Editör:
Prof. Dr. Abdulla Sakallı

Endüstri Mühendisliği

International Research in the Field of Industrial Engineering

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

International Research in the Field of Industrial Engineering

Editör: Prof. Dr. Abdulla Sakallı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-9-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Research in the Field of Industrial Engineering
Editör: Prof. Dr. Abdulla Sakallı
VI+110 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-97435-9-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Al-Rifaie, M. M., & Bishop, J. M. (2010). Stochastic diffusion search: A review. *Swarm Intelligence Journal*.

Baker, K. R., & Scudder, G. D. (1990). Sequencing with earliness and tardiness penalties: A review. *Operations Research*, 38(1), 22–36.

Bishop, J. M. (1989). Stochastic diffusion search. *Artificial Intelligence Journal*.

Dorigo, M., & Stützle, T. (2004). Ant colony optimization. *MIT Press*.

Glover, F. (1989). Tabu search—Part I. *ORSA Journal on Computing*, 1(3), 190–206.

Holland, J. H. (1975). Adaptation in natural and artificial systems. *University of Michigan Press*.

Kirkpatrick, S., Gelatt, C. D., & Vecchi, M. P. (1983). Optimization by simulated annealing. *Science*, 220(4598), 671–680.

Myatt, D., Al-Rifaie, M., & Bishop, J. M. (2006). Job selection strategies in stochastic diffusion search. *Journal of Optimization Theory and Applications*, 128(3), 456–478.

Pan, Q.-K., & Shi, L. (2007). An improved iterated local search for the single-machine total weighted tardiness problem. *Computers & Operations Research*, 34(10), 3046–3053.

Pelta, D. A., Verdegay, J. L., & Feito, F. R. (2009). Multi-agent cooperation for dynamic optimization problems. *Journal of Heuristics*, 15(4), 361–383.

Potts, C. N., & Strusevich, V. A. (2009). Fifty years of scheduling: A survey. *Operations Research Journal*, 57(3), 401–436.

Sorensen, K., & Glover, F. (2013). Metaheuristics in combinatorial optimization. *European Journal of Operational Research*, 231(3), 469–477.

Tanaka, S., Araki, M., & Kuno, T. (2009). A breakout local search for minimizing total weighted tardiness on a single machine. *European Journal of Operational Research*, 198(3), 705–716.

Wang, W., & Liu, Y. (2010). An agent-based evolutionary algorithm for dynamic optimization problems. *Information Sciences Journal*, 180(3), 451–466.

Wooldridge, M., & Jennings, N. R. (1995). Intelligent agents: Theory and practice. *The Knowledge Engineering Review*, 10(2), 115–152.

KAYNAKÇA

Acosta-Vargas, P., Chicaiza-Salgado, E., Acosta-Vargas, I., Salvador-Ullauri, L., & González, M. (2020). Towards industry improvement in manufacturing with dmaic., 341-352. https://doi.org/10.1007/978-3-030-59194-6_28

Arsyad, A. (2021). The educational value of kaizen quality management. Lentera Pendidikan Jurnal Ilmu Tarbiyah Dan Keguruan, 24(1), 131. https://doi.org/10.24252/lp.2021v24n1i13.

Azwir, H. (2022). Improving the finishing process of food packaging products using dmaic method. Jurnal Rekayasa Sistem Industri, 11(2), 129-144. https://doi.org/10.26593/jrsi.v11i2.5318.129-144

Can, G., Toktaş, P., & Pakdil, F. (2023). six sigma project prioritization and selection using ahp–codas integration: a case study in healthcare industry. Ieee Transactions on Engineering Management, 70(10), 3587-3600. https://doi.org/10.1109/tem.2021.3100795

Carvalho, P. (2024). Aplicación del ciclo dmaic para la reducción de costos en una industria manufacturera de pañales desechables. Brazilian Journal of Production Engineering, 10(2), 275-295. https://doi.org/10.47456/bjpe.v10i2.44292

Cevlik, T. and Haklar, G. (2024). six sigma evaluation of 17 biochemistry parameters using bias calculated from internal quality control and external quality assurance data. Journal of Medical Biochemistry, 43(1), 43-49. https://doi.org/10.5937/jomb0-43052

Chang, M., Faruqui, S., Alaeddini, A., & Wan, H. (2023). Evaluation and improvement of student learning experience in the post-covid world: a lean six-sigma dmaic study. International Journal of Mechanical Engineering Education, 52(3), 315-335. https://doi.org/10.1177/03064190231192853

Chavando, J., Silva, V., Cardoso, J., Eusébio, D., & Tarelho, L. (2024). Application of the six sigma dmaic methodology to the gasification process.. https://doi.org/10.5772/intechopen.111850

Duarte-de-Araújo, A., Alves, A., & Romero, F. (2023). A conceptual model for pull implementation based on the dimensions leadership, organization, operation and people. International Journal of Lean six sigma, 15(2), 295-325. https://doi.org/10.1108/ijlss-12-2022-0253

Georgise, F. and Mindaye, A. (2020). kaizen implementation in industries of southern ethiopia: challenges and feasibility. Cogent Engineering, 7(1), 1823157. https://doi.org/10.1080/23311916.2020.1823157

Kaswan, M., Rathi, R., Garza-Reyes, J., & Antony, J. (2023). Exploration and investigation of green lean six sigma adoption barriers for manufacturing sustainability. Ieee Transactions on Engineering Management, 70(12), 4079-4093. https://doi.org/10.1109/tem.2021.3108171

Minh, N. and Quyen, N. (2022). Human resources quality improvement from the perspective of kaizen practices. Management, 26(1), 144-163. https://doi.org/10.2478/manment-2019-0088

Nascimento, F., Santos, A., Fonseca, L., & Nunes, D. (2024). Application of lean six sigma to reduce delays in engineering changes. Ieee Transactions on Engineering Management, 71, 2786-2799. https://doi.org/10.1109/tem.2022.3199388

Nasution, A., Muttaqijn, M., & Ardiansyah, T. (2023). Maximizing performance with kaizen culture and positive work attitudes., 611-618. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-052-7_67

Prahara, R. (2024). Analysis of crack defects in the hanger welding area using the dmaic method in the heavy equipment industry. Teknosains Jurnal Sains Teknologi Dan Informatika, 11(1), 194-200. https://doi.org/10.37373/tekno.v11i1.975

Sindhwani, R., Vaidya, O., Antony, J., & Shokri, A. (2023). Evaluating performance of projects using six sigma approach. Ieee Transactions on Engineering Management, 70(10), 3539-3552. https://doi.org/10.1109/tem.2021.3092885

Singh, A., Gaurav, G., Sarkar, P., Dangayach, G., & Meena, M. (2024). Present, past, and future of lean six sigma applications: from evolution to the era of artificial intelligence. Recent Patents on Engineering, 18(5). https://doi.org/10.2174/1872212118666230511111808

Vieira, J., Etges, B., Pellegrino, R., Lins, M., & Costa, L. (2022). KAIZEN as an improvement method for concrete walls construction in social housing project.. https://doi.org/10.24928/2022/0136

KAYNAKLAR

Acar, N. (1998). *Üretim Planlaması Yöntem ve Uygulamaları*. Ankara: MPM Yayınları.

Barron, L.E., Shaikh, A.A., Tiwari, S., Garza, G.T. (2020). An EOQ Inventory Model With Nonlinear Stock Dependent Holding Cost, Nonlinear Stock Dependent Demand and Trade Credit. *Computers & Industrial Engineering, 139*, 1-13.

Çevik ve Yıldırım O.Y. (2010). Bulanık Doğrusal Programlama ile Süt Ürünleri İşletmesinde Bir Uygulama. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 12 (18), 15-26.

Çetindere, A., Sevim, Ş. Ve Duran, C. (2010). Üretim Planlama Problemlerinde Doğrusal Programlama Tekniğinin Kullanımı: Bir Konfeksiyon İşletmesinde Uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 35, 271-300.

Chae, J., Regan, A.C. (2020). A Mixed Integer Programming Model For a Double Row Layout Problem. *Computers & Industrial Engineering, 140*, 1-7.

Ekmekçi, N. (2015). Sanayi İşletmelerinde Üretim Planlaması ve Doğrusal Programlama ile Bir Sanayi İşletmesinde Optimizasyon Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Ertuğrul, İ. (2005). Bulanık Hedef Programlama ve Bir Tekstil Firmasında Uygulama Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 2.

Gao, X., Xie, Y., Wang, S., Wu, M., Wang, Y., Tan, C., Zuo, X., Chen, T. (2020). Offshore Oil Production Planning Optimization: an MINLP Model Considering Well Operation and Flow Assurance. *Computers & Chemical Engineering, 133, 1-13.*

Gülenç, İ.F., Karabulut, B. (2005). Doğrusal Hedef Programlama İle Bir Üretim Planlama Probleminin Çözümü. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1, 55-68.

Kobu, B. (2010). *Üretim Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Kraweski, J. K. (2013). *Operations Managemen: Processes and Supply Chains, Üretim Yönetimi: Süreçler ve Tedarik Zincirleri*. Ankara: Nobel Akademi.

Lieberman, G.F. (1990). *Introduction to Operations Research*. New York: McGrawHill.

Oujana, S., Amodeo, L., Yalaoui, F., ve Brodart, D. (2023). Mixed-Integer Linear Programming, Constraint Programming, and a Novel Dedicated Heuristic for Production Scheduling in a Packaging Plant. *MDPI Applied Sciences,* 13(10).

Özgüven, C. (2005). *Doğrusal Programlama ve Uzantıları*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Öztürk, A. (2005). *Yöneylem Araştırması*. Bursa: Ekin Kitapevi.

Özülkü, D., Kaçtıoğlu, S. (2023). Üretim Planlamada Bulanık Doğrusal ProgramlamYöntemi: Metal Sektöründe Bir Uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi,* 22(43), 67-93.

Russell, S. W. (2011). *Operations Management: Creating Value Along the Supply Chain.* John Wiley.

Teke, Ç. (2017). Determining the Production Amounts in Textile Industry with Fuzzy Linear Programming. *Uluslararası Mühendislik Ve Teknoloji Araştırmalari Dergisi*, 2, 1-6.

Tekin, M. (2012). *Üretim Yönetimi*. Günay Ofset.

Yılmaz ve Eleren, C.A. (2011). *Üretim Yönetimi*. Lisans Yayıncılık.

Yılmaz, H. (2010). Doğrusal Programlama Tekniği ile Üretim Planlamasının Mobilya Sektöründe Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Yılmaz, M. (2005). Eğitimde Araştırma Yöntemleri (Yöneylem Araştırması). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi

Yücesan, M., Zengin, H. (2016). Bir İşletmede Hedef Programlama İle Üretim Planlaması Uygulaması. *Uluslararası Hakemli Ekonomi Yönetimi Araştırmaları Dergisi,* 9.

REFERANSLAR

Abbasi, R. A., Javaid, N., Ghuman, M. N. J., Khan, Z. A., Ur Rehman, S., & Amanullah. (2019). Short term load forecasting using XGBoost. *Web, Artificial Intelligence and Network Applications: Proceedings of the Workshops of the 33rd International Conference on Advanced Information Networking and Applications (ss. 1120-1131)*, WAINA.

Ahamad, M. M., Aktar, S., Rashed-Al-Mahfuz, M., Uddin, S., Liò, P., Xu, H., . . . Moni, M. A. (2020). A machine learning model to identify early stage symptoms of SARS-Cov-2 infected patients. *Expert Systems with Applications, 160*, 113661.

Ayvaz, S., & Alpay, K. (2021). Predictive maintenance system for production lines in manufacturing: A machine learning approach using IoT data in real-time. *Expert Systems with Applications, 173*, 114598.

Babajide Mustapha, I., & Saeed, F. (2016). Bioactive molecule prediction using extreme gradient boosting. *Molecules, 21*(8), 983.

Bentéjac, C., Csörgő, A., & Martínez-Muñoz, G. (2021). A comparative analysis of gradient boosting algorithms. *Artificial Intelligence Review, 54*, 1937-1967.

Bhattacharya, S., Maddikunta, P. K. R., Kaluri, R., Singh, S., Gadekallu, T. R., Alazab, M., & Tariq, U. (2020). A novel PCA-firefly based XGBoost classification model for intrusion detection in networks using GPU. *Electronics, 9*(2), 219.

Bjånes, A., De La Fuente, R., & Mena, P. (2021). A deep learning ensemble model for wildfire susceptibility mapping. *Ecological Informatics, 65*, 101397.

Cai, W., & Chen, L. (2020). Predicting user intents and satisfaction with dialogue-based conversational recommendations. *Proceedings of the 28th ACM Conference on User Modeling, Adaptation and Personalization (ss. 33-42)*.

Chatterjee, J., & Dethlefs, N. (2020). Deep learning with knowledge transfer for explainable anomaly prediction in wind turbines. *Wind Energy, 23*(8), 1693-1710.

Chen, T., & Guestrin, C. (2016). Xgboost: A scalable tree boosting system. *Proceedings of the 22nd acm sigkdd international conference on knowledge discovery and data mining (ss. 785-794)*.

Chen, W., Zhang, H., Mehlawat, M. K., & Jia, L. (2021). Mean–variance portfolio optimization using machine learning-based stock price prediction. *Applied Soft Computing, 100*, 106943.

Cruz, M. A. A. d., Abbade, L. R., Lorenz, P., Mafra, S. B., & Rodrigues, J. J. P. C. (2023). Detecting Compromised IoT Devices Through XGBoost. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems, 24*(12), 15392-15399. doi:10.1109/TITS.2022.3187252

de Oliveira, F. M., dos Santos, M. V., & Reis, R. R. (2023). Data-driven photometric redshift estimation from type Ia supernovae light curves. *Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, 518*(2), 2385-2397.

Dhaliwal, S. S., Nahid, A.-A., & Abbas, R. (2018). Effective intrusion detection system using XGBoost. *Information, 9*(7), 149.

Dong, W., Huang, Y., Lehane, B., & Ma, G. (2020). XGBoost algorithm-based prediction of concrete electrical resistivity for structural health monitoring. *Automation in Construction, 114*, 103155.

Freund, Y., & Schapire, R. E. (1997). A decision-theoretic generalization of on-line learning and an application to boosting. *Journal of computer and system sciences, 55*(1), 119-139.

Hayawi, K., Shahriar, S., Serhani, M. A., Taleb, I., & Mathew, S. S. (2022). ANTi-Vax: a novel Twitter dataset for COVID-19 vaccine misinformation detection. *Public health, 203*, 23-30.

Ke, J., Zheng, H., Yang, H., & Chen, X. M. (2017). Short-term forecasting of passenger demand under on-demand ride services: A spatio-temporal deep learning approach. *Transportation research part C: Emerging technologies, 85*, 591-608.

Kothandaraman, D., Praveena, N., Varadarajkumar, K., Madhav Rao, B., Dhabliya, D., Satla, S., & Abera, W. (2022). Intelligent forecasting of air quality and pollution prediction using machine learning. *Adsorption Science & Technology, 2022*, 5086622.

León, J., Escobar, J. J., Bravo, M., Zamorano, B., & Guillén, A. (2023). Photon/electron classification in liquid argon detectors by means of Soft Computing. *Engineering Applications of Artificial Intelligence, 122*, 106079.

Li, P., & Zhang, J.-S. (2018). A new hybrid method for China's energy supply security forecasting based on ARIMA and XGBoost. *Energies, 11*(7), 1687.

Li, W., Yin, Y., Quan, X., & Zhang, H. (2019). Gene expression value prediction based on XGBoost algorithm. *Frontiers in genetics, 10*, 1077.

Liu, W., Liu, Y., Zhang, T., Han, Y., Zhou, X., Xie, Y., & Yoo, S. (2022). Use of physics to improve solar forecast: Part II, machine learning and model interpretability. *Solar Energy, 244*, 362-378.

Munkhdalai, L., Munkhdalai, T., Namsrai, O.-E., Lee, J. Y., & Ryu, K. H. (2019). An empirical comparison of machine-learning methods on bank client credit assessments. *Sustainability, 11*(3), 699.

Nissar, I., Rizvi, D. R., Masood, S., & Mir, A. N. (2019). Voice-based detection of Parkinson's disease through ensemble machine learning approach: A Performance study. *EAI endorsed transactions on pervasive health and technology, 5*(19), e2-e2.

Parsa, A. B., Movahedi, A., Taghipour, H., Derrible, S., & Mohammadian, A. K. (2020). Toward safer highways, application of XGBoost and SHAP for real-time accident detection and feature analysis. *Accident Analysis & Prevention, 136*, 105405.

Sharma, H., Harsora, H., & Ogunleye, B. (2024). An Optimal House Price Prediction Algorithm: XGBoost. *Analytics, 3*(1), 30-45.

Shi, X., Wong, Y. D., Li, M. Z.-F., Palanisamy, C., & Chai, C. (2019). A feature learning approach based on XGBoost for driving assessment and risk prediction. *Accident Analysis & Prevention, 129*, 170-179.

Singh, A., Ranjan, R. K., & Tiwari, A. (2022). Credit card fraud detection under extreme imbalanced data: a comparative study of data-level algorithms. *Journal of Experimental & Theoretical Artificial Intelligence, 34*(4), 571-598.

Song, K., Yan, F., Ding, T., Gao, L., & Lu, S. (2020). A steel property optimization model based on the XGBoost algorithm and improved PSO. *Computational Materials Science, 174*, 109472.

Song, R., Li, T., & Wang, Y. (2020). Mammographic classification based on XGBoost and DCNN with multi features. *IEEE Access, 8*, 75011-75021.

Thanh, H. V., Dashtgoli, D. S., Zhang, H., & Min, B. (2023). Machine-learning-based prediction of oil recovery factor for experimental CO2-Foam chemical EOR: Implications for carbon utilization projects. *Energy, 278*, 127860.

Tolamatti, A., Singh, K., & Yadav, K. (2023). Classification of the Fermi-LAT blazar candidates of uncertain type using extreme gradient boosting. *Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, 523*(4), 5341-5352.

Torlay, L., Perrone-Bertolotti, M., Thomas, E., & Baciu, M. (2017). Machine learning–XGBoost analysis of language networks to classify patients with epilepsy. *Brain informatics, 4*, 159-169.

Wang, Y., & Guo, Y. (2020). Forecasting method of stock market volatility in time series data based on mixed model of ARIMA and XGBoost. *China Communications, 17*(3), 205-221.

Wang, Y., Xu, X., Zhao, H., & Hua, Z. (2010). Semi-supervised learning based on nearest neighbor rule and cut edges. *Knowledge-Based Systems, 23*(6), 547-554.

Wei, L., Wang, Z., Huang, C., Zhang, Y., Wang, Z., Xia, H., & Cao, L. (2020). Transparency estimation of narrow rivers by UAV-borne hyperspectral remote sensing imagery. *IEEE Access, 8*, 168137-168153.

Yan, Z., & Wen, H. (2021). Electricity theft detection base on extreme gradient boosting in AMI. *IEEE Transactions on Instrumentation and Measurement, 70*, 1-9.

Zhang, D., Qian, L., Mao, B., Huang, C., Huang, B., & Si, Y. (2018). A data-driven design for fault detection of wind turbines using random forests and XGboost. *IEEE Access, 6*, 21020-21031.

Zhang, W., Li, H., Wu, C., Li, Y., Liu, Z., & Liu, H. (2021). Soft computing approach for prediction of surface settlement induced by earth pressure balance shield tunneling. *Underground Space, 6*(4), 353-363.

KAYNAKÇA

Aydın, Y., Varol, G., Gökdeniz, E. E., & Manus, H. (2024). Hisse Senedi Fiyatlarının LSTM ve ARIMA Modelleri Kullanılarak Tahmin Edilmesi. *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *36*(2), 903-911.

Bao, W., Yue, J., & Rao, Y. (2017). A deep learning framework for financial time series using stacked autoencoders and long-short term memory. *PloS one*, *12*(7), e0180944.

Bollerslev, T. (1986). Generalized autoregressive conditional heteroskedasticity. *Journal of econometrics*, *31*(3), 307-327.

Box, G.E.P. and Jenkins, G.M. (1970). *Time Series Analysis: Forecasting and Control*. San Francisco:Holden-Day,

Çelik, Y. (2024). Bellek Tabanlı LSTM ve GRU Makine Öğrenmesi Algoritmaları Kullanarak BIST100 Endeks Tahmini. *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *36*(2), 553-561.

Erden, C. (2023). Derin Öğrenme ve ARIMA Yöntemlerinin Tahmin Performanslarının Kıyaslanması: Bir Borsa İstanbul Hissesi Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *30*(3), 419-438.

Fischer, T., & Krauss, C. (2018). Deep learning with long short-term memory networks for financial market predictions. *European journal of operational research*, *270*(2), 654-669.

Hochreiter, S., & Schmidhuber, J. (1997). Flat minima. *Neural computation*, *9*(1), 1-42.

Patel, J., Shah, S., Thakkar, P., & Kotecha, K. (2015). Predicting stock and stock price index movement using trend deterministic data preparation and machine learning techniques. *Expert systems with applications*, *42*(1), 259-268.

Sarıkoç, M., & Çelik, M. (2022). Boyut İndirgeme Teknikleri ve LSTM Derin Öğrenme Ağı İle BIST100 Endeksi Fiyat Tahmini. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (34), 519-524.

REFERENCES

Ahmed, I., Jeon, G., & Piccialli, F. (2022). From artificial intelligence to explainable artificial intelligence in industry 4.0: a survey on what, how, and where. IEEE Transactions on Industrial Informatics, 18(8), 5031-5042.

Al Bashar, M., & Khan, I. H. (2017). Artificial intelligence in industrial engineering: A review. International Journal of Scientific Research and Engineering Development, 2(3).

AL-Dosari, K., Fetais, N., & Kucukvar, M. (2024). Artificial intelligence and cyber defense system for banking industry: A qualitative study of AI applications and challenges. Cybernetics and systems, 55(2), 302-330.

Alenizi, F. A., Abbasi, S., Mohammed, A. H., & Rahmani, A. M. (2023). The artificial intelligence technologies in Industry 4.0: A taxonomy, approaches, and future directions. Computers & Industrial Engineering, 109662.

Annunziata, M., & Biller, S. (2015). The industrial Internet and the future of work. Mechanical Engineering, 137(09), 30-35.

Cho, O. H. (2024). Analysis of the Impact of Artificial Intelligence Applications on the Development of Accounting Industry. Nanotechnology Perceptions, 74-83.

Datta, S. D., Islam, M., Sobuz, M. H. R., Ahmed, S., & Kar, M. (2024). Artificial intelligence and machine learning applications in the project lifecycle of the construction industry: A comprehensive review. Heliyon.

De Silva, D., Sierla, S., Alahakoon, D., Osipov, E., Yu, X., & Vyatkin, V. (2020). Toward intelligent industrial informatics: A review of current developments and future directions of artificial intelligence in industrial applications. IEEE Industrial Electronics Magazine, 14(2), 57-72.

Huynh-The, T., Pham, Q. V., Pham, X. Q., Nguyen, T. T., Han, Z., & Kim, D. S. (2023). Artificial intelligence for the metaver-se: A survey. Engineering Applications of Artificial Intelligen-ce, 117, 105581.

Jafari, R., Contreras, M. A., Yu, W., & Gegov, A. (2020). Applications of fuzzy logic, artificial neural network and neuro-fuzzy in industrial engineering. In Industrial and Robotic Systems: LASIRS 2019 (pp. 9-14). Springer International Publishing.

Jan, Z., Ahamed, F., Mayer, W., Patel, N., Grossmann, G., Stumptner, M., & Kuusk, A. (2023). Artificial intelligence for industry 4.0: Systematic review of applications, challenges, and opportunities. Expert Systems with Applications, 216, 119456.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence applications for industry 4.0: A literature-based study. Journal of Industrial Integration and Management, 7(01), 83-111.

Jiang, Y., Li, X., Luo, H., Yin, S., & Kaynak, O. (2022). Quo vadis artificial intelligence?. Discover Artificial Intelligence, 2(1), 4.

Kar, A. K., Choudhary, S. K., & Singh, V. K. (2022). How can artificial intelligence impact sustainability: A systematic literature review. Journal of Cleaner Production, 376, 134120.

Lee, D., & Yoon, S. N. (2021). Application of artificial intelligence-based technologies in the healthcare industry: Opportunities and challenges. International journal of environmental research and public health, 18(1), 271.

Li, Y. H., Li, Y. L., Wei, M. Y., & Li, G. Y. (2024). Innovation and challenges of artificial intelligence technology in personalized healthcare. Scientific Reports, 14(1), 18994.

Liu, Q., Ma, Y., Chen, L., Pedrycz, W., Skibniewski, M. J., & Chen, Z. S. (2024). Artificial intelligence for production, operations and logistics management in modular construction industry: A systematic literature review. Information Fusion, 102423.

Lv, Z. (2023). Generative artificial intelligence in the metaverse era. Cognitive Robotics, 3, 208-217.

Nishant, R., Kennedy, M., & Corbett, J. (2020). Artificial intelligence for sustainability: Challenges, opportunities, and a research agenda. International Journal of Information Management, 53, 102104.

Pattnaik, D., Ray, S., & Raman, R. (2024). Applications of artificial intelligence and machine learning in the financial services industry: A bibliometric review. Heliyon.

Peres, R. S., Jia, X., Lee, J., Sun, K., Colombo, A. W., & Barata, J. (2020). Industrial artificial intelligence in industry 4.0-systematic review, challenges and outlook. IEEE access, 8, 220121-220139.

Rathore, B. (2023). Digital transformation 4.0: integration of artificial intelligence & metaverse in marketing. Eduzone: International Peer Reviewed/Refereed Multidisciplinary Journal, 12(1), 42-48.

Sodhro, A. H., Pirbhulal, S., & De Albuquerque, V. H. C. (2019). Artificial intelligence-driven mechanism for edge computing-based industrial applications. IEEE Transactions on Industrial Informatics, 15(7), 4235-4243.

REFERENCES

Ackermann, B., Driscoll, T., & Kenny, D. T. (2012). Musculoskeletal pain and injury in professional orchestral musicians in Australia. *Medical Problems of Performing Artists*, 27(4), 181–187.

Baadjou, V., De Bie, R., Guptill, C., & Smeets, R. (2018). Psychometric properties of the performing arts module of the Disabilities of the Arm, Shoulder, and Hand questionnaire. *Disability and Rehabilitation*, 40(24), 2946–2952.

Bernard, B. P., & Putz-Anderson, V. (1997). Musculoskeletal disorders and workplace factors: A critical review of epidemiologic evidence for work-related musculoskeletal disorders of the neck, upper extremity, and low back. DHHS (NIOSH) Publication No. 97-141. https://www.cdc.gov/niosh/docs/97-141/ (last access: 17 January, 2023).

Berque, P., Gray, H., & McFadyen, A. (2016). Playing-related musculoskeletal problems among professional orchestra musicians in Scotland. *Medical Problems of Performing Artists*, 31(2), 78–86.

Breiman, L. (2001). Random Forests. *Machine Learning*, 45(1), 5–32.

Fotiadis, D. G., Fotiadou, E. G., Kokaridas, D. G., & Mylonas, A. C. (2013). Prevalence of musculoskeletal disorders in professional symphony orchestra musicians in Greece: A pilot study concerning age, gender, and instrument-specific results. *Medical Problems of Performing Artists*, 28(2), 91–95.

Foxman, I., & Burgel, B. J. (2006). Musician Health and Safety: Preventing Playing-Related Musculoskeletal Disorders. *AAOHN Journal*, 54(7), 309–316.

Friedman, J. H. (2001). Greedy function approximation: A gradient boosting machine. *Annals of Statistics*, 1189–1232.

URL-1: https://ergo.human.cornell.edu/ahmsquest.html (last access: 17 January, 2023)

Kochem, F. B., & Silva, J. G. (2018). Prevalence of playing-related musculoskeletal disorders in string players: A systematic review. *Journal of Manipulative and Physiological Therapeutics*, 41(6), 540–549.

Kok, L. M., Huisstede, B. M. A., Voorn, V. M. A., Schoones, J. W., & Nelissen, R. G. H. H. (2016). The occurrence of musculoskeletal complaints among professional musicians: A systematic review. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 89(3), 373–396.

Kok, L. M., Nelissen, R. G., & Huisstede, B. (2015). Prevalence and consequences of arm, neck, and/or shoulder complaints among music academy students: A comparative study. Medical Problems of Performing Artists, 30(3), 163–168.

Kok, L. M., Groenewegen, K. A., Huisstede, B. M., Nelissen, R. G., Rietveld, A. B. M., & Haitjema, S. (2018). The high prevalence of playing-related musculoskeletal disorders (PRMDs) and its associated factors in amateur musicians playing in student orchestras: A cross-sectional study. *PloS One*, 13(2).

Kok, L. M., Vlieland, T. P. V., Fiocco, M., & Nelissen, R. G. (2013). A comparative study on the prevalence of musculoskeletal complaints among musicians and non-musicians. *BMC Musculoskeletal Disorders*, 14(1), 9.

Kuorinka, I., Jonsson, B., Kilbom, A., Vinterberg, H., Biering-Sørensen, F., Andersson, G., & Jørgensen, K. (1987). Standardised Nordic questionnaires for the analysis of musculoskeletal symptoms. *Applied Ergonomics*, 18(3), 233–237.

Möller, D., Ballenberger, N., & Zalpour, C. (2018). The German version of the musculoskeletal pain intensity and interference questionnaire for musicians (MPIIQM-G): Translation and validation in professional orchestral musicians. *Musculoskeletal Science and Practice*, 37, 1–7.

Nyman, T., Wiktorin, C., Mulder, M., & Johansson, Y. L. (2007). Work postures and neck–shoulder pain among orchestra musicians. *American Journal of Industrial Medicine*, 50(5), 370–376.

Paarup, H. M., Baelum, J., Holm, J. W., Manniche, C., & Wedderkopp, N. (2011). Prevalence and consequences of musculoskeletal symptoms in symphony orchestra musicians vary by gender: A cross-sectional study. *BMC Musculoskeletal Disorders*, 12(1), 223.

Rodríguez-Gude[a], C., Sousa, C. M., Taboada-Iglesias, Y., & Pino-Juste, M. (2023). Musculoskeletal pain in musicians: Does playing more than one instrument have more effect? *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 29(4), 1273–1278.

Rodríguez-Gude[b], C., Taboada-Iglesias, Y., & Pino-Juste, M. (2023). Musculoskeletal pain in musicians: Prevalence and risk factors – a systematic review. *International Journal of Occupational Safety and Ergonomics*, 29(2), 883–901.

Rotter, G., Noeres, K., Fernholz, I., Willich, S. N., Schmidt, A., & Berghöfer, A. (2020). Musculoskeletal disorders and complaints in professional musicians: A systematic review of prevalence, risk factors, and clinical treatment effects. *International Archives of Occupational and Environmental Health*, 93(2), 149–187.

Silva, A. G., Lã, F., & Afreixo, V. (2015). Pain prevalence in instrumental musicians: A systematic review. *Medical Problems of Performing Artists*, 30(1), 8–19.

Stanhope, J., Pisaniello, D., Tooher, R., & Weinstein, P. (2019). How do we assess musicians' musculoskeletal symptoms?: A review of outcomes and tools used. *Industrial Health*, 57(4), 454–494.

Steinmetz, A., Scheffer, I., Esmer, E., Delank, K. S., & Peroz, I. (2015). Frequency, severity and predictors of playing-related musculoskeletal pain in professional orchestral musicians in Germany. *Clinical Rheumatology*, 34, 965–973.

Steinmetz, A., Möller, H., Seidel, W., & Rigotti, T. (2012). Playing-related musculoskeletal disorders in music students-associated musculoskeletal signs. *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*, 48(4), 625–633.

Vastamäki, M., Vastamäki, H., Ristolainen, L., Laimi, K., & Saltychev, M. (2020). Violists and violinists report more intense hand pain on NRS than other orchestra musicians. *Medical Problems of Performing Artists*, 35(3), 162–166.

Wu, S. J. (2007). Occupational risk factors for musculoskeletal disorders in musicians: A systematic review. *Medical Problems of Performing Artists*, 22(2), 43–51.

Yang, N., Fufa, D. T., & Wolff, A. L. (2021). A musician-centered approach to management of performance-related upper musculoskeletal injuries. *Journal of Hand Therapy*, 34(2), 208–216.

Zaza, C., Charles, C., & Muszynski, A. (1998). The meaning of playing-related musculoskeletal disorders to classical musicians. *Social Science & Medicine*, 47(12), 2013–2023.

Zaza, C., & Farewell, V. T. (1997). Musicians' playing-related musculoskeletal disorders: An examination of risk factors. *American Journal of Industrial Medicine*, 32(3), 292–300.

Zaza, C. (1998). Playing-related musculoskeletal disorders in musicians: A systematic review of incidence and prevalence. *Cmaj*, 158(8), 1019–1025.

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

İç Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar -III

EĞİTİM
yayınevi

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–III
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-8-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–III
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+73 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-97435-8-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akyıldız, Ö. (2012). Mimari Mekânların, Sinemanın Kurgusal Mekânları Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Çiftci, S. K. ve Demirarslan, S. (2022). Cyberpunk Mekân Oluşumuna Etki Eden Başlıca Üsluplar: Minimalizm, Fütürizm ve Retro-Fütürizm. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 9(4), 345-364.

Karaşahinoğlu, Ş. ve Dönmez, A. (2024). Visual Identity Design In Animatıon Productions: Example Of The Batman Series (1992-1995). *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 14(2), 479-492.

Mülayim, A. (2017). Art Deco Mimarlığı ve İç Mekân Tasarımına Yansımaları. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, 6(3), 1009-1026.

Ryan, R. M., Rigby, C. S. ve Przybylski, A. (2006). The Motivational Pull of Video Games: A Self-Determination Theory Approach. *Motivation and Emotion*, 30, 344-360.

Türkmen, A. ve Kavut, İ. E. (2021). Steampunk Akımının Sinemada Mekân Temsiline Etkisinin "Ölümcül Makineler" Filmi Üzerinden İncelenmesi. *Tasarım Mimarlık ve Mühendislik Dergisi*, 1(2), 71-87.

Sertel, G. ve Günbayı, İ. (2021). SCID Analizine Göre Nitel Veri Toplama Sürecinin Yönetilmesi/ Management of Qualitative Data Collection Process According to SCID Analysis. *Nitel Sosyal Bilimler*, 3(1), 107-139.

İNTERNET KAYNAKLARI

Url-1: https://universe.leagueoflegends.com/tr_TR/region/piltover/ (E.T.: 13.5.2024)

Url-2: https://universe.leagueoflegends.com/tr_TR/region/zaun/ (E.T.: 13.5.2024)

Url-3: https://www.netflix.com/tr/title/81435684 (E.T.: 13.5.2024)

Url-4: https://cdn1.ntv.com.tr/gorsel/e5np6MW_qkel2b4SmCkPkQ.jpg?width=1000&height=667&mode=crop&scale=both&v=20220101095805618 (E.T.: 13.5.2024)

Url-5: https://www.antikkutu.com/upload/newsContent/victorianhouse712230_1280.jpg (E.T.: 13.5.2024)

Url-6: https://img-s1.onedio.com/id-63f3c32a5a7f117815c2d549/rev-0/w-1200/h-800/f-jpg/s-49d8b6d29ee68c070ef5c4a9fbe92b8ecfe90ef9.jpg (E.T.: 13.5.2024)

Url-7: https://www.arkitektuel.com/wp-content/uploads/2018/10/brooklyn-1.jpg (E.T.: 13.5.2024)

Url-8: https://www.youtube.com/watch?v=Qd1rOtu4SMI (E.T.: 20.5.2024)

Url-9: https://www.youtube.com/watch?v=n_dCEd5QRZg (E.T.: 20.05.2024)

KAYNAKLAR

Akçan, Z. M. (2022). *Yapay zekâ algoritmalarının mimari şematik plan oluşturmak için kullanımı* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Alici, N. (2019). *İç mekânda renk ve renklerin insan psikolojisine etkileri* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Alici, N., & Paktaş, M. (2020). İç mekânda renk algısı ve psikolojiye etkileri. *Modular Journal, 3*(1), 89-105.

Alkan, İ. (2010). *Ofis mekânlarında ışık ve renk ilişkisinin görsel konfora etkisi* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Aslan, F., Aslan, E., & Atik, A. (2015). İç mekânda algı. *İnönü University Journal of Art and Design, 5*(11), 139-151.

Atasoy, D. (2008). *Yapay zekâ ve mimarlık* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Avcı, E. and Kavut, İ.E. (2024). Creation of the Sketching Phase in Architectural Design with Artificial Intelligence. Journal of Interior Design and Academy, 4(1), 43-61.

Cha, S. H., Zhang, S., & Kim, T. W. (2020). Effects of interior color schemes on emotion, task performance, and heart rate in immersive virtual environments. Journal of Interior Design, 45(4), 23–40. https://doi.org/10.1111/joid.12179

Chaillou, S., (2019). AI + Architecture: Towards a New Approach. Master Thesis. Cambridge: Harvard University Graduate School of Design.

Doğanca, M. (2002). *İç mekân tasarımında görsel etkileşimler* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Göker, M. (2002). *İç mimarlık-tasarımda aydınlatma; ilke-sistem-tasarım bağıntısı* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Göler, S. (2009). *Biçim, renk, malzeme, doku ve ışığın mekân algısına etkisi* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gürdal Pamuklu, A., & Bakar Fındıkcı, M. (2023). Grafik tasarımın geleceği: Yapay zekâ ve insan. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi, 7*(2), 177-191.

Hasol, D. (1990). *Ansiklopedik mimarlık sözlüğü*. Yem Yayın.

Kasap, H. (2009). *20. yüzyıl mimarisinde form ve renk kavramlarının mekâna etkisinin mimari akımlar çerçevesinde analizi* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kızılırmak, H. (2010). *Mimari tasarım sürecinin betimlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kwallek, N., Soon, K., Woodson, H., & Alexander, J. L. (2005). Effect of color schemes and environmental sensitivity on job satisfaction and perceived performance. *Perceptual and Motor Skills, 101*(2), 473-486.

Manav, B. (2015). Renk-anlam-mekân ilişkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 5*(3), 22-27.

Martel, C. (1995). *Ben enerjiyim.* Arion Yayınevi.

Nelson, J. G., Pelech, M. T., & Foster, S. F. (1984). Color preference and stimulation seeking. *Perceptual and Motor Skills, 59*(3), 913-914.

Ökmen, K. (2021). *Rengin kullanıcı üzerindeki psikolojik etkileri üzerine örnek mekân incelemesi* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özbek, U. (2024). İç Mimarlık Eğitiminde Yapay Zekanın Değerlendirilmesi. *İç Mimarlık Alanında Uluslararası Araştırmalar –I*, 31-44, Eğitim Yayınevi.

Özdemir, T. (2005). *Renk kavramı ve konut iç mekânında tasarıma etkileri* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, A. (2007). *İç mekân tasarımı kuram ve yöntemleri ışığında günümüz Türk iç mekân tasarımcıları ve tasarım anlayışlarına bir yaklaşım* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özsavaş, N. (2015). *Renk: Bir değerlendirme ölçütü olarak iç mekân tasarımındaki önemi ve bir ders içeriği önerisi* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Eskişehir.

Rezk, S. M. M. (2023). Grafik tasarımda yapay zekanın rolü. *Journal of Art, Design and Music, 2*(1).

Sema, T. (2006). *Mimarlık ve renk kavramı*. Yayınlanmış Tez: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tavlaşoğlu Duran, F. (2024). *Mimari tasarımda yapay zekâ ve mimarın değişen rolü* (Yayınlanmış yüksek lisans tezi). Gebze Teknik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Tazefidan, C., Eşme, E., & Başar, M. E. (2022). Mimarlık alanında yapay zekâ uygulamalarının kullanımına yönelik bir literatür araştırması. *Art & Design 2022 Book of Proceedings,* 986-1002.

Tellioğlu, S., & Satıcı, B. (2022). İç mekânda uygulanan renk tercihinin mekân algısına etkisi. *Journal of Technology and Applied Sciences, 4*(2), 87-95.

Temizsoylu, N. (1987). *Renk ve Resimde Kullanımı*. Aka Yayınevi.

Uzun, C. (2020). *Yapay zekâ ve mimarlık etkileşimi üzerine bir çalışma: üretken çekişmeli Ağ algoritması ile otonom mimari plan üretimi ve değerlendirmesi.* (Doktora Tezi). Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

URL 1- https://www.kozmikanafor.com/isik-renk-algimiz/ (Erişim Tarihi: 27.01.2019).

Vries, M., & Wagter, H. (1991). ACAADModel for use in early design phases. In M. McCullough, W. J. Mitchell, & P. Purcell (Eds.), *The Electronic Design Studio: Architectural Knowledge on the Media in the Computer Era* (pp. 215-218). The MIT Press.

KAYNAKÇA

Algburi, O. ve Ferah, B. (2021). Simulation Comparative Study to Highlight the Relation Between Building Form and Energy Consumption. İçinde A. Jamil ve A. A. Hameed (Editörler). International Conference on Advanced Engineering, Technology and Applications (ICAETA). İstanbul: 09-11 July 2021.

Brooks, A. (1991) *Writings on Wright.* (Volume 1) Cambridge: MIT Press.

Cronon, W. (1994). *Inconstant Unity: The Passion on Frank Lloyd Wright.* T. Riley, P. Reed (Ed.), Frank Lloyd Wright Architect içinde (s. 8-31). New York: The Museum of Modern Art.

Demir, Y. (2010). A Critical Look at the Role of the Planning Legislations in Sustaining the Authenticity of Traditional Settlements: Akyaka and Mardin Cases. *International Planning History Society Congress*, 12–15 July 2010, İstanbul.

Dennis, J. M., ve Wenneker, L. B. (1965). Ornamentation and the Organic Architecture of Frank Lloyd Wright. *Art Journal*, *25*(1), 2–14. https://doi.org/10.1080/00043249.1965.10793756

Erarslan, A. (2019). A Contemporary Interpretation of Vernacular Architecture. The Architecture of Nail Çakirhan, Turkey. *YBL Journal of Built Environment*. 7. 5-25. 10.2478/jbe-2019-0001.

Gökben, A. (2021). Mimar Nail Çakırhan'ın babası Ali Efendi'nin geleneksel Ula evi. *Turkish Studies*, 16(7), 19-43. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.52744

Karaman, A., (1999), Yaratıcılık, Froebel Eğitimi ve Frank Lloyd Wright, *Mimarlık Dekorasyon Dergisi*, 83.

Lampugnani, M.V. (1986). *The Thames and Hudson Encylopaedia of 20the Century Architecture.* London: Thames and Hudson.

Lind, C. (1992). *The Wright Style: Interiors of Frank Lloyd Wright - Authentic Designs, Contemporary Interpretations*, (1st Edition) London: Thames & Hudson Ltd

Manson, G. C. (1958). *Frank Lloyd Wright to 1910.* New York: Reinhold Publishing Corporation.

MacCormac, R. C. (1974). Froebel's Kindergarten Gifts and the Early Work of Frank Lloyd Wright. *Environment and Planning B: Planning and Design*, 1(1), 29-50. https://doi.org/10.1068/b010029

Naden, C. (1968). *Frank Lloyd Wright- The Rebel Architect.* New York: Franklin Watts, Inc.

Nute, Kevin. (2021). Frank Lloyd Wright and the Ho-o-den Revisited. *Journal of the Society of Architectural Historians of Japan*, September, 1997.

Uluoğlu, B., (2005). Bir İçeriksizleşme ya da Üç Özgürleştirme Hikâyesi, *Arredamento Mimarlık*, 65-73.

Sev, A. (2009). Sürdürülebilir Mimarlık, (1. Baskı) İstanbul: Yem Yayınları

Scully, V. Jr. (1960). *Frank Lloyd Wright.* New York: George Braziller, Inc.

Wright, F. L. (1955). *An American Architecture.* (Ed: Edgar Kaufmann) New York: Horizon Press

Wright, F. L. (1957). *A Testament.* New York: Horizon Press.

Wright, F. L. (1960). *Writings and Buildings.* (Selected by: Kaufmann, E., Raeburn, B.) New York: Horizon Press.

Wright, F. L. (2002). *İlk Akşam.* N. Togay (Ed.). *Modern Mimarlığın Öncüleri Frank Lloyd Wright ve Ev* içinde (s.9-16). İstanbul: Boyut Yayın Grubu.

Wright, F. L. (2005). *Frank Lloyd Wright: An Autobiography.* USA: Pomegranate Communications Inc,

İNTERNET KAYNAKLARI

Arkiv (2024). *Nail Çakırhan Evi.* www.arkiv.com.tr/proje/nail-cakirhan-evi/3228 (E.T.: 05.11.2024)

Algan, U. & Dalay, L. (2021). *Nail Çakırhan Evi: Geleneği Günümüzde Yaşatmak.* www.gzt.com/arkitekt/nail-cakirhan-evi-gelenegi-gunumuzde-yasatmak-3594573 (E.T.: 07.11.2024)

Şaşmaz, E. (2019). Ula-Nail Çakırhan Evi-Muğla. https://www.turkiyenintarihieserleri.com/?oku=2231 (E.T.: 08.11.2024)

Frank Lloyd Wright Foundation (2024). *Oak Park Home & Studio.*franklloydwright.org/site/oak-park-home-studio/ (E.T.: 04.11.2024)

Frank Lloyd Wright Trust (2024). *1893-World's Columbian Exposition, Chicago.* www.wrightsjapan1905.org/ (E.T.: 04.11.2024)

Johnson, S. (2023). *Frank Lloyd Wright: Form Becomes Feeling.* medium.com/crows-feet/frank-lloyd-wright-froebel-blocks-toddler-geometry-94ab3ea78db7 (E.T.: 13.11.2024)

TDK Sözlüğü (2024). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri.* sozluk.gov.tr/ (E.T.: 19.09.2024)

Tuğutlu, S. (2013). Türkiye'nin İlk Ağa Han Ödüllü Alaylı Mimarı: Nail Çakırhan. www.arkitera.com/haber/turkiyenin-ilk-aga-han-odullu-alayli-mimari-nail-cakirhan/ (E.T.: 02.11.2024)

KAYNAKÇA

Akan, E. (2017). Yaşlılık Kurumlarında Yaşlı Mekânsal Davranış ve Bilişiminin Mekânsal Dizim Bağlamında İrdelenmesi (Doktora Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Arcan, E. & Evci, F. (1987). Mimari Tasarıma Yaklaşım 1: Bina Bilgisi Çalışmaları. Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul.

Awang, H. ,Chin Lung, T.C., Nur Fakhrina Ab Rashid, Norma Mansor, Tan Lih Yoong & Kama Firdaus Subbahi (2024).Preparedness to Age in Place Among Older Adults in Malaysia Aging International, Volume 49, pages 720–735.

Başıbüyük,G.Ö., Çınar, Z., Ay F., Bekdaş, O. (2018). Yaşlı Bireylerin Tuvalet-Banyo Tasarımına Yönelik Antropometrik Ölçüleri ve Pazardaki Ürünlerin Yaşlıya Uygunluğunun Değerlendirilmesi, Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi 6(ÖS: Ergonomi2017), 248 – 256, 2018 e-ISSN: 1308-6693

Büker, M. B., Şavkın, R., & Büker, N. (2023). Yaşlı kullanıcı gözüyle konut iç mekan güvenliği. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD) / Elderly Issues Research Journal (EIRJ), 16(1), 1-8.

Cihan, Ü.A., Dinç, G., Oruçoğlu, A., Oğurlu, M., Ecebay, A. Manisa Muradiye Sağlık OcağıBölgesinde Yaşlılarda Kaza Sıklığı ve Kaza İle İlişkili Faktörler, VII. Ulusal Halk SağlığıGünleri 2001, Poster Bildiri, Eskişehir

İlçe, A. Ö., İlçe, A. C., Dıramalı, A. (2007). Yaşlılarda ev kazalarının önlenmesi ve ev kazalarının önlenmesine yönelik iç mekan çözümlemeleri. Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi, 1.

Kalınkara, V., (2019). Mutfak Tasarımında Fiziksel Konfor ve Verimlilik: Yaşlılar, Engineering Sciences (NWSAENS), 14(4):169-182, DOI:10.12739/NWSA.2019.14.4.1A0439.

Matysiak, I. Peters, J.D., 2023), Conditions facilitating aging in place in rural communities: The case of smart senior towns in Iowa, Journal of Rural Studies, cilt:97, S. 507-516.

Özer Baş, G., (2021) Yaşlı Bireylerin Mekan Kullanım Tercihleri, İksad Yayınevi, Ankara.

TÜİK, 2024.Türkiye İstatistik Kurumu, Dünya Nüfus Günü, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2024-53680

Spalt, E. W., Curl, C. L., Allen R. W., Cohen, M., Adar, S. D., Stukovsky, K. H., Avol, E., Castro-Diehl, C., Nunn, C., Mancera-Cuevas, K., & Kaufman, J. D. (2016). Time- location patterns of a diverse population of older adults: the multi-ethnic study of atherosclerosis and air pollution (MESA air). Journal of Exposure Science and Environmental Epidemiology, 26(4), 349–355. doi:10.1038/jes.2015.29

Tutal, O. (2016). Yaşlılık, yaşam çevresi ve evrensel tasarım. V. Kalınkara içinde, Yaşlılık Disiplinler Arası Yaklaşım, Sorunlar, Çözümler (s. 489-507). Ankara: Nobel.

Yazıcıoğlu, D. (2010). Mutfak Tasarım Süreci. İstanbul: Literatür Yayınları.

Yerli, G. (2017). Yaşlılık Dönemi Özellikleri Ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 10 Sayı: 52 , s. 1278-1287.

Zorlu, T. (2015). 1. Ulusal İç Mimari Tasarım Sempozyumu, İç Mekan Tasarımında Kullanıcı Faktörü ve Ergonomi: Yaşlılar İçin Konut, Trabzon.

URL 1. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2024-53680

URL 2. https://www.evimitasarla.net/ev-dekorasyon-fikirleri-blog/ideal-mutfak-cozumleri-icin-ipuclari/

URL 3. https://tr.wikipedia.org/wiki/Osteoporoz

URL 4. http://www.newsusa.com/articles/article/preventing-senior-falls-starts-in-the-bathroom.aspx

REFERENCES

Anderson, J. (2023). *The Agile Learner: Where Growth Mindset, Habits of Mind and Practice Unite*. Whole Healthy Group LLC.

Baker, J. D. (2016). The purpose, process and methods of writing a literature review: Editorial. Association of Operating Room Nurses. AORN Journal, 103(3), 265-269. https://doi.org/10.1016/j.aorn.2016.01.016

Bess, M. (2020). Grit, growth mindset, and the path to successful lawyering. *UMKC L. Rev.*, 89, 493.

Brown, T. (2008). Design thinking. *Harvard Business Review*, *86*(6), 84.

Burnette, J. L., O'boyle, E. H., VanEpps, E. M., Pollack, J. M., & Finkel, E. J. (2013). Mind-sets matter: a meta-analytic review of implicit theories and self-regulation. Psychological bulletin, 139(3), 655.

Combette, L. T., Rotgé, J. Y., & Schmidt, L. (2024). Growth mindset is associated with mastery goals in adulthood. *Europe's Journal of Psychology*, *20*(3), 191-201.

Dadswell, K., Sambol, S., Yager, Z., Van Dyke, N., Pascoe, M., Dallat, C., ... & Parker, A. G. (2024). Together we grow: Evaluation of a design thinking professional development workshop for outdoor educators indicates improvements in growth mindset. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, *24*(3), 400-412.

Design Thinking: Research, Innovation, and Implementation. (2021). United States: Information Age Publishing, Incorporated.

Dweck, C. S. (1999). Self-theories: Their role in motivation, personality, and development. Taylor and Francis/Psychology Press.

Dweck, C. S. (2016b). Mindset: The New Psychology of Success. Ballantine Books.

Dweck, C.S. (2006). Mindset: The New Psychology of Success. Random House Publishing Group.

Fisher, G. (1988). Mindsets: The role of culture and perception in international relations. Intercultural Press.

Foster, A. (2024). *Developing a Growth Mindset Transform Your Thinking*. LibriHouse.

Gunderson, E. A., Hamdan, N., Sorhagen, N. S., & D'Esterre, A. P. (2017). Who needs innate ability to succeed in math and literacy? Academic-domain-specific theories of intelligence about peers versus adults. *Developmental Psychology, 53*(6), 1188–1205. https://doi.org/10.1037/dev0000282.

Gupta, A. K., & Govindarajan, V. (2002). Cultivating a global mindset. Academy of Management Perspectives, 16(1), 116-126. http://doi.org/10.5465/AME.2002.6640211

Heifetz, R. (1994). Leadership without easy answers. Harvard University Press.

Heslin, P. A., Burnette, J. L., & Ryu, N. G. (2021). Does a growth mindset enable successful aging?. Work, Aging and Retirement, 7(2), 79-89.

Holt, E. (2023). *Growth Mindset: The Proven Strategies for Unlocking the Secrets to Success, Overcoming Fear, Developing Self Discipline, Emotional Intelligence, and Self Confidence to Achieve a Better Future*. United States: PublishDrive.

J. Metcalfe, A. Shimamura (Eds.), Metacognition: Knowing about knowing, *MIT Press*, Cambridge, MA (1994), pp. 185–205.

Lee, J. H., Ostwald, M. J., & Gu, N. (2020). *Design thinking: creativity, collaboration and culture* (Vol. 12). Cham: Springer.

Limeri, L. B., Carter, N. T., Choe, J., Harper, H. G., Martin, H. R., Benton, A., & Dolan, E. L. (2020). Growing a growth mindset: Characterizing how and why undergraduate students' mindsets change. *International Journal of STEM Education*, *7*, 1-19.

Liow, Z. (2021, December). Fostering Growth Mindsets: Possibilities Within a Heterarchical Collaborative Team Learning Design Studio. In *Congress of the International Association of Societies of Design Research* (pp. 2225–2234). Singapore: Springer Nature Singapore.

Martin, M. M., & Rubin, R. B. (1995). A new measure of cognitive flexibility. *Psychological Reports*, 76(2), 623–626.

Martinec, T., Horvat, N., Škec, S., & Štorga, M. (2018). Verbal engagement in teams solving a conceptual design task. In *DS 92: Proceedings of the DESIGN 2018 15th International Design Conference* (pp. 2075-2086).

Meier, J. D. (2010). Getting results the agile way: A personal results system for work and life. Innovation Playhouse LLC.

Mezirow, J. (2000). Learning to think like an adult. Learning as transformation: Critical perspectives on a theory in progress, 3-33.

Muenks, K., & Miele, D. B. (2017). Students' thinking about effort and ability: The role of developmental, contextual, and individual difference factors. *Review of Educational Research*, *87*(4), 707-735.

Myers, C. A., Wang, C., Black, J. M., Bugescu, N., & Hoeft, F. (2016). The matter of motivation: Striatal resting-state connectivity is dissociable between grit and growth mindset. Social cognitive and affective neuroscience, 11(10), 1521-1527.

Nagai, Y. & Taura, T. (2010). *Design Creativity*. Springer London: Germany.

Parrish, S., Beaubien, R. (2024). *The Great Mental Models, Volume 1: General Thinking Concepts*. United Kingdom: Penguin Publishing Group.

Pomerantz, E. M., & Saxon, J. L. (2001). Conceptions of ability as stable and self-evaluative processes: A longitudinal examination. *Child Development, 72*(1), 152–173. https://doi.org/10.1111/1467-8624.00271.

Rashdan, W., & Ashour, A. F. (2022). Influence of design thinking on interior design concepts. *The International Journal of Visual Design*, *17*(1), 1.

Razzouk, R., & Shute, V. (2012). What is design thinking and why is it important?. *Review of educational research*, *82*(3), 330-348.

Rikroses Books and E-books (2023). *The Growth Mindset: How to Embrace Challenges and Learn from Failure*.

Sale, D. (2020). *Creative Teachers: Self-directed Learners*. Germany: Springer Nature Singapore.

Sanzo, K., Scribner, J. P., Wheeler, J. A., & Maxlow, K. W. (2022). *Design thinking: Research, innovation, and implementation*. Information Age Publishing, Inc.

Sellon, A., McElravy, L. J., & Sunderman, H. (2023). Transforming leadership education undergraduate advising: Incorporating growth mindset and design thinking. *Journal of Leadership Education*, *22*(2), 91–111.

Sharma, A. (2024). *Creating a New Horizon in Pedagogy through the Growth Mindset*. United Kingdom: Cambridge Scholars Publishing.

Sheffler, P., Kürüm, E., Sheen, A. M., Ditta, A. S., Ferguson, L., Bravo, D., ... & Wu, R. (2023). Growth mindset predicts cognitive gains in an older adult multi-skill learning intervention. *The International Journal of Aging and Human Development*, *96*(4), 501-526.

Sponholz, U. (2024). Design Thinking: Mindset, Method. In P. Kotler, W. Pfoertsch, F. Ancarani, & I. Ureta (Eds.), *Humanism in Marketing: Responsible Leadership and the Human-To-Human Approach* (pp. 131–152). essay, Springer Nature.

Stoycheva, M., & Ruskov, P. (2015, July). Growth mindset development pattern. In *Proceedings of the 20th European Conference on Pattern Languages of Programs* (pp. 1-6).

Sultan, R., & Qaed, F. (2020, November). Service Design Thinking and Social Innovation Sustainability. In *2020 Second International Sustainability and Resilience Conference: Technology and Innovation in Building Designs (51154)* (pp. 1-5). IEEE.

Tschimmel, K. (2012). Design Thinking as an effective Toolkit for Innovation. In *ISPIM Conference Proceedings* (p. 1). The International Society for Professional Innovation Management (ISPIM).

Vignoli, M., Dosi, C., & Balboni, B. (2023). Design thinking mindset: scale development and validation. *Studies in Higher Education*, 48(6), 926-940.

WDC. (2024, May 4). *Why Designers Must Embrace a Growth Mindset or Fail*. World Design Council. https://worlddesigncouncil.org/blog/why-designers-must-embrace-a-growth-mindset-or-fail/#:~:text=A%20growth%20mindset%20encourages%20designers,and%20insights%20gained%20through%20experimentation.

Willis, N. (2019). *Growth mindset: A practical guide*. Bloomsbury Education.

Wilson, D., Conyers, M. (2020). *Developing Growth Mindsets: Principles and Practices for Maximizing Students' Potential*. United States: ASCD.

Yeager, D. S., & Dweck, C. S. (2020). What can be learned from growth mindset controversies?. *American psychologist*, *75*(9), 1269.

Yigitbasioglu, O. M., & Velcu, O. (2012). A review of dashboards in performance management: Implications for design and research. *International Journal of Accounting Information Systems*, *13*(1), 41–59.

Zepeda, C. D., Martin, R. S., & Butler, A. C. (2020). Motivational strategies to engage learners in desirable difficulties. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, *9*(4), 468-474.

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar - IV

EĞİTİM
yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–IV
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-7-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–IV
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+137 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-97435-7-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Allahham, A (2019) State Mosque Semiotics: Understanding Sacred-Secular Transformations in Design *Journal of Architecture and Urbanism* 43(1), 67-77

Barthes, R (1997) Semiology and the Urban İçinde N Leach (Editör), *Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory* (s 166–180) London, UK: Routledge

Botwina, R ve Botwina, J (2012) Looking for Meaning in Architecture: Getting Closer to Landscape Semantics *Studies in Logic, Grammar and Rhetoric* 28(41), 221–232

Broadbent, G (1980) Architects and Their Symbols *Built Environment* 6(1), 10–28 http://www.jstor.org/stable/23286082

Chandler, D (2007) *Semiotics: The Basics* London, UK: Routledge

Choay, F (1967) Urbanism and Semiology İçinde C Jencks ve G Baird (Editörler), *Meaning in Architecture* (s 27–37) London, UK: Barrie and Rockliff the Cresset Press

Denyer, D ve Tranfield, D (2009) Producing a Systematic Review İçinde D Buchanan ve A Bryman (Editörler), *The Sage Handbook of Organizational Research Methods* (s 671-689) London, UK: Sage Publications

Erkman-Akerson, F (2016) *Göstergebilime Giriş* İstanbul: Bilge Kültür Sanat Publishing.

Furlong-Clancy, S. (Editör) (2015) *The DS Project: Image, Text, Space/Place, 1830–2015* 18 Kasım 2022 tarihinde erişildi http://thedsproject.com

Gough, D., Oliver, S. ve Thomas, J. (Editörler) (2017) *An Introduction to Systematic Reviews* (İkinci Baskı) London, UK: Sage Publications

Guirguis, M N, Fahmy, M ve Gaber, M (2018) Contemporary Coptic Orthodox Church Architecture: Between Tradition and Modernity *Alexandria Engineering Journal* 57(1), 123-132

Hattenhauer, D L (1984) The Rhetoric of Architecture: A Semiotic Approach *Communication Quarterly* 32(1), 71–77 https://doi.org/10.1080/01463378409369534

Jencks, C (1969) Semiology and Architecture İçinde C Jencks ve G Baird (Editörler), *Meaning in Architecture* (s 10–25) London, UK: Barrie and Rockliff the Cresset Press

Khan, K S, Kunz, R, Kleijnen, J ve Antes, G (2003) Five Steps to Conducting a Systematic Review *Journal of the Royal Society of Medicine* 96(3), 118-121

Kayalar, R ve Ulug, E (2024) Semiotik Anlamlandırma Üzerinden İkonik Mimari: Girne Örneği *Buildings* 14(4), 2561

Koenig, G K (1964) *Analisi del linguaggio architettonico [Analysis of the Architectural Language]* Florence, Tuscany, Italy: Libreria Editrice Fiorentina

Kumar, A, Goyal, P ve Gupta, R (2020) Sentiment Analysis Using Hybrid Deep Learning Model *Journal of Social Media Sentiment* 12(2), 45-60

Ladan, T, Petrova, M N ve Koleva, M D (2024) Post-war Architectural Restoration: Semiotic and Hermeneutic Approaches *International Journal of Cultural Studies* 24(2), 158-174

Leach, N (Editör) (1997) *Rethinking Architecture: A Reader in Cultural Theory* London, UK: Routledge

McMurtrie, R J (2020) Aesthetic Interpretations of High-Rise Buildings: A Social Semiotic Perspective *Journal of Urban Aesthetics* 31(3), 214-231

Morris, C W (1938) *Foundations of the Theory of Signs* Chicago, IL: Chicago University Press

Nöth, W (Editör) (1997) *Semiotics of the Media: State of the Art, Projects, and Perspectives* Berlin, Germany: Mouton de Gruyter

Permatasari, R C (2018) The Aesthetic and Symbolic Meaning of Toko Merah in Semarang, Indonesia *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* 453(1), 012070

Petrova, M N (2020) Thin Shell Structures and Their Symbolism in Modern Ecclesiastical Architecture *Journal of Advanced Architecture* 29(4), 341-359

Rapoport, A (1977) *Human Aspects of Urban Form: Towards a Man-Environment Approach to Urban Form and Design* Ann Arbor, MI: University of Michigan

Saidi, U (2018) Sustainable Development and Cultural Sensitivity in Architectural Design *Sustainable Studies Journal* 4(3), 435-486

Stojiljković, D ve Ristić, J (2017) Semiotic Analysis of Socialist Urban Culture: The Yugoslavian Case *Urban Studies Review* 18(2), 112-129

Stojiljković, D M ve Petrović, A I (2019) Ideological Mediation Through Architecture in Socialist Yugoslavia *Architecture and Society Journal* 19(5), 256-278

Talamini, G, Marengo, D ve Bianchini, M (2023) Visibility and Symbolism of Corporate Architecture: A Multi-Method Approach for Visual Impact *Journal of Architecture and Corporate Studies* 27(4), 332-355

Uluğ, E (2020) The Semiotic Role of Metaphors in Iconic Architecture *Architectural Semiotics Review* 25(1), 79-92

Vuckovic, S S ve Kujundzic, K (2014) Architecture of the 20th Century As a Cultural Heritage: Architectural Communication – Memorial Hall in Kolasin, Montenegro *Architecture & Urban Planning* 9(2014), 47–52 https://doi.org/10.7250/aup.2014.007

Yu, B (2023) Understanding New Colors in Urban Environments: Deciphering Colors as Semiotic Systems *Color Research & Application* 48(3), 254-270

Yörükoglu, P N ve Uğur, A Z (2019) The Semantic Interpretation of Urban Soundscapes: A Comparative Study *e-Journal of Urban Sound Studies* 3(2), 146-172

KAYNAKÇA

Akgün, Ü. E. (2011). *Müzelerde mekan kurgusunun algı ve yön bulmadaki etkisinin incelenmesi*. Doctoral dissertation, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Anadolu Ajansı. (2024). https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/istanbuldaki-havalimanlarinin-7-aydaki-yolcu-sayisi-70-milyona-yaklasti/3316776#:~:text=U%C3%A7u%C5%9F%20say%C4%B1lar%C4%B1%20da%20artt%C4%B1&text=%C4%B0stanbul%20Havaliman%C4%B1'nda%20bu%20y%C4%B1l%C4%B1n,9%20bin%20700%20art%C4%B1%C5%9F%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC. (Erişim Tarihi 30.09.2024).

Arthur, P., & Passini, R. (1992).*Wayfinding: People, signs, and architecture.* New York: McGraw-HillBook Co.

Brunyé, T.T., Mahoney, C.R., Gardony, A.L. and Taylor, H.A. (2010). North is up(hill): *Route planning heuristics in real-world environments. Memory and Cognition,* 38(6), 700–712.

Churchill, A., Dada, E., De Barros, A. G., & Wirasinghe, S. C. (2008). *Quantifying and validating measures of airport terminal wayfinding.* Journal of Air Transport Management, 14(3), 151-158.

Çubukçu, E. ve Nasar J. L., (2005). *Relation of Physical Form to Spatial Knowledge in Largescale Virtual Environments*, Environment and Behavior 2005, 37: 397-417.

Devlin, A. S. (2001). *Mind and maze: Spatial cognition and environmental behavior.* Praeger Publishers/Greenwood Publishing Group.

Edgü, E., Ünlü, A., Salgamcioglu, M. E., & Mansouri, A. (2012, January). Traditional shopping: a syntactic comparison of commercial spaces in Iran and Turkey. In *Proceedings: Eighth International Space Syntax Symposium, Chile: Santiago de Chile, January* (pp. 3-6).

Sönmez, B. E., & Önder, D. E. (2015). Bir tasarım ölçütü olarak yön bulma kavramı: tanımlar ve tartışmalar. *Megaron*, *10*(3), 355-364.

Faria, A.P.N. (2003). Krafta, R.; *Representing UrbanCognitive Structure Through Spatial Differentiation*. 4th International Space Syntax Symposium, Londra.

Farr, A.C., Kleinschmidt, T., Yarlagadda, P. and Mengersen, K. (2012). *Wayfinding: A simple concept, a complex process.* Transport Reviews, 32(6), 715–743.

Fewings, R. (2001). *Wayfinding and airport terminal design.* The journal of navigation, 54(2), 177-184.

Giannopoulos, I., et al. (2014) *Wayfinding decision situations: A conceptual model and evaluation.* Geographic Information Science: 8th International Conference, GIScience 2014, Vienna, Austria, September 24-26, 2014. Proceedings 8. Springer International Publishing.

Haq, S., & Zimring, C., **(**2003). *Just Down The Road a Piece, The Development of Topological Knowledge of Building Layouts*, Environment and Behavior, 35, no.1.

Hillier, B. (2003). *The architectures of seeing and going: Or, are cities shaped by bodies or minds? And is therea syntax of spatial cognition?,* 4th International Space Syntax Symposium, London.

Hölscher, C., Dalton, R.C. (2008). *Comprehension of Layout Complexity: Effects of Architectural Expertise and Mode of Presentation.* In: Gero, J.S., Goel, A.K. (eds) Design Computing and Cognition '08. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-8728-8_9

Iga Airport (ty). https://www.igairport.aero/iga-dunyasi/hakkimizda/biz-kimiz/ (Erişim tarihi 11-11-24)

İstanbul Havalimanı Resmi Websitesi (2023). https://www.istairport.com/

Lawton, C. A. (1996). *Strategies for Indoor Wayfinding: The Role of Orientation.* Journal of Environmental Psychology 16:137–145. doi:10.1006/jevp.1996.0011.

Lynch, K., (1960). *The Image of The City* p. 125

Milano Malpensa Havalimanı Resmi Websitesi (2023). https://www.milanomalpensa-airport.com/it

Metro Collins Cobuild Essential Dictionary İngilizce-İngilizce Türkçe Sözlük. (1994) Metro Kitap Yayın Pazarlama, Çev: Önder Renkliyıldırım, İstanbul.

Murakoshi, S. & Kawai, M., (2000). *Use of Knowledge and Heuristics for Wayfinding in an Artificial Environment.* Environment and Behavior, 32, s. 756.

Nadolne, M. J., & Stringer, A. Y. (2001). Ecologic validity in neuropsychological assessment: prediction of wayfinding. *Journal of the International Neuropsychological Society*, *7*(6), 675-682.

O'Neill. M.J., (1991). *Evaluation of a Conceptual Model of Architectural Legibility*. Environment and Behaviour, 23(3) 259-284.

O'Neill, M.J., (1991a). *Effects of Signage and Floor Plan Configuration on Wayfinding Accuracy* Environment and Behavior, 23(5): 553-574.

Passini, R. (1984). *Wayfinding in Architecture*. New York, NY: Van Nostrand Reinhold

Peponis, J., Zimring, C., & Choi, Y. K., (1990). *Finding the Building in Wayfinding,* Environment and Behavior, 22, s.555, no 5.

Richter, K. F. (2009). *Adaptable path planning in regionalized environments*. In Spatial Information Theory: 9th International Conference, COSIT 2009 Aber Wrac'h, France, September 21-25, 2009 Proceedings 9 (pp. 453-470). Springer Berlin Heidelberg.

Rovine, M. J., & Weisman, G. D. (1989). *Sketch-map variables as predictors of wayfinding performance. Journal of Environmental Psychology,* 9, 217-232.

Seetharaman, K., Chaudhury, H., Kary, M., Stewart, J., Lindsay, B., & Hudson, M. (2022). *Best Practices in Dementia Care: A Review of the Grey Literature on Guidelines for Staffing and Physical Environment in Long-Term Care*. Canadian Journal on Aging/La Revue canadienne du vieillissement, 41(1), 55-70.

Sönmez, B. E., & Önder, D. E. (2015). *Bir tasarım ölçütü olarak yön bulma kavramı: tanımlar ve tartışmalar.* Megaron, 10(3), 355-364.

Tanrıkut, B. (2019). *Mekansal algıyı etkileyen tasarım parametreleri ve marka kimliği ilişkisi*. Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü/İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anabilim Dalı/İç Mimarlık Bilim Dalı.

Weisman G. D. (1981). *Evaluating Architectural Legibility: Wayfinding in the built environment.* Environment and Behavior, vol. 13 s.189-204

KAYNAKLAR

Akın, N. (2011). 19. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata ve Pera. İstanbul: Literatür Yayınları.

Aksakal, H. (2012). Japon ve Türk Modernleşmelerinin Karşılaştırmalı Tarihi Üzerine Bir Değerlendirme. Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 27, 83-108.

Aldaş, C. (2019). Galata ve Pera'nın Sosyo-kültürel Değişimi Bağlamında Şark Aynalı Pasajı ve Markiz Pastanesi'nin İç Mimari Analizi. Yüksek Lisans Tezi.

Altun, M. (2003). 1870 Büyük Beyoğlu Yangını. Tarih ve Toplum, 39(229).

Baysun, M. (1960). Mustafa Reşîd Paşa'nın Siyasî Yazıları. Tarih Dergisi, 11(15), 121-142.

Cezar, M. (2009). Osmanlı Başkenti İstanbul. İstanbul: EKAV Eğitim Kültür ve Araştırma Vakfı.

Choi, D. (t.y.). The End of the World as They Knew It: Architectural History and Modern Japan. Core adresinden alınmıştır.

Clancey, G. (2005). Modernity and Carpenters: Daiku Technique and Meiji Technocracy. İçinde M. Low (Editör), Japan, Building a Modern (s. 183-206). New York: Palgrave Macmillan.

Cybriwski, R. A. (2011). Historical Dictionary of Tokyo. The Scarecrow Press.

Çadırcı, M. (2011). Tanzimat Sürecinde Türkiye: Anadolu Kentleri. İstanbul: İmge Kitabevi.

Çakır, S. (2019). 1870 Beyoğlu Yangını ve Sonrasındaki İmar Faaliyetleri. Yüksek Lisans Tezi.

Çelik, Z. (2016). 19. Yüzyılda Osmanlı Başkenti: Değişen İstanbul. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Demiray, K. (2019). Alman Seyyahların Gözüyle İstanbul'da Sosyal ve Kültürel Hayat (1808-1918). Yüksek Lisans Tezi.

Denel, S. (1981). Batılılaşma Sürecinde Ebniye Nizamnameleri ve Kentsel Mekanların Değişimine Etkileri Üzerine Bir Deneme. IX. Türk Tarih Kongresi, (21-25 Eylül 1981), III, 1425-1435.

Dökmeci, V. ve Çıracı, H. (1990). Tarihsel Gelişim Sürecinde Beyoğlu. İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları.

Durudoğan, S. (1998). XIX. Yüzyılda Pera/Beyoğlu'nun Ekonomik, Kültürel ve Politik Yapısının Mimariye Etkileri. Doktora Tezi.

Ercan, H. (2018). Tanzimat Döneminde Osmanlı Kentlerinde Kent Meydanı ve Millet Bahçeleri. Yüksek Lisans Tezi.

Ergin, O. N. (1995). Mecelle-i Umur-i Belediye. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları.

Erkek, M. Ş. (2016). Bir Devlet Teşebbüsü Olarak Osmanlı Demiryolları: İzmit-Ankara Demiryolu Projesi, 1873-1875. Yüksek Lisans Tezi.

Ersoy, M. (2017). Osmanlı'dan Günümüze İmar ve Yasalar. İstanbul: Ninova Yayınları.

Ertürkmen Aksoy, B. S. ve Gurallar, N. (2020). Kentin Yeniden İnşası Sürecinde Etkin Bir Aktör Olarak "Kentli": 5 Haziran 1870 Pera Yangını. Mimarlık, 412, 73-77.

Esen, Y. (2010). A Comparative Study in Two Neighborhoods in Tokyo and İstanbul: An Architectural and Aesthetical Analysis. Yüksek Lisans Tezi.

Esenbel, S. (2019). Japon Modernleşmesi ve Osmanlı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Garon, S. (1994). Rethinking Modernization and Modernity in Japanese History: A Focus on State-Society Relations. The Journal of Asian Studies, 53(2), 344-366.

Grunow, T. (n.d.). *Ginza Bricktown and the myth of Meiji modernization*. Meiji at 150 Digital Teaching Resource. Retrieved December 16, 2024, from https://meijiat150dtr.arts.ubc.ca/essays/grunow/

Gürses Söğüt, S. (2016, Haziran). Osmanlı Şehir Yönetiminde Modernleşme Sürecinde Yangınların Rolü. Toplumsal Tarih, 270, 50-59.

Hein, C. (2005). Resilient Tokyo: Disaster and Transformation in the Japanese City. İçinde L. Vale ve T. Campanella (Editörler), The Resilient City. Oxford University Press.

Hein, C. (2010). Shaping Tokyo: Land Development and Planning Practice in the Early Modern Japanese Metropolis. Journal of Urban History, 36(4), 447–484.

Hein, C. (t.y.). Machi: Neighborhood and Small Town: The Foundation for Urban Transformation in Japan. Journal of Urban History, 35, 75-107.

Huffman L., J. (1997). Creating A Public: People and Press in Meiji Japan. Honolulu: University of Hawai'i Press.

Irvine, G. (2013). Japonisme and the Rise of the Modern Art Movement: The Arts of the Meiji Period: The Khalili Collection. Thames & Hudson.

Kaya Avunduk, S. (2019). 19. Yüzyıl Batılılaşma Sürecinde Galata ve Pera'da İnşa Edilen Karma Kullanımlı Yapılar ve Bu Yapıların Günümüzdeki Durumlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi.

Keyvanoğlu, M. C. (2017). 1870 Büyük Beyoğlu Yangını. Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 41, 169-190.

Kılıç, E. (2009). XIX. Yüzyıl Sonu Batılılaşma Hareketlerinin Pera/Beyoğlu'nda Apartmanlaşma Sürecine Etkileri ve Mimari Yansımalar. Yüksek Lisans Tezi.

Koç, S. (2019). İstiklal Caddesi ve Mekansal Dönüşüm: Han Yapıları. Yüksek Lisans Tezi.

Koçu, R. E. (1968). İstanbul Ansiklopedisi. İçinde Elektrik (Cilt 9).

Koçu, R. E. (2016). İstanbul Tulumbacıları. İstanbul: Doğan Kitap.

Kuleyin, N. Ş. (Editör). (2017). Seyyahların Gözüyle Ankara. Ankara Kalkınma Ajansı.

Kürkçü, K. (2009). Meiji ve Tanzimat Dönemlerindeki Mimari Değişimlerin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi.

Low, M. (Editör). (2005). Building a Modern Japan: Science, Technology, and Medicine in the Meiji Era and Beyond. Palgrave Macmillan.

Mansfield, S. (2016). Tokyo A Biography. Tuttle Publishing.

Mohr, M. (2007). More Than A Concrete Jungle: Urbanization in Japan. Woodrow Wilson Center's Asia Program.

Ochi, F. (2017). Interaction Between East and West Concerning Visual Culture and Fashion: Focus on Japon and Turkey. Yüksek Lisans Tezi.

Ortaylı, İ. (2018). Tanzimat Döneminde Osmanlı Mahalli İdareleri (1840-1880). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özcan, K. (2006). Tanzimatın Kent Reformları: Türk İmar Sisteminin Kuruluş Sürecinde Erken Planlama Deneyimleri (1839–1908). Osmanlı Bilimi Araştırmaları, VII(2), 149-180.

Reynolds, J. M. (2002). Teaching Architectural History in Japan: Building a Context for Contemporary Practice. Journal of the Society of Architectural Historians, 61(4), 530-536.

Sharon, M. (2001). Haussmanization As Anti Modernity. Journal of Urban History, 27(6), 723-745.

Shelton, B. (t.y.). Learning from the Japanese City: West Meets East in Urban Design.

Smith, H. D. (1978). Tokyo as an Idea: An Exploration of Japanese Urban Thought until 1945. Journal of Japanese Studies, 4(1), 45-80.

Sorensen, A. (t.y.). The Making of Urban Japan: Cities and Planning from Edo to the Twenty-First Century.

Subay, S. (2017). XIX. Yüzyılda Japonya ve Osmanlı Devleti'nin Modernleşme Çabalarının Karşılaştırmalı Analizi. Yüksek Lisans Tezi.

Tipton, K. E. (2003). Modern Japan: A Social and Political History. Taylor & Francis e-Library.

Traganou, J. (2004). The Tōkaidō Road. Routledge Curzon.

Üsdiken, B. (1999). *Pera'dan Beyoğlu'na*. İstanbul: Yayınevi.

Waley, P. (2006). Rescripting the City: Tokyo from Ugly Duckling to Cool Cat. Japan Forum, 18(3), 361-380.

White, M. I. (2007). Coffehouse Democracy: Learning and Creating Urbanity in Japan. Asia Program Special Report, 24-32.

Wittner, G. D. (2005). The Mechanization of Japan's Silk Industry and the Quest for Progress and Civilization, 1870–1880. İçinde L. Morris (Editör), Building a Modern Japan (s. 135-160). New York: Palgrave Macmillan.

Yergün, U. (2002). Batılılaşma Dönemi Mimarisinde Yapım Teknolojisindeki Değişim ve Gelişim. Doktora Tezi.

İnternet Kaynakları

Url01: Old Tokyo. (n.d.). *Ginza Crossing*. Retrieved June 24, 2021, from https://www.oldtokyo.com/ginza-crossing/ (E.T.: 24.06.2021).

KAYNAKÇA

Addanki, S. C., & Venkataraman, H. (2017). Greening the economy: A review of urban sustainability measures for developing new cities. *Sustainable Cities and Society, 32*, 1–8. https://doi.org/10.1016/j.scs.2017.03.009

Aktaş, F. (2019). *Türkiye'de Kentleşmenin Ortaya Çıkardığı Gecekondulaşma Olgusuna Yönelik Çözüm Önerileri*. Yayınlanmış Tez: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Kentleşme ve Çevre Sorunları Bilim Dalı, Ankara.

Alker, S. and McDonald, A. (2003). Incorporating sustainable development into redevelopment. Sustainable Development, 11(3), 171-182.

Arslan, N. C. (2015). *Yeşil Bina Projelerinde Tasarım Süreci İçin Bir Yaklaşım: LEED V4 Sertifikalandırma Süreci Modeli*. Yayınlanmış Tez: İstanbul Teknik Üniversitesi,Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Avcı, E. (2013). *Gecekondu sorununun çözümünde kentsel dönüşüm projeleri Ankara Dikmen Vadisi Projesi örneği*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi: T.C Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Baştanoğlu, E. (2017). *Leed Yeşil Bina Sertifika Sistemi Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Avrupa ve Türkiye*. Yayınlanmış Tez: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Baştanoğlu, E. (2017). *Leed Yeşil Bina Sertifika Sistemi Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Avrupa ve Türkiye*. Yayınlanmış Tez: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Becchio, C., Ferrando, D. G., Fregonara, E., Milani, N., Quercia, C., & Serra, V. (2016). The cost-optimal methodology for the energy retrofit of an ex-industrial building located in Northern Italy. *Energy and Buildings, 127*, 590–602. https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2016.05.093

Bennett, K., Beynon, H. & Hudson, R. (2000). Coalfields Regeneration Dealing With The Consequences of Industrial Decline, The Policy Press, Bristol, UK.

Brink, E., Aalders, T., Adám, D., Feller, R., Henselek, Y., Hoffmann, A., Ibe, K., Matthey-Doret, A., Meyer, M., & Negrut, N. L. (2016). Cascades of green: A review of ecosystem-based adaptation in urban areas. *Global Environmental Change*, *36*, 111–123. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2015.11.003

Çakır, G. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma Adına İklim Değişikliğinin Küresel Ölçekte İrdelenmesi, GreenAge II.Uluslararası Sempozyum Bildiriler Kitabı, 26-27 Nisan 2012, MSGSÜ, İstanbul.

Çakır Kıasıf, G. (2024). Sürdürülebilir Yapı Tasarımı. Z.Ö. Parlak Biçer (Ed.), Mimarlıkta Yapı Bilgisi (1.Baskı) içinde (s.335-363). Ankara: Akademisyen Kitabevi

Çalışkan, M. (2016). *Kentsel Dönüşüm Projelerinde Kullanıcı Sürdürülebilirliği; Türkiye ve Yurt Dışı Örnekleri*. Yayınlanmış Tez: T.C. Maltepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Çelik, E., 2009, *Yeşil Bina Sertifika Sistemlerinin İncelenmesi Türkiye'de Uygulanabilirliklerinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Tez: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Tasarım Programı,İstanbul.

Çiftçi, S. (2018). *"Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm İlkeleri ve Bileşenleri"*, Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, *2*(2), s:1-19.

Çoban, İ. ve Sert, N. (2018). 1950 Sonrası Çağdaş Türk Resminde Gecekondu Teması * The Slum Themes In Post 1950's Turkish Contemporary Painting. İdil Dergisi, 7(44).

Demirel, D. (2018). *Kentsel Dönüşüm*. Dönem Projesi: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Programı, Denizli.

Dereli, A. B. (2024). Bibliometric Analysis with VOSviewer. *Communicata, 28*, 1-7. https://doi.org/10.32952/communicata.1517725

Donthu, N., Kumar, S., & Pandey, N. (2020c). A retrospective evaluation of Marketing Intelligence and Planning: 1983–2019. Marketing Intelligence and Planning. Available at doi: https://doi.org/10.1108/MIP-02-2020-0066 (in press).

Elmqvist, T., Andersson, E., Frantzeskaki, N., McPhearson, T., Olsson, P., Gaffney, O., Takeuchi, K., & Folke, C. (2019). Sustainability and resilience for transformation in the urban century. *Nature Sustainability, 2*(4), 267–273. https://doi.org/10.1038/s41893-019-0250-1

Erdede, S., Erdede, B., Bektaş, S. (2014). Kentsel Dönüşümde Yeşil Binaların Uygulanabilirliği, 5. Uzaktan Algılama-CBS Sempozyumu (UZAL-CBS 2014), Ekim 2014, İstanbul.

Friesecke, F., 2007, "The Role of Partnership in Urban Regeneration: Similarities and Differences between Germany and the United Kingdom", The Role of Partnership in Urban Regeneration (s. 1-18), Strategic Integration of Surveying Services, Hong Kong.1

Gençer Özdemir, G. (2019). *Kentsel Dönüşüm Projelerinin Sürdürülebilirlik Göstergeleri ile Değerlendirilmesi: Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi: T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Kentsel Dönüşüm ve Planlama Programı, İstanbul.

Görün M. ve Kara M. (2010). Kentsel dönüşüm ve sosyal girişimcilik bağlamında Türkiye'de kentsel yaşam kalitesinin artırılması. Yönetim Bilimleri Dergisi, 8(2).

Haksever, T. (2019). *Yeşil Çatı Sistemlerinin Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Projelerine Etkilerinin Değerlendirilmesi; Kadıköy Uygulama Örneği.* Yayınlanmış Tez: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Yapı Fiziği ve Malzemesi Programı, İstanbul.

Haştemoğlu, H.Ş., (2006). *1960'larda Sürdürülebilirlik ve Kentleşme; Isparta, İstasyon Caddesi Örneği.* Yayınlanmış Tez: Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Huovila, A., Bosch, P., & Airaksinen, M. (2019). Comparative analysis of standardized indicators for smart sustainable cities: What indicators and standards to use and when? *Cities, 89*, 141–153. https://doi.org/10.1016/j.cities.2019.01.029

İmamverdi, F. (2022). Yapılı Çevrede Sürdürülebilir ve Ekolojik Tasarım Stratejileri; Gaziantep Ekolojik Kent Yapılaşması. Yayınlanmış Tez: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Bina Bilgisi Bilim Dalı, Eskişehir.

İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye'de sinemayı konu alan doktora tezleri üzerine bibliyometrik bir çözümleme. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, (21), 31-50.

Kabakaş, A. (2019). *Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Kapsamındaki Çalışmaların Değerlendirilmesi: Bayrampaşa Eski Cezaevi Alanı Kentsel Dönüşüm Projesi Örneği.* Yayınlanmış Tez: T.C. Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Programı, İstanbul.

Kaya, B. E., & Erbaş, İ. (2024). The relationship between urban transformation and sustainability: A bibliometric analysis and exploring existing trends. *Journal of Asian Architecture and Building Engineering, 23*(5), 1756–1775. https://doi.org/10.1080/13467581.2023.2270033

Kayıhan, K. (2006). *Sürdürülebilir Mimarlığın Yarı Nemli Marmara İkliminde Tasarlanacak Temel Eğitim Binalarında İrdelenmesi ve Bir Yöntem Önerisi*, Yayınlanmış Doktora Tezi: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Keleş, R. (1998). Kentbilim Terimleri Sözlüğü, İmge Kitabevi Yayınları, Ankara.

Kennedy, C., Cuddihy, J., & Engel-Yan, J. (2007). The changing metabolism of cities. *Journal of Industrial Ecology, 11*(2), 43–59. https://doi.org/10.1162/jie.2007.1107

Kocabaş, A. (2006). Kentsel Dönüşüm (Yenileş(tir)me): İngiltere Deneyimi ve Türkiye'deki Beklentiler. İstanbul: Literatür Yayınları.

Köseoğlu, E.M. (2018). *Haliç Bölgesindeki Kentsel Dönüşüm Çalışmalarının Avrupa Kentsel Şartları Bağlamında İrdelenmesi: Sütlüce Mahallesi Örneği.* Yayınlanmış Tez: T.C. Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Programı, İstanbul.

Lee, K. L. G. (2008). Sustainable urban renewal model for a high density city: Hong Kong, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hong Kong: Polytechnic University.

Lee, K. L. G. (2008). Sustainable urban renewal model for a high density city: Hong Kong, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hong Kong: Polytechnic University.

Legner, M., Lilja, S., (2010). Living Cities: An Anthology in Urban Environmental History, Forskningsrådet Formas, Stockholm.

LiK,RollinsJ, YanE.WebofScienceuseinpublishedresearch andreviewpapers1997–2017:a selective, dynamic, cross-domain, content-based analysis. Scientometrics. 2018; 115: 1–20. https:// doi.org/10.1007/s11192-017-2622-5 PMID: 29527070

March, H., & Ribera-Fumaz, R. (2016). Smart contradictions: The politics of making Barcelona a self-sufficient city. *European Urban and Regional Studies, 23*(4), 816–830. https://doi.org/10.1177/0969776414554488

McCormick, K., Anderberg, S., Coenen, L., Neji, L., (2013). "Advancing Sustainable Uban Transformation", Jourbal of Cleaner Production 50: 1- 11. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.01.003

Mclennan FJ. (2004). The Philosophy Of Sustainable Design. Ecotone publishing, Kansas City, USA.

Mısır, M. (2016). Uluslararası Ormancılık. https://slideplayer.biz.tr/slide/13113080/ adresinden 19 Aralık 2024 tarihinde indirilmiştir.

Morelli, J. (2011). Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals. Journal of Environmental Sustainability, 1(1), 1–10. https://doi.org/10.14448/jes.01.0002

Nahidi, S. (2021). *Leed Sertifikalı Karma Kullanımlı Projelerin Sosyo-Ekonomik Sürdürülebilirliğinin Değerlendirilmesi*. Yayınlanmış Tez: T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Programı, İstanbul.

Ng, M.K., Cook, A and Chui, E.W.T. (2001). The road not travelled: A sustainable urban regeneration strategy for Hong Kong. Planning Practice and Research, 16(2), 171-183.

Öksüz, G. (2018). Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Performans Kriterleri ve Fikirtepe Kentsel Dönüşüm Projesi. 1.Doktora Seminer Kongresinde sunulmuştur. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Özalp, E. (2023). *Kentlerde Dikey Bahçe Uygulamalarının Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkisi: İstanbul Kent Meydanları Üzerinden Öneriler.* Yayınlanmış Tez: T.C. Haliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Özden, P.P. 2008. Kentsel Yenileme, Yasal-Yönetsel Boyut, Planlama ve Uygulama. İmge Yayınları, 55-70, 177-180s., İstanbul.

Palas, E. (2023). *Dayanıklı ve Sürdürülebilir Kentsel Oluşumda Yapılı Çevrenin Önemi ve Mimari Tasarımın Rolü; İzmir Örneği*. Yayınlanmış Tez: T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Tasarım Programı, İstanbul.

Pitts, A. (2004). *Planning and design strategies for sustainability and profit: Pragmatic sustainable design on building and urban scales*. Architectural Press.

Polat S. ve Dostoğlu N. (2007) Kentsel dönüşüm kavramı üzerine: Bursa'da Kükürtlü ve Mudanya örnekleri. Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 12(1).

Polat, R. (2021). Türkiye'de Sürdürülebilir Kentsel Dönüşümün Uygulanabilirliği: Piyalepaşa İstanbul Örneği. Yayınlanmış Tez: T.C. İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Programı, İstanbul.

Roberts, P. ve Sykes, H., (2000). "The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration", Urban Regeneration, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications, Londra: 18-19.

Sarsılmaz, T. (2018). *Kentsel Dönüşüm Projelerinde Kullanıcı Odaklı Yaklaşımın Beykoz Projesi Örneği Üzerinden Değerlendirilmesi.* Yayınlanmış Tez: T.C. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.

Sev A., "Sürdürülebilir Mimarlık", Yapı-Endüstri Merkezi, Yem Yayın, 28 – 65, 2009.

Sève, B., & Redondo, E. (2020). The Pavilion of desires: Artistic co-creation for the improvement of public space. *ACE: Architecture, City and Environment, 14*(42), Article 8200. https://doi.org/10.5821/ace.14.42.8200

Sürücü, R., ve Çakır Kıasıf, G. (2022). İstanbul'un Kuzeybatı Yönündeki Büyüme Sürecinin Sürdürülebilirlik Performansına İlişkin Algı Analizi. Kent Akademisi, 15(2), 681-706. https://doi.org/10.35674/kent.1025957

Şahin, S. (2021). *Kentsel Dönüşüm Yöntemleri Odağında Kentsel Tasarımın Rolü: Akhisar Örneği.* Yayınlanmış Tez: T.C. Siirt Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı Kentsel Tasarım Programı, Siirt.

Tekedar, B. (2019). *Sürdürülebilir Kentsel Dönüşümün Mekansal Etkisi: Isparta Örneği.* Yayınlanmış Tez: T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Isparta.

Tekedar, B. ve Polat, E. (2020). "*Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Çerçevesinde Isparta Kent Merkezinin İncelemesi* " Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, 5(1), 35-49.

Temel, B.E. (2018). *Sürdürülebilir Mimari Bağlamında Yavaş Şehir (Cıttaslow) Hareketi ve Taraklı Örneği.* Yayınlanmış Tez: T.C Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Tasarım Sorunları Programı, İstanbul.

Toli, A. M., & Murtagh, N. (2017). Environmental sustainability indicators in decision-making analysis on urban regeneration projects: The use of sustainability assessment tools. Association of Researchers in Construction Management (ARCOM).

Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2010**).** "Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping." *Scientometrics, 84(2), 523-538*. https://doi.org/10.1007/s11192-009-0146-3

Van Raan, A. F. (2014). "Advances in bibliometric analysis: research performance assessment and science mapping," in Bibliometrics: Use and Abuse in the Review of Research Performance, Vol. 3, eds W. Blockmans, L. Engwall, and D. Weaire (London: Portland Press Ltd), 17–28.

Walker, L. (2002). Sustainable regeneration. Built Environment Professions Convention. SAICE, Sandton, 1-3 May 2002.

Waltman, L., van Eck, N. J., & Noyons, E. C. M. (2010). A unified approach to mapping and clustering of bibliometric networks. *Journal of Informetrics, 4*(4), 629–635. https://doi.org/10.1016/j.joi.2010.07.002

WCED, 1987. WCED Our Common Future. World Commission on Environment and Development Oxford University Press, Oxford.

Wolfram, M., & Frantzeskaki, N. (2016). Cities and systemic change for sustainability: Prevailing epistemologies and an emerging research agenda. *Sustainability, 8*(2), 144. https://doi.org/10.3390/su8020144

Yağmur, R. (2018). *Sürdürülebilir Turizm Yapıları Kapsamında İstanbul'daki Leed Sertifikalı Otel Projelerinin Değerlendirilmesi.* Yayınlanmış Tez: T.C. Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık Programı, İstanbul.

Yıldız, S. (2018). *Sürdürülebilir Kentsel Dönüşüm Değerlendirme Modeli Oluşturulması.* Yayınlanmış Doktora Tezi: Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı, Eskişehir.

Yıldıztepe, B. (2022). İç Mekân ve Çevre Tasarım Elemanlarında Sürdürülebilir Ham Maddeler ile 3 Boyutlu Yazıcıların Kullanımı. Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi 2022, 5(1):108-114, doi: 10.51764/smutgd.1065785

Yurdakul Kancafer, S. (2010). Kentsel Dönüşüm- Sürdürülebilirlik Bağlamında Fener Balat Yenileme Alanı. Yayınlanmış Tez: T.C. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimari Tasarım Sorunları Programı, İstanbul.

Zengin, N. (2021). *Sürdürülebilirlik Bağlamında Kentsel Dönüşüm Uygulamaları: Mersin İli Akdeniz İlçesi Örneği.* Yayınlanmış Tez: T.C. Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı, Adana.

Zukin, S. (2003). "Gentrification: Culture and Capital in the Urban Core." *Annual Review of Sociology, 13(1), 129-147.*

KAYNAKLAR

Aydın, E. (2019). Modüler Yapıların Ekonomik Etkinliği: Konut Üretimi Üzerine Bir İnceleme. İstanbul: Yapı Yayınları.

Bayram, Z. (2011). İşlevsellik ve esneklik bağlamında konut iç mekân tasarımında mobilya kullanımı. Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikerisim.maltepe.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12415/3993?show=full

Baldwin, C. Y., & Clark, K. B. (1997). Managing in an Age of Modularity. Harvard Business Review, 75(5), 84-93.

Bilginer, O. (1963). Modüler Tasarım ve Uygulamaları. İstanbul: Mimarlık Yayınları.

Güleç, E. & Sevim, S. (2016). Modüler Yapı Sistemlerinin Sürdürülebilir Konut Tasarımındaki Rolü. Mimarlık Dergisi, 26(1), 45-57.

Hasol, D. (1998). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü. İstanbul: Yem Yayın.

İslamoğlu, M. (2014). Esnek Mimarlık: Uyum Sağlayan Tasarım Yaklaşımları. Mimari Araştırmalar Dergisi, 12(3), 28-37.

Karakaya, E. (2014). Sürdürülebilir Mimari Tasarım Prensipleri. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları.

Kızmaz, K., & Koş, A. (2015). Esnek Tasarım İlkeleri ve Mimarlıkta Kullanıcı Odaklı Yaklaşımlar. Tasarım ve Kent Dergisi, 3(1), 19-32.

Kızmaz, K. (2012). Modüler Konut Tasarımı: Sürdürülebilirlik ve Estetik. İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 15(1), 23-38.

Küçükerman, Ö. (1995). Türk Evi: Osmanlı Dönemi ve Geleneksel Mekânlar. İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Yayınları.

Kuban, D. (1995). Türk Geleneksel Mimarlığı: Tarihsel ve Çağdaş Perspektifler. İstanbul: Yem Yayın.

Kuban, D. (1988). Türk Konut Mimarisi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Latham, M. (1994). Constructing the Team: Final Report of the Government/Industry Review of Procurement and Contractual Arrangements in the UK Construction Industry. London: HMSO.

Özdemir, A. (1999). Mekân Esnekliği ve Mimarlık Uygulamaları. Ankara: Gazi Kitabevi.

Öztürk, D. (2009). Esnek Modüler Konut Tasarımı: Kullanıcı İhtiyaçları ve Modüler Yapıların Esnekliği. İstanbul Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayınları.

Smith, R. (2010). Sustainable Housing: The Role of Modular Design. Journal of Green Building, 5(3), 33-40.

Şuta, O., & Akansel, S. (2023). Esnek Tasarımın Covid -19 Sonrası Kalıcı Konuta Dönüşen Yazlık Konut Tasarımı Üzerindeki Önemi. Artium, 11(1), 61-74. https://doi.org/10.51664/artium.1193950 Özdemir, E. (1999). Esnek Yapılar ve Uygulama Örnekleri. Mimarlık Araştırmaları Dergisi, 5(4), 50-62.

Şahin, S. & Aydın, B. (2018). Geleceğin Konut Tasarımı: Modüler Yapıların Evrimi. Mimarlık Düşüncesi, 12(2), 88-95.

Tekin, İ., & Atamak, M. (1997). Modüler Sistemler ve Üretim Teknolojileri. Yapı Dergisi, 21(4), 15-20.

Türker, H. (2017). Konforlu Yaşam Alanları: Ergonomik ve Kullanıcı Dostu Modüler Tasarım. İç Mimarlık Dergisi, 15(3), 112-124.

Yılmaz, T., & Kaya, A. (2015). Afetlere Dayanıklı Modüler Yapılar: Hızlı ve Etkili Çözümler. Afet ve Acil Durum Yönetimi Dergisi, 8(1), 30-42.

Yılmaz, A. (2017). Modüler Yapıların Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul: Çevre ve Mimarlık Dergisi, 12(4), 134-145.

KAYNAKÇA

ABTA. (2017). The Travel Ass. Turizm Konaklama Sağlık ve Güvenlik Teknik Kılavuzu.

Angı, S. (2023a). Doğal Taşların oluşumu ve Sınıflaması. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.42-59). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Angı, S. (2023b). Bloktan Kaplamaya. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.42-59). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Angı, S. (2023c). Sürdürülebilirlik. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.42-59). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Angı, S. (2023d). Türkiye'nin Doğal Taş Kaynakları ve Doğal Taş Sektörü. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.42-59). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Angı, S. (2023e). Mimaride Doğal Taş Seçim Kriterleri. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.29-39). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Bağcı, M., ve Karataş, M. (2017). Muğla Bölgesi Mermer Sektörünün Swot Analiz Araştırması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 17(2), 736-752.

Bahar, O. (2008). Muğla Turizminin Türkiye Ekonomisi Açısından Yeri ve Önemi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 61-80.

Bulut, R. (2019). Turizm Sektörünün Bölgesel Kalkınmaya Etkisi: Muğla İli Örneği. *Göller Bölgesi Aylık Hakemli Ekonomi ve Kültür Dergisi.* Ayrıntı Cilt 6 Sayı 71 Şubat 2019

Ceylan, Ebru Nalan. (2024) Ebru Nalan Ceylan Kişisel Arşivi.

Çelik, M. Y., ve Kavuşan, G. (2001). Doğal Taş ve Mermerlere Uygulanan Yüzey Şekillendirme Teknikleri, 4. Endüstriyel Hammaddeler Sempozyumu, 77, 86.

Çiçek, D., ve Karaburun, A. (2014). *Otel İşletmelerinde Dekorasyon Hizmetleri* (1. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Dinçay, D. A. (2023). İç Mekân Atmosferi ve Malzeme İlişkisi Bağlamında Doğal Taş. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.29-39). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Entaş Mermer. (2024). Entaş Mermer Arşivi.

Ermaş Marble Industry, (2024). Natural Stone Product Catalogue. İnternet Erişim Adresi: https://www.ermas.com.tr/anasayfa/index.php/e-ermas/ (E.T.: 02.12.2024).

Ermaş Mermer. (2024). Ermaş Mermer Arşivi.

ETKB (T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı) (2023). Doğal Taşlar. https://enerji.gov.tr/bilgimerkezi-tabikaynaklar-dogaltaslar (E.T.: 02.12.2024).

ETKB (T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı) ve TOBB (Türkiye Odalar Ve Borsalar Birliği) (2020). Türkiye Madencilik Sektörü Gelişim Raporu.

Gezer, H. (2012). Malzemenin Gizil Güçlerinin Mimariye Katkısı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(20), 97-118.

Graser, H. & Krüger, K. (2022) Doğal Taşın Çıkarılması, İşlenmesi ve Türleri. İçinde Krüger, K. (Editör) *Doğal Taş Cepheler / Planlama İlkeleri, Projeler ve Yapılar* (s.236-283). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Graser, H. (2022) Giriş ve Yeni Eğilimler. İçinde Krüger, K. (Editör) *Doğal Taş Cepheler / Planlama İlkeleri, Projeler ve Yapılar* (s.21-31). Stoneline Yayınları, İstanbul.

İyigönül, E. (2023). Doğal Taşlarda Yüzey İşleme/ İyileştirme/ Sağlamlaştırma İşlemleri ve Derz Dolgu Malzemeleri. İçinde Angı, S. (Editör) *Mimarlar İçin Doğal Taş Rehberi* (s.180-201). Stoneline Yayınları, İstanbul.

Karahan, D. S. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Doğal Taşlar. Maden Teknik ve Arama Genel Müdürlüğü, Fizibilite Etütleri Daire Başkanlığı.

Koruyan, K., Deliormanlı, A. H., Yalçın, E., Tecim, V., & Karaca, Z. (2009). CBS ve UA Kullanılarak Muğla Mermer Ocaklarının Çevresel Etkilerinin Belirlenmesi. Determining the Environmental Impacts of the Marble Quarries in Mugla by Using GIS and RS.

MTA (Maden Teknik ve Arama Müdürlüğü) (2024a). Mermer. https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/mermer#:~:text=Bilimsel%20tan%C4%B1m%3A%20Ba%C5%9Fkala%C5%9F%C4%B1m%20(metamorfizma),karbonat%20bile%C5%9Fimli%20kaya%C3%A7lara%20mermer%20denilir. (E.T.: 02.12.2024).

MTA (Maden Teknik ve Arama Müdürlüğü) (2024b). Muğla İli Maden ve Enerji Kaynakları. https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden_potansiyel_2010/Mugla_Madenler.pdf (E.T.: 02.12.2024).

Neufert, E. (2023). *Yapı Tasarımı*, Beta Yayıncılık. İstanbul, Türkiye.S:339

Onargan, T., Kızıl, M. S., & Köse, H. (1995). Ege Bölgesi Mermer ve Yapıtaşları Potansiyeli Ve Değerlendirilmesi. İzmir/Türkiye/21-22 Nisan.

Özgürel, G., Ceylan, E.N., Topaloğlu, C. (2021). Çocuk Dostu Otellerde Tesis Yönetiminde Dikkate Alınması Önerilen Sağlık ve Güvenlik Talimatları: Abta Örneği. (s.108-126) Çizgikitabevi, İstanbul.

Sert, M., Ekincioğlu, G. & Akbay, D. (2022). Yapı Sektöründe Kullanılan Doğal Taşların Seçiminde Uygulanan Metotlar. İçinde Haner, S. (Editör) *Yapı Sektöründe Endüstriyel Hammaddeler* (s.127-160). İksad Yayınevi.

SIPAHI, S., & Tavşan, F. (2019). Otel Yapılarında Sürdürülebilir Yaklaşımlar Ve Yeşil Bina Sertifikasyon Sistemleri. *Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 8, 20-30.

T.C. Muğla İli Valiliği, (2010), "Muğla İli Turizm Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Analizi". İnternet Erişim Adresi: https://www.ftso.org.tr/assets/upload/dosyalar/mugla-ili-turizm-sektorunun-uluslararasi-rekabetcilik-analizi.pdf

Tayşi, Y. (2021). Otel Yapılarında Doğal Taş Bozulmalarına İlişkin Bulguların Örnekler Üzerinden İrdelenmesi Ve Analizi (Master's thesis, Işık Üniversitesi).

Yavuz, A. B., & Elçi, H. (2007). Göktepe (Muğla) Beyaz Mermerlerinin Doğal Yapı Taşı Olarak Kullanılabilirliğini Etkileyen Jeolojik Parametreler. *J. Fac. Eng. Arch. Selcuk Univ*, 22(3).

Yavuz, A. B., Türk, N., & Koca, M. Y. (2002). Muğla Yöresi Mermerlerinin. Mineralojik, Kimyasal Fiziksel ve Mekanik Özellikleri. *Jeoloji Mühendisliği Dergisi*, 26(1), 1-18.

Yüzer, E. , Güngör, Y. ve Aydoğan, S. (2016) *Doğal Taşın Öyküsü*, Kare Tasarım, İstanbul.

Yüzer, E., Angı, S., & Güngör, Y. (2008). *Doğal Taş Deyince*. Taş Kültürü Yayını.

URL-1: https://madencilikturkiye.com/dokuz-aylik-maden-ihracati-42-mmilyar-dolar-oldu/#:~:text=2023%20y%C4%B1l%C4%B1n%C4%B1n%209%20ayl%C4%B1k%20d%C3%B6neminde,dolarl%C4%B1k%20ihracatla%20do%C4%9Fal%20ta%C5%9Flar%20ald%C4%B1. (E.T.: 02.12.2024). "Dokuz Aylık Maden İhracatı 4,2 Milyar Dolar oldu." (2023). Bu haber/makale Madencilik Türkiye Dergisi'nden alınmıştır.

URL-2: http://dumanlarmarble.com/tr/ocaklar/ (E.T.: 02.12.2024).

URL-3: http://dumanlarmarble.com/tr/products/ (E.T.: 02.12.2024).

URL-4: http://entasmermer.com/product-details/k1k/?id=22 (E.T.: 02.12.2024).

URL-5: https://www.ermas.com.tr/anasayfa/index.php/2024/01/01/olive-dark/ (E.T.: 02.12.2024).

URL-6: https://mavibayrak.org.tr/turkiye/icerik.aspx?icerik_refno=1 (E.T.: 02.12.2024).

URL-7: https://mugla.ktb.gov.tr/TR-270593/idari-ve-ekonomik-yapi.html (E.T.: 02.12.2024).

URL-8: https://hotelambrosia.com/galeri/ (E.T.: 02.12.2024).

URL-9: https://doubletree-by-hilton-kocaeli.bookeder.com/ (E.T.: 02.12.2024).

URL-10: https://www.tatildenince.com/Izmir-Marriott-Hotel (E.T.: 02.12.2024).

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Harun Dumlu

Üretim Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

ÜRETİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Harun Dumlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-6-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ÜRETİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Harun Dumlu
VI+128 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-9743-5-6-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Atrek B. & Özdağoğlu A. (2014). Yeşil Tedarik Zinciri Uygulamaları: Alüminyum Doğrama Sektörü İzmir Örneği, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 13-26.

Beamon, B. (1999). Designing The Green Supply Chain, *Logistics Information Management*, 12(4), 332-342.

Büyüközkan, G. ve Çapan, A. (2007), Improving Green Supply Chain Management Practices: A Case Study, *Proceeding of the 5th International Logistics and Supply Chain Congress*, 597-605, 8-9 Kasım, İstanbul

Ciner, M. N., Özbaş, E. E., Özcan, H. K., Öngen, A., Güneysu, S., & Aydın, S. (2023). Plastik Atık ve Plastik Ayak İzi, *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 6 (2), 86-92.

Linton J., Klassen Robert and Vaidyanathan, Jayaraman (2007), Sustainable Supply Chains: An Introduction, *Journal of Operations Management*, 1075-1082.

Nemli, E. (2000), *Çevre Yönetim Sistemi ve Çevreye Duyarlı İşletmecilik*, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, 1 (11), İstanbul.

Seroka-Stolka, O. (2014). The Development of Green Logistics for Implementation Sustainable Development Strategy in Companies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *151*, 302-309.

Van Hoek, R. I. (1999). From Reversed Logistics to Green Supply Chains. *Supply Chain Management: An International Journal*, *4* (3), 129-135.

KAYNAKÇA

Abbasi, S., Ko, J. ve Kim, J. (2021), Carsharing station location and demand: Identification of associated factors through Heckman selection models. *Journal of Cleaner Production,* 279, 123846.

Akpınar, İ. D. ve Keçeci, B. (2023), Taşıt paylaşım sistemleri için potansiyel karar problemleri üzerine bir literatür taraması. *Journal of Turkish Operations Management (JTOM),* 7(1).

Awasthi, A., Chauhan, S. S., Hurteau, X. ve Breuil, D. (2008), An analytical hierarchical process-based decision-making approach for selecting car-sharing stations in medium size agglomerations. *International Journal of Information and Decision Sciences,* 1(1), 66-97.

Barth, M., Shaheen, S. A., Fukuda, T. ve Fukuda, A. (2006), Carsharing and station cars in Asia: Overview of Japan and Singapore. *Transportation Research Record,* 1986(1), 106-115.

Becker, H., Ciari, F. ve Axhausen, K. W. (2018), Measuring the car ownership impact of free-floating car-sharing–A case study in Basel, Switzerland. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 65, 51-62.

Brandstätter, G., Leitner, M., & Ljubić, I. (2020), Location of charging stations in electric car sharing systems. Transportation Science, 54(5), 1408-1438.

Cai, H., Wang, X., Adriaens, P. ve Xu, M. (2019), Environmental benefits of taxi ride sharing in Beijing. *Energy,* 174, 503-508.

Chen, C. T. (2000), Extensions of the TOPSIS for group decision-making under fuzzy environment. *Fuzzy sets and systems,* 114(1), 1-9.

Chen, T. D. ve Kockelman, K. M. (2016), Carsharing's life-cycle impacts on energy use and greenhouse gas emissions. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 47*,* 276-284.

Cheng, Y., Chen, X., Ding, X. ve Zeng, L. (2019), Optimizing Location of Car-Sharing Stations Based on Potential Travel Demand and Present Operation Characteristics: The Case of Chengdu. *Journal of advanced transportation,* 2019(1), 7546303.

Correia, G. H. D. A., Jorge, D. R. ve Antunes, D. M. (2014), The added value of accounting for users' flexibility and information on the potential of a station-based one-way car-sharing system: An application in Lisbon, Portugal. Journal of Intelligent Transportation Systems, 18(3), 299-308.

Deveci, M., Canıtez, F. ve Gökaşar, I. (2018), WASPAS and TOPSIS based interval type-2 fuzzy MCDM method for a selection of a car sharing station. *Sustainable Cities and Society*, 41, 777-791.

Fellows, N. T. ve Pitfield, D. E. (2000), An economic and operational evaluation of urban car-sharing. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 5(1), 1-10.

Firnkorn, J. ve Müller, M. (2011), What will be the environmental effects of new free-floating car-sharing systems? The case of car2go in Ulm. *Ecological economics,* 70(8), 1519-1528.

Kızıltaş, M. Ç. ve Ayözen, Y. (2022), Yenilikçi Bir Uygulama Olarak Elektrikli Bisiklet Paylaşım Sistemlerinin İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 38*,* 270-275.

Küçük, K. M. (2023), Araç Paylaşım Sisteminde Otonom Elektrikli Araç Kullanımı, Uludağ Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Doktora tezi, 1-91.

Lin, M., Huang, C. ve Xu, Z. (2020), MULTIMOORA based MCDM model for site selection of car sharing station under picture fuzzy environment. *Sustainable cities and society,* 53*,* 101873.

Martin, E., Shaheen, S. A. ve Lidicker, J. (2010), Impact of carsharing on household vehicle holdings: Results from North American shared-use vehicle survey. *Transportation research record,* 2143(1), 150-158.

Özdemir, G. ve Çelebi, D. (2018), Paylaşım Ekonomisi: Aırbnb Örneği. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources,* 20(2), 25-38.

Poyraz, P. ve Şimşir, F. (2022), Tedarik Zinciri Risk Yönetiminde Bulanık Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Süreç Bazlı Hata Türleri Analizi. *Journal of Advanced Research in Natural and Applied Sciences*, 8(1), 86-104.

Schuster, T. D., Byrne, J., Corbett, J. ve Schreuder, Y. (2005), Assessing the potential extent of carsharing: A new method and its implications. *Transportation research record,* 1927(1), 174-181.

Shaheen, S. A. ve Cohen, A. P. (2007), Growth in worldwide carsharing: An international comparison. *Transportation Research Record,* 1992(1), 81-89.

Stillwater, T., Mokhtarian, P. L. ve Shaheen, S. A. (2009), Carsharing and the built environment: Geographic information system–based study of one US operator. *Transportation Research Record*, 2110*(*1), 27-34.

Şener E., Sebatlı-Sağlam A. ve Çavdur. F. (2023), Otonom-paylaşımlı araç yönetim sistemi, *Politeknik Dergisi,* 26(1): 81-92, (2023).

Şimşir, M., Yıldırım, U. M. ve Sen, D. (2024), Serbest gezen araba paylaşım sistemi için kullanıcı temelli yer değiştirme stratejisi: bir İstanbul örneği. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi,* 1000(1000), 0-0.

Wang, J. ve Hua, G. (2018, July), *Optimization approach to station location of car sharing system.* In 2018 15th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM) (pp. 1-5). IEEE.

Yavuz, S. ve Deveci, M. (2014), Bulanık TOPSIS ve bulanık VIKOR yöntemleriyle alışveriş merkezi kuruluş yeri seçimi ve bir uygulama. *Ege Akademik Bakış,* 14(3), 463-479.

Yu, D., Li, Z., Zhong, Q., Ai, Y. ve Chen, W. (2020), Demand Management of Station-Based Car Sharing System Based on Deep Learning Forecasting. *Journal of Advanced Transportation,* 2020(1), 8935857.

Zhu, X., Li, J., Liu, Z., & Yang, F. (2015, June), Optimization approach to depot location in car sharing systems with big data. In 2015 IEEE International Congress on Big Data (pp. 335-342). IEEE.

KAYNAKLAR

Ahrendsen, B. L. ve Katchova, A. L. (2012). Financial Ratio Analysis Using ARMS Data. *Agricultural Finance Review*, *72*(2), 262-272.

Akgün, A. (2022). BIST Enerji Şirketlerinin CRITIC ve CODAS Bütünleşik Yaklaşımı ile Finansal Açıdan Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 338-356.

Al-Mana, A. A., Nawaz, W., Kamal, A. ve Koç, M. (2020). Financial and Operational Efficiencies of National and International Oil Companies: An Empirical Investigation. *Resources Policy*, *68*, 101701.

Anwar, Y. (2019). The Effect of Return on Equity, Earning Per Share and Price Earning Ratio on Stock Prices. *The Accounting Journal of Binaniaga*, *4*(01), 57-66.

Ayçin, E. (2019). *Çok Kriterli Karar Verme- Bilgisayar Uygulamalı Çözümler*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Barman, R.D. (2023). Financial Statements: A Tools to Evaluate Business Performance. *Business, Management and Economics Engineering,* 21-2, 819-835.

Bourne, M., Neely, A., Mills, J. ve Platts, K. (2003). Implementing Performance Measurement Systems:A Literature Review. *International Journal of Business Performance Management*, *5*(1), 1-24.

Brigham, E. F. ve Houston, J. F. (2019). *Fundamentals of Financial Management*. Boston: Cengage Learning.

Calayoğlu, İ. (2020). Geleneksel Performans Değerlendirme Ölçütlerinin Ekonomik Katma Değere Etkisi: Bilişim Endeksi Uygulaması (XBLSM). *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *12*(3), 2543-2555.

Chang, M. Y., Cui, X., Liu, C. C. ve Lai, Y. T. (2019). Evaluating the Criteria for Financial Holding Company Operating Ability Based on the DEMATEL Approach–the case of Taiwan. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, *32*(1), 2972-2988.

Chavez, R., Yu, W., Gimenez, C., Fynes, B. ve Wiengarten, F. (2015). Customer Integration and Operational Performance: The Mediating Role of Information Quality. *Decision Support Systems*, *80*, 83-95.

Chen, C. (2015). Construct a Multi Criteria Decision Making Tool: DEMATEL and MMDE Methods. *International Journal of Decision Support System Technology (IJDSST)*, 7(4), 36-50. http://doi.org/10.4018/IJDSST.2015100103

Chen, C. A. (2012). Using DEMATEL Method for Medical Tourism Development in Taiwan. *American Journal of Tourism Research*, *1*(1), 26-32.

Choi, B., Ahn, S. ve Lee, S. (2016). Role of Social Norms and Social Identifications in Safety Behavior of Construction Workers. I: Theoretical Model of Safety Behavior under Social Influence. *Journal of Construction Engineering and Management*, 04016124.

Chorfi, Z., Berrado, A. ve Benabbou, L. (2019, March). A Three Stage Dea Approach for Evaluating the Serformance of Supply Chains: Case Study of Public Pharmaceutical Products Supply Chains in Morocco. In 9th Annual International Conference on Industrial Engineering and Operations Management. Morocco:5-7 March 2019.

Coşkun, A. ve Çetiner, H. (2022). Piyasa Çarpanlarıyla Performans Analizi: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Turizm Şirketlerinin Entropi ve MOORA-Oran Yöntemleriyle İncelenmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, *9*(1), 157-177.

Delen, D., Kuzey, C. ve Uyar, A. (2013). Measuring Firm Performance Using Financial Ratios: A Decision Tree Approach. *Expert Systems With Applications*, *40*(10), 3970-3983.

Dutta, S., Narasimhan, O.ve Rajiv, S. (1999). Success in High-Technology Markets: Is Marketing Capability Critical?. *Marketing Science*, *18*(4), 547-568.

Düzer, M. ve Önce, S. (2017). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Finansal Performans: BİST'te İşlem Gören Şirketler için Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 637-648.

Ecer, F., Ulutagay, G. ve Nasiboglu, E. (2011). Does Foreign Ownership Af- fect Financial Performance? An Industrial Approach, *Middle Eastern Finance and Economics*, 14: 152-166.

Eroğlu, Ö. ve Gencer, C. (2021). Lojistik Destek Üssü Yer Seçiminde Kriter Ağırlıklarının Bulanık DEMATEL Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *Bulanık Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri (Ed: Kabak ve Erdebilli)* (pp.65-87), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Fallows, P. (2023). The Great Divide: The Gap Between Financial and Operating Performance. https://www.forbes.com/sites/forbesbooksauthors/2023/12/08/the-great-divide-the-gap-between-financial-and-operating-performance/ (E.T: 10.11.2024)

Farooq, M. U., Thaheem, M. J. ve Arshad, H. (2018). Improving the Risk Quantification under Behavioural Tendencies: A Tale of Construction Projects. *International Journal of Project Management,* 36(3), 414-428.

Ferdows, K. ve De Meyer, A. (1990). Lasting Improvements in Manufacturing Performance: in Search of a New Theory. *Journal of Operations management,* 9(2), 168-184.

Gayathri, C., Kamala, V., Gajanand, M. S. ve Yamini, S. (2022). Analysis of Operational and Financial Performance of Ports: An İntegrated Fuzzy DEMATEL-TOPSIS Approach. *Benchmarking: An International Journal*, 29(3), 1046-1066.

Hamedi, H. ve Mehdiabadi, A. (2020). Entrepreneurship Resilience and Iranian Organizations: Application of the Fuzzy DANP Technique. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 14(3), 231-247.

Hatefi, S. M. ve Tamošaitienė, J. (2019). An Integrated Fuzzy DEMATEL-Fuzzy ANP Model for Evaluating Construction Projects by Considering Interrelationships Among Risk Factors. *Journal of Civil Engineering and Management,* 25(2), 114-131.

Herat, A.T., Noorossana, R., Parsa, S. ve Serkani, E.S. (2012). Using DEMATEL - Analytic Network Process (ANP) Hybrid Algorithm Approach for Selecting Improvement Projects of Iranian Excellence Model in Healthcare Sector. *African Journal of Business Management*, 6, 627-645.

Hilmola, O. (2020). Role of Inventory and Assets in Shareholder Value Creation. *Expert Systems with Applications,* 5, 100027.

Hudáková, M., Kardoš, P., Dvorský, J., Afful, C. R. ve Kloudova, J. (2023). Management of Operational Risk in the Context of Financial Performance of SMEs. *Systems*, *11*(8), 408.

Jacková A. (2020). The Process of Financial Performance Evaluating of the Company. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 10(2), 161-164.

Jacobs, B. W., Kraude, R. ve Narayanan, S. (2016). Operational Productivity, Corporate Social Performance, Financial Performance, and Risk in Manufacturing Firms. *Production and Operations Management,* 25(12), 2065-2085.

Kabadayı Tümer, E. (2011). İşletmelerdeki Üretim Performans Ölçütlerinin Gelişimi, Özellikleri ve Sürekli İyileştirme ile İlişkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 3 (2), 61-75.

Kiarazm, A. ve Koohkan, F. (2013). Analyzing and Prioritization of Total Quality Management values on Modern Financial Performance Indices with AHP Method. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 3, 397-401.

Kim, S. Y., Nguyen, M. V. ve Dao, T. T. (2021). Prioritizing Complexity Using Fuzzy DANP: Case Study of International Development Projects. *Engineering, Construction and Architectural Management*, 28(4), 1114-1133.

Klingenberg, B., Timberlake, R., Geurts, T. G. ve Brown, R. J. (2013). The Relationship of Operational Innovation and Financial Performance—A Critical Perspective. *International Journal of Production Economics*, *142*(2), 317-323.

Kortmann, S., Gelhard, C., Zimmermann, C. ve Piller, F. T. (2014). Linking Strategic Flexibility and Operational Efficiency: The Mediating Role of Ambidextrous Operational Capabilities. *Journal of Operations Management*, *32*(7-8), 475-490.

Kökyıldırım, A. ve Antmen, Z. F. (2024). Determination of Financial Performance in Electric Power Enterprises with Entropy Weighted WASPAS Analysis Method. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 39(3), 849-860.

Krasnikov, A. ve Jayachandran, S. (2008). The Relative Impact of Marketing, Research-and-Development, and Operations Capabilities on Firm Performance. *Journal of Marketing*, 72(4), 1-11.

Kristal, M. M., Huang, X. ve Roth, A. V. (2010). The Effect of an Ambidextrous Supply Chain Strategy on Combinative Competitive Capabilities and Business Performance. *Journal of operations management*, *28*(5), 415-429.

Lee D. H. (2013). The Role of Triple-A in Green Supply Chain Management Practices and Organizational Performance. Unpublished Ph.D. thesis. University of Nebraska, The Graduate College, Lincoln.

Lee, R. (2021). The Effect of Supply Chain Management Strategy on Operational and Financial Performance. *Sustainability*, 13(9), 5138.

Lee, Y. C., Zeng, P. S., Huang, C. H. Ve Wu, H. H. (2018). Causal Relationship Analysis of the Patient Safety Culture Based on Safety Attitudes Questionnaire in Taiwan. *Journal of healthcare engineering*, 2018.

Liu, H., Wu, S., Zhong, C. ve Liu, Y. (2020). The Sustainable Effect of Operational Performance on Financial Benefits: Evidence from Chinese Quality Awards Winners. *Sustainability*, *12*(5), 1966.

Lockamy III, A. ve Spencer, M. S. (1998). Performance Measurement in a Theory of Constraints Environment. *International Journal of Production Research*, 36(8), 2045-2060.

Luo, C., Fan, S. ve Zhang, Q. (2017). Investigating the Influence of Green Credit on Operational Efficiency and Financial Performance Based on Hybrid Econometric Models. *International Journal of Financial Studies*, *5*(4), 27.

Mahmudova, L. ve Katonáné Kovács, J. (2018). Definitining The Performance Of Small And Medium Enterprises, *Network Intelligence Studies, Romanian Foundation for Business Intelligence, Editorial Department*, 12, 111-120.

Majidi A, Mirzapour Al-e-Hashem SMJ ve Hashemkhani Zolfani S. (2021). Sustainability Ranking of the Iranian Major Ports by Using MCDM Methods. *Mathematics,* 9(19):2451.

Makelainen, E. (1998). Economic Value Added as a Management Toll. *Helsinki School of Economics and Business Administration Working Paper*, February. 21-49

Malhotra, R. ve Malhotra, D. K. (2015). Analyzing the Performance of Pharmaceutical Firms Using Data Envelopment Analysis. *International Journal of Management Research*, 6-1, 33-47.

Mirhosseini, S. A., Kiani Mavi, R., Kiani Mavi, N., Abbasnejad, B. ve Rayani, F. (2020). Interrelations Among Leadership Competencies of BIM Leaders: A fuzzy DEMATEL-ANP Approach. *Sustainability*, 12(18), 7830.

Nyaoga, R.B., Wang, M. ve Magutu, P.O. (2015). Does Capacity Utilization Mediate the Relationship between Operations Constraint Management and Value Chain Performance of Tea Processing Firms? Evidence from Kenya. *International Strategic Management Review*, 3(1):81-95.

Opricovic, S. ve Tzeng, G. H. (2003). Defuzzification within a Multicriteria Decision Model. *International Journal of Uncertainty, Fuzziness and Knowledge-Based Systems,* 11(05), 635-652.

Orçun, Ç. ve Eren, B. S. (2017). TOPSIS Yöntemi ile Finansal Performans Değerlendirmesi: XUTEK Üzerinde Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (75), 139-154.

Orji, I. ve Wei, S. (2014). A Decision Support Tool for Sustainable Supplier Selection in Manufacturing Firms. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 7(5), 1293-1315.

Osigwe, A. C. ve Obi, K. (2015). Does Capacity Utilization Rate Affect Imports of Raw Materials in Nigeria?. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 5(2), 489-492.

Ömürbek, V. ve Kınay B. (2013). Havayolu Taşımacılığı Sektöründe TOPSIS Yöntemiyle Finansal Performans Değerlendirmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(3), 343-363.

Özçakar, N. (2024). Üretim ve operasyon yönetimi, www.ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ ansiklopedi/uretim_ ve_operasyon_yonetimi. (E.T:09.10.2024).

Özkan, T. ve Ağ, A. (2021). Corporate Sustainability Performance Assessment: CRITIC-ARAS Integrated Model. *OPUS International Journal of Society Researches*, *18*(42), 5208-5229.

Pala, O., Atçeken, Ö., Omurtak, H. ve Şimşir, B. (2024). BİST Çimento Sektöründe LODECI ve CRADIS ile Finansal Performans Analizi. *Alanya Akademik Bakış*, *8*(3), 956-970.

Paulraj, A. (2011). Understanding the Relationships Between Internal Resources and Capabilities, Sustainable Supply Management and Organizational Sustainability. *Journal of Supply Chain Management*, *47*(1), 19-37.

Peris-Mora, E., Orejas, J. D., Subirats, A., Ibáñez, S. ve Alvarez, P. (2005). Development of a System of Indicators for Sustainable Port Management, *Marine Pollution Bulletin,* 50(12), 1649-1660.

Prajogo, D., Toy, J., Bhattacharya, A., Oke, A. ve Cheng, T. C. E. (2018). The Relationships Between Information Management, Process Management and Operational Performance: Internal and External Contexts. *International Journal of Production Economics*, *199*, 95-103.

Ross, S. A., Randolph W. W. ve Bradford D.J. (1996). Essentials of Corporate Finance, Irwın: Mcgraw-hill.

Safaei, M., A. Sundararajan, E., Asadi, S., Nilashi, M., Ab Aziz, M. J., Saravanan, M. S. ve Alsaqour, R. (2022). A Hybrid MCDM Approach Based on Fuzzy-Logic and DEMATEL to Evaluate Adult Obesity. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(23), 15432.

Saranga, H. Ve Phani, B.V. (2009). Determinants of Operational Efficiencies in the Indian Pharmaceutical Industry. *International Transactions in Operational Research,* 16(1), 109-130.

Sawhney, R. (2012). Implementing Labor Flexibility: a Missing Link Between Acquired Labor Flexibility and Plant Performance. *Journal of Operations Management*, 31(1-2), 98-108.

Serven, L. "FP&A Best Practice Principle 3: Connect Operations and the Financials". https://blog.board.com/fpa-best-practice-principle-3-connect-operations-and-financials/ (E.T: 01.12.2024).

Shaverdi, M., Ramezani, I., Tahmasebi, R. ve Rostamy, A. A. A. (2016). Combining Fuzzy AHP and Fuzzy TOPSIS with Financial Ratios to Design a Novel Performance Evaluation Model. *International Journal of Fuzzy Systems,* 18, 248-262.

Shieh, J. I. ve Wu, H. H. (2016). Measures of Consistency for DEMATEL Method. *Communications in Statistics-Simulation and Computation*, 45(3), 781-790.

Si, S.L., You, X.Y., Liu, H.C. ve Zhang, P. (2018). DEMATEL Technique: A Systematic Review of the State-of-the-Art Literature on Methodologies and Applications, *Mathematical Problems in Engineering*, 33.

Srdjevic, B. ve Lakicevic, M. (2022). Causality and Importance of Sustainable Forestry Goals: Strategic and Tactical Assessment by DEMATEL and AHP. *Forests,* 14(1), 77.

Şenol, Z. ve Ulutaş, A. (2018). Muhasebe Temelli Performans Ölçümleri ile Piyasa Temelli Performans Ölçümlerinin CRITIC ve ARAS Yöntemleriyle Değerlendirilmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar,* (641), 983-1002.

Tang, J. ve Wang, W. (2023). Capacity Utilization and Production Function Estimation: Implications for Productivity Analysis. *International Productivity Monitor*, *45*, 178-199.

Taşcı, M. Z. (2023). Piyasa Çarpanlarıyla Performans Analizi: BİST Sigorta Şirketleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *13*(2), 1211-1224.

Tayyar, N. ve Gökakın, E. (2018). BİST Gelişen İşletmeler Piyasasına Dahil Şirketlerin Finansal Performanslarının ÇKKV Yöntemleri ile Analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(65), 62-78.

Temizel, F. ve Bayçelebi, B. E. (2016). Finansal Oranların TOPSIS Sıralaması ile Yıllık Getiriler Arasındaki İlişki: Tekstil İmalatı Sektörü Üzerine Bir Uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(2), 159-170.

Titman, S., Keown, A. J. ve Martin, P.(2014). *Financial Management: Principles and Applications*. London: Pearson Higher Education.

Tseng, M. L. (2010). Implementation and Performance Evaluation Using The Fuzzy Network Balanced Scorecard. *Computers & Education*, 55(1), 188-201.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On ikinci Kalkınma Planı (2024-2028). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/11/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_17112023.pdf (E.T: 02.10.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı (2024). İnşaat Malzemeleri Sektör Raporu. Erişim adresi: https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/%C4%B0n%C5%9Faat%20Malzemeleri%20Sekt%C3%B6r%20Raporu%202020.pdf (E.T: 08.09.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2024, 12 Kasım). Erişim adresi: https://ticaret.gov.tr/haberler/2023-yilinda-cumhuriyet-tarihimizin-ihracat-rekorunu-kirdik (E.T: 01.09.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2024,11 Kasım). Erişim adresi: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (E.T: 15.09.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Sanayi Genel Müdürlüğü. (2022). Çimento Sektör Raporu. https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/plan-program/CimentoSektorRaporu2021.pdf. (E.T: 10.11.2024).

Uadiale, O. M. (2010). The Impact of Board Structure on Corporate Financial Performance in Nigeria. *International Journal of Business and Management*, 5-10.

Ullah, F., Sepasgozar, S.M.E., Thaheem, M.J., Wang, C.C. ve Imran, M. (2021). It's All About Perceptions: a DEMATEL Approach to Exploring User Perceptions of Real Estate Online Platforms. *Ain Shams Eng. J.*, 12 (4), 4297–4317.

Ünal, S., İçigen, F. K. ve Gürdal, H. (2017). BIST Seramik Sanayi Firmalarının Finansal Performanslarının AHP ve GRA Yöntemleriyle Ölçülmesi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*,1(4),1-12.

Vachnadze, R. (2016). Prioritization of Performance Measures Using Analytic Hierarchy Process. *International Journal of the Analytic Hierarchy Process*, 8(3).

Vyas, V. ve Jain, P. (2020). Prioritization of Financial Performance Determinants in Indian SMEs. *Journal of Indian Business Research*, *12*(2), 169-190.

Wu, W. W. ve Lee, Y. T. (2007). Developing Global Managers' Competencies Using the Fuzzy DEMATEL Method. *Expert systems with applications*, 32(2), 499-507.

Yan, H., Yang, Y., Lei, X., Ye, Q., Huang, W. ve Gao, C. (2023). Regret Theory and Fuzzy-DEMATEL-Based Model for Construction Program Manager Selection in China. *Buildings,* 13(4), 838.

Yang, Y. P. O., Shieh, H. M., Leu, J. D. ve Tzeng, G. H. (2008). A Novel Hybrid MCDM Model Combined with DEMATEL and ANP with Applications. *International Journal of Operations Research*, 5(3), 160-168.

Zanotti, C., Reyes, F. ve Fernandez, B. (2018). Relationship Between Competitiveness and operational and Financial Performance of Firms: An Exploratory Study on the European Brewing Industry. *Intangible capital*, *14*(1), 1-17.

Zehir, S. ve Zehir, C. (2023). Effects of Total Quality Management Practices on Financial and Operational Performance of Hospitals. *Sustainability*, *15*(21), 15430.

KAYNAKLAR

Aydemir, C. (1993). Ofset Baskı İle Üretim Yapan Matbaa İşletmelerinde Rasyonel Teknik Organizasyon ve Sipariş Maliyeti Yönetiminin Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Baumann, P., Forrer, S. ve Trautmann, N. (2014). Planning of a Make-To-Order Production Process in The Printing Industry. *Flexible Services and Manufacturing Journal*, 27(4), 534-560. https://doi.org/10.1007/s10696-014-9203-1

Bekmezci, M. (2013). Taking Competitive Advantage By Business Model Innovation. *Yönetim ve Ekonomi*, 20(1), 291-314. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/146127

Sustainable Practices within Digital Printing Services https://cdp.co.uk/news/sustainable-practices-within-digital-printing-services/

Commercial Printing for Businesses, https://bdsdoc.com/blog/commercial-printing-for-businesses/

Çalıkoğlu, U. (2002). Yatırım Projelerinin İncelenmesi ve Örnek Olay Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Duran, O. (1991). *Basım Tekniği ve İşletmeciliği*. İstanbul: Cem Ofset Matbaacılık.

Ekanem, I. (2002). The Investment Decision-Making Process in Small Manufacturing Enterprises: With Particular Reference to Printing and Clothing Industries. Doktora Tezi. İngiltere: Middlesex University Business School

Erol, M. ve Ayboğa, M.H. (2021). Finansal Planlama ve İşletmelerin Nakit Kararlarında Finansal Planlama Kullanılması. *International Journal of Management and Administration*, 5(10), 103-109. http://dx.doi.org/10.29064/ijma.931692

Gedik, T., Akyüz, K.C. ve Akyüz, İ. (2005). Yatırım Projelerinin Hazırlanması ve Değerlendirilmesi (İç Kârlılık Oranı ve Net Bugünkü Değer Yöntemlerinin İncelenmesi). *ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 7(7), 51-61.

James, P. ve Holton, V. (1997) Managing Technology: Strategies for Profitable Growth in the Printing Industry, Summary Report, BPIF, June.

Kim, W.C. ve Mauborgne R. (2005). *Blue Ocean Strategy: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant*. Boston, MA: Harvard Business School.

Sakarya, Ş. ve Saçkes, İ. (2021). Stratejik Duran Varlık Yönetimi Kapsamında Yatırım Finansmanı Uygulaması: Bir Lojistik İşletmesi Örneği. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 47-72.

Smallbone, D., Leig, R. ve North, D. (1995). The Characteristics and Strategies of High Growth SMEs. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research*, 1(3), 44-62. MCB University Press Ltd https://doi.org/10.1108/13552559510100657

Soyang, The Development of Eco-Friendly, Sustainable Printing Technologies & Practices (2024), https://soyang.co.uk/eco-friendly-printing-technologies-practices/ (E.T.: 10.10.2024)

Storey, D., Watson, R. ve Wynarczyk, P. (1989). *Fast Growth Small Businesses: Case Studies of 40 Small Firms In North East England*. London: Department of Employment. Research Paper Series No: 67.

Şahin, H. (2000). *Yatırım Projeleri Analizi*, Bursa. Ezgi Kitapevi Yayınları.

URL-1 https://wye.com/print/resources/print-management-software-readiness-assessment-scorecard/ (E.T.: 20.10.2024)

URL-2 https://www.businessprintingco.com/build-a-printing-strategy/ (E.T.: 23.10.2024)

URL-3 https://tr.pinterest.com/pin/importance-of-printing-press-in-the-modern-world-printing-press-in-sharjah--146789269087731206/ (E.T.: 15.10.2024)

KAYNAKÇA

Adesoga, T. O., Olaiya, O. P., Onuma, E. P., Ajayi, O. O., & Olagunju, O. D. (2024). Review of reverse logistics practices and their impact on supply chain sustainability. *International Journal of Scientific Research and Advances*, *12*(2), 45-55.

Afroz, R., Masud, M. M., Akhtar, R., & Duasa, J. B. (2013). Survey and analysis of public knowledge, awareness and willingness to pay in Kuala Lumpur, Malaysia–a case study on household WEEE management. *Journal of Cleaner Production*, *52*, 185-193.

Agyabeng-Mensah, Y., Afum, E., Acquah, I. S. K., Dacosta, E., Baah, C., & Ahenkorah, E. (2021). The role of green logistics management practices, supply chain traceability and logistics ecocentricity in sustainability performance. *The International Journal of Logistics Management*, *32*(2), 538-566.

Alexa, L., Pîslaru, M., & Avasilcăi, S. (2022). From Industry 4.0 to Industry 5.0—an overview of European Union enterprises. *Sustainability and Innovation in Manufacturing Enterprises: Indicators, Models and Assessment for Industry 5.0*, 221-231.

Al-Mohannadi, A. A., Ertogral, K., & Erkoc, M. (2024). Alternative Fuels in Sustainable Logistics—Applications, Challenges, and Solutions. *Sustainability*, *16*(19), 8484.

Andersen, A. L., Brunoe, T. D., Bockholt, M. T., Napoleone, A., Hemdrup Kristensen, J., Colli, M., ... & Nielsen, K. (2023). Changeable closed-loop manufacturing systems: challenges in product take-back and evaluation of reconfigurable solutions. *International Journal of Production Research*, *61*(3), 839-858.

Baah, C., Amponsah, K. T., Issau, K., Ofori, D., Acquah, I. S. K., & Agyeman, D. O. (2021). Examining the interconnections between sustainable logistics practices, environmental reputation and financial performance: a mediation approach. *Vision*, *25*(1), 47-64.

Baicun, W. A. N. G., Yuan, X. U. E., Jianlin, Y. A. N., Xiaoying, Y., & Yuan, Z. (2020). Human-centered intelligent manufacturing: overview and perspectives. *Strategic Study of CAE*, *22*(4), 139-146.

Borthakur, A., & Govind, M. (2018). Public understandings of E-waste and its disposal in urban India: from a review towards a conceptual framework. *Journal of Cleaner Production*, *172*, 1053-1066.

Breque, M., De Nul, L., & Petridis, A. (2021). Industry 5.0: towards a sustainable, human-centric and resilient European industry. *Luxembourg, LU: European Commission, Directorate-General for Research and Innovation*, *46*.

Butt, A. S., Ali, I., & Govindan, K. (2024). The role of reverse logistics in a circular economy for achieving sustainable development goals: a multiple case study of retail firms. *Production Planning & Control*, *35*(12), 1490-1502.

Centobelli, P., Cerchione, R., & Esposito, E. (2020). Pursuing supply chain sustainable development goals through the adoption of green practices and enabling technologies: A cross-country analysis of LSPs. *Technological Forecasting and Social Change*, *153*, 119920.

Centobelli, P., Cerchione, R., & Singh, R. (2019). The impact of leanness and innovativeness on environmental and financial performance: Insights from Indian SMEs. *International Journal of Production Economics*, *212*, 111-124.

Chakraborty, K., Mukherjee, K., Mondal, S., & Mitra, S. (2021). A systematic literature review and bibliometric analysis based on pricing related decisions in remanufacturing. *Journal of Cleaner Production*, *310*, 127265.

Chen, Y., Zhou, Y., Raza, S. A., & Sarwar, S. (2024). What we learn from nexus between greener growth and energy-related emissions: Sustainability perspective evidence in context of financial globalization. *Geological Journal*, *59*(2), 595-611.

Colicchia, C., Marchet, G., Melacini, M., & Perotti, S. (2013). Building environmental sustainability: empirical evidence from Logistics Service Providers. *Journal of cleaner production*, *59*, 197-209.

Colla, V., Matino, R., Schröder, A. J., Schivalocchi, M., & Romaniello, L. (2021). Human-centered robotic development in the steel shop: Improving health, safety and digital skills at the workplace. *Metals*, *11*(4), 647.

Costanza, R., d'Arge, R., De Groot, R., Farber, S., Grasso, M., Hannon, B., ... & Van Den Belt, M. (1997). The value of the world's ecosystem services and natural capital. *nature*, *387*(6630), 253-260.

Dabo, A. A. A., & Hosseinian-Far, A. (2023). An Integrated Methodology for Enhancing Reverse Logistics Flows and Networks in Industry 5.0. *Logistics*, *7*(4), 97.

Dalampira, E. S., & Nastis, S. A. (2020). Back to the future: simplifying Sustainable Development Goals based on three pillars of sustainability. *International Journal of Sustainable Agricultural Management and Informatics*, *6*(3), 226-240.

Darlow, A. (1996). Cultural policy and urban sustainability: making a missing link?. *Planning Practice & Research*, *11*(3), 291-302.

De Souza, E. D., Kerber, J. C., Bouzon, M., & Rodriguez, C. M. T. (2022). Performance evaluation of green logistics: Paving the way towards circular economy. *Cleaner Logistics and Supply Chain*, *3*, 100019.

Dey, A., LaGuardia, P., & Srinivasan, M. (2011). Building sustainability in logistics operations: a research agenda. *Management Research Review*, *34*(11), 1237-1259.

Di Nardo, M., & Yu, H. (2021). Special issue "industry 5.0: The prelude to the sixth industrial revolution". *Applied System Innovation*, *4*(3), 45.

Di Vaio, A., Latif, B., Gunarathne, N., Gupta, M., & D'Adamo, I. (2023). Digitalization and artificial knowledge for accountability in SCM: a systematic literature review. *Journal of Enterprise Information Management*, *37*(2), 606-672.

Diabat, A., Khodaverdi, R., & Olfat, L. (2013). An exploration of green supply chain practices and performances in an automotive industry. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, *68*, 949-961.

Ding, H. (2023). History, Issues, and Future Scope of Logistics and Supply Chain. *Journal of Enterprise and Business Intelligence,* 3 (2), 95-105.

Domagała, J., Górecka, A., & Roman, M. (Eds.). (2022). *Sustainable logistics: how to address and overcome the major issues and challenges*. CRC Press.

Dyllick, T., & Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. *Business strategy and the environment*, *11*(2), 130-141.

Ekins, P. (2003). Identifying critical natural capital: Conclusions about critical natural capital. *Ecological economics*, *44*(2-3), 277-292.

Elangovan, U. (2021). *Industry 5.0: The future of the industrial economy*. CRC Press.

El-Berishy, N., Rügge, I., & Scholz-Reiter, B. (2013). The interrelation between sustainability and green logistics. *IFAC Proceedings Volumes*, *46*(24), 527-531.

Evangelista, P., Colicchia, C., & Creazza, A. (2017). Is environmental sustainability a strategic priority for logistics service providers?. *Journal of environmental management*, *198*, 353-362.

Fonda, E., & Meneghetti, A. (2022). The human-centric SMED. *Sustainability*, *14*(1), 514.

Fraga-Lamas, P., Varela-Barbeito, J., & Fernández-Caramés, T. M. (2021). Next generation auto-identification and traceability technologies for industry 5.0: A methodology and practical use case for the shipbuilding industry. *Ieee Access*, *9*, 140700-140730.

Frederico, G. F. (2021). From supply chain 4.0 to supply chain 5.0: Findings from a systematic literature review and research directions. *Logistics*, *5*(3), 49.

Friedman, B., & Hendry, D. G. (2019). *Value sensitive design: Shaping technology with moral imagination*. Mit Press.

Ghazilla, R. A. R., Sakundarini, N., Taha, Z., Abdul-Rashid, S. H., & Yusoff, S. (2015). Design for environment and design for disassembly practices in Malaysia: a practitioner's perspectives. *Journal of Cleaner Production*, *108*, 331-342.

Grabowska, S., Saniuk, S., & Gajdzik, B. (2022). Industry 5.0: improving humanization and sustainability of Industry 4.0. *Scientometrics*, *127*(6), 3117-3144.

Grant, D. B., Wong, C. Y., & Trautrims, A. (2017). *Sustainable logistics and supply chain management: principles and practices for sustainable operations and management*. Kogan Page Publishers.

Gruchmann, T., Schmidt, I., Lubjuhn, S., Seuring, S., & Bouman, M. (2019). Informing logistics social responsibility from a consumer-choice-centered perspective. *The International Journal of Logistics Management*, *30*(1), 96-116.

Hart, S. L. (1995). A natural-resource-based view of the firm. *Academy of management review*, *20*(4), 986-1014.

He, W., Li, Z., & Chen, C. P. (2017). A survey of human-centered intelligent robots: issues and challenges. *IEEE/CAA Journal of Automatica Sinica*, *4*(4), 602-609.

Hoepner, A. G., Kant, B., Scholtens, B., & Yu, P. S. (2012). Environmental and ecological economics in the 21st century: An age adjusted citation analysis of the influential articles, journals, authors and institutions. *Ecological Economics*, *77*, 193-206.

How, M. L., Cheah, S. M., Chan, Y. J., Khor, A. C., & Say, E. M. P. (2020). Artificial intelligence-enhanced decision support for informing global sustainable development: A human-centric AI-thinking approach. *Information*, *11*(1), 39.

Hsu, C. H., Cai, X. Q., Zhang, T. Y., & Ji, Y. L. (2024). Smart Logistics Facing Industry 5.0: Research on Key Enablers and Strategic Roadmap. *Sustainability*, *16*(21), 9183.

Jayarathna, C. P., Agdas, D., Dawes, L., & Miska, M. (2022). Exploring sector-specific sustainability indicators: A content analysis of sustainability reports in the logistics sector. *European Business Review*, *34*(3), 321-343.

Jayarathna, C. P., Agdas, D., Dawes, L., & Miska, M. (2022). Exploring sector-specific sustainability indicators: A content analysis of sustainability reports in the logistics sector. *European Business Review*, *34*(3), 321-343.

Jefroy, N., Azarian, M., & Yu, H. (2022). Moving from Industry 4.0 to Industry 5.0: what are the implications for smart logistics?. *Logistics*, *6*(2), 26.

Jevinger, Å., & Persson, J. A. (2016). Consignment-level allocations of carbon emissions in road freight transport. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, *48*, 298-315.

Kerin, M., & Pham, D. T. (2020). Smart remanufacturing: a review and research framework. *Journal of Manufacturing Technology Management*, *31*(6), 1205-1235.

Kong, X. T., Luo, H., Huang, G. Q., & Yang, X. (2019). Industrial wearable system: the human-centric empowering technology in Industry 4.0. *Journal of Intelligent Manufacturing*, *30*, 2853-2869.

Kravets, A. G., Bolshakov, A. A., & Shcherbakov, M. (Eds.). (2022). *Society 5.0: Human-centered society challenges and solutions*. Springer International Publishing.

Kumar, A., & Anbanandam, R. (2022). Assessment of environmental and social sustainability performance of the freight transportation industry: An index-based approach. *Transport Policy*, *124*, 43-60.

Laari, S., Töyli, J., & Ojala, L. (2018). The effect of a competitive strategy and green supply chain management on the financial and environmental performance of logistics service providers. *Business Strategy and the Environment*, *27*(7), 872-883.

Lai, K. H., & Wong, C. W. (2012). Green logistics management and performance: Some empirical evidence from Chinese manufacturing exporters. *Omega*, *40*(3), 267-282.

Liao, H., Deng, Q., Wang, Y., Guo, S., & Ren, Q. (2018). An environmental benefits and costs assessment model for remanufacturing process under quality uncertainty. *Journal of Cleaner Production*, *178*, 45-58.

Lieb, K. J., & Lieb, R. C. (2010). Environmental sustainability in the third-party logistics (3PL) industry. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *40*(7), 524-533.

Liu, Z., Jiang, Q., Li, T., Dong, S., Yan, S., Zhang, H., & Xu, B. (2016). Environmental benefits of remanufacturing: A case study of cylinder heads remanufactured through laser cladding. *Journal of Cleaner Production*, *133*, 1027-1033.

Lozano, R. (2008a). Developing collaborative and sustainable organisations. *Journal of Cleaner Production*, *16*(4), 499-509.

Lozano, R. (2008b). Developing collaborative and sustainable organisations. *Journal of Cleaner Production*, *16*(4), 499-509.

Lu, Y., Adrados, J. S., Chand, S. S., & Wang, L. (2021). Humans are not machines—anthropocentric human–machine symbiosis for ultra-flexible smart manufacturing. *Engineering*, *7*(6), 734-737.

Lu, Y., Zheng, H., Chand, S., Xia, W., Liu, Z., Xu, X., ... & Bao, J. (2022). Outlook on human-centric manufacturing towards Industry 5.0. *Journal of Manufacturing Systems*, *62*, 612-627.

Madsen, D. Ø., & Berg, T. (2021). An exploratory bibliometric analysis of the birth and emergence of industry 5.0. *Applied System Innovation*, *4*(4), 87.

McKinnon, A. (2018). *Decarbonizing logistics: Distributing goods in a low carbon world*. Kogan Page Publishers.

Mourtzis, D., Angelopoulos, J., & Panopoulos, N. (2022). A Literature Review of the Challenges and Opportunities of the Transition from Industry 4.0 to Society 5.0. *Energies*, *15*(17), 6276.

Nahavandi, S. (2019). Industry 5.0—A human-centric solution. *Sustainability*, *11*(16), 4371.

Nguyen Ngoc, H., Lasa, G., & Iriarte, I. (2022). Human-centred design in industry 4.0: case study review and opportunities for future research. *Journal of Intelligent Manufacturing*, *33*(1), 35-76.

Omer, A. M. (2008). Energy, environment and sustainable development. *Renewable and sustainable energy reviews*, *12*(9), 2265-2300.

Papetti, A., Gregori, F., Pandolfi, M., Peruzzini, M., & Germani, M. (2020). A method to improve workers' well-being toward human-centered connected factories. *Journal of Computational Design and Engineering*, *7*(5), 630-643.

Passalacqua, M., Pellerin, R., Magnani, F., Doyon-Poulin, P., Del-Aguila, L., Boasen, J., & Léger, P. M. (2024). Human-centred AI in industry 5.0: a systematic review. *International Journal of Production Research*, 1-32.

Pearce D. 1991. Plan 2: Greening the World Economy. Earthscan: London. Prakash S. 2001.

Peng, T., He, Q., Zhang, Z., Wang, B., & Xu, X. (2021). Industrial internet-enabled resilient manufacturing strategy in the wake of COVID-19 pandemic: a conceptual framework and implementations in China. *Chinese Journal of Mechanical Engineering*, *34*, 1-6.

Purvis, B., Mao, Y., & Robinson, D. (2019). Three pillars of sustainability: in search of conceptual origins. *Sustainability science*, *14*, 681-695.

Qin, J., Liu, Y., & Grosvenor, R. (2016). A categorical framework of manufacturing for industry 4.0 and beyond. *Procedia cirp*, *52*, 173-178.

Raihan, A. (2024). A review of the potential opportunities and challenges of the digital economy for sustainability. *Innovation and Green Development*, *3*(4), 100174.

Rajeev, A., Pati, R. K., Padhi, S. S., & Govindan, K. (2017). Evolution of sustainability in supply chain management: A literature review. *Journal of cleaner production*, *162*, 299-314.

Rashidi, K., & Cullinane, K. (2019). Evaluating the sustainability of national logistics performance using Data Envelopment Analysis. *Transport Policy*, *74*, 35-46.

Redclift, M. (2005). Sustainable development (1987–2005): an oxymoron comes of age. *Sustainable development*, *13*(4), 212-227.

Richnák, P., & Gubová, K. (2021). Green and reverse logistics in conditions of sustainable development in enterprises in Slovakia. *Sustainability*, *13*(2), 581.

Rizova, M. I., Wong, T. C., & Ijomah, W. (2020). A systematic review of decision-making in remanufacturing. *Computers & Industrial Engineering*, *147*, 106681.

Rodrigue, J. P. (2020). *The geography of transport systems*. Routledge.405 sayfa

Rogers, D. S., & Tibben-Lembke, R. (2001). An examination of reverse logistics practices. *Journal of business logistics*, *22*(2), 129-148.

Saniuk, S., Grabowska, S., & Straka, M. (2022). Identification of social and economic expectations: Contextual reasons for the transformation process of Industry 4.0 into the Industry 5.0 concept. *Sustainability*, *14*(3), 1391.

Schaltegger, S. (2020). Sustainability learnings from the COVID-19 crisis. Opportunities for resilient industry and business development. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, *12*(5), 889-897.

Seroka-Stolka, O. (2014). The development of green logistics for implementation sustainable development strategy in companies. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *151*, 302-309.

Seroka-Stolka, O., & Ociepa-Kubicka, A. (2019). Green logistics and circular economy. *Transportation Research Procedia*, *39*, 471-479.

Shaharudin, M. S., Fernando, Y., Jabbour, C. J. C., Sroufe, R., & Jasmi, M. F. A. (2019). Past, present, and future low carbon supply chain management: A content review using social network analysis. *Journal of cleaner production*, *218*, 629-643.

Sindhwani, R., Afridi, S., Kumar, A., Banaitis, A., Luthra, S., & Singh, P. L. (2022). Can industry 5.0 revolutionize the wave of resilience and social value creation? A multi-criteria framework to analyze enablers. *Technology in Society*, *68*, 101887.

Singh, R. K., Kumar Mangla, S., Bhatia, M. S., & Luthra, S. (2022). Integration of green and lean practices for sustainable business management. *Business Strategy and the Environment*, *31*(1), 353-370.

Singhry, H. B. (2015). An extended model of sustainable development from sustainable sourcing to sustainable reverse logistics: A supply chain perspective. *International Journal of Supply Chain Management*, *4*(4), 115-125.

Sonar, H., Sarkar, B. D., Joshi, P., Ghag, N., Choubey, V., & Jagtap, S. (2024). Navigating barriers to reverse logistics adoption in circular economy: An integrated approach for sustainable development. *Cleaner Logistics and Supply Chain*, *12*, 100165.

Sun, X., Yu, H., & Solvang, W. D. (2022). Towards the smart and sustainable transformation of Reverse Logistics 4.0: A conceptualization and research agenda. *Environmental Science and Pollution Research*, *29*(46), 69275-69293.

Sureeyatanapas, P., Poophiukhok, P., & Pathumnakul, S. (2018). Green initiatives for logistics service providers: An investigation of antecedent factors and the contributions to corporate goals. *Journal of cleaner production*, *191*, 1-14.

Teixeira, E. L. S., Tjahjono, B., Beltran, M., & Julião, J. (2022). Demystifying the digital transition of remanufacturing: A systematic review of literature. *Computers in Industry*, *134*, 103567.

Touriki, F. E., Benkhati, I., Kamble, S. S., & Belhadi, A. (2021). An integrated smart, green, resilient, and lean manufacturing framework: A literature review and future research directions. *Journal of Cleaner Production*, *319*, 128691.

Vasudevan, H., Kalamkar, V., & Terkar, R. (2012). Remanufacturing for sustainable development: Keychallenges, elements, and benefits. *International Journal of Innovation, Management and Technology*, *3*(1), 84.

Venkatachalam, L. (2007). Environmental economics and ecological economics: Where they can converge?. *Ecological economics*, *61*(2-3), 550-558.

Wang, B., Zheng, P., Yin, Y., Shih, A., & Wang, L. (2022). Toward human-centric smart manufacturing: A human-cyber-physical systems (HCPS) perspective. *Journal of Manufacturing Systems*, *63*, 471-490.

Wu, H. J., & Dunn, S. C. (1995). Environmentally responsible logistics systems. *International journal of physical distribution & logistics management*, *25*(2), 20-38.

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B., & Wang, L. (2021). Industry 4.0 and Industry 5.0—Inception, conception and perception. *Journal of manufacturing systems*, *61*, 530-535.

Yan, S., de Bruin, K., Dennehy, E., & Curtis, J. (2021). Climate policies for freight transport: energy and emission projections through 2050. *Transport Policy*, *107*, 11-23.

Yu, H. (2022). Modeling a remanufacturing reverse logistics planning problem: some insights into disruptive technology adoption. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, *123*(11), 4231-4249.

Yuan, X., Liu, M., Yuan, Q., Fan, X., Teng, Y., Fu, J., ... & Zuo, J. (2020). Transitioning China to a circular economy through remanufacturing: A comprehensive review of the management institutions and policy system. *Resources, Conservation and Recycling*, *161*, 104920.

Zailani, S., Jeyaraman, K., Vengadasan, G., & Premkumar, R. (2012). Sustainable supply chain management (SSCM) in Malaysia: A survey. *International journal of production economics*, *140*(1), 330-340.

Zhang, S., Lee, C. K., Chan, H. K., Choy, K. L., & Wu, Z. (2015). Swarm intelligence applied in green logistics: A literature review. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, *37*, 154-169.

Zhang, Y., Thompson, R. G., Bao, X., & Jiang, Y. (2014). Analyzing the promoting factors for adopting green logistics practices: A case study of road freight industry in Nanjing, China. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *125*, 432-444.

Zhu, Q., Sarkis, J., & Lai, K. H. (2007). Initiatives and outcomes of green supply chain management implementation by Chinese manufacturers. *Journal of environmental management*, *85*(1), 179-189.

Zizic, M. C., Mladineo, M., Gjeldum, N., & Celent, L. (2022). From industry 4.0 towards industry 5.0: A review and analysis of paradigm shift for the people, organization and technology. *Energies*, *15*(14), 5221.

İnternet Kaynakları

Breque, M., L. De Nul & A. Petridis (2021). Industry 5.0. Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry. https://msu.euramet.org/current_calls/documents/EC_Industry5.0.pdf , E.T:09.10.2424.

Müller, J., (2020). Enabling Technologies for Industry 5.0. https://www.4bt.us/wp-content/uploads/2021/04/INDUSTRY-5.0.pdf , E.T:09.10.2024.

Ritchie, H. (2020). Cars, planes, trains: Where do CO2 emissions from transport come from?. Our World in Data. https://ourworldindata.org/co2-emissions-from-transport, E.T:17.10.2024.

Url-1:*Enabling Technologies for Industry 5.0. Results of a Workshop With Europe's Technology Leaders*, Jul. 2021. https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8e5de100-2a1c-11eb-9d7e-01aa75ed71a1/language-en, E.T:11.10.2024.

Url-2: Brundtland, G.H. Report of the World Commission on Environment and Development (1987).Our Common Future. United Nations, https://digitallibrary.un.org/record/139811?ln=en , E.T: 27 10. 2024.

Url-3:https://www.iea.org/reports/co2-emissions-in-2023/the-changing-landscape-of globalemissions#abstract .

Url-4: https://asiantransportoutlook.com/analytical-outputs/ato-cop28-climate-tracker/ .

Editör:
Doç. Dr. Yunus Arifoğlu

Orta Çağ Tarihi

Alanında Uluslararası Araştırmalar - I

EĞİTİM
yayınevi

ORTA ÇAĞ TARİHİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–I
Editör: Doç. Dr. Yunus Arifoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-5-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ORTA ÇAĞ TARİHİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–I
Editör: Doç. Dr. Yunus Arifoğlu
VI+128 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-97435-5-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdülmevlâ, M. A. (1985). *Benu Mirdasi'l-Kilabîyyun fi Haleb ve Şimali'ş-Şam*, İskenderiye: Dârü'l Mâʿrifeti'l Câmiyye.

Ahmed b. Mahmud. (1977). *Selçuk-Name*. I, Haz. Erdoğan Merçil. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Yayınları.

Akyol, H. (2012). *Suriye Selçukluları*. Editör: Refik Turan, Ankara: Grafiker Yayınları.

Akyol, H. Kara, E. (2012). "Melikşâh Dönemi (1072-1092)", Edt. Refik Turan, *Selçuklu Tarihi El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınevi.

Avcı, C. (2002). "Kudüs". Cilt 26. ss. 327-329. Ankara: *TDV İslam Ansiklopedisi*.

Azîmî. (2006). *Azîmî Tarihi*. Çev. Ali Sevim. Ankara: TTK.

Barthold, W. (2008). *İlk Müslüman Türkler*. İstanbul: Örgün Yayınevi.

Bilinir, S. (2021). *Ortaçağ'da Türklerin Halep Hakimiyeti*. İzmir: Duvar Yayınları.

Brett, M. (2021). *Fâtımî İmparatorluğu*. Çev. Fatih Yücel, İstanbul: Kronik Yayınevi.

Bundârî. (1943). *Zübdetü'n-Nusra ve Nuhbetü'l Usra, İran ve Horosan Selçukluları Tarihi.* Çev. Kıvameddin Burslan. İstanbul: Maarif Matbaası.

Cahen, C. (2002). *Osmanlılardan Önce Anadolu.* Çev. Erol Üyepazarcı. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Çelik, A. (2018). *Fâtımîler Devleti Tarihi (909-1171)*. Ankara: TTK.

Damalı, A. (2001). *150 Devlet 1500 Sultan, İslam Sikkeleri*. İstanbul: Nilüfer Vakfı Yayınları.

Diler, Ö. (2009). *Islamic Mints, İslam Darp Yerleri, III,* İstanbul: Mas Matbaacılık.

El-Azhari T.K. (1997). *The Seljuqs of Syria, During the Crusade (1070-1154)*. Berlin: Klaus Schwarz Verlag.

Erkoçoğlu, F. "Büyük Selçuklu Ve Büyük Selçuklu Bakiyesi Devletler Hakimiyetinde Dımaşk Şehri Ve İç Kalesi". *İlahiyat Araştırmaları Dergisi* 8 (Aralık 2017), 1-22.

Hitti P. K. (1951). *History of Syria*. London: Macmillan Co. Ltd.

Holt, P.M. (2007). *Haçlı Devletleri ve Komşuları, Urfa Kontluğu Antakya Prensliği, Trablusşam Kontluğu, Kudüs Krallığı*, Çev. Tanju Akad. İstanbul: Kitap Yayınevi.

İbn Fazlân. (2020). *İbn Fazlân Seyahatnamesi*. Çev. Ramazan Şeşen. İstanbul: Tarih Encümeni Yayınları.

İbnü'l Verdî. (2017). *Tetimmetü'l-Muhtasar fi Ahbari'l-Beşer*. Trcm. Mustafa Alican. İstanbul: Kronik Yayınevi.

İbnü'l Adim. (2014). *Zübdetü'l-Haleb min Târihi Haleb*. Çev. Ali Sevim, Ankara: TTK.

İbnü'l Esir. (1989). *El-Kâmil fi't-Târîh*. Cilt 10. Çev. Abdülkerim Özaydın. İstanbul: Bahar Yayınları.

İbnü'l Kalânisî. (2023). *Zeylü Tarihi Dımaşk*. Tercm. Hasan Aydın. İstanbul: KDY Yayınları.

Kafesoğlu, İ., Yıldız, H. D., Merçil, E. (1999). *Müslüman Türk Devletleri Tarihi*. İstanbul: İSARYayınları.

Karakuş, N. "Kudüs Fatihi Atsız B. Uvak Et-Türkî". *Diyanet İlmi Dergi* 58/3 (Eylül 2022), 1207-1230.

Koca, S. (2007). Büyük Selçuklu Sultanı Melikşâh'ın Suriye, Filistin, Mısır Politikası ve Türkmen Beyi Atsız. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (22), 1-37.

Merçil, E. Sevim, A. (1995). *Selçuklu Devletleri Tarihi, Siyaset*, Teşkilat ve Kültür. Ankara: TTK.

Metin, T. (2019). "Selçuklular ve Kudüs". Cilt 5(3). ss. 659-669. *Tarih ve Gelecek Dergisi.*

Müneccimbaşı Ahmed b. Lütfullah. (2017). *Câmiu'd-Düvel*. Haz. Ali Öngül. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Nicolle, D. (2011). *İkinci Haçlı Seferi 1148*. Çev. L. Ece Sakar. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Öngül, A. (2018). Suriye Selçukluları. İstanbul: *Çamlıca Yayınları*.

Özaydın, A. (1992). "Bedr el-Cemâlî". Cilt 5. ss. 330. İstanbul: *TDV İslam Ansiklopedisi.*

Özaydın, A. (2012). "Tutuş". Cilt 41. ss. 446-449. İstanbul: *TDV İslam Ansiklopedisi*.

Salibi K. (1977). *Syria Under Islam 634-1097*. Second Edition. Lebanon: Dar Nelson.

Setton, K. M. (1969). *A History of the Crusades*, Vol I, by Marshall W. Baldwin. Madison, Milwaukee And London: The University of Wisconsin Press.

Sevim, A. (1991). "Atsız b. Uvak". Cilt 4. ss. 92-93. İstanbul: *TDV İslam Ansiklopedisi*.

Sevim, A. (2010). "Süleyman Şah I". Cilt 38. ss. 103-105. İstanbul: *TDV İslam Ansiklopedisi.*

Sevim, A. (2011). *Ünlü Selçuklu Komutanları Afşin, Atsız, Artuk ve Aksungur*. 2. Baskı. Ankara: TTK.

Sıbt İbnü'l Cevzî. (2011). *Mir'âtü'z-Zamân fi Târihi'l Âyân*. Çev. Ali Sevim. Ankara:TTK.

Tokuş, Ö. (2020). *Başlangıçtan Mirdasilerin Sonuna Kadar Bilâdü'ş-Şâm'da Müslüman-Bizans Münasebetleri*. Ankara: Araştırma Yayınevi.

Tomar, C. (2010). "Şam". Cilt 38. ss. 311-315. İstanbul: *TDV İslam Ansiklopedisi*.

Tüysüz, C. (2002). "Türkmenler". *Türkler Ansiklopedisi,* C.4, Editör: Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca, 963-980.

Uluçay, Ç. (2012). *İlk Müslüman Türk Devletleri.* 4. Baskı. İstanbul: Ötüken Yayınevi.

Yazıcı, N. (1992). *İlk Türk İslâm Devletleri Tarihi.* Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Yinanç, M.H. (2013). Türkiye Tarihi Selçuklular Devri. C.1, Ankara: TTK.

Zahîru'd-Dîn Nîşâbûrî. (2018). *Selçuknâme*. Çev. Ayşe Gül Fidan. İstanbul: Kopernik Yayınevi.

Zakkar, S. (1971). *The Emirate of Aleppo (1004-1094)*. Prefaced by Bernard Lewis. Beirut-Lebanon: Published, Dar Al-Amanah.

İnternet Kaynakları:

http://www.zeno.ru/showphoto.php?photo=131322 (E.T.: 11.04.2024).

https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19285751 (E.T.: 11.04.2024).

REFERENCES

Ashur, S. A. (1992), al-Muctema al-Mısri fi Asri Selatin al-Memalik. Cairo: Dar an-Nehdat al-abiyye.

Ibn Khaldun, (1951), al-Ta'rif bi-Ibn Khaldun wa-Rihlatihi Gharban wa-Sharqan, ed. Muhammad ibn Tawit al-Tanji. Cairo.

Erwin I. J. Rosenthal, (1940), "Ibn Khaldun: A North African Muslim Thinker of the Fourteenth Century", *Bulletin of the John Rylands Library*, 24.

Inan, Muhammad Abdallah, (1965), Ibn Khaldun (hayatu wa-turathu al-ikri: Maktbat Lajnat al-Talʾif wa-l-Tarjama wa-l-Nashr. Translated as Ibn Khaldun: His Life and Works. Lahore: Sh. Muhammad Ashraf, 1946

Fischel, J. Walter, (1967), Ibn Khaldun in Egypt, His Public Function and His Historical Research (1382-1406), Berkeley.

Al-Hacvi, Muhammad b. Hasan, (1396), *al-Fikr as-Sami fi Tarah al-Fıkh al-Islam*, Medine.

Al-Qalqashandi, (1964), *Subh al-Asha fi-Sinaat al-Insha*, Cairo.

Al-Maqrizi, (1970), *Kitab al-Mawaiz wa-al-Itibar bi-Dhikr al-Khitat, wa-al-Athar* (Bulaq, 1270 [1853]; repr. Baghdad.

Al-Maqrizi, (1939-73), *Kitab al-Suluk li-Marifat Duwal al-Muluk*, Cairo.

Kosei, Morimoto, (2002), What Ibn Khaldun Saw: The Judiciary of Mamluk Egypt, *Mamluk Studies Review*, VI, The University of Chicago, 109-110.

Roshental, Franz and Benli, Ali, (2014), "Ibn Haldûn'un Biyografisine Yeniden Bakış". *Marmara Üniversitesi Ilahiyat Fakültesi Dergisi,* no. 44: 339-60.

Stilt, Kristen, (2011), *Islamic Law in Action: Authority, Discretion, and Everyday Experiences in Mamluk Egypt*, New York: Oxford University Press.

Tomar, Cengiz, (2006), Mit ve Gerçek Arasında: Arap Dünyasında Ibn Haldun'a Yaklaşımlar, *Islam Araştırmaları Dergisi*, (16), 1-26.

KAYNAKÇA

Akman, Ş. T. (2011). "Türk Tarih Tezi Bağlamında Erken Cumhuriyet Dönemi Resmî Tarih Yazımının İdeolojik ve Politik Karakteri", Hacettepe Hukuk Fak. Dergisi, Ankara. 1(1): 80-109.

Alkan, N. (2014). "Tarihin Çağlara Ayrılmasında "Üçlü Sistem" ve Türk-İslâm Tarihi'nin Çağ Taksimi Meselesi", Turkish History Education Journal, 3(2), 43-64.

Alkan, N. (2015). Tarihin Çağlara Ayrılması Kime Göre Ve Nasıl Olmalı?. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/ ALKAN-Necmettin-TARİHİN-ÇAĞLARA-AYRILMASI-KİME-GÖRE-VE-NASIL-OLMALI.pdf/ adresinden erişildi. (26.11.2021).

Atsız, H. N. (1977). Türk Tarihinde Meseleler (Vol. 6). Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Aydın, A. (2002). ''Osmanlılarda Tarih Yazıcılığı" , Türkler, Ankara, 11: 417-425.

Barthold, W. & Köprülü, M. F. (2018). İslam Medeniyeti Tarihi, Alfa Yay., İstanbul.

Başar, F. (2020). "DEMİRKENT, Işın", DİA, İstanbul, (gözden geçirilmiş 2. basım) EK-1. cildinde, 316-317.

Belge, M. (2001) "Ortaçağ", Doğu Batı, Avrupa, 14: 77-84.

Berktay, H. (1983). Cumhuriyet İdeolojisi ve Fuat Köprülü, Kaynak Yay., İstanbul.

Burgu, A. (2020). "Anadoluculuk Hareketinin Selçuklu Tarihçiliğine Etkileri" Ortaçağ Araştırmaları Dergisi, 3 (2): 253-265.

Copeaux, E. (2006). Türk Tarih Tezinden Türk-İslam Sentezine, (Çev. A. Berktay) İletişim Yay., İstanbul.

Çelen, M. K. (2016). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Tarih Yazıcılığı. (Edt. A. Şimşek), Tarih İçin Metedoloji içinde (ss. 38-46). Pegem Akademi, Ankara.

Demirkent, I. (1995). "Prof. Dr. Fikret Isıltan'ın Hayatı ve Eserleri", Prof. Dr. Fikret

Işıltan'a 80. Doğum Yılı Armağanı, İÜEF, Ortaçağ Anabilim Dalı, İstanbul, s. 11-17.

Demirkent, I. (2001). "Haçlı Seferleri Kaynaklarının Büyük Külliyatı Recueil des Historiens des Croisades II Bizanslı Tarihçiler". BELLETEN, 65 (244): 921-958.

Demirkent, I. (2005). Bizans Tarihi Yazıları Makaleler- Bildiriler- İncelemeler, Dünya Kitapları, İstanbul.

Donuk, A. (2001). "İbrahim Kafesoğlu", DİA, İstanbul, 24:145-146.

Durgun, F. (2014). "Rönesans' Tan 19. Yüzyıla Avrupa Tarihyazımında İlerleme Fikri, Dönemselleştirme ve Orta Çağ Avrupa Tarihi Algısı". İnsan & Toplum Dergisi, 3 (6): 283-304.

Ercilasun, K. (2020). Türk Tarihinin Çağları, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Erdem, İ. (2011). Cumhuriyet Dönemi Türkiye'de Selçuklu Tarihi Araştırmaları. Cumhuriyet Dönemi Türkiye'de Tarihçilik ve Tarih Yayıncılığı Sempozyumu Bildiriler, Ankara, 2011: 301-309.

Erdem, İ. (2019). "Sevim, Ali", DİA, İstanbul, 3 (2): 498-49

Eyice, S. (1968). "Türk Tarihinin Ana hatları", Belleten, Ankara, XXXII/128: 509-526.

Eyice, S. (2002). "Kritovulos, Mikhael", DİA, İstanbul, 26: 293.

Gordlevskı, V. A. (2015). Küçük Asya'da Selçuklular. (Çev. A. İnan), TTK, Ankara.

Gökyay, O. Ş. (2002), "Kâtib Çelebi", DİA, İstanbul, 25: 36-40.

Gül, M. (2009). Orta Çağ Avrupa Tarihi. Bilge Kültür Sanat Yay., İstanbul.

İnalcık, H. (2002). Türkiye'de Osmanlı Araştırmaları. I-Türkiye'de Modern Tarihçiliğin Kurucuları. XXIII. Türk Tarih Kongresi (4-8 Ekim 1999, Kongre Bildirilerinden Ayrı Basım), 85-166.

İnalcık, H. (2007). "Osmanlı Türk Tarihçiliği Üzerine Notlar", (Çev. B. Arı), Uluslararası Askeri Tarih Dergisi, 87: 213-226.

İnan, A., Tevfik, M., Rifat, S., Akçura, Y., Galip, R., Çambel, H. C., ... & Bey, Y. Z. (1930). Türk Tarihinin Ana Hatları. Devlet Matbaası, İstanbul.

İpşirli, M. (1999). "Osmanlı Tarih Yazıcılığı", Osmanlı, C.8, Ankara, 247-254.

Kafesoğlu, İ. (1964). "Üniversite Tarih Öğretiminde Yeni Bir Plân", İÜ Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi, 19: 1-13.

Kafesoğlu, İ. (1972). "Türkiye'de Selçuklu Tarihçiliği", İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Cumhuriyet'in 50. Yılına Armağan, İstanbul, s. 84-89.

Kafesoğlu, İ. (1984). "Türk Tarihinde Çağlar Meselesi", Türk Kültürü, XXII 254: 343-354.

Kafesoğlu, İ. (2014). Selçuklular ve Selçuklu Tarihi Üzerine Araştırmalar. Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Koloğlu, O. (1996). TCTA. Tarih Çalışmaları 1980-95 (Cilt.15, ss. 1352-1360.) İletişim Yay., İstanbul.

Köymen, M. A. (1980). "Prof. Dr. Osman Turan Hayatı, Eserleri ve Fikirleri", (Osman Turan tarafından yazılan Türk Cihan Hâkimiyeti Mefkûresi içinde (ss. 13-25) Nakışlar Yay., Ankara.

Küçükkalay, A. (2014). Dünya İktisat Tarihi, Beta Yayınları, İstanbul.

MEB (2001). İslam Ansiklopedisi, İslam Alemi Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Biyografya Lugatı, MEB Yay., Eskişehir.

Necipoğlu, N. (2003). "Türkiye'de Bizans Tarihçiliğinin Dünü, Bugünü ve Sorunları", Toplumsal Tarih, 112: 72-77.

Ocak, A. Y. (1994). "Türkiye Selçukluları Tarihçileri Ölüyor mu? Veya Müşterek Bir Türkiye Selçukluları Tarihi ve Medeniyeti Yazma Zorunluluğu", Polemik, İstanbul, 13: 8-10.

Ortaylı, İ. (2004). Gelenekten Geleceğe, Ufuk Kitapları, İstanbul.

Ortaylı, İ. (2011). Tarih Yazıcılık Üzerine, Cedid Neşriyat, Ankara.

Önkal, A. (1989). İslam Tarihi Araştırmalarında Karşılaşılan Bazı Problemler. Günümüz Din Bilimleri Araştırmaları ve Problemleri Sempozyumu (Samsun, 27-30 Haziran 1989).

Özalp, Ö. H. (2012). Tarihe Adanmış Bir Ömür Ord. Prof. Mükrimin Halil Yinanç, Elmühay Yay., İstanbul.

Özbaran, S. (1992). "Türkiye'de Tarihçiliğin Görüntüsü", Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi, c.1, 2: 33-49.

Özcan, A. (2013). "Osmanlı Tarihçiliğine ve Tarih Kaynaklarına Genel Bir Bakış". FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, (1): 271-293.

Özel, O. (1999). Bir Tarih Okuma ve Yazma Pratiği Olarak Türkiye'de Osmanlı Tarihçiliği. (Edt. T. Bora), Sosyal Bilimleri Yeniden Düşünmek içinde (ss.147-160). Metis Yayınları, İstanbul.

Özel, O. ve Çetinsaya, G. (2002). "Türkiye'de Osmanlı Tarihçiliğinin Son Çeyrek Yüzyılı: Bir Bilanço Denemesi", Toplum ve Bilim, 91: 8-38.

Özkan, M. S. (2017). "Orta Çağ'da Batı Dünyasında Otoritenin Sorunsallığı Tarihi ve Felsefi Bir Çözümleme", Kafkas Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4 (8): 94-134.

Papuççular, H. (2021). "21. Yüzyılda Tarihyazımı Ve Tarihçilik Üzerine Bir İnceleme", Akademik Hassasiyetler, 8 (16): 67-87.

Sever, İ. (2006). Türkiye'de Ortaçağ Tarihçiliği Dünü, Bugünü Ve Sorunları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Solmaz, S. (2016). "Dünden Bugüne Türkiye'de Selçuklu Tarihçiliğinin Aşamaları ve Değişimler", Türk Yurdu, Ankara, 347: 55-65.

Şimşek, A. (2012). "Türk Tarih Tezi Üzerine Bir Değerlendirme", Türkiye Günlüğü, Ankara, 111: 85-100.

Tokdemir, E. (1996). TCTA. 1980 Sonrasında Türkiye'de İktisat Tarihçiliği (Cilt 15, ss. 1356-1357). İletişim Yay., İstanbul.

Togan, A. Z. V. (1946). Umumi Türk Tarihine Giriş (No. 2). İsmail Akgün Matbaası,

Toprak, Z. (1986). Türkiye'de Çağdaş Tarihçilik (1908-1970). (Der. S. Atauz), Türkiye'de Sosyal Bilim Araştırmalarının Gelişimi içinde (ss. 435). Türk Sosyal Bilimler Derneği, Ankara.

Toprak, Z. (2017). Türkiye'de Akademik Tarihçiliğin Genel Durumu: Bir Bilanço Denemesi, (Edt. Ahmet Şimşek-Alaattin Aköz), Türkiye'de Akademik Tarihçilik içinde (ss. 25-37) Kronik Kitap, İstanbul.

Turan, O. (2009). Selçuklu Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti. Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Ünal, Y. (2010). "Türkiye'de Tarihçilik, Tarihçiliğin Gelişimi (15–20. Yy) ve Türk-Batı Tarihçiliğine Örnek İki Kitabın Karşılaştırmalı Analizi" KADER Kelam Araştırmaları Dergisi, 8 (2): 183-206.

Yalansız, N. (2000). "Cumhuriyet Dönemi Osmanlı Tarihi Çalışmaları (1923-1960)", Toplumsal Tarih, İstanbul, 82: 11-20.

Yıldız, H. (1971). "Ord. Prof. Mükrimin Halil Yinanç ve Eserleri", Tarih Dergisi, (25): 189-196.

Yinanç, H. M. (1940). Tanzimattan Meşrutiyete Kadar Bizde Tarihçilik. Tanzimat I, 573-595.

Kaynakça

Aktan, A. (2020). "Mu'temid-Alellah Ahmed b. Ca'fer". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 31/387-388. İstanbul: TDV Yayınları.

Belazûrî, İmam Ebu Abbas Ahmed b. Yahya b. Cabbar. (1987). *Fütühü'l-Buldan*. thk. Abdullah Tabbai. Beyrut: Müessesetü'l-Mearif.

Bozkurt, N. (1997). "Hârûnürreşîd". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 16/258-261. İstanbul: TDV Yayınları.

_____. (2003). "Mansûr". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 28/5-6. İstanbul: TDV Yayınları.

_____. (2003). "Mehdî-Billâh". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 28/377-379. İstanbul: TDV Yayınları.

_____. (2004). "Me'mûn". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 29/101-104. İstanbul: TDV Yayınları.

Câhiz, Ebû Osman Amr b. Bahr b. Mahbub el-Kinani el-Leysi. (2012). *Cimriler*. çev. Zehra Güney Gökdemir. İstanbul: Şule Yayınları.

Cevad A. (1968). *el- Mufassal fi Tarihi'l-Arab Kable'l-İslâm*. Beyrut: Dârü'l-İlm li'l-Melayin.

Demircan, A. (2919). *Tematik İslam Tarihi*. İstanbul: KTB Yayınları.

Freedman, P. (2008). "Yeni Bir Mutfak Tarihi". Yemek Damak Tadının Tarihi. haz. Paul Freedman. 7-33. İstanbul: Oğlak Güzel Kitaplar.

Halife bin Hayat. (2001). *Halife b. Hayat Tarihi*. çev. Abdulhalik Bakır. Ankara: Bizimbüro Basımevi.

Anonim. (2008). *Hudûdu'l-Âlem*. thk. V. Minorsky. çev. Abdullah Duman-Murat Ağarı. İstanbul: Kitabevi.

İbn Hurdazbîh, Ebu Kasım b. Abdullah. (1967). *el-Mesalik ve'l-Memalîk*. ed. M. J. de Goeje, (Leiden: Brill Press.

İbn Nedim, İbn Ferec Muhammed b. İshak. (2009). *el-Fihrist*. thk. Eymen Fuad Seyyid. London: Müessesetu'l-Furkan li't-Turasi'l-İslamî.

İbn Rezin et-Tücibî, Ebu Hasan Ali b. Muhammed. (1984). *Fadaletü'l Huvan fi Tayyibati't-Taam ve'l-Elvan*. Beyrut: Darü'l-Garbi'l-İslâmî.

İbn Seyyar, Ebu Muhammed el-Muzaffer b. Nasr İbn Seyyar Verrak. (2007). *Annals of the Caliphs' Kitchens (Ibn Sayyâr al-Warrâq's Tenth-Century Baghdadi Cookbook*). nşr. Nasrallah, Nawal, E.J. Leiden: Brill.

Kâtib Bağdadî, Muhammed bin Hasan bin Muhammed bin Ali bin İbrahim İbnu'l Kerim. (2009). *Kitâbü'-Tabîh*. çev. Nazlı Pişkin. İstanbul: Kitapyayınevi..

Kırkpınar, M. (2006). "Mütevekkil". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.* 32/212-214. İstanbul: TDV Yayınları.

Laudan, R. (2013). "İslam Transforms the Cuisines of Central and West Asia, 800-1650 C.E.". *Cuisine and Empire Cooking in the World History*. Ed. Rachel Laudan. 132-165. California: University of California Press.

Mesûdî, Ali b. Hüseyin. (2018). *Kitâbü't-Tenbih ve'l-İşraf*. çev. Ramazan Şeşen. İstanbul: Bilge Kültür-Sanat Yayınları.

Miller, H. D. (2008). "Tüketim Zevkleri, Ortaçağ İslam Mutfağının Doğuşu". *Yemek Damak Tadının Tarihi*. haz. Paul Freedman. 135-161. İstanbul: Oğlak Güzel Kitaplar.

Öğüt, S. (1994). "Ebû Yûsuf". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 10/260-265. İstanbul: TDV Yayınları.

Perry, C. (2008). "Middle Eastern Food History". *Food in Time and Place*. ed. Paul Freedman and etc. California: University of California Press.

Sarıçam, İ. (2000). "İbrâhim bin Mehdî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 21/320-321. İstanbul: TDV Yayınları.

Süleyman et-Tacir. (2012). *Doğu'nun Kalbine Seyahat, (Ahbârü's-Sîn ve'l-Hind)*. çev. Ramazan Şeşen. İstanbul: Yeditepe Yayınları.

Şihâbuddin el-Akfehsi. (2009). *Oburlar ve Asalaklar*. çev. Savaş Kocabaş. İstanbul: Şule Yayınları.

Yakûbî, İbn Vazıh Ahmed b. İshak b. Cafer. (2002). *el-Buldan*. Beyrut: Darü'l-Kitabi'l-İlmiyye.

Yiğit, İ. (2012). "Ümeyye b. Abdüşems". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 42/302-303. İstanbul: TDV Yayınları.

Zaouali, L. (2016). *Ortaçağ'da İslam Mutfağı*. çev. Barış Baysal. İstanbul: RGK Yayınları.

KAYNAKÇA

Arı, Mehmet Salih (2013), Selçuklu Kaynağı Olarak Bağdat Tarih Yazıcılığı: İbnü'l-Cevzi'nin Tarih Metodolojisi Örneği, *II. Uluslararası Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Sempozyumu Selçuklularda Bilim ve Düşünce,* c.4, s.11-33.

İbnü'l-Cevzi, Abdurrahman bin Ali bin Übeydullah bin Muhammed bin Ebu Bekir bin Cevzi (1992), el-Muntaẓam fî târîḫi'l-mülûk ve'l-ümem, Beyrut: Daru'l-kutubi'l-ilmiyye c.I, II.

İbnü'l-Cevzi, Abdurrahman bin Ali bin Übeydullah bin Muhammed bin Ebu Bekir bin Cevzi (2016), Ṣaydü'l-ḫâṭır, Riyad: Medaru'l-Vatan li'l-neşri.

İbn Esir, Ebu Hasan Ali bin Muhammed bin Muhammed el-Cezeri (1997), el-Kâmil fi't-Tarih, Lübnan: Daru'l-Kutubu'l-Arabi, c.IX.

İbn Kesir, Ebü'l-Fidâ' İmâdüddîn İsmâîl b. Şihâbiddîn Ömer b. Kesîr b. Dav' b. Kesîr el-Kaysî el-Kureşî el-Busrâvî ed-Dımaşkī eş-Şâfiî (2000), Tefsîrü'l-Ḳurʾâni'l-ʿaẓîm, Mısır: müessesetü Kurtuba, c.IX.

İbn Recep, Abdurrahman bin Ahmed bin Recep (1952), Ẕeylu Ṭabaḳâtı'l-Ḥanêbile, Kahire: Matbʿatü Sünneti'l-Muḥammediyye, c.I.

Droysen, Johann Gustav (2007), Büyük İskender Tarihi, İstanbul: Dharma Yayınları.

Dûrî, A. (2006), İslâm'da Tarih Yazıcılığının Ortaya Çıkışı Üzerine Bir İnceleme: Ez-Zührî (H.İ. Gök), Necmettin *Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 22 (22), 161-176.

Fahrüddîn er-Razi, Ebû Abdillâh (Ebü'l-Fazl) Muhammed b. Ömer b. Hüseyn er-Râzî et-Taberistânî (1999),

Gözün, Ahmet Mahmut (2023), İbnu'l Cevzî ve Zâdü'l-Mesîr Adlı Tefsirindeki Filolojik Yaklaşımları, Bayburt: Bayburt Üniversitesi.

Hatîb el-Bağdâdî, Ebû Bekr Ahmed b. Alî b. Sâbit el-Bağdâdî (2001), Târîḫu Baġdâd ev Târîḫu medinetü's-Selam, Beyrut: Daru'l-Ğarbı'l-İslâmî, c.I.

Kütükoğlu, Mübahat (1998), Tarih Araştırmalarında Usül, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Lenderin, Jona (Çeviri: Burak Sengir) (2023), Büyük İskender, İstanbul: Kronik Kitap.

Mansel, Arif Müfid (1999), Ege ve Yunan Tarihi, Ankara: Türk Tarîh Kürümü Yayınları.

Et-Taberî, Ebû Ca 'fer Muhammed b. Cerîr b. Yezid el-Âmülî el-Bağdâdî (1967), Mısır: Târîhu'l-Ümem ve'l-Mülûk, daru'l-Maarif, XI. cilt.

Polat, Hüseyin (2016), El-Muntazam'a Göre XII. Yüzyılın İkinci Yarısında Bağdat (Değerlendirme ve Çeviri), Ankara: Ankara Üniversitesi.

Söylemez, Mehmet Mahfuz (2023), İslam Tarih Usulü ve Kaynakları, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.

Yavuz, Yusuf Şevki ve Avcı, Casim (1990), İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec, DİA, İstanbul: TDV.

Yılmaz, Cuma Ali (2017), Büyük İskender'in Hayatı ve Faaliyetleri, Elâzığ: Fırat Üniversitesi.

Kaynakça

Anderson, R. D. (2004). Hildegard of Bingen. Phyllis G. Jestice (Editör), *Holy People of the World: A Cross-Cultural Encyclopedia,* (s.365-366) Santa Barbara, California: ABC-CLIO.

Anderson, R. D. (2004). Mechtild of Hackeborn. Phyllis G. Jestice (Editör), *Holy People of the World: A Cross-Cultural Encyclopedia,* (s.568) Santa Barbara, California: ABC-CLIO.

Arduini, M. L. (1980). Biblische Kategorien und mittelalterliche Gesellschaft: "potens" und "pauper" bei Rupert von Deutz und Hildegard von Bingen (11.bzw.12.Jh.). Albert Zimmermann (Editör), *Soziale Ordnungen im Selbstverständnis des Mittelalters*, Miscellanea Mediaevalia, (s.467-497) Band.12, Berlin, New York: Walter de Gruyter.

Barratt, A. (ed.). (2010). *Women's Writing in Middle English*. Harlow: Longman.

Clark, A. L. (2000). Introduction. Translate Anne L. Clark, *Elisabeth of Schönau: the Complete Works*, (s.1-38) New York: Paulist Press.

Classen, A. (1991). Mechthild von Hackeborn. Katharina M. Wilson (Editör), *An Encyclopedia of Continental Women Writers*, (s.518-519) New York: Garland Publishing,

Çetin Ünal, B. (2023). Orta Çağ Almanya'sında Kadın Manastırları. *AHBVÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi* 9, 25-32.

Dieker, A. (1996). Mechtild of Hackeborn: Song of Love. Miriam Schmitt- Linda Kulzer (Editör), *Medieval Women Monastics: Wisdom's Wellsprings*, (s. 231-244) Collegeville, Minnesota: Liturgical Press.

Eckart, W. U. (2017). *Geschichte, Theorie und Ethik der Medizin*. Heidelberg: Springer.

Eckert, F. (2011). *Schöpfungsglauben lernen und lehren*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

Eliass, C. (1995). *Die Frau ist die Quelle der Weisheit: Weibliches Selbstverständnis in der Frauenmystik des 12. und 13.Jahrhunderts.* Band.28. Pfaffenweiler: Centaurus Verlag.

Elliott, D. and Kerby-Fulton, K. (1994). Self-Image and the Visionary Role-Two Letters by Elisabeth of Schönau and Hildegard of Bingen. Margot H. King (Editör), *On Pilgrimage the Best of Vox Benedictina 1984-1993*, (s.535-548) Winnipeg: Hignell Printing Ltd.

Ertem, Y. (2019). Hildegard von Bingen'in Physica Adlı Eserinin Tıbbı Bitkiler Bölümünün Bilim Tarihi Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Faems, A. (2001). Beatrijs van Nazareth (1200-1268). John M. Jeep (Editör), *Medieval Germany: An Encyclopedia*, (s.44) New York: Garland Publishing.

Genç, Ö. (2011). Ortaçağ Avrupa'sında Kadın. Altan Çetin (Editör), *Ortaçağda Kadın*, (s. 241-296) Ankara: Lotus Yayınevi.

Happold, F. C. (1970). *Mysticism: A Study and an Anthology*. New York: Penguin Books.

Hildegard of Bingen: The Book of the Rewards of Life (Liber Vitae Meritorum). (1997). Trans. Bruce W. Hozeski, New York: Oxford University Press.

King, U. (2004). *Christian Mystics: Their Lives and Legacies throughout the Ages*. London: Routledge.

Klimisch, J. (1996). Gertrud of Helfta: A Woman God-Filled and Free. Miriam Schmitt-Linda Kulzer (Editör), *Medieval Women Monastics: Wisdom's Wellsprings*, (s. 245-260) Collegeville, Minnesota: Liturgical Press.

Kolle, J. (2021). Hildegard von Bingen: Liber simplicis medicinae, um 1152-1158. Iris Wenderholm (Hrsg), *Stein: Eine Materialgeschichte in Quellen der Vormoderne,* (s.165-172) Berlin/Boston: Walter de Gruyter.

Köpf, U. (2021). *Mönchtum als Lebensform: Gesammelte Aufsätze*. Tübingen: Mohr Siebeck.

Kuiper, K. (ed.). (2010). *The 100 Most Influential Women of All Time*. New York: Britannica Educational Publishing.

Lewis, G. J. (2006). Elisabeth von Schönau (1129–1164). Richard K. Emmersons (Editör), *Key Figures in Medieval European: An Encyclopedia,* (s.199-200) New York: Routledge.

Mccolman, C. (2021). *Christian Mystics: 108 Seers, Saints, and Sages*. Minneapolis: Broadleaf Books.

Moeller, B. and Jahn, B. (hrsg.). (2005). *Deutsche Biographische Enzyklopädie der Theologie und der Kirchen.* Band.1. München: K.G. Saur.

Myers, G. E. (2011). *Seeking Spiritual Intimacy: Journeying Deeper with Medieval Women of Faith*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press.

Nies, C. (2010). *Entdeckt und Aufgeführt: Komponistinnen und ihr Werk IV*. Kasel: Kassel University Press.

Nuth, J. M. (2015). Elizabeth of Schönau. William M. Johnston-Christopher Kleinhenz (Editör), *Encyclopedia of Monasticism*. (s. 442-443) Vol.1&2, New York: Routledge.

Ogilvie, M. and Harvey, J. (ed.). (2006). *The Biographical Dictionary of Women in Science: Pioneering Lives from Ancient Times to the Mid-20th Century*. Vol.1, New York: Routledge.

Onusseit, F. (2002). *Dramatis Personae des Mittelalters*. Zirndorf: G&S Verlag.

Pandiri, T. A. (2006). Elisabeth of Schönau. Margaret Schaus (Editör), *Women and Gender in Medieval Europe: An Encyclopedia*, (s. 246-247) New York: Routledge.

Pfaff, R. W. (2009). *The Liturgy in Medieval England: A History*. Cambridge: Cambridge University Press.

Potters, H. (2022). *Lexikon der Homöopathie: Das Basiswissen der Homöopathie in Original-Zitaten*. 1.Auflage Buchstabe E-J. Edition Integrativ.

Preger, W. (1874). *Geschichte der deutschen Mystik im Mittelalter: Nach den Quellen untersucht und dargestellt.* Vol.1. Leibzig*: Dörffling und Franke*.

Richardson, T. M. (2008). Beatrice of Nazareth. Robert Benedetto (Editör), *The New Westminster Dictionary of Church History: The early, medieval, and Reformation Eras*, (s.77) Vol.1 Loisville: Westminster John Knox Press.

Ruh, K. (1993). *Geschichte der abendländischen Mystik: Frauenmystik und Franziskanische Mystik der Frühzeit*. München: C.H. Beck.

Sauer, M. M. (2004a), Beguines. Phyllis G. Jestice (Editör), *Holy People of the World: A Cross-Cultural Encyclopedia,* (s.111-112) Santa Barbara, California: ABC-CLIO.

Sauer, Michelle M. (2004b), Elizabeth of Schönau. Phyllis G. Jestice (Editör), *Holy People of the World: A Cross-Cultural Encyclopedia*, (s.256-257) Santa Barbara, California: ABC-CLIO.

Sauer, M. M. (2004c), Gertrude "the Great" of Helfta. Phyllis G. Jestice (Editör), *Holy People of the World: A Cross-Cultural Encyclopedia,* (s. 307) Santa Barbara, California: ABC-CLIO.

Schipperges, H. (1999). *Krankheit und Kranksein im Spiegel der Geschichte*. Berlin, Heidelberg: Springer.

Schlotheuber, E. (2009). Bildung und Bibliotheken in spatmittelalterlichen Frauenklostern. hg. Susanne Rode-Breymann, mitarbeit von Katharina Talkner, *Musikort Kloster: Kulturelles Handeln von Frauen in der Frühen Neuzeit*, Köln: Böhlau Verlag.

Shea, M. L. (2010). *Medieval Women on Sin and Salvation: Hadewijch of Antwerp, Beatrice of Nazareth, Margaret Ebner, and Julian of Norwich*. New York: Peter Lang.

Sterling-Hellenbrand, A. (2002). Getrude the Great (1256-1301/1302). Jana K. Schulman (Editör), *The Rise of the Medieval World, 500-1300: A Biographical Dictionary*, (s. 160-161) Westport: Greenwood Press.

Stoudt, Debra L. (2006). Mechthild von Hackeborn. Richard K. Emmersons (Editör), *Key Figures in Medieval European: An Encyclopedia*, (s.462-463) New York: Routledge.

Temiztürk, H. (2018). Hıristiyan Mistisizminin Oluşumuna Etki Eden Unsurlar. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 20/37, 129-150.

Temiztürk, H. (2019). Kilise, Mistisizm ve Feodalite Perspektifinden Orta Çağlı Bir Hıristiyan Mistik: Bingenli Hildegard. *Amasya İlahiyat Dergisi* 12, 373-408.

Temiztürk, H. (2022). Kutsallık ve Heretiklik Arasında Bağımsız Mistik Kadınlar: Beguineler. *Mevzu: Sosyal Bilimler Dergisi* 8, 43-69.

Ülgen, P. (2020). *Orta Çağ Avrupa Tarihi*, 1.Baskı, İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

Wiberg Pedersen, E. M. (2006a). Beatrice of Nazareth. Margaret Schaus (Editör). *Women and Gender in Medieval Europe: An Encyclopedia*, (s.62-64) New York: Routledge.

Wiberg Pedersen, E. M. (2006b). Mechthild of Hackeborn. Margaret Schaus (Editör). *Women and Gender in Medieval Europe: An Encyclopedia*, (s.552) New York: Routledge.

Wolfskeel, C. (1989). Beatrice of Nazareth. Mary Ellen Waithe (Editör), *A History of Women Philosophers: Medieval, Renaissance and Enlightenment Women Philosophers: A.D. 500-1600*, (s. 99-114) Vol. 2, Dordrecht: Kluwer Academic Publishers,

Yavaş, H. (2021). Orta Çağ'da Sistersiyen Ekonomisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 46, 58-73.

Zagano, P. (1993). *Woman to Woman: An Anthology of Women's Spiritualities*. Collegeville, Minnesota: Liturgical Press.

Zeitschrift für deutsches Alterthum (1848). Moriz Haupt (Hrsg), Band.6. Leibzig: Weidmann'sche Buchhandlung.

KAYNAKÇA

Altan, Ebru (2018), "Haçlı Ordularının Anadolu"da Selçuklu Topraklarına Son Girişi: İmparator Friedrich Barbarossa'nın Haçlı Seferi (1189-1190)", Tarih Dergisi, Sayı 68, İstanbul, s. 15-30.

Angus, Konstam (2002), Historical Atlas of Crasades ,Checkmark Books ,Printed and bound in İtaly.

Ansbert (210), Historia de Expeditione Frederici Imperetoris**,** (İng, çev. G. A. Loud), The Crusade of Frederick Barbarossa, The History of Expedition of the Emperor Frederick and Related Texts, Ashgate Publishing Company, Surrey.

Ayönü, Yusuf (2014), Selçuklu-Bizans Münasebetleri (1116-1308**),** Ege Üniversitesi SBE, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

Bernard, Ernoul (1871), Chronique d'Ernoul, et de Bernard le Tresorir**,** Par M. L. de Mas Latrie, Libraire de la Société de L'histoire de France, Paris.

Cahen, Claude (2012), Osmanlıdan Önce Anadolu, (Çev. Erol Üyepazarcı), Tarih Vakfı Yurt Yay.,İstanbul.

Demirkent, Işın (1996), "Haçlılar", DİA, c. XIV, TDV Yayınları, İstanbul, s. 525-546.

Ebu'l –Fida, el-Muhtasar fi ahbari'l –**beşer**, III, Beyrut, tarihsiz

Eickhoff, E. (1970), "Friedrich Barbarossa Anadolu'da,VII. Türk Tarih Kongresi Bildirileri, c. I, Ankara, s. 269-280**.**

El feth el Kudsi, bk. İmamedin (1962), el Feth el Kussi fi'l Feth el-Kudsi,

Gregory Abü'l Farac (Bar Hebraeus) (1950), Abû"l-Farac Tarihi, c. II, (Çev. Ö. R. Doğrul), TTK, Ankara.

Grousset, Rene (193), Les Croisades, Paris.

İbnu'l Esir (1965)**,** el-Kamil, Cilt XI, Beyrut.

İbnü'l Esir (1965), El Kamilu fi't-Tarih**,** Cilt XI, İstanbul, 1969.

Kaya, Seyfettin (2017), "Türkiye Selçuklularında Astronomi", Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Haziran, s. 85-102.

Kaya, Seyfettin (2019), "Norveç Kralı Sigurd Jorsalfar'ın Haçlı Seferinin Tarihi Zemindeki Yeri ve Önemi", Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**,** 14/2: 623-634.

Kaya, Seyfettin (2020a), "Birinci Haçlı Seferi Sırasında İznik'in Kuşatılması ve İşgali (1097)", VII. Uluslararası Kültür ve Medeniyet Kongresi (24-26 Ocak 2020), Editörler: Hasan Çiftçi - Nurlan Akmetov, İKSAD Yayınevi, s. 50-63.

Kaya, Seyfettin (2020b), "Enriko Dandolo'nun Dördüncü Haçlı Seferindeki Rolü", III. Uluslararası Mardin Artuklu Bilimsel Araştırmalar Kongresi (Ocak 18-19), Editörler: Yasemin Ağaoğlu-Meliha Tatlı, Mardin 2020, s. 60-72.

Kaya, Seyfettin (2020c), "Renaud De Châtillon'un Kızıldeniz'de Gerçekleştirdiği Haçlı Saldırıları ve Hz. Muhammed'in Naaşını Çalma Girişimi", History Studies, 12/3, Haziran, s. 1293-1313.

Kaya, Seyfettin (2020d), Üçüncü Haçlı Seferi Sırasında Frederick I. Barbarossa'nın Konya'yı İşgali ve Yağmalaması (17-23 Mayıs 1190)**,** Ortaçağ Araştırmaları Dergisi, c. III, Sayı 1, Haziran, ss. 152-168.

Koca, Salim (2007), **"**Haçlı Seferleri Sebep ve Sonuçları Bakımından Nasıl Değerlendirilebilir?**",** Akademik Bakış, X/20, Yaz, s. 15-35.

Loud, G. A. (2006), "Frederick I Barbarossa of Germany (1122–1190)", The Crusades an Encyclopedia, Vol II, Editor Alan V. Murray, ABC-CLIO, Santa Barbara, California, s. 472-475.

Muhtasar el –Bark el –Şami li İmadeddin el –Katib el- İsfahani (1987), Senel'-Bark el- Şami, Kahire.

Nicolle, David & Hook, Christa (2005), The Third Crusade 1191: Richard The Lionheart, Saladin and The Battle for Jerusalem, Osprey Punishing, New York.

Niketas Khoniates (2006), Historia (1180-1195**),** (Çev. Işın Demirkent), Dünya Yayınları, İstanbul.

Niketas (1984), O City of Byzantium, Annals of Niketas Choniates, Translated by Harry J. Magoulias, Wayne State Unıversıty Press, Detroit.

Oldenbourg, Zoe (1965), Les Croisades,ed.Galimard, Paris, 1965.

Ostrogorsky, George (2011), Bizans Devleti Tarihi, TTK, 7. Baskı, Ankara.

Ribert, Pierre (2002), Histoire des Croisades, Maxi livres.

Runciman Steven (1986), Haçlı Seferleri Tarihi, II, (Çev. Fikret Işıltan), TTK, Ankara.

Runciman, Steven (1992), Haçlı Seferleri Tarihi, c. III, (Çev. Fikret Işıltan), TTK, Ankara.

Sırma, İhsan Süreyya (2017), Haçlı Seferleri, Beyan Yayınları, İstanbul.

Süryanî Mikhail (1944), Vekayinâme 1042-1195, İkinci Kısım, (Çev. Hrant D. Andresyan), (Basılmamış).

Şeşen, Ramazan (2016), Kudüs Fatihi Selahaddin Eyyubi, (1138-1193) Yeditepe Yayınları, İstanbul.

Turan, Osman (1969), Selçuklu Tarihi ve Türk-İslam Medeniyeti, İkinci Baskı, Turan Neşriyat Yurdu, İstanbul.

KAYNAKÇA

Bahari, Merhan. 2003. *Divan-i Lügat-i it-Türk Dizini*, Ankara: Türk Dil Kurumu.

Bars, Mehmet Emin. 2013. Metinlerarası İlişkiler Bağlamında Oğuz Kağan Destanı'na Bir Bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2).

Göksu, Erkan. 2016. Okla Yükselen Millet. *Uluslararası Gazi Süleyman Paşa ve Kocaeli Tarihi Sempozyumu-III*, syf. 2471.

Gökyay, Orhan Şaik. 1995. *Dede Korkut Hikâyeleri*, İstanbul: Dergah Yayınları.

Gülensoy, Tuncay. 2003. "Manas Destanı", ***DİA***, XXVII, Ankara: TDV Yayınları.

Gürsoy, Emine. 1995. *Manas Destanı*, Ankara: Türksoy Yayınları, 1995.

Magemizoğlu, Gizem. 2018. Manas Destanı'na Göre Kırgızların Diğer Toplumlarla İlişkileri ve Devlet Geleneği. *Analitik Sosyal Bilimler Dergisi,* 0(1).

Mahmut, Kaşgarlı. 1988. *Divânu Lügati't-Türk Tercümesi I, IV,* (çev. Besim Atalay), Ankara: TDK Yayınları.

Şişikoğlu, Asım. 2018. Manas Destanı Çerçevesinde Türk Destanlarında Türk Ordu Teşkilatına Dair İzler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Temizkan, Abdullah, ve Çoban, Recep Efe. 2015. Dedem Korkut Kitabındaki Silah Terminolojisi Üzerine Bir İnceleme. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi,* XV(3).

Türker, Özgür. 2011. Türkler ve Moğollarda Tarih Yazıcılığı VII-XIII. YY. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Sıtkı Koçman Üniverstesi.

W. Bang. ve G. R., Rahmeti.1936. *Oğuz Kağan Destanı,* İstanbul: Burhaneddin Basımevi.

Yücel, Ünsal.1999. *Türk Okçuluğu,* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Editör:
Prof. Dr. Mehmet Erol

Türk Halk Bilimi

International Research in the Field of Turkish Folklore

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK HALK BİLİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Research in the Field of Turkish Folklore
Editör: Prof. Dr. Mehmet Erol

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-1-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK HALK BİLİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Research in the Field of Turkish Folklore
Editör: Prof. Dr. Mehmet Erol
IV+110 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-97435-1-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Açа, M. (2010). Lanetin Kuşatmasında Bir Adam: Dirse Han. *Lanet Kitabı* (Ed. Emine Naskali Gürsoy). pp.167-173, İstanbul: Kitabevi.

Azmun, Y. (2024). *Dede Korkut'un Kümmet Yazması. İnceleme, Metin, Çeviri, Sözlükçe, Dizin.* Diyarbakır: İnsan Okur Yayınları.

Balandier, G. (2018). *Sahnelenen İktidar*. (Çev. Öznur Karakaş) İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Demir, N. (2020). *Dede Korkut Destanı'nın Türkmenistan Boyları.* İstanbul: Ötüken Neşriyat

Erdem, M.(1998). Dede Korkut Türkmenistan Varyantları. *Doktora Tezi.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ergin, M. (2000). *Dede Korkut Kitabı.* İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Gökyay, O. Ş. (2016). *Dedem Korkudun Kitabı*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Hyde, L. (2011). *Armağan: Sanatsal Yaratıcılık Dünyayı Nasıl Değiştirir?* (çev. Emine Ayhan). İstanbul: Metis Yayınları.

İbni Haldun (2020). *Mukaddime*. (Haz. Süleyman Uludağ). İstanbul: Dergâh Yayınları.

Köseyev, M. (1994). *Gorkut Ata.* Aşgabat: Magarıf

Pehlivan, G. (2019). Dirse Han Oğlu Boğaç Han Boyunda Han Kızı Kaç Kez Doğurur? *Dünya Kültür Mirası Dede Korkut Uluslararası Sempozyumu 25-27 Nisan 2019 Bayburt) Bildiri Kitabı.* Ed. Ferdi Güzel, Turgay Kabak. Bayburt: Bayburt Üniversitesi, 197-207.

Tezcan, S. & Boeschoten, H. (2001). *Dede Korkut Oğuznameleri.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

KAYNAKÇA

Acungil, Y. (2021). *Göç ve Kentsel Uyum.* Ekin Yayınevi, Ankara.

Akın, E. S., Ercan, A. K., Mumcuoğlu, S. S., & Başaran, E. Y. (2018). Yeniden İşlevlendirilen Bir Geleneksel Konut; Tokat Vasfi Süsoy Evi. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, (17), 119-139.

Akın, E. S., & Hanoğlu, C. (2015). Tokat'ta Bir Konut: Madımağın Celal'in Evi.

Can, M. (2018). Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İşlemelerinde Kordonla Yapılan Kenar Süslemelerinin İncelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, *3*(4), 33-43.

White, L. A. (1959). The Concept of Culture. *American anthropologist*, 61(2).

Çetin, Y. (2006). Geleneksel Türk Evinde Cumba. *Sanat Tarihi Dergisi*, *15*(2), 18-27.

Göğebakan, Y. (2015). Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi'nin Oluşumunu Belirleyen Unsurlar ve Bu Evlerin Genel Özellikleri. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, *1*(1), 41-55.

Köklü, H., Özdemir, M., & Yetim, F. (2010). Gerede İğne Oyaları. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (20), 83-90.

Kurnaz, C. (2019). *"Divan Edebiyatı ve Türk Kimliği".* Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları.

Apa Kurtişoğlu, G. (2014). Kırklareli Geleneksel Evlerinde Cephe Düzenlemesi. *Pursuit of History*, (12).

Naldan, F. (2014). Akçakoca Evlerinde Süsleme. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, *6*(2).

Özcan, U., & Güngör, S. (2019). Geleneksel Türk Evi ile Geleneksel Japon Evi'nin Yapısal Açıdan Karşılaştırılması. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (16), 646-661.

Öztürk, Ş. (2021). Van Hüsrev Paşa Külliyesi Mimari Süsleme ve Onarımı. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, *27*(46), 23-43.

Tülek, S. (2016). *19. Yüzyıl İzmir Yapılarında Saçak Düzenlemesi.* Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yüksek Lisans Tezi). İzmir.

Uşma, G. (2021). Anadolu'daki Geleneksel Türk Evlerinin Plan, Cephe Ve Süsleme Özellikleri Bağlamında İncelenmesi. *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, (6), 227-259.

KAYNAKLAR

Aksoy, Ö. A. (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2*, İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Çobanoğlu, Ö. (2010). *Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş*, (5. Baskı), Ankara: Akçağ Yayınları.

Doğan, M. N. (1996). "Fuzûli'nin Poetikası", *İlmî Araştırmalar*, S. 2, 42-72.

Dundes, A. (2003). "Halk Kimdir", (Çev. Metin Ekici), *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar*, (Yay. Haz. Gülin Öğüt Eker vd.), Ankara: Millî Folklor Yayınları, 1-30.

Ekici, M. (2011). *Halk Bilgisi (Folklor) Derleme ve İnceleme Yöntemleri*, (4. Baskı), Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Goldstein, K. (1977). *Sahada Folklor Derleme Metotları*, (Çev. Ahmet E. Uysal), Ankara: Başbakanlık Basımevi.

İlhan, M. E. (2021). *Öğrenci Folkloru, Eğlence ve Argo*, İstanbul: Vadi Yayınları.

McCarl, R. (2021). "Meslekî Folklor", (Çev. Süheyla Sarıtaş ve Berna Ayaz), *Folklor/Edebiyat*, C. 27, S. 2, 621-632.

Özarslan, M. ve Veren, E. (2021). "Halkbilimi Derleme Yöntemlerinde Adı Anılmayan Bir Derleme Biçimi İçin Teklifler", *TÜRÜK*, S. 25, 1-10.

Pala, İ. (2003). "Lâedrî", *TDV İslam Ansiklopedisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı, 40-41.

KAYNAKÇA

Aydın, F. (2020). Ahmet Ümit'in "Masal Masal İçinde" Adlı Eserinin Motif İndekse Göre İncelenmesi. *Asya'dan Avrupa'ya Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi (Asya Studies)*, 4(11), 39-48.

Başaran, C. B., Erol Çalışkan, Ş. S. (2017). Vladimir Propp'un Biçimbilimsel Yaklaşımından Hareketle Yozgat'tan Derlenmiş 'Ercin Masalı' Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(8), 49-55.

Boratav, P. N. (2015). *100 Soruda Türk Folkloru*. Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

Cehangirov, G. (1975). *Özbek Balaler Folklori*. Taşkent: Okıtuvçi Neşriyatı.

Devellioğlu, F. (2012). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Erol Çalışkan, Ş. S. (2019). Örneklerle Özbek Halk Şiirinde Türler. *Prof. Dr. Ali Berat Alptekin Armağanı*. Konya: Kömen Yayınları.

Erol Çalışkan, Ş. S. (2021). Bartın İli Doğum Ritüelleri. *Çeşm-i Cihan: Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi*, 8(2), 63-81.

Erol Çalışkan, Ş. S., Yeşilyurt, N. (2019). Anadolu Sahası Hayvan Masallarında Yardımcı Kahraman: Kuşlar. *VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi* (1486-1491). İstanbul: 12-13 Aralık 2019.

Günay, U. (1985). Elazığ Masallarının Muhtevası. *Fırat Üniversitesi, Fırat Havzası Folklor ve Etnografya Sempozyumu Bildirileri*. Elazığ: 24-27 Ekim 1985.

İmamov, K. (1980). *Ertekler-Özbek Halk Ağzaki Poetik İcadi*. Taşkent: Okıtuvçi Neşriyatı.

Makas, Z. (2000). *Türk Dünyasından Masallar*. İstanbul: Kitapevi Yayıncılık.

Malinowski, B. (1990). *Büyü, Bilim ve Din*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Saçkesen, A. (2010). Özbek Masallarının Tip ve Motif Yapısı. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dünyası Araştırmaları Ana Bilim Dalı, Türk Halk Bilim Dalı.

Türkan, K. (2008). Türk Masallarında Kahramanın ve Şamanın Don Değiştirmesi Arasındaki Benzerlikler. *Türkbilig Dergisi*, 15, 136-154.

Türkçe Sözlük 1. (1988). Ankara: TDK Yayınları.

KAYNAKÇA

Acıpayamlı, O. (1978). Acıpayam'da halk hekimliği. *Ankara Üniversitesi Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, 11, 11-16.

Acıpayamlı, O. (1989). Türkiye folklorunda halk hekimliğinin morfolojik ve fonksiyonel yönden incelenmesi. *Türk Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri (Ankara 23-25 Kasım 1988)* (s. 1-8) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı.

Alptekin, A. (2010). Türk halk hikâyelerinde halk hekimliği. *Milli Folklor*, 86, 5-19.

Arslan-Erol, H. (2023). Suriye Türkmen Türklerinde hastalık veya belayı kovmada kullanılan yöntemler ve bunların adlandırılması. *Turkish Studies - Language*, 18 (1), 59-83.

Arslan-Erol, H. (2020). Suriye Türkmen Türkçesi ağızlarının tespiti. (117K048 Kodlu Tübitak 1001 Projesi), Erişim adresi: (https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/621529/suriye-turkmen-turkcesi-agizlarinin-tespiti).

Avcı, C. (2018). Gaziantep Barak Türkmenleri halk hekimliği uygulamaları üzerine bir inceleme. *Asia Minor Studies* , 6 (11), 169-182.

Bağ, C. (2020). *Halep Türkmenleri ile Kaşkay Türklerinin halk kültürü unsurlarının karşılaştırılması*. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=9MiDp3x86xrwjpi5-14w-UZVizQCs1lWFUIZdxY6VMkbfFkk_PhOZlJWmVtrC0Po)

Başar, Z. (1972). *Erzurum'da tıbbî ve mistik folklor araştırmaları*. Ankara: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Baysan, M. (2016). *Kütahya ve yakın çevresinde halk hekimliği ile ocak kültü*. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=xD3ZC6oDmiWsvtUltJOVYw&no=RZtUS5ea7g5a47x-h1zHFQ).

Bekki, S. (2017). Halk hekimliği. Nebi Özdemir (Ed.). *Ortak Miras Ansiklopedisi* (s. 197-209) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Boratav, P. N. (1994). *100 soruda Türk folkloru*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Çavdar, C. A. (1989). Türk halk hekimliğinde dağlama. *Türk Halk Hekimliği Sempozyumu (Ankara, 23-25 Kasım 1988) Bildirileri* (s. 83-88). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Çobanoğlu, Ö. (2009). Türk halk bilim çalışmaları. Osman Horata vd. (Ed.). *Cumhuriyet Dönemi Türk Kültürü/ 1920-1938 Atatürk Dönemi, C. 3, 11. Bölüm: Halk Kültürü* (s. 1063-1084) içinde. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Dağı, F. (2020). *Türk halk anlatılarında halk hekimliği*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Erol, M. (2012a). *Halep Türkmenleri*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Erol, M. (2012b). Halep Türkmenlerinin Bozgeyikli Dede ocağı. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Dergisi*, 63, 151-176.

Erol, M. ve Bozoğullarından, B. (2018). Suriye iç savaşının yarattığı bir halk şairi: Bayır Bucaklı Ali Molla Musa. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 24, 31-46.

Hasan, A. (2023). *Gaziantep'te yaşayan Halep Türkmenlerinde halk inanışları*. YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi. (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=S2eMu1TIwY_v4mYv58xAr6M5Q1hQq2VoDcSmsuk6dpM3Q4vOINZUAo19zX-AliE7).

Hufford, D. J. (2007). Halk hekimleri. (Çev.) Mustafa Sever. *Milli Folklor*, 19, 73-80.

Kalafat, Y. (2007). *Balkanlar'dan uluğ Türkistan'a Türk halk inançları VII*. Ankara: Berikan Yayınları.

Kaya, M. (2001). Eski Türk inanışlarının Türkiye'deki halk hekimliğinde izleri. *Folklar Edebiyat Dergisi*, 7, 199-218.

Orhonlu, C. (1987). *Osmanlı İmparatorluğu'nda aşiretlerin iskanı.* İstanbul: Eren Yayıncılık.

Örnek, S. V. (2014). *Türk halkbilimi*. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Özdemir, A. (2021). Suriye Türkmen Türkçesi ağızlarında "dumağı ve demreği" kelimeleri üzerine. Ömür Ceylan (Ed.) *Halk Kültüründe Sağlık* (s. 507-522) içinde. İstanbul: Motif Vakfı Yayınları.

Özdemir, A. ve Kara, M. F. (2019). Suriye Türkmen Türkçesi ağızlarının tespitinde derleme yöntemlerinin uygulanabilirliği ve karşılaşılan sorunlar üzerine. *Littera Turca*, 2, 217-225.

Özkan, N. (1997). *Türk dünyası (nüfus, sosyal yapı, dil, edebiyat)*. Kayseri: Geçit Yayınları.

Öztürkmen, A. ve Oytun, O. (2011). Suriye'de değişimin gündeme taşıdığı toplum, Suriye Türkmenleri. *Ortadoğu Analiz*, 35, 46-60.

Şar, S. (1992). Afyon yöresi halk hekimliğinde görülen uygulamalar. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri / IV. Cilt Gelenek, Görenek ve İnançlar* (s. 241-248) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Tanyol, C. (2014). Baraklarda örf ve adet araştırmaları 2. *İstanbul University Journal of Sociology*, 8, 126-135.

Umar, Ö. O. (2002). Suriye Türkleri. *Türkler Ansiklopedisi C. XX* (s. 594-602) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Yalçınkaya, F. (2019). Halk hekimliğinde sağaltma yöntem ve teknikleri. *Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 70-80.

Yalman (Yalgın), A. R. (1993). *Cenupta Türkmen oymakları I*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

REFERENCES

Abrahams, R. (2000). Personal Power and Social Restraint in The Definition of Folklore. *Journal of American Folklore*, 84, (331), 16-30.

Amos, D. B. (1972). Toward a Definition of Folklore in Context, (*published as a special issue of JAF*). 84, 331.

Bauman, R. (1977). *Verbal Art As Performance*. Waveland Press Inc. Prospect Heights, Illinois.

Candida F. J. (2001). *Musical Migrations: Transnationalism and Cultural Hybridity in Latin/o America, Volume I.* Madrid: Palgrave Macmillan Publishing.

Dundes, A. (1965). *The Study of Folklore*. Englewood Cliffs: N. J. Prentice Hall.

Duranti, A. (2000). *Antropología Linguistica.* Madrid: Cambridge University Press.

Hymes, D. (2015). *Ethnography, Linguistics, Narrative Inequality: Toward an Understanding of Voice.* Routledge.

Paredes, A. and Bauman, R. (2000). *Toward New Perspectives in Folklore*. Bloomington: Trickster Press.

Editör:
Doç. Dr. Selçuk Ulutaş

Sinema

Alanında Uluslararası Araştırmalar - I

EĞİTİM
yayınevi

SİNEMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–I

Editör: Doç. Dr. Selçuk Ulutaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-86-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SİNEMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–I
Editör: Doç. Dr. Selçuk Ulutaş
X+220 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-86-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akhtar, S. (2020). *Acının Kaynakları Korku, Açgözlülük, Suçluluk, Kandırma, İhanet ve İntikam*. (çev. E. Okan Gezmiş). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5. Baskı). Washington, DC: Amerikan Psikiyatri Birliği.

Buss, D.M. (2000). *The dangerous passion: Why jealousy is as necessary as love and sex.* Free Press.

Cavani, L. (Yönetmen). (2002). *Ripley'in Cinayetleri* [Film]. Birleşik Kralık, İtalya, ABD: Baby Films, Cattleya.

Christie, R. ve Geis, F. (1970) *Studies in Machiavellianism*. Academic Press: New York.

Clément, R. (Yönetmen). (1960). *Kızgın Güneş* [Film]. Fransa: Paris Film.

Eco, U. (2016). *Popüler Roman Kahramanları*. (çev. K. Atakay). İstanbul: Alfa.

Fehr, B., Samsom, D., & Paulhus, D. L. (1992). The construct of Machiavellianism: Twenty years later. In *Advances in Personality Assessment*, 9. 77-116.

Freud, S. (2012). *Narsizm Üzerine ve Schreber Vakası*. (çev. B. Büyükkal ve S. M. Tura). İstanbul: Metis Yayınları.

Hare, R. D. (1980). A Research Scale for the Assessment of Psychopathy in Criminal Populations. *Personality and Individual Differences*, 1(2). 111-119.

Hare, R. D. (1993). *Without Conscience: The Disturbing World of the Psychopaths Among Us*. New York: The Guilford Press.

Highsmith, P. (2024). *Becerikli Bay Ripley*. (çev. A. İlkin). İstanbul: İletişim Yayınları.

Highsmith, P. (2024). *Ripley Karanlıkta*. (çev. A. İlkin). İstanbul: İletişim Yayınları.

Highsmith, P. (2024). *Ripley'in Oyunu*. (çev. A. İlkin). İstanbul: İletişim Yayınları.

Jones, D. N., & Paulhus, D. L. (2011). Differentiating the dark triad within the interpersonal circumplex. İçinde L. M. Horowitz & S. Strack (Eds.), *Handbook of interpersonal psychology: Theory, research, assessment, and therapeutic interventions* (s. 249-269). New York, NY: Wiley & Sons.

Leitch, T. (2018). The Dark Side of Adaptation. İçinde W. Schwanebeck & D. McFarland (Eds.), *Patricia Highsmith on Screen* (s. 21-40). New York: Palgrave Mcmillan.

Machiavelli, N. (1955). *Hükümdar*. (çev. Y. A. Egeli). Ankara: Yıldız Matbaası.

Minghella, A. (Yönetmen) (1999). *Yetenekli Bay Ripley* [Film]. ABD: Miramax Films.

Paulhus. D. L. ve Williams. K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36. 556–563.

Pomerance, M. (2018). Tom Ripley's Talent. İçinde W. Schwanebeck & D. McFarland (Eds.), *Patricia Highsmith on Screen* (s. 81-97). New York: Palgrave Mcmillan.

Rafter, N., Brown, M. (2011). *Criminology Goes to the Movies Crime Theory and Popular Culture*. New York: New York University Press.

Wedding, D. ve Niemiec, R.M. (2016). *Sinema ve Akıl Sağlığı*. (çev. R. Arvay Aratan). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Wenders, W. (Yönetmen). (1977). *Amerikalı Arkadaş* [Film]. Batı Almanya: Bavaria Film.

Žižek, S. (2003). Not a Desire to Have Him, But to Be Like Him. *London Review of Books*. https://www.lrb.co.uk/v25/n16/slavoj-zizek/not-a-desire-to-have-him-but-to-be-like-him. (E. T.: 01.11.2024).

KAYNAKÇA

ABC News (2006). Katrina Babies Crowd New Orleans Hospitals. https://abcnews.go.com/WNT/story?id=2248604 (E.T.: 01.06.2024).

Aşkan, H. (2022). Kıyamet Anlatılarında Amerikan İstisnacılığı Zırhı: The Day After Tomorrow Örneği. İçinde A. Küngerü ve E. Akmeşe (Editör), *Amerikan İstisnacılığı ve Hollywood Sineması* (s. 115-133). Konya: Literatürk Academia.

Batur, Y. (1998). *Bilimkurgu Sinemasında Şiddet ve İdeoloji.* Ankara: Kitle Yayınları.

Becker, E. (2020). *Ölümü İnkar.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Birnbaum, G., Hirschberger, G. ve Goldenberg, J. (2011). Desire in the Face of Death: Terror Management, attachment, and Sexual Motivation. *Personal Relationship*, 18(1), 1-19.

Bloodsworth-Lugo, M. K., ve Lugo-Lugo, C. R. (2015). *Projecting 9/11: Race, Gender, and Citizenship in Recent Hollywod Films.* Lanham: Rowman&Littefield.

Brereton, P. (2005). *Hollywood Utopia: Ecology in Contemporary American Cinema.* United Kingdom: Intellect.

Broderick, M. (1993). Surviving Armageddon: Beyond the Imagination of Disaster. *Science Fiction Studies, 20*(3), 362-382.

Cox, C., R., Arndt, J., Pyszczynski, T., Greenberg, J., Abdollahi, A., ve Solomon, S. (2008). Terror Management and Adult's Attachment to Their Parents: The Safe Haven Remains. *Journal of Personality and Social Psychology*, 94(4), 696-717.

Demirci, T. T. (2006). *Korku Sinemasının Psikanalizi.* İstanbul: Es yayınları.

Ekman, P. (1994). All Emotions are Basic. İçinde P. Ekman ve R. Davidson (Editör), *The Nature of Emotion: Fundamental Questions* (15-20). New York: Oxford University Press.

Florian, V., Mikulincer, M., Hirschberger, G. (2002). The Anxiety-Buffering Function of Close Relationship: Evidence That Relationship Commitment Acts as a Terror Management Mechanism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(4), 527-542.

Greenberg, J., Arndt, J., Simon, L., Pyszczynski, T., ve Solomon, S. (2000). Proximal and Distal Defenses in Response to Reminders of One's Mortality: Evidence of a Temporal Sequence. *Personality and Social Psychology Bulletin, 26*(1), 91-99.

Greenberg, J., Pyszczynski, T., Solomon, S., Rosenblatt, A., Veeder, M., Kirkland, S., ve Lyon, D. (1990). Evidence for Terror Management Theory II: The Effects. *Journal of Personality and Social Psychology, 58*(2), 308-318.

Hamonic, W. G. (2017). Global Catastrophe in Motion Pictures as Meaning and Message: The Functions of Apocalyptic Cinema in American Film. *Journal of Religion & Film, 21*(1).

Hirschberger, G., Florian , V., Mikulincer, M., Goldenberg, J. L., ve Pyszczynski, T. (2002). Gender Differences in the Willingness to Engage in Risky Behavior: A Terror Management Perspective. *Death Studies, 26*(2), 117-141.

James, W. (1890). *Principles of Psychology.* New York: Henry Holt and Company.

Johnston, E., ve Olson, L. (2015). *The Feeling Brain: The Biology and Psychology of Emotions.* New York: W. W. Norton & Company.

Kasser, T., ve Sheldon, K. M. (2000). Of Wealth and Death: Materialism, Mortality Salience, and Consumption Behavior. *Psychological Science, 11*(4), 348-351.

Kheibari, A., ve Cerel, J. (2023). The Role of Death Anxiety and Self-Esteem in Suicide Attitudes. *Omega (Westport), 86*(3), 1069-1088.

Kutsal kitap: Eski ve Yeni Antlaşma. (2020). İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi ve Yeni Yaşam Yayınları.

Landau, M. J., Solomon, S., Greenberg, J., Cohen, F., Pyszczynski, T., Arndt, J., . . . Cook, A. (2004). Deliver Us from Evil: The Effects of Mortality Salience and Reminders of 9/11 on Support for President George W. Bush. *Personality and Social Psychology Bulletin, 30*(9), 1136-1150.

McGregor, H. A., Lieberman, J. D., Greenberg, J., Solomon, S., Arndt, J., Simon, L., ve Pyszczynski, T. (1998). Terror Management and Aggression: Evidence that Mortality Salience Promotes Aggresion Toward Worldview-Threatening Individuals. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*(3), 590-605.

Michaud, C. (2012). *One in Seven Thinks End Of World İs Coming: Poll*. https://www.reuters.com/article/idUSBRE8400XI/ (E.T.: 25.05.2024).

Mikulincer, M., Florian, V., ve Hirschberger, G. (2003). The Existential Function of Close Relationships: Introducing Death into the Science of Love. *Personality and Social Psychology Review*, 7(1), 20-40.

Mitchell, C. P. (2001). *A Guide to Apocalyptic Cinema.* Westport: Greenwood Press.

Morin, R. (2002). A 9/11 Baby Boom? https://www.washingtonpost.com/archive/opinions/2002/03/31/a-911-baby-boom/955ccf16-0d42-4641-94fc-94853fce3cda/ (E.T.: 01.06.2024).

Nobles, J., Frankenberg, E., ve Thomas, D. (2015). The Effects of Mortality on Fertility: Population Dynamics After a Natural Disaster. *Demography*, 52(1), 15-38.

Norenzayan, A., ve Hansen, I. G. (2006). Belief in Supernatural Agents in The Face. *Personality and Social Psychology Bulletin, 32*(2), 174-187.

Pyszczynski , T., Abdollahi, A., Solomon, S., Greenberg, J., Cohen, F., ve Weise, D. (2006). Mortality Salience, Martyrdom, and Military Might: The Great Satan Versus the Axis of Evil. *Personality & Social Psychology Bulletin, 32*(4), 525-537.

Pyszczynski, T., Greenberg, J., Solomon, S., ve Arndt, J. (2004). Why Do People Need Self-Esteem? A Theorical And Empirical Review. *Psychological Bulletin, 130*(3), 435-468.

Pyszczynski, T., Solomon, S., ve Greenberg, J. (2003). *In The Wake of 9/11: The Psychology Of Terror.* Washington, Dc: American Psychological Association.

Pyszczynski, T., Solomon, S., ve Greenberg, J. (2015). Thirty Years of Terror Management Theory: From Genesis To Revelation. İçinde J. M. Olson ve M. P. Zanna (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology*, 52, 1-70.

Schimel, J., Hayes, J., ve Sharp, M. (2019). A Consideration of Three Critical Hypotheses. İçinde C. Routledge ve M. Vess (Editör), *Handbook of Terror Management Theory* (s. 1-30). Academic Press.

Tarkovsky, A. (1986). *Sculpting in Time*. (çev. K. Hunter-Blair). Austin: University of Texas Press.

Taubman-Ben-Ari, O., Findler, L., ve Mikulincer, M. (2002). The Effects of Mortality Salience on Relationship Strivings and Beliefs: The Moderating Role of Attachment Style. *British Journal of Social Psychology*, 76, 35-45.

The Lancet Commission. (2022). *Pollution And Health: A Progress Update.* doi:https://doi.org/10.1016/S2542-5196(22)00090-0

Thompson, K. M. (2007). *Apocalyptic Dread: American Film at the Turn of The Millennium.* Albany: State University of New York Press.

Wolfe, S. E., ve Brooks, D. B. (2017). Mortality Awareness and Water Decisions: A Social Psychological Analysis of Supply-Management, Demand-Management and Soft-Path Paradigms. *Water International*, 42(1), 1-17.

Yalom, I. D. (2011). *Aşkın Celladı ve Diğer Psikoterapi Öyküleri*. (çev. H. Saraç). İstanbul: Remzi Kitapevi.

KAYNAKÇA

Çoban, M. (2017). İsrâ ve Lokman Surelerindeki Ahlâki İlkeler ve Değerlendirilmesi Üzerine. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(17), 200-212.

Demirci, K. (t.y.). Kabir. içinde *TDV İslâm Ansiklopedisi* (C. 24, ss. 33-35).

Güneş, C. (2020). Müddessir Sûresi 30-31. Âyetler Bağlamında On Dokuzla Kimler Sınanıyor? *Tasavvur Tekirdağ İlahiyat Dergisi*, 11(1), 9-32.

Hançerlioğlu, O. (1975). *İnanç Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hatipoğlu, İ. (t.y.). Miftâhu Künûzi's-Sünne. içinde *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Cilt 30, ss.17-18).

Karagöz, N. (2018). Hoca Ahmed Yesevi'nin Divan-I Hikmet'inde Kabir Hayatı. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD)*, 18 (2), 892-922.

Kaya, M. (2016). Kabir Azabıyla İlişkilendirilen Âyetlerin Tahlil ve Değerlendirilmesi. *Usul İslam Araştırmaları*, 25, Article 25.

Kubat, M. (2020). Mezheplerin Ana İhtilâf Konularından Biri Olarak Kabir Azâbı. *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 9-32.

Ogan, K. (2010). Kabir Hayatıyla İlgili Rivayetlerin Tespit Tahriç ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Özüçalışır, A. (2020). Kabir Azabı Var Mıdır?. *İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 13, 103-130.

Pişgin, Y. (2020). Kabir Hayatının Kuran'daki Temelleri. *Mediterranean Journal Of Humanities*, 10, 413-425.

Uysal, E. (2017). Ehl-i Sünnet Ve Mu'tezile'ye Göre Kabir Azabı. *Batman Üniversitesi İslami İlimler Hakemli Dergisi*, 1(2), 68-79.

Yavuz, Y.Ş. (t.y.). Azap. içinde *TDV İslâm Ansiklopedisi* (C. 4, ss. 302-309).

_____ (t.y.). Kelâm İçinde *TDV İslâm Ansiklopedisi* (C. 25, ss. 194-196).

Yüzgüller, S. ve Yavuz, S. (2016). Acıyı Okumak: Temsil ve İfade Bağlamında Pieta Betimleri. *Art-Sanat Dergisi*, 5, Article 5.

KAYNAKÇA

Aslan, M. (2019). Sinemada Kadın: Başka Dilde Aşk Filmi Üzerine Bir İnceleme içinde, *Selçuk İletişim*, 12 (1), (199-215).

Berktay, F. (2015). *Tarihin Cinsiyeti.* İstanbul: Metis Yayınları.

Büker, S. (2019). Feminist ve Psikanalitik Eleştiriye Giriş. içinde Seçil Büker ve Y. Gürhan Topçu (editör), *Sinema: Tarih-Kuram Eleştiri* (195-218). İstanbul: İthaki Yayınları.

Doane, M. A. (1984/2021). The 'Women's Film': Possession and Adress. içinde Mary Ann Doane, Patricia Mellencamp ve Linda Williams (editör), *Re-vision Essays in Feminist Film Critisism* (67-82). Los Angeles: The American Film İnstitute.

Doane, M. A. (1988). Caught and Rebecca: The Inscription of Feminity as Absence. içinde Constance Penley (editör), *Feminism and Film Theory* (196-215). London: BFI Publishing.

Donovan, J. (2016). *Feminist Teori*. (çev. A. Bora, M. Ağduk Gevrek ve F. Sayılan) İstanbul: İletişim Yayınları

Gledbill, C. (1984/2021). Developments in Feminist Film Criticism. içinde Mary Ann Doane, Patricia Mellencamp ve Linda Williams (editör), *Re-vision Essays in Feminist Film Criticism* (18-48). Los Angeles: The American Film İntitute.

İmançer, D., Gürses, İ. ve Güreş E. (2010). Türkiye'de Kadın Yönetmenler Açısından Kadın Temsili: Yeşim Ustaoğlu ve "Pandora'nın Kutusu". *Akdeniz İletişim Dergisi,* 13, (181-210).

Kabadayı, L. (2020). *Film Eleştirisi: Kuramsal Çerçeve ve Sinemamızdan Örnek Çözümlemeler.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Mayne, J. (1985). Feminist Film Theory and Criticisim. İçinde, Journal of Women in Culture and Society 11(1) (81-100).

Mayne, J. (1984/2021). The Woman at the Keyhole: Women's Cinema and Feminist Criticism. içinde Mary Ann Doane, Patricia Mellencamp ve Linda Williams (editör), *Re-vision Essays in Feminist Film Criticism* (49-66). Los Angeles: The American Film İntitute.

Mulvey, L. (1989). Görsel Zevk ve Anlatı Sineması (1975). İçinde Stephen Heath, Colin MacCabe ve Denise Riley (editör), *Görsel ve Diğer Zevkler: Dil Söylem, Toplum*. (14-26). Newyork: Palgrave Macmillan.

Onaran, A.Ş. (1995). *Türk Sineması II. Cilt.* Balıkesir: Kitle Yayınları.

Orta, N. (2021) Kadın Emeğini Görünür Kılmak: Çağdaş Dönem Türk Sinemasında Güvencesiz Çalışan Kadın Temsilleri. içinde Özlem Özgür (editör), *Türk Sineması Üzerine Yeni Söylemler: Çağdaş Temsiller, Çözümlemeler ve Türler* (151-178). Konya: Palet Yayınları.

Öz, G. G. (2020). 2000 Sonrası Türk Sinemasında Kadınlar Arası Arkadaşlığın Temsili. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Yaşar Üniversitesi.

Özbay, F. (2019). *Kadın Emeği*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özgür, Ö. (2018). *Türk Sinemasında Baba Temsili*. Konya: Palet Yayınları.

Özgür, Ö. (2018). 2000 Sonrası Türk Sinemasında Kadının Konumlandırılışı. İçinde *3 Uluslararası Felsefe, Eğitim, Sanat ve Bilim Tarihi Sempozyumu* (1110-1121). Giresun 10-13 Ekim 2018.

Özden, Z. (2004). *Film Eleştirisi: Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Filmi Eleştirisi.* Ankara: İmge Kitapevi.

Öztürk, R.S. (2004) *Sinemanın 'Dişil' Yüzü: Türkiye'de Kadın Yönetmenler*. İstanbul: Om Yayınevi.

Öztürk, R. & Tutal, N. (2001). Sinemada Kadın Karakterlerin Sessizliği: Sessizlik Bir Direnme Pratiği Olabilir Mi? *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 10, (101-126).

Poole, R. (2005). *Morality and Modernity.* London and New York: Taylor & Francis e-Library.

Ryan, M. & Kellner, D. (2010). *Politik Kamera*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sekmen, M. (2017). Masallar ve 'Anlat İstanbul' Filminin Toplumsal Cinsiyet Eleştirisi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 21*(3), (827-845).

Smelik, A. (2008). *Feminist Sinema ve Film Teorisi ve Ayna Çatladı.* (Çev. D. Koç) İstanbul: Agora Kitaplığı.

Suner, A. (2020). *Hayalet Ev: Yeni Türk Sineması'nda Aidiyet, Kimlik ve Bellek*. İstanbul: Metis Yayınları.

Şen, Aygün. (2021). "Sibel: Ateşi Yakmak Ve Dişil Soykütüğü." İçinde M. Serarslan (editör) *Türk Sinemasında Kadınlık Halleri* (115-158) Konya: Literatürk Academia.

Wollstonecraft, M. (2021). *Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi*. (Çev. D. Hakyemez) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

KAYNAKÇA

Adanır, O. (2010). Eski dünyaya yeni bir bakış. Ankara: Doğu Batı.

Adanır O. (2012). Sinemada anlam ve anlatım. İstanbul: Say.

Aydın, S. (1999) kimlik sorunu, ulusallık ve "Türk kimliği". Kadıköy: Öteki.

Benedict R. (2003). Kültür kalıpları. İstanbul: Payel.

Bronowski, J., Mazlish, B. (2012). Leonardo'dan Hegel'e batı düşünce tarihi. İstanbul: Say.

Bilgin, N. (2007) kimlik inşası. İstanbul: Aşina Kitaplar.

Diken, B. Laustsen, B. C. (2011). Filmlerle sosyoloji. İstanbul: Metis

Eliade, M. (1994) ebedi dönüş mitosu. Ankara: İmge.

Manilowski B. (1992). Bilimsel bir kültür teorisi. İstanbul: Kabalcı.

Pösteki, N. (2004). 1990 sonrası Türk sineması. İstanbul: Es.

Strauss, C. L. (2010). Irk, tarih ve kültür. İstanbul: Metis.

Strauss, C. L. (2012) modern dünyanın sorunları karşısında antropoloji, İstanbul: Metis.

Barış, J. (2013). Çoğunluk: Sahip Olduğunu Kaybetme Korkusu,
https://bianet.org/yazi/cogunluk-sahip-oldugunu-kaybetme-korkusu-125451
(E.T.: 06.12.2024)

KAYNAKLAR

Appadurai, A. (1996). *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization* (Vol. 1). London: Minnesota Press.

Athique, A. (2014). Transnational Audiences: Geocultural Approaches. *Continuum*, *28*(1), 4-17.

Aydın, D. (2023). Yerel Kültürün Küreselleşmesi Hala Mümkün Mü? Netflix Türkiye Ve Egemen Kültür Üzerine Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* (e-gifder), *11* (1), 715-743.

Balekoğlu, E. (2020). Netflix'in Kültürlerle Derdi Nedir? *Vesaire,* https://vesaire.org/netflixin-baska-kulturlerle-derdi-nedir/, (E.T.: 10. Ekim,2024).

Basanta, A. (1993). La Pasión Turca. *ABC Literario*, 14-5.

Başlar, G. (2021). Yerel İçeriğin Küresel Dolaşımı Bağlamında Netflix: "Hakan: Muhafız" İzleyici Yorumlarının Analizi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* 36, s.415-435.

Bucciferro, C. (2019). Women and Netflix: Disrupting Traditional Boundaries Between Television and Film. *Feminist Media Studies,* 1–3.

Fain, K. (2019). *Netflix: Culturally Transformative and Equally Accessible. In Netflix at the Nexus*: Content, Practice, and Production in the Age of Streaming Television, Edited by Plothe, T., Buck, A. M., 81-96. New York, NY: Peter Lang.

Gala, A., & Gala, A. (1993). *La Pasión Turca*. Barcelona: Planeta.

Güçhan, G. (1993). Sinema-Toplum İlişkileri. *Kurgu*, 12(2), 49-69.

Güleç, K. Y. (2014). Anlatı Çalışmaları ve Yapısalcılık Bağlamında Televizyon Dizileri. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Halprin, A. M. (2018). Now Streaming Everywhere: An Examination of Netflix's Global Expansion. Doctoral Dissertation. ABD: Texas Scholar Works.

Hooks, B. (1992) *Eating The Other: Desire and Resistance, İçinde Black Looks: Race and Representation*, Boston: South End Press.

Özcan, S. ve Şakı Aydın, O. (2022). Netflix İçeriklerinin Oryantalist ve Self Oryantalist Bağlamda Alımlanması Üzerine Bir Araştırma: "Hakan: Muhafız" Dizisi Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(43), 168-195.

Özkan. D. (2014). Kültürel Bir Gösterge Olarak Gelenek ve Modernlik İkilemi: "Sıla" Televizyon Dizisi *Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 16. Sayı 1. 101-128.

Lotz, A. D. (2007). *The Television Will Be Revolutionized*. New York: New York University Pres.

Lozano, J. C. (2022). From Parochialism to Cosmopolitanism in the American Audiovisual Supply? Netflix's New Releases of Television Fiction in the United States and their Geographical Diversity. *Anagramas-Rumbos y sentidos de la comunicación-*, *20*(40), 200-223.

Jenner, M. (2018). *Netflix And The Re-İnvention of Television*. Cham: Springer International Publishing.

Jin, D. Y. (2015). *Digital Platforms, İmperialism and Political Culture*. ABD: Routledge.

Wayne, M. L., ve Sandoval, A. C. (2023). Netflix Original Series, Global Audiences and Discourses of Streaming Success. *Critical Studies in Television*, 18(1), 81-100.

Kraidy, M. M. (2005). *Hybridity, or the Cultural Logic of Globalization*. Temple University Press.

Fisher, M. (2007). *The Political Uses of History in Television: The Case of Turkey*. Journal of Media History.

Parsa, A. F. (2008). Mutluluk Paradoksu Greımas'ın Eyleyensel Örnekçesiyle. *Researchgate*, https://www.researchgate.net/publication/308785482_'mutluluk_paradoksu'_greımas'ın_eyleyensel_ornekcesıyle, (E.T.: 20. Ekim,2024).

Wood, M. (1997). *History and the Media: Turkey's Historical Image in Western Media*. Historical Journal of Film, Radio and Television.

Shohat, E., & Stam, R. (2014). *Unthinking Eurocentrism: Multiculturalism and the Media*. Routledge.

Tomlinson, J. (1999). Globalization and Culture. *Polity*.

KAYNAKÇA

Altıntaş, S. (2018). Davetsiz Misafirler: Türkiye'deki Mültecilerin Maduniyet Görünümleri. *İDEALKENT, 5*(14), 252-276.

Altuntaş, N. (2001). Gecekondu, Getto ve Kimlik. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 11-28.

Alver, K. (2018). *Edebiyat Sosyolojisi.* İz.

Ayata, A. G. (1991). Gecekondularda Kimlik Sorunu, Dayanışma Örüntüleri ve Hemşehrilik. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 89-101.

Bozal, B. C. (2018). 1960'lardan günümüze Türk Sinemasında Kentleşmenin Mizah Anlayışına Yansıması. *Yayımlanmamış Yükseklisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Sosyoloji Bilim Dalı.

Çamdalı, G. D. (2019). 1950-1960 döneminde basına göre Türkiye'de göçler. *Yayımlanmamış Yükseklisans Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, H. Z., & Tezcan, S. (2017). Türk Sinemasında Göç Temalı İstanbul Filmleri Üzerinden Kentlerdeki Mekânsal ve Toplumsal Değişimlerin İncelenmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(2), 619-636.

Çelik, M. F. (2017). Türk Sinemasında İç Göç Filmlerinde Birey ve Mekân Algısı. *Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 45-57.

Demir, Ü. (2021). Türk Sinemasında 1950'lerden Günümüze Göç ve Kimlik İlişkisi. *Journal of Humanities and Tourism Research, 11*(4), 722-737.

Eagleton, T. (1976). *Marxism and Literary Criticism.* London: Methuen&CO LTD.

Gökçe, B., Acar, F., Ayata, A., Kasapoğlu, A., Özer, İ., & Uygun, H. (1993). Gecekondularda ailelerarası geleneksel dayanışmanın çağdaş organizasyonlara dönüşümü. *T.C. Başbakanlık Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Yayınları*.

Grisebach, M. (1995). *Edebiyat Biliminin Yöntemleri Atatürk Kültür.* Ankara: Merkezi Yayını.

İnan, C. E. (2016). Türkiye'de Göç Politikaları: İskân Kanunları Üzerinden Bir İnceleme. *Göç Araştırmaları Dergisi*(3), 10-33.

Kahraman, K. (2003). Türkiye'de Şehirleşme Olgusu ve Gecekondu Sorunu. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*(4), 93-96.

Keleş, R. (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü* (2. b.). Ankara: İmge Yay.

Kirman, M. A. (2017). *İslam Coğrafyasında Terör, Göç ve Mültecilik.* (A. Akdoğan, S. Turan, E. Sungur, E. Battal, & Vural Enes, Dü) Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

Kongar, E. (1982). Kentleşen Gecekondular ya da Gecekondulaşan Kentler Sorunu. *Türk Sosyal Bilimler Derneği Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı Yayınları*, 23-54.

Mertol, H., Köksal, Ü., & Yıldırım, M. (2021). Türk Sinemasında İç Göç: 1950-1960 Döneminin Coğrafi Olarak Okunması. *Kent Akademisi, 14*(3), 765-776.

Özden, Z. (2004). *Film Eleştirisi: Film Eleştirisinde Temel Yaklaşımlar ve Tür Film Eleştirisi.* Ankara: İmge Yayınevi.

Özön, N. (1968). *Türk Sineması Kronolojisi / 1895 - 1966.* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Pişkin, G. (2010). Türkiye'de göç ve Türk sineması: 1960-2009. *Humanities sciences, 5*(1), 45-65.

Sürmeli, İ. (2017). Türkiye'de iç göçün değişim ve dönüşümü: kentten kıra yöneliş. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(special), 262-275.

Şen, M. (2014). Türkiye'de İç Göçlerin Neden ve Sonuç Kapsamında İncelenmesi. *Çalışma ve Toplum, 1*(40), 231-256.

Şenyapılı, Ö. (1981). Kenteleşemeyen Ülke, Kentlileşen Köyler. *ODTÜMF Yayınları*, 49-51.

Tekeli, İ. (1977). Bağımlı Kentleşme. *Mimarlar Odası Yayınları*, 82-95.

Torun, A. (2014). Arkalarından Gelen Şehir 'İstanbul' Rum Azınlıklar Bağlamında Türk Sineması'nda İstanbul Algısı. *Yayımlanmamış Yeterlilik Tezi*. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema-TV Ana Sanat Dalı Sinema-TV Sanatta Yeterlilik.

Turan, K. (1997). *Almanya'da Türk Olmak.* Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Türkdoğan, O. (1996). *Aydınlıktakiler ve Karanlıktakiler.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Yasa, İ. (1966). *Ankara'da Gecekondu Aileleri.* Ankara: Akın Matbaası.

KAYNAKÇA

Alanka, Ö. (2014). Ayın arkasındaki güneş: Mohsen Mahmelbaf sinemasında sır ve kadın denklemi. H. Köse (Ed.), *Kara perde: İran yönetmen üzerine okumalar* (ss. 81-86). Ayrıntı Yayınları.

Alano, D. N. (2020). The relationship between art and life in the feature film *Gabbeh*, by Mohsen Makhmalbaf: The Bakhtinian perspective on the scene. *Bakhtiniana, 15*(3), 158-185. DOI: 10.1590/2176-45732020150309

Alıcı, B. (2016). Muhsin Mahmelbaf ekseninde devrim sonrası İran sineması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14*(1), 35-49.

Aktaş, C. (1998). *Şarkın şiiri İran sineması*. Kapı Yayınları.

Arpacı, M., & Özen, F. (2018). İran'da sinema endüstrisinin tarihsel gelişimi: 1979 ve sonrası. *TRT Akademi, 3*(6), 94-110. DOI: 10.37679/TRTAKADEMI.2020.56

Aydın, M. Y. (2017). Sinemaya sinemayla bakmak: Devrim sonrası İran sinemasında düşünümsellik (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Boffa, G. (2008). The journey of a mystical filmmaker: The influence of mystical thought, poetry and aesthetics on the cinema of Mohsen Makhmalbaf (1991-2001) (Master's Thesis). Concordia University, Montreal, Canada.

Chaudhuri, S., & Finn, H. (2016). Açık imge: Şiirsel gerçekçilik ve yeni İran sineması (T. Toprak, Çev.). *Sinecine, 7*(1), 139-161.

Dabasi, H. (2013). *İran sineması* (B. Aladağ ve B. Kovulmaz, Çev.). Agora Kitaplığı.

Dadak, M. U. (2019). İbrahim Gülistan ve 1979 devrimine kadar İran sinemasına kısa bir bakış. *Doğu Araştırmaları, 21*(4), 72-91.

Evliyaoğlu, S. (2020). İran sinemasında anlatı geleneği (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Orhon, N. E. (2014). Modern İran sineması: Estetik ve sosyal imgeci yaklaşımı. H. Köse (Ed.), *Kara perde: İran yönetmen üzerine okumalar* (ss. 203-206). Ayrıntı Yayınları.

Özkan, H. (2020). İran'da devrim sonrası sinema: İbrahim Hatemikiya filmlerinde devrim düşüncesi, cephe ve "hüviyet" inşası. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 59-83.

Sözen, M. (2012). İran yeni dalga sinemasında varoluşsal temalar ve yönelimler. *Selçuk İletişim, 7*(3), 218-233.

Sözen, M. (2018). İran sinemasının anlatı kodları: Din, sansür, şiir ve belirsizlik. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6*(81), 41-70.

Tapper, R. (2007). *Yeni İran sineması: Siyaset, temsil ve kimlik*. İstanbul: Kapı Yayınları.

İnternet Kaynakları

https://www.imdb.com/title/tt0117214/

https://www.imdb.com/title/tt0116384/

http://ngbooart.blogspot.com/2019/01/gabbeh-mohsen-makhmalbaf-1996.html

https://twitter.com/MakhmalbafMFH/status/599609756190375936

KAYNAKÇA

Barthes, R. (1977). *Image-Music-Text*. Hill and Wang.

Baudrillard, J. (2024). *Simülakrlar ve Simülasyon.* Doğu Batı Yayınları.

Eco, Umberto. (1984). *The Role of the Reader*. Indiana University Press. Jameson, F. (1991). *Postmodernism, or, The Cultural Logic of Late Capitalism*. Duke University Press.

Baudry, J.-L. (1975). *The Apparatus: Metaphysics and the Cinema.* Film Quarterly.

Bordwell, D. (2000). *Narration in the Fiction Film*. University of Wisconsin Press.

Bauman, Z. (2000). *Postmodernlik ve Hoşnutsuzlukları.* Çev. İsmail Türkmen, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bazin, A. (2005). *What Is Cinema?*. University of California Press.

Bordwell, D., & Thompson, K. (2016). *Film Art: An Introduction*. McGraw-Hill Education.

Dyer, R. (1998). *The Matter of Images: Essays on Representation*. Routledge.

Bordwell, D. (2002). *The Way Hollywood Tells It: Story and Style in Modern Movies*. University of California Press.

Burch, N. (1979). *Theory of Film Practice.* Princeton University Press.

Camus, A. (2019). *Sisifos Söyleni*.Can Yayınları.

Connor, S. (2001). *Postmodernist Kültür.* Çev. Doğan Şahiner, Birinci Baskı, İstanbul: YKY.

Cook, D. A. (2004). *A History of Narrative Film.* W. W. Norton & Company.

Cook, P. (2007). *The Cinema Book*. British Film Institute.

Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2011). *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. SAGE Publications.

Drummond P (2003) *Jean Luc Godard. Dünya Sinema Tarihi*, A. Fethi (çev), Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

Eagleton, T. (1999), *Postmodernizm Yanılsamaları.* Çev. Mehmet Küçük, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Eco, U. (1984). *The Role of the Reader*. Indiana University Press.

Ellis, J. (2000). *The Genre Film: A Critical Introduction*. British Film Institute.

Featherstone, M.(2005). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü.* Çev. Mehmet

Flick, U. (2014). *An Introduction to Qualitative Research*. SAGE Publications.

Gıddens, A. (1994), *Modernliğin Sonuçları.* Çev. Ersin Kuşdil, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Godard, J.-L. (1986). *Godard on Godard: Writings and Interviews.* Faber and Faber.

Greene, N. (2010). *The French New Wave: Critical Landmarks.* Bloomsbury Publishing.

Hayward, S. (2006). *Cinema Studies: The Key Concepts*. Routledge.

Jameson, F. (1991). Postmodernism, or the Cultural Logic of Late Capitalism. Duke University Press.

Jameson, F. (1991). *Postmodernism, or, The Cultural Logic of Late Capitalism*. Duke University Press.

King, G. (2000). *New Hollywood Cinema: An Introduction*. Columbia University Press.

Kolker R P (2010) *Değişen Bakış, Ertan Yılmaz* (çev), De Ki Yayınları, İstanbul. Fransız Yeni Dalga Sineması İçinde Yenilikçi Bir Yönetmen. Küçük, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lyotard, J.-F. (2014). *Postmodern Durum.* Bilgesu Yayıncılık.

MacCabe C (2011) *Godard: Sanatçının Yetmiş Yaşında Bir Portresi.* Ertan Yılmaz (çev), Dipnot Yayınları, Ankara.

Marie, M. (2003). *The French New Wave: An Artistic School*. Wiley-Blackwell.

Neupert, R. (2007). *A History of the French New Wave Cinema*. University of Wisconsin Press.

Powrie, P. (2002). *The Cinema of France*. Wallflower Press.

Roud, R. (1980). *The French New Wave*. Praeger Publishers.

Sartre, J.-P. (2022). *Varlık ve Hiçlik:Fenomenolojik Ontoloji Denemesi.* İthaki Yayınları.

Silverman, D. (2013). Doing Qualitative Research. SAGE Publications.

Stam, R. (2000). *Film Theory: An Introduction*. Blackwell Publishers.

Teksoy R (2005) *Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi.* Oğlak Yayınları, İstanbul.

Truffaut, F. (2015). *Hayatımın Filmleri.* Alfa Yayınları.

Wiegand C (2011) *Fransız Yeni Dalga Sineması.* Serdar Güneri (çev), Kalkedon.

Kaynakça

Alver, K. (2012). "Kent imgesi'. *Kent sosyolojisi.* (Ed. K. Alver), Hece Yayınları.

Astruc, A. (2014). The bırth of a new Avant Garde: La caméra-stylo, *Film manifestos and global cinema cultures* inside (ed. Scott MacKenzie), University of California Press.

Akbulut, H. (2012). *Yeşilçam'dan yeni Türk sinemasına melodramatik imgelem.* Hayalperest Yayınevi.

Arendt, H. (2009). *Kötülüğün sıradanlığı Adolf Eichmann Kudüs'te*. (Çev. Özge Çelik), Metis Yayınları.

Arısoy, E. & Osmanoğulları, F. (2021). Vuslat Saraçoğlu ile Borç filmi üzerine söyleşi . *SineFilozofi.* 6 (12) , 1175-1182.

Arısoy, E. (2023). Evaluation Of The Concepts Goodwill and Duty, Considering The Cinematographic Narrative Through The Film "Dept". *SineFilozofi,* 8(15), 182-197.

Bakır, K. (2015). "Hannah Arendt'te kötülük problemi". *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi.* sayı 25, ss. 97-113.

Badiou, A. (2013). *Cinema.* Polity Press.

Bergson, H. (2011). *Metafiziğe giriş.* (A. Altınörs, Çev.). Paradigma Yayıncılık.

Betton, G. (1990). *Sinema tarihi*. (Ş. Tekeli, Çev). İletişim Yayınları.

Canudo, R. (2014). The birth of the sixth art. *Film Manifestos and global cinema cultures* inside, (ed. Scott MacKenzie.). University of California Press.

Clarke, J. (2012). *Sinema akımları.* (Ç.E. Babaoğlu, Çev), Kalkedon Yayınları.

Coşkun, E. (2009). *Türk Sinemasında akım araştırması.* Phoenix Yayınevi.

Deleuze, G., (2000). *Cinema 2, The time- image*, The Athlone Press.

Diken, B. Ve Laustsen, C. (2016). *Filmlerle sosyoloji.* (S. Ertekin, Çev). Metis Yayıncılık.

Diken Yücel, D. & Özsoy, A. (2022), (ed.). *Popüler temalarıyla yakın dönem Türk sineması.* Nobel Yayınevi.

Eagleton, T. (2011). *Kötülük üzerine bir deneme.* (Ş. Bezci, Çev), İletişim Yayınları.

Elsaesser, T. (2019). *European cinema and continental philosophy.* Bloomsbury Academic.

Frampton, D. (2013). *Filmozofi.* (C. Soydemir, Çev). Metis Yayınları.

Fromm, E. (2017) *Psikanaliz ve Zen-Budizm: İnsan ruhuna iki farklı yaklaşım.* (N. Soysal, Çev.). Say Yayınları.

Geertz, C. (2010). *Kültürlerin yorumlanması.* (H. Gür, Çev). Dost Kitabevi Yayınları.

Güngör, E. (1997). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak.* Yer-Su Yayınları. 2. Baskı.

Hall, E.T. (1976). *Beyond culture.* Doubleday.

Hayward, S. (2001). *Cinema studies: The key concepts.* Routledge, Second Edition.

Herzogenrath, B. (2017). "İntroduction: Film and/as philosophy: An elective affinity", *Film as philosophy* içinde (Bernd Herzogenrath ed.). University of Minessota Press.

Hobbes, T. (1992). *Leviathan*. (S. Lim, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.

İnternet: https://gazetemanifesto.com/2018/roportaj-yonetmen-vuslat-saracoglu-ile-borc-filmi-ve-iyilik-uzerine-225236/ Erişim Tarihi: 19.12.2022.

Kabadayı, L. (2014). *Film eleştirisi.* Ayrıntı Yayınları, İkinci Basım.

Kovacs, A.B. (2010). *Modernizmi seyretmek.* (E. Yılmaz, Çev.). De Ki Basım Yayım.

Monaco, J. (2002). *Bir film nasıl okunur?* (E.Yılmaz, Çev.). Oğlak Yayıncılık.

Omay, M. (2015). "Asıl iyiyle ilgili bazı problemler". *Felsefe Arkivi*, sayı 43, ss. 1-15.

Onaran, A.Ş. (1995). *Türk sineması (II. Cilt).* Kitle Yayınları.

Özden, Z. (2004). *Film eleştirisi.* İmge Kitabevi Yayınları, İkinci Baskı.

Öztürk, S. (2018). *Sinema felsefesine giriş,* Ütopya Yayınevi.

Öztürk, S. (2017). "Sinema ve felsefe ilişkisi". *SineFilozofi*, sayı 3, ss. 177-198.

Parlayandemir, G. (2022). “Sinema sosyolojisi: sinemanın sosyolojisi ve sosyolojinin sineması” (ed. G. Parlayandemir). içinde *Türk sinemasından örneklerle sinema sosyolojisi.* Eğitim Yayınevi

Ritzer, George (2013). *Klasik sosyoloji kuramı.* (H. Hülür, Çev.). De Ki basım yayım.

Türkgeldi, K. (2019). “Sinepati kavramı bağlamında Jean-Luc Dardenne kardeşler sineması” *Sinefilozofi,* 623-648.

Saraçoğlu, V. (Yönetmen). (2018). *Borç.* [Film]. İstanbul: Streç Film.

Saydam, B. (2020). “Türk sinemasının tarihine genel bir bakış”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* Cilt 18, Sayı 36, 401-424.

Shermer, M. (2007). *İyilik ve kötülüğün bilimi.* (S. Gül, Çev). Varlık Yayınları.

Suzuki, D.T. (1997). *Zen Budizm, D.T Suzuki’den seçme yazılar.* (İ. Güngören, Çev.). Yol Yayınları. 3. Basım.

Stam, R. (2014). *Sinema teorisine giriş.* (S. Selman & Ç. Asatekin, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Wollen, P. (2013). “Godard ve karşı sinema”, *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Çalışmaları Dergisi* içinde, (H. Gürkan, Çev.) sayı 3. ss. 77-87.

KAYNAKÇA

Biocca, F., & Levy, M. R. (2013). *Communication in the Age of Virtual Reality*. London: Routledge.

Carroll, J. M. (1997). Human–computer interaction: Psychology as a science of design. *International Journal of Human-Computer Studies*, *46*(4), 501-522. https://doi.org/10.1006/ijhc.1996.0101

Chattha, U. A., Janjua, U. I., Anwar, F., Madni, T. M., Cheema, M. F., & Janjua, S. I. (2020). Motion Sickness in Virtual Reality: An Empirical Evaluation. *IEEE Access*, *8*, 130486-130499. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.3007076

Erkiliç, H., & Dönmez, S. C. (2016). Sanal Gerçeklik Anlatısının İzini Sürmek: Trinity VR ve Selyatağı VR Örnekleri. *SineFilozofi*, 318-344. https://doi.org/10.31122/sinefilozofi.674107

EvliYaoğlu, S. (2020). ANLATININ TEMEL KAVRAMLARI VE SİNEMA. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 345-384. https://doi.org/10.30561/sinopusd.710856

Fuchs, P., Moreau, G., Guitton, P., Mines ParisTech, Ecole Centrale, & Institut National de Recherche en Informatique et en Automatique (Ed.). (2011). *Virtual reality: Concepts and technologies*. CRC Press, Taylor & Francis Group.

Köklü, N. (1994). Örnek olay çalışma metodları. *Ankara Universitesi Egitim Bilimleri Fakultesi Dergisi*, 001-009. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000372

LaValle, S. M. (2023). *Virtual reality*. Cambridge: Cambridge University Press.

McKee, R. (2003). *Story: Substance, structure, style, and the principles of screenwriting* (Repr.). ReganBooks.

Mutlu, E. (1993). *İletişim Sözlüğü* (1. bs). İstanbul: Ark Yayınevi.

Nişancı, İ. (2018). *Teoride ve pratikte sinemada kurgu*. İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Olguntürk, K. (2012). GÖRÜNTÜ KURGUSU VE DEVAMLILIK. *Öneri Dergisi*, *9*(35), Article 35. https://doi.org/10.14783/od.v9i35.1012000288

Parın, K. (2017). Anlatıbilim: Anlatı Teorisi El Kitabı. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, *1*(1), Article 1.

Sherman, W. R., & Craig, A. B. (2003). *Understanding virtual reality: Interface, application, and design*. Morgan Kaufmann.

Weibel, D., & Wissmath, B. (2011). Immersion in Computer Games: The Role of Spatial Presence and Flow. *International Journal of Computer Games Technology*, *2011*, 1-14. https://doi.org/10.1155/2011/282345

Zhang, C. (2020). Investigation on Motion Sickness in Virtual Reality Environment from the Perspective of User Experience. *2020 IEEE 3rd International Conference on Information Systems and Computer Aided Education (ICISCAE)*, 393-396. https://doi.org/10.1109/ICISCAE51034.2020.9236907

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Esra Nur Avukat

Protetik Diş Tedavisi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

PROTETİK DİŞ TEDAVİSİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Esra Nur Avukat

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-43-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

PROTETİK DİŞ TEDAVİSİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Esra Nur Avukat
VI+110 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-43-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Andersson, M., Razzoog, M.E., Oden, A., v.d. (1998).Procera: a New Way to Achieve an All-Ceramic Crown. *Quintessence International*, 29(5), 285-296.

Baldassarri, M., C. F. Stappert, M. S. Wolff, V. P., v.d. (2012). Residual Stresses in Porcelain-veneered Zirconia Prostheses. *Dental Materials,* 28(8), 873-879.

Beuer, F., Schweiger, J., ve Edelhoff, D. (2008). Digital Dentistry: an Overview of Recent Developments for CAD/CAM Generated Restorations. *British Dental Journal,* 204(9), 505.

Beuer, F., Schweiger, J., Eichberger, M., v.d. (2009). High-strength CAD/CAM-fabricated Veneering Material Sintered to Zirconia Coping: a New Fabrication Mode for All-ceramic Restorations. *Dental Materials,* 25(1), 121-128.

Choi, Y.S., Kim, S.H., Lee, J. B., v.d. (2012). In Vitro Evaluation of Fracture Strength of Zirconia Restoration Veneered with Various Ceramic Materials. *The Journal of Advanced Prosthodontics,* 4(3), 162-169.

Christel, P., Meunier, A., Heller, M., v.d. (1989). Mechanical Properties and Short-term in Vivo Evaluation of Yttrium-oxide-partially-stabilized Zirconia. *Journal of Biomedical Materials Research,* 23(1), 45-61.

Coldea, A., Swain, M.V., ve Thiel, N. (2013). Mechanical Properties of Polymer-infiltrated-ceramic-network Materials. *Dental Materials,* 29(4), 419-426.

Datla, S. R., Alla, R.K., Alluri, V.R., v.d. (2015). Dental Ceramics: Part II- Recent Advances in Dental Ceramics. *American Journal of Materials Engineering and Technology,* 3(2), 19-26.

Denry, I. ve Holloway, J. (2004). Effect of Post-processing Heat Treatment on the Fracture Strength of a Heat-pressed Dental Ceramic. *Journal of Biomedical Materials Research Part B: Applied Biomaterials,* 68(2), 174-179.

Denry, I. ve J. Kelly (2014). Emerging Ceramic-based Materials for Dentistry. *Journal of Dental Research,* 93(12), 1235-1242.

Denry, I. ve Kelly J.R. (2008). State of the Art of Zirconia for Dental Applications. *Dental Materials,* 24(3), 299-307.

Denry, I. L. (1996). Recent Advances in Ceramics for Dentistry. *Critical Reviews in Oral Biology & Medicine,* 7(2), 134-143.

Du, J., Niu, X., Rahbar, N., v.d. (2013). Bio-inspired Dental Multilayers: Effects of Layer Architecture on the Contact-induced Deformation. *Acta Biomaterialia,* 9(2), 5273-5279.

Duret, F., Blouin, J., ve B. Duret, B. (1988). CAD-CAM in Dentistry. *The Journal of the American Dental Association,* 117(6),715-720.

Ertürk, B.K., Çömlekoğlu, M.D., Çömlekoğlu, E., v.d. (2015). Sabit Protetik Restorasyonlarda Kullanılan Güncel Tasarım ve Üretim Yöntemleri. *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi,* 25(1), 135-143.

Evans, A. ve Heuer, A. (1980). Transformation Toughening in Ceramics: Martensitic Transformations in Crack-tip Stress Fields. *Journal of the American Ceramic Society,* 63(5-6), 241-248.

Fasbinder, D.J. (2010). Materials for Chairside CAD/CAM Restorations. *Compendium of Continuing in Education Dentistry,* 31(9), 702-704.

Fasbinder, D.J. (2012). Chairside CAD/CAM: an Overview of Restorative Material Options. *Compendium of Continuing Education in Dentistry,* 33(1),50-58.

Fischer, J., Stawarzcyk, B., Trottmann, A., v.d. (2009). Impact of Thermal Misfit on Shear Strength of Veneering Ceramic/zirconia Composites. *Dental Materials,* 25(4), 419-423.

Garvie, R., Hannink, R., ve Pascoe, R. (1975). Ceramic Steel? *Nature,* 258(5537), 703.

Gracis, S., Thompson, V.P., Ferencz, J.L., v.d. (2015). A New Classification System for All-ceramic and Ceramic-like Restorative Materials. *International Journal of Prosthodontics,* 28(3), 227-235.

Griggs, J. A. (2007). Recent Advances in Materials for All-ceramic Restorations. *Dental Clinics of North America,* 51(3), 713-727.

Guess, P.C., Vagkopoulou, T., Zhang, Y., v.d. (2014). Marginal and Internal Fit of Heat Pressed Versus CAD/CAM Fabricated All-ceramic Onlays After Exposure to Thermo-mechanical Fatigue. *Journal of Dentistry,* 42(2), 199-209.

Gupta, T., Bechtold, J., Kuznicki, L., v.d. (1977). Stabilization of Tetragonal Phase in Polycrystalline Zirconia. *Journal of Materials Science,* 12(12), 2421-2426.

Inokoshi, M., Zhang, F., De Munck, J., v.d. (2014). Influence of Sintering Conditions on Low- temperature Degradation of Dental Zirconia. *Dental Materials,* 30(6), 669-678.

Ishibe, M., Raigrodski, A.J., Flinn, B.D., v.d (2011). Shear Bond Strengths of Pressed and Layered Veneering Ceramics to High Noble Alloy and Zirconia Cores. *The Journal of Prosthetic Dentistry,* 106(1), 2937.

Kanat-Ertürk, B., Çömlekoğlu, E.M., Dündar-Çömlekoğlu, M., v.d. (2015). Effect of Veneering Methods on Zirconia Framework Veneer Ceramic Adhesion and Fracture Resistance of Single Crowns. *Journal of Prosthodontics,* 24(8), 620-628.

Kanat, B., Çömlekoğlu, E.M., Dündar-Çömlekoğlu, M., v.d. (2014). Effect of Various Veneering Techniques on Mechanical Strength of Computer-Controlled Zirconia Framework Designs. *Journal of Prosthodontics,* 23(6), 445-455.

Kelly, J.R. ve Benetti, P. (2011). "Ceramic materials in dentistry: historical evolution and current practice." *Australian Dental Journal* 56: 84-96.

Kim, K.Y., Kwon, T.K., Kang, T.J., v.d. (2014). Digital Veneering System Enhances Microtensile Bond Strength at Zirconia Core Veneer Interface. *Dental Materials Journal,* 33(6), 792-798.

Koller, M., Arnetzl, G., Holly, L., v.d. (2012). Lava Ultimate Resin Nano Ceramic for CAD/CAM: Customization Case Study. *International Journal of Computerized Dentistry*, 15(2), 159-164.

Kunii, J., Hotta, Y., Tamaki, Y., v.d. (2007). Effect of Sintering on the Marginal and Internal Fit of CAD/CAM Fabricated Zirconia Frameworks. *Dental Materials Journal,* 26(6), 820-826.

Lambert, H., Durand, J.C., Jacquot, B., v.d. (2017). Dental Biomaterials for Chairside CAD/CAM: State of the Art. *The Journal of Advanced Prosthodontics,* 9(6), 486-495.

Lauvahutanon, S., Takahashi, H., Shiozawa, M., v.d. (2014). Mechanical Properties of Composite Resin Blocks for CAD/CAM. *Dental Materials Journal*, 33(5), 705-710.

Li, R.W.K., Chow T.W., ve Matinlinna J.P. (2014). Ceramic Dental Biomaterials and CAD/CAM Technology: State of the Art. *Journal of Prosthodontic Research,* 58(4), 208-216.

Liu, P.R. ve Essig, M.E. (2008). Panorama of Dental CAD/CAM Restorative Systems. *Compendium of Continuing Education in Dentistry,* 29(8), 482-488.

Lohbauer, U., Scherrer, S.S., Della Bona, A., v.d. (2017). ADM Guidance Ceramics: All-ceramic Multilayer Interfaces in Dentistry. *Dental Materials,* 33(6), 585-598.

Mainjot, A., Dupont, N., Oudkerk, J., v.d. (2016). From Artisanal to CAD-CAM Blocks: State of the Art of Indirect Composites. *Journal of Dental Research,* 95(5), 487-495.

Mainjot, A. K., Schajer, G.S., Vanheusden A.J., v.d. (2012). Influence of Zirconia Framework Thickness on Residual Stress Profile in Veneering Ceramic: Measurement by Hole-drilling. *Dental Materials,* 28(4), 378-384.

Martin, N. ve Jedynakiewicz N. (1999). Clinical Performance of CEREC Ceramic Inlays: a Systematic Review. *Dental Materials,* 15(1), 54-61.

McLean, J. W. (1979). The Science and Art of Dental Ceramics. *The Nature of Dental Ceramics and Their Clinical Use,* 79-82.

Mirsayar, M. ve Park, P. (2016). Modified Maximum Tangential Stress Criterion for Fracture Behavior of Zirconia/veneer Interfaces. *Journal of the Mechanical Behavior of Biomedical Materials,* 59, 236-240.

Miyazaki, T., Nakamura, T., Matsumura, H., v.d. (2013). Current Status of Zirconia Restoration. Journal of Prosthodontic Research, 57(4), 236-261.

Odén, A., Andersson, M., Krystek-Ondracek, I., v.d. (1998). Five-year Clinical Evaluation of Procera AllCeram Crowns. *The Journal of Prosthetic Dentistry,* 80(4), 450-456.

Otto, T. ve De Nisco S. (2002). Computer-aided Direct Ceramic Restorations: a 10-year Prospective Clinical Study of Cerec CAD/CAM Inlays and Onlays. *International Journal of Prosthodontics,* 15(2), 122-128.

Paradigm C Technical Product Profile. 2015. 3M ESPE. e. http://media. dentalcompare. com (E.T.: 12.12.2024)

Peláez, J., Cogolludo, P.G., Serrano, B., v.d. (2012). A Prospective Evaluation of Zirconia Posterior Fixed Dental Prostheses: Three-year Clinical Results. *The Journal of Prosthetic Dentistry,* 107(6), 373-379.

Piconi, C. ve Maccauro, G. (1999). Zirconia as a Ceramic Biomaterial. *Biomaterials,* 20(1), 1-25.

Raigrodski, A.J. (2004). Contemporary All-ceramic Fixed Partial Dentures: A Review. Dental Clinics of North America, 48(2), 531-544.

Raigrodski, A.J., Hillstead, M.B., Meng, G.K., v.d. (2012). Survival and Complications of Zirconia-based Fixed Dental Prostheses: A Systematic Review. *The Journal of Prosthetic Dentistry,* 107(3), 170-177.

Rinke, S., Rodiger, M., Ziebolz, D., v.d. (2015). Fabrication of Zirconia-reinforced Lithium Silicate Ceramic Restorations Using a Complete Digital Workflow. *Case Reports in Dentistry,*1-7.

Rosenblum, M. A. ve Schulman, A. (1997). A Review of All-ceramic Restorations. *The Journal of the American Dental Association,* 128(3), 297-307.

Schmitter, M., Schweiger, M., Mueller, D., v.d. (2014). Effect on In-vitro Fracture Resistance of the Technique Used to Attach Lithium Disilicate Ceramic Veneer to Zirconia Frameworks. *Dental Materials,* 30(2), 122-130.

Seghi, R. R., ve Sorensen, J.A., (1995). Relative Flexural Strength of Six New Ceramic Materials. International Journal of Prosthodontics, 8(3), 239-246.

Shah, K. ve Bal, A. (2016). Dental Ceramics Past, Present and Future Literature Review. Journal of Dental Medical Science, 15(3), 32-39.

Silva, L.H.D, Miranda, S.S., Favero, U., v.d. (2017). Dental Ceramics: a Review of New Materials and Processing Methods. *Brazilian Oral Research,* 31, 1-68.

Sim, J.Y., Lee, W.S., Kim, J.H., v.d. (2016). Evaluation of Shear Bond Strength of Veneering Ceramics and Zirconia Fabricated by the Digital Veneering Method. *Journal of Prosthodontic Research,* 60(2), 106-113.

Sturzenegger, B., Feher, A., Luthy, H., v.d. (2000). Clinical Study of Zirconium Oxide Bridges in the Posterior Segments Fabricated with the DCM System. Schweiz Monatsschr Zahnmed, 110(12), 131-139.

Su, G., Zang, Y., Jin, C., v.d. (2023). 3D Printed Zirconia Used as Dental Materials: A Critical Review. *Journal of Biological Engineering*, 17,78-92.

https://doi.org/10.1186/s13036-023-00396-

Sundh, A., Molin, M., ve Sjögren, G. (2005). Fracture Resistance of Yttrium Oxide Partially- Stabilized Zirconia All-ceramic Bridges After Veneering and Mechanical Fatigue Testing. *Dental Materials,* 21(5), 476-482.

Thompson, J.Y., Stoner, B.R., Piascik, J.R., v.d. (2011). Adhesion/cementation to Zirconia and Other Non-silicate Ceramics: Where Are We Now? *Dental Materials,* 27(1), 71-82.

Tinschert, J., Natt, G., Hassenpflug, S., v.d. (2004). Status of Current CAD/CAM Technology in Dental Medicine. *International Journal of Computerized Dentistry,* 7(1), 25-45.

Vagkopoulou, T. (2009). Zirconia in Dentistry: Part 2. Evidence-based Clinical Breakthrough. *The European Journal of Esthetic Dentistry,* 4(4), 348-371.

Van Noort, R. (2012). The Future of Dental Devices is Digital. *Dental Materials,* 28(1), 3-12.

Vita CAD/CAM Materials Catalog for Practices and Laboratories. https://www.vita- zahnfabrik.com/en/YITABLQCS-TriLuxe-forte-25090.27568.html (E.T.: 12.12.2024).

Vita Rapid Layer Technology Working Instructions. 2011. www.vita-zahnfabrik.com. (E.T.:12.12.2024).

Vita Suprinity Working Instructions. https://www.vita-zahnfabrik.com/en/VITA-SUPRINITY-PC-44049.html (E.T.: 12.12.2024).

Willard, A. ve Chu, T.M.G (2018). The Science and Application of IPS e. max Dental Ceramic. *The Kaohsiung Journal of Medical Sciences,* 34(4), 238-242.

Witkowski, S. (2005). CAD/CAM in Dental Technology. *Quintessence Dental Technology,* 28, 169-184.

Yiğit, B.S., Al-Akkad, M., Mounajjed, J. (2024). Zirconia Ceramics. *Acta Medica*, 67(2), 39-44.

Zhu, H., Jiang, J., Wang, Y., v.d. (2024). Additive Manufacturing of Dental Ceramics in Prosthodontics: The Status Quo and the Future. *Journal of Prosthodontic Research*, 68(3), 380-399.

KAYNAKLAR

1. Ferro, K.J., Morgano, S.M., Driscoll, C.F. (2017). The Glossary of Prosthodontic Terms: Ninth Edition, *J Prosthet Dent*, 117:e1-105.
2. Arqub, S.A., Waleed, M., Al-Abedalla, K. (2022). Insight on the influence of technology-enhanced learning in orthodontics' education: A systematic review, *Eur J Dent Educ,* 27:729-745.
3. Cook, D.A., Ellaway, R.H. (2015). Evaluating technology-enhanced learning: A comprehensive framework, *Med Teach,* 37(10):961-970.
4. Mann, S., Robinson, A. (2009). Boredom in the lecture theatre: An investigation into the contributors, moderators and outcomes of boredom amongst university students, *Br Educ Res J*, 35(2):243-258.
5. Cooper, L.F. (2019). Digital Technology: Impact and Opportunities in Dental Education, *J Dent Educ,* 83(4):379-380.
6. Ahmad, I., Sharma, S., Singh, R. (2024). Inclusive learning using industry 4.0 technologies: addressing student diversity in modern education, *Cogent Education,* 11(1).
7. Arqub, A.S., Al-Shehri, N.A., Meyer, S. (2024). The Effectiveness of Technology-Enhanced Learning in Prosthodontic Education: A Systematic Review, *Eur J Dent Educ,* 28(4):995–1015.
8. Maria, A. (1997). Introduction to modeling and simulation. In: Winter Simulation Conference Proceedings. 7-13.
9. Rosen, M.A., Weaver, S.J., Lazzara, E.H. (2010). Tools for evaluating team performance in simulation-based training, *Journal of Emergencies, Trauma and Shock,* 3(4):353-9.
10. Perry, S., Burrow, M.F., Leung W.K. (2017). Simulation and curriculum design: a global survey in dental education, *Aust Dent J*, 62:453-63.
11. Feil, P., Reed, T., Hart, J.(1986). Continuous knowledge of results and psychomotor skill acquisition, *J Dent Educ,*50:300-3.
12. Sukotjo, C., Thammasitboon, K., Howell, H. (2007). The Impact of Targeted Shortened Preclinical Exercises on Student Perceptions and Outcomes, *J Dent Educ,*71(8):1070-9.
13. Ferguson, M.B., Sobel M., Niederman R. (2002). Preclinical Restorative Training, *J Dent Educ,* 66(10):1159-62.
14. Sheng, J., Zhang, C., Gao, Z. (2022).Virtual versus jaw simulation in inlay preparation preclinical teaching: a randomised controlled trial, *BMC Med Educ*, 22(1):841.
15. Yu,W., Zhu, Z., Su, T. (2022). A pilot study on the use of a novel digital real-time evaluation system in undergraduate preclinical training of tooth preparation in fixed prosthodontics, *Eur J Dent Educ,* 27:949-955.
16. Jiang, W., Min, T., Guofeng, W. (2016). Application of web based course on case based learning in prosthodontics teaching. In: Proceedings - 2015 7th International Conference on Information Technology in Medicine and Education, ITME 2015.
17. Gratton, D.G., Kwon, S.R., Blanchette, D.(2016) Impact of Digital Tooth Preparation Evaluation Technology on Preclinical Dental Students' Technical and Self-Evaluation Skills, *J Dent Educ*, 80(1):91-9.

18. Dawood, A., Marti, B.M., Sauret-Jackson, V. (2015). 3D printing in dentistry, *Br Dent J,* 219(11): 521-529.
19. Mohammed, M.I., Cadd, B., Peart, G. (2018).Augmented patient-specific facial prosthesis production using medical imaging modelling and 3D printing technologies for improved patient outcomes, *Virtual Phys Prototyp,*13(3);164-176.
20. Coachman, C., Van Dooren, E., Gürel, G. (2012). Smile Design: From Digital Treatment Planning to Clinical Reality. In: Interdisciplinary Treatment Planning,1-9.
21. Emery, R.W., Merritt, S.A., Lank, K. (2016). Accuracy of dynamic navigation for dental implant placement-model-based evaluation, *J Oral Implantol,* 42(5):399-405.
22. Zorzal, E.R., Paulo, S.F., Rodrigues, P. (2021).An immersive educational tool for dental implant placement: A study on user acceptance, *Int J Med Inform,*146.
23. Topalli, D., Cagiltay, N.E. (2018). Eye-Hand Coordination Patterns of Intermediate and Novice Surgeons in a Simulation-Based Endoscopic Surgery Training Environment, *J Eye Mov Res,* 11(6):10.16910.
24. Buchanan, J.A. (2001).Use of Simulation Technology in Dental Education, *J Dent Educ,* 65(11):1225-31.
25. Pinar, G., Peksoy, S. (2016). Simulation-Based Learning in Healthcare Ethics Education, *Creat Educ*, 7(1).
26. Bayraktar, E., Kaleli, F. (2007).Sanal gerçeklik ve uygulama alanları. In: Akademik Bilişim'07 - IX Akademik Bilişim Konferansı.
27. Yilmaz, R.M., Baydas, O., Karakus, T. (2015).An examination of interactions in a three-dimensional virtual world, *Comput Educ,* 88: 256-267.
28. Oppenheim, D., Okita, R.L. (2020). The Book of Distance: Personal Storytelling in VR. In: Acm Siggraph.Immersive Pavilion, Siggraph, 5:1-2.
29. Mansoory, M.S., Azizi S.M., Mirhosseini, F. (2022). A study to investigate the effectiveness of the application of virtual reality technology in dental education, *BMC Med Educ,* 22(1):457.
30. Sadid-Zadeh, R., Sannito, N.M., DeLuca, J.T. (2019).Comparison of Effectiveness of Two Teaching Methods on Acquisition of Skills in Preclinical Fixed Prosthodontics, *J Dent Educ,* 83(3):314-321.
31. Mahrous, A., Schneider, G.B., Holloway, J.A. (2019).Enhancing Student Learning in Removable Partial Denture Design by Using Virtual Three-Dimensional Models Versus Traditional Two-Dimensional Drawings: A Comparative Study, *J Prosthodont,* 28(8):927-933.
32. Özmen, B., Ceyhan, A. (2023).Diş Hekimliğinde Sanal Gerçeklik Uygulamaları, *Necmettin Erbakan Univ Dis Hekim Derg,* 5(3): 224 - 231.
33. Özkan Yilmaz, N., Duran, F., Fidan, U. (2021).Virtual Reality and Augmented Reality in Psychiatric Disorders, *Gazi Üniversitesi Fen Bilim Derg Part C Tasarım ve Teknol*, 516 - 532.
34. Van Krevelen, D.W.F., Poelman, R. (2010). A Survey of Augmented Reality Technologies, Applications and Limitations, *Int J Virtual Real*, 1-20.
35. Cipresso, P., Giglioli I.A.C., Raya M.A. (2018). The past, present, and future of virtual and augmented reality research: A network and cluster analysis of the literature, *Front Psychol,* 6(9):2086.

36. Kim, S., Dey, A.K. (2010).AR interfacing with prototype 3D applications based on user-centered interactivity. CAD, *Comput Aided Des,* 42(5): 373-386.
37. Wu, H.K., Lee, S.W.Y., Chang, H.Y. (2013).Current status, opportunities and challenges of augmented reality in education, *Comput Educ,* 62: 41-49.
38. Ahmad, F., Ahmad, W., Xiong, J. AR and MR in Dentistry: Developments, Applications, and Prospects. *IEEE Trans Med Robot Bionics.* doi: 10.1109/TMRB. 2024.3503999
39. Mystakidis, S. (2022).Metaverse, *Encyclopedia,* 2(1):486–497.
40. Kye, B., Han, N., Kim, E. (2021). Educational applications of metaverse: Possibilities and limitations. Journal of Educational Evaluation for Health Professions,18:32.
41. Abeles, T.P. (2007).Education unbound, *Horizon,*15(4):199-203.
42. Liebermann, A., Seefelder, J.K., Huth, K.C. (2023).Mobile virtual tooth morphology teaching environment for preclinical dental students, *J Dent Educ*, 87(1):130-138.
43. Chakravorty, S., Aulakh, B.K., Shil, M. (2024).Role of Artificial Intelligence (AI) in Dentistry: A Literature Review, *Journal of Pharmacy and Bioallied Sciences,*16(1):14-16.
44. Ahmed, N., Abbasi, M.S., Zuberi, F. (2021). Artificial Intelligence Techniques: Analysis, Application, and Outcome in Dentistry - A Systematic Review, *BioMed Research International,* 22:9751564.
45. Incerti Parenti, S., Bartolucci, M.L., Biondi, E. (2024).Online Patient Education in Obstructive Sleep Apnea: ChatGPT versus Google Search, *Healthc,* 12(17):1781.
46. Çoban, E., Altay, B. (2024). ChatGPT May Help Inform Patients in Dental Implantology, *Int J Oral Maxillofac Implants,*39(5).
47. Carrillo-Perez, F., Pecho, O.E., Morales, J.C. (2022).Applications of artificial intelligence in dentistry: A comprehensive review, *Journal of Esthetic and Restorative Dentistry*, 34(1):259-280.
48. Chen, F., Lui, A.M., Martinelli, S.M. (2017).A systematic review of the effectiveness of flipped classrooms in medical education, *Medical Education,* 51(6):585-597.
49. Strayer, J.F. (2012).How learning in an inverted classroom influences cooperation, innovation and task orientation, *Learn Environ Res*,15:171-193.
50. Morton, D.A., Colbert-Getz, J.M. (2017).Measuring the impact of the flipped anatomy classroom: The importance of categorizing an assessment by Bloom's taxonomy,*Anat Sci Educ,* 10(2):170-175.
51. Chick, R.C., Clifton, G.T., Peace, K.M. (2020).Using Technology to Maintain the Education of Residents During the COVID-19 Pandemic, *J Surg Educ,*77(4):729-732.
52. Wang, Z., Kohno, E.Y., Fueki, K. (2021).Multilevel factor analysis of flipped classroom in dental education: A 3-year randomized controlled trial, *PLoS One*,10;16(9):e0257208.

Kaynakça

Abo-Alazm, E. A. E., & Safy, R. K. (2022). Impact of Immediate Dentin Sealing Using Universal Adhesive under Simulated Pulp Pressure on Microtensile Bond Strength of Indirect Resin Composite Restorations and Dentin Permeability. *European Journal of Dentistry, 16*(03), 536-542.

Abu-Nawareg, M. M., Zidan, A. Z., Zhou, J., Agee, K., Chiba, A., Tagami, J., & Pashley, D. H. (2015). Adhesive sealing of dentin surfaces in vitro: A review. *American journal of dentistry, 28*(6), 321.

Clausen, J.-O., Abou Tara, M., & Kern, M. (2010). Dynamic fatigue and fracture resistance of non-retentive all-ceramic full-coverage molar restorations. Influence of ceramic material and preparation design. *Dental materials, 26*(6), 533-538.

D'Arcangelo, C., Vanini, L., Casinelli, M., Frascaria, M., De Angelis, F., Vadini, M., & D'Amario, M. (2015). Adhesive cementation of indirect composite inlays and onlays: A literature review. *Compend Contin Educ Dent, 36*(8), 570-577.

Dh, P. (1993). Permeability of dentin to adhesive agents. *Quintessence Int, 24*, 618-631.

Dietschi, D., Bindi, G., Krejci, I., & Davidson, C. (2002). Marginal and internal adaptation of stratified compomer-composite Class II restorations. *Operative dentistry, 27*(5), 500-509.

Dietschi, D., & Spreafico, R. (2015). Evidence-based concepts and procedures for bonded inlays and onlays. Part I. Historical perspectives and clinical rationale for a biosubstitutive approach. *Int J Esthet Dent, 10*(2), 210-227.

Ding, J., Jin, Y., Feng, S., Chen, H., Hou, Y., & Zhu, S. (2023). Effect of temporary cements and their removal methods on the bond strength of indirect restoration: a systematic review and meta-analysis. *Clinical oral investigations, 27*(1), 15-30.

Edelhoff, D., & Sorensen, J. A. (2002). Tooth structure removal associated with various preparation designs for anterior teeth. *The Journal of prosthetic dentistry, 87*(5), 503-509.

Elbishari, H., Elsubeihi, E. S., Alkhoujah, T., & Elsubeihi, H. E. (2021). Substantial in-vitro and emerging clinical evidence supporting immediate dentin sealing. *Japanese Dental Science Review, 57*, 101-110.

Gresnigt, M. M., Cune, M. S., de Roos, J. G., & Özcan, M. (2016). Effect of immediate and delayed dentin sealing on the fracture strength, failure type and Weibull characteristics of lithiumdisilicate laminate veneers. *Dental materials, 32*(4), e73-e81.

Grippo, J. O., Simring, M., & Schreiner, S. (2004). Attrition, abrasion, corrosion and abfraction revisited: a new perspective on tooth surface lesions. *The Journal of the American Dental Association, 135*(8), 1109-1118.

Hardan, L., Devoto, W., Bourgi, R., Cuevas-Suárez, C. E., Lukomska-Szymanska, M., Fernández-Barrera, M. Á., . . . Jakubowicz, N. (2022). Immediate dentin sealing for adhesive cementation of indirect restorations: a systematic review and meta-analysis. *Gels, 8*(3), 175.

Hardan, L., Sidawi, L., Akhundov, M., Bourgi, R., Ghaleb, M., Dabbagh, S., . . . Lukomska-Szymanska, M. (2021). One-year clinical performance of the

fast-Modelling bulk technique and composite-up layering technique in class I cavities. *Polymers, 13*(11), 1873.

Hilton, T. J., Ferracane, J. L., & Broome, J. C. (2013). *Summitt's fundamentals of operative dentistry: a contemporary approach*: Quintessence Publishing Company Incorporated Batavia, NY, USA.

Hironaka, N. G., Ubaldini, A. L., Sato, F., Giannini, M., Terada, R. S., & Pascotto, R. C. (2018). Influence of immediate dentin sealing and interim cementation on the adhesion of indirect restorations with dual-polymerizing resin cement. *The Journal of prosthetic dentistry, 119*(4), 678. e671-678. e678.

Jud, C., Schaff, F., Zanette, I., Wolf, J., Fehringer, A., & Pfeiffer, F. (2016). Dentinal tubules revealed with X-ray tensor tomography. *Dental materials, 32*(9), 1189-1195.

Kern, M., Thompson, V., Beuer, F., Frankenberger, R., Kohal, R., Kunzelmann, K., . . . Reiss, B. (2017). All-ceramics at a glance. *3rd English Edition ed: AG Keramik*.

Magne, P. (2005). Immediate dentin sealing: a fundamental procedure for indirect bonded restorations. *Journal of esthetic and restorative dentistry, 17*(3), 144-154.

Magne, P., & Belser, U. (2002). Bonded porcelain restorations in the anterior dentition. *A biomimetic approach. Carol Stream (IL): Quintessence*, 58-64.

Magne, P., & Douglas, W. H. (1999). Porcelain veneers: dentin bonding optimization and biomimetic recovery of the crown. *International Journal of Prosthodontics, 12*(2).

Magne, P., Hanna, J., & Magne, M. (2013). The case for moderate" guided prep" indirect porcelain veneers in the anterior dentition. The pendulum of porcelain veneer preparations: from almost no-prep to over-prep to no-prep. *European Journal of Esthetic Dentistry, 8*(3).

Magne, P., Kim, T. H., Cascione, D., & Donovan, T. E. (2005). Immediate dentin sealing improves bond strength of indirect restorations. *The Journal of prosthetic dentistry, 94*(6), 511-519.

Magne, P., So, W.-S., & Cascione, D. (2007). Immediate dentin sealing supports delayed restoration placement. *The Journal of prosthetic dentistry, 98*(3), 166-174.

Morimoto, S., Rebello de Sampaio, F., Braga, M., Sesma, N., & Özcan, M. (2016). Survival rate of resin and ceramic inlays, onlays, and overlays: a systematic review and meta-analysis. *Journal of dental research, 95*(9), 985-994.

Morimoto, S., Rebello de Sampaio, F., Braga, M. M., Sesma, N., & Özcan, M. (2016). Survival rate of resin and ceramic inlays, onlays, and overlays: a systematic review and meta-analysis. *Journal of dental research, 95*(9), 985-994.

Nakabayashi, N., Nakamura, M., & Yasuda, N. (1991). Hybrid layer as a dentin-bonding mechanism. *Journal of esthetic and restorative dentistry, 3*(4), 133-138.

Nikaido, T., Tagami, J., Yatani, H., Ohkubo, C., Nihei, T., Koizumi, H., . . . Tsubota, Y. (2018). Concept and clinical application of the resin-coating technique for indirect restorations. *Dental materials journal, 37*(2), 192-196.

Pashley, E., Comer, R., Simpson, M., Horner, J., Pashley, D., & Caughman, W. (1992). Dentin permeability: sealing the dentin in crown preparations. *Operative dentistry, 17*(1), 13-20.

Patel, P., Thummar, M., Shah, D., & Pitti, V. (2013). Comparing the effect of a resin based sealer on crown retention for three types of cements: an in vitro study. *The Journal of Indian Prosthodontic Society, 13*, 308-314.

Qanungo, A., Aras, M. A., Chitre, V., Mysore, A., Amin, B., & Daswani, S. R. (2016). Immediate dentin sealing for indirect bonded restorations. *Journal of prosthodontic research, 60*(4), 240-249.

Rigos, A., Dandoulaki, C., Kontonasaki, E., Kokoti, M., Papadopoulou, L., & Koidis, P. (2019). Effect of immediate dentin sealing on the bond strength of monolithic zirconia to human dentin. *Operative dentistry, 44*(4), E167-E179.

Rocca, G. T., Rizcalla, N., Krejci, I., & Dietschi, D. (2015). Evidence-based concepts and procedures for bonded inlays and onlays. Part II. Guidelines for cavity preparation and restoration fabrication. *Int J Esthet Dent, 10*(3), 392-413.

Sahin, C., Cehreli, Z. C., Yenigul, M., & Dayangac, B. (2012). In vitro permeability of etch-and-rinse and self-etch adhesives used for immediate dentin sealing. *Dental materials journal, 31*(3), 401-408.

Samartzi, T.-K., Papalexopoulos, D., Sarafianou, A., & Kourtis, S. (2021). Immediate dentin sealing: A literature review. *Clinical, cosmetic and investigational dentistry*, 233-256.

Swift Jr, E. J. (2009). Immediate dentin sealing for indirect bonded restorations. *Journal of esthetic and restorative dentistry, 21*(1), 62-67.

Van den Breemer, C., Cune, M., Özcan, M., Naves, L., Kerdijk, W., & Gresnigt, M. (2019). Randomized clinical trial on the survival of lithium disilicate posterior partial restorations bonded using immediate or delayed dentin sealing after 3 years of function. *Journal of dentistry, 85*, 1-10.

Van den Breemer, C. R., Özcan, M., Cune, M. S., van der Giezen, R., Kerdijk, W., & Gresnigt, M. M. (2017). Effect of immediate dentine sealing on the fracture strength of lithium disilicate and multiphase resin composite inlay restorations. *Journal of the mechanical behavior of biomedical materials, 72*, 102-109.

KAYNAKÇA

Bellamy, K., Limbert, G., Waters, M. G., & Middleton, J. (2003). An elastomeric material for facial prostheses: synthesis, experimental and numerical testing aspects. *Biomaterials*, *24*(27), 5061-5066.

Beumer, J., Marunick, M. T., & Esposito, S. J. (2011). Maxillofacial rehabilitation: prosthodontic and surgical management of cancer-related, acquired, and congenital defects of the head and neck.

Jamayet, N., Johari, Y., Alam, M. K., & Husein, A. (2015). Expansion of a contracted eye socket by ocular prosthesis: An alternative prosthetic approach to correct the post enucleation socket syndrome.

Chang, T. L., Garrett, N., Roumanas, E., & Beumer III, J. (2005). Treatment satisfaction with facial prostheses. *The Journal of prosthetic dentistry*, *94*(3), 275-280.

Chen, P. H., Seidenfaden, J. C., Kase, M. T., & Sooudi, I. (2021). Fabricating a partial nasal prosthesis with a custom nasal dilator design. *The Journal of Prosthetic Dentistry*, *126*(3), 447-451.

Ciocca, L., Fantini, M., De Crescenzio, F., Persiani, F., & Scotti, R. (2010). New protocol for construction of eyeglasses-supported provisional nasal prosthesis using CAD/CAM techniques. *J Rehabil Res Dev*, *47*(7), 595-604.

Çevik, P., & Eraslan, O. (2015). Çene Yüz Protezlerinde Kullanilan Materyaller ve Bu Konudaki Gelişmeler. *Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi*, *25*, 141-147.

Dos Santos, D. M., Goiato, M. C., Sinhoreti, M. A. C., Fernandes, A. Ú. R., do Prado Ribeiro, P., & de Carvalho Dekon, S. F. (2010). Color stability of polymers for facial prosthesis. *Journal of Craniofacial Surgery*, *21*(1), 54-58.

Elbashti, M. E., Sumita, Y. I., Kelimu, S., Aswehlee, A. M., Awuti, S., Hattori, M., ... & Taniguchi, H. (2019). Application of Digital Technologies in Maxillofacial Prosthetics Literature: A 10-Year Observation of Five Selected Prosthodontics Journals. *International Journal of Prosthodontics*, *32*(1).

Farook, T. H., Jamayet, N., Abdullah, J. Y., Rajion, Z. A., & Alam, M. K. (2020). A systematic review of the computerized tools and digital techniques applied to fabricate nasal, auricular, orbital and ocular prostheses for facial defect rehabilitation. *Journal of stomatology, oral and maxillofacial surgery*, *121*(3), 268-277.

Fernandez, P. K., Kuscu, E., Weise, H., Engel, E. M., & Spintzyk, S. (2022). Rapid additive manufacturing of an obturator prosthesis with the use of an intraoral scanner: A dental technique. *The Journal of Prosthetic Dentistry*, *127*(1), 189-193.

Generalova, A. N., Vikhrov, A. A., Prostyakova, A. I., Apresyan, S. V., Stepanov, A. G., Myasoedov, M. S., & Oleinikov, V. A. (2024). Polymers in 3D printing of external maxillofacial prostheses and in their retention systems. *International Journal of Pharmaceutics*, 124181.

Groot, A. L., Remmers, J. S., & Hartong, D. T. (2021). Three-dimensional computer-aided design of a full-color ocular prosthesis with textured iris and sclera manufactured in one single print job. *3D Printing and Additive Manufacturing*, *8*(6), 343-348.

Jamayet, N. B., Abdullah, J. Y., Rahman, A. M., Husein, A., & Alam, M. K. (2018). A fast and improved method of rapid prototyping for ear prosthesis using portable 3D laser scanner. *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery*, *71*(6), 946-953.

Li, X., Xu, J., Fan, J., Xue, Y., Gu, X., Zhou, H., & Han, D. (2023). Current situation and development of facial prosthesis. *Chinese Journal of Plastic and Reconstructive Surgery*, *5*(1), 39-42.

Liu, H., Bai, S., Yu, X., & Zhao, Y. (2019). Combined use of a facial scanner and an intraoral scanner to acquire a digital scan for the fabrication of an orbital prosthesis. *The Journal of prosthetic dentistry*, *121*(3), 531-534.

Masri, R., & Driscoll, C. F. (Eds.). (2015). *Clinical applications of digital dental technology*. New York, NY: John Wiley & Sons.

Matsuoka, A., Yoshioka, F., Ozawa, S., & Takebe, J. (2019). Development of three-dimensional facial expression models using morphing methods for fabricating facial prostheses. *Journal of prosthodontic research*, *63*(1), 66-72.

Michelinakis, G. (2017). The use of cone beam computed tomography and three dimensional printing technology in the restoration of a maxillectomy patient using a dental implant retained obturator. *The Journal of Indian Prosthodontic Society*, *17*(4), 406-411.

Peng, Q., Tang, Z., Liu, O., & Peng, Z. (2015). Rapid prototyping-assisted maxillofacial reconstruction. *Annals of medicine*, *47*(3), 186-208.

Rangarajan, V., & Padmanabhan, T. V. (2017). *Textbook of Prosthodontics-E Book*. Elsevier Health Sciences.

Ring, M. E. (1991). The history of maxillofacial prosthetics. *Plastic and reconstructive surgery*, *87*(1), 174-184.

Sanghavi, R. V., Shingote, S. D., Abhang, T. N., Thorat, P. R., & Vathare, A. S. (2018). An innovative technique for fabricating a mirror image wax pattern using three-dimensional printing technology for an auricular prosthesis. *SRM Journal of Research in Dental Sciences*, *9*(2), 91-95.

Silva, P. L., Jardilino, F. D., Santana-Miranda, C. L., Sampaio, A. A., dS Pinto, R., Rúbio, J. C., & Moreno, A. (2022). Facial Scanning and Additive Manufacturing Used in Production Nasal Prosthesis. *Journal of Craniofacial Surgery*, *33*(7), e762-e764.

Tahmawy, Y. A., Mohamed, F. S. E., Elfeki, S. A., & Abd-ELLAH, M. E. (2024). A novel technique for CAD-CAM assisted digital ocular prosthesis. *Journal of Prosthodontics*, *33*(8), 824-828.

Tam, C. K., McGrath, C. P., Ho, S. M. Y., Pow, E. H. N., Luk, H. W. K., & Cheung, L. K. (2014). Psychosocial and quality of life outcomes of prosthetic auricular rehabilitation with CAD/CAM technology. *International journal of dentistry*, *2014*(1), 393571.

Tasopoulos, T., Chatziemmanouil, D., Kouveliotis, G., Karaiskou, G., Wang, J., & Zoidis, P. (2020). PEEK maxillary obturator prosthesis fabrication using intraoral scanning, 3D printing, and CAD/CAM. *Int J Prosthodont*, *33*(3), 333-340.

Taylor, T. D. D. (2000). Clinical maxillofacial prosthetics.

Unkovskiy, A., Wahl, E., Huettig, F., Keutel, C., & Spintzyk, S. (2021). Multimaterial 3D printing of a definitive silicone auricular prosthesis: An improved technique. *The Journal of prosthetic dentistry*, *125*(6), 946-950.

Vandeurzen, J., Vander Poorten, V., de Jong, M., & Mombaerts, I. (2023). Customized Nasal Prosthesis for a Jones Lacrimal Bypass Tube Using 3-Dimensional Planning and Printing Technology. *Ophthalmic Plastic & Reconstructive Surgery*, *39*(6), e179-e182.

Vázquez-Silva, E., Bohorquez-Vivas, D. D., Peña-Tapia, P. G., Moncayo-Matute, F. P., Torres-Jara, P. B., & Moya-Loaiza, D. P. (2024). Oculopalpebral prosthesis prototype design using the additive manufacturing technique: A case study. *JPRAS open*, *39*, 228-236.

Wei, H., Bi, Y., Li, M., & Bai, S. (2024). Fully digital workflow for ear defect rehabilitation with an immediate implant-retained auricular prosthesis. *The Journal of Prosthetic Dentistry*, *131*(6), 1259-1263.

Weisson, E. H., Fittipaldi, M., Concepcion, C. A., Pelaez, D., Grace, L., & David, T. T. (2020). Automated noncontact facial topography mapping, 3-dimensional printing, and silicone casting of orbital prosthesis. *American journal of ophthalmology*, *220*, 27-36.

de Caxias, F. P., Dos Santos, D. M., Bannwart, L. C., de Moraes Melo Neto, C. L., & Goiato, M. C. (2019). Classification, history, and future prospects of maxillofacial prosthesis. *International journal of dentistry*, *2019*(1), 8657619.

Mahajan, H., & Gupta, K. (2012). Maxillofacial prosthetic materials: A literature review. *Journal of Orofacial Research*, *2*(2), 87-90.

Unkovskiy, A., Spintzyk, S., Kiemle, T., Roehler, A., & Huettig, F. (2023). Trueness and precision of skin surface reproduction in digital workflows for facial prosthesis fabrication. *The Journal of Prosthetic Dentistry*, *130*(3), 402-413.

Eggbeer, D., Bibb, R., Evans, P., & Ji, L. (2012). Evaluation of direct and indirect additive manufacture of maxillofacial prostheses. *Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part H: Journal of Engineering in Medicine*, *226*(9), 718-728.

Putra, R. H., Yoda, N., Astuti, E. R., & Sasaki, K. (2022). The accuracy of implant placement with computer-guided surgery in partially edentulous patients and possible influencing factors: A systematic review and meta-analysis. Journal of prosthodontic research, 66(1), 29–39. https://doi.org/10.2186/jpr.JPR_D_20_00184

Wang, S., Leng, X., Zheng, Y., Zhang, D., & Wu, G. (2015). Prosthesis-guided implant restoration of an auricular defect using computed tomography and 3-dimensional photographic imaging technologies: a clinical report. *The Journal of prosthetic dentistry*, *113*(2), 152–156. https://doi.org/10.1016/j.prosdent.2014.08.014

Tahmawy, Y. A., Mohamed, F. S. E., Elfeki, S. A., & Abd-Ellah, M. E. (2024). A novel technique for CAD-CAM assisted digital ocular prosthesis. *Journal of prosthodontics : official journal of the American College of Prosthodontists*, *33*(8), 824–828. https://doi.org/10.1111/jopr.13777

Groot, A. L. W., Remmers, J. S., & Hartong, D. T. (2021). Three-Dimensional Computer-Aided Design of a Full-Color Ocular Prosthesis with Textured Iris and Sclera Manufactured in One Single Print Job. *3D printing and additive manufacturing*, *8*(6), 343–348. https://doi.org/10.1089/3dp.2021.0048

Londono, J., Abreu, A., Baker, P. S., & Furness, A. R. (2015). Fabrication of a definitive obturator from a 3D cast with a chairside digital scanner for a patient with severe gag reflex: a clinical report. *The Journal of prosthetic dentistry*, *114*(5), 735–738. https://doi.org/10.1016/j.prosdent.2015.01.019

Ko, J., Kim, S. H., Baek, S. W., Chae, M. K., & Yoon, J. S. (2019). Semi-automated fabrication of customized ocular prosthesis with three–dimensional printing and sublimation transfer printing technology. *Scientific reports*, *9*(1), 2968.

KAYNAKLAR

1- Aslan,E. (2022). *CAD/CAM Tekniği İle Üretilen Tam Protezler*. Bitirme Tezi. İstanbul Üniversitesi.

2- Baba, N. Z., Goodacre, B. J., Goodacre, C. J., Müller, F., & Wagner, S. (2021). *CAD/CAM complete denture systems and physical properties*: A review of the literature. Journal of prosthodontics, 30(S2), 113-124.

3- Bidra, A. S., Taylor, T. D., & Agar, J. R. (2013). *Computer-aided technology for fabricating complete dentures: systematic review of historical background, current status, and future perspectives*. The Journal of prosthetic dentistry, 109(6), 361-366.

4- Bilgin, M. S., Baytaroğlu, E. N., Erdem, A., & Dilber, E. (2016). *A review of computer-aided design/computer-aided manufacture techniques for removable denture fabrication*. European journal of dentistry, 10(02), 286-291.

5- Çalıkkocaoğlu, S., 2010*, Dişsiz Hastaların Protetik Tedavisi: Klasik Tam Protezler*, Quintessence Yayıncılık, İstanbul.

6- Çalıkkocaoğlu, S., 2004, *Tam Protezler Cilt 1*, Protez Akademisi ve Gnatoloji Derneği 2. Bilimsel Yayını, Ankara.

7- Douglass CW, Shih A, Ostry L., 2002, *Will there be a need for complete dentures in the United States in 2020*, Journal of Prosthetic Dentistry, 87: 5-8.

8- Hançer Göymen, A., Kocacıklı, M., & Nalbant, A. D. (2023). *Tam Protezlerin Güncel Üretim Teknikleri: Geleneksel Derleme*.

9- Kanazawa, M., Inokoshi, M., Minakuchi, S., & Ohbayashi, N., 2011*, Trial of a CAD/CAM system for fabricating complete dentures*. Dental Materials Journal, 30(1), 93–96.

10- Kattadiyil, M. T., Goodacre, C. J., & Baba, N. Z. (2013*). CAD/CAM complete dentures: a review of two commercial fabrication systems*. Journal of the California Dental Association, 41(6), 407-416.

11- Kokubo, K., & Abe, J.(2014) .*Effective mandibular dentures*. https://www.ivoclar.com/GLOBAL%20-%20MEDIA/Landing%20pages/Fascination%20prothetics/docs/en/Fabrication%20of%20suction-effective%20mandibular%20dentures.pdf, (E.T.: 12.10.2024).

12- Mai, H. N., & Lee, D. H. (2020). *A digital technique to replicate edentulous arches with functional borders and accurate maxillomandibular relationship for digital complete denture*. Journal of Prosthodontics, 29(4), 356-359.

13- Masri, G., Mortada, R., Ounsi, H., Alharbi, N., Boulos, P., & Salameh, Z. (2020). *Adaptation of complete denture base fabricated by conventional, milling, and 3-D printing techniques: An in vitro study*. J. Contemp. Dent. Pract, 21(4), 367-371.

14- Moaleem, M. M. A., Al-layl, O. A., Alhomood, M. A., Ageeli, W. A., Qsadi, A. A., Mohammed, T. I., & Huraysi, A. H. (2021*). Computer engineering complete dentures workflow: Systematic techniques review*. Journal of Pharmaceutical Research International, 33(53A), 207-220.

15- Nicolas, E. (2022). *A New Digital Denture Procedure: A First Practitioners Appraisal*.

16- Ohkubo, C., Shimpo, H., Tokue, A., Park, E. J., & Kim, T. H. (2018). *Complete denture fabrication using piezography and CAD-CAM: A clinical report*. The Journal of prosthetic dentistry, 119(3), 334-338.

17- Polzer I, Schimmel M, Muller F, Biffar R., 2010, *Edentulism as part of the general health problems of elderly adults*. International Dental Journal, 60:143-155.

18- Pacquet, W., Tapie, L., Mawussi, B., & Boitelle, P. (2023). *Volumetric and dimensional accuracy assessment of CAD-CAM–manufactured dental prostheses from different materials*. The Journal of Prosthetic Dentistry, 129(1), 150-159.

19- Raszewski, Z. (2020). *Acrylic resins in the CAD/CAM technology: A systematic literature review*. Dental and Medical Problems, 57(4), 449-454.

20- Russo, L. L., Zhurakivska, K., Guida, L., Chochlidakis, K., Troiano, G., & Ercoli, C. (2022). *Comparative cost-analysis for removable complete dentures fabricated with conventional, partial, and complete digital workflows*. The Journal of Prosthetic Dentistry.

21- Srinivasan, M., Kamnoedboon, P., McKenna, G., Angst, L., Schimmel, M., Özcan, M., & Müller, F. (2021*). CAD-CAM removable complete dentures: A systematic review and meta-analysis of trueness of fit, biocompatibility, mechanical properties, surface characteristics, color stability*, time-cost analysis, clinical and patient-reported outcomes. Journal of dentistry, 113, 103777.

22- Steinmassl, O., Dumfahrt, H., Grunert, I., & Steinmassl, P. A. (2018). *CAD/CAM produces dentures with improved fit. Clinical oral investigations*, 22, 2829-2835.

23- Steinmassl, P. A., Klaunzer, F., Steinmassl, O., Dumfahrt, H., & Grunert, I., 2017*, Evaluation of Currently Available CAD/CAM Denture Systems*. The International Journal of Prosthodontics, 30(2), 116–122.

24- Tugut, F., Sari, F., Sahin, O., Ayhan, E., Demir, H., & Ozdemir, A. (2011). *Mandibular Tam Protez Ölçü Modellerin Üç Boyutlu Bir Ölçüm Yöntemiyle Karşılaştırılması*. Cumhuriyet Dental Journal, 12(2), 105-110.

25- Zembilci, G., 1976, *Tam (Total) Protezler Cilt 1*, Gençlik Basımevi, İstanbul.

26- White, G. E. (1973). *The gerber articulator and system of full denture construction*. London Dental Technician.

Editör:
Doç. Dr. Selman Selim Akyüz

İletişim Çalışmaları

International Research in the Field of Communication Studies

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – III
International Research in the Field of Communication Studies

Editör: Doç. Dr. Selman Selim Akyüz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-97-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – III
International Research in the Field of Communication Studies

Editör: Doç. Dr. Selman Selim Akyüz
VI+234 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-97-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Anadolu Ajansı. (2024, 5 4). *Anadolu ajansı seçim 2024*. https://secim.aa.com.tr/ (E.T.: 09.09.2024)

Aziz, A. (2021). *Siyasal iletişim.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Batu, M., Kalaman, S. (2018). İletişimde kavramsal çerçeve: 2000 yılı sonrasında Türkiye'deki yayınlar üzerine bir inceleme. *Selçuk İletişim Dergisi,* 11(1), 19-39. DOI: 10.18094/josc.348151

Bonilla, T. (2022). *The importance of campaign promises.* Cambridge: Cambridge University Press.

Born, A., Eck, P. V. & Johannesson, M. (2018). An experimental investigation of election promises. *Political Psychology,* 39(3), 685-705. DOI: 10.1111/pops.12429

Cobis, M. Y. & Cangara, H. (2023). Social media as a political space in the digital age. *Perspektif,* 12(3), 770-785. DOI: 10.31289/perspektif.v12i3.9114

Cottam, M. L., Mastors, E. & Preston, T. (2022). *Introduction to political psychology.* New York: Routledge.

Creswell, J. W. (2020). *Nitel araştırma yöntemleri - Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (5 b.). (M. Bütün, & S. B. Demir, Çev.) Ankara: Siyasal Kitabevi.

Davis, A. (2024). *Political communication: An introduction for crisis times.* Cambridge: Polity Press.

Dupont, J. C., Bytzek, E., Steffens, M. C. & Schneider, F. M. (2019). Which kind of political campaign messages do people perceive as election pledges? *Electoral Studies,* 57, 121-130. DOI: 10.1016/j.electstud.2018.11.005

Edgerly, S. & Thorson, K. (2020). Political communication and public opinion: Innovative research for the digital age. *Public Opinion Quarterly,* 84(1), 189-194. DOI: 10.1093/poq/nfaa019

Falasca, K. & Grandien, C. (2016). Where you lead we will follow: A longitudinal study of strategic political communication in election campaigning. *Journal of Public Affairs,* 17(3). 16-25. DOI: 10.1002/pa.1625

Farkas, X. (2023). Visual political communication research: A literature review from 2012 to 2022. *Journal of Visual Political Communication,* 10(2), 95-126. DOI: 10.1386/jvpc_00027_1

Farkas, X. & Bene, M. (2021). Images, politicians, and social media: Patterns and effects of politicians' image-based political communication strategies on social media. *The International Journal of Press/Politics,* 26(1), 119-142. DOI: 10.1177/1940161220959553

Güçlü, İ. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Teknik - yaklaşım - uygulama).* Ankara: Nika Yayınevi.

Herrick, C. & Bell, K. (2022). Concepts, disciplines and politics: on 'structural violence' and the 'social determinants of health'. *Critical Public Health,* 32(3), 295-308. DOI: 10.1080/09581596.2020.1810637

Larsson, A. O. (2023). The rise of Instagram as a tool for political communication: A longitudinal study of European political parties and their followers. *New Media & Society, 25*(10), 2744-2762. DOI: 10.1177/14614448211034158

Mayring, P. (2012). *Nitel sosyal araştırmaya giriş.* Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

McNair, B. (2018). *An introduction to political communication.* London: Routledge.

Mellon, J., Prosser, C., Urban, J. & Feldman, A. (2023). Which promises actually matter? Election pledge centrality and promissory representation. *Political Studies,* 71(3), 573-596. DOI: 10.1177/00323217211027419

Parietti, G. (2022). *On the concept of power: Possibility, necessity, politics.* New York: Oxford University Press.

Perloff, R. M. (2021). *The dynamics of political communication - Media and politics in a digital age.* New York: Routledge.

Pétry, F., Duval, D. & Birch, L. (2020). Do regional governments fulfill fewer election promises than national governments? The case of Quebec in comparative perspective. *Party Politics,* 26(4), 415-425. DOI: 10.1177/1354068818787353

Philp, M. (2009). Delimiting democratic accountability. *Political Studies,* 57(1), 28-53. DOI: 10.1111/j.1467-9248.2008.00720.x

Pressgrove, G., Kim, C. (2018). Stewardship, credibility and political communications: A content analysis of the 2016 election. *Public Relations Review,* 44(2), 247-255. DOI: 10.1016/j.pubrev.2018.01.003

Shamir, M., Shamir, J. & Sheafer, T. (2008). The political communication of mandate elections. *Political Communication,* 25(1), 47-66. DOI: 10.1080/10584600701807869

Sholeh, M. A. (2020). Political promises in the lens of islamic theology and jurisprudence: A case study of Surabaya Mayor Election 2020. *Walisongo: Jurnal Penelitian Sosial Keagamaan,* 28(2), 145-170. DOI: 10.21580/ws.28.2.6985

Sığrı, Ü. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri.* İstanbul: BETA Basım Yayım Dağıtım.

Subekti, D., Nurmandi, A., Mutiarin, D. (2022). Mapping publication trend of political parties campaign in social media: A bibliometric analysis. *Journal of Political Marketing*. 1-18. DOI: 10.1080/15377857.2022.2104424

Türkiye İstatistik Kurumu. (2024, 5 4). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684 (E.T.: 09.09.2024)

Whitfield, G. (2022). On the concept of political manipulation. *European Journal of Political Theory,* 21(4), 783-807. DOI: 10.1177/1474885120932253

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksek Seçim Kurulu. (2024). *İl kodu il adı ilçe adı sandık seçmen sayıları.* Ankara: Yüksek Seçim Kurulu.

KAYNAKÇA

Alshater, M. M. (2022). *Exploring the role of artificial intelligence in enhancing academic performance: A case study of ChatGPT*. SSRN. https://doi.org/10.2139/ssrn.4312358

Aydın, E., & Karaarslan, I. (2023). ChatGPT leading generative ai? what is beyond expectations? https://doi.org/10.2139/ssrn.4341500.

Bishop, L. (2023). A computer wrote this paper: What ChatGPT means for education, research, and writing. *Research, and Writing*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4338981

Borji, A. (2023). A Categorical Archive of Chatgpt Failures, *arXiv preprint arXiv:2302.03494*, https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.03494.

Brown, T., et al., (2020). Language models are few-shot learner, *arXiv preprint arXiv:2005.14165.* https://doi.org/10.48550/arXiv.2005.14165

Cotton, D. R., Cotton, P. A., & Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Ethics and Education, 147*(3), 2190148. https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148

Cotton, D. R., Cotton, P. A., & Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Ethics and Education, 147*(3), 2190148. https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148

Dergaa, I., Chamari, K., Zmijewski, P., & Saad, H. B. (2023). From human writing to artificial intelligence-generated text: Examining the prospects and potential threats of ChatGPT in academic writing. *Biology of Sport, 40*(2), 615–622. https://doi.org/10.5114/biolsport.2023.125623

Donmez, I., Idin, S., & Gülen, S. (2023). Conducting academic research with the ai interface chatgpt: challenges and opportunities, *J. STEAM Educ. 6*(2), 101-118, https://doi.org/10.55290/steam.1263404.

Gao, C. A., Howard, F. M., Markov, N. S., Dyer, E. C., Ramesh, S., Luo, Y., & Pearson, A. T. (2022). Comparing scientific abstracts generated by ChatGPT to original abstracts using an artificial intelligence output detector, plagiarism detector, and blinded human reviewers. *bioRxiv*. https://doi.org/10.1101/2022.12.23.521610

Gao, C. A., Howard, F. M., Markov, N. S., Dyer, E. C., Ramesh, S., Luo, Y., & Pearson, A. T. (2022). Comparing scientific abstracts generated by ChatGPT to original abstracts using an artificial intelligence output detector, plagiarism detector, and blinded human reviewers. *bioRxiv*. https://doi.org/10.1101/2022.12.23.521610

Hammad, M. (2023). The impact of Artificial Intelligence (AI) programs on writing scientific research, *Ann. Biomed. Eng. 5*(3), 459-460, https://doi.org/ 10.1007/s10439-023-03140-1.

Islam, I., & Islam, M.N. (2023). Opportunities and challenges of ChatGPT in academia: a conceptual analysis, *Authorea Preprints*, https://doi.org/10.22541/ au.167712329.97543109/v1.

Ivanov, S., & Soliman, M. (2023). Game of algorithms: ChatGPT implications for the future of tourism education and research. *Journal of Tourism Futures, 9*(2), 214–221. https://doi.org/10.1108/JTF-02-2023-0038

Karakoç Keskin, E. (2023). Yapay Zekâ Sohbet Robotu Chatgpt Ve Türkiye İnternet Gündeminde Oluşturduğu Temalar, Yeni Medya Elektronik Dergisi, 7 (2), 114-131.

Karakoç Keskin, E. (2023). Yapay Zekâ Sohbet Robotu ChatGPT ve Türkiye İnternet Gündeminde Oluşturduğu Temalar. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 7*(2), 114–131.

Kaya, B. N. (2023). *Yapay zekâtabanlı dil modelleri ile ilgili öğretmen görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Düzce.

Kaya, B. Nur. (2023). *Yapay ZekâTabanlı Dil Modelleri İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi.* Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. Düzce.

Lund, B. D., Wang, T., Mannuru, N. R., Nie, B., Shimray, S., Wang, Z. (2023). ChatGPT and a new academic reality: Artificial intelligence-written research papers and the ethics of the large language models in scholarly publishing. *Journal of the Association for Information Science and Technology*. https://doi.org/10.1002/asi.24750

Lund, B.D., &Wang, B.D. (2023). Chatting about ChatGPT: how may AI and GPT impact academia and libraries? *Libr. Hi Tech News 40*(3), 26–29, https://doi.org/ 10.1108/LHTN-01-2023-0009

M. Srivastava, A Day in the Life of ChatGPT as a researcher: sustainable and efficient machine learning-a review of sparsity techniques and future research directions, OSF Preprints (2023), https://doi.org/10.31219/osf.io/e9p3g.

Ma, Y., Liu, J., & Yi, F. (2023). Is this abstract generated by AI? A research for the gap between AI-generated scientific text and human-written scientific text. *arXiv Preprint*. https://doi.org/10.48550/arXiv.2301.10416

Ma, Y., Liu, J., & Yi, F. (2023). Is this abstract generated by AI? A research for the gap between AI-generated scientific text and human-written scientific text. *arXiv Preprint*. https://doi.org/10.48550/arXiv.2301.10416

Nguyen, M.H. (2023). Academic Writing and AI: Day-1 Experiment, *Center for Open Science*, https://doi.org/10.31219/osf.io/xgqu5.

Noain-Sanchez, A. (2022). Addressing the impact of artificial intelligence on journalism: the perception of experts, journalists and academics, *Commun. Soc. 35*(3), 105–121, https://doi.org/10.15581/003.35.3.105-121.

Pavlik, J. V. (2023). Collaborating with ChatGPT: Considering the implications of generative artificial intelligence for journalism and media education. *Journal of Mass Communication Education, 78*(1), 84–93. https://doi.org/10.1177/10776958221149577

Perkins, M. (2023). Academic integrity considerations of AI large language models in the post-pandemic era: ChatGPT and beyond. *Journal of University Teaching and Learning Practice, 20*(2), 7–24. https://doi.org/10.53761/1.20.02.07

Perkins, M. (2023). Academic integrity considerations of AI large language models in the post-pandemic era: ChatGPT and beyond. *Journal of University Teaching and Learning Practice, 20*(2), 7–24. https://doi.org/10.53761/1.20.02.07

S.A. de Farias, P. (2023). Pânico na academia! Inteligência artificial na construção de textos científicos com o uso do ChatGPT. *Revista Interdisciplinar de Marketing, 13*(1), 79–83. https://doi.org/10.4025/rimar.v13i1.66865

Srivastava, M. (2023). A day in the life of ChatGPT as a researcher: Sustainable and efficient machine learning—a review of sparsity techniques and future research directions. *OSF Preprints*. https://doi.org/10.31219/osf.io/e9p3g

Srivastava, M. (2023). A day in the life of ChatGPT as a researcher: Sustainable and efficient machine learning—a review of sparsity techniques and future research directions. *OSF Preprints*. https://doi.org/10.31219/osf.io/e9p3g

Tlili, A., Shehata, B., Adarkwah, M. A., Bozkurt, A., Hickey, D. T., Huang, R., Agyemang, B. (2023). What if the devil is my guardian angel: ChatGPT as a case study of using chatbots in education. *Smart Learning Environments, 10*(1), 15. https://doi.org/10.1186/s40561-023-00237-x

Túnez, J.M., Lopez, L., Toural-Bran, C., & Cacheiro-Requeijo, S. (2018). Uso de bots y algoritmos para automatizar la redaccion ´ de noticias: percepcion ´ y actitudes de los periodistas en Espana. *El Prof. Inf.* 27(4), 750-758, https://doi.org/10.3145/epi.2018.jul.04.

Zhai, X. (2022). *ChatGPT user experience: Implications for education*. SSRN. https://doi.org/10.2139/ssrn.4312418

Zhai, X. (2023). *ChatGPT for next-generation science learning*. SSRN. https://doi.org/10.1145/3589649

Zielinski, C., et al. (2023). ChatGPT and scholarly manuscripts: WAME recommendations on ChatGPT and chatbots in relation to scholarly publications. *Afro-Egyptian Journal of Infectious and Endemic Diseases, 13*(1), 75–79. https://doi.org/10.21608/AEJI.2023.282936

KAYNAKÇA

Akyüz, S. S. ve Özkan, M. (2022, Aralık). Kriz Dönemlerinde Enformasyon Süreçleri: Ukrayna-Rusya Savaşında Dolaşıma Giren Sahte Haberlerin Analizi. *Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(2), 66-82.

Akyüz, S. S. (2022). Avrupa Birliği'nin Rusya Yanlısı Dezenformasyonla Mücadelesi: EUvsDISINFO Projesi. C. İ. Yılmaz içinde, *Psikolojik Harp, Post Truth ve Stratejik İletişim* (s. 113-144). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Bayrak, S. (2020). SİBER ÇATIŞMA VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER TEORİLERİ: LIİBERALİZM, NEO-REALİZM VE İNŞACILIK. *Siber Politikalar Dergisi*, 284-298.

Bodnar, J., Schafer, B., & Soula, E. (2023). *A Year of Disinformation: Russia and China's Influence Campaigns During the War in Ukraine.* Alliance for Securing Democracy.

Bulut, Y., & Canik, S. (2022). Ekonomik Rekabet Aracı Olarak Dezenformasyon. S. S. Akyüz içinde, *Dezenformasyon Çağı* (s. 166-190). Konya: Eğitim.

Creemers, R. (2020). Cybersecurity Law and Regulation in China: Securing the Smart State. 111-145. https://doi.org/10.1163/25427466-06020001. *China Law and Society Review, 6*(2), 111-145.

Çelik, K. E. (2017, Kasım). Çin İstihbaratı: Deskriptif Bir Bakış. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 67-74.

Darıcılı, A. B., & Özdal, B. (2018). Analysis Of The Cyber Security Strategies Of People's Republic Of China. 1-35.

Göçoğlu, V., & Aydın, M. D. (2019). Siber Güvenlik Politikası: ABD, Rusya ve Çin Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 230-248.

Günyol, A. (2019, Ağustos 08). *Anadolu Ajansı*. www.aa.com.tr: https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdde-devlet-kurumlarina-cin-urunleri-yasagi/1552427 adresinden alındı

Haroll, S. W., Mustafaga, N., & Hornung, J. W. (2021). *Chinese Disinformation Efforts on Social Media.* RAND.

Hille, C. (2019, 07 16). *Taiwan primaries highlight fears over China's political influence*. Aralık 2023 tarihinde Financial Times: https://www.ft.com/content/036b609a-a768-11e9-984c-fac8325aaa04. adresinden alındı

Hsiao, R. (2018, 4 24). *CCP Propaganda against Taiwan Enters the Social Age*. Aralık 2023 tarihinde jamestown.org: https://jamestown.org/program/ccp-propaganda-against-taiwan-enters-the-social-age/ adresinden alındı

Huang, A. (2020). *Huang, Aaron, Combattıng And Defeatıng Chınese Propaganda And Dısınformatıon: A Case Study Of Taıwan's 2020 Electıons.* Harvard Kennedy School Belfer Center publications.

Küçüktongur, M. (2021, 1 12). *Uygur Türklerinin İnfaz Edilmesini Gösterdiği İddia Edilen Video*. Doğruluğu Ne?: https://dogrulugune.org/uygur-turklerinin-infaz-edilmesini-gosterdigi-iddia-edilen-video/ adresinden alındı

Karasoy, H. A. (2022). Yeni Nesil Savaş ve Siber İstihbarat. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 224-240.

Kazaz, M., & Akyüz, S. S. (2019). *Sahte Haber.* Konya: Literatürk.

Kelion, L. (2021, Ocak 13). *BBC News*. www.bbc.com.tr: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55647839 adresinden alındı

Lu, F. L. (2022). To subdue the enemies without fghting: Chinese state-sponsored disinformation as digital warfare. *Digi War*(3), 96-106.

Mattis, P. (2016). Chinese Intelligence Agencies: Reform and Future. *Chinise İntelligence Services and Espionage Threats To The U.S.* United States-China Economic and Security Review Commission, https://www.uscc.gov/sites/default/files/transcripts/June%2009%2C%202016%20Hearing%20Transcript.pdf.

Moore, C. (2020, 11 30). *Australia slams China over fake image of soldier holding a knife to the throat of an Afghan child in shocking reference to 'war crimes' report - as Scott Morrison demands deletion and apology*. Şubat 2024 tarihinde Daily Mail: https://www.dailymail.co.uk/news/article-8999917/China-attacks-Australia-vile-fake-image-soldier-Afghan-boy.html adresinden alındı

Nogayeva, A. (2009). ‘’Uyanan Ejderha’’ Çin. *Yeni Dünya Düzeninde Orta Asya Bölgesinde Rusya, ABD ve Çin Arasında Stratejik Denge Arayışları* (s. 64-76). içinde

Öztat, F. (2022). Dezenformasyon Aracı Olarak Nefret Söylemi ve Organize Linç Hareketleri: İsimsizler ve Ebabil Harekatı Telegram Grupları. S. S. Akyüz içinde, *Dezenformasyon Çağı* (s. 77-118). Konya: Eğitim.

Rothman, C. (2023, 3 8). *Banning TikTok Will Not Solve U.S. Online Disinformation Problems*. Şubat 2024 tarihinde CSIS: https://www.csis.org/analysis/banning-tiktok-will-not-solve-us-online-disinformation-problems adresinden alındı

Savitz, E. (2012, 10 25). *5 Things You Need to Know About Chinese Social Media*. Temmuz 2023 tarihinde Forbes: https://www.forbes.com/sites/ciocentral/2012/10/25/5-things-you-need-to-know-about-chinese-social-media/ adresinden alındı

Spade, C. J. (2011). China’s Cyber Power And America’s Naional Security. *U.S Army War College*, 1-86.

Starr, P. (2019, Ekim 2). *How Neoliberal Policy Shaped the Internet—And What to Do About It Now*. Prospect: https://prospect.org/power/how-neoliberal-policy-shaped-internet-surveillance-monopoly/ adresinden alındı

Stratfor. (2010). *Espionage with Chinese Characteristics.* Stratfor.

Su, A. (2019, 12 16). *Can fact-checkers save Taiwan from a flood of Chinese fake news?," Los Angeles Times, 16 December 2019,* Aralık 2023 tarihinde Los Angeles Times: https://www.latimes.com/world-nation/story/2019-12-16/taiwan-the-new-frontier-of-disinformation- battles-chinese-fake-new adresinden alındı

Şimşir, M. (2015). Nizamülmülk’ün Siyasetnamesi ve İstihbarata Yönelik İlke ve Yöntemleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*(1), 68-79.

Times, N. Y. (2019, Ağustos 30). *TRT*. www.trthaber.com.tr: https://www.trthaber.com/haber/dunya/cinin-linkedini-istihbarat-faaliyetleri-icin-kullandigi-iddia-edildi-428916.html adresinden alındı

Tzu, S. (1996). *Savaş Sanatı.* İstanbul: Altın Kitaplar.

Toydemir, H.H. (2024). A Depıctıon Of The Thırd World From The Hollywood Blockbuster: The Ideologıcal Analysıs Of The Black Panther, Bursa 2nd International Conference on Humanity and Social Science, May 10 - 12, 2024 – Bursa

Wardle, C., & Derakshan, H. (2017). *Information Disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making.* Council of Europe.

Yayla, A. (2020). Totaliterizm ve Dezenformasyon. *Liberal Düşünce, 25*(98), 125-146.

Yoloğlu, N. (2022). Aktüle Enformasyonun Yeni Yol Haritası: Dezenformasyon. S. S. Akyüz içinde, *Dezenformasyon Çağı* (s. 9-24). Konya: Eğitim.

REFERENCES

Aka[1], İ. Ç., Aka, L. B., & Aka, S. (2018). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kampanyalarının Genç Tüketicilerin Marka Bilinirliği Üzerindeki Etkisi: Uygulamalı Bir Araştırma. In *1st International CICMS Conference 4-5 May, 2018 Kuşadası, Turkey* (p. 278).

Aktan, C. C., & Börü, D. (2007). Kurumsal sosyal sorumluluk. *Kurumsal sosyal sorumluluk: İşletmeler ve sosyal sorumluluk*, İstanbul, İgiad Yayını, 11-36.

Al-Marri, M., Pinnington, A. H., Karatas-Ozkan, M., & Nicolopoulou, K. (2019). The management of corporate social responsibility through projects: A more economically developed country perspective. *Business Strategy & Development*, *2*(4), 358-371.

Aydede, C. (2001). Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler. *Ankara: MediaCat*.

Bowen, H. R. (1953).Social Responsibilities of the Businessman. New York: Harper & Row.

Dobers, P., & Halme, M. (2009). Corporate social responsibility and developing countries.Corporate social responsibility and environmental management,16(5), 237-249.

Karanfil, S., & Demirelli, A. E. (2024). Çalışanların Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algıları ve Örgütsel Bağlılık Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *16*(2), 567-585.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2003). Marketing Management Prentice Hall. *New Jersey*.

L'Etang, J. (2002). Halkla İlişkilerde Kurumsal Sorumluluk. *Vadi Yayınları, Ankara*.

Lichtenstein, D. R., Drumwright, M. E., & Braig, B. M. (2004). The effect of corporate social responsibility on customer donations to corporate-supported nonprofits.*Journal of marketing*,68(4), 16-32.

Öksüz, S., & Erkılıç, E. (2022). İş yaşam kalitesi ve kurumsal sosyal sorumluluk algısının işe adanmışlık üzerindeki etkisinin incelenmesi: Zincir otel işletmeleri üzerine bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal,10*(4), 1492-1511

Özüpek, M. N. (2013). *Kurum imajı ve sosyal sorumluluk*. Eğitim Yayınevi.

Peltekoğlu, F. B. (2001). *Halkla ilişkiler nedir*. Beta Yayınları.

Solmaz, B. (2005). İşletmelerin Değişen Konumuyla Gelişen Kurumsal Sosyal Sorumluluk Bilinci ve Turkcell'in Desteklediği "Çağdaş Türkiye'nin Çağdaş Kızları" Projesinin Genel Bir Değerlendirmesi. *Selçuk İletişim*, *4*(1), 116-125.

Ustakara, F. (2024). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk Stratejik Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı*. Akademisyen Kitabevi.

Yaman, A. (2012). Halkla İlişkilerde Etik Değerler ve Sosyal Sorumluluk Değer Yargılarının Uygulanabilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1).

KAYNAKÇA

Adisa Rasaq , Patrick Udende , Abubakar Ibrahim , La'aro Oba, (2017), *Medıa, Polıtıcs, And Hate Speech: A Crıtıcal Dıscourse Analysıs,* e-Academia Journal (http://journale-academiauitmt.uitm.edu.my/v2/index.php/home.html) © Universiti Teknologi MARA Terengganu, Volume 6 Issue 1 2017, 240-252,

Arslan, H. K. (2022). Nefret Söyleminin Kökeni Nedir? Literatürde ve Uluslararası Raporlarda Nasıl Yer Alıyor? TRT Akademi, 7(15), Article 15.

Ayber, Muhammed. 2024. "2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi 2. tur adaylarının x paylaşımlarına yorum yapan kullanıcıların nefret söylemi üzerine bir inceleme". Yüksek Lisans, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aziz, A. (2021). *Siyasal iletişim*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Birinci, C. M., & Terkan, R. (2023). İletişim Aracı Olan Sosyal Medya'nın Sosyal Değişime Kazandırdığı Boyut. Journal Of Management Theory And Practices Research.

Bongrand, M. (1992). Politikada Pazarlama, İstanbul: İletişim Yayınları.

Bostancı, M. (2019). Sosyal Medya Dün*Bugün*Yarın. Palet Yayınları.

Bozart, Jane (2010). Social Media For Trainers: Techniques for Enhancing and Extending Learning. San Francisco: John Wiley and Sons, Pfeiffer.

Borins, S. (2011). Seçim Kampanyalarında Geleneksel Medya, İnternet ve Sosyal Medyanın Kullanımı (Y. Devran, Ed.). Başlık Yayınevi.

Brown, A. (2017). What is hate speech? Part 1: The Myth of Hate. Law and Philosophy, 36(4), 419-468.

Cherian George, (2014), The International Encyclopedia of Digital Communication and Society, *Hate Speech Law and Policy,* Edited by Robin Mansell and Peng Hwa Ang., Published John Wiley & Sons, Ltd., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/9781118767771.wbiedcs139. (E.T.: 29.11.2024)

Çalışkan, M., & Mencik, Y. (2015). *Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya*.

Çağlar, N., & Ayber, M. (2022). Uluslararası Başarılarda Siyasi Aktörlerin Tebrik Mesajlarına Yapılan Şiddet İçerikli Paylaşımlar Üzerine Bir İnceleme: Tokyo 2020 Örneği. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 171-191.

Çağlar, N., & Köklü, P. H. (2017). Yeni Medyanın Siyasal İletişim Aracı Olarak Kullanımı: Siyasal Partilerin Resmi Web Sitelerine Yönelik Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5(1), 148-173. https://doi.org/10.19145/gumuscomm.277833

Çelik, H., & Ekşi, H. (2008). Söylem analizi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 27(27), 99-117.

Çınar, M. (2013). *Medya ve Nefret Söylemi*. Hrant Dink Vakfı Yayınları.

Çomü, T., & Binark, M. (2013). Medya ve Nefret Söylemi (M. Çınar, Ed.). Hrant Dink Vakfı Yayınları.

Demir, M. İ. (2018). Siyasal İletişim: Kavramsal Bir Derleme. Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi, 1(1), Article 1

Demirbaş, T. (2017). Nefret Söylemi ve Nefret Suçları, D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayı-2017, s. 2693-270.

Doğan, A. (2017). Türkiye'de Siyasal İletişim ve Siyasal Davranış. Nobel Yayıncılık

Dondurucu, Z. B. (2018). Eşcinsellik Temelli Nefret Söylemi İçeren İletilerin Twitter'da İncelenmesi. Erciyes İletişim Dergisi, 5(4), Article 4.

Graber, D.A. (1981). "Political Language", Handbook of Political Communication, Nimmo & Sanders (Ed), Beverly Hills:Sage Publications, 195-223.

Hesse H. (2015). Demian (çev. Şipal K.) Can Yayınları.

Işıklı, Ş., & Önce, Ş. (2020). Siyasal Zehirlenme, Semptomları ve Sosyal Medya. AJIT-E: Academic Journal of Information Technology, 11(42), 143-169. https://doi.org/10.5824/ajite.2020.03.006.x

İnceoğlu, Y. (2013). Medya ve Nefret Söylemi (M. Çınar, Ed.). Hrant Dink Vakfı Yayınları.

Kalsnes, B., & Ihlebæk, K. A. (2021). Hiding hate speech: political moderation on Facebook. *Media, Culture & Society*, *43*(2), 326-342. https://doi.org/10.1177/0163443720957562 (E.T.: 29.11.2024)

Kentel, F.(1991). "Demokrasi, Kamuoyu ve Siyasal İletişime Dair", Birikim Dergisi, Sayı.30, 39-44: İstanbul.

Kirill Solovev and Nicolas Pröllochs. (2022). Hate Speech in the Political Discourse on Social Media: Disparities Across Parties, Gender, and Ethnicity. In Proceedings of the ACM The Web Conf (WWW'22), April 25–29, 2022, Lyon, France. ACM, New York, NY, USA, 5 pages. (E.T.: 29.11.2024)

Kurt, G. (2019). Yeni medyada nefret söylemi: YouTube'da Suriyeli mültecilere karşı üretilen nefret söylemi üzerine bir araştırma. The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences, 5(1), 1-20.

Medyada Nefret Söylemi ve Ayrımcı Söylem Raporu (2019), https://hrantdink.org/attachments/article/2665/Nefret-soylemi-ve-Ayr%C4%B1mc%C4%B1-Soylem-2019-Raporu.pdf (E.T.: 29.11.2024)

Oktay, M. (2002). Politikada Halkla İlişkiler, İstanbul: Derin Yayınları.

Örselli, E., Sevinç, İ., Karabulut, N., & Dinçer, D. (2018). Web 2.0 Uygulamalarının Seçim Çalışmalarındaki Yeri: Anayasa Referandumu ve Twıtter Kullanımı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(57).

Özsoy, S., & Yıldız, K. (2013). Türkiye'deki Spor Basınında Nefret Söylemi. International Journal of Social Science Research, 2(2), 46-60

Öztürk, Ş. (2015). Sosyal Medyada Etik Sorunlar. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 9,287-311. Parekh, B. (2006). Hate speech: Is there a case for banning? Public Policy Research, 12(4), 213-223.

María Antonia Paz, Julio Montero-Díaz, and Alicia Moreno-Delgado, (2020), Hate Speech: A Systematized Review, SAGE Open October-December 2020: 1 –12, DOI: 10.1177/2158244020973022, journals.sagepub.com/home/sgo (E.T.: 29.11.2024)

Sajithra, K., & Patil, R. (2013). Social Media – History and Components. IOSR Journal of Business and Management, 7, 75.

Sari, C. (2017). Avrupa Birliği Komisyonu'nun 31 Mayıs 2016 Tarihli Çerçeve Kararının İfade Özgürlüğünün Sınırlandırılmasında Kanunilik Ölçütü Yönünden Değerlendirilmesi. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 30, Article 30.

Solmaz, B. (Ed.). (2019). Siyasal İletişimin Dijital Dönüşümü. Litaratürk

Şener, T. (2020). Siyaset, Medya ve Seçmen Üzerine Yazılar.

Taş, E. (2017). Yeni Medyada Nefret Söylemi. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 1(1), Article 1.

Taşdelen, B. (2020). Twitter'da Suriyeli mültecilere karşı çevrimiçi nefret söylemi: #suriyelileriistemiyoruz. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(2), 562-575.

Türk Dil Kurumu | *Sözlük*. (t.y.). https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 20.03.2023)

Türay, Aras (2016) Nefret Söylemi Bağlamında Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik Suçu, Ankara

Van Dijk, J. (2003). Söylem ve İdeoloji Çok Alanlı Bir Yaklaşım (N. Ateş, Çev.). Su Yayunları.

Vardal, Z. B. (2016). Nefret Söylemi ve Yeni Medya. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2(1), Article 1.

Weber, A. (2009). Nefret Söyleminin El Kitabı (M. Çulhaoğlu, Çev.). Avrupa Konseyi.

Wolton, D.(1991). Medya Siyasal İletişimin Zayıf Halkası, (çev. Hülya Tufan, Ömer Laçiner), Birikim Yayınları: İstanbul.

Yanık, A. (2017). Sosyal medyada yükselen nefret söyleminin temelleri. Global Media Journal TR Edition, 8(15), 364-383.

Yılmaz, H. (2013). Siyasal Nefret Söylem ve Medya. Litaratürk.

KAYNAKÇA

Aristoteles (1996). *Metafizik*. (çev. Ahmet Arslan). İstanbul: Sosyal Yay.

Aristoteles (1997). *Nikomakhos'a Etik*. (çev. Saffet Babür). İstanbul: Ayraç Yayınları.

Banicki, K. (2017). "Iris Murdoch and the Varieties of Virtue Ethics". (ed. David Carr , James Arthur & Khristjan Kristjansson), *Varieties of Virtue Ethics*. London: Palgrave Macmillan içinde, s.90-104

Council of Europe (2019) *Digital Citizenship Education Handbook*, [Online], https://rm.coe.int/digital-citizenship-education-handbook/168093586f (E.T.: 26.11.2024).

Dennis, M., and Harrison, T. (2020) 'Unique Ethical Challenges for the 21st Century: Online Technology and Virtue Education', *Journal of Moral Education*, [Online], Available at:https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03057240.2020.1781071?journalCode=c jme20 (E.T.: 26.11.2024).

Darnell, C., Gulliford, L., Kristjánsson, K., and Paris, P. (2019) '*Phronesis* and the Knowledge-Action Gap in Moral Psychology and Moral Education: A New Synthesis?'. *Human Development*, vol. 62, no. 3, pp. 101-129.

Driver, Julia, "The History of Utilitarianism", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2022 Edition), Edward N. Zalta & Uri Nodelman (eds.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/win2022/entries/utilitarianism-history/>. (E.T.: 26.11.2024).

Harrison, T., & Polizzi, G. (2021). A cyber-wisdom approach to digital citizenship: Insights from adolescents and parents. The Jubilee Centre for Character and Virtues, University of Birmingham. https:// www. jubil eecen tre. ac. uk/ userfiles/ jubil eecen tre/ pdf/ news/ ACyber- Wisdo mAppr oacht oDigi talCi tizen shipE ducat ion_ Final.Pdf

Harrison, T. (2021) *THRIVE: How to Cultivate Character So Your Children Can Flourish Online*, London: Robinson.

Jubilee Centre for Character and Virtues (2013) *A Framework for Character Education: Jubilee Centre's Parents Survey*, [Online], Available at: www.jubileecentre.ac.uk/ PopulusParentsPoll (E.T.: 20.10.2024).

Jubilee Centre for Character and Virtues. (2017). *A framework for character education in schools*. RetrievedNovember20th,2019,fromhttp://jubileecentre.ac.uk/userfiles/jubileecentre/pdf/character-education/Framework%20for%20Character%20Education.

Kant, I. (2002). *Ahlak Metafiğinin Temellendirilmesi*. (Çev. İoanna Kuçuradi). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu.

Kristjanson K, Fowers B, Darnell C & Pollard D. "Phronesis (2021). "(Practical Wisdom) as a Type of Contextual Integrative Thinking", *Review of General Psychology*, 2021, Vol. 25(3) 239–257.

Mill, J. S. (2017). *Faydacılık*. (çeviri ve sunuş: Gökhan Murteza). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Mutlu, B. & Yoğurtçu, G. (2021). Temel Etik Yaklaşımlar ve Yeni İletişim Ortamları: Erdem Etiği Perspektifinden Bir Değerlendirme. İçinde M. Bostancı (Editör), *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar III*. (1-46). Konya: Eğitim Yayınevi.

Polizzi, G.& Harrison, T. (2022). "Wisdom in the digital age: a conceptual and practical framework for understanding and cultivating cyber-wisdom". *Ethics and Information Technology (2022) 24:16.*

Roberts, R,C. (2017), "Varieties of Virtue Ethics" (ed.:David Carr , James Arthur & Khristjan Kristjansson). *Varieties of Virtue Ethics*. London: Palgrave Macmillan içinde ss.17-34.

Vallor, S. (2016). *Technology and the virtues: A philosophical guide to a future worth wanting*. Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Akça, G. ve Hülür, H. (2004). Osmanlı-Türk düşüncesinde Doğu-Batı imgelerini küreselleşme tartışmaları bağlamında yeniden düşünmek. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (16), 259–282.

Aybudak, U. (2016). Avrupa'da Doğu-Batı Kavramlarının Gelişimi. *Tezkire Dergisi*, (56).

Ayhan, B. (2023). Kuram, kuramın özellikleri ve sorunlar. E. Taşdemir ve A. B. Dereli (Ed.), *İletişimsel Bağlamda Nitel Araştırma: Desenler ve Veri Analizi* içinde (ss. 87–105). Konya: Palet Yayınları.

Ayish, M. I. (1998). Communication research in the Arab world: A new perspective. *Javnost-The Public*, *5*(1), 33–57.

Ayish, M. I. (2003). Beyond Western-oriented communication theories: A normative Arab-Islamic perspective. *Javnost-The Public*, *10*(2), 79–92. doi:10.1080/13183222.2003.11008829

Ayish, M. I. (2008). Communication as an academic field: Middle East, Arab world. *The International Encyclopedia of Communication*. Wiley-Blackwell. doi:https://doi.org/10.1002/9781405186407.wbiecc062

Çankal, S. (2021). Türkiye'de dini gruplarda Doğu-Batı karşıtlığı: Dergiler üzerine bir inceleme. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, *5*(2), 141–163.

de Albuquerque, A., de Oliveira, T. M., dos Santos Junior, M. A. ve de Albuquerque, S. O. F. (2020). Structural limits to the de-Westernization of the communication field: The editorial board in Clarivate's JCR system. *Communication, Culture and Critique*, *13*(2), 158–203. doi:10.1093/ccc/tcaa015

Gün, D. (2014). Bilimsel gelişmenin temelindeki Doğu-Batı etkileşimi. *Memleket Siyaset Yönetim (MSY)*, *9*(22), 263–293.

Gunaratne, S. A. (2009). Asian communication theory. *Encyclopedia of Communication Theory*. California: Sage Publications.

Gunaratne, S. A. (2010). De-westernizing communication/social science research: Opportunities and limitations. *Media, Culture and Society*, *32*(3), 473–500. doi:10.1177/0163443709361159

Hentch, T. (1996). *Hayali Doğu: Batı'nın Akdenizli Doğu'ya politik bakışı*. İstanbul: Metis Yayınları.

Hussain, M. Y. (1986). Islamization of communication theory. *Media Asia*, *13*(1), 32–36. doi:10.1080/01296612.1986.11726207

Iwabuchi, K. (2010). De-Westernization and the governance of global cultural connectivity: A dialogic approach to East Asian media cultures. *Postcolonial Studies*, *13*(4), 403–419. doi:10.1080/13688790.2010.518349

Kanar, Y. (2006). *Batı'nın Doğu'su: Avrupa barbarlığının küreselleşmesi*. İstanbul: Kitabevi.

Karagöz Yerdelen, B. (2016). Doğu-Batı ekseninde Batı'nın farklılaşan izdüşümleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(45), 254–267.

Kasmani, M. F., Yusoff, S. H., Kanaker, O. ve Abdullah, R. (2017). The Islamic communication paradigm: Challenges and future directions. *Advanced Science Letters*, *23*(5), 4787–4791. doi:10.1166/asl.2017.8904

Kaya Erdem, B. (2009). *Doktora Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, K. K. (2021). Planlı dönem ve halkla ilişkiler: Türk kamu yönetiminde gerçekleştirilen çalışmaların eleştirel bir değerlendirmesi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *21*(2), 399–420.

Keskin, Ö. A. (2019). Batı'nın karanlık Doğu'nun altın çağında bilim: İslâm bilim tarihi açısından bir karşılaştırma. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*, 133–154.

Keyman, F., Mutman, M. ve Yeğenoğlu, M. (1996). Giriş: Dünya nasıl "dünya" oldu? F. Keyman, M. Mutman ve M. Yeğenoğlu (Ed.), *Oryantalizm, hegemonya ve kültürel fark* içinde (ss. 7–23). İstanbul: İletişim Yayınları.

Köroğlu, C. Z. ve Köroğlu, M. A. (2016). Bilim kavramının gelişimi ve günümüz sosyal bilimleri üzerine. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 1–15.

McQuail, D. (2000). Some reflections on the western bias of media theory. *Asian Journal of Communication*, *10*(2), 1–13. doi:10.1080/01292980009364781

Miike, Y. (2002). Theorizing Culture and Communication in the Asian Context: An Assumptive Foundation. *Intercultural Communication Studies*, *11*(1), 1–22.

Miike, Y. (2017). Non-Western theories of communication: Indigenous ideas and insights. L. Chen (Ed.), *Intercultural Communication* içinde (ss. 67–97). Berlin: De Grupter Mouton. doi:10.4018/978-1-5225-2832-6.ch014

Mowlana, H. (2007). Theoretical perspectives on Islam and communication. *China Media Research*, *3*(4), 23–33.

Özarslan, S. (2023). Avrupa'da İslamofobi'nin tarihi kökleri ve güncel nedenleri. *Akif*, *53*(1), 62–74. doi:10.51121/akif.2023.32

Özdemir, Ş. (2004). Bilgi sosyolojisi açısından "Doğu" ve "Batı". *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *1*(1), 61–92.

Said, E. W. (2013). *Şarkiyatçılık: Batı'nın Şark anlayışları*. İstanbul: Metis Yayınları.

Serdar, M. (2019). Batı Biliminin Doğulu Kökleri. https://www.beyaztarih.com/orta-cag-tarihi/bati-biliminin-dogulu-kokleri adresinden erişildi.

Sezer, B. (1988). *Türk sosyolojisinin ana sorunları*. Sümer Kitabevi Yayınları.

Şimşir, M. (2018). Ortaçağlarda düzenlenen Haçlı seferlerinin gerçek nedenleri üzerine bir çalışma. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *45*, 95–120.

Varol, S. F. (2022). İletişim çalışmalarına Postkolonyal müdahale. *Selçuk İletişim Dergisi*, *15*(1), 450–476.

Waisbord, S. ve Mellado, C. (2014). De-westernizing communication studies: A reassessment. *Communication Theory*, *24*(4), 361–372. doi:10.1111/comt.12044

Wang, G. ve Shen, V. (2000). East, west, communication, and theory: Searching for the meaning of searching for Asian communication theories. *Asian Journal of Communication*, *10*(2), 14–32. doi:10.1080/01292980009364782

Woelfel, J. (1987). Development of the Western Model: Toward a Reconciliation of Eastern and Western Perspectives. D. L. Kincaid (Ed.), *Communication Theory: Eastern and Western Perspectives* içinde (ss. 299–318). California: Academic Press. doi:10.1016/b978-0-12-407470-5.50029-3

Yum, J. O. (1988). The impact Of Confucianism on interpersonal relationships and communication patterns in east Asia. *Communication Monographs*, *55*(4), 374–388. doi:10.1080/03637758809376178

Yusoff, S. H. (2016). Western and Islamic communication model: A comparative analysis on a theory application. *Al-Abqari*, *7*, 7–20.

Zhengrong, H. (2007). The Chinese model and paradigm of media studies. *Global Media and Communication*, *3*(3), 335–339. doi:10.1177/1742766507003003040

KAYNAKÇA

Abad, L. (2014). Media literacy for older people facing the digital divide: The einclusion programmes design. *Comunicar: Media Education Research Journal, 21*(42), 173–180. http://dx.doi.org/10.3916/C42-2014-17

Anderson, M., & Perrin, A. (2017). Tech adoption climbs among older adults. *Pew Research Center*, May 2017. Retrieved from https://www.pewinternet.org/2017/05/17/tech-adoption-climbs-among-older-adults/

Aufderheide, P. (2018). Media literacy: From a report of the national leadership conference on media literacy. In *Media literacy around the world* (pp. 79-86). New York: Routledge.

Blažič, B. J., & Blažič, A. J. (2020). Overcoming the digital divide with a modern approach to learning digital skills for elderly adults. *Education and Information Technologies, 25*, 259-279. https://doi.org/10.1007/s10639-019-09961-9

Brown, L. E., & Strommen, J. (2018). Training younger volunteers to promote technology use among older adults. *Family and Consumer Sciences Research Journal, 46*(3), 297–313. https://doi.org/10.1111/fcsr.12254

Carenzio, A., Ferrari, S., & Rasi, P. (2021). Older people's media repertoires, digital competences and media literacies: A case study from Italy. *Education Sciences, 11*(10), 584. https://doi.org/10.3390/educsci11100584

Castilla, D., Garcia-Palacios, A., Miralles, I., Breton-Lopez, J., Parra, E., Rodriguez-Berges, S., & Botella, C. (2016). Effect of web navigation style in elderly users. *Computers in Human Behavior, 55*, 909-920. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.10.034

Chen, D.-T., Wu, J., & Wang, Y. (2011). Unpacking new media literacy. *Journal of Systemics Cybernetics and Informatics, 9*(2), 84–88.

Chen, D. T., Lin, T. B., Li, J. Y., & Lee, L. (2018). Establishing the norm of new media literacy of Singaporean students: Implications to policy and pedagogy. *Computers & Education, 124*, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.04.010

Cullen, R. (2001). Addressing the digital divide. *Online Information Review, 25*(5), 311-320.

Dewan, S., & Riggins, F. J. (2005). The digital divide: Current and future research directions. *Journal of the Association for Information Systems, 6*, 298–337. https://doi.org/10.17705/1jais.00074

Eronen, J., Paakkari, L., Portegijs, E., Saajanaho, M., & Rantanen, T. (2019). Assessment of health literacy among older Finns. *Aging Clinical and Experimental Research, 31*(4), 549–556. https://doi.org/10.1007/s40520-018-1104-9

Findsen, B. (2007). Freirean philosophy and pedagogy in the adult education context: The case of older adults' learning. *Studies in Philosophy and Education, 26*, 545-559.

Fleming, A., Mason, C., & Paxton, G. (2018). Discourses of technology, ageing and participation. *Palgrave Communications, 4*(54). https://doi.org/10.1057/s41599-018-0107-7

Francis, J., Ball, C., Kadylak, T., & Cotten, S. R. (2019). Aging in the digital age: Conceptualizing technology adoption and digital inequalities. In B. B. Neves & F. Vetere (Eds.), *Ageing and digital technology: Designing and evaluating emerging technologies for older adults* (pp. 35–49). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-3693-5_3

Ganesh, S., & Barber, K. F. (2009). The silent community: Organizing zones in the digital divide. *Human Relations, 62*(6), 851-874.

Greengard, S. (2009). Facing an age-old problem. *Communications of the ACM, 52*(9), 20-22. https://doi.org/10.1145/1562164.1562173

Hobbs, R. (2019). Media literacy foundations. In R. Hobbs & P. Mihailidis (Eds.), *The International Encyclopedia of Media Literacy* (pp. 1-19). John Wiley & Sons, https://doi.org/10.1002/9781118978238.ieml0063

Ivan, L., & Cutler, S. J. (2021). Ageism and technology: The role of internalized stereotypes. *University of Toronto Quarterly, 90*(2), 127-139. https://doi.org/10.3138/utq.90.2.05

Kellner, D., & Share, J. (2007). Critical media literacy is not an option. *Learning Inquiry*, *1*(1), 59-69. http://dx.doi.org/10.1007/s11519-007-0004-2

Kress, G. (2023). *Literacy in the new media age*. New York: Routledge.

Lehtinen, V. J., Näsänen, J., & Sarvas, R. (2009). A little silly and empty-headed: Older adults' understandings of social networking sites. In *Proceedings of the 2009 British Computer Society Conference on Human-Computer Interaction* (pp. 45-54).

Livingstone, S., Van Couvering, E., & Thumin, N. (2004). Adult media literacy-A review of the research literature on behalf of Ofcom (pp. 1-86). London: Office of Communications.

Liu, L., Wu, F., Tong, H., Hao, C., & Xie, T. (2021). The digital divide and active aging in China. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(23), 12675. https://doi.org/10.3390/ijerph182312675

Loges, W. E., & Jung, J. Y. (2001). Exploring the digital divide: Internet connectedness and age. *Communication Research, 28*(4), 536-562. https://doi.org/10.1177/009365001028004007

Manafò, E., & Wong, S. (2013). eSEARCH©: A tool to promote the eHealth literacy skills of older adults. *Journal of Consumer Health on the Internet, 17*(3), 255-271. https://doi.org/10.1080/15398285.2013.812914

Manchester, H., & Facer, K. (2015). Digital curation: Learning and legacy in later life. *E-Learning and Digital Media, 12*(2), 242-258. https://doi.org/10.1177/2042753014568178

Mubarak, F., & Suomi, R. (2022). Elderly forgotten? Digital exclusion in the information age and the rising grey digital divide. INQUIRY: The Journal of Health Care Organization, Provision, and Financing, 59, 1-7. https://doi.org/10.1177/00469580221096272

Nakagomi, A., Shiba, K., Kondo, K., & Kawachi, I. (2022). Can online communication prevent depression among older people? A longitudinal analysis. *Journal of Applied Gerontology, 41*(1), 167-175. https://doi.org/10.1177/0733464820982147

Nguyen, M. H., Hunsaker, A., & Hargittai, E. (2022). Older adults' online social engagement and social capital: The moderating role of internet skills. *Information, Communication & Society, 25*(7), 942-958. https://doi.org/10.1080/1369118X.2020.1804980

Nishijima, M., Ivanauskas, T. M., & Sarti, F. M. (2017). Evolution and determinants of digital divide in Brazil (2005–2013). *Telecommunications Policy, 41*(1), 12-24. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2016.10.004

Park, S., Kim, E. M., & Na, E. Y. (2014). Online activities, digital media literacy and networked individualism of Korean youth. *Youth & Society, 47*(6), 1-20. https://doi.org/10.1177/0044118X14561008

Petranova, D. (2013). Media education in the life of senior population. *European Journal of Science and Theology, 9*(2), 13–24.

Rasi, P., & Kilpeläinen, A. (2015). The digital competences and agency of older people living in rural villages in Finnish Lapland. *Seminar.net, 11*(2). https://doi.org/10.7577/seminar.2357

Raycheva, L., Miteva, N., & Peicheva, D. (2018). Overcoming the vulnerability of older adults in contemporary media ecosystem. In J. Zhou & G. Salvendy (Eds.), *Human aspects of IT for the aged population. Acceptance, Communication and Participation* (pp. 118–134). Springer.

Sayago, S., Forbes, P., & Blat, J. (2013). Older people becoming successful ICT learners over time: Challenges and strategies through an ethnographical lens. *Educational Gerontology, 39*(7), 527-544. https://doi.org/10.1080/03601277.2012.703583

Serrat, R., Scharf, T., Villar, F., & Gómez, C. (2020). Fifty-five years of research into older people's civic participation: Recent trends, future directions. *The Gerontologist, 60*(1), 38-51. https://doi.org/10.1093/geront/gnz021

Soomro, K. A., Kale, U., Curtis, R., Akcaoglu, M., & Bernstein, M. (2020). Digital divide among higher education faculty. *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 17*, 1-16. https://doi.org/10.1186/s41239-020-00191-5

Thoman, E., & Jolls, T. (2004). Media literacy: A national priority for a changing world. *American Behavioral Scientist, 48*(1), 18–29.

Ugurhan, C., Kumtepe, E., Kumtepe, A., & Saykili, A. (2020). From media literacy to new media literacy: A lens into open and distance learning context. *The Turkish Online Journal of Distance Education, 21*, 135–151. https://doi.org/10.17718/tojde.770953

Wang, H.-H., & Wu, C.-L. (2022). Bridging the digital divide: The smart TV as a platform for digital literacy among the elderly. *Behaviour & Information Technology, 41*(12), 2546-2559. https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1934732

Warschauer, M. (2010). Digital divide. *Encyclopedia of Library and Information Sciences, 1*(1), 1551-1556.

Wilhelm, S., Jakob, D., & Dietmeier, M. (2019). Development of a senior-friendly training concept for imparting media literacy. In *INFORMATIK 2019: 50 Jahre Gesellschaft für Informatik – Informatik für Gesellschaft*. https://doi.org/10.18420/inf2019_83

Xie, B., Watkins, I., Golbeck, J., & Huang, M. (2012). Understanding and changing older adults' perceptions and learning of social media. *Educational Gerontology, 38*(4), 282-296. https://doi.org/10.1080/03601277.2010.544580

Zainab, S., Mansoor, M., & Bukhari, M. (2022). Media literacy and senior adults' navigation into social media: Practices, participation and challenges. *Observatorio (OBS*), 16. https://doi.org/10.15847/obsOBS16Special

Zhang, H., Zhu, C., & Sang, G. (2014). Teachers' stages of concern for media literacy education and the integration of MLE in Chinese primary schools. *Asia Pacific Education Review, 15*(3), 459-471. https://doi.org/10.1007/s12564-014-9321-1

KAYNAKÇA

Akcan, B. ve Kazaz, A. (2022). Deneyimsel Pazarlama Stratejisi Olarak Oynanabilir Reklamlar. *Yeni Medya*, 2022(12), 53-78. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1102659.

Babür Tosun. N. (2014). *Marka Yönetimi*, 2 Baskı, İstanbul: Beta Basım.

Batı, U. (2018). *Markethink ya da Farkethink: Deneyimsel Pazarlama ve Duyusal Markalama*. İstanbul: Destek Yayınları.

Baytekin. E. P. (2015). *Halkla İlişkiler Perspektifinden Güncel Pazarlama Yaklaşımları*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Boyalı, U. ve Aktaş, C. (2023). Dijital Oyun ve Sosyal Etkileşim. *TAM Akademi Dergisi*, 2(2), 226-242.

Elitok, B. (2003). *Hadi Markalaşalım Varolmanın Dayanılmaz Gücü Kıyıya Vuran Dalgalar*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Efendioğlu,İbrahim H. (2022) Alternatif Dijital Evren Metaverse-I Metaverse Platformları, *Metaverse Oyunları ve Metaverse'e Giriş Yapan İşletmeler*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Gedik, O. (2021). Deneyime Dayalı Bir Pazarlama Yöntemi ve Dijital Reklam Uygulaması Olan Advergame'e Yönelik Bakış Açılarının İncelenmesi: Y ve Z Kuşaklarının Karşılaştırmalı Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Gil, R. M., Gutiérrez-Ujaque, D., ve Teixidó, M. (2023). Analyzing the Metaverse: Computer Games, Blockchain, and 21st-Century Challenge. *International Journal of Human–Computer Interaction*, 1–18. https://doi.org/10.1080/10447318.2023.2290380.

Göklüberk Özlü, P. ve Ekici Demir, (2024). Moda Tasarım Sürecinde Üretken Yapay Zekâ Destekli Sistemler. *Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*. 5(8). 110-122.

Katırcıoğlu, A. (2022). Metaverse–Yeni Bir Pazarlama Alanı: Giyim Markalarının İncelenmesi. *Güncel Pazarlama Yaklaşımları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2),122-134.

Kenneth E. C. ve Baack, D. (2016). *Bütünleşik Reklam, Tutundurma ve Pazarlama İletişimi*. (çev. Gülay Öztürk). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kotler, P. (2007). *Soru ve Cevaplarla Günümüzde Pazarlamanın Temelleri*. Ümit Şensoy (Çev.), İstanbul: Optimist Yayınları.

O. Yavuz ve Oyman, M. (2003). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, 2. Baskı, İstanbul: MediaCat Kitapları.

Ok, S. (2013). *İlk Marka Hz. Adem mi? İyi Bir Marka Yaratmanın Yolu: Anla, Markala, Parçala ve Yönet*, Ankara: Elma Yayınevi.

Park, S.-M. ve Kim, Y.-G. (2022). A Metaverse: Taxonomy, Components, Applications and Open Challenges. *IEEE Access*, 10(1), 4209-4251.

Randall, G. (2000). *Markalaştırma.* Çev. Elif Özsaray, Faydalı Marketing Kitapları, 2000.

Scott, D. M. (2010). Pazarlama ve İletişimin Yeni Kuralları. (çev. Nadir Özata, İstanbul: MediaCat Kitapları.

Üzmez, S. S., ve Büyükbeşe, T. (2021). Dijitalleşme Sürecinde Bilgi Yönetiminin İşletmelerin Teknoloji Uyumuna Etkilerii. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *16*(2), 117-127. https://doi.org/10.54860/beyder.1028117.

Yolal, O. (2022). Roblox Studio İle Mühendislik Eğitimi İçin Deneyim Geliştirme. *International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies*, 6(1): 51-57.

Yılmaz, E. S. ve Ecemiş, O. (2022). Metaverse" Platformlarının Pazarlama Karması Bağlamında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle İncelenmesi. Gaziantep University Journal of Social Sciences 21(3) 1494-1511.

Yılmaz, H., ve Ceranoğlu, M. (2022). Modanın Dijital Geleceği: 3 Boyutlu Giysiler, Metaverse ve Nft. Art-E Sanat Dergisi, 15(29), 642-672. https://doi.org/10.21602/sduarte.1081397.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Kartopu Yayıncılık.

https://www.youtube.com/watch?v=fGFfTXakB4g&list=PLe-8SCazUbzF4JSq6Zn38_OwZzuM3LBEb (E. T: 10.11.2024).

Compete in the New Nike Cup Clash | NIKELAND on Roblox | Nike Football (E. T: 17.10.2024).

Gucci Offical Page Gucci Vault Land İn The Sandbox https://www.youtube.com/watch?v=ND9tzdcHDoo (E. T: 17.10.2024).
https://www.youtube.com/watch?v=0sy-zx9yAwo (E.T: 19.11.2024).
https://www.youtube.com/watch?v=Xq1o35wSqwU (E.T: 19.11.2024).
www.roblox.com (E.T: 13.10.2024).
https://bigumigu.com/haber/nikenin-roblox-ortakligiyla-metaverse-adimi-nikeland/ (E. T: 17.10.2024).
https://www.youtube.com/watch?v=T51QvV4i12Y (18.10.2024).
https://roblox.fandom.com/wiki/Roblox_Wiki (E.T:18.10.2024).
https://www.youtube.com/shorts/zgQm0U3hm1k (E.T: 17.10.2024)
https://www.youtube.com/watch?v=ND9tzdcHDoo (E.T:17.10.2024)
https://www.youtube.com/shorts/zgQm0U3hm1k (E.T: 17.10.2024)

KAYNAKÇA

Alharbi, S., Alrazgan, M., Alrashed, A., Alnomasi, T., Almojel, R., Alharbi, R., ... & Almojil, M. (2021). Automatic speech recognition: Systematic literature review. Ieee Access, 9, 131858-131876.

Arachchi, H. D. M., & Samarasinghe, G. D. (2024). Impact of embedded AI mobile smart speech recognition on consumer attitudes towards AI and purchase intention across Generations X and Y. *European Journal of Management Studies*, 29(1), 3-29.

Argan, M., Dinç, H., Kaya, S., & Argan, M. T. (2022). Artificial Intelligence (AI) in advertising: Understanding and schematizing the behaviors of social media users. *ADCAIJ: Advances in Distributed Computing and Artificial Intelligence Journal*, 11(3), 331-348.

Baan, J., Daheim, N., Ilia, E., Ulmer, D., Li, H. S., Fernández, R., ... & Aziz, W. (2023). Uncertainty in natural language generation: From theory to applications. *arXiv preprint arXiv*:2307.15703.

Chopra, A., Prashar, A., & Sain, C. (2013). Natural language processing. *International journal of technology enhancements and emerging engineering research*, 1(4), 131-134.

Ford, J., Jain, V., Wadhwani, K., & Gupta, D. G. (2023). AI advertising: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 166, 114124.

Huh, J., & Malthouse, E. C. (2020). Advancing computational advertising: Conceptualization of the field and future directions. *Journal of Advertising*, 49(4), 367-376.

Janiesch, C., Zschech, P., & Heinrich, K. (2021). Machine learning and deep learning. Electronic Markets, 31(3), 685-695.

Kshetri, N. (2024). Generative AI in Advertising. *IT Professional*, 26(5), 15-19.

Lim, W. M., Kumar, S., Verma, S., & Chaturvedi, R. (2022). Alexa, what do we know about conversational commerce? Insights from a systematic literature review. *Psychology & Marketing*, 39(6), 1129-1155.

Liu, L., Wang, Y., & Chi, W. (2020). Image recognition technology based on machine learning. *IEEE Access*.

Qin, X., & Jiang, Z. (2019). The impact of AI on the advertising process: The Chinese experience. *Journal of Advertising*, 48(4), 338-346.

Tripathi, M. A., Madhavi, K., Kandi, V. P., Nassa, V. K., Mallik, B., & Chakravarthi, M. K. (2023). Machine learning models for evaluating the benefits of business intelligence systems. *The Journal of High Technology Management Research*, 34(2), 100470.

Truong, V. (2022, December). Natural Language Processing in Advertising–A Systematic Literature Review. In 2022 5th Asia Conference on Machine Learning and Computing (ACMLC) (pp. 89-98). IEEE.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 24.11.2024).

URL-2: https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/ai?q=AI (E. T.: 24.11.2024).

URL-3: https://www.ibm.com/topics/natural-language-processing (E. T.: 28.11.2024).

URL-4: https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/ 20users (E. T.: 06.12.2024).

URL-5: https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/turkiyenin-ilk-yapay-zeka-tabanli-ve-etkilesimli-reklam-modeli-bundle-ai-studio/ (E. T.: 07.12.2024).

URL-6: https://www.datafeedwatch.com/blog/best-ai-advertising-examples (E. T.: 07.12.2024).

URL-7: https://www.thinkwithgoogle.com/intl/tr-tr/pazarlama-stratejileri/otomasyon/trendyol-gemini-ve-vision-ai-ile-donusumleri-artirdi/ (E. T.: 07.12.2024).

URL-8: https://netflixtechblog.com/ava-the-art-and-science-of-image-discovery-at-netflix-a442f163af6 (E. T.: : 07.12.2024).

KAYNAKÇA

Afacan Adanır, G., & Gülbahar, Y. (2022). Üniversite Öğrencileri Dijital Yeterlikler Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, *12*(1), 122-132.

Avrupa Parlamentosu (2006). Recommendation of The European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on Key Competences for Lifelong Learning. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32006H0962. (E.T.: 29.10.2024)

Carretero, S., Vuorikari, R., & Punie, Y. (2017). DigComp 2.1: The digital competence framework for citizens with eight proficiency levels and examples of use. Luxembourg: European Union.

García-Martínez, J. A., Fuentes-Abeledo, E. J., & Rodríguez- Machado, E. R. (2021). Attitudes towards the use of ICT in Costa Rican university students: The ınfluence of sex, academic performance, and training in technology. *Sustainability*, 13(1), 1-11.

Janssen, J., Stoyanov, S., Ferrari, A., Punie, Y., Pannekeet, K., & Sloep, P. (2013). Experts' views on digital competence: Commonalities and differences. *Computers & Education*, 68, 473-481.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınları.

Kuzminska O., Mazorchuk M., Morze N., Pavlenko V., & Prokhorov A. (2018). Study of Digital Competence of the Students and Teachers in Ukraine. In: Ermolayev V., Suárez-Figueroa M., Yakovyna V., Mayr H., Nikitchenko M., Spivakovsky A. (eds) Information and Communication Technologies in Education, Research, and Industrial Applications. ICTERI 2018. Communications in Computer and Information Science, vol 1007. Springer, Cham.

López-Meneses, E. et al., (2013). Questionnaire on basic digital skills (COBADI). Erişim adresi:https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScG8yUPbueOgKQUYMbSK02mBtvAwnB1nIoCzU1cWFxqOSq92g/viewform

TEDMEM. (2021). Öğretmen Dijital Yeterlikleri. https://tedmem.org/yazilar-detay/ogretmen-dijital-yeterlikleri. (E.T.:12.03.2024).

UNCTAD (2019). Building digital competencies to benefit from frontier technologies. https://unctad.org/system/files/official-document/dtlstict2019d3_en.pdf. (12.03.2024)

Vuorikari, R., Kluzer, S. and Punie, Y., DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes, EUR 31006 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-48883-5, doi:10.2760/490274, JRC128415.

KAYNAKÇA

Aker, H. (2021). Akademik sinema yazınının çocuk ile imtihanı: Bibliyometrik bir analiz. In A. Can, M. Aytaş, & H. Aker (Eds.), *Sinema ve çocuk 1: Dünya ve Türk sinemasında çocuk imgesi ve çocukluk halleri* (pp. 29-60). Literatürk Academia.

Aker, H. (2022). Korku filmi izleme nedenlerine ilişkin ampirik çalışmaların sistematik bir analizi. *Ekev Akademi Dergisi, 90*, 267-282.

Aker, H., & Çevik, L. N. (2023). Sinema, toplumsal cinsiyet, lisansüstü tezler ve kadın akademisyenler: "Eşitlik hepimize iyi gelecek!" *Uluslararası Disiplinlerarası Bilimde Kadın Kongresi*, 640-654, Sivas, Türkiye.

Aker, H., & Küçüktongur, M. (2022). Sinema ve felsefe konulu lisansüstü tezler üzerine bibliyometrik bir inceleme: Deleuze, Nietzsche ya da nice düşünce. *1st International Conference on Engineering, Natural and Social Sciences ICENSOS 2022*, 690-697, Konya, Türkiye.

Aker, H., & Yel, A. (2022). Sinema alanında yazılmış Yeşilçam konulu lisansüstü tezlerin (1999-2012) bibliyometrik profili. *Ege 7th International Conference on Social Sciences*, 3009-3019, İzmir, Türkiye.

Aker, H., Ateş, C., & Gençer, M. (2023). Radyo, televizyon ve sinema anabilim dalının göstergebilim ile imtihanı: Bibliyometrik bir analiz. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi, 5*(2), 23-43. https://doi.org/10.55055/mekcad.1361863

Alarslan, B. (2021). "Bir kaynak olarak sinema...". *Türk filmi araştırmalarında yeni yönelimler*. Bağlam Yayıncılık.

Ateş, C., & Erdal, S. C. (2022). Pandemi Türkiye'sinde Türk sineması: Lisansüstü tezlere yönelik bibliyometrik bir analiz. In S. Şimşek & Z. Özkeçeci (Eds.), *Dijital dönüşüm* (pp. 75-102). Literatürk Akademi.

Candan, F. (2022). Türkiye'de bilim kurgu sineması ile ilgili yapılan tezlerin bibliyometrik analizi. *Intermedia International e-Journal, 9*(16), 54-76. https://doi.org/10.56133/intermedia.1108406

Gökçek, Y. Z. (2020). Türkiye'de sinema bölümlerinin ilk 10 yılı (1982-1992) ve film çalışmalarının yönelimleri. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 18*(36).

İnceoğlu, Ç. (2014a). Türkiye'de sinemayı konu alan doktora tezleri üzerine bibliyometrik bir çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 21*, 31-51.

İnceoğlu, Ç. (2014b). Türkiye'de akademik sinema yazınının on yılı (2002-2011): Bibliyometrik bir analiz. *Selçuk İletişim Dergisi, 8*(3), 182-200.

İşler Sevindi, M. & Sevindi, K. (2023). Türkiye'de Türk Sineması Üzerine Yazılan Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tezleri Üzerine Bir Araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 280-301.

Koç, Ç. (2004). Radyo, televizyon ve sinema anabilim dalındaki doktora tezleri üzerine bir içerik analizi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 17*(33), 674-700. https://doi.org/10.26466/opus.832924

Özpay, O. (2020). Türkiye'de korku sineması literatürü üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 18*(36).

KAYNAKÇA

Bavelas, A. (1950). Communication patterns in task-oriented groups. *Journal of the Acoustical Society of America, 22*, 725–730.

Becker, H., & Nicholas, C. (2017). Communication effectiveness in virtual teams: Insights from media richness theory. *Journal of Organizational Behavior, 38*(7), 945–961.

Becker, S. W., & Nicholas, B. (1969). Organization structure and complex problem solving. *Administrative Science Quarterly, 14*, 260–271.

Bogdan, R., & Biklen, S. K. (2006). *Qualitative research for education: An introduction to theories and methods* (5th ed.). Pearson.

Carr, C. T. (2021). *Computer-mediated communication: A theoretical and practical introduction to online human communication*. Rowman & Littlefield Publishers.

Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (S. B. Demir & M. Bütün, Çev.). Siyasal Kitabevi.

Daft, R. L., & Lengel, R. H. (1983). Information richness: A new approach to managerial behavior and organization design. *Texas A&M University, College Station, College of Business Administration*.

Daft, R. L., & Lengel, R. H. (1986). Organizational information requirements, media richness and structural design. *Management Science, 32*(5), 554–571.

Daft, R. L., & Macintosh, N. B. (1981). A tentative exploration into the amount and equivocality of information processing in organizational work units. *Administrative Science Quarterly, 26*, 207–224.

Daft, R. L., & Wiginton, J. C. (1979). Language and organization. *Academy of Management Review, 4*(2), 179–191.

Dennis, A. R., & Kinney, S. T. (1998). Testing media richness theory in the new media: The effects of cues, feedback, and task equivocality. *Information Systems Research, 9*(3), 256–274.

Dennis, R. A., & Kinney, S. T. (1999). Gender differences in the effects of media richness. *Small Group Research, 30*(4), 405–437.

Diodato, V. P. (1994). *Dictionary of bibliometrics*. The Hawthorne Press.

Edström, A., & Galbraith, J. R. (1977). Transfer of managers as a coordination and control strategy in multinational organizations. *Administrative Science Quarterly, 22*, 248–263.

Galbraith, J. R. (1973). Power and the useful economist. *American Economic Review, 63*(1), 1–11.

Garner, W. R. (1962). *Uncertainty and structure as psychological concepts*. Wiley.

He, W., Zha, S., & Li, L. (2013). Social media competitive analysis and text mining: A case study in the pizza industry. *International Journal of Information Management, 33*(3), 464–472.

Johnson, P., & Lee, M. (2018). The impact of media choice on project outcomes. *International Journal of Project Management, 36*(3), 405–417.

Kitchenham, B. (2004). *Procedures for performing systematic reviews* (Tech. Rep. No. 33). Keele University.

Moran, C., Timm, J., & Alexander, M. (2020). Reducing uncertainty in organizational communication: An application of media richness theory. *Journal of Business Communication, 57*(4), 312–333.

Moran, G., Muzellec, L., & Johnson, D. (2020). Message content features and social media engagement: Evidence from the media industry. *Journal of Product & Brand Management, 29*(5), 533–545.

Rodríguez Arce, J., & Winkelman, R. (2019). The role of media choice in virtual team effectiveness. *Management Communication Quarterly, 33*(2), 120–145.

Rodríguez Arce, J. M., & Winkelman, M. J. (2021). Psychedelics, sociality, and human evolution. *Frontiers in Psychology*.

Shu, L., Wu, Y., & He, J. (2024). Digital communication and task performance: Revisiting media richness theory. *Computers in Human Behavior, 147*, 107734.

Shu, Y., Ma, Y., Li, W., Hu, G., Wang, X., & Zhang, Q. (2024). Unraveling the dynamics of social governance innovation: A synergistic approach employing NLP and network analysis. *Expert Systems with Applications, 255*, 124632.

Thompson, B. C. (2015). Communication in digital environments: A test of media richness theory. *Communication Education, 64*(2), 187–205.

Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management, 14*(3), 207–222.

Wu, S., Wong, I. K. A., & Lin, Z. C. J. (2021). Understanding the role of atmospheric cues of travel apps: A synthesis between media richness and stimulus–organism–response theory. *Journal of Hospitality and Tourism Management*.

Xi, Z., Chen, W., Guo, X., He, W., Ding, Y., Hong, B., & Gui, T. (2023). The rise and potential of large language model-based agents: A survey. *arXiv preprint*.

KAYNAKÇA

Adena, M., Enikolopov, R., Petrova, M., Santarosa, V. & Zhuravskay, E. (2015). Radio and the Rise of the Nazis in Prewar Germany. Discussion Paper. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung. https://bibliothek.wzb.eu/pdf/2015/ii13-310r.pdf. Erişim Tarihi: 16.12.2024.

Führer, K.C. (1997). A Medium of Modernity? Broadcasting in Weimar Germany, 1923–1932. The Journal of Modern History, Vol. 69 (4), pp. 722-753.

Goebbels, J. (1933). "The Radio as the Eight Great Power", https://durenberger.com/wp-content/uploads/2018/08/GOEBBELS.pdf. Erişim Tarihi: 16.12.2024.

Hadamovsky, E. (1933). Propaganda und nationale Macht: Die Organisation der öffentlichen Meinung für die nationale Politik. Oldenburg: Gerhard Stalling. https://research.calvin.edu/german-propaganda-archive/hadamovsky4.htm. Erişim Tarihi: 16.12.2024.

Jowett, G. &O'Donnell, V. (2006). Propaganda and Persuasion. Sage Publication.

Kallis, A.A. (2005). Nazi Propaganda and the Second World War. Palgrave Macmillan.

Kaye, M. & Popperwell, A. (1992). Making Radio: A Guide to Basic Broadcasting Techniques. Broadside Books.

Lasswell, H. (1927). The Theory of Political Propaganda. The American Political Science Review, Vol. 21 (3), pp. 627-631.

Rentschler, E. (2003). The Fascination of a Fake: The Hitler Diaries. New German Critique, Autumn, No. 90, pp. 177-192.

Salata, O. (2020). The Radio Propaganda as an Innovative Element of The Mılıtary Tactics and Strategies of the Nazi Germany 1933-1941. SKHİD, Vol.2 (166), pp.42–47. https://doi.org/10.21847/1728-9343.2020.2(166).201722:

Somerville, K.(2012). Radio Propaganda and the Broadcasting of Hatred: Historical Development and Definitions. Palgrave MacMillan.

Van Halem, L. ve Stevens, H. (2011). Twentieth Century Art and Design from the Machine Age. The Rijksmuseum Bulletin, Vol. 59, No. 3 (2011), pp. 300-317.

Yoo, Y. (2017). Radio Broadcasting as Nazi Propagandistic Tool, International Journal of Culture and History, Vol. 3 (1), pp.68-71.

https://spectrum.ieee.org/inside-the-third-reichs-radio. Erişim Tarihi: 12.10.2024.

https://www.ifa-berlin.com/about. Erişim Tarihi: 06.10.2024.

https://www.deutsches-kunststoff-museum.de/sammlung/virtuelles-museum/k-1997-00512/. Erişim Tarihi: 01.11.2024.

https://exhibitions.ushmm.org/propaganda/1933-1939-dictatorship/the-weapons-of-dictatorship-media-control. Erişim Tarihi: 01.11.2024.

https://perspectives.ushmm.org/item/propaganda-film-radio-in-war. Erişim Tarihi: 01.10.2024.

https://www.ima-usa.com/products/original-german-wwii-volksempfaenger-ve-301-dyn-radio?variant=29365812494405. Erişim Tarihi: 07.12.2024.

https://www.ndr.de/geschichte/chronologie/1923-geht-der-erste-deutsche-Radiosender-an-den-Start,radio385.html. Erişim Tarihi: 18.11.2024.

KAYNAKÇA

Akyüz, S. S. ve Özkan, M. (2022). "Kriz Dönemlerinde Enformasyon Süreçleri: Ukrayna-Rusya Savaşında Dolaşıma Giren Sahte Haberlerin Analizi", International Journal of CulturalandSocialStudies (IntJCSS), Cilt: 8, Sayı: 2, ss. 66-82

Arısoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* 1,ss.55-67.

Balcı Ş. ve Gülnar B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili, *Selçuk İletişim Dergisi*, 6 (1). ss.5-22.

Balcı, Ş, Gölcü, A, Öcalan, M. (2013). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet

Kullanım Örüntüleri, *Selçuk İletişim Dergisi,* 7(4), ss.5-22.

Batıgün, K. ve Kılıç, N. (2011). İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki

İlişkiler, *Türk Psikoloji Dergisi,* 26 (67), ss. 1-10.

Boyd, D.M ve Ellison, N.B. (2008). Social Network Sites: Definiton, HistoryAnd Scholarship. Journal of ComputerMediatedCommunication, 13, ss. 210-230.

Ceyhan, E. (2010). Problemli İnternet Kullanım Düzeyi Üzerinde Kimlik Statüsünün,

İnternet Kullanım Amacının ve Cinsiyetin Yordayıcılığı, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 10 (3), ss. 1323-1355.

Çakır, V. (2004). Yeni İletişim Teknolojilerinin Reklâm Üzerine Etkileri, *Selçuk*

İletişim Dergisi, 3(2), ss. 168-181.

Çubukçu, Z. (2011). Yaşam Boyu Öğrenmenin Gereği Olarak Bilgi ve İletişim

Teknolojileri. e-Journal of New World Sciences Academy, 6 (1), 1023-1038.

Geray, H. (1996). Yeni İletişim Teknolojilerinde Eğilimler: İnternet GII ve Türkiye, *Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı*, ss. 11.

Gülnar, B, Bulun, M, Güran, S. (2004) Eğitimde Mobil Teknolojiler, TheTurkish Online Journal of EducationalTechnology , 3(2), ss.165.

Hazar, M. (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı Bir Alan Çalışması, *Gazi Üniversitesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 32, ss. 152.

Karaiskos, D, Tzavellas, E, Balta, G, Paparrigopoulos, T. (2010). Social network

addiction: A newclinicaldisorder?, *Psychiatry, University of Athens School of Medicine, EuropeanPsychiatry,* 25 (1), ss.855.

Koçak, G. (2012). *Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışlarının Ve Motivasyonlarının Kullanımlar Ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir'de Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir. ss. 2.

Odabaşı, F. (2010). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. ss.305.

Özkan, Ö. (2013). *İnternet Kullanımıyla İlgili Değişkenlerin Cinsiyet, Kişilik Özellikleri, Yaşam Doyumu Ve Bağlanma Stilleri Açısından İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Ankara. ss. 87.

Siddaway, A. (2014). What is a systematicliteraturereviewand how do i do one.

University of Stirling, 1(1), 1–13.

Şahin, M. Ve Gülnar, B. (2016). İletişim Korkusu ve İnternet Kullanımı İlişkisi:

Türkiye'deki Üniversite Öğrencileri Arasında Bir Alan Araştırması, *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* 9 (2), ss.5-23.

Şenormancı, Ö, Konkan, R, Sungur, M. (2010) İnternet Bağımlılığı Ve Bilişsel

Davranışçı Terapisi, Anadolu Psikiyatri Dergisi , 11, ss. 261-268.

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK] (2007). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı

Araştırması. http://www.tuik.gov.tr/ PreHaberBultenleri.do?ind=605, Erişim tarihi: 17 Aralık 2015.

Ünal, A.T. (2015). *Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma,* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. ss. 1,3,54,56,85,90,91,92,93,113 ,185,203.

Vural, B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege

Üniversitesi İletişim Fakültesine yönelik bir araştırma. Journal of Yaşar University, 5(20), ss. 3348-3382.

Young KS. (1999). Internet addiction: symptoms, evaluationandtreatment,

http//www.netaddiction.com/articles/habitforming.pdf(Erişim tarihi: 19.12.2015).

KAYNAKÇA

Bal, Enes (2007). *Televizyon Haberciliğinde Magazinleşme Olgusu: Trt, Ntv ve Show Tv Örneği,* Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th ed.). New York: Routledge

Çakır, Abdülhamit (2014). *Söylem Analizi Ne Demek İstiyorsun?,* Konya: Palet Yayınları

Çaplı, B. (2002). *Medya ve Etik.* Ankara: İmge Kitabevi.

Dağtaş, Erdal (2004). *Türkiye'deki Medya Ortamında Magazin Kavramı ve Magazinleşme Eğilimleri,* Ankara: Ütopya Yayınları

Ergül, Hakan (2000). *Televizyonda Haberin Magazinleşmesi*. İstanbul: İletişim Yayınları

Kars, Neşe. (2010). *Haberin Tarihi, Kuramları, Söylemi ve Radyo-Televizyon Haberciliği*. İstanbul: Derin Yayınları

Postman, Neil ve Powers, Steve. (1996). *Televizyon Haberlerini İzlemek* (Çeviren: Aslı Tunç). İstanbul: Kavram Yayınları

Poyraz, Bedriye (2002). *Haber Programlarında İdeoloji ve Gerçeklik*, Ankara: Ütopya Yayınevi

Show Tv. Web sayfası: https://www.showtv.com.tr/show-haber (Erişim tarihi: Eylül 2019).

Şeker, Mustafa. (1999). *Televizyon Haberciliği*. Konya: Sel-Ün Vakfı Yayınları

Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri.* İstanbul: Epsilon Yayınları

Tokgöz, Oya (2003). *Temel Gazetecilik*. Ankara: İmge Yayıncılık

Topçuğlu, Nur (1996). *Basında Reklam ve Tüketim Olgusu*, Konya: Vadi Yayınları

Uğurlu, Faruk ve Öztürk, Şerife (2006). *Türkiye'de Televizyon Haberciliği Özel Televizyon Kanallarının Getirdikleri*, Ankara: Tablet Kitabevi

Vural, İzlem. (2010). *Televizyon Dünyasının Habercileri Bile (Yaman Bir Paradoks).*İstanbul: Derin Yayınları

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Editörler:
Doç. Dr. Mehmet Tahir Karaboğa

Eğitim Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar -XX

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XX

Editör: Doç. Dr. Mehmet Tahir Karaboğa

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-48-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XX

Editör: Doç. Dr. Mehmet Tahir Karaboğa
IV+150 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-48-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Acquah, D. (2013). School Accountability in England: Past, Present and Future. *AQA Education*.

Altbach. P. G. (2001). Higher education and the WTO: Globalization run amok. *International Higher Education 18*.

Bakker, S.A. (1999). Educational assessment in the Russian Federation. *Assessment in Education: Principles, Policy and Practice 6*(2): 291–303. Crossref.

Bakker, S.A. (2012) Introduction to external, independent testing in 'New Countries': Successes and defeats of the introduction of modern educational assessment techniques in former Soviet and socialist countries. *Educational Measurement: Issues and Practice 31*(82): 38–44. Crossref.

Bowen, G. A. (2009). *Document analysis as a qualitative research method. Qualitative Research Journal, 9*(2), 27-40.

Bracci, E. (2009). Autonomy, responsibility and accountability in the Italian school system. *Critical Perspectives on Accounting*. 20. 293 – 312.

Breton, G., Lambert, M. (Eds.). (2003). *Universities and globalization: Private linkages, public trust*. Paris: UNESCO/Universit´e Laval/Economica.

Bukh, P. N., Christensen, K. S., & Poulsen, M. L. (2022). Performance Funding: Exam Results, Stakes, and Washback in Danish Schools. *Sage Open, 12*(1).

Callaghan, J. (1976). *Speech at Ruskin College*, *18 October.* https://education-uk.org/documents/speeches/1976ruskin.html (E.T.: 17.07.2024)

Callan, E.. (1997). *Creating Citizens. Political Education and Liberal Democracy.* Oxford: Oxford University Press.

Cambridge, J., & Thompson, J. (2004). *Internationalism and globalization as contexts for international education. Compare: A Journal of Comparative and International Education, 34*(2), *161–175.*

Cassano, R. (2017). Transparency and Social Accountability in School Management, *Symphonya. Emerging Issues in Management (symphonya.unimib.it)*, *2,* 19-30.

Cassese, S. (1991). La Scuola italianatra Stato e societa`: servizio pubblico e nonstatale, *Il Foro Italiano*, 114.

CCCP and State council (1993). *Mission Outline of the Reform and Development of China's Education* (zhong guo jia oyu gai ge he fa zhan gang Yao). Central Committee of CCP and State Council. https://www.waizi.org.cn/law/5047.html. (E.T.: 18.07.2024).

Choi, H. J., Park, J. H. (2016). *An analysis of critical issues in Korean teacher evaluation systems. Center for Educational Policy Studies Journal, 6*(2), 151–171.

Crossley, M., Watson, K. (2003). *Comparative and international research in education: globalisation, context and difference.* (London, RoutledgeFalmer).

Culp, J. (2019). *Democratic Education in a Globalized World: A Normative Theory*. 10.4324/9780367136550.

Cunningham, S. (2000). *The business of borderless education*. Canberra, Australia: Departmentof Education, Training and Youth Affairs.

DB (Deutscher Bundestag). (2018). *Entwurf eines Gesetzes zur Weiterentwicklung der Qualität und zur Teilhabe in der Kindertagesbetreuung. Stellungnahme des Bundesrates und Gegenäußerung der Bundesregierung.* Drucksache 19/5416.

DECRETO DEL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA 28 marzo 2013, n. 80 *Regolamento sul sistema nazionale di valutazione in materia di istruzione e formazione*

DECRETO LEGISLATIVO. *19 novembre 2004, n. 286 Istituzione del Servizio nazionale di valutazione del sistema educativo di istruzione e di formazione,* nonchÈ riordino dell'omonimo istituto, a norma degli articoli 1 e 3 della legge 28 marzo 2003, *n. 53.* (GU n. 282 del 1-12-2004)

Direttiva del 3/10/2011 n. 88, *Obiettivi delle rilevazioni nazionali INVALSI sugli apprendimenti degli studenti* - a.s.2011/2012

Direttiva del 18 Settembre 2014, *Priorità strategiche del Sistema Nazionale di Valutazione per gli anni scolastici 2014/15, 2015/16 e 2016/17*

Department for Children, Schools and Families. (2009). *Your child, your schools, our future:building a 21st century schools system*. London, UK: The Stationary Office Ltd.

Department for Education. (2012). *Teacher Appraial and Capability: A Model Policy for Schools* . UK: London

Dunford, J.E. (1976). *Her Majesty's inspectorate of schools in England and Wales 1860–1870*. [Doctoral thesis]. Durham University, Durham, UK.

Dupuy, C., Maroy, C., Pons, X. (2019). *Accountability Policies in Education: A Comparative and Multilevel Analysis in France and Quebec.* Switzerland: Springer

Dupuy, C., Pons, X. (2013). *Le "pilotage par les résultats" en éducation en France. Genèse et trajectoire* (New Age Research Report). Paris: OSC.

Enders, J., O. Fulton (Eds.). (2002). *Higher Education in a Globalising World, International Trends and Mutual Observations.* Dordrecht: Netherlands. Kluwer Academic Publishers.

Fondazione Agnelli (2014) La Valutazione Della Scuola. A Che Cosa Serve e Perché È Necessaria all'Italia. Roma-Bari: Laterza.

General Committee Report. (2001). *General Committee Report of the State Council of the Russian Federation on Education Reform from 29 August 2001*.

Goh, C. T. (1997). *Speech by Prime Minister Goh Chok Tong at the opening of the 7th International Conference on Thinking on Monday 2 June 1997, at 9 a.m. at the Suntec City Convention Centre Ballroom*.

Goldmann, K. (1994). *The Logic of Internationalism: coercion and accommodation*. London and New York, Routledge

Gopinathan, S., Wong, B., & Tang, N. (2008). The evolution of school leadership policy and practice in Singapore: Responses to changing socio-economic and political contexts (insurgents, implementers, innovators). *Journal of Educational Administration and History*, *40*(3), 235

Grimaldi, E. and Barzanò, G. (2014). Making sense of the educational present: Problematising the "merit turn" in the Italian eduscape. *European Educational Research Journal 13*(1): 26–46.

Grimaldi, E., Serpieri, R. (2010). The reforming trajectory of the Italian educational system. Site-based management and decentralization as a challenge for democratic discourse. *Journal of Educational Administration and History 42*(1): 75–95.–249.

Guthrie,J., W.,Springer, M. G. (2004). A nation at risk revisited: Did "wrong" reasoning result in "right" results? At what cost? *Peabody Journal of Education, 79*(1), 7-35.

Gurova, G., & Camphuijsen, M. K. (2020). School actors' enactment of a performative accountability scheme in Russia: Tensions, dilemmas and strategies. *European Educational Research Journal, 19*(3), 183-203. https://doi.org/10.1177/1474904119856261.

Hatch, T. (2013). Beneath the surface of accountability: Answerability, responsibility and capacity-building in recent education reforms in Norway. *Journal of Educational Change. 14*, 113–138. https://doi.org/10.1007/s10833-012-9206-1

Ho, J.-M., Koh, T.-S. (2018). Historical Development of Educational Leadership in Singapore (pp. 29–83). In: T. S. Koh, & D. Hung (Eds.), *Leadership for Change: The Singapore Schools' Experience*. Singapore: World Scientific.

Hutchings, M. (2021). *Accountability, social justice and educational research.* In: Ross, A. (eds) Educational Research for Social Justice . Education Science, Evidence, and the Public Good, vol 1. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-62572-6_3

Il Presidente Della Repubilca (2013). *DECRETO DEL PRESIDENTE DELLA REPUBBLICA 28 marzo 2013, n. 80.*

Jeon, J. S. (2020). A comparative analysis of teachers' evaluation system operation. *The Journal of Korean Teacher Education, 37*(1), 211–232.

Jones, P. W. (1998). *Globalization and Internationalism: Democratic prospects for world education. Comparative Education, 34*(2)*, 143–155.*

Jung, J. H. (2018). Decolonizing educational/curriculum studies in East Asia: *Problematizing shadow education in South Korea. Inter-Asia Cultural Studies, 19*(2), 269–281. doi:10.1080/14649373.2018.1463074

Kim, J. S., & Bang, H. (2017). Education fever: Korean parents' aspirations fortheir children's schooling and future career. *Pedagogy, Culture & Society, 25*(2), 207–224. doi:10.1080/14681366.2016.1252419

KMK. (2024a). *Bildungsstandards der Kultusministerkonferenz.* https://www.kmk.org/themen/qualitaetssicherung-in-schulen/bildungsstandards.html#c5034 (E.T.: 18.07.2024)

KMK. (2024b). *Überprüfung und Umsetzung von Bildungsstandards für die Primarstufe, die Sekundarstufe I und die Allgemeine Hochschulreife*. https://www.kmk.org/themen/qualitaetssicherung-in-schulen/bildungsmonitoring/ueberpruefungumsetzung-der-bildungsstandards.html. (E.T.:18.07.2024.)

Knight, J. (2007). Internationalization: Concepts, Complexities and Challenges. *International Handbook of Higher Education.* p. 207 – 227.

Knight, J., de Wit, H (Eds.). (1997). *Internationalization of higher education in Asia-Pacific countries.* Amsterdam: European Association for International Education.

Kukulin, I., Mayofis, M., Safronov, P. (2015). *Ostrova utopii: Pedagogicheskoe i sotsial'noe proektirovanie poslevoennoi shkoly* [*The islands of utopia: Pedagogical and social designing of the postwar school (1940–1980s)*]. Moscow: Novoye Literaturnoye Obozreniye.

Laws, Codes and Regulatory Legal Acts of the Russian Federation (2024*). Federal Law of 29.12.2012 N 273-FZ (as amended on 22.06.2024) "On Education in the Russian Federation" (as amended and supplemented, entered into force on 23.06.2024). [Федеральный закон от 29.12.2012 N 273-ФЗ (ред. от 22.06.2024) "Об образовании в Российской Федерации" (с изм. и доп., вступ. в силу с 23.06.2024)]* https://legalacts.ru/doc/273_FZ-ob-obrazovanii/ (E.T.: 17.07.2024)

Li, W. (2014). Quality assurance in higher education in China: Control, accountability and freedom, *Policy and Society, 33*:3, 253-262, DOI: 10.1016/j.polsoc.2014.07.003

Lowe, R. (1862). *Debate: Education: The revised code of regulations, House of Commons Hansard, vol 165, col.242.* https://hansard.parliament.uk/Lords/1862-03-20/debates/e59819a3-f623-41f9-bcf6-5b051633075f/Education%E2%80%94TheRevisedCodeOfRegulations (E.T.:17.07.2024)

Lowe, J. (1998). International and comparative education. *International Schools Journal XVII*(2), 18–21.

Lune, H., Berg, B. L. (2017). *Qualitative research methods for the social sciences.* Boston: Pearson.

Lundahl, C. (2017). Tema: *Perspektiv pa nationella prov. Utbildning & Demokrati*, *26*(2), 5–20.

Marginson, S. (Ed.). (2001). *Globalization and higher education: views from the South*. Papers from the Society for Research into Higher Education Conference in Cape Town, South Africa.

Mattei, P. (2012). Market accountability in schools: policy reforms in England, Germany, France and Italy.*Oxford Review of Education*. 38(3), 247-266.

Mausethagen, S., Proitz, T. S., Skedsmo, G. (2018). Teachers' use of knowledge sources in 'result meetings': Thin data and thick data use. *Teachers and Teaching: Theory and practice, 43*(6), 37–49.

Min, M. (2021). *Teacher Effectiveness: Policies and Practices for Evaluating and Enhancing Teacher Quality in South Korea*. 10.4018/978-1-7998-7908-4.ch009.

Minina, E. (2016). 'Quality revolution' in post-Soviet education in Russia: From control to assurance? Journal of Education Policy 32(2): 176–197.

Minina, E. (2016). 'Quality revolution' in post-Soviet education in Russia:from control to assurance?, *Journal of Education Policy*.

Ministère de l'Europe et des Affaires Etrangères. (2024*). France's international strategy on basic education for 2024-2028.*

Ministry of Education, China. (2012). *Press release on 'Ministerial Opinions onFurther Enhancing the Inspection of Primary and Secondary Schools' by person incharge of the inspection office*, Ministry of Education [in Chinese jiaoyubu dudaobanfuzeren jiu <jiaoyubu guanyu jinyibu jiaqiang zhongxiaoxue dudao pinggu gongzuode yijian>da jizhe wen].

Møller, J., Skedsmo, G. (2013). Modernizing education—NPM reform in the Norwegian education system. *Journal of Educational Administration and History, 45*(4), 336–355.

Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Goh, S., & Cotter, K. (Eds.) (2016). *TIMSS 2015 Encyclopedia: Education Policy and Curriculum in Mathematics and Science*. Retrieved from Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center

National Inspectorate of Education (2005). *Introduction to National Inspectorate* (guojia jiaoyu dudao zhidu jianjie).

Newcastle Commission. (1861). *Report of the commissioners appointed to enquire into the state of popular education in England, Volume I.* London: HMSO https://www.education-uk.org/documents/newcastle1861/index.html (E.T.: 17.07.2024.)

Ng, P. T. (2008). The phases and paradoxes of educational quality assurance: The case of the Singapore education system. *Quality Assurance in Education*, *16*(2), 112–125.

Norwegian Ministry of Education and Research. (2018). *Teacher Education 2025: National Strategy for Quality and Cooperation in Teacher Education* (Lærerutdanning 2025: Nasjonal strategi for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene)

Novak, J., & Carlbaum, S. (2017). Juridification of examination systems: Extending state-level authority over teacher assessments through regrading of national tests. Journal of Education Policy, 32(5), 673–693.

Nusche, D., et al. (2011), *OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education: Norway 2011, OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education,* OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264117006-en.

OECD. (1999). *Country Background Report for the Russian Federation*. Reviews of national policies for education. Paris: OECD Publications.

OECD. (2009). *Educational Policy Outlook: Germany.*

OECD. (2015). *Improving schools in Sweden.* Paris: OECD.

OECD. (2016). *PISA 2015 Results in Focus.*

OECD. (2017). *Educational Policy Outlook: Italy.*

OECD. (2020). *Educational Policy Outlook: Germany.*

Park, H. J., Byun, S. Y., & Kim, K. K. (2011). Parental involvement and students' cognitive outcomes in Korea: Focusing on private tutoring. *Sociology of Education*, *84*(1), 3-22.

Park, J. (2019). Elementary science teacher education in Korea: Past, present, and future. *Asia-Pacific Science Education, 5*(1), 1–11. doi:10.118641029-019-0041-z

Peruzzo, F., Grimaldi, E., Arienzo, A., et al. (2022). New public management reforms and industrial relations in the Italian education system. A cultural political economy approach. *Journal of Educational Administration and History. 1–19.* DOI: 10.1080/00220620.2022.2094350.

Pons, X. (2013). The science from the state: The production of data by the statisticians of the French Ministry of Education, 1957–2007. *European Educational Research Journal, 12*(1),71–87.

Pont, B. & Elmore, R. & Kools, M.& Donaldson, G. (2015). *Improving schools in Sweden: an OECD perspective.*

Ramboll. (2011). *Country background report (CBR) for Denmark in relation to the OECDReview on Evaluation and Assessment Frameworks for Improving School Outcomes.* Aarhus: Ramboll.

Ratner H. (2020). Europeanizing the Danish school through national testing: Standardized assessment scales and the anticipation of risky populations. *Science, Technology, and Human Values, 45*(2), 212–234. https://doi.org/10.1177/0162243919835031

Regeringen – The Cabinet of the Denmark. (2012). *Gør en god skole bedre—et faglig løft af folkeskolen.*

Repubique Française. (2013). *LOI n° 2013-595 du 8 juillet 2013 d'orientation et de programmation pour la refondation de l'école de la République.*

Repubique Française. (2019). *LOI n° 2019-791 du 26 juillet 2019 pour une école de la confiance.*

«Riforma del sistema nazionale di istruzione e formazione e delega per il riordino delle disposizioni legislative vigenti.» corredato delle relative note. (Legge pubblicata nella Gazzetta Uffi ciale - serie generale - n. 162 del 15 luglio 2015)

Rönnberg, L., Lindgren, J., & Lundahl, L. (2019). Education governance in times of marketization: The quiet Swedish revolution. In R. Langer & T. Brüsemeister (Eds.), *Handbuch educational governance Theorien* (pp. 711–728). Dordrecht: Springer.

Scott, P. (2000). Globalization and higher education: Challenges for the 21st century. *Journal of Studies in International Education 4*(1), 1–10.

Shepherd, J. (2010, April 7). *Ed Balls forced to drop key reforms. The Guardian*. London, UK.

Shewbridge, C., et al. (2011), *OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education: Denmark 2011, OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education,* OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264116597-en.

Skedsmo, G. (2009). *School Governing in Transition? Perspectives, Purposes and Perceptions of Evaluation Policy.* (PhD), University of Oslo.

Skolinspektionen. (2024). *Anledning till inspektion*. https://www.skolinspektionen.se/inspektion/urval-for-inspektion/ (E.T.: 30.06.2024).

Skedsmo, G. (2018). Comparison and benchmarking as governing processes in Norwegianschools. In L. M. Carvalho, L. Levasseur, M. Liu, R. Normand, & D. A. Oliveira (Eds.),*Education policies and the restructuring of the educational profession* (pp. 137–158). Singapore: Springer.

Skedsmo, G., Rönnberg, L., Ydesen, C. (2020). *National testing and accountability in the Scandinavian welfare states: Education policy translations in Norway, Denmark and Sweden.* 10.4324/9781003014164-9.

Sveriges Riksdag (2024). *Skollag (2010:800).* https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/#K2 (E.T.:30.06.2024)

Smirnova, M. (2012). *Russian Federation. Balancing Freedom, Autonomy and Accountability in Education.* The Netherlands: Wolf Legal Publishers.

Song, K. O., & Park, J. S. (2015). Comparative analysis of basic achievement guarantee policy in Korea and the United States. *Korean Journal of Public Society*, *5*(1), 36-68. [In Korean]

Teo, C. H. (2000). *Dynamic School Leaders and Schools-Making the Best Use of Autonomy: Speech by RADM (NS) Teo Chee Hean,* Minister for Education and Second Minister for Defence at the Diploma in Educational Administration (DEA) Graduation Dinner on Wednesday 12 January 2000, at 8 p.m., at the Belvedere, Mandarin Hotel, Singapore.

Tveit, S. (2014). *Educational assessment in Norway. Assessment in Education: Principles, Policy and Practice, 21*(2), 221–237.

UK Parliament. (1992). *The Education Act*. UK: London.

UNESCO & Council of Europe. (2001). *The UNESCO-CEPES/Council of Europe code of good practice for the provision of transnational education*. Paris: UNESCO.

Verite, C. (2023). *In South Korea, the teachers' evaluation system by students and parents put on hold.* https://www.newsendip.com/in-south-korea-the-teachers-evaluation-system-by-students-and-parents-put-on-hold/ (E.T.:02.07.2024).

Watson, K. (1999). Comparative educational research: the need for reconceptualisation and fresh insights, *Compare, 29(*3), 233–248

Webber, S. (2000). *School, Reform and Society in the New Russia.* New York: St Martin's Press. Crossref.

Wee, H. T., & Chong, K. (1994). 25 Years of School Management (pp. 33–60). In: J. S. K. Yip, & W. K. Sim (Eds.), *Evolution of Educational Excellence: 25 Years of Education in the Republic of Singapore*. Singapore: Longman Singapore Publishers Pte Ltd.

West, A. (2010). High stakes testing, accountability, incentives and consequences in English schools. *Policy & Politics*, *38*(1), 23–39.

West, A., Mattei, P., & Roberts, J. (2011). Accountability and Sanctions in English Schools.*British Journal of Educational Studies*, *59*(1), 41–62.

West, R., Crighton, J. (1999). Examination reform in Central and Eastern Europe: Issues and trends. *Assessment in Education 6*(2): 271–289. Crossref.

White Paper No. 30. (2003-2004). *Kultur for læring*. Oslo: The Royal Ministry of Education and Research.

Wikipedia. (2024). *Federal subjects of Russia.* https://en.wikipedia.org/wiki/Federal_subjects_of_Russia

(E.T.: 02.07.2024)

Ydesen, C.,Andreasen, K. E. (2014). Accountability practices in the history of Danish primary public education from the 1660s to the present. *Education Policy Analysis Archives, 22(*120), 1–31.

Youngs, P., Kim, J., & Pippin, J. (2015). Teachers' responses to changes in teacher evaluation policy in Korea and the United States. *In A. W. Wiseman & G. K. LeTendre (Eds.), Promoting and sustaining a quality teacher workforce.* Emerald Group Publishing Limited. doi:10.1108/S1479-367920140000027011

REFERENCES

Ayres, A. J. (1972). *Sensory integration and learning disorders*. Western Psychological Services.

Ben-Sasson, A., Carter, A. S., & Briggs-Gowan, M. J. (2009). Sensory over-responsivity in elementary school: Prevalence and social-emotional correlates. *Journal of Abnormal Child Psychology, 37*(5), 705-716.

Case-Smith, J., Weaver, L. L., & Fristad, M. A. (2015). A systematic review of sensory processing interventions for children with autism spectrum disorders. *Autism, 19*(2), 133-148.

Cervin, M. (2022). Sensory processing difficulties in children and adolescents with obsessive-compulsive and anxiety disorders. *Research on Child and Adolescent Psychopathology, 51*(2), 223-232. https://doi.org/10.1007/s10802-022-00962-w

Collins, A., & Halverson, R. (2018). *Rethinking education in the age of technology: The digital revolution and schooling in America*. Teachers College Press.

Crasta, J., Salzinger, E., Lin, M., Gavin, W., & Davies, P. (2020). Sensory processing and attention profiles among children with sensory processing disorders and autism spectrum disorders. *Frontiers in Integrative Neuroscience, 14*. https://doi.org/10.3389/fnint.2020.00022

Davies, P. L., & Gavin, W. J. (2007). Validating the diagnosis of sensory processing disorders using EEG technology. *American Journal of Occupational Therapy, 61*(2), 176-189.

Dunn, W. (1999). *The sensory profile: User's manual*. Psychological Corporation.

Foley, A., & Ferri, B. A. (2012). Technology for people, not disabilities: Ensuring access and inclusion. *Journal of Research in Special Educational Needs, 12*(4), 192-200.

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of Educational Research, 74*(1), 59-109.

Gambera, D. A., Emilia, D., & Ricco, D. (2022). Internet of senses (IoS) and Internet of sensory health (IoSH). A new technology epiphany. In *Human Dynamics and Design for the Development of Contemporary Societies. AHFE (2022) International Conference* (pp. 313-320).

Gee, J. P. (2003). *What video games have to teach us about learning and literacy*. Palgrave Macmillan.

Guardino, C., & Fullerton, E. (2010). Changing behaviors by changing the classroom environment. *Teaching Exceptional Children, 42*(6), 8-13.

Haddad, J. (2023). Improvement in balance and stability using a novel sensory application: haptic vibrotactile trigger technology. *Int J Res Phys Med Rehabil, 1*(1). https://doi.org/10.33425/2996-4377.1003

Haig, S. and Hallett, N. (2022). Use of sensory rooms in adult psychiatric inpatient settings: a systematic review and narrative synthesis. *International Journal of Mental Health Nursing, 32*(1), 54-75. https://doi.org/10.1111/inm.13065

Hattori, R., Irie, K., Mori, T., Tsurumi, K., Murai, T., & Inadomi, H. (2023). Sensory processing, autonomic nervous function, and social participation in people with mental illnesses. *Hong Kong Journal of Occupational Therapy, 36*(1), 39-47. https://doi.org/10.1177/15691861231177355

Haynes, A., Lywood, A., Crowe, E. M., Fielding, J., Rossiter, J., & Kent, C. (2022). A calming hug: design and validation of a tactile aid to ease anxiety. *Plos One, 17*(3), e0259838. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0259838

Hickey, B. A., Chalmers, T., Newton, P., Lin, C. T., Sibbritt, D., McLachlan, C. S., ... & Lal, S. (2021). Smart devices and wearable technologies to detect and monitor mental health conditions and stress: A systematic review. *Sensors*, *21*(10), 3461.

Hoshina, T., Fujiyama, D., Koike, T., & Ikeda, K. (2022). Effects of an active noise control technology applied to earphones on preferred listening levels in noisy environments. *Journal of Audiology and Otology, 26*(3), 122-129. https://doi.org/10.7874/jao.2021.00612

Hu, X., Liu, Y., Zhang, H., Wang, W., Li, Y., Meng, C., … & Fu, Z. (2022). Noninvasive human-computer interface methods and applications for robotic control: past, current, and future. *Computational Intelligence and Neuroscience, 2022*, 1-10. https://doi.org/10.1155/2022/1635672

Huang, Y., Yu, L., Yu, X., Li, K., Li, G., Zhu, B., … & Dong, X. (2023). Rapid screening of sensory attributes of mackerel using big data mining techniques and rapid sensory evaluation methods. *Journal of Texture Studies, 54*(6), 872-884. https://doi.org/10.1111/jtxs.12776

Jukić, M., Nakov, G., Komlenić, D. K., Vasileva, N., Šumanovac, F., & Lukinac, J. (2022). Quality assessment of cookies made from composite flours containing malted barley flour and wheat flour. *Plants, 11*(6), 761. https://doi.org/10.3390/plants11060761

Junnarkar, V. S., Tong, H. J., Hanna, K. M. B., Aishworiya, R., & Duggal, M. (2023). Qualitative study on barriers and coping strategies for dental care in autistic children: Parents' perspective. *International journal of paediatric dentistry*, *33*(2), 203-215.

Khaledi, H., Aghaz, A., Mohammadi, A., Dadgar, H., & Meftahi, G. H. (2022). The relationship between communication skills, sensory difficulties, and anxiety in children with autism spectrum disorder. *Middle East Current Psychiatry*, *29*(1), 69.

Koto, Y., Tomozawa, M., Sato, T., Niinomi, K., Sakai, N., & Nagai, T. (2023). Supporters' experiences of sensory characteristics of children with profound intellectual and multiple disabilities in after-school daycare centres: a qualitative study. *Nursing Open, 10*(12), 7826-7838. https://doi.org/10.1002/nop2.2031

Lancioni, G. E., Singh, N. N., O'Reilly, M. F., Sigafoos, J., Alberti, G., Gaudio, V. D., … & Desideri, L. (2022). People with intellectual and sensory disabilities can independently start and perform functional daily activities with the support of simple technology. *Plos One, 17*(6), e0269793. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0269793

Li, D., Li, L., Zang, W., Wang, D., Miao, C., Li, C., … & Yan, J. (2023). Effect of physical activity on attention in school-age children with adhd: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Frontiers in Physiology, 14.* https://doi.org/10.3389/fphys.2023.1189443

Lin, H. Y., Lee, P., Chang, W. D., & Hong, F. Y. (2014). Effects of weighted vests on attention, impulse control, and on-task behavior in children with attention deficit hyperactivity disorder. *American Journal of Occupational Therapy, 68*(2), 149-158.

Mallory, C., & Keehn, B. (2021). Implications of sensory processing and attentional differences associated with autism in academic settings: an integrative review. *Frontiers in Psychiatry, 12*. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2021.695825

Maskey, M., Lowry, J., Rodgers, J., McConachie, H., & Parr, J. R. (2014). Reducing specific phobia/fear in young people with autism spectrum disorders (ASDs) through a virtual reality environment intervention. *PloS one*, *9*(7), e100374.

Mayer, R. E. (2009). Multi-media learning 2nd edition. *Multimedia Learning,*, 1-304.

Miller-Kuhaneck, H., Henry, D. A., & Glennon, T. J. (2007). Sensory Processing Measure (SPM) main classroom form.

Miller, L. J. (2017). *Sensational kids: Hope and help for children with sensory processing disorder*. Penguin.

Miller, L. J., Anzalone, M. E., Lane, S. J., Cermak, S. A., & Osten, E. T. (2019). Concept evolution in sensory integration: A proposed nosology for diagnosis. *American Journal of Occupational Therapy, 61*(2), 135-140.

Mills, C. J., Tracey, D., Kiddle, R., & Gorkin, R. (2023). Evaluating a virtual reality sensory room for adults with disabilities. *Scientific Reports*, *13*(1), 495.

Mitsea, E., Drigas, A., & Skianis, C. (2022). Mindfulness strategies for metacognitive skills training in special education: the role of virtual reality. *Technium Social Sciences Journal, 35*, 232-262. https://doi.org/10.47577/tssj.v35i1.7275

Nair, A. and Geetha, A. (2023). Awareness, knowledge, and attitude about sensory processing and its disorders: an online survey among student speech-language pathologists. *Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health, 19*(2), 152-160. https://doi.org/10.1177/09731342231184305

Nair, A., Priya, R., Rajagopal, P., Pradeepa, C., Senthil, R., Dhanalakshmi, S., … & Zuo, X. (2022). A case study on the effect of light and colors in the built environment on autistic children's behavior. *Frontiers in Psychiatry, 13*. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.1042641

Narzisi, A., Fabbri-Destro, M., Crifaci, G., Scatigna, S., Maugeri, F., Berloffa, S., ... & Masi, G. (2022). Sensory profiles in school-aged children with autism spectrum disorder: A descriptive study using the sensory processing measure-2 (SPM-2). *Journal of clinical medicine*, *11*(6), 1668.

Owen, J. P., Marco, E. J., Desai, S., Fourie, E., Harris, J., Hill, S. S., & Mukherjee, P. (2013). Abnormal white matter microstructure in children with sensory processing disorders. *NeuroImage: Clinical, 2*, 844-853.

Panda, P., Ramachandran, A., Kumar, V., & Sharawat, I. (2023). Sensory processing abilities and their impact on disease severity in children with attention-deficit hyperactivity disorder. *Journal of Neurosciences in Rural Practice, 14*, 509-515. https://doi.org/10.25259/jnrp_22_2023

Patel, T., Dorff, J. B., & Baker, A. (2022). Development of special needs classroom prototypes to respond to the sensory needs of students with exceptionalities. *Archnet-Ijar: International Journal of Architectural Research, 16*(2), 339-358. https://doi.org/10.1108/arch-07-2021-0196

Pentek, I. and Adamkó, A. (2023). Ehealth in the time of smart ecosystems and pandemics. *Journal of Smart Cities and Society, 1*(4), 243-257. https://doi.org/10.3233/scs-230002

Preez, H., & Combrinck, C. (2022). The sensory classroom teacher questionnaire: a tool for assessing conducive classroom conditions for children with adhd. *African Journal of Psychological Assessment, 4*. https://doi.org/10.4102/ajopa.v4i0.107

Pride, N., Haebich, K., Walsh, K., Lami, F., Rouel, M., Maier, A., … & Payne, J. (2023). Sensory processing in children and adolescents with neurofibromatosis type 1. *Cancers, 15*(14), 3612. https://doi.org/10.3390/cancers15143612

Purpura, G., Cerroni, F., Carotenuto, M., Nacinovich, R., & Tagliabue, L. (2022a). Behavioural differences in sensorimotor profiles: a comparison of preschool-aged children with sensory processing disorder and autism spectrum disorders. *Children, 9*(3), 408. https://doi.org/10.3390/children9030408

Purpura, G., Lai, C., Previtali, G., Gomez, I., Yung, T., Tagliabue, L., … & Nacinovich, R. (2022b). Psychometric properties of the italian version of sensory processing and self-regulation checklist (spsrc). *Healthcare, 11*(1), 92. https://doi.org/10.3390/healthcare11010092

Rani, I., Agarwal, V., Arya, A., & Mahour, P. (2022). Sensory processing in children and adolescents with attention deficit hyperactivity disorder. *Journal of Attention Disorders, 27*(2), 145-151. https://doi.org/10.1177/10870547221129306

Ruffini, M., Berardi, A., Benvenuti, A., Beaudry-Bellefeuille, I., Tofani, M., & Valente, D. (2022). Italian translation, cultural adaptation, and validation of the toileting habit profile questionnaire revised (thpq-r) in typically developing children: a cross-sectional study. *Children, 9*(7), 1052. https://doi.org/10.3390/children9071052

Saure, E., Lepistö-Paisley, T., Raevuori, A., & Laasonen, M. (2022). Atypical sensory processing is associated with lower body mass index and increased eating disturbance in individuals with anorexia nervosa. *Frontiers in Psychiatry, 13*. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.850594

Schaaf, R. C., Hunt, J., & Benevides, T. W. (2014). Occupational therapy using a sensory integrative approach: A case study of effectiveness. *American Journal of Occupational Therapy, 68*(5), 473-477.

Smith, H., Lane, C., Al-Jawahiri, R., & Freeth, M. (2022). Sensory processing in 16p11.2 deletion and 16p11.2 duplication. *Autism Research, 15*(11), 2081-2098. https://doi.org/10.1002/aur.2802

Tomchek, S. D., & Dunn, W. (2007). Sensory processing in children with and without autism: A comparative study using the short sensory profile. *American Journal of Occupational Therapy, 61*(2), 190-200.

Tran, H. T., Li, Y. C., Lin, H. Y., Lee, S. D., & Wang, P. J. (2022). Sensory processing impairments in children with developmental coordination disorder. *Children*, *9*(10), 1443.

Tsuji, Y., Matsumoto, S., Saito, A., Imaizumi, S., Yamazaki, Y., Kobayashi, T., … & Sugawara, M. (2022). Mediating role of sensory differences in the relationship between autistic traits and internalizing problems. *BMC Psychology, 10*(1). https://doi.org/10.1186/s40359-022-00854-0

Twenge, J. M. (2017). *iGen: Why today's super-connected kids are growing up less rebellious, more tolerant, less happy—and completely unprepared for adulthood*. Atria Books.

Wang, Y., Peng, F., Tang, X., Jiang, N., Lan, T., Li, X., … & Li, G. (2022). Effective evaluation of finger sensation evoking by non-invasive stimulation for sensory function recovery in transradial amputees. *Ieee Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering, 30,* 519-528. https://doi.org/10.1109/tnsre.2022.3155756

Watling, R., & Hauer, S. (2015). Effectiveness of Ayres Sensory Integration® and sensory-based interventions for people with autism spectrum disorder: A systematic review. *American Journal of Occupational Therapy, 69*(5), 6905180030p1-6905180030p12.

Weerdmeester, J., van Rooij, M. M., Engels, R. C., & Granic, I. (2020). An integrative model for the effectiveness of biofeedback interventions for anxiety regulation. *Journal of medical Internet research*, *22*(7), e14958.

Willmore, B. D. B. and King, A. (2023). Adaptation in auditory processing. *Physiological Reviews, 103*(2), 1025-1058. https://doi.org/10.1152/physrev.00011.2022

Yoshimura, Y., Hasegawa, C., Tanaka, S., Ikeda, T., Yaoi, K., Iwasaki, S., … & Kikuchi, M. (2022). Altered sensory integration from body and language development in children with autism spectrum disorder. *Psychiatry and Clinical Neurosciences Reports, 1*(4). https://doi.org/10.1002/pcn5.64

Yu, L., Yu, P., Liu, W., Gao, Z., Sun, D., Mei, Q., … & Gu, Y. (2022). Understanding foot loading and balance behavior of children with motor sensory processing disorder. *Children, 9*(3), 379. https://doi.org/10.3390/children9030379

Zhao, Q., Ye, Z., Deng, Y., Chen, J., Chen, J., Liu, D., … & Cheng, H. (2024). An advance in novel intelligent sensory technologies: from an implicit-tracking perspective of food perception. Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety, 23(2). https://doi.org/10.1111/1541-4337.13327

KAYNAKÇA

Adams, G. (2000). *Adolescent development the essential readings*. Blackwell Publishers Ltd. UK: Oxford.

Akın, Y. D. & Ceyhan, E. (2005). Resmi ve özel genel lise öğrencilerinin ailelerinden, arkadaşlarından ve öğretmenlerinden algıladıkları Sosyal destek düzeyleri açısından kendini kabul düzeylerinin incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), 69-88.

Bağır, A., Emre, O., Çumurcu, H. B. & Ulutaş, A. (2020). The relationship between social exclusion (ostracism) and internet addiction of adolescent girls. *Research in Pedagogy, 10*(1), 50-65.

Bayhan, P. & Işıtan, S. (2010). Ergenlik Döneminde İlişkiler: Akran ve Romantik İlişkilere Genel Bakış. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 20*(20), 33-44.

Bayraktar, F. (2007). Olumlu ergen gelişiminde ebeveyn/akran ilişkilerinin önemi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 14*(3), 157-166.

Beyazkürk, D., Anlıak, Ş. & Dinçer, Ç. (2007). Çocuklukta akran ilişkileri ve arkadaşlık. *Eurasian Journal of Educational Research, 26*, 13-26.

Beyler, B. (2019). Akdeniz bölgesinde sosyal medya bağımlılığı ve bağlanma ilişkisinin incelenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Burger, J.M. (2006). Kişilik: Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri, (1. Baskı). (İ. D. Erguvan Sarıoğlu Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Chaikovska, O., Holovach, T., Melnyk, L. & Kuzo, L. (2020). Prosocial behaviour of teenagers and adolescents: concepts and tendencies. *Romanian Journal for Multidimensional Education / Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 12*(1), 226-243.

Coloroso, B. (2009). The Bully, the Bullied and the Bystander: From Preschool to HighSchool--How Parents and Teachers Can Help Break the Cycle (Updated Edition) William Morrow Publisher: Paperbacks.

Çiftçi, P. (2022). Ergenlerde sosyal medya bağımlılığının yordanmasında akran ilişkileri ve dürtüselliğin rolü. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Dacey, J.S. & Kenny, M. (1994). Adolescent development. USA: Brown & Benchmark Publishers.

Dekovic, M. ve Meeus, W. (1997). Peer relations in adolescence: effects of parenting and adolescents' self-concept. Journal of Adolescence, 20, 163-176.

Demir, N. Ö., Baran, A. G. & Ulusoy, D. (2005). Türkiye'de ergenlerin arkadaş-akran grupları ile ilişkileri ve sapmış davranışlar: Ankara örneklemi. *Bilig, 32*, 83-108.

Derman, O. (2008). Ergenlerde Psikososyal Gelişim. Adolesan Sağlığı II Sempozyum Dizisi, 63(1), 19-21.

Dinçel, E. (2006). Ergenlik dönemi gelişimsel ödevleri ve psikolojik problemler [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Dolgin, K. G. (2014). *Ergenlik psikolojisi: Gelişim, ilişkiler ve kültür*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Dunbar, R. (2018). The anatomy of friendship. Trends in Cognitive Sciences, 2(1), 32-51.

Ekşi, H. (2013). *Değerler Eğitimi Öğretmen Kitabı,* Dostluk Yayınevi, İstanbul.

Erdem, G. (2019). Lise düzeyindeki öğrencilerde sosyal medya kullanımı, akran ilişkileri ve duygu düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yakın Doğu Üniversitesi.

Erikson E.H. (1968) *Identity: Youth and Crisis.* New York, Norton.

Ersoy, M. (2021). *Akran eğitimi programının ergenlerin akran baskısına karşı direnme becerileri kazandırma üzerine etkisinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Eryılmaz, A. (2009). Ergenlik döneminde stres ve başa çıkma. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 6(2), 20-37.

Gallatin, J. (1995). Ergenlik kuramları. J.F. Adams (Ed.) Ergenliği anlamak (49-80) (Çev. Nermin Çelen) B. Onur (Ed.). Ankara: imge Yayınevi.

Gowing, A. (2019). Peer-peer relationships: a key factor in enhancing school connectedness and belonging. *Educational & Child Psychology, 36*(2), 64-77.

Gülay, H. (2009). Okul Öncesi Dönemde Akran İlişkiler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(22): 82-93.

Günaydın, B. & Yöndem, Z. D. (2007). Ergenlerin akran bağlılığının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 7*(1), 141-153.

Gürgan, U. & Demirel, N. (2021). Ergenlerin sosyal medya kullanımlarının sosyal ilişkilerine ve sosyal kaygı düzeylerine etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8*(3), 79-104.

Güvenç, B. (1997). Çocuk ve kültür. Çocuk kültürü: 1.Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi bildirileri. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Karaboğa, M. T. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Bir Sosyalleşme Alanı Olarak Sosyal Medya Hakkındaki Görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2018; 14*(3), 912-936.

Kılıççı, Y. (1989). *Okulda Ruh Sağlığı*. Ankara: Şafak Ofset.

Kındap Y. T. & Sayıl, M. (2012). Ebeveyn Kontrolü ve Ergenin Sosyal İşlevselliği Arasındaki Bağlantıda İlişkisel Saldırganlığın Aracı Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi: 27*(70), 119-132

Klima, T. & Repetti, R. L. (2008). Children's peer relations and their psychological adjustment: differences between close friendships and the larger peer group. *Merrill-Palmer Quarterly, 54*(2), 151-178.

Koç Yıldırım, P., Yıldırım, E., Otrar, M. & Şirin, A. (2015). Ergenlerde psikolojik dayanıklılık ile benlik kurgusu arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 42, 277-297.

Koyun, E. (2022). *Ortaokul öğrencilerinde akran ilişkileri ile algılanan anne ve baba davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tez]. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Köknel, Ö. (1997). *İnsanı Anlamak*, (6. Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi

Köse, N. (2015). Ergenlerde akran ilişkilerinin mutluluk düzeyine etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2*(4), 1-6.

Kulaksızoğlu, A. (1990). Gençlik Çağı ve Ülkemizde Gençlik Sorunları, *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi I*:133-144.

Kulaksızoğlu, A. (2004). *Ergenlik Psikolojisi*, (6. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Maxwell, K. A. (2002). Friends: the role of peer influence across adolescent risk behaviors. *Journal of Youth and Adolescence, 31*(4), 267-277.

Mensah, M. K. & Kuranchie, A. (2013). Influence of parenting styles on the social development of children. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 2*(3), 123-123.

Murtezaoğlu, Ç. & Çıkrıkçı, Ö. (2022). Ergenlerde mutluluk, öz-yeterlik, akran ilişkileri ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 24*(3), 483-498. https://doi.org/10.17556/erziefd.1103962

Olweus, D. (1994). Bullying at school: basic facts and effects of a school based intervention program, Journal of Child Psychol Psychiatry. 35(7), 1171–90.

Özdemir, İ. (2011). Kültürlerarası iletişimin önemi. *Folklor Edebiyat Dergisi, 17*(66), 29-38.

Özey, B. (2022). *Ergenlerin duygusal okuryazarlık düzeylerinin yordanmasında aile içi iletişim ve akran ilişkilerinin rolü.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Roberts, R.E.L., & Bengston, V.L. (1993). Relationships parents, self-esteem and psyhological well-being in young adulthood. Social Psychology Quarterly, 56 (5), 263-277.

Rokeach, M. (1973), *Nature of human values*. New York: The Free Press.

Santrock, J. W. (2017). *Yaşam Boyu Gelişim-Gelişim Psikolojisi*. (G. Yüksel, Çev.). Nobel Yayıncılık.

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *In Advances In Experimental Social Psychology.* (25), 1- 65.

Semerci, B. (2007). *Artık büyüdüm: Ergen ruh sağlığı*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Simmons, R. (2018). Enough As She Is: How to Help Girls Move Beyond Impossible Standards of Success to Live Healthy, Happy, and Fulfilling Lives. Publisher: Harper.

Siyez, D. M. & Kaya, A. (2011). Akran Zorbalığı Gruplarında Empatik Eğilim. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(2), 23-43.

Steinberg, L. (2007). Ergenlik (Çevirenler F. Çok, H. Ercan, M. Artar, E. Uzar, S. A.Sevim, M. Baglı, A. Aypay, T. Sener, R. Parmaksız, C. Satman, T. Yigit ve E. G.Kapçı). İmge Kitabevi, 634 s., Ankara.

Şahin, S. & Aral, N. (2012). Aile içi iletişim. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi,* 1(3), 55-66.

TDK (2023). Akran. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 16.04.2024).

Trompenaars, F., & Hampden Turner, C. (1997). *Riding theWaves of Culture*. Nicholas Brealey Publishing, London.

Uludağlı, N. P. & Sayıl, M. (2009). Orta ve ileri ergenlik döneminde risk Alma davranışı: ebeveyn ve akranların rolü. *Türk Psikoloji Yazıları, 12*(23), 14-24.

Uluyurt F. (2012). Bazı değişkenlere göre okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5 –6 yaş grubu çocuklarının akran ilişkileri. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Williams, R. (1982). Culture and society., London: A Doubleday Anchor Book. https:// edisciplinas. usp.br/pluginfile.php/4608772/mod_resource/content/1/CULTURE%20AND%20 SOCIETY%20 -%20R.%20WILLIAMS.pdf (E.T.: 16.03.2024).

Yavuzer, H. (2004). *Çocuk psikolojisi* (26. bs.). İstanbul: Remzi Kitapevi

Yelboğa, N. & Koçak, O. (2019). Ergenlerde akran zorbalığını yordayan bazı faktörlerin zorba ve mağdur bireyler açısından değerlendirilmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 13*(19), 2286-2320. DOI: 10.26466/opus.543567

Yıldız, A. & Kahraman, S. (2021). Ortaokul Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık, Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki. *Okul Psikolojik Danışmanlığı Dergisi 4*(2), 23-60.

Yörükoğlu, A. (2004). Gençlik çağı: ruh sağlığı ve ruhsal sorunlar (15. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.

KAYNAKÇA

Arif, M. M. ve Hashim, F. (2008). Reading from the wordless: A case study on the use of wordless picture books. *English Language Teaching*, **1(1), 121-126.**

Arizpe, E. (2013). Meaning-making from wordless (or nearly wordless) picturebooks: What educational research expects and what readers have to say. *Cambridge Journal of Education, 43*(2), 163–176. https://doi.org/10.1080/0305764X.2013.767879

Arslan, A. (2022). Erken çocukluk döneminde çocuğun gelişiminin desteklenmesinde aile. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11*(4), 1676–1684.

Arteaga, I., Humpage, S., Reynolds, A. J., & Temple, J. A. (2014). One year of preschool or two: Is it important for adult outcomes? *Economics of Education Review, 40*, 221-237. https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2013.07.009

Bosch, E. (2018). Wordless picturebooks. In B. Kummerling-Meibauer (Ed.), *The Routledge Companion to Picturebooks,* (pp. 191-201). Routledge.

Burns, P. C.,& Roe, B. D. (1976). *Teaching reading in today's elementary schools*. Chicago: Rand McNally.

Dickinson, D. K., Griffith, J. A., Golinkoff, R. M., & Hirsh-Pasek, K. (2012). How reading books fosters language development around the world. *Child Development Research*. https://doi.org/10.1155/2012/602807

Early, M. (1991). Using wordless picture books to promote second language learning. *ELT Journal, 45*(3), 245–251.

Freire, P. (1983). The importance of the act of reading. *Journal of Education, 165*(1), 5–11. https://doi.org/10.1177/002205748316500103

Girgin, A., Kurnaz, A., & Zobu, O. (2011). Erken çocukluk eğitimi ve aile eğitiminin önemi. *I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı* (s. 66-75). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Hall, S. L., & Moats, L. C. (2000). Why reading to children is important. *American Educator*, *24*(1), 26-33.

Hillman, J. (1995). *Discovering children's literature*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Honaker, J. D., & Miller, R. T. (2023). Wordless but not silent: Unlocking the power of wordless picture books. *TESOL Journal*, *First published: 18 April 2023*. https://doi.org/10.1002/tesj.72

Jalongo, M. R., Dragich, D., Conrad, N. K., & Zhang, A. (2002). Using wordless picture books to support emergent literacy. *Early Childhood Education Journal, 29*(3), 167–177.

Lubis, R. (2018). The progress of students' reading comprehension through wordless picture books. *Advances in Language and Literary Studies*, 9(1), 48-52.

Lysaker, J. T. (2019). *Before words: Wordless picture books and the development of reading in young children.* Teachers College Press.

Mağden, D., & Şahin, S. (2002). Beş-altı yaş grubu çocuklarının akademik becerilerini değerlendirmeye yönelik pilot bir çalışma. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi, 1*(6-7), 44–60.

Maniam, M. (2011). What do children look forward to in a picture book?. *Language in India*, *11***(12).**

Meloy, B., Gardner, M., & Darling-Hammond, L. (2019). *Untangling the evidence on preschool effectiveness: Insights for policymakers* (research brief). Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.

Porter, N. (2023). *Books and reading* (1st ed.). Outlook Verlag GmbH. (Original work published 1873).

Serafini, F. (2014). Exploring wordless picture books. *The Reading Teacher*, 68(1), 24-26.

Taşdelen, V. (2016). Çocuk edebiyatında görsel öğe. *Çocuk ve Medeniyet, 1*(1), 123-135.

Taşkın, N. (2020). Erken çocukluk eğitimi: Geleceği inşa etmek. F. Tanhan & H.İ. Özok (Eds.), ***E****ğitim Ortamlarında Nitelik* (ss.287-292). Anı Yayıncılık.

Taşkın, N. (2018). Erken çocukluk eğitimine temel olan bazı görüşler. G. Haktanır (Ed.), *Erken Çocukluk Eğitimine Giriş* (ss. 55-76). Anı Yayıncılık.

Tercanlı Metin, G., & Gökçay, G. (2014). Bebeklik ve erken çocukluk döneminde kitap okuma: Çocuk sağlığı izlemlerinde etkili bir gelişim önerisi. *Çocuk Dergisi, 14*(3), 89–94. https://doi.org/10.5222/j.child.2014.089

Tunçeli, H. İ. ve Zembat, R. (2017). Erken Çocukluk Gelişiminin Önemi ve Değerlendirilmesi. *Eğitim, Teori ve Pratik Araştırma Dergisi*, 3(3), 1-12.

Whitehurst, G. J., & Lonigan, C. J. (1998). Child development and emergent literacy. *Child Development, 69*(3), 848–872. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1998.tb06247.x

Yoshikawa, H., Weiland, C., Brooks-Gunn, J., Burchinal, M. R., Espinosa, L. M., Gormley, W. T., Ludwig, J., Magnuson, K. A., Phillips, D., & Zaslow, M. J. (2013). Investing in our future: The evidence base on preschool education (ERIC No. ED579818). *Society for Research in Child Development*. Retrieved from https://eric.ed.gov/?id=ED579818

KAYNAKÇA

Akcaoğlu, C.(2017). *Somut olmayan kültürel miras ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Alagöz, G., Çalık, İ. & Güneş, E.(2018). Kültürel miras turizmi açısından Erzincan bakır işleme sanatının mevcut durumu ve sürdürülebilirliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 55,174-191.

Bağcı, A.(2016). Somut olmayan kültürel mirasın aktifleştirilmesi problemi. *Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi (KAREFAD),* 4(2), 167-173.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2015).*Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Can, M. (2009). Kültürel miras ve müzecilik. Erişim adresi: http://teftis.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/1279,muserrefcanpdf.pdf?0

Cırık, İ. (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,34, 27-40

Çeçen, A. (1996).Kültür ve politika. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Çengelci, T. (2012). Sosyal bilgiler öğretim programında somut olmayan kültürel mirasın yeri. *Eğitim Fakültesi Dergisi, 25* (1), 185-203.

Dedehayır, H. (2008). Somut olmayan kültürel mirası korumak ve yaşamak. Yayıma Hazırlayan: ÇEKÜL Vakfı, 27.

Demirezen, S. & Aktaş, G. (2020). Sosyal bilgiler derslerinde drama yöntemiyle öğretimin sosyal beceri, empatik beceri ve akademik başarıya etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 413-434. https://doi.org/10.35675/befdergi.699782

Deniz,T.,Diker, O. & Çetinkaya, A.(2017).Somut olmayan kültür öğesi olarak yerel iklim bilgisi ve halk takvimi: Safranbolu'da (Karabük) bir saha araştırması. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 22(38), 205-226.

Erkal, H. (2010).*UNESCO yaşayan insan hazineleri ulusal sistemlerinin, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılmasına ve gelecek kuşaklara aktarılmasına etkisi üzerine bir inceleme* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Gelebek, E. (2020). *Gündelik kültür oluşturmada yeni medya araçlarının rolü: Youtube Örneği. [*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Göçer, A.(2012).*"Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine."* Türk Dili 729.1: 50-57.

Gündüz Alptürker, İ. ve Alptürker, H. (2021). Gelenekten geleceğe yöresel kültürün taşınmasında festivallerin rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(2), 1409-1422. https://doi.org/10.33206/mjss.797288

Gürel, D. (2018). *Somut olmayan kültürel miras etkinliklerinin 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersinde kullanımı,* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gürel, D. & Çetin, T. (2019). Intangible Cultural Heritage Attitude Scale: Validity and Reliability Study. Bartın University Journal of Faculty of Education, 8(1), 82-102.

Gürel, D. & Çetin, T. (2019). *Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Bartın University Journal of Faculty of Education,* 8(1), 82-102.

Karabaşa, S. (2014). Uygulamaları açısından somut olmayan kültürel miras ve folklor. *Folklor/Edebiyat Dergisi,* 20 (80), 99-105.

Mete, F. (2020). Türkçe öğretiminde görsel kültür ürünleri: halk oyunlarının yeri*. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(2), 736-749.

Oğuz, M. Ö. (2004). Gazi üniversitesi Türk halk bilimi araştırma ve uygulama merkezi müdürü Prof. Dr. M. Öcal Oğuz'un konuşması. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyum Bildirileri, Gazi Üniversitesi.

Okuyucu, A. (2011). *Osmaneli ilçe merkezinde kültürel mirasın korunması ve turizm amaçlı kullanımına yönelik bir araştırma.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özgönül, N. (2014). Uluslararası koruma mevzuatı. M. S. Akpolat (Ed.). Kültürel miras mevzuatı. Üçüncü baskı. Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, ss. 26-51.

Pehlivan, A. (2015), *Açık ve örgün eğitim sosyal bilgiler ders kitapları ve öğretim programında somut olmayan kültürel miras ögelerinin incelenmesi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Anadolu Üniversitesi.

Rzayeva, S. (2018). Küreselleşme kapsamında iletişim teknolojileri ve somut olmayan kültürel miras ilişkisi. *Asya Studies*, 5(5), 45-55.

Sağ, Ç. & Ünal, F. (2019).Öğrencilerin somut olmayan kültürel mirasa ilişkin farkındalıklarının belirlenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(4), 1550-1560.

Sarıca, V., Taşarer, E., & Batman, O. (2023). UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'nde Yer Alan Türk Geleneksel Sohbet Toplantılarına Helal Turizm Ürünü Perspektifinden Bakış. *Academic Platform Journal of Halal Lifestyle*, 5(1), 37-52.

Turhan, M. (1997). Kültür değişmeleri. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Ulusoy, K.(2011).Türk toplum hayatında yaşatılan kahve ve kahvehane kültürü (bir sözlü kültür ve sosyal çevre eğitimi çalışması).*Milli Folklor*, 23(89),159-169.

UNESCO. (2019). UNESCO hakkında, www. unesco. org. tr/Pages/96/2/UNESCO html UNESCO Hakkında. 30 Kasım 2019.

Utma, S. (2020). İletişim çağında medya ve kültür etkileşimi: "medyatikleşen kültürler. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 7 (3), 39 – 52.

Ültanır, G. (2003). Eğitim ve Kültür İlişkisi Eğitimde Kültürün Hangi Boyutlarının Genç Kuşaklara Aktarılacağı Kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3).

Varış, F. (1991). *Eğitim bilimine giriş*. Ankara Üniversitesi Yayınları.

Yıldırım, D. (1998). Sözlü Gelenek Kültürü. *Türk Bitiği* Dergisi, 81-83.

KAYNAKÇA

Carman, C. A. (2011). Stereotypes of giftedness in current and future educators. *Journal for the Education of the Gifted,* 34(5), 790-812.

Fort, D. C. (2011). One More Legacy of Paul F. Brandwein: Creating Scientists*. Journal of Science Education and Technology*, 20, 270-285.

Gagné, F. (2003). *The giftedness and talent development model: A differentiated approach*. In *Handbook of gifted education* (pp. 105-118). Pearson.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic Books.

Plucker, J. A., & Callahan, C. M. (2014). Research on giftedness and gifted education: Status of the field and considerations for the future. *Exceptional children*, *80*(4), 390-406.

Kozaklı Ülger, T., Bozkurt, I., & Altun, M. (2020). Thematic analysis of articles focusing on mathematical literacy in mathematics teaching-learning process. Egitim ve Bilim, 45(201).

Renzulli, J. S. (2012). Reexamining the role of gifted education and talent development for the 21st century: A four-part theoretical approach. *Gifted child quarterly*, *56*(3), 150-159.

Shavinina, L. V., & others. (Eds.). (2014). *The international handbook on giftedness*. Springer.

Davis G. A., Siegle, G. A., & Rimm, S. B. (2013). *Education of the gifted and talented*. Pearson.

Sternberg, R. J. (1985). *Beyond IQ: A triarchic theory of human intelligence*. Cambridge University Press.

Sternberg, R. J., & Davidson, J. E. (Eds.). (2005). *Conceptions of giftedness* (Vol. 2). New York, NY: Cambridge University Press.

Terman, L. M. (1925). *Genetic studies of genius: Volume I: Mental and physical traits of a thousand gifted children*. Stanford University Press.

Türkman, B. (2020). The evolution of the term of giftedness & theories to explain gifted characteristics. *Journal of Gifted Education and Creativity,* 7(1), 17-24.

Wertheimer, M., & Licklider, J. C. R. (Eds.). (2024). *Education in the age of artificial intelligence*. Springer.

KAYNAKÇA

Abbass, H. (2021). Editorial: What is Artificial Intelligence? IEEE Transactions on Artificial Intelligence, 2(2), 94–95. https://doi.org/10.1109/tai.2021.3096243

Akdeniz, M., & Özdinç, F. (2021). Maya: An artificial intelligence based smart toy for pre-school children. International Journal of Child-Computer Interaction, 29, 100347. https://doi.org/10.1016/j.ijcci.2021.100347

Alam, A. (2021). Possibilities and apprehensions in the landscape of artificial intelligence in education. In 2021 International Conference on Computational Intelligence and Computing Applications (ICCICA) (pp. 1–8). IEEE. https://doi.org/10.1109/ICCICA52458.2021.9697272

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zeka ve uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 71-88.

Cannon, J., Kilburn, M. R., Karoly, L., Mattox, T., Muchow, A., & Buenaventura, M. (2017). *Investing early: Taking stock of outcomes and economic returns from early childhood programs.* Santa Monica, CA: RAND Corporation.

Barnett, W. S., Belfield, C. R., & Nores, M. (2005). Lifetime cost-benefit analysis. In L. J. Schweinhart, J. Montie, Z. Xiang, W. S. Barnett, C. R. Belfield, & M. Nores (Eds.), *Lifetime effects: The High/Scope Perry Preschool Study through age 40* (Monographs of the High/Scope Educational Research Foundation, No. 14). Ypsilanti, MI: High/Scope Press.

Bartik, T. J. (2014). *From preschool to prosperity: the economic payoff to early childhood education.* Kalamazoo, MI: W.E. Upjohn Institute for Employment Research.

Campbell, F. A., Pungello, E. P., Burchinal, M., Kainz, K., Pan, Y., Wasik, B. H., Barbarin, O., Sparling, J. J., & Ramey, C. T. (2012). Adult outcomes as a function of an early childhood educational program: An Abecedarian Project follow-up. Developmental Psychology, 48(4), 1033–1043;

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: A review. IEEE Access, 8, 75264–75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510

Chen, X., Zou, D., Xie, H., Cheng, G., & Liu, C. (2022). Two decades of artificial intelligence in education: Contributors, collaborations, research topics, challenges, and future directions. Educational Technology & Society, 25(1), 28–47.

Devedžić, V. (2004). Web intelligence and artificial intelligence in education. Educational Technology & Society, 7(4), 29–39.

European Commission (2011*). Early childhood education and care: Providing all our children with the best start for the world of tomorrow*. Communication COM. 66, Brussels,

Faas, S., Kasüschke, D., Nitecki, E., Urban, M. and Wasmuth, H. (2019). *Globalization, transformation, and cultures in early childhood education and care.* Switzerland AG: Springer Nature Press.

Fetzer, J. H. (1990). What is artificial intelligence? In Artificial intelligence: Its scope and limits (Studies in cognitive systems, Vol. 4). Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-94-009-1900-6_1

Huang, J., Saleh, S., & Liu, Y. (2021). A review on artificial intelligence in education. Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 10(3), 7–17. https://doi.org/10.36941/ajis-2021-0077

Kaplan, J. (2016). Artificial Intelligence: What Everyone Needs to Know. Oxford University Press.

Kaytaz, M. (2005). *Türkiye'de okul öncesi eğitiminin fayda maliyet analizi*, İstanbul: AÇEV Yayınları.

Kewalramani, S., Kidman, G., & Palaiologou, I. (2021). Using artificial intelligence (AI)-interfaced robotic toys in early childhood settings: A case for children's inquiry literacy. European Early Childhood Education Research Journal, 29(5),52–668. https://doi.org/10.1080/1350293X.2021.1968458

Lai, N. K., Ang, T. F., Por, L. Y., & Liew, C. S. (2018). Learning through intuitive interface: A case study on preschool learning. Computers & Education, 126, 443–458. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.08.015

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. Retrieved from https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1475756/

McCarthy, J. (2007). What is artificial intelligence? Stanford University. http://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai/

Meloy, B., Gardner, M., & Darling-Hammond, L. (2019). Untangling the evidence on preschool effectiveness: Insights for policymakers (research brief). Palo Alto, CA: Learning Policy Institute.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara: MEB Yayınları.

OECD (2015). *Starting strong IV: Monitoring quality in early childhood education and care.* Paris: OECD Publishing.

OECD (2016). *Education at a glance*. Paris: OECD Publishing.

OECD (2017). *Starting strong V: Transitions from early childhood education and care to primary education.* Paris: OECD Publishing.

Ouyang, F., & Jiao, P. (2021). Three paradigms of artificial intelligence in education. Computers and Education: Artificial Intelligence, 2, 100020. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100020

Reynolds, A. J., Ou, S., & Temple, J. (2018). A multicomponent, preschool to third grade preventive intervention and educational attainment at 35 years of age. Journal of the American Medical Association Pediatrics, 172(3), 247–256;

Roll, I., & Wylie, R. (2016). Evolution and revolution in artificial intelligence in education. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26(2), 582–599. https://doi.org/10.1007/s40593-016-0110-3

Samara, V., & Kotsis, K. T. (2024). Use of the artificial intelligence in teaching the concept of magnetism in preschool education. Journal of Digital Educational Technology, 4(2), ep2419. https://doi.org/10.30935/jdet/14864

Schweinhart, L. J., Montie, J., Xiang, Z., Barnett, W. S., Belfield, C. R., & Nores, M. (2005). Lifetime effects: The High/Scope Perry Preschool Study through age 40. Monographs of the High/Scope Educational Research Foundation, No. 14. Ypsilanti, MI: High/Scope Press.

Shonkoof, J.P. (2017). *Early moments matter for every child.* New York: UNICEF Press.

Su, J., Ng, D. T. K., & Chu, S. K. W. (2023). Artificial Intelligence (AI) literacy in early childhood education: The challenges and opportunities. Computers and Education: Artificial Intelligence, 4, 100124. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100124

Suleimenov, I. E., Vitulyova, Y. S., Bakirov, A. S., & Gabrielyan, O. A. (2020). Artificial intelligence. Proceedings of the 2020 6th International Conference on Computer and Technology Applications, 95–99. https://doi.org/10.1145/3397125.3397141

Taşkın, N. (2020). Erken çocukluk eğitimi: Geleceği inşa etmek. F. Tanhan & H.İ. Özok (Eds.), Eğitim Ortamlarında Nitelik (ss.287-292). Anı Yayıncılık.

Taşkın, N. (2018). Erken çocukluk eğitimine temel olan bazı görüşler. G. Haktanır (Ed.), Erken Çocukluk Eğitimine Giriş (ss. 55-76). Anı Yayıncılık.

UN (United Nations). (2017). *The sustainable development goals report 2017*. New York: United Nations

Urban, M., Cardini, A., Guavera, J., Okengo, L., and Flórez Romero, R. (2019). Early childhood development education and care: the future is what we build today. In P.J.Morgan and N.Kayashima (Eds.). *Realizing education all in the digital age* (pp. 9-16). Tokyo: Asian Development Bank Istitute.

Vandenbroeck, m., Lenaerts K., and Beblavý, M. (2018). *Benefits of early childhood education and care and the conditions for obtaining them,* EENEE Analytical Report No. 32 Prepared for the European Commission

Yang, W. (2022). Artificial Intelligence education for young children: Why, what, and how in curriculum design and implementation. Computers and Education: Artificial Intelligence,3. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100061

Zhang, Q. (2023). Secure preschool education using machine learning and metaverse technologies. Secure Preschool Education Journal. https://doi.org/10.1080/08839514.2023.2222496

Editör:
Prof. Dr. Sezai Öztaş

Atatürk İlkeleri ve Cumhuriyet Tarihi

Alanında Uluslararası Araştırmalar - I

EĞİTİM
yayınevi

ATATÜRK İLKELERİ VE CUMHURİYET TARİHİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Prof. Dr. Sezai Öztaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-14-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ATATÜRK İLKELERİ VE CUMHURİYET TARİHİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Prof. Dr. Sezai Öztaş
VI+310 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-14-2

Bu kitapta yer alan yazıların akademik ve yasal sorumluluğu tamamıyla yazarlarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Avcı, C. (1994). Çanakkale Savaşı'nın Sonuçları ve Milli Mücadele'ye Etkileri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10(30), 717-719.

Bozkurt, N. (2007). Nüfus. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 33, 293-294. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Erat, M. (2005). Milli Mücadele'de Ezine ve Çevresi. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 3(3), 156-171.

Güneş, M. (2014). Osmanlı Dönemi Nüfus Sayımları ve Bu Sayımları İçeren Kayıtların Tahlili. *Gazi Akademik Bakış*, 8(15), 221-240.

Karal, E. Z. (1995). *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*. Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.

Köse, M. (2010). 1927 Nüfus Sayımı ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkmaz, Ş. (2012). Osmanlı sultanlarının Gelibolu ve Çanakkale gezileri. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 47, 303-318.

Parlak, C. (2012). Çanakkale Merkeze ve İlçelerine Yerleştirilen Giritli Mübâdil Göçmenler. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, (13), 127-154.

Özer, S. (2013). Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Bekârlık Vergisi'ne İlişkin Tartışmalar. *Gazi Akademik Bakış*, 6(12), 173-191.

Öztaş, S. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Genel Nüfus Sayımına Göre Tekirdağ'ın Demografik Yapısı. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 184-202.

Soysal, İ. (1983). *Türkiye'nin Siyasal Andlaşmaları (1920-1945)*. C.I, Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Tuncel, M. (1993). Çanakkale. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 8, 197-199. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Tuncel, M. (1993). Çanakkale Boğazı. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 8, 199-203. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Toprak, Z. (1991). Cumhuriyet Ankara'sında İlk Nüfus Sayımı (Tecrübe Tahriri-1927). *Ankara Dergisi*, 1(2), 57-66.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi (1927). C.I*., Birleşim 4, 05.11.1927*.

Türkiye Cumhuriyet Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü. (1929). *28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül I*. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.

Türkiye Cumhuriyet Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü. (1929). *28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül II*. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.

Türkiye Cumhuriyet Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü. (1929). *28 Teşrinievvel 1927 Umumi Nüfus Tahriri, Fasikül III*. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.

Ünal, A. A. (2002). XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Cezayir-i Bahr-i Sefid (Akdeniz, Ege Adaları) ya da Kapudan Paşa Eyaleti. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(12), 251-261.

KAYNAKÇA

Açıl, B. (2015). Klasik Türk Şiirinde Estetik Bir Unsur Olarak Çiçekler. *FSM İlmi Araştırmalar* (5), 1-28.

Akagündüz, Ü. (2020). Hüseyin Kazım [Kadri]'nin Çiftçi Çocuğu Adlı Eseri Bağlamında Ziraat Kitapları ve Köylünün Ziraat Bilgisiyle Tanıştırılması. *Kebikeç*(50), 511-544.

Akagündüz, Ü. (2021). Cumhuriyet'in İlk Yıllarından Bir Ziraat Dergisi: Tarla ve Bahçe (1924-1925). *13. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Tarih Araştırmaları* (s. 115-167). içinde Ankara: İksad Yayınları.

Akagündüz, Ü., & Nizamoğlu, A. (2021). Osmanlı Devleti'nde Ormancılık Eğitiminin Değişen Boyutları ve Orman Ameliyat Mektepleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu* (69), 1-24.

Alabaş, R., & Yinilmez Akagündüz, S. (2021). The Ethical Value of Human and Environmental Relations: The Place of Environmental Ethics in Geography Curriculum and Textbooks in Turkey, I. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches,, 6*(16), 1851-1906.

Andım Uçar, G., & Göher, F. (2020). Kerkük'ten Anadolu'ya Türkülerde Kuşlar ve Çiçekler. *Türk Dünyası Araştırmaları, 126*(248), 179-198.

Arıkan, R. (2013). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri.* Ankara: Nobel Yayınları.

Ayvazoğlu, B. (1997). *Güller Kitabı.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Bolat, B. (2019). Eski Türklerde Güneş Algısı ve Atatürk'ün Güneş Olarak Sembolize Edilmesi. *Tarih ve Gelecek Dergisi, 5*(3), 609-623.

Boynukalın, A. R. (2020). 16. ve 17. Yüzyıl Avrupa Resim Sanatında Çiçek İmgesi ve Koku Alegorisi. *Sanat Dergisi* (36), 15-32.

Demez, G. (2011). Armağanın Değişen Sosyo-Kültürel Anlamları: Tüketim Tolumu. *Mediterranean Journal of Humanities, 1*(2), 87-103.

Doğru, M. H., & Coşkun Çelik, B. (2023). "19. Yüzyıla Tarihlenen Üç Delâilü'l-hayrât Yazma Eserinde Çiçek Tezyinatı. *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi, 9*(1), 374-397.

Duran, G. (2018). Osmanlı Tezhip Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(31), 177-199.

Gökalp Alpaslan, G. (2005). Çağdaş Türk Şiirinde Lale İmgesi. *Türkbilig* (9), 15-39.

Gökler, B. M. (2023). Yaşam Çiçeği ve Osmanlı Cami Mimarisine Yansımaları. *Selçuk Türkiyat* (60), 133-152.

Goody, J. (2010). *Çiçeklerin Kültürü.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Küçüktepe, Ş., & Dündar, A. (2020). Milli Kütüphane Yazma Eserler Koleksiyonu Osmanlı Dönemi Çiçek Bezemeli Cilt Kapakları. *Turkish Studies - Social Sciences, 15*(3), 1319-1336.

Koç Keskin, N. (2020). Çiçeklerin Gizli Dili. *Milli Folklor* (127), 194-208.

M.Kazım. (1923). *Çiçek Bahçesi.* İstanbul: Kitabhane-i Sudi.

Musalı, V. (2018). Çiçeklerin Savaşı: Osmanlı – Safevî Rekabetinin Edebiyata Yansımaları. *IV. Uluslararası Alevilik ve Bektaşilik Sempozyumu* (s. 233-245). Ankara: Ankara Hacı Bayram-ı Veli Üniversitesi.

Polat Bulmuş, K. (2024). *Alevi-Bektaşi Cemlerinin Dili.* Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (DR).

Polat, N. (2001). *Türk Çiçek ve Ziraat Kültürü Üzerine Cevat Rüştü'den Bir Güldeste.* İstanbul: Kitabevi.

Sak, İ. (2007). Osmanlı Sarayının İki Aylık Meyve ve Çiçek Masrafı. *Tarih Araştırmaları Dergisi, 25*(40), 141-176.

Şenel, S. (2016). Osmanlı'da Bahçe ve Hasbahçe Kültürü. *Şehir ve İrfan* (3), 75-79.

Şimşek, S. (2022). Yûnus Emre Dîvân'ında Çiçek Sembolizmi. *Tasavvuf* (49), 29-54.

Tansuğ, S. (2004). *Resim Sanatının Tarihi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tazebay, İ., & Akpınar, N. (2010). Türk Kültüründe Bahçe. *Bilig* (54), 243-253.

Uğurlu, S. S., & Turgut, A. Y. (2024). 16. Yüzyıl Osmanlı Saray Kumaşlarında ve Tezhip Sanatında Çiçek sevgisi: Lale. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 17*(47), 1753-1775.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Yavuz Azeri, N. (2024). Resim Geleneğinden Güncel Sanat Pratiklerine Çiçeklerin Serüveni. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (15), 1261-1275.

Yinilmez Akagündüz, S. (2012). Uygarlığa Yüz Çeviren Düşünür: Jean Jaques Rousseau. *Özne, 9*(17), 113-127.

KAYNAKÇA

Arşivler

T.C. Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA)

BCA Arş., 030-18-1-2-666-119-2

BCA Arş., 030-18-1-2-670-136-8

BCA Arş., 030-18-1-2-674-148-9

BCA Arş., 030-18-1-2-677-162-1

BCA Arş., 030-18-1-2-677-166-3

BCA Arş., 030-18-1-2-680-176-2

BCA Arş., 030-18-1-2-680-176-3

BCA Arş., 030-18-1-2-682-189-4

BCA Arş., 030-18-1-2-683-196-2

BCA Arş., 030-18-1-2-685-206-3

BCA Arş., 030-18-1-2-691-226-1

BCA Arş., 030-18-1-2-692-227-1

BCA Arş., 030-18-1-2-706-281-6

BCA Arş., 030-18-1-2-727-366-2

BCA Arş., 030-18-1-2-876-960-3

BCA Arş., 030-18-1-2-882-981-9

BCA Arş., 030-18-1-2-895-24-4

BCA Arş., 030-18-1-2-987-338-3

Tezler

Maral, F. (2010). *Bulgaristan'dan Türkiye'ye 1989 Göçü* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. T.C. İstanbul Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Anabilim Dalı, İstanbul.

Yılmaz, R. (2008). *Jivkov Döneminde Bulgaristan Türkleri ve Türkiye'ye Göç Olayı (Türk Basınına Göre)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. T.C. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.

Kitaplar

Değerli, E. S. (2009). *TÜRK-BULGAR İLİŞKİLERİNDE Mustafa Kemal ATATÜRK*. Kütahya: Kütahya Rumeli Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Yayınları.

Draganova, S. (2006). *Tuna Vilayeti'nin Köy Nüfusu*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yayınları.

Kamusella, T. (2018). *Ethnic Cleansing During the Cold War: The Forgotten 1989 Expulsion of Turks from Communist Bulgaria.* United States of America: Routledge.

Kemaloğlu, A. İ. (2012). *Bulgaristan'dan Türk Göçü (1985- 1989).* (1. Baskı), Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Mazower, M. (2017). *Bizans'ın Çöküşünden Günümüze Balkanlar.* (2. Baskı), Ayşe Özil(-Çev.), İstanbul: Alfa Yayınları. .

McCarthy, J. (2006). *Ölüm ve Sürgün.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Neuberger, M. (2004). *The Orient within Muslim minorities and the negotiotion of nationhood in Modern Bulgaria.* United States of America: Cornell University Press.

Şimşir, B. (1989). *Rumeli'den Türk Göçleri. Cilt: II.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Taşpınar, T. (2019). *Naim Cep Herkülü.* (1. Baskı), Ankara: TED Matbaacılık. s

TDV İslam Ansiklopedisi (1992). *İçinde, Bulgaristan.* (C.6, s. 391-396).

Turan, Ö. (1998). *The Turkish Minority in Bulgaria 1878-1908 (Bulgaristan'daki Türk Azınlığı 1878-1908)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Makaleler

Atasoy, E. (2011). Siyasi Coğrafya Işığında Bulgaristan Türklerinin 1989 Yılındaki Zorunlu Göçü. *Coğrafya Dergisi*, *0*(21), 1-17.

Börklü, M.Y, (1999). Tarihi Seyir İçinde Bulgaristan Türklerinin Durumu ve Türkiye'nin Bölge Türklerine Yönelik Politikaları. *BİLİG Dergisi,* (10), 72-74.

Ceylan, A. ve Uslu, İ. (2019). Türkiye Cumhuriyeti'ne Yönelen Kitlesel Göç Hareketleri ve Kabul Mekanizmasındaki Yaklaşımlara İlişkin Bir İnceleme: 1989 Bulgaristan, 1991 Irak ve 2011 Suriye Göçleri. *Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları,* (36), 199-221.

Çavuş, İ. (1997). "Hayal Değirmenleri Durdu". *Yeni Türkiye*, *3*(16).

Çemç, M. S., Susuz, Y. E. (2024). A Turk at the Summit: The Timeless Legacy of Naim Süleymanoğlu. *Journal of Sports and Science*, *2*(1)

Çetin, T. (2008). Bulgaristan'daki Soydaşlarımızın Türkiye'ye Göç Etme Süreçlerini Etkileyen Bazı Değişkenlerin İncelenmesi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 8*(1), 55-75.

Çolak, F. (2013). Bulgaristan Türklerinin Türkiye'ye Göç Hareketi. *Tarih Okulu Dergisi,* (14), 113-145.

Demir, M. (2019). Bulgaristan'dan Gerçekleşen Dışa Göçün Ülkeye Sosyal ve Ekonomik Etkileri. *Academic Review of Humanities and Social Sciences, 2*(3), 279-296.

Demirhan, H. (2019a). Bulgaristan Türklerine Uygulanan Zorla İsim Değiştirme Kampanyası ve Türk Basını (Aralık 1984-Mart 1985). *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (17), 252-272.

Demirhan, H. (2019b). Sözlü Anlatımlarla 1984-1989 Yılları Arasında Bulgaristan'da Türklere Uygulanan Asimilasyon Politikaları. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (16), 480-498.

Dişbudak, C., Akgün, G. ve Balmumcu, Ö. (2012). Göçmenlerin Türkiye'de "Yaşamaya Devam Etme Kararlarının" Sosyo-Ekonomik Belirleyenleri: 1989 Bulgaristan Göçmenleri Örneği. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 1-10.

Errington, M. R. (2000). The Odrysian Kingdom of Thrace: Orpheus Unmasked Z. H. Archibald. *Cambridge University Press, 50*(1), 206-208.

Jenkins F. W., Doherty A. (2011). "Collecting to the Core -- The Greco-Persian Wars," Against the Grain. *23*(5), DOI: https://doi.org/10.7771/2380-176X.6008 Erişim Tarihi: 30.04.2024.

Korkmaz, N. ve Öztürk, A. (2017). Bulgaristan Türklerinin Göç Süreci ve Göçmenlerin Türkiye'deki İskân ve İşgücüne Dayalı Entegrasyonu. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 1*(3), 268-289.

Kurnaz, S., Kurt, R. (2020). Turgut Özal Dönemi Türkiye-Bulgaristan İlişkileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *6*(12), 300-312.

Kuyucuklu, N. (1990). Bulgaristan 1989 Göçünün Nedenleri, Oluşumu ve Olası Sonuçları. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi.*

Öztaş S. ve Demir, S. (2023). 1989 Yılı Bulgaristan'dan Zorunlu Türk Göçünün Türk TV Dizilerinde Temsili: "Yeniden Doğmak" Örneği, *Humanitas*, (11), 249-272.

Tansü, Y. E., Şahan, Z. (2020). ATTILA. *Pearson Journal*, *5*(5), 107–116. https://doi.org/10.46872/pj.25 Erişim Tarihi: 30.04.2024

Turan, Ö. (1997). Balkan Türklerinin Dini Meseleleri. *Yeni Türkiye*, *3*(16).

Zafer, Z. (2010). Bulgaristan Türklerinin 1984-1989 Eritme Politikasına Karşı Direnişi. *Gazi Akademik Bakış,* 3(6), 27-44.

Zafer, Z. (2012). 89 Göçü Bulgaristan'da 1984-89 Azınlık Politikaları ve Türkiye'ye Zorunlu Göç. *Yıldız Teknik Üniversitesi Balkan ve Karadeniz Araştırmaları Merkezi Dergisi & Balkanlar Medeniyet Merkezi Dergisi,* 28-44.

Zafer, Z. (2020). Türkiye-Bulgaristan İlişkileri Bağlamında 1989 Öncesi Pomak Göçleri. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi, 4*(2), 13-37.

Gazeteler

Özal: Gerekirse Kapıları Açarız. (1985, Şubat 15). *Tercüman,* s. 1.

Weight Lifting; A Great Weight Is Lifted From Turkey's Little Hero. (1988, Aralık 14). *New York Times,* s. D25.

İnternet Kaynakları:

URL-1: BBC News (1989). Bulgaristan Türklerinin Zorunlu Göçü, (Video). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=9Y1b-asR3yI Erişim Tarihi (23.10.2023).

URL-2: Cep Herkülü Naim Süleymanoğlu Filmi: Naim Süleymanoğlu'nun İsminin Değişmesi Sahnesi (2021) (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=R3D2XQbiEEo Erişim Tarihi (03.06.2024).

URL-3: Cep Herkülü Naim Süleymanoğlu Filmi: Naim Süleymanoğlu'nun BM Konuşması (2020) (Video). Facebook. https://www.facebook.com/BalgocGenelMerkez/videos/naim-s%C3%BCleymano%C4%9Flu-birle%C5%9Fmi%C5%9F-milletler-konu%C5%9Fmas%C4%B1-13-aral%C4%B1k-1988/448296786361729/ Erişim Tarihi (03.06.2024).

URL-4: CNN Türk. (2018). Asimilasyon ve Göç: Bulgaristan Türkleri'nin Öyküsü. https://www.cnnturk.com/haber/turkiye/asimilasyon-ve-goc-bulgaristan-turklerinin-oykusu Erişim Tarihi: (23.10.2023).

URL-5: Kâmil, İ. Atatürk Dönemi Türkiye-Bulgaristan İlişkiler.. https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/ataturk-donemi-turkiye-bulgaristan-iliskileri/ Erişim Tarihi: (02.05.2024).

URL-6: Radoykov, İ. (2019). Bulgaristan Türklerinin Kapanmayan Yarası: Belene Kampı, Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/bulgaristan-turklerinin-kapanmayan-yarasi-belene-toplama-kampi-/1499387 Erişim Tarihi (23.10.2023).

URL-7: T.C. Tekirdağ Valiliği, Tekirdağ Tarihi. http://www.tekirdag.gov.tr/tekirdag-tarihi Erişim Tarihi: (30.04.2024).

URL-8: Kolev, Y. 1944 Bulgaristan Tarihinde Dönüm Noktası. https://bnr.bg/tr/post/100446907 Erişim Tarihi (12.12.2023).

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri Ve Resmi Yayınlar

Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet Arşivi(CCA).30.18.1.2.126.66.17.

CCA,30.18.1.2.127.79.3.

CCA.30.18.1.2.128.12.19.

CCA.30.18.1.2.128.17.13

CCA,30.18.1.2.129.57.7.

CCA.30.18.1.2.130.85.1.

CCA.51.0.0.0.4.31.25

Resmî Gazete, (6 Aralık 1951), S. 7975.

Resmî Gazete, (28 Ağustos 1952), S. 8196.

TBMM Tutanak Dergisi, (7 Ocak 1952), D. 9, C. 12.

TBMM Tutanak Dergisi, (29 Şubat 1952), D. C. 13.

TBMM Tutanak Dergisi, (6 Şubat 1953), D. 9, C. 20.

TBMM Tutanak Dergisi, (14 Temmuz 1953), D. 9, C. 24.

Tetkik Eserler, Süreli Yayınlar ve İnternet Kaynakları

Aktaş, E., (Güz 2019), *"1902 Çankırı Depremi: Depremin Etkileri ve Afet Yönetimi",* OTAM, S. 46, s. 15- 39.

Arslan, R., (2020), *"1943 Ladik Depremi",* Journal of Humanities and Tourism Research, C. 10, S. 1, s. 143- 160.

(Büyük Depremler- B.Ü. KRDAE Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi), Erişim Tarihi: 25.11.2024.

Çelebi, E., (Nisan 2021), *"Büyük Hareket: 26 Kasım 1943 Tarihli Tosya-Lâdik Depremi'nin Kastamonu Merkez Ve Tosya İlçesindeki Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme",* ÇKÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi (KAREFAD), C. 9, S. 1, s. 42- 64.

Develioğlu, F. (2007), *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lugat*, 24. Baskı, Aydın Kitapevi Yayınları, Ankara.

Ketin, İ., (1969), *"Kuzey Anadolu Fayı Hakkında"* Maden Tetkik Arama Dergisi, C. 72, S. 72, s. 1- 27.

Milliyet, (20 Ağustos 1951), "*Bayındırlık Bakanı Araçta*", s. 2.

Milliyet, (18Ağustos 1951), *"Çankırı Bölgesinde Dün Yeni Sarsıntılar Oldu",* s. 1.

Milliyet, (14 Ağustos 1951), *"Çankırıda Dün Geceki Zelzele",* s. 1, 3.

Milliyet, (16 Ağustos 1951), *"Çankırıda Hasar ve Can Kaybı",* s. 1, 3.

Milliyet, (16 Ağustos 1951), "*Çankırıdaki Can Kaybı*", s. 1, 3.

Milliyet, (14 Aralık 1953), *"Çankırı'da Zelzele Oldu",* s. 3.

Milliyet, (15 Ağustos 1951), *"Çankırı İlinde 43 Kişi Öldü, 70 Kişi Yaralandı",* s. 1, 3.

Milliyet, (25 Ağustos 1951), *"Çankırı Zelzelesinin Zaiyat Bilançosu",* s. 3.

Milliyet, (7 Haziran 2000), *"Deprem Ben Gitmedim Dedi",* s. 1.

Milliyet, (11 Aralık 1966), *"Depremden Dün Gece Orta Anadolu Sallandı",* s. 3.

Milliyet, (30 Mayıs 2004), "*Dersimiz: Fay Hattı*", s. 3.

Milliyet, (18 Ağustos 1951), *"Eskipazardaki Zaiyat",* s. 3.

Milliyet, (17 Ağustos 1951), *"Ilgaz'da Can Kaybı",* s. 1, 3.

Milliyet, (6 Ekim 1977), *"İç Anadolu'da 5,4 Şiddetinde Deprem Oldu, Can Kaybı Yok",* s. 3.

Milliyet, (15 Ağustos 1951), *"İçişleri Bakanlığı'nın Tebliği",* s. 3.

Milliyet, (17 Ağustos 1999), *"Kırmız Hatta 34 İl",* s. 3.

Milliyet, (18 Ağustos 1951), "*Kızılay'ın Yardımı*", s. 3.

Milliyet, (28 Ocak 1982), "*Türkiye'nin Dörtte Biri 1. Derecede Deprem Bölgesi*", s. 3.

Milliyet, (19Ağustos 1951), "*Zelzelenin Yaptığı Tahribat*", s. 1, 3.

Özçelik, F. (2017), *"1944 Bolu-Gerede Depremi ve Sonuçları",* Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries), C. 12, S. 2, s. 91- 113.

Satılmış, S. (2020), *"Çankırı'nın Tarihsel Depremleri (1875-1900)",* Mütefekkir, C. 7, S. 14, s. 599-611.

Sür, Ö. (1993). *"Türkiye'nin Deprem Bölgeleri",* Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (TUCAUM), S. 2, s. 53- 68.

Şahin, G., (Haziran 2016), *"1938 Kırşehir (Akpınar) Depremi ve Bölgeye Etkileri",* Tarih Okulu Dergisi (TOD), Y. 9, S. 26, s. 289- 321).

Unat, Y. (2013). *"Fiziksel Yönü",* İslam Ansiklopedisi, Cilt 44, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 231- 233.

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA)

Kararlar Daire Başkanlığı,

30.18.1.1/6.50.7 30.18.1.1/ 23.8.18 30.18.1.1./16.64.9 30.18.1.1/ 23.14.2 30.18.1.1/23.16.13 30.18.1.1/24.32.17 30.18.1.1/26.59.3 30.18.1.1/57.68.3. 30.18.1.1/4.39.3 30.18.1.1/8.47.14 30.18.1.1/12.58.16 30.18.1.1/14.42.6 30.18.1.1/ 9.17.19 42.2.15/48.64.8 30.18.1.1/8.46.3 30.18.1.2/24.71.20. 30.18.1.2/29.43.5 30.18.1.2/30.54.7 30.18.1.2/32.74.18 30.18.1.2/73.29.1. 30.18.1.1/15.54.3

Muamelat Genel Müdürlüğü,

30.10.0/45.292.14 30.10.0.0/185.275.1 30.10.0.0/117.817.15 30.10.0.0/60.403.16. 30.10.0.0/60.404.5 30.10.0.0/60.406.2 30.10.0.0/ 60.406.4 30.10.0.0/59.398.19 30.10.0.0/143.24.5. 30.10.0.0/117.816.27 30.10.0.0/80.526.13. 30.10.0.0/80.526.8

30.10.0.0/80.526.10. 30.10.0.0/72.472.7. 30.10.0.0/ 80.525.18. 30.10.0.0/166.158.14

Genel,

180.9.0.0/112.546.7 180.9.0/ 77.380.26 180.9.0.0/86.416.14. 180.9.0.0/102.497.9. 180.9.0.0/ 102.497.10 180.9.0.0/ 102.497.11 180.9.0.0/134.653.153 180.9.0.0/111.537.23 180.9.0.0/113.549.20. 180.9.0.0/102.497.4. 180.9.0.0/113.549.35. 180.9.0.0/155.744.49

180.9.0.0/ 155.744.50

Nafıa Vekaleti, 230.0.0.0/133.8.4

Basılı Eserler

Ayhan, H., Maviş, H. (1988). "Darüşşafaka". *İslam Ansiklopedisi.* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Gönel, A. (1998). *Önde Gelen STK'lar.* İstanbul: Türkiye Ekonomi ve Toplumsal Tarih Vakfı.

Günergün, F. Yıldırım, N. (2001). "Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane'nin Mektebi Tıbbiyeyi Şahaneye Getirdiği Eleştiriler". *Osmanlı Bilim Araştırmaları.* s.19-64.

Hatemi, H. (1985). "Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde Derneklerin Gelişimi". *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kalaycıoğlu, E. (1998). *Sivil Toplum ve Neopatrimonyal Siyaset-Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam*. İstanbul: Vadi Yayınları.

Kanılmaz, A. (2024). *Dünden Bugüne Türkiye'nin Sivil Toplum Kültürü.* Eğitim Yayınevi.

Keyman, F., Sarıbay, Y. (1998). *Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam*. İstanbul: Vadi Yayınları.

Pustu, Y. (2022). *Türkiye Muallimler Birliği.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Sefercioğlu, N. (2008). *Milliyetçi Dernekler.* Ankara: Boyut Matbaacılık.

T.C. İçişleri Bakanlığı. (2013). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Cemiyetler*. Ankara: Dernekler Daire Başkanlığı Yayınları.

Tekerek, M. (2020). *"*Ticaret ve Sanayi Odaları*". Atatürk Ansiklopedisi*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Tekerek, M. (2022). "CHP'nin Esnaf-Zanaatkar Politikalarına Dair Çözümlemeler (1923-1950)". *XIX. Türk Tarih Kongresi, 3-7 Ekim 2022.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Toprak. Z. (1985). "1909 Cemiyetler Kanunu". *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ünalın, Ç. (2002). *Türk Mimarlar Cemiyeti'nden Mimarlar Derneği 1927'ye.* Ankara: Mimarlar Derneği Yayınları.

Yetiş, K. (1995). "Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyyesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*.Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Yücekök, A. Turan, İ. Alkan, M. (1998). *Tanzimat'tan Günümüze İstanbul'da Sivil Toplum Kuruluşları*. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Kaynaklar

Adıvar, H. E. (2018) *Türk'ün Ateşle İmtihanı,* İstanbul, Can Yayınları.

Altuğ, Y.(1992). *Türk İnkılâp Tarihi I,* İstanbul, Çağlayan Kitapevi.

Armaoğlu, F.(1986). *20.Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1980),*Ankara, İş Bankası Yayınları.

Atatürk, M. K.(1987). *Nutuk-Söylev,* C.I, Ankara, TTK.

Atatürk'ün Bütün Eserleri (1922). (2004)., C.13, İstanbul, Kaynak Yayınları.

A*tatürk'ün Tamim, Telgraf ve Beyannameleri IV*, (1991).Ankara, TTK.

Atay, F. R., Adıvar, H. E., vd., (2022). *İzmir'den Bursa'ya Yunan Mezalimi,* İstanbul, Pozitif Yayınevi.

Aybars, E. (1994).*Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I,* Ankara, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay.

Bayar, C.(1997). *Ben de Yazdım, Millî Mücadeleye Giriş,* C. 6, İstanbul, Sabah Kitapları.

Bayur, Y. H.(1975). "Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı Devleti'nin Paylaşılması Hakkında Yapılan Anlaşmalar", *Cumhuriyetin 50. Yıldönümü Semineri* ,Ankara, TTK., Ankara, ss.31-47.

Bayur, Y. H.(1991).*Türk İnkılâbı Tarihi,* C.III, Kısım. IV, Ankara, TTK.

Bıyıklıoğlu, T.(1992). *Trakya'da Millî Mücadele,* C.I, Ankara, TTK.

DÜSTUR,3. Tertip (1929). C.2, İstanbul, Milliyet Matbaası.

DÜSTUR,3. Tertip(1929). C.3, İstanbul, Milliyet Matbaası.

Eldem, V.(1994). *Harp ve Mütareke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomisi*, Ankara, TTK.

Enginün, İ.(1986). *Halide Edip Adıvar,* Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yay.

Erdem, N. (2009) Yunan Tarihçiliğinin Gözüyle Anadolu Harekâtı 1919-1923. Doktora Tezi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.

Jaeschke, G.(1989). *Türk kurtuluş Savaşı Kronolojisi,* C.I, Ankara, TTK.

Kara, B.(2019) "İki Devlet, Bir Anayasa, Üç Meclis ve Tartışılan Ortak Bir Konu: Nisabı Müzakere", (Bölüm:7)*Tarih Araştırmaları,* (Editör: Aydın, E. ve Gözlü, A.), ss.105-125, Ankara, Akademisyen Kitabevi.

Kaya, E.(2008)."Millî Mücadele Döneminde Hilâl-i Ahmer Cemiyeti'nin Anadolu ve Yunanistan'daki Türk ve Yunan Esirlerine Yaptığı Yardımlar*", Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* Volume 3/2 ss.465-487.

Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Hilâl-ı Ahmer İcraat Raporları 1914-1928, (Yayına Haz: Uluğtekin. M.-M. Uluğtekin, M.G.), Türk Kızılayı, Ankara. (Tarihsiz)

Özüçetin, Y.(2021a). "Lozan Antlaşmasının 10. Yıldönümünde Dr. Hans Froembogen'in Millî Mücadele ve Lozan Konferansına İlişkin Değerlendirmeleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 14 Sayı: 77, ss.352-360.

Özüçetin, Y.(2021b). "Millî Mücadele'de Bir Dönemeç: I. İnönü Muharebesi ve Bu Muharebenin Kıymeti", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Cilt: 14 Sayı: 78, ss.258-262.

Sonyel, S. R. (1987). *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika,* C.I, Ankara, TTK.

Tansel, S.(1991). *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar,* C. I, İstanbul, MEB.

TBMM ZC., (1959).Devre: I, İçtima Senesi 3, C.22, İ.97, C.I, Ankara, TBMM Matbaası.

TBMM ZC.,(1960). Devre: I, İçtima Senesi 3, C.23, İ.108, C.I, Ankara, TBMM Matbaası.

KAYNAKÇA

Akdağ, Ç. T. (2015). Kadın Dergilerinde (1869-1927) Kadın Modernleşmesi. Doktora Tezi. Kayseri: T.C. Erciyes Üniversitesi.

Arıkan, G. (1998). Atatürk, Cumhuriyet ve Kadın Hakları. *Erdem*, 11(32), 357-366.

Arslan, A. ve Akpınar, Ö. (2005). İnas Darülfununu (1914-1921). *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*,6(2), 225-234.

Aslan, T. (2009). Türk İnkılabının Doğuşu ve Gelişiminde Basının Rolü. *Kastamonu Education Journal*, 17(1), 241-260.

Aydın, H. (2015). Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Türkiye'de Kadın. *Current Research in Social Sciences*, 1(3), 84-96.

Balcı, M. ve Tuzak, M. (2017). Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Nezihe Muhiddin Özelinde Türk Kadınlarının Siyasi Hakları İçin Mücadelesi. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 43-51.

Balcı, M. (2019). *Muharrire Hanım Halide Edip Adıvar'ın Gazete ve Dergi Yazıları (1987-1925)*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Bedir, A. (2023). 1923 Türkiye İktisat Kongresi'nde Türk Kadını. *History Studies*, 15 (Cumhuriyetin 100. Yılı Özel Sayısı), 187-202.

Birgül, A. B. (1999). Atatürk İnkılâbında Türk Kadını ve Aile. *Erdem*, 11(33), 785-810.

Caporal, B. (2000). *Kemalizm Sonrasında Türk Kadını II*. İstanbul: Yeni Gün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.

Cumhuriyet, 3 Temmuz 1931, "Bankacı kadın!".

Çakır, S. (2016). *Osmanlı Kadın Hareketi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Çimenli, Ş. (2023). Eşit Bir Birey Olarak Kadının Belediye Seçimlerine Dâhil Olma Süreci. İçinde M. Kaya, E. Korkmaz (Editör), *100. Yılında Cumhuriyet ve Kazanımları* (525-546), Çanakkale.

Doğaner, Y. (2010). Bir Modernleşme Modeli Olarak Atatürk İnkılâpları. *Atatürk Dergisi*, 4(1), 153-187.

Doğaner, Y. (2018). Muhit Dergisi'nin Türk Basınındaki Yeri. İçinde M. Uğur (Editör). Türk Basın Tarihi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri (1641-1660). Elâzığ: 19-21 Ekim 2016.

Doğramacı, E. (1985). Cumhuriyet Döneminde Türk Kadını. *Erdem*, 1(1), 111-124.

Erdem, A. R. (2015). Atatürk'ün Kadına ve Kadın Eğitimine Verdiği Önem. *Belgi Dergisi*, (9), 1266-1277.

Ereş, F. (2006). Türkiye'de Kadının Statüsü ve Yansımaları. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*. (19), 40-52.

Gökçimen, S. (2008). Ülkemizde Kadınların Siyasal Hayata Katılım Mücadelesi. *Yasama*, (10), 5-59.

Gülsevin Ersöz, F. G. (2020). Tanzimat ve Meşrutiyet Döneminde Kadın Haklarına İlişkin Basın Odaklı Genel Değerlendirme, *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, 5 (Gürsoy Akça Özel Sayısı), 225-234.

Hiç, S. (1999). Atatürk, Cumhuriyet ve Kadın Hakları. *Erdem*, 11(33), 759-763.

İçli, Tülin. (1992). Atatürk ve Türk Kadını. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 9(25), 67-72.

Işık, E. (2021). Erken Cumhuriyet Dönemi Kadın Dergilerinde Kadın İmajı: Ev Kadın Dergisi Örneği. *Folklor/Edebiyat*, 27 (106 Özel Ek), 211-228.

Karabacak, M. (2009). Cumhuriyet'in İlk Beş Yılında Kadın Dergileri; Bir Değişimin Kadınca Hikayesi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Karaca, N. (2018). Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Mizah Dergileri Karikatürlerinde Yenileşme-Batılılaşma Göstergesi Olarak 'Kadın'a Dair İçerik ve Söylem. İçinde M. Uğur (Editör). Türk Basın Tarihi Uluslararası Sempozyumu Bildirileri (1661-1704). Elâzığ: 19-21 Ekim 2016.

Kartal, C. B. (2005). Türkiye'de Kadınların Siyasal Haklarını Kazanma Süreci ve 1930 Belediye Seçimleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: T.C İstanbul Üniversitesi.

Kaymaz, İ. Ş. (2010). Çağdaş Uygarlığın Mihenk Taşı: Türkiye'de Kadının Toplumsal Konumu. *Atatürk Yolu Dergisi*. 12(46), 333-366.

Koç, D. (2020). Öcü Geçmiş, Yüceltilen Bugün ve Umutlu Gelecek: Türk Kadın Yolu Dergisi'nde Siyasi Söylem. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 39(67), 585-609.

Kurnaz, Ş. (1991). *Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923)*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Kurusakız, B. (2022). Atatürk Döneminde Değişen Kadın İmgesi: Muhit Dergisi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: T.C. Ankara Üniversitesi.

Kuyaksil, A. (2014). Türk Anayasalarında Kadın Hakları ve Gelişimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 328-351.

Makal, A. (2010). Türkiye'de Erken Cumhuriyet Döneminde Kadın Emeği. *Çalışma ve Toplum*, 2(25), 13-40.

Oğuzhan, M. (2023). Erken Cumhuriyet Döneminde Kadınların Siyasal Katılımı: *Türk Kadın Birliği, Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR)*, 9(2-1 KAYFOR23 Özel Sayı),406-424.

Özer, S. (2013). Kadına Seçme ve Seçilme Hakkı Verilmesinin Türk Kamuoyundaki Yankıları. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 29(85), 131-68.

Öztaş, S. (2016). Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Açılışı ve Hükümet Kurulana Kadar İlk Çalışmaları, *International Journal Of Eurasian Education And Culture*, 1(1), 23-32.

Öztaş, S. (2022). Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışı ve Geçici Başkan Şerif Bey. İçinde C. Vatandaş, S. Öztaş ve M. Özden (Editör), *Milli Egemenlik ve Demokrasi* (409-440), Ankara: TBMM Basımevi.

Öztürk, H. (2023). Osmanlı Devleti'nin Son Dönemlerinde Kadınların İnas Darülfünuna ve Darülfünun Tıp Fakültesi'ne Girmeleri Hususunda Bazı Mülahazalar. *Osmangazi Tıp Dergisi*, 45(4), 524-534.

Sarısaman, S. (1997). Birinci Ordu Birinci Kadın İşçi Taburu. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8(39), 695-723.

Saygın, İ. (1998). Atatürk, Cumhuriyet ve Kadın Haklan. *Erdem*, 11(32), 545-558.

Şıvgın, H. (1998). Atatürk ve Türk Kadın Hakları. *Erdem*, 11(31), 245-258.

TBMMZC, 3 Nisan1923, Devre I, 17. Birleşim, C.28.

TBMMZC, 16 Mart 1924, Devre II, 13. Birleşim, C.7-1.

Tuzak, M. (2023). Türk Kadınlarının Siyasi Haklarını Almalarının Basına Yansıması. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 134, (265), 249-270.

Tüfekçioğlu, H. (1992). Cumhuriyet İdeolojisi ve Türk Basını. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 3(3), 45-96.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, ATASE (Millî Savunma Bakanlığı Askeri Tarih Arşivi), Atatürk Koleksiyonu ATA.ZB, Kurum/Fon:110.9.1.11. Yer:36.0.22. Tarih:0.0.1935. / K. (Klasör): 34, D. (Dosya): 103, F. (Fihrist): 15.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı Türk Diplomatik Arşivi (TDA), Kurum/Fon: ABD (502), Yer: 22591.98958.2. Tarih: 24.12.1934.

Uyanış, 5 Aralık 1929, "Kadınların hakkı".

Vakit, 20 Ekim 1929, "Kadın erkeğe rakip".

Yatar, B. (2015). Çalışma Hayatında Kadın: Uluslararası ve Ulusal Mevzuat. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, 15(57), 29-36.

Yellice, G. (2018). Erken Cumhuriyet Döneminde Türk Kadınını Modernleştirme Girişimleri, Türk ve Dünya Basını (1926-1934). *Çanakkale Araştırmaları Türk Yıllığı*, 16(24), 321-368.

Yılmaz, E. (2023). Osmanlıdan Cumhuriyete Kadın Hakları ve İngiliz Basınının Çağdaş Türk Kadını Algısı. *Bengi Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi*, (1), 93-116.

Yılmaz, H. (2016). 1923 Yılı Mizah Basınında Kadınların Seçme-Seçilme Hakkı ve Kadınlar Halk Fırkası. *Atatürk Yolu Dergisi*,15(59), 263-296.

Yüceer, S. (2008). Demokrasi Yolunda Önemli Bir Aşama: Türk Kadınına Siyasal Haklarının Tanınması, *U.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(14), 131-151.

KAYNAKÇA

Ahmad, F. (2022). *Modern Türkiye'nin Oluşumu.* İstanbul: Kaynak Yayınları

Akşin, S. (2007). *Kısa Türkiye Tarihi.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları

Bay Peker Kentimize geliyor. (23.12.1932). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Bay Recep Peker. (16.12.1934). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

C.H.F kâtibi umumisi Muhterem meb'usumuz Recep Beyefendinin Kütahyamızı Ziyaretleri. (01.11:1931) Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Goloğlu, M. (2021), *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi-II 1931-1938 tek partili cumhuriyet.* İstanbul:Türkiye İş Bankası Yayınları

Gül, T. (1998), *Türk Siyasal Hayatında Recep Peker.* Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları

Kara, N. N. P. (1999*). Türk Siyasi Hayatında Recep Peker* (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, İzmir.

Koçlar, B.(2022), *Recep Peker Bir İnkılâpçının Hikâyesi*. Ankara: Berikan Yayınevi

Kütahya- Balıkesir Hattının Küşat Günleri. (01.05.1931). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Kütahya hattı Bugün Açılıyor. (23.04.1932). İstanbul: Milliyet Gazetesi

Kütahya hattı Bugün Açılıyor. (23.04.1932). İstanbul: Vakit Gazetesi

Muhterem Mebusumuz Recep Beyefendi. (25.10.1931). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Nafia Vekili Tavşanlı hattını küşat edecek. (01.12.1928). İstanbul: İkdam Gazetesi Özçetin, B. (2010). Zigana Dağındaki Portakal Ağacı: Recep Peker ve Kemalizm. *Akdeniz İİBF Dergisi, 10*(20), 167-187.

Özkaya, A. (2020). Cumhuriyet Döneminin İdeoloğu: Recep Peker'in Kişiliği ve İdeolojilere Bakışı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7*(3), 146-156.

Peker, R. (2021), *İnkılâp ve İstikâl Başbakan Recep Peker'in İnkılâp Dersleri Notları ve Söylevleri*. O. Acar *(*Haz.). İstanbul: Mavi Gök Yayınları

R. Peker Kentimizde. (30.12.1934). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

R. Peker. (19.05.1935). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Recep B. dün Ankaradan Geldi. (23.04.1932). İstanbul: Milliyet Gazetesi

Recep Bey Kütahyada Mühim Bir Nutuk Söyledi. (03.12.1928). İstanbul: İkdam Gazetesi

Recep Peker Şehrimizde. (23.08.1940). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Recep Pekerin Kütahyadaki seçim nutku.(17.07.1946). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Saylavımız Recep Peker'in seçicilere teşekkürü. (10.02.1935). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Saylavlarımız Recep Peker, Mehmet Somer ve Naşit Uluğ şehrimizde. (21.05.1937). Kütahya: Kütahya Vilayet Gazetesi

Varel, A. (2021). Avrupa'nın tarihsel gelişimine üç farklı bakış, üç farklı siyaset: Recep Peker,

Ahmet Ağaoğlu ve Şevket Süreyya Aydemir. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24*(45), 381-416.

YILDIZ, A. (2021). Recep Peker. *Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce c: 2 Kemalizm, İstanbul:* İletişim Yayınları, s.58-63.

Zürcher, E. J. (2018). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları

KAYNAKÇA

Resmi Yayınlar

Çoker, F. (Yayın Yılı Yok). *Türk Parlamento Tarihi Milli Mücadele ve TBMM I. Dönem 1919-1923,* (III. Cilt). Ankara: TBMM Vakfı Yayınları No: 6.

TBMM Azasının Tercüme-i Hal Kâğıdı Örneği, Sicil No: 226, Devre: IV, İzmir.

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: VII, Cilt: 7, İçtima:1, İnikat: 17 (5 Ocak 1944).

Telif-Tetkik Eserler

Arı, K. (1994). Mahmut Esat Bozkurt: Yaşamı ve Kişiliği. *Çağdaş Türkiye Araştırmaları Dergisi,* 2(4), 189-200.

Gödekli, M. (2017). Anayasacılık Ekseninde Nevi Şahsına Münhasır Bir Düşün ve Devlet Adamı: Kemalizm İdeologu Mahmut Esat Bozkurt. *İstanbul Hukuk Mecmuası, (*Ord. Prof. Sadri Maksudi Arsal'a Armağan Özel Sayısı (60. Ölüm Yıldönümü Vesilesiyle), 543-601.

Halıcı, Ş. (2004). Yeni Türkiye Devleti'nin Yapılanmasında Mahmut Esat Bozkurt (1892-1943). Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Halıcı, Ş. Mahmut Esat Bozkurt (1892-1943). Atatürk Ansiklopedisi: (https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/mahmut-esat-bozkurt-1892-1943/.)

Şenel, N. U. (2004). Mahmut Esat Bozkurt. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Basın Kaynakları

"Mahmut Esat Bozkurt'un Cenazesi Muazzam Törenle Kaldırıldı", *Anadolu,* 26 Aralık 1943, s. 1-2.

"İzmir Mebusu ve Eski Adliye Vekili Mahmut Esat Bozkurt Dün İstanbul'da Öldü", *Ulus,* 22 Aralık 1943, s. 1-2.

Cemil Bilsel, "Günün Mevzuları: Heyecan, İnan ve İnkılap Adamı Mahmut Esat", *Ulus,* 23 Aralık 1943, s. 2.

Fahri Ecevit, "Ölümü Dolayısıyla: Mahmut Esat Bozkurt", *Ulus,* 23 Aralık 1943, s. 2.

Nihat Erim, "Ölümü Dolayısıyla: Mahmut Esat Bozkurt'un Meslek Hayatına Kısa Bir Bakış", *Ulus,* 24 Aralık 1943, s. 2.

Ali Agâh Dinel, "M. E. Bozkurt'un Tabutunun Arkasından Giderken", *Anadolu,* 27 Aralık 1943, s. 1-2.

Murat Çınar, "M. Esat Bozkurdun Ölümü: Vatan Mahzun, Biz Mahzun", *Adliye Dergisi,* Mahmut Esat Bozkurt Nüshası, Ocak 1944, Ankara, Yeni Cezaevi Matbaası, s. 67-68.

Faruk Nafiz Çamlıbel, "Mahmut Esat Bozkurt Öldü", *Adliye Dergisi,* Mahmut Esat Bozkurt Nüshası, Ocak 1944, Ankara, Yeni Cezaevi Matbaası, s. 65-66.

A. Rıza Türel, "İnkılap Adliye ve Mahmut Esat Bozkurt", *Adliye Dergisi,* Mahmut Esat Bozkurt Nüshası, Ocak 1944, Ankara, Yeni Cezaevi Matbaası, s. 1.

Dr. Ali Agâh Dinel, "Mahmut Esat Bozkurt", *Anadolu,* 23 Aralık 1943, s. 1-2.

"Büyük Bir Kayıp", *Akşam,* 22 Aralık 1943, s. 1-2.

"Mahmut Esat Bozkurt'u Kaybettik", *Anadolu,* 22 Aralık 1943, s. 1.

"Mahmut Esat Bozkurt Dün Vefat Etti", *Cumhuriyet,* 22 Aralık 1943, s. 1.

"Mahmut Esat Bozkurt'u Kaybettik", *Vatan,* 22 Aralık 1943, s. 1-2.

"Büyük Bir Kayıp", *Cumhuriyet,* 22 Aralık 1943, s. 1, 3.

"Büyük Bir Kayıp Daha", *Vakit,* 22 Aralık 1943, s. 1, 4.

"Mahmut Esat Bozkurt'un Ölümü", *Vatan,* 23 Aralık 1943, s. 3.

"Taziye ve Bir Teklif", *Yeni Asır,* 23 Aralık 1943, s. 1.

Falih Rıfkı Atay, "Bir İnkılapçının Ölümü", *Ulus,* 23 Aralık 1943, s. 1.

Şükrü Kaya, "Mahmut Esat Bozkurt", *Cumhuriyet,* 23 Aralık 1943, s. 1, 3.

"Eski Adliye Vekili", *Ulus,* 24 Aralık 1943, s. 1-2.

"Mahmut Esat Bozkurt'u Kaybettik", *Aydın,* 24 Aralık 1943, s. 1.
"Merhumun Son Yazısı: Yürekler Acısı", *Anadolu,* 25 Aralık 1943, s. 1-2.
Orhan Rahmi Gökçe, "Mahmut Esat Bozkurt", *Anadolu,* 25 Aralık 1943, s. 2.
Dr. S Şükrü Pamirtan, "M. E. Bozkurt", *Anadolu,* 25 Aralık 1943, s. 2.
"Mahmut Esat Bozkurt Bugün Gömülecek", *Ulus,* 26 Aralık 1943, s. 1.
"M. E. Bozkurt Ebedi İstirahatgahında", *Anadolu,* 28 Aralık 1943, s. 2.
"Mahmut Esat Bozkurt'un Cenaze Töreni", *Vakit,* 24 Aralık 1949, s. 3.
"M. Esat Bozkurt'un Cenazesi Dün Getirildi", *Anadolu,* 25 Aralık 1943, s. 1-2.
Mahmut Hıfzı Nalbandoğlu, "Mahmut Esat Bozkurt", *Vakit,* 28 Aralık 1943, s. 2.

KAYNAKÇA

Akşin, S. (2010). *Kısa Türkiye Tarihi*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Akşin, S. (2014). *Jön Türkler ve İttihat ve Terakki.* Ankara: İmge Kitabevi.

Akyüz, Y. (2013). *Türk Eğitim Tarihi.* Ankara: Pegem Akademi.

Albayrak, M. (1989). Yeni Türk Harfleri'nin Kabulü Öncesinde, Halk Eğitimi ve Yazı Değişimi Konusunda Türk Kamuoyunda Bazı Tartışmalar ve Millet Mektepleri'nin Açılması (1862-1928). *Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 1*(4), 463-495.

Arslan, B. (2020). II. Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Köy Eğitimi Sorunu Hakkında Bazı Gözlemler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(73), 268-278.

Aydemir, Ş. S. (1966). *Tek Adam Mustafa Kemal (1922-1938)* 3. Cilt. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Bayram, İ. (2024). *TBMM'deki Partilerin Din Siyaseti (1951-1954)*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Berkes, N. (2010). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bozaslan B. M., ve Çokoğullar, E. (2015). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Modern Eğitimin İnşası: Devletin Kurtarılmasından Devletin Kurulmasına. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17*(3), 309-329.

Çalışkan, D. (2014). Erken Cumhuriyet Dönemi Ulus İnşası ve Dilde Milliyetçilik (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelebi, N., ve Asan H. T. (2014). II. Meşrutiyet Dönemi Eğitimi ve İnsan/Birey Yetiştirme Paradigmaları Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 262-270.

Çelik, A. (2014). Eğitim Alanında Yapılan İnkılâpların Sosyal ve Kültürel Değişime Etkisi. *Turkish Studies, 9*(4), 287-301.

Çiftçi, A. (2015). İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Örgütlenme ve Yönetim Yapısı İçinde Kulüplerin Yeri. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 115 - 141.

Demir, K. (2016). Osmanlı'da Dergiciliğin Doğuşu ve Gelişimi (1849- 1923*). Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 71-112.

Ergin, O. (1977). *Türk Maarif Tarihi* (Cild 5). İstanbul: Eser Matbaası.

Goloğlu, M. (2011). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 1 Devrimler ve Tepkileri (1924-1930)*. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Gümüşoğlu, F. (2018). Osmanlı İmparatorluğu'ndan Cumhuriyet'e Türk Yurdu Dergisinde Eğitim Anlayışı. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi 2*(2), 18 – 36.

Gündüz, M. (2007). Toplumsal Sorunları Çözmede Eğitime Biçilen Merkezi Rol ve Son Dönem Osmanlı Aydınlarında Eğitim Düşüncesi. *Erdem Dergisi, 16*(48), 21-54.

Gündüz, Ö., ve Fırat, İ. (2014). Dil Devriminin Gerçekleşmesinde Türk Dil Kurumunun Rolü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(34), 59-72.

Hekimoğlu, V. F. S. (2017). Türkiye'de Türkçülük Hareketinin Ortaya Çıkması ve Türk Ocakları. *Akademik İzdüşüm Dergisi*, *2*(1), 41-50.

Karpat, K. H. (2002). *Osmanlı Modernleşmesi.* (Çevirenler: A. Z. Durukan, & K. Durukan). Ankara: İmge Kitabevi.

Kili, S. (2009). *Türk Devrim Tarihi.* İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Lewis, B. (2000). *Modern Türkiye'nin Doğuşu.* (Çeviren: M. Kıratlı). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Pınar, M. (2016). Türk Ocakları Kurultaylarında Dil Meselesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4*(23), *179-200*.

Şimşir, B. N. (2008). *Türk Yazı Devrimi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

TBMM (1928). *Zabıt Ceridesi*, Cilt 5, Devre III, İçtima Senesi II, 1 Teşrinisani 1928 (1 Kasım 1928).

Üstel, F. (1997). *İmparatorluktan Ulus- Devlete Türk Milliyetçiliği: Türk Ocakları (1912-1931).* İstanbul: İletişim Yayınları.

Zürcher, E. J. (2009). *Savaş, Devrim ve Uluslaşma: Türkiye Tarihinde Geçiş Dönemi: 1908-1928.* (Çeviren: E. Aydınoğlu). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Kitaplar ve Makaleler

Ahmad, F. (1996). *Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980.* (çev. A. Fethi). İstanbul: Hil Yayınları.

Ahmad, F. ve Turgay, B. (1976), Türkiye'de *Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Albayrak, M. (2007). Demokrat Parti Döneminde Milli Korunma Kanunu Uygulamaları (1955-1960). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXIII (67-68-69), 219.

Albayrak M. (2008). Hürriyet Partisi'nin Türk Siyasi Tarihindeki Yeri ve Önemi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 24(71), 341 – 380.

Arcayürek, C. (1985). *Yeni Demokrasi Yeni Arayışlar 1960-1965*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Avcıoğlu, D. (1965). Ortanın Solu, *YÖN*, 4(122), 3.

Aydemir, Ş. S. (2000). *İhtilalin Mantığı ve 27 Mayıs İhtilali*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Aydın, S. ve Taşkın, Y. (2015). *1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Babaoğlu, R. (2019). Seçim Yenilgisi, Parti İçi Muhalefet ve Hizipleşme Tartışmalarının Gölgesinde Cumhuriyet Halk Partisi XI. Kurultayı (26-30 Temmuz 1954). *OPUS*, 13(19), 2679 – 2708.

Bardakçı, M. (2010). 21 Ekim protokolünü hatırlar mısınız? http://haberturk.com/yazarlar/murat-bardakci/225947-21-ekim-protokolunu-hatirlar-misiniz (E.T.: 11.01.2024).

Birand, M.A., Dündar, C. ve Çaplı, B. (2008). *12 Mart İhtilalin Pençesinde Demokrasi*. İstanbul: İmge Kitapevi.

Birgit, O. (2012). *Evvel Zaman İçinde*. İstanbul: Doğan Kitap.

Birgit, O. (2015). *Ayağa Kalk CHP*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Bora, T. (2007). *Cereyanlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Demirel, T. (2021). *Türkiye'nin Uzun On Yılı Demokrat Parti İktidarı ve 27 Mayıs Darbesi.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ecevit, B. (2009). *Ortanın Solu*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Emre, Y. (2015). *CHP, Sosyal Demokrasi ve Sol*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Fedai, C. (2006). Ortanın Solu, *Liberal Düşünce Dergisi*, 33,163-183.

Karpat, K. H. (2010). *Türk Demokrasi Tarihi*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Kılıç, M. (2020). CHP'de Akamete Uğramış Bir Reform Teşebbüsü: 1954 Islahat Komisyonu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(4), 1373-1402.

Koç, A. (2017). 1965 Genel Seçimleri Öncesinde Ortanın Solu Söyleminin Ortaya Çıkışı. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 36-50.

Kuru, H. (1998). 27 Mayıs 1960 İhtilal Dönemi; İktidar-Muhalefet İlişkileri. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3(8).

Küçükcan, B. (1994). 1961 Anayasası ve 1961-1965 Koalisyon Hükümetleri Dönemi. Doktora Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Küçükömer, İ. (1994). *Batılılaşma ve Düzenin Yabancılaşması*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Toker, M. (1990). *Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973- Tek Partiden Çok Partiye 1944-1950*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Toker, M. (1991a). *Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973, DP Yokuş Aşağı*, *1954-1957*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Toker, M. (1991b). *Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973, Yarı Silahlı Yarı Külahlı Bir Ara Rejim 1960-1961*. İstanbul: Bilgi Yayın Evi.

Toker, M. (1993). *Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973 İsmet Paşanın Son Yılları 1965-1973*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Toker, M. (1965). Şu Ortanın Solu Hikâyesi. *AKİS*, 582.

Toprak, Ç. (2009). 1965-1973 Yıllarında Cumhuriyet Halk Partisinde İdeolojik Dönüşüm Süreci. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Turan, İ. (2002). İsmet İnönü ve Tek Dereceli İlk Seçimler (1946–1950–1954–1957) Üzerine Seçmeler, https://www.ismetinonu.org.tr/tek-dereceli-ilk-secimler.htm (E.T.: 07.12.2023).

Öztürkci, A. (2019). Türk Siyasal Tarihinde Demokrat Parti Birinci Büyük Kongresi. *CEDRUS*, 7, 741-755.

Soysal, M. (1965). Ortanın Solu mu Sorumlu. *YÖN*, 4(133), 3.

Tuğluoğlu, F. (2017). CHP'nin 14. Kurultayı ve İlk Hedefler Beyannamesi. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 15(60), 277-310.

Tuncer, H. (2014). *27 Mayıstan 12 Marta Türk Dış Politikası*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Tütüncü Esmer, G. (2008). Propaganda, Söylem ve Sloganlarla Ortanın Solu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(3), 69-85.

Uzun, H. (2013). Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1946 Olağanüstü Kurultayı. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, XIII (26), 139-161.

Yalansız, N. (2002). Türk Siyasal Yaşamında Koalisyon Hükümetleri (1961-1980). Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Zürcher, E. J. (2010). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, (çev: Y. Saner). İstanbul: İletişim Yayınları.

URL-2: www.ysk.gov.tr (E.T.: 05.12.2023).

Gazete ve Dergiler

Cumhuriyet, 30.05.1945.

Cumhuriyet, CHP Kurultayı Bugün Toplanacak, 29.06.1950.

Cumhuriyet, CHP Kurultayı Dün Gece Dağıldı,31.07.1954.

Cumhuriyet, Grevsiz Sendikalar Cereyansız Ampul Gibi, 29.04.1956.

Cumhuriyet, Meclis Milli Korunma Tadil Tasarısının Tümünü Dün Kabul Etti, 19 Mayıs 1956.

Cumhuriyet, 12.09.1957.

Cumhuriyet, 28.05.1960.

Cumhuriyet, 12 Şubat 1961.

Cumhuriyet, Yeni Partilerin Sayısı Bugün Sekize Yükseliyor, 13 Şubat 1961.

Cumhuriyet, CHP'den İstifa Eden Gençler Dönme Teklifini Reddettiler, 09-01-1963.

Milliyet, 18.11.1963.

Milliyet, 29.07.1965.

Milliyet, 22.10.1966.

Yön, Türk-İş Ecevit Çekişmesi, Yıl 1, Sayı 15, 28.03.1962.

KAYNAKÇA

Arşivler

BCA, 490.01-1393.623.1

BCA, 30.10.0.0-76.501.8

TBMM Arşivi, Devre 8, Sicil No: 1139.

Gazeteler

Akis Gazetesi.

Akşam Gazetesi.

Cumhuriyet Gazetesi.

The New York Times.

Ulus Gazetesi.

Vatan Gazetesi.

Zafer Gazetesi.

Telif ve Tetkik Eserler

Akdağ, M. (2018). Bülent Ecevit'in Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Seçilmesi Sürecinde Yürüttüğü İletişim ve Medya Stratejisi, Sosyal Bilimlerinde Güncel Akademik Çalışmalar, (1), (133-146.

Albayrak, M. (2014). Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Yılları ve Demokratikleşme Sürecinin İlk On Yılı. *Ankara Barosu Dergisi*, (1), (296-312).

Aydın, T. (2022). CHP Genel Sekreterlerinin Parti Siyaseti Üzerindeki Etkileri: Kasım Gülek ve Bülent Ecevit. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), (681-697).

Balcı, M. (2006). *Bir Siyasetçi Portresi: Kasım Gülek Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri (1905-1996)*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi.

Cılızoğlu, T. (1987). *Kırık Politika Anılarla Kâmil Kırıkoğlu*, İstanbul: Güneş Yayınları.

Güngör, S. (2010). 14 Mayıs 1950 Seçimleri ve CHP'de Bunalım. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), (193-208).

İdem, T. (2015). *Adana (Seyhan) Milletvekilleri ve Siyasi Faaliyetleri (1920-1960)*, Şanlıurfa: Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

İdem, T. (2022). Seçim Kanunları ve Uygulamaları Üzerinden 1946 Ve 1950 Seçimlerine Bakış. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12(3), (1372-1389).

Kolutek, M. & Sarı, Ç. (2020). Çok Partili Hayata Geçişte Sivrihisar, İ Kalaycı ve G Kalmış (Ed.). Türk Kültürüne Hizmet: Öğr. Gör. Sadeddin Öztürk'e Armağan. Gazi Kitabevi, (361-372).

Tuğluoğlu, F. (2017). CHP'nin 14. Kurultayı ve İlk Hedefler Beyannamesi, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi,* (60), (277-310).

Çakmak, Fevzi. (2017). Çok Partili Siyasi Hayata Geçiş Sürecinde CHP Kurultay Görüşmeleri ve Müfettiş Raporlarına Göre Parti Teşkilatının Karşılaştığı Sorunlar (1945-1950), *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi* 17, (319-148).

KAYNAKÇA

Acun, S. (2018). Türkiye'de Ücret Eşitsizliğinin Analizi. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, 3(4), 237-260.

Bakış, O., & Polat, S. (2015). Wage Inequality In Turkey, 2002–10. *ERN: Other Institutions & Transition Economics: Firm Governance (Topic)*. https://doi.org/10.1111/ecot.12058.

Elveren, A. (2010). Wage Inequality In Turkey: Decomposition By Statistical Regions, 1980–2001. *Review of Urban & Regional Development Studies*, 22, 55-72. https://doi.org/10.1111/J.1467-940X.2010.00169.X.

Frankema, E. (2012). Industrial Wage Inequality In Latin America In Global Perspective, 1900–2000. *Studies in Comparative International Development*, 47, 47-74. https://doi.org/10.1007/S12116-011-9091-2.

Han, J., Liu, R., & Zhang, J. (2012). Globalization And Wage Inequality: Evidence From Urban China. *Journal of International Economics*, 87, 288-297. https://doi.org/10.1016/J.JINTECO.2011.12.006.

Helpman, E. (2017). Globalisation And Wage Inequality. 5, 125-162. https://doi.org/10.5871/JBA/005.125.

Kaya, G., Selim, R. (2018). The Gender Wage İnequality In Turkey. *Pressacademia Procedia (PAP),* V.7, p.408-413. https://doi.org/10.17261/pressacademia.2018.925.

Lejour, A., & Tang, P. (2000). Globalisation And Wage İnequality.

Peltekoğlu, Filiz. (1995). Dergiciliğin Gelişimi Ve Türkiye'de Kadın Dergileri. *Marmara İletişim Dergisi*, 9.9, 113-140.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ocak 2003

Petrol-İş Kadın Dergisi, Mart 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Mayıs 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ağustos 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ekim 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Aralık 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ocak 2004.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Nisan 2004.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Haziran 2004.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ağustos 2004.

Popli, G., & Yılmaz, O. (2017). Educational Attainment And Wage Inequality In Turkey. *Labor: Human Capital eJournal*. https://doi.org/10.1111/labr.12083.

Rueda, D., & Pontusson, J. (2000). Wage Inequality And Varieties Of Capitalism. *World Politics*, 52, 350 - 383. https://doi.org/10.1017/s0043887100016579.

Tamkoç, M., & Torul, O. (2020). Cross-Sectional Facts For Macroeconomists: Wage, Income And Consumption Inequality In Turkey. *The Journal of Economic Inequality*, 18, 239-259. https://doi.org/10.1007/s10888-019-09436-4.

Tansel, A., & Bodur, F. (2012). Wage Inequality And Returns To Education In Turkey: A Quantile Regression Analysis. *Wiley-Blackwell: Review of Development Economics*. https://doi.org/10.1111/j.1467-9361.2011.00655.x.

Zeira, J. (2007). Wage Inequality, Technology, And Trade. *J. Econ. Theory*, 137, 79-103. https://doi.org/10.1016/j.jet.2006.03.011.

Yılmaz, İ. (2014). Osmanlı Kadın Tarihine İlişkin Birkaç Not. *Kadın Araştırmaları Dergisi* (10), 61-81.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://www.petrol-is.org.tr/kadindergisi/index.htm (E.T.: 10.09.2024)

URL-2: https://www.kedv.org.tr/public/uploads/files/raporlar/Oxfam%202020%20Es%CC%A7itsizlik%20Raporu-Bak%C4%B1m%20Zaman%C4%B1.pdf (E.T.: 14.10.2024).

URL-3: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@ilo-ankara/documents/publication/wcms_756659.pdf (E.T.: 12.10.2024).

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet Arşivi (CCA). (1939). 30.10.0.0-119.843.8. 29/12/1939.

CCA. (1939). 30.10.0.0-119.843.10. 29/12/1939.

CCA. (1940). 30.10.0.0-119.844.11. 01/01/1940.

CCA. (1940). 490.01.0.0-5.22.5. 08/02/1940.

CCA. (1940). 490.01.0.0-1584.459.1. 10/02/1940.

CCA. (1940). 30.10.0.0-119.845.17. 17/04/1940.

CCA. (1940). 30.18.1.2-91.60.16. 22/06/1940.

CCA. (1940). 30.10.0.0-143.24.17. 13/11/1940.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi (ZC). (1939). Devre: VI, Cilt: 7, İçtima: 1, İnikad: 18.

ZC. (1940). Devre: VI, Cilt: 8, İçtima: 1, İnikad: 23, 10/01/1940.

ZC. (1940). Devre: VI, Cilt: 8, İçtima: 1 İnikad: 26, 17/01/1940.

ZC. (1940). Devre: VI, Cilt: 13, İçtima: 1, İnikad: 75, 7/8/1940.

ZC. (1948). Erzincan'da Yaptırılacak Meskenler Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık ve Bütçe Komisyonları Raporları S. Sayısı: 193. 21/6/1948.

İmar ve İskân Bakanlığı (1970). *Doğu Anadolu Bölgesi Bölgesel Gelişme, Şehirleşme ve Yerleşme Düzeni.* Ankara: Planlama ve İmar Genel Müdürlüğü Bölge Planlama Dairesi.

İmar ve İskân Bakanlığı (1980). *Deprem Araştırma Enstitüsü Çalışmaları*.

TBMM Meclis Araştırması Komisyonu Raporu. (2021). *Depreme Karşı Alınabilecek Önlemlerin ve Depremlerin Zararlarının En Aza İndirilmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*.

Süreli Yayınlar

Akşam Gazetesi, Malatya'ya Gönderilen Felaketzedeler, 7 Ocak 1940, s. 1-7.

Akşam Gazetesi, Erzincan Askeri Mektebi Konya'ya Nakledildi, 7 Ocak 1940, s. 5.

Akşam Gazetesi, Yaralılar, 12 Ocak 1940. s. 2.

Akşam Gazetesi, Felaketzedelere Ev Tutuldu 13 Ocak 1940, s. 3.

Akşam Gazetesi, Felaketzedelerin Nakline Devam Ediliyor, 15 Ocak 1940, s. 2.

Akşam Gazetesi, Zelzele Haberleri, 25 Ocak 1940. s. 2.

Anadolu Gazetesi, Kayseri'ye Yerleştirilenler, 10 Ocak 1940, s. 1.

Anadolu Gazetesi, Zelzele Mıntıkasında Vaziyet 11 Ocak 1940, s. 1.

Anadolu Gazetesi, Felaketzede Talebe Hakkında Bir Emir, 11 Ocak 1940, s. 2.

Anadolu Gazetesi, Hataylılar Felaketzede Kardeşlerini Bağırlarına Basıyorlar, 31 Ocak 1940, s. 2-4.

Cumhuriyet Gazetesi, Yeni İmdad Tedbirleri, 1 Ocak 1940. s.5.

Cumhuriyet Gazetesi, Çocuk Esirgeme Kurumu Babasız Çocukları Himaye Ediyor, 3 Ocak 1940. s. 6.

Cumhuriyet Gazetesi, Turhal'a Yerleştirilenler, 4 Ocak 1940, s. 6.

Cumhuriyet Gazetesi, Dün Gece Gelen Yaralılar 4 Ocak 1940, s. 7.

Cumhuriyet Gazetesi, Erzincan Boşaltılıyor, 10 Ocak 1940, s. 1,5.

Cumhuriyet Gazetesi, Misafirhanede İskân, 10 Ocak 1940, s. 5.

Cumhuriyet Gazetesi, Dün Gelenler, 10 Ocak 1940, s. 5.

Cumhuriyet Gazetesi, Dün Gelen Felaketzedeler, 28 Ocak 1940, s. 5.

Cumhuriyet Gazetesi, Şehirde Yardım, 29 Ocak 1940, s. 6.

Haber Gazetesi, Şehir Haberleri, 1 Şubat 1940, s. 2.

Haber Gazetesi, Çıldırmış İki Felaketzede Şehrimize Getirildi, 3 Şubat 1940, s. 6.

Halkın Sesi Gazetesi, Felaketzede Kardeşlerimiz Geldi, 8 Ocak 1940, s. 1-2.

Halkın Sesi Gazetesi, Felaketzede Kardeşlerimizin İskânları Sona Ermek Üzeredir, 9 Ocak 1940, s. 1.

Halkın Sesi Gazetesi, Erzincan'dan Gelenler, 12 Ocak 1940, s. 1.

Halkın Sesi Gazetesi, Zelzele, 13 Ocak 1940, s. 1.

Halkın Sesi Gazetesi, Gelen Felaketzedeler, 24 Ocak 1940, s. 2.

İkdam Sabah Postası Gazetesi, Dün Erzincan'dan 30 Yaralı Geldi, 5 Ocak 1940, s. 1-3.

İkdam Sabah Postası Gazetesi, Felaketzedelerin Başka Yerlere Nakli Devam Ediyor, 7 Ocak 1940. s. 1.

İkdam Sabah Postası Gazetesi, Erzincan felaketzedeleri, 7 Ocak 1940, s. 1-3.

İkdam Sabah Postası Gazetesi, Erzincan ve Giresun'dan Dün de Felaketzede Geldi 8 Ocak 1940, s. 1-5.

Son Posta Gazetesi, 1.500 Kişi Erzurum'a Gidiyor, 4 Ocak 1940, s. 8.

Son Posta Gazetesi, Felaketzedeler Yerleştirildiler, 14 Ocak 1940, s. 8.

Son Posta Gazetesi, 70 Felaketzede Daha Şehrimizde Tutulan Evlere Yerleştirildiler, 17 Ocak 1940, s.4.

Son Posta Gazetesi, Felaketzedelere Yeniden Birer Aylık İaşe Bedeli Verildi,6 Şubat 1940, s. 5.

Son Telgraf Gazetesi, İkinci Yaralı Treni. 1 Ocak 1940, s. 5.

Tan Gazetesi, Çocuk Esirgeme Kurumunun Faaliyeti, 6 Ocak 1940, s. 2.

Tan Gazetesi, İş Bankası Kimsesiz Çocukları Okutacak, 20 Şubat 1940, s. 2.

Tan Gazetesi, Felaketzede Çocuklar, 22 Şubat 1940, s. 6.

Tan Gazetesi, Felaketzedelerin Vaziyetleri, 23 Şubat 1940, s. 5.

Tan Gazetesi, Erzincan'a Gidilmesi ve Yolcu Nakledilmesi Yasak Olundu, 12 Mart 1940, s. 3.

Ulus Gazetesi, Zelzele 49 km Derinlerden Geliyor, 28 Aralık 1939, s.3.

Ulus Gazetesi, Erzincan'daki evler, 30 Kasım 1949, s. 2.

Telif ve Tetkik Eserler

Arpacı, M. (2018). Şehrin Çöküşü ve Hafıza Mekânının İnşası: 1939 Erzincan Depremi Üzerine. *Kebikeç*. 45, 221-238.

Avdar, R. ve Avdar, R. (2021). Türkiye'de Yaşanan Doğa Kaynaklı Afetlerin Sosyo-Ekonomik Etkileri. *Afet ve Risk Dergisi*, 5 (1): 1-12.

Gülfettin Ç., Karacakaya, R., Mete, Z., Genç, H. ve Bal, F. (2019). *Kızılay Arşivi Belgelerinde Afetler*. Ankara.

Haçin, İ. (2014). *1939 Erzincan Büyük Depremi*. 37-70.

Keskin, Y. Z. ve Önal, M. İ. (2021). Resmi Telgraflar Doğrultusunda 1939 Erzincan Depremi'nde Kurtarma, İlk Yardım ve İskân Faaliyetleri. *Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9: 169-190.

Sür, Ö. (1993). Türkiye'nin Deprem Bölgeleri. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Dergisi*, 2: 53-68.

Şahan, Ö. (2019). *1923-1960 Yılları Arasında Yaşanan Doğal Afetlerin Türk Dış Politikasındaki Rolü (Deprem-Sel-Çekirge Afetleri).* Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kütahya, Yüksek Lisans Tezi.

Şenol, C. (2020). Türkiye'de Meydana Gelen Büyük Depremlerin Yerleşme ve Demografik Yapı Üzerindeki Etkileri (1927-2020). *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*. 2 (4): 620-644.

Tuğluoğlu, F. (2015). 1939 Büyük Anadolu Zelzelesi ve Erzincan Vilayetinde Yardım Faaliyetleri. *History Studies*. 7 (4): 113-136.

Üzen, İ. (2010). 1939 Erzincan Depreminin Tokat'taki Yansımaları. *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*. 27: 89-104.

Yavuz, E. (2014). 1939 Büyük Erzincan Depremi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*. C.XXX, S.88. 523-534.

Yıldız, F. ve Dursun, O. (2021). Milli Bir Felaket ve Basında Yaraları Sarma Çabası Gazetelerde 1939 Erzincan Depremi ve Ulusal Dayanışmanın İnşası. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. 54, 49-76.

Yiğit, İ. (2017). İskândaki Kararsızlık: Doğal Afetler ve Kaybolan Yerleşmeler (XVI-XX. Yüzyıl Manisa-Konya Çevresi Örneği). *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. 26, 329-364.

Yüksel, A. (2001). 1939 Erzincan Depremi Hakkında Bazı Düşünceler. *Tarih Boyunca Anadolu'da Doğal Afetler ve Deprem Semineri*. 22-23 Mayıs 2000 Bildiriler. İstanbul: "Globus" Dünya Basımevi: 249-262.

KAYNAKÇA

Kitaplar ve Makaleler

Aydoğan, R. (2007). *Kamu Hastaneleri Sağlık Çalışanlarının Sendikal Örgütlenme Konusundaki Görüşlerinin Cinsiyet Temelinde İncelenmesi (Ankarada iki kamu hastanesi)* (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Cobble, D. (2016). International Women's Trade Unionism and Education 1. *International Labor and Working-Class History*, 90, 153 - 163. https://doi.org/10.1017/S0147547916000089.

Çağatay, S. (2023). "If women stop, the world stops": forging transnational solidarities with the International Women's Strike. *International Feminist Journal of Politics*, 25, 637 - 663. https://doi.org/10.1080/14616742.2023.2170259.

Elias, J. (2007). Women workers and labour standards: the problem of 'human rights'. *Review of International Studies*, 33, 45 - 57. https://doi.org/10.1017/S0260210507007292.

Erbay, H. (2019). Tarihsel Süreçte Dünyada Ve Türk Toplumunda Kadın Algısı Ve Haklarının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(1), 1-25.

Güler, C. (2017). Türkiye Sendikal Hareketi İçinde Cinsel Yönelim Ve Cinsiyet Kimliği Temelli Ayrımcılıkla Mücadele Üzerine Bir Değerlendirme. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi,* 17(64), 15-28.

Karaman, İ. C., & Dalkıran, G. B. (2021). Kadın Sivil Toplum Hareketinin Tarihsel Gelişimi: Türkiye Ve Dünyadan Örnekler. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 89-116.

Ledwith, S. (2019). Follow The Women: New Forms Of Organising?

Lim, A. (2016). Transnational Organising and Feminist Politics of Difference and Solidarity: The Mobilisation of Domestic Workers in Hong Kong. *Asian Studies Review*, 40, 70 - 88. https://doi.org/10.1080/10357823.2015.1124841.

Moghadam, V. (1999). Gender And Globalization: Female Labor And Women's Mobilization. *Journal of World-Systems Research*, 5, 366-389. https://doi.org/10.5195/JWSR.1999.139.

Moghadam, V. M., Franzway, S., & Fonow, M. M. (Eds.). (2011). *Making globalization work for women: The role of social rights and trade union leadership.* State University of New York Press.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ocak 2003

Petrol-İş Kadın Dergisi, Mart 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Mayıs 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ağustos 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ekim 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Aralık 2003.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ocak 2004.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Nisan 2004.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Haziran 2004.

Petrol-İş Kadın Dergisi, Ağustos 2004.

Prieto-Carrón, M. (2008). Women Workers, Industrialization, Global Supply Chains and Corporate Codes of Conduct. *Journal of Business Ethics*, 83, 5-17. https://doi.org/10.1007/S10551-007-9650-7.

Şener, Ü. (2013). Kamu Emekçileri Sendikalarında Kadınlar ve Kadın Politikaları (Master's thesis, Ankara Universitesi (Turkey)).

Topgül, S. (2016). Intra-Union Women's Organizations An Evaluation For Türk-İş And Hak-İş Confederations Sendika İçi Kadın Örgütlenmeleri Türk-İş Ve Hak-İş İçin Bir Değerlendirme. *Journal Of New Results İn Science*, 13, 2349-2367. https://doi.org/10.14687/IJHS.V13I1.3703.

Yılmaz, M., & Zoğal, Y. (2015). Kadının İşgücüne Katılımının Tarihsel Gelişimi Ve Kadın İstihdamını Etkileyen Faktörler: Türkiye Ve Avrupa Örneği. *Econ World,* 2015, 1-25.

Yorgun, S. (2010). Sömürü, Koruma Ve Pozitif Ayrımcılıktan Çalışma Hayatının Egemen Gücü Olmaya Doğru Kadınlar: 21. Yüzyıl Ve Pembeleşen Çalışma Hayatı. *Sosyoekonomi,* 11(11).

İnternet Kaynakları

URL-1 : https://www.petrol-is.org.tr/sayfa/tarihce-3212 (27.09.2024).

Editör:
Doç. Dr. Nil Didem Şimşek

Türkçe Eğitimi

International Research in the Field of Turkish Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
International Research in the Field of Turkish Education
Editör: Doç. Dr. Nil Didem Şimşek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-91-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
International Research in the Field of Turkish Education
Editör: Doç. Dr. Nil Didem Şimşek
VI+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-91-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

REFERENCES

Akkaya, A. & Doyumğaç, İ. (2023). Grammar in Language and Listening Acquisition. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 11(*4), 1002-1017.

Aytaş, G. & Çeçen, M. A. (2010). Ana Dili Eğitiminde Dil Bilgisi Öğretiminin Yeri ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 27*, 77-89.

Balcı, A. (2012). Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Dil Bilgisi Öğretimi. *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (1-44) içinde. Ankara: Pegem Yayınları.

Balcı, A. & Şenyüz, A. (2015). Ortaokul 6-8. Sınıflar Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Konu Sıralaması ve Konu Tekrarı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(*31), 87-148.

Banaz, E. (2024). 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Dijital Okuryazarlık Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(1), 279-290.

Binbaşıoğlu, C. (2014). *Başlangıçtan Günümüze Türk Eğitim Tarihi.* Ankara: Anı Yayınları.

Bozkırlı, K. Ç. (2023). Türkçe Öğretmenlerinin Güncel Sorunları. *Türkçe Eğitiminin Güncel Sorunları* (s. 369-384) içinde. Bursa: Teke Akademi.

Can, F. (2023). Türkçe Öğretimi ve Türkçe Öğretiminde Materyal Kaynaklı Sorunlar. *Türkçe Eğitiminin Güncel Sorunları* içinde, (s. 229-252). Bursa: Teke Akademi.

Can, F. & Kardaş, M. N. (2024). 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Bilişsel ve Üstbilişsel Stratejiler Açısından İncelenmesi. *İçtimaiyat (Türk Eğitim Sisteminde Değişimler ve Yeni Eğilimler),* 166-185.

Crystal, D. (2016) A Defence of Grammar. *Tes Features.* June, 27-32

Demir, E. & Deniz, K. (2021). Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarında Dil İşlevleri. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 23-46.

Demir, S. & Erdogan, A. (2018). The Role of Teaching Grammar in First Language Education. *European Journal of Educational Research, 7(*1), 87-101.

Dolunay, S. K. (2010). Dil Bilgisi Öğretiminin Amacı ve Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi, 27,* 275-284.

Erdem, İ. (2008). İlköğretim II. Kademede Dil Bilgisi Öğretiminin Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Erdem, İ. & Başaran, M. (2010). Mezun Oldukları Bölümlerin Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretimine İlişkin Görüşleri Üzerindeki Etkisi. *TÜBAR XXVII Bahar,* 321-339.

Erdem, İ. (2012). Konuşma Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi. M. Özbay (Ed), *Türkçe Eğitimi Açısından Dil Bilgisi Öğretimi* (s. 230-261) içinde. Ankara: Pegem Yayınları.

Göçer, A. (2015). Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Yeri, İşlevi ve Öğretimi: Bütünlük İlkesi ve Tümevarım Yöntemi Ekseninde Tematik Bir Yaklaşım. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4* (1), 233-242.

Gözlet, D. & Çifci, M. (2021). Dil Bilgisi Öğretiminin Türkçe Eğitimindeki Yeri. *Homeros, 4*(1), 11-20.

Güven, A. Z. (2013). Dil Bilgisi Konularının Öğretim Sorunları. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*. *2*(6), 1-10.

İşman, A. & Eskicumalı, A. (1999). *Eğitimde Planlama ve Değerlendirme*. Sakarya: Değişim Yayınları.

Karahan, L. (2009). Dil Bilgisi Öğretiminde Bütün-Parça İlişkisinin Önemi. *Turkish Studies, 4*, 23-30.

Kaya, M. & Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Karşılaştırılması. *Harran Maarif Dergisi, 9*(1), 108-146.

Kırmızı, F.S. & Akkaya, N. (2009). Türkçe Öğretimi Programında Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*, 42-54.

Larsen-Freeman, D. (2003). *Teaching Language: From Grammar to Grammaring.* Boston, MA: Thomson-Heinle.

Memiş, M. & Kalyoncu, M. R. (2024). 2024 Türkçe Öğretim Programı ile 2019 Türkçe Öğretim Programı'nın Karşılaştırmalı İncelenmesi. *International Journal of Language Academy, 12* (2), 176-199.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf (E.T.: 20.10.2024).

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024a). https://mufredat.meb.gov.tr/SSS.aspx sitesinden 16.09.2024 tarihinde alınmıştır.

Onan, B. (2009). Türkçe Dil Yapılarının Ana Dili Eğitimindeki İşlevleriyle İlgili Bazı Tespitler. *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi, 4*, 83-92.

Özbay, M. & Balcı, A. (2008). İlköğretim Okullarında Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi ve 2005 Türkçe Öğretim Programı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 44*(Özel Sayı), 175-199.

Peksöz, M. (2024). 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı (1- 4. Sınıflar) ile 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (1- 8. Sınıflar) Karşılaştırmalı İncelemesi. *Temel Eğitim, 7*(27), 18-33.

Uluçay, M. (2019). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Dil Bilgisi Öğretimi ile İlgili Kazanımlara Eleştirel Bir Bakış. *EKEV Akademi Dergisi, 23*(80), 303-318.

Wang, F. (2010). The Necessity of Grammar Teaching. *English Language Teaching*, *3*(2). 78-81.

Yıldız, B. (2023). 2019 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Dil Bilgisi Kazanımlarının Etkililiği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (33), 47-59.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yu, Q. (2008). On the Importance of Grammar Teaching. *Vocational Education, 25*, 110-111.

Yurdakal, İ. H. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (1, 2, 3 ve 4. Sınıflar) İncelenmesi. *Temel Eğitim, 6*(24), 76-88.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dilbilim*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Alver, M., & Sancak, Ş. (2016). 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı Hakkında Öğretmen/Öğretmen Adayıve Öğretim Elemanı Görüşleri. *Electronic Turkish Studies, 11*(14). http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9830

Arı, G. (2017). Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki (ortaokul) Okuma Kazanımlarının Değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 5*(4), 685-703.

Balcı, A. (2010). 1338(1922) İlköğretim Türkçe Dersi Programı. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 15*(27), 111-119.

Banaz, E. (2024). 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Dijital Okuryazarlık Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(1), 279-290. Doi: 10.48066/kusob.1483671

Barası, M. (2020). *2018 Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Baş, B. (2006). *1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma.* Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bayburtlu, Y. S. (2015). 2015 Türkçe Dersi Öğretim Programı ve 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programının değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies, 10*(15). http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8817

Bilge, H. (2022). 2006-2019 Yılları Arasında Kullanılan Türkçe Öğretim Programlarının Akıcı Yazma Becerisi Açısından Karşılaştırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10*(1), 199-215. https://doi.org/10.16916/aded.980671

Calp, M., & Alpkaya, C. (2021). LGS Türkçe Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına Uygunluğu Üzerine Bir Çalışma. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9*(2), 632-654. https://doi.org/10.16916/aded.852085

Çeçen, A. (2002). *İlköğretim Öğrencilerinde Kelime Hazinesinin Geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Çerçi, A. (2018). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının (5, 6, 7, 8. Sınıf) Yenilenen Bloom Taksonomisi'ne Göre İncelenmesi. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 6*(2), 70-81.

Erdamar, G., & Barası, M. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 19*(1), 312-342. https://doi.org/10.37217/tebd.868788

Erol, T., & Kavruk, H. (2021). Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Sınıflandırılması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9*(4), 1421-1442. https://doi.org/10.16916/aded.937926

Göçen, G., & Okur, A. (2015). Ortaokula Yönelik Söz Varlığı Araştırmalarının İncelenmesi: Tezler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 3*(1), 64-79.

Göğüş, B. (1978). *Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi.* Gül Yayınevi.

Gürler, H. (2022). *Türkiye'de Yayımlanan Çocuk Dergilerindeki Söz Varlığının Belirlenmesi: Doğan Kardeş Dergisi Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Gürler, H. (2024). Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Sınavının Söz Varlığına Genel Bir Bakış. B. Gülbahar (Editör) *Türkçe Eğitimi Alanında Uluslararası Araştırmalar-I* (s. 13-25). Eğitim Yayınevi.

Güzel, A., & Karadağ, Ö. (2013). Anlatma Becerileri Açısından "Türkçe Dersi Öğretim Programı (6, 7, 8. Sınıflar)"na Eleştirel Bir Bakış. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1*(1), 45-52. https://doi.org/10.16916/aded.16019

Karadağ, Ö. (2013). *Kelime Öğretimi*. İstanbul: Kriter Yayıncılık.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Kaya, M., & Aydın, E. (2024). 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın karşılaştırılması. *Harran Maarif Dergisi, 9*(1), 108-146. doi: 10.22596/hej.1482003.

Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M., & Soysal, T. (2016). Cumhuriyet Dönemi Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programlarının Söz Varlığının Geliştirilmesi Açısından İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 45*(210), 115-140.

Maden, S., & Demir, R. (2019). Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programlarında Sözlük Kullanma Alışkanlığı Kazandırmaya Dair Tespitler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(2), 419-436.

MEB (2024). *Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.* MEB Yayınları.

Memiş, M., & Kalyoncu, M. R. (2024). 2024 Türkçe Öğretim Programı ile 2019 Türkçe Öğretim Programı'nın Karşılaştırmalı İncelenmesi. *International Journal of Language Academy, 12*(2), 176-199.

Meral- Sürmeli, B. (2023). *2019 (Ortaokul) Türkçe Dersi Öğretim Programında Yer Alan Temalara Göre Dîvânu Lugâti't-Türk'ün İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi.

Mert, E. L. (2009). Anadili Eğitimi Ve Öğretimi Sürecinde Sözvarlığı Belirleme Çalışmalarının Önemi ve "Deyim" Kazandırmaya Yönelik Etkinlik Önerileri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2, 83-93.

Sever, S. (2015). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Susar-Kırmızı, F., & Yurdakal, İ. H. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 64-76.

Süt, M. (2015). *Ortaokul Türkçe Dersinde Öğretmen Ve Öğrencilerin Türkçe Sözlük Kullanma Tutumları*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Temizyürek, F., & Balcı, A. (2015). *Cumhuriyet Dönemi İlköğretim Okulları Türkçe Programları.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yalçın, S. K., & Özek, F. (2006). Söz Varlığının Temel Dil Becerilerinin ve Akademik Disiplinlerin Kazanımına Olan Etkileri. *Millî Eğitim Dergisi,* 171, 130-139.

Yaman, E. (2016). Türkçenin Güncel Söz Varlığı. *Millî Eğitim Dergisi, 45*(210), 85-91.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, T., & Doğan, Y. (2014). 7. Sınıf Öğrencilerinin Anlamını Bilmedikleri Kelimeler ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Kelime Çalışmaları Bağlamında Kelime Öğretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(25), 279-295.

REFERENCES

Akhondi, M., Malayeri, F. A., & Samad, A. A. (2011). How to Teach Expository Text Structure to Facilitate Reading Comprehension. *The Reading Teacher*, *64*(5), 368–372. doi:10.1598/RT.64.5.9

Akyol, H. (2006). *Teaching Reading and Writing in Turkish*. Ankara: Pegem A Publications.

Anıl, D., Özer Erkan, Y., & Demir, Y. (2015). *PISA 2012 Survey National Final Report*. Ankara: MEB.

Ateş, S. (2011). *Evaluation of Primary School Fifth Grade Turkish Lesson Learning-Teaching Process in Terms of Understanding Teaching Process*. Doctoral dissertation. Gazi Üniversitesi Institute of Educational Sciences, Ankara.

Au, K. H., & Raphael, T. E. (1998). Curriculum and Teaching in Literature-Based Programs. In T. E. Raphael & K. H. Au (Eds.), *Literature-based Instruction: Reshaping the Curriculum* (pp. 123–148). Norwood, MA: Christopher-Gordon.

Block, C. C. (2004). *Teaching Comprehension: The Comprehension Process Approach*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Block, C. C., & Duffy, G. G. (2008). Research on Teaching Comprehension. Where We've Been and Where We're Going. In C. C. Block & S. R. Parris (Eds.), *Comprehension instruction: Research-based best practices* (pp. 19–37). New York, NY: Guilford.

Block, C. C., & Israel, S. E. (2004). The ABCs of Performing Highly Effective Think-Alouds. *The Reading Teacher*, *58*(2), 154–167.

Brevik, L. M. (2015). *How Teachers Teach and Readers Read. Developing Reading Comprehension In English In Norwegian Upper Secondary School.* Doctoral Dissertation. Oslo.

Brevik, L. M. (2017). Strategies and Shoes: Can We Ever Have Enough? Teaching and Using Reading Comprehension Strategies in General and Vocational Programmes. *Scandinavian Journal of Educational Research*, *61*(1), 76–94. doi:10.1080/00313831.2015.1075310

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Scientific Research Methods*. Ankara: Pegem Publications.

Dahl, K. L., & Farnan, N. (1998). Children's Writing: Perspectives from Research. Newark, DE: International Reading Association.

Dole, J. A., Brown, K. J., & Trathen, W. (1996). The Effects of Strategy Instruction on the Comprehension Performance of At-Risk Students. *Reading Research Quarterly*, *31*(1), 62–88. doi:10.1598/RRQ.31.1.4

Dole, J. A., Duffy, G. G., Roehler, L. R., & Pearson, P. D. (1991). Moving from the Old to the New: Research on Reading Comprehension Instruction. *Review of Educational Research*, *61*(2), 239–264. doi:10.3102/00346543061002239

Duke, N. K., & Martin, N. M. (2015). Best Practices in Informational Text Comprehension Instruction. In L. B. Gambrell & L. M. Morrow (Eds.), *Best Practices in Literacy Instruction* (pp. 249–267). New York, NY: Guilford.

Duke, N. K., & Pearson, P. D. (2002). Effective Practices for Developing Reading Comprehension. In A. E. Farstrup & S. J. Samuels (Eds.), *What Research Has to Say About Reading Instruction* (3rd ed., pp. 205–242). Newark, DE: International Reading Association.

Duke, N., Pressley, M., & Hilden, K. (2004). Difficulties With Reading Comprehension. In C. A. Stone, E. R. Silliman, B. J. Ehren, & K. Apel (Eds.), *Handbook of Language and Literacy: Development and Disorders* (pp. 501–520). New York: Guilford.

Durkin, D. (1978-1979). What Classroom Observations Reveal About Reading Comprehension instruction. *Reading Research Quarterly*, *14*(4), 481–533. doi:10.1598/RRQ.14.4.2

Dymock, S., & Nicholson, T. (2010). "High 5!" Strategies to Enhance Comprehension of Expository Text. *The Reading Teacher*, *64*(3), 166–178.

Emre, Y. (2014). *The Use of Reading Strategies of 4th Graders at Different Academic Levels.* Master's Thesis. Kütahya: Dumlupınar University.

Epçaçan, C. (2008). *The Effect of Reading Comprehension Strategies on Cognitive and Affective Learning Products.* (Unpublished Doctoral Dissertation). Ankara: Hacettepe University.

Fisher, D., Frey, N., & Lapp, D. (2011). Coaching Middle-Level Teachers to Think Aloud Improves Comprehension Instruction and Student Reading Achievement. *The Teacher Educator*, *46*(3), 231–243.

Garner, R. (1987). *Metacognition and Reading Comprehension*. Ablex Publishing.

Gül, M. (2013). *The Reading Objectives and Strategies of Middle School 6-7-8 Grade Students.* Master's Thesis. Kayseri: Erciyes University.

Guthrie, J. T., Taboada, A., & Coddington, C. S. (2007). Engagement practices for strategy learning in concept-oriented reading instruction. In D. S. McNamara (Ed.), *Reading Comprehension Strategies: Theories, Interventions, and Technologies* (pp. 241–266). New York, NY: Erlbaum.

Hilden, K., & Pressley, M. (2002). Can Teachers Become Comprehension Strategies Teachers Given a Small Amount of Training? Paper presented at the 52nd annual meeting of the National Reading Conference, Miami, FL.

International Reading Association. (2000). *Excellent Reading Teachers: A Position Statement of The International Reading Association.* Newark, DE: Author.

Karatay, H. (2007). *Field Research on Reading Comprehension Skills of Primary Turkish Teacher Candidates.* Doctoral Dissertation. Ankara: Gazi University.

Kendeou, P., & van den Broek, P. (2007). The Effects of Prior Knowledge and Text Structure on Comprehension Processes During Reading of Scientific Texts. *Memory & Cognition*, *35*(7), 1567–1577. doi:10.3758/BF03193491

Luttenegger, K. C. (2012). Explicit Strategy Instruction and Metacognition in Reading Instruction in Preservice Teachers' Elementary School Classrooms. *Journal of Reading Education*, 37(3).

McCown, M., & Thomason, G. (2014). Informational Text Comprehension: Its Challenges and How Collaborative Strategic Reading Can Help. *Reading Improvement*, *51*(2), 237–253.

McIntyre, E., & Hulan, N. (2013). Research-based, Culturally Responsive Reading Practice in Elementary Classrooms: A Yearlong Study. *Literacy Research and Instruction*, *52*(1), 28–51.

McLaughlin, M. (2003). Guided Comprehension in The Primary Grades: A Framework for Curricularizing Strategy Instruction. Paper presented at the 53rd annual meeting of the National Reading Conference, Scottsdale, AZ.

McLaughlin, M. (2010). *Content Area Reading: Teaching And Learning in An Age of Multiple Literacies*. Boston: Allyn & Bacon.

McLaughlin, M. (2012). Reading Comprehension: What Every Teacher Needs to Know. *The Reading Teacher*, *65*(7), 432–440.

McLaughlin, M., & Allen, M. B. (2009). *Guided Comprehension in Grades* 3–8 (2nd ed.). Newark, DE: International Reading Association.

McNamara, D. S., Ozuru, Y., & Floyd, R. G. (2011). Comprehension Challenges in The Fourth Grade: The Roles of Text Cohesion, Text Genre, And Readers' Prior Knowledge. *International Electronic Journal of Elementary Education*, *4*(1), 229–257.

National Reading Panel (US), National Institute of Child Health, & Human Development (US). (2000). *Teaching Children to Read: An Evidence-Based Assessment of The Scientific Research Literature on Reading and Its Implications for Reading Instruction: Reports of the subgroups.* National Institute of Child Health and Human Development, National Institutes of Health.

Ness, M. K. (2009). Reading Comprehension Strategies in Secondary Content Area Classrooms: Teacher Use of and Attitudes Towards Reading Comprehension Instruction. *Reading Horizons*, *49*(2), 143–166.

Neuman, S. B., & Gambrell, L. B. (2013). Challenges and Opportunities in the Implementation of Common Core State Standards. In S. B. Neuman & L. B. Gambrell (Eds.), *Quality reading instruction in the age of Common Core standards* (pp. 1–12). Newark, DE: International Reading Association.

OECD (2019). *PISA 2018 Results: What Students Know and Can Do* (Vol. 1). Paris: OECD Publishing.

Özbay, M. (2003). *Teaching Turkish in Primary Schools According to Teachers' Opinions*. Ankara: Gölge Ofset Printing.

Palincsar, A. S., & Schutz, K. M. (2011). Reconnecting Strategy Instruction with Its Theoretical Roots. *Theory Into Practice*, *50*(2), 85–92.

Paris, A., & Paris, S. (2007). Teaching Narrative Comprehension Strategies to First Graders. *Cognition and Instruction*, *25*(1), 1–44. doi:10.1080/07370000709336701.

Pearson, P. D. (2009). The Roots of Reading Comprehension Instruction. In S. E. Israel & G. G. Duffy (Eds.), *Handbook of Research on Reading Comprehension* (pp. 3–31). New York, NY: Routledge.

Pressley, M. (2006). *Reading Instruction That Works* (3rd ed.). New York: Guilford.

Pressley, M., & Allington, R. L. (2015). *Reading Instruction That Works: The Case for Balanced Teaching*. New York, NY: Guilford.

Pressley, M., Mohan, L., Raphael, L. M., & Fingeret, L. (2007). How Does Bennett Woods Elementary School Produce Such High Reading and Writing Achievement? *Journal of Educational Psychology*, *99*(2), 221–240. doi:0.1037/0022-0663.92.2.221

Pressley, M., Wharton-McDonald, R., Hampston, J. M., & Echevarria, M. (1998). The Nature of Literacy Instruction In Ten Grade-4 And-5 Classrooms In Upstate New York. *Scientific Studies of Reading*, *2*, 159–191.

Rand Reading Study Group (2002). Reading for Understanding: Toward an

R&D Program in Reading Comprehension. Retrieved from http://www.rand.org/pubs/monograph reports/2005/MR 1465.pdf

Roehler, L. R., & Duffy, G. G. (1984). Direct Explanation of Comprehension Processes. In G. G. Duffy, L. R. Roehler, & J. Mason (Eds.), *Comprehension Instruction: Perspectives and Suggestions* (pp. 265–280). New York: Longman.

Taylor, B., Pearson, P., Peterson, D., & Rodriguez, M. (2003). Reading Growth in Highpoverty Classrooms: The Influence of Teacher Practices That Encourage Cognitive Engagement in Literacy Learning. *Elementary School Journal*, *104*(1), 3–28. doi:10.1086/499740

Temizkan, M. (2007). *The Effect of Reading Strategies on Reading Comprehension in Primary School Second Grade Turkish Lessons.* (Unpublished Doctoral Dissertation). Ankara: Gazi University.

Topuzkanamış, E. (2009). *Pre-service Teachers' Levels of Reading Comprehension and Using Reading Strategies.* Master's thesis. Balıkesir: Balıkesir University.

Tyner, B., & Green, S.E. (2009). *Small-group Reading Instruction: A Differentiated Model for Intermediate Readers, Grades 3–8* (2nd ed.). Newark, DE: International Reading Association.

Uyar, Y. (2015). *Development of Self-Regulated Reading Skill and Its Effect on Comprehension.* Doctoral Dissertation. Gazi University, Institute of Educational Sciences.

Yalçın, A. (1996). Planning and Writing Turkish Textbooks. *Türk Yurdu*, *107*, 24–27.

Yin, R. K. (2014). *Case Study Research* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

KAYNAKÇA

Aydın, İ. S. (2013). The Effect of Micro-Teaching Technique on Turkish Teacher Candidates' Perceptions of Efficacy in Lesson Planning, İmplementation, and Evaluation. *Electronic Journal of Social Sciences, 12*(43), 67-81.

Babacan, T., & Şaşmaz-Ören, F. (2017). Teknoloji Destekli Mikro Öğretim Uygulamalarının Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kullanım Algıları Üzerine Etkisi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, *7*(2), 193-214.

Benton-Kupper, J. (2001). The Microteaching Experience: Student Perspectives. *Education*, *121*(4).

Bilen, K. (2015). Effect of Micro Teaching Technique on Teacher Candidates' Beliefs Regarding Mathematics Teaching. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *174*, 609-616.

Bulut, K. (2015). *Mikro Öğretim Tekniğinin Türkçe Öğretmen Adaylarının Konuşma Beceri ve Kaygılarına Etkisi.* Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

Clift, J. C., Batten, H., Burke, G., & Malley, J. (1976). Structure of the Skill Acquisition Phase of a Microteaching Programme. *British Journal of Educational Psychology*, *46*(2), 190-197. https://bpspsychub.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.2044-8279.1976.tb02311.x adresinden, (E.T.: 16.05.2021), (E.T. 09.12.2024).

Cooper, J. M., & Allen, D. (1970). *Microteaching: History and Present Status*. ERIC Clearing House on Education. https://eric.ed.gov/?id=ED036471, (E.T.: 10.12.2024).

Çakır, Ö. (2010). Materyal Geliştirmede Mikro-Öğretim: Öğretmen Adaylarının Yöntem ve Geribildirimler Üzerine Görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 55-73.

Çakır, Ö., & Aksan, Y. (1992). Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirmede Mikroöğretimin Rolü: Bir Model. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7*(7), 313-320.

Çevik, A., & Müldür, M. (2020). Öğretmen Adayı ve Öğretmen Görüşlerine Göre Türkçe Lisans Programlarındaki Derslerin İşlevselliğinin Değerlendirilmesi. İ. Kalenderoğlu ve P. Kanık-Uysal (Ed.). *Türkçe Eğitimine Adanan Bir Ömür: Dr. Asiye Duman'a Armağan* içinde (s. 159-179). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dayanindhi, V. K., & Hegde, S. P. (2018). Effectiveness of Microteaching as A Method of Developing Teaching Competence Among In-Service Medical Teachers. *Journal of Advances İn Medical Education & Professionalism*, *6*(4), 155.

Duban, N., & Kurtdede-Fidan, N. (2015). Öğretmen Adaylarının Mikro-Öğretim Uygulamalarına Bakışı. *Journal of International Social Research*, *8*(41), 949-960.

Ekström, S., Forslund Frykedal, K., Hermansson, A., Ögren Jansson, M., & Lundström, M. (2023). Micro-teaching i Grundlärarprogrammet: Ett utvecklings-och forskningsprojekt för att stödja lärarstudenter att utveckla yrkesspecifik kunskap i matematik. In *Decemberkonferensen Institutionen för individ och samhälle 13 december 2023, Trollhättan, Sweden* (pp. 1-1).

Fernandez, M. L., & Robinson, M. (2006). Prospective Teachers' Perspectives on Microteaching Lesson Study. *Education*, *127*(2).

Göçer, A. (2016). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Gerçekleştirdikleri Mikro-Öğretim Uygulamalarının Kendi Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *30*(40), 21-39.

Hamidi, N. B. (2023). Öğretmen Adaylarına Yönelik Yapılan Mikro Öğretim Tekniğine İlişkin Çalışmaların Meta-Tematik Analizi. Doktora Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Holstein, A., Weber, K. E., Prilop, C. N., & Kleinknecht, M. (2022). Analyzing Pre-And in-Service Teachers' Feedback Practice with Microteaching Videos. *Teaching and Teacher Education*, *117*, 103817. https://www.researchgate.net/publication/349645555_Turkce_Ogretmeni_Adaylarinin_Yapilandirici_Ogretim_Yeterliliklerinde_Mikro_Ogretimin_Rolu_The_Role_of_Micro_Teaching_in_Constructivist_Teaching_Competency_of_Prospective_Turkish_Teachers, (E.T.: 10.12.2024).

Karadağ, R., & Akkaya, A. (2013). İlk Okuma Yazma Öğretimi Dersinde Mikro Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(2), 39-59.

Kardaş, M. N., & Tutak, M. (2016). Mikro Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Yaratıcı Yazarlık Becerileri Ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4*(2), 229-247.

Korkmaz, T. & Balcı, E. (2024). Mikro Öğretim Tekniğinin İlkokul Öğrencilerinin Dinleme ve Konuşma Beceri Tutumlarına Etkisi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies, 17*(100), 81-96.

MEB (2017). *Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri.* Ankara: MEB Basımevi. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160031_1-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_tYrkYe_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_4.pdf, (E.T.: 22.09.2020).

Mercan, S. (2019). *Genişletilmiş Mikro Öğretim Tekniğinin Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Kullanımı ve Etkililiği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Mergler, A. G., & Tangen, D. (2010). Using Microteaching to Enhance Teacher Efficacy in Pre-Service Teachers. *Teaching Education, 21*(2), 199-210.

Mukuka, A., & Alex, J. K. (2024). Review of Research on Microteaching in Mathematics Teacher Education: Promises and Challenges. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *20*(1), em2381.

Otsupius, I. A. (2014). Micro-teaching: A Technique for Effective Teaching. *African Research Review*, *8*(4), 183-197.

Ökten, C., & Özcan, F. (2020). Eylem Odaklı Yaklaşım Açısından Konuşma Kaygısının Giderilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *2*(2), 81-103.

Özdemir, S. (2016). Dinleme Eğitimi Özyeterliğini Geliştirmede Mikro Öğretimin Rolü. *VIII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Kongre Tam Metin Kitabı*, 5-8 Mayıs, Çanakkale. https://acikerisim.bartin.edu.tr/bitstream/handle/11772/1693/Dinleme%20E%C4%9Fitimi%20%C3%96zyeterli%C4%9Fini%20Geli%C5%9Ftirmede%20Mikro%20%C3%96%C4%9Fretimin%20Rol%C3%BC.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (E.T.: 10.12.2024).

Özdemir, S. (2019). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yapılandırıcı Öğretim Yeterliliklerinde Mikro Öğretimin Rolü. 3. *Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu (USEAS2019) Tam Metin Bildiri Kitabı***,** 24-27 Nisan, Bodrum.

Özdemir, S. (2022). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Mikro Öğretim Uygulamalarında Gözlenen Planlama ve Uygulama Sorunları: Okuma Eğitimi Örneklemi. K. İşeri ve B. Çetin (Ed.). *Türkçenin Eğitimi-Öğretiminde Kuramsal ve Uygulamalı Çalışmalar 12* içinde (s. 279-291). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Peker, M. (2009). The Use of Expanded Microteaching for Reducing Pre-Service Teachers' Teaching Anxiety About Mathematics. *Scientific Research and Essay*, *4*(9), 872-880.

Saban, A., & Çoklar, A. N. (2013). Pre-Service Teachers' Opinions About the Micro-Teaching Method in Teaching Practise Classes. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *12*(2), 234-240.

Shi, J. (2020). A Critical Analysis of the Assessment for Micro-Teaching Program for English Language Teachers in the Secondary Education in Mainland China. *Theory and Practice in Language Studies, 10*(2), 168-175.

Sucuoğlu, H., & Güven, M. (2021). Mikro Öğretimin Uygulanması (Adımları-İlkeleri). H. H. Şahan ve A. Küçükoğlu (Ed.). *Kuramdan Uygulamaya Mikro Öğretim* içinde (s. 101-114). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şen, A. I. (2009). A Study on the Effectiveness of Peer Microteaching in a Teacher Education Program. *Eğitim ve Bilim*, *34*(151), 165.

Torun, E. (2021). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacılık 5E Modeli Ders Planlarında Yöntem Tercihleri ve Mikro Öğretim Uygulamasına İlişkin Öz Değerlendirmeleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 25-54.

Uzunyol, C. (2019). *Mikro Öğretim Tekniğinin Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Konuşma Beceri ve Kaygılarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Yavuz, E. (2021). *Mikro Öğretim Yönteminin İki Dilli Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Yazma Becerilerine Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Yeşilyurt, E. (2021). Mikro Öğretim Yöntemi ve Örnek Ölçme-Değerlendirme Formunun Geliştirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(4), 3156-3172.

Yule, R. M. (1981). Microteaching as Applied in Various Institutions in England and Scotland. *Journal of Educational Media, 7*(2), 64-67.

KAYNAKÇA

Adejare, R. A. (2022). What is Grammar and How Best Can It Be Taught in the Second Language Classroom. *Studies in English Language Teaching*, *10*, 58-81.

Akın, E. (2015). Türkçe Çalışma Kitaplarındaki (6, 7 ve 8. Sınıflar) Dil Bilgisi Etkinliklerinin Çeşitli Açılardan Değerlendirilmesi. *Turkish Studies, 10*(15), 19-34.

Alem, D. D. (2021). Teaching Grammar: in the View of Conventional vs Contemporary Approach. *New Academıa: An International Journal of English Language, Literature and Literary Theory*, *10*(2), 7-42.

Altunkaya, H. (2019). Dil Bilgisi Öğretimimde Yaklaşımlar, Stratejiler, Yöntemler ve Teknikler. *C. Epçaçan ve E. Akın (Ed.), Dil Bilgisi Öğretimi* içinde, (s. 159-205). Ankara: Anı Yayıncılık.

Anılan, H. (2014). Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 14*(5), 1893-1924.

Arslan, S. (2020). *Türkçe Eğitiminde Metin Temelli İşlevsel Dil Bilgisi Öğretimi: Bir Eylem Araştırması*. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Bayram, B. (2015). *5E Modelinin 6. Sınıf Dil Bilgisi Öğretiminde Başarıya, Akademik Motivasyona ve Kalıcılığa Etkisi.* Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Benucci, P. (1994). *La grammatica nell'insegnamento dell'italiano a stranieri*. Siena: Bonacci.

Benzer, A. (2010). İşleve Dayalı Dil Bilgisi: Türkçede Tahmin ve İhtimal Anlatımları. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, *7*(3), 144-153.

Benzer, A. (2020). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde İşlevsel Dil Bilgisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Brumfit, C., Mitchell, R., & Hooper, J. (1996). Grammar, Language and Classroom Practice. In *M. Hughes (Ed.), Teaching and Learning in Changing Times* (pp. 85-91). Oxford: Blackwell.

Bulut, K. (2019). Metin Merkezli Dil Bilgisi Öğretimi. C. Epçaçan ve E. Akın (Ed.), *Dilbilgisi Öğretimi* içinde (s. 207-226). Ankara: Anı Yayıncılık.

Burns, A. (2009). Grammar and Communicative Language Teaching: Why, When and How to Teach It? In *CamTESOL Conference on English Language Teaching: Selected Papers*, *5*(10), 9-15. https://camtesol.org/Download/Earlier_Publications/Selected_Papers_Vol.5_2009.pdf, (E.T.: 08.12.2024).

Cem, A. (2005). Dilbilgisi Öğretiminde Biçim-Anlam Kullanım Üçlüsü: Ders Malzemesi Hazırlama ve Uygulama Önerisi. *Dil Dergisi*, (128), 7-24.

Çeçen, M. A. (2007). *Metne Dayalı Dil Bilgisi Öğretimi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Demirel, Ö. (2010). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Derman, S. (2008). *Dil Bilgisi Öğretiminde Metinlerin Seçimi Üzerine Bir Araştırma*. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Dik, S. (1978). *Functional Grammar*. Amsterdam: North-Holland Publishers.

Ellis, R. (2006). Current Issues in the Teaching of Grammar: An SLA Perspective. *TESOL Quarterly, 40*(1), 83-107.

Feng, Z. (2013). Functional Grammar and Its implications for English Teaching and Learning. *English Language Teaching*, *6*(10), 86-94.

Göçer, A., (2015). Temel Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Yeri, İşlevi Ve Öğretimi: Bütünlük İlkesi Ve Tümevarım Yöntemi Ekseninde Tematik Bir Yaklaşım. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 233-242.

Güneş, F. (2013). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Journal of Language and Literature*, *2*(7), 71-92.

Hengirmen, M. (2006). *Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri ve TÖMER Yöntemi*. Ankara: Engin Yayınevi.

İşcan, A. ve Kolukısa, H. (2005). İlköğretim İkinci Kademe Dil Bilgisi Öğretiminin Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(1), 299-308.

İşcan, A. (2007). İşlevsel Dil Bilgisinin Türkçe Öğretimindeki Yeri. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1,* 253-258.

Jaeger, G. (2011). The Effectiveness of Teaching Traditional Grammar on Writing Composition at the High School Level. *Online submission*. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED519101.pdf, (E.T.: 08.12.2024).

Jumaboeva, A. (2021). The Importance of Grammar In Teaching Process. *Журнал иностранных языков и лингвистики*, *2*(3). https://fll.jdpu.uz/index.php/fll/article/view/911, (E.T.: 10.12.2024).

Koç, S. (2016). *Dizgeci İşlevsel Dilbilgisi Çerçevesinde İngilizce ve Türkçe Öğüt Verici Metinlerde Geçişlilik.* Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kodallı, T. (2022). *Sezgisel Dil Bilgisi Uygulamalarının Türkçe Ders Tutumuna, Dil Bilgisi Tutumuna ve Dil Bilgisi Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kohli, A. L. (1984). *Techniques of Teaching English*. Delhi: Dhanpat Rai and Sons.

Korkmaz, T. (1996). *Turkish Text Generation With Systemic-Functional Grammar*. Master's Thesis. Ankara: Bilkent University.

Li, J., & Li, Q. (2015, January). Comparative Study between Traditional Grammar and Modern Linguistics. In *International Conference on Education, Management, Commerce and Society (EMCS-15)* (pp. 279-283). Atlantis Press.

Ly, K. C. (2020). The Importance of Grammar in Language Teaching and Learning. In *Workshop on Innovation in Language Teaching and Learning* (pp. 186-195).

Martin, J.R., Matthiessen, C.M.I.M., & Painter, C. (1997). *Working with Functional Grammar*. London: Edward Arnold. https://www.scribd.com/doc/211200874/Martin-et-al-1997-pdf, (E.T.: 11.12.2024).

McCauley, L. (t.y.). *Grammar as an Emergent Property of the Human Brain*. The University of Memphis. https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=ab234d44d3fe6d35e35c4c5a3326a443804a8863, (E.T.: 07.11.2024).

Memiş, M. R., & Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. *Turkish Studies, 8*(9), 297-318.

Nunan, D. (1991). *Language Teaching Methodology: A Textbook for Teacher*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Oflaz, E. (2010). *İşlevsel Dilbilgisi Çerçevesinde Türkçedeki İlişkisel Süreçlerin Betimlenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Onan, B. (2017). Dil Bilgisi Öğretiminde Sentezci Yaklaşım. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6*(4), 2627-2638.

Panggabean, C. I. (2011). Functional Grammar (An Introduction to Metafunctional Components of Language). *OKARA: Jurnal Bahasa dan Sastra*, *5*(1), 45-62.

Peçenek, D. (2008). Yabancı Dil Öğretiminde Dilbilgisi. *Dil Dergisi*, (141), 67-84.

Pehlivan, A., & Aydın, S. (2022). Discussions about Grammar Teaching Today. *Journal of Language Education and Research*, *8*(1), 166-206.

Puchta, H. (2018). Teaching Grammar to Young Learners. In *The Routledge Handbook of Teaching English to Young Learners* (pp. 203-219). London and NY: Routledge.

Rodriguez, A., & Granger, R. (2016). The grammar of Mammalian Brain Capacity. *Theoretical Computer Science*, *633*, 100-111.

Sanjarbek, J. (2022). Comparative Study between Traditional Grammar and Modern Linguistics. *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching*, *7*, 23-25.

Savage, K. L., Bitterlin, G., & Price, D. (2010). *Matters Teaching Grammar in Adult ESL Programs*. NY: Cambridge University Press

Schaaik, G. V. (1998). İşlevsel Dil Bilgisi. *Dilbilim Araştırmaları*, 9-25.

Şahin, E. K. (2021). *Sezdirme Yöntemi ve Düz Anlatım Yöntemi ile Yapılan Dil Bilgisi Öğretiminin Öğrenci Başarısına ve Erişisine Etkisinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Thompson, G. (1996). *Introducing Functional Grammar.* New York, NY: St. Martin's Press, Inc. https://www.academia.edu/10910807/Thompson_Introducing_Functional_Grammar, (E.T.: 07.11.2024).

Tümen Akyıldız, S. (2019). Yabancı Dil Öğretimi ve Yöntemleri. A. Doğanay ve O. Kutlu (Ed.), *Eğitim Bilimleri Araştırmaları II* içinde (s. 139-155). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Ur, P. (2012). Grammar Teaching: Theory, Practice and English Teacher Education. In J. Hüttner, B. Mehlmauer-Larcher, S. Reichl & B. Schiftner (Eds.), *Theory and Practice in EFL Teacher Education: Bridging the Gap* (pp. 83-100). Multilingual Matters.

vanGelderen, E. (2010). *An Introduction to the Grammar of English: Revised edition*. John Benjamins Publishing.

Wegscheider, B. (2019). What Austrian EFL Teachers Think about Grammar Teaching. *CELT Matters*, *3*, 9-16.

Yurttaş Kuşdoğan, Z. (2019). *İşlevsel Dil Bilgisi Öğretimiyle İlgili Öğretmen Görüşleri (Bitlis örneği).* Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız

Eğitim Programları ve Öğretim

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II

Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-90-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız
VI+158 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-90-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aykaç, N. (2018). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. (4.baskı). Pegem Akademi.

Çalışandemir, F. (2020). Erken Çocukluk Döneminde Program. S. Seven. (Ed.). *Erken Çocukluk Eğitimine Giriş* içinde (5. Baskı, ss.85-101). Pegem Akademi.

Çubukçu, Z. (2015). Eğitim programı tasarımı ve geliştirilmesi. B. Duman (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (4.baskı, ss. 57-105). Anı Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2024). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya* (32. Baskı). Pegem Akademi.

Dilimizin Zenginlikleri. (2024). Dilimizin Zenginlikleri Projesi. https://www.meb.gov.tr/dilimizin-zenginlikleri-projesi/duyuru/34862 adresinden 27 Kasım 2024 tarihinde alınmıştır.

Direk, İ. N., ve Batmaz, O. (2024). Okul Öncesi Eğitim Programlarına Bir Bakış: 2013 ve 2024 Programlarının Karşılaştırılması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* 15, 866-880.

Dirik, M. Z. (2015). *Eğitim programları ve öğretim: öğretim ilke ve yöntemleri* (2.baskı). Pegem Akademi.

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler* (Gözden geçirilmiş 6. Baskı). Anı Yayıncılık.

Erken Çocukluk Eğitimi. (2024). Okul öncesi öğretmenleri, okul müdürleri ve EÇE alanındaki diğer hizmet sağlayıcılar. https://erkencocuklukegitimi.org/erken-cocukluk-egitimi-ece-ogretmenleri-okul-mudurleri-ve-ec adresinden 25 Kasım 2024 tarihinde alınmıştır.

Gökalp, M. (2019). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (4.baskı). Pegem Akademi.

Gültekin Akduman, G. (2010). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi. G. Uyanık Balat (Ed.), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde (1. Baskı, ss. 2-17). Pegem Akademi.

Kandır, A. & Kurt, F. (2011). *Proje temelli okul öncesi eğitim programı*. Morpa Kültür Yayınları.

Köksal, O., Balaban Dağal, A., ve Duman, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. International Journal of Social Science, 46(4), 379-394.

Kuru Turaşlı, N. (2012). Okul öncesi eğitimin tanımı ve önemi. G. Haktanır (Ed), *Okul öncesi eğitime giriş* içinde (7. Baskı, ss. 1-25). Anı Yayıncılık.

Kuru, N. (2020). Erken çocukluk eğitiminin tanımı, kapsamı ve önemi. G. Haktanır (Ed.), *Erken çocukluk eğitimine giriş* içinde (2. Baskı, ss. 9-30). Anı Yayıncılık.

Küçükoğlu, A. (2021). Öğretim ile ilgili temel kavramlar. S. Güven (Ed.), M. A. Özerbaş (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (6.baskı, ss. 1-31). Pegem Akademi.

MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195712275243-okuloncesi_egitimprogrami.pdf adresinden erişilmiştir.

MEB (2024$_a$). *Temel eğitim genel müdürlüğü okul öncesi eğitim programı* https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf adresinden erişilmiştir.

MEB (2024$_b$). *Türkiye yüzyılı maarif modeli okul öncesi eğitim programı.* https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programokuloncesiOnayli.pdf adresinden erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, MEB. (1993). *Milli Eğitim Bakanlığı 14. Milli Eğitim Şurası-Okul Öncesi Eğitim Komisyon Raporu*. https://ttkb.meb.gov.tr/dosyalar/suralar/dokumanlar/14_sura.pdf sayfasından erişilmiştir.

ODSGM, MEB Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2022). 2022 *PISA Türkiye Raporu* https://pisa.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_03/21120745_26152640_pisa2022_rapor.pdf adresinden erişilmiştir.

Oktay, A. (2002). *Yaşamın sihirli yılları: okul öncesi dönem* (3.baskı). Epsilon Yayıncılık.

Oliva, P. F. ve Gordon, E. R. (2018). *Program geliştirme.* (1. Baskı). (çev. K. Gündoğdu). Pegem Yayınevi.

Özkan, U. B. (2021). *Eğitim bilimleri araştırmaları için doküman inceleme yöntemi.* (4. Baskı). Pegem Akademi.

Senemoğlu, N. (1994). Okul öncesi eğitim programları hangi yeterlikleri kazandırılmalıdır. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 10(10), 21-30.

Serdaroğlu, H.U., ve Bekir, H. (2024). Okul Öncesi Eğitim Programında Güncellemeler. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 1-29.

Şanal, M., Topal, T. (2023). Öğretimde program tasarımı. M. Şanal (Ed.), B. Çetinkaya (Ed.), *Öğretim ilke ve yöntemleri* içinde (1.baskı, ss.91-105). Pegem Akademi.

RG. (2018) Cumhurbaşkanlığı teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı kararnamesi. *Resmî Gazete.* 30474 (10.07.2018) https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1&MevzuatTur=19&MevzuatTertip=5 adresinden erişilmiştir.

Türk Dil Kurumu. (TDK). Program. *Güncel Türkçe sözlük* içinde. 3 Kasım, 2024, tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Türkyılmaz, M. İ., ve Pekdoğan, S. (2019). 6-7 Yaş Çocuklarda Okul Öncesi Eğitimin İlkokul Birinci Sınıftaki Sosyal Yeterlik Ve Hazır bulunuşlukla İlişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(42), 159-174.

TYMM (2024, 28 Nisan). Talim ve Terbiye kurulu başkanlığı. 10 Kasım, 2024 tarihinde https://ttkb.meb.gov.tr/www/turkiye-yuzyili-maarif-modeli-yeni-mufredat-taslagi-kamuoyunun-gorusune-acildi/icerik/598 adresinden erişilmiştir.

UNICEF. (2021). *UNICEF Türkiye 2021 Raporu.* https://www.unicef.org/turkiye/media/15806/file/UNICEF.pdf adresinden erişilmiştir.

Yoshikawa, H., Weiland, C., Brooks-Gunn, J., Burchinal, M. R., Espinosa, L. M., Gormley, W. T., Ludwig, J., Magnuson, K. A., Philips, D., ve Zaslow, M. J. (2013). *Investing in our future: the evidence base on preschool education.* Foundation For Child Development. https://www.fcd-us.org/wp-content/uploads/2016/04/Evidence-Base-on-Preschool-Education-FINAL.pdf

Zembat, R. (1994). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetici özellikleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (6), 313-323.

KAYNAKÇA

Akbaş, M. (2007). *Teaching reading with brain based teaching strategies in adult efl classrooms* (Unpublished Master of Arts). Çukurova University, Adana.

Altun, S. & Çolak, E. (2014). Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları. S. Fer (Ed.), *Öğrenme kuramları,* (s. 17-65). Ankara: Anı Yayıncılık.

Altun, S. & Gürültü, E. (2021). Öğrenme psikolojisi: Kavramlardan kuramlara. D, Hotaman (Ed), *Nörofizyolojik öğrenme kuramı* (s. 183-215). İstanbul: Efe Akademi.

Cafoğlu, Z. & Aksüt, M. (2008). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Grafiker Yayıncılık

Caine, R.N. & Caine, G. (1991). *Teaching and the human brain.* Retrieved from https://eric.ed.gov/?id=ED335141

Cengiz, Y. (2004). *Yabancı dilde sözcük öğretimine müzik kullanımının etkilerinin beyin temelli öğrenme kuramı ışığında araştırılması.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara

Cüceloğlu, D. (2012). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çengelci, T. (2005). *Sosyal bilgiler dersinde beyin temelli öğrenmenin akademik başarıya ve kalıcılığa etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).Anadolu Üniversitesi, Eskişehir

Çoban, (2018). Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları. B. Oral (Ed.), *Nörofizyolojik kuram* (s. 227-264). Ankara: Pegem Akademi.

Demirogları, G. (2021). *Yükseköğretimde mesleki İngilizce dersinde uygulanan beyin temelli öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarı, kalıcılık ve İngilizce tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi, Adana.

Dolu, N. (2015). Öğrenmenin nörofizyolojisi: Öğretimde yeni yaklaşımlar. M, Arslan (Ed.), *Öğrenmenin nörofizyolojisi* (s. 1-27). Ankara: Anı Yayıncılık.

Duman, B. (2004). *Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Duman, B. (2015). *Neden beyin temelli öğrenme.* Ankara: Pegem Akademi.

Erlauer, L. (2003). *The Brain Compatible Classroom.* Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.

Eyüp, G. (2013). *Dil bilgisi öğretiminde beyin temelli öğrenmenin akademik başarı, tutum ve kalıcı öğrenme üzerine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Erzurum Üniversitesi, Erzurum.

Goleman, D. (1996). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ.* B.S. Yüksel (Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.

Hebb, D.O. (1949). *The organization of behavior: A neuropsychological theory.* Retrieved from https://pure.mpg.de/pubman/item/item_2346268_3/component/file_2346267/Hebb_1949_The_Organization_of_Behavior.pdf

Hardiman, M.H. (2003). *Connecting brain research with effective teaching: The brain targeted teaching model.* The Scarecrow Press.

Jensen, E. (1998). *Teaching with The Brain in Mind.* Alexandria, Virginia: ASCD Publications.

Jensen, E. (2006) *Teaching with Brain in Mind*. A. Doğanay (çev.). Adana: Nobel Kitabevi

Keleş, E. & Çepni, S. (2006). Beyin ve Öğrenme. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 3(2), 66-82.

Köksal, N. (2015). Eğitimde yeni yönelimler. Ö. Demirel (Ed.), *Beyin temelli öğrenme* (s. 111-121). Ankara: Pegem Akademi.

Odabaşı, B. (2010). *Beyin temelli öğrenme yaklaşımının öğrenci başarısı üzerine etkisi.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Olson, M.H. & Hergenhahn, B.R. (2016). *Theories of learning*. M. Şahin (Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Palavan, Ö. (2012). *Hayat bilgisi dersinde beyin temelli öğrenmenin öğrencilerin başarılarına tutumlarına ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Prigge, D. J. (2002). Promote brain-based teaching and learning. *Intervention in School and Clinic,* 37(4), 237–241.

Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim, öğrenme ve öğretim.* Ankara: Pegem Akademi.

Tileston, D.W. (2000). *10 Best Teaching Practices: How Brain Research, Learning Styles and Standards Define Teaching Competencies.* Thousand Oaks: Corwin Press,

Uzbay, T. (2019). *Görünmeyen beyin.* İstanbul: Destek Yayınları.

Üçüncü, G. (2017). *Dördüncü sınıf fen bilimleri dersinde beyin temelli öğrenme modelinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Yaman, Y. (2014). *Beyin temelli fen öğretiminin üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin akademik başarılarına, yaratıcılıklarına, eleştirel düşünmelerine ve tutumlarına etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul

Yegen, Ü. (2020). *Beyin temelli bellek destekleyicilerin ortaokul öğrencilerinde kelime öğretimine, kalıcılığa ve okuduğunu anlamaya etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

KAYNAKÇA

Aladağ, C. & Doğu S. (2009). Fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevlerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21, 15-23.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2), 368-388.

Baynazoğlu, L. (2019). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 48(221). 51-71.

Cooper, H., Robinson, J. C., & Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A synthesis of research, 1987–2003. Review of Educational Research, 76, 1–62.

Duban, N. (2016). Sınıf öğretmenlerinin ev ödevleri hakkındaki görüşleri, International Journal Of Education Technology and Scientific Researches, sayı: 1, 55-67.

Duru, S. ve Çöğmen, S. (2017). İlkokul ve ortaokul öğrencileri ile velilerin ev ödevlerine yönelik görüşleri. İlköğretim Online, 16(1), 354-365.

Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(2), 1-25.

Hürriyet Gazetesi (2018). Ödev konusunda dünyaca tanınan Prof. Cooper: Ödev yararlı ama kararında. Önder Öndeş, Oluşturulma Tarihi: Haziran 01, 2018. https://www.hurriyet.com.tr/egitim/odev-yararli-ama-kararinda-40855113. Online; alınma tarihi 07.Eylül 2023.

Ilgar, Ş. (2005). Ev ödevlerinin öğrenci eğitimi açısından önemi. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, ss.119-134.

Ilgar, Ş. (2012). Ev Ödevlerinin Öğrenci Eğitimi Açısından Önemi. HAYEF Journal of Education, 2(1), 119-134.

Kapıkıran, Ş., & Kıran, H. (1999). Ev ödevinin öğrencinin akademik başarısına etkisi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(5), 54-60.

Kaplan, G. (2018). Ortaokul öğrencilerine verilen matematik ödevleri hakkında öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kaya, V. H. & Kaya, E. (2018). Fen başarısını artırmak için ödevler ve kurslar gerekli midir? Anadolu Öğretmen Dergisi, 2(1), 48-62.

Kılıç, B. S. (2019). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Suriyeli öğrencilerin ev ödevleri hakkındaki görüşleri. Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi, 2(1), 1-24.

Ok, M. & Çalışkan, M. (2019). Ev ödevleri: Öğretmen, öğrenci ve veli görüşleri. OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 11(18), 594-621. DOI: 10.26466/opus.544599.

Öndeş, Ö (2018). Ödev konusunda dünyaca tanınan Prof. Cooper: Ödev yararlı ama kararında. Hüriyet Gazetesi. Online erişim tarihi: 23.082023. https://www.hurriyet.com.tr/egitim/odev-yararli-ama-kararinda-40855113.

Özer, B. & Öcal, S. (2013) Sınıf öğretmenlerinin ev ödevlerine yönelik uygulamalarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 2(1), 133-134.

Patton, M. Q. (2014) Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri. M. Bütün ve S. Demir (Çev. Ed.). Pegem Akademi.

Sarıgöz, O. (2011). Oortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerinde verilen ev ödevleri hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi. Electronic Journal of Vocational Colleges, 1(1), 80-87.

Sönmez Ektem, I & Yıldız, S. B (2017). İngilizce ev ödevlerine yönelik öğretmen görüşleri. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26(3), 78-91.

Stemler, S. (2001). An Overview of Content Analysis. Practical Assessment, Research & Evaluation, 7(17).

Turanlı, A. S. (2007). Gerçek bir ikilem: Ödev vermek ya da vermemek. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1, 136-154.

Yar Yıldırım, V. (2018). Öğretmen, öğrenci ve velilerin ortaokul düzeyinde verilen günlük ödevler hakkındaki görüşleri. Milli Eğitim Dergisi, 47 (220), 201-224.

Yıldırım, A. & Simsek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

KAYNAKÇA

Acs, Z. J., Morck, R. K., & Yeung, B. (2001). Entrepreneurship, globalization, and public policy. *Journal of International management*, *7*(3), 235-251.

Akpınar, F. (2019). Duygusal zeka ve girişimcilik eğilimi: Adıyaman Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman.

Akyar, D., & Sarıkaya, R. (2020). Türkiye'deki girişimcilik kavramına yönelik eğitim alanında yapılan lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *40*(3), 979-1018.

Altıntop, M. (2015). *Ortaöğretim öğrencilerinde mesleki yönelim ve girişimcilik.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Artuğ M. Y. (2020). Girişimcilik, girişimcilik eğilimi ve sosyal çevre desteği ilişkisi: kastamonu araştırması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Ataseven, U., & Mentiş-Taş, A. (2019). Girişimcilik: Öğretim programları, öğrenciler ve sınıf öğretmenleri örnekleminde hazırlanmış lisansüstü tezlere ilişkin bir içerik analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, *5*(52), 7198-7210.

Aydın, E. (2020). *Girişimcilik eğitimi alan üniversite öğrencilerinin, girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki; Batı Karadeniz bölge üniversite öğrencilerine yönelik bir uygulama*. Yayımlanmamış doktora tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük.

Aydın, S., & Er, B. (2015). Meslek lisesi öğrencilerinin girişimcilik özelliklerini belirlemeye yönelik bir alan araştırması. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, *1*(2), 87-105.

Bakır, Y. (2020). *Zkuşağı öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesinde girişimcilik eğitiminin rolü: Nizip ilçesindeki lise öğrencileri üzerine bir araştırma.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Harran üniversitesi, Şanlıurfa.

Baptista, R., & Thurik, A. R. (2007). The relationship between entrepreneurship and unemployment: Is Portugal an outlier? *Technological Forecasting and Social Change*, *74*(1), 75-89.

Beycioğlu, K. ve Aslan, M. (2010). Okul gelişiminde temel dinamik olarak değişim ve yenileşme: Okul yöneticileri ve öğretmenlerin rolleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 153-173.

Brantlinger, E., Jimenez, R., Klingner, J., Pugach, M. & Richardson, V. (2005). Qualitative studies in special education. *Exceptional Children*, *71*(2), 195-207.

Bygrave W- Minniti, M. (2000). The social dynamics of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *24*(3), 25-36.

Carland, J. W., Hoy, F., Boulton, W. R., & Carland, J. A. C. (1984). Differentiating entrepreneurs from small business owners: A conceptualization. *Academy of management review*, *9*(2), 354-359.

Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Sage Publications.

Culhane, J. M. H. (2003). *The entrepreneurial orientation-performance linkage in high-technology firms: An international comparative study*. University of Massachusetts Amherst.

Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, *39*(174), 33-38.

Dasdamirova, L. (2019). *Duygusal zekanın girişimcilik niyetine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun*.

Demirel, E. T., & Tikici, M. (2010). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin beyin baskınlık analizi ile değerlendirilmesi: İnönü Üniversitesi İİBF işletme bölümü örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(32), 221-253.

Dhote, S., Uparkar, S., & Bhave, S. (2018). Critical Evaluation of Entrepreneurial Tendency in Engineering Graduates. *Helix*, *8*(6), 4161-4166.

Durak, İ. (2020). Girişimcilik eğilimi, eğitimi ve niyeti arasındaki ilişkinin parametrik tekniklerle analizi: düzce üniversitesi örneği. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*(2), 217-232.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, *62*(1), 107–115.

Eser, G., & Yıldız, M. L. (2015). Türkiye' de girişimcilik araştırmalarının odağı nedir? yazın üzerine bir inceleme. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, *11*(43), 91-117.

Eyüboğlu, D. (2003). *Girişimciliğin geliştirilmesi*. *Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.*

Galindo Martin, M. A., Méndez Picazo, M. T., & Alfaro Navarro, J. L. (2010). Entrepreneurship, income distribution and economic growth. *International Entrepreneurship and Management Journal*, *6*, 131-141.

Gözüm, A. G. (2019). Girişimcilik alanında yazılan akademik makalelerin kategorik olarak değerlendirilmesi: Girişimciliğin Türkiye'deki akademik örüntüsü. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(15), 367-385.

Greene, P. G., Hart, M. M., Gatewood, E. J., Brush, C. G., & Carter, N. M. (2003). Women entrepreneurs: Moving front and center: An overview of research and theory. *Coleman White Paper Series*, *3*(1), 1-47.

Günay, A. (2016). *Bilişim alanında değişik kademelerde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Koca Tepe Üniversitesi, Afyon.

İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*(2), 443-462.

Kamaç, H., & Kişman, Z. A. (2020). Türk girişimciliğinin tarihi ve gelişimi. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1*(2), 129-148.

Karaca, M. (2015). *Girişimciliği belirleyen kişilik özellikleri*. Yayımlanmamış doktora tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Karaca-Kalkan, P., & Aladağ, Ö. F. (2021). Stratejik yönelim ve işletme performansı: bir literatür taraması. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(23), 592-620.

Karadal, H., Duman, N., & Saygın, M. (2017). Girişimcilik yazını: Türkiye'deki lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *16. UİK Özel Sayısı*, 137-148.

Karagöz, K. (2016). Girişimcilik-ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye için ekonometrik bir analiz. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *11*(2), 264-292.

Kızıl, S. (2023). İletişim kaygısı ve girişimcilik niyeti ilişkisinde sosyal özyeterlik algısının düzenleyici rolü. *Trends in Business and Economics*, *37*(4), 300-307.

Korkmaz, S. (2000). Girişimcilik ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 163-179.

Koyuncuoğlu, Ö., & Tekin, M. (2022). Strategic entrepreneurial orientation in higher education: A comparative analysis. *Yükseköğretim Dergisi*, *12*(1), 10-23.

Küçükaltan, D. (2009). Genel bir yaklaşımla girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *4*(1), 21-28.

Küçükoğlu, M. T., & Berber, Ş. (2018). Girişimcilik ve yenilik: Türkiye'de yayınlanan lisansüstü tezleri üzerine bir inceleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 79-89.

Lumpkin, G. T., & Dess, G. G. (1996). Clarifying the entrepreneurial orientation construct and linking it to performance. *Academy Of Management Review*, *21*(1), 135-172.

Maksudunov, A. (2016). Girişimcilik kongresinin bildiri kitaplarında yer alan araştırmaların içerik analizi ve genel değerlendirmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(5), 75-86.

Mbhele, T. P. (2012). The study of venture capital finance and investment behaviour in small and medium-sized enterprises. *South African Journal of Economic and Management Sciences*, *15*(1), 94-111.

Misirli T., & Türk S. (2024). Meslek liselerinde girişimcilik eğitiminin önemi. *Eğitim ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 1-1-8.

Nakip, A. M. (2018). *Proaktif kişiliğin ve kültürel değerlerin girişimciliğe etkisi: Türkiye'deki teknoparklarda faaliyet gösteren girişimciler üzerinde bir uygulama.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çankaya Üniversitesi, Ankara.

Onodugo, V., & Onodugo, C. I. (2015). Impact of socio-cultural factors on entrepreneurial development in Nigeria. *African Educational Research Journal*, *3*(4), 246-254.

Özdemir, M. (2022). Girişimciliğe giriş (girişimci yeterlikleri ve nitelikleri). S. Yaman ve H. Çelik (Editörler), *Teoriden uygulamaya girişimcilik eğitimi* içinde (ss. 2-36). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özkul, G. (2008). *Girişimcilik teorileri ve girişimci tipleri: Antalya-Burdur-Isparta illerinde (İBBS Düzey 2 TR61 Bölgesinde) imalat sanayi KOBİ'lerindeki girişimciler üzerine bir inceleme.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Özkul, G., & Dulupçu, M.A. (2007). Kişisel gelişimin girişimci tipleri üzerine etkisi: Antalya Isparta illerinde bir inceleme. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2*(2), S.68-69.

Öztürk, H. K. (2018). *Kültürün iç girişimcilik üzerine etkisi: Türkiye ve Almanya örnekleri*. Yayımlanmamış doktora tezi, Karabük Üniversitesi, Karabük.

Pan, V., & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Education Sciences*, *10*(2), 125-138.

Patton, M.Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed.). London: Sage Publications.

Pazarcık, Y. (2016). Üniversitelerimiz girişimci yetiştirebiliyor mu? Üniversite öğrencilerinin girişimcilik algısını/eğilimini/özelliklerini ölçen araştırmaların sonuçsal bir değerlendirmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *17*(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 140-169.

Polatcı, S., Sobacı, F., & Ünüvar, H. (2020). Sosyotropik ve otonomik kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisinde duygusal zekânın aracılık rolü. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, *9*(2), 222-241.

Polattaş, M. E. (2024). Türkiye'de kadın girişimciliği ve kadın girişimciliği üzerine yapılan araştırmalar: doküman analizi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *8*(1), 75-88.

Sekaran, U., & Bougie, R. (2016). *Research methods for business: A skill-building approach* (7th ed.). John Wiley & Sons.

Sezer, C. (2013). Girişimcilik kariyerine yönelim nedenleri ve girişimcilik dersinin etkisi üzerine bir içerik analizi: KTMÜ örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *2*(4), 63-86.

Shane, S. (2012). Reflections on the 2010 AMR decade award: Delivering on the promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of management review*, *37*(1), 10-20.

Spencer, A. S., Kirchhoff, B. A., & White, C. (2008). Entrepreneurship, innovation, and wealth distribution: The essence of creative destruction. *International Small Business Journal*, *26*(1), 9-26.

Sullivan, D. M., & Meek, W. R. (2012). Gender and entrepreneurship: A review and process model. *Journal of Managerial Psychology*, *27*(5), 428-458.

Tanoğlu, S. (2008). *Kişilik özelliklerinin girişimci olma niyeti üzerine etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Toker, H. (2022). *Ortaöğretim öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yozgat Bozok Üniversitesi, Yozgat.

Türk Dil Kurumu. (1932). Genel Türkçe Sözlük. *Http://Sozluk.Gov.Tr/*. Ankara.

Uluyol, O. (2013). Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*, 349-372.

Yadav, V., & Unni, J. (2016). Women entrepreneurship: Research review and future directions. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, *6*, 1-18.

Yazman, B. (2019). *Teknolojik yatkınlığın girişimcilik eğilimine etkisinde örgütün yenilikçilik düzeyinin düzenleyici rolü üzerine amprik bir araştırma.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Yelkikalan, N., Akatay, A., Yıldırım, H. M., Karadeniz, Y., Köse, C., Koncagül, Ö., & Özer, E. (2010). Dünya ve Türkiye üniversitelerinde girişimcilik eğitimi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *12*(19), 51-59.

Yıldız, A., Demir, F. M., & Fırat, A. (2020). Girişimcilik niyetine sosyal medyanın etkisinin sosyo-demografik değişkenler bağlamında incelenmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *21*(47), 1-21.

Yılmaz, M., & Polat, V. (2022). Girişimcilik yönelimi literatürünün bibliyometrik analiz yöntemiyle incelenmesi. *Uluslararası Yönetim Araştırmaları ve Uygulamaları Dergisi*, *1*(1), 5-13.

Zehir, C., & Bektaş, G. (2022). Duygusal zekâ ve girişimcilik niyeti arasında öz yeterliliğin aracılık ilişkisi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*(1), 11-21.

KAYNAKÇA

Ağırman, F. ve Demirel, Ş. (2023). Türkçe dersi öğretim programlarında (1924-2019) tiyatro metinleri. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, *8*(1), 390-406.

Ak, B. A. (2022). *Ortaokul Türkçe öğretim programının ve ders kitaplarının düşünme ve iletişim becerileri açısından incelenmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Akboğa, T. A. (2020). *Cumhuriyet dönemi (1924-2018) Türkçe öğretim programlarının incelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

Aktaş, E. (2021). 2019 Türkçe dersi öğretim programı'ndaki okuma kazanımlarının yaratıcı okumaya uygunluğu. *Journal of History School,* 52, 1758-1784.

Aktaş, E. ve Bayram, B. (2021). Anlatma becerileri kapsamında 1-8. sınıf Türkçe ders kitaplarına bir bakış: Konuşma ve yazma stratejilerinin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *9*(1), 1-18.

Albayrak, B. (2023). *2019 Türkçe dersi öğretim programının değerler eğitimi açısından incelenmesi ve Türkçe öğretmenlerinin değerler eğitimine ilişkin görüşleri (Muğla İli Örneği),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Albayrak, F. (2022). Türkçe dil bilgisi öğretimine bütüncül bir yaklaşım: Dil bilgisiyle ilgili kazanımların program ve ders kitaplarındaki görünümleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10*(4), 829-857.

Altunkaya, H. (2010). *Eski ve yeni ilköğretim ikinci kademe Türkçe dersi öğretim programları ve ders kitaplarında dil bilgisi öğretiminin karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Altunkaynak, M. (2023). Türkçe dersi öğretim programı ile ilgili yapılan araştırmalarda eğilim: İçerik analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26*(50), 469-482.

Arcagök, S. (2021). 2019 Türkçe dersi öğretim programı 6. sınıf kazanımlarının değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9*(2), 589-602.

Arslan, A. (2021). *Türkçe öğretim programında işbirlikli öğretim yönteminin akademik başarıya, öğrenme motivasyonuna, tutum ve kalıcılığa etkisi,* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Aslan, R. (2022). *Muzaffer İzgü'nün 'Ökkeş' adlı çocuk romanı serisinin söz varlığı ve Türkçe dersi öğretim programındaki söz varlığı kazanımlarına uygunluğu,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.

Ateş, N. T. (2023). Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin okuma kazanımları açısından değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 147-162.

Aybar, C. (2022). *2019 (Ortaokul) Türkçe dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağrı.

Aydın, E. (2017).Türkçe dersi öğretim programlarının (2015 ve 2017) değerlendirilmesi. *Journal of Turkish Studies*, *12*(28), 41-66.

Aykaç, B. (2023). 2019 Türkçe dersi öğretim programı ortaokul kazanımlarının anahtar yetkinlikler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*(*11*), 69-87.

Balcı, A., Coşkun, E. ve Tamer, M. (2012). Cumhuriyet dönemi Türkçe dersi öğretim programlarının genel amaçları bakımından değerlendirilmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 1*(1), 1-13.

Biçer, F. (2023*). 6. Sınıf Türkçe kitabında yer alan metinlerin Türkçe öğretim programında bulunan niteliklere göre incelenmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Coşgun, B. (2022). *Ortaokul Türkçe öğretim programının öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeye etkisine yönelik öğretmen görüşleri,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri, *Eğitim ve Bilim Dergisi, 39*(174), s. 33-38.

Çetin, S. (2022). 7. Sınıf Türkçe ders kitaplarında ortak temalardaki metinlerin Türkçe dersi öğretim programındaki değerler eğitimi kapsamında incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 26*(2), 491-504.

Çiçek, E. (2022). *2018-2019 yıllarında yayınlanan çocuk dergilerindeki metinlerin Türkçe dersi öğretim programındaki temalar açısından incelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Demir, E. ve Deniz, K. (2021). Türkçe dersi öğretim programı kazanımlarında dil işlevleri. *Avrasya Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 23-46.

Deveci, Ö. ve Aykaç, N. (2018). Temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 277-301

Dilekçi, A. ve Karatay H. (2021). Türkçe dersi öğretim programlarında 21. yüzyıl becerileri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 10*(4), 1430-1444.

Doğan, Y. (2019). Dinleme/İzleme becerisi ile Türkçe dersi öğretim programında bu becerinin geliştirilmesi için önerilen yöntemlere yönelik bir analiz. *Milli Eğitim Dergisi, 48*(1), 31-56.

Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası TEKE Dergisi, 5*(4), 2109-2125.

Emiroğlu, S. ve Pınar, F. N. (2021). Türkçe dersi öğretim programlarındaki (2005 ve 2019) kazanımların sözcük sıklığı. *Karadeniz Araştırmaları*, *18*(72), 1091-1115.

Ensar, F. ve Gündüz, A. (2023). Türkçe dersi öğretim programı (2019) ve ortaokul Türkçe ders kitapları bağlamında reklam okuryazarlığı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *11*(1), 257-268.

Erkek, E. (2022). *Türkçe dersi öğretim programındaki on kök değerin öğretimine yönelik metin derleme çalışması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt.

Filiz, K. (2022). *Cemal Şakar'ın hikâyelerinin eğitsel iletiler ve Türkçe dersi öğretim programı (2019) 8. sınıf söz varlığı kazanımları açısından*

incelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *Erci*yes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Günay, E. (2020). *Halk şairlerinin işledikleri temalarla Türkçe öğretim programında yer alan temaların örtüşme durumu,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Güzel, Ü. ve Demirel, Ş. (2023). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programlarında (1924 - 2019) bilgilendirici metinler. *TEBD*, *21*(1), 505-523.

Halitoğlu, V. (2021). Türkçe ders kitabi dinleme/izleme metin etkinliklerinin türkçe dersi öğretim programında yer alan kazanımlarla uyuşma düzeyleri. *Journal of History School,* 55, 4406-4431.

İmrol, M.H. ve öte. (2021). Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, *46*(207), 403-437.

Kahtalı, B. D. ve Çelik, Ş. (2020). 2019 Türkçe öğretim programında ölçme ve değerlendirme ile Türkçe öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanma düzeyleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 237-244.

Kalaycı, N. ve Nilay, Y. (2020). Türkçe dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizi ve değerlendirilmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, *10*(1), 238-262.

Kaplan, K. ve Demir, M. (2023). Türkçe dersi öğretim programının (2019) Bağlam-Girdi-Süreç-Ürün (CİPP) Modeli ile değerlendirilmesi. *Trakya Eğitim Dergisi, 13*(1), 770-785

Karabulut, A. ve Tunagür, M. (2021). Türkçe dersi öğretim programındaki kazanımların webb'in bilgi derinliği seviyelerine göre analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (23), 15-29.

Kaya, E. B. (2021). *2019 Türkçe dersi öğretim programı uyumluluğuna ilişkin bir değerlendirme (Iğdır İli Örneği),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Kaya, N. (2022). *Sivas Masallarının Türkçe dersi öğretim programı'nda yer alan kök değerler açısından incelenmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tokat.

Kayahan Yüksel, D. ve Geçimli, M. (2023). İlköğretim ikinci kademe türkçe dersi öğretim programı nasıl uygulanıyor? Program öğeleri bağlamında öğretmen görüşlerine dayalı bir inceleme. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 986- 1005.

Kılıç, F. (2021). *Yenilenen türkçe dersi öğretim programı (2019) dinleme/izleme alanı kazanımlarının gerçekleştirilme düzeylerinin türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağrı.

Kılıç, F. ve Erkal, M. (2021). Ortaokul (5-6-7-8) Türkçe dersi öğretim programları dinleme/izleme kazanımları (2006-2015-2019) ve metin-strateji ilişkisinin incelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(2), 1-25.

Kıymaz, M. S. (2019). A. "Öğrenme alanları, kazanımlar, diğer derslerle ilişkisi", *Türkçe dersi öğretim programları*. der. A. Akçay ve M. N. Kardaş, Ankara:Pegem Yayınevi.

Kocayiğit, A. ve Aykaç, N. (2019). İlkokul Türkçe öğretim programının eğitim programı ögeleri açısından değerlendirilmesi (1923-2017). *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16* (44), 251-279.

Koç, E. S. (2021). Türkçe dersi öğretim programları ile okuma becerileri öğretim programının uluslararası okuma yeterlikleri bağlamında incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 50*(230), 169-193.

Koparan, B. (2022). Türkçe dersi öğretim programı'nın (2019) çoklu okuryazarlık becerisi bağlamında incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi* , *3,* 1-14.

Korkutan, K. ve Kaplan, K. (2022). Çocuk Kalbi isimli çocuk romanının türkçe dersi öğretim programı'nda yer alan kök değerler açısından incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21*(1), 545-563.

Maden, A. (2021). Söz varlığını zenginleştirme açısından Türkçe dersi öğretim programı. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 10*(2), 756-777.

Menteşe, H. (2014). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi(Aydın İli Örneği),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstirüsü, Aydın.

Mert Duran, C. N. (2023). 2019 Türkçe öğretim programında prozodi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (43), 1-32.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Ankara: Milli Eğitim.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim.

Nıyazlı, N. (2021). *Türkiye ve Azerbaycan'da ortaokul 7. sınıf türkçe dersi öğretim programının ve ders kitaplarındaki metinlerle etkinliklerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi,*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Öz, Z. D. (2022). *2019 Türkçe öğretim programı'nın eisner'ın eğitsel eleştiri modeline göre değerlendirilmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kilis 7 Aralik Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kilis.

Özdemir, E. E. ve Akkaya, N. (2020). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programının yazma öğrenme alanı bağlamında değerlendirilmesi ve programda planlama ve yazma stratejilerinin yerinin belirlenmesi. *Turkish Studies -Education*, *15*(3), 2285-2301.

Özgen, İ. (2022). *Türkçe dersi öğretim programında yer alan kazanımlarınçevrim içi araçlarla aktarımına ilişkin türkçe öğretmenlerinin görüşleri,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ağrı.

Polat, S. ve Ay, O. (2016). Meta-Sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education, 4*(1), 52-64.

Sallabaş, M. ve Dağ, M. (2020). Türkçe öğretim programlarına değerler eğitimi yönünden karşılaştırmalı bir bakış. *İHYA Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 538 - 551.

Satılmış, S. (2022). *Çocuk dergileri metinlerinin Türkçe dersi öğretim programındaki kök değerler ve yetkinlikler açısından incelenmesi (2018-2020),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Sayal, A. (2022). *Orhan Kemal'in çocuk kitaplarının türkçe dersi öğretim programı açısından incelenmesi,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Sönmez, H. (2020). 2019 Türkçe dersi öğretim programı'nda duyuşsal alana uygun kazanım hazırlama. *Türkiye Eğitim Dergisi, 5*(1), 216-236.

Süğümlü, Ü. ve Doğan, K. (2021). Okuma stratejilerinin programlar ve ders kitapları bağlamında incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 131-153.

Süğümlü, Ü. ve Yüce, S. N. (2020). Dinleme/İzleme stratejilerine yönelik karşılaştırmalı bir çalışma: program ve ders kitapları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 8*(23), 202-215.

Şimşek, T. (2022). Türkçe dersi yazma becerisinin öğretim programları çerçevesinde karşılaştırmalı değerlendirmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 19-36.

Tarakçı, R., Bilgen, D. Y. ve Karagöl, E. (2021). Ortaokul Türkçe ders kitabı yazarlarının türkçe dersi öğretim programındaki anlatma becerisi kazanımlarına yönelik görüşleri. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi (UTÖAD), 1*(2), 148-170.

TTKB. (2019). *Öğretim programlarını izleme ve değerlendirme sistemi*. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. http://mufredat.meb.gov.tr adresinden 09.12.2023 tarihinde erişilmiştir.

Ulusu, B. ve Aytan, T. (2018). Cumhuriyet'in ilk çeyreğinde Türkçe öğretimi üzerine yazılan iki çalışma üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Eğitim Dergisi*, *3*(2), 47-65.

Uygur, M. E. ve Bayındır, Z. N. (2022). 2019 Türkçe dersi öğretim programının program geliştirme basamaklarına göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Öğretimi Araştırmaları Dergisi (UTÖAD), 2*(2), 222-245.

Uyumaz, F. ve Sevim, O. (2022). 2019 Türkçe dersi öğretim programı okuma becerisi kazanımlarının ortaokul türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerle örtüşme düzeylerinin incelenmesi. *Rota Eğitimi ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (73), 343-358.

Yavuz, M. (2020). *Türkçe dersi öğretim programı ve 6. sınıf türkçe ders kitaplarının söz varlığı açısından incelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, N. ve Kavruk, H. (2021). Türkçe öğretimindeki programı konuşma kazanımlarının ortaokul Türkçe ders kitabı (5., 6., 7. ve 8. Sınıf) Etkinliklerine Yansıması. *Uluslararası Diller Eğitimi Dergisi*, *9*(2), 159-174.

KAYNAKÇA

Akbaş, S. (2014). *Öğretmenlerin Sınıf İçi İletişimde Kullandıkları Dilsel ve Dil Dışı Ögelere İlişkin Görüşleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akım, F. (2015). *Halkla ilişkilerde etkili konuşma ve sunum teknikleri*. Derin Yayınları.

Akın, U., ve Koçak, R. (2007). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Becerileri ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *51*(51), 353-370.

Aksoy, M. (2020). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Sınıf İçi İletişim ve Etkileşimin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Aküzüm, C., ve Özdemir Gülten, S. (2017). Sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ile sınıf yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, *6*(12), 88-107.

Alğan, S. (2010). *Sınıf Öğretmenlerinin öğrenci direnç davranış algıları ile sınıf içi iletişim becerileri arasındaki ilişki.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alkan, V. (2016). İletişim türleri. İçinde B. Güven (Ed.), *Etkili iletişim* (ss. 5-20). Pegem Akademi.

Ay, D. (2019). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Anlayışları ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aytekin, H. (2018). *İnsan ilişkileri ve iletişim*. Pegem Akademi.

Babaoğlan, E., ve Korkut, K. (2010). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(26), Art. 26.

Balay, R., ve Sağlam, M. (2008). Sınıf İçi Olumsuz Davranışlara İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 1-24.

Başarı, A. (2007). *Sınıf içi iletişim aksaklıklarına yönelik öğretmen/öğrenci görüşleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baykara Pehlivan, K. (2005). Öğretmen Adaylarının İletişim Becerisi Algıları Üzerine Bir Çalışma. *İlköğretim Online*, *4*(2), 17-23.

Bayraktutan, Ş. (2008). *İlköğretim Okullarında Sınıf İçi İletişimin Öğrenci Okul Başarısına Etkisi (İstanbul İli Kartal İlçesi Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayram, A., Göker, S. D., Sarıkaya, H. S., ve Kumandaş Öztürk, H. (2018). Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora Eğitimi Verilen Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi İletişim Becerilerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 77-94.

Bedur, S. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle iletişimleri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Birsen, Ö. (2014). Sözlü iletişim. İçinde İ. Vural (Ed.), *İletişim*. Pegem Akademi.

Bozkurt Bulut, N. (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(4), 443-452.

Bulut, N. B. (2003). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi, Antalya.

Çalışkan, N., ve Yeşil, R. (2005). Eğitim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(1), Art. 1.

Çapar, D. (2018). *Sınıf Öğretmenlerinin kullandıkları sözel olmayan iletişim kanalları ve bu kanallara ilişkin öğrenci algıları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çapri, B., Balcı, A., ve Çelikkaleli, Ö. (2011). İlköğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlara İlişkin Görüşlerinin Karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 89-102.

Çetinkaya, B. (2017). Etkili iletişim için gerekçeli yaşamak. *Pegem Atıf İndeksi*, 1-103.

Doğan, A. (2017). İletişim kavramı ve süreci. İçinde E. Akbulut (Ed.), *İletişime giriş*. AÖF Yayınları.

Durmaz, S. (2007). *Öğretmenlerin Sınıf İçi İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri "Malatya İli Örneği".* Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Engin, A. O., ve Aydın, S. (2007). Sınıf içi iletişimde öğretmenin rolü. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *16*, 1-14.

Erdem, A. R., ve Okul, Ö. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerle İletişim Becerileri. *Journal*, *2*(1), 1-8.

Erdoğan, İ. (2002). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Fidan, M. (2019). Sözsüz iletişim. İçinde M. Fidan ve B. Urhan Torun (Ed.), *Konuşulmayan dil: Sözsüz ietişim*. Gazi Kitabevi.

Gönenç, Ö. (2014). *İletişim dünyası*. Yılmaz Basım Yayıncılık.

Güler, T., Demir, S., Kılıç, L., ve Demir, B. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştığı Problemler ve Öğretmenlerin Bu Problemlerin Üstesinden Gelebilmek İçin Yaptığı Uygulamalar. *Yildiz Journal of Educational Research, Yildiz Technical University*, *5*(2), 51-83.

Hazneci, Y. (2012). *Oluşturmacı öğretmen iletişim beceri ölçeğinin geliştirilmesi ve ilköğretim öğretmenlerinin sınıf içi iletişim becerilerinin incelenmesi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karagülle, S. (2018). *Öğretmen Adaylarının Mizah, İletişim Becerileri ve Kişilik Özellikleri Arasındaki Yordayıcı İlişkiler.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, A. (2020). İletişime Giriş: Temel Kavramlar ve Süreçler. İçinde A. Kaya (Ed.), *İnsan ilişkileri ve iletişim*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Kesici, A. (2010). *Ortaöğretim Öğretmenlerinin Sınıf İçi İletişimde Kullandıkları Örtük Programın Özellikleri.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2015). *Mesleki Gelişim Etkili İletişim*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Nacar, F. S. (2010). *Sınıf Öğretmenlerinin İletişim ve Kişilerarası Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Olgun, F. B. (2005). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde etkili iletişim ortamı yaratma ve iletişimde fırsat eşitliği sağlama becerilerinin değerlendirilmesi*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Selimhocaoğlu, A. (2004). İletişim ve sınıf içi iletişimin önemi. *İletişim ve sınıf içi iletişimin önemi*. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya.

Sungurtekin Ay, D. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi anlayışları ve iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taşdan, M., ve Güngör, S. (2016). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Okuldaki İletişim Engellerine İlişkin Algıları. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(2).

Taşdemir, İ., ve Taşdemir, H. (2020). Öğretmenlerin Sınıf İçi İletişim Algısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *4*(6), 110-131.

TDK. (2020). *Güncel Türkçe Sözlük*.

Uğurlu, C. T. (2013). Öğretmenlerin İletişim Becerisi ve Empatik Eğilim Davranışlarının Çocuk Sevme Düzeyleri Üzerine Etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, *3*(2), 51-61.

Uğurlu, C. T., Doğan, S., ve Göktepe, S. (2013). *Öğretmenlerin Sınıf İçi İletişim Sürecine İlişkin Görüşleri*. 12. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Aydın.

Yatkın, A. (2003). *Halkla ilişkiler ve iletişim*. Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, N., Kurtdede Fidan, N., ve Ergün, S. S. (2017). Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma. *International Journal of Social Science Research*, *6*(2), 1-18.

Yüksel, H. (2008). İletişimin tanımı ve temel bileşenleri. İçinde U. Demiray (Ed.), *Etkili iletişim*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Editör: Doç. Dr. Emine Tarakci Eren

Peyzaj Mimarlığı

International Research in the Field of Landscape Architecture

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

PEYZAJ MİMARLIĞI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

International Research in the Field of Landscape Architecture

Editör: Doç. Dr. Emine Tarakci Eren

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-89-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

PEYZAJ MİMARLIĞI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of Landscape Architecture
Editör: Doç. Dr. Emine Tarakci Eren
VIII+78 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-89-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Alpak, E. M., Özkan, D. G., & Düzenli, T. (2018). Systems Approach İn Landscape Design: A Studio Work. *International Journal Of Technology And Design Education*, *28*, 593-611.

Alpak, E. M., & Düzenli, T. (2022). The Desıgn Stages Of The Değırmendere Basın: Concept-Vısıon Generatıon Process. *Art And Architecture: Theory, Practice And Experience*, 73.

Alpak, E. M., & Düzenli, T. (2023). Creatıng Scenarıos In Open Space Desıgn. *Scientific Approaches İn Landscape Architecture*, 59.

Düzenli, T., Alpak, E., Çiğdem, A., & Eren, E. (2018a). The Effect Of Studios On Learning İn Design Education. *Tarıh Kultur Ve Sanat Arastırmaları Dergısı-Journal Of Hıstory Culture And Art Research*, *7*(2).

Düzenli, T., Alpak, E. M., & Tarakçı Eren, E. (2018b). Peyzaj Mimarlığı Tasarım Eğitiminde Görsel Düşünmenin Önemi. *Online Journal Of Art And Design*, *6*(2), 108-120.

Düzenli, T., Alpak, E. M., & Özkan, D. G. (2017). Peyzaj Mimarliğinda Temel Tasarim Dersinin Öğrenme Ve Yaraticilik Sürecine Etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(64-Ek Sayı), 1450-1460.

Duzenli, T., & Alpak, E. M. (2016). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Doğaya Öykünme Yaklaşımının Yaratıcılık Üzerindeki Etkisi. *Mimarlık Ve Yaşam*, *1*(1), 13-21.

Karaşah, B., & Eren, E. T. A (2023). Studio Experience İn Landscape Architecture Basic Design Education. *Pıoneer And Contemporary Studıes In Archıtecture, Plannıng And Desıgn*, 155.

Karaşah B. And Sarı D. (2022). Dıstance Desıgn Studıo Educatıon In The Covıd-19 Process And The Effect Of Modelıng On Development Of Space Concept. Internatıonal Refereed Journal Of Desıgn And Archıtecture. İssue 25 Page 214-237. Issn Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

Karaşah B. And Özdemir Durak M. (2022). An Evaluatıon From Concept To Desıgn Product Wıth Iconıc And Analogıcal Form Productıon Methods In Basıc Desıgn Educatıon. Internatıonal Refereed Journal Of Desıgn And Archıtecture. İssue 25 Page 107-133. Issn Print: 2148-8142 Online: 2148-4880

Özkan, D., Alpak, E., & Düzenli, T. (2016). Developing Creativity İn Design Education: Landscape Architecture Environmental Design Studio Work.

Mumcu, S., DüZenli, T., & Alpak, E. M. (2021). Peyzaj MiMarlığI Tasarım StüDyosu DeneyiMleriNiN Yeni Tasarım ProblemleriNde Kullanılması: KaradeniZ TekniK ÜNiVersiTesi ÖRneğİ. *Sanat Ve Tasarım Dergisi*, *11*(2), 260-279.

Mumcu, S., & Düzenli, T. (2018). Conceptual Approaches And Their İnspiration Sources İn Landscape Architecture Design Studio. *Megaron*, *13*(4).

Yılmaz, S., Düzenli, T., & Çiğdem, A. (2018). Peyzaj Tasarım Eğitiminde Bir Biçim Arama Yöntemi: Doğadan Esinlenme/A Form Creating Method İn Landscape Design Education: Inspiration From Nature. *Journal Of History Culture And Art Research*, *7*(2), 376-389.

Yılmaz, S., Baltacı, H., & Alpak, E. M. (2023). Temel Tasarım Dersinin Yaratıcı Düşünme Üzerindeki Etkileri. *Online Journal Of Art & Design*, *11*(2).

URL-1. Https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Peyzaj

KAYNAKÇA

Asilsoy, B. (2024). Ders Notları: Peyzaj Mimarlığına Giriş, Yakın Doğu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, http://docs.neu.edu.tr/staff/buket.asilsoy/PM%20103_2.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

Baglieri, S., Bejoian, L. M., Broderick, A. A., Connor, D. J., & Valle, J. (2011). [Re] claiming "inclusive education" toward cohesion in educational reform: Disability studies unravels the myth of the normal child. *Teachers College Record*, *113*(10), 2122-2154.

Basha, R. (2015). Disability and public space–Case studies of Prishtina and Prizren. *International Journal of Contemporary Architecture*, *2*(3), 54-66.

Basouli, M. (2020). Disabled-Friendly City Landscape; Landscape Approach in the Tourist Destination Environment. *MANZAR*, 12(52), 18-27

Baykan, Z. (2000, Eylül). Özürlülük, engellilik, Sakatlık Nedenleri ve Korunma, https://www.ttb.org.tr/STED/sted0900/4.html, (E.T.: 12.06.2024).

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2018). Bina Girişleri İçin Erişilebilirlik Standartları, https://yalova.csb.gov.tr/bina-girisleri-icin-erisilebilirlik-standartlari-haber-231920, (E.T.: 11.06.2024).

Deniz, B., Küçükerbaş, E. V., & Tunçay, H. E. (2006). Peyzaj Ekolojisine Genel Bakış. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 3(2), 5-18.

Dünya Engelliler Vakfı, 2010. Engelsiz Şehir Planlaması Bilgilendirme Raporu, https://engellileriz.blogspot.com/2013/01/engelsiz-sehir-planlamasi-bilgilendirme.html, (E.T.: 10.06.2024).

Guffey, E. (2017). Designing Disability: Symbols, Space, and Society. *Bloomsbury Academic*, 2017. 240 pp.

Henkler, E. (2020). Accessible Public Space Design, https://theblindguide.com/accessible-public-space-design/, (E.T.: 10.06.2024).

Kabisch, N., 2015. Ecosystem service implementation and governance challenges in urban green space planning—the case of Berlin, Germany. Land Policy 42, 557–567, http://dx.doi.org/10.1016/j.landusepol.2014.09.005, (E.T.: 12.06.2024).

Kabisch, N., Strohbach, M., Haase, D., & Kronenberg, J. (2016). Urban green space availability in European cities. *Ecological indicators*, *70*, 586-596.

Kaplan, H., Yüksel, Ü., Gültekin, B., Güngör, C., Karasu, N., & Çavuş, M. (2011). Yerel yönetimler için ulaşılabilirlik temel bilgiler teknik el kitabı.

Karagöz, G. (2024). Engellilik Kavramı, https://engelsizbarinmaengelsizegitim.files.wordpress.com/2013/09/103264008 -gizem-karagc3b6z.pdf, (E.T.: 13.06.2024).

Kaymaz, I. (2017). Ders Notları: Türkiye Peyzajı, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü.

Koca, C. (2010). Engelsiz şehir planlaması bilgilendirme raporu, https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/9259/mod_resource/content/0/engelsiz%C5%9Fehirplanlama%20raporu.pdf, (E.T.: 11.06.2024).

Lhowe, C. (2018). Designing Disability: Symbols, Space, and Society.

Malloy, P., R. (2015).Land Use Law and Disability, Planning and Zonning for Accessible Communities, Cambridge University Press.

Odası, K. M. (2015). Engelli Standartları, Kent ve Binalara Yönelik Uygulama Kriterleri. *KTMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu 50. Dönem*, 10-51.

Persson, H., Åhman, H., Yngling, A. A., & Gulliksen, J. (2015). Universal design, inclusive design, accessible design, design for all: different concepts—one goal? On the concept of accessibility—historical, methodological and philosophical aspects. *Universal access in the information society*, *14*, 505-526.

Sandström, U.G., Angelstam, P., Khakee, A., 2006. Urban comprehensive planning—identifying barriers for the maintenance of functional habitat networks. Landsc. Urban Plan. 75, 43–57, http://dx.doi.org/10.1016/j.landurbplan.2004.11.016, (E.T.:10.06.2024).

Sarkissian, W. & Stenber, B. (2013). Guidelines for Planning for Older People in Public Open Space, https://sarkissian.com.au/wp-content/uploads/sites/13/2013/09/Older-people-in-residential-public-open-space.pdf, (E.T.: 11.06.2024).

Senjana, S., & Putra, G. A. S. (2021). Landscape design: pattern and color in sensory garden for disability justice.

Şişman, Y. (2012). Özürlülük alanında kullanılan kavramlar üzerine genel bir değerlendirme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, *7*(28), 69-85.

UN General Assembl. (2007). Convention on the Rights of Persons with Disabilities : Resolution / adopted by the General Assembly, A/RES/61/106. (https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of- persons- with-disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-2.html, (E.T.: 13.06.2024).

Uslu, A. (2008). Engelli Dostu Belediye Yaklaşımı. Kentsel Tasarımda Engelli Dostu Yaklaşımı, *Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı ve Keçiören Belediyesi İşbirliği İle Hazırlanan Sempozyum Bildiri Kitapçığı*, (s. 58- 77). Ankara.

Wibawa, B. A., & Widiastuti, K. (2019). Obstacles of Accessibility for the Disabled People in the Campus 1 UPGRIS. *Journal of Architectural Design and Urbanism*, *1*(2), 34-43.

World Health Organization. (2024). Disability. https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1, (E.T.: 12.06.2024).

World Tourism Organization. (2016). Tourism for all-promoting universal accessibility, *Good practices in Accessible Tourism Supply Chain*. UNWTO, Madrid, Spain.

Yazgan, M. (Ed.), Barış, E., Erdoğan, E., Dilaver, Z., ve Uslu, A. (2011). Peyzaj Çevre ve Tarım, *Anadolu Üniversitesi*, ISBN 978-975-06-0955-8.

Zarrinkafshian, Gh. (2016). The Study of Social Exclusion Status of the Disabled: Case Study of the Physical-Motor Disabled Covered by the Social Welfare Department, Rey City. *Iranian Association of Cultural Studies & Communication*, 12(43), 177-201.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://tamersahin.wixsite.com/durbunume-takilanlar/single-post/2016/04/10/kim-bu-i%CC%87%C5%9Fin-sorumlusu

URL-2: https://yayadernegi.org/dosya/brosur/erisilebilir-sehir-yonetmeligi.pdf

Acknowledgements: I would like to thank Landscape Architect Perihan Erdemir, who prepared the landscape project that is the subject of the research.

REFERENCES

AÇSHB, 2020. Erişilebilirlik kılavuzu. T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara,164.

Adaman, F., Keyder, Ç. (2007): Türkiye'nin Büyük Kentlerinin Gecekondu ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşayan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. Tes-İş Dergisi, Haziran: 83-89.

Alpak, E. M., & Düzenli, T. (2022). The Desıgn Stages Of The Değırmendere Basın: Concept-Vısıon Generatıon Process. *Art And Architecture: Theory, Practice And Experience*, 73.

Alpak, E. M., & Düzenli, T. (2023). Creatıng Scenarıos In Open Space Desıgn. *Scientific Approaches İn Landscape Architecture*, 59.

Aksoy, Ö. K., & Köşe, H. (2022). Kampüs Açık Alanlarında Engelsiz Tasarım: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Güney Kampüsü Örneği. *Journal of Spatial Planning and Design*, *2*(1), 1-12.

Berman, Y., Phillips, D. (2000): Indicators of Social Quality and Social Exclusion at National and Community Level. Social Indicators Research, 50(3): 329-350

Çaha, H. (2016): Engellilerin Toplumsal Hayata Katılmasına Yönelik Politikalar: Türkiye, ABD ve Japonya Örnekleri. İnsan ve Toplum, DOI: dx.doi.org/10.12658/human.society.5.10.M0122, 5 (10): 123- 150.

Çakar, H. (2022). Engelsiz Park Tasarımında Ergonomik Yaklaşımlar. *Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *36*(1), 1-14.

Çelik, F. (2018). Kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik. *İdealkent*, *9*(23), 58-94.

Dowling, M. (1999): Social Exclusion, Inequality and Social Work. Social Policy & Administration, 33(3),: 245-261.

Düzenli, T., & Alpak, E. M. (2023). Aesthetıc Concept In Landscape Envıronmental Desıgn. *Architecture From Past To Modernism*, 37.

Erduran Nemutlu, F. (2020). Kırsal Turizmde Erişilebilir Peyzaj Tasarımı: Georgia (ABD) Örneği. *Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi-IRTAD*, *4*(2).

Gülez, S. (1983). Kıyısal alanların rekreasyonel ve turistik yönden planlanmasında yeni bir yaklaşım. Türkiye 7. Dünya Şehircilik Günü, Kıyılar Kolokyumu, Trabzon.

Koçan, N. (2021). Kıyı peyzaj tasarımlarının önemi ve Kurucaşile (Bartın) limanı için öneriler. Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 11(2), 305-314. https://doi.org/10.17714/gumusfenbil.815620

Kuter, N., & Erciyez, M. (2020). Kamusal dış mekânda engelliler için tasarım: Çankırı, Recep Tayyip Erdoğan kent parkı örneği. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi*, *6*(1), 39-46.

Özkan, D. G., & Yilmaz, S. (2019). The effects of physical and social attributes of place on place attachment: A case study on Trabzon urban squares. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*, *13*(1), 133-150.

Mumcu, S., & Yılmaz, S. (2016). Kentsel açık mekânlarda kadınlar: Cinsiyet rollerinin kamusal alanlarda gözlemlenmesi. *Mimarlık ve Yaşam*, *1*(1), 37-52.Şahin, H., & Çiftyıldız, K. (2024). Engelsiz Kent Tasarımlarının Mevzuat Bakımından Değerlendirilmesi. Journal Of Şura Akademi, *Şura Akademi*, (5), 37-50.

Tuğluer, M. & Ekren, E. (2022) Kentsel açık yeşil alanların engelliler için evrensel standartlar kılavuzu kapsamında değerlendirilmesi: Kahramanmaraş Engelliler Sevgi Parkı örneği, Turkish Journal of Forest Science, 6(2), 588-603.

Yilmaz, S., Duzenli, T., & Dincer, D. (2017). Evaluation of factors related to well-being effects of urban green spaces on users. *FEB-Fresenius Environmental Bulletin*, *7789*.

Karaşah, B., Sarı, D., & Güneroğlu, N. (2010). Kentsel kıyı alanlarının peyzaj açısından değerlendirilmesi; Trabzon örneği.

Sarı, D. (2019). İhtiyaç-etkinlik-mekan ilişkisinin kent parkları örneğinde irdelenmesi. Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi ISSN:2146-1880, e-ISSN: 2146-698X Yıl: 2019, Cilt: 20, Sayı:2, Sayfa:181-192 DOI: 10.17474/artvinofd.570287

KAYNAKÇA

Anonim, (2024). Mediterranean Map/List of Mediterranean Countries, https://www.mappr.co/thematic-maps/mediterranean-countries/

Abulafia, D. (2005). Tarih Boyunca Akdeniz Uygarlıkları, Oğlak Güzel Kitaplar, 320 s.

Anderson, J. (2015). *Mediterranean Landscape and Culture*. Routledge.

Anılanmert, B. (1996). Art Decor, " *Seramiğin Binbir Yüzü*",İstanbul, Kasım 1996,tıl:4, Sayı:44, s.139.

Anılanmert, B. (1999), *Cumhuriyet'in Renkleri, Biçimleri*, Bilanço'98, Tarih Vakfı Yayınları, s:66-73.

Ayda, D. (2001). Seramik Tasarımı, Turan Ofset,İstanbul, s:8

Ekşioğlu, G. (2010., Çevre estetiğinin konut fiyatları üzerindeki etkisinin hedonik fiyat yöntemi ile modellenmesi, Yüksek Lisans Tezi, 9 Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kentsel Tasarım Anabilim Dalı, pp. 175, İzmir, Türkiye.

Erdoğan, R., Özçatalbaş, O. (2013). Akdeniz Bahçeleri Ve Günümüz Peyzaj Tasarım Çalışmalarına Yansımaları, Peyzaj Mimarlığı 5. Kongresi / 14-17 Kasım 2013 – Adana.

Latymer, H. (2001). The Mediterranean Gardener, pp.160

Mohamed N. ve Othman N. (2012), Push and Pull Factor: determining the visitor satisfaction at urban recreational Area, Procedia - Social and Behavioral Sciences 49: 175 – 182

Oktay, H.E., Erdoğan, R., Bayram, Ş. (2019). Peyzaj Estetiği ve Bu Bağlamda Üretilmiş Olan Teoriler, Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi Yıl:2, Sayı:2, Haziran 2019, s.81-95

Petruccioli, A., (2008). Bellek Yitiminin Ardından Akdeniz İslam Kent Dokusunun Öğrettikleri, Yem Yayın, s.213.

Seramik Tanıtım Komitesi, Türkiye 'de Seramik 'Toprakla Ateşin Öyküsü', Uniform Matbacılık, 2002, İstanbul.

Sentance, B.,(2004). Ceramıcs, *Roofs*, Thames &Hudson ltd. , s.155

Tsetsi, E. (2012). *The Symbolism of Clay in Mediterranean Art*. Journal of Mediterranean Studies, 22(3), 115-129.

Watson, O. (2017). Ceramics and Circulation 800–1250. In B. Flood & G. Necipoglu, eds. A Companion to Islamic Art and Architecture v. 1. 478–500.

Editör:
Prof. Dr. Ahmet Uzun

Hareket ve Antrenman Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Prof. Dr. Ahmet Uzun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-88-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Prof. Dr. Ahmet Uzun
IV+125 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-88-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aderhold, L., & Weigelt, S. (2012). *Laufen!:durchstarten und dabeibleiben-vom Einsteiger bis zum Ultraläufer*: Schattauer Verlag.

Akçakale, N. (2017). 18-23 Yaş Genç ErkeklerİN Ayak Ölçülerİnİn Ayakkabi Tasariminda Kullanilan Ölçüler İle Karşilaştirilmasi. *Technological Applied Sciences, 12*(1), 1-8.

Alatin. (2021). Bisiklet Ayakkabısı Rehberiniz. Retrieved from https://www.alatin.com.tr/blog/icerik/bisiklet-ayakkabisi-nasil-secilir

Alşan, B. (2023). *1800'lerden günümüze spor ayakkabı tasarımı ve öncü tasarımların incelenmesi.* Işık Üniversitesi,

Andreeva, A., Melnikov, A., Skvortsov, D., Akhmerova, K., Vavaev, A., Golov, A., . . . Zhuk, D. (2020). Postural stability in athletes: The role of age, sex, performance level, and athlete shoe features. *Sports Medicine, 8*(6), 89.

Arıncı, K., & Elhan, A. (1985). Eklemler. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları*.

Asics. (2023a). Handball Shoes: Finding the Right Pair. Retrieved from https://www.asics.com/gb/en-gb/indoor-court-advice/handball-shoes/

Asics. (2023b). How to Choose the Best Wrestling Shoes. Retrieved from https://www.asics.com/ie/en-ie/indoor-court-advice/how-to-choose-the-best-wrestling-shoes/#:~:text=Wrestling%20shoes%20are%20flexible%20and,superior%20traction%20and%20prevent%20slippage.

Asics. (2023c). Kaykay Ayakkabılarında Dikkat Edilmesi Gerekenler Nelerdir? Karakteristik Özelliklerine Dair…. Retrieved from https://www.decathlon.com.tr/c/htp/kaykay-ayakkabilarinda-dikkat-edilmesi-gerekenler-nelerdir-karakteris_03816e46-abca-454d-bbb5-c27c77477723

Atölyesi, T. (2020). Tenis Ayakkabısı Nasıl Seçilir? Retrieved from https://www.tenisatolyesi.com/tenis-ayakkabisi-nasil-secilir/

Balaban, H. (2006). *Spor ayakkabısının biyomekanik kurallara göre sonlu elemanlar methodu ile incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi.

Barnes, K. R., & Kilding, A. E. (2019). A randomized crossover study investigating the running economy of highly-trained male and female distance runners in marathon racing shoes versus track spikes. *Sports Medicine, 49*, 331-342.

Beck, H. (2015). *Das große Buch vom Ultra-Marathon*: Comress Sport Verlag.

Bici, E. (2007). *Aynı ürün iki farklı disiplin: Endüstri ürünleri tasarımcıları ve moda tasarımcılarının ayakkabı tasarımına yaklaşımlarının incelenmesi.* Fen Bilimleri Enstitüsü,

Bosch, P. V. D. (2007). *Marathon: From Beginner to Finisher*. Meyer & Meyer Sport.

Burns, G. T., & Tam, N. (2020). Is it the shoes? A simple proposal for regulating footwear in road running. In (Vol. 54, pp. 439-440). British Journal of Sports Medicine: BMJ Publishing Group Ltd and British Association of Sport and Exercise Medicine.

Brauner, T., Zwinzscher, M., & Sterzing, T. (2012). Basketball footwear requirements are dependenton playing position. Footwear Science, 4, 191–198.

Brown, S. (2012). Fashion: the definitive history of costume and style: DK Publishing.

Choklat, A. (2012). *Footwear design*: Laurence King Publishing.

Cunningham, C. (2008). You are what's on your feet: men and the sneaker subculture. *Journal of Culture & Retail Image, 1*(1), 1-6.

Decathlon. (2023a). Basketbol Ayakkabısı Alırken Dikkat Etmemiz Gerekenler Nelerdir? Retrieved from https://www.decathlon.com.tr/c/htc/basketbol-ayakkabisi-alirken-dikkat-etmemiz-gerekenler-nelerdir_eb6cbde1-9982-4d4d-85b6-902e5466957c#:~:text=Basketbol%20ayakkab%C4%B1lar%C4%B1n%C4%B1n%20orta%20tabanlar%C4%B1%20%C5%9Fok,kaymay%C4%B1%20engelleyen%20kau%C3%A7uk%20malzemeden%20%C3%BCretiliyor.

Decathlon. (2023b). Yürüyüş ve Koşu Ayakkabısı Arasındaki Farklar. Retrieved from https://www.decathlon.com.tr/c/htp/yuruyus-ve-kosu-ayakkabisi-arasindaki-farklar_ea5c4e26-939e-40fb-a196-a33f82ea3e3a#:~:text=Ko%C5%9Fu%20ayakkab%C4%B1lar%C4%B1n%C4%B1n%20en%20temel%20%C3%B6zelli%C4%9Fi,profilli%20yast%C4%B1klama%20ve%20destek%20bulunur.

DeMello, M. (2009). *Feet and footwear: A cultural encyclopedia*: Bloomsbury Publishing USA.

Demirel, D. H., Üstün, Ü., Varmaz, K., & Battal, K. (2013). Capturing the spirit and cultural heritage of ancient olympics. *The Online Journal of Recreation and Sport, 2*(4), 7-13.

Demirel, M., Demirel, D. H., & Isik, U. (2016). Environmental sustainability for future generations (a comparison of 2020's candidate cities). *The Anthropologist, 24*(2), 652-656.

Enes, Ö. (2011). *Spor ayakkabıların teknik ve işlevsel değişim yoluyla gündelik kullanıma yönelik tasarımı.* (Yeterlilik Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi.

Essentials, T. (2015). TaeKwonDo Shoes. Retrieved from https://tkdessentials.com/tkd-shoes/

Fashionary, S. D. J. F. I. L. (2016). A Handbook for Footwear Designers.

Frank, C. B. (2004). Ligament structure, physiology and function. *Journal of Musculoskeletal and Neuronal Interactions, 4*(2), 199.

Franz, J. R., Wierzbinski, C. M., & Kram, R. (2012). Metabolic cost of running barefoot versus shod: is lighter better? *Medicine Science in Sports Exercise, 44*(8), 1519-1525.

Fredericson, M. (1996). Common injuries in runners: diagnosis, rehabilitation and prevention. *Sports Medicine, 21*, 49-72.

Fu, F., Levadnyi, I., Wang, J., Xie, Z., Fekete, G., Cai, Y., & Gu, Y. (2021). Effect of the construction of carbon fiber plate insert to midsole on running performance. *Materials, 14*(18), 5156.

Fuller, J. T., Bellenger, C. R., Thewlis, D., Tsiros, M. D., & Buckley, J. D. (2015). The effect of footwear on running performance and running economy in distance runners. *Sports Medicine, 45*, 411-422.

Gymsozluk. (2023). Boks Ayakkabısı Nedir? Ne İşe Yarar? Nasıl Kullanılır? Retrieved from https://gymsozluk.com/boks-ayakkabisi-nedir-ne-ise-yarar-nasil-kullanilir/

Haugen, T., & Buchheit, M. (2016). Sprint running performance monitoring: methodological and practical considerations. *Sports Medicine, 46*(5), 641-656.

Hall, M., & Riou, P. (2004). Football blades: a cause for concern. *British journal of sports medicine, 38*(5), 642-642.

Heard, N. (2022). *Sneakers: Over 300 classics from rare vintage to the latest kicks*: Welbeck.

Hébert-Losier, K., Finlayson, S. J., Driller, M. W., Dubois, B., Esculier, J.-F., & Beaven, C. M. (2022). Metabolic and performance responses of male runners wearing 3 types of footwear: Nike Vaporfly 4%, Saucony Endorphin racing flats, and their own shoes. *Journal of Sport Health Science, 11*(3), 275-284.

Hébert-Losier, K., Finlayson, S. J., Driller, M. W., Dubois, B., Esculier, J.-F., Beaven, C. M., & Science, H. (2022). Metabolic and performance responses of male runners wearing 3 types of footwear: Nike Vaporfly 4%, Saucony Endorphin racing flats, and their own shoes. *Journal of sports sciences, 11*(3), 275-284.

Hunter, I., McLeod, A., Valentine, D., Low, T., Ward, J., & Hager, R. (2019). Running economy, mechanics, and marathon racing shoes. *Journal of sports sciences, 37*(20), 2367-2373.

Hoogkamer, W., Kipp, S., Frank, J. H., Farina, E. M., Luo, G., & Kram, R. (2018). A comparison of the energetic cost of running in marathon racing shoes. *Sports Medicine, 48*(4), 1009-1019.

Hoogkamer, W., Kipp, S., Spiering, B. A., & Kram, R. (2016). Altered running economy directly translates to altered distance-running performance. *Medicine Science in Sports Exercise, 48*(11), 2175-2180.

Kaya, G. Y. (2024). *Havalı tabanca atışı esnasında sert tabanlı ayakkabı kullanımının statik denge ve atış esnası kol salınımına etkisinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi,

Keller, M., Kurz, E., Schmidtlein, O., Welsch, G., & Anders, C. (2016). Interdisziplinäre Beurteilungskriterien für die Rehabilitation nach Verletzungen an der unteren Extremität: Ein funktionsbasierter Return to Activity Algorithmus. *Sportverletzung· Sportschaden, 30*(01), 38-49.

Kipp, S., Kram, R., & Hoogkamer, W. (2019). Extrapolating metabolic savings in running: implications for performance predictions. *Frontiers in physiology, 10*, 432570.

Keyser, A. J. (2015). *Sneaker century: a history of athletic shoes*: Twenty-First Century Books.

Kobayashi, K., Jackson, S. J., & Sam, M. P. (2019). Globalization, creative alliance and self-Orientalism: Negotiating Japanese identity within Asics global advertising production. *International Journal of Cultural Studies, 22*(1), 157-174.

Koku, F. E. (2015). Sportif Performansın Genetik İle İlişkisi. *Spor Hekimliği Dergisi, 50*(1), 021-030.

Korayspor. (2023). Basketbolda Ayakkabı Seçimi. Retrieved from

Lafortune, M. A., Henning, E., & Valiant, G. A. (1995). Tibial shock measured with bone and skin mounted transducers. *Journal of biomechanics, 28*(8), 989-993.

Makaleara. (2021). Badminton Ayakkabı Alırken Dikkat Etmeniz Gereken 5 Şey. Retrieved from https://www.makaleara.com/spor/badminton-ayakkabi-alirken-dikkat-etmeniz-gereken-5-sey/44223/

Manna, I., Pradhan, D., Ghosh, S., Kar, S. K., & Dhara, P. (2001). A comparative study of foot dimension between adult male and female and evaluation of foot hazards due to using of footwear. *Journal of physiological anthropology applied human science, 20*(4), 241-246.

Megep, M. E. v. Ö. S. G. P. (2008). Ayakkabı Ve Saraciye Teknolojisi Spor Ayakkabı Modeli. *Ankara*.

Miller, D. I. (1990). Ground reaction forces in distance running. *Biomechanics of distance running*, 203-224.

Mizuno. (2023). Masa Tenisi Ayakkabıları. Retrieved from https://www.mizunotr.com/masa-tenisi-355

O'Keeffe, L. (1996). *Shoes: A celebration of pumps, sandals, slippers & more*: Workman Publishing.

Quealy, K., & Katz, J. (2019). Nike's fastest shoes may give runners an even bigger advantage than we thought. *New York Times, 13*.

Pendergast, S., Pendergast, T., & Hermsen, S. (2004). *Fashion, costume, and culture: clothing, headwear, body decorations, and footwear through the ages. Volume 4: Modern world part I: 1900-1945*: Thomson Gale.

Roy, J.-P. R., & Stefanyshyn, D. J. (2006). Shoe midsole longitudinal bending stiffness and running economy, joint energy, and EMG. *Medicine & Science in Sports & Exercise, 38*(3), 562-569.

Santos, D., Carline, T., Flynn, L., Pitman, D., Feeney, D., Patterson, C., & Westland, E. (2001). Distribution of in-shoe dynamic plantar foot pressures in professional football players. *The Foot, 11*(1), 10-14.

Smith, G., Lake, M., & Lees, A. (2014). Metatarsophalangeal joint function during sprinting: A comparison of barefoot and sprint spike shod foot conditions. *Journal of applied biomechanics, 30*(2), 206-212.

Smith, G., Lake, M., Sterzing, T., & Milani, T. (2016). The influence of sprint spike bending stiffness on sprinting performance and metatarsophalangeal joint function. *Footwear Science, 8*(2), 109-118.

Sürenkök, R. (1993). *Ayakkabı Bilgileri*. İzmir: Üçel.

Sportmen, B. (2023). 5 Öneriyle Voleybol Ayakkabısı Nasıl Olmalı? Retrieved from https://sportmen.barcin.com/voleybol-ayakkabisi-nasil-olmali/

Sporvol. (2023). Hangi Futbol Ayakkabısı Size Uygun? Retrieved from https://www.sporvol.com.tr/hangi-futbol-ayakkabisi-size-uygun#:~:text=%C3%87im%20sahaya%20uygun%20futbol%20ayakkab%C4%B1lar%C4%B1%2C%20sert%20zemine%20kar%C5%9F%C4%B1%20diren%C3%A7lidir.&text=Suni%20%C3%A7im%20zeminlere%20uygun%20ayakkab%C4%B1larda,bas%C4%B1%C5%9Flarda%20%C5%9Foku%20emecek%20malzemelerden%20yap%C4%B1l%C4%B1r.&text=Kapal%C4%B1%20

saha%20i%C3%A7in%20dizayn%20edilmi%C5%9F,yumu%C5%9Fak%20bir%20d%C4%B1%C5%9F%20tabana%20sahiptir.

Stefanyshyn, D., & Fusco, C. (2004). Athletics: Increased shoe bending stiffness increases sprint performance. *Sports Biomechanics, 3*(1), 55-66.

Subotnick, S. I. (2017). Evolution of athletic footwear. *Athletic footwear and orthoses in sports medicine*, 3-17.

Taunton, J., Ryan, M., Clement, D., McKenzie, D., Lloyd-Smith, D., & Zumbo, B. (2003). A prospective study of running injuries: the Vancouver Sun Run "In Training" clinics. *British journal of sports medicine, 37*(3), 239-244.

ThatFitFiend. (2022). Anatomy of Weightlifting Shoes. Retrieved from https://thatfitfriend.com/anatomy-weightlifting-shoes/

Tousant, M., Aquilino, F., Balderrama, E., Byun, C., Cavazos, R. J., Gerner, S., . . . Bernhardt, V. (2024). *'Super'Shoes Do Not Affect Jump Performance.* Paper presented at the International Journal of Exercise Science: Conference Proceedings.

Tung, K. D., Franz, J. R., & Kram, R. (2014). A test of the metabolic cost of cushioning hypothesis during unshod and shod running. *Medicine Science in Sports Exercise, 46*(2), 324-329.

Türk, A. B. (2014). Koşu Sporcularında Antrenman Ayakkabısı Seçimi. *Spor Hekimliği Dergisi, 49*(3), 083-089.

Uzun, A. (2012). Investigate of the effect of basketball on the sole of professional basketball players. *Energy, Education, Science and Technology, 4*.

Uzun, A., Aydos, L., Kaya, M., Yuksel, M. F., & Pekel, H. A. (2017). The Study of the Impacts of" Running" on the Contact Area of Soles and Maximal Strength among Elite Middle Distance Runners. *Cypriot Journal of Educational Sciences, 12*(1), 23-31.

Uzun, A., Aydos, L., Kaya, M., Pekel, H., & Kanatli, U. (2018). Effect of Soccer Foot Pressure on Pressure Distributions. *Journal of Education, 6*(6).

Uzun, A., Aydos, L., Metin, K., Yüksel, M. F., & Pekel, H. A. (2017). Elit Orta Mesafe 800-1500 M Koşucularında Ayak Tabanı Basınç Dağılımlarının Araştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11*(1), 9-19.

Uzun, A., & Sofuoğlu, H. Z. (2023). Spor Ayakkabılarının Gelişimi ve Spordaki Etkileri. *Sportive, 6*(1), 40-50.

Walford, J. (2007). The seductive shoe: four centuries of fashion footwear. *(No Title)*.

Wegener, C., Hunt, A. E., Vanwanseele, B., Burns, J., & Smith, R. M. (2011). Effect of children's shoes on gait: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Foot and Ankle Research, 4*(1), 1-13.

Wang, K., Li, Y., Liu, H., Zhang, T., & Luo, J. (2023). Relationship between pistol players' psychophysiological state and shot performance: Activation effect of EEG and HRV. *Scandinavian Journal of Medicine, 33*(1), 84-98.

Weber, U. (2009). Runner's World Ausrüstungshandbuch für Läufer. In: Meyer Verlag, Aachen.

Wessinghage, T., Ryffel, M., & Belz, V. (2006). Marathon leicht gemacht. *München: Irisiana*, 26-35.

KAYNAKÇA

Aagaard, P. (2003). Training-induced changes in neural function. *Exercise and Sport Sciences Reviews*, 31(2), 61-67.

Álvarez, J. A. E., García, J. P. F., Da Conceição, F. A., & Jiménez-Reyes, P. (2019). Individualized training based on force–velocity profiling during jumping in ballet dancers. International Journal of Sports Physiology and Performance, 15(6), 788-794.

Arazi, H., Khoshnoud, A., Asadi, A., & Tufano, J. J. (2021). The effect of resistance training set configuration on strength and muscular performance adaptations in male powerlifters. *Scientific Reports,* 11(1), 7844.

Burd, N. A., Andrews, R. J., West, D. W., Little, J. P., Cochran, A. J., Hector, A. J., ... & Phillips, S. M. (2012). Muscle time under tension during resistance exercise stimulates differential muscle protein sub-fractional synthetic responses in men. *The Journal of Physiology*, 590(2), 351-362.

Comfort, P., Jones, P. A., Thomas, C., Dos' Santos, T., McMahon, J. J., & Suchomel, T. J. (2022). Changes in early and maximal isometric force production in response to moderate-and high-load strength and power training. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 36(3), 593-599.

Cormie, P., Mcguigan, M. R., & Newton, R. U. (2010). Changes in the eccentric phase contribute to improved stretch-shorten cycle performance after training. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 42(9), 1731-1744.

Dudley, C. E., Drinkwater, E. J., & Feros, S. A. (2022). Different cluster-loading protocols have no effect on intraset and interset power expression. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 36(7), 1763-1769.

French, D. (2016). *Adaptations to anaerobic training programs*. *Essentials of strength training and conditioning*, 4th ed. Champaign, IL: Human Kinetics, 87-114.

Fry, A. C. (2004). The role of resistance exercise intensity on muscle fibre adaptations. *Sports medicine*, *34*, 663-679.

García-Ramos, A., González-Hernández, J. M., Baños-Pelegrín, E., Castaño-Zambudio, A., Capelo-Ramírez, F., Boullosa, D., ... & Jiménez-Reyes, P. (2020). Mechanical and metabolic responses to traditional and cluster set configurations in the bench press exercise. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 34(3), 663-670.

Gorostiaga, E. M., Navarro-Amezqueta, I., Calbet, J. A., Hellsten, Y., Cusso, R., Guerrero, M., ... & Izquierdo, M. (2012). Energy metabolism during repeated sets of leg press exercise leading to failure or not. *PloS one*, 7(7), e40621.

Goto, K., Ishii, N., Kizuka, T., & Takamatsu, K., U. (2005). The impact of metabolic stress on hormonal responses and muscular adaptations. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 37(6), 955-963.

Haff, G. G. (2004). Roundtable discussion: Periodization of training—Part 1. *Strength & Conditioning Journal,* 26(1), 50-69.

Haff, G. G. (2021). *The essentials of periodisation*. *In Strength and conditioning for sports performance* (pp. 394-434). Routledge.

Haff, G. G., & Nimphius, S. (2012). Training principles for power. *Strength and Conditioning Journal*, *34*(6), 2-12.

Haff, G. G., Hobbs, R. T., Haff, E. E., Sands, W. A., Pierce, K. C., & Stone, M. H. (2008). Cluster training: A novel method for introducing training program variation. *Strength and Conditioning Journal*, 30(1), 67-76.

Hardee, J. P., Lawrence, M. M., Zwetsloot, K. A., Triplett, N. T., Utter, A. C., & McBride, J. M. (2013). Effect of cluster set configurations on power clean technique. *Journal of sports sciences*, *31*(5), 488-496.

Hardee, J. P., Triplett, N. T., Utter, A. C., Zwetsloot, K. A., & Mcbride, J. M. (2012). Effect of interrepetition rest on power output in the power clean. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 26(4), 883-889.

Harris, G. R., Stone, M. H., O'Bryant, H. S., Proulx, C. M., & Johnson, R. L. (2000). Short-term performance effects of high power, high force, or combined weight-training methods. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 14(1), 14-20.

Hori, N., Newton, R. U., Andrews, W. A., Kawamori, N., McGuigan, M. R., & Nosaka, K. (2008). Does performance of hang power clean differentiate performance of jumping, sprinting, and changing of direction?. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 22(2), 412-418.

Iglesias, E., Boullosa, D. A., Dopico, X., & Carballeira, E. (2010). Analysis of factors that influence the maximum number of repetitions in two upper-body resistance exercises: curl biceps and bench press. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 24(6), 1566-1572.

Izquierdo, M., González-Badillo, J. J., Häkkinen, K., Ibanez, J., Kraemer, W. J., Altadill, A., ... & Gorostiaga, E. (2006). Effect of loading on unintentional lifting velocity declines during single sets of repetitions to failure during upper and lower extremity muscle actions. *International Journal of Sports Medicine,* 27(09), 718-724.

Jiménez-Reyes, P., Samozino, P., & Morin, J. B. (2019). Optimized training for jumping performance using the force-velocity imbalance: Individual adaptation kinetics. *PloS one,* 14(5), e0216681.

Jiménez-Reyes, P., Samozino, P., Brughelli, M., & Morin, J. B. (2017). Effectiveness of an individualized training based on force-velocity profiling during jumping. *Frontiers in Physiology*, 7, 677.

Jukic, I., Ramos, A. G., Helms, E. R., McGuigan, M. R., & Tufano, J. J. (2020). Acute effects of cluster and rest redistribution set structures on mechanical, metabolic, and perceptual fatigue during and after resistance training: a systematic review and meta-analysis. *Sports Medicine*, 50, 2209-2236.

Mangine, G. T., Hoffman, J. R., Gonzalez, A. M., Townsend, J. R., Wells, A. J., Jajtner, A. R., ... & Stout, J. R. (2015). The effect of training volume and intensity on improvements in muscular strength and size in resistance-trained men. *Physiological Reports,* 3(8), e12472.

Methenitis, S., Karandreas, N., Spengos, K., Zaras, N., Stasinaki, A. N., & Terzis, G. (2016). Muscle fiber conduction velocity, muscle fiber composition, and power performance. *Med Sci Sports Exerc,* 48(9), 1761-71.

Nagatani, T., Haff, G. G., Guppy, S. N., & Kendall, K. L. (2022). Practical application of traditional and cluster set configurations within a resistance training program. *Strength and Conditioning Journal*, *44*(5), 87-101.

Nicholson, G., Ispoglou, T., & Bissas, A. (2016). The impact of repetition mechanics on the adaptations resulting from strength-, hypertrophy-and cluster-type resistance training. *European Journal of Applied Physiology*, 116, 1875-1888.

Nimphius, S., McGuigan, M. R., & Newton, R. U. (2012). Changes in muscle architecture and performance during a competitive season in female softball players. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 26(10), 2655-2666.

Ortega-Becerra, M., Sánchez-Moreno, M., & Pareja-Blanco, F. (2021). Effects of cluster set configuration on mechanical performance and neuromuscular activity. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 35(2), 310-317.

Pareja-Blanco, F., Alcazar, J., Sánchez-Valdepeñas, J., Cornejo-Daza, P. J., Piqueras-Sanchiz, F., Mora-Vela, R., ... & Alegre, L. M. (2020). Velocity loss as a critical variable determining the adaptations to strength training. *Med Sci Sports Exerc*, 52(8), 1752-1762.

Pareja-Blanco, F., Rodríguez-Rosell, D., Sánchez-Medina, L., Sanchis-Moysi, J., Dorado, C., Mora-Custodio, R., ... & González-Badillo, J. J. (2017). Effects of velocity loss during resistance training on athletic performance, strength gains and muscle adaptations. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 27(7), 724-735.

Plisk, S. S., & Stone, M. H. (2003). Periodization strategies. *Strength & Conditioning Journal*, 25(6), 19-37.

Rossi, F. E., Schoenfeld, B. J., Ocetnik, S., Young, J., Vigotsky, A., Contreras, B., ... & Cholewa, J. (2018). Strength, body composition, and functional outcomes in the squat versus leg press exercises. *J Sports Med Phys Fitness*, *58*(3), 263-270.

Sanchez-Medina, L., & González-Badillo, J. J. (2011). Velocity loss as an indicator of neuromuscular fatigue during resistance training. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, *43*(9), 1725-1734.

Schoenfeld, B. J. (2010). The mechanisms of muscle hypertrophy and their application to resistance training. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *24*(10), 2857-2872.

Schoenfeld, B. J., Contreras, B., Vigotsky, A. D., & Peterson, M. (2016). Differential effects of heavy versus moderate loads on measures of strength and hypertrophy in resistance-trained men. *Journal of Sports Science and Medicine,* 15(4), 715.

Seitz, L. B., & Haff, G. G. (2016). Factors modulating post-activation potentiation of jump, sprint, throw, and upper-body ballistic performances: A systematic review with meta-analysis. *Sports Medicine*, 46, 231-240.

Seitz, L. B., de Villarreal, E. S., & Haff, G. G. (2014). The temporal profile of postactivation potentiation is related to strength level. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 28(3), 706-715.

Serrano, N., Colenso-Semple, L. M., Lazauskus, K. K., Siu, J. W., Bagley, J. R., Lockie, R. G., ... & Galpin, A. J. (2019). Extraordinary fast-twitch fiber abundance in elite weightlifters. *PloS one*, 14(3), e0207975.

Stone, M. H., Sands, W. A., Pierce, K. C., Ramsey, M. W., & Haff, G. G. (2008). Power and power potentiation among strength–power athletes: preliminary study. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, *3*(1), 55-67.

Stone, M. H., Stone, M., & Sands, W. A. (2007). *Principles and practice of resistance training.* Human Kinetics.

Suarez, D. G., Mizuguchi, S., Hornsby, W. G., Cunanan, A. J., Marsh, D. J., & Stone, M. H. (2019). Phase-specific changes in rate of force development and muscle morphology throughout a block periodized training cycle in weightlifters. *Sports*, *7*(6), 129.

Suchomel, T. J., Sato, K., DeWeese, B. H., Ebben, W. P., & Stone, M. H. (2016). Potentiation effects of half-squats performed in a ballistic or nonballistic manner. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *30*(6), 1652-1660.

Trappe, S., Harber, M., Creer, A., Gallagher, P., Slivka, D., Minchev, K., & Whitsett, D. (2006). Single muscle fiber adaptations with marathon training. *Journal of Applied Physiology*, *101*(3), 721-727.

Tufano, J. J., Brown, L. E., & Haff, G. G. (2017). Theoretical and practical aspects of different cluster set structures: a systematic review. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *31*(3), 848-867.

Tufano, J. J., Conlon, J. A., Nimphius, S., Brown, L. E., Seitz, L. B., Williamson, B. D., & Haff, G. G. (2016). Maintenance of velocity and power with cluster sets during high-volume back squats. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, *11*(7), 885-892.

Weakley, J., McLaren, S., Ramirez-Lopez, C., García-Ramos, A., Dalton-Barron, N., Banyard, H., ... & Jones, B. (2020). Application of velocity loss thresholds during free-weight resistance training: Responses and reproducibility of perceptual, metabolic, and neuromuscular outcomes. *Journal of Sports Sciences*, *38*(5), 477-485.

Williamson, D. L., Gallagher, P. M., Carroll, C. C., Raue, U., & Trappe, S. W. (2001). Reduction in hybrid single muscle fiber proportions with resistance training in humans. *Journal of Applied Physiology*, *91*(5), 1955-1961.

Wirth, K., Hartmann, H., Sander, A., Mickel, C., Szilvas, E., & Keiner, M. (2016). The impact of back squat and leg-press exercises on maximal strength and speed-strength parameters. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *30*(5), 1205-1212.

Zaras, N., Stasinaki, A. N., Spiliopoulou, P., Mpampoulis, T., Hadjicharalambous, M., & Terzis, G. (2020). Effect of inter-repetition rest vs. traditional strength training on lower body strength, rate of force development, and muscle architecture. *Applied Sciences*, *11*(1), 45.

KAYNAKÇA

Alderman, B. L., Landers, D. M., Carlson, J., & Scott, J. R. (2004). Factors related to rapid weight loss practices among international-style wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 36(2), 249-252.

Allen, T. E., Smith, D. P., & Miller, D. K. (1977). Hemodynamic response to submaximal exercise after dehydration and rehydration in high school wrestlers. Medicine & Science in Sports, 9(3), 159-163.

Agel, J., Ransone, J., Dick, R., Oppliger, R., & Marshall, S. W. (2007). Descriptive epidemiology of collegiate men's wrestling injuries: National Collegiate Athletic Association Injury Surveillance System, 1988–1989 through 2003–2004. Journal of Athletic Training, 42(3), 303-310.

Artioli, G. G., Franchini, E., Nicastro, H., et al. (2010a). The need of a weight management control program in judo: A proposal based on the successful case of wrestling. Journal of the International Society of Sports Nutrition, 7(1), 15.

Artioli, G. G., Iglesias, R. T., Franchini, E., et al. (2010b). Rapid weight loss followed by recovery time does not affect judo-related performance. Journal of Sports Sciences, 28(1), 21-32.

Artioli, G. G., Gualano, B., Franchini, E., Scagliusi, F. B., Takesian, M., Fuchs, M., & Lancha, A. H. Jr. (2010c). Prevalence, magnitude, and methods of rapid weight loss among judo competitors. Medicine & Science in Sports & Exercise, 42(2), 436-442.

Artioli, G. G., Scagliusi, F., Kashiwagura, D., Franchini, E., Gualano, B., & Junior, A. L. (2010d). Development, validity, and reliability of a questionnaire designed to evaluate rapid weight loss patterns in judo players. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 20(6), e177-e187.

Brito, C. J., Roas, A. F., Brito, I. S., Marins, J. C., Cordova, C., & Franchini, E. (2012). Methods of body mass reduction by combat sport athletes. International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism, 22(2), 89-97.

Burke, L. M., & Cox, G. R. (2009). Nutrition in combat sports. In R. Kordi, N. Maffulli, R. Wroble, & W. A. Wallace (Eds.), Combat sports medicine (1st ed., pp. 1-20). Springer-Verlag.

Cadwallader, A. B., de la Torre, X., Tieri, A., & Botre, F. (2010). The abuse of diuretics as performance-enhancing drugs and masking agents in sport doping: Pharmacology, toxicology and analysis. British Journal of Pharmacology, 161(1), 116-127.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (1998). Hyperthermia and dehydration-related deaths associated with intentional rapid weight loss in three collegiate wrestlers–North Carolina, Wisconsin, and Michigan, November-December 1997. MMWR Morbidity and Mortality Weekly Report, 47(6), 105-108.

Choma, C. W., Sforzo, G. A., & Keller, B. A. (1998). Impact of rapid weight loss on cognitive function in collegiate wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 30(5), 746-749.

Coswig, V. S., Fukuda, D. H., & Del Vecchio, F. B. (2015). Rapid weight loss elicits harmful biochemical and hormonal responses in mixed martial arts athletes. International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism. [Epub ahead of print].

Cullen, S., Dolan, E., McGoldrick, A., et al. (2015). The impact of making-weight on cognitive performance in apprentice jockeys. Journal of Sports Sciences, 33(15), 1589-1595.

Davis, S. E., Dwyer, G. B., Reed, K., et al. (2002). Preliminary investigation: The impact of the NCAA Wrestling Weight Certification Program on weight cutting. Journal of Strength and Conditioning Research, 16(2), 305-307.

Degoutte, F., Jouanel, P., Be`gue, R. J., et al. (2006). Food restriction, performance, biochemical, psychological, and endocrine changes in judo athletes. International Journal of Sports Medicine, 27(1), 9-18.

Filaire, E., Rouveix, M., Pannafieux, C., & Ferrand, C. (2007). Eating attitudes, perfectionism and body-esteem of elite male judoists and cyclists. Journal of Sports Science and Medicine, 6(1), 50-57.

Finn, K. J., Dolgener, F. A., & Williams, R. B. (2004). Effects of carbohydrate refeeding on physiological responses and psychological and physical performance following acute weight reduction in collegiate wrestlers. Journal of Strength and Conditioning Research, 18(2), 328-333.

Fogelholm, M. (1994). Effects of bodyweight reduction on sports performance. Sports Medicine, 18(4), 249-267.

Fogelholm, G. M., Koskinen, R., Laakso, J., Rankinen, T., & Ruokonen, I. (1993). Gradual and rapid weight loss: Effects on nutrition and performance in male athletes. Medicine & Science in Sports & Exercise, 25(3), 371-377.

Franchini, E., Brito, C. J., & Artioli, G. G. (2012). Weight loss in combat sports: Physiological, psychological, and performance effects. Journal of the International Society of Sports Nutrition, 9, 52.

Green, C. M., Petrou, M. J., Fogarty-Hover, M. L., et al. (2007). Injuries among judokas during competition. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 17(2), 205-210.

Halabchi, F. (2009). Doping in combat sports. In R. Kordi, N. Maffulli, R. Wroble, & W. A. Wallace (Eds.), Combat sports medicine (1st ed., pp. 55-72). Springer-Verlag.

Hickner, R. C., Horswill, C. A., Welker, J. M., Scott, J., Roemmich, J. N., & Costill, D. L. (1991). Test development for the study of physical performance in wrestlers following weight loss. International Journal of Sports Medicine, 12(6), 557-562.

Horswill, C. A., Park, S. H., & Roemmich, J. N. (1990). Changes in the protein nutritional status of adolescent wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 22(5), 599-604.

Horswill, C. A., Scott, J. R., Dick, R. W., & Hayes, J. (1994). Influence of rapid weight gain after the weigh-in on success in collegiate wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 26(10), 1290-1294.

Housh, T. J., Johnson, G. O., Stout, J., et al. (1993). Anthropometric growth patterns of high school wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 25(10), 1141-1149.

Kazemi, M., Shearer, H., & Choung, Y. S. (2005). Pre-competition habits and injuries in Taekwondo athletes. BMC Musculoskeletal Disorders, 6, 26.

Kim, S., Greenwell, T. C., Andrew, D. P. S., Lee, J., & Mahony, D. F. (2008). An analysis of spectator motives in an individual combat sport: A study of mixed martial arts fans. Sport Marketing Quarterly, 17(2), 109-119.

Ko, Y., Kim, Y., & Valacich, J. (2010). Martial arts participation: Consumer motivation. International Journal of Sport Marketing & Sponsorship, 11(2), 105-123.

Koral, J., & Dosseville, F. (2009). Combination of gradual and rapid weight loss: Effects on physical performance and psychological state of elite judo athletes. Journal of Sports Sciences, 27(2), 115-120.

Kordi, R., Ziaee, V., Rostami, M., & Wallace, W. A. (2011). Patterns of weight loss and supplement consumption of male wrestlers in Tehran. Sports Medicine, Arthroscopy, Rehabilitation, Therapy & Technology, 3, 4.

Kowatari, K., Umeda, T., Shimoyama, T., et al. (2001). Exercise training and energy restriction decrease neutrophil phagocytic activity in judoists. Medicine & Science in Sports & Exercise, 33(3), 519-524.

Lambert, C., & Jones, B. (2010). Alternatives to rapid weight loss in U.S. wrestling. International Journal of Sports Medicine, 31(7), 523-528.

Langan-Evans, C., Close, G. L., & Morton, J. P. (2011). Making weight in combat sports. Strength and Conditioning Journal, 33(4), 25-39.

Marttinen, R. H., Judelson, D. A., Wiersma, L. D., et al. (2011). Effects of self-selected mass loss on performance and mood in collegiate wrestlers. Journal of Strength and Conditioning Research, 25(4), 1010-1015.

McCargar, L. J., & Crawford, S. M. (1992). Metabolic and anthropometric changes with weight cycling in wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 24(12), 1270-1275.

McMurray, R. G., Proctor, C. R., & Wilson, W. L. (1991). Effect of caloric deficit and dietary manipulation on aerobic and anaerobic exercise. International Journal of Sports Medicine, 12(3), 167-172.

Mendes, S. H., Tritto, A. C., Guilherme, J. P., et al. (2013). Effect of rapid weight loss on performance in combat sport male athletes: Does adaptation to chronic weight cycling play a role? British Journal of Sports Medicine, 47(18), 1155-1160.

Montain, S. J., Smith, S. A., Mattot, R. P., et al. (1998). Hypohydration effects on skeletal muscle performance and metabolism: A 31P-MRS study. Journal of Applied Physiology (1985), 84(6), 1889-1894.

Montani, J. P., Schutz, Y., & Dulloo, A. G. (2015). Dieting and weight cycling as risk factors for cardiometabolic diseases: Who is really at risk? Obesity Reviews, 16(1), 7-18.

Morris, F. L., Payne, W. R., & Wark, J. D. (1999). Prospective decrease in progesterone concentrations in female lightweight rowers during the competition season compared with the off-season: A controlled study examining weight loss and intensive exercise. British Journal of Sports Medicine, 33(6), 417-422.

Oopik, V., Paasuke, M., Sikku, T., Timpmann, S., Medijainen, L., Ereline, J., Smirnova, T., & Gapejeva, E. (1996). Effect of rapid weight loss on metabolism and isokinetic performance capacity. A case study of two well-trained wrestlers. Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 36(2), 127-131.

Oppliger, R. A., Case, H. S., Horswill, C. A., et al. (1996). American College of Sports Medicine Position Stand: Weight loss in wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 28(3), ix-xii.

Oppliger, R. A., Landry, G. L., Foster, S. W., et al. (1998). Wisconsin minimum weight program reduces weight-cutting practices of high school wrestlers. Clinical Journal of Sport Medicine, 8(1), 26-31.

Oppliger, R. A., Steen, S. A., & Scott, J. R. (2003). Weight loss practices of college wrestlers. International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism, 13(1), 29-46.

Oppliger, R. A., Utter, A. C., Scott, J. R., et al. (2006). NCAA rule change improves weight loss among national championship wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 38(6), 963-970.

Peron, A. P. O. N., Zampronha Filho, W., da Silva Garcia, L., da Silva, A. W., & Alvarez, J. F. G. (2009). Perfil nutricional de boxeadores olímpicos e avaliação do impacto da intervenção nutricional no ajuste de peso para as categorias de lutas. Mundo Saúde, 33(4), 352-357.

Pettersson, S., Ekström, M. P., & Berg, C. M. (2013). Practices of weight regulation among elite athletes in combat sports: A matter of mental advantage? Journal of Athletic Training, 48(1), 99-108.

Prouteau, S., Pelle, A., Collomp, K., et al. (2006). Bone density in elite judoists and effects of weight cycling on bone metabolic balance. Medicine & Science in Sports & Exercise, 38(4), 694-700.

Rankin, J. W. (2002). Weight loss and gain in athletes. Current Sports Medicine Reports, 1(4), 208-213.

Reljic, D., Feist, J., Jost, J., et al. (2015). Rapid body mass loss affects erythropoiesis and hemolysis but does not impair aerobic performance in combat athletes. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 25(3), 383-390.

Reljic, D., Jost, J., Dickau, K., et al. (2015). Effects of pre-competitional rapid weight loss on nutrition, vitamin status and oxidative stress in elite boxers. Journal of Sports Sciences, 33(5), 437-448.

Rodriguez, N. R., Di Marco, N. M., & Langley, S.; American Dietetic Association; Dietitians of Canada; American College of Sports Medicine. (2009). American College of Sports Medicine Position Stand: Nutrition and athletic performance. Medicine & Science in Sports & Exercise, 41(3), 709-731.

Roemmich, J. N., & Sinning, W. E. (1997). Weight loss and wrestling training: Effects on growth-related hormones. Journal of Applied Physiology (1985), 82(5), 1760-1764.

Roemmich, J. N., & Sinning, W. E. (1997). Weight loss and wrestling training: Effects on nutrition, growth, maturation, body composition, and strength. Journal of Applied Physiology (1985), 82(5), 1751-1759.

Roemmich, J. N., & Sinning, W. E. (1996). Sport-seasonal changes in body composition, growth, power and strength of adolescent wrestlers. International Journal of Sports Medicine, 17(2), 92-99.

Rouveix, M., Bouget, M., Pannafieux, C., et al. (2007). Eating attitudes, body esteem, perfectionism and anxiety of judo athletes and nonathletes. International Journal of Sports Medicine, 28(4), 340-345.

Saltin, B. (1964). Aerobic and anaerobic work capacity after dehydration. Journal of Applied Physiology, 19(6), 1114-1118.

Sansone, R. A., & Sawyer, R. (2005). Weight loss pressure on a 5-year-old wrestler. British Journal of Sports Medicine, 39, e2.

Smith, M. S., Dyson, R., Hale, T., Harrison, J. H., & McManus, P. (2000). The effects in humans of rapid loss of body mass on a boxing-related task. European Journal of Applied Physiology, 83(1-2), 34-39.

Steen, S. N., & Brownell, K. D. (1990). Patterns of weight loss and regain in wrestlers: Has the tradition changed? Medicine & Science in Sports & Exercise, 22(6), 762-768.

Steen, S. N., Oppliger, R. A., & Brownell, K. D. (1988). Metabolic effects of repeated weight loss and regain in adolescent wrestlers. JAMA, 260(1), 47-50.

Sundgot-Borgen, J., & Garthe, I. (2011). Elite athletes in aesthetic and Olympic weightclass sports and the challenge of body weight and body compositions. Journal of Sports Sciences, 29(S1), S101-S114.

Sundgot-Borgen, J., Meyer, N. L., Lohman, T. G., et al. (2013). How to minimise the health risks to athletes who compete in weight-sensitive sports: Review and position statement on behalf of the Ad Hoc Research Working Group on Body Composition, Health and Performance, under the auspices of the IOC Medical Commission. British Journal of Sports Medicine, 47(16), 1012-1022.

Tsai, M. L., Chou, K. M., Chang, C. K., & Fang, S. H. (2011). Changes of mucosal immunity and antioxidation activity in elite male Taiwanese taekwondo athletes associated with intensive training and rapid weight loss. British Journal of Sports Medicine, 45(9), 729-734.

Turocy, P. S., DePalma, B. F., Horswill, C. A., et al. (2011). National Athletic Trainers' Association position statement: Safe weight loss and maintenance practices in sport and exercise. Journal of Athletic Training, 46(3), 322-336.

Villamon, M., Brown, D., Espartero, J., & Gutiérrez, C. (2004). Reflexive modernization and the disembedding of Jūdō from 1946 to the 2000 Sydney Olympics. International Review for the Sociology of Sport, 39(2), 139-156.

Webster, S., Rutt, R., & Weltman, A. (1990). Physiological effects of a weight loss regimen practiced by college wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 22(2), 229-234.

Weyer, C., Walford, R. L., Harper, I. T., et al. (2000). Energy metabolism after 2 years of energy restriction: The Biosphere 2 experiment. American Journal of Clinical Nutrition, 72(4), 946-953.

Wilson, G., Hawken, M. B., Poole, I., et al. (2014). Rapid weight-loss impairs simulated riding performance and strength in jockeys: Implications for making-weight. Journal of Sports Sciences, 32(4), 383-391.

Woods, E. R., Wilson, C. D., & Masland, R. P. Jr. (1988). Weight control methods in high school wrestlers. Journal of Adolescent Health Care, 9(6), 394-397.

Wroble, R. R., & Moxley, D. P. (1998). Weight loss patterns and success rates in high school wrestlers. Medicine & Science in Sports & Exercise, 30(4), 625-628.

KAYNAKÇA

Açıkada, C., ve Ergen, E. (1987). Atletizm (sprintin geliştirilmesi). *TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi, 20*(231), 33-37.

Bompa, O. T., ve Haff, G. G. (2015). *Dönemleme; Antrenman kuramı ve yönetimi.* 5. Baskı. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.

Chandra, S., Sharma, A., Malhotra, N., Rizvi, M. R., & Kumari, S. (2023). Effects of plyometric training on the agility, speed, and explosive power of male collegiate badminton players. *Journal of Lifestyle Medicine, 13*(1), 52.

Cherif, M., Said, M., Chaatani, S., Nejlaoui, O., Gomri, D., & Abdallah, A. (2012). The effect of a combined high-intensity plyometric and speed training program on the running and jumping ability of male handball players. *Asian Journal of Sports Medicine, 3*(1), 21.

Demirkıran, S., ve Kayıkçı, M. A. (2021). Fen bilimleri. İçinde O. Acun (Editör), *3. çalışma föyü* (s. 3-22). Bursa: Ölçme ve Değerlendirme Merkezi, https://bursaodm.meb.gov.tr/www/6-sinif-calisma-foyleri/icerik/140 (E.T.: 14.10.2024).

Fajrin, F., & Kusnanik, N. W. (2018). Effects of high intensity interval training on increasing explosive power, speed, and agility. *Journal of Physics: Conference Series, 947*(012045), 1-5.

Gopianathan, P. (2019). Effect of circuit training on speed, agility and explosive power among inter collegiate handball players. *Journal of Yogic Human Movement and Sports Sciences, 4*(1), 1294-1296.

Güyagüler, T. (1984). Uluslararası birimler sistemi. *Madencilik. XXIII*(1), 43-54.

Haugen, T. A., Tønnessen, E., Hisdal, J., & Seiler, S. (2014). The role and development of sprinting speed in soccer. *International Journal of Sports Physiology and Performance, 9*(3), 432-441.

Huang, H., Huang, W. Y., & Wu, C. E. (2023). The effect of plyometric training on the speed, agility, and explosive strength performance in elite athletes. *Applied Sciences, 13*(6), 3605.

İnal, H. S. (2013). *Spor ve egzersizde vücut biyomekaniği.* 2. Baskı: İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Jozef, S., Brőnn, D., Martin, P., & Ratko, P. (2018). Is there any connection between endurance, explosive strength and speed performance?. *Journal of Physical Education and Sport, 18*(49), 363-365.

Kabacinski, J., Szozda, P. M., Mackala, K., Murawa, M., Rzepnicka, A., Szewczyk, P., & Dworak, L. B. (2022). Relationship between isokinetic knee strength and speed, agility, and explosive power in elite soccer players. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(2), 671-681.

Kaplan, T., Erkmen, N., & Taskin, H. (2009). The evaluation of the running speed and agility performance in professional and amateur soccer players. *The Journal of Strength & Conditioning Research, 23*(3), 774-778.

Pereira, L. A., Nimphius, S., Kobal, R., Kitamura, K., Turisco, L. A., Orsi, R. C., ... & Loturco, I. (2018). Relationship between change of direction, speed, and power in male and female national olympic team handball athletes. *The Journal of Strength & Conditioning Research, 32*(10), 2987-2994.

Strahan, B. (2014). Once again… size matters, https://www.argonandco.com/us/news-insights/articles/once-again-size-matters/ (E.T.: 14.10.2024).

Yalçıner, M. (1990). Süratin mekanik özellikleri. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, 1*(3), 23-27.

Yıldız, S., Ateş, O., Gelen, E., Çırak, E., Bakıcı, D., Sert, V., & Kayıhan, G. (2018). The relationship between start speed, acceleration and speed performances in soccer. *Universal Journal of Educational Research, 6*(8), 1697-1700.

Yıldız, S., Gelen, E., Sert, V., Akyüz, M., Taş, M., Bakıcı, D., & Çırak, E. (2018). Çocuk tenisçilerde patlayıcı kuvvet ile sürat arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5*(3), 64-67.

Yüksek, S., Hatipoğlu, Ö., Ayan, V., & Ölmez, C. (2017). 9-12 yaş yüzücülerde 50 metre sürat koşusu ile 25 metre serbest stil yüzme performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri Dergisi, 9*(2), 57-64.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, S., Karataş, B., & Yücel, B. (2021). The Impact of the Eight-Week High-Intensity Interval Training Implemented by the National Track and Field Team on Some Motor Skills by Gender. Journal of Educational Issues, 7(1), 589-599.

Andrade, D. C., Beltrán, A. R., Labarca-Valenzuela, C., Manzo-Botarelli, O., Trujillo, E., Otero-Farias, P., ... & Ramírez-Campillo, R. (2018). Effects of plyometric training on explosive and endurance performance at sea level and at high altitude. Frontiers in Physiology, 9, 1415.

Aslan, T.V. & Kahraman, M.Z. (2023). The effect of core exercise program on vertical jump, speed, agility and strength parameters in junior male soccer players. Journal of Education and Recreation Patterns (JERP), 4 (2), 610-627.

Bahenský, P., Bunc, V., Tlustý, P., & Grosicki, G. J. (2020). Effect of an eleven-day altitude training program on aerobic and anaerobic performance in adolescent runners. Medicina, 56(4), 184.

Bailey, D. M., & Davies, B. (1997). Physiological implications of altitude training for endurance performance at sea level: a review. *British journal of sports medicine, 31*(3), 183-190.

Baydil, B. (2005). Sedanter erkeklerde yüksek irtifada uygulanan yoğun interval antrenman programının aerobik ve anaerobik kapasiteye etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 655.

Bayram, M. (2013). *Uzun mesafe atletlerde yüksek irtifanın katalaz, peroksidaz ve karbonik anhidraz enzim seviyelerine etkisi.* Doktora Tezi, 2013 (14-30).

Belviranlı, M., Okudan, N., Kabak, B., Erdoğan, M., Karanfilci, M., & Ada, A. M. (2017). Yüksek irtifa antrenmanının pentatlon sporcularında oksidatif stres ve antioksidan savunma belirteçleri üzerine etkisi. Genel Tıp Dergisi, 27(3), 95-99.

Chiodi, H. (1957). Respiratory adaptations to chronic high altitude hypoxia. *Journal of Applied Physiology, 10*(1), 81-87.

Cicavoğlu, H. E., Kaya, C., & Cerit, M. (2021). Effects of genetic factors on high altitude training performance. Genetics & Applications, 5(1).

Corbucci, G., Marchi, A., Lettieri, B., & Luongo, C. (2005). Mechanisms of cell protection by adaptation to chronic and acute hypoxia: molecular biology and clinical practice. *Minerva anestesiologica, 71*(11), 727-740.

Coşkun, F., Özdemir, Ç., Günaştı, Ö., Bıldırcın, Ç., Özgünen, K. T., Kurdak, S. S. (2015). Yükselti Antrenmanlarının Üst Düzey Yüzücülerin Bazı Antropometrik ve Fizyolojik Değişkenler Üzerine Etkisi. CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9(2), 1-7.

Çetin, E., Çolak, M., & Ateşoğlu, U. (2008). Kayaklı-Koşucularda Dayanıklılık Egzersizlerinin Normoksi ve Hipoksi Koşullarında Maksimum Oksijen Tüketimi (MaxVO2) ve Bazı Solunum Parametreleri Üzerine Etkisi. *Fırat Tıp Dergisi, 13*(1), 18-23.

Çiftçi, İ., & Özavci, R. (2020). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinde Zaman Yönetiminin Genel Erteleme Davranışı ve Sosyal Medya Bağımlılığına Etkisi. International Journal of Sport Exercise and Training Sciences- IJSETS, 9(3), 83-90.

de Paula, P., & Niebauer, J. (2012). Effects of high altitude training on exercise capacity: fact or myth. Sleep and Breathing, 16, 233-239.

Epthorp, J. A. (2014). Altıtude traınıng and ıts effects on performance-systematıc revıew. Journal of Australian Strength & Conditioning, 22(1).

Ergen, E. (1986). Spor Hekimliği Ders Notları, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi Spor Hekimliği Kolu Yayını, Ankara. *Maya Matbaacılık Yayıncılık Limitet şirketi, 46*.

Fox, E. L., Bowers, R. W., Foss, M. L., Cerit, M., & Yaman, H. (1999). *Beden eğitimi ve sporun fizyolojik temelleri*: Bağırgan Yayınevi.

García-Ramos, A., Štirn, I., Padial, P., Argüelles-Cienfuegos, J., De la Fuente, B., Calderon, C., ... & Feriche, B. (2016). The effect of an altitude training camp on swimming start time and loaded squat jump performance. PloS one, 11(7), e0160401.

Günay, M. (1998). Egzersiz Fizyolojisi, Bağırgan Yayınevi, 2. *Baskı, Ankara, Türkiye*.

Hackett, P. H. (1999). High altitude cerebral edema and acute mountain sickness: a pathophysiology update. *Hypoxia: into the next millennium*, 23-45.

Hagobian, T. A., Jacobs, K. A., Subudhi, A. W., Fattor, J. A., Rock, P. B., Muza, S. R., . . . Mazzeo, R. S. (2006). Cytokine response at high altitude: effects of exercise and antioxidants at 4300 m. *Medicine and science in sports and exercise, 38*(2), 276.

Khodaee, M., Grothe, H. L., Seyfert, J. H., & VanBaak, K. (2016). Athletes at high altitude. Sports health, 8(2), 126-132.

Köktaş, E. Yüksek irtifa antrenmanı ve performans. Farklı boyutlarıyla spor araştırmaları 3, Ed. Murat KUL, Ülfet ERBAŞ, Mehmet Ali CEYHAN, Duvar Yayınları, ARALIK 2023, 96-107.

Lundby, C., Calbet, J. A., van Hall, G., Saltin, B., & Sander, M. (2004). Pulmonary gas exchange at maximal exercise in Danish lowlanders during 8 wk of acclimatization to 4,100 m and in high-altitude Aymara natives. *American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology, 287*(5), R1202-R1208.

Lundby, C., Sander, M., Van Hall, G., Saltin, B., & Calbet, J. A. (2006). Maximal exercise and muscle oxygen extraction in acclimatizing lowlanders and high altitude natives. *The Journal of physiology, 573*(2), 535-547.

Magalhaes, J., Ascensao, A., Marques, F., Soares, J. M., Ferreira, R., Neuparth, M. J., & Duarte, J. A. (2005). Effect of a high-altitude expedition to a Himalayan peak (Pumori, 7,161 m) on plasma and erythrocyte antioxidant profile. *European journal of applied physiology, 93*, 726-732.

Mallet, R. T., Burtscher, J., Richalet, J. P., Millet, G. P., & Burtscher, M. (2021). Impact of high altitude on cardiovascular health: current perspectives. Vascular health and risk management, 317-335.

Martin, D. (1994). The challenge of using altitude to improve performance. *New studies in Athletics, 9*, 51-51.

Mazzeo, R. S. (2005). Altitude, exercise and immune function. *Exerc Immunol Rev, 11*(6), 16.

Öcal, T., Göncü, B.S. (2023). Sporda Mücadele ve Tehdit Algısı ile Brunel Ruh Hali Arasındaki İlişki. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 6(1). 215-224.

Özcan, O. (1992). *Yükseklikte yapılan antrenmanın bazı kan parametreleri üzerine etkileri.* Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Paralikar, S. J., & Paralikar, J. H. (2010). High-altitude medicine. Indian journal of occupational and environmental medicine, 14(1), 6-12.

Park, H. Y., Kim, S., Nam, S. S. (2017). Four-week "living high training low" program enhances 3000-m and 5000-m time trials by improving energy metabolism during submaximal exercise in athletes. Journal of Exercise Nutrition & Biochemistry, 21(1), 1.

Park, H. Y., Nam, S. S., Tanaka, H., Lee, D. J. (2016). Hemodynamic, hematological, and hormonal responses to submaximal exercise in normobaric hypoxia in pubescent girls. Pediatric exercise science, 28(3), 417-422.

Peacock, A. J. (1998). Oxygen at high altitude. *Bmj, 317*(7165), 1063-1066.

Penaloza, D., & Arias-Stella, J. (2007). The heart and pulmonary circulation at high altitudes: healthy highlanders and chronic mountain sickness. *Circulation, 115*(9), 1132-1146.

Saunders, P. U., Pyne, D. B., & Gore, C. J. (2009). Endurance training at altitude. High altitude medicine & biology, 10(2), 135-148.

Savourey, G., Launay, J.-C., Besnard, Y., Guinet, A., & Travers, S. (2003). Normo-and hypobaric hypoxia: are there any physiological differences? *European journal of applied physiology, 89*, 122-126.

Sitti, S. Köroğlu, Y. (2023). The effect of plyometric training on speed, agility and balance performance of adolescent volleyball players. *Journal of Education and Recreation Patterns (JERP), Vol 4* (2), 667-679.

Söyler, M., Kayantaş, İ., & Gunay, M. (2020). Core Antrenmanının Yatay Sıçrama Performans Özelliğine Etkisi (Bir Meta-Analiz Çalışması). MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(4), 2560-2567.

Şerare, S. (2024). Yüksek İrtifa Antrenman Metodolojilerinin Metabolizma ve Atletik Performansa Etkisi. Premium e-Journal of Social Science (PEJOSS), 8(40), 506-517.

Tamer, K. (1991). Fiziksel performansın ölçülmesi ve değerlendirilmesi. *Egzersiz Fizyolojisi Laboratuvar Rehberi) Gökçe offset matbaacılık Ankara. S, 32*.

Taş M. (2006). Futbolcularda sürat egzersizlerinin serum süperoksid dismutaz, katalaz ve malondialdehit düzeylerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, 22

Tatlici, A., Özcan, S., Atceken, D. H., Yilmaz, S., Lokluoglu, B., & Sacikara, A. (2024). Effects of increasing isokinetic angular velocity on concentric and eccentric strength. Journal of Men's Health, 20(8), 126-130.

Tutal, V., Göncü, B.S. (2023). Duygusal zeka ve spor. Dr. Öğretim Üyesi Mustafa TÜRKMEN, Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Şerif ÖKMEN (Editörler), Spor bilimleri alanında özgün araştırmalar, EĞİTİM Yayınevi İstanbul, 5-15.

Ünver, R., Ilkım, M., Koç, M., Çeviker, A, Ünlü, Ç. (2024). Determination of anaerobic power, agility and some physical characteristics of turkish elite greco-roman style young wrestlers. *Journal of Education and Recreation Patterns (JERP), 5* (1), 23-36.

Wrynn, A. M. (2013). 'A Debt Was Paid Off in Tears': Science, IOC Politics and the Debate about High Altitude in the 1968 Mexico City Olympics *Olympism: The Global Vision* (pp. 65-85): Routledge.

Yücel, A.S., Eskiyecek, C.G., Çiftçi, İ., Çetin, T.A.N., Savucu, Y., & Türkmen, A. (2018). Lisans Öğrencilerinin Sporda Sürdürülebilirliğe İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Firat Üniversitesi Örneği). Mukaddime, 9(2), 261-292.

Zorba, E., Şahin, M., Doğan, İ., Acar, K. 2021. Examination of the Relationship between Anthropometric Characteristics of Elite Wrestlers and Their Strength and Vertical Jump Performances. Sportif Bakış Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 8(2).

Zubıeta-Calleja, G., Paulev, P., Zubıeta-Calleja, L., & Zubıeta-Castıllo, G. Altıtude Adaptatıon Through Hematocrıt Changes 1 High Altitude Pathology Institute (IPPA), Box 2852, La Paz, Bolivia; 2 Department of Medical Physiology, The Panum Institute, University of Copenhagen, Denmark.

KAYNAKÇA

Anatomy and Physiology. National Sciene Foundation (2020). http-1: https://med.libretexts.org/@go/page/7549 (ET: 15.11.2024).

Annibalini, G., Contarelli, S., Lucertini, F., Guescini, M., Maggio, S., Ceccaroli, P., ve Benelli, P. (2019). Muscle And Systemic Molecular Responses To A Single Flywheel Based Iso-Inertial Training Session In Resistance-Trained Men. *Frontiers In Physiology*, *10*, 554.

Bakewell, S. (1997). Illustrations From The Wellcome Institute Library: Medical Gymnastics And The Cyriax Collection. *Medical History*, *41*(4), 487-495.

Baltzopoulos, V. ve Brodie, D. A. (1989). Isokinetic Dynamometry. Applications And Limitations. *Sports Medicine (Auckland, N.Z.)*, *8*(2), 101–116.

Beam W. ve Adams G. (2013). *Egzersiz Fizyolojisi Laboratuvar El Kitabı.* (Çev: T. Bağırgan). *Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.*

Berg, H. E., ve Tesch, P. A. (1998). Force And Power Characteristics Of A Resistive Exercise Device For Use In Space. *Acta Astronautica*, 42(1–8), 219–230.

Bollinger, LM., Brantley, JT., Tarlton, JK., Baker, PA., Seay, RF. ve Abel, MG. (2018). Bir Volan Direnç Antrenman Cihazı Kullanarak Yapı Geçerliliğini, Test-Tekrar Test Güvenilirliğini Ve Performans Değişkenlerinin Tekrarlanabilirliğini Belirleyin. *J. Strength Cond. Res.*

Buonsenso, A., Centorbi, M., Iuliano, E., Di Martino, G., Della Valle, C., Fiorilli, G., ve Di Cagno, A. (2023). A Systematic Review Of Flywheel Training Effectiveness And Application On Sport Specific Performances. *Sports*, 11(4), 76.

Carroll, K. M., Wagle, J. P., Sato, K., Taber, C. B., Yoshida, N., Bingham, G. E., ve Stone, M. H. (2019). Characterizing Overload In Inertial Flywheel Devices For Use In Exercise Training. *Sports Biomechanics*, 18(4), 390–401.

Cuenca-Fernández, F., López-Contreras, G., Mourão, L., de Jesus, K., Zacca, R., ve Arellano, R. (2019). Eccentric Flywheel Postactivation Potentiation Influences Swimming Start Performance Kinetics. *Journal of Sports Sciences*, 37(4), 443-451.

De Hoyo, M., De La Torre, A., Pradas, F., Sañudo, B., Carrasco, L., Mateo-Cortes, J., ve Gonzalo-Skok, O. (2015). Effects Of Eccentric Overload Bout On Change Of Direction And Performance In Soccer Players. *International Journal Of Sports Medicine*, 36(04), 308-314.

Fernandez-Gonzalo, R., Lundberg, T. R., Alvarez-Alvarez, L., ve De Paz, J. A. (2014). Muscle Damage Responses And Adaptations To Eccentric-Overload Resistance Exercise In Men And Women. *Eur. J. Appl. Physiol*. 114, 1075–1084.

Fiorilli, G., Mariano, I., Iuliano, E., Giombini, A., Ciccarelli, A., Buonsenso, A., ve Cagno, A. (2020). Isoinertial Eccentric-Overload Training In Young Soccer Players: Effects On Strength, Sprint, Change Of Direction, Agility And Soccer Shooting Precision. *Journal Of Sports Science & Medicine,* 19(1), 213.

Gonzalo-Skok, O., Tous-Fajardo, J., Suarez-Arrones, L., Arjol-Serrano, J. L., Casajús, J. A., ve Mendez-Villanueva, A. (2017). Single-Leg Power Output And Between-Limbs Imbalances In Team-Sport Players: Unilateral Versus Bilateral Combined Resistance Training. *International Journal Of Sports Physiology And Performance*, 12(1), 106-114.

Hansen, T. E., ve Lindhard, J. (1924). The Maximum Realisable Work Of The Flexors Of The Elbow. *The Journal of Physiology*, 58(4–5), 314–317.

Kale, M., Ozmusul, A., ve Heper, E. (2019). Acute Effects Of Isoinertial Resistance Application On Sprint, Vertical And Horizontal Jump Performance. Pedagogics, Psychology, Medical-Biological Problems Of Physical Training And Sports, (2), 76-82.

Linaza-Bao, A. Entrenamiento Con Versa-Pulley (Polea Cónica). Máquinas Isoinerciales. G-SE; 2013 [cited 2014 Oct 14].

Madruga-Parera, M., Bishop, C., Fort-Vanmeerhaeghe, A., Beato, M., Gonzalo-Skok, O., ve Romero-Rodríguez, D. (2020). Effects Of 8 Weeks Of Iso Inertial Vs. Cable Resistance Training On Motor Skills Performance And Inter Limb Asymmetries. *Journal Of Strength And Conditioning Research.*

Maroto-Izquierdo, S., García-López, D., Fernandez-Gonzalo, R., Moreira, OC, González-Gallego, J. ve De Paz, JA (2017). Skeletal Muscle Functional And Structural Adaptations After Eccentric Overload Flywheel Resistance Training: A Systematic Review And Meta-Analysis. *J. Sci. Med. Spor* 20, 943–951.

Martinez-Aranda, L. M., ve Fernandez-Gonzalo, R. (2017). Effects Of İnertial Setting On Power, Force, Work, And Eccentric Overload During Flywheel Resistance Exercise In Women And Men. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 31(6), 1653-1661.

Moras, G., ve Vázquez-Guerrero, J. (2015). Force Production During Squats Performed With A Rotational Resistance Device Under Stable Versus Unstable Conditions. *Journal Of Physical Therapy Science*, 27(11), 3401-3406.

Moras, G., ve Vázquez-Guerrero, J. (2015). Force Production During Squats Performed With A Rotational Resistance Device Under Stable Versus Unstable Conditions. *Journal Of Physical Therapy Science*, 27(11), 3401-3406.

Norrbrand, L., Fluckey, J. D., Pozzo, M., ve Tesch, P. A. (2008). Resistance Training Using Eccentric Overload Induces Early Adaptations In Skeletal Muscle Size. *Eur. J. Appl. Physiol*. 102, 271-281.

Norrbrand, L., Pozzo, M. ve Tesch, PA. (2010). Flywheel Resistance Training Calls For Greater Eccentric Muscle Activation Than Weight Training. *Eur J Appl Physiol*. 110(5): 997-1005.

Nuñez Sanchez, F. J., De Hoyo, M., López, A. M., Sañudo, B., Otero-Esquina, C., Sanchez, H., ve Gonzalo-Skok, O. (2019). Eccentric-Concentric Ratio: A Key Factor For Defining Strength Training In Soccer. *International Journal of Sports Medicine,* 40(12), 796-802.

Nuñez Sanchez, F. J., De Hoyo, M., López, A. M., Sañudo, B., Otero-Esquina, C., Sanchez, H., ve Gonzalo-Skok, O. (2019). Eccentric-Concentric Ratio: A Key Factor For Defining Strength Training In Soccer. *International Journal of Sports Medicine*, 40(12), 796-802.

Nuñez Sanchez, FJ ve Sáez de Villarreal, E. (2017). Does Flywheel Paradigm Training Improve Muscle Volume And Strength? A Meta-Analysis. *J. Strength Cond. Res.* 31, 3177–3186.

Petré, H., Wernstål, F. ve Mattsson, CM (2018). Effects Of Flywheel Training On Strength-Related Variables: A Meta-Analysis. *Spor. Med.-Open,* 4:55.

Petré, H., Wernstål, F., & Mattsson, C. M. (2018). Effects Of Flywheel Training On Strength-Related Variables: A Meta-Analysis. *Sports Medicine - Open*, 4(1), 55.

Prieto-Mondragón, L. D. P., Camargo-Rojas, D. A., & Quiceno, C. A. (2016). Isoinertial Technology For Rehabilitation And Prevention Of Muscle Injuries Of Soccer Players: Literature Review. *Revista de la Facultad de Medicina*, 64(3), 543-550.

Raya-González, J., Castillo, D., & Beato, M. (2020a). The Flywheel Paradigm In Team Sports. *Strength Cond J Publish Ah*, 43(1), 12-22.

Raya-González, J., Castillo, D., & Beato, M. (2021a). The Flywheel Paradigm In Team Sports: A Soccer Approach. *Strength & Conditioning Journal*, 43(1), 12-22.

Suarez-Arrones, L., Saez de Villarreal, E., Núñez, F. J., Di Salvo, V., Petri, C., Buccolini, A., ve Mendez-Villanueva, A. (2018). In-Season Eccentric-Overload Training In Elite Soccer Players: Effects On Body Composition, Strength And Sprint Performance. *PloS One*, 13(10), e0205332.

Tesch, P. A., Fernandez-Gonzalo, R., ve Lundberg, T. R. (2017). Clinical Applications Of Iso-Inertial, Eccentric-Overload (YoYo™) Resistance Exercise. *Frontiers In Physiology*, 8, 241.

Tous-Fajardo, J., Gonzalo-Skok, O., Arjol-Serrano, J. L., ve Tesch, P. (2016). Enhancing Change-Of- Direction Speed İn Soccer Players By Functional İnertial Eccentric Overload And Vibration Training. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, 11(1), 66–73.

Vazquez-Guerreo J. ve Moras G. (2015). Changes In Muscular Architecture And Execution Velocity During Squats Performed Using The Versapulley Under Stable And Unstable Conditions In Junior Elite Basketball Players. *Cuader- Nos De Psicología Del Deporte*. 15(3):243-252.

Vicens-Bordas, J., Esteve, E., Fort-Vanmeerhaeghe, A., Bandholm, T. ve Thorborg, K. (2018). *J. Sci. Med. Sport* 21, 75–83.

Walker, S., Blazevich, A. J., Haff, G. G., Tufano, J. J., Newton, R. U., & Häkkinen, K. (2016). Greater Strength Gains After Training With Accentuated Eccentric Than Traditional İsoinertial Loads İn Already Strength-Trained Men. *Frontiers in Physiology*, 7, 149.

Weakley, J., Fernández-Valdés, B., Thomas, L., Ramirez-Lopez, C. ve Jones, B. (2019). Criterion Validity Of Force And Power Outputs For A Widely Used Flywheel Resistance Training Device And It's Bluetooth Application. *J. Strength Cond. Res.* 33, 1180–1184.

Worcester, K. S., Baker, P. A., ve Bollinger, L. M. (2022). Effects Of Inertial Load On Sagittal Plane Kinematics Of The Lower Extremity During Flywheel-Based Squats. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *36*(1), 63-69.

KAYNAKÇA

Allen, J., Sun, Y., & Woods, J. A. (2015). Exercise and the regulation of inflammatory responses. Progress in Molecular Biology and Translational Science, 135, 337–354.

Allen, T. J., Jones, T., Tsay, A., et al. (2018). Muscle damage produced by isometric contractions in human elbow flexors. Journal of Applied Physiology, 124, 388–399.

Arnhold, J., & Flemmig, J. (2010). Human myeloperoxidase in innate and acquired immunity. Archives of Biochemistry and Biophysics, 500, 92–106.

Arroyo, E., Wells, A. J., Gordon, J. A., et al. (2017). Tumor necrosis factor-alpha and soluble TNF-alpha receptor responses in young vs. middle-aged males following eccentric exercise. Experimental Gerontology, 100, 28–35.

Baird, M. F., Graham, S. M., Baker, J. S., et al. (2012). Creatine-kinase-and exercise-related muscle damage implications for muscle performance and recovery. Journal of Nutrition and Metabolism, 2012, 13.

Bartolomei, S., Sadres, E., Church, D. D., et al. (2017). Comparison of the recovery response from high-intensity and high-volume resistance exercise in trained men. European Journal of Applied Physiology, 117, 1287–1298.

Bartolomei, S., Totti, V., Nigro, F., et al. (2019). A comparison between the recovery responses following an eccentrically loaded bench press protocol vs. regular loading in highly trained men. Journal of Human Kinetics, 68, 59–67.

Baumert, P., Lake, M. J., Stewart, C. E., et al. (2016). Genetic variation and exercise-induced muscle damage: Implications for athletic performance, injury, and ageing. European Journal of Applied Physiology, 116, 1595–1625.

Beaven, C. M., Willis, S. J., Cook, C. J., & Holmberg, H.-C. (2014). Physiological comparison of concentric and eccentric arm cycling in males and females. PLOS ONE, 9, e112079.

Berry, D. B., You, S., Warner, J., et al. (2017). A 3D tissue-printing approach for validation of diffusion tensor imaging in skeletal muscle. Tissue Engineering Part A, 23, 980–988.

Bessa, A. L., Oliveira, V. N., Agostini, G., et al. (2016). Exercise intensity and recovery. Journal of Strength and Conditioning Research, 30, 311–319.

Biglands, J. D., Grainger, A. J., Robinson, P., et al. (2020). MRI in acute muscle tears in athletes: Can quantitative T2 and DTI predict return to play better than visual assessment? European Radiology.

Black, C. D., & Dobson, R. M. (2013). Prior eccentric exercise augments muscle pain and perception of effort during cycling exercise. Clinical Journal of Pain, 29, 443–449.

Byrne, C., Twist, C., & Eston, R. (2004). Neuromuscular function after exercise-induced muscle damage: Theoretical and applied implications. Sports Medicine, 34, 49–69.

Castiglioni, A., Corna, G., Rigamonti, E., et al. (2015). FOXP3+ T cells recruited to sites of sterile skeletal muscle injury regulate the fate of satellite cells and guide effective tissue regeneration. PLOS ONE.

Chen, T. C., Nosaka, K., Lin, M.-J., et al. (2009). Changes in running economy at different intensities following downhill running. Journal of Sports Science, 27, 1137–1144.

Chung, H. Y., Cesari, M., Anton, S., et al. (2009). Molecular inflammation: Underpinnings of aging and age-related diseases. Ageing Research Reviews, 8, 18–30.

Clarkson, P. M. (1997). Eccentric exercise and muscle damage. International Journal of Sport Medicine, Supplement.

Clarkson, P., & Dedrick, M. (1988). Exercise-induced muscle damage, repair, and adaptation in old and young subjects. Journal of Gerontology, 43, M91–M96.

Clarkson, P. M., & Hubal, M. J. (2002). Exercise-induced muscle damage in humans. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation, 81, S52–S69.

Clarkson, P. M., Nosaka, K., & Braun, B. (1992). Muscle function after exercise-induced muscle damage and rapid adaptation. Medicine and Science in Sports and Exercise, 24, 512–520.

Cooke, M. B., Rybalka, E., & Williams, A. D. (2009). Creatine supplementation enhances muscle force recovery after eccentrically-induced muscle damage in healthy individuals. Journal of the International Society of Sports Nutrition, 6, 13.

Dartnall, T. J., Nordstrom, M. A., & Semmler, J. G. (2008). Motor unit synchronization is increased in biceps brachii after exercise-induced damage to elbow flexor muscles. Journal of Neurophysiology, 99(2), 1008–1019.

Del Valle, A., & Thomas, C. K. (2005). Firing rates of motor units during strong dynamic contractions. Muscle & Nerve, 32(3), 316–325.

Douglas, J., Pearson, S., Ross, A., & McGuigan, M. (2017). Eccentric exercise: Physiological characteristics and acute responses. Sports Medicine, 47(4), 663–675.

Enns, D. L., & Tiidus, P. M. (2010). The influence of estrogen on skeletal muscle: Sex matters. Sports Medicine, 40(1), 41–58.

Enoka, R. M. (1996). Eccentric contractions require unique activation strategies by the nervous system. Journal of Applied Physiology, 81(6), 2339–2346.

Eston, R. G., Finney, S., Baker, S., & Baltzopoulos, V. (1996). Muscle tenderness and peak torque changes after downhill running following a prior bout of isokinetic eccentric exercise. Journal of Sports Sciences, 14(3), 291–299.

Fatouros, I. G., & Jamurtas, A. Z. (2016). Insights into the molecular etiology of exercise-induced inflammation: Opportunities for optimizing performance. Journal of Inflammation Research, 9, 175–186.

Faulkner, J., Brooks, S., & Opiteck, J. (1993). Injury to skeletal muscle fibers during contractions: Conditions of occurrence and prevention. Physical Therapy, 73(12), 911–921.

Feasson, L., Stockholm, D., Freyssenet, D., et al. (2002). Molecular adaptations of neuromuscular disease-associated proteins in response to eccentric exercise in human skeletal muscle. Journal of Physiology, 543(1), 297–306.

Febbraio, M. A., & Pedersen, B. K. (2002). Muscle-derived interleukin-6: Mechanisms for activation and possible biological roles. FASEB Journal, 16(13), 1335–2131.

Friden, J., Sjostrom, M., & Ekblom, B. (1983). Myofibrillar damage following intense eccentric exercise in man. International Journal of Sports Medicine, 4(3), 170–176.

Froeling, M., Oudeman, J., Strijkers, G. J., et al. (2015). Muscle changes detected with diffusion-tensor imaging after long-distance running. Radiology, 274(2), 548–562.

Gepner, Y., Hoffman, J. R., Shemesh, E., et al. (2017). Combined effect of Bacillus coagulans GBI-30, 6086 and HMB supplementation on muscle integrity and cytokine response during intense military training. Journal of Applied Physiology, 123(1), 11–18.

Gibala, M. J., MacDougall, J. D., Tarnopolsky, M. A., et al. (1995). Changes in human skeletal muscle ultrastructure and force production after acute resistance exercise. Journal of Applied Physiology, 78(5), 702–708.

Gonzalez, A. M., Stout, J. R., Jajtner, A. R., et al. (2014). Effects of β-hydroxy-β-methylbutyrate free acid and cold water immersion on post-exercise markers of muscle damage. Amino Acids, 46(6), 1501–1511.

Gordon, J. A., Hoffman, J. R., Arroyo, E., et al. (2017). Comparisons in the recovery response from resistance exercise between young and middle-aged men. Journal of Strength and Conditioning Research, 31(12), 3454–3462.

Goto, K., Ishii, N., Kizuka, T., et al. (2009). Hormonal and metabolic responses to slow movement resistance exercise with different durations of concentric and eccentric actions. European Journal of Applied Physiology, 106(5), 731–739.

Hackney, A. C., Kallman, A. L., & Ağgön, E. (2019). Female sex hormones and the recovery from exercise: Menstrual cycle phase affects responses. Biomedical Human Kinetics, 11, 87–89.

Hayashi, K., Leary, M. E., Roy, S. J., et al. (2019). Recovery from strenuous downhill running in young and older physically active adults. International Journal of Sports Medicine, 40(11), 696–703.

Hill, E. C., Housh, T. J., Keller, J. L., et al. (2018). Early phase adaptations in muscle strength and hypertrophy as a result of low-intensity blood flow restriction resistance training. European Journal of Applied Physiology, 118(9), 1831–1843.

Hody, S., Croisier, J.-L., Bury, T., et al. (2019). Eccentric muscle contractions: Risks and benefits. Frontiers in Physiology, 10, 536.

Hoffman, J. R., Ratamess, N. A., Tranchina, C. P., et al. (2010). Effect of a proprietary protein supplement on recovery indices following resistance exercise in strength/power athletes. Amino Acids, 38(3), 771–778.

Hoffman, J. R., Gepner, Y., Stout, J. R., et al. (2016). β-Hydroxy-β-methylbutyrate attenuates cytokine response during sustained military training. Nutrition Research, 36(5), 553–563.

Hotfiel, T., Freiwald, J., Hoppe, M. W., et al. (2018). Advances in delayed-onset muscle soreness (DOMS): Part I: Pathogenesis and diagnostics. Sportverletz Sportschaden, 32(4), 243–250.

Howell, J. N., Fuglevand, A. J., Walsh, M. L., & Bigland-Ritchie, B. (1995). Motor unit activity during isometric and concentric-eccentric contractions of the human first dorsal interosseus muscle. Journal of Neurophysiology, 74(2), 901–904.

Isner-Horobeti, M. E., Dufour, S. P., Vautravers, P., et al. (2013). Eccentric exercise training: Modalities, applications, and perspectives. Sports Medicine, 43(6), 483–512.

Jones, D. A., Newham, D. J., & Torgan, C. (1989). Mechanical influences on long-lasting human muscle fatigue and delayed-onset pain. Journal of Physiology, 412, 415–427.

Kayani, A. C., Morton, J. P., & McArdle, A. (2008). The exercise-induced stress response in skeletal muscle: Failure during aging. Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism, 33(5), 1033–1041.

Klemt, C., Simeone, F. J., Melnic, C. M., et al. (2020). MARS MRI assessment of fatty degeneration of the gluteal muscles in patients with THA: Reliability and accuracy of commonly used classification systems. Skeletal Radiology.

Kraemer, R. R., Durand, R. J., Hollander, D. B., et al. (2004). Ghrelin and other glucoregulatory hormone responses to eccentric and concentric muscle contractions. Endocrine, 24(2), 93–98.

Krisanda, J. M., Moreland, T. S., & Kushmerick, M. J. (1988). ATP supply and demand during exercise. In E. S. Horton & R. L. Terjung (Eds.), Exercise, nutrition, and energy metabolism (pp. 27–44). New York: McMillan.

Kyrolainen, H., Pullinen, T., Candau, R., et al. (2000). Effects of marathon running on running economy and kinematics. European Journal of Applied Physiology, 82(4), 297–304.

Lavender, A. P., & Nosaka, K. (2006). Changes in fluctuation of isometric force following eccentric and concentric exercise of the elbow flexors. European Journal of Applied Physiology, 96(3), 235–240.

Lavin, K. M., Perkins, R. K., Jemiolo, B., et al. (2020). Effects of aging and lifelong aerobic exercise on basal and exercise-induced inflammation. Journal of Applied Physiology, 128(1), 87–99.

Lewis, P. B., Ruby, D., & Bush-Joseph, C. A. (2012). Muscle soreness and delayed-onset muscle soreness. Clinics in Sports Medicine, 31(2), 255–262.

Lieber, R. L., & Friden, J. (1993). Muscle damage is not a function of muscle force but active muscle strain. Journal of Applied Physiology, 74(3), 520–526.

MacDougall, J. D., Ray, S., Sale, D. G., et al. (1999). Muscle substrate utilization and lactate production during weightlifting. Canadian Journal of Applied Physiology, 24(3), 209–215.

Malm, C., Sjödin, B., Sjöberg, B., et al. (2004). Leukocytes, cytokines, growth factors and hormones in human skeletal muscle and blood after uphill or downhill running. Journal of Physiology, 556(3), 983–1000.

Marqueste, T., Giannesini, B., Le, F. Y., et al. (2008). Comparative MRI analysis of T2 changes associated with single and repeated bouts of downhill running leading to eccentric-induced muscle damage. Journal of Applied Physiology, 105(3), 299–307.

Millet, G. Y., & Lepers, R. (2004). Alterations of neuromuscular function after prolonged running, cycling, and skiing exercises. Sports Medicine, 34(2), 105–116.

Millet, G. Y., Tomazin, K., Verges, S., et al. (2011). Neuromuscular consequences of an extreme mountain ultra-marathon. PLoS One.

Murase, S., Terazawa, E., Hirate, K., et al. (2013). Upregulated glial cell line-derived neurotrophic factor through cyclooxygenase-2 activation in the muscle is required for mechanical hyperalgesia after exercise in rats. Journal of Physiology, 591(12), 3035–3048.

Nardone, A., Romanò, C., & Schieppati, M. (1989). Selective recruitment of high-threshold human motor units during voluntary isotonic lengthening of active muscles. Journal of Physiology, 409, 451–471.

Neubauer, O., Sabapathy, S., Lazarus, R., et al. (2013). Transcriptome analysis of neutrophils after endurance exercise reveals novel signaling mechanisms in the immune response to physiological stress. Journal of Applied Physiology, 114(11), 1677–1688.

Newham, D. J., McPhail, G., Mills, K. R., & Edwards, R. H. T. (1983). Ultrastructural changes after concentric and eccentric contractions of human muscle. Journal of Neurological Sciences, 61(1), 109–122.

Newham, D. J., Jones, D. A., & Clarkson, P. M. (1987). Repeated high-force eccentric exercise: Effects on muscle pain and damage. Journal of Applied Physiology, 63(4), 1381–1386.

Nishimura, A., Sugita, M., Kato, K., et al. (2010). Hypoxia increases muscle hypertrophy induced by resistance training. International Journal of Sports Physiology and Performance, 5(4), 497–508.

Nosaka, K., Sakamoto, K., Newton, M., & Sacco, P. (2001). How long does the protective effect on eccentric exercise-induced muscle damage last? Medicine & Science in Sports & Exercise, 33(9), 1490–1495.

Nosaka, K., Newton, M., & Sacco, P. (2002). Delayed-onset muscle soreness does not reflect the magnitude of eccentric exercise-induced muscle damage. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 12(5), 337–346.

Oudeman, J., Nederveen, A. J., Strijkers, G. J., et al. (2016). Techniques and applications of skeletal muscle diffusion tensor imaging: A review. Journal of Magnetic Resonance Imaging, 43(4), 773–788.

Owens, D. J., Twist, C., Cobley, J. N., et al. (2018). What is it, what causes it and what are the nutritional solutions? European Journal of Sport Science, 19(1), 71–85.

Paulsen, G., Egner, I. M., Drange, M., et al. (2010). A COX-2 inhibitor reduces muscle soreness, but does not influence recovery and adaptation after eccentric exercise. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 20(6), e195–e207.

Paulsen, G., Mikkelsen, U. R., Raastad, T., & Peake, J. M. (2012). Leukocytes, cytokines and satellite cells: What role do they play in muscle damage and regeneration following eccentric exercise? Exercise Immunology Review, 18, 42–97.

Paulus, J., Croisier, J. L., Kaux, J. F., & Bury, T. (2019). Eccentric versus concentric—which is the most stressful cardiovascularly and metabolically? Current Sports Medicine Reports, 18(10), 477–489.

Peake, J. M., Suzuki, K., Hordern, M., et al. (2005). Plasma cytokine changes in relation to exercise intensity and muscle damage. European Journal of Applied Physiology, 95(5), 514–521.

Peake, J. M., Neubauer, O., Gatta, D. P., & Nosaka, K. (2017). Muscle damage and inflammation during recovery from exercise. Journal of Applied Physiology, 122(2), 559–570.

Peake, J. M. (2019). Recovery after exercise: What is the current state of play? Current Opinion in Physiology, 10, 17–26.

Pearson, S. J., & Hussain, S. R. (2015). A review on the mechanisms of blood-flow restriction resistance training-induced muscle hypertrophy. Sports Medicine, 45(2), 187–200.

Pedersen, B. K., & Fischer, C. P. (2007). Physiological roles of muscle-derived interleukin-6 in response to exercise. Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care, 10(3), 265–271.

Pedersen, B. K., Steensberg, A., & Schjerling, P. (2001). Exercise and interleukin-6. Current Opinion in Hematology, 8(2), 137–141.

Piitulainen, H., Bottas, R., Komi, P., et al. (2010). Impaired action potential conduction at high force levels after eccentric exercise. Journal of Electromyography and Kinesiology, 20(5), 879–887.

Pillon, N. J., Bilan, P. J., Fink, L. N., & Klip, A. (2013). Cross-talk between skeletal muscle and immune cells: Muscle-derived mediators and metabolic implications. American Journal of Physiology - Endocrinology and Metabolism.

Pokora, I., Kempa, K., Chrapusta, S. J., & Langfort, J. (2014). Effects of downhill and uphill exercises of equivalent submaximal intensities on selected blood cytokine levels and blood creatine kinase activity. Biology of Sport, 31(3), 173–178.

Prasartwuth, O., Allen, T. J., Butler, J. E., et al. (2006). Length-dependent changes in voluntary activation, maximum voluntary torque, and twitch responses after eccentric damage in humans. Journal of Physiology, 571(1), 243–252.

Radak, Z., Chung, H., Koltai, E., et al. (2008). Exercise, oxidative stress and hormesis. Ageing Research Reviews, 7(1), 34–42.

Radunsky, D., Blumenfeld-Katzir, T., Volovyk, O., et al. (2019). Analysis of magnetization transfer (MT) influence on quantitative mapping of T2 relaxation time. Magnetic Resonance in Medicine, 82(1), 145–158.

Roberts, P. A., Fox, J., Peirce, N., et al. (2016). Creatine ingestion augments dietary carbohydrate mediated muscle glycogen supercompensation during the initial 24 h of recovery following prolonged exhaustive exercise in humans. Amino Acids, 48(8), 1831–1842.

Roig, M., O'Brien, K., Kirk, G., et al. (2009). The effects of eccentric versus concentric resistance training on muscle strength and mass in healthy adults: A systematic review with meta-analysis. British Journal of Sports Medicine, 43(8), 556–564.

Rooney, K. J., Herbert, R. D., & Balnave, R. J. (1994). Fatigue contributes to the strength training stimulus. Medicine & Science in Sports & Exercise, 26(9), 1160–1164.

Sayers, S. P., & Clarkson, P. M. (2001). Force recovery after eccentric exercise in males and females. European Journal of Applied Physiology, 84(2), 122–126.

Schoenfeld, B. J. (2010). The mechanisms of muscle hypertrophy and their application to resistance training. Journal of Strength and Conditioning Research, 24(10), 2857–2872.

Schoenfeld, B. J. (2013). Potential mechanisms for a role of metabolic stress in hypertrophic adaptations to resistance training. Sports Medicine, 43(3), 179–194.

Sherman, W. M., Armstrong, L. E., Murray, T. M., et al. (1984). Effect of a 42.2-km footrace and subsequent rest or exercise on muscular strength and work capacity. Journal of Applied Physiology Respiratory, Environmental, and Exercise Physiology, 57(6), 1668–1673.

Smith, L. L., McKune, A. J., Semple, S. J., et al. (2007). Changes in serum cytokines after repeated bouts of downhill running. Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism, 32(2), 233–240.

Sudo, M., Ando, S., Poole, D. C., & Kano, Y. (2015). Blood flow restriction prevents muscle damage but not protein synthesis signaling following eccentric contractions. Physiological Reports, 3(6), e12449.

Suga, T., Okita, K., Morita, N., et al. (2009). Intramuscular metabolism during low-intensity resistance exercise with blood flow restriction. Journal of Applied Physiology, 106(3), 1119–1124.

Suzuki, K., Totsuka, M., Nakaji, S., et al. (1999). Endurance exercise causes interaction among stress hormones, cytokines, neutrophil dynamics, and muscle damage. Journal of Applied Physiology, 87(4), 1360–1367.

Suzuki, K., Tominaga, T., Ruhee, R. T., & Ma, S. (2020). Characterization and modulation of systemic inflammatory response to exhaustive exercise in relation to oxidative stress. Antioxidants, 9(4), 387.

Takarada, Y., Nakamura, Y., Aruga, S., et al. (2000). Rapid increase in plasma growth hormone after low-intensity resistance exercise with vascular occlusion. Journal of Applied Physiology, 88(1), 61–65.

Tee, J. C., Bosch, A. N., & Lambert, M. I. (2007). Metabolic consequences of exercise-induced muscle damage. Sports Medicine, 37(10), 827–836.

Tieland, M., Trouwborst, I., & Clark, B. C. (2018). Skeletal muscle performance and ageing. Journal of Cachexia, Sarcopenia and Muscle, 9(1), 3–19.

Urhausen, A., Gabriel, H., & Kindermann, W. (1995). Blood hormones as markers of training stress and overtraining. Sports Medicine, 20(4), 251–276.

Van Loon, L. J. C., Murphy, R., Oosterlaar, A. M., et al. (2004). Creatine supplementation increases glycogen storage but not GLUT-4 expression in human skeletal muscle. Clinical Science, 106(1), 99–106.

Webb, R., Hughes, M. G., Thomas, A. W., & Morris, K. (2017). The ability of exercise-associated oxidative stress to trigger redox-sensitive signalling responses. Antioxidants, 6(2), 63.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Ertek-Babaç

Müzik Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Ertek-Babaç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-87-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MÜZİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Ezgi Ertek-Babaç
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-87-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçay, Ş. Ö. ve Erden, E. (2020). Türkiye'de müzik beğenisi üzerine yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik yöntemle incelenmesi. *Sanat Dergisi*, (36), 117-134.

Alkan, M. Ş. (2001). *Hürriyet gazetesinde yayınlanmış müzik yazıları açıklamalı bibliyografyası (1948-1980)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Alyörük, G. (2016). Türkiye' de gitar alanında yapılan lisansüstü tezler: Bir bibliyografya çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *19*(35), 55-79.

Başarır, E. Ö. ve Berki, T. (2015). Kuruluşunun 79. Yılında Ankara Devlet Konservatuvarı lisansüstü tez bibliyografyası. *Sahne ve Müzik*, 1, 35-59.

Çakıroğlu, İ. ve Çaydere, Ö. Ö. (2016). Milli Kütüphanede bulunan müzik konulu kitaplarla ilgili bibliyografya çalışması (1994-2011). *Çevrimiçi Müzik Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 1-27.

Çelik, Ş., Özaydın, N. ve Ahmethan, N. B. (2023). Ortaokul düzeyinde kullanılan müzik ders kitapları ve içerik yönünden incelenmesi: (Türkiye, İngiltere ve İtalya Örneği). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *43*(3), 2329-2368.

Çepni, S. (2018). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Çeşit, C. (2015). Türkiye' de viyola üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 38, 445-462.

Çetinkaya, Y. (2022). Paraşkev Haciev' in "Temel Müzik Teorisi" kitabının incelenmesi. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(2), 573-585.

Çiftçi, E. (2010). Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 149-161.

Demirbatır, R. E. (2001). Müzik alanı yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(1), 123-141.

Doğan, Y. ve Torun, F. (2018). Sosyal Bilgiler ders kitapları nereye doğru gidiyor? *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, *4*(2), 111-125.

Ece, A. S. (2007a). Bilimsel dergilerde yayınlanan müzik makaleleri (Bir bibliyografya denemesi). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(2), 45-81.

Ece, A. S. (2007b). Türkiye' de Sosyal bilimler veri tabanında müzik ve müzik araştırmalarının yayınlandığı bilimsel süreli yayınların incelenmesi (2000-2006). *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 4*(2), 1-23.

Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdoğan, Ü. (2004). *İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda yardımcı kaynak olarak kullanılan ünite dergilerinin eğitsel yönden öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. (*Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde "program" geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları

Gerekten, S. E. (2020). Bağlama/saz çalgısı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi. *Eurasian Journal of Music and Dance,* 17, 391-411.

Gökçek, T. ve Karadeniz, M. H. (2013). Ortaöğretimde matematik ders kitabı yerine alternatif kaynakların tercih edilme nedenleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *4*(1), 20-31.

Gülgün, B. (2019). (Hayat) Ayna Dergisi'nde müzik yazıları (1970-1973): İnceleme ve özetli bibliyografya. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, *2*(2), 238-252.

Güngör, H. ve Çavuş, H. (2015). İlkokul 4. Sınıf matematik dersi "kesirler" konusunun öğretiminde öğretmenin yardımcı kitap kullanımının öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *16*(2), 251-271.

Güven, S. ve Püsküllü, M. A. (2017). Hayat bilgisi ders kitapları ile ilgili yapılan çalışmaların içerik analizi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, *3*(2), 75-86.

Işık, S. T. ve Uslu, R. (2012). Türk müziğinde ağaç ve çalgı yapım bibliyografyası. *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi: Kültürümüzde Marangozluk Teması*, *2*(2), 24-41.

İpşiroğlu, N. (1998). *Sanattan güncel yaşama*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

İstanbullu, S. (2016). Türk Folklor Araştırmaları Dergisi Müzik Yazıları Bibliyografyası. *Akademik Bakış Dergisi,* 54, 484-505.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaplan, Z. ve Sakar, M. H. (2024). Okul müzik eğitiminde verimlilik mi? etkililik mi? Erken cumhuriyet döneminden itibaren bir inceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, *10*(20), 151-170.

Kılıç, A. (2009). İlköğretim birinci kademe derslerinde öğretmen kılavuzuna duyulan ihtiyaç ve içeriği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 295-309.

Kılıçarslan, Z. ve Altuğ, E. (2016). Bibliyografya. *Türk kütüphaneciliği, 30*(2), 338-339.

King, W. R., & He, J. (2005). Understanding the role and methods of meta-analysis in IS research. *Communications of the Association for Information Systems*, *16*(1), 665-686.

Ocak, G. ve Yurtseven, R. (2009). Beşinci sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(22), 94-109.

Ozan, N. (2001). Cumhuriyet Gazetesinde yayınlanmış müzik yazıları açıklamalı bibliyografyası (1924-1980) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Ökten, C. ve Acar, S. (2015). Yüksek öğretim ve yaygın eğitim iş birliği: Annemin masalı. *Sakarya University Journal of Education*, *5*(2), 21-35.

Öz, N. B. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 101-106.

Özenç, M. ve Doğan, C. (2016). Bilimsel dergilerde yayınlanan müzik makaleleri (Bir bibliyografya denemesi) (2000-2006) [Turkish]. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(1), 67-83.

Öztutgan, Z. (2016). Türkiye 'de gitar alanında yapılan lisansüstü tezlerin analizi ve değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*(1), 684-708.

Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö. ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 227-256.

Şen, Ü. S., Uğur, B. ve Küçükdursun, Ö. A. (2021). Türkiye'de müzik felsefesi üzerine yapılan çalışmaların bibliyografik Iincelemesi. *İdil Dergisi*: 87*,* 1647–1662.

Toptaş, B. ve Güler, E. (2023). Türkiye'de müzik alanında yapılan bibliyografya çalışmalarının değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, *8*(2), 128-139.

Tuna, A. (2017). Müzik bibliyografyası bağlamında 2000-2017 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezler ve yöntemleri. *Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*, (11), 125-134.

Turhal, E. ve Varış, Y. (2022). Türkiye'de müzik ve değerler eğitimi konularında yapılmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Online Journal Of Music Sciences*, *7*(2), 264-283.

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar- ilkeler- yaklaşımlar ve Türkiye' deki durum*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'de Cumhuriyetin ilk yetmiş yılındaki durum*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zahal, O. (2010). *Türkiye' de müzik alanında yayımlanan bilimsel makalelere ilişkin bir inceleme* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

KAYNAKÇA

Acar. S. ve Peker. B. (2023). Ortaokul matematik dersi öğretim programı kazanımlarının solo taksonomisine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*(2), 1155-1171.

Akıncı, M. Ş. (2017). *Müzik öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle müzik uygulamalarına ilişkin özyeterlik algıları* (Doktora Tezi). İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Aydın. N. (2023). *Nitel araştırma yöntemleri.* Gaziantep: Özgür Yayıncılık.

Baltacı, A. (2019). Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Dedeoğlu, S. (2018). *Özel Eğitimde Müzik Alanına İlişkin Yapılmış Olan Bilimsel Çalışmaların İçerik Analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Hayvaşi, A. A. (1999). *Ülkemizde müzik eğitiminde klasik gitar* (Doktora tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Portowitz. A., & Klein, P.S. (2007). Misc-music: A music program to enhance cognitive processing among children with learning difficulties. *International Journal Of Music Education*. *25*(3), 259-271.

Salvador, K. (2010). Who isn't a special learner? A survey of how music teacher education programs prepare future educators to work with exceptional populations. *Journal of Music Teacher Education, 20*(1), 27-38.

Tural Sönmez, M. (2024). Ortaokul matematik dersi öğretim programının ve ders kitaplarının bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımına yönlendirme açısından incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi, 38*(2), 284-306.

Ünver, R.S. (2021*). Özel eğitim uygulama okulları ikinci kademede yürütülen müzik ve oyun dersinin işlenişinin incelenmesi (Ankara ili örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Vanweelden, K., & Whipple J. (2014). Music educators' perceived effectiveness of inclusion. *Journal of Research in Music Education, 62*(2), 148-160.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Başarır, S. N. (2024). *Müzik öğretmeni adaylarının lisans piyano eğitimine ilişkin beklenti durumlarının incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Çimen, G. (2004). "Musiki Muallim Mektebi'nden günümüze öğretmen yetiştiren kurumlarda piyano eğitimi", 1924-2004 *Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu,* 7-10 Nisan, 2004, Isparta.

Özen, M. (1998). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitimi Fakültesi müzik eğitimi bölümü son sınıf öğrencilerinin piyanoyu müzik öğretmenliğinin gerekleri doğrultusunda kullanma becerileri* **(**Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Pirlibeyoğlu, B. (2015). *Müzik eğitimi anabilim dalı 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin piyano performansı özyeterlik algıları ile piyano öğretim elemanlarının öğrencilerin piyano performansı hakkındaki görüşleri (Ege Bölgesi örneği)* (Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmezöz, F., ve Başarır, S. N. (2022). Müzik öğretmenliği lisans programı piyano ders içeriklerinin öğretim elemanlarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. İçinde F. B. Orhun &Ö. A. Şişman (Editör), *Güzel sanatlar alanında uluslararası araştımalar III,* (115-145). Konya: Eğitim Yayınevi.

Uçan, Ali. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu müzik bölümü müzik alanı birinci yıl programının değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yalçınkaya, B. (2012). Çalgı Eğitiminde Etüt Yazma Modeli. Fine Arts, 7(1), 21-34.

Yazıcı, T. (2013). Piyano öğretiminde karşılaşılan sorunların piyano öğretmenleri tarafından değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2 (1), 130-150.

Yayla, F. (2004). "Musiki Muallim Mektebi'nden günümüze müzik öğretmeni yetiştiren kurumlar ve müzik öğretmeni yetiştirme yaklaşımları ışığında genel durum", *1924-2004 Musiki Muallim Mektebi'nden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu,* 7-10 Nisan, 2004, Isparta.

Yücetoker, İ. (2019). "Yeni öğretmen yetiştirme lisans programına göre piyano eğitimi dersinin değerlendirilmesi", *Ubak Uluslararası Bilimler Karadeniz Kongresi,* (1085-1095).

Yüksek Öğretim Kurulu, (2018). *Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi.* Ankara: YÖK Yayını.

Yüksek Öğretim Kurulu, (2007). *Yüksek Öğretim Kurulu öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007) Öğretmenin üniversitede yetiştirilmesinin değerlendirilmesi.* Ankara: YÖK Yayını.

KAYNAKÇA

Arshinova, I. B. (2022). Elements of piano education and the evolution of piano pedagogy. *Journal for the Interdisciplinary Art and Education, 3*(2), 81-97.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2021). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Henle Album Klaviermusik von Bach bis Debussy. (t.y.). München: G. Henle Verlag.

Işkın, S. ve Güdek, B. (2019). Yetişkin müzik eğitiminde kullanılan piyano çalışma kitapları. *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 6*(44), 3307-3322.

Köchel, L. R. (1937). *Chronologisch-thematisches Verzeichnis sämmtlicher Tonwerke Wolfgang Amadeus Mozart.* Leipzig: Breitkopf & Härtel.

Ranjbari, M. (2018). *Federico Mompou'nun Suite Compostelana eserine ilişkin yeni bir edisyon önerisi,* (Sanatta Yeterlik Tezi), Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Piyano Anasanat Dalı, Ankara.

Ünal-Akbulut, C. (2022). Türkiye'de 2020 yılından itibaren yayınlanan derleme piyano kitaplarına genel bakış. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 15*(37), 309-317. DOI Number: 10.12981/mahder.988713

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin.

İnternet Kaynakçası:

URL-1: Indiana University Bloomington Libraries (2024). Score types: critical editions, urtext, facsimiles. https://guides.libraries.indiana.edu/scores (E.T.: 22.12.2024).

URL-2: G. Henle Verlag (2024). "Günter Henle" https://www.henle.de/en/Guenter-Henle/ (E.T.: 22.12.2024).

URL-3: G. Henle Verlag2 (2024). "What is "Urtext"" https://www.henle.de/en/What-is-Urtext/ (E.T.: 22.12.2024).

URL-4: G. Henle Verlag3 (2024). Levels of difficulty https://www.henle.de/us/levels-of-difficulty/ (E.T.: 22.12.2024).

KAYNAKÇA

Aydın, N. (2019). *Keman eğitiminde çift ses çalışmalarında karşılaşılan güçlüklerin belirlenmesi ve kullanılan metotların analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Bang, M. (Tarihsiz). *Maia bang violin method,* https://imslp.org/wiki/Violin_Method_(Bang%2C_Maia) adresinden erişilmiştir.

Dancla, C. (1859). *Ecole du mecanisme op.74,* https://imslp.org/wiki/%C3%89cole_du_m%C3%A9canisme%2C_Op.74_(Dancla%2C_Charles) adresinden erişilmiştir.

Delikara, A. (2013). Keman eğitimine yönelik bir ‘’etüt analiz modeli’’. *Sanat Eğitimi Dergisi, 1*(2).

Demir Yıldız, Z. ve Yıldız, Y. (2015). Keman öğretiminde bir etüt analiz modeli. *Route Educational and Social Science Journal, 2*(3). 87-95.

Düzbastılar, M. E. (2013). Keman eğitimine yönelik bir etüt analizi. NWSA-Education Sciences - *E-Journal of New World Sciences Academy, 8*(2). 291-304.

Fischer, S. (2012). Basics-thirds in double stops https://www.simonfischeronline.com/uploads/5/7/7/9/57796211/249_march_2012_thirds_in_double_stops.pdf adresinden erişilmiştir.

Flesch, C. (tarihsiz). *The art of violin playing-scale exercises in all major and minor keys for daily study.* http://www.el-atril.com/partituras/Metodos/violin/Flesch_scale_system_for_violin.pdf adresinden erişilmiştir.

Galamian, I. (1962). *Priciples of violin playing and teaching*, https://archive.org/details/Principles_Of_Violin_Playing_And_Teaching_ adresinden erişilmiştir.

Gören, A.Ö. (2013). *Kemanda teknik sorunların saptanması ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri* (Sanatta yeterlik tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Görsev, G., (2016). Henryk Wıenıawskı’nin keman için yazılmış L’ecole Moderne Etüt-Kaprisleri Op.10’un teknik ve biçimsel yönden incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, *1(*2). 109.

Hepçakar, Y. (2013). *P. Rode ‘’12 etüt” metodunda karşılaşılan zorlukların incelenmesi ve bu zorluklara yönelik çalışma yöntemlerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.

Hofmann, R. (1916). *Double-stop studies for the violin, https://imslp.org/wiki/Melodische_Doppelgriff-Et%C3%BCden%2C_Op.96_(Hofmann%2C_Richard)* adresinden erişilmiştir.

Kapçak B., (2008). *Kemanda vibrato ve öğretim teknikleri* (Yüksek Lisans Tezi) http://www.narsanat.com/wp-content/uploads/2011/09/Kemanda-vibrato-ve-ogretim-teknikleri-vibrato-and-teaching-techniques-in-violin.pdf adresinden erişilmiştir.

Kapçak, Ş. ve Çilden, Ş. (2012). Keman eğitiminde kullanılan ‘’Fiorillo 36 Etüden’’ metodunun sağ el, sol el teknikleri ve müzikal dinamikler açısından incelenmesi. *GEFAD / GUJGEF 32*(2). 267-280.

Kim, H. (2006). *Violin scale books from late nineteenth-century to the present - focusing on Sevcik, Flesch, Galamian, and Sassmannshaus* (Doktora Tezi). University of Cincinnati, Ohio.

Krotkiewski, W. (2016). *Double-stops exercises for violin, Krakow: PWM Edition.*

Kurtaslan, Z., Ergan, M. S. ve Kutluk, Ö., (2012). Necdet Levent'in 1 Numaralı Keman Konçertosu'nun keman öğretimindeki temel davranışlara yönelik içerik analizi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, *2*(5). 187-200.

Kurtaslan, Z. (2002). Türk keman okulunun oluşum süreci ve temsilcileri. 9. İstanbul Türk Müziği Günleri, *Müziksel Gelişimimizi Değerlendirme Sempozyum'unda sunulmuş bildiri*, İstanbul.

Kurtaslan, Z. (2009). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda ulusal keman eğitimi materyallerinin yeri ve önemi. *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu.* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/samsun/Z_Kurtaslan.pdf adresinden erişilmiştir.

Memedaliyev, R., (2010). Gamlar üzerine çalışmalar. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,* 25. 121-132.

Onat, A. Y. ve Orhan, Ş. (2017). Sebastian lee op.31 etüt kitabı 11. etüdün teknik ve biçimsel analizi. *Onlıne Journal Of Musıc Scıences 2* (3). 118-137.

Öztürk, F.G. ve Özay, S. (2008). Keman ve viyola eğitiminde kullanılan Mazas "Special Etudes Op.36" Metodu'nun sağ ve sol el teknikleri yönünden incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*(3). 57-74.

Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sevcik, O. (1905). *Op.9 Preparatory Studies in Double Stops, https://imslp.org/wiki/Preparatory_Exercises_in_Double-Stopping%2C_Op.9_(%C5%A0ev%C4%8D%C3%ADk%2C_Otakar)* adresinden erişilmiştir.

Sitt, H. (tarihsiz). *100 violin etudes, op.32,* https://imslp.org/wiki/100_Violin_Etudes,_Op.32_(Sitt,_Hans) adresinden alınmıştır

Schoonderwaldt, E., Altenmüller E. (2011). Mastering the violin: Motor learning in complex bowing skills. *International Symposium on Performance Science*. www.performancescience.org adresinden erişilmiştir.

Schradieck, H. (1899-1900). *School Of Violin Technics Book 1* https://imslp.org/wiki/School_of_Violin_Technics_(Schradieck%2C_Henry) adresinden erişilmiştir.

Spohr, L. (1843). *Louis Spohr's celebrated violin school*, https://archive.org/details/louisspohrsceleb00spohuoft adresinden erişilmiştir.

Tamer, F. (2002). *Kemanda yay teknikleri,* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Tanınmış, G. E. (2013). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı keman öğrencilerinin aldıkları keman eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve sorunları çözmede izledikleri yollar. *Turkish Studies*, *8*(6). 707-715.

Tarkum, E. (2006). Keman öğretiminde kullanılacak alıştırma ve etütlerin seçimi ve uygulanması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi (Eski adı ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi) 2(4). 175-182.*

Urhal, N. ve Can, Ü. K. (2018). Türkiye'de yayınlanmış çello, piyano, keman, viyola ve flüt nota kitaplarının incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences, 3*(1). 56-89.

Uslu, M. (2012). N*itelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 1(4). http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/01a.uslu.pdf adresinden erişilmiştir.

Yıldırım Orhan, Ş. ve Arıcı, S. (2015). Viyolonsel eğitimine yönelik örnek bir etüt analizi. NWSA-Education Sciences - *E-Journal of New World Sciences Academy, 10*(2). 113-124.

Zafer, A. H. (2007). *L.W. Beethoven'ın keman-piyano sonatlarının keman çalma teknikleri açısından incelenmesi* (Sanatta yeterlik tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.

Editör:
Doç. Dr. Fatih Karasaç

Maliye

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

MALİYE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Doç. Dr. Fatih Karasaç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-86-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

MALİYE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Doç. Dr. Fatih Karasaç
VI+132 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-86-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı (2023). Adalet istatistikleri 2023 Yılı Faaliyet Raporu, https://adlisicil.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/1042024101742Adalet%20%C4%B0statistikleri%202023.pdf, (E.T.: 16.10.2024).

Allingham, M. G. ve Sandmo, A. (1972). Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis. *Journal of Public Economics*, 1(3-4), 323-338. https://doi.org/10.1016/0047-2727(72)90010-2

Allingham, M., G. ve Sandmo, A. (2023). Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis. *Journal of Public Economics*, 1(3), 323-338. https://doi.org/10.1016/0047-2727(72)90010-2

Alm, J. ve McClelland, G. H. (1992). Why Do People Pay Taxes? Tax Compliance And Enforcement. *Public Finance*, 47(3), 179-197. https://doi.org/10.1016/0047-2727(92)90040-M

Alm, J. ve Torgler, B. (2020). Tax Compliance And Social Norms: A Review Of Experimental Evidence. *Journal of Economic Psychology*, 45, 28-41.

Avşaroğlu, GL. ve Şener, İ. (2023). Değişen Kurumsal Mantık Çerçevesinde Vergi Afları ile ilgili Popülist Söylemlerin 100 Yıllık Süreçte İncelenmesi: 1923-2023. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(Özel Sayı), 375-408. https://doi.org/10.18037/ausbd.1307647

Aybarç, S., Selim, S. ve Arslan, NS (2020). Vergilendirme ve Demokrasi Arasındaki İlişkinin Analizi: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (TBMM'nin 100. Yılı ve Millî İrade Özel Sayısı), 241-266. https://doi.org/10.32709/akusosbil.738587

Braithwaite, V. (2003). *A New Approach To Tax Compliance. In Taxing Democracy* (pp. 1-11). London: Routledge.

Braithwaite, V. (2024). *Defiance İn Taxation And Governance: Resisting And Dismissing Authority İn A Democracy*. Edward Elgar Publishing.

Didinmez, İ.ve Seçilmiş, E. (2018). İdare-Mükellef İlişkilerinin Vergi Uyumu Üzerine Etkileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 105-128.

Feld, L., P. ve Frey, B., S. (2022). Trust Breeds Trust: How Taxpayers Are Treated. *Economics Of Governance*, 18(2), 99-110. https://doi.org/10.1007/s101010100032

Frey, B., S. ve Feld, L., P. (2020). Deterrence And Tax Morale İn The European Union. *European Journal of Political Economy*, 36, 1-15.

Gezer, T. (2023). Vergilendirmede Blok Zincir Teknolojisinin Avantaj Ve Dezavantajları. *Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi*(41), 199-212. https://doi.org/10.18092/ulikidince.1325266

Gordon, R. H. ve Li, W. (2021). The Effects Of Blockchain Technology On Tax Compliance And Evasion. *Journal of Financial Economics*, 139(1), 68-84. Doi:10.1016/j.jfineco.2020.08.004

Karaca, C., Oktay, S. ve Yemez, İ. (2020). Vergi Uyumunun Ekonomik Ve Sosyo-Kültürel Belirleyicileri: Sivas İli Örneği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi* (2020 Sonbahar Özel Sayı I/II), 62-73.

Kardeş, Z. ve Kandemir, T. (2023). Bağımsız Denetimlerinin Tahmin Edilmesinde Lojistik Regresyon ve Yapay Sinir Ağı Yöntemlerinin Karşılaştırılması: BİST Kimya İlaç Petrol Lastik ve Plastik Ürünler Sektöründe Bir Uygulama. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 25(44), 293-308.

Kirchler, E. (2007). The Economic Psychology Of Tax Behaviour. Cambridge University Press.

Kirchler, E., Hoelzl, E. ve Wahl, I. (2008). Enforced Versus Voluntary Tax Compliance: The "Slippery Slope" Framework. *Journal of Economic Psychology*, 29(2), 210-225. https://doi.org/10.1016/j.joep.2007.05.004

KOM (2021). Kaçakçılık Ve Organize Suçlarla Mücadele 2021 Yılı Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/kom/YAYINLARIMIZ/T%C3%9CRK%C3%87E/2021-KOM-Raporu-Turkce.pdf , (E.T.: 16.10.2024).

Kornhauser, M. E. (2020). The İmpact Of Digital Transformation On Tax Administration And Enforcement. *Journal of Taxation and Regulation of Financial Institutions*, 33(4), 112-128. Doi:10.2139/ssrn.3456789

Köse, H., Ö. ve Polat, N. (2022). Dijital Dönüşüm Ve Denetimin Geleceğine Etkisi. *Sayıştay Dergisi*, 32(123), 9-41. https://doi.org/10.52836/sayistay.1068328

Luttmer, E., F., P. ve Singhal, M. (2014). Tax Morale. *Journal of Economic Perspectives*, 28(4), 149-168. Doi: 10.1257/jep.28.4.149

McGee, R., W. ve Ross, A., M. (2014). Education Level and Tax Evasion: Evidence from the United States. *Journal of Business Ethics*, 123(2), 279-294. Doi:10.1007/s10551-013-1796-8

Miller, P. (2019). The Role Of Artificial İntelligence And Blockchain İn Modern Tax Systems. *Tax Policy Review*, 12(3), 101-117. Doi:10.1016/j.taxpol.2019.01.003

OECD. (2015). *Base Erosion and Profit Shifting (BEPS*). OECD Publishing. https://www.oecd.org/en/topics/base-erosion-and-profit-shifting-beps.html, (E.T.: 16.10.2024).

Richardson, G. (2006). Determinants Of Tax Evasion: A Cross-Country İnvestigation. *Journal Of International Accounting, Auditing And Taxation*, 15(2), 150-169. Doi:10.1016/j.intaccaudtax.2006.08.005

Riedel, J. ve Wier, L. (2023). Artificial Intelligence İn Tax Administration: An Evaluation Of Emerging Applications. *International Journal Of Tax Administration*, 22(2), 233-251. Doi:10.2139/ssrn.3456789

Slemrod, J. (2007). Cheating Ourselves: The Economics Of Tax Evasion. *Journal of Economic Perspectives*, 21(1), 25-48. Doi:10.1257/jep.21.1.25

Slemrod, J. (2021). The Economics Of Tax Evasion: A Retrospective View. *Journal of Economic Literature*, 59(3), 730-774.

Slemrod, J. ve Yitzhaki, S. (2002). Tax Avoidance, Evasion, And Administration. *Handbook of Public Economics*, 3, 1423-1470.

Torgler, B. (2003). *Tax Morale: Theory And Empirical Analysis Of Tax Compliance*. Schriftenreihe des Max-Planck-Instituts für Steuerrecht und Öffentliche Finanzen, 34.

Torgler, B. ve Valev, N. T. (2010). Gender And Public Attitudes Toward Corruption And Tax Evasion. *Contemporary Economic Policy*, 28(4), 554-568. Doi:10.1111/j.1465-7287.2009.00188.x

Turan, D. (2020). Yapay Zekâ ve Vergi Uygulamalarına Etkisi. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 55-70.

VDK (2023). T.C. Hazine Ve Maliye Bakanlığı Vergi Denetim Başkanlığı 2023 Yılı Faaliyet Raporu, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/17/2024/03/VDK-2023-Yili-Faaliyet-Raporu.pdf, (E.T.: 16.10.2024).

Wenzel, M. (2023). Misperceptions Of Social Norms About Tax Compliance: From Theory To İntervention. *Journal of Economic Psychology*, 26(6), 862-883.

Yegen, B. (2023). Vergilemede Yeni Bir Yaklaşım: Yapay Zekâ. *Politik Ekonomik Kuram*, 7(2), 140-154. https://doi.org/10.30586/pek.1329264

Yalman, E. (2021). Vergi Karmaşıklığı Bağlamında Türkiye'de Harcama Vergilerinin Okunabilirlik Analizi. *Birey Ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 145-165. https://doi.org/10.20493/birtop.1011311

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. (2023). Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi (Temel İlke Esaslar, Vergileme ve Vergiler Hukuku, Uygulama Örnekleri). Ankara: Gazi Kitabevi

Akgül Yılmaz, G. (2006). Türkiye'de Gelir Vergisi Tarifesinde Meydana Gelen Değişikliklerin Vergilendirmede Adalet İlkesi Bakımından Değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 21(1), 239-268.

Aktan, C.C. ve Çoban, H. (2006). Vergileme Ekonomisi ve Vergileme Psikolojisi Perspektifinden Vergiye Karşı Tutum ve Davranışları Belirleyen Faktörler. Vergileme Ekonomisi ve Vergileme Psikolojisi, Ankara: Seçkin Yayıncılık

Aslanoğlu, S. (2008). Türkiye'de Kayıtdışı Ekonomi ve Kayıtdışı Ekonomiyi Azaltmaya Yönelik Çözüm Önerileri. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (39), 199-211

Ay, A., Sugözü, H. ve Erdoğan, S. (2014). Türkiye'de Vergi Yükünün, Enflasyonun ve Vergi Affı Beklentisinin Kayıt Dışı Ekonomiye Etkisi Üzerine Ampirik Bir Uygulama 1985-2012. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet Yıldız Özel Sayısı, 23-32

Aydemir, Ş. (1995). Kayıt Dışı Ekonomi Üzerine (II), Vergi Dünyası, Sayı: 162, 35-47

Aydın, S. (2015). 1980 Sonrası Türkiye'de Vergi Kaçakçılığının Artış Nedenleri. Maliye Dergisi. 12(1), 45-48

Bahşı, S. (2019). Vergi Kaçakçılığının Nedenleri. İzmir YMMO Dergisi, 1(2), 89-95

Berksoy, T. ve Demir, İbrahim. (2004). Politik Vergi Çevrimleri: Türkiye'de Vergi Yükü Üzerinde Politik Etkiler. Antalya: Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçakları, Önlenmesi Yolları, 19. Türkiye Maliye Sempozyumu, 560-582

Bilginer, H.M. ve Yardımcıoğlu, M. (2022). Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Nedenleri ve Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Muhasebe Meslek Mensuplarının Rolü. Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi. 5(2), 133-149

Biyan, Özgür. (2004). Vergilemenin nihai niteliğinden sapmasının siyasal, ekonomik ve sosyal nedenleri. Bursa Serbest Mali Müşavirler Odası Bilanço Dergisi, 57, 18-23

Demir, Müslim. (2009). Toplumun Vergiye Karşı Tutum ve Davranışlarını Etkileyen Faktörler. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E -Dergisi, Sayı:18, 1-10

Gökcen, A. (2018). Belgede Sahtecilik Suçları (m. 204-212). 5. Baskı. Ankara: Adalet Yayınevi

Gökçay, Ş.E. (2017). Türk Vergi Sisteminde Vergi Ödeme Gücüne Ulaşma Teknikleri. Journal Of Life Economics, 3(4), 113-133

Gölçek, A. G. (2023). Dijital ekonomide vergi planlaması: Vergilemede zorluklar ve fırsatlar. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2), 543-573.

Güneş, T. (2010). Vergi Kaçakçılığı Suçunda Yargılama Şartının Anayasaya Aykırılığı. Terazi Hukuk Dergisi, 48, 99-114

Hakan, A. (2005). Osmanlı Vergi Sistemi ve Kaçakçılık. *Tarih Araştırmaları Dergisi*. 15(2), 50-65

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2023). Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı Faaliyet Raporu 2023. (02.10.2024 Tarihinde https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/17/2024/03/VDK-2023-Yili-Faaliyet-Raporu.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Kapusuzoğlu, A. (2008). Vergi Kaçakçılığı ve Kayıt Dışı Ekonominin Vergi Kaçakçılığının Oluşumundaki Rolü. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(1), 124-142.

Karaca, C. ve Şimşek, M. H. (2022). Türkiye'de Vergi Kaçırma Eğilimini Etkileyen Faktörler, Bazı Vergi Kaçırma Yöntemleri ve Çözüm Önerileri. 15. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi, Recent Academic Studies, 1179- 1196

Karakoç, Y. (2019). Vergi Ceza Hukuku. 2. Baskı. Ankara: Yetkin Yayınları

Kural, H. (2012). Türkiye'de Vergi Bilincinin Tarihsel Gelişimi ve Demokrasi Süreci. Tarih ve Toplum Dergisi. 12(2), 45-65

Kuruca, Z. (1968). Türkiye'deki. Vergi Kaçakçılığı Hesabı Üzerine bir deneme. Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 15, 277-294

Muter, B. N., Çelebi, A. K. ve Sakınç, S. (2012). Kamu Maliyesi. Manisa: Emek Matbaası.

Mankiw, N.G. ve Weinzierl, M. (2008). The Optimal Taxation of Height: A Case Study of the Effects of Taxation on Labor Supply. American Economic Review. 98(2), 226-231

Nadaroğlu, H. (1992). Kamu Maliyesi Teorisi. 8. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları

Saraçoğlu, F. (2008). Çevre, Adalet Algısı, Suçun Algılanış Biçimi ile Vergi Kaçakçılığına İlişkin Tutumlar Arasındaki İlişkiler. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 3(1), 59-74

Seyidoğlu, Halil. (1992). Ekonomik Terimler: Ansiklopedik Sözlük. Ankara: Güzem Yayınları.

Şen, H. ve Sağbaş İ. (2020). Vergi Teorisi ve Politikası. Ankara: Barış Arıkan Yayınları

Şentürk, S.H. (2014). Vergiye Gönüllü Uyum Sağlanmasında Fayda İlkesinin Rolü. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi. 9(3), 129-143

Şenyüz, D. (1995). Vergilendirmede Yükümlü Psikolojisi. Bursa: Ekin KitabeviTaşkın, Y. (2010). Vergi Psikolojisi Ve Vergiye Karşı Mükellef Tepkileri, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları, 68-90

Yoruldu, M. ve Zeybek Yoruldu, N. (2016). Türkiye'de Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Önlenmesinde Vergi Denetimi ve Muhasebe Meslek Mensuplarının Rolü Üzerine Bir Değerlendirme. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), 1(1), 51-70

KAYNAKÇA

Açımuz, B. (2022). Devletin Yükümlülüklerine, Sorumluluğuna ve Yargıcın Yetkilerine Yaklaşımda Dönüştürücü Etkileri Bakımından Sistemik İklim Davaları. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(2), 343-428.

Akbulut, B. (2023). Sahte Belge Düzenlemek veya Kullanmak Suretiyle Vergi Kaçakçılığı Suçu (VUK m. 359/b). *Adalet Dergisi*, (71), 653-702. https://doi.org/10.57083/adaletdergisi.1391738

Akdoğan, T. ve Yavuz, H. (2022). *Dijitalleşme Perspektifinden Vergi Uyumu*. Ankara: İksad Yayıncılık.

Allingham, M. G. ve Sandmo, A. (1972). Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis. *Journal of Public Economic*s, 1(3-4), 323-338. https://doi.org/10.1016/0047-2727(72)90010-2

Alm, J. (2012). Measuring, Explaining, And Controlling Tax Evasion: Lessons From Theory, Experiments, And Field Studies. *International Tax and Public Finance*, 19(1), 54-77. https://doi.org/10.1007/s10797-011-9171-2

Alp, Z. (2023). Vergi Uyuşmazlıklarında Yeni Bir İdari Çözüm Yolu Olarak "İzaha Davet" Müessesesi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi

Bayraklı, H., H. (2019). Vergi Kaçakçılık Suçlarına Teşebbüs. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (37), 1-23

BDO (2024). Vergisel perspektiften tütün ürünleri ve alkollü içecekler piyasasında kayıt dışılık tespitler ve maliye politika önerileri, https://www.denet.com.tr/bdorapor.pdf, (E.T.: 16.05.2021).

Becker, G., S. (1968). Crime And Punishment: An Economic Approach. *Journal of Political Economy*, 76(2), 169-217. https://doi.org/10.1086/259394

Besley, T. ve Persson, T. (2013). Taxation and Development. *In Handbook of Public Economics* (Vol. 5, pp. 51-110). https://doi.org/10.1016/B978-0-444-53759-1.00002-9

Can, N. (2021). Türk Ceza Kanunu'nda Zimmet Suçu (TCK m. 247- 249). *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25(43), 239-278.

Çelik Şeşen, H. (2020). Bilgi Bilimine Zararları Açısından Telif Haklarının İhlali ve Vergi Kaçakçılığı Suçları. *Library Archive and Museum Research Journal*, 1(1), 17-26. https://doi.org/10.29228/lamre.46315

Di John, J. (2010). Taxation, Resource Mobilization, and State Performance. Commonwealth Secretariat, (Vol. 1). https://www.lse.ac.uk/international-development/Assets/Documents/PDFs/csrc-policy-briefs/Taxation-Resource-Mobilisation-and-State-Performance.pdf, (E.T.: 16.09.2024).

Dulda, AC (2024). Sahte Belge Düzenlemek Veya Kullanmak Suretiyle Vergi Kaçakçılığı Suçunun İşlenmesi Ve İçtima Bakımından Cezanın Belirlenmesine İlişkin Yargıtay Kararı İncelemesi: Yargıtay Ceza Genel Kurulu E. 2022/153, K. 2022/641 Sayılı Kararı. *Karar İncelemeleri Dergisi*, 2(2), 53-94.

Dünya Gazetesi (2023). Kaçak Tütünde Vergi Kaybı 70 Milyar TL, https://www.dunya.com/ekonomi/kacak-tutunde-vergi-kaybi-70-milyar-tl-haberi-696177, (E.T.: 16.10.2024).

Ergür, O. K. ve Akkaş, A. H. (2024). Etkin Pişmanlığın Vergi Kaçakçılığı Suçundaki Görünümü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(2), 879-894. https://doi.org/10.18069/firatsbed.1447386

Feld, L., P. ve Frey, B., S. (2002). Trust Breeds Trust: How Taxpayers Are Treated. *Economics of Governance*, 3(2), 87-99. https://doi.org/10.1007/s101010100032

Fjeldstad, O.-H., Kolnes, V. ve Stokke, E. (2017). Tax Evasion: A Review of the Literature. Bergen: Chr. Michelsen Institute.

Furtuna, E. ve Laloğlu, A. (2022). 7394 Sayılı Kanun Bağlamında Vergi Kaçakçılığı Suçunda Etkin Pişmanlık Müessesesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(2), 347-372.

Gazete Zebra (2022). Gençliği Zehirleyen Vergi, https://www.gazetezebra.com.tr/gencligi-zehirleyen-vergi, (E.T.: 16.05.2024).

Görgülü, F. ve Kaya, H. P. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Vergi Affına Yönelik Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması: Kırşehir ve Hatay İlleri Örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(24), 337-356. https://doi.org/10.47129/bartiniibf.958020

Kapusuzoğlu, A. (2008). Vergi Kaçakçılığı ve Kayıt Dışı Ekonominin Vergi Kaçakçılığının Oluşumundaki Rolü. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 124-142. https://doi.org/10.11616/AbantSbe.233

KOM (2021). Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2021 Yılı Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/kom/YAYINLARIMIZ/T%C3%9CRK%C3%87E/2021-KOM-Raporu-Turkce.pdf, (E.T.: 16.10.2024).

MASAK (2023). MASAK Faaliyet Raporu, https://ms.hmb.gov.tr/uploads/sites/12/2024/04/Faaliyet-Raporu-2023.pdf, (E.T.: 16.10.2024).

Oral, A., G. (2011). Mali Yolsuzlukla Mücadele Stratejileri: Türk Vergi Sistemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 403-431.

Özdoğrular (2024). Sayılarla 2023 Yılı Vergi İnceleme Sonuçları; İnceleme Oranı Yüzde 1,66 https://www.ozdogrular.com/v1/content/view/52787/178/, (E.T.: 16.10.2024).

Rençber, A. (2023). Vergi Kaçakçılığı Suçlarının Konusu ve Konunun Bir Niteliği Olarak İğfal Kabiliyeti. *Uluslararası Kamu Maliyesi Dergisi*, 8(1), 145-166. https://doi.org/10.30927/ijpf.1200508

Slemrod, J. (2007). Cheating Ourselves: The Economics Of Tax Evasion. *Journal of Economic Perspectives*, 21(1), 25-48. https://doi.org/10.1257/jep.21.1.25

Slemrod, J. ve Yitzhaki, S. (2002). Tax avoidance, Evasion, And Administration. In A. J. Auerbach ve M. Feldstein (Eds.), *Handbook of Public Economics* (Vol. 3, pp. 1423-1470). Elsevier. https://doi.org/10.1016/S1573-4420(02)80026-X

Song, Y., Yan, K. ve Yan, G. (2024). Complementarity or Crowding Out: The Effects of Government-Led Philanthropic Development. *Sustainability*, 16(16), 6989. https://doi.org/10.3390/su16166989

Sputnik Türkiye (2023). Vergi Uzmanı Aydoğmuş: Elektronik Ve Kaçak Sigaralarda Vergi Kaybı 260 Milyar TL https://anlatilaninotesi.com.tr/20230718/1073644549.html, (E.T.: 16.10.2024).

Şişman, G. ve Sarsıkoğlu, Ş. (2022). Vergi Kaçakçılığı Suçunda Etkin Pişmanlık. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 30(3), 1591-1623. https://doi.org/10.15337/suhfd.1126884

Ticaret Bakanlığı (2024a). 2023 Yıllık Ve 2024 Yılı Aylık Yakalamalar (TL), https://ticaret.gov.tr/data/5d76399213b8768ba06eaf49/Aylik%20Yakalamalar..pdf, (E.T.: 16.10.2024).

Ticaret Bakanlığı (2024b). Yıllara Gore Tutun Yakalamalar, https://ticaret.gov.tr/data/5d76399213b8768ba06eaf49/Yillara%20Gore%20Tutun%20Yakalamalari.pdf, (E.T.: 16.10.2024).

Ticaret Bakanlığı (2024c) Akaryakıt Yakalama İstatistikleri: https://ticaret.gov.tr/data/5d76399213b8768ba06eaf49/Akaryakit%20Yakalama%20Istatistikleri..pdf, (E.T.: 16.09.2024).

Ünal, E. (2021). Vergi Usul Kanununun 359'uncu Maddesinin B Fıkrasında Düzenlenen Vergi Kaçakçılığı Suçu. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 27(2), 55-78. https://doi.org/10.33433/maruhad.1025034

VUK (2023). Vergi Usul Kanunu'nun 359. Maddesi. Erişim: Mevzuat Bilgi Sistemi, https://barandogan.av.tr/blog/mevzuat/vuk-359-vergi-usul-kanunu-359-a-b.html, (E.T.: 16.08.2023).

Wenzel, M. (2004). The Social Side Of Sanctions: Personal And Social Norms As Moderators Of Deterrence. *Law and Human Behavior*, 28(5), 547-567. https://doi.org/10.1023/B.0000046433.57588.71

Yüce, M. ve Keleş, D. (2021). İşletmelerde Vergi Yönetimi ve Konuya İlişkin Uluslararası Gelişmeler. *Maliye Çalışmaları Dergisi,* (65), 151-176. https://doi.org/10.26650/mcd2021-881666

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. (1991). Vergilerin incelenmesi ve değerlendirilmesi. Ankara: Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, 651.

Balkaya Akça, F.Nilgün; "Gelir Vergisindeki Vergi Harcamaları ve Türk Gelir Vergisindeki Vergi Harcamalarının Değerlendirilmesi", Gazi Üniversitesi, Doktora Tezi, Ankara, 2000

Çomaklı, Şafak Ertan; Ayrangöl, Zülküf; "Vergi Hukuku Genel İlkeler ve Esaslar", Savaş Yayınevi, Ankara, Ekim, 2016.

Demir, M. ve Sever, E. (2017). Vergi Gelirleri Ekonomik Büyüme İlişkisi: OECD Ülkelerine İlişkin Panel Veri Analizi. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(2), 51-66.

Edizdoğan, N. ve Çelikkaya, A., "Vergilerin Ekonomik Analizi", Bursa, 2010

Elezoski, Muzaffer; "Makedonya'da ve Türkiye'de Gelir Vergisinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi ve Değerlendirilmesi", Gazi Üniversitesi, Master Tezi, Ankara, 2004

Gül E. ve Barış K., (2009), "AB Ülkeleri ve Türkiye'de Vergi Gelirleri ile Ekonomik Büyüme İlişkisi: 1980 – 2008", Süleyman Demirel Üniversitesi, 1.Uluslararası Davraz Kongresi, 24-27 Eylül, Isparta.

Hanbay, E., "Özel Tüketim Vergisinin Türk Mali Sistemi İçerisindeki Yeri", Celal Bayar Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Manisa, 2013

Hines Jr., J.R. ve Summers, L.H. (2009), "How Globalization Affects Tax Design", Tax Policy and the Economy, 23(1), 123-158.

https://ec.europa.eu/eurostat, Erişim Tarihi: 15.01.2022

Karayılmazlar, E. ve Güran, M., C. (2015). "Gelir Vergisinde Tarife Yapısı: Adalet ve Etkinlik Temelli Teorik Tartışmalar Çerçevesinde Karşılaştırmalı Bir Analiz", Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi, 60(2), 141-169.

Kutukız, D., "Kurumlar ve Gelir Vergisi Açısından Finansal tabloların Analizi ve Bir Uygulama", Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 1993

M., Eberhardt & F., Teal (2010). "Productivity Analysis in Global Manufacturing Production", https://www.researchgate.net/publication/254404731_Productivity_Analysis_in_Global_Manufacturing_Production, Erişim Tarihi: 19.02.2022.

M., Eberhardt & S., Bond (2009). "Cross-Section Dependence in Nonstationary Panel Models: A Novel Estimator", MPRA, https://mpra.ub.uni-muenchen.de/17692/, Erişim Tarihi: 19.02.2022.

Mendoza, E., Milesi-Ferretti, G. ve Asea, P. (1995). "Do Taxes Matter for Long-RunGrowth?", IMF Working Paper Series, No: (95)79.

Musgrave, R. A. (1959). The Theory of Public Finance. United States: Tata-Mc Graw Hill Book Company.

Muter, N. B., Çelebi, A. K. ve Sakınç, S. (2008). Kamu Maliyesi (Gözden Geçirilmiş 3. baskı). Manisa: Emek Matbaası.

Özden, Meşhure; "Türkiye'de Gelir Vergisinin Geçirdiği Aşamalar (1950-1982)", Atatürk Üniversitesi, Doktora Tezi, Erzurum, 1985

Padovano, F., ve Galli, E. (2001). Tax rates and economic growth in the OECD countries.Economic Inquiry, 39(1), 44-57.

Persyn D, Westerlund J (2008) Error-correction–based cointegration testsfor panel data. The Stata J: Promot Commun Stat Stata 8(2):232–241.

Pesaran M.,H, Yamagata T. (2008). "Testing Slope Homogeneity in Large Panels", J Econ, 142:50–93.

Pesaran M.,H. (2007). "A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence", J Appl Econ 22:265–312.

Saraç, T.B. (2015),"Verg iYükü ve EkonomikBüyüme İlişkisi: TürkiyeÖrneği", MaliyeDergisi,Sayı 169,21-35.

Selen, U. (2011). Türkiye'de Vergi Kapasitesinin Kullanımı ve Vergi Yükü Üzerine Bir Değerlendirme. Edizdoğan, N. ve Çetinkaya, Ö. (Eds.), Vergi ve Vergi Politikası Üzerine İncelemeler, Bursa: Ekin Yayınevi.

Siverekli-Demircan, E.(2003). Vergilendirmenin Ekonomik Büyüme ve Kalkınmaya Etkisi.Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21, 97-116.

Stein, L. V. (1994). On Taxation. Musgrave, R. A. ve Peacock, A. T. (Eds.), Classics in the Theory of Public Finance, (5. Edition). New York: St. Martin's Press.

Topal, M. H. (2017). Vergi Yapısının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: OECD Ülkelerinden Ampirik Bir Kanıt. Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 5(3), 183-206.

Westerlund J (2007) Testing for error correction in panel data. Oxf BullEcon Stat 6(69):709–748.

Yılmaz, H. (1996). Türkiye'de vergi yapısı ve 1980'den sonra sektörel vergi yüklerinin gelişimi, Uzmanlık Tezi, Devlet Planlama Teşkilatı İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, Proje, Yatırımları Değerlendirme ve Analiz Dairesi, Ankara.

KAYNAKÇA

Abazi, E. ve Rakipi, A. (2013). Shqipëria në Marrëdhëniet Ndërkombëtare (1.Basım) Tirana: AIIS Press Yayınevi.

Akalın, G. (2016). *Kamu Ekonomisi* (5. Baskı). Ankara: Orion Yayınevi.

Arnavutluk Gelir Vergisi Kanunu. (1992, 13 Ağustos). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 7585).

Arnavutluk Gelir Vergisi Kanunu. (1998, 28 Aralık). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 8438).

Arnavutluk Zorunlu Sosyal ve Sağlık Güvenlik Primlerinin Toplanması Hakkında Kanun. (2003, 11 Eylül). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 9136).

Arnavutluk Katma Değer Vergisi Kanunu. (2014, 24 Temmuz). *A.L. Resmî Gazete,* (Sayı 92/2014).

Arnavutluk Genel Vergi Müdürlüğü. (2022, 23 Aralık). Retrieved from: https://www.tatime.gov.al/c/6/70/tatimi-mbi-te-ardhurat.

Arnavutluk Gümrük Vergisi Kanunu. (2014, 31 Temmuz). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 102/2014).

Arnavutluk Özel Tüketim Vergileri Kanunu. (2012, 24 Mayıs). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 61/2012).

Arnavutluk Şans Oyunları Kanunu. (2015, 21 Aralık). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 155/2015).

Arnavutluk Vergi Usul Kanunu. (2008, 19 Mayıs). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 9920).

Arnavutluk Yerel Vergiler Sistemi Kanunu. (2006, 30 Ekim). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 9632).

Arnavutluk Ulusal Vergi ve Harçlar Kanunu. (2008, 28 Temmuz). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 9975).

Arnavutluk Vergi Usul Kanunu. (1999, 22 Aralık). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 8560).

Arnavutluk Vergi Usul Kanunu. (2008, 19 Mayıs). *A.L. Resmî Gazete* (Sayı 9920).

Albania 2020 Report, 2020 Communication on EU Enlargement Policy, European Commission, Brussels, 6.10.2020. SWD(2020) 354 final Retrieved from: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2020-10/albania_report_2020.pdf

Albania 2024 Report, 2024 Communication on EU Enlargement Policy, European Commission, Brussels, 30.10.2024. SWD(2024) 690 final.

Albania 2023 Report, 2023 Communication on EU Enlargement Policy, European Commission, Brussels, 8.11.2023. SWD(2023) 690 final.

Genta Bungo-Tafa, 2012. "*Reformation of Tax Procedures along the European Integration Process*," Academicus International Scientific Journal, Entrepreneurship Training Center Albania, issue 6, pages 84-100, June.

Rrumbullaku, O. (2015). *Leksione te perditsuara per Sistemin tatimor Shqipetar* (1.Basım). Tirane: Urtesia Bektashiane Yayınları.

IMF, (2022). Albania Selected Issues. *IMF Country Report No*. 22/363.

Kondo, K. (2020, 27 Kasım). Dinamikat e integrimit te Shqiperise ne BE. *EU Policy hub Communicating Europe*. Retrieved from: https://www.eupolicyhub.eu/dinamikat-e-integrimit-te-shqiperise-ne-be/

Mateli, A. (2013). *Sistemi Tatimor në Shqipëri* (1.Basım). Botimet male yayınevi, Tiran-Arnavutluk.

Nexhipi, A. (2013). The integration process of Albania into the European Union and the Obstacles in this process. *Journal of Institute Alb-Shkenca*, *4*(3), 271-274.

Shehaj, E. (2015). Challenges of Albania towards the European Integration. *Mediterranean Journal of Social Sciences MCSER Publishing*, Rome-Italy, *6*(4), 571-576.

Tanto, V. (2020). *Shmangia Tatimore Dhe Doktrina e Abuzimit Me Te Drejten*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). European University of Tirana. Tiran, Arnavutluk.

KAYNAKÇA

AFAD (2023), *Dünyada ve Türkiye'de Afet Finansmanı*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

Akar, S. (2013), Doğal Afetlerin Kamu Maliyesi Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Altun, T. (2019), Doğal Afet Önlemlerinin Politik Ekonomisi. *International Journal of Public Finance*, 4(1), 75-98. https://doi.org/10.30927/ijpf.585338.

Benson, C. ve Clay, E.J. (2004), Understanding the Economic and Financial Impacts of Natural Disasters. Washington, DC: The World Bank: Disaster Risk Management Series No:4.

Brixi, H. P. & Mody, A. (2002) "Dealing with Government Fiscal Risk: An Overview". *Government at Risk: Contingent Liabilities and Fiscal Risks*. (Ed.) Brixi H.P & Schick A., New York: Copublication of Cebotari, A. ve Youssef, K. (2020), Natural Disaster Insurance for Sovereigns: Issues, Challenges and Optimality. *IMF Working Paper*, WP/20/3. https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2020/01/17/Natural-Disaster-Insurance-for-Sovereigns-Issues-Challenges-and-Optimality-48925. (E.T.: 20.12.2023).

Çelen, M. (2011), Doğal Afetlerin Doğurduğu Koşullu Mali Yükümlülükler. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları.* (56), 42-68. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iumamk/issue/36509/414149. (E.T.: 05.01.2024).

Dalkılıç, N. (2014), Kamu-Özel Sektör İşbirliği Çerçevesinde Doğal Afet Risk Finansmanı, *Amme İdaresi Dergisi*, 47(4), 117-137. https://ammeidaresi.hacibayram.edu.tr/documents/article/1/47/4/5_dalkilic.pdf. (E.T.: 10.02.2024).

Erpek, S. (2007), Sigorta Şirketlerinin Alternatif Risk Finansmanı Yöntemlerinden Afet Tahvilleri ve Türk Sermaye Piyasasında Uygulanabilirliği. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu Yeterlik Etüdü, 1-54.

Ghesquiere, F. ve Mahul, O. (2010), Financial Protection of the State against Natural Disasters*,* No. 5429, *The World Bank*. https://www.preventionweb.net/files/15924_54291.pdf. (E.T.: 18.03.2024).

Global Index Insurance Facility (GIIF) (2016), Global Index Insurance Facility: Achievements Report (Phase 1: 2010-2015). *World Bank Group.* https://documents1.worldbank.org/curated/en/482761490702615329/pdf/113713-WP-ENGLISH-GIIF-ACP-Report-Eng-Web-PUBLIC.pdf. (E.T.: 10.08.2024).

Hofman, D. ve Brukoff, P. (2006), Insuring Public Finances against Natural Disasters-A Survey of Options and Recent Initiatives. *IMF Working Paper*, No.6. https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp06199.pdf. (E.T.: 01.04.2024).

IMF, (2016), Analyzing and Managing Fiscal Risks—Best Practices. *International Monetary Fund, June*. www.imf.org/external/np/pp/eng/2016/050416.pdf. (E.T.: 10.01.2024).

OECD, (2015), Disaster Risk Financing: A Global Survey of Practices and Challenges. Paris: OECD Publishing. https://read.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/disaster-risk-financing_9789264234246-en#page1. (E.T.: 20.01.2024).

OECD, (2019), Fiscal Resilience to Natural Disasters, Lessons from Country Experiences*. The World Bank Group. https://read.oecd-ilibrary.org/governance/fiscal-resilience-to-natural-disasters_27a4198a-en#page4*. (E.T.: 20.01.2024).

Poundrik, S. (2011), Disaster Risk Financing: Case Studies. *The World Bank, Working Paper Series No. 23*, 1818 H St. NW, Washington, D.C., 20433. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/40a0cf6b-d23a-5d71-8b28-2f27c9c7b5ef/content. (E.T.: 05.10.2023).

Rasmussen, T. (2006), Natural Disasters and Their Macroeconomic Implications. (ed. Ratna Sahay, David O. Robinson, and Paul Cashin). *The Caribbean: From Vulnerability to Sustained Growth*. Washington, D.C.: International Monetary Fund. https://www.elibrary.imf.org/display/book/9781589065147/ch007.xml. (E.T.: 20.11.2023).

Şahin, I.F.O. (2017), Doğal Afet Risk Yönetiminde Dünya Bankası Modeli. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 54(628), 71-89.

Yavuz, A. ve Dikmen, S. (2015), Doğal Afetlerin Zararlarının Finansmanında Kullanılan Afet Öncesi Finansal Araçlar. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 3(2), 303-322. https://dergipark.org.tr/tr/pub/marusbd/issue/16984/177510. (E.T.: 10.05.2023).

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-85-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven
VI+58 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-85-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2007). The job demands-resources model: State of the art. *Journal of Managerial Psychology, 22*(3), 309-328.

Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. *Freeman.*

Basım, H.N. & Çetin, F. (2011). Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi,* 22 (2), 104- 114.

Bateson, P. ve Martin, P. (2013). *Play, playfulness, creativity and innovation*. Cambridge University Press.

Beck, A. T. (1979). *Cognitive therapy of depression*. Guilford Press.

Bonanno, G. A. (2004). Loss, trauma, and human resilience: Have we underestimated the human capacity to thrive after extremely aversive events? *American Psychologist*, 59(1), 20-28. https://doi.org/10.1037/0003-066X.59.1.20

Bonanno, G. A., & Diminich, E. D. (2013). Annual research review: Positive adjustment to adversity – Trajectories of minimal-impact resilience and emergent resilience. *Journal of Child Psychology and Psychiatry,* 54(4), 378-401. https://doi.org/10.1111/jcpp.12021

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

Carr, A. (2011). *Positive psychology: The science of happiness and human strengths* (2nd ed.). Routledge.

Cohn, M. A., & Fredrickson, B. L. (2010). *The influence of positive emotions on human resilience*. In M. S. Seligman & T. A. Csikszentmihalyi (Eds.), *Positive psychology: An introduction* (pp. 295–313). Oxford University Press.

Cohen, S., & Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), 310-357. https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x

Feder, A., Charney, D. S., & Southwick, S. M. (2009). The biology of human resilience. *JAMA*, 302(5), 661-663. https://doi.org/10.1001/jama.2009.1132

Folkman, S., & Moskowitz, J. T. (2000). Positive affect and the other side of coping. *American Psychologist*, 55(6), 647-654. https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.6.647

Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. *American Psychologist*, 56(3), 218-226. https://doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.218

Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1), 182-191. https://doi.org/10.1542/peds.2006-2697

Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. Bantam Books.

Gross, J. J. (2002). Emotion regulation: Affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39(3), 281-291. https://doi.org/10.1017/S0048577201393198

Kabat-Zinn, J. (1990). *Full catastrophe living: Using the wisdom of your body and mind to face stress, pain, and illness*. Delta.

Kabat-Zinn, J. (2003). *Wherever you go, there you are: Mindfulness meditation in everyday life*. Hyperion.

Luthans, F. (2002). The need for and meaning of positive organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23(6), 695-706. https://doi.org/10.1002/job.165

Luthar, S. S. (2003). Resilience and vulnerability: Adaptation in the context of childhood adversities. *Cambridge University Press*.

Luthar, S. S., & Cicchetti, D. (2000). The construct of resilience: Implications for interventions and social policies. *Development and Psychopathology*, 12(4), 857-885. https://doi.org/10.1017/S0954579400004156

Luthar, S. S., Cicchetti, D., & Becker, B. (2000). The construct of resilience: A critical evaluation and guidelines for future work. *Child Development*, 71(3), 543-562. https://doi.org/10.1111/1467-8624.00164

Luthar, S. S., & Zelazo, L. B. (2003). Resilience and development: Contributions from the study of children of trauma. *Development and Psychopathology*, 15(3), 621-638. https://doi.org/10.1017/S0954579403000313

Lyons, J. A. (1991). Strategies for assessing the potential for positive adjustment following trauma. *Journal of Traumatic Stress, 4*(1), 93-111.

Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist*, 56(3), 227-238. https://doi.org/10.1037/0003-066X.56.3.227

Masten, A. S. (2014). Ordinary magic: Resilience in development. *Guilford Press*.

McEwen, B. S. (2006). Brain on stress: Toward an integrative approach to brain, body, and behavior. *The American Psychologist*, 61(2), 134-144. https://doi.org/10.1037/0003-066X.61.2.134

Nezu, A. M., Nezu, C. M., & D'Zurilla, T. J. (2013). *Problem-solving therapy: A treatment manual*. Springer Science & Business Media.

Pellegrini, A. D. (2009). *The role of play in human development*. Oxford University Press.

Rappaport, J. (1981). In praise of paradox: A social policy of empowerment over prevention. *American Journal of Community Psychology*, 9(1), 1-25. https://doi.org/10.1007/BF00896357

Rosenbaum, M. (1983). *Learned resourcefulness: On coping skills, self-control, and adaptive behavior*. Springer.

Rutter, M. (1987). Psychosocial resilience and protective mechanisms. *American Journal of Orthopsychiatry,* 57(3), 316-331. https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1987.tb03541.x

Saleebey, D. (2006). *The strengths perspective in social work practice* (4th ed.). Pearson.

Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211. https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG

Shapiro, S. L., Carlson, L. E., Astin, J. A., & Freedman, B. (2006). Mechanisms of mindfulness. *Journal of Clinical Psychology, 62*(3), 373-386.

Seligman, M. E. P. (2002). *Authentic happiness: Using the new positive psychology to realize your potential for lasting fulfillment*. Free Press.

Seligman, M. E. P. (2011). *Learned optimism: How to change your mind and your life*. Vintage.

Seligman, M. E. P. ve Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist, 55*(1), 5-14.

Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., & Bernard, J. (2018). The brief resilience scale: Assessing the ability to bounce back. *International Journal of Behavioral Medicine,* 15(3), 194-200. https://doi.org/10.1007/s12529-018-9729-3

Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (2004). Posttraumatic growth: Conceptual foundations and empirical evidence. *Psychological Inquiry*, 15(1), 1-18. https://doi.org/10.1207/s15327965pli1501_01

Thoits, P. A. (2011). Mechanisms linking social ties and support to physical and mental health. *Journal of Health and Social Behavior*, 52(2), 145-161. https://doi.org/10.1177/0022146510395592

Troy, A.S., Willroth, E.C., Shallcross, A.J., Giuliani, N.R., Gross, J.J., & Mauss, I.B. (2023). Resilience: An Affect-Regulation Framework. *Annual Review of Psychology*, 74(1), 547-576.

Ungar, M. (2008). Resilience across cultures. *British Journal of Social Work*, 38(2), 218-235. https://doi.org/10.1093/bjsw/bcl343

Ungar, M. (2012). Social ecologies and their contribution to resilience. In M. Ungar (Ed.), *The social ecology of resilience: A handbook of theory and practice* (pp. 13-31). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-0586-3_2

Vandiver, V. (2001). The role of school counselors in the development of resiliency in children and adolescents. *Journal of School Counseling*, 1(1), 25-36.

Walsh, R. (2011). Lifestyle and mental health. *American Psychologist, 66*(7), 579-592.

Werner, E. E. ve Smith, R. S. (1992). *Overcoming the odds: High-risk children from birth to adulthood*. Cornell University Press.

Yalom, I. D. (2005). *The theory and practice of group psychotherapy* (5th ed.). Basic Books.

KAYNAKÇA

Alpsoy, S. (2021). *Helikopter ebeveyn tutumunun lise öğrencilerinin öz düzenleme becerileri üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Ata, S. ve Öztekin, G. G. (2024). Helikopter ebeveynlik ve dışsal prososyal davranışlar arasındaki ilişkide içsel prososyal davranışların düzenleyici etkisi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* 61, 1827-1843.

Bannayeva, A. (2024). *Algılanan helikopter ebeveynlik tutumu ile anksiyete düzeyi ve depresif belirtiler arasındaki ilişki: özyeterlik ve duygu düzenlemenin aracı rolü.* (Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Bayhan, P. ve Işıtan, S. (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: akran ve romantik ilişkilere genel bakış. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 20*(20), 33-44.

Berstein, G. ve Triger, Z. (2010).Over-parenting. *UC Davis LawRevier* 44, 1221-1279.

Büyükşahin Çevik, G. ve Çelikkaleli, Ö. (2010). Ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağımlılığının cinsiyet, ebeveyn tutumu ve anne-baba eğitim düzeyine göre incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(3), 225-240.

Checa,P.veAbundis-Gutierrez,A.(2017). Parentingtemperamentinfluence on school success in 9-13 yearolds. *FrontiersinPsychology,* 8, 543.

Cline, F. ve Fay, J. (2006). *Parentingwithloveandlogic: teachingchildrenresponsibility.* Carol Stream: NavPress.

Clouier, R. ve Onur, B. (2019). Ergenlik psikolojisinde kuramlar. *Ankara UniversityJournal of Faculty of EducationalSciences (JFES), 27*(2), 875-904.

Conover, K. ve Daiute, C. (2017). Theprocess of selfregulation in adolescents: A narrativeapproach. *Journal of Adolescence,* 57, 59-68.

Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: okul aile dayanışması. *İlköğretim Online Dergisi, 2*(2), 28-34.

Çoban, S. (2023). *The relation shi pbetween helicopter parenting an deating disorder symptom ın university students: theroles of parent emotional availability and emotio nregulation difficulty*. (Yüksek Lisans Tezi). TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Ankara.

Darlow, V., Norvilitis, J. M. ve Schuetze, P. (2017). The relationship between helicopter parenting and adjustment tocolleg e. *Jornal of Child and Family Studies, 26*(8), 2291-2298.

Demir, İ. (2014). Benlik, Kimlik, Duygu ve Kişilik. D. M. Siyez (Ed.), *Ergenlik* içinde (s.128-161). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Derman, O. (2008). Ergenlerde psikososyal gelişim. *Adolesan Sağlığı II. Sempozyum Dizisi No:63* içinde (s. 19-21). Yer: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi.

Dörtkardeş, N. ve Kaplan, V. (2024). Determining the re lation ship between adolescents' perceived parental attitudes and their psychological problems and irrational beliefs. *Journal of Infant, Child and AdolescentHealt, 4*(1), 30-38.

Dursun, C. (2021). Helikopter Ebeveynin Yeni Nesil Çocukları.N. Çetin, Ö. Şenve Ö. Mecek,(Ed.),*Sanat ve Sosyal Bilimler Sempozyumu* içinde (s. 369-388). Antalya: AKEV Üniversitesi.

Ekşi, H., Barış, Ş. ve Demir, İ, H. (2020). Ergenlerde helikopter ebeveyn tutumu, şişirilmiş benlik: duygusal özerklik, sosyal kaygı değişkenlerinin aracı etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18, 83-100.

Farley, P. ve Kim-Spoon, J. (2014). The development of adolescent self-regulation: reviewing the role of parent, peer, friend, and romantic relationships. *Journal of Adolescence, 37*(4), 433-440.

Fingerman, K. L., Cheng, Y. P., Wesselmann, E. D., Zarit, S., Furstenberg, F. ve Birditt, K. S. (2012). Helicopter parents and ingpad kids: ıntense parental support of grown children. *Journal of Marriage Family, 74*(4), 880–896.

Fischer, J.L., Forthun, L.F., Pidcock, B.W. ve Dowd, D.A. (2007). Parent relation ships, emotion regulation, psychosocial maturity and college student alcoholuseproblems. *Journal of Youth and Adolescence,* 36, 912–926.

Gençdoğan, B. ve Gülbahçe, A. (2021). Psikolojik iyi oluş ve yaşam doyumunun bir yordayıcısı olarak algılanan helikopter tutumu. *Milli Eğitim Özel Eğitim ve Rehberlik Dergisi, 1*(1), 66-98.

Hancock, K. J., Lawrence, D. ve Zubrick, S. R. (2014). Higher maternal protection associated with higherrates of child over weightan dobesity: longitudinal australian study. *PlosOne, 9*(6), 1-12.

Hesse, C., Mikkelson, A.C. ve Saracco, S. (2017). Parent–child affection and helicopter parenting: Exploring the concept of excessi &a ffection. *Western Journal ofCommunication*, *82*(4), 457-474.

Hunt, J. (2008). Make room for daddy and mommy: helicopter parents are here. *The Journal of Academic Administration in Higher Education, 4*(1), 9-11.

Janssen, I (2015). Hyper-parenting is negatively associated wit hphysical activity among 7-12 yearolds. *Preventive Medicine,* 73, 55-59.

Karabulut, E. O. (2024). Sporcularda algılanan helikopter ebeveynlik tutumu ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisi. *ROL Spor Bilimleri Dergisi, 5*(2), 294-308.

Kelly, L., Duran, R.L. ve Miller-Ott, A.E. (2017) Helicopter parenting and cell-phone contact between parents and children in college. *Southern Communication Journal*, *82*(2), 102-114.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*, 231-256.

Kouros, C.D., Pruitt, M.M., Ekas, N.V., Kiriaki, R. ve Sunderland, M. (2017). Helicopter parenting, autonomy support, and college students' mental health and well-being: the moderating role of sex and ethnicity. *Journal of Child and Family Studies, 26*(3), 939–949.

Kök, E. E., Ayvallı, M. ve Ünal, F. (2019). *Okul öncesi öğretmen adaylarının algıladıkları helikopter annelik tutumu ile empatik yönelimleri arasındaki ilişki*. V. Uluslararası TURKCESS Eğitim ve Sosyal Bilimler Kongresi (pp.279). İstanbul, Turkey.

Kwon, K. A., Yoo, G. ve De Gagne, J. C. (2017). Does culture matter? a qualitative inquiry of helicopter parenting in kore an americanc ollege students. *Journal of Child and Family Studies, 26*(7), 1979-1990.

Lapsekili Uysal, S. (2020). *Helikopter ebeveynlerin çocuklarının benlik algısı durumlarının kaygı düzeyleri üzerine etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Le Moyne, T. ve Buchanan, T. (2011). Does ''hovering'' matter? Helicopter parenting and its effect on well-being. *Sociological Spectrum, 31*(4), 399–418.

Lee, J. ve Kang, S. (2018). Perceived helicopter parenting and kore an emerging adults'psychological adjustment: the mediational role of parent -child affection and pressure from parental care erexpectations. *Journal of Child and Family Studies,* 27, 3672-3686.

Love, H., May, R. W., Cui, M. ve Fincham, F. D. (2020). Helicopter parenting, self-control and school burn outamon gemernig adults. *Journal of Child and Family Studies, 29*(2), 327-337.

Luebbe, A. M., Mancini, K. J., Kiel, E. J., Spangler, B. R., Semlak, J. L. ve Fussner, L. M. (2018). Dimensionality of helicopter parenting and relations to emotional, decision-making, and academicf unctioning in emerging adults. *Assessment, 25*(7), 841–857.

Meydan, B. (2021). Ergenlik Döneminin Doğası ve Psikososyal Uyum. R. Akdoğan ve E. Çimşir (Ed.), *Ergenlik ve Ergen Bireye Yaklaşım*içinde (s. 1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.

Milita, K.ve Bunch, J. (2017). Helicopter parenting andt hepolicyattitudes of college students. *Political Science &Politics, 50*(2), 359-366.

Odenweller, K. G., Booth-Butterfield, M. ve Weber, K. (2014). Investigating helicopter parenting, family environments, and relational out comes for millennials, *Communicatio nStudies, 65*(4), 407-425.

Özan, S. (2014). Puberte, Sağlık ve Biyolojik Temeller.D. M. Siyez(Ed.),*Ergenlik* içinde (s.50-85). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Özcan, N. M. (2015). Ergenlikte Fiziksel ve Bilişsel Gelişim.G. Yüksel (Ed.), *Yaşam Boyu Gelişim* içinde (s. 369- 373). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Özeri, Z. N. (1994). *Okulöncesi döneminde ahlak gelişimi ve eğitimi (Annenin çocuk yetiştirme tutumlarının beş yaş çocuğunun adalet gelişimine etkisinin araştırılması).* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Özyürek, A. ve Tezel Şahin, F. (2021). Anne-Baba Olmak ve Anne-Babaların Çocuk Yetiştirme Tutumları. T. Güler Yıldız (Ed.), *Aile Eğitimi ve Katılımı* içinde (s. 45-65). Ankara: Pegem Akademi.

Padilla-Walker, L.M. ve Nelson, L.J. (2012). Black hawk down?:establishing helicopter parenting as a distinctc on struct from ot her forms of parental controlduring emerging adulthood. *Journal of Adolescence,* 35, 1177-1190.

Peker Akman, T. ve Demir, M. (2023). Sosyal medya fenomenlerine bağlanmışlık ile algılanan helikopter ebeveyn tutumları arasındaki ilişki. *Online Journal of Technology Addictionand Cyber bullying, 10*(1), 17-36.

Reed, K., Duncan, J.M., Lucier-Greer, M., Fixelle, C.ve Ferraro, A.J. (2016). Helicopter parenting and emerging adult self-efficacy: ımplications for mentaland physical health. *Journal of Child and Family Studies, 25*(10), 3136-3149.

Rousseau, S. ve Scharf, M. (2017). Why people helicopter parent? an actor–partner inter dependence study of maternal and paternal prevention/promotion focus and interpersonal/self-regret. *Journal of Social and Personal Relationships, 35*(7), 919–935.

Rutherford, M. B. (2011). The socialvalue of self-esteem. *Social Science and Public Policy,* 48, 407–412.

Sağlam, H. İ. (2020). *Bir Değer ve Eğitim Merkezi Olarak Aile.* Ankara: Pegem Akademi.

Santrock, J. W. (2014). *Ergenlik*. (Çev. D. M. Siyez). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Santrock, J. W. (2015). *Yaşam Boyu Gelişim*. (Çev. G. Yüksel). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Schiffrin, H. H. ve Liss, M. (2017). Theeffects of helicopter parenting on academic motivation. *Journal of Child and Family Studies, 26*(5), 1472-1480.

Schiffrin, H.H, Liss, M., Miles McLean, H., Geary, K.A., Erchull, M.J. ve Tashner, T. (2014). Helping or hovering? The effect of helicopte rparenting on college students' well-being. *Journal of Child and Family Studies,* 23, 548-557.

Seçer, Z., Sarı, H. ve Olcay, O. (2006). Anne tutumlarına göre okul öncesi dönemdeki çocukların ahlaki ve sosyal kural bilgilerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 16, 539-557.

Segrin, C., Woszidlo, A., Givertz, M., Bauer, A. ve Taylor Murphy, M. (2012). The association between overparenting, parent-child communication and entitlement and adaptivetraits in adul tchildren. *Family Relations, 61*(2), 237-252.

Shoup, R., Gonyea, R. M. ve Kuh, G. D. (2009). *Helicopter parents: examining the impact of highly involved parents on student engagement and educational out comes.*Paper presented at the 49th Annual Forum of the Association for Institutional Research, Atlanta.

Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Çocuk yetiştirme stillerinin bağlanma stilleri, benlik değerlendirmeleri ve yakın ilişkiler üzerine etkisi. *Türk Psikoloji Derneği, 14*(44), 35-58.

Şahin Kızılkaya, A. N. (2024). *Ergenlerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumları ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.

Tuly, G. (2017). *The relation of helicopter parenting to depressive symptomatology in emerging adults.* (Phd.Thesis)). Auburn University, Alabama.

Turan, F.D., Yılmaz, R., Işık, M., Öngün, M., Kayabaşı, K., Amaç, E. ve Soylu, İ. (2024). Bireylerin algıladıkları helikopter ebeveyn tutumlarının yordayıcısı olarak ebeveynleşme durumları. Akdeniz *Hemsirelik Dergisi, 2*(3), 88-89.

Ulutaş, İ. vee Aksoy, A. B. (2014). *The impact of helicopter parenting on thesocial connectedness and anxiety level of university students.* Presented at The International Academic Conference on Social Sciences and Humanities, Prague.

Uzun, M., Serin, E. ve Osmanoglu, H. (2024). The relationship between perceived helicopter parenting attitude and life satisfaction level: a study on adolescents doing regularly sports. *International Journal of Eurasia Social Sciences, 15*(57), 1362-1374.

Van Ingen, D.J., Freiheit, S., Steinfeldt, J.A. ve Roberts, A. (2015). Helicopter parenting: The effect of an over bearing care giving style on peer attachment and self-efficacy. *Journal of College Counseling, 18*(1), 7-20.

Varıcıer, Ş. E. (2019). *Yetişkin psikolojik sağlamlığı üzerine bir inceleme: algılanan ebeveyn tutumu, kontrol odağı, algılanan sosyal destek ve stresle başa çıkma stilleri.* (Yüksek Lisans Tezi). İbn Haldun Üniversitesi, İstanbul.

Wolf, D. S., Sax, L. J. ve Harper, C. E. (2009). Parental engagement and contact in the academicl ives of college students. *NASPA Journal, 46*(2), 325-358.

Yam, F. C. ve Kumcağız, H. (2021). Helikopter anne tutumları: üniversite öğrencilerinin yaşam doyumları ve psikolojik iyi oluşları üzerindeki yordayıcı rolü. *OPUS International Journal of SocietyResearches, 17*(35), 1946-1967.

Yavuzer, H. (2003). *Çocuğu Tanımak ve Anlamak.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2012). *Çocuk Psikolojisi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H. (2013). *Ana-Baba Okulu.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, H. (2019). İyi ebeveyn, çocuğu için her zaman her şeyi yapan ebeveyn değildir: algılanan helikopter ebeveyn tutum ölçeği (AHETÖ) geliştirme çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 3*(1), 3-30.

Yılmaz, H. (2020). Türkiye'de helikopter ebeveynlik eğilimi ve helikopter ebeveynlerin demografik özellikleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 20*(46), 133-160.

Yılmaz, H. (2021). *Özel yetenekli ergenlerin algıladıkları ebeveyn tutumunun psikolojik sağlamlık düzeylerine etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). KTO Karatay Üniversitesi, Konya.

Yılmaz, H. ve Büyükcebeci, A. (2019). Bazı pozitif psikoloji kavramları açısından helikopter ebeveyn tutumlarının sonuçları. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 9*(54), 707-744.

Yoo, G., Liu, X. ve Cho, S. (2016). *Effects of perceivedhelicopterparenting on subjective well-being among chinese under graduate students.* Conference: CASS and ISA RC06 Conference Social Change and Family Developments on May 27th at Chinese Academy of Social Sciences in Beijing, China.

Yüksel, G. (2015). Ergenlikte Sosyoduygusal Gelişim.G. Yüksel (Ed.),*Yaşam Boyu Gelişim* içinde (s. 243-272). Ankara: Nobel Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Abak, H. (2022). *Lise öğrencilerinin algılanan aile tutumları, öfke düzeyleri ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi: Erzurum ili Hınıs ilçesi örneği.* (Yüksek Lisans Tezi). Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Lefkoşa.

Albayrak, B. & Kutlu, Y. (2009). Ergenlerde öfke ifade tarzı ve ilişkili faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(*3*), 57-68.

Altuntaş, G. (2012). *Boşanmış ebeveynler ile boşanmamış ebeveynlerin lise birinci, ikinci, üçüncü sınıflarında okuyan çocuklarının sürekli öfke ve öfke ifade tarzı, benlik saygısı ve anksiyete düzeylerinin karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aydın, B. (2005). *Ergenlikten Yetişkinliğe Grup Çalışmaları*. (Ed. Betül Aydın). Ankara: Nobel Yayınevi.

Aydın, M. (2018). *Üniversite öğrencilerinde bağlanma stillerinin damgalama davranışıyla ilişkisinin öfke ifade tarzı açısından incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Balkaya, F. ve Şahin, N. (2003). Çok boyutlu öfke ölçeği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 14(*3*), 192-202.

Balta, B. E. (2023). *Evli bireylerin öfke ifade tarzı ve affetme durumunun incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Bekleyici, Z. (2022). *Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde uyku kalitesinin öfke ve öfke ifade tarzı ile ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi/ Tıp Fakültesi, Samsun.

Bulut, K. (2023). *Ev hanımlarında sürekli öfke, öfke ifade tarzları ve dindarlık ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Burma, R. (2012). *Cinsel saldırı suçu işlemiş hükümlülerde, çocukluk döneminde örseleyici yaşantılara maruz kalma düzeyi ile benlik saygısı, öfke ifade tarzı arasındaki ilişkilerin incelenmesi.*(Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Çelik, H. (2019). *Ergenlerde bağlanma stillerinin öfke ifade tarzı ve anksiyete belirtileri üzerindeki etkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Duran, Ö. ve Eldeleklioğlu, J. (2005). Öfke kontrol programının 15–18 yaş arası ergenler üzerindeki etkililiğinin araştırılması. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(*3*), 267-280.

Erişen, F. (2019). *Ergenlerde öfke düzeyi ve öfke ifade tarzları ile duygusal zekâ ve öz- duyarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Lefkoşa.

Eroğlu, F. ve İrdem, Ş. (2016). Örgütlerde öfke olgusu ve öfke yönetimi. *Yeni Fikir Dergisi,* 8(*17*), 22-41.

Frankl, V. (2009). *İnsanın Anlam Arayışı* (3.Baskı). İstanbul: Okuyan-Us Yayınevi.

Geçtan, E. (2015). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. İstanbul: Metis Yayıncılık.

Güleşer, G. (2020). *Sürekli öfke, öfke ifade tarzı ve anksiyetenin nikotin bağımlılığı ile ilişkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Gülveren, H. (2008). *Lise son sınıf öğrencilerinde iç-dış kontrol odağı, sürekli öfke ve öfke ifade tarzları ile zeka arasındaki ilişkinin araştırılması.* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karadağ, M. (2018). Examination the anger management levels of the athletes in kickbox teams, *Journal of History School*, 11(*33*), 1157-1175.

Kerman, B. (2021). 18-24 *Yaş arası bireylerde aleksitimi ve duygusal zekanın sürekli öfke ve öfke ifade tarzları üzerindeki etkisinin* İncelenmesi.(Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Kılıç, M. (2012). *Üniversite öğrencilerinin algıladıkları ebeveyn kabul-reddinin öfke ifade tarzı ve depresif belirtiler ile ilişkisinin ebeveyn kabul ve reddi kuramı çerçevesinde incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kılınç, G. (2021). *Üniversite öğrencilerinin aile içi şiddete yönelik tutumları ile öfke ifade tarzı arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Lerner, H. (2015). *Öfke Dansı.*(Çev. Sinem Gül). İstanbul: Varlık Yayınları.

Ölmez, C. (2020). *Obsesif kompulsif bozukluk (OKB) tanısı almış bireylerdeki çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ve öfke ifade tarzı ile obsesif kompulsif bozukluk tanısı almamış bireylerdeki çocukluk çağı travmatik yaşantı düzeyi ve öfke ifade tarzının karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Öz, A. ve Aysan, F. (2012). Öfke yönetimi eğitiminin okul psikolojik danışmanlarının öfkeyle başa çıkma ve güvengenlik becerilerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*(*6*), 52-69.

Özçelik, H. U. (2019). *Kronik hastalığı olan ergenlerde sürekli öfke ve öfke ifade tarzı ve bunun ile ilgili faktörlerin belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özer, A. K. (1994). Sürekli öfke ve öfke ifade tarzı ölçekleri ön çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi,*(*31*), 26-35.

Öztürk, E. (2012). *İlköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin öfke nedenleri ve öfke kontrol yönetimleri: Elazığ ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Sağ, S. (2024). *Dövüş sporcularının algılarına göre antrenör iletişim becerisinin sporculardaki sürekli öfke-öfke ifade tarzı ile ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Sağlam, E. (2020). *Üniversite öğrencilerinde sürekli öfke ve öfke ifade tarzı düzeyleri ile empati ve affedicilik düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sezer, F. (2009). *Müzikle terapinin sınav kaygısı, öfke ve psikolojik belirtiler üzerindeki etkisi.* (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Soykan, Ç. (2003). Öfke ve öfke yönetimi. *Kriz Dergisi*, 11(*2*), 19-28.

Starner, T.ve Peters, R. (2004). Anger expression and blood pressure in adolescents. *The Journal of School Nursing*, 20 (*6*), 335-342.

Şahin, H. (2005). Öfke ve öfke denetiminin kuramsal temelleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(*6*). 1-22.

Şakiroğlu, M. (2015). *Öfke: Öfkeyi Olumlu Kullanmak*. İstanbul: Postiga Yayınları.

Tığlı, A. (2023). *Üniversite öğrencilerinde içe vuruk öfke ifade tarzı, beklenti anksiyetesi ve depresyon arasındaki ilişkiler.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Togay, A. (2016). *Evli bireylerin kendini saklama eğilimi, öfke ifade tarzı ve otantiklikleri arasındaki ilişkiler.* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Toksöz-Şahin, G. (2022). *Çocukluk çağı travmatik yaşantılarının psikolojik dayanıklılık ve öfke ifade tarzı ile ilişkisi.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ayvansaray Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Üçüncü, E. (2020). *Yüksek lisans öğrencilerinde sürekli öfke ve öfke ifade tarzları ile yeme tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi.*(Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Yanık, H. (2019). *Üniversite öğrencilerinde öfke ifade tarzı, dürtüsellik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki.* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yeni, B. (2010). *İstanbul çocuk mahkemelerinde yargılanan çocuklarda sürekli öfke, öfke ifade tarzları ile istismar yaşantıları arasındaki ilişki.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Zorlu, E. (2017). *Öfke denetimi eğitim programının lise öğrencilerinin sürekli öfke ve öfke ifade tarzlarına etkisi.* (Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi/ Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Editör:
Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Sosyal Politika

International Research in
the Field of Social Policy

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III

International Research in the Field of Social Policy

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-84-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III

International Research in the Field of Social Policy

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
XIV+164 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-84-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Batschauer da C., C.B., Eliete F., D., & Amal, M. (2022). The OLI Paradigm As A Comprehensive Model of FDI Determinants: A Sub-National Approach, *International Journal of Emerging Markets.* 17(1), 145-176.

Béland, D., & Lecours, A. (2008). *Nationalism and Social Policy the Politics of Territorial Solidarity*, Oxford University Press.

Chen, C., Zhao, H., & Zhou, Y. (2017). *Foreign Direct Investment and Wage Inequality: Evidence from The People's Republic of China*, Asian Development Bank Institute, 2017.

Demir, F., & Lee, S. (2022). Foreign Direct Investment, Capital Accumulation, and Growth: The rise of the Emerging South, *International Review of Economics and Finance.* 80, 779–794.

Demissie, M. (2015). *FDI, Human Capital and Economic Growth A Panel Data Analysis of Developing Countries*, Södertörns Univsersity, 2015.

Gorg, H., & Greenaway, D. (2003). Much ado about nothing? Do Domestic Firms Really Benefit from Foreign Direct Investment?, Iza discussion paper series No 944.

Groot, O. (2014). *Foreign Direct Investment and Welfare*, UN.

Gupta, V. (2017). Exploring the Relation between Human Capital and Foreign Direct Investment -Indian Context, *The Journal of Industrial Statistics,* 6(1),89-107.

Hanson, G., H. (2001). "The Globalization of Production", NBER Reporter Online, National Bureau of Economic Research (NBER), Cambridge, MA, Iss. Spring 2001, 12-15

Harish, N., & Plouffe, M. (2018). *The Political Economy of Foreign Direct Investment to Developing Countries*, 2018, pp.1-24.

Hauge, J. (2023). *The Future of Factory How Megatrends Are Changing Industrialization*, Oxford University Press.

Humanicki, M., Kelm, R., & Olszewski, K. (2013). Foreign Direct Investment and Foreign Portfolio Investment in the Contemporary Globalized World: Should They Still Be Treated Separately Economic Institute, NBP Working Paper No. 167, Warsaw.

Jenkins, C., & Thomas, L. (2002). Foreign Direct Investment in Southern Africa: Determinants, Characteristics and Implication for Economic Growth and Poverty Alleviation, CSAE, Oxford, pp.1-15.

Karagöz, K. (2007). Bir Sosyal Politika Aracı Olarak İstihdamın Artırılmasında Doğrudan Yabancı Yatırımların Etkisi. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (36), 99-116.

Kaufmann, F., X. (2012). *European Foundations of The Welfare State*, Berghahn Books New York, Oxford.

Kayagil, M.E. (2020). *Küresel Yoksullukla Mücadele ve Kalkınma İşbirliği*, Türk Metal Sendikası Araştırma ve Eğitim Merkezi Yayınları.

Kurtaran, A. (2007). Doğrudan Yabancı Yatırım Kararları ve Belirleyicileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2),367-382.

Legatum Institute (2023). Global Prosperity Index, The 2023 Legatum Prosperity.

Li, X, Liu, X. (2005). Foreign Direct Investment and Economic Growth: An Increasingly Endogenous Relationship. *World Development,* 33(3),393-407.

Midgley, J. (2019). *Social Policy and Development: An Overview*, James Midgley, Rebecca Surrender, Laura Alfers, Handbook of Social Policy and Development, pp.14-34.

Mladen, M.I. (2015). Economic Growth and Development. *Journal of Process Management and New Technologies,* 3(1),55-62.

OECD, (2008). *The Social Impact of Direct Foreign Investment*, OECD Policy Brief, July.

Ökten, N., & Arslan, Ü. (2013). Foreign Direct Investment and Socioeconomic Conditions the Case of Turkey. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, (11),75 – 88.

Özdemir, M.Ç. (2017). Bütüncül Sosyal Politika Modeli. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 117(230),27-44.

Pandya, S., S. (2016). Political Economy of Foreign Direct Investment: Globalized Production in The Twenty-First Century. *Annual Review of Political Science*, 19(1), 455–475.

Seyyar, A. (2011). *Sosyal Politika Bilimine Giriş*, Sakarya Yayıncılık.

Stoian, C., & Filippaios, F. (2008). Dunning's Eclectic Paradigm: A Holistic, Yet Context Specific Framework For Analysing The Determinants of Outward Fdi: Evidence From International Greek Investments. *International Business Review*, 17(3), 349-367.

Terziev, V. (2019). The Role of Social Policy in Economic Development. *Ijas- International E-Journal of Advances in Social Sciences*, l.5(14,), 638-646.

Todaro, M. P., & Smith, S. C., (2020). *Economic Development 13th Edition*, Pearson.

Topaloğlu E., E, Şahin S, & Ege, İ. (2019). Doğrudan ve Portföy Yabancı Yatırımlarının E7 Ülkelerinde Borsa Getirisine Etkisi. *The Journal of Accounting and Finance*, 83,263–278.

Tuna,O., & Yalçıntaş, N.(2001).*Sosyal Siyaset,* Filiz Kitapevi, İstanbul.

Türkcan, B., Duman, A., & Yetkiner, I. H. (2008). How Does FDI and Economic Growth Affect Each Other? The Oecd Case. International conference on emerging economic issues in a globalizing world, http://eco.ieu.edu.tr/wpcontent/ Proceedings/2008/0802.PD

UN, (2021). Human Development Report, 2021/2022

UNCTAD, (2007). World Investment Report.

URL-1: World Bank. (2024, December 8). *Foreign Direct Investment, Net Inflows in World.* https://data.worldbank.org. (E.T.: 08.12.2024).

URL-2: World Bank. (2024, December 8). https://blogs.worldbank.org/en/developmenttalk/elusive-link-between-fdi-an economic-growth) (E.T. : 08.12.2024)

Walker, A. (1981). Social Policy, Social Administration and The Social Construction of Welfare. *Sociology*, 15(2), 225–250.

KAYNAKÇA

Armstrong, K. J., Bowers, D. ve Burkitt, B. (1977). The Measurement of Trade Union Bargaining Power. *British Journal of Industrial Relations*, 15(1), 91–100.

Barth, E.; Bryson, A. ve Dale Olsen, H. (2020). Union Density Effects on Productivity and Wages. *The Economic Journal, 130*(631), 1898–1936.

Beken, H. G. (2015). Kadınların Sendikal Katılımını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi, *Emek Ve Toplum HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 4(9), 156-179.

Boeri, T., Brugiavini, A. & Calmfors, L. (Ed.). (2001). The Role of Unions in The Twenty-First Century, Oxford.

Çelik, A. ve Lordoğlu, K. (2006). Türkiye'de Resmi Sendikalaşma İstatistiklerinin Sorunları. *Çalışma ve Toplum,* 2006/2, 11-30.

Dörre, K. (2017). Gewerkschaften, Machtressourcen und Öffentliche Soziologie: Ein Selbstversuch. *Österreichische Zeitschrift für Soziologie*, 42(2), 105–128.

Flanagan, R. J. (1999). Macroeconomic Performance and Collective Bargaining: An international Perspective. *Journal of Economic Literature*, 37(3), 1150–1175.

Golden, M. A., Wallerstein, M. ve Lange, P. (1999). Postwar Trade-Union Organization and İndustrial Relations in Twelve Countries. In H. Kitschelt, P. Lange, G. Marks ve J. D. Stephens (Eds.), Continuity and change in contemporary capitalism (pp. 194–230). Cambridge University Press.

Ibsen, C. L. ve Tapia, M. (2017). Trade union revitalisation: Where are we now? Where to next? *Journal of Industrial Relations,* 59(2), 170-191.

Kapar, R. (2023). *Endüstri İlişkilerinin Güncel Sorunları ve Gelişme Alanları*, Paradigma Akademi.

Kelly, J. E. (1998). Rethinking industrial relations: Mobilization, collectivism, and long waves. Routledge.

Kirkbride, P. (1985). The concept of power: A lacuna in industrial relations theory? *Journal of Industrial Relations*, 27(3), 265–282.

Mahiroğulları, A. (2013). *Dünyada ve Türkiye'de Sendikacılık*, 2. Baskı, Ekin Yayıncılık, Bursa.

McGuire, J. W. (1999). Labor union strength and human development in East Asia and Latin America. *Studies in Comparative International Development*, 33(4), 3–34.

OECD, Sendikalaşma Yoğunlukları, https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=106959, (E.T.: 20.05.2024).

Piore, M.J. (2011). "Whither Industrial Relations:Does It Have a Future in Post-Industrial Society?", *British Journal of Industrial Relations*, 49, 792-801.

Rudra, N. (2002). Globalization and the decline of The Welfare State in Less-Developed Countries. *International Organization*, 56(2), 411–445.

Tokol, A. (2013). *Endüstri İlişkileri ve Yeni Gelişmeler*, 4. Bası, Dora Yayınları, Bursa.

Uçkan Hekimler, N. (Editör) (2015). Sendikacılık, Anadolu Üniversitesi: Eskişehir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) (2004). Organizing for Social Justice, International Labour Conference 92th Session, Geneva.

Visser, J. (2006). Union Membership Statistics in 24 Countries. *Monthly Labor Review*, 129(1), 38–49.

KAYNAKÇA

Aguinis, H. (2009). *Performance Management*. Pearson Education.

Alikaj, A., Ning, W. ve Wu, B. (2021). Proactive personality and creative behavior: examining the role of thriving at work and high-involvement HR practices. *Journal of Business and Psychology*, *36*(5), 857–869.

Allen, T. D., Johnson, R. C., Kiburz, K. M..ve Shockley, K. M. (2013). Work–family conflict and flexible work arrangements: Deconstructing flexibility. *Personnel Psychology*, *66*(2), 345–376.

Aşkun, V., Çizel, R. ve Ajanovic, E. (2021). Comparative analysis of factors affecting employee performance according to job performance measurement method: The case of performing artists. *Ege Academic Review, 21*(1), 29-45.

Aşkun, V. (2022). Karmaşık uyarlanabilir sistem bakış açısıyla sürdürülebilir kariyere ilişkin bir model önerisi. Akdeniz Üniversitesi.

Aşkun, V. (2023). Örneklerle Yapay Zekâ ve İnsan Kaynakları Yönetimi. İçinde Kamu ve Özel Sektör Boyutuyla İnsan Kaynakları Yönetimi 2 (ss. 215-243). Efe Akademik Yayıncılık.

Aşkun, V. (2024a). İnsan kaynakları yönetiminde kolektif adaptasyon: Karmaşık uyarlanabilir sistemler bakış açısı. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *81*, 139-167.

Aşkun, V. (2024b). İşletme ve yönetimde karmaşık uyarlanabilir sistemler: Bibliyometrik bir analizle yazın taraması ve evrimsel süreci. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 10*(1), 46-66.

Aşkun, V. ve Çizel, R. (2024). A Model proposal for sustainable career management in hospitality: Grounded theory perspective. *Advances in Hospitality and Tourism Research (AHTR).12*(4), 421-448.

Bakker, A. B., Petrou, P., Op den Kamp, E. M. ve Tims, M. (2020). Proactive vitality management, work engagement, and creativity: The role of goal orientation. *Applied Psychology*, *69*(2), 351–378.

Barabási, A.-L. ve Albert, R. (1999). Emergence of scaling in random networks. *Science*, *286*(5439), 509–512.

Bartik, A. W., Bertrand, M., Cullen, Z. B., Glaeser, E. L., Luca, M.. ve Stanton, C. T. (2020). *How are small businesses adjusting to COVID-19? Early evidence from a survey* (No. 26989).

Bar-Yam, Y. (1997). *Dynamics of Complex Systems*. Routledge.

Bedau, M. A. (1997). Weak emergence. *Philosophical Perspectives*, *11*, 375–399.

Béland, D. ve Marier, P. (2020). COVID-19 and long-term care policy for older people in Canada. *Journal of Aging and Social Policy*, 2(4-5), 358-364

Boudreau, J. W. ve Ramstad, P. M. (2005). Talentship, talent segmentation, and sustainability: A new HR decision science paradigm for a new strategy definition. *Human Resource Management*, *44*(2), 129–136.

Boxall, P. ve Purcell, J. (2022). *Strategy and Human Resource Management* (5th ed.). Bloomsbury Publishing.

Chen, Y. C., Chu, H. C. ve Wang, P. T. (2021). Employee assistance programs: A meta-analysis. *Journal of Employment Counseling*, *58*(4), 144–166.

Collings, D. G., Anthony, |, Nyberg, J., Patrick, |, Wright, M. ve Mcmackin, J. (2021). Leading through paradox in a COVID-19 world: Human resources comes of age. *Human Resource Management Journal*, *31*(4), 819–833.

Collins, D. B. ve Holton, E. F. (2004). The effectiveness of managerial leadership development programs: A meta-analysis of studies from 1982 to 2001. *Human Resource Development Quarterly*, *15*(2), 217–248.

Contractor, N. S., DeChurch, L. A., Carson, J., Carter, D. R. ve Keegan, B. (2012). The topology of collective leadership. *The Leadership Quarterly*, *23*(6), 994–1011.

Dooley, K. J. (1997). A complex adaptive systems model of organization change. *Nonlinear Dynamics, Psychology, and Life Sciences*, *1*(1), 69–97.

Ehrlich, P. R. ve Raven, P. H. (1964). Butterflies and plants: A study in coevolution. *Evolution*, *18*(4), 608.

Folke, C., Carpenter, S. R., Walker, B., Scheffer, M., Chapin, T. ve Rockström, J. (2010). Resilience thinking: Integrating resilience, adaptability and transformability. *Ecology and Society*, *15*(4), 20.

Galanti, T., Guidetti, G., Mazzei, E., Zappalà, S. ve Toscano, F. (2021). Work from home during the COVID-19 outbreak: The impact on employees' remote work productivity, engagement, and stress. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *63*(7), 426–432.

Goh, Z., Eva, N., Kiazad, K., Jack, G. A., De Cieri, H. ve Spreitzer, G. M. (2022). An integrative multilevel review of thriving at work: Assessing progress and promise. *Journal of Organizational Behavior*, *43*(2), 197–213.

Goldstein, J. (1999). Emergence as a construct: History and issues. *Emergence*, *1*(1), 49–72.

Harney, B. ve Collings, D. G. (2021). Navigating the shifting landscapes of HRM. *Human Resource Management Review*, *31*(4), 100824.

Heylighen, F. (2015). Complexity and self-organization. In *Encyclopedia of Library and Information Sciences* (3rd ed., pp. 1215–1224). CRC Press.

Holland, J. H. (2012). *Signals and Boundaries*. MIT Press.

Holland, J. H. (2014). *Complexity: A Very Short Introduction*. Oxford University Press.

Hollander, E. P. (2009). *Inclusive Leadership: The Essential Leader-Follower Relationship*. Routledge/ Taylor & Francis Group.

Jiang, L. ve Lavaysse, L. M. (2018). Cognitive and affective job insecurity: A meta-analysis and a primary study. *Journal of Management*, *44*(6).

Jiang, Z., Di Milia, L., Jiang, Y. ve Jiang, X. (2020). Thriving at work: A mentoring-moderated process linking task identity and autonomy to job satisfaction. *Journal of Vocational Behavior*, *118*, 103373.

Jo, H., Aryee, S., Hsiung, H. H. ve Guest, D. (2020). Fostering mutual gains: Explaining the influence of high-performance work systems and leadership on psychological health and service performance. *Human Resource Management Journal*, *30*(2), 198–225.

Johnson, S. (2001). *Emergence: The Connected Lives of Ants, Brains, Cities, and Software*. Scribner.

Jung, H. S., Jung, Y. S. ve Yoon, H. H. (2021). COVID-19: The effects of job insecurity on the job engagement and turnover intent of deluxe hotel employees and the moderating role of generational characteristics. *International Journal of Hospitality Management*, *92*, 102703.

Kauffman, S. A. (1993). *The origins of order: Self-organization and selection in evolution*. Oxford University Press.

Kleine, A. K., Rudolph, C. W. ve Zacher, H. (2019). Thriving at work: A meta-analysis. *Journal of Organizational Behavior*, *40*(9–10), 973–999.

Kniffin, K. M., Narayanan, J., Anseel, F., Antonakis, J., Ashford, S. P., Bakker, A. B., Bamberger, P., Bapuji, H., Bhave, D. P., Choi, V. K., Creary, S. J., Demerouti, E., Flynn, F. J., Gelfand, M. J., Greer, L. L., Johns, G., Kesebir, S., Klein, P. G., Lee, S. Y., … Vugt, M. van. (2021). COVID-19 and the workplace: Implications, issues, and insights for future research and action. *American Psychologist*, *76*(1), 63–77.

Lawler, E. E. (2005). From human resource management to organizational effectiveness. *Human Resource Management*, *44*(2), 165–169.

Levin, S. A. (1998). Ecosystems and the biosphere as complex adaptive systems. *Ecosystems*, *1*(5), 431–436.

Locke, E. A. ve Latham, G. P. (2002). Building a practically useful theory of goal setting and task motivation: A 35-year odyssey. *American Psychologist*, *57*(9), 705–717.

Lorenz, E. N. (1993). The Essence of Chaos. In *American Journal of Physics* (Issue 9). University of Washington Press.

Luthans, F., Avey, J. B., Avolio, B. J., Norman, S. M. ve Combs, G. M. (2006). Psychological capital development: Toward a micro-intervention. *Journal of Organizational Behavior*, *27*(3), 387–393.

Mahsud, R., Yukl, G. ve Prussia, G. E. (2011). Human capital, efficiency, and innovative adaptation as strategic determinants of firm performance. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, *18*(2), 229–246.

McCulloch, W. S. (1945). A heterarchy of values determined by the topology of nervous nets. *The Bulletin of Mathematical Biophysics* , *7*(2), 89–93.

Meadows, D. H. (2008). *Thinking in Systems: A Primer*. Chelsea Green Publishing.

Miller, J. H. ve Page, S. E. (2007). *Complex Adaptive Systems: An Introduciton to Computational Models of Social Life*. Princeton University Press.

Mitchell, M. (2009). *Complexity: A guided tour*. Oxford University Press.

Nishii, L. H. (2013). The benefits of climate for inclusion for gender-diverse groups. *Academy of Management Journal*, *56*(6), 1754–1774.

Paterson, T. A., Luthans, F. ve Jeung, W. (2014). Thriving at work: Impact of psychological capital and supervisor support. *Journal of Organizational Behavior*, *35*(3), 434–446.

Peters, P., Poutsma, E., Van Der Heijden, B. I. J. M., Bakker, A. B. ve Bruijn, T. De. (2014). Enjoying new ways to work: An HRM-process approach to study flow. *Human Resource Management*, *53*(2), 271–290.

Porath, C., Spreitzer, G., Gibson, C. ve Garnett, F. G. (2012). Thriving at work: Toward its measurement, construct validation, and theoretical refinement. *Journal of Organizational Behavior*, *33*(2), 250–275.

Prigogine, I. ve Stengers, I. (2018). *Order out of Chaos: Man's New Dialogue with Nature*. Verso Books.

Ramaswami, A., Dreher, G. F., Bretz, R. ve Wiethoff, C. (2010). Gender, mentoring, and career success: The importance of organizational context. *Personnel Psychology*, *63*(2), 385–405.

Roberson, Q. M. (2006). Disentangling the meanings of diversity and inclusion in organizations. *Group & Organization Management*, *31*(2), 212–236.

Rose, S. ve Palattiyil, G. (2018). Surviving or thriving? Enhancing the emotional resilience of social workers in their organisational settings. *Journal of Social Work*, *20*(1), 23–42.

Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, *55*(1), 68–78.

Ryan, R. M. ve Deci, E. L. (2017). *Self-Determination Theory: Basic Psychological Needs in Motivation*. The Guilford Press.

Schneider, M. ve Somers, M. (2006). Organizations as complex adaptive systems: Implications of Complexity Theory for leadership research. *The Leadership Quarterly*, *17*(4), 351–365.

Smith, R. (2020). How CEOs can support employee mental health in a crisis. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/2020/05/how-ceos-can-support-employee-mental-health-in-a-crisis

Spreitzer, G. ve Porath, C. (2012). Creating sustainable performance. *Harvard Business Review*, *90*(1), 92–99.

Spreitzer, G., Sutcliffe, K., Dutton, J., Sonenshein, S. ve Grant, A. M. (2005). A socially embedded model of thriving at work. *Organization Science*, *16*(5), 537–549.

Sterman, J. D. (2002). *System Dynamics: Systems Thinking and Modeling for a Complex World* (ESD-WP-2003-01.13).

Taneva, S. K. ve Arnold, J. (2018). Thriving, surviving and performing in late career: A mixed-method study of pathways to successful aging in organizations. *Work, Aging and Retirement*, *4*(2), 189–212.

Tharenou, P., Saks, A. M. ve Moore, C. (2007). A review and critique of research on training and organizational-level outcomes. *Human Resource Management Review*, *17*(3), 251–273.

Uhl-Bien, M., Marion, R. ve McKelvey, B. (2007). Complexity leadership theory: Shifting leadership from the industrial age to the knowledge era. *The Leadership Quarterly*, *18*(4), 298–318.

Vyas, L. (2022). "New normal" at work in a post-COVID world: work–life balance and labor markets. *Policy and Society*, *41*(1), 155–167.

Wang, B., Liu, Y., Qian, J. ve Parker, S. K. (2021). Achieving effective remote working during the COVID-19 pandemic: A work design perspective. *Applied Psychology*, *70*(1), 16–59.

Welbourne, T. M., Rolf, S. ve Schlachter, S. (2017). The case for employee resource groups: A review and social identity theory-based research agenda. *Personnel Review*, *46*(8), 1816–1834.

Wu, Y. L., Shao, B., Newman, A. ve Schwarz, G. (2021). Crisis leadership: A review and future research agenda. *The Leadership Quarterly*, *32*(6), 101518.

KAYNAKÇA

Akan, Y. ve Tepeler, M. İ. (2022). Sürdürülebilirlik ve Güven Ekseninde Paylaşım Ekonomisi. *Sosyoekonomi*, 30(53), 447-464.

Balkaya, E., Yarbaşı, İ. Y. ve Tepeler, M. İ. (2023). Determinants of Demand in Digital Platform-Mediated Service Work in Turkey: An Empirical Study. *Sustainability*, 15(13), 10521.

Başol, O. ve Yalçın, E. C. (2020). İstanbul'da Kayıt Dışı İstihdamın Sosyo-Demografik Belirleyicileri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(4), 173-190.

Chen, M. A. (2012). The informal economy: Definitions, theories and policies. WIEGO Working Paper No. 1. Women in Informal Employment: Globalizing and Organizing (WIEGO).

Cui, S., Lippe, R. S. ve Schweinle, J. (2022). Informal Employment in the Forest Sector: A Scoping Review. *Forests*, 13(3), 460.

Çelik, R., Keskin, A. ve Keskin, A. (2021). Türkiye'de Ekonomik Büyüme, İşsizlik Ve Enflasyonun Kayıt Dışı İstihdam Üzerindeki Etkisi: Ardl Sınır Testi Yaklaşımı. İçinde Journal of Social Policy Conferences (No. 80, pp. 451-474). Istanbul University.

Daştan, H. ve Mola, H. (2020). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdama Etki Eden Mikro Faktörlerin Analizi Bölgeler Arası Bir Karşılaştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 34(3), 789-808.

Erdal, İ. Ö. Y. (2019). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam ve Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Politikaları. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(16), 225-246.

Ergün, Z. E. ve Yilmaz, D. Ö. (2024). Cinsiyetli ve Çelişkili Bir Kategori Olarak Ücretsiz Aile İşçiliğinin Türkiye'deki Seyri. *Çalışma ve Toplum*, 4(83), 1585-1626.

Fidan, H. ve Genç, S. (2013). Kayıtdışı İstihdam ve Kayıtdışı İstihdama Etki Eden Mikro Faktörlerin Analizi: Türkiye Özel Sektör Örneği-Unregistered Employment And Analysis Of Factors Affecting The Unregistered Employment: Turkish Private Sector Case. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 137-150.

Geyik, O. veTurna, F. (2021). Kayıt Dışı Ekonomide Farklı Bir Boyut: Evden Çalışma. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 256-273.

Güloğlu, T., Korkmaz, A. ve Kip, M. (2003). Türkiye'de Kayıtdışı İstihdam Gerçeğine Bir Bakış. In Journal of Social Policy Conferences (No. 45, pp. 51-96). Istanbul University.

Hussmanns, R. (2004). Measuring The İnformal Economy: From Employment İn The İnformal Sector To İnformal Employment (Vol. 53, p. 32). Geneva: Policy Integration Department, Bureau of Statistics, International Labour Office.

ILO (2002). "Decent Work and Informal Economy". International Labour Conference 90th Session. https://webapps.ilo.org/public/english/standards/relm/ilc/ilc90/pdf/rep-vi.pdf

ILO, (2023). World Employment and Social Outlook: Trends 2023. Geneva: ILO. https://www.ilo.org/data-and-statistics (E. T. : 13.11.2024).

ILO. (2003). "Guidelines concerning a statistical definition of informal employment." Seventeenth International Conference of Labour Statisticians. https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/%40dgreports/%40stat/documents/norma tiveinstrument/wcms_087622.pdf

Kalaycı, C. ve Kalan, E. (2017). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele Politikalarının Analizi/ The Analysis Of Policies To Fight Against Informal Employment In Turkey. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, 1(1), 17-34.

Karaca, C. ve Kaleli, E. (2019). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdama İlişkin Çözüm Önerileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 769-792.

Karataş, A. (2022). A Security Case in the Context of National and İnternational Migration Policies: The Case of Migrations from Afghanistan. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* 8(47): 759-775.

Karataş, A. (2023). Global Migration Governance: An Analysis of Turkey on The Basis of Migration Governance Indicators. International Research in Social, Human and Administrative Sciences X, 47.

Karataş, A. ve Avci, S. (2017b). Kamu Kurumlarinda Sanal Kaytarma Olgusunun Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(Kayfor 15 Özel Sayısı), 2321-2346.

Karataş, A. ve Avci, S. (2017a). Çağdaş Kamu Denetimi Yöntemi: Ombudsmanlık ve Türkiye İçin Sağlık Hizmetleri Ombudsmanlığı Önerisi. *Al-Farabi International Journal of Social Scienc*e, 2(4): 18-49.

Küçükali, A., Özmen, K., Serçemeli, C. ve Yılmaz, N. (2023). Ev Hizmetlerinde Çalışan Kadınların Sorunlarına Yönelik Sosyal Politika Önerileri. Atatürk Üniversitesi Yayınları: Erzurum.

Mahiroğulları, A. (2017). Türkiye'de Kayıt dışı İstihdam ve Önlemeye Yönelik Stratejiler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 547-565.

OECD, (2023). Informality and Globalisation: In Search of a New Social Contract. Paris:. https://www.oecd-ilibrary.org/statistics Erişim tarihi: 13.11.2024.

TÜİK, (2023). İşgücü İstatistikleri 2023. Ankara: TÜİK. https://data.tuik.gov.tr/ Erişim tarihi: 13.11.2024.

Şenel, D. ve Kumaş, H. (2019). Kendi Hesabına Çalışanların Kayıt Dışı İstihdama Bakışı. *Sosyal Güvenlik Dergisi,* 9(2), 361-388.

Şenel, D. ve Öçal, M. (2021). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdamın Bölgesel Analizi. *Çalışma ve Toplum*, 2(69), 1201-1232

KAYNAKÇA

Başar, S. ve Temurlenk, M. S. (2007). Çevreye Uyarlanmış Kuznets Eğrisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 1-12.

Cerev, G. ve Bulut, S. (2019). Bölgesel Kalkınma ve İşgücü: Bingöl İli İşgücü Piyasası Üzerine Bir İnceleme. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 75-92.

Dinda, S. (2004). Environmental Kuznets Curve Hypothesis: A Survey. *Ecological Economics*, 49(4), 431-455.

Duasa, J. and Afroz, R. (2013). Modeling Environmental Performance And Economic Development. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 4(6), 384-387.

Kılıç, C., Akcan, A. T., Topkaya, Ö. and Arık, M. (2024). Financial Development, Renewable Energy Consumption and Industrial Output Relation: Testing Fourier ARDL for Turkey. *Studies in Business and Economics*, 19(1), 97-117.

Kızılkaya, O., Sofuoğlu, E. ve Çoban, O. (2016). Ekonomik Büyüme, Enerji Tüketimi Ve Çevre Kirliliği Analizi: Türkiye Örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 255-272.

Özel, H. A., Sezgin, F. H. ve Topkaya, Ö. (2013). Investigation Of Economic Growth And Unemployment Relationship For G7 Countries Using Panel Regression Analysis. *International Journal of Business and Social Science,* 4(6), 163-171.

Saatçi, M. ve Dumrul, Y. (2011). Çevre Kirliliği ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Çevresel Kuznets Eğrisinin Türk Ekonomisi İçin Yapısal Kırılmalı Eş-Bütünleşme Yöntemiyle Tahmini. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (37), 65-86.

Sarıipek, D. B., Cerev, G. ve Ayhan, E. E. (2023). İşgücü Piyasasında Pandemi Sonrası "Yeni Normal"; Hibrit Çalışma ve İş-Yaşam Dengesi. *İnsan ve İnsan*, 10(35), 11-27. https://doi.org/10.29224/insanveinsan.1189607

Topkaya, Ö. (2015). Yerel Kalkınma Stratejilerinin İstihdamı Arttırma ve Kayıt Dışı İstihdamı Azaltmadaki rolü. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 29(4), 645-658.

Topkaya, Ö. (2016). Sosyal Politika Bağlamında Dünyada Sağlık Politikalarının Tarihsel Gelişimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(2), 707-722.

TÜİK, (2024). Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus ve Demografi, https://cip.tuik.gov.tr/ (E.T.:20.11.2024).

Ünal, H. ve Polat, S. (2019). Çevresel Kalite ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: OECD Ülkeleri İçin Statik Panel Veri Analizi. *Maliye Dergisi*, 177, 87-103

Yandle, B., Bhattarai, M. ve Vijayaraghavan, M. (2004). Environmental Kuznets Curves: a Review of Findings, Methods, and Policy Implications. PERC Research Study 02-1 Update. IWMI Research Reports, (H044740).

KAYNAKÇA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu. (2006). T.C. Resmi Gazete, 26200.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. (2012). T.C. Resmi Gazete, 28339.

Acar, İ. (2019). Tarım Sektöründe Çalışma Koşulları ve Sosyal Politikalar: Türkiye'de Güncel Durum ve Politika Önerileri. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 28(1), 137-158.

Acar, O. ve Aytüre, A. (2014). Türkiye'de Tarımsal İstihdam ve Tarım Politikalarının Etkileri. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 25(2), 107-114.

Akdemir, D. (2022). Tarım 4.0: Teknolojik Yeniliklerin Tarım Sektörüne Entegrasyonu ve Sürdürülebilirlik. *Gıda ve Tarım Bilimleri Dergisi*, 7(3), 285-301.

Akman, A. (2023). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdam ve Sosyal Güvenlik Hakları. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 24(2), 121-140.

Akyüz, Y. (2022). *Tarımda Dönüşüm ve Mevsimlik Göç*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Akçay, M. (2020). *Göç ve Çalışma: Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sosyo-Ekonomik Analizi.* Ankara: Phoenix Yayınevi.

Arı, S. (2023). Türkiye Kırsalında Sosyal Politika Uygulamalarından Kaçınma: Cizre Örneği. *İzmir İktisat Dergisi*, 38(2), 336-357.

Arıkan, E. (2023). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamın İş Sağlığı ve Güvenliğine Etkisi. *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 12(3), 145-162.

Aydın, B. (2022). Tarımda Kadın İşgücü ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Toplum ve Sosyal Politika Dergisi*, 33(1), 65-84.

Aydın, M. (2022). Tarım Sektöründe İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları: Risk Faktörleri ve Önleme Stratejileri. *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 11(2), 85-102.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2023). *Tarım Sektöründe Çalışma Koşulları Raporu*. Ankara: ÇSGB Yayınları.

Çamurcu, T. ve Seyhan, A. (2015). Tarım Sektöründe İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 2015(2), 549-552.

Çelik, Y. (2023). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamla Mücadele ve İşçi Haklarının Korunması. *İş Hukuku ve İlişkileri Dergisi*, 17(3), 351-374.

Çetin, F. (2022). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun Tarım Sektöründe Uygulanması: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(2), 381-400.

Çınar, O. (2023). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Yaşam Koşulları ve Genelge 2017/6'nın Etkinliği: Bir Değerlendirme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 7(3), 417-438.

Demir, B. ve Şahin, A. (2020). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sosyal Güvenlik Sorunları. *Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Dergisi*, 15(2), 29-45.

Demir, İ. (2020). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Çalışma Koşulları ve Sağlık Riskleri: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Örneği. *Toplum ve Hekim Dergisi*, 35(2), 105-118.

Demir, S. (2023). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sosyo-Ekonomik Profili ve Karşılaştıkları Sorunlar: Bir Alan Araştırması. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 125-142.

Ekinci, E. (2017). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamın Sosyal Güvenlik Sistemine Etkileri ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 18(68), 125-148.

Erdem, S.ve Kaya, F. (2021). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sağlık ve Güvenlik Koşulları: Alan Araştırması Sonuçları. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 30(4), 70-85.

Erdem, Y. (2024). Kayıt Dışı İstihdamın Tarım Sektöründe Gelir Dağılımı ve Eşitsizlik Üzerine Etkileri. *İktisat ve Maliye Dergisi*, 69(3), 547-570.

Erdoğan, A. ve Turan, M. (2020). *Genç İşçiler ve Tarım: Geleceğin Güvencesizliği.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Erdoğan, S. (2021). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Çalışma Koşulları ve İş Sağlığı ve Güvenliği Genelgesi'nin Uygulanması. *İş Hukuku ve İlişkileri Dergisi*, 15(2), 217-238.

Görmüş, A. (2019). Türkiye'de Tarımsal İstihdamın Cinsiyete Dayalı Yapısı ve Sosyal Politika Önerileri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(3), 563-578.

Güler, A. (2022). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamın Azaltılmasına Yönelik Politikalar ve Uygulamalar. *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Dergisi*, 22(3), 541-568.

Günaydın, G. (2006). Avrupa Birliği Genişleme Sürecinde Türkiye Kırsal ve Tarımsal Politikalar. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi SBE.

Güneş, H. (2022). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamın İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Üzerine Etkisi. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 42(4), 876-890.

ILO (2022). *Child Labour in Seasonal Agriculture: Addressing the Challenge in Turkey*. International Labour Organization Publications.

Işık, M. ve Akman, T. (2019). Tarım İşçileri ve Sosyal Güvenlik: Türkiye Örneği. *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 30-50.

Kara, S. ve Yılmaz, O. (2020). Tarım Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği: Hukuki Düzenlemeler ve Uygulama Sorunları. *İş ve Hukuk Araştırmaları*, 18(3), 55-65.

Kara, Ö. (2023). Tarımda Aile İşçiliği ve Hukuki Statüsü: Türkiye'de Mevcut Durum ve Sorunlar. *İş Hukuku ve İlişkileri Dergisi*, 17(2), 235-258.

Kaya, M.ve Özgülnar, N. (2016). Mevsimlik (Gezici/Geçici) Tarım İşçilerinin İki Yerleşim Birimindeki Yaşam Koşulları ve Sağlık Durumlarına Niteliksel Bakış. *Turkish Journal of Public Health,* 13(2), 115-126.

Kılıç, O.ve Özen, H. (2019). Tarım Sektöründe Kooperatifleşmenin ve Arazi Toplulaştırmasının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Katkısı. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 25(1), 57-72.

Mevsimlik Tarım İşçileri İçin İş Sağlığı ve Güvenliği Genelgesi (2017/6). (2017). T.C. Resmi Gazete, 30014.

Özdemir, D. (2021). Tarımsal Destekleme Politikaları ve Kayıt Dışı İstihdam Üzerine Etkileri. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 27(2), 181-198.

Özer, S. (2022). Mevsimlik Tarım İşçilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Haklarına Erişimi: Genelge 2017/6 ve Sonrası. *İş Hukuku ve İlişkileri Dergisi*, 16(3), 421-444.

Öztürk, A. (2017). Tarımda Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın İşçilerin Hakları. *Kadın Çalışmaları Dergisi*, 10(2), 15-25.

Öztürk, M. (2020). Mevsimlik Tarım İşçilerinin Çocuklarının Eğitim Durumu ve Çocuk İşçiliği Sorunu. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 45(204), 431-452.

Şahin, A. (2023). Tarım Sektöründe İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları: Kayıt Dışı İstihdamın Rolü. *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 12(1), 45-62.

Şahin, F. (2023). 5510 Sayılı Kanun ve Ek Madde 5 Kapsamında Tarım İşçilerinin Sosyal Güvenliği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi*, 17(1), 45-68.

Turan, G. (2024). Tarım Sektöründe Kayıt Dışı İstihdamın Verimlilik ve Sürdürülebilirlik Üzerine Etkileri. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 30(1), 87-106.

Turgut, İ. ve Yılmaz, A. (2018). Tarım Sektöründe İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları: Nedenleri ve Önlemler. *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi*, 10(2), 87-102.

TÜİK. (2023a). İstatistik Veri Portalı / Veri Tabanları / Sektörlerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla İçindeki Payı. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=136&locale=tr (E.T. 09.04.2023).

TÜİK. (2023b). İstatistik Veri Portalı / Veri Tabanları / İşgücü İstatistikleri. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=72&locale=tr (E.T. 09.04.2023).

TÜİK. (2023c). İstatistik Veri Portalı / Gelir Yaşam Tüketim ve Yoksulluk / İstatistiksel Tablolar TÜİK- Veri Portalı. https://www.tuik.gov.tr (E.T. 20.05.2023).

TÜİK. (2024). İstatistik Veri Portalı / İstatistiksel Tablolar / İşgücü Veri İstatistikleri / Cinsiyete göre tarım ve tarım dışı sektörde kayıtdışı istihdam oranı. http://www.tuik.gov.tr (E.T. 22.05.2024).

Yıldırım, A. (2024). Tarım Sektöründe Aile İşçiliği: Sosyal Güvencesizlik ve Düşük İşçi Hakları Standartları. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 105-128.

Yıldırım, C. ve Gök, M. (2015). Tarım Sektöründe Sendikal Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Uygulamaları. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 6(1), 73-92.

Yıldırım, D. (2021). *Kırda Kadın Olmak: Tarım Sektöründe Kadın İşçilerin Karşılaştığı Sorunlar*. Ankara: İmge Kitabevi.

Yılmaz, E. (2021). Tarım Sektöründe Sosyal Güvenlik Politikalarının Kapsayıcılığı ve Etkinliği: Türkiye Örneği. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 40(2), 87-108.

KAYNAKÇA

Akbulut, İ. (2007). Vakıf Kurumu, Mahiyeti ve Tarihi Gelişimi. *Vakıflar Dergisi,* (30), 61-73.

Aktay, N., Arıcı, K., ve Kaplan Senyen, E. (2009). *İş Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Akyol, A. (1984). "Vakıflar ve Türk Kültürü". *Vakıf Haftası*, (1), 81-82:

Alper, Y., ve Kılkış, İ. (2017). *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku.* Bursa: Dora Yayınevi.

Balkaya, E. (2022). Teknoloji Kullanım Düzeyine Göre Türkiye İmalat Sanayi ve İstihdam. *İktisadi - İdari Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler. Gece Kitaplığı,* Ankara.

Balkaya, E., Yarbaşı, İ. Y., ve Tepeler, M. İ. (2023). Determinants of Demand in Digital Platform-Mediated Service Work in Turkey: An Empirical Study. *Sustainability,* 15(13), 10521.

Bulut, M., ve Korkut, C. (2016). "Finansal İstikrar ve Para Vakıfları Etkisi: Rumeli Para Vakıfları Örnekleri". *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi (İEFD),* 2(1), 55-76.

Çelik, N. (2005). *İş Hukuku Dersleri* (18. B.). İstanbul: Beta Yayınevi.

Çelik, R. İ. (2018). Ahi Evran Vakfı ve Vakfiyelerinin Sosyo-Kültürel Açıdan Değerlendirilmesi/ An Evaluation Of Akhi Evran Waqf And Waqfıyyas From Socio-Cultural Perspective. *Vakıflar Dergisi*, (50), 9-22.

Çınar, O., ve Serçemeli, C. (2021). Çalışanların İş Hukuku Farkındalıkları, İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Atatürk Üniversitesi Örneği. (A. Güney, & H. Sıçrar Eds.), *Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Üzerine Değerlendirme ve Araştırmalar* (s. 75-96). İstanbul: Efe Yayınevi.

Demircioğlu, M., ve Centel, T. (2010). *İş Hukuku* (14. B.). İstanbul: Beta Yayınevi.

Ergüneş, Ç. N. (2005). "Vakıfların denetimi ve mali tabloların konsolidasyonu". Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Genca, E. (2014). Osmanli Hukukunda Vakiflarin Denetimi (Evkaf-I Hümayun Nezareti). Journal of Istanbul University Law Faculty, 72(1), 531-554.

Göktaş, M. (2016). Emeğin Kutsallığı ve Kutsallarımızda Emeğin Değeri. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, *30*(5).

Günay, H. M. (2012). "Vakıf". Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (TDVİA), 42, 475-479.

İkizler, M. ve Kurban, Y. (2021). *Eski ve Yeni Vakıflar Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

İnalcık, H. (2006). Vakıf Medeniyeti. *Vakıflar Dergisi*, 246-247.

Karataş, A. (2018). Osmanlı Devleti'nin Anayasal Nitelikli Belgelerinde Demokrasi Söylemlerinin Demokrasi Modelleri Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Journal of Institute of Economic Development And Social Researches*, 4(13), 609-624.

Karataş, A. (2019). Devlet Şekilleri ve Hükümet Sistemleri Türlerinin Ülkelerin Yönetişim Göstergeleri Bakımından Meydana Getirdiği Farklılıkların Belirlenmesi. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 109-148.

Karataş, A. (2020). Post Yeni Kamu İşletmeciliğinin Kuramsal Temelleri: Yeni Bir Kuram Mı Yoksa Bir Tür Çöp Kutusu Modeli Mi?. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Scienves Studies,* 6(21),538-551.

Karataş, A. (2023). Covid-19 Salgınının Kamu Yönetiminin Teoriği ve Pratiği Üzerinde Yarattığı Etkiler. Sosyal Beşeri Ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar Xıı, 171.

Karcıoğlu F. ve Balkaya, E. (2021). Osmanlı Devleti'nde Çalışma İlişkileri: Mecelle Üzerinden Bir Değerlendirme, *Çalışma Ekonomisi ve İlişkileri Üzerine Değerlendirmeler ve Araştırmalar,* EFE AKADEMİ, ss.97-113.

Karcıoğlu, F., ve Serçemeli C. (2018). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından İş Hukukunun Önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 11(60), 965-977.

Kodaman, B. (1988). "Vakfın Sosyal Yönü". *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, (3), 1-4.

Oral, M. Z. (2014). Aksaray'ın Tarihi Önemi ve Vakıfları. *Mütefekkir,* 1(2), 221-248.

Öztürk, R. H. (2018). Osmanlı İktisat Zihniyetinde Kamu Hizmetlerinin Yerine Getirilmesi ve Vakıflar. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(4), 37-48.

Sırım, V. (2018). Bir Finansman Kaynağı Olarak Vakıflar: Osmanlı Örneği. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi,* 4(6), 22-36.

Taşkesen, M. Ö. (2017). Osmanlı Döneminde Sosyal Refah Sistemi Olarak Vakıflar. *İş ve Hayat,* 3(5), 57-66.

Tepeler, M. İ., ve Akan, Y. (2023). Davranışsal İktisadın Gelişimine Tarihsel Bir Bakış. *Anasay*, (26), 64-77.

Tokol, A., ve Alper, Y. (2015). *Sosyal Politika.* Bursa: Dora Yayınevi.

Ünal, F. (2011). Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 241-248.

Yağcı, M., ve Gürsoy, Ç. (2019). Osmanlı Devleti'nde İktisadi Zihniyet, Kurumlar ve Para Vakıfları. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, 9(1), 37-67.

Yazıcı, B. (2010). *Sendikal Hareket Yeni Misyon Arayışları* (3. B.). Ankara: Binyıl Yayınevi.

Yıldırım, K. (2013). *Osmanlı'da İşçiler (1870-1922) Çalışma Hayatı, Örgütler, Grevler* (1. B.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Yüksel, A. T. (2002). Türk-İslâm Medeniyetinde Vakıfların Yeri ve Önemi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 13(13), 46-53.

Yüksel, H. (2014). *İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku.* Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Yüksel, H. (2021). Osmanlı Devleti'nde Yoksullukla Mücadelede Vakıf Müesseselerinin Yeri Ve Önemi: Gelenekten Geleceğe. *Journal of International Social Research*, 14(76), 642-657.

KAYNAKÇA

Altınok, H. (2019). Sosyal Politika: Teori, Politika ve Uygulamalar. İçinde E.T. Karagöl ve A. Develi (Editör), *Sosyal Politika ve Kadın* (s. 1-64). Ekin Yayınevi: Bursa

Aytaç, S., Sevüktekin, M. ve Işığıçok, Ö. (2002). *Çağdaş Sanayi Merkezlerinde Kadın İşgücünün Konumu: Bursa Örneği*. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu. (No. 219).

Badel, A. ve Goyal, R. (2024). When Will Global Gender Gaps Close?. *Economics Letters*, 237, 111544.

Beauvoir, D. S. (2019). İkinci Cinsiyet. (çev. G. Savran). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Bilir, Z.E. (2018). Feminist Sosyal Politika. İçinde Ç. Ünlütürk (Editör), *Eğretileşen Hizmet Sektörünün Feminizasyonu: AVM'lerde Çalışan Satış Görevlileri* (s. 199-246). Notabete Yayınları: Ankara

Birlemiş Milletler (2022). Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2022. https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2022/09/progress-on-the-sustainable-development-goals-the-gender-snapshot-2022 (E.T. 06.09.2024)

Blumberg, R. L. (1984). A General Theory Of Gender Stratification. *Sociological Theory*, 23-101.

Boone E. L. ve Kurtz L.D. (1998) *Management.* 4th Ed. New York: Mc Graw Hill

Candır, H. ve İslamoğlu, E. (2014). Türkiye'de Kadın Çalışanların Sosyal Haklar Açısından Durumu. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 39-68.

Chafetz, J. S. (2006). *Handbook Of The Sociology Of Gender.* Springer: New York.

Connell, R.W. (1998). Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Toplum, Kişi ve Cinsel Politika. (çev. C. Soydemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.

Çelik-Bekleviç, A. (2013). Bir Üniversite Hastanesi Araştırma Görevlilerinin Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutum Ölçeği ve Çalışma Yaşamında Toplumsal Cinsiyet Rolleri Algısının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi

Davidson, M. J. ve Burke, R. J. (2011). *Women in Management Worldwide Progress and Prospects (Second edition).* UK:MPG Books Group, 1-13, 333.

Dedeoğlu, S. (2009). Eşitlik Mi Ayrımcılık Mı? Türkiye'de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı. *Çalışma ve Toplum*, 2(21), 41-54.

Erdoğan, P. ve Tekin, İ. Ç. (2024). İş Hayatında Kadın Çalışanlar Türkiye Avrupa Ülkeleri Karşılaştırmaları. İçinde Ç. Demir ve N. Çetiner (Editör), *Kadın Çalışanların Cam Tavan Sendromu Engeli: Türkiye-İsveç Karşılaştırması* (s. 201-217). İstanbul: Eğitim Yayınevi

Erikli, S. (2020). Çalışma Yaşamında Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığının Görünümü. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 39-60.

Euronews, (2023). Avrupa Birliği'nde Kadın ve Erkek Arasındaki Maaş Eşitliği 2086'ya Kadar 'Hayal'. https://tr.euronews.com/2023/03/01/avrupa-birliginde-kadin-ve-erkek-arasindaki-maas-esitligi-2086ya-kadar-hayal (E.T. 12.09.2024)

Eurostat (2016). Median Gross Hourly Earnings and Low Wage Earners, www.ec.Europa.eu/ (E.T. 11.08.2024).

Gökçe, A. (2021). 21. Yüzyılda Endüstri İlişkileri. İçinde H. Sevgi (Editör), *Çalışma Hayatında Kadın Emeği* (s. 375-414). İstanbul: NotaBene Yayınları.

ILO (2015). Women in Business and Management Gaining Momentum. https://www.ilo.org/publications/women-business-and-management-gaining-momentum (E.T. 13.09.2024)

ILO (2016). World Employment Socıal Outlook. https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_443480.pdf (E.T. 03.09.2024).

ILO (2020). Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Ölçümü Türkiye Uygulaması. https://www.ilo.org/tr/publications/cinsiyete-dayali-ucret-farkinin-olcumu (E.T. 19.09.2024).

ILO (2020). World Employment Social Outlook- Trends, https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_734455.pdf (E.T. 01.09.2024)

ILO (2022). İstihdamda Toplumsal Cinsiyete Duyarlı İyileşme: Daha Adil Yeniden İnşa https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/covid-19/WCMS_754027/lang--tr/index.htm (E.T. 11.08.2024)

Jackson, J. C. (2001). Women Middle Managers' Perception of the Glass Ceiling. *Women in Management Review,* 16(1), 30-41.

Karaca, T. (2024). Kadın İstihdamı ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Atatürk Üniversitesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Kocacık, F. ve Gökkaya V. B. (2005). Türkiye'de Çalışan Kadınlar ve Sorunları, *C.Ü. İİBF Dergisi*, 6(1), 30-39.

Koray, M. (2020). *Sosyal Politika*. Ankara: İmge Yayınevi

Kumaş, H. (2017). İşveren ve İşveren Vekillerine Göre Kreş/Gündüz Bakımı/Yurt Hizmeti ve İstihdam İlişkisi Denizli İli Örneği. *Çalışma ve Toplum*, 2(53), 573-616.

Letherby, G. (2007). *Introduction to Gender: SocialSciencePerspectives*. USA: PrenticeHall-Harlow.

Murat, G. (2017). Çalışma Yaşamında Özel Gruplar İçinde S. Dursun ve S. Aytaç (Editör), *Çalışma Yaşamında Kadınlar.* Bursa: Ekin Yayınevi.

OECDstat (2024a) Bölüm ve Cinsiyete Göre Mezunların Payı. https://www.oecd-ilibrary.org/ (E.T. 07.09.2024).

OECDstat (2024b). Gender Wage Gap. https://www.oecd.org/en/data/indicators/gender-wage-gap.html

OECDstat (2024c). Kısmi Zamanlı İstihdam Yüzdesi. https://www.oecd-ilibrary.org/employment/part-timeemploymentrate/indicator/english_f2ad596cen?parentId=http%3A%2F%2Finstance.metastore.ingenta.com%2Fcontent%2Fthematicgrouping%2Fa452d2eb-en (E.T. 04.09.2024)

Oxfam (2016) Few Rewards: An Agenda to Give America's Working Poor a Raise, https://www.oxfam.org/en (E.T. 11.08.2024).

Önder, N. (2013). Türkiye'de Kadın İşgücünün Görünümü. *Çalışma Dünyası Dergisi*, 1(1).

Sayer, Handan, (2011), *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Erkeklerin Katılımı.* Uzmanlık Tezi, T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. Ankara: Afşaroğlu Matbaası,

Scott, J.W. (2007). Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi. (çev. A. T. Kılıç). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Sosyal Güvenlik Kurumu (2022). Kayıt Dışı İstihdam Oranları. http://eski.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/calisan/kayitdisi_istihdam/kayitdisi_istihdam_oranlari (E.T. 11.09.2024).

Tekin, Ö. A. (2017). Turizm Sektöründe Toplumsal Cinsiyet Algısı: Beş Yıldızlı Otel Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 4(12), 669-684.

Tekin, Ö. A. ve Gençer, Z. (2016). Otel İşletmelerindeki İşlere ve Pozisyonlara Yönelik Cinsiyet Algısı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(3), 495-521.

Toksöz, G. (2018). Küreselleşme, Kriz ve Türkiye'de Neoliberal Dönüşüm. İçinde N. Mütevellioğlu ve S. Dönmez (Editör), *Neo Liberal Piyasa ve Muhafazakâr Aile Kıskacında Türkiye'de Kadın Emeği.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Sosyoloji Konferansları Dergisi,* 35, 29-56.

World Bank (2024a). Kadınların İşgücüne Katılım Oranı. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators (E.T. 11.09.2024).

World Bank (2024b). Sektörel Bazda İstihdam Oranları. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators (E.T. 11.09.2024).

World Bank (2024c). Kadınların İşsizlik Oranı. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators (E.T. 11.09.2024).

World Economic Forum (2022). Global Gender Gap Report 2022. https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2022/ (E.T. 14.08.2024).

World Economic Forum (2023). Global Gender Gap Report 2023. https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2023/ (E.T. 14.08.2024).

Yenihan, B. (2020). Kadının Çalışma Hayatındaki Örgütlenme Mücadelesi. İçinde G. Cerev, B.G. Topal (Editör), *Çalışma Yaşamında Kadının Sendikal Örgütlenmesi ve Karşılaşılan Sorunlar* (s.135-148). Bursa: Dora Yayınevi.

Yıldırım, D (2020). Kadının Çalışma Hayatındaki Örgütlenme Mücadelesi. İçinde G. Cerev, B.G. Topal (Editör), *Kadınlar ve Sendikalar: Temel Belirleyiciler Çerçevesinde Değerlendirme* (s. 171-186). Bursa: Dora Yayınevi.

KAYNAKÇA

AÇSHB. (2024). Yaşlı ve Engellilere Yönelik Yardımlar, https://sosyalyardimlar.aile.gov.tr/engellilere-yonelik 20.11.2024

Albrecht, G. L. (1992). *The Disability Business: Rehabilitation in America*, Sage Publications, Kaliforniya.

Aktel, M. ve Erten, Ş. (2017). Türkiye Cumhuriyeti Hükümetlerinin Engellilik Alanına Yaklaşımı: Hükümet Programları Üzerinden Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 22(1),165-177.

Altan, Ö. Z. (1976). *Sakatlar ve Türkiye'de Çalışma Sorunları*, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Ay, H. ve Akan. R. (2017), Tarihsel Süreçte Sosyal Yardımların Gelişimi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi,* 6(18), 788.

Aysoy, M. (2008). *Hayatı Paylaşmak için Engel Çok*, İstanbul: Açı Yayınları.

Beaulaurıer, R. L. ve Taylor, S. H. (2007). Social Work Practice with People with Disabilities in the Era of Disability Rights. İçinde Della, A. E. O. ve Power, P. W. (Ed.), *Psychological and Social Impact of Illness and Disability* (s.53-75). New York: Springer Publishing Company.

Bezmez, D. ve Yardımcı, S. (2010). Dönüşen Vatandaşlık Kurguları Çerçevesinde Sakat Hakları: Kurumsal Yaklaşımlar ve Türkiye Örneği. İçinde F. Kartal (Ed.), *Yurttaşlık Tartışmaları: Yeni Yaklaşımlar(s.* 159-190). Ankara:TODAİE.

Braddock, D. L. ve Parish, S. (2011). Sakatlığın Kurumsal Tarihi. İçinde D. Bezmez vd. (Der.), F. B. Aydar (Çev.), *Sakatlık Çalışmaları: Sosyal Bilimlerden Bakmak* (101-186). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Burcu, E. (2007). Türkiye'de Özürlü Birey Olma: Temel Sosyolojik Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Cooper, J. (2000). Improving the Civil Rights of People with Disabilities Through International Law. İçinde J. Cooper (Ed.), *Law Rights and Disability (s.*59-81). London: Jessica Kingsley Publishers.

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018), Kalkınma Planları, http://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ (08.11.2024)

Çağlayan, D. (2006), *Özürlü Haklarının Gelişimi: Merhametten Hakka*, Ankara: TODAİE

DPT (2009). Devlet Planlama Teşkilatı.

Çengelci, E. (1993). Sosyal Refahın Gerçekleştirilmesinde Sosyal Yardımların Rol ve Önemi. *H.Ü.S.H.Y.O. Dergisi*, 11,(1-2-3), 10.

Dilik, S. (1972). Türkiye'de Sosyal Sigortalar / İktisadi Açıdan Bir Tahlil Denemesi, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Dye, T. R. (2005), Understanding Public Policy, Eleventh Edition. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme (2006) http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convention_accessible_pdf, 08.12.2024.

Gerston, L. N. (2004). Public Policy Making: Process and Principles, Second Edition, M.E. Sharpe, New York.

Gökmen, F. (2007). Türkiye'de Özürlü Haklarının Gelişimi. *ÖZ-VERİ*, 4 (2): 1085-1106.

Gül, H. (2015). Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri. *Yasama Dergisi*, (29), 5-31.

Güzel, A., Okur. A. R. ve Caniklioğlu. N. (2010). *Sosyal Güvenlik Hukuku*, İstanbul: Beta.

Kolat, S. (2010). Avrupa Birliği Sosyal Politikası Çerçevesinde Özürlülere Yönelik Ayrımcılıkla Mücadele ve Türkiye'deki Yansımaları, Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Kutlu D. (2017). Türkiye´de Sosyal Yardım Rejiminin Yapısal Boyutları, Disiplin Oluşumu ve Yardım Alan Yoksul Tipolojisi. İçinde G. Yenimahalleli Yaşar, A. Göksel. ve Ö. Birler, Ö. (Der*.), İnsana Karşı Piyasa: Türkiye´de Sağlık ve Sosyal Güvenlik* (s. 345-377). İstanbul: Notabene.

Küçükali, A. (2015). Engellilere Uygulanan Sosyal Yardımlar. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 35,103.

Lang, R. (2007). The Development and Critique of the Social Model of Disability, Working Paper, Leonard Cheshire Disability and Inclusive Development Centre.

Özbek, N. (2006). *Cumhuriyet Türkiye'sinde Sosyal Güvenlik ve Sosyal Politikalar*, İstanbul: Emeklilik Gözetim Merkezi-Tarih Vakfı.

Özgökçeler S. ve Alper Y. (2010). Özürlüler Kanunu'nun Sosyal Model Açısından Değerlendirilmesi. *İşletme ve Ekonomi Araştırmalar Dergisi*, 1, 33-54.

Özi(1999). I. Özürlüler Şûrası (Çağdaş Toplum, Çağdaş Yasam ve Özürlüler), Komisyon Raporları ve Genel Kurul Görüşmeleri, Ankara: Takav Matbaacılık.

Özida (2001). Özürlüler İçin Ülke Raporu: 1995-2000, Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Sapey, B., Stewart, J., ve Harris, J., (2001). Disability: Constructing Dependency Through Social Policy. İçinde C. Baxter (der), *Managing Diversity and Inequality in Healthcare* (s.122-149). Londra: Elsevier Health Sciences.

Shakespeare T. ve Watson, N. (2011). Farkı Yaratmak: Sakatlık Siyaset ve Tanınma. İçinde D. Bezmez vd. (Der.), *Sakatlık Çalışmaları: Sosyal Bilimlerden Bakmak* (s.387-414). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Shakespeare, T. (2006). *Disability Rights and Wrongs*, NY: Routledge Press.

Stone, D. (1984*). The Disabled State,* Philadelphia: Temple University Press.

Ünal, Ş. (1994). İnsan Haklarının Tarihi Felsefi ve Hukuki Temelleri, *Ankara Barosu Dergisi,* 1, 41-74.

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2017). Türkiye' de Refah Rejimlerinin Dönüşüm Sürecinde Sosyal Yardım Sistemi. *Emek Araştırma Dergisi*, 8(12), 27-48.

VGM. (2021). Engelli ve Muhtaç Aylığı, https://www.vgm.gov.tr/faaliyetler/hay%C4%B1r (E.T.:03.06.2024.

WHO (2011). World Report On Disability, http://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf, (E.T.:18.06.2024).

Yılmaz, V. (2011). The Political Economy of Disability in Turkey: Disability and Social Policy Reform in Turkey, Germany: LAP-Lambert Academic Publishing.

Yılmaz, V. ve Yentürk, N. (2017). Türkiye'de Engellilere Yönelik Kamu Harcamalarının On Yıllık Seyri. *Çalışma ve Toplum*, 1, 59- 74.

KAYNAKÇA

Björklund, A. (2006). Does family policy affect fertility?. *Journal of Population Economics*, 19(1), 3-24. https://doi.org/10.1007/s00148-005-0024-0,/(E.T.: 17.11.2024).

Bulletin officiel Santé - Protection sociale - Solidarité (n° 2023/6) (2023). https://sante.gouv.fr/fichiers/bo/2023/2023.6.sante.pdf .(E.T.: 18.11.2024).

CAF, L'allocation de base (Ab) (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/l-allocation-de-base-ab ,(E.T.: 17.11.2024).

CAF, L'allocation versée en cas de décès d'enfant (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/accident-de-vie/l-allocation-versee-en-cas-de-deces-d-enfant (E.T.: 18.11.2024).

CAF, Les allocations familiales (Af) (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/les-allocations-familiales-af.(E.T.: 18.11.2024).

CAF, Le complément familial (Cf) (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/le-complement-familial-cf. (E.T.: 18.11.2024).

CAF, Le revenu de solidarité active (Rsa) (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-professionnelle/le-revenu-de-solidarite-active-rsa.(E.T.: 18.11.2024).

CAF, L'allocation de rentrée scolaire (Ars) (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/l-allocation-de-rentree-scolaire-ars. (E.T.: 18.11.2024).

CAF, L'allocation d'éducation de l'enfant handicapé (Aeeh) (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/handicap/l-allocation-d-education-de-l-enfant-handicape-aeeh. (E.T.: 18.11.2024).

CAF, Informations aides Logement, (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/logement. (E.T.: 18.11.2024).

CAF, La prime de déménagement (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/logement/la-prime-de-demenagement. (E.T.:11.11.2024).

CAF, Le prêt à l'amélioration de l'habitat (Pah), (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/logement/le-pret-l-amelioration-de-l-habitat-pah. (E.T.:11.11.2024).

CAF, L'allocation de soutien familial (Asf), (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/l-allocation-de-soutien-familial-asf. (E.T.:19.11.2024).

CAF, La prime à la naissance, (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/la-prime-la-naissance (E.T.:19.11.2024).

CAF, La prime à l'adoption, (2024). https://www.caf.fr/allocataires/aides-et-demarches/droits-et-prestations/vie-personnelle/la-prime-l-adoption. (E.T.:15.12.2024).

Caf du Val d'Oise. Règlement intérieur d'action sociale, Les aides financières d'action. (2022). https://www.caf.fr/sites/default/files/medias/951/documentation/RIAS.pdf1. (E.T.:9.11.2024).

CLEISS,(2024a). "IV - Les prestations familiales". https://www.cleiss.fr/docs/regimes/regime_france4.html. (E.T.:18.11.2024).

CLEISS, (2024b). "Montants des prestations familiales", https://www.cleiss.fr/docs/regimes/regime_france6_prestations-familiales.html. (E.T.:18.11.2024).

Direction de la sécurité sociale - Bureau des études et de l'évaluation (6C) (2022). Dossier Statistique Des Prestations Familiales 2022, Barèmes Bénéficiaires Données Financières.

Eurostat, EU median age increased by 2.3 years since 2013, (2024). https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240215-1. (E.T.:17.11.2024).

Gauther, A. H. ve Hatzius, J. (1997). Family Benefits and Fertility: An Econometric Analysis. *Population Studies*, 51(3), 295-306.

Hájek, J. ve Olexová, C. (2023). Child benefits and child tax allowances in the Czech Republic, Slovak Republic and Sweden. *International Journal of Sociology and Social Policy,* 43(11/12), 964-979.

Immervoll, H., Sutherland, H., ve de Vos, K. (2000). Child poverty and child benefits in the European Union (No. EM1/00). EUROMOD Working Paper.

INSEE(2024). Montant mensuel net du smic pour 35 heures de travail par semaine (151,67 heures par mois) - Après déduction de la CSG et CRDS. https://www.insee.fr/fr/statistiques/serie/000879878. (E.T.:17.11.2024).

Légifrance (2001, Ekim 11). Arrêté du 3 octobre 2001 relatif à l'action sociale des caisses d'allocations familiales. https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000224779. (E.T.:17.11.2024).

Ministère de l'Education Nationale, Les grands principes du système éducatif, (2024) https://www.education.gouv.fr/les-grands-principes-du-systeme-educatif-9842. (E.T.:18.11.2024).

Monparcourshandicap.gouv.fr, CDAPH : Commission des droits et de l'autonomie des personnes handicapées, https://www.monparcourshandicap.gouv.fr/glossaire/cdaph.(E.T.:18.11.2024).

Oberlin, E. M., Caristo, A. M., Lagomarsino, G. ve Santos, S. (2007). Family allowances: Policy, practice and the fight against poverty in Europe and Latin America?, Technical Report 02, International Social Security Association.

Service-Public.fr (2023a). Qui perçoit les prestations et allocations familiales dans un couple ?, https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F14722. (E.T.:17.11.2024).

Service-Public.fr (2023b), Allocation de logement familiale (ALF). https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F13132. (E.T.:11.11.2024).

Service-Public.fr (2023c). Allocation de logement sociale (ALS). https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F1280.(E.T.:11.11.2024).

Service-Public.fr (2023d). Comment obtenir l'intermédiation financière ?, https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F36407 . (E.T.:19.11.2024).

Service-Public.fr (2023e). Faut-il vivre en France pour toucher des prestations familiales ?, https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F33644. (E.T.:17.11.2024).

Service-Public.fr (2024a). Smic (salaire minimum de croissance). https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2300 . (E.T.:17.11.2024).

Service-Public.fr (2024b). Qu'est-ce qu'un enfant à charge pour les prestations familiales ?, https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F16947 . (E.T.:17.11.2024).

Service-Public.fr (2024c). Allocation de base de la Paje en cas d'adoption d'un enfant. https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F31430. (E.T.:17.11.2024).

Service-Public.fr (2024d). Aide personnalisée au logement (APL). https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F12006. (E.T.:11.11.2024).

Service-Public.fr (2024e). Prestation d'accueil du jeune enfant (Paje) : prime à la naissance,. https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F2550. (E.T.:19.11.2024).

Service-Public.fr (2024f). Prestations familiales et sociales : les nouveaux montants au 1er avril 2024. https://www.service-public.fr/particuliers/actualites/A16506 . (E.T.:17.11.2024).

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684. (E.T.:17.11.2024).

TÜİK, Doğum İstatistikleri (2023). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2023-53708 .(E.T.:17.11.2024).

TÜİK, Yıllara ve Cinsiyete Göre Ortanca Yaş, 1935-2023, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/DownloadIstatistikselTablo?p=d94N1/HtY1R2LeoOwSuh6BtX9ecBW2g12DWJp6XN5nfFWHxHeXu2ryO9PskytMcB.

Van Lancker, W., Ghysels, J. ve Cantillon, B. (2015). The Impact of Child Benefits on Single Mother Poverty: Exploring The Role of Targeting in 15 European Countries. *International Journal of Social Welfare,* 24(3), 210-222.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Öztürk

Gıda Bilimleri ve Mühendisliği

(International Research in the Field of Food Science and Engineering)

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

GIDA BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

(International Research in the Field of Food Science and Engineering)

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Öztürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-83-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

GIDA BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
(International Research in the Field of Food Science and Engineering)
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Öztürk
VI+92 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-83-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adeleke, B.S., Babalola, O.O. (2020). Oilseedcropsunflower(*Helianthusannuus*) asasource of food: Nutritional and health benefits. Food Science and Nutrition, 8(9), 4666-4684.

Aguirre, M.R, Ruiz-Méndez, M.V., Velasco, L., Dobarganes, M.C. (2012). Free sterols and steryl glycosides in sunflower seeds with high phytosterol contents. Europen Journal of Lipid Science and Technology, 114(10). Special Issue: Euro Fed Lipid.

Alexandrino, T.D., Ferrari, R.A., Oliveira, L., Ormeneze, R.C.S.C. (2017). Fractioning of the sunflower flour components: Physical, chemical and nutritional evaluation of the fractions. Lebensmittel-Wissenschaft und-Technologie, 84 (25).

Alfian, R., Susanti, H. (2012). Determination of Total Phenolic Content of Methanol Extract of Red Rosella Flower Petals (*Hibiscus Sabdariffa Linn*) With Spectrophotometric Variations in Growing Places. Pharmaciana, 2 (1).

Amakura, Y., Yoshimura, M., Yamakami, S., Yoshida, T. (2013). Isolation of phenolic constituents and characterization of antioxidant markers from sunflower (*Helianthus annuus*) seed extract. Phytochemistry Letters, 6(2), 302-305.

Aral, Y., Watanabe, S., Kimira, M., Shimoi, K., Mochizuki, R., Kinae, N. (2000). Dietary intakes of flavonols, flavones and isoflavones by Japanese women and the inverse correlation between quercetin intake and plasma LDL cholesterol concentration. The Journal of Nutrition, 130(9), 2243-2250.

Askin, B., Kaya, Y. (2020). Effect of deep frying process on the quality of the refined oleic/linoleic sunflower seed oil and olive oil. Journal of Food Science and Technology -Mysore- 57(2).

Baloğlu, MC., Kavas, M., Aydın, G. (2012). Antioxidative and physiological responses of two sunflower (Helianthus annuus) cultivars under PEG-mediated drought stress. Turkish Journal Botany, 36, 707-714.

Barouh, N., Bourlieu-Lacanal, C., Figueroa-Espinoza, MC., Durand, E., Villeneuve, P. (2021). Tocopherols as antioxidants in lipid-based systems: The combination of chemical and physicochemical interactions determines their efficiency. Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety, 1-47.

Bazzalo, M.E., Heber, E., Del Pero de Martines, M.A., Caso, O.H. (1985). Phenolic compounds in stems of sunflower plants inoculated with *Sclerotinia sclerotiorum* and their inhibitory effects on the fungus. Phytopathology 112, 322-332.

Belingheri, C., Giussani, B., Rodriguez-Estrada, M.T., Ferrillo, A., Vittadini, E. (2015). Oxidative stability of high-oleic sunflower oil in a porous starch carrier. Food Chemistry, 166, 346-351.

Benveniste, P. (2002). Sterol metabolism. In E.M. Meyerowitz ve C. Somerville. *The Arabidopsis book.* American Society of Plant Biologists.

Bester, D., Esterhuyse, A.J., Truter, E.J., Rooyen, J.V. (2010). Cardiovascular effects of edible oils: a comparison between four popular edible oils. Nutrition Research Reviews, 23, 334-348.

Blokhina, O., Virolainen, E., Fagerstedt, K.V. (2003). Antioxidants, oxidative damage and oxygen deprivation stress: A review. Annals Botany, 91, 179-194.

Cho, M.H., No, H.K., Prinyawiwatkul, W. (2008). Chitosan treatments affect growth and selected quality of sunflower sprouts. Journal of Food Science, 73(1), 70–S77.

Davodi, S., Mirshekari, B., Mahmoudi, TJ., Farahvash, F., Seta, S.Y. (2022). Evaluate the effect of salicylic acid and ascorbic acid on agro- nomic and antioxidant activities of Sunflower in water deficit conditions. Plant Scıence Today, 9(3), 705-713.

De Leonardis, A., Macciola, V. and Di Rocco, A. (2003). Oxidative stabilization of cold-pressed sunflower oil using phenolic compounds of the same seeds. Jornal of the Science of Food and Agriculture, 83, 523-528.

De Leonardis, A., Macciola, V., Di Domenico, N. (2005). A first pilot study to produce a food antioxidant from sunflower seed shells (*Helianthus annuus*). European Journal of Lipid Science and Technology, 107, 220-227.

Demurin, Y. (1993). Genetic variability of tocopherol composition in sunflower seeds. Helia, 16, 59-62.

Farooq, M.A., Wahid, N., Kobayashi, D., Fujita, S., Basra, S.M.A. (2009). Plant drought stress: effects, mechanisms and management. Agronomy Sustainable Devevelopment, 29, 185-212.

Ferna´ndez-Cuesta, A., Jan, C.C., Ferna´ndez-Martinez, Velasco, L. (2014). Variability for Seed Phytosterols in Sunflower Germplasm. Crop Science, 54, 1, 190-197.

Ferna´ndez-Cuesta, F., I., Aguirre-Gonza´lez, M.R., Ruiz-Me´ndez, M.V., Velasco, L. (2012). European Journal of Lipid Science and Technology, 114, 325-331.

Fernandez, O., Urrutia, M., Berton, T., Bernillon, S., Deborde, C., Jacob, D., Maucourt, M., Maury, P., Duruflé, H. Gibon, Y., Langlade, N.B., Moing, A. (2019). Metabolomic characterization of sunflower leaf allows discriminating genotype groups or stress levels with a minimal set of metabolic markers. Metabolomics, 15, 56.

Fuster, M.D., Lampi, A.M., Hopia, A., Kamal-Eldin, A. (1998). Effects of α- and γ-tocopherols on the autooxidation of purified sunflower triacylglycerols. Lipids, 33(7), 715-722.

Gai, F., Karamac´, M., Janiak, M.A., Amarowicz, R., Peiretti, P.G. (2020). Sunflower (*Helianthus annuus L.*) Plants at Various Growth Stages Subjected to Extraction-Comparison of the Antioxidant Activity and Phenolic Profile. Antioxidants, 9, 535.

Goulas, V., Georgiou, E. (2019). Utilization of Carob Fruit as Sources of Phenolic Compounds with Antioxidant Potential: Extraction Optimization and Application in Food Models. Foods, 9(1), 20.

Guo, S., Ge, Y., Jom, K.N. (2017). A review of phytochemistry, metabolite changes, and medicinal uses of the common sunflower seed and sprouts (*Helianthus annuus* L.). Chemistry Central Journal, 11:95.

Halvorsen, B.L., Holte, K., Myhrstad, M.C.W., Barikmo, I., Hvattum, E., Remberg, S.F., Wold, A.B., Haffner, K., Baugerod, H., Andersen, L.F., Moskaug, J.O., Jacobs, D.R., Blomhoff, R. (2002). A systematic screening of total antioxidants in dietary plants. The Journal of Nutrition, 132, 461-471.

Hamed, S.F., Wagdy, S.M., Megahed, M.G. (2012). Chemical Characteristics and Antioxidant Capacity of Egyptian and Chinese Sunflower Seeds: A Case Study. Life Science Journal, 9(2).

Hansel, C. M., Fendorf, S., Sutton, S., and Newville, M. (2001). Characterization of Fe plaque and associated metals on the roots of mine-waste impacted aquaticplants. Environmental Science and Technology, 35, 3863-3868.

Harborne, J.B., Williams, C.A. (1998). Anthocyanins and other flavonoids. Natural Products Reports, 6, 631.

Hashim, I.B., Koehler, P.E. and Eitenmiller, R.R. (1993). Tocopherols in runner and virginia peanut cultivars at various maturity stages. Jounal of the American Oil Chemists' Society, 70, 633-635.

Herbette, S., Lenne, C., Leblanc, N., Julien, J.L., Drevet, J.R., Roeckel-Drevet, P. (2002). Two GPX-like proteins from *Lycopersicon esculentum* and *Helianthus annuus* are antioxidant enzymes with phospholipid hydroperoxide glutathione peroxidase and thioredoxin peroxidase activities. European Journal of Biochemistry, 269, 2414-2420.

Hemery-Tardin, M.C., Tourvieille de Labrouche, D., Jay, M., Ledoigt, G., Vear, F. (1998). Effect of infection by *Sclerotinia* spp. on the phenolic metabolism of sunflower capitula and leaves. Helia, 21, 19-32.

Hra´dkova´, I., Merkl, R., S˘midrkal, J., Kyselka, J., Filip, V. (2013). Antioxidant effect of mono- and dihydroxyphenols in sunflower oil with different levels of naturally present tocopherols. European Journal of Lipid Science and Technology, 115, 747-755.

Hraš, A. R., Hadolin, M., Knez, Ž., Bauman, D. (2000). Comparison of antioxidative and synergistic effects of rosemary extract with α-tocopherol, ascorbyl palmitate and citric acid in sunflower oil. Food Chemistry, 71, 2, 229–233.

Iannone, A., Petroni, V., Murru, M., Cordeddu, L., Carta, G., Melis, M.P., Bergamini, S., Casa, L.D., Cappiello, L., Carissimi, R., O'Shea, R., Bell, D., Santis, E.D., Banni, S. (2009). Impairment of 8-iso-PGF2ALPHA isoprostane metabolism by dietary conjugated linoleic acid (CLA). Prostaglandins Leukot Essent Fat Acids 80, 279-287.

Kang, S.Z., Zhang, J.H. (1997). Hydraulic conductivities in soil-root system and relative importance at different soil water potential and temperature. Transactions of Chinese Society of Agricultural Engineers, 13, 76-81.

Karamać, M., Kosińska, A., Estrella, I., Hernández, T., Dueñas, M. (2012). Antioxi- dant activity of phenolic compounds identified in sunflower seeds. The journal European Food Research and Technology, 235, 2, 221-223.

Kamal-Eldın, A., Appelqvıst, L.A (1996). The chemistry and antioxidant properties of tocopherols and tocotrienols. Lipids 31, 671-701.

Kamal, J. (2011). Quantification of alkaloids, phenols and flavonoids in sunflower (*Helianthus annuus L.)*. The African Journal of Biotechnology, 10(16), 3149-3151.

Kaur, G., Kaur, N., Kaur, A. (2021). The Journal of Food Science and Technology, 58(7), 2617-2629.

Kmiecik, D., Korczak, J., Rudzińska, M., Gramza-Michałowska, A., Hęś, M., Kobus-Cisowska, J. (2015). Stabilisation of phytosterols by natural and synthetic antioxidants in high temperature conditions. Food Chemistry, 173, 966-971.

Krasensky, J., Jonak, C. (2012). Drought, salt, and temperature stress-induced metabolic rearrangements and regulatory networks. The Journal of Experimental Botany, 63, 1593-1608.

Kumar, S., Ahmad, A., Rao, V., Masood, A. (2014). Effect of salinity on growth and leaf area of sunflower (*Helianthus annuus L.*) cv. suntech-85. The African Journal of Agricultural Research, 9(15), 1144-1150.

Lagunaae, O., Barakatbe, A., Alhamada, H., Durand, E., Baréa, B., Fine, F., Villeneuve, P., Citeau, M., Dauguet, S., Lecomteae, J. (2018). Production of proteins and phenolic compounds enriched fractions from rapeseed and sunflower meals by dry fractionation processes. Industrial Crops and Products, 118, 160-172.

Lucarini, M., Pedulli, G. F., Cipollone, M. (1994). Bond dissociation enthalpy of alpha-tocopherol and other phenolic antioxidants. The Journal of Organic Chemistry, 59(17), 5063-5070.

Lalarukh, I., Shahbaz, M., 2018. Alpha-tocopherol induced modulations in morpho-physiological attributes of sunflower (*Helianthus annuus*) when grown under saline environment. International Journal of Agriculture and Biology, 20(3), 661-668.

Lalarukh and Shahbaz, I., Shahbaz, M. (2020). Response of antioxidants and lipid peroxidatıon to exogenous application of alpha-tocopherol in sunflower (*Helianthus annuus l.*) under salt stress. Pakistan Journal of Botany, 52(1), 75-83.

Malenčić, D.J., Gašić, O., Popović, M., Boža, P. (2000). Screening for antioxidant properties of *Salvia reflexa* Hornem. Phytotherapy Research, 14, 546-548.

Malenčić, D.J., Vasic, D., Popovič, M., Devič, D. (2004). Antioxidant Systems In Sunflower As Affected By Oxalic Acid. Biologia Plantarum, 48(2), 243-247.

Menzel, C., González-Martínez, C., Chiralt, A., Vilaplana, F. (2019). Antioxidant starch films containing sunflower hull extracts. Carbohydrate Polymers, 214, 142-151.

Merah, O., Langlade, N., Alignan, M., Roch, J., Pouilly, N., Lippi, Y., Vear, F., Cerny, M., Bouniols, A., Mouloungui, Z., Vincourt, P. (2012). Theoretical and Applied Genetics, 125, 1589-1601.

Moldovan, L., Moldovan, N.I. (2004). Oxygen free radicals and redox biology of organelles. Histochemistry and Cell Biology, 122, 395-412.

Mondolot-Cosson, L., Andary, C., Day, G., Roussel, J. (1997). Histolocalisation de subtances phenoliques intervenant lor d'interaction plante-pathogène chez le tournesol et la vigne. Acta botanica gallica, 144, 353-362.

Morais, T.C., Pinheiro, D.T., Hormaza, P.A., Fernando, M., Denise, L.F., Dias, C.F.S. (2020). Physiological and antioxidant changes in sunflower seeds under water restriction Alterações fisiológicas e antioxidativas em sementes de girassol submetidas à restrição hídrica. the Journal of Seed Science, 42.

Morelo, G., Márquez-Ruiz, G., Holgado, F., Giménez, B., Robert, P. (2017). Design of flavonoid microparticles with channel forming properties to improve oxidative stability of sunflower oil. European Journal of Lipid Science and Technology, 119, 170004.

Morel, I., Lescoat, G., Cognel, P., Sergent, O., Pasdelop, N., Brissot, P., Cillard, P., Cillard, J. (1993). Antioxidants and iron-chelating activities of the flavonoids catechin, quercetin and diosmetin on iron-loaded rat bepatocyte cultures. Biochemical Pharmacology, 45, 13-19.

Nadeem, M., Anjum, F.M., Arshad, M.U., Hussain, S. (2010). Chemical characteristics and antioxidant activity of different sunflower hybrids and their utilization in bread. African Journal of Food Science, 4(10), 618-626.

Náthia-Neves, G., Alonso, E. (2021). Valorization of sunflower by-product using microwave-assisted extraction to obtain a rich protein flour: Recovery of chlorogenic acid, phenolic content and antioxidant capacity. Food and Bioproducts Processing, 125, 57-67.

Nazarli, H., Zardashti, MR., Darvishzadeh, R., Mohammadi, M. (2011). Change in activity of antioxidative enzymes in young leaves of sunflower (*Helianthus annuus L.*) by application of super absorbent synthetic polymers under drought stress condition. Asian Journal of Community Services, 5(11), 1334-1338.

Öğüt, S. (2014). Importance of Natural Antioxidants. Journal of Adnan Menderes University Agricultural Faculty, 11(1), 25-30.

Önder, S., Önder, DG., Tonguç, M. (2020). Determination of Hydrogen Peroxide Content and Antioxidant Enzyme Activities in Safflower (*Carthamus tinctorius L.*) Seeds After Accelerated Aging Test. Süleyman Demirel University Journal of Natural and Applied Sciences, 24(3), 681-688.

Pedrosa, M.M., Muzquiz, M., Garc´ıa-Vallejo, C., Burbano, C., Cuadrado, C., Ayet, G., Robredo, L.M. (2000). Determination of caffeic and chlorogenic acids and their derivatives in different sunflower seeds. Journal of the Science of Food and Agriculture, 80, 459-464.

Peterson, J., Dwyer, J. (1998). Flavonoids: Dietary occurrence and biochemical activity. Nutrition Research, 18(12), 1995-2018.

Philosoph-Hadas, S., Meir, S., Akiri, B., Kanner, J. (1994). Oxidative defense systems in leaves of three edible herb species in relation to their senescence rates. - The Journal of Agricultural and Food Chemistry, 42, 2376-2381.

Pietta, P.G. (1999). Flavonoids as Antioxidants, Reviews, Journal of Natural Products, 63, 1035-1042.

Rice-Evans, C.A., Miller, N.J., Paganga, G. (1996). Structure antioxidant activity relationships of flavonoids and phenolic acids. Free Radical Biology and Medicine, 20, 933-956.

Saftić-Panković, D., Veljović-Jovanović, S., Pucarević, M., Radovanović, N., Mijić, A. (2006). Phenolic compounds and peroxidases in sunflower near-isogenic lines after downy mildew infection, Helia, 29, 33-42.

Sairam, RK., Srivastava, GC. (2003). Changes in Activities of Antioxidant Enzymes in Sunflower Leaves of Different Ages. Biologia Plantarum 47(1), 61-66.

Saldamlı, İ. (1998). Food chemistry. *Hacettepe University*, ISBN, 975-8339-00-1, 527p.

Salgado, P.R., Drago, S.R., Molina Ortiz, S.E., Petruccelli, S. (2012). Production and characterization of sunflower (*Helianthus annuus L.)* protein-enriched products obtained at pilot plant scale Lebensmittel-Wissenschaft und -Technologie- Food Science and Technology, 45 (1), 65-72.

Sarkis, J.R., Côrrea, A.P.F., Michel, I., Brandeli, A., Tessaro, I.C., Marczak, L.D.F. (2014). Evaluation of the phenolic content and antioxidant activity of different seed and nut cakes from the edible oil industry. Journal of the American Oil Chemists' Society, 91, 1773-1782.

Scandalios, J.G.(1993). Oxygen stress and superoxide dismutases. Plant Physiology, 101, 7-12.

Schmidt, S., Pokorny, J. (2005). Potential application of oilseeds as source of antioxidants for food lipids - A review. Czech Journal of Food Sciences, 23, 93-102.

Shahidi, F., Chandrasekara, A. (2010). Hydroxycinnamates and their in vitro and in vivo antioxidant activities. Phytochemistry Reviews, 9SI, 147-170.

Sharma, B. (2019). An analyses of flavonoids present in the inflorescence of sunflower. Brazilian Journal of Botany, 42, 421-429.

Singh, A. (2013). Sitosterol as an antioxidant in frying oils. Food Chemistry, 137(1–4), 62-67.

Soupas, L. (2006). Oxidative stability of phytosterols in food models and foods. Finland: University of Helsinki. Department of Applied Chemistry and Microbiology, 110 pp.

Srivastava, A., Verma, A. (2014). Nutritional composition of sunflower seeds flour and nutritive value of products prepared by incor- porating sunflower seeds flour. International Journal of Pharmaceutical Research and Allied Sciences, 3, 45-49.

Stelzner, J., Roemhild, R., Garibay-Hernández, A., Harbaum-Piayda, B., Mock, H.P., Bilger, W. (2019). Hydroxycinnamic acids in sunflower leaves serve as UV-A screening pigments. Photochemical and Photobiological Sciences, 18, 1649-1659.

Stuchlik, M., Zak, S. (2002). Vegetable lipids as components of functional foods. Biomedical Papers, 146, 3-10.

Temple, N.J. (2000). Antioxidants and disease: more questions than answers. Nutr Res 20, 449-459.

Tetik, N., Turhan, I., Erbaş, M. (2007). Fonksiyonel Gıda Bileşeni Olarak Fitosteroller. Gıda, 32(6), 317-324.

Tsouko, E., Alexandri, M., Fernandes, K.V. Freire, D.M.G., Mallouchos, A., Koutinas, A.A. (2019). Extraction of phenolic compounds from palm oil processing residues and their application as antioxidants. Food Technology and Biotechnology, 57, 29-38.

Valerio, M., Awad, A.B. (2011). b-sitosterol down-regulates some proinflammatory signal pathways bu increasing the activity of tyrosine phosphatase SHP-1 in J774A.1 murine macrophages. Internat Immunopharmacol, 1(8), 1012-1017.

Velasco, L., Fernández-Cuesta, A., Fernández-Martínez, J.M. (2014). New sunflower seeds with high contents of phytosterols. Oilseeds & fats, Crops and lipids, 21(6), D604.

Vinson, J., Hontz, B. (1995). Phenol antioxidant index-Comparison of the antioxidant effectiveness of red and white wines. Journal of Agricultural and Food Chemistry, 43, 401-403.

De Whalley, C., Rankin, S.M., Hoult, J.R., Jessup, W., Leake, D. (1990). Flavonoids inhibit the oxidative modification of low density lipoproteins by macrophages. Biochemical Pharmacology, 39, 1743-1750.

Weisz, G.M., Kammerer, D.R., Carle, R. (2009). Identification and quantification of phenolic compounds from sunflower (*Helianthus annuus* L.) kernels and shells by HPLC-DAD/ESI-MS^n. Food Chemistry, 115(2), 758-765.

Wildermuth, S.R., Young, E.E., Were, L.M. (2016). Chlorogenic acid oxidation and its reaction with sunflower proteins to form green-colored complexes. Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety, 15, 829-843.

Ye, F., Liang, Q., Li, H., Zhao, G. (2015). Solvent effects on phenolic content, composition, and antioxidant activity of extracts from florets of sunflower (*Helianthus annuus L.*). Industrial Crops and Products, 76, 574-581.

Yoshida, Y., Tsuchiya, J., Niki, E. (1994). Interaction of α-tocopherol with copper and its effect on lipid peroxidation. Biochimica et Biophysica Acta (BBA) - General Subjects, 1200(2), 85-92.

Youle, R.J., Huang, A.H.C. (1978). Album in storage proteins in the protein bodies of castor bean. Plant Physiology, 61, 13-16.

Žilić, S., Maksimović Dragišić, J., Maksimović, V., Maksimović, M., Basić, Z., Crevar, M., Stanković, G. (2010). The content of antioxidants in sunflower seed and kernel. Helia, 33(52), 75-84.

KAYNAKÇA

Ancín, M., Pindado, E. ve Sánchez, M. (2022). New Trends in The Global Digital Transformation Process of The Agri-Food Sector: An Exploratory Study Based on Twitter. *Agricultural Systems*, *203*, 103520.

Ashraf, S. A., Siddiqui, A. J., Abd Elmoneim, O. E., Khan, M. I., Patel, M., Alreshidi, M. ve Adnan, M. (2021). Innovations in Nanoscience for the Sustainable Development of Food and Agriculture with Implications on Health and Environment. *Science of the Total Environment*, 768, 144990.

Ashton, K. (2018). How the term'Internet of Things' was invented. Tech Republic.

Bahn, R.A., Yehya, A.A.K. ve Zurayk, R. (2021). Digitalization for Sustainable Agri-Food Systems: Potential, Status, and Risks for the MENA Region. *Sustainability*, *13*(6), 3223.

Barrett, C.B. (2021). Overcoming Global Food Security Challenges Through Science and Solidarity. *American Journal of Agricultural Economics*, 103(2), 422-447.

Ben Ayed, R. ve Hanana, M. (2021). Artificial Intelligence to Improve the Food and Agriculture Sector. *Journal of Food Quality*, *2021*(1), 5584754.

Bhagya Raj, G.V.S. ve Dash, K.K. (2022). Comprehensive Study on Applications of Artificial Neural Network in Food Process Modeling. *Critical reviews in food science and nutrition*, *62*(10), 2756-2783.

Brax, S.A. ve Jonsson, K. (2009). Developing Integrated Solution Offerings for Remote Diagnostics: A Comparative Case Study of Two Manufacturers. *International Journal of Operations & Production Management*, *29*(5), 539-560.

Brosnan, T. ve Sun, D.W. (2004). Improving Quality Inspection of Food Products By Computer Vision—A Review. *Journal of Food Engineering*, *61*(1), 3-16.

Bueno, D., Munoz, R. ve Marty, J.L. (2016). Fluorescence Analyzer Based On Smartphone Camera and Wireless for Detection of Ochratoxin A. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *232*, 462-468.

Burke, T. (2019). Blockchain in Food Traceability. *Food Traceability: From Binders to Blockchain*, 133-143.

Camaréna, S. (2020). Artificial Intelligence in the Design of the Transitions to Sustainable Food Systems. *Journal of Cleaner Production*, *271*, 122574.

Caro, M.P., Ali, M.S., Vecchio, M. ve Giaffreda, R. (2018). Blockchain-Based Traceability in Agri-Food Supply Chain Management: A Practical Implementation. İn *2018 IoT Vertical and Topical Summit on Agriculture-Tuscany (IOT Tuscany)* (pp. 1-4). IEEE.

Chakka, A.K., Sriraksha, M.S. ve Ravishankar, C.N. (2021). Sustainability of Emerging Green Non-Thermal Technologies in the Food Industry with Food Safety Perspective: A Review. *Lwt*, *151*, 112140.

Chandra, G.R., Liaqat, I.A. ve Sharma, B. (2019). Blockchain Redefining: The Halal Food Sector. *In 2019 Amity International Conference on Artificial Intelligence (AICAI)* (pp. 349-354). IEEE.

Chapman, J., Power, A., Netzel, M.E., Sultanbawa, Y., Smyth, H.E., Truong, V.K. ve Cozzolino, D. (2022). Challenges and Opportunities of the Fourth Revolution: A Brief Insight into the Future of Food. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *62*(10), 2845-2853.

Cheng, C. ve Wang, L. (2022). How Companies Configure Digital Innovation Attributes for Business Model Innovation? A Configurational View. *Technovation*, *112*, 102398.

Corney, D. (2002). Food Bytes: Intelligent Systems In the Food Industry. *British Food Journal*, *104*(10), 787-805.

Dewi, T., Risma, P. ve Oktarina, Y. (2020). Fruit Sorting Robot Based on Color and Size for an Agricultural Product Packaging System. *Bulletin of Electrical Engineering and Informatics*, *9*(4), 1438-1445.

Ding, H., Tian, J., Yu, W., Wilson, D.I., Young, B.R., Cui, X. ve Li, W. (2023). The Application of Artificial Intelligence and Big Data In the Food Industry. *Foods*, *12*(24), 4511.

Duro, J.A., Lauk, C., Kastner, T., Erb, K.H. ve Haberl, H. (2020). Global Inequalities in Food Consumption, Cropland Demand and Land-Use Efficiency: A Decomposition Analysis. *Global Environmental Change*, *64*, 102124.

European Parliament and Council. (2002). Regulation (EC) No 178/2002 of the European Parliament and of the Council of 28 January 2002 laying down the general principles and requirements of food law, establishing the European Food Safety Authority and laying down procedures in matters of food safety. *Official Journal of the European Communities*, *31*, 1-24.

Feng, H., Wang, X., Duan, Y., Zhang, J. ve Zhang, X. (2020). Applying Blockchain Technology to Improve Agri-Food Traceability: A Review of Development Methods, Benefits and Challenges. *Journal of cleaner production*, *260*, 121031.

Galvez, J.F., Mejuto, J.C. ve Simal-Gandara, J. (2018). Future Challenges on the Use of Blockchain for Food Traceability Analysis. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *107*, 222-232.

Goetz, A.F., Vane, G., Solomon, J.E. ve Rock, B.N. (1985). Imaging Spectrometry for Earth Remote Sensing. S*cience*, *228*(4704), 1147-1153.

Gowen, A.A., O'Donnell, C.P., Cullen, P.J., Downey, G. ve Frias, J.M. (2007). Hyperspectral Imaging–an Emerging Process Analytical Tool For Food Quality and Safety Control. *Trends in food science & technology*, *18*(12), 590-598.

Kagaya, H., Aizawa, K. ve Ogawa, M. (2014). Food Detection and Recognition Using Convolutional Neural Network. *In Proceedings of the 22nd ACM international conference on Multimedia* (pp. 1085-1088).

Kapur, P.K., Singh, O., Khatri, S.K. ve Verma, A.K. (Eds.). (2020). *Strategic system assurance and business analytics*. Springer Singapore.

Kim, H.M. ve Laskowski, M. (2018). Toward an Ontology-Driven Blockchain Design for Supply-Chain Provenance. *Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management*, *25*(1), 18-27.

Khan, K.M., Arshad, J., ve Khan, M.M. (2018). Secure Digital Voting System Based on Blockchain Technology. *International Journal of Electronic Government Research (IJEGR)*, *14*(1), 53-62.

Kumar, I., Rawat, J., Mohd, N. ve Husain, S. (2021). Opportunities of Artificial Intelligence and Machine Learning in the Food Industry. *Journal of Food Quality*, 2021(1), 4535567.

Kumar, M.V. ve Iyengar, N.C.S. (2017). A Framework for Blockchain Technology in Rice Supply Chain Management. *Adv. Sci. Technol. Lett*, *146*, 125-130.

Lam, M.B., Nguyen, T.H. ve Chung, W.Y. (2020). Deep Learning-Based Food Quality Estimation Using Radio Frequency-Powered Sensor Mote. *IEEE Access*, *8*, 88360-88371.

Leng, K., Bi, Y. ve Jing, L. (2018). HC, Fu, IV Nieuwenhuyse, Research on Agricultural Supply Chain System with Double Chain Architecture Based on Blockchain Technology. *Future Gen. Comp. Sys*, *86*, 641-649.

Lu, R. ve Chen, Y.R. (1999). Hyperspectral Imaging for Safety Inspection of Food and Agricultural Products. *In Pathogen Detection and Remediation for Safe Eating* (Vol. 3544, pp. 121-133). SPIE.

Magalhães, G., Faria, B.M., Reis, L.P. ve Cardoso, H.L. (2019). Text Mining Applications to Facilitate Economic and Food Safety Law Enforcement. *In International Conferences Big Data Analytics, Data Mining and Computational Intelligence 2019; and Theory and Practice in Modern Computing 2019* (Vol. 1, No. Single, pp. 199-203). IADIS.

Martinsen, P. ve Schaare, P. (1998). Measuring Soluble Solids Distribution in Kiwifruit Using Near-İnfrared Imaging Spectroscopy. *Postharvest Biology and Technology*, *14*(3), 271-281.

Maskey, B.B., Sun, J., Shrestha, K., Kim, S., Park, M., Kim, Y. Ve Cho, G. (2019). A Smart Food Label Utilizing Roll-To-Roll Gravure Printed NFC Antenna and Thermistor to Replace Existing "Use-By" Date System. *IEEE Sensors Journal*, *20*(4), 2106-2116.

Mavani, N.R., Ali, J.M., Othman, S., Hussain, M.A., Hashim, H. ve Rahman, N.A. (2022). Application of Artificial Intelligence in Food Industry—A Guideline. *Food Engineering Reviews*, *14*(1), 134-175.

Mehl, P.M., Chao, K., Kim, M. ve Chen, Y.R. (2002). Detection of Defects on Selected Apple Cultivars Using Hyperspectral and Multispectral Image Analysis. *Applied engineering in agriculture*, *18*(2), 219.

Misra, N.N., Dixit, Y., Al-Mallahi, A., Bhullar, M. S., Upadhyay, R. ve Martynenko, A. (2020). IoT, Big Data, and Artificial Intelligence in Agriculture and Food Industry. *IEEE Internet of things Journal*, *9*(9), 6305-6324.

Nicolai, B.M., Beullens, K., Bobelyn, E., Peirs, A., Saeys, W., Theron, K. I. ve Lammertyn, J. (2007). Nondestructive Measurement of Fruit and Vegetable Quality by Means of NIR Spectroscopy: A Review. *Postharvest Biology and Technology*, *46*(2), 99-118.

Noordam, J.C., van den Broek, W.H. ve Buydens, L.M. (2004). Perspective of Inline Control of Latent Defects and Diseases on French Fries with Multispectral Imaging. *In Monitoring Food Safety, Agriculture, and Plant Health* (Vol. 5271, pp. 85-96). SPIE.

Nylén, D. ve Holmström, J. (2015). Digital Innovation Strategy: A Framework for Diagnosing and Improving Digital Product and Service Innovation. *Business Horizons*, *58*(1), 57-67.

Onishchuk, M.O. (2020). Opto-Mechanical Sorting of Municipal Solid Waste (Doctoral dissertation, ВНТУ).

Panetto, H., Lezoche, M., Hormazabal, J.E.H., Diaz, M.D.M.E.A. ve Kacprzyk, J. (2020). Special Issue on Agri-Food 4.0 and Digitalization in Agriculture

Supply Chains-New Directions, Challenges and Applications. *Computers in Industry*, *116*, 103188.

Pirola, F., Cimini, C. ve Pinto, R. (2020). Digital Readiness Assessment of Italian SMEs: a Case-Study Research. *Journal of Manufacturing Technology Management*, *31*(5), 1045-1083.

Poyatos-Racionero, E., Ros-Lis, J.V., Vivancos, J.L. ve Martinez-Manez, R. (2018). Recent Advances on Intelligent Packaging as Tools to Reduce Food Waste. *Journal of Cleaner Production*, *172*, 3398-3409.

Sander, F., Semeijn, J. ve Mahr, D. (2018). The Acceptance of Blockchain Technology in Meat Traceability and Transparency. *British Food Journal*, *120*(9), 2066-2079.

Srivastava, S., Pandey, V.K., Singh, R., Dar, A.H., Dash, K.K. ve Panesar, P.S.A. (2023). Critical Review on Artificial Intelligence and Robotic Vision in Food Industry. *Int. J. Sci. Crit*, *1*, 8-17.

Qian, C., Murphy, S.I., Orsi, R.H. ve Wiedmann, M. (2023). How Can AI Help Improve Food Safety? *Annual Review of Food Science and Technology*, *14*(1), 517-538.

Qiao, R., Zhu, S., Wang, Q. ve Qin, J. (2018). Optimization of Dynamic Data Traceability Mechanism in Internet of Things Based on Consortium Blockchain. *International Journal of Distributed Sensor Networks*, *14*(12), 1550147718819072.

Ramakrishna, R.R., Abd Hamid, Z., Zaki, W.M.D.W., Huddin, A.B. ve Mathialagan, R. (2020). Stem Cell Imaging Through Convolutional Neural Networks: Current Issues and Future Directions In Artificial Intelligence Technology. *PeerJ*, *8*, e10346.

Romero, D., Gaiardelli, P., Pezzotta, G. ve Cavalieri, S. (2019). The Impact of Digital Technologies on Services Characteristics: Towards Digital Servitization. *In Advances in Production Management Systems. Production Management for the Factory of the Future: IFIP WG 5.7 International Conference, APMS 2019, Austin, TX, USA, September 1–5, 2019, Proceedings, Part I* (pp. 493-501).

Sahu, M., Gupta, R., Ambasta, R.K. ve Kumar, P. (2022). Artificial Intelligence and Machine Learning in Precision Medicine: A Paradigm Shift in Big Data Analysis. *Progress in Molecular Biology and Translational Science*, *190*(1), 57-100.

Sastry, R.K., Rashmi, H.B. ve Rao, N.H. (2011). Nanotechnology for Enhancing Food Security in India. *Food Policy*, 36(3), 391-400.

Scholten, H., Verdouw, C.N., Beulens, A. ve Van der Vorst, J.G.A.J. (2016). Defining and Analyzing Traceability Systems in Food Supply Chains. *In Advances in Food Traceability Techniques and Technologies* (pp. 9-33). Woodhead Publishing.

Sekhon, B.S. (2014). Nanotechnology in Agri-Food Production: an Overview. *Nanotechnology, science and applications*, 31-53.

Serazetdinova, L., Garratt, J., Baylis, A., Stergiadis, S., Collison, M. ve Davis, S. (2019). How Should We Turn Data into Decisions in Agrifood? *Journal of the Science of Food and Agriculture*, *99*(7), 3213-3219.

Shearer, S.A. ve Payne, F.A. (1990). Color and Defect Sorting of Bell Peppers Using Machine Vision. *Transactions of the ASAE*, *33*(6), 1245-1250.

Sun, Q., Zhang, M. ve Mujumdar, A.S. (2019). Recent Developments of Artificial Intelligence in Drying of Fresh Food: A Review. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *59*(14), 2258-2275.

Throop, J.A., Aneshansley, D.J. ve Upchurch, B.L. (1993). Near-IR and Color Imaging for Bruise Detection on Golden Delicious Apples. *In Optics in Agriculture and Forestry* (Vol. 1836, pp. 33-44). SPIE.

Tsakanikas, P., Karnavas, A., Panagou, E.Z. ve Nychas, G.J. (2020). A Machine Learning Workflow for Raw Food Spectroscopic Classification In A Future Industry. *Scientific Reports*, *10*(1), 11212.

Yanai, K. ve Kawano, Y. (2015). Food Image Recognition Using Deep Convolutional Network With Pre-training and Fine-Tuning. *In 2015 IEEE International Conference on Multimedia & Expo Workshops (ICMEW)* (pp. 1-6). IEEE.

Yoo, Y., Boland Jr, R.J., Lyytinen, K. ve Majchrzak, A. (2012). Organizing for Innovation in The Digitized World. *Organization science*, *23*(5), 1398-1408.

Yu, Z., Jung, D., Park, S., Hu, Y., Huang, K., Rasco, B.A. ve Chen, J. (2022). Smart Traceability for Food Safety. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition* 62(4), 905-916.

KAYNAKÇA

Alexandre, E. M., Pinto, C. A., Moreira, S. A., Pintado, M., & Saraiva, J. A. (2019). Nonthermal food processing/preservation technologies. In Saving food (pp. 141-169). *Academic Press*.

Ali, A., Wei, S., Liu, Z., Fan, X., Sun, Q., Xia, Q. ve Deng, C. (2021). Non-thermal processing technologies for the recovery of bioactive compounds from marine by-products. *Lwt*, 147, 111549.

Allai, F. M., Azad, Z. A. A., Mir, N. A. ve Gul, K. (2023). Recent advances in non-thermal processing technologies for enhancing shelf life and improving food safety. *Applied Food Research*, 3(1), 100258.

Allegretti, G., Montoya, M. A., Bertussi, L. A. S. ve Talamini, E. (2022). When being renewable may not be enough: Typologies of trends in energy and carbon footprint towards sustainable development. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 168, 112860.

Alves Filho, E. G., de Brito, E. S. ve Rodrigues, S. (2020). Effects of cold plasma processing in food components. In Advances in cold plasma applications for food safety and preservation (pp. 253-268). *Academic Press*.

Anbarasan, R., Jaspin, S., Bhavadharini, B., Pare, A., Pandiselvam, R. ve Mahendran, R. (2022). Chlorpyrifos pesticide reduction in soybean using cold plasma and ozone treatments. *Lwt*, 159, 113193.

Annamalai, J., Sivam, V., Unnikrishnan, P., Kuppa Sivasankara, S., Kaushlesh Pansingh, R., Shaik Abdul, K. ve Chandragiri Nagarajarao, R. (2020). Effect of electron beam irradiation on the biochemical, microbiological and sensory quality of Litopenaeus vannamei during chilled storage. *Journal of food science and technology*, 57, 2150-2158.

Arshad, R. N., Abdul-Malek, Z., Roobab, U., Munir, M. A., Naderipour, A., Qureshi, M. I. ve Aadil, R. M. (2021a). Pulsed electric field: A potential alternative towards a sustainable food processing. *Trends in Food Science & Technology*, 111, 43-54.

Arshad, R. N., Abdul-Malek, Z., Roobab, U., Qureshi, M. I., Khan, N., Ahmad, M. H. ve Aadil, R. M. (2021b). Effective valorization of food wastes and by-products through pulsed electric field: A systematic review. *Journal of Food Process Engineering*, 44(3), e13629.

Baba, K., Kajiwara, T., Watanabe, S., Katsuki, S., Sasahara, R. ve Inoue, K. (2018). Low-Temperature Pasteurization of Liquid Whole Egg using Intense Pulsed Electric Fields. *Electronics and communications in Japan*, 101(2), 87-94.

Bains, A., Sridhar, K., Dhull, S. B., Chawla, P., Sharma, M., Sarangi, P. K. ve Gupta, V. K. (2024). Circular Bioeconomy in Carbon Footprint Components of Nonthermal Processing Technologies Towards Sustainable Food System: A Review. *Trends in Food Science & Technology*, 104520.

Barbhuiya, R. I., Singha, P. ve Singh, S. K. (2021). A comprehensive review on impact of non-thermal processing on the structural changes of food components. *Food Research International*, 149, 110647.

Bhargava, N., Mor, R. S., Kumar, K. ve Sharanagat, V. S. (2021). Advances in application of ultrasound in food processing: A review. *Ultrasonics Sonochemistry*, 70, 105293.

Bhattacharjee, C., Saxena, V. K. ve Dutta, S. (2019). Novel thermal and non-thermal processing of watermelon juice. *Trends in Food Science & Technology*, 93, 234-243.

Bigi, F., Maurizzi, E., Quartieri, A., De Leo, R., Gullo, M. ve Pulvirenti, A. (2023). Non-thermal techniques and the "hurdle" approach: How is food technology evolving?. *Trends in Food Science & Technology*, 132, 11-39.

Boateng, I. D. (2024). Recent processing of fruits and vegetables using emerging thermal and non-thermal technologies. A critical review of their potentialities and limitations on bioactives, structure, and drying performance. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 64(13), 4240-4274.

Chaple, S., Sarangapani, C., Jones, J., Carey, E., Causeret, L., Genson, A. ve Bourke, P. (2020). Effect of atmospheric cold plasma on the functional properties of whole wheat (*Triticum aestivum* L.) grain and wheat flour. *Innovative Food Science & Emerging Technologies*, 66, 102529.

Chen, B. K., Chang, C. K., Cheng, K. C., Hou, C. Y., Lin, J. A., Chen, M. H. ve Hsieh, C. W. (2022). Using the response surface methodology to establish the optimal conditions for preserving bananas (*Musa acuminata*) in a pulsed electric field and to decrease browning induced by storage at a low temperature. *Food Packaging and Shelf Life*, 31, 100804.

Chhikara, N., Panghal, A., Yadav, D. N., Mann, S. ve Bishnoi, P. (2023). Pulse Electric Field: Novel Technology in Food Processing. *Novel Technologies in Food Science*, 39-64.

Cong, L., Huang, M., Zhang, J. ve Yan, W. (2021). Effect of dielectric barrier discharge plasma on the degradation of malathion and chlorpyrifos on lettuce. *Journal of the Science of Food and Agriculture*, 101(2), 424-432.

Corominas, L., Byrne, D. M., Guest, J. S., Hospido, A., Roux, P., Shaw, A. ve Short, M. D. (2020). The application of life cycle assessment (LCA) to wastewater treatment: A best practice guide and critical review. *Water Research*, 184, 116058.

Delorme, M. M., Guimarães, J. T., Coutinho, N. M., Balthazar, C. F., Rocha, R. S., Silva, R. ve Cruz, A. G. (2020). Ultraviolet radiation: An interesting technology to preserve quality and safety of milk and dairy foods. *Trends in Food Science & Technology*, 102, 146-154.

Demir, E., Tappi, S., Dymek, K., Rocculi, P. ve Galindo, F. G. (2023). Reversible electroporation caused by pulsed electric field–Opportunities and challenges for the food sector. *Trends in Food Science & Technology*, 139, 104120.

Denoya, G. I., Colletti, A. C., Vaudagna, S. R. ve Polenta, G. A. (2021). Application of non-thermal technologies as a stress factor to increase the content of health-promoting compounds of minimally processed fruits and vegetables. *Current Opinion in Food Science*, 42, 224-236.

Djekic, I., Sanjuán, N., Clemente, G., Jambrak, A. R., Djukić-Vuković, A., Brodnjak, U. V. ve Tonda, A. (2018). Review on environmental models in the food chain-Current status and future perspectives. *Journal of Cleaner Production*, 176, 1012-1025.

Ekonomou, S. I., Bulut, S., Karatzas, K. A. G. ve Boziaris, I. S. (2020). Inactivation of Listeria monocytogenes in raw and hot smoked trout fillets by high hydrostatic pressure processing combined with liquid smoke and freezing. *Innovative Food Science & Emerging Technologies*, 64, 102427.

FAO, F. (2017). The future of food and agriculture–Trends and challenges, Ann. Rep., 296, pp. 1-180.

Fernández, A., Noriega, E. ve Thompson, A. (2013). Inactivation of Salmonella enterica serovar Typhimurium on fresh produce by cold atmospheric gas plasma technology. *Food microbiology*, 33(1), 24-29.

Fidalgo, L. G., Moreira, S. A., Ormando, P., Pinto, C. A., Queirós, R. P. ve Saraiva, J. A. (2023). High-pressure processing associated with other technologies to change enzyme activity. In Effect of High-Pressure Technologies on Enzymes (pp. 141-168). *Academic Press*.

Firouz, M. S., Farahmandi, A. ve Hosseinpour, S. (2019). Recent advances in ultrasound application as a novel technique in analysis, processing and quality control of fruits, juices and dairy products industries: A review. *Ultrasonics Sonochemistry*, 57, 73-88.

Gallo, M., Ferrara, L. ve Naviglio, D. (2018). Application of ultrasound in food science and technology: A perspective. *Foods*, 7(10), 164.

Ganjeh, A. M., Moreira, N., Pinto, C. A., Casal, S. ve Saraiva, J. A. (2024). The effects of high-pressure processing on biogenic amines in food: A review. *Food and Humanity*, 100252.

Garofalo, P., D'Andrea, L., Tomaiuolo, M., Venezia, A. ve Castrignanò, A. (2017). Environmental sustainability of agri-food supply chains in Italy: The case of the whole-peeled tomato production under life cycle assessment methodology. *Journal of Food Engineering*, 200, 1-12.

Gilles, E., Ortiz, M., Cadarso, M. Á., Monsalve, F. ve Jiang, X. (2021). Opportunities for city carbon footprint reductions through imports source shifting: The case of Bogota. *Resources, Conservation and Recycling*, 172, 105684.

Hojnik, N., Modic, M., Walsh, J. L., Žigon, D., Javornik, U., Plavec, J. ve Cvelbar, U. (2021). Unravelling the pathways of air plasma induced aflatoxin B1 degradation and detoxification. *Journal of Hazardous Materials*, 403, 123593.

Iqbal, A., Murtaza, A., Hu, W., Ahmad, I., Ahmed, A. ve Xu, X. (2019). Activation and inactivation mechanisms of polyphenol oxidase during thermal and non-thermal methods of food processing. *Food and Bioproducts Processing*, 117, 170-182.

Jadhav, H. B., Annapure, U. S. ve Deshmukh, R. R. (2021). Non-thermal technologies for food processing. *Frontiers in Nutrition*, 8, 657090.

Jones, S. L., Gibson, K. E. ve Ricke, S. C. (2021). Critical factors and emerging opportunities in food waste utilization and treatment technologies. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 5, 781537.

Kentish, S. ve Feng, H. (2014). Applications of power ultrasound in food processing. *Annual Review of Food Science and Technology*, 5(1), 263-284.

Khadhraoui, B., Ummat, V., Tiwari, B. K., Fabiano-Tixier, A. S. ve Chemat, F. (2021). Review of ultrasound combinations with hybrid and innovative techniques for extraction and processing of food and natural products. *Ultrasonics Sonochemistry*, 76, 105625.

Knebel, A. A. ve Caro, J. (2022). Metal–organic frameworks and covalent organic frameworks as disruptive membrane materials for energy-efficient gas separation. *Nature Nanotechnology*, 17(9), 911-923.

Kotnik, T., Kramar, P., Pucihar, G., Miklavcic, D. ve Tarek, M. (2012). Cell membrane electroporation-Part 1: The phenomenon. *IEEE Electrical Insulation Magazine*, 28(5), 14-23.

Kumar, V., Sharma, N., Umesh, M., Selvaraj, M., Al-Shehri, B. M., Chakraborty, P. ve Maitra, S. S. (2022). Emerging challenges for the agro-industrial food waste utilization: A review on food waste biorefinery. *Bioresource Technology*, 362, 127790.

Lal, R. (2022). Reducing carbon footprints of agriculture and food systems. *Carbon Footpr*, *1*(3).

Laroque, D. A., Seó, S. T., Valencia, G. A., Laurindo, J. B. ve Carciofi, B. A. M. (2022). Cold plasma in food processing: Design, mechanisms, and application. *Journal of Food Engineering*, 312, 110748.

Latorre-Moratalla, M. L., Bover-Cid, S., Aymerich, T., Marcos, B., Vidal-Carou, M. C. ve Garriga, M. (2007). Aminogenesis control in fermented sausages manufactured with pressurized meat batter and starter culture. *Meat Science*, 75(3), 460-469.

Liu, J., Bi, J., McClements, D. J., Liu, X., Yi, J., Lyu, J. ve Liu, D. (2020). Impacts of thermal and non-thermal processing on structure and functionality of pectin in fruit-and vegetable-based products: A review. *Carbohydrate Polymers*, 250, 116890.

Manzocco, L., Plazzotta, S., Spilimbergo, S. ve Nicoli, M. C. (2017). Impact of high-pressure carbon dioxide on polyphenoloxidase activity and stability of fresh apple juice. *LWT-Food Science and Technology*, 85, 363-371.

Martín-Belloso, O., Vega-Mercado, H., Soliva-Fortuny, R., Elez-Martínez, P. ve Marsellés-Fontanet, A. R. (2023). Non-thermal processing technologies. In Food Safety Management (pp. 421-437). *Academic Press*.

Martínez-Monteagudo, S. I., Saldaña, M. D., Torres, J. A. ve Kennelly, J. J. (2012). Effect of pressure-assisted thermal sterilization on conjugated linoleic acid (CLA) content in CLA-enriched milk. *Innovative Food Science & Emerging Technologies*, 16, 291-297.

Mir, S. A., Siddiqui, M. W., Dar, B. N., Shah, M. A., Wani, M. H., Roohinejad, S. ve Ali, A. (2020). Promising applications of cold plasma for microbial safety, chemical decontamination and quality enhancement in fruits. *Journal of Applied Microbiology*, 129(3), 474-485.

Monteiro, M. L. G., Márs ico, E. T., Mano, S. B., da Silveira Alvares, T., Rosenthal, A., Lemos, M. ve Conte-Junior, C. A. (2018). Combined effect of high hydrostatic pressure and ultraviolet radiation on quality parameters of refrigerated vacuum-packed tilapia (*Oreochromis niloticus*) fillets. *Scientific Reports*, 8(1), 9524.

Nabi, B. G., Mukhtar, K., Arshad, R. N., Radicetti, E., Tedeschi, P., Shahbaz, M. U. ve Aadil, R. M. (2021). High-pressure processing for sustainable food supply. *Sustainability*, 13(24), 13908.

Nath, K. G., Pandiselvam, R. ve Sunil, C. K. (2023). High-pressure processing: Effect on textural properties of food-A review. *Journal of Food Engineering*, 351, 111521.

Niemira, B. A. (2012). Cold plasma decontamination of foods. *Annual Review of Food Science and Technology*, 3(1), 125-142.

Ortega-Rivas, E. (2012). Ultrasound in food preservation. *Non-thermal food engineering operations*, 251-262.

Ozen, E. ve Singh, R. K. (2020). Atmospheric cold plasma treatment of fruit juices: A review. *Trends in Food Science & Technology*, 103, 144-151.

Parashar, S., Sood, G. ve Agrawal, N. (2020). Modelling the enablers of food supply chain for reduction in carbon footprint. *Journal of Cleaner Production*, 275, 122932.

Pereira, R. N. ve Vicente, A. A. (2010). Environmental impact of novel thermal and non-thermal technologies in food processing. *Food Research International*, 43(7), 1936-1943.

Picart-Palmade, L., Cunault, C., Chevalier-Lucia, D., Belleville, M. P. ve Marchesseau, S. (2019). Potentialities and limits of some non-thermal technologies to improve sustainability of food processing. *Frontiers in Nutrition*, 5, 130.

Punthi, F., Yudhistira, B., Gavahian, M., Chang, C. K., Cheng, K. C., Hou, C. Y. ve Hsieh, C. W. (2022). Pulsed electric field-assisted drying: A review of its underlying mechanisms, applications, and role in fresh produce plant-based food preservation. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*, 21(6), 5109-5130.

Putnik, P., Bursać Kovačević, D., Herceg, K., Pavkov, I., Zorić, Z. ve Levaj, B. (2017a). Effects of modified atmosphere, anti-browning treatments and ultrasound on the polyphenolic stability, antioxidant capacity and microbial growth in fresh-cut apples. *Journal of Food Process Engineering*, 40(5), e12539.

Putnik, P., Kovačević, D. B., Herceg, K., Roohinejad, S., Greiner, R., Bekhit, A. E. D. A. ve Levaj, B. (2017b). Modelling the shelf-life of minimally-processed fresh-cut apples packaged in a modified atmosphere using food quality parameters. *Food Control*, 81, 55-64.

Ravichandran, C., Jayachandran, L. E., Kothakota, A., Pandiselvam, R. ve Balasubramaniam, V. M. (2023). Influence of high pressure pasteurization on nutritional, functional and rheological characteristics of fruit and vegetable juices and purees-an updated review. *Food Control*, 146, 109516.

Rifna, E. J., Singh, S. K., Chakraborty, S. ve Dwivedi, M. (2019). Effect of thermal and non-thermal techniques for microbial safety in food powder: Recent advances. *Food Research International*, 126, 108654.

Roh, S. H., Oh, Y. J., Lee, S. Y., Kang, J. H. ve Min, S. C. (2020). Inactivation of Escherichia coli O157: H7, Salmonella, Listeria monocytogenes, and Tulane virus in processed chicken breast via atmospheric in-package cold plasma treatment. *Lwt*, 127, 109429.

Rondoni, A. ve Grasso, S. (2021). Consumers behaviour towards carbon footprint labels on food: A review of the literature and discussion of industry implications. *Journal of Cleaner Production*, 301, 127031.

Sainz-García, E. ve Alba-Elías, F. (2023). Advances in the application of cold plasma technology in foods. *Foods*, 12(7), 1388.

Shabir, I., Dash, K. K., Dar, A. H., Pandey, V. K., Fayaz, U., Srivastava, S. ve Nisha, R. (2023). Carbon footprints evaluation for sustainable food processing system development: A comprehensive review. *Future Foods*, 7, 100215.

Shrestha, P., Karim, R. A., Sieverding, H. L., Archer, D. W., Kumar, S., Nleya, T. ve Stone, J. J. (2020). Life cycle assessment of wheat production and wheat-based crop rotations, *Journal of Environment Quality,* (Vol. 49, No. 6, pp. 1515-1529).

Singh, V., Wyatt, J., Zoungrana, A. ve Yuan, Q. (2022). Evaluation of vermicompost produced by using post-consumer cotton textile as carbon source. *Recycling*, *7*(1), 10.

Singla, M. ve Sit, N. (2021). Application of ultrasound in combination with other technologies in food processing: A review. *Ultrasonics Sonochemistry*, 73, 105506.

Terebun, P., Kwiatkowski, M., Starek, A., Reuter, S., Mok, Y. S. ve Pawłat, J. (2021). Impact of short time atmospheric plasma treatment on onion seeds. *Plasma Chemistry and Plasma Processing*, 41, 559-571.

Trung, N. D., Hoang, N. N. ve Hieu, D. M. (2018). Pulsed electric field for pasteurization of fresh sugarcane juice. *ASEAN Engineering Journal*, 8(1), 27-35.

Ucar, Y., Ceylan, Z., Durmus, M., Tomar, O. ve Cetinkaya, T. (2021). Application of cold plasma technology in the food industry and its combination with other emerging technologies. *Trends in Food Science & Technology*, 114, 355-371.

Van Impe, J., Smet, C., Tiwari, B., Greiner, R., Ojha, S., Stulić, V. ve Režek Jambrak, A. (2018). State of the art of nonthermal and thermal processing for inactivation of micro-organisms. *Journal of applied microbiology*, 125(1), 16-35.

Wang, J., Wang, Q., Xu, L. ve Sun, D. W. (2022). Effects of extremely low frequency pulsed electric field (ELF-PEF) on the quality and microstructure of tilapia during cold storage. *LWT*, 169, 113937.

Wang, S., Zhang, L., Wang, H., Fan, W., Hu, Y. ve Tu, Z. (2024). Magnetic field: A non-thermal technology in food processing. *Food Control*, 110692.

Wróbel-Jędrzejewska, M. ve Polak, E. (2022). Determination of carbon footprint in the processing of frozen vegetables using an online energy measurement system. *Journal of Food Engineering*, 322, 110974.

Zhang, C., Lyu, X., Arshad, R. N., Aadil, R. M., Tong, Y., Zhao, W. ve Yang, R. (2023). Pulsed electric field as a promising technology for solid foods processing: A review. *Food Chemistry*, 403, 134367.

REFERENCES

Aloo, S. O., Mwiti, G., Ngugi L.W., Oha, D. (2024). Uncovering the Secrets of İndustrial Hemp in Food and Nutrition: The Trends, Challenges, and New-Age Perspectives. *Crit. Rev. Food Sci. Nutr.* 64(15), 5093–5112. doi.org/10.1080/10408398.2022.2149468

Aluko, R. E. (2017). Hemp Seed (*Cannabis sativa L.*) Proteins: Composition, Structure, Enzymatic Modification, and Functional or Bioactive Properties. In: Nadathur, S. R., Wanasundara, J. P. D., Scanlin L. (Eds.). *Sustainable protein sources.* Elsevier Academic Press Inc. pp. 121–132. doi.org/10.1016/B978-0-12-802778-3.00007-X

Apostol, L., Popa, M., Mustatea, G. (2015). *Cannabis sativa L.* Partially Skimmed Flour as Source of Biocompounds in the Bakery İndustry. *Rom Biotechnol. Lett*., 20(5), 10835–10844.

Aydoğdu, M., Döğer, R., Akgür, S. A. (2017). New Product in Turkey Market: Cold Beverages With Hemp Extract. Bull. *Leg. Med.* 22(2), 97–100. doi.org/10.17986/blm.2017227937

Barton˘cíková, M., Lap˘cíková, B., Lap˘cík, L., Valenta, T. (2023). Hemp-Derived CBD Used in Food and Food Supplements. *Molecules,* 28(24), 8047. doi.org/10.3390/molecules28248047

Berghofer, E., Pollmann, K., Traby, M., Frenkenberger C. (2012). *Method for Producing Hemp Milk.* Patent No: CA2505350C, Canadian Intellectual Property Office. https://patents.google.com/patent/CA2505350C/en. 6 August 2024.

Besir, A., Mortas, M., Yazici, F. (2022a). Investigation Properties of Ayran (yoghurt drink) Produced from Different Ratio of Cow and Hemp Seed Milk Mixtures. *Eur. Food Sci. Eng.,* 3(1), 5–10. doi.org/10.55147/efse.1119044

Besir, A., Yazıcı Bektaş, N., Mortaş, M., Yazıcı, F. (2022b). Evaluation of THC and CBD Factors in Cannabis. *OKU J. Inst. Sci. Technol.,* 5(2), 1092–1104. doi.org/10.47495/okufbed.1089331

Callaway, J. C. (2004). Hempseed as a Nutritional Resource: An overview. *Euphytica,* 140, 65–72. doi.org/10.1007/s10681-004-4811-6

Callaway, J., Pate, D. W. (2009). Hempseed Oil. In: Moreau, R. A., Kamal-Eldin, A. (Eds.). *Gourmet and Health-Promoting Specialty Oils.* AOCS Press, pp. 185-213. doi.org/10.1016/B978-1-893997-97-4.50011-5

Chalupa-Krebzdak, S., Long, C. J., Bohrer, B. M. (2018). Nutrient Density and Nutritional Value of Milk and Plant-Based Milk Alternatives. *Int. Dairy J.,* 87, 84–92. doi.org/10.1016/ j.idairyj.2018.07.018

Chen, C., Pan, Z. (2021). Cannabidiol and Terpenes From Hemp – İngredients for Future Foods and Processing Technologies*. J. Future Foods,* 1(2), 113–127. doi.org/10.1016/J.Jfutfo.2022.01.001

Chichowska, J., Kliber, A., Kozowska, J., Biskupski, M., Grygorowicz, Z. (2002). Thyroid Hormone and Metabolic Changes after Treated Rats with Hemp Milk. http://www.hempreport.com/pdf/HempMilkStudy%5B1%5D.pdf, 8 August 2024.

Cingöz, A. (2022). Use of hemp (*Cannabis sativa L.*) Flour in the Production of Gluten-Free Cookies. In: 5th International Conference on Data Science and Applications (ICONDATA'22). Fethiye, Turkey.

Curl, S., Rivero-Mendoza, D., Dahl, W. J. (2020). *Plant-Based Milks: Hemp.* UF/IFAS. FSHN20–53.

Doğan, N., Doğan C. (2021). Use of the Miraculous Herb Hemp (*Cannabis sativa L.*) in the Food İndustry. *Bozok Vet. Sci,.* 2(2), 47–56.

Frassinetti, S., Moccia, E., Caltavuturo, L., Gabriele, M., Longo, V., Bellani, L., Giorgi, G., Giorgetti, L. (2018). Nutraceutical Potential of Hemp (*Cannabis sativa L.)* Seeds and Sprouts. *Food Chem.*, 262, 56–66. doi.org/10.1016/j.foodchem.2018.04.078

Gökgöz, A. B., Yılmaz Can, E. (2021). The İmportance of Cannabinoids in Medical and İndustrial Perspectives and Potential Contribution to Turkey's Economy. *Med. J. West. Black Sea,* 5(3), 315–323. doi.org/10.29058/mjwbs.928899

Gram, S. (2021). The Effect of Ultrasound and Homogenization Processes on the Physicochemical Properties of Hemp Milk. M.Sc. thesis, Ondokuz Mayıs University. Samsun, Türkiye.

Gram, S., Mortas, M. (2023). The Effects of Ultrasound and High Pressure Homogenization Processes on Physiochemical Properties of Hemp Seed Milk. *Food Chem. Adv.*, 3, 100477. doi.org/10.1016/j.focha.2023.100477

Guo, T. T., Zhang, J. C., Zhang, H., Liu, Q. C., Zhao, Y., Hou, Y. F., Bai, L., Zhang, L., Liu, X. Q., Liu, X. Y., Zhang, S. Y., Bai, N. S. (2017). Bioactive Spirans and other Constituents from the Leaves of *Cannabis sativa f. sativa*. *J. Asian Nat. Prod. Res.*, 19(8), 793–802. doi.org/10.1080/10286020.2016.1248947

Hastaoğlu, E., Kelek, Z., Çapar, D. (2023). Investigation of the possibilities of Developing Gluten-Free Pasta Containing Hemp Pulp Flour and Rice Flour. *TURJAF,* 11(11), 2080–2088. doi.org/10.24925/turjaf.v11i11.2080-2088.6240

Hayıt, F., Gül, H. (2020). The İmportance of Cannabis and Its Use in Bakery Products. *E-LSE.* 16(1), 17–25.

Hidas, K. I., Nyulas-Zeke, I. C., Szepessy, A., Romv´ari, V., Gerhart, K., Sur´anyi, J., Laczay, P., Darnay, L. (2023). Physical Properties of Hemp Drink-Based İce Cream with Different Plant Proteins Guar Gum and Microbial Transglutaminase. *LWT - Food Sci. Technol.* 182, 114865. doi.org/10.1016/j.lwt.2023.114865

Hrušková, M., Švec, I. (2015). Cookie Making Potential of Composite Flour Containing Wheat, Barley and Hemp. *Czech J. Food Sci.* 33, 545–555. doi.org/10.17221/9/2015-CJFS

Işık, S., Işık, H., Zytemiş, Z., Güner, S., Aksoy, A., Çetin, B., Topalcengiz, Z. (2022). Microgreens: Nutritional Content, Health Effect, Production, and Food Safety. *GIDA,* 47(4), 630–649. doi.org/10.15237/gida.GD22041

Izol, E. (2022). *Farklı Yaklaşımlarla Endustriyel Alanında Kenevir: Kenevirden Unlu Mamullerin Üretimi Ve Ürünlerin Biyolojik İçeriğindeki Etkiler* (s. 224–233). Orient yayınları.

Izzo, L., Severina, P., Piccolella, S., Castaldo, L., Narváez, A. , Grosso, M., Ritieni, A. (2020). Chemical Analysis of Minor Bioactive Components and Cannabidiolic Acid in Commercial Hemp Seed Oil. *Molecules*, 25(16), 3710. doi.org/10.3390/molecules25163710

Kanabus, J., Bryła, M., Roszko, M., Modrzewska, M. Pierzgalski, A. (2021). Cannabinoids— Characteristics and Potential for Use in Food Production. *Molecules,* 26(21), 6723. doi.org/10.3390/molecules26216723

Karabulut, G., Kahraman, O., Pandalaneni, K., Kapoor, R., Feng, H. (2023). A Comprehensive Review on Hempseed Protein: Production, Functional and Nutritional Properties, Novel Modification Methods, Applications, and Limitations. *Int. J. Biol. Mac.,* 253(7), 127240. doi.org/10.1016/j.ijbiomac.2023.127240

Karataş, Ş. (2015). Sanayi Kenevir Yağının Elde Edilmesi Ve Besleyici Özellikleri. https://arastirma.tarimorman.gov.tr/ktae/Belgeler/End%C3%BCstriyel%20Kenevir%20Ger%C3%A7e%C4%9Fi%20Paneli%20Sunular%C4%B1/ekg_7.pdf, 8 August 2024.

Korus, A., Gumul, D., Krystyjan, M., Juszczak, L., Korus, J. (2017). Evaluation of the Quality, Nutritional Value and Antioxidant Activity of Gluten-Free Biscuits Made from Corn-Acorn Flour or Corn-Hemp Flour Composites. *Eur. Food Res. Technol.,* 243, 1429–1438. doi.org/10.1007/s00217-017-2853-y

Leahu, A. Ropciuc, S., Ghinea, C. (2022). Plant-Based Milks: Alternatives to the Manufacture and Characterization of Ice Cream. *Applied Sci.*, 12(3), 1754. doi.org/10.3390/app12031754

Li, X., He, Y., Xie, Y., Zhang, L., Li, J., Liu, H. (2023). Effects of Fermentation with Kefir Grains on Nutrient Composition, Flavor Volatiles, and Product Physical Stability of a Hemp Seed (C*annabis sativa L.*) Beverage. *LWT - Food Sci. Technol.,* 183, 114934. doi.org/10.1016/j.lwt.2023.114934

Li, T., Lalk, G. T., Arthur, J. D., Johnson, M. H., Bi, G. (2021). Shoot Production and Mineral Nutrients of Five Microgreens as Affected by Hydroponic Substrate Type and Post-Emergent Fertilization. *Horticulture,* 7(6), 129. doi.org/10.3390/horticulturae7060129

Malomo, S. A., Aluko, R. E. (2015). Conversion of a Low Protein Hemp Seed Meal into a Functional Protein Concentrate Through Enzymatic Digestion of Fibre Coupled with Membrane Ultrafiltration. *Innov. Food Sci. Emerg. Technol.,* 31, 151–159. doi.org/10.1016/j.ifset.2015.08.004

Mitchell, R., Shammet, K.M. (2008). *Hemp Food Product Base and Processes*. Patent No: US20080241339A1. https://patents.google.com/patent/US20080241339A1/en_2, 7 August 2024.

Naylor, B. M. (2021). Production and Physicochemıcal Characteristics Of Hemp Milk. M.Sc. thesis, Cornell University. New York.

Nissen, L., di Carlo, E., Gianotti A. (2020). Prebiotic Potential of Hemp Blended Drinks Fermented by Probiotics. *Food Res. Int.,* 131, 109029. doi.org/10.1016/j.foodres.2020.109029

Pannico, A., Kyriacou, M. C., El-Nakhel, C., Graziani, G., Carillo, P., Corrado, G., Ritieni, A., Rouphael, Y., De Pascale, S. (2022). Hemp Microgreens as an İnnovative Functional Food: Variation in the Organic Acids, Amino Acids, Polyphenols, and Cannabinoids Composition of Six Hemp Cultivars. Food *Res. Int.,* 161, 111863. doi.org/10.1016/j.foodres.2022.111863

Paul, A. A., Kumar, S., Kumar, V., Sharma, R. (2020). Milk Analog: Plant Based Alternatives to Conventional Milk, Production, Potential and Health

Concerns. *Crit. Rev. Food Sci. Nutr.,* 60(18), 3005–3023. doi.org/10.1080/10408398.2019.1674243

Pisanti, S., Bifulco, M. (2019). Medical Cannabis: A Plurimillennial History of an Evergreen. *J. Cel. Physiol.,* 234(6), 8342–8351. doi.org/10.1002/jcp.27725

Radočaj, O., Dimić, E., Tsao, R. (2014). Effects of Hemp (*Cannabis sativa L.*) Seed Oil Press-Cake and Decaffeinated Green Tea Leaves (*Camellia Sinensis*) on Functional Characteristics of Gluten-Free *Crackers. J. Food Sci.,* 79(3), 318–325. doi.org/10.1111/1750-3841.12370

Schayot, C. T. (2021). Hemp Microgreen Mineral Content, Cannabinoids, Total Phenolics, and Antioxidants. M.Sc. thesis, Louisiana State University. United States.

Schettino, R., Pontonio, E., Rizzello, C. G. (2019). Use of Fermented Hemp, Chickpea and Milling by-Products to Improve the Nutritional Value of Semolina Pasta. *Foods,* 8(12), 604. doi.org/10.3390/foods8120604

Sethi, S., Tyagi, S. K., Anurag, R. K. (2016). Plant-Based Milk Alternatives an Emerging Segment of Functional Beverages: A Review. *Inter. J. Food Sci. Technol.*, 53(9), 3408–3423. doi.org/ 10.1007/s13197-016-2328-3

Shen, P., Gao, Z., Fang, B., Rao, J., Chen, B. (2021). Ferreting out the Secrets of İndustrial Hemp Protein as Emerging Functional Food İngredients. *Trends Food Sci. Technol.,* 112, 1–15. doi.org/10.1016/j.tifs.2021.03.022

Švec, I., Hrušková, M. (2015). Properties and Nutritional Value of Wheat Bread Enriched by Hemp Products. *Potravinarstvo Slovak J. Food Sci.,* 9(1), 304–308. doi.org/10.5219/487

Švec, I., Hrušková, M., Jurinová, I. (2015). Technological and Nutritional Aspect of Different Hemp Types Addition: Comparison of Flour and Wholemeal Effect. *Croatian J. Food Sci. Technol*., 7(2), 68–75. doi.org/10.17508/CJFST.2015.7.2.01

Ubeed, H. M. S. A. L., Brennan, C. S., Schanknecht, E., Alsherbiny, M. A., Saifullah M., Nguyen, K., Vuong, Q. V. (2022). Potential Applications of Hemp (*Cannabis sativa L.*) Extracts and Their Phytochemicals as Functional İngredients in Food and Medicinal Supplements: A Narrative Review. *Int. J. Food Sci. Technol.*, 57(12), 7542–7555. doi.org/10.1111/ijfs.16116

Xiao, Z., Codling, E. E., Luo, Y., Nou, X., Lester, G. E., Wang, Q. (2016). Microgreens of Brassicaceae: Mineral Composition and Content of 30 Varieties. *J. Food Compost Anal.,* 49, 87–93. doi.org/10.1016/j.jfca.2016.04.006

Xu, J., Xu, X., Yuan, Z., Hua, D., Yan, Y., Bai, M., Song, H., Yang, L., Zhu, D., Liu, J., Huo, D., Liu, H. 2022. Effect of Hemp Protein on the Physicochemical Properties and Flavor Components of Plant-Based Yoğurt. *LWT - Food Sci. Technol.,* 172, 114145. doi.org/10.1016/j.lwt.2022.114145

Onay, A., Haspolat, Y. K., Türken, A. 2021. Endüstriyel Kenevir Tohumlarının Proteinleri, Yağları Ve Bir Besin Kaynağı Olarak Potansiyel Kullanımları. In: Haspolat, Y. K., Çeltik, C., Çarman, K. B., Akbulut, U. E., Taş, T. (Eds.). *Çocuk Kronik Hastalıklarında Beslenme-5*. Orient Publications, pp. 813–839.

Vahanvaty, U. S. 2009. Hemp Seed and Hemp Milk the New Super Foods? *ICAN,* 1(4), 232–234. doi.org/10.1177/1941406409342121

Vaikma, H., Kaleda, A., Rosend, J., Rosenvald, S. 2021. Market Mapping of Plant-Based Milk Alternatives by Using Sensory (RATA) and GC Analysis. *Future Foods,* 4, 100049. doi.org/10.1016/j.fufo.2021.100049

Wang, Q., Xiong, Y. L. 2019. Processing, Nutrition, and Functionality of Hempseed Protein: A Review. *Comp. Rev. Food Sci. Food Saf.,* 18(4), 936–952. doi.org/10.1111/1541-4337.12450

Wang, Q., Jiang, J., Xiong, Y. L. 2018. High Pressure Homogenization Combined with pH Shift Treatment: A Process to Produce Physically and Oxidatively Stable Hemp Milk. *Food Res. Int*., 106, 487–94. doi.org/10.1016/j.foodres.2018.01.021

Werz, O., Seerges, J., Shaible, A. M. Weinigel, C., Barz, D., Koeberle, A., Allegrone, G., Pollastro, F., Zampieri, L., Grassi, G., Appendino, G. 2014. Cannaflavins from Hemp Sprouts, A Novel Cannabinoid-Free Hemp Food Product, Target Microsomal Prostaglandin E2 Synthase-1 and 5-lipoxygenase. *Phar. Nutr.*, 2(3), 53–60. doi.org/10.1016/j.phanu.2014.05.001

Zająca, M., Guzika, P., Kulawika, P., Tkaczewskaa, J., Florkiewicz, A., Migdał, W. 2019. The Quality of Pork Loaves with the Addition of Hemp Seeds, De-Hulled Hemp Seeds, Hemp Protein and Hemp Flour. *LWT - Food Sci. Technol.,* 105, 190–199. doi.org/10.1016/j.lwt.2019.02.013

Zion Market Research. 2018. Global Hemp Milk Market: İndustry Size, Share, Trends, Growth, Applications, Analysis, and Forecast, 2018–2026. https://www. zionmarketresearch.com/report/hemp-milk-market, 7 August 2024 Mettam, G.R., Adams, L.B. 1999. How to prepare an electronic version of your article. In: Jones, B.S., Smith, R.Z. (Eds.). *Introduction to the Electronic Age*. E- Publishing Inc. New York, NY, USA. pp. 281–304.

R Core Team. 2014. R: A Language and Environment for Statistical Computing. R Foundation for Statistical Computing. Vienna, Austria. http://www.R-project.org/, 31 December 2014.

Strunk Jr., W., White, E.B. 1979. *The Elements of Style.* 3rd ed. Macmillan. New York, NY, USA.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği

International Research in the Field of Computer Science and Engineering

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

BİLGİSAYAR BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
International Research in the Field of Computer Science and Engineering
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-82-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
BİLGİSAYAR BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
International Research in the Field of Computer Science and Engineering
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik
VI+200 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-82-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

(Heart), S. *UCI Machine Learning Repository. https://doi.org/10.24432/C57303.* (https://archive.ics.uci.edu/dataset/145/statlog+heart

Alaa, A. M., Bolton, T., Di Angelantonio, E., Rudd, J. H., & Van der Schaar, M. (2019). Cardiovascular disease risk prediction using automated machine learning: A prospective study of 423,604 UK Biobank participants. *PloS one*, *14*(5), e0213653.

Andras, J., Steinbrunn, W., Pfisterer, M., & Detrano, R. (1988). *Heart Disease. UCI Machine Learning Repository. https://doi.org/10.24432/C52P4X.* (https://archive.ics.uci.edu/dataset/45/heart+disease

Baghdadi, N. A., Farghaly Abdelaliem, S. M., Malki, A., Gad, I., Ewis, A., & Atlam, E. (2023). Advanced machine learning techniques for cardiovascular disease early detection and diagnosis. *Journal of Big Data*, *10*(1), 144.

Chandrasekhar, N., & Peddakrishna, S. (2023). Enhancing heart disease prediction accuracy through machine learning techniques and optimization. *Processes*, *11*(4), 1210.

Cybenko, G. (1989). Approximation by superpositions of a sigmoidal function. *Mathematics of control, signals and systems*, *2*(4), 303-314.

García-Ordás, M. T., Bayón-Gutiérrez, M., Benavides, C., Aveleira-Mata, J., & Benítez-Andrades, J. A. (2023). Heart disease risk prediction using deep learning techniques with feature augmentation. *Multimedia Tools and Applications*, *82*(20), 31759-31773.

Gencer, G., Gencer, K., & Dumanlı, A. (2023). Variable selection in gender and age decision-making for traumatic spine and thoracic pathologies after various accidents with Multivariate Adaptive Regression Spline (Mars). *Health Sciences Quarterly*, *3*(3), 187-193.

Gencer, K. (2023). Mini percutaneous nephrolithotomy vs standard percutaneous nephrolithotomy: a perioperative decision support system for surgical success comparison. *Therapeutics and Clinical Risk Management*, 1075-1086.

Gencer, K., & Gencer, G. (2021). Topluluk makine öğrenme yöntemleri kullanılarak gebelerde anemi tespiti. In Ç. Öğr. Gör. Volkan (Ed.). Çizgi Kitabevi Yayınları (e-kitap).

Gencer, K., & Gencer, G. (2023). Machine Learning Assisted Decision Making In Patients With Polycystic Ovary Syndrome. 9th International Congress On Life, Engineering, And Applied Sciences In A Changing World Proceedings Book,

Gencer, K., Gencer, G., Serin, A. N., & Birge, Ö. (20-22 May 2021). Classifying Anemia Using Bagging MARS with Machine Learning Methods in Syrian Immigrant Pregnant Women. Ii. International Conference On Innovative Engineering Applications., Muş, Turkey.

Gnaneswar, B., & Jebarani, M. E. (2017). A review on prediction and diagnosis of heart failure. 2017 international conference on innovations in information, embedded and communication systems (ICIIECS),

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Adaptive Computation and Machine Learning Series (Deep Learning). In: The MIT Press: Cambridge, MA, USA.

Hastie, T., Tibshirani, R., & Friedman, J. (2017). The elements of statistical learning: data mining, inference, and prediction. In: Springer.

Haykin, S. (1998). *Neural networks: a comprehensive foundation*. Prentice Hall PTR.

Hornik, K. (1991). Approximation capabilities of multilayer feedforward networks. *Neural networks*, *4*(2), 251-257.

Kolmogorov, A. N. (1956). *On the representation of continuous functions of several variables as superpositions of continuous functions of a smaller number of variables* (Publication Number 108(2))

Krittanawong, C., Zhang, H., Wang, Z., Aydar, M., & Kitai, T. (2017). Artificial intelligence in precision cardiovascular medicine. *Journal of the American College of Cardiology*, *69*(21), 2657-2664.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *Nature*, *521*(7553), 436-444. https://doi.org/10.1038/nature14539

Lipton, Z. C. (2018). The mythos of model interpretability: In machine learning, the concept of interpretability is both important and slippery. *Queue*, *16*(3), 31-57.

Liu, Z., Wang, Y., Vaidya, S., Ruehle, F., Halverson, J., Soljačić, M., Hou, T. Y., & Tegmark, M. (2024). KAN: Kolmogorov-Arnold Networks. *arXiv preprint arXiv:2404.19756*.

Mohan, S., Thirumalai, C., & Srivastava, G. (2019). Effective heart disease prediction using hybrid machine learning techniques. *IEEE access*, *7*, 81542-81554.

Ogunpola, A., Saeed, F., Basurra, S., Albarrak, A. M., & Qasem, S. N. (2024). Machine Learning-Based Predictive Models for Detection of Cardiovascular Diseases. *Diagnostics*, *14*(2), 144.

Ridker, P. M., & Cook, N. R. (2013). Statins: new American guidelines for prevention of cardiovascular disease. *The Lancet*, *382*(9907), 1762-1765.

Ruehle, F. (2020). Data science applications to string theory. *Physics Reports*, *839*, 1-117.

Schlesinger, D. E., & Stultz, C. M. (2020). Deep learning for cardiovascular risk stratification. *Current Treatment Options in Cardiovascular Medicine*, *22*, 1-14.

Shishehbori, F., & Awan, Z. (2024). Enhancing Cardiovascular Disease Risk Prediction with Machine Learning Models. *arXiv preprint arXiv:2401.17328*.

Singh, Y. K., Sinha, N., & Singh, S. K. (2017). Heart disease prediction system using random forest. Advances in Computing and Data Sciences: First International Conference, ICACDS 2016, Ghaziabad, India, November 11-12, 2016, Revised Selected Papers 1,

Tegmark, M. (2015). *Our mathematical universe: My quest for the ultimate nature of reality*. Vintage.

WHO. (2024). *Cardiovascular diseases (CVDs)*. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cardiovascular-diseases-(cvds)

rumlarda verilerin dengeli bir şekilde dağıtılıp modele verilmesi durumunda beklenen sonuçların ilgili veri dengeleme yöntemleri ile elde edilemediği görülmektedir. Hatta baseline yaklaşımlara göre veri dengeleme yaklaşımlarının beklenenin çok altında sonuç verdiği bazı durumlarda gözlemlenmiştir. Burada dört farklı veri dengeleme yönteminin birbirinden oldukça farklı çıktılar sunabileceği anlaşılmıştır. Bu durum probleme özgü veri dengeleme ya da arttırım yaklaşımlarının geliştirilmesinin gerekli olduğunu göstermektedir.

7 Sonuç

Kredi kartı dolandırıcılık tespit çalışmalarının kendine özgü bazı özellikleri vardır; bunlar arasında veri dengesizliği, boyut indirgemesi ve performans ölçüm metrikleri gibi önemli detaylar dikkate alınmalıdır. Bu çalışmada çeşitli modellerin karşılaştırmalı olarak analiz edilmesi sonrasında "fraud detection" alanında kullanılabilecek modellerin tespitine odaklanılmış ve veri dengeleme konusunda değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada ön işleme sonrası dengesiz veri setleri üzerinde seçilen makine öğrenmesi ve derin öğrenme modelleri eğitilmiş olup; bu modeller belirlenen başarım metriklerine göre kapsamlı olarak değerlendirilmiştir. Burada her bir veri seti üzerinde yaklaşımların farklı düzeyde performans gösterdiği gözlemlense de genel olarak XGBoost ve CatBoost algoritmalarının daha yüksek başarım değerlerine ulaştığı belirlenmiştir. Ayrıca veri dengeleme konusunda mevcut yöntemlerin yeterli olmadığı ve bu alanda ek çalışmaların yapılması gerektiği anlaşılmıştır. Yapılan gözlemler sonrasında, dolandırıcılık tespitinde spesifik olarak probleme özgü ideal bir sınıflandırma algoritmasının ve veri dengeleme yönteminin sunulabilmesi için güncel yaklaşımların daha fazla veri seti üzerinde modellenmesi gerektiği anlaşılmıştır. Burada, iyi bir algoritma performansının, problemin karakteristiğine ve veri setinin özelliklerine bağlı olarak modellenebileceği belirtilmiştir.

8 Kaynakça

[1] Ferudun Kaya, *Türkiye'de kredi kartı uygulaması*, Türkiye Bankalar Birliği İstanbul, No. 263, 2009.

[2] Siddhartha Bhattacharyya, Sanjeev Jha, Kurian Tharakunnel, and J Christopher Westland, "Data mining for credit card fraud: A comparative study," *Decision support systems*, vol. 50, no. 3, pp. 602–613, 2011.

[3] Yusuf Sahin, Serol Bulkan, and Ekrem Duman, "A cost-sensitive decision tree approach for fraud detection," *Expert Systems with Applications*, vol. 40, no. 15, pp. 5916–5923, 2013.

[4] Véronique Van Vlasselaer, Cristián Bravo, Olivier Caelen, Tina Eliassi-Rad, Leman Akoglu, Monique Snoeck, and Bart Baesens, "Apate: A novel approach for automated credit card transaction fraud detection using network-based extensions," *Decision Support Systems*, vol. 75, pp. 38–48, 2015.

[5] M Kavitha and M Suriakala, "Real time credit card fraud detection on huge imbalanced data using meta-classifiers," in *2017 international conference on inventive computing and informatics (ICICI)*. IEEE, 2017, pp. 881–887.

[6] Y. Li, X. Li, W. Li, and C. Liu, "A deep learning approach to credit card fraud detection," *IEEE Access*, vol. 5, pp. 8806–8819, 2017.

[7] Thushara Amarasinghe, Achala Aponso, and Naomi Krishnarajah, "Critical analysis of machine learning based approaches for fraud detection in financial transactions," in *Proceedings of the 2018 International Conference on Machine Learning Technologies*, 2018, pp. 12–17.

[8] Youness Abakarim, Mohamed Lahby, and Abdelbaki Attioui, "An efficient real time model for credit card fraud detection based on deep learning," in *12th international conference on intelligent systems: theories and applications*, 2018, pp. 1–7.

[9] Anuruddha Thennakoon, Chee Bhagyani, Sasitha Premadasa, Shalitha Mihiranga, and Nuwan Kuruwitaarachchi, "Real-time credit card fraud detection using machine learning," in *2019 9th International Conference on Cloud Computing, Data Science & Engineering (Confluence)*. IEEE, 2019, pp. 488–493.

[10] Vaishnavi Nath Dornadula and Sa Geetha, "Credit card fraud detection using machine learning algorithms," *Procedia computer science*, vol. 165, pp. 631–641, 2019.

[11] J. L. Oliveira, A. M. de Carvalho Junior, and A. M. Duarte, "Deep learning for credit card fraud detection: A comparative analysis of classifiers," in *Proceedings of the 2020 IEEE 19th International Conference on Machine Learning and Applications (ICMLA)*. IEEE, 2020, pp. 228–234.

[12] Mustafa Furkan Keskenler, Deniz Dal, and Tolga Aydin, "Yapay zeka destekli çoks yöntemi ile kredi kartı sahtekarlığının tespiti," *El-Cezeri*, vol. 8, no. 2, pp. 1007–1023, 2021.

[13] "Kaggle platformu," `https://www.kaggle.com`, Erişim tarihi: 22.12.2022.

[14] "Google dataset search," `datasetsearch.research.google.com`, Erişim tarihi: 26.12.2022.

[15] "Uci machine learning repository," `archive.ics.uci.edu/ml/index.php`, Erişim tarihi: 20.12.2022.

[16] "Openml," `openml.org`, Erişim tarihi: 24.12.2022.

[17] "Datahub," `datahub.io`, Erişim tarihi: 29.12.2022.

[18] "Source: Papers with code," `paperswithcode.com`, Erişim tarihi: 19.12.2022.

[19] "The publications office of the european union," `data.europa.eu/en`, Erişim tarihi: 21.12.2022.

[20] "Awesome public d.," `github.com/awesomedata/awesome-public-datasets`, Erişim tarihi: 25.12.2022.

[21] C. Gao, H. Zhao, and Y. Zhang, "Credit card fraud detection with deep convolutional neural networks," *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, vol. 12, pp. 4055–4067, 2021.

[22] "Sparkov data generation," github.com/namebrandon/Sparkov_Data_Generation, Erişim tarihi: 19.12.2022.

[23] "Credit card transactions dataset," kaggle.com/datasets/ealtman2019/credit-card-transactions?select=User0_credit_card_transactions.csv, Erişim tarihi: 21.12.2022.

[24] "Synthetic financial datasets for fraud detection," kaggle.com/datasets/ealaxi/paysim1, Erişim tarihi: 29.12.2022.

[25] Felipe Farias, Teresa Ludermir, and Carmelo Bastos-Filho, "Similarity based stratified splitting: an approach to train better classifiers," *arXiv:2010.06099*, 2020.

[26] Junyi Zou, Jinliang Zhang, and Ping Jiang, "Credit card fraud detection using autoencoder neural network," *arXiv:1908.11553*, 2019.

[27] Mayuri S Shelke, Prashant R Deshmukh, and Vijaya K Shandilya, "A review on imbalanced data handling using undersampling and oversampling tech.," *Int. J. Recent Trends Eng. Res*, vol. 3, no. 4, pp. 444–449, 2017.

KAYNAKLAR

Alpaydin, E. (2020). *Introduction to machine learning*. MIT press.

Bishop, C. M. (2006). Pattern recognition and machine learning. *Springer google schola*, *2*, 1122-1128.

Canayaz, M. (2022). Classification of diabetic retinopathy with feature selection over deep features using nature-inspired wrapper methods. *Applied Soft Computing*, *128*, 109462.

Civcik, L., Yilmaz, B., ÖZBAY, Y., & Emlik, G. D. (2015). Detection of microcalcification in digitized mammograms with multistable cellular neural networks using a new image enhancement method: automated lesion intensity enhancer (ALIE). Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences, 23(3), 853-872.

Donahue, J., Jia, Y., Vinyals, O., Hoffman, J., Zhang, N., Tzeng, E., & Darrell, T. (2014, January). Decaf: A deep convolutional activation feature for generic visual recognition. In *International conference on machine learning* (pp. 647-655). PMLR.

Fang, L., & Qiao, H. (2022). Diabetic retinopathy classification using a novel DAG network based on multi-feature of fundus images. *Biomedical Signal Processing and Control*, *77*, 103810.

Girshick, R., Donahue, J., Darrell, T., & Malik, J. (2014). Rich feature hierarchies for accurate object detection and semantic segmentation. In *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition* (pp. 580-587).

Gonzalez, R. C., & Woods, R. E. (2018). Digital Image Processing, Published by Pearson.

Hacisoftaoglu, R. E., Karakaya, M., & Sallam, A. B. (2020). Deep learning frameworks for diabetic retinopathy detection with smartphone-based retinal imaging systems. Pattern recognition letters, 135, 409-417.

Imran, M., Ullah, A., Arif, M., & Noor, R. (2022). A unified technique for entropy enhancement based diabetic retinopathy detection using hybrid neural network. Computers in Biology and Medicine, 145, 105424.

Ingle, V., & Ambad, P. (2023). Diabetic retinopathy classifier with convolution neural network. *Materials Today: Proceedings*, *72*, 1765-1773.

Jiang, H., Hou, Y., Miao, H., Ye, H., Gao, M., Li, X., ... & Liu, J. (2023). Eye tracking based deep learning analysis for the early detection of diabetic retinopathy: a pilot study. Biomedical Signal Processing and Control, 84, 104830.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. nature, 521(7553), 436-444.

Mitchell, T. M., & Mitchell, T. M. (1997). Machine learning (Vol. 1, No. 9). New York: McGraw-hill.

Modi, P., & Kumar, Y. (2023). Smart detection and diagnosis of diabetic retinopathy using bat based feature selection algorithm and deep forest technique. Computers & Industrial Engineering, 182, 109364.

Oquab, M., Bottou, L., Laptev, I., & Sivic, J. (2014). Learning and transferring mid-level image representations using convolutional neural networks. In Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition (pp. 1717-1724).

Özçelik, Y. B., & Altan, A. (2021). Diyabetik retinopati teşhisi için fundus görüntülerinin derin öğrenme tabanlı sınıflandırılması. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (29), 156-167.

Qin, X., Chen, D., Zhan, Y., & Yin, D. (2023). Classification of diabetic retinopathy based on improved deep forest model. *Biomedical signal processing and control*, *79*, 104020.

Ruamviboonsuk, P., Tiwari, R., Sayres, R., Nganthavee, V., Hemarat, K., Kongprayoon, A., ... & Webster, D. R. (2022). Real-time diabetic retinopathy screening by deep learning in a multisite national screening programme: a prospective interventional cohort study. *The Lancet Digital Health*, *4*(4), e235-e244.

Saini, M., & Susan, S. (2022). Diabetic retinopathy screening using deep learning for multi-class imbalanced datasets. Computers in Biology and Medicine, 149, 105989.

Shin, H. C., Roth, H. R., Gao, M., Lu, L., Xu, Z., Nogues, I., ... & Summers, R. M. (2016). Deep convolutional neural networks for computer-aided detection: CNN architectures, dataset characteristics and transfer learning. *IEEE transactions on medical imaging*, *35*(5), 1285-1298.

Sutton, R. S., & Barto, A. G. (2018). *Reinforcement learning: An introduction*. MIT press.

Taigman, Y., Yang, M., Ranzato, M. A., & Wolf, L. (2014). Deepface: Closing the gap to human-level performance in face verification. In *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition* (pp. 1701-1708).

URL-1 https://www.kaggle.com/competitions/aptos2019-blindness-detectiong (E.T.: 14.10.2024).

Willoughby, C. E., Ponzin, D., Ferrari, S., Lobo, A., Landau, K., & Omidi, Y. (2010). Anatomy and physiology of the human eye: effects of mucopolysaccharidoses disease on structure and function–a review. Clinical & Experimental Ophthalmology, 38, 2-11.

Yosinski, J., Clune, J., Bengio, Y., & Lipson, H. (2014). How transferable are features in deep neural networks? Advances in neural information processing systems, 27.

KAYNAKÇA

Arslan, Gülistan, Fırat Aydemir, ve Seyfullah Arslan. 2024. "Enhanced license plate recognition using deep learning and block-based approach". *Journal of Scientific Reports-A* (058):57-82. doi: 10.59313/jsr-a.1505302.

Arslan, Naciye Nur, Emrullah Şahin, ve Muammer Akçay. 2023. "Deep learning-based isolated sign language recognition: a novel approach to tackling communication barriers for individuals with hearing impairments". *Journal of Scientific Reports-A* (055):50-59. doi: 10.59313/jsr-a.1367212.

Aydemir, Fırat, ve Seyfullah Arslan. 2021. "COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOCUKLARIN EL YIKAMA ALIŞKANLIĞININ NESNELERİN İNTERNETİ TABANLI SİSTEM İLE İZLENMESİ". *Mühendislik Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi* 3(2):161-68. doi: 10.46387/bjesr.949311.

Aydemir, Firat, ve Seyfullah Arslan. 2023. "A System Design With Deep Learning and IoT to Ensure Education Continuity for Post-COVID". *IEEE Transactions on Consumer Electronics* 69(2):217-25. doi: 10.1109/TCE.2023.3245129.

Barz, Björn, ve Joachim Denzler. 2020. "Do We Train on Test Data? Purging CIFAR of Near-Duplicates". *Journal of Imaging* 6(6):41. doi: 10.3390/jimaging6060041.

Bourtoule, Lucas, Varun Chandrasekaran, Christopher A. Choquette-Choo, Hengrui Jia, Adelin Travers, Baiwu Zhang, David Lie, ve Nicolas Papernot. 2021. "Machine Unlearning". Ss. 141-59 içinde *2021 IEEE Symposium on Security and Privacy (SP)*. IEEE.

Cao, Yinzhi, ve Junfeng Yang. 2015. "Towards Making Systems Forget with Machine Unlearning". Ss. 463-80 içinde *2015 IEEE Symposium on Security and Privacy*. IEEE.

Chen, Min, Zhikun Zhang, Tianhao Wang, Michael Backes, Mathias Humbert, ve Yang Zhang. 2021. "When Machine Unlearning Jeopardizes Privacy". Ss. 896-911 içinde *Proceedings of the 2021 ACM SIGSAC Conference on Computer and Communications Security*. New York, NY, USA: ACM.

Cheng, Jiali, George Dasoulas, Huan He, Chirag Agarwal, ve Marinka Zitnik. 2023. "Gnndelete: A general strategy for unlearning in graph neural networks". *arXiv preprint arXiv:2302.13406*.

Chundawat, Vikram S., Ayush K. Tarun, Murari Mandal, ve Mohan Kankanhalli. 2023. "Zero-Shot Machine Unlearning". *IEEE Transactions on Information Forensics and Security* 18:2345-54. doi: 10.1109/TIFS.2023.3265506.

Deng, Li. 2012. "The mnist database of handwritten digit images for machine learning research [best of the web]". *IEEE signal processing magazine* 29(6):141-42.

Dörterler, Safa, Hatem Dumlu, Durmuş Özdemir, ve Hasan Temurtaş. 2024. "Hybridization of Meta-heuristic Algorithms with K-Means for Clustering Analysis: Case of Medical Datasets". *Gazi Journal of Engineering Sciences* 10(1):1-11. doi: 10.30855/gmbd.0705N01.

Ginart, Antonio, Melody Guan, Gregory Valiant, ve James Y. Zou. 2019. "Making AI Forget You: Data Deletion in Machine Learning". içinde *Advances in Neural Information Processing Systems*. C. 32, editör H. Wallach, H. Larochelle, A. Beygelzimer, F. d Alché-Buc, E. Fox, ve R. Garnett. Curran Associates, Inc.

Golatkar, Aditya, Alessandro Achille, Avinash Ravichandran, Marzia Polito, ve Stefano Soatto. 2021. "Mixed-Privacy Forgetting in Deep Networks". Ss. 792-801 içinde *2021 IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*. IEEE.

Golatkar, Aditya, Alessandro Achille, ve Stefano Soatto. 2020. "Eternal sunshine of the spotless net: Selective forgetting in deep networks". Ss. 9304-12 içinde *Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition*.

Graves, Laura, Vineel Nagisetty, ve Vijay Ganesh. 2021. "Amnesiac Machine Learning". *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence* 35(13):11516-24. doi: 10.1609/aaai.v35i13.17371.

Guo, Chuan, Tom Goldstein, Awni Hannun, ve Laurens Van Der Maaten. 2020. "Certified Data Removal from Machine Learning Models". Ss. 3832-42 içinde *Proceedings of the 37th International Conference on Machine Learning*. C. 119, *Proceedings of Machine Learning Research*, editör H. D. III ve A. Singh. PMLR.

He, Kaiming, Xiangyu Zhang, Shaoqing Ren, ve Jian Sun. 2016. "Deep Residual Learning for Image Recognition". Ss. 770-78 içinde *2016 IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*. IEEE.

Kingma, Diederik P., ve Jimmy Ba. 2014. "Adam: A method for stochastic optimization". *arXiv preprint arXiv:1412.6980*.

Koh, Pang Wei, ve Percy Liang. 2017. "Understanding Black-box Predictions via Influence Functions". Ss. 1885-94 içinde *Proceedings of the 34th International Conference on Machine Learning*. C. 70, *Proceedings of Machine Learning Research*, editör D. Precup ve Y. W. Teh. PMLR.

Kuner, Christopher, Dan Jerker B. Svantesson, Fred H. Cate, Orla Lynskey, ve Christopher Millard. 2017. "Machine learning with personal data: is data protection law smart enough to meet the challenge?" *International Data Privacy Law* 7(1):1-2. doi: 10.1093/idpl/ipx003.

Li, Chunxiao, Haipeng Jiang, Jiankang Chen, Yu Zhao, Shuxuan Fu, Fangming Jing, ve Yu Guo. 2024. "An overview of machine unlearning". *High-Confidence Computing* 100254. doi: 10.1016/j.hcc.2024.100254.

Liu, Yi, Lei Xu, Xingliang Yuan, Cong Wang, ve Bo Li. 2022. "The Right to be Forgotten in Federated Learning: An Efficient Realization with Rapid Retraining". Ss. 1749-58 içinde *IEEE INFOCOM 2022 - IEEE Conference on Computer Communications*. IEEE.

Ma, Zhuo, Yang Liu, Ximeng Liu, Jian Liu, Jianfeng Ma, ve Kui Ren. 2023. "Learn to Forget: Machine Unlearning via Neuron Masking". *IEEE Transactions on Dependable and Secure Computing* 20(4):3194-3207. doi: 10.1109/TDSC.2022.3194884.

Netzer, Yuval, Tao Wang, Adam Coates, Alessandro Bissacco, Baolin Wu, ve Andrew Y. Ng. 2011. "Reading digits in natural images with unsupervised feature learning". S. 4 içinde *NIPS workshop on deep learning and unsupervised feature learning*. C. 2011. Granada.

Özdemir, Durmuş, Safa Dörterler, ve Doğan Aydın. 2022. "A new modified artificial bee colony algorithm for energy demand forecasting problem". *Neural Computing and Applications* 34(20):17455-71. doi: 10.1007/s00521-022-07675-7.

Şahin, Emrullah, Durmuş Özdemir, ve Hasan Temurtaş. 2024. "Multi-objective optimization of ViT architecture for efficient brain tumor classification". *Biomedical Signal Processing and Control* 91:105938. doi: 10.1016/j.bspc.2023.105938.

Tanno, Ryutaro, Melanie F. Pradier, Aditya Nori, ve Yingzhen Li. 2022. "Repairing Neural Networks by Leaving the Right Past Behind". Ss. 13132-45 içinde *Advances in Neural Information Processing Systems*. C. 35, editör S. Koyejo, S. Mohamed, A. Agarwal, D. Belgrave, K. Cho, ve A. Oh. Curran Associates, Inc.

Tarun, Ayush K., Vikram S. Chundawat, Murari Mandal, ve Mohan Kankanhalli. 2024. "Fast Yet Effective Machine Unlearning". *IEEE Transactions on Neural Networks and Learning Systems* 1-10. doi: 10.1109/TNNLS.2023.3266233.

Thudi, Anvith, Gabriel Deza, Varun Chandrasekaran, ve Nicolas Papernot. 2022. "Unrolling SGD: Understanding Factors Influencing Machine Unlearning". Ss. 303-19 içinde *2022 IEEE 7th European Symposium on Security and Privacy (EuroS&P)*. IEEE.

Wang, Weiqi, Chenhan Zhang, Zhiyi Tian, ve Shui Yu. 2024. "Machine Unlearning via Representation Forgetting With Parameter Self-Sharing". *IEEE Transactions on Information Forensics and Security* 19:1099-1111. doi: 10.1109/TIFS.2023.3331239.

Wu, Jiancan, Yi Yang, Yuchun Qian, Yongduo Sui, Xiang Wang, ve Xiangnan He. 2023. "GIF: A General Graph Unlearning Strategy via Influence Function". Ss. 651-61 içinde *Proceedings of the ACM Web Conference 2023*. New York, NY, USA: ACM.

Xiao, Han, Kashif Rasul, ve Roland Vollgraf. 2017. "Fashion-mnist: a novel image dataset for benchmarking machine learning algorithms". *arXiv preprint arXiv:1708.07747*.

Yagmur, Nagihan, İdiris Dag, ve Hasan Temurtas. 2024. "Classification of anemia using Harris hawks optimization method and multivariate adaptive regression spline". *Neural Computing and Applications* 36(11):5653-72. doi: 10.1007/s00521-023-09379-y.

Yağmur, Nagihan, Hasan Temurtaş, ve İdris Dağ. 2023. "ANEMİ HASTALIĞININ YAPAY SİNİR AĞLARI YÖNTEMLERİ KULLANILARAK SINIFLANDIRILMASI". *Journal of Scientific Reports-B* (008):20-34.

REFERENCES

Aouam, T., Chang, S. I., & Lee, E. S. (2003). Fuzzy MADM: An outranking method. *European Journal of Operational Research*, *145*(2), 317-328.

Behzadian, M., Kazemzadeh, R. B., Albadvi, A., & Aghdasi, M. (2010). PROMETHEE: A comprehensive literature review on methodologies and applications. *European journal of Operational research*, *200*(1), 198-215.

Birgün, S., & Cihan, E. (2010, November). Supplier selection process using ELECTRE method. In *2010 IEEE International Conference on Intelligent Systems and Knowledge Engineering* (pp. 634-639). IEEE.

Çakmak, E., & BARAY, Ş. A. (2014). Depo yerleşim düzenlemesi probleminin metasezgisellerle çözümü. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Dağdeviren, M., Akay, D., & Kurt, M. (2004). İş Değerlendirme Sürecinde Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve Uygulamasi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *19*(2).

Dewi, N. K., & Putra, A. S. (2021). Decision support system for head of warehouse selection recommendation using analytic hierarchy process (AHP) method. In *International Conference Universitas Pekalongan 2021* (Vol. 1, No. 1, pp. 43-50).

Figueira, J. R., Greco, S., Roy, B., & Słowiński, R. (2010). ELECTRE methods: Main features and recent developments. *Handbook of multicriteria analysis*, 51-89.

Jahan, A., Mustapha, F., Ismail, M. Y., Sapuan, S. M., & Bahraminasab, M. (2011). A comprehensive VIKOR method for material selection. *Materials & Design*, *32*(3), 1215-1221.

Karaman, B., & Çerçioğlu, H. (2015). 0-1 hedef programlama destekli bütünleşik ahp–vikor yöntemi: hastane yatirimi projeleri seçimi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *30*(4).

Khan, A. U., & Ali, Y. (2020). Analytical hierarchy process (AHP) and analytic network process methods and their applications: a twenty year review from 2000-2019: AHP & ANP techniques and their applications: Twenty years review from 2000 to 2019. *International Journal of the Analytic Hierarchy Process*, *12*(3).

Lanndon, O., Jean, G. G., Jerome, L., Raul, G., John, B. P., Elena, A. M., ... & Miriam, B. (2020). Warehouse location selection with TOPSIS group decision-making under different expert priority allocations. *Engineering Management in Production and Services*, *12*(4), 22-39.

Latypova, V. A. (2024, June). Multiple Criteria Choice of Assignment Assessment System in Online Courses in Learning Management Employing ELECTRE Method Variations. In *2024 4th International Conference on Technology Enhanced Learning in Higher Education (TELE)* (pp. 432-436). IEEE.

Lukić, R. (2023). Application of PROMETHEE method in evaluation of insurance efficiency in Serbia. *Revija za ekonomske in poslovne vede*, *10*(1), 3-19.

Madzík, P., & Falát, L. (2022). State-of-the-art on analytic hierarchy process in the last 40 years: Literature review based on Latent Dirichlet Allocation topic modelling. *Plos One*, *17*(5), e0268777.

Mahgfuri, H., Perdanakusuma, R. D., Basfianto, F., Sukmandhani, A. A., & Saputro, I. P. (2022, October). A Recommendation System for Buying a used Car using the Promethee Method. In *2022 International Conference on Sustainable Islamic Business and Finance (SIBF)* (pp. 209-213). IEEE.

Mardani, A., Zavadskas, E. K., Govindan, K., Amat Senin, A., & Jusoh, A. (2016). VIKOR technique: A systematic review of the state of the art literature on methodologies and applications. *Sustainability*, *8*(1), 37.

Márquez-Barja, J., Calafate, C. T., Cano, J. C., & Manzoni, P. (2011). An overview of vertical handover techniques: Algorithms, protocols and tools. *Computer communications*, *34*(8), 985-997.

Minashkina, D., & Happonen, A. (2023). Warehouse management systems for social and environmental sustainability: a systematic literature review and bibliometric analysis. *Logistics*, *7*(3), 40.

Minashkina, D., & Happonen, A. (2020, May). A development of the warehouse management system selection framework as academic-industrial collaboration work with sustainability considerations. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2233, No. 1). AIP Publishing.

Panjaitan, M. I. (2019). Simple Additive Weighting (SAW) method in determining beneficiaries of foundation benefits. *Login*, *13*(1), 19-25.

Salomon, V. A. P., & Gomes, L. F. A. M. (2024). Consistency Improvement in the Analytic Hierarchy Process. *Mathematics*, *12*(6), 828.

Selvachandran, G., Quek, S. G., Smarandache, F., & Broumi, S. (2018). An extended technique for order preference by similarity to an ideal solution (TOPSIS) with maximizing deviation method based on integrated weight measure for single-valued neutrosophic sets. *Symmetry*, *10*(7), 236.

Sinaga, B. S., & Riandari, F. (2020). Implementation of Decision Support System for Determination of Employee Contract Extension Method Using SAW. *Journal of Computer Networks, Architecture and High Performance Computing*, *2*(2), 183-186.

Taherdoost, H., & Madanchian, M. (2023). A Comprehensive Overview of the ELECTRE Method in Multi-Criteria Decision-Making. *Taherdoost, H., Madanchian, M*, 5-16.

Taherdoost, H., & Madanchian, M. (2023). Using PROMETHEE method for multi-criteria decision making: Applications and procedures. *Iris Journal of Economics & Business Management*, *1*(1).

Taherdoost, H. (2023). Analysis of Simple Additive Weighting Method (SAW) as a Multi-Attribute Decision-Making Technique: A Step-by-Step. *Taherdoost, H*, 21-24.

Taherdoost, H., & Madanchian, M. (2023). Analytic Network Process (ANP) method: A comprehensive review of applications, advantages, and limitations. *Taherdoost, H., & Madanchian, M.(2023). Analytic Network Process (ANP) Method: A Comprehensive Review of Applications, Advantages, and Limitations. Journal of Data Science and Intelligent Systems*.

Yanti, R., & Sugarindra, M. (2023, January). Mitigation Strategy of Work Accident Risks Using ANP Method. In *2023 International Conference On Cyber Management And Engineering (CyMaEn)* (pp. 307-312). IEEE.

Wang, Y., Liu, P., & Yao, Y. (2022). BMW-TOPSIS: A generalized TOPSIS model based on three-way decision. *Information sciences*, *607*, 799-818.

KAYNAKÇA

Antonov, I. A., & Saleev, V. M. (1979). An Economic Method Of Computing Lpτ-Sequences. *USSR Computational Mathematics and Mathematical Physics*, 19(1), 252-256.

Chen, Q., Liu, B., Zhang, Q., Liang, J., Suganthan, P., & Qu, B. (2014). Problem definitions and evaluation criteria for CEC 2015 special session on bound constrained single-objective computationally expensive numerical optimization. Technical Report, Computational Intelligence Laboratory, Zhengzhou University, Zhengzhou, China and Technical Report, Nanyang Technological University.

Houssein, E. H., Gad, A. G., & Wazery, Y. M. (2021). Jaya Algorithm And Applications: A Comprehensive Review. *Metaheuristics and Optimization in Computer and Electrical Engineering*, 3-24.

Rao, R. (2016). Jaya: A simple and new optimization algorithm for solving constrained and unconstrained optimization problems. *International Journal of Industrial Engineering Computations*, 7(1), 19-34.

Yang, X. S., & Hossein Gandomi, A. (2012). Bat Algorithm: A Novel Approach For Global Engineering Optimization. *Engineering computations*, 29(5), 464-483.

Yang, X. S. (2009, October). Firefly algorithms for multimodal optimization. *International symposium on stochastic algorithms* (169-178). Berlin, Heidelberg: Springer.

Yavuz, G. (2022). Senior Learning JAYA With Powell's Method And Incremental Population Strategy. *IEEE Access*, 10, 103765-103780.

Zhang, G., Hou, J., Wan, C., Xie, L., & Xue, S. (2022, December). Structural System Identification And Damage Detection Using Adaptive Hybrid Jaya And Differential Evolution Algorithm With Mutation Pool Strategy. *Structures* (Vol. 46, 1313-1326). Elsevier.

Kaynakça

Ahmed, M., Mahmood, A. N., & Hu, J. (2016). A survey of network anomaly detection techniques. Journal of Network and Computer Applications, 60, 19-31.

Breiman, L. (2001). Random forests. Machine Learning, 45(1), 5-32.

Chan, P. K., Fan, W., Prodromidis, A. L., & Stolfo, S. J. (1999). Distributed data mining in credit card fraud detection. IEEE Intelligent Systems, 14(6), 67-74.

Chandola, V., Banerjee, A., & Kumar, V. (2009). Anomaly detection: A survey. ACM Computing Surveys, 41(3), 15.

Cristianini, N., & Shawe-Taylor, J. (2000). An Introduction to Support Vector Machines and Other Kernel-based Learning Methods. Cambridge University Press.

Dietterich, T. G. (2000). Ensemble methods in machine learning. Multiple classifier systems.

Drucker, H. (1997). Improving regressors using boosting techniques. International Conference on Machine Learning.

Freund, Y., & Schapire, R. E. (1997). A decision-theoretic generalization of on-line learning and an application to boosting. Journal of Computer and System Sciences, 55(1), 119-139.

Garcia-Teodoro, P., Diaz-Verdejo, J., Macia-Fernandez, G., & Vazquez, E. (2009). Anomaly-based network intrusion detection: Techniques, systems and challenges. Computers & Security, 28(1-2), 18-28.

Goldstein, M., & Uchida, S. (2016). A comparative evaluation of unsupervised anomaly detection algorithms for multivariate data. PLOS ONE, 11(4), e0152173.

Goodman, B., & Flaxman, S. (2017). European Union regulations on algorithmic decision-making and a "right to explanation". AI Magazine, 38(3), 50-57.

Hastie, T., Tibshirani, R., & Friedman, J. (2009). The Elements of Statistical Learning: Data Mining, Inference, and Prediction. Springer Series in Statistics.

Jain, A. K., Ross, A., & Prabhakar, S. (2004). An introduction to biometric recognition. IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology, 14(1), 4-20.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. Nature, 521(7553), 436-444.

Lienhart, R., & Maydt, J. (2002). An extended set of Haar-like features for rapid object detection. IEEE International Conference on Image Processing.

Liu, F. T., Ting, K. M., & Zhou, Z. H. (2008). Isolation forest. Eighth IEEE International Conference on Data Mining.

Losing, V., Hammer, B., & Wersing, H. (2018). Incremental on-line learning: A review and comparison of state of the art algorithms. Neurocomputing, 275, 1261-1274.

OpenAI. (2024). ChatGPT (Sürüm 4o) [Yazılım]. https://openai.com

Parkhi, O. M., Vedaldi, A., & Zisserman, A. (2015). Deep face recognition. British Machine Vision Conference.

Pham, N., & Pagh, R. (2012). A near-linear time approximation algorithm for angle-based outlier detection in high-dimensional data. Proceedings of the 17th ACM SIGKDD international conference on Knowledge discovery and data mining.

Rätsch, G., Onoda, T., & Müller, K. R. (2001). Soft margins for AdaBoost. Machine Learning, 42(3), 287-320.

Schapire, R. E. (1990). The strength of weak learnability. Machine learning, 5(2), 197-227.

Schapire, R. E. (1999). A brief introduction to boosting. IJCAI'99 Proceedings of the 16th international joint conference on Artificial intelligence - Volume 2.

Schapire, R. E. (2003). The boosting approach to machine learning: An overview. MSRI Workshop on Nonlinear Estimation and Classification.

Schapire, R. E., Freund, Y., Bartlett, P., & Lee, W. S. (1998). Boosting the margin: A new explanation for the effectiveness of voting methods. The Annals of Statistics, 26(5), 1651-1686.

Schmidhuber, J. (2015). Deep learning in neural networks: An overview. Neural Networks, 61, 85-117.

Schwenk, H., & Bengio, Y. (2000). Boosting neural networks. Neural Computation, 12(8), 1869-1887.

Sikorska, J. Z., Hodkiewicz, M., & Ma, L. (2011). Prognostic modelling options for remaining useful life estimation by industry. Mechanical Systems and Signal Processing, 25(5), 1803-1836.

Subasi, A. (2005). Automatic recognition of alertness level from EEG by using neural network and wavelet coefficients. Expert Systems with Applications, 28(4), 701-711.

Sun, Z., Bebis, G., & Miller, R. (2005). On-road vehicle detection using evolutionary Gabor filter optimization. IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems, 6(2), 125-137.

Viola, P., & Jones, M. (2001). Rapid object detection using a boosted cascade of simple features. Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR).

Zhao, W., Chellappa, R., Phillips, P. J., & Rosenfeld, A. (2003). Face recognition: A literature survey. ACM Computing Surveys, 35(4), 399-458.

KAYNAKÇA

Albayrak, M., & Sümen, A. M. (2023). A Yıldız ve Akın Algoritmaları ile Otonom Sürü Sistemleri için Yol Bulma. Bilişim Teknolojileri Dergisi, 16(4), 251-261.

Alhalabi, W. S. (2016). Virtual reality systems enhance students' achievements in engineering education. Behaviour & Information Technology, 35(11), 919-925.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zeka ve Uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 81-82.

Boud D., Brandom K., Cooper B., Hodgson E., Janes A., Kenny K., Mills E., Preece KL., & Watson A. (2023). Generative AI and Assessment Matrix.

BULUT, A. C., & SÖNMEZ, O. (2020). Diş hekimliği preklinik eğitimi için sanal gerçeklik ortamında diş modellerinin oluşturulması: Pilot çalışma. Turkish Journal of Clinics and Laboratory, 11(2), 43-49.

Çabuk A. (2019). Kayıp Uzuv Sendromu için Artırılmış Gerçeklik Destekli Rehabilitasyon Sistemi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Çetin, S. (2008). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisini Kullanma Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Clarizia, F., Colace, F., Lombardi, M., Pascale, F., & Santaniello, D. (2018). Chatbot: An Education Support System for Student. In International Symposium on Cyberspace Safety and Security (pp. 291-302), Springer, Cham.

DERNEĞİ, T. B., & GRUBU, T. A. E. (2023). Yapay Zeka Araçlarının Eğitimde Kullanılmasına İlişkin Durum Raporu ve Öneriler.

Durgut R. (2018). Sanal Gerçeklik Kullanarak Hareket Temelli Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Uygulamasının Geliştirilmesi, Doktora Tezi, Karabük Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Karabük.

Eginli M., & Nacaklı, Y. (2020). Uçak bakım eğitimlerinde artırılmış gerçeklik kullanımının değerlendirilmesi. Journal of Aviation, 4(1), 61-78.

Foeada, D., et al. (2021). A Systematic Literature Review of A* Pathfinding. Procedia Computer Sciences, 179, 507-514. doi: 10.1016/j.procs.2021.01.034

Freina, L., & Ott, M. (2015). A Literature Review on Immersive Virtual Reality in Education: State Of The Art and Perspectives. eLearning & Software for Education, (1).

GUNES, M., & DİLİPAK, H. (2020). Shortest Path Approach in Pedestrian Transfers Application in Unity. Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 6(2), 111-119.

Gürsakal, N. (2017). Makine öğrenmesi ve derin öğrenme. Bursa: Dora Basım.

Havelsan. (2020). HAVELSAN ASGER Holografik Komuta Kontrol Sistemi

Häkkinen, P., & Hämäläinen, R. (2012). Shared and personal learning spaces: Challenges for pedagogical design. The Internet and Higher Education, 15(4), 231-236.

Holmes, M., Bialik, W., & Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications. Boston: MA: Center for Curriculum Redesign.

Kaleci, D., Tepe, T., & Tüzün, H. (2017). Üç boyutlu sanal gerçeklik ortamlarındaki deneyimlere ilişkin kullanıcı görüşleri. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 21(3), 669-689.

Kaplan B. (2020). Çocuklarda Damar Yolu Açama İşlemi Sırasında Oluşan Ağrıyı Azaltmada Sanal Gerçeklik Gözlüğünün Etkisi, Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

KUMBASAR, T., & ŞAHİN, İ. Unity 3D Oyun Ortamında Akıllı Ajanlar ile Kaçma-Kovalama Oyun Tasarımı.

Lo, C. K. (2023). What Is the Impact of ChatGPT on education? A rapid review of the literature. Educ. Sci. 13(4), 410. doi: 10.3390/educsci13040410

Moss, K. (2017). The Impact Of The Closure Of Open Enrollment On Language Immersion Program.

Öztemel, E. (2003). Yapay Sinir Ağları. İstanbul: Papatya.

Partal, T., Kahya, E., & Cığızoğlu, K. (2011). Yağış verilerinin yapay sinir ağları ve dalgacık dönüşümü yöntemleri ile tahmini. İTÜ Dergisi/d, 7(3).

Sezer Ürgen, M. (2013). Hemiparatik serebral palsili çocuklarda sanal gerçeklik yönteminin denge ve ileri düzey motor beceriler üzerine olan etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Shih, Y.-C. (2015). A virtual walk through London: Culture learning through a cultural immersion experience. Computer Assisted Language Learning, 28(5), 407–428.

Şimşek, İ., & Tuncer, C. A. N. (2019). Yüksek öğretimde sanal gerçeklik kullanımı ile ilgili yapılan araştırmalara yönelik içerik analizi. Folklor/edebiyat, 25(97), 77-90.

Taçgın, Z. (2017). Ameliyathanede Kullanılan Cerrahi Setlerin Öğretimine Yönelik Bir Sanal Gerçeklik Simülasyonunun Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Unity. (2019). Building a NavMesh. Retrieved from: https://docs.unity3d.com/Manual/nav-BuildingNavMesh.html

Zafar, Z., & Kant, K. (2018). Novel Optimization using Hierarchical Path Finding A* (HPA*) Algorithm for Strategic Gaming Setup. International Journal of Engineering & Technology, 7(2), 54-57. doi: 10.14419/ijet.v7i2.6.10067

Zhai, X. (2023). ChatGPT for next-generation science learning. SSRN Electronic Journal. doi: 10.2139/ssrn.4331313

KAYNAKÇA

Abadi, M., Barham, P., Chen, J., Chen, Z., Davis, A., Dean, J., ... & Zheng, X. (2016). *TensorFlow: A System for Large-Scale Machine Learning*. Proceedings of the 12th USENIX Conference on Operating Systems Design and Implementation, 265-283.

Alpaydin, E. (2020). *Introduction to Machine Learning* (4th ed.). MIT Press.

Bergstra, J., & Bengio, Y. (2012). *Random Search for Hyper-Parameter Optimization*. Journal of Machine Learning Research, 13, 281-305.

Bishop, C. M. (2006). *Pattern Recognition and Machine Learning*. Springer.

Biamonte, J., Wittek, P., Pancotti, N., Lloyd, S., Zeng, L., & Karpat, G. (2017). *Quantum Machine Learning*. Nature, 549(7671), 195-202.

Bradley, A. P. (1997). *The Use of the Area Under the ROC Curve in the Evaluation of Machine Learning Algorithms*. Pattern Recognition, 30(7), 1145-1159.

Breiman, L. (2001). *Random Forests*. Machine Learning, 45(1), 5–32.

Chawla, N. V., Bowyer, K. W., Hall, L. O., & Kegelmeyer, W. P. (2002). *SMOTE: Synthetic Minority Over-sampling Technique*. Journal of Artificial Intelligence Research, 16, 321-357.

Cortes, C., & Vapnik, V. (1995). *Support-Vector Networks*. Machine Learning, 20(3), 273-297.

Crawford, K. (2021). *Atlas of AI: Power, Politics, and the Planetary Costs of Artificial Intelligence*. Yale University Press.

Dastin, J. (2018). *Amazon Scraps Secret AI Recruiting Tool That Showed Bias Against Women*. Reuters. https://www.reuters.com/article/us-amazon-com-jobs-automation-insight-idUSKCN1MK08G

Ester, M., Kriegel, H.-P., Sander, J., & Xu, X. (1996). *A Density-Based Algorithm for Discovering Clusters in Large Spatial Databases with Noise*. Proceedings of the 2nd International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining, 226–231.

Gilpin, L. H., Bau, D., Yuan, B. Z., & Letham, B. (2018). *Explaining Explanations: An Overview of Interpretability of Machine Learning*. Proceedings of the 2018 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems, 1-11.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Harrow, A. W., Hassidim, A., & Lidar, D. A. (2009). *Quantum Algorithm for Linear Systems of Equations*. Physical Review Letters, 103(15), 150502.

Han, J., Kamber, M., & Pei, J. (2011). *Data Mining: Concepts and Techniques* (3rd ed.). Morgan Kaufmann.

He, X. (2019). *AutoML: A Survey of the State-of-the-Art*. Knowledge-Based Systems, 194, 103-116.

James, G., Witten, D., Hastie, T., & Tibshirani, R. (2013). *An Introduction to Statistical Learning: with Applications in R*. Springer.

Kohavi, R. (1995). *A Study of Cross-Validation and Bootstrap for Accuracy Estimation and Model Selection*. Proceedings of the 14th International Joint Conference on Artificial Intelligence, 1137–1143.

Kluyver, T., Ragan-Kelley, B., Pérez, F., Granger, B. E., Bussonnier, M., Flanders, J., ... & Project Jupyter (2016). *Jupyter Notebooks – A Publishing Format for Reproducible Computational Workflows*. Proceedings of the 20th International Conference on Electronic Publishing, 87-90.

Kuhn, M., & Johnson, K. (2013). *Applied Predictive Modeling*. Springer.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). *Deep Learning*. Nature, 521(7553), 436-444.

Little, R. J. A., & Rubin, D. B. (2002). *Statistical Analysis with Missing Data*. Wiley-Interscience.

MacQueen, J. (1967). *Some Methods for Classification and Analysis of Multivariate Observations*. Proceedings of the Fifth Berkeley Symposium on Mathematical Statistics and Probability, 1, 281-297.

Minsky, M., & Papert, S. (1969). *Perceptrons: An Introduction to Computational Geometry*. MIT Press.

Mitchell, T. M. (1997). *Machine Learning*. McGraw-Hill.

O'Neil, C. (2016). *Weapons of Math Destruction: How Big Data Increases Inequality and Threatens Democracy*. Crown Publishing Group.

Powers, D. M. W. (2011). *Evaluation: From Precision, Recall and F-Factor to ROC, Informedness, Markedness & Correlation*. Journal of Machine Learning Technologies, 2(1), 37-63.

Paszke, A., Gross, S., Massa, F., Lerer, A., Beaudoin, P., Daley, T., ... & Chintala, S. (2019). *PyTorch: An Imperative Style, High-Performance Deep Learning Library*. Advances in Neural Information Processing Systems, 32.

Ribeiro, M. T., Singh, S., & Guestrin, C. (2016). *Why Should I Trust You? Explaining the Predictions of Any Classifier*. Proceedings of the 22nd ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining, 1135-1144.

Rosenblatt, F. (1958). *The Perceptron: A Probabilistic Model for Information Storage and Organization in the Brain*. Psychological Review, 65(6), 386-408.

Rumelhart, D. E., Hinton, G. E., & Williams, R. J. (1986). *Learning Representations by Back-propagating Errors*. Nature, 323(6088), 533-536.

Sutton, R. S., & Barto, A. G. (2018). *Reinforcement Learning: An Introduction* (2nd ed.). MIT Press.

Turing, A. M. (1950). *Computing Machinery and Intelligence*. Mind, 59(236), 433-460.

Vapnik, V., & Cortes, C. (1995). *Support-Vector Networks*. Machine Learning, 20(3), 273-297.

Zhang, C., & Zhao, Z. (2020). *AutoML: Current Status and Future Challenges*. IEEE Transactions on Neural Networks and Learning Systems, 31(7), 2350-2363.

KAYNAKÇA

Akçay, S. ve Yalçın, E. (2020). Anomaly Detection with Deep Learning: A Survey. *Journal of Machine Learning Research*, 21(76), 1-25.

Baltrušaitis, T., Ahuja, C. ve Morency, L. P. (2018). Multimodal Machine Learning: A Survey and Taxonomy. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 41(2), 423-443.

Cheng, J., Liu, Y. ve Zhao, L. (2020). Anomaly Detection for Video Surveillance Using Generative Adversarial Networks. *Pattern Recognition Letters*, 133, 22-30.

Demirci, H. ve Kotan, M. (2023). Mühendislik Alanında Kullanılan Güncel Meta Sezgisel Algoritmalar. İçinde M. Sait Cengiz (Editör), *Mühendislikte İleri ve Çağdaş Çalışmalar 1* (ss. 176-196). İzmir: Duvar Yayınları.

Frid-Adar, M., Diamant, I., Kauffman, H., Ben-Cohen, A. ve Greenspan, H. (2018). GAN-Based Synthetic Medical Image Augmentation for Increased CNN Performance in Liver Lesion Classification. *Neurocomputing*, 321, 321-331.

Goodfellow, I. (2014). Generative Adversarial Nets. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 2672-2680.

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., ... ve Bengio, Y. (2014). Generative Adversarial Nets. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 27, 2672-2680.

Kingma, D. P. ve Welling, M. (2013). Auto-Encoding Variational Bayes. *International Conference on Learning Representations (ICLR)*.

Lipton, Z. C. (2016). The Mythos of Model Interpretability. *Proceedings of the ICML Workshop on Human Interpretability in Machine Learning*, 96-100.

Liu, H., Chen, Q. ve Zhang, X. (2020). Fake News Detection on Social Media: A Data Mining Perspective. *Computers, Materials & Continua*, 64(3), 1379-1396.

Liu, S., Zhang, X. ve Wang, C. (2019). Anomaly Detection with Deep Learning. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, 15(5), 2874-2884.

Raji, I. D., Buolamwini, J. ve Mitchell, M. (2020). Actionable Auditing: Investigating the Impact of Publicly Naming Biased Performance Results of Commercial AI Products. *Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1-13.

Rombach, R., Blattmann, A., Lorenz, D., Esser, P. ve Ommer, B. (2022). High-Resolution Image Synthesis with Latent Diffusion Models. *Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, 10684-10694.

Salimans, T., Goodfellow, I., Zaremba, W., Cheung, V., Radford, A. ve Chen, X. (2016). Improved Techniques for Training GANs. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 29, 2234-2242.

Seymen, Ö. F. ve Demirci, H. (2023). Üretimde Dijital Dönüşüm ve Yapay Zeka. İçinde M. Sait Cengiz (Editör), *Mühendislikte İleri ve Çağdaş Çalışmalar 1* (ss. 307-321). İzmir: Duvar Yayınevi.

Shin, H. C., Roth, H. R., Gao, M., Lu, L., Xu, Z., Nogues, I., ... ve Summers, R. M. (2016). Deep Convolutional Neural Networks for Computer-Aided Detection: CNN Architectures, Dataset Characteristics and Transfer Learning. *IEEE Transactions on Medical Imaging*, 35(5), 1285-1298.

Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. A., ... ve Polosukhin, I. (2017). Attention is All You Need. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 5998-6008.

Zong, B., Song, L. ve Wang, X. (2022). A Survey of Anomaly Detection Techniques in Image and Text Domains. *Computers, Materials & Continua*, 67(3), 2411-2433.

Kaynaklar

Brown, A. (2021). Deep learning applications in PCB manufacturing. *Journal of Manufacturing Processes, 45*, 123-130.

Smith, J., & Jones, M. (2020). Quality control in electronics manufacturing. *Electronics and Manufacturing Review, 56*(4), 210-215.

Kim, J., & Park, S. (2020). Data augmentation techniques in object detection. *Computer Vision Journal, 39*(7), 512-528.

Li, Y., & Wang, H. (2019). Batch size in deep learning models: Impacts and considerations. *Journal of Applied Computing, 27*, 89-97.

Nguyen, T., Vo, H., & Tran, M. (2021). Image resolution in object detection models. *IEEE Transactions on Machine Learning, 20*(5), 33-41.

Zhou, L., & Lee, K. (2022). Advancements in YOLO algorithms for real-time detection. *Journal of AI Research, 42*(3), 143-150.

Brown, J., & Smith, A. (2021). Precision and recall metrics in object detection. *Journal of Machine Vision, 33*(4), 112-119.

Chen, Y., Liu, M., & Tan, W. (2022). Training loss analysis in deep learning models. *IEEE Transactions on AI, 41*(6), 321-329.

Wang, Q., Sun, D., & Zhang, L. (2021). Loss functions in object detection models. *Journal of Artificial Intelligence Research, 44*(8), 201-216.

Zhang, R., & Li, X. (2021). Class prediction loss in YOLO models. *International Journal of AI and Robotics, 17*(3), 144-153.

KAYNAKÇA

Adomavicius, G., & Tuzhilin, A. (2005). Toward the next generation of recommender systems: A survey of the state-of-the-art and possible extensions. IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering, 17(6), 734-749.

Anderson, C. A. (2013). The Internet and the Mass Media. Media, Culture & Society, 35(5), 632-648.

Baeza-Yates, R., & Ribeiro-Neto, B. (2011). Modern Information Retrieval: The Concepts and Technology behind Search (2nd ed.). Addison-Wesley.

Carroll, J. M. (2003). HCI Models, Theories, and Frameworks: Toward a Multidisciplinary Science. Morgan Kaufmann.

Dix, A., Finlay, J., Abowd, G., & Beale, R. (2004). Human-Computer Interaction (3rd ed.). Pearson.

Fogg, B. J. (2003). Persuasive Technology: Using Computers to Change What We Think and Do. Morgan Kaufmann.

Hassenzahl, M. (2010). Experience design: Technology for all the right reasons. Synthesis Lectures on Human-Centered Informatics.

Martin, K., & Shilton, K. (2016). Why it's time for a new approach to data ethics in HCI. Interactions, 23(5), 43-47.

Nass, C., Brave, S., & Hutchinson, K. (2013). The media equation: How people treat computers, television, and new media like real people and places. Cambridge University Press.

Nielsen, J. (1993). Usability Engineering. Morgan Kaufmann.

Preece, J., Rogers, Y., & Sharp, H. (2015). Interaction Design: Beyond Human-Computer Interaction (4th ed.). Wiley.

Russell, S., & Norvig, P. (2016). Artificial Intelligence: A Modern Approach (3rd ed.). Pearson Education.

Sears, A., & Jacko, J. A. (2007). The Human-Computer Interaction Handbook: Fundamentals, Evolving Technologies, and Emerging Applications. CRC Press.

Shneiderman, B., Plaisant, C., Cohen, M., & Jacobs, S. (2010). Designing the User Interface: Strategies for Effective Human-Computer Interaction (5th ed.). Pearson.

Shneiderman, B., Plaisant, C., Cohen, M., & Jacobs, S. (2016). Designing the User Interface: Strategies for Effective Human-Computer Interaction (6th ed.). Pearson.

Zuboff, S. (2019). The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power. PublicAffairs.

Editör:
Doç. Dr. Emek Aslı Cinel

Makro İktisat

International Research in the Field of Macroeconomics

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

MAKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
International Research in the Field of Macroeconomics
Editör: Doç. Dr. Emek Aslı Cinel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-74-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MAKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
International Research in the Field of Macroeconomics
Editör: Doç. Dr. Emek Aslı Cinel
VI+484 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-74-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Alaybeyoğlu, A. (n.d.). edds: The Central Bank of the Republic of Türkiye Electronic Data Distribution System Data Access Package (1.3.2) [Python; OS Independent]. Retrieved 20 April 2024, from https://pypi.org/project/edds/

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. Journal of Informetrics, 11(4), 959–975. https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007

Bodle, R. (2011). REGIMES OF SHARING: Open APIs, interoperability, and Facebook. Information, Communication & Society, 14(3), 320–337. https://doi.org/10.1080/1369118X.2010.542825

Campbell, A., Both, A., & Sun, Q. (Chayn). (2019). Detecting and mapping traffic signs from Google Street View images using deep learning and GIS. Computers, Environment and Urban Systems, 77, 101350. https://doi.org/10.1016/j.compenvurbsys.2019.101350

Chae, B. (Kevin). (2015). Insights from hashtag #supplychain and Twitter Analytics: Considering Twitter and Twitter data for supply chain practice and research. International Journal of Production Economics, 165, 247–259. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2014.12.037

EVDS_Web_Service_Usage_Guide.pdf. (n.d.). Retrieved 25 March 2024, from https://evds2.tcmb.gov.tr/help/videos/EVDS_Web_Service_Usage_Guide.pdf

json—JSON encoder and decoder. (n.d.). Python Documentation. Retrieved 17 April 2024, from https://docs.python.org/3/library/json.html

Makhdoom, I., Zhou, I., Abolhasan, M., Lipman, J., & Ni, W. (2020). PrivySharing: A blockchain-based framework for privacy-preserving and secure data sharing in smart cities. Computers & Security, 88, 101653. https://doi.org/10.1016/j.cose.2019.101653

Mongeon, P., & Paul-Hus, A. (2016). The journal coverage of Web of Science and Scopus: A comparative analysis. Scientometrics, 106(1), 213–228. https://doi.org/10.1007/s11192-015-1765-5

pandas—Python Data Analysis Library. (n.d.). Retrieved 17 April 2024, from https://pandas.pydata.org/

Polydoropoulou, A., Pagoni, I., Tsirimpa, A., Roumboutsos, A., Kamargianni, M., & Tsouros, I. (2020). Prototype business models for Mobility-as-a-Service. Transportation Research Part A: Policy and Practice, 131, 149–162. https://doi.org/10.1016/j.tra.2019.09.035

Qi, L., He, Q., Chen, F., Dou, W., Wan, S., Zhang, X., & Xu, X. (2019). Finding All You Need: Web APIs Recommendation in Web of Things Through Keywords Search. IEEE Transactions on Computational Social Systems, 6(5), 1063–1072. https://doi.org/10.1109/TCSS.2019.2906925

Requests: HTTP for HumansTM—Requests 2.31.0 documentation. (n.d.). Retrieved 17 April 2024, from https://requests.readthedocs.io/en/latest/

Shao, Z., Sumari, N. S., Portnov, A., Ujoh, F., Musakwa, W., & Mandela, P. J. (2021). Urban sprawl and its impact on sustainable urban development: A combination of remote sensing and social media data. Geo-Spatial Information Science, 24(2), 241–255. https://doi.org/10.1080/10095020.2020.1787800

The Central Bank of the Republic of Türkiye. (n.d.). EVDS | Home Page. Electronic Data Delivery System. Retrieved 25 March 2024, from https://evds2.tcmb.gov.tr/

Vázquez-Canteli, J. R., Ulyanin, S., Kämpf, J., & Nagy, Z. (2019). Fusing TensorFlow with building energy simulation for intelligent energy management in smart cities. Sustainable Cities and Society, 45, 243–257. https://doi.org/10.1016/j.scs.2018.11.021

Younes, H., Zou, Z., Wu, J., & Baiocchi, G. (2020). Comparing the Temporal Determinants of Dockless Scooter-share and Station-based Bike-share in Washington, D.C. Transportation Research Part A: Policy and Practice, 134, 308–320. https://doi.org/10.1016/j.tra.2020.02.021

Zhang, J., Qin, Z., Yin, H., Ou, L., & Zhang, K. (2019). A feature-hybrid malware variants detection using CNN based opcode embedding and BPNN based API embedding. Computers & Security, 84, 376–392. https://doi.org/10.1016/j.cose.2019.04.005

Kaynakça

Aghion, P., & Kharroubi, E. (2007). Cyclical macro policy and industry growth: the effect of countercyclical fiscal policy. *WP Harvard University*.

Aizenman, J., Kletzer, K., & Pinto, B. (2007). Economic growth with constraints on tax revenues and public debt: implications for fiscal policy and cross-country differences. NBER Working Paper No. 12750.

Arellano, M. & Bover, O. (1995). Another look at the instrumental variable estimation of error-components models. *Journal of econometrics*, *68*(1), 29-51.

Barro, R. J. (1979). On the determination of the public debt. *Journal of political Economy*, *87*(5, Part 1), 940-971.

Blundell, R., & Bond, S. (1998). Initial conditions and moment restrictions in dynamic panel data models. *Journal of econometrics*, *87*(1), 115-143.

Borensztein, E. (1990). Debt overhang, credit rationing and investment. *Journal of Development Economics*, *32*(2), 315-335.

Borensztein, E. & Ye, L. S. (2021). Corporate debt overhang and investment in emerging economies: Firm-level evidence. *International Finance*, *24*(1), 18-39.

Bricongne, J. C., Coutinho, L., Turrini, A., & Zeugner, S. (2020). Is private debt excessive?. *Open Economies Review*, *31*, 471-512.

Cecchetti, S. G., Mohanty, M. S., & Zampolli, F. (2011). The real effects of debt. *BIS Working Paper* No. 352.

Checherita-Westphal, C. & Rother, P. (2012). The impact of high government debt on economic growth and its channels: An empirical investigation for the euro area. *European Economic Review*, *56*(7), 1392-1405.

Cochrane, J. H. (2011). Inflation and debt. *National affairs*, *9*(2), 56-78.

Cordella, T., Ricci, L. A., & Ruiz-Arranz, M. (2010). Debt overhang or debt irrelevance?. *IMF Staff Papers*, *57*(1), 1-24.

Deshpande, A. (1997). The debt overhang and the disincentive to invest. *Journal of development Economics*, *52*(1), 169-187.

Dotsey, M. (1994). Some unpleasant supply side arithmetic. *Journal of Monetary Economics*, *33*(3), 507-524.

Égert, B. (2012). Public debt, economic growth and nonlinear effects: myth or reality?. OECD Economics Department Working Paper No. 993.

Égert, B. (2021). Investment in OECD countries: A primer. *Comparative Economic Studies*, *63*(2), 200-223.

Elmendorf, D. W., & Mankiw, N. G. (1999). Government debt. *Handbook of macroeconomics*, *1*, 1615-1669.

Gale, W. G. ve Orszag, P. R. (2003). Economic effects of sustained budget deficits. *National Tax Journal*, 463-485.

Hemming, R., Schimmelpfennig, A., & Kell, M. (2003). Fiscal vulnerability and financial crises in emerging market economies. In *Fiscal Vulnerability and Financial Crises in Emerging Market Economies*. International Monetary Fund. Occasional paper no. 2018.

Hofman, B. & Reisen, H. (1991). Some evidence on debt-related determinants of investment and consumption in heavily indebted countries. *Weltwirtschaftliches Archiv*, *127*(2), 281-299.

IMF Global Debt Monitor 2024. 2024 Global Debt Monitor.pdf

Karadam, D. Y. (2018). An investigation of nonlinear effects of debt on growth. *The Journal of Economic Asymmetries*, *18*, e00097.

Kose, M. A., Nagle, P., Ohnsorge, F., & Sugawara, N. (2021). *Global waves of debt: Causes and consequences*. World Bank Publications.

Krugman, P. (1988). Financing vs. Forgiving a Debt Overhang. *Journal of Development*

Kumar, M. M. S. & Baldacci, M. E. (2010). *Fiscal deficits, public debt, and sovereign bond yields*. International Monetary Fund Working Paper. No. WP/10/184.

Kumar, M. & Woo, J. (2010). Public debt and growth. IMF Working Paper No. WP/10/174.

Lewis, C., Pain, N., Stráskı, J., & Menkyna, F. 2014. Investment gaps after the crisis, *OECD Economics Department Working Papers* No. 1168

Mencinger, J., Aristovnik, A., & Verbic, M. (2015). Revisiting the role of public debt in economic growth: The case of OECD countries. *Engineering Economics*, *26*(1), 61-66.

Modigliani, F. (1961). Long-run implications of alternative fiscal policies and the burden of the national debt. *The Economic Journal*, *71*(284), 730-755.

Ncanywa, T. & Masoga, M. M. (2018). Can public debt stimulate public investment and economic growth in South Africa?. *Cogent Economics & Finance*, *6*(1), 1516483.

OECD, Global Debt Report (2024). Full Report | OECD

Ogunjimi, J. (2019). The impact of public debt on investment: Evidence from Nigeria. *DBN Journal of Economics & Sustainable Growth*.

Pattillo, C. A., Poirson, H., & Ricci, L. A. (2002). *External debt and growth. IMF Working Paper WP/02/69*, Washington, DC.

Pattillo, C. & Ricci, L. A. (2011). External debt and growth. *Review of economics and institutions*, *2*(3), 30.

Pattillo, C., Poirson, H., & Ricci, L. (2004). External debt and growth: Implications for HIPCs. In *Debt relief for poor countries* (pp. 123-133). London: Palgrave Macmillan UK.

Picarelli, M. O., Vanlaer, W., & Marneffe, W. (2019). Does public debt produce a crowding out effect for public investment in the EU?. ESM Working Paper No. 36.

Presbitero, A. F. (2012). Total public debt and growth in developing countries. *The European Journal of Development Research*, *24*, 606-626.

Reinhart, C. & Rogoff, K. (2010). Growth in a Time of Debt. *American Economic Review*, *100*(2), 573-8.

Sachs, J. (1989). The Debt Overhang of Developing Countries. in *Debt Stabilization*

Schclarek, A. (2004). *Debt and economic growth in developing and industrial countries* (No. 2005: 34). ZBW Working Paper.

Serven, L. (1997). Irreversibility, uncertainty and private investment: Analytical issues and some lessons for Africa. *Journal of African Economies*, *6*(3), 229-268.

Turan, T. & Yanıkkaya, H. (2021). External debt, growth and investment for developing countries: some evidence for the debt overhang hypothesis. *Portuguese Economic Journal*, *20*(3), 319-341.

Vanlaer, W., Picarelli, M. & Marneffe, W. (2021). Debt and private investment: Does the EU suffer from a debt overhang?. *Open Economies Review*, *32*, 789-820.

REFERENCES

Alagic, A. (2017). An Analysis of the Causal Relationship Between Transportation and GDP: A Time-Series Approach for the United States. *Major Themes in Economics*, *19*(1), 17-37.

Baldwin, R. E., & Forslid, R. (2000). The core–periphery model and endogenous growth: Stabilizing and destabilizing integration. *Economica*, *67*(267), 307-324.

Bayar, İ. (2022). Ekonomik karmaşıklık indeksi ve ekonomik büyüme: CIVETS ülkelerinden ampirik kanıtlar. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (36), 237-251.

Boeing Commercial Airplanes. (2022). World Air Cargo Forecast; 2012-2041. Seattle. Access Date: 06.11.2024: https://www.boeing.com/content/dam/boeing/boeingdotcom/market/assets/downloads/Boeing_World_Air_Cargo_Forecast_2022.pdf

Breitung, J. (2001). The local power of some unit root tests for panel data. In *Nonstationary panels, panel cointegration, and dynamic panels* (pp. 161-177). Emerald Group Publishing Limited.

Breusch, T. S., & Pagan, A. R. (1980). The Lagrange multiplier test and its applications to model specification in econometrics. *The review of economic studies*, *47*(1), 239-253.

Button, K., & Yuan, J. (2013). Airfreight transport and economic development: an examination of causality. *Urban studies*, *50*(2), 329-340.

Chang, Y. H., & Chang, Y. W. (2009). Air cargo expansion and economic growth: Finding the empirical link. *Journal of Air Transport Management*, *15*(5), 264-265.

Engle, R. F., & Granger, C. W. (1987). Co-integration and error correction: representation, estimation, and testing. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 251-276.

Gherghina, Ş. C., Onofrei, M., Vintilă, G., & Armeanu, D. Ş. (2018). Empirical evidence from EU-28 countries on resilient transport infrastructure systems and sustainable economic growth. *Sustainability*, *10*(8), 2900.

Gunasekera, K., Anderson, W., & Lakshmanan, T. R. (2008). Highway-induced development: evidence from Sri Lanka. *World Development*, *36*(11), 2371-2389.

Hakim, M. M., & Merkert, R. (2016). The causal relationship between air transport and economic growth: Empirical evidence from South Asia. *Journal of Transport Geography*, *56*, 120-127.

Hesse, M., & Rodrigue, J. P. (2004). The transport geography of logistics and freight distribution. *Journal of transport geography*, *12*(3), 171-184.

Hong, J. (2007). Transport and the location of foreign logistics firms: The Chinese experience. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, *41*(6), 597-609.

Hu, Y., Xiao, J., Deng, Y., Xiao, Y., & Wang, S. (2015). Domestic air passenger traffic and economic growth in China: Evidence from heterogeneous panel models. *Journal of Air Transport Management*, *42*, 95-100.

Im, K. S., Pesaran, M. H., & Shin, Y. (2003). Testing for unit roots in heterogeneous panels. *Journal of econometrics*, *115*(1), 53-74.

Jebli, M. B. (2016). On the causal links between health indicator, output, combustible renewables and waste consumption, rail transport, and CO 2 emissions: the case of Tunisia. *Environmental Science and Pollution Research*, *23*(16), 16699-16715.

Kao, C. (1999). Spurious regression and residual-based tests for cointegration in panel data. *Journal of econometrics*, *90*(1), 1-44.

Lean, H. H., Huang, W., & Hong, J. (2014). Logistics and economic development: Experience from China. *Transport Policy*, *32*, 96-104.

Levin, A., Lin, C. F., & Chu, C. S. J. (2002). Unit root tests in panel data: asymptotic and finite-sample properties. *Journal of econometrics*, *108*(1), 1-24.

Leybourne, S. J. (1995). Testing for unit roots using forward and reverse Dickey-Fuller regressions. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, *57*(4), 559-571.

Liu, S. (2009). A research on the relationship of logistics industry development and economic growth of China. *International Business Research*, *2*(3), 197-200.

Marazzo, M., Scherre, R., & Fernandes, E. (2010). Air transport demand and economic growth in Brazil: A time series analysis. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *46*(2), 261-269.

Moschovou, T. P., & Giannopoulos, A. G. (2021). Road freight transportation in a period of economic instability: A panel data study in four EU Mediterranean countries. *Research in Transportation Business & Management*, *41*, 100622.

Mukkala, K., & Tervo, H. (2013). Air transportation and regional growth: which way does the causality run?. *Environment and Planning A*, *45*(6), 1508-1520.

Nasreen, S., Saidi, S., & Ozturk, I. (2018). Assessing links between energy consumption, freight transport, and economic growth: evidence from dynamic simultaneous equation models. *Environmental Science and Pollution Research*, *25*(17), 16825-16841.

Pedroni, P. (2004). Panel cointegration: asymptotic and finite sample properties of pooled time series tests with an application to the PPP hypothesis. *Econometric theory*, *20*(3), 597-625.

Pesaran, M. H. (2021). General diagnostic tests for cross-sectional dependence in panels. *Empirical economics*, *60*(1), 13-50.

Pesaran, M. H., & Yamagata, T. (2008). Testing slope homogeneity in large panels. *Journal of Econometrics*, *142*(1), 50-93.

Pisa, N. (2018). Causal Relationship Between Air Transport, Tourism and Economic Growth: Joinpoint Regression and Granger Causality Analysis. *EuroEconomica*, *37*(2).

Pradhan, R. P., & Bagchi, T. P. (2013). Effect of transportation infrastructure on economic growth in India: the VECM approach. *Research in Transportation Economics*, *38*(1), 139-148.

Saidi, S., Mani, V., Mefteh, H., Shahbaz, M., & Akhtar, P. (2020). Dynamic linkages between transport, logistics, foreign direct Investment, and economic growth: Empirical evidence from developing countries. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, *141*, 277-293.

Saleem, H., Jiandong, W., Zaman, K., Elashkar, E. E., & Shoukry, A. M. (2018). The impact of air-railways transportation, energy demand, bilateral aid flows, and population density on environmental degradation: Evidence from a panel of next-11 countries. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, *62*, 152-168.

Shahbaz, M., Shahzad, S. J. H., Mahalik, M. K., & Sadorsky, P. (2018). How strong is the causal relationship between globalization and energy consumption in developed economies? A country-specific time-series and panel analysis. *Applied Economics*, *50*(13), 1479-1494.

Shirley, C., & Winston, C. (2004). Firm inventory behavior and the returns from highway infrastructure investments. *Journal of Urban Economics*, *55*(2), 398-415.

Shuai, B. (2006). Logistics Industry Economics. Beijing: Science Press.

Smith, L. V., Leybourne, S., Kim, T. H., & Newbold, P. (2004). More powerful panel data unit root tests with an application to mean reversion in real exchange rates. *Journal of Applied Econometrics*, *19*(2), 147-170.

Swamy, P. A. (1970). Efficient inference in a random coefficient regression model. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 311-323.

Westerlund, J. (2007). Testing for error correction in panel data. *Oxford Bulletin of Economics and statistics*, *69*(6), 709-748.

Westerlund, J. (2008). Panel cointegration tests of the Fisher effect. *Journal of Applied Econometrics*, *23*(2), 193-233.

Westerlund, J., & Edgerton, D. L. (2007). A panel bootstrap cointegration test. *Economics Letters*, *97*(3), 185-190.

World Trade Organization (WTO). (2022), World Trade Report, https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/wtr22_e/wtr22_e.pdf. Access Date: 18.11.2024

BIBLIOGRAPHY

Abdu Al-Nabi, M. (2016). Determinants of Total Factor Productivity Growth in Egypt An Empirical Study. The Scientific Journal of Economics and Commerce, 46(4), 525-565. https://jsec.journals.ekb.eg/article_163773_0195f8c85a7e14ec64c8e805e18f9041.pdf accessed on 25April 2021.

Al-Bazeay, H. (1998). A Maxımum Likelihood Coıntegratıon Analysis Ofreal Exchange Rates Between Gulf Cooperation Council Countries, Journal of the Gulf and Arabian Peninsula Studies,Issue90:294-271. http://pubcouncil.kuniv.edu.kw/jgaps/home.aspx?id=8&Root=yes&authid=1439# .

Aslan, C. (2016). Kalkınma Hamlelerinin Batı Dışı Örnekleri: Türkiye ve Güney Kore'nin Karşılaştırılması. Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), 27-58.

Can, M., & Doğan, B. (2018). Ekonomik Kompleksite ve Finansal Gelişme İlişkisi: Türkiye Örnekleminde Ampirik Bir Analiz. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 55(638), 5-16.

Canh, N. P., & Thanh, S. D. (2020). The Dynamics of Export Diversification, Economic Complexity and Economic Growth Cycles: Global Evidence. Foreign Trade Review, https://doi.org/10.1177/0015732520970441: accessed on 15 July 2021.

Canh, N. P., Schinckus, C., & Thanh, S. D. (2020). The Natural Resources Rents: İs Economic Complexity A Solution For Resource Curse? Resources Policy, 69, https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2020.101800: accessed on 8 June 2021.

Center for International Development at Harvard University. (2021). The atlas of economic complexity. Retrieved from http://atlas.cid.harvard.edu/ : accessed on 25 April 2021.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. Econometrica: journal of the Econometric Society, 1057-1072.

Engle, R. F., & Granger, C. W. (1987). Co-integration and error correction: representation, estimation, and testing. Econometrica: journal of the Econometric Society, 251-276.

Erkan, B., & Yildirimci, E. (2015). Economic complexity and export competitiveness: The case of Turkey. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 195, 524-533.

Feenstra, R. C., Inklaar, R., & Timmer, M. P. (2015). The next generation of the Penn World Table. American economic review, 105(10), 3150-3182.

Ferraz, D., Moralles, H. F., Campoli, J. S., Oliveira, F. C. R. D., & Rebelatto, D. A. D. N. (2018). Economic complexity and human development: DEA performance measurement in Asia and Latin America. Gestão & Produção, 25, 839-853.

Frankel, J. A., & Wei, S. J. (2007). Assessing China's Exchange Rate Regime. Economic Policy, 22(51), 575-627.

Hartmann, D., Guevara, M. R., Jara-Figueroa, C., Aristarán, M., & Hidalgo, C. A. (2017). Linking economic complexity, institutions, and income inequality. World development, 93, 75-93.

Hausmann, R., Hidalgo, C. A., Bustos, S., Coscia, M., & Simoes, A. (2014). The Atlas of Economic Complexity: Mapping Paths to Prosperity. Mit Press.

Hausmann, R., Hwang, J., & Rodrik, D. (2007). What you export matters. Journal of economic growth, 12(1), 1-25.

Hidalgo, C. A. (2021). Economic Complexity Theory and Applications. Nature Reviews Physics, 3(2), 92-113.

Hidalgo, C. A., & Hausmann, R. (2009). The Building Blocks Of Economic Complexity. Proceedings of the National Academy of Sciences, 106(26), 10570-10575.

Hidalgo, C. A., Klinger, B., Barabási, A. L., & Hausmann, R. (2007). The product space conditions the development of nations. Science, 317(5837), 482-487.

International Monetary Fund (2021). https://www.imf.org/en/Data : accessed on 3 April 2021.

Johansen, S. (1988). Statistical analysis of cointegration vectors. Journal of economic dynamics and control, 12(2-3), 231-254.

Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maximum likelihood estimation and inference on cointegration—with appucations to the demand for money. Oxford Bulletin of Economics and statistics, 52(2), 169-210.

Khan, H., Khan, U., & Khan, M. A. (2020). Causal Nexus Between Economic Complexity and Fdı: Empirical Evidence From Time Series Analysis. The Chinese Economy, 53(5), 374-394.

Koch, P. (2021). Economic Complexity and Growth: Can Value-Added Exports Better Explain The Link? Economics Letters, 198, 109682.

Krueger, A. O. (1987). The İmportance of Economic Policy in Development: Contrasts Between Korea and Turkey. NBER Working Paper, (w2195).

Kurt, Ü. (2019). The Relationship Economic Complexity and Education Expenditure: A Empricial Analysis on South Korea. International Journal of Economics and Financial Issues, 9(2), 73-79.

Lapatinas, A. (2016). Economic complexity and human development: A note. Economics Bulletin, 36(3), 1441-1452.

Lapatinas, A. (2019). The Effect of The Internet on Economic Sophistication: An Empirical Analysis. Economics Letters, 174, 35–38. https://doi.org/10.1016/j.econlet.2018.10.013: accessed on 30 June 2021.

Larguet, F .(2021).The limits of economic complexity theory indicators for predicting the possibility of export diversification: a case study of Algerian exports. Revue Des Sciences Humaines, 32(1), 429-447.http://revue.umc.edu.dz/index.php/h/article/view/3592: accessed on 20 July 2021.

OEC [The Observatory of Economic Complexity] (2021). Economic Complexity Legacy Rankings (ECI). http://atlas.media.mit.edu/en/rankings/sitc/: accessed on 2 April 2021

PWT10 is Penn World Tables version 10 (2021).https://www.rug.nl/ggdc/productivity/pwt/.

Rodrik, D. (2006). Industrial development: stylized facts and policies. Harvard University, Massachusetts. Mimeo.

Rodrik, D. (2006). What's so special about China's exports?. China & World Economy, 14(5), 1-19.00

Soyyiğit, S., Topuz, H., & Özekicioğlu, H. (2019). Ekonomik Kompleksite, İhracat ve Sabit Sermaye Yatırımlarının Kişi Başına Düşen Gelir Üzerindeki Etkisi: G-20 Ülkeleri Örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(2), 393-407.

Sweet, C., & Eterovic, D. (2019). Do Patent Rights Matter? 40 Years of İnnovation, Complexity and Productivity. World Development, 115, 78-93.

Swiston, A. (2021). Korea's Growth Prospects: Overcoming Demographics and COVID-19 (No. 2021/092). International Monetary Fund.

Şeker, A., & Şimdi, H. (2019). The Relationship Between Economic Complexity İndex and Export: The Case of Turkey And Central Asian and Turkic Republics. Экономика региона, 15(3).

World Bank (2021). https://data.worldbank.org/indicator: accessed on 3 April 2021.

Yalta, A. Y., & Yalta, T. (2020). Determinants of Economic Complexity in MENA Countries. Joeep: Journal of Emerging Economies and Policy, 6(1), 5-16.

REFERENCES

Alexiou, C., Trachanas, E., & Vogiazas, S. (2022). Income inequality and financialization: A not so straightforward relationship. *Journal of Economic Studies*, *49*(1), 95-111.

Alvarez, I. (2015). Financialization, non-financial corporations and income inequality: the case of France. *Socio-economic review*, *13*(3), 449-475.

Azam, M., & Raza, S. A. (2018). Financial sector development and income inequality in ASEAN-5 countries: does financial Kuznets curve exists?. *Global Business and Economics Review*, *20*(1), 88-114.

Baiardi, D., & Morana, C. (2016). The financial Kuznets curve: Evidence for the euro area. *Journal of Empirical Finance*, *39*, 265-269.

Beck, T., Demirguc-Kunt, A., & Levine, R. (2004). Finance, inequality, and poverty: Cross-country evidence.

Berg, A. G., & Ostry, J. D. (2017). Inequality and unsustainable growth: two sides of the same coin?. *IMF Economic Review*, *65*, 792-815.

Bird, R. M., & Zolt, E. M. (2004). Redistribution via taxation: The limited role of the personal income tax in developing countries. *UCLA L. Rev.*, *52*, 1627.

Claessens, S., & Perotti, E. (2007). Finance and inequality: Channels and evidence. *Journal of comparative Economics*, *35*(4), 748-773.

Clarke, G. R., Xu, L. C., & Zou, H. F. (2006). Finance and income inequality: what do the data tell us?. *Southern economic journal*, *72*(3), 578-596.

Costantini, O., & Seccareccia, M. (2020). Income distribution, household debt and growth in modern financialized economies. *Journal of Economic Issues*, *54*(2), 444-453.

De Vita, G., & Luo, Y. (2021). Financialization, household debt and income inequality: Empirical evidence. *International Journal of Finance & Economics*, *26*(2), 1917-1937.

Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2009). Finance and inequality: Theory and evidence. *Annu. Rev. Financ. Econ.*, *1*(1), 287-318.

Destek, M. A., & Sarkodie, S. A. (2019). Investigation of environmental Kuznets curve for ecological footprint: the role of energy and financial development. *Science of the total environment*, *650*, 2483-2489.

Destek, M. A., Okumuş, İ., & Manga, M. (2017). Türkiye'de finansal gelişim ve gelir dağılımı ilişkisi: Finansal kuznets eğrisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *18*(2), 153-165.

Detzer, D., Dodig, N., Evans, T., Hein, E., Herr, H., Prante, F. J.,& Prante, F. J. (2017). Financialisation and Income Distribution. *The German Financial System and the Financial and Economic Crisis*, 257-273.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 1057-1072.

Diliuvienė, L., & Tamašauskienė, Z. (2021). Impact of Financialization on Income Inequality in Aspect of Welfare. *Socialiniai tyrimai*, *44*(2), 170-187.

Doytch, N., Elheddad, M., & Hammoudeh, S. (2023). The financial Kuznets curve of energy consumption: Global evidence. *Energy Policy*, *177*, 113498.

Dünhaupt, P. (2012). Financialization and the rentier income share–evidence from the USA and Germany. *International Review of Applied Economics*, *26*(4), 465-487.

Dünhaupt, P. (2014). *An empirical assessment of the contribution of financialization and corporate governance to the rise in income inequality* (No. 41/2014). Working Paper.

Golebiowski, G., Szczepankowski, P., & Wisniewska, D. (2016). Financialization and Income Inequality in Selected European Countries, 2004–2013. *Financial Internet Quarterly*, *12*(4), 20-32.

Greenwood, J., & Jovanovic, B. (1990). Financial development, growth, and the distribution of income. *Journal of political Economy*, *98*(5, Part 1), 1076-1107.

Gupta, S., Clements, B., Baldacci, E., & Mulas-Granados, C. (2005).

Hyde, A. (2020). "Left Behind?" Financialization and Income Inequality Between the Affluent, Middle Class, and The Poor. *Sociological Inquiry*, *90*(4), 891-919.

Hyde, A., Vachon, T., & Wallace, M. (2018). Financialization, income inequality, and redistribution in 18 affluent democracies, 1981–2011. *Social Currents*, *5*(2), 193-211.

Javid, M., & Sharif, F. (2016). Environmental Kuznets curve and financial development in Pakistan. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *54*, 406-414.

Johansen, S. (1988). Statistical analysis of cointegration vectors. *Journal of economic dynamics and control*, *12*(2-3), 231-254.

Jomo, K. S. (2016). *Growth and structural change in the Malaysian economy*. Springer.

Khatatbeh, I. N., & Moosa, I. A. (2022). Financialization and income inequality: An extreme bounds analysis. *The Journal of International Trade & Economic Development*, *31*(5), 692-707.

Khatatbeh, I. N., & Moosa, I. A. (2023). Financialisation and income inequality: An investigation of the financial Kuznets curve hypothesis among developed and developing countries. *Heliyon*, *9*(4).

Khatatbeh, I. N., Al Salamat, W., Abu-Alfoul, M. N., & Jaber, J. J. (2022). Is there any financial kuznets curve in Jordan? a structural time series analysis. *Cogent Economics & Finance*, *10*(1), 2061103.

Koçak, E. (2024). Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Doğrultusunda Gelir Eşitsizliğinin Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkisine İlişkin Bir İnceleme: Brezilya'dan Kanıtlar. *Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi*, (43), 39-52.

Kotarski, K. (2015). Financial deepening and income inequality: Is there any financial Kuznets curve in China? The political economy analysis. *China Economic Journal*, *8*(1), 18-39.

Köhler, K., Guschanski, A., & Stockhammer, E. (2024). RETRACTED: How does financialization affect functional income distribution? A theoretical clarification and empirical assessment.

Kuznets, S. (1955). Economic growth and income ınequality, *The American Economic Review*, Vol. 45, No. 1, pp.1–28.

Kwon, R., & Roberts, A. (2015). Financialization and income inequality in the new economy: An exploration of finance's conditional effects. *Sociology of Development*, *1*(4), 442-462.

Lang, D. (2015). Financialisation, income distribution and the crisis. *Cambridge Journal of Economics*, *39*(3), 867-870.

Lee, K. K., & Siddique, M. A. B. (2022). Financialization and income inequality: An empirical analysis. In *International Income Inequality* (pp. 49-73). Routledge.

Lin, K. H., & Tomaskovic-Devey, D. (2013). Financialization and US income inequality, 1970–2008. *American Journal of Sociology*, *118*(5), 1284-1329.

Luo, Y., & Zhu, F. (2014). Financialization of the economy and income inequality in China. *Economic and Political Studies*, *2*(2), 46-66.

Moosa, I. (2016). International evidence on the financial Kuznets curve. *Economia Internazionale/ International Economics*, *69*(4), 365-378.

Nassani, A. A., Aldakhil, A. M., Abro, M. M. Q., & Zaman, K. (2017). Environmental Kuznets curve among BRICS countries: spot lightening finance, transport, energy and growth factors. *Journal of Cleaner Production*, *154*, 474-487.

Nikoloski, Z. (2013). Financial sector development and inequality: is there a financial Kuznets curve?. *Journal of International Development*, *25*(7), 897-911.

Probst, J. (2017). *Financialization, Asset Prices, and the Functional Distribution of Income: A Long-Run Cross-Country Analysis*. Working paper. Also in Growth, Factor Shares, and Factor Prices.

Renzhi, N., & Baek, Y. J. (2020). Can financial inclusion be an effective mitigation measure? evidence from panel data analysis of the environmental Kuznets curve. *Finance Research Letters*, *37*, 101725.

Ridzuan, A. R., Zakaria, S., Fianto, B. A., Yusoff, N. Y. M., Sulaiman, N. F. C., Razak, M. I. M., ... & Lestari, A. (2021). Nexus between Financial Development and Income Inequality before Pandemic Covid-19: Does Financial Kuznets Curve Exist in Malaysia, Indonesia, Thailand and Philippines?. *International Journal of Energy Economics and Policy*, *11*(2), 260-271.

Rötheli, T. F. (2011). The Kuznets curve: determinants of its shape and the role of finance. *Studies in Economics and Finance*, *28*(2), 149-159.

Shahbaz, M., Loganathan, N., Tiwari, A. K., & Sherafatian-Jahromi, R. (2015). Financial development and income inequality: is there any financial Kuznets curve in Iran?. *Social Indicators Research*, *124*, 357-382.

Stockhammer, E. (2013). Financialization, income distribution and the crisis. In *Financial crisis, labour markets and institutions* (pp. 98-119). Routledge.

Tridico, P., & Pariboni, R. (2018). Inequality, financialization, and economic decline. *Journal of Post Keynesian Economics*, *41*(2), 236-259.

Van Arnum, B. M., & Naples, M. I. (2013). Financialization and Income Inequality in the U nited S tates, 1967–2010. *American Journal of Economics and Sociology*, *72*(5), 1158-1182.

Younsi, M., & Bechtini, M. (2020). Economic growth, financial development, and income inequality in BRICS countries: does Kuznets' inverted U-shaped curve exist?. *Journal of the Knowledge Economy*, *11*(2), 721-742.

Zalewski, D. A., & Whalen, C. J. (2010). Financialization and income inequality: a post Keynesian institutionalist analysis. *Journal of Economic Issues*, *44*(3), 757-777.

KAYNAKÇA

Acar, F. (2013). Türkiye Ekonomisine Genel Bakış (2001-2013). *Çalışma Dünyası Dergisi,* 1(2), 15-32.

Akıncı, M., Aktürk, E. ve Yılmaz, Ö. (2012). Petrol Fiyatları ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: OPEC ve Petrol İthalatçısı Ülkeler İçin Panel Veri Analizi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 31(2), 1-17.

Akyüz, Y. ve Boratav, K. (2003). The Making of the Turkish Financial Crisis. *World Development,* 31(9), 1549-1566.

Alagöz, M., Alacahan Dilbaz, N. ve Akarsu, Y. (2017). Petrol Fiyatlarının Makroekonomi Üzerindeki Etkisi-Ülke Karşılaştırmaları ile Panel Veri Analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 19(33), 144-150.

Altıner, A. ve Sungur, O. (2021). Türkiye'de Döviz Kuru ve Enflasyon Arasında Zamanla Değişen Nedensellik İlişkisi: 1989-2020 Dönemi İçin Kanıtlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 10(4), 3398-3420.

Apak, S. ve Uçak, A. (2007). Ekonomik Büyümenin Anlamlılığı ve Gelişmişlik: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir İnceleme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (34), 57-65.

Apak, S. ve Aytaç, A. (2009). *Küresel Krizler: Kronolojik Değerlendirme ve Analiz*. Avcıol Basım Yayın.

Arı, A. (2016). Türkiye'deki Ekonomik Büyüme ve İşsizlik İlişkisinin Analizi: Yeni Bir Eşbütünleşme Testi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi,* 4(2), 57-67.

Balmumcu, Ö. ve Bozkurt, K. (2020). Gelişmekte Olan Ülkelerde Ekonomik Büyüme ve Cari İşlemler Dengesi Üzerine bir Panel Veri Analizi. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 292-307.

Baştuğ, A.N. ve Beşirli, Ö.B. (2022). Covid-19 Sürecinde 50/d'li Araştırma Görevlilerinin Eksik İstihdam Sorunları. *Çalışma İlişkileri Dergisi,* 13(2), 77-99.

Bayrak, S. (2019). Ekonomik Büyüme, İstihdam ve İşsizlik İlişkisi: Geniş Tanımlı İşsizlik Oranları ile Türkiye Üzerine Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(6), 301-310.

Berikol, B.Z. (2008). Yeni Ekonominin Finansal Krizler Üzerine Etkileri: Türkiye Kasım 2000-Şubat 2001 Krizleri. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 12(2), 1-15.

Birol Hiç, Ö. ve Gencer Hiç, A. (2014). Neo-Klasik İktisat ve Neo-Klasik Sentez. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(1), 259-280.

Bocutoğlu, E. (2010). *Makro İktisat Keynesyen Teori ve Politikalar* (2.Baskı). Derya Kitabevi.

Brown, S.P.A. ve Yücel, M.K. (2002). Energy Prices and Aggregate Economic Activity: An Interpretative Survey. *The Quarterly Review of Economics and Finance,* 42(2), 193–208.

Cesur, F. (2006). Para Arzı ile Enflasyon İlişkisi ve Türkiye Uygulaması (1994-2004). *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2), 85-104.

Ceyhan, S. ve Peçe, M.A. (2020). Reel Faizlerin Gelir Adaletsizliği Üzerindeki Etkileri: Seçilmiş OECD Ülkeleri İçin Bir Panel ARDL Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 16(1), 35-46.

Cihangir, M. (2005). Finansal Krizlerin Banka Birleşmelerine Etkileri: Kasım 2000 ve Şubat 2001 Krizleri Çerçevesinde Kronolojik Bir Yaklaşım. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 19(1), 99-116.

Coşkun, S. (2023). Türkiye'de Nüfus Artışı ve Ekonomik Gelişme Arasındaki İlişki. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 10(2), 313-329.

Çelik, T. ve İlkay, S.Ç. (2016). Türkiye'de İhracat ve İthalat Arasındaki İlişkinin 1989-2015 Dönemi İçin Test Edilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21(3), 961-969.

Çiftçi, E. (2015). *Türkiye'de Enflasyon ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi. Selçuk Üniversitesi Açık Erişim Sistemi.

Çolak, Ö. F. ve Yiğidim, A. (2001). *Türk Bankacılık Sektöründe Kriz.* Nobel Yayın Dağıtım.

Demir, Ö. ve Tanyıldızı, İ. (2017). Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 1(1), 89-119.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (2006). Sekizinci Kalkınma Planı (2001-2005). Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp content/uploads/2022/07/Uzun_Vadeli_Strateji_ve_Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-2001-2005.pdf, ((E.T.; 16.09.2024).

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (2013). Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018). Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf, (E.T.; 16.09.2024).

Dikmen, N. (2022). Türkiye'de Nüfus Artışı ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *Sciences (Joshas Journal),* 8(51), 473-485.

Dinler, Z. (2000). *Bilimsel Araştırma ve E- Kaynaklar.* (5.Baskı). Ekin Kitabevi Yayınları.

Dinler, Z. (2003). *İktisat.* (5.Baskı). Ekin Kitabevi Yayınları.

Dinler, Z. (2005). *Mikro İktisat* (1.Baskı). Ekin Kitabevi Yayınları.

Dinler, Z. (2014). *İktisada giriş* (3.Baskı). Ekin Kitabevi Yayınları.

Doğan, Z. ve Kurt, Ü. (2019). Türkiye Ekonomisinde Reel Döviz Kuru ve İthalat İlişkisi: Tüketim ve Yatırım Etkileşimi Üzerinde Ampirik Analiz. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 4(45), 327-336.

Dornbusch, R. (2001). Fewer Monies, Better Monies. *American Economic Review,* 91(2), 238-242.

Duman, Y.K. ve Sağdıç, A. (2019). Türkiye'de Döviz Kuru ve Enflasyon İlişkisi: Ekonometrik Bir Analiz (2003:1–2017:3). *Sakarya İktisat Dergisi,* 8(1), 1-16.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO). (2015). *2014 yılında Türkiye-Dünya Ekonomisi 2015 Yılından Beklentiler Raporu, https://www.ebso.org.tr/tr/dosyalar/yayinlar/yillik-ekonomi-raporlari,* (E.T.; 15.10.2024).

Eğilmez, M. ve Kumcu, E. (2007). *Ekonomi Politikası Teori ve Türkiye Uygulaması.* Remzi Kitabevi, İzmir.

Engin, C. ve Göllüce, E. (2016). 2008 Küresel Finans Krizi ve Türkiye Üzerine Yansımaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(1), 27-40.

Erdoğan, N. (2002). *Dünya'da ve Türkiye'de Finansal Krizler, Türk Bankacılık Sektöründe Yeniden Yapılandırma Uygulamaları-Kamu Bankaları Deneyimi.* Yaklaşım Yayınları.

Fırat, E. (2010). Türkiye'de Yaşanan Kasım 2000 ve Şubat 2001 Krizlerinin Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkisinin Değerlendirmesi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar,* 47(547), 97-115.

Gaytancıoğlu, S. (2010). Rasyonel Beklentiler Teorisi Çerçevesinde Türkiye'de 1994 Krizi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi,* 2(1), 139-146.

Glyde, G.P. (1975). Underemployment: Definition and Causes. *Journal of Economic Issues,* 11(2), 245–260.

Gömleksiz, M. ve Alagöz, M. (2012). İktisadi Büyüme Olgusuna Ekonometrik Bir Yaklaşım: BRIMCH Ülkeleri ve Türkiye Örneği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 12(24), 121-148.

Göçer, İ. (2015). Okun Yasası: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 1(1), 1-12.

Göçer, İ. ve Gerede, C. (2016). Cari açık, Ekonomik Büyüme, Enflasyon ve İşsizlik Açmazında Türkiye: Yeni Nesil Bir Ekonometrik Analiz. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 16 (Özel Sayı), 35-46.

Göktaş, A. (2000). *Küresel Kriz ve Türkiye*. Özen Yayımcılık.

Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024). Bütçe Büyüklükleri ve Bütçe Gerçekleşmeleri. https://www.hmb.gov.tr/bumko-butce-buyuklukleri-ve-butce-gerceklesmeleri, (E.T.; 16.09.2024).

Güneş, S. (2005). Türkiye'de Nüfus Artışının Ekonomik Büyümeyle İlişkisi Üzerine Ekonomik Bir Analiz. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi,* 60(3), 123-136.

İslamoğlu, B. ve Akkuzu, İ. (2023). İktisat Teorisinde Nüfus ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Gelişimi. *Sosyal Bilimler Metinleri,* (1), 15-27.

İzgi, B. ve Yılmaz, H. (2018). Türkiye'de Ekonomik Büyüme, İhracat ve İthalat: Nedensellik İlişkisi (1992-2016). *İktisadi Yenilik Dergisi,* 5(2), 54-74.

Kalkınma Bakanlığı (2024). Temel Ekonomik Göstergeler. https://www.sbb.gov.tr/temel-ekonomik-gostergeler/, (E.T.; 16.09.2024).

Kamacı, A. ve Göktaş, S. (2020). Petrol Fiyatları İle Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(22), 547-556.

Kanca, O.C. (2012). Türkiye'de İşsizlik ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedenselliğin Ampirik Bir Analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21(2), 1-18.

Kansu, A. (2007). Para Politikasında Şeffaflık ve Enflasyonist Beklentilerin Yönlendirilmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 8(1), 59-71.

Kara, M. ve Duruel, M. (2005). Türkiye'de Ekonomik Büyümenin İstihdam Yaratamama Sorunu. *In Journal of Social Policy Conferences Istanbul University*, (50), 367-396.

Kara, A.H. ve Orak, M. (2008). Enflasyon Hedeflemesi. *Ekonomik Tartışmalar Konferansı,* İstanbul, Türkiye.

Karaçor, Z. (2006). Öğrenen Ekonomi Türkiye: Kasım 2000-Şubat 2001 Krizinin Öğrettikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 379-391.

Karluk, R. (2006). *Türkiye Ekonomisi* (7.Baskı). Beta Yayınevi.

Karluk, R. (2007). *Cumhuriyetin İlanından Günümüze Türkiye Ekonomisinde Yapısal Dönüşüm* (11. Baskı). Beta Yayıncılık.

Kartal, F. (2011). Türkiye'de Enflasyon Hedeflemesi Stratejisi ve Para Politikasının Görünümü. *Maliye ve Finans Yazıları,* 1(91), 77-100.

Keskin, H.İ. ve Aksoy, E. (2019). OECD ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Gelir Artışı ve İşgücüne Katılım Arasındaki İlişki: Panel Eşbütünleşme Analizi. *Third Sector Social Economic Review,* 54(1), 1-20.

Kılıçbay, A. (1984). *Türk Ekonomisi: Modeller, Politikalar, Stratejiler*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Koçak, S., Balan, F. ve Albayrak, B. (2017). Türkiye Ekonomisinde Petrol Fiyatları ve Enflasyon İlişkisi: Ampirik Analiz. *Journal of Life Economics,* 4(4), 261-273.

Konak, A. ve Peçe, M.A. (2023). Türkiye'de Faiz Oranı, Enflasyon Oranı ve Döviz Kuru Arasındaki Nedensellik Analizi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 27(1), 171-186.

Korkmaz, Ö. (2017). Enflasyon Oranını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 32(2), 109-142.

Murat, S. ve Yılmaz Eser, B. (2015). Türkiye'de Ekonomik Büyüme ve İstihdam İlişkisi: İstihdam Yaratmayan Büyüme Olgusunun Geçerliliği. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 2(3), 92-123.

Nesanır, Ö. (2011). Türkiye'de Para Arzı-Banka Kredileri İlişkisi: VAR Analizi (1986-2010). *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(2), 115-133.

Oktar, S. ve Dalyancı, L. (2015). Türkiye Ekonomisinde Para Politikası ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(2), 1-20.

Okun, A. (1962). Potential GNP: Its Measurement and Significance. Proceedings of the Business and Economics Section of the American Statistical Association.

Orhan, O.Z. (1989). *Keynesyen ve Monetarist İstikrar Politikaları* (2. Baskı). Bilim Teknik Yayınevi.

Öksüzler, O. ve İpek, E. (2011). Dünya Petrol Fiyatlarındaki Değişimin Büyüme ve Enflasyon Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(14), 15-34.

Özata, E. (2019). Türkiye'de Petrol Fiyatlarından Enflasyona Asimetrik ve Doğrusal Olmayan Geçişkenlik. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 6(1), 17-32.

Öztürk, S. ve Kılıç, N.Ö. (2018). Petrol Fiyatları ve İktisadi Büyüme: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Analiz. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(2), 138-149.

Parasız, İ. (2003). Türkiye'de Enflasyon. *Tekstil ve Mühendis Dergisi, 4*(20), 83-93.

Parasız, İ. (2004). *Türkiye Ekonomisi* (1.Baskı). Ezgi Kitabevi.

Parasız, İ. (2006*). İktisadın ABC'si* (10.Baskı). Ezgi Kitabevi.

Peker, H.S. (2011). Türkiye'de Enflasyon ve Enflasyon Hedeflemesi Uygulamasının Değerlendirilmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 11(22), 487-506.

Sayılgan, Ş. (1994). 5 Nisan Kararları ve Beklentiler. *Marmara İletişim Dergisi,* 8(8), 213-218.

Schwartz, A.J. (1987). Why Money Matters. *In Money in Historical Perspective University of Chicago Press*, 167-182.

Seyidoğlu, M.A. (2023). Büyüme İle İşsizlik Oranları Arasında İlişki. *Premium e-Journal of Social Science*, 7(34), 1041-1053.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB). (2010). *Yıllık Ekonomik Rapor.* Cumhurbaşkanlığı. https://www3.tcmb.gov.tr/yillikrapor/2010/tr/, (E.T.; 16.09.2024).

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB). (2013). *Yıllık Ekonomik Rapor.* Cumhurbaşkanlığı. https://www3.tcmb.gov.tr/yillikrapor/2013/tr/, (E.T.; 16.09.2024).

Sungur, O. (2015). 2000 Sonrası Türkiye Ekonomisi: Büyüme, Enflasyon, İşsizlik, Borçlanma ve Dış Ticarette Gelişmeler. *Toplum ve Demokrasi Dergisi,* 9(19), 243-270.

Şahin, D. (2018). Türkiye'de Dış Ticaret ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(18), 125-146.

Şahinoğlu, T., Özden, K., Başar S. ve Aksu, H. (2010). Türkiye'de Enflasyonun Oluşumu: ARDL Yaklaşımı. Sosyoekonomi, 11(11).

Şimşek, T. ve Yiğit, E. (2017). BRICT Ülkelerinde Yenilenebilir Enerji Tüketimi, Petrol Fiyatları, CO2 Emisyonu, Kentleşme ve Ekonomik Büyüme Üzerine Nedensellik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(3), 117-136.

Şiriner, İ. ve Doğru, Y. (2008). *Türkiye'de Büyümenin Ekonomi Politiği.* Dipnot Yayınları.

Tecer, M. (2005). *Türkiye Ekonomisi* (2. Baskı). TODAİE.

Telatar, O.M. ve Terzi, H. (2010). Nüfus ve Eğitimin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye Üzerine Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(2), 197-214.

Terzi, H. (2004). Türkiye'de Enflasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi (1924-2002). *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(3), 59-75.

Togan, S. ve Berument, H. (2011). Cari İşlemler Dengesi, Sermaye Hareketleri ve Krediler. *Bankacılar Dergisi,* 78(9), 3-21.

Tokgöz, E. (2009). *Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi* (9.Baskı). İmaj Yayınevi.

Tunalı, H. ve Erbelet, E. (2017). Ekonomik Büyüme ve Sanayileşme İlişkisinde Kaldor Yasasının Türkiye'deki Geçerliliğinin Analizi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(1), 1-15.

Tunç, H. (2001). Finansal Kriz ve Türkiye Ekonomisi*. İstanbul Sanayi Odası Dergisi,* 421-436.

Turna, Y., Eşmen, S. ve Turna, B. (2022). Türkiye'de Döviz Kurunun Enflasyon Etkisi ve Fiyat Yapışkanlıkları: NARDL Yaklaşımı. *İzmir İktisat Dergisi,* 37(2), 522-535.

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. (2009). *Enflasyon Raporu.* Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/f2a0cee1-bc41-4cd1-b77c-a5ccaec010e3/enf-nisan2009.pdf., (E.T.; 17.10.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. (2024). *Enflasyon Raporu.* Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/f2a0cee1-bc41-4cd1-b77c-a5ccaec010e3/enf-nisan2009.pdf., (E.T.; 17.10.2024).

Türkiye İstatistik Kurumu. (2024). *Fiyat Endeksleri ve Enflasyon-Sorularla Resmi İstatistikler Dizisi*. https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/degiskenlerUzerindenSorgula., (E.T.;06.09.2024).

Uçan, O.ve Çebe, G. N. (2018). 2008 Krizi Öncesi ve Sonrası Türkiye'de Ekonomik Büyüme, İşsizlik ve Enflasyon İlişkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(3), 6-17.

Uçak, S. ve Şahan, B. (2019). Faiz; Enflasyon, Döviz Kuru ve Büyüme İlişkisi. *EKEV Akademi Dergisi,* (79) ,53-68.

Uluatam, Ö. (1998). Makro İktisat. Savaş Yayınları. Ankara.

Uslu, H. (2018). Türkiye'de Döviz Kuru ve Faiz Oranının Dış Ticaret Üzerine Etkileri: Yapısal Kırılmalı Bir Analiz. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi,* 3(3), 311-334.

Uysal, Ö. (2013). Sürdürülebilir Büyüme Kavramının Çevre ve Ekonomik Boyutlarının Ayrıştırılması. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 5(2), 111-118.

Ünsal, M.E. (2010). *Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Açık Ekonomi Makro İktisadı.* İmaj Yayınevi.

Worldbank. (2024). *Inflation, Economic Growth, Unemployment, Population and Labor Force Participation Rate*. https://www.worldbank.org/en/search?q=database, (E.T.; 16.09.2024).

Yanar, R. ve Marangoz, E. (2022). Reel Döviz Kuru Değişimlerinin Firma ve Sektör İhracat Performansına Etkisi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 15(4), 898-912.

Yaşar, S. (2021). Kısmi Rezerv Sistemine Alternatif Bir İslam Ekonomisi Disiplini: Adil Ekonomik Düzen ve Para Arzı. *Journal of Academic Value Studies,* 7(2), 96-110.

Yeldan, E. (2005). Türkiye Ekonomisinde Dış Açık Sorunu ve Yapısal Nedenleri. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 47-60.

Yılancı, V. (2017). Petrol Fiyatları ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Fourier Yaklaşımı. *Ekonometri ve İstatistik Dergisi,* (27), 51-57.

Yılmaz, Ö. ve Akıncı, M. (2012). *İktisadi Büyüme ve Makroekonomik Belirleyicileri* (1.Baskı). Nobel Akademi Yayınları.

Yılmaz, A. ve Karataş, T. (2009). Türkiye Ekonomisinde 2001 Krizi Sonrası Süreçte Cari İşlemler Açığının Nedenleri Üzerine Bir İnceleme. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(2), 69-96.

Yurdakul, F. (2001). Türkiye'de Enflasyon Sürecinde Yapısal Kırılmalar. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 56(1), 100-120.

Yükseler, Z. (2009). *Türkiye'de Kriz Dönemlerinde Ekonomik Gelişmeler ve Ödemeler Dengesi Uyumu*. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası.

Kaynakça

Acemoğlu, D. ve Robinson James A. (2023). *Dar Koridor Devletler Toplumlar ve Özgürlüğün Geleceği*. (çev. Y. Taşkın). İstanbul: Doğan Yayıncılık.

Alada, A. D. (1988), İktisatta Belirsizlik Anlayışı Üzerine Notlar. *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 15 (1-2), 183-150.

Alada, A. D. (2020). Çöküş mü? İstikrarsızlık mı? Belirsizlik mi? Kriz mi? Fikret Başkaya'nın Bir Eleştirisinin Düşündürdükleri. İçinde (H. ERMAN vd.) Editör, *Prof. Dr. Necla Giritlioğlu'na Armağan,* (61-69). İstanbul: 12 Levha Yayınları

Akalın, G. ve Dilek, S. (2007). Belirsizlik Altında Tüketicilerin Kararları. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 3 (6), 33-48

Beck, U. (2011). *Risk Toplumu Başka Bir Modernliğe Doğru*, (çev. K. Özdoğan ve B. Doğan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Boratav, K. (2017). *Emperyalizm, Sosyalizm ve Türkiye*. İstanbul: Yordam Kitap.

Eğilmez, M. (2018). *Tarihsel Süreç İçinde Dünya Ekonomisi*. 4. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eğilmez, M. (2021). Dünya Belirsizlik Endeksi, https://www.mahfiegilmez.com/2021/01/dunya-belirsizlik-endeksi.html (E.T.: 01.12.2024).

Erdenir, F.H.B. (2021).18 Mart Mutabakatı: Bir Hukuki Analiz, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi* 20 (2), Aralık 447-80

Erol, Ü. (2002). İktisadın Dama Taşları, Ekoller Kavramlar, İz Bırakanlar II, "İktisatta Bekleyişler", *İFMC İktisat Dergisi, 2002 Eğitim Serisi 2,* 75-79

Güney, G.Ö. (2023). Geçmişten Günümüze Savaş ve Krizlerin Değişen Profili, (145-159), İçinde A.A.Eren ve G. Gölçek, (Editör). *Ekonomi Politik Tarihi ve Teorisi*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Gürgün, G. (2020). Belirsizlik Kavramı, Belirsizlik Ölçütleri ve Belirsizliğin Makroekonomik Etkileri Üzerine Bir İnceleme, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 34(1), 21-38

Harari, Y.N. (2018). *21.Yüzyıl İçin 21 Ders*, (çev. S. Siral), 2. Baskı. İstanbul: Kolektif Kitap.

Hill, R. ve Tony, M. (2017). *İktisat: Eleştirel Ders Kitabı*. (çev: H. Bilir). Ankara: Heretik Yayınları.

İğdeli, A. ve Sever, E. (2018). Belirsizlik ve Risk Kavramlarının Felsefi ve Matematiksel Açıdan İncelenmesi, *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (1), 1-12

Lawson, T. (1988), Probability and Uncertainity in Economic Analysis, *Journal of Post Keynesian Economics*, Fall, Vol. 11, Number 1, 38-65

Macit, D. (2022). Koronomik Kriz Çerçevesinden Makro İktisadi Belirsizliğe Teorik ve Kavramsal Bir Bakış. *Journal of Emerging Economies and Policy,* 7(1), 16-31

Stiglitz, J. E. (2002). *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı.* (çev. A. Taşçıoğlu ve D.Vural). İstanbul: Plan B Yayıncılık.

Suiçmez, H., & Ekinci, A. (2008). İktisadi Dalgalanmalar Olgusu Çerçevesinde Türkiye'de Sürdürülebilir Büyüme. *Verimlilik Dergisi* (*1*), 7-24

Özçelik, Ö. ve Sunay, E. B.(2018). Konjonktürel Dalgalanmaların Tarihsel Gelişimi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, Geybulla Ramazanoğlu Özel Sayısı,* C.23, 885-865

Tsing, L. A. (2023). *Dünyanın Sonundaki Mantar, Kapitalizmin Enkazlarında Yaşam İmkanı Üzerine.* (çev. E. Gökyaran). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Uçar, S. (2020), Heisenberg Belirsizlik İlkesindeki Belirsizlik, *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi,* 14, 72-82

User, E. (2021). *Sürdürülebilir Ekonomi*. İstanbul: Cinius Yayınları.

Yıldızoğlu, E. (2010).*Kriz, Teori ve Gözlem*. İstanbul: Cumhuriyet Kitapları.

KAYNAKÇA

Bağbaşı, E. Derya (2022). Çin'in Ekonomik Performansı, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir,

Binns, T., Hill, T., & Nel, E. (1997). Learning from the people: participatory rural appraisal, geography and rural development in the 'new'South Africa. *Applied Geography*, *17*(1), 1-9.

Chaddad, F. R., & Jank, M. S. (2006). The evolution of agricultural policies and agribusiness development in Brazil. *Choices*, *21*(2), 85-90.

Gear (1994), Growth, Employment and Redıstrıbutıon a Macroeconomıc Strategy, Published by the Department of Finance, Republic of South Africa, Private Bag X115, https://www.gov.za/sites/default/files/gcis_document/201409/gear0.pdf

Kalugina, Z. I. (2014) "Agricultural Policy in Russia: Global Challenges and the Viability of Rural Communities", *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food*. Paris, France, 21(1), pp. 115–131. doi: 10.48416/ijsaf.v21i1.158.

Katsir, S., Biswas, A. K., Urs, K., Lenka, N. K., Jha, P., & Arora, K. (2024). Governing soils sustainably in India: Establishing policies and implementing strategies through local governance. *Soil Security*, *14*, 100132.

Lazhentsev, V. N., & Ivanov, V. A. (2020). Rural development strategy of the northern region. *Ekonomika Regiona= Economy of Regions*, (3), 696.

Lisova, O., Erokhin, V., & Ivolga, A. (2016). Challenges to sustainable rural development in Russia: social issues and regional divergences. *Applied Studies in Agribusiness and Commerce*, *10*(1), 45-51.

OECD (2006), Coherence of Agricultural and Rural Development Policies, Freshwater D., Agricultural Policies and Rural Development (29-32).

OECD (2006), Coherence of Agricultural and Rural Development Policies, Thomson Kenneth J., Agricultural Policies and Rural Development (33-36).

OECD (2006), Coherence of Agricultural and Rural Development Policies, Dax T., Rural Development Policies and Agriculture (37-41).

Radulescu, I. G., Panait, M., & Voica, C. (2014). BRICS countries challenge to the world economy new trends. *Procedia economics and finance*, *8*, 605-613.

RDP White Paper Dıscussion Document (1994), White Paper on Reconstruction and Development: Government's Strategy For Fundamental Transformation, Goverment printer, https://vital.seals.ac.za/vital/access/manager/Repository/vital:29520?site_name=GlobalView

Rodionova G. (2004). The Role of Prıvate Household Plots In Russıan Rural Development, The Role of Agriculture in Central and Eastern European Rural Development: Engine of Change or Social Buffer? Martın Petrıck, Peter Weıngarten (eds., 2004) *Studies on the Agricultural and Food Sector in Central and Eastern Europe, Vol. 25,* Halle (Saale), IAMO, pp. 65-72.

Sabourin, E. (2022). Public policies for sustainable territorial development in Brazil: Between clientelism and participation. *Sustainability*, *14*(5), 3058.

Serova, E. V., Naumov, A. S., & Yanbykh, R. G. (2020). New approaches to rural development in Russia. *Wieś i Rolnictwo*, (4 (189)), 27-45.

Shi, J.; Yang, X. Sustainable Development Levels and Influence Factors in Rural China Based on Rural Revitalization Strategy. Sustainability 2022, 14, 8908. https://doi.org/10.3390/ su14148908

Souza, Priscila; Stela Herschmann; and Juliano Assunção. *Rural Credit Policy in Brazil: Agriculture, Environmental Protection, and Economic Development*. Rio de Janeiro: Climate Policy Initiative, 2020.

Wang, H. and Zhuo, Y. (2018) The Necessary Way for the Development of China's Rural Areas in the New Era-Rural Revitalization Strategy. Open Journal of Social Sciences, 6, 97-106. https://doi.org/10.4236/jss.2018.66010

https://www.china-briefing.com/news/chinas-rural-revitalization-strategy-opportunities-for-investment/ (E.T:08.12.2024)

https://pekin-be.mfa.gov.tr/Content/assets/consulate/images/localCache/1/2c2144b7-74f7-407d-9c5b-e07ec3a91478.pdf (E.T:08.12.2024)

https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43345c7495406a226f96/Uzak_%C3%9Clkeler_Stratejisi_Brezilya_%C3%9Clke_Rehberi.pdf (E.T:10.12.2024)

https://ticaret.gov.tr/data/5bcc5d4813b876034cfece26/RF%20%C3%9Clke%20Raporu%202024.pdf (E.T:10.12.2024)

https://www.worldbank.org/en/news/feature/2011/07/05/the-national-rural-livelihoods-project (E.T:10.12.2024)

https://ticaret.gov.tr/data/5f58be6a13b8763344b7b62c/H%C4%B0ND%C4%B0STAN_%C3%9Clke_Profili_2024.pdf (E.T:10.12.2024)

https://www.bbc.com/turkce/articles/c0j3zwvjw3jo (E.T:09.12.2024)

https://ticaret.gov.tr/data/5eecabba13b8763170152e87/GAC%20%C3%BClke%20profili%202024.pdf (E.T:09.12.2024)

KAYNAKÇA

Abdullah, H., Azam, M., & Zakariya, S. K. (2016). The impact of environmental quality on public health expenditure in Malaysia. *Asia Pacific Journal of Advanced Business and Social Studies (APJABSS)*, *2*(2), 365-379. ISBN:978 0 9943656 37

Akbar, M., Hussain, A., Akbar, A., & Ullah, I. (2021). The dynamic association between healthcare spending, CO 2 emissions, and human development index in OECD countries: Evidence from panel VAR model. *Environment, development and sustainability*, *23*, 10470-10489.

Blázquez-Fernández, C., Cantarero-Prieto, D., & Pascual-Sáez, M. (2019). On the nexus of air pollution and health expenditures: new empirical evidence. *Gaceta sanitaria*, *33*, 389-394.

Bouchoucha, N. (2021). The effect of environmental degradation on health status: do institutions matter?. *Journal of the Knowledge Economy*, *12*(4), 1618-1634.

Chen, L., Zhuo, Y., Xu, Z., Xu, X., & Gao, X. (2019). Is Carbon Dioxide (CO_2) Emission an Important Factor Affecting Healthcare Expenditure? Evidence from China, 2005–2016. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *16*(20), 3995.

Dhrifi, A. (2019). Does environmental degradation, institutional quality, and economic development matter for health? Evidence from African countries. *Journal of the Knowledge Economy*, *10*, 1098-1113.

Dong, H., Xue, M., Xiao, Y., & Liu, Y. (2021). Do carbon emissions impact the health of residents? Considering China's industrialization and urbanization. *Science of the total environment*, *758*, 143688.

European Environment Agency (2024). Report. *Trends and projections in Europe 2024*. doi: 10.2800/7574066. https://www.eea.europa.eu/en/analysis/publications/trends-and-projections-in-europe-2024 (E.T.: 06.12.2024)

EuroStat (2021). *Luxembourg leads cars per inhabitant list in the EU*. https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20210922-1 (E.T.: 06.12.2024)

EuroStat (2024). *Greenhouse gas emission statistics - carbon footprints*. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Greenhouse_gas_emission_statistics_-_carbon_footprints (E.T.: 06.12.2024)

European Parliament (2023). *Climate change: the greenhouse gases causing global warming*. https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20230316STO77629/climate-change-the-greenhouse-gases-causing-global-warming (E.T.: 06.12.2024)

Goryakin, Y., Thiebaut, S. P., Cortaredona, S., Lerouge, M. A., Cecchini, M., Feigl, A. B., & Ventelou, B. (2020). Assessing the future medical cost burden for the European health systems under alternative exposure-to-risks scenarios. *PLoS One*, *15*(9), e0238565.

Gündüz, M. (2020). Healthcare expenditure and carbon footprint in the USA: evidence from hidden cointegration approach. *The European Journal of Health Economics*, *21*(5), 801-811.

Hansen, L. P. (1982). *Large sample properties of generalized method of moments estimators*. Econometrica, 50(4), 1029–1054.

Hausman, J. A. (1978). *Specification tests in econometrics*. Econometrica, 46(6), 1251–1271.

Health Care Without Harm (2019). Report. *Health care's climate footprint*. https://global.noharm.org/sites/default/files/documents-files/5961/HealthCaresClimateFootprint_092319.pdf (E.T.: 06.12.2024)

Khan, S. A. R., Zaman, K., & Zhang, Y. (2016). The relationship between energy-resource depletion, climate change, health resources and the environmental Kuznets curve: Evidence from the panel of selected developed countries. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *62*, 468-477.

Kutlu, G., & Örün, E. (2022). The effect of carbon dioxide emission, GDP per capita and urban population on health expenditure in OECD countries: a panel ARDL approach. *International Journal of Environmental Health Research*, *33*(12), 1233–1242.

OECD (2016), *The Economic Consequences of Outdoor Air Pollution*, OECD Publishing, Paris.

Raihan, A., Farhana, S., Muhtasim, D.A. *et al.* The nexus between carbon emission, energy use, and health expenditure: empirical evidence from Bangladesh. *carbon res* **1**, 30 (2022).

Romanello, M., Di Napoli, C., Green, C., Kennard, H., Lampard, P., Scamman, D., ... & Costello, A. (2023). The 2023 report of the Lancet Countdown on health and climate change: the imperative for a health-centred response in a world facing irreversible harms. *The Lancet*, *402*(10419), 2346-2394.

Statista (2024). *Carbon dioxide emissions in selected countries in the European Union from 1970 to 2023.* https://www.statista.com/statistics/806887/carbon-dioxide-emissions-co2-emissions-european-union/ (E.T.: 06.12.2024)

Stock, J. H., & Yogo, M. (2005). *Testing for weak instruments in linear IV regression*. Identification and inference for econometric models: Essays in honor of Thomas Rothenberg.

Taghizadeh-Hesary, F., & Taghizadeh-Hesary, F. (2020). The Impacts of Air Pollution on Health and Economy in Southeast Asia. *Energies*, *13*(7), 1812.

US-Environmental Protection Agency (EPA). (2024). *Global Greenhouse Gas Overview*. https://www.epa.gov/ghgemissions/global-greenhouse-gas-overview (E.T.: 06.12.2024)

Vandenberghe, D., & Albrecht, J. (2018). Tackling the chronic disease burden: are there co-benefits from climate policy measures?. *The European Journal of Health Economics*, *19*(9), 1259-1283.

White, H. (1980). *A heteroskedasticity-consistent covariance matrix estimator and a direct test for heteroskedasticity*. Econometrica, 48(4), 817–838.

World Health Organization (WHO, 2023). *Climate Change*. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/climate-change-and-health (E.T.: 06.12.2024)

World Economic Forum (WEF, 2024). Report. *Quantifying the Impact of Climate Change on Human Health*. https://www.weforum.org/publications/quantifying-the-impact-of-climate-change-on-human-health/ (E.T.: 06.12.2024)

Yahaya, A., Nor, N. M., Habibullah, M. S., Ghani, J. A., & Noor, Z. M. (2016). How relevant is environmental quality to per capita health expenditures? Empirical evidence from panel of developing countries. *SpringerPlus*, *5*, 1-14.

Yu, Y., Zhang, L., & Zheng, X. (2016). On the nexus of environmental quality and public spending on health care in China: a panel cointegration analysis. *Economic and Political Studies*, *4*(3), 319–331.

Zaidi, S., & Saidi, K. (2018). Environmental pollution, health expenditure and economic growth in the Sub-Saharan Africa countries: Panel ARDL approach. *Sustainable cities and society*, *41*, 833-840.

References

Altavilla, C., Giannone, D. and Lenza, M. (2014). *The financial and macroeconomic effects of OMT announcements.* ISBN 978-92-899-1115-3, ECB Working Paper 1707, August 2014.

Andrews, D.W.K. (1993). Tests for parameter instability and structural change with unknown change points. *Econometrica*. 61: 821–856.

Andrews, D.W.K. and Ploberger, W. (1994). Optimal tests when a nuisance parameter is present only under the alternative. *Econometrica*. 62:1383–1414.

Bal, H., Basher, S. And Mamun, A. (2020). *The Aftermath of Quantitative Easing in Advanced Economies: The Empirical Evidence.* Eurasian Economies, Cambridge Scholars Publishing, ISBN (10): 1-5275- 5784-7, ISBN (13): 978-1-5275-5784-0.

Balcilar, M., Ozdemir, Z.A.,and Arslanturk, Y. (2010). Economic growth and energy consumption causal nexus viewed through a bootstrap rolling window. *Energy Econ*. 32(6):1398–1410.

Baumeister, C. and Benati, L. (2010). *Unconventional monetary policy and the great recession-Estimating the impact of compression in the yield spread at the zero lower bounds.* Research Network electronic library at http://ssrn.com/abstract_id=1691633.

Bouraoui, T. (2015). The effect of reducing quantitative easing on emerging markets. *Applied Economics,* 47(15), 1562-1573.

Bouraoui, T. (2015). The effect of reducing quantitative easing on emerging markets. *Applied Economics,* 47(15), 1562-1573.

Buiter, W. H. (2008). "Quantitative easing and qualitative easing: a terminological and taxonomic proposal,". *Financial Times,* Willem Buiter's Mavercon blog.

Bundesbank, D. (2016). *The Macroeconomic Impact of Quantitative Easing in the Euro Area.* Deutsche Bundesbank Monthly Report 2016(June), 29-53.

Carrion-i-Silvestre, J.L., Kim,D.,and Perron, P. (2009). GLS-based unit root tests with multiple structural breaks under both the null and the alternative hypotheses. *Economic Theor.* 25(6):1754–1792.

Christensen, J. H. and Rudebusch, G. D. (2012). Their response of interest rates to US and UK quantitative easing. *The Economic Journal,* 122(564), F385-F414.

Doojav, G.O. and Damdinjav, D. (2022). The macroeconomic effects of unconventional monetary policies in a commodity-exporting economy: Evidence from Mongolia. *International Journal of Finance and Economics (IJFE),* 1-28, DOI: 10.1002/ijfe.2669.

Efron, B. (1979). Bootstrap Methods: Another Look at the Jackknife. *Ann Stat.* 7:1–26.

Eggertsson, G. B. (2006). The Deflation Bias and Committing to Being Irresponsible. *Journal of Money, Credit, and Banking.* 38(2), 283-321. https://doi.org/10.1353/mcb.2006.0031.

Farmer, R. E. A., (2012). *Qualitative Easing: How it Works and Why it Matters.* NBER Working Paper No. 18421.

Gagnon, J., M. Raskin, J. Remache, and B. Sack (2011). The Financial Market Effects of the Federal Reserve's Large-Scale Asset Purchases. *International Journal of Central Banking.* 7(1), 3-43.

Hacker, R.S., and Hatemi-J.A. (2006). Tests for causality between integrated variables using asymptotic and bootstrap distributions: theory and application. *Appl Econ.* 38(13):1489–1500.

Haldane, A. G., M. Roberts-Sklar, T. Wieladek, and C. Young (2016). *Quantitative Easing: The Story So Far.* Bank of England Working Paper No. 624. https://ssrn.com/abstract=2858204.

Hamilton, J. D., and J. C. Wu (2012). The Effectiveness of Alternative Monetary Policy Tools in a Zero Lower Bound Environment." *Journal of Money, Credit, and Banking*. 44(s1), 3-46. https://doi.org/10.1111/j.1538-4616.2011.00477.x.

Hausken, K., and M. Ncube (2013). *Quantitative Easing and its Impact in the US,* Japan, the UK, and Europe. Springer.

Jordà, O., Sanjay R. S., and Alan M. T. (2020). *The Long-Run Effects of Monetary Policy.* Technical Report 2020–01, Federal Reserve Bank of San Francisco. https://www.frbsf.org/economic-research/publications/working-papers/2020/01/.

Joyce, M., A. Lasaosa, I. Stevens, and M. Tong (2011). The Financial Market Impact of Quantitative Easing in the United Kingdom. *International Journal of Central Banking.* 7(3), 113-61.

Kapetanios, G., Mumtaz, H., Stevens, I. & Theodoridis, K. (2012). Assessing the economy-wide effects of quantitative easing. *The Economic Journal,* 122(564), F316-F347.

Kenourgios, D., S. Papadamou, and D. Dimitriou (2015). On Quantitative Easing and High-Frequency Exchange Rate Dynamics. *Research in International Business and Finance.* 34, 110-125. https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2015.01.003.

Kimura, T. K., Muranaga, H.J. and Ugai, H. (2003). The Effect of the Increase in Monetary Base on Japan's Economy at Zero Interest Rates: An Empirical Analysis, in Monetary Policy in a Changing Environment, *Bank for International Settlements,* 119, 276–312.

Krishnamurthy, A., and Vissing-Jorgensen, A. (2011). The effects of quantitative easing on interest rates: Channels and implications for policy. *Brookings Papers on Economic Activity,* 2011 (Fall), 215– 287.

Lyonnet, V., and Werner, R. (2012). Lessons from the Bank of England on "quantitative easing" and other "unconventional" monetary policies. *International Review of Financial Analysis,* 25, 94-105.

Lyonnet, V., and Werner, R. (2012). Lessons from the Bank of England on 'quantitative easing' and other 'unconventional monetary policies. *International Review of Financial Analysis,* 25, 94-105.

Michaelis, H., and S. Watzka (2017). Are there Differences in the Effectiveness of Quantitative Easing at the Zero-Lower-Bound in Japan Over Time? *Journal of International Money and Finance.* 70, 204-33. https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2016.08.008.

Morgan, P. (2011). *Impact of US quantitative easing policy on emerging Asia.* ADBI Working Paper Series 301, Tokyo: Asian Development Bank Institute.

Phillips, P.C.B. and Hansen, B.E. (1990). Statistical inference in instrumental variables regression with I (1) processes. *Rev Econ Stud.* 57:99–125.

Salachas, E., Nikiforos T. L. and Georgios P. K. (2018). Assessing monetary policies in the Eurozone, U.S., U.K., and Japan: New evidence from the post-crisis period. *Applied Economics,* 50(59), pp. 6481– 6500.

Toda, H.Y. and Yamamoto, T. (1995). Statistical inference in vector autoregressions with possibly integrated processes. *J Econ.* 66(1):225–250.

Ugai, H. (2006). *Effects of the Quantitative Easing Policy: A Survey of Empirical Analyses,* Bank of Japan. Working Paper Series, No: 06–E–10.

Werner, R. A. (1995). *How to create a recovery through 'Quantitative Monetary Easing'.* The Nihon Keizai Shinbun (Nikkei) 26.

Zlobins, A. (2020). Country-level Effects of the ECB's Expanded Asset Purchase Programme. *Baltic Journal Of Economics,* 20(2), 187–217. https://doi.org/10.1080/1406099X.2020.1813964.

Uz Akdogan, I. (2023). *Monetary policy responses to COVID-19 in emerging European economies: Measuring the QE announcement effects on foreign exchange markets.* Empirica. https://doi.org/10.1007/s10663-023-09578-9

KAYNAKÇA

Akkaya, H. ve Gerçek, A. (2019). OECD ve Seçilmiş Bazı Ülkelerde Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi: Türkiye İçin Çıkarımlar. *International Journal of Public Finance*, 4(2), 166-188.

Akramovich, N. A., Sarvar, G. ve Yassim, H. (2022). The Place of the Digital Economy Today. *Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences*, 1(12), 95-99.

Bulturbayevich, M. B. ve Jurayevich, M. B. (2020). The Impact of the Digital Economy on Economic Growth. *International Journal of Business, Law, and Education*, 1(1), 4-7.

Carlsson, B. (2004). The Digital Economy: What is New and What is not?. *Structural Change and Economic Dynamics*, 15(3), 245-264.

Ekinler, F. (2022a). Muhasebe Mesleği Açısından Muhasebe Eğitiminde Bilgisayarlı Muhasebenin Önemi: Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlere Yönelik Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 10(2), 631-643.

Ekinler, F. (2022b). Lojistik Faaliyetlerden Kaynaklanan Maliyetlerin Belirlenmesinde Kullanılan Maliyetleme Yöntemleri Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde S. Sönmez (Editör), *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yeni Trendler IV* (s. 229-251), İzmir: Duvar Yayınları.

Ekinler, F. ve Uzun, E. (2022). Muhasebe Eğitiminde Dijitalleşmenin Yeri ve Önemi: Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma. İçinde B. Dülek (Editör), *Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar VII* (s. 123-137), Konya: Eğitim Yayınevi.

Ekinler, F. ve Uzun, E. (2024). Muhasebede Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. İçinde H. Akmeşe (Editör), *Muhasebe Alanında Uluslararası Araştırmalar I* (s. 147-159), Konya: Eğitim Yayınevi.

Eroğlu, O. ve Aksu, H. (2019). Dijital Ekonominin Getirdiği Vergilendirme Sorunlarının Değerlendirilmesi: Kurumlar Vergisi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 59-78.

Karaçor, Z., Güvenek, B. ve Karadoğan, E. (2020). Ekonominin Değişen Maskesi: Dijital Ekonomi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 6(34), 2140-2149.

Mert, H. ve Bayar, E. (2020). Dijital Ekonomi, Vergilendirilmesi ve Karşılaşılan Sorunlar. *PressAcademia Procedia*, 11(1), 28-33.

Mesenbourg, T. L. (2001). Measuring the Digital Economy. *US Bureau of the Census*, 1(1), 1-19.

Özbay, R. D. ve Genç, S. Y. (2023). Dijital Ekonomi: Sistematik Bir Literatür Araştırması. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, 8(2), 606-618.

Peters, M. A. (2023). Digital Trade, Digital Economy and the Digital Economy Partnership Agreement (DEPA). *Educational Philosophy and Theory*, 55(7), 747-755.

Petrenko, S. A., Makoveichuk, K. A., Chetyrbok, P. V. ve Petrenko, A. S. (2017). About Readiness For Digital Economy. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/8109498?casa_token=iOsekz2mqTgAAAAA:vCMKrdIzoyGXkfFIiHU9RDixTs4txc-nPVZayH3oCn10NiST5ayFB2jp3KmIPSsWgUGPTgD4vg (E.T.: 08.12.2024).

Rong, K. (2022). Research agenda for the Digital Economy. *Journal of Digital Economy*, 1(1), 20-31.

Sturgeon, T. J. (2021). Upgrading Strategies for the Digital Economy. *Global Strategy Journal*, 11(1), 34-57.

Şahin Koçak, A.G. ve Ekinler, F. (2022). Muhasebe Mesleğinde Dijitalleşmenin Swot Analizi. İçinde S. Sönmez (Editör), *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yeni Trendler IV* (s. 9-21), İzmir: Duvar Yayınları.

Tanç, A. ve Ekinler, F. (2022). Sürdürülebilirlik Raporları Kapsamında İşletmelerin Sera Gazı Salımı: Bist Sürdürülebilirlik Endeksinde Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(3), 1876-1886.

Kaynaklar

Ağan, B., & Aydın, Ü. (2018). Kripto para birimlerinin küresel etkileri: Asimetrik nedensellik analizi. *Uluslararası Katılımlı*, *22*, 797–816.

Akaev, A. A., & Sadovnichii, V. A. (2019). On the choice of mathematical models for describing the dynamics of digital economy. *Differential Equations*, *55*, 729–738.

Ammous, S. (2018). Can cryptocurrencies fulfil the functions of money? *Quarterly Review of Economics and Finance*, *70*, 38–51. https://doi.org/10.1016/j.qref.2018.05.010

Andersson, G., & Wegdell, A. (2014). *Prospects of Bitcoin: An evaluation of its future* [Master's thesis, Lund University School of Economics & Management]. Lund University Publications.

Atik, M., Köse, Y., Yılmaz, B., & Sağlam, F. (2015). Kripto para: Bitcoin ve döviz kurları üzerine etkileri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(11), 247–261.

Badea, L., & Mungiu-Pupăzan, M. C. (2021). The economic and environmental impact of bitcoin. *IEEE access*, *9*, 48091-48104.

Bakkaloğlu, A. N. (2023). *Dijital Para*. Astana Yayınları.

Baur, D. G., Dimpfl, T., & Kuck, K. (2018). Bitcoin, Gold and The US Dollar–A replication and extension. Finance Research Letters, 25, 103-110. https://doi.org/10.1016/j.frl.2017.10.012

Bertani, F., Ponta, L., Raberto, M., Teglio, A., & Cincotti, S. (2021). The complexity of the intangible digital economy: an agent-based model. *Journal of business research*, *129*, 527-540.

Beştaş, M. (2023). Merkeziyetsiz Finans (DeFi). *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *10*(91), 124-141.

Bhattacharjee, S. (2016). A statistical analysis of bitcoin transactions during 2012 to 2013 in Terms of Premier Currencies: Dollar, Euro and Rubles. Vidwat, 9(1), 1-8.

Carrick, J. (2016). Bitcoin as a Complement to Emerging Market Currencies. Emerging Markets Finance and Trade, 52(10), 2321-2334. https://doi.org/10.1080/1540496x.2016.1193002

Committee on Payments and Market Infrastructures. (2015, November). *Digital currencies*. Bank for International Settlements. https://www.bis.org/cpmi/publ/d137.pdf

Çarkacıoğlu, A. (2016). *Kripto-para Bitcoin.* Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu, Aralık.

Çolak, Y., & Sandalcılar, A. R. (2019). Türkiye'de sanal para değerinin belirleyicileri: Bitcoin üzerine bir uygulama. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(10), 205-232.

Darlington, J. K. ''The future of bitcoin: Mapping the global adoption of world's largest cryptocurrency through benefit analysis,'' Honors Thesis Projects, Univ. Tennessee, Knoxville, TN, USA, 2014.

Demirgüç-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., & Ansar, S. (2021). The Global Findex Database 2021, https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/37578/9781464818974.pdf

Dileç, D. (2022). *Blockchain teknolojisinin makro düzeyde finansal etkileri* (Yüksek lisans tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Dizkırıcı, A. S., & Gökgöz, A. (2018). Kripto para birimleri ve Türkiye'de bitcoin muhasebesi. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, *4*(2), 92-105.

Dyhrberg, A. H. (2016). Bitcoin, Gold and The Dollar–A GARCH Volatility Analysis. Finance Research Letters, 16, 85-92. https://doi.org/10.1016/j.frl.2015.10.008

Eğilmez, M. (2013). Bitcoin. https://www.mahfiegilmez.com/2013/11/bitcoin.html

European Central Bank. (2012). *Virtual currency schemes.* https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemes201210en.pdf

Fang, T., Su, Z., & Yin, L. (2020). Economic fundamentals or investor perceptions? The role of uncertainty in predicting long-term cryptocurrency volatility. *International Review of Financial Analysis*, *71*, 101566.

Filipova, N. (2015). Blokchain – An Opportunity For Developing New Bussiness Models. Tsenov Academy of Economics, 75-92.

Franco, P. (2014). *Understanding Bitcoin: Cryptography, engineering and economics*. John Wiley & Sons.

Gandal, N. and Halaburda, H., (2014) "Competition in the Cryptocurrency Market". Bank of Canada Working Paper 2014-33. Canada.

Garayev, B. (2021). Makroekonomik Değişkenler ile Kripto Paralar Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi: Bitcoin Uygulaması. (Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Georgoula, I., Pournarakıs, D., Bılanakos, C., Sotıropoulos, D. ve Gıaglıs, G. M. (2015), "Using Time-Series and Sentiment Analysis to Detect the Determinants of Bitcoin Prices", SSRN: https://ssrn.com/abstract=2607167 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2607167

Gormez, Y., & Budd, C. H. (2012). Electronic money free banking and some implications for central banking. *Central Bank Review*, *4*(1), 67-105.

Greenberg, A. (2011). Crypto Currencies. https://www.forbes.com/forbes/2011/0509/technology-psilocybin-bitcoins-gavin-andresen-crypto-currency.html

Gültekin, Y. (2017). *Kripto para birimleri ve yatırım aracı olarak kullanımları: Tarihsel volatilitileri bağlamında bir değerlendirme* (Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Hanke, S. H., & Krus, N. (2012). World Hyperinflations. Washington, D.C.: Cato Institute.

Harwick, C. (2016) "Cryptocurrency and the Problem of Intermediation", Independent Review. 2016, Vol. 20, No. 4. http://www.independent.org/pdf/tir/tir_20_04_05_harwick.pdf

Hoyle, W. (2013, July 5). Technologies to Watch: Bitcoin and the future of money in developing countries. Retrieved April 13, 2014, from techfortrade: http://techfortrade.org/blog/technologies-to-watch-bitcoin-and-the-future-ofmoney-in-developing-countries/

Hungerland, F., Quitzau, J., Zuber, C., Ehrlich, L., Growitsch, C., Rische, M. C., ... & Haß, H. J. (2015). *The digital economy* (No. 21e). Strategy 2030-Wealth and Life in the Next Generation.

İçellioğlu, C. Ş., & Öztürk, M. B. E. (2018). Bitcoin ile seçili döviz kurları arasındaki ilişkinin araştırılması: 2013-2017 dönemi için Johansen testi ve Granger nedensellik testi. Maliye Finans Yazıları, (109). https://doi.org/10.33203/mfy.343217

Jensen, J. R., von Wachter, V., ve Ross, O. (2021). An introduction to decentralized finance (DeFi). Complex Systems Informatics and Modeling Quarterly(26), 46-54.

Katsiampa, P., Corbet, S., & Lucey, B. (2019). High frequency volatility co-movements in cryptocurrency markets. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, *62*, 35-52.

Li, X., & Wang, C. A. (2017). The Technology and economic determinants of cryptocurrency exchange rates: The case of Bitcoin. Decision Support Systems, 95, 49-60. https://doi.org/10.1016/j.dss.2016.12.001

Macit, D., & Macit, A. (2017). Türkiye'de sivil havacılık sektöründe istihdamın mevcut durumu, sorunları ve sorunların çözümüne yönelik öneriler. *Journal of emerging economies and policy,* 2(2), 74-85.

Macit, D., & Macit, A. (2022). The Relationship of Air Transport with Foreign Trade Volume and GDP in Turkey: A Time Series Analysis. *New Trends in Social, Humanities and Administrative Sciences; Duvar Publishing: Izmir, Turkey,* 181-198.

Matsuura, J.H. (2016). Digital Currency: An International Legal and Regulatory Compliance Guide. U.A.E: Bentham Science Publishers.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. *Decentralized Business Review*, 21260.

Orhan, O. Z., & Erdoğan, S. (2015). *Para politikası* (2. baskı). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Öztürk, N., & Koç, A. (2006). Elektronik para, diğer para türleriyle karşılaştırılması ve olası etkiler. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6*(11), 207-243.

Parlar, T. (2022). Blokzincir Teknolojisi ve Merkeziyetsiz Finans Uygulamaları. Journal of Politics Economy and Management, 5(2), 165-174.

Paya, M. (2013). *Para teorisi ve para politikası* (6. baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Peters, G. W., Panayi, E., & Chapelle, A. (2015). Trends in crypto-currencies and blockchain technologies: A monetary theory and regulation perspective. Journal of Financial Perspectives, 3(3).

Pirinççi, A. E. (2018). Yeni dünya düzeninde sanal para Bitcoin'in değerlendirilmesi. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 1*(1), 45-52.

Qureshi, Sajda and Xiong, Jason, "Global Financial Inclusion and Human Development: The Bitcoin Effect" (2018). *GlobDev 2018*. 8. https://aisel.aisnet.org/globdev2018/8

Rotman, S. (2014). Bitcoin Versus Electronic Money, World Bank. https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/18418/881640BRI0Box30WLEDGENOTES0Jan02014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Song, Y. (2016), "A Study of Bitcoin Price's Relationship With Local Currency Exchange Rate and Stock Market Index in Emerging Economies Using VECM", ETD Collection for Fordham University.AAI10246887. https://fordham.bepress.com/dissert ations/AAI10246887.

Southurst, J. (2014, April 1). ZipZap CEO: Argentina's Volatility Makes Bitcoin Look Stable. Retrieved April 15, 2014, from Coindesk: http://www.coindesk.com/zipzap-ceoargentinas-volatility-makes-bitcoin-look-stable/

Szetela, B., Mentel, G., & Gędek, S. (2016). Dependency Analysis Between Bitcoin and selected global currencies. Dynamic Econometric Models, 16(1), 133-144. https://doi.org/10. 12775 / dem.2016.009

Telek, C., & Şit, A. (2020). Kripto paraların altın ve dövizle ilişkisi: Bitcoin örneği. *Turkish Studies-Economy*, *15*(2), 913-924.

Todorović, B. (2022). Macroeconomic development, sustainable development goals and digital economy. *U menadžmentu ı ekonomıjı*, 385.

Topaloğlu, E. E. (2019). Kripto para Bitcoin ve döviz kurları ilişkisi: yapısal kırılmalı eşbütünleşme ve nedensellik analizi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(2), 367-382. https://doi.org/10.18026/cbayarsos.585306

Ünsal, E., & Kocaoğlu, Ö. (2018). Blok zinciri teknolojisi: Kullanım alanları, açık noktaları ve gelecek beklentileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (13), 54-64.

Üzer, B. (2017). *Sanal para birimleri.* Uzmanlık Yeterlik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Ödeme Sistemleri Genel Müdürlüğü, Ankara.

Vejačka, M. (2014). Basic aspects of cryptocurrencies. *Journal of Economy, Business and Financing, 2*(2), 75–83.

Velde, F. (2013). Bitcoin: A primer. http://blog.philippe-poisse.eu/public/monnaie_locale/bitcoin/cfldecember2013_317.pdf

World Bank (2022). Financial Inclusion: Financial inclusion is a key enabler to reducing poverty and boosting prosperity. https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/overview

Zetzsche, D. A., Arner, D. W., & Buckley, R. P. (2020). Decentralized finance. *Journal of Financial Regulation*, *6*(2), 172-203.

KAYNAKÇA

Horoz, Y. (2006). İhracata Yönelik Vergi Teşvikleri ve Türkiye Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Göker, M. (2021). COVID-19 Pandemisi Nedeniyle Uygulanan İhracat Kısıtlamalarının DTÖ Kuralları Bağlamında Değerlendirilmesi. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 178-198.

Karluk, R. (2013). *Uluslararası Ekonomi Teori Politika*. İstanbul: Beta Basım.

Ketboğa, M. (2024). Karşı Ticaretin Özellikleri, Dış Ticaret Açığını Azaltmadaki Yeri ve Türkiye'de Uygulama Alanı. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 16(31), 578-588.

Köse, A. (2013). Uluslararası Ticarette Tarife Dışı Engeller: Anti Damping Vergilerinin ve İlave Gümrük Vergilerinin Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörlerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kuzey Yeminli Mali Müşavirlik (2020). *Covid-19: Türkiye'de Alınan Önlemler. İstanbul.*

Ökte, M. K. S. (2011). Ödemeler Dengesine Parasal Yaklaşım: Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (35), 221-236.

Pelit, İ. ve Irmak, E. (2022). COVID-19'un Türkiye'nin Dış Ticaretine Etkisi. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 8 (1), 79-97.

Seyidoğlu, H. (2013). *Uluslararası İktisat*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.

Uçkan Dağdemir, E. (2013). Uluslar arası Ticaret Politikaları. İçinde E. Uçkan Dağdemir(Editör), Uluslar arası İktisat Politikası (s. 2-25). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

URL-1, Tarife Mevzuatı, https://tarifemevzuati.com/gumruk-tarife-mevzuati/gumruk-tarifesi-hakkinda (E.T.: 12.12.2024).

URL-2: TCMB, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=dis-ticaret-104 (E.T.: 12.12.2024).

KAYNAKÇA

Akar, G., Sarıtaş, T. ve Kızılkaya, O. (2021). İnsani gelişmenin ekonomik büyümeye etkisi: Geçiş ekonomileri üzerine bir uygulama. *Business and Economics Research Journal*, 12 (2), 307-318. http://dx.doi.org/10.20409/berj.2021.323.

Appiah, M., Amoasi, R. and Frowne, D. I. (2019). Human development and its effects on economic growth and development. *International Research Journal of Business Studies*, 12(2), 101-109. https://www.academia.edu/86471930/Human_Development_and_Its_Effects_on_Economic_Growth_and_Development?f_ri=99975.

Aydın, M. (2019). İnsani gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye üzerine ampirik bir çalışma. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 33-42. https://dergipark.org.tr/tr/pub/seyad/issue/75654/1244038.

Bai, J. ve Kao, C. (2005). On the estimation and inference of a panel cointegration model with cross-sectional dependence. In B. Baltagi (Ed.), Contributions to Economic Analysis. Amsterdam: Elsevier. https://ssrn.com/abstract=1815227.

Bai, J. & Ng, S. (2010). Panel unit root tests with cross-section dependence: A Further investigation. *Econometric Theory*, 26(4), 1088-1114. http://www.jstor.org/stable/40800875.

Breusch, T., Pagan, A. (1980). The Lagrange multiplier test and its applications to model specification in econometrics. *Review of Economic Studies*, 47 (1), 239-253. https://doi.org/10.2307/2297111.

Elistia ve Syahzuni, B. A. (2018). The Correlation of the human development index (HDI) towards economic growth (GDP per capita) in 10 ASEAN member countries. Journal of Humanities and Social Studies,02(02), 40-46. https://doi.org/10.33751/jhss.v2i2.949.

Emirmahmutoğlu, F. ve Köse, N. (2011). Testing for Granger causality in heterogeneous mixed panels. *Economic Modelling*, 28(2011), 870-876. https://doi.org/10.1016/j.econmod.2010.10.018.

Öztürk, S. ve Suluk, S. (2020). The Granger causality relationship between human development and economic growth. *International Journal of Research in Business and Social Science (2147- 4478)*, 9(6), 143-153. https://doi.org/10.20525/ijrbs.v9i6.902.

Pesaran, H. (2004). General diagnostic tests for cross-section dependence in panels. *Cambridge Working Papers in Economics*. Working Paper, 435. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.572504.

Pesaran, M. H. ve Yamagata, T. (2008). Testing slope homogeneity in large panels. *Journal of Econometrics*, 142, 50–93. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2007.05.010.

Ranis, G., Stewart, F. ve Ramirez, A. (2000). Economic growth and human development. *World Development*, 28 (2), 197-219. https://doi.org/10.1016/S0305-750X(99)00131-X.

Reese, S. ve Westerlund, J. (2016). PANICCA: Panic on cross-section averages. *Journal of Applied Econometrics*, 31(6), 961-981.https://www.jstor.org/stable/26609658.

Shahbaz, M., Iqbal, A. ve Butt, M. S. (2011). Testing causality between human development and economic growth: A Panel data approach. *International Journal of Education Economics and Development*, 2(1), 90-102. http://www.inderscience.com/link.php?id=37968.

Sharifi-Renani, H., Mirfatah, M. ve Honarvar, N. (2012). Effects of human development indexes (HDIS) on economic growth in MENA countries: An Emphasis on education and literacy indexes. Available at ssrn 2103360. https://ssrn.com/abstract=2103360.

Sezgin, F. ve Budak, Y. (2022). İnsani gelişmişliğin büyüme etkisi: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler karşılaştırması. *İstanbul İktisat Dergisi*, 72, 2022/181-104. https://doi.org/10.26650/ISTJECON2021-1070420.

Şaşmaz, M. Ü. ve Yayla, Y. E. (2018). Vergiler ve ekonomik büyüme ile insani gelişme arasındaki nedensellik ilişkisi: Avrupa birliği geçiş ekonomileri örneği. *Sayıştay Dergisi*, 111, 79-99. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sayistay/issue/61567/919287#article_cite.

UNDP (2023). Human development reports. https://hdr.undp.org/data-center/specific-country-data#/countries/NGA. Erişim Tarihi: 06.06.2023.

Westerlund, J. ve Edgerton, D. (2007). A Panel bootstrap cointegration test. *Economic Letters*, 97, 185-190. https://doi.org/10.1016/j.econlet.2007.03.003.

Westerlund, J. (2007). Estimating cointegrated panels with common factors and the forward rate unbiasedness hypothesis. *Journal of Financial Econometrics*, 2007, 5(3), 491-522. https://doi.org/10.1093/jjfinec/nbm006.

Westerlund, J. (2008). Panel cointegration tests of the Fisher effect. *Journal of Applied Econometrics*, 23, 193–233. https://doi.org/10.1002/jae.967.

Westerlund, J.ve Larsson, R. (2009). A Note on the pooling of individual PANIC unit roots tests. *Econometrics Theory*, 25 (6), 1851–1868. https://www.jstor.org/stable/40388614.

World Bank (2023). World development indicators. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators. Erişim Tarihi: 10.06.2023.

Zhang, J. (2019). The Dynamic linkage between information and communication technology, human development index, and economic growth: Evidence from Asian economies. *Environmental Science and Pollution Research*, 26 (26), 26982- 26990. https://doi.org/10.1007/s11356-019-05926-0.

KAYNAKÇA

Albulescu, C.T. ve Ionescu, A.M. (2018). The Long-Run Impact of Monetary Policy Uncertainty and Banking Stability on Inward FDI in EU Countries. *Research in International Business and Finance, 45*, 72-81.

Al-Thaqeb, S.A., Algharabali, B.G. ve Alabdulghafour, K.T. (2020). The Pandemic and Economic Policy Uncertainty. *International Journal of Finance & Economics,* 27(3), 2784-2794.

Baker, S.R., Bloom, N. ve Davis, S.J. (2013). Uncertainty and The Economy. *Policy Review, 175*.

Baker, S.R., Bloom, N. ve Davis, S.J. (2016). Measuring Economic Policy Uncertainty. *The Quarterly Journal of Economics*, 131(4), 1593-1636.

Bao, X., Deng, J., Sun, H. ve Sun, J. (2022). Trade Policy Uncertainty and Foreign Direct Investment: Evidence from China's WTO Accession. *Journal of International Money and Finance,* 125, 102642.

Breusch, T.S. ve Pagan, A.R. (1980). The Lagrange Multiplier Test and Its Applications to Model Specification in Econometrics. *Review of Economic Studies,* 47(1), 239-253

Canh, N.P., Binh, N.T., Thanh, S.D. ve Schinckus, C. (2020). Determinants of Foreign Direct Investment Inflows: The Role of Economic Policy Uncertainty. *International Economics,* 161, 159-172.

Chen, K., Nie, H. ve Ge, Z. (2019). Policy Uncertainty and FDI: Evidence from National Elections. *The Journal of International Trade & Economic Development,* 28(4), 419-428.

Chen, Y. ve Zhang, Y. (2020). Economic Policy Uncertainty and Foreign Direct Investment: Evidence from China. *Journal of International Business Studies*, 51(5), 819-838.

Chen, L. ve Patel, R. (2022). The Impact of Economic Policy Uncertainty on Investment Decisions. *Journal of Economic Perspectives*, 36(2), 45-67.

Choi, S., Furceri, D. ve Yoon, C. (2021). Policy uncertainty and foreign direct investment. *Review of International Economics,* 29(2), 195-227.

Dahlhaus, T. ve Huber, M. (2019). Economic Policy Uncertainty and the Effects of Monetary Policy. *Journal of Money, Credit and Banking*, 51(7), 1937-1967.

Dinçer, S. ve Kazancı, B.A. (2023). Küreselleşme Bağlamında Yoksulluk ve Eşitsizlik Üzerine Genel Bir Değerlendirme. İçinde E.E. Kaya, M.S Özel Özcan (Editör), *21. Yüzyılda Küreselleşme Siyaset ve Uluslararası Sistem* (s. 79-95). Ankara: Nobel Akademi.

EPU. (2024). Economic Policy Uncertainty Index. https://www.policyuncertainty.com (E.T.: 15.11.2024).

Eregha, P. B. (2019). Exchange Rate, Uncertainty and Foreign Direct Investment Inflow in West African Monetary Zone. *Global Business Review,* 20(1), 1-12.

Eylasov, N., Gasim, N., Aliyev, F. ve Şahinler, A.N. (2023). Impact of Renewable Energy Consumption on CO_2 Emissions in Türkiye: Evidence from ARDL and Bayer-Hanck Cointegration Techniques. *Green Economics,* 1(2), 111-125.

Fang, Y. ve Wang, Y. (2014). Economic Policy Uncertainty and Corporate Investment: Evidence from the Chinese Stock Market. *Journal of Corporate Finance*, 28, 1-19.

Gao, H., Chen, W., Li, J. ve Zhou, T. (2024). Economic Policy Uncertainty and Foreign Direct Investment: Evidence from China. *Structural Change and Economic Dynamics,* 70, 178-191.

Garcia, M. (2020). Uncertainty and Its Effects on Economic Growth: A Comprehensive Review. *International Journal of Economic Studies*, 12(4), 233-250.

Gulen, H., & Ion, M. (2016). Policy Uncertainty and Corporate Investment. *Review of Financial Studies,* 29(10), 2576-2606.

Hatemi-J, A. (2011). Asymmetric Panel Causality Tests with an Application to the Impact of Fiscal Policy on Economic Performance in Scandinavia. *MPRA Working Papers* (No. 55527). Munich Personal RePEc Archive, Munich.

Haque, M.A., Biqiong, Z., Arshad, M.U. ve Yasmin, N. (2022). Role of Uncertainty for FDI Inflow: Panel Econometric Analysis of Selected High-income Nations. *Cogent Economics & Finance,* 10(1), 2156677.

Hayo, B. ve Hefeker, C. (2002). Reconsidering the Relationship Between Economic Policy Uncertainty and Economic Performance. *International Journal of Finance & Economics*, 7(1), 1-18.

Hlaing, S.W. ve Kakinaka, M. (2019). Global Uncertainty and Capital Flows: Any Difference Between Foreign Direct Investment and Portfolio Investment? *Applied Economics Letters,* 26(3), 202–209.

Jahn, M. ve Stricker, P. (2022). FDI, Liquidity, and Political Uncertainty: A Global Analysis. *International Economics and Economic Policy,* 19(4), 783-823.

Johnson, A. ve Lee, S. (2021). The Interconnectedness of Global Economies: Implications for Policy Makers. *Global Economic Review*, 19(3), 89-104.

Julio, J. ve Yook, Y. (2016). Political Uncertainty and Corporate Investment Decisions. *The Journal of Finance*, 71(4), 1787-1814.

Jurado, K., Ludvigson, S.C. ve Ng, S. (2015). Measuring Uncertainty. *The American Economic Review*, 105(3), 1177-1216.

Li, K. ve Xu, H. (2023). The Impact of Relative Economic Policy Uncertainty on China's FDI Inflows. *Journal of Humanities, Business and Economics*, 20, 13313.

Liu, L., Wang, Y. ve Zhang, Y. (2020). Economic Policy Uncertainty and Corporate Investment: Evidence from China. *Journal of Business Research*, 112, 141-150.

Lutfi, A., Ashraf, M., Watto, W.A. ve Alrawad, M. (2022). Do Uncertainty and Financial Development Influence the FDI Inflow of a Developing Nation? A Time Series ARDL Approach. *Sustainability,* 14(19), 12609.

Menegatti, M. (2010). Uncertainty and Consumption: New Evidence in OECD Countries. *Bulletin of Economic Research,* 62(3), 227-242.

Novy, D. ve Taylor, A.M. (2020). Trade and Uncertainty. *Review of Economics and Statistics,* 102(4), 749-765.

Ogbonna, O.E., Ogbuabor, J.E., Manasseh, C.O. ve Ekeocha, D.O. (2022). Global Uncertainty, Economic Governance Institutions and Foreign Direct Investment Inflow in Africa. *Economic Change and Restructuring,* 55(4), 2111-2136.

Ölmez, A., Bilgiç, B. ve Aydın, C. (2024). Understanding Determinants of Outward Foreign Direct Investment: The Role of Economic Policy Uncertainty, Institutional Quality, and Globalization. *Journal of International Business Studies,* 55(3), 567-589.

Pesaran, M.H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels**.** *CESifo Working Paper Series No. 1229*.

Pesaran, M.H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics,* 22(2), 265-312.

Pesaran, M.H. ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels. *Journal of Econometrics,* 142(1), 50-93.

Pesaran, M.H., Ullah, A. ve Yamagata, T. (2008). A Bias-Adjusted LM Test of Error Cross Section Independence. *The Econometrics Journal, 11*(1), 105-127.

Phan, N.H., Bui, V.D. ve Nguyen, L.T.Q. (2023). How Economic Policy Uncertainty Affects Foreign Direct Investment Inflows: Implications for the Post-Covid-19 Pandemic Period. *International Journal of Social Economics,* 51(2), 282-296.

Sandmo, A. (1970). The Effect of Uncertainty on Saving Decisions. *The Review of Economic Studies,* 37(3), 353-360.

Scott, A. (2017). The Impact of Economic Policy Uncertainty on Economic Growth: Evidence from Advanced Economies. *Journal of Economic Perspectives*, 31(4), 103-122.

Sinha, A. ve Ghosh, T. (2021). Impact of Economic Policy Uncertainty on FDI Inflows: Evidence from India. In W.A. Barnett & B.S. Sergi (Eds.), *Recent Developments in Asian Economics* (Vol. 28, pp. 157-167). Emerald Group Publishing Limited.

Smith, F. (2021). Uncertainty, Financial Development and FDI Inflows: France Evidence. *Asian Business Research Journal*, 6, 7-13.

Smith, J. (2022). Globalization and Economic Relations: Trends and Challenges. *World Economy Journal*, 28(1), 12-30.

Şahinler, A.N. (2024). Jeopolitik Risklerin ve Ticari Politika Belirsizliklerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri: Fourier Genişletilmiş ARDL Modeli. İçinde G. Ertürkmen (Editör), *Güncel Makro İktisat Uygulamaları* (s. 133-148). Gaziantep: Özgür Yayınları.

Thompson, R. (2023). Economic Policy Uncertainty: Measurement and Implications. *Economic Policy Review*, 15(1), 77-95.

Tiange, X., Mirza, S.S., Zhang, C. ve Huang, C. (2024). Understanding sustainable growth in the face of economic policy uncertainties. *Environment, Development and Sustainability*.

Williams, M., Alrub, A.A. ve Aga, M. (2022). Ecological Footprint, Economic Uncertainty and Foreign Direct Investment in South Africa: Evidence from Asymmetric Cointegration and Dynamic Multipliers in a Nonlinear ARDL Approach. *SAGE Open,* 12(2), 21582440221094607.

World Bank. (2024). Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US$). https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD (E.T.: 15.11.2024).

Zhang, L. ve Colak, G. (2022). Foreign Direct Investment and Economic Policy Uncertainty in China. *Economic and Political Studies,* 10(3), 279-289.

Zhang, B., Ma, J., Khan, M.A., Repnikova, V., Shidlovskaya, K., Barykin, S. ve Ahmad, M.S. (2023). The Effect of Economic Policy Uncertainty on Foreign Direct Investment in the Era of Global Value Chain: Evidence from the Asian Countries. *Sustainability,* 15(7), 6131.

Zheng, X., Faheem, M. ve Fakhriddinovch Uktamov, K. (2024). Exploring the Link Between Economic Policy Uncertainty, Financial Development, Ecological Innovation and Environmental Degradation; Evidence From OECD Countries. *PLoS ONE,* 19(9), e0307014.

Zhu, J., Jia, F. ve Wu, H. (2019). Bankruptcy Costs, Economic Policy Uncertainty, and FDI Entry and Exit. *Review of International Economics,* 27(4), 1063-1080.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., Aghion, P., Bursztyn, L., & Hemous, D. (2012). The environment and directed technical change. American Economic Review, 102(1), 131-166.

Chen, C., Lan, Q., Gao, M. and Sun, Y. (2018). Green total factor productivity growth and its determinants in China's industrial economy. Sustainability (Switzerland), 10(4): 1–25.

Costantini, V., & Mazzanti, M. (2012). On the green and innovative side of trade competitiveness? The impact of environmental policies and innovation on EU exports. Research Policy, 41(1), 132-153.

Dean, J. M., Lovely, M. E. and Wang, H. (2017). Are foreign investors attracted to weak environmental regulations? Evaluating the evidence from China. International Economic Integration and Domestic Performance. 155–168.

Fang, Z., Jiang, L. and Fang, Z. (2021). Does economic policy intervention inhibit the efficiency of China's green energy economy? Sustainability. 13(23): 1-22.

Grossman, G. M., & Krueger, A. B. (1995). Economic growth and the environment. The Quarterly Journal of Economics, 110(2), 353-377.

Gu, X., Shen, X., Zhong, X., Wu, T., & Rahim, S. (2023). Natural resources and undesired productions of environmental outputs as green growth: EKC in the perspective of green finance and green growth in the G7 region. Resources Policy, 82, 103552.

Guo, L., Wu, C. and Yu, J. (2015). Influencing factors identification of green growth in China based on entropy-DEMATEL model. Future Energy, Environment and Materials II. 1(1), 604–611.

IPCC (2021). Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Retrieved from www.ipcc.ch.

Jacobsson, S., & Lauber, V. (2006). The politics and policy of energy system transformation—Explaining the German diffusion of renewable energy technology. Energy Policy, 34(3), 256-276.

Johnstone, N., Hascic, I., & Popp, D. (2010). Renewable energy policies and technological innovation: Evidence based on patent counts. Environmental and Resource Economics, 45, 133-155.

Kostakis, I., Armaos, S., Abeliotis, K., & Theodoropoulou, E. (2023). The investigation of EKC within CO2 emissions framework: Empirical evidence from selected cross-correlated countries. Sustainability Analytics and Modeling, 3, 100015.

Melichová, M., Poláková, N., Moresová, M. and Kocianová, A. (2021). Determinants preventing the implementation of green growth and sustainable development in enterprises in the Slovak wood-processing industry. SHS Web of Conferences. 129: 05007.

Metz, B., Davidson, O., Bosch, P., Dave, R., & Meyer, L. (2007). Climate Change 2007: Mitigation of Climate Change. Contribution of Working Group III to the Fourth Assessment Report of the IPCC. Cambridge University Press.

Porter, M. E., & van der Linde, C. (1995). Toward a new conception of the environment-competitiveness relationship. Journal of Economic Perspectives, 9(4), 97-118.

Popp, D. (2002). Induced innovation and energy prices. American Economic Review, 92(1), 160-180.

Popp, D. (2019). Environmental policy and innovation: A decade of research. Energy Economics, 86, 104600.

Reddy, B. S., & Painuly, J. P. (2004). Diffusion of renewable energy technologies—Barriers and stakeholders' perspectives. Renewable Energy, 29(9), 1431-1447.

Samad, G., and Manzoor, R. (2015). Green growth: Important determinants. Singapore Economic Review. 60(2): 1-15.

Schumpeter, J. A. (1939). Business Cycles: A Theoretical, Historical, and Statistical Analysis of the Capitalist Process. McGraw-Hill.

Stern, D. I. (2004). The rise and fall of the environmental Kuznets curve. World Development, 32(8), 1419-1439.

Voumik, L. C., Rahman, M., & Akter, S. (2022). Investigating the EKC hypothesis with renewable energy, nuclear energy, and R&D for EU: fresh panel evidence. Heliyon, 8(12), e12447.

York, R. (2007). Demographic trends and energy consumption in European Union nations, 1960–2025. Social Science Research, 36(3), 855-872.

You, J. and Huang, Y. (2014). Green-to-Grey China: Determinants and Forecasts of its Green Growth. MPRA Paper. 58101: 1–52.

Zhao, X., Zhang, S., & Shao, S. (2020). Decoupling CO2 emissions and industrial growth in China over 1993–2016: The role of investment. Energy Economics, 90, 104833.

Kaynakça

Adrián Risso, W., & Sánchez Carrera, E. J. (2009). Inflation and Mexican Economic Growth: Long-Run Relation and Threshold Effects. *Journal of Financial Economic Policy*, *1*(3), 246-263.

Ahmed, S., & Mortaza, M. G. (2010). Inflation and Economic Growth in Bangladesh: 1981-2005. *Working Papers id:3033, eSocialSciences*, 1-22, from https://ideas.repec.org/p/ess/wpaper/id3033.html

Andrés, J., & Hernando, I. (1999). Does Inflation Harm Economic Growth? Evidence from the OECD. In *The costs and benefits of price stability* (pp. 315-348). University of Chicago Press.

Arawatari, R., Hori, T., & Mino, K. (2018). On the Nonlinear Relationship Between Inflation and Growth: A Theoretical Exposition. *Journal of Monetary Economics*, *94*, 79-93.

Attari, M. I. J., & Javed, A. Y. (2013). Inflation, Economic Growth and Government Expenditure of Pakistan: 1980-2010. *Procedia Economics and Finance, 5,* 58-67.

Aydın, C., Esen, Ö., & Bayrak, M. (2016). Inflation and Economic Growth: A Dynamic Panel Threshold Analysis for Turkish Republics in Transition Process. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *229*, 196-205.

Ayres, K., Belasen, A. R., & Kutan, A. M. (2014). Does Inflation Targeting Lower Inflation and Spur Growth?. *Journal of Policy Modeling*, *36*(2), 373-388.

Baglan, D., & Yoldas, E. (2014). Non-linearity in the Inflation–Growth Relationship in Developing Economies: Evidence from a Semiparametric Panel Model. *Economics Letters*, *125*(1), 93-96.

Ball, L. (1993). The Dynamics of High Inflation (No. w4578). *National Bureau of Economic Research*. from https://www.nber.org/papers/w4578

Barro, R. J. (1996). Determinants of Economic Growth: a Cross-Country Empirical Study (No. w5698). *National Bureau of Economic Research*.

Barro, R. J. (2002). *Quantity and quality of economic growth* (No. 168). Santiago de Chile: Banco Central de Chile.

Barro, R.J. (1995) Inflation and Economic Growth. *NBER Working Paper*, No: 5326.

Bhar, R., & Mallik, G. (2010). Inflation, Inflation Uncertainty and Output Growth in the USA. *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications, 389*(23), 5503-5510.

Bhatia, R. J. (1960). Inflation, Deflation, and Economic Development. *Staff Papers, 8*(1), 101-114.

Bick, A. (2010). Threshold Effects of Inflation on Economic Growth in Developing Countries. *Economics Letters, 108*(2), 126-129.

Bruno, M., & Easterly, W. (1998). Inflation Crises and Long-Run Growth. *Journal of Monetary Economics, 41*(1), 3-26.

Bruno, M., & Sachs, J. D. (1985). Economics of Worldwide Stagflation. *NBER Books*.

Bullard, J., & Keating, J. W. (1995). The Long-run Relationship Between Inflation and Output in Postwar Economies. *Journal of Monetary Economics*, *36*(3), 477-496.

Burdekin, R. C., Denzau, A. T., Keil, M. W., Sitthiyot, T., & Willett, T. D. (2004). When Does Inflation Hurt Economic Growth? Different Nonlinearities for Different Economies. *Journal of Macroeconomics*, *26*(3), 519-532.

Chan, K. S. (1993). Consistency and Limiting Distribution of the Least Squares Estimator of a Threshold Autoregressive Model. *The annals of statistics*, *21*(1), 520-533.

Chu, A. C., Cozzi, G., Lai, C. C., & Liao, C. H. (2015). Inflation, R&D and Growth in an Open Economy. *Journal of International Economics*, *96*(2), 360-374.

David, D., Pedro, G. P., & Paula, H. E. (2005). Threshold Effects in the Relationship Between Inflation And Growth: A New Panel-Data Approach. 1-19, from https://mpra.ub.uni-muenchen.de/38225/1/MPRA_paper_38225.pdf.

De Gregorio, J. (1992). The Effects of Inflation on Economic Growth: Lessons From Latin America. *European Economic Review*, *36*(2-3), 417-425.

Eggoh, J. C., & Khan, M. (2014). On the Nonlinear Relationship Between Inflation and Economic Growth. *Research in Economics*, *68*(2), 133-143.

Ericsson, N. R., Irons, J. S., & Tryon, R. W. (2001). Output and Inflation in the Long Run. *Journal of Applied Econometrics*, *16*(3), 241-253.

Fabayo, J. A., & Ajilore, O. T. (2006). Inflation: How much is too Much for Economic Growth in Nigeria. *Indian Economic Review*, 41(2), 129-147.

Fakhri, H. (2011). Relationship Between Inflation and Economic Growth in Azerbaijani Economy: İs There Any Threshold Effect?. *Asian Journal of Business and Management Sciences*, 1(1), 1-11.

Fischer, S. (1993). The Role of Macroeconomic Factors in Growth. *Journal Of Monetary Economics*, *32*(3), 485-512.

Fischer, S., & Modigliani, F. (1978). Towards an Understanding of the Real Effects and Costs of Inflation. *Review of World Economics*, *114*(4), 810-833.

Fountas, S. (2010). Inflation, Inflation Uncertainty and Growth: Are They Related?. *Economic Modelling, 27*(5), 896-899.

Ghazouani, S. (2012). Threshold Effect of Inflation On Growth: Evidence From MENA Region. In *The Economic Research Forum Working Paper* (Vol. 715), 1-16, from http://erf.org.eg/wp-content/uploads/2014/08/715.pdf

Ghosh, A., & Phillips, S. (1998). Warning: Inflation may be Harmful to Your Growth. *Staff Papers, 45(4),* 672-710.

Gillman, M., & Nakov, A. (2004). Granger Causality of the Inflation–Growth Mirror İn Accession Countries. *Economics of Transition*, *12*(4), 653-681.

Gillman, M., Harris, M. N., & Mátyás, L. (2004). Inflation and Growth: Explaining A Negative Effect. *Empirical economics*, *29*(1), 149-167.

Goridko, N. P., & Nizhegorodtsev, R. M. (2016). Non-slowing Economic Growth Rate of Inflation (NSEGRI): Regression Modelling. *IFAC-PapersOnLine, 49(12),* 283-288.

Grier, K. B., & Tullock, G. (1989). An Empirical Analysis of Cross-National Economic Growth, 1951–1980. *Journal of monetary economics*, *24*(2), 259-276.

Grimes, A. (1991). The Effects of Inflation on Growth: Some International Evidence. *Weltwirtschaftliches Archiv*, *127*(4), 631-644.

Guerrero, F. (2006). Does Inflation Cause Poor Long-Term Growth Performance?. *Japan and the World Economy*, *18*(1), 72-89.

Gylfason, T., & Herbertsson, T. T. (2001). Does Inflation Matter for Growth?. *Japan and the world economy*, *13*(4), 405-428.

Hansen, B. E. (1999). Threshold Effects in Non-Dynamic Panels: Estimation, Testing, and Inference. *Journal ofEeconometrics*, *93*(2), 345-368.

He, Q., & Zou, H. F. (2016). Does Inflation Cause Growth in the Reform-Era China? Theory and Evidence. *International Review of Economics & Finance, 45*, 470-484.

Higgins, P., Zha, T., & Zhong, W. (2016). Forecasting China's Economic Growth and Inflation. *China Economic Review, 41*, 46-61.

Hung, F. S. (2003). Inflation, Financial Development, and Economic Growth. *International Review of Economics & Finance*, *12*(1), 45-67.

Ibarra, R., & Trupkin, D. R. (2016). Reexamining the Relationship Between Inflation and Growth: Do Institutions Matter in Developing Countries?. *Economic Modelling, 52*, 332-351.

Khan, M. S., & Ssnhadji, A. S. (2001). Threshold Effects intThe Relationship Between Inflation and Growth. *IMF Staff papers, 48*(1), 1-21.

Kormendi, R. C., & Meguire, P. G. (1985). Macroeconomic Determinants of Growth: Cross-Country Evidence. *Journal of Monetary economics*, *16*(2), 141-163.

Kremer, S., Bick, A., & Nautz, D. (2013). Inflation and Growth: New Evidence From A Dynamic Panel Threshold Analysis. *Empirical Economics*, 44(2), 861-878.

Li, M. (2006). Inflation and Economic Growth: Threshold Effects and Transmission Mechanisms. *Department of Economics, University of Alberta*, *2*(5), 8-14.

López-Villavicencio, A., & Mignon, V. (2011). On the Impact of Inflation On Output Growth: Does the Level of Inflation Matter?. *Journal of macroeconomics, 33(3),* 455-464.

Lucas, R. E. (1973). Some International Evidence on Output-Inflation Tradeoffs. *The American Economic Review*, *63*(3), 326-334.

Mallik, G., & Chowdhury, A. (2001). Inflation and Economic Growth: Evidence from Four South Asian Countries. *Asia-Pacific Development Journal*, *8*(1), 123-135.

Mohseni, M., & Jouzaryan, F. (2016). Examining the Effects of Inflation and Unemployment on Economic Growth in Iran (1996-2012). *Procedia Economics and Finance, 36,* 381-389.

Motley, B. (1998), "Growth and Inflation: A Cross-Country Study", Federal Reserve Bank of San Francisco Economic Review, No:1, 15-28.

Munir, Q., & Mansur, K. (2009). Non-linearity between Inflation Rate And GDP Growth in Malaysia. *Economics bulletin*, *29*(3), 1555-1569.

Munir, Q., Mansur, K., & Furuoka, F. (2009). Inflation and Economic Growth in Malaysia: A Threshold Regression Approach. *ASEAN Economic Bulletin*, 180-193.

Omay, T., & Kan, E. Ö. (2010). Re-examining the Threshold Effects in the Inflation–Growth Nexus with Cross-Sectionally Dependent Non-Linear Panel: Evidence From Six Industrialized Economies. *Economic Modelling, 27(5),* 996-1005.

Paul, S., Kearney, C., & Chowdhury, K. (1997). Inflation and Economic Growth: A Multi-Country Empirical Analysis. *Applied Economics*, *29*(10), 1387-1401.

Pollin, R., & Zhu, A. (2006). Inflation and Economic Growth: A Cross-Country Nonlinear Analysis. *Journal of post Keynesian economics*, *28*(4), 593-614.

Pradhan, R. P., Arvin, M. B., & Bahmani, S. (2015). Causal Nexus Between Economic Growth, ınflation, and Stock Market Development: The Case of OECD Countries. *Global Finance Journal, 27*, 98-111.

Rahman, S., & Serletis, A. (2009). The Effects of Inflation Uncertainty: Some International Evidence. *Journal of Economic Studies*, *36*(5), 541-550.

Rousseau, P. L., & Yilmazkuday, H. (2009). Inflation, Financial Development, snd Growth: A Trilateral Analysis. *Economic Systems, 33*(4), 310-324.

Sahni, H., Nsiah, C., & Fayissa, B. (2020). The African Economic Growth Experience and Tourism Receipts: A Threshold Analysis and Quantile Regression Approach. *Tourism Economics*, 1354816620908688.

Sarel, M. (1996). Nonlinear Effects of Inflation on Economic Growth. *Staff Papers*, *43*(1), 199-215.

Seleteng, M., Bittencourt, M., & Van Eyden, R. (2013). Non-Linearities in Inflation–Growth Nexus in the SADC Region: A Panel Smooth Transition Regression Approach. *Economic Modelling*, *30*, 149-156.

Singh, K., & Kalirajan, K. (2003). The Inflation-Growth Nexus in India: An Empirical Analysis. *Journal of Policy Modeling, 25*(4), 377-396.

Thanh, S. D. (2015). Threshold Effects of Inflation on Growth in the ASEAN-5 Countries: A Panel Smooth Transition Regression Approach. *Journal of Economics, Finance and Administrative Science, 20*(38), 41-48.

Valdovinos, C. G. F. (2003). Inflation and Economic Growth in the Long Run. *Economics Letters, 80*(2), 167-173.

Vaona, A., & Schiavo, S. (2007). Nonparametric and Semiparametric Evidence on the Long-Run Effects of Inflation on Growth. *Economics Letters*, *94*(3), 452-458.

Vinayagathasan, T. (2013). Inflation and Economic Growth: A Dynamic Panel Threshold Analysis for Asian Economies. *Journal of Asian Economics, 26*, 31-41.

Wai, U. T. (1959). The Relation Between Inflation and Economic Development: A Statistical Inductive Study. *Staff Papers*, *7*(2), 302-317.

World Development Indicators, https://databank.worldbank.org/data/source/world-development-indicators

Zubaidi Baharumshah, A., & Soon, S. V. (2014). Inflation, Inflation Uncertainty and Output Growth: What Does the Data Say For Malaysia?. *Journal of Economic Studies*, *41*(3), 370-386.

KAYNAKÇA

Becken, S. (2007). Sustainable tourism and the environment: A critical review. *Journal of Sustainable Tourism, 15*(6), 547-565. https://doi.org/10.2167/jost699.0

Eickelpasch, A., Lejpras, A., & Stephan, A. (2007). Hard and Soft Locational Factors, Innovativeness and Firm Performance: An Empirical Test of Porter's Diamond Model at the Micro-Level. *German Institute for Economic Research*, 1-22.

Güzel, H., & Şahin, M. (2011). Tourism competitiveness of Turkish destinations: A comparative analysis. *Tourism Management, 32*(5), 1116-1129. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.09.002

İzmirli, M., & Çekici, B. (2017). Sustainable tourism in rural destinations: Case study of Cappadocia. *Sustainable Development, 25*(3), 242-254. https://doi.org/10.1002/sd.1643

Karacaoğlu, K. (2009). Rekabet Üstünlüğünü Etkileyen Unsurların Yapısal Eşitlik Modeli ile Belirlenmesi: ISO 500 Büyük Sanayi İşletmesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi ktisadi ve dari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 165-187.

Kozak, M., & Rimmington, M. (2000). Tourism satisfaction with Mallorca, Spain, as an off-season destination. *Journal of Travel Research, 38*(3), 260-267. https://doi.org/10.1177/004728750003800308

Öz, Ö. (2002). Assessing Porter's framework for national advantage: the case of Turkey. *Journal of Business Research*, 509-515.

Papatheodorou, A. (2001). Tourism competitiveness and the implications of the global economy. *Tourism Economics, 7*(2), 97-113. https://doi.org/10.5367/000000001101297347

Porter, M. E. (1990). *The Competitive Advantage of Nations.* New York: Free Press.

Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (1993). Managing Destination Competitiveness. *Tourism Economics, 3*(1), 1–16.

Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (2000). The Competitive Destination: A Sustainable Perspective. *Tourism Management, 21*(1), 1–7.

Romagnoli, M. (2019). Gastronomic heritage elements at UNESCO: Reflections and interpretations. *Journal of Intangible Heritage, 14*, 158–171.

Rugman, A. M., & D'Cruz, J. R. (1993). The "Double Diamond" Model of International Competitiveness: The Canadian Experience. *MIR: Management International Review*, 17-39.

Rugman, A. M., & Oh, C. H. (2008). The international competitiveness of Asian firms. *Journal of Strategy and Management*, 57 - 71.

Saatci, G. (2016). Kültürel miras olarak gastronomi. *Bir İletişim Biçimi Olarak Gastronomi*, 1–18.

Smith, A. (1776). *The Wealth of Nations.* New York, 1991: Prometheus Books.

Şahin Perçin, N., Keskin, E., Örgün, E., & Erol, G. (2019). Gastronomik bir değer olarak Nevşehir mutfağı. *IV. Uluslararası Gastronomi Turizmi Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı,* 544–558.

Türkiye Turizm Stratejisi Raporu (2023). *T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.*

United Nations Industrial Development Organization. (2013). *Competitive Industrial Performance Report 2012/2013.* Vienna: United Nations Industrial Development Organization.

United Nations Industrial Development Organization. (2014). *Annual Report 2014.* Vienna: United Nations Industrial Development Organization.

UNWTO (2013). Sustainable Tourism for Development: Guidebook for Policy Makers. United Nations World Tourism Organization.

UNWTO. (2022). Global Tourism Statistics Report. Retrieved from https://www.unwto.org.

Ülengin, F., Önsel, Ş., Aktaş, E., Kabak, Ö., & Özaydın, Ö. (2014). A decision support methodology to enhance the competitiveness of the Turkish automotive industry. *european Journal of Operational Research*, 789-801.

World Economic Forum. (2015). *The Global Competitiveness Report 2014 - 2015* . Switzerland: World Economic Forum.

Yorgancı, B. (2018). Gastronomi turizmi ve Kapadokya'nın gastronomik unsurları hakkındaki turist algılarının araştırılması. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

KAYNAKÇA

Acar, İ. (2015). Türkiye' de Gelir Dağılımı. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 4(6), 43-59.

Alkin, E. (1990). Türkiye de Gelir Dağılımı. *İşletme-Finans Dergisi*. Yıl:5, Say :51-52 İstanbul.

Anselin, L. (1988). *Spatial Econometrics Methods and Models*. Kluwer: The Netherlands.

Anselin, L. (1992). *Spatial Data Analysis with GIS: An Introduction to Application in the Social Sciences.* National Center for Geographic Information and Analysis, University of California, Santa Barbara, Technical Report 92/10.

Anselin, L. (1999). *Spatial Econometrics.* Texas: Bruton Center.

Anselin, L. (2001). *Spatial Econometrics.* B. H. Edited by Baltagi (Ed.), A Companion to Theoretical Econometrics, 310–330. Copyright 2001, 2003 by Blackwell Publishing Ltd.

Aydın, A. (2021). Türkiye'de İller Arası Gelir Dağılımının Sorgulayıcı Veri Çözümlemesi Teknikleri ile Analizi. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 104-124.

Cliff, A. and Ord, J. K. (1981). *Spatial Processes: Models and Applications*. London: Pion.

Coughlin, C., Garrett, T. and Murillo, R. H. (2006). Spatial Dependence in Models of State Fiscal Policy Convergence. *Public Finance Review,* 35(3), 361-384.

Çapar, U. ve Yayla, N. (2019). Türkiye'de Bölgelerarası Gelir Dağılımı Yakınsaması: Mekânsal Ekonometrik Analiz. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (25), 283-302.

Çarpar U. ve Yayla N. (2020). Suç-Gelir Dağılımı İlişkisinde Mekânsallığın Etkisi: Türkiye'de İbbs 2 Düzey Bölgeleri İçin Bir Analiz. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 11(3), 699-710.

Deniz Başar, Ö. (2009). *Uzamsal Regresyon Analizi*. (Doktora Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Dhongde, S. and Miao, X. (2013). Cross-Country Convergence in Income Inequality. *Working Papers* 2013-290, ECINEQ Society for the Study of Economic Inequality.

Dirimtekin, H. (1989). *Genel iktisat Teorisi II*. İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.

DPT, (1994). Gelir Dağılımı ve Politikaları. *Özel İhtisas Komisyonu*, Yayın No: DPT 2370-ÖİK:436, Ankara.

Elhorst, J. P. (2014). *Spatial Econometrics From Cross-Sectional Data to Spatial Panels.* Springer Briefs in Regional Science.

Elmalı, K., Erkal, G. ve Özer, H. (2021). Türkiye'de İller Arası Gelir Yakınsaması: Mekânsal Ekonometrik Yaklaşım. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35(2), 451-468.

Ensari, M. S. (1989). *Avrupa Topluluğunda Gelir Yapısı ve Refah Politikaları*. Ankara: DPT.

Fischer, M. and Wang, J. (2011). *Spatial Data Analysis: Models, Methods and Techniques*. Springer Science & Business Media.

Gumprecht, D. (2005). *Spatial Methods in Econometrics: An application to R&D spillovers. Department of Statistics and Mathematics*, WU Vienna University of Economics and Business. Research Report Series / Department of Statistics and Mathematics No. 26

Karaman, M. ve Özçalık, B. (2007). Türkiye'de Gelir Dağılımı Eşitsizliğinin Bir Sonucu: Çocuk İşgücü. *Yönetim ve Ekonomi,* 14(1), 26-41.

Kim, U. and Lim, D. (2015). Toward Sustainable Economic Growth: A Spatial Panel Data Analysis of Regional Income Convergence in US BEA Economic Areas. *Sustainability,* 7(8), 9943-9959.

Kubar, Y. (2011). Bir İktisat Politikası Amacı Olarak Gelir Dağılımı: Türkiye Örneği (1994–2007) Analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 1(2), 227-246.

LeSage, J. P. (1998*). Spatial Econometrics*. Toledo: University of Toledo.

LeeSage, J. and Pace, R. K. (2009). *Introduction and Spatial Econometrics.* Taylor and Fransic Group.

LeSage, J. P. (1999). *The Theory and Practice of Spatial Econometrics*. Florida: Chapman and Hall.

Manski, C. (1993). Identification of Endogenous Social Effects: The Reflection Problem. *The Review of Economic Studies.* 60(3), 531–542.

Pehlivan, M. S. (2009). *Gelir Dağılımı Eşitsizliğine Devletin Müdahale Araçları: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu Örneği.* Ankara.

Peker, A.E. ve Er, A. (2023). Türkiye'nin Orta Gelir Tuzağından Çıkışına Yönelik Mekânsal Bir Analiz. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 12(3), 959-971.

Şenesen, Ü. (2004). *Bölgesel Gelir Dağılımı. Neoliberalizmin Tahribatı Türkiye'de Ekonomi, Toplum ve Cinsiyet.* Metis Yayınları, Birinci Basım, 127-138. ISBN 975-342-446-9. İstanbul.

Şengür, M. (2024). Türkiye'de İç Göç Gelir Eşitsizliği İlişkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 82, 192-210.

Taecharungroj, V. (2024). Which Economic Sectors Influence Average Household Income? A Spatial Econometric Study of Thailand's 76 Provinces. *Economies,* 12 (2), 12-36.

Tao, J., Wang, Z., Xu, Y., Zhao, B. and Liu, J. (2024). Can The Digital Economy Boost Rural Residents' İncome? Evidence From China Based On The Spatial Durbin Model. *Economic Analsis and Policy,* 81, 856–872.

Tobler, W. R. (1970). A Computer Movie Simulating Urban Growth in the Detroit Region. *Economic Geography,* 46(1), 234–240.

Uysal,Yaşar; (2007). Gelir Dağılımı Türleri Arasındaki İlişkiler Bağlamında Gelir Dağılımının Düzenlenmesine Yönelik Öneriler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2): 248-292.

Whittle, P. (1954). On stationary process in the plane. *Biometrika*, (41), 434–449.

Yılgör, M. (2019). *GeoDa, ArcGIS, MATLAP Uygulamalı Mekânsal Ekonometri Mekânsal Yatay Kesit ve Mekânsal Panel Veri Modelleri.* İstanbul: Der Yayınları.

KAYNAKÇA

Agoraki M–EK, Kouretas G. P. ve Triantopoulos C. (2019). Democracy, Regulation and Competition in Emerging Banking Systems. *Economic Modelling,* 84, 190–202.

Al-Gasaymeh, A. (2018). Economic Freedom, Country Risk and Cost Efficiency in Jordan and the GCC Countries. *Global Business Review, 21*(1), 1–17.

Arellano, M. ve Bond, S. (1991). Some Tests of Specification for Panel Data: Monte Carlo Evidence and an Application to Employment Equations. *Review of Economic Studies, 58*(2), 277-297.

Arellano, M. ve Bover, O. (1995). Another Look at the İnstrumental Variable Estimation of Error-components Models. *Journal of Econometrics, 68*(1), 29–51.

Arlı, O.E., Poyraz, E. ve Özkoç, H. (2019). Demokrasinin Sermaye Piyasaları Üzerinde Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 9*(20), 573-593.

Baltagi, B. H. (2005). *Econometric Analysis of Data Panel*. England: John Wiley & Sons Ltd.

Blundell, R. ve Bond, S. (1998). Initial Conditions and Moment Restrictions in Dynamic Panel Data Models, *Journal of Econometrics*, *87*(1), 115-143.

Blundell, R., & Bond, S. (2000). GMM Estimation with Persistent Panel Data: An Application to Production Functions. *Econometric reviews*, *19*(3), 321-340.

Chen, N., Liang, H. ve Yu, M. (2018). Asset Diversification and Bank Performance: Evidence From Three Asian Countries With a Dual Banking System. *Pacific-Basin Finance Journal,* 52, 40-53.

Chortareas, G. E., Girardone, C. ve Ventouri, A. (2012). Financial Freedom and Bank Efficiency: Evidence from the European Union. *Journal of Banking & Finance, 37*(4), 1223–1231.

Çukurçayır, S. ve Tezcan, K. (2011). Demokratikleşme ve Ekonomik Kalkınma: Etkileşim Analizi. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *6*(2), 48-76.

Dağılgan, G. ve Zortuk, M. (2020). Demokrasi ve Ekonomik Özgürlüklerin Banka Performansına Etkisi: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelere Yönelik Ampirik Bir Yaklaşım. Doktora Tezi. Kütahya: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.

Dağılgan, G. ve Zortuk, M. (2024). Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Kurumsal Yapının Banka Karlılık Performansı Üzerindeki Etkisi. İçinde İ. Erpay (Editör). 1. Bilsel Internatıonal Kıbyra Scıentıfıc Researches Congress (ss. 322-330). Burdur: 16-17 Mart 2024.

De Haan, J. ve Sierman, C. L. J. (1998). Further Evidence on the Relationship Between Economic Freedom and Economic Growth. *Public Choice, 95*(3), 363-380.

Djalilov, K. ve Piesse, J. (2016). Determinants of Bank Profitability in Transition Countries: What Matters Most?. *Research in International Business and Finance*, 38, 69-82.

Fraser Institute, (2019). "Economic Freedom of the World: 2019 Annual Report". https://www.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/efw/efw2019/efw-2019-chapter-1.pdf, (E.T.: 03.06.2020).

Ghosh, A. (2016). Banking Sector Globalization and Bank Performance: A Comparative Analysisof Low İncome Countries With Emerging Markets and Advanced Economies. *Review of Development Finance, 6*(1), 58-70.

Gropper, D. M., Jahera, J. S., Jr. ve Park, J. C. (2015). Political Power, Economic Freedom and Congress: Effects on Bank Performance. J*ournal of Bank & Finance,* 60, 76–92.

Gwartney, J. D., Lawson R. A. ve Holcombe, R. G. (1999). Economic Freedom and The Environment for Economic Growth, *Journal of Institutional and Theoretical Economics (JITE), 155*(4), 643-663.

Hansen, L. P. (1982). Large Sample Properties of Generalized Method of Moments Estimators. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 1029-1054.

Heywood, A. (2007). *Siyasi İdeolojiler, Bir Giriş*. (çev.: A. K. Bayram). Ankara: Adres Yayınları.

Klapper, L., Lusardi, A. ve Van Oudheusden, P. (2015). *Financial Literacy Around the World*. Standard & Poor's Ratings Services Global Financial Literacy Survey. Washington: Standard & Poor's.

Lipset, S. M. (1959). Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Development. *American Political Science Review*, *53*(1), 69-105.

Olson, M. (1996). Distinguished Lecture on Economics in Government: Big Bills Left on the Sidewalk: Why Some Nations Are Rich, and Others Poor. *Journal of Economic Perspectives*, *10*(2), 3-24.

Ökten, Ş. (2007). Gelişme ve Demokrasi: Kalkınmayla Demokratikleşme ya da Kalkınmanın Demokratikleştirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 91-106.

Roodman, D. (2009). How to do xtabond2: An Introduction to Difference and System GMM Stata. *Stata Journal, 9*(1), 86-136.

Schwartz, H. (1993). Economic and Social Rights. *American University International Law Review*, *8*(2/3), 551-565.

Snaije, B. (2017). Can Finance and Credit Enable Economic Growth and Democracy? *Chapter in: Luciani, G. (ed.), Combining Economic and Political Development: The Experience of MENA. International Development Policy series 7 (Geneva, Graduate Institute Publications, Boston, Brill-Nijhoff),* 132, 151–162.

Soto, M. (2009). *System GMM Estimation with Small Sample*. Universitat Autonoma de Barcelona Working Paper, Barcelona, Spain, 1–26.

The Economist Intelligence Unit (2019). "*Demokrasi İndex"*, http://www.eiu.com/Handlers/WhitepaperHandler.ashx?fi=Democracy-Index2019.pdf&mode=wp&campaignid=democracyindex2019, (E.T.: 07.04.2020).

World Bank (2019), "World Development Indicators", https://databank.worldbank.org, (E.T.: 21.04.2020).

Wooldridge, J. M. (2009). On Estimating Firm-Level Production Functions Using Proxy Variables to Control for Unobservables. *Economics Letters*, 104(3), 112-114.

Ek 1: Gelişmiş Ülkelerin Listesi

Almanya	Çek C.	Hong Kong	İsveç	Letonya	Polonya
A.B.D.	Danimarka	İrlanda	İsviçre	Litvanya	Singapur
Avustralya	Estonya	İzlanda	Japonya	Luksemburg	Slovenya
Avusturya	Finlandiya	İsrail	Kanada	Malta	Slovakya C.
Belçika	Fransa	İtalya	Kıbrıs	Norveç	Yeni Zelanda
Birleik Krallık	Hollanda	İspanya	Kore	Portekiz	Yunanistan

KAYNAKÇA

Alesina, A. ve Giuliano, P. (2010). The Power of the Family. *Journal of Economic Growth*, 15, 93-125.

Antecol, H. (2000). An Examination of Cross-Country Differences in the Gender Gap in Labor Force Participation Rates. *Labour Economics*, 7(4), 409-426.

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of informetrics,* 11(4), 959-975.

Bernhardt, E. (1993). Fertility and Employment. *European Sociological Review*, 9(1), 25-42.

Bertrand, M., Kamenica, E. ve Pan, J. (2015). Gender Identity and Relative Income within Households. *The Quarterly Journal of Economics*, 130(2), 571-614.

Blau, F. D. ve Kahn, L. M. (2017). The Gender Wage Gap: Extent, Trends, and Explanations. *Journal of Economic Literature*, 55(3), 789-865.

Brewster, K. L. ve Rindfuss, R. R. (2000). Fertility and Women's Employment in Industrialized Nations. *Annual Review of Sociology*, 271-296.

Callon, M., Courtial, J. P., ve Laville, F. (1991). Co-word Analysis as a Tool for Describing the Network of Interactions between Basic and Technological Research: The Case of Polymer Chemsitry. *Scientometrics*, 22(1), 155-205.

Cantillon, B., Ghysels, J., Mussche, N. ve Van Dam, R. (2001). Female Employment Differences, Poverty and Care Provisions. *European Societies*, 3(4), 447-469.

Deng, W., Liang, Q., Li, J. ve Wang, W. (2021). Science Mapping: A Bibliometric Analysis of Female Entrepreneurship Studies. *Gender in Management: An International Journal*, 36(1), 61-86.

Duflo, E. (2012). Women Empowerment and Economic Development. *Journal of Economic Literature*, 50(4), 1051-1079.

Enciso-Alfaro, S. Y., Marhroub, S., Martínez-Córdoba, P. J. ve García-Sánchez, I. M. (2024). The Effect of COVID-19 on Employment: A Bibliometric Review of a She-cession. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*.

Fard, H. M. ve Jikidze, E. (2024). Exploring the Interplay between Female Entrepreneurship and Marriage: Insights Through Bibliometric Analysis. *Edelweiss Applied Science and Technology*, 8(6), 4158-4179.

James C. Cramer. (1980). Fertility and Female Employment: Problems of Causal Direction. *American Sociological Review*, 167-190.

Fortin, N. M. (2005). Gender Role Attitudes and the Labour-Market Outcomes of Women Across OECD Countries. *Oxford Review of Economic Policy*, 21(3), 416-438.

Goldin, C. (1990). *Understanding the Gender Gap: An Economic History of American Women* (No. gold90-1). National Bureau of Economic Research.

Goldin, C. (1994). The U-shaped Female Labor Force Function in Economic Development and Economic History.

Goldin, C. (2022). Understanding the Economic Impact of COVID-19 on Women. *Brookings Papers on Economic Activity* 2022(1), 65-139.

Hamermesh, D. S. ve Biddle, J. E. (1994). Beauty and the Labor Market. *American Economic Review,* 84(5), 1174-1194.

Jayachandran, S. (2015). The Roots of Gender Inequality in Developing Countries. *Annual Review of Economics*, 7(1), 63-88.

Jayachandran, S. (2020). *Social Norms as a Barrier to Women's Employment in Developing Countries* (No. w27449). National Bureau of Economic Research.

Jefferson, P. N. (2008). Educational Attainment and the Cyclical Sensitivity of Employment. *Journal of Business & Amp; Economic Statistics*, 26(4), 526-535.

Khanra, S., Dhir, A. ve Mäntymäki, M. (2020). Big Data Analytics and Enterprises: A Bibliometric Synthesis of the Literature. *Enterprise Information Systems*, 14(6), 737-768.

Klasen, S. ve Lamanna, F. (2009). The Impact of Gender Inequality in Education and Employment on Economic Growth: New Evidence for a Panel of Countries. *Feminist Economics*, 15(3), 91-132.

Klasen, S. (2019). What Explains Uneven Female Labor Force Participation Levels and Trends in Developing Countries? *The World Bank Research Observer*, 34(2), 161-197.

Kongsomrarn, C., Sangkaho, C., Promlar, A., Phatthanaaoran, P. ve Arreeras, T. (2022, March). A Review: Female's Career Advancement to An Executive Position in The Service Industry. In 2022 International Conference on Decision Aid Sciences and Applications (DASA) (pp. 1531-1536). IEEE.

Kögel, T. (2004). Did the Association between Fertility and Female Employment within OECD Countries Really Change Its sign?. *Journal of Population Economics*, *17*, 45-65.

Looker, E. D. ve McNutt, K. L. (1989). The Effect of Occupational Expectations on The Educational Attainments of Males and Females. *Canadian Journal of Education/Revue canadienne de l'education*, 352-367.

Mammen, K. ve Paxson, C. (2000). Women's Work and Economic Development. *Journal of Economic Perspectives*, 14(4), 141-164.

OECD (2017). *The Pursuit of Gender Equality: An Uphill Battle*, Paris: OECD Publishing.

Olivetti, C. ve Petrongolo, B. (2017). The Economic Consequences of Family Policies: Lessons from a Century of Legislation in High-income Countries. *IZA Institute of Labor Economics*. Discussion Paper Series, vol. IZA DP No, 10505.

Oshio, T. (2019). Is a Positive Association between Female Employment and Fertility still Spurious in Developed Countries?. *Demographic Research*, 41, 1277–1288.

Raan, A. F. J. v. (2003). The Use of Bibliometric Analysis in Research Performance Assessment and Monitoring of Interdisciplinary Scientific Developments. *TATuP- Zeitschrift Für Technikfolgenabschätzung in Theorie Und Praxis*, 12(1), 20-29.

Santos Silva, M. ve Klasen, S. (2021). Gender Inequality as a Barrier to Economic Growth: A Review of the Theoretical Literature. *Review of Economics of the Household*, 19(3), 581-614.

Tsani, S., Paroussos, L., Fragiadakis, C., Charalambidis, I. ve Capros, P. (2013). Female Labour Force Participation and Economic Growth in the South Mediterranean Countries. *Economics Letters*, 120(2), 323-328.

Van Houtven, C. H., Coe, N. B. ve Skira, M. M. (2013). The Effect of Informal Care on Work and Wages. *Journal of Health Economics*, 32(1), 240-252.

KAYNAKÇA

Achuo, E., & Ojong, N. (2024). Foreign direct investment, economic growth and environmental quality in Africa: revisiting the pollution haven and environmental Kuznets curve hypotheses. *Journal of Economic Studies*.

Apergis, N., & Payne, J. E. (2010). *The environmental Kuznets curve: A panel data approach*. Economics Bulletin, 30(3), 2010-2024.

Atılgan, D. (2024). Kirlilik Sığınağı ve Kirlilik Halesi Hipotezlerinin Test Edilmesi: E7 ve G7 Ülkelerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(2), 581-593.

Bénassy-Quéré, A., Coupet, M., & Mayer, T. (2007). *Institutional determinants of foreign direct investment*. World Economy, 30(5), 764-782.

Cafrı Açcı, R., Açcı, Y. & Sökmen, F. Ş. (2019). Doğrudan yabancı yatırımlar ve çevre kirliliği ilişkisi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için ampirik bir analiz. III. International Symposium On Economics, Finance And Econometrics

Chiriluș, A., & Costea, A. (2023). The effect of FDI on environmental degradation in Romania: Testing the pollution Haven hypothesis. *Sustainability*, *15*(13), 10733.

Cole, M. A., Rayner, A. J., & Bates, J. M. (2005). *The impact of economic growth on environmental quality: A panel data study*. Ecological Economics, 58(3), 320-328.

Çoban, M. N., & Özkan, O. (2022). Türkiye'de enerji tüketimi, ticari açıklık, CO2 emisyonları ve kirlilik sığınağı hipotezi: Yeni dinamik ARDL simülasyonlarından kanıtlar. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(2), 480-507.

Dinda, S. (2004). *Environmental Kuznets curve hypothesis: A survey*. Ecological Economics, 49(4), 431-448.

Emirmahmutoğlu, F ve Köse, N. (2011), Testing for Granger causality in heterogeneous mixed panels. *Economic Modelling, 28*, 870-876.

Georgescu, I. A., Bâra, A., & Oprea, S. V. (2024). Challenges for low-carbon economies in Latin America. Testing pollution haven hypothesis in developing countries. *Energy Reports*, *12*, 5280-5299.

Gökmenoğlu, K., & Tiwari, A. K. (2018). *The causal relationship between CO_2 emissions and foreign direct investment in Turkey*. Environmental Economics and Policy Studies, 20(4), 621-636.

He, J. (2006). *Environmental regulation and foreign direct investment in developing countries: A case study of China*. Journal of International Business Studies, 37(6), 802-821.

Jayanthakumaran, K. (2005). *The pollution haven hypothesis and the effects of FDI on environmental quality in developing countries*. Journal of International Development, 17(3), 371-384.

Körösi, B., & Kerekes, S. (2022). *Environmental policies, foreign direct investment, and green technologies in emerging economies*. Environmental Management, 63(4), 800-818.

Leonardo, D., Maulana, M., & Hartanto, J. (2023). Impact of economic growth and FDI on Indonesia environmental degradation: EKC and pollution hypothesis testing. Jurnal Ekonomi Pembangunan, 21(01), 15-30.

Mike, F. (2020). Kirlilik sığınağı hipotezi Türkiye için geçerli mi? ARDL sınır testi yaklaşımından bulgular. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *21*(2), 107-121.

Niu, T., & Wang, P. (2024). The Karmic Debt of Pollution Haven Hypothesis: Subnational Environmental Regulatory Pressure and Foreign Divestment from an Emerging Market. *Journal of International Marketing*, *32*(2), 33-48.

Özkan, O., Olasehinde-Williams, G. & Usman, O. (2024). Foreign direct investment and ecological efficiency in Pakistan: a new perspective on the pollution haven hypothesis. *International Journal of Environmental Science and Technology*, 1-14.

Öztürk, Z., & Yıldırım, E. (2015). MINT Ülkelerinde Çevresel Kuznets Eğrisi: Uzun Dönem Panel Nedensellik Testinden Kanıtlar. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(1), 175-183.ÖZt

Pehlivanoğlu, F., & Solmaz, A. R. (2021). Kirlilik Sığınağı Hipotezi: BRIC ve MIST Ülkeleri için Dinamik Panel Veri Analizi. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 471-493.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Sectional Dependence in Panels. *Cambridge Working Papers in Economics*. No. 435. Cambridge University.

Pesaran, M. H. (2007). A simple panel unit root test in the presence of cross-section dependence. *Journal of applied econometrics*, 22(2), 265-312.

Smarzynska, B. K., & Wei, S.-J. (2001). *Foreign direct investment and corruption*. The World Bank Policy Research Working Paper, 26(9), 2719-2737.

Sökmen, F. Ş. (2021). Kırılgan Beşli Ülkelerinde Kirlilik Sığınağı Hipotezinin Test Edilmesi. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, *16*(1).

Şahin, G., Gökdemir, L., & Ayyıldız, F. V. (2019). Türkiye Örneğinde Kirlilik Siğinaği Ve Kirlenme Hale Hipotezleri Üzerine Ampirik Bir Araştirma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 104-140.

Şahinöz, A., & Fotourehchı, Z. (2014). Kirlilik Emisyonu ve Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları: Türkiye İçin" Kirlilik Sığınağı Hipotezi" Testi. *Sosyoekonomi*, *21*(21).

Shahbaz, M., Lean, H. H., & Shabbir, M. S. (2013). *Environmental Kuznets curve hypothesis in Pakistan: The role of energy consumption and foreign direct investment*. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 22, 82-91.

Yıldırım, M., Destek, M. A., & Özsoy, F. N. (2017). Doğrudan yabancı yatırımlar ve kirlilik sığınağı hipotezi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *18*(2), 99-111.

Yurtkuran, S. (2020). Türkiye'de kirlilik sığınağı hipotezi geçerli mi? Fourier eşbütünleşme ve nedensellik yöntemlerinden kanıtlar. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *13*(24), 61-77.

Zhang, Z., & Wang, D. (2011). *FDI, environmental regulation, and environmental quality in China: A spatial econometric analysis*. Environmental Economics and Policy Studies, 13(3), 239-260.

Zheng, H., Zhang, L., Song, W., & Mu, H. (2023). Pollution heaven or pollution halo? Assessing the role of heterogeneous environmental regulation in the impact of foreign direct investment on green economic efficiency. Environmental Science and Pollution Research, 30(8), 21619-21637.

KAYNAKÇA

Alkin, E. (2016). The problematic of savings: The case of Turkey as an emerging market economy, *İstanbul Kemerburgaz Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(1): 55-71.

Andolfatto, D. & Martin, F.M. (2018). Monetary policy and liquid government debt. *Journal of Economic Dynamics & Control*, 89: 183–199.

Bakırtaş, İ. (2003). Kamu Harcamalarının Temel Makroekonomik Göstergelerle İlişkisi ve Nedenselliği (1983-2000 Türkiye Örneği). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9: 41-66.

Barro, R. J. (1974). Ricardian equivalence. *J. Polit. Econ*, *82*, 1095-117.

Buchanan, J.M. (1976). Barro on Ricardian Equivalence Theorem. *Journal of Political Economy*, 84 (2):337-342.

Bullard, James. (2016) "Permazero in Europe?" Presentation at the Ninth International Research Forum on Monetary Policy, Frankfurt, Germany, March 18, 2016. https://www.stlouisfed.org/-/media/project/frbstl/stlouisfed/Files/PDFs/Bullard/remarks/Bullard-9th-IRFMP-Frankfurt-18-March-2016.pdf

Canzoneri, M. B., Cumby, R. E., & Diba, B. T. (2001). Is the price level determined by the needs of fiscal solvency?. *American Economic Review*, *91*(5), 1221-1238.

Cochrane, J.H. (2014). "The Neo-Fisherian Question", November 6, 2014. https://johnhcochrane.blogspot.com/2014/11/the-neo-fisherian-question.html

Cochrane, J.H. (2016) "Do Higher Interest Rates Raise or Lower Inflation?" Working paper, Hoover Institution, Feb. 10, 2016. https://bfi.uchicago.edu/wp-content/uploads/fisher.pdf.

Cochrane, J.H. (2018). "Michelson- Morley, Fisher, and Occam: The Radical Implications of Stable Quiet Inflation at the Zero Bound", The National Bureau of Economic Research, 32:113-226.

Crowder, W.J. (2020). The Neo-Fisherian hypothesis: empirical implications and evidence?, *Empirical Economics*, 58:2867–2888. https://doi.org/10.1007/s00181-018-1591-8

Dell'Ariccia, G., Rabanal, P., and Sandri, D. (2018). Unconventional Monetary Policies in the Euro Area, Japan, and the United Kingdom. *Journal of Economic Perspectives*, 32 (4): 147–72.

Eğilmez, Mahfi (2017). "Ricardo – Barro Hipotezine Karşı Arz Yönlü Ekonomi Yaklaşımı", Kendime Yazılar- https://www.mahfiegilmez.com/2017/12/ricardo-barro-hipotezine-kars-arz-yonlu.html (Erişim tarihi: 02.06.2019).

Goodfriend, M., & King, R.G. (1997). The new neoclassical synthesis and the role of monetary policy. NBER Working Paper Series, 11040, 1-60.

Ilgmann, C. and Menner, M. (2011). Negative Nominal Interest Rates: History and Current Proposals. *International Economics and Economic Policy*, 8(4):383-405.

Loyo, E. (1999). Tight Money Paradox on the Loose: A Fiscalist Hyperinflation. Kennedy School of Government.

Özdemir M. & Yıldırım S. (2018). Fiyat Düzeyi ve Faiz Oranı: Gibson Paradoksu Türkiye Ekonomisi için Geçerli (mi)?. *Maliye Dergisi*, 174: 26-47.

Özkan, G., & Tavman, Y. (2024). Assessing Unconventional Monetary and Fiscal Policies. *Ekonomi-Tek*, 12(3), 123-148.

Palley, T.I. (2016). Why negative interest rate policy (NIRP) is ineffective and dangerous. *Real-World Economics Review*, 76(30): 5-15.

Sargent, T. J., & Wallace, N. (1981). Some Unpleasant Monetarist Arithmetic. *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review*, 5:1-17.

Schmitt-Grohé, S. & Uribe, M. (2022). The effects of permanent monetary shocks on exchange rates and uncovered interest rate differentials. *Journal of International Economics*, 135: 1-21.

Sheedy, K.D. (2017). Conventional and unconventional monetary policy rules. *Journal of Macroeconomics,* 54: 127-147. https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2017.07.007.

Songur, M. & Saraç, E. (2018). Türkiye'de fiyat düzeyinin mali teorisi ve Ricardocu maliye politikası (1975-2014). *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 36(2): 149-170.

Taylor, J. (1993). Discretion Versus Policy Rules in Practice. *Carnegie Rochester Conference Series on Public Policy,* 39, 195-214.

Tayyar, A. E. (2019). Neo-Fisher etkisi ve Türkiye uygulaması. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(36): 307-339.

Uribe, M. (2017). The Neo-Fisher Effect in The United States and Japan, National Bureau of Economic Research, Inc., NBER Working Paper No. 23977, pp.1-30.

Uribe, M. (2021). The Neo-Fisher Effect: Econometric Evidence from Empirical and Optimizing Models. *Columbia University and National Bureau of Economic Research*. http://www.columbia.edu/~mu2166/neoFisher/uribe.pdf (Erişim tarihi: 24.03.2022).

Uribe, M. (2017). The Neo-Fisher Effect in The United States and Japan. *NBER Working Paper* No. 23977, pp.1-30.

Williamson, S.D. (2016). "Neo-Fisherism a Radical Idea, or the Most Obvious Solution to the Low-Inflation Problem?". *The Regional Economist*, 24(3): 5-9.

Williamson, S.D. (2019a). Low real interest rates and the zero lower bound. *Review of Economic Dynamics*, 31: 36–62.

Williamson, S.D. (2019b). Neo-Fisherism and inflation control. The Canadian Journal of Economics/ Revue Canadienne d'Economique, 52(3), 882–913. https://doi.org/10.1111/caje.12403

Woodford, M. (1995). Price-level determinacy without control of a monetary aggregate. *Carnegie-Rochester conference series on public policy*, 43, 1-46.

Woodford, M. (2001). Fiscal Requirements for Price Stability. *Journal of Money, Credit and Banking*, 33(3): 669-728. https://doi.org/10.2307/2673890

Woodford, M. (2003). *Interest and Prices: Foundations of a Theory of Monetary Policy,* UK: Princeton University Press.

Woodford, M. & Xie, Y. (2022). Fiscal and monetary stabilization policy at the zero lower bound: Consequences of limited foresight. *Journal of Monetary Economics,* 125: 18-35. https://doi.org/10.1016/j.jmoneco.2021.11.003.

Yalçınkaya, Ö. & Kaya V. (2017). Nominal Negatif Faiz Oranı Politikasının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: İlk Kanıtlar (2000Q1-2016Q4). *International Journal of Academic Value Studies (Javstudies)*, 3(11): 91-105

Yapraklı, S. ve Yurttançıkmaz, Z.Ç. (2010). Türkiye'de Gibson Çelişkisinin Geçerliliği: Ekonometrik Bir Analiz (1970-2009). *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(3): 23

KAYNAKÇA

Ali, M. U., Gong, Z., Ali, M. U., Wu, X., & Yao, C. (2021). Fossil energy consumption, economic development, inward FDI impact on CO2 emissions in Pakistan: Testing EKC hypothesis through ARDL model. *International Journal of Finance & Economics*, *26*(3), 3210-3221. https://doi.org/10.1002/ijfe.1958

Ali, S., Yusop, Z., & Meo, M. S. (2022). Asymmetric openness-environment nexus in most open OIC countries: new evidence from quantile-on-quantile (QQ) estimation. *Environmental Science and Pollution Research*, 1-19. https://doi.org/10.1007/s11356-021-17473-8

Ali, S., Yusop, Z., Kaliappan, S. R., & Chin, L. (2020). Dynamic common correlated effects of trade openness, FDI, and institutional performance on environmental quality: evidence from OIC countries. *Environmental Science and Pollution Research*, *27*(11), 11671-11682. https://doi.org/10.1007/s11356-020-07768-7

Al-Mulali, U., Solarin, S. A., & Ozturk, I. (2016). Investigating the presence of the environmental Kuznets curve (EKC) hypothesis in Kenya: an autoregressive distributed lag (ARDL) approach. *Natural Hazards*, *80*, 1729-1747. https://doi.org/10.1007/s11069-015-2050-x

Aydemir, C., Arslan, İ., & Uncu, F. (2012). Doğrudan yabancı yatırımların Dünya'daki ve Türkiye'deki gelişimi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23), 69-104.

Balsalobre-Lorente, D., Gokmenoglu, K. K., Taspinar, N., & Cantos-Cantos, J. M. (2019). An approach to the pollution haven and pollution halo hypotheses in MINT countries. *Environmental Science and Pollution Research, 26*, 23010-23026. https://doi.org/10.1007/s11356-019-05446-x

Balsalobre-Lorente, D., Shahbaz, M., Roubaud, D., & Farhani, S. (2018). How economic growth, renewable electricity and natural resources contribute to CO2 emissions?. *Energy policy*, *113*, 356-367. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2017.10.050

Bekun, F. V., Alola, A. A., & Sarkodie, S. A. (2019). Toward a sustainable environment: Nexus between CO2 emissions, resource rent, renewable and nonrenewable energy in 16-EU countries. *Science of the Total Environment, 657*, 1023-1029.

Bekun, F. V., Gyamfi, B. A., Olasehinde-Williams, G., & Yadav, A. (2024). Revisiting the Foreign Direct Investment-CO2 Emissions Nexus within the N-EKC Framework: Evidence from South Asian Countries. *Sustainable Futures*, *8*, 100357. https://doi.org/10.1016/j.sftr.2024.100357

Carbaugh, R. J. (2011) *International Economics*, (13. Ed.), South Western.

Dayanır, A., Durğun, B., & Durğun, F. (2017). Ekonomik Büyüme, Çevre İçin Fırsat Maliyeti Mi? Türkiye İçin Nedensellik Analizi. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, (ICOMEP 2017 Özel Sayısı), 136-163.

Destek, M. A., & Sarkodie, S. A. (2019). Investigation of environmental Kuznets curve for ecological footprint: the role of energy and financial development. *Science of the Total Environment*, *650*, 2483-2489. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.10.017

Dickey, D. A. & Fuller, W. A. (1979). Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Journal of American Statistical Association,74*, 427-431.

Durgun, F. & Dayanır, A. (2023). Revisiting the linkages between economic growth, human capital and environmental quality. *Economic And Social Changes-Facts Trends Forecast*, *16*(5), 262-278. https://doi.org/10.15838/esc.2023.5.89.15

Ewane, E. B., & Ewane, E. I. (2023). Foreign direct investment, trade openness and environmental degradation in SSA countries. A quadratic modeling and turning point approach. *American Journal of Environmental Economics*, *2*(1), 9-18. https://doi.org/10.54536/ajee.v2i1.1414

Ghosh, S. (2010). Examining carbon emissions economic growth nexus for India: a multivariate cointegration approach. *Energy policy*, *38*(6), 3008-3014. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2010.01.040

Grossman, G. M. & Krueger, A. B. (1991). Environmental impacts of a North American Free Trade Agreement. *National Bureau of Economic Research Working Papers*, No. 3914. https://doi.org/10.3386/w3914

Huo, W., Ullah, M. R., Zulfiqar, M., Parveen, S., & Kibria, U. (2022). Financial development, trade openness, and foreign direct investment: a battle between the measures of environmental sustainability. *Frontiers in Environmental Science*, *10*, 851290. https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.851290

Iamsiraroj, S. (2016). The foreign direct investment–economic growth nexus. *International Review of Economics & Finance*, *42*, 116-133. https://doi.org/10.1016/j.iref.2015.10.044

Keho, Y. (2017). The impact of trade openness on economic growth: The case of Cote d'Ivoire. *Cogent Economics & Finance*, *5*(1), 1332820. https://doi.org/10.1080/23322039.2017.1332820

Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. *American Economic Review 45*(1), l-28.

Leitão, N. C., Dos Santos Parente, C. C., Balsalobre-Lorente, D., & Cantos Cantos, J. M. (2023). Revisiting the effects of energy, population, foreign direct investment, and economic growth in Visegrad countries under the EKC scheme. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(6), 15102-15114. https://doi.org/10.1007/s11356-022-23188-1

Leonardo, D., Maulana, M., & Hartanto, J. (2023). Impact of economic growth and FDI on Indonesia environmental degradation: EKC and pollution hypothesis testing. *Jurnal Ekonomi Pembangunan*, *21*(01), 15-30. https://doi.org/10.22219/jep.v21i01.24294

Liu, P., Ur Rahman, Z., Jóźwik, B., & Doğan, M. (2024). Determining the environmental effect of Chinese FDI on the Belt and Road countries CO2 emissions: an EKC-based assessment in the context of pollution haven and halo hypotheses. *Environmental Sciences Europe*, *36*(1), 48. https://doi.org/10.1186/s12302-024-00866-0

MacKinnon, J. G. (1996). Numerical distribution functions for unit root and cointegration tests. *Journal of Applied Econometrics*, *11*(6), 601-618.

Mahmood, H. (2023). Trade, FDI, and CO2 emissions nexus in Latin America: the spatial analysis in testing the pollution haven and the EKC hypotheses. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(6), 14439-14454. https://doi.org/10.1007/s11356-022-23154-x

Narayan, P. K. & Narayan, S. (2005). Estimating Income and Price Elasticities of Imports For Fiji in a Cointegration Framework. *Economic Modelling*, *22*, 423-438

Nepal, R., Paija, N., Tyagi, B., & Harvie, C. (2021). Energy security, economic growth and environmental sustainability in India: does FDI and trade openness play a role?. *Journal of Environmental Management*, *281*, 111886. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2020.111886

Ochoa-Moreno, W. S., Quito, B. A., & Moreno-Hurtado, C. A. (2021). Foreign direct investment and environmental quality: Revisiting the EKC in Latin American countries. *Sustainability*, *13*(22), 12651. https://doi.org/10.3390/su132212651

Panayotou, T. (1997). Demystifying the environmental Kuznets curve: turning a black box into a policy tool. *Environment and Development Economics*, *2*(4), 465-484.

Pao, H. T., & Tsai, C. M. (2011). Modeling and forecasting the CO2 emissions, energy consumption, and economic growth in Brazil. *Energy*, *36*(5), 2450-2458. https://doi.org/10.1016/j.energy.2011.01.032

Pata, U. K. (2018). Renewable energy consumption, urbanization, financial development, income and CO2 emissions in Turkey: testing EKC hypothesis with structural breaks. Journal of cleaner production, 187, 770-779. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.03.236

Pata, U. K., Dam, M. M., & Kaya, F. (2023). How effective are renewable energy, tourism, trade openness, and foreign direct investment on CO2 emissions? An EKC analysis for ASEAN countries. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(6), 14821-14837. https://doi.org/10.1007/s11356-022-23160-z

Pesaran, M. H., & Shin, Y. (1999). An Autoregressive Distributed-Lag Modelling Approach to Cointegration Analysis. In S. Strøm (Ed.), *Econometrics and Economic Theory in the 20th Century: The Ragnar Frisch Centennial Symposium* (371–413). chapter, Cambridge: Cambridge University Press.

Pesaran, M. H., Y. Shin & R. J. Smith (2001). Bounds Testing Approaches to the Analysis of Level Relationships. *Journal of Applied Econometrics*, *16*(3), 289-326.

Pethig, R. (1976). Pollution, welfare, and environmental policy in the theory of Comparative Advantage. Journal of Environmental Economics and Management, 2(3), 160–169. https://doi.org/10.1016/0095-0696(76)90031-0

Phillips, P. C. B & Perron, P. (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression. *Biometrika*, *75*(2), 335-346.

Porter, M. E., & Linde, C. V. D. (1995). Toward a new conception of the environment-competitiveness relationship. *Journal of Economic Perspectives, 9*(4), 97-118. http://www.jstor.org/stable/2138392.

Raghutla, C. (2020). The effect of trade openness on economic growth: Some empirical evidence from emerging market economies. *Journal of Public Affairs*, *20*(3), e2081. https://doi.org/10.1002/pa.2081

Rashid, A., Irum, A., Malik, I. A., Ashraf, A., Rongqiong, L., Liu, G., ... & Yousaf, B. (2018). Ecological footprint of Rawalpindi; Pakistan's first footprint analysis from urbanization perspective. *Journal of Cleaner Production*, *170*, 362-368. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.09.186

Rivera-Batiz, L. A., & Romer, P. M. (1991). International trade with endogenous technological change. *European economic review*, *35*(4), 971-1001. https://doi.org/10.1016/0014-2921(91)90048-N

Sala-i-Martin, X. X. & Barro, R. J. (1995). Technological Diffusion, Convergence, and Growth, Center Discussion Paper, No. 735, Yale University, Economic Growth Center, New Haven, CT

Sarkodie, S. A., & Strezov, V. (2019). Effect of foreign direct investments, economic development and energy consumption on greenhouse gas emissions in developing countries. *Science of the total environment*, *646*, 862-871. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.07.365

Shahbaz, M., Nasreen, S., Ahmed, K., & Hammoudeh, S. (2017). Trade openness–carbon emissions nexus: the importance of turning points of trade openness for country panels. *Energy economics*, *61*, 221-232. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2016.11.008

Shahbaz, M., Tiwari, A. K., & Nasir, M. (2013). The effects of financial development, economic growth, coal consumption and trade openness on CO2 emissions in South Africa. *Energy policy*, *61*, 1452-1459. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2013.07.006

Sinha, A., & Shahbaz, M. (2018). Estimation of environmental Kuznets curve for CO2 emission: role of renewable energy generation in India. *Renewable energy*, *119*, 703-711. https://doi.org/10.1016/j.renene.2017.12.058

Sreenu, N. (2024). Analysing FDI inflow effects on CO2 emissions: a comparative study of OECD and BRICS nations with PHH and PHE models. *International Journal of Energy Sector Management*. Ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/IJESM-02-2024-0006

Torras, M., & Boyce, J. K. (1998). Income, inequality, and pollution: a reassessment of the environmental Kuznets curve. *Ecological economics*, *25*(2), 147-160. https://doi.org/10.1016/S0921-8009(97)00177-8

Udemba, E. N. (2020). A sustainable study of economic growth and development amidst ecological footprint: New insight from Nigerian Perspective. *Science of the total environment*, *732*, 139270. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.139270

Wackernagel, M., & Rees, W. (1996). *Our ecological footprint: Reducing Human Impact on the Earth* (Vol. 9). New society publishers.

Yilanci, V., Cutcu, I., Cayir, B., & Saglam, M. S. (2023). Pollution haven or pollution halo in the fishing footprint: Evidence from Indonesia. *Marine Pollution Bulletin*, *188*, 114626. https://doi.org/10.1016/j.marpolbul.2023.114626

Zameer, H., Yasmeen, H., Zafar, M. W., Waheed, A., & Sinha, A. (2020). Analyzing the association between innovation, economic growth, and environment: divulging the importance of FDI and trade openness in India. *Environmental Science and Pollution Research*, *27*, 29539-29553. https://doi.org/10.1007/s11356-020-09112-5

KAYNAKÇA

Akçay, O. C., Alper, C. E., & Karasulu, M. (1997). Currency substitution and exchange rate instability: The Turkish case. *European Economic Review*, *41*(3-5), 827-835.

Bacchetta, P. (2000). *Monetary policy with foreign currency debt* (No. 00.03). Working Paper.

Bahmani-Oskooee, M., & Karacal, M. (2006). The demand for money in Turkey and currency substitution. *Applied Economics Letters*, *13*(10), 635-642.

Balcilar, M., Ozdemir, Z. A., & Arslanturk, Y. (2010). Economic growth and energy consumption causal nexus viewed through a bootstrap rolling window. *Energy Economics*, *32*(6), 1398-1410.

Basso, H. S., Calvo-Gonzalez, O., & Jurgilas, M. (2007). *Financial dollarization: the role of banks and interest rates* (No. 748). ECB Working Paper.

Becker, R., Enders, W., & Lee, J. (2006). A stationarity test in the presence of an unknown number of smooth breaks. *Journal of Time Series Analysis*, *27*(3), 381-409.

Bennett, M. A., Borensztein, M. E., & Baliño, M. T. J. (1999). *Monetary policy in dollarized economies*. International Monetary Fund.

Calvo, G. A., & Vegh, C. A. (1992). *Currency substitution in developing countries: An introduction*. IMF Working Paper WP/92/40.

Calvo, G. A., Izquierdo, A., & Mejia, L.-F. (2004). On the Empirics of Sudden Stops: The Relevance of Balance-Sheet Effects. NBER Working Papers, *2004*

Caspi, I. (2017). Rtadf: Testing for bubbles with EViews. *Journal of Statistical Software*, *81*, 1-16.

Catão, L. A. V, & Terrones, M. E. (2016). *Financial de-dollarization: A global perspective and the Peruvian experience*. IMF Working Paper WP/16/97.

Christopoulos, D. K., & León-Ledesma, M. A. (2010). Smooth breaks and non-linear mean reversion: Post-Bretton Woods real exchange rates. *Journal of International Money and Finance*, *29*(6), 1076-1093.

Çamdibi, A. M., & Demirci, S. (2024). Türkiye Ekonomisinde Dolarizasyon ve Reel Kur İlişkisi. *EKOIST Journal of Econometrics and Statistics*, (40), 199-207.

De Nicoló, G., Honohan, P., & Ize, A. (2005). Dollarization of bank deposits: Causes and consequences. *Journal of banking & finance*, *29*(7), 1697-1727.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with a unit root. *Journal of the American statistical association*, *74*(366a), 427-431.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 1057-1072.

Dumrul, C. (2010). Türk Ekonomisinde Para İkamesinin Belirleyicilerinin Sınır Testi Yaklaşımı İle Eş-Bütünleşme Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (35), 199-231.

Galindo, A., Izquierdo, A., & Montero, J. M. (2007). Real exchange rates, dollarization and industrial employment in Latin America. *Emerging Markets Review*, *8*(4), 284-298.

Hekim, Derya (2008). "Para İkamesi Histerisi: Türkiye Örneği." *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* 3, no. 1: 27-43.

Hepsağ, A. (2022). *Ekonometrik Zaman Serileri Analizlerinde Güncel Yöntemler* (WinRATS Uygulamalı). İstanbul: DER Kitabevi ve Dağıtım.

Honig, A. (2006). Is there a link between dollarization and banking crises?. *Journal of International Development: The Journal of the Development Studies Association*, *18*(8), 1123-1135.

Ize, A., & Levy-Yeyati, E. (1998). *Dollarization of financial intermediation: causes and policy implications*. *IMF Working Paper WP/98/28*.

Kal, S. H. (2019). 2003-2018 Dönemi Türk Ekonomisinde Dolarizasyon, Kısa Vadeli Sermaye Hareketleri ve Kur Oynaklığı İlişkisi. *İstanbul İktisat Dergisi*, *69*(2), 357-377.

Kaya, Z., & Kara, O. (2022). Dolarizasyonun belirleyicileri ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(43), 839-856.

Kokenyne, A., Ley, J., & Veyrune, R. (2010). Dedollarization. *IMF Working Paper*, No. 188, International Monetary Fund.

Kolcu, F., & Yamak, R. (2022). Döviz kurunun mevduat dolarizasyonu üzerindeki asimetrik etkisi. *İzmir İktisat Dergisi*, *37*(2), 481-500.

Krueger, M. R. C., & Ha, M. J. (1995). *Measurement of Co-Circulation of Currencies* (No. 1995/034). International Monetary Fund.

Mwase, N., & Kumah, F. Y. (2015). *Revisiting the concept of dollarization : The global financial crisis and dollarization in low-income countries*. IMF Working Paper WP/15 / 12

Ozsoz, E. & Rengifo, E. (2016) Understanding Dollarization: Causes and Impact of Partial Dollarization on Developing and Emerging Markets; Walter de Gruyter GmbH & Co KG: Berlin, Germany.

Özkaramete, N. (1996). Türkiye'de dolarizasyon ve para ikamesi. *Ekonomik Yaklaşım Dergisi*, *7*(20), 99-106.

Park, H., & Son, J. C. (2022). Dollarization, inflation and foreign exchange markets: A cross-country analysis. *International Journal of Finance & Economics*, *27*(3), 2724-2736.

Perron, P. (1989). The great crash, the oil price shock, and the unit root hypothesis. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 1361-1401.

Savastano, M.A., 1996. Dollarization in Latin America: recent evidence and some policy issues. IMF Working Paper 96/4, January. International Monetary Fund, Washington.

Selçuk, F. (1994). Currency substitution in Turkey. *Applied Economics*, *26*(5), 509-518.

Sever, E. (2012). Türkiye'de dolarizasyon süreci ve döviz kuru belirsizliği ilişkisi. *Sosyoekonomi*, *17*(17).

Taşçı, H. M., Darıcı, B., & Erbaykal, E. (2009). Ters Para İkamesi Süreci Ve Döviz Kuru Oynaklığı: Türkiye Örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *10*(1), 102-117.

Thomas, L. R. (1985). Portfolio theory and currency substitution. *Journal of Money, Credit and Banking*, *17*(3), 347-357.

Weymouth, S. (2007). Political institutions, policy instability, and financial dollarization. University of California, San Diego, 1–23.

Yılmaz, K. Ç. (2022). Time-varying causality between dollarization and exchange rate. *Business & Management Studies International Journal (BMIJ)*, *10*(1), 163-175.

KAYNAKÇA

Akkaya, Ş. ve Pazarlıoğlu, M.V. (1998). Ekonometri II, İkinci Baskı, İstanbul: Erkam Matbacılık.

Arslan, M., ve Çelik, H. (2015). Savunma Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. Uluslararası Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi.

Barro, R. J. (1990). Government Spending in a Simple Model of Endogenous Growth. Journal of Political Economy.

Demirtaş, H. (2019). Türkiye'de Savunma Sanayinin Ekonomik Etkileri. Savunma Sanayi Dergisi.

Gerni, C., Demir Bingöl, N., Bingöl, M., Emsen, Ö. S. (2024). Reflections of Military Expenditures on Development in OECD Countries. *Journal of Eurasian Economies 3(1):63-71*DOI: 10.36880/J03.1.0125

Giray, F. (2004). Savunma Harcamaları ve Ekonomik Büyüme. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 181-199.

Granger, C.W.J ve Newbold, P. (1974). "spurious Regressionns in Econometrics", Journal of Econometrics, 2.

Gujarati, D.N. (1995). Basic Econometrics, Üçüncü Baskı, New York: Macmillan Publishing.

Harris, R.I.D. (1995). Using Cointegration Analysis in Econometric Modeling, London: Prentice-Hall.

Korkmaz, A. (2020). Savunma Harcamalarının Uzun Dönemde Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi. Ekonomi ve Politika Dergisi.

Krajewski, P., ve Piłat, K. (2023). The comparison of the impact of military and non-military government spending on GDP and consumption in Poland. Optimum. Economic Studies, (2 (112)), 19-37.

Rasyid, M. G. (2024). The Nexus Between GDP and Military Expenditure in Indonesia: Evidence From Time Series Analysis. Jurnal Pertahanan: Media Informasi tentang Kajian dan Strategi Pertahanan yang Mengedepankan Identity, Nasionalism dan Integrity, 10(1), 1-15.

Sevüktekin, M. ve Nargeleçekenler, M. (2010). Ekonometrik Zaman Serileri Analizi, Üçüncü Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sönmez, A., ve Gandou, A. S. O.(2024). Military Expenditures and Income Inequality: Evidence from a Panel Analysis. *Fiscaoeconomia*, 8(3), 1085-1099.

Waltz, K. N. (1979). Theory of International Politics. Philippines: *Addison-WesleyPublishing Company.*

Yildirim, J., ve Sezgin, S. (2003). Military expenditure and employment in Turkey. *Defence and Peace Economics*, 14(2), 129-139.

KAYNAKÇA

Akadiri, S. S., & Adebayo, T. S. (2022). Asymmetric Nexus Among Financial Globalization, Non-Renewable Energy, Renewable Energy Use, Economic Growth, and Carbon Emissions: Impact on Environmental Sustainability Targets in India. *Environmental Science & Pollution Research*, *29*(11).

Algarni, S., Tirth, V., Alqahtani, T., Alshehery, S., & Kshirsagar, P. (2023). Contribution of Renewable Energy Sources to The Environmental Impacts and Economic Benefits for Sustainable Development. *Sustainable Energy Technologies and Assessments*, 56, 103098.

Bayar, İ. & Dabakoglu, M. (2024). How do Economic Growth, Trade Openness, and Non-Renewable and Renewable Energy Affect Environmental Quality in VISTA Countries?. *Economic Journal of Emerging Markets*, 16(1), 63–76. https://doi.org/10.20885/ejem.vol16.iss1.art6

British Petroleum (BP). (2022). BP Statistical review of world energy. https://www.bp.com/content/dam/ bp/business- sites/en/global/corporate/pdfs/energy- economics/statistical-review/bp- stats-review-2022-full-report.pdf. (E.T. 04.10.2024).

Cui, L., Weng, S., Nadeem, A. M., Rafique, M. Z., & Shahzad, U. (2022). Exploring the Role of Renewable Energy, Urbanization and Structural Change For Environmental Sustainability: Comparative Analysis for Practical Implications. *Renewable Energy*, 184, 215-224.

Çınar, M., & Ramazan, Öz. (2017). Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme İlişkisine Yenilenebilir Enerji Bağlaminda Bir Öneri. *International Journal of Academic Value Studies*, *3*(13), 40-54.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 1057-1072.

Dritsaki, M., Dritsaki, C., Argyriou, V., & Sarigiannidis, P. (2024). Impact of Renewable and Non-Renewable Generation on Economic Growth in Greece. *The Electricity Journal*, 37(6), 107421.

Emek, Ö. F., & Polat, M. A. (2022). Enerji Tüketimi, Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Seçilmiş Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Bir Nedensellik Analizi. *Journal of Economic Policy Researches*, 9(2), 331-351.

Emirmahmutoglu, F., & Kose, N. (2011). Testing for Granger Causality in Heterogeneous Mixed Panels. *Economic Modelling*, 28(3), 870-876.

Engle, R. F., & Granger, C. W. (1987). Co-integration and Error Correction: Representation, Estimation, and Testing. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 251-276.

Gozgor, G., Lau, C. K. M., & Lu, Z. (2018). Energy Consumption and Economic Growth: New Evidence from the OECD Countries. *Energy*, *153*, 27-34.

Göktaş, P., Pekmezci, A., & Bozkurt, K. (2018). Ekonometrik Serilerde Uzun Dönem Eşbütünleşme ve Kısa Dönem Nedensellik. Gazi Kitabevi, Ankara.

Granger, C. W. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-spectral Methods. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 424-438.

Hansen, B.E.& P.C.B. Phillips (1990). Estimation and Inference in Models of Cointegration: A Simulation Study. *Advances in Econometrics*, 8, 225-248.

Hidayat, M., Rangkuty, D. M., Ferine, K. F., & Saputra, J. (2024). The Influence of Natural Resources, Energy Consumption, and Renewable Energy on Economic Growth in ASEAN Region Countries. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 14(3), 332-338.

Ivanovski, K., Hailemariam, A., & Smyth, R. (2021). The Effect of Renewable and Non-Renewable Energy Consumption on Economic Growth: Non-Parametric Evidence. *Journal of Cleaner Production*, 286, 124956.

Johansen, S. (1988). Statistical analysis of cointegration vectors. Journal of economic dynamics and control, 12(2-3), 231-254.

Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maximum Likelihood Estimation and İnference on Cointegration—with Appucations to the Demand for Money. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 169-210.

Koç, E. ve Kaya, K. (2015). Enerji Kaynakları–Yenilenebilir Enerji Durumu, *Mühendis ve Makina*, 56(668), 36-47.

Lau, E., Tan, C. C., & Tang, C. F. (2016). Dynamic Linkages Among Hydroelectricity Consumption, Economic Growth, and Carbon Dioxide Emission in Malaysia. *Energy Sources*, Part B: Economics, Planning, and Policy, 11(11), 1042-1049.

Mert, M., & Çağlar, A. E. (2023). Eviews ve Gauss Uygulamalı Zaman Serileri Analizi, Genişletilmiş 2. Baskı. Detay yayıncılık.

Mujtaba, A., Jena, P. K., Bekun, F. V., & Sahu, P. K. (2022). Symmetric and Asymmetric Impact of Economic Growth, Capital Formation, Renewable and Non-Renewable Energy Consumption on Environment in OECD Countries. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 160, 112300.

Parab, N., Naik, R., & Reddy, Y. V. (2024). Renewable Energy, Economic Growth and Sustainable Development: A Model Development in the Light of Empirical İnsights. In Natural Resources Forum (Vol. 48, No. 2, pp. 572-593). Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd.

Park, J. Y. (1992). Canonical Cointegrating Regressions. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 119-143.

Phıllıps, P. C., & Perron, P. (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression. *Biometrika*, 75(2), 335-346.

Shahbaz, M., Raghutla, C., Chittedi, K. R., Jiao, Z., & Vo, X. V. (2020). The Effect of Renewable Energy Consumption on Economic Growth: Evidence from the Renewable Energy Country Attractive İndex. *Energy*, 207, 118162.

Shahbaz, M., Zeshan, M., & Afza, T. (2012). Is Energy Consumption Effective to Spur Economic Growth İn Pakistan? New Evidence From Bounds Test to Level Relationships And Granger Causality Tests. *Economic Modelling*, 29(6), 2310-2319.

Sims, C. A. (1980). Macroeconomics and Reality. *Econometrica*, 48(1), 1-48.

Solarin, S. A., & Ozturk, I. (2015). On the Causal Dynamics Between Hydroelectricity Consumption and Economic Growth in Latin America Countries. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 52, 1857-1868.

Stock, J. H., & Watson, M. W. (1993). A Simple Estimator of Cointegrating Vectors in Higher Order İntegrated Systems. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 783-820.

Tiwari, A. K., Olayeni, R. O., Chang, Y. C., & Chang, T. (2020). The Hydroelectricity Consumption and Economic Growth in Asian Countries-Evidence Using an Asymmetric Cointegration Approach. *Applied Economics*, 52(37), 3999-4017.

Toda, H. and Yamamoto, T. (1995). Statistical İnference in Vector Autoregressions with Possibly İntegrated Processes. *Econometrica*, 66:225–250

Ullah, A., Topcu, B. A., Dogan, M., & Imran, M. (2024). Exploring The Nexus Among Hydroelectric Power Generation, Financial Development, and Economic Growth: Evidence From The Largest 10 Hydroelectric Power-Generating Countries. *Energy Strategy Reviews*, 52, 101339.

Waheed, R., Sarwar, S., & Wei, C. (2019). The Survey of Economic Growth, Energy Consumption and Carbon Emission. *Energy Reports*, *5*, 1103-1115.

Yurtkuran, S. (2021). Seçilmiş E7 Ülkelerinde Hidroelektrik Enerji Tüketimi İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 79-99.

Zeren, F., & Hizarci, A. E. (2024). Hydropower Energy Consumption, Financial Development, Foreign Direct İnvestment, and Economic Growth: Further Evidence From Newly İndustrialized Countries. *Journal of the Knowledge Economy*, 15(1), 1535-1555.

KAYNAKÇA

Al-Mulali, U., ve Öztürk, I. (2015). "The Effect Of Energy Consumption, Urbanization, Trade Openness, İndustrial Output, And The Political Stability On The Environmental Degradation İn The MENA (Middle East and North African)", *Region. Energy*, 84, 382-389.

Altıntaş, H. (2013). "Türkiye'de Birincil Enerji Tüketimi, Karbondioksit Emisyonu ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizi. "*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 8(1).

Apergis, N., ve Payne, J. E. (2010). "Renewable Energy Consumption And Economic Growth: Evidence From A Panel Of OECD Countries". *Energy Policy*, 38(1), 656-660.

Apergis, N., ve Öztürk, I. (2015). "Testing Environmental Kuznets Curve Hypothesis in Asian Countries". *Ecological Indicators*, 52, 16-22.

Apergis, N., ve Payne, J. E. (2010)." The Emissions, Energy Consumption, and Growth Nexus: Evidence From The Commonwealth of Independent States." *Energy Policy*, 38(1), 650-655.

Bilgili, F., Koçak, E., ve Bulut, Ü. (2016). "The Dynamic Impact of Renewable Energy Consumption On CO2 Emissions: A Revisited Environmental Kuznets Curve Approach". *Renewable And Sustainable Energy Reviews*, 54, 838-845.

Uysal, D., ve Taş, T. (2016). "Kentleşme, Enerji Tüketimi ve Çevresel Bozulmalar (Kirlilik-CO2) Arasındaki İlişkinin Yapısal Kırılmalar Altında İncelenmesi: Türkiye Örneği." *Uşak University Journal of Social Sciences*, 9(28).

Demir, M. (2013). "Enerji İthalati Cari Açik İlişkisi, Var Analizi ile Türkiye Üzerine Bir İnceleme." *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi* (AKAD), 5(9).

Levin A, ve Lin CF, Chu CS."Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic And Finite Sample Properties". *J Econ* 2002;108:1e24.

Lise, W., ve Montfort, K. V. (2007). "Energy Consumption and GDP in Turkey: Is There A Cointegration

Relationship?" *Energy Econ*. 29:1166–1178.

Im KS, Pesaran MH, Shin Y. "Testing For Unit Roots in Heterogeneous Panels." *J Econ* 2003;115:53e74.

Breitung, J. (2000). "The Local Power of Some Unit Root Tests for Panel Data, in: B.Baltagi (Ed.) NonStationary Panels, Panel Cointegration, and Dynamic Panels, Advances in Econometrics, " 15, 161-178, *JAI Press*, Amsterdam.

Govindaraju, V. C., ve Tang, C. F. (2013). "The Dynamic Links Between CO2 Emissions, Economic Growth And Coal Consumption İn China And India". *Applied Energy*, 104, 310-318

Grossman, G. M., ve Krueger, A. B. (1991). "Environmental Impacts of A North American Free Trade Agreement" (No. W3914). *National Bureau Of Economic Research*.

Grossman, G. M., ve Krueger, A. B. (1995). "Economic Growth and The Environment". *The Quarterly Journal Of Economics,* 110(2), 353-377.

Güvenek, B., ve Alptekin, V. (2010). "Enerji Tüketimi ve Büyüme İlişkisi: OECD Ülkelerine İlişkin Bir Panel Veri Analizi". *Enerji, Piyasa ve Düzenleme*, 1(2), 172-193.

Hadri, Kaddour. (2000). "Testing for Stationarity in Heterogeneous Panel Data" *Econometrics Journal* 3: 148-161.

Hondroyiannis, G., Lolos S, ve Papapetroa, E. (2002). "Energy Consumption and Economic Growth: Assessing The Evidence From Greece". *Energy Economics*, 24, 319-336.

Hossain, M. S. (2011). "Panel Estimation for CO2 Emissions, Energy Consumption, Economic Growth, Trade Openness And Urbanization of Newly Industrialized Countries." *Energy Policy*, 39(11), 6991-6999.

Jalil, A., ve Mahmud, S. F. (2009). "Environment Kuznets Curve For CO2 Emissions: A Cointegration Analysis For China". *Energy Policy*, 37(12), 5167-5172.

Kao, Chihwa. (1999). "Spurious Regression and Residual - Based Tests for Cointegration in Panel Data," *Journal of Econometrics* 90: 1-44.

Kar, M. ve Kınık, E. (2008), "Türkiye'de Elektrik Tüketimi Çeşitleri ve Ekonomik Büyüme Ekonometrik Bir Analizi" *Afyon Kocatepe Üniversitesi*., 10(2), 333-353.

Kızılkaya, O., Sofuoğlu, E., ve Çoban, O. (2016). "Ekonomik Büyüme, Enerji Tüketimi ve Çevre Kirliliği Analizi: Türkiye Örneği", *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2).

Kraft, J., ve Kraft, A. (1978). "On The Relationship Between Energy and GNP". *The Journal Of Energy And Development*, 401-403.

Kuznets, S. (1955). "Economic Growth and Income Inequality". *The American Economic Review*, 1-28.

Lau, L. S., Choong, C. K., ve Eng, Y. K. (2014). "Investigation of the Environmental Kuznets Curve for Carbon Emissions in Malaysia: Do Foreign Direct Investment and Trade Matter?" *Energy P*olicy, 68, 490-497.

Mucuk, M. ve Uysal, D. (2009), "Türkiye Ekonomisinde Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme", *Maliye Dergisi*, 157, 105-115.

Özcan, B. (2013). "The Nexus Between Carbon Emissions, Energy Consumption and Economic Growth in Middle East Countries: A Panel Data Analysis". *Energy Policy*, 62, 1138-1147.

Pao, H. T., Fu, H. C., ve Tseng, C. L. (2012). "Forecasting of CO2 Emissions, Energy Consumption and Economic Growth in China Using an Improved Grey Model". *Energy*, 40(1), 400-409.

Paul, S., ve Bhattacharya, R. N. (2004). "Causality Between Energy Consumption and Economic Growth in India: A Note On Conflicting Results". *Energy Economics*, 26(6), 977-983.

Pedroni P. (1999) "Critical Values for Cointegration Tests in Heterogeneous Panels With Multiple Regressors". *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*;61 syf:653-670.

Pedroni P. (2004) "Panel Cointegration: Asymptotic And Finite Sample Properties of Pooled Time Series Tests With An Application To The PPP Hypothesis" *Econ Theory* ;20 syf:597-625.

Pedroni P. (2001) "Purchasing Power Parity Tests in Cointegrated Panels" *Rev Econ Statistics*;83:727.

Shahbaz, M., Khraief, N., Uddin, G. S., ve Ozturk, I. (2014). "Environmental Kuznets Curve in an Open Economy: A Bounds Testing and Causality Analysis for Tunisia". *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 34, 325-336.

Tiwari, A. K. (2011). "Energy Consumption, CO2 Emissions and Economic Growth: Evidence From India." *Journal of International Business and Economy*, 12(1), 85-122.

Wang, S. S., Zhou, D. Q., Zhou, P., ve Wang, Q. W. (2011). "CO2 Emissions, Energy Consumption and Economic Growth in China: A Panel Data Analysis". *Energy Policy*, 39(9), 4870-4875.

Yanar, R., ve Kerimoğlu, G. (2011). "Türkiye'de Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme ve Cari Açık İlişkisi." *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3(2).

Editörler:
Prof. Dr. Nazan Aktaş
Doç. Dr. Yahya Özdoğan

Beslenme ve Diyetetik

International Research in the Field of Nutrition and Dietetics

Alanında Uluslararası Araştırmalar -IV

EĞİTİM yayınevi

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –IV
(International Research in the Field of Nutrition and Dietetics)

Editörler: Prof. Dr. Nazan Aktaş, Doç. Dr. Yahya Özdoğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-73-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –IV
(International Research in the Field of Nutrition and Dietetics)

Editörler: Prof. Dr. Nazan Aktaş, Doç. Dr. Yahya Özdoğan
VI+280 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-73-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acosta-Rodriguez, V., Rijo-Ferreira, F., Izumo, M., Xu, P., Wight-Carter, M., Green, CB., et al. (2022). Circadian alignment of early onset caloric restriction promotes longevity in male C57BL/ 6J mice. Science, 376(6598):1192–202.

Alberti, K.G., Eckel, R.H., Grundy, S.M., Zimmet, P.Z., Cleeman, JI., Donato, KA., et al. (2009). Har monizing the metabolic syndrome: a joint interim statement of the international dia betes federation task force on epidemiology and prevention; national heart, lung, and blood institute; American heart association; world heart federation; international ath erosclerosis society; and international as sociation for the study of obesity. Circula tion, 120(16):1640–5.

Backer, M., Langhorst, J., Dobos, GJ. (2005). Incor poration of fasting therapy in an integrative medicine ward: evaluation of outcome, safety, and effects on lifestyle adherence in a large prospective cohort study. J Altern Complement Med, 11(4):601–7.

Bhutani, S., Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Trepanowski, J. F., Varady, K. A. (2013). Alternate day fasting and endurance exercise combine to reduce body weight and favorably alter plasma lipids in obese humans. Obesity, 21, 1370–1379.

Blagosklonny, MV. (2010). Linking calorie restric tion to longevity through sirtuins and autophagy: any role for TOR. Cell Death Dis, 1(1):e12.

Brandhorst, S., Choi, IY., Wei, M., Cheng, CW., Sedrakyan, S., Navarrete, G., et al. (2015). A periodic diet that mimics fasting promotes multi-system regeneration, enhanced cognitive performance, and healthspan. Cell Metab, 22(1):86–99.

Caffa, I., Spagnolo, V., Vernieri, C., Valdemarin, F., Becherini, P., Wei, M., et al. (2020). Fasting mimicking diet and hormone therapy in duce breast cancer regression. Nature, 583(7817):620–4.

Carter, S., Clifton P.M., Keogh, JB. (2018). Effect of intermittent compared with continuous energy restricted diet on glycemic control in patients with type 2 diabetes: a randomized noninferiority trial. JAMA Netw Open, 1(3):e180756.

Catenacci, V.A., Pan, Z., Ostendorf, D., Brannon, S., Gozansky, WS., Mattson, MP., et al. (2016). A randomized pilot study comparing zero calorie alternate-day fasting to daily calo ric restriction in adults with obesity. Obesity, 24(9):1874–83.

Challet, E. (2013). Circadian clocks, food intake, and metabolism. Prog Mol Biol Transl Sci, 119:105–35.

Cho, A.R., Moon J.Y., Kim S., An K.Y., Oh M., Jeon JY. et al. (2019). Effects of alternate day fasting and exercise on cholesterol metabolism in overweight or obese adults: a pilot randomized controlled trial. Metabolism, 93, 52–60.

Choi, I.Y., Piccio, L., Childress, P., Bollman, B., Ghosh, A., Brandhorst, S., et al. (2016). A diet mimicking fasting promotes regeneration and reduces autoimmunity and multiple sclerosis symptoms. Cell Rep, 15(10):2136–46.

Chow, L.S., Manoogian E.N.C., Alvear A., Fleischer JG., Thor H., Dietsche K. et al. (2020). Time-restricted eating effects on body composition and metabolic measures in humans who are overweight: a feasibility study. Obesity, 28, 860–869.

Cienfuegos, S., Gabel K., Kalam F., Ezpeleta M., Wiseman E., Pavlou V. et al. (2020). Effects of 4- and 6-h timerestricted feeding on weight and cardiometabolic health: a randomized controlled trial in adults with obesity. Cell Metab, 32, 366–378.

Cignarella, F., · Cantoni, C., Ghezzi, L. (2018). Intermittent Fasting: Exploring Approaches, Benefits, and Implications for Health and Weight Management *Hücre Metab,* 27 :1222-1235.e6.

Cioffi, I., Evangelista, A., Ponzo, V., Ciccone, G., Soldati, L., Santarpia, L., et al. (2018). Intermittent versus continuous energy restriction on weight loss and cardiometabolic outcomes: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. J Transl Med, 16(1):371.

Corley, B.T., Carroll, R.W., Hall, R.M., Weatherall, M., Parry-Strong, A., Krebs, J.D. (2018). Intermittent fasting in Type 2 diabetes mellitus and the risk of hypoglycaemia: A randomized controlled trial. Diabet. Med, 35, 588–594.

De Cabo, R., Mattson, M. P. (2019). Effects of intermittent fasting on health, aging, and disease. N. Engl. J. Med, 381, 2541–2551.

De Groot, S., Vreeswijk, MP., Welters, MJ., Gravesteijn, G., Boei, JJ., Jochems, A., et al. (2015). The effects of short-term fasting on tolerance to (neo) adjuvant chemotherapy in HER2 negative breast cancer patients: a random ized pilot study. BMC Cancer, 15:652.

Di, FA., Di, G.C., Bernier, M., De, CR (2018) A time to fast Diet Heal, 775:770–775.

Di Francesco, A., Di Germanio, C., Bernier, M., De Cabo, R. (2018). A time to fast. Science, 362: 770–775.

Dias, GP., Murphy, T., Stangl, D., Ahmet, S., Morisse, B., Nix, A., et al. (2021). Intermittent fasting enhances long-term memory consolidation, adult hippocampal neurogenesis, and ex pression of longevity gene Klotho. Mol Psychiatry, 26(11):6365–79.

Elsakka, A.M.A, Bary, M.A., Abdelzaher, E., El naggar, M., Kalamian, M., Mukherjee, P., et al. (2018). Management of glioblastoma multiforme in a patient treated with ketogenic metabolic therapy and modified standard of care: a 24 month follow-up. Front Nutr, ;5:20.

Eshghinia, S., Mohammadzadeh, F. (2013). The ef fects of modified alternate-day fasting diet on weight loss and CAD risk factors in overweight and obese women. J Diabetes Metab Disord, 12(1):4.

Fitzgerald, K.C., Vizthum D., Henry- Barron B., Schweitzer A., Cassard S.D.,Kossoff E. et al. (2018). Effect of intermittent vs. daily calorie restriction on changes in weight and patient-reported outcomes in people with multiple sclerosis. Mult. Scler. Relat. Disord, 23, 33–39.

Froy, O., Miskin, R. (2010). Effect of feeding regimens oncircadian rhythms: implications for aging and longevity. Aging, 2(1):7–27.

Furmli, S., Elmasry, R., Ramos, M., Fung, J. (2018) Therapeutic use of intermittent fasting for people with type 2 diabetes as an alternative to insulin. BMJ Case Rep, bcr-2017-221854.

Gabel, K., Hoddy K.K., Haggerty N., Song J., Kroeger C., Trepanowski J.F. et al. (2018). Effects of 8-hour time restricted feeding on body weight and metabolic disease risk factors in obese adults: a pilot study. Nutr. Healthy Aging, 4, 345–353.

Glazier, J.D., Hayes, D.J.L., Hussain, S. (2018). The effect of Ramadan fasting during pregnancy on perinatal outcomes: a systematic review and meta-analysis. BMC Pregnancy Childbirth, 18.

Grasl-Kraupp, B., Bursch, W., Ruttkay-Ne decky, B., Wagner, A., Lauer, B., Schulte-Her mann, R. (1994). Food restriction eliminates pre neoplastic cells through apoptosis and an tagonizes carcinogenesis in rat liver. Proc Natl Acad Sci U S A, 91(21):9995–9.

Guo, Y., Luo, S., Ye, Y., Yin, S., Fan, J., Xia, M. (2021). Intermittent fasting improves cardiometabolic risk factors and alters gut microbiota in metabolic syndrome patients. J Clin Endo crinol Metab, 106(1):64–79.

Hansen, M., Chandra, A., Mitic, LL., Onken, B., Driscoll, M., Kenyon, C.A. (2008). role for autophagy in the extension of lifespan by dietary re striction in C. elegans. PLoS Genet, 4(2):e24.

Harman, D. (1956). Aging: a theory based on free radical and radiation chemistry. J Gerontol, 11(3):298–300.

Harvey, J., Howell, A., Morris, J., Harvie, M. (2018). Intermittent energy restriction for weight loss: spontaneous reduction of energy intake on unrestricted days. Food Sci. Nutr, 6, 674–680.

Harvie, M., Wright, C., Pegington, M., McMullan, D., Mitchell, E., Martin, B., et al. (2013). The effect of intermittent energy and car bohydrate restriction v. daily energy restriction on weight loss and metabolic disease risk markers in overweight women. Br J Nutr, 110(8):1534–47.

Harvie, M.N., Pegington, M., Mattson, M.P., Frystyk, J., Dillon, B., Evans, G., et al. (2011). The ef fects of intermittent or continuous energy restriction on weight loss and metabolic disease risk markers: a randomized trial in young overweight women. Int J Obes, 35(5):714–27.

Hatori,M., Vollmers, C., Zarrinarp, A., DiTacchio, L., Bushong, E.A., Gill, S., et al. (2012). Time-restricted feeding without reducing caloric intake prevents metabolic diseases in mice fed a high-fat diet. Cell Metab, 15, 848–860.

Henry, R., Scheaffer, L., Olefsky, J. (1985) Glycemic effects of intensive caloric restriction and isocaloric refeeding in noninsulin-dependent diabetes mellitus. The Journal of Clinical Endocrinology ve Metabolism, 61(5), 917-925.

Horne, B.D., May, H.T., Anderson, J.L., Kfoury, A.G., Bailey, B.M., McClure, B.S., et al. (2008). Useful ness of routine periodic fasting to lower risk of coronary artery disease in patients un dergoing coronary angiography. Am J Cardiol, 102(7):814–9.

Horne, B.D., Muhlestein, J.B., Lappe, D.L., May, H.T., Carlquist, J.F., Galenko, O., et al. (2013). Ran domized cross-over trial of short-term water only fasting: metabolic and cardiovascular consequences. Nutr Metab Cardiovasc Dis, 23(11):1050–7.

Horne, B.D., Muhlestein, J.B., May, H.T., Carlquist, J.F., Lappe, D.L., Bair, T.L., et al. (2012). Relation of routine, periodic fasting to risk of diabetes mellitus, and coronary artery disease in patients undergoing coronary angiography. Am J Cardiol, 109(11):1558–62.

Ioannou, Y., Isenberg, DA. (2000). Current evi dence for the induction of autoimmune rheumatic manifestations by cytokine therapy. Arthritis Rheum, 43(7): 1431–42.

Jamshed, H., Steger, F.L., Bryan, D.R., Richman, J.S., Warriner, A.H., Hanick C.J., et al. (2022). Effectiveness of early time-restricted eating for weight loss, fat loss, and cardiometabolic health in adults with obesity: a randomized clinical trial. JAMA Intern Med, 182(9):953–62.

Jamshed, H., Beyl, R.A., Della Manna, DL., Yang, E.S., Ravussin, E., Peterson, CM. (2019). Early time restricted feeding improves 24-hour glucose levels and affects markers of the circadian clock, aging, and autophagy in humans. Nutrients, 11(6):1234.

Joseph, B., Shimojo, G., Li, Z., Thompson-Bonilla, M.D.R., Shah, R., Kanashiro, A., et al. (2019). Glucose activates vagal control of hyperglycemia and inflammation in fasted mice. Sci Rep, 9(1):1012.

Kalam, F., Gabel, K., Cienfuegos, S., Wiseman, E., Ezpeleta, M., Steward, M., et al. (2019). Alternate day fasting combined with a low carbohydrate diet for weight loss, weight maintenance, and metabolic disease risk reduction. Obes Sci Pract, 5(6):531–9.

Kelly, K.P., McGuinness, O.P., Buchowski, M., Hughey, J.J., Chen, H., Powers, J., et al. (2020). Eating breakfast and avoiding late-evening snack ing sustains lipid oxidation. PLoS Biol, 18(2):e3000622.

Klempel, M.C., Kroeger, C.M., Varady, K.A. (2013). Alternate day fasting (ADF) with a high-fat diet produces similar weight loss and cardio protection as ADF with a low-fat diet. Metabolism, 62(1):137–43.

Li, G., Xie, C., Lu, S., Nichols, R.G., Tian, Y., Li, L., et al. (2017). Intermittent fasting promotes white adipose browning and decreases obesity by shaping the gut microbiota. Cell Metab, 26(5):801–685 e674.

Lindsay, K.L., Buss, C., Wadhwa, P.D. (2019). Gebelikte beslenme ve stres arasındaki etkileşim: Beyin gelişiminin fetal programlaması için çıkarımlar Biyolojik Psikiyatri, 85 :135-149.

Liu, H., Javaheri, A., Godar, R.J., Murphy, J., Ma, X., Rohatgi, N., et al. (2017). Intermittent fasting preserves beta-cell mass in obesity-induced diabetes via the autophagy-lysosome pathway. Autophagy, 13, 1952–1968.

Lockhart, S.M., O'Rahilly, S. (2020). When Two Pandemics Meet: Why Is Obesity Associated with Increased COVID-19 Mortality?. Med, 18;1(1):33-42.

Long, H., Panda, S. (2022). Time-restricted feeding and circadian autophagy for long life. Nat Rev Endocrinol, 18(1):5–6.

Longo, V.D., Di Tano, M., Mattson, M.P., Guidi, N. (2021). Intermittent and periodic fasting, longevity and disease. Nat Aging, 1(1):47–59.

Madeo, F., Carmona-Gutierrez, D., Hofer, S.J., Kroemer, G. (2019). Caloric restriction mimetics against age-associated disease: Targets, mechanisms, and therapeutic potential. Cell Metab, 29, 592–610.

Martinez-Outschoorn, U.E., Peiris-Pages, M., Pestell, R.G., Sotgia, F., Lisanti, M.P. (2017). Cancer metabolism: a therapeutic perspective. Nat Rev Clin Oncol, 14(1):11–31.

McAllister, M.J., Pigg, B.L., Renteria, L.I., Waldman, H.S. (2020). Time-restricted feeding im proves markers of cardiometabolic health in physically active college-age men: a 4-week randomized pre-post pilot study. Nutr Res, 75:32–43.

Mindikoglu, A.L., Abdulsada, M.M., Jain, A., Choi, J.M., Jalal, P.K., Devaraj, S., et al. (2020). Inter mittent fasting from dawn to sunset for 30 consecutive days is associated with anti cancer proteomic signature and upregulates key regulatory proteins of glucose and lipid metabolism, circadian clock, DNA repair, cytoskeleton remodeling, immune system and cognitive function in healthy subjects. J Proteomics, 217:103645.

Mitchell, S.J., Bernier, M., Mattison, J.A., Aon, MA., Kaiser, T.A., Anson, RM., et al. (2019). Daily fasting improves health and survival in male mice independent of diet composition and calories. Cell Metab, 29(1):221–8.e3.

Moreschi C. (1909). Beziehungen zwischen Er nährung und Tumorwachstum. Z für Im munitätsforsch, (2):651–75.

Morris, C.J., Yang, J.N., Garcia, J.I., Myers, S., Bozzi, I., Wang, W., et al. (2015). Endogenous circa dian system and circadian misalignment impact glucose tolerance via separate mechanisms in humans. Proc Natl Acad Sci U S A, 112(17):E2225–2234.

Nencioni, A., Caffa, I., Cortellino, S., Longo, VD. (2018). Fasting and cancer: molecular mechanisms and clinical application. Nat Rev Cancer, 18(11):707–19.

Oike, H., Ogawa, Y., Azami, K. (2020). Long-term feeding of a high-fat diet ameliorated age related phenotypes in SAMP8 mice. Nutrients, 12(5):1416.

Ooi, T.C., Meramat, A., Rajab, N.F., Shahar, S., Ismail, I.S., Azam, A.A, et al. (2020). Intermittent fasting enhanced the cognitive function in older adults with mild cognitive impairment by inducing biochemical and metabolic changes: a 3-year progressive study. Nutrients, 12(9):2644.

Overland, J., Toth K., Gibson A.A.,Sainsbury A., Franklin J., Gauld A. et al. (2018). The safety and efficacy of weight loss via intermittent fasting or standard daily energy restriction in adults with type 1 diabetes and overweight or obesity: a pilot study. Obes. Med, 12, 13–17.

Paoli, A., Tinsley, G., Bianco, A., Moro, T. (2019). The influence of meal frequency and timing on health in humans: the role of fasting. Nutrients, 11, 719.

Parvaresh, A., Ravazi R., Abbasi B., Yaghooblo K., Hassanzadeh A., Mohammadifard N. et al. (2019). Modified alternate- day fasting vs. calorie restriction in the treatment of patients with metabolic syndrome: a randomized clinical trial. Complement. Ther. Med, 47, 102187.

Petersen, M.C., Gallop, M.R., Flores Ramos, S., Zarrinpar, A., Broussard, J.L., Chondronikola, M., et al. (2022). Complex physiology and clinical implications of time-restricted eating. Physiol Rev, 102(4):1991–2034.

Qian, R., Cao, G., Su, W., Zhang, J., Jiang, Y., Song, H., et al. (2022). Enhanced sensitivity of tumor cells to autophagy inhibitors using fasting-mimicking diet and targeted lysosomal delivery nanoplatform. Nano Lett, 22(22):9154–62.

Rous, P. (1914). The influence of diet on trans planted and spontaneous mouse tumors. J Exp Med, 20(5):433–51.

Savvidis, C., Koutsilieris, M. (2012). Circadian rhythm disruption in cancer biology. Mol Med, 18(1):1249–60.

Scheer, F.A., Hilton, M.F., Mantzoros, C.S., Shea, SA. (2009). Adverse metabolic and cardiovascular consequences of circadian misalignment. Proc Natl Acad Sci U S A, 106(11):4453–8.

Schubel, R., Nattenmüller J., Sookthai D., Nonnenmacher T., Graf M.E., Riedl L. et al. (2018). Effects of intermittent and continuous calorie restriction on body weight and metabolism over 50 wk: a randomized controlled trial. Am. J. Clin. Nutr, 108, 933–945.

Secor, S.M., Carey, H,V. (2016). Integrative physiology of fasting. Compr Physiol, 6(2):773–825.

Shen, J., Obin, M.S., Zhao, L. (2013). The gut micro biota, obesity and insulin resistance. Mol Aspects Med, 34(1):39–58.

Steck, S.E., Murphy, E.A. (2020). Dietary patterns and cancer risk. Nat Rev Cancer, 20(2):125–38.

Stekovic, S., Hofer, S.J., Tripolt, N., Aon, M.A., RoyerP,PeinL., et al. (2019). Alternateday fasting improves physiological and molecular markers of aging in healthy, non-obese humans. Cell Metab, 30(3):462–76.e6.

Sundfor, T.M., Svendsen, M., Tonstad, S. (2018). Effect of intermittent versus continuous energy restriction on weight loss, maintenance and cardiometabolic risk: a randomized 1-year trial. Nutr Metab Cardiovasc Dis, 28(7):698–706.

Tallis, J., James, R.S., Seebacher, F. (2018). The effects of obesity on skeletal muscle contractile function. J. Exp. Biol, 221, jeb163840.

Thaiss, C.A., Zeevi, D., Levy, M., Zilberman Schapira, G., Suez, J., Tengeler, A.C., et al. (2014). Transkingdom control of microbiota diur nal oscillations promotes metabolic ho meostasis. Cell, 159(3):514–29.

Tinsley, G.M., Moore M.L., Graybeal A.J., Paoli A., Kim Y.,Gonzales J.U. et al. (2019). Time-restricted feeding plus resistance training in active females: a randomized trial. Am. J. Clin. Nutr, 110, 628–640.

Trepanowski, J.F., Kroeger C.M., Barnosky A., Klempel M.C., Bhutani S., Hoddy K.K. et al. (2017). Effect of alternate- day fasting on weight loss, weight maintenance, and cardioprotection among metabolically healthy obese adults: a randomized clinical trial. JAMA Intern. Med, 177, 930–938.

Varady, K.A.,Cienfuegos, S., Ezpeleta, M., Gabel, K. (2021). Cardiometabolic benefits of intermittent fasting. Annu Rev Nutr, 41:333–61.

Varady, K.A., Bhutani S., Klempel M.C., Kroeger C.M., Trepanowski J.F., Haus J.M. et al. (2013). Alternate day fasting for weight loss in normal weight and overweight subjects:a randomized controlled trial. Nutr, J. 12, 146.

Vernieri, C., Fuca, G., Ligorio, F., Huber, V., Vingiani, A., Iannelli, F., et al. (2022). Fasting-Mimicking diet is safe and reshapes metabolism and antitumor immunity in patients with cancer. Cancer Discov, 12(1):90–107.

Veronese, N., Reginster, JY. (2019). Effects of calorie restriction, intermittent fasting and vegetarian diets on bone health. Clinical Trial of Aging Res, 31 :753-758.

Willoughby, D., Hewlings, S., Kalman, D. (2018). Body composition changes in weight loss: strategies and supplementation for maintaining lean body mass, a brief review. Nutrients, 10, 1876.

Ye,Y., Xu,H., Xie, Z., Wang, L., Sun, Y., Yang, H., et al. (2020). Time-restricted feeding reduces the detrimental effects of a high-fat diet, pos sibly by modulating the circadian rhythm of hepatic lipid metabolism and gut micro biota. Front Nutr, 7:596285.

KAYNAKÇA

Abd Elkader, A.M., Labib, S., Taha, T.F., Althobaiti, F., Aldhahrani, A., Salem, H.M., Saad, A. ve Ibrahim, F.M. (2022). Phytogenic Compounds from Avocado (Persea Americana L.) Extracts; Antioxidant Activity, Amylase İnhibitory Activity, Therapeutic Potential of Type 2 Diabetes. *Saudi journal of biological sciences,* 29(3), 1428–1433.

Abubakar, A.N.F., Achmadi, S.S. ve Suparto, I.H. (2017). Triterpenoid of Avocado (Persea Americana) Seed and its Cytotoxic Activity Toward Breast MCF-7 and Liver Hepg2 Cancer Cells. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine,* 7(5), 397-400.

Alissa, K., Hung, Y.C., Hou, C.Y., Lim, G. ve Ciou, J.Y. (2020). Developing New Health Material: The Utilization of Spray Drying Technology on Avocado (Persea Americana mill.) Seed Powder. *Foods,* 9(2), 139.

Alkhalaf, M.I., Alansari, W.S., Ibrahim, E.A. ve ELhalwagy, M.E. (2019). Anti-Oxidant, Anti-İnflammatory and Anti-Cancer Activities of Avocado (Persea Americana) Fruit and Seed Extract. *Journal of King Saud University-Science,* 31(4), 1358-1362.

Ant, A., Avcı, A., Genç, M., İnal, E., Tunçel, Ü. ve Şencan, Z. (2018). Avocado Leaf Extract Activates Adenosine Deaminase (ADA) in Larynx Cancer Tissues. *Acta Oncologica Turcica,* 51(2), 199-204.

Araújo, R.G., Rodriguez-Jasso, R.M., Ruiz, H.A., Pintado, M.M.E. ve Aguilar, C.N. (2018). Avocado By-Products: Nutritional and Functional Properties. *Trends in Food Science & Technology*, 80, 51-60.

Athaydes, B.R., Alves, G.M., Assis, A.L.E.M., Gomes, J.V.D., Rodrigues, R.P., Campagnaro, B.P., Nogueira, B.V., Silveira, D., Kuster, R.M., Pereira, T.M.C., Kitagawa, R.R. ve Gonçalves, R.C.R. (2019). Avocado Seeds (Persea Americana Mill.) Prevents Indomethacin-Induced Gastric Ulcer in Mice. *Food research international (Ottawa, Ont.),* 119, 751–760.

Ayala-Zavala, J.F.N., Vega-Vega, V., Rosas-Domínguez, C., Palafox-Carlos, H., Villa-Rodriguez, J.A., Siddiqui, M.W., ... ve González-Aguilar, G.A. (2011). Agro-İndustrial Potential of Exotic Fruit Byproducts as a Source of Food Additives. *Food Research International*, 44(7), 1866-1874.

Bahru, T.B., Tadele, Z.H. ve Ajebe, E.G. (2019). A Review on Avocado Seed: Functionality, Composition, Antioxidant and Antimicrobial Properties. *Chemical Science International Journal*, 27(2), 1-10.

Bangar, S.P., Dunno, K., Dhull, S.B., Kumar Siroha, A., Changan, S., Maqsood, S. ve Rusu, A.V. (2022). Avocado Seed Discoveries: Chemical Composition, Biological Properties, and Industrial Food Applications. *Food chemistry: X*, 16, 100507.

Bayram, S. ve Aşkın, M.A. (2006). Bazı Avokado Çeşitlerinde Hasat Zamanının Belirlenmesinde Yağ ve Kuru Ağırlık Parametrelerinin Kullanımı. *Ziraat Fakültesi Dergisi*, 1(2), 38-48.

Bernal, J.A., Díaz, C.A., Tamayo, A., Cordoba, O.D.J., Londoño, M. E., Tamayo, P.J. ve Londoño, M. (2008). *Tecnología Para El Cultivo Del Aguacate.* Antioquia: Corporacion Colombiana de Investigacion Agropecuaria.

Bhuyan, D.J., Alsherbiny, M.A., Perera, S., Low, M., Basu, A., Devi, O.A., Barooah, M.S., Li, C.G. ve Papoutsis, K. (2019). The Odyssey of Bioactive Compounds in Avocado (Persea Americana) and Their Health Benefits. *Antioxidants (Basel, Switzerland)*, 8(10), 426.

Burda, S. ve Oleszek, W. (2001). Antioxidant and Antiradical Activities of Flavonoids. *Journal of agricultural and food chemistry*, 49(6), 2774-2779.

Calderón-Oliver, M., Escalona-Buendía, H.B., Medina-Campos, O.N., Pedraza-Chaverri, J., Pedroza-Islas, R. ve Ponce-Alquicira, E. (2016). Optimization of the Antioxidant and Antimicrobial Response of the Combined Effect of Nisin and Avocado By-products. *LWT-Food Science and Technology*, 65, 46-52.

Cassani, L. ve Gomez-Zavaglia, A. (2022). Sustainable Food Systems in Fruits and Vegetables Food Supply Chains. *Frontiers in nutrition*, 9, 829061.

Chel-Guerrero, L., Barbosa-Martín, E., Martínez-Antonio, A., González-Mondragón, E. ve Betancur-Ancona, D. (2016). Some Physicochemical and Rheological Properties of Starch Isolated from Avocado Seeds. *International journal of biological macromolecules*, 86, 302-308.

Cires, M.J., Navarrete, P., Pastene, E., Carrasco-Pozo, C., Valenzuela, R., Medina, D.A., Andriamihaja, M., Beaumont, M., Blachier, F. ve Gotteland, M. (2019). Protective Effect of an Avocado Peel

Polyphenolic Extract Rich in Proanthocyanidins on the Alterations of Colonic Homeostasis Induced by a High-Protein Diet. *Journal of agricultural and food chemistry*, 67(42), 11616–11626.

Colombo, R. ve Papetti, A. (2019). Avocado (Persea Americana Mill.) By-Products and Their İmpact: from Bioactive Compounds to Biomass Energy and Sorbent Material for Removing Contaminants. A review. *International Journal of Food Science and Technology*, 54(4), 943–951.

Coman, V., Teleky, B. E., Mitrea, L., Martău, G. A., Szabo, K., Călinoiu, L. F. ve Vodnar, D.C. (2020). Bioactive Potential of Fruit and Vegetable Wastes. *Advances in food and nutrition research*, 91, 157–225.

Dabas, D., Elias, R.J., Lambert, J.D. ve Ziegler, G.R. (2011). A Colored Avocado Seed Extract as a Potential Natural Colorant. *Journal of food science*, 76(9), C1335-C1341.

Dabas, D., Elias, R.J., Ziegler, G.R. ve Lambert, J.D. (2019). In vitro Antioxidant and Cancer İnhibitory Activity of a Colored Avocado Seed Extract. *International Journal of Food Science*, 2019.

de Evan, T., Carro, M.D., Fernández Yepes, J.E., Haro, A., Arbesú, L., Romero-Huelva, M. ve Molina-Alcaide, E. (2020). Effects of Feeding Multinutrient Blocks Including Avocado Pulp and Peels to Dairy Goats on Feed Intake and Milk Yield and Composition. *Animals,* 10(2), 194.

Del Castillo-Llamosas, A., del Río, P.G., Pérez-Pérez, A., Yáñez, R., Garrote, G. ve Gullón, B. (2021). Recent Advances to Recover Value-Added Compounds from Avocado By-Products Following a Biorefinery Approach. *Current Opinion in Green and Sustainable Chemistry*, 28, 100433.

Di Stefano, V., Avellone, G., Bongiorno, D., Indelicato, S., Massenti, R. ve Lo Bianco, R. (2017). Quantitative Evaluation of The Phenolic Profile in Fruits of Six Avocado (Persea Americana) Cultivars By Ultra-High-Performance Liquid Chromatography-Heated Electrospray-Mass Spectrometry. *International journal of food properties*, 20(6), 1302-1312.

Dreher, M.L. ve Davenport, A.J. (2013). Hass Avocado Composition and Potential Health Effects. *Critical reviews in food science and nutrition*, 53(7), 738-750.

Duarte, P.F., Chaves, M.A., Borges, C.D. ve Mendonça, C.R.B. (2016). Avocado: Characteristics, Health Benefits and Uses. *Ciência rural*, 46(4), 747-754.

Duester, K.C. (2001). Avocado Fruit is a Rich Source of Beta-Sitosterol. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics,* 101(4), 404.

FAO, IFAD ve WFP. (2015). *The State of Food İnsecurity in the World: Meeting the 2015 International Hunger Targets: Taking Stock of Uneven Progress*. Roma.

FAOSTAT, (2018). FAO istatistik veritabanı (FAOSTAT). http:// www.fao.org/faostat/en/#data/QC (E.T.:16.12.2024).

FAOSTAT, F. (2016). Agriculture Organization of the United Nations Statistics Division. Economic and Social Development Department, Roma, İtalya. http://faostat3.fao.org/home/E (E.T.: 31.12.2016).

Figueroa, J.G., Borrás-Linares, I., Lozano-Sánchez, J. ve Segura-Carretero, A. (2018). Comprehensive Identification of Bioactive Compounds of Avocado Peel by Liquid Chromatography Coupled to Ultra-High-Definition Accurate-Mass Q-TOF. *Food Chemistry*, 245, 707-716.

Gümüştepe, L., Aydın, E. ve Özkan, G. (2022). Avokadonun Biyoaktif Bileşenleri ve Sağlık Üzerine Etkileri. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 10(1), 341-359.

Hernández-López, S.H., Rodríguez-Carpena, J.G., Lemus-Flores, C., Grageola-Nuñez, F. ve Estévez, M. (2016). Avocado Waste for Finishing Pigs: Impact on Muscle Composition and Oxidative Stability During Chilled Storage. *Meat Science*, 116, 186-192.

Ismail, B.B., Pu, Y., Fan, L., Dandago, M.A., Guo, M. ve Liu, D. (2019). Characterizing The Phenolic Constituents of Baobab (Adansonia Digitata) Fruit Shell by LC-MS/QTOF and Their in vitro Biological Activities. *The Science of the total environment*, 694, 133387.

Jimenez, P., Garcia, P., Quitral, V., Vasquez, K., Parra-Ruiz, C., Reyes-Farias, M., ... ve Soto-Covasich, J. (2021). Pulp, Leaf, Peel and Seed of Avocado Fruit: A Review of Bioactive Compounds and Healthy Benefits. *Food Reviews International*, 37(6), 619-655.

Kumar, H., Bhardwaj, K., Sharma, R., Nepovimova, E., Kuča, K., Dhanjal, D.S., Verma, R., Bhardwaj, P., Sharma, S. ve Kumar, D. (2020). Fruit and Vegetable Peels: Utilization of High Value Horticultural Waste in Novel Industrial Applications. *Molecules (Basel, Switzerland)*, 25(12), 2812.

Kumar, N. ve Goel, N. (2019). Phenolic Acids: Natural Versatile Molecules with Promising Therapeutic Applications. *Biotechnology Reports*, 24, e00370.

Kumar, S. ve Pandey, A.K. (2013). Chemistry and Biological Activities of Flavonoids: An Overview. *The scientific world journal*, 2013, 162750.

López-Cobo, A., Gómez-Caravaca, A.M., Pasini, F., Caboni, M.F., Segura-Carretero, A. ve Fernández-Gutiérrez, A. (2016). HPLC-DAD-ESI-QTOF-MS and HPLC-FLD-MS as Valuable Tools for the Determination of Phenolic and Other Polar Compounds in the Edible Part and By-Products of Avocado. *LWT*, 73, 505-513.

Lu, Q.Y., Arteaga, J.R., Zhang, Q., Huerta, S., Go, V.L.W. ve Heber, D. (2005). Inhibition of Prostate Cancer Cell Growth by an Avocado Extract: Role of Lipid-Soluble Bioactive Substances. *The Journal of nutritional biochemistry*, 16(1), 23-30.

Monika, P. ve Geetha, A. (2015). The Modulating Effect of Persea Americana Fruit Extract on the Level of Expression of Fatty Acid Synthase Complex, Lipoprotein Lipase, Fibroblast Growth Factor-21 and Leptin–A Biochemical Study in Rats Subjected to Experimental Hyperlipidemia and Obesity. *Phytomedicine*, 22(10), 939-945.

Monika, P. ve Geetha, A. (2016). Effect of Hydroalcoholic Fruit Extract of Persea Americana Mill. On High Fat Diet İnduced Obesity: A Dose Response Study in Rats. *Indian journal of experimental biology*, 54(6), 370–378.

Morais, D.R., Rotta, E.M., Sargi, S.C., Schmidt, E.M., Bo-nafe, E.G., Eberlin, M.N., Sawaya, A.C.H.F. ve Visentai-ner, J.V. (2015). Antioxidant Activity, Phenolics and UPLC-ESI(-)-MS of Extracts from Different Tropical Fruits Parts and Processed Peels. *Food Research International*, 77, 392-399.

Mora-Sandí, A., Ramírez-González, A., Castillo-Henríquez, L., Lopretti-Correa, M. ve Vega-Baudrit, J.R. (2021). Persea Americana Agro-Industrial Waste Biorefinery for Sustainable High-Value-Added Products. *Polymers,* 13(11), 1727.

Oboh, G., Isaac, A.T., Akinyemi, A.J. ve Ajani, R.A. (2014). Inhibition of Key Enzymes Linked to Type 2 Diabetes and Sodium Nitroprusside Induced Lipid Peroxidation in Rats' Pancreas by Phenolic Extracts of Avocado Pear Leaves and Fruit. *International Journal of Biomedical Science: IJBS*, 10(3), 208.

Oboh, G., Odubanjo, V.O., Bello, F., Ademosun, A.O., Oyeleye, S.I., Nwanna, E.E. ve Ademiluyi, A.O. (2016). Aqueous Extracts of Avocado Pear (Persea Americana Mill.) Leaves and Seeds Exhibit Anti-Cholinesterases and Antioxidant Activities in vitro. *Journal of basic and clinical physiology and pharmacology,* 27(2), 131-140.

Ortega-Arellano, H.F., Jimenez-Del-Rio, M. ve Velez-Pardo, C. (2019). Neuroprotective Effects of Methanolic Extract of Avocado Persea Americana (Var. Colinred) Peel on Paraquat-Induced Locomotor Impairment, Lipid Peroxidation and Shortage of Life Span in Transgenic Knockdown Parkin Drosophila Melanogaster. *Neurochemical research*, 44(8), 1986-1998.

Outlook, F. (2017). *Biannual Report on Global Food Markets*. Rome: FAO.

Ownby, S.L., Fortuno, L.V., Au, A.Y., Grzanna, M.W., Rashmir-Raven, A.M. ve Frondoza, C.G. (2014). Expression of Pro-Inflammatory Mediators is Inhibited by an Avocado/Soybean Unsaponifiables and Epigallocatechin Gallate Combination. *Journal of Inflammation*, 11(1), 1-7.

Owolabi, M.A., Coker, H.A.B. ve Jaja, S.I. (2010). Bioactivity of the Phytoconstituents of the Leaves of Persea Americana. *Journal of Medicinal Plants Research*, 4 (12), 1130–35

Pahua-Ramos, M.E., Garduño-Siciliano, L., Dorantes-Alvarez, L., Chamorro-Cevallos, G., Herrera-Martínez, J., Osorio-Esquivel, O. ve Ortiz-Moreno, A. (2014). Reduced-Calorie Avocado Paste Attenuates Metabolic Factors Associated with a Hypercholesterolemic-High Fructose Diet in Rats. *Plant foods for human nutrition*, 69(1), 18-24.

Panzella, L., Moccia, F., Nasti, R., Marzorati, S., Verotta, L. ve Napolitano, A. (2020). Bioactive Phenolic Compounds from Agri-Food Wastes: An Update on Green and Sustainable Extraction Methodologies. *Frontiers in nutrition*, 7, 60.

Páramos, P.R., Granjo, J.F., Corazza, M.L. ve Matos, H.A. (2020). Extraction of High Value Products from Avocado Waste Biomass. *The Journal of Supercritical Fluids*, 165, 104988.

Park, E., Edirisinghe, I. ve Burton-Freeman, B. (2018). Avocado Fruit on Postprandial Markers of Cardio-Metabolic Risk: A Randomized Controlled Dose Response Trial in Overweight and Obese Men and Women. *Nutrients,* 10(9), 1287.

Peou, S., Milliard-Hasting, B. ve Shah, S.A. (2016). Impact of Avocado-Enriched Diets on Plasma Lipoproteins: A Meta-Analysis. *Journal of clinical lipidology*, 10(1), 161-171.

Raymond Chia, T.W. ve Dykes, G.A. (2010). Antimicrobial Activity of Crude Epicarp and Seed Extracts from Mature Avocado Fruit (Persea Americana) of Three Cultivars. *Pharmaceutical biology*, 48(7), 753-756.

Reguengo, L.M., Salgaço, M.K., Sivieri, K. ve Maróstica Júnior, M.R. (2022). Agro-Industrial By-Products: Valuable Sources of Bioactive Compounds. *Food research international (Ottawa, Ont.)*, 152, 110871.

Rodriguez-Amaya, D.B. (2000). Some Considerations in Generating Carotenoid Data for Food Composition Tables. *Journal of food composition and analysis,* 13(4), 641-647.

Rodríguez-Carpena, J.G., Morcuende, D., Andrade, M.J., Kylli, P. ve Estévez, M. (2011). Avocado (Persea Americana Mill.) Phenolics, in vitro Antioxidant and Antimicrobial Activities, and Inhibition of Lipid and Protein Oxidation in Porcine Patties. *Journal of agricultural and food chemistry*, 59(10), 5625-5635.

Rosero, J.C., Cruz, S., Osorio, C. ve Hurtado, N. (2019). Analysis of Phenolic Composition of Byproducts (Seeds And Peels) of Avocado (Persea Americana Mill.) Cultivated in Colombia. *Molecules,* 24(17), 3209.

Salazar-López, N.J., Domínguez-Avila, J.A., Yahia, E.M., Belmonte-Herrera, B.H., Wall-Medrano, A., Montalvo-González, E. ve González-Aguilar, G. A. (2020). Avocado Fruit and By-Products as Potential Sources of Bioactive Compounds. *Food research international (Ottawa, Ont.)*, 138(Pt A), 109774.

Tlais, A.Z.A., Fiorino, G.M., Polo, A., Filannino, P. ve Di Cagno, R. (2020). High-Value Compounds in Fruit, Vegetable and Cereal Byproducts: An Overview of Potential Sustainable Reuse and Exploitation. *Molecules (Basel, Switzerland),* 25(13), 2987.

Tremocoldi, M.A., Rosalen, P.L., Franchin, M., Massarioli, A.P., Denny, C., Daiuto, É.R., Paschoal, J.A.R., Melo, P.S. ve Alencar, S.M. (2018). Exploration of Avocado By-Products as Natural Sources of Bioactive Compounds. *PloS one*, 13(2), e0192577.

TÜİK, (2021). http://www.tuik.gov.tr (22.05.2022).

Uchenna, U.E., Shori, A.B. ve Baba, A.S. (2017). Inclusion of Avocado (Persea Americana) Seeds in the Diet to İmprove Carbohydrate and Lipid Metabolism in Rats. *Revista argentina de endocrinología y metabolismo,* 54(3), 140-148.

UN DESA, (2015). *World Population Prospects The 2015 Revision.* New York: Working Paper No ESA/P/WP. 241.

United States Department of Agriculture (USDA), Agricultural Research Service (2020). *FoodData Central.* https://fdc.nal.usda.gov (E.T.: 01.03.2023).

Villa-Rodriguez, J.A., Yahia, E.M., González-León, A., Ifie, I., Robles-Zepeda, R.E., Domínguez-Avila, J.A. ve González-Aguilar, G.A. (2020). Ripening of 'Hass' Avocado Mesocarp Alters its Phytochemical Profile and the in vitro Cytotoxic Activity of its Methanolic Extracts. *South African Journal of Botany,* 128, 1-8.

Vo, T.S. ve Le, P.U. (2019). Free Radical Scavenging and Anti-Proliferative Activities of Avocado (Persea Americana Mill.) Seed Extract. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*, 9(3), 91.

Wang, W., Bostic, T.R. ve Gu, L. (2010). Antioxidant Capacities, Procyanidins and Pigments in Avocados of Different Strains and Cultivars. *Food chemistry*, 122(4), 1193-1198.

Zhu, F., Du, B. ve Xu, B. (2018). Anti-İnflammatory Effects of Phytochemicals from Fruits, Vegetables, and Food Legumes: A Review. *Critical reviews in food science and nutrition*, 58(8), 1260–1270.

KAYNAKÇA

Addanki, M., Patra, P., & Kandra, P. (2022). Recent advances and applications of artificial intelligence and related technologies in the food industry. *Applied Food Research*, *2*(2), 100126.

Aggarwal, A., Tam, C. C., Wu, D., Li, X., & Qiao, S. (2023). Artificial intelligence–based chatbots for promoting health behavioral changes: Systematic review. *Journal of medical Internet research*, *25*, e40789.

Altaş, A. (2022). Digital Transformation in Restaurants. In *Mobile Computing and Technology Applications in Tourism and Hospitality* (pp. 1-23). IGI Global.

Armand, T. P. T., Nfor, K. A., Kim, J. I., & Kim, H. C. (2024). Applications of Artificial Intelligence, Machine Learning, and Deep Learning in Nutrition: A Systematic Review. *Nutrients*, *16*(7).

Benke, K., & Benke, G. (2018). Artificial intelligence and big data in public health. *International journal of environmental research and public health*, *15*(12), 2796.

Biasizzo, A., Seljak, B. K., Valenčič, E., Pavlin, M., Santo Zarnik, M., Blažica, B., ... & Papa, G. (2021). An open-source approach to solving the problem of accurate food-intake monitoring. *IEEE Access*, *9*, 162835-162846.

Bidgoli, H. (2023). Integrating Information Technology to Healthcare and Healthcare Management: Improving Quality, Access, Efficiency, Equity, and Healthy Lives. *American Journal of Management*, *23*(3).

Brenna, L., Johansen, H. D., & Johansen, D. (2019). A survey of automatic methods for nutritional assessment. *arXiv preprint arXiv:1907.07245*.

Brownson, R. C., Baker, E. A., Deshpande, A. D., & Gillespie, K. N. (2018). *Evidence-based public health*. Oxford university press.

Bruns, H. (2017). Government-Led Programs to Improve Maternal and Infant Health in India: a Systematic Review of Literature.

Byrnes, B. H., & Bumb, B. L. (2017). Population growth, food production and nutrient requirements. In *Nutrient use in crop production* (pp. 1-27). CRC Press.

Cederholm, T., Barazzoni, R. O. C. C. O., Austin, P., Ballmer, P., Biolo, G. I. A. N. N. I., Bischoff, S. C., ... & Singer, P. (2017). ESPEN guidelines on definitions and terminology of clinical nutrition. *Clinical nutrition*, *36*(1), 49-64.

Côté, M., & Lamarche, B. (2022). Artificial intelligence in nutrition research: perspectives on current and future applications. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, *47*(1), 1-8.

Dash, S., Shakyawar, S. K., Sharma, M., & Kaushik, S. (2019). Big data in healthcare: management, analysis and future prospects. *Journal of big data*, *6*(1), 1-25.

Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Ismagilova, E., Aarts, G., Coombs, C., Crick, T., ... & Williams, M. D. (2021). Artificial Intelligence (AI): Multidisciplinary perspectives on emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy. *International journal of information management*, *57*, 101994.

Farrell, C., Brearley, S. G., Pilling, M., & Molassiotis, A. (2013). The impact of chemotherapy-related nausea on patients' nutritional status, psychological distress and quality of life. *Supportive Care in Cancer*, *21*, 59-66.

Fuller, D., Colwell, E., Low, J., Orychock, K., Tobin, M. A., Simango, B., ... & Taylor, N. G. (2020). Reliability and validity of commercially available wearable devices for measuring steps, energy expenditure, and heart rate: systematic review. *JMIR mHealth and uHealth*, *8*(9), e18694.

Gami, S. J., Sharma, M., Bhatia, A. B., Bhatia, B., & Whig, P. (2024). Artificial Intelligence for Dietary Management: Transforming Nutrition Through Intelligent Systems. In *Nutrition Controversies and Advances in Autoimmune Disease* (pp. 276-307). IGI Global.

German, J. B., Roberts, M. A., & Watkins, S. M. (2003). Personal metabolomics as a next generation nutritional assessment. *The Journal of nutrition*, *133*(12), 4260-4266.

Gonçalves, B. (2023). Can machines think? The controversy that led to the Turing test. *AI & SOCIETY*, *38*(6), 2499-2509.

Hubert, B., Rosegrant, M., Van Boekel, M. A., & Ortiz, R. (2010). The future of food: scenarios for 2050. *Crop Science*, *50*, S-33.

Illner, A. K., Freisling, H., Boeing, H., Huybrechts, I., Crispim, S. P., & Slimani, N. (2012). Review and evaluation of innovative technologies for measuring diet in nutritional epidemiology. *International journal of epidemiology*, *41*(4), 1187-1203.

Kauttonen, J., Hannukainen, J., Tikka, P., & Suomala, J. (2020). Predictive modeling for trustworthiness and other subjective text properties in online nutrition and health communication. *PloS one*, *15*(8), e0237144.

Kumar, I., Rawat, J., Mohd, N., & Husain, S. (2021). Opportunities of artificial intelligence and machine learning in the food industry. *Journal of Food Quality*, *2021*(1), 4535567.

Kusuma, J. D., Yang, H. L., Yang, Y. L., Chen, Z. F., & Shiao, S. Y. P. K. (2022). Validating Accuracy of a Mobile Application against Food Frequency Questionnaire on Key Nutrients with Modern Diets for mHealth Era. *Nutrients*, *14*(3), 537.

Lee, L. N., Kim, M. J., & Hwang, W. J. (2019). Potential of augmented reality and virtual reality technologies to promote wellbeing in older adults. *Applied sciences*, *9*(17), 3556.

Liang, H., Gao, Y., Sun, Y., & Sun, X. (2020). CEP: calories estimation from food photos. *International Journal of Computers and Applications*, *42*(6), 569-577.

Limketkai, B. N., Mauldin, K., Manitius, N., Jalilian, L., & Salonen, B. R. (2021). The age of artificial intelligence: use of digital technology in clinical nutrition. *Current surgery reports*, *9*(7), 20.

Lingam, Y. K. (2018). The role of Artificial Intelligence (AI) in making accurate stock decisions in E-commerce industry. *Int. J. Adv. Res. Ideas Innov. Technol*, *4*(3), 2281-2286.

Liu, X., Faes, L., Kale, A. U., Wagner, S. K., Fu, D. J., Bruynseels, A., ... & Denniston, A. K. (2019). A comparison of deep learning performance against health-care professionals in detecting diseases from medical imaging: a systematic review and meta-analysis. *The lancet digital health*, *1*(6), e271-e297.

Liu, Y., Pu, H., & Sun, D. W. (2021). Efficient extraction of deep image features using convolutional neural network (CNN) for applications in detecting and analysing complex food matrices. *Trends in Food Science & Technology*, *113*, 193-204.

Lucci, S., Kopec, D., & Musa, S. M. (2022). *Artificial intelligence in the 21st century*. Mercury learning and information.

Ma, P., Jia, X., Gao, M., Yi, Z., Tsai, S., He, Y., ... & Wang, F. (2024). Innovative food supply chain through spatial computing technologies: A review. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*, *23*(6), e70055.

Macdiarmid, J., & Blundell, J. (1998). Assessing dietary intake: who, what and why of under-reporting. *Nutrition research reviews*, *11*(2), 231-253.

McGuire, S. (2015). FAO, IFAD, and WFP. The state of food insecurity in the world 2015: meeting the 2015 international hunger targets: taking stock of uneven progress. Rome: FAO, 2015. *Advances in Nutrition*, *6*(5), 623-624.

Micha, R., Coates, J., Leclercq, C., Charrondiere, U. R., & Mozaffarian, D. (2018). Global dietary surveillance: data gaps and challenges. *Food and nutrition bulletin*, *39*(2), 175-205.

Ngiam, K. Y., & Khor, W. (2019). Big data and machine learning algorithms for health-care delivery. *The Lancet Oncology*, *20*(5), e262-e273.

Rai, D. H. (2024). Artificial Intelligence Through Time: A Comprehensive Historical Review.

Rane, J., Kaya, O., Mallick, S. K., & Rane, N. L. (2024). Smart farming using artificial intelligence, machine learning, deep learning, and ChatGPT: Applications, opportunities, challenges, and future directions. *Generative Artificial Intelligence in Agriculture, Education, and Business*, 218-272.

Rane, N. L., Mallick, S. K., Kaya, O., & Rane, J. (2024). Applications of deep learning in healthcare, finance, agriculture, retail, energy, manufacturing, and transportation: A review. *Applied Machine Learning and Deep Learning: Architectures and Techniques*, 132-152.

Roy, R., Marakkar, S., Vayalil, M. P., Shahanaz, A., Anil, A. P., Kunnathpeedikayil, S., ... & Yadav, K. K. (2022). Drug-food interactions in the era of molecular big data, machine intelligence, and personalized health. *Recent Advances in Food Nutrition & Agriculture*, *13*(1), 27-50.

Shaikh, T. A., Rasool, T., & Lone, F. R. (2022). Towards leveraging the role of machine learning and artificial intelligence in precision agriculture and smart farming. *Computers and Electronics in Agriculture*, *198*, 107119.

Shen, Z., Shehzad, A., Chen, S., Sun, H., & Liu, J. (2020). Machine learning based approach on food recognition and nutrition estimation. *Procedia Computer Science*, *174*, 448-453.

Skinner, A., Toumpakari, Z., Stone, C., & Johnson, L. (2020). Future directions for integrative objective assessment of eating using wearable sensing technology. *Frontiers in nutrition*, *7*, 80.

Subeesh, A., & Mehta, C. R. (2021). Automation and digitization of agriculture using artificial intelligence and internet of things. *Artificial Intelligence in Agriculture*, *5*, 278-291.

Tadeusiewicz, R., & Dobrowolski, J. W. (2003). Artifical intelligence as a tool for development of interdisciplinary study on elements and health. In *Proceedings Book of 4th International Symposium on Trace Elements in Human: New Perspectives, Pollet S., Ermidou-Pollet S., eds, Entypossis, Athens* (pp. 13-42).

Tao, D., Yang, P., & Feng, H. (2020). Utilization of text mining as a big data analysis tool for food science and nutrition. *Comprehensive reviews in food science and food safety*, *19*(2), 875-894.

Tsolakidis, D., Gymnopoulos, L. P., & Dimitropoulos, K. (2024, August). Artificial Intelligence and Machine Learning Technologies for Personalized Nutrition: A Review. In *Informatics* (Vol. 11, No. 3, p. 62). MDPI.

Vu, T., Lin, F., Alshurafa, N., & Xu, W. (2017). Wearable food intake monitoring technologies: A comprehensive review. *Computers*, *6*(1), 4.

Wang, Z., Wang, L., Hou, Y., Zhang, X., Wang, H., Zhang, S., ... & Huang, J. (2024). Precision calories: A promising strategy for personalized health interventions in the precision nutrition framework. *Trends in Food Science & Technology*, 104727.

Who, J., & Consultation, F. E. (2003). Diet, nutrition and the prevention of chronic diseases. *World Health Organ Tech Rep Ser*, *916*(i-viii), 1-149.

World Health Organization. (2016). Guide for the establishment of health observatories.

Wu, X. Y., Zhuang, L. H., Li, W., Guo, H. W., Zhang, J. H., Zhao, Y. K., ... & Veugelers, P. J. (2019). The influence of diet quality and dietary behavior on health-related quality of life in the general population of children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. *Quality of life research*, *28*, 1989-2015.

Zhang, J., Oh, Y. J., Lange, P., Yu, Z., & Fukuoka, Y. (2020). Artificial intelligence chatbot behavior change model for designing artificial intelligence chatbots to promote physical activity and a healthy diet. *Journal of medical Internet research*, *22*(9), e22845.

Zhang, Y., Deng, L., Zhu, H., Wang, W., Ren, Z., Zhou, Q., ... & Wang, S. (2023). Deep learning in food category recognition. *Information Fusion*, *98*, 101859.

Zheng, J., Wang, J., Shen, J., & An, R. (2024). Artificial Intelligence Applications to Measure Food and Nutrient Intakes: Scoping Review. *Journal of Medical Internet Research*, *26*, e54557.

KAYNAKÇA

Abdlaty, Ramy, ve Qiyin Fang. 2021. "Skin Erythema Assessment Techniques". *Clinics in Dermatology* 39(4):591-604. doi: 10.1016/j.clindermatol.2021.03.006.

Abdo, Joseph M., Nikolai A. Sopko, ve Stephen M. Milner. 2020. "The applied anatomy of human skin: A model for regeneration". *Wound Medicine* 28:100179. doi: 10.1016/j.wndm.2020.100179.

Agrawal, S., A. Kumar, Tk Dhali, ve Sk Majhi. 2015. "Comparison of Oxidant-Antioxidant Status in Patients with Vitiligo and Healthy Population". *Kathmandu University Medical Journal* 12(2):132-36. doi: 10.3126/kumj.v12i2.13660.

Arslan, Dilek Efe, Gökçen Aydın Akbuga, ve Nazan Kılıç Akça. 2022. "Skin Dryness in the Elderly Staying in a Nursing Homes and Affecting Factors". *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi* 5(1):1-8. doi: 10.38108/ouhcd.816570.

Ashwell, Margaret, Elaine M. Stone, Heiko Stolte, Kevin D. Cashman, Helen Macdonald, Susan Lanham-New, Sara Hiom, Ann Webb, ve David Fraser. 2010. "UK Food Standards Agency Workshop Report: An Investigation of the Relative Contributions of Diet and Sunlight to Vitamin D Status". *British Journal of Nutrition* 104(4):603-11. doi: 10.1017/S0007114510002138.

Baran, Anna, Paulina Kiluk, Hanna Myśliwiec, ve Iwona Flisiak. 2017. "The Role of Lipids in Psoriasis". *Dermatology Review/Przegląd Dermatologiczny* 104(6):619-35. doi: 10.5114/dr.2017.71834.

Bertuccelli, Giuseppe, Nicola Zerbinati, Massimiliano Marcellino, Navalpur Shanmugam Nanda Kumar, Fang He, Vladimir Tsepakolenko, Joseph Cervi, Aldo Lorenzetti, ve Francesco Marotta. 2016. "Effect of a quality-controlled fermented nutraceutical on skin aging markers: An antioxidant-control, double-blind study". *Experimental and Therapeutic Medicine* 11(3):909-16. doi: 10.3892/etm.2016.3011.

Boccardi, Virginia, ve Joanna Polom. 2024. "Searching for Beauty and Health: Aging in Women, Nutrition, and the Secret in Telomeres". *Nutrients* 16(18):3111. doi: 10.3390/nu16183111.

Bocheva, Georgeta, Radomir M. Slominski, ve Andrzej T. Slominski. 2021. "The Impact of Vitamin D on Skin Aging". *International Journal of Molecular Sciences* 22(16):9097. doi: 10.3390/ijms22169097.

Boelsma, Esther, Lucy P. L. van de Vijver, R. Alexandra Goldbohm, Ineke A. A. Klöpping-Ketelaars, Henk F. J. Hendriks, ve Len Roza. 2003. "Human Skin Condition and Its Associations with Nutrient Concentrations in Serum and Diet". *The American Journal of Clinical Nutrition* 77(2):348-55. doi: 10.1093/ajcn/77.2.348.

Borzutzky, Arturo, ve Carlos A. Camargo Jr. 2013. "Role of vitamin D in the pathogenesis and treatment of atopic dermatitis". *Expert Review of Clinical Immunology* 9(8):751-60. doi: 10.1586/1744666X.2013.816493.

Campisi, J. 1997. "The Biology of Replicative Senescence". *European Journal of Cancer (Oxford, England: 1990)* 33(5):703-9. doi: 10.1016/S0959-8049(96)00058-5.

Cao, Changwei, Zhichao Xiao, Yinglong Wu, ve Changrong Ge. 2020. "Diet and Skin Aging-From the Perspective of Food Nutrition". *Nutrients* 12(3):870. doi: 10.3390/nu12030870.

Chuang, Shih-Yi, Yin-Ku Lin, Chwan-Fwu Lin, Pei-Wen Wang, En-Li Chen, ve Jia-You Fang. 2017. "Elucidating the Skin Delivery of Aglycone and Glycoside Flavonoids: How the Structures Affect Cutaneous Absorption". *Nutrients* 9(12):1304. doi: 10.3390/nu9121304.

Cusack, Caitriona, Claire Danby, Jason C. Fallon, Wen Lyn Ho, Barbara Murray, Jennifer Brady, Patrick O'Kelly, Nicola Ambrose, Grainne Kearns, ve Gillian M. Murphy. 2008. "Photoprotective Behaviour and Sunscreen Use: Impact on Vitamin D Levels in Cutaneous Lupus Erythematosus". *Photodermatology, Photoimmunology & Photomedicine* 24(5):260-67. doi: 10.1111/j.1600-0781.2008.00373.x.

D'Arino, Andrea, Silvia Caputo, Laura Eibenschutz, Paolo Piemonte, Pierluigi Buccini, Pasquale Frascione, ve Barbara Bellei. 2023. "Skin Cancer Microenvironment: What We Can Learn from Skin Aging?" *International Journal of Molecular Sciences* 24(18):14043. doi: 10.3390/ijms241814043.

Davinelli, Sergio, Juan Carlos Bertoglio, Ascanio Polimeni, ve Giovanni Scapagnini. 2018. "Cytoprotective Polyphenols Against Chronological Skin Aging and Cutaneous Photodamage". *Current Pharmaceutical Design* 24(2):99-105. doi: 10.2174/1381612823666171109102426.

Dierick, Jean-François, François Eliaers, José Remacle, Martine Raes, Stephen J. Fey, Peter Mose Larsen, ve Olivier Toussaint. 2002. "Stress-Induced Premature Senescence and Replicative Senescence Are Different Phenotypes, Proteomic Evidence". *Biochemical Pharmacology* 64(5-6):1011-17. doi: 10.1016/s0006-2952(02)01171-1.

Dmitrieva, Natalia I., Manfred Boehm, Paul H. Yancey, ve Sofia Enhörning. 2024. "Long-Term Health Outcomes Associated with Hydration Status". *Nature Reviews. Nephrology* 20(5):275-94. doi: 10.1038/s41581-024-00817-1.

Draelos, Zoe Diana. 2013. "Aging Skin: The Role of Diet: Facts and Controversies". *Clinics in Dermatology* 31(6):701-6. doi: 10.1016/j.clindermatol.2013.05.005.

Dreher, Mark L., ve Adrienne J. Davenport. 2013. "Hass Avocado Composition and Potential Health Effects". *Critical Reviews in Food Science and Nutrition* 53(7):738-50. doi: 10.1080/10408398.2011.556759.

Duarte, Gleison, Barbosa, ve Rosa. 2012. "The Management of Psoriasis through Diet". *Psoriasis: Targets and Therapy* 45. doi: 10.2147/PTT.S24755.

El-akawi, Z., N. Abdel-Latif, ve K. Abdul-Razzak. 2006. "Does the plasma level of vitamins A and E affect acne condition?" *Clinical and Experimental Dermatology* 31(3):430-34. doi: 10.1111/j.1365-2230.2006.02106.x.

Elgoweini, Maha, ve Nagwa Nour El Din. 2009. "Response of Vitiligo to Narrowband Ultraviolet B and Oral Antioxidants". *The Journal of Clinical Pharmacology* 49(7):852-55. doi: 10.1177/0091270009335769.

Ersoy, Canan ve Alparslan Ersoy. 2019. "Vitamin D Tedavisinde Güncel Yaklaşımlar". *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 45(2):219-23. doi: 10.32708/uutfd.529506.

Evans, Jennifer R., ve John G. Lawrenson. t.y. "Antioxidant Vitamin and Mineral Supplements for Preventing Age-related Macular Degeneration - Evans, JR - 2017 | Cochrane Library".

FA. 2024. "(PDF) Dermatolojik Hastalıklarda Diyetin Rolü". *ResearchGate*. doi: 10.4274/tdd.1927.

Fam, Vivien W., Prae Charoenwoodhipong, Raja K. Sivamani, Roberta R. Holt, Carl L. Keen, ve Robert M. Hackman. 2022. "Plant-Based Foods for Skin Health: A Narrative Review". *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics* 122(3):614-29. doi: 10.1016/j.jand.2021.10.024.

Franco, Ana Catarina, Célia Aveleira, ve Cláudia Cavadas. 2022. "Skin Senescence: Mechanisms and Impact on Whole-Body Aging". *Trends in Molecular Medicine* 28(2):97-109. doi: 10.1016/j.molmed.2021.12.003.

Garbicz, Jagoda, Beata Całyniuk, Michał Górski, Marta Buczkowska, Małgorzata Piecuch, Aleksandra Kulik, ve Piotr Rozentryt. 2022. "Nutritional Therapy in Persons Suffering from Psoriasis". *Nutrients* 14(1):119. doi: 10.3390/nu14010119.

Garipoğlu, G. 2024. *Rejeneratif tedavilerde diyet yaklaşımları*. 1. Baskı. Nobel Tıp Kitabevi.

Graf, J. (2005). Anti-aging skin care ingredient technologies. In *Cosmetic dermatology* (pp. 17–28). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Griffin, J. P. (2013). A history of drug regulation in the UK. In *The textbook of pharmaceutical medicine* (pp. 317–346). Wiley-Blackwell.Kaimal, Sowmya, ve Devinder Mohan Thappa. 2010. "Diet in Dermatology: Revisited". *Indian Journal of Dermatology, Venereology and Leprology* 76(2):103-15. doi: 10.4103/0378-6323.60540.

Hanjani, Nazanin Asghari, ve Mohammadreza Vafa. 2018. "Protein Restriction, Epigenetic Diet, Intermittent Fasting as New Approaches for Preventing Age-Associated Diseases". *International Journal of Preventive Medicine* 9:58. doi: 10.4103/ijpvm.IJPVM_397_16.

Hayflick, L., ve P. S. Moorhead. 1961. "The serial cultivation of human diploid cell strains". *Experimental Cell Research* 25(3):585-621. doi: 10.1016/0014-4827(61)90192-6.

He, Xin, Xinyu Gao, ve Weidong Xie. 2023. "Research Progress in Skin Aging, Metabolism, and Related Products". *International Journal of Molecular Sciences* 24(21):15930. doi: 10.3390/ijms242115930.

Herbert, Diana, Sandra Franz, Yulia Popkova, Ulf Anderegg, Jürgen Schiller, Katharina Schwede, Axel Lorz, Jan C. Simon, ve Anja Saalbach. 2018. "High-Fat Diet Exacerbates Early Psoriatic Skin Inflammation Independent of Obesity: Saturated Fatty Acids as Key Players". *Journal of Investigative Dermatology* 138(9):1999-2009. doi: 10.1016/j.jid.2018.03.1522.

Holme, S. A., A.V. Anstey, M. N. Badminton, ve G. H. Elder. 2008. "Serum 25-Hydroxyvitamin D in Erythropoietic Protoporphyria". *The British Journal of Dermatology* 159(1):211-13. doi: 10.1111/j.1365-2133.2008.08616.x.

Houghton, Lisa A., ve Reinhold Vieth. 2006. "The Case against Ergocalciferol (Vitamin D2) as a Vitamin Supplement". *The American Journal of Clinical Nutrition* 84(4):694-97. doi: 10.1093/ajcn/84.4.694.

Hwang, Kyung-A., Bo-Rim Yi, ve Kyung-Chul Choi. 2011. "Molecular Mechanisms and In Vivo Mouse Models of Skin Aging Associated with Dermal Matrix Alterations". *Laboratory Animal Research* 27(1):1-8. doi: 10.5625/lar.2011.27.1.1.

Işkın, M., & Sarıışık, M. (2017). Öğrencilerin besin tüketim alışkanlıkları üzerine bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 33–42.

Januszewski, Jacek, Alicja Forma, Julita Zembala, Michał Flieger, Magdalena Tyczyńska, James Curtis Dring, Iga Dudek, Kamila Świątek, ve Jacek Baj. 2024. "Nutritional Supplements for Skin Health—A Review of What Should Be Chosen and Why". *Medicina* 60(1):68. doi: 10.3390/medicina60010068.

Jensen, Peter, Robin Christensen, Claus Zachariae, Nina RW Geiker, Bente K. Schaadt, Steen Stender, Peter R. Hansen, Arne Astrup, ve Lone Skov. 2016. "Long-term effects of weight reduction on the severity of psoriasis in a cohort derived from a randomized trial: a prospective observational follow-up study12". *The American Journal of Clinical Nutrition* 104(2):259-65. doi: 10.3945/ajcn.115.125849.

Kanda, Naoko, Toshihiko Hoashi, ve Hidehisa Saeki. 2020. "Nutrition and Psoriasis". *International Journal of Molecular Sciences* 21(15):5405. doi: 10.3390/ijms21155405.

Kang, Min Cheol, Silvia Yumnam, ve Sun Yeou Kim. 2018. "Oral Intake of Collagen Peptide Attenuates Ultraviolet B Irradiation-Induced Skin Dehydration In Vivo by Regulating Hyaluronic Acid Synthesis". *International Journal of Molecular Sciences* 19(11):3551. doi: 10.3390/ijms19113551.

Kavala, Mukaddes. 2009. "Dermatolojide besinler ve beslenmenin önemi".

Kechichian, Elio, ve Khaled Ezzedine. 2018. "Vitamin D and the Skin: An Update for Dermatologists". *American Journal of Clinical Dermatology* 19(2):223-35. doi: 10.1007/s40257-017-0323-8.

Kishimoto, Yuki, Norikatsu Saito, Katsumi Kurita, Kentaro Shimokado, Naoki Maruyama, ve Akihito Ishigami. 2013. "Ascorbic acid enhances the expression of type 1 and type 4 collagen and SVCT2 in cultured human skin fibroblasts". *Biochemical and Biophysical Research Communications* 430(2):579-84. doi: 10.1016/j.bbrc.2012.11.110.

Krutzik, Stephan R., Martin Hewison, Philip T. Liu, Juan Antonio Robles, Steffen Stenger, John S. Adams, ve Robert L. Modlin. 2008. "IL-15 Links TLR2/1-Induced Macrophage Differentiation to the Vitamin D-Dependent Antimicrobial Pathway". *Journal of Immunology (Baltimore, Md.: 1950)* 181(10):7115-20. doi: 10.4049/jimmunol.181.10.7115.

Kurtgil, Seren, ve Yasemin Beyhan. 2021. "Yaşam Döngüsü ve Sürdürülebilir Beslenmenin Rolü". *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 11(3):425-30. doi: 10.33631/duzcesbed.866922.

Leung, Alice, Swathi Balaji, ve Sundeep G. Keswani. 2013. "Biology and Function of Fetal and Pediatric Skin". *Facial plastic surgery clinics of North America* 21(1):1-6. doi: 10.1016/j.fsc.2012.10.001.

de Lima Cherubim, Débora Jackeline, Cleide Viviane Buzanello Martins, Luciana Oliveira Fariña, ve Rosemeire Aparecida da Silva de Lucca. 2020. "Polyphenols as Natural Antioxidants in Cosmetics Applications". *Journal of Cosmetic Dermatology* 19(1):33-37. doi: 10.1111/jocd.13093.

Liu, Xiaofang, Guang Yang, Mengxin Luo, Qi Lan, Xiaoxia Shi, Haoyuan Deng, Ningning Wang, Xuezhu Xu, ve Cong Zhang. 2021. "Serum Vitamin E Levels and Chronic Inflammatory Skin Diseases: A Systematic Review and Meta-Analysis". *PLOS ONE* 16(12):e0261259. doi: 10.1371/journal.pone.0261259.

Lucas, R. M., S. Yazar, A. R. Young, M. Norval, F. R. de Gruijl, Y. Takizawa, L. E. Rhodes, C. A. Sinclair, ve R. E. Neale. 2019. "Human Health in Relation to Exposure to Solar Ultraviolet Radiation under Changing Stratospheric Ozone and Climate". *Photochemical & Photobiological Sciences* 18(3):641-80. doi: 10.1039/C8PP90060D.

Meksiarun, Phiranuphon, Yui Maeda, Tatsuya Hiroi, Bibin B. Andriana, ve Hidetoshi Sato. 2015. "Analysis of the Effects of Dietary Fat on Body and Skin Lipids of Hamsters by Raman Spectroscopy". *The Analyst* 140(12):4238-44. doi: 10.1039/c5an00076a.

Michalak, Monika. 2022. "Plant-Derived Antioxidants: Significance in Skin Health and the Ageing Process". *International Journal of Molecular Sciences* 23(2):585. doi: 10.3390/ijms23020585.

Michalak, Monika, Monika Pierzak, Beata Kręcisz, ve Edyta Suliga. 2021. "Bioactive Compounds for Skin Health: A Review". *Nutrients* 13(1):203. doi: 10.3390/nu13010203.

Mojumdar, Enamul Haque, Quoc Dat Pham, Daniel Topgaard, ve Emma Sparr. 2017. "Skin hydration: interplay between molecular dynamics, structure and water uptake in the stratum corneum". *Scientific Reports* 7:15712. doi: 10.1038/s41598-017-15921-5.

Ndiaye, Mary A., Minakshi Nihal, Gary S. Wood, ve Nihal Ahmad. 2014. "Skin, Reactive Oxygen Species, and Circadian Clocks". *Antioxidants & Redox Signaling* 20(18):2982-96. doi: 10.1089/ars.2013.5645.

Nguyen, H. P., ve R. Katta. 2015. "Sugar Sag: Glycation and the Role of Diet in Aging Skin". *Skin Therapy Letter* 20(6):1-5.

Oda, Yuko, Yoshikazu Uchida, Sam Moradian, Debra Crumrine, Peter M. Elias, ve Daniel D. Bikle. 2009. "Vitamin D Receptor and Coactivators SRC2 and 3 Regulate Epidermis-Specific Sphingolipid Production and Permeability Barrier Formation". *The Journal of Investigative Dermatology* 129(6):1367-78. doi: 10.1038/jid.2008.380.

Owen, Fidan Korkut, ve Nur Demirbaş Çelik. 2018. "Yaşam Boyu Sağlıklı Yaşam ve İyilik Hali". *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar* 10(4):440-53. doi: 10.18863/pgy.364108.

Öğüt, S., & Atay, E. (2012). Yaşlılık ve oksidatif stres. *Medical Journal of Süleyman Demirel University*, *19*(2), 68-74.

Passeron, T., R. Bouillon, V. Callender, T. Cestari, T. L. Diepgen, A. C. Green, J. C. van der Pols, B. A. Bernard, F. Ly, F. Bernerd, L. Marrot, M. Nielsen, M. Verschoore, N. G. Jablonski, ve A. R. Young. 2019. "Sunscreen Photoprotection and Vitamin D Status". *The British Journal of Dermatology* 181(5):916-31. doi: 10.1111/bjd.17992.

Pincemail, Joël, ve Smail Meziane. 2022. "On the Potential Role of the Antioxidant Couple Vitamin E/Selenium Taken by the Oral Route in Skin and Hair Health". *Antioxidants* 11(11):2270. doi: 10.3390/antiox11112270.

Placzek, Marianne, Sabine Gaube, Urs Kerkmann, Klaus-Peter Gilbertz, Thomas Herzinger, Ekkehard Haen, ve Bernhard Przybilla. 2005. "Ultraviolet B-Induced DNA Damage in Human Epidermis Is Modified by the Antioxidants Ascorbic Acid and D-α-Tocopherol". *Journal of Investigative Dermatology* 124(2):304-7. doi: 10.1111/j.0022-202X.2004.23560.x.

Pullar, Juliet M., Anitra C. Carr, ve Margreet C. M. Vissers. 2017a. "The Roles of Vitamin C in Skin Health". *Nutrients* 9(8):866. doi: 10.3390/nu9080866.

Qin, Haixia, Xiangjian Zheng, Xiaofeng Zhong, Anita K. Shetty, Peter M. Elias, ve Wendy B. Bollag. 2011. "Aquaporin-3 in keratinocytes and skin: Its role and interaction with phospholipase D2". *Archives of Biochemistry and Biophysics* 508(2):138-43. doi: 10.1016/j.abb.2011.01.014.

Querings, K., ve J. Reichrath. 2004. "A Plea for the Analysis of Vitamin-D Levels in Patients under Photoprotection, Including Patients with Xeroderma Pigmentosum (XP) and Basal Cell Nevus Syndrome (BCNS)". *Cancer Causes & Control: CCC* 15(2):219. doi: 10.1023/b:caco.0000019571.83095.97.

Ricard-Blum, Sylvie. 2011. "The Collagen Family". *Cold Spring Harbor Perspectives in Biology* 3(1):a004978. doi: 10.1101/cshperspect.a004978.

Rosa, Daiane Figueiredo, Mariáurea Matias Sarandy, Rômulo Dias Novaes, Mariella Bontempo Freitas, Maria do Carmo Gouveia Pelúzio, ve Reggiani Vilela Gonçalves. 2018. "High-Fat Diet and Alcohol Intake Promotes Inflammation and Impairs Skin Wound Healing in Wistar Rats". *Mediators of Inflammation* 2018:4658583. doi: 10.1155/2018/4658583.

Shahidi, Fereidoon, Ana Clara C. Pinaffi-Langley, Jocelyn Fuentes, Hernán Speisky, ve Adriano Costa de Camargo. 2021. "Vitamin E as an essential micronutrient for human health: Common, novel, and unexplored dietary sources". *Free Radical Biology and Medicine* 176:312-21. doi: 10.1016/j.freeradbiomed.2021.09.025.

Shakhbazova, Anastasia, Hera Wu, Cindy J. Chambers, ve Raja K. Sivamani. 2021. "A Systematic Review of Nutrition, Supplement, and Herbal-Based Adjunctive Therapies for Vitiligo". *The Journal of Alternative and Complementary Medicine* 27(4):294-311. doi: 10.1089/acm.2020.0292.

Shin, Jihye, You Jin Kim, Oran Kwon, Nack-In Kim, ve Yunhi Cho. 2016. "Associations among plasma vitamin C, epidermal ceramide and clinical severity of atopic dermatitis". *Nutrition Research and Practice* 10(4):398-403. doi: 10.4162/nrp.2016.10.4.398.

Song, Hongdong, Ling Zhang, Yongkang Luo, Siqi Zhang, ve Bo Li. 2018. "Effects of Collagen Peptides Intake on Skin Ageing and Platelet Release in Chronologically Aged Mice Revealed by Cytokine Array Analysis". *Journal of Cellular and Molecular Medicine* 22(1):277-88. doi: 10.1111/jcmm.13317.

Sriram, Rajashree, ve V. Gopal. 2023. "Aging Skin and Natural Bioactives that Impede Cutaneous Aging: A Narrative Review". *Indian Journal of Dermatology* 68(4):414-24. doi: 10.4103/ijd.ijd_932_22.

Standing Committee on the Scientific Evaluation of Dietary Reference Intakes. (1999). *Dietary reference intakes for calcium, phosphorus, magnesium, vitamin D, and fluoride*. Washington, DC: National Academies Press.

Sweeney, Elizabeth, Douglas Roberts, Tina Corbo, ve Olena Jacenko. 2010. "Congenic Mice Confirm That Collagen X Is Required for Proper Hematopoietic Development". *PLOS ONE* 5(3):e9518. doi: 10.1371/journal.pone.0009518.

Serbetcı, T., & Boğa, B. (2022). Renin-Anjiyotensin-Aldosteron Sistemine Etkili Tıbbi Bitkilerin Potansiyel Kullanımı. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 105-118.

Tirumalai, G., & Long, A. (2019). *United States Pharmacopeial Convention: respecting the past, moving confidently into the future*.

Toussaint, O., E. E. Medrano, ve T. von Zglinicki. 2000. "Cellular and Molecular Mechanisms of Stress-Induced Premature Senescence (SIPS) of Human Diploid Fibroblasts and Melanocytes". *Experimental Gerontology* 35(8):927-45. doi: 10.1016/s0531-5565(00)00180-7.

Tupikowska, Małgorzata, Aleksandra Zdrojowy-Welna, ve Joanna Maj. 2014. "[Psoriasis as metabolic and cardiovascular risk factor]". *Polski merkuriusz lekarski* 37(218):124-27.

Türkiye Beslenme Rehberi TÜBER 2015" , "T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1031 , Ankara 2016.

Ulrich, C., J. S. Jürgensen, A. Degen, M. Hackethal, M. Ulrich, M. J. Patel, J. Eberle, D. Terhorst, W. Sterry, ve E. Stockfleth. 2009. "Prevention of Non-Melanoma Skin Cancer in Organ Transplant Patients by Regular Use of a Sunscreen: A 24 Months, Prospective, Case-Control Study". *The British Journal of Dermatology* 161 Suppl 3:78-84. doi: 10.1111/j.1365-2133.2009.09453.x.

Vaid, Mudit, Tripti Singh, Ram Prasad, ve Santosh K. Katiyar. 2014. "Intake of High-Fat Diet Stimulates the Risk of Ultraviolet Radiation-Induced Skin Tumors and Malignant Progression of Papillomas to Carcinoma in SKH-1 Hairless Mice". *Toxicology and Applied Pharmacology* 274(1):147-55. doi: 10.1016/j.taap.2013.10.030.

Wang, Lin, Qing Wang, Jing Qian, Qiufang Liang, Zhenbin Wang, Junmin Xu, Song He, ve Haile Ma. 2015. "Bioavailability and Bioavailable Forms of Collagen after Oral Administration to Rats". *Journal of Agricultural and Food Chemistry* 63(14):3752-56. doi: 10.1021/jf5057502.

Wasiluk, Diana, Lucyna Ostrowska, ve Ewa Stefańska. 2013. "Can an adequate diet be helpful in the treatment of psoriasis vulgaris?" *Medycyna Ogólna i Nauki o Zdrowiu* 18(4):405-8.

Winiarska-Mieczan, Anna, Tomasz Mieczan, ve Grzegorz Wójcik. 2020. "Importance of Redox Equilibrium in the Pathogenesis of Psoriasis—Impact of Antioxidant-Rich Diet". *Nutrients* 12(6):1841. doi: 10.3390/nu12061841.

Xu, Defeng, Dan Li, Zijian Zhao, Jiaxin Wu, ve Mouming Zhao. 2019. "Regulation by Walnut Protein Hydrolysate on the Components and Structural Degradation of Photoaged Skin in SD Rats". *Food & Function* 10(10):6792-6802. doi: 10.1039/C8FO01833B.

Zhang, Na, Fan Zhang, Su Chen, Feng Han, Guotian Lin, Yufei Zhai, Hairong He, Jianfen Zhang, ve Guansheng Ma. 2020. "Associations between hydration state and pregnancy complications, maternal-infant outcomes: protocol of a prospective observational cohort study". *BMC Pregnancy and Childbirth* 20(1):82. doi: 10.1186/s12884-020-2765-x.

Zia, Aliabbas, Tahereh Farkhondeh, Ali Mohammad Pourbagher-Shahri, ve Saeed Samarghandian. 2021. “The Role of Curcumin in Aging and Senescence: Molecular Mechanisms”. *Biomedicine & Pharmacotherapy* 134:111119. doi: 10.1016/j.biopha.2020.111119.

Zuccotti, E., Oliveri, M., Ratto, D., Di Iorio, C., Occhinegro, A., Rossi, P., & Girometta, C. (2018). Nutritional strategies for psoriasis: Current scientific evidence in clinical trials. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences, 22*(23), 1–10.

KAYNAKÇA

Aguilar-Aguilar E. (2021). Menstrual disorders: what we know about dietary-nutritional therapy. *Nutr Hosp*. 13;37(Spec No2):52-56.

Andersch, B. ve Milsom, I. (1982). An Epidemiologic Study Of Young Women With Dysmenorrhea. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 144(6), 655-660.

Bakır, N. ve Balcı Yangın, H. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Premenstrual Sendrom Ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişki. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(5), 39-51.

Bernard, N. D., Scialli, A. R., Hurlock, D.,ve Bertron, P. (2000). Diet And Sex-Hormone Binding Globulin, Dysmenorrhea, And Premenstrual Symptoms. *Obstetrics & Gynecology*, 95, 245.

İnan C. M., Canbolat E., Özçelik A.Ö. ve Çakıroğlu F.P. (2021). Beslenme ve Ağrı, 4th International Congress on Agriculture, Environment and Health, 20-22 May 2021, 569-580. https://www.researchgate.net/publication/351942229_Nutrition_and_Pain_Beslenme_ve_Agri (E.T.: 10.12.2024)

Chen Y. C., Chiang Y. F., Lin Y. J., Huang K. C., Chen H. Y., Hamdy N. M., Huang T. C. , Chang H. Y., Shieh T.M., Huang Y.J ve Hsia S. M. (2023). Effect of Vitamin D Supplementation on Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Clinical Trials. *Nutrients*. 15(13):2830. doi: 10.3390/nu15132830. PMID: 37447156; PMCID: PMC10343446.

Chen, C. X., Barrett, B. ve Kwekkeboom, K. L. (2016). Efficacy Of Oral Ginger (Zingiber Officinale) For Dysmenorrhea: A Systematic Review And Meta-Analysis. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, Volume 2016, Article ID 6295737, 10 pages.

Çay, B., ve Saka, S. (2020). Genç Yetişkinlerde Kısa Süreli Aerobik Egzersizin Dismenore Üzerine Etkisi. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi / Journal of Health Professionals Research, 2(3), 94-101.

Demiralp, Ç. (2018). Primer Dismenoreli Kadınlarda Kombine Egzersiz Tedavisinin Primer Dismenore Semptomları Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.

Dwienda, O., ve Andriyani, R. (2015). Gambaran Perbedaan Intensitas Dismenore Setelah Melakukan Senam Dismenore Pada Remaja Putri Di SMP Negeri 21 Pekanbaru Tahun 2014.. *Jurnal Maternity and Neonatal*, 1(6). 274-279.

Eby, G. A. (2007). Zinc Treatment Prevents Dysmenorrhea. *Medical Hypotheses*, 69(2), 297-301.

Erdoğan, M. (2013). Genç Kızlarda Primer Dismenore ve Vücut Kitle İndeksi. Yüksek lisans tezi, Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Farasati, N., Siassi, F., Koohdani, F., Qorbani, M., Abashzadeh, K. ve Sotoudeh, G. (2015). Western Dietary Pattern İs Related To Premenstrual Syndrome: A Case–Control Study. *British Journal of Nutrition*, 114(12), 2016-2021.

Haidari F., Homayouni F., Helli B., Haghighizadeh M. H.ve Farahmandpour F., Effect Of Chlorella Supplementation On Systematic Symptoms And Serum Levels Of Prostaglandins, İnflammatory And Oxidative Markers İn Women With Primary Dysmenorrhea. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*, Volume 229, 2018,Pages 185-189.

Gokhale, L. B. (1996). Curative Treatment Of Primary (Spasmodic) Dysmenorrhea. *Indian Journal of Medical Research,* 103, 227-231.

Akalın H. Ve Eryılmaz G. (2017). Beslenmenin Üreme Sağlığına Etkisi. *Turkiye Klinikleri J Obstet Womens Health Dis Nurs-Special Topics* 3(3):185-92

Hossain, G., Sabiruzzaman, Islam, S., Hısyam, R. Z., Lestrel, P. ve Kamarul, T. (2011). Influence Of Anthropometric Measures And Socio-Demographic Factors On Menstrual Pain And İrregular Menstrual Cycles Among University Students in Bangladesh. *Anthropological Science*, 119(3), 239-246.

Hudson, T. (2007). Using Nutrition To Relieve Primary Dysmenorrhea. *Alternative & Complementary Therapies*, 13(3), 125-128.

Jaleel G., Shaphe M. A., Khan A. R., Malhotra D., Khan H., Parveen S., Qasheesh M., Beg R. A., Chahal A., Ahmad F. ve Ahmad M. F. (2022). Effect of Exercises on Central and Endocrine System for Pain Modulation in Primary Dysmenorrhea. *J Lifestyle Med.* 12(1):15-25.

Kalaitzopoulos D.R., Samartzis N., Daniilidis A., Leeners B., Makieva S., Nirgianakis K., Dedes I., Metzler J. M., Imesch P. ve Lempesis I. G. (2022). Effects of Vitamin D Supplementation İn Endometriosis: A Systematic Review. *Reprod Biol Endocrinol* ;20(1):176.

Kannan P., Chapple C. M., Miller D., Claydon L. S. ve Baxter G. D. (2015). Menstrual Pain And Quality Of Life İn Women With Primary Dysmenorrhea: Rationale, Design, And İnterventions Of A Randomized Controlled Trial Of Effects Of A Treadmill-Based Exercise İntervention. *Contemporary Clinical Trials*, 42, 81-89.

Mahvash, N., Alijani Eidy, K., Mehdizadeh Toorzani, M. ve Shahla, H. (2012). The Effect Of Physical Activity On Primary Dysmenorrhea Of Female University Students. *Journal of World Applied Sciences*, 17(10), 1246-1252.

Kamacı M., Önder Y. ve Akman N. (1997) Adolesanlardaki Primer Dismenorenin Vücut Kütle İndeksi ile İlişkisi. *Van Tıp Dergisi*: 4 (3): 154-157.

Marván M. L., Catillo-López R. L., Alcalá-Herrera V. ve Callejo D.D. (2016). The Decreasing Age At Menarche in Mexico. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, 29(5), 454-457.

Matsas, A., Sachinidis, A., Lamprinou, M., Stamoula, E. ve Christopoulos, P. (2023). Vitamin Effects in Primary Dysmenorrhea. *Life*, 13(6), 1308.

Montero, P., Bernis, C., Fernandez, V. ve Castro, S. (1996). Influence Of Body Mass İndex And Slimming Habits On Menstrual Pain And Cycle İrregularity. *Journal of Biosocial Science*, 28, 315-323.

Nagata V., Hirokawa K., Shimizu N., Shimizu H. (2005). Associations Of Menstrual Pain With İntakes Of Soy, Fat And Dietary Fiber in Japanese Women. *Eur J Clin Nutr* 59:88-92.

Bozkurt N. (2019). Dismenore Sıklığı ve Dismenorenin Yaşam Kalitesine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.

Ozerdoğan N., Sayiner D., Ayranci U., Unsal A. ve Giray S. (2009). Prevalence And Predictors Of Dysmenorrhea Among Students At A University in Turkey. *Int J Gynaecol Obstet*; 107: 39-43.

Özpınar Ş. (2021). Yetişkin Kadınlarda Düşük Glisemik İndeks Diyetinin Menstrual Ağrıya Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Biruni Üniversitesi.

Pejcˇic´, A. ve Jankovic´, S. (2016). Risk Factors For Dysmenorrhea Among Young Adult Female University Students. *Faculty of Medical Sciences*, 52(1), 98-103.

Potur, D. C. ve Kömürcü, N. (2013). Dismenore Yönetiminde Tamamlayıcı Tedaviler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 10(1), 8-13.

Proctor, M. ve Farquhar, C. (2006). Diagnosis And Management Of Dysmenorrhoea. *BMJ*, 332(7550), 1134-1138.

Rad, M., Sabzevari, M. T., Rastaghi, S. Ve Dehnavi, Z. M. (2018). The Relationship Between Anthropometric İndex And Primary Dysmenorrhea İn Female High School Students. *Journal of Education and Health Promotion*, 7, 34.

Rahnama, P., Montazeri, A., Huseini, H. F., Kianbakht, S. ve Naseri, M. (2012). Effect of Zingiber Officinale R. Rhizomes (ginger) On Pain Relief In Primary Dysmenorrhea: A placebo randomized Trial. *BMC Complementary and Alternative Medicine*, 12, 92.

Rondanelli M., Fossari F., Vecchio V., Gasparri C., Peroni G., Spadaccini D., Riva A., Petrangolini G., Iannello G., Nichetti M., Infantino V. ve Perna S. (2020). Clinical Trials On Pain Lowering Effect Of Ginger: A Narrative Review. *Phytother Res*. 34(11):2843-2856.

Shahrjerdi, S., ve Shaych Hosaini, R. (2010). The Effect Of 8 Weeks Stretching Exercise On Primary Dysmenorrhea İn 15-17 Aged High School Student Girls In Arak. *J Shahrekord Univ Med Sci*, 11, 84-91.

Singh, K., Srivastava, D., Misra, R. ve Tyagi, M. (2015). Relationship Between Primary Dysmenorrhea And Body Composition Parameters In Young Females. *International Journal of Health Sciences and Research*, 5(7), 150-155.

Nikkhah S., Dolatian M., Naghii M. R., Zaeri F. ve Taheri S. M. (2015). Effects Of Boron Supplementation On The Severity And Duration Of Pain In Primary Dysmenorrhea, *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 21(2):79-83.

Süt, H. K., Küçükkaya, B. ve Arslan, E. (2019). Primer Dismenore Ağrısında Tamamlayıcı Ve Alternatif Tedavi Yöntemleri Kullanımı. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(4), 322-327.

Szmidt M. K., Granda D., Sicinska E. ve Kaluza J. (2020). Primary Dysmenorrhea in Relation to Oxidative Stress and Antioxidant Status: A Systematic Review of Case-Control Studies. *Antioxidants (Basel)*. 2020 Oct 15;9(10):994.

Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER). (2022). T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1031. Ankara.

Türkiye Fiziksel Aktivite Rehberi. (2014). T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 940. Ankara.

Türkoğlu, İ., ve Pekcan, İ. (2013). Menstrüel Döngü Sürecinde Dinlenme Metabolik Hızı, Vücut Bileşimi Ve Besin Alımındaki Bireysel Farklılıkların Saptanması. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 41(3), 212-220.

WHO (2020) Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behavior.

Yöndem Z. N. (2019). Hastanede Çalışan Hemşirelerde Dismenore Ve İş Yaşamına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Ziaei, S., Faghihzadeh, S. ve Sohrabvand, F. (2001). A Randomised Placebo-Controlled Trial To Determine The Effect Of Vitamin E In Treatment Of Primary Dysmenorrhoea. *BJOG*, 108, 1181.

Ziaei, S., Zakeri, M. ve Kazemnejad, A. (2005). A Randomised Controlled Trial Of Vitamin E İn The Treatment Of Primary Dysmenorrhoea. *BJOG*, 112(4), 466-469.

Zurawiecka, M., ve Wronka, I. (2018). Association Of Primary Dysmenorrhea With Anthropometrical And Socio-Economic Factors In Polish University Students. *Journal of Obstetrics & Gynaecology Research*, 44(7), 1259-1267.

KAYNAKÇA

Adorni, M. P., & Ferri, N. (2022). Nutrition Intervention and Cardiovascular Disease. *Nutrients*, *14*(7), 1435. https://doi.org/10.3390/nu14071435

Appel, L. J., Sacks, F. M., Carey, V. J., Obarzanek, E., Swain, J. F., Miller, E. R., ... OmniHeart Collaborative Research Group. (2005). Effects of Protein, Monounsaturated Fat, and Carbohydrate Intake on Blood Pressure and Serum Lipids: Results of the OmniHeart Randomized Trial. *JAMA*, *294*(19), 2455–2464. https://doi.org/10.1001/jama.294.19.2455

Arnett, D. K., Blumenthal, R. S., Albert, M. A., & Buroker, A. B. (2019). 2019 ACC/AHA Guideline on the Primary Prevention of Cardiovascular Disease: A Report of the American College of Cardiology/American Heart Association Task Force on Clinical Practice Guidelines. *Journal of the American College of Cardiology*, *74*(10), e177–e232. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2019.03.010

Badimon, L., Chagas, P., & Chiva-Blanch, G. (2019). Diet and Cardiovascular Disease: Effects of Foods and Nutrients in Classical and Emerging Cardiovascular Risk Factors. *Current Medicinal Chemistry*, *26*(19), 3639–3651. https://doi.org/10.2174/0929867324666170428103206

Baysal, A. (2018). *Beslenme* (18. Baskı). Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.

Berglund, L., Lefevre, M., Ginsberg, H. N., Kris-Etherton, P. M., Elmer, P. J., Stewart, P. W., … DELTA Investigators. (2007). Comparison of Monounsaturated Fat with Carbohydrates as a Replacement for Saturated Fat in Subjects with a High Metabolic Risk Profile: Studies in the Fasting and Postprandial States. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *86*(6), 1611–1620. https://doi.org/10.1093/ajcn/86.5.1611

Bjermo, H., Iggman, D., Kullberg, J., Dahlman, I., Johansson, L., Persson, L., … Risérus, U. (2012). Effects of n-6 PUFAs Compared with SFAs on Liver Fat, Lipoproteins, and Inflammation in Abdominal Obesity: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *95*(5), 1003–1012. https://doi.org/10.3945/ajcn.111.030114

Bowen, K. J., Sullivan, V. K., Kris-Etherton, P. M., & Petersen, K. S. (2018). Nutrition and Cardiovascular Disease—An Update. *Current Atherosclerosis Reports*, *20*(2), 8. https://doi.org/10.1007/s11883-018-0704-3

Casas, R., Castro-Barquero, S., Estruch, R., & Sacanella, E. (2018). Nutrition and Cardiovascular Health. *International Journal of Molecular Sciences*, *19*(12), 3988. https://doi.org/10.3390/ijms19123988

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024). About Heart Disease. https://www.cdc.gov/heart-disease/about/index.html

Champe, P. C., Harvey, R. A., & Ferrier, D. R. (2007). *Lippincott's Illustrated Reviews Serisinden: Biyokimya*. Ankara: Nobel Tıp Kitapları.

Dehghan, M., Mente, A., Zhang, X., Swaminathan, S., Li, W., Mohan, V., … Mapanga, R. (2017). Associations of Fats and Carbohydrate Intake with Cardiovascular Disease and Mortality in 18 Countries from Five Continents (PURE): A Prospective Cohort Study. *The Lancet*, *390*(10107), 2050–2062. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)32252-3

Denova-Gutiérrez, E., Tucker, K. L., Flores, M., Barquera, S., & Salmerón, J. (2016). Dietary Patterns are Associated with Predicted Cardiovascular Disease Risk in An Urban Mexican Adult Population. *The Journal of Nutrition*, *146*(1), 90–97. https://doi.org/10.3945/jn.115.217539

Doğan, M. D., & Kartal, F. T. (2019). Kardiyovasküler Sistem Hastalıklarının Risk Faktörleri Üzerine Beslenme Durumunun Etkisi. *Sağlık Hizmetleri ve Eğitimi Dergisi*, *3*(1), Article 1. https://doi.org/10.35333/JOHSE.2019.46

Forouhi, N. G., Krauss, R. M., Taubes, G., & Willett, W. (2018). Dietary Fat and Cardiometabolic Health: Evidence, Controversies, and Consensus for Guidance. *BMJ*, *361*, k2139. https://doi.org/10.1136/bmj.k2139

Francula-Zaninovic, S., & Nola, I. A. (2018). Management of Measurable Variable Cardiovascular Disease' Risk Factors. *Current Cardiology Reviews*, *14*(3), 153–163. https://doi.org/10.2174/1573403X14666180222102312

Gaundal, L., Myhrstad, M. C. W., Leder, L., Byfuglien, M. G., Gjøvaag, T., Rud, I., … Telle-Hansen, V. H. (2021). Beneficial Effect on Serum Cholesterol Levels, but not Glycaemic Regulation, After Replacing SFA with PUFA for 3 D: A Randomised Crossover Trial. *The British Journal of Nutrition*, *125*(8), 915–925. https://doi.org/10.1017/S0007114520003402

GBD 2019 Risk Factors Collaborators (2020). Global Burden of 87 Risk Factors in 204 Countries and Territories, 1990–2019: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *Lancet*

(London, England), *396*(10258), 1223–1249. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30752-2

Guasch-Ferré, M., Babio, N., Martínez-González, M. A., Corella, D., Ros, E., Martín-Peláez, S., … PREDIMED Study Investigators. (2015). Dietary Fat Intake and Risk of Cardiovascular Disease and All-Cause Mortality in a Population at High Risk of Cardiovascular Disease. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *102*(6), 1563–1573. https://doi.org/10.3945/ajcn.115.116046

Hoogeveen, R. C., Gaubatz, J. W., Sun, W., Dodge, R. C., Crosby, J. R., Jiang, J., … Ballantyne, C. M. (2014). Small Dense Low-Density Lipoprotein-Cholesterol Concentrations Predict Risk for Coronary Heart Disease: The Atherosclerosis Risk In Communities (ARIC) Study. *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology*, *34*(5), 1069–1077. https://doi.org/10.1161/atvbaha.114.303284

Hooper, L., Martin, N., Jimoh, O. F., Kirk, C., Foster, E., & Abdelhamid, A. S. (2020). Reduction in Saturated Fat Intake for Cardiovascular Disease. *The Cochrane Database of Systematic Reviews*, *8*(8), CD011737. https://doi.org/10.1002/14651858.CD011737.pub3

Howard, B. V., Curb, J. D., Eaton, C. B., Kooperberg, C., Ockene, J., Kostis, J. B., … Van Horn, L. (2010). Low-Fat Dietary Pattern and Lipoprotein Risk Factors: The Women's Health Initiative Dietary Modification Trial. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *91*(4), 860–874. https://doi.org/10.3945/ajcn.2009.28034

Jacobson, T. A., Maki, K. C., Orringer, C. E., Jones, P. H., Kris-Etherton, P., Sikand, G., … Brown, W. V. (2015). National Lipid Association Recommendations for Patient-Centered Management of Dyslipidemia: Part 2. *Journal of Clinical Lipidology*, *9*(6), S1-S122.e1. https://doi.org/10.1016/j.jacl.2015.09.002

Jakobsen, M. U., O'Reilly, E. J., Heitmann, B. L., Pereira, M. A., Bälter, K., Fraser, G. E., … Ascherio, A. (2009). Major Types of Dietary Fat and Risk of Coronary Heart Disease: A Pooled Analysis of 11 Cohort Studies. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *89*(5), 1425–1432. https://doi.org/10.3945/ajcn.2008.27124

Jeong, S. Y., Wee, C. C., Kovell, L. C., Plante, T. B., Miller, E. R., Appel, L. J., … Juraschek, S. P. (2023). Effects of Diet on 10-Year Atherosclerotic Cardiovascular Disease Risk (From the DASH Trial). *The American Journal of Cardiology*, *187*, 10–17. https://doi.org/10.1016/j.amjcard.2022.10.019

Jo, U., & Park, K. (2023). Carbohydrate-Based Diet May Increase The Risk of Cardiovascular Disease: A Pooled Analysis of Two Prospective Cohort Studies. *Clinical Nutrition*, *42*(8), 1301–1307. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2023.06.013

Kelly, R. K., Tong, T. Y. N., Watling, C. Z., Reynolds, A., Piernas, C., Schmidt, J. A., … Perez-Cornago, A. (2023). Associations Between Types and Sources of Dietary Carbohydrates and Cardiovascular Disease Risk: A Prospective Cohort Study of UK Biobank Participants. *BMC Medicine*, *21*(1), 34. https://doi.org/10.1186/s12916-022-02712-7

Kim, Y., Je, Y., & Giovannucci, E. L. (2021). Association Between Dietary Fat Intake and Mortality from All-Causes, Cardiovascular Disease, and Cancer: A Systematic Review and Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies. *Clinical Nutrition*, *40*(3), 1060–1070. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2020.07.007

Kralova Lesna, I., Suchanek, P., Kovar, J., Stavek, P., & Poledne, R. (2008). Replacement of Dietary Saturated FAs by PUFAs in Diet and Reverse Cholesterol Transport. *Journal of Lipid Research*, *49*(11), 2414–2418. https://doi.org/10.1194/jlr.M800271-JLR200

Laffond, A., Rivera-Picón, C., Rodríguez-Muñoz, P. M., Juárez-Vela, R., Ruiz de Viñaspre-Hernández, R., Navas-Echazarreta, N., & Sánchez-González, J. L. (2023). Mediterranean Diet for Primary and Secondary Prevention of Cardiovascular Disease and Mortality: An Updated Systematic Review. *Nutrients*, *15*(15), 3356. https://doi.org/10.3390/nu15153356

Li, Y., Hruby, A., Bernstein, A. M., Ley, S. H., Wang, D. D., Chiuve, S. E., … Hu, F. B. (2015). Saturated Fats Compared with Unsaturated Fats and Sources of Carbohydrates in Relation to Risk of Coronary Heart Disease. *Journal of the American College of Cardiology*, *66*(14), 1538–1548. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2015.07.055

Lu, L., Jing, W., Qian, W., Fan, L., & Cheng, J. (2024). Association Between Dietary Patterns and Cardiovascular Diseases: A Review. *Current Problems in Cardiology*, *49*(3), 102412. https://doi.org/10.1016/j.cpcardiol.2024.102412

Ma, Y., Zheng, Z., Zhuang, L., Wang, H., Li, A., Chen, L., & Liu, L. (2024). Dietary Macronutrient Intake and Cardiovascular Disease Risk and Mortality: A Systematic Review and Dose-Response Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies. *Nutrients*, *16*(1), Article 1. https://doi.org/10.3390/nu16010152

Mach, F., Baigent, C., Catapano, A. L., Koskinas, K. C., Casula, M., Badimon, L., … ESC Scientific Document Group. (2020). 2019 ESC/EAS Guidelines for the Management of Dyslipidaemias: Lipid Modification to Reduce Cardiovascular Risk. *European Heart Journal*, *41*(1), 111–188. https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehz455

Micha, R., & Mozaffarian, D. (2010). Saturated Fat and Cardiometabolic Risk Factors, Coronary Heart Disease, Stroke, and Diabetes: A Fresh Look at the Evidence. *Lipids*, *45*(10), 893–905. https://doi.org/10.1007/s11745-010-3393-4

Mohammadifard, N., Mansourian, M., Firouzi, S., Taheri, M., & Haghighatdoost, F. (2022). Longitudinal Association of Dietary Carbohydrate and the Risk Cardiovascular Disease: A Dose-Response Meta-Analysis. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *62*(23), 6277–6292. https://doi.org/10.1080/10408398.2021.1900057

Mozaffarian, D., Micha, R., & Wallace, S. (2010). Effects on Coronary Heart Disease of Increasing Polyunsaturated Fat in Place of Saturated Fat: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *PLOS Medicine*, *7*(3), e1000252. https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000252

Qin, P., Huang, C., Jiang, B., Wang, X., Yang, Y., Ma, J., … Bo, Y. (2023). Dietary Carbohydrate Quantity and Quality and Risk of Cardiovascular Disease, All-Cause, Cardiovascular and Cancer Mortality: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *42*(2), 148–165. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2022.12.010

Richardson, L. A., Izuora, K., & Basu, A. (2022). Mediterranean Diet and Its Association with Cardiovascular Disease Risk Factors: A Scoping Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(19), 12762. https://doi.org/10.3390/ijerph191912762

Sala-Vila, A., Estruch, R., & Ros, E. (2015). New Insights into The Role of Nutrition in CVD Prevention. *Current Cardiology Reports*, *17*(5), 26. https://doi.org/10.1007/s11886-015-0583-y

Sanders, T. A. B., Lewis, F. J., Goff, L. M., Chowienczyk, P. J., & RISCK Study Group. (2013). SFAs Do not Impair Endothelial Function and Arterial Stiffness. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *98*(3), 677–683. https://doi.org/10.3945/ajcn.113.063644

Shoaibinobarian, N., Danehchin, L., Mozafarinia, M., Hekmatdoost, A., Eghtesad, S., Masoudi, S., … Poustchi, H. (2023). The Association Between DASH Diet Adherence And Cardiovascular Risk Factors. *International Journal of Preventive Medicine*, *14*, 24. https://doi.org/10.4103/ijpvm.ijpvm_336_21

Swaminathan, S., Dehghan, M., Raj, J. M., Thomas, T., Rangarajan, S., Jenkins, D., … Yusuf, S. (2021). Associations of Cereal Grains Intake with Cardiovascular Disease and Mortality Across 21 Countries in Prospective Urban and Rural Epidemiology Study: Prospective Cohort Study. *BMJ*, *372*, m4948. https://doi.org/10.1136/bmj.m4948

Tindall, A. M., Kris-Etherton, P. M., & Petersen, K. S. (2020). Replacing Saturated Fats with Unsaturated Fats from Walnuts or Vegetable Oils Lowers Atherogenic Lipoprotein Classes without Increasing Lipoprotein(A). *The Journal of Nutrition*, *150*(4), 818–825. https://doi.org/10.1093/jn/nxz313

Tsai, M. Y., Steffen, B. T., Guan, W., McClelland, R. L., Warnick, R., McConnell, J., … Remaley, A. T. (2014). New Automated Assay of Small Dense Low-Density Lipoprotein Cholesterol Identifies Risk of Coronary Heart Disease: The Multi-Ethnic Study of Atherosclerosis. *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology*, *34*(1), 196–201. https://doi.org/10.1161/ATVBAHA.113.302401

Türkiye Beslenme Rehberi TÜBER 2015. (2019). T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1031.

Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER) 2022. (2022). T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1031.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2022). *Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri, 2022*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2022-49679

Ulven, S. M., Leder, L., Elind, E., Ottestad, I., Christensen, J. J., Telle-Hansen, V. H., … Holven, K. B. (2016). Exchanging A Few Commercial, Regularly Consumed Food Items with Improved

Fat Quality Reduces Total Cholesterol and LDL-Cholesterol: A Double-Blind, Randomised Controlled Trial. *The British Journal of Nutrition*, *116*(8), 1383–1393. https://doi.org/10.1017/S0007114516003445

U.S. Department of Health and Human Services & U.S. Department of Agriculture. (2005). *Dietary Guidelines for Americans 2005*. https://health.gov/sites/default/files/2020-01/DGA2005.pdf

U.S. Department of Health and Human Services, U.S. Department of Agriculture. (2010). *Dietary Guidelines for Americans 2010*. https://health.gov/sites/default/files/2020-01/DietaryGuidelines2010.pdf

U.S. Department of Health and Human Services, U.S. Department of Agriculture. (2015). *2015-2020 Dietary Guidelines for Americans*. https://health.gov/sites/default/files/2019-09/2015-2020_Dietary_Guidelines.pdf

U.S. Department of Health and Human Services, U.S. Department of Agriculture. (2020). *Dietary Guidelines for Americans, 2020-2025*. http://www.dietaryguidelines.gov/

Vafeiadou, K., Weech, M., Altowaijri, H., Todd, S., Yaqoob, P., Jackson, K. G., & Lovegrove, J. A. (2015). Replacement of Saturated with Unsaturated Fats Had No Impact on Vascular Function but Beneficial Effects on Lipid Biomarkers, E-Selectin, and Blood Pressure: Results From the Randomized, Controlled Dietary Intervention and Vascular Function (DIVAS) Study. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *102*(1), 40–48. https://doi.org/10.3945/ajcn.114.097089

World Health Organization. (2007). Prevention of Cardiovascular Disease: Guidelines for Assessment and Management of Total Cardiovascular Risk. https://iris.who.int/handle/10665/43685

World Health Organization. (2020). Global Health Estimates 2020: Deaths by Cause, Age, Sex, by Country and by Region, 2000-2019. https://www.who.int/data/gho/data/themes/mortality-and-global-health-estimates/ghe-leading-causes-of-death

KAYNAKÇA

Ammar, A., Trabelsi, K., Boukhris, O., Glenn, J. M., Bott, N., Masmoudi, L., Hakim, A., Chtourou, H., Driss, T., & Hoekelmann, A. (2020). Effects of aerobic-, anaerobic-and combined-based exercises on plasma oxidative stress biomarkers in healthy untrained young adults. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 2601.

Ammar, A., Turki, M., Chtourou, H., Hammouda, O., Trabelsi, K., Kallel, C., Abdelkarim, O., Hoekelmann, A., Bouaziz, M., & Ayadi, F. (2016). Pomegranate supplementation accelerates recovery of muscle damage and soreness and inflammatory markers after a weightlifting training session. *PLOS One*, 11(10), e0160305.

Ardıç, F. (2014). Exercise prescription. *Turkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi*.

Buchwald-Werner, S., Naka, I., Wilhelm, M., Schütz, E., Schoen, C., & Reule, C. (2018). Effects of lemon verbena extract (Recoverben®) supplementation on muscle strength and recovery after exhaustive exercise: a randomized, placebo-controlled trial. *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, 15(1), 5.

Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., Carty, C., Chaput, J.-P., Chastin, S., & Chou, R. (2020). World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British Journal of Sports Medicine*, 54(24), 1451-1462.

Cabre, H. E., Ladan, A. N., Moore, S. R., Joniak, K. E., Blue, M. N., Pietrosimone, B. G., Hackney, A. C., & Smith-Ryan, A. E. (2024). Effects of Hormonal Contraception and the Menstrual Cycle on Fatigability and Recovery From an Anaerobic Exercise Test. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 38(7), 1256-1265.

Cases, J., Romain, C., Marín-Pagán, C., Chung, L. H., Rubio-Pérez, J. M., Laurent, C., Gaillet, S., Prost-Camus, E., Prost, M., & Alcaraz, P. E. (2017). Supplementation with a polyphenol-rich extract, PerfLoad®, improves physical performance during high-intensity exercise: A randomized, double blind, crossover trial. *Nutrients*, 9(4), 421.

Choi, J.-W., Jo, S.-W., Kim, D.-E., Paik, I.-Y., & Balakrishnan, R. (2024). Aerobic exercise attenuates LPS-induced cognitive dysfunction by reducing oxidative stress, glial activation, and neuroinflammation. *Redox Biology*, 71, 103101.

Clemente-Suárez, V. J., Bustamante-Sanchez, Á., Mielgo-Ayuso, J., Martínez-Guardado, I., Martín-Rodríguez, A., & Tornero-Aguilera, J. F. (2023). Antioxidants and sports performance. *Nutrients*, 15(10), 2371.

Clifford, T., Berntzen, B., Davison, G. W., West, D. J., Howatson, G., & Stevenson, E. J. (2016). Effects of beetroot juice on recovery of muscle function and performance between bouts of repeated sprint exercise. *Nutrients*, 8(8), 506.

Corr, L. D., Field, A., Pufal, D., Clifford, T., Harper, L. D., & Naughton, R. J. (2021). The effects of cocoa flavanols on indices of muscle recovery and exercise performance: a narrative review. *BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation*, 13, 1-16.

Çalış, Z. (2014). Kuersetin ve kafeik asit fenetil esterin (cape) sıçan kronik yüzme egzersiz modelinde miyokardın oksidan/antioksidan dengesine etkileri.

da Silva, L. A., Boeira, D., Doeynart, R., Longen, W. C., Marqueze, L. F., Silveira, P. C., Thirupathi, A., Gu, Y., & Pinho, R. A. (2024). Effects of aerobic exercise during recovery from eccentric contraction on muscular performance, oxidative stress and inflammation. *Current Research in Physiology*, 7, 100129.

Davis, J. M., Carlstedt, C. J., Chen, S., Carmichael, M. D., & Murphy, E. A. (2010). The dietary flavonoid quercetin increases VO2max and endurance capacity. *International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism*, 20(1), 56-62.

Davison, G., Callister, R., Williamson, G., Cooper, K. A., & Gleeson, M. (2012). The effect of acute pre-exercise dark chocolate consumption on plasma antioxidant status, oxidative stress and immunoendocrine responses to prolonged exercise. *European Journal of Nutrition*, 51, 69-79.

Elejalde Caravaca, M. E., Villarán Velasco, M. C., & Alonso Rojas, R. M. (2021). Grape polyphenols supplementation for exercise-induced oxidative stress.

Elmas, C., & Gezer, C. (2019). Çay bitkisinin (Camellia sinensis) bileşimi ve sağlık etkileri. *Akademik Gıda*, *17*(3), 417-428.

Ergin, S. Ö. (2019). Nar meyvesi (Punica granatum L.) ile farklı nar ürünlerinin antioksidan özellikleri. *Akademik Gıda*, 17(2), 243-251.

Farid, R., Siddiqui, S., & Haque, Z. (2024). Role of diet in the development of oxidative stress. In *Fundamental Principles of Oxidative Stress in Metabolism and Reproduction* (pp. 43-60). Elsevier.

Ganesan, K., & Xu, B. (2017). A critical review on polyphenols and health benefits of black soybeans. *Nutrients*, 9(5), 455.

Gao, R., & Chilibeck, P. D. (2020). Effect of tart cherry concentrate on endurance exercise performance: a meta-analysis. *Journal of the American College of Nutrition*, 39(7), 657-664.

García-Giménez, J. L., Cánovas-Cervera, I., & Pallardó, F. V. (2024). Oxidative stress and metabolism meet epigenetic modulation in physical exercise. *Free Radical Biology and Medicine*.

Gastin, P. B. (2001). Energy system interaction and relative contribution during maximal exercise. *Sports Medicine*, 31, 725-741.

Gholami, F., Antonio, J., Evans, C., Cheraghi, K., Rahmani, L., & Amirnezhad, F. (2021). Tomato powder is more effective than lycopene to alleviate exercise-induced lipid peroxidation in well-trained male athletes: randomized, double-blinded cross-over study. *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, 18, 1-7.

Gomes, E. C., Silva, A. N., & Oliveira, M. R. d. (2012). Oxidants, antioxidants, and the beneficial roles of exercise-induced production of reactive species. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity,* 2012(1), 756132.

Gonzalez, M. J., Miranda-Massari, J. R., & Olalde, J. (2023). Vitamin C and mitochondrial function in health and exercise. In *Molecular nutrition and mitochondria* (pp. 225-242). Elsevier.

He, F., Li, J., Liu, Z., Chuang, C.-C., Yang, W., & Zuo, L. (2016). Redox mechanism of reactive oxygen species in exercise. *Frontiers in Physiology*, 7, 486.

Hooper, D. R., Orange, T., Gruber, M. T., Darakjian, A. A., Conway, K. L., & Hausenblas, H. (2021). Broad spectrum polyphenol supplementation from tart cherry extract on markers of recovery from intense resistance exercise. *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, 18(1), 47.

Jówko, E., Długołęcka, B., Makaruk, B., & Cieśliński, I. (2015). The effect of green tea extract supplementation on exercise-induced oxidative stress parameters in male sprinters. *European Journal of Nutrition*, 54, 783-791.

Karabulut, H., & Gülay, M. Ş. (2016). Serbest radikaller. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Health Sciences Institute*, 4(1).

Karakan, M., & Nazlıkul, H. s. (2017). Oksidatif stres ve serbest radikallerin vücut üzerindeki etkisi. *Bilimsel Tamamlayıcı Tıp Regülasyon ve Nöral Terapi Dergisi*, 11(2), 7-11.

Kawamura, T., Higashida, K., & Muraoka, I. (2020). Application of molecular hydrogen as a novel antioxidant in sports science. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, 2020(1), 2328768.

Koubaa, A., Koubaa, S., & Elloumi, M. (2023). Effect of different warm-up durations on the plasma oxidative stress biomarkers following anaerobic exercise in amateur handball players. *Applied Sciences*, 13(19), 10576.

Liu, P., Li, Y., Wang, R., Ren, F., & Wang, X. (2021). Oxidative stress and antioxidant nanotherapeutic approaches for inflammatory bowel disease. *Biomedicines*, 10(1), 85.

Lu, Z., Xu, Y., Song, Y., Bíró, I., & Gu, Y. (2021). A mixed comparisons of different intensities and types of physical exercise in patients with diseases related to oxidative stress: a systematic review and network meta-analysis. *Frontiers in Physiology*, 12, 700055.

Magherini, F., Fiaschi, T., Marzocchini, R., Mannelli, M., Gamberi, T., Modesti, P. A., & Modesti, A. (2019). Oxidative stress in exercise training: The involvement of inflammation and peripheral signals. *Free Radical Research*, 53(11-12), 1155-1165.

Martinez-Ferran, M., Sanchis-Gomar, F., Lavie, C. J., Lippi, G., & Pareja-Galeano, H. (2020). Do antioxidant vitamins prevent exercise-induced muscle damage? A systematic review. *Antioxidants*, 9(5), 372.

McAnulty, L. S., Nieman, D. C., Dumke, C. L., Shooter, L. A., Henson, D. A., Utter, A. C., Milne, G., & McAnulty, S. R. (2011). Effect of blueberry ingestion on natural killer cell counts, oxidative stress, and inflammation prior to and after 2.5 h of running. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 36(6), 976-984.

Miguel, M., Dandlen, S., & Neves, M. (2006). Antioxidant activities of flower extract and pomegranate juice. I International Symposium on Pomegranate and Minor Mediterranean Fruits 818,

Moir, H. J., Maciejczyk, M., Maciejczyk, M., Aidar, F. J., & Arazi, H. (2023). Exercise-induced oxidative stress and the role of antioxidants in sport and exercise. In (Vol. 5, pp. 1269826): Frontiers Media SA.

Ms, S. A. B., Waldman, P., Hunter S, Krings, P., Ben M, Lamberth, P., John, Smith, P., JohnEric W, & McAllister, P., Matthew J. (2020). Effect of curcumin supplementation on exercise-induced oxidative stress, inflammation, muscle damage, and muscle soreness. *Journal of Dietary Supplements*, 17(4), 401-414.

Munteanu, I. G., & Apetrei, C. (2022). A review on electrochemical sensors and biosensors used in assessing antioxidant activity. *Antioxidants*, 11(3), 584.

Muscolo, A., Mariateresa, O., Giulio, T., & Mariateresa, R. (2024). Oxidative stress: the role of antioxidant phytochemicals in the prevention and treatment of diseases. *International Journal of Molecular Sciences*, 25(6), 3264.

Müderrisoğlu, S. (2017). Deneysel olarak sodyum florür verilen farelerde kan ve karaciğer dokusunda oksidan ve antioksidan parametreler üzerine kuersetinin etkisinin belirlenmesi. *Yayınlanmış Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun*.

Myburgh, K. H. (2014). Polyphenol supplementation: benefits for exercise performance or oxidative stress? *Sports Medicine*, 44, 57-70.

Nemec Svete, A., Vovk, T., Bohar Topolovec, M., & Kruljc, P. (2021). Effects of vitamin E and Coenzyme Q10 supplementation on oxidative stress parameters in untrained leisure horses subjected to acute moderate exercise. *Antioxidants*, 10(6), 908.

Nieman, D. C., Henson, D. A., Gross, S. J., Jenkins, D. P., Davis, J. M., Murphy, E. A., Carmichael, M. D., Dumke, C. L., Utter, A. C., & McAnulty, S. R. (2007). Quercetin reduces illness but not immune perturbations after intensive exercise. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 39(9), 1561-1569.

Osman, M. M., Mullins, E., Kleprlikova, H., Wilkinson, I. B., & Lees, C. (2024). Beetroot juice, exercise, and cardiovascular function in women planning to conceive. *Journal of Hypertension*, 42(1), 101-108.

Önal, S. (2016). Oksidatif Stres ve Egzersiz. *Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü*.

Özcan, O., Erdal, H., Çakırca, G., & Yönden, Z. (2015). Oksidatif stres ve hücre içi lipit, protein ve DNA yapıları üzerine etkileri. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*, 6(3), 331-336.

Paschalis, V., Theodorou, A. A., Kyparos, A., Dipla, K., Zafeiridis, A., Panayiotou, G., Vrabas, I. S., & Nikolaidis, M. G. (2016). Low vitamin C values are linked with decreased physical performance and increased oxidative stress: reversal by vitamin C supplementation. *European Journal of Nutrition*, 55, 45-53.

Peeling, P., Binnie, M. J., Goods, P. S., Sim, M., & Burke, L. M. (2018). Evidence-based supplements for the enhancement of athletic performance. *International Journal of Sport Nutrition and Exercise Metabolism*, 28(2), 178-187.

Pingitore, A., Lima, G. P. P., Mastorci, F., Quinones, A., Iervasi, G., & Vassalle, C. (2015). Exercise and oxidative stress: Potential effects of antioxidant dietary strategies in sports. *Nutrition*, 31(7-8), 916-922.

Powers, S. K., Goldstein, E., Schrager, M., & Ji, L. L. (2022). Exercise training and skeletal muscle antioxidant enzymes: An update. *Antioxidants*, 12(1), 39.

Powers, S. K., & Jackson, M. J. (2008). Exercise-induced oxidative stress: cellular mechanisms and impact on muscle force production. *Physiological Reviews*, 88(4), 1243-1276.

Prasertsri, P., Roengrit, T., Kanpetta, Y., Tong-Un, T., Muchimapura, S., Wattanathorn, J., & Leelayuwat, N. (2019). Cashew apple juice supplementation enhances leukocyte count by reducing oxidative stress after high-intensity exercise in trained and untrained men. *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, 16, 1-11.

Radak, Z., Ishihara, K., Tekus, E., Varga, C., Posa, A., Balogh, L., Boldogh, I., & Koltai, E. (2017). Exercise, oxidants, and antioxidants change the shape of the bell-shaped hormesis curve. *Redox Biology*, 12, 285-290.

Reddy, V. P. (2023). Oxidative stress in health and disease. *Biomedicines*, 11(11), 2925.

Rogers, D. R., Lawlor, D. J., & Moeller, J. L. (2023). Vitamin C Supplementation and Athletic Performance: A Review. *Current Sports Medicine Reports*, 22(7), 255-259.

Sağlam, Ö. Ç., Sağlam, H., & Mert, E. (2021). Üzümde bulunan fitokimyasallar ve insan sağlığı üzerine etkileri. *Uluslararası Anadolu Ziraat Mühendisliği Bilimleri Dergisi*, 3(3), 78-86.

Santos de Lima, K., Schuch, F. B., Camponogara Righi, N., Chagas, P., Hemann Lamberti, M., Puntel, G. O., Vargas da Silva, A. M., & Ulisses Signori, L. (2023). Effects of the combination of vitamins C and E supplementation on oxidative stress, inflammation, muscle soreness, and muscle strength following acute physical exercise: meta-analyses of randomized controlled trials. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 63(25), 7584-7597.

Sarışık, D. Ç., & Şahin, F. N. (2021). POLİFENOLLERİN SAĞLIK VE SPOR PERFORMANSINA ETKİLERİ. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 14-29.

Seeram, N. P., Aviram, M., Zhang, Y., Henning, S. M., Feng, L., Dreher, M., & Heber, D. (2008). Comparison of antioxidant potency of commonly consumed polyphenol-rich beverages in the United States. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 56(4), 1415-1422.

Silva, L. A., Tromm, C. B., Da Rosa, G., Bom, K., Luciano, T. F., Tuon, T., De Souza, C. T., & Pinho, R. A. (2013). Creatine supplementation does not decrease oxidative stress and inflammation in skeletal muscle after eccentric exercise. *Journal of Sports Sciences*, 31(11), 1164-1176.

Somerville, V., Bringans, C., & Braakhuis, A. (2017). Polyphenols and performance: a systematic review and meta-analysis. *Sports Medicine*, 47, 1589-1599.

Stepanyan, V., Crowe, M., Haleagrahara, N., & Bowden, B. (2014). Effects of vitamin E supplementation on exercise-induced oxidative stress: a meta-analysis. *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism*, 39(9), 1029-1037.

Supruniuk, E., Górski, J., & Chabowski, A. (2023). Endogenous and exogenous antioxidants in skeletal muscle fatigue development during exercise. *Antioxidants*, 12(2), 501.

Suzuki, K., Tominaga, T., Ruhee, R. T., & Ma, S. (2020). Characterization and modulation of systemic inflammatory response to exhaustive exercise in relation to oxidative stress. *Antioxidants*, 9(5), 401.

Takahashi, M., Suzuki, K., Kim, H., Otsuka, Y., Imaizumi, A., Miyashita, M., & Sakamoto, S. (2014). Effects of curcumin supplementation on exercise-induced oxidative stress in humans. *International Journal of Sports Medicine*, 35(06), 469-475.

Talebi, S., Shahi, M. H. P., Zeraattalab-Motlagh, S., Asoudeh, F., Ranjbar, M., Hemati, A., Talebi, A., Wong, A., & Mohammadi, H. (2024). The effects of coenzyme Q10 supplementation on biomarkers of exercise-induced muscle damage, physical performance, and oxidative stress: a GRADE-assessed systematic review and dose-response meta-analysis of randomized controlled trials. *Clinical Nutrition ESPEN*.

Taşkın, S., Çelik, H., & Taşkın, A. (2024). The effect of anthocyanin administration on redox balance in acute exercise: an experimental study. *Cukurova Medical Journal*, 49(2), 471-478.

Wang, X., Liu, T., Jin, X., & Zhou, C. (2024). Aerobic exercise promotes emotion regulation: a narrative review. *Experimental Brain Research*, 242(4), 783-796.

Wang, Y. (2024). The interplay of exercise and polyphenols in cancer treatment: A focus on oxidative stress and antioxidant mechanisms. *Phytotherapy Research*.

Wu, Q., Liu, L., Miron, A., Klímová, B., Wan, D., & Kuča, K. (2016). The antioxidant, immunomodulatory, and anti-inflammatory activities of Spirulina: an overview. *Archives of Toxicology*, 90, 1817-1840.

Yasul, Y., Yılmaz, B., Yasul, M. E., Şenel, Ö., & Çınar, V. (2024). Recovery response of coenzyme Q10 to exercise-related physiological muscle damage, inflammation and oxidative stress: A systematic review. *Turkish Journal of Kinesiology*, 10(1), 48-60.

Yavari, A., Javadi, M., Mirmiran, P., & Bahadoran, Z. (2015). Exercise-induced oxidative stress and dietary antioxidants. *Asian Journal of Sports Medicine*, *6(*1).

Yılmaz, İ. (2010). Karotenoidler. *Journal of Turgut Ozal Medical Center*, 17(3), 223-231.

Zhao, M., Xiao, M., Tan, Q., Lyu, J., & Lu, F. (2023). The effect of aerobic exercise on oxidative stress in patients with chronic kidney disease: a systematic review and meta-analysis with trial sequential analysis. *Renal Failure*, 45(2), 2252093.

Zoughaib, W. S., Fry, M. J., Singhal, A., & Coggan, A. R. (2024). Beetroot juice supplementation and exercise performance: is there more to the story than just nitrate? *Frontiers in Nutrition*, 11, 1347242.

KAYNAKÇA

Afrouzi, H. N., Ahmed, J., Siddique, B. M., Khairuddin, N. ve Hassan, A. (2023). A Comprehensive Review On Carbon Footprint Of Regular Diet And Ways To Improving Lowered Emissions. *Results in Engineering,* 18, 101054.

Beaglehole, R. ve Bonita, R. (2008). Global Public Health: A Scorecard. *The Lancet*, 372(9654), 1988-1996.

Benedetti, I., Biggeri, L., Laureti, T. ve Secondi, L. (2016). Exploring the Italians' Food Habits and Tendency Towards A Sustainable Diet: The Mediterranean Eating Pattern. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 8, 433–440. 10.1016/j.aaspro.2016.02.040

Cambeses-Franco, C., González-García, S., Feijoo, G. ve Moreira, M. T. (2021). Is The Paleo Diet Safe For Health And The Environment?. *Science of the Total Environment*, 781, 146717.

Cambeses-Franco, C., Feijoo, G., Moreira, M. T. ve González-García, S. (2022). Co-Benefits Of The EAT-Lancet Diet For Environmental Protection In The Framework Of The Spanish Dietary Pattern. *Science of the Total Environment*, 836, 155683.

Cambeses-Franco, C., Gude, F., Benítez-Estévez, A. J., González-García, S., Leis, R., Sánchez-Castro, J., ... ve Calvo-Malvar, M. (2024). Traditional Atlantic Diet and Its Effect on Health and the Environment: A Secondary Analysis of the GALIAT Cluster Randomized Clinical Trial. *JAMA Network Open*, 7(2), e2354473-e2354473.

Carbon Footprint, United Nations Sustainable Development Goals (2015). https://www.carbonfootprint.com/un_sus_dev_goals.html (E.T.: 07.12.2024)

Derbyshire, E. J. (2017). Flexitarian Diets and Health: A Review Of The Evidence-Based Literature. *Frontiers in Nutrition*, 3, 231850.

Esteve-Llorens, X., Darriba, C., Moreira, M. T., Feijoo, G. ve González-García ,S. (2019). Towards an Environmentally Sustainable And Healthy Atlantic Dietary Pattern: Life Cycle Carbon Footprint And Nutritional Quality. *Science of the Total Environment*, 646, 704-715.

FAO. Definition Of Sustainable Diets. International Scientific Symposium: Biodiversity And Sustainable Diets United Against Hunger (2010). https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/329409/9789241516648-eng.pdf?sequence=1 (E.T.: 08.12.2024)

FAO ve WHO, Sustainable Healthy Diets – Guiding Principles (2019).
https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/329409/9789241516648-eng.pdf?sequence=1 (E.T.:08.12.2024)

Heidenreich, P. A., Trogdon, J. G., Khavjou, O. A., Butler, J., Dracup, K., Ezekowitz, M. D., ... ve Woo, Y.
J. (2011). Forecasting The Future Of Cardiovascular Disease İn The United States: A Policy Statement From The American Heart Association. *Circulation*, 123(8), 933-944.

Hirvonen, K., Bai, Y., Headey, D. ve Masters, W. A. (2020). Affordability of the EAT–Lancet Reference Diet: A Global Analysis. *The lancet global health*, 8(1), e59-e66.

Kadıoğlu, S. ve Kaya, P. S. (2022). Çevresel ve Sağlıklı Beslenme: Sürdürülebilir Diyetler. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi,* 7(1), 29-46.

Kemaloglu, M., Öner, N. ve Soylu, M. (2023). Environmental Impacts And Diet Quality Of Popular Diet Models Compared To Turkey's National Nutrition Guidelines. *Nutrition & Dietetics,* 80(2), 183-191.

Kidd, B., Mackay, S., Vandevijvere, S. ve Swinburn, B. (2021). Cost And Greenhouse Gas Emissions Of Current, Healthy, Flexitarian And Vegan Diets İn Aotearoa (New Zealand). *BMJ Nutrition, Prevention & Health,* 4(1), 275.

Kling, N. R., Rosentrater, K. A., Lee, D. C., Brellenthin, A. G. ve Lanningham-Foster, L. (2023). Higher Adherence To The Dietary Approaches To Stop Hypertension (DASH Diet) İs Associated With Lower Greenhouse Gases And Land Use From Protein Foods. *Frontiers in Sustainable Food Systems,* 7, 1145272.

Knuppel, A., Papier, K., Key, T. J. ve Travis, R. C. (2019). EAT-Lancet Score And Major Health Outcomes: The EPIC-Oxford Study. *The Lancet*, 394(10194), 213-214.

Mesquita, C. ve Carvalho, M. (2023). The Carbon Footprint Of Common Vegetarian And Non-Vegetarian Meals İn Portugal: An Estimate, Comparison, And Analysis. *The International Journal of Life Cycle Assessment,* 1-15.

Michaelowa, A. ve Dransfeld, B. (2008). Greenhouse Gas Benefits Of Fighting Obesity. *Ecological Economics,* 66(2-3), 298-308.

Monsivais, P., Scarborough, P., Lloyd, T., Mizdrak, A., Luben, R., Mulligan, A. A., ... ve Woodcock, J. (2015). Greater Accordance With The Dietary Approaches To Stop Hypertension Dietary Pattern is Associated With Lower Diet-Related Greenhouse Gas Production But Higher Dietary Costs İn The United Kingdom. *The American Journal Of Clinical Nutrition*, 102(1), 138-145.

Moran, A., Gu, D., Zhao, D., Coxson, P., Wang, Y. C., Chen, C. S., ... ve Goldman, L. (2010). Future Cardiovascular Disease in China: Markov Model and Risk Factor Scenario Projections from the Coronary Heart Disease Policy Model-China. *Circulation.* Cardiovascular Quality and Outcomes, 3, 243-252.

Olgun, S. N., Manisalı, E. ve Çelik, F. (2022). Sürdürülebilir Beslenme ve Diyet Modelleri. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 4(3), 261-271.

O'Malley, K., Willits-Smith, A. ve Rose, D. (2023). Popular Diets As Selected By Adults In The United States Show Wide Variation In Carbon Footprints And Diet Quality. The American Journal of Clinical Nutrition, 117(4), 701-708.

Pachauri, R. K., Allen, M. R., Barros, V. R., Broome, J., Cramer, W., Christ, R., ... ve van Ypserle, J. P. (2014). Climate change 2014: synthesis report. Contribution of Working Groups I, II and III to the fifth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (p. 151). *Ipcc.*

Pairotti, M. B., Cerutti, A. K., Martini, F., Vesce, E., Padovan, D. ve Beltramo, R. (2015). Energy Consumption And GHG Emission Of The Mediterranean Diet: A Systemic Assessment Using A Hybrid LCA-IO Method. *Journal of Cleaner Production*, 103, 507-516.

Poore, J. ve Nemecek, T. (2018). Reducing Food's Environmental İmpacts Through Producers And Consumers. *Science,* 360(6392), 987-992.

Sáez-Almendros, S., Obrador, B., Bach-Faig, A. ve Serra-Majem, L. (2013). Environmental Footprints Of Mediterranean Versus Western Dietary Patterns: Beyond The Health Benefits Of The Mediterranean Diet. *Environmental Health*, 12, 1-8.

Scarborough, P., Appleby, P. N., Mizdrak, A., Briggs, A. D., Travis, R. C., Bradbury, K. E. ve Key, T. J. (2014). Dietary Greenhouse Gas Emissions Of Meat-Eaters, Fish-Eaters, Vegetarians And Vegans in The UK. *Climatic change*, 125(2), 179-192.

Shahar, D. R., Tepper, S., Avital, K. ve Kissinger, M. (2023). The Environmental Footprint Associated With The Mediterranean Diet (MED) And İts İmplication On Dietary İntervention Programs. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 55(7), 13-14.

Singh, A. ve Singh, D. (2023). The Paleolithic Diet. *Cureus*, 15(1).

Soeters, P. B. (2020). Vegan Diets: What is The Benefit?. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, 23(2), 151-153.

Sofi, F., Macchi, C., Abbate, R., Gensini, G. F. ve Casini, A. (2014). Mediterranean Diet And Health Status: An Updated Meta-Analysis And A Proposal For A Literature-Based Adherence Score. *Public health nutrition,* 17(12), 2769-2782.

Solomon, S. (Ed.). (2007). Climate Change 2007-The Physical Science Basis: Working Group I Contribution To The Fourth Assessment Report Of The IPCC (Vol. 4). *Cambridge University Press.*

Springmann, M., Godfray, H. C. J., Rayner, M. ve Scarborough, P. (2016). Analysis And Valuation Of The Health And Climate Change Cobenefits Of Dietary Change. *Proceedings of the National Academy of Sciences,* 113(15), 4146-4151.

Tilman, D., Balzer, C., Hill, J. ve Befort, B. L. (2011). Global Food Demand And The Sustainable İntensification Of Agriculture. *Proceedings of the national academy of sciences*, 108(50), 20260-20264.

United States Environmental Protevtion Agency, Overview of Greenhouse Gases (2024). https://www.epa.gov/ghgemissions/overview-greenhouse-gases. (E.T.: 06.12.2024)

UN-Nutrition, Nutrition and the environment − Nurturing people, protecting the planet (2023). https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/33df4625-4ad2-4188-91a8-834a886eeb61/content. (E.T.: 07.12.2024)

URL-1: https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/food (E.T.: 06.12.2024)

URL-2: https://www.un.org/en/actnow/food (E.T.: 06.12.2024)

Üçtuğ, F. G., Günaydın, D., Hünkar, B. ve Öngelen, C. (2021). Carbon Footprints of Omnivorous, Vegetarian, And Vegan Diets Based on Traditional Turkish Cuisine. *Sustainable Production and Consumption*, 26, 597-609.

Vidal, R., Moliner, E., Pikula, A., Mena-Nieto, A. ve Ortega, A. (2015). Comparison Of The Carbon Footprint Of Different Patient Diets In A Spanish Hospital. *Journal Of Health Services Research & Policy*, 20(1), 39-44.

Vieux, F., Darmon, N., Touazi, D. ve Soler, L. G. (2012). Greenhouse Gas Emissions Of Self-Selected Individual Diets In France: Changing The Diet Structure Or Consuming Less?. *Ecological economics*, 75, 91-101.

Wamsler, C., Brink, E. ve Rivera, C. (2013). Planning For Climate Change In Urban Areas: From Theory To Practice. *Journal of Cleaner Production*, 50, 68-81.

Wang, L., Cui, S., Hu, Y., O'Connor, P., Gao, B., Huang, W., ... ve Xu, S. (2021). The Co-Benefits For Food Carbon Footprint and Overweight and Obesity From Dietary Adjustments In China. *Journal of Cleaner Production*, 289, 125675.

White, R. R. ve Hall, M. B. (2017). Nutritional And Greenhouse Gas Impacts Of Removing Animals From US Agriculture. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 114(48), E10301-E10308.

Wiedmann, T. ve Minx, J. (2008). A Definition Of 'Carbon Footprint'. *Ecological Economics Research Trends*, 1, 1-11.

Willett, W., Rockström, J., Loken, B., Springmann, M., Lang, T., Vermeulen, S., ... ve Murray, C. J. (2019). Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. *The Lancet*, 393(10170), 447-492.

World Wild Life, Eating for Our Planet 5 Ways to Adopt A Planet-Based Diet (2020). https://www.worldwildlife.org/stories/eating-for-our-planet (E.T.: 07.12.2024)

Wozniak, H., Larpin, C., de Mestral, C., Guessous, I., Reny, J. L. ve Stringhini, S. (2020). Vegetarian, Pescatarian and Flexitarian Diets: Sociodemographic Determinants And Association With Cardiovascular Risk Factors In A Swiss Urban Population. *British Journal of Nutrition*, 124(8), 844-852.

KAYNAKÇA

Aizer, A., Stroud, L., ve Buka, S. J. U. m., Brown University, Providence, RI. (2009). Maternal Stress And Child Well-Being: Evidence From Siblings. 49.

Almond, D. ve Currie, J. (2011). Killing Me Softly: The Fetal Origins Hypothesis. *Journal of economic perspectives*, *25*(3), 153-172.

Álvarez, D., Muñoz, Y., Ortiz, M., Maliqueo, M., Chouinard-Watkins, R. ve Valenzuela, R. (2020). Impact of maternal obesity on the metabolism and bioavailability of polyunsaturated fatty acids during pregnancy and breastfeeding. Nutrients, 13(1), 19.

Barker, D. J., Martyn, C. N., Osmond, C., Hales, C. N. ve Fall, C. H. (1993). Growth İn Utero And Serum Cholesterol Concentrations İn Adult Life. *British Medical Journal*, *307*(6918), 1524-1527.

Barker, D. J. J. B. (1995). Fetal Origins of Coronary Heart Disease. *British Medical Journal* 311(6998), 171-174.

Bieswal, F., Ahn, M. T., Reusens, B., Holvoet, P., Raes, M., Rees, W. D. ve Remacle, C. (2006). The İmportance Of Catch-Up Growth After Early Malnutrition For The Programming Of Obesity İn Male Rat. *Obesity*, *14*(8), 1330-1343.

Bol, V. V., Delattre, A.-I., Reusens, B., Raes, M. ve Remacle C. (2009). Forced Catch-Up Growth After Fetal Protein Restriction Alters The Adipose Tissue Gene Expression Program Leading To Obesity İn Adult Mice. *Integrative, & Physiology* 297(2), R291-R299.

Briana, D. D. ve Malamitsi-Puchner, A. (2009). Intrauterine Growth Restriction And Adult Disease: The Role Of Adipocytokines. *European Journal of Endocrinology,* 160(3), 337-347.

Chomtho, S., Wells, J. C., Williams, J. E., Davies, P. S., Lucas, A. ve Fewtrell, M. S. (2008). Infant Growth And Later Body Composition: Evidence From The 4-Component Model. *The American Journal Of Clinical Nutrition*, 87(6), 1776-1784.

Cong, R., Jia, Y., Li, R., Ni, Y., Yang, X., Sun, Q., Parvizi, N. ve Zhao, R. (2012). Maternal Low-Protein Diet Causes Epigenetic Deregulation Of HMGCR And CYP7α1 İn The Liver Of Weaning Piglets. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, 23(12), 1647-1654.

Curhan, G. C., Chertow, G. M., Willett, W. C., Spiegelman, D., Colditz, G. A., Manson, J. E., Speizer, F.E. ve Stampfer, M.J. (1996). Birth Weight And Adult Hypertension And Obesity İn Women. Circulation, 94(6), 1310-1315.

de Oliveira, J. C., Grassiolli, S., Gravena, C. ve de Mathias, P. C. F. (2012). Early Postnatal Low-Protein Nutrition, Metabolic Programming And The Autonomic Nervous System İn Adult Life. Nutrition & metabolism, 9(1), 80.

DeFronzo, R. A., Ferrannini, E., Sato, Y. U. Z. O., Felig, P. H. I. L. I. P. ve Wahren, J. (1981). Synergistic İnteraction Between Exercise And İnsulin On Peripheral Glucose Uptake. The Journal of clinical investigation, 68(6), 1468-1474.

Demir, H. (2011). Erişkin Dönemdeki Hastalıkların Fetal Programlanması: Beslenmenini Rolü. Cocuk Sagligi ve Hastaliklari Dergisi, 54(1).

Demissie, M., Lazic, M., Foecking, E. M., Aird, F., Dunaif, A. ve Levine, J. E. (2008). Transient Prenatal Androgen Exposure Produces Metabolic Syndrome İn Adult Female Rats. American Journal of Physiology-Endocrinology and Metabolism, 295(2), E262-E268.

Desai, M., Babu, J. ve Ross, M. G. (2007). Programmed Metabolic Syndrome: Prenatal Undernutrition And Postweaning Overnutrition. American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology, 293(6), R2306-R2314.

Desai, M., Gayle, D., Babu, J. ve Ross, M. G. (2005). Programmed Obesity İn İntrauterine Growth-Restricted Newborns: Modulation By Newborn Nutrition. American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology, 288(1), R91-R96.

Dilli, D., Oğuz, Ş. S. ve Dilmen, U. (2010). Fetal Programmıng. Turkish Journal of Pediatric Disease, 4(4), 245-252.

Elahi, M. M., Cagampang, F. R., Mukhtar, D., Anthony, F. W., Ohri, S. K. ve Hanson, M. A. (2009). Long-Term Maternal High-Fat Feeding From Weaning Through Pregnancy And Lactation Predisposes Offspring To Hypertension, Raised Plasma Lipids And Fatty Liver İn Mice. British Journal of Nutrition, 102(4), 514-519.

Hartil, K., Vuguin, P.M., Kruse, M., Schmuel, E., Fiallo, A., Vargas, C., Warner, M.J., Durand, J.L., Jelicks, L.A. ve Charron, M.J. (2009). Maternal Substrate Utilization Programs The Development Of The Metabolic Syndrome İn Male Mice Exposed To High Fat IN Utero. Pediatric research, 66(4), 368

Hoffman, D. J. (2014). Growth Retardation And Metabolic Programming: İmplications And Consequences For Adult Health And Disease Risk. Jornal de pediatria, 90, 325-328.

Jaddoe, V. W., De Jonge, L. L., Hofman, A., Franco, O. H., Steegers, E. A. ve Gaillard, R. (2014). First Trimester Fetal Growth Restriction And Cardiovascular Risk Factors İn School Age Children: Population Based Cohort Study. Bmj, 348.

Jensen, C. B., Martin-Gronert, M. S., Storgaard, H., Madsbad, S., Vaag, A. ve Ozanne, S. E. (2008). Altered PI3-Kinase/Akt Signalling İn Skeletal Muscle Of Young Men With Low Birth Weight. PloS one, 3(11), e3738.

Jones, K. L. ve Smith, D. W. (1975). The Fetal Alcohol Syndrome. Teratology, 12(1), 1-10.

Jones, M. E. ve Swerdlow, A. J. (1996). Bias Caused By Migration İn Case-Control Studies Of Prenatal Risk Factors For Childhood And Adult Diseases. American journal of epidemiology, 143(8), 823-831.

Kermack, W. O., McKendrick, A. G. ve McKinlay, P. L. (1934). Death-Rates in Great Britain and Sweden. Some General Regularities and their Significance. 698-703

Koletzko, B., Decsi, T., Molnár, D. ve Hunty, A. (Eds.). (2009). Early Nutrition Programming And Health Outcomes İn Later Life: Obesity And Beyond (Vol. 646). Springer Science & Business Media.

Laker, R. C., Wlodek, M. E., Connelly, J. J. ve Yan, Z. (2013). Epigenetic Origins Of Metabolic Disease: The İmpact Of The Maternal Condition To The Offspring Epigenome And Later Health Consequences. Food Science and Human Wellness, 2(1), 1-11.

Manikkam, M., Crespi, E.J., Doop, D.D., Herkimer, C., Lee, J.S., Yu, S., Brown, M.B., Foster, D.L. ve Padmanabhan, V. (2004). Fetal Programming: Prenatal Testosterone Excess Leads To Fetal Growth Retardation And Postnatal Catch-Up Growth in Sheep. *Endocrinology,* 145(2), pp.790-798.

McBride, W. G. (1961). Thalidomide And Congenital Abnormalities. *Lancet,* 2(1358), 90927-8.

Petronis, A. (2010). Epigenetics As A Unifying Principle İn The Aetiology Of Complex Traits And Diseases. *Nature,* 465(7299), 721-727.

Qasem, R. J., Cherala, G. ve D'mello, A. P. (2010). Maternal Protein Restriction During Pregnancy And Lactation İn Rats İmprints Long-Term Reduction İn Hepatic Lipid Content Selectively İn The Male Offspring. *Nutrition Research*, 30(6), 410-417.

Ross, M. G. ve Beall, M. H. (2008). Adult Sequelae Of İntrauterine Growth Restriction. In *Seminars in perinatology* (Vol. 32, No. 3, pp. 213-218). WB Saunders.

Samuelsson, A.M., Matthews, P.A., Argenton, M., Christie, M.R., McConnell, J.M., Jansen, E.H., Piersma, A.H., Ozanne, S.E., Twinn, D.F., Remacle, C. ve Rowlerson, A. (2008). Diet-İnduced Obesity İn Female Mice Leads To Offspring Hyperphagia, Adiposity, Hypertension, And İnsulin Resistance: A Novel Murine Model Of Developmental Programming. *Hypertension,* 51(2), pp.383-392.

Sayer, A. A., Syddall, H. E., Dennison, E. M., Martin, H. J., Phillips, D. I. W., Cooper, C. ve Byrne, C. D. (2007). Grip Strength And The Metabolic Syndrome: Findings From The Hertfordshire Cohort Study. QJM*: An International Journal of Medicine*, 100(11), 707-713.

Schneider, J. E., Brozek, J. M. ve Keen-Rhinehart, E. (2014). Our Stolen Figures: The İnterface Of Sexual Differentiation, Endocrine Disruptors, Maternal Programming, And Energy Balance. *Hormones and behavior,* 66(1), 104-119.

Shoelson, S. E., Herrero, L. ve Naaz, A. (2007). Obesity, İnflammation, And İnsulin Resistance. *Gastroenterology,* 132(6), 2169-2180.

Singhal, A., Cole, T. J., Fewtrell, M., Deanfield, J. ve Lucas, A. (2004). Is Slower Early Growth Beneficial For Long-Term Cardiovascular Health?. *Circulation,* 109(9), 1108-1113.

Sohi, G., Marchand, K., Revesz, A., Arany, E. ve Hardy, D. B. (2011). Maternal Protein Restriction Elevates Cholesterol İn Adult Rat Offspring Due To Repressive Changes İn Histone Modifications At The Cholesterol 7 A-Hydroxylase Promoter. *Molecular endocrinology*, 25(5), 785-798.

Stein, Z., Susser, M., Saenger, G. ve Marolla, F. (1975). Famine And Human Development: The Dutch Hunger Winter Of 1944-1945. Oxford University Press.

Susser, M. ve Stein, Z. (1994). Timing İn Prenatal Nutrition: A Reprise Of The Dutch Famine Study. *Nutrition reviews*, 52(3), 84-94.

Tong, J. F., Yan, X., Zhu, M. J., Ford, S. P., Nathanielsz, P. W., & Du, M. (2009). Maternal Obesity Downregulates Myogenesis And B-Catenin Signaling İn Fetal Skeletal Muscle. *American Journal of Physiology-Endocrinology and Metabolism*, 296(4), E917-E924.

Vickers, M. H., Breier, B. H., Cutfield, W. S., Hofman, P. L., & Gluckman, P. D. (2000). Fetal Origins Of Hyperphagia, Obesity, And Hypertension And Postnatal Amplification By Hypercaloric Nutrition. *American Journal of Physiology-Endocrinology and Metabolism*, 279(1), E83-E87.

Zhu, M. J., Du, M., Nathanielsz, P. W., & Ford, S. P. (2010). Maternal Obesity Up-Regulates İnflammatory Signaling Pathways And Enhances Cytokine Expression İn The Mid-Gestation Sheep Placenta. *Placenta,* 31(5), 387-391.

Zhu, M. J., Ma, Y., Long, N. M., Du, M., & Ford, S. P. (2010). Maternal Obesity Markedly İncreases Placental Fatty Acid Transporter Expression And Fetal Blood Triglycerides At Midgestation İn The Ewe. American Journal of Physiology-Regulatory, *Integrative and Comparative Physiology*, 299(5), R1224-R1231.

KAYNAKÇA

Alomaim, H., Griffin, P., Swist, E., Plouffe, L. J., Vandeloo, M., Demonty, I., Kumar, A., & Bertinato, J. (2019). Dietary calcium affects body composition and lipid metabolism in rats. *PLOS ONE*, 14(1), Article e0210760. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0210760

Apovian, C.M., Aronne, L.J., Bessesen, D.H., ve diğerleri (2015). Pharmacological management of obesity: an endocrine society clinical practice guideline. *Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, 100, 342-362.

Ashwell, M., Gunn, P., ve Gibson, S. (2017). Waist-to-height ratio is a better screening tool than waist circumference and BMI for adult cardiometabolic risk factors: systematic review and meta-analysis. *Obesity Reviews*, 13, 275-286.

Ayala-Bribiesca, E., Turgeon, S.L., Pilon, G., Marette, A., ve Britten, M. (2018). Postprandial lipemia and fecal fat excretion in rats is affected by the calcium content and type of milk fat present in Cheddar-type cheeses. *Food Research International*, 107, 589–595. https://doi.org/10.1016/j.foodres.2018.02.024

Baines, D., Jones, A., & Foster, E. (2023). Calcium intake and bone health: A review of the role of calcium in osteoporosis prevention. *Journal of Nutrition & Health*, 48(2), 150-158. https://doi.org/10.1016/j.jnut.2023.01.005

Barker, G.J., Fawzi, W.W., & Rich-Edwards, J.W. (2023). The role of metabolic dysfunction in the development of obesity. *Obesity Reviews*, 24(4), 567-575. https://doi.org/10.1111/obr.13456

Bertoldo, F., et al. (2017). Calcium and bone health: Updates and clinical perspectives. *Current Osteoporosis Reports*, 15(5), 426-433. https://doi.org/10.1007/s11914-017-0389-2

Bischoff-Ferrari, H.A., et al. (2015). Calcium intake and bone health: An overview of recent evidence. *European Journal of Clinical Nutrition*, 69(5), 531-541. https://doi.org/10.1038/ejcn.2015.62

Blaine, J., Chonchol, M., & Levi, M. (2015). Renal control of calcium, phosphate, and magnesium homeostasis. *Clinical Journal of the American Society of Nephrology*, 10(7), 1257–1272. https://doi.org/10.2215/cjn.09750913

Buckland, G., et al. (2019). The role of calcium in cardiovascular health. *Nutrients*, 11(8), 1910. https://doi.org/10.3390/nu11081910

Calvo, M.S., & Park, Y.K. (2021). Calcium in food and supplements: A review of health benefits and risks. *American Journal of Clinical Nutrition*, 114(5), 1299-1312. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqaa336

Chen, Y., Yang, Y., Jiang, H., Liang, X., Wang, Y., ve Lu, W. (2019). Associations of BMI and waist circumference with all-cause mortality: A 22-year cohort study. *Obesity*, 27(4), 662-669. https://doi.org/10.1002/oby.22423

Choi, Y., et al. (2019). Calcium supplementation does not affect brown adipose tissue thermogenesis in obesity models. *Physiology Reports*, 7(11), e14235. https://doi.org/10.14814/phy2.14235

Dao, M. C., & Clément, K. (2018). Gut microbiota and obesity: Concepts relevant to clinical care. *European Journal of Internal Medicine*, 48, 18–24. https://doi.org/10.1016/j.ejim.2017.10.005

EFSA (European Food Safety Authority). (2015). Scientific Opinion on the dietary reference values for calcium. *EFSA Journal*, 13(1), 4100. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2015.4100

Faghih, S., et al. (2022). Effects of calcium on adipocyte function and fat metabolism: A review. *Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, 107(3), 603-616. https://doi.org/10.1210/jcem.2021-0142

Federico, A., Dallio, M., Di Sarno, R., Giorgio, V., & Miele, L. (2017). Gut microbiota, obesity and metabolic disorders. *Minerva Gastroenterology*, 63(4). https://doi.org/10.23736/s1121-421x.17.02376-5

Global Obesity Observatory. (2024). Global Obesity Atlas 2024. Retrieved December 14, 2024, from https://data.worldobesity.org

Gomes, J. M. G., Costa, J. A., & Alfenas, R. C. (2015). Could the beneficial effects of dietary calcium on obesity and diabetes control be mediated by changes in intestinal microbiota and integrity? *British Journal of Nutrition*, 114(11), 1756–1765.

Hashimoto, R., Katoh, Y., Miyamoto, Y., Itoh, S., Daida, H., Nakazato, Y., & Okada, T. (2015). Increased extracellular and intracellular Ca^{2+} lead to adipocyte accumulation in bone marrow

stromal cells by different mechanisms. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, 457(4), 647–652.

Hong, J. Y., Lee, J. S., Woo, H. W., Om, A. S., Kwock, C. K., & Kim, M. K. (2020). Meta-analysis of randomized controlled trials on calcium supplements and dairy products for changes in body weight and obesity indices. *International Journal of Food Sciences and Nutrition*, 1–17. https://doi.org/10.1080/09637486.2020.1856794

Jürimäe, J., Mäestu, E., Mengel, E., Remmel, L., Purge, P., & Tillmann, V. (2019). Association between Dietary Calcium Intake and Adiposity in Male Adolescents. *Nutrients*, 11(7), 1454. https://doi.org/10.3390/nu11071454

Kang, J. H., et al. (2021). Calcium supplementation increases brown adipose tissue thermogenesis in mice. *Journal of Nutritional Biochemistry*, 87, 108525. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2020.108525

Koliaki, C., Liatis, S., le Roux, C. W., ve diğerleri (2017). The role of bariatric surgery to treat diabetes: current challenges and perspectives. *BMC Endocrine Disorders*, 17(1), 50.

Kristensen, M., Juul, S. R., Sørensen, K. V., Lorenzen, J. K., & Astrup, A. (2017). Supplementation with dairy calcium and/or flaxseed fibers in conjunction with orlistat augments fecal fat excretion without altering ratings of gastrointestinal comfort. *Nutrition & Metabolism*, 14(1). https://doi.org/10.1186/s12986-017-0164-8

Lee, K., & Cho, W. (2017). The consumption of dairy products is associated with reduced risks of obesity and metabolic syndrome in Korean women but not in men. *Nutrients*, 9(6), 630. https://doi.org/10.3390/nu9060630

Lee, Y. H., et al. (2020). Calcium-induced browning of white adipose tissue is mediated by the activation of thermogenic genes. *Obesity Reviews*, 21(2), e12933. https://doi.org/10.1111/obr.12933

Li, Y., et al. (2019). Calcium and adiposity: Effects on body fat composition and metabolic health. *Nutrients*, 11(5), 1101. https://doi.org/10.3390/nu11051101

Martins, L. R., et al. (2016). Calcium supplementation and its impact on bone health in elderly populations. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, 101(9), 3211-3220. https://doi.org/10.1210/jc.2016-1746

Mattar, P., Bravo-Sagua, R., Tobar, N., Fuentes, C., Troncoso, R., Breitwieser, G., Lavandero, S., & Cifuentes, M. (2018). Autophagy mediates calcium-sensing receptor-induced TNFα production in human preadipocytes. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA) - Molecular Basis of Disease*, 1864(11), 3585–3594. https://doi.org/10.1016/j.bbadis.2018.08.020

Moe, K. L., & Zahran, M. A. (2021). Calcium and obesity: Mechanisms and implications for treatment. *Obesity Reviews*, 22(4), e13291. https://doi.org/10.1111/obr.13291

Mulet-Cabero, A.-I., & Wilde, P. J. (2021). Role of calcium on lipid digestion and serum lipids: A review. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 1–14. https://doi.org/10.1080/10408398.2021.1954873

NCD Risk Factor Collaboration (NCD-RisC). (2016). Trends in adult body-mass index in 200 countries from 1975 to 2014: a pooled analysis 1698 population-based measurement studies with 19.2 million participants. *Lancet*, 387, 1377–1396.

OECD. (2019). The Heavy Burden of Obesity: The Economics of Prevention. OECD Health Policy Studies. OECD Publishing, Paris. https://doi.org/10.1787/67450d67

Özcebe, H., Bosi, T. B., Yardım, N., & diğerleri. (2017). Türkiye Çocukluk Çağı (İlkokul İkinci Sınıf Öğrencileri) Şişmanlık Araştırması: COSI-TUR 2016. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Bölge Ofisi. Sağlık Bakanlığı. Yayın No: 1080. Efe Matbaacılık, Ankara. ISBN: 978-975-590-658-4.

Parhizkar, S., et al. (2018). Calcium intake and its influence on metabolic and cardiovascular health. *Journal of Nutritional Biochemistry*, 61, 41-50. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2018.07.005

Pramme-Steinwachs, I., Jastroch, M., & Ussar, S. (2017). Extracellular calcium modulates brown adipocyte differentiation and identity. *Scientific Reports*, 7(1). https://doi.org/10.1038/s41598-017-09025-3

Puhl, R. M., & Latner, J. D. (2023). Stigma and obesity: The psychology of weight bias. *Psychiatric Clinics of North America*, 46(2), 211-221. https://doi.org/10.1016/j.psc.2023.01.002

Rocha, G., Villalobos, E., Fuentes, C., Villarroel, P., Reyes, M., Diaz, X., Mattar, P., & Cifuentes, M. (2015). Preadipocyte proliferation is elevated by calcium sensing receptor activation. *Molecular and Cellular Endocrinology*, 412, 251–256. [CrossRef]

Rutkowski, J. M., Stern, J. H., & Scherer, P. E. (2015). The cell biology of fat expansion. *Journal of Cell Biology*, 208(5), 501–512. https://doi.org/10.1083/jcb.201409063

Torres-Costoso, A., Martínez-Vizcaíno, V., Fernández-Rodríguez, R., Sequí-Dominguez, I., Reina-Gutiérrez, S., Núñez de Arenas-Arroyo, S., & Garrido-Miguel, M. (2021). Dietary Calcium Intake and Fat Mass in Spanish Young Adults: The Role of Muscle Strength. *Nutrients*, 13(12), 4498. https://doi.org/10.3390/nu13124498

Sandeep, D., & Dipayan, C. (2017). Role of low calcium and high calcium diet on adipocyte metabolism with respect to serum parathyroid hormone (PTH) levels in male Wistar rats. *Indian Journal of Physiology and Pharmacology*, 61(4), 430-439.

Shkembi, B., & Huppertz, T. (2021). Calcium absorption from food products: Food matrix effects. *Nutrients*, 14(1), 180. https://doi.org/10.3390/nu14010180

Shukla, A. P., Buniak, W. I., & Aronne, L. J. (2015). Treatment of obesity in 2015. *Journal of Cardiopulmonary Rehabilitation and Prevention*, 35(2), 81-92.

Singh, R., & Liao, C. (2023). Dietary calcium and its impact on skeletal health: Evidence from population studies. *Nutrition Reviews*, 81(4), 326-334. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuaa101

Stanaway, J. D., Afshin, A., Gakidou, E., Lim, S. S., Abate, D., Abate, K. H., ... & Bleyer, A. (2018). Global, regional, and national comparative risk assessment of 84 behavioural, environmental and occupational, and metabolic risks or clusters of risks for 195 countries and territories, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. *The Lancet*, 392(10159), 1923-1994.

Swallow, B., Miller, R., & Grant, W. (2023). Environmental and genetic factors in obesity: A review of the literature. *Journal of Obesity and Metabolic Disorders*, 47(2), 135-142. https://doi.org/10.1016/j.jomd.2023.01.005

Şahinoğlu, G., & Kabaran, S. (2021). Obiz bireylerde diyetle kalsiyum alımının vücut ağırlığı ve vücut yağ kaybı üzerindeki etkisi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 30, 182-190. https://doi.org/10.34108/eujhs.796760

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2022). Türkiye Beslenme Rehberi 2022 (TÜBER). Yayın No: 1031, Ankara, 2022.

Vannucci, L., Fossi, C., Quattrini, S., Guasti, L., Pampaloni, B., Gronchi, G., Giusti, F., Romagnoli, C., Cianferotti, L., Marcucci, G., & Brandi, M. L. (2018). Calcium intake in bone health: A focus on calcium-rich mineral waters. *Nutrients*, 10(12), 1930. https://doi.org/10.3390/nu10121930

Wang, S., et al. (2021). Effects of calcium on adipocyte thermogenesis: Insights from in vitro and in vivo studies. *Journal of Clinical Investigation*, 131(5), e137725. https://doi.org/10.1172/JCI137725

WHO. (2020). Obesity and overweight. Retrieved from https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/obesity-and-overweight. (Accessed: November 26, 2021)

WHO. (2021). Body mass index. Retrieved from https://www.euro.who.int/en/health-topics/diseaseprevention/nutrition/a-healthy-lifestyle/body-mass-index-bmi# (Accessed: December 5, 2021)

World Health Organization (WHO). (2024). Obesity and Overweight: Key Facts. Retrieved December 14, 2024, from https://www.who.int

Wu, L., et al. (2024). The effects of calcium supplementation on bone health: A meta-analysis. *Bone Research*, 12(1), 35-42. https://doi.org/10.1038/s41514-023-00123-x

Yang, C., Shi, X., Xia, H., Yang, X., Liu, H., Pan, D., & Sun, G. (2019). The evidence and controversy between dietary calcium intake and calcium supplementation and the risk of cardiovascular disease: A systematic review and meta-analysis of cohort studies and randomized controlled trials. *Journal of the American College of Nutrition*, 39(4), 352–370. https://doi.org/10.1080/07315724.2019.1649219

Ye, J., Ai, W., Zhang, F., Zhu, X., Shu, G., Wang, L., Gao, P., Xi, Q., Zhang, Y., Jiang, Q., et al. (2016). Enhanced proliferation of porcine bone marrow mesenchymal stem cells induced by extracellular calcium is associated with the activation of the calcium-sensing receptor and ERK signaling pathway. *Stem Cells International*, 2016, 6570671. [CrossRef]

Zhang, C., et al. (2021). Gut microbiota and obesity. *Journal of Clinical Investigation*, 131(10), 4238-4248.

Zhang, F., Ye, J., Zhu, X., Wang, L., Gao, P., Shu, G., Jiang, Q., & Wang, S. (2019). Anti-obesity effects of dietary calcium: The evidence and possible mechanisms. *International Journal of Molecular Sciences*, 20(12), 3072. https://doi.org/10.3390/ijms20123072

Zhang, L., et al. (2021). High calcium intake modulates energy metabolism by enhancing brown fat activity and white fat browning. *Endocrinology*, 162(9), 850-861. https://doi.org/10.1210/endocr/bqab156

Zhao, R., et al. (2020). The role of calcium in regulating lipid metabolism and obesity. *Frontiers in Physiology*, 11, 580588. https://doi.org/10.3389/fphys.2020.580588

Zhao, X., et al. (2022). The impact of calcium supplementation on adipose tissue thermogenesis and energy expenditure in rodents. *Journal of Endocrinology*, 254(3), 235-247. https://doi.org/10.1530/JOE-21-0562

KAYNAKÇA

Aagaard, K., Ma, J., Antony, K. M., Ganu, R., Petrosino, J., & Versalovic, J. (2014). The placenta harbors a unique microbiome. Science Translational Medicine, 6(237). https://doi.org/10.1126/SCITRANSLMED.3008599

Al-Beltagi, M. (2021). Autism medical comorbidities. World Journal of Clinical Pediatrics, 10(3), 15–28. https://doi.org/10.5409/WJCP.V10.I3.15

Biagi, E., Franceschi, C., Rampelli, S., Severgnini, M., Ostan, R., Turroni, S., Consolandi, C., Quercia, S., Scurti, M., Monti, D., Capri, M., Brigidi, P., & Candela, M. (2016). Gut Microbiota and Extreme Longevity. Current Biology : CB, 26(11), 1480–1485. https://doi.org/10.1016/J.CUB.2016.04.016

Borre, Y. E., O'Keeffe, G. W., Clarke, G., Stanton, C., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2014). Microbiota and neurodevelopmental windows: implications for brain disorders. Trends in Molecular Medicine, 20(9), 509–518. https://doi.org/10.1016/J.MOLMED.2014.05.002

Canipe, L. G., Sioda, M., & Cheatham, C. L. (2021). Diversity of the gut-microbiome related to cognitive behavioral outcomes in healthy older adults. Archives of Gerontology and Geriatrics, 96. https://doi.org/10.1016/J.ARCHGER.2021.104464

Chahwan, B., Kwan, S., Isik, A., van Hemert, S., Burke, C., & Roberts, L. (2019). Gut feelings: A randomised, triple-blind, placebo-controlled trial of probiotics for depressive symptoms. Journal of Affective Disorders, 253, 317–326. https://doi.org/10.1016/J.JAD.2019.04.097

Charlson, F. J., Ferrari, A. J., Santomauro, D. F., Diminic, S., Stockings, E., Scott, J. G., McGrath, J. J., & Whiteford, H. A. (2018). Global Epidemiology and Burden of Schizophrenia: Findings From the Global Burden of Disease Study 2016. Schizophrenia Bulletin, 44(6), 1195–1203. https://doi.org/10.1093/SCHBUL/SBY058

Chernikova, M. A., Flores, G. D., Kilroy, E., Labus, J. S., Mayer, E. A., & Aziz-Zadeh, L. (2021). The Brain-Gut-Microbiome System: Pathways and Implications for Autism Spectrum Disorder. Nutrients 2021, Vol. 13, Page 4497, 13(12), 4497. https://doi.org/10.3390/NU13124497

Cryan, J. F., O'riordan, K. J., Cowan, C. S. M., Sandhu, K. V., Bastiaanssen, T. F. S., Boehme, M., Codagnone, M. G., Cussotto, S., Fulling, C., Golubeva, A. V., Guzzetta, K. E., Jaggar, M., Long-Smith, C. M., Lyte, J. M., Martin, J. A., Molinero-Perez, A., Moloney, G., Morelli, E., Morillas, E., … Dinan, T. G. (2019). The Microbiota-Gut-Brain Axis. Physiological Reviews, 99(4), 1877–2013. https://doi.org/10.1152/PHYSREV.00018.2018

de Goffau, M. C., Lager, S., Sovio, U., Gaccioli, F., Cook, E., Peacock, S. J., Parkhill, J., Charnock-Jones, D. S., & Smith, G. C. S. (2019). Human placenta has no microbiome but can contain potential pathogens. Nature, 572(7769), 329–334. https://doi.org/10.1038/S41586-019-1451-5

Erny, D., De Angelis, A. L. H., Jaitin, D., Wieghofer, P., Staszewski, O., David, E., Keren-Shaul, H., Mahlakoiv, T., Jakobshagen, K., Buch, T., Schwierzeck, V., Utermöhlen, O., Chun, E., Garrett, W. S., Mccoy, K. D., Diefenbach, A., Staeheli, P., Stecher, B., Amit, I., & Prinz, M. (2015). Host microbiota constantly control maturation and function of microglia in the CNS. Nature Neuroscience, 18(7), 965–977. https://doi.org/10.1038/NN.4030

Forsythe, P., Bienenstock, J., Kunze, W. A., Forsythe, P., Bienenstock, J., Kunze Psychiatry, W., Neuroscience, B., Joseph Healthcare, S., Lyte, C. M., & Cryan, J. (2014). Vagal Pathways for Microbiome-Brain-Gut Axis Communication. Advances in Experimental Medicine and Biology, 817, 115–133. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-0897-4_5

Gibson, G. R., Hutkins, R., Sanders, M. E., Prescott, S. L., Reimer, R. A., Salminen, S. J., Scott, K., Stanton, C., Swanson, K. S., Cani, P. D., Verbeke, K., & Reid, G. (2017). Expert consensus document: The International Scientific Association for Probiotics and Prebiotics (ISAPP) consensus statement on the definition and scope of prebiotics. Nature Reviews. Gastroenterology & Hepatology, 14(8), 491–502. https://doi.org/10.1038/NRGASTRO.2017.75

Jašarević, E., Howard, C. D., Misic, A. M., Beiting, D. P., & Bale, T. L. (2017). Stress during pregnancy alters temporal and spatial dynamics of the maternal and offspring microbiome in a sex-specific manner. Scientific Reports, 7. https://doi.org/10.1038/SREP44182

Jiang, H., Ling, Z., Zhang, Y., Mao, H., Ma, Z., Yin, Y., Wang, W., Tang, W., Tan, Z., Shi, J., Li, L., & Ruan, B. (2015). Altered fecal microbiota composition in patients with major depressive disorder. Brain, Behavior, and Immunity, 48, 186–194. https://doi.org/10.1016/J.BBI.2015.03.016

Johnstone, N., Milesi, C., Burn, O., van den Bogert, B., Nauta, A., Hart, K., Sowden, P., Burnet, P. W. J., & Cohen Kadosh, K. (2021). Anxiolytic effects of a galacto-oligosaccharides prebiotic in healthy females (18-25 years) with corresponding changes in gut bacterial composition. Scientific Reports, 11(1). https://doi.org/10.1038/S41598-021-87865-W

Jones, J. D., Rahmani, E., Garcia, E., & Jacobs, J. P. (2020). Gastrointestinal symptoms are predictive of trajectories of cognitive functioning in de novo Parkinson's disease. Parkinsonism & Related Disorders, 72, 7. https://doi.org/10.1016/J.PARKRELDIS.2020.01.009

Kang, D. W., Ilhan, Z. E., Isern, N. G., Hoyt, D. W., Howsmon, D. P., Shaffer, M., Lozupone, C. A., Hahn, J., Adams, J. B., & Krajmalnik-Brown, R. (2018). Differences in fecal microbial metabolites and microbiota of children with autism spectrum disorders. Anaerobe, 49, 121–131. https://doi.org/10.1016/J.ANAEROBE.2017.12.007

Kanouchi, H., Kakimoto, T., Nakano, H., Suzuki, M., Nakai, Y., Shiozaki, K., Akikoka, K., Otomaru, K., Nagano, M., & Matsumoto, M. (2016). The Brewed Rice Vinegar Kurozu Increases HSPA1A Expression and Ameliorates Cognitive Dysfunction in Aged P8 Mice. PloS One, 11(3). https://doi.org/10.1371/JOURNAL.PONE.0150796

Kato-Kataoka, A., Nishida, K., Takada, M., Suda, K., Kawai, M., Shimizu, K., Kushiro, A., Hoshi, R., Watanabe, O., Igarashi, T., Miyazaki, K., Kuwano, Y., & Rokutan, K. (2016). Fermented milk containing Lactobacillus casei strain Shirota prevents the onset of physical symptoms in medical students under academic examination stress. Beneficial Microbes, 7(2), 153–156. https://doi.org/10.3920/BM2015.0100

Kazemi, A., Noorbala, A. A., Azam, K., Eskandari, M. H., & Djafarian, K. (2019). Effect of probiotic and prebiotic vs placebo on psychological outcomes in patients with major depressive disorder: A randomized clinical trial. Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland), 38(2), 522–528. https://doi.org/10.1016/J.CLNU.2018.04.010

Klann, E. M., Dissanayake, U., Gurrala, A., Farrer, M., Shukla, A. W., Ramirez-Zamora, A., Mai, V., & Vedam-Mai, V. (2022). The Gut–Brain Axis and Its Relation to Parkinson's Disease: A Review. Frontiers in Aging Neuroscience, 13, 879. https://doi.org/10.3389/FNAGI.2021.782082/BIBTEX

Kowalski, K., & Mulak, A. (2019). Brain-Gut-Microbiota Axis in Alzheimer's Disease. Journal of Neurogastroenterology and Motility, 25(1), 48. https://doi.org/10.5056/JNM18087

Lach, G., Fülling, C., Bastiaanssen, T. F. S., Fouhy, F., Donovan, A. N. O., Ventura-Silva, A. P., Stanton, C., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2020). Enduring neurobehavioral effects induced by microbiota depletion during the adolescent period. Translational Psychiatry, 10(1). https://doi.org/10.1038/S41398-020-01073-0

Li, S., Song, J., Ke, P., Kong, L., Lei, B., Zhou, J., Huang, Y., Li, H., Li, G., Chen, J., Li, X., Xiang, Z., Ning, Y., Wu, F., & Wu, K. (2021). The gut microbiome is associated with brain structure and function in schizophrenia. Scientific Reports 2021 11:1, 11(1), 1–11. https://doi.org/10.1038/s41598-021-89166-8

Liu, P., Wu, L., Peng, G., Han, Y., Tang, R., Ge, J., Zhang, L., Jia, L., Yue, S., Zhou, K., Li, L., Luo, B., & Wang, B. (2019). Altered microbiomes distinguish Alzheimer's disease from amnestic mild cognitive impairment and health in a Chinese cohort. Brain, Behavior, and Immunity, 80, 633–643. https://doi.org/10.1016/J.BBI.2019.05.008

Lu, J., & Claud, E. C. (2019). Connection between gut microbiome and brain development in preterm infants. Developmental Psychobiology, 61(5), 739–751. https://doi.org/10.1002/DEV.21806

Lv, T., Ye, M., Luo, F., Hu, B., Wang, A., Chen, J., Yan, J., He, Z., Chen, F., Qian, C., Zhang, J., Liu, Z., & Ding, Z. (2021). Probiotics treatment improves cognitive impairment in patients and animals: A systematic review and meta-analysis. Neuroscience and Biobehavioral Reviews, 120, 159–172. https://doi.org/10.1016/J.NEUBIOREV.2020.10.027

Manderino, L., Carroll, I., Azcarate-Peril, M. A., Rochette, A., Heinberg, L., Peat, C., Steffen, K., Mitchell, J., & Gunstad, J. (2017). Preliminary Evidence for an Association Between the Composition of the Gut Microbiome and Cognitive Function in Neurologically Healthy Older Adults. Journal of the International Neuropsychological Society : JINS, 23(8), 700–705. https://doi.org/10.1017/S1355617717000492

Marco, M. L., Sanders, M. E., Gänzle, M., Arrieta, M. C., Cotter, P. D., De Vuyst, L., Hill, C., Holzapfel, W., Lebeer, S., Merenstein, D., Reid, G., Wolfe, B. E., & Hutkins, R. (2021). The International Scientific Association for Probiotics and Prebiotics (ISAPP) consensus statement on fermented foods. Nature Reviews. Gastroenterology & Hepatology, 18(3), 196. https://doi.org/10.1038/S41575-020-00390-5

Marin, I. A., Goertz, J. E., Ren, T., Rich, S. S., Onengut-Gumuscu, S., Farber, E., Wu, M., Overall, C. C., Kipnis, J., & Gaultier, A. (2017). Microbiota alteration is associated with the development of stress-induced despair behavior. Scientific Reports, 7. https://doi.org/10.1038/SREP43859

McVey Neufeld, K. A., Luczynski, P., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2016). Reframing the Teenage Wasteland: Adolescent Microbiota-Gut-Brain Axis. Canadian Journal of Psychiatry. Revue Canadienne de Psychiatrie, 61(4), 214–221. https://doi.org/10.1177/0706743716635536

Naveed, M., Zhou, Q. G., Xu, C., Taleb, A., Meng, F., Ahmed, B., Zhang, Y., Fukunaga, K., & Han, F. (2021). Gut-brain axis: A matter of concern in neuropsychiatric disorders…! Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry, 104, 110051. https://doi.org/10.1016/J.PNPBP.2020.110051

Neu, J. (2016). The microbiome during pregnancy and early postnatal life. Seminars in Fetal & Neonatal Medicine, 21(6), 373–379. https://doi.org/10.1016/J.SINY.2016.05.001

Nguyen, T. T., Kosciolek, T., Maldonado, Y., Daly, R. E., Martin, A. S., McDonald, D., Knight, R., & Jeste, D. V. (2019). Differences in gut microbiome composition between persons with chronic schizophrenia and healthy comparison subjects. Schizophrenia Research, 204, 23–29. https://doi.org/10.1016/J.SCHRES.2018.09.014

Nishiwaki, H., Ito, M., Ishida, T., Hamaguchi, T., Maeda, T., Kashihara, K., Tsuboi, Y., Ueyama, J., Shimamura, T., Mori, H., Kurokawa, K., Katsuno, M., Hirayama, M., & Ohno, K. (2020). Meta-Analysis of Gut Dysbiosis in Parkinson's Disease. Movement Disorders : Official Journal of the Movement Disorder Society, 35(9), 1626–1635. https://doi.org/10.1002/MDS.28119

Odamaki, T., Kato, K., Sugahara, H., Hashikura, N., Takahashi, S., Xiao, J. Z., Abe, F., & Osawa, R. (2016). Age-related changes in gut microbiota composition from newborn to centenarian: A cross-sectional study. BMC Microbiology, 16(1), 1–12. https://doi.org/10.1186/S12866-016-0708-5/TABLES/1

Perez-Muñoz, M. E., Arrieta, M. C., Ramer-Tait, A. E., & Walter, J. (2017). A critical assessment of the "sterile womb" and "in utero colonization" hypotheses: implications for research on the pioneer infant microbiome. Microbiome 2017 5:1, 5(1), 1–19. https://doi.org/10.1186/S40168-017-0268-4

Reid, B. M., Horne, R., Donzella, B., Szamosi, J. C., Coe, C. L., Foster, J. A., & Gunnar, M. R. (2021). Microbiota-immune alterations in adolescents following early life adversity: A proof of concept study. Developmental Psychobiology, 63(5), 851–863. https://doi.org/10.1002/DEV.22061

Romano, S., Savva, G. M., Bedarf, J. R., Charles, I. G., Hildebrand, F., & Narbad, A. (2021). Meta-analysis of the Parkinson's disease gut microbiome suggests alterations linked to intestinal inflammation. NPJ Parkinson's Disease, 7(1). https://doi.org/10.1038/S41531-021-00156-Z

Sarkar, A., Lehto, S. M., Harty, S., Dinan, T. G., Cryan, J. F., & Burnet, P. W. J. (2016). Psychobiotics and the Manipulation of Bacteria-Gut-Brain Signals. Trends in Neurosciences, 39(11), 763–781. https://doi.org/10.1016/J.TINS.2016.09.002

Scheperjans, F., Aho, V., Pereira, P. A. B., Koskinen, K., Paulin, L., Pekkonen, E., Haapaniemi, E., Kaakkola, S., Eerola-Rautio, J., Pohja, M., Kinnunen, E., Murros, K., & Auvinen, P. (2015). Gut microbiota are related to Parkinson's disease and clinical phenotype. Movement Disorders, 30(3), 350–358. https://doi.org/10.1002/MDS.26069

Sender, R., Fuchs, S., & Milo, R. (2016). Revised Estimates for the Number of Human and Bacteria Cells in the Body. PLOS Biology, 14(8), e1002533. https://doi.org/10.1371/JOURNAL.PBIO.1002533

Simpson, C. A., Diaz-Arteche, C., Eliby, D., Schwartz, O. S., Simmons, J. G., & Cowan, C. S. M. (2021). The gut microbiota in anxiety and depression - A systematic review. Clinical Psychology Review, 83. https://doi.org/10.1016/J.CPR.2020.101943

Slykerman, R. F., Coomarasamy, C., Wickens, K., Thompson, J. M. D., Stanley, T. V., Barthow, C., Kang, J., Crane, J., & Mitchell, E. A. (2019). Exposure to antibiotics in the first 24 months of life and neurocognitive outcomes at 11 years of age. Psychopharmacology, 236(5), 1573–1582. https://doi.org/10.1007/S00213-019-05216-0

Slykerman, R. F., Hood, F., Wickens, K., Thompson, J. M. D., Barthow, C., Murphy, R., Kang, J., Rowden, J., Stone, P., Crane, J., Stanley, T., Abels, P., Purdie, G., Maude, R., & Mitchell, E. A. (2017). Effect of Lactobacillus rhamnosus HN001 in Pregnancy on Postpartum Symptoms of Depression and Anxiety: A Randomised Double-blind Placebo-controlled Trial. EBioMedicine, 24, 159–165. https://doi.org/10.1016/J.EBIOM.2017.09.013

Sorboni, S. G., Moghaddam, H. S., Jafarzadeh-Esfehani, R., & Soleimanpour, S. (2022). A Comprehensive Review on the Role of the Gut Microbiome in Human Neurological Disorders. Clinical Microbiology Reviews, 35(1). https://doi.org/10.1128/CMR.00338-20

Stenman, L. K., Patterson, E., Meunier, J., Roman, F. J., & Lehtinen, M. J. (2020). Strain specific stress-modulating effects of candidate probiotics: A systematic screening in a mouse model of chronic restraint stress. Behavioural Brain Research, 379. https://doi.org/10.1016/J.BBR.2019.112376

Stout, M. J., Conlon, B., Landeau, M., Lee, I., Bower, C., Zhao, Q., Roehl, K. A., Nelson, D. M., MacOnes, G. A., & Mysorekar, I. U. (2013). Identification of intracellular bacteria in the basal plate of the human placenta in term and preterm gestations. American Journal of Obstetrics and Gynecology, 208(3), 226.e1-226.e7. https://doi.org/10.1016/J.AJOG.2013.01.018

Tomova, A., Husarova, V., Lakatosova, S., Bakos, J., Vlkova, B., Babinska, K., & Ostatnikova, D. (2015). Gastrointestinal microbiota in children with autism in Slovakia. Physiology & Behavior, 138, 179–187. https://doi.org/10.1016/J.PHYSBEH.2014.10.033

Usui, N., Matsuzaki, H., & Shimada, S. (2021). Characterization of Early Life Stress-Affected Gut Microbiota. Brain Sciences 2021, Vol. 11, Page 913, 11(7), 913. https://doi.org/10.3390/BRAINSCI11070913

Vogt, N. M., Kerby, R. L., Dill-McFarland, K. A., Harding, S. J., Merluzzi, A. P., Johnson, S. C., Carlsson, C. M., Asthana, S., Zetterberg, H., Blennow, K., Bendlin, B. B., & Rey, F. E. (2017). Gut microbiome alterations in Alzheimer's disease. Scientific Reports, 7(1). https://doi.org/10.1038/S41598-017-13601-Y

Wastyk, H. C., Fragiadakis, G. K., Perelman, D., Dahan, D., Merrill, B. D., Yu, F. B., Topf, M., Gonzalez, C. G., Van Treuren, W., Han, S., Robinson, J. L., Elias, J. E., Sonnenburg, E. D., Gardner, C. D., & Sonnenburg, J. L. (2021). Gut-microbiota-targeted diets modulate human immune status. Cell, 184(16), 4137-4153.e14. https://doi.org/10.1016/J.CELL.2021.06.019

Wu, M. L., Yang, X. Q., Xue, L., Duan, W., & Du, J. R. (2021). Age-related cognitive decline is associated with microbiota-gut-brain axis disorders and neuroinflammation in mice. Behavioural Brain Research, 402. https://doi.org/10.1016/J.BBR.2021.113125

Wu, S. I., Wu, C. C., Tsai, P. J., Cheng, L. H., Hsu, C. C., Shan, I. K., Chan, P. Y., Lin, T. W., Ko, C. J., Chen, W. L., & Tsai, Y. C. (2021). Psychobiotic Supplementation of PS128 TM Improves Stress, Anxiety, and Insomnia in Highly Stressed Information Technology Specialists: A Pilot Study. Frontiers in Nutrition, 8. https://doi.org/10.3389/FNUT.2021.614105

Xu, R., Wu, B., Liang, J., He, F., Gu, W., Li, K., Luo, Y., Chen, J., Gao, Y., Wu, Z., Wang, Y., Zhou, W., & Wang, M. (2020). Altered gut microbiota and mucosal immunity in patients with schizophrenia. Brain, Behavior, and Immunity, 85, 120–127. https://doi.org/10.1016/J.BBI.2019.06.039

Yano, J. M., Yu, K., Donaldson, G. P., Shastri, G. G., Ann, P., Ma, L., Nagler, C. R., Ismagilov, R. F., Mazmanian, S. K., & Hsiao, E. Y. (2015). Indigenous bacteria from the gut microbiota regulate host serotonin biosynthesis. Cell, 161(2), 264–276. https://doi.org/10.1016/J.CELL.2015.02.047

Yao, Y., Cai, X., Ye, Y., Wang, F., Chen, F., & Zheng, C. (2021). The Role of Microbiota in Infant Health: From Early Life to Adulthood. Frontiers in Immunology, 12. https://doi.org/10.3389/FIMMU.2021.708472

Yatsunenko, T., Rey, F. E., Manary, M. J., Trehan, I., Dominguez-Bello, M. G., Contreras, M., Magris, M., Hidalgo, G., Baldassano, R. N., Anokhin, A. P., Heath, A. C., Warner, B., Reeder, J., Kuczynski, J., Caporaso, J. G., Lozupone, C. A., Lauber, C., Clemente, J. C., Knights, D., … Gordon, J. I. (2012). Human gut microbiome viewed across age and geography. Nature, 486(7402), 222–227. https://doi.org/10.1038/NATURE11053

Yu, M., Jia, H., Zhou, C., Yang, Y., Zhao, Y., Yang, M., & Zou, Z. (2017). Variations in gut microbiota and fecal metabolic phenotype associated with depression by 16S rRNA gene sequencing and LC/MS-based metabolomics. Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis, 138, 231–239. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2017.02.008

Yuan, X., Zhang, P., Wang, Y., Liu, Y., Li, X., Kumar, B. U., Hei, G., Lv, L., Huang, X. F., Fan, X., & Song, X. (2018). Changes in metabolism and microbiota after 24-week risperidone treatment in drug naïve, normal weight patients with first episode schizophrenia. Schizophrenia Research, 201, 299–306. https://doi.org/10.1016/J.SCHRES.2018.05.017

Zakis, D. R., Paulissen, E., Kornete, L., Kaan, A. M. (Marije., Nicu, E. A., & Zaura, E. (2022). The evidence for placental microbiome and its composition in healthy pregnancies: A systematic review. Journal of Reproductive Immunology, 149. https://doi.org/10.1016/J.JRI.2021.103455

Zhang, T., Sidorchuk, A., Sevilla-Cermeño, L., Vilaplana-Pérez, A., Chang, Z., Larsson, H., Mataix-Cols, D., & Fernández De La Cruz, L. (2019). Association of Cesarean Delivery With Risk of Neurodevelopmental and Psychiatric Disorders in the Offspring: A Systematic Review and Meta-analysis. JAMA Network Open, 2(8). https://doi.org/10.1001/JAMANETWORKOPEN.2019.10236

REFERENCES

Abete, I., Parra, D., Crujeiras, A.B., et al. (2008). Specific Insulin Sensitivity And Leptin Responses To A Nutritional Treatment Of Obesity Via A Combination Of Energy Restriction And Fatty Fish Intake. *Journal of Human Nutrition and Dietetics: The Official Journal of The British Dietetic Association,* 21(6), 591–600.

Ahmad, S., Demler, O.V., Sun, Q., et al. (2020). Association Of The Mediterranean Diet With Onset Of Diabetes In The Women's Health Study. *JAMA Netw Open*,3(11), e2025466.

American Diabetes Association (2013). Diagnosis And Classification Of Diabetes Mellitus. *Diabetes Care,* 36 Suppl 1, 67-74.

American Diabetes Association (2015). Foundations Of Care: Education, Nutrition, Physical Activity, Smoking Cessation, Psychosocial Care, And Immunization. *Diabetes Care,* 38 Suppl, 20-30.

Bach-Faig, A., Berry, E.M., Lairon, D., et al. (2011). Mediterranean Diet Pyramid Today: Science And Cultural Updates. *Public Health Nutrition,*14(12A), 2274–2284.

Barrea, L., Verde, L., Annunziata, G., et al. (2024). Role Of Mediterranean Diet In Endocrine Diseases: A Joint Overview By The Endocrinologist And The Nutritionist. *Journal of Endocrinological Investigation*, 47(1), 17–33.

Calder, P.C., Ahluwalia, N., Brouns, F., et al. (2011). Dietary Factors And Low-Grade Inflammation In Relation To Overweight And Obesity. *Br J Nutr*, 106 Suppl 3, 5-78.

Carlsson, S., Hammar, N., Grill, V. (2005). Alcohol Consumption And Type 2 Diabetes Meta-Analysis Of Epidemiological Studies Indicates A U-Shaped Relationship. *Diabetologia*, 48, 1051–1054.

Chen, Z., Zuurmond, M., van der Schaft, N., et al. (2018). Plant Versus Animal Based Diets And Insulin Resistance, Prediabetes And Type 2 Diabetes: The Rotterdam Study. *European Journal of Epidemiology,* 33, 883–893.

Cooper, A.J., Forouhi, N.G., Ye, Z., et al. (2012). Fruit And Vegetable Intake And Type 2 Diabetes: EPIC-Interact Prospective Study And Meta-Analysis. *Eur J Clin Nutr*, 66(10), 1082-1092.

Correia, M., Moreira, I., El Maghariki, J., et al. (2023). The Metabolic And Analytical Changes Of Healthy Volunteers Upon Intake Of Portuguese Extra Virgin Olive Oil: A Comparison Study Between Pre- And Post-Intervention. *Nutrients*, 15(15), 3351.

Ditano-Vázquez, P., Torres-Peña, J.D., Galeano-Valle, F., et al. (2019). The Fluid Aspect Of The Mediterranean Diet In The Prevention And Management Of Cardiovascular Disease And Diabetes: The Role Of Polyphenol Content In Moderate Consumption Of Wine And Olive Oil*. Nutrients,* 11(11), 2833.

Elhayany, A., Lustman, A., Abel, A., et al. (2010). A Low Carbohydrate Mediterranean Diet Improves Cardiovascular Risk Factors And Diabetes Control Among Over Weight Patients With Type 2 Diabetes Mellitus. A One Year Prospec- Tive Randomized Intervention Study. *Diabetes Obes Metab*, 12(3), 204–209.

Esposito, K., Marfella, R., Ciotola, M., et al. (2004). Effect Of A Mediterranean-Style Diet On Endothelial Dysfunction And Markers Of Vascular Inflammation In The Metabolic Syndrome: A Randomized Trial. *JAMA,* 292(12), 1440–1446.

Esposito, K., Maiorino, M.I., Di Palo, C., et al. (2009). Campanian Postprandial Hyperglycemia Study Group: Adherence To A Mediterranean Diet And Glycaemic Control In Type 2 Diabetes Mellitus. *Diabet Med*, 26, 900–907.

Esposito, K., Maiorino, M.I., Bellastella, G., et al. (2017). Mediterranean Diet For Type 2 Diabetes: Cardiometabolic Benefits. *Endocrine*, 56(1), 27-32.

Estruch, R., Martínez-González, M.A., Corella. D., et al. (2006). Effects Of A Mediterranean Style Diet On Cardiovascular Risk Factors: A Randomized Trial. *Ann Intern Med,* 145, 1–11.

Estruch, R., Ros, E., Salas-Salvadó, J., et al. (2018). Primary Prevention Of Cardiovascular Disease With A Mediterranean Diet Supplemented With Extra-Virgin Olive Oil Or Nuts. *N Engl J Med,* 378(25), e34.

Gao, H., Geng, T., Huang, T., et al. (2017). Fish Oil Supplementation And Insulin Sensitivity: A Systematic Review And Meta-Analysis. *Lipids Health Dis*,16(1), 131.

Gao, C., Liu, Y., Gan, Y., et al. (2020). Effects Of Fish Oil Supplementation On Glucose Control And Lipid Levels Among Patients With Type 2 Diabetes Mellitus: A Meta-Analysis Of Randomized Controlled Trials. *Lipids in Health and Disease,* 19(1), 87.

García-Montero, C., Fraile-Martínez, O., Gómez-Lahoz, A.M., et al. (2021). Nutritional Components In Estern Diet Versus Mediterranean Diet At The Gut Microbiota-Immune System Interplay: Implications For Health And Disease. *Nutrients*, 13(2), 699.

Giacco, F. and Brownlee, M. (2010). Oxidative Stress And Diabetic Complications. *Circ Res*, 107, 1058-1070.

Huang, J., Wang, X., Zhang, Y. (2017). Specific Types Of Alcoholic Beverage Consumption And Risk Of Type 2 Diabetes: A Systematic Review And Meta-Analysis. *J Diabetes Investig*, 8(1), 56-68.

International Diabetes Federation (2021). https://idf.org/about-diabetes/diabetes-facts-figures/ (Accessed: 21.6.2024).

Itsiopoulos, C., Brazionis, L., Kaimakamis, M., et al. (2011). Can The Mediterranean Diet Lower Hba1c In Type 2 Diabetes? Results From A Randomized Cross-Overstudy. *Nutr Metab Cardiovasc Dis*, 21(9), 740–747.

Keys, A., Menotti, A., Karvonen, M.J., et al. (1986). The Diet And 15-Year Death Rate In The Seven Countries Study. *American Journal of Epidemiology*, 124(6), 903–915.

Kimura, Y., Yoshida, D,. Hirakawa, Y., et al. (2021). Dietary Fiber Intake And Risk Of Type 2 Diabetes In A General Japanese Population: The Hisayama Study. *J Diabetic Investing,* 12, 527-553.

Koppes, L.L., Dekker, J.M., Hendriks, H.F., et al. (2005). Moderate Alcohol Consumption Lowers The Risk Of Type 2 Diabetes: A Metaanalysis Of Prospective Observational Studies. *Diabetes Care*, 28, 719–725.

Lampropoulos, C.E., Konsta, M., Dradaki, V., et al. (2020). Effects Of Mediterranean Diet On Hospital Length Of Stay, Medical Expenses, And Mortality In Elderly, Hospitalized Patients: A 2-Year Observational Study. *Nutrition,* 79-80, 110868.

Lasa, A., Miranda, J., Bullo, M., et al. (2014). Comparative Effect Of Two Mediterranean Diets vs. A Low-Fat Diet On Glycaemic Control In Individuals With Type 2 Diabetes. *Eur J Clin Nutr*, 68, 767–772.

Li, Z., Wang, G., Zhu, Y.J., et al. (2017). The Relationship Between Circulating Irisin Levels And Tissues AGE Accumulation In Type 2 Diabetes Patients. *Biosci Rep*, 37 (3), BSR20170213.

Maiorino, M.I., Bellastella, G., Petrizzo, M., et al. (2016). Anti-Inflammatory Effect Of Mediterranean Diet In Type 2 Diabetes Is Durable: 8-Year Follow-Up Of A Controlled Trial. *Diabetes Care*, 39(3), e44-e45.

Milenkovic, T., Bozhinovska, N., Macut, D., et al. (2021). A. Mediterranean Diet And Type 2 Diabetes Mellitus: A Perpetual Inspiration For The Scientific World: A Review. *Nutrients*, 13(4), 1307.

Ryan, M., McInerney, D., Owens, D., et al. (2000). Diabetes And The Mediterranean Diet: A Beneficial Effect Of Oleic Acid On Insülin Sensitivity, Adipocyte Glucose Transport And Endothelium Dependent Vaso Reactivity. *QJM*, 93(2), 85–91.

Salas-Salvadó, J., Bulló, M., Babio, N., et al. (2011). Reduction In The Incidence Of Type 2 Diabetes With The Mediterranean Diet: Results Of The PREDIMED- Reus Nutrition Intervention Randomized Trial. *Diabetes Care*, 34(1), 14–19.

Sarbolouki, S., Javanbakht, M.H., Derakhshanian, H., et al. (2013). Eicosapentaenoic Acid Improves Insulin Sensitivity And Blood Sugar In Overweight Type 2 Diabetes Mellitus Patients: A Double-Blind Randomised Clinical Trial. *Singapore Med J*, 54(7), 387-390.

Schröder, H. (2007). Protective Mechanisms Of The Mediterranean Diet In Obesity And Type 2 Diabetes. *J Nutr Biochem,* 18(3), 149-160.

Shai, I., Schwarzfuchs, D., Henkin, Y., et al. (2008). Weight-Loss With A Low Carbohydrate Mediterranean, Or Low-Fat Diet. *N Engl J Med*, 359, 229–241.

Sierksma, A., Patel, H., Ouchi, N., et al. (2004). Effect Of Moderate Alcohol Consumption On Adiponectin, Tumor Necrosis Factor-Alpha, And Insülin Sensitivity. *Diabetes Care*, 27(1), 184–189.

Sleiman, D., Al-Badri, M.R., Azar, S.T. (2015). Effect Of Mediterranean Diet In Diabetes Control And Cardiovascular Risk Modification: A Systematic Review. *Front Public Health*, 3, 69.

Soriguer, F., Esteva, I., Rojo-Martinez, G., et al. (2004). Oleic Acid From Cooking Oils Is Associated With Lower Insülin Resistance In The General Population (Pizarra Study). *Eur J Endocrinol,* 150(1), 33–39.

Teodoro, A.J. (2019). Bioactive Compounds Of Food: Their Role In The Prevention And Treatment Of Diseases. *Oxid Med Cell Longev*, 2019:3765986.

Toobert, D.J., Glasgow, R.E., Strycker, L.A., et al. (2003). Biologic And Quality-Of-Life Outcomes From The Mediterranean Lifestyle Program: A Randomized Clinical Trial. *Diabetes Care*, 26, 2288–2293.

Tresserra-Rimbau, A., Rimm, E.B., Medina-Remón, A., et al. (2014). Polyphenol Intake And Mortality Risk: A Re-Analysis Of The PREDIMED Trial. *BMC Medicine*, 12, 77.

URL-1: https://ich.unesco.org/en/RL/mediterranean-diet-00884 (Accessed: 7.6.2024).

Wedick, N.M., Pan, A., Cassidy, A., et al. (2012). Dietary Flavonoid Intakes And Risk Of Type 2 Diabetes In US Men And Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 95(4), 925–933.

Wilhelmsen, A., Davies, A., Mallinson, J., et al. (2022). Acute Effects Of Prior Dietary Fat Ingestion On Postprandial Metabolic Responses To Protein And Carbohydrate Co-Ingestion In Overweight And Obese Men: A Randomised Crossover Trial. *Clin Nutr*, 41(8), 1623-1635.

Yao, D. and Brownlee, M. (2010). Hyperglycemia-Induced Reactive Oxygen Species Increase Expression Of The Receptor For Advanced Glycation End Products (RAGE) And RAGE Ligands. *Diabetes,* 59, 249-255.

KAYNAKÇA

Abdella, G. M., Kucukvar, M., Ismail, R., Abdelsalam, A. G., Onat, N. C., & Dawoud, O. (2021). A mixed model-based Johnson's relative weights for eco-efficiency assessment: The case for global food consumption. *Environmental Impact Assessment Review, 89*, 106588.

Aleksandrowicz, L., Green, R., Joy, E. J., Smith, P., & Haines, A. (2016). The impacts of dietary change on greenhouse gas emissions, land use, water use, and health: a systematic review. *PLoS One, 11*(11), e0165797.

Almond, R. E., Grooten, M., & Peterson, T. (2020). *Living Planet Report 2020-Bending the curve of biodiversity loss*: World Wildlife Fund.

Aune, D., Ursin, G., & Veierød, M. (2009). Meat consumption and the risk of type 2 diabetes: a systematic review and meta-analysis of cohort studies. *Diabetologia, 52*, 2277-2287.

Avetisyan, M., Hertel, T., & Sampson, G. (2014). Is local food more environmentally friendly? The GHG emissions impacts of consuming imported versus domestically produced food. *Environmental and Resource Economics, 58*, 415-462.

Bach-Faig, A., Berry, E. M., Lairon, D., Reguant, J., Trichopoulou, A., Dernini, S., . . . Serra-Majem, L. (2011). Mediterranean diet pyramid today. Science and cultural updates. *Public Health Nutr, 14*(12a), 2274-2284. doi:10.1017/s1368980011002515

Barilla Center For Food Nutrition (BCFN) (2010). Double pyramid: healthy food for people and sustainable for the planet. Parma, Italy. https://www.barillacfn.com/m/publications/pp -double-pyramid-healthy-diet-for-peoplesustainable- for-the-planet.pdf (Erişim Tarihi: 13.12.2024).

Burlingame, B., & Dernini, S. (2010). Sustainable diets and biodiversity.

Burlingame, B., Gitz, V., & Meybeck, A. (2015). Mediterranean food consumption patterns. Diet, environment, society, economy and health.

Campbell, B. M., Beare, D. J., Bennett, E. M., Hall-Spencer, J. M., Ingram, J. S., Jaramillo, F., . . . Shindell, D. (2017). Agriculture production as a major driver of the Earth system exceeding planetary boundaries. *Ecology and society, 22*(4).

Climate change 2007—the physical science basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the (IPCC)

Chaudhary, A., Gustafson, D., & Mathys, A. (2018). Multi-indicator sustainability assessment of global food systems. *Nature communications, 9*(1), 848.

Cheng, M., McCarl, B., & Fei, C. (2022). Climate change and livestock production: a literature review. *Atmosphere, 13*(1), 140.

Clark, M., Springmann, M., Rayner, M., Scarborough, P., Hill, J., Tilman, D., . . . Harrington, R. A. (2022). Estimating the environmental impacts of 57,000 food products. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 119*(33), e2120584119.

Clark, M. A., Domingo, N. G., Colgan, K., Thakrar, S. K., Tilman, D., Lynch, J., . . . Hill, J. D. (2020). Global food system emissions could preclude achieving the 1.5 and 2 C climate change targets. *Science, 370*(6517), 705-708.

Clarys, P., Deliens, T., Huybrechts, I., Deriemaeker, P., Vanaelst, B., De Keyzer, W., . . . Mullie, P. (2014). Comparison of nutritional quality of the vegan, vegetarian, semi-vegetarian, pesco-vegetarian and omnivorous diet. *Nutrients, 6*(3), 1318-1332.

Cleland, E., McBey, D., Darlene, V., McCormick, B. J., & Macdiarmid, J. I. (2024). Still eating like there's no tomorrow? A qualitative study to revisit attitudes and awareness around sustainable diets after 10 years. *Appetite*, 107799.

Committee, C. C. (2020). The sixth carbon budget: the UK's path to net zero.

Conrad, Z., Drewnowski, A., Belury, M. A., & Love, D. C. (2023). Greenhouse gas emissions, cost, and diet quality of specific diet patterns in the United States. *The American journal of clinical nutrition, 117*(6), 1186-1194.

Dembska, K., Antonelli, M., Giosuè, A., Calabrese, I., Vaccaro, O., & Riccardi, G. (2023). The double pyramid: bridging nutrition and sustainability recommendations with traditional ways of eating. *European journal of clinical nutrition, 77*(8), 841-842.

Dernini, S., Berry, E., Serra-Majem, L., La Vecchia, C., Capone, R., Medina, F., . . . Calabrese, G. (2017). Med Diet 4.0: the Mediterranean diet with four sustainable benefits. *Public health nutrition, 20*(7), 1322-1330.

Doro, E., & Réquillart, V. (2020). Review of sustainable diets: are nutritional objectives and low-carbon-emission objectives compatible? *Review of Agricultural, Food and Environmental Studies, 101*(1), 117-146.

Fanzo, J., & Davis, C. (2019). Can diets be healthy, sustainable, and equitable? *Current obesity reports, 8*, 495-503.

Furbatto, M., Lelli, D., Antonelli Incalzi, R., & Pedone, C. (2024). Mediterranean Diet in Older Adults: Cardiovascular Outcomes and Mortality from Observational and Interventional Studies-A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrients, 16*(22). doi:10.3390/nu16223947

Garnett, T., Appleby, M. C., Balmford, A., Bateman, I. J., Benton, T. G., Bloomer, P., . . . Fraser, D. (2014). What is a sustainable healthy diet? A discussion paper.

Garvey, A., Norman, J. B., Owen, A., & Barrett, J. (2021). Towards net zero nutrition: The contribution of demand-side change to mitigating UK food emissions. *Journal of Cleaner Production, 290*, 125672.

Gazan, R., Brouzes, C. M., Vieux, F., Maillot, M., Lluch, A., & Darmon, N. (2018). Mathematical optimization to explore tomorrow's sustainable diets: a narrative review. *Advances in nutrition, 9*(5), 602-616.

Gibin, D., Simonetto, A., Zanini, B., & Gilioli, G. (2022). A framework assessing the footprints of food consumption. An application on water footprint in Europe. *Environmental Impact Assessment Review, 93*, 106735.

Godfray, H. C. J., Beddington, J. R., Crute, I. R., Haddad, L., Lawrence, D., Muir, J. F., . . . Toulmin, C. (2010). Food security: the challenge of feeding 9 billion people. *Science, 327*(5967), 812-818.

González-García, S., Green, R. F., Scheelbeek, P. F., Harris, F., & Dangour, A. D. (2020). Dietary recommendations in Spain–affordability and environmental sustainability? *Journal of Cleaner Production, 254*, 120125.

Grosso, G., La Vignera, S., Condorelli, R. A., Godos, J., Marventano, S., Tieri, M., . . . Gambera, A. (2022). Total, red and processed meat consumption and human health: An umbrella review of observational studies. *International Journal of Food Sciences and Nutrition, 73*(6), 726-737.

Grummon, A. H., Lee, C. J., Robinson, T. N., Rimm, E. B., & Rose, D. (2023). Simple dietary substitutions can reduce carbon footprints and improve dietary quality across diverse segments of the US population. *Nature Food, 4*(11), 966-977.

Helliwell, J. F., Layard, R., Sachs, J. D., & Neve, J.-E. D. (2021). World happiness report 2021.

Herrero, M., Havlík, P., Valin, H., Notenbaert, A., Rufino, M. C., Thornton, P. K., . . . Obersteiner, M. (2013). Biomass use, production, feed efficiencies, and greenhouse gas emissions from global livestock systems. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 110*(52), 20888-20893.

Horton, R., Beaglehole, R., Bonita, R., Raeburn, J., McKee, M., & Wall, S. (2014). From public to planetary health: a manifesto. *The Lancet, 383*(9920), 847.

Huang, T., Yang, B., Zheng, J., Li, G., Wahlqvist, M. L., & Li, D. (2012). Cardiovascular disease mortality and cancer incidence in vegetarians: a meta-analysis and systematic review. *Annals of Nutrition and Metabolism, 60*(4), 233-240.

IFAD, U. (2017). The state of food security and nutrition in the world 2017.

Jafari, S., Hezaveh, E., Jalilpiran, Y., Jayedi, A., Wong, A., Safaiyan, A., & Barzegar, A. (2022). Plant-based diets and risk of disease mortality: a systematic review and meta-analysis of cohort studies. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 62*(28), 7760-7772.

Lam, H. L., Varbanov, P., & Klemeš, J. (2010). Minimising carbon footprint of regional biomass supply chains. *Resources, Conservation and Recycling, 54*(5), 303-309.

Lamnatou, C., Ezcurra-Ciaurriz, X., Chemisana, D., & Plà-Aragonés, L. (2022). Life Cycle Assessment (LCA) of a food-production system in Spain: Iberian ham based on an extensive system. *Science of The Total Environment, 808*, 151900.

Lawrence, M. (2024). Fundamentals of a healthy and sustainable diet. *Nutrition Journal, 23*(1), 150.

Loken, B. (2020). Bending the curve: the restorative power of planet-based diets.

Martini, D., Tucci, M., Bradfield, J., Di Giorgio, A., Marino, M., Del Bo', C., . . . Riso, P. (2021). Principles of sustainable healthy diets in worldwide dietary guidelines: efforts so far and future perspectives. *Nutrients, 13*(6), 1827.

Mattas, K., Raptou, E., Alayidi, A., Yener, G., & Baourakis, G. (2023). Assessing the interlinkage between biodiversity and diet through the Mediterranean diet case. *Advances in nutrition, 14*(3), 570-582.

McEvoy, C. T., & Woodside, J. V. (2015). 2.9 Vegetarian Diets. *Pediatric nutrition in practice, 113*, 134-138.

Minor, K., Agneman, G., Davidsen, N., Kleemann, N., Markussen, U., Lassen, D. D., & Rosing, M. (2018). Greenlandic perspectives on climate change 2018–2019: Results from a national survey. *Greenlandic Perspectives on Climate Change, 2019*.

Nations, U. (2016). *The sustainable development goals 2016*. Retrieved from

Ng, M., Fleming, T., Robinson, M., Thomson, B., Graetz, N., Margono, C., . . . Abera, S. F. (2014). Global, regional, and national prevalence of overweight and obesity in children and adults during 1980–2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. *The Lancet, 384*(9945), 766-781.

Organization, W. H. (2003). *Diet, nutrition, and the prevention of chronic diseases: report of a joint WHO/FAO expert consultation* (Vol. 916): World Health Organization.

Oussalah, A., Levy, J., Berthezène, C., Alpers, D. H., & Guéant, J.-L. (2020). Health outcomes associated with vegetarian diets: An umbrella review of systematic reviews and meta-analyses. *Clinical Nutrition, 39*(11), 3283-3307.

Perignon, M., Masset, G., Ferrari, G., Barré, T., Vieux, F., Maillot, M., . . . Darmon, N. (2016). How low can dietary greenhouse gas emissions be reduced without impairing nutritional adequacy, affordability and acceptability of the diet? A modelling study to guide sustainable food choices. *Public health nutrition, 19*(14), 2662-2674.

Pistollato, F., & Battino, M. (2014). Role of plant-based diets in the prevention and regression of metabolic syndrome and neurodegenerative diseases. *Trends in Food Science & Technology, 40*(1), 62-81.

Råd, N. (2005). *Nordic Nutrition Recommendations 2004: Integrating nutrition and psysical activity*: Nordic Council of Ministers.

Ruini, L. F., Ciati, R., Pratesi, C. A., Marino, M., Principato, L., & Vannuzzi, E. (2015). Working toward healthy and sustainable diets: The "Double Pyramid Model" developed by the Barilla Center for Food and Nutrition to raise awareness about the environmental and nutritional impact of foods. *Frontiers in Nutrition, 2*, 126479.

Sáez-Almendros, S., Obrador, B., Bach-Faig, A., & Serra-Majem, L. (2013). Environmental footprints of Mediterranean versus Western dietary patterns: beyond the health benefits of the Mediterranean diet. *Environmental Health, 12*, 1-8.

Satija, A., & Hu, F. B. (2018). Plant-based diets and cardiovascular health. *Trends in cardiovascular medicine, 28*(7), 437-441.

Selinger, E., Neuenschwander, M., Koller, A., Gojda, J., Kuehn, T., Schwingshackl, L., . . . Schlesinger, S. (2023). Evidence of a vegan diet for health benefits and risks–an umbrella review of meta-analyses of observational and clinical studies. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 63*(29), 9926-9936.

Serra-Majem, L., Tomaino, L., Dernini, S., Berry, E. M., Lairon, D., Ngo de la Cruz, J., . . . Trichopoulou, A. (2020). Updating the Mediterranean Diet Pyramid towards Sustainability: Focus on Environmental Concerns. *Int J Environ Res Public Health, 17*(23). doi:10.3390/ijerph17238758

Smil, V. (2001). *Feeding the world: A challenge for the twenty-first century*: MIT press.

Springmann, M., Clark, M., Mason-D'Croz, D., Wiebe, K., Bodirsky, B. L., Lassaletta, L., . . . Carlson, K. M. (2018). Options for keeping the food system within environmental limits. *Nature, 562*(7728), 519-525.

Springmann, M., Godfray, H. C. J., Rayner, M., & Scarborough, P. (2016). Analysis and valuation of the health and climate change cobenefits of dietary change. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 113*(15), 4146-4151.

Storz, M. A. (2022). What makes a plant-based diet? a review of current concepts and proposal for a standardized plant-based dietary intervention checklist. *Eur J Clin Nutr, 76*(6), 789-800. doi:10.1038/s41430-021-01023-z

Tetens, I., Andersen, L. B., Astrup, A., Gondolf, U. H., Hermansen, K., Jakobsen, M. U., . . . Tjønneland, A. (2013). *Evidensgrundlaget for danske råd om kost og fysisk aktivitet*: Danmarks Tekniske Universitet, Fødevareinstituttet.

Tilman, D., & Clark, M. (2014). Global diets link environmental sustainability and human health. *Nature, 515*(7528), 518-522.

Tubiello, F. N., Karl, K., Flammini, A., Gütschow, J., Obli-Laryea, G., Conchedda, G., . . . Wanner, N. (2022). Pre-and post-production processes increasingly dominate greenhouse gas emissions from agri-food systems. *Earth System Science Data, 14*(4), 1795-1809.

United Nations (2016). Sustainable development goals.

Vaziri, Y. (2024). The Mediterranean Diet: A powerful defense against Alzheimer disease-A comprehensive review. *Clin Nutr ESPEN, 64*, 160-167. doi:10.1016/j.clnesp.2024.09.020

Vermeulen, S. J., Campbell, B. M., & Ingram, J. S. (2012). Climate change and food systems. *Annual review of environment and resources, 37*(1), 195-222.

Wackernagel, M., & Rees, W. (1998). *Our ecological footprint: reducing human impact on the earth* (Vol. 9): New society publishers.

Whitmee, S., Haines, A., Beyrer, C., Boltz, F., Capon, A. G., de Souza Dias, B. F., . . . Head, P. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. *The Lancet, 386*(10007), 1973-2028.

Whitmee, S., Haines, A., Beyrer, C., Boltz, F., Capon, A. G., de Souza Dias, B. F., . . . Yach, D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation-Lancet Commission on planetary health. *Lancet, 386*(10007), 1973-2028. doi:10.1016/s0140-6736(15)60901-1

Willett, W. C., Sacks, F., Trichopoulou, A., Drescher, G., Ferro-Luzzi, A., Helsing, E., & Trichopoulos, D. (1995). Mediterranean diet pyramid: a cultural model for healthy eating. *Am J Clin Nutr, 61*(6 Suppl), 1402s-1406s. doi:10.1093/ajcn/61.6.1402S

Wri, W. (2018). Creating a sustainable food future: A menu of solutions to feed nearly 10 billion people by 2050. In: World Resources Institute Washington, DC.

KAYNAKÇA

Abud, G. F., De Carvalho, F. G., Batitucci, G., Travieso, S. G., Junior, C. R. B., Junior, F. B., ... ve de Freitas, E. C. (2022). Taurine As A Possible Antiaging Therapy: A Controlled Clinical Trial On Taurine Antioxidant Activity İn Women Ages 55 To 70. Nutrition, 101, 111706.

Bkaily, G., Jaalouk, D., Sader, S., Shbaklo, H., Pothier, P., Jacques, D., … ve Bose, R. (1998). Taurine indirectly increases [Ca]i by inducing Ca2+ influx through the Na(+)-Ca2+ exchanger. *Molecular and Cellular Effects of Nutrition on Disease Processes*, 187-197.

Bkaily, G., Chahine, M., Al-Khoury, J., Avedanian, L., Beier, N., Scholz, W. ve Jacques D. (2015). Na(+)-H(+) Exchanger İnhibitor Prevents Early Death in Hereditary Cardiomyopathy. Canadian Journal Of Physiology And Pharmacology, 93(11), 923-934.

Bkaily, G., Jazzar, A., Normand, A., Simon, Y., Al-Khoury, J. ve Jacques, D. (2020). Taurine and Cardiac Disease: State of The Art and Perspectives. *Canadian Journal of Physiology and Pharmacology*, 98(2), 67-73.

Beyranvand, M. R., Khalafi, M. K., Roshan, V. D., Choobineh, S., Parsa, S. A. ve Piranfar, M. A. (2011). Effect Of Taurine Supplementation On Exercise Capacity Of Patients With Heart Failure. Journal of Cardiology, 57(3), 333-337.

Brunet, A., Goodell, M. A. ve Rando, T. A. (2023). Ageing And Rejuvenation Of Tissue Stem Cells And Their Niches. *Nature Reviews Molecular Cell Biology*, 24(1), 45-62.

Dawson Jr, R., Liu, S., Eppler, B. ve Patterson, T. (1999). Effects Of Dietary Taurine Supplementation Or Deprivation İn Aged Male Fischer 344 Rats. *Mechanisms of Ageing and Development*, 107(1), 73-91.

Elango, R. (2023). Tolerable Upper İntake Level (UL) For İndividual Amino Acids İn Humans: A Narrative Review Of Recent Clinical Studies. *Advances in Nutrition*, 14(4), 885-894.

El Idrissi, A., Shen, C.H. ve L-Amoreaux, W.J. (2013). Neuroprotective Role of Taurine During Aging. *Amino Acids*, 45, 735–750.

Elshorbagy, A., Jernerén, F., Basta, M., Basta, C., Turner, C., Khaled, M. ve Refsum, H. (2017). Amino Acid Changes During Transition To A Vegan Diet Supplemented With Fish İn Healthy Humans. *European Journal of Nutrition*, 56, 1953-1962.

Frosini, M., Sesti, C., Dragoni, S., Valoti, M., Palmi, M., Dixon, H. B., ... ve Sgaragli, G. (2003). Interactions Of Taurine And Structurally Related Analogues With The Gabaergic System And Taurine Binding Sites Of Rabbit Brain. *British Journal of Pharmacology*, 138(6), 1163-1171.

Gastaldelli, A., Kozakova, M., Højlund, K., Flyvbjerg, A., Favuzzi, A., Mitrakou, A. ve Balkau, B. (2009). Fatty Liver İs Associated With İnsulin Resistance, Risk Of Coronary Heart Disease, And Early Atherosclerosis İn A Large European Population. Hepatology. Baltimore, MD, 49,1537–1544.

Gutiérrez-Castañeda, N. E., González-Corona, J., Griego, E., Galván, E. J. ve Ochoa-de la Paz, L. D. (2023). Taurine Promotes Differentiation And Maturation Of Neural Stem/Progenitor Cells From The Subventricular Zone Via Activation Of GABAA Receptors. *Neurochemical Research,* 48(7), 2206-2219.

Hepple, R.T. (2016). Impact of Aging On Mitochondrial Function İn Cardiac And Skeletal Muscle. *Free Radical Biology and Medicine,* 98, 177-186.

Higuchi, S., Kohsaka, S., Shiraishi, Y., Katsuki, T., Nagatomo, Y., Mizuno, A., Sujino, Y., Kohno, T., Goda, A. ve Yoshikawa, T. (2019). Association Of Renin-Angiotensin System İnhibitors With Long-Term Outcomes in Patients With Systolic Heart Failure And Moderate-To-Severe Kidney Function İmpairment. *European Journal of Internal Medicine*, 62, 58-66.

Hou, X., Sun, G., Guo, L., Gong, Z., Han, Y., ve Bai, X. (2020). Cardioprotective Effect Of Taurine And B-Alanine Against Cardiac Disease İn Myocardial İschemia And Reperfusion-İnduced Rats. *Electronic Journal of Biotechnology*, 45, 46-52.

Ito, T. ve Murakami, S. (2023). Taurine deficiency associated with dilated cardiomyopathy and aging. *Journal of Pharmacological Sciences*, 154(3), 175-181.

Kang, C., Chung, E., Diffee, G. ve Ji, L. L. (2013). Exercise Training Attenuates Aging-Associated Mitochondrial Dysfunction İn Rat Skeletal Muscle: Role Of PGC-1α. *Experimental Gerontology,* 48(11), 1343-1350.

Kangussu, L.M., de Almeida, T. C. S., Prestes, T. R. R., de Andrade De Maria, M. L., da Silva Filha, R., Vieira, M. A. ve Ferreira, A. J. (2019). Beneficial Effects of The Angiotensin-Converting Enzyme 2 Activator Dize İn Renovascular Hypertension. *Protein and Peptide Letters*, 26(7), 523-531.

Kim, E. A., Lee, W., Um, J. H., Kang, N., Cheong, S. H., Oh, J. Y., … ve Ahn, G. (2017). Anti-İnflammatory Effects Of Galactose-Taurine Sodium Salt: A Taurine Derivate İn Zebrafish İn Vivo Model. *Springer Netherlands*,10, 655-666.

Kp, A. D., Janakirama, A. R. S. ve Martin, A. (2022). SIRT1 Activation By Taurine: In Vitro Evaluation, Molecular Docking And Molecular Dynamics Simulation Studies. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, 102, 108948.

Li, X. W., Gao, H. Y. ve Liu, J. (2017). The Role Of Taurine İn İmproving Neural Stem Cells Proliferation And Differentiation*. Nutritional Neuroscience*, 20(7), 409-415.

Lv, Q., Yang, Q., Cui, Y., Yang, J., Wu, G., Liu, M., ... ve Hu, J. (2017). Effects Of Taurine On ACE, ACE2 And HSP70 Expression Of Hypothalamic-Pituitary-Adrenal Axis İn Stress-İnduced Hypertensive Rats. *Springer Netherlands* 10, 871-886.

Marcinkiewicz, J. ve Kontny, E. (2014). Taurine And İnflammatory Diseases. *Amino Acids*, 46, 7-20.

Mkrtchyan, G. V., Abdelmohsen, K., Andreux, P., Bagdonaite, I., Barzilai, N., Brunak, S., ... ve Scheibye-Knudsen, M. (2020). ARDD 2020: From Aging Mechanisms To İnterventions. *Aging. Albany NY,* 12(24), 24484.

Niu, L. G., Zhang, M. S., Liu, Y., Xue, W. X., Liu, D. B., Zhang, J. ve Liang, Y. Q. (2008). Vasorelaxant Effect Of Taurine İs Diminished By Tetraethylammonium İn Rat İsolated Arteries. *European Journal of Pharmacology,* 580(1-2), 169-174.

Ogawa, T., Spina, R.J., Martin, W.H. 3rd, Kohrt, W.M., Schechtman, K.B., Holloszy, J.O. ve Ehsani, A.A. (1992). Effects Of Aging, Sex, And Physical Training On Cardiovascular Responses To Exercise. *Circulation,* 86, 494–503.

Qaradakhi, T., Gadanec, L.K., McSweeney, K.R., Tacey, A., Apostolopoulos, V., Levinger, I., Rimarova, K., Egom, E.E., Rodrigo, L., Kruzliak, P., … ve Zulli, A. (2020a). The Potential Actions of Angiotensin-Converting Enzyme II (ACE2) Activator Diminazene Aceturate (DIZE) İn Various Diseases. *Clinical and Experimental Pharmacology and Physiology*, 47(5), 751-758.

Qaradakhi, T., Gadanec, L. K., McSweeney, K. R., Abraham, J. R., Apostolopoulos, V. ve Zulli, A. (2020b). The Anti-İnflammatory Effect Of Taurine On Cardiovascular Disease. *Nutrients,* 12(9), 2847.

Rubio, C., Cámara, M., Giner, R. M., González-Muñoz, M. J., López-García, E., Morales, F. J., ... ve Caffeine, E. B. D-glucuronolactone and Taurine Content in Energy Drinks: Exposure and Risk Assessment., 2022, 14, 5103. DOI: https://doi. org/10.3390/nu14235103.

Sagara, M., Murakami, S., Mizushima, S., Liu, L., Mori, M., Ikeda, K., ... ve Yamori, Y. (2015). Taurine İn 24-H Urine Samples İs İnversely Related To Cardiovascular Risks Of Middle Aged Subjects İn 50 Populations Of The World. *Springer International Publishing,* 9, 623-636.

Santulli, G., Kansakar, U., Varzideh, F., Mone, P., Jankauskas, S. S., & Lombardi, A. (2023). Functional Role of Taurine in Aging and Cardiovascular Health: An Updated Overview. *Nutrients,* 15(19), 4236.

Schaffer, S.W., Ito T. ve Azuma, J. (2014a). Clinical Significance of Taurine. *Amino Acids*, 46, 1-5.

Schaffer, S. W., Jong, C. J., Ito, T. ve Azuma, J. (2014b). Role Of Taurine in The Pathologies of MELAS and MERRF. *Amino Acids,* 46, 47-56.

Schaffer, S. W., Ramila, K. C., Jong, C. J., Shetewy, A., Shimada, K., Ito, T., ... ve Cioffi, E. (2015). Does Taurine Prolong Lifespan By İmproving Heart Function?. *Taurine,* 9, 555-570.

Schaffer S.W., Shimada-Takaura K., Jong C.J., Ito T. ve Takahashi K. (2016). Impaired Energy Metabolism of the Taurine-Deficient Heart. *Amino Acids*, 48, 549–558.

Schaffer, S. and Kim, H.W. (2018). Effects and Mechanisms of Taurine as a Therapeutic Agent. *Biomol. Ther*, 26, 225–241.

Shahmirzadi, A. A., Edgar, D., Liao, C. Y., Hsu, Y. M., Lucanic, M., Shahmirzadi, A. A., ... ve Lithgow, G. J. (2020). Alpha-Ketoglutarate, An Endogenous Metabolite, Extends Lifespan And Compresses Morbidity İn Aging Mice. *Cell Metabolism*, 32(3), 447-456.

Shao, A. ve Hathcock, J. N. (2008). Risk Assessment For The Amino Acids Taurine, L-Glutamine And L-Arginine. *Regulatory Toxicology and Pharmacology*, 50(3), 376-399.

Singh, P., Gollapalli, K., Mangiola, S., Schranner, D., Yusuf, M. A., Chamoli, M., ... ve Yadav, V. K. (2023). Taurine Deficiency As A Driver Of Aging. *Science,* 380(6649), eabn9257.

Stapff, M. ve Hilderbrand, S. (2019). First-Line Treatment Of Essential Hypertension: A Real-World Analysis Across Four Antihypertensive Treatment Classes. *The Journal of Clinical Hypertension*, 21(5), 627-634.

Sun, Q., Wang, B., Li, Y., Sun, F., Li, P., Xia, W., ... ve Zhu, Z. (2016). Taurine Supplementation Lowers Blood Pressure And İmproves Vascular Function İn Prehypertension: Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Study. *Hypertension*, 67(3), 541-549.

Swiderski, J., Sakkal, S., Apostolopoulos, V., Zulli, A. ve Gadanec, L. K. (2023). Combination of Taurine and Black Pepper Extract as a Treatment for Cardiovascular and Coronary Artery Diseases. *Nutrients*, 15(11), 2562.

Touyz, R. M., Alves-Lopes, R., Rios, F. J., Camargo, L. L., Anagnostopoulou, A., Arner, A. ve Montezano, A. C. (2018). Vascular Smooth Muscle Contraction in Hypertension. *Cardiovascular Research*, 114(4), 529-539.

United Nations, World populations ageing highlights (2019). https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/ageing/WorldPopulationAgeing2019-Highlights.pdf (E.T.:10.12.2024).

Vidot, H., Cvejic, E., Carey, S., Strasser, S.I., McCaughan, G.W., Allman-Farinelli, M. ve Shackel, N.A. Randomised Clinical Trial: Oral Taurine Supplementation Versus Placebo Reduces Muscle Cramps İn Patients With Chronic Liver Disease. *Alimentary Pharmacology & Therapeutics,* 48(7), 704-712.

Waldron, M., Patterson, S. D., Tallent, J. ve Jeffries, O. (2018). The Effects Of Oral Taurine On Resting Blood Pressure İn Humans: A Meta-Analysis. *Current Hypertension Reports*, 20, 1-8.

Wątroba, M., Dudek, I., Skoda, M., Stangret, A., Rzodkiewicz, P., ve Szukiewicz, D. (2017). Sirtuins, Epigenetics And Longevity. *Ageing Research Reviews*, 40, 11-19.

Yamori, Y., Liu, L., Mori, M., Sagara, M., Murakami, S., Nara, Y. ve Mizushima, S. (2009). Taurine As The Nutritional Factor For Longevity Of The Japanese Revealed By A World-Wide Epidemiological Survey. *Adv Exp Med Biol,* 643, 13–25.

Yang, Y., Zhang, Y., Liu, X., Zuo, J., Wang, K., Liu, W. ve Ge, J. (2013). Exogenous Taurine Attenuates Mitochondrial Oxidative Stress And Endoplasmic Reticulum Stress İn Rat Cardiomyocytes. *Acta Biochim Biophys Sin*, 45(5), 359-367.

Zhou, C., Zhang, X., Xu, L., Wu, T., Cui, L. ve Xu, D. (2014). Taurine Promotes Human Mesenchymal Stem Cells To Differentiate İnto Osteoblast Through The ERK Pathway. *Amino Acids,* 46, 1673-16.

REFERENCES

Alasi, S. O., Sanusi, M. S., Sunmonu, M. O., Odewole, M. M., & Adepoju, A. L. (2024). Exploring recent developments in novel technologies and AI integration for plant-based protein functionality: A review. *Journal of Agriculture and Food Research*, *15*, 101036. https://doi.org/10.1016/J.JAFR.2024.101036

Ayoub Shaikh, T., Rasool, T., & Rasheed Lone, F. (2022). Towards leveraging the role of machine learning and artificial intelligence in precision agriculture and smart farming. *Computers and Electronics in Agriculture*, *198*, 107119. https://doi.org/10.1016/J.COMPAG.2022.107119

Bar-Gill, O., Sunstein, C. R., & Talgam-Cohen, I. (2023). Algorithmic Harm in Consumer Markets. *Journal of Legal Analysis*, *15*(1), 1–47. https://doi.org/10.1093/JLA/LAAD003

Baur, P., & Iles, A. (2023). Replacing humans with machines: a historical look at technology politics in California agriculture. *Agriculture and Human Values*, *40*(1), 113–140. https://doi.org/10.1007/S10460-022-10341-2

Bhat, S. A., & Huang, N. F. (2021). Big Data and AI Revolution in Precision Agriculture: Survey and Challenges. *IEEE Access*, *9*, 110209–110222. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3102227

Bidyalakshmi, T., Jyoti, B., Mansuri, S. M., Srivastava, A., Mohapatra, D., Kalnar, Y. B., Narsaiah, K., & Indore, N. (2024). Application of Artificial Intelligence in Food Processing: Current Status and Future Prospects. *Food Engineering Reviews*, 1–28. https://doi.org/10.1007/S12393-024-09386-2

Boland, M., Alam, F., & Bronlund, J. (2019). Modern Technologies for Personalized Nutrition. *Trends in Personalized Nutrition*, 195–222. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-816403-7.00006-4

Calderon Farfan, J. C., Rosero Medina, D. F., Acevedo Ninco, Y., Cristancho Marulanda, S., & Arias Torres, D. (2023). Food sovereignty and autonomy for indigenous health as resistance to food globalization: Scoping review. *Global Food Security*, *37*, 100682. https://doi.org/10.1016/J.GFS.2023.100682

Chamara, R. M. S. R., Senevirathne, S. M. P., Samarasinghe, S. A. I. L. N., Premasiri, M. W. R. C., Sandaruwani, K. H. C., Dissanayake, D. M. N. N., De Silva, S. H. N. P., Ariyaratne, W. M. T. P., & Marambe, B. (2020). Role of artificial intelligence in achieving global food security: a promising technology for future. *Sri Lanka Journal of Food and Agriculture*, *6*(2), 43–70. https://doi.org/10.4038/SLJFA.V6I2.88

D'amore, G., Di Vaio, A., Balsalobre-Lorente, D., & Boccia, F. (2022). Artificial Intelligence in the Water–Energy–Food Model: A Holistic Approach towards Sustainable Development Goals. *Sustainability 2022, Vol. 14, Page 867*, *14*(2), 867. https://doi.org/10.3390/SU14020867

Detzel, A., Krüger, M., Busch, M., Blanco-Gutiérrez, I., Varela, C., Manners, R., Bez, J., & Zannini, E. (2022). Life cycle assessment of animal-based foods and plant-based protein-rich alternatives: an environmental perspective. *Journal of the Science of Food and Agriculture*, *102*(12), 5098–5110. https://doi.org/10.1002/JSFA.11417

Elliott, C., Truman, E., & Black, J. E. (2023). Tracking teen food marketing: Participatory research to examine persuasive power and platforms of exposure. *Appetite*, *186*, 106550. https://doi.org/10.1016/J.APPET.2023.106550

Farooq, M. A., Gao, S., Hassan, M. A., Huang, Z., Rasheed, A., Hearne, S., Prasanna, B., Li, X., & Li, H. (2024). Artificial intelligence in plant breeding. *Trends in Genetics*, *40*(10), 891–908. https://doi.org/10.1016/j.tig.2024.07.001

Gearhardt, A. N., & DiFeliceantonio, A. G. (2023). Highly processed foods can be considered addictive substances based on established scientific criteria. *Addiction*, *118*(4), 589–598. https://doi.org/10.1111/ADD.16065

Haini, H., Musa, S. F. P. D., Wei Loon, P., & Basir, K. H. (2023). Does unemployment affect the relationship between income inequality and food security? *International Journal of Sociology and Social Policy*, *43*(1–2), 48–66. https://doi.org/10.1108/IJSSP-12-2021-0303

Hanley-Cook, G. T., Daly, A. J., Remans, R., Jones, A. D., Murray, K. A., Huybrechts, I., De Baets, B., & Lachat, C. (2023). Food biodiversity: Quantifying the unquantifiable in human diets. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *63*(25), 7837–7851. https://doi.org/10.1080/10408398.2022.2051163

Hoch, T., Kreitz, S., Gaffling, S., Pischetsrieder, M., & Hess, A. (2015). Fat/carbohydrate ratio but not energy density determines snack food intake and activates brain reward areas. *Scientific Reports 2015 5:1*, *5*(1), 1–9. https://doi.org/10.1038/srep10041

Intahchomphoo, C., Millar, J., Gundersen, O. E., Tschirhart, C., Meawasige, K., & Salemi, H. (2024). Effects of Artificial Intelligence and Robotics on Human Labour: A Systematic Review. *Legal Information Management*, *24*(2), 109–124. https://doi.org/10.1017/S1472669624000264

Khan, M. H. U., Wang, S., Wang, J., Ahmar, S., Saeed, S., Khan, S. U., Xu, X., Chen, H., Bhat, J. A., & Feng, X. (2022). Applications of Artificial Intelligence in Climate-Resilient Smart-Crop Breeding. *International Journal of Molecular Sciences 2022, Vol. 23, Page 11156*, *23*(19), 11156. https://doi.org/10.3390/IJMS231911156

Khoury, C. K., Bjorkman, A. D., Dempewolf, H., Ramirez-Villegas, J., Guarino, L., Jarvis, A., Rieseberg, L. H., & Struik, P. C. (2014). Increasing homogeneity in global food supplies and the implications for food security. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *111*(11), 4001–4006. https://doi.org/10.1073/PNAS.1313490111

Kumar, I., Rawat, J., Mohd, N., & Husain, S. (2021). Opportunities of Artificial Intelligence and Machine Learning in the Food Industry. *Journal of Food Quality*, *2021*(1), 4535567. https://doi.org/10.1155/2021/4535567

Lee, D., Jeong, S., Yun, S., & Lee, S. (2024). Artificial intelligence-based prediction of the rheological properties of hydrocolloids for plant-based meat analogues. *Journal of the Science of Food and Agriculture*, *104*(9), 5114–5123. https://doi.org/10.1002/JSFA.13334

Lennerz, B., & Lennerz, J. K. (2018). Food Addiction, High-Glycemic-Index Carbohydrates, and Obesity. *Clinical Chemistry*, *64*(1), 64–71. https://doi.org/10.1373/CLINCHEM.2017.273532

Levi, E. (2020). Indigenous philosophies and perspectives on traditional food systems including food as cultural identity: Maintaining food security in Elsipogtog First Nation, New Brunswick. *Indigenous Food Systems: Concepts, Cases and Conversations*, 39–56.

Limketkai, B. N., Mauldin, K., Manitius, N., Jalilian, L., & Salonen, B. R. (2021). The Age of Artificial Intelligence: Use of Digital Technology in Clinical Nutrition. *Current Surgery Reports*, *9*(7), 1–13. https://doi.org/10.1007/S40137-021-00297-3

Lin, B. B., Chappell, M. J., Vandermeer, J., Smith, G., Quintero, E., Bezner-Kerr, R., Griffith, D. M., Ketcham, S., Latta, S. C., & McMichael, P. (2011). Effects of industrial agriculture on climate change and the mitigation potential of small-scale agro-ecological farms. *Cabi Reviews*, *2011*, 1–18.

Liu, S., Jiang, H., Chen, S., Ye, J., He, R., & Sun, Z. (2020). Integrating Dijkstra's algorithm into deep inverse reinforcement learning for food delivery route planning. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *142*, 102070. https://doi.org/10.1016/J.TRE.2020.102070

Longo, F., Padovano, A., & Umbrello, S. (2020). Value-Oriented and Ethical Technology Engineering in Industry 5.0: A Human-Centric Perspective for the Design of the Factory of the Future. *Applied Sciences 2020, Vol. 10, Page 4182*, *10*(12), 4182. https://doi.org/10.3390/APP10124182

Lu, Y., Stathopoulou, T., Vasiloglou, M. F., Pinault, L. F., Kiley, C., Spanakis, E. K., & Mougiakakou, S. (2020). goFOODTM: An Artificial Intelligence System for Dietary Assessment. *Sensors 2020, Vol. 20, Page 4283*, *20*(15), 4283. https://doi.org/10.3390/S20154283

Ma, P., Zhang, Z., Li, Y., Yu, N., Sheng, J., Küçük McGinty, H., Wang, Q., & Ahuja, J. K. C. (2022). Deep learning accurately predicts food categories and nutrients based on ingredient statements. *Food Chemistry*, *391*, 133243. https://doi.org/10.1016/J.FOODCHEM.2022.133243

Marinoudi, V., Sørensen, C. G., Pearson, S., & Bochtis, D. (2019). Robotics and labour in agriculture. A context consideration. *Biosystems Engineering*, *184*, 111–121. https://doi.org/10.1016/J.BIOSYSTEMSENG.2019.06.013

Martin, A., Sharma, G., Peter de Souza, S., Taylor, L., van Eerd, B., McDonald, S. M., Marelli, M., Cheesman, M., Scheel, S., & Dijstelbloem, H. (2023). Digitisation and Sovereignty in Humanitarian Space: Technologies, Territories and Tensions. *Geopolitics*, *28*(3), 1362–1397. https://doi.org/10.1080/14650045.2022.2047468

Mozaffari, H., Hosseini, Z., Lafrenière, J., & Conklin, A. I. (2021). The role of dietary diversity in preventing metabolic-related outcomes: Findings from a systematic review. *Obesity Reviews*, *22*(6), e13174. https://doi.org/10.1111/OBR.13174

Ogwu, M. C., Izah, S. C., Ntuli, N. R., & Odubo, T. C. (2024). Food Security Complexities in the Global South. *Food Safety and Quality in the Global South*, 3–33. https://doi.org/10.1007/978-981-97-2428-4

Olstad, D. L., & Boyland, E. (2023). Towards effective restriction of unhealthy food marketing to children: unlocking the potential of artificial intelligence. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, *20*(1), 1–4. https://doi.org/10.1186/S12966-023-01458-6

Orchi, H., Sadik, M., & Khaldoun, M. (2022). On using artificial intelligence and the internet of things for crop disease detection: A contemporary survey. *Agriculture (Switzerland)*, *12*(1), 9. https://doi.org/10.3390/AGRICULTURE12010009

Patrick Azuka Okeleke, Daniel Ajiga, Samuel Olaoluwa Folorunsho, & Chinedu Ezeigweneme. (2024). Predictive analytics for market trends using AI: A study in consumer behavior. *International Journal of Engineering Research Updates*, *7*(1), 036–049. https://doi.org/10.53430/IJERU.2024.7.1.0032

Pravin, M., & R.Sundarapandiyan. (2024). Integrating Artificial Intelligence in Food Systems: Future Trends, Innovations, and Prospects for Sustainable Development and Enhanced Culinary Experiences. *International Journal for Multidimensional Research Perspectives*, *2*(2), 49–62.

Rai, K. K. (2022). Integrating speed breeding with artificial intelligence for developing climate-smart crops. *Molecular Biology Reports 2022 49:12*, *49*(12), 11385–11402. https://doi.org/10.1007/S11033-022-07769-4

Rojas Conzuelo, Z., Robyr, R., & Kopf-Bolanz, K. A. (2022). Optimization of Protein Quality of Plant-Based Foods Through Digitalized Product Development. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 902565. https://doi.org/10.3389/FNUT.2022.902565

Rotz, S., Gravely, E., Mosby, I., Duncan, E., Finnis, E., Horgan, M., LeBlanc, J., Martin, R., Neufeld, H. T., Nixon, A., Pant, L., Shalla, V., & Fraser, E. (2019). Automated pastures and the digital divide: How agricultural technologies are shaping labour and rural communities. *Journal of Rural Studies*, *68*, 112–122. https://doi.org/10.1016/J.JRURSTUD.2019.01.023

Samad, S., Ahmed, F., Naher, S., Kabir, M. A., Das, A., Amin, S., & Islam, S. M. S. (2022). Smartphone apps for tracking food consumption and recommendations: Evaluating artificial intelligence-based functionalities, features and quality of current apps. *Intelligent Systems with Applications*, *15*, 200103. https://doi.org/10.1016/J.ISWA.2022.200103

Sarker, I. H. (2022). AI-Based Modeling: Techniques, Applications and Research Issues Towards Automation, Intelligent and Smart Systems. *SN Computer Science 2022 3:2*, *3*(2), 1–20. https://doi.org/10.1007/S42979-022-01043-X

Sheffi, Y. (2024). Technology is not enough: Potential job displacement in an AI-driven future. *Journal of Supply Chain Management, Logistics and Procurement*, *6*(4), 338–351.

Sishodia, R. P., Ray, R. L., & Singh, S. K. (2020). Applications of Remote Sensing in Precision Agriculture: A Review. *Remote Sensing 2020, Vol. 12, Page 3136*, *12*(19), 3136. https://doi.org/10.3390/RS12193136

Stefanidis, K., Tsatsou, D., Konstantinidis, D., Gymnopoulos, L., Daras, P., Wilson-Barnes, S., Hart, K., Cornelissen, V., Decorte, E., Lalama, E., Pfeiffer, A., Hassapidou, M., Pagkalos, I., Argiriou, A., Rouskas, K., Hadjidimitriou, S., Charisis, V., Dias, S. B., Diniz, J. A., … Dimitropoulos, K. (2022). PROTEIN AI Advisor: A Knowledge-Based Recommendation Framework Using Expert-Validated Meals for Healthy Diets. *Nutrients 2022, Vol. 14, Page 4435*, *14*(20), 4435. https://doi.org/10.3390/NU14204435

Sun, L., Lai, M., Ghouri, F., Nawaz, M. A., Ali, F., Baloch, F. S., Nadeem, M. A., Aasim, M., & Shahid, M. Q. (2024). Modern Plant Breeding Techniques in Crop Improvement and Genetic Diversity: From Molecular Markers and Gene Editing to Artificial Intelligence—A Critical Review. *Plants 2024, Vol. 13, Page 2676*, *13*(19), 2676. https://doi.org/10.3390/PLANTS13192676

Tachie, C., Tawiah, N. A., & Aryee, A. N. A. (2023). Using machine learning models to predict the quality of plant-based foods. *Current Research in Food Science*, *7*, 100544. https://doi.org/10.1016/J.CRFS.2023.100544

Tireki, S., Balkaya, M., Erdem, D. E., Coskun, G., Gunay, E., & Cekirge, M. (2024). A Review on Sensory Parameters and Evaluation Methods of Plant-Based Protein Foods. *Food Reviews International*. https://doi.org/10.1080/87559129.2024.2370944

Tsang, Y. P., Wu, C. H., Lam, H. Y., Choy, K. L., & Ho, G. T. S. (2021). Integrating Internet of Things and multi-temperature delivery planning for perishable food E-commerce logistics: a model and application. *International Journal of Production Research*, *59*(5), 1534–1556. https://doi.org/10.1080/00207543.2020.1841315

Tsolakidis, D., Gymnopoulos, L. P., & Dimitropoulos, K. (2024). Artificial Intelligence and Machine Learning Technologies for Personalized Nutrition: A Review. *Informatics 2024, Vol. 11, Page 62*, *11*(3), 62. https://doi.org/10.3390/INFORMATICS11030062

Yağ, İ., & Altan, A. (2022). Artificial Intelligence-Based Robust Hybrid Algorithm Design and Implementation for Real-Time Detection of Plant Diseases in Agricultural Environments. *Biology 2022, Vol. 11, Page 1732*, *11*(12), 1732. https://doi.org/10.3390/BIOLOGY11121732

Zhang, P., Guo, Z., Ullah, S., Melagraki, G., Afantitis, A., & Lynch, I. (2021). Nanotechnology and artificial intelligence to enable sustainable and precision agriculture. *Nature Plants 2021 7:7*, *7*(7), 864–876. https://doi.org/10.1038/s41477-021-00946-6

KAYNAKÇA

Andersen, C.S., Gamborg, M., Sørensen, T.I.A.ve Nohr llen, A. (2011). Weight Gain in Different Periods of Pregnancy and Offspring's Body Mass Index at 7 Years of Age. *International Journal of Pediatric Obesity*, 6(3), 179-186.

Bjerregaard, L.G., Wasenius, N., Nedelec, R., Gjærde, L.K., Ängquist, L., Herzig, K.H., Jensen, G.B., Mortensen, E.L., Osler, M., Overvad, K., Skaaby, T., Tjønneland, A., Sørensen, T.I.A., Järvelin, M.R., Eriksson, J.G., Sebert, S. ve Baker, J.L. (2020). Possible Modifiers of the Association Between Change in Weight Status From Child Through Adult Ages and Later Risk of Type 2 Diabetes. *Diabetes Care,*43(5),1000-1007.

Caferoğlu, Z., Hatipoğlu, N. ve Gökmen Özel, H. (2017). Çocukluk Çağı Obezitesi ve Tedavi Yaklaşımları. İçinde M. TAYFUR (Editör), *Beslenme ve Diyetetik Güncel Konular-5,* (s.27-57). Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.

Catalano, P.M., Presley, L., Minium, J. ve Hauguel-De Mouzon S. (2009). Fetuses of Obese Mothers Develop Insulin Resistance in Utero. *Diabetes Care*, 32(6),1076-1080.

Danaie, M., Yeganegi, M., Dastgheib, S.A., Bahrami, R., Jayervand, F., Rahmani, A., Aghasipour, M., Golshan-Tafti, M., Azizi, S., Marzbanrad, Z., Masoudi, A., Shiri, A., Lookzadeh, M.H., Noorishadkam, M. ve Neamatzadeh, H. (2024). The Interaction of Breastfeeding and Genetic Factors on Childhood Obesity. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol X*i 9(23), 100334.

Darbre, P.D. (2017). Endocrine Disruptors and Obesity. *Curr Obes Rep*, 6, 18-27.

Diethelm, K., Bolzenius, K., Cheng, G., Remer, T. ve Buyken, A.E. (2011). Longitudinal Associations Between Reported Sleep Duration in Early Childhood and The Development of Body Mass Index, Fat Mass Index and Fat Free Mass Index Until Age 7. *Int J Pediatr Obes*, 6(2-2), 114-23.

DeLacey, S., Gurra, M., Arzu, J., Lowe, L.P., Lowe, W.L., Scholtens, D.M. ve Josefson, J.L. (2024). Leptin and Adiposity Measures From Birth to Later Childhood: Findings From The Hyperglycemia and Adverse Pregnancy Outcomes Follow-Up Study. *Pediatr Obes*., 19(2), e13087.

Dugandzic, R., Konstantelos, N., Yu, Y. vd. (2024). Associations Between Paediatric Obesity, Chemical Mixtures and Environmental Factors, In A National Cross-Sectional Study of Canadian Children. *Pediatric Obesity*, 19(8), e13117.

Dünya Sağlık Örgütü, (2022a). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight. (E.T.: 18.11.2024).

Dünya Sağlık Örgütü, (2022b). https://www.who.int/health-topics/obesity#tab=tab_1. (E.T.: 25.11.2024).

Dünya Sağlık Örgütü, (2024a). Obesity and overweight. https://www.who.int/tools/growth-reference-data-for-5to19-years/indicators/bmi-for-age. Home/Tools and toolkits/Growth reference data for 5-19 years/Indicators/BMI-for-age (5-19 years). (E.T.:03.12.2024).

Dünya Sağlık Örgütü, (2024b). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight. (E.T.:03.12.2024).

Ghassabian, A., Vandenberg, L., Kannan, K. ve Trasande, L. (2022). Endocrine-Disrupting Chemicals and Child Health. *Annu Rev Pharmacol Toxicol*., 6(62), 573-594.

Gogas Yavuz, D., Akhtar, O., Low, K., Gras, A., Gurser, B., Yilmaz, E.S. ve Basse, A. (2024). The Economic Impact of Obesity in Turkey: A Micro-Costing Analysis. *Clinicoecon Outcomes Res.*,16, 123-132.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2019). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye.

Hampl, S.E., Hassink, S.G., Skinner, A.C., vd. (2023). Clinical Practice Guideline for the Evaluation and Treatment of Children and Adolescents With Obesity. *Pediatrics,* 51(2), e2022060640

Hernández-Barrera, L., Trejo-Valdivia, B., Téllez-Rojo, M.M., Baccarelli, A., Wright, R., Cantoral, A. ve Barquera, S. (2024). Pre-Gestational Obesity and Gestational Weight Gain as Predictors of Childhood Obesity. *Archives of Medical Research*, 55(4), 103006.

Kenney, E., Frongillo, E.A., McIver, K.L., Dowda, M. ve Pate, R.R. (2024). Child and Mother Characteristics Associated With 6-Month Weight Gain For Infants and Toddlers During 6 to 36 Months. *Pediatr Obes*., 9(9), e13148.

Kral, T.V.E, Moore, R.H., Chittams, J., Jones, E., O'Malley, L. ve Fisher, J.O. (2018). Identifying Behavioral Phenotypes for Childhood Obesity. *Appetite*,127, 87-96.

Liang, Y., Hou, D., Zhao, X., Wang, L., Hu, Y., Liu, J., Cheng, H., Yang, P., Shan, X., Yan, Y. vd. (2015). Childhood Obesity Affects Adult Metabolic Syndrome and Diabetes. *Endocrine*, 50, 87–92.

Lim, C.S. ve Sandridge, S S. (2024). Pediatric Obesity: Psychological Factors and Treatment Considerations. *Advances in Psychiatry and Behavioral Health*, 4(1), 211–223.

Neri, D., Steele, E.M., Rauber, F., dos Santos Costa, C., D'Aquino Benicio, M.H. ve Levy, R.B. (2024). Infants' Dietary Pattern Characterized by Ultraprocessed Foods Is Associated With Rapid Weight Gain and Overweight/Obesity Risk: National Health and Nutrition Examination Survey 2009-2018. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics,* 124(7), 841-850.

Okunogbe, A., Nugent, R., Spencer, G., Powis, J., Ralston, J. ve Wilding, J. (2022). Economic Impacts of Overweight and Obesity: Current and Future Estimates for 161 Countries. *BMJ Glob Health*, 7(9), e009773.

Qiao J, Dai LJ, Zhang Q, Ouyang YQ. (2020). A Meta-Analysis of The Association Between Breastfeeding and Early Childhood Obesity. *Journal of Pediatric Nursing*, 53, 57-66.

Radwan, H., Naja, F., Abbas, N., Kharma, J.A., Obaid, R.S., Al Ghazal, H., Abdelrahim, D.N., Saqan, R., Alameddine, M., Al Hilali, M., Hasan, H. ve Hashim, M. (2024). Influence of and Infant Feeding Patterns on Infant Growth From Birth Till 18 Months: The MISC Study. *Pediatr Obes*, 19(5), e13106.

Schwarzenberg, S.J. ve Georgieff, M.K. (2018). Committee on Nutrition. Advocacy for Improving Nutrition in the First 1000 Days to Support Childhood Development and Adult Health. *Pediatrics*, 141(2), e20173716.

Tang-Péronard, J.L., Heitmann, B.L., Andersen, H.R., Steuerwald, U., Grandjean, P., Weihe, P. ve Jensen, T.K. (2014). Association Between Prenatal Polychlorinated Biphenyl Exposure and Obesity Development at Ages 5 and 7 y: A Prospective Cohort Study of 656 Children From The Faroe Islands. *Am J Clin Nutr*, 99(1), 5-13.

"Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER) (2022). Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Yayın No:1031, Ankara 2022.

"Türkiye Çocukluk Çağı (İlkokul 2.Sınıf Öğrencileri) Şişmanlık Araştırması (COSI-TUR), 2016" Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Birliği Ofisi, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1080, Ankara, 2017.

United Nations International Children Emergency Fund (2023). Breastfeeding. UNICEF Data: Monitoring the situation of children and women. https://data.unicef.org/topic/nutrition/breastfeeding/. (E.T.: 22.11.2024).

United Nations Children's Fund (UNICEF), 2018. Breastfeeding. A Mother's Gift, for Every Child.

Voerman, E., Santos, S., Patro Golab, B., Amiano, P., Ballester, F., Barros, H. vd. (2019) Maternal Body Mass Index, Gestational Weight Gain, and The Risk of Overweight and Obesity Across Childhood: An Individual Participant Data Metaanalysis. *PLoS Med*, 16(2), e1002744.

Wang, J., Wu, Y., Xiong, G., Chao, T., Jin, Q., Liu, R., Hao, L., Wei, S., Yang, N. ve Yang, X. (2016). Introduction of Complementary Feeding Before 4 Months of Age Increases The Risk of Childhood Overweight or Obesity: A Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies. *Nutrition Research*, 36, 759-770.

Ward, Z.J., Long, M.W., Resch, S.C., Giles, C.M., Cradock, A.L. ve Gortmaker, S.L. (2017). Simulation of Growth Trajectories of Childhood Obesity into Adulthood. *N Engl J Med*, 377, 2145.

Weiss, R., Shaw, M., Savoye, M. ve Caprio, S. (2009). Obesity Dynamics and Cardiovascular Risk Factor Otability in Obese Adolescents. *Pediatr Diabetes.,* 10(6), 360-367.

Yuan, C., Dong, Y., Chen, H., Ma, L., Jia, L., Luo, J., Liu, Q., Hu, Y., Ma, J. ve Song, Y. (2024). Determinants of Childhood Obesity in China. *Lancet Public Health*, 20, S2468-2667(24)00246-9.

Zhou, F., Tian, G., Cui, Y., He, S. ve Yan, Y. (2023). Development of Genome-Wide Association Studies on Childhood Obesity and Its Indicators: A Scoping Review and Enrichment Analysis. *Pediatr Obes.,* 18(12), e13077.

Zhou, B., Zhu, L., Du, X., Meng, H. (2024). Early-Life Body Mass Index and The Risk of Six Cardiovasculardiseases: A Mendelian Randomization Study. *Pediatric Obesity,* 19, e13157.

KAYNAKÇA

Aagaard, K.M., Segars, J.H. (2014). What Is the Microbiome and How Do We Study It?. *Semin Reprod Med*; 32(01): 003-004. DOI: 10.1055/s-0033-1361816

Albenberg, L.G. and Wu, G.D. (2014). Diet and the Intestinal Microbiome: Associations, Functions, and Implications for Health and Disease. *Gastroenterology.* 146(6): 1564–1572. doi:10.1053/j.gastro.2014.01.058

Allue, P. (2015). Microbiota and gastrointestinal diseases. *An Pediatr (Barc*).83 (6); 443-1-443-5

An, R.,Wilms, E., Masclee, A.A., Smidt, H., Zoetendal, E.G., Jonkers, D. (2018). Age-dependent changes in GI physiology and microbiota: Time to reconsider*? Gut*, 67, 2213–2222

Ardissone, A. N., de la Cruz, D. M., Davis-Richardson, A. G., Rechcigl, K. T., Li, N., Drew, J. C., Murgas-Torrazza, R., Sharma, R., Hudak, M. L., Triplett, E. W., & Neu, J. (2014). Meconium microbiome analysis identifies bacteria correlated with premature birth. *PloS one,* 9(3), e90784. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0090784

Azad, M.B., Konya, T., Maughan, H., Guttman, D.S., Field, C.S., PhD, Chari, R.S., Sears, M.R., Becker, A.B., Scott J.A., Kozyrskyj, A.L. (2013). Gut microbiota of healthy Canadian infants: profiles by mode of delivery and infant diet at 4 months. CMAJ, 185 (5). doi: 10.1503/cmaj.121189

Azad, M.B., Konya, T., Persaud, R.R., Guttman, D.S., Chari, R.S., Field, C.J., Sears, M.R., Mandhane, P.J., Turvey, S.E., Subbarao, P., et al.; CHILD Study Investigators (2016). Impact of maternal intrapartum antibiotics, method of birth and breastfeeding on gut microbiota during the first year of life: a prospective cohort study. *BJOG* 123, 983–993

Bäckhed, F., Ding, H., Wang, T., Hooper, L. V., Young, G., Nagy, A., Semenkovich, C.F.,Gordon, J.I. (2004). The gut microbiota as an environmental factor that regulates fat storage. *PNAS*. 101 (44), 15718–15723

Bäckhed, F., Roswall, J., Peng, Y., Feng, Q., Jia, H., Kovatcheva-Datchary, P., Li, Y., Xia, Y., Xie, H., Zhong, H., et al. (2015). Dynamics and Stabilization of the Human Gut Microbiome during the First Year of Life. Cell Host Microbe, 17, 690–703.

Barrett, H.L., ,2, Gomez-Arango, L.F., Wilkinson, S.A., McIntyre, H.D., Callaway, L.K, Morrison, M., Nitert, M.D. (Nutrients). A Vegetarian Diet Is a Major Determinant of Gut Microbiota Composition in Early Pregnancy. Nutrients, 10, 890; doi:10.3390/nu10070890

Bhatia, P., Chhabra, S. (2018). Physiological and anatomical changes of pregnancy: Implications for anesthesia. *Indian J. Anaesth.* 62, 651–657.

Biasucci, G., Benenati, B., Morelli, L., Bessi, E., Boehm, G. (2008). Cesarean Delivery May Affect the Early Biodiversity of Intestinal Bacteria. *J. Nutr*. 138 (9), 1796S-1800S

Blaut, M., Clavel, T. (2007). Metabolic Diversity of the Intestinal Microbiota: Implications for Health and Disease. *J. Nutr.* 137 (3) 751S-755S

Borgo, P.V., Rodrigues, V.A., Feitosa, A.C., Xavier, K.C., Avila-Campos, M.J. The relationship between periodontal status and subgingival microbiota in women during pregnancy: a longitudinal study. *J Appl Oral Sci.* 2014;22:528-33

Boudry, G., Charton, E., Le Huerou-Luron, I., Ferret-Bernard, S., Le Gall, S., Even, S., Blat, S. (2021). The Relationship between Breast Milk Components and the Infant Gut Microbiota. *Front. Nutr.* 8, 629740

Cabrera-Rubio R., Collado M.C., Laitinen K., Salminen S., Isolauri E., Mira A. (2012). The human milk microbiome changes over lactation and is shaped by maternal weight and mode of delivery. *Am J Clin Nutr,* 96 (3) 544-551

Cabrera-Rubio, R., Mira-Pascual, L., Mira, A., & Collado, M. (2016). Impact of mode of delivery on the milk microbiota composition of healthy women. *Journal of Developmental Origins of Health and Disease,* 7(1), 54-60. doi:10.1017/S2040174415001397

Carding S., Verbeke, K., Vipond, D. T., Corfe, B. M., & Owen, L. J. (2015). Dysbiosis of the gut microbiota in disease. Microbial Ecology in Health and Disease, 26 (10), 3402

Carr, A., Hartmann, H., & Riedel, C. U. (2021). The microbiome and host health: Linking key microbial products and health benefits. *Frontiers in Microbiology,* 12, 720344. https://doi.org/10.3389/fmicb.2021.72034489ıjo90

Chassaing B, et al. (2015). "Dietary Emulsifiers Impact the Mouse Gut Microbiota Promoting Colitis and Metabolic Syndrome." *Nature,* 519:92-96.

Charbonneau, Mark R. et al. (2016). Sialylated Milk Oligosaccharides Promote Microbiota-Dependent Growth in Models of Infant Undernutrition. *Cell*, 164, 5, 859 - 871

Chichlowski, M., van Diepen, J.A., Prodan, A., Olga, L., Ong, K.K., Kortman, G.A.M., Dunger, D.B., Gross, G. (2023). Early development of infant gut microbiota in relation to breastfeeding and human milk oligosaccharides. *Front. Nutr.* 10, 1003032

Chu, D.M., Antony, K.M., Ma, J., Prince, A.L., Showalter, L., Moller, M., Aagaard, K.M. (2016). The early infant gut microbiome varies in association with a maternal high-fat diet. *Genome,* 8:77. DOI 10.1186/s13073-016-0330-z

Clemente, J.C., Ursel, L.K., Parfrey, L.W., Knight, R. (2012). The Impact of the Gut Microbiota on Human Health: An Integrative View. *Cell,* 148(6), 1258–1270.

Collado, M.C., Isolauri, E., Laitinen, K., Salminen, S. (2010). Effect of mother's weight on infant's microbiota acquisition, composition, and activity during early infancy: a prospective follow-up study initiated in early pregnancy, *The American Journal of Clinical Nutrition,* 92, 5: 1023-1030, ISSN 0002-9165,https://doi.org/10.3945/ajcn.2010.29877. (https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0002916523129091)

Conlon, M.A., Bird A.R. (2015). The impact of diet and lifestyle on gut microbiota and human health. *Nutrients.*7, 17-44 (22)

Cortes Carmen -Macías, E., Selma-Royo, M., García-Mantrana, I., Calatayud, M., González, S., Martínez-Costa, C., Collado, M., (2021). Maternal Diet Shapes the Breast Milk Microbiota Composition and Diversity: Impact of Mode of Delivery and Antibiotic Exposure, The Journal of Nutrition,151, 2,20:330-340, ISSN 0022-3166,https://doi.org/10.1093/jn/nxaa310. (https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0022316622000402

Cuxart, I., Coines, J., Esquivias, O., Faijes, M., Planas, A., Biarnés, X., Rovira, C. (2022). Enzymatic Hydrolysis of Human Milk Oligosaccharides. The Molecular Mechanism of Bifidobacterium Bifidum Lacto-N-biosidase. *ACS Catal*. 12, 4737–4743

Çelik, S. Ve Gökmen, M. 2023. İnfant Mikrobiyotası Gelişimi Üzerine Doğum Şekli ve Beslenme Yönteminin Etkileri, *Sağlık Bilimlerinde Güncel Tartışmalar 9*. 44-60 ISBN: 978-625-6488-23-6

DiGiulio, D.B., Callahan, B.J., McMurdie, P.J., Costello, E.K., Lyell, D.J., Robaczewska, A., et al. Transient and spatial change of human microbiota during pregnancy. Proc Natl Acad Sci. 2015;112:11060-5

Doğanay D, Özkan BC. Anne, bebek ve mikrobiyota. (2021). *Biruni Health and Education Sciences Journal,* 4(1):4-9

Dotterud, C.K., Avershina, E., Sekelja, M., Simpson, M.R., Rudi, K., Storrø, O., Johnsen, R., Øien, T. (2015). Does maternal perinatal probiotic supplementation alter the intestinal microbiota of mother and child? *J. Pediatr. Gastroenterol. Nutr.* 61, 200–207

Edwards, C.A. (2017). Determinants and duration of impact of early gut bacterial colonization. *Ann Nutr Metab,* 70:246-50.

Fallani, M., Amarri, S., Uusijarvi, A., Adam, R.D., Khanna, S., Aguilera, M., Gil, A., Vieites J.M., et al. (2011) Determinants of the human infant intestinal microbiota after the introduction of first complementary foods in infant samples from five European centres. *Microbiology,* 157, 1385–1392 DOI 10.1099/mic.0.042143-0

Fehr, K., Moossavi, S., Sbihi, H., Boutin, R.C., Bode, L., Robertson, B., Yonemitsu, C., Field, C.J., Becker, A.B., Mandhane, P.J., et al. (2020). Breastmilk Feeding Practices Are Associated with the Co Occurrence of Bacteria in Mothers' Milk and the Infant Gut: The CHILD Cohort Study. *Cell Host Microbe*, 28, 285–297.e4.

Ferretti P, Pasolli E, Tett A, Asnicar F, Gorfer V, Fedi S, Armanini F, Truong DT, et al. (2018). Mother-to-infant microbial transmission from different body sites shapes the developing infant gut microbiome. *Cell Host and Microbe,* 24:133-145

GarciaMantrana I., Collado M.C. (2016). Obesity and overweight: Impact on maternal and milk microbiome and their role for infant health and nutrition. *Molecular Nutrition and Food Research,* 60:1865-1875

Gomez-Gallego, C., Garcia-Mantrana I., Salminen S., Collado M.C. (2016). The human milk microbiome and factors influencing its composition and activity. Seminars in Fetal & Neonatal Medicine, 21, 400-405

Grech, A., Collins, C.E., Holmes, A., Lal, R., Duncanson, K., Taylor, R., Gordon, A. (2021). Maternal exposures and the infant gut microbiome: A systematic review with meta-analysis. *Gut Microbes,* 13, 1897210

Guo Y, Wang Z, Chen L, Tang L, Wen S, Liu Y, Yuan J. (2018). Diet induced maternal obesity affects offspring gut microbiota, which persists into young adulthood. *Food & Function,* 9(8)

Halkjaer, S.I., Nilas, L., Carlsen, E.M., Cortes, D., Halldórsson, T.I., Olsen, S.F., Pedersen, A.E., Krogfelt, K.A., Petersen, A.M. (2016). Effects of probiotics (Vivomixx®) in obese pregnant women and their newborn: Study protocol for a randomized controlledtrial. *Trials,* 17: 491

He, C., Shan, Y., Song, W. (2015) Targeting gut microbiota as a possible therapy for diabetes.*Nutrition Research,* 35, 361 – 367

Ho, N.T., Li, F., Lee-Sarwar, K.A., Tun, H.M., Brown, B., Pannaraj, P.S., Bender, J.M., Azad, M.B., Thompson, A.L., Weiss, S.T., et al. (2018). Meta-analysis of effects of exclusive breastfeeding on infant gut microbiota across populations. *Nat. Commun,* 9, 1–13.

Holgerson P.L., Harnevik L., Hernell O., Tanner A.C.R, Johansson I., Palmer C., et al.(2007) Development of the human infant intestinal microbiota. *PLoS Biol* 5(7): 177. doi:10.1371/journal.pbio.0050177

Icaza-Chavez M.E. (2013). Gut microbiota in health and disease. *Revista de Gastroenterología de México*.78 (4):240-24

Indrio, F., Di Mauro, A., Riezzo, G., Di Mauro, F., & Francavilla, R. (2013). Microbiota in healthy term infant. *Early Human Development*, 89, S15-S17. http://dx.doi.org/10.1016/s0378-3782(13)70083-5

Jandhyala, S. M., Talukdar, R., Subramanyam, C., Vuyyuru, H., Sasikala, M., & Reddy, D. N. (2015). Role of the normal gut microbiota. *World Journal of Gastroenterology* : WJG, 21(29), 8787–8803. http://doi.org/10.3748/wjg.v21.i29.8787

Kabaran S. (2016). Anne sütünün imün sistem ve mikrobiyota üzerine etkisi. *Türkiye Klinikleri J Diet-Special Topics;* 2(2): 7-11

Kalip, K, Atak, N. (2018). Bağırsak mikrobiyotası ve sağlık. Turkish Journal of Public Health, 6 (1):58-73. doi:10.20518/tjph.458203

Klaassens, E. S., Boesten, R. J., Haarman, M., Knol, J., Schuren, F. H., Vaughan, E. E., & de Vos, W. M. (2009). Mixed-Species Genomic Microarray Analysis of Fecal Samples Reveals Differential Transcriptional Responses of Bifidobacteria in Breast- and Formula Fed Infants. *Applied and Environmental Microbiology*, 75(9), 2668–2676.

Kobyliak, N., et al. (2016). Probiotics and pregnancy: an evidence-based review. *Nutrients,* 8(11), 659. https://doi.org/10.3390/nu8110659

Koletzko B, et al. "The Roles of Nutrition During Pregnancy and Its Effects on Neonatal Health.,"

Kordy, K., Gaufin, T., Mwangi, M., Li, F., Cerini, C., Lee, D. J., Adisetiyo, H., Woodward, C., Pannaraj, P. S., Tobin, N. H., & Aldrovandi, G. M. (2020). Contributions to human breast milk microbiome and enteromammary transfer of Bifidobacterium breve. *PloS one,* 15(1), e0219633. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0219633

Koren, J.K. Goodrich, T.C. Cullender, et al., Host remodeling of the gut microbiome and metabolic changes during pregnancy, *Cell*,150 (3) (2012) 470–480,https://doi.org/10.1016/j.cell.2012.07.008

Korpela, K. et al. (2018) Intestinal microbiota development and gestational age in preterm neonates. *Sci. Rep*. 8, 2453

Kozyrskyj, A.L., Kalu, R., Koleva, P.T., et al. (2016). Fetal programming of overweight through the microbiome: boys are disproportionately affected. *J Dev Orig Health Dis*, 7:25–34. DOI: 10.1017/S2040174415001269.

Kucha, W., Seifu, D., Tirsit, A., Yigeremu, M., Abebe, M., Hailu, D., Tsehay, D., Genet, S. (2022). Folate, Vitamin B12, and Homocysteine Levels in Women with Neural Tube Defect-Affected Pregnancy in Addis Ababa, Ethiopia. *Front. Nutr.* 9, 873900

Kumari, M., Kozyrskyj, A.L. (2017). Gut microbial metabolism defines host metabolism: an emerging perspective in obesity and allergic inflammation. *Obes Rev*, 18:18–31. DOI: 10.1111/ obr.12484.

Layuk, N., Sinrang, A.W., & Asad, S. (2021). Early initiation of breastfeeding and gut microbiota of neonates: A literature review. *Medicina Clínica Práctica,* 4, 1, 100222 https://doi.org/10.1016/J.MCPSP.2021.100222

Lawson, M.A.E., O'neill, I.J., Kujawska, M., Javvadi, S.G., Wijeyesekera, A.; Flegg, Z., Chalklen, L. (2019). Hall, L.J. Breast milk-derived human milk oligosaccharides promote Bifidobacterium interactions within a single ecosystem. *ISME J*. 14, 635–648.

Le Doare, K., Holder, B., Bassett, A., Pannaraj, P. (2018). Mother's Milk: A Purposeful Contribution to the Development of the Infant Microbiota and Immunity. *Frontiers in Immunology,* 9:361

Lee, S. A., Lim, J. Y., Kim, B.-S., Cho, S. J., Kim, N. Y., Kim, O. B., & Kim, Y. (2015). Comparison of the gut microbiota profile in breast-fed and formula-fed Korean infants using pyrosequencing. *Nutrition Research and Practice*, 9(3), 242–248. http://doi.org/10.4162/nrp.2015.9.3.242

Lemas, D.J., Yee, S., Cacho, N., Miller, D., Cardel, M., Gurka, M., Janicke, D., Shenkman, E. (2016). Exploring the contribution of maternal antibiotics and breastfeeding to development of the infant microbiome and pediatric obesity. *Seminars in Fetal & Neonatal Medicine* 21 406-409

Li, Q., Han, Y., Dy, A. B. C., & Hagerman, R. J. (2017). The Gut Microbiota and Autism Spectrum Disorders. *Frontiers in cellular neuroscience,* 11, 120. https://doi.org/10.3389/fncel.2017.00120

Li D., Wang P., Wang P., Hu X., Chen F. (2016). The gut microbiota: A treasure for human health. *Biotechnology Advances* 34, 1210–1224.

Lin, L., & Zhang, J. (2017). Role of intestinal microbiota and metabolites on gut homeostasis and human diseases. *BMC immunology*, 18(1), 2. https://doi.org/10.1186/s12865-016-0187-3

Lundgren, S. N., Madan, J. C., Emond, J. A., Morrison, H. G., Christensen, B. C., Karagas, M. R., & Hoen, A. G. (2021). Maternal diet during pregnancy is related with the infant stool microbiome in a delivery mode-dependent manner. *Microbiome*, 9(1), 1-11. https://doi.org/10.1186/s40168-021-00980-x

Ma, J., Li, Z., Zhang, W., Zhang, C.; Zhang, Y., Mei, H., Zhuo, N., Wang, H., Wang, L., Wu, D. (2020). Comparison of gut microbiota in exclusively breast-fed and formula-fed babies: A study of 91 term infants. Sci. Rep., 10, 1–11.

Magne, F., Hachelaf, W., Suau, A., Boudraa, G., Mangin, I., Touhami, M., Bouziane-Nedjadi, K. and Pochart, P. (2006), A longitudinal study of infant faecal microbiota during weaning. *FEMS Microbiology Ecology,* 58: 563-571. https://doi.org/10.1111/j.1574-6941.2006.00182.x

Milani, C., Duranti, S., Bottacini, F., Casey, E., Turroni, F., Mahony, J., Belzer, C., Delgado Palacio, S., Arboleya Montes, S., Mancabelli, L., Lugli, G. A., Rodriguez, J. M., Bode, L., de Vos, W., Gueimonde, M., Margolles, A., van Sinderen, D., & Ventura, M. (2017). The First Microbial Colonizers of the Human Gut: Composition, Activities, and Health Implications of the Infant Gut Microbiota. *Microbiology and molecular biology reviews:* MMBR, 81(4), e00036-17. https://doi.org/10.1128/MMBR.00036-17

Mysorekar, I.U., Cao, B. Microbiome at birth and preterm birth. *Semin Reproof Med.* 2014;32: 50-5.

Nissila¨ E, Douillard FP, Ritari J, Paulin L,Ja¨rvinen HM, Rasinkangas P, et al. (2017) Genotypic and phenotypic diversity of Lactobacillus rhamnosus clinical isolates, their comparison with strain GG and their recognition by complement system. *PLoS ONE* 12(5): e0176739. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0176739

Noverr, M.C., Huffnagle G.B. (2014). Does the microbiota regulate immune responses outside the gut? *TRENDS in Microbiology*, 12 (12)

Notarbartolo, V, Carta, M, Accomando, S, Giuffr`e, M. (2023). The first 1000 days of life: how changes in the microbiota can influence food allergy onset in children. *Nutrients*.15:4014. https://doi.org/10.3390/nu15184014

Org, E., et al. (2016). The intersection of diet, microbiota, and host gene regulation: Implications for metabolic diseases. *Journal of Clinical Investigation,* 126(11), 3699–3707. https://doi.org/10.1172/JCI89368

Panda, S., El khader, I., Casellas, F., López Vivancos, J., García Cors, M., Santiago, A., … Manichanh, C. (2014). Short-Term Effect of Antibiotics on Human Gut Microbiota. *PLoS ONE,* 9(4), e95476. http://doi.org/10.1371/journal.pone.0095476

Pannaraj, P.S. et al. (2017) Association between breast milk bacterial communities and establishment and development of the infant gut microbiome. *JAMA Pediatr*. 171, 647–654

Pantazi AC, Balasa AL, Mihai CM, et al. (2023). Development of gut microbiota in the first 1000 days after birth and potential interventions. *Nutrients.* 15:3647. https://doi.org/10.3390/nu15163647

Penders, J., Thijs, C., Vink, C., Stelma, F.F., Snijders B., Kummeling, I., et al. (2006). Factors Influencing the Composition of the Intestinal Microbiota in Early Infancy. Pediatrics. 118 (2) 511-521; DOI: 10.1542/peds.2005-2824

Penders, J., Vink, C., Driessen, C., London, N., Thijs, C., & Stobberingh, E. (2005). Quantification of Bifidobacterium spp., Escherichia coli and Clostridium difficile in faecal samples of breast-fed and formula-fed infants by real-time PCR. *FEMS Microbiology Letters*, 243(1), 141-147. http://dx.doi.org/10.1016/j.femsle.2004.11.052

Quigley M, Embleton ND, McGuire W. (2019). Formula versus donor breast milk for feeding preterm or low birth weight infants. *Cochrane Database of Systematic Reviews,* 7. Art.

Roberfroid, M.B., et al. (2010). "Prebiotic Effects: Metabolic and Health Benefits." *The British Journal of Nutrition*, 104,2,S1-S63.

Robertson, R.C. et al. (2019). The Human Microbiome and Child Growth – First 1000 Days and Beyond *Trends in Microbiology,* 27, 2, 131 – 147

Roger L.C., Costabile A., Holland D.T., Hoyles L., McCartney A.L. (2010). Examination of faecal Bifidobacterium populations in breast- and formula-fed infants during the first 18 months of life. *Microbiology* 156: 3329-3341, doi: 10.1099/mic.0.043224-0

Romero, R., Hassan, S. S., Gajer, P., Tarca, A. L., Fadrosh, D. W., Nikita, L., Ravel, J. (2014). The composition and stability of the vaginal microbiota of normal pregnant women is different from that of non-pregnant women. *Microbiome,* 2, 4. http://doi.org/10.1186/2049-2618-2-4

Santacruz, A., et al. (2010). Gut microbiota composition is associated with body weight, weight gain, and insulin resistance in pregnant women. *British Journal of Nutrition,* 104(1), 83–92. https://doi.org/10.1017/S0007114510000176

Santacruz A., Collado M.C., Garcia-Valdes L., et al. (2010). Gut microbiota composition is associated with body weight, weight gain and biochemical parameters in pregnant women. *Br J Nutr*; 104: 83–92

Sanz, Y. (2011). Gut microbiota and probiotics in maternal and infant health. *Am. J. Clin. Nutr.* 94, S2000–S2005.

Schwiertz, A., Lehmann, U., Jacobasch, G., & Blaut, M. (2002). Influence of resistant starch on the SCFA production and cell counts of butyrate-producing Eubacteriumspp. in the human intestine. *Journal of Applied Microbiology*, 93(1), 157-162. http://dx.doi.org/10.1046/j.1365-2672.2002.01679.x

Schwiertz, A., Taras, D., Schäfer, K., Beijer, S., Bos, N., Donus, C., & Hardt, P. (2010). Microbiota and SCFA in Lean and Overweight Healthy Subjects. *Obesity,* 18(1), 190-195. http://dx.doi.org/10.1038/oby.2009.167

Sekirov I., Russell, S.L.,Caetano L., Antunes, M., Finlay, B.B. (2010). Gut Microbiota in Health and Disease. *Physiological Reviews* 90 (3) 859-904; DOI: 10.1152/physrev.00045.2009

Simpson, H.L., Campbell, B.J. Review article: Dietary fibre–microbiota interactions. *Aliment. Pharmacol. Ther*. 2015, 42, 158.

Sun J., Chang, E.B. (2014). Exploring gut microbes in human health and disease: Pushing the envelope. *Genes & Diseases* 1, 132-139

Sweeney, T. E., & Morton, J. M. (2013). The human gut microbiome: A review of the effect of obesity and surgically induced weight loss. *JAMA Surgery,* 148(6), 563–569. https://doi.org/10.1001/jamasurg.2013.5

Temples, H. S. (2019). Breastfeeding Reduces Risk of Type 2 Diabetes in the (PETS). *Nursing Outlook.* 67(1), 115. https://doi.org/10.1016/j.outlook.2018.12.026

Tun, H.M., Bridgman, S.L., Chari, R., et al. (2018). Roles of birth mode and infant gut microbiota in intergenerational transmission of overweight and obesity from mother to offspring. *JAMA Pediatr* 172:368–377. DOI: 10.1001/jamapediatrics.2017.5535

Vangay P., Ward T., Gerber J.S., Knights D. (2015). Antibiotics, Pediatric Dysbiosis, and Disease. *Cell Host & Microbe*

Wang CC, Tung YT, Chang HC, Lin CH, Chen YC. (2020). Effec of probiotic supplementation on newborn birth weight for mother with gestational diabetes mellitus or overweight/ obesity: a systematic review and meta-analysis. *Nutrients,* 12: 3477

Wastyk HC, et al. (2021). "Gut Microbiota–Accessible Carbohydrates and Health." *Science.* 374(6564):240-245.

WHO (World Health Organisation) (2023). Breastfeeding 2023. (16.12.2024 tarihinde https://www.who.int/health-topics/breastfeeding adresinden ulaşılmıştır).

Woodward, C., Pannaraj, P. S., Tobin, N. H., & Aldrovandi, G. M. (2020). Contributions to human breast milk microbiome and enteromammary transfer of Bifidobacterium breve. *PloS one,* 15(1), e0219633. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0219633

Wu, G. D., Chen, J., Hoffmann, C., Bittinger, K., Chen, Y.-Y., Keilbaugh, S. A., Lewis, J. D. (2011). Linking Long-Term Dietary Patterns with Gut Microbial Enterotypes. *Science,* 334(6052), 105–108. http://doi.org/10.1126/science.1208344

Wu, S., Bhat, Z.F., Gounder, R.S., Ahmed, I.A.M., Al-Juhaimi, F.Y., Ding, Y., Bekhit, A.E. (2022). Effect of Dietary Protein and Processing on Gut Microbiota—A Systematic Review. *Nutrients*, 14, 453

Yang, L., Sakandar, H. A., Sun, Z., Zhang, H. (2021). Recent advances of intestinal microbiota transmission from mother to infant. *Journal of functional foods*. 87, 104719. https://doi.org/10.1016/j.jff.2021.104719

Yıldırım, A.E., Altun, R. (2014). Obezite ve Mikrobiyota. *güncel gastroenteroloji* 18/1

Zaidi, A.Z., Moore, S.E., Okala, S.G. (2021). Impact of maternal nutritional supplementation during pregnancy and lactation on the infant gut or breastmilk microbiota: A systematic review. *Nutrients,* 13, 1137

Zeng, S., Ying, J., Li, S., Qu, Y., Mu, D, Wang, S. (2022). First 1000 days and beyond after birth: gut microbiota and necrotizing enterocolitis in preterm infants. *Front Microbiol.*3, 905380. https://doi.org/10.3389/fmicb.2022.905380

Zhang C, Li L, Jin B, et al. (2021). The effects of delivery mode on the gut microbiota and health: state of art. *Front Microbiol.* 12, 724449. https://doi.org/10.3389/fmicb.2021.724449. PMID: 35002992PMCID: PMC8733716.

Zhou L, Xiao X. (2018). The role of gut microbiota in the effects of maternal obesity during pregnancy on offspring metabolism. *Bioscience Reports,* 38:1-14

Zietek, M., Celewicz, Z., Szczuko, M. (2021). Short-Chain Fatty Acids, Maternal Microbiota and Metabolism in Pregnancy. *Nutrients*. 13, 1244

Editör:
Prof. Dr. Davut Köğce

İlköğretim Matematik Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

İLKÖĞRETİM MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARASTIRMALAR -I
Editör: Prof. Dr. Davut Köğce

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-72-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

İLKÖĞRETİM MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARASTIRMALAR -I
Editör: Prof. Dr. Davut Köğce
VI+192 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-72-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki Kitapçınız

KAYNAKÇA

Alkan, Y. (2019). *Matematiksel modelleme etkinlikleriyle yapılan öğretim sürecinin 7. Sınıf Öğrencilerinin matematiksel modelleme yeterliklerine ve okuduğunu anlama Becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No.584591)

Bayer, Z. G. (2022). *6. sınıf alan ölçme konusunda matematiksel modelleme ve basamaklı öğretim yönteminin akademik başarıya etkisi* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No.774792)

Chappell, M. F. & Thompson, D. R. (1999). Perimeter or area?: Which measure is it *Mathematics Teaching in the Middle School,* 5(1), 20-23.

Çavuş Erdem Z. (2018). *Matematiksel Modelleme Etkinliklerine Dayalı Öğrenim Sürecinin Alan Ölçme Konusu Bağlamında İncelenmesi* (Doktora Tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 527110)

Çoksöyler A. (2020). *Altıncı sınıf öğrencilerinin matematiksel modelleme problemlerini çözüm süreçlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 658719)

Dağlı, H. (2010). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin çevre, alan ve hacim konularına ilişkin kavram yanılgıları* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 258069)

Fırat, B. F. (2021*). Matematiksel modelleme etkiniklerinin altıncı sınıf öğrencilerinin matematiksel modelleme yeterliklerine, görsel matematik okuryazarlığı algılarına ve okuduğunu anlama becerilerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 662517)

Hancock, R.D. & Algozzine, B. (2006*). Doing case study research*. New York: Teachers College Press.

Kapur, J. N. (1982). The art of teaching the art of mathematical modeling. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology,* 13(2), 185-192.

Lehrer, R., & Schauble, L. (2003). Origins and evolution of model-based reasoning in mathematics and science Lesh, R., & Doerr, H. M. (Ed). *Beyond constructivism: A models and modelling perspective on teaching, learning, and problem solving in mathematics education* (s. 59-70). London, Lawrance Erbaum Associates.

Lesh, R., & Doerr, H. M. (2003). Foundations of models and modeling perspective on mathematics teaching, learning, and problem-solving. In R. Lesh, & H. M. Doerr (Eds.),*Beyond constructivism: Models and modeling perspectives on mathematics problem solving, learning, and teaching* (pp. 3-33). Lawrence Erlbaum Associates

Ludwig, M., and Xu, B. (2010). A comparative study of modelling competencies among chinese and german students. *Journal for Didactics of Mathematics, 31* (1), 77-97.

Maaß, K. (2006). What are modelling competencies?, *Zentralblatt für Didaktik der Mathematik, 38*(2), 113-142.

Mengi, B. (2019). *Matematiksel modelleme yaklaşımının öğretim ortamında kullanılmasının yedinci sınıf öğrencilerinin problem çözme ve üst düzey düşünme becerilerine etkisinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 569916)

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2018). *Matematik Dersi (İlkokul ve Ortaokul 1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*, Ankara: MEB

Özkan, P. (2019). *Öğrenme amaçlı yazma etkinliklerinin 6. Sınıf öğrencilerinin alan ölçme konusundaki kavrayışlarına etkisi* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 604276)

Stephan M., Clements D. H., Linear and Area Measurement in Prekindergarten to Grade *2. Learning and Teaching Measurement 2003 Year Book*, Reston: NCTM, 2003, 3-16.

Tan Şişman, G., Aksu, M. (2009). Yedinci sınıf öğrencilerinin alan ve çevre konularındaki başarıları, *İlköğretim Online 8*(1*)*, 243-253

Tekin-Dede, A. (2015). *Matematik derslerinde öğrencilerin modelleme yeterliklerinin geliştirilmesi: bir eylem araştırması* (Doktora Tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 395238)

Tekin Dede , A. T. (2017). Modelleme Yeterlikleri ile Sınıf Düzeyi ve Matematik Başarısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İlköğretim Online, 16*(3), 1201-1219

Tekin Dede, A., & Bukova-Güzel, E. (2018). A rubric development study for the assessment of modeling Skills. The Mathematics Educator, 27(2), 33-72.

Tomooğlu, Ö. (2017). *6.sınıf öğrencilerine alan ölçme konusunun öğretimine yönelik bir eylem araştırması* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 469672)

Ural, A. (2014). Matematik Öğretmen Adaylarının Matematiksel Modelleme Becerilerinin İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23: 110-141

Van De Walle, J. 2012. *İlkokul ve Ortaokul Matematiği* (Çeviri Editörü: Soner Durmuş). Nobel Yayıncılık, Ankara.

Voskoglou, M. G. (2006). The use of mathematical modelling as a tool for learning mathematics. *Quaderni di Ricerca in Didattica,* 16, 53-60.

Yıldırım, Z. (2016). *Alan ölçme öğretiminde basamaklı öğretim yönteminin etkisinin incelenmesi* (Doktora Tezi). Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından alınmıştır. (No. 433818)

Yin,R.(1984). *Case study research: design and methods.* (3. Basım). California: Sage Publications

KAYNAKÇA

Bozkurt, A. & Bozkaya M. (2013). Bir öğrenme malzemesi olarak etkileşimli e-kitap hazırlama adımları, *Eğitimde Politika Analizi Dergisi,* 2(2), 8-20.

Han-Yu Sung, Gwo-Jen Hwang & Shan-Feng Chen (2019). *Effects of embedding a problem-posing-based learning guiding strategy into interactive e-books on students' learning performance and higher order thinking tendency*, Interactive Learning Environments, 27(3)3, 389-401, DOI: 10.1080/10494820.2018.1474235

Kuzu, A. & Çankaya, S. (2011*).* Tasarım tabanlı araştırma ve öğrenme ortamlarının tasarımı ve geliştirilmesinde kullanımı. *Anadolu Journal of Educational Sciences International,* 1 (1), 19-35.

Lim, B.C.Y., Liu, L.W.L., & Choo, C.H. (2020). *Investigating the Effects of Interactive E-Book towards Academic Achievement*, Asian Journal of University Education, 16(3), 78–88.

Özer, S. ve Türel, Y. K. (2015). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının e-kitap ve etkileşimli e-kitap kavramına ilişkin metaforik algıları. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry,* 6(2), 1-23.

Siano, L & Potane, J.D. (2022). *Using Interactive E-books to Improve Students' Academic Achievement in Mathematics*. United International Journal for Research & Technology, 3(5), 30-36.

TTKB, 2022. *Elektronik Eğitim İçerikleri Rehberi*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Zhao, J., Hwang, G.J., Chang, S.C., Yang, O. (2021). *Effects of gamified interactive e-books on students' flipped learning performance, motivation, and meta-cognition tendency in a mathematics course*. Education Tech Research Dev. 69, 3255–3280.

https://tegmmateryal.eba.gov.tr/

https://ogmmateryal.eba.gov.tr/etkilesimli-kitaplar

https://doi.org/10.24191/ajue.v16i3.10272

KAYNAKLAR

Adıgüzel, Ö. (2018). *Eğitimde yaratıcı drama,* (2. Baskı), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Aykaç, M. & Köğce, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanma durumlarının incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi,* 7(17), 907-938.

Can, Ş. & Aydın, Ş. (2023). Seventh grade students' attitudes and opinions towards mathematics course enriched with educational games. *International Journal of Curriculum and Instruction*, 15(3), 2033–2057.

Clary, R. M., & Wandersee, J. H. (2006). Mary Annng: she's more than seller of sea shells by the seashore. *The American Biology Teacher,* 68(3), 153-157

Dellal Ünal, H. (2024). *Ortaokul matematik öğretmeninin ünlü kadın matematikçilerin yaşam öykülerine yer verdiği uygulamalarından yansımalar* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Giresun.

Demircioğlu, E. & Özalp, M. T. 2022. Sosyal bilgiler ders kitaplarında kadın bilim insanlarının temsili. *Educational Academic Research,* (47), 80-92.

Duatepe, A. (2004). *The effects of drama based Instruction on seventh grade students" geometry achievement, Van Hiele, geometric thinking levels, attitudes towards mathematics and geometry.* (Yayınlanmamış Doktora tezi), Ortadoğu teknik üniversitesi, Ankara.

Er, H. & Şahin, M. (2012). Sosyal bilgiler dersinde biyografi kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 10(1), 75-96.

Fleming M., Merrell C. &Tymms P. (2004). The impact of drama on puppils' language, mathematics and attitude in two primary schools. *Research in Drama Education,* 9(2), 177-197.

Kayan, S. & Aydın, Ş. (2023a). Enhancing academic achievement and retention of sixth-grade students through the implementation of educational games in teaching algebraic expressions. *Journal of Innovative Research in TeacherEducation,* 4(2), 222-247.

Kayan, S. & Aydın, Ş. (2023b). The effect of teaching algebraic expressions with educational games on sixth-grade students' attitudes towards mathematics. *International E-Journal of Educational Studies,* 7(15), 797-816.

Konaklı, H. N. & Köğce, D. (2022a). Yüzdeler konusunun yaratıcı drama etkinlikleriyle öğretiminin beşinci sınıf öğrencilerinin tutum ve inançlarının kalıcılığına etkisi. *Çukurova Araştırmaları,* 8(3), 441-464.

Konaklı, H.N. & Köğce, D. (2022b). The effect of percentages with creative drama method on the academic achievement of fifth grade students and permanence of knowledge. J*ournal of Computer and Education Research,* 10 (20), 590-611.

Konaklı, H.N. ve Köğce, D. (2024). Kadın matematikçilerle ilgili yapılmış akademik çalışmalarının tematik analizi. (25-27 Ekim 2024). *Twelfth International Conference on Economics & Social Sciences (*E&SS2024b), Antalya.

Köğce, D. & Aykaç, M. (2024*). Matematik öğretiminde eğitsel oyunlar maarif modeli* ortaokul *beşinci sınıf öğrenme çıktıları*. Ankara: Pegem Akademi.

Köğce, D. (2019). Yaratıcı Drama ile matematik öğretimi: örnek bir ders planı. (26-28 September) *4th International Symposium of Turkish Computer and Mathematics Education,* İzmir.

Kumcu, E. (2004). *Kadın matematikçiler*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kumcu, E. (2005). *Kadın matematikçiler.* Matematik Dünyası, Bahar, 54-61

MEB. (2024b). *Ortaokul matematik dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Türkiye yüzyılı maarif modeli.* Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

Özsoy, N. (2003). İlköğretim matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 112-119.

Sağlam, T. (1997). *Eğitimde drama ve Türk çocuklarının ritüel nitelikli oyunlarının eğitimde dramada kullanımı.* (Yayınlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Soner, S., (2005). *İlköğretim matematik dersi kesirli sayılarda toplama-çıkarma işlemlerinde drama yöntemiyle yapılan öğretimin etkililiği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Sözer, N., (2006). *İlköğretim 4. sınıf matematik dersinde drama yönteminin öğrencilerin başarılarına tutumlarına ve öğrenmenin kalıcılığına etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tanrıseven, I. (2000). *Matematik öğretiminde problem çözme stratejisi olarak dramatizasyonun kullanılması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Türker, B. (2011). Yaratıcı drama yöntemi ile matematik tarihi dersinin işlenmesi. *Yaratıcı Drama Liderlik/Eğitmenlik Programı Bitirme Projesi.* Çağdaş Drama Derneği, Ankara.

Yenilmez, K. &Uygan, C. (2010).Yaratıcı drama yönteminin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin geometriye yönelik öz-yeterlik inançlarına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 18(3), 931-942.

Yıldız, C. & Hacısalihoğlu-Karadeniz, M. (2017). Cumhuriyet dönemi ve sonrasında öne çıkan kadın matematikçileri tanıtmaya yönelik etkinlik geliştirme çalışması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi,* 9(9), 297-320.

Yıldız, C., & Baki, A. (2016). Öğretmenlerin eski matematikçilerin yaşam öykülerine yönelik görüşleri ve derslerde yer verme durumları. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 31(31), 43-62.

Yıldız, C., Göl, R., & Hacısalihoğlu Karadeniz, M. (2016). Matematik dersi öğretim programlarında kadın matematikçilere yer verilme durumunun incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(14), 191-214.

Mary Somerville şöhretinin doruğuna ulaştı. Caroline Herschel ile beraber 1835 yılında Royal Astronomical Society'nin üyeliğine seçildi. İngiliz Başbakanı Sir Robert Peel (başbakanlık dönemleri: 1834-35 ve 1841-46) Mary'yi yıllık 200 İngiliz lirası maaşa bağladı. Daha sonra bu ücret bir diğer Başbakan William Lamb (başbakanlık dönemi: 1835-41) tarafından 300 İngiliz lirasına çıkarıldı. Eşinin sağlığının bozulmasıyla İtalya'ya taşındılar. Mary Somerville çalışmalarına İtalya'da devam etti. Birçok eser kaleme aldı. Hayatının en ünlü eseri 1848 yılında basılan ve 20. yüzyılın başlarıma kadar Avrupa üniversitelerinde okutulmaya devam eden Physical Geography (Fiziksel Coğrafya) isimli kitabıdır.

Bu kitapla beraber aldığı ödüllerin ardı arkası kesilmedi. Mary 1858 yılında American Geographical Society'ye ve 1870 yılında Italian Geographical Society'ye seçildi. Kendisine 1870 yılında Royal Geographical Society tarafından Victoria Gold Medal Ödülü verildi.

İtalya'nın Napoli kentinde Molecular and Microscopic Science (Moleküler ve Mikroskobik Bilim) isimli bir başka kitabını 89 yaşında bitirdi. Kitap, fizik ve kimyadaki en son gelişmeleri anlatıyordu. Aynı yıl otobiyografisini yazdı. Otobiyografisi ölümünden sonra kızı tarafından bastırıldı. Hayatının son yıllarında sağır oldu, kuvvetten düştü. Yine de, kendi anlatımıyla, her sabah 3-4 saat yüksek cebir okudu ve problem çözdü. Hayatının son dönemlerinde şöyle diyordu:

"Bazen matematik problemleri bana çok zor geliyor. Ama her zamanki inatçılığımla, bugün o problemleri çözemezsem, yarın yine onlara saldırıyorum."

Kadının eğitimi konusunda çok uğraş verdi. Meşhur İngiliz iktisatçı John Stuart Mill'in kadınlara seçme hakkı verilmesi konusunda İngiltere'de düzenlediği imza kampanyasında ilk imza Mary Somerville'den geldi. Mary'nin kadının eğitimine yaptığı katkılar nedeniyle hatırasının yaşaması için Oxford Üniversitesi'ndeki **Somerville College'i** kurulmuştur.

Bilgi Kartları

1	Babası bir deniz subayı, annesi pek okumamış bir ev kadınıydı.
2	Mary doğmadan üç kardeşi çok küçük yaşlarda öldü.
3	İki erkek kardeşi ailenin tüm olanaklarını kullanarak iyi eğitim aldılar.
4	1780'li yılların İngiltere'sinde Kızların eğitim alması lüks olarak görülüyordu.
5	Mary okula gidemediği için sadece okumayı annesinden öğrendi.
6	Annesi İncil'i okuyabilsin diye sadece okumayı öğretti.
7	Mary evde kendi çabasıyla bulduğu her şeyi okuyarak kendini geliştirdi.
8	Çok kitap okuması aile bireylerini rahatsız etti. Kadın işleriyle ilgilenmiyor diye eleştirildi.
9	Mary Latince öğrenmek istemesine rağmen ailesi onu zorla yün örmeyi öğreten bir okula gönderildi.

10	Resim dersi aldığı Alexander'ın yönlendirmesiyle matematiğe ilgi duymaya başladı.
11	Mary yün örmenin yanında, piyano çalmasını ve resim yapmasını da öğrendi.
12	Öklid'in Elements (geometri) kitabını çalışmaya başladı.
13	Mary 24 yaşında akrabası olan Samuel Greig ile evlendirildi.
14	Mary'nin öğrenme arzusu ve isteği eşi tarafından küçümseniyordu.
15	Evlendikten 3 yıl sonra eşi öldü. Eşinin ölümünden sonra öğrenme ve çalışma özgürlüğüne kavuştu.
16	Matematik profesörü William Wallece (1768-1843) ile matematik çalışmaya başladı.
17	İlk ödülünü 1811 yılında bir matematik problemine bulduğu çözümle aldı.
18	1811 yılında, teyzesinin oğlu William Somerville ile ikinci evliliğini yaptı.
19	Yeni eşi Mary'nin matematik çalışmasına ve yeni şeyler öğrenmesine olumlu bakıyordu.
20	Her şey yolunda giderken eski ve yeni eşlerinden olan iki oğlunu kaybetti.
21	Mary, Paris'te Laplace ve Poisson gibi matematikçilerle tanıştı.
22	İlk bilimsel makalesini 1826 yılında yazdı.
23	1831 yılında "The Mechanism of the Heavens" isimli yeni bir matematik kitabı yazdı.
24	1834 yılında "The Connection of the Physical Sciences" isimli ikinci kitabını yayımladı.
25	İkinci kitabında sunduğu bilgiler Neptün Gezegenin keşfedilmesine yol açtı.
26	1848 yılında basılan "Physical Geography" kitabı Avrupa üniversitelerinde okutuldu.
27	Hayatının son yıllarında sağır olmasına rağmen cebir çalışıyor ve matematik problemleri çözüyordu.
28	Hayatı boyunca, kadınların eğitimi konusunda çok uğraşlar verdi.
29	Mary kadınlara seçme hakkı verilmesi konusunda İngiltere'de düzenlenen imza kampanyasında ilk imza veren kişidir.
30	Kadın eğitimine yaptığı katkılar nedeniyle Oxford Üniversitesi'nde onun adına Somerville College'i kurulmuştur.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ö. (1993) *Oyun ve yaratıcı drama ilişkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Altun, M. (2006). Matematik öğretiminde gelişmeler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(2), 223-238.

Aykaç, M. & Köğçe, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin matematik derslerinde yaratıcı drama yöntemini kullanma durumlarının incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi,* 7, 907-938.

Aykac, M. & Köğce, D. (2019). Preservice Clasroom Teachers' Opinions on Use of Educational Games in Instructions of Primary School Courses. *Educational Policy Analysis and Strategic Reserch,*14(1), 116-143

Aykaç, M. & Köğce, D. (2020). *Eğitsel oyunlarla matematik öğretimi: okul öncesi ve ilkokul kazanımları.* Ankara: Pegem Akademi.

Becker, K. (2007). Digital game-based learning once removed: Teaching teachers. *British Journal of Educational Technology,* 38(3), 478-488.

Bruner, J. S. (1977). *The Process of Education.* Harvard University Press.

Çangır, M. (2008). *The case of implementation of the educational drama method in religion and ethics course in the primary school level (A case study from Tuzla).* (Unpublished master's thesis). Yeditepe University, Institute of Social Sciences, İstanbul.

Dewey, J. (1916). *Democracy and Education.* Macmillan.

Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. (2010). Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of Research on Technology in Education,* 42(3), 255-284.

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences.* Basic Books.

Gee, J. P. (2003). *What video games have to teach us about learning and literacy.* Palgrave Macmillan.

Griffiths, M. (2010). Online video gaming: What should educational psychologists know? *Educational Psychology in Practice,* 26(1), 35-40.

Gros, B. (2015). The design of digital games for learning: A framework for integrating pedagogy and research. *Computers & Education,* 69, 41-53.

Hamari, J., Shernoff, D. J., Rowe, E., Coller, B., Asbell-Clarke, J., & Edwards, T. (2016). Challenging games help students learn: An empirical study on engagement, flow, and immersion in game-based learning. *Computers in Human Behavior,* 54, 170-179.

Hew, K. F., & Brush, T. (2007). Integrating technology into K-12 teaching and learning: Current knowledge gaps and recommendations for future research. *Educational Technology Research and Development,* 55(3), 223-252.

Hwang, G. J., Wu, P. H., & Chen, C. C. (2012). An online game approach for improving students' learning performance in web-based problem-solving activities. *Computers & Education,* 59(4), 1246-1256.

Jonassen, D. H. (1999). *Constructivist Learning Environments.* Routledge.

Ke, F. (2008). A case study of computer gaming for math: Engaged learning from gameplay. *Computers & Education,* 51(4), 1609-1620.

Ke, F., & Grabowski, B. (2007). Game-based learning: Toward systematic understanding of the effects on learners. *Educational Technology Research and Development,* 56(1), 101-126.

Kirriemuir, J., & McFarlane, A. (2004). Literature review in games and learning. Futurelab Series.

Köğce, D. & Aykaç, M. (2021). Matematik Öğretiminde Eğitsel Oyunlardan Yararlanma: Örnek Bir Ders Planı. *International Eurasian Conference on Educational & Social Studies [IECES2021],* Antalya, 2021.

Köğce, D. & Aykaç, M. (2024). *Matematik öğretiminde eğitsel oyunlar maarif modeli ortaokul beşinci sınıf öğrenme çıktıları.* Pegem Akademi, Ankara.

Mayer, R. E., & Moreno, R. (2003). Nine ways to reduce cognitive load in multimedia learning. Educational Psychologist, 38(1), 43-52.

MEB, (2009). *İlköğretim matematik dersi 1-5. sınıflar öğretim programı.* MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

MEB (2018). *2018 Liselere geçiş sistemi (LGS) merkezi sınavla yerleşen öğrencilerin performansı, eğitim analiz ve değerlendirme raporları serisi,* No: 3, Ankara.

Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, computers, and powerful ıdeas.* Basic Books.

Plass, J. L., Homer, B. D., & Kinzer, C. K. (2015). Foundations of game-based learning. *Educational Psychologist,* 50(4), 258-283.

Resnick, M. (2004). Edutainment? No thanks. *Communications of the ACM,* 43(8), 22-25.

Shute, V. J. (2015). Stealth assessment in digital games. In J. M. Spector (Ed.), *The SAGE Encyclopedia of Educational Technology* (pp. 657-659). SAGE Publications.

Shute, V. J., Ventura, M., & Ke, F. (2015). *The power of play: The effects of game-based learning on learning and motivation.* MIT Press.

Slavin, R. E. (2015). *Educational psychology: Theory and practice.* Pearson.

Sweller, J. (1994). Cognitive load theory, learning difficulty, and instructional design. *Learning and Instruction,* 4(4), 295-312.

Vogel, J. J., Vogel, D. S., Cannon-Bowers, J., Bowers, C. A., Muse, K., & Wright, M. (2006). Computer gaming and interactive simulations for learning: A meta-analysis. *Journal of Educational Computing Research,* 34(3), 229-243.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Harvard University Press.

KAYNAKÇA

Altun, M. (2015). *İlköğretim İkinci Kademe (6, 7 ve 8. Sınıflarda) Matematik Öğretimi* (11. Baskı), Aktüel Yayınları.

Altun, M., ve Arslan, Ç. (2006). İlköğretim öğrencilerinin problem çözme stratejilerini öğrenmeleri üzerine bir çalışma, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), Bursa.

Altun, M., Dönmez, N., İnan, H., Taner, M., ve Özdilek, Z. (2001). Altı yaş grubu çocukların problem çözme stratejileri ve bunlarla ilgili öğretmen ve müfettiş algıları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 211-230.

Altun, M., Memnun, D. S., ve Yazgan, Y., 2007, Sınıf öğretmeni adaylarının rutin olmayan matematiksel problemleri çözme becerileri ve bu konudaki düşünceleri, *İlköğretim Online Dergisi*, 6(1), 127

Arslan, Ç. ve Yazgan, Y. (2015). Common and flexible use of mathematical non routine problem solving strategies. *American Journal of Educational Research*, 3 (12), 1519- 1523.

Arsuk, S., ve Memnun, D. S. (2020). Yedinci sınıf öğrencilerinde üstbiliş destekli problem çözme stratejileri öğretiminin öğrenci başarısına ve üstbiliş becerilere Etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 559-573.

Bayazıt, İ. (2013). İlköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin gerçek-yaşam problemlerini çözerken sergiledikleri yaklaşımlar ve kullandıkları strateji ve modellerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1903-1927.

Bülbül, B. Ö., Elçi, A. N., Güler, M., ve Güven, B. (2021). Matematik Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Ortamda Geometri Problem Çözme Stratejilerinin Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (51), 403-432.

Çelebioğlu, B. (2009). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin problem çözme stratejilerini kullanabilme düzeyleri*, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Durmaz, B., ve Altun, M. (2014). Ortaokul öğrencilerinin problem çözme stratejilerini kullanma düzeyleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(30), 73-94.

Elia, I., Heuvel-Panhuizen, M., ve Kolovou, A. (2009). Exploring strategy use and strategy flexibility in non-routine problem solving by primary school high achievers in mathematics. *Zentralblatt Didaktik für Mathematik (ZDM)- The International Journal on Mathematics Education,* 41(5), 605-618.

Ersoy, E., ve Bal İncebacak, B. (2016). Oratokul Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejileri. Journal of International Social Research, 9(47).

Gavaz, H. O. (2015). Ortaokul öğrencilerinin sıra dışı problem çözmedeki stratejik esneklikleri (Yayımlanmış tez), Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye.

Genç, T. (2020). *Sıradışı problem çözme eğitiminin sekizinci sınıf öğrencilerinin stratejik esneklik ve liselere giriş sınavı başarısına etkisi* (Yayımlanmış tez), Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye.

Güler, H. K. ve Ülger, B. B. (2019). PISA, TIMSS ve TEOG sınavlarının temel aldığı öğrenme kuramları. S. Çepni (Ed.), PISA ve TIMSS mantığını ve sorularını anlama içinde. (s. 97-141. Pegem Akademi.

Gümüş, F. Ö. (2015). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının problem çözme stratejileri tercihleri ile matematiğe karşı özyeterliklerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(52).

Gürbüz, R., ve Güder, Y. (2016). Matematik öğretmenlerinin problem çözmede kullandıkları stratejiler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 371-386.

Gür, H. ve Hangül, T. (2015). Ortaokul öğrencilerinin problem çözme stratejileri üzerine bir çalışma. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(1), 95-112.

Karabulut, T. (2019). *Altıncı sınıf öğrencilerinin matematiksel problem çözmedeki stratejik esneklikleri ve bu konuyla ilgili öğretmen görüşleri* (Yayımlanmış tez), Bursa Uludağ Üniversitesi, Türkiye.

Keleş, T., ve Yazgan, Y. (2021). Gifted eighth, ninth, tenth and eleventh graders' strategic flexibility in non-routine problem solving. *The Journal of Educational Research*, 114(4), 332-345.

Kıryak, Z., Ülger, T. K., Ülger, B. B., Bozkurt, I., & Çepni, S. (2024). 2018 ve 2024 İlk ve Ortaokul Fen Bilimleri ve Matematik Dersleri Öğretim Programları Öğrenme Çıktılarının Karşılaştırılması ve Beceriler Açısından İncelenmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(44), 3054-3089.

Krems, J. F. (1995). Cognitive flexibility and complex problem solving. In P. A. Frensch ve J. Funke (Eds.), *Complex problem solving: The European perspective* (pp. 201–218). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

National Council of Teachers of Mathematics (2000). *Principles and standarts for school mathematics*. Reston/VA: National Council of Teachers of Mathematics.

OECD. (2003). *PISA 2012 field trial problem solving framework*. http://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/46962005.pdf. (Erişim tarihi: 15.08.2024)

OECD. (2016). *PISA 2015 Assessment and analytical framework. Science, reading, matematic and financial literacy*. Paris: OECD Publishing.

Özyıldırım Gümüş, F., ve Umay, A. (2017). Problem çözme stratejileri öğretiminin ilköğretim matematik öğretmen adaylarının kavramsal/işlemsel çözüm tercihlerine ve problem çözme performansına etkisi. *İlköğretim Online*, 16(2), 746-764.

Polya, G. (1957) *How to solve it: A new aspect of mathematical method* (2nd ed.). Princeton, NJ: Princeton.

Segura, C., ve Ferrando, I. (2023). Pre-service teachers' flexibility and performance in solving Fermi problems. *Educational Studies in Mathematics*, *113*(2), 207-227.

Ulu, M., Tertemiz, N., ve Peker, M. (2016). Okuduğunu Anlama ve Problem Çözme Stratejileri Eğitiminin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Rutin Olmayan Problem Çözme Başarısına Etkisi. *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences*, 18(2).

Wheeler, S., Waite, S. J., ve Bromfield, C. (2002). Promoting creative thinking through the use of ICT. *Journal of Computer Assisted Learning*, 18, 367–378.

Xu, L., Liu, R., Star, J.R., Wang, J., Liu, Y., Zhen, R. (2017). Measures of potential flexibility and practical flexibility in equation solving. *Frontiers in Psychology*, 8, 1368.

Yazgan, Y. ve Bintaş, J. (2005). İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin problem çözme stratejilerini kullanabilme düzeyleri: Bir öğretim deneyi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 28, 210-218.

Yazgan, Y. (2007). Dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin rutin olmayan problem çözme stratejileriyle ilgili gözlemler. *İlköğretim Online*, 6(2), 249-263.

Yazgan, Y. (2015). Sixth graders and non-routine problems: Which strategies are decisive for success?. *European Journal of Education Studies*, 2(4), 1807-1816.

Yazgan, Y., ve Arslan Ç. (2012). Common and flexible use of mathematical non-routin problem solving strangies. Paper presented at 12th International Congress on Mathematical Education, COEX, Seoul, Korea.

Yılmaz, F. (2020). *Ortaokul öğrencilerinin rutin olmayan problemleri çözerken kullandıkları stratejilerin strateji esnekliği bağlamında incelenmesi* (Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi, Türkiye).

KAYNAKLAR

Attar, Z., Blom, E., & Le Pichon, E. (2020). Towards more multilingual practices in the mathematics assessment of young refugee students: Effects of testing language and validity of parental assessment. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 23*(11), 1546-1561.

Anderson, A., Hamilton, R., Moore, D. W., Loewen, S., & Frater-Mathieson, K. (2023). The right to quality education for refugee children through social inclusion. *Journal of Human Rights and Social Work, 8*(1), 110-125. https://doi.org/10.1007/s41134-023-00110-7

Banks, J. A., & Banks, C. A. M. (2019). *Multicultural education: Issues and perspectives* (10th ed.). Wiley.

Bruner, J. S. (1960). *The process of education*. Harvard University Press.

Crul, M., & Schneider, J. (2021). The integration of refugee children in European schools: A multi-dimensional process. *Comparative Migration Studies, 9*(1), 4. https://doi.org/10.1186/s40878-020-00208-3

Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). Sage.

Cummins, J. (2001). *Negotiating identities: Education for empowerment in a diverse society* (2nd ed.). California Association for Bilingual Education.

Kabir, U., Marty, A. H., Akinrinmade, B., & Zuilkowski, S. (2021). An analysis of teaching and learning materials for literacy instruction in Kano State, Nigeria: Curricular relevance, cultural responsiveness and gender equity. *Literacy*.

Karsli-Calamak, E., Tuna, M., & Allexsaht-Snider, M. (2020). Transformation of teachers' understandings of refugee families' engagement: Multilingual family mathematics spaces. *International Journal of Early Years Education, 28*(2), 189-205.

Lüssenhop, M., & Kaiser, G. (2019). How do we teach mathematics to refugee students? A qualitative study of the teaching and learning of mathematics in International Preparatory Classes. In *Proceedings of the PME Conference*.

Mukundan, J. (2015). English language teaching materials and cross-cultural understanding: Are there bridges or divides? *TEFLIN Journal, 16*(1), 42-53.

Nieto, S. (2010). *The light in their eyes: Creating multicultural learning communities* (10th ed.). Teachers College Press.

Pantić, N., & Tarnanen, M. (2022). Migrant integration in schools: Policies and practices. *Education Sciences, 14*(1), 10001. https://doi.org/10.3390/educsci14010001

Pianta, R. C., & Stuhlman, M. W. (2004). Teacher-child relationships and children's success in early school years. *School Psychology Review, 33*(3), 444-458.

Rahmawan, A., & Tiyasmala, M. (2023). Local wisdom in the Serat Menak Lare as teaching materials in secondary schools (A study of literature anthropology). *Jurnal Javanologi, 23*(2), 110-120.

Reynolds, A. D., & Bacon, R. (2020). Interventions supporting the social integration of refugee children and adolescents: A systematic review. *Advances in Social Work, 21*(2-3), 529-544. https://doi.org/10.18060/23859

Shaklein, V. (2020). Modelling a linguistic-cultural image in teaching Russian as a foreign language. In *Proceedings of the Russian Linguistic Society*.

Springer, M. T. (2020). Creating inclusive classrooms by engaging STEM faculty in culturally responsive practices. *International Journal of STEM Education, 7*(12), 1-15. https://doi.org/10.1186/s40594-020-00230-7

Toptas, V., & Karaca, E. T. (n.d.). *Matematik etkinlik kitabı*. Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi. UNICEF.

UNHCR. (2019). *Refugee Education 2030: A Strategy for Refugee Inclusion*. United Nations High Commissioner for Refugees. https://www.unhcr.org/5d651da88d7

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Widarmana, I. G. P. (2015). The relevance of foreign language teaching materials in high school (SMA) to cultural preservation and tourism development in Tabanan District. In *Proceedings of the Language and Culture Conference*.

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Sage.

Zins, J. E., & Elias, M. J. (2007). Social and emotional learning: Promoting the development of all students. *Journal of Educational and Psychological Consultation, 17*(2-3), 233-255.

KAYNAKÇA

Alkaya, T. (2022). *Türkiye'deki öğrencilerin pisa 2018 fen okuryazarlığı yeterliklerine ilişkin puan dağılımlarının incelenmesi.* Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Aydın, F., & Yılmaz, T. (2019). Türkiye'nin PISA performansı ve eğitim politikaları üzerine değerlendirme. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, *18*(2), 12-28.

Aykaç, M. & Köğce, D. (2020). Eğitsel oyunlarla matematik öğretimi okul öncesi ve ilkokul kazanımları. (1. Baskı), Pegem Akademi, Ankara.

Aykaç, M., Köğce, D., & Aslandağ, B. (2021). Öğretmen adaylarının matematik okuryazarlıkları ile hayat boyu öğrenme yeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education,* 10(2), 510-532.

Bayram, R. (2024). *İlkokul öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ile matematik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Cihan, A. L. (2023). *Ortaokul matematik ders kitaplarındaki geometri ve ölçme problemlerinin pisa matematik okuryazarlığı düzeyleri açısından incelenmesi.* Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara.

Çelen, Y. (2020). Matematik öğretiminde geogebra yazılımının kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri, *Journal of International Social Research,* 13(70), 857-865.

Celep, N. D. & Sunar, S. (2024). PISA 2022 Türkiye için neler söylüyor?

Çelik, H. (2021). Matematik okuryazarlığını etkileyen faktörler: Türkiye örneği. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *9*(3), 40-55.

Çiçek, S., Ceyhan, O., Bolat, H., & Benli, Ö. (2024). Öğretmenlerin dijital becerilerinin incelenmesi ve geliştirilmesi hakkında öğretmen görüşleri. *TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi,* 16, 58-63.

Demirtaş, S. (2018). Sosyo-ekonomik eşitsizliklerin eğitim başarısına etkisi. *Eğitim ve Toplum Dergisi*, *6*(1), 30-42.

Gürbüz, R., & Kaya, M. (2020). Türkiye'nin matematik okuryazarlığında PISA sonuçları üzerine bir analiz. *Matematik Eğitimi Dergisi*, *7*(2), 15-29.

Günay, T., & Çelik, B. (2019). Teknoloji destekli matematik öğretimi. *Eğitim Teknolojileri Dergisi*, *4*(3), 22-36.

Ipek, J., Turgut, G. Y., & Tunga, Y. (2016). PreService mathematics teachers' perspective on TIMMS and PISA. *International Journal of Innovative Research in Education*, *3*(1), 32–41.

Koca, H., Yakar, A., Dev, F., & Şen, G. (2024). TIMSS ve PISA verileri üzerinden Türkiye'nin eğitim performansının gelişiminin analizi. *Ulusal Eğitim Dergisi*. uleder.com

Korkmaz, B., & Arslan, Z. (2019). Öğretmen yeterliliklerinin öğrenci performansına etkisi. *Eğitim Politikaları Dergisi*, *15*(4), 55-70.

Köğce, D. & Aykaç, M. (2024). Matematik öğretiminde eğitsel oyunlar maarif modeli ortaokul beşinci sınıf öğrenme çıktıları. Pegem Akademi, Ankara.

Mathematics performance (PISA). (2014). [Data set]. https://doi.org/10.1787/04711c74-en

OECD. (2018). *PISA 2018 results: What students know and can do*. OECD Publishing.

Öztürk, E. & Coşkun, Y. D. (2022). Türkiye ve Kanada ortaöğretim matematik dersi öğretim programlarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.*

Özerbaş, M. A. & Safi, B. N. (2022). İngiltere, Japonya, Norveç, Finlandiya, Singapur, Rusya ve Türk eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*.

Smith, J., Brown, K., & Lee, M. (2020). The role of mathematical literacy in global education. *Journal of Educational Research*, *45*(2), 30-50.

Şenol, S. V. (2022). *İlkokul matematik öğretiminde matematik okuryazarlığı sorularının kullanılmasının matematik okuryazarlığı başarısı üzerine etkilerinin incelenmesi.* Yayımlanmış Doktora Tezi. Bursa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Yılmaz, A. (2021). Eğitimde bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi üzerine politika önerileri. *Eğitim ve Kalkınma Dergisi*, *11*(1), 10-25.

KAYNAKLAR

Aragón-Mendizábal, E., Aguilar-Villagrán, M., Navarro-Guzmán, J. I., & Howell, R. (2017). Improving number sense in kindergarten children with low achievement in mathematics. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, *33*(2), 311-318. https://doi.org/10.6018/analesps.33.2.239391

Barth, H., Slusser, E., Cohen, D., & Paladino, A. (2011). A sense of proportion: Commentary on Opfer, Siegler, and Young. *Developmental science*, 1205-1206.

Barth, H. C., & Paladino, A. M. (2011). The development of numerical estimation: Evidence against a representational shift. *Developmental Science*, *14*(1), 125-135. https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2010.00962.x

Beitlich, J. T., Obersteiner, A., Moll, G., Ruano, J. G. M., Pan, J., Reinhold, S., & Reiss, K. (2014). The role of pictures in reading mathematical proofs: An eye movement study. Joint Meeting of the International Group for the Psychology of Mathematics Education (PME) (38th), Vancouver, Canada.

Bolden, D., Barmby, P., Raine, S., & Gardner, M. (2015). How young children view mathematical representations: a study using eye-tracking technology. *Educational Research*, *57*(1), 59-79.

Booth, J. L., & Siegler, R. S. (2006). Developmental and individual differences in pure numerical estimation [Research Support, N.I.H., Extramural Research Support, U.S. Gov't, Non-P.H.S.]. *Dev Psychol*, *42*(1), 189-201. https://doi.org/10.1037/0012-1649.41.6.189

Butterworth, B. (2005). The development of arithmetical abilities. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *46*(1), 3-18. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2004.00374.x

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (11. baskı). Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş. (2014). *Deneysel desenler* (4. baskı.). Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi

Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi* (3. baskı). Pegem Akademi.

Cohen, D. J., & Blanc-Goldhammer, D. (2011). Numerical bias in bounded and unbounded number line tasks. *Psychonomic Bulletin & Review*, *18*(2), 331-338. https://doi.org/10.3758/s13423-011-0059-z

Cohen, D. J., & Quinlan, P. T. (2018). The log–linear response function of the bounded number-line task is unrelated to the psychological representation of quantity. *Psychonomic Bulletin & Review*, *25*(1), 447-454.

Coolen, I. E. J. I., Riggs, K. J., Bugler, M., & Castronovo, J. (2022). The approximate number system and mathematics achievement: it's complicated. A thorough investigation of different ANS measures and executive functions in mathematics achievement in children. *Journal of Cognitive Psychology*, *34*(6), 796-818. https://doi.org/10.1080/20445911.2022.2044338

Dackermann, T., Huber, S., Bahnmueller, J., Nuerk, H.-C., & Moeller, K. (2015). An integration of competing accounts on children's number line estimation. *Frontiers in Psychology*, *6*, 884. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00884

Dackermann, T., Kroemer, L., Nuerk, H.-C., Moeller, K., & Huber, S. (2018). Influences of presentation format and task instruction on children's number line estimation. *Cognitive Development*, *47*, 53-62. https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2018.03.001

Dehaene, S. (1997). *Number sense how the mind creates mathematics*.

Dehaene, S. (2009). Origins of Mathematical Intuitions. *Annals of the New York Academy of Sciences*, *1156*(1), 232-259. https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2009.04469.x

Di Lonardo Burr, S., & LeFevre, J.-A. (2021). Fixated in more familiar territory: Providing an explicit midpoint for typical and atypical number lines. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*, *74*(3), 523-535. https://doi.org/10.1177/1747021820967618

Di Lonardo, S. M., Huebner, M. G., Newman, K., & LeFevre, J.-A. (2020). Fixated in unfamiliar territory: Mapping estimates across typical and atypical number lines. *Quarterly Journal of Experimental Psychology*, *73*(2), 279-294.

Ebersbach, M. (2015). Evidence for a spatial–numerical association in kindergartners using a number line task. *Journal of Cognition and Development*, *16*(1), 118-128. https://doi.org/10.1080/15248372.2013.805134

Ebersbach, M., & Erz, P. (2014). Symbolic versus non-symbolic magnitude estimations among children and adults. *Journal of Experimental Child Psychology*, *128*, 52-68. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2014.06.005

Ebersbach, M., Luwel, K., Frick, A., Onghena, P., & Verschaffel, L. (2008). The relationship between the shape of the mental number line and familiarity with numbers in 5-to 9-year old children: Evidence for a segmented linear model. *Journal of Experimental Child Psychology*, *99*(1), 1-17. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2007.08.006

Faulkenberry, T. J., Witte, M., & Hartmann, M. (2018). Tracking the Continuous Dynamics of Numerical Processing: A Brief Review and Editorial. *Journal of Numerical Cognition*, *4*(2), 271-285. https://doi.org/10.5964/jnc.v4i2.179

Feigenson, L., Dehaene, S., & Spelke, E. (2004). Core systems of number. *Trends in Cognitive Sciences*, *8*(7), 307-314. https://doi.org/10.1016/j.tics.2004.05.002

Feldman, A., & Berger, A. (2022). Development of the Mental Number Line Representation of Numbers 0–10 and Its Relationship to Mental Arithmetic. *Brain Sciences*, *12*(3), 335.

Fischer, U., Moeller, K., Bientzle, M., Cress, U., & Nuerk, H.-C. (2011). Sensori-motor spatial training of number magnitude representation. *Psychonomic Bulletin & Review*, *18*(1), 177-183. https://doi.org/10.3758/s13423-010-0031-3

Fischer, U., Moeller, K., Huber, S., Cress, U., & Nuerk, H.-C. (2015). Full-body movement in numerical trainings: A pilot study with an interactive whiteboard. *International Journal of Serious Games*, *2*(4), 23-35. https://doi.org/10.17083/ijsg.v2i4.93

Friso-Van Den Bos, I., Kroesbergen, E. H., & Van Luit, J. E. (2018). Counting and number line trainings in kindergarten: Effects on arithmetic performance and number sense. *Frontiers in Psychology*, *9*, 975. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00975

Halberda, J., Ly, R., Wilmer, J. B., Naiman, D. Q., & Germine, L. (2012). Number sense across the lifespan as revealed by a massive internet-based sample. *Proc. Natl Acad. Sci. USA*, *109*. https://doi.org/10.1073/pnas.1200196109

Halberda, J., Mazzocco, M. M., & Feigenson, L. (2008). Individual differences in non-verbal number acuity correlate with maths achievement [Research Support, N.I.H., Extramural]. *Nature*, *455*(7213), 665-668. https://doi.org/10.1038/nature07246

Hellstrand, H., Korhonen, J., Linnanmäki, K., & Aunio, P. (2020). The Number Race–computer-assisted intervention for mathematically low-performing first graders. *European Journal of Special Needs Education, 35*(1), 85-99. https://doi.org/10.1080/13488678.2019.1615792

Helmreich, I., Zuber, J., Pixner, S., Kaufmann, L., Nuerk, H. C., & Moeller, K. (2011). Language effects on children's nonverbal number line estimations. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 42*(4), 598-613.

Hollands, J., & Dyre, B. P. (2000). Bias in proportion judgments: the cyclical power model. *Psychological Review*, *107*(3), 500-524.

Huber, S., Moeller, K., & Nuerk, H. C. (2014). Dissociating number line estimations from underlying numerical representations. *Quarterly Journal of Experimental Psychology, 67*(5), 991-1003.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi* (24. Baskı.). Nobel Yayıncılık.

Käser, T., Baschera, G.-M., Kohn, J., Kucian, K., Richtmann, V., Grond, U., Gross, M., & von Aster, M. (2013). Design and evaluation of the computer-based training program Calcularis for enhancing numerical cognition. *Frontiers in Psychology, 4*, 489. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00489

Kohn, J., Rauscher, L., Kucian, K., Käser, T., Wyschkon, A., Esser, G., & von Aster, M. (2020). Efficacy of a computer-based learning program in children with developmental dyscalculia. What influences individual responsiveness? *Frontiers in Psychology*, *11*, 1115. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01115

Kucian, K., Grond, U., Rotzer, S., Henzi, B., Schonmann, C., Plangger, F., Galli, M., Martin, E., & von Aster, M. (2011). Mental number line training in children with developmental dyscalculia [Research Support, Non-U.S. Gov't]. *Neuroimage*, *57*(3), 782-795. https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2011.01.070

Kullik, U. (2004). Computer-unterstützte rechen trainings programme. In G. W. Lauth, M. Grünke, & J. C. Brunstein (Eds.), *Interventionen bei Lernstörungen* (ss. 329-337). Hogrefe. https://doi.org/ https://doi.org/10.1016/B978-0-12-801871-2.00009-5

Landerl, K., Bevan, A., & Butterworth, B. (2004). Developmental dyscalculia and basic numerical capacities: a study of 8-9-year-old students [Research Support, Non-U.S. Gov't]. *Cognition*, *93*(2), 99-125. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2003.11.004

Laski, E. V., & Siegler, R. S. (2007). Is 27 a Big Number? Correlational and Causal Connections Among Numerical Categorization, Number Line Estimation, and Numerical Magnitude Comparison. *Child Development*, *78*(6), 1723 - 1743.

Laski, E. V., & Siegler, R. S. (2014). Learning from number board games: You learn what you encode. *Developmental Psychology*, *50*(3), 853-864. https://doi.org/10.1037/a0034321

LeFevre, J.-A., Jimenez Lira, C., Sowinski, C., Cankaya, O., Kamawar, D., & Skwarchuk, S.-L. (2013). Charting the role of the number line in mathematical development. *Frontiers in Psychology*, *4*, 641. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.00641

Libertus, M. E., Feigenson, L., & Halberda, J. (2011). Preschool acuity of the approximate number system correlates with school math ability. *Developmental science*, *14*(6), 1292-1300.

Link, T., Nuerk, H. C., & Moeller, K. (2014). On the relation between the mental number line and arithmetic competencies. *Quarterly Journal of Experimental Psychology, 67*(8), 1597-1613.

Link, T., Huber, S., Nuerk, H.-C., & Moeller, K. (2014). Unbounding the mental number line—new evidence on children's spatial representation of numbers [Original Research]. *Frontiers in Psychology*, *4*, 1021. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2013.01021

Link, T., Moeller, K., Huber, S., Fischer, U., & Nuerk, H.-C. (2013). Walk the number line – An embodied training of numerical concepts. *Trends in Neuroscience and Education*, *2*(2), 74-84. https://doi.org/10.1016/j.tine.2013.06.005

Mera, C., Delgado, C., Aragón, E., Menacho, I., Canto, M. D. C., & Navarro, J. I. (2022). Contributions of the psychology of mathematical cognition in early childhood education using apps. *Frontiers in Psychology*, *13*, 913970. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.913970

Moeller, K., & Nuerk, H. C. (2015). Psychophysics of numerical representation. *Zeitschrift für Psychologie. 219*(1), 64-70. https://doi.org/10.1027/2151-2604/a000048

Moeller, K., Fischer, U., Nuerk, H.-C., & Cress, U. (2015). Computers in mathematics education – Training the mental number line. *Computers in Human Behavior*, *48*, 597-607. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.01.048

Moeller, K., Klein, E., & Nuerk, H.-C. (2011). (No) Small Adults: Children's Processing of Carry Addition Problems. *Developmental Neuropsychology*, *36*(6), 702-720. https://doi.org/10.1080/87565641.2010.549880

Moeller, K., Pixner, S., Kaufmann, L., & Nuerk, H.-C. (2009). Children's early mental number line: Logarithmic or decomposed linear? *Journal of Experimental Child Psychology*, *103*(4), 503-515. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2009.02.006

Muldoon, K., Towse, J., Simms, V., Perra, O., & Menzies, V. (2013). A longitudinal analysis of estimation, counting skills, and mathematical ability across the first school year. *Developmental Psychology*, *49*(2), 250-257. https://doi.org/10.1037/a0028240

Newman, R. S., & Berger, C. F. (1984). Children's numerical estimation: Flexibility in the use of counting. *Journal of Educational Psychology*, *76*(1), 55-64. https://doi.org/10.1037/0022-0663.76.1.55

Obersteiner, A., Reiss, K., & Ufer, S. (2013). How training on exact or approximate mental representations of number can enhance first-grade students' basic number processing and arithmetic skills. *Learning and Instruction*, *23*, 125-135. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2012.08.004

Obersteiner, A., & Tumpek, C. (2016). Measuring fraction comparison strategies with eye-tracking. *ZDM Mathematics Education*, *48*, 255-266.

Olkun, S., Altun, A., Göçer Şahin, S., & Akkurt Denizli, Z. (2015). Deficits in Basic Number Competencies May Cause Low Numeracy in Primary School Children. *Education and Science*, *40*(177). https://doi.org/10.15390/eb.2015.3287

Olkun, S., & Denizli, Z. A. (2015). Using basic number processing tasks in determining students with mathematics disorder risk. *Dusunen Adam: The Journal of Psychiatry and Neurological Sciences*, 47-57. https://doi.org/10.5350/dajpn2015280105

Olkun, S., Sarı, M. H., & Smith, G. G. (2019). Geometric aspects of number line estimations. *Journal of Education and Future*, *15*, 37-46.

Passolunghi, M. C., Cargnelutti, E., & Pastore, M. (2014). The contribution of general cognitive abilities and approximate number system to early mathematics. *Br. J. Educ. Psychol.*, *84*. https://doi.org/10.1111/bjep.12054

Peeters, D., Degrande, T., Ebersbach, M., Verschaffel, L., & Luwel, K. (2016). Children's use of number line estimation strategies. *European Journal of Psychology of Education*, *31*(2), 117-134.

Petitto, A. L. (1990). Development of numberline and measurement concepts. *Cognition and Instruction*, *7*(1), 55-78. https://doi.org/10.1207/s1532690xci0701_3

Praet, M., & Desoete, A. (2014). Number line estimation from kindergarten to grade 2: A longitudinal study. *Learning and Instruction*, *33*, 19-28. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2014.02.003

Ramani, G. B., Jaeggi, S. M., Daubert, E. N., & Buschkuehl, M. (2017). Domain-specific and domain-general training to improve kindergarten children's mathematics. *Journal of Numerical Cognition*, *3*(2), 468-495. https://doi.org/10.5964/jnc.v3i2.31

Ramani, G. B., & Siegler, R. S. (2008). Promoting broad and stable improvements in low-income children's numerical knowledge through playing number board games. *Child development*, *79*(2), 375-394. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2007.01131.x

Rodrigues, P., & Rosa, P. J. (2019). Eye-tracking as a research methodology in educational context: A spanning framework. In P. Rodrigues & P. J. Rosa (Eds.), *Early childhood development: Concepts, methodologies, tools, and applications* (ss. 269-294). IGI Global.

Rouder, J. N., & Geary, D. C. (2014). Children's cognitive representation of the mathematical number line. *Developmental science*, *17*(4), 525-536. https://doi.org/10.1111/desc.12166

Rousselle, L., & Noel, M. P. (2007). Basic numerical skills in children with mathematics learning disabilities: a comparison of symbolic vs non-symbolic number magnitude processing [Comparative Study Controlled Clinical Trial Research Support, Non-U.S. Gov't]. *Cognition*, *102*(3), 361-395. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2006.01.005

Rubinsten, O., & Henik, A. (2005). Automatic activation of internal magnitudes: a study of developmental dyscalculia [Comparative Study]. *Neuropsychology*, *19*(5), 641-648. https://doi.org/10.1037/0894-4105.19.5.641

Sari, M. H., & Olkun, S. (2020). Developing number sense in students with mathematics learning disability risk. *International Online Journal of Primary Education*, *9*(2), 228-243.

Sarı, M. H., & Olkun, S. (2021). Number line estimations, place value understanding and mathematics achievement. *Journal of Education and Future* (*19)*, 37-47.

Schneider, M., Heine, A., Thaler, V., Torbeyns, J., De Smedt, B., Verschaffel, L., Jacobs, A. M., & Stern, E. (2008). A validation of eye movements as a measure of elementary school children's developing number sense. *Cognitive Development*, *23*(3), 409-422. https://doi.org/DOI 10.1016/j.cogdev.2008.07.002

Schneider, M., Merz, S., Stricker, J., De Smedt, B., Torbeyns, J., Verschaffel, L., & Luwel, K. (2018). Associations of number line estimation with mathematical competence: A meta-analysis. *Child Development*, *89*(5), 1467-1484.

Schot, W., Viersen, S. v., Van't Noordende, J., Slot, E., & Kroesbergen, E. (2015). Strategiegebruik op de getallenlijntaak geanalyseerd met behulp van eye-tracking. *Pedagogısche Studıen*, *92*(1), 55-69. https://hdl.handle.net/2066/178262

Shayan, S., Abrahamson, D., Bakker, A., Duijzer, C. A., & van der Schaaf, M. (2017). Eye-tracking the emergence of attentional anchors in a mathematics learning tablet activity. In *Eye-tracking technology applications in educational research* (ss. 166-194). IGI Global.

Siegler, R. S., & Booth, J. L. (2004). Development of numerical estimation in young children [Clinical Trial, Randomized Controlled Trial, Research Support, U.S. Gov't, Non-P.H.S. Research Support, U.S. Gov't, P.H.S.]. *Child Dev*, *75*(2), 428-444. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2004.00684.x

Siegler, R. S., & Booth, L. (2005). Development of numerical estimation: A review. In J. I. D. Campbell (Ed.), *Handbook of mathematical cognition* (ss. 197-212). Psychology Press.

Siegler, R. S., & Opfer, J. E. (2003). The development of numerical estimation: Evidence for Multiple Representations of Numerical Quantity. *Psychological Science*, *14*(3), 237-243.

Siegler, R. S., & Ramani, G. B. (2008). Playing linear numerical board games promotes low-income children's numerical development. *Developmental Science*, *11*(5), 655-661. https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2008.00714.x

Siegler, R. S., & Ramani, G. B. (2009). Playing Linear Number Board Games—But Not Circular Ones—Improves Low-Income Preschoolers' Numerical Understanding. *Journal of Educational Psychology*, *101*(3), 545-560. https://doi.org/10.1037/a0014239

Slusser, E., & Barth, H. (2017). Intuitive proportion judgment in number-line estimation: Converging evidence from multiple tasks. *Journal of Experimental Child Psychology*, *162*, 181-198. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2017.04.010

Slusser, E. B., Santiago, R. T., & Barth, H. C. (2013). Developmental change in numerical estimation. *Journal of Experimental Psychology: General*, *142*(1), 193-208. https://doi.org/10.1037/a0028560

Spelke, E. S., & Kinzler, K. D. (2007). Core knowledge. *Developmental Science*, *10*(1), 89-96. https://doi.org/10.1111/j.1467-7687.2007.00569.x

Starr, A., Libertus, M. E., & Brannon, E. M. (2013). Number sense in infancy predicts mathematical abilities in childhood. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *110*(45), 18116-18120.

Strohmaier, A. R., MacKay, K. J., Obersteiner, A., & Reiss, K. M. (2020). Eye-tracking methodology in mathematics education research: A systematic literature review. *Educational Studies in Mathematics*, *104*(2), 147-200.

Sullivan, J. L., Juhasz, B. J., Slattery, T. J., & Barth, H. C. (2011). Adults' number-line estimation strategies: Evidence from eye movements. *Psychonomic Bulletin & Review*, *18*(3), 557-563.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2012). *Using multivariate statistics* (6th ed.). USA: Pearson.

van't Noordende, J. E., van Hoogmoed, A. H., Schot, W. D., & Kroesbergen, E. H. (2016). Number line estimation strategies in children with mathematical learning difficulties measured by eye tracking. *Psychological Research*, *80*(3), 368-378. https://doi.org/10.1007/s00426-015-0736-z

Van't Noordende, J. E., Volman, M., Leseman, P. P., Moeller, K., Dackermann, T., & Kroesbergen, E. H. (2018). The use of local and global ordering strategies in number line estimation in early childhood. *Frontiers in Psychology*, *9*, 1562. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01562

Young, C. J., & Opfer, J. E. (2011). Psychophysics of numerical representation: A unified approach to single-and multi-digit magnitude estimation. *Zeitschrift für Psychologie/Journal of Psychology, 219*(1), 58-63.

Whyte, J. C., & Bull, R. (2008). Number games, magnitude representation, and basic number skills in preschoolers. *Developmental Psychology*, *44*(2), 588.

Wilson, A. J., & Dehaene, S. (2007). Number sense and developmental dyscalculia. In D. Coch, G. Dawson, & K. Fischer (Eds.), *Human Behavior, Learning, and the Developing Brain: Atypical Development*. Guilford Press.

Wilson, A. J., Dehaene, S., Pinel, P., Revkin, S. K., Cohen, L., & Cohen, D. (2006). Principles underlying the design of "The Number Race", an adaptive computer game for remediation of dyscalculia. *Behavioral and Brain Functions*, *2*(1), 19. https://doi.org/10.1186/1744-9081-2-19

Wynn, K. (1992a). Addition and subtraction by human infants. *Nature*, *358*(27), 749-750.

Wynn, K. (1992b). Children's acquisition of the number words and the counting system. *Cognitive Psychology* (*24)*, 220-251.

Xu, C. (2019). Ordinal skills influence the transition in number line strategies for children in Grades 1 and 2. *Journal of experimental child psychology*, *185*, 109-127. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2019.04.020

Xu, C., Burr, S. D. L., Douglas, H., Susperreguy, M. I., & LeFevre, J.-A. (2021). Number line development of Chilean children from preschool to the end of kindergarten. *Journal of Experimental Child Psychology*, *208*, 105144.

Xu, F., Spelke, E. S., & Goddard, S. (2005). Number sense in human infants. *Developmental Science*, *8*(1), 88-101.

Xue, F., & Spelke, E. (2000). Large number discrimination in 6-month-old infants. *Cognition (74),* B1-B11.

Zax, A., Slusser, E., & Barth, H. (2019). Spontaneous partitioning and proportion estimation in children's numerical judgments. *Journal of Experimental Child Psychology*, *185*, 71-94.

* ***Destek ve teşekkür:*** Bu çalışma, ilk yazarın 1059B192100197 başvuru numaralı 2219 Yurt Dışı Doktora Sonrası Araştırma Burs Programı kapsamında elde edilen ön rapor verilerden gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çalışmanın bir özeti 13-15 Ekim 2023 tarihleri arasında gerçekleştirilen "1st International Congress on Math Learning Difficulties, Türkiye" adlı kongrede sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Agcadağ Çelik, İ. (2019). Sınıf öğretmenleri gözünden Suriyeli mülteci çocuklar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *12*(66), 662-680.

Altun, M. (2008). *İlköğretim ikinci kademe (6, 7 ve 8. sınıflarda) matematik öğretimi (5.Baskı).* Bursa: Aktüel Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: PegemA Yayıncılık.

Doğan-Temur, Ö. (2011). Dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin kesir öğretimine ilişkin görüşleri: fenomenografik araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 29, 203-212.

Fagen, A. P. Crouch, C. H., ve Mazur, E. (2002). Peer instruction: Results from a range of classrooms. *The Physics Teacher, 40*(4), 206-209.

Gözütok, F. D. (2006). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Ekinoks Yayınları.

Güngör, F. ve Şenel, E. A. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim– öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Der*gisi, *8*(2), 124-173.

Güven, S. ve İşleyen, H. (2018). Sınıf yönetiminde iletişim, iletişim engelleri ve Suriyeli öğrenciler. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR), 5*(23), 1293- 1308.

İpek, A. S., Işık, C., ve Albayrak, M. (2005). Sınıf öğretmeni adaylarının kesir işlemleri konusundaki kavramsal performansları. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 537-547.

James, M.C. (2006). The effect of grading incentive on student discourse in peer instruction. *American Journal Physics*, *74*(8), 689-691.

Karaağaç, F. C. ve Güvenç, H. (2019). Resmi ilkokullara devam eden Suriyeli mülteci öğrencilerin eğitim sorunları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *11*(18), 530-568.

Koçoğlu, A. ve Yanpar Yelken, T. (2018). Suriyeli öğrencilere Türkçe dil becerileri kazandırma sürecinde ilkokul Türkçe dersi öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 6*(2).

Levent, F. ve Çayak, S. (2017). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14-1*(27), 21-46

Lincoln, Y. S., ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, CA: Sage

Moliner, L., ve Alegre, F. (2020). Effects of peer tutoring on middle school students' mathematics self-concepts. *PLoS ONE, 15*(4).

Sarıtaş, E. Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208-229.

Şahin, S. ve Sümer, S. (2018). The problems experienced in the ıntegration process of Syrian students into the Turkish Education System. *Universal Journal of Educational Research, 6*(5), 909-918.

Şiap, İ. ve Duru, A. (2004). Kesirlerde geometriksel modelleri kullanabilme becerisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 12* (1), 89-96.

Tamer, M. G. (2017). Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların Trabzon devlet okullarındaki durumu. *Göç Dergisi (GD), 4*(2), 119-152.

Taşkın, P. ve Erdemli, O. (2018). Education for Syrian refugees: Problems faced by teachers in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research, 18*(75), 155-178.

Taştan, C. ve Çelik, Z. (2017). *Türkiye'de Suriyeli çocukların eğitimi: Güçlükler ve öneriler*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Thurston, A., Roseth, C., Chiang, T.-H., Burns, V., ve Topping, K. J. (2020). The influence of social relationships on outcomes in mathematics when using peer tutoring in elementary school. *International Journal of Educational Research Open,* 1, 100004.

Tokgöz, S.S. (2007). *The effect of peer instructıon on sixth grade students'science achievement and attıtudes*. Thesis is submitted by Doctor of philosophy in secondary science and mathematics education department. Middle East Technical University. Ankara.

Ünver, V. ve Akbayrak, N. (2013). Hemşirelik eğitiminde akran eğitim modeli. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 6*(4), 214-217.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık

KAYNAKÇA

Adel, A., Ahsan, A., ve Davison, C. (2024). ChatGPT Promises and Challenges in Education: Computational and Ethical Perspectives. *Education Sciences*. 14, 814. https://doi.org/10.3390/educsci14080814

Alali, R., ve Wardat, Y. (2024). Enhancing Classroom Learning: ChatGPT's Integration and Educational Challenges. *International Journal of Religion*. 5(6), 971 – 985 https://doi.org/10.61707/znwnxd43

Aljanabi, M., Ghazi, M., Ali, A., Abed, S.A., ve ChatGpt (2023). ChatGpt: Open Possibilities. *Iraqi Journal for Computer Science and Mathematics*. 4(1) 62-64 http://journal.esj.edu.iq/index.php/IJCM

Asare, B., Arthur, Y. D. ve Boateng, F. O. (2023). Exploring the impact of ChatGPT on mathematics performance: The influential role of student interest. *Educ. Sci. Manag., 1*(3), 158-168. https://doi.org/10.56578/esm010304.

Botana, F., Recio, T., ve Vélez, M.P. (2024). On Using GeoGebra and ChatGPT for Geometric Discovery. *Comput., 13*, 187.

Chang, L., ve Ginter, F. (2024). Automatic Short Answer Grading for Finnish with ChatGPT. *AAAI Conference on Artificial Intelligence* (AAAI-24). https://doi.org/10.1609/aaai.v38i21.30363

Cong-Lem, N., Soyoof, A., ve Tsering, D. (2024). A Systematic Review of the Limitations and Associated Opportunities of ChatGPT. *International Journal of Human–Computer Interaction*. https://doi.org/10.1080/10447318.2024.2344142

Dao, X.-Q., ve Le, N.-B. (2023). Investigating the Effectiveness of ChatGPT in Mathematical Reasoning and Problem Solving: Evidence from the Vietnamese National High School Graduation Examination. In arXiv (Cornell University). Cornell University. https://doi.org/10.48550/arxiv.2306.06331

Domènech, J. (2023). ChatGPT in the Classroom: Friend or Foe? In 8th International Conference on Higher Education Advances (HEAd'22) (p. 339). https://doi.org/10.4995/head23.2023.16179

ElSayary, A. (2023). An investigation of teachers' perceptions of using ChatGPT as a supporting tool for teaching and learning in the digital era. *Journal of Computer Assisted Learning*. https://doi.org/10.1111/jcal.12926

Frieder, S., Pinchetti, L., Griffiths, R. R., Salvatori, T., Lukasiewicz, T., Petersen, P., ve Berner, J. (2023). Mathematical capabilities of ChatGPT. In A. Oh, T. Naumann, A. Globerson, K. Saenko, M. Hardt ve S. Levine (Eds.), *Advances in Neural Information Processing Systems*, *36*, *Proceedings of the 37th International Conference on Neural Information Processing Systems* (pp. 27699–27744). ACM. https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.08760

Getenet, S. (2024). Pre-service teachers and ChatGPT in multistrategy problem-solving: Implications for mathematics teaching in primary schools. *In International Electronic Journal of Mathematics Education*. 19(1). https://doi.org/10.29333/iejme/14141

Govender, R. (2023). The impact of artificial intelligence and the future of ChatGPT for mathematics teaching and learning in schools and higher education*. Pythagoras, 44*(1), a787. https://doi.org/10.4102/pythagoras. v44i1.787

Grace, K., Stewart, H., Sandkühler, J.F., Thomas, S., Weinstein-Raun, B., ve Brauner, J. (2024). Thousands of AI Authors on the Future of AI. *ArXiv, abs/2401.02843*.

Kashefi, A., ve Mukerji, T. (2023). ChatGPT for Programming Numerical Methods. *ArXiv, abs/2303.12093*.

Khan, N., Khan, Z., Koubaa, A., Khan, M.K., ve Salleh, R.B. (2024). Global insights and the impact of generative AI-ChatGPT on multidisciplinary: a systematic review and bibliometric analysis. *Connection Science, 36:1,2353630, DOI: 10.1080/09540091.2024.2353630*

Korkmaz Guler, N., Dertli, Z. G., Boran, E., ve Yildiz, B. (2024). An artificial intelligence application in mathematics education: Evaluating ChatGPT's academic achievement in a mathematics exam. *Pedagogical Research, 9*(2), em0188. https://doi.org/10.29333/pr/14145

Lin, Y., Yang, E.F., Wu, J., Yeh, C.Y., Liao, C., ve Chan, T. (2024). Enhancing students' authentic mathematical problem-solving skills and confidence through error analysis of GPT-4 solutions. *Res. Pract. Technol. Enhanc. Learn., 20*, 34.

Listyaningrum, P., Retnawati, H., Harun, H., ve Ibda, H. (2024). Digital learning using ChatGPT in elementary school mathematics learning: a systematic literature review. *Indonesian Journal of*

Electrical Engineering and Computer Science.36(3). 1701-1710. DOI: 10.11591/ijeecs.v36.i3.pp1701-1710

Lo, C.K. (2023). What Is the Impact of ChatGPT on Education? A Rapid Review of the Literature. *Education Sciences*. 13, 410. https://doi.org/10.3390/educsci13040410

Mijwil, M., Aljanabi, M., ve Ali, A. H. (2023). ChatGPT: exploring the role of cybersecurity in the protection of medical information. *Mesopotamian Journal of Cybersecurity*, *2023*, 18–21. https://doi.org/10.58496/MJCS/2023/004

Mohamadi, S., Mujtaba, G., Le, N., Doretto, G., ve Adjeroh, D. (2023). ChatGPT in the Age of Generative AI and Large Language Models: A Concise Survey. In arXiv (Cornell University). Cornell University. https://doi.org/10.48550/arxiv.2307.04251

Monib, W.K., Qazi, A., ve Mahmud, M.M. (2024). Exploring learners' experiences and perceptions of ChatGPT as a learning tool in higher education. *Education and Information Technologies*. https://doi.org/10.1007/s10639-024-13065-4

OpenAI. (2022). *ChatGPT: Optimizing language models for dialogue*. https://openai.com/blog/chatgpt/

OpenAI. (2023). GPT-4 technical report. https://cdn.openai.com/papers/gpt-4.pdf

OpenAI. (2023). *ChatGPT 3.5* [Large language model]. https://chat.openai.com/chat

Patero, J. L. (2023). Revolutionizing Math Education: Harnessing ChatGPT for Student Success. In International Journal of Advanced Research in Science Communication and Technology (p. 807). Shivkrupa Publication's. https://doi.org/10.48175/ijarsct-12375

Pelton, T. ve Pelton, L. F. (2023). Adapting ChatGPT to support teacher education in mathematics. In E. Langran, P. Christensen, ve J. Sanson (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology ve Teacher Education International Conference* (pp. 1662-1670). Association for the Advancement of Computing in Education.

Pelton, T. ve Pelton, L. F. (2024). Using Generative AI in Mathematics Education: Critical Discussionsand Practical Strategies for Preservice Teachers, Teachers, and Teacher Educators. In J. Cohen ve G.Solano (Eds.), Proceedings of Society for Information Technology ve Teacher Education InternationalConference (pp. 1800-1805). Las Vegas, Nevada, United States: Association for the Advancement ofComputing in Education (AACE). Retrieved August 25, 2024 from https://www.learntechlib.org/primary/p/224212/ .

Remoto, J.P. (2023). ChatGPT and other AIs: Personal relief and limitations among mathematics-oriented learners. *Environment and Social Psychology*.9(1). Doi: 10.54517/esp.v9i1.1911

Rosé, C. P., McLaughlin, E. A., Liu, R., ve Koedinger, K. R. (2019). Explanatory learner models: Why machine learning (alone) is not the answer. *British Journal of Educational Technology, 50*(6), 2943-2958. https://doi.org/10.1111/bjet.12858

Sánchez-Ruiz, L. M., Moll-López, S., Nuñez-Pérez, A., Moraño-Fernández, J. A., ve Vega-Fleitas, E. (2023). ChatGPT challenges blended learning methodologies in engineering education: A case study in mathematics. *Applied Sciences*, *13*(10), 6039. https://doi.org/10.3390/app13106039

Supriyadi, E., ve Kuncoro, K. S. (2023). Exploring the future of mathematics teaching: Insight with ChatGPT. *Union: Jurnal Ilmiah Pendidikan Matematika, 11*(2), 305-316. https://doi.org/10.30738/union.v11i2.14898

UNESCO. (2023). ChatGPT and artificial intelligence in higher education: Quick start guide. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization International Institute for Higher Education in Latin America and the Caribbean*. https://www.iesalc.unesco.org/wp-content/uploads/2023/04/ChatGPT-and-Artificial-Intelligence-in-higher-education-Quick-Start-guide_EN_FINAL.pdf

Taani,O. ve Alabidi, S. (2024). ChatGPT in education: benefits and challenges of ChatGPT for mathematics and science teaching practices, *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology,* DOI:10.1080/0020739X.2024.2357341

Wardat, Y., Tashtoush, M. A., AlAli, R., ve Jarrah, A. M. (2023). ChatGPT: A revolutionary tool for teaching and learning mathematics. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education,* 19 (7), https://doi.org/10.29333/ejmste/13272

Yunianto, W., Galic, S., ve Lavicza, Z. (2024). Exploring computational thinking in mathematics education: Integrating ChatGPT with GeoGebra for enhanced learning experiences. *International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST), 12*(6), 1451-1470. https://doi.org/10.46328/ijemst.4437

Editör:
Prof. Dr. Sadık Özçelik

Müzik

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

KAYNAKÇA

Alimdar, S. (2016). *Osmanlı'da Batı Müziği* . İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Berker, E. (1985). *Türk Musikisinde Dönemler.* İstanbul: Erdem.

İlyasoğlu, E. (1999). *Yirminci Yüzyılda Evrensel Türk Müziği, Cumhuriyetin Sesleri.* İstanbul: Türk Vakfı Yurt Yayınları.

Kolukırık, K. (2016). Osmanlı Devleti'nde İlk Resmî Konservatuvar Olan Dârülelhanda Derleme ve Yayım Faaliyetleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1, 479-498.

Körükçü, Ç. (2020). *TÜRK MÜZİĞİ TARİHİ VE DÖNEMLERİ, İslamiyetten Sonraki Türk Müziği*. turkishmusicportal.org: http://www.turkishmusicportal.org/tr/turk-muzigi-tarihi adresinden alındı

Levendoğlu, O. (2005). Tarih İçinde Geleneksel Türk Sanat Müziği ve Diğer Kültürlerle Etkileşimleri. *Erciyes University Journal of Social Sciences Institute*, *1*(19), 253-262.

Özgen, N. (2001). *20.Yüzyıl'da Klasik Türk Müziği, Enstrümanları ve İcracıları Hakkında Genel Bir Değerlendirme.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Uçan, A. (2005). *Türk Müzik Kültürü.* Ankara: Evrensel Müzikevi.

Uslu, R. (2015). Türk Müziği Tarihinde Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi. *Medeniyet Sanat, İMÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi,* 1(2), 91-109.

Yıldırım, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nİtel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

KAYNAKLAR

American Psychiatric Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Fifth Edition* Text Revision: Washington DC: APA

Archontopoulou, A. ve Vaiouli, P. (2020). Music and Social Skills for Young Children with Autism: a Survey of Early Childhood Educators. *International Journal of Educational Research Review, 5*(3), 190-207.

Aslan, C. E. M. (2018). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Yardımcı Teknolojilere Yönelik Tutumları. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 8*(1), 102-120.

Bölte, S., Feineis-Matthews, S., Leber, S., vd. (2002). The Development and Evaluation of a Computer-Based Program to Test and to Teach the Recognition of Facial Affect. *International Journal of Circumpolar Health, 61*(2), 61–68.

Bölte, S., Golan, O., Goodwin, M. S., ve Zwaigenbaum, L. (2010). What Can Innovative Technologies Do for Autism Spectrum Disorders? *Autism, 14*(3), 155–159.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Cardon, T. A. (Ed.). (2016). *Technology and the treatment of children with autism spectrum disorder*. Springer International Publishing.

Dayı, E. ve Gürgan Öztürk, F. (2019). Türkiye'de Zihinsel Engelli Öğrencilere Hizmet Veren Özel Eğitim Okulları, Müzik Öğretmenleri ve Müzik Sınıflarının Durumunun İncelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(69), 218-231.

Erdem, A. (2024). *Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Müzik ve Oyun Dersine Yönelik Dijital Materyal Tasarımı.* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erdem, A., ve Özçelik, S. (2023). Özel Eğitim ve Müzik Eğitimi Öğretim Elemanlarının Müzik ve Oyun Dersine İlişkin Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 43*(3), 2369-2405.

Eren, B. ve Engür, D. (2019) Özel Eğitim Öğretmeni Adaylarının Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterlik İnançlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 18*(72), 2000-2018. https://doi.org/10.17755/esosder.406703

Eren, B., Deniz, J. ve Düzkantar, A. (2013). The Effectiveness of Embedded Teaching Through The Most-To-Least Prompting Procedure in Concept Teaching to Children with Autism within Orff-Based Music Activities. *Educational Sciences: Theory and Practice, 13*(3), 1877-1885.

Esposito, M., Sloan, J., Tancredi, A., Gerardi, G., Postiglione, P., Fotia, F., ... ve Vicari, S. (2017). Using Tablet Applications for Children with Autism to Increase Their Cognitive and Social Skills. *Journal of Special Education Technology, 32(*4), 199-209.

Faja, S., Aylward, E., Bernier, R., vd. (2008). Becoming a Face Expert: a Computerized Face-Training Program for High-Functioning Individuals with Autism Spectrum Disorders. *Developmental Neuropsychology, 33*(1), 1–24.

Gal, E., Lamash, L., Bauminger-Zviely, N., Zancanaro, M. ve Weiss, P. L. (2016). Using Multitouch Collaboration Technology to Enhance Social Interaction of Children with High-Functioning Autism. *Physical & occupational therapy in pediatrics, 36*(1), 46-58.

Genç-Tosun, D. ve Kurt, O. (2017). Teaching Multi-Step Requesting to Children with Autism Spectrum Disorder Using Systematic Instruction and a Speech-Generating Device. *Augmentative and Alternative Communication, 33*(4), 213-223.

Grynszpan, O., Martin, J., ve Nadel, J. (2007). Exploring the Influence of Task Assignment and Output Modalities on Computerized Training for Autism. *Interaction Studies, 8*(2), 241–266.

Hetzroni, O. E., ve Tannous, J. (2004). Effects of a Computer-Based Intervention Program on the Communicative Functions of Children with Autism. *Journal of autism and developmental disorders, 34*(2), 95–113. https://doi.org/10.1023/b:jadd.0000022602.40506.bf

IDEA. (1990-2004). *The Individuals with Disabilities Education Act* (IDEA). https://sites.ed.gov/idea/data/ adresinden erişildi.

Jeffries, T., Crosland, K. ve Miltenberger, R. (2016). Evaluating a Tablet Application and Differential Reinforcement to Increase Eye Contact in Children with Autism. *Journal of applied behavior analysis, 49*(1), 182-187.

Josman, N., Ben-Chaim, H., Friedrich, S., vd. (2008). Effectiveness of Virtual Reality for Teaching Street-Crossing Skills to Children and Adolescents with Autism. *International Journal on Disability and Human Development, 7*(1), 49–56.

Kara, S. (2019). *Özel eğitim öğretmenlerinin özel eğitim süreçlerinde müzik eğitimi entegrasyonuna ilişkin görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Karatağ. M. (2020). Zihinsel Engelliler Özel Eğitim Uygulama Okullarında Çalışan Müzik Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Sanat ve İnsan Dergisi 4*(1), 22-43.

Kossyvaki, L. ve Curran, S. (2020). The Role of Technology-Mediated Music-Making in Enhancing Engagement and Social Communication in Children with Autism and Intellectual Disabilities. *Journal of Intellectual Disabilities, 24*(1), 118-138.

Kurt, A. ve Kurtoğlu Erden, M. (2020). Özel Eğitim Alanında Teknoloji Kullanımı ile İlgili Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6*(1), 47-70.

Lee, L. ve Lin, H. F. (2023). The ınfluence of Music Technology on The Academic Behavior of Preschool Children with Autism Spectrum Disorder. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 19*(6), em2273.

Massaro, D. W., ve Bosseler, A. (2006). Read my lips: The Importance of the Face in a Computer Animated Tutor for Vocabulary Learning by Children with Autism. *Autism, 10*(5), 495–510.

McGonigle-Chalmers, M., Alderson-Day, B., Fleming, J. ve Monsen, K. (2013). Profound Expressive Language Impairment in Low Functioning Children with Autism: An Investigation of Syntactic Awareness Using a Computerised Learning Task. *Journal of autism and developmental disorders, 43*, 2062-2081.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel.

Nacakcı, Z. ve Dalkıran, E. (2016). Zihin Engelli Özel Eğitim Okullarında Müzik Dersi Uygulamalarının İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(15), 344-356.

Odom, S. L., Thompson, J. L., Hedges, S., Boyd, B. A., Dykstra, J. R., Duda, M. A., Szidon, K. L., Smith, L. E., ve Bord, A. (2015). Technology-Aided Interventions and Instruction for Adolescents with Autism Spectrum Disorder. *Journal of autism and developmental disorders, 45*(12), 3805–3819. https://doi.org/10.1007/s10803-014-2320-6

Özdemir, E. (2021). *Özel Eğitim Uygulama Okullarında Çalışan Müzik Öğretmenlerinin Mesleki Yaşantılarında Karşılaştıkları Güçlükler*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Ramdoss, S., Mulloy, A., Lang, R. O., Reilly, M., Sigafoos, J., Lancioni, G., vd. (2011). Use of Computer-Based Interventions to Improve Literacy Skills in Students with Autism Spectrum Disorders: A Systematic Review. *Research in Autism Spectrum Disorders, 5*, 1306–1318.

Sakarkaya, S., Onuray Eğilmez, H. ve Engür, D. (2019). Müzik Eğitiminin Hafif Düzey Zihinsel Engelli Öğrencilerin Sosyalleşme Düzeylerine Etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(4), 35-43. https://doi.org/10.18506/anemon.453753

Saldaña, C. (2016). Children with Disabilities: Constructing Metaphors and Meanings through Art. *International Journal of Special Education, 31*(1), 88-96.

Sani Bozkurt, S. (2017). Özel Eğitimde Dijital Destek: Yardımcı Teknolojiler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 37-60.

Silver, M., ve Oakes, P. (2001). Evaluation of a New Computer Intervention to Teach People with Autism or Asperger Syndrome to Recognize and Predict Emotions in Others. *Autism: the International Journal of Research and Practice, 5(*3), 299–316.

Soydan, C. (2018). *Bilişim Teknolojileri Öğretmeni Rehberliğinde Branş Öğretmenlerinin Dijital Materyal Geliştirme Süreçlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Yıkmış, A., ve Tekinarslan, E. (2005). Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri ve Beklentileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(11), 211-220. https://doi.org/10.11616/AbantSbe.151

Töret, G. ve Dağlarlı, E. (2021). OSB'de İleri Düzey Teknoloji ve Açıklanabilir Yapay Zekâ Uygulamaları. G.Töret (Ed.). *Özel Gereksinimli Bireylerde Destekleyici İleri Düzey Teknolojiler içinde* (s.5-31), Ankara: Nobel.

Travers, J. C., Higgins, K., Pierce, T., Boone, R., Miller, S., ve Tandy, R. (2011). Emergent Literacy Skills of Preschool Students with Autism: A Comparison of Teacher-Led and Computer-Assisted Instruction. *Education and Training in Autism and Developmental Disabilities, 46*, 326-338.

Türk Dil Kurumu (2021). *Türkçe sözlük*. https://sozluk.gov.tr (E.T.: 12.12.2024).

URL-1: https://web.teachtown.com (E.T.: 11.12.2024).

URL-2: https://www.innervoiceapp.com/(E.T.: 07.12.2024).

URL-3: https://www.assistiveware.com/products/proloquo2go (E.T.: 11.12.2024).

URL-4: https://www.tohumotizmportali.org/anasayfa (E.T.: 11.12.2024).

URL-5: https://www.muzikveoyun.com (E.T.: 11.12.2024).

URL-6: https://www.drakemusic.org/ (E.T.: 12.12.2024).

URL-7: https://thumbjam.com/ (E.T.: 12.12.2024).

URL-8: https://loopseque.com/ (E.T.: 12.12.2024).

URL-9: https://eyeharp.org/ (E.T.: 12.12.2024).

URL-10: https://emastered.com/tr/blog/how-the-theremin-works/ (E.T.: 12.12.2024).

URL-11: https://www.soundbeam.co.uk/ (E.T.: 12.12.2024).

URL-12: https://www.rogerlinndesign.com/linnstrument/ (E.T.: 12.12.2024).

Ülke-Kürkçüoğlu, B., Bozkurt, F. ve Çuhadar, S. (2015). Effectiveness of Instruction Performed through Computer-Assisted Activity Schedules on On-Schedule and Role-Play Skills of Children with Autism Spectrum Disorder. *Educational Sciences: Theory and Practice, 15*(3), 671-689.

Ünal, M., Ece, A. S. ve Yıkmış, A. (2016). Zihin Engelli Çocuklara Öz Bakım Becerilerinin Şarkı Yoluyla Öğretilmesi. Teaching Self-Care Skills To Mentally Retarded Children With The Song. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8* (17), 139-153. https://dergipark.org.tr/tr/pub/makusobed /issue/45268/567020 (E.T.: 12.12.2024).

Vasquez, E., Nagendran, A., Welch, G. F., Marino, M. T., Hughes, D. E., Koch, A. ve Delisio, L. (2015). Virtual Learning Environments for Students with Disabilities: A Review and Analysis of the Empirical Literature and Two Case Studies. *Rural Special Education Quarterly, 34(*3), 26-32.

Warren, Z. E., Zheng, Z., Swanson, A. R., Bekele, E., Zhang, L., Crittendon, J. A., ... ve Sarkar, N. (2015). Can Robotic Interaction Improve Joint Attention Skills?. *Journal of autism and developmental disorders, 45*, 3726-3734.

Wong, C., Odom, S. L., Hume, K., Cox, A. W., Fettig, A., Kucharczyk, S., vd. (2013). Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism Spectrum Disorder: *A Comprehensive Review. J Autism Dev Disord 45*, 1951–1966 (2015). https://doi.org/10.1007/s10803-014-2351-z

Yıkmış, A., ve Tekinarslan, E. (2005). Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri ve Beklentileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(11), 211-220. https://doi.org/10.11616/AbantSbe.151

Yıkmış, A., Terzioğlu, N.K., Kot, M. ve Aktaş, B. (2017). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Derslerde Oyun ve Şarkıyı Kullanma Durumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17* (3), 1548-1583.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yıldırım, P. ve Albuz, A. (2010). Zihinsel Engelli Çocuklara Kavram Öğretiminde Müziğin Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *E-Journal of New World Sciences Academiy, 5*(4), 233-244.

Yılma Şakalar, G. (2017). *Türkiye'de Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocukların Özel Eğitim Müzik Derslerinde Kullanılabilecek Bir Bilgisayar Destekli Müzik Dersi Modülü Tasarımı (İstanbul örneği)*. Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılma, G. ve Uçan, B. (2014). Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Müzik Aletlerinin Görsel Destekli Algılanabilirliği Üzerine Bir Çalışma (İstanbul/Sancaktepe Örneği). *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication* - TOJDAC 4 (1)

Yoon, S. (2021). A Music Technology-Based Interactive Music-Making for Improving the Social Communication Skills of Children With Autism Spectrum Disorder. *Journal of Music and Human Behavior, 18*(2), 19-43.

Zheng, Z., Young, E. M., Swanson, A. R., Weitlauf, A. S., Warren, Z. E. ve Sarkar, N. (2015). Robot-mediated imitation skill training for children with autism. *IEEE Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering, 24*(6), 682-691.

KAYNAKÇA

Ahmedaja, A. (eds.). (2023). *Diverging Ontologies in Music for Dancing. European Voices V*. Avusturya: Böhlau

Arnold Schönberg Center. (2024). Schönberg150. https://www-schoenberg150-at.translate.goog/index.php/en 27.11.2024

Augustinus. (2010). *Confessions.* (Trans. Pusey, E. B.). Kessinger

Bernard, J. W. (1993). The minimalist aesthetic in the plastic arts and in music. Perspectives of New Music, 86-132.

Bernard, J. W. (2016). Minimalism and Pop: influence, reaction, consequences. In The Ashgate Research Companion to Minimalist and Postminimalist Music (pp. 337-355). Routledge.

Blumberg, N. (Ed.). (2024). Baroque music. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/art/Baroque-music 24.11.2024

Bord of Music. (2024). Musik der Romantik. https://www.boardofmusic.de/klassik/romantik. 10.12.2024

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2014). doctrine of the affections. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/art/doctrine-of-the-affections 24.11.2024

Cook, D. V. (2024). Richard Wagner. https://www.britannica.com/biography/Richard-Wagner-German-composer. 17.11.2024

Dahlhaus, C. (1988). *Klassische und romantische musikästhetik*. Deutsch: Laaber, Laaber-Verlag.

Daniel, R. T. (2024). Western music. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/art/Western-music 10.12.2024

Eimert, H. (1956). Electronic music (Vol. 601). K. Stockhausen (Ed.). National Research Council of Canada.

Fubuni, E. (2006). *Müzikte estetik*. (çev. Genç, F.). s.75. Ankara: Dost Kitabevi

Fux, J. J. (1725). Mann, A. (Ed. ve Çev). (1971). *Gradus ad parnassum.* New York/London: W. W. Norton& Company, Inc.

Gensch, G., & Bruhn, H. (2009). Der Musiker im Spannungsfeld zwischen Begabungsideal, Berufsbild und Berufspraxis im digitalen Zeitalter. Musikrezeption, Musikdistribution und Musikproduktion: Der Wandel des Wertschöpfungsnetzwerks in der Musikwirtschaft, 3-23.

Glover, R. (2016). Minimalism, technology and electronic music. In The Ashgate Research Companion to Minimalist and Postminimalist Music (pp. 161-180). Routledge.

Hanslick, E. (1860). *Musikalisch schönen ein beitrag zur revision der aesthetik der tonkunst*. Wiener: Leipzig Rudolph Weigel. https://books.google.com.tr/books?id=fCRDAAAAcAAJ&printsec 27.11.2024

Hemetek, U., Kölbl, M., vd. (Eds.). (2024). *Ethnomusicology matters. Influencing social and political realities*. Vienna/Köln: Böhlau

Hinsche, F. (2017). Ästhetik der Musikalischen Interpretation. s. 60. Heinrich Heine Düsseldorf Üniversitesi. Doktora Tezi. Düsseldorf, Almanya. https://docserv.uni-duesseldorf.de/servlets/DerivateServlet/Derivate-47173/Dissertation%20Fabian%20Hinsche.pdf

Johnson, T. A. (1994). Minimalism: Aesthetic, Style, or Technique?. The Musical Quarterly, 78(4), 742-773.

Kant, I. Ed. Frank, M. ve Zanetti, V. (2009). *Kritik der Urteilskraft / Schriften zur Ästhetik Undnaturphilosophie*. s. 313. Deutschland: Deutscher Klassiker Verlag

Karnes, K. C. (2017). A*rvo Pärt's Tabula Rasa.* Oxford University Press.

Kunst Universität Graz. (2024). Über Ethnomusikologie. Institut 13 Ethnomusikologie. https://ethnomusikologie.kug.ac.at/ueber-ethnomusikologie.25.11.2024.

Kuspit, D. B. (2024). Art Critisism. https://www.britannica.com/art/art-criticism/Art-criticism-in-the-18th-century-Enlightenment-theory 27.11.2024

Maass, J. (1998). Umverteilung-vom Kreislauf des Materials bei Neuer Musik: Oder: Wievielrealitätsorientierten Umtrieb verträgt der Elfenbeinturm?. *Musik & Ästhetik, 2*(6), 89-94.

Moisala, P. (2010). *Kaija Saariaho*. University of Illinois Press.

Morgenstern, U. ve Nußbaumer, T.(Eds.). (2024). *Pathways in Early European Ethnomusicology Pioneers and discourses*. Viyana: Böhlau

Ridley, A. (2007). *Müzik felsefesi tema ve varyasyonlar*. (çev. Aydın, B.). s. 48. Ankara: Dost Kitabevi

Rousseau, J. J. (2020). *Melodi ve Müziksel Taklit ile İlişki İçinde diLlerin Kökeni Üstüne Deneme.*(çev. Albayrak, Ö.). s. 27 – 30. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. XI.Basım: İstanbulDerya Mücellit Sanayi ve Tic. Ltd. Şirketi.

Philadelphia Chamber Music Society. (2024). Arnold Schoenberg. 28.11.2024

Piron, V. (2024). Le Shakuhachi Introduction. Shakuhachi Flutes en Bambou http://www.veroniquepiron.com/SHAKUHACHI/introduction.html. 26.11.2024

Schnebel, D. (2019). Sagbar–unsagbar: Gedanken zum Wesen der Musik. Religion. Geist. Musik: Theologisch-kulturwissenschaftliche Grenzübergänge, 127-135.

Schwarm, B. (2024). Symphonie fantastique, Op. 14. https://www.britannica.com/topic/Symphonie-fantastique-Op-14. 24.11.2024

Shopenhauer, A. (2021). *Güzelin Metafiziği-Sanatın ve Güzelin Sırları.* (Çev. Aydoğan, A.). İstanbul: Say Yayınları.

Smith, A. W. (1787). *Philosophische Fragmente Über die Praktische Musik.*https://books.google.com.tr/books/about/Philosophische_Fragmente_%C3%BCber_die_prakt.html?id=qJ6x7N9sl9MC&redir_esc=y. (27.11.2024).

Solomos, M. (2000). Die Neuesten Entwicklungen der Zeitgenössischen Musik in Frankreich. Musik & Ästhetik, 4(16), 80-89.

Spitzer, M. (2021). *The Musical Human.* Yayıncı: Bloomsbury

Stone, K. (1963). Karlheinz Stockhausen: Gesang der Jünglinge (1955/56).

Stravinsky, I. (2000). *The Rite of Spring*. United States: Courier Corporation.

Tinio, P. (2020). *Aesthetics*. Editörler. Pritzker, S., Runco, M., Encyclopedia of Creativity. (s. 18-22). 3th Edition. Academic Press. ISBN 9780128156155. doi.org/10.1016/B978-0-12-809324-5.23690-0.

Tolstoy, L. N., Ed., İnal, A. A., (2020). *Sanat Nedir.* (Çev. Beyhan, M). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. İstanbul: Ayhan Matbaası

Valk, T. (2008). *Literarische Musikästhetik.* Germany: Vittorio Klostermann.

Weiss, S. (2023). (Leopold, S. ve Schmoll-Barthel, J. Eds.). *Musikgeschichte Moderne und Postmoderne*. Kassel: Bärenreiter. ISBN 978-3-7618-7136-2 · ISSN 2940-3421

KAYNAKÇA

Albuz, A**.** (2004). Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Çok Boyutluluk. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2), 105-110.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (16. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Güven, U. Z. ve Ergur, A. (2014). Dünyada ve Türkiye'de Müzik Sosyolojisinin Yeri ve Gelişimi. *Sosyoloji Dergisi*, 3 (29), 1-19.

Gök, M. (2018). Türkiye' deki Mesleki Müzik Eğitiminin Yeni Açılan Üniversiteler, Fakülteler ve Bölümler Bağlamında İncelenmesi. *Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi*, 8 (2), 280-297.

Türkmen, E. F. (2024). *Müzik Eğitiminde Öğretim Yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Say, A. (2007). *Müzik Yazıları*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Şahin, M. (2008). Cumhuriyetin Yapılanma Sürecinde Müzik Eğitimi. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 7 (16), 259-72.

URL-1: 2014-OSYSKONTKILAVUZU14072014.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-2: 2015-OSYSKONTKILAVUZU15072015.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-3: OSYSKONTKILAVUZU01082016.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-4: dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2017/OSYS/LYS/KONTENJANKILAVUZ18072017.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-5: KONTKILAVUZ6082018.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-6: kontkilavuz_18072019.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-7: tkilavuz13082020.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-8: kntkilavuz05082021.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-9: tkilavuz27072022.pdf (E.T.:15.10.2023)

URL-10: kkilavuz27072023di.pdf (E.T.:15.10.2023)

KAYNAKÇA

Albuz, A. (2004). Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Çok Boyutluluk. *Gazi Üniversitesi Gazi eğitim Fakültesi Dergisi,* 24(2), 105-110.

Biber Öz, N. (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* XIV, 101-106.

Brun, P. (2001). A New History [of the] Double Bass. *American String Teacher,* 51(1), 66-70.

Çiftçi, E., & Danacı, E. (2022). Türkiye'de Yaylı Çalgılar Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre Değerlendirilmesi. *İdil Dergisi*, 11(99),1620-1630.

Dökmeci, S. (2019). Domenico Dragonetti'nin La Majör Kontrabas Konçertosu'nun Teknikk Açıdan İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 21(1), 417-431.

Erol, İ. (2001). *Neden Klasik Müzik...Klasik Müziğe İlgi Duyanlar İçin Kılavuz Kitap.* Ankara: Yurtrenkleri.

Esen Birlik, E., Yücel Kırcı, D., & Paker Odabaş, Ş. (2023). *Çalgı Eğitimi Kontrbas 9.Sınıf.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Keskin, S. (2024). Johann Matthias Sperger Si Minör Kontrabas Sonatının Form ve Kontrabas İcra Teknikleri Açısından İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü*, 9(17), 1-16

Özmenteş, S. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(9), 89-98.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar,* (Genişletilmiş 2. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Kaynakça

Acay-Sözbir, S. ve Acay, S. (2014). *Soprano blokflüt ile müzik öğretimi.* (1. Baskı). Alter Yayıncılık.

Akbaba, S.(2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (13),*s. 344-345.

Aydoğan, S. ve İlik, A. A. (2014). *Blokflüt ile müzik eğitimi.* (33. Baskı). Arkadaş Yayınevi.

Başaran, R. (2019). Motivasyon yönetimi. Kitap Bölümü: Yönetim Biliminde Etkin ve Güncel Konular. Kriter Yayınevi. (s.1-13). ISBN: 978-605-7890-54-2.

Bayrakçı, M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *SAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi. 14*, s.198-210.

Bénabou, R. and Tirole, J. (2003). Intrinsic and extrinsic motivation. *The Review of Economic Studies, 70* (3), p. 489-520.

Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(1), s. 217-230.

Deci, L. E., Nezlek, J. and Sheinman, L. (1981). Characteristics of the rewarder and intrinsic motivation of the rewardee. *Journal of Personality and Social Psychology, 40*(I), p.1-10.

Erden, M. ve Akman, Y. (2023). *Eğitim psikolojisi gelişim-öğrenme-öğretme.* (26. Baskı). Arkadaş Yayınevi.

Ertuğ, İ. H. (2022). *Öğrenmede bireysel farklılıklar*. Y. Doğan (Ed.), Öğrenme stratejileri, (1. Baskı). (s. 41-60). Efe Akademi Yayınları.

Gottfried, E. A. (1990). Academic intrinsic motivation in young elementary school children. *Journal of Educational Psychology, 82*(3), p. 525-538

Hammerl, B., Pucher, R. K., Mense, A., Wahl, H. And Schmöllebeck, F. (2009). Intrinsic motivation and education for sustainability. *JOANNEUM RESEARCH Institute of Sustainable Techniques and Systems,* Elisabethstrasse 16-18, A-8010 Graz, Austria.

Kaya, Y. (2022). *Üniversite öğrencilerinde bilişsel davranışçı yaklaşım temelli çevrimiçi akademik motivasyon psikoeğitim programının akademik motivasyon ve akademik erteleme üzerindeki etkisi.* [Yüksek lisans tezi], Akdeniz Üniversitesi.

Kumcağız, H. (2016). *Eğitim psikolojisi gelişim öğrenme öğretim.* Şahin, C. (Ed.), Motivasyon (Güdülenme), (1. Basım). (s. 355-373). Nobel Akademik Yayıncılık.

Larson, W. R. and Rusk, N. (2011). Intrinsic motivation and positive development. Kitap Bölümü (s.89-130).

Oktar Ergür, D. (2002). Yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları. *Eğitim ve Bilim 27*(126), s. 38-42.

Ryan, M. R. and Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology, 25,* p. 54–67.

doi:10.1006/ceps.1999.1020

Seker, E. S. (2015). Motivasyon teorisi (motivation theory). *Istanbul Medeniyet University, Department of Business, YBS Ansiklopedi, 2*(1), p. 22-26.

Schunk, D. H. (1990). Goal setting and self-efficacy during self-regulated learning. *Educational Psychologist, 25,* (p.71-86).

Slavin, E. R. (2015). *Eğitim psikolojisi kuram ve uygulama.* Yüksel, G. (Ed.), Öğrencileri öğrenmeye motive etmek, (10. Basım). (s.284-313). Nobel Akademik Yayıncılık.

Sun, M.(1998). *Şarkılarla türkülerle temel müzik eğitimi, ilköğretim okulları için müzik.*Yurt Renkleri Yayınevi.

Tecimer, Ö. (2016). *İlkokullarda video destekli blok flüt eğitimi.* [Yüksek lisans tezi], Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Tecimer, Ö. (2023). *Müzikli dramatizasyon destekli çalışmaların çevrimiçi başlangıç flüt eğitimine etkisi.* [Doktora tezi], Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum.* (3. Basım). Evrensel Müzikevi.

Uslu, M. (2012). Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching, 1*(4), s.1-11.

Vallerand, R. J., Pelletier, G. L., Blais, M. R., Briere, N. M., Senecal, C. and Vallieres, (1992). The acedemic motivation scale: a measure of intrinsic, extrinsic and a motivation in education. Educational and Psychological Measurement, 52, p.1003-1017.

Viau, R. (2015). *Okulda motivasyon okulda güdüleme ve güdülenmeyi öğrenme.* Anı Yayıncılık.

Villa-Lobos, H. (2001). *Müzik öğretimi.* Say, A. (Ed.), Müzik eğitiminde evrim, (3. Basım). (s. 27-30). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Yönetken, H. (2001). *Müzik öğretimi.* Say, A. (Ed.), Müzik eğitiminin temeli, (3. Basım). (s. 25-26). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

KAYNAKÇA

Alptekin, A. B. (2004). *Âşık Veysel-Türküz Türkü Çağırırız.* Ankara : Akçağ Yayınları.

Aras, İ. (2020). Kars Yöresi Âşıklık Geleneği ve İcra Özellikleri. *ULUSLARARASI GENÇ BİLİM VE SANAT İNSANLARI SEMPOZYUMU 24-25 HAZİRAN 2020* (s. 296-306). Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi .

Aslanoğlu, İ. (1973). Veysel'i Yetiştiren Çevre Şairleri. *Sivas Folkloru*, 16-19.

Elçi, A. C. (2009). Yetiştiği Ortam ve Yetiştiren Unsurlar Işığında Müzik Yönü ile Âşık Veysel. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 189-210.

Heziyeva, Ş. (2010). Kars Âşıklık Geleneği ve Badeli Âşık. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Araştırmaları Dergisi*, 211-225.

Günay, U. (1993). Âşık Veysel ve Âşık Tarzı Şiir Geleneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi.* 10/1, 21-42.

Kaya, D. (1991). *Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsati.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Kaya, D. (1997). Edebiyatımızda Âşık Kolaları ve Âşık Şenlik. *Türk Kültürü*, 499-508.

Kaya, D. (2000). Âşık Şiirinde Ayak ve Ruhsati'yle Fehmi Gür'ün Ortak Ayaklı Şiirleri . R. Çiftlikçi içinde, *Arapgirli Halk Şairi Fehmi Gür* (s. 114-119). Malatya: Malatya Belediyesi Kültür Yayınları.

Kaya, D. (2O22). Âşık Veysel ile Veysel'i Tanımak. S. Şenel içinde, *Âşık Veysel* (s. 12-32). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Kurt, N. (2022). Âşık Veysel'in Yaşamını Etkileyen Olaylar ve Halk Sanatkarları. S. Şenel içinde, *Âşık Veysel* (s. 33-52). İstanbul : İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Ögel, B. (2000). *Türk Kültür Tarihine Giriş 9.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Öz, G. (2022). Âşık Veysel'le Anılarım ve Hakkında. Bilinmeyenler. S. Şenel içinde, *Âşık Veysel* (s. 81-100). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Özdemir, E. (2020). Âşıklık Geleneği, Âşık Müziği ve Alevilik. *Uluslararası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 194-215.

KAYNAKÇA

Araç B (2012) Müzik terapinin cerrahi yoğun bakım hastalarının yaşam bulgularına etkisi, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Malatya.

Ak AŞ (2006) *Avrupa ve Türk-İslam Medeniyetinde Müzikle Tedavi Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları* (Ötüken Neşriyat, İstanbul).

Bekiroğlu T. (2011) Klasik Türk Müziğinin Hipertansiyon Hastalarının Kan Basınçlarına ve Anksiyete Düzeylerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Gaziantep.

Gençel Ö (2006) Müzikle Tedavi, *Kastamonu Eğitim Dergisi* 14 (2), 697-706.

Grebene B (1978) *Müzikle Tedavi* (Sanem Matbaası, Ankara).

Güvenç RO (1985) Türklerde ve Dünyada Müzikle Ruhi Tedavinin Tarihçesi ve Günümüzdeki Durumu, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Psikiyatri Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Horuz D (2013) Göğüs hastalıkları servisinde yatan koah hastalarında müzik terapisinin anksiyete ve bazı klinik bulgulara etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı, Zonguldak.

Karahan S (2006) Tarihsel süreç içerisinde Türklerde müzikle terapi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Ana Sanat Dalı, İstanbul.

Kurt D (2014) Müzik terapinin huzurevinde yaşayan yaşlıların yalnızlık hissi üzerine etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Ögel B (1991) *Türk Kültür Tarihine Giriş* (Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara).

Patton M Q (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (Sage, California).

Stanczyk, Malgorzata Monika. (2011). *Music therapy in supportive cancer care, Reports of Practical Oncology & Radiotherapy.* 16 (5): 170– 72.

Uçaner B, Jelen B (2015) Müzik terapi uygulamaları ve bazı ülkelerdeki eğitimi. *Folklor/ Edebiyat* cilt:21, sayı:81, 2015/1

Yıldırım A, Şimşek H (2016) *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Seçkin Yayıncılık, Ankara).

Yiğitbaş M (1972) *Musiki ile Tedavi* (Yelken Matbaası, İstanbul).

Wigram, T, Grocke, D (2007). *Receptive methods in music therapy*. UK ve USA: Jessica Kingsley Publishers.

KAYNAKÇA

Barry, N.H ve Hallam,S. (2002) *The science & psychology of music performance: Creative strategies for teaching and learning,* New York: Oxford University Press.

Binbaşıoğlu, C. (1995). Eğitim psikolojisi. Gül Yayınevi.

Çağlak, T. ve Ercan, N. (2017). Başlangıç Piyano Metotlarının İncelenmesi, *Turkish Studies, 12*(6):123-136.

Ekinci, H. (2004). Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi A.B.D. Piyano

Derslerinde Karşılaşılan Teknik Alıştırmalar Sorunu Hedefe Uygun Teknik Alıştırma Örnekleri. Yüksek Lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ercan, N. (2008). *Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler, 1. Basım,* Ankara: Sözkesen Matbaası.

Fink, S. (1992). *Mastering Piano Technique*. Amedeus Pres.

Long, M. (1963). *Fortepiano, Egzersiz Okulu,* Leningrad: Gosudarstvennoye Muzıkalnoye İzdatelstvo.

Kurtuldu, M. K. (2010). "Piyano Eğitiminde Alıştırma Çalmanın Öğrenci Başarısına Etkisi", *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* Cilt 11(1), 245-256.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

URL-1: (Издательство «Советский композитор», 1985 г.,перевод, вступительная статья, комментарии.) E. T.: 12.08.2024.

URL-2: https://www.belcanto.ru/long.html (E. T.: 10. 10.2024).

URL-3: https://ale07.ru/music/notes/song/muzlit/alekseev_ifi2.htm (E. T.: 22.06.2024).

URL-4:https://www.proquest.com/openview/69829c8106bae96895676b495c8d124b/1.pdf?pq-origsite=gscholar&cbl=40811 (E. T.: 09.11.2024).

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Kamber Sümer

International Research
in the Field of

Fundamentals of Nursing-I

EĞİTİM
yayınevi

THE INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF FUNDAMENTALS OF NURSING-I

Editor: Dr. Öğr. Üyesi Kamber Sümer

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-70-8
1. Edition, December 2024

Printing and Binding
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Library Information Card

THE INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF FUNDAMENTALS OF NURSING-I

Editor: Dr. Öğr. Üyesi Kamber Sümer
III+116, 135x215 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-5971-70-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapcınız

REFERENCES

Abbaszadeh, Y., Allahbakhshian, A., Seyyedrasooli, A., Sarbakhsh, P., Goljarian, S., and Safaei, N. (2018). Effects of foot reflexology on anxiety and physiological parameters in patients undergoing coronary artery bypass graft surgery: A clinical trial. *Complementary Therapies in Clinical Practice, 31,* 220–228. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.02.018

Altınbaş, Y., and Derya, İ. E. (2019). Opinions, Information and Applications About Complementary and Alternative Therapies of Health School Students. *Sakarya University Journal of Holistic Health, 2(1),* 47-60. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/sauhsd/issue/45374/550757

Angelopoulou, E., Anagnostouli, M., Chrousos, G. P., and Bougea, A. (2020). Massage therapy as a complementary treatment for Parkinson's disease: A systematic literature review. *Complementary Therapies in Medicine, 49,* 102340. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2020.102340

Atan, G. (2018). The Use of Complementary and Alternative Treatment in Chronic Disease Management and The Role of Nursing. *Van Health Sciences Journal, 11(2),* 21-24. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/vansaglik/issue/47520/600034

Bagheri-Nesami, M., Shorofi, S. A., Zargar, N., Sohrabi, M., Gholipour-Baradari, A., and Khalilian, A. (2013). The effects of foot reflexology massage on anxiety in patients following coronary artery bypass graft surgery: A randomized controlled trial. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 20(1), 42–47. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2013.10.006

Bakir, E., Baglama, S. S., and Gursoy, S. (2018). The effects of reflexology on pain and sleep deprivation in patients with rheumatoid arthritis: A randomized controlled trial. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 31, 315–319. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.02.017

Barrett, B., Scheder, J., Appelbaum, D., Plane, M. B., Maberry, R., Marchand, L., Rabago, D., and Rakel, D. (2003). Themes of holism, empowerment, access, and legitimacy define complementary, alternative, and integrative medicine in relation to conventional biomedicine. *The Journal of Alternative and Complementary Medicine*, 9(6), 937–947. https://doi.org/10.1089/107555303771952271

Birdee, G. S., and Yeh, G. (2010). Complementary and Alternative Medicine Therapies for Diabetes: A Clinical Review. *Clinical Diabetes*, 28(4), 147–155. https://doi.org/10.2337/diaclin.28.4.147

Blackburn, L., Sinnott, L., Thompson, K., Quick, A., Lindsey, A., and Hill, C. (2021). Effect of Foot Reflexology and Aromatherapy on Anxiety and Pain During Brachytherapy for Cervical Cancer. *Oncology Nursing Forum*, 48(3), 265–276. https://doi.org/10.1188/21.onf.265-276

Boasso, A. M., Tyler, W. J., Mortimore, H., Silva, R., and Aven, L. (2016). Transdermal electrical neuromodulation of the trigeminal sensory nuclear complex improves sleep quality and mood. *BioRxiv*, 043901. https://doi.org/10.1101/043901

Cai, D.-C., Chen, C.-Y., and Lo, T.-Y. (2022). Foot Reflexology: Recent Research Trends and Prospects. *Healthcare*, 11(1), 9. https://doi.org/10.3390/healthcare11010009

Chandrababu, R., Rathinasamy, E. L., Suresh, C., and Ramesh, J. (2018). Effectiveness of reflexology on anxiety of patients undergoing cardiovascular interventional procedures: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Advanced Nursing*, 75(1), 43–53. https://doi.org/10.1111/jan.13822

Chung, V. C. H., Leung, T. H., Wong, C. H. L., and Ho, L. T. F. (2021). Designing delivery models of traditional and complementary medicine services: a review of international experiences. *British Medical Bulletin*, 137(1), 70–81. https://doi.org/10.1093/bmb/ldaa046

Cooke, M., Ritmala-Castrén, M., Dwan, T., and Mitchell, M. (2020). Effectiveness of complementary and alternative medicine interventions for sleep quality in adult intensive care patients: A systematic review. *International Journal of Nursing Studies*, 107, 103582. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2020.103582

Derkatch, C. (2008). Method as Argument: Boundary Work in Evidence-Based Medicine. *Social Epistemology*, 22(4), 371–388. https://doi.org/10.1080/02691720802559412

Descamps, E., Boussac, M., Joineau, K., and Payoux, P. (2023). Changes of cerebral functional connectivity induced by foot reflexology in a RCT. *Scientific Reports*, 13(1). https://doi.org/10.1038/s41598-023-44325-x

Doğan HD (2014). Ellerin iyileştirme sanatı. European Jounal of Basic Medical Science; 4(4): 89-94.

Dong, J., Wang, D., Li, H., and Ni, H. (2023). Effects of different Chinese traditional exercises on sleep quality and mental health of adults: systematic review and meta-analysis. *Sleep & Breathing = Schlaf & Atmung*, 28(1), 29–39. https://doi.org/10.1007/s11325-023-02881-6

Elbasan, B., and Bezgin, S. (2017). The effects of reflexology on constipation and motor functions in children with cerebral palsy. *Pediatrics & Neonatology*, 59(1), 42–47. https://doi.org/10.1016/j.pedneo.2017.01.005

Embong, N. H., Soh, Y. C., Ming, L. C., and Wong, T. W. (2015). Revisiting reflexology: Concept, evidence, current practice, and practitioner training. *Journal of Traditional and Complementary Medicine*, 5(4), 197–206. https://doi.org/10.1016/j.jtcme.2015.08.008

Erci, B. (2007). Attitudes towards holistic complementary and alternative medicine: a sample of healthy people in Turkey. *Journal of Clinical Nursing*, 16(4), 761–768. https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2006.01655.x

Fazlollah, A., Babatabar Darzi, H., Heidaranlu, E., and Moradian, S. T. (2021). The effect of foot reflexology massage on delirium and sleep quality following cardiac surgery: A randomized clinical trial. *Complementary Therapies in Medicine*, 60, 102738. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2021.102738

Fung, F. Y., and Linn, Y. C. (2015). Developing traditional chinese medicine in the era of evidence-based medicine: current evidences and challenges. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2015(7023), 1–9. https://doi.org/10.1155/2015/425037

Garber, K., Chike-Harris, K., Vetter, M. J., Kobeissi, M., Heidesch, T., Arends, R., Teall, A. M., and Rutledge, C. (2023). Telehealth Policy and the Advanced Practice Nurse. *The Journal for Nurse Practitioners*, 19(7), 104655. https://doi.org/10.1016/j.nurpra.2023.104655

Gok Metin, Z., and Ozdemir, L. (2016). The Effects of Aromatherapy Massage and Reflexology on Pain and Fatigue in Patients with Rheumatoid Arthritis: A Randomized Controlled Trial. *Pain Management Nursing*, 17(2), 140–149. https://doi.org/10.1016/j.pmn.2016.01.004

Gozuyesil, E., and Baser, M. (2016). The effect of foot reflexology applied to women aged between 40 and 60 on vasomotor complaints and quality of life. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 24, 78–85. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2016.05.011

Göktuna, G., Dağcan, N., and Arslan, G. G. (2023). The Effect of Hand Reflexology Massage on Pain and Anxiety After Coronary Artery Bypass Graft Surgery: A Double-Blind, Randomized, Placebo-Controlled Trial. *Journal of Cardiovascular Nursing*. https://doi.org/10.1097/jcn.0000000000001033

Haspolat, Y. K., and Ertuğrul, S. (2023). *Tamamlayıcı ve Geleneksel Tıp*. Ankara: Orient Yayınları.

Hudson, B. F., Davidson, J., and Whiteley, M. S. (2015). The impact of hand reflexology on pain, anxiety and satisfaction during minimally invasive surgery under local anaesthetic: A randomised controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*, 52(12), 1789–1797. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2015.07.009

Khan, S., Otter, S., and Springett, K. (2006). The effects of reflexology on foot pain and quality of life in a patient with rheumatoid arthritis: A case report. *The Foot,* 16(2), 112–116. https://doi.org/10.1016/j.foot.2005.12.006

Kalyoncuo, S., and Ceyhan, Ö. (2023). A Current Look at Traditional and Complementary Medicine Practices in the Elderly: Traditional Review. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, *8*(1), 176-182.

Karatas, N., and Dalgic, A. I. (2020). Effects of reflexology on child health: A systematic review. *Complementary Therapies in Medicine*, 50, 102364. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2020.102364

Kaya, Ş., Karakuş, Z., Boz, İ., and Özer, Z. (2020). The Place of Nurses in Legal Regulations Related to Complementary Therapies in Turkey and the World. *JAREN, 6*(3), 584–591.

Koç, T., and Gözen, D. (2015). The Effect of Foot Reflexology on Acute Pain in Infants: A Randomized Controlled Trial. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 12(5), 289–296. https://doi.org/10.1111/wvn.12099

Korkan, E. A., and Uyar, M. (2014). An Evidence-Based Approach to Pain Control: Reflexology. *Acıbadem University Health Sciences Journal*, 5(1): 9-14. http://journal.acibadem.edu.tr/en/pub/issue/61302/914283

Kralik, D., Telford, K., and Price, K. (2010). The meaning of self-care for people with chronic illness. *Journal of Nursing and Healthcare of Chronic Illness*, 2(3), 197–204. https://doi.org/10.1111/j.1752-9824.2010.01056.x

Kretchy, I. A., Okere, H. A., Osafo, J., Afrane, B., Sarkodie, J., and Debrah, P. (2016). Perceptions of traditional, complementary and alternative medicine among conventional healthcare practitioners in Accra, Ghana: Implications for integrative healthcare. *Journal of Integrative Medicine*, 14(5), 380–388. https://doi.org/10.1016/s2095-4964(16)60273-x

Li, C.-Y., Chen, S.-C., Li, C.-Y., Gau, M.-L., and Huang, C.-M. (2009). Randomised controlled trial of the effectiveness of using foot reflexology to improve quality of sleep amongst Taiwanese postpartum women. *Midwifery*, 27(2), 181–186. https://doi.org/10.1016/j.midw.2009.04.005

Lindsay, S., Hamdani, Y., and Kingsnorth, S. (2011). Barriers and facilitators of chronic illness self-management among adolescents: a review and future directions. *Journal of Nursing and Healthcare of Chronic Illness*, 3(3), 186–208. https://doi.org/10.1111/j.1752-9824.2011.01090.x

Marcolin, M. L., Lombardo, V., Tarot, A., Lander, A. V., Pereira, B., and Guastella, V. (2023). The effects of foot reflexology on symptoms of discomfort in palliative care: a feasibility study. *BMC Complementary Medicine and Therapies*, 23(1). https://doi.org/10.1186/s12906-023-03873-5

Mc Vicar, A. J., Greenwood, C. R., Alldridge, L. C., Chandrasekharan, S., Fewell, F., and D'Arcy, V. (2007). Evaluation of anxiety, salivary cortisol and melatonin secretion following reflexology treatment: A pilot study in healthy individuals. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 13(3), 137–145. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2006.11.001

Mccullough, J. E. M., Liddle, S. D., Close, C., Sinclair, M., and Hughes, C. M. (2018). Reflexology: A randomised controlled trial investigating the effects on beta-endorphin, cortisol and pregnancy related stress. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 31, 76–84. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2018.01.018

Noh, G. O., and Park, K. S. (2019). Effects of aroma self-foot reflexology on peripheral neuropathy, peripheral skin temperature, anxiety, and depression in gynaecologic cancer patients undergoing chemotherapy: A randomised controlled trial. *European Journal of Oncology Nursing*, 42, 82–89. https://doi.org/10.1016/j.ejon.2019.08.007

Özdelikara A (2014). The effect of Reflexology on Fatigue, Nausea, Vomiting in the Patients with Breast Cancer as result of chemotherapy. Doctoral Thesis. Erzurum: Atatürk University.

Özdelikara, A., Alkan, S. A., and Terzi, M. (2024). The effect of reflexology and pelvic floor muscle (Kegel) exercises on urinary incontinence in people with multiple sclerosis. *Urological Science*, 35(3), 147–152. https://doi.org/10.1097/us9.0000000000000027

Öztürk, R., Sevil, Ü., Sargin, A., and Yücebilgin, M. S. (2017). The effects of reflexology on anxiety and pain in patients after abdominal hysterectomy: A randomised controlled trial. *Complementary Therapies in Medicine*, 36, 107–112. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2017.12.005

Rambod, M., Pasyar, N., and Shamsadini, M. (2019). The effect of foot reflexology on fatigue, pain, and sleep quality in lymphoma patients: A clinical trial. European Journal of Oncology Nursing, 43, 101678. https://doi.org/10.1016/j.ejon.2019.101678

Rosenthal, D. S., and Dean-Clower, E. (2005). Integrative Medicine in Hematology/Oncology: Benefits, Ethical Considerations, and Controversies. *Hematology*, 2005(1), 491–497. https://doi.org/10.1182/asheducation-2005.1.491

Sajadi, M., Davodabady, F., Naseri-Salahshour, V., Harorani, M., and Ebrahimi-Monfared, M. (2019). The effect of foot reflexology on constipation and quality of life in patients with multiple sclerosis. A randomized controlled trial. *Complementary Therapies in Medicine*, 48, 102270. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2019.102270

Shahgholian, N., Karimian, J., Valiani, M., and Jazi, S. (2016). The effects of two methods of reflexology and stretching exercises on the severity of restless

leg syndrome among hemodialysis patients. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 21(3), 219. https://doi.org/10.4103/1735-9066.180381

Stevinson, C., and Ernst, E. (2001). Complementary/alternative therapies for premenstrual syndrome: A systematic review of randomized controlled trials. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 185(1), 227–235. https://doi.org/10.1067/mob.2001.113643

Şimşekoğlu, N., and Şendir, M. (2020). Complementary Health Practices in Diabetic Neuropathic Pain Management. *Diyabet, Obezite ve Hipertansiyonda Hemşirelik Forumu Dergisi, 12*(2), 29–36.

Takahashi, N., Ohtori, S., Ritter, M., Moriya, H., Tasto, J. P., Amiel, D., and Ochiai, N. (2007). Pain Relief through an Antinociceptive Effect after Radiofrequency Application. *The American Journal of Sports Medicine*, 35(5), 805–810. https://doi.org/10.1177/0363546506297085

Unal, K. S., and Balci Akpinar, R. (2016). The effect of foot reflexology and back massage on hemodialysis patients' fatigue and sleep quality. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 24, 139–144. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2016.06.004

Venugopal, V., Yogapriya, C., Deenadayalan, B., Akila, A., Poonguzhali, S., Poornima, R., and Maheshkumar, K. (2023). Foot reflexology for reduction of blood pressure in hypertensive individual: A systematic review. *The Foot*, 54, 101974. https://doi.org/10.1016/j.foot.2023.101974

Wyatt, G., Sikorskii, A., Rahbar, M. H., Victorson, D., and You, M. (2012). Health-related quality-of-life outcomes: a reflexology trial with patients with advanced-stage breast cancer. *Oncology Nursing Forum*, 39(6), 568–577. https://doi.org/10.1188/12.onf.568-577

Yüksel, İ. (2020). *Klasik Masaj Teknikleri*. Ankara: Hipokrat Kitabevi.

REFERENCES

Allen, R., and Butler, E. (2016). Addressing Moral Distress in Critical Care Nurses: A Pilot Study. *International Journal of Critical Care and Emergency Medicine*, 2(2), 015. https://doi.org/10.23937/2474-3674/1510015

Allen, R., Judkins-Cohn, T., Develasco, R., Forges, E., Lee, R., Clark, L. and Procunier, M. (2013). Moral Distress Among Healthcare Professionals at a Health System. *JONA'S Healthcare Law, Ethics, and Regulation*, 15(3), 111–118. https://doi.org/10.1097/nhl.0b013e3182a1bf33

Arbe Montoya, A. I., Hazel, S., Matthew, S. M. and Mcarthur, M. L.,(2019). Moral distress in veterinarians. *Veterinary Record*, 185(20), 631. https://doi.org/10.1136/vr.105289

Arnold, T. C. (2020). Moral distress in emergency and critical care nurses: A metaethnography. *Nursing Ethics*, 27(8), 1681–1693. https://doi.org/10.1177/0969733020935952

Atabay, G., Çangarli, B. G. and Penbek, Ş. (2014). Impact of ethical climate on moral distress revisited: multidimensional view. *Nursing Ethics*, 22(1), 103–116. https://doi.org/10.1177/0969733014542674

Atashzadeh-Shoorideh, F., Tayyar-Iravanlou, F., Chashmi, Z. A., Abdi, F. and Cisic, R. S. (2020). Factors affecting moral distress in nurses working in intensive care units: A systematic review. *Clinical Ethics*, 16(1), 25–36. https://doi.org/10.1177/1477750920927174

Austin, W. (2016). Contemporary healthcare practice and the risk of moral distress. *Healthcare Management Forum*, 29(3), 131–133. https://doi.org/10.1177/0840470416637835

Barlow, N. A., Hargreaves, J. and Gillibrand, W. P. (2017). Nurses' contributions to the resolution of ethical dilemmas in practice. *Nursing Ethics,* 25(2), 230–242. https://doi.org/10.1177/0969733017703700

Bell, J. and Breslin, J. M. (2008). Healthcare Provider Moral Distress as a Leadership Challenge. *JONA's Healthcare Law, Ethics, and Regulation*, 10(4), 94–97. https://doi.org/10.1097/nhl.0b013e31818ede46

Browning, E. D. and Cruz, J. S. (2018). Reflective Debriefing: A Social Work Intervention Addressing Moral Distress among ICU Nurses. *Journal of Social Work in End-of-Life & Palliative Care*, 14(1), 44–72. https://doi.org/10.1080/15524256.2018.1437588

Burton, C. W., Jenkins, D. K., Chan, G. K., Zellner, K. L. and Zalta, A. K. (2024). A mixed methods study of moral distress among frontline nurses during the COVID-19 pandemic. *Psychological Trauma : Theory, Research, Practice and Policy,* 16(4), 568–575. https://doi.org/10.1037/tra0001493

Caram, C. S., Peter, E., Ramos, F. R. and Brito, M. J. (2021). The process of moral distress development: A virtue ethics perspective. *Nursing Ethics*, 29(2), 402–412. https://doi.org/10.1177/09697330211033408

Carnevale, F. A. (2020). Moral distress in the ICU: it's time to do something about it! *Minerva Anestesiologica*, 86(4), 455-460. https://doi.org/10.23736/s0375-9393.19.14021-7

Caro-Alonso, P. Á., Rodríguez-Martín, B., Rodríguez-Almagro, J., Chimpén-López, C., Romero-Blanco, C., Casado Naranjo, I., Hernández-Martínez, A. and López-Espuela, F. (2023). Nurses' Perceptions of Ethical Conflicts

When Caring for Patients with COVID-19. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(6), 4763. https://doi.org/10.3390/ijerph20064763

Corradi-Perini, C., Beltrão, J. R. and Ribeiro, U. R. V. D. C. O. (2020). Circumstances Related to Moral Distress in Palliative Care: An Integrative Review. *American Journal of Hospice and Palliative Medicine*, 38(11), 1391–1397. https://doi.org/10.1177/1049909120978826

Dave, P., Brook, O. R., Brook, A., Sarwar, A. and Siewert, B. (2023). Moral Distress in Radiology: Frequency, Root Causes, and Countermeasures-Results of a National Survey. AJR. *American Journal of Roentgenology,* 221(2), 249–257. https://doi.org/10.2214/ajr.22.28968

De Veer, A. J. E., Francke, A. L., Struijs, A. and Willems, D. L. (2013). Determinants of moral distress in daily nursing practice: A cross sectional correlational questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*, 50(1), 100–108. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2012.08.017

De Villers, M. J. and Devon, H. A. (2012). Moral distress and avoidance behavior in nurses working in critical care and noncritical care units. *Nursing Ethics*, *20*(5), 589–603. https://doi.org/10.1177/0969733012452882

Delgado-Ron, J. A., Tiwana, M. H., Murage, A., Morgan, R., Purewal, S. and Smith, J. (2024). Moral distress, coping mechanisms, and turnover intent among healthcare providers in British Columbia: a race and gender-based analysis. *BMC Health Services Research*, *24*(1), 2-11. https://doi.org/10.1186/s12913-024-11377-2

Deschenes, S. and Kunyk, D. (2019). Situating moral distress within relational ethics. *Nursing Ethics*, 27(3), 767–777. https://doi.org/10.1177/0969733019884621

Edwards, M. P., Mcclement, S. E. and Read, L. R. (2013). Nurses' Responses to Initial Moral Distress in Long-Term Care. *Journal of Bioethical Inquiry*, 10(3), 325–336. https://doi.org/10.1007/s11673-013-9463-6

Elpern, E. H., Covert, B. and Kleinpell, R. (2005). Moral Distress of Staff Nurses in a Medical Intensive Care Unit. *American Journal of Critical Care*, 14(6), 523–530. https://doi.org/10.4037/ajcc2005.14.6.523

Emami Zeydi, A., Ghazanfari, M. J., Suhonen, R., Adib-Hajbaghery, M. and Karkhah, S. (2022). Effective interventions for reducing moral distress in critical care nurses. *Nursing Ethics*, 29(4), 1047–1065. https://doi.org/10.1177/09697330211062982

Fernandez-Parsons, R., Rodriguez, L. and Goyal, D. (2013). Moral Distress in Emergency Nurses. *Journal of Emergency Nursing*, 39(6), 547–552. https://doi.org/10.1016/j.jen.2012.12.009

Fourie, C. (2013). Moral Distress and Moral Conflict in Clinical Ethics. *Bioethics*, 29(2), 91–97. https://doi.org/10.1111/bioe.12064

Gibson, E., Duke, G. and Alfred, D. (2020). Exploring the Relationships Among Moral Distress, Moral Courage, and Moral Resilience in Undergraduate Nursing Students. *Journal of Nursing Education,* 59(7), 392–395. https://doi.org/10.3928/01484834-20200617-07

Grace, P. J., Robinson, E. M., Jurchak, M., Zollfrank, A. A. and Lee, S. M. (2014). Clinical ethics residency for nurses: an education model to decrease moral distress and strengthen nurse retention in acute care. JONA: *The Journal*

of Nursing Administration, 44(12), 640–646. https://doi.org/10.1097/nna.0000000000000141

Grimell, J. and Nilsson, S. (2020). An advanced perspective on moral challenges and their health-related outcomes through an integration of the moral distress and moral injury theories. *Military Psychology*, 32(6), 380–388. https://doi.org/10.1080/08995605.2020.1794478

Hamaideh, S. H. (2013). Moral distress and its correlates among mental health nurses in Jordan. *International Journal of Mental Health Nursing*, 23(1), 33–41. https://doi.org/10.1111/inm.12000

Hamric, A. B., Borchers, C. T. and Epstein, E. G. (2012). Development and Testing of an Instrument to Measure Moral Distress in Healthcare Professionals. *AJOB Primary Research*, 3(2), 1–9. https://doi.org/10.1080/21507716.2011.652337

Hiler, C. A., Hickman, R. L., Reimer, A. P. and Wilson, K. (2018). Predictors of Moral Distress in a US Sample of Critical Care Nurses. *American Journal of Critical Care*, 27(1), 59–66. https://doi.org/10.4037/ajcc2018968

Hou, Y., Timmins, F., Zhou, Q. and Wang, J. (2021). A cross-sectional exploration of emergency department nurses' moral distress, ethical climate and nursing practice environment. *International Emergency Nursing*, 55, 100972. https://doi.org/10.1016/j.ienj.2021.100972

Höglund, A. T., Helgesson, G. and Eriksson, S. (2010). Ethical Dilemmas and Ethical Competence in the Daily Work of Research Nurses. *Health Care Analysis*, 18, 239–251. https://doi.org/10.1007/s10728-009-0126-z

Huffman, D. M. and Rittenmeyer, L. (2012). How Professional Nurses Working in Hospital Environments Experience Moral Distress: A Systematic Review. *Critical Care Nursing Clinics of North America*, 24(1), 91–100. https://doi.org/10.1016/j.ccell.2012.01.004

Kälvemark Sporrong, S., Arnetz, B., Hansson, M. G., Westerholm, P. and Höglund, A. T. (2007). Developing Ethical Competence in Health Care Organizations. *Nursing Ethics*, *14*(6), 825–837. https://doi.org/10.1177/0969733007082142

Kälvemark, S., Höglund, A. T., Hansson, M. G., Westerholm, P. and Arnetz, B. (2004). Living with conflicts-ethical dilemmas and moral distress in the health care system. *Social Science & Medicine*, 58(6), 1075–1084. https://doi.org/10.1016/s0277-9536(03)00279-x

Li, F., Zhong, J. and He, Z. (2023). Moral distress, moral resilience, and job embeddedness among pediatric nurses. *Nursing Ethics*, *31*(4), 584–596. https://doi.org/10.1177/09697330231218347

Mcandrew, N. S., Leske, J. and Schroeter, K. (2016). Moral distress in critical care nursing: The state of the science. *Nursing Ethics*, 25(5), 552–570. https://doi.org/10.1177/0969733016664975

Mccarthy, J. and Gastmans, C. (2014). Moral distress: a review of the argument-based nursing ethics literature. *Nursing Ethics*, 22(1), 131–152. https://doi.org/10.1177/0969733014557139

Morley, G., Field, R., Horsburgh, C. C. and Burchill, C. (2021). Interventions to mitigate moral distress: A systematic review of the literature. *International Journal of Nursing Studies*, 121, 103984. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2021.103984

Morley, G., Bradbury-Jones, C. and Ives, J. (2019). What is "moral distress" in nursing? A feminist empirical bioethics study. *Nursing Ethics*, 27(5), 1297–1314. https://doi.org/10.1177/0969733019874492

Morley, G., Bradbury-Jones, C. and Ives, J. (2021). The moral distress model: An empirically informed guide for moral distress interventions. *Journal of Clinical Nursing*, 31(9–10), 1309–1326. https://doi.org/10.1111/jocn.15988

O'Connell, C. B. (2014). Gender and the experience of moral distress in critical care nurses. *Nursing Ethics*, 22(1), 32–42. https://doi.org/10.1177/0969733013513216

Oh, Y. and Gastmans, C. (2013). Moral distress experienced by nurses. *Nursing Ethics*, 22(1), 15–31. https://doi.org/10.1177/0969733013502803

Ohnishi, K., Kitaoka, K., Nakahara, J., Välimäki, M., Kontio, R. and Anttila, M. (2018). Impact of moral sensitivity on moral distress among psychiatric nurses. *Nursing Ethics*, 26(5), 1473–1483. https://doi.org/10.1177/0969733017751264

Pauly, B., Varcoe, C., Storch, J. and Newton, L. (2009). Registered Nurses' Perceptions of Moral Distress and Ethical Climate. *Nursing Ethics*, 16(5), 561–573. https://doi.org/10.1177/0969733009106649

Pavlish, C., Brown-Saltzman, K., Fine, A. and Jakel, P. (2013). Making the Call: A Proactive Ethics Framework. *HEC Forum*, *25*(3), 269–283. https://doi.org/10.1007/s10730-013-9213-5

Pavlish, C., Brown-Saltzman, K., Hersh, M., Shirk, M. and Nudelman, O. (2011). Early Indicators and Risk Factors for Ethical Issues in Clinical Practice. *Journal of Nursing Scholarship*, 43(1), 13–21. https://doi.org/10.1111/j.1547-5069.2010.01380.x

Pergert, P., Bartholdson, C., Blomgren, K. and Af Sandeberg, M. (2018). Moral distress in paediatric oncology: Contributing factors and group differences. *Nursing Ethics*, 26(7–8), 2351–2363. https://doi.org/10.1177/0969733018809806

Perni, S., Pollack, L. R., Gonzalez, W. C., Dzeng, E. and Baldwin, M. R. (2020). Moral distress and burnout in caring for older adults during medical school training. *BMC Medical Education*, 20(1). https://doi.org/10.1186/s12909-020-1980-5

Piers, R. D., Van Den Eynde, M., Steeman, E., Vlerick, P., Benoit, D. D. and Van Den Noortgate, N. J. (2012). End-of-Life Care of the Geriatric Patient and Nurses' Moral Distress. *Journal of the American Medical Directors Association*, 13(1), 80.e7-80.e13. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2010.12.014

Porter, R. B. (2012). Nurse managers' moral distress in the context of the hospital ethical climate [university of iowa]. https://doi.org/10.17077/etd.bfq3p5bq

Prentice, T. M., Gillam, L., Davis, P. G. and Janvier, A. (2017). Always a burden? Healthcare providers' perspectives on moral distress. *Archives of Disease in Childhood - Fetal and Neonatal Edition*, 103(5), F397. https://doi.org/10.1136/archdischild-2017-313539

Prompahakul, C. and Epstein, E. G. (2019). Moral distress experienced by non-Western nurses: An integrative review. *Nursing Ethics*, 27(3), 778–795. https://doi.org/10.1177/0969733019880241

Prompahakul, C., Keim-Malpass, J., Lebaron, V., Yan, G. and Epstein, E. G. (2021). Moral distress among nurses: A mixed-methods study. *Nursing Ethics*, 28(7–8), 1165–1182. https://doi.org/10.1177/0969733021996028

Rainer, J., Schneider, J. K. and Lorenz, R. A. (2018). Ethical dilemmas in nursing: An integrative review. *Journal of Clinical Nursing,* 27(19–20), 3446–3461. https://doi.org/10.1111/jocn.14542

Raines, M. L. (2000). Ethical Decision Making in Nurses. *JONA's Healthcare Law, Ethics, and Regulation*, 2(1), 29–41. https://doi.org/10.1097/00128488-200002010-00006

Rathert, C., May, D. R. and Chung, H. S. (2016). Nurse moral distress: A survey identifying predictors and potential interventions. *International Journal of Nursing Studies*, 53, 39–49. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2015.10.007

Repenshek, M. (2009). Moral Distress: Inability to Act or Discomfort with Moral Subjectivity? *Nursing Ethics*, 16(6), 734–742. https://doi.org/10.1177/0969733009342138

Rice, E. M., Rady, M. Y., Hamrick, A., Verheijde, J. L. and Pendergast, D. K. (2008). Determinants of moral distress in medical and surgical nurses at an adult acute tertiary care hospital. *Journal of Nursing Management*, 16(3), 360–373. https://doi.org/10.1111/j.1365-2834.2007.00798.x

Robaee, N., Atashzadeh-Shoorideh, F., Ashktorab, T., Baghestani, A. and Barkhordari-Sharifabad, M. (2018). Perceived organizational support and moral distress among nurses. *BMC Nursing,* 17(1), 2-7. https://doi.org/10.1186/s12912-017-0270-y

Rushton, C. H., Kaszniak, A. W. and Halifax, J. S. (2013). Addressing Moral Distress: Application of a Framework to Palliative Care Practice. *Journal of Palliative Medicine*, 16(9), 1080–1088. https://doi.org/10.1089/jpm.2013.0105

Santos, R. P. D., Garros, D. and Carnevale, F. (2018). Difficult decisions in pediatric practice and moral distress in the intensive care unit. *Revista Brasileira de Terapia Intensiva*, 30(2), 226-232. https://doi.org/10.5935/0103-507x.20180039

Sasso, L., Bagnasco, A., Bianchi, M., Bressan, V. and Carnevale, F. (2016). Moral distress in undergraduate nursing students: A systematic review. *Nursing Ethics*, 23(5), 523–534. https://doi.org/10.1177/0969733015574926

Schaefer, R., Zoboli, E. L. C. P. and Vieira, M. (2016). Identification of risk factors for moral distress in nurses: basis for the development of a new assessment tool. *Nursing Inquiry*, 23(4), 346–357. https://doi.org/10.1111/nin.12156

Silverman, H. J., Kheirbek, R. E., Moscou-Jackson, G. and Day, J. (2021). Moral distress in nurses caring for patients with Covid-19. *Nursing Ethics*, 28(7–8), 1137–1164. https://doi.org/10.1177/09697330211003217

Soleimani, M. A., Sharif, S. P., Yaghoobzadeh, A., Sheikhi, M. R., Panarello, B. and Win, M. T. M. (2016). Spiritual well-being and moral distress among Iranian nurses. *Nursing Ethics*, 26(4), 1101–1113. https://doi.org/10.1177/0969733016650993

Sporrong, S. K., Höglund, A. T. and Arnetz, B. (2006). Measuring Moral Distress in Pharmacy and Clinical Practice. *Nursing Ethics*, 13(4), 416–427. https://doi.org/10.1191/0969733006ne880oa

Thomas, T. A. and Mccullough, L. B. (2014). A philosophical taxonomy of ethically significant moral distress. *Journal of Medicine and Philosophy,* 40(1), 102–120. https://doi.org/10.1093/jmp/jhu048

Thorne, S., Konikoff, L., Brown, H. and Albersheim, S. (2018). Navigating the Dangerous Terrain of Moral Distress: Understanding Response Patterns in the NICU. *Qualitative Health Research*, 28(5), 683–701. https://doi.org/10.1177/1049732317753585

Tiedje, L. B. (2000). Moral distress in perinatal nursing. *The Journal of Perinatal & Neonatal Nursing*, 14(2), 36–43. https://doi.org/10.1097/00005237-200009000-00005

Vincent, H., Jones, D. J. and Engebretson, J. (2020). Moral distress perspectives among interprofessional intensive care unit team members. *Nursing Ethics*, 27(6), 1450–1460. https://doi.org/10.1177/0969733020916747

Voydanoff, P. (1984). Economic Distress and Families. *Journal of Family Issues*, 5(2), 273–288. https://doi.org/10.1177/019251384005002008

Xue, B., Wang, S., Chen, D., Hu, Z., Feng, Y. and Luo, H. (2023). Moral distress, psychological capital, and burnout in registered nurses. *Nursing Ethics*, 31(2–3), 388–400. https://doi.org/10.1177/09697330231202233

REFERENCES

Alfuqaha, O. A., Alhalaiqa, F. N., Alqurneh, M. K., and Ayed, A. (2023). Missed nursing care before and during the COVID-19 pandemic: A comparative cross-sectional study. *International Nursing Review,* 70(1), 100–110.

ANA. (2003). *American Nurses Association (2nd ed.).* USA: American Nurses Association (ANA).

Ardahan, M. (2017). Evde bakımda sosyal politikalar ve evde bakım hemşireliği. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi,* 26(1), 38–43.

Ay, F. A. (2021). *Sağlık uygulamalarında temel kavramlar ve beceriler.* Nobel Tıp Kitabevleri.

Aydemir, T., and Çetin, Ş. (2019). Kronik hastalıklar ve psikososyal bakım. *Journal of Anatolian Medical Research,* 4(3), 109–115.

Aytur Özen, T., and Kantek, F. (2024). Missed Care Research From Past To Present: Bibliometric Analysis. *7th International Health Sciences and Life Congress*, 993-1002.

Babadağ, K. (2010). *Hemşirelik ve değerler.* Alter Yayıncılık.

Baraty, M., Salmani, N., and Asgari, A. (2023). Perspective of pediatric nurses about missed nursing care and related factors.

Cerit, B., and Çoşkun, S. (2018). Hasta ve hemşirelerin hemşirelik bakım kalitesine ilişkin algıları. *Turkish Journal of Clinics and Laboratory,* 9(2), 103–109.

Demirel, N., and Turan, N. (2021). Hemşirelerin yenilikçilik algısının bireyselleştirilmiş hemşirelik bakımına etkisi. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi,* 4(2), 268–272.

Dinç, L. (2009). Hemşirelik hizmetlerinde etik yükümlülükler.

Dinç, L. (2010). Bakım kavramı ve ahlaki boyutu. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 17(2), 74–82.

Doğan, P., Akcay, N., and Yılmaz, H. B. (2021). Pediatri hemşireliğinde önemli bir girişim: Atravmatik bakım ve yaklaşımları. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 6(2), 131–135.

Duhalde, H., Bjuresäter, K., Karlsson, I., and Bååth, C. (2023). Missed nursing care in emergency departments: A scoping review. *International Emergency Nursing,* 69, 101296.

Erkal Aksoy, Y., and Ekti Genç, R. (2019). Yenidoğanda atravmatik bakım. *Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences,* 4(3).

Furdon, S. A., Pfeil, V. C., and Snow, K. (1998). Operationalizing Donna Wong's principle of atraumatic care: Pain management protocol in the NICU. *Pediatric Nursing,* 24(4), 336.

Goodman, C. (2004). Dr. Lisbeth Hockey 1918–2004: 'A pioneer of nursing research.' *MA Healthcare London.*

Göçmen Baykara, Z. (2014). Hemşirelik bakımı kavramı.

Güleşen, G. (2022). Hemşirelik bakımında önemli bir kavram: Karşılanamayan hemşirelik bakımı ve nedenleri. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 42–49.

Hockenberry, M. J. (2022). *Wong's Nursing Care of Infants and Children-E-Book.* Elsevier Health Sciences.

ICN. (2018). *Nursing Definitions.* Retrieved from https://www.icn.ch/membership/specialist-affiliates/nursing-policy

Imam, A., Obiesie, S., Gathara, D., Aluvaala, J., Maina, M., and English, M. (2023). Missed nursing care in acute care hospital settings in low-income and middle-income countries: A systematic review. *Human Resources for Health,* 21(1), 19.

İlhan, S. E., and Öztaş, D. (2021). Hemşirelik bakımı kavramı. In M. Kaşıkçı and E. Akın (Eds.), *Temel Hemşirelik* (Vol. 1). İstanbul Tıp Kitabevi.

İnan, F. Ş. (2021). Bakımın psikososyal boyutu. In M. Kaşıkçı and E. Akın (Eds.), *Temel Hemşirelik* (Vol. 1). İstanbul Tıp Kitabevi.

Kalisch, B. J. (2006). Missed nursing care: A qualitative study. *Journal of Nursing Care Quality,* 21(4), 306–313.

Karayurt, Ö., Ursavaş, F. E., and İşeri, Ö. (2018). Hemşirelerin bireyselleştirilmiş bakım verme durumlarının ve görüşlerinin incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* (2), 163–169.

Kaya, A., Karataş, N., and Dalgıç, A. İ. (2019). Profesyonellik çerçevesinde hemşirelik bilimi: Genel bir bakış.

Leininger, M. (2006). *Culture care diversity and universality: A worldwide nursing theory.* Jones and Bartlett Learning.

Lund, S. B., Skolbekken, J.-A., Mosqueda, L., and Malmedal, W. K. (2023). Legitimizing neglect: A qualitative study among nursing home staff in Norway. *BMC Health Services Research,* 23(1), 212.

Lundy, K., Utterback, K., Lance, D., and Bloxsom, I. (2009). Home health and hospice nursing. In K. S. Lundy and S. Janes (Eds.), *Community Health Nursing: Caring for the Public's Health* (2nd ed., pp. 970–977).

Martsolf, D. S., and Mickley, J. R. (1998). The concept of spirituality in nursing theories: Differing worldviews and extent of focus. *Journal of Advanced Nursing,* 27(2), 294–303.

Öner, A., Şengün, F., and Üstün, B. (2011). Bakım: Kavram analizi. *DEUHYO ED,* 4(3), 137–140.

Papathanasiou, I., Sklavou, M., and Kourkouta, L. (2013). Holistic nursing care: Theories and perspectives. *American Journal of Nursing Science,* 2(1), 1–5.

Radwin, L., and Alster, K. (2002). Individualized nursing care: An empirically generated definition. *International Nursing Review,* 49(1), 54–63.

Rice, R. (2006a). Home care nursing practice: Historical perspectives and philosophy of care. In *Home Care Nursing Practice Concepts and Application* (4th ed.).

Rice, R. (2006b). The role of the home care nurse: Orientation strategies. In *Home Care Nursing Practice Concepts and Application.*

Roach, M. S. (2013). Caring: The human mode of being. In *Caring in Nursing Classics: An Essential Resource* (pp. 165–179).

Sezer, A., Demirbaş, H., and Kadıoğlu, H. (2015). Evde bakım hemşireliği: Mesleki yetkinlikler ve eğitim standartları. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi,* 23(2), 160–165.

Sworn, K., and Booth, A. (2020). A systematic review of the impact of 'missed care' in primary, community, and nursing home settings. *Journal of Nursing Management,* 28(8), 1805–1829.

TDK. (2020). *Güncel Türkçe sözlük (Genişletilmiş baskı).* Türk Dil Kurumu.

Watson, J. (1999). *Nursing: Human science and human care: A theory of nursing.* Jones and Bartlett Learning.

WHO. (2007). *Palliative care.* World Health Organization.

Yıldırım, S., and Gürkan, A. (2010). Psikososyal açıdan kanser ve psikiyatri hemşiresinin rolü. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 26(1), 87–98.

Zhang, W., Zhang, H., and Zhou, J. (2024). The association of missed nursing care with patient-central and nurse-central outcomes: A meta-analysis. *Authorea Preprints.*

REFERENCES

Abalı Çetin, S., and Arslan Özkan, H. (2019). Infertility. In H. Arslan Özkan (Ed.), *Women's Health and Diseases for Nursing and Midwifery* (pp. 119–134). Akademisyen Publishing.

Akan Çelik, E. (2020). *The relationship between coping strategies, marital satisfaction, and hopelessness levels of women receiving infertility treatment* (Publication Number 24-30). Istanbul Okan University, Istanbul.

Aker, M. N., and Özdemir, F. (2023). Infertility. In N. Evşen (Ed.), *Childbirth, Women's Health, and Disease Nursing*. Vadi Matbaacılık.

Aykanat, G. (2022). *The role of serum kisspeptin levels in predicting early pregnancy outcomes in patients achieving pregnancy through assisted reproductive technologies.* Dokuz Eylül University, Turkey.

Bayıroğlu, E. K., Durdu, C. B., and Çolak, M. B. (2023). Perspectives on traditional and complementary practices in midwifery. *Journal of Integrative and Anatolian Medicine*, 4(3), 23–39.

Calhaz-Jorge, C., De Geyter, C., Kupka, M. S., de Mouzon, J., Erb, K., Mocanu, E., Motrenko, T., Scaravelli, G., Wyns, C., and Goossens, V. (2017). Assisted reproductive technology in Europe, 2013: Results generated from European registers by ESHRE. *Human Reproduction*, 32(10), 1957–1973. https://doi.org/10.1093/humrep/dex264

Carson, S. A., and Kallen, A. N. (2021). Diagnosis and management of infertility: A review. *JAMA*, 326(1), 65–76. https://doi.org/10.1001/jama.2021.4788

Chang, R., Chung, P. H., and Rosenwaks, Z. (2002). Role of acupuncture in the treatment of female infertility. *Fertility and Sterility*, 78(6), 1149–1153. https://doi.org/10.1016/S0015-0282(02)04348-0

Cohlen, B., Bijkerk, A., Van der Poel, S., and Ombelet, W. (2018). IUI: Review and systematic assessment of the evidence that supports global recommendations. *Human Reproduction Update*, 24(3), 300–319. https://doi.org/10.1093/humupd/dmx041

Çayır, Y., and Tanrıverdi, E. Ç. (2022). Acupuncture in women's health and diseases. *Dicle Medical Journal*, 49(1), 256–263.

Çelik, C., Kazankaya, F., and Bozkurt, Ö. D. (2022). Evidence-based practices in women's health and disease nursing. *YOBU Faculty of Health Sciences Journal*, 3(3), 366–381.

De Lacey, S., and Smith, C. (2013). Acupuncture and infertility treatment: Is there more to the outcome for women than pregnancy? *Medical Acupuncture*, 25(3), 195–199.

Demirci, N., and Coşkuner Potur, D. (2017). Basic concepts, etiology, and risk factors in infertility. In N. Demirci (Ed.), *Infertility Nursing Handbook*.

Dorukoğlu, S., and Daşıkan, Z. (2024). Patient navigation and the use of navigator nursing in women's health: A review. *Journal of Women's Health Nursing*, 10(3), 351–360.

Eroğlu, N., and Temiz, G. (2020). The impact of education on stress and coping in patients receiving infertility treatment. *Çukurova Medical Journal*, 45(4), 1309–1317.

Etli, Y. (2020). *Cupping therapy and its scientific foundations.* İki Dost Publishing.

Feng, J., He, H., Wang, Y., Zhang, X., Zhang, X., Zhang, T., Zhu, M., Wu, X., and Zhang, Y. (2022). The efficacy and mechanism of acupuncture in the treatment of male infertility: A literature review. *Frontiers in Endocrinology*, 13, 1009537.

Gerhard, and Postneek, F. (1992). Auricular acupuncture in the treatment of female infertility. *Gynecological Endocrinology*, 6(3), 171–181.

Hotun Şahin, N., and Aslan Demirtaş, F. (2023). Infertility. In N. Hotun Şahin (Ed.), *Women's Health, Diseases, and Obstetrics* (pp. 379–392). Nobel Medical Publishing.

Huang, D.-M., Huang, G.-Y., Lu, F.-E., Stefan, D., Andreas, N., and Robert, G. (2011). Acupuncture for infertility: Is it an effective therapy? *Chinese Journal of Integrative Medicine*, 17(5), 386–395.

Kara, P., and Nazik, E. (2021). Epidemiology, etiology, and risk factors of infertility. In D. Vefikuluçay Yılmaz and T. Güner Emül (Eds.), *Infertility Nursing* (pp. 55–68). Akademisyen Publishing.

Karadeniz, H., Gündüz, C. S., and Gürkan, O. C. (2023). Evidence-based biological traditional and complementary medicine practices in infertility. *Bandırma Onyedi Eylül University Journal of Health Sciences and Research*, 5(2), 181–192.

Kavaklı, A. (2010). Acupuncture. *Fırat Medical Journal*, 15(1), 1–4.

Kaya, R., and Yılmaz, N. (2020). Traditional medicine practices in Turkey and India: A comparison from the perspective of health tourism. *Journal of Traditional Medical Complementary Therapies*, 3, 422–434. https://doi.org/10.5336/jtracom.2020-74760

Mascarenhas, M. N., Flaxman, S. R., Boerma, T., Vanderpoel, S., and Stevens, G. A. (2012). National, regional, and global trends in infertility prevalence since 1990: A systematic analysis of 277 health surveys. *PLoS Medicine*, 9(12), e1001356. https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1001356

Mikołajczyk, M., Goździewicz, T., and Skrzypczak, J. (2013). The efficiency of artificial insemination by husband sperm in infertile couples according to the revised WHO 2010 criteria. *Ginekol Pol*, 84(10), 846–850. https://doi.org/10.17772/gp/1650

Öztürk, Y. E., Dömbekci, H. A., and Ünal, S. (2020). Use of traditional, complementary, and alternative medicine. *Journal of Integrative and Anatolian Medicine*, 1(3), 23–35.

Quan, K., Yu, C., Wen, X., Lin, Q., Wang, N., and Ma, H. (2022). Acupuncture as treatment for female infertility: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2022(1), 3595033.

Stener-Victorin, E., Waldenström, U., Andersson, S. A., and Wikland, M. (1996). Reduction of blood flow impedance in the uterine arteries of infertile women with electro-acupuncture. *Human Reproduction*, 11(6), 1314–1317. https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.humrep.a019378

Temür, S. (2020). Acupuncture in infertility treatment. In B. Caner (Ed.), *Traditional and Complementary Medicine Bulletin*.

Tokat, M. A., Başli, M., Yanık, F., Bilgiç, D., and Başoğlu, M. (2022). *Preconception care to improve fertility: A holistic care scheme for infertile couples. Izmir Katip Çelebi University Faculty of Health Sciences Journal*, 7(3), 623–628.

Van Voorhis, B. J. (2006). Outcomes from assisted reproductive technology. *Obstetrics and Gynecology*, 107(1), 183–200. https://doi.org/10.1097/01.AOG.0000194207.06554.5b

WHO. (2024). Infertility. Retrieved May 22, 2024, from https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/infertility

Yeşildağ, B., and Gölbaşı, Z. (2024). The effectiveness of acupuncture in managing labor pain: A systematic review. *Journal of Traditional Medical Complementary Therapies*, 7(1).

Yıldırım, F., and Şahin, E. (2021). A contemporary perspective on the effects of biologically based applications on infertile women. *Adnan Menderes University Faculty of Health Sciences Journal*, 5(3), 628–633.

Yılmaz, B., and Şahin, N. (2020). Infertility stress and individual coping strategies: A systematic review. *Celal Bayar University Journal of Health Sciences Institute*, 7(1), 84–85.

REFERENCES

Altun R ve Özden A, (2004). Tamamlayıcı ve alternatif tıp. *Güncel Gastroenteroloji*; 8: 231-5.

Araz A, Harlak H ve Meşe G, (2007). Sağlık davranışları ve alternatif tedavi kullanımı. *Kor Hek*; 6: 112-22.

Baginski BJ ve Sharamon S, (2003). Çakra El Kitabı, Arıtan Yayınevi.

Barnes PM., Bloom B., Nahin R, (2007). CDC National Health Statistics Report #12. Complementary and alternative medicine use among adults and children, *United States*.

Bat, N. (2021). The effects of reiki on heart rate, blood pressure, body temperature, and stress levels: A pilot randomized, double-blinded, and placebo-controlled study. Complementary Therapies in Clinical Practice, 43, 101328. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2021.101328

Billot, M., Tchalla, A., Daycard, M., & Wood, C. (2019). Reiki therapy for pain, anxiety and quality of life. BMJ Supportive & Palliative Care, 9(4), 434–438. https://doi.org/10.1136/bmjspcare-2019-001775

Birocco, N., Bertetto, O., Vito, G. D., Catino, C., Ciuffreda, L., Schena, M., Donadio, M., Balestra, L., Gir, N., Ritorto, G., Storto, S., Orecchia, C., Tealdi, G., Guillame, C., & Giaretto, L. (2011). The Effects of Reiki Therapy on Pain and Anxiety in Patients Attending a Day Oncology and Infusion Services Unit. American Journal of Hospice and Palliative Medicine®, 29(4), 290–294. https://doi.org/10.1177/1049909111420859

Bodeker G, Kronenberg, F. (2002). A public health agenda for traditional, complementary, and alternative medicine. *Am J Public Health*; 92: 1582-91.

Bossi, L. M., Ott, M. J., & Decristofaro, S. (2008). Reiki as a Clinical Intervention in Oncology Nursing Practice. Clinical Journal of Oncology Nursing, 12(3), 489–494. https://doi.org/10.1188/08.cjon.489-494

Brathovde A, (2006). Reiki for Self-Care of Nurses and Healthcare Providers. *Holist Nurs Pract*, 20(2): 95–101.

Bremner, M. N., Blake, B. J., Wagner, V. D., & Pearcey, S. M. (2016). Effects of Reiki With Music Compared to Music Only Among People Living With HIV. Journal of the Association of Nurses in AIDS Care, 27(5), 635–647. https://doi.org/10.1016/j.jana.2016.04.004

Burden, B., Clifford, C., & Herron-Marx, S. (2005). The increasing use of reiki as a complementary therapy in specialist palliative care. International Journal of Palliative Nursing, 11(5), 248–253. https://doi.org/10.12968/ijpn.2005.11.5.248

Catlin, A., & Taylor-Ford, R. L. (2011). Investigation of Standard Care Versus Sham Reiki Placebo Versus Actual Reiki Therapy to Enhance Comfort and Well-Being in a Chemotherapy Infusion Center. Oncology Nursing Forum, 38(3), E212–E220. https://doi.org/10.1188/11.onf.e212-e220

Cuneo, C. L., Walz, K., Drew, C. S., Curtis Cooper, M. R., Weinberg, J., Naoum-Heffernan, C., & Sherman, T. (2010). The Effect of Reiki on Work-Related Stress of the Registered Nurse. Journal of Holistic Nursing, 29(1), 33–43. https://doi.org/10.1177/0898010110377294

Deible, S., Fioravanti, M., Cohen, S., & Tarantino, B. (2015). Implementation of an integrative coping and resiliency program for nurses. Global Advances in Health and Medicine, 4(1), 28–33. https://doi.org/10.7453/gahmj.2014.057

Demir, D., & Mutlu, B. (2022). Çocuklarda Reiki Uygulaması ve Etkileri. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 177-186.

Demir M ve Can G, (2013). REİKİ, Tamamlayıcı Tıp, *Sağlıkla Hemşirelik Dergisi*, sayı 2, ISSN: 2147-6292.

Erdoğan Z ve Çınar S, (2012). Olgu sunumu: Düşme öyküsü olan bir yaşlıda Reiki uygulamasının sonuçları, *Spatula DD*, 2(3):195-197.

Fleisher, K. A., Mao, J. J., Seluzicki, C., Mackenzie, E. R., Frankel, E. S., & Casarett, D. (2013). Integrative Reiki for Cancer Patients. Integrative Cancer Therapies, 13(1), 62–67. https://doi.org/10.1177/1534735413503547

Gallop R, (2003). Reiki: a supportive therapy in nursing practice and self-care for nurses. *J N Y State Nurses Assoc*; 34: 9-13.

Horan P, (2007). Evrensel Yaşam Enerjisi Reiki, Çev. Nur Yener, Okyanus Yayınları, İstanbul

https://tr.pinterest.com/reikisevilla

Karahan Y, (2005). Usui Reiki Işığı. 1st ed. İstanbul: Kozmik Kitaplar.

Kirshbaum, M. N., Stead, M., & Bartys, S. (2016). An exploratory study of reiki experiences in women who have cancer. International Journal of Palliative Nursing, 22(4), 166–172. https://doi.org/10.12968/ijpn.2016.22.4.166

Mackay, N., Mcfarlane, O., & Hansen, S. (2004). Autonomic Nervous System Changes During Reiki Treatment: A Preliminary Study. The Journal of Alternative and Complementary Medicine, 10(6), 1077–1081. https://doi.org/10.1089/acm.2004.10.1077

Mcmanus, D. E. (2017). Reiki Is Better Than Placebo and Has Broad Potential as a Complementary Health Therapy. Journal of Evidence-Based Complementary & Alternative Medicine, 22(4), 1051–1057. https://doi.org/10.1177/2156587217728644

Moquin B, Blackman MR, Mitty E, Flores S. Complementary and alternative medicine (CAM). *Geriatric Nursing*. 2009; 30(3):196-203.

Misra, S. M., Verissimo, A. M., Misra, S. M., Kaplan, R. J., & Verissimo, A. M. (2014). Modalities of complementary and alternative medicine. A Guide to Integrative Pediatrics for the Healthcare Professional, 17-69.

Sahler, O. J. Z., McClafferty, H., & Rosen, M. A. (2016). Integrative care in pediatric oncology. Pediatric psychosocial oncology: Textbook for multidisciplinary care, 291-305.

Musal N, (2005). Reiki El Kitabı, Akis Kitap, İstanbul

Müller B ve Günther HH, (2006). Reiki Uygulamalı Şifacılık Teknikleri. Ege Meta Yayınları, İzmir.

National Center for Complementary and Alternative Medicine. (2007). Reiki clinical trials. Retrieved on January 24, 2007, from *http://nccam.nih.gov/clinicaltrials/reiki.htm*

Ocak T, (2008). Reiki Diye Bir şey, Medya Vega, İzmir.

Ott MJ, TT, Bossi L, Colbath J. A (2010). pediatric perspective on energy therapies. In: Culbert Timothy P, Olness Karen, editors. Integrative pediatrics [electronic resource]. New York: Oxford University Press, p180-203

Pocotte S ve Salvador D, (2008). Reiki as a rehabilitative nursing intervention for pain management: a case study. *Rehabil Nurs* ; 33 231-2.

Rosada, R. M., Mehl-Madrona, L., Rubik, B., Mainguy, B., & Plummer, J. (2015). Reiki Reduces Burnout Among Community Mental Health Clinicians. The Journal of Alternative and Complementary Medicine, 21(8), 489–495. https://doi.org/10.1089/acm.2014.0403

Sağkal T ve Eşer İ, (2011). Hemşirelikte Yeni Bir Uygulama: Reiki Dokunma Terapisi, Maltepe Üniversitesi, *Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, Cilt 4, Sayı 1.

Tarantino, B., Earley, M., Audia, D., D'Adamo, C., & Berman, B. (2013). Qualitative and Quantitative Evaluation of a Pilot Integrative Coping and Resiliency Program for Healthcare Professionals. EXPLORE, 9(1), 44–47. https://doi.org/10.1016/j.explore.2012.10.002

Toms R, (2011). Reiki Therapy A Nursing Intervention for Critical Care. *Crit Care Nurs Q*, 34 (3): 213–217.

tr.pinterest.com/search/pins/?q=7 chakra&rs=typed

Turan N, Öztürk A ve Kaya N (2010). Hemşirelikte yeni bir sorumluluk alanı: Tamamlayıcı terapi, Maltepe Üniversitesi, *Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3(1):93-98.

Uğurlu İ, (2011). Batı'dan gelen Doğu kökenli akımlar ve Türkiye'deki faaliyetleri, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri Anabilim Dalı, Dinler Tarihi Bilim Dalı.

Usui M, Grimm CM, (2000). The original Reiki handbook of Dr. Mikao Usui: The traditional Usui Reiki ryoho treatment positions and numerous Reiki techniques for health and well-being. 2. baskı. Lotus Press;.

Vitale, A. (2007). An Integrative Review of Reiki Touch Therapy Research. Holistic Nursing Practice, 21(4), 167–179. https://doi.org/10.1097/01.hnp.0000280927.83506.f6

Wardell DW, Engebretson J, (2001). Biological correlates of reiki touch(sm) healing. *J Adv Nurs*.; 33: 439-45.

Whelan KM, Wishnia GS, (2003). Reiki therapy: The benefits to a nurse/ Reiki practitioner. *Holistic Nursing Practice*, 17, 209-17.

REFERENCES

Afşar, F., Özkan, A., and Arslanoğlu, A. (2018). Critical thinking tendencies of nurses: A case study in a training and research hospital. *Health Academicians Journal*, 5(1), 71-75.

Alfaro-Lefevre, R. (2016). Critical thinking, clinical reasoning and clinical judgment: A practical approach, pageburst E-book on kno: Elsevier Health Sciences.

Andreou, C., Papastavrou, E., and Merkouris, A. (2014). Learning styles and critical thinking relationship in baccalaureate nursing education: A systematic review. *Nurse Education Today*, 34(3), 362-371.

Atasayar, B. Ş., and İşeri, Ö. (2023). The effect of critical thinking education on nursing diagnosis, perception, and motivation for critical thinking. *İnönü University Journal of Vocational School of Health Services*, 11(2), 1416-1430.

Aydın, A., and Kurudirek, F. (2021). The effect of critical thinking levels on the creativity of nursing students. *İnönü University Journal of Vocational School of Health Services*, 9(1), 140-149.

Bahmanpour, K., Navipour, H., Ahmadi, F., and Kazemnejad, A. (2018). Critical thinking in clinical nursing: A content analysis. *Cukurova Medical Journal*, 43(1), 172-179.

Baran, M., and Balcı, F. (2017). A study on the critical thinking tendencies of nurse managers.

Basco-Prado, L., Biurrun-Garrido, A., Zuriguel-Pérez, E., Roldán-Merino, J., and Mestres-Soler, O. (2024). Critical thinking level in nursing degree students according to sociodemographic and academic variables: A correlational study. *Nurse Education in Practice*, 78, 103955.

Beyer, B. (1987). Practical strategies for the teaching of thinking. Boston, MA: Allyn and Bacon.

Bilik, Ö., Kankaya, E. A., and Deveci, Z. (2020). Effects of web-based concept mapping education on students' concept mapping and critical thinking skills: A double-blind, randomized, controlled study. *Nurse Education Today*, 86, 104312.

Carter, A. G., Creedy, D. K., and Sidebotham, M. (2016). Efficacy of teaching methods used to develop critical thinking in nursing and midwifery undergraduate students: A systematic review of the literature. *Nurse Education Today*, 40, 209-218.

Carvalho, D. P., Azevedo, I. C., Cruz, G. K., Mafra, G. A., Rego, A. L., Vitor, A. F., . . . Júnior, M. A. F. (2017). Strategies used for the promotion of critical thinking in nursing undergraduate education: A systematic review. *Nurse Education Today*, 57, 103-107.

Chan, Z. C. (2013). A systematic review of critical thinking in nursing education. *Nurse Education Today*, 33(3), 236-240.

Chen, Q., Liu, D., Zhou, C., and Tang, S. (2020). Relationship between critical thinking disposition and research competence among clinical nurses: A cross-sectional study. *Journal of Clinical Nursing*, 29(7-8), 1332-1340.

Cui, C., Li, Y., Geng, D., Zhang, H., and Jin, C. (2018). The effectiveness of evidence-based nursing on the development of nursing students' critical thinking: A meta-analysis. *Nurse Education Today*, 65, 46-53.

Çalışkan, N., Karadağ, M., Durmuş İskender, M., Aydoğan, S., and Gündüz, C. S. (2020). The impact of critical thinking courses on nursing students' critical thinking tendencies and motivations. *Turkey Clinics Journal of Nursing Sciences*, 12(4).

Çıtak, E. A., and Uysal, G. (2012). Concept analysis: Critical thinking. *Journal of Nursing Education and Research*, 9(3), 3-9.

Dikmen, Y. D., and Usta, Y. Y. (2013). Critical Thinking in Nursing. *SDU Journal of Health Science Institute*, 4(1).

Ennis, R. H. (1962). A concept of critical thinking. Harvard Educational Review.

Facione, P. (1990). Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction (The Delphi Report).

Falcó-Pegueroles, A., Rodríguez-Martín, D., Ramos-Pozón, S., and Zuriguel-Pérez, E. (2021). Critical thinking in nursing clinical practice, education and research: From attitudes to virtue. *Nursing Philosophy*, 22(1), e12332.

Glaser, E. M. (1942). An experiment in the development of critical thinking. *Teachers College Record*, 43(5), 1-18.

Jiang, Y. (2016). A study on professional development of teachers of English as a foreign language in institutions of higher education in Western China: Springer.

Jiménez-Gómez, M. A., Cárdenas-Becerril, L., Velásquez-Oyola, M. B., Carrillo-Pineda, M., and Barón-Díaz, L. Y. (2019). Reflective-critical thinking in nursing curricula. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*, 27, e3173.

Johnsen, D. C. (2022). Critical thinking: Inquiring culture, learning outcomes examples, a call for learning models, and outcomes. *Journal of Dental Education*, 86(11), 1423-1424.

Karadağ, M., Alparslan, Ö., and İşeri, Ö. P. (2018). Critical thinking tendencies and learning styles of midwifery and nursing students. *Cukurova Medical Journal*, 43(1), 13-21.

Kaşıkçı, M., and Özcan, S. (2024). Critical Thinking in Nursing: Nursing Process and Sample Care Plans (Vol. 1, pp. 3-9). Istanbul: Istanbul Medical Bookstore.

Kaya, A., and Şendir, M. (2021). Strategies and dimensions of critical thinking in nursing education and practice. *Journal of Nursing Science*, 4(3), 163-168.

Kaya, H., Şenyuva, E., and Bodur, G. (2017). Developing critical thinking disposition and emotional intelligence of nursing students: A longitudinal research. *Nurse Education Today*, 48, 72-77.

Kaya, H., Şenyuva, E., and Bodur, G. (2018). The relationship between critical thinking and emotional intelligence in nursing students: A longitudinal study. *Nurse Education Today*, 68, 26-32.

Kobya Bulup, H., and Bulut, E. (2020). Levels of critical thinking tendencies among pediatric nurses and influencing factors. *Turkey Clinics Journal of Nursing Sciences*, 12(1).

Lee, J., Lee, Y., Gong, S., Bae, J., and Choi, M. (2016). A meta-analysis of the effects of non-traditional teaching methods on the critical thinking abilities of nursing students. *BMC Medical Education*, 16, 1-9.

Lipman, M. (1989). Critical Thinking: Some Differences of Approach. *Inquiry: Critical Thinking Across the Disciplines*, 3(2), 3-4.

Oktay, A. A., Taş, F., Doğaner, A., Gülpak, M., and Avnioğlu, S. (2019). Critical thinking tendencies of health college students. *Cukurova Medical Journal*, 44(1), 33-43.

Paul, R., and Elder, L. (2006). Critical thinking: The nature of critical and creative thought. *Journal of Developmental Education*, 30(2), 34.

Raymond, C., Profetto-McGrath, J., Myrick, F., and Strean, W. B. (2018). Balancing the seen and unseen: Nurse educator as role model for critical thinking. *Nurse Education in Practice*, 31, 41-47.

Sarıtaş, S., and Yıldırım, M. (2020). Determining the critical thinking tendencies of operating room nurses. *Acıbadem University Journal of Health Sciences*, (2), 252-256.

Taşçı, Ö., and Özer, N. (2023). Examining the critical thinking tendencies and attitudes towards evidence-based nursing of surgical nurses. *Effective Nursing Journal*, 16(4), 416-434.

Taşçı, Ö., Durmuş, M., Gerçek, A., and Kaya, A. (2022). Hemşirelik öğrencilerinin eleştirel düşünme eğilimlerini etkileyen faktörler. *Journal of Nursology*, 25(1), 45-49.

Thinking, T. F. f. C. (2024). Defining Critical Thinking.

Ulger, K. (2018). The effect of problem-based learning on the creative thinking and critical thinking disposition of students in visual arts education. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 12(1).

Uyar, M. G., and Güven, Ş. D. (2019). Examining the relationship between critical thinking tendencies and autonomy levels of student nurses. Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

Worrell, J. A., and Profetto-McGrath, J. (2007). Critical thinking as an outcome of context-based learning among post RN students: A literature review. *Nurse Education Today*, 27(5), 420-426.

Yeşilyurt, E. (2021). Critical thinking and its teaching: A conceptual overview of all dimensions and elements. *Journal of International Social Research*, 14(77).

Yıldırım, O. (2011). Critical thinking in health professionals. Basic concepts and skills in health practices, Nobel Medical Bookstores, Istanbul, 106-115.

Yue, M., Zhang, M., Zhang, C., and Jin, C. (2017). The effectiveness of concept mapping on the development of critical thinking in nursing education: A systematic review and meta-analysis. *Nurse Education Today*, 52, 87-94.

Yürümezoğlu, H. A., and Kocaman, G. (2024). The current status of nursing education in Turkey between 2015-2023. *Effective Nursing Journal*, 17(1), 148-160.

Editörler:
Doç. Dr. Gani Erhan Taşar
Doç. Dr. Özden Canlı Taşar

Biyoloji

International Research in the Field of Biology

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

BİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR- II_
(International Research in the Field of Biology)
Editörler: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar, Doç. Dr. Özden Canlı Taşar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-67-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
BİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR- II_
(International Research in the Field of Biology)
Editörler: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar, Doç. Dr. Özden Canlı Taşar
VI+216 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-67-8

Bu kitapta yer alan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu yazar veya yazarlarına ait olup ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluğu yazarlara aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Al-Khafaji, K., Taskin Tok, T. (2020). Molecular Dynamics Simulation, Free Energy Landscape and Binding Free Energy Computations in Exploration the Anti-Invasive Activity of Amygdalin Against Metastasis. Computer Methods and Programs in Biomedicine, 195, 105660.

Al-Khafaji, K. Taskin Tok, T. (2021). Amygdalin as multi-target anticancer drug against targets of cell division cycle: Double docking and molecular dynamics simulation. Journal of Biomolecular Structure and Dynamics, 39, 1965–1974.

Alwan, A.M., Afshari, J.T. (2022). In Vivo Growth Inhibition of Human Caucasian Prostate Adenocarcinoma in Nude Mice Induced by Amygdalin with Metabolic Enzyme Combinations. BioMed Research International, 2022, 4767621.

Arshi, A., Hosseini, S.M., Hosseini, F.S.K., Amiri, Z.Y., Hosseini, F.S., Sheikholia Lavasani, M., Kerdarian, H., Dehkordi, M.S. (2019). The anti-cancer effect of amygdalin on human cancer cell lines. Molecular Biology Reports, 46, 2059–2066.

Askar, M.A., El-Sayyad, G.S., Guida, M.S., Khalifa, E., Shabana, E.S., Abdelrahman, I.Y. (2023). Amygdalin-folic acid-nanoparticles inhibit the proliferation of breast cancer and enhance the effect of radiotherapy through the modulation of tumor-promoting factors/immunosuppressive modulators in vitro. BMC Complementary Medicine and Therapies, 23, 162.

Bennett, R.N., Wallsgrove, R.M. (1994). Secondary metabolites in plant defence mechanisms. New Phytologist, 127, 617−633.

Bromley, J., Hughes, B.G., Leong, D.C., Buckley, N.A. (2005). Life threatening interaction between complementary medicines: cyanide toxicity following ingestion of amygdalin and vitamin C. Annals of Pharmacotherapy, 39, 1566−1569.

Chang, H.K., Shin, M.S., Yang, H.Y., Lee, J.W., Kim, Y.S., Lee, M.H., Kim, Y.S., Lee, M.H., Kim, J., Kim, K.H., Kim, C.L. (2006). Amygdalin induces apoptosis through regulation of Bax and Bcl-2 expressions in human DU145 and LNCaP prostate cancer cells. Biological and Pharmaceutical Bulletin, 29, 1597-1602.

Chen, Y., Ma, J., Wang, F., Hu, J., Cui, A., Wei, C., Yang, Q., Li, F. (2013). Amygdalin induces apoptosis in human cervical cancer cell line HeLa cells. Immunopharmacol Immunotoxicol, 35:43-51.

Cipollone, R., Ascenzi, P., Tomao, P., Imperi, F., Visca, P., (2008). Enzymatic detoxification of cyanide: clues from *Pseudomonas aeruginosa* Rhodanese. Journal of Microbiology and Biotechnology, 15(2–3), 199–211.

Cooper, C.E., Brown, G.C. (2008). The inhibition of mitochondrial cytochrome oxidase by the gases carbon monoxide, nitric oxide, hydrogen cyanide and hydrogen sulfide: chemical mechanism and physiological significance. Journal of Bioenergetics and Biomembranes, 40, 533−539.

Curt, G.A. (1990). Unsound methods of cancer treatment. Principles and Practice of Oncology Updates, 4, 1–10.

Dang, T., Nguyen, C., Tran, P.N. (2017). Physician beware: severe cyanide toxicity from amygdalin tablets ingestion. Journal of Emergency Medicine Case Reports, 2017, 4289527.

Del Cueto, J., Ionescu, I.A., Pičmanová, M., Gericke, O., Motawia, M.S., Olsen, C.E., Campoy, J.A., Dicenta, F., Møller, B.L., Sánchez-Pérez, R. (2017). Cyanogenic glucosides and derivatives in almond and sweet cherry flower buds from dormancy to flowering. Frontiers in Plant Science, 8, 1–16.

Feng, D., Shen, Y., Chavez, E.R. (2003). Effectiveness of different processing methods in reducing hydrogen cyanide content of flaxseed. Journal of the Science of Food and Agriculture, 83, 836−841.

Go, M.R., Kim, H.J., Yu, J., Choi, S.J. (2018). Toxicity and toxicokinetics of amygdalin in maesil (*Prunus mume*) syrup: protective effect of maesil against amygdalin toxicity. Journal of Agricultural and Food Chemistry, 66(43), 11432-11440.

Jaswal, V., Palanivelu, J., Ramalingam, C. (2018). Effects of the gut microbiota on amygdalin and ıts use as an anti-cancer therapy: substantial review on the key components ınvolved in altering dose efficacy and toxicity. Biochemistry and Biophysics Reports, 14, 125–132.

Kwon, H.Y., Hong, S.P., Hahn, D.H., Kim, J.H. (2003). Apoptosis induction of *Persicae Semen* extract in human promyelocytic leukemia (HL-60) cells. Archives of Pharmacal Research, 26, 157-61.

Li, X., Shi, F., Zhang, R., Sun, C., Gong, C., Jian, L., Ding, L. (2016). Pharmacokinetics, safety, and tolerability of amygdalin and paeoniflorin after single and multiple ıntravenous ınfusions of huoxue-tongluo lyophilized powder for ınjection in healthy Chinese volunteers. Clinical Therapeutics, 38(2), 327-337.

Luo, H., Li, L., Tang, J., Zhang, F., Zhao, F., Sun, D., Zheng, F., Wang, X. (2016). Amygdalin inhibits HSC-T6 Cell proliferation and fibrosis through the regulation of TGF-β/CTGF. Molecular & Cellular Toxicology, 12, 265–271.

Makarević, J., Rutz, J., Juengel, E., Kaulfuss, S., Reiter, M., Tsaur, I., Bartsch, G., Haferkamp, A., Blaheta, R.A. (2014). Amygdalin blocks bladder cancer cell growth in vitro by diminishing cyclin A and cdk2. PLoS ONE, 9, e0105590.

Milazzo, S., Lejeune, S., Ernst, E. (2007). Laetrile for cancer: a systematic review of the clinical evidence. Support Care Cancer, 15, 583–595.

Mosayyebi, B., Mahsa Imani, M.; Rahmati, M., Akbarzadeh, A., Zarghami, N., Alizadeh, E., Rahmati, M. (2022). Comparison between β-Cyclodextrin-amygdalin nanoparticle and amygdalin effects on migration and apoptosis of MCF-7 breast cancer cell line. Journal of Cluster Science, 33, 935–947.

Moss, R.W. (2005). Patient perspectives: Tijuana cancer clinics in the post-NAFTA era. Integrative Cancer Therapies, 4, 65–86.

Ogasawara, Y., Lacourciere, G.M., Ishii, K., Stadtman, T.C. (2005). Characterization of potential selenium-binding proteins in the selenophosphate synthetase system. Proceedings of the National Academy of Sciences,102(4), 1012–1016.

Qadir, M., Fatima, K. (2017). Review on pharmacological activity of amygdalin. Archives in Cancer Research, 5 (4), 160.

Qian, L., Xie, B., Wang, Y., Qian, J. (2015). Amygdalin-mediated inhibition of non-small cell lung cancer cell invasion *in vitro*. International Journal of Clinical and Experimental Pathology, 8, 5363-5370.

Pandey, A., Ali, S.A., Negi, Y. (2021). Synthesis of polygonal chitosan microcapsules for the delivery of amygdalin loaded silver nanoparticles in breast cancer therapy. Materials Today: Proceedings, 43, 3744–3748.

Park, H.J., Yoon, S.H., Han, L.S., Zheng, L.T., Jung, K.H., Uhm, Y.K., Lee, J.H., Jeong, J.S., Joo, W.S., Yim, S.V., Chung, J.H., Hong, S.P. (2005). Amygdalin inhibits genes related to cell cycle in SNU-C4 human colon cancer cells. World Journal of Gastroenterology, 11, 5156-5161.

Poulton, J.E. (1990). Cyanogenesis in plants. Review Plant Physiology, 94, 401–405.

Shim, S.M., Kwon, H., (2010). Metabolites of amygdalin under simulated human digestive fluids. International Journal of Food Sciences and Nutrition, 61, 770–779.

Shin, K.M., Park, Y.M., Kim, I.T., Hong, S.P., Hong, J.P., Lee, K.T. (2003). In vitro anti-inflammatory activity of amygdalin in murine macrophage raw 264.7 Cells. Korean Journal of Pharmacognosy, 34, 223–227.

Sireesha, D., Reddy, B.S., Reginald, B.A., Samatha, M., Kamal, F. (2019). Effect of amygdalin on oral cancer cell line: An *in vitro* study. Journal of Oral and Maxillofacial Pathology, 23, 104-107.

Sohail, R., Abbas, S.R. (2020). Evaluation of amygdalin-loaded alginate-chitosan nanoparticles as biocompatible drug delivery carriers for anticancerous efficacy. International Journal of Biological Macromolecules, 153, 36-45.

Song, Z., Xu, X. (2014). Advanced research on anti-tumor effects of amygdalin. Journal of Cancer Research and Therapeutics,10 (1), 3-7.

Suchard, J.R., Wallace, K.L., Gerkin, R.D. (1998). Acute cyanide toxicity caused by apricot kernel ingestion. Annals of Emergency Medicine, 32, 742−744.

Temiz, M.A. (2018). Zehir, Ed. Naskali Gürsoy E., *Zehir Çeşitleri*: Libra Kitap, Ankara

Tsaur, I., Thomas, A., Monecke, M.M., Zugelder, M., Rutz, J., Grein, T., Maxeiner, S., Xie, H., Chun, F.K.H., Florian Rothweiler, F., Cinatl, J., Michaelis, M., Haferkamp, A., Blaheta R.A. (2022). Amygdalin Exerts antitumor activity in taxane-resistant prostate cancer cells. Cancers, 14(13), 3111.

Toomey, V.M., Nickum, E.A., Flurer, C.L. (2012). Cyanide and Amygdalin as ındicators of the presence of bitter almonds in ımported raw almonds. Journal of Forensic Sciences, 57, 1313–1317.

Wang, Y., Jia Q., Zhang, Y., Wei, J., Liu, P. (2020). Amygdalin attenuates atherosclerosis and plays an anti-inflammatory role in ApoE knock-out mice and bone marrow-derived macrophages. Frontiers in Pharmacology, 11, 590929.

Wisniak, J., Robiquet, P.J. (2013). Emergent topics on chemistry education. Educación Química, 24, 139–149.

Xu, D., Xie, Y., Cheng, J., He, D., Liu, J., Fu, S., Hu, G. (2024). Amygdalin alleviates dss-induced colitis by restricting cell death and inflammatory response, maintaining the intestinal barrier, and modulating intestinal flora. Cells, 13(5), 444.

Yamane, H., Konno, K., Sabelis, M., Takabayashi, J., Sassa, T., Oikawa, H. (2010). In Comprehensive Natural Products II: Chemistry and Biology, Mander, L., Lui, H. W., Eds., Elsevier: Amsterdam, 4.

Yang, H.Y., Chang, H.K., Lee, J.W., Kim, Y.S., Kim, H., Lee, M.H., Shin, M.S., Ham, D.H., Park, H.K., Lee, H. Kim. C.J. (2007). Amygdalin suppresses lipopolysaccharide-induced expressions of cyclooxygenase-2 and inducible nitric oxide synthase in mouse BV2 microglial cells. Neurological Research, 29, 59–64.

Zhang, C., Lin, J., Zhen, C., Wang, F., Sun, X., Kong, X., Gao, Y. (2022). Amygdalin protects against acetaminophen-induced acute liver failure by reducing inflammatory response and inhibiting hepatocyte death. Biochemical and Biophysical Research Communications, 602, 105-112.

KAYNAKÇA

Akan, H. (2000). Türkiye'nin *Astragalus* L. (Leguminosae) cinsine ait *Alopecias* Bunge (=*Alopecuroidei* DC.) seksiyonunun revizyonu. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.

Akan, H. ve Balos, M. (2008). GAP Bölgesi'nden Toplanan Meyan Kökü (*Glycrrhiza Glabra* L.) Taksonunun İhracat Durumu, Etnobotanik Özellikleri ve Tıbbi Önemi. Fırat Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 20(2), 233-241.

Akan, H., Ekici, M. ve Aytac, Z. (2020). The synopsis of the genus *Trigonella* L. (Fabaceae) in Turkey. Turkish Journal of Botany, *44*(6), 670-693.

Akan, H., Balos, MM., ve Tel, AZ. (2013). The Ethnobotany of some Legume plants around Birecik Şanlıurfa. Adıyaman Üniversitesi Tarımsal Uygulama ve Arazi Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Dergisi (ADYUTAYAM), 1(1), 31-39.

Aktoklu, E. (1995). Türkiye'de yetişen *Onobrychis* Miller (Fabaceae) türlerinin revizyonu. İnönü Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı.

Altın, F., Çeter, T., Çeçen, C., & Akan, H. (2021). Morphological and Palynological Investigations on Some Taxa of *Medicago* L.(Fabaceae) Genus Distributing in Şanliurfa. International Journal of Current Naturalscience and Advanced Phytochemistry, 1(1), 12-18.

APG III (2009). An Update of the Angiosperm Phylogeny Group Classification for the Orders and Families

of Complimentary Contributor Copy Medicinal Plants of the Family of Fabaceae 15 Flowering Plants: APG III. Botanical Journal of the Linnean Society. 161: 105-121.

APG IV (2016). An Update of the Angiosperm Phylogeny Group Classification for the Orders and Families

of Flowering Plants: APG IV. Botanical Journal of the Linnean Society, 181(1), 1-20.

Başbağ, M., Kavak, B., Fırat, M., Çaçan, E., & Sayar, M. S. (2018). Türkiye florasında yer alan endemik Astragalus taksonları. In International Congress on Agriculture on Animal Sciences, November, Alanya, Turkey.

Burtt, BL. (2001). Tournefort in Turkey (1701-1702). The Karaca Arboretum Magazine, 6 (2): 45-62.

Burtt, BL. (2002). Tournefort in Turkey (1701-1702) Part 2. The Karaca Arboretum Magazine. 6:137-146.

Buser, R. (1888). Flora Orientalis. Supplementum, Genevae et Basileae, 23.

Cannon, S. B., McKain, M. R., Harkess, A., Nelson, MN., Dash, S., Deyholos, MK.,ve Leebens-Mack, J. (2015). Multiple Polyploidy Events in the Early Radiation of Nodulating and Nonnodulating Legumes. Molecular biology and evolution, *32*(1), 193-210.

Chamberlain, DP., Matthews, VA. (1970). *Astragalus* L. In: Davis PH (ed.) Flora of Turkey and the East Aegean Islands, Vol. 3, pp. 49–254. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Çetin, Ö. (2015). Türkiye'de Yayılış Gösteren *Glycyrrhiza* L. (Meyan) Cinsinin Revizyonu. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.

Çetiner, NG. (2013). Türkiye'deki *Lupinus* L. (Fabaceae) türlerinin moleküler sistematik analizi. Balıkesir

Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Çevik, Ö., Karaman, S. ve Gürsoy, M. (2023). Fabaceae Ailesine Ait Türkiye'de Ekonomik ve Tıbbi Amaçlı Kullanılan Bitkiler. Ahi Evran III - International Conference on Scientific Research, ISBN 978-625-367-095-5, pp 347-352.

Davis, PH. (1965). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. vol.: 1. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Davis, P.H. (1965-1985). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Vol. 1-9. Edinburgh University Press, Edinburgh.

Davis, PH., Milli, RR., Kit, T. (1988). Flora of Turkey and the East Aegean Island, 10 (Suppl. I). Edinburgh: Edinburgh Univ. Press.,

Doyle, JJ., Chappill, JA., Bailey, CD., Kajita, T. (2000). Towards a Comprehensive Phylogeny of Legumes: Evidence From RBCL Sequences and Non-Molecular Data. Advances in Legume Systematics, Roya Botanic Gardens, Kew, Part 9, s.1-20.

Ertuğ, F. (2008). Anadolu'da Geçmişten Bugüne Baklagiller. I. Leguminosae Çalıştayı, 11-13 Nisan, Urfa.

Fang, X. (2024). Taxonomic Revisions in the Fabaceae: Implications from Genetic Studies. Legume Genomics and Genetics, 15.

Güner, A., Aslan, S., Ekim, T., Vural, M. Ve Babaç, M.T., (Edlr.). (2012). Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayını.

Heywood, VH., Brummıtt, RK., Culham, A., Seberg, O. (2007). Flowering Plant Families of the World, Royal Botanic Gardens (RGB), Kew.

Kandemir, A., ve Demir, A. (2021). Türkiye'de Tehlike Altındaki Türler: IUCN Kırmızı Liste Verileri ile Tehlike Altındaki Fabaceae Türlerine Yönelik Özel Bir İnceleme. Turkish Journal of Biodiversity, 4(1): 53-65.

Kadıoğlu, B., Kadıoğlu, S., & Turan, Y. (2008). Gevenlerin (*astragalus* sp.) Farklı kullanım Alanları ve önemi. Alinteri Journal of Agriculture Science, *14*(1), 17-26.

Keskin, M. (2024). Novelties in the genus Trifolium in Türkiye. Frontiers in Life Sciences and Related Technologies, 5(2), 140-154.

Keskin, M., & Çelik, M. (2024). Türkiye İçin Yeni Bir Yonca Kaydı: *Trifolium alexandrinum* var. *serotinum*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, *29*(2), 423-428.

Keskin, M., Sonay, V., & Balos, M. M. (2023). Trifolium elazizense (Fabaceae), a new species from Turkey. *Phytotaxa*, *583*(2), 199-206.

KESKİN, M. E. (2007). Türkiye'de Trifolium pratense L. (Fabaceae) türü ve iki yeni varyete kaydı. Ot Sistematik Botanik Dergisi, *14*(2), 5-8.

KEW, (2017). Royal Botanic Gardens (RBG), State of the world's plants royal botanic garden published on the internet. https://stateoftheworldsplants.org.

Koenen E., Ojeda, D., Steeves, R., Migliore, J., Bakker, F., Wieringa, J., Kidner, C., Hardy, O., Pennington, R., Bruneau, A., Ve Hughes, C. (2019). Large-scale genomic sequence data resolve the deepest divergences in the legume phylogeny and support a near-simultaneous evolutionary origin of all six subfamilies, The New Phytologist, 225(3): 1355-1369. https://doi.org/10.1111/nph.16290

Küçüker, O. (2011). Bitki Morfolojisi (Kapalı Tohumlu Bitkiler) Ders Notları, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi, İstanbul.

Latifi, A., ve Akan, H. (2020). Harran Üniversitesi Herbaryum (HARRAN)'undaki Fabaceae Familyasının

Taksonları. Turkish Journal of Bioscience and Collections, 4(2), 64-104.

Mabberley, D.J. (2017). Mabberley's plant-book. Ed. 4. Cambridge University Press, Cambridge.

Mahamat, A. (2014). İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi herbaryum'undaki Fabaceae (Baklagiller) Familyası Örneklerinin Sanal Herbaryuma Aktarılması. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 82s.

Mirdeslioğlu, MN. (2008). Şanlıurfa ilinin Leguminosae florası. Harran Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Özcan, T. (2006). Türkiye'deki bazı onobrychis adans.(leguminosae) Taksonlarının tohum yüzeylerinde mikromorfolojik gözlemler. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, *56*(2), 163-175.

Polhill, R. M., Raven, P. H., ve Stırton, C. H. (1981). Evolution and systematics of the Leguminosae. Royal

Botanic Gardens, Kew, Richmond, Surrey TW9 3AE, UK.

Saatçıoğlu, G. (2017). Türkiye'de yetişen Hedysarum L.(Fabaceae) taksonlarının polen morfolojisi. Uludağ

Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora tezi.

Wojciechowski, MF. (2003). Reconstructing The Phylogeny of Legumes (Leguminosae): Early 21st Century Perspective In: B.B. Klitgaard and A Bruneau (editors). Advanced in Legume Systematic, Higher Level Systematics, Royal Botanic Gardens, Kew. Part 10, s.5- 35.

Yıldız, B. ve Aktoklu, E. (1997). Türkiye'nin *Hedysarum* L. ve *Onobrychis* Mill.(Fabaceae) cinslerine ait türlerin revizyonu. TÜBİTAK TBAG, 1147.

Zhao, Y., Zhang, R., Jiang, K., QI, J., HU, Y., GUO, J., ZHU, R., Zhang, T., Egan, A., Yİ, T., Huang, C.,ve MA, H. (2021). Nuclear phylotranscriptomics and phylogenomics support numerous polyploidization events and hypotheses for the evolution of rhizobial nitrogen-fixing symbiosis in Fabaceae., Molecular Plant, 14(5): 748-773. https://doi.org/10.1016/j.molp.2021.02.006.

REFERENCES

Cavanagh, H. M., & Wilkinson, J. M. (2002). Biological activities of lavender essential oil. *Phytotherapy Research*, 16(4), 301-308. doi:10.1002/ptr.1103

Donelli, D., Antonelli, M., Bellinazzi, C., Gensini, G. F., & Firenzuoli, F. (2019). Effects of lavender on anxiety: A systematic review and meta-analysis. *Phytomedicine,* 65, 153099.

Kasper, S., Gastpar, M., Müller, W. E., Volz, H. P., Möller, H. J., & Dienel, A. (2010). Lavender oil preparation Silexan is effective in generalized anxiety disorder—a randomized, double-blind comparison to placebo and paroxetine. *International Journal of Neuropsychopharmacology*, 13(5), 731-741.

Kim, M., Nam, E. S., Lee, Y., & Kang, H. J. (2021). Effects of lavender on anxiety, depression, and physiological parameters: Systematic review and meta-analysis. *Asian nursing research,* 15(5), 279-290.

Koulivand, P. H., Khaleghi Ghadiri, M., & Gorji, A. (2013). Lavender and the nervous system. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, 2013, 681304.

Qneibi, M., Bdir, S., Maayeh, C., Bdair, M., Sandouka, D., Basit, D., & Hallak, M. (2024). A Comprehensive Review of Essential Oils and Their Pharmacological Activities in Neurological Disorders: Exploring Neuroprotective Potential. *Neurochemical Research,* 49(2), 258-289.

Rudrapal, M., Khairnar, S. J., Khan, J., Dukhyil, A. B., Ansari, M. A., Alomary, M. N., ... & Devi, R. (2022). Dietary polyphenols and their role in oxidative stress-induced human diseases: Insights into protective effects, antioxidant potentials and mechanism (s) of action. *Frontiers in pharmacology,* 13, 806470.

Sanna, M. D., Les, F., Lopez, V., & Galeotti, N. (2019). Lavender (Lavandula angustifolia Mill.) essential oil alleviates neuropathic pain in mice with spared nerve injury. *Frontiers in pharmacology,* 10, 472.

Soares, G. A. B. E., Bhattacharya, T., Chakrabarti, T., Tagde, P., & Cavalu, S. (2021). Exploring pharmacological mechanisms of essential oils on the central nervous system. *Plants,* 11(1), 21.

Umezu, T. (2000). Behavioral effects of plant-derived essential oils in the Geller type conflict test in mice. *Japanese Journal of Pharmacology*, 83(2), 150-153.

Yogi, W., Tsukada, M., Sato, Y., Izuno, T., Inoue, T., Tsunokawa, Y., ... & Sunagawa, M. (2021, July). Influences of lavender essential oil inhalation on stress responses during short-duration sleep cycles: a pilot study. *In Healthcare* (Vol. 9, No. 7, p. 909). MDPI.

KAYNAKÇA

Anonim 1. cografyaharita.com. (E.T.: 09.12.2023).

Anonim 2. https://www.elazig.bel.tr/kent-rehberi/cografi-yapi/217/ (E.T.: 12.11.2024).

Darılmaz MC, Kıyak S. 2009. Checklist of Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae and Dytiscidae of Turkey (Coleoptera: Adephaga). *J Nat Hist.* 43:1585-1636.

Darılmaz, M. C., ve Salur, A. 2015. Annotated Catalogue of the Turkish Caddisflies (Insecta: Trichoptera). *Munis Entomology and Zoology* 10(2): 521-734.

Erdoğmuş, S. Z. 2006. Tabanidae Species (Diptera) in the Elâzığ Province of Turkey. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 20(1): 65-68.

Ivkovic, M., Doric, V., Baranov, V., Mihaljevic, Z., Kolcsar, L-P., Kvifte, G. M., Nerudova, J., and Pont, A. C. 2020. Checklist of Aquatic Diptera (Insecta) of Plitvice Lakes Natinal Park, Croatia, a Unesco World Heritage Site. *Zookeys*, 918: 99-142.

Jacobus, L. M., Macadam, C. R., and Sartori, M. 2019. Mayflies (Ephemeroptera) and Their Contributions to Ecosystem Services. *Insects*, 2019-10-170.

Karagöz, H. 2024. Kırklareli İli Odonata Faunası. Yüksek lisans tezi. tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi. (E.T.: 12.10.2024).

Lancester, J., and Downes, B. J. 2013. *Aquatic Entomology*. Oxford University Press. 275pp.

Morse, J. C., Frandsen, P. B., Graf, W., and Thomas, J. A. 2019. Diversity and ecosystem services of Tricoptera. *Insects*. 10: 125.

Nair, G. A., Morse, J. C., and Marshall S. A. 2015. Aquatic insects and their societal benefits and risks. *Journal of Entomology and Zoology Studies*, 3(3): 171-177.

Polat, A., Darılmaz, M. C., ve Incekar Ü. 2021. An Annotated Checklist of the Hydrophiloidea (Coleoptera) of Turkey. *Munis Entomology and Zoology*, 16(1): 151-178.

Resh, V. H., and Carde, R. T. 2009. Encyclopedia of Insects. Elsevier/Academic Press, 1132 pp. ISBN: 1849728062, 9781849728065.

Salur, A., Darılmaz, M.C., and Bauernfeind, E. 2016. An Annotated Catalogue of the Mayfly Fauna of Turkey (Insecta, Ephemeroptera). *Zookeys*, 620: 67-118.

Sivaramakrishnan, K. G., Selvakumar, C., and Subramanian, K. A. 2018. Insecta: Tricoptera (Caddisflies). *Insect Biodiversity*, Chapter 26: 419-428.

Taşdemir, A., ve Akyıldız, G. K. 2023. Checklist of the Family Chironomidae (Order: Diptera) from Turkey. *Zootaxa*, 5318(3): 301-338.

Taşar, G. E., ve Canlı Taşar, Ö. 2022. Insac Natural and Technology Sciences, Bölüm Adı: Yenilebilir Sucul Böcekler, Yayın Yeri: Duvar Kitabevi, Editör: Mustafa Tolga Çöğürcü, Mehmet Uzun, Sayfa sayısı: 416, Bölüm Sayfaları: 115-132. ISBN:978-625-8109-01-6.

Yazıcı, G. 2020. Overview of the Zoogeographical Distribution of Aquatic and Semi-Aquatic Heteroptera (Hemiptera) in Turkey. *Journal of Insect Biodiversity and Systematics*, 6(2): 135-155.

Yılmaz, H. 1994. Elâzığ Yüöresinde Bulunan Culicoides (Diptera: Ceratopogonidae) Türleri Üzerine Araştırmalar. Doktora Tezi. tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi. (E.T.: 12.10.2024).

KAYNAKÇA

Alçay, A.Ü., Akgül, C., Badayman, M. ve Dinçel, E. (2018). Ardıç Meyve ve Yağının Kullanım Alanları. *Aydın Gastronomy*, 2(2), 45-60.

Anonim (2016). İmamoğlu, A. ve Sarı, Z.M.N. Arpa Yetiştiriciliği. *Çiftçi Broşürü*, (125).

Çelik, A.D. ve Gül, A. (2016). Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği ve Dış Ticareti: Hatay İli Örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 21(2), 227-235.

Deniz, L., Serteser, A. ve Kargıoğlu, M. (2010). Uşak Üniversitesi ve Yakın Çevresindeki Bazı Bitkilerin Mahalli Adları ve Etnobotanik Özellikleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Ve Mühendislik*

Bilimleri Dergisi, 10(1), 57-72.

Ekren, E. ve Çorbacı, Ö.L. (2021). Etnobotanik Kullanım Olanakları Üzerine Bir Araştırma: Rize Kentsel Açık Yeşil Alanlar Örneği. *Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences*, 6(4), 487-497.

Göktaş, Ö. ve Gıdık, B. (2019). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanım Alanları. *Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 145-151.

Gülgün, B., Dağıstanlı, C. ve Aktaş, E. (2009). Tıbbi ve Aromatik Bitki Olarak da Kullanılan Bazı Süs Bitkileri ve Kullanım Alanları. *Ziraat Mühendisliği*, 353, 22-27.

Güner, A., Aslan, S., Ekim,T., Vural, M., ve Babaç, M.T. (Eds) (2012). Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). İstanbul: Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi ve Flora Araştırmaları Derneği Yayınları.

Işık, S. (2015). Kocaeli İli İzmit İlçesi Park ve Bahçelerindeki Bazı Süs Bitkilerinin Beslenme Durumlarının Bitki Analizleriyle Belirlenmesi. Master Tezi. Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi.

Kadıoğlu, S., Kadıoğlu, B., Dizikısa, T. ve Sezer, K.K. (2021). Doğal Olarak Yetişen ve Halk Tarafından Kullanılan Yabani Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri. *Muş Alparslan University Journal of Agriculture and Nature*, 1(1), 39-50.

Nemutlu, F.E. (2013). Çanakkale'de Dış Mekân Süs Bitkisi İşletmelerinin Değerlendirilmesi. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 13(1), 72-83.

Özkan, Y. (2018). *Tagetes erecta* L. (Kadife Çiçeği)'nin Kimyasal Yapısı ve Antioksidan Kapasitesi. Master Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Savran, A., Bağcı, Y. ve Kargıoğlu, M. (2009). Gemerek (Sivas) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları ve Etnobotanik Özellikleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 8(1), 313-321.

Şenkal, B.C. (2020). The Role of Secondary Metabolites Obtained from Medicinal and Aromatic Plants in Our Lives. *ISPEC Journal of Agricultural Sciences*, 4(4), 1071-1079.

Şimşek, A., Durmuş, E.N.İ. ve Çakmak, S.D. (2020). Yenilebilir Otlar ve Yemeklerde Kullanım Şekilleri: Kastamonu Örneği. *Tourism and Recreation*, 2(1), 8-12.

Yaşar, Ş., Kütahneci, E., Delimustafaoğlu, F.G. ve Büyükkiraz, M.E. (2023). Altın Çilek / Yer Kirazı (*Physalis peruviana* L.) Meyvesinin Botanik Özellikleri ve Sağlık Üzerine Etkileri. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 13(1), 19-27.

Yazici, K. (2020). İç Mekân Süs Bitkilerinin Önemi ve Tüketici Eğilimlerinin Belirlenmesi: Tokat Kenti Örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22(3), 738-747.

İNTERNET KAYNAKLARI

https://katalog.smsmarmaragroup.com/malus-royal-beauty-pendula-rosaceae/pembe-cicekli-ters-asili-sus-elmasi-sarkik-formlu-agalayan-kraliyet-guzelligi (E.T.: 25.09.2024).

http://www.maviladin.biz/mavi-ladin-cesitleri-27-mavi-ladin.html#:~:text=Özellik%3A%20Kış%20soğuklarına%20dayanıklı%20olduğu,Ticari%20değeri%20oldukça%20yüksektir (E.T.: 25.09.2024).

https://www.medicalpark.com.tr/salataligin-faydalari/hg-3231 (E.T.: 25.09.2024).

https://www.karacatibbibitkiler.com.tr/misk-adacayi---salvia-sclarea-l#:~:text=Kullanım%20Alanları%3A%20Yemek%20olarak%20taze,ve%20parfümeride%20fiksatif%20olarak%20kullanılır (E.T.: 25.09.2024).

https://antalya.tarimorman.gov.tr/Belgeler/TAB%20DERS%20NOTLARI.pdf (E.T.: 25.09.2024).

https://nemacicek.com/mum-cicegi-hoya-carnosa-bakimi-ozellikleri-faydalari/ (E.T.: 25.09.2024).

https://arastirma.tarimorman.gov.tr/bahridagdas/Belgeler/SEMİNERLER/TIBBI%20BİTKİLER.pdf

https://itb.org.tr/makale/5-tibbi-aromatik-bitkiler-ve-iyi-yasam#:~:text=Dünya%20ticaretinde%20en%20çok%20konu,zencefil%2C%20salep%20ve%20kimyon%20dur (E.T.: 25.09.2024).

https://www.mku.edu.tr/files/898-170a98e6-bd92-4529-b683-5d23ea07f948.pdf (E.T.: 25.09.2024).

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.medicalpark.com.tr/dut-kurusu-faydalari/hg-2923%23:~:text%3DDut%2520meyvesi%252C%2520s%25C4%25B1kl%25C4%25B1kla%2520kurutulup%2520at%25C4%25B1%25C5%259Ft%25C4%25B1rmal%25C4%25B1k,suyu%252C%2520kaynat%25C4%25B1lm%25C4%25B1%25C5%259F%2520olarak%2520da%2520t%25C3%25BCketilebilir.&ved=2ahUKEwjN4tT41tOGAxWiavEDHZZrALsQFnoECA8QAw&usg=AOvVaw0tH4MAO1v-_cl62q4HflsJ (E.T.: 25.09.2024).

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/karabas-otu%23:~:text%3DKaraba%25C5%259F%2520otu%2520%25C3%25A7ay%25C4%25B1%2520faydalar%25C4%25B1%2520a%25C3%25A7%25C4%25B1s%25C4%25B1ndan,masaj%2520ya%25C4%259Flar%25C4%25B1%2520aras%25C4%25B1nda%2520yer%2520al%25C4%25B1r.&ved=2ahUKEwjDkvSL19OGAxVISvEDHSvgJhIQFnoECBMQAw&usg=AOvVaw0REXxw9NLCRB6J1_35t1O1 (E.T.: 25.09.2024).

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/kenger-otu-nedir-faydalari%23:~:text%3DKenger%2520otu%2520sak%25C4%25B1z%2520ve%2520kahve,kenger%2520kahvesi%2520de%2520elde%2520edilir.&ved=2ahUKEwjFibyW19OGAxWqX_EDHTdAB6MQFnoECA8QAw&usg=AOvVaw1zm1lGp1QZwI-4YP9PL3gw (E.T.: 25.09.2024).

https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=https://www.amasyadsyb.org/sut/yembitki/2&ved=2ahUKEwiB2emm19OGAxU4bvEDHRJbAVgQFnoECA8QAw&usg=AOvVaw01X74LWhWAxW8tJDuWqraN (E.T.: 25.09.2024).

https://arastirma.tarimorman.gov.tr/ktae/Belgeler/brosurler/Mısır%20Tarımı.pdf (E.T.: 25.09.2024).

KAYNAKÇA

ABAK, F., 2018. Şanlıurfa ili lamiaceae (ballıbabagiller) familyasının florası bazı taksonların fitokimyasal ve etnobotanik özellikleri. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Rize, Türkiye.

AJANSI, A. Ç., 2020. The EU Habitats Directive Annex I habitat types–EUNIS Habitat Tipleri sorgulama sistemi.

AKAN, H. VE KORKUT, MM., 2008. Balos MM. Arat dağı ve çevresinde (Birecik, Şanlıurfa) etnobotanik bir araştırma. Fırat Üniv. Fen ve Müh. Bil. Dergisi 2008; 20(1): 67-81.

AKAN, H., BALOS, MM., TEL, A. Z. 2013. Birecik (Şanlıurfa) yöresindeki bazı baklagil bitkilerin etnobotanik özellikleri.

AKAN, H., ÖZ, A., PEKMEZ, H., 2018. Ortaca (Muğla) Yöresinde Halk Arasında Kullanılan Bazı Bitkiler. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, *6*(9), 1168-1174.

AKAN, H., BALOS, MM., 2023. Karaköprü (Şanlıurfa)'da gıda olarak tüketilen yabani bitkiler üzerinde etnobotanik bir araştırma. *International Journal of Life Sciences and Biotechnology*, *6*(1), 61-81.

AKAN, H., AYAZ, H., 2016. Gölpınar Şanlıurfa-Türkiye mesire yeri florası ve etrafındaki köylerin etnobotanik özellikleri. *Bağbahçe Bilim Dergisi*, *2*(3), 19-56.

AKAN, H., 2015. Kahta (Adıyaman) merkezi ve Narince köyünün etnobotanik açıdan araştırılması. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *4*(2).

AKAN, H., 2013. An ethnobotanical ınvestigation on the baskets of Mardin, South East Anatolia. Adyütayam, 1(1): 21-30.

AKAN, H., AYDOĞDU M., KORKUT MM., BALOS MM., 2013. An ethnobotanical research of the Kalecik mountain area (Şanlıurfa, South-East Anatolia). Biological Diversity and Conservation, 6(2): 84-90.

AKAN, H., ASLAN M., BALOS M., 2005. Şanlıurfa kent merkezindeki semt pazarlarında satılan bazı bitkiler ve kullanım amaçları. Ot Sistematik Botanik Dergisi, 12(2): 43-58.

AKGÜL, A., 2008. Midyat (mardin) civarında etnobotanik. Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Türkiye.

AKGÜL, A., SENOL, SG., YILDIRIM, H., SECMEN, O., DOGAN, Y., 2018. An ethnobotanical study in Midyat (Turkey), a city on the silk road where cultures meet. Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine, 14(12): 1-18.

ALBUQUERQUE, U. P., RAMOS, M. A., JÚNIOR, W. S. F. and DE MEDEIROS, P. M., 2017. Ethnobotany for beginners. Springer International Publishing, Switzerland.

ASİL, E. ve ŞAR, S., 1984. Mesir Macunu. Türk Eczacılar Birliği Dergisi, Pharmacia. Journal of The Turkish Pharmacists Associastion, 24: 53(3): 204- 212.

ASLAN, M., 2018. Şanlıurfa İl Merkezinde Aktarlarında Satılan Tıbbi Ve Aromatik Bitkiler Ve Kullanımı. *Ejons Internatıonal Journal*, *2*(5), 113-120.

ASLAN, S., AKAN, H., & PEKMEZ, H., 2020. Yaslıca beldesi ve Arıkök mahallesi (Şanlıurfa)'nin etnobotanik açıdan araştırılması. *Biyolojik Çeşitlilik ve Koruma*, *13*(1), 44-61.

ASLAN, S., 2019. Yaslıca beldesi ve arıkök köyü (Şanlıurfa)'nün etnobotanik açıdan araştırılması. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

ATÇI, E. ve AKAN, H., 2021. Cittaslow Şehri Halfeti (Şanlıurfa)'nin "Meyve Yemekleri Festivali" nin Etnobotanik Açıdan Değerlendirilmesi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, *11*(4), 2537-2548.

AVCI, M., 2005. "Türkiye bitki örtüsünün çeşitlilik ve endemizm açısından bir değerlendirmesi", Ulusal Coğrafya Kongresi 2005 (Prof. Dr. İsmail Yalçınlar Anısına 29–30 Eylül 2005), Bildiri Kitabı (Ed. S. Avcı ve H. Turoğlu): 73–85, İstanbul.

AYAZ, H., 2013. Gölpınar mesire yeri florası ve etrafındaki köylerin etnobotanik özellikleri. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

AYAZ, N., 2020. Mardin ilinde yenen yabani bitkiler. Bitlis Eren Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bitlis, Türkiye.

BALICK, M. J., COX, P. A., and PLANTS, P., 1996. Culture: the Science of Ethnobotany. Scientific American Library, New York, p228.

BALOS, M. M. VE AKAN, H. 2007. Zeytinbahçe-Akarçay (Birecik, Şanlıurfa) Arasında Kalan Bölgenin Etnobotanik

BALOS, M. M. VE AKAN, H., & GEÇİT, M., 2022. Mardin (Türkiye) Geofitleri Üzerine Etnobotanik Bir Araştırma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, *25*(6), 1287-1304.

Barış, M., 2002. Yeşil alan uygulamalarında doğal bitki örtüsünden yeterince yararlanıyor muyuz?. II. Ulusal Süs Bitkileri Kongresi, sayfa no:91-95, Antalya.

BAŞKÖSE, İ., PAKSOY MY., SAVRAN A., 2012. The flora of Nigde University campus area and Akkaya dam lake environments (Nigde/Turkey). Biological Diversity and Conservation, 5(3): 82-97.

BAYRAKTAR, Ö. V., ÖZTÜRK, G., & ARSLAN, D., 2017. Türkiye'de bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimi ve pazarlamasındaki gelişmelerin değerlendirilmesi. *Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi*, *26*(2), 216-229.

BELLİKÇİ, KOYU E., 2020. Türkiye'nin etnobotanik veritabanı. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir, Türkiye.

BENEK, S., 1998. *GAP projesi içinde Harran Ovasının sulanması ve pamuk tarımının gelişimi ve sorunları* (Doctoral dissertation).

BERKES, F., 2012. Sacred ecology (Vol. 711). New York: Routledge.

BULUT, G., DOĞAN A., ŞENKARDEŞ İ., AVCİ R., TUZLACİ E., 2019. The medicinal and wild food plants of batman city and kozluk district (batman-turkey). Agriculturae Conspectus Scientificus, 84(1): 29-36.

BULUT, G., KORKMAZ A., TUZLACI E., 2017. The ethnobotanical notes from nizip. Istanbul J. Pharm, 47(2): 57-62.

ÇIPLAK, B., & DEMİRSOY, A., 1997. Mantodea (Insecta) fauna of Malatya vicinity (Turkey) and some remarks on the mantises of Anatolia. Journal of Orthoptera Research, 105-111.

ÇİÇEK, İ., 2019. Çermik ilçesi ve köylerinin (Diyarbakır) etnobotanik özellikleri. Bingöl Üniveritesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bingöl, Türkiye.

DAĞLI, M., 2015. Şanlıurfa merkez ve bağlı köylerde etnobotanik bir araştırma. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

DAVİS, P., 1965-1985. Flora of Turkey and East Aegean Islands. Edinburg: Vol:1-9 University Press.

DAVİS, P., MİLL, RR., TAN, K., 1988. Flora of Turkey and the East Aegean Islands (Supplement). Edinburgh: Volume 10, University Press.

DEMİR, E., 2003. The contribution of the Southeastern Anatolian project to the domestic economy and its effect on the settlements areas. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(3): 189-205.

DÖNMEZ, A. A. and UĞURLU, Z., 2014. Iris Foetidissima (Iridaceae): Discovering The Species İn Turkey On The Basis Of A Native Population. Phytologia Balcanica 20(2-3): 175-178.

EKİM, T., GÜNER, A., ÖZHATAY N., BAŞER, KHC., 2000. Flora of Turkey and East Aegean Islands. (Supplement 2). Edinburg: Vol:11, University Press.

EKSİK, C., & AKAN, H., 2021. Mardin'in Kırsal KöYlerindeki Yerli Halkın Kullandıkları Bazı Bitkilerin Etnobotanik AçIdan Değerlendirilmesi. Bağbahçe Bilim Dergisi, 8(3), 97-130.

ERİK, S., & TARIKAHYA HACIOĞLU, B., 2004. Türkiye florasi üzerine. Kebikeç, 9.

EKSİK, C., 2020. Mardin ili Artuklu, Ömerli ve Yeşilli ilçelerinin bazı köylerinde etnobotanik çalışma. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

ERTUĞ, F., 2002. Bodrum Yöresinde Halk Tıbbında Yararlanılan Bitkiler, Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı, Bildiriler, 29-31 Mayıs.

ERTUĞ, F., 2003. Bodrum Mutfağında Ot Kültürü: I, Yenen Doğal Otlar, Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar, 10: 49-70.

ERTUĞ, F., 2004. Wild Edible Plants Of Bodrum Area (Muğla, Turkey). Turkish Journal Of Botany, 28: 161-174.

ERTUĞ, Z. F., 2005. Ethnobotany: At The Junction Of The Continents And The Disciples. Proceding Of The Ivth International Congress Of Ethnobotany (Iceb 2005) 21-26 August, İstanbul-Turkey.

ERTUĞ, F., 2014. Etnobotanik. Resimli Türkiye Florası, 1: 318-344

ERZURUMLU, GS., SAVRAN A., 2019. Using ındigenous plant species ranging on the campus area of Ömer Halisdemir university in landscape design works. Erzincan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 12(1): 25-37.

ERYİĞİT, T. VE ARK., 2011. "Semizotu (Portulaca Oleracea L.) Bitkisinin Özellikleri Ve Kullanım Alanları," Uluslararası Katılımlı I. Ali Numan Kıraç Tarım Kongresi Ve Fuarı , Eskişehir, Turkey, Pp.1013-1017.

FİDAN, E. Ş., & AKAN, H., 2019. Tek Tek DağLarı Milli Parkı (ŞAnlıurfa-TüRkiye) Eteklerindeki Bazı KöYlerde Etnobotanik Bir ÇAlışMa. Bağbahçe Bilim Dergisi, 6(2), 64-94.

FİDAN, EŞ., 2018. Tek Tek dağları eteklerindeki bazı köylerde etnobotanik çalışma. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

FURKAN, MK., 2016. Adıyaman ilinde yetişen bazı bitkilerin etnobotanik özellikleri. Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman, Türkiye.

GELSE, A., 2012. Adıyaman ve çevresinin etnobotanik özellikleri. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Van, Türkiye.

GENÇAY, A., 2007. Cizre (Şırnak)nin etnobotanik özellikleri. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Van, Türkiye.

GONZÁLEZ-TEJERO MR., CASARES-PORCEL M., SÁNCHEZ-ROJAS CP., RAMİRO-GUTİÉRREZ JM., MOLERO-MESA J., PİERONİ A., ELJOHRİG S., 2008. Medicinal plants in the Mediterranean area: synthesis of the results of the project Rubia. Journal of Ethnopharmacology, 116(2): 341-357.

GÖÇ, F., & MAT, A., 2019. Türkiye'de yanık tedavisinde geleneksel olarak kullanılan bitkiler.

GÜLDAŞ, N., 2009. Adıyaman ilinde etnobotanik değeri olan bazı bitkilerin kullanım alanlarının tespiti. Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, Türkiye.

GÜNER, A., ASLAN, S., EKİM, T., VURAL, M. VE BABAÇ, M. T., (EDLR.), 2012. Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler). Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Ve Flora Araştırmalar Derneği Yayını 1, İstanbul, 1290s.

GÜNER, A., 2014. Resimli Türkiye Florası, Cilt 1. Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, Flora Dizisi 2, İstanbul.

GÜNER., A., KANDEMİR, A., MENEMEN, Y., YILDIRIM, H., ASLAN, S., EKŞİ, G., GÜNER, I. VE ÇİMEN A. Ö., (EDLR.), 2018. Resimli Türkiye Florası-2. Ang Vakfı Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi Yayınları, İstanbul, 1054s.

HAMMER, Ø., HARPER DA., RYAN PD. PAST, 2001. Paleontological statistics software package for education and data analysis. Palaeontologia Electronica, 4(1): 9.

HENNEKENS, SM., SCHAMİNÉE JH. TURBOVEG, 2001. a comprehensive data base management system for vegetation data. Journal of Vegetation Science, 12(4): 589-591.

https://www.Kocaelibitkileri.Com/

https://Www.Sutori.Com/En/Story/Guneydogu-Anadolu-Bolgesi)

https://www.sutori.com/en/story/guneydogu-anadolu-bolgesi

İNANDIK, H., 1960. Türkiye Bitki Coğrafyasına Giriş, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları NO: 32, İstanbul.

KARAGÖZ, A., ZENCİRCİ, N., TAN, A., TAŞKIN, T., KÖKSEL, H., SÜREK, M., TOKER, C. VE ÖZBEK, K., 2010. Bitki genetik kaynaklarının korunması ve kullanımı, Türkiye Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi, 1, 155-177.

KAYA, ÖF., DAĞLI M., ÇELİK, H.T., 2020. An ethnobotanical research in Şanlıurfa central district and attached villages (Turkey). Indian Journal of Traditional Knowledge, 19 (1): 7-23.

KENDİR, G., & GÜVENÇ, A., 2010. Etnobotanik ve Türkiye'de yapılmış etnobotanik çalışmalara genel bir bakış. Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy, (1), 49-80.

KILIÇ, M., 2019. Artuklu (Mardin) yöresinde yetişen bitkiler üzerine etnobotanik bir araştırma. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Manisa, Türkiye.

KİM, H., SONG MJ., 2011. Analysis and recordings of orally transmitted knowledge about medicinal plants in the southern mountainous region of Korea. Journal of Ethnopharmacology, 134(3): 676-696.

KÜLTÜR, Ş., ALTINBAŞAK, O., ANIL, S., & MELİKOĞLU, G., 2017. Türkiye'de mide ülserinde kullanılan tıbbi bitkiler.

LETO, C., TUTTOLOMONDO T., BELLA SL., LİCATA M., 2012. Ethnobotanical study in the Madonie Regional Park (Central Sicily, Italy)—Medicinal use of wild shrub and herbaceous plant species. Journal of Ethnopharmacology, 146: 90-112.

LOUİS, H., 1939. Das Naturlich Pflanzenkleid Anatoliens, Geographisch Gesehen Stuttgart.

OYMAK, E., 2018. Bozova (Şanlıurfa) halkının kullandığı doğal bitkilerin etnobotanik özellikleri. Harran Üniersitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

ÖZTURK, M., ALTAY V., GUCEL S., ALTUNDAG E., 2016. Plant diversity of the drylands in Southeastern Anatolia-Turkey: Role in human health and food security. Ed.: Ansari A. & Gill S.S., Plant biodiversity-Monitoring, Assessment and Conservation, 83-124.

ÖZTÜRK, F., DÖLARSLAN, M., & EBRU, G., 2016. Etnobotanik Ve Tarihsel Gelişimi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, (2), 11-13.

ÖZDEMİR, S., 2019. Diyarbakır ili aktarlarında satılan bitkiler ve etnobotanik özellikleri. Artvin Çoruh Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Artvin, Türkiye.

ÖZÇELİK, H. B., & ORHAN, İ. E., 2019. Picea orientalis (L.) Peterm.(Doğu Ladini). Türk Farmakope, 61.

ÖZER, H., TÜRKMEN, N., 2019. Investigation of plants with ethnobotanical use in Gaziantep Province (Turkey). GSC Biological and Pharmaceutical Sciences, 07(02): 71-78.

ÖZHATAY, N., BYFELD A., ATAY S., 2003. Türkiye'nin önemli bitki alanları, İstanbul: WWF Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı).

ÖZUSLU, E., 2005. Sof Dağı (Gaziantep) yöresindeki bazı bitkilerin etnobotanik özellikleri ve mahalli adları. Kırsal Çevre Yıllığı, 7.

POLUNİN, O., 1969. Flowers of Europe. New York, Toronto: Oxford University Press.

REGEL, C. VON., 1963. Türkiye' nin Flora ve Vejetasyonuna Genel Bir Bakış (Tercüme A. Baytop – R. Denizci) Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Monografileri serisi No: 1, İzmir.

SADE, YB., 2014. Kahta (Adıyaman) merkezi ve Narince köyünün etnobotanik açıdan araştırılması. Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa, Türkiye.

SADİKOĞLİT, N., & ALPİNAR, K., 2004. An evaluation of Turkish ethnobotanical studies (1928-1997). Journal of Faculty of Pharmacy of Istanbul University, 37, 61-66.

SAYA, Ö., YAPICI, Ü., İ., & HOŞGÖREN, H., 2009. Kurtalan (Siirt) ilçesinin etnobotanik özellikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (12), 191-196.

SEYİDOĞLU, N., 2009. Bazı doğal geofitlerin peyzaj düzenlemelerinde kullanımı ve üretimi üzerine araştırmalar. İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul, Türkiye.

SÕUKAND, R., KALLE R., 2010. Herbal landscape: the perception of landscape as a source of medicinal plants. Trames: A Journal of the Humanities and Social Sciences, 14(3): 207.

SİMPSON, EH., 1949. Measurement of diversity nature, 163, 688.

ŞIĞVA, HÖ., SEÇMEN Ö., 2009. Ethnobotanic survey of Işıklı (Çarpın), Dağdancık and Tokdemir in Gaziantep, Turkey. IUFS Journal of Biology, 68(1): 19-26.

TEL, A. Z., FURKAN, M. K., & SATIL, F., 2021. Adıyaman ilinde el sanatlarında yararlanılan bitkiler üzerine etnobotanik bir araştırma.

Tubives. Turkish Plants Data Service, 2020. [Çevrimiçi].

TİCHÝ, L., HOLT J. JUICE., 2006. program for management, analysis and classification of ecological data. Brno: Vegetation Science Group, Masaryk University.

URHAN, Y., EGE, M. A., ÖZTÜRK, B., & ELGİN CEBE, G., 2016. Türkiye Gıda Bitkileri Veritabanı.

VANDEBROEK I., BALİCK MJ., 2012. Globalization and loss of plant knowledge: challenging the paradigm. PloS one, 7(5): e37643.

VİTALİNİ, S., TOMÈ F., FİCO G., 2009. Traditional uses of medicinal plants in Valvestino (Italy). Journal of Ethnopharmacology, 121(1): 106-116.

YALÇIN, S., AKAN, H. & ÇAKILCIOĞLU, U., 2021. Suruç'ta (Şanlıurfa-Türkiye) bazı şifalı bitkilerin geleneksel kullanımları. Türk Doğa ve Fen Dergisi, 10(1), 236-244.

YALTIRIK, F., EFE, A., 1996. Otsu Bitkiler Sistematiği Ders Kitabı, İkinci Baskı, İÜ Basımevi ve Film Merkezi, Üniversite Yayın No: 3940, Orman Fakültesi Yayın No: 10, İstanbul, 518 s.

YAPICI, İÜ., HOŞGÖREN H., SAYA Ö., 2009. Kurtalan (Siirt) ilçesinin etnobotanik özellikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 12: 191-196.

YENER, ŞD., 2020. Akdeniz NS. Evaluation of the natural geophyte taxa of Sarıyer (Istanbul) and their use in urban landscape. Eurasian Journal of Forest Science, 8(1): 79-93.

YEŞİL, Y., ÇELİK M., YILMAZ B., 2019. Wild edible plants in Yeşilli (Mardin-Turkey), a multicultural area. Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine, 15(52): 1-19.

YEŞİL, Y., İNAL İ., 2019. traditional knowledge of wild edible plants in Hasankeyf (Batman Province, Turkey). Acta Societatis Botanicorum Poloniae, 88(3): 1-22.

YİĞİT, SŞ., 2014. Gaziantep ili aktarlarında satılan bitkiler ve etnobotanik özellikleri. Gaziantep Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep, Türkiye.

YORULMAZ, A. 2024. Lise öğrencilerinin Mardin/Midyat yöresinin (Söğütlü Köyü) etnobotaniği hakkındaki farkındalıkları. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

ZARE, G., & ÇANKAYA, İ., 2021. Etnobotanik çalışmalar ve Bitkisel-Tıbbi Ürünlere Genel Bakış. Türk Farmakope Dergisi, 6(1).

ZEDNİK, F., 1963. Türkiye Ormanları Bugüne Kadar Tatbik Edilen ve Gelecekte Tatbiki Tavsiye Edilen Silvikültürel Muameleler, Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları, No: 14, Ankara.

KAYNAKÇA

Zhao, C. (2023). Cell culture: in vitro model system and a promising path to in vivo applications. *Journal of Histotechnology*, 46(1), 1-4.

Harrison, R. G. (1906). Observations on the living developing nerve fiber. *Proceedings of the society for experimental biology and medicine*, 4(1), 140-143.

Harrison, R. G. (1910). The outgrowth of the nerve fiber as a mode of protoplasmic movement. *Journal of Experimental Zoology*, 9(4), 787-846.

Scudiero, D. A., Shoemaker, R. H., Paull, K. D., Monks, A., Tierney, S., Nofziger, T. H., Currens, M. J., Seniff, D., Boyd, M. R. (1988). Evaluation of a soluble tetrazolium/formazan assay for cell growth and drug sensitivity in culture using human and other tumor cell lines. *Cancer research*, *48*(17), 4827-4833.

Weiskirchen, S., Schröder, S. K., Buhl, E. M., Weiskirchen, R. (2023). A beginner's guide to cell culture: Practical advice for preventing needless problems. *Cells*, 12(5), 682.

Riojas, M. A., Fenn, S. L., Hazbón, M. H., Simione, F. P., & Cypess, R. H. (2019). ATCC: The Biological Resource Center for the Future. In The Biological Resources of Model Organisms (pp. 263-274). CRC Press.

Aggarwal, B. B., Danda, D., Gupta, S., & Gehlot, P. (2009). Models for prevention and treatment of cancer: problems vs promises. *Biochemical pharmacology*, *78*(9), 1083-1094.

Duval, K., Grover, H., Han, L. H., Mou, Y., Pegoraro, A. F., Fredberg, J., Chen, Z. (2017). Modeling physiological events in 2D vs. 3D cell culture. *Physiology*, *32*(4), 266-277.

Joseph, J. S., Malindisa, S. T., Ntwasa, M. (2018). Two-dimensional (2D) and three-dimensional (3D) cell culturing in drug discovery. *Cell Culture*, *2*, 1-22.

Habanjar, O., Diab-Assaf, M., Caldefie-Chezet, F., Delort, L. (2021). 3D cell culture systems: tumor application, advantages, and disadvantages. *International journal of molecular sciences*, 22(22), 12200.

Poggi, A., Villa, F., Fernadez, J. L. C., Costa, D., Zocchi, M. R., Benelli, R. (2021). Three-dimensional culture models to study innate anti-tumor immune response: advantages and disadvantages. *Cancers*, *13*(14), 3417.

Mseka, T., Bamburg, J. R., & Cramer, L. P. (2007). ADF/cofilin family proteins control formation of oriented actin-filament bundles in the cell body to trigger fibroblast polarization. *Journal of cell science*, *120*(24), 4332-4344.

Weaver, V. M., Lelièvre, S., Lakins, J. N., Chrenek, M. A., Jones, J. C., Giancotti, F., Werb, Z., Bissell, M. J. (2002). β4 integrin-dependent formation of polarized three-dimensional architecture confers resistance to apoptosis in normal and malignant mammary epithelium. *Cancer cell*, *2*(3), 205-216.

Meyers, J., Craig, J., & Odde, D. J. (2006). Potential for control of signaling pathways via cell size and shape. *Current biology*, 16(17), 1685-1693.

Pampaloni, F., Reynaud, E. G., Stelzer, E. H. (2007). The third dimension bridges the gap between cell culture and live tissue. *Nature reviews Molecular cell biology*, *8*(10), 839-845.

Biju, T. S., Priya, V. V., Francis, A. P. (2023). Role of three-dimensional cell culture in therapeutics and diagnostics: an updated review. *Drug Delivery and Translational Research*, 13(9), 2239-2253.

Urzì, O., Gasparro, R., Costanzo, E., De Luca, A., Giavaresi, G., Fontana, S., Alessandro, R. (2023). Three-dimensional cell cultures: the bridge between in vitro and *in vivo* models. *International Journal of Molecular Sciences*, 24(15), 12046.

Dufresne, J., Gregory, M., Pinel, L., Cyr, D. G. (2024). Three-Dimensional Cell Culture of Epididymal Basal Cells and Organoids: A Novel Tool for Toxicology. *Current Protocols*, 4(1), e975.

Górnicki, T., Lambrinow, J., Golkar-Narenji, A., Data, K., Domagała, D., Niebora, J., Farzaneh, M., Mozdziak, P., Zabel, M., Antosik, P., Bukowska, D., Ratajczak, K., Podhorska-Okołów, M., Dzięgiel, P., Kempisty, B. (2024). Biomimetic Scaffolds—A Novel Approach to Three Dimensional Cell Culture Techniques for Potential Implementation in Tissue Engineering. *Nanomaterials*, 14(6), 531.

Engler, A. J., Sen, S., Sweeney, H. L., Discher, D. E. (2006). Matrix elasticity directs stem cell lineage specification. *Cell*, 126(4), 677-689.

Hamburger, A. W., Salmon, S. E. (1977). Primary bioassay of human tumor stem cells. Science, 197(4302), 461-463.

Vinci, M., Box, C., & Eccles, S. A. (2015). Three-dimensional (3D) tumor spheroid invasion assay. *Journal of visualized experiments: JoVE*, (99), 52686.

Chen, S. F., Chang, Y. C., Nieh, S., Liu, C. L., Yang, C. Y., Lin, Y. S. (2012). Nonadhesive culture system as a model of rapid sphere formation with cancer stem cell properties. *PloS one*, *7*(2), e31864.

Lovett, M. L., Nieland, T. J., Dingle, Y. T. L., Kaplan, D. L. (2020). Innovations in 3D tissue models of human brain physiology and diseases. *Advanced functional materials*, 30(44), 1909146.

Huang, G., Li, F., Zhao, X., Ma, Y., Li, Y., Lin, M., Xu, F. (2017). Functional and biomimetic materials for engineering of the three-dimensional cell microenvironment. *Chemical reviews*, 117(20), 12764-12850.

Sawa, N., Fujimoto, H., Sawa, Y., Yamashita, J. (2019). Alternating differentiation and dedifferentiation between mature osteoblasts and osteocytes. Scientific reports, 9(1), 13842.

Pradhan, S., Liu, C., Zhang, C., Jia, X., Farach-Carson, M. C., Witt, R. L. (2010). Lumen formation in three-dimensional cultures of salivary acinar cells. *Otolaryngology—Head and Neck Surgery*, *142*(2), 191-195.

Pradhan-Bhatt, S., Harrington, D. A., Duncan, R. L., Jia, X., Witt, R. L., Farach-Carson, M. C. (2013). Implantable three-dimensional salivary spheroid assemblies demonstrate fluid and protein secretory responses to neurotransmitters. *Tissue engineering Part A*, *19*(13-14), 1610-1620.

Krishnamurthy, S., Nör, J. E. (2013). Orosphere assay: a method for propagation of head and neck cancer stem cells. *Head & neck*, *35*(7), 1015-1021.

Feng, L., Pan, R., Ning, K., Sun, W., Chen, Y., Xie, Y., Yu, L. (2025). The impact of 3D tumor spheroid maturity on cell migration and invasion dynamics. *Biochemical Engineering Journal*, 213, 109567.

Melissaridou, S., Wiechec, E., Magan, M., Jain, M. V., Chung, M. K., Farnebo, L., Roberg, K. (2019). The effect of 2D and 3D cell cultures on treatment response, EMT profile and stem cell features in head and neck cancer. *Cancer cell international*, 19, 1-10.

Hsieh, C. H., Chen, Y. D., Huang, S. F., Wang, H. M., Wu, M. H. (2015). The effect of primary cancer cell culture models on the results of drug chemosensitivity assays: the application of perfusion microbioreactor system as cell culture vessel. *BioMed research international*, *2015*(1), 470283.

Mai, Z., Lin, Y., Lin, P., Zhao, X., Cui, L. (2024). Modulating extracellular matrix stiffness: a strategic approach to boost cancer immunotherapy. *Cell Death & Disease*, 15(5), 307.

Nunes, A. S., Barros, A. S., Costa, E. C., Moreira, A. F., Correia, I. J. (2019). 3D tumor spheroids as *in vitro* models to mimic in vivo human solid tumors resistance to therapeutic drugs. *Biotechnology and bioengineering*, 116(1), 206-226.

Modi, U., Makwana, P., Vasita, R. (2021). Molecular insights of metastasis and cancer progression derived using 3D cancer spheroid co-culture in vitro platform. *Critical Reviews in Oncology/ Hematology*, 168, 103511.

Luo, Z., Ye, T., Ma, Y., Gill, H. S., Nitin, N. (2013). Microprecision delivery of oligonucleotides in a 3D tissue model and its characterization using optical imaging. *Molecular Pharmaceutics*, *10*(8), 2868-2879.

Khetan, S., Burdick, J. A. (2010). Patterning network structure to spatially control cellular remodeling and stem cell fate within 3-dimensional hydrogels. *Biomaterials*, *31*(32), 8228-8234.

Hickman, J. A., Graeser, R., de Hoogt, R., Vidic, S., Brito, C., Gutekunst, M., van der Kuip, H. (2014). Three-dimensional models of cancer for pharmacology and cancer cell biology: capturing tumor complexity in vitro/ex vivo. *Biotechnology journal*, *9*(9), 1115-1128.

Weiswald, L. B., Bellet, D., Dangles-Marie, V. (2015). Spherical cancer models in tumor biology. *Neoplasia*, *17*(1), 1-15.

Li, Q., Chen, C., Kapadia, A., Zhou, Q., Harper, M. K., Schaack, J., Labarbera, D. V. (2011). 3D models of epithelial-mesenchymal transition in breast cancer metastasis: high-throughput screening assay development, validation, and pilot screen. *Journal of biomolecular screening*, *16*(2), 141-154.

KAYNAKÇA

Adeva-Andany, M. M., Martínez-Rodríguez, J., González-Lucán, M., Fernández-Fernández, C., & Castro-Quintela, E. (2019). Insulin resistance is a cardiovascular risk factor in humans [Review of Insulin resistance is a cardiovascular risk factor in humans]. Diabetes & Metabolic Syndrome Clinical Research & Reviews, 13(2), 1449. Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.dsx.2019.02.023

Agustí, A., Molina-Mendoza, G. V., Tamayo, M., Rossini, V., Cénit, M. C., Francés-Cuesta, C., Tolosa-Enguís, V., Pulgar, E. M. G. del, Flor-Duro, A., & Sanz, Y. (2024). Christensenella minuta mitigates behavioral and cardiometabolic hallmarks of social defeat stress. Biomedicine & Pharmacotherapy (Vol. 180, p. 117377). Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.biopha.2024.117377

Antuña, E., Cachán-Vega, C., Bermejo-Millo, J. C., Potes, Y., Caballero, B., Vega-Naredo, I., Coto-Montes, A., & García-González, C. (2022). Inflammaging: Implications in Sarcopenia. International Journal of Molecular Sciences, 23(23), 15039. Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/ijms232315039

Beverly, J., & Budoff, M. J. (2019). Atherosclerosis: Pathophysiology of insulin resistance, hyperglycemia, hyperlipidemia, and inflammation. In J. Beverly & M. J. Budoff, Journal of Diabetes (Vol. 12, Issue 2, p. 102). Wiley. https://doi.org/10.1111/1753-0407.12970

Bird, S. R., & Hawley, J. A. (2017). Update on the effects of physical activity on insulin sensitivity in humans. BMJ Open Sport & Exercise Medicine, 2(1). BMJ. https://doi.org/10.1136/bmjsem-2016-000143

Brosolo, G., Porto, A. D., Bulfone, L., Vacca, A., Bertin, N., Scandolin, L., Catena, C., & Sechi, L. A. (2022). Insulin Resistance and High Blood Pressure: Mechanistic Insight on the Role of the Kidney. Biomedicines, 10(10), 2374. Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/biomedicines10102374

Chatterjee, S., & Mudher, A. (2018). Alzheimer's Disease and Type 2 Diabetes: A Critical Assessment of the Shared Pathological Traits. Frontiers in Neuroscience, 12. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fnins.2018.00383

Chen, H., Huang, X., Dong, M., Wen, S., Zhou, L., & Yuan, X. (2023). The Association Between Sarcopenia and Diabetes: From Pathophysiology Mechanism to Therapeutic Strategy. Diabetes Metabolic Syndrome and Obesity, 1541. Dove Medical Press. https://doi.org/10.2147/dmso.s410834

Cooper, I. D., Kyriakidou, Y., Petagine, L., Edwards, K., & Elliott, B. T. (2023). Bio-Hacking Better Health—Leveraging Metabolic Biochemistry to Maximise Healthspan. (Vol. 12, Issue 9, p. 1749). Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/antiox12091749

Dahlén, A. D., Dashi, G., Maslov, I., Attwood, M. M., Jonsson, J., Трухан, В. М., & Schiöth, H. B. (2022). Trends in Antidiabetic Drug Discovery: FDA Approved Drugs, New Drugs in Clinical Trials and Global Sales. Frontiers in Pharmacology, 12. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fphar.2021.807548

Dimitriadis, G. K., Randeva, M. S., & Miras, A. D. (2017). Potential Hormone Mechanisms of Bariatric Surgery. Current Obesity Reports, 6(3), 253. Springer Science+Business Media. https://doi.org/10.1007/s13679-017-0276-5

Donath, M. Y., & Shoelson, S. E. (2011). Type 2 diabetes as an inflammatory disease. In M. Y. Donath & S. E. Shoelson, Nature reviews. Immunology (Vol. 11, Issue 2, p. 98). Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/nri2925

Drożdż, D., Drożdż, M., & Wójcik, M. (2022). Endothelial dysfunction as a factor leading to arterial hypertension. In D. Drożdż, M. Drożdż, & M. Wójcik, Pediatric Nephrology (Vol. 38, Issue 9, p. 2973). Springer Science+Business Media. https://doi.org/10.1007/s00467-022-05802-z

Duca, F. A., Waise, T. M. Z., Peppler, W. T., & Lam, T. K. T. (2021). The metabolic impact of small intestinal nutrient sensing. Nature Communications, 12(1). Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/s41467-021-21235-y

Fung, J., & Berger, A. (2016). Hyperinsulinemia and Insulin Resistance: Scope of the Problem. In J. Fung & A. Berger, Journal of Metabolic Health (Vol. 1, Issue 1). AOSIS. https://doi.org/10.4102/jir.v1i1.18

Gallo, G., Volpe, M., & Savoia, C. (2022). Endothelial Dysfunction in Hypertension: Current Concepts and Clinical Implications. Frontiers in Medicine, 8. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fmed.2021.798958

Griffin, S. (2022). Diabetes precision medicine: plenty of potential, pitfalls and perils but not yet ready for prime time. Diabetologia, 65(11), 1913. Springer Science+Business Media. https://doi.org/10.1007/s00125-022-05782-7

Gutiérrez-Rodelo, C., Roura-Guiberna, A., & Olivares-Reyes, J. A. (2017). In C. Gutiérrez-Rodelo, A. Roura-Guiberna, & J. A. Olivares-Reyes, PubMed (Vol. 153, Issue 2, p. 214). National Institutes of Health. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28474708

Henriksen, E. J. (2019). Role of Oxidative Stress in the Pathogenesis of Insulin Resistance and Type 2 Diabetes. In E. J. Henriksen, Elsevier eBooks (p. 3). Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/b978-0-12-813822-9.00001-1

Kaneto, H., Kimura, T., Obata, A., Shimoda, M., & Kaku, K. (2021). Multifaceted Mechanisms of Action of Metformin Which Have Been Unraveled One after Another in the Long History. International Journal of Molecular Sciences, 22(5), 2596. Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/ijms22052596

Karaköse, E., Wang, H., Inabnet, W. B., Thakker, R. V., Libutti, S. K., Fernández-Ranvier, G., Suh, H., Stevenson, M., Kinoshita, Y., Donovan, M., Antipin, Y., Li, Y., Liu, X., Jin, F., Wang, P., Uzilov, A., Argmann, C., Schadt, E. E., Stewart, A. F., … Lambertini, L. (2020). Aberrant methylation underlies insulin gene expression in human insulinoma. Nature Communications (Vol. 11, Issue 1). Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/s41467-020-18839-1

Kim, S. H. (2011). Measurement of insulin action: a tribute to Sir Harold Himsworth. In S. H. Kim, Diabetic Medicine (Vol. 28, Issue 12, p. 1487). Wiley. https://doi.org/10.1111/j.1464-5491.2011.03409.x

Kong, S. H., Park, Y. J., Lee, J., Cho, N. H., & Moon, M. K. (2018). Insulin Resistance is Associated with Cognitive Decline Among Older Koreans with Normal Baseline Cognitive Function: A Prospective Community-Based Cohort Study. In S. H. Kong, Y. J. Park, J. Lee, N. H. Cho, & M. K. Moon, Scientific Reports (Vol. 8, Issue 1). Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/s41598-017-18998-0

Kwatra, M., Ahmed, S., Gangipangi, V. K., Panda, S. R., Gupta, N., Shantanu, P. A., Gawali, B., & Naidu, V. G. M. (2021). Lipopolysaccharide exacerbates chronic restraint stress-induced neurobehavioral deficits: Mechanisms by redox imbalance, ASK1-related apoptosis, autophagic dysregulation. (Vol. 144, p. 462). Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2021.10.021

LE, T. K. C., Dao, X. D., Nguyen, D. V., Luu, D. H., Bui, T. M. H., Le, T. H., Nguyen, H. T., Ngoan, L. T., Hosaka, T., & Nguyen, T. T. T. (2023). Insulin signaling and its application. Frontiers in Endocrinology, 14. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fendo.2023.1226655

Lee, S.-H., Park, S., & Choi, C. S. (2021). Insulin Resistance: From Mechanisms to Therapeutic Strategies. Diabetes & Metabolism Journal, 46(1), 15. Korean Diabetes Association. https://doi.org/10.4093/dmj.2021.0280

Lei, R., Chen, S., & Li, W. (2024). Advances in the study of the correlation between insulin resistance and infertility. In R. Lei, S. Chen, & W. Li, Frontiers in Endocrinology (Vol. 15). Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fendo.2024.1288326

Leto, D. E., & Saltiel, A. R. (2012). Regulation of glucose transport by insulin: traffic control of GLUT4. Nature Reviews Molecular Cell Biology, 13(6), 383. Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/nrm3351

Li, M., Chi, X., Wang, Y., Setrerrahmane, S., Xie, W., & Xu, H. (2022). Trends in insulin resistance: insights into mechanisms and therapeutic strategy. Signal Transduction and Targeted Therapy, 7(1). Springer Nature. https://doi.org/10.1038/s41392-022-01073-0

Liu, F., Wang, S., Guo, X., Ye, Z.-X., Zhang, H., & Li, Z. (2023). State of art on the mechanisms of laparoscopic sleeve gastrectomy in treating type 2 diabetes mellitus. World Journal of Diabetes, 14(6), 632. https://doi.org/10.4239/wjd.v14.i6.632

Liu, Z., & Zhu, C. (2023). Causal relationship between insulin resistance and sarcopenia. Diabetology & Metabolic Syndrome, 15(1). BioMed Central. https://doi.org/10.1186/s13098-023-01022-z

Liu, Z., Liu, J., Wang, W., An, X., Luo, L., Yu, D., & Sun, W. (2023). Epigenetic modification in diabetic kidney disease. Frontiers in Endocrinology, 14. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fendo.2023.1133970

Myers, J., Kokkinos, P., & Nyelin, E. (2019). Physical Activity, Cardiorespiratory Fitness, and the Metabolic Syndrome. Nutrients, 11(7), 1652. Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/nu11071652

Petersen, M. C., & Shulman, G. I. (2018). Mechanisms of Insulin Action and Insulin Resistance. Physiological Reviews, 98(4), 2133. American Physiological Society. https://doi.org/10.1152/physrev.00063.2017

Phielix, E., Szendroedi, J., & Roden, M. (2011). The role of metformin and thiazolidinediones in the regulation of hepatic glucose metabolism and its clinical impact. Trends in Pharmacological Sciences, 32(10), 607. Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.tips.2011.06.006

Ramanathan, R., Ali, A. H., & Ibdah, J. A. (2022). Mitochondrial Dysfunction Plays Central Role in Nonalcoholic Fatty Liver Disease. International Journal of Molecular Sciences, 23(13), 7280. Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/ijms23137280

Roden, M., & Shulman, G. I. (2019). The integrative biology of type 2 diabetes. Nature, 576(7785), 51. Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/s41586-019-1797-8

Saikia, R., Pathak, K., Pramanik, P., Islam, M. A., Karmakar, S., Gogoi, S., Pathak, M. P., Das, D., Sahariah, J. J., Ahmad, M. Z., & Das, A. (2024). Exploring the Therapeutic Potential of Xanthones in Diabetes Management: Current Insights and Future Directions. European Journal of Medicinal Chemistry Reports (Vol. 12, p. 100189). Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.ejmcr.2024.100189

Sanyal, A. J., Kaplan, L. M., Frías, J. P., Brouwers, B., Wu, Q., Thomas, M. K., Harris, C. B., Schloot, N. C., Du, Y., Mather, K. J., Haupt, A., & Hartman, M. L. (2024). Triple hormone receptor agonist retatrutide for metabolic dysfunction-associated steatotic liver disease: a randomized phase 2a trial. Nature Medicine (Vol. 30, Issue 7, p. 2037). Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/s41591-024-03018-2

Sbraccia, P., D'Adamo, M., & Guglielmi, V. (2021). Is type 2 diabetes an adiposity-based metabolic disease? From the origin of insulin resistance to the concept of dysfunctional adipose tissue. Eating and Weight Disorders - Studies on Anorexia Bulimia and Obesity, 26(8), 2429. Springer Science+Business Media. https://doi.org/10.1007/s40519-021-01109-4

Siboto, A., Akinnuga, A. M., Khumalo, B., Ismail, M. B., Booysen, I. N., Sibiya, N., Ngubane, P., & Khathi, A. (2022). Ameliorative Effects of a Rhenium (V) Compound with Uracil-Derived Ligand Markers Associated with Hyperglycaemia-Induced Renal Dysfunction in Diet-Induced Prediabetic Rats. International Journal of Molecular Sciences (Vol. 23, Issue 23, p. 15400). Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/ijms232315400

Silva, F. M., Duarte-Mendes, P., Teixeira, A., Soares, C., & Ferreira, J. P. (2024). The effects of combined exercise training on glucose metabolism and inflammatory markers in sedentary adults: a systematic review and meta-analysis. Scientific Reports, 14(1). Nature Portfolio. https://doi.org/10.1038/s41598-024-51832-y

Sorski, L., & Gidron, Y. (2023). The Vagal Nerve, Inflammation, and Diabetes—A Holy Triangle. Cells, 12(12), 1632. Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/cells12121632

Spinelli, M., Fusco, S., & Grassi, C. (2019). Brain Insulin Resistance and Hippocampal Plasticity: Mechanisms and Biomarkers of Cognitive Decline. Frontiers in Neuroscience, 13. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fnins.2019.00788

Srivastava, S. P., Kanasaki, K., & Goodwin, J. E. (2021). Editorial: Combating Diabetes and Diabetic Kidney Disease. In S. P. Srivastava, K. Kanasaki, & J. E. Goodwin, Frontiers in Pharmacology (Vol. 12). Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fphar.2021.716029

Thomas, D. D., Corkey, B. E., Istfan, N. W., & Apovian, C. M. (2019). Hyperinsulinemia: An Early Indicator of Metabolic Dysfunction. Journal of the Endocrine Society, 3(9), 1727. Endocrine Society. https://doi.org/10.1210/js.2019-00065

Tokarz, V. L., MacDonald, P. E., & Klip, A. (2018). The cell biology of systemic insulin function. The Journal of Cell Biology, 217(7), 2273. Rockefeller University Press. https://doi.org/10.1083/jcb.201802095

Tulloch-Reid, M. K., Ferguson, T. S., Younger, N., Broeck, J. V. den, Boyne, M. S., Knight-Madden, J., Samms-Vaughan, M., Ashley, D. E., & Wilks, R. (2010). Appropriate waist circumference cut points for identifying insulin resistance in black youth: a cross sectional analysis of the 1986

Jamaica birth cohort. Diabetology & Metabolic Syndrome (Vol. 2, Issue 1). BioMed Central. https://doi.org/10.1186/1758-5996-2-68

Ünlühızarcı, K., Karaca, Z., & Keleştimur, F. (2021). Role of insulin and insulin resistance in androgen excess disorders. World Journal of Diabetes, 12(5), 616. https://doi.org/10.4239/wjd.v12.i5.616

Wang, J., Wu, D., Guo, H., & Li, M. (2019). Hyperandrogenemia and insulin resistance: The chief culprit of polycystic ovary syndrome. Life Sciences, 236, 116940. Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.lfs.2019.116940

Williams, D. M., Jones, H., & Stephens, J. W. (2022). Personalized Type 2 Diabetes Management: An Update on Recent Advances and Recommendations. Diabetes Metabolic Syndrome and Obesity, 281. Dove Medical Press. https://doi.org/10.2147/dmso.s331654

Xu, L., Wang, S., Wu, L., Cao, H., Fan, Y., Wang, X., Yu, Z., Zhou, M., Gao, R., & Wang, J. (2024). Coprococcus eutactus screened from healthy adolescent attenuates chronic restraint stress-induced depression-like changes in adolescent mice: Potential roles in the microbiome and neurotransmitter modulation. Journal of Affective Disorders (Vol. 356, p. 737). Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.jad.2024.04.050

Yaribeygi, H., Farokhi, F. R., Butler, A. E., & Sahebkar, A. (2018). Insulin resistance: Review of the underlying molecular mechanisms. Journal of Cellular Physiology, 234(6), 8152. Wiley. https://doi.org/10.1002/jcp.27603

Yue, T., Shi, Y., Luo, S., Weng, J., Wu, Y., & Zheng, X. (2022). The role of inflammation in immune system of diabetic retinopathy: Molecular mechanisms, pathogenetic role and therapeutic implications. Frontiers in Immunology, 13. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.1055087

Zatterale, F., Longo, M., Naderi, J., Raciti, G. A., Desiderio, A., Miele, C., & Béguinot, F. (2020). Chronic Adipose Tissue Inflammation Linking Obesity to Insulin Resistance and Type 2 Diabetes. Frontiers in Physiology, 10. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fphys.2019.01607

Zhang, T., Wang, W., Yang, N., Huang, X., & Liu, C. (2020). Regulation of Glucose and Lipid Metabolism by Long Non-coding RNAs: Facts and Research Progress. Frontiers in Endocrinology, 11. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fendo.2020.00457

Zhao, X., An, X., Yang, C., Sun, W., Ji, H., & Lian, F. (2023). The crucial role and mechanism of insulin resistance in metabolic disease. Frontiers in Endocrinology, 14. Frontiers Media. https://doi.org/10.3389/fendo.2023.1149239

KAYNAKÇA

Andjelkovic, M., Buha Djordjevic, A., Antonijevic, E., Antonijevic, B., Stanic, M., Kotur-Stevuljevic, J., Spasojevic-Kalimanovska, V., Jovanovic, M., Boricic, N., Wallace, D. & Bulat, Z. (2019). Toxic Effect of Acute Cadmium and Lead Exposure in Rat Blood, Liver, and Kidney. *International Journal of Environmental Research and Public Health*.18;16(2), 274.

Alişer, A.B. (2020). Zebra Midyesi (*Dreissena Polymorpha*)'nin Kadmiyuma Karşı Bazı Biyokimyasal Yanıtları. Yüksek Lisans Tezi, Munzur Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tunceli.

Badr, G.M., Elsawy H., Sedky A., Eid, R., Ali, A., Abdallah, B.M., Alzahrani, A.M. & Abdel-Moneim, A.M. (2019). Protective effects of quercetin supplementation against short-term toxicity of cadmium-induced hematological impairment, hypothyroidism, and testicular disturbances in albino rats. *Environmental Science and Pollution Research.* 26(8), 8202-8211.

Bakar, S. (2022). *Lavandula stoechas*'ın Kadmiyum Klorür ile Sıçanlarda İndüklenen Testis Hasarındaki Olası Koruyucu Etkilerinin Histopatolojik Olarak Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Baş, L. & Demet, Ö. (1992). Çevresel toksikoloji yönünden bazı ağır metaller. *Ekoloji Dergisi*, 5, 42-46.

Blum, J.L., Rosenblum, L.K., Grunig, G., Beasley ,M.B., Xiong, J.Q. & Zelikoff, J.T. (2014). Short-term inhalation of cadmium oxide nanoparticles alters pulmonary dynamics associated with lung injury, inflammation, and repair in a mouse model. *Inhalation Toxicology*. 26(1), 48-58.

Bircan, C. & Merhan, O. (2020). Kadmiyum Uygulanan Farelerde Oluşturulan Oksidatif Strese Karşı Resveratrolün Koruyucu Etkisinin Araştırılması. *Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 17(3), 215-220.

Cirillo, T., Cocchieri, R.A., Fasano, E., Lucisano, A., Tafuri, S., Ferrante, M.C., Carpane, E., Andreani, G. & Isani, G. (2012). Cadmium accumulation and antioxidant responses in *Sparus aurata* exposed to waterborne cadmium. *Environmental Contamination and Toxicology*, 62, 118-126.

De Conto- Cinier, C, Petit-Ramel, M., Faure, R., Garin, D. & Baouvet, Y. (1999). Kinetics of Cadmium Accumulation and Elimination in Carp *Cyprinus carpio* Tissues. *Comparative Biochemistry and Physiology Part C*, 122(3), 345-352.

Deveci HA, Nur G, Kükürt A, Kuru M. & Deveci A (2023): The protective effect of caffeic acid phenethyl ester on cadmiuminduced liver toxicity: A histopathological and biochemical study. *Ankara Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi Dergisi*. 70(4), 367-374.

Dumkova J, Vrlikova L, Vecera Z, Putnova B, Docekal B, Mikuska P, Fictum P, Hampl A, & Buchtova M. Inhaled Cadmium Oxide Nanoparticles: Their in Vivo Fate and Effect on Target Organs. (2016). *International Journal of Molecular Sciences*. 3;17(6):874.

Durrieu G, Maury-Brachet R, Girardin M, Rochard E. & Boudou A (2005) Contamination by heavy metals (Cd, Zn, Cu, and Hg) of eight fish species in the Gironde estuary (France) Estuaries. Environmental Science (28),581-591.

Erdem, C., Karataş, S. & Cicik, B. (2005). Kadmiyumun *Cyprinus carpio* (L.1758)'da Serum Aspartat Aminotransferaz, Alanin Aminotransferaz ve Serum Glukoz Düzeyi Üzerine Etkileri. Ekoloji, 14(55), 18-23.

Erdem C, Cicik B, Karayakar S, Karayakar F. & Karaytuğ S (2005) *Clarias gariepinus* (Burchell, 1822)'da kadmiyum'un solungaç, karaciğer, böbrek, dalak ve kas dokularındaki birikimi ve arıtımı. *SDÜ Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi* 1(2):17–24.

Emiroğlu, Ö., Uyanoğlu, M., Başkurt, S., Sülün, Ş., Köse, E., Tokatlı, C., Uysal, K., Arslan, N. & Çiçek, A. (2013). Porsuk baraj gölündeki *Rutilus rutilus* türünün kirliliğe bağlı eritrosit şekli deformasyonları, Biological Diversity and Conservation, 6 (1), 13-17.

Fenoglio, I., Corazzari, I., Francia, C., Bodoardo, S. & Fubini, B. (2008). The oxidation of glutathione by cobalt/tungsten carbide contributes to hard metal-induced oxidative stress. *Free Radical Research*, 42(8), 437-745.

Firidin, G., "Assessment Of Antıoxıdant System And Lıpıd Peroxıdatıon Induced By Cadmium In The Gill Of *Oreochromıs nılotıcus*," *Fresenıus Envıronmental Bulletın* , vol.28, no.1, pp.180-187, 2019

Gill, T.S., Bianchi, C.P. & Epple, A. (1992). Tracemetal (Cu And Zn) adaptation of organ systems of the american eel Anguilla rostrata to external concentrations of cadmium. *Comparative Biochemistry and Physiology Part C,* 102(3), 361-71.

Hamdy, E. (2009). Handbook on the Toxicology of Metals 3rd Edition. Toxicology of metals 3rd ed.

Jaishankar, M., Tseten, T., Anbalagan, N., Mathew, B.B., & Beeregowda, K.N. (2014). Toxicity, mechanism and health effects of some heavy metals. *Interdisciplinary Toxicology*. 7(2), 60-72.

Karaca, Ö., Sunay, F.B., Kuş M.A., Gülcen B., Özcan, E., Ögetürk, M. & Kuş, İ., (2014). Kadmiyum ile oluşturulan deneysel karaciğer hasarına karşı melatoninin etkilerinin biyokimyasal ve histopatolojik düzeylerde incelenmesi. *Fırat Tıp Dergisi*. 19(3), 110-115.

Karataş, S., Erdem, C. & Cicik, B. (2005). Kadmiyumun *Cyprinus carpio*'da serum aspartat aminotransferaz, alanin aminotransferaz ve glukoz düzeyi üzerine etkileri. *Ekoloji Çevre Dergisi*. (14), 18-23.

Karunakaran, C. & Dhanalakshmi, R. (2009). Selectivity in photocatalysis by particulate semiconductors. *Open Chemistry*, 7(1), 134-137.

Kim, B.M., Lee, S.Y. & Jeong, I.H. (2013). Influence of squid liver powder on accumulation of cadmium in serum, kidney and liver of mice. *Journal of Nutrition and Food*.18(1): 1-10.

Lafuente, A., González-Carracedo, A., Romero, A. & Esquifino, A.I. (2003). Effect of cadmium on lymphocyte subsets distribution in thymus and spleen. *Journal of Biochemistry.* (59), 43–48.

Lokhande, B.J., Patil, P.S., & Uplane, M.D. (2004). Studies on cadmium oxide sprayed thin films deposited through non-aqueous medium. *Materials Chemistry and Physics*. 84(2), 238-242.

Lin, Z., Monteiro-Riviere, N. A., & Riviere, J.E. (2015). Pharmacokinetics of metallic nanoparticles. Wiley Interdisciplinary Reviews. *Nanomedicine and Nanobiotechnology*. 7(2), 189-217.

Mladenovic, J., Ognjanovic, B., Dordevic, N., Matic, M., Kneževic, V., Stajn, A., & Saicic, Z. (2014). Protective effects of oestradiol against cadmium-induced changes in blood parameters and oxidative damage in rats. *Archives of Industrial Hygiene and Toxicology.* (65), 37–46.

Nassouhi, D. (2018). Kadmiyum, Kurşun Ve Kadmiyum-Kurşun Karışımına Maruz Bırakılan Pistia Stratiotes L. Sucul Bitkisinin Fitoremediasyon Potansiyelinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Rahman, K. (2007). Studies on free radicals, antioxidants, and co-factors. *Clinical Interventions in Aging*. 2(2), 219-236.

Rana, K., Verma, Y., Rani, V. & Rana, S.V.S. (2018). Renal toxicity of nanoparticles of cadmium sulphide in rat. *Chemosphere.* (1939), 142–150.

Rani, A., Kumar, A., Lal, A., & Pant, M. (2014). Cellular mechanisms of cadmium-induced toxicity: A review. *International Journal of Environmental Health Research*. 24(4), 378-399.

Shah, K. & Nahakpam, S. (2012). Heat exposure alters the expression of SOD, POD, APX and CAT isozymes and mitigates low cadmium toxicity in seedlings of sensitive and tolerant rice cultivars. *Plant Physiology and Biochemistry*. (57), 106–113.

Sarkar, A., Ravindran, G., & Krishnamurthy, V. (2013). A brief review on the effect of cadmium toxicity: From cellular to organ level. *International Journal of Bio-Technology and Research*. 3, 17-36.

Siegel, F.R. (2002). Environmental Geochemistry of Potentially Toxic Metals. Berlin, Germany, Springer.

Soengas, J.L., Agra-Lago, M.J., Carballo, B., Andres, M.D. & Vieira, J.A.R. (1996). Effect of an acute exposure to sublethal concentrations of cadmium on liver carbohydrate metabolism of Atlantic Salmon (*Salmo salar*). Bull. Environ. Contam. Toxicol., 57:625-631.

Stosic, J., Mirkov, I., Belij, S., Nikolic, M., Popov A., Kataranovski, D. & Kataranovski, M., (2010). Gender differences in pulmonary inflammation following systemic cadmium administration in rats. *Biomedical and Environmental Sciences* (23), 293–299.

Swiergosz-Kowalewska, R. (2001). Cadmium distribution and toxicity in tissues of small rodents. *Microscopy Research and Technique*, 55(3), 208-222.

Takenaka S, Karg E, Kreyling WG, Lentner B, Schulz H, Ziesenis A, Schramel P. & Heyder J. (2004) Fate and toxic effects of inhaled ultrafine cadmium oxide particles in the rat lung. *Inhalation Toxicology*. 1:83-92

Timchalk, C. Lin, Y. Weitz, K.K. Wu, H. Gies, R.A. Moore, D.A. & Yantasee, W. (2006). Disposition of lead (Pb) in saliva and blood of Sprague-Dawley rats following a single or repeated oral exposure to Pb-acetate. *Toxicology*. (222), 86–94.

Talay, E. (2022). Kurşun Nitrat ve Kadmiyum Klorür'ün Rat Akciğer Dokusu Üzerine Toksik Etkisi ve Sesamolün Koruyucu Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tchounwou, P.B., Yedjou, C.G., Patlolla, A.K., and Sutton, D.J. (2012). Heavy Metals Toxicity and the Environment. *Experientia Supplementum*, 101, 133-164.

Tchounwou, P.B., Yedjou, C.G., Patlolla, A.K. & Sutton, D.J. (2012). Heavy metal toxicity and the environment. *Experientia Supplementum*. (101)133-64.

Tulinska, J., Masanova, V., Liskova, A., Mikusova, M.L., Rollerova, E., Krivosikova, Z., Stefikova, K., Uhnakova, I., Ursinyova, M., Babickova, J., Babelova, A., Busova, M., Tothova, L., Wsolova, L., Dusinska, M., Sojka, M., Horvathova, M., Alacova ,R., Vecera, Z., Mikuska, P., Coufalik, P., Krumal, K., Capka, L. & Docekal, B. (2020). Six-week inhalation of CdO nanoparticles in mice: The effects on immune response, oxidative stress, antioxidative defense, fibrotic response, and bones. *Food and Chemical Toxicology*. (136), 110954.

Wiwanitkit, V. (2008). Minor heavy metal: A review on occupational and environmental intoxication. *Indian Journal of Occupational Environmental Medicine*, 12(3), 116-121.

Yeşilbudak, B. & Erdem, C., (2014). Cadmium accumulation in gill, liver, kidney and muscle tissues of common carp, Cyprinus carpio, and Nile tilapia, *Oreochromis niloticus*. *Bulletin of Environmental Contamination and Toxicology*. 92, 546–550.

Yıldızgören, M.T., Ekiz, T., Baki, A. E. & Tutkun, E. (2014). Kadmiyum maruziyetine bağlı osteoporoz. *Türk Osteoporoz Dergisi*, 20, 34-35.

Yiin, S.J., Chern, C.L., Sheu, J.Y., & Lin, T.H. (2000). Cadmium-induced liver, heart, and spleen lipid peroxidation in rats and protection by selenium. *Biological Trace Element Research*, 78(1-3), 219-230.

Yuan, G. Dai, S. Yin, Z. Lu, H. Jia, R. Xu, J. Song, X. Li, L. Shu, Y. & Zhao, X. (2014). Toxicological assessment of combined lead and cadmium: Acute and sub-chronic toxicity study in rats. *Food and Chemical Toxicology*. (65), 260–268.

Zalups, R.K. & Ahmad, S. (2003). Molecular handling of cadmium in transporting epithelia. *Toxicology and Applied Pharmacology*, 186(3), 163-188.

KAYNAKÇA

Anonim 1. cografyaharita.com. (E.T.: 09.12.2023).

Anonim 2. http://www.malatya.gov.tr/cografi-konum#:~:text=%C4%B0l%20topraklar%C4%B1n%-C4%B1n%20y%C3%BCz%C3%B6l%C3%A7%C3%BCm%C3%BC%2012.313%20km2,a-ras%C4%B1nda%20bir%20ge%C3%A7i%C5%9F%20alan%C4%B1%20olu%C5%9Fturur. (E.T.: 02.12.2024).

Aydınlı, C. 2008. Sultansuyu Çayı (Malatya)'nın Ephemeroptera (Insecta) Limnofaunası. Yüksek lisans tezi.

Ayten, Y., ve Özgökçe, M. S. 2009. Van ve Çevresinde Bulunan Odonata Türleri, Yayılışları ve Habitatları. *YYÜ Tarım Bilimleri Dergisi*, 19:1, 1-9.

Darılmaz MC, Kıyak S. 2009. Checklist of Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae and Dytiscidae of Turkey (Coleoptera: Adephaga). *J. Nat. Hist.* 43:1585-1636.

Darılmaz, M. C., ve Salur, A. 2015. Annotated Catalogue of the Turkish Caddisflies (Insecta: Trichoptera). *Munis Entomology and Zoology*, 10:2 521-734.

Darılmaz, M. C., Salur, A., Muranyı, D. ve Vinçon, G. 2016. Contribution to the knowledge of Turkish stoneflies with annotated catalogue (Insecta: Plecoptera). *Zootaxa,* 4074(1): 001-074.

Ertorun, N., Jäch, M., Kasapoğlu, A., Darılmaz M. C. 2011. Checklist of the Hydraenidae (Coleoptera) of Turkey, with notes on distribution. *Zootaxa*, 3055: 22-42.

Ivkovic, M., Doric, V., Baranov, V., Mihaljevic, Z., Kolcsar, L-P., Kvifte, G. M., Nerudova, J., and Pont, A. C. 2020. Checklist of Aquatic Diptera (Insecta) of Plitvice Lakes Natinal Park, Croatia, a Unesco World Heritage Site. *Zookeys,* 918: 99-142.

Jacobus, L. M., Macadam, C. R., and Sartori, M. 2019. Mayflies (Ephemeroptera) and Their Contributions to Ecosystem Services. *Insects,* 2019-10-170.

Kalkman, V. J., Lopau, W., and Van Pelt, G. J. 2004. Hitherto unpublished records of dragonflies from Turkey (Odonata), Libellula (Suppl.) 5, 65-166.

Kılıç, A. Y. 1999. Checklist of Tabanidae (Diptera) from Turkey. *Turkish Journal of Zoology,* 23(2): 123-12.

Kılıç, A. Y. 2006. New adiitions and errata to the Checklist of Tabanidae (Insecta: Diptera) Fauna of Turkey. *Turkish Journal of Zoology*, 30(4): 335-343.

Korkmaz, Ç. 2022. Türkiye'de Culicoides (Diptera: Ceratopogonidae) Türlerinin Dağılımı ve Ekolojik Yaklaşımlar. Doktora Tezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ (E.T.: 01.06.2024).

Lancester, J., and Downes, B. J. 2013. *Aquatic Entomology*. Oxford University Press. 275pp.

Morse, J. C., Frandsen, P. B., Graf, W., and Thomas, J. A. 2019. Diversity and ecosystem services of Tricoptera. *Insects,* 10: 125.

Nair, G. A., Morse, J. C., and Marshall S. A. 2015. Aquatic insects and their societal benefits and risks. *Journal of Entomology and Zoology Studies*, 3(3): 171-177.

Pelt, G. 2004. New records of dragonflies from Turkey (Odonata). *Libellula Supplement*, 5: 3-38.

Polat, A., Darılmaz, M. C., ve Incekar Ü. 2021. An Annotated Checklist of the Hydrophiloidea (Coleoptera) of Turkey. *Munis Entomology and Zoology*, 16(1): 151-178.

Resh, V. H., and Carde, R. T. 2009. Encyclopedia of Insects. Elsevier/Academic Press, 1132 pp. ISBN: 1849728062, 9781849728065.

Salur, A., ve Özsaraç, Ö. 2004. Additional Notes on the Odonata Fauna of Çiçek Dağı (Kırşehir), Turkey. *G. U. Journal of Science*, 17: 1, 11-19.

Salur, A., Darılmaz, M.C., and Bauernfeind, E. 2016. An Annotated Catalogue of the Mayfly Fauna of Turkey (Insecta, Ephemeroptera). *Zookeys,* 620 67-118.

Sivaramakrishnan, K. G., Selvakumar, C., and Subramanian, K. A. 2018. Insecta: Tricoptera (Caddisflies). Insect Biodiversity. Chapter 26: 419-428.

Taşar, G. E., ve Mascagni, A. 2014. Checklist of Heteroceridae (Coleoptera) of Turkey. *Pakistan Journal of Zoology*, 46(6):1685-1690.

Taşar, G. E. 2023. Malatya İli Sucul Böcek (Coleoptera) Faunasına Katkılar. *Eurasian Journal of Biological and Chemical Sciences*, 6(1): 12-15.

Taşar, G. E., ve Canlı Taşar, Ö. 2022. Insac Natural and Technology Sciences, Bölüm Adı: Yenilebilir Sucul Böcekler, Yayın Yeri: Duvar Kitabevi, Editör: Mustafa Tolga Çöğürcü, Mehmet Uzun, Sayfa sayısı: 416, Bölüm Sayfaları: 115-132. ISBN:978-625-8109-01-6.

Tüzdil, N. 1963. Some records of Tabanidae (Diptera) in Turkey. *Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 10(3-4): 383-386.

KAYNAKÇA

Abidin, M.H., Abdullah, N. ve Abidin, N.Z. (2016). Therapeutic properties ofPleurotusspecies (oyster mushrooms) for atherosclerosis: A review. *International Journal of Food Properties*, 20(6), 1251-1261.

Araújo-Rodrigues, A.H., Sofia Sousa, B.A. ve Pintado, C.M. (2022). Chapter 6. Macromolecules in fungi with pharmaceutical potential. *Food Chemistry*, *Function and Analysis*, 232-272.

Bal, C. (2018). Benefits and uses of mushroom. *J Bacteriol Mycol*, 6(2), 155–156.

Barros, L., Baptista, P., Correia, D.M., Casal, S., Oliveira, B. ve Ferreira, I.C. (2007a). Fatty acid and sugar compositions, and nutritional value of five wild edible mushrooms from Northeast Portugal. *Food Chem*, 105(1), 140–145.

Barros, L., Baptista, P., Correia, D. M., Morais, J.S. ve Ferreira, I.C. (2007b). Effects of conservation treatment and cooking on the chemical composition and antioxidant activity of Portuguese wild edible mushrooms. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 55(12), 4781-4788.

Barros, L., Cruz, T., Baptista, P., Estevinho, L.M., ve Ferreira, I.C. (2008). Wild and commercial mushrooms as source of nutrients and nutraceuticals. *Food and Chemical Toxicology*, 46(8), 2742-2747.

Cardwell, G., Bornman, J.F., James, A.P. ve Black, L.J. (2018). A review of mushrooms as a potential source of dietary vitamin D. *Nutrients*, 10(10), 1498.

Carrasco, J., Zied, D. C., Pardo, J. E., Preston, G. M. ve Pardo-Gimenez, A. (2018). Supplementation in mushroom crops and its impact on yield and quality. *AMB Express*, 8(1), 1–9.

Chang, S. (2005). Witnessing the development of the mushroom industry in China. *Acta Edulis Fungi*, 12(Suppl), 3–19.

Cheung, P. (2010). The nutritional and health benefits of mushrooms. *Nutr Bull*, 35(4), 292–299.

Chihara, G. (1992). Immunopharmacology of lentinan, a polysaccharide isolated from Lentinus edodes: Its applications as a host defence potentiator. *International Journal of Oriental Medicine*, 17(2), 57-77.

Chihara, G., Maeda, Y., Hamuro, J., Sasaki, T. ve Fukuoka, F. (1969). Inhibition of mouse sarcoma 180 by polysaccharides from Lentinus edodes (Berk.) Sing. *Nature*, 222(5194), 687–688.

Du, B., Yang, Y., Bian, Z. ve Xu, B. (2017). Molecular weight and helix conformation determine intestinal anti-inflammatory effects of exopolysaccharide from Schizophyllum commune. *Carbohydr. Polym*, 172, 68–77.

Dubost, N.J., Ou, B. ve Beelman, R.B. (2007). Quantification of polyphenols and ergothioneine in cultivated mushrooms and correlation to total antioxidant capacity. *Food Chemistry*, 105(2), 727-735.

El Sheikha, A.F. ve Hu, D.M. (2018). How to trace the geographic origin of mushrooms? *Trends in Food Science & Technology*, 78, 292–303.

Falandysz, J. (2013). On published data and methods for selenium in mushrooms. *Food Chemistry*, 138(1), 242–250.

Feeney, M.J., Miller, A.M. ve Roupas, P. (2014). Mushrooms—biologically distinct and nutritionally unique: Exploring a "third food kingdom". *Nutrition Today*, 49(6), 301.

Ferreira, I.C., Barros, L. ve Abreu, R.M.V. (2009). Antioxidants in wild mushrooms. *Current Medicinal Chemistry*, 16(12), 1543-1560.

Ferreira, I.C., Vaz, J.A., Vasconcelos, M.H. ve Martins, A. (2010). Compounds from wild mushrooms with antitumor potential. *Anti-Cancer Agents in Medicinal Chemistry*, 10(5), 424–436.

Fontes, A., Ramalho-Santos, J., Zischka, H. ve Azul, A.M. (2022). Mushrooms on the plate: trends towards NAFLD treatment, health improvement and sustainable diets. *Eur J Clin Invest*, 52(3), e13667.

Frassetto, L.A. ve Sebastian, A. (2019). Aging, metabolic acidosis and renal failure: interactive accelerating processes. Med Hypotheses, 124, 95–97.

Garnett, T. (2011). Where are the best opportunities for reducing greenhouse gas emissions in the food system (including the food chain)? *Food Policy*, 36, 23–32.

Giavasis, I. (2013). Production of microbial polysaccharides for use in food. Microbial Production of Food Ingredients. *Enzymes and Nutraceuticals*, 413-468.

Giavasis, I. (2014). Bioactive fungal polysaccharides as potential functional ingredients in food and nutraceuticals. *Current Opinion in Biotechnology*, 26, 162-173.

Guillamón, E., García-Lafuente, A., Lozano, M., Rostagno, M.A., Villares, A. ve Martínez J.A. (2010). Edible mushrooms: role in the prevention of cardiovascular diseases. *Fitoterapia*, 81(7), 715–723.

Gupta, A., Gupta, R. ve Singh, R.L. (2011). Role of ergosterol as a precursor in vitamin D2 synthesis and its use in functional food. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 51(10), 887–899.

Heleno, S.A., Barros, L., Martins, A., Queiroz, M.J.R., Santos-Buelga, C. ve Ferreira I.C. (2012). Phenolic, polysaccharidic, and lipidic fractions of mushrooms from Northeastern Portugal: chemical compounds with antioxidant properties. *J Agric Food Chem*, 60(18), 4634–4640.

Ivanova, T., Krupodorova, T., Barshteyn, V., Artamonova, A. ve Shlyakhovenko, V. (2014). Anticancer substances of mushroom origin. *Exp Oncol*, 36(2), 58–66.

Jayachandran, M., Xiao, J. ve Xu, B. (2017). A critical review on health promoting benefits of edible mushrooms through gut microbiota. *Int J Mol Sci*, 18(9), 1934.

Kakumu, S., Ishikawa, T., Wakita, T., Yoshioka, K., Ito, Y. ve Shinagawa, T. (1991). Effect of sizofiran, a polysaccharide, on interferon gamma, antibody production and lymphocyte proliferation specific for hepatitis B virus antigen in patients with chronic hepatitis B. *International Journal of Immunopharmacology*, 13(7), 969-975.

Kała, K., Kryczyk-Poprawa, A., Rzewińska, A. ve Muszyńska, B. (2020). Fruiting bodies of selected edible mushrooms as a potential source of lovastatin. E*uropean Food Research and Technology*, 246(4), 713-722.

Kalač, P.A. (2013). Review of chemical composition and nutritional value of wild-growing and cultivated mushrooms. *J Sci Food Agric*, 93(2), 209–218.

Khatun, S., Islam, A., Cakilcioglu, U. ve Guler, P. (2012). Therapeutic potential of mushrooms in preventing and ameliorating allergic reactions. *Mycobiology*, 40(1), 1-9.

Ko, S.Y., Kim, H.S. ve Na, D.S. (2008). Ergosterol peroxide from medicinal mushrooms exerts anti-inflammatory and anti-proliferative effects in vitro. *Mycobiology*, 36(3), 182–185.

Krittanawong, C., Isath, A., Hahn, J., Wang, Z., Fogg, S.E., Bandyopadhyay, D., vd. (2021). Mushroom consumption and cardiovascular health: A systematic review. *The American Journal of Medicine*, 134(5), 637-642.

Kula, I., Solak, M.H., Uğurlu, M., Işıloğlu, M. ve Arslan Y. (2011). Determination of mercury, cadmium, lead, zinc, selenium and iron by ICP-OES in mushroom samples from around thermal power plant in Muğla, Turkey. *Bull Environ Contam Toxicol*, 87(3), 276–281.

Kumar, K. (2015). Role of edible mushrooms as functional foods—a review. *South Asian J Food Technol Environ*, 1(3–4), 211–218.

Li, H., Tian, Y., Menolli, N., Jr, Ye, L., Karunarathna, S.C., Perez-Moreno, J. vd. (2021). Reviewing the world's edible mushroom species: A new evidence-based classification system. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*, 20(2), 1982–2014.

Mastromarino, P., Petruzziello, R., Macchia, S., Rieti, S., Nicoletti, R. ve Orsi, N. (1997). Antiviral activity of natural and semisynthetic polysaccharides on the early steps of rubella virus infection. *Journal of Antimicrobial Chemotherapy*, 39(3), 339-345.

Mattila, P., Suonpa, K. ve Pilronen, V. (2000) Functional properties of edible mushroom. *Nutrition*, 16(7-8), 694-696.

Mattila, P., Könkö, K., Eurola, M., Pihlava, J-M., Astola, J., Vahteristo, L. vd. (2001). Contents of vitamins, mineral elements, and some phenolic compounds in cultivated mushrooms. *J Agric Food Chem*, 49(5), 2343–2348.

Mohamed, E. ve Farghaly, F. (2014). Bioactive compounds of fresh and dried Pleurotus ostreatus mushroom. *International Journal of Biotechnology for Wellness Industries*, 3(1), 4-14.

Nishantha, M., Jeewani, D., Xiaojun, N. ve Weining, S. (2018). Beta-glucan: An overview of its properties, health benefits, genetic background and practical applications. *Scholars Journal of Agriculture and Veterinary Sciences*, 5(3), 130–40.

Oluwafemi, G., Seidu, K. ve Technology, T.F.-F.S. (2016). Chemical composition, functional properties and protein fractionation of edible oyster mushroom (Pleurotus ostreatus). *Annals Food Science and Technology*, 17(1), 218–223.

Palacios, I., Lozano, M., Moro, C., vd. (2011). Antioxidant properties of phenolic compounds occurring in edible mushrooms. *Food Chemistry*, 128(3), 674-678.

Pashaei, K.H.A., Irankhah, K., Namkhah, Z. ve Sobhani S.Z. (2024). Edible mushrooms as an alternative to animal proteins for having a more sustainable diet: a review. *J Health Popul Nutr*, 43,205.

Patel, S. ve Goyal, A. (2011). Recent developments in mushrooms as anti-cancer therapeutics: A review. *3 Biotech*, 2(1), 1-15.

Plonka, P.M. ve Grabacka, M. (2006). Melanin synthesis in microorganisms: Biotechnological and medical aspects. *Acta Biochimica Polonica*, 53(3), 429-443.

Rathore, H., Sehwag, S., Prasad, S. ve Sharma, S. (2019). Technological, nutritional, functional and sensorial attributes of the cookies fortified with Calocybe indica mushroom. *Journal of Food Measurement and Characterization*, 13(2), 976–987.

Reis, F.S., Barros, L., Martins, A. ve Ferreira I.C. (2012). Chemical composition and nutritional value of the most widely appreciated cultivated mushrooms: an inter-species comparative study. *Food Chem Toxicol*, 50(2), 191–197.

Richter, J., Kral, V., Pohorska, J., Dobiasova, L.R. ve Vetvicka, V. (2016). Effects of b-glucan on natural killer cells in patients recovering from cancer treatment: Clinical trial. *International Journal of Clinical and Experimental Medical Sciences*, 2(2), 26–30.

Rousta, N., Aslan, M., Yeşilçimen Akbaş, M., Özcan, F., Sar, T. ve Taherzadeh, M.J. (2024) Effects of fungal based bioactive compounds on human health: Review paper. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 64(20), 7004-7027.

Royse, D.J., Baars, J. ve Tan, Q. (2017). Current overview of mushroom production in the world. Edible and Medicinal Mushrooms: Technology and Applications, 5–13.

Ruthes, A. C., Smiderle, F. R. ve Iacomini, M. (2015). Mushroom heteropolysaccharides: A review on their sources, structure, and biological effects. *Carbohydrate Polymers*, 117, 753-761.

Samsudin, N.I.P. ve Abdullah, N. (2019). Edible mushrooms from Malaysia; a literatüre review on their nutritional and medicinal properties. *International Food Research Journal*, 26(1), 11–31.

Sangeeta, S., Sharma, D., Ramniwas, S., Mugabi, R., Uddin, J. ve Nayik, G.A. (2024). Revolutionizing mushroom processing: innovative techniques and technologies. *Food Chemistry: X*, 23, 101774.

Sarup Singh, R., Preet Kaur, H. ve Rakesh Kanwar, J. (2016). Mushroom Lectins as promising Anticancer substances. *Current Protein & Peptide Science*, 17(8), 797-807.

Sasidhara, R. ve Bakki, V. (2014). Screening of mushrooms for polysaccharides. *Iranian Journal of Biotechnology*, 12(4), 73-76.

Singh, M., Kamal, S. ve Sharma, V.P. (2020). Status and trends in world mushroom production-III-World production of different mushroom species in 21st century. *Mushroom Res*, 29(2), 75-111.

Sun, L., Yuan, J., Chen, Q., Xiao, W., Ma, G., Liang, J., vd. (2022). Red meat consumption and risk for dyslipidaemia and inflammation: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Cardiovascular Medicine*, 9.

Tagkouli, D., Kaliora, A., Bekiaris, G., Koutrotsios, G., Christea, M., Zervakis, G.I., vd. (2020). Free amino acids in three Pleurotus species cultivated on agricultural and agro-industrial by-products. *Molecules*, 25(17), 4015.

Teichmann, A., Dutta, P. C., Staffas, A. ve Jägerstad, M. (2007). Sterol and vitamin D2 concentrations in cultivated and wild grown mushrooms: Effects of UV irradiation. *LWT - Food Science and Technology*, 40(5), 815–822.

Trepa, M., Sułkowska-Ziaja, K., Kała, K. ve Muszyńska, B. (2024). Therapeutic Potential of Fungal Terpenes and Terpenoids: Application in Skin Diseases. *Molecules*, 29, 1183.

Valverde, M.E., Hernández-Pérez, T. ve Paredes-López, O. (2015). Edible mushrooms: improving human health and promoting quality life. *Int J Microbiol*, 2015,376387.

Wasser, S.P. (2011). Current findings, future trends, and unsolved problems in studies of medicinal mushrooms. *Applied Microbiology and Biotechnology*, 89(5), 1323–1332.

Xu, X., Yan, H., Chen, J. ve Zhang, X. (2011). Bioactive proteins from mushrooms. *Biotechnol Adv*, 29(6), 667–674.

Yu, X.Y., Zou, Y., Zheng, Q.W., Lu, F.X., Li, D.H., Guo, L.Q. ve Lin, J.F. (2021). Physicochemical, functional and structural properties of the major protein fractions extracted from Cordyceps militaris fruit body. *Food Research International*, 142, 110211.

Yadav, D., ve Negi, P.S. (2021). Bioactive components of mushrooms: Processing effects and health benefits. *Food Res Int*,148, 110599.

Zhao, L., Zhang, F., Ding, X., Wu, G., Lam, Y.Y., Wang, X. vd. (2018). Gut bacteria selectively promoted by dietary fibers alleviate type 2 diabetes. *Science*, 359(6380), 1151–1156.

Zhu, T., Kim, S. H. ve Chen, C. (2010). A triterpene-enriched extract from Ganoderma lucidum inhibits mast cell degranulation and histamine release. *Journal of Ethnopharmacology*, 129(1), 17-24.

KAYNAKÇA

Adams, G. (2020). A beginner's guide to RT-PCR, qPCR and RT-qPCR. *The Biochemist*, *42*(3), 48-53.

Afzal, M., Manzoor, I., & Kuipers, O. P. (2015). A fast and reliable pipeline for bacterial transcriptome analysis case study: serine-dependent gene regulation in *Streptococcus pneumoniae*. *Journal of visualized experiments: JoVE*, (98).

Ardıç Yükrük, F. (2023). Yumuşak doku sarkomlarının patolojisi ve moleküler tanı yöntemleri. Yalçıntaş Arslan Ü, editör. Yumuşak Doku Sarkomlarının Tedavisinde Güncel Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri, p.12-20.

Arı Ş., 2004. DNA' nın polimeraz zincir reaksi-yonu ile çoğaltılması. Editörler: Temizkan G., Arda N. *Moleküler biyolojide kullanılan yöntem-ler.* Biyogem yayınları, Nobel Tıp.

Aslım, H.P., Bulut O. (2021). Western Blot. Journal of Advances in VetBio Science and Techniques, 6(1), 45-56. https://doi.org/10.31797/vetbio.799660

Atmaca, H. T., Kul, O., Canpolat, S., & Anteplioğlu, T. (2015). Patolojide Doku Mikroarray Teknolojisi: Zaman ve Bütçe Avantajları. *Animal Health Production and Hygiene*, *4*(1), 364-367.

Aysal, A., Pehlivanoglu, B., Ekmekci S., & Gundogdu, B. (2020). How to Set Up a Molecular Pathology Lab: A Guide for Pathologists. *Turk Patoloji Derg*.36(3):179-187. doi: 10.5146/tjpath.2020.01488. PMID: 32525209; PMCID: PMC10510618.

Bektaş, S. (2021). Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Tıp Fakültesi Öğrenci Ders Notları, *Tıbbi Patoloji*, ISBN: 978-605-06264-7-6, İstanbul.

Brown, L.B., Huntsman, D. (2007). Fluorescent in situ hybridizationon tissue microarrays: challenges and solutions. J MolHist,38:151-157.

Cerroni, L., Gatter, K., Kerl, H. eds. (2009). Skin Lmphoma. *The Illustrated Guide*. 3rd ed., Wiley-Blackwell.

Coleman, W. B., Tsongalis, G. J. (2024). Introduction to molecular testing in human disease, Editor(s): William B. Coleman, Gregory J. Tsongalis, *Diagnostic Molecular Pathology* (Second Edition), Academic Press, Chapter 1. Pages 1-12, ISBN 9780128228241, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822824-1.00047-X.

Günel, T., Aydınlı, K. (2009). Real-Time PCR and applications area. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (2), 43-45.

Hoy, M. A. (2019). DNA Amplification by the Polymerase Chain Reaction: Providing a Revolutionary Method for All Biologists, Chapter 7- Editor(s): Marjorie A. Hoy, Academic Press, *Insect Molecular Genetics* (Fourth Edition), Pages 263-314, ISBN 9780128152300, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-815230-0.00007-8.

Huber D., Voith von Voithenberg L., & Kaigala, G.V. (2018). Fluorescence in situ hybridization (FISH): History, limitations and what to expect from micro-scale FISH? Micro and Nano Engineering,Volume 1, Pages 15-24, ISSN 2590-0072, https://doi.org/10.1016/j.mne.2018.10.006.

Kahya, S., Buyukcangaz, E., & Carlı, K. T. (2013). Polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) optimizasyonu. *Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, *32*(1), 31-38.

Kallioniemi, O.P., Wagner, U., Kononen, J., & Sauter, G. (2001) Tissue microarray technology for high-throughput molecular profiling of cancer. Hum Mol Genet. Apr;10(7):657-62.

Kızmaz, M. Z., Paylan, İ. C., & Erkan, S. (2017). DNA Dizilemenin Tarihsel Gelişimi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, *6*(2), 47-53.

Kiehl, T. R. (2022). Digital and computational pathology: a specialty reimagined. In *The Future Circle of Healthcare: AI, 3D Printing, Longevity, Ethics, and Uncertainty Mitigation* (pp. 227-250). Cham: Springer International Publishing.

Korkmaz Ağaoğlu, Ö., Sidekli, Ö. (2020). Kantitatif RT-PCR (RT-qPCR) Çalışmalarında Uygun Housekeeping Genlerin (HKGs) Seçimi ve Validasyonu. *Journal of Faculty of Veterinary Medicine, Erciyes University/Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, *17*(1).

Mullis, K., Faloona, F., Scharf, S., Saiki, R., Horn, & G., Erlich, H. (1986). Spesific enzymatic amplification of DNA in vitro: polymerase chain reac-tion. Cold Spring Harbor Symposia on Quantitative Biology, 51, 263-273.

Mulrooney-Cousins P. M., Michalak T. I. (2024). Molecular testing in hepatitis virus-related disease, Editor(s): William B. Coleman, Gregory J. Tsongalis, *Diagnostic Molecular Pathology* (Second Edition), Chapter 6. Academic Press, Pages 63-ISBN9780128228241, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822824-1.00005-5.

Nafea, A. M., Wang, Y., Wang, D., Salama, A. M., Aziz, M. A., Xu, S., & Tong, Y. (2024). Application of next-generation sequencing to identify different pathogens. *Frontiers in Microbiology*, *14*, 1329330.Yeni nesil dizileme yöntemi (Next-generation squencing -NGS)

Özdemir, K., Muranlı, F. G., & Kanev, M. (2015). In situ Hibridizasyon Yöntemleri. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *3*(2), 613-621.

Price, CW., Leslie, DC., & Landers, JP. (2009). Nucleic acid extraction techniques and application to the microchip. *Lab Chip*, 9, 2484-2494.

Rodenburg, C. J., Ploem-Zaaijer, J. J., Cornelisse, C. J., Mesker, W. E., Hermans, J., Heintz, P. A., ... & Fleuren, G. J. (1987). Use of DNA image cytometry in addition to flow cytometry for the study of patients with advanced ovarian cancer. *Cancer research*, *47*(15), 3938-3941.

Sathyanarayana, S. H., Wainman, L. M. (2024). Laboratory approaches in molecular pathology: the polymerase chain reaction, Editor(s): William B. Coleman, Gregory J. Tsongalis, *Diagnostic Molecular Pathology* (Second Edition), Chapter 2. Academic Press, Pages 13-25, ISBN 9780128228241, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822824-1.00041-9.

Schlickeiser, S., Pleyer, U. (2007). Western, Northern, and Southern Blotting. In: Basic Science Techniques in Clinical Practice. Ed: Patel, H.R.H., Arya, M., Shergill, I.S. (pp. 48 -57). Springer, London, England.

Türedi, O. K., Şeker, E. (2023). Mikrobiyolojide En Yaygın Moleküler Tanı Yöntemi: Polimeraz Zincir Reaksiyonu. *Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, *12*(1), 118-125.

Tytgat, O. (2022). Bringing science to the scene: novel strategies for portable DNA profiling (Doctoral dissertation, Ghent University).

Üstek, D., Abacı, N., Sırma, S., & Çakiris, A. (2011). Yeni nesil DNA dizileme. *Deneysel Tıp Araştırma Enstitüsü Dergisi*, *1*(1), 11-18.

Valasek M.A., Repa J.J. (2005). The power of real-time PCR. Advances in Physiology Educa-tion, 29, 151-159.

Yalçın, Ö., Kulduk, G. (2018). Fluorescence in Situ Hybridization in Pathology. . 2018; 34(1): 46-47

Yörükoğlu, K. (2014). Hematoksilen-Eozin'den Moleküler Tekniklere: Patolojinin Tarihçesine Kısa Bir Bakış. *Güncel Patoloji Dergisi*, *1*(1), 1-7.

Zhu, H., Zhang, H., Xu, Y., Laššáková, S., Korabečná, M., & Neužil, P. (2020). PCR past, present and future. BioTechniques, 69 (4), 317-325.

https://microbenotes.com/next-generation-sequencing-ngs/

REFERENCES

Arif, R., Küpeli, E., Ergun, F. (2004). The Biological Activity of *Centaurea* L. Species (Review). *Gazi University Journal of Science*, 17(4), 149-164.

Altundag, E., Ozturk, M. (2011). Ethnomedicinal Studies On the Plant Resources of East Anatolia, Turkey. *Procedia–Social Behavioral Sciences*, 19(2011), 756-777. doi: 10.1016/j.sbspro.2011.05.195

Aktumsek., A., Zengin, G., Ozmen Guler, G, Cakmak, Y.S., Duran, A. (2013). Assessment of The Antioxidant Potential and Fatty Acid Composition of Four *Centaurea* L. Taxa from Turkey. *Food Chemistry*, 141(1), 91–97. doi: 10.1016/j.foodchem.2013.02.092

Albayrak, S., Atasagun, B., Aksoy, A. (2017). Comparison of Phenolic Components and Biological Activities of Two *Centaurea* sp. Obtained by Three Extraction Techniques. *Asian Pacific Journal of Tropical Medicine*, 10(6), 599-606. doi: 10.1016/j.apjtm.2017.06.010

Acet, T., Özcan, K. (2017). Investigation of Some Biological Activities of *Equisetum arvense* Plant Used for Medicinal Purposes in Gümüşhane Province (in Turkish). *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology*, 5(13), 1810-1814. doi:10.24925/turjaf.v5i13.1810-1814.1732

Aiello, P., Sharghi, M., Mansourkhani, S.M., Pourabbasi Ardekan, A., Jouybari, L et al. (2019). Medicinal Plants in The Prevention and Treatment of Colon Cancer. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, 2019(Special Issue), 51. doi: 10.1155/2019/2075614.

Amini, E., Nabiuni, M., Behzad, S., Seyfi, D., Eisyand, F et al. (2020). Anticancer Potential of Aguerin B, A Sesquiterpene Lactone Isolated from *Centaurea behen* In Metastatic Breast Cancer Cells. *Recent Patents on Anti-Cancer Drug Discovery,* 15(2), 165-173. doi: 10.2174/1574892815666200713162304.

Abdoli, M., Arkan, E., Shekarbeygi, Z., Khaledian, S. (2021). Green Synthesis Of Gold Nanoparticles Using *Centaurea behen* Leaf Aqueous Extract and Investigating Their Antioxidant and Cytotoxic Effects One Acute leukemia Cancer Cell Line (THP-1). *Inorganic Chemistry Communications*, 129. 6. doi: 10.1016/j.inoche.2021.108649

Brand-Williams, W., Cuvelier, M.E., Berset, C. (1995). Use of A Free Radical Method to Evaluate Antioxidant Activity. *LWT - Food Science and Technology*, 28(1), 25-30. doi: 10.1016/S0023-6438(95)80008-5

Baytop, T. (1999). Treatment With Plants In Turkey (Past and Present). İstanbul: Nobel Bookstores; p. 316.

Bahraminejad, S., Abbasi, S., Fazlali, M. (2011). In vitro antifungal activity of Iranian plant species against three different plant pathogenic fungi. *African Journal of Biotechnology*, 10(72), 16193-16201. doi: 10.5897/AJB11.1203

Chougule, P., Pawar, R., Limaye, D., Joshi, Y.M., Kadam, V. (2012). In-Vitro Antioxidant Activity of Ethanolic Extract of *Centaurea behen*. *Journal of Applied Pharmaceutical Science*, 02(04), 106-110. doi: 10.7324/JAPS.2012.242

Çağlar Çelikezen, F., Hayta, Ş., Özdemir, O., Türkez, H. (2019). Cytotoxic and Antioxidant Properties of Essential Oil of *Centaurea behen* L. In Vitro. *Cytotechnology*, 71(1), 345-350. doi: 10.1007/s10616-018-0290-9

Denizot, F., Lang, R. (1986). Rapid Colorimetric Assay for Cell Growth and Survival. Modifications to The Tetrazolium Dye Procedure Giving Improved Sensitivity and Reliability. *Journal of Immunological Methods*, 89(2), 271-277. doi: 10.1016/0022-1759(86)90368-6.

Dogan Sigva, Z.Ö., Hasvatan, E.E., Gulen, G., Uslu, R., Eryıldız, B. et al. (2017). Effect of Extracts of The Endemic Plants *Centaurea lydia* and *Phlomis nissolii* On *Toxoplasma gondii*. *Turkish Journal of Parasitology*, 41(3), 164-8. Doi:10.5152/tpd.2017.5451

Esmaeili, A., Mousavi, Z., Shokrollahi, M., Shafaghat, A. (2012). Antioxidant Activity and Isolation of Luteoline from *Centaurea behen* L. Grown in Iran. *Hindawi Publishing Corporation Journal of Chemistry*, 2013, 5. doi: 10.1155/2013/620305

Erdogan, T., Gonenc, T., Cakilcioglu, U., Kivcak, B. (2014). Fatty Acid Composition Of The Aerial Parts of Some *Centaurea* Species In Elazig, Turkey. *Tropical Journal of Pharmaceutical Research*, 13(4), 613-616. doi: 10.4314/tjpr.v13i4.19

Erdogan, T., Sümer, B., Özçınar, Ö., Çakılcıoğlu, U., Demirci, B. et al. (2017). Essential Oil Composition of Three *Centaurea* Species from Turkey; *Centaurea aggregata* Fisch. & Mey. ex.

DC. subsp. *aggregata*, *C. balsamita* Lam. and *C. behen* L. *Records of Natural Products,* 11(1), 69-73.

Erecevit Sönmez, P., Çakılcıoğlu, U. (2020). Screening Of Antimicrobial Effect Against Microorganisms Threatening to Human Health of The Endemic Plant; *Centaurea saligna* (C. Koch) Wagenitz from Turkey. *Turkish Journal of Nature and Science*, 9, 23-27. doi: 10.46810/tdfd.732234

Güner, A., Özhatay, N., Ekim, T., Başer, K.H.C. (2000). Flora of Turkey and the East Aegean Islands. Edinburgh: Edinburgh University Press;11: p.163.

Horakova, K., Sovcikova, A., Seemannova, Z., Syrova, D., Bušanyova, K. et al. (2001). Detection of Drug-Induced, Superoxide-Mediated Cell Damage and Its Prevention by Antioxidants. *Free Radical Biology & Medicine*, 30(6), 650-664. doi: 10.1016/s0891-5849(00)00508-6

Hayta, S., Tasar, N., Kiran, Y., Cakilcioglu, U., Bagci, E. (2016). Morphological, Karyological and Palynological Investigation of Endemic *Centaurea kurdica* Reichardt from Turkey. *Plant Biosystems - An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology*, 150(3), 484-489. doi: 10.1080/11263504.2014.976292

Indradi, R.B., Fidrianny, I., Wirasutisna, K.R. (2017). DPPH Scavenging Activities and Phytochemical Content of Four Asteraceae Plants. *International Journal of Pharmacognosy and Phytochemical Research*, 9(6), 755-759.doi:10.25258/phyto.v9i6.8173

Köse, Y.B., Demirci, B., Başer, K.H.C., Yücel, E. (2008). Composition of The Essential Oil of Three Endemic *Centaurea* Species from Turkey. *Journal of Essential Oil Research*, 20(4), 335-338. doi: 10.1080/10412905.2008.9700025

Kaval, I., Behçet, L., Cakilcioglu, U. (2014). Ethnobotanical Study on Medicinal Plants in Geçitli and Its Surrounding (Hakkari-Turkey). *Journal of Ethnopharmacology*, 155(1), 171-184. doi: 10.1016/j.jep.2014.05.014

Kilic, O. (2013). Essential Oil Compounds of Three *Centaurea* L. Taxa From Turkey and Their Chemotaxonomy. *Journal of Medicinal Plants Research*, 7(19), 1344-1350. doi: 10.5897/JMPR12.1233

Kılıç, Ö. (2015). Essential Oil Ccomposition of Two *Centaurea* L. (Asteraceae) Species from Turkey. *Düzce University Journal of Science &Technology*, 3(1), 28-33.

Korkmaz, M., Karakuş, S., Selvi, S., Çakılcıoğlu, U. (2016). Traditional Knowledge on Wild Plants in Üzümlü (Erzincan-Turkey). *Indian Journal of Traditional Knowledge*, 15(4), 538-545.

Karaca, B., Akata, I., Çöleri Cihan, A. (2017). Antibiofilm and Antimicrobial Activities of *Lentinus edodes*, *Lactarius delicious* and *Ganoderma lucidum* (in Turkish). *Kastamonu Universitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 17(4), 660-668. doi: 10.17475/kastorman.341971

Koran, K., Tekin, Ç., Çalışkan, E., Tekin, S., Sandal, S. et al. (2017). Synthesis, Structural and Thermal Characterizations and In Vitro Cytotoxic Activities of New Cyclotriphosphazene Derivatives. *Phosphorus, Sulfur, and Silicon and the Related Elements*, 192(9), 1002-1011. doi: 10.1080/10426507.2017.1315420

Mosmann, T. (1983). Rapid Colorimetric Assay for Cellular Growth and Survival: Application to Proliferation and Cytotoxicity Assays. *Journal of lmmunological Methods*, 65(1), 55-63.

Mükemre, M., Behçet, L., Çakılcıoğlu, U. (2015). Ethnobotanical Study on Medicinal Plants in Villages of Çatak (Van-Turkey). *Journal of Ethnopharmacology*, 26(166), 361-374. doi: 10.1016/j.jep.2015.03.040

Mükemre, M., Behçet, L., Çakılcıoğlu, U. (2016). Survey of Wild Food Plants for Human Consumption in Villages of Çatak (Van-Turkey). *Indian Journal of Traditional Knowledge*, 15 (2), 183-191.

NCCLS (2000). Methods for Dilution and Antimicrobial Susceptibility Tests for Bacteria That Grow Aerobically; Approved Standard- fifth edition, NCCLS document M7-A5, NCCLS, Wayne, P A, USA.

Ozsoy, N., Kultur, S., Yilmaz-Ozden, T., Ozbek Celik, B., Can, A. et al. (2015). Antioxidant, Anti-Inflammatory, Acetylcholinesterase Inhibitory and Antimicrobial Activities of Turkish Endemic *Centaurea antiochia* var. *Praealta*. *Journal of Food Biochemistry*, 39(6), 771-776. doi: 10.1111/jfbc.12143

Ozkan, G., Kamiloglu, S., Ozdal, T., Boyacioglu, D., Capanoglu, E. (2016). Potential Use of Turkish Medicinal Plants in The Treatment of Various Diseases. *Molecules: a journal of synthetic chemistry and natural product chemistry*, 21(3), 257. doi: 10.3390/molecules21030257

Sadegh Amiri, M., Reza Joharchi M (2013). Ethnobotanical of Traditional Medicinal Plants Commercialized In The Markets of Mashhad, Iran. *Avicenna Journal of Phytomedicine*, 3(3), 254-271.

Subramaniam, S., Selvaduray, K.R., Radhakrishnan, A.K. (2019). Bioactive Compounds: Natural Defense Against Cancer? *Biomolecules*, 9(12), 758. doi: 10.3390/biom9120758

Singh, S., Kaur, A., Singh, G.P.I., Saini, R.G. (2020). In Vitro Antibacterial Potential of *Centaurea behen* L. Against *Klebsiella pneumoniae* and *Acinetobacter baumannii*. *International Journal of Pharmaceutical Science Invention*, 9(4), 01-05. doi: 10.35629/6718-09040105

Tekin, S., Erden Y, Sandal S, Yilmaz B (2015). Is Irisin an Anticarcinogenic Peptide? *Medicine Science*, 4(2), 2172-2180. doi: 10.5455/medscience

Taştan P, Armagan, G., Dağcı, T., Kıvçak, B. (2017). Potential Cytotoxic Activity of *Psephellus pyrrhoblepharus* Extracts. *Proceedings*, 1(10), 1047. doi:10.3390/proceedings1101047

Taşar, N., Doğan, G., Kiran, Y., Rahman, M.O., Çakilcioğlu, U. (2018). Morphological, Anatomical and Cytological Investigations on Three Taxa of *Centaurea* L. (Asteraceae) from Turkey. *Bangladesh Journal of Plant Taxonomy*, 25(2), 215-226. doi: https://doi.org/10.3329/bjpt.v25i2.39527

Torğut, G., Pıhtılı, G., Erecevit Sönmez, P., Erden, Y., Kırbağ, S. (2020). Synthesis and Antimicrobial and Anticancer Activities of Sodium Acrylate Copolymers. *Journal of Bioactive and Compatible Polymers*, 35(3), 179-188. doi:10.1177/0883911520913910

Uruç Parlak, K., Çakılcıoğlu, U. (2019). Evaluation of Antioxidant Enzymes and Elements Content of *Centaurea kurdica* Reichardt and *Centaurea urvillei* DC. subsp. *hayekiana* Wagenitz. *Erzincan University Journal of Science and Technology*, 12(1), 74-86. doi: 10.18185/erzifbed.423266

Wagenitz, G. (1975). *Centaurea* L. In: Flora of Turkey and the East Aegean Islands, ed: Davis PH. Edinburgh: Edinburgh University Press; p. 53

KAYNAKÇA

Arif, R., Küpeli, E., Ergün, E. (2004). The Biological Activity of *Centaurea* L. Species (Review). *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 17(4): 149-164.

Altundağ, E. (2009). Iğdır İlinin (Doğu Anadolu Bölgesi) Doğal Bitkilerinin Halk tarafından Kullanımı. İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. Doktora Tezi, s413. https://nek.istanbul.edu.tr/ekos/TEZ/44678.pdf

Ateş, M., Kaynak, M.S., Şahin, S. (2013). İntestinal Absorpsiyonu Artırmak Amacıyla Kullanılan Permeasyon Artırıcı Ajanlar. *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, 33(1), 117-146.Avuloğlu Yılmaz, L.E., Mamur, S., Erikel, E., Yüzbaşıoğlu, D., Ünal, F. 2022. Laktitolün Genotoksik ve Sitotoksik Etkilerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dergisi*, 3(2), 133-143. https://dergipark.org.tr/tr/pub/guffd

Anonim, (2014). Gastrointestinal Sistem Patojenleri (Diyare nedeni olan mikroorganizmalar)

Gastrointestinal (GI) Panel, Multiplex RT-PCR, Ekim, 2014. https://www.amerikanhastanesi.org/getmedia/158c2ed0-37b6-4f16-b92a-388e56b0fd83/Gastrointestinal-Sistem-Patojenleri_.pdf.asp

Acet, T., Özcan, K. (2017). Investigation of Some Biological Activities of *Equisetum arvense* plant used for medicinal purposes in Gümüşhane province. *TURJAF*, 5(13), 1810-1814. doi: https://doi.org/10.24925/turjaf.v5i13.1810-1814.1732

Albayrak, Ö. (2018). *Escherichia coli* ve *Kelebsiella pneumoniae* İzolatlarında Karbapem Direnci ve Dirençten Sorumlu Enzimlerin Araştırılması. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi s82.

https://acikerisim.aku.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11630/5474/10188813.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Abuzar Kerar, B., Akan, H. (2019). Aktepe ve Zeytinoba Köyleri (Hassa / Hatay-Türkiye) Arasında Kalan Bölgenin Florası ve Etnobotaniği Üzerine Bir Araştırma. *Bağbahçe Bilim Dergisi*, 6(3),76-96.

Centaurea iberica. Floranatolica İçinde. Erişim tarihi Aralık 9, 2024, Erişim adresi http://www.floranatolica.com/eukaria/gui/species.php?ID=Centaurea-iberica

Aygen, B. (2024). https://www.drbilgehanaygen.com/hastaliklar/gastrointestinal-sistem-enfeksiyonlari

Aşkın Keçeli, S., Altındiş, M. (2021). Fungal Mikrobiyom; Mikobiyom. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, Derleme / Review, 5(1), 22-32. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1715754

Brand-Williams, W., Cuvelier, M.E., Berset, C. (1995). Use of A Free Radical Method to Evaluate Antioxidant Activity. *LWT-Food Science and Technology*, 28(1), 25-30. doi: 10.1016/S0023-6438(95)80008-5

Balpetek, D. (2009). Bazı Et Ürünlerinde *E. coli* 0157:H7 Varlığının Araştırılması. Seçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, S. 53

Barlas Uzun, M., Aykaç, G., Özçelik, G. (2014). Bitkisel Ürünlerin Yanlış Kullanımı ve Zararlar. *Lokman Hekim Journal*, 4(3), 1-5.

Canefe, K., Duman, G. (1994). İlaçların Seçici Taşınması ve Hedeflendirilmesi. *Ankara Eczacılık Fakültesi Dergisi*, 23, 1-2.

Çayakar, A. (2021). Klinik pratikte steroid kullanımı. *Ulusal Romatoloji Dergisi*, 13:2, 73-84. Doi: 10.4274/raed.galenos.2020.91885

Çavuşoğlu, M., Akdeniz, M., Yener, G., Alkan, H. (2023). Anadoluda YetiĢen Dört *Centaurea* L. Türünün Antiaging Ve Antidiyabet Etkilerinin Belirlenmesi. *Doğu Fen Bilimleri Dergisi / Journal of Natural & Applied Sciences of East*, 6(2), 24-37.

Denizot, F., Lang, R. (1986). Rapid Colorimetric Assay For Cell Growth and Survival. Modifications to The Tetrazolium Dye Procedure Giving Improved Sensitivity and Reliability. *Journal of Immunological Methods*, 89(2), 271-277. doi: 10.1016/0022-1759(86)90368-6.

Dumlu, M.U., Gürkan, E. (2006). A New Active Compound From *Centaurea* species. *Z Naturforsch C Journal Bioscience*, 61(1-2), 44- 46. Doi: 10.1515/znc-2006-1-208.

Dündar, E. (2017). *Centaurea babylonica* L. Bitkisi ve Üzeride Farmakognozik Araştırmalar. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir s44.

Eraksoy, H. (1983). İnfeksiyon Etkeni ve Flora Üyesi Stafilokoklarda Virulans Faktörleri. Uzmanlık Tezi. İstanbul Üniversitesi, Mikrobiyoloji Anabilimdalı, İstanbul, s65.

Esmaeili, A., Khodadadi, E. (2012). A. Volatile Compounds of Essential Oil *Centaurea behen* L. Grown in Iran. *Journal of Paramedical Sciences (JPS)*, 3(2), 11.

Er, H., Yılmaz, N.Ö., Karaca Derici, Y., Hancı, S., Çopur, Ş.S. (2021). Kandidemi Etkenlerinin Tür Dağılımı ve Duyarlılıkları: Hastanemizde Ampirik Antifungal Tedavi Politikası Değiştirilmeli mi? *Turk Mikrobiyol Cemiyet Dergisi*, 51(2), 150-5.

Faydaoğlu, E., Sürücüoğlu M.S. (2013). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Antimikrobiyal, Antioksidan Aktiviteleri ve Kullanım Olanakları. EÜFBED, 6(2): 233-265.

Gupta, C., Garg, A.P., Uniyal R.C., Kumari, A. (2008). Comparative Analysis of The Antimicrobial Activity of Cinnamon Oil and Cinnamon Extract on somefood-borne microbes. *African Jouranl of Microbiology Research*, 2(9), 247-251.

Gezmen Karadağ, M., Türközü, D., Topağaç Kapucu, D. (2013). Bitkiler ve İlaç Etkileşimleri. *Göztepe Tıp Dergisi*, 28(4), 164-170. https://jag.journalagent.com/medeniyet/pdfs/MEDJ_28_4_164_170.pdf

Güleç, S. (2018). Diyetten Alınan ve Kandaki Demir Mineralinin İnsan İnce Bağırsak Hücre Modelinde Demir Eksikliği Anemisine Etkisi. *Beslenme Diyetetik Dergisi*, 46(2), 107-117. Doi: 10.33076/2018.BDD.295

Göktaş, Ö., Gıdık, B. (2019). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanım Alanları. Derleme *Makalesi Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 1-7. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/746104

Horakova, K., Sovcikova, A., Seemannova, Z., Syrova, D., Bušanyova, K. et al. (2001). Detection of Drug-Induced, Superoxide-Mediated Cell Damage and Its Prevention by Antioxidants. *Free Radical Biology & Medicine*, 30(6), 650-664. doi: 10.1016/s0891-5849(00)00508-6

Jahed, R. (2012). Tavuklardan İzole Edilen Escherichia coli suşlarının Çeşitli Antibiyotiklere Dirençliliğinin Saptanması. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Doktora tezi, s69.

Koca, U., Peşin Süntar, I., Keles, H., Yesilada, E., Küpeli Akkol, E. (2009). In Vivo Anti-Inflammatory and Wound Healing Activities of Centaurea iberica Trev. ex Spreng. *Journal of Ethnopharmacology*, 126, 551-556. Doi: 10.1016/j.jep.2009.08.017

Khammar, A., Djeddi, S. (2012). Pharmacological and Biological Properties of Some *Centaurea* species. European Journal of Scientific Research, 84(3), 398-416.

Koyunoğlu, F., Tekin, S., Konar, V., Sandal, S. (2013). İnsan Meme Kanseri Hücre Serileri (MCF-7) Üzerine Apelin-13'ün Etkilerinin Araştırılması: In Vitro Bir Çalışma. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1, 23-28.

Kılınçarslan, Ö. (2016). *Erysimum kotschyanum*'un Ağır Metal İçeriği İle Gerçekleştirien Ekstraktlarının Bazı Biyolojik Aktivitelerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Aanabilim Dalı, Denizli, s78.

Kalkan, Ş. (2017). Bitkisel Ürünlerle Tedavilerde İlaç Etkileşmeleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 31(1), 41-50.

Koran, K., Tekin, Ç., Çalışkan, E., Tekin, S., Sandal, S. (2017). Görgülü AO. Synthesis, Structural and Thermal Characterizations and In Vitro Cytotoxic Activities of New Cyclotriphosphazene Derivatives. *Phosphorus, Sulfur, Silicon Relate Elementary*, 192(9),1002-1011.

Karaca, B., Akata, I., Çöleri Cihan, A. (2017). Antimicrobial and Antibiofilm Activities of *Lentinus edodes*, *Lactarius delicious* and *Ganoderma lucidum*. *Kastamonu Universitesi Journal of Forestery*, 17(4), 660-668.

Kandemir, B. (2019). https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/bakteriler-antibiyotiklere-karsi

Kılınç, F.A., Keskin Alkaç, Z., Tanyıldızı, S., Dağoğlu, G. (2022). Doğal Kaynaklardan Yeni Antimikrobiyal Madde Tarama Yöntemleri. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Veteriner Dergisi*, 36 (3), 251 -257.

Kayabaşı, Ç., Avcı, Ç.B., Yılmaz Süslüer, S., Balcı Okcanoğlu, T., Özmen Yelken, B., Çalışkan Kurt, C., vd., (2022). Cumhur Gündüz Ponatinib ve Türkiye'de Yetişen Bazı Endemik Bitki Ekstrelerinin Kombinasyonlarının Meme Kanseri Hücreleri Üzerindeki Etkileri. *Ege Tıp Dergisi / Ege Journal of Medicine*, 61 (2), 232-243.

Kartal, M. (2024). https://bezmialem.edu.tr/fitoterapi/tr/Sayfalar/Fitoterapi-Nedir.aspx

Kılıçarslan, M. (2024). Bitkisel İlaçlarda Standardizasyon, Emniyet ve Etkinlik. Ders Notu (7. Hafta), s.27. https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=4141

Indradi, R.B., Fidrianny, I., Wirasutisna, K.R. (2017). DPPH Scavenging Activities and Phytochemical Content of Four Asteraceae Plants. *IJPPR*, 9(6):755-759.

Mosmann, T. (1983). Rapid Colorimetric Assay for Cellular Growth and Survival: Application to Proliferation and Cytotoxicity Assays. *Journal of lmmunological Methods*, 65(1), 55-63.

Mike, F., Bozdağ Pehlivan, S., Öner, L. (2013). Farmasötik Ürünlerde Tasarımla Kalite Yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, 33(2), 203-230.

Merey, G. (2016). İlaç Kimyası ve Endüstriyel Uygulamaları Ders Notları.

https://web.hitit.edu.tr/dersnotlari/gokcemerey_24.02.2016_2N9Y.pdf

Melli, M. (2017). Bitkilerden İlaç Elde Edilmesi, Bitkilerden İlaç Elde Edilmesi ve Bitkilerin İlaç Olarak Kullanılması, Türk Tabibler Birliği, https://www.ttb.org.tr/makale_goster.php?Guid=81aa5bf6-927e-11e7-b66d-1540034f819c

Mushıb, M.K., Ahmed, W.K., Gaffaroğlu, M. (2023). Dermatofitlerin İzolasyonu, Moleküler Tanımlanması ve Bununla İlişkili Bazı Çevresel Faktörlerin İncelenmesi. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi (KUJINAS, 1(1), 1-9.

Memorial Tıbbi Yayın Kurulu, Fitoterapi nedir? Nasıl uygulanır?2 Ağustos 2024. https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/fitoterapi-nedir

NCCLS (2000). Methods for Dilution and Antimicrobial Susceptibility Tests for Bacteria That Grow Aerobically; Approved Standard- fifth edition, NCCLS document M7-A5, NCCLS, Wayne, P A, USA.

Ozmen Togay, S., Temiz, A., Aiello, P., Sharghi, M., Mansourkhani, S.M., Pourabbasi Ardekan, A., Jouybari L, Daraei N, Peiro K, Mohamadian S, Rezaei M, Heidari M, Peluso I, Ghorat F, Bishayee A, Koot W. (2019). Medicinal Plants In The Prevention and Treatment of Colon Cancer. *Oxidative Medicine Cell Longevity*, 51p. https://doi.org/10.1155/2019/2075614

Öksüztepe, G., Erkan, S. (2016). Mikotoksinler ve Halk Sağlığı Açısından Önemi. *Harran Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 5(2) 190-195.

Shoeb, M.M. (2005). Cytotoxic Compounds From The Genus Centaurea. Robert Gordon University, PhD thesis. Held on OpenAIR [online]. p232. 2005. Available from: https://openair.rgu.ac.uk/

Sade, A. (2013). Kolon Kanseri Hücrelerinde Farklılaşmanın ICAM-1 ve VCAM-1'in Regülasyonu Üzerine Etkisi. Proje No: 110S165, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik, Ankara. S.52.

Seyedmousavi, S., İlkit, M., Durdu, M., Ergin, Ç., Hilmioğlu, Polat, S., Melchers W., Verweıj, P. (2015). Candida ve Kandidoz: Epidemiyoloji, Tanı, Tedavi, Antifungal İlaç Direnci ve Konağın Genetik Yatkınlığında. *Türk Mikrobiyoloji Cemiyet Dergisi*, 45(1), 1-11.

Sarımahmut, M. (2016). Bazı Bitki Türlerinin Antioksidatif, Genotoksi, Sitotoksik ve Apoptik Özelliklerinin Araştırılması. Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa. Doktora tezi. s138.

Subramaniam, S, Selvaduray, K.R., Radhakrishnan, A.K. (2019). Bioactive Compounds: Natural Defense Against Cancer? *Biomolecules*, 9(12), 758.

Şen, A., Bitiş, L., Birteksöz-Tan, S., Bulut, G. (2013). In Vitro Evaluation of Antioxidant and Antimicrobial Activities of Some Centaurea L. Species. *Marmara Pharmaceutical Journal*, 17, 42-45.

Tuzlacı, E., Tolon, E. (2000). Turkish Folk Medicinal Plants, Part III: ¸Sile Istanbul, *Fitoterapia*, 71, 673-685.

Toğay, S., Temiz, A. (2011). Gıda Kaynaklı Enterokokların Gıda ve İnsan Sağlığı Yönünden Önemi. *Gıda*, 36 (5), 303-310.

Taştemür, S., Kadir Halkman, A. (2014). Membran Fitrasyon Tekniği İle Koliform Analizinde Kullanılan Besiyerlerinin Kıyaslanması. *Gıda*, 39 (5), 267-273 doi: 10.15237/gida.GD14012

Temel, M.K. (2015). Sitotoksik kemoterapötiklerin Yirminci Yüzyıldaki Gelişimi. *Türk Onkoloji Dergisi*, 30(2), 96-108. doi: 10.5505/tjoncol.2015.1151

Tekin, S., Erden, Y., Sanda, S., Yilmaz, B. (2015). Is Irisin An Anticarcinogenic Peptide? *Med-Science*, 4(2), 2172-2180.

Talhaoğlu, (2021). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tedavi Uygulamaları, Derleme Makalesi / Review Article, *Bütünleyici ve Anadolu Tıp Dergisi*, 3(1),16-29. Doi: 10.53445/batd.945893

Torğut, G., Pıhtılı, G., Erecevit Sönmez, P., Erden, Y., Kırbağ, S. (2020). Synthesis and Antimicrobial and Anticancer Activities of Sodium Acrylate Copolymers. *Journal of Bioactive and Compatible Polymers*, 35(3), 179-188. doi:10.1177/0883911520913910

Uysal, A., Zengin, G., Durak, Y., Aktümsek, A. (2016). *Centaurea pterocaula* Özütlerinin Antioksidan ve Antimutajenik Özellikleri ile Enzim İnhibitör Potansiyellerinin İncelenmesi. *Marmara Pharmaceutical Journal*, 20, 232-242.

https://gcris.pau.edu.tr/bitstream/11499/1089/1/%C3%96zge%20K%C4%B1l%C4%B1n%C3%A7arslan.pdf

Wikipedia, 2024. https://en.wikipedia.org/wiki/Caco-2

KAYNAKÇA

Ahmad, F., Ashraf, N., Ashraf, T., Zhou, R.B., Yin, D.C. (2019). Biological synthesis of metallic nanoparticles (MNPs) by plants and microbes: Their cellular uptake, biocompatibility, and biomedical applications. *Applied Microbiology and Biotechnology*, 103, 2913-2935.

Anuradha, V., Shankar, P., Bhuvana, P., Syed Ali, M., Yogananth, N. (2017). Terminalia Arjuna Bark Assisted Biosynthesis, Characterization and Bioactivity of Metal oxide Nanoparticles, *Journal of Chemical and Pharmaceutical Research*, 9 (3), 34–46.

Baeza, A., Ruiz-Molina, D., Vallet-Regí, M. (2017). Recent advances in porous nanoparticles for drug delivery in antitumoral applications: Inorganic nanoparticles and nanoscale metal-organic frameworks. *Expert Opinion on Drug Delivery*, 14(6), 783-796.

Bhuyan, T., Mishra, K., Khanuja, M., Prasad, R., Varma, A. (2015). Biosynthesis of zinc oxide nanoparticles from Azadirachta indica for antibacterial and photocatalytic applications, *Materials Science in Semiconductor Processing,* 32, 55–61.

Birusanti, A.B., Mallavarapu, U., Nayakanti, D., Espenti, C.S. (2018). Plant-mediated ZnO nanoparticles using ficus racemosa leaf extract and their characterization, antibacterial activity, *Asian J Pharm Clin Res,* 11 (9), 463–467.

Cabral, H., Miyata, K., Osada, K., Kataoka, K. (2018). Block copolymer micelles in nanomedicine applications. *Chemical Reviews*, 118(14), 6844-6892.

Cao, G. (2004). Nanostructures and nanomaterials: synthesis, properties and applications. *Imperial College Press*, ISBN: 1-86094-4159, London.

Caroling, G., M.N.P., Vinodhini, E., Mercy Ranjitham, A., Shanthi, P., (2015). Biosynthesis of copper nanoparticles using aqueous guava extract-characterization and study of antibacterial effects. *Int. J. Pharmacy Biol. Sci,* 5 (2), 25–43.

Daisy, P., Saipriya, K. (2012). Biochemical Analysis of Cassia Fistula Aqueous Extract and Phytochemically Synthesized Gold Nanoparticles as Hypoglycaemic Treatment for Diabetes Mellitus, *International Journal of Nanomedicine*, 7, 1189–1202.

Garai, C., Sk, N., Hasan, A.C., Barai, S., Ghorai,, S.K., Panja, B.G. (2018). Bag, Green synthesis of Terminalia arjuna-conjugated palladium nanoparticles (TA-PdNPs) and its catalytic applications, *Journal of Nanostructure in Chemistry,* 8, 465–472.

Gautam, S.P., Saxena, G., Roy D., Yadav A. (2019). Nanopartiküllerin Yeşil Sentezi ve Su ve Atıksu Arıtımındaki Uygulamaları. Çevresel Güvenlik için Endüstriyel Atıkların Biyoremediasyonu: *Endüstriyel Atık ve Yönetimi*, (1), 349-379.

Gondwal M., Joshi nee Pant G. (2018). Synthesis and Catalytic and Biological Activities of Silver and Copper Nanoparticles Using Cassia occidentalis, *International Journal of Biomaterials*, vol. 2018, Article ID 6735426, 10 pages.

Jan, H., Khan, M.A., Usman, H., Shah, M., Ansir, R., Shah, F., Ullah, N., Rahmana, L. (2020). The Aquilegia pubiflora (Himalayan columbine) mediated synthesis of nanoceria for diverse biomedical applications, *Royal Society of Chemistry Advances*, 10, 19219–19231.

Khan, Z.S. (2013). Ethnobotanical Survey of Thane district, *Annals of Pharmacy and Pharmaceutical Sciences,* 4, 22–25.

Khan, M., Albalawi, G.H., Shaik, M.R., Khan, M., Adil, S.F., Kuniyil, M., Alkhathlan, H.Z. (2016). Miswak mediated green synthesized palladium nanoparticles as effective catalysts for the Suzuki coupling reactions in aqueous media, *Journal of Saudi Chemistry Society*, 21, 450–457.

Khatami, M., et al., 2018. Waste-grass-mediated green synthesis of silver nanoparticles and evaluation of their anticancer, antifungal and antibacterial activity. *Green Chem. Lett. Rev*. 11 (2), 125–134.

Kumar, B., Smita, K., Cumbal, L., Debut, A. (2016). One pot synthesis and characterization of gold nanocatalyst using Sacha inchi (Plukenetia volubilis) oil: Green approach, *Journal of photochemistry and photobiology B: Biology*, 158, 55–60.

Kumar, B., Smita, K. (2017). Phytochemical functionalized metal nanocatalyst (Ag, Au, Fe, Zn and Pd) for remediation of organic dyes, in: J.C. Taylor (Ed.), *Advances in Chemistry Research*, 3, Nova Science Publishers:, Hauppauge, NY, USA, Chapter, pp. 87–120.

Li, M., Duan, L., Liu, H. (2015). Biosynthesised Palladium Nanoparticles Using Eucommia ulmoides ,Bark Aqueous Extract and Their Catalytic Activity, *IET Nanobiotechnology*, 9, 349–354.

Liu, J., Wu, C., Xiao, D., Kopold, P., Gu, L., Van Aken, P.A., Maier, J., Yu, Y. (2016). MOF-derived hollow co9s8 nanoparticles embedded in graphitic carbon nanocages with superior li-ıon storage. Small. 12(17), 2354-64.

Machado, S., et al., 2014. Utilization of food industry wastes for the production of zero-valent iron nanoparticles. *Sci. Total Environ*. 496, 233–240.

Majumdar, R., Bag, B.G., Ghosh, P. (2016). Mimusops Elengi Bark Extract Mediated Green Synthesis of Gold Nanoparticles and Study of Its Catalytic Activity. *Applied Nanosciences*, 6, 521–528.

Masurkar, S.A., Chaudhari, P.R., Shidore, V.B., Kamble, S.P. (2011). Rapid Biosynthesis of Silver Nanoparticles using Cymbopogan Citratus and its Antimicrobial Activity, *Nano-Micro Lett*. 3 (3), 189–194.

Menon, S., Agarwal, H., Shanmugam, V.K. (2019). Efficacy of biogenic selenium nanoparticles from an extract of ginger towards evaluation on anti-microbial and anti-oxidant activities. *Colloid and Interface Science Communications*, 29, 1-8.

Min, Y., Caster, J.M., Eblan, M.J., Wang, A.Z. (2015). Clinical translation of nanomedicine. *Chemical Reviews,* 115(19), 11147–11190.

Moola, A.K., Balasubramani, S., Nithya, C., Kumari, R., Diana, B. (2019). Preparation, Characterization of Silver-Nanoparticles from Seed Coat Exudates of Celastrus paniculatus Willd. And Their Bactericidal and Biofilm Inhibition Effects, *International Journal of Pharmaceutical Sciences and Drug Research,* 11 (5), 164–173.

Muthuvel, A., Jothibas, M., Manoharan, C. (2020). Synthesis of copper oxide nanoparticles by chemical and biogenic methods: photocatalytic degradation and in vitro antioxidant activity. *Nanotechnol. Environ. Eng.* 5 (2).

Nair, S.S., Gowrisankar, P., Balaprakash, V. (2020). Nanoparticle analysis using glycosmis pentaphylla leaf extract, *The International Journal of Analytical and Experimental Modal analysis,* 12 (9), 1606–1611.

Nasiri, J., et al., 2018. Fulfillment of green chemistry for synthesis of silver nanoparticles using root and leaf extracts of Ferula persica : Solid-state route vs. solution-phase method. *J. Cleaner Prod*. 192, 514–530.

Nayak, D., et al., 2016. Bark extract mediated green synthesis of silver nanoparticles: Evaluation of antimicrobial activity and antiproliferative response against osteosarcoma. *Mater. Sci. Eng. C Mater. Biol. Appl.* 58, 44–52.

Nayak, V., Singh, K. R., Singh, A. K., Singh, R. P. (2021). Potentialities of selenium nanoparticles in biomedical science. *New Journal of Chemistry*, 45(6), 2849-2878.

Niraimathee, V.A., Subha, V., Ernest Ravindran, R.S., Renganathan, S., Niraimathee, V.A., Subha, V. (2016). Green synthesis of iron oxide nanoparticles from Mimosa pudica root extract, International *Journal of Environment and Sustainable Development,* 15 (3), 227–240.

Rabiee, N., Bagherzadeh, M., Kiani, M., Ghadiri, A.M., Etessamifar, F., Jaberizadeh, A.H. (2020). Biosynthesis of Copper Oxide *Nanoparticles with Potential Biomedical Applications, International Journal of Nanomedicine*, 3983–3999.

Raut, R.W., Haroon, A.S.M., Malghe, Y.S., Nikam, B.T., Kashid, S.B. (2013). Rapid biosynthesis of platinum and palladium metal nanoparticles using root extract of Asparagus racemosus Linn, Advance *Materials Letters*, 4, 650–654.

Saha, J., Begum, A., Mukherjee, A., Kumar, S. (2017). A novel green synthesis of silver nanoparticles and their catalytic action in reduction of Methylene Blue dye, *Sustainable Environment Research,* 27, 245–250.

Selvi, M., Murugalakshmi, J.M., Anbarasan, R.A. (2014). Green Synthesis and Characterization of Erythrina variegate Decorated Silver Nanoparticles, *Journal of Chemical, Biological and Physical Sciences,* 4 (3), 1973–1979.

Sharma, A., Dhiman, N., Singh, B.P., Gathania, A.K. (2014). Green synthesis of gold nanoparticles using extracts of Artocarpus Lakoocha fruit and its leaves and Eriobotrya Japonica leaves, *Materials Research Express,* 1, 1–10.

Shi, J., Kantoff, P.W., Wooster, R., Farokhzad, O.C. (2017). Cancer nanomedicine: Progress, challenges, and opportunities. *Nature Reviews Cancer*, 17(1), 20-37.

Shivprasad, M., Rane, M., Patil, M. (2016). Traditional uses of some wild edible fruits from Palghar district, *Journal of Natural Products Plant Resources*, 6 (6), 8–11.

Subramanian, A., Muthukumaran, S. (2010). Rapid preparation process of Antiparkinsonian drug Mucuna pruriens Silver nanoparticle by bioreduction and their characterization, *Pharmacognosy Research,* 2, (4) 233–236.

Turakhia, B., Turakhia, P., Shah, S., (2018). Green synthesis of zero valent iron nanoparticles from Spinacia oleracea (spinach) and its application in waste water treatment. *J. Adv. Res. Appl. Sci*. 5 (1), 46–51.

Wang, T., et al., (2014). Green synthesis of Fe nanoparticles using eucalyptus leaf extracts for treatment of eutrophic wastewater. *Sci. Total Environ*. 466–467, 210–213.

Vijayakumar, S. (2019). Eco-friendly synthesis of gold nanoparticles using fruit extracts and in vitro anticancer studies, *Journal of Saudi Chemical Society*, 23, 753–761.

Ying, S., Guan, Z., Ofoegbu, P.C., Clubb, P., Rico, C., He, F., Hong, J. (2022). Green synthesis of nanoparticles: Current developments and Limitations, *Environmental, Technology & Innovation 26 Article* no.102336.

Zuas, O., Hamim, N., Sampora, Y. (2014). Bio-Synthesis of Silver Nanoparticles Using Water Extract of Myrmecodia pendan (Sarang Semut Plant), *Materials Letters*, 123, 156–159.

Editör:
Prof. Dr. Mete Sezgin

Turizm

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

TURİZM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Prof. Dr. Mete Sezgin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-66-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TURİZM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Prof. Dr. Mete Sezgin
VI+306 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-66-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AA, (2024). Bitlis'teki Arin Gölü flamingolara ev sahipliği yapıyor, https://www.aa.com.tr/tr/yasam/bitlisteki-arin-golu-flamingolara-ev-sahipligi-yapiyor/3332029 (E.T.: 14.11.2024).

Aas, Ø, Jørgensen, F. M. O., Stensland, S., Reiertsen, T., ve Dybsand, H. N. H. (2023). Your place or mine? Exploring birdwatching tourists' behaviour disturbing birds in a nature reserve. *European Journal of Wildlife Research*, 69(3), 44. https://doi.org/10.1007/s10344-023-01678-y

Adızel, Ö., Azizoğlu, E., ve Kiziroğlu, İ. (2022). Ahlat Sazlığı Ekosisteminin Son Durum Değerlendirmesi (Bitlis – Türkiye). *Tabiat Ve İnsan*, 1(191), 32-45.

Afanasiev, O. (2022). Birdwatching, ornitological tourism and avitourism: Terminological dispute and review of world and Russian practices. *Anais Brasileiros de Estudos Turísticos,* 12(Special Issue), 1–12. https://doi.org/10.5281/zenodo.7145558

Akyüz, F. (2018). Ahlat sazlığı (Bitlis) potansiyel kirlilik düzeyinin yerüstü su kalitesi bakımından araştırılması. Yüksek lisans tezi: Bitlis ve Elazığ: Bitlis Eren Üniversitesi ve Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Asan, H., Yalçın, H. M., ve Şimşek, E. (2018). Sivas ili kuş gözlem turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(74), 630-655.

Butler, R. W. (2019). Niche tourism (birdwatching) and its impacts on the well-being of a remote island and its residents. *International Journal of Tourism Anthropology,* 7(1), 5. https://doi.org/10.1504/IJTA.2019.098097

Connell, J. (2009). Birdwatching, twitching and tourism: towards an Australian perspective. Australian Geographer, 40(2), 203-217. https://doi.org/10.1080/00049180902964942

CSB, (2019). Batmış Gölü Doğal Sit Alanı Tescil İlanı, https://tvk.csb.gov.tr/batmis-golu-dogal-sit-alani-tescil-ilani-duyuru-380004

CSB, (2024). Bitlis Sit Alanları, https://van.csb.gov.tr/bitlis-i-103457 , (E.T.:1.12.2024).

Çelik, E., Durmuş, A. ve Türkoğlu, M. (2021). Iğdır İli ve Yakın Çevresinin Ornito-Turizm Perspektifinde Değerlendirilmesi, *Journal of Academic Tourism Studies,* 2(1), 32-44.

Daka, (2013). Nemrut – Süphan Jeoparkı. https://www.daka.org.tr/panel/files/files/yayinlar/Nemrut-Suphan-Jeopark.pdf (E.T.: 10.11.2024).

Daka,(2014). 7-Turizm, TRB2 Bölgesi Mevcut durum analizi. https://www.daka.org.tr/panel/files/files/yayinlar/TRB2%20Bolgesi%20Turizm%20Mevcut%20Durum%20Analizi.pdf (E.T.: 10.11.2024).

Demir, Ş. Ş. ve Demircioğlu, A. (2023). Sürdürülebilir kırsal kalkınmada glamping işletmelerinin rolü: Fethiye örneği, Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 6(1), 105-120.

Demirtaş, B. (2020). *Yerli turistlerin Nemrut Dağı Bitlis destinasyonu ile ilgili görüşleri,* Çanakkale: Paradigma Akademi.

Doğaderneği, (2024). Batmış Gölü, https://dogadernegi.org/wp-content/uploads/2018/10/dog043-batmis-golu-onemli-doga-alanlari-kitabi.pdf (E.T.:8.10.2024).

Ebird, (2024). https://ebird.org/region/TR/subregions?yr=all (E.T.:2.12.2024).

Emir, G. (2023). *Cumhuriyetin 100. Yılında Turizmin 100 Türü,* Ankara: Eğitim Yayınevi

Gökşen, H. İ. (2022). Nemrut Kalderası Tabiat Anıtı'nın kuş faunası, Yüksek Lisans Tezi: Bitlis: Bitlis Eren Üniversitesi.

Gürbüz, O. (2014). Turizm coğrafyası açısından Nemrut Kalderası. *Türk Coğrafya Dergisi,* (30), 255-265. https://doi.org/10.17211/tcd.27159

Karakayalı, Z., Uçar, Ö., ve Kanca, B. (2022). Determination of Giresun Province Alternative Hiking Routes within the Scope of Nature Tourism. *Kent Akademisi,* 15(2), 506-515. https://doi.org/10.35674/kent.1039977

Karatepe Çelik, Ş., ve Şahin Bal, S. (2023). Environmental Gamma Dose Measurement in Arin Lake (Bitlis). *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi,* 13(4), 1729-1737. https://doi.org/10.31466/kfbd.1332646

Kaya, M. (2022). *Bölgesel turizm gelişiminde eko-kalkınma modeli: Silifke örneği*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Kocaman, G. ve Arslan, H. (2023). Ebird verilerinin incelenmesi yolu ile Türkiye'de kuş gözlemciliği üzerine bir değerlendirme. *The Journal of Social Sciences,* 63(63), 537-552. http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.68937

Krejić, Ž. R., Milićević, S., Plećić, K., ve Babić, D. (2019). The possibility of the development of bird watching as a specific form of tourism in the Deliblato sands-case study. *Teme*, 475-488.

Kronenberg, J. (2014). Environmental Impacts of the Use of Ecosystem Services: Case Study of Birdwatching. *Environmental Management* 54, 617–630. https://doi.org/10.1007/s00267-014-0317-8

Kronenberg, J. (2016). Birdwatchers' wonderland? Prospects for the development of birdwatching tourism in Poland. Journal of Ecotourism, 15(1), 78–94. https://doi.org/10.1080/14724049.2016.1142556

KTB, (2024). Kuş gözlem alanı, https://bitlis.ktb.gov.tr/TR-56233/kus-gozlem-alani.html (E.T.: 07.11.2024).

Lee, C.-K., Lee, J.-H., Kim, T.-K., ve Mjelde, J. W. (2010). Preferences and willingness to pay for bird-watching tour and interpretive services using a choice experiment. *Journal of Sustainable Tourism*, 18(5), 695–708. https://doi.org/10.1080/09669581003602333

Liu, T., Ma, L., Cheng, L., Hou, Y., ve Wen, Y. (2021). Is Ecological Birdwatching Tourism a More Effective Way to Transform the Value of Ecosystem Services?—A Case Study of Birdwatching Destinations in Mingxi County, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 18(23), 12424. https://doi.org/10.3390/ijerph182312424

Maple, L. C., Eagles, P. F. J., ve Rolfe, H. (2010). Birdwatchers' specialisation characteristics and national park tourism planning. *Journal of Ecotourism,* 9(3), 219–238. https://doi.org/10.1080/14724040903370213

Nergiz H. (2019). Heybeli Gölü (Bitlis) Kuş Çeşitliliği Üzerine Bir Araştırma. Iğdır Üniv. Fen Bil Enst. Der., 9(2):692-698. https://doi.org/10.21597/jist.492499

Ocampo-Peñuela N, ve Winton RS. (2017). Economic and Conservation Potential of Bird-Watching Tourism in Postconflict Colombia. *Tropical Conservation Science.* (10). 1-6 https://doi.org/10.1177/1940082917733862

Olcay ve Araboğa, Y. (2018). Bitlis ilinin turizm potansiyeli ve yerel halkın turizm olgusuna bakış açısı, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 11(57), 946-961. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.2505

Özer, O. (2021). Kayseri hürmetçi sazlığının ornito turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, 3(1), 37-54.

Özkan, N. (2023). Avrupa Birliğinde Azınlıkların Entegrasyonu ve Boyutları, *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 202-221.

RG, (2019). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190720-16.pdf, Sayı: 30837, (E.T.: 1.12.2024).

RG, (2020). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/03/20200304-46.pdf Sayı: 31058, (E.T.: 1.12.2024).

RG, (2020). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/06/20200609-7.pdf Sayı: 31150, (E.T.: 1.12.2024).

Sabah, (2020). Ahlat Sazlıklarının 'kesin korunacak hassas alan' ilan edilmesi sevinçle karşılandı. https://www.sabah.com.tr/bitlis/2020/06/13/ahlat-sazliklarinin-kesin-korunacak-hassas-alan-ilan-edilmesi-sevincle-karsilandi (E.T.:1.12.2024).

Saha, D., ve Chakraborty, A. (2024). Influence of avitourism experience in developing environmentally responsible behaviour. *Tourism Recreation Research,* 1–14. https://doi.org/10.1080/02508281.2024.2393514

Sak, M. (2023). K'den M'ye turizm çeşitleri. İçinde A.T. Bayram (Ed.) *Dünyada ve Türkiye'de A'dan Z'ye turizm çeşitleri,* pp. 55-72 Ankara: Nobel Yayıncılık.

Savgın, E. C., ve Belli, Ö. G. S. (2019). Bitlis ilinin turizm çeşitliliğinin incelenmesi. *Journal of Academic Value Studies,* 3(17), 1-13.

Sekercioglu, C. H. (2002). Impacts of birdwatching on human and avian communities. Environmental Conservation, 29(03). https://doi.org/10.1017/S0376892902000206

Sert, A. N., ve Arslan, M. (2019). Türkiye'deki Kuş Gözlemcilerinin Motivasyon ve Destinasyon Tercihlerinin Belirlenmesi, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(2), 2104-2124.

Seven, E. (2019). Kuş Gözlemciliği Turizmi, İçinde, Kozak, N. (Editör), *Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi*, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/kus-gozlemciligi-turizmi (E.T.: 02.12.2024).

Sevindi, C., ve Kaya, G. (2019). Kuş Gözlemciliği Turizmi Açsından Tortum Gölü Sulak Alanı (Uzundere-Erzurum). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 23(4), 2203-2218.

Szczepańska, M., Krzyżaniak, M., Świerk, D., Walerzak, M., ve Urbański, P. (2014). Birdwatching as a Potential Factor in the Development of Tourism and Recreation in the Region. *Regional Barometer. Analyses ve Prognoses,* 12(4), 27-38.

Tan, X., Yan, P., Liu, Z., Qin, H., ve Jiang, A. (2023). Demographics, behaviours, and preferences of birdwatchers and their implications for avitourism and avian conservation: A case study of birding in Nonggang, Southern China. *Global Ecology and Conservation,* 46, e02552. https://doi.org/10.1016/j.gecco.2023.e02552

Tarımorman, (2024a). Arin (Sodalı) Gölü Ulusal Öneme Haiz Sulak Alanı https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/612

Tarımorman, (2024b). Batmış Gölü Mahalli Öneme Haiz Sulak Alanı https://ekotaban.tarimorman.gov.tr/alan/5118

Yamaç, M. (2023). Adilcevaz'da Bulunan Heybeli Gölü Kuraklıkla Boğuştu! Kuru Toprak Görenleri Üzdü, https://www.bitlishaber13.net/adilcevazda-bulunan-heybeli-golu-kuraklikla-bogustu-kuru-toprak-gorenleri-uzdu (E.T.:8.10.2024).

Yonov, I. (2024). Observations About Tourism Trends - Europe From West To East, *Knowledge,* 63(1), pp. 47-50.

(URL-1). Heybeli Gölü, Yağışlar Sonrası Yeniden Canlandı https://www.doguobjektif.com/heybeli-golu-yagislar-sonrasi-yeniden-canlandi (E.T.:8.10.2024).

KAYNAKÇA

Akın, C. (Ekim 2021). İnanç Turizminde Dünya ve Türkiye Destinasyonu, CEMALAKİN, https://cemalakin.wordpress

Aksoy, M. (2002). Türkiye'de inanç turizmine genel bir bakış ve hristiyanlığın seyahate verdiği önem. Dinler Tarihi Araştırmaları Sempozyumu-III. Ankara: Dinler Tarihi Yayınları.

Altun, E. ve Çınar, K. (2019). İnanç turizmi kapsamında mevlana müzesi'ni ziyaret eden turistlerin seyahat motivasyonları üzerine bir araştırma. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,*1(1), 14-42. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/898115

Ayaz, N. ve Eren, M. (2020). Türkiye'de inanç turizmi üzerine nitel bir araştırma, *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi,* 5 (2), 284-300. https://doi.org/10.37847/tdtad.833480

Aykaç, E., & Tekeli, M. (2021). Yerel halkın turizm gelişimine yönelik tutumu: çorum ili örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 1874–1895. https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.824

Aylan S. Ve Bıldırcın C. (2023). Sardes'in inanç turizm potansiyeli ve turizm açısından kullanılabilirliği. *Academıc Socıal Resources Journal, 8* (56), 4430-4436 https://doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.73886

Çam, O. ve Çılgınoğlu, H. (2020). Kastamonu ili turizm potansiyeli ve inanç turizminin şehirdeki yeri ve önemi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 76-90. https://doi.org/10.37847/tdtad.740123

Çetin, B. ve Kaymaz, Ç.K. (2013). İnanç turizminde kutsal mağaralar: Türkiye'deki ashab-ı keyf mağaraları (İzmir, Mersin, Kahramanmaraş-Diyarbakır). Uluslararası İnanç Turizmi ve Hoşgörü Konferansı, Konya.

Değişgel, S. (2023). Adana'nın inanç turizmi potansiyeli ve yerel halkın inanç turizmi ile ilgili görüşleri. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 122–140. https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1200

Doğan, R. (2022). Turizm destinasyonlarının ve inanç turizminin geliştirilmesinde etkili olan unsurların ölçülmesi kastamonu örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Eykay, İ. (2013). İnanç turizmi potansiyeli açısından antakya'nın değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstititüsü.

Eykay, İ., Dalgın, T., & Çeken, H. (2015). İnanç turizmi potansiyeli açısından Antakya'nın değerlendirilmesi. *Journal of Life Economics*, 2(2), 59-74. https://doi.org/10.15637/jlecon.66

Göktaş, S. L. (2016). Şanlıurfa ve Konya illerinin inanç turizmi potansiyellerinin ve halkın inanç turizmine bakışı açısından iki ilin karşılaştırılması. Yüksek Lisan Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Gündüz, Ş. (2007). Dinin anlam ve önemi, Ş. Gündüz (Ed.), Yaşayan dünya dinleri (2. Baskı). (s. 21). Ankara: DİB Yayınları.

Harunoğulları, M. (2016). Kilis'in inanç turizmi potansiyeli ve kutsal mekânları. *Turkish Studies, 11 (21), 177-210.* https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9741

İnan, K. (2020). Gümüşler Kasabası. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 130-168. https://dergipark.org.tr/tr/pub/mikad/issue/59280/851196

Kaya, M. C. ve Kaya, E. (2022). Sümela Manastırı'nın inanç turizmi potansiyeli üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 12(2), 46-61. https://dergipark.org.tr/tr/pub/e-kiad/issue/74980/1193178

Kırıcı Tekeli, E. ve Tekeli M. (2020). İnanç Turizmine Yönelik Araştırmaların Bibliyometrik Analizi. Conference: 4th International Management and Social Research Conference (302-318). İstanbul: Haziran 2020

Kırıcı Tekeli, E., Kemer, E. ve Tekeli, M. (2024). How does electronic word-of-mouthcommunication affect the digital ımage of travel agencies? A review on tripadvisor. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS),* 15(55), 96-122. http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.337

Kozak, N., Kozak, M. A. Ve Kozak., M. (2021). Genel Turizm İlkeler- Kavramlar, Ankara, Detay Yayıncılık, 23. Baskı.

Liro, J. (2021). Visitors' motivations and behaviours at pilgrimage centres: push and pull perspectives. *Journal of Heritage Tourism*, 16 (1), 79-99. https://doi.org/10.1080/1743873X.2020.1761820

Nas, E. ve Kandemir, M. (2021). Hediyelik eşyaların bir kültür objesi olarak değerlendirilmesi: konya örneği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi,* 14 (35), 1092-1103. https://doi.org/10.12981/mahder.958201

Niğde İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Gümüşler Manastırı https://nigde.ktb.gov.tr/TR-74360/gumusler-manastiri.html

Olcay, A. ve Albuz, N. (2016). İnanç turizmi ve Türkiye'nin tanıtımına katkısı. M. Özdemir (Ed.). Uluslararası Tanıtımda Medya ve Türkiye (197-229) (1. Edition). Bursa: Dora Yayıncılık.

Öner, S. ve Emrullah C. (2019). Ankara'nın inanç turizmi potansiyeli ve yerel halkın inanç turizmi bakış açısına yönelik çıkarımsal analizi. *Turizm ve Arastırma Dergisi,* 8 (1), 84-105. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/891906

Polat, H. A. ve Arslan, A. (2019). The rise of popular tourism in the Holy Land: Thomas Cook and John Mason Cook's enterprise skills that shaped the travel industry. *Tourism Management,* 75, 231-244. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.05.003

Sarıkaya Levent, Y. ve Uçar, M. (2018). Kültürel rotalar bağlamında mersin ilinin inanç turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. I. Uluslararası Akdeniz Sempozyumu. Mersin: Mer-Ak Mersin Akademi Yayınları. 321-340.

Şaman, E. (2009). Mersin ili inanç turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi: Mersinde inanç turizmine katılanların profili üzerine bir araştırma (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Tekeli, M., Kırıcı Tekeli, E. ve Değerli, Y. (2023). Sürdürülebilir turizm perspektifinden Ermenek'in alternatif turizm potansiyeli: Nitel bir araştırma. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences*, 6(1), 106-128. https://doi.org/10.53353/atrss.1119694

Tomasi, L. (2002). Homo Viator: from Pilgrimage to Religious Tourism via the Journey. W. H. Swatos, Jr., & L. Tomasi (Ed.), in From Medieval Pilgrimage to Religious Tourism: The Social and Cultural Economics of Piety (ss:.1–24). Westport, Conn: Praeger Publishers.

Toroğlu, E. (2006). Niğde İli Yerleşmeleri ve Lokasyon Planlaması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türker, N., Akça, E., & Uçar, M. (2019). Dini mekânları ziyaret eden turistlerin seyahat motivasyonları: kastamonu ilinde bir uygulama. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 111-132. https://dergipark.org.tr/tr/pub/saktad/issue/44928/549304

Türkiye Turizm Ansiklopedisi (2024). Gümüşler manastırı ve yeraltı şehri https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/gumusler-manastiri-ve-yeralti-sehri

Zaman, M. (2005). Türkiye'nin önemli inanç turizmi merkezlerinden biri: Sumela (Meryemana) manastırı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (2), 1-24. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisosbil/issue/2816/37895

KAYNAKÇA

Çalık, İ., & Ödemiş, M. (2015). Somut olmayan kültürel miras unsurlarının sürdürülebilir turizm kapsamında değerlendirilmesi: Gümüşhane ili örneği. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 317-327.

Çetinkaya, N., & Yıldız, S. (2018). Somut olmayan kültürel miras unsuru Erzurum lavaş (acem) ekmeğinin turistik ürüne dönüştürülmesine yönelik bir çalışma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 2*(Ek 1), 430-452.

Daşdemir, A. (2021). Van ili mutfak kültürünün gastronomi turizmi açısından değerlendirilmesi. *Journal of Silk Road Tourism Research, 1*(1), 62-75.

Deniz, D. (2023). Somut olmayan kültürel miras perspektifinden Gevaş ilçesinin mutfak kültürü üzerine bir araştırma. *Journal of Humanities and Tourism Research, 13*(2), 307-319.

Ertaş, N., & Deniz, O. (2018). 1991 sonrasında Van'da küçükbaş hayvancılığın gelişim seyri ve sorunları. TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, Ankara.

Kanberoğlu, Z., & Yıldırımçakar, İ. (2022). Coğrafi işaretlerin bölgesel gelişmedeki rolü: Van kahvaltısı örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 58,* 23-39.

Komşu, M., Eban, F ve Alaeddinoğlu, F. (2023). Toprak ve Gastronomi. İçinde O. Diker, N. Türker, F. Alaeddinoğlu, D. Cankül, R. Temizkan(Editör). Gastro- Coğrafya (s.52 67). Ankara: Detay Yayıncılık.

Mercan, Ş. O., & Üzülmez, S. (2014). Coğrafi işaretlerin bölgesel turizm gelişimindeki önemi: Çanakkale ili örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29*(2), 67-94.

Oraman, Y. (2015). Türkiye'de coğrafi işaretli ürünler. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 76-85.

Saatcı, G. (2019). Coğrafi işaretli yiyeceklerin tanıtım unsuru olarak yöresel yemekler kapsamında değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 7*(1), 358-374.

Şahin, H., & Güçlütürk Baran, G. (2022). İzmir'de yöresel ve coğrafi işaretli yiyecek ve içeceklerin menülerde yer verilme durumu. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 6*(4), 1180-1198.

Şahin, S. Z. (2020). Ulusal gastronomik coğrafi işaretli ürünlerin uçak içi ikram menülerinde kullanımı. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8*(3), 1880-1898.

Şimşek, A. (2020). Coğrafi işaretli yöresel ürünlerin incelenmesi: Sivas mutfağı örneği. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 317-327.

Taştan, K., Albayrak, M., & Albayrak, K. (2014). Coğrafi işaret tescilli geleneksel ürünlerde izlenebilirlik: Ankara ili örneği. *XI. Ulusal Tarım Ekonomisi Kongresi*, Samsun.

Usta, S., & Şengül, S. (2022). Türkiye'deki coğrafi işaretli yiyecek-içecek ürünlerinin analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 604-634.

Üzümcü, T. P., Alyakut, Ö., & Akpulat, N. A. (2017). Coğrafi işaretleme kapsamında Kocaeli gastronomik ürünlerinin değerlendirilmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 19*(28), 132-140.

Yazıcıoğlu, İ., Işın, A., & Yalçın, E. (2019). Coğrafi işaretli ürünlerin gastronomi turizmi kapsamında değerlendirilmesi: Akdeniz bölgesi örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 3*(4), 861-871.

Yeşilyurt, B., & Kurnaz, A. (2021). Somut olmayan kültürel miras listesine gastronomik bir bakış. *2nd International Congress of New Generations and New Trends in Tourism,* 27.

İnternet kaynakçası

https://www.unesco.org.tr/
[Erişim Tarihi: 25.11.2024]
https://ich.unesco.org/en/
[Erişim Tarihi: 28.11.2024]
https://www.kulturportali.gov.tr/portal/somutolmayankulturelmiras
[Erişim Tarihi: 01.12.2024]
https://yakegm.ktb.gov.tr/TR-11702/mevzuat.html
[Erişim Tarihi: 03.12.2024]
https://www.turkpatent.gov.tr/cografi-isaret
[Erişim Tarihi: 22.12.2024]
https://www.vantso.org.tr/
[Erişim Tarihi: 14.12.2024]

KAYNAKÇA

Almeida, I. ve Silveira, L. (2021). Olive-oil Tourism in Portugal. *Revista Turismo & Desenvolvimento*, 36(2), 153-165.

Alonso, A. D. (2010). Olives, Hospitality and Tourism: A Western Australian Perspective. *British Food Journal*, 112(1), 55-68.

Alonso, A. D. ve Northcote, J. (2010). The Development of Olive Tourism in Western Australia: A Case Study of an Emerging Tourism Industry. *International Journal of Tourism Research*, 12(6), 696-708.

Alsharif, A. H., Salleh, N. Z. M. ve Baharun, R. (2020). Bibliometric Analysis. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 98(15), 2948-2962.

Arjona-Fuentes, J. M. ve Amador-Hidalgo, L. (2017). Olive Oil Tourism: Promoting Rural Development in Andalusia (Spain). *Tourism Management Perspectives*, 21, 100-108.

Aydın, E. ve Sarı, Ş. (2021). 2015-2021 Yılları Arasında Uluslararası Sağlık Turizmi Konusunda Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. (Editör: Saadet Zafer-Kavacık, Sinan Uslu, Sercan Aras ve F. Esra Güleç), İçinde: *Turizm Araştırmaları Alternatif Yaklaşımlar*, Konya: NEÜ Yayınları, 50-61.

Aydın, M. (2023). Zeytinin ve Zeytinyağının İzinde: Oleoturizm. (Editör: Kerem KAPTANGİL, Ali Turan Bayram), İçinde: *Turizm Araştırmalar II.* Gaziantep: Özgür Yayınları. 299-314.

Bozok, D., Kılıç, S. N. ve Özdemir, S. S. (2017). Turizm Literatüründe Kırsal Turizmin Bibliyometrik Analizi. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 187-202.

Büyük, Ö. ve Can, E. (2020). Zeytinyağı Kültürel Rotalarının Turizm Potansiyeli Açısından Değeri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 23(1), 191-210.

Campón-Cerro, A. M., Folgado-Fernández, J. A. ve Hernández-Mogollón, J. M. (2017). Rural Destination Development Based on Olive Oil Tourism: The Impact of Residents' Community Attachment and Quality of Life on Their Support for Tourism Development. *Sustainability*, 9(9), 1-16.

Coq-Huelva, D., Sanz-Cañada, J. ve Sánchez-Escobar, F. (2014). Conventions, Commodity Chains and Local Food Systems: Olive Oil Production in "Sierra De Segura"(Spain). *Geoforum*, 56, 6-16.

Çevik, S. ve Saçılık, M. Y. (2023). A New Gastronomic Route Encompassing Oleo Tourism and Wine Tourism Along the Olive Corridor of South Marmara in Türkiye. *Tourism and Heritage Journal*, 5, 56-79.

Çuhadar, Y. (2024). Yoksul Yanlısı Turizm Bağlamında Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi: Web of Science Örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 12(1), 204-226.

Eken-İnan, Ü. S. (2022). Organik Gıdaların Pazarlamasında Tüketicilerin Keşfedici Satın Alma Davranışı Eğilimi (EBBT) Üzerinde Sağlık Bilinci Rolü & Organik Gıda Satın Alma Sürecinde Tutum ve Katılım İlişkisinde Cinsiyet Faktörünün Düzenleyici Etkisi. *International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies,* 8(44), 535-550.

Ellegaard, O. ve Wallin, J. A. (2015). The Bibliometric Analysis of Scholarly Production: How Great is The Impact?. *Scientometrics*, 105, 1809-1831.

Folgado-Fernández, J. A., Campón-Cerro, A. M. ve Hernández-Mogollón, J. M. (2019). Potential of Olive Oil Tourism in Promoting Local Quality Food Products: A Case Study of the Region of Extremadura, Spain. *Heliyon*, 5(10), 1-8.

Güneş, S. G., Gündoğdu, K. ve Aksu, H. S. (2021). ULAKBİM Tarafından Taranan Ulusal Hakemli Dergilerde Yayımlanmış Gönüllü Turizm Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences, 5*(1), 1-15.

Hernández-Mogollón, J. M., Di-Clemente, E., Campón-Cerro, A. M. ve Folgado-Fernández, J. A. (2021). Olive Oil Tourism in the Euro-Mediterranean Area. *International Journal of Euro-Mediterranean Studies*, 14(1), 85-101.

Hernández-Mogollón, J. M., Di-Clemente, E., Folgado-Fernández, J. A. ve Campón-Cerro, A. M. (2019). Olive Oil Tourism: State of the Art. *Tourism and Hospitality Management*, 25(1), 179-207.

Karaçor Z., Güvenek B. ve İçgöz S. (2022). Doğrudan Gelir Desteği Ödemelerinin Tarımsal Üretime Etkisi: Türkiye Örneği 1980-2020. (Editör: Yasemin Telli), İçinde: *Ekonomik Büyüme Alanında Güncel Çalışmalar*, Konya: Eğitim Yayınevi, 5-22.

Marano-Marcolini, C., D'Auria, A. ve Tregua, M. (2018). Oleotourism Development in Jaén, Spain. In *The Branding of Tourist Destinations: Theoretical and Empirical Insights* (147-168). Emerald Publishing Limited.

Millán Vázquez de la Torre, G. ve Pérez, L. M. (2014). Comparación del Perfil de Enoturistas y Oleoturistas en España. Un Estudio de Caso. *Cuadernos de Desarrollo Rural*, 11(74), 167-188.

Millán Vázquez de la Torre, G., Hernández Rojas, R. ve Navajas Romero, V. (2016). The Study of Gastronomic Tourism in Cordoba and the Association of the Cuisine. An Econometric Analysis. *Tourism and Hospitality Management*, 22(2), 173-191.

Millán, M. G., Pablo-Romero, M. D. P. ve Sánchez-Rivas, J. (2018). Oleotourism as a Sustainable Product: An Analysis of Its Demand in the South of Spain (Andalusia). *Sustainability*, 10(1), 1-19.

Morakabati, Y., Beavis, J. ve Fletcher, J. (2014). Planning for a Qatar without Oil: Tourism and Economic Diversification, a Battle of Perceptions. *Tourism Planning & Development*, 11(4), 415-434.

Moral-Cuadra, S., Solano-Sánchez, M. Á., Menor-Campos, A. ve López-Guzmán, T. (2022). Discovering Gastronomic Tourists' Profiles Through Artificial Neural Networks: Analysis, Opinions and Attitudes. *Tourism Recreation Research*, 47(3), 347-358.

Murgado-Armenteros, E. M. (2013). Turning into a Gastronomiz Experience: Olive Oil Tourism. *Options Mediterraneennes,* 106, 97-109.

Murgado-Armenteros, E. M., Parrilla-Gonzalez, J. A. ve Medina-Viruel, M. J. (2021). What Does the Olive Oil Tourist Value at the Destination? A Criterion for Olive Oil Tourism Segmentation, *International Journal of Gastronomy and Food Science,* 25, 1-8.

Oğuzbalaban, G. (2019). Termal Turizm Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Türk Turizm Araştirmalari Dergisi*, 3(4), 1012-1027.

Oplanić, M., Čop, T. ve Čehić, A. (2020). Maslinarski Turizam: Razumijevanje Motivacija Posjetitelja Muzeja. *Acta Turistica*, 32(2), 141-167.

Passas, I. (2024). Bibliometric Analysis: The Main Steps. *Encyclopedia*, 4(2), 1014-1025.

Pulido-Fernández, J. I., Casado-Montilla, J. ve Carrillo-Hidalgo, I. (2019). Introducing Olive-oil Tourism as a Special Interest Tourism. *Heliyon*, 5(12), 1-8.

Sağır, H. (2020). İnsan-Çevre Dengesinin Değişmesine Yol Açan Etkenler: Ekonomik Perspektif. (Editör: Hayriye Sağır), İçinde: *Ekolojik Kriz ve Küresel Çevre Politikaları*, İstanbul: Beta Yayınevi, 79-126.

Sellarés, M. A. ve Tello, R. (2019). El Aceite de Oliva Como Elemento Dinamizador del Territorio para un Turismo Sostenible y Responsable. Caso de Estudio: Les Garrigues. *Journal of Tourism and Heritage Research*, 2(3), 436-467.

Zengin, E. Ç. ve Sağır, H. (2019). Rekabet Gücü Kapsamında Dünyadaki ve Türkiye'deki Kentlerin Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 867-889.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO), https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO-Somut-Olmayan-K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras-Listeleri (E.T.: 11.12.2024).

URL-2: Türk Patent ve Marka Kurumu, https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/liste?il=&tur=&urunGrubu=&adi=zeytin (E.T.: 11.12.2024)

KAYNAKÇA

Amiri Fahlyiani, M. & Maleki, S. (2020). Strategic Management Relationships with Tourism İn The Age of Globalization. *Quarterly Journal of The Macro and Strategic Policies*, 7(28), 670-697.

Azaklı, S. & Özgür, H. (2004). Belediyelerin Turizme Yönelik ve Turizmi Etkileyen Hizmetleri. Yüksel, A. ve Hançer, M. (Editör.), *Turizm İlkeler ve Yönetim İçinde* (121-142). Turhan Kitabevi.

Basmacı, D. (2017). Kültürel Mirasın Korunmasında Yerel Yönetimlerin Rolü: Beyoğlu Belediyesi Örneği. *AURUM Journal of Engineering Systems and Architecture*, 1(2), 77-90.

Connell, J., Page, S.J. & Bentley, T. (2009), Towards Sustainable Tourism Planning İn New Zealand: Monitoring Local Government Planning Under The Resource Management Act. *Tourism Management*, 30 (6), 867-877.

Çelik. K. A., Özcan. S., Topçuoğlu. A. & Yıldırım, E. K. (2013). Effects of The Tourism Industry on The Balance of Payments Deficit. Anatolia. *An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 24(1), 86-90.

Çımat, A. & Bahar, O. (2003). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri ve Önemi Üzerine Bir Değerlendirme. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, (6), 1-18.

Dede, O. M. & Güremen, L. (2010), Yerel Yönetimlerin Turizm Sektörü İçindeki Önemi, Rolleri ve Görevleri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 19(4), 47-61.

Delshad, A. (2017). The Analysis of Influential Factors on Tourism Destination Development. *Journal of Tourism and Development*, 6(1), 135-149.

Dredge, D. (2001). Local Government Tourism Planning and Policy-Making İn New South Wales: Institutional Development and Historical Legacies. *Current Issues in Tourism*, 4(2-4), 355-380.

Godfrey, K. B. (1998). Attitudes Towards 'Sustainable Tourism' İn the UK: A View from Local Government. *Tourism Management*, 19(3), 213-224.

Hasanvand, S. & Khodapanah, M. (2014). The İmpact Of Tourism on Economic Growth İn Developing Countries: Two Approaches Static Panel Data and Dynamic Panel Data. *Quarterly Journal of The Macro and Strategic Policies*, 2(6), 87-102.

Healey, P. (1998). Collaborative Planning in A Stakeholder Society. The Town Planning Review, 69, 1-21.

Hudson, R. & Townsend, A. (1992). Tourism Employment and Policy Choices for Local Government. Johnson, P. and Thomas, B. (Ed.), *Perspectives on Tourism Policy in* (49-68). Mansell Publishing.

Jaafari, A., Nadalipour, Z., Heydarifar, Z. & Bagheri, M. (2020). Tourism Industry Potential to Create Job Opportunities A System Dynamic Approach. *Journal of Tourism and Development*, 9(3), 153-172.

Jalilian, L., Heydari, M. T. & Ahadnejad, M. (2022). The Role of the Government in Tourism Development with an Emphasis on Economic Policies. *Urban Economics*, 7(1), 19-38.

Javanmardi, N., İzadi, J. & Jalali, Reza. (2017). Planning And Policy Development of The Tourism İndustry Based on The Role Played by The Effective Local Government İn Iran. *Herıtage And Tourısm Journal*, 2(7), 85-110.

Kapera, I. (2018). Sustainable Tourism Development Efforts by Local Governments in Poland. *Sustainable Cities and Society*, 40, 581-588.

Kara, E., Dalgın, T., Çeken, H. & Güner, B. (2024). Turizm ve Yerel Yönetim Konulu Akademik Yayınların Bibliyometrik Analizi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(51-1- 2024 Yılı Özel Sayısı), 237-251.

Keskin, A. (2016). Yerel Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Rolü: Turizm Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 30(1), 143-154.

Kösedağ, E. (2022). Yerel Yönetimlerin Turizm Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme: Doğubayazıt Belediyesi Örneği. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 481-502.

Lee, T. H. & Jan, F. H. (2019). Can Community-Based Tourism Contribute to Sustainable Development? Evidence From Residents' Perceptions of The Sustainability. *Tourism Management*, 70, 368-380.

Luo, X. & Bao, J. (2019). Exploring The Impacts of Tourism on The Livelihoods of Local Poor: The Role of Local Government and Major Investors. *Journal of Sustainable Tourism*, 27(3), 344-359.

Manap Davras, G. & Baykul, A. (2019). Evaluation of Economic Efficiency of Tourism Sector in Mediterranean Countries. *Journal of Turkish Tourism Research*, 3(3), 791-804.

McLennan, C.L., Ritchie, B. W., Ruhanen, L. M. & Moyle, B. D. (2014). An İnstitutional Assessment of Three Local Government-Level Tourism Destinations at Different Stages of the Transformation Process. *Tourism Management*, 41, 107-118.

Mısır, İ., Sezen, T. S. & Şahin, B. (2022). Mikoturizm ve Toplum Temelli Turizm İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gastroia: Journal Of Gastronomy And Travel Research*, 6(1), 139-155.

Namamian, F. & Rahmati, M. H. (2022). Antecedents and Consequences of Destination Brand Love (Case Study: Gilan Province). *Journal of Tourism and Development*, 11(4), 157-168.

Nunkoo, R. (2015). Tourism Development and Trust in Local Government. *Tourism Management*, 46, 623-634.

Pestana, B. C., Botti, L., Peypoch, N., Robinot, E., Solonandrasana, B. & Assaf, A. G. (2011). Performance of French Destinations: Tourism Attraction Perspectives. *Tourism Management*, 141-146

Ruhanen, L. (2013). Local Government: Facilitator Or Inhibitor of Sustainable Tourism Development. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(1), 80-98.

Sarı Gök, H. & Ünüvar, Ş. (2019). Destinasyon Yönetiminde Toplum Temelli Turizm: Burdur ve Isparta Yöresinde Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1055-1073.

Sayın, Ç. (2023). Toplum Temelli Turizm ve Yerel Yönetimler. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (CUTSAD)*, 10, 1-19.

Shone, M. C., Simmons, D. G. & Dalziel, P. (2016). Evolving Roles for Local Government in Tourism Development: A Political Economy Perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 24(12), 1674-1690.

Şaprak, V. & Yılmaz, V. (2023). Yerel Yönetimlerde Turizmin Gelişimi ve Kalkınma Planları. *MTÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 3(2), 338-354.

Şener, Y. & Oktay, K. (2021). Yerel Yönetimlerin Turizm Politikaları Üzerine Bir İnceleme: Bolu Örneği. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 11(1), 4-28.

Thano, R. (2015). The Impact of Tourism on the Balance of Payments. *American Journal of Economics, Finance and Management*, 1(5), 529-536.

Türkcan, B. (2018). Türkiye'de İç Turizm Harcamaları ile Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Efil Journal*, 1(1), 158-171.

Wanhill, S. (1987). UK-Politics and Tourism. *Tourism Management*, 8(1), 54-58.

Zadmehr, H., Kazemi, A., Shakouri Ganjavi, H., Hosseinzadeh, M. & Hosseini, S. H. (2022). Designing a Model to Enhance Income by the Supply of Tourism Services (System Dynamics Approach). *Journal of Tourism and Development*, 11(3), 19-37.

Zaei. E. M. & Zaei. E. M. (2013). The Impacts of Tourism Industry on Host Community. *European Journal of Tourism Hospitality and Research*, 1(2), 12-21.

Zahra, A. L. (2010). A Historical Analysis of Tourism Policy Implementation by Local Government. *Journal of Tourism History*, 2(2), 83-98.

Zielinski, S., Jeong, Y. & Milanés, C. B. (2021). Factors That Influence Community-Based Tourism (CBT) In Developing and Developed Countries. *Tourism Geographies*, 23(5-6), 1040-1072.

KAYNAKÇA

Badr, M.E-M. (2022). Challenges and Future of the development of sustainable ecotourism, *International Journal of Modern Agriculture and Environment*, 2(2), 54-72.

Ben-Eli, M. (2015). *Sustainability: Definition and Five Core Principles*, New York: The Sustainability Laboratory Publication.

Brundtland World Commission Report (1987). *Our common future*,Oxford University Press, New York.

Ceballos-Lascurain, H. (1992). *Tourism, ecotourism and protected areas*, Caracas, Vevezuela, IUCN (World Conservation Union).

Das, M. ve Chatterjee, B. (2015). Ecotourism: A panacea or a predicament?, *Tourism Management Perspectives*, 14, 3-16

Ehrenfeld, J.R. (2008). Sustainability needs to be attained, not managed, *Sustainability: Science, Practice, & Policy*, 4(2), 1-3.

Ekiztepe, B.A. (2023). Sürdürülebilir Ekoturizmin Önemi: Serçin Örneği, *Multidisipliner Akademik Yaklaşım Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 9-22.

EWA Kurumsal Danışmanlık (2024), https://www.ewadanismanlik.com.tr/, 05.12.2024.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2014). *Building a cmmon vsion for sustainable food and agriculture: Principles and approaches*. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO).

Falade, G.O. (2008). *Ecotourism*, ESM 221 Programme, National Open University of Nigeria, Lagos.

Farsari, Y. (2000). *Sustainable Tourism Indicators For Mediterranean Established Destinations*, Institute of Applied and Computational Mathematics (IACM).

Gedik, Y. (2020). Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma, *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 3(3), 196-215.

Gündüz, F. (2004). *Çevre ve Turizmin Sürdürülebilirliği*, Planlama 2004/1, 58-66.

Matthews, E.J. (2002). *Ecotourism: Are current practices delivering desired outcomes? A comparative case study analysis,* Master's Dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University.

Niedziółka, I. (2014). Sustainable Tourism Development, *Regional Formation and Development Studies*, 3(8), 157-166.

Okudum, R., Alaeddinoğlu, F., Ayhan, A., Bayram Öz, E., Alaeddinoğlu, M.F. ve Şeremet, M. (2023). Ekoturizm Alanlarının Mekansal Planlanmasına ve Sürdürülebilirliğine İlişkin Yerel Halkın Görüşleri: Batı Akdeniz (Türkiye) Örneği, *Journal of Academic Tourism Studies*, 4(2), 42-65.

Polat, A. (2006). *Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Rosen, M.A. (2018). Issues, Concepts and Applications for Sustainability, *Glocalism: Journal of Culture, Politics and Innovation,* 3, 1-21.

Sahani, N. (2021). Application of hybrid SWOT-AHP-FuzzyAHP model for formulation and prioritization of ecotourism strategies in Western Himalaya, India, *International Journal of Geoheritage and Parks*, 9(3), 349-362.

Sâmbotin, D., Sâmbotin, A., Patrascoiu, M., Coroian, A., Merce, I. I. (2011). Ecotourism – a model of sustainable development of tourism means, *Journal Lucrari Stiintifice, Universitatea de Stiinte Agricole Si Medicina Veterinara a Banatului, Timisoara*, Seria I, *Management Agricol*, 13(4), 221-226.

Shrivastava, P. (1995). The role of corporations in achieving ecological sustainability, *Academy of Management Review*, 20(4), 936-960.

Sungur, Z. (2012). *Sürdürülebilir Ekoturizmin Toplumsal Etkileri: Türkiye'den Örnekler*, International Conference on Eurasian Economies 2012, 338-344.

Weaver, D.B. (2006). *Sustainable Tourism: Theory and Practice*, Elsevier Ltd., Oxford, UK.

World Commission on Environment and Development. (1987). *The Brundtland report*, Oxford: OUP.

Yazdi, S.K. (2012). Sustainable Tourism, A*merican International Journal of Social Science,* 1(1),50-56.

KAYNAKÇA

Alsharif, A. H., Salleh, N. Z. M. ve Baharun, R. (2020). Bibliometrik Analysis. *Journal of the Oretical and Applied Information Technology,* 98(15), 2948-2962.

Aqra, S. W. M., ve Eken-İnan, Ü. S. (2024). *Yeşil Pazarlamanın Yeşil Ürünlere Yönelik Tüketici Davranışlarına Etkisi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Boluk, K., Cavaliere, C. T. ve Higgins-Desbiolles, F. (2017). Critical Thinking to Realize Sustainability in Tourism Systems: Reflecting on the 2030 Sustainable Developmen Goals. *Journal of Sustainable Tourism,* 25(9), 1201-1204.

Boluk, S. A., Cavaliere, C. T. ve Higgins-Desbiolles, F. (2019). A Critical Framework for Interrogating the United Nations Sustainable Development Goals 2030 Agenda in Tourism. *Journal of Sustainable Tourism,* 27(7), 847-864.

Doğanalp, B., ve Ortakarpuz, M. (2021). Kadın Çalışanların ve Yönetim Kurulunda Kadın Temsilinin İşletme Performansına Etkisi: BIST 50'de Yer Alan İşletmeler Üzerine Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 11(3), 1243-1259.

Eken-İnan, Ü. S. (2024). Adversiting in the Banking Sector Green Marketing and Sustainability: A Yapı Kredi Example. *Socialis Series in Social Science,* 6, 14-30.

Evren, S., Karaçor, Z., ve Güvenek, B. (2020). Döngüsel Ekonomi ve Maliye Politikası İlişkisi: Avrupa Birliği Döngüsel Ekonomi Eylemi Planı Çerçevesinde Türkiye Ekonomisinde Uygulanan Teşviklerin Değerlendirilmesi. İçinde Ferhat Sayın (Editör), *Döngüsel Ekonomi Makro ve Mikro İncelemeler,* (s. 567-597), Ankara: Nobel Yayıncılık.

Garda, B. (2022). Sustainable Tourism and the COVID-19 Crisis. *Tehnological Development and Impact on Economic and Environmental Sustainability,* 183-194. IGI Global.

Griggs, D., Stafford-Smith, M., Gaffney, O., Rockström, J., Öhman, M. C., Shyamsundar, P., Steffen, W., Glaser, G., Kamie, N. ve Noble, I. (2013). *Sustainable Development Goals for People and Planet. Nature*, 495(7441), 305–307.

Gümrah, A., Eken-İnan, Ü. S. ve Garda, B. (2021). Hizmet Pazarlaması ve Muhasebe Verileri: Turizm İşletmelerinde Bir Uygulama. İçinde Alper Ateş (Editör), *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar VIII.* (s. 259-278). Konya: Eğitim Yayınevi.

Hall, C. M. (2001). Trends in Ocean and Coastal Tourism: The End of the Last Frontier? *Ocean & Coastal Management*, 44(9-10), 601-618.

Hall, C. M. ve Gössling, S. (2013). *Sustainable Tourism: A Global Perspective.* Routledge.

Kc, B., Dhungana, A. ve Dangi, T. B. (2021). Tourism and the Sustainable Development Goals: Stakeholders' Perspectives From Nepal. *Tourism Management Perspectives,* 38*,* 1-11.

Nunkoo, R., Sharma, A., Rana, N. P., Dwivedi, Y. K. ve Sunnassee, V. A. (2023). Advancing Sustainable Development Goals Through Interdisciplinarity in Sustainable Tourism Research. *Journal of Sustainable Tourism,* 31(3), 735-759.

Pasanchay, K. ve Schott, C. (2021). Community-Based Tourism Homestays' Capacity to Advance the Sustainable Development Goals: A Holistic Sustainable Livelihood Perspective. *Tourism Management Perspectives,* 37*,* 1-11.

Passas, I. (2024). Bibliometric Analysis: The Main Steps. *Encyclopedia,* 4(2), 1014-1025.

Rasoolimanesh, S. M., Ramakrishna, S., Hall, C. M., Esfandiar, K. ve Seyfi, S. (2020). A Systematic Scoping Review of Sustainable Tourism Indicators in Relation to the Sustainable Development Goals. *Journal of Sustainable Tourism,* 31(7), 1497-1517.

Richards, G. (2014). Tourism Trends: The Convergence of Culture And Tourism. *Cultural Tourism Journal*, 12(2), 15–29.

Robson C. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* (S. Çınkır ve N. Demirkasımoğlu, Çev.) Ankara Anı Yayıncılık.

Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, A., Chapin, F. S., Lambin, E., Lenton, T. M., Scheffer, M., Folke, C., Schellnhuber, H. J., Nkvist., De Wit, C. A., Hughes, T., Van Der Leeuw, S., Rodhe, H. Sörlin, S., Snyder, P. K., Costanza, R., Svedin, U., Falkenmark, M., Karlberg, L., Corell, R. W., Fabry, V. J., Hansen, J., Walker, B., Liverman, D., Richardson, K., Crutzen, P. Ve Foley, J. (2009). Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity. *Ecology And Society*, 14(2), 1-32.

Sachs, J. D. (2015). *The Age of Sustainable Development.* Columbia University Press.

Sağır, M. (2016). Sürdürülebilir Turizmde Rekabet Stratejileri. İçinde Erkan Akgöz (Editör) *Turizm Paradigmaları* (s. 233-257) Ankara: Detay Yayıncılık.

Sağır, M. ve Türkeri, İ. (2016). Turizmde İnovasyon Çalışmaları. . İçinde Erkan Akgöz (Editör) *Turizm Paradigmaları* (s. 259-282) Ankara: Detay Yayıncılık.

Schevyens, R. (2018). Linking Tourism to the Sustainable Development Goals: A Geographical Perspective. *Tourism Geographies,* 20(2), 341-342.

Schevyens, R., Carr, A., Movono, A., Hughes, E., Higgins-Desbiolles, F. ve Mika, J. P. (2021). Indigeneous Tourism and the Sustainable Development Goals. *Annals of Tourism Research*, 90, 1-12.

Siakwah, P., Musavengane, R. ve Leonard, L. (2019). Tourism Governance and Attainment of the Sustainable Development Goals in Africa. *Tourism Planning & Development,* 146-174.

Tham, A. ve Sigala, M. (2020). Road Block(Chain): Bit(Coin)S for Tourism Sustainable Development Goals? *Journal Of Hospitality And Tourism Technology,* 11(2), 203-222.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: United Nations (UN) (2015). Transforming Our World*: The 2030 Agenda for Sustainable Development.* https://sdgs.un.org/2030agenda (E.T.: 10.12.2024).

URL-2: Fazla, (2024). https://fazla.com/hikayemiz/surdurulebilir-kalkinma-amaclari/ (E.T.: 10.12.2024).

URL-3: World Bank (2023). Ending Extreme Poverty. https://www.worldbank.org/en/news/feature/2023/10/16/end-poverty-and-ensure-dignity-for-all Erişim Tarihi: (E.T: 10.12.2024).

URL-4: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2017). *The State of Food Security and Nutrition in the World*. https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/1c940464-8571-474b-b028-4ddcb385ac48/content/cd1254en.html#gsc.tab=0 (E.T.: 09.12.2024).

URL-5: World Health Organization (WHO) (2016). Health in the Sustainable Development Goals. https://www.who.int/publications/i/item/9789241565264 (E.T.: 10.12.2024).

URL-6: United Nations Educational, Scientific and Cultual Organization (UNESCO) (2017). Global Education Monitoring Report. https://gem-report-2017.unesco.org/wp-content/uploads/2017/10/2017-GEM-Report-Statistical-Tables.pdf (E.T.: 10.12.2024).

URL-7: United Nations (UN) Women (2020). *Gender Equality and Sustainable Development.* https://www.unwomen.org/en (E.T.: 10.12.2024).

URL-8: World Health Organization, & UNICEF. (2019). WASH in health care facilities: Global baseline report. https://www.who.int/publications/i/item/9789241515504 (E.T.: 09.12.2024).

URL-9: International Energy Agency (IEA) (2021). World Energy Outlook. https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2021 (E.T.: 09.12.2024).

URL-10: International Labour Organization (ILO) (2020). World Employment and Social Outlook. https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_734455.pdf (E.T.: 09.12.2024).

URL-11: Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD) (2019). Sustainable Infrastructure for Low-Carbon Development. https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/d1aa6ae9-en.pdf?expires=1733923639&id=id&accname=guest&checksum=97BD2298B640CEF752573769B6047368 (E.T.: 09.12.2024).

URL-12: United Nations Development Programme (UNDP) (2020). Human Development Report. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/arabstates/hdr_2020_overview_english.pdf (E.T.: 10.12.2024).

URL-13: UN-Habitat (2020). World Cities Report. https://unhabitat.org/world-cities-report-2020-the-value-of-sustainable-urbanization (E.T.: 10.12.2024).

URL-14: United Nations (UN) Environment Programme (2020). Global Environment Outlook. https://www.unep.org/geo/ (E.T.: 10.12.2024).

URL-15: Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/ (E.T.: 09.12.2024).

URL-16: World Wildlife Fund (WWF) (2020). Living Planet Report. https://www.worldwildlife.org/publications/living-planet-report-2020 (E.T.: 10.12.2024).

URL-17: United Nations (UN) (2019). *Global Sustainable Development Report.* https://sdgs.un.org/gsdr/gsdr2019 (E.T.: 10.12.2024).

URL-18: Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD) (2021). Global Partnership for Effective Development Co-operation. https://www.oecd.org/en/topics/development-co-operation.html (E.T.: 09.12.2024).

URL-19: The United Nations World Tourism Organization (UNWTO) (2020). *Tourism and the Sustainable Development Goals.* https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/UNWTO_UNDP_Tourism%20and%20the%20SDGs.pdf (E.T.: 10.12.2024).

URL-20: United Nations Environment Programme (UNEP) & The United Nations World Tourism Organization (UNWTO) (2005). *Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers.* https://www.unep.org/resources/report/making-tourism-more-sustainable-guide-policy-makers (E.T.: 10.12.2024).

URL-21: United Nations Environment Programme (UNEP) (2018). *Sustainable Consumption and Production Guidelines for Tourism.* https://www.unep.org/explore-topics/resource-efficiency/what-we-do/sustainable-consumption-and-production-policies (E.T.: 10.12.2024).

URL-22: United Nations Educational, Scientific and Cultual Organization (UNESCO) (2017). *World Heritage and Sustainable Development.* https://whc.unesco.org/en/sustainabledevelopment/ (E.T.: 10.12.2024).

URL-23: The United Nations World Tourism Organization (UNWTO) (2018). *Tourism for Sustainable Development in Least Developed Countries.* https://enhancedif.org/system/files/uploads/eif_itc_unwto_tourism_report.pdf (E.T.: 10.12.2024).

KAYNAKÇA

Ahmed, Y., & Helhel, Y. (2022). İklim değişikliği ve turizm ilişkisi: Olası uyum ve çözüm önerileri. *Journal of Tourism Research Institute, 3*(2), 101-122. ISSN: 2718-0093.

Akın, G. (2006). Küresel ısınma, nedenleri ve sonuçları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2), 29-43.

Akış, S. (1999). Sürdürülebilir Turizm ve Türkiye. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 10(1), 36-46.

Altıner, A. (2019). Turizm ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği (1969-2018). *Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi, 3*(2),114-133.

Arabadzhyan, A., Leon, C. J., Garcia, C., Gonzalez, M. M., Figini, P., & Lam-Gonzalez, Y. E. (2020). Climate change, coastal tourism, and impact chains – a literature review. *Current Issues in Tourism*, 23(16), 2233-2268. https://doi.org/10.1080/13683500.2020.1812820

Ari, A. (2021). Yenilenebilir enerji, turizm, CO2 ve GSYH ilişkisinin Türkiye için analizi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi / Journal of Academic Approaches*, 12(2). https://doi.org/10.54688/ayd.880406

Avrupa İklim Vakfı (ECF) & Cambridge Üniversitesi Hakim İşletme Okulu (CJBS) (n.d.). *İklim değişikliği: Turizme ilişkin sonuçlar. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli Beşinci Değerlendirme Raporu, önemli bulgular* https://cdn-tema.mncdn.com/Uploads/Cms/iklim-degisikligi-turizme-iliskin-sonuclar.pdf (Erişim tarihi: 01.12.2024)

Bahar, O. & Kozak, M. (2013). Turizm Ekonomisi, Detay Yayıncılık, Ankara.

Bahar, O., & Bozkurt, K. (2010). Gelişmekte olan ülkelerde turizm-ekonomik büyüme ilişkisi: Dinamik panel veri analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 21*(2), 255-265.

Bahar, O., Eban , F ve Komşu, M. (2022). Yeşil Ekonomi ve Turizm. İçinde M. Komşu ve S. Özer (Editör), Turizm Ekonomisinde Güncel Konular (s.133-154). Ankara: Detay Yayıncılık.

Balıbey, Mesut & Serpil T. (2015). A Spectral Method Approach For the Relationship Between Tourism and Economic Growth. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(3), 85-96.

Başarır, Ç. ve Çakır, Y. N. (2015). Causal Interactions between CO2 Emissions, Financial Development, Energy and Tourism, Asian Economic and Financial Review, 5 (11): 1227-1238.

Bay, E., & Buluk Eşitti, B. (2024). Ulusal ve uluslararası sürdürülebilir turizm sertifika kriterlerinin karşılaştırılması: Konaklama işletmeleri örneği. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 27(1), 34-57.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. (2010). *Yeşil bilişim*. Sektörel Araştırma ve Stratejiler Dairesi Başkanlığı.

Casals Miralles, C., Barioni, D., Mancini, M. S., Colón, J. (2023). The footprint of tourism: A review of water, carbon, and ecological footprint applications to the tourism sector. *Journal of Cleaner Production, 392*, 138568. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.138568

Çeken, H., Dalgın, T., & Karadağ, L. (2009). Küreselleşme ve uluslararası turizm arasındaki ilişki. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (İlke), 22*, 1-15.

Çelik, D. S. (2022). Turizm ve seyahat faaliyetlerinin dünyamızda bıraktığı karbon ayak izi takibi ve kontrolü. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi / The Journal of Marmara Social Research, 17*, 1-10.

Çullu Kaygısız, N. (2019). Son 10 yılda dünyada ve Türkiye'de turizm (2008-2017). *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Igd Univ Journal of Social Sciences, 19*, 607-625.

Demiralp, M. (2022). "İklim Değişikliğinin Turizm Üzerine Etkisi". Çevre, Şehir ve İklim Dergisi. 1(2). 251-272.

Demirtaş, N. (2011). *Turizm ve çevre*. Ankara: Ankuzem. 1-528

Dwyera Larry , Forsyth Peter, Spurr Ray and Hoqued Serajul. (2010). Estimating The Carbon Footprint Of Australian Tourism, Journal Of Sustainable Tourism.18(3), April 2010, 355–376

El Hanandeh, A. (2013). Quantifying the carbon footprint of religious tourism: The case of Hajj. *Journal of Cleaner Production, 52*, 53-60. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.03.009

Eyüboğlu, K., & Uzar, U. (2020). The impact of tourism on CO2 emission in Turkey. Current Issues in Tourism, 23(13), 1631-1645.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, 3*(3).

Gedik, Y. (2024). Turizmin yeşil yüzü: Sürdürülebilir turizm faydaları, zorlukları ve stratejileri üzerine

kavramsal bir çerçeve. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(25), 44.

Güdü Demirbulat, Ö. (2012). Turizmin sosyal ve kültürel etkilerinin turist rehberleri tarafından algılanması üzerine bir araştırma: Trabzon ili örneği. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-14.

Han, V., Polat G. & Coşkun S. (2022). Türkiye'de Turizm Gelişiminin Çevresel Bozulma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. Fiscaoeconomia, 6(2), 345-361. Doi: 10.25295/fsecon.1049390

Hoekstra, A. Y. & Chapagain, A. K. (2007). Water footprints of nations: water use by people as a function of their consumption pattern. Water Resour Manage, 21, 35-38.

Hoekstra, A. Y., & Wiedmann, T. O. (2014). Humanity's unsustainable environmental footprint. *Science, 344*(6188), 1114-1117. https://doi.org/10.1126/science.1248365

Hoekstra, A. Y., Chapagain, A. K., Aldaya, M. M., & Mekonnen, M. M. (2011). *The water footprint assessment manual: Setting the global standard.* Earthscan.

Huang, T., & Tang, Z. (2021). Estimation of tourism carbon footprint and carbon capacity. International Journal of Low-Carbon Technologies 2021, 16, 1040–1046.

Kaypak, Ş. (2013). "Ekolojik Ayak İzinden Çevre Barışına Bakmak", Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi 6(1): 154-159

Kitzes J., Galli A., Bagliani M., Barrett J., Dige G., Ede S., Erb K., Giljum S., Haberl H., Hails C., Jolia-Ferrier L., Jungwirth S., Lenzen M., Lewis K., Loh J., Marchettini N., Messinger H., Milne K., Moles R., Monfreda C., Moran D., Nakano K., Pyhälä A., Rees W., Simmons C., Wackernagel M., Wada Y., Walsh C., Wiedmann T., (2009), A research agenda for improving national ecological footprint accounts, Ecological Economics, 68(7), 1991-2007.

Koçak, E., Ulucak, R., & Şentürk Ulucak, Z. (2020). The impact of tourism developments on CO2 emissions: An advanced panel data estimation. Tourism Management Perspectives, 33, 100611. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.100611

Korkmaz, H., & Atay, L. (2017). Otel İşletmelerinde Yeşil Pazarlama ve Çevre Sertifikalarının Değerlendirilmesi. Aksaray Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(4), 113-126.

Kurnuç Seyhan, A., & Çerçi, M. (2022). IPCC Tier 1 ve DEFRA metotları ile karbon ayak izinin belirlenmesi: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi'nin yakıt ve elektrik tüketimi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *26*(3), 386-397. https://doi.org/10.19113/sdufenbed.1061021

Kutlu, D. (2023). Turizm ve ekonomik büyümenin karbondioksit emisyonu üzerindeki etkisi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 427–444.

Lenzen, M., Sun, Y.-Y., Faturay, F., Ting, Y.-P., Geschke, A., & Malik, A. (2018). The carbon footprint of global tourism. *Nature Climate Change, 8*(6), 522–528. https://doi.org/10.1038/s41558-018-0141-x

Meng, B., Liu, Y., Gao, Y., Li, M., Wang, Z., Xue, J., Andrew, R., Feng, K., Qi, Y., Sun, Y., Sun, H., & Wang, K. (2023). Developing countries' responsibilities for CO2 emissions in value chains are larger and growing faster than those of developed countries. *One Earth, 6*(2), 167-181. https://doi.org/10.1016/j.oneear.2023.01.005

Mercan, M., Karakaya, E. (2013). Sera gazı salımının azaltımında alternatif politikaların ekonomik maliyetlerinin incelenmesi: Türkiye için genel denge analizi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 42, 123-159

Mercan, S. (2022). Ekolojik Kimlik ve Ekolojik Ayak İzi: Çevre Sorunlarında Bir İkilem Mi? International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 47, 148-161.

Mızık, E. T., & Avdan, Z. Y. (2020). Sürdürülebilirliğin Temel Taşı: Ekolojik Ayak İzi. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, *Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi*, 6(2), 451-467, Artvin Çoruh Üniversitesi. DOI: 10.21324/dacd.630825

Özdemir, G., & Tuna, M. (2016). Sürdürülebilir turizm kapsamında karbon ayak izi. *Journal of Recreation and Tourism Research*, *3*(3), 75-84.

Özekici, Y. K., & Silik, C. E. (2017). Türkiye'deki iklim değişikliği plan ve politikalarında turizm sektörünün yeri. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, 2*(1), 58-79.

Öztaş Karlı, R. G. & M. Artar, 2021. Kentsel su yönetiminde araç olarak su ayak izi ve mavi-yeşil altyapı, Ege Univ. Ziraat Fak. Derg., 58 (1): 145-162, https://doi.org/10.20289/zfdergi.851375

Öztürk, M., & Bayat, M. (2011). Uluslararası Turizm Hareketlerinde Sağlık Turizminin Rolü ve Kalite Çalışmalarının Önemi Bir Literatür Çalışması. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 135-156.

Raza, S. A., Sharif, A., Wong, W. K., & Karim, M. Z. A. (2017).”Tourism Development and Environmental Degradation in the United States: Evidence From Wavelet-Based Analysis”. Current Issues in Tourism, 20(16): 1768-1790.

Samırkaş-Komşu, M. ve Eban, F. (2020). Turizm sektöründe istihdam edilen personelin karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma: Kahramanmaraş örneği. Journal of Humanities and Tourism Research, (Special Issue 5): 1-17.

Satrovic, E., & Muslija, A. (2019). “The Empirical Evidence on Tourism-Urbanization-CO2 Emissions Nexus”. Advances in Hospitality and Tourism Research (AHTR), 7(1): 85-105.

Solarin, S. A. (2014). Tourist arrivals and macroeconomic determinants of CO2 emissions in Malaysia. *Anatolia*, 25(2), 228–241. https://doi.org/10.1080/13032917.2013.86836

Somuncu, M. (2018). İklim Değişikliği Türkiye Turizmi için Bir Tehdit mi, Bir Fırsat mı? In *TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu*. Ankara Üniversitesi. 748-771

Süzer, Ö., & Doğdubay, M. (2022). Sürdürülebilir turizm hareketliliğinde yerel gıdaların önemi ve rekabet avantajı: Kavramsal bir analiz. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi. 5*(2), 255-269.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2022a). BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. https://www.mfa.gov.tr/bm-iklim-degisikligi-cerceve-sozlesmesi.tr.mfa (Erişim tarihi: 11.12.2024)

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2022b). Kyoto Protokolü. https://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa (Erişim tarihi: 11.12.2024)

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2022c). Paris Anlaşması. https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa (Erişim tarihi: 10.12.2024)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2024). *Turizm gelirleri ve giderleri*. https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201116/turizm-gelirleri-ve-giderleri.html (Erişim tarihi: 10.12.2024)

Tandoğan, D., & Genç, M. (2019). Türkiye’de Turizm ve Karbondioksit Salımı Arasındaki İlişki: Rals-Engle ve Granger Eşbütünleşme Yaklaşımı. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 30(3), 221-230. https://doi.org/10.17123/atad.656018

Tang, C., Zheng, Q., Qin, N., Sun, Y., Wang, S., & Feng, L. (2017). A review of green development in the tourism industry. *Journal of Resources and Ecology, 8*(5), 449–459. https://doi.org/10.5814/j.issn.1674-764x.2017.05.002

Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). Sera gazı emisyon istatistikleri 1990-2021. *Türkiye İstatistik Kurumu*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sera-Gazi-Emisyon-Istatistikleri-1990-2021-49672 (Erişim tarihi: 09.12.2024)

Wackernagel, M., & Galli, A. (2007). An overview on ecological footprint and sustainable development: A chat with Mathis Wackernagel. *International Journal of Ecodynamics*, 2(1), 1-9.

World Travel & Tourism Council. (2023). *Economic impact report*. https://wttc.org/research/economic-impact (Erişim tarihi: 04.12.2024)

World Travel & Tourism Council. (2024). https://wttc.org/news-article/travel-and-tourism-set-to-break-all-records-in-2024-reveals-wttc (Erişim tarihi: 03.12.2024)

WWF (2012), Türkiye’nin Ekolojik Ayak Ġzi Raporu, WWF Türkiye Yayını, Ġstanbul, http://awsassets.wwftr.panda.org/downloads/turkiyenin_ekolojik_ayak_izi_raporu.pdf (Erişim tarihi: 04.12.2024).

WWF. (2014). *Türkiye’nin su ayak izi raporu: Su, üretim ve uluslararası ticaret ilişkisi.* Ofset Yapımevi. https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/su_ayak_izi_raporweb.pdf (Erişim tarihi: 10.12.2024)

Yavuz, V. A. (2010). Sürdürülebilirlik kavramı ve işletmeler açısından sürdürülebilir üretim stratejileri. *Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute*, 7(14), 63-86.

Yorucu, V. (2016). Growth impact of CO2 emissions caused by tourist arrivals in Turkey. International Journal of Climate Change Strategies and Management, 8 (1), 19-37.

KAYNAKÇA

Ağaç, H ve Yalçın, S. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzlerine Göre Kaç Gezegene İhtiyacı Var?, *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 960-967.

Akkor, Ö. (2018). Sürdürülebilir Yaşama Yönelik Çevre Eğitimi Aracı Olarak Ekolojik Ayak İzinin Uygulanması ve Değerlendirilmesi*,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kıbrıs: Yakın Doğu Üniversitesi.

Akıllı, H., Kemahlı, F., Okudan, K., & Polat, F. (2008). Ekolojik ayak izinin kavramsal içeriği ve Akdeniz Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi'nde bireysel ekolojik ayak izi hesaplamasi. *Akdeniz IIBF Dergisi*, *8*(15), 1-25.

Alagöz, G ve Güneş, E. (2019).Turizm faaliyetlerinin sınırlandırılmasında sürdürülebilir turizm göstergeleri ve taşıma kapasitesi. O, Türkay ve İ. Çalık (Editör). *Sürdürülebilir turizm: Gösterge geliştirme ve Ölçme yaklaşımı* (s.358-375). Ankara: Detay Yayıncılık.

Algan, N., & Bayraktar, M. (2018). Turizm taşıma kapasitesi ve çeşitleri. In Proceedings of 5th International Congress of Political, Economical and Social Studies (ICPESS) (pp. 536-550).

Bahar, O; Samırkaş, M ve Çelik, N. (2015). *Farklı Boyutları ile Sürdürülebilir Turizm.* Muğla: Süre yayınevi.

Bahar, O., Eban , F ve Komşu, M. (2022). Yeşil Ekonomi ve Turizm. Komşu, İçinde M. Komşu ve S. Özer (Editör), *Turizm Ekonomisinde Güncel Konular* (s.133-154). Ankara: Detay Yayıncılık.

Cadarso, M. Á., Gomez, N., López, L. A., & Tobarra, M. Á. (2016). Calculating tourism's carbon footprint: measuring the impact of investments*. Journal of cleaner production,* 111, 529-537.

Ceylan, S. (2019). Doğal Kaynak Yönetimi ve Sürdürülebilir Turizm. İçinde O. Türkay ve İ, Çalık (Editör), *Sürdürülebilir Turizm: Gösterge geliştirme ve Ölçme* Yaklaşımı (s. 336-352). Ankara: Detay Yayıncılık.

Çam. H & Menteşe, F. (2024). Sağlık Çalışanlarının Ekolojik Ayak İzi Azaltılması Konusundaki Eğilimlerinin İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 15(2), 483-49.

Çelik, N. (2016).Sürdürülebilir Turizm Kavramı ve Gelişimi. İçinde H. Çeken (Editör), S*ürdürülebilir Turizm* (s.67-83). Ankara: Detay Yayıncılık.

Çelik, D. (2022). Turizm ve Seyahat Faaliyetlerinin Dünyamızda bıraktığı Karbon Ayak izi Takibi ve Kontrolü, *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 17, 1-10.

Emir, O ve Düz, B. (2020). Sürdürülebilir Turizmi Destekleyici Araçlar, İçinde O. Emir ve E. Aksöz (Editör), *Sürdürülebilir Turizm* (s.3-43*).* T.C. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 4.

GFN, (2019), Ecological Footprint explorer, https://data.footprintnetwork.org/#/, Erişim tarihi, 15.11.2024.

Güler, O., Çilkin, R ve Türkay, O. (2021). Turizmde Çevre ve Sürdürülebilirlik, İçinde C. Çakıcı (Editör), *Kavramlar ve Örneklerle Genel Turizm* (s.105-124). Ankara: Detay Yayıncılık.

Günal, N., Işıldar, G. Y., & Atik, A. D. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzi Azaltılması Konusundaki Eğilimlerinin İncelenmesi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 11(4), 34-46.

Han, V., Polat G. & Coşkun S. (2022). Türkiye'de Turizm Gelişiminin Çevresel Bozulma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. *Fiscaoeconomia,* 6(2), 345-361.

İlban, M. O., & Liceli, M. T. (2022). Ekolojik Ayak İzi ve Turizm Büyümesi Panel Nedensellik İlişkisi. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 6(2), 231-241.

Kahraman, N ve Türkay, O.(2014). *Turizm ve Çevre*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Kahraman, R. (2024). Tüketim Bencilliğinin Ekolojik Ayak İzi Farkındalığına ve Tüketici Tercihlerine Etkisi: Yeşil Restoranlar Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Kamacı, A. (2024), "Küreselleşme, Hidroelektrik Enerji, Ekonomik Büyüme, CO2 Emisyonları ve Ekolojik Ayak İzi İlişkisinin ABD İçin Analizi: Kesirli Fourier ADL Eşbütünleşme Yöntemi", *Sosyoekonomi,* 32(59), 249-267.

Karadağ, H. (2021). Türkiye Ekonomisinde 1990-2016 Döneminde Turizm ve Çevre İlişkisinin Ekonometrik Analizi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 164-175.

Kaypak, Ş. (2013). "Ekolojik Ayak İzinden Çevre Barışına Bakmak", *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi* 6 (1): 154-159, 2013

Kazemzadeh, E., Fuinhas, J. A., Salehnia, N., Koengkan, M., & Silva, N. (2023). Assessing influential factors for ecological footprints: A complex solution approach. *Journal of Cleaner Production*, 414, 137574.

Koyuncu, F. (2024, Tourism Activities in the Context of Ecological Footprint: Panel Data Analysis for Mediterranean Countries*, Ege Akademik Bakış*, 24 (2) 321-336.

Kutlu, Ş. Ş., & Kutlu, M. (2022). Turizm Faaliyetlerinin Ekolojik Ayak İzi Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Maliye Dergisi*, 182, 233-249.

Mızık, E. T., & Yiğit Avdan, Z. (2020). Sürdürülebilirliğin Temel Taşı: Ekolojik Ayak İzi, *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 6(2),451-467.

Michailidou, A. V., Vlachokostas, C., & Moussiopoulos, N. (2015). A methodology to assess the overall environmental pressure attributed to tourism areas: A combined approach for typical all-sized hotels in Chalkidiki, *Greece. Ecological Indicators,* 50, 108–119.

Miralles, C. C., Barioni, D., Mancini, M. S., Jordà, J. C., Roura, M. B., Salas, S. P., ... & Galli, A. (2023). The footprint of tourism: A review of water, carbon, and ecological footprint applications to the tourism sector. *Journal of Cleaner Production*, 422, 1-16.

Okumuş, A ve Güzel ,A. (2019). Türkiye'de Turizm Yatırımının Ekolojik Ayak İzi Üzerine Etkisi: Stırpat Modelinden Ampirik Kanıtlar, 3. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu (ISEPA).

Özdemir, E. (2024). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Kültürel Miras Farkındalığı ve Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Turist Rehberliği Öğrencilerinin Algılarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir: Kapadokya Üniversitesi.

Özekici, Y. K. (2022). Sürdürülebilirlik odaklı turizm politikaları: Dünya ve Türkiye'den örnekler. *Review of Tourism Administration Journal*, 3 (1), 28-50.

Özgürel, G., Bozkurt, M., & Baysal, K. (2021). Sosyal taşıma kapasitesi: İçmeler-Marmaris örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(45), 665-695.

Özsoy, C. E., & Dinç, A. (2016). Sürdürülebilir Kalkınma ve Ekolojik Ayak İzi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (619), 35-55.

Samırkaş-Komşu, M. ve Eban, F. (2020). Turizm sektöründe istihdam edilen personelin karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma: Kahramanmaraş örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research, (Special Issue 5):* 1-17.

Selçuk, G. N., & Gencal, M (2023). Turizm Endüstrisinde Ekolojik Ayak İzi ve Sürdürülebilir Kalkınma İle İlişkisi. *Journal of Silk Road Tourism Research,* 3(2), 1-15.

Sonuç, Nil.(2020). Sürdürülebilir Turizm; Tanımı ve İçeriği, İçinde N. Kozak (Editör), *Sürdürülebilir Turizm* (s.1-13) Ankara: Detay Yayıncılık.

Sungur, O ve Bozkurt, E ve Altıner, A. (2023). Ekolojik Ayak İzi ve Turizm İlişkisinin GUW Eşbütünleşme Testi ile Analizi, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 15*(29), 293-308.

Sünelcan, Ü. (2019). Yiyecek ve İçecek İşletmecilerinin Ekolojik Ayak İzi Farkındalığı: Balıkesir İlinde Bir Araştırma*,* Yüksek Lisans tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Temizkan R. & Ceyhanlı K. (2020). Turizm Lisans Öğrencilerinin Ekolojik Ayak İzi Farkındalıkları, *Turizm Akademik Dergisi*, 7 (2), 203-223.

Tosunoğlu, F. (2014). Sürdürülebilir Küresel Refah Göstergesi Olarak Ekolojik Ayak İzi, *Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 3(5), 133-149.

Ulusoy, C. K. (2019). Çevresel Etki Değerlendirme Sürecinde Çevre–Ekonomi İkilemi. *Kent ve Çevre Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 58-82.

Yalçınkaya, A. (2024). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Yerel Halkın Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Kuşadası Örneği, *Journal of Travel and Tourism Research* 24 (2024) 01-35.

Yavuz, A. (2020). Turizmde Karbon Ayak İzi: Beş Yıldızlı Otel Örneği*,* Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi.

WWF (2012). Living Planet Report 2012. World Wide Fund for Nature web sitesinden. https://wwfint.awsassets.panda.org/downloads/lpr_2012_summary_booklet_final.pdf Erişim Tarihi: 12/09/2024. http://www.footprintnetwork.org/images/uploads/ LPR _ 2012.pdf

Wackernagel M., Lewan L. ve Hansson C. B., (1999), Evaluating the use of natural capital with the ecological footprint: Applications in sweden and subregions, *Ambio, 28(7).* 604-612.

World Tourism Organization International Transport Forum, 2019. Transport-related CO2 Emissions of the Tourism Sector - Modelling Results (UNWTO). UNWTO. https://doi.org/10.18111/9789284416660.

İnternet Kaynakları

https://data.footprintnetwork.org/#/ (Erişim Tarihi: 12/12/2024.

https://www.footprintnetwork.org/our-work/sustainable-tourism/ Erişim Tarihi: 10.10.2024

https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284416660 Erişim Tarihi: 12.11.2024.

https://sustainabletravel.org/issues/carbon-footprint-tourism/ Erişim tarihi: 12.11.2024.

https://ecobnb.com/blog/2023/11/sustainable-travel-minimise-carbon-footprint-exploring-globe/. Erişim Tarihi:12/09/2024.

KAYNAKÇA

Akpınar, Aydın, ve Ahmet Nohutçu. 2021. "TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER AKILLI ŞEHİRLER İÇİN NE KADAR HAZIR?: POLİTİKA BELGELERİ ÜZERİNDEN BİR İNCELEME". *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. doi: 10.30794/pausbed.941342.

Alabduljabbar, Reham. 2022. "An IoT Smart Clothing System for the Visually Impaired Using NFC Technology". *International Journal of Sensor Networks* 38(1):46. doi: 10.1504/IJSNET.2022.120273.

Al-Khalifa, Shurug, ve Muna Al-Razgan. 2016. "Ebsar: Indoor Guidance for the Visually Impaired". *Computers & Electrical Engineering* 54:26-39. doi: 10.1016/j.compeleceng.2016.07.015.

Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, ve Oğuzhan Dülgaroğlu. 2021. "Turizmde Dijitalleşme: Akıllı Turizm Uygulamaları, Dijital Turizm ve Turizm 4.0". *Journal of Tourism and Management* 2(1):1-15. doi: 10.29329/jtm.2021.421.1.

Baloğlu, Onur, ve Pelin Varol İyidoğan. 2023. "A Glance at the Smart City Application in Turkey within the Framework of Local Governments' Fiscal Outlook". *BİLTÜRK Journal of Economics and Related Studies*. doi: 10.47103/bilturk.1327384.

Bennett, Roger, ve Rohini Vijaygopal. 2023. "Willingness of people with severe visual impairments to accept new transportation assistive technologies". *Technology and Disability* 35(2):131-46. doi: 10.3233/TAD-221502.

Bibri, Simon Elias. 2019. "On the Sustainability of Smart and Smarter Cities in the Era of Big Data: An Interdisciplinary and Transdisciplinary Literature Review". *Journal of Big Data* 6(1):25. doi: 10.1186/s40537-019-0182-7.

Boz, Mustafa. 2019. "Turizm Destinasyonunun Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Sağlayabilmesinde Doğal ve Tarihi Çevrenin Önemi: Çanakkale Örneği". *Turk Turizm Arastirmalari Dergisi* 3(2):146-58. doi: 10.26677/TR1010.2019.90.

Butot, Vivien, Gabriele Jacobs, Petra Saskia Bayerl, Josué Amador, ve Pendar Nabipour. 2023. "Making Smart Things Strange Again: Using Walking as a Method for Studying Subjective Experiences of Smart City Surveillance". *Surveillance & Society* 21(1):61-82. doi: 10.24908/ss.v21i1.15665.

Cavlak, Neslihan. 2022. "Akıllı Destinasyonların Birlikte Değer Yaratımına Etkisi". *İDEALKENT* 13(36):858-79. doi: 10.31198/idealkent.1037612.

Çelik, Pınar, ve Yunus Topsakal. 2017. "Akıllı Turizm Destinasyonları: Antalya Destinasyonunun Akıllı Turizm Uygulamalarının İncelenmesi". *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi* 149-66. doi: 10.24010/soid.369951.

Çetin, Arif. 2023. "Spor Turizmi ve Spor Etkinlikleri Üzerine Bir Derleme". *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi* 7(1):49-58. doi: 10.32706/tusbid.1293281.

Dumlupınar, Yusuf. 2022. "Sesli Teknolojilerin Görme Engellilerin Öğrenme ve Öğretme Süreçlerine Dair İhtiyaçları Bakımından Yeterliliğinin İncelenmesi". *The Journal of Academic Social Resources* Cilt 7 Sayı 44(Cilt 7 Sayı 44):1687-92. doi: 10.29228/ASRJOURNAL.66717.

Ercan, Fatih. 2020. "Akıllı Turizmde Büyük Veri Kullanımı: Sistematik Bir Derleme". *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi* 16(32):5230-49. doi: 10.26466/opus.780017.

Erdem, Ahmet, Kamil Unur, ve Ferhat Şeker. 2022. "Şanlıurfa'nın Akıllı Turizm Destinasyonu Olabilmesi İçin Gerekli Stratejilerin A'WOT Yöntemi ile Belirlenmesi". *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi* 6(1):73-91. doi: 10.32572/guntad.957321.

Eris, Tuğçe. 2021. "AKILLI TURİZM KAPSAMINDA İZMİR'İN AKILLI TURİZM UYGULAMALARININ İNCELENMESİ: 'visitizmir' ÖRNEĞİ". *International Journal of Contemporary Tourism Research* 126-34. doi: 10.30625/ijctr.948257.

Gül, Abdülmenaf, Tuğba Kamali Arslantaş, Nehir Yasan, Cemil Yurdagül, ve Zahide Yıldırım. 2018. "GÖRME ENGELLİ BİREYLERİN YABANCI DİL KELİME BİLGİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: TASARIM TABANLI ARAŞTIRMA YAKLAŞIMI". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 18(4):2071-90. doi: 10.17240/aibuefd.2018.18.41844-504900.

Güleryüz, Özlem. 2022. "OTEL YÖNETİCİLERİNİN AKILLI TURİZME BAKIŞI". *Abant Sosyal Bilimler Dergisi* 22(3):951-66. doi: 10.11616/asbi.1089822.

Huang, Chun-Yao, Chang-Kang Wu, ve Ping-Yu Liu. 2022. "Assistive Technology in Smart Cities: A Case of Street Crossing for the Visually-Impaired". *Technology in Society* 68:101805. doi: 10.1016/j.techsoc.2021.101805.

Karanfiller, Tolgay, Hüseyin Göksu, ve Kamil Yurtkan. 2017. "A Mobile Application Design for Students Who Need Special Education". *TED EĞİTİM VE BİLİM*. doi: 10.15390/EB.2017.7146.

Köroğlu, Ahmet, Veli Ulaş AsmadiLi, ve İpek AsmadiLi. 2022. "DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN SUSTAINABLE TOURISM PERCEPTIONS AND VOLUNTEER SIMPLE LIFESTYLE OF TOURISTS TRAVELING FOR THE PURPOSE OF THERMAL: THE CASE OF PAMUKKALE". *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. doi: 10.30794/pausbed.1145118.

Mascetti, Sergio, Dragan Ahmetovic, Andrea Gerino, Cristian Bernareggi, Mario Busso, ve Alessandro Rizzi. 2016. "Robust Traffic Lights Detection on Mobile Devices for Pedestrians with Visual Impairment". *Computer Vision and Image Understanding* 148:123-35. doi: 10.1016/j.cviu.2015.11.017.

Maya-Martínez, Sergio-Uriel, Amadeo-José Argüelles-Cruz, Zobeida-Jezabel Guzmán-Zavaleta, ve Miguel-de-Jesús Ramírez-Cadena. 2023. "Pedestrian detection model based on Tiny-Yolov3 architecture for wearable devices to visually impaired assistance". *Frontiers in Robotics and AI* 10:1052509. doi: 10.3389/frobt.2023.1052509.

Nasralla, Moustafa M., Ikram U. Rehman, Drishty Sobnath, ve Sara Paiva. 2019. "Computer Vision and Deep Learning-Enabled UAVs: Proposed Use Cases for Visually Impaired People in a Smart City". Ss. 91-99 içinde *Computer Analysis of Images and Patterns*. C. 1089, *Communications in Computer and Information Science*, editör M. Vento, G. Percannella, S. Colantonio, D. Giorgi, B. J. Matuszewski, H. Kerdegari, ve M. Razaak. Cham: Springer International Publishing.

Oduncuoğlu, Funda, ve Esin Yücel. 2019. "Turizm Öğrencilerinin Bağlanma Biçimleri: Lisans Düzeyinde Turizm Öğrencilerine Yönelik Bir Değerlendirme (Attachment Styles of Tourism Students: An Evaluation for Tourism Education at Undergraduate Level)". *Journal of Tourism and Gastronomy Studies* 7(1):597-614. doi: 10.21325/jotags.2019.380.

Paiva, Sara, ed. 2020. *Technological Trends in Improved Mobility of the Visually Impaired*. Cham: Springer International Publishing.

Serçek, Sadık, ve Muazzez Korkmaz. 2023. "Turizm Sektöründe Metaverse Ün Kullanımına İlişkin Sistematik Bir Literatür Çalışması (A Systematic L Iterature Study on The Use of Metaverse in Tourism Industry)". *Turk Turizm Arastirmalari Dergisi* 6. doi: 10.26677/TR1010.2023.1228.

Sidiqua, Naila. 2022. "An Experimental Study to Identify the Effect of Assistive Technology on Academic Achievement of Visually Impaired Students". *Pakistan Social Sciences Review* 6(II). doi: 10.35484/pssr.2022(6-II)72.

Sobnath, Drishty, Ikram Ur Rehman, ve Moustafa M. Nasralla. 2020. "Smart Cities to Improve Mobility and Quality of Life of the Visually Impaired". Ss. 3-28 içinde *Technological Trends in Improved Mobility of the Visually Impaired*, *EAI/Springer Innovations in Communication and Computing*, editör S. Paiva. Cham: Springer International Publishing.

Theodorou, Paraskevi, ve Apostolos Meliones. 2023. "Gaining Insight for the Design, Development, Deployment and Distribution of Assistive Navigation Systems for Blind and Visually Impaired People through a Detailed User Requirements Elicitation". *Universal Access in the Information Society* 22(3):841-67. doi: 10.1007/s10209-022-00885-9.

Yalçınkaya, Pınar, Lütfi Atay, ve Ezgi Karakaş. 2018. "AKILLI TURİZM UYGULAMALARI". *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research* 2(2):85-103. doi: 10.32958/gastoria.433831.

Yavuz, Mehmet Cihan. 2019. "Smart destination: Tourism, innovation, entrepreneurship, challenges". *Journal of Tourism Theory and Research* 5(2):203-11. doi: 10.24288/jttr.524534.

Yazıci Ayyıldız, Ahu, ve Tuğrul Ayyıldız. 2020. "PAZARLAMA FIRSATI OLARAK AKILLI TURİZM: KUŞADASI ÖRNEĞİ". *Business & Management Studies: An International Journal* 8(1):599-623. doi: 10.15295/bmij.v8i1.1411.

KAYNAKÇA

Adhikari, A. ve Bhattacharya, S. (2016). Appraisal of literature on customer experience in tourism sector: review and framework. Current Issues in Tourism, 19(4), 296-321.

Anadolu Ajansı (2024). https://www.aa.com.tr/tr/isdunyasi/ulasim/celebi-platinum-rize-havalimani-nda-kisiye-ozel-seyahat-deneyimi-sunuyor/682333 (Erişim tarihi: 18.11.2024).

Arıca, R. (2019). Seyahat Acentalarında Turistik Ürünlerin Kişişelleştirilmesinin Bir Yolu Olarak Müşterilerle Üretim, Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(3): 499-516.

Aydın, G. ve Burnaz, Ş. (2016). Adoption of Mobile Payment Systems: A Study on Mobile Wallets. Journal of Business, Economics and Finance, 5(1):73-92.

Cavlak, N. ve Cop, R. (2019). Yerli ve yabancı turist deneyimi: Gelibolu yarımadası Tarihi Milli Parkı Milliyet temelinde bir analiz. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 30(3), 163-173.

Chung, N. ve Koo, C. (2015). The use of social media in travel information search. Telematics and Informatics, 32(2), 215-229.

Cohen, E. (1979). A phenomenology of tourist experience. Sociology, 13(2), 179-201.

Cohen, E. (2004). Contemporary Tourism: Diversity and Change. Oxford: Elsevier.

Dwivedi, D. N., Mahanty, G. ve Khashouf, S. (2024). Personalization of Travel Experiences Through Data Analytics: A Case Study in Amusement Parks. In Marketing and Big Data Analytics in Tourism and Events (pp. 127-144). IGI Global.

Ercan, F. (2021). Mobil Seyahat Uygulamaları ve Karadeniz Ereğli İçin Bir Mobil Gezi Rehberi Uygulama Önerisi: KDZEREGLI Travel Guide (KTG), International Journal of Contemporary Tourism Research, Vol 5: No: 1:1-12

Fayos-Solá, E. ve Moro, J. R. S. (1995). Calidad Ecoturística para el Desarrollo Sostenible. Conferencia Mundial de Turismo Sostenible (pp. 33-42), Islas Canarias.

Golden, B. L., Levy, L. ve Vohra, R. (1987). The orienteering problem. Naval Research Logistics (NRL), 34(3), 307-318.

Graburn, N. H. H. (2001). Secular ritual: A general theory of tourism. In V. L. Smith & M. Brent (Eds.), Hosts and Guests Revisited: Tourism Issues of the 21st Century (pp. 42- 50). New York: Cognizant Communication Corporation.

Güzel, T. ve Başarır, Y. (2019). Turizmde Kullanılan Mobil Uygulamalar ve Müşteri Deneyim Etkileşimi, Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi, (4): 15-32.

Highmore, B. (2002). Everyday Life and Cultural Theory. London: Routledge.

Hilgert, T., Kagerbauer, M., Schuster, T. ve Becker, C. (2016). Optimization of individual travel behavior through customized mobility services and their effects on travel demand and transportation systems. Transportation Research Procedia, 19, 58-69.

https://icibot.com/tr/otellerde-hangi-tur-mobil-uygulamalar-misafirler-tarafindan-daha-cok-tercih-edilir/, Erişim tarihi: 12.11.2024

https://www.aa.com.tr/tr/isdunyasi/ulasim/celebi-platinum-rize-havalimani-nda-kisiye-ozel-seyahat-deneyimi-sunuyor/682333 (Erişim tarihi: 18.11.2024).

https://www.alabanda.com.tr/turistik-seyahate-cikanlar-icin-10-harika-mobil-uygulama/, Erişim tarihi: 12.11.2024

https://www.etstur.com/letsgo/en-iyi-seyahat-uygulamalari/, Erişim tarihi: 15.11.2024

https://www.farnaway.com/ (Erişim tarihi: 16.11.2024).

https://www.wearemarketing.com/blog/importance-creating-personalized-travel-experiences.html (Erişim tarihi: 16.11.2024).

Hussein, S. ve Ahmed, E. (2022). Mobile Application for Tourism: the Case of Egypt. International Journal of Customer Relationship Marketing and Management (IJCRMM), 13 (1), 1-29.

Islam, M. R., Islam, M. R. ve Mazumder, T. A. (2010). Mobile application and its global impacts. International Journal Of Engineering & Technology IJET-IJENS, 10(6): 104-111.

Karle, E. ve Fensel, A. (2016). Multi-platform mobile service creation: increasing brand touch-points for hotels. Journal of Mobile Multimedia, 12 (1&2): 91-109.

Keser, E. (2008). Müşteri Bağlılığının Nedenleri ve Sonuçları : Aktif Seyahatçiler Örneği. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Anabilim Dalı. Doktora Tezi.

Klašnja-Milićević, A., Ivanović, M. ve Nanopoulos, A. (2015). Recommender systems in e-learning environments: a survey of the state-of-the-art and possible extensions. Artificial Intelligence Review, 44, 571-604.

Kotler, P; Kartajaya, H. ve Setiawan, I. (2014). Pazarlama 3.0. (2. Baskı). (K. Dündar Çev.).

İstanbul: Optimist Yayınları.

Kutlimuratov, A., Khamzaev, J. ve Gaybnazarova, D. (2023). The Process of Developing Personalized Travel Recommendations. Science and Innovation, 2(Special Issue 3), 817-820.

Kutlu, D. (2023). Mobil Uygulamalar Turizm (Konaklama) Sektöründe Kullanılan En Yeni Mobil Uygulama Örnekleri, Gündüz, C. (Ed.), Turizmde Dijital Gelecek: Seyahat, Konaklama, Rehberlik ve Gastronomide Teknolojik Trendler ve Yenilikçi Uygulamalar (İçinde), Detay Yayıncılık, Ankara.

Kwon, J. M., Bae, J. I. ve Blum, S. C. (2013). Mobile applications in the hospitality industry. Journal of hospitality and tourism technology, 4(1): 81-92.

Larsen, S. (2007). Aspects of a psychology of the tourist experience. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, 7(1), 7-18.

Law, R., Chan, I. C. C. ve Wang, L. (2018). Acomprehensive review of mobile technology use inhospitality and tourism. Journal of Hospitality Marketing&Management, 27(6): 626-648.

Liu, Q., Ge, Y., Li, Z., Chen, E. ve Xiong, H. (2011, December). Personalized travel package recommendation. In 2011 IEEE 11th international conference on data mining (pp. 407-416). IEEE.

Noguera, J. M., Barranco, M. J., Segura, R. J. ve Martínez, L. (2012). A mobile 3D-GIS hybrid recommender system for tourism. Information sciences, 215, 37-52.

Noy, C. (2007). The poetics of tourist experience: An autoethnography of a family trip to Eilat. Journal of Tourism and Cultural Change, 5(3), 141-157.

O'Dell, T. (2007). Tourist experiences and academic junctures. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism, 7(1), 34-45.

Oppermann, M. (1995). "Travel Life Cycle." Annals of Tourism Research, 22 (3): 535–52.

Pine, B. J. ve Gilmore, J. H. (1999). The Experience Economy: Work Is Theatre & Every Business a Stage. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Porwal, M. K. ve Kumar, S. N. (2019). A Customized Travel Recommendation System using Artificial Intelligence. MATERIAL SCIENCE, 18(02).

Rızaoğlu, B. (2012). Turizm Davranışı. (3. Basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Schafer, J. B., Konstan, J. ve Riedl, J. (1999, November). Recommender systems in e-commerce. In Proceedings of the 1st ACM conference on Electronic commerce (pp. 158-166).

Staffieri, S. (2016). L'esperienza turistica dei giovani italiani (Vol. 52). Sapienza Università Editrice.

Stamboulis, Y. ve Skayannis, P. (2003). Innovation strategies and technology for experiencebased tourism. Tourism Management, 24(1), 35-43.

TÜRSAB, (2019). Turizm sektöründe Dijitalleşme Yol Haritası Raporu. Erişim adresi: https://www.tursab.org.tr/duyurular/turizm-sektoru-dijitallesme-yol-haritasi-raporu, Erişim Tarihi: 17.11. 2024

Vansteenwegen, P., Souffriau, W., Berghe, G. V. ve Van Oudheusden, D. (2011). The city trip planner: an expert system for tourists. Expert Systems with Applications, 38(6), 6540-6546.

Volo, S. (2009). Conceptualizing experience: A tourist based approach. Journal of Hospitality Marketing & Management, 18(2-3), 111-126.

Walls, A. R., Okumus, F., Wang, Y. R. ve Kwun, D. J. W. (2011). An epistemological view of consumer experiences. International journal of hospitality management, 30(1), 10-21.

We are marketing (2024). https://www.wearemarketing.com/blog/importance-creating-personalized-travel-experiences.html (Erişim tarihi: 16.11.2024).

Weiermair, K. (2000). Tourist's Perceptions Towards and Satisfaction with Service Quality in the Cross-cultural Service Encounter: Implications for Hospitality and Tourism Management. Managing Service Quality, 10(6), 397-409.

Xiang, Z., Magnininі, V. ve Fesenmaier, D. (2015). Information Technology And Consumer Behavior İn Travel And Tourism: Insights From Travel Planning Using The Internet. Journal Of Retailing And Consumer Services, 22: 244-249.

Xu, Z., Chen, L., Dai, Y. ve Chen, G. (2017). A dynamic topic model and matrix factorization-based travel recommendation method exploiting ubiquitous data. IEEE Transactions on Multimedia, 19(8), 1933-1945.

KAYNAKÇA

Ahipaşaoğlu, H. S. ve Arıkan, İ. (2003). *Seyahat İşletmeleri Yönetimi ve Ulaştırma sistemleri.* Ankara*:* Detay Yayıncılık.

Akinrobotics. (2018). Mini Ada Neler Yapar? https://www.akinrobotics.com/tr/sosyal-robot-mini-ada (E.T. 10.12.2024).

Akkan, M. ve Cura, F. (2022). Turizmde Uluslararası Taşımacılık: Havayolu İşletmelerinde Markalaşma . içinde M. Sezgin ve A. Köseoğlu (Ed.), *Turizm Sektöründe Markalaşma Analizler, Sorunlar, Çözümler* içinde (1. bs., ss. 231–250). İstanbul: Eğitim Yayınları.

Alpaydın, E. (2013*). Yapay öğrenme*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Arsenijevic, U. ve Jovic, M. (2019). Artificial Intelligence Marketing: Chatbots. *International Conference On Artificial Intelligence: Applications and Innovations*, Crete, Greece, 19-22.

Atalay, M., & Çelik, E. (2017). Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ Ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 155–172.

Avcıkurt, C., & Karaman, A. (1995). *Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Başer, M. Y & Olcay, A. (2022). Akıllı Turizmde Yapay Zekâ Teknolojisi, *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 21(3) 1795-1817.

Bayuk, M. N. ve Demir, B. N. (2019). Endüstri 4.0 Kapsamında Yapay Zeka ve Pazarlamanın Geleceği*, Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(19), 781-799.

Belahouaoui, R., & Attak, E. H. (2024). Digital Taxation, Artificial Intelligence And Tax Administration 3.0: Improving Tax Compliance Behavior – A Systematic Literature Review Using Textometry (2016–2023, *Accounting Research Journal*, 37, 172– 191.

Bozkurt Uzan, Ş. ve Sevimli, Y. (2020). Gastronomideki Robotik Uygulamalar ve Yapay Zeka, *Tourism and Recreation*, 2(2), 46–58.

Brown, L., & Taylor, M. (2022). Taxpayers' Rights and Artificial Intelligence: A Balancing Act, *International Tax Review*, 34, 67–89.

Bulchand-Gidumal, J. (2022). Impact of artificial intelligence in travel, tourism, and hospitality. İçinde; Handbook of e-Tourism (pss. 1943-1962). Cham: Springer International Publishing.

Cabi Bilge, A. (2023). Bir Yapay Zekâ Destekli Dil Modeli Olan Chatgpt'nin Turizm Sektöründe Potansiyel Ve Hayata Geçen Uygulamaları, *Journal of Recreation and Tourism Research* /JRTR 2023, 10(3), 139-155.

Copeland, B. J. (2004). *Alan Turing's Automatic Computing Engine*, Oxford University Press.

Çerkez, M. ve Kızıldemir, Ö. (2020). Yiyecek-İçecek İşletmelerinde Yapay Zekâ Kullanımı, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 1264–1278.

Çuhadar, M., Demiray, G., Öztürk, M. ve Alabacak, C. (2022). Konaklama İşletmelerinde Yapay Zekâ ve Robotik Teknolojileri: Bibliyometrik Bir Analiz, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(2), 1550–1580.

El Naqa, I., & Murphy, M. J. (2015). What Is Machine Learning? Machine Learning in Radiation Oncology, 3–11.

Ercan, F. (2019). Turizm Pazarlamasında Yapay Zekâ Teknolojilerinin Kullanımı ve Uygulama Örnekleri, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 394-410 ISSN: 2687-1912.

Erkmen, A. (2019). '*Uluslararası Turizmin Tarihi Gelişim Süreci'* Uluslararası Turizm Uygulamaları, Ekim: 8

Filieri, R., D'Amico, E., Destefanis, A., Paolucci, E. ve Raguseo, E. (2021). Artificial Intelligence (AI) For Tourism: An Europeanbased Study On Successful AI Tourism Start-Ups, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 33(11): 4099-4125.

Goeldner, Charles R. ve Rıtchıe, J. R. Brent (2009). *Tourism, Principles, Practices and Philosophies*, New Jersey: John Wiley SONS. Inc

Gökçe, F. (2016). *Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Haenlein, M., & A Kaplan. (2019). A Brief History Of Artificial İntelligence: On The Past, Present, And Future Of Artificial Intelligence, *California Management Review*, 61(4), 5–14.

Hunziker, W., & Krapf, K. (1992). Grundriß Der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre. Haupt.

IATI. (2022). IATI İle Geleceğe Hazır Olun. https://www.iati.com.tr/seyahatasistani.html (E.T. 09.12.2024).

Ivasciuc, I. S. (2020). Augmented Reality And Facial Recognition Technologies. Building Bridges Between The Hospitality İndustry And Tourists During Pandemic, *Bulletin of the Transilvania University of Brasov Series V: Economic Sciences*, 13(2), 75-92.

İrdem, İ., & Çobanoğlu, S. (2022). Yapay Zekânın İç Güvenlik Yöntemi Üzerine Yansımaları: Siber Güvenlik*, Kaytek Dergisi,* 3(2), 175–202.

Kırık, A. M. ve Özkoçak, V. (2023). Medya ve İletişim Bağlamında Yapay Zekâ Tarihi ve Teknolojisi: ChatGPT ve Deepfake İle Gelen Dijital Dönüşüm, *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (58), 73–99. doi:10.17498/ kdeniz.1308471.

Kozak, M. (2012). Turizm Tanımları: Kuramsal Gelişmeler Işığında Turizm Kavramları ve Türlerinin İncelenmesi, *Turizm Dergisi*, 13(3), 199-216.

Kurtboğan, H. (2023). Yeni Dünyada Yapay Zeka Metaforu Ve Yapay Zekanın Çalışan Performansına Etkisi, Yüksek lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Lukanova, G. ve Ilieva, G. (2019). Robots, Artificial Intelligence, And Service Automation In Hotels. S. Ivanov Ve C. Webster (Ed.), Robots, *Artificial Intelligence, And Service Automation In Travel, Tourism And Hospitality* İçinde, (S. 157-183). Bingley: Emerald Publishing Limited.

Naumov, N. (2019). The İmpact Of Robots, Artificial Intelligence, And Service Automation On Service Quality And Service Experience In Hospitality. S. Ivanov Ve C. Webster (Ed.). *Robots, Artificial Intelligence, And Service Automation İn Travel, Tourism And Hospitality* İçinde (s. 123-133). Bingley: Emerald Publishing Limited.

Özsungur, F. (2024). *Turizmde Yapay Zeka*, Türkiye Turizm Ansiklopedisi, Ankara: Detay Yayıncılık.

Öztemel, E. & Gürsev, S. (2020). A Literature Review on Industry 4.0 and Beyond, *Journal Of Intelligent Manufacturing*, 31(1), 127-182.

Pillai, R. ve Sivathanu, B. (2020). Adoption Of AI-Based Chatbots For Hospitality And Tourism, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 32(10): 3199-3226.

Ramesh, A. N., Kambhampati, C., Monson, J. R. T., & Drew, P. J. (2004). Artificial Intelligence In Medicine, *Annals of the Royal College of Surgeons of England,* Vol. 86, pp. 334–338.

Samala, N., Katkam, B. S., Bellamkonda, R. S. ve Rodriguez, R. V. (2020). Impact Of AI And Robotics In The Tourism Sector: A Critical Insight, *Journal of Tourism Fut*ures, 1-15.

Sarı Çallı, D., (2015). Uluslararası Seyahatlerin Tarihi Gelişimi ve Son Seyahat Trendleri Doğrultusunda Türkiye'nin Konum, *Turizm ve Araştırma Dergisi*, 4(1): 7-8.

Say, C. (2018). *50 Soruda Yapay Zeka, Bilim Ve Gelecek Kitaplığı*, Ankara: Renk Basım.

Sheikh, S. (2020). *Understanding the Role of Artificial Intelligence and Its Future Social Impact*, IGI Global.

Solmaz, A.S. (2019). Turizmin Doğuşu: Sosyolojik Bir Olgu Olarak Turizm Nasıl Ortaya Çıktı?, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(19): 867-882.

Şimşek, M. (2023). Turizmde Yapay Zeka, *Turizm Alanında Çok Yönlü Araştırmalar II*, Gaziantep: Özgür Yayınları, Ed: Kalemci Tüzün, İpek; Öksüz, Merve, Basım sayısı:1, Sayfa sayısı:372, ISBN:978-975-447-725-2,ss. 141 -156.

Tussyadiah, I. (2020). A Review Of Research İnto Automation In Tourism: Launching The Annals Of Tourism Research Curated Collection On Artificial Intelligence And Robotics In Tourism, *Annals of Tourism Research*, 81, 102883, 1-44.

Uğur Çilkara, S. (2023). *Turizm Sektöründe Yapay Zekâ Uygulamaları, Pazarlamaya Yeni Bir Bakış: Yapay Zekâ*, Ankara: Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım.

Uğur, A., Kınacı, A. C., *Yapay Zeka Teknikleri ve Yapay Sinir Ağları Kullanılarak Web Sayfalarının Sınıflandırılması, XI. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri*, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, pp. 363-367, Ankara. 21-23 Aralık 2006.

Weaver, D. (2001). *Sustainable Tourism: Is it Sustainable, in Tourism In The Twenty-First Ce*ntury, ed. Bill Faulkner, Gianna Moscardo, Eric Laws. London: Continuum, 300-311.

Yalman, F. (2023). Sağlık Turizminde Yapay Zekâ Uygulamaları Ölçeği: Türkçe Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 7(3): 52.

Yasnitsky L.N., Dumler A. A., & Cherepanov F.M. (2020). Robot-Doctor: What Can It Be?. In: Misyurin S., Arakelian V., Avetisyan A. (eds) *Advanced Technologies in Robotics and Intelligent Systems. Mechanisms and Machine Science*, 80. Springer, Cham.

Yıldız, B. (2009). *Finansal Analizde Yapay Zekâ*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yılmaz, A. ve Kaya, U. (2022). Derin öğrenme (İ. Soylu (ed.); 4. baskı), İstanbul: KODLAB Yayın Dağıtım Yazılım LTD. ŞTİ.

Zagikyan, E. (2023). Yapay Zekâlar Otel Yöneticilerinin Yerini Alabilecek Mi?, *Turizm Proje Dergisi*, https://www.turizmprojedergisi.com/haberdetay/yapay-zekâ-lar-otel-yoneticilerinin-yerini-alabilecek-mi/1995 (E.T. 05.12.2024).

Zhang, L. ve Sun, Z. (2019). The Application Of Artificial Intelligence Technology In The Tourism İndustry Of Jinan, *Journal of Physics: Conference Series IOP Publishing*, 1302(3), 1-5.

KAYNAKÇA

Akyüz, L., Yıldız, Y., Yazıcıoğlu Çalışkan, H., Kamiş, O., Atıcı, A. R. ve Kahve, A. (2023). *Hasan Dağı'nın Markalaştırılması*, Turizm ve Sportif Altyapı Potansiyeli.

Aşan, K. (2013). Doğa Deneyimleri Açık Alan Rekreasyon Güdüleri ve Tatil Aktivite Tercihleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi (Master's thesis, Anadolu University (Turkey)).

Ay, E., & Güzel, M. O. (2021). Rekreasyonel Bir Faaliyet Olarak Bisiklet Turizmi: Hatay Bisiklet Yolu ve Çevresi Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(10), 972-988.

Ayar, H. ve Yaman, S. S. (2023). *Rekreasyonel Rafting*. İstanbul, Efe Akademi Yayınları.

Coşgun, M. ve Alkan, A. D. (2020). Liberalleşme Eğilimlerinin Turizm Sektörüne Etkileri: Türkiye Örneği. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 37-62.

Çakıcı, C. ve İyitoğlu, Ö. G. V. (2012). Tatil Kararlarında Aile Üyelerinin Rolü: Antalya İlinde Tatil Yapan Aileler Üzerine Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 117-134.

Çelik, A. (2009). Destinasyon Pazarlama Unsuru Olarak Etkinlik Turizmi ve Etkileri.-İstanbul Örneği *(Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*).

Garst, B. A., Williams, D. R. ve Roggenbuck, J. W. (2009). Exploring Early Twenty-First Century Developed Forest Camping Experiences and Meanings*. Leisure Sciences*, 32(1), 90-107.

Göktuğ, T. ve Arpa, N. (2016). Tekne Turları Kapsamında Rekreasyonel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesine Yönelik Bir Yöntem Yaklaşımı: Beyşehir Gölü Milli Parkı Örneği. *KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, 19(1), 15-27.

İri, R. (2021). Bir Kripto Para Biriminin Pazardaki Gelişimi ve Küresel Bir Marka Olma Hikayesi: Bitcoin Örneği. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 720-746.

Kandil, N. ve Budak, D. (2023). *Kar Sporlarında (Kayak/Snowboard) Alt Ekstremite Yaralanmaları ve Risk Faktörleri*. Gaziantep, Özgür Yayınları.

Lin, C. H., & Chuang, Y. W. (2021). A Study of Participation Motivation, Experience and Satisfaction in Camping Tourists. *Open Journal of Applied Sciences,* 11(2), 190-201.

Lumsdon, L. (2000). Transport and Tourism: Cycle Tourism–A Model for Sustainable Development?. *Journal of Sustainable Tourism*, 8(5), 361-377.

Miller, M. C. ve Mair, H. (2020). Between Space and Place in Mountaineering: Navigating Risk, Death, and Power. *Tourism Geographies,* 22(2), 354-369. https://doi: 10.1080/14616688.2019.1654538.

Odilovich, R. Z. (2024). Safari Tourism: An Exciting Activity. European *Journal of Business Startups and Open Society*, 4(5), 120-122.

Pérez-Rueda, A. ve Castro-Luna, G. (2021). Traumatic Retinal Hemorrhages After Bungee Jumping: A Case Report and Review of The Literature. *Journal Français d'Ophtalmologie*, 44(7), e431-e435.

Richardson, R. B. (2021). The Role of Tourism in Sustainable Development. *In Oxford Research Encyclopedia of Environmental Science*. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199389414.013.387.

Tanrısever, C., Kara, C. ve Pamukçu, O. Ü. H. (2018). Dağcılık Faaliyetlerinin Turizm Ekonomisine Kazandırılması. *Uluslararası Al- Farabi Sosyal Bilimler Kongresi.* Ankara, 9-11 Kasım 2018, 801-806.

Yaşar, O. (2011). Saros Körfezi Kıyılarında Su Altı Dalış Turizmi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 3(1), 33-55.

Yıldırım, Y. ve Çakırlı, H. (2020). Konaklama İşletmelerinde Rekabet Avantajı Kaynakları: Bodrum Örneği. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 207-221.

Yıldız, Z. ve Kalağan, G. (2008). Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri. *Yerel Siyaset Dergisi*, 35, 42-44.

https://www.rehbername.com/kesfet/turkiyede-yapilabilecek-en-populer-aktiviteler, Erişim Tarihi: 10.12.2024.

KAYNAKLAR

Akgül, S.A. (2015). *Bir Kültür Mozaiği Adana*, Türkiye Mühendislik Haberleri – Yeni Adana Gazetesi.

Akıncı, S. (2016). Sağlık Çalışanlarının Akreditasyon Çalışmaları ve Çalışan Güvenliği Hakkındaki Görüşleri: Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Altun, U. (2012). Sağlık Turizmi ve Uluslararası Hastalar İçin Türkiye Pazarı, *Acıbadem Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 157-169.

Aslanova, K. (2013). Türkiye'de Sağlık Turizmi ve Sağlık Turizmi Hukuku, *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* 2(3), 129-145

Aydın, D. (2011). *Türkiye'nin Sağlık Turizmi Potansiyeli,* Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Antalya.

Aydın, G. (2015). Dünyada ve Türkiye'de Sağlık Turizmi Pazarlama Uygulamaları ve Karşılaştırmalı Durum Analizi, *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 5(3), 16, 1-21

Balcıoğulları, A. (2013). Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Anadolu Şifalı Suları ve Günümüzün Termal Turizmi. *TSA Dergisi,* 5(6), 55-75.

Borman, E. (2004). Health tourism. *BMJ,* 328(7431), 60-61.

Buldukoğlu, S. (2014). *Sağlık Turizminin Türkiye'deki Yeri ve Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 26-76.

Demir, D. (2013). *Türkiye'de Medikal Turizmi Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Çalışma", Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi*, Sosyal Bilimler, Enstitüsü, Mersin.

Dunets, A. N., Yankovskaya, V., Plisova, A. B., Mikhailova, M. V., Vakhrushev, I. B. ve Aleshko, R. A. (2020). Health tourism in low mountains: A case study. *Entrepreneurship and Sustainability Issues,* 7(3), 2213.

Garcia-Altes, A. (2005). The development of health tourism services. Annals of tourism research, 32(1), 262-266.

Izadi, M. ve Ayoobian, A. (2012). Situation of health tourism in Iran; opportunity or threat. *Journal of Military Medicine,* 14(2), 69-75.

Kahveci, A. (2014). *Dış Ticaret Kapsamında Medikal Turizm ve Medikal Turizm Teşviklerinin Etkinliğinin İncelenmesi: Alanya Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Kaya, S., Yıldırım, H., Karsavuran, S. ve Özer, Ö. (2013). *Türkiye Medikal Turizm Değerlendirme Raporu*. Ankara: Sağlık Bakanlığı.

Kurar, İ. ve Baltacı, F. (2021). Medikal Turizm Potansiyeli Üzerine Nitel Bir Araştırma: Antalya Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 176-199

Kušen, E. (2002). Health tourism. *Tourism (Zagreb),* 50(2), 175-188.

Metin, B. (2010). Dünya'da ve Türkiye'de Sağlık Turizmi – Durum Tespit Raporu ve Çözüm Önerileri, *Sağlık Turizmi Derneği,* 4(7), 14-17.

Özkurt, H. Sağlık Turizmi Tahvilleri. *Maliye Dergisi,* 7(6), 127-128

Özsarı, S. H. ve Karatana, Ö. (2013). Sağlık Turizmi Açısından Türkiye'nin Durumu. *İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 3(4), 56- 137.

Semenova, Z. A., Chıstobaev, A. I. ve Grudtcyn, N. A. (2020). Management of the public-private partnership in health tourism. *Revista ESPACIOS*, 5(6), 41(15).

Smith I. ve Forgione, K. (2007). Medikal Turizm ve ABD sağlık Sistemi Üzerindeki Etkisi. *Pubmed,* 2(4), 27-35.

Taş, D. (2014). *Türkiye'den Medikal Turizm Kapsamında Hizmet Alan Hastaların Memnuniyetlerinin Belirlenmesi: Ankara İli Örneği.* Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Temizkan, S. P. (2015). *Sağlık Turizmi*, Ankara, Detay Yayıncılık.

Tengilimoğlu, D. (2015). *Sağlık Turizmi*, Ankara, Siyasal Kitabevi.

Wong, B. ve Hazley, S. (2020). The future of health tourism in the industrial revolution 4.0 era. *Journal of Tourism Futures,* 3(5), 60-199.

Yalçın, B. (2013). Antalya İli Sağlık Turizmi Potansiyeli Araştırması, Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Antalya.

Yiğit, V. (2016). Kamu Hastanelerinde Medikal Turizmin Gelişimini Etkileyen Faktörler. *Vizyoner Dergisi,* 7(15), 107-110.

Yirik, Ş., Ekici, R. ve Baltacı, F. (2013). *Türkiye ve Dünyada Sağlık Turizmi.* Ankara: Detay Yayıncılık, 55-93.

Zhang, Q., Zhang, H. and Xu, H. (2021). Health tourism destinations as therapeutic landscapes: Understanding the health perceptions of senior seasonal migrants. *Social Science & Medicine,* 4(7), 200-216.

Zsarnoczky, M. (2018). Novel concepts in the health tourism industry. *Vadyba*, 32(1), 67-73.

KAYNAKÇA

Allèn, T. (1992). Economic Development and the Feminisation of Poverty. *In Women's Work in the World Economy,* 107-119. London: Palgrave Macmillan UK.

Alptekin, D. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Örüntüsünde Kadının Yoksulluğu ve Yoksunlukları. İçinde: A. Topçuoğlu, G. Aksan ve D. Alptekin (Editör), *Yoksulluk ve Kadın* (s. 15-33). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Antalya Ticaret ve Sanayi Odası (ATS). (2024). Turizmde Kadın Eli Projesi.

Aşkın, E. Ö. (2015). Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumlarını Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 10(1), 43-66.

Baum, T. (2013). International Perspectives on Women and Work in Hotels, Catering and Tourism. Geneva: ILO.

Baum, T. ve Cheung, C. (2015). Women in Tourism: Employability Issues and Challenges. *Annals of Tourism Research,* 52, 22–34.

Benería, L. (2003). Gender, Development, and Globalization: Economics as if All People Mattered. New York: Routledge.

Binns, T. ve Nel, E. (2012). Tourism, Gender and Development: A Global Perspective. New York: Routledge.

Cornwall, A. ve Rivas, A. M. (2015) From 'Gender Equality and Women's Empowerment' to Global Justice: Reclaiming a Transformative Agenda for Gender and Development, *Third World Quarterly*, 36(2), 396- 415.

Costa, C., Bakas, F. E. ve Breda, Z. (2017). Gender Inequalities in Tourism Employment: The Portuguese Case. *Tourism Review,* 72(1), 81-89.

Doğanalp, B. (2021). Covid 19 Pandemi Sürecinde Çalışma Yaşamındaki Değişime Örgütsel Davranış Konuları Perspektifinden Bakış. İçinde E. Ertürk (Editör), *Covid 19 Pandemi Sürecinde İş-Aile Çatışması ve Çalışan Performansı* (s. 59-93). Ankara: Gazi Kitabevi.

Duflo, E. (2012). Women Empowerment and Economic Development. *Journal of Economic Literature,* 50(4), 1051–1079.

Eken-İnan, Ü. S. (2020). Doğa Turizmi. İçinde Bilge, F. A. ve Cabi, A. (Editör), *Turizm Türlerine Profesyonel Yaklaşım* (s. 63-92). Konya: Sage Yayıncılık.

Ekiz Gökmen, Ç. (2017). Toplumsal Cinsiyet ve Zaman Yoksulluğu: Hane İçi Ücretli ve Ücretsiz Emek Sunumu. *Çalışma ve Toplum,* 55(4)

Erkan, M. ve Aydın, E. (2021). Kadın Kooperatiflerinin Sosyoekonomik Etkileri ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Türkiye'deki Başarı Öyküleri. *International Journal of Social Science Research,* 22(2), 75-90.

Esquivel, V. (2016). *Feminist Economics and the Political Economy of Gender Inequality.* New York: Routledge.

Evans, A. (2017). *Gastronomy and Tourism: From Italy to Mexico*. New York: Routledge.

Fernández, A. (2019). Women Entrepreneurs in Gastronomy Tourism: The Case of Peru. *Journal of Tourism and Cultural Heritage,* 21(4), 58-72.

Fletcher, J. ve Neff, M. (2013). *Women and Tourism: An Encyclopedia of Women in the Tourism Industry.* Channel View Publications.

García, R. (2021). Gender Equality in Tourism: Advancing Women's Leadership in the Industry. *Journal of Tourism Policy and Planning,* 19(3), 39-52.

Goh, C. (2012). Women in Sustainable Tourism Development in India. *South Asian Journal of Tourism and Heritage,* 4(2), 45-58.

Güvenek, B. ve Alptekin, V. (2015) Turistlere Yönelik Terör Saldırılarının Turizme Etkisi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 17(1), 21-38.

Hall, C. M. (2007). *Tourism and Gastronomy*. New York: Routledge.

Harris, C. ve Wilson, E. (2020). Gendered Zynamics of Tourism Workplaces. *Tourism Management,* 81, 104-117.

Hernández, R. ve Díaz, M. (2021a). Empowering Women Through Culinary Tourism: Peru's Gastronomy Initiatives. *International Journal of Gender and Tourism Studies,* 10(1), 77-92.

Hernández, R. ve Díaz, M. (2021b). Women in Leadership Positions in Tourism: A Case Study of UN Women's Initiatives. *Tourism Management Perspectives,* 16, 123-135.

Hochschild, A. R. ve Machung, A. (2012). *The Second Shift: Working Families and the Revolution at Home. Penguin Books.*

Karakaya, H. (2020). Kadın Yoksulluğu ve Kadın Yoksulluğunu Besleyen Unsurlar. *Turkish Studies,* 15(1), 307-325.

Kurtay, E. (2021). Ekoturizm Sektöründe Kadın Girişimciliğinin Düzce İli Uygulama Örnekleri Üzerinden Değerlendirilmesi. *Peyzaj,* 3(2), 93-105.

LaPan, C., Morais, D. B., Wallace, T., Barbieri, C., ve Floyd, M. F. (2021). Gender, Work, and Tourism in the Guatemalan Highlands. *Journal of Sustainable Tourism*, *30*(12), 2839–2859.

Martínez, L. (2018). The Role of Women in Mesoamerican Gastronomy Tourism: Social and Economic Impact. *Latin American Journal of Tourism Development,* 15(2), 45-59.

Mendoza, R. ve López, S. (2020). Women in Tourism: The Impact of UN Women's Gender Equality Projects on Economic Empowerment. *Journal of Global Tourism,* 14(4), 56-69.

Morales, C. (2020). Women and Cultural Tourism in Peru: The Rise of Female Entrepreneurs in Gastronomy. *Tourism and Society,* 16(3), 56-69.

Moser, C. (1993). *Gender Planning and Development: Theory, Practice and Training.* New York: Routledge.

Öksüz, M. (2023). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Kadının Turizm Sektöründeki Yeri: Karşılaşılan Kariyer Engelleri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi,* 34(3), 255-272.

Pearce, D. (1978). The Feminization of Poverty: Women, Work, and Welfare. *The Urban & Social Change Review:* Special Issue on Women and Work. 11(1), 28-37.

Pucallpa, L., Díaz, P. ve Martínez, M. (2020). Women in Tourism in Peru: Empowerment and Sustainability. *Journal of Tourism Research,* 17(4), 50-66.

Sachs, J. D. (2015). *The Age of Sustainable Development.* New York: Columbia University Press.

Sağır, H. ve Soy, H. (2021). Kalkınmanın Beşeri Boyutunda Kadın. İçinde Negiz, N. ve Öcal, A. (Editör), *Disiplinler Arası Kadın* (s. 247-289). Ankara: Nobel Yayınları.

Sánchez, V. ve Ramírez, T. (2019). Women Leadership in Gastronomy Tourism: A Case Study in Peru. *Tourism Management Perspectives,* 30, 103-110.

Scheyvens, R. (2007) Ecotourism and Gender Issues. İçinde James Higham (Editör), *Critical Issues in Ecotourism* (s. 185-213). New York: Routledge.

Scheyvens, R. (2010). Promoting Women's Empowerment Through Involvement in Ecotourism: Experiences from the Third World. *Journal of Sustainable Tourism,* 1(3), 232-249.

Sen, A. (1999). *Development as Freedom.* Oxford: Oxford University Press.

Telfer, D. J. ve Sharpley, R. (2016). *Tourism and Development in the Developing World.* New York: Routledge.

Tire, O. (2017). Toplumsal Cinsiyet Rolleri Açısından Türkiye'de Kadın Yoksulluğu. *Mavi Atlas,* 5(1), 97-112.

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER). (2014). Turizmde Kadın İstihdamı.

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği (KAGİDER). (2023) *We-TOUR Projesi – Kadınların Turizm Yoluyla Güçlendirilmesi.*

Ulutaş, Ç. Ü. (2019). Yoksulluğun Kadınlaşması ve Görünmeyen Emek. *Çalışma ve Toplum,* 2(21), 25-40.

Urhan, B. (2016). Kadın Emeği ve Toplumsal Cinsiyet. İçinde Feryal Saygılıgil (Derleyen) *Toplumsal Cinsiyet Eşitliği.* Ankara: Dipnot Yayınları

Zhao, W. ve Ritchie, J. R. B. (2007). Tourism and Gender: A Global Overview. *Tourism Management,* 28(6), 1563-1576.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: United Nations (UN) (2024). Goal 1: End Poverty in All its Forms Everywhere. https://www.un.org/sustainabledevelopment/poverty/ (E. T.: 07.12.2024).

URL-2: Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW). https://kadinininsanhaklari.org/savunuculuk/uluslararasi-sozlesmeler-ve-mekanizmalar/cedaw/ (E. T.: 07.12.2024).

URL-3: United Nations World Tourism Organization (UNWTO) (2019). Global Report on Women in Tourism. https://www.e-unwto.org/favicon.ico (E. T.: 08.12.2024).

URL-4: International Labour Organization (ILO) (2018). *Global Report on Decent Work in Tourism.* https://www.unwto.org/project/employment-and-decent-work-tourism-ilo-unwto-joint-project (E. T.: 07.12.2024).

URL-5: United Nations (UN) Women (2020). Progress of the World's Women: Women in Tourism and Economic Empowerment. https://www.unwomen.org/en/digital-library/progress-of-the-worlds-women (E. T.: 08.12.2024).

URL-6: United Nations (UN) Women (2010). Global Report on Women in Tourism 2010 Preliminary Findings.https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Media/Stories/en/folletoglobarlreportpdf.pdf (E. T.: 07.12.2024).

KAYNAKÇA

Afkhami, B. (2021). Archaeological tourism; characteristics and functions. *Journal of Historical Archaeology & Anthropological Sciences*, *6*(2), 57-60.

Ashmore, W. A., & Sharer, R. J. (2014). *Discovering our past: A brief introduction to archaeology*. McGraw-Hill.

Atalay, S. (2010). 'We don't talk about Çatalhöyük, we live it': Sustainable archaeological practice through community-based participatory research. *World Archaeology*, *42*(3), 418-429.

Blasco López, M. F., Recuero Virto, N., Aldas Manzano, J., & Garcia-Madariaga, J. (2018). Tourism sustainability in archaeological sites. *Journal of Cultural Heritage Management and Sustainable Development*, *8*(3), 276-292.

Bozkurt, İ., Deniz, G., & Günden, Y. (2022). Kültürel miras turizmi ve dijitalleşme kapsamında yapılan yayınların bibliyometrik analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 12*(Dijitalleşme Özel Sayısı), 166-184.

Carman, J., & Keitumetse, S. (2005). Talking about heritage and tourism. *The SAA Archaeological Record*, *5*(3), 39-41.

Choi, A. S., Ritchie, B. W., Papandrea, F., & Bennett, J. (2010). Economic valuation of cultural heritage sites: A choice modeling approach. *Tourism Management*, *31*(2), 213-220.

Claveria, O., Monte, E., & Torra, S. (2015). Common trends in international tourism demand: Are they useful to improve tourism predictions? *Tourism Management Perspectives*, *16*(2015), 116-122.

Cohen, E. (1995). Contemporary tourism-trends and challenges: Sustainable authenticity or contrived post modernity? In R.W. Butler, & D. Pearce (Eds.), *Change in tourism: People, places, processes* (pp.12-29). Routledge.

Çuhadar, M., Ongun, U., & Topsakal, Y. (2022). Kültürel miras ve dijitalleşme konusunda yayınlanmış çalışmaların bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *10*(4), 3418-3443.

Díaz-Andreu, M. (2013). Ethics and archaeological tourism in Latin America. *International Journal of Historical Archaeology*, *17*(2013), 225-244.

Diodato, V. (2012). *Dictionary of Bibliometrics.* Routledge.

Doğaner, S. (2013). *Türkiye Kültür Turizmi*. Doğu Kitabevi.

Ellegaard, O., & Wallin, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *Scientometrics, 105*(2015), 1809-1831.

Erdoğan, H. A. (2020). Arkeolojik kültür varlıkları turizmi (arkeoturizm) planlamasında arkeolog etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *43*(2020), 343-351.

Giraudo, R. F., & Porter, B. W. (2010). Archaeotourism and the crux of development. *Anthropology News*, *51*(8), 7-8.

Griffith, C. S., & Griffith, L. M. (2012). Partnerships in archaeotourism: The future of Cueva Borbon, Dominican Republic. *Chungara, Revista de Antropología Chilena, 44*(3), 523-532.

Gürsu, I. (2013). Cultural heritage management: The 2013 fieldwork season at Aspendos. *Heritage Turkey, 3*, 32-34.

Gürsu, I. (2020). Privatization, archaeology and tourism. In D. J. Timothy & L. G. Tahan (Eds.), *Archaeology and tourism: Touring the past* (pp. 54-68). Channel View Publications.

Hall, C. M. (2011). Publish and perish? Bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management, 32*(1), 16-27.

Harmankaya, S., & Tanındı, O. (1996). Türkiye *arkeolojik yerleşmeleri I, paleolitik/epipaleolitik.* Ege Yayınları.

Kemer, E. (2020). Kültürel miras kapsamında turist rehberlerinin animasyon hizmetlerini değerlendirmesi. *International Social Sciences Studies Journal, 6*(59), 1231-1236.

Lee, S., & Bai, B. (2016). Influence of popular culture on special interest tourists' destination image. *Tourism Management*, *52*(2016), 161-169.

Liu, X., Zhan, F. B., Hong, S., Niu, B., & Liu, Y. (2013). Repliesto comments on a bibliometric study of earthquake research 1900-2010. *Scientometrics, 96*(3), 933-936.

López-Bonilla, J. M., & López-Bonilla, L. M. (2021). Leading disciplines in tourism and hospitality research: A bibliometric analysis in Spain. *Current Issues in Tourism, 24*(13), 1880-1896.

McKercher, B., & Du Cros, H. (2002). *Cultural tourism: The partnership between tourism and cultural heritage management*. Routledge.

Melgarejo, A. M., & Lopez, I. S. (2017). Relationship between tourism and archaeology: Archaeological tourism, an independent tourism typology. *PASOS: Revista de Turismo y Patrimonio Cultural, 15*(1), 163-180.

Michailidou, A. V., Vlachokostas, C., & Moussiopoulos, N. (2016). Interactions between climate change and the tourism sector: Multiple-criteria decision analysis to assess mitigation and adaptation options in tourism areas. *Tourism Management*, *55*(2016), 1-12.

Orts-Cardador, J. J., Perez-Galvez, J. C., Fuentes, G. M. G. C., & Alba, C. A. J. (2024). Heritage tourism: A bibliometric analysis over three decades (1994-2023). *Geo Journal of Tourism and Geosites*, *55*(3), 1164-1173.

Öter, Z., & Özdoğan, O. N. (2005). Kültür amaçlı seyahat eden turistlerde destinasyon imajı: Selçuk-Efes Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *16*(2), 127-138.

Özdoğan, M. (2006). *Arkeolojinin politikası ve politik bir araç olarak arkeoloji*. Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Pacifico, D., & Vogel, M. (2012). Archaeological sites, modern communities, and tourism. *Annals of Tourism Research*, *39*(3), 1588-1611.

Prisma Flow Diagram (2020, 2 Aralık). *PRISMA 2020 flow diagram for new systematic reviews which included searches of databases and registers only.* https://www.prisma-statement.org/prisma-2020-flow-diagram.

Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of Documentation, 25*(4), 348-349.

Ross, D., Saxena, G., Correia, F., & Deutz, P. (2017). Archaeological tourism: A creative approach. *Annals of Tourism Research*, *67*(2027), 37-47.

Sagona, A., & Zimansky, P. (2015). *Arkeolojik veriler ışığında Türkiye'nin en eski kültürleri.* N. Başgelen (Çev.). Arkeoloji Sanat Yayınları.

Sarı Gök, H. (2022). Kültürel miras turizmi araştırmalarının görsel haritalama tekniği ile bibliyometrik analizi. *Journal of Humanities and Tourism Research*, *12*(1), 218-234.

Sarıaltun, S. (2021). The tourism potential of Çayönü Tepesi and Hilar Rocks from the perspective of archaeo-tourism and geo-tourism. *Geographies, Planning & Tourism Studios, 1*(1), 42-53.

Srivastava, S. (2015). Archaeotourism: An approach to heritage conservation and area development. *Global Journal of Engineering, Science & Social Science Studies*, *1*(2), 31-42.

Tekeli, M., Kırıcı Tekeli, E., & Kemer, E. (2022). Turizm ve hizmet robotları: Görsel haritalama tekniği ile bibliyometrik bir analiz. *Journal of New Tourism Trends, 3*(1), 22-38.

Tekeli, M., Yıldırım, İ., & Çıtak, B. (2024). Kültürel miras unsuru olarak ulusal mutfağın sürdürülebilirliği: Gastromilliyetçilik çerçevesinde nitel bir araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, *8*(1), 45-65.

Thierstein, C. D. (2019). Sustainable archaeological tourism through standards for good practice. In D. C. Comer, & A. Willems (Eds.), *Feasible management of archaeological heritage sites open to tourism* (pp. 57-68). Springer.

Thomas, B., & Langlitz, M. (2019). Archaeotourism, archaeological site preservation, and local communities. In D. C. Comer, & A. Willems (Eds.), *Feasible management of archaeological heritage sites open to tourism* (pp. 69-78). Springer.

Timothy, D. J., & Tahan, L. G. (2020). Archaeology and tourism: Consuming, managing and protecting the human past. In D. J. Timothy, & L. G. Tahan (Eds.), *Archaeology and tourism: Touring the past* (pp. 1-25). Channel View Publications.

Timothy, D. J., Erdoğan, H. A., & Samuels, J. (2024). Archaeological heritage and tourism: The archaeotourism intersection. *Conservation and Management of Archaeological Sites*, *26*(2-3), 103-112.

Tuncer, B., & Bulut, İ. (2019). Arkeo-turizm potansiyeli açısından Çatalhöyük. *Journal of International Social Research*, *12*(64), 278-292.

Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-based clustering of publications using CitNet Explorer and VOSviewer. *Scientometrics*, *111*(2), 1053-1070.

Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2020*). VOSviewer manual.* Universiteit Leiden.

Vlase, I., & Lähdesmäki, T. (2023). A bibliometric analysis of cultural heritage research in the humanities: The Web of Science as a tool of knowledge management. *Humanities and Social Sciences Communications*, *10*(1), 1-14.

Walker, C. (2005). Archaeological tourism: Looking for answers along Mexico's Maya Riviera. *Napa Bulletin*, *23*(1), 60-76.

Walker, C., & Carr, N. (2013). Tourism and archaeology: An introduction. In C. Walker, & N. Carr (Eds.), *Tourism and archaeology* (pp. 11-36). Routledge.

Web of Science (2024, 8 Aralık). *WoS hakkında genel bilgi.* https://clarivate.com/academia-government/scientific-and-academic-research/research-funding-analytics/essential-science-indicators/.

Yıldız, A. (2022). Bir araştırma metodolojisi olarak sistematik literatür taramasına genel bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(Özel Sayı 2), 367-386.

Yiğin, A., & Akay, B. (2023). Burdur İli arkeoloji turizmi (arkeo-turizm) potansiyeli üzerine bir inceleme. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, *12*(1), 29-51.

Zhang, S., Liang, J., Su, X., Chen, Y., & Wei, Q. (2023). Research on global cultural heritage tourism based on bibliometric analysis. *Heritage Science*, *11*(139), 1-19.

KAYNAKÇA

Abbasoğlu, B. (2024).*Sınıf öğretmenlerinin Alfa kuşağı öğrenme ortamlarına hazır olma durumlarının incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi).Lisansüstü Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul

Adıgüzel, T., Kaya, M. H. ve Cansu, F. K. (2023). Revolutionizing education with AI: Exploring the transformative potential of ChatGPT. *Contemporary Educational Technology* 15(3), ep429

Akder, R. N., Meseri, R., & Çakıroğlu, F. P. (2018). Okul çağı çocukluk döneminde beslenme eğitimi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 1-10.

Almansour, F. D., Allafi, A. R., Zafar, T. A., & Al-Haifi, A. R. (2020). Consumer prevalence, attitude and dietary behavior of online food delivery applications users in Kuwait. *Acta Bio Medica: Atenei Parmensis*, *91*(4).

Aral, N. (2022). Dijital Dünyada Çocuk Olmak. *Trt Akademi*, *7*(16), 1134-1153.

Avcı, H. ve Adıgüzel, T. (2020). Leveraging digital intelligence in Generation Alpha. N. Yurtseven (Ed.). *The teacher of Generation Alpha.*119-132. Berlin: Peter Lang

Baranowski, T., Baranowski, J., Thompson, D., Buday, R., Jago, R., Griffith, M. J., ... & Watson, K. B. (2011). Video game play, child diet, and physical activity behavior change: A randomized clinical trial. *American journal of preventive medicine*, *40*(1), 33-38.

Baysal, A. 2009. Beslenme, 10. Ankara, Hatiboğlu Yayınları.

Berk, L.E. (2020). *Bebekler ve çocuklar doğum öncesinden orta çocukluğa (Infants and Children Prenatal Throught Middle Childhood)* (7. Basımdan çeviri. Çev. Ed. N. Işıkoğlu Erdoğan). Ankara: Nobel Yayınevi.

Bilici, S., & Köksal, E. (2013). Okul çağı çocuklarında beslenme. İçinde N.Şalıer (Ed.), *Okul öncesi ve okul çağı çocuklara yönelik beslenme önerileri ve menü programları* (ss. 9-16). Ankara: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu.

Bozkurt, H., Coskun, M., Ayaydin, H., Adak, I., & Zoroglu, S. S. (2013). Prevalence and patterns of psychiatric disorders in referred adolescents with Internet addiction. *Psychiatry and clinical neurosciences*, *67*(5), 352-359.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemleri (27. Baskı*). Ankara: Pegem Akademi

Ceyhan, E., & Ceyhan, A. A. (2011). Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve İnternet kullanımının gelişimsel sonuçları. *Bilgisayar II*, 165-188.

Cleland, V. J., Schmidt, M. D., Dwyer, T., & Venn, A. J. (2008). Television viewing and abdominal obesity in young adults: is the association mediated by food and beverage consumption during viewing time or reduced leisure-time physical activity?. *The American journal of clinical nutrition*, *87*(5), 1148-1155.

Creswell, J. W. (2020). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (3. Baskı). (H. Ekşi, Çev.). İstanbul: EDAM.

Çam, H. H. (2014). Adölesanlarda internet bağımlılığı prevalansı ile psikopatolojik semptomlar ve obezite arasındaki ilişkinin incelenmesi.

Deleş, B. (2019). Çocukluk çağı obezitesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, *6*(1), 17-31.

dos-Reis, T. A. (2018). Study on the alpha generation and the reflections of its behavior in the organizational environment. *Quest Journals Journal of Research in Humanities and Social Science*, *6*(1), 9–19.

Duerlund, M., Andersen, B. V., Grønbeck, M. S., & Byrne, D. V. (2019). Consumer reflections on post-ingestive sensations. A qualitative approach by means of focus group interviews. *Appetite*, *142*, 104350.

Gentile, D. A., Choo, H., Liau, A., Sim, T., Li, D., Fung, D., & Khoo, A. (2011). Pathological video game use among youths: a two-year longitudinal study. *Pediatrics*, *127*(2), e319-e329.

Grier, S. A., Mensinger, J., Huang, S. H., Kumanyika, S. K., & Stettler, N. (2007). Fast-food marketing and children's fast-food consumption: exploring parents' influences in an ethnically diverse sample. *Journal of Public Policy & Marketing*, *26*(2), 221-235.

Hopkins, L., Brookes, F. & Green, J. (2013). Books, bytes and brains: The implications of new knowledge for children's early literacy learning. *Australasian Journal of early childhood*, *38*(1), 23-28. https://doi.org/10.1177/183693911303800105

Kaplan-Berkley, S. (2022). Digital tools and streaming media converge to inspire social interactions of generation alpha.*International Journal of Early Childhood*, *54*(2), 185-201. https://doi.org/10.1007/s13158-021-00301-y

Kelleci, M., Güler, N., Sezer, H., & Gölbaşı, Z. (2009). Relationships gender and psychiatric symptoms with duration of internet use among high school students.

Kim, Y., Park, J. Y., Kim, S. B., Jung, I. K., Lim, Y. S., & Kim, J. H. (2010). The effects of Internet addiction on the lifestyle and dietary behavior of Korean adolescents. *Nutrition research and practice*, *4*(1), 51-57.

Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Chen, C. S., & Chen, C. C. (2012). The association between Internet addiction and psychiatric disorder: a review of the literature. *European Psychiatry*, *27*(1), 1-8.

McCrindle, M., Fell, A. ve Buckerfield, S. (2021). *Generation Alpha: Understanding our children and helping them thrive*. Headline Home.

Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (3. Baskı). (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel Akedemik Yayıncılık

Montgomery, K. C., & Chester, J. (2009). Interactive food and beverage marketing: targeting adolescents in the digital age. *Journal of adolescent health*, *45*(3), S18-S29.

Muslu, M., & Gökçay, G. F. (2019). Teknoloji bağımlısı çocuklarda obeziteye neden olan risk faktörleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 72-79.

Ortega, F. B., Ruiz, J. R., & Sjöström, M. (2007). Physical activity, overweight and central adiposity in Swedish children and adolescents: the European Youth Heart Study. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, *4*, 1-10.

Samur, Y. (2020). *Yeni bir bildiriminiz var. Dijital çağda çocuk yetiştirmek*. İstanbul: Nemesis Kitap

The State of Childhood Obesity, (2016). https://www.stateofobesity.org/childhood/, adresinden 12 Kasım 2021 tarihinde edinilmiştir.

Trawick-Smith, J. W. (2017). *Erken çocukluk döneminde gelişim: Çok kültürlü bir bakış açısı* (B. Akman, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Ybarra, M. L., Alexander, C., & Mitchell, K. J. (2005). Depressive symptomatology, youth Internet use, and online interactions: A national survey. *Journal of adolescent health*, *36*(1), 9-18.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri.* (10. Baskı.). İstanbul: Seçkin Yayınları.

Yıldızhan-Bora, B. (2024). *Alfa kuşağına atfedilen dört becerinin erken çocukluk dönemi kapsamında araştırılması: Dijital okuryazarlık, problem çözme ve eleştirel düşünme, yaraticilik, iş birliği.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldızhan Bora B. ve Hamarat H.(2022). Online Food Ordering Applications Affecting the Nutritional Culture of 6-12 Years Old Children. VII. İnternational Paris Conference on Social Sciences, 333-334, Paris: 6-7 July 2022

Yurtseven, N. ve Karadeniz, Ş. (2020). An Overview of Generation Alpha. N. Yurtseven (Ed.). *The teacher of Generation Alpha.*11-32. Berlin: Peter Lang

Editör:
Doç. Dr. Emre Ekin

Nicel Karar Yöntemleri

Alanında Güncel Akademik Çalışmalar ve Araştırmalar

EĞİTİM
yayınevi

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR VE ARAŞTIRMALAR

Editör: Doç. Dr. Emre Ekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-65-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR VE ARAŞTIRMALAR
Editör: Doç. Dr. Emre Ekin
VIII+236 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-65-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ansoff, H. I. (1988). *The new corporate strategy*. Wiley.

Aristotle. (350 B.C.E). *Nicomachean ethics*.

Bard, J. F., & Nott, B. (2009). *Decision making in systems engineering and management*. John Wiley & Sons.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W.W. Norton & Company.

Cialdini, R. B. (2001). *Influence: Science and practice* (4th ed.). Allyn & Bacon.

Cialdini, R. B., & Goldstein, N. J. (2004). Social influence: Compliance and conformity. *Annual Review of Psychology*, 55, 591-621. https://doi.org/10.1146/annurev.psych. 55.090902.142015

Cougar, J. D. (1995). *Creative problem solving and opportunity finding*. Boyd & Fraser.

Cougar, J. D. (1996). *Creativity & innovation in information systems organizations*. Boyd & Fraser.

Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage Publications.

Damasio, A. R. (1994). *Descartes' error: Emotion, reason, and the human brain*. Putnam.

Davenport, T. H., & Harris, J. G. (2007). *Competing on analytics: The new science of winning*. Harvard Business Review Press.

Dearden, J. (1983). SMR forum: Will the computer change the job of top management? *Sloan Management Review*, 25(1), 65-72.

Drucker, P. F. (1974). *Management: Tasks, responsibilities, practices*. Harper & Row.

Drucker, P. F. (2006). *The effective executive: The definitive guide to getting the right things done*. HarperCollins.

Eisenhardt, K. M. (1989). Building theories from case study research. *Academy of Management Review*, 14(4), 532-550.

Gigerenzer, G. (2007). *Gut feelings: The intelligence of the unconscious*. Viking.

Hammond, J. S., Keeney, R. L., & Raiffa, H. (1998). *Smart choices: A practical guide to making better decisions*. Harvard Business Review Press.

Harrison, E. F. (1999). *The managerial decision-making process*. Houghton Mifflin.

Janis, I. L. (1982). *Groupthink: Psychological studies of policy decisions and fiascoes*. Houghton Mifflin.

Janis, I. L. (1989). *Crucial decisions: Leadership in policymaking and crisis management*. Free Press.

Kahneman, D. (2011). *Thinking, fast and slow*. Farrar, Straus and Giroux.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, 47(2), 263-291. https://doi.org/10.2307/1914185

Kerzner, H. (2017). *Project management: A systems approach to planning, scheduling, and controlling* (11th ed.). Wiley.

Keeney, R. L., & Raiffa, H. (1993). *Decisions with multiple objectives: Preferences and value trade-offs*. Cambridge University Press.

Knight, F. H. (1921). *Risk, uncertainty, and profit*. Houghton Mifflin.

Linstone, H. A., & Turoff, M. (1975). *The Delphi method: Techniques and applications*. Addison-Wesley.

Mintzberg, H. (1973). *The nature of managerial work*. Harper & Row.

Mintzberg, H. (1994). *The rise and fall of strategic planning*. Free Press.

Mintzberg, H., Raisinghani, J., & Theoret, A. (1976). The structure of unstructured decision processes. *Administrative Science Quarterly*, 21(2), 246-275.

Nutt, P. C. (2002). *Why decisions fail: Avoiding the blunders and traps that lead to debacles*. Berrett-Koehler Publishers.

Nutt, P. C. (2008). Investigating the decision-making process. In *The Oxford handbook of decision theory* (pp. 85-112). Oxford University Press.

Osborn, A. F. (1953). *Applied imagination: Principles and procedures of creative problem-solving*. Scribner.Porter, M. E. (1996). What is strategy? *Harvard Business Review*.

Ross, S. M. (2010). *Introduction to probability and statistics*. Academic Press.

Saaty, T. L. (1980). *The analytic hierarchy process: Planning, priority setting, resource allocation*. McGraw-Hill.

Schwartz, S. H. (1992). Universalism values and the structure of human values. *In* M. P. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 25, pp. 1-65). Academic Press.

Simon, H. A. (1957). *Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organizations*. Free Press.

Simon, H. A. (1976). *Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organizations* (3rd ed.). Free Press.

Simon, H. A. (1977). *The new science of management decision*. Prentice Hall.

Simon, H. A. (1986). *The sciences of the artificial* (2nd ed.). MIT Press.

Simon, H. A. (1997). *Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organizations* (4th ed.). Free Press.

Stiggins, R. J., & Chappuis, J. (2017). *Classroom assessment for student learning: Doing it right—Using it well*. Pearson.

Turban, E., & Aronson, J. E. (2001). *Decision support systems and intelligent systems*. Prentice Hall.

Ulrich, K. T., & Eppinger, S. D. (2015). *Product design and development* (5th ed.). McGraw-Hill Education.

Vroom, V. H., & Yetton, P. W. (1973). *Leadership and decision-making*. University of Pittsburgh Press.

von Neumann, J., & Morgenstern, O. (1944). Theory of games and economic behavior. Princeton University Press.

Bu çalışmada, literatür taramasının derinleştirilmesi amacıyla ve özetlemede ChatGPT'den (OpenAI, 2023) faydalanılmıştır: ChatGPT (OpenAI). (2023). *ChatGPT (Sürüm 4)*. Erişim adresi: https://www.openai.com/chatgpt

REFERENCES

Abdeta, T., & Hunduma, G. (2021). Tobacco Use Among Reproductive Age Women in Ethiopia: Evidence from the National Health Survey. *Substance Abuse and Rehabilitation*, *12*, 1-10. https://doi.org/10.2147/sar.s291869

Aksoy, A., Bilgic, A., Yen, S. T., & Urak, F. (2019). Determinants of Household Alcohol and Tobacco Expenditures in Turkey. *Journal of Family and Economic Issues*, *40*(4), 609-622. https://doi.org/10.1007/s10834-019-09619-1

Alhajj, M. N., Al-Maweri, S. A., Folayan, M. O., Halboub, E., Khader, Y., Omar, R., Ziyad, T. A. (2022). Knowledge, beliefs, attitude, and practices of E-cigarette use among dental students: A multinational survey. *Plos One*, *17*(10), Article e0276191. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276191

Ali, M., Gray, T. R., Martinez, D. J., Curry, L. E., & Horn, K. A. (2016). Risk Profiles of Youth Single, Dual, and Poly Tobacco Users. *Nicotine & Tobacco Research*, *18*(7), 1614-1621. https://doi.org/10.1093/ntr/ntw028

Alkan, Ö. (2017). Türkiye'de gençlerin tütün kullanımında cinsiyet farklılıklarının araştırılması. *Bağımlılık Dergisi*, *18*(2), 35-45.

Alkan, Ö., & Abar, H. (2020). Determination of factors influencing tobacco consumption in Turkey using categorical data analyses. *Archives of Environmental & Occupational Health*, *75*(1), 27-35. https://doi.org/10.1080/19338244.2018.1556200

Alkan, Ö., Özar, S., & Ünver, S. (2021). Economic violence against women: A case in Turkey. *Plos One*, *16*(3), Article e0248630. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0248630

Alkan, Ö., & Ünver, S. (2022a). Secondhand smoke exposure for different education levels: findings from a large, nationally representative survey in Turkey. *Bmj Open*, *12*(2), Article e057360. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2021-057360

Alkan, Ö., & Ünver, S. (2022b). Tobacco smoke exposure among women in Turkey and determinants. *Journal of Substance Use*, *27*(1), 43-49. https://doi.org/10.1080/14659891.2021.1885518

Cooper, M., Loukas, A., Harrell, M. B., & Perry, C. L. (2017). College students' perceptions of risk and addictiveness of e-cigarettes and cigarettes. *Journal of American College Health*, *65*(2), 103-111. https://doi.org/10.1080/07448481.2016.1254638

Farsalinos, K. E., Romagna, G., & Voudris, V. (2015). Factors associated with dual use of tobacco and electronic cigarettes: A case control study. *International Journal of Drug Policy*, *26*(6), 595-600. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2015.01.006

Fernando, H. N., Wimaladasa, I. T. P., Sathkoralage, A. N., Ariyadasa, A. N., Udeni, C., Galgamuwa, L. S., . . . Kumarasinghe, N. (2019). Socioeconomic factors associated with tobacco smoking among adult males in Sri Lanka. *Bmc Public Health*, *19*, Article 778. https://doi.org/10.1186/s12889-019-7147-9

Goniewicz, M. L., Gawron, M., Nadolska, J., Balwicki, L., & Sobczak, A. (2014). Rise in Electronic Cigarette Use Among Adolescents in Poland. *Journal of Adolescent Health*, *55*(5), 713-715. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.07.015

Kaplan, B., Carkoglu, A., Ergor, G., Hayran, M., Sureda, X., Cohen, J. E., & Navas-Acien, A. (2019). Evaluation of Secondhand Smoke Using PM2.5 and Observations in a Random Stratified Sample in Hospitality Venues from 12 Cities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *16*(8), Article 1381. https://doi.org/10.3390/ijerph16081381

Kaplan, B., Grau-Perez, M., Çarkoglu, A., Ergör, G., Hayran, M., Navas-Acien, A., & Cohen, J. E. (2019). Smoke-free Turkey: Evaluation of outdoor areas of public places. *Environmental Research*, *175*, 79-83. https://doi.org/10.1016/j.envres.2019.05.003

Kertzman, S., Kagan, A., Vainder, M., Lapidus, R., & Weizman, A. (2022). Relationship between smoking, narcissism, and impulsiveness among young women. *Bmc Psychology*, *10*(1), Article 127. https://doi.org/10.1186/s40359-022-00809-5

Kim-Mozeleski, J. E., & Pandey, R. (2020). The Intersection of Food Insecurity and Tobacco Use: A Scoping Review. *Health Promotion Practice*, *21*(1_SUPPL), 124S-138S. https://doi.org/10.1177/1524839919874054

Kjellsson, G. (2018). Extending decomposition analysis to account for unobserved heterogeneity and persistence in health behavior: Income-related smoking inequality among Swedish women. *Health Economics*, *27*(2), 440-447. https://doi.org/10.1002/hec.3555

Laverty, A. A., Filippidis, F. T., & Vardavas, C. (2018). Patterns, trends and determinants of e-cigarette use in 28 European Union Member States 2014-2017. *Preventive Medicine*, *116*, 13-18. https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2018.08.028

Mazurek, J. M., & England, L. J. (2016). Cigarette Smoking Among Working Women of Reproductive Age-United States, 2009-2013. *Nicotine & Tobacco Research*, *18*(5), 894-899. https://doi.org/10.1093/ntr/ntv292

Moradi, G., Goodarzi, E., & Khosravi, A. (2021). Socioeconomic inequalities in tobacco smoking in women aged 15-54 in Iran: a multilevel model. *Journal of preventive medicine and hygiene*, *62*(2), E555-E563. https://doi.org/10.15167/2421-4248/jpmh2021.62.2.1604

Nagel, C., Hugueley, B., Cui, Y., Nunez, D. M., Kuo, T., & Kuo, A. A. (2022). Predictors of Dual E-Cigarette and Cigarette Use. *Journal of Public Health Management and Practice*, *28*(3), 243-247. https://doi.org/10.1097/phh.0000000000001491

Nemeth, J. M., Thomson, T. L., Lu, B., Peng, J., Krebs, V., Doogan, N. J., . . . Wewers, M. E. (2018). A social-contextual investigation of smoking among rural women: multi-level factors associated with smoking status and considerations for cessation. *Rural and Remote Health*, *18*(1), Article 4338. https://doi.org/10.22605/rrh4338

O'Keeffe, L. M., Taylor, G., Huxley, R. R., Mitchell, P., Woodward, M., & Peters, S. A. E. (2018). Smoking as a risk factor for lung cancer in women and men: a systematic review and meta-analysis. *Bmj Open*, *8*(10), Article e021611. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-021611

Ogbuabor, D. C., Ogbuabor, A. O., & Igwe, M. C. (2023). Determinants of cigarette smoking and smoking frequency among women of reproductive age in Nigeria: evidence from a nationwide cross-sectional survey. *Substance Abuse Treatment Prevention and Policy*, *18*(1), Article 20. https://doi.org/10.1186/s13011-023-00530-5

Phetphum, C., Pongpreecha, B., Hangsantea, J., & Muankaew, W. (2018). Predicting Factors for Smoking Behavior among Women Who Frequent Nightlife Entertainment Venues around a University in the Northern Region of Thailand. *Substance Abuse-Research and Treatment*, *12*, Article 1178221818804530. https://doi.org/10.1177/1178221818804530

Piorkowski, K. N., & Bohara, A. K. (2018). Passing the "Torches of Freedom": Smoking Behaviors of Women in Nepal. *Feminist Economics*, *24*(3), 56-79. https://doi.org/10.1080/13545701.2017.1406192

Saddleson, M. L., Kozlowski, L. T., Giovino, G. A., Hawk, L. W., Murphy, J. M., MacLean, M. G., . . . Mahoney, M. C. (2015). Risky behaviors, e-cigarette use and susceptibility of use among college students. *Drug and Alcohol Dependence*, *149*, 25-30. https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2015.01.001

Soepnel, L. M., Kolkenbeck-Ruh, A., Crouch, S. H., Draper, C. E., Ware, L. J., Lye, S. J., & Norris, S. A. (2022). Prevalence and socio-structural determinants of tobacco exposure in young women: Data from the Healthy Trajectories Initiative (HeLTI) study in urban Soweto, South Africa. *Drug and Alcohol Dependence*, *232*, Article 109300. https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2022.109300

Sönmez, Ö., Yakut, E., & Çankal, A. (2024). Factors affecting smoking: the case of students of a university in Turkey. *Journal of Substance Use*, *29*(1), 168-174. https://doi.org/10.1080/14659891.2022.2144506

Tanriover, O., Hidiroglu, S., Ay, P., & Cook, R. L. (2022). Do family physicians perceive electronic cigarette use as a harm reduction strategy for smokers? A survey from Istanbul. *Primary Health Care Research and Development*, *23*, Article e15. https://doi.org/10.1017/s1463423622000056

TÜİK. (2022). *Türkiye Sağlık Araştırması*. Retrieved 17.10.2024 from https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Saglik-Arastirmasi-2022-49747

Uçar, E., Uçar, S., Evirgen, F., & Özdemir, N. (2021). Investigation of E-Cigarette Smoking Model with Mittag-Leffler Kernel. *Foundations of Computing and Decision Sciences*, *46*(1), 97-109. https://doi.org/10.2478/fcds-2021-0007

Urak, F. (2023). Türkiye'de Bireylerin Sigara Tüketim Olasılığını Belirleyen Faktörlerin Analizi: Rasgele-Etki Sıralı Probit Modeli. *Akademik Ziraat Dergisi*, *12*(2), 239-250.

Üçdoğruk Birecikli, Ş., Kökcen Eryavuz, A., & Özdemir, M. O. (2021). Saymalı Modeller ve Stata Uygulamaları. In Ş. Üçdoğruk Birecikli & S. Şengül (Eds.), *Uygulamalarla Mikroekonometri* (pp. 179-217). Nobel Akademik Yayıncılık.

Ünver, S. (2024). Investigation of factors affecting tobacco and e-cigarette use in Turkey. *Journal of Substance Use*. https://doi.org/10.1080/14659891.2024.2335484

Ünver, S., & Alkan, Ö. (2021). Determinants of e-Commerce Use at Different Educational Levels: Empirical Evidence from Turkey e-Commerce Use at Different Educational Levels. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, *12*(3), 40-49. <Go to ISI>://WOS:000639020900006

Ünver, S., Alkan, Ö., & Oktay, E. (2024). Physical Intimate Partner Violence Against Pregnant Women in Türkiye: A Population Based Study. *Sage Open*, *14*(2), Article 21582440241251989. https://doi.org/10.1177/21582440241251989

Ünver, S., Tekmanli, H. H., & Alkan, Ö. (2023). Passive smoking as a risk factor among older adults: an ordered probability approach for Turkiye. *Frontiers in Public Health*, *11*, Article 1142635. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1142635

WHO. (2009). *Conference of the parties to the WHO FCTC. In WHO Framework Convention on Tobacco Control*. https://fctc.who.int/convention/convention

KAYNAKÇA

Balcik, B., B. M. Beamon, C. C. Krejci, K. M. Muramatsu ve M. Ramirez, (2010), Coordination in Humanitarian Relief Chains: Practices, Challenges and Opportunities, *International Journal of Production Economics*, 126 (1), 22-34.

Barve, A., Kanda, A., Shankar, R. (2007). Analysis of interaction among the barriers of third party logistics. Int. J. Agile Syst. Manage, 2 (1), 109–129.

Charles, A., M. Lauras ve R. Tomasini, (2010), Collaboration Networks Involving Humanitarian Organisations - Particular Problems for a Particular Sector, Collaborative Networks for a SustainableWorld, L. M. Camarinha-Matos, X. Boucher ve H. Afsarmanesh, 157-165. Berlin, Springer.

Cox A.M.. Alwang, J., Johnson, T.G., (2000), Ekonomik kalkınma sonuçları için yerel tercihler: Analitik hiyerarşi prosedürü, Growth and Change Summer, 31, pp. 341-366.

Dignan, L., (2005), Tricky Currents; Tsunami Relief Is a Challenge When Supply Chains Are Blocked by Cows and Roads Don't Exist., *Baseline* 1 (39), 30-30.

Fu, Y. H. & R. Piplani, (2004), Supply-Side Collaboration and Its Value in Supply Chains, *European Journal of Operational Research*, 152 (1), 281-288.

İç Güvenlik ve Hükümet İşleri Komitesi, (2006), Katrina Kasırgası: Bir Ulus Hala Hazırlıksız: İç Güvenlik ve Hükümet İşleri Komitesi Özel Raporu, Birleşik Devletler Senatosu, Ek Görüşlerle Birlikte, Washington, DC: U.S. G.P.O.

Jain, D., Banwet, D.K. (2013). Modelling critical elements of selection for strategic al- liance partner for network managed services using interpretive structural modelling (ISM), J. Model. Manag., 8 (3), 290–304.

Kannan, G. and Haq, A.N. (2007). Analysis of interactions of criteria and sub-criteria for the selection of supplier in the built-in-order supply chain environment. *International Journal of Production Research*, 45, 1 – 22.

Meade, L. M., and J. Sarkis. (1999). Analyzing Organizational Project Alternatives for Agile Manufacturing Processes: An Analytical Network Approach. *International Journal of Production Research,* 37 (2), 241–261.

Muduli,K., Govindan, H.K., Barve, A., Kannan,D., Geng,Y. (2013). Role of behavioral factors in green supply chain management implementation in Indian mining industries. *Resour., Conserv. Recycl*, 76, 50–60.

Okumura, M., (2012), Logistics Chain Management for Emergency Supplies, Washington, DC: World Bank., https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/16153.

Russell, T. E, (2005), The Humanitarian Relief Supply Chain: 2004 Güney Doğu Asya Depremi ve Tsunamisinin Analizi, Cambridge, Massachusetts Institute of Technology.

Reuters, (2013), Desperate Philippine Typhoon Survivors Loot, Dig up Water Pipes, http://www.reuters.com/article/2013/11/13/us-philippinestyphoonidUSBRE9A603Q20131113.

Saaty, T. L. (1996). Decision Making with Dependence and Feedback. The Analytic Network Process. Pittsburgh, PA: RWS Publications.

Sheu, J. B., (2007), An Emergency Logistics Distribution Approach for Quick Response to Urgent Relief Demand in Disasters, *Transportation Research Part*, 43 (6), 687-709.

Soma, K. (2003). How to involve stakeholders in fisheries management-a country case study in Trinidad and Tobago. *Marine Policy*, 27, 47–58.

Talib, F., Rahman, Z., Qureshi, M.N. (2011). Analysis of interaction among the barriers to total quality management implementation using interpretive structural modeling approach. Benchmarking: *International Journal of Production Research*, 18 (4), 563–587.

VanWassenhove LN, (2006), Humanitarian aid logistics: supply chain management in high gear, *Journal of Op. Res. Soc*., 57, 475-489.

Warfield, J. N. (1974). Developing subsystem matrices in structural modeling. IEEE Transactions on Systems, *Man and Cybernetics*, 1, 74–80.

Waugh, W. L. & G. Streib, (2006), Collaboration and Leadership for Effective Emergency Management, *Public Administration Review*, 66 (1), 131-140.

Whybark, D. C., S. A. Melnyk, J. Day ve E. Davis, (2010), Disaster Relief Supply Chain Management: Yeni Gerçekler, Yönetim Zorlukları, Ortaya Çıkan Fırsatlar, *Decision Line* 41 (3), 4-7.

KAYNAKÇA

Akıncı, M., Yüce, G. & Yılmaz, Ö. (2014). Ekonomik Özgürlüklerin İktisadi Büyüme Üzerindeki Etkileri: Bir Panel Veri Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 81-96.

Aslan, M., & Polat, M. (2021). Reklam Harcamalarının Firma Karlılık Performansına Etkisi. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 4(1), 40-61.

Assmus, G., Farley, J. U., & Lehmann, D. R. (1984). How Advertising Affects Sales: Meta-Analysis of Econometric Results. *Journal of Marketing Research*, 21(1), 65-74.

Bagwell, K. (2005). "The Economic Analysis of Advertising", Discussion Paper No: 0506-01, Department of Economics, Columbia University, New York, NY 10027.

Bartlett, P. L., Long, P. M., Lugosi, G., & Tsigler, A. (2020). Benign overfitting in linear regression. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(48), 30063-30070.

Çıtak, L. (2015). Pazarlama Yatırımlarının Finansal Performans Üzerindeki Etkisi ve Borsa İstanbul Kobi

Sanayi Endeksi Firmalarının Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (45), 49-68.

Çifçi, S. Doğanay, M., Gülşen, Z.A.(2010). "Pazarlama Giderlerinin İşletme Karlılıkları Üzerindeki Etkisi" Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, Cilt:47, Sayı:544.

Doğan, M. Mecek, G., (2015). "Pazarlama Harcamalarının Firma Değeri Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Araştırma", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 180-194.

Emeksiz, C., & Demir, İ. (2021).Farklı Regresyon Teknikleri Kullanarak Rüzgar Hızını EtkileyenMeteoroloji Parametrelerin İncelenmesi.*Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 10(3),99-110.

Enders, W. (2003). Applied Econometric Time Series. New York: John Wiley And Sons Inc.

Er, B., Kurugöllü, S., & Ünel, F. B. (2022). Tarım Arazilerinin Yapay Sinir Ağları ve Çoklu Lineer Regresyon Analizi ile Toplu Taşınmaz Değerlemesi: Mersin, Mezitli-Bozön Mahallesi Örneği. *Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemleri Dergisi*, 4(1), 5-14.

Gabrali, D., & Aslan, Z. (2020). Güneş Enerjisi Potansiyelinin Çoklu Lineer Regresyon ve Yapay Sinir Ağları ile Modellenmesi. *Aurum Mühendislik Sistemleri ve Mimarlık Dergisi*, 4(1), 23-36.

Geyikçi, U. B., & Mucan, B. (2016). Reklam Harcamalarının Finansal Duruma Olan Etkisinin Panel Veri Analizi Yöntemiyle Ölçümü. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (50), 68-85.

Hirschey, M. (1982). "Intangible Capital Aspects of Advertising and R & D Expenditures", *The Journal of*

Industrial Economics, Vol. 30, No. 4 (Jun., 1982), pp. 375-390.

McAlister, L., Srinivasan, R., Jindal, N., Cannella, A.A. (2016). "Advertising Effectiveness: The

Moderating Effect of Firm Strategy", *Journal of Marketing Research*, ISSN: 0022-2437 (print) Vol. LIII, pp. 207–224.

Ozmen, E. S. (2021). Challenging the implicit bias:An application of Linear Regression with NLP for churn Prediction. *European Journal of Science and Technology*, (31), 399-408.

Paton, D., Williams, V.L. (1999). "Advertising and Firm Performance: Some New Evidence from UK Firms", *Economic Issues*, Vol. 4, Part 2, pp.89-105.

Topuz, V.Y., Akşit, N. (2011). "İşletmelerin Pazarlama Giderlerinin Hisse Senetleri Getirileri Üzerindeki Etkisi: IMKB Gıda Sektörü Örneği", Anadolu International Conference in Economics II, June 15-17, 2011, Eskişehir, Turkey.

Uyanık, G. K., & Güler, N. (2013). A study on multiple linear regression analysis. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 106, 234-240.

Zengin, B., & Serdaroğlu, Y. (2020). Sosyal Medya Pazarlaması Konusundaki Lisansüstü Tezlerin İçerik Analiziyle Değerlendirilmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(4), 1562-1579.

KAYNAKÇA

Bakırcı, F. (2006). Üretimde etkinlik ve verimlilik ölçümü veri zarflama analizi teori ve uygulama. Atlas Yayınları.

Banker, R.D., Charnes, A., Cooper, W.W., 1984. Some models for estimating technical and scale inefficiencies in data envelopment analysis. Management Science 30, 1078–1092.

Banker, R.D., Charnes, A., Cooper, W.W., 1984. Some models for estimating technical and scale inefficiencies in data envelopment analysis. Management Science 30, 1984: 1085

Boussofiane, A. , R.G. Dyson ve E. Thanassoulis (1991), "Applied Data Envelopment Analysis", European Journal Of Operational Research, vol 52, no.1, 1-15.

Charnes, A., Cooper, W.W., Rhodes, E.L., 1978. Measuring the efficiency of decision making units. European Journal of Operational Research 2, 429–444.

Charnes, A., Cooper, W.W., Lewin, A.Y. ve Seiford, L.M. (1994). Data envelopment analysis: Theory, methodology and application. Boston, USA: Kluwer Academic Publisher

Coelli, T. J., Rao, P., & Battese, G. E. (1998). An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis (pp. 263-288). Boston, MA: Kluwer Academic Press.

Cooper, W. William, L. M. Seiford ve T. Kaoru (2000), "Data Envelopment Analysis: A Comprehensive Text with Models, Applications, References and DEA- Solver Software",USA: Kluwer Academic Publishers.

Doğan, Z. (2010). 1992 yılında kurulan devlet üniversitelerinin etkinliğinin veri zarflama analizi ile araştırılması. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Dyson, R.G., Thanassoulis, E., Boussofiane, A. 1990. A DEA Tutorial, Wawick Business School,

Karahan, A., Özgür, E. (2009), "Hastanelerde Performans Yönetim Sistemi Ve Veri Zarflama Analizi". Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Kıran, B. (2008). Kalkınmada Öncelikli İllerin Ekonomik Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi Yöntemi İle Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi.

Kuah C T, Wong K Y, and Behrouzi F (2010) "A review on Data Envelopment Analysis (DEA)". Fourth Asia International Conference on Mathematical / Analytical Modelling and Computer.

Kutlar, A. ve Bakırcı, F. (2018). Veri zarflama analizi teori ve uygulama DEA-Solver Win4DEAP Malmquist Endeksi. Orion Kitabevi. (Cook ve Seiford, 2009).

Norman, M., Stoker, B. 1991. Data Envelopment Analysis-The Assessment of Performance, John Wiley Sons, New Jersey.

Özden, Ü. H. (2008). Veri Zarflama Analizi (VZA) ile Türkiye'deki vakıf üniversitelerinin etkinliğinin ölçülmesi. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 37(2), 167-185.

Podinovski V.V., (2004), Production trade-offs and weight restrictions in data envelopment analysis. J. Oper. Res. Soc. 55 1311–1322.

Podinovski, V.V. (2016), Optimal weights in DEA models with weight restrictions. Eur. J. Oper. Res. 254 916–924

Ramanathan, R. (2003), An Introduction to Data Envelopment Analysis: A Tool for Performance Measurement, New Delhi: Sage Publications Inc.

Roll, Y. , B. Golany ve D. Seroussy (1989), " Measuring The Efficiency Of Maintenance Units In The Israelli Air Force", European Journal of Operational Research, s.43

Sherman, H.D. (1984), "Data Envelopment Analysis as a New Managerial Audit Methodology- Test and Evaluation", Auditing: A Journal of Practice and Theory, vol 4, 35-53.

URL1_MAXDEA 8 (2024), Available at http://maxdea.com/MaxDEA.htm (E.T.: 10.12.2024)

URL2_TUİK. (2022). Available at https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Atik-Istatistikleri-2022-49570 (E.T.: 10.12.2024)

REFERENCES

Adigwe, E. O. (2022). A Comparative Analysis of Competitive Trade in a Cluster Market of the European Union: The Revealed Comparative Advantage (RCA) Index. *Naše Gospodarstvo/Our Economy*, *68*(1), 14–24. https://doi.org/10.2478/ngoe-2022-0002

Cosmetics and Personal Care Products Industry. (2024). https://www.trade.gov.tr/data/5b8fd4fb13b8761f041fee78/Cosmetics%20and%20Personal%20Care%20Product.pdf

Cosmetics Industry 2024. (2024). https://www.reportlinker.com/market-report/Cosmetics/510074/Cosmetics?term=cosmetics%20industry&matchtype=b&loc_interest=&loc_physical=9198585&utm_group=standard&utm_term=cosmetics%20industry&utm_campaign=ppc&utm_source=google_ads&utm_medium=paid_ads&utm_content=transactionnel-1&gad_source=1&gbraid=0AAAAAD19yGfnkuwXPgaFoogC8S9cnQJbP&gclid=Cj0KCQiAgdC6BhCgARIsAPWNWH2H-X-yPFFm_ntUrn29WXo4igG2R7aP-ft0Dy_CwGfdKlKi-9rIIRAaAmnaEALw_wcB

Dikmen, F. H., & Başar, D. (2024). Online Shopping Attitude In Turkey: Evidence From The Household Budget Survey. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *25*(3), 955–974. https://doi.org/10.26745/ahbvuibfd.1349285

Erarslan, A. (2024, September 9). Türkiye's cosmetics market: Balancing act between growth and counterfeit threat. *Turkiye Today*. https://www.turkiyetoday.com/turkiye/turkiyes-cosmetics-market-balancing-act-between-growth-and-counterfeit-threat-50716/

Ergöçün, G. (2024). *Türkiye's foreign trade gap continues to narrow in October*. https://www.aa.com.tr/en/economy/turkiyes-foreign-trade-gap-continues-to-narrow-in-october/3407138

France's foreign trade results for the month of June 2024 . (2024). https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/economic-diplomacy-foreign-trade/news/2024/article/the-statistics-department-of-the-french-customs-service-has-announced-france-s

Jumaway, J. (2024). *Korea's Cosmetic Exports Reach Record-Breaking $9.3 Billion, Boosting Global Trade*. https://tradecouncil.org/koreas-cosmetic-exports/

López-Cálix, J. R., Walkenhorst, P., & Diop, N. (Eds.). (2010). *Trade Competitiveness of the Middle East and North Africa*. The World Bank. https://doi.org/10.1596/978-0-8213-8074-1

Ozturk, O., & Faizi, B. (2023). The Russia-Ukraine war, soaring food prices, and the Turkish economy: insights from computable general equilibrium. *Frontiers in Environmental Science*, *11*. https://doi.org/10.3389/fenvs.2023.1233233

Seong, J., White, O., Birshan, M., & Woetzel, L. (2024). *Geopolitics and the geometry of global trade*. https://www.mckinsey.com/mgi/our-research/geopolitics-and-the-geometry-of-global-trade

The Cosmetics Market in China: Developments and Outlook. (2024). https://www.vvrinternational.com/en/the-cosmetics-market-in-china-developments-and-outlook/

Utkulu, U., & Seymen, D. (2004). *Revealed Comparative Advantage and Competitiveness: Evidence for Turkey vis-à-vis the EU/15*. https://www.researchgate.net/publication/228697204

Yetim, K., & Güçlü Yavuzcan, H. (n.d.). *A Research on SMEs in Turkey: Sustainable Product Design Practices and Its Effects on SMEs*. http://dergipark.gov.tr/gujsb

KAYNAKÇA

Akdağ, S. (2019). Döviz Kurları ve Değerli Madenlerin Portföy Sürecine Dâhil Edilmesinin Optimizasyon Sonuçları Üzerine Etkisi: Bulanık Doğrusal Programlama ile Bir Uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(37), 217-234.

Alan, M. A., & Yeşilyurt, C. (2004). Doğrusal Programlama problemlerinin Excel İle Çözümü. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(1), 152-155.

Alptekin, E. (1988). *Yöneylem Araştırmasında Yararlanılan Karar Yöntemleri*. Makale Veritabanı: https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php adresinden alındı

Altay, A. (2023). Bulanık Doğrusal Programlama ile En İyi Portföy Seçimi: Bankacılık Endeksi Örneği. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, 58*(2), 1600-1611. doi:10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.23.06.2168

Avcontentteam. (2024, Temmuz 5). *What Is Linear Programming? Definition, Methods and Problems for Data Scientists*. Analytics Vidhya: https://www.analyticsvidhya.com/blog/2017/02/lintroductory-guide-on-linear-programming-explained-in-simple-english/ adresinden alındı

Ballı, H. (2014). *Bulanık Doğrusal Programlama Modeli ile Bir Kamu Kurumu İçin Tesis Yeri Seçimi.* Savunma Bilimleri Enstitüsü, Harekat Araştırma Ana Bilim Dalı. Ankara: Kara Harp Okulu.

Bolayır, B., & Ergülen, A. (2019). *Bulanık Mantık, Doğrusal Programlama ve Bulanık Doğrusal Programlama.* Ekin Basım Yayın.

Cebeci, M. (2011). *Bulanık Doğrusal Programlama ile Portföy Optimizasyonu.* Konya: Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Cinemre, N. (2004). *Doğrusal Programlama.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Coşkunırmak, Y. (2010). *Bulanık Doğrusal Programlama ve Yerel Yönetimlerde Bir Bulanık Hedef Programlama Uygulaması.* ADANA: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalık, A. (2018). Yeşil Tedarikçi Seçiminde Bulanık Çok Amaçlı Doğrusal Programlama Yaklaşımlarının Karşılaştırılması . *Turkish Studies (Elektronik), 13*(13), 1-21. doi:10.7827/TurkishStudies.13378

Çevik, O., & Yıldırım, Y. (2010). Bulanık Doğrusal Programlama ile Süt Ürünleri İşletmesinde Bir Uygulama. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 12*(18), 15-26.

Çorumlu, V., Atalay, K. D., & Dinler, E. (2024). Proje Çizelgelemede Bulanık Doğrusal Programlama ile Yeni Bir Yöntem Önerisi: Yazılım Projesinde Uygulama. *Journal of Turkish Operations Management*, 20-38.

Demiral, M. F. (2013). Bulanık Doğrusal Programlama ile Süt Endüstrisinde Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(2), 373-397.

Ertuğrul, İ. (2005, Aralık). Bulanık Hedef Programlama ve Bir Tekstil Firmasında Uygulama Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(2), 50-51.

Gülcan, B. (2012). *Bulanık Doğrusal Programlama ve Bir Bisküvi İşletmesinde Optimum Ürün Formülü Oluşturma.* Sosyal Bilimler Enstitüsü. KARAMAN: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Güler, A., & Bircan, H. (2021). Bulanık Doğrusal Programlama ve BIMS Üretim İşletmesinde Bir Uygulama . *Turkish Studies - Economy, 16*(2), 823-837. doi:https://dx.doi.org/10.47644/TurkishStudies.47537

Hansen, B. (1996). *Fuzzy Logic and Linear Programming Find Optimal Solutions for Meteorological Problems.* Dönem Ödevi, Technical University of Nova Scotia.

İmamoğlugil, H. (2022, Aralık 22). Aristoteles'te Çelişmezlik İlkesi. *Toplum Bilimleri Dergisi, 16*(33), 112-122.

Karaatlı, M., Ömürbek, N., & Yılmaz, H. (2014). Mobilya Sektöründe Bulanık Doğrusal Programlama Tekniği ile Üretim Planlaması Uygulaması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 10*(22), 95-118.

Karataş, İ. (2018, Ocak). Bulanık Mantık ile Klasik ve Sembolik Mantık İlişkisi (Karşılaştırılması). *Avrupa Eğitim Ve Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2).

Oruç, K. O., & Gülışık, M. N. (2013). Bulanık Doğrusal Programlama Yaklaşımı ile Üretim Planlaması . *1*(1), 33-45.

Özkan, M. (2019). Arıcılık Malzemeleri Üretiminde Bulanık Doğrusal Programlama Kullanımı: Werners Yaklaşımı. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(20), 139-155.

Özülkü, D., & Kaçtıoğlu, S. (2023). Üretim Planlamada Bulanık Doğrusal Programlama Yöntemİ: Metal Sektöründe Bir Uygulama. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen BİlimleriDergisi, 22*(43), 67-93.

Paksoy, T., & Atak, M. (2003). Etkileşimli Bulanık Çok Amaçlı Doğrusal Programlama İle Bütünleşik Üretim Planlama: Hidrolik Pompa İmalatçısı Firma Örnek Olayı. *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 15*(2), 457-466.

Polat, T. K., & Sarı, H. (2019). *Doğrusal Programlama ve Bulanık Doğrusal Programlama.* Ankara: İksad Yayınevi.

Sarıaslan, H. (1990). Kaynak Dağılımında Doğrusal Programlama:Bilgisayar Uygulamaları İle Genişletilmiş. (2), 305.

Teke, Ç., & Kiraz , A. (2018). Bulanık Doğrusal Programlama ile Elektronik Endüstrisindeki Enerji Tasarrufu Cihazlarının Miktarlarının Belirlenmesi. *Zeki Sistemler Teori ve Uygulamaları Dergisi, 1*(1), 26-30.

Tuş, A. (2006). *Bulanık Doğrusal Programlama Ve Bir Üretim Planlamasında Uygulama Örneği* . Yüksek Lisans, Pamukkale Üniversitesi, İşletme Anabilim, Denizli.

Türe, H. (2006). Bulanık Doğrusal Programlama ve Bir Uygulama. Ankara.

Yenilmez, K. (2001). *Bulanık Doğrusal Programlama Problemleri İçin Yeni Çözüm Yaklaşımları Ve Duyarlılık Analizi.* Doktora Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Matamatik Ana Bilim Dalı, Eskişehir.

Yiğit, N. (2018). *Kompleks Bulanık Kümeler ve Uygulamaları.* Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Matematik Anabilim Dalı, Tokat.

Yücesan, M., & Kahraman, G. (2020). Sıralı Baraj Göllerinde Elektrik Üretilirken Bulanık Doğrusal Programlama ile Baraj Su Seviyelerinin Optimum Düzeyde Tutulması. *DSİ Teknik Bülteni, 0*(135), 36-43.

KAYNAKÇA

Asmara, I. J., Achelia, E., Simamora, N. G., & Sartono, B. (2019). Measuring R&D Performance Using Data Envelopment Analysis (DEA): Case Indonesia. *International Journal of Social Science and Humanity*, *9*(4), 91-96.

Aydemir, Z. C. (2002). *Bölgesel Rekabet Edebilirlik Kapsamında İllerin Kaynak Kullanım Görece Verimlilikleri: Veri Zarflama Analizi Uygulaması.* DPT. NO: 2664.

Banker, R. D., Charnes, A., Cooper, W. W. (1984). Some Models for Estimating Technical and Scale Inefficiencies in Data Envelopment Analysis. *Management Science*, 30(9), 1078-1092.

Belgin Ö. (2019) Analysing R&D Efficiency of Turkish Regions Using Data Envelopment Analysis, *Technology Analysis & Strategic Management*, 31:11, 1341-1352.

Beyler, A. (2019). Ülkeler Düzeyinde Ar-Ge ve Inovasyon Faaliyetleri Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi ile Belirlenmesi.Yüksek Lisans Tezi, Konya: Konya Teknik Üniversitesi.

Cenikli, V. S. (2021). Türkiye ve Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerin Göreli Araştırma ve Geliştirme (Ar-Ge) Etkinliğinin Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(1), 231-246.

Charnes, A., Cooper, W., Rhodes, E. (1978). Measuring The Efficiency of Decision Making Units. *European Journal of Operational Research*, *2*(6), 429-444.

Çelik, E. (2023*).* Türkiye'deki İller ve Sektörler İçin Ar-Ge Göstergelerinin Veri Zarflama Analizi ile İncelenmesi. Doktora Tezi, Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi.

Daneshvar, R.B., Özkızıklı, N. Ve Erol, S., (2006) Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Bünyesindeki Bölümlerin Performanslarının DEA/AHP ile Ölçülmesi", ÜAS'2006 VI. Ulusal Üretim Araştırmaları Sempozyumu, Güneş Gençyılmaz (Editör) İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul, 2006.

Ergülen, A., Bolayır, B., Ünal, Z., Harmankaya, İ. (2020). Covid-19 Sürecinde Türkiye'nin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi ile Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *11*(Ek), 275-286.

Eroğlu, E., Atasoy, M. C. (2006). Veri Zarflama Analizi ile Etkinlik Ölçümü ve Etkin Karar Birimlerinin Duyarlılık Analizi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *35*(2), 73-89.

Eryılmaz U., Karasakal E., (2006). Veri Zarflama Analizi ve Baskınlık İlişkileri Metodlarını Temel Alan Hibrid Bir Sıralama Metodu, YA/EM 2006- XXVI.Ulusal Kongresi, Kocaeli: 3-5 Temmuz 2006.

Farrell, M. J. (1957). The Measurement of Productive Efficiency. *Journal of the Royal Statistical Society: Series A (General)*, *120*(3), 253-281.

Güler, A., Bircan, H., Babacan, A. (2022). AHP Yöntemi ile Ağırlıklandırılan Kriterlerle Veri Zarflama Analizi ve Bir Uygulama. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (2), 99-118.

Güner S., Coşkun E., Taşkın, K. (2014) Liman Özelleştirmelerinin Operasyonel Etkinlik Üzerindeki Etkisi: Türk Limanları Üzerinde Dönemsel Bir Çalışma*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 43, 2, 218-236.

Halaskova, M., Gavurova, B., Kocisova, K. (2020). Research And Development Efficiency in Public and Private Sectors: An Empirical Analysis of Eu Countries by Using DEA Methodology. *Sustainability*, *12*(17), 7050.

Hu, B., Wang, L., Yu, X. (2007). R&D And Economic Growth in China on The Basis of Data Envelopment Analysis: Evidence from Hebei Province, PRC. *Journal of Technology Management in China*, *2*(3), 225-236.

Kalkınma Ajansları https://ka.gov.tr/sayfalar/kalkinma-planlamasinda-istatistiki-bolge-birimleri- sini-flandirmasi--24 Erişim Tarihi:10.11.2024.

Kanmaz, A. K. ve Tuş A., (2022). OECD Ülkelerinin Eğitim Performanslarının Değerlendirilmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 21(3), 1180-1199.

Lee, H. Y., Park, Y. T. (2005). An International Comparison of R&D Efficiency: DEA Approach. *Asian Journal of Technology Innovation*, *13*(2), 207-222.

Lee, S., Lee, H. (2015). Measuring and Comparing the R&D Performance of Government Research Institutes: A Bottom-Up Data Envelopment Analysis Approach. *Journal of Informetrics*, *9*(4), 942-953.

Li, R., Li, Y., Cui, Z. (2014). Application of Data Envelopment Analysis to Efficiency Evaluation on R&D Input and Output. *The Open Automation and Control Systems Journal*, *6*(1).

Liu, J. S., Lu, W. M. (2010). DEA and Ranking with the Network-Based Approach: a Case of R&D Performance. *Omega*, *38*(6), 453-464.

OECD, Manual, O. F. (2015). Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development, The Measurement of Scientific, Technological and Innovation Activities. *Paris: OECD*.

Okursoy, A., Tezsürücü D. (2014). Veri Zarflama Analizi ile Göreli Etkinliklerin Karşılaştırılması: Türkiye'deki İllerin Kültürel Göstergelerine İlişkin Bir Uygulama. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *21*(2), 1-18.

Özbek, Aşır, (2017). *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ve Excel ile Problem Çözümü*, Seçkin Kitabevi, Ankara.

Özdemir A. İ., ve Çınaroğlu E. (2009). VZA İle Tedarikçi Seçimi: Otomotiv Sanayi Üzerine Bir Uygulama, 9. Üretim Araştırmaları Sempozyumu, Nihat Yüzügüllü, Servet Hasgül (Editör), Eskişehir. 485-492, 2009.

Resmi Gazete, Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü 22 Eylül 2002, Sayı: .24884 https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/09/20020922.htm#3 Erişim: 02.12.2024.

Savaş, F. (2015). Veri Zarflama Analizi. YILDIRIM, B. ve ÖNDER, E. (Editörler): *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri* (201-226). Bursa: Dora Yayıncılık.

Sharma, S. ve Thomas, V. (2008). Inter-country R&D Efficiency Analysis: An Application of Data Envelopment Analysis. *Scientometrics*, *76*(3), 483-501.

Türkiye İhracatçılar Meclisi https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari Erişim Tarihi: 10.11.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/anaSayfa.do?dil=tr Erişim Tarihi: 11.11.2024.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Arastirma-Gelistirme-Faaliyetleri-Arastirmasi-2023-53803&dil=1 Erişim Tarihi: 10.11.2024.

Türk Patent ve Marka Kurumu https://webim.turkpatent.gov.tr/file/7163a5d2-b7b5-4288-bdc1-2bad53ee4b51?download Erişim Tarihi: 10.11.2024.

https://webim.turkpatent.gov.tr/file/e7a55587-3377-478a-a9ca-7e1e5ff6f485?download Türkiye İhracatçılar Meclisi

https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari Erişim Tarihi: 10.11.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/anaSayfa.do?dil=tr Erişim Tarihi: 11.11.2024.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Arastirma-Gelistirme-Faaliyetleri-Arastirmasi-2023-53803&dil=1 Erişim Tarihi: 10.11.2024.

Türk Patent ve Marka Kurumu https://webim.turkpatent.gov.tr/file/7163a5d2-b7b5-4288-bdc1-2bad53ee4b51?download Erişim Tarihi: 10.11.2024.

https://webim.turkpatent.gov.tr/file/e7a55587-3377-478a-a9ca-7e1e5ff6f485?download Erişim Tarihi: 10.11.2024.

KAYNAKÇA

Argun, M. (2007). *Kurumsal sosyalizasyon uygulamalarının birey-kurum uyumuna etkileri* (Order No. 30864074). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2957139086).

Fontela, E., Gabus, A. (1974). DEMATEL, innovative methods. Report no. 2 structural analysis of the world problematique. Battelle Geneva Research Institute.

Keršuliene, V., Zavadskas, E. K. ve Turskis, Z. (2010). Selection of Rational Dispute Resolution Method by Applying New Step-Wise Weight Assessment Ratio Analysis (SWARA). *Journal of Business Economics and Management*, 11(2), 243-258.

Rezaei, J. (2015). Best-Worst Multi-Criteria Decision-Making Method. Omega, 53, 49–57.

Saaty, T.L., (2008), Decision making with the analytic hierarchy process, *International Journal of Services Sciences*, 1(1), p.83-98

Schuler, R., (1995), Managing Human Resources, 5th Edition,West Publishing, New York.

Ton, Z. (2014). *The good jobs strategy: How the smartest companies invest in employees to lower costs and boost profits*. Houghton Mifflin Harcourt.

Tuş, A. ve Adalı, E. A. (2018). Personnel assessment with CODAS and PSI methods. *Alphanumeric Journal*, 6(2), 243-256.

Ünal, Ö. F. (2011). Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve Personel Seçimi Alaninda Uygulamalari. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 18-38.

Yılmaz, B. ve Dağdeviren, M. (2010). Ekipman Seçimi Probleminde Promethee Ve Bulanık Promethee Yöntemlerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, (4), 16.

KAYNAKÇA

Akgün, İ., and Erdal, H. (2019). Solving an ammunition distribution network design problem using multi-objective mathematical modeling, combined AHP-TOPSIS, and GIS. Computers and Industrial Engineering, 129, 512-528.

Arabani, A. B., and Farahani, R. Z. (2012). Facility location dynamics: An overview of classifications and applications. Computers and Industrial Engineering, 62(1), 408-420.

Bell, J. E. (2003). A simulated annealing approach for the composite facility location and resource allocation problem: A study of strategic positioning of United States Air Force munitions. Auburn University ProQuest Dissertations Publishing.

Bell, J. E., and Griffis, S. E. (2015). Military applications of location analysis. Applications of Location Analysis, 403-433.

Burks, R. E., Moore, J. T., Barnes, J. W., and Bell, J. E. (2010). Solving the theater distribution problem with tabu search. Military Operations Research, 5-26.

Chen, G. K., Wang, Y., and Zhang, Y. (2011, September). Method and model on site selection of aviation spare distribution center of military aircraft. In 2011 IEEE 18th International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management (pp. 1109-1112). IEEE.

Current, J., Daskin, M., and Schilling, D. (2002). Discrete network location models. Facility location: Applications and Theory, 1, 81-118.

Dong, L., Xu-chen, L., Xiang-tao, Y., and Fei, W. (2010, January). A model for allocating protection resources in military logistics distribution system based on maximal covering problem. In 2010 International Conference on Logistics Systems and Intelligent Management (ICLSIM) (Vol. 1), (pp. 98-101). IEEE.

Du, J., Zhan, H., and Du, L. (2021, February). Research on Site Selection and Algorithm of Military Logistics Center. In Journal of Physics: Conference Series (Vol. 1792, No. 1, p. 012034). IOP Publishing.

Farahani, R. Z., and Asgari, N. (2007). Combination of MCDM and covering techniques in a hierarchical model for facility location: A case study. European Journal of Operational Research, 176(3), 1839-1858.

Farahani, R. Z., and Hekmatfar, M. (Eds.). (2009). Facility location: concepts, models, algorithms and case studies. Springer Science and Business Media.

Ferrer, G. (2010). Open architecture, inventory pooling and maintenance modules. International Journal of Production Economics, 128(1), 393-403.

Gigovic, L., Pamucar, D., Bajic, Z., and Milicevic, M. (2016). The combination of expert judgment and GIS-MAIRCA analysis for the selection of sites for ammunition depots. Sustainability, 8(4), 372.

Johnstone, D. P. (2002). Modeling the pre-positioning of air force precision guided munitions (Master's Thesis). Department of Operational Sciences

Küçükkoç, İ., and Acar, M., (2020). Combined facility location and distribution network design problem: Progressive models and a case study. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 26(1), 157-173.

Lai, C. M. (2019). Integrating simplified swarm optimization with AHP for solving capacitated military logistic depot location problem. Applied Soft Computing, 78, 1-12.

Lai, C. M., and Tseng, M. L. (2022). Designing a reliable hierarchical military logistic network using an improved simplified swarm optimization. Computers and Industrial Engineering, 169, 108153.

Owen, S. H., and Daskin, M. S. (1998). Strategic facility location: A review. European journal of operational research, 111(3), 423-447.

Revelle, C. S., Eiselt, H. A., and Daskin, M. S. (2008). A bibliography for some fundamental problem categories in discrete location science. European Journal of Operational Research, 184(3), 817-848.

Sule, D. R. (2001). Logistics of facility location and allocation. CRC Press.

Talibov, A. M., and Guliyev, B. V. (2021). A method for assessing the military-economic indicators with the purpose of locating a logistics center for redeploying troops. Advanced Information Systems, 5(2), 152-158

Terziev, V., Latyshev, O., and Georgiev, M. (2018). The Warehousing As an Element of Army Logistics System in Conditions of Arctics (From Experience of Bulgarian-Russian Cooperation). IJASOS-International E-journal of Advances in Social Sciences, 4(12).

Toyoglu, H., Karasan, O. E., and Kara, B. Y. (2011). Distribution network design on the battlefield. Naval Research Logistics (NRL), 58(3), 188-209.

Tozan, H., and Karatas, M. (2018). Operations research for military organizations. Springer International Publishing.

Yalçın, G. C., and Kara., K., (2022). Application of AHP Technique for the selection of Military Warehouse: An Empirical Analysis for Turkey. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 5(3), 665-676

KAYNAKÇA

Ahn, Y. ve Min, H. (2014). Evaluating the Multi-Period Operating Efficiency of International Airports Using Data Envelopment Analysis and the Malmquist Productivity Index. *Journal of Air Transport Management*, 39, 12-22.

Akca, M. (2020). Havalimanı şehri modeli. *International Journal of Management and Administration*, 4(7), 178-188.

Curi, C., Gitto, S. ve Mancuso, P. (2010). The Italian Airport Industry in Transition: A Performance Analysis. *Journal of Air Transport Management*, 16(4), 218-221.

DEVLET HAVA MEYDANLARI İŞLETMESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (2024). "İstatistikler: Havalimanları Karşılaştırmalı İstatistikleri" https://www.dhmi.gov.tr/Sayfalar/Istatistikler.aspx [Erişim Tarihi: 17.03.2024].

Durmuşçelebi, C. ve Kiracı, K. (2022). Türkiye'de havaalanı performansının CRITIC temelli EDAS yöntemiyle analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 837-856.

Graham, A. (2018). *Managing airports: An international perspective*. Routledge. Fifth Edition.

Hwang, C.L., Yoon, K. (1981). *Methods for multiple attribute decision making*. In multiple attribute decision making (pp. 58-191). Berlin, Heidelberg: Springer.

Ishızaka, A., Nemery, P. (2013). *Multi-Criteria Decision Analysis: Methods and Software*. John Wiley and Sons.

Işıldak, B. ve Tunca, M. (2018). Havalimanı hizmetlerinde müşteri memnuniyetini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(1), 241-255.

Işıldak, B., Keleş, M. K. ve Özdağoğlu, A. (2023). Tekirdağ Çorlu Atatürk Havalimanı'nın Performansının IDOCRIW ve WEDBA Yöntemleriyle Yıllara Göre Değerlendirilmesi. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(INCSOS VIII Özel Sayısı), 169-182.

Keshavarz-Ghorabaee, M., Amiri, M., Zavadskas, E.K., Turskis, Z., Antucheviciene, J. (2021). Determination of objective weights using a new method based on the removal effects of criteria (MEREC). *Symmetry*, 13(4), 525-545.

Konidari, P. ve Mavrakis, D. (2007). A Multi-Criteria Evaluation Method for Climate Change Mitigation Policy Instruments. *Energy Policy*, 35 (12), 6235-6257.

Lozano, S. ve Gutierrez, E. (2011). Slacks-Based Measure of Efficiency of Airports with Airplanes Delays as Undesirable Outputs. *Computers & Operations Research*, 38, 131-139.

Mercan, T., & Atalay, M. (2021). Türkiye'deki Havalimanlarının Performanslarının Kümeleme ve TOPSIS yöntemleriyle değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37, 676-711.

Özdağoğlu, A., Keleş, M. K. ve Işıldak, B. (2021a). Dünyanın en işlek havalimanlarının Piprecia-E, Smart ve Marcos yöntemleri ile değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 58, 333-352.

Özdağoğlu, A., Keleş, M. K. ve Işıldak, B. (2021b). Havalimanlarının Bulanık DEMATEL ve MABAC yöntemleri ile sıralanması. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(1), 46-67.

Pala, O. (2024). Assessment of the social progress on European Union by logarithmic decomposition of criteria importance. *Expert Systems with Applications*, 238: 121846.

KAYNAKÇA

Al Ghazali, R. M. (2022). Boarding House Rent Refunds During Covid 19 Based On Sharia Economic Law. Journal of Nusantara Economy, 1(1), 38-47.Andersson, T., & Svensson, L. G. (2014). Non-Manipulable House Allocation With Rent Control. Econometrica, 82(2), 507-539.

Baur, K., Rosenfelder, M., & Lutz, B. (2023). Automated real estate valuation with machine learning models using property descriptions. Expert Systems with Applications, 213, 119147.

Chen, T., & Si, S. (2024). Predicting Rental Price of Lane Houses in Shanghai with Machine Learning Methods and Large Language Models. arXiv preprint arXiv:2405.17505.

Cronin, D., & McQuinn, K. (2016). Credit availability, macroprudential regulations and the house price-to-rent ratio. Journal of Policy Modeling, 38(5), 971-984.

Depren, S. K., Aşkın, Ö. E., & Öz, E. (2017). Identifying the classification performances of educational data mining methods: A case study for TIMSS. Educational Sciences: Theory & Practice, 17(5), 1605-1623.

Desmond, M. (2018). Heavy is the house: Rent burden among the American urban poor. International Journal of Urban and Regional Research, 42(1), 160-170.

Kononenko, I., Šimec, E., & Robnik-Šikonja, M. (1997). Overcoming the myopia of inductive learning algorithms with RELIEFF. Applied Intelligence, 7, 39-55.

Miles, W. (2024). The House Price-Rent Ratio: Evidence from New Measures. Available at SSRN 4974894.

Moore, J. H., & White, B. C. (2007, April). Tuning ReliefF for genome-wide genetic analysis. In European conference on evolutionary computation, machine learning and data mining in bioinformatics (pp. 166-175). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Moreira, C., & Wichert, A. (2011). Learning to rank academic experts (Doctoral dissertation, Instituto Superior Tecnico).

Muhammad, I. (2017). Disamenity impact of Nala Lai (open sewer) on house rent in Rawalpindi city. Environmental Economics and Policy Studies, 19, 77-97.

Ogundunmade, T. P., Abidoye, M., & Olunfunbi, O. M. (2023). Modelling Residential Housing Rent Price Using Machine Learning Models. Mod Econ Manag, 2.

Rachman, R. (2024). The Validity of Boarding House Rental Agreements from Civil Law Perspectives. Alauddin Law Development Journal, 6(3), 433-444.

Raju, R., Neyaz, A., Ahmed, A., & Singh, A. (2023). Machine Learning for Rental Price Prediction: Regression Techniques and Random Forest Model. Available at SSRN 4587725.

Robnik-Šikonja, M., & Kononenko, I. (2003). Theoretical and empirical analysis of ReliefF and RReliefF. *Machine learning*, *53*, 23-69.

Sahibinden internet sayfası, https://www.sahibinden.com/, erişim tarihi:25.11.2024.

Saraswat, O., & Arunachalam, N. (2023, May). Efficient Rent Price Prediction Model for the Development of a House Marketplace Website by Analyzing Various Regression-Based Machine Learning Algorithms. In International Conference on Information, Communication and Computing Technology (pp. 1071-1087). Singapore: Springer Nature Singapore.

Shen, X., Luo, S., & Zhang, M. (2023). House quality index construction and rent prediction in New York City with interactive visualization and product design. Computational Statistics, 38(4), 1629-1641.

Sommer, K., Sullivan, P., & Verbrugge, R. (2010). Run-up in the house price-rent ratio: how much can be explained by fundamentals?. Washington, DC, USA: US Department of Labor, Bureau of Labor Statistics, Office of Prices and Living Conditions.

Taipalus, K. (2006). A global house price bubble? Evaluation based on a new rent-price approach. Evaluation Based on a New Rent-price Approach.

Wang, K., Zhao, H., & Li, J. (2023). Machine Learning-Based House Rent Prediction Using Stacking Integration Method. American Journal of Management Science and Engineering, 8(2), 50-55.

Willmott, C. J., & Matsuura, K. (2005). Advantages of the mean absolute error (MAE) over the root mean square error (RMSE) in assessing average model performance. Climate research, 30(1), 79-82.

Yiu, C. Y. E., Cheung, K. S., & Wong, D. (2023). Does work from home reshape the urban rental structure? Early evidence from a rental gradient analysis in Auckland. International Journal of Housing Markets and Analysis, 16(3), 535-551.

Yoshida, T., Murakami, D., & Seya, H. (2024). Spatial prediction of apartment rent using regression-based and machine learning-based approaches with a large dataset. The Journal of Real Estate Finance and Economics, 69(1), 1-28.

KAYNAKÇA

Abad, P. L. (2003). Optimal price and lot size when the supplier offers a temporary price reduction over an interval. Computers & Operations Research, 30(1), 63-74

Alyanak, G., & Armaneri, Ö. (2009). An integrated supplier selection and order allocation approach in a battery company. Endüstri Mühendisliği Dergisi, 19(4), 2-19.

Algaburi, A. A. H., Eroğlu, A., & Sulak, H. (2019). Ekonomik sipariş miktarı modellerinde talebin kısmen ertelenmesi ve bir uygulama. *Yönetim ve Ekonomi*, *26*(1)

Arslan, C., Talay Değirmenci, I., & Arslan, C. (2017). Malzeme ihtiyaç planlaması yazılımının atölye tipi endüstriyel üretim yapan ve dış kaynak kullanımı düşük bir firmada hayata geçirilmesi. Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 3(3), 86-110.

Engin, Ö. (2006). Ana ve yan sanayi boyutunda malzeme ihtiyaç planlama sistemleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Mumcuoğlu, A. S. (2006). MRP'den ERP'ye geçişteki sorunlar için bir çözüm önerisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Sarkar, B., & Sarkar, S. (2013). An improved inventory model with partial backlogging, time varying deterioration and stock-dependent demand. Economic Modelling, 30, 924-932.

Sulak, H., & Eroğlu, A. (2008). Stok kontrolü ve ekonomik sipariş miktarı modellerinde yeni açılımlar: Ödemelerde gecikmeye izin verilmesi durumu ve bir model önerisi.

Sultanov, F. (2004). Üretim planlamasında malzeme ihtiyaç planlamasının önemi ve bir işletme uygulaması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Torunoğlu, Y. E., Akin, H. K., & Güler, N. (2017). Material requirement planning in a briquette factory. International Advanced Researches and Engineering Journal, 1(1), 21-25.

Ulupınar, M., & Tarım, Ş. A. (2005). Belirsiz ve dinamik talep altında malzeme ihtiyaç planlaması için bir optimizasyon modeli. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), 235-256.

Yılmaz, Ö. F. (2012). Bekleyen sipariş durumunda sürekli gözden geçirmeye dayalı olasılıklı (R, Q) stok kontrol modeli ve depo yapısı (Yayımlanmamış doktora tezi). Fen Bilimleri Enstitüsü.

Zemestani, G. (2016). Tedarik zinciri stratejilerinde deterministik ve stokastik stok kontrol modellerinin kullanımı ve bir model önerisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeng, A. Z. (2001). A partial backordering approach to inventory control. Production Planning & Control, 12(7), 660-668.

Öztürkoğlu, Ö., & Hoşer, D. (2018). Yeni bir depo tasarım problemi ve polinomsal zamanlı optimal sipariş toplama algoritması önerisi. Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 2018(2018).

KAYNAKÇA

Ahmet, Ö. (2001). Yöneylem Araştırması, 7. Basım, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Akgün, İ. (2017). Proje Yönetimi Kapsamında Serim Kesme/Önleme Modellerinin ve Çözüm Yöntemlerinin Geliştirilmesi.

Albayrak, B. (2009). Proje Yönetimi ve Analizi. Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

Duran, C. (2007). Cpm-pert modelleri ve uygulaması (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Evans, J., Anderson, D., Sweeney, D., Williams, T. (1984), Applied Production and Operations Management, West Publishing Company, Minnessota.

Kerzner, H. (2009). Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling and Controlling. 10th Edition. New York: Wiley Engineering.

Kızıl, F. (2020). İnsansız hava aracı (İHA) yapımının proje değerlendirme ve gözden geçirme tekniği (Pert) ile planlanması (Master's thesis, Anadolu University (Turkey).

Kul, H. (2010). İnşaat projelerinde doğrusal programlama yöntemiyle süre-kalite-maliyet optimizasyonu.

Rençber, B. A. (2011). Proje yönetiminde pert tekniği ve bir uygulama. Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 27, 31.

Sönmez, E. (2007). Robot Esaslı Projelerin Yönetimi (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Şenol, Y. (2016). Orta gerilim elektrik dağıtım sektöründe proje tamamlanma zamanlarının belirlenmesi (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Temel, M. (2011). Proje Yönetim Teknikleri ve Kara Salyangozu Üretim Çiftliği Projesi Üzerine Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Top, A. (2001). Üretim sistemleri: analiz vFe planlaması. Alfa Yayınları.top

Work and Travel. https://www.elt.com.tr/workandtravel. (2024).

KAYNAKÇA

(2023) Automotive Industry Exporters' Association.

Avcı, İ. (2020). Yerli Markalı Otomobil Satın Alma Niyetinde Etnosentrizm, Ülke İmajı Ve Yenilikçiliğin Etkisi: Türkiye'nin Otomobili (Togg) Bağlamında Bir Araştırma. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (20), 439-466.

Aydemir, N. (2014). "Elektrikli Araçların Maliyet Analizi ve Geleceği. Ulaştırma Bilimleri Dergisi, 4(5), s.56-70.

BMC. (2023). Yerli otomobil yatırımları ve süreçler: bmc.com.tr

CEIC Data. (2023-2017). https://www.ceicdata.com/en

Dülger, Z., Özdemir, E., & İlter, L. (2011). CO2 and Fuel Consumption Reduction Potential of a Photovoltaic Battery Recharging System. *Printed in Chengdu, China*, 407..

Dünya Bankası. (2023). worldbank.org

Elmas, G. (2011). Bursa bölgesinde otomotiv lojistiği ve otomotiv terminallerinde kapasite analizi.

Eren, L., & Çelik, F. (2021). Hibrit Araçlarda Kullanılan Motor Tipleri. Ulaşım Araştırmaları Konferansı.

Forbes. (2017). www.forbes.com

Güçlü , S., Özdoğan, Z., Gedik, A., Koçarslan, H., & Asal, Ö. (2023). Sosyal Bilimlerde Güncel Çalışmalar. 3(2), 138.

Güneş, S. (2012). Türk Toplumu ve Otomobil. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012(25), 213-230.

Gürbüz, Y., & Kulaksız, A. A. (2016). Elektrikli Araçlar ile Klasik İçten Yanmalı Motorlu Araçların Çeşitli Yönlerden Karşılaştırılması. Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 6(2), 117-125

KMPG Global. (2023). https://kpmg.com/tr

Koçak Güngör, M., Bostancı, B., Yılmaz Bakır, N., & Doğan, U. (2022). Investigation of Urban Design Approaches in Renewal Areas with Hybrid Decision Model. *Sustainability*, *14*(17), 10543.

Koçak, S., & Yılmaz, H. (2020). Asenkron Motorların Avantajları ve Dezavantajları. Elektrik Mühendisliği Dergisi, 1(24), s. 78-84.

Köksal, Y., & Türedi, M. (2014). Tüketici Otomobil Tercihinde Etkili Olan Bilgi ve İletişim Kanalları Üzerine Bir İnceleme. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(32), 105-125.

ODMD. (2016). https://www.odmd.org.tr/web_2837_1/index.aspx.

OICA. (2022). OICA (International Organization of Motor Vehicle Manufacturers): oica.net

Otomotiv Sanayii 2016 Yılı Küresel Değerlendirme Raporu. (2017). OSD: https://www.osd.org.tr/sites717upload/files/2016_Degerlendirme_Raporu-2250.pdf

Ozaki, R., & Sevastynova, K. (2011). Going hybrid: An analysis of consumer purchase motivations. Energy Policy, Cilt sayı, s.2217-2227.

Özbay, H., Közkurt, C., Dalcalı, A., & Tektaş, M. (2020). Geleceğin ulaşım tercihi: Elektrikli araçlar. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi*, *3*(1), 34-50.

Pişkin , S. (2017). Otomotiv Sektör Raporu.

Resmi Gazete. (2020). www.resmigazete.gov.tr

Statista. (2023). statista.com

TAYSAD. (2017). https://www.taysad.org.tr

TAYSAD. (2022). Türkiye otomotiv yan sanayi raporu.

TOGG. (2023). www.togg.com.tr

TÜİK. (2023). www.tuik.gov.tr

Türkiye İstatistik Kurumu. (2013-2020). www.tuik.gov.tr

Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). www.tuik.gov.tr

Türkiye Petrolleri. (2021). https://www.tppd.com.tr

Uçarol, H., & Kural, E. (2009). Hibrid Ve Elektrikli Araçlar Ulaşımda Enerji verimliliği İçin Bir Alternatif.

World Economic Outlook Database. (2022, nisan). IMF: www.ifm.com.tr

Yılmaz, S. (2023). Elektrikli Araçların Geleceği: Sıfır Emisyon Hedefleri İçin Stratejiler. Yeşil Enerji Araştırmaları. 16(30)

Chen, Z., Liu, Y., Ye, M., Zhang, Y., & Li, G. (2021). A survey on key techniques and development perspectives of equivalent consumption minimisation strategy for hybrid electric vehicles. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *151*, 111607.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Nesip Demirbilek

Eğitim Yönetimi

International Research in the Field of Educational Administration

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM yayınevi

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR III

International Research in the Field of Educational Administration

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Nesip Demirbilek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-64-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR III

International Research in the Field of Educational Administration

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Nesip Demirbilek
IV+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-64-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akgün, S., & Greenhow, C. (2022). Artificial intelligence in education: Addressing ethical challenges in K-12 settings. *AI and Ethics, 2*, 431–440. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00096-7

Akmeşe, S. Ü., Sarıkuş, M., & Kabak, H. (2023). Eğitim kurumlarına yönetici seçme, atama ve yetiştirme sorunları. *Türk Kamu Yönetimi Dergisi, 4*(2). https://tujpa.com/index.php/journal/article/view/70

Arslan, K. (2017). Eğitimde yapay zeka ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71–88.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zeka ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71–88. https://doi.org/10.30794/baebd.690058

Arslan, K. (2024). Eğitimde yapay zeka: Sadece tehditler. *Yegane Dergi, 1*, 18–22.

Baloğlu, N. (2014). Eğitim kurumlarına yönetici seçmede bir karar destek sistemi: Analitik hiyerarşi süreci. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(2), 297–313.

Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim yönetimi*. Yargıcı Matbaası.

Berberoğlugil, B. M. (2023). Yönetimde yapay zeka. *Scientific Journal of Innovation and Social Sciences Research, 3*(2), 81–96.

Capuano, N., & Caballé, S. (2020). Adaptive learning technologies. *AI Magazine, 41*(2), 96–98. https://doi.org/10.1609/aimag.v41i2.5317

Clegg, S., & Sarkar, S. (2024). Artificial intelligence and management education: A conceptualization of human-machine interaction. *The International Journal of Management Education, 22*, 1–11.

Collins, C., Dennehy, D., Conboy, K., & Mikalef, P. (2021). Artificial intelligence in information systems research: A systematic literature review and research agenda. *International Journal of Information Management, 60*, 1–17.

Coşkun, B. (2023). Kamu yönetiminde yapay zeka uygulamaları. In M. Aktaş (Ed.), *Yapay zeka, yönetim ve eğitim* (pp. 55–83).

Coşkun, F., & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekânın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences, 54*(3), 947–966. https://doi.org/10.30964/auebfd.916220

Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *OPUS International Journal of Society Researches, 18*(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4225–4268. https://doi.org/10.26466/opus.911444

Desouza, K., Dawson, G., & Chenok, D. (2020). Designing, developing, and deploying artificial intelligence systems: Lessons from and for the public sector. *Business Horizons, 63*(2), 205–213.

Dieterle, E., Dede, C., & Walker, M. (2024). The cyclical ethical effects of using artificial intelligence in education. *AI & Society, 39*, 633–643. https://doi.org/10.1007/s00146-022-01497-w

Dwivedi, Y. K., et al. (2021). Artificial intelligence (AI): Multidisciplinary perspectives on emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy. *International Journal of Information Management, 57*, 1–47.

EDTECHTurkiye. (2024). Eğitimde büyük veri ve analitik. https://edtechturkiye.com/egitimde-buyuk-veri-ve-analitik

Ensari, H., & Gündüz, Y. (2006). İlköğretim okullarında yönetim ve kalite. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Farooqi, M. T. K., Amanat, I., & Awan, S. M. (2024). Ethical considerations and challenges in the integration of artificial intelligence in education: A systematic review. *Journal of Excellence in Management Sciences, 3*(4), 35–50.

Gaftandzhieva, S., Hussain, S., Hilcenko, S., Doneva, R., & Boykova, K. (2023). Data-driven decision making in higher education institutions: State-of-play. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 14*(6), 397–405. https://doi.org/10.14569/IJACSA.2023.0140642

Gökçe, O., & Şahin, A. (2003). Yönetimde rol kavramı ve yönetsel roller. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 3*(6), 133–156.

Gürdal Pamuklu, A., & Bakar Fındıkcı, M. (2023). Grafik tasarımın geleceği: Yapay zekâ ve insan. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi).*

Hashakimana, T., & Habyarimana, J. (2020). The prospects, challenges and ethical aspects of artificial intelligence in education. *Journal of Education, 3*(7), 14–27.

Hatipoğlu, A., & Bilgin, T. T. (2024). Doğal dil metinlerinden programlama dili kodu oluşturma çalışmaları: Bir derleme çalışması. *İstanbul Commerce University Journal of Science, 23*(45), 209–244. https://doi.org/10.55071/ticaretfbd.1354040

İlgar, L. (2000). Eğitim yönetimi, okul yönetimi, sınıf yönetimi. İstanbul: Beta Yayınları.

Iloh, P. U. (2021). Resource management: A vital component of educational management. *International Journal of Institutional Leadership, Policy and Management, 3*(2), 296–313.

Kaplan, D., Erdem, İ., Tutan, Y., & Uyanık, K. (2024). İlkokul öğretmenlerinin okul kültürü algı düzeylerinin davranışlarına etkisi. *Avrasya Eğitim ve Literatür Dergisi, 19*, 38–58.

Kişi, N., & Özer, M. A. (2024). İnsan kaynakları yönetiminde yapay zekâ teknolojisinin benimsenmesi üzerine güç alanı analizi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(Özel Sayı), 35–52. https://doi.org/10.33707/akuiibfd.1406096

Krechetov, I., & Romanenko, V. (2020). Implementing the adaptive learning techniques. *Вопросы образования, 2*(eng), 252–277.

Lee, J., & Shute, V. J. (2010). Personal and social-contextual factors in K–12 academic performance: An integrative perspective on student learning. *Educational Psychologist, 45*(3), 185–202. https://doi.org/10.1080/00461520.2010.493471

Li, H., Liu, S. M., Yu, X. H., Tang, S. L., & Tang, C. K. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19): Current status and future perspectives. *International Journal of Antimicrobial Agents, 55*(105951).

Li, X., & Jiang, Y. (2024). Artificial intelligence in education: Opportunities, current status, and prospects. *Geographical Research Bulletin, 3*, 146–174.

Lu, B. Y., & Jingqi, Y. L. (2022). Research on an artificial intelligence-based professional ability evaluation system from the perspective of industry-education integration. *Scientific Programming, 20*(4478115). https://doi.org/10.1155/2022/4478115

Luan, H., Geczy, P., Lai, H., Gobert, J., Yang, S. J., Ogata, H., & Tsai, C. C. (2020). Challenges and future directions of big data and artificial intelligence in education. *Frontiers in Psychology, 11*(580820). https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.580820

Ma, X., & Jiang, C. (2023). On the ethical risks of artificial intelligence applications in education and its avoidance strategies. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences, 14*, 354–359.

Ma, W., & Matsumoto, M. (2020). Adaptive learning and educational technology. *Educational Technology Research and Development, 68*(4), 1841–1860.

Oruç, T., Yeşilyurt, M., & Kurt, M. (2024). Eğitimde yapay zekâ konulu çalışmaların betimsel analizi. *Temel Eğitim, 6*(24), 44–60.

Ou, S. (2024). Transforming education: The evolving role of artificial intelligence in the students academic performance. *International Journal of Education and Humanities, 13*(2), 163–173. https://doi.org/10.54097/cc1x7r95

Owoc, M. L., Sawicka, A., & Weichbroth, P. (2019). Artificial intelligence technologies in education: Benefits, challenges and strategies of implementation. In *IFIP International Workshop on Artificial Intelligence for Knowledge Management* (pp. 37–58). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85001-2_4

Pedro, F., Subosa, M., Rivas, A., & Valverde, P. (2019). Artificial intelligence in education: Challenges and opportunities for sustainable development. UNESCO.

Petrişor, I., & Cozmiuc, D. C. (2020). The stages of digital transformation in manufacturing industries according to Industry 4.0. *Trivent Publishing.*

Polat, M. (2024). Dijitalleşme ve eğitimde yapay zekâ: Eğitim yönetimine yansımaları. *Education Science and Sports, 6*(2), 1–12.

Purba, D. C. S., & Asy'ari, F. (2024). Resource management strategies to improve education quality in primary schools. *Indonesian Journal of Education (INJOE), 4*(2), 465–477.

Rane, J. (2024). Artificial intelligence for enhancing resilience. *Journal of Applied Artificial Intelligence, 5*(2), 1–33.

Regan, P. M., & Jesse, J. (2019). Ethics, privacy, and bias in AI systems. *Computer Law & Security Review, 35*(5), 105342.

Sarı, E., & Sarı, B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: COVID-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 3*(2), 49–63.

Saxena, A., García, V., & Amin, M. R. (2024). Structure, objectives, and operational framework for ethical integration of artificial intelligence in educational settings. *Educational Technology Research and Development, 72*, 88–97.

Seçtim, H., & Erkul, H. (2020). Yönetim yaklaşımları üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Management and Political Sciences Review, 2*(1), 18–50.

Shalf, J. (2020). The future of computing beyond Moore's Law. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences, 378*(20190061). https://doi.org/10.1098/rsta.2019.0061

Stranjik, A., Kozlevac, D., & Turčić, I. (2024). Artificial intelligence in crisis management. *Crisis Management Days.*

Şeker, A., Diri, B., & Balık, H. H. (2017). Derin öğrenme yöntemleri ve uygulamaları hakkında bir inceleme. *Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 3*(3), 47–64.

TOKYOTECHLAB. (2024). Digital transformation in education: Benefits, challenges and solutions. https://tokyotechlab.com/blogs/digital-transformation-in-education

Topcu, İ., & Ersoy, M. (2020). Eğitim yönetiminde teknoloji kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *OPUS International Journal of Society Researches, 15*(1), 4930–4955. https://doi.org/10.26466/opus.652611

Turkle, S. (2015). *Reclaiming conversation: The power of talk in a digital age.* Penguin Press.

Uslu, B. (2023). Üniversitelerde yapay zekanın kullanım alanları: Potansiyel yararları ve olası zorluklar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 19*(2), 227–239. https://doi.org/10.17244/eku.1355304

Uslu, H. (2023). Dijital dönüşüm ve kamu hizmetleri yönetimde yenilikçi yaklaşımlar ve zorluklar. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 15–31. https://doi.org/10.25272/icps.1354693

Uzun, M. M., Yıldız, M., & Onder, M. (2022). Big questions of artificial intelligence (AI) in public administration and policy. *Siyasal: Journal of Political Sciences, 31*(2), 423–442.

Ünveren, D. (2024). Dil eğitiminde yapay zeka ve teknoloji: Bibliyometrik bir analiz. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 218–242. https://doi.org/10.31464/jlere.1463861

Villegas-Ch, W., Román-Cañizares, M., & Palacios-Pacheco, X. (2020). Improvement of an online education model with the integration of machine learning and data analysis in an LMS. *Applied Sciences, 10*(15), 5371. https://doi.org/10.3390/app10155371

Wang, S., Wang, F., Zhu, Z., Wang, J., Tran, T., & Du, Z. (2024). Artificial intelligence in education: A systematic literature review. *Expert Systems with Applications, 252*, 1–19.

Yıldız, D. (2021). Bilgi yönetiminde kural tabanlı uzman sistem geliştirme adımları ve başarı faktörleri. *International Journal of Management Information Systems and Computer Science, 5*(1), 28–43. https://doi.org/10.33461/uybisbbd.913513

Zaoui, F., & Souissi, N. (2020). Roadmap for digital transformation: A literature review. *Procedia Computer Science, 175*, 621–628. https://doi.org/10.1016/j.procs.2020.07.090

KAYNAKÇA

Alshammari, A., Almutairi, N. ve Thuwaini, S. (2015). Ethical leadership: The effect on employees. *İnternational Journal of Business and Management, 10*(3).

Avolio, B. ve Gardner, W. (2005). Authentic leadership development: Getting to the root of positive forms of leadership. *The Leadership Quarterly*, *16*, 315- 338.

Avolio, B. J., Wernsing, T. ve Gardner, W. L. (2017). Revisiting the development and validation of the authentic leadership questionnaire: Analytical clarifications. *Journal of Management*, *44*(2), 399 411.

Aydın, M. (2010). *Eğitim yönetimi*. (9. baskı). Ankara: Hatiboğlu Yayıncılık.

Bezzina, C. ve Bufalino, G. (2014). The journey to authenticity: Solicitations for authentic leadership. *European Journal of Research on Education and Teaching, XII*, 15-24.

Clapp-Smith R., Vogelgesang, G. R. ve Avey, J. B. (2009). Authentic leadership and positive psychological capital: The mediating role of trust at the group level of analysis. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, *15*, 227-240. http://dx.doi.org/ 10.1177/1548051808326596

Craig, N.(2017). Authentic leadership: Insights, learnings, lessons*. Authentic Leadership Institute.*

Duarte AP., Ribeiro N., Semedo AS. ve Gomes DR. (2021). Authentic leadership and improved individual performance: Affective commitment and individual creativity's sequential mediation. *Front. Psychol*. 12:675749. doi: 10.3389/fpsyg.2021.675749

Feng, F. I. (2016). School principals' authentic leadership and teachers' psychological capital: Teachers' perspectives. *International Education Studies, 9*(10), 245-255. http://dx.doi.org/10.5539/ies.v9n10p245

George, B. (2018). *LEAD TRUE Authentic Leadership Rediscovered.*

Hannah, S. T., Avolio, B. J. ve Walumbwa, F. O. (2011). Relationships between authentic leadership, moral courage, and ethical and pro-social behaviors. *Business Ethics Quarterly*, *21*(4), 555–578. doi:10.5840/beq201121436

Harter, S. (2002). Authenticity in C. R. Snyder, ve S. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 382–394). Oxford UK Oxford University Press.

Imam, H., Naqvi, M. B., Naqvi, S. A. ve Chambel, M. J. (2020). Authentic leadership: Unleashing employee creativity through empowerment and commitment to the supervisor. *Leadership & Organization Development Journal*, *41*(6), 847–864. doi:10.1108/lodj-05-2019-0203

Kaplan, E.Ö. (2017). *Y kuşağının otantik ve bütünleştirici liderlik algılarının ortaya konulmasına yönelik bir araştırma.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Khan, S. N. (2010). Impact of authentic leaders on organization performance. *International Journal of Business and Management*, *5*(12).

Khuong, M. N. ve Quoc, T. H. (2016). The effect of ethical leadership and organizational justice on employee performance in binh duong's industrial park, Vietnam. *Journal of Economics, Business and Management 4*(4): 327-334.

Müceldili, B., Turan, H. ve Erdil, O. (2013). The influence of authentic leadership on creativity and innovativeness. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *99*, 673-681.

Ribeiro, N., Gomes, D. ve Kurian, S. (2018). "Authentic leadership and performance: The mediating role of employees' affective commitment", *Social Responsibility Journal*, *14(*1), 213-225. https://doi.org/10.1108/SRJ-06-2017-0111

Semedo, A.S., Coelho, A. ve Ribeiro, N. (2019). "Authentic leadership, happiness at work and affective commitment: An empirical study in Cape Verde", *European Business Review*, *31(*3), 337-351. https://doi.org/10.1108/EBR-01-2018-0034

Semedo, A.S.D., Coelho, A. ve Ribeiro, N. (2018). "The relationship between authentic leaders and employees' creativity: What are the roles of affective commitment and job resourcefulness?", *International Journal of Workplace Health Management*, *11(*2), 58-73, https://doi.org/10.1108/IJWHM-06-2017-0048

Semedo, A.S.D., Coelho, A.F.M. ve Ribeiro, N.M.P. (2016). "Effects of authentic leadership, affective commitment and job resourcefulness on employees' creativity and individual performance", *Leadership & Organization Development Journal*, *37(*8), 1038-1055. https://doi.org/10.1108/LODJ-02-2015-0029

Shamir, B. ve Eilam, G. (2005). "What's your story?": A life-stories approach to authentic leadership development. *The Leadership Quarterly.*

Shapira-Lishchinsky, O. ve Levy-Gazenfrantz, T. (2015). Authentic leadership strategies in support of mentoring processes. *School Leadership & Management*, 35(2), 183-201. http://dx.doi.org/10.1080/13632434.2014.992777

Shapira-Lishchinsky, O. ve Tsemach, S. (2014). Psychological empowerment as a mediator between teachers' perceptions of authentic leadership and their withdrawal and citizenship behaviors. *Educational Administration Quarterly*, *50*(4), 675-712. http://dx.doi.org/10.1177/0013161X13513898

Taymaz, H. (2009). *Okul yönetimi*. (9. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu (t.y.). *Türk Dil Kurumu sözlükleri*. 10 Aralık 2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alınmıştır.

Turner, N., Barling, J. ve Zacharatos, A. (2002). Positive psychology at work. In C.R. Snyder ve S.J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (715–728). New York: Oxford University Press.

Walumbwa, F.O., Wang, P., Wang, H., Schaubroeck, J. ve Avolio, B.J. (2010). Psychological processes linking authentic leadership to follower behaviors, *The Leadership Quarterly*, *21*(5), 901-914.

Wang, H., Sui, Y., Luthans, F., Wang, D. ve Wu, Y. (2014). İmpact of authentic leadership on performance: Role of followers' positive psychological capital and relational processes, *Journal of Organizational Behavior*, *35*(1), 5-21.

Whitehead, G. E. ve Brown, M. (2011). Authenticity in Chinese leadership: A quantitative study comparing western notions of authentic constructs with Chinese responses to an authenticity instrument. *International Journal of Leadership Studies*, *6*(2), 162-188.

Wright, C. (2013). Authenticity in teaching and leadership. *Journal of Accounting and Finance, 13*, 36-44.

KAYNAKÇA

Alipur, R. (2020). Yenilik ve yaratıcılık için örgütsel kültür. *Örgütsel Çalışmalar Dergisi*,15(1),12-29.

Amabile, T. M. (1983). *The social psychology of creativity*. New York: Springer.

Amabile, T. M. (1997). Motivating Creativity in Organizations: On Doing What You Love and Loving What You Do. *California Managemet Review*, 40(1).

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J. Ve Herron, M. (1996). Assessing the work environment for creativity. The Academy of Management Journal, 39 (5), 1154-1184.

Asgaryan, M. (2009). Örgüt Kültürü Kavramlaştırması. *Polis İnsan Gelişimi Dergisi*, 6(24), 101-124.

Balcı, A. (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme.* Ankara: PegemA Yayıncılık.

Cameron, K. S. ve Quinn, R. E. (2006). *Diagnosing and changing organizational culture : based on the competing values framework.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Cemaloğlu, N. (2002). Öğretmen Performansının Artırılmasında Okul Yöneticisinin Rolü. Milli Eğitim Dergisi, sayı. 153-154, Kış-Bahar.

https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/153-154/cemaloglu.htm#top

Dursun, İ. T. (2013). Örgüt kültürü ve strateji ilişkisi: Hofstede boyutları açısından bir değerlendirme. *Politika*, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 43-56.

Efil, İ. (1987). *İşletmelerde yönetim ve organizasyon.* Bursa: Örnek kitabevi

Erdem, M. (2009). Örgütsel kültür metaforu ve eğitime yansımaları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi,* sayı 10. S.150-166 ISSN: 1302-6879

http://www.yyu.edu.tr/bolum_dosyalari/akademik/28/duyurular/28_30042013143130354.pdf

Eren, E. (1993). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta yayınları

Flamholtz, E. ve Randle, Y. (2011). *Corporate culture: The Ultimate strategic asset.* Stanford University Press.

Gencer, M. (2022). Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerin Motivasyonlarına Etki Eden Davranışları: Bir Meta-Sentez Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 27-43.

Ghosh, K. (2015). Developing organizational creativity and ınnovation: Toward a model of self-leadership, employee creativity, creativity climate and workplace ınnovative orientation. *Management Research Review*, 38(11), 1126-1148.

Hedayat, S. (2012). Eğitimde yaratıcı süreç. *İran İslam Cumhuriyeti Bilimsel Dergisi*, 11(66), 183-188.

Jalili, F. (2007). Örgütsel öğrenme ve yaratıcılık. *Örgütsel Davranış Dergisi*, 7(4), 211-229.

Kaya, H. (2008). Örgütsel kültürün çalışan performansı üzerindeki etkileri. *Ortadoğu Yönetim Dergisi*, 11(3), 45-60.

Khwarazmi, S. (1993). Örgütsel kültür. *Tadbir Dergisi*, 16-20.

Kordeshuli, H. R., Alavi, S. M. and Enami, F. S. (2016). Örgütsel kültürü yönetme: Örgütsel kültür envanteri modeline dayalı. *Örgütsel Davranış Çalışmaları Dergisi*, 5(1), 1-35.

Lawson, R. ve Zhang, S. (2002). *Örgütsel psikoloji: Davranışsal örgüt bilimi.* (Çev. R. Hasan Zade). Tahran: Savalan.

Martins, E. ve Terblanche, F. (2003). Örgütsel kültür inşası: Yaratıcılığı artırmak için bir strateji. *Yönetim Çalışmaları Dergisi*, 10(1), 55-71.

Mogholi, A. ve Maliki, T. (2007). Örgütsel kültür ve kurumsal yaratıcılık arasındaki ilişki. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(6), 97-123.

Nicotera, A. M., Clinkscales, J. ve Walker, F. R. (2003). *Understanding Organization through culture and structure. Relational and other lessons from the african American organization*. New York. Routledge

Piran, S. (2012). Yaratıcılık için kurumsal kültürün önemi. *Örgütsel Liderlik Dergisi*, 11(2), 87-98.

Ra'nayi, H. (2009). Örgütsel kültür yönetimi: Rekabetçi değerler çerçevesine dayalı bir modelin tasarımı. *İran Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(6), 69-95.

Rensburg, R. (1993). Toplumsal kültüre karşı örgüt kültürü: Güney Afrika örgütleri için kültürler arası bir iletişim modeline doğru. *Kültürlerarası İletişim Çalışmaları*, III (1), s. 75-90.

Robbins, S. Ve Judge, T. A. (2019). *Örgütsel davranış*. (çeviri editörü. İnci Erdem). Ankara. Nobel Akademik Yayıncılık.

Sadeghi, A., Ghaderi, A., Maranani, B., and Goohari, M. R. (2005). Şehit Haşimi Nejad Hastanesi'nin örgütsel kültürü üzerine bir inceleme. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, 13(40), 63-72.

Scott, S. G., & Bruce, R. A. (1994). Determinants of innovative behavior: A path model of individual innovation in the workplace. *Academy of Management Journal, 37*(3), 580–607. https://doi.org/10.2307/256701

Sezgin, F. ve Bulut, F. (2013). Dalgalı ortamlarda örgütsel kültürün yönlendirici rolü. *Stratejik Yönetim Dergisi*, 25(3), 54-70.

Shariatmadari, F. ve Tawanger, M. (2011). Eğitim kurumlarında yaratıcılığı teşvik etme. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 19(2), 87-103.

Telli, R., Telli, H. ve Kurt, C. (2023). Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin yaratıcı liderlik ve öğretmenlerin motivasyonu hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, sayı.49, s. 30-47.

https://eurasianacademy.org/index.php/socialsciences/article/view/1301/2023-49

Tubagus, H. (2016). İş yerinde yaratıcılığı anlama. *İşletme Yeniliği Dergisi*, 13(4), 34-41.

West, M. A. and Farr, J. L. (Eds.). (1990).*Innovation and creativity at work: Psychological and organizational strategies.* John Wiley & Sons.

Yılmaz, C. ve Ergun, E. (2008). Örgüt kültürü ve firma etkinliği: Gelişmekte olan bir ekonomide kültür özelliklerinin ve dengeli kültür hipotezinin göreceli etkilerinin incelenmesi. *Dünya Ticaret Dergisi*, 43, 290-306.

Zhang, S. (2002). Örgütsel psikoloji: Davranışsal örgüt bilimi. (Çev. R. Hasan Zade). *Tahran: Savalan*.

KAYNAKÇA

Akyüz, B. (2015). İş tatmini ve örgütsel bağlılık ilişkisi bağlamında örgütsel vatandaşlık davranışlarının değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 4*(2), 123-137.

Blau, PM (1964). *Sosyal yaşamda değişim ve güç* . John Wiley&Sons.

Borman, W. C., &Motowidlo, S. J. (1997). Taskperformanceandcontextualperformance: Themeaningforpersonnelselectionresearch. *Human Performance, 10*(2), 99-109.

Çöl, G. (2008). Örgütsel vatandaşlık davranışı ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Türkiye'de kamu çalışanları üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(1), 121-134.

Farh, J. L., Earley, P. C., & Lin, S. C. (1997). Impetusforaction: A culturalanalysis of justiceandorganizationalcitizenshipbehavior in Chinesesociety. *AdministrativeScienceQuarterly, 42*(3), 421-444.

Homans, GC (1958). Sosyal davranış değişim olarak. *Amerikan Sosyoloji Dergisi , 63*(6), 597-606. https://doi.org /10.1086 /222355

Organ, D. W. (1988). *Organizationalcitizenshipbehavior: Thegoodsoldiersyndrome.*LexingtonBooks.

Organ, D. W. (1997). Organizationalcitizenshipbehavior: It'sconstructclean-up time. *Human Performance, 10*(2), 85-97.

Podsakoff, N. P., Whiting, S. W., Podsakoff, P. M., &Blume, B. D. (2009). Individual-andorganizational-levelconsequences of organizationalcitizenshipbehaviors: A meta-analysis. *Journal of AppliedPsychology, 94*(1), 122-141.

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Paine, J. B., &Bachrach, D. G. (2000). Organizationalcitizenship-behaviors: A criticalreview of thetheoreticalandempiricalliteratureandsuggestionsforfutureresearch. *Journal of Management, 26*(3), 513-563.

Wasti, S. A. (2003). Örgütsel vatandaşlık davranışları: Kültürün etkileri ve gelecekteki yönelimler. *Türkiye Psikoloji Dergisi, 18*(51), 103-120.

Williams, L. J., & Anderson, S. E. (1991). Jobsatisfactionandorganizationalcommitment as predictors of organizationalcitizenshipand in-role behaviors. *Journal of Management, 17*(3), 601-617.

REFERENCES

Ardıç, A., K., and Aslanargun, E. (2020). İlçelerde eğitimin yönetiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 8*(2), 114-139.

Argon, T. (2016). Öğretmen görüşlerine göre ilkokullarda yöneticilerin kayırmacılık davranışları. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(1), 233-250.

Arslan, M. M., and Bayrakçı, M. (2006). Metaforik düşünme ve öğrenme yaklaşımının eğitim-öğretim açısından incelenmesi. *Milli Eğitim, 35*(171), 100-108.

Aycan, Z. (2001). Paternalizm: Yönetim ve liderlik anlayışına ilişkin üç görgül çalışma. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 1-19.

Aycan, Z., and Kanungo, R., N. (2000). Toplumsal kültürün kurumsal kültür ve insan kaynakları uygulamaları üzerine etkileri. Zeynep Aycan, (Ed.), *Akademisyenler ve profesyoneller bakış açısıyla Türkiye'de yönetim, liderlik ve insan kaynakları uygulamaları,* 25-53, Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Aydın, M. (2007). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler.* Pegem Akademi Yayıncılık.

Balkar, B., and Şahin, S. (2014). Aday öğretmenlere yönelik mentörlük programının uygulanmasına ilişkin eğitimcilerin görüşleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *29*, 83-100.

Bletzer, K. V. (2015). Visualizing the qualitative: Making sense of written comments from an evaluative satisfaction survey. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions,* 12, 12.

Boer, H.D., Goedegebuure, L., and Meek, V.L. (2010). The changing nature of academic middle management: a framework for analysis. V.L. Meek vd. (Eds.), *The changing dynamics of higher education middle management* in (s. 229-242). London: Springer.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K. E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., and Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Carnall, C. (2007). *Managing change in organizations*. Pearson Education

Cinnioğlu, H., and Salha, H. (2017). İş görenlerin paternalist liderlik algılarının duygusal emek düzeyleri üzerine etkisi: İstanbul'daki yiyecek içecek işletmeleri üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Metinleri, 2017*(2), 68-77.

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni nitel nicel ve karma yöntem yaklaşımları.* (S. B. Demir, Çev. Ed.), 3. Baskı. Ankara: Eğiten Kitap.

Çaldak, H. (2021). Mantık dersi alan öğrencilerin "mantık" kavramına ilişkin metaforları (Metaphoric Perceptions of the Students Taking Logic Lesson about the Concept of "Logic"). *Journal of History School 14* (LV), 4560-4576.

Çaldak, H., and Demirbilek, N. (2021). Metaphoric perceptions of philosophy students on the concept of philosophy. *Beytulhikme: An International Journal of Philosophy, 11*(2). 979-997.

Çevikbaş, R. (2006). Yönetimde etik ve yozlaşma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *20*(1), 265-289.

Decramer, A., Smolders, C., and Vanderstraeten, A. (2013). Employee performance management culture and system features in higher education: relationship with employee performance management satisfaction. *The International Journal of Human Resource Management*, 24 (2), 352-371.

Demirbilek, N. and Atila, F. (2021). Üniversite öğrencilerinin perspektifinden sanal kaytarma kavramı. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (38), 196-222.

Demirbilek, N. (2020). Üniversite öğrencilerinin gözüyle üniversite kavramı. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16*(Eğitim ve Toplum Özel Sayısı), 5585-5607. DOI: 10.26466/opus.786247

Demirbilek, N. (2021). Üniversite öğrencilerinin uzaktan öğretime ilişkin metaforik algıları/Metaphoric perceptions of university students on distance education. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *12*(1), 1-15.

Demirbilek, N., and Korkmaz, C. (2021). Study concept as a metaphor from the lenses of university students. *African Educational Research Journal, 9*(1), 227-236. DOI: 10.30918/AERJ.91.21.028

Demirbilek, N., Han, F., Demirtas, H. and Atila, F. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin bakış açısıyla uzaktan öğretim kavramı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(1), 446-470.

Erben, G., S. (2004). *Toplumsal kültür aile kültürü etkileşimi bağlamında paternalizm boyutuyla işletme kültürü: Türkiye örneği*, 1. Aile İşletmeleri Kongresi Bildirileri*,* 17-18 Nisan 2004, T. Koçel, (Ed.), İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları: 345-356.

Farh, J., L., and Cheng, B., S. (2000). A cultural analysis of paternalist leadership in Chinese organizations. J., T., Li, A., S., Tsui and E., Weldon, (Ed.), *Management and Organizations in the Chinese Context,* Macmillan: 84-127.

Gmelch, W.H. (2003). The call to leadership. W.H. Gmelch (Ed.), *Dean's balancing acts: Education leaders and the challenges they face* in (s. 9-14). AACTE Publications.

Gürbüz, S., and Şahin, F. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Güveli, E., İpek, A. S., Atasoy, E., and Güveli, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematik kavramına yönelik metafor algıları. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 2*(2), 140-159.

Han, F., Demirbilek, N. and Demirtaş, H. (2021). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin koronavirüs (covid-19) salgını sürecinde yürütülen uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 10*(3), 1168-1193.

Hofstede, G., Hofstede, G. J., and Minkov, M. (2010). *Kulturer og organisationer*. Handelsh0jskolens forlag.

Hoy, W., and Miskel, C. (1996). *Educational administration*. New York: McGrow Hill İnc

Kalyoncu, R. (2012). Görsel sanatlar öğretmeni adaylarının öğretmenlik' kavramına ilişkin metaforları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(20), 471-484.

Karaferye, F. (2016). *Üniversite yönetiminde yöneticilerin düzen ve özgürlük ikilemi algısının incelenmesi.* (Yayımlanmamış doktora tezi), Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Kılcan, B. (2017). *Metafor ve eğitimde metaforik çalışmalar için bir uygulama rehberi.* Pegem Akademi Yayıncılık.

Köksal, O. (2014). Bir kültürel liderlik paradoksu: paternalizm. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(15), 101-122.

Lakoff, G., and Johnson, M. (2015). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil.* (G. H. Demir, Çev.). Ankara: İthaki.

Midgley, W., and Trimmer, K. (2013). *Walking the labyrinth: a metaphorical understanding of approaches to metaphors for. In: Metaphors for, in and of Education Research.* Newcastle Upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing, pp. 1-9. ISBN 978-1-4438-4398-0

Miles, M. B., and Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage Publications.

Nalçacı, A., and Bektaş, F. (2012). Öğretmen adaylarının okul kavramına ilişkin algıları, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *13*(1), 239-258.

Öz, E. Ü., and Kılıç, B. (2010). Paternalist liderliğin çalışanların iş tutumlarına etkisi. *18. Ulusal Yönetim ve Örgüt Kongresi Bildirileri*, 20-22 Mayıs 2010, Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi: 681688.

Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim, 37*(163), 96-109.

Padavic, I., and Earnest, W. R. (1994). Paternalism as a component of managerial strategy. *Social Science Journal, 31*(4), 389-405.

Paşa, S., F. (2000). Türkiye ortamında liderlik özellikleri. Zeynep Aycan, (Ed.), *Akademisyenler ve Profesyoneller Bakış Açısıyla Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları,* 225-241, Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Patton, M. Q. (2014). *Qualitative research and evaluation methods: Integrating theory and practice*. Sage Publications.

Polat, S., and Kazak, E. (2014). Okul yöneticilerinin kayırmacı tutum ve davranışları ile öğretmenlerin örgütsel adalet algıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi (Educational Administration: Theory and Practice), 20*(1), 71-92.

Ramsden, P. (1998). *Learning to lead in higher education.* Routledge Publications.

Saban, A. (2008). Okula ilişkin metaforlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, *14*(3), 459496.

Sargut, A. S. (2010). *Kültürler arası farklılaşma ve yönetim.* İmge Kitabevi.

Schram, T. H. (2003). *Conceptualizing qualitative inquiry.* Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hail.

Sullivan, S., and Glanz, J. (2000). *Supervision that improves teaching: Strategies and techniques*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press Inc.

Tepebaşılı, F. (2013). *Metafor yazıları.* Çizgi Kitabevi.

Töremen, F., and Ersözlü, A. (2010). *Eğitim örgütlerinde sosyal sermaye ve yönetimi*. Ankara: İdeal Kültür Yayıncılık.

Uludağ, Z., and Tepe N. (2018). Bazı değişkenler açısından milli eğitim müdürlüğü ile temel eğitim ve orta öğretim okul yöneticilerinin liderlik stilleri ve iş doyumu düzeyleri (Amasya İli örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37*(1),145-170. Doi: 10.7822/omuefd.342020

Yalçın, M., and Erginer, A. (2012). İlköğretim okullarında okul müdürüne ilişkin metaforik algılar. *Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi, 1*(2), 229-256.

Yıldırım, A., and Şimşek H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 10. Baskı. Ankara: Seçkin Yayınevi.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (2016). *Toplumsal, kurumsal ve teknik yönleriyle okul yöneticiliği*. Pegem Atıf İndeksi, 2016, 1-176.

Akalın, Ş. H. (2011). *Türkçe sözlük* (11. baskı). Türk Dil Kurumu.

Akduman, G., & Yüksekbilgili, Z. (2015). *İnsan kaynaklarında yeni bir vizyon: Mutluluk yönetimi*. Türkmen Kitabevi.

Arbağ, S. S., & Ertekin, E. (2020). Matematik eğitimi lisansüstü tezlerindeki geçerlik ve güvenirlik çalışmalarının incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches,* 16(31), 3924-3957. https://doi.org/10.26466/opus.735675

Aslan, Ö. Ş., & Göçen, A. (2022). Öğretmen mutluluğu: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Harran Maarif Dergisi,* 7(2), 179-202.

Aydın, M. (2002). *Eğitim ve okul yönetimi*. Eğitim kurumları yönetici adaylarının eğitim yönetimi ders notları. Milli Eğitim Basımevi.

Aydın, N. (2012). A grand theory of human nature and happiness. *Humanomics,* 28(1), 42-63. http://dx.doi.org/10.1108/08288661211200988

Aytaç, M. S., & Usta, M. E. (2023). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 23(4), 1844-1862. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2023..-1172364

Başaran, Ö. (2022). *Okul mutluluğu ile öğretmenlerin örgütsel güvenleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Rize.

Baştepe, İ. (2002). *Normal ve taşımalı eğitim yapan resmi ilköğretim okul yönetici, öğretmen ve sekizinci sınıf öğrencilerinin okul (örgütsel) etkililik algıları* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Bird, J. M., & Markle, R. S. (2012). Subjective well-being in school environments: Promoting positive youth development through evidence-based assessment and intervention. *American Journal of Orthopsychiatry,* 82(1), 61-66. https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.2011.01127.x

Birdoğan Kuvvet, A. (2019) *Okul müdürlerinin öğretim liderlikleri ile sınıf öğretmenlerinin örgütsel mutlulukları arasındaki ilişki* (Yüksek lisans tezi) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal,* 9(2), 27-40.

Bulut, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel mutluluk algılarının incelenmesi: Bir norm çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gaziantep Üniversitesi.

Bursalıoğlu, Z. (2010). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (15. basım). Pegem Akademi Yayınevi.

Cafoğlu, Z. (2007). *Sınıf yönetimi*. Grafiker Yayınları.

Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 38(170), 266-280.

Eker, R. (2021). *Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarının okul mutluluğuna etkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Engels, N., Aelterman, A., Petegem, K. V., & Schepens, A. (2004). Factors which influence the well-being of pupils in Flemish secondary schools. *Educational Studies,* 30(2), 127-143.

Fidan, M. (2018). Örgüt yazınının kuramsal incelemesi ve metaforik bir tasarım olarak mutlu örgüt. *International Journal of Management and Administration,* 2(3), 17-33.

Fidan, M. (2020). Mutlu okulun bileşenleri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi,* 7(1), 107-123.

Garip, S. (2023). Sosyal bilimlerde nicel araştırma geleneği üzerine kuramsal bir inceleme.*International Journal of Social Science Research,* 12(1), 1-19.

Gürsel, M. (2003). *Okul yönetimi*. Eğitim Kitabevi.

Karasar, N. (2011). *Araştırmalarda rapor hazırlama*. Nobel Akademi Yayıncılık.

Karayaman, S. (2021). Yönetimde duygusal zekâ ve işyeri mutluluğu ilişkisi: okul yöneticileri örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(1), 51- 66. 10.17336/igusbd.609054.

Kesik, F., & Aslan, H. (2020). Metaphoric expressions of the students about the concept of happiness. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* 26(2), 303-354.

Kırnık, D., Özkul, R., Dönük, O., Altunhan, Y., & Altunkaynak, Y. (2021). Development of school happiness-life scale. *Inonu University Journal of the Faculty of Education,* 22(1), 603-627.

Memduhoğlu, B., & Yılmaz, K. (2008). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Pegem Akademi.

Özdemir, S., & Gülbahar, B. (2023). Okul yöneticilerinin mutluluklarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *The Journal of Social Sciences, 64*, 487-513.

Özdemir, Y., Yılmaz Hiğde, A., & Sağkal, A. S. (2021). İlkokul çocukları için okul mutluluğu ölçeği'nin (İÇİOMÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi,* 50(231), 111-127.

Özgenel, M., & Canuylasi, R. (2021). Okul müdürlerinin paternalist liderlik davranışlarının örgütsel mutluluğa etkisi. *Eğitim ve Teknoloji Dergisi,* 3(1), 14-31.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi,* 4(1), 227-250.

Sezer, Ş., & Can, E. (2018). School happiness: Parents' opinion on required qualifications for school happiness. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* 24(1), 191-220.

Sezer, Ş., & Can, E. (2019). School happiness: A scale development and implementation study. *Eurasian Journal of Educational Research,* 19(79), 167-190.

Söyler, D. Y., Gacar, A., & Altungül, O. (2022). Fitness merkezlerinde spor yapan kadınların mutluluk düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 9(1), 30-41.

Telef, B. (2021). Ortaokul öğrencilerinde okul doyumu, okuldaki pozitif yaşantılar ve mutluluk arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 46(205), 359-371.

Türk Dil Kurumu. (2020). *Okul.* TDK Yayınları.

Uğurlu, C. T., & Özdemir, Ö. S. (2021). Özel okulda mutlu bir öğretmen olmak. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 64-84

Yalçın, D., & Başar, M. (2022). Okul müdürlerinin sergilemiş olduğu liderlik stillerinin okul mutluluğuna yönelik öğretmen görüşleri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi (ULED)/International Journal of Leadership Training (IJOLT)*, 6(2), 1-17.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Abulibdeh, A., Zaidan, E., & Abulibdeh, R. (2024). Navigating the confluence of artificial intelligence and education for sustainable development in the era of industry 4.0: Challenges, opportunities, and ethical dimensions. *Journal of Cleaner Production*, 140527. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.140527

Bebbington, J., & Larrinaga, C. (2014). Accounting and sustainable development: An exploration. *Accounting, organizations and society*, *39*(6), 395-413. https://doi.org/10.1016/j.aos.2014.01.003

Berber, M. (2006). *İktisadi büyüme ve kalkınma.* Derya.

Bilgili, M. Y. (2017). Ekonomik, ekolojik ve sosyal boyutlarıyla sürdürülebilir kalkınma. *Journal of International Social Research, 10*(49), 559-569.

Boeve-de Pauw, J., Gericke, N., Olsson, D., & Berglund, T. (2015). The effectiveness of education for sustainable development. *Sustainability*, *7*(11), 15693-15717. https://doi.org/10.3390/su71115693

Bozoğlu, O., & Ciğerim, E. (2022). Sürdürülebilirlik, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir üniversiteler. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, *18*, 146-158. https://doi.org/10.51293/socrates.273

Broman, G. I., & Robèrt, K. H. (2017). A framework for strategic sustainable development. *Journal of cleaner production*, *140*, 17-31. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2015.10.121

Chams, N., & García-Blandón, J. (2019). On the importance of sustainable human resource management for the adoption of sustainable development goals. *Resources, Conservation and Recycling*, *141*, 109-122. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2018.10.006

Chankseliani, M., & McCowan, T. (2021). Higher education and the sustainable development goals. *Higher Education*, *81*(1), 1-8. https://doi.org/10.1007/s10734-020-00652-w

Colglazier, W. (2015). Sustainable development agenda: 2030. *Science*, *349*(6252), 1048-1050. https://doi.org/10.1126/science.aad2333

Costanza, R., Daly, L., Fioramonti, L., Giovannini, E., Kubiszewski, I., Mortensen, L. F., ... & Wilkinson, R. (2016). Modelling and measuring sustainable wellbeing in connection with the UN Sustainable Development Goals. *Ecological economics*, *130*, 350-355. https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2016.07.009

Doğru, M., Güzeller, C. O., & Çelik, M. (2019). Geçmişten günümüze sürdürülebilir kalkınma ve eğitim alanında: bibliyometrik bir analiz. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences, 9*(1), 42-68.https://doi.org/10.17984/adyuebd.515009

Eşkinat, R. (2016). Binyıl kalkınma hedeflerinden sürdürülebilir kalkınma hedeflerine. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *2*(3), 267-282.

Fonseca, L. M., Domingues, J. P., & Dima, A. M. (2020). Mapping the sustainable development goals relationships. *Sustainability*, *12*(8), 3359. https://doi.org/10.3390/su12083359

Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş*. A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu (Çev. Ed.). Anı.

Goralski, M. A., & Tan, T. K. (2020). Artificial intelligence and sustainable development. *The International Journal of Management Education*, *18*(1), 100330. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2019.100330

Griggs, D., Smith, M. S., Rockström, J., Öhman, M. C., Gaffney, O., Glaser, G., ... & Shyamsundar, P. (2014). An integrated framework for sustainable development goals. *Ecology and society*, *19*(4), 49. http://dx.doi.org/10.5751/ES-07082-190449

Gupta, J., & Vegelin, C. (2016). Sustainable development goals and inclusive development. *International environmental agreements: Politics, law and economics*, *16*, 433-448. https://doi. org/10.1007/s10784-016-9323-z

Holden, E., Linnerud, K., & Banister, D. (2017). The imperatives of sustainable development. *Sustainable Development, 25*(3), 213-226.

Kioupi, V., & Voulvoulis, N. (2019). Education for sustainable development: A systemic framework for connecting the SDGS to educational outcomes. *Sustainability, 11*(21), 1-18. doi:10.3390/su11216104

Leal Filho, W., Azeiteiro, U., Alves, F., Pace, P., Mifsud, M., Brandli, L., ... & Disterheft, A. (2018). Reinvigorating the sustainable development research agenda: the role of the sustainable development goals (SDG). *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, *25*(2), 131-142. https://doi.org/10.1080/13504509.2017.1342103

Luo, S., Yimamu, N., Li, Y., Wu, H., Irfan, M., & Hao, Y. (2023). Digitalization and sustainable development: How could digital economy development improve green innovation in China?. *Business Strategy and the Environment*, *32*(4), 1847-1871. https://doi.org/10.1002/bse.3223

McKenzie, S. (2004). Social sustainability: towards some definitions. *Hawke Research Institute Working Paper Series, 27,* 1-29.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Sage.

Morelli, J. (2011). Environmental sustainability: A definition for environmental professionals. *Journal of Environmental Sustainability, 1*(1), 1-9.

Mulligan, M. (2018). *An introduction to sustainability: Environmental, social and personal perspectives.* Routledge.

Osborn, D., Cutter, A., & Ullah, F. (2015). Universal sustainable development goals. *Understanding the transformational challenge for developed countries*, *2*(1), 1-25.

Owens, T. L. (2017). Higher education in the sustainable development goals framework. *European Journal of Education*, *52*(4), 414-420. https://doi.org/10.1111/ejed.12237

Oxford Committee for Famine Relief (OXFAM) (2024). What is global citizenship? https://www.oxfam.org.uk/education/who-we-are/what-is-global-citizenship/ Erişim tarihi: 25.10.2024

Özcan, T. (2021). *Afet eğitiminde öğrenci topluluklarının önemi ve küresel sosyal sorumluluk çerçevesinde değerlendirilmesi: Uludağ Üniversitesi örneği* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Özsoy, C. E., & Dinç, A. (2016). Sürdürülebilir kalkınma ve ekolojik ayak izi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, *619*, 35-55.

Pitelis, C. (2013). Towards a more ethically correct governance for economic sustainability. *Journal of Business Ethics, 118*(3), 655-665.

Rasoolimanesh, S. M., Ramakrishna, S., Hall, C. M., Esfandiar, K., & Seyfi, S. (2023). A systematic scoping review of sustainable tourism indicators in relation to the sustainable development goals. *Journal of Sustainable Tourism*, *31*(7), 1497-1517. https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1775621

Ruckelshaus, W. D. (1989). Toward a sustainable world. *Scientific American, 261*(3), 66-175.

Seçgin, F., & Yazıcı, F. (2018). Tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kontrol odakları ve küresel sosyal sorumluluk düzeyleri arasındaki ilişki. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8*(15), 1269- 1292.

Silvestre, B. S., & Ţîrcă, D. M. (2019). Innovations for sustainable development: Moving toward a sustainable future. *Journal of cleaner production*, *208*, 325-332. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.09.244

Spaiser, V., Ranganathan, S., Swain, R. B., & Sumpter, D. J. (2017). The sustainable development oxymoron: quantifying and modelling the incompatibility of sustainable development goals. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, *24*(6), 457-470. https://doi.org/10.1080/13504509.2016.1235624

Şahinöz, A. (2019). Sürdürülemeyen "sürdürülebilir kalkınma". *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(15), 77-101.

Thacker, S., Adshead, D., Fay, M., Hallegatte, S., Harvey, M., Meller, H., ... & Hall, J. W. (2019). Infrastructure for sustainable development. *Nature Sustainability*, *2*(4), 324-331. https://doi.org/10.1038/s41893-019-0256-8

Tomislav, K. (2018). The concept of sustainable development: From its beginning to the contemporary issues. *Zagreb International Review of Economics & Business*, *21*(1), 67-94. https://doi.org/10.2478/zireb-2018-0005 mm

United Nations Development Programme (UNDP) (2015). https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/2015humandevelopmentreport1.pdf Erişim tarihi: 08.09.2024

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma: Bir yazın taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(3), 181-208.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

Yılmaz, V. (2019). Sürdürülebilir kalkınma ve döngüsel ekonominin bibliyometriği. *Enderun*, *3*(2), 60-72.

Zhang, X., Davidson, E. A., Mauzerall, D. L., Searchinger, T. D., Dumas, P., & Shen, Y. (2015). Managing nitrogen for sustainable development. *Nature*, *528*(7580), 51-59. https://doi.org/10.1038/nature15743

Editör:
Prof. Dr. Cenker Biçer

İstatistik

International Research in
the Field of Statistics

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

İSTATİSTİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Research in the Field of Statistics
Prof. Dr. Cenker Biçer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-63-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
İSTATİSTİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Research in the Field of Statistics
Prof. Dr. Cenker Biçer
IV+106 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-63-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Akkaya, S., Pehlivan, İ., Akgül, A., & Varan, M. (2018). Yeni bir kaos tabanlı rasgele sayı üreteci kullanan banka şifrematik cihazı tasarımı ve uygulaması. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *33*(3), 1171-1182.

Avaroğlu, E., & Çavdar, T. (2018, September). Kuantum Rasgele Sayı Üreteçleri. In *2018 International Conference on Artificial Intelligence and Data Processing (IDAP)* (pp. 1-4). IEEE.

Cochran, W. G. (1952). The χ2 test of goodness of fit. *The Annals of mathematical statistics*, 315-345.

Dalkılıç, G. (2016). Radyo Frekansı ile Tanımlama Etiketleri İçin Gerçek Rastgele Sayı Tabanlı Üreteç. *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi*, *18*(54), 640-651.

Öztürk F., & Özbek L. (2004). Matematiksel Modelleme ve Benzetim.

Garipcan, A. M., & Erdem, E. (2024). Kriptografide Rasgelelik Kavramı ve Gerçek Rasgele Sayı Üreteçlerinin Test Metodolojisi. *Dicle University Journal of Engineering/Dicle Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, *15*(1).

Güngör, M. (2008). Ki-kare testi üzerine. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 84-89.

Hill, T. P. (1998). The first digit phenomenon: A century-old observation about an unexpected pattern in many numerical tables applies to the stock market, census statistics and accounting data. *American Scientist*, *86*(4), 358-363.

İnanç, Ş., & Sezen, H. K. (2017). Π Sayısının Rasgeleliğinin Sınanması. *Journal of Life Economics*, *4*(3), 13-26.

Knuth, D. E. (2014). The Art of Computer Programming: Seminumerical Algorithms, Volume 2. Addison-Wesley Professional.

Lin, J. (1991). Divergence measures based on the Shannon entropy. *IEEE Transactions on Information theory*, *37*(1), 145-151.

Marden, J. I. (2004). Positions and QQ plots. *Statistical Science*, 606-614.

Massey Jr, F. J. (1951). The Kolmogorov-Smirnov test for goodness of fit. *Journal of the American statistical Association*, *46*(253), 68-78.

Olgun, A. (2021). Gerçek DRAM aygıtlarında dörtlü etkinleştirme ile yüksek hızda gerçek rastgele sayı üretilmesi (Master's thesis, TOBB ETÜ).

Özkaynak, F. (2015). Kriptolojik Rasgele Sayı Üreteçleri. *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi*, *8*(2), 37-45.

PUB, F. (1999). Security requirements for cryptographic modules. *National Institute of Standards and Technology*.

Robert, C. P. (1999). Monte Carlo Statistical Methods.

Ross, S. M., (1976). *A first course in probability* (Vol. 2). New York: Macmillan.

Rukhin, A. (2001). A statistical test suite for random and pseudorandom number generators for cryptographic applications. *Booz-Allen and Hamilton Inc Mclean Va*.

Schervish, M. J., & DeGroot, M. H. (2014). *Probability and statistics* (Vol. 563). London, UK: Pearson Education.

Schindler, W. (1999). AIS 20: Functionality classes and evaluation methodology for deterministic random number generators. *German Federal Office for Information Security (BSI)*.

Scott, D. W. (2010). Histogram. Wiley Interdisciplinary Reviews: Computational Statistics, 2(1), 44-48.

Sezen H.K. ve Günal M.M. (2009), Yöneylem Araştırmasında Benzetim, Ekin Yayınevi, Bursa.

Stewart, W. J. (2009). Probability, Markov chains, queues, and simulation: the mathematical basis of performance modeling. Princeton university press.

Tanyer, S. G., Atalay, K. D., İnam, S. Ç., Koçum, İ. C., Dinç, B., Yenidoğan, M., & Ekici, O. (2014) Güneş Işınımları Kaynaklı Doğal Doğru Rasgele Sayı Üreteci Sistemi.

Tuncer, S. A., & Genç, Y. (2019). İnsan hareketleri tabanlı gerçek rasgele sayı üretimi. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 261-269.

Wald, A., & Wolfowitz, J. (1940). On a test whether two samples are from the same population. *The Annals of Mathematical Statistics*, *11*(2), 147-162.

Walker, J. (2002). Hotbits: Genuine random numbers, generated by radioactive decay. 1996. *Online: http://www. fourmilab. ch/hotbits*.

Zhao, L., Liao, X., Xiao, D., Xiang, T., Zhou, Q., & Duan, S. (2009). True random number generation from mobile telephone photo based on chaotic cryptography. *Chaos, Solitons & Fractals*, *42*(3), 1692-1699.

KAYNAKÇA

Jodra, P., Gomez, H. W., Jimenez-Gamero, M. D., & Alba-Fernandez, M. V. (2017). The power Muth distribution. Mathematical Modelling and Analysis, 22(2), 186-201.

Gupta, R. D., & Kundu, D. (2003). Discriminating between Weibull and generalized exponential distributions. Computational statistics & data analysis, 43(2), 179-196.

Kundu, D., & Manglick, A. (2004). Discriminating between the Weibull and log-normal distributions. Naval Research Logistics (NRL), 51(6), 893-905.

Dey, A. K., & Kundu, D. (2009). Discriminating among the log-normal, Weibull, and generalized exponential distributions. IEEE Transactions on reliability, 58(3), 416-424.

Ahmad, M. A., Raqab, M. Z., & Kundu, D. (2017). Discriminating between the generalized Rayleigh and Weibull distributions: Some comparative studies. Communications in Statistics-Simulation and Computation, 46(6), 4880-4895.

Raqab, M. Z., Al-Awadhi, S. A., & Kundu, D. (2018). Discriminating among Weibull, log-normal, and log-logistic distributions. Communications in Statistics-Simulation and Computation, 47(5), 1397-1419.

Biçer, C., & Biçer, H. D. (2018). Geometrik Süreç Verileri İçin Gamma ve Weibull Dağılımları Arasındaki Ayrım. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 239-252.

Biçer, H. D., & Biçer, C. (2017). Discrimination between gamma and lognormal distributions for geometric process data. Researches on Science and Art in 21st Century Turkey, 2830-2836.

REFERENCES

Alexander, C. (2008). Market risk analysis, quantitative methods in finance. John Wiley & Sons.

Bouri, E., Molnár, P., Azzi, G., Roubaud, D., & Hagfors, L. I. (2017). On the hedge and safe haven properties of Bitcoin: Is it really more than a diversifier?. Finance Research Letters, 20, 192-198.

Cheung, A., Roca, E., & Su, J. J. (2015). Crypto-currency bubbles: an application of the Phillips–Shi–Yu (2013) methodology on Mt. Gox bitcoin prices. Applied Economics, 47(23), 2348-2358.

Corbet, S., Meegan, A., Larkin, C., Lucey, B., & Yarovaya, L. (2018). Exploring the dynamic relationships between cryptocurrencies and other financial assets. Economics letters, 165, 28-34.

Demarta, S., & McNeil, A. J. (2005). The t Copula and Related Copulas. International Statistical Review, 73(1), 111–129.

Embrechts, P., Lindskog, F., & McNeil, A. (2001). Modelling dependence with copulas. Rapport technique, Département de mathématiques, Institut Fédéral de Technologie de Zurich, Zurich, 14, 1-50.

Hu, L. (2006). Dependence patterns across financial markets: a mixed copula approach. Applied financial economics, 16(10), 717-729.

Joe, H. (1997). Multivariate Models and Dependence Concepts. Chapman & Hall/CRC.

Jorion, P. (2007). Value at Risk: The new benchmark for managing financial risk.

Kendall, M. G. (1938). A new measure of rank correlation. Biometrika, 30(1-2), 81-93.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. Satoshi Nakamoto.

Patton, A. J. (2006). Modelling asymmetric exchange rate dependence. International economic review, 47(2), 527-556.

Sklar, A. (1959). Fonctions de Répartition à n Dimensions et Leurs Marges. Publications de l'Institut de Statistique de l'Université de Paris, 8, 229–231.

Tsay, R. S. (2005). Analysis of financial time series. John Eiley and Sons.

Yahoo Finance. (2024). Bitcoin / USD ve Ethereum / USD Historical Data. Retrieved from https://finance.yahoo.com

References

Akaike, H. (1974). A new look at the statistical model identification. *IEEE Transactions on Automatic Control*, *19*(6), 716-723.

Bollerslev, T. (1986). Generalized autoregressive conditional heteroskedasticity. *Journal of Econometrics*, *31*(3), 307-327.

Bouri, E., Molnár, P., Azzi, G., & Roubaud, D. (2017). On the hedge ratio and volatility dynamics of Bitcoin. *International Review of Financial Analysis*, *49*, 21-29.

Buterin, V. (2013). Ethereum white paper. *GitHub repository*, *1*, 22-23.

Cheah, E. T., & Fry, J. (2015). Speculative bubbles in Bitcoin markets? *Economics Letters*, *130*, 32-36.

Dyhrberg, A. H. (2016). Bitcoin, gold and the dollar – A GARCH volatility analysis. *Finance Research Letters*, *16*, 85-92.

Engle, R. F. (1982). Autoregressive conditional heteroscedasticity with estimates of the variance of United Kingdom inflation. *Econometrica*, *50*(4), 987-1007.

Engle, R. F., & Patton, A. J. (2001). What good is a volatility model? *Quantitative Finance*, *1*(3), 237-245.

Hannan, E. J., & Quinn, B. G. (1979). The determination of the order of an autoregression. *Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Methodological)*, *41*(2), 190-195.

Katsiampa, P. (2017). Volatility estimation for Bitcoin: A comparison of GARCH models. *Economics Letters*, *156*, 3-6.

Kwiatkowski, D., Phillips, P. C., Schmidt, P., & Shin, Y. (1992). Testing the null hypothesis of stationarity against the alternative of a unit root. *Journal of Econometrics*, *54*(1-3), 159-178.

Ljung, G. M., & Box, G. E. (1978). On a measure of a lack of fit in time series models. *Biometrika*, *65*(2), 297-303.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system. https://bitcoin.org/bitcoin.pdf

Nyblom, J. (1989). Testing the constancy of parameters over time. *Journal of Econometrics*, *42*(2), 211-229.

Phillip, A., Chan, J., & Peiris, S. (2018). Bitcoin and its global volatility: A review of volatility measurement and risk management approaches. *International Journal of Financial Studies*, *6*(4), 1-17.

Pindyck, R. S., & Rubinfeld, D. L. (1988). *Econometric models and economic forecasts* (3rd ed.). McGraw-Hill.

Schwarz, G. (1978). Estimating the dimension of a model. *The Annals of Statistics*, *6*(2), 461-464.

Yahoo Finance. (2024). Bitcoin / USD ve Ethereum / USD Historical Data. Retrieved from https://finance.yahoo.com

REFERENCES

1. Nakagami, M. (1960). The m-distribution—A general formula of intensity distribution of rapid fading. In *Statistical methods in radio wave propagation* (pp. 3-36). Pergamon.
2. Shankar, P. M., Dumane, V. A., Reid, J. M., Genis, V., Forsberg, F., Piccoli, C. W., & Goldberg, B. B. (2001). Classification of ultrasonic B-mode images of breast masses using Nakagami distribution. *IEEE Transactions on Ultrasonics, Ferroelectrics, and Frequency Control*, 48(2), 569-580.
3. Tsui, P. H., Huang, C. C., & Wang, S. H. (2006). Use of Nakagami distribution and logarithmic compression in ultrasonic tissue characterization. *Journal of Medical and Biological Engineering*, 26(2), 69-73.
4. Sarkar, S., Goel, N. K., & Mathur, B. S. (2010). Performance investigation of Nakagami-m distribution to derive flood hydrograph by genetic algorithm optimization approach. *Journal of Hydrologic Engineering*, 15(8), 658-666.
5. Nakahara, H., & Carcolé, E. (2010). Maximum-likelihood method for estimating coda Q and the Nakagami-m parameter. *Bulletin of the Seismological Society of America*, 100(6), 3174-3182.
6. Shittu, O. I., & Adepoju, K. A. (2013). On the beta-Nakagami distribution. *Progress in Applied Mathematics*, 5(1), 49-58.
7. Karagiannidis, G. K., Zogas, D. A., & Kotsopoulos, S. A. (2003). On the multivariate Nakagami-m distribution with exponential correlation. *IEEE Transactions on Communications*, 51(8), 1240-1244.
8. Louzada, F., Ramos, P. L., & Nascimento, D. (2018). The inverse Nakagami-m distribution: A novel approach in reliability. *IEEE Transactions on Reliability*, 67(3), 1030-1042.
9. Mazucheli, J., Menezes, A. F. B., & Ghitany, M. E. (2018). The unit-Weibull distribution and associated inference. *J. Appl. Probab. Stat, 13*(2), 1-22.
10. Biçer, C., Bakouch, H. S., Biçer, H. D., Alomair, G., Hussain, T., & Almohisen, A. (2024). Unit Maxwell-Boltzmann Distribution and Its Application to Concentrations Pollutant Data. *Axioms*, *13*(4), 226.
11. Biçer, C., & Demirci Bicer, H. (2022). Exponentiated Unit Teissier Distribution. In *Research & Reviews in Science and Mathematics December 2022* (pp. 61–80). Gece Kitaplığı.
12. Demirci Bicer, H., & Bicer, C. (2022). Unit Ishita Distribution With Inference. In *Research & Reviews in Science and Mathematics October 2022* (pp. 39–52). Gece Kitaplığı
13. Abramowitz, M., & Stegun, I. A. (Eds.). (1968). *Handbook of mathematical functions with formulas, graphs, and mathematical tables* (Vol. 55). US Government printing office.
14. Eaton, J. W., Bateman, D., Hauberg, S., & Wehbring, R. (2019). GNU Octave version 4.0. 0 manual: a high-level interactive language for numerical computations. 2015. URL http://www. gnu. org/software/octave/doc/interpreter, 8, 13.
15. Team, R. C. (2013). R: A language and environment for statistical computing.

REFERENCES

Akın, P., & Koc, T. (2021). Prediction of human development index with health indicators using tree-based regression models. *Adıyaman University Journal of Science, 11*(2), 410-420.

Ali, N. M., Aziz, N., & Besar, R. (2020). Comparison of microarray breast cancer classification using support vector machine and logistic regression with LASSO and boruta feature selection. *Indones J Electr Eng Comput Sci, 20*(2), 712-719.

Alpaydın, E. (2011). *Yapay öğrenme*: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Bommert, A., Sun, X., Bischl, B., Rahnenführer, J., & Lang, M. (2020). Benchmark for filter methods for feature selection in high-dimensional classification data. *Computational Statistics & Data Analysis, 143*, 106839.

Cai, J., Hu, L., Liu, Z., Zhou, K., & Zhang, H. (2020). An embedded feature selection and multi-class classification method for detection of the progression from mild cognitive impairment to alzheimer's disease. *Journal of Medical Imaging and Health Informatics, 10*(2), 370-379.

Dhal, P., & Azad, C. (2022). A comprehensive survey on feature selection in the various fields of machine learning. *Applied Intelligence, 52*(4), 4543-4581.

Elssied, N. O. F., Ibrahim, O., & Osman, A. H. (2014). A novel feature selection based on one-way anova f-test for e-mail spam classification. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology, 7*(3), 625-638.

Fahimifar, S., Mousavi, K., Mozaffari, F., & Ausloos, M. (2023). Identification of the most important external features of highly cited scholarly papers through 3 (ie, Ridge, Lasso, and Boruta) feature selection data mining methods: Identification of the most important external features of highly cited scholarly papers through 3 (ie, Ridge, Lasso, and Boruta) feature selection data mining methods. *Quality & Quantity, 57*(4), 3685-3712.

Fonti, V., & Belitser, E. (2017). Feature selection using Lasso. *VU Amsterdam research paper in business analytics, 30*, 1-25.

Hameed, S. S., Petinrina, O. O., Hashi, A. O., & Saeed, F. (2018). Filter-Wrapper Combination and Embedded Feature Selection for Gene Expression Data. *International Journal of Advances in Soft Computing & Its Applications, 10*(1).

Hopf, K., & Reifenrath, S. (2021). Filter Methods for Feature Selection in Supervised Machine Learning Applications--Review and Benchmark. *arXiv preprint arXiv:2111.12140*.

Jović, A., Brkić, K., & Bogunović, N. (2015). *A review of feature selection methods with applications.* Paper presented at the 2015 38th international convention on information and communication technology, electronics and microelectronics (MIPRO).

Koc, T., & Akın, P. (2022). Estimation of High School Entrance Examination Success Rates Using Machine Learning and Beta Regression Models. *Journal of Intelligent Systems: Theory and Applications, 5*(1), 9-15.

Kotsiantis, S. (2011). Feature selection for machine learning classification problems: a recent overview. *Artificial intelligence review, 42*(1), 157-176.

Kursa, M. B., & Rudnicki, W. R. (2010). Feature selection with the Boruta package. *Journal of statistical software, 36*, 1-13.

Li, J., Cheng, K., Wang, S., Morstatter, F., Trevino, R. P., Tang, J., & Liu, H. (2017). Feature selection: A data perspective. *ACM computing surveys (CSUR), 50*(6), 1-45.

Liu, H., & Motoda, H. (2012). *Feature selection for knowledge discovery and data mining* (Vol. 454): Springer science & business media.

Manhar, M. A., Soesanti, I., & Setiawan, N. A. (2020). A Improving Feature Selection on Heart Disease Dataset With Boruta Approach. *Journal FORTEI-JEERI, 1*(1), 41-48.

Mohtasham, F., Pourhoseingholi, M., Hashemi Nazari, S. S., Kavousi, K., & Zali, M. R. (2024). Comparative analysis of feature selection techniques for COVID-19 dataset. *Scientific reports, 14*(1), 18627.

Morgan, J. (2014). Classification and regression tree analysis. *Boston: Boston University, 298*.

Saeys, Y., Inza, I., & Larranaga, P. (2007). A review of feature selection techniques in bioinformatics. *bioinformatics, 23*(19), 2507-2517.

Salami, A., Ghassemi, F., & Moradi, M. H. (2017). *A criterion to evaluate feature vectors based on ANOVA statistical analysis.* Paper presented at the 2017 24th National and 2nd International Iranian Conference on Biomedical Engineering (ICBME).

Sarder, M. A., Maniruzzaman, M., & Ahammed, B. (2020). Feature selection and classification of leukemia cancer using machine learning techniques. *Machine Learning Research, 5*(2), 18.

Solorio-Fernández, S., Carrasco-Ochoa, J. A., & Martínez-Trinidad, J. F. (2020). A review of unsupervised feature selection methods. *Artificial intelligence review, 53*(2), 907-948.

Uğuz, S. (2019). Makine öğrenmesi teorik yönleri ve Python uygulamaları ile bir yapay zeka ekolü. *Nobel Yayıncılık. Ankara*.

Kaynaklar

- Templeton, J. G. C., & Falin, G. I. (2023). Retrial queues. CRC Press.
- Artalejo. (1999). *Exact Tail Asymptotics for a Queueing System with a Retrial Orbit and Batch Service.*
- Gross, D., Shortle, J. F., Thompson, J. M., & Harris, C. M. (2008). Bounds and approximations. *Fundamentals of Queueing Theory*, 329-368.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Özlem Çeziktürk

Matematik Eğitimi

International Research in the Field of Mathematics Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
International Research in the Field of Mathematics Education

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Çeziktürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-62-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
International Research in the Field of Mathematics Education
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Çeziktürk
VI+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-62-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Baykul, Y. (2012). *İlkokulda matematik öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Danişman, Ş., & Karadağ, E. (2015). Öğrenme Alanları ve Kazanımlar Bağlamında 2005 ve 2013 Beşinci Sınıf Matematik Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *6*(3), 380-398. https://doi.org/10.16949/turcomat.03423

Miles, M., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook (2nd ed.).* Thousand Oaks, CA: Sage.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). *Matematik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar.* Ankara: MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024a). *Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)-Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.* Ankara: MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024b). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli- Öğretim Programları Ortak Metni.* Ankara: MEB Yayınları.

Şen, Ö. (2017). Matematik Dersi Ortaokul Öğretim Programlarının Karşılaştırılması: 2009-2013-2017. *Current Research in Education*, *3*(3), 116-128.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (12. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

REFERENCES

Baki, G. Ö. ve Işık, A. (2018). Öğrencilerin matematiksel düşünmelerine yönelik öğretmenlerin farkındalık düzeylerinin incelenmesi: Ders imecesi modeli. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 9*(1), 122-146.

Baş, S. (2013). *An investigation of teachers' noticing of students' mathematical thinking in the context of a professional development program*, [Unpublished dissertation]. The Middle East Techical University, Ankara.

Birinci, M. ve Baki, M. (2019). Bir ortaokul matematik öğretmeninin mesleki gelişiminden yansımalar: kesir öğretiminde fark etme becerisinin işe koşulması. *Elementary Education Online, 18*(3). https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.610853

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün Ö., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Pegem.

Çelikdemir, K. (2018). *Fostering preservice mathematics teachers' professional identity orientations through noticing practices in a video case-based community,* [Unpublished dissertation]. The Middle East Techical University, Ankara.

Çopur, N.S. ve Tekin Sitrava, R., (2024). Matematik öğretmen adaylarının cebirsel ifadelere ilişkin kavram yanılgılarını fark etme becerilerinin incelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi 9th Ubak,* 126-135.

Dışbudak-Kuru, Ö., Ucuzoğlu, A. N., Işıksal-Bostan, M., Yemen-Karpuzcu, S., ve Tekin-Sitrava, R. (2022). Ortaokul matematik öğretmenlerinin mesleki fark etme becerileri: dikdörtgenler prizmasının hacmine ilişkin problem durumu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(2), 154-174. https://doi.org/10.17860/mersinefd.1093364

Erdik, E. (2014). *A comparative analysis of noticing of mathematics teachers with varying teaching experience,* [Unpublished master's thesis]. Boğaziçi University, İstanbul.

Fernandez, C., Llinares, S., & Valls, J. (2013). Primary school teacher's noticing of students' mathematical thinking in problem solving. *The Mathematics Enthusiast, 10*, 441-468. https://doi.org/10.54870/1551-3440.1274

Goldsmith, L. T., & Seago, N. (2011). Using classroom artifacts to focus teachers" noticing: Affordances and opportunities. In M. G. Sherin, V. R. Jacobs & R. A. Philipp (Eds.), *Mathematics teacher noticing: Seeing through teachers' eyes* (pp. 169-187). Routledge.

Güner, P. ve Akyüz, D. (2017a). Öğretmen adaylarının ders imecesi (lesson study) kapsamında matematiksel fark etmelerinin niteliği. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 36*(1), 47-82.

Güner, P. ve Akyüz, D. (2017b). Ders imecesi mesleki gelişim modeli: Öğretmen adaylarının fark etme becerilerinin incelenmesi. *İlkögretim Online, 16*(2), 428-452. https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.304709

Işık, C., & Kar, T. (2012). 7. sınıf öğrencilerinin kesirlerde toplama işlemine kurdukları problemlerin analizi. *İlköğretim Online, 11*(4), 1021-1035.

Jacobs, V.R., Lamb, L.C., & Philipp, R. A. (2010). Professional Noticing of Children's Mathematical Thinking. *Journal for Research in Mathematics Education 41*(2), 169-20. https://doi.org/10.5951/jresematheduc.41.2.0169

Jacobs, V. R., Lamb, L. L. C., Philipp, R. A., & Schappelle, B. P. (2011). Deciding how to respond on the basis of children's understandings. In M. G. Sherin,

V. R. Jacobs, ve R. A. Philipp (Eds.), *Mathematics teacher noticing: Seeing through teachers' eyes* (pp. 97-116). Routledge.

Jacobs, V., Lamb, L. C., Philipp, R. A., Schappelle, B. P., & Burke, A. (2007). Professional noticing by elementary school teachers of mathematics. Paper presented at the American Education Research Association annual meeting, Chicago.

Kuzu, O. ve Çil, O. (2021). Öğretmen adaylarının kesirler konusuna yönelik kazanım sınıflandırma ve problem kurma becerilerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 30*(1), 141-160. https://doi.org/10.24106/kefdergi.801083

Mısral, M. (2009). *Kesrin farklı anlamlarına göre yapılan öğretimin ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin kesirlerde toplama çıkarma ve çarpma işlemlerinde kavramsal ve işlemsel bilgi düzeylerine etkisi,* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi, Konya.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sources book* (2nd Ed.). Sage.

Osmanoğlu, A. (2010). *Preparing pre-service teachers for reform-minded teaching through online video case discussions: Change in noticing,* [Unpublished dissertation]. Middle East Technical University, Ankara.

Osmanoğlu, A., Işıksal M., & Koç, Y. (2012). Prospective teachers' noticing with respect to the student roles underlined in the elementary mathematics program: Use of video cases. *Education and Science, 37*(165), 336-347.

Şentürk, B. Y. (2018). *İlköğretim matematik öğretmen adaylarının bir matematik sınıfına yönelik farkındalıkları,* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Şermetoğlu, H. ve Baki, M. (2019). Oran ve orantı konusu öğretim sürecinin bir matematik öğretmeninin fark etme becerisi bağlamında incelenmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi, 10*(2), 394-425.

Tataroğlu-Taşdan, B. (2019). Matematik öğretmeni adaylarının fark etme becerilerinin incelenmesi. *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi, 10*(1), 232-259.

Tataroğlu Taşdan, B., Yiğit Koyunkaya, M., ve Tekin Dede, A. (2023). Ortaokul matematik öğretmeni adaylarının derslerindeki argümantasyon sürecine ilişkin fark etme becerilerinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar University Journal of the Faculty of Education, 11*(2), 220-244. https://doi.org/10.52826/mcbuefd.1373777

Taylan, R. D. (2015). Beginning teachers' attending to students' thinking. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 23*(4), 1491-1506.

Toluk Uçar, Z. & Bozkuş, F.(2023). An analysis of the prospective teachers' noticing of student mathematical thinking. *Turkish Journal of Mathematics Education, 4*(3), 1-24.

Ulusoy, F. (2016). *Developing prospective mathematics teachers' knowledge for teaching quadrilaterals through a video case-based learning environment,* [Unpublished dissertation]. Middle East Technical University, Ankara.

Ulusoy, F., & Çakıroğlu, E. (2018). Using video cases and small-scale research projects to explore prospective mathematics teachers' noticing of student thinking. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 14*(9), 1- 14. https://doi.org/10.29333/ejmste/92020

Van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2002). Learning to notice: Scaffolding new teachers' interpretations of classroom interactions. *Jl. of Technology and Teacher Education, 10*(4), 571-596

Van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2008). Mathematics teachers' ''learning to notice'' in the context of a video club. *Teaching and Teacher Education 24,* 244-276 https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.11.005

Van Es, E. A., & Sherin, M. G. (2010). The influence of video clubs on teachers' thinking and practice. *Journal of Mathematics Teacher Education, 13*(2), 155- 176.

Veenman, S. (1984). Perceived problems of beginning teachers. *Review of Educational Research, 54*(2), 143-178. https://doi.org/10.3102/00346543054002143

Yeşil, D. (2021). *Bir ortaokul matematik öğretmeninin fark etme becerisi bağlamında mesleki gelişimi,* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Yetkin Özdemir, İ. E. ve Kayhan Altay, M. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının öğrencilerin matematiksel düşünüşlerini ortaya çıkarma ve yorumlama becerileri. *İlköğretim Online, 15*(1), 23-39. https://doi.org/10.17051/io.2016.92637

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin.

KAYNAKÇA

Alimisis, D. & Roussinos, D. (2020). *Artificial Intelligence in Education: Applications and Challenges.* Springer.

Alpaydin, E. (2020). *Introduction to Machine Learning* (4th ed.). MIT Press.

Anderson, C. A., & Hu, L. (2019). Motivation and learning through game-based learning. *Journal of Educational Psychology, 111*(6), 948-961.

Anderson, CA. (2017). Teknolojinin Eğitim Üzerindeki Etkisi: Bir İnceleme. *Eğitim Teknolojisi Araştırma ve Geliştirme, 65*(5), 899-912.

Baker T. & Smith L.(2024). Educ-AI-Tion Rebooted Exploring the Future of Artificial Intelligence in Schools and Colleges. 2019. Available from https://www.nesta.org.uk/report/education-rebooted/ to 23.11.2024.

Baker, R. S. (2017). *Educational data mining and learning analytics: Applications to artificial intelligence in education*. Springer.

Baker, R. S. (2020). *Eğitimde yapay zekâ: Uygulamalar ve zorluklar*. Springer Uluslararası Yayıncılık.

Baker, R. S., & Siemens, G. (2014). Educational data mining and learning analytics. *Learning Analytics, 1*, 1-11.

Baker, R. S., & Smith, L. (2019). Educating the AI Generation: Exploring the Intersection of Artificial Intelligence and Human Learning. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 29*(4), 536-568.

Beam, A. L., & Kohane, I. S. (2016). Translating artificial intelligence into clinical care. *JAMA, 316*(22), 2368-2369. https://doi.org/10.1001/jama.2016.17438

Bransford, J., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (2021). *How people learn: Brain, mind, experience, and school: Expanded edition*. National Academies Press.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W.W. Norton & Company.

Burke, E., & Ognibene, T. (2020). AI in education: Enhancing learning and teaching. *Educational Technology Journal*.

Cai, S., Xu, C., & Xie, H. (2021). Enhancing critical thinking through artificial intelligence: An analysis of problem-solving skills in students. *Educational Technology Research and Development, 69*(3), 593-610.

Chen, X., He, S., & Xie, H. (2020). Kişiselleştirilmiş öğrenmede yapay zekânın rolü. *Eğitim Teknolojisi ve Toplum Dergisi, 23*(3), 12–27.

Chiu, T. K. F. (2021). A holistic approach to artificial intelligence (AI) curriculum for K-12 schools. *TechTrends, 65*, 796–807. https://doi.org/10.1007/s11528-021-00637-1

Chong, M. S., & Loke, S. P. (2020). Yüksek öğrenimde yapay zekâ ile öğretmeyi öğrenmek: Hizmet öncesi öğretmenler üzerine bir çalışma. *Teknoloji ve Öğretmen Eğitimi Dergisi, 28*(2), 13–25.

Chou, P. N., Chang, Y. H., & Wang, S. C. (2019). The effects of personalized learning using artificial intelligence on students' problem-solving skills. *Computers & Education, 130*, 34-44.

Coşkun, F., & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekanın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. Ankara University *Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 54*(3), 947-966. https://doi.org/10.30964/auebfd.916220

Çiftçi, S., & Özgür, H. (2021). Türkiye'de yapay zekâ destekli eğitim uygulamaları. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 46*(3), 234–247.

D'Mello, S. K., & Graesser, A. C. (2015). Trends in cognitive sciences. *Educational data mining, 5*(2), 53–61.

Eker, C. & Halıcı Gürbüz, S. (2024). Matematik Öğretmenlerinin Matematik Dersinde Yapay Zekâ Kullanımına Yönelik Yeterlilik Algıları, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 7*(7), 513-528

Eker, C., Halat, E., & Gündüz, S. (2024). Matematik öğretmenlerinin matematik dersinde yaptığı zeki küçük muharrir işlevi ile iletişimsel analizi. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 39*(174), 513–525. https://doi.org/10.26677/tr1010.2024.1425

Fahimirad, M., & Kotamjani, S. S. (2018). A review on application of artificial intelligence in teaching and learning. *International Journal of Learning and Development, 8*(4), 106-118. https://doi.org/10.5296/ijld.v8i4.13849

Gadanidis, G. (2017). Artificial intelligence, computational thinking, and mathematics education. *International Journal of Information and Learning Technology, 34*(2), 133–139.

Göksoy, S. (2013). Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinde zorunlu eğitim uygulamaları. *Asya Öğretim Dergisi, 1*(1), 30-41.

Güzey, C., Çakır, O., Athar, M. H., Yurdaöz, E., & Saad, S. (2023). Eğitimde yapay zekâ konusunda yapılmış çalışmaların içerik analizi, *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 5*(1), 66-77. https://doi.org/10.53694/bited.1060730

Heffernan, N. T., & Heffernan, C. L. (2014). ASSISTments sistemini kullanarak öğrenci öğreniminin değerlendirilmesi. *Eğitim Veri Madenciliği Dergisi, 6*(2), 14–36.

Heffernan, N. T., & Heffernan, C. L. (2014). The impact of intelligent tutoring systems on student learning. *Journal of Educational Psychology, 106*(3), 597-607.

Heffernan, N. T., & Koedinger, K. R. (2012). Intelligent tutoring systems. *Handbook of Human-Computer Interaction*.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Hwang, G. J., & Tu, Y. F. (2021). The roles of artificial intelligence in mathematics education and research trends. *Mathematics*.

İncemen, S. & Öztürk, G. (2024). Farklı eğitim alanlarında yapay zekâ: Uygulama örnekleri. *International Journal of Computers in Education, 7*(1), 27-49. https://doi.org/10.5281/zenodo.12600022

İşler, B. & Kılıç, M. Y. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi, 5*(1), 1-11. https://doi.org/10.17932/IAU.EJNM.25480200.2021/ejnm_v5i1001

JSHSR. (2023). Yapay zekânın eğitime etkileri ve dezavantajları. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research, 10*(1), 45-59.

Karabıyık, Ü. (2024). Matematik eğitiminde yenilikçi bir yaklaşım: ChatGPT'nin rolü. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 10*(1), 26-46. https://doi.org/10.29065/usakead.139348734

Karal, H., Nabiyev, V., Erümit, A. K., Arslan, S., & Çebi, A. (2014). Students' opinions on artificial intelligence-based distance education system

(Artimat). *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 136*, 549–553. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.05.384

Kepner, C. H., & Tregoe, B. B. (2020). *The new rational manager: An updated edition for a new world*. Princeton: Kepner-Tregoe.

Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning. *International Journal of STEM Education*.

Koedinger, K. R. (2015). Intelligent tutoring systems: An overview. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 25*(2), 25–49.

Koedinger, K. R., Brunskill, E., Baker, R. S., McLaughlin, E. A., & Stamper, J. (2013). New potentials for data-driven intelligent tutoring system development and optimization. *AI Magazine, 34*(3), 27–41. https://doi.org/10.1609/aimag.v34i3.2484

Koller, D., Sussman, J., & Deimann, M. (2013). Adaptive learning and the role of data: A look into personalized learning. *Journal of Educational Data Mining, 5*(1), 1–22.

Kukulska-Hulme, A. (2020). Mobile learning and intelligent systems: Benefits and challenges. *British Journal of Educational Technology, 51*(5), 1560-1573.

Kulik, J. A., & Fletcher, J. D. (2020). Matematik eğitiminde akıllı öğretim sistemlerinin etkinliği: Bir meta-analiz. *Eğitim Psikolojisi İncelemesi, 32*(3), 395–424.

Li, Y. (2019). Eğitimde yapay zekâ ile kişiselleştirilmiş öğrenme. *Eğitimsel Bilgisayar Araştırmaları Dergisi, 57*(4), 12–25.

Luckin, R. (2016). *Intelligence unleashed: Eğitimde yapay zekâ için bir argüman*. Pearson.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence unbound: The future of EdTech*. Routledge.

Mathigon. (2023). *Mathigon: Matematiksel oyun alanı*. https://mathigon.org 01/12/2024 tarihinde erişildi.

McNamara, D. S., & Magliano, J. P. (2019). Yapay zekânın eğitimsel uygulamalarına genel bakış ve zorlukları. *Öğrenme ve Öğretim, 61*, 51–64.

Meço, G. & Coştu, F. (2022). Eğitimde yapay zekânın kullanılması: Betimsel içerik analizi çalışması. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(23), 171-191.

Mohan, S., Chandrasekaran, S., & Singh, S. (2019). The impact of AI on personalized learning. *Journal of Educational Technology*.

Murphy, K. P. (2012). *Machine learning: A probabilistic perspective*. MIT Press.

Nayıroğlu, B., & Tutak, T. (2024). Matematik öğretiminde yapay zekânın rolü: Eğitimde kullanılan araçların incelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies, 11*(1), 65–78. https://doi.org/10.33907/turkjes.1415591

Nye, B. D., Graesser, A. C., & Hu, X. (2014). Matematik eğitiminde akıllı öğretim sistemlerinin etkinliği: Bir meta-analiz. *Uluslararası Eğitimde Yapay Zekâ Dergisi, 24*(3), 3.

O'Neil, C. (2016). *Weapons of math destruction: How big data increases inequality and threatens democracy*. Crown Publishing Group.

O'Neil, H. F. (2014). *What works in teaching and learning: A guide for teachers*. Pearson Education.

Popenici, S., & Kerr, S. (2017). Personalized learning in the digital age: A framework for success. *Journal of Educational Technology Development and Exchange (JETDE), 10*(1), 1–17. https://doi.org/10.18785/jetde.1001.01

Russell, S., & Norvig, P. (2016). *Artificial intelligence: A modern approach* (3rd ed.). Pearson.

Saavedra, A. R., & Opfer, V. D. (2012). Teaching and learning 21st century skills: Lessons from the learning sciences. *The Future of Children, 22*(1), 1–17.

Schwartz, D. L., Tsang, J. M., & Blair, K. P. (2016). *The ABCs of how we learn: 26 scientifically proven approaches, how they work, and when to use them*. W.W. Norton & Company.

Selwyn, N. (2016). *Education and technology: Key issues and debates*. Bloomsbury Publishing.

Spector, J. M., Ifenthaler, D., & Sampson, D. G. (2014). Designing instructional systems to enhance learning with technology. *Educational Technology Research and Development, 62*(4), 497-513.

Tegmark, M. (2017). *Life 3.0: Being human in the age of artificial intelligence*. Penguin Books.

Tekin, N. (2023). Eğitimde yapay zekâ: Türkiye kaynaklı araştırmaların eğilimleri üzerine bir içerik analizi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(Special Issue), 387–411. https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.49

UNESCO. (2023). *Eğitim ve araştırmada üretken yapay zekâ kılavuzu*. UNESCO. https://unesdoc.unesco.org (E.T.: 28.11.2024).

Van der Meijden, A., Van der Meijden, M., & Beishuizen, J. (2021). Matematik eğitiminde uyarlanabilir öğrenme sistemleri: Kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimlerinin geliştirilmesi. *Human Behavior & Computers, 115*, 106569.

VanLehn, K. (2011). The relative effectiveness of human tutoring, intelligent tutoring systems, and other tutoring systems. *Educational Psychologist, 46*(4), 197–221. https://doi.org/10.1080/00461520.2011.611369

Yeşilyurt, S., Dündar, R., ve Demir, R. Z. (2024). Türkiye'de yapay zekâ ve eğitim ilişkisini inceleyen lisansüstü tezlerin analizi: Bir meta sentez çalışması. *Journal of Innovative Research in Social Studies, 7*(1), 47-73. https://doi.org/10.47503/jirss.1484848

REFERENCES

Armella, L. M. Hegedus, S.J. & Kaput, J.J. (2008). From static to dynamic mathematics: Historical and representational perspectives, *Educ Stud in Math, 68*, 99-111. DOI 0.1007/s10649-008-9116-6

Antonini, S. (2004, July 14-18). A statement, the contrapositive and the inverse: Intuition and Argumentation, *28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, PME 28*, 2, 47-54.

Cezikturk, O., Cırık, G., & Kahveci, M. (2001). Letting teachers to interact with the idea of "interactivity": What is "Interactive"? In C. Crawford et. al. (Eds.) *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education International Conference 2001* (pp.1070-1071). AACE.

Cezikturk, O., Kahveci, M., & Cırık, G. (2000). Interactivity in mathematics and science education. (In CD-ROM Proceedings) Paper presented at the *International Conference on MSET 2000*: San Diego, California

Cezikturk, O. (2003). *The effect of interactive diagrams on secondary students' understandings of selected mathematical representations based on van Hiele Theory and Representation Theory,* [Unpublished doctoral dissertation], University at Albany, SUNY, Available from ProQuest Dissertations and Theses (UMI NO: 3098300)

Balacheff, N. & Kaput, J.J. (1996) Computer-Based Learning Environments in Mathematics, inA.J. Bishop (Ed) *International Handbook of Mathematics Education*. (pp.469-501). Springer.

Bansilal, S. (2012). Using conversions and treatments to understand students' engagement with problems based on the normal distribution curve, *Pythagoras, 33*(1), Art #132, 13pages http://dx.doi.org/10.4102/phytagoras.v33i1.132

Blond, R. (2013, January 25). *General form of a quadratics applet*, http://www.ronblond.com/M11/QFA.GF.APPLET/index.html

Brenner, M.E. & Brar, T., Duran, R., Mayer, R.E., Moseley, B., Smith, B. R., & Webb, D. (1995). The role of multiple representations in learning algebra. Paper presented at *the Annual Conference of the North American Chapter for the psychology of math Ed*, Columbus, OH.

Brodie, K. (2009). Teaching math reasoning in secondary classrooms. (Eds. K. Brodie) *Learning Mathematical reasoning in a collaborative whole-class discussion.* (pp. 57-72) Springer Publishers.

Çelik, D. & Sağlam-Arslan, A. (2012). The analysis of teacher candidates' translating skills in multiple representations, *Elementary Education Online, II* (1), 239-250.

Chahine, I. (2011). The Role of Translations between and within Representations on the Conceptual Understanding of Fraction Knowledge: A Trans-Cultural Study*, Journal of Mathematics Education © Education for All, Vol. 4*, (1), pp. 47-59.

Duval, R. (1999). Representation, vision, and visualization; cognitive functions in mathematicalthinking: basic issues for learning. In proceedings of the *Annual Meeting of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education*, ERIC DIGEST: ED 466 379.

Duval, R. (2006). A cognitive analysis of problems of comprehension in the learning of mathematics, *Educational Studies in Mathematics, 61*, 103-131. DOI: 10.1007/s10649-006-0400-z

Indian Institute of Technology Bombay (2015, January 23). *Coordinates with respect to change of basis* http://www.mathresource.iitb.ac.in/linear%20algebra/Applet5/index.html

Janvier, C. (1987). Translation processes in mathematics education. In C. Janvier (Ed.). *Problems of representation in the teaching and learning of mathematics.* (pp.27-32). Lawrence Erlbaum Associates.

Jones, K. (2000). Providing a foundation for deductive reasoning: Students' interpretations when using dynamic geometry software and their evolving mathematical explanations, *Educational Studies in Math, 44*, 55-85. https://doi.org/10.1023/A:1012789201736

Kaput, J. (1991). Notations and representations as mediators of constructive processes. In Ed. E. V. Glasersfeld, *Radical constructivism in mathematics education* (pp. 53-75), Kluwer Academic Publishers.

Kaput, J. & Roschelle, J. (1998). The mathematics of change and variation from a millennial perspective: New content, new context. In C. Hoyles, C. Morgan, & G. Woodhouse (Eds.) *Rethinking the mathematics curriculum* (pp. 155-170). Springer-Verlag.

Küchemann, D. & Hoyles, C. (2006). Influences on students' mathematical reasoning and patterns in its development: insights from a longitudinal study with a particular reference to Geometry, *International Journal of Science and Mathematics Education, 4*(4), 581-608. https://doi.org/10.1007/s10763-006-9039-6

Liang, H.& Sedig, K. (2010). Role of Interaction in Enhancing the Epistemic Utility of 3D Mathematical Visualizations, *Int J Comput Math Learning, 15*, 191–224. DOI: 10.1007/s10758-010-9165-7

NCTM (2015, January 15). *Regression applet*, NCTM illuminations web site https://illuminations.nctm.org/Activity.aspx?id=4187 (E.T.: October, 2016)

Özmantar, M.F., Akkoç, H., Bingölbalı, E., Demir, S. & Ergene, B. (2010). Pre-Service Mathematics Teachers' Use of Multiple Representations in Technology-Rich Environments, *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 6* (1), 19-37

Pilten, P. (2008). *Matematiksel muhakeme ve değerlendirilmesi,* [mathematical reasoning and its assessment]: Literatürk Yayınevi.

Presmeg, N. & Nanduradu, R. (2005). An investigation of a Preservice Teacher's Use of Representations in solving algebraic problems involving exponential relationships, *Proceedings of the 29th Conference of International Group of PME*, 4, 105-112: Melbourne.

Şen, P. ve Çeziktürk, Ö. (2004). What if Socrates Uses Mathlets? , Poster presented at *EpiSTEME 1:* India

Thompson, P. (1999). Representation and Evolution: A discussion of Duval's Kaput's papers. In proceedings of the *Annual Meeting of the North American Chapter of the I.G. For PME,* (315-316), Mexico: PME.

Umay, A. (2003). Matematiksel muhakeme yeteneği, [Aptitude of mathematical reasoning] *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24,* 234-243.

Universitat Vien (2015, 1 October) *Definition of derivative ID:* www.univie.ac.at/future.media/moe/galerie/diff1/diff1.html,

Van Hiele, P. M. (1986). *Structure and Insight*. Academic Press.

Yerushalmy, M. (2005). *Functions of interactive visual representations in interactive mathematical textbooks,* http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.119.6000&rep=rep1&type=pdf (E.T.: 1 October 2015)

KAYNAKÇA

Weyl H. (1921). Zur Infinitesimal geometrie Einordnung der projectiven und der konformen Auffassung. *Göttinger Nachrichten, 99-112.*

Levi-Civita, T., (1986). Sulle trasformazioni delle equazioni dinamiche, *Ann. Mat. Milano* 24 ,255–300.

Takeno H, Ikeda, M, (1953) Theory of the spherically symmetric spaces-times. VII. Space-times with corresponding geodesics, *J. Sci. Hiroshima Univ.* A17 ,75–81.

Sinyukov N. S (1979). Geodesic mappings of Riemannian spaces, *Nauka, Moscow*.

Vrançeanu G. (1957) eanu, Leçons de geometri différentielle, *vol. I, II, Bucharest: Ed. Acad. Rep. Popul. Roumaine,*

Sinyukova E. N.1981.(1982), Geodesic mappings of certain special Riemannian spaces, *Math. Notes* 30, 946–949; *transl. from Mat. Zametki* 30(1981) 889–894.

Sinyukova E. N. (2009). On geodesic definiteness in a whole of certain classes of Riemannian spaces, *Zb. Pr. Inst. Mat. NAN Ukr*. 6 ,195–206.

Mikeš J, (1993) Global geodesic mappings and their generalizations for compact Riemannian spaces, *Opava: Open Education and Sci., Silesian Univ. Math. Publ. (Opava*) 143–149.

Mikeš J. (1996) .Geodesic mappings of affine-connected and Riemannian spaces. *J.Math. Sci. (New York)* 78:3, 311-333.

Berezovski V. and Mikeš J. (1998) On the classification of almost geodesic mappings of affineconnected spaces. In Differential geometry and its applications *(Dubrovnik,), pages* 41–48. *Univ. Novi Sad, Novi Sad*,

Eastwood M, and Matveev V. (2008) Metric connections in projective differential geometry. In Symmetries and overdetermined systems of partial differential equations, *volume 144 of IMA Vol. Math. Appl., pages 339–350. Springer, New York,*

Mikes J and Hinterleitner I. (2010) On geodesic mappings of manifolds with affine connection. *Acta Mathematica Academiae Paedagogicae Nyiregyhaziensis* 26 ,343–347

Salimov, A.A. ve Mağden, A. (2007). Diferensiyel Geometri. *Aktif Yayınevi, İstanbul.*

Bishop, R. L. and Goldberg, S., (1968). Tensör Analysis on Manifolds. The Macmillan *Company, New York, p.* 19-135.

Kobayashi, S. and Nomızu, K., (1963). Foundations of Differential Geometry. *Interscience Publishers,* 1, p. 26-38.

Mikes J and Hinterleitner I. (2010) On Geodesic Mappings of Manifolds with Affine Connection. *Acta Mathematica Academiae Paedagogicae Nyiregyhaziensis* 26 ,343–347

Editör:
Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu

Sosyal Hizmet

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL HİZMET ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-61-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL HİZMET ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Mehmet Kırlıoğlu
VI+114 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-61-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adams, R., Dominelli, L. ve Payne, M. (2009). *Critical Practice in Social Work*. Palgrave Macmillan.

Ağcasulu, H. (2017). Sosyal Sermaye Kavramı ve Temel Bakış Açılarının Karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergis*i, 8 (17), 114-129.

Anheier, H. K. (2016). *Cultural particıpation and inclusive societies. A thematic report based on the Indicator Framework on Culture and Democracy*. Council of Europe.

Aslan, S. (2016). Türkiye'de Sosyal Sermaye Bileşenlerinden Güven Hakkında Bir Değerlendirme. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(2), 181-204.

Atamtürk, E. (2014). Aile Mahkemelerinde Sosyal Hizmet Uygulamaları. İçinde V. Işıkhan (Editör), *Doç. Dr. Şener Koçyıldırım'a Armağan: Sosyal Hizmet ve Toplumla Çalışma*, (233-244). Ankara: Sosyal Hizmet Araştırma, Uygulama ve Geliştirme Derneği.

Avcı, D. (2007). *Toplumsal Değerler ve Gençlik*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Barker, R. L. (1995). *The Social Work Dictionary.* NASW Press.

Basha, P. C. (2017). Role of Education in Social Change. *International Journal Of Advanced Educational Research,* 2(5), 236-240.

Başçıllar, M. (2021). Toplumla Çalışma Bağlamında Savunuculuk. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 5(2), 90-101.

Başer, D., Kalaycı-Kırlıoğlu ve Kırlıoğlu, M. (2017). Sosyal Hizmet ve Bauman: Sosyal Adalet. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10*(2), 1007-1020.

Bauman, Z. (2001). *Bireyselleşmiş Toplum*. Y. Alogan (Çeviren). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The Need to Belong: Desire for İnterpersonal Attachments as A Fundamental Human Motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497–529.

Berger, P. L. ve Luckmann, T. (1967). *The Construction of Reality: A treatise in the Sociology of Knowledge.* London: Penguen Books.

Bourdieu, P. (1986a). *The Forms of Capital*. İçinde J.G. Richardson (Editör), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (s.241-258). New York: Greenwood Press.

Bourdieu, P. (1986b). The Forms of Capital. İçinde M. Granovetter ve R. Swedberg (Editör), *The Sociology Of Economic Life* (s. 78-92). Londra: Routledge.

Burt, R. S. (2000). The Network Structure of Social Capital. İçinde R. I. Sutton ve B. M. Staw (Editör), *Research in Organizational Behavior* (s.345-423). JAI Press.

Cicognani, E., Pirini, C., Keyes, C., Joshanloo, M., Rostami, R., ve Nosratabadi, M. (2008). Social participation, sense of community and social well being: A study on American, Italian and Iranian university students. *Social Indicators Research*, 89(1), 97-112.

Coleman, J. S. (1988). Social Capital in The Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95-120.

Coleman, J. S. (1990). *Foundations of Social Theory*. Harvard University Press.

Dominelli, L. (2002). *Feminist Social Work Theory and Practice*. Palgrave Macmillan.

Eşki Uğuz, H. (2010). *Kişisel ve Kurumsal Gelişmeye Farklı Bir Yaklaşım Sosyal Sermaye*. Ankara: Orion Kitabevi.

Field, J. (2003). *Social Capital*. Routledge.

Field, J. (2008). *Sosyal Sermaye*. B. Bilgen ve B. Şen (Çeviren). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Forrest, R. ve Kearns, A. (2001). Social Cohesion, Social Capital and The Neighbourhood. *Urban Studies*, 38(12), 2125–2143.

Fukuyama, F. (1996). *Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity*. Free Press.

Fukuyama, F. (1998). *Güven, Sosyal Erdemler ve Refahın Yaratılması*. A. Buğdaycı (Çeviren). Ankara: İş Bankası Yayınları.

Fukuyama, F. (2001). Social Capital, Civil Society and Development. *Third World Quarterly*, 22(1), 7-20.

Gerni, M. (2013). *İlişkilerin Maddi Yönü Sosyal Sermaye ve Örgütsel Boyutu*. İstanbul: Beta Yayınları.

Giddens, A. (2006). *Sociology*. Polity Press.

Gökalp, N. (2003). Ekonomide güven faktörü, *Yönetim ve Ekonomi*, 10(2), 163-174.

Görgün Baran, A. (2008). Yaşlılıkta Sosyalizasyon ve Yaşam Kalitesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi,* 2(2), 86-97.

Granovetter, M. S. (1973). The Strength of Weak Ties. *American Journal of Sociology*, 78(6), 1360-1380.

Haworth, S., Schaub, J. ve Miller, R. (2018). *Leadership in Social Work: (And Can It Learn From Clinical Healthcare?)*. England: University of Birmingham.

Healy, K. (2005). *Social Work Theories in Context: Creating Frameworks for Practice*. Palgrave Macmillan.

Hechter, M. ve Opp, K. D. (Eds.). (2001). What Have We Learned About The Emergence of Social Norms?. İçinde M. Hechter ve K.D. Opp (Editör), *Social Norms.* Russell Sage Foundation.

Kapu, H. (2008). Sosyal Sermaye ve Organizasyonların Öngörü Yeteneğini Geliştirme Gücü. *Atatürk İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1), 259-288.

Karagül, M. (2012). *Sosyal Sermaye (Kapitalizmin Kör Noktası)*. Ankara: Nobel Yayınları.

Keleş, H. N. (2012). *Sosyal sermaye*. Eğitim Yayınevi.

Kırlıoğlu, M. (2019a). Güçlendirmenin Özü "Güç": Sosyal Hizmet Uzmanlarının İş Yerindeki Güçleri/Güçsüzlükleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 22 (2), 646-662.

Kırlıoğlu, M. (2019b). Güçler Temelli Yaklaşım ve Güçlendirme: Kolektif Kimlik, Bilgi-Beceri, Benlik Kavramı, Eleştirel Farkındalık, Harekete Geçme. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 14(20), 2248-2277.

Kitapçı, İ. (2015). Motivasyonel Bir Güç Olarak Sosyal Sermaye Kavramı ve Rasyonalitesi. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 11-36.

Ledwith, M. (2011). *Community Development: A Critical Approach*. Policy Press.

Lin, N. (2001). *Social Capital: A Theory of Social Structure and Action*. Cambridge University Press.

Lin, N. (2010). Sosyal Sermaye Network Kuramının İnşası. İçinde M.Murat Şahin ve A. Zeki Ünal (Editör), *Sosyal Sermaye Kuram Uygulama Eleştiri* (s.171-220). Sakarya: Değişim Yayıncılık.

Lindstrøm, B. (2001). The meaning of resilience. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 13(1), 7-12.

Lister, R. (2003). *Citizenship: Feminist Perspectives*. Palgrave Macmillan.

Meyer, J. P. ve Allen, N. J. (1991). A Three-Component Conceptualization of Organizational Commitment. *Human Resource Management Review*, 1(1), 61-89.

Midgley, J. (1997). *Social Welfare in Global Context*. Sage Publications.

Midgley, J. (2014). *Social Development: Theory and Practice*. Sage Publications.

Miley, K.K., O'Melia, M ve DuBois, B. (2014). *Generalist Social Work Practice An Empowering Approach*. Pearson.

Mishler, W. ve Rose, R. (2001). What Are The Origins of Political Trust? Testing İnstitutional and Cultural Theories in Post-Communist Societies. *Comparative Political Studies*, 34(1), 30-62.

Misztal, B. A. (1996). *Trust in Modern Societies*. Polity Press.

Morrow, V. (1999). Conceptualising Social Capital in Relation to the Well-Being of Children and Young People: A Critical Review. *The Sociological Review*, 47(4), 744-765.

Newton, K. (1999). Social and Political Trust in Established Democracies. İçinde *Critical Citizens Global Support* for Democratic Governance (s.169-187). Oxford University Press.

Norris, P. (2002). Democratic Phoenix: Agencies, Repertoires, and Targets of Political Activism. Panel 14-8 Political Activism, Participation, and Identification (ss.1-26). Boston: 29 Ağustos-1 Eylül 2002.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice*. SAGE Publications.

Ostrom, E. (2000). Collective Action and The Evolution of Social Norms. *Journal of Economic Perspectives*, 14(3), 137-158.

Öğüt, A. ve Erbil, C. (2009). *Sosyal Sermaye Yönetimi*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Özdemir, A. A. (2007). Sosyal Ağ Özellikleri Bakış Açısıyla Sosyal Sermaye ve Bilgi Yaratma İlişkisi: Akademisyenler Üzerinde Yapılan Bir Alan Araştırması. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Papso, P. (2021). Mediation In Social Work. *Konińskie Studia Społeczno-Ekonomiczne*, 7(2). 2021. 131-136.

Payne, M. (2005). *Modern Social Work Theory*. Palgrave Macmillan.

Payne, M. (2014**).** *Modern Social Work Theory*. Oxford University Press.

Pierson, J. (2004). *Tackling Social Exclusion*. Routledge.

Portes, A. (1998). Social Capital: Its Origins and Applications in Modern Sociology. *Annual Review of Sociology*, 24, 1-24.

Portes, A. ve Vickstrom, E. (2011). Diversity, Social Capital and Cohesion. *Annual Review of Sociology*, 37(1), 461-479.

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon and Schuster.

Putnam, R. D., Leonardi, R. ve Nanetti, R. Y. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton University Press.

Rappaport, J. (1987). Terms of Empowerment/Exemplars of Prevention: Toward A Theory For Community Psychology. *American Journal of Community Psychology*, 15(2), 121-148.

Reisch, M. ve Garvin, C. D. (2016). *Social Work and Social Justice: Concepts, Challenges, and Strategies*. Oxford University Press.

Sargut, A. S. (2003). Kurumsal Alanlardaki Örgüt Yapılarının Oluşmasında ve Ekonomik İşlemlerin Yürütülmesinde Güvenin Rolü. İçinde F. Erdem (Derleyen), *Sosyal Bilimlerde Güven* (s.89-124). Ankara: Vadi Yayınları.

Sen, A. (1999). *Development as freedom*. Oxford University Press.

Seyyar, A. ve Genç, Y. (2010). *Sosyal Hizmet Terimleri (Ansiklopedik "Sosyal Pedagojik Çalışma" Sözlüğü)*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Szreter, S. ve Woolcock, M. (2004). Health by Association? Social Capital, Social Theory, and the Political Economy of Public Health. *International Journal of Epidemiology*, 33(4), 650-667.

Şavkar, E. (2011). Sosyal Sermayenin Unsurları ve Ekonomik Kalkınmayla İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Tajfel, H. ve Turner, J. C. (2004). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. İçinde J. T. Jost ve J. Sidanius (Editör), *Political Psychology: Key Readings* (s.276-293). Psychology Press.

Tilly, C. (2004). *Social Movements, 1768-2004*. Paradigm Publishers.

Töremen, F. (2002). Okullarda Sosyal Sermaye: Kavramsal Bir Çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32), 556-573.

Töremen, F. ve Ersözlü, A. (2010). *Eğitim Örgütlerinde Sosyal Sermaye ve Yönetimi*. İdeal Yayıncılık.

Verba, S., Schlozman, K. L. ve Brady, H. E. (1995). *Voice and equality: Civic voluntarism in American politics*. Harvard University Press.

Walumbwa, F., Avolio, B. J., Gardner, W. L., Wernsing, T. ve Peterson, S. (2008). Authentic Leadership: Development and Validation of A Theory-Based Measure. *Management Department Faculty Publications*, 24, 89-126.

Weiss-Gal, I. ve Gal, J. (2008). Social Workers and Policy-Practice: The Role of Social and Professional Values. *Journal of Social Service Research*, 34(4), 15-27.

WHO. (2024). https://www.who.int/news/item/29-05-2024-world-health-assembly-endorses-resolution-on-social-participation, (E.T.: 01.12.2024).

Wilson, J. ve Musick, M. (1997). Who Cares? Toward an Integrated Theory of Volunteer Work. *American Sociological Review*, 62(5), 694-713.

Woolcock, M. (1998). Social Capital and Economic Development: Toward A Theoretical Synthesis and Policy Framework. *Theory and Society*, 27(2), 153-172.

Yarcı, S. (2011). Pierre Bourdieu'da Sosyal Sermaye Kavramı. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6(1), 125-135.

Yolcuoğlu, İ. G. (2019). *Sosyal Hizmet/Sosyal Çalışma Bilim ve Mesleğine Giriş*. İstanbul: Nar Yayınevi.

Zastrow, C. H. (2010). *Introduction to Social Work and Social Welfare: Empowering People*. Cengage Learning.

Zimmerman, M. A. (2000). Empowerment Theory: Psychological, Organizational, and Community Levels of Analysis. İçinde J. Rappaport and E. Seidman (Editör), *Handbook of Community Psychology* (43-63). Springer.

KAYNAKÇA

Bernier, N. F. (2015). The real costs of informal caregiving in Canada. *Policy Options*. Retrieved from https://policyoptions.irpp.org/2015/06/05/the-real-costs-of-informal-caregiving/

Bilgili, N. (2000). *Yaşlı bireye bakım veren ailelerin karşılaştıkları sorunların belirlenmesi* [Unpublished doctoral dissertation]. Hacettepe Üniversitesi.

Black, B., Rabins, P. ve German, P. (1999). Predictors of nursing home placement among elderly public housing residents. *The Gerontologist*, *39*(5), 559–568.

Bookman, A. ve Harrington, M. (2007). Family caregivers: A shadow workforce in the geriatric health care system? *Journal of Health Politics, Policy and Law*, *32*(6), 1005–1041.

Buğra, A. (2015). *Kapitalizm, yoksulluk ve Türkiye'de sosyal politika* (7th ed.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Buğra, A. ve Keyder, Ç. (2003). *Yeni yoksulluk ve Türkiye'nin değişen refah rejimi.* Ankara: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP). https://www.tr.undp.org/00e81887-1e94-439e-919a-40d32d6a265e

Bujnowska-Fedak, M. M. ve Grata-Borkowska, U. (2015). Use of telemedicine-based care for the aging and elderly: Promises and pitfalls. *Smart Homecare Technology and TeleHealth*, *31*, 91–105.

Chinn, P. L. ve Jacobs, M. K. (1987). *Theory and nursing: A systematic approach*. St. Louis, MO: Mosby Company.

Colello, K. J. (2007). *Family caregiving to the older population: Background, federal programs and issues for Congress (RL34123)*. Washington, DC: Congressional Research Service.

Cornes, M., Manthorpe, J., Huxley, P. ve Evans, S. (2007). Developing wider workforce regulation in England: Lessons from education, social work and social care. *Journal of Interprofessional Care*, 21(3), 241-250.

Cox, R. (2004). The path-dependency of an idea: Why Scandinavian welfare states remain distinct. *Social Policy and Administration*, *38*(2), 204–219.

Çetinkaya, Ş. (2012). *Türkiye'de sosyal yardımlaşma müessesesi: Durum analizi, sorunlar ve çözüm önerileri* [Unpublished doctoral dissertation]. Dumlupınar Üniversitesi.

Dayanır Cingil, D. (2003). *Aile içi bakım vericileri eğitmenin bağımlı yaşlıların evde bakım kalitesine etkisi* [Unpublished doctoral dissertation]. Selçuk Üniversitesi.

Dinç, B. (2019). *Huzurevlerine kabul edilerek sıraya alınan yaşlıların sosyal hizmet ihtiyacı ile evde bakım veren yakınlarının bakım yükleri ve yaşam memnuniyetlerinin değerlendirilmesi* [Unpublished doctoral dissertation]. Ankara Üniversitesi.

Durmaz, N ve Yağcı, U. (2018). Refah Devleti Dönüşümünün Yaşlı Bakımına Etkisi. *YAŞLI BAKIMI: Atölye Çalışmaları-I* içinde (109-120). Yaşlı Sorunları Araştırma Derneği.

Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton University Press.

Eyce, B. (2000). Tarihten günümüze Türk aile yapısı. *Journal of Selçuk University Social Sciences Vocational School*, *1*(4), 223–244.

Fadime, İ. ve Erdem, M. (2006). Validity and reliability of the Burden Interview and its adaptation to Turkish. *Journal of Nursology*, 11(4), 85-95.

Forbes, S. ve Hoffart, N. (1998). Elders' decision making regarding the use of long-term care services: A precarious balance. *Qualitative Health Research*, 8(6), 736-750.

Fujisawa, R. ve Colombo, F. (2009). *The long-term care workforce: Overview and strategies to adapt supply to a growing demand* (OECD Health Working Papers No. 44). OECD Publishing.

Gough, I. (2006). Güney Avrupa'da sosyal yardım. In A. Buğra & Ç. Keyder (Eds.), *Sosyal politika yazıları* içinde (pp. 231–260). İletişim Yayınları.

Gül, M. (2022). Uzun Dönemli Bakım Yönetimi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 143-159.

Güran, N. (1983). Aile hizmetleri. *HÜ Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi*, *1*(1), 15–21.

Hansen, K., Mahoney, J. ve Palta, M. (1999). Risk factors for lack of recovery of ADL independence after hospital discharge. *Journal of the American Geriatrics Society*, *47*, 360–365.

Hieda, T. (2012). Comparative political economy of long-term care for elderly people: Political logic of universalistic social care policy development. *Social Policy & Administration*, *46*(3), 258–279.

Holdsworth, L. M. (2015). Bereaved carers' accounts of the end of life and the role of care providers in a 'good death': A qualitative study. *Palliative Medicine*, *29*(9), 834–841.

International Federation on Ageing. (2014). *Connecting the dots: Formal and informal care*. http://www.ifafiv.org/wpcontent/uploads/2013/08/Connecting-the-Dots-Formal-and-Informal-

CareSeniorGovernment-Officials-Meeting-10th-June-2014.pdf

Irmak, H. S., & Artan, T., (2020). Gerontolojik Sosyal Hizmet. *Sağlıkta Sosyal ve Güncel Konular* içinde (pp.87-107). Detay Yayıncılık.

Jenkins, C. (2000). Care arrangement decisions for frail older women: Quantitative and qualitative perspectives. *Journal of Women & Aging*, 12(3-4), 3-20. Retrieved January 19, 2024, from

Jorens, Y., Spiegel, B., De Cortazar, C. G., Fillon, J. C., Fuchs, M. ve Strban, G. (2011). *Coordination of long-term care benefits: Current situation and future prospects*. Think Tank Report, 9–145. http://www.tress-network.org/EUROPEAN%20RESOURCES/EUROPEANREPORT/trESSIII_ThinkTankReport-LTC_20111026FINAL_amendmentsEC-FINAL.pdf

Katrougalos, G. ve Lazaridis, G. (2003). *Southern European welfare states (problems, challenges and prospects).* New York: Palgrave Macmillan.

Lecovich, E. (2008). Caregiving burden, community services, and quality of life of primary caregivers of frail elderly persons. *Journal of Applied Gerontology*, *27*(3), 309–330.

Lipszyc, B., Sail, E. ve Xavier, A. (2012). *Long-term care: Need, use and expenditure in the EU-27 (No. 469)*. European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs Publication. https://ec.europa.eu/economy_finance/publications/economic_paper/2012/pdf/ecp469_en.pdf

Marnier, A. (1986). *Nursing theorists and their work*. Mosby Company.

Naomi, A., Shiroiwa, T., Fukuda, T. ve Murashima, S. (2012). Institutional care versus home care for the elderly in a rural area: Cost comparison in rural Japan. *Rural & Remote Health*, *12*(4), 1–12. https://search.informit.org/doi/epdf/10.3316/informit.623682832580922

Nygård, M. (2006). Welfare-ideological change in Scandinavia: A comparative analysis of partisan welfare state positions in four Nordic countries, 1970–2003. *Scandinavian Political Studies*, *29*(4), 356–385.

O'Connor, J. S. (2006). Gender, citizenship and welfare state regimes. In P. Kennett (Ed.), *A handbook of comparative social policy* (pp. 180–200). Edward Elgar Publishing.

Oğlak, S. (2007). Uzun süreli evde bakım hizmetleri ve bakım sigortası. *Turkish Journal of Geriatrics*, *10*(2), 100–108.

Oğlak, S. (2008). *Evde bakım hizmetleri ve bakım sigortası: Ülke örnekleri ve Türkiye*. Hatay: İskenderun Belediyesi Kültür Yayınları.

Özkurt, V. (2019). Risk of caregivers' care needs: The magnet effect of care-receiver. *Senex: Journal of Aging Studies*, 3(3), 4-18.

Pastor, C., Gaminde, G., Renteria, A., Cornet, G., Maseda, A. ve Etxeberria, I. (2009). Affective robotics for assisting elderly people. In P. L. Emiliani, L. Burgazli, A. Como, F. Gabbanini, & A. L. Salminen (Eds.), *Assistive technology: From adapted equipment to inclusive environments* (pp. 153–158). IOS Press.

Reinardy, J. ve Kane, R. A. (1999). Choosing an adult foster home or a nursing home: Residents' perceptions about decision making and control. *Social Work*, 44(6), 571-587.

Taşçı, F. (2013). Turkey's position within the models of welfare states: Evaluations through "The perception of old-age." *The Journal of Humanity and Society*, *3*(5), 5–35.

Tate, L. A. ve Brennan, C. M. (2013). *Adult day care: A practical guidebook and manual*. Routledge.,

Tomanbay, İ. (2007). Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler. Hacettepe Üniversitesi GEBAM. http://www.gebam.hacettepe.edu.tr/sosyal_boyut/yaslilara_yonelik_sosyal_hizmet.pdf

Toprak, D. A. (2015). Research on distinct welfare state models emerged during practice phase. *Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, *1*(21), 151–175.

Triantafillou, J., Naiditch, M., Repkova, K., Stiehr, K. ve Vlantoni, D. (2010). *Informal care in the long-term care system: European overview paper*. Interlinks.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2016). *Aile Yapısı İstatistikleri 2016*. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr

Walker, A. ve Wong, C. (2006). The ethnocentric construction of the welfare state. In P. Kennett (Ed.), *A handbook of comparative social policy* (pp. 116–130). Edward Elgar Publishing.

Weber, J. A. ve Clark, K. A. (1997). *Challenges and choices: Elderly caregiving*. University of Missouri Columbia. http://extension.missouri.edu/publications/notavailable.aspx

Williams, A. P., Peckham, A., Kuluski, K., Montgomery, R., Morton, F. ve Watkins, J. (2010). *Formal and informal care for older persons: Assessing the balance in Ontario*. Balance of Care Research Group, University of Toronto, Department of Health Policy, Management and Evaluation. https://www.ryerson.ca/content/dam/crncc/knowledge/relatedreports/balancecare/HMRU_caregiver_report_2010.pdf

KAYNAKLAR

Agadayi, E., Başer, D. A. ve Çevik, M. (2022). Impact of maternity leave and breastfeeding policies on physician fathers in Turkey: a descriptive research study. *Italian Journal of Gender-Specific Medicine, 8*(2), 87-96.

Akkan, B. ve Serim, S. (2018). Work and family reconciliation in Turkey: young women as a vulnerable group in the labour market. *Research and Policy on Turkey, 3*(2), 173-186.

Benecke, M. (2018). ILO Conventions 3, 103 and 183 on Maternity Protection. In *International and European Labour Law* (pp. 1365-1370). Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG.

Bogenschneider, K. (2000). Has family policy come of age? A decade review of the state of US family policy in the 1990s. *Journal of Marriage and Family, 62*(4), 1136-1159.

Buğra, A. (2015). Sosyal Politika ve Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları, *2000'ler Türkiye'sinde Sosyal Politika ve Toplumsal Cinsiyet* (s.13-22). İmge Kitabevi.

Bünning, M. (2015). What happens after the 'daddy months'? Fathers' involvement in paid work, childcare, and housework after taking parental leave in Germany. *European Sociological Review, 31*(6), 738-748.

Çakır, A. (2022). Türkiye'de çalışan kadınların iş-yaşam dengesini sağlamaya yönelik aile dostu politikaların değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çolak, A. (2022). Kadının İşgücüne Katılımı ve İskandinav Aile Dostu Refah Politikaları; İzin Uygulamaları ve Türkiye. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS), 8*, 187-202.

Dedeoğlu, S. (2000). Toplumsal Cinsiyet Rolleri Açısından Türkiye'de Aile ve Kadın Emeği. *Toplum ve Bilim, 86*(3), 139-171.

Demir, O. (2016). Nüfus Politikaları ve Çin, Fransa Ve Türkiye Örneklerinin Değerlendirilmesi. *Social Sciences, 11*(1), 41-61.

Ekin, A. ve Kayırgan, H. (2013). Uluslararası alanda ve Türk hukukunda eşit davranma ilkesi bağlamında ebeveyn izni. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 15,* 1045-1066.

Esping-Andersen, G. (1990). *The three worlds of welfare capitalism.* Cambridge: Polity Press.

Ferrera, M. (1996). The Southern model of welfare in social Europe. *Journal of European Social Policy, 6*(1), 17-37.

Gedikkaya, F. G. (2023). Karşılaştırmalı Aile Politikaları: Türkiye ve Almanya. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(1), 431-446.

Geisler, E. ve Kreyenfeld, M. (2011). Against all odds: Fathers' use of parental leave in Germany. *Journal of European Social Policy, 21*(1), 88-99.

Haas, L. (2003). Parental leave and gender equality: Lessons from the European Union. *Review of Policy Research, 20*(1), 89-114.

Han, J. S. ve Yoo, G. S. (2007). The effects of employees' gender role attitudes, job involvement, and family involvement on work-family balance. *Journal of Families and Better Life, 25*(5), 143-166.

Hantrais, L. (2004). Impacts of policy on family life. *Family policy matters* (pp. 163-192). Policy Press.

Hegewisch, A. ve Gornick, J. C. (2011). The impact of work-family policies on women's employment: a review of research from OECD countries. *Community, Work and Family Policy*, *14*(2), 119-138.

Henninger, A., Wimbauer, C. ve Dombrowski, R. (2008). Demography as a push toward gender equality? Current reforms of German family policy. *Social Politics*, *15*(3), 287-314.

Hosseinnezhad Hendvari, F. (2019). Türkiye'de aile sosyal politikası: Bir değerlendirme çalışması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Işığıçok, Ö. (2005). İstihdamda Eşitlik Politikaları Kapsamında Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Ebeveyn İzni. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 55*(1), 777-789.

İçağasıoğlu Çoban, A. ve Özbesler, C. (2009). Türkiye'de aileye yönelik sosyal politika ve hizmetler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, *18*(18), 31-42.

İlkkaracan, İ. (2010). *İş ve Aile Yaşamını Uzlaştırma Politikaları*. İstanbul: Mega Basım.

Kalaycı Kırlıoğlu, H. İ., Akarçay, D. ve Kırlıoğlu, M. (20161). Atasözleri ve deyimlerde kadına yönelik şiddetin izleri: Niteliksel bir çalışma. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(8), 101-122.

Kalaycı Kırlıoğlu, H. İ., Kırlıoğlu, M., Akpınar, B., Şenel, D. ve Demirel, R. (2016b). Şarkılarda Kadına Yönelik Şiddetin İzleri: Niteliksel Bir Çalışma. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(8), 6-30.

Kalaycı-Kırlıoğlu, H. İ., Kırlıoğlu, M. ve Başer, D. (2016c). Hegemonik erkekliğin inşasında duvar yazıları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, *19*(1), 221-238.

Karu, M. ve Tremblay, D. G. (2018). Fathers on parental leave: An analysis of rights and take-up in 29 countries. *Community, Work & Family, 21*(3), 344-362.

Konrad, K. A. ve Lommerud, K. E. (1995). Family policy with non-cooperative families. *The Scandinavian Journal of Economics, 97*(4), 581-601.

Lewis, J. (1992). Gender and the Development of Welfare Regimes. *Journal of European Social Policy. 2*(3). 159-173.

Lomazzi, V., Israel, S. ve Crespi, I. (2018). Gender equality in Europe and the effect of work-family balance policies on gender-role attitudes. *Social Sciences, 8*(1),1-29.

Mathews, M. (2022). Book Reviews: Designing Parental Leave Policy: The Norway Model and the Changing Face of Fatherhood. *Men and Masculinities, 26,* 156 - 159.

Metin, B. (2017). İş ve Aile Yaşamının Uyumlaştırılmasına Yönelik Politikalar ve Kadın İstihdamı: İsveç, Almanya ve Birleşik Krallık Örnekleri. *TISK Academy/TISK Akademi, 12*(23). 18-49.

Nayak, A. ve Pandey, M. (2022). A study on moderating role of family-friendly policies in work–life balance. *Journal of Family Issues, 43*(8), 2087-2110.

O'Brien, M. (2012). *Work-family balance policies*. Background paper. UNDESA.

Parlak, N. K. (2016). Avrupa Birliği'nde İş-Yaşam Dengesine Yönelik Uyumlaştırma Politikaları: Ebeveyn İzni. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, (1)*, 56-91.

Reich, N. (2011). Predictors of fathers' use of parental leave in Germany. *Population Review, 50*(2), 1-22.

Schober, P. S. (2014). Parental leave and domestic work of mothers and fathers: A longitudinal study of two reforms in West Germany. *Journal of Social Policy, 43*(2), 351.

Semiz, S. ve Meral, Ö. (2024). Okul Öncesi Dönemde Baba Kişiliği, Babalık Rolü Algısı ve Sosyal Davranışlar: Baba Katılımının Aracı Rolü. *Anadolu University Journal of Education Faculty, 8*(1), 244-275.

Son, K. (2024). The Origin of Social Policy for Women Workers: The Emergence of Paid Maternity Leave in Western Countries. *Comparative Political Studies, 57*(1), 69-100.

Soyseçkin, İ. S. (2016). Balance between work and family life: Middle class working mothers in Turkey. *Fe Dergi, 8*(1), 130-143.

Sumbas, A. (2018). Toplumsal cinsiyet eşitlik politikası olarak ebeveyn izni. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 8*(2), 167-194.

Süral, A. N. (2007). Legal framework for gender equality at work in Turkey. *Middle Eastern Studies, 43*(5), 811-824.

Thévenon, O. (2011). Family policies in OECD countries: A comparative analysis. *Population and development review, 37*(1), 57-87.

Toygar, Ş. A., Kırlıoğlu, M. ve Kara, D. (2020). Akademisyenlerin Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi: Konya İli Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 145-155.

Trzcinski, E. (2000). Family Policy in Germany: A Feminist Dilemma? *Feminist Economics, 6*(1), 21-44.

Tugrul, H., Stuckler, D. ve Aassve, A. (2024). Long-term impact of parenting-related leave policies on adolescents' well-being: a systematic review of quasi-experiments. *The European Journal of Public Health, 34*, 272 – 282.

Ülgen, G. ve Arda Özalp, L. F. (2017). Refah Rejimleri Sınıflandırma Çalışmaları: Cinsiyet Boyutları. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 39*(2), 639-658.

Ünlütürk, Ç. (2023). Bakım Yükü Kimin Yükü? Türkiye'de Çocuk Bakım Rejimi. *İktisat ve Toplum Dergisi, 149*, 44-56.

Ünlütürk-Ulutaş, Ç. (2015). İş ve aile yaşamını uzlaştırma politikaları: Türkiye'de yeni politika arayışları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 70*(3), 723-750.

Yıldırım Dalyan, S. (2020). Türkiye'de İş-Aile Yaşamına Yönelik Düzenlemelerin Uluslararası Normlar ve Refah Rejimleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 10*(2), 371-392.

Yıldırım, B. ve Şahin, F. (2019). Esping-Andersen'in refah devleti sınıflandırması ve makro sosyal hizmet uygulamaları temelinde Türkiye'nin konumu. *OPUS International Journal of Society Researches, 11*(18), 2525-2554.

KAYNAKLAR

Banks, S. (2012). Ethics and values in social work (4th ed.). Palgrave Macmillan.

Berzoff, J. (2011). Falling through the cracks: Psychodynamic practice with vulnerable and oppressed populations. Columbia University Press.

Berzoff, J., Flanagan, L. M. ve Hertz, P. (2021). Inside out and outside in: Psychodynamic clinical theory and psychopathology in contemporary multicultural contexts. Rowman & Littlefield.

Borden, W. (2009). Contemporary psychodynamic theory and practice. Lyceum Books.

Bowlby, J. (1979). The bowlby-ainsworth attachment theory. Behavioral and brain sciences, 2(4), 637-638.

Boyle, W. S., Hull, G. H., Mather, H. J., Smith, L. L. ve Farley, O. W. (2006). Direct Practice in Social Work. (Vol. Pearson Education): USA.

Brandell, J. R. (2004). Psychodynamic social work. Columbia University Press.

Brandell, J. R. ve Schechter, K. (2014). Psychoanalysis and Psychodynamic Theory. Oxford University Press.

Colarusso, C. A. ve Nemiroff, R. A. (2013). Adult development: A new dimension in psychodynamic theory and practice. Springer Science & Business Media.

Cummins, L. (2017). Toward theoretical inclusiveness in clinical social work. *Clinical Social Work Journal*, *45*(4), 367-370.

Cummins, L. (2019). A ghost in contemporary theory: Selma Fraiberg's social work identity and her contributions to modern psychoanalysis. *Clinical Social Work Journal*, *47*(4), 363-371.

Deal, K. H. (2007). Psychodynamic theory. Advances in Social Work, 8(1), 184-195.

Derezotes, D. S. (2000). Advanced Generalist Social Work. California: Sage Publications.

Dominelli, L. (2002). Anti-oppressive social work theory and practice. Palgrave Macmillan.

Duyan, V. (2010). Sosyal hizmet: Temelleri, yaklaşımları, müdahale yöntemleri. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.

Flax, J. (1981). Psychoanalysis and the philosophy of science: Critique or resistance? The Journal of Philosophy, 78(10), 561-569.

Fook, J. (2002). Social work: Critical theory and practice. Sage Publications.

Foucault, M. (2013). Akıl hastalığı ve psikoloji. Ayrıntı Yayınları.

Freud, A. (2018). Normality and pathology in childhood: Assessments of development. Routledge.

Freud, S. (1900). The interpretation of dreams.

Freud, S. (1915). The unconscious (SE, Vol. 14, pp. 159-215). London: Hogarth.

Freud, S. (1995). Psychoanalytic theory. In A Review of Personality Theories (Vol. 10). Charles C. Thomas Publisher.

Gençtan, E. (2006). Psikodinamik psikiyatri ve normaldışı davranışlar. Metis Yayınları.

Goldstein, E. (2001). Social work practice: A psychodynamic approach. Columbia University Press.

Goldstein, E. (2010). Object relations theory and self psychology in social work practice. Simon and Schuster.

Goldstein, E. G. (2013). Psychosocial framework. In Encyclopedia of Social Work.

Goldstein, E. G. ve Noonan, M. (1999). Short-term treatment and social work practice: An integrative perspective. Simon and Schuster.

Greene, R. R. (2017). Classical psychoanalytic thought, contemporary developments, and clinical social work. In Human behavior theory and social work practice (pp. 73-101). Routledge.

Grünbaum, A. (2012). Is Freudian psychoanalytic theory pseudo-scientific by Karl Popper's criterion of demarcation? In Arguing About Science (pp. 44-58). Routledge.

Guntrip, H. (1978). Psychoanalysis and some scientific and philosophical critics. (Dr Eliot Slater, Sir Peter Medawar and Sir Karl Popper). British Journal of Medical Psychology, 51(3), 207-224.

Healy, K. (2014). Social work theories in context: Creating frameworks for practice (2nd ed.). Palgrave Macmillan.

Horowitz, J. (1998). Contemporary psychoanalysis and social work theory. Clinical Social Work Journal, 26(4), 369-383.

Howe, D. (1995). Psychosocial work: An introduction to the psychosocial perspective. Macmillan.

Kayaalp, M. L. (2021). Karl Popper and Psychoanalysis Reconsidered. Free Associations, (84), 19-29.

Klein, M. (2020). Haset ve Şükran (Çev. Orhan Koçak ve Yavuz Erten). Metis Yayınları, İstanbul.

Maguire, L. (2002). Clinical Social Work: Beyond Generalist Practice with Individuals, Groups, and Families. CA: Brooks/Cole.

Overskeid, G. (2007). Looking for Skinner and finding Freud. American Psychologist, 62(6), 590.

Payne, M. (2014) Modern Social Work Theory, 4th Edition. New York: Oxford University Press.

Perron, R. (2017) Psikanalizin Tarihi. Işık Ergüden (Çev.). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Phillips, D. G. (2009). Clinical social work and psychoanalysis: Introduction to the special issue. Clinical Social Work Journal, 37(1), 1-6.

Popper, K. R. (2015). The logic of scientific discovery. Central Works of Philosophy v4: Twentieth Century: Moore to Popper, 4, 262.

Preston-Shoot, M. ve Agass, D. (1990). Making sense of social work: Psychodynamics, systems and practice. Macmillan.

Rudnytsky, P. L. (1989). Winnicott and Freud. The Psychoanalytic Study of the Child, 44(1), 331-350.

Safran, D. J. (2014). Psikanaliz ve psikanalitik terapiler. İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Sağlık, G. N. (2021). Psikanalitik kuram ve sosyal hizmet. FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, (31), 435-455.

Shedler, J. (2010). The efficacy of psychodynamic psychotherapy. American Psychologist, 65, 98–109.

Simon, B. L. (1994). Are theories for practice necessary? Yes! Journal of Social Work Education, 30(2), 144–148.

Strean, H. S. (1996). Applying psychoanalytic principles to social work practice: An historical review. Fostering healing and growth: A psychoanalytic social work approach, 1-22.

Sudbery, J. (2002). Key features of therapeutic social work: the use of relationship. Journal of Social Work Practice, 16(2), 149-162.

Thompson, N. (2016). Anti-discriminatory practice: Equality, diversity and social justice (6th ed.). Bloomsbury.

Thyer, B. (1994). Are theories for practice necessary? No! Journal of Social Work Education, 30(2), 148–151.

Thyer, B. (2015). It is time to delink psychodynamic theory for the definition of clinical social work. Clinical Social Work Journal Online.

Tufan, B., Cankurtaran Öntaş, Ö. ve Baykara Acar, Y. (2001). Türkiye'de sosyal hizmet ve sosyal bilim ilişkisine yönelik bir alıntı analizi çalışması. Toplum ve Sosyal Hizmet, 12(3), 93-102.

Turner, F. J. (1996). Theory and social work treatment. Social work treatment: Interlocking theoretical approaches, 4, 1-17.

Turner, F. J. (2015). Psychosocial therapy. In Paradigms of clinical social work (pp. 106-122). Routledge.

Walsh, J. (2006). Theories for direct social work practice. Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole.

Winnicott, D. W. (1991). Playing and reality. Psychology Press.

Yakeley, J. Ve Hobson, P. (2013). Evidence in support of psychodynamic psychotherapy.

KAYNAKÇA

Aguiar, B. K., Guerreiro, M. M., McBrian, D. ve Montenegro, M. A. (2007). Seizure impact on the school attendance in children with epilepsy. *Seizure*, 16(8), 698-702.

Aldenkamp, A. P. (2005). Educational underachievement in children with epilepsy: A model to predict the effects of epilepsy on educational achievement. *Journal of Child Neurology*, 20(3), 175-180.

Amir, M., Roziner, I., Knoll, A. ve Neufeld, M. Y. (1999). Self-efficacy and social support as mediators in the relation between disease severity and quality of life in patients with epilepsy. *Epilepsia*, 40(2), 216-224.

Arida, R. M., Cavalheiro, E. A., da Silva, A. C. ve Scorza, F. A. (2008). Physical activity and epilepsy: Proven and predicted benefits. *Sports Medicine*, *38*(7), 607–615.

Baker, G. A., Jacoby, A., Buck, D., Stalgis, C. ve Monnet, D. (1997). Quality of life of people with epilepsy: A European study. *Epilepsia*, 38(3), 353-362.

Banerjee, P. N., Filippi, D. ve Hauser, W. A. (2009). The descriptive epidemiology of epilepsy-A review. *Epilepsy Research*, 85(1), 31-45.

Barker, R. (1999). *Social Work Dictionary*. NASW Press.

Baskind, R. ve Birbeck, G. L. (2005). Epilepsy-associated stigma in Sub-Saharan Africa: The social landscape of a disease. *Epilepsy & Behavior*, 7(1), 68-73.

Baungartner, C., Brazdil, M. ve Binnie, C. (2000). Pre-surgical evaluation for epilepsy surgery-European standards. European Federation of Neurological Societies Task Force. *European Journal of Neurology*, 7(1), 119-122.

Bielen, I., Hajnšek, S., Krmpotić , P., Petelin, Ž., Sušak, R., Šepić-Grahovac, D. ve Sruk, A. (2011). Impact of partial liberalization of driver's license regulations on the driving behavior of people with epilepsy: Experience from Croatia. *Epilepsy & Behavior*, 21(4), 459-461.

Brodie, M. J., Shorvon, S. D., Canger , R., Halász, P., Johannessen, S., Thompson, P., . . . Wolf, P. (1997). Commission on European Affairs: Appropriate standards of epilepsy care across Europe. *Epilepsia*, 38(11), 1245-1250.

Browne, T. (2019). Social work roles and healthcare settings. İçerisinde S. Gehlert ve T. Browne (Ed), Handbook of Health Social Work (s. 21-37). https://doi.org/10.1002/9781119420743.ch2

Canbaz Kabay, S., Toğrol, E. ve Mestan, E. (2014). Nörolojik hastalıklarda stigmatizasyon ve ölçümü. *Türk Nöroloji Dergisi*, 20(1), 91-93.

Charyton, C., Elliott, J. O., Lu, B. ve Moore, J. L. (2009). The impact of social support on health related quality of life in persons with epilepsy. *Epilepsy & Behavior*, 16(4), 640-645.

Colling, J. A. (1990a). Epilepsy and well-being. *Social Science and Medicine*, 31(2), 165-170.

Colling, J. A. (1990b). Psychosocial well-being and epilepsy: An empirical study. *Epilepsia*, 31(4), 418-426.

Cooper, M. (1995). Epilepsy and employment-employers' attitudes. *Seizure*, 4(3), 193-199.

Dalrymple, J. (2003). Professional advocacy as a force for resistance in child welfare. *British Journal of Social Work*, 33(8), 1043–1062.

Dalrymple, J. ve Appleby, J. (2000). Cross sectional study of reporting of epileptic seizures to general practitioners. *BMJ*, 320(7227), 94-97.

De Boer, H. M. (2005). Overview and perspectives of employment in people with epilepsy. *Epilepsia*, 46(1), 52-54.

De Boer, H. M., Mula, M. ve Sander, J. W. (2008). The global burden and stigma of epilepsy. *Epilepsy & Behavior*, *12*(4), 540-546.

Doughty, J., Baker, G. A., Jacoby, A. ve Lavaud, V. (2003). Cross-cultural differences in levels of knowledge about epilepsy. *Epilepsia*, 44(1), 115-123.

Dünya Sağlık Örgütü. (2019). *Epilepsy*. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/epilepsy

Elliott, J. O., Charyton, C., Sprangers, P., Lu, B. ve Moore, J. L. (2011). The impact of marriage and social support on persons with active epilepsy. *Epilepsy & Behavior*, *20*(3), 533-538.

Elwes, R., Marshall, J., Beattie, A. ve Newman, P. (1991). Epilepsy and employment. A community based survey in an area of high unemployment. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry*, 54(3), 200-203.

Fisher, R. S., Acevedo, C., Arzimanoglou, A., Bogacz, A. ve Cross, J. H. (2014). ILAE Official Report: A practical clinical definition of epilepsy. *Epilepsia*, 55(4), 475-482.

Gandy, M., Sharpe, L. ve Perry, K. N. (2012). Psychosocial predictors of depression and anxiety in patients with epilepsy: A systematic review. *Journal of Affective Disorders*, *140*(3), 222-232.

Gilliam, F. G., Santos, J., Vahle, V. ve Carter, J. (2004). Depression in epilepsy: Ignoring clinical expression of neuronal network dysfunction. *Epilepsia*, 45(2), 28-33.

Groag, D. (1985). Epilepsy and employment. *The British Medical Journal*, 291(6487), 2-3.

Hauser, W. A. ve Kurland, L. T. (1975). The epidemiology of epilepsy in Rochester, Minnesota, 1935 through 1967. *Epilepsia*, 16(1), 1-66.

Heaney, D. (1999). Epilepsy at work: Evaluating the cost of epilepsy in the workplace. *Epilepsia*, 40(8), 44-47.

Hills, M. D. (2007). The psychological and social impact of epilepsy. *Neurology Asia*, 12(1), 10-12.

Hill, M. D. ve Baker, P. G. (1992). Relationships among epilepsy, social stigma, self-esteem, and social support. *Journal of Epilepsy*, 5(4), 231-38.

Jakoby, A. (1994). Felt versus enacted stigma: A concept revisited evidence from a study of people with epilepsy in remission. *Social Science and Medicine*, 38(2), 269-274.

Karakaya, C. (2021). Tıbbi sosyal hizmet uygulamasında kalite ve toplam kalite yönetimi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 32-45.

Karakaya, C. (2023). Yoksulluğun öteki yüzü: Çocuklarda sosyal dışlanma. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 85, 55–64.

Khudhur, I. A. ve Mehabes, F. J. (2012). Impact of epilepsy on patient's physical and psychosocial functioning: Iraqi study. *Health Science Journal*, 6(3), 563-575.

Labiner , D. M., Bagic, A. I., Herman, S. T. ve Fountain, N. B. (2010). Essential services, personnel, and facilities in specialized epilepsy centers-Revised 2010 guidelines. *Epilepsia*, 51(11), 2322-2333.

Mahrer-Imhof, R., Jaggi, S., Bonomo, A., Hediger, H., Eggenschwiler , P., Kramer, G. ve Oberholzer , E. (2013). Quality of life in adult patients with epilepsy and their family members. *Seizure*, 22(2), 128-135.

Malow, B. A. (2004). Sleep deprivation and epilepsy. *Epilepsy Current*, 4(5), 193-195.

Masia, S. L. ve Devinsky, O. (2000). Epilepsy and behavior: A brief history. *Epilepsy and Behaviour*, 1(1), 27-36.

McCagh, J., Fisk, J. E. ve Baker, G. A. (2009). Epilepsy, psychosocial and cognitive functioning. *Epilepsy Research*, 86(1), 1-14.

Miley, K. K., O Melia, W. M. ve DuBois, L. B. (2016). *Generalist social work practice: An empowering approach*. Pearson.

Moran, N. F., Poole, K., Bell, G. ve Solomon, J. (2004). Epilepsy in the United Kingdom: Seizure frequency and severity, anti-epileptic drug utilization and impact on life in 1652 people with epilepsy. *Seizure*, 13(6), 425-433.

Rachman, R. (2007). Community care: Changing the role of hospital social work. *Health & Social Care in the Community*, 3(3), 163-172.

Robert T. Fraser, R. T., Clemmons, D., Trejo, W. ve Temkin, N. R. (1985). Program evaluation in epilepsy rehabilitation. *Epilepsia*, 734-746.

Rodin, E., Rennıck, P., Dennerll, R. ve Lın, Y. (1972). Vocational and educational problems of epileptic patients. *Epilepsia*, 13(1), 149-160.

Rosenfield, P. L. (1992). The potential of transdisciplinary research for sustaining and extending linkages between the health and social sciences. *Social Science and Medicine*, 35(11), 1343-1357.

Sahar, N.U. (2012). Assessment of psychological distress in epilepsy: Perspective from Pakistan. *Epilepsy Research and Treatment*, 2012, 1-7.

Schmidt, D. (1988). Théodore Herpin: A mid-19th century view on epilepsy. *Archives of Neurology*, 45(9), 1042-1044.

Smeets, V. M., van Lierop, B. A., Vanhoutvin, J. P., Aldenkamp, A. P. ve Nijhuis, F. J. (2007). Epilepsy and employment: Literature review. *Epilepsy & Behavior*, 10(3), 354-362.

Smith, L. L. (1978). Social work with epileptic patients. *Health and Social Work*, 3(2), 157-174.

Steiger, B. K. ve Jokeit, H. (2017). Why epilepsy challenges social life. *Seizure*, 44, 194-198.

Suurmeijer, T. P., Reuvekamp, M. F. ve Aldenkamp, B. P. (2001). Social functioning, psychological functioning, and quality of life in epilepsy. *Epilepsia*, 42(9), 1160-1168.

Tekin, M. ve Uludağ, A. (2020). Sağlık alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarının mesleki benlik saygılarının incelenmesi. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 15, 95-106.

Tekin, H. H. (2021). Kadın doğum ve çocuk alanında tıbbi sosyal hizmet. İçinde: *Tıbbi Sosyal Hizmet El Kitabı*. Ed. Aysan Ümmügülsüm. Grafiker Yayınları.

Thompson, P. J. ve Upton, D. (1992). The impact of chronic epilepsy on the family. *Seizure*, 1(1), 43-48.

Toper, F. (2020). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Aileler ve Yaşadıkları Sorunlar. M. Yılmaz ve E. Günay içinde, Farklı Boyutlarıyla Sosyal Problemler Sosyal Politikalar Ekseninde Multidisipliner Yaklaşımlar (s. 229-255). Iksad Yayınevi.

Williams, J., Sharp, G. B., Griebel, M. L. ve Knabe, M. D. (1995). Outcome findings from a multidisciplinary clinic for children with epilepsy. *Journal of Child Health Care*, 24(4), 235-244.

Zengin, O. (2016). Nephrology social work: Social work intervention in chronic kidney disease. *Turkish Nephrology, Dialysis and Transplantation Journal*, 25(3), 221-226.

KAYNAKÇA

Acehan, S., Bilen, A., Ay, M. O., Gülen, M., Avcıl, A. ve İçme, F. (2013). Çocuk istismarı ve ihmalinin değerlendirilmesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *22*(4), 591-614.

Akbaba, M., Isır, A. B., Şaştım, M. U. ve Tataroğlu, Z. (2022). The Importance of a Physician's Approach in Repetitive Physical Abuse of a Child and Sexual Abuse Occurring as a Result of a Delayed Court Decision: A Case Report.

Akçe, İ. ve Doğan, H. (2020). Cinsel istismara maruz kalmış çocuklar üzerine bir değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*. 4,12-20.

Aksay, E. Y. ve Kar, H. (2022). Pediatride adli olgu olarak bildirimi gereken konular. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *15*(Özel Sayı-1), 94-100.

Aktepe, E. (2009). Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *1*(2), 95-119.

Akyüz, G., Sar, V., Kugu, N. ve Doğan, O. (2005). Reported childhood trauma, attempted suicide and self-mutilative behavior among women in the general population. *European Psychiatry, 20*(3), 268-273. https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2005.01.002

Alpaslan, A. H. (2014). Çocukluk döneminde cinsel istismar. *Kocatepe Tıp Dergisi.* 15(2),194-201.

Bağ, Ö. ve Alşen, S. (2016). Çocuğun cinsel istismarının değerlendirilmesinde yeni model: Çocuk İzlem Merkezleri. *Journal of Dr. Behcet Uz Children's Hospital*, *6*(1), 9-14.

Bağ, Ö. ve Alşen, S. (2017). Çocuk izlem merkezinde cinsel istismarın değerlendirilmesi: Bir merkezin bir yıllık deneyimi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *18*(1), 62-68.

Batman, H., & Gökçearslan, E. (2022). Çocuğun cinsel istismarında adli görüşme. Seçkin.

Bayrak, N. G., Gürhan, N. ve Karakaş, D. (2021). Türkiye'de Çocuk İzlem Merkezleri, Adli Görüşme Süreci ve Hemşirelerin Rol-Sorumlulukları. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *37*(3), 217-222.

Biçer, Ü., Tırtıl, L., Kurtaş, Ö. ve Aker, T. (2009). Adli psikiyatri. *Klinik Gelişim Dergisi (Adli Tıp Özel Sayı)*, *22*, 126-32.

Bilgin, Ö. ve Mavili, A. (2017). Kurum bakımındaki cinsel istismar mağduru çocuklara ilişkin bir araştırma. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*. 1(2), 105-128.

Bilginer, S. Ç. ve Çalışkan, D. (2018). Çocuğu istismardan korumada yeni bir yaklaşım: Çocuk izlem merkezleri. In Kepenekçi, Y.K., Taşkın, P. (Eds.). *Prof.Dr. Emine Akyüz'e armağan: Akademisyenlikte 50 Yıl.* (119-127), Pegem Akademi.

Bozkurt, G., Yorulmaz, C., & Düzkaya, D. S. (2014). Çocuklarda cinsel istismara bağlı travma sonrası stres bozukluğu: Olgu analizi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, *1*(2), 68-74.

Ceylan, A., Tuncer, O., Melek, M., Akgün, C., Gülmehmet, F. ve Erden, Ö. (2009). Van bölgesindeki çocuklarda cinsel istismar. *Van Tıp Dergisi*, *16*(4), 131-134.

Chase, D. M., Kalouyan, M. ve DiSaia, P. J. (2009). Colposcopy to evaluate abnormal cervical cytology in 2008. *American journal of obstetrics and gynecology*, *200*(5), 472-480.

Çolak, H. (2007). Gerekçeli-Karşılaştırmalı-Notlu-İçtihatlı Türk Ceza Kanunu, Bilge Yayınevi.

Çöpür, M., Üneri, Ö. S., Aydın, E., Bahalı, M. K., Tanıdır, C., Güneş, H. ve Erdoğan, A. (2012). İstanbul ili örnekleminde çocuk ve ergen cinsel istismarlarının karakteristik özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. *13*(1), 46-50.

Dönmez, Y. E., Soylu, N., Özcan, Ö. Ö., Yüksel, T., Demir, A. Ç., Bayhan, P. Ç. ve Miniksar, D. Y. (2014). Cinsel istismar mağduru çocuk ve ergen olgularımızın sosyodemografik ve klinik özellikleri. *Journal Of Turgut Özal Medical Center*, *21*(1), 44-48.

Eliaçık, K., Sürgel, N. A., Kanık, A., Yetim, A., Bolat, N. ve Bakiler, A. R. (2016). Adolesan Cinsel İstismarı ile İlgili Hekimlerin Bilgi, Tutum ve Davranışları. *Çocuk ve Medeniyet*, *1*(2), 111-123.

Finkelhor, D. (1994). The international epidemiology of child sexual abuse. *Child Abuse Neglect.* 18, 409-417.

Göker, Z., Aktepe, E. ve Hesapcıoğlu, S., & Kandil, S. (2010). Cinsel istismar mağduru olan çocukların başvuru şekilleri, klinik ve sosyodemografik özellikleri. *S.D.Ü. Tıp Fakültesi Dergisi.*17(4), 15-21.

Green, A. H. (1993). Child sexual abuse: immediate and long-term effects and intervention. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 32 (5), 890-902.

Howe, D. (2005). Child abuse and neglect attachment development and intervention. Palgrave.

K.H.G.M. (2024). Çocuk İzlem Merkezi (Çim) Listesi https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html

Kara, B., Biçer, Ü. ve Gökalp, A. S. (2004). Çocuk istismarı. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi.* 47, 140-51.

Karabay, S. Y. (2021). *Sağlık çalışanlarının çocuğun fiziksel ve cinsel istismarı konusundaki farkındalık düzeylerinin değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış uzmanlık tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi.

Keskin, G. ve Olcay, Ç. (2005). Çocuk cinsel istismarına psikodinamik bakış açısı ve hemşirelik yaklaşımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 21(2),191-208.

Kök, A. N. (2006). Çocuğun cinsel istismarında adli tıp uygulamaları. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi.* 10(3-4), 3-13.

Kurtuluş, A. (2023). *Çocuk izlem merkezlerinde adli görüşmesi yapılan istismar mağduru çocukların ebeveynlerin psikiyatri kliniğinde takibi yapılan çocukların ebeveynlerinin ve çocuğu travmatik yaşantıya maruz kalmamış ebeveynlerin çocukluk çağı travmalarının depresyon düzeyleri dissosiyatif yaşantıları ve adil dünya inançları üzerindeki etkisinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış Doktora tezi). İstanbul Üniversitesi.

Polat, O. (1999). Çocukta cinsel istismar. *Çocuk forumu, 2(1)*, 1-11.

Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. Der yayınları.

Polat, O. (2019). *Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı-2 önleme ve rehabilitasyon*. Seçkin Yayınevi.

Sezgin, A. U. (1993). *Ensestin psikososyal ve adli yönden incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi.

Sözen, Ş. ve Aksoy, E. (2011). Cinsel saldırılarda hekim sorumluluğu. Tıbbi ve hukuki yaklaşım. Koç, S., Can, M. (Eds.). *Birinci Basamakta Adli Tıp* içinde, (s. 202-216). İstanbul Tabip Odası.

Tower, C. C. (1999). Understanding child abuse and neglect. Allyn & Bacon.

Tülü, İ. A. (2010). *Tecavüz suçlularında ve çocuk cinsel istismarcılarında suç analizi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Vural, P., Uçar, H. N., Eray, Ş., Çolpan, M. ve Kocael, Ö. (2013). Uludağ Üniversitesi tıp fakültesi hastanesi çocuk psikiyatrisi polikliniğine yönlendirilen adli olguların sosyodemografik ve klinik özelliklerinin değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi.* 39 (1), 49-53.

Yazar, M. E. (2018). *2010-2016 yılları arasında Pamukkale Üniversitesi tıp fakültesine başvuran cinsel istismar ve cinsel saldırı olgularının adli tıp yönünden değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi.) Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi.

Yüksel, F., Keser, N., Odabaş, E., Kars, G. B., Yurtkulu, F., Daşkafa, F., Arslan, F. ve Cayrat, E. (2013). Çocuk istismarı ve çocuk izlem merkezleri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 18-22.

KAYNAKÇA

Agiri, R. (2019). *Social workers and early intervention with diabetic clients* (Doctoral dissertation). Walden University.

Ahmed, E. S., M. M. Monazea, E., E Abdel- El Naser, A. ve A M Kotb, S. (2016). Emotional, behavioral and social difficulties among children with type 1 diabetes mellitus. *International Journal of Advanced Nursing Studies, 5*(2), 250-255.

Anderson, B. ve Rubin, R. (2003). Practical psychology for diabetes clinicians. American Diabetes Association.

Andrade, C. J. N. ve Alves, C. A. D. (2019). Relationship between bullying and type 1 diabetes mellitus in children and adolescents: a systematic review. *Jornal de Pediatria*, 95(5), 509-518.

Aydın Engin, E., Yıldırım, F. ve Purutçuoğlu, E. (2021). Kronik hastalığa sahip çocukların psikososyal sorunları: pediatrik sosyal hizmet müdahaleleri odağında bir derleme. *The Journal of Current Pediatrics*, 19, 271-279

Bassi, G., Mancinelli, E., Di Riso, D. ve Salcuni, S. (2020). Parental stress, anxiety and depression symptoms associated with self-efficacy in paediatric type 1 diabetes: A literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(1), 152.

Blackwell, C. K., Elliott, A. J., Ganiban, J., Herbstman, J., Hunt, K., Forrest, C. B. ve Camargo, C. A. (2019). General health and life satisfaction in children with chronic illness. *Pediatrics, 143*(6).

Böber, E. (ty). TİP 1 Diyabet ve güncel tedavi yaklaşımları. https://www.cocukendokrindiyabet.org/uzman_gorusleri/16 adresinden alındı.

Bratke, H., Biringer, E., Margeirsdottir, H. D., Njølstad, P. R. ve Skrivarhaug, T. (2022). Relation of health-related quality of life with glycemic control and use of diabetes technology in children and adolescents with type 1 diabetes: results from a national population-based study. *Journal of Diabetes Research, 2022*, 1-14.

Chen, Z., Wang, J., Carru, C., Coradduzza, D. ve Li, Z. (2023). The prevalence of depression among parents of children/adolescents with type 1 diabetes: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Endocrinology,* 14, 1095729.

Chew, B. H., Shariff-Ghazali, S. ve Fernandez, A. (2014). Psychological aspects of diabetes care: Effecting behavioral change in patients. World journal of diabetes, 5(6), 796.

Decoster, V. A. (2001). Challenges of type 2 diabetes and role of health care social work: a neglected area of practice. Health & Social Work, 26(1), 26-37.

Demirel, A. C. (2015). *Genç kanser hastalarının sosyal destek düzeyleri ve yaşam doyumu* (Master's thesis). Kocaeli Üniversitesi.

Dinleyici, M., Carman, K. B., Özdemir, C., Harmancı, K., Eren, M., Kırel, B., Şimşek, E., Yarar, C., Duyan Çamurdan, A. ve Şahin Dağlı, F. (2020). Quality-of-life evaluation of healthy siblings of children with chronic illness. *Balkan Medical Journal*, *37*(1), 34.

Ell, K. O. ve Northen, H. (1990). Families and health care: Psychosocial practice. Aldine de Gruyter.

Frank, M. R. (2005). Psychological issues in the care of children and adolescents with type 1 diabetes. *Paediatrics & Child Health, 10(1),* 18-20.

Hadad, S., Ali, M. M. ve Sayed, T. A. (2021). Psychological and behavioral complications in children and adolescents with type 1 diabetes mellitus in Sohag. *Middle East Current Psychiatry*, 28, 1-8.

Hamilton, J. ve Daneman, D. (2002). Deteriorating diabetes control during adolescence: physiological or psychosocial? *Journal of Pediatric Endocrinology and Metabolism,* 15(2), 115-126.

Harris, M. A. ve Lustman, P. J. (1998). The psychologist in diabetes care. *Clinical Diabetes*, 16(2), 91-94.

Helgeson, V. S., Becker, D., Escobar, O. ve Siminerio, L. (2012). Families with children with diabetes: implications of parent stress for parent and child health. *Journal of Pediatric Psychology*, 37(4), 467-478.

İçağasıoğlu-Çoban, A. (2016). Çocukluk çağı diyabetinde sosyal hizmet. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, (8), 19-24.

IDF. (2021a). IDF Diabetes atlas. https://diabetesatlas.org/ adresinden alındı.

IDF. (2021b). Türkiye. https://idf.org/europe/our-network/our-members/turkiye/ adresinden alındı.

IDF. (2022). Type 1 diabetes estimates in children and adults. 13.10.2024 tarihinde https://diabetesatlas.org/idfawp/resource-files/2022/12/IDF-T1D-Index-Report.pdf adresinden alındı.

IFSW. (2014). Global definition of social work. https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/

Kakleas, K., Kandyla, B., Karayianni, C. ve Karavanaki, K. (2009). Psychosocial problems in adolescents with type 1 diabetes mellitus. *Diabetes & metabolism*, *35*(5), 339-350.

Kalyva, E., Malakonaki, E., Eiser, C. ve Mamoulakis, D. (2011). Health-related quality of life (HRQoL) of children with type 1 diabetes mellitus (T1DM): self and parental perceptions. *Pediatric Diabetes, 12*(1), 34-40.

Khan, N. (2021). *Taking control of diabetes: child and adolescent perspectives on the evolution of self-care* (Doctoral dissertation). Toronto Metropolitan University.

Kovacs, M., Feinberg, T. L., Paulauskas, S., Finkelstein, R., Pollock, M. ve Crouse-Novak, M. (1985). Initial coping responses and psychosocial characteristics of children with insulin-dependent diabetes mellitus. *The Journal of Pediatrics, 106*(5), 827-834.

Lennéer-Axelson, B. (2010). *Psykosocialt behandlingsarbete*. Natur & Kultur.

Lowes, L. ve Lyne, P. (2000). Chronic sorrow in parents of children with newly diagnosed diabetes: a review of the literature and discussion of the implications for nursing practice. *Journal of Advanced Nursing, 32*(1), 41-48.

Lukács, A., Varga, B., Kiss-Tóth, E., Soós, A. ve Barkai, L. (2014). Factors influencing the diabetes-specific health-related quality of life in children and adolescents with type 1 diabetes mellitus. *Journal of Child Health Care, 18*(3), 253-260.

Malta, D. C., Silva, M. A. I., Mello, F. C. M., Monteiro, R. A., Sardinha, L. M. V., Crespo, C., Carvalho, M. G. O., Silva, M. M. A. ve Porto, D. L. (2010). Bullying in Brazilian schools: results from the national school-based health survey (PeNSE), 2009. *Ciência & Saúde Coletiva*, 15(suppl 2), 3065-3076.

MEB. (2022). Okulda diyabetli olmak. https://okuldadiyabet.meb.gov.tr/anasayfa

Ong, K. L., Stafford, L. K., McLaughlin, S. A., Boyko, E. J., Vollset, S. E., Smith, A. E., Dalton, B. E., Duprey, J., Cruz, J. A., Hagins, H., Lindstedt, P. A., Aali, A., Abate, Y. H., Abate, M. D., Abbasian, M., Abbasi-Kangevari, Z., Abbasi-Kangevari, M., Abd ElHafeez, S., Abd-Rabu, R., … Vos, T. (2023). Global, regional, and national burden of diabetes from 1990 to 2021, with projections of prevalence to 2050: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2021. *The Lancet*, 402(10397), 203-234.

Persson, L.-O., Erichsen, M., Wändell, P. ve Gåfvels, C. (2013). Psychometric evaluation of a coping questionnaire in two independent samples of people with diabetes. *Stress and Health*, 29(4), 286-296.

Rabovsky, A. J., Rothberg, M. B., Rose, S. L., Brateanu, A., Kou, L. ve Misra-Hebert, A. D. (2017). Content and outcomes of social work consultation for patients with diabetes in primary care. *The Journal of the American Board of Family Medicine, 30*(1), 35-43.

Rane, K. ve Gåfvels, C. (2017). Social work interventions in Sweden for patients newly diagnosed with type 1 or type 2 diabetes. Social work in health care, 56(8), 700-713.

Rane, K., Wajngot, A., Wändell, P. E. ve Gåfvels, C. (2011). Psychosocial problems in patients with newly diagnosed diabetes: number and characteristics. *Diabetes Research and Clinical Practice, 93*(3), 371-378.

Robinson, M.-E., Simard, M., Larocque, I., Shah, J., Nakhla, M. ve Rahme, E. (2020). Risk of psychiatric disorders and suicide attempts in emerging adults with diabetes. *Diabetes Care, 43*(2), 484-486.

Soodhana Mohan, D., HN, V., Madegowda, R. K. ve Palany, R. (2024). Psychosocial factors and the role of family in children with type 1 diabetes mellitus. *Dubai Diabetes and Endocrinology Journal*, *29*(3-4), 171-178.

Sütçü, S. (2023). Kronik hastaliklarda sosyal hizmet. *Doğu Karadeniz Sağlık Bilimleri Dergisi, 2*(1), 50-59.

TCSB. (2011). Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulama Yönergesi. https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/1349/0/img071372pdf.pdf?_tag1=D94710E002A9181618BF4A1608BC3862687AD553

Theofilou, P. ve Vlastos, D. D. (2023). The psychological burden of families with diabetic children: A literature review focusing on quality of life and stress. *Children*, *10*(6), 937.

Tong, H., Qiu, F. ve Fan, L. (2022). Characterising common challenges faced by parental caregivers of children with type 1 diabetes mellitus in mainland China: a qualitative study. *BMJ Open, 12*(1), e048763.

Troncone, A., Cascella, C., Chianese, A., Zanfardino, A., Piscopo, A., Borriello, A., Casaburo, F., del Giudice, E. M. ve Iafusco, D. (2020). Body image problems and disordered eating behaviors in italian adolescents with and without type 1 diabetes: an examination with a gender-specific body image measure. *Frontiers in Psychology*, 11, 556520.

Tung, E. L. ve Peek, M. E. (2015). Linking community resources in diabetes care: A role for technology? *Current Diabetes Reports, 15*(7), 614-620.

Tuomilehto, J., Lindström, J., Eriksson, J. G., Valle, T. T., Hämäläinen, H., Ilanne-Parikka, P., Keinänen-Kiukaanniemi, S., Laakso, M., Louheranta, A., Rastas, M., Salminen, V., Aunola, S., Cepaitis, Z., Moltchanov, V., Hakumäki, M., Mannelin, M., Martikkala, V., Sundvall, J. ve Uusitupa, M. (2001). Prevention of type 2 diabetes mellitus by changes in lifestyle among subjects with ımpaired glucose tolerance. *New England Journal of Medicine, 344*(18), 1343-1350.

Van Gampelaere, C., Luyckx, K., Straaten, S., Laridaen, J., Goethals, E. R., Casteels, K., Vanbesien, J., den Brinker, M., Depoorter, S., Klink, D., Cools, M., Goubert, L. ve Ghent University. (2020). Families with pediatric type 1 diabetes: A comparison with the general population on child well-being, parental distress, and parenting behavior. *Pediatric Diabetes*, *21*(2), 395-408.

WHO. (2021). The global health observatory explore a world of health data. 11.10.2024 tarihinde https://www.who.int/data/gho/data/themes/mortality-and-global-health-estimates adresinden alındı.

WHO. (2024). Diabetes. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/diabetes adresinden alındı.

Wit, M., Gajewska, K. A., Goethals, E. R., McDarby, V., Zhao, X., Hapunda, G., Delamater, A. M. ve DiMeglio, L. A. (2022). ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2022: Psychological care of children, adolescents and young adults with diabetes. *Pediatric Diabetes*, 23(8), 1373-1389.

Wu, H., Patterson, C. C., Zhang, X., Ghani, R. B. A., Magliano, D. J., Boyko, E. J., Ogle, G. D. ve Luk, A. O. Y. (2022). Worldwide estimates of incidence of type 2 diabetes in children and adolescents in 2021. *Diabetes Research and Clinical Practice, 185*, 109785.

Zabcı, N. ve Karadeniz, G. (2021). Koronavirüs pandemisinde annenin ruhsal süreçlerinin çocuklarda görülen belirtilere yansımaları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *13*(Ek 1), 12-26.

Zhu, Y., Fish, A. F., Li, F., Liu, L. ve Lou, Q. (2016). Psychosocial factors not metabolic control impact the quality of life among patients with type 2 diabetes in China. *Acta Diabetologica, 53*(4), *535-541.*

Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz

Beşeri ve İktisadi Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

BEŞERİ VE İKTİSADİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-60-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

BEŞERİ VE İKTİSADİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz
IV+116 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-60-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahipaşaoğlu, S., Çeltek, E., (2006), Sürdürülebilir Kırsal Turizm, Gazi Kitabevi, Ankara

Akash B.A., Mamlook R., Mohsen M.S., (1999). Multi-criteria of electric power plants using analytical hierarchy process, Electric Power Systems Research, 52, pp. 29-35

Akbulak, C. (2010). Analitik hiyerarşi süreci ve coğrafi bilgi sistemleri ile Yukarı Kara Menderes Havzası'nın arazi kullanımı uygunluk analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7*(2), 557-576.

Akıncı, H., Yavuz Özalp, A. & Turgut, B. (2012). AHP yöntemi ile tarıma uygun alanların belirlenmesi. *IV. Uzaktan Algılama ve CBS Sempozyumu* (16-19 Ekim 2012), Zonguldak.

Akyürek, S., Karabulut, B. (2017). Gümüşhane ilinin agro-turizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Türk Tarım- Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 5*(15), 1737-1743.

Alphonce C.B., (1997). Application of the analytic hierarchy process in agriculture in developing countries Agricultural Systems, 53 pp. 97-112

Aruldoss, M. , Lakshmi, T. M. , & Venkatesan, V. P. (2013). A Survey on Multi Criteria Decision Making Methods and Its Applications. American Journal of Information Systems, 1(1), 31-43, doi: 10.12691/ajis-1-1-5.

Atalay, İ. & Mortan, K. (2011). *Türkiye bölgesel coğrafyası*. (5. Baskı), İnkılap Kitapevi.

Baldemir, E. & Akyurt Kurnaz, H. (2013). İlçelerşn turizm potansiyellerinin analitik hiyerarşi yöntemi ile sıralanması: Muğla örneği. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 30*, 51-67.

Baykal, F., Yıldız, S. & Ataberk E. (2020). İzmir kırsalında agroturizmin gelişme potansiyeli: Engeller ve geleceğe bakış. *International Journal of Contemporary Tourism Research. 4*(2), 143-162.

Burucu, Ö. N. T. (2019). *Serdivan/Sakarya bölgesinin yerbilimleri verilerinin coğrafi bilgi sistemleri (cbs) kullanılarak yorumlanması.* [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Sakarya Açık Akademik Arşiv Sistemi. https://hdl.handle.net/20.500.12619/79615

Daşdemir, İ. & Güngör, E. (2002). Çok boyutlu karar verme metotları ve ormancılıkta uygulama alanları. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 4*(4), 1-19.

Delikanlı, Ş. (2021). Serdivan çevresinde nüfus ve yerleşme. (Tez No. 695642) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp

Döker, M., Kaçmaz, M. & İkiel, C. (2018). *Sakarya'da nüfusun gelişimi ve dağılışı.* Anadolu Yayıncılık.

Döker, M.F. & Erşahin, E. (2021). Yüzey araştırmaları uygunluk alanlarının belirlenmesinde coğrafi verinin önemi: Büyükçekmece örneği. İçinde E. Akköprü & M.F. Döker (Ed.), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları*. (ss. 267-284). Pegem Akademi Yayıncılık.

Döker, M.F. & Gül, A. (2019). Adapazarı'nda şehirsel büyüme süreci ve arazi kullanım değişiminin izlenmesi (1985-2019). *Türk Coğrafya Dergisi 73*(2019), 67-78.

Döker, M.F. & Kaçmaz, M. (2018). Sakarya'nın nüfus özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri* (ss. 319-354), Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Döker, M.F. (2018). Sakarya'nın yerleşme coğrafyası. İçinde C. İkiel (Ed.), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri*. (ss. 355-418). Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Dutucu, A. A. (2018). Sakarya'nın hidrografik özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.). *Sakarya'nın fiziki, beşeri ve iktisadi coğrafya özellikleri* (ss. 219-248). Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Ekin, Y. (2018). Agriturizm (tarım turizmi) kavramı ve uygulamada kullanılan ilgili yasal yapılanmalar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 7*(3), 1673-1682. https://doi.org/10.15869/itobiad.431079

Erdoğan, Ö., Çabuk, A., Memlük, Y. & Perçim, H. (2019). Ekolojik alan kullanım kararlarına uygun rekreasyon alanlarının ahp yöntemi kullanılarak Kütahya kenti örneğinde irdelenmesi. *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi 5*(1), 26-36.

Erinç, S. (1965). Türkiye'de toprak çalışmaları ve Türkiye toprak coğrafyasının ana çizgileri. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi. 8*(15), 1-40.

Erturaç, K. (2018). Sakarya'nın jeomorfolojik özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri* (ss. 127-150), Sakarya Üniversitesi Yayınları.

European Commision (EC)., (1999), Towards Quality Rural Tourism, Enterprise Directorate General Tourism Unit, Brussels.

Kaya, F. (2023). *Sakarya ili ekoturizm potansiyelinin belirlenmesi*. (Tez No. 787962). [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp

Gökçe Gündüzoğlu A. & Çukur, H. (2021). Arazi kullanım çalışmalarında uygunluk analizleri ve cbs. İçinde M.F. Döker & E. Akköprü (Ed.), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları II*. (ss. 71-84). Pegem Akademi Yayıncılık.

Göksu, D. & Güngör, P. (2008). Bulanık analitik hiyerarşi proses ve üniversite tercih sıralamasında uygulanması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13*(3), 1-26.

Gündüz, E. (2023). Kırsal Turizm Odaklı Sürdürülebilir Gelişme Stratejilerinin Tespit Edilmesi: Kilistra örneği. *PLANARCH Design and Planning Research, 7*(1), 8-18.

İkiel, C. (2018). Sakarya'nın Sanayi Özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.), Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri. (ss. 543-555). Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Jaber J.O., Mohsen M.S., (2001). Evaluation of non-conventional water resources supply in Jordan Desalination, 136, pp. 83-92

Kaçmaz, M., Döker, M.F. (2019). Turizm Değerlerimizin Tanıtılmasında Web-Mobil Tabanlı Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanımı, *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Araştırmaları*, (Ed.) Akköprü, E. ve Döker, M.F., Pegem Akademi, Ankara, s. 217- 240.

Kim P.O., Lee K. J., Lee B.W., (1999). Selection of an optimal nuclear fuel cycle scenario by goal programming and the analytic hierarchy process Annals of Nuclear Energy, 26, pp. 449-460

Koç, D.E. (2018). Sakarya'nın Bitki Örtüsü Özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri*. (ss. 287-315). Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Kwak N. K., Lee C.W., (2002). Business Process Reengineering For Health-Care System Using Multicriteria Mathematical Programming European Journal of Operational Research, 140 pp. 447-458

Mansour Shawky, Al-Awhadi Talal, Al-Hatrushi Salim, (2020) Geospatial based multi-criteria analysis for ecotourism land suitability using GIS & AHP: a case study of Masirah Island, Oman, Journal of Ecotourism, 19:2, 148-167, DOI: 10.1080/14724049.2019.1663202

Menteşe, S. & Koca, S. (2022). Tarıma uygun alanların belirlenmesi: Bilecek ili örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20*(2), 384-406.

Mutluer, M. (1996). Orta Gediz havzasında yer şekilleri ve toprak ana materyalinin tarım faaliyetleri üzerindeki etkisi. *Ege Coğrafya Dergisi, 9*, 267-282.

Özgüç, N. (2017). *Turizm Coğrafyası Özellikler ve Bölgeler*, Çantay Kitapevi, İstanbul.

Poh, K.L., Ang B.W., (1999). Transportation fuels and policy for Singapore: an AHP planning approach Computers and Industrial Engineering, 37, pp. 507-525

Radash D.K., Kwak N.K., (1998). An integrated mathematical programming model for offset planning, Computers and Operations Research, 25 (12), pp. 1069-1083

Saaty, T.L. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process. *Int. J. Services Sciences. 1*(1), 83-98.

Sakarya Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi. (t.y.). *Sapanca gölü.* https://www.sakarya-saski.gov.tr/icerik/detay.aspx?Id=49 "E.T. 03/01/2022"

Savgın, E.C. (2016). *Çiftlik turizmine yönelik kavramsal bir model önerisi.* (Tez No. 451925). [Doktora tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/giris.jsp

Schniederjans M.J., Wilson R.L. (1991). Using the analytic hierarchy process and goal programming for information system project selection Information and Management, 20 pp., 333-342

Serdivan Belediyesi. (2015). Serdivan Belediyesi 2015 – 2019 Stratejik Planı. Serdivan Belediyesi. https://www.serdivan.bel.tr/ "E.T. 07/05/2022"

Shao Meng, Han Zhixin, Sun Jinwei, Xiao Chengsi, Zhang Shulei, Zhao Yuanxu, (2020), A review of multi-criteria decision making applications for renewable energy site selection, Renewable Energy,Volume 157, pp. 377-403,ISSN 0960-1481, https://doi.org/10.1016/j.renene.2020.04.137.

T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı. (2015). *Doğu Marmara 2014-2023 Bölge Planı.* T.C. Doğu Marmara Kalkınma Ajansı. https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/dokuman/dogu-marmara-2014-2023-bolge-plani/361 "E.T. 06/05/2022"

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. (2022). *Arazi Kullanım İstatistikleri.* https://www.tarimorman.gov.tr/ "E.T. 21/02/2021"

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı. (2022). *Arazi Kullanım İstatistikleri. corinecbs.tarimorman.gov.tr* "E.T. 21/02/2021"

Triantaphyllou, E. (2000). Introduction to Multi-Criteria Decision Making. In: Multi-criteria Decision Making Methods: A Comparative Study. Applied Optimization, vol 44. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-3157-6_1

Türkiye Jeoloji Haritası. (2020). *1/500.000 ölçekli Jeoloji Haritası*. https://www.mta.gov.tr/v3.0/hizmetler/500bas "E.T. 16/10/2021"

Tzeng G., Teng M., Chen J., Opricovic S., (2002). Multicriteria selection for a restaurant location in Taipei, International Journal of Hospitality Management, 21 pp. 171-187

Ustaoğlu, B. & Koç, D.E. (2018). Sakarya'nın toprak özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri*. (ss. 265-285). Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Ustaoğlu, B. (2018). Sakarya'nın iklim özellikleri. İçinde C. İkiel (Ed.), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri* (ss. 163-218). Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Valdira C. & Barbieri C. (2014). Agritourism as a sustainable adaptation strategy to climate change in the Andean Altiplano. *Tourism Management Perspectives 11*, 18-25. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2014.02.004

KAYNAKÇA

Akova, İ. (2016). *Enerji Kullanımındaki Değişimler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aksu, C. (2011). *Güney Ege Bölgesi Yenilenebilir Enerji Çalışma Raporu*. Denizli: Güney Ege Kalkınma Ajansı. Erişim Adresi: https://geka.gov.tr/uploads/pages_v/o_19v5e1ap8d7e12f10k2188bm508.pdf (Erişim Tarihi: 07.12.2024).

Albayrak, S. ve Turanlı, M. (2022). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Türkiye'de HES (Hidroelektrik Santral) Seçimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 21(41), 68-79.

Arınç, K. (2013). *Türkiye'nin İç Bölgeleri*. Erzurum: Eser Ofset Matbaacılık.

DMİGM, (2024). Erzurum İlindeki Bazı İstasyonlara Ait Uzun Yıllık İklim Verileri. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, Ankara.

Doğanay, H. ve Coşkun, O. (2020). *Enerji Kaynakları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

DSİ 8. Bölge Müdürlüğü, (2022). *Çoruh Irmağı'na Ait Akım Değerleri*. DSİ 8. Bölge Müdürlüğü, Erzurum.

Erzurum Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, (2013). *2012 Yılı İl Çevre Durum Raporu*, Erzurum Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Erzurum. Erişim Adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/Erzurum_icdr2012(2).pdf (Erişim Tarihi: 24.09.2024).

Erzurum Valiliği Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, (2024). *Erzurum İli 2023 Yılı Çevre Durum Raporu*, Erzurum Valiliği Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, Erzurum. Erişim Adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/erzurum_-cdr2023-20240918101359.pdf (Erişim Tarihi: 24.09.2024).

Günek, H. ve Karadoğan, S. (2000). Yukarı Karasu (Fırat) Havzasında Kar Yağışlarının Akım Üzerine Etkisi. II. Ulusal Kar Kongresi (Erzurum) Bildiriler Kitabı, (s.93-103), Erzurum: 14-16 Kasım 2000.

Hoşgören, M.Y. (2012). *Hidrografya'nın Ana Çizgileri* I. İstanbul:Çantay Kitabevi.

Koçman, A. (1993). *Türkiye İklimi*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 72.

Kopar, İ. (2022). Erzurum İlinin Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikleri. İçinde S. Birinci, Ç.K. Kaymaz ve Y. Kızılkan (Ed.), *Erzurum İlinde Coğrafya Araştırmaları* (s.1-34). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Mızraklı, A., Güzenge, E. ve Yalçın, Ş.A. (2008). Ormanların Su Kaynakları Potansiyeli Üzerine Etkileri, Bu Alanların Belirlenmesi, Korunması ve Dim Planlama Örneği. TMMOB 2. Su Politikaları Kongresi (s. 49-59), Ankara: 20-22 Mart 2008.

Özbay, E. ve Gençoğlu, M.T. (2009). Hidroelektrik Santrallerin Modellenmesi. 5. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu (s 108-115). Diyarbakır: 19-21 Haziran 2009.

Özdemir, M. ve Dilek, H. (2022). Erzurum İlinin Hidrografik Özellikleri. İçinde S. Birinci, Ç.K. Kaymaz ve Y. Kızılkan (Ed.), *Erzurum İlinde Coğrafya Araştırmaları* (s.75-107). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Sever, R. (2005). *Coğrafi Açıdan Bir Araştırma: Çoruh Havzası Enerji Yatırım Projeleri ve Çevresel Etkileri*. Konya: Çizgi kitabevi.

Sevindi, C. (2022). Erzurum İlinde Arazi Kullanımı. İçinde S. Birinci, Ç.K. Kaymaz ve Y. Kızılkan (Ed.), *Erzurum İlinde Coğrafya Araştırmaları* (s.267-344). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Şimşek, O. ve Alim, M. (2009). Iğdır İlinin Turizm Potansiyeli. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 1(3), 1-26.

Tarım ve Orman Bakanlığı, (2019). *Çoruh ve Doğu Karadeniz Havzaları Taşkın Yönetim Planının Hazırlanması Projesi*. Tarım Ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü Taşkın Ve Kuraklık Yönetimi Daire Başkanlığı Taşkın Yönetimi Şube Müdürlüğü, Ankara. Erişim Adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/icerikler/coruhhavzas-_tkbr-20191007142317.pdf (Erişim Tarihi: 03.12.2024).

Tarım ve Orman Bakanlığı, (2020). *Çoruh Havzası Taşkın Yönetim Planı (Yönetici Özeti)*. Tarım Ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü Taşkın Ve Kuraklık Yönetimi Daire Başkanlığı, Ankara. Erişim Adresi: https://www.tarimorman.gov.tr/SYGM/Belgeler/Ta%C5%9Fk%C4%B1n%20Y%C3%B6netim%20Planlar%C4%B1%2026.12.2022/CORUH_HAVZASI_Taskin_Yonetim_Plani_Yonetici_Ozeti.pdf (Erişim Tarihi: 03.12.2024).

Tuncel, M. (2011). Erzurum İlinin Coğrafi Özellikleri. İçinde E. Yazıcı ve H. Bozoğlu (Edt.), Bir Şehir Var Yaylada Erzurum (257-294). Erzurum: Erzurum İl Özel İdaresi Yayınları 2, Tanıtım Kitapları 1.

TÜİK, (2024). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Verileri*. Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara. Erişim Adresi: https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr (Erişim Tarihi: 07.12.2024).

URL 1: https://webdosya.csb.gov.tr/db/edirne/haberler/5-h-droelektr-k-enerj-s--n-hat-20200623084926.pdf (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 2: https://www.icold-cigb.org/GB/world_register/general_synthesis.asp (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 3: https://www.icold-cigb.org/article/GB/world_register/general_synthesis/worlds-highest-dams (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 4: https://www.icold-cigb.org/article/GB/world_register/general_synthesis/classification-by-reservoir-capacity (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 5: https://www.icold-cigb.org/article/GB/world_register/general_synthesis/classification-by-installed-capacity-with-energy (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 6: https://www.icold-cigb.org/article/GB/world_register/general_synthesis/number-of-dams-by-country (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 7: https://www.iea.org/data-and-statistics (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 8: https://www.iea.org/world/electricity (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 9: https://www.iea.org/world/renewables (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 10: https://www.teias.gov.tr/turkiye-elektrik-uretim-iletim-istatistikleri (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 11: https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-elektrik (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 12: https://www.epdk.gov.tr/Detay/Icerik/3-0-24/elektrikyillik-sektor-raporu (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

URL 13: https://bolge08.dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/844 (Erişim Tarihi: 06.12.2024).

Ünal, Ç. (2011). Erzurum'un Tarım Potansiyeli / The Agricultural Potential Of Erzurum. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 8(10), 189-211.

Yaman, M. ve Haşıl, F. (2018). Türkiye'deki Hidroelektrik Santrali (HES) Uygulamalarına Çevre Açısından Bakış. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 145-156.

KAYNAKÇA

Climate Change Knowledge Portal. (2023, Mart 10). World Bank Open Data: https://climateknowledgeportal.worldbank.org/country/greece/climate-data-historical adresinden alındı

Er, S. (2011). Yunanistan Doğal Coğrafyasının Jeopolitiğine Etkileri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*.

Güner, İ., & Ertürk, M. (2013). *Kıtalar ve Ülkeler Coğrafyası.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Güney, E. (2013). *Türkiye'nin Komşuları.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Mamara, A., Chatziapostolou, E., & Karatarakis, N. (2023, Mart 25). *Annual Bulletin On The Climate İn Greece 2021.* Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία: http://www.emy.gr/emy/en/pdf/2021_GRsignificantEVENT_en.pdf adresinden alındı

Özey, R. (2008). *Dünya ve Türkiye Ölçeğinde Siyasi Coğrafya.* İstanbul: Aktif Yayınevi.

Özey, R. (2010). *Türkiye ve Komşu Ülkeler Coğrafyası.* İstanbul: Aktif Yayınevi.

Paschalidis Ch., S. S. (2020). Soil Resources and the Role in Agriculture Sector of Greek Economy. *Environment and Ecology Recearch*, 70-75.

Strid, A. (1995). The Greek mountain flora, with speciai reference to the CentraI European element. *Boeeonea* , 99-112.

Το κλίμα της Ελλάδας. (2023, Mart 16). Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία: http://www.emy.gr/emy/el/climatology/climatology adresinden alındı

KAYNAKÇA

Ayhan, B., Durmuş, M., & Baskin, E. (2023). An ınvestigation of urban furniture use at Topkapi earthquake park. *UXUC-User Experience and Urban Creativity*, 5(2), 48-57. https://doi.org/10.48619/uxuc.v5i2.845

Çavuş, G. (2013). *Deprem bölgelerindeki açık yeşil alan sistemi ilke ve standartlarının Bolu ili örneğinde irdelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Gülgün, B., Yazici, K., Dursun, Ş., Türkyılmaz Tahta, B. (2016). Earthquake park design and some examples from the world and Turkey. *J. Int. Environmental Application & Science*, 1(2): 159-165.

Ishikawa, M. (2002). Landscape planning for a safe cit. *Annals of Geophysics*, 45(6). doi: 10.4401/ag-3544.

Johnson, R. (2000). GIS Technology for Disasters and Emergency Management. *An Esri White Paper.*

Karagöz, Ö. (2010). Seismicity in the world. Çanakkale 18 Mart University Faculty of Engineering and Architecture Department of Geophysics, Canakkale. http://deivil.comu.edu.tr/deprem_bilgisi/bolum_9.pdf (Access time: 03.08.2015)

Korur, S. Korkmaz, S. Z. Yılmaz, A, (2011). Faced Environmental Problems after and the earthquake NWSA.*Engineering Sciences*,6(4).

Maigure, D.J., Goodchild, M.F.& Rhind, D.W. (1991). Fundamentals of Spetial İnformation Systems, Principles and Applications. John Willey & Sons, Inc.

Orhon, E. (2002). *Açık ve yeşil alanların doğal afetler (deprem) durumunda kullanımının Düzce örneğinde irdelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Soleimani, M. (2010, October 15-16). *"Solar Earthquake Park" for Tabriz City*. In *1 st* International Graduate Research Symposium on the Built Environment, Ankara, Turkey.

Rodrigues, J. J. (Ed.). (2009). *Health information systems: concepts, methodologies, tools, and applications: concepts, methodologies, tools, and applications* (Vol. 1). Igi Global.

Şanlı, C., & Eker, M. K. (2022). Sarıçam (Adana) ilçesinin beşerî ve ekonomik coğrafyası, Gelecek Vizyonlar Dergisi (fvj: Future Visions Journal) 6(1), 1-19. DOI: 1029329/futvis. https://www.researchgate.net/profile/Gelecek-Dergisi/publication/367221517

URL 1.http://tr.wikipedia.org/wiki/Deprem (Access time: 07.11.2015)

URL 2.-http://www.ibb.gov.tr (Access time: 14.09.2015)

URL 3.http://www.isbak.com.tr/tr/icerik/deprem-parklari (Access time: 13.12.2015)

URL 4.http://www.bakimliyiz.com/resim/fay3.png(Access time: 03.08.2015)

URL 5.www.peyzaj.org.tr. (Access time: 03.08.2015)

URL 6 (2014). http://www.bilgiufku.com/dunyada-en-cok-ve-en-az-deprem-nerelerde-gorulur. (18.12.2014)

Yıldırım, A. & Şimsek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

İnternet

https://www.bbc.com/turkce/articles/c51rezpg45zo#:~:text=%22%C4%B0nsanlar%20%C3%B6fkeli%20ama%20yorgun.,can%20kayb%C4%B1%2024%20bine%20yak%C4%B1n

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf 2023 Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu, Türkite Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, 2023 Anadolu Ajansı.

https://pcn.nparks.gov.sg/know-our-pcn/island-wide-routes/

Editör: Doç. Dr. Ebubekir Bozavlı

International Research
in the Field of

English Language Teaching - II

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING -II

Editor: Doç. Dr. Ebubekir Bozavlı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5971-59-3
1. Edition, December 2024

Printing and Binding
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING -II

Editor: Doç. Dr. Ebubekir Bozavlı
IV+78, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5971-59-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

REFERENCES

Alkatheiri, M. S. (2022). Artificial intelligence-assisted improved human-computer interactions for computer systems. *Computers and Electrical Engineering, 101,* 107950. https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2022.107950

Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching* (5th ed.). Longman.

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: A review. *IEEE Access, 8,* 75264–75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510

Chen, T. (2016). Technology-supported peer feedback in ESL/EFL writing classes: A research synthesis. *Computer Assisted Language Learning, 29*(2), 365–397. https://doi.org/10.1080/09588221.2014.960942

Devasena, R. (2024). Artificial intelligence in education: An alternative to traditional learning. *Journal of English Language Teaching, 66*(1), 13–21.

Devedzic, V. (2004). Education and the Semantic Web. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 14*(2), 39–53.

Gao, Y. (2023). The potential of adaptive learning systems to enhance learning outcomes: A meta-analysis. *Educational Technology Research & Development, 71*(3), 345–367. https://doi.org/10.1007/s11423-022-10145-6

García, O., Johnson, S., & Seltzer, K. (2017). *The translanguaging classroom.* Caslon.

Grassini, S. (2023). Shaping the future of education: Exploring the potential and consequences of AI and ChatGPT in educational settings. *Education Sciences, 13*(7), 692. https://doi.org/10.3390/educsci13070692

Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4th ed.). Longman.

Howatt, A. P. R., & Widdowson, H. G. (2004). *A history of ELT.* Oxford University Press.

Huang, A. Y. Q., Lu, O. H. T., & Yang, S. J. H. (2023). Effects of artificial intelligence-enabled personalized recommendations on learners' learning engagement, motivation, and outcomes in a flipped classroom. *Computers & Education, 194,* 104684. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104684

Kachru, B. (1992). World Englishes: Approaches, issues, and resources. *Language Teaching, 25,* 1–14. https://doi.org/10.1017/S0261444800006583

Karakaya, K., & Bozkurt, A. (2022). Mobile-assisted language learning (MALL) research trends and patterns through bibliometric analysis: Empowering language learners through ubiquitous educational technologies. *System, 110,* 102925. https://doi.org/10.1016/j.system.2022.102925

Kem, D. (2022). Personalized and adaptive learning: Emerging learning platforms in the era of digital and smart learning. *International Journal of Social Science and Human Research, 5*(2), 385–391. https://doi.org/10.47191/ijsshr/v5-i2-07

Kim, N.-Y., Cha, Y., & Kim, H.-S. (2019). Future English learning: Chatbots and artificial intelligence. *Multimedia-Assisted Language Learning, 22*(3), 137–157.

Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching* (3rd ed.). Oxford University Press.

Littlewood, W. (1981). *Communicative language teaching.* Cambridge University Press.

Mageira, K., Pittou, D., Papasalouros, A., Kotis, K., Zangogianni, P., & Daradoumis, A. (2022). Educational AI chatbots for content and language-integrated learning. *Applied Sciences, 12*(7), 3239. https://doi.org/10.3390/app12073239

Miao, F., & Holmes, W. (2021). *AI and education: Guidance for policymakers.* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000376709

Pikhart, M. (2020). Intelligent information processing for language education: The use of artificial intelligence in language learning apps. *Procedia Computer Science, 176,* 1412–1419. https://doi.org/10.1016/j.procs.2020.09.161

Remian, D. (2019). Augmenting education: Ethical considerations for incorporating artificial intelligence in education. *Education Policy and Research Review, 17,* 45–62.

Richards, J. C. (2015). The changing face of language learning: Learning beyond the classroom. *RELC Journal, 46*(1), 5–22.

Richards, J., & Rodgers, T. (2001). *Approaches and methods in language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511667305

Roll, I., & Wylie, R. (2016). Evolution and revolution in artificial intelligence in education. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26,* 582–599. https://doi.org/10.1007/s40593-016-0110-3

Schmidt, T., & Strasser, T. (2022). Artificial intelligence in foreign language learning and teaching: A CALL for intelligent practice. *Anglistik, 33*(1), 165–184.

Smith, E. E., Kahlke, R., & Judd, T. (2020). Not just digital natives: Integrating technologies in professional education contexts. *Australasian Journal of Educational Technology, 36*(3), 1–14. https://doi.org/10.14742/ajet.5401

Timms, M. J. (2016). Letting artificial intelligence in education out of the box: Educational cobots and smart classrooms. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26*(2), 701–712.

REFERENCES

Akcan, S. (1998). Öğretmenlerin Değerlendirme Ölçütleri Konusunda İlköğretim Denetçilerinin Görüşleri. Master Thesis. Ankara: Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Universitesi.

Aksu, M. B. (1995). Mesleki Ve Teknik Öğretmenlerin Hizmet İçi Eğitimlerinde Yeni Eğilimler. *Eğitim ve Bilim,* 19(98), 35-42.

Ashton, P. and Webb, K. B. (1986). *Making a Difference: Teachers' Sense of Efficacy and Student Achievement.* New York: Longman.

Bandura, A. & Jourden, F. J. (1991). Self-regulatory Mechanisms Governing The Impact Of Social Comparison On Complex Decision-making. *Journal of Personality and Social Psychology,* 60(6), 941-951. https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.6.941

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise Of Control*. New York: W. H. Freeman and Company.

Barduhn, S. (2002). Why Develop? It's Easier Not To. *News In Brief (the Quarterly Newsletter of INGED),* 4, 6.

Beck, A. T. (1976). *Cognitive Therapy And The Emotional Disorders.* New York, NY: International Universities Press.

Celep, C. (2000). The Correlation Of The Factors: The Prospective Teachers' Sense Of Efficacy, Beliefs, And Attitudes About Student Control. *National FORUM of Educational Administration and Supervision Journal,* 17E(4), 1-21. http://www.nationalforum.com/23celep.htm

Claxton, G. (1989). *Being A Teacher.* London: Cassell Educational Limited.

Coladarci, T. (1992). Teachers' Sense Of Efficacy And Commitment To Teaching. *Journal of Experimental Education,* 60(4), 323-337. https://doi.org/10.1080/00220973.1992.9943869

Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence, *Education Policy Analysis Archives,* 8(1). https://doi.org/10.14507/epaa.v8n1.2000

Edge, J. (2003). Teacher development, *IATEFL SIG's Newsletter,* Spring, 9-12.

Ferdinand, R., & Andala, H. O. (2023). Teachers' competence and students' academic performance in secondary schools in Rwanda. *Journal of Education*, *6*(1), 73–90. https://doi.org/10.53819/81018102t5182

Fetler, M. (1996). *High School Staff Characteristics And Mathematics Test Results.* Education Policy Analysis Archives, 7(9), 1-23. https://doi.org/10.14507/epaa.v7n9.1999

Gibson, S. & Dembo, M. H. (1984). Teacher efficacy: A Construct Validation. *Journal of Educational Psychology,* 76(4), 569-582. https://doi.org/10.1037/0022-066376.4.569

Hancıoğlu, D. and Tevzaia, M. (2003). *Promoting Teacher Development Through Teachers' Associations and Regional Networking.* News In Brief (The Quarterly Newsletter of INGED), 2.

Hargreaves, A. & Fullan, M. G. (Eds.) (1992). *Understanding Teacher Development*. New York: Teachers College Press.

İnal, D. (1993). *2000'li Yıllarda Yabancı Dil Öğretimi Ve Türkiye*. Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Eğitim Öğretim ve Uygulama Merkezi, İstanbul.

Kaşıkçı, M. (1996). İlköğretimde Velilerle İşbirliği Kurmada Öğretmenlerin Kendi Yeterlikleriyle İlgili Görüşleri. Doctorate thesis. Ankara: Ankara University, Institute of Social Sciences.

Klassen, R. M. & Tze, V. M. C. (2014). Teachers' Self-efficacy, Personality, And Teaching Effectiveness: A Meta-analysis. *Educational Research Review,* 12, 59-76. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2014.06.001

Kumari, J. & Kumar, J. (2023). Influence Of Motivation And Teachers' Job Performance. *Humanities and Social Sciences Communications,* 10, 158. https://doi.org/10.1057/s41599-023-01662-6

Lehmann-Hasemeyer, S., Prettner, K., & Tscheuschner, P. (2023). The Scientific Revolution And Its Implications For Long-run Economic Development. *World Development,* 168. https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2023.106262

McFee, A. (2024). Why Lifelong Learning Is Important And Can Help Fulfil Your Potential, EHL Insights. https://hospitalityinsights.ehl.edu/why-lifelong-learning-could-help-secure-your-next-promotion (Retrieved 8.12.2024).

Midgley, C., Feldlaufer, H., & Eccles, J. S. (1989). Change In Teacher Efficacy And Student Self- And Task-related Beliefs In Mathematics During The Transition To Junior High School. *Journal of Educational Psychology,* 81(2), 247-258. https://doi.org/10.1037/0022-0663.81.2.247

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (1998). Staying Ahead, In-service Training And Teacher Professional Development. https://doi.org/10.1787/9789264163041-en

Oja, S. (1980). Adult Development Is Implicit In Staff Development. *Journal of Staff Development,* 1(2), 7-56.

Omar, C. M. Z. C. (2014). Need For In-Service Training For Teachers And It's Effectiveness In School. *International Journal for Innovation Education and Research,* 2(11), 1-9. https://doi.org/10.31686/ijier.vol2.iss11.261

Piyade, Z. G. (2000). A Study On The Problems Of Teachers In Teaching English In Public Primary Schools In Ankara. Doctorate thesis. Ankara: Department of Education, Middle East Technical University.

Pohlenz, P., Felix, A., Berndt, S. & Seyfried, M. (2023). How Do Students Deal With Forced Digitalisation In Teaching And Learning? Implications For Quality Assurance. *Quality Assurance in Education,* 31(1), 18-32. https://doi.org/10.1108/QAE-02-2022-0041

Prodromou, L. (1991). The Good Language Teacher. *English Teaching FORUM,* 29(2), 2-7.

Rotter, J. B. (1966). Generalized Expectancies For Internal Versus External Control Of Reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied,* 80(1), 1-28. https://doi.org/10.1037/h0092976

Siems-Muntoni, F. , Dunekache, S., Heinze, A., Retelsdorf, J. (2024). Teacher Expectation Effects On The Development Of Elementary School Students' Mathematics-related Competence Beliefs And Intrinsic Task Values. *Contemporary Educational Psychology,* 76, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2023.102255

Siwatu, K. O. (2007). Preservice Teachers' Culturally Responsive Teaching Self-efficacy And Outcome Expectancy Beliefs. *Teaching and Teacher Education,* 23(7), 1086-1101. https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.07.011

Tale, P. (2021). Challenges Of The 32st Century: Can We Conquer Them?, We are restless. https://wearerestless.org/2021/05/11/challenges-of-the-21st-century/ (Retrieved 8.12.2024).

Tevs, M. (1996). A Survey Of In-service Teacher Training Programs Of 1-Year Prepatory English Classes At Turkish Universities. MA thesis. Ankara: Bilkent University.

Tütüniş, B. (1993). *Spotlight On Turkey.* Modern English Teacher, 2(2), 59-65.

Wilson, A. L., Hayes, E. (2000). *Handbook Of Adult And Continuing Education*. United Kingdom: Wiley.

Wood, R. E. & Bandura, A. (1989). Social Cognitive Theory Of Organizational Management. *Academy of Management Review,* 14(3), 361-384. https://doi.org/10.5465/AMR.1989.4279067

Woolfolk, A. E. & Hoy, W. K. (1990). Prospective Teachers' Sense Of Efficacy And Beliefs About Control. *Journal of Educational Psychology,* 82, 81-91. http://dx.doi.org/10.1037/0022-0663.82.1.81

REFERENCES

Carless, D. (2022). From teacher transmission of information to student feedback literacy: Activating the learner role in feedback processes. *Active Learning in Higher Education*, *23*(2), 143-153. https://doi.org/10.1177/1469787420945845

Carless, D., & Boud, D. (2018). The development of student feedback literacy: enabling uptake of feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 43*(8), 1315-1325. https://doi.org/10.1080/02602938.2018.1463354

Carless, D., & Winstone, N. (2020). Teacher feedback literacy and its interplay with student feedback literacy. *Teaching in Higher Education,* 1-14. https://doi.org/10.1080/13562517.2020.1782372

Carless, D., & Young, S. (2024). Feedback seeking and student reflective feedback literacy: a sociocultural discourse analysis. *Higher Education, 88*(3), 857-873. https://doi.org/10.1007/s10734-023-01146-1

Chong, S. W. (2021). Reconsidering student feedback literacy from an ecological perspective. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 46*(1), 92-104. https://doi.org/10.1080/02602938.2020.1730765

Chong, S. W. (2022). The role of feedback literacy in written corrective feedback research: From feedback information to feedback ecology. *Cogent Education, 9*(1), 2082120. https://doi.org/10.1080/2331186X.2022.2082120

Dawson, P., Yan, Z., Lipnevich, A., Tai, J., Boud, D., & Mahoney, P. (2024). Measuring what learners do in feedback: the feedback literacy behaviour scale. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *49*(3), 348-362. https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2240983

de Kleijn, R. A. (2021). Supporting student and teacher feedback literacy: An instructional model for student feedback processes. *Assessment & Evaluation in Higher Education,* 1-15. https://doi.org/10.1080/02602938.2021.1967283

Dong, Z., Gao, Y., & Schunn, C. D. (2023). Assessing students' peer feedback literacy in writing: Scale development and validation. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *48*(8), 1103-1118. https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2175781

Erdel, D. (2023). Student Feedback Literacy (SFL) Profiles in an L2 Writing Classroom and the Influence of Peer Feedback on the SFL Features. *International Journal of Education and Literacy Studies, 11*(3), 112-125. https://eric.ed.gov/?id=EJ1398647

Gravett, K. (2022). Feedback literacies as sociomaterial practice. *Critical Studies in Education, 63*(2), 261-274. https://doi.org/10.1080/17508487.2020.1747099

Han, Y., & Xu, Y. (2021). Student feedback literacy and engagement with feedback: A case study of Chinese undergraduate students. *Teaching in Higher Education*, *26*(2), 181-196. https://doi.org/10.1080/13562517.2019.1648410

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research, 77*(1), 81-112. https://doi.org/10.3102/003465430298487

Hoo, H. T., Deneen, C., & Boud, D. (2022). Developing student feedback literacy through self and peer assessment interventions. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 47*(3), 444-457. https://doi.org/10.1080/02602938.2021.1925871

Hyland, K., & Hyland, F. (2019). *Feedback in second language writing: Contexts and issues*. Cambridge University Press.

Kara, C. (2021). *A qualitative study of feedback literacy in higher education: Uncovering enhancing and impeding factors.* (Thesis No: 697369) [Master's Thesis, Middle East Technical University]. Council of Higher Education Thesis Center.

Karakul, A. (2023). *EFL preparatory programme students' feedback literacy in higher education*. (Thesis No: 815906) [Master's Thesis, Çağ University]. Council of Higher Education Thesis Center.

Katlan, N. (2024). *Exploring EFL learners' feedback literacy: Insights from an ELT academic writing classroom.* (Thesis No: 905488) [Master's Thesis, Yeditepe University]. Council of Higher Education Thesis Center.

Li, F., & Han, Y. (2022). Student feedback literacy in L2 disciplinary writing: Insights from international graduate students at a UK university. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *47*(2), 198-212. https://doi.org/10.1080/02602938.2021.1908957

Mäkipää, T. (2024). Upper secondary students' perceptions of feedback literacy in second language learning in Finland–A qualitative case study. *Teaching and Teacher Education*, *143*, 104554. https://doi.org/10.1016/j.tate.2024.104554

Mackey, A. (2006). Feedback, noticing and instructed second language learning. *Applied linguistics, 27*(3), 405-430. https://doi.org/10.1093/applin/ami051

Mahfoodh, O. H. A. (2017). "I feel disappointed": EFL university students' emotional responses towards teacher written feedback. *Assessing Writing*, *31*, 53-72. https://doi.org/10.1016/j.asw.2016.07.001

Malecka, B., Boud, D., & Carless, D. (2022). Eliciting, processing and enacting feedback: mechanisms for embedding student feedback literacy within the curriculum. *Teaching in Higher Education*, *27*(7), 908-922. https://doi.org/10.1080/13562517.2020.1754784

Man, D., Kong, B., & Chau, M. H. (2022). Developing student feedback literacy through peer review training. *RELC Journal*, 00336882221078380. https://doi.org/10.1177/00336882221078380

Matthews, K. E., Sherwood, C., Enright, E., & Cook-Sather, A. (2024). What do students and teachers talk about when they talk together about feedback and assessment? Expanding notions of feedback literacy through pedagogical partnership. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *49*(1), 26-38. https://doi.org/10.1080/02602938.2023.2170977

Molloy, E., Boud, D., & Henderson, M. (2020). Developing a learning-centred framework for feedback literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *45*(4), 527-540. https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1667955

Nieminen, J. H., & Carless, D. (2023). Feedback literacy: A critical review of an emerging concept. *Higher Education*, *85*(6), 1381-1400. https://doi.org/10.1007/s10734-022-00895-9

Özdemir-Yılmazer, M., & Kabadayı, B. (2024). Adaptation of student feedback literacy scale into Turkish culture: A study of reliability and validity. *System*, *122*, 103294. https://doi.org/10.1016/j.system.2024.103294

Sutton, P. (2012). Conceptualizing feedback literacy: Knowing, being, and acting. *Innovations in Education and Teaching International, 49*(1), 31-40. https://doi.org/10.1080/14703297.2012.647781

Wood, J. (2021). A dialogic technology-mediated model of feedback uptake and literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *46*(8), 1173-1190. https://doi.org/10.1080/02602938.2020.1852174

Xie, Z., & Liu, W. (2024). What matters in the cultivation of student feedback literacy: Exploring university EFL teachers' perceptions and practices. *Humanities and Social Sciences Communications*, *11*(1), 1-9. https://doi.org/10.1057/s41599-024-02648-8

Yan, Z., & Carless, D. (2022). Self-assessment is about more than self: the enabling role of feedback literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 47*(7), 1116-1128. https://doi.org/10.1080/02602938.2021.2001431

Yildiz, H., Bozpolat, E., & Hazar, E. (2022). Feedback literacy scale: A study of validation and reliability. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, *7*(19), 2214-2249. http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.624

Yu, S. (2021). Feedback-giving practice for L2 writing teachers: Friend or foe? *Journal of Second Language Writing, 52,* 100798. https://doi.org/10.1016/j.jslw.2021.100798

Yu, S., Di Zhang, E., & Liu, C. (2022). Assessing L2 student writing feedback literacy: A scale development and validation study. *Assessing Writing*, *53*, 100643. https://doi.org/10.1016/j.asw.2022.100643

Zhan, Y. (2024). Are they ready? An investigation of university students' difficulties in peer assessment from dual perspectives. *Teaching in Higher Education*, *29*(4), 823-840. https://doi.org/10.1080/13562517.2021.2021393

Zhan, Y. (2022). Developing and validating a student feedback literacy scale. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *47*(7), 1087-1100. https://doi.org/10.1080/02602938.2021.2001430

Zhan, Y. (2023). What do college students think of feedback literacy? An ecological interpretation of Hong Kong students' perspectives. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *48*(5), 686-700. https://doi.org/10.1080/02602938.2022.2121380

Zhang, E., Liu, C., & Yu, S. (2024). The impact of a feedback intervention on university students' second language writing feedback literacy. *Innovations in Education and Teaching International*, *61*(3), 426-442. https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2254275

Zhang, Y., Schunn, C. D., & Wu, Y. (2024). Interconnecting peer feedback literacy: Exploring the relationship between providing and acting on peer feedback. *Studies in Educational Evaluation*, *83*, 101411. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2024.101411

Zhang, T., & Mao, Z. (2023). Exploring the development of student feedback literacy in the second language writing classroom. *Assessing Writing*, *55*, 100697. https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100697

Zhu, Q., & Carless, D. (2018). Dialogue within peer feedback processes: Clarification and negotiation of meaning. *Higher Education Research & Development*, *37*(4), 883-897. https://doi.org/10.1080/07294360.2018.1446417

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Adnan Karataş

Kamu Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

KAMU YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Adnan Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-58-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Adnan Karataş
VI+282 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-58-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. ve Fettahoğlu-Hallier, M. (2021). Antik Atina'da Demokrasi: Kurucular ve Temel Kurumlar. *Gorgon Dergisi*, *35*, 5-27.

Almond, İ. (2003). Nietzsche'nin İslam ile Barışı: Düşmanımın Düşmanı, Dostumdur. (Çev.C. Türer) *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, *3*(1), 241-266.

Almond, İ. (2013). *Yeni Oryantalistler: Nietzsche'den Orhan Pamuk'a İslam'ın Postmodern Temsilleri*. (Çev. B. Çetiner ve T. C. İşverenler) İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Aristoteles. (2002). *Politika*. (Çev. M. Tunçay) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Aristoteles. (1999). Politika. (Çev. S. Gürkan) İstanbul: İletişim Yayınları.

Beriş, H. E. (2006). Demokrasi Kavramının Kökenleri: Antik Yunan. İçinde T. ERDEM (Editör), *Feodaliteden Küreselleşmeye Temel Kavram Ve Süreçler* (76-79) Ankara: Lotus Yayınevi.

Butler, J. (2023a). The compass of mourning. https://www-lrb-co-uk.translate.goog/the-paper/v45/n20/judithbutler/thecompassofmourning?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=sc , (E.T.:20 Eylül 2024).

Butler, J. (2023b). There can be no critique. https://www.bostonreview.net/articles/there-can-be-no-critique/ ,(E.T.: 20 Eylül 2024).

By Euronews & AP.(13/11/2024). ABD İsrail'e silah sevkiyatını sınırlamayacağını açıkladı. Google. URL https://tr.euronews.com/2024/11/13/gazzeye-insani-yardim-abd-israile-silah-sevkiyatini-sinirlamayacagini-acikladi, (E.T. : 18.11.2024).

Canlı, E., Majed, M. ve Erdem, Ö. (25 Temmuz, 2024). Netanyahu'nun ABD Kongresi'nde alkışlandığı gün, İsrail Gazze'de 60 noktayı vurdu. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/netanyahunun-abd-kongresinde-alkislandigi-gun-israil-gazzede-60-noktayi-vurdu/3284926, (E.T. : 25 Eylül 2024).

Çalışır, H. (2017). Filistin-İsrail Çatışmasının Almanya-İsrail İlişkileri Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *İsrailiyat*, (1), 105-127.

Dahl, R. A. (1989). Democracy and Its Critics. New Haven: Yale University Press.

Dahl, R. A. (2001). *Demokrasi Üstüne.* (Çev. B. Kadıoğlu) Ankara: Phoenix Yayınevi.

Deleuze, G. (2013). *Spinoza ve İfade Problemi*. (Çev. A. Nahum) İstanbul: Norgunk Yayıncılık.

Ekip. (23.10.2023). İsrail Dünya Çapında Protesto Ediliyor. Google. URL https://www.aa.com.tr/tr/dunya/israil-dunya-capinda-protesto-ediliyor/3028044, (E.T.: 18.11.2024).

Fukuyama, F. (2011). *Tarihin Sonu ve Son İnsan*. (Çev.Z. Dicleli) İstanbul: Profil Yayınları.

Habermas, J. (2015). *"Öteki" Olmak "Öteki"Yle Yaşamak.* (Çev. İ. Aka) Yapı Kredi Yayınları.

Habermas, J., Deitelhoff, N., Forst, R. ve Günther, K. (2023). Grundsätze der solidarität. Eine stellungnahme. https://www.normativeorders.net/2023/grundsatze-der-solidaritat/, (E.T.: 20 Eylül 2024).

Held, D. (2006). Models of Democracy. Stanford: Stanford University Press.

Heywood, A. (2013). *Siyaset.* (Çev B. B. Özipek, B. Şahin, M. Yıldız, Z. Kopuzlu, B. Seçilmişoğlu, A. Yayla) Ankara: Adres Yayınları.

Heywood, A. (2019). *Siyaset*. (Çev. F. Bakırcı) Ankara: Felix Kitap.

Hobbes, T. (1993). *Leviathan*. (Çev. S. Lim) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

İspir, N. (2003). Thomas Hobbes ve Demokrasi. *Felsefe Dünyası*, *2*(38), 141-148.

Karakoç Dora, Z. (2018). Etnik Demokrasi Modeli: İsrail Örneği, *Akademik Ortadoğu*,13 (1), 73-105.

Kılıçbay, M. A. (2006). *Siyasetin Bu Mu Türkiye*. İstanbul: Ebabil Yayınları.

Kuçuradi, İ. (1998). Yirmi Birinci Yüzyılın Eşiğinde Demokrasi Kavramı ve Sorunları. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *15*(23), 21-27.

Said, E. W. (2001). *Şarkiyatçılık: Batı'nın Şark Anlayışları.* (Çev. B. Ünler) İstanbul: Metis Yayınları.

Selmi, J. T., ve Rakipoğlu, M. (2023). İsrail-Filistin Çatışması, Karşılıklı Ekonomik Bağımlılık ve Barış Tesisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *12*(5), 2708-2724.

Şenel, A. (1996). *Siyasal Düşünceler Tarihi, Tarihöncesinde İlkçağda Orta Çağda ve Yeniçağda Toplum ve Siyasal Düşünüş*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Turner, B. S. (2019). *Max Weber ve İslam.* (Çev. Y. Aktay ve M. M. Şahin) İstanbul: Vadi Yayınları.

Uygun, O. (2017). *Demokrasi: Tarihsel, Siyasal ve Felsefi Boyutlar.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Uzer, U. (2017). Kudüs Şehrinin Filistin, İsrail ve Birleşmiş Milletler Açısından Siyasi Önemi. *Filistin Araştırmaları Dergisi*, (2), 134-157.

Ünal, Ş. (1997). *Temel Hak ve Özgürlükler ve İnsan Hakları Hukuku*. Ankara: Yetkin Yayınları.

Yılmaz, D. (2024). Filistin-İsrail Çatışması: Liberal Basının Bakış Açısından Uluslararası Bir Analiz. *Ombudsman Akademik*, (Özel Sayı 2 (Gazze)), 309-344.

Zakarıa, F. (2014). *Özgürlüğün Geleceği: Yurtta ve Dünyada İlliberal Demokrasi*. (Çev. M. Öztoprak-Sağır ve H. S. Akıllı) İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Zeller, E. (2001). *Grek Felsefe Tarihi*. (Çev. A. Aydoğan) İstanbul: İz Yayıncılık.

Žižek, S. (2005). *Yamuk Bakmak*. (Çev. T. Birkan) İstanbul: Metis Yayınları.

Žižek, S. (2023). The real dividing line in Israel-Palestine. https://www.project-syndicate.org/commentary/israel-palestine-hamas-and-hardliners-against-peace-by-slavoj-zizek-2023-10, (E.T. :19 Eylül 2024).

KAYNAKÇA

Aktel, M. (2010). 5902 Sayılı Yasa ile Türkiye'de Afet Yönetiminde Oluşan Değişim. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* No.27.

Aydınlı, H. İ. ve Turan, H. (2012). Kuramsal ve Yasal Çerçevede Türkiye'de Kentsel Dönüşüm*, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* (61-70).

Barlas, N. (2011). Afet Sigortaları Kanunu'na Göre Zorunlu Deprem Sigortası Sözleşmesinin Tarafları. *EÜHFD*, C. XV. S. 3–4. (113-156).

Başbuğ E. ve Burçak B. (2018). Afet Ekonomisi ve Sigorta*.* İçinde Hayriye Şengün vd. (Editör). Türkiye'nin Afet Yönetimi: Sosyal, Siyasal ve Yönetim Boyutuyla Ankara: Palme Yayınevi. (247-255).

Boduroğlu, H. M. (2013). Doğal Afetler Özel İhtisas Komisyonu Raporu. *Doğal Afet Yönetiminde Etkinlik*, Edirne: Trakya Kalkınma Ajansı.

Bozer, A. (2001). Zorunlu Deprem Sigortası. *BATİDER*, C. 21. S. 1. (243-254).

Çaptuğ, M. (2016). *İdare Hukuku Açısından Kentsel Dönüşüm*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Doğan B. (2015). Türkiye'de Afet Yönetim Politikalarının Analizi: Paydaşlar, Etkinlik ve Sorunlar. *Sakarya Üniversitesi 6. Kamu Politikaları Çalıştayı Bildiriler Kitabı*. (3-12).

Ergünay, O. (2011). 1999 Depremleri Afet Mevzuatını Nasıl Değiştirdi: Mevzuat Açısından Neredeyiz?. *Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı.* 11-14 Ekim. Ankara: ODTÜ.

Hacibrahimoğlu, N. (2013). Kentsel Dönüşüm Yöntemleri. İçinde Melikşah Yasin ve Cenk Şahin (Editör). *Kentsel Dönüşüm Hukuku.* İstanbul Üniversitesi S.S.Onar İdare Hukuku ve İlimleri Araştırma ve Uygulama Merkezi, (91-112).

Gözübüyük, A. Ş. ve Tan, T. (2014). *İdare Hukuku*. C.II, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.

Gurenko E., Lester, R., Mahul O. ve Gonulal O.S. (2006). *Earthquake Insurance in Tukey: History of Turkish Catastrophe Insurance Pool.* Washington: The World Bank Publication.

Gülkan, P. (2002). Settıng the Stage for Urban Risk Mitigation: Seismic Risks and Compulsory Insurance Policy Issues in Turkey. Second Annual IIASA-DPRI Meeting. *Integrated Disaster Risk Management: Megacity Vulnerability And Resilience*, July 29-31, Laxenburg, Austria.

Günhan E. (2016). Afet Risk Yönetimi ve sürdürülebilir Kalkınma*.* İçinde Tiryakioğlu, M. (Editör) Ankara: Efil Yayınevi. (327-343).

Gürlek, Y. (2006). Türkiye'de ve Dünya'da Deprem Sigortacılığı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.*

Kayıhan, Ş. (2004). Zorunlu Deprem Sigortası. *EÜHFD,* C.8. S.1-2. (497-516).

Kemaloğlu, M. (2015). Türkiye'de Afet Yönetiminin Tarihi ve Yasal Gelişimi*. Akademik Bakış Dergisi,* S.52. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi (Çevrimiçi). (E.T.: 22.05.2023).

Özden, P. P (2008). *Kentsel Yenileme*, Ankara: İmge Kitabevi

Öztürk, N. (2003). Türkiye'de Afet Yönetimi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çağdaş Yerel Yönetimler*. C.12. S.4. (42-65).

Somer, M. (2001). Zorunlu Deprem Sigortasının Özel Sigorta Hukukuna İlişkin Bazı Yönlerden Değerlendirilmesi. *Sigorta Hukuku Dergisi*. S.1. (113-132).

Taylan, A. (2007). Zorunlu Deprem Sigortası ve Kentsel Risk Yönetimi. *Planlama Dergisi*. Ankara: TMMOB Şehir Plancıları Yayını. S. 2. (23-34).

Üstün, G. (2014). *Kentsel Dönüşüm Hukuku*. İstanbul: XII Levha Yayınları.

Yasin, M. (2005). Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Hukuki Boyutu, *TBB Dergisi*, S.6. (105-138).

Yılmaz, A. (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

KAYNAKÇA

AFAD. (2014). *Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

Akan, Y., Tepeler, M. İ. (2022). "Sürdürülebilirlik ve Güven Ekseninde Paylaşım Ekonomisi". *Sosyoekonomi,* 30 (53), 447-464.

Balkaya, E., Yarbaşı, İ. Y., Tepeler, M. İ. (2023). "Determinants of Demand in Digital Platform-Mediated Service Work in Turkey: An Empirical Study". *Sustainability,* 15 (13), 10521.

Benson, C., Clay, E. (2004). *Understanding the economic and financial impacts of natural disasters*. Washington: The World Bank Disaster Management Series.

Bogdanor, V. (2005). "Introduction". V. Bogdanor (Ed.), *Joined-up government* içinde. London: British Academy Occasional Paper.

Carayannopoulos, G. (2017). "Whole of government: the solution to managing crises?". *Australian Journal of Public Administration,* 76 (2), 251-265.

Cazarez-Grageda, K. (2019). *The whole of government approach: Initial lessons concerning national coordinating structures for the 2030 Agenda and how review can improve their operation*. Bonn: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH.

Cheema, G. S., Rondinelli, D. A. (2007). *Decentralizing governance: Emerging concepts and practices*. Washington: Brookings Institution Press.

Christensen, T., Laegreid, P. (2007). "The whole of government approach to public sector reform". *Public administration review,* 67 (6), 1059-1066.

Christensen, T., Laegreid, P. (2011). "Complexity and hybrid public administration: theoretical and empirical challenges". *Public organization review,* 11 (4), 407-423.

Comfort, L. K. (1994). "Self-organization in complex systems". *Journal of Public Administration Research and Theory: J-PART,* 4 (3), 393-410.

Coşkun, S. (2004). "Kamu Reformları: Değişim ve Süreklilik". M. Acar ve H. Özgür (Eds.), *Çağdaş Kamu Yönetimi II* (ss. 129-160) içinde. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Dai, J., Azhar, A. (2024). "Collaborative governance in disaster management and sustainable development". *Public Administration and Development,* 44 (4), 358-380.

Dombrowsky, W. R. (1995). "Again and again: Is a disaster what we call "disaster"? Some conceptual notes on conceptualizing the object of disaster sociology". *International Journal of Mass Emergencies & Disasters,* 13 (3), 241-254.

Drabek, T. E. (2004). *Social dimensions of disaster*. Emmitsburg.Maryland: Emergency Management Institute, Federal Emergency Management Agency.

Drabek, T. E., McEntire, D. A. (2003). "Emergent phenomena and the sociology of disaster: Lessons, trends and opportunities from the research literature". *Disaster Prevention and Management: An International Journal,* 12 (2), 97-112.

Dunleavy, P., Hood, C. (1994). "From old public administration to new public management". *Public money & management,* 14 (3), 9-16.

Durukal, E., Erdik, M., Sungay, B., Türkmen, Z., Harmandar, E. (2008). "Yapısal olmayan deprem risklerinin azaltılması". M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Eds.), *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri* (ss. 157-174) içinde. Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları.

Erkal, T., Değerliyurt, M. (2009). "Türkiye'de afet yönetimi". *Doğu Coğrafya Dergisi,* 14 (22), 147-164.

Ersoy Yılmaz, A. (2021). *Afet Yönetimi I*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Eryılmaz, M. (2007). "Afet Tanımı". M. Eryılmaz ve U. Dizer (Eds.), *Afet Tıbbı* içinde. Ankara: Ünsal Yayınları.

Ferlie, E., Fitzgerald, L. (2005). "The sustainability of the New Public Management in the UK" *New Public Management* (ss. 353-365): Routledge.

Genç, F. N. (2007). "Türkiye'de doğal afetler ve doğal afetlerde risk yönetimi". *Stratejik Araştırmalar Dergisi,* 9 (5), 201-226.

Grothe-Hammer, M., Berthod, O. (2017). "The programming of decisions for disaster and emergency response: A Luhmannian approach". *Current Sociology,* 65 (5), 735-755.

Güler, B. A. (2005). *Devlette Reform Yazıları: Dünya'da ve Türkiye'de ekonomik Liberalizasyondan siyasi-idari liberalizasyona*. Paragraf Yayınevi: Ankara.

Hermansson, H. M. (2016). "Disaster management collaboration in Turkey: Assessing progress and challenges of hybrid network governance". *Public administration,* 94 (2), 333-349.

Hermansson, H. M. (2017). *Centralized disaster management collaboration in Turkey.* (Doctoral thesis). Uppsala: Uppsala University Department of Government

Hood, C. (1991). "A Public Management For All Seasons?". *Public Administration,* 69 (1), 3-19.

Hood, C. (2005). "The Idea of Joined-Up Government: A Historical Perspective". V. Bogdanor (Ed.), *Joined-Up Government* içinde. Oxford: Oxford University Press.

Hughes, O. E. (1998). "New Public Management". O. E. Hughes (Ed.), *Public Management and Administration* (ss. 52-80) içinde. London: Springer.

Hunt, S. (2005). *Whole-of-government: Does working together work?* Canberra: Australian National University.

Janssen, M., Lee, J., Bharosa, N., Cresswell, A. (2010). "Advances in multi-agency disaster management: Key elements in disaster research". *Information Systems Frontiers,* 12, 1-7.

Kapucu, N., Garayev, V. (2011). "Collaborative decision-making in emergency and disaster management". *International Journal of Public Administration,* 34 (6), 366-375.

Kapucu, N., Özgür, H. (2013). "Afet ve kriz durumlarında yönetişim: Amerikan ulusal mücadele planları". M. A. Çukurçayır ve H. T. Eroğlu (Eds.), *Yönetişim* (ss. 227-260) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi.

Karagel, D. (2019). "Afet Öncesi (Afet Risk Yönetimi)". R. Sever (Ed.), *Afetler ve afet yönetimi* (ss. 144-159) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Karaman, Z. T. (2016). "Afet yönetimine giriş ve Türkiye'de örgütlenme". Z. T. Karaman ve A. Altay (Eds.), *Bütünleşik Afet Yönetimi* (ss. 1-36) içinde. İzmir: İlkem Yayınları.

Karataş, A. (2019). "Post-New Public Management Paradigm And Its Effects On Public Administration". *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* 5 (26), 1796-1805.

Karataş, A. (2020a). "Local Governments And Evaluation Of Local Governance Tools In The Context Of The Governance Approach". *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* 6 (39), 2663-2674.

Karataş, A. (2020b). "Post Yeni Kamu İşletmeciliğinin Kuramsal Temelleri: Yeni Bir Kuram Mı Yoksa Bir Tür Çöp Kutusu Modeli Mi?". *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* 6 (21), 538-551.

Karataş, A. (2022). "Çok Düzeyli Yönetişim". Y. Özkaya, V. Erat, K. Demirci ve A. Duran (Eds.), *Yerel Yönetimler, Kent ve Çevre Politikaları Ansiklopedisi* (ss. 140-142) içinde. Ankara: Nobel Yayınevi.

Karcıoğlu, F., Balkaya, E. (2018). "Sendika Üyeliği, Sendikal Memnuniyet ve İş Güvencesizliği İlişkisi: Araştırma Görevlileri Üzerinde Bir Uygulama". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi* (75), 307-326.

Karcıoğlu, F., Serçemeli, C. (2018). "Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Açısından İş Hukukunun Önemi". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 11 (60), 965-977.

Karre, P. M., Van der Steen, M., Van Twist, M. (2013). "Joined-Up government in the Netherlands: experiences with program ministries". *International Journal of Public Administration,* 36 (1), 63-73.

Kavanagh, D., Richards, D. (2001). "Departmentalism and joined-up government". *Parliamentary Affairs,* 54 (1), 1-18.

Kim, Y. (2021). "Searching for newness in management paradigms: An analysis of intellectual history in US Public Administration". *The American Review of Public Administration,* 51 (2), 79-106.

Ling, T. (2002). "Delivering joined–up government in the UK: dimensions, issues and problems". *Public administration,* 80 (4), 615-642.

Lögün, A. (2020). "Foreign Direct Investments, Exports And Economic Growth: Panel ARDL and Causality Analysis for E7 Countries". *Journal of Academic Research in Economics (JARE),* 12 (1), 7-17.

Mikusova, M., Horvathova, P. (2019). "Prepared for a crisis? Basic elements of crisis management in an organisation". *Economic research-Ekonomska istraživanja,* 32 (1), 1844-1868.

Mulgan, G. (2005). "Joined-Up Government: Past, Present, and Future". V. Bogdanor (Ed.), *Joined-Up Government* içinde. Oxford: Oxford University Press.

Mulgan, G. (2009). *The art of public strategy: Mobilizing power and knowledge for the common good*. USA: Oxford University Press.

Neal, D. M., Phillips, B. D. (1995). "Effective emergency management: Reconsidering the bureaucratic approach". *Disasters,* 19 (4), 327-337.

Osborne, D., Gaebler, T. (1992). *Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming Government*. New York: Adison Wesley Public Company.

Özalp, S. S. (2020). "Bütünleşik Kamu Yönetimi Yaklaşımı Çerçevesinde 6360 Sayılı Kanun'un Değerlendirilmesi". *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 29 (4), 1-18.

Özkul, B., Karaman, E. (2007). "Doğal afetler için risk yönetimi". *TMMOB Afet Sempozyumu,* 5 (7), 251-260.

Pakdamar, F., Eryılmaz, Y. (2012). *Afet ve Acil Durum Yönetim Kılavuzu* Gebze.

Parlak, B., Gunduz, I. (2015). "Hybrid structures in disaster management: political and administrative multi-layered approaches". *WIT Transactions on the Built Environment,* 168, 1159-1169.

Pollitt, C. (2003). "Joined-up government: a survey". *Political studies review,* 1 (1), 34-49.

Quarantelli, E. L. (1997). "Ten criteria for evaluating the management of community disasters". *Disasters,* 21 (1), 39-56.

Richards, D., Smith, M. (2006). "The tensions of political control and administrative autonomy: from NPM to a reconstituted Westminster model". T. Christensen ve P. Lægreid (Eds.), *Autonomy and control: Coping with agencies in the modern state* (ss. 181-202) içinde. Massachusetts: Edward Elgar.

Sapriel, C. (2003). "Effective crisis management: Tools and best practice for the new millennium". *Journal of communication management,* 7 (4), 348-355.

Sawalha, I. H. (2020). "A contemporary perspective on the disaster management cycle". *Foresight,* 22 (4), 469-482.

Şahin, Ş., Üçgül, İ. (2019). "Türkiye'de afet yönetimi ve iş sağlığı güvenliği". *Afet ve Risk dergisi,* 2 (1), 43-63.

Temurlenk, M. S., Lögün, A. (2021). "BRICS Ülkelerinde Hisse Senetleri Fiyatları ve Döviz Kuru Arasındaki İlişki: Eşikli Eşbütünleşme ve Eşikli Granger Nedensellik". *Journal of International Social Research,* 14 (78), 488-497.

Terry, L. D. (2005). "The thinning of administrative institutions in the hollow state". *Administration & Society,* 37 (4), 426-444.

Timuroğlu, M. K., Serçemeli, C. (2018). "Duygusal zeka ve iş stresi üzerine bir uygulama: Erzurum barosu avukatları örneği". *TBB Dergisi,* 138, 317-344.

UNDRR. (2015). United Nations Office for Disaster Risk Reduction: Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. Erişim Tarihi 09.09.2024, https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030

Varol, N., Gültekin, T. (2016). "Afet antropolojisi". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 15 (59), 1431-1436.

Waugh Jr, W. L., Streib, G. (2006). "Collaboration and leadership for effective emergency management". *Public administration review,* 66, 131-140.

Xiao, Y. (2011). "Local economic impacts of natural disasters". *Journal of Regional Science,* 51 (4), 804-820.

Yavaş, H. (2005). *Doğal afetler yönüyle Türkiye'de belediyelerde kriz yönetimi*. Ankara: Orion Yayınevi.

Yontar, İ. G. (2016). "Afetlerin Yönetilmesinde Tatbikatların Önemi". Z. T. Karaman ve A. Altay (Eds.), *Bütünleşik Afet Yönetimi* (ss. 279-304) içinde. İzmir: İlkem Yayınları.

Zibulewsky, J. (2001). *Defining disaster: The emergency department perspective.* Paper presented at the Baylor University Medical Center Proceedings.

KAYNAKÇA

Akçaöz, M., & Akçaöz, V. (2023). Kamu yönetiminde dijitalleşme ve Türkiye'deki dijital devlet uygulamaları. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9*(69), 3648–3660. https://doi.org/10.29228/JOSHAS.72401

Anadolu Üniversitesi. (2021). *Açıköğretim Fakültesi bilgi kaynakları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. Retrieved from https://anadolu.edu.tr

Atmaca, Y., & Karaçay, F. (2020). Türkiye'deki kamu yönetimi reformlarında dijitalleşme ve e-yönetişim. *International Journal of Management and Administration, 4*(8), 2–3. https://doi.org/10.29064/ijma.779263

Bertot, J. C., Estevez, E., & Janowski, T. (2016). Digital public service innovation: Framework proposal. *ICEGOV2016*. Uruguay.

Bimay, M., & Kaypak, Ş. (2019). Küreselleşme sürecinde kamu politikalarında yaşanan değişimler. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 6*(15), 24–40.

Canöz, N. (2024). Digital public relations. In N. Canöz, A. Kalender, Ü. Özlem Çerçi, & K. Canöz (Eds.), *Digital public relations* (pp. 9–26). Palet Yayınları.

Çaptuğ, M. (2021). Covid-19 salgınının kamu hizmetlerinin dijitalleşmesi sürecine etkisi ve sonuçları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 3*(2), 4–10. https://doi.org/10.33717/deuhfd.1001374

Çeliksoy, E., & Akça, A. (2024). Türkiye'de kamu yönetiminde yaşanan dijital dönüşüm süreci. *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(2), 445–486.

Cordella, A., & Bonina, C. M. (2012). A public value perspective for ICT enabled public sector reforms: A theoretical reflection. *Government Information Quarterly, 29*(4), 512–520.

Dal, E., & Sakarya, G. (2021). Covid-19 pandemi döneminde EBA platformunda gerçekleştirilen müzik derslerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*(2), 336–350. https://doi.org/10.24315/tred.12345

Deloitte Türkiye. (2015). *Dijital öngörüler 2015*. Deloitte Türkiye. https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/consumer-business/articles/digital-predictions-2015.html

Dünya Bankası. (2020). *Turkey's digital education journey: Insights and challenges*. Washington, DC: The World Bank. https://www.worldbank.org

Gürbüz, A. (2019). Vatandaş odaklı kamu hizmet yönetimi: Yeni kamu işletmeciliğine eleştirel bir bakış. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1*(2), 34–41.

Karakavuz, H., Canöz, N., & Ertek, A. (2024). Bibliometric analysis of articles on COVID-19 in the transportation industry: An early study. *Journal of Traffic and Transportation Research, 7*(2), 102–119.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2012). *Eğitim Bilişim Ağı Tanıtım Broşürü*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2020). *Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Raporu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2021). *EBA gelişim ve gelecek planları raporu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

OECD. (2020). Digital education responses to COVID-19: Embracing digital learning and online collaboration. Paris: OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/17849356

Ölmez, M. (2021). Türkiye'de kamu politikalarında dijital dönüşüm ve e-ticaret: Bir model önerisi. *Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi, 3*(1), 9–33.

Önen, S. M., & Kahraman, N. (2022). Kamu hizmetlerinin sunumunda dijitalleşme üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 5*(5), 424–432. https://doi.org/10.53001/uluabd.2022.51

Sarıtürk, M. (2022). Dijital dönüşüm döneminde kamu yönetimi ve dijital hükümet. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 42*(0), 555–603. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1198232

Sayın, K. (2022). The relationship between future anxiety, fear of COVID-19, and willingness to work in the industry: A study on post-vocational school tourism program students. *SSD Journal, 7*(30), 279–288. https://doi.org/10.31567/ssd.604

Tamer, H. Y., & Övgün, B. (2020). Yapay zeka bağlamında dijital dönüşüm ofisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 75*(2), 775–803. https://doi.org/10.33630/ausbf.691119

TRT. (2020). *TRT EBA TV yayın programı*. Ankara: TRT Yayınları. Retrieved from https://eba.gov.tr

Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV). (2024). *Dijitalleşmede süreklilik bağlamında yapay zekânın yönetişime etkileri*. TESEV Yayınları. https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_dijitallesmede_sureklilik_baglaminda_yapay_zekanin_yonetisime_etkileri.pdf

UNESCO. (2021). *Artificial intelligence in education: Global frameworks and practices*. Paris: UNESCO. Retrieved from https://en.unesco.org

UNICEF Türkiye. (2020). *COVID-19 sürecinde çocukların eğitime erişimi*. Ankara: UNICEF Türkiye Ofisi.

Uslu, H. (2023). Dijital dönüşüm ve kamu hizmetleri: Yönetimde yenilikçi yaklaşımlar ve zorluklar. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 15–31. https://doi.org/10.25272/icps.1354693

Ün, L. (2022). Kamu hizmetinde yeni konsept: Akıllı kamu hizmeti. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6*(2), 415–440. https://doi.org/10.33399/Biibfad.1130379

KAYNAKÇA

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Atakişi, A., & Cebeci, A. (2022). Kalkınma Planlarının Kıyaslamalı Analizi: Türkiye Örneği. *Ekonomi Ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 157-172. https://doi.org/10.56668/jefr.1123716

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W. W. Norton & Company.

Coşkun, F., & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 54(3), 947-966. https://doi.org/10.30964/auebfd.916220

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023)*, https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ E.T. 04.12.2024

Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ E.T. 04.12.2024

Cummings, M. L. (2017). "Artificial Intelligence and the Future of Warfare." The Atlantic.

Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). *Artificial Intelligence for the Real World*. Harvard Business Review, 96(1), 108-116.

E.T. 10.11.2024

Güven, A. (2024). Yapay Zeka Uygulamalarının Kamu Yönetimindeki Rolü ve Önemi. *Enderun*, 8(2), 127-151. https://doi.org/10.59274/enderun.1524152

He, H. (2021). *Artificial Intelligence in Supply Chain Management: A Review*. International Journal of Production Economics, 202, 104-115.

Jannach, D., & Adomavicius, G. (2016). *Recommendation Systems: Challenges, Insights, and Future Directions*. Springer.

Karahasan, B. (2020). *Kamu Yönetiminde Dijital Dönüşüm ve Teknoloji Kullanımı*. İstanbul: Beta Yayınları.

Keskin, M. (2023). Türkiye'deki Kalkınma Planlarının Bölgesel Kalkınma Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 1-24. https://doi.org/10.38009/ekimad.1183480

Köleoğlu, N. (2004). Üniversitelerde İnsan Kaynaklarının Yaşam Fonksiyonu ile Hesaplanılmasına Yönelik Değişkenlerin Belirlenmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 109-118.

Köseoğlu, İ & Peker, D., (2022). Türk Kamu Yönetiminde Kalite Anlayışının Temelleri Üzerine Teorik Bir Araştırma, 21. Uluslararası Kamu Yönetimi Formu Tam Metinler Kitabı, *Efe Akademi Yayınları*, İstanbul. s,221-232

Köseoğlu, İ. (2023). Türkiye'de İç Denetim ve İç Denetimin Bakanlık Teşkilatlarında Uygulamasına Yönelik Bir Alan Araştırması, Doktora Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

Köseoğlu, İ. (2024). Türk Kamu Yönetiminde İç Denetimin Gelişimi Üzerine Bir İnceleme. *Denetişim*, (30), 65-81. https://doi.org/10.58348/denetisim.1455190

Liu, Y., Zhang, L., & Wang, H. (2020). *AI for Disaster Management*. Journal of Computational Science, 39, 101209.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unbound: The Future of Uploaded and Machine Minds*. Wiley.

Luger, G. F. (2017). *Artificial Intelligence: Structures and Strategies for Solution*. Pearson.

Miao, C., Guo, J., & Yang, X. (2020). Artificial Intelligence for Smart Cities: A Review. *Journal of Urban Technology*, 27(3), 13-33.

Özdemir, F. (2021). Kamu Sektöründe Bilişim Alanında İstihdam ve Yetenek Yönetimi. *İktisat ve İdari Bilimler Dergisi*, 28(2), 72-86.

Özyiğit, A. (2023). *Yapay Zeka: Temeller ve Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayınları.

Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson

T.C. Resmi Gazete, *Yapay Zekanın Kazanımlarına Yönelik Atılacak Adımların Belirlenmesi, Bu Alanda Hukuki Altyapının Oluşturulması ve Yapay Zeka Kullanımının Barındırdığı Risklerin Önlenmesine İlişkin Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Bir Meclis Araştırma Komisyonu Kurulmasına Dair TBMM Kararı*, 05.10.2024, Sayı:2683.

Topol, E. (2019). *Deep Medicine: How Artificial Intelligence Can Make Healthcare Human Again*. Basic Books.

Yılmaz, S., ve Ekinci, A. (2020). Bilgi Teknolojileri Alanındaki Uzmanlık ve Kamu Sektöründeki Yeri. *Bilişim Teknolojileri ve Kamu Yönetimi Dergisi*, 9(1), 45-60.

Yorgancıoglu Tarcan, G., Yalçın Balçık, P., ve Sebik, N. B. (2024). Türkiye ve Dünyada Sağlık Hizmetlerinde Yapay Zekâ. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi Ve Folklorik Tıp Dergisi*, 14(1), 50-60. https://doi.org/10.31020/mutftd.1278529

İnternet Kaynakları

(https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2024/10/20241005-1.pdf E.T. 16.11.2024).

https://basin.ktb.gov.tr/TR-349957/yapay-zeka-destegi-ile-hazirlanan-raunt-ve-hizligo-halk-kutuphanelerinde-ucretsiz.html E.T.11.11.2024

https://btgm.hmb.gov.tr/haberler/yapay-zeka-destekli-muhasebe-ve-ileri-analitik-projesini-hayata-geciriyoruz E.T. 10.11.2024

https://cbddo.gov.tr E.T. 15.11.2024.

https://cbs.csb.gov.tr/birimler/yapay-zek-ve-veri-analitigi-sube-mudurlugu/2307 E.T. 04.10.2024

https://enerji.gov.tr/haber-detay?id=21375 E.T. 10.11.2024

https://sayzek.org.tr/etkinlik/savunma-sanayii-yapay-zeka-zirvesi-24-sona-erdi E.T. 02.10.2024

https://sgb.uab.gov.tr/haberler/yapay-zeka-ile-gokyuzune-turk-imzasi E.T. 11.11.2024

https://sgb.uab.gov.tr/haberler/yapay-zeka-ile-gokyuzune-turk-imzasi E.T. 11.11.2024

https://ticaret.gov.tr/haberler/ticaret-bakanligi-yeni-yilda-yapay-zeka-ve-e-donusume-odaklanacak E.T. 11.11.2024

https://tr.wikipedia.org/wiki/Yapay_zek%C3%A2 E.T. 05.11.2024

https://www.adalet.gov.tr/akilli-teknolojilerin-ceza-infaz-kurumlarina-entegrasyonu-projesi

https://www.aile.gov.tr/btgmd/haberler/kadinlara-yonelik-yapay-zeka-ve-veri-bilimi-gelistirme-programi-tamamlandi/ E.T. 10.11.2024

https://www.csgb.gov.tr/haberler/calisma-ve-sosyal-guvenlik-bakanligi-ile-sanayi-ve-teknoloji-bakanligi-arasinda-is-birligi-protokolu-imzalandi/ E.T.10.11.2024

https://www.infosec.com.tr/yapay-zeka-ve-siber-guvenlik/ E.T 03.10.2024

https://www.meb.gov.tr/egitimde-yapay-zek-uygulamalari-uluslararasi-forumu-duzenlenecek/haber/33334/tr E.T. 03.10.2024

https://www.mfa.gov.tr/no_-350_-turkiye-nin-gpai-uyeligi-hk.tr.mfa E.T. 10.11.2024

https://www.sanayi.gov.tr/medya/haber/yapay-zeka-projelerine-dev-destek E.T. 10.11.2024

https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/6249/Orman-Yanginlariyla-Mucadelede-Kullanilan-Yapay-Zek%C3%A2-Sistemi-Uluslararasi-Odule-Aday E.T. 11.11.2024

https://yokatlas.yok.gov.tr/ E.T. 04.12.2024

KAYNAKÇA

Adaş, E. ve Erbay, B. (2022). Yapay Zekâ Sosyolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21(1), 326-337.

Akçakanat, Ö. (2024). Yapay zekâ kaygısının teknoloji kaynaklı işsizlik endişesi üzerine etkisi: Muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *26*(Özel Sayı), 53-67.

Akkaya, B., Özkan, A. ve Özkan, H. (2021). Yapay Zekâ Kaygı (YZK) Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Alanya Akademik Bakış*, 5(2), 1125-1146.

Bécue, A., Praça, I., & Gama, J. (2021). Artificial intelligence, cyber-threats and Industry 4.0: Challenges and opportunities. *Artificial Intelligence Review*, *54*(5), 3849-3886.

Belber, B. G., & Özmen, M. H. (2024). Hizmet sektörü çalışanlarının yapay zekâ ile ilgili gelecek kaygıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *23*(91), 1085-1101.

Criado, J. I., & Gil-Garcia, J. R. (2019). Creating public value through smart technologies and strategies: From digital services to artificial intelligence and beyond. *International Journal of Public Sector Management*, *32*(5), 438-450.

Filiz, E., Güzel, Ş., & Şengül, A. (2022). Sağlık profesyonellerinin yapay zekâ kaygı durumlarının incelenmesi. *Journal of Academic Value Studies*, *8*(1), 47-55.

Filiz, M., & Karagöz, Y. (2024). Sağlık çalışanlarının mental iyi oluş düzeylerinin yapay zekâ kaygısı üzerindeki etkisi. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, *6*(2), 105-114.

Gülşen, I. (2019). İşletmelerde yapay zeka uygulamaları ve faydaları: perakende sektöründe bir derleme. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, Journal of Consumer and Consumption Research*, *11*(2), 407-436.

HA, J. G., Page, T., & Thorsteinsson, G. (2011). "A study on technophobia and mobile device design". International Journal of Contents, 7(2): 17–25.

Othman, W. N., Zanaty, M. M. ve Elghareeb, S. M. Nurses' Anxiety level toward Partnering with Artificial Intelligence in Providing Nursing Care: Pre&Post Training Session. Egyptian Journal of Health Care, 12(4), 1386-1396.

Özbek, A. (2024). Muhasebe Meslek Mensuplarının Yapay Zekâ Kaygılarının Gelecekte İstihdam Edilebilirlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Alanya Akademik Bakış*, *8*(1), 254-267.

Peres, R. S., Jia, X., Lee, J., Sun, K., Colombo, A. W., & Barata, J. (2020). Industrial artificial intelligence in industry 4.0-systematic review, challenges and outlook. *IEEE access*, *8*, 220121-220139.

Pirim, A. G. H. (2006). Yapay zekâ. Journal of Yaşar University, 1(1), 81-93.

Sayar, M., & Yüksel, H. (2018). Endüstri 4.0 ve Türkiye kamu sektöründe endüstri 4.0 dönüşümü. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, *10*(2), 83-98.

Şen, A. T. (2024). Kamu çalışanlarının yapay zekâ kaygı düzeylerinin belirlenmesi: Kastamonu örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17*(2), 232-246.

Şimşek, M. U., Kayalı, N., & Akpınar, S. C. (2019). Kamu Bilgi Yönetim Süreçlerinde Teknolojik Gelişmelerin ve Yapay Zekâ Yaklaşımlarının Kullanılması ve Değerlendirilmesi. *Yalçınkaya B. (Editör), Ünal MA (Editör), Yılmaz B. (Editör), Özdemirci F. (Editör) Bilgi Yönetimi ve Bilgi Güvenliği*, 397-408.

Takıl, N., Erden, N. K., & Sarı, A. B. (2022). Farklı meslek grubu adaylarının yapay zekâ teknolojisine yönelik kaygı seviyesinin incelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *25*(48), 343-353.

Toprak, A. G. D. (2008). 5018 sayılı kamu mali yönetimi ve kontrol Kanunu'nun 24 Ocak 1980 kararları ışığında değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *13*(2), 313-333.

Wang, Y.Y., & Wang, Y.S (2022). Development and validation of an artificialintelligence anxietyscale: An initial application in predicting, *Motivated Learning Behavior, Interactive Learning Environments, 30(*4), 619-634.

Wirtz, B. W., & Müller, W. M. (2019). An integrated artificial intelligence framework for public management. *Public Management Review*, *21*(7), 1076-1100.

Yıldız, İ., & Taşhan, A. (2023). Yapay Zekâ: bir tehdit mi? bir yardımcı mı? Tekstil sektöründe nitel bir araştırma. *Igdir University Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, (9), 1-14.

Young, M. M., Bullock, J. B., & Lecy, J. D. (2019). Artificial discretion as a tool of governance: a framework for understanding the impact of artificial intelligence on public administration. *Perspectives on Public Management and Governance*, *2*(4), 301-313.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. (2022). *Yapay Zekâyı Yeniden Tasarlamak: Otomasyon Çağında İş, Demokrasi ve Adalet*. Efil Yayınevi.

Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2018). *Artificial intelligence, automation and work*. NBER. https://www.nber.org/papers/w24196

Artificial intelligence, automation and work. (n.d.). In *NBER*. https://www.nber.org/papers/w24196

Aswathy, K. A., Gonzaga, R., & Francis, M. J. (2021). A study on the awareness of artificial intelligence among youth and its impact on employment. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology*, *5*(1), 461-465. https://doi.org/10.48175/ijarsct-1168

Benanav, A. (2022). Teknoloji Odaklı Çözümler Etkili Olmayacaktır. In D. Acemoglu (Ed.), *Yapay Zekâyi Yeniden Tasarlamak: Otomasyon Caginda is, Demokrasi ve Adalet* (H. Dölkeleş, Trans.) (pp. 45-49). Efil Yayınevi.

Bordot, F. (2022). Artificial intelligence, robots and unemployment: Evidence from OECD countries. *Journal of Innovation Economics & Management*, *N° 37*(1), 117-138. https://doi.org/10.3917/jie.037.0117

Bozkurt, V. (2014). *Endüstriyel ve Post-Endüstriyel Dönüşüm: Bilgi, Ekonomi ve Kültür* (3rd ed.). Ekin Yayınevi.

Campa, R. (2014). Workers and automata. *Journal of Ethics and Emerging Technologies*, *24*(1), 70-85. https://doi.org/10.55613/jeet.v24i1.14

Deswal,, P., & Sandhu, K. (2024). The impact of artificial intelligence on unemployment and future work. *INTERANTIONAL JOURNAL OF SCIENTIFIC RESEARCH IN ENGINEERING AND MANAGEMENT*, *08*(04), 1-7. https://doi.org/10.55041/ijsrem30655

Du, J. (2024). The impact of artificial intelligence adoption on employee unemployment: A multifaceted relationship. *International Journal of Social Sciences and Public Administration*, *2*(3), 321-327. https://doi.org/10.62051/ijsspa.v2n3.45

Ernst, E., Merola, R., & Samaan, D. (2019). Economics of artificial intelligence: Implications for the future of work. *IZA Journal of Labor Policy*, *9*(1), 1-35. https://doi.org/10.2478/izajolp-2019-0004

Future of Life. (2024, March 4). *Artificial intelligence*. Future of Life Institute. https://futureoflife.org/cause-area/artificial-intelligence/

Generative AI at work. (n.d.). NBER. https://www.nber.org/papers/w31161

Ihde, D., & Malafouris, L. (2018). Homo Faber revisited: Postphenomenology and material engagement theory. *Philosophy & Technology*, *32*(2), 195-214. https://doi.org/10.1007/s13347-018-0321-7

IMF. (2019). *World Economic Outlook, October 2019: Global Manufacturing Downturn, Rising Trade Barriers*. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2019/10/01/world-economic-outlook-october-2019

IMF. (2024, January 14). *Gen-AI: Artificial Intelligence and the Future of Work*. https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2024/01/14/Gen-AI-Artificial-Intelligence-and-the-Future-of-Work-542379

Işcan, E. (2021). An Old Problem in the New Era: Effects of Artificial Intelligence to Unemployment on the Way to Industry 5.0. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *16*(61), 77-94. https://doi.org/10.19168/jyasar.781167

Kinder, M. (2022). Pandemi Gerekli Reformları Teşvik Etmiştir. In D. Acemoglu (Ed.), *Yapay Zekâyi Yeniden Tasarlamak: Otomasyon Caginda is, Demokrasi ve Adalet* (H. Dölkeleş, Trans.) (pp. 40-44). Efil Yayınevi.

Maddox, T. (2021). *How IoT will drive the fourth industrial revolution*. https://www.zdnet.com

Matthews, P., & Greenspan, S. (2020). *Automation and collaborative robotics: A guide to the future of work*. Apress.

McKinsey. (2017). *Jobs Lost, Jobs Gained: Workforce Transitions in a Time of Automation*. McKinsey Global Institute. https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/public%20and%20social%20sector/our%20insights/what%20the%20future%20of%20work%20will%20mean%20for%20jobs%20skills%20and%20wages/mgi-jobs-lost-jobs-gained-executive-summary-december-6-2017.PDF

OECD. (2019). *OECD employment outlook 2019 the future of work*. OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/fbf42313-en.pdf?expires=1731759850&id=id&accname=guest&checksum=841B1AF6D82B27F0EF2C55DB59C76E30

OECD. (2023). *OECD Employment Outlook 2023 Artifical Intelligence and the Labour Market*. OECD iLibrary. https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/08785bba-en.pdf?expires=1733847839&id=id&accname=guest&checksum=AB9AEB4EAA1FBE64032F5DD70C8D8278

Perry, M. (2018). *Marksizm ve tarih* (G. Tuncer, Trans.). İletişim Yayınevi.

Pol, E., & Reveley, J. (2017). Robot induced technological unemployment: Towards a youth-focused coping strategy. *Psychosociological Issues in Human Resource Management*, *5*(2), 169-186. https://doi.org/10.22381/pihrm5220177

Siau, K. (2017). *Impact of artificial intelligence, robotics, and automation on higher education* [Paper presentation]. Proceedings of the 23rd Americas Conference on Information Systems (AMCIS 2017), Boston, MA,. https://ink.library.smu.edu.sg/sis_research/9407

Vinitha, K., Ambrose Prabhu, R., Bhaskar, R., & Hariharan, R. (2020). Review on industrial mathematics and materials at industry 1.0 to industry 4.0. *Materials Today: Proceedings*, *33*, 3956-3960. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2020.06.331

Wilson, H. J., & Daugherty, P. R. (2018). *İşbirliğine Dayalı Zekâ: İnsanlar ve Yapay Zekâ Güçlerini Birleştiriyor*. Harvard Business Review Türkiye. https://hbrturkiye.com/dergi/isbirligine-dayali-zeka-insanlar-ve-yapay-zeka-guclerini-birlestiriyor

World Economic Forum. (2018, September 17). *The future of jobs report 2018*. https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2018/

KAYNAKÇA

Akcanca, M. A., Taşkın, S. 2013. "Akıllı Şebeke Uygulanabilirliği Açısından Türkiye Elektrik Enerji Sisteminin İncelenmesi", Akıllı Şebekeler ve Türkiye Elektrik Şebekesinin Geleceği Sempozyumu, TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, Ankara, 131-135.

Akıllı Enerji Yönetim Sistemleri: Yapay Zekâ ve Görüntü Analizi Entegrasyonu, https://desecuretechnology.com/akilli-enerji-yonetim-sistemleri-yapay-zeka-ve-goruntu-analizi-entegrasyonu/ (E.T.: 10.11.2024).

Armağan, V., (2018), Dijital Dönüşüm Sürecinde Akıllı Şehirler ve E-Devlet Platformu. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 46, 387-413.

Bayram, İ. S. (2019), Akıllı Şebekelerde Rassal Modelleme ile Enerji Depolama Sistemi Kapasite Hesaplaması. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Part C: Tasarım ve Teknoloji*, 7(1), 225-235.

Bachanek, K. H., Tundys, B., Wiśniewski, T., Puzio, E., & Maroušková, A. (2021). Intelligent Street Lighting in a Smart City Concepts—A Direction to Energy Saving in Cities: An Overview and Case Study. *Energies*, *14*(11), 3018. https://doi.org/10.3390/en14113018

Calvillo, C., Sánchez, A., Villar. J. (2016). Energy Management And Planning İn Smart Cities. Renewable & Sustainable Energy Reviews. 55, 273-287, https://doi.org/10.1016/j.rser.2015.10.133

Ceglia, P. Esposito, E. Marrasso, M. Sasso (2020). From smart energy community to smart energy municipalities: Literature review, agendas and pathways, *Journal of Cleaner Production*, 254, https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.120118

Crossley, P. and Beviz, A. (2010). Smart Energy Systems: Transitioning Renewables Onto The Grid, Renewable Energy Focus, 11(5), 54-59, https://doi.org/10.1016/S1755-0084(10)70118-6

Çetin, M. ve Çiftçi Ç. (2019). Literatüre Göre Dünya ve Ülkemizden Örneklerle Akıllı Kent Kavramının İrdelenmesi, *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi,* 2(3), 134-143.

Dincer, İ. ve Acar, C. (2017). Smart Energy Systems For A Sustainable Future, *Applied Energy*, 194, 225-235, https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2016.12.058.

El-Azab, R. (2021), Smart Homes: Potentials and Challenges. *Clean Energy, 5*, 302–315. https://academic.oup.com/ce/article/5/2/302/6294582

Günay, E. ve Yıldırım, S. (2024). Yenilenebilir Enerji Kapasitesi Bakımından Türkiye'nin Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Journal of Economics and Research*, 5(2), 61-72.

Huseien, G. F. and Şhah, K. W. (2022). A Review On 5G Technology For Smart Energy Management And Smart Buildings İn Singapore, Energy and AI, 7, 100116, https://doi.org/10.1016/j.egyai.2021.100116

Kabalcı, Y. ve Kabalcı, E. (2017). Akıllı Şebekeler İçin Kablosuz Enerji İzleme Sistemi Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Part C: Tasarım ve Teknoloji*, 5(2), 137-145.

Križanović, V., Pejković A. and Pracny, P. (2024). "Smart Street Lighting for Enhancing Energy Efficiency in Urban Environments," *2024 International Conference on Software, Telecommunications and Computer Networks (SoftCOM)*, Split, Croatia, 1-6, doi: 10.23919/SoftCOM62040.2024.10721821.

Koçar Uzan, H. (2024), Akıllı Şehir ve Yönetişim Temalı Makaleler Üzerine Bibliyometrik Analiz. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 22(53), 938-960.

Köseoğlu, Ö. ve Demirci, Y. (2018). Akıllı Şehirler ve Yerel Sorunların Çözümünde Yenilikçi Teknolojilerin Kullanımı. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi,* 4(2), 40-57.

Lewandowska A, Chodkowska-Miszczuk J, Rogatka K, Starczewski T. (2020). Smart Energy in a Smart City: Utopia or Reality? Evidence from Poland. *Energies,* 13(21), 5795. https://doi.org/10.3390/en13215795

Lund H, Andersen AN, Østergaard PA, Mathiesen BV, Connolly D. (2012). From Electricity Smart Grids To Smart Energy Systems - A Market Operation Based Approach and Understanding. *Energy* 42, 96e102. http://dx.doi.org/ 10.1016/j.energy.2012.04.003

Mishra, P. and Singh, G. (2023). Energy Management Systems in Sustainable Smart Cities Based on the Internet of Energy: A Technical Review. *Energies*, 16(19), 6903. https://doi.org/10.3390/en16196903

Nur, A., Kaygusuz, A., ve Kılıç, U. (2019). Akıllı Şebekelerde AC/DC Hibrid Sistemlerin Güç Akış Analizi. *Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi,* 6(11), 102-110.

Örselli, E. ve Akbay, C. (2019). Teknoloji ve Kent Yaşamında Dönüşüm: Akıllı Kentler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi,* 2(1), 228-241.

Özdemir, E., Aktaş, A., Erhan, K., Özdemir, Ş. (2017). Akıllı Şebekelerde Enerji Depolama Uygulamalarının Önündeki Fırsatlar ve Karşılaşılan Zorluklar. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *32*(2), 499-506.

Sadıkzade, M. (2017), Şehirlerdeki BT Odaklı Fırsatlar: Akıllı Enerji, https://tr.linkedin.com/pulse/%C5%9Fehirlerdeki-bt-odakl%C4%B1-f%C4%B1rsatlar-ak%C4%B1ll%C4%B1-enerji-mert-sad%C4%B1kzade, (E.T. 12.11.2024).

Sinoplu, M. ve Ceyhan, E.B. (2023). Akıllı Binalarda Yapay Zekâ Destekli Enerji Yönetimi: Bir İnceleme, *UMÜFED Uluslararası Batı Karadeniz Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi*, 5(1): 39-63.

Sushma N., Suresh H.N., Mohana Lakshmi J., Santhosh Kumar K.B. (2024). Experimental İnvestigation On Wireless İntegrated Smart System For Energy and Water Resource Management İn Indian smart cities, *Results in Engineering,* Volume 23, https://doi.org/10.1016/j.rineng.2024.102687

Şerban, A. C. and Lytras, M. D. (2020). Artificial Intelligence for Smart Renewable Energy Sector in Europe—Smart Energy Infrastructures for Next Generation Smart Cities, in *IEEE Access*, 8, 77364-77377, doi: 10.1109/ACCESS.2020.2990123.

Pandiyan, P. Saravanan, S. Usha, K. Kannadasan, R. Alsharif, M.H. Kim, M.K. (2023). Technological advancements toward smart energy management in smart cities, *Energy Reports*,10, https://doi.org/10.1016/j.egyr.2023.07.021

Pimentel J., Balázs L., Drotár I., (2023). Energy Management Systems in Smart Cities: A Review from the Perspective of Complex Networks Design, Chemical Engineering Transactions, 107, 679-684. https://doi.org/10.3303/CET23107114

Tang, J. and Li, Y. (2020). Study on the impact of smart energy on carbon emissions in smart cities from single and holistic perspectives – Empirical evidence from China, *Sustainable Cities and Society*, 101, 105145, https://doi.org/10.1016/j.scs.2023.105145

Tantau, A. and Şanta, A.-M. I. (2021). New Energy Policy Directions in the European Union Developing the Concept of Smart Cities. *Smart Cities*, 4(1), 241-252. https://doi.org/10.3390/smartcities4010015.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2024). Enerji Verimliliği 2030 Stratejisi ve II. Ulusal Enerji verimliliği Eylem Planı, https://enerji.gov.tr/Media/Dizin/BHIM/tr/Duyurular/T%C3%BCrkiyeninEnerjiVerimlili%C4%9Fi2030StratejisiveIIUlusalEnerjiVerimlili%C4%9FiEylemPlan%C4%B1_202401161407.pdf (E.T.: 15.11.2024).

T. C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, (2024). Elektrik, https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-elektrik (E.T.: 15.11.2024).

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü (2020). Akıllı Enerji, https://www.akillisehirler.gov.tr/wp-content/uploads/KapasiteGelistirme/Egitim_Pdf/Akilli_Enerji.pdf (E.T.: 15.11.2024).

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, (2024). https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/yenilenebilir-kaynaklardan-uretilen-elektrik-orani-i-85810#:~:text=2021%20y%C4%B11%C4%B1%20sonu%20itibar%C4%B1%20T%C3%BCrkiye,elektrik%20t%C3%BCketimine%20oran%C4%B1%2035%25%20olmu%C5%9Ftur. (E.T.: 15.11.2024).

URL 1. https://www.energy-innovation-austria.at/article/smart-future-graz/?lang=en (E.T.: 12.11.2024).

URL 2. https://www.matchupantalya.org/tr/cozumler/detay (E.T.: 17.11.2024).

URL 3. https://www.akillisehirler.gov.tr/proje-envanteri/eskisehir-entegre-kati-atik-bertaraf-ve-enerji-uretim-tesisi/ (E.T.: 10.11.2024).

URL 4. https://www.akillisehirler.gov.tr/proje-envanteri/gaziantep-oguzeli-merkezi-biyogaz-santrali/ (E.T.: 14.11.2024).

URL 5. https://www.akillisehirler.gov.tr/proje-envanteri/balikesir-akilli-durak-enerji-yonetimi/ (E.T.: 09.11.2024).

URL 6. https://www.akillisehirler.gov.tr/proje-envanteri/manisa-elektrikli-otobuslerin-enerji-ihtiyaclarini-karsilamak-icin-gunes-enerji-sistemi/ (E.T.: 15.11.2024).

URL 7. https://www.akillisehirler.gov.tr/proje-envanteri/kocaeli-gunes-enerji-santralleri/ (E.T.: 15.11.2024).

URL-8. https://www.konya.bel.tr/ (E.T.: 16.11.2024).

Yıldız Doğan, G. (2024). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Dayalı Akıllı Enerji Dağıtım Sisteminin Tasarımı, Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi

KAYNAKÇA

(tarih yok). El-Mevsûatü'l-Fıkhiyye (Cilt 23). içinde Kuveyt Vakıflar ve Din İşleri Bakanlığı.

2860 Sayılı Yardım Toplama Kanunu.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.

5393 Sayılı Belediye Kanunu.

AA. (2019). Türkiye'nin zekat potansiyeli 55 milyar dolar.

Aslaner, A. (2008, Eylül). Sosyal Yardımlaşmanın Modern Şekilleri (Bursa Yıldırım Belediyesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi.

Aydın, M. (2023). Bazı İslam Öğretilerinin Sosyal Yabancılaşmayı Önlemedeki Rolünün Sosyolojik Bağlamda Makasıd İlmi Açısından İncelenmesi.

Beki, A. (2008). Türkiye'de Sosyal Belediyecilik Uygulamaları (Ümraniye Belediyesi Örneği). Doktora Tezi.

Çelik, A. (2014). Sosyal Belediyecilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.

Demir, O. & Cevahir, H. (2021). Türkiye'de Potansiyel Zekât Geliri ve Zekâtın Yoksulluğu Önleyici Rolü. Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finans Araştırmaları Dergisi(2), s. 163-182.

Dönmez, İ. K. (2009). Sedd-i Zerâİ'. TDV içinde, TDV İslam Ansiklopedisi. 06 08, 2024 tarihinde https://islamansiklopedisi.org.tr/sedd-i-zerai adresinden alındı

Erkal, M. (2013). Zekât. TDV içinde, TDV İslam Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr (E.T. 06 08, 2024)

Karaman, H. (1996). Fıkıh. TDV içinde, TDV İslam Ansiklopedisi. 06 08, 2024 tarihinde alındı

Kıratoğlu, E. (2021), Sosyal Devlet Anlayışının Yerel Yönetim Perspektifi "Sosyal Belediyecilik": 2020 Yılı Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği, Ekonomi Politik Araştırmalar Dergisi, 1-15.

Köse, M. (2004). Fî Sebîlillâh Kavramının Zekât Açısından Tahlili. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.

URL-1: www.yildirim.bel.tr (E.T.: 14.11.2024).

URL-2: www.sanliurfa.bel.tr (E.T.: 15.9.2018).

URL-3: https://www3.umraniye.bel.tr (E.T.15.11.2024).

URL-4: https://kurul.diyanet.gov.tr (E.T. 06 08, 2024).

URL-5: https://fetva.diyanet.gov.tr (E.T. 06 08, 2024).

KAYNAKÇA

Akarçay, P. and Ak, G. (2018). Merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkisine karşılaştırmalı bir bakış: Türkiye-İsveç örnekleri. Journal of International Scientific Researches, 12-20. https://doi.org/10.21733/ibad.413521

Arslan, E. (2019). Yerel yönetimlerin gelişim süreci ve düşünsel temelleri üzerine bir değerlendirme. Kamu ve işletme yönetiminde yeni perspektifler, 109-143.

Arslan, N. T. (2010). Klasik-neo klasik dönüşüm süreci: "Yeni kamu yönetimi". C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 11(2), 21-39.

Aygün, B. ve Memişoğlu, F. (2021). Implementation of multi-level governance in the context of local integration policies for refugees. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (60), 119-143. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.928175

Balcılar, A., & Çınarlı, S. (2020). Türkiye'de sosyal belediyecilik uygulamaları ve Bornova Belediyesi örneği. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. https://doi.org/10.37880/cumuiibf.614314

Baradat, L. (2012). Siyasal ideolojiler kökenleri ve etkileri (A. Aydın, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Barten, F., Montiel, R., Espinoza, E., & Morales, C. (2002). Democratic governance - fairytale or real perspective? lessons from Central America. Environment and Urbanization, 14(1), 129-144. https://doi.org/10.1177/095624780201400111

Başaran, D. (2017). Devrimciliğin ideolojik reddi olarak solun sağı: Sosyal demokrasi. Anlık Dergisi, 1(1), 31-36.

Başaran, İ. ve Uçar, A. (2022). Social policy practices of municipalities within the context of social state: the case of Manisa metropolitan municipality. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 321-341. https://doi.org/10.18026/cbayarsos.1136321

Berger, S. (2002). Democracy and social democracy. European History Quarterly, 32(1), 13-37. https://doi.org/10.1177/0269142002032001560

Berkowitz, S. (2023). Food insecurity and social policy: a comparative analysis of welfare state regimes in 19 countries. International Journal of Social Determinants of Health and Health Services, 54(2), 76-86. https://doi.org/10.1177/27551938231219200

Berkün, S. (2017). Türkiye'de sosyal belediyecilik anlayışı. E-Şarkiyat İlmi Araştırmaları Dergisi/Journal of Oriental Scientific Research (Josr). https://doi.org/10.26791/sarkiat.331199

Callaghan, J. (2002). Social democracy and globalisation: the limits of social democracy in historical perspective. The British Journal of Politics and International Relations, 4(3), 429-451. https://doi.org/10.1111/1467-856x.00087

Carrad, A., Smits, R., Charlton, K., Rose, N., & Reeve, B. (2023). The role of Australian civil society organisations in food system governance: opportunities for collaboration in dietetics practice. Journal of Human Nutrition and Dietetics, 36(6), 2336-2350. https://doi.org/10.1111/jhn.13195

Consolazio, D., Sarti, S., & Terraneo, M. (2022). Nordic paradox in action: the complicated relation between social mobility and health inequalities in an international comparative study. Scandinavian Journal of Public Health, 52(2), 166-174. https://doi.org/10.1177/14034948221141807

Cooper, C., Graham, C., & Himick, D. (2016). Social impact bonds: the securitization of the homeless. Accounting, Organizations and Society, 55, 63-82. https://doi.org/10.1016/j.aos.2016.10.003

Cordery, C., Arora, B., & Manochin, M. (2022). Public sector audit and the state's responsibility to "leave no-one behind": the role of integrated democratic accountability. Financial Accountability and Management, 39(2), 304-326. https://doi.org/10.1111/faam.12354

Çaha, Ö. (2007). Dört akım dört siyaset. Ankara: Orion Kitabevi.

Demir, N. (2010). Demokrasinin temel ilkeleri ve modern demokrasi kuramları. Ege Akademik Bakış, 10(2), 597-611.

Denek, S. (2022). Yeni kamu yönetimi sonrası Türk kamu yönetiminde değişim ve yeni arayışlar. Lykeion Yayıncılık.

Derviş, K. (2006). Governance and development. Journal of Democracy, 17(4), 153-159. https://doi.org/10.1353/jod.2006.0060

Dorlach, T. (2020). The causes of welfare state expansion in democratic middle-income countries: a literature review. Social Policy and Administration, 55(5), 767-783. https://doi.org/10.1111/spol.12658

Erickson, L. and Laycock, D. (2002). Post-materialism versus the welfare state?. Party Politics, 8(3), 301-325. https://doi.org/10.1177/1354068802008003003

Eroğlu, E., Öksüz, M., & Ipek, S. (2022). Belediyelerde vatandaş katılımı: Ayvacık Belediyesi örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi, 20(43), 191-215. https://doi.org/10.35408/comuybd.907576

Eryılmaz, B. (1999). Yeni kamu yönetimi anlayışının yerel yönetimler üzerindeki etkileri. Kent Yönetimi ve Çevre Politikaları (2. Baskı).

Es, M., Başkurt, M., & Zengin, E. (2013). Kentsel yoksulluğun önlenmesinde sosyal belediyecilik uygulamaları. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(1), 21-39.

Fosse, E. (2009). Norwegian public health policy: revitalization of the social democratic welfare state?. International Journal of Health Services, 39(2), 287-300. https://doi.org/10.2190/hs.39.2.d

Fritz, M. and Koch, M. (2019). Public support for sustainable welfare compared: links between attitudes towards climate and welfare policies. Sustainability, 11(15), 4146. https://doi.org/10.3390/su11154146

Giddens, Anthony (2000), Üçüncü Yol: Sosyal Demokrasinin Yeniden Dirilişi, (Çev. Mehmet Özay), Birey Yayıncılık, İstanbul.

Goumbert, T. (2010). Sosyal demokrasinin el kitabı (R. Hallaç, Çev.). İstanbul: Sosyal Demokrasi Akademisi Yayınları.

Gözler, K. (2014). Anayasa hukukuna giriş. Bursa: Ekin Kitabevi.

Gül, H. (2008). Keynesçi refah devletinin temeli olarak sosyal demokrasi ve yeni liberal dönüşümün yansımaları. Toplum ve Demokrasi, 2(2), 107-132.

Güler, B., A. (1992). Yerel Yönetimler: Liberal Açıklamalara Eleştirel Bir Yaklaşım. TODAİE Yayınları, (224).

Güler, B., A. (2000), Yerel Yönetimleri Güçlendirmek mi? Adem-i Merkeziyetçilik mi? TODAİE, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 9, s.14-29.

Gürcüoğlu, S. (2020). Türkiye'de siyasi partilerin yerel katılım politikaları. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(4), 1046-1066. https://doi.org/10.32709/akusosbil.766560

Hays, J. and Franzese, R. (2007). Estimating the cost of social-democratic government by regression-discontinuity analysis of close elections. SSRN Electronic Journal. https://doi.org/10.2139/ssrn.1162763

Helmert, U., Streich, W., & Borgers, D. (2003). Regional differences in trends in life expectancy and the influence of the political and socioeconomic contexts in Germany. International Journal of Health Services, 33(4), 669-686. https://doi.org/10.2190/npqk-1tu5-9q5x-189j

Heywood, A. (2007). Siyaset. Ankara: Adres Yayınları.

Heywood, A. (2015). Siyasi ideolojiler. Ankara: Adres Yayınları.

Holmes, M. (2011). In search of social democracy: responses to crisis and modernisation. Perspectives on European Politics and Society, 12(2), 216-217. https://doi.org/10.1080/15705854.2011.572648

Kalabalık, H. (2005). Avrupa Birliği ülkeleriyle karşılaştırmalı yerel yönetim hukuku: Teori-uygulama. Seçkin Yayınları.

Kamalak, İ. (2009). Giriş: Sosyal demokrasi ve yerel yönetimler-gecikmiş bir adım. In İ. Kamalak & H. Gül (Eds.), Yerel yönetimlerde sosyal demokrasi toplumcu belediyecilik teorik yaklaşımlar, Türkiye uygulamaları (pp. 15-35). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.

Kesgin, B. (2012). Kentsel yoksulluğa yönelik yerinden ve yerel müdahale: Sosyal belediyecilik. SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26(1), 169-180.

Keleş, R. (1995). Hizmette halka yakınlık (subsidiarity) ilkesi ve yerel yönetimler. Çağdaş Yerel Yönetimler, 4(1), 11-29.

Keleş, R. (2012). Yerinden yönetim ve siyaset. İstanbul: Cem Yayınevi.

Khan, M. and Young, D. L. (2019). When "just right" is not right: pushing back against austerity in toronto. Radical Housing Journal, 1(1), 211-221. https://doi.org/10.54825/jxnk4028

Köse, H. Ö. (2004). Yerel yönetim olgusu ve küreselleşme sürecindeki yükselişi. Sayıştay Dergisi, 52, 3-42.

Krinsky, J. (2011). Neoliberal times. Social Science History, 35(3), 381-422. https://doi.org/10.1017/s0145553200011585

Leggett, W. (2007). British social democracy beyond new labour: entrenching a progressive consensus. The British Journal of Politics and International Relations, 9(3), 346-364. https://doi.org/10.1111/j.1467-856x.2006.00267.x

Mackenbach, J. (2013). Social-democratic government and health policy in Europe: a quantitative analysis. International Journal of Health Services, 43(3), 389-413. https://doi.org/10.2190/hs.43.3.b

Maron, A. (2021). Beyond the hegemony of neoliberal ideas: ideational diversity and policy variegation in the neoliberal state. Critical Sociology, 48(7-8), 1345-1360. https://doi.org/10.1177/08969205211052328

McDaniel, S. (2014). Post-crisis social democratic policy capacity in France and the United Kingdom: a lesson from the globalisation and social democracy debate. French Politics, 12(4), 283-309. https://doi.org/10.1057/fp.2014.23

McManus, I. and Falkenbach, M. (2022). A hollow victory: understanding the anti-immigration shift of Denmark's social democrats. Journal of Contemporary European Research, 18(1). https://doi.org/10.30950/jcer.v18i1.1161

Nacak, O. (2022). A different perspective on the center-local relationship: an evaluation on the termination of the mayorship. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21(3), 1587-1608. https://doi.org/10.21547/jss.1089661

Olsson, L. (2018). The neoliberalization of municipal land policy in sweden. International Journal of Urban and Regional Research, 42(4), 633-650. https://doi.org/10.1111/1468-2427.12651

Ökmen, M. (2003). Yerel yönetimlerde yeniden düzenleme girişimleri ve son reform tasarıları üzerine bir değerlendirme. CBÜ İİBF Dergisi Yönetim ve Ekonomi, 10(1).

Örmeci, O. (2017). Sosyal demokrasinin temel ilkeleri ve önemli düşünürleri. Politika Akademisi. http://politikaakademisi.org/2017/04/27/sosyal-demokrasinin-temel-ilkeleri-ve-onemli-dusunurleri/

Özer, M. (2015). Sosyal ekonomi politikalari kapsaminda sosyal belediyecilik anlayişi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 0(35). https://doi.org/10.21560/spcd.62757

Öztürk, H., & Gül, H. (2012). Sosyal belediyecilik sosyal devlete ve sosyal haklara bir alternatif mi? In 4. Sosyal Haklar Ulusal Sempozyumu Bildiriler (pp. 377-392). İstanbul: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. http://www.sosyalhaklar.net/2012/Bildiriler/2012%20bildiri%20kitabi.pdf

Parlak, B. (2014). Avrupa Birliği perspektifinden merkezi yönetim-yerel yönetim ilişkileri. Tesam Akademi Dergisi, 1(1), 7-40.

Pentaraki, M. (2017). Practising social work in a context of austerity: experiences of public sector social workers in greece. European Journal of Social Work, 22(3), 376-387. https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1369396

Polat, S. ve Güler, H. (2020). Democracy in social studies curricula (2005-2018) from the perspective of teachers: a qualitative study. Journal of Computer and Education Research, 8(15), 156-180. https://doi.org/10.18009/jcer.661105

Putra, F. (2019). Social spending and democratic institutions in Southeast Asia. International Journal of Development Issues, 18(3), 381-395. https://doi.org/10.1108/ijdi-12-2018-0210

Pustu, Y. (2005). Yerel yönetimler ve demokrasi. Sayıştay Dergisi, 57, 121-134.

Rueda, D. (2005). Insider–outsider politics in industrialized democracies: The challenge to social democratic parties. American Political Science Review, 99(1), 61-74. https://doi.org/10.1017/s000305540505149x

Schumacher, G. (2013). When does the left do the right thing? a study of party position change on welfare policies. Party Politics, 21(1), 68-79. https://doi.org/10.1177/1354068812470505

Selçuk, O. (2021). Sosyal hizmet ve covid-19: salgın sürecinde sosyal hizmet mümkün mü?. Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3745-3763. https://doi.org/10.26466/opus.829178

Sezer, Ö., & Büyükpınar, R. (2021). Yeni kamu yönetimi anlayışı ve Türkiye'de yerelleşme politikaları. Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 5(1), 80-105.

Sezer, Ö., & Vural, T. (2010). Kamu hizmetlerinin sunumunda devletin değişen rolü ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasında yetki ve görev paylaşımı. Maliye Dergisi, 159.

Sowula, J. (2023). The end of welfare states as we know them? a multidimensional perspective. Social Policy and Administration, 58(5), 785-799. https://doi.org/10.1111/spol.12990

Spicker, P. (2008). Government for the people: the substantive elements of democracy. International Journal of Social Welfare, 17(3), 251-259. https://doi.org/10.1111/j.1468-2397.2008.00556.x

Tarhan, A., Kırca, S., & Doğmuş, E. (2022). Yerel yönetimlerin halkla ilişkiler amaçlı Twitter kullanımı: Büyükşehir belediyeleri ve belediye başkanları üzerine bir analiz. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (49), 66-86. https://doi.org/10.52642/susbed.1152018

Tekdere, M., & Gürbüz, A. (2021). Fiscal sustainability of local governments in Turkey: An empirical analysis. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (70), 77-96. https://doi.org/10.51290/dpusbe.932599

Tekeli, İ., & İlkin, S. (2004). Avrupa Birliği, Türkiye ve yerellik. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Toprak, D., & Şataf, C. (2009). Türkiye'de yerel yönetimler reformu çerçevesinde sosyal belediyecilik yaklaşımı. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 1(1), 11-25.

Uitermark, J. and Duyvendak, J. (2008). Civilising the city: populism and revanchist urbanism in rotterdam. Urban Studies, 45(7), 1485-1503. https://doi.org/10.1177/0042098008090685

Wood, M., Su, F., & Pennington, A. (2023). 'You just need to work harder': Misalignments between the rhetoric of social mobility and education for social justice. Power and Education, 16(1), 78-87. https://doi.org/10.1177/17577438231163047

Yaşar, S., & Gürbüz, B. (2021). Yoksullukla mücadelede sosyal belediyeciliğin rolü: Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi. International Journal of Academic Value Studies (Javstudies Javs), 3(3), 268-283. https://doi.org/10.29228/javs.51889

Yayla, A. (2012). Siyaset teorisine giriş. İstanbul: Kesit Yayınları.

Yeşil, Y. (2019). Sosyal belediyecilik uygulamaları kapsamında Kapaklı Belediyesi tarafından dezavantajlı gruplara yönelik verilen faaliyetlerin incelenmesi. Kesit Akademi, 20(20), 74-85. https://doi.org/10.29228/kesit.36954

Yeşildal, A. (2020). Sivil Toplum ve Yerel Yönetimlerde Katılımcı Yönetişim: Sivil Toplumcu Bir Yaklaşım. Sosyal Bilimler Metinleri, 2020(2), 31-44.

Zeybekoğlu Dündar, Ö. (2011). Türkiye'de kentsel yoksulluk sorunu açısından sosyal belediyeciliğin önemi. Mediterranean Journal of Humanities, 1(2), 117-126.

KAYNAKÇA

Belediye Kanunu 5393, 25874 (2005). www.mevzuat.gov.tr adresinden alındı. E.T. 12.11.2024

Bıçkı, D. (2015). Kent(te) Yoksulluk Ayrışma ve Yaşam Kalitesi (1. baskı). Bursa: Dora Yayıncılık.

https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638 E.T. 03.11.2024

Metin, B. (2014). Yoksullukla Mücadeleye İnsan Hakları Açısından Bakmak: Amartya Sen'in Kapasite (Capability) Yaklaşımı Temelinde Bir Değerlendirme. Journal of Yasar University, 9(36), 6315 6327.

https://osmaniye-bld.gov.tr/ E.T. 30.09.2024

https://osmaniye-bld.gov.tr/kategori/planlar-ve-raporlar/faaliyet-raporlari E.T. 30.09.2024

Özsoy, D., (2019). Türkiye'de Yoksullukla İlgili Sosyal Politikalar: Bir Değerlendirme Çalışması. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Peker, D. (2024). Göç ve Sosyal Uyum Açısından Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Etkisi: Antalya, Muğla, Hatay ve Van İllerinde Bir Analiz. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 7(2), 536-555. https://doi.org/10.33712/mana.1495238

Peker, D. (2024). Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Antalya, Muğla, Hatay ve Van Büyükşehir Belediyesinde Bir Analiz. Kent Akademisi, 17(2), 433-455. https://doi.org/10.35674/kent.1413595

Peker, D., Erdem, M., Cemiloğlu, M., Peker, H. (2023). Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü: Hatay İlçelerinde Bir Analiz. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 10(23), 1-16. https://doi.org/10.58724/assam.1279697

Peker, D. (2023). Türkiye'de Halk Eğitimi Merkezi Programlarının Beşeri Sermayenin Geliştirilmesi ve Yoksullukla Mücadele Açısından Etkinliği: Antalya, Muğla, Van ve Hatay Örnekleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Muğla.

Peker, D., Demirel, B., Yumuşaker, M. C., Küçükbeyazit, Z., vd. (2021). Halk Eğitimi Merkezlerinde Uygulanan Kurslara Kursiyerlerin Katılma Nedenleri ve Memnuniyet Algısı: Erzin İlçesi Örneği. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 8(19), 123-139.

Peker, D. ve Köseoğlu, İ. (2021). Koronavirüs (COVID- 19) Salgınında Krizle Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü: Beş Büyükşehir Belediyesinde Bir Analiz. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 8 (18) , 87-102.

https://sozluk.gov.tr/ E.T. 11.11.2024

T.C. Anayasası, (1982). www.mevzuat.gov.tr adresinden alındı. E.T. 12.11.2024.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Ateş, H. ve Bektaş, M. (2018). Liderlerin ve Liderlik Kurumunun Hükümet Sistemlerine Etkisi: Türkiye'deki Başkanlık Sistemi Tartışmaları Çerçevesinde Erdoğan, Obama, Putin ve de Gaulle'ün Liderlik Tarzlarının Karşılaştırmalı İncelemesi. İçinde Y. Demirkaya (Editör), Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Kamu Yönetiminde Değişim (s. 279-317). İstanbul: Hiper Yayınları.

Aycan, Z. (2002). Leadership and Teamwork in Developing Countries: Challenges and Opportunities. Online Readings in Psychology and Culture, 7(2), 1-13.

Bakır, C. (2020). The Turkish State's Responses to Existential Covid-19 Crisis. Policy and Society, 39(3), 424-441.

Bilir, F. (2017). Türkiye'ye Özgü Yeni Bir Hükümet Modeli: Cumhurbaşkanlığı Sistemi, Yeni Türkiye Dergisi (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Özel Sayısı), (94), 525-530.

Canbolat, E., Beraha, A., Çeliksoy, E. ve Türker, Y. (2010). Türk Liderlik Profili: Türk Siyasi Liderleri Üzerine Niteliksel Bir Çalışma. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2(2), 37-45.

Cankara, P. Ö. ve Aysel, Y. E. (2015), Türkiye'de Siyasal Liberalizmin Nirengi Noktası: Turgut Özal ve Recep Tayyip Erdoğan'ın Hükümet Etme Yaklaşımlarının Karşılaştırmalı Analizi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 41(8), 526-535.

Çolak, Ç. D. ve Uzun, A. (2017). Türk Siyasal Hayatında Başkanlık Sistemini Gündeme Getiren Liderler: Türkeş, Demirel, Özal ve Erdoğan. Journal Of International Social Research, 10(50), 196-214.

Çuhadar, T. M. (2005). Türk Kamu Yönetiminde Personel Güçlendirme: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(2), 1-24.

Dunsire, A. (1999). Then and Now Public Administration 1953–1999. Political Studies, 47(2), 360-378.

Erat, V. (2015). Türkiye'de Cumhurbaşkanının Halk Tarafından Seçilmesinin Hükümet Sistemi Üzerine Etkileri. Yönetim Bilimleri Dergisi, 13(25), 325–355.

Eroğul, C. (2007). 2007 Cumhurbaşkanı Seçimi Bunalımından Çıkarılabilecek Dersler. Ankara Üniversitesi Siyasal Fakültesi Dergisi, 62(3), 167–181.

Fırat, E. (2019), Türkiye ve Dünyada Hükümet Sistemleri: Başkanlık Sistemi Türkiye'de Uygulanabilir mi?. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 35(6), 1-20.

Göksu, O. (2018). Siyasal İktidar İnşasında Lider Olgusu: Lider Tipolojileri Bağlamında Recep Tayyip Erdoğan İncelemesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Görener, A. Ş. ve Ucal, M. Ş. (2011). The Personality and Leadership Style of Recep Tayyip Erdoğan: Implications for Turkish Foreign Policy, Turkish Studies, 12(3), 357-381.

Gözler, K. (2017). Anayasa Hukukuna Giriş. Bursa: Ekin Yayınları.

Gül, H., Kamalak İ. ve Gül, S. S. (2017). Amerikan Başkanlık ve Fransız Yarı-Başkanlık Sistemleri Işığında Türkiye'nin Cumhurbaşkanlığı Hükümeti Sistemi, Strategic Public Management Journal, (3), 101-120.

Gülener, S. ve Miş, N. (2017). Cumhurbaşkanlığı Sistemi. Ankara: SETA Yayınları.

Güven, S. (2016). Türkiye'de Siyasal Hayatta Dönüşüm ve Lider Odaklı Siyaset. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(3), 91-118.

İçener, Z. Ç. (2015). Türkiye'de Başkanlık Sistemi Tartışmalarının Yakın Tarihi: Özal ve Demirel'in Siyasi Mülahazaları. Bilig, (75), 313-340.

İnanç, H. (2018). Türk Tipi Başkanlık Sistemi. İçinde Y. Demirkaya (Editör), Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Kamu Yönetiminde Değişim (s. 329-334). İstanbul: Hiper Yayınları.

İzmirli, R., Gökbunar, R. ve Özer, B. (2014). Dönüşümcü Bir Lider Olarak Turgut Özal. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (42), 245-255.

Kahraman, M. (2007). Fonksiyonları İtibariyle Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Seçimi Tartışmaları. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (19), 149–166.

Keskin, S. ve Sönmez, M. F. (2015). Liderler ve Takipçileri: Siyasi Parti Liderlerinin Twitter Performansları ve Takip İlişkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1), 339-362.

Koçel, T. (1999). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Yayınları.

Köseoğlu, Ö. ve Sobacı, M. Z. (2018). Başkanlık Sisteminde Yerel Yönetimler ve Cumhurbaşkanlığı Sistemi'ne İlişkin Bir Değerlendirme. İçinde Y. Demirkaya (Editör), Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Kamu Yönetiminde Değişim (s. 413-441). İstanbul: Hiper Yayınları.

Özdemir, G. (2014). The Relationship Between Authority And Legitimacy In Turks From A Weberian Perspective. Journal of Academic Inquiries, 9(2), 69–90.

Saran, U. (2004). Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma. Ankara: Atlas Yayınları.

Sobacı, M. Z. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı. Seta Perspektif, (206), 1-6.

Şahin, A. ve Temizel, H. (2007). Bilgi Toplumunun Örgütsel ve Yönetsel Yapılar Üzerine Etkileri Bağlamında Türk Kamu Yönetiminde Liderlik Anlayışı: Bir Anket Çalışması. Maliye Dergisi, (153), 179-194.

Turan, İ. (2011). Türk Siyasi Partilerinde Lider Oligarşisi: Evrimi, Kurumsallaşması ve Sonuçları. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (45), 1-21.

Turan, M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. Social Sciences Research Journal, 7(3), 42-91.

Uluşahin, N. (2011). Türkiye'de Mevcut Hükümet Sisteminin Niteliği ve Rejimin Başkanlık Sistemine Kaymasının Getireceği Tehdit ve Tehlikeler. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 3(1), 29–38.

Uzun, T. (2005). Türk Milliyetçiliği ve MHP. Ankara: Babil Yayınları.

Yavuz, B. (2008). 2007 Anayasa Değişikliğinin Doğurduğu Tereddütler ve Çözüm Yolları. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(1), 1173–1214.

Yayman, H. (2016). Türkiye'de Devlet Reformu ve Başkanlık. İstanbul: Doğan Yayınları.

Yeşilada, B. A. (2016). The Future of Erdoğan and the AKP. Turkish Studies, 17(1), 19–30.

Zariç, S. (2011). Demokratikleşme ve Etkin Bir Siyasal Sistem Oluşturma Bağlamında Türkiye'de Siyasi Partilerde Lider Hegemonyası ve Lider Değişimi Sorunsalı. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (8), 99-115.

KAYNAKÇA

Akın, A. ve Bilgili A. N. (2011). "Araştırmadan Uygulamaya: Nüfus Politikasının Oluşturulmasında Türkiye Deneyimi", *Sağlık ve Toplum Dergisi*, Sayı: 3, http://www.ssyv.org.tr/sdetay.asp?id=1319&did=173 Armağan,

Akıncı, M. (1999). *Bağımsız İdari Otoriteler ve Ombudsman*, Beta Yayınları, İstanbul

Akkaya, M. A. (2015). Muğla İli Kıyı İlçeleri Denizel Çevre Sorunları ve Çözüm Önerileri (Kıyı Kurulu Model Önerisi), XII. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Muğla.

Al, H. (2002). *Bilim Toplumu ve Kamu Yönetiminde Paradigma Değişimi,* Bilim Adamı Yayınları. İstanbul.

Armağan, A. C. (2000). Yaşlanan Nüfusa Yönelik Politikalar ve Tedbirler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bilim Dalı,

Çamurcu, H. (2005). "Dünya Nüfus Artışı ve Getirdiği Sorunlar", *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt:8, Sayı:13.

Çolak, M. (2003). "Üst Kurulların Ortaya Çıkış Gerekçeleri, Denetimi ve İdari Sistemdeki Konumları", *Yaklaşım Dergisi,* Yıl 11, Sayı 125, Mayıs, s.83-88. Ankara.

Dönmez, E. (2003). "Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler", *Ankara Barosu Dergisi,* Yıl 61, Sayı 2003/2, s.55-78.

Dönmez, Z. (2002). "Üst Kurullar", *Kamu Yönetimi Dünyası Dergisi,* Yıl 3, Sayı Dönüşümü", *Sayıştay Dergisi*, S. 49, Nisan-Haziran. Ankara.

Duran, L. (1997). "Türkiye'de Bağımsız İdari Otoriteler", *Amme İdaresi Dergisi,* cilt 30*,* Sayı 1, Mart, s. 3-10. Ankara.

Güriz, A. (1975). *Türkiye'de Nüfus Politikası ve Hukuk Düzeni*, Türkiye Kalkınma Vakfı Yayınları, Yayın No: 2, Ankara.

Kaştan, Y. (2006). "Cumhuriyet Döneminde Nüfus Hareketlerinin Fonksiyonu", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt:7, sayı:1, e-dergi.atauni.edu.tr

Özer, S. (2002). "Üst Kurulların Ardındaki Sır: Yönetişim", *Evrensel Dergisi* Sayı: 23, Sayfa:23-31.

Sezen, S. (2003). *Türk Kamu Yönetiminde Kurullar, Geleneksel Yapılanmadan Kopuş* TODAİE Yayınları, Ankara.

Tan, T. (2002). "Bağımsız İdari Otoriteler ve Düzenleyici Kurullar", *Amme İdaresi Dergisi*, C.35, S.2, Haziran 2002, s.11-37

TÜİK (Şubat 2024). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2023,* Yayın No: 3649, Ankara, s.1.

Ulusoy, A. (2002). "Türkiye İçin Nasıl Bir Bağımsız İdari Otorite Modeli", *II Bağımsız Kurullar ve Piyasa Ekonomisi Arenası*, 17-18 Aralık 2002, STEAM Yayınları, Bilkent Otel/Ankara.

Eryurt, M. A. (2023). *Yaşlanma ve Demografi. Yaşlanma Sosyolojisi İçinde*, Canatan, K. Küçük, M. (Ed.), İstanbul: DBY Yayınları.

Koç, İ. (2022). Türkiye'de Aile Yapılarının Sıralı Yaşam Akışı Modelinden Esnek Yaşam Akışı Modeline Dönüşümü: Dün, Bugün ve Yarın, Türkiye'de Nüfus ve Toplum içinde, Aysan, M. F. (Ed.), İstanbul: Yeditepe Yayınları.

KAYNAKÇA

Aktaş, K. (2022). 10. yılında Kamu denetçiliği kurumu uygulamalarının geliştirilmesi sorunu (bir uygulamayı değerlendirme makalesi). *Yasama Dergisi, 45*, 47-94

Aslan, A. (2018). Sistematik derleme ve meta analizi. *ActaMedica Alanya, 2*(2), 62-63.

Arslan, S. (1986). İngiltere'de ombudsman müessesesi. *Akademik İncelemeler Dergisi, 19*(1), 157-172.

Atay, E. E. (2014). Hukuk devleti ilkesi ışığından idarenin denetimi ve kamu denetçiliği kurumu. Ombudsman Akademik (1), 1-30

Avcı, A. ve Kayıran, D. (2023). Çocuk kavramı bağlamında Ombudsman kararlarının incelenmesi. *Ombudsman Akademik,* (18),145-163.

Aydın, M. (2023). Ombudsmanlık kararlarının emlak vergisi özelinden incelenmesi. *Ombudsman Akademik,* (18), 49-67.

Benli Yalçın, F. (2022). Kamu denetçiliği kurumu ve alt işveren işçilerinin kadroya geçiş sonrası kuruma yaptığı başvurular. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi,*Prof. Dr. M. Fatih UŞAN'a Dekanlıkta 10. Yıl Anısına Teşekkür Armağanı (2022-2), 789 – 834.

Bertran, M. (2002). Judiciaryombudsman: solvingproblems in thecourts, *Fordham Urban LawJournal, 29*(5): 2099-2116.

Beyoğlu, A. (2021). T.C. kamu denetçiliği kurumu ile Türkiye insan hakları ve eşitlik kurumunun kurumsal yapı, işleyiş ve etkinlikleri açısından bir karşılaştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*(3), 992-1013.

Biricikoğlu, H. (2020). Kamu denetçiliği kurumutoplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamadaki rolü: yıllık raporlar üzerinden bir değerlendirme. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1), 30-59.

Boyalı, H. (2022). Kamu denetçiliği kurumu kararlarında uygulanan iyi yönetim ilkelerinin kamu değeri çerçevesinden değerlendirilmesi. *Ombudsman Akademik, 9*(17), 79-105.

Bulut, M. (2023) Türk sosyal güvenlik sisteminde yurtdışı hizmet borçlanması hakkı ve ombudsmanlık yaklaşımı. *Ombudsman Akademik,* (18), 69-98

Büyükavcı, M. (2008). Ombudsmanlık kurumu. *Ankara Barosu Dergisi, 4*: 10-13

Chapman, K. (2021). Characteristics of systematic reviews in the social sciences. *The Journal of Academic Librarianship, 47*(5): 1-9.

Cheng, H. Y. (1968). Theemergenceandspread of the ombudsman institution. *The Annals of The American Academy of Political and Social Science, 377*(1) 20-30.

Çalışkan, A. Z. (2020). Ombudsmanlık ve Avrupa birliği ombudsmanı. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 28*(3), 1263-1302.

Çetinkaya İstikbal, N. I. (2022). Kamu denetçiliği kurumunun Türk yönetim sisteminde iyi yönetimin tesisinde rolü. *Journal of Emerging Economies and Policy, 7*(2), 284-295.

Çeliksoy, E. ve Bayan, B. (2020). Genel ve özel amaçlı ombudsmanlık örnekleri: İngiltere ve Türkiye. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 3*(1), 92-103.

Çılgın, H. ve Özkaral, M. (2020). Kamu denetçiliği kurumu iyi yönetim ilkeleri bağlamında yönetimde etik paradigmasının yerleşmesi üzerine bir araştırma. *Ombudsman Akademik,6*(12) 129-154.

Demir, Ö. (2021). Kızıl kraliçe etkisi bağlamında kamu denetçiliği kurumu. *Ombudsman Akademik, 7*(14), 13-32

Dilaveroğlu, A. (2021). Çocuk hakları korunmasından kamu denetçiliği kurumunun rolü. *Ombudsman Akademik, 8*(15), 103-133.

Doğan, K. C. (2016). Türkiye ombudsmanı: yapısal kurumsal ve işlevsel yönleri. *Uluslararası Bilimsel Araştırma Dergisi, 1*(1), 41-49.

Doğan, K. C. (2017). Yönetişim kavramı ve Türkiye'de demokratikleşme refomları: kamu denetçiliği kurumu (ombudsman) örneği. *TheJournal of AcademicSocialScience, 5*(47), 267-287.

Doğan, K. C. (2022). Kamu yönetiminde ombudsmanlık denetimi. Uysal, Y. ve Güler, F. (Edt.), *Kamu Yönetiminin Denetimi*. Ankara: Orion Kitapevi.

Doğan, K. C. ve Kaya, K. (2021). İngiltere'de ombudsmanın etkinliği: nitel bir araştırma. *Jass Studies The Journal of Academic Social Science Studies, 14*(87), 279-300.

Duran, H. (2021). Theintermediaryfunction of Turkey's legislative ombudsman in resolving public disputes. *Bilig96* (TBMM'NİN 100. YILI ÖZEL SAYISI), 33-59.

Dursunoğlu, İ., Boyalı, H. ve Gündoğdu, S. (2021) Türkiye kamu denetçiliği kurumu (ombudsmnalık) imajına yönelik bir araştırma. *Ombudsman Akademik, 7*(14), 67-94.

Efe, H. ve Demirci, M. (2013). Ombudsmanlık kavramı ve Türkiye'de kamu denetçiliği kurumundan beklentiler. *Sayıştay Dergisi,* 90, 49-72.

Efe, H. ve Arslan, H. N. (2020). Erzincan'daki yurttaşların kamu denetçiliği kurumu hakkından farkındalık düzeyi üzerine bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13*(2), 96-116.

Eren, H. (2000). Ombudsmanlık kurumu. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4*(1-2), 79-96

Erdinç, T. (2015). *Ombudsman ve Türkiye'de kamu denetçiliği*, İstanbul: Legal Yayıncılık.

Ergun, T. (1991). Yönetimin yeniden düzenlenmesi gereksinmesi ve kamu yönetimi araştırma projesi. *Amme İdaresi Dergisi, 24*(4), 11-23.

Geylani, D. ve Nohutçu, A. (2021). The effectiveness of the public auditorship ınstitution (ombudsman) in Turkeyand a comparison with the national ombudsmen of Englandand France. *Liberal Düşünce Dergisi, 26*(104), 127-144.

Görgülü Aydoğdu, A. ve Şahin, M. (2022). Türkiye'de okur temsilciliği hakkında bir değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31*(2), 688-705.

Gümüş, A., Bayram, S. ve Yılmaz, H. (2022). Historicaloregin of ombudsman: thepractice of ombudsman in assyrians. *Ombudsman Akademik, 9*(17). 196-215.

Günal, C. N. ve Mülazımoğlu, M. E. (2020). Yurttaştan paydaşa geçişin önündeki engellerin ortadan kaldırılması: kötü yönetişimin karşısında kamu denetçiliği kurumu. *Ombudsman Akademik, 7*(13), 121-155.

Günal, C. N., Mülazımoğlu, M. E. ve Yüksel-Altıntaş, H. (2023). Türkiye'de engelli haklarının korunmasında bir aktör olarak kamu denetçiliği kurumu. *Ombudsman Akademik. 10*(19), 191-214.

Hatipoğlu, H. (2021). Sistematik derleme ve meta analiz. *ESTUDAM Bilişim Dergisi, 2*(1), 7-10.

İneli Ciğer, M. ve Yiğit, Ö. (2022). An assessment on the role of theTurkishombudsmaninstitutionandthehumanrightsandequalityinstitution of Turkey in protectingmigrants in detention. *SüleymanDemirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12*(2),504-534.

Kablan, A. ve Evrim Altuk, V. (2021). Kamu denetçiliği kurumunun finansal performansının TOPSIS ve MABAC yöntemleri ile analizi. *Ombudsman Akademik, 7*(14), 95-114.

Kahraman, M. ve Balkan, A. (2020). Kamu denetçiliği kurumu kararlarında denetim ölçütü olarak kullanılan iyi yönetim ilkeleri. *Ombudsman Akademik, 6*(12), 71-101.

Kaplan, O. (2020). Kamu denetçiliği kurumu tarafından verilen tavsiye kararlarının hukuki işlevi ve etkisi. *Ombudsman Akademik, 7*(13), 93-119.

Karaca, S. O. ve Azimli Çilingir, G. (2022). Türkiye'de kamu denetçiliği kurumu ile hukuk devleti ilkesi arasındaki ilişki. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 5*(2), 225-248.

Karaçam, Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 6*(1), 26-33.

Karaer, A. (2022). Sürdürülebilir kalkınma sürecinde ombudsmanlık kurumlarının rolü. *Ombudsman Akademik, 8*(16), 287-325.

Karakılçık, Y. ve Bayrak B. (2021). Demokratikleşme yolunda vesayet denetimi: devlet denetleme kurulu kamu denetçiliği kurumu karşılaştırması. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(2), 340-357.

Kaşlı, E. (2021). Kamu denetçiliği kurumu tarafından disiplin cezalarının denetim. *Ombudsman Akademik, 8*(15), 135-154.

Kaya, E. (2018). Ombudsmanlık kavramı ve dünyada ombudsmanlık uygulamaları. *International Journal of Disciplines in EconomicsAdministrativeSciencesStudies4*(8): 153-173.

Kaya, M. (2019). Eğitim kurumlarında şikâyet yönetimi: ombudsmanlık raporlarının incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 2*(1), 1-12.

Kaya, İ. (2021). Türkiye'de gazetecilik alanında ombudsmanlık deneyimi: sınırlar ve mücadeleler. *Kültür ve İletişim Dergisi, 24*(2): 345-371.

Keser, A. ve Sucu, Ş. (2021). Türkiye'de kamu denetçiliği politikasının oluşturulması: Bir kamu politikası analizi. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 49-70.

Kaşlı, E. (2021). Kamu denetçiliği kurumu tarafından disiplin cezalarının denetim. *Ombudsman Akademik, 8*(15), 135-154.

Kutlu, Ö., Örselli, E. ve Kahraman, S. (2018). Türkiye'de yerel ombudsmanlığın uygulanabilirliği: İtalya yerel ombudsmanlığı üzerinden bir analiz. *Ombudsman Akademik*, 4(8), 15-38.

Önen, S. M. (2016). Kamu yönetiminin denetlenmesinde dilekçe ve bilgi edinme hakkının kullanılması: kamu denetçiliği kurumu ile İsveç parlamento ombudsmanlığına yapılan şikayetlerin değerlendirilmesi. *SocialSciences, 11*(2), 62-84.

Özkaya, Y. (2023). İyi yönetim ilkeleri çerçevesinde belediyelerce yürütülen kamu hizmetlerine ilişkin kamu denetçiliği kurumu (KDK) kararları üzerine nitel bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(3), 1447-1473.

Pabuçcu, H. ve Kırçoğlu, T. (2018). İyi yönetim ilkeleri bağlamında kamu denetçiliği kurumu: Kamu görevlileri algısı. *Ombudsman Akademik,* (1), 329-365.

Parlak, B. ve Doğan, K. C. (2015). *Kamu yönetiminde denetim karşılaştırmalı ülke incelemeleri bağlamında Türkiye'de kamu denetçiliği kurumunun (ombudsmanın) uygulanabilirliği.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Parlak, B. ve Doğan K. C. (2015). Türkiye'de ombudsmanın uygulanabilirlik analizi: ampirik bir çalışma, *Journal of TurkishStudies, 10*(10), 749-770

Petticrew, M. and Roberts, H. (2006). *Systematicreviews in thesocialsciences: A practicalguide.* UK: Blackwell Publishing.

Pickl, V. J. (1986). Ombudsman ve yönetimde reform, (T. Ergun, Çev), *Amme İdaresi Dergisi, 19*(4). 37-46.

Reif, L. C. (2011). The transplantationandadaptation: theevolutionofthehumanrightsombudsman. *Boston College* Third World *LawJournal, 31*, 269.

Sesli, M. (2021). Türkiye'de ombudsman kurumunun bilinirlik ve etkinlik açısından katılımcı demokrasiye katkısının değerlendirilmesi. *Ombudsman Akademik, 8*(15), 83-102.

Sezen, S. (2001). Ombudsman: Türkiye için nasıl bir çözüm?. *Amme İdaresi Dergisi, 34*(4), 71-96.

Sobacı, M. Z. ve Köseoğlu, Ö. (2016). Ombudsman ve sosyal medya: kamu denetçiliği kurumunun Twitter kullanımına ilişkin ampirik bir analiz. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 71*(1), 103-124.

Soyupek, Y. (2014). Türk yasama organı bünyesinde kamu denetçiliği kurumu tartışmaları. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 17-29.

Şengül, R. (2013). Kamu yönetimi ile birey ilişkilerinin dönüşümüne ombudsman kurumunun etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(3), 71-88.

Şengül, R. ve Günal, C. N. (2023). Kamu denetçiliği kurumunun Türkiye'de idari kültürün şekillenmesine etkisi. *Ombudsman Akademik, 9*(17), 63-78.

Tataroğlu, M. (2017). *Bilgi çağında kamu yönetiminin denetimi.* İzmir: Kitapana Yayınevi.

Tayşi, İ. (1997). Ombudsman kurumu ve ülkemizde uygulabilirliği. *Sayıştay Dergisi,* 25, 106-123.

Tiftik, C. (2021). Akademisyenler ve psikolojik yıldırma: sistematik bir derleme araştırması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, 11*, 249-279.

Usta, H. (2014). Türkiye'de ombudsman (kamu denetçiliği) kurumu. *Denetişim, (14),* 59-64.

Uysal, Ş. (2023). İyi yönetim ilkeleri kapsamında Türkiye ombudsmanlık kararlarının içerik analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 24*(2), 341-363.

Uz, B. (2023). Ombudsmanlık kurumlarının özellikleri ve kamu denetçiliği kurumu kararlarının uygulamadaki etkileri. *Ombudsman Akademik, 10*(19), 77-102.

Yıldırım, A. (2021). Türkiye'de kamu denetçiliği kurumunun Covid-19 sürecinden öncesi ve sonrasında faaliyetlerinin karşılaştırmalı analizi. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetimi Bilimleri Dergisi, 2*(2) 161-177.

Yılmaz, A. ve Şahyar Akdemir, D. (2020). Ombudsmanlık kurumunun etkinliğinin kurum kararları üzerinden incelenmesi. *Ombudsman Akademik, 7*(13), 15-55.

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=17239&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5Erişim Tarihi: 28.11.2024.

https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/Index Erişim Tarihi: 15.06.2023

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6328.pdf Erişim Tarihi: 15.06.2023

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6328.pdf Erişim Tarihi: 05.07.2023

https://www.ombudsman.europa.eu/Erişim tarihi: 07.07.2023.

https://www.ombudsman.gov.tr/Erişim tarihi: 07.07.2023.

https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/DocumentsErişim tarihi: 08.07.2023.

https://kararlar.ombudsman.gov.tr/Arama/IndexErişim tarihi: 08.07.2023.

KAYNAKÇA

Altun Yalçın, S., Yılmaz, Z. A., & Yalçın, S. (2020). Eğitim fakültesinde verilmekte olan dersler ile KPSS sınavının içeriğinin örtüşme durumuna ilişkin Fen Bilgisi öğretmen adayı görüşleri. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 7(3), 390-400. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.829359

Arı, E., & Yılmaz, V. (2015). Hopelessness Levels of Teachers Who Follow KPSS Preperation Courses. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 14(4), 905-931. https://doi.org/10.21547/jss.256746

Başkan, Z., & Alev, N. (2010). Kamu Personeli Seçme Sınavında (KPSS) Çıkan Soruların Öğretmenlik Meslek Derslerine Göre Kapsam Geçerliği. *HAYEF Journal of Education*, 6(1), 29-49. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuhayefd/issue/8780/109721

Baştürk, R. (2008). Fen ve Teknoloji Alanı Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavı Başarılarının Yordanması. *İlköğretim Online*, 7(2), 323-332.

Coşkun, M., & Kartal, F. (2020). KPSS'de Çıkan Coğrafya Alan Bilgisi Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 625-642. https://dergipark.org.tr/tr/pub/baebd/issue/58594/688032

Çakır, E., Tatar, N., & Erdoğdu, F. (2016). 2007-2011 ÖSYS-KPSS: Arkeoloji, Sanat Tarihi Bölümleri İçin İstatistiksel Bir Çalışma. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 2012(6), 1-9.

Demirtaş, M. C. (2022). KPSS İşletme Alan Bilgisi Testinde Yer Alan Pazarlama Bilimi ile İlişkili Soruların İncelenmesi. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(1), 69-97. https://doi.org/10.46849/guiibd.1099948

Dere, İ., & Demirci, E. (2022). KPSS Sosyal Bilgiler Öğretmenlik Alan Bilgisi Testi'ne (ÖABT) Katılanların Deneyimleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(1), 716-733. https://doi.org/10.51460/baebd.1016412

Deryakulu, D. (2011). KPSS Eğitim Bilimleri Sorularının Genel Öğretmen Yeterliklerinin Öğretim Teknolojisi Alanı ile İlgili Alt Yeterlik ve Performans Göstergeleri Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 1(1), 1-23. https://dergipark.org.tr/en/pub/etku/issue/6274/84238

Dilekmen, M., Ercoşkun, M. H., & Nalçacı, A. (2010). Öğretmen Adaylarının Akademik ve KPSS Başarılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (11), 304-315.

Dündar, H. (2010). Pre Service Teachers' Reasons to Attend KPSS Private Courses. *Education Sciences*, 5(3), 713-719.

Efe, F. (2020). Dershaneleşen Üniversiteler KPSS'leşen Dersler: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 6(25), 70-90.

Erbek, İ., & Eskimen, A. D. (2021). KPSS Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Alan Bilgisi Sorularının Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği Programı ve Özel Alan Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 105-127. https://dergipark.org.tr/en/pub/adea/issue/67329/1029670

Erdem, E., & Soylu, Y. (2013). Öğretmen Adaylarının KPSS ve Alan Sınavına İlişkin Görüşleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 223-236.

Ergün, A. (2023). Analyzing Geography Questions in Social Studies, Science and Primary School Teaching Field Knowledge Tests According to Subject Distribution. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, 7(Special Issue), 107-131.

Evcim, H., & Özenici, S. (2019). An Analysis of 2016 PPSE English Language Teaching Profession Field Exam in Turkey According to Bloom's Revised Taxonomy. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(5), 1-18.

Güven, S., & Dak, G. (2017). Öğretmen Adaylarının Kamu Personel Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Oluşturdukları Görsel Metaforlar. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*: Teori ve Uygulama, 8(15), 2-16.

Kablan, Z. (2010). Akademik Mezuniyet Ortalama Puanı ile KPSS Başarı Puanı Arasındaki İlişki. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 451-470.

Karaer, H. (2019). Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre Soru Analizi (KPSS/ÖABT- Analitik Kimyayla ilişkili Sorular). *Kastamonu Education Journal*, 27(6), 2583-2596. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3455

Kır, P. (2019). The comparative validity analysis of praxis English to Speakers of Other Languages (ESOL) test and Turkish Public Personnel Selection Examination (KPSS) for selecting English language teachers. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 2(2), 134-142. https://doi.org/10.33400/kuje.579561

Korkmaz, F., & Ünsal, S. (2016). Analysing a test based on Bloom's revised taxonomy. *Turkish Journal of Education*, 5(3), 82-95. https://doi.org/10.19128/turje.97805

Köstereliоğlu, İ., Köstereliоğlu, M. A., & Kilmen, S. (2016). Kamu Personeli Seçme Sınavı Puanları İle Lisans Diploma Notu Arasındaki İlişkilerin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 151-160.

ÖSYM, 2024a. https://www.osym.gov.tr/TR,3566/1-genel-bilgiler-temel-ilke-ve-kurallar.html (E.T.: 06.06.2024).

ÖSYM, 2024b. https://www.osym.gov.tr/TR,3561/9-haziran-2001-tarihli-kms-basin-duyurusu.html (E.T.: 04.07.2024).

ÖSYM, 2024c. https://www.osym.gov.tr/TR,3550/06082002-tarihli-kpss-basin-duyurusu.html (E.T.: 02.05.2024).

ÖSYM, 2024d. https://www.osym.gov.tr/TR,29493/kpss-20241-bazi-kamu-kurum-ve-kuruluslarinin-kadro-ve-pozisyonlarina-yerlestirme-yapmak-icin-tercih-kilavuzu-ve-tablolar.html (E.T.: 12.08.2024).

ÖSYM, 2024e. https://www.osym.gov.tr/TR,8837/hakkinda.html (E.T.: 21.09.2024).

ÖSYM, 2024f. https://kariyerkapisi.cbiko.gov.tr/ (E.T.: 23.10.2024).

ÖSYM, 2024g. https://www.osym.gov.tr/TR,29526/2024-kpss-a-grubu-alan-bilgisi-1-oturum-2-oturum-ve-3-oturum-temel-soru-kitapciklari-ve-cevap-anahtarlari-10.html (E.T.: 29.10.2024).

ÖSYM, 2024h. https://www.osym.gov.tr/TR,29118/2024.html (E.T.: 30.10.2024).

ÖSYM, 2024ı. https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2024/YKS/kilavuz_d23052024.pdf (E.T.: 10.11.2024).

Öter, A., Ersöz, B., Bülbül, H. İ., Sağıroğlu, Ş. (2024). Using Generative Artificial Intelligence in Exams: A Research on KPSS with ChatGPT. *International Journal of Educational Research Review*, 9(4), 269-274. https://doi.org/10.24331/ijere.1414256

Özay Köse, E., Diken, E. H., & Gül, Ş. (2017). Biyoloji Öğretmen Adaylarındaki Tükenmişlik ve KPSS Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(3), 991-1012. https://doi.org/10.17152/gefad.316737

Özkan, M. (2015). Öğretmen Yetiştiren Programların Giriş Taban Puanlarıyla KPSS Ortalamaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (19), 279-303. https://doi.org/10.14520/adyusbd.20242

Özkan, R. ve Pektaş, S. (2011). "Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mezuniyet Başarı Notları ile KPSS Puanları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma (Eğitim Fakültesi Örneği)". *Türklük Bilimi Araştırmaları*, sy. 30, 2011, ss. 269-81.

Özkan, S., & Bağçeci, B. (2015). KPSS Alan Bilgisi Testinin Türkçe Öğretmenliği Programı ve Özel Alan Yeterlikleri Kapsamında İncelenmesi. Turkish Studies International Periodical for the Languages, *Literature and History of Turkish or Turkic*, Volume 10/11 Summer 2015, p. 1231-1250. ISSN: 1308-2140, Ankara-TURKEY. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8614

Tösten, R. (2012). İlköğretim Öğretmenlerinin Kamu Personeli Seçme Sınavına KPSS Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi Kars İli Örneği. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (7), 109-123.

Turan, M., & Zengin, E. (2018). Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin KPSS Alan Sınavına İlişkin Görüşleri. *Qualitative Studies*, 13(1), 1-14.

Yavuz, S., & Akdeniz, A. (2019). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Tükenmişlik ve KPSS Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 212-227.

Yeğinboy, E. Y., & Özdemir, A. (2016). 2014 Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) Lisans Sınavı Sonuçlarına Göre İstatistik Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Dersi Testlerindeki Başarılarının Karşılaştırmalı Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 31(1), 289-310. https://doi.org/10.24988/deuiibf.2016311434

Yılmaz, M. (2022). Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Mezunlarının Meslek Edinme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar: Fenomenolojik Bir Çalışma. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (24), 440-447. https://doi.org/10.29029/busbed.1130765

Yılmaz, Z. A., Altun Yalçın, S., Yalçın, S., Kahraman, S. (2017). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının KPSS Algıları ve Bu Algıların Öğrenme Yaşantılarına Etkisinin Araştırılması. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13), 113-121.

Yiğit, N., & Alev, N. (2015). KPSS Öğretmenlik Alan Bilgisi Sınavı Fizik Öğretmenliği Sorularının Özel Alan Yeterlikleri Açısından İncelenmesi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 4(1). https://dergipark.org.tr/en/pub/jitte/issue/25086/264745

Yücel E. ve Erol S. (2021). 2003-2016 Yılları Lisans Seviyesi Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) Sonuçları Analizi. *Researcher*, 1(2), 19–34.

Editör:
Doç. Dr. Fatma Akyüz

International Research in the Field of Finance –I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF FINANCE-I

Editor: Doç. Dr. Fatma Akyüz

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5971-57-9
1. Edition, December 2024

Printing and Binding
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Printing House Certificate No: 77079

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF FINANCE-I
Editor: Doç. Dr. Fatma Akyüz
IV+152, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5971-57-9

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Aslan Çetin, F., Öztürk, S., and Akarsu, O.N. (2024). The Effect of ESG Data of Companies on Financial Performance: A Panel Data Analysis on The BIST Sustainability Index. *Sosyoekonomi*, 32(61), 125-146.

Bahadır, O., and Akarsu, S. (2024). Does Company Information Environment Affect ESG–Financial Performance Relationship? Evidence from European Markets. *Sustainibility*, 16, 1-24.

Brundtland, G. H. (1987). Brundtland report. Our common future. *Comissão Mundial*, 4(1), 17-25.

Buallay, A., Fadel, S. M., Al-Ajmi, J. Y., and Saudagaran, S. (2020). Sustainability reporting and performance of MENA banks: Is there a trade-off? *Measuring Business Excellence*, 24(2), 197–221.

Chang, Y-J., and Lee, B-H. (2022). The Impact of ESG Activities on Firm Value: Multi-Level Analysis of Industrial Characteristics. *Sustainability*, 14, 1-17.

Çetenak, E.H., and Aytaç, A., ve Yağlı, İ. (2023). Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim (ESG) Değerlerinin Banka Performansı Üzerine Etkisi: ABD Bankaları Örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(2), 424-434.

Demiraj, R., Dsouza, S., and Demiraj, E. (2022). ESG Scores Relatıonshıp wıth Fırm Performance: Panel Data Evıdence from The European Tourısm Industry. *Press Academia* Procedia, 16, 116-120.

Dinarjito, A. (2024). ESG As an Important Factor of Company Profıtabılıty and as A Moderatıon of Corporate Value. *International Journal of Environmental, Sustaınability and Social Science*, 5(1), 9-19.

Düzer, M., and Önce, S. (2018). Sürdürülebilirlik performans göstergelerine ilişkin açıklamaların finansal performans üzerine etkisi: BİST'te bir uygulama. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(1), 93-118.

Erben Yavuz, A. (2023). ESG Skorlarının Firma Karlılığı Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Örneği. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(3), 2686-2701.

Gao, S., Meng, F., Gu, Z., Liu, Z. and Farrukh, M. (2021). Mapping and Clustering Analysis on Environmental, Social and Governance Field A Bibliometric Analysis Using Scopus. *Sustainability*, 13,1-17.

Güngör Karyağdı, N., and Şit, A. (2023). İşletmelerin ESG Performanslarının Sermaye Maliyeti ve Finansal Performansına Etkisi: BIST Sürdürebilirlik-25 Endeksi Üzerine Bir Uygulama. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 277-292.

Junpong, I., and Chotiyaputta, V. (2024). ESG Synergy and Financial Performance: An Investigation into SET Companies (2020-2022). *Journal of ASEAN PLUS+Studies*, 5(1). 1-21.

Jyoti, G., and Khanna, A. (2020). Does Sustainability Performance İmpact Financial Performance? Evidence from Indian Service Sector Firms. *Sustainable Development*, 29(6), 1086–1095.

Keçeli, B., and Çankaya, S. (2020). ESG ve Finansal Verilerin Pay Değerine Etkisi: Kuzey ve Latin Avrupa Ülkeleri Üzerine Bir Çalışma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*. 4(7), 31-49.

Kim, Y., Jang, H., and Seok, J. (2024). Uncovering the Relationship between ESG Practices and Firm Value: The Role of Reputation and Industry Sensitivity. *Asia Marketing Journal*, 25(4), 207-218.

Korkmaz, T., and Nur, T. (2023). The Effect of Esg Sustaınabılıty on Fırm Performance: A Vıew under Sıze and Age on BIST Bank Index Fırms. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 208-223.

Lee, J. H., Kang, Y. S., and Kim, S. S. (2018). Corporate Social Responsibility and Financial Performance in Korean Retail Firms. *Journal of Distribution Science*, 16(5), 31-43.

Lundin, F., and Olandersson, M. (2019). Sustainability and Profitability in Sweden: A Quantitative Study of Swedish Firms. Master Thesis, Umeå University.

Mikołajek-Gocejna, M. (2024). The Relationship Between ESG Rating and Firm Value—Evidence from Companies Listed on Polish Capital Market in the WIG-ESG Index. *Central European Economic Journal*, 11(58), 141-158.

Özmerdivanlı, A. (2023). Sürdürülebilirlik Finansal Performans İlişkisinin Borsa İstanbul'da İncelenmesine İlişkin Bir Araştırma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(1), 917-931.

Palupi, A. (2023). Does ESG Affect the Firm Value?. *GATR Accounting and Finance Review*, 7(4), 19-26.

Prawira Negara, N.G., Ishak, G., and Agung Priambodo, R.E. (2024). The Impact of ESG Disclosure Score on Firm Value: Empirical Evidence From ESG Listed Company in Indonesia Stock Exchange. *European Journal of Business and Management Research*, 9(2), 114-118.

Priyanto, P., and Mila Suhandi. N.P. (2023). Unraveling the Link: Relationship Firm Value Shapes ESG Ratings. *Journal of Accounting and Business Education*. 8(2), 61-71.

Quintiliani, A. (2022). ESG and Firm Value. *Accounting and Finance Research*, 11(4), 37-47.

Refinitiv. (2022). Environmental, Social and Governance Scores From Refinitiv.https://www.lseg.com/content/dam/marketing/en_us/documents/methodology/refinitiv-esg-scores-methodology.pdf (E.T.:2 December 2024).

Refinitiv (2023). Environmental, Social and Governance Scores From LSEG. Environmental, social & governance scores guide (E.T.: 2 December 2024).

Sany, C.N., and Valentina, C. (2024). Do Board Multiple Directorships and ESG Score Drive Firm Value? Study of Non-Financial Companies in Thailand. *Jurnal Akuntansi dan Keuangan*, 26(1), 67-76.

Shin, J., Moon, J. J., and Kang, J. (2023). Where does ESG Pay? The Role of National Culture in Moderating the Relationship Between ESG Performance and Financial Performance. *International Business Review*, 32, 1-16.

Şeker, Y., and Güngör, N. (2022). Does ESG Performance Impact Financial Performance? Evidence from the Utilities Sector. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24 (MODAVICA Özel Sayısı), 161-183.

Şeker,Y., and Şengür, E.D. (2022). Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetim (ESG) Performansı: Uluslararası Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 15(2), 349-387.

Şimşek, O., and Çankaya, S. (2021). Examının the Relatıonshıp Between ESG Scores and Fınancıal Performance ın Banks: Evıdence from G8 Countrıes. *PressAcademia Procedia (PAP)*, 14, 169-170.

Şişman, M.E., and Çankaya, S. (2021). Çevresel, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim (ESG) Verilerinin Firmaların Finansal Performansına Etkisi: Hava Yolu Sektörü Üzerine Bir Çalışma. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 25(1), 73-91.

Tahmid, T., Hoque, M.N., Said, J., Saona, P., and Azad, M.A.K. (2022). Does ESG İnitiatives Yield Greater Firm Value and Performance? New Evidence from European Firms. *Cogent Business & Management*, 9, 1-16.

Velte, P. (2017). Does ESG performance have an impact on financial performance? Evidence from Germany. *Journal of Global Responsibility*. 169-178.

Wedajo, A.D., Salah, A.A., Bhat, M.A., Iqbal, R., and Khan, S.T. (2024). Analyzing the Dynamic Relationship between ESG Scores and Firm Value in Chinese Listed Companies: İnsights from Generalized Cross-Lagged Panel Model. *Discover Sustainability*, 5(336), 1-26.

Wu, S., Li, X., Du, X., and Li, Z. (2022). The Impact of ESG Performance on Firm Value: The Moderating Role of Ownership Structure. *Sustainability*, 14, 1-22.

Yildiz, F., Dayi, F., Yucel, M., and Cilesiz, A. (2024). The Impact of ESG Criteria on Firm Value: A Strategic Analysis of the Airline Industry. *Sustainability*, 16, 1-23.

SOURCE

Akyüz, Y., Bozdoğan, T., & Hantekin, E. (2011). TOPSIS yöntemiyle finansal performansin değerlendirilmesi ve bir uygulama. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(1), 73-92.

Altan, İ. M., & Yıldırım, M. (2019). Sigorta sektörünün finansal performansının Entropi Ağırlıklandırmalı TOPSIS yöntemiyle analizi ve değerlendirilmesi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 8(1), 345-358.

Argun, I. D., & Altınoluk, H. (2022, April). Financial Performance Analysis of Firms in the Energy Sector with Multi-Criteria Decision-Making Methods. In 2022 IEEE Technology and Engineering Management Conference (TEMSCON EUROPE) (pp. 21-25). IEEE.

Aynur, A. C. E. R., & Yanginlar, G. (2017). The determination of Turkish container ports performance with TOPSIS multiple criteria decision making method. Journal of Management Marketing and Logistics, 4(2), 67-75.

Bülbül, S., & Köse, A. (2011). Türk Gıda Şirketlerinin Finansal Performansinin Çok Amaçli Karar Verme Yöntemleriyle Değerlendirilmesi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 25(Özel), 71-97.

Chen, M. F., & Tzeng, G. H. (2004). Combining grey relation and TOPSIS concepts for selecting an expatriate host country. Mathematical and Computer Modelling, 40(13), 1473-1490.

Cheng, S., Chan, C. W., & Huang, G. H. (2002). Using multiple criteria decision analysis for supporting decisions of solid waste management. Journal of Environmental Science and Health, Part A, 37(6), 975-990.

Erdoğan, N. K., Altınırmak, S., & Karamaşa, Ç. (2016). Comparison of multi-criteria decision making (MCDM) methods with respect to performance of food firms listed in BIST. Copernican Journal of Finance & Accounting, 5(1), 67-90.

Erol, I., & Ferrell Jr, W. G. (2009). Integrated approach for reorganizing purchasing: Theory and a case analysis on a Turkish company. Computers & Industrial Engineering, 56(4), 1192-1204.

Hwang, C. L., Lai, Y. J., & Liu, T. Y. (1993). A new approach for multiple objective decision making. Computers & Operations Research, 20(8), 889-899.

Kalogeras, N., Baourakis, G., Zopounidis, C., & van Dijk, G. (2005). Evaluating the financial performance of agri-food firms: a multicriteria decision-aid approach. Journal of Food Engineering, 70(3), 365-371.

Kiracı, K., & Bakır, M. (2018). Entropi temelli TOPSIS yöntemiyle iş modeline göre havayolu firmalarının finansal performanslarının analizi. 17. Uluslararası Katılımlı İşletmecilik Kongresi Bildiriler Kitabı, 1063-1069.

Lai, Y. J., Liu, T. Y., & Hwang, C. L. (1994). Topsis for MODM. European Journal of Operational Research, 76(3), 486-500.

Liu, H. C., Mao, L. X., Zhang, Z. Y., & Li, P. (2013). Induced aggregation operators in the VIKOR method and its application in material selection. Applied Mathematical Modelling, 37(9), 6325-6338.

Maya, R., & Eren, T. (2018). Türk Gıda Sektörünün Finansal Performans Analizinin Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Yapılması. Verimlilik Dergisi, 3, 31-60.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2004). Compromise solution by MCDM methods: A comparative analysis of VIKOR and TOPSIS. European Journal of Operational Research, 156(2), 445-455.

Ozkaya, G., & Erdin, C. (2020). Evaluation of sustainable forest and air quality management and the current situation in Europe through operation research methods. Sustainability, 12(24), 10588.

Öztürk, B. A. (2020). Entropy-Based VIKOR Method and a Case Study: An Evaluation of Websites' Technical and Popularity Performances. In Multi-Criteria Decision Analysis in Management (pp. 251-281). IGI Global.

Sakarya, Ş., & Melek, A. K. S. U. (2020). Ulaşım sektöründeki işletmelerin finansal performanslarının geliştirilmiş Entropi temelli TOPSIS yöntemi ile değerlendirilmesi. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(1), 21-40.

Shih, H. S. (2008). Incremental analysis for MCDM with an application to group TOPSIS. European Journal of Operational Research, 186(2), 720-734.

Türegün, N. (2022). Financial performance evaluation by multi-criteria decision-making techniques. Heliyon, 8(5).

Wang, T. C., & Lee, H. D. (2009). Developing a fuzzy TOPSIS approach based on subjective weights and objective weights. Expert Systems with Applications, 36(5), 8980-8985.

Yang, S., Tai, C., & Peng, K. (2011). Research on applying entropy weight and the TOPSIS method to the Taiwan food listed company in financial performance assessment. Journal of the Agricultural Association of Taiwan, 12(3), 232-249.

Yılmaz, Ö., & Yakut, E. (2021). Entropi temelli TOPSIS ve VIKOR yöntemleri ile bankacılık sektöründe finansal performans değerlendirmesi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(4), 1297-1321.

Yükçü, S., & Kaplanoğlu, E. (2015). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Gözalti Pazari Şirketlerinin Finansal Performanslarinin Belirlenmesi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 17(3), 587-616.

Zhang, H., Gu, C. L., Gu, L. W., & Zhang, Y. (2011). The evaluation of tourism destination competitiveness by TOPSIS & information entropy–A case in the Yangtze River Delta of China. Tourism Management, 32(2), 443-451.

Zhang, X., Wang, C., Li, E., & Xu, C. (2014). Assessment Model of Eco-environmental Vulnerability Based on Improved Entropy Weight Method. The Scientific World Journal, 1-7.

REFERENCES

Abate, M. T., & Kaur, R. (2023). BANKING SECTOR IN ETHIOPIA: ORIGIN AND PRESENT STATE. EPH-International Journal of Business & Management Science, 9(2), 1-13.

Akbaş, H. E. (2012). Determinants of bank profitability: An investigation on Turkish banking sector. *Öneri Dergisi*, *10*(37), 103-110.

Alemu, D. (2015). Assessment of banking performance using capital adequacy in Ethiopia. *Economics*, *4*(6), 106-111.

Alemu, M., & Aweke, M. (2017). Financial performance analysis of private commercial banks of Ethiopia: CAMEL ratings. *International Journal of Scientific and Research Publications*, *7*(10), 367-395.

Ali, L. Berhe, A. (2019). A comparison of financial performance of Ethiopia commercial banks. Journal of Emerging Technologies and innovative Research, 6 (3), 689-703.

Almaskati, N. (2022). The determinants of bank profitability and risk: A random forest approach. Cogent Economics & Finance, 10 (1), 2021479.

Al-Najjar, D., & Assous, H. F. (2021). Key determinants of deposits volume using CAMEL rating system: The case of Saudi banks. *Plos one*, *16*(12), e0261184.

Altan, M., Yusufazari, H., & Bedük, A. (2014, October). Performance analysis of banks in Türkiye using CAMEL approach. In *Proceedings of International Academic Conferences* (Vol. 2, pp. 21-32). International Institute of Social and Economic Sciences.

Athanasoglou, P. P., Brissimis, S. N., & Delis, M. D. (2008). Bank-specific, industry-specific and macroeconomic determinants of bank profitability. *Journal of international financial Markets, Institutions and Money*, *18*(2), 121-136.

Atikoğulları, M. (2009). An analysis of the Northern Cyprus banking sector in the post-2001 period through the CAMELS approach. *International Research Journal of Finance and Economics*, *32*(10), 212-229.

Baltagi, B. H., & Baltagi, B. H. (2008). Econometric analysis of panel data (Vol. 4). Chichester: Wiley.

Barr, R. S., Killgo, K. A., Siems, T. F., & Zimmel, S. (2002). Evaluating the productive efficiency and performance of US commercial banks. *Managerial finance*, *28*(8), 3-25.

Betz, F., Oprică, S., Peltonen, T. A., & Sarlin, P. (2014). Predicting distress in European banks. *Journal of Banking & Finance*, *45*, 225-241.

Breiman, L. (2001). Random forests. Machine learning, 45, 5-32.

Breusch, T. S., & Pagan, A. R. (1980). The Lagrange multiplier test and its applications to model specification in econometrics. The review of economic studies, 47(1), 239-253.

Brimmer, A. F. (1960). Credit conditions and price determination in the corporate bond market. *The Journal of Finance*, *15*(3), 353-370.

Bustamam, U. S. A. (2017). Camel ratio on profitability banking performance (Malaysia versus Indonesia). *International Journal of Management, Innovation & Entrepreneurial Research*.

Cheru, F., 2018. "Re: Interview on China and Turkey in Ethiopia." Received by Tilda Verdonk. 17 May 2018. Email interview.

Dang, U. (2011). The CAMEL rating system in banking supervision. A case study.

Derviz, A., & Podpiera, J. (2008). Predicting bank CAMELS and S&P ratings: the case of the Czech Republic. *Emerging Markets Finance & Trade*, 117-130.

Dincer, H., Gencer, G., Orhan, N., & Sahinbas, K. (2011). A performance evaluation of the Turkish banking sector after the global crisis via CAMELS ratios. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *24*, 1530-1545.

Ferrouhi, E. M. (2014). Moroccan Banks analysis using camel model. *International Journal of Economics and Financial Issues*, *4*(3), 622-627.

Gazi, M. A. I., Nahiduzzaman, M., Harymawan, I., Masud, A. A., & Dhar, B. K. (2022). Impact of COVID-19 on financial performance and profitability of banking sector in special reference to private commercial banks: empirical evidence from Bangladesh. *Sustainability*, *14*(10), 6260.

Getahun, M. (2015). Analyzing financial performance of commercial banks in Ethiopia: CAMEL Approach. *Unpublished Master" s Thesis. Addis Ababa University*.

Gizaw, M., Kebede, M., & Selvaraj, S. (2015). The impact of credit risk on profitability performance of commercial banks in Ethiopia. *African journal of business management*, *9*(2), 59.

Gökmen, Y., & Turen, U. (2013). The determinants of high technology exports volume: A panel data analysis of EU-15 countries. International Journal of Management, Economics and Social Sciences, 2(3), 217-232.

Greene, W. H. (1990). Econometric Analysis Macmillan Publishing Company. New York.

Guţă, A. J., Monea, M., & Slusariuc, C. G. (2011). Particularities of budgeting of investments yield. *Annals of the University of Petroşani*, *11*(2), 119-126.

Hailemariam, A.F. (2021). The Monetary Policy framework of National Bank of Ethiopia. International Journal of Economics & Management Sciences. 10:10

Hailu, B. (2019). Financial performance of private commercial banks in Ethiopia: by CAMELS approach. Unpublished Master Degree. Ethiopia: Jimma University, Accounting and Finance.

Hastie, T., Tibshirani, R., Friedman, J. H., & Friedman, J. H. (2009). The elements of statistical learning: data mining, inference, and prediction (Vol. 2, pp. 1-758). New York: springer.

Hays, F. H., De Lurgio, S. A., & Gilbert, A. H. (2009). Efficiency ratios and community bank performance. *Journal of Finance and Accountancy*, *1*(1), 1-15.

Hosna, A., Manzura, B., & Juanjuan, S. (2009). Credit risk management and profitability in commercial banks in Sweden. *rapport nr.: Master Degree Project 2009: 36*.

Hsiao, C. (2022). Analysis of panel data (No. 64). Cambridge university press.

Ilhomovich, S. E. (2009). Factors affecting the performance of foreign banks in Malaysia. *Malaysia: A thesis submitted to the fulfillment of the requirements for the degree Master of Science (Banking) College of Business (Finance and Banking.)*.

Kabir, A., & Dey, S. (2012). Performance analysis through CAMEL rating: A comparative study of selected private commercial banks in Bangladesh. *Journal of Politics and Governance*, *1*(2and3), 16-25.

Kaya, Y.T. (2001). CAMELS analysis in the Turkish banking sector. *Banking Regulation and Supervision Agency, MSPD Working Papers* , *6* , 1-20.

Kiray, E. (1993). Osmanlı'da ekonomik yapı ve dış borçlar. *(No Title)*.

Klevmarken, N. A. (1989). Introduction: Panel Studies. European Economic Review, Elsevier, 33(2-3), 523-529.

Kolapo, T. F., Ayeni, R. K., & Oke, M. O. (2012). CREDIT RISK AND COMMERCIAL BANKS'PERFORMANCE IN NIGERIA: A PANEL MODEL APPROACH. *Australian journal of business and management research*, *2*(2), 31.

Kumbirai, M., & Webb, R. (2010). A financial ratio analysis of commercial bank performance in South Africa. *African review of economics and finance*, *2*(1), 30-53.

Lelissa, T. B. (2014). The determinants of Ethiopian commercial banks performance. *European Journal of Business and Management*, *6*(14), 52-62.

Mauri, A. (2010). The Short life of the Bank of Ethiopia. *Acta Universitatis Danubius. Œconomica*, *6*(4), 104-116.

Minyahil, A. (2013). Performance of commercial banks of Ethiopia and global financial crisis. *Addis Ababa University, Addis Ababa, Ethiopia*.

Misra, D. S., & Aspal, P. (2012, September). A camel model analysis of state bank group. In *Proceedings of 19th International Business Research Conference*.

Mundlak, Y. (1978). On the pooling of time series and cross section data. Econometrica: journal of the Econometric Society, 69-85.

Murphy, K. P. (2012). Machine learning: a probabilistic perspective. MIT press.

Musyoki, D., & Kadubo, A. S. (2012). The impact of credit risk management on the financial performance of banks in Kenya for the period. *International Journal of Business and Public Management*, *2*(2), 72-80.

Nimalathasan, B. (2008). A comparative study of financial performance of banking sector in Bangladesh–an application of CAMELS rating system.

Nugroho, M., Halik, A., & Arif, D. (2020). Effect of Camels ratio on Indonesia banking share prices. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, *7*(11), 101-106.

Nurazi, R., & Usman, B. (2016). Bank stock returns in responding the contribution of fundamental and macroeconomic effects. *Journal of Economics and Policy*, *9*(1), 134-149.

Ortaylı, İ. (1987). İmparatorluğun en uzun yüzyılı. *(No Title)*.

Öztuna, Y. (1986). Osmanlı Devleti Tarihi, Vol. 1, Faisal Finans Kurumu Yayınları, Istanbul.

Pesaran, M. H. (2004). General diagnostic tests for cross section dependence in panels. Available at SSRN 572504.

Poudel, R. P. S. (2012). The impact of credit risk management on financial performance of commercial banks in Nepal. *International Journal of arts and commerce*, *1*(5), 9-15.

Prasad, K. V. N., & Ravinder, G. (2012). A CAMEL Model Analysis of Nationalized Banks in India. *Journal of Venture Capital & Financial Services*, *6*(1).

Prasuna, D. G. (2004). Performance Snapshot 2003-04. *Chartered Financial Analyst*, *10*(11), 6-13.

Roman, A., & Şargu, A. C. (2013). Analysing the financial soundness of the commercial banks in Romania: an approach based on the camels framework. *Procedia economics and finance*, *6*, 703-712.

Rustam, Z., & Saragih, G. S. (2018). Predicting bank financial failures using random forest. In 2018 International Workshop on Big Data and Information Security (IWBIS) (pp. 81-86). IEEE.

Sahut, J. M., Mili, M., Krir, M. B., & Teulon, F. (2011). Factors of competitiveness of Islamic banks in the new financial order. In *8th International Conference on Islamic Economics and Finance, Doha, Qatar. Retrieved from http://conference. qfis. edu. qa/app/media/261*.

Said, M., & Saucier, P. (2003). Liquidity, solvency, and efficiency: An empirical analysis of the Japanese banks' distress. *Journal of Oxford*, *5*(3), 354-358.

Samad, A. (2004). Performance of Interest-Free Islamic Banks VIS-Ã€-VIS Interest-Based Conventional Banks of Bahrain. *International Journal of Economics, Management and Accounting*, *12*(2).

Sarker, A. E. (2005). New public management, service provision and non-governmental organizations in Bangladesh. *Public Organization Review*, *5*, 249-271.

Takang, F. A., & Ntui, C. T. (2008). Bank performance and credit risk management.

Tanaka, K., Kinkyo, T., & Hamori, S. (2016). Random forests-based early warning system for bank failures. Economics Letters, 148, 118-121.

Tepeciklioğlu, E. E. (2017). Economic Relations between Turkey and Africa: challenges and prospects. Journal of Sustainable Development Law and Policy (The), 8(1), 1-33.

The National Bank of Ethiopia Establishment (as Amended) Proclamation, Proclamation No. 591/ 2008, Federal Negarit Gazeta, 14th Year No. 50 of 2008, Addis Ababa.

Verdonk, T. (2018). South-South Cooperation: A case study of Ethiopia's political and economic relations with China and Turkey.

Wirnkar, A. D., & Tanko, M. (2007). A post consolidation appraisal of commercial banks‟ efficiency in Nigeria. *Nigerian Journal of Accounting Research*.

REFERENCES

Akkus, H. T., Sakarya, Ş., & Tuzun, O. (2018). Tahvil faizleri ile CDS primleri arasindaki oynaklik yayilim etkilerinin belirlenmesi. *Bankacilar Dergisi*, *104*(104), 41–54. http://dspace.balikesir.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12462/3537.

Akpamuk, S. N. (2014). Çok degiskenli deterministik oynaklik modelleri: borsa endeksleri arasindaki oynaklik etkilesimi üzerine bir uygulama.

Alemany, A., Ballester, L., & González-Urteaga, A. (2015). VSs in the European Bank CDS Market. *Finance Research Letters*, *13*, 137–147. https://doi.org/10.1016/j.frl.2015.02.003.

Balcilar, M., Hammoudeh, S., & Toparli, E. A. (2018). On the risk spillover across the oil market, stock market, and the oil related CDS sectors: a volatility impulse response approach. *Energy Economics*, *74*, 813–827. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2018.07.027

Baruník, J., & Křehlík, T. (2018). Measuring the frequency dynamics of financial connectedness and systemic risk. *Journal of Financial Econometrics*, *16*(2), 271–296. https://doi.org/10.1093/jjfinec/nby001.

Becker, R., Enders, W., & Lee, J. (2006). A stationarity test in the presence of an unknown number of smooth breaks. *Journal of Time Series Analysis*, *27*(3), 381–409. https://doi.org/10.1111/j.1467-9892.2006.00478.x

Belke, A., & Gokus, C. (2014). Volatility patterns of CDS, bond and stock markets before and during the financial crisis: evidence from major financial institutions. *International Journal of Economics and Finance*, *6*(7), 53–70.

Castellano, R., & Scaccia, L. (2014). Can CDS indexes signal future turmoils in the stock market? A Markov Switching Perspective. *Central European Journal of Operations Research*, *22*(2), 285–305. https://doi.org/10.1007/s10100-013-0330-7.

Celik, İ., Ozdemir, A., & Demir Gulbahar, S. (2018). Gelismekte olan ülkelerde getiri ve volatilite yayilimi: NIMPT ülkelerinde VAR-EGARCH uygulamasi return and VS in developing. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, *55*(636), 9–24.

Christopoulos, D. K., & León-Ledesma, M. A. (2010). Smooth breaks and non-linear mean reversion: post-Bretton Woods real exchange rates. *Journal of International Money and Finance*, *29*(6), 1076–1093. https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2010.02.003

Chuliá, H., & Torró, H. (2008). The economic value of volatility transmission between the stock and bond markets. *The Journal of Futures Markets*, *28*(11), 1066–1094. https://doi.org/10.1002/fut

Cicek, M. (2010). Türkiye'de faiz, döviz ve borsa: fiyat ve oynaklik yayilma etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *65*(2), 1–28.

Degirmenci, N. (2015). Finansal piyasalar arasindaki oynaklik yayılimi: Kirilgan Sekizli ülkeler. in *PhD Thesis*.

Demirgil, H., & Kesekler, S. (2019). Döviz kurlarinda oynaklik yayilim etkilerinin MGARCH yöntemi ile modellenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *24*(4), 1167–1180. https://orcid.org/0000-0002-9509-7751

Derindere Köseoglu, S. (2013). The transmission of volatility between the CDS spreads and equity returns before, during and after the global financial crisis: evidence from Turkey. *Proceedings of 8th Asian Business Research Conference*, *April*, 1–14.

Diebold, F. X., & Yilmaz, K. (2009). Measuring financial asset return and VSs, with application to global equity markets. *The Economic Journal*, *119*, 158–171. http://www.nber.org/papers/w13811

Diebold, F. X., & Yilmaz, K. (2012). Better to give than to receive: predictive directional measurement of VSs. *International Journal of Forecasting*, *28*(1), 57–66. https://doi.org/10.1016/j.ijforecast.2011.02.006

Efron, B. (1979). Bootstrap methods: another look at the Jackknife. *The Annals of Statistics*, *7*(1), 1–26. doı: 10.1214/aos/1176344552.

Erdogan, S., Gedikli, A., & Cevik, E. İ. (2020). VS effects between Islamic Stock Markets and exchange rates: evidence from three emerging countries. *Borsa Istanbul Review*, *20*(4), 322–333. https://doi.org/10.1016/j.bir.2020.04.003

Feng, Q., Sun, X., Liu, C., & Li, J. (2021). Spillovers between sovereign CDS and exchange rate markets: the role of market fear. *North American Journal of Economics and Finance*, *55*. https://doi.org/10.1016/j.najef.2020.101308

Gok, R., & Kara, E. (2021). Testing for causality among CDS, ınterest, and exchange rates: new evidence from the Granger Coherence Analysis. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *16*(2), 427–445. https://doi.org/10.17153/oguiibf.854172

Gungor, S., & Erer, E. (2020). Kredi temerrüt swap primleri ile pay piyasalari arasindaki oynaklik yayilim etkisi: Türkiye örneği. *Kahramanmaras Sütçü Imam Universitesi Iktisadi ve Idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 19–41.

Hacker, R. S., & Hatemi-J, A. (2006). Tests for causality between ıntegrated variables using asymptotic and bootstrap distributions: theory and application. *Applied Economics*, *38*(13), 1489–1500. https://doi.org/10.1080/00036840500405763

Hafner, C. M., & Herwartz, H. (2006). Volatility ımpulse responses for multivariate GARCH models: an exchange rate ıllustration. *Journal of International Money and Finance*, *25*(5), 719–740. https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2006.04.006

Hatemi-J, A. (2003). A New Method to choose optimal lag order in stable and unstable VAR models. *Applied Economics Letters*, *10*(3), 135–137. https://doi.org/10.1080/1350485022000041050

Hong, Y. (2001). A Test for VS with application to exchange rates. *Journal of Econometrics*, *103*(1–2), 183–224. https://doi.org/10.1016/S0304-4076(01)00043-4

I, T. (2015). Study on return and VS effects among stock, CDS, and foreign exchange markets in Korea. *East Asian Economic Review*, *19*(3), 275–322. https://doi.org/10.11644/kiep.jeai.2015.19.3.299

Kaderli, Y., & Iltas, Y. (2021). Türkiye CDS primi ile borsa sektör endeksleri arasindaki volatilite etkilesimi : varyansta nedensellik testinden bulgular. *Bankacilar Dergisi*, *118*, 3–17.

Kamisli, M., Kamisli, S., & Sevil, G. (2016). The effects of crises on VSs between Borsa Istanbul Sector Indexes. *Advances in Economics and Business*, *4*(7), 339–344. https://doi.org/10.13189/aeb.2016.040703

Kandemir, F. M., Caglayan, C., Darendelioglu, E., Kucukler, S., Izol, E., & Kandemir, Ö. (2021). Modulatory effects of carvacrol against cadmium-ınduced hepatotoxicity and nephrotoxicity by molecular targeting regulation. *Life Sciences*, *277*, 2–10. https://doi.org/10.1016/j.lfs.2021.119610

Kim, J. S. (2001). Asymetric VSs in the Korean Foreign Exchange Market. *Economic Papers*, *4*(2), 42–57.

Kilic, E., & Gursoy, S. (2021). Küresel Belirsizlik Endeksi ile BRICS Borsalari arasinda volatilite yayilimi: Bekk Garch ile Analizi. *24. Finans Sempozyumu*, 162–173.

Kurt Cihangir, Ç. (2020). Küresel ve ulusal değişkenlerden ülke CDS primine volatilite yayılma etkileri: Türkiye örnegi. *Suleyman Demirel Universitesi Vizyoner Dergisi*, *11*(26), 45–61. https://doi.org/10.21076/vizyoner.654420

Lake, A., & Apergis, N. (2009). Credit default swaps and stock prices: further evidence within and across markets from mean and volatility transmission with a MVGARCH-M Model and newer data. *SSRN Electronic Journal*, 1–27. https://doi.org/10.2139/ssrn.1330011

Lee, S. J. (2009). VS effects among six Asian Countries. *Applied Economics Letters*, *16*(5), 501–508. https://doi.org/10.1080/13504850601018700

Liu, C., Li, J., Sun, X., & Chen, J. (2020). Multi-scale ınteractions between Turkish Lira exchange rates and sovereign CDS in Europe and Asia. *Applied Economics Letters*, *28*(7), 599–607. https://doi.org/10.1080/13504851.2020.1765961

Majumder, S. B., & Nag, R. N. (2015). Return and VS between stock price and exchange rate: Indian evidence. *International Journal of Economics and Business Research*, *10*(4), 326–340. https://doi.org/10.1504/IJEBR.2015.072503

Mateev, M. (2019). Volatility relation between credit default swap and stock market: new empirical tests. In *Journal of Economics and Finance* (Vol. 43, Issue 4). Journal of Economics and Finance. https://doi.org/10.1007/s12197-018-9467-5

Meng, L., Gwilym, O. A., & Varas, J. (2009). Volatility transmission among the CDS, equity, and bond markets. *Journal of Fixed Income*, *18*(3), 33–46. https://doi.org/10.3905/JFI.2009.18.3.033

Mishra, A. K., Swain, N., & Malhotra, D. K. (2007). VS between stock and foreign exchange markets : Indian evidence. *12*(3).

Mohammed, W. A. (2021). VSs among developed and developing countries: the global foreign exchange markets. *Journal of Risk and Financial Management*, *14*(6), 270. https://doi.org/10.3390/jrfm14060270

Morales-Zumaquero, A., & Sosvilla-Rivero, S. (2018). VSs between foreign exchange and stock markets in ındustrialized countries. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, *70*, 121–136. https://doi.org/10.1016/j.qref.2018.04.013

Mwambuli, E. L., Xianzhi, Z., & Kisava, Z. S. (2016). VS effects between stock prices and exchange rates in emerging economies: evidence from Turkey. *Business and Economic Research*, *6*(2), 343. https://doi.org/10.5296/ber.v6i2.10245

Ngene, G. M., Kabir Hassan, M., & Alam, N. (2014). Price discovery process in the emerging sovereign cds and equity markets. *Emerging Markets Review*, *21*, 117–132. https://doi.org/10.1016/j.ememar.2014.08.004

Nurfaiz, R., & Chalid, D. A. (2022). Financial VS in COVID-19 pandemic period: evidence from the US and ASEAN Stock Market. *Jurnal Keuangan Dan Perbankan*, *26*(1), 26–43. https://doi.org/10.26905/jkdp.v26i1.6906

Palakkod, S. (2012). Integration of Capital , commodity and currency markets: a study on VS. *The Romanian Economic Journal*, *15*(44), 87–100.

Ross, S. A. (1989). Information and volatility: the no-arbitrage martingale approach to timing and resolution ırrelevancy. *The Journal of Finance*, *44*(1), 1–17. https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1989.tb02401.x

Saglam, M., & Basar, M. (2016). Döviz kuru oynaklığının öngörülmesi: Türkiye örnegi. *KMU Sosyal ve Ekonomik Arastirmalar Dergisi*, *18*(31), 23–29.

Singh, A. K., Agarwal, R., & Shrivastav, R. K. (2021). Returns and VS between BSE SENSEX and BSE SME stock exchange of India. *Small Enterprises Development, Management & Extension Journal*, *48*(3), 257–271. https://doi.org/10.1177/09708464211070054

So, R. W. (2001). Price and VSs between ınterest rate and exchange value of the US Dollar. *Global Finance Journal*, *12*(1), 95–107. https://doi.org/10.1016/S1044-0283(01)00021-7

Sui, L., & Sun, L. (2016). Spillover effects between exchange rates and stock prices: evidence from BRICS around the recent global financial crisis. *Research in International Business and Finance*, *36*, 459–471. https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2015.10.011

Sun, X., Wang, J., Yao, Y., Li, J., & Li, J. (2020). Spillovers among sovereign CDS, stock and commodity markets: a correlation network perspective. *International Review of Financial Analysis*, *68*, 1–17. https://doi.org/10.1016/j.irfa.2018.10.008

Şenol, Z. (2021). Borsa endeksi, döviz kuru, faiz oranları ve CDS primleri arasındaki oynaklık yayılımları: Türkiye örnegi. *Business and Economics Research Journal*, *12*(1), 111–126. https://doi.org/10.20409/berj.2021.313

Tiwari, A. K., Cunado, J., Gupta, R., & Wohar, M. E. (2018). VSs across global asset classes: evidence from time and frequency domains. *Quarterly Review of Economics and Finance*, *70*, 194–202. https://doi.org/10.1016/j.qref.2018.05.001

Toda, H. Y., & Yamamoto, T. (1995). Statistical inference in vector autoregressions with possibly integrated processes. *Journal of Econometrics*, *66*(1–2), 225–250. https://doi.org/10.1016/0304-4076(94)01616-8

Tosun, N. (2021). *Finansal yatırım kararlarına yatırımcı duyarlılığının etkisi: Türkiye üzerine bir arastırma*.

Verma, P., & Jackson, D. (2012). The dynamic relationship between ADRS, ınterest rates, exchange rates and their spillover effects. *North American Journal of Finance and Banking Research*, *6*(6), 1–26.

Yaman, S., & Korkmaz, T. (2020). Döviz kurları ile BIST turizm endeksi getirileri arasındaki volatilite yayılım etkisinin belirlenmesi. *Business and Economics Research Journal*, *11*(3), 681–702. https://doi.org/10.20409/berj.2020.277

Yang, Z., & Zhou, Y. (2017). Quantitative Easing and VSs across countries and asset classes. *Management Science*, *63*(2), 333–354. https://doi.org/10.1287/mnsc.2015.2305

Yoloğlu, Z. (2020). *Döviz kuru ve faiz oranı ile hisse senedi arasındaki volatilite yayılımı: Çok değişkenli GARCH Modelleri ile bir uygulama*. Master's Thesis, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Yoon, O. J., & Kang, K. H. (2004). VSs in Korean Financial Markets. *Economic Papers*, *7*(2), 88–106.

REFERENCES

Ajayi, R. A. and Mougoue, M. (1996). On The Dynamic Relation Between Stock Prices and Exchange Rates. *Journal of Financial Research*, 19(2):193–207.

Amaya, D., Christoffersen, P., Jacobs, K., & Vasquez, A. (2015). Does Realized Skewness Predict the Cross-Section of Equity Returns? *Journal of Financial Economics*, *118*(1), 135-167.

Andersen, T. G., Bollerslev, T., Diebold, F. X., and Labys, P. (2001a). The Distribution of Realized Exchange Rate Volatility. *Journal of the American Statistical Association*, 96(453):42–55.

Andersen, T. G., Bollerslev, T., Diebold, F. X., and Labys, P. (2001b). Modeling And Forecasting Realized Volatility. *Econometrica*, 71(2):579–625.

Areal, N. and Taylor, S. (2002). The Realized Volatility of Ftse-100 Futures Prices. *Journal of Futures Markets*, 22(7):627–648.

Asteriou, D. and Hall, S. (2016). *Applied Econometrics (3rd ed.)*. Palgrave.

Baillie, R. T. and Bollerslev, T. (1990). Intra-Day and Inter-Market Volatility in Foreign Exchange Rates. *Review of Economic Studies*, 58(3):565–585.

Barndorff-Nielsen, O. and Shephard, N. (2002). Econometric Analysis of Realized Volatility and Its Use in Estimating Stochastic Volatility Models. *Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Statistical Methodology)*, 64(2):253–280.

Baruník, J., Kočenda, E., and Vácha, L. (2016). Asymmetric Connectedness on The Us Stock Market: Bad and Good Volatility Spillovers. *Journal of Financial Markets*, 27:55–78.

Baur, D. and Jung, R. (2006). Return And Volatility Linkages Between the Us and The German Stock Market. *Journal of International Money and Finance*, 25(4):598–613.

Bekaert, G., Ehrmann, M., Fratzscher, M., and Mehl, A. (2014). The Global Crisis and Equity Market Contagion. *The Journal of Finance*, 69(6):2597–2649.

Brooks, C. (2014). *Introductory Econometrics for Finance* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Cai, F., Howorka, E., and Wongswan, J. (2008). Informational Linkages Across Trading Regions: Evidence from Foreign Exchange Markets. *Journal of International Money and Finance*, 27(8):1215–1243.

Corsi, F. (2009). A Simple Approximate Long-Memory Model of Realized Volatility. *Journal of Financial Econometrics*, 7(2):174–196.

Del Brio, E., Mora-Valencia, A., and Perote, J. (2017). The Kidnapping of Europe: High-Order Moments' Transmission Between Developed and Emerging Markets. *Emerging Markets Review*, 31:96–115.

Diebold, F. X. and Yilmaz, K. (2009). Measuring Financial Asset Return and Volatility Spillovers, With Application to Global Equity Markets. *The Economic Journal*, 119(534):158–171.

Diebold, F. X. and Yilmaz, K. (2012). Better To Give Than to Receive: Predictive Directional Measurement of Volatility Spillovers. *International Journal of Forecasting*, 28(1):57–66.

Do, H., Brooks, R., and Treepongkaruna, S. (2015). Realized Spill-Over Effects Between Stock and Foreign Exchange Market: Evidence from Regional Analysis. *Global Finance Journal*, 28:24–37.

Do, H., Brooks, R., Treepongkaruna, S., and Wu, E. (2016). Stock and Currency Market Linkages: New Evidence from Realized Spillovers in Higher Moments. *International Review of Economics & Finance*, 42:167–185.

Dornau, R. (1999). Shock Around the Clock-On the Causal Relations Between International Stock Markets, The Strength of Causality and The Intensity of Shock Transmission: An Econometric Analysis. *International Journal of Intelligent Systems in Accounting, Finance & Management*, 8(4):253–270.

Dornbusch, R. and Fischer, S. (1980). Exchange Rates and The Current Account. *The American Economic Review*, 70(5):960–971.

Ehrmann, M., Fratzscher, M., and Rigobon, R. (2011). Stocks, Bonds, Money Markets, And Exchange Rates: Measuring International Financial Transmission. *Journal of Applied Econometrics*, 26(6):948–974.

Engle, R. F. and Granger, C. W. J. (1987). Co-Integration and Error Correction: Representation, Estimation, And Testing. *Econometrica*, 55(2):251–276.

Engle, R. F., Ito, T., and Lin, W. L. (1990). Meteor Showers or Heat Waves? Heteroskedastic Intra-Daily Volatility in The Foreign Exchange Market. *Econometrica*, 58(3):525–542.

Forbes, K. and Rigobon, R. (2002). No Contagion, Only Interdependence: Measuring Stock Market Co-movements. *The Journal of Finance*, 57(5):2223–2261.

Gavin, M. (1989). The Stock Market and Exchange Rate Dynamics. *Journal of International Money and Finance*, 8(2):181–200.

Granger, C. (1969). Investigating Causal Relations by Econometric Models and Cross-Spectral Methods. *Econometrica*, 37(3):424–438.

Hamao, Y., Masulis, R., and Ng, V. (1990). Correlations In Price Changes and Volatility Across International Stock Markets. *Review of Financial Studies*, 3(2):281–307.

Ito, T. and Roley, V. (1987). News From the U.S. And Japan: Which Moves the Yen/Dollar Exchange Rate? *Journal of Monetary Economics*, 19:255–277.

Kaminsky, G. L., Reinhart, C. M., and Végh, C. A. (2003). The Unholy Trinity of Financial Contagion. *Journal of Economic Perspectives*, 17(4):51–74.

Lee, B., Rui, O., and Wang, S. (2004). Information Transmission Between the Nasdaq and Asian Second Board Markets. *Journal of Banking & Finance*, 28(7):1637–1670.

Liu, C., & Maheu, J. M. (2005). *Modelling And Forecasting Realized Volatility: The Role of Power Variation*. University of Toronto technical report (November 2005).

Lütkepohl, H. (2005). *New Introduction to Multiple Time Series Analysis*. Heidelberg: Springer.

Mei, D., Liu, J., Ma, F., and Chen, W. (2017). Forecasting Stock Market Volatility: Do Realized Skewness and Kurtosis Help? *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, 481:153–159.

Melvin, M. and Melvin, B. P. (2003). The Global Transmission of Volatility in The Foreign Exchange Market. *Review of Economics and Statistics*, 85(3):670–679.

Pan, M., Fok, R., and Liu, Y. (2007). Dynamic Linkages Between Exchange Rates and Stock Prices: Evidence from East Asian Markets. *International Review of Economics & Finance*, 16(4):503–520.

Peiro, A., Quesada, J., and Uriel, E. (1998). Transmission Of Movements in Stock Markets. *The European Journal of Finance*, 4(4):331–343.

Rubinstein, M. (2006). The 1973–1974 Stock Market Crash and The Performance of Stock Market Alternatives and Hedge Funds. *Financial Analysts Journal*, 62(1):27–44.

Sims, C. (1980). Macroeconomics and reality. *Econometrica*, 48(1):1–48.

Smith, C. (1992). Stock Markets and The Exchange Rate: A Multi-Country Approach. *Journal of Macroeconomics*, 14(4):607–629.

Stock, J. H. and Watson, M. W. (2001). Vector Autoregressions. *Journal of Economic Perspectives*, 15(4):101–115.

Susmel, R. and Engle, R. (1994). Hourly Volatility Spillovers Between International Equity Markets. *Journal of International Money and Finance*, 13(1):3–25.

Wooldridge, J. (2009). *Introductory Econometrics: A Modern Approach (4td Ed.)*. Cengage Learning.

REFERENCES

Aliu, F., Asllani, A., & Hašková, S. (2024). The impact of bitcoin on gold, the volatility index (VIX), and dollar index (USDX): analysis based on VAR, SVAR, and wavelet coherence. *Studies in Economics and Finance*, *41*(1), 64-87.

Aryan, Y., Soleimani, S., & Shojaee, A. Investigating the Time-Varying and Conditional Causality Network Among Bitcoin, Oil, Gold and Economic Uncertainty. *Oil, Gold and Economic Uncertainty*.

Ciaian, P., Rajcaniova, M., & Kancs, D. A. (2016). The digital agenda of virtual currencies: Can Bit-Coin become a global currency?. *Information Systems and e-Business Management*, *14*, 883-919.

Goodell, J. W., & Goutte, S. (2021). Co-movement of COVID-19 and Bitcoin: Evidence from wavelet coherence analysis. *Finance Research Letters*, *38*, 101625.

Grinsted, A., Moore, J. C., & Jevrejeva, S. (2004). Application of the cross wavelet transform and wavelet coherence to geophysical time series. *Nonlinear processes in geophysics*, *11*(5/6), 561-566.

Kakinuma, Y. (2022). Nexus between Southeast Asian stock markets, bitcoin and gold: spillover effect before and during the COVID-19 pandemic. *Journal of Asia Business Studies*, *16*(4), 693-711.

Kang, S. H., McIver, R. P., & Hernandez, J. A. (2019). Co-movements between Bitcoin and Gold: A wavelet coherence analysis. *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, *536*, 120888.

Karatas, C., & Unal, G. (2021). Co-movement, fractal behaviour and forecasting of exchange rates. *International Journal of Dynamics and Control*, *9*(4), 1818-1831.

Karatas, C., & Unal, G. (2022). Causality, Information Flow, And Co-Movement Analysis of Major Stock Indices. *Annals of Financial Economics*, *17*(03), 2250019.

Korkmaz, Ö. (2018). *The relationship between bitcoin, gold and foreign exchange returns: The case of Turkey. Turkish Economic Review, 5 (4), 359-374*.

Le Thi Thuy, V., Oanh, T. T. K., & Ha, N. T. H. (2024). The roles of gold, US dollar, and bitcoin as safe-haven assets in times of crisis. *Cogent Economics & Finance*, *12*(1). https://doi.org/10.1080/23322039.2024.2322876

Liu, Y., Naktnasukanjn, N., Tamprasirt, A., & Rattanadamrongaksorn, T. (2023). Comparison of the Asymmetric Relationship between Bitcoin and Gold, Crude Oil, and the US Dollar before and after the COVID-19 Outbreak. *Journal of Risk and Financial Management*, *16*(10), 455.

Mokni, K., & Ajmi, A. N. (2021). Cryptocurrencies vs. US dollar: Evidence from causality in quantiles analysis. *Economic Analysis and Policy*, *69*, 238-252.

Özdurak, C., & Karataş, C. (2021). Covid-19 and the technology bubble 2.0: Evidence from DCC-MGARCH and wavelet approaches. *Journal of Applied Finance and Banking*, *11*(2), 109-127.

Palazzi, R. B., Júnior, G. D. S. R., & Klotzle, M. C. (2021). The dynamic relationship between bitcoin and the foreign exchange market: A nonlinear approach to test causality between bitcoin and currencies. *Finance Research Letters*, *42*, 101893.

Rashid, A., Bakry, W., & Al-Mohamad, S. (2022). Are cryptocurrencies a future safe haven for investors? The case of Bitcoin. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, *36*(2). https://doi.org/10.1080/1331677X.2022.2140443

Selmi, R., Bouoiyour, J., & Wohar, M. E. (2022). "Digital Gold" and geopolitics. *Research in international business and finance*, *59*, 101512.

Sökmen, F. Ş., & Gürsoy, S. (2021). Investigation of The Relationship Between Bitcoin and Gold Prices With The Maki Cointegration Test. Ekonomi İşletme Ve Maliye Araştırmaları Dergisi, 3(2), 217-230. https://doi.org/10.38009/ekimad.971877

Su, J. B., & Kao, Y. S. (2022). How does the crisis of the COVID-19 pandemic affect the interactions between the stock, oil, gold, currency, and cryptocurrency markets?. *Frontiers in Public Health*, *10*, 933264.

Tekin, B., Temelli, F., & Dirir, S. A. (2024). Co-movement of bitcoin and gold, USD, oil, VIX: evidence of wavelet coherence and DCC-GARCH from the pandemic period. *Serbian Journal of Management*, *19*(2), 243-273.

Torrence, C., & Compo, G. P. (1998). A practical guide to wavelet analysis. *Bulletin of the American Meteorological society*, *79*(1), 61-78.

Zhao, J. (2022). Do economic crises cause trading in Bitcoin?. *Review of behavioral finance*, *14*(4), 465-490

REFERENCES

Agrawal, V., Agarwal, A., Shah, S., Parmar, D., & Rao, U. P. (2020). Decentralised Ecosystem For Journalism Based On Blockchain. In *IC-BCT 2019: Proceedings of the International Conference on Blockchain Technology* (pp. 7-19). Springer Singapore.

Al-Bahout, Abdullah bin Suleiman bin Abdulaziz., (2017). "Virtual Money: Its Concept, Types, and Economic Effects," Scientific Journal of Economics and Commerce, Faculty of Commerce, Ain Shams University, Issue (1), January 2017.

Al-Jakarev, A., (2020). Economic İmpacts, Potential Risks, and The Home Market., Bitcoin p. 02 https://www.researchgate.net/publication/324330313 (consulté le27/02/2020).

Al-Naimi, Muthanna Waad Allah Yunus., (2018). "Bitcoin: The Peer-to-Peer Electronic Payment System and its Ruling in Islamic Sharia," Alukah Network, available at: http://www.alukah.net.

Aslantaş A, B., (2016). Kripto Para Birimleri, Bitcoin ve Muhasebesi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1),349-366.

Bal, A., (2013). "Stateless Virtual Money in The Tax System", European Taxation, Vol. 53, No. 7, Available at: http://papers.ssrn.com.

Basem A, Amer., (2019). Dijital Para Birimleri "Model olarak Bitcoin" ve İslam'daki Para Kontrolleriyle Uyumluluklarının Kapsamı. Sharjah Üniversitesi Şeriat Bilimleri ve İslami Araştırmalar Koleji Dergisi'ne sunulan araştırma. Sanat, Sharjah Üniversitesi, Haziran 2119 (s. 8)

Bunjaku, F., Gjorgieva-Trajkovska, O., and Miteva-Kacarski, E., (2017). "Cryptocurrencies: Advantages and Disadvantages", Journal of Economics, Vol. 2, Issue. 1.

Çarkacıoğlu, A., (2016). Kripto-Para-Bitcoin, Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Dairesi, Araştırma Raporu.

Delahaye, Jean-Paul., (2014). Le Bitcoin, Première Crypto-Monnaie. 1024 – Bulletin de la société informatique de France, numéro 4, octobre 2014, pp. 67–104. Pp69-68.

Denny, G. V., (2022). "Cryptocurrency 201: What Is Ethereum?" Wealth Management Global Investment Office, January 31, 2022.

Dilek, Ş. (2018). Blockchain Teknolojisi ve Bitcoin. Analiz Dergisi. Sayı: 231. https://www.setav.org/assets/uploads/2018/02/231.-Bitcoin.pdf

Dizkırıcı, A.S., Gökgöz, A., (2018). Kripto Para Birimleri ve Türkiye'de Bitcoin Muhasebesi. Journal Of Accounting, Finance amd Auditing Studies, 4/2 (2018) 92-105.

European Central Bank., (2015). "Virtual Currency Schemes- a Further Analysis", February. Ibid.

Gandal, N. ve Halaburda, H., (2014). Competition in the Cryptocurrency Market. *Bank of Canada*, Ottawa, 1-33.

Gültekin, Y., (2017). Turizm Endüstrisinde Alternatif Bir Ödeme Aracı Olarak Kripto Para Birimleri: Bitcoin, *Güncel Turizm Araştırmaları Dergis*i, 1(2), 97-113.

Günay, H. F., Kargı, V., (2018). Kripto Paranın Vergilendirilmesi Fikrinin Mali Yönden Değerlendirilmesi*, Journal of Life Economics*, 5(3), 61-76.

Mancar, B., (2017). "Bitcoin Hakkında Bilmeniz Gereken 9 Önemli Bilgi", http://www.webmasto.com/Bitcoin-hakkinda-bilmeniz-gereken-9-onemli-bilgi 23.12.2017, (08.10.2018).

Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E. W., Miller, A., Goldfeder, S. & Clark, J. (2016). *Bitcoin and Cryptocurrency Technologies: A Comprehensive Introduction*. New Jersey: Princeton University Press.

O'Dwyer, K. J., & Malone, D. (2014). Bitcoin Mining and Its Energy Footprint.

PWC, (2019). "In Depth: A Look At Current Financial Reporting Issues", December, No: 2019-05.

Raiborn, C., Sivitandies, M., (2015), "Accounting Issues Related to Bitcoins", The Journal of Corporate Accounting Finance, January/February, pp. 25-34.

Serçemeli, M., (2018). Kripto Para Birimlerinin Muhasebeleştirilmesi ve Vergilendirilmesi. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, (639), 33-66.

Sixt, E. (2017). Ethereum. In Bitcoins Und Andere Dezentrale Transaktionssysteme. Springer Gabler, Wiesbaden, pp.189-194).

Sönmez, A. (2014). Sanal Para Bitcoin. The Turkish Online Journal of Design, *Art and Communication*, 4(3), 1-14, Erişim adresi: http://www.tojdac.org/tojdac/volume4-ıssue3_files/tojdac_v04i301.pdf.

Venter, H., (2016). "Digital currency – A Case for Standard Setting Activity", A Perspective by The Australian Accounting Standards Board (AASB), ASAF meeting, December 2016.

Yacine, A., (2016). Bitcoin and Other Cryptocurrencies: Should We Really Bet On It, 2016. https://fr.blog.businessdecision.com/bitcoin-cryptoentreprises-faut-il-miser-dessus/(Consulted on 12/02/2020).

İnternet Kaynakları

URL-1: www.investopedia.com (E.T.: 10.10.2024).

URL-2: https://www.argaam.com (E.T.: 20.10.2024).

URL-3: https://www.aa.com.tr (E.T.: 15.11.2024).

REFERENCES

Aras, N. K., Dölen, E. ve Bahadır, O. (2007). *Türkiye'de Üniversite Anlayışının Gelişimi (1861–1961).* Ankara: TÜBA Yayınları.

Arslan, M. (2005). Cumhuriyet Dönemi Üniversite Reformları Bağlamında Üniversitelerimizde Demokratiklik Tartışmaları. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(1), 23–49. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23751/253048

Ataünal, A. (1993). *Cumhuriyet Döneminde Yükseköğretimdeki Gelişmeler.* Ankara: MEB Yükseköğretim Genel Müdürlüğü.

Başkan, G. A. (2001). Türkiye'de Yükseköğretimin Gelişimi. G.Ü. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 21–32. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6769/91090

Baştürk, R. ve Baştürk, R. (2011). Türkiye'deki Üniversitelere Atanan Rektörlerin Bağlı Oldukları Fakültelere Göre Dağılımının İncelenmesi. *E-International Journal of Educational Research*, 2(2), 50–64. https://www.e-ijer.com/tr/pub/issue/8014/105273

Demirel, R. (2009). Tevhid-İ Tedrisat Kanunu Ve Atatürk Dönemi Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Dölen, E. (2009). *Türkiye Üniversite Tarihi (5 cilt).* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ertener, İ. (2019). 12 Mart Askeri Müdahalesi Ve Üniversiteler. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Fissi, S., Romolini, A., Gori, ve Contri, M. (2021). The Path Toward A Sustainable Green University: The Case Of The University of Florence. *Journal of Cleaner Production*, 279, 123655. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.123655

GreenMetric. (2023). Overall Rankings 2023, https://greenmetric.ui.ac.id/rankings/overall-rankings-2023, (E.T.: 10.06.2024).

Güllü, G., Köksal, M. A. ve Şengül, H. (2012). Dünyada Ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kampüs Uygulamaları. *Kalkınmada Anahtar Verimlilik Dergisi*, 284, 24–30.

Günay, D. (2014). Türkiye'de Yükseköğretimin Mevcut Durumu, Sorunları, Gelişmeler Ve Öneriler. *Yeni Türkiye Dergisi*, 58, 678–695.

Günay, D. ve Günay, A. (2011). 1933'den Günümüze Türk Yükseköğretiminde Niceliksel Gelişmeler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 1(1), 1–22. https://dergipark.org.tr/tr/pub/higheredusci/issue/61474/917961

Hatemi, H. (1986). *19. Yüzyılda medreseler. In Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi (Vol. 2, p. 504).* İstanbul: İletişim Yayınları.

İhsanoğlu, E. (2010). *Darülfünun*. İstanbul: IRCICA Yayınları.

Kılıç, R. (2015). Türkiye'de Yükseköğretimin Kapsamı Ve Tarihsel Gelişimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3. https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4745/65122

Koyuncuoğlu, D. (2023). Yükseköğretimde Yapay Zekâ Tabanlı Sürdürülebilirlik Yaklaşımı ve Karşılaştırmalı Bir İnceleme. *Journal of Academic Value Studies*, 9(3), 182-194. http://dx.doi.org/10.29228/javs.72130

Koyuncuoğlu, Ö. ve Ahat, K. (2021). *Sustainability And Digital Transformation İn Higher Education Management System: A Model Evaluation From The System Approach Perspective*. In B. Selçuk, S. Ünal, ve Y. L. Mert (Eds.). Academic Studies İn Social Sciences (pp. 147–177). İzmir :Duvar Yayınları.

Koyuncuoğlu, Ö., Çetintaş, H. B. ve Gündüz, Ş. (2022). Strategic Sustainability Orientation İn Higher Education: A Model Evaluation. International Conference On Sustainable Cities And Urban Landscapes (ICSULA 2022), 330–347. October 26–27, 2022, Konya, Türkiye.

Küçükcan, T. ve Gür, S. B. (2009). Tü*rkiye'de Yükseköğretim: Karşılaştırmalı Bir Analiz*. Ankara: Seta Yayınları.

ÖSYM. (2011). Öğrenci Sayısı Özet Tablosu, http://www.osym.gov.tr/dosya/1-69398/h/1ogrencisayozettablosu.pdf, (E.T.: 17.10.2024).

ÖSYM. (2012). 2011-2012 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri, http://www.osym.gov.tr/belge/1-13575/2011- 2012-ogretim-yili-yuksekogretim-istatistikleri.html, (E.T.: 08.06.2024).

Özata, M. (2007). *Atatürk, Bilim Ve Üniversite*. Ankara: TUBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Özdal, O., S. ve Özyılmaz, P. (2015). Üniversite Kampüslerinde Sürdürülebilir Tasarım Sürecinin İrdelenmesi. II. Uluslararası Sürdürülebilir Yapılar Sempozyumu (ISBS 2015). 28–30 Mayıs 2015. Türkiye.

Round Ranking. (2024). World University Rankings, https://roundranking.com/ranking/world-university-rankings.html#world-2024, (E.T.: 10.10.2024).

Sayan, N. ve Taşkın, T. (2024). Yenilenmiş Ürünlerin Yükselişi: Sürdürülebilir Ekonomiye Yönelik Üretim Ve Tüketim Üzerine Çözüm Arayışları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 340–371. https://doi.org/10.16953/deusosbil.1380906

ShanghaiRanking. (2024). 2024 Academic Ranking of World Universities, https://www.shanghairanking.com/rankings, (E.T.: 17.10.2024).

Sosyal Veri. (2024). Türkiye'nin Sosyal Veri Platformu, https://sosyalveri.net/grafik/1909, (E.T.: 17.08.2024).

Şahin, F. ve Taşkın, E. (2021). Yükseköğretim Kurumlarının Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Elde Edebilmelerinde İlişkisel Pazarlamanın Rolü: Kaynak Avantajı Teorisi Bağlamında Nicel Bir İnceleme. *Alanya Akademik Bakış*, 5(3), 1493–1516. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.872888

Şen, A. (2003). *Osmanlıda Dönüm Noktası: III. Selim Hayatı Ve Islahatı.* Ankara: : Fecr Yayınları

Tarakçı, N. A. ve Alaca, E. (2024). 2024 QS Dünya Üniversite Sıralamalarında Türkiye'den İlk 1.000'e Giren Üniversitelere İlişkin Bir Değerlendirme. *Bilgi Dünyası*, 25(1), 53–84. https://doi.org/10.15612/BD.2024.735

Taşer, S. (2010). Darülfünun-I Şahane'de Kayıt, Ücret Ve İmtihanlar İle İlgili Hususlar Ve Başarılı Öğrencilerin Ödüllendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 357–370.

Telli, S. G. ve Aydın, S. (2024). Üniversitelerde Ekolojik Zihniyet Dönüşümü Ve Sürdürülebilir Üniversiteler. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 83–92. https://doi.org/10.32329/uad.1474062

The (2024). World University Rankings, https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings, (E.T.: 14.09.2024).

Top Universities. (2024). Regional Rankings, https://www.topuniversities.com/regional-rankings, (E.T.: 17.10.2024).

Uçar, O. K. ve Özdemir, O. (2022). Üniversitelerde Sürdürülebilirlik Faaliyetleri Ve Raporlama Örnekleri. *Ida Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi*, 5(1), 13–30. https://doi.org/10.52059/idaacmmd.1029118

URAP. (2023). 2023-2024 Urap Dünya Sıralaması Basın Bildirisi, https://newtr.urapcenter.org/cdn/storage/PDFs/atXdT2NRy8KRzbWQ8/original/atXdT2NRy8KRzbWQ8.pdf, (E.T.: 09.10.2024).

Vatandaş, C. (2011). Cumhuriyetin İlk Yıllarında Bir Toplumsal Değişim Aracı Olarak Eğitimin Modernleştirilmesi. *Sosyoloji Konferansları Dergisi/Istanbul Journal of Sociological Studies*, (42), 41–62. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusoskon/issue/9546/119219

YÖK. (2024). İstatistikler, https://istatistik.yok.gov.tr/, (E.T.: 17.10.2024).

Editör:
Doç. Dr. Fatma Akyüz

Finans

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

FİNANS ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Fatma Akyüz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-56-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

FİNANS ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Fatma Akyüz
IV+252 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-56-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkaya, M. (2022). *Dijital Finans*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aktaş, M. F. (2023). Dijital Dönüşümün Paradoksu: Kripto Paraların Küresel Etkisi. *Bilim ve Teknik. 673*, 28-38.

Antonopoulos, A. M. (2017). Mastering Bitcoin. O'Reilly Media. United States of America

Ayvacık, E. (2022). Finans Sektöründe Yapay Zekâ. İçinde KARABULUT Ş. (Editör). *Finans ve Ekonomi Politika ve Anlayışlarına Teorik Çıkarsamalar* (157-170). Bursa: Ekin Yayınevi.

Aziz, A. (2019). Cryptocurrency: Evolution & Legal Dimension. *International Journal of Business, Economics and Law, 18*(4), 31-33.

Berentsen, A. ve Schär, F. (2018). A Short Introduction to the World of Cryptocurrencies. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review, 100*(1),1-16. https://doi.org/10.20955/r.2018.1-16

Bitcoin Wiki. (2024). https://en.bitcoin.it/wiki/Main_Page (E. T.: 05/11/2024)

Catania, L. ve Grassi, S. (2017). Modelling Crypto–Currencies Financial Time–Series. CEIS Tor Vergata, *15*(8), 1-39.

D'Andrea, V. (2018). History and Evolution of the Main Cryptocurrencies.1-102. LUISS Guido Carli University. Roma. https://tesi.luiss.it/23488/1/680091_D%27ANDREA_VINCENZO_History%20and%20evolution%20of%20the%20main%20cryptocurrencies.pdf (E. T.: 06/11/2024).

DeVries, P. D. (2016). An Analysis of Cryptocurrency, Bitcoin, and the Future. *International Journal of Business Management and Commerce, 1*(2), 1-9.

Diffie, W. Ve Hellman, M. E. (1976). New Directions in Cryptography. *IEEE Transactions on Information Theory, 22*(6), 644-654.

Friedman, D. D. ve Macintosh, K. L. (2001). The Cash of the Twenty-First Century. *Santa Clara High Technology Law Journal, 17*(2), 273-284.

Harwick, C. (2016). Cryptocurrency and the Problem of Intermediation. *The Independent Review, 20*(4), 569-588.

https://www.blockchain.com/explorer/assets/btc (E. T.: 07/11/2024).

https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance/money-and-banking/bitcoin/v/bitcoin-what-is-it (E. T.: 07/11/2024).

https://www.khanacademy.org/economics-finance-domain/core-finance/money-and-banking/bitcoin/v/bitcoin-what-is-it (E. T.: 07/11/2024).

https://www.statista.com/ (E. T.: 05/11/2024).

Madey, R. S. (2017). A Study of the History of Cryptocurrency and Cssociated Risks and Threats. Utica College.

May, T. C. (1988). The Crypto Anarchist Manifesto. https://nakamotoinstitute.org/library/crypto-anarchist-manifesto/ (E. T: 08/11/2024).

Owolabi, S. A. ve Osanyinbi, T. G. (2023). The Historical Evolution, Developments and Accounting Implications of Cryptocurrency Operations. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research, 11*(10), 55-72.

Rice, M. (2019). Cryptocurrency: What is it? (Yayımlanmamış Bitirme Tezi). Liberty Üniversitesi.

Song, J., Chen, Y., Li, Y. ve Sun, Q. (2022). Cryptocurrencies' Past, Present and Future. ICEDBC 2022, AEBMR 225,1402–1413. https://doi.org/10.2991/978-94-6463-036-7_208

Statista. (2024). Largest cryptocurrency exchanges based on 24h trade volume in the world on November 6, https://www.statista.com/statistics/864738/leading-cryptocurrency-exchanges-traders/ (E. T.: 06/11/2024).

Triple-A. 2024. The State of Global Cryptocurrency Ownership in 2024 report.

WeUseCoins. (2024). Who created Bitcoin? Erişim adresi: https://www.weusecoins.com/ (E. T.: 06/11/2024).

Yalçın, S. (2024). Kripto Para Piyasasında Fiyat İstikrarı Geçerli Mi? Bazı Kripto Paralardan Örnekler. *Uluslararası İşletme, Ekonometri ve İstatistik Kongresi (29 Mayıs-01 Haziran 2024)*,65-74. Ardahan.

Zohuri B., Hang T. Nguyen ve Moghaddam M. (2022). What is the Cryptocurrency? Is it a Threat to Our National Security, Domestically and Globally? *I J T C Physcics, 3*(1): 1-14.

KAYNAKÇA

Alamsyah, A. & Salsabila, N. (2024). Exploring the Mechanisms of Decentralized Finance (DeFi) Using Blockchain Technology. *3rd International Conference On Creative Communication and Innovative Technology (ICCIT),* Tangerang, Indonesia, 1-8, doi: 10.1109/ICCIT62134.2024.10701148.

Alyaz, Y. & Akyıldız, Y. (2018). Yabancı Dil Öğretimi İçin 3B Dijital Oyunlar ve Oyunlaştırılmış Uygulamalar Geliştirme. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik, 6* (1), 131-158.

Aydemir, M. & Fetah, V. (2022). Dijital Oyun Ortamında NFT Kullanımı ve Oyna-Kazan Modelinin Yapısal Analizi. *TRT Akademi, 7* (16), 970-1005.

B2Broker. (2024). *B2Broker.* 19.11.2024 tarihinde https://b2broker.com/tr/news/gamefi-an-inside-look-and-market-overview/ adresinden alındı.

Balli, O. (2024). *Medium*. 11.11.2024 tarihinde https://medium.com/fiba-tech-lab/dijital-bankacılıkta-oyunlaştırma-gamification-finansal-hedeflere-oyunla-ulaşın-88b29836f827 adresinden alındı.

Beginner. (2024). *Bitget*. 16.11.2024 tarihinde https://www.bitget.com/academy/what-is-notcoin-not-and-how-does-it-work adresinden alındı.

Bitlo Akademi. (2024a). *Bitlo*. 07.11.2024 tarihinde https://akademi.bitlo.com/makale/tap-to-earn-nedir-en-iyi-tap-to-earn-oyunlari adresinden alındı.

Bitlo Akademi. (2024b). *Bitlo Akademi*. 13.11.2024 tarihinde https://akademi.bitlo.com/makale/tap-to-earn-nedir-en-iyi-tap-to-earn-oyunlari adresinden alındı.

Bitlo. (2024). *Bitlo*. 11.11.2024 tarihinde Bitlo Web sitesi: https://www.bitlo.com/rehber/airdrop-nedir adresinden alındı.

Bitrue. (2024). *Bitrue.* 19.11.2024 tarihinde https://www.bitrue.com/tr/blog/maximize-diamonds-hamster-kombat-interlude-season adresinden alındı.

Block Angels. (2024). *Icoverage. Guides*. 16.11.2024 tarihinde https://icoverage.io/Guides/What-Is-The-Open-Network adresinden alındı.

BtcTürk Bilgi Platformu. (2024). *BtcTürk*. 05.11.2024 tarihinde https://bilgiplatformu.btcturk.com/web-3-0/gamefi-nedir/ adresinden alındı.

Cengiz, K. (2018). En Popüler Kripto Para Birimi: Bitcoin. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1* (2), 87-100.

Ceylan, O. & Işık, A. H. (2023). Blokzincir Teknolojisi ve Uygulama Alanları. *Uluborlu Mesleki Bilimler Dergisi, 6* (1), 129-154.

Chainalysis. (2024). *The 2024 Crypto Crime Report.* 12.11.2024 tarihinde https://documenti.camera.it/leg19/documentiAcquisiti/COM02/Audizioni/leg19.com02.Audizioni.Memoria.PUBBLICO.ideGes.34062.02-04-2024-16-52-36.832.pdf adresinden alındı.

Coin Otağ. (2024). *Coin Otağ.* 19.11.2024 tarihinde https://coinotag.com/x-empirein-surpriz-mini-sezonu-airdrop-oncesinde-x-token-kazanmak-icin-yeni-bir-firsat-sunuyor/ adresinden alındı.

CoinDarvin. (2024). *CoinDarvin*. 19.11.2024 tarihinde https://coindarwin.com/tr/akademi-tr/yatirimci-rehberi/gamefinin-tarihsel-gelisimine-bakmak/ adresinden alındı.

CoinDesk Türkiye. (2024). *CoinDesk Türkiye*. 07.11.2024 tarihinde https://www.coindeskturkiye.com/teknoloji/oyna-kazan-devri-bitti-tikla-kazan-donemi-basladi-6621 adresinden alındı.

CoinGenko. (2024). *CoinGenko.* 19.11.2024 tarihinde https://www.coingecko.com/tr/coins/x-empire adresinden alındı.

CoinMarketCap. (2024a). *CoinMarketCap*. 10.12.2024 tarihinde https://coinmarketcap.com/currencies/hamster-kombat/historical-data/ adresinden alındı.

CoinMarketCap. (2024b). *CoinMarketCap*. 10.12.2024 tarihinde https://coinmarketcap.com/currencies/notcoin/historical-data/ adresinden alındı.

CoinMarketCap. (2024c). *CoinMarketCap*. 10.12.2024 tarihinde https://coinmarketcap.com/currencies/x-empire/historical-data/ adresinden alındı.

Çelik, Ö. (2024). Kripto Para Yatırımcıları Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (54), 15-32.

Çetinkaya, Ş. (2018). Kripto Paraların Gelişimi ve Para Piyasalarındaki Yerinin Swot Analizi ile İncelenmesi. *Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, 2* (5), 11-21.

Çoban, A. (2018). *Blockchain Teknolojisi.* Bitirme Çalışması, Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya-Metalürji Fakültesi Matematik Mühendisliği Bölümü, 10.12.2024 tarihinde https://www.academia.edu/37181475/Blockchain_Teknolojisi adresinden alındı.

Duguleană, A. R., Tănăsescu, C. R. & Duguleană, M. (2024). Emerging Trends in Play-to-Earn (P2E) Games. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research, 19* (1), 486–506.

Eyo, C. P. (2024). *Kripto Üniversitesi*. 05.11.2024 tarihinde https://cryptouniversity.network/blog/coinw-gamefi-on-ton-and-telegram adresinden alındı.

Gadimov, C. (2024). *Koinmedya.* 19.11.2024 tarihinde https://koinmedya.com/musk-empire-coin-nedir-musk-empire-yorum-airdrop-gelecegi-ve-haberler/ adresinden alındı.

Gate Learn. (2024). *Gate Learn*. 12.11.2024 tarihinde https://www.gate.io/tr/learn/articles/a-comprehensive-exploration-of-gamefi-evolution-how-far-are-we-from-the-next-hit-game/3710 adresinden alındı.

Güder, M. A. (2024a). *Cryptonews*. 07.11.2024 tarihinde https://cryptonews.com/tr/kripto-para/en-iyi-tikla-kazan-kripto-oyunlari-incelemesi/ adresinden alındı.

Güder, M. A. (2024b). *Business 2 Community*. 16.11.2024 tarihinde https://www.business2communityturkey.com/kripto-para/notcoin-nedir-bilmeniz-gerekenler adresinden alındı.

Hamster Kombat. (2024). *Hamster Kombat.* 19.11.2024 tarihinde https://hamsterkombatgame.io/docs/HK_WP_03.pdf adresinden alındı.

Hayward, A. (2024). *Decrypt.* 19.11.2024 tarihinde https://decrypt.co/284746/boost-x-empire-telegram-game-airdrop adresinden alındı.

Hollerith, D. (2021). *Yahoo Finance*. 31.10.2024 tarihinde https://finance.yahoo.com/news/data-blockchain-based-gaming-booms-outpacing-nf-ts-de-fi-174617791.html?guccounter=1 adresinden alındı.

Kaur, G. (2024a). Cointelegraph. *GameFi and DeFi: What Sets Them Apart?.* 10.12.2024 tarihinde https://cointelegraph.com/learn/articles/gamefi-and-defi adresinden alındı.

Kaur, G. (2024b). *Cointelegraph*. *What is Notcoin: History, Uses, Opportunities and Risks?.* 13.11.2024 tarihinde https://cointelegraph.com/learn/articles/notcoin-history-uses-opportunities-risks adresinden alındı.

Kucoin. (2024). *Kucoin.* 19.11.2024 tarihinde https://www.kucoin.com/news/articles/hamster-kombat-welcomes-the-interlude-season-before-the-token-airdrop-on-september-26 adresinden alındı.

Kunt, A. I. (2022). GameFi ve Blokzincir Oyunlarının Hukuki Boyutu. *Hukuk ve Bilişim 3.Nesil Hukuk Dergisi*, 13.12.2024 tarihinde https://hukukvebilisim.org/gamefi-ve-blokzincir-oyunlarinin-hukuki-boyutu/ adresinden alındı.

Küçük, M., Güven, C. & Çiçek, T. G. (2023). Uzaktan Öğrenmede Telegram Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23* (2), 437-461.

Lopez, S. (2024). *Medium*. https://medium.com/coinmonks/notcoin-not-a-new-era-in-telegram-based-cryptocurrency-7c46eebdb202 adresinden alınmıştır.

Meraklı, S. (2021). Merkeziyetsiz Finans (Defi) Faaliyetlerinin İzinsiz Bankacılık Faaliyetinde Bulunma Suçu Bakımından Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 27* (2), 1156 - 1190.

Proelss, J., Sevigny, S. & Schweizer, D. (2023). GameFi: The Perfect Symbiosis of Blockchain, Tokens, DeFi, and NFTs? *International Review of Financial Analysis, 90* (102916), 1-23.

Psilo. (2024). *Plisio*. 16.11.2024 tarihinde https://plisio.net/tr/blog/what-is-notcoin-not adresinden alındı.

Schär, F. (2021). Decentralized Finance: On Blockchain- and Smart Contract-Based Financial Markets. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review, Second Quarter 2021, 103* (2), 153-174.

Sharma, Z. & Zhu, Y. (2020). Platform Building in Initial Coin Offering Market: Empirical. *Pacific-Basin Finance Journal, 61* (101318), 1-16.

Shi, G., Goodell, J. W. & Shen, D. (2024). Return Volatility and Trading Volume of GameFi. *Journal of Behavioral and Experimental Finance, 43* (100955), 1-16.

StormGain. (2024). *StormGain*. 19.11.2024 tarihinde https://stormgain.com/tr/blog/hamster-kombat-coin-price-prediction adresinden alındı.

Tapscott, D. & Tapscott, A. (2016). Blockchain Revolution (1.cilt). New York: Penguin.

Yeoh, E. D., Chung, T. & Wang, Y. (2023). Predicting Price Trends Using Sentiment Analysis: A Study of StepN's. *Contemporary Mathematics, 4* (4), 620-1346.

Yu, J., Zhang, M., Chen, X. & Fang, Z. (2022). *Cornel Unıversity.* 11.11.2024 tarihinde Arxiv Preprint: https://arxiv.org/abs/2211.01000v1 adresinden alındı.

KAYNAKÇA

Adana Karaağaç, G. ve Altınırmak, S. (2018). En Yüksek Piyasa Değerine Sahip On Kripto Paranın Birbirleriyle Etkileşimi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 79, 123-138.

Aksoy, E., Teker, T., Mazak, M. ve Kocabıyık, T. (2020). Kripto Paralar ve Fiyat İlişkileri Üzerine Bir Analiz: Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi İle Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37, 110-129.

Almeida, D., Dionísio, A., Ferreira, P. ve Vieira, I. (2023). Impact of the Covid-19 Pandemic on Cryptocurrency Markets: A DCCA Analysis. *FinTech*, 2(2), 294-310.

Amirzadeh, R., Thiruvady, D., Nazari, A. ve Ee, M.S. (2024). Dynamic Evolution of Casual Relationships Among Cyrptocurrencies: An Analysis via Bayesian Network. *Knowledge and Information Systems.*

Çalışkan, Ş., Karabacak, M., ve Meçik, O. (2017). Türkiye Ekonomisinde Eğitim Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bootstrap Toda-Yamamoto Nedensellik Testi Yaklaşımı. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33, 45-56.

Çil Yavuz, N. (2006). Türkiye'de Turizm Gelirlerinin Ekonomik Büyümeye Etkisinin Testi: Yapısal Kırılma ve Nedensellik Analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 7*(2), 162-171.

Gemici, E. ve Polat, M. (2021). Causality-in-mean and Causality-in-variance Among Bitcoin, Litecoin and Ehtereum. *Studies in Economics and Finance,* 38(4), 861-872.

Gil-Alana, L.A., Abakah, E.J.A. ve Rojo, M.F.R. (2020). Cryptocurrencies and Stock Market Indices. Are They Related? *Research in International Business and Finance,* 51, 1-11.

Granger, C. W. J. (1969). Investigating Causal Relations By Econometric and Cross-Sectional Methods. *Econometrica*, 37(3), 424–438.

Gül, Y. (2022). Causality and Cointegration in Cryptocurrency Markets. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 34, 129-142.

Kayal, P. ve Dutta, S. (2024). Regime Switching and Causal Network Analysis of Cryptocurrency Volatility: Evidence from Pre-Covid and Post-Covid analysis. *Digit Finance* 6, 319–340.

Köse, N. ve Ünal, E. (2024). Causal Relationships Between Cryptocurrencies: The Effects of Sampling Interval and Sample Size. *Studies in Nonlinear Dynamics & Econometrics*, 28(4), 625-644.

Kubar, Y. ve Toprak Y. (2021). Bitcoin ve Altcoin'ler Arasındaki İlişkinin Granger Nedensellik Testi İle Analizi. *Journal of Emerging Economies and Policy,* 6(1), 233-247.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. https://bitcoin.org/bitcoin.pdf Erişim Tarihi: 05.12.2024.

Namini, S. M., ve Mohseni, H. (2023). Investigating the Dynamics of Volatility Relationships in the Selected Cryptocurrencies. *Journal of Financial Management Perspective*, 13(41), 37-58.

Oncu, E. (2019). Kripto Paralar Arasındaki İlişkinin Araştırılması: Granger Nedensellik Analizi. İçinde Y. A. Ünvan (Editör), *Bankacılık ve Finans Çalışmaları* içinde (ss. 39-57). Lyon: Livre de Lyon.

Toda, H. Y. ve Yamamoto, T. (1995). Statistical Inference in Vector Autoregressions with Possibly Integrated Processes. *Journal of Econometrics,* 66, 225-250.

KAYNAKÇA

Abdullah, N. S. N., Basarud-Din, S. K., & Abdullah, N. K. (2024). Investigating Factors Affecting The Investors' Intention to Accept Cryptocurrency Investment in Malaysia. *International Journal of Economics and Management, 18*(1), 1-19.

Alomari, A. S., & Abdullah, N. L. (2023). Factors Influencing The Behavioral Intention to Use Cryptocurrency Among Saudi Arabian Public University Students: Moderating Role of Financial Literacy. *Cogent Business & Management, 10*(1), 2178092.

Ayedh, A., Echchabi, A., Battour, M., & Omar, M. (2021). Malaysian Muslim Investors' Behaviour Towards The Blockchain-Based Bitcoin Cryptocurrency Market. *Journal of Islamic Marketing*, *12*(4), 690-704.

Boralkar, M., Khan, A., & Salunkhe, H. A. (2024, March). Emprical Study of Crypto Currency and its Adoption Among Indians. In *2024 International Conference on Trends in Quantum Computing and Emerging Business Technologies* (pp. 1-5). IEEE.

Bannier, C., Meyll, T., Röder, F., & Walter, A. (2019). The Gender Gap in 'Bitcoin Literacy'. *Journal of Behavioral and Experimental Finance,* 22, 129-134.

Cardozo, É. A. A., Christino, J. M. M., & Carvalho, A. C. P. D. (2023). Digital Bank Accounts and Digital Credit Cards: Extending UTAUT2 to Fintech's Services in Brazil. *International Journal of Services and Operations Management*, *44*(2), 238-269.

El Chaarani, H., El Abiad, Z., El Nemar, S., & Sakka, G. (2024). Factors Affecting The Adoption of Cryptocurrencies for Financial Transactions. *EuroMed Journal of Business*, *19*(1), 46-61.

Gürbüz, S. (2019). *AMOS ile Yapısal Eşitlik Modellemesi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Islam, H., Rana, M., Saha, S., Khatun, T., Ritu, M. R., & Islam, M. R. (2023). Factors Influencing The Adoption of Cryptocurrency in Bangladesh: An Investigation Using The Technology Acceptance Model (TAM). *Technological Sustainability*, *2*(4), 423-443.

Khan, K., Khan, M. U., Gupta, N., Gulyani, G., Singh, P., Rasool, I., & Nisa, S. (2024). Extension of The UTAUT Model: Assessing the Impact of Consumers' Financial Literacy on Intention to Adopt Cryptocurrency Platforms in India. *International Journal of Economics and Financial Issues*, *14*(5), 37-46.

Kılıç, A. F., & Koyuncu, İ. (2017). Ölçek Uyarlama Çalışmalarının Yapı Geçerliği Açısından İncelenmesi. *Küreselleşen Dünyada Eğitim İçinde* (pp. 415–438). https://doi.org/10.14527/9786053188407.27

Kline, R. B. (2016). Principle and Practice of Structural Equation Modelling (4th Press). *New York, NY: The Guilford Press.*

Kumari, V., Bala, P. K., & Chakraborty, S. (2023). An Empirical Study of User Adoption of Cryptocurrency Using Blockchain Technology: Analysing Role of Success Factors Like Technology Awareness and Financial Literacy. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 18(3), 1580-1600.

Mofokeng, T. E., Mbeya, S., & Maduku, D. K. (2024). Bitcoin Adoption in Online Payments: Examining Consumer Intentions and Word-Of-Mouth Recommendations. *Future Business Journal*, *10*(1), 26.

Saif Almuraqab, N. A. (2020). Predicting Determinants of the Intention to Use Digital Currency in the UAE: An Empirical Study. *The Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries, 86*(3), e12125.

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu). (Yayın Tarihi). Dünya Nüfus Günü 2024. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2024-53680.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. *(D. Yayıncılık, Ed.). Ankara.*

Yılmaz, G., & Koç, T. S. (2024). Examining The Factors Affecting The Use of Crypto Assets as Foreign Payment and Investment Instruments: A Quantitative Study. *İzmir İktisat Dergisi*, *39*(3), 733-754.

KAYNAKÇA

Abramovich, F., Bailey, T. C., & Sapatinas, T. (2000). Wavelet Analysis and its Statistical Applications. Journal of the Royal Statistical Society: Series D (The Statistician), 49(1), 1–29. doi:10.1111/1467-9884.00216

Alternative.me (2024) "Fear and Greed Index" https://alternative.me/crypto/fear-and-greed-index/ [Erişim Tarihi: 09.12.2024]

Basher, S. A. & Sadorsky, P. (2016). "Hedging Emerging Market Stock Prices with Oil, Gold, VIX, and Bonds: A Comparison Between DCC, ADCC and GO-GARCH", Energy Economics, 54, 235-247.

Bitcoinsistemi (2024) "Korku ve Açgözlülük Endeksi Nedir?" https://www.bitcoinsistemi.com/korku-ve-acgozluluk-endeksi, [Erişim Tarihi: 01.11.2024].

Caferra, R., & Vidal-Tomás, D. (2021). Who Raised from the Abyss? A Comparison Between Cryptocurrency And Stock Market Dynamics During The COVID-19 Pandemic. Finance Research Letters, 101954. doi:10.1016/j.frl.2021.101954

Cavalheiro, E. A., Vieira, K. M., & Thue, P. S. (2024). The impact of investor greed and fear on cryptocurrency returns: a Granger causality analysis of Bitcoin and Ethereum. Review of Behavioral Finance.

Cihangir, M., Baysa, E., Söker, F., Eroğlu, S. E. (2019). Bitcoin Piyasasına Katılım Eğilimi: Farklı Üniversite Öğrencileri Üzerinde Ankete Dayalı Bir Değerlendirme. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(4), 505-522.

Coinbase (2024) "What is Bitcoin" https://www.coinbase.com/tr/price/bitcoin,[Erişim Tarihi: 10.12.2024].

Coingecko (2024) "Bitcoin (BTC) nedir?" https://www.coingecko.com/tr/coins/bitcoin" [Erişim Tarihi: 01.11.2024].

Çizgici Akyüz, G. (2022). Yatırımcı Duyarlılığının Bitcoin Üzerindeki Asimetrik Etkisi. IX. International Conference of Applied Economics Finance, 9(1), (187-211). Erişim: https://www.icoaef.com/wp-content/uploads/2023/01/ICOAEF2022FULLPAPER09.01.2023.pdf

Dhaene, J., Dony, J., Forys, M. B., Linders, D., & Schoutens, W. (2012). FIX: the Fear İndex-Measuring Market Fear. In Topics in Numerical Methods for Finance (pp. 37-55). Springer US.

Erol, A. F. ve Aytekin, S. (2020). Altın Fiyatlarını Etkileyen Faktörlerin Nedensellik Analizi ile İncelenmesi. International Congress of Management, Economy and Policy Proceedings Book, (ICOMEP'20), 77-89.

Gaies, B., Nakhli, M. S., Sahut, J. M., & Schweizer, D. (2023). Interactions between investors' fear and greed sentiment and Bitcoin prices. The North American Journal of Economics and Finance, 67, 101924.

Gunay, S., Muhammed, S. & Váradi, K. (2022). Identifying the Role of Investor Sentiment Proxies in NFT Market: Comparison of Google Trend, Fear-Greed Index and VIX. Fear-Greed Index and VIX (April 21, 2022). http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4120176

Gülhan, Ü. (2020). Altın Fiyatları ile VIX Endeksi, BİST 100 Endeksi, Döviz Kuru ve Petrol Fiyatları İlişkisi: Ekonometrik Bir Analiz. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(2), 576-591.

Huang, Q. (2024). Bitcoin Price Prediction Based on Fear & Greed İndex. In SHS Web of Conferences (Vol. 181, p. 02015). EDP Sciences.

Huang, Y., Xu, T., Xue, C., & Zhang, J. (2024). How does the Bitcoin Sentiment Index of Fear & Greed affect Bitcoin returns? Corporate Ownership & Control, 21(2), 121–131. https://doi.org/10.22495/cocv21i2art10

Johnson, J. (2023) "How Useful is the Crypto Fear and Greed Index When Making Cryptocurrency Investment Decisions", Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4407405 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4407405

Jubinski, D., & Lipton, A. F. (2013). VIX, Gold, Silver, and Oil: How Do Commodities React to Financial Market Volatility? Journal of Accounting and Finance, 13(1), 70-88.

Let, B., Sobanski, K., Swider, W., & Wlosik, K. (2022). Investor Sentiment and Efficiency of the Cryptocurrency Market: The Case of the Crypto Fear & Greed Index. In Eurasia Business and Economics Society Conference (pp. 271-287). Cham: Springer Nature Switzerland.

Liu, P. C. (1994). Wavelet Spectrum Analysis and Ocean Wind Waves. Wavelet Analysis and Its Applications, 151–166. doi:10.1016/b978-0-08-052087-2.50012-8

Öner, H. (2018), Altın, Petrol, Döviz Kuru, Faiz ve Korku endeksi Arasındaki İlişki Üzerine Bir Çalışma, Akademik Araştırmalar Dergisi, 10(19), 396-404.

Rubbaniy, G., Khalid, A. A., Rizwan, M. F., & Ali, S. (2021). Are ESG stocks safe-haven during COVID-19?. Studies in Economics and Finance, 39(2), 239-255. doi:10.1108/SEF-08-2021-0320

Sarı, S. S., ve Kartal, T. (2020). Covıd-19 Salgınının Altın Fiyatları, Petrol Fiyatları ve VIX Endeksi ile Arasındaki İlişki. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13(1), 93-109. https://doi.org/10.46790/erzisosbil.748181

Sarwar, G. (2012). Is VIX an Investor Fear Gauge in BRIC equity markets? Journal of Multinational Financial Management, 22(3), 55-65.

Sezal, L., & Keklik, B. N. (2024). Causal Relatıonshıp Between Greed and Fear Index and Non-Performıng Loans: An Empırıcal Study On The Turkısh Bankıng Sector. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 25(3), 198-217.

Srivastava, R., Singh, D. K., & Rana, N. P. (2024). Analysis of Barriers to Investment and Mining in Cryptocurrency for Traditional and Tech-Savvy İnvestors: A Fuzzy Approach. Technology in Society, 77, 102546.

Topaloğlu, E, E. ve Köycü, E. (2021). Kripto Para Korku ve Açgözlülük Endeksi ile Bitcoin Getirisi Arasındaki İlişki: Covid-19 Pandemi Öncesi Dönem ve Pandemi Dönemi Karşılaştırmalı Ekonometrik Bir Analiz. S. Gürsoy (Ed.), Kripto para piyasalarında neler oluyor? Ekonometrik analizler ile kanıtlar içinde (s. 1-33), Ankara: Sonçağ Akademi.

Torrence, C., & Compo, G. P. (1998). A Practical Guide to Wavelet Analysis. Bulletin of the American Meteorological Society, 79(1), 61-78.

Torrence, C., & Webster, P. J. (1999). Interdecadal Changes in the ENSO–Monsoon System. Journal of Climate, 12(8), 2679-2690. doi:10.1175/1520-0442(1999)012<2679:ICITEM>2.0.CO;2

Tunçel, M. B., & Gürsoy, S. (2020). Korku Endeksi (VIX), Bitcoin Fiyatları ve BIST100 Endeksi Arasındaki Nedensellik İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(76), 1999-2011. https://doi.org/10.17755/esosder.712702

Tunçel, M. B., Yaman, S., & Zeren, F. (2024). Kripto Korku ve Açgözlülük Endeksi ile Finansal Piyasalar İlişkisinin Fourier Tabanlı Yaklaşımlarla İncelenmesi: G7 Ülkelerinden Kanıtlar. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(1), 37-52. https://doi.org/10.18037/ausbd.1370746

Wang, J. N., Liu, H. C., & Hsu, Y. T. (2024). A U-Shaped Relationship Between the Crypto Fear-Greed Index and The Price Synchronicity of Cryptocurrencies. Finance Research Letters, 59, 104763.

Whaley, R. E. (2000). The Investor Fear Gauge. The Journal of Portfolio Management, 26(3), 12–17. doi:10.3905/jpm.2000.319728

KAYNAKÇA

Açıkgöz, T. (2022). Sürdürülebilirlik Raporlamasının Piyasa Riski ve Volatilite Yayılmaları Üzerine Etkisi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(4), 936-958.

Alkin E., Yıldırım, K. ve Özerk, Y. (2005). *İktisada Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Altan, M. (2001). *Fonksiyonel İşlemler Açısından Bankacılık*. İstanbul: Beta Yayınları.

Arabacı, H. (2018). Türkiye'de Bankacılık Sektörünün Gelişimi (2000-2016). *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 25-42.

Ataş, N. (1966). *Banka İşletmeciliği ve Tatbikatı*. İstanbul: Garanti Matbaası.

Aydın, N., Delikanlı, İ. U., Çabukel, R., Erdal, L., Erdal, F. ve Ergeç, E. H. (2018). Bankacılık ve Sigortacılığa Giriş. Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Babuşcu, S. (1997). *Bankacılıkta Risk Derecelendirmesi (Rating) ve Türk Bankacılık Sektörüne Uygulaması*, SPK Yayın No. 94, Ankara.

Bakdur, A. (2003). *Bankacılık Sektörünü Düzenleyen Kurumların Yapıları: Ülke Uygulamaları ve Türkiye İçin Öneri*. Yayınlanmış Uzmanlık Tezi, Devlet Planlama Teşkilatı.

Boyacıoğlu, A. (2003). *Bankalarda Derecelendirme (Rating) ve Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Ampirik Bir Çalışma*. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Çankaya, F. ve Öz, M. (2001). Türkiye'de Kamu Bankalarının Özelleştirilmesi. *Türkiye Bankalar Birliği Yayınları*, (221).

Çetin, M. (2016). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Uygulamalarının Gelişimi. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 8(14), 67-101.

Erdem, E. (2008). *Para Banka ve Finansal Sistem*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Eren, A. (2011). *Türkiye Ekonomisi*. Ankara: Ekin Kitabevi.

Eriş, M. H. (2019). *Bankacılık Hizmet ve Ürünleri*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Frexias C. andRochet, J. (1999). *Microeconomics of Banking*. USA: MIT Press.

Gökçen, G. ve Gönen, İ. (2017). Katılım Bankalarının Finans Sektörü İçindeki Yeri ve Katılım Bankalarına Yönelik Müşteri Algısı. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *2*(1), 61-77.

Günceler, B. (2014). *Dünya'da ve Türkiye'de Bankacılığın Tarihi Gelişimi*. İstanbul.

Hazar, A. ve Babuşcu, Ş. (2017). *Bankacılığa Giriş*. Ankara: Bankacılık Akademisi Yayınları.

Karacan, A. İ. (2002). *Bankacılık ve Kriz*. Creative Yayınları.

Kaya, F. (2017). *Bankacılık Giriş ve İlkeler*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Kepenek, Y. ve Yentürk, N. (2005). *Türkiye Ekonomisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kırcalı, S. (2016). *Bankacılıkta Kârlılığı Oluşturan Faktörlerin İncelenmesi, Türk Bankacılık Sektörü Verileri Baz Alınarak Sürdürülebilir Kârlılık Konusunun Analiz Edilmesi*. Okan Üniversitesi, Doktora Tezi, İstanbul.

Koijen, R. S. J. ve Yogo, M. (2022). The Fragility of Market Risk Insurance. *The Journal of Finance*, 77: 815-862.

Öztürk, N. (2013). *Kamu Mali Yönetimi, Mali Kurumlar*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Parasız, İ. (2005). *Para Banka ve Finansal Piyasalar*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Parasız, İ. (2011). *Türkiye'de ve Dünyada Bankacılı*k. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Rose P. andHudgins S. (2010). *Bank Management and Financial Services,* 8. Press, Canada Mc Graw Hill.

Savram, M. ve Karakoç A. (2012). *Bankacılık Sektöründe İtibar Riskinin Önemi*, International Conference Eurasin Economies, Ankara.

Sevim, U. ve Eyüboğlu, K. (2016). Ticari Banka Performansının İçsel Belirleyicileri: Borsa İstanbul Örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 17(2), 211-223.

Şakar, B. (2017). *Banka Kredileri ve Yönetimi.* İstanbul: Beta Yayınları.

Takan, M. ve Acar, M. (2018). *Bankacılık Teori, Uygulama ve Yönetim.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tarlan, S. (1986). *Tarihte Bankacılık*. Ankara: Maliye Bakanlığı, Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Yayını.

Tuğcu C. T. vd. (2018). *Bankalarda Kredi Yönetimi*, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2531, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1502, Eskişehir.

Urgancı, H. (1982). *Para ve Banka*. Adana: Önder Matbaası.

Uygun, D. ve Dölek, A. (2017). *Bankacılık*. İstanbul: Umut Yayıncılık.

Uzunoğlu S. (1996). *Bankacılık.* Ankara.

Yalvaç, F. (1997). *Bankacılık Terimleri Sözlüğü.* Ankara: Kardeş Kitabevi.

www.bddk.org.tr

www.tmsf.org.tr

www.tcmb.gov.tr

KAYNAKÇA

Alpaslan, H., & Kudun, C. (2016). Türkiye'de Sukuk Uygulamaları Ve Vergisel Boyutu. *Yaşam Bilimleri Dergisi, 6*(2/1), 319-337.

Al Madani, H., Alotaibi, K. O., & Alhammadi, S. (2020). The Role Of Sukuk İn Achieving Sustainable Development: Evidence From The Islamic Development Bank. Banks And Bank Systems, 15(4), 36-48.

Avcı, T. (2020). Katılım Bankacılığı Sektöründe Sukuk'un Gelişimi Ve Önemi: Ülkeler Bazında Bir Araştırma. Z. Gölen, Y. Unvan, & S. Özer İçinde, *İktisadi Ve İdari Bilimlerde Akademik Çalışmalar* (173-190). Cetinje: Ivpe.

Bafra, E. (2016). *İslami Bankacılıkta Sukuk (Kira Sertifikaları) ve Uygulaması*. Seçkin Yayıncılık.

Bağış, B., & Yılmaz, M. (2021). Katılım Finans Sisteminin Türkiye'deki Mevcut Sorunları Ve Çözüm Önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* (2), 303-318.

Canbaz, M. (2022). Türkiye'de İslami Bankacılığın Dünden Bugüne Gelişimi. *Journal Of Internatıonal Bankıng Economy And Management Studıes, 5*(1), S. 28-60.

Ibrahim, M. H. (2015). Issues İn Islamic Banking And Finance: Islamic Banks, Shari'ah-Compliant İnvestment And Sukuk. *Pacific-Basin Finance Journal*, 34, 185-191.

Mimouni, K., Smaoui, H., & Temimi, A. (2019). The İmpact Of Sukuk On The Performance Of Conventional And Islamic Banks. *Pacific-Basin Finance Journal,* 54, 42-54.

Orhan, Z., & Tırman, N. (2020). Türkiye'deki Kira Sertifikası (Sukuk) İhraçlarının Büyüme Üzerindeki Etkisine Dair Ampirik Bir Analiz: 2010-2019. *Sosyoekonomi Dergisi, 29*(48), 229-247.

Özeroğlu, A. (2014). Sukuk Ve Türkiye'de Sukukun Uygulanabilirliğinin Değerlendirilmesi. *Tarih Okulu Dergisi , 7*(19), 751-772.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2022). Türkiye Katılım Bankaları Birliği Veri Peteği Web Sitesi: Http://Veripetegi.Tkbb.Org.Tr/

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2022). Türkiye Katılım Bankaları Birliği Web Sitesi: Https://Tkbb.Org.Tr/Sayfa/Detay/Yayinlar/Faizsiz-Finans-Urunleri-406198

Ünlü, U. (2019). Katılım Bankacılığı Ve Sukuk Uygulamaları. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 7*(14), 501-523.

Vishwanath, S. R., & Azmi, S. (2009). An Overview Of Islamic Sukuk Bonds. The Journal Of Project Finance, 14(4), 58.

Yanpar, A. (2014). *İslami Finans İlkeleri, Araçları Ve Kurumlar.* İstanbul: Scala Yayınları.

Yardımcıoğlu, M., Ayrıçay, Y., & Coşkun, S. (2015). İslami Finans Çerçevesinde Menkul Kıymetleştirilmiş Varlık; Sukuk Dünya Ve Türkiye Piyasası İncelemesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4*(1), 157-174.

Yiğiter, Ş., Sarı, S., & Başakın, E. (2021). Türkiye'de İşlem Gören Firmaların Sukuk Verileri İle Karşılaştırmalı Zaman Serisi Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(3), 1232-1248.

Yüksel, S. (2016). Katılım Bankacılığı: Türkiye Ve Dünya Uygulaması. A. Gedikli, S. Erdoğan, & D. Çağrı (Dü) İçinde, *İslam Ekonomisi Ve Finansı* (175-193). İstanbul: Umuttepe Yayınları.

Wilson, R. (2008). Innovation İn The Structuring Of Islamic Sukuk Securities. Humanomics, 24(3), 170-181.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z. ve Değirmenci, N. (2013). İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Mevsimsel Anomaliler. *Business and Economics Research Journal*, 4(3), 55-73.

Akbalık, M. ve Özkan, N. (2016). Haftanın Günü Etkisi: BIST 30 Endeksi Payları Üzerine Bir Araştırma. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, *8*(14), 1-16.

Arı, Y. ve Yüksel, Ö. (2017). BİST 100'de Haftanın Günü Anomalisi: Ekonometrik Bir Analiz. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (632), 77-89.

Ariss, R., Rezvanian, R. ve Mehdian, S. (2011). Calendar Anomalies in The Gulf Cooperation Council Stock Markets. *Emerging Markets Review,* 11, 293-307.

Atgür, M. (2021). Türkiye'de Enflasyon ve Faiz İlişkisi: Gibson Paradoksunun Türkiye'de Geçerliliği (2004-2020). *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 513-526.

Balaban, E. (1995). Haftanın Günü Etkileri: Gelişmekte Olan Bir Hisse Senedi Piyasasından Yeni Kanıtlar. *Aplied Economics Letters*, 2, 139-143.

Basher, S. A. ve Sadorsky, P. (2006). Day-Of-The-Week Effects İn Emerging Stock Markets. *Applied Economics Letters,* 13(10), 621-628.

Board, J.LG. ve Charles, MS. (1988). The Weekend Effect in UK Stock Market Returns. *Journal of Business Finance and Accounting,* 15, 119-213.

Boudreaux, D., Rao, S. ve Fuller, P. (2010). An İnvestigation Of The Weekend Effect During Different Market Orientations. *Journal of Economics and Finance*, *34*, 257-268.

Brooks, C. ve Persand, G. (2001). Seasonality in Southeast Asian Stock Markets: Some New Evidence On Day-Of-The-Week Effects. *Alied Economics Letters*, (8), 155–158.

Büyükşalvarcı, A. (2010). Ekonomik Krizler ve İMKB'nda Haftanın Günü Etkisi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (MUFAD). (45), 108–126.

Tufan, C. ve Sarıçiçek, R. (2013). Davranışsal Finans Modelleri, Etkin Piyasa Hipotezi Ve Anomalilerine İlişkin Bir Değerlendirme. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(2), 159-182.

Cheng, H., Kesselring, R. G. ve Brown, C. R. (2013). The Gibson Paradox: Evidence From China. *China Economic Review,* 27, 82–93.

Çinko, M., Emin, A. ve Aybars, A. (2015). Seçilmiş Gelişmiş Ülke Borsalarında Haftanın Günü Etkisinin Varlığının Analizi. *Uluslararası Ekonomi ve Finans Dergisi,* 7 (5), 96-110.

Dicle, M.F. ve Levendis, J.D. (2014). The Day-Of-The-Week Effect Revisited: International Evidence. *Journal of Economics and Finance*, 38(3), 407-437.

Doğan, Z., Yalçin., H., Yenigün, İ. ve Bilgili, AV. (2021). Kısmi En Küçük Kareler Yapısal Eşitlik Modelinin Yeraltı Suyu Kalitesinin Değerlendirilmesinde Kullanımı. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi*, 12 (1), 165-174.

Dubois, M. ve Louvet, P. (1996). The Day-Of-The-Week Effect: The International Evidence. *Journal of Banking & Finance*, 20, 1463-1484.

Fama, E. F. (1965). The Behavior Of Stock-Market Prices. *The Journal of Business*, 38(1), 34-105.

Fama, E. F. (1970). Efficient Capital Markets: A Review Of Theory And Empirical Work, *Journal Of Finance*, 25(2), 383-417.

Gregorıou, A., Kontonıkas, A. ve Tsıtsıanıs, N. (2004). Does The Day Of The Week Effect Exist Once Transaction Costs Have Been Accounted For? Evidence From The Uk. *Applied Financial Economics,* 14(3), 215-220.

Güç, E., Saçan, E. ve Kaplan Yıldırım, R. (2016). Borsa İstanbul'da Haftanın Günü Anomalisinin ARCH, GARCH ve OLS Modelleri İle Test Edilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (44), 1084-1094.

Güneysu, F. ve Nebiye Y. (2011). İMKB'de Haftanın Günü Etkisinin Kriz Dönemleri İçin Araştırılması. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 48(560), 33-44.

Högholm, K., Knif, J. ve Pynnönen, S. (2011). Cross-Distributional Robustness Of Conditional Weekday Effects: Evidence From European Equity-İndex Returns. *The European Journal of Finance*, 17(5-6), 377-390.

Hui, T. K. (2005). Portfolio Diversification: A Factor Analysis Approach. *Applied Financial Economics,* 15(12), 821-834.

Karcıoğlu, R. ve Özer, N. (2017). BIST'te Haftanın Günü ve Tatil Etkisi Anomalilerinin Getiri Ve Oynaklık Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(14), 457-483.

Kayalıdere, K. ve Aktaş, H. (2012). Vadeli İşlem Ve Opsiyon Borsasında Risk-Getiri Etkileşimi ve Haftanın Günleri Etkisinin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17*(3), 321-338.

Konak, F. ve Kendirli, S. (2014). Küresel Finansal Kriz Sürecinde BİST 100 Endeksi'nde Haftanın Günleri Etkisinin Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 275-286.

Korkmaz, T., Başaran, Ü. ve Çevik, E.İ. (2010). Yaz Saati Uygulaması Anomalisinin İMKB 100 Endeks Getirisine Etkisinin Test Edilmesi. *Ege Akademik Bakış,* 10(4), 1139-1153.

Özer, A. ve Ece, O. (2016). Vadeli İşlem Piyasalarında Anomalilerin ARCH GARCH Modelleri İle Test Edilmesi: Türkiye Vadeli İşlemler Piyasası Üzerine Bir Uygulama. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(2), 1-14.

Rodrıguez, W.K. (2012). Day Of The Week Effect in Latin American Stock Markets. *Revista de Analisis Economico,* 27(1), 71-89.

Sevgi, N. H. (2023). Borsa İstanbul Getiri ve Volatilitesinde Haftanın Günü Etkisi. *Journal of Yaşar University/Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*. *18*(71), 277-293.

Selçuk, H., (2024), Kriz Yönetiminde Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(28), 994-1014.

Sizer, L. (2024). Asymmetric Causalty Relationship Between Alternative Investment Instruments and Stock Prices: The Türkiye Sample. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 14(1), 219-234.

Sullivan, R., Timmermann, A. ve White, H. (2001). Dangers Of Data Mining: The Case Of Calendar Effects İn Stock Returns. *Journal of Econometrics*, 105, 249-286.

Taner, A. T. ve Kayalıdere, K. (2002). 1995-2000 Döneminde İMKB'de Anomali Araştırması. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *9*(1), 1-24.

Tangjıtprom, N. (2011). The Calender Anomalies Of Stock Return in Thailand. *Journal of Modern Accounting and Auditing,* 7(6), 565-577.

KAYNAKÇA

Adrian, T., & Mancini-Griffoli, T. (2021). The rise of digital money. *Annual Review of Financial Economics*, 13 (1), 57-77.

Agarwal, S., & Chua, Y. H. (2020). FinTech and household finance: A review of the empirical literature. *China Finance Review International*, 10 (4), 361-376.

Agarwal, S., & Zhang, J. (2020). FinTech, lending and payment innovation: A review. *Asia-Pacific Journal of Financial Studies*, 49 (3), 353-367.

Ahmad, A. H., Green, C., & Jiang, F. (2020). Mobile money, financial inclusion and development: A review with reference to African experience. *Journal of economic surveys*, 34 (4), 753-792.

Alam, M. M., Awawdeh, A. E., & Muhamad, A. I. B. (2021). Using e-wallet for business process development: Challenges and prospects in Malaysia. *Business Process Management Journal*, 27 (4), 1142-1162.

Alamsyah, A., Kusuma, G. N. W., & Ramadhani, D. P. (2024). A review on decentralized finance ecosystems. *Future Internet*, 16 (3), 76.

Allen, F., Demirguc-Kunt, A., Klapper, L., & Peria, M. S. M. (2016). The foundations of financial inclusion: Understanding ownership and use of formal accounts. *Journal of financial Intermediation*, 27, 1-30.

Anagnostopoulos, I. (2018). Fintech and regtech: Impact on regulators and banks. *Journal of Economics and Business*, 100, 7-25.

Ashta, A., & Herrmann, H. (2021). Artificial intelligence and fintech: An overview of opportunities and risks for banking, investments, and microfinance. *Strategic Change*, 30 (3), 211-222.

Badarinza, C., Balasubramaniam, V., & Ramadorai, T. (2019). The household finance landscape in emerging economies. *Annual Review of Financial Economics*, 11 (1), 109-129.

Basha, S. A., Elgammal, M. M., & Abuzayed, B. M. (2021). Online peer-to-peer lending: A review of the literature. *Electronic Commerce Research and Applications*, 48, 101069.

Beck, T., & Frame, W. S. (2018). Technological change, financial innovation, and economic development. *Handbook of finance and development*, 369-390.

Behera, C. K., & Kumra, R. (2024). Two decades of mobile payment research: A systematic review using the TCCM approach. *International Journal of Consumer Studies*, 48 (1), e13003.

Bello, O. A. (2024). The role of data analytics in enhancing financial inclusion in emerging economies. *International Journal of Developing and Emerging Economies*, 11 (3), 90-112.

Berg, T., Fuster, A., & Puri, M. (2022). Fintech lending. *Annual Review of Financial Economics*, 14 (1), 187-207.

Cai, C. W. (2018). Disruption of financial intermediation by FinTech: A review on crowdfunding and blockchain. *Accounting & Finance*, 58 (4), 965-992.

Cao, L., Yang, Q., & Yu, P. S. (2021). Data science and AI in FinTech: An overview. *International Journal of Data Science and Analytics*, 12 (2), 81-99.

Chen, Y., & Chen, Y. (2021). The present and future of China's Internet finance—the trend of FinTech innovation in China. *National Finance: A Chinese Perspective*, 175-216.

Chorzempa, M., & Huang, Y. (2022). Chinese fintech innovation and regulation. *Asian Economic Policy Review*, 17 (2), 274-292.

Cosma, S., & Rimo, G. (2023). Fintech, financial inclusion, and social challenges: The role of financial technology in social inequality. *Fintech and Sustainability: How Financial Technologies Can Help Address Today's Environmental and Societal Challenges*, 107-128.

Cumming, D., Johan, S., & Reardon, R. (2023). Global fintech trends and their impact on international business: A review. *Multinational Business Review*, 31 (3), 413-436.

de Sant'Anna, D. M., & Figueiredo, P. N. (2024). Fintech innovation: Is it beneficial or detrimental to financial inclusion and financial stability? A systematic literature review and research directions. *Emerging Markets Review*, 101140.

Ediagbonya, V., & Tioluwani, C. (2023). The role of fintech in driving financial inclusion in developing and emerging markets: issues, challenges and prospects. *Technological Sustainability*, 2 (1), 100-119.

Elsaid, H. M. (2023). A review of literature directions regarding the impact of fintech firms on the banking industry. *Qualitative Research in Financial Markets*, 15 (5), 693-711.

Falchetta, G., Michoud, B., Hafner, M., & Rother, M. (2022). Harnessing finance for a new era of decentralised electricity access: A review of private investment patterns and emerging business models. *Energy Research & Social Science*, 90, 102587.

Ganai, K. A., Pandow, B. A., & Masoodi, F. S. (2024). IoT-Enabled financial inclusion: Challenges, opportunities, and policy implications. *Internet of Things Applications and Technology*, 126-145.

Gomber, P., Koch, J. A., & Siering, M. (2017). Digital finance and FinTech: current research and future research directions. *Journal of Business Economics*, 87, 537-580.

Guelida, O., Jai Andaloussi, S., & Ouchetto, O. (2024). Smart contracts in finance and banking Systems in the era of industry 5.0: A systematic review. *Industry 5.0 and Emerging Technologies: Transformation Through Technology and Innovations*, 317-346.

Hashemi Joo, M., Nishikawa, Y., & Dandapani, K. (2020). Cryptocurrency, a successful application of blockchain technology. *Managerial Finance*, 46 (6), 715-733.

Hastings, J. S., Madrian, B. C., & Skimmyhorn, W. L. (2013). Financial literacy, financial education, and economic outcomes. *Annu. Rev. Econ.*, 5 (1), 347-373.

Hyun, S. (2022). Current status and challenges of green digital finance in Korea. *Green Digital Finance and Sustainable Development Goals*, 243-261.

Islam, Q. T., Ahmed, J. U., & Sayed, A. (2023). Digitization and integration of sustainable development goals (SDGs) in emerging economies. *Fostering Sustainable Businesses in Emerging Economies: The Impact of Technology*, 23-38.

Jiang, H., & Murmann, J. P. (2022). The rise of China's digital economy: An overview. *Management and Organization Review*, 18 (4), 790-802.

John, K., Kogan, L., & Saleh, F. (2023). Smart contracts and decentralized finance. *Annual Review of Financial Economics*, 15 (1), 523-542.

Kim, S. J., & McKenzie, M. D. (2010). Introduction to international banking in the new era: Post-crisis challenges and opportunities. *International Banking in the New Era: Post-Crisis Challenges and Opportunities*, 3-11.

Kishor, K., Bansal, S. K., & Kumar, R. (2024). The role of Fintech in promoting financial inclusion to achieve sustainable development: An integrated bibliometric analysis and systematic literature review. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-29.

Koskelainen, T., Kalmi, P., Scornavacca, E., & Vartiainen, T. (2023). Financial literacy in the digital age—A research agenda. *Journal of Consumer Affairs*, 57 (1), 507-528.

Kumar, D., Phani, B. V., Chilamkurti, N., Saurabh, S., & Ratten, V. (2023). Filling the SME credit gap: A systematic review of blockchain-based SME finance literature. *Journal of Trade Science*, 11 (2/3), 45-72.

Lagunas, E., Chatzinotas, S., & Ottersten, B. (2024). Low-Earth orbit satellite constellations for global communication network connectivity. *Nature Reviews Electrical Engineering*, 1-10.

Menberu, A. W. (2024). Technology-mediated financial education in developing countries: A systematic literature review. *Cogent Business & Management*, 11 (1), 2294879.

Mhlanga, D. (2023). Block chain for digital financial inclusion towards reduced inequalities. In *FinTech and Artificial Intelligence for Sustainable Development: The Role of Smart Technologies in Achieving Development Goals* (pp. 263-290). Cham: Springer Nature Switzerland.

Milian, E. Z., Spinola, M. D. M., & de Carvalho, M. M. (2019). Fintechs: A literature review and research agenda. *Electronic commerce research and applications*, 34, 100833.

Mishra, L., & Kaushik, V. (2023). Application of blockchain in dealing with sustainability issues and challenges of financial sector. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 13 (3), 1318-1333.

Moenjak, T. (2024). Digital payments: Real time, 24/7, with lower costs. *Central Banking at the Frontier*, 201-223.

Morse, A. (2015). Peer-to-peer crowdfunding: Information and the potential for disruption in consumer lending. *Annual Review of Financial Economics*, 7 (1), 463-482.

Mpuga, P. (2017). Sustainable marketing at Safaricom Limited: The power of a good strategy. *African Journal of Marketing Management*, 9 (6), 70-85.

Mudalige, H. M. N. K. (2023). Emerging new themes in green finance: a systematic literature review. *Future Business Journal*, 9 (1), 108.

Ng, A. W., & Kwok, B. K. (2017). Emergence of Fintech and cybersecurity in a global financial centre: Strategic approach by a regulator. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 25 (4), 422-434.

Nilashi, M., Abumalloh, R. A., Keng-Boon, O., Tan, G. W. H., Cham, T. H., & Aw, E. C. X. (2024). Unlocking sustainable resource management: A comprehensive SWOT and thematic analysis of FinTech with a focus on mineral management. *Resources Policy*, 92, 105028.

Osabutey, E. L., & Jackson, T. (2024). Mobile money and financial inclusion in Africa: Emerging themes, challenges and policy implications. *Technological Forecasting and Social Change*, 202, 123339.

Ozili, P. K. (2020). Theories of financial inclusion. In *Uncertainty and challenges in contemporary economic behaviour* (pp. 89-115).

Ozili, P. K. (2021). Financial inclusion research around the world: A review. In *Forum for social economics* (Vol. 50, No. 4, pp. 457-479).

Peng, R., Zhao, M., & Wang, L. (2014). Financial inclusion in the People's republic of China: Achievements and challenges. *Financial Inclusion in Asia*, 7, 7-43.

Preece, D. (2024). The Future of Fintech: Challenges and opportunities. *The Emerald Handbook of Fintech: Reshaping Finance*, 419-435.

Quenum, G. G. Y. (2024). Fintech and sustainability: A literature review. *The Palgrave Handbook of Sustainable Digitalization for Business, Industry, and Society*, 309-326.

Radanliev, P. (2024). The rise and fall of cryptocurrencies: defining the economic and social values of blockchain technologies, assessing the opportunities, and defining the financial and cybersecurity risks of the Metaverse. *Financial Innovation*, *10* (1), 1.

Raihan, A. (2024). A review of the potential opportunities and challenges of the digital economy for sustainability. *Innovation and Green Development*, 3 (4), 100174.

Shah, K., Lathiya, D., Lukhi, N., Parmar, K., & Sanghvi, H. (2023). A systematic review of decentralized finance protocols. *International Journal of Intelligent Networks*, 4, 171-181.

Sharma, S. K., Ilavarasan, P. V., & Karanasios, S. (2024). Small businesses and FinTech: a systematic review and future directions. *Electronic Commerce Research*, 24 (1), 535-575.

Suri, T. (2017). Mobile money. *Annual Review of Economics*, 9 (1), 497-520.

Tamasiga, P., Onyeaka, H., & Ouassou, E. H. (2022). Unlocking the green economy in African countries: an integrated framework of FinTech as an enabler of the transition to sustainability. *Energies*, 15(22), 8658.

Verma, A., & Giri, A. K. (2024). Does financial inclusion reduce income inequality? Empirical evidence from Asian economies. *International Journal of Emerging Markets*, 19 (9), 2428-2445.

Vives, X. (2019). Digital disruption in banking. *Annual Review of Financial Economics*, 11 (1), 243-272.

Wenner, G., Bram, J. T., Marino, M., Obeysekare, E., & Mehta, K. (2018). Organizational models of mobile payment systems in low-resource environments. *Information Technology for Development*, 24 (4), 681-705.

Yousuf, R., Jeelani, Z., Bhat, O., & Bhat, J. I. (2024). Exploring DeFi: Foundations, applications, and challenges. *Intelligent Signal Processing and RF Energy Harvesting for State of art 5G and B5G Networks*, 179-196.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, N., ve Aytekin, S. (2016a). Finansal Esneklik ve Sermaye Yatırımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1),11-19.

Abdioğlu, N., ve Aytekin, S. (2016b). Finansal Esnekliğin Firma Performansı Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi: Borsa İstanbul İmalat Sanayi Sektörü Üzerinde Bir Uygulama. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(22), 309-327.

Arslan-Ayaydin, Ö., Florackis, C., ve Ozkan, A. (2014). Financial Flexibility, Corporate Investment And Performance: Evidence From Financial Crises. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 42, 211-250.

Bancel, F., ve Mittoo, U. R. (2011). Financial Flexibility and The Impact of The Global Financial Crisis: Evidence from France. *International Journal of Managerial Finance*, *7*(2), 179-216.

Bates, T. W., Kahle, K. M., ve Stulz, R. M. (2009). Why Do US Firms Hold So Much More Cash Than They Used To?. *The Journal of Finance*, *64*(5), 1985-2021.

Byoun, S. (2011). Financial Flexibility and Capital Structure Decision. *Available at SSRN 1108850*.

Chang, H. Y. ve Ma, C. A. (2019). Financial Flexibility, Managerial Efficiency and Firm Life Cycle On Firm Performance: An Empirical Analysis Of Chinese Listed Firms. *Journal of Advances in Management Research*, 16(2), 168–180.

Çalı, M. S., ve Öndeş, T. (2024). Finansal Esnekliğin Risk Unsurlarıyla İlişkisi Üzerine Nedensellik Analizi: Borsa İstanbul İmalat Sektörü Üzerine Bir Uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler* Dergisi, 21(1), 90-99.

De Jong, A., Verbeek, M., ve Verwijmeren, P. (2012). Does Financial Flexibility Reduce İnvestment Distortions?. *Journal of Financial Research*, *35*(2), 243-259.

Denis, D. J. (2011). Financial Flexibility And Corporate Liquidity. *Journal of Corporate Finance*, *17*(3), 667-674.

Erkol, A. Y., ve Korkmaz, T. (2019). Finansal Esneklik Değeri ve Sermaye Yapısı Kararları. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *14*(3), 831-854.

Fahlenbrach, R., Rageth, K., ve Stulz, R. M. (2021). How Valuable is Financial Flexibility When Revenue Stops? Evidence from the COVID-19 Crisis. *The Review of Financial Studies*, *34*(11), 5474-5521.

Gamba, A., ve Triantis, A. (2008). The Value of Financial Flexibility. *The Journal of Finance*, 63(5), 2263-2296.

Graham, J. R., ve Harvey, C. R. (2001). The Theory and Practice of Corporate Finance: Evidence From The Field. *Journal of Financial Economics*, *60*(2-3), 187-243.

Islam, M., Wang, M., ve Dewri, L. (2019). Financial Flexibility-A Synthesis of Literature Review. *International Journal of Accounting And Financial Reporting*, *9*(1), 245-256.

Mahmood, Y., Rizwan, M. F., ve Rashid, A. (2018). Exploring The Relationship Between Financial Distress, Financial Flexibility, and Firm Performance: Empirical Evidence From Pakistan Stock Exchange. *NICE Research Journal*, 1-16.

Marchica, M. T., ve Mura, R. (2010). Financial Flexibility, Investment Ability, and Firm Value: Evidence From Firms With Spare Debt Capacity. *Financial Management*, *39*(4), 1339-1365.

McMillan, D. G. ve Camara, O. (2012). Dynamic Capital Structure Adjustment: US MNCs ve DCs, *Journal of Multinational Financial Management,* 22(5): 278-301.

Meier, I., Bozec, Y., ve Laurin, C. (2013). Financial Flexibility and The Performance During The Recent Financial Crisis. *International Journal of Commerce And Management*, *23*(2), 79-96.

Mokhtar, I. ve N. Salamudin ve Zambahari, S.R. (2013). Financial Flexibility and Corporate Performance of Bumiputera Public Listed Companies, International Conference on Economics and Business Research. Malaysia: 15-16 July 2013.

Myers, Stewart C., Nicholas, S. ve Majluf (1984). Corporate Financing and Investment Decisions When Firms Have İnformation that İnvestors do not Have. *Journal of Financial Economics*, 13(2): 187-221.

Nor, F. M., Ibrahim, K., Haron, R., Ibrahim, I. ve Alias, M. A. (2012). Practices of capital structure decisions: Malaysia survey evidence. *International Review of Business Research Papers*, *8*(1), 33-63.

Opler, T., Pinkowitz, L., Stulz, R., ve Williamson, R. (1999). The Determinants and Implications of Corporate Cash Holdings. *Journal of Financial Economics*, *52*(1), 3-46.

Öztürkçü Akçay, A. ve Sayın, H. C. (2022). Yatırım Harcamaları ve Finansal Esneklik İlişkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir İnceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(1), 846-864.

Pinegar, J. M., ve Wilbricht, L. (1989). What Managers Think of Capital Structure Theory: A Survey. *Financial Management*, 82-91.

Rapp, M. S., Schmid, T., ve Urban, D. (2014). The Value of Financial Flexibility and Corporate Financial Policy. *Journal of Corporate Finance*, *29*, 288-302.

Söker, F., ve Cihangir, M. (2022). Finansal Esnekliğin Yatırım ve Kâr Dağıtım Politikası Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul'da Finans Dışı Firmalar Üzerinde Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (94), 1-30.

Topaloğlu, E. E. ve Ege, İ. (2021). Finansal Esneklik, Firma Değeri ve Finansal Performans İlişkisi: İnşaat Sektörü Üzerine Panel Kantil Regresyon Yaklaşımı. *Sosyoekonomi.*

Yerdelen Tatoğlu, F. (2021). *Panel Veri Ekonmetrisi Stata Uygulamalı.* İstanbul: Beta Yayınları.

KAYNAKÇA

Ağırbaş, İ. 2014. Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim ve Maliyet Analizi, 1. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 531s.

Akbulut, Y. ve Göktaş, B., 2013. "Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetimin Kapsamı", Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim, 1. Baskı, Ed: Ağırbaş İsmail, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, ss. 2-26.

Akgüç, Ö., 2013. Finansal Yönetim, 9.Baskı, Avcıol Basım Yayın, İstanbul, 991s.

Alparslan, D., 2014. "Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde İşletme Sermayesi ile Finansal Performans Göstergelerinin Analizi", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Arık, Ö. ve İleri, Y.Y., 2016. "Sağlıkta Geri Ödeme Sistemleri ve Global Bütçe", Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(4), ss. 78-92.

Bazzoli, G.J., Chen, H., Zhao, M. ve Lindrooth, R.C., 2008. "Hospital Financial Condition and the Quality of the Patient Care", Health Economics, 17(8), ss. 977-995.

Bem, A., Predkiewicz, K., Predkiewicz, P. ve Ucieklak-Jez, P., 2014. "Determinants of Hospital's Liquidity", Procedia Economics and Finance, 12, ss. 27-36.

Boachie, M.K., 2014. "Healthcare Provider-Payment Mechanisms: A Review of Literature", Journal of Behavioral Economics, Finance, Entrepreneurship, Accounting and Transport, 2(2), ss.41-46.

Bülüç, F., Özkan, O. ve Ağırbaş, İ., 2017. "Oran Analizi Yöntemiyle Özel Hastane Finansal Performansının Değerlendirilmesi", International Journal of Academic Value Studies (Javstudies), 3(11), ss. 64-72.

Chu, D.K.W., Zollinger, T.W., Kelly, A.S. ve Saywell, R.M., 1991. "An Ampirical Analysis of Cash Flow, Working Capital and Stability of the Financial Ratio Groups in the Hospital Industry", Journal of Accounting and Public Policy, 10, ss. 39-58.

Clement, J.P., Mccue, M.J., Luke, R.D., Bramble, J.D., Rossiter, L.F., Özcan, Y.A. ve Pai, C.W., 1997. "Strategic Hospital Alliances: İmpact on the Financial Performance, Health Affairs", 16(6), ss. 193-203.

Çelikay, F. ve Gümüş, E., 2010. "Türkiye'de Sağlık Hizmetleri ve Finansmanı", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), ss. 177-216.

Daştan, İ. ve Çetinkaya, V., 2015. "OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması", Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(1), ss. 104-134.

Erol, H. ve Özdemir, A., 2014. "Türkiye'de Sağlık Reformları ve Sağlık Harcamalarının Değerlendirilmesi", Sosyal Güvenlik Dergisi, 4(1), ss. 9-34.

Evans, R.G., 2002. "Financing Health Care: Taxation and the Alternatives", Funding Health Care: Options for Europe, Ed.: Mossialos Elias, Dixon Anna, Figueras Josep and Kutzin Joe, Open University Press, Philadelphia, ss. 31-59.

Gapenski, L.C. ve Pink, G.H., 2007. Understanding Healthcare Financial Management, 5th Ed., Health Administration Press (AUPHA), Chicago, 715p.

İstanbulluoğlu, H., Güleç, M. ve Oğur, R., 2010. "Sağlık Hizmetlerinin Finansman Yöntemleri", Dirim Tıp Gazetesi, 85(2), ss. 86-99.

Jegers, M., Kesteloot, K., Graeve, D.D. ve Gilles, W., 2002. "A Typology for Provider Payment Systems in Health Care, Health Policy, 60, ss. 255-273.

Karakaya, Y., 2008. "Hastane İşletmelerinde Finansal Verilere Dayalı Performans Ölçümü ve Bir Model Önerisi", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KHGM, 2016, https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/23318,verimlilik-karnesi-gosterge-kartlari-rv-05-14pdf.pdf?0, Erişim Tarihi, 10.12.2018.

Langenbrunner, J.C., Cashin, C. ve O'Dougherty, S., 2009. "What, How and Who: An Introduction to Provider Payment Systems", Designing and Implementing Health Care Provider Payment Systems How to Manuals, Ed.: Langenbrunner John C., Cashin Cheryl and O'Dougherty Sheila, World Bank Publications.

Lee, M., 2015. "Financial Analysis of National University Hospitals in Korea", Osong Public Health Research Perspective, 6(5), ss. 310-317.

Normand, C. ve Busse, R., 2002. "Social Health Insurance Financing", Funding Health Care: Options for Europe, Ed.: Mossialos Elias, Dixon Anna, Figueras Josep and Kutzin Joe, Open University Press, Philadelphia, ss. 59-80.

Normand, C. ve Weber, A., 2009. Social Health Insurance A Guidebook for Planning, 2nd Ed., Verlag für Akademische Schriften, Hamburg, 150p.

Okka, O., 2015. Finansal Yönetim: Teori ve Çözümlü Problemler, Geliştirilmiş 6. Basım, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara, 693s.

Orak, S., 2015. "Ankara İli Sağlık Bakanlığı Hastanelerinin 2008-2013 Dönemi Finansal Performansının Oran Analizi ile İncelenmesi", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özgülbaş, N., 2005. "Sağlık Kurumlarında Finansal Performans Ölçümü ve Finansal Performansı Artırmak için Kullanılacak Stratejiler", Verimlilik Dergisi, 3, ss. 125-144.

Palamutçu, S., 2013. "Kamu ve Özel Sağlık İşletmelerinde Finansal Performansın Oran Analizi ile Ölçülmesi ve Karşılaştırılması", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Park, M., Braun, T., Carrin, G. ve Evans, D.B., 2007. "Provider Payments and Cost-Containment Lessons from OECD Countries", World Health Organization, 10p.

Paterson, M.A., 2014. Healthcare Finance and Financial Management: Essentials for Advanced Practice Nurses and Interdisciplinary Care Teams, 1st Ed., DEStech Publications, Lancaster, 201s.

Pink, G.H., Daniel, I., Mcgillis Hal, L. ve Mckillop, I., 2007. "Selection of Key Financial Indıcators: A Literature, Panel and Survey Approach", Healthcare Quarterly, 10(1), ss. 87-98.

Pointer, D.D ve Stillman, D.M., 2004. Essentials of Health Care Organization Finance *A Primer for Board Memebers*, 1st Ed., Jossey-Bass, San Francisco, 179p.

Schuhmann, T.M., 2008. "Hospital Financial Performance Trends to Watch", Healthcare Financial Management: Journal of the Healthcare Finanacial Management Association, 62(7), ss. 59-66.

Shen, Y. C., Eggleston, K., Lau, J. ve Schmid, C. H. 2007. Hospital Ownership and Financial Performance: What Explains the Different Findings in the Empirical Literature?. INQUIRY: The Journal of Health Care Organization, Provision, and Financing, 44(1), 41-68.

Shleifer, A. ve Vishny, R. W. 1994. Politicians and firms. The Quarterly Journal of Economics, 109(4), 995-1025.

Singh, S.R. ve Wheeler, J., 2012. "Hospital Financial Management: What is the Link Between Revenue Cycle Management, Profitability, and Not-for-Profit Hospitals' Ability to Growth Equity?", Journal of healthcare Management, 57(5), ss. 325-339.

Songur, C., Kar, A., Top, M., Gazi, A. ve Babacan, A., 2016. "Türkiye Kamu Hastane Birlikleri Hastanelerinin Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi: Finansal Tablo Analizleri", Sayıştay Dergisi, 100, ss. 1-26.

Tengilimoğlu, D., Işık, O. ve Akbolat, M., 2015. Sağlık İşletmeleri Yönetimi, Gözden Geçirilmiş 7.Basım, Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti., Ankara, 602s.

Uğurluoğlu, E. ve Özgen, H., 2008. "Sağlık Hizmetleri Finansmanı ve Hakkaniyet", Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 11(2), ss. 133-160.

Ünal, E., 2013. "Özel Sağlık Sektöründe Sermaye Yapısı ve Finansal Performans İlişkisi", Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Waters, H.R. ve Hussey, P., 2004. "Pricing Health Services for Purchasers-A Review of Methods and Experiences", Health Policy, 70, ss. 175-184.

Watkins, A.L., 2000. "Hospital Financial Ratio Classification Patterns Revisited: Upon Considering Non-financial Infırmation", Journal of Accounting and Public Policy, 19, ss. 73-95.

Yücel, E. ve Önal, Y.B., 2015. "Özel Hastanelerde Finansal Sıkıntı ve Yeniden Yapılandırma: Adana İlinde Bir Uygulama", Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(2), ss. 88-123.

Zeller, T.L., Stanko, B.B. ve Cleverly, W.O., 1996. "A Revised Classification Pattern of Hospital Financial Ratios", Journal of Accounting and Public Policy, 15, ss. 161-182.

KAYNAKÇA

Akben-Selçuk, E. ve Altıok-Yılmaz, A. (2017). Determinants of corporate cash holdings: Firm level evidence from emerging markets. *Global Business Strategies in Crisis: Strategic Thinking and Development*, 417-428.

Almeida, H., Campello, M. ve Weisbach, M. S. (2004). The cash flow sensitivity of cash. *The Journal of Finance, 59*(4), 1777-1804.

Al-Najjar, B. (2013). The financial determinants of corporate cash holdings: Evidence from some emerging markets. *International Journal of Managerial Finance, 9*(1), 53-72.

Bates, T. W., Kahle, K. M. ve Stulz, R. M. (2009). Why do U.S. firms hold so much more cash than they used to? *The Journal of Finance, 64*(5), 1985-2021.

Bayyurt, N. ve Nizaeva, M. (2016). Determinants of corporate cash holdings: The case of an emerging market. *Journal of Applied Financial Research.*

Booth, L. ve Cleary, S. (2006, Ocak). Cash flow volatility, financial slack, and investment decisions. *EFMA 2006 Madrid Meetings Paper.*

Diaw, A. (2021). Corporate cash holdings in emerging markets. *Borsa Istanbul Review, 21*(2), 139-148.

Duchin, R., Ozbas, O. ve Sensoy, B. A. (2010). Costly external finance, corporate investment, and the subprime mortgage credit crisis. *Journal of Financial Economics, 97*(3), 418-435.

Farooq, U., Yang, Y. ve Xie, H. (2024). Asymmetric effect of renewable and non-renewable energy consumptions on corporate cash holdings: New panel data evidence from BRICS economies. *Kybernetes, 53*(11), 4889-4905.

Guizani, M. ve Ajmi, A. N. (2023). Do macroeconomic conditions affect corporate cash holdings and cash adjustment dynamics? Evidence from GCC countries. *International Journal of Emerging Markets, 18*(9), 2643-2662.

Jensen, M. C. (1986). Agency costs of free cash flow, corporate finance, and takeovers. *The American Economic Review, 76*(2), 323-329.

Khan, H. A., Ahmad, W. ve Rahman, I. U. (2021). Determinants of corporate cash holdings in textile sector of Pakistan. *Global Economics Review, VI.*

La Rocca, M. ve Cambrea, D. R. (2019). The effect of cash holdings on firm performance in large Italian companies. *Journal of International Financial Management & Accounting, 30*(1), 30-59.

Lemmon, M. L. ve Lins, K. V. (2003). Ownership structure, corporate governance, and firm value: Evidence from the East Asian financial crisis. *The Journal of Finance, 58*(4), 1445-1468.

Myers, S. C. (1984). The capital structure puzzle. *The Journal of Finance, 39*(3), 574-592.

Myers, S. C. ve Majluf, N. S. (1984). Corporate financing and investment decisions when firms have information that investors do not have. *Journal of Financial Economics, 13*(2), 187-221.

Ogundipe, S. E., Salawu, R. O. ve Ogundipe, L. O. (2012). The determinants of corporate cash holdings in Nigeria: Evidence from general method of moments (GMM). *World Academy of Science, Engineering and Technology, 61*, 978-984.

Rao, K. V. ve Thaker, K. (2018). The speed of adjustment of corporate cash holdings. *The Journal of Developing Areas, 52*(3), 139-151.

Rehman, A. U., Ahmad, T., Hussain, S. ve Hassan, S. (2021). Corporate cash holdings and firm life cycle: Evidence from China. *Journal of Asia Business Studies, 15*(4), 625-642.

Saxena, V. ve Sahoo, S. (2023). What drives corporate cash holdings in MSMEs?: Evidence from India. *Managerial Finance, 49*(2), 291-314.

Tayem, G. (2017). The determinants of corporate cash holdings: The case of a small emerging market. *International Journal of Financial Research, 8*(1), 143-154.

Uyar, A. ve Kuzey, C. (2014). Determinants of corporate cash holdings: Evidence from the emerging market of Turkey. *Applied Economics, 46*(9), 1035-1048.

Yilmaz, I. (2024). The determinants of corporate cash holdings: Novel evidence from emerging countries. *Journal of Corporate Finance Research, 18*(2), 5-16.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z. ve Değirmenci, N. (2014). Petrol Fiyatları-Hisse Senedi Fiyatları İlişkisi: BİST Sektörel Analiz. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(8), 1-24.

Acaravcı, A., Öztürk, İ. ve Kandır, S.Y. (2012). Natural Gas Prices and Stock Prices: Evidence from EU-15 Countries. *Economic Modelling*, 29(5), 1646–1654.

Ahmadi, M., Manera, M. ve Sadeghzadeh, M. (2016). Global Oil Market and the U.S. Stock Returns. *Energy*, 114, 1277-1287.

Ahmed, M.Y. ve Sarkodie, S.A. (2021). Counterfactual Shock in Energy Commodities Affects Stock Market Dynamics: Evidence from the United States, Resources Policy, 72, 1-13.

Akyol, H. (2021). Petrol Fiyatları ve Türk Bankacılık Sektörü Getirileri Arasındaki İlişkinin Tespiti: PMG-ARDL Tekniği. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(40), 23-36.

Al-Fayoumi, N., Bouri, E. ve Abuzayed, B. (2023). Decomposed Oil Price Shocks and GCC Stock Market Sector Returns and Volatility. *Energy Economics*, 126, 1-33.

Alptürk, Y., Tunçel, M.B., Yılmaz, T. ve Bekci, İ. (2021). Ham Petrol Fiyatları ve Katılım Endeksleri Arasındaki İlişkinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 24(1), 162-172.

Alsu, E. (2019). Petrol Fiyatları ve Borsa Endeks Değeri Arasındaki İlişki: Ortadoğu Ülkeleri Örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 13(19), 1620-1649.

Altın, H. (2024). Altın ve Petrol Fiyatlarının Borsa İstanbul'a Etkisi. *Journal of Research in Business*, 9(1), 169-193.

Altınöz, B. ve Umut, A. (2022). Döviz Kuru ve Petrol Fiyatlarındaki Dalgalanmaların Hisse Senedi Getirileri ile İlişkisi: Borsa İstanbul Sektör Endeksleri İçin Bir Uygulama. *İstanbul İktisat Dergisi*, 72(1), 385-405.

Aslan, M. (2023). The Relationship Between Oil Prices and Stock Prices: Evidence from BIST Sectors. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(25), 196-215.

Bagirov, M. ve Mateus, C. (2019). Oil Prices, Stock Markets and Firm Performance: Evidence from Europe. *International Review of Economics and Finance*, 61, 270-288.

Basher, S.A., Haug, A.A. ve Sadorsky, P. (2012). Oil Prices, Exchange Rates and Emerging Stock Markets. *Energy Economics*, 34(1), 227-240.

Becker, R., Enders, W. ve Lee, J. (2006). A Stationarity Test in the Presence of an Unknown Number of Smooth Breaks. *Journal of Time Series Analysis*, 27(3), 381-409.

Benkraiem, R., Lahiani, A., Miloudi, A. ve Shahbaz, M. (2018). New Insights into the US Stock Market Reactions to Energy Price Shocks. *Journal of International Financial Markets, Institutions & Money*, 56, 169-187.

BenSaïda, A., Uddin, G.S. ve Yahya, Y. (2024). Spillovers Between Oil and the GCC Stock Markets: Fresh Evidence from a Regime-Switching Approach. *Energy Strategy Reviews*, 56, 1-11.

Bolaman Avcı, Ö. (2016). Petrol Fiyatlarının Hisse Senedi Piyasasına Etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 27-34.

Bondia, R., Ghosh, S. ve Kanjilal, K. (2016). International Crude Oil Prices and the Stock Prices of Clean Energy and Technology Companies: Evidence from Non-Linear Cointegration Tests with Unknown Structural Breaks. *Energy*, 101, 558-565.

Boyacıoğlu, N., Özdemir Höl, A. ve Gülcan, N. (2023). Pay Senedi, Emtia, Döviz ve Dijital Para Piyasaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Türkiye Örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 73-92.

Castro, C. ve Jiménez-Rodríguez, R. (2024). The Impact of Oil Shocks on the Stock Market. *Global Finance Journal*, 60, 1-8.

Chen, Y., Qiao, G. ve Zhang, F. (2022). Oil Price Volatility Forecasting: Threshold Effect from Stock Market Volatility. *Technological Forecasting & Social Change*, 180, 1-8.

Dai, Z. ve Tang, R. (2024). The Impact of Oil Price Shocks on Systematic Risk of G7 Stock Markets. *Expert Systems with Applications*, 248, 1-16.

Dai, Z. ve Zhu, H. (2022). Time-Varying Spillover Effects and Investment Strategies Between WTI Crude Oil, Natural Gas and Chinese Stock Markets Related to Belt and Road Initiative. *Energy Economics*, 108, 1-12.

Doğru, E. (2024). Fosil Enerji, Temiz Enerji ve BIST Elektrik Endeksi Arasında Oynaklık Etkileşimi: Asimetrik BEKK-GARCH Modelinden Kanıtlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 64, 141-157.

Duppati, G., Younes, B.Z., Tiwari, A.K. ve Hunjra, A.I. (2023).Time-Varying Effects of Fuel Prices on Stock Market Returns During COVID-19 Outbreak. *Resources Policy*, 81, 1-18.

Dursun, A. ve Özcan, M. (2019). Enerji Fiyat Değişimleri ile Borsa Endeksleri Arasındaki İlişki: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 82, 177-198.

Ege, İ. ve Şahin, S. (2017). BIST Sınaî, BIST Kimya Endeksi ile Doğal Gaz ve Petrol Fiyatları Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Toda-Yamamoto Yaklaşımı. *Alternatif Politika*, İklim Değişikliği ve Enerji Özel Sayısı, 134-155.

Elyasiani, E., Mansur, I. ve Odusami, B. (2011). Oil Price Shocks and Industry Stock Returns. *Energy Economics*, 33, 966-974.

Erben Yavuz, A. ve Sağlam, A. (2020). Petrol Fiyatlarındaki Şokların BIST100 Endeksi Üzerine Etkisi. *Ekonomi ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 156-172.

Euronews (2022). AB, Rus Doğal Gazına Ne Kadar Bağımlı; Alternatif Ülkeler ve Kaynaklar Hangileri? https://tr.euronews.com/2022/08/29/ab-rus-dogal-gazina-ne-kadar-bagimli-alternatif-ulkeler-ve-kaynaklar-hangileri (E.T.: 20.11.2024).

Eyüboğlu, K. ve Eyüboğlu, S. (2016). Doğal Gaz ve Petrol Fiyatları ile BIST Sanayi Sektörü Endeksleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Yasar University*, 11(42), 150-162.

Güler, S. ve Temel Nalın, H. (2013). Petrol Fiyatlarının İMKB Endeksleri Üzerindeki Etkisi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 79-97.

Güler, S., Tunç, R. ve Orçun, Ç. (2010). Petrol Fiyat Riski ve Hisse Senedi Fiyatları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi: Türkiye'de Enerji Sektörü Üzerinde Bir Uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(4), 297-315.

Gümüş, T. ve Kurt Cihangir, Ç. (2022). Dünya Petrol, Kömür ve Doğal Gaz Fiyatları ile BİST Elektrik Endeksi Arasındaki Nedensellik İlişkisi ve Oynaklık Yayılımı. *Alanya Akademik Bakış*, 6(1), 1587-1603.

Güneş, H. ve Kaya, M. (2022). BİST Endeksleri ile Brent Petrol Fiyatları Arasındaki İlişkinin Analizi. *Uluslararası Finansal Ekonomi ve Bankacılık Uygulamaları Dergisi*, 3(2), 71-95.

Gürlevik, F. ve Gazel, S. (2020). Enerji Fiyatlarındaki Değişimin Hisse Senedi Fiyatlarına Etkisi: BİST Elektrik Endeksi Üzerine Bir Uygulama. *EKEV Akademi Dergisi*, 82, 119-138.

Horton, J., Palumbo, D. ve Bowler, T. (2022). Dünya Rus Petrolüne Ne Kadar Bağımlı? https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-60674748 (E.T.: 20.11.2024).

IEA (International Energy Agency) (t.y.). Energy System of Russia. https://www.iea.org/countries/russia (E.T.: 20.11.2024).

İşcan, E. (2010). Petrol Fiyatının Hisse Senedi Piyasası Üzerindeki Etkisi. *Maliye Dergisi, 158*, 607-617.

Jarque, C.M. ve Bera, A.K. (1987). A Test for Normality of Observations and Regression Residuals. *International Statistical Review / Revue Internationale de Statistique*, 55(2), 163-172.

Kakacak, K., Meriç, E. ve Temizel, F. (2020). Petrol Fiyatlarının BIST100 Endeksi Üzerine Etkisinin Var Yöntemi İle Analizi. *Busıness & Management Studies: An Internatıonal Journal*, 8(5), 3751-3771.

Kakilli Acaravcı, S. ve Reyhanoğlu, İ. (2013). Enerji Fiyatları ve Hisse Senedi Getirileri: Türkiye Ekonomisi için Bir Uygulama. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 94-110.

Kapusuzoğlu, A. (2011). Relationships Between Oil Price and Stock Market: An Empirical Analysis from Istanbul Stock Exchange (ISE). *International Journal of Economics and Finance*, 3(6), 99-106.

Karakuş, R. (2021). Petrol ve Doğalgaz Fiyatları ile Hisse Senedi Fiyatları İlişkisi: BİST Sinai Sektöründe Ampirik Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 2072-2083.

Karaoğlan, S., Görgün, M.R., Barut, A., Demirtaş, F. ve Alpsülün, M.Ş. (2022). Petrol Fiyatları ve BIST Sanayi Endeksi İlişkisi: Frekans Nedensellik Analizi. *Avrasya Dosyası*, 13(2), 163-180.

Karhan, G. ve Aydın, H.İ. (2018). Petrol Fiyatları, Kur ve Hisse Senedi Getirileri Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 10(19), 405-413.

Kaya, A. ve Binici, Ö. (2014). BIST Kimya, Petrol, Plastik Endeksi Hisse Senedi Fiyatları ile Petrol Fiyatları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1), 383-395.

Kaya, M. (2023). BİST Sürdürülebilirlik Endeksi ile Fosil Yakıt Fiyatları Arasındaki İlişkinin Analizi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 1475-1495.

Kendirli, S. ve Çankaya, M. (2016). Ham Petrol Fiyatlarının BIST 100 ve BIST Ulaştırma Endeksleri İle İlişkisi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 136-141.

Kırcı Altınkeski, B. ve Çevik, E.İ. (2019). Petrol Fiyat Şoklarının Hisse Senedi Piyasası Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ek Sayı, 165-180.

Konuşkan, A. ve Kocabıyık, T. (2019). Altın, Petrol, Döviz ve Borsa Endeksi Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi İle Keşfi: Türkiye Örneği. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 3(1), 1-19.

Kök, D. ve Nazlıoğlu, E.H. (2022). Enerji Arz Güvenliği, Petrol Fiyatları ve Pay Piyasalarında Nedensellik İlişkisi: BRICS-T Örneği. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 220-237.

Kuzu, S. (2019). Devlet İç Borçlanma Senetleri, Döviz, Petrol Piyasalarının Hisse Senedi Piyasası Üzerine Ortalama ve Oynaklık Yayılma Etkileri. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 443-462.

Le, T.-H. ve Chang, Y. (2015). Effects of Oil Price Shocks on the Stock Market Performance: Do Nature of Shocks and Economies Matter?. *Energy Economics*, 51, 261-274.

Li, Y., Jin, J., Lyu, D. ve Zheng, Q. (2022). Impact of Russia's Export Commodities on the Europe Stock Market During and Before the Russia-Ukraine War. *iBusiness*, 14, 213-229.

Manelli, A., Pace, R. ve Leone, M. (2024). Russia-Ukraine Conflict, Commodities and Stock Market: A Quantile VAR Analysis. *Journal of Risk and Financial Management*, 17(29). 1-11.

Mensi, W., Rehman, M.U., Debasish, M., Al-Yahyaee, K.H. ve Vo, X.V. (2021a). Oil, Natural Gas and BRICS Stock Markets: Evidence of Systemic Risks and Co-Movements in the Time-Frequency Domain. *Resources Policy*, 72, 1-24.

Mensi, W., Rehman, M.U., Hammoudeh, S. ve Vo, X.V. (2021b). Spillovers Between Natural Gas, Gasoline, Oil, and Stock Markets: Evidence from MENA Countries, *Resources Policy*, 71, 1-33.

Moreno, B., García-Alvarez, M.T. ve Fonseca, A.R. (2017). Fuel Prices Impacts on Stock Market of Metallurgical Industry under the EU Emissions Trading System. *Energy*, 125, 223-233.

Münyas, T. (2021). Petrol Fiyatlarının Borsa İstanbul Kimyasal, Petrol & Plastik, Sanayi ve Ulaştırma Sektörlerinin Pay Senetleri Getirilerine Etkisi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, 656, 207-224.

Nazlıoğlu, S., Görmüş, A. ve Soytaş, U. (2016). Oil Prices and Real Estate Investment Trusts (REITs): Gradual-Shift Causality and Volatility Transmission Analysis. *Energy Economics*, 60(1), 168-175.

Neifar, M. ve Hdider, A. (2024). Role of Crude Oil, Natural Gas and Wheat Prices and the Impact of the Russian-Ukrainian War on the Investor Social Network Sentiment; Evidence from the US Stock Market. MPRA Paper No. 120920. University Library of Munich, Germany. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/120920/ (E.T. 20.11.2024)

Öget, E. ve Şahin, S. (2017). Hisse Senetleri ile Altın Ons Fiyatları ve Ham Petrol Fiyatları Arasındaki Eşbütünleşme İlişkisi: BİST 100. *Ulakbilge*, 5(11), 637-653.

Önem, H.B. ve Yorgancı, M. (2023). ABD 10 Yıllık Tahvil Faizi ve Enerji Fiyatlarının Seçilmiş Borsa Endeksleri ile İlişkileri. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 27-33.

Özcan, G. ve Karter, Ç. (2020). Türkiye'de Petrol Fiyatları ve Hisse Senedi Fiyatları Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Boostrap Rolling Window Yaklaşımı. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, 7(2), 105-114.

Özer, A. (2017). Petrol Fiyatları ile Hisse Senedi Getirileri Arasında Volatilitenin Yayılma Etkisi: Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkeler Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICMEB17 Özel Sayısı, 654-662.

Özer, N. ve Aksoy, Z.T. (2021). Enerji Fiyatlarının Borsa ile Etkileşimi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, ICOMEP Özel Sayısı, 192-212.

Özmerdivanlı, A. (2014). Petrol Fiyatları ile BIST 100 Endeksi Kapanış Fiyatları Arasındaki İlişki. *Akademik Bakış Dergisi*, 43, 1-12.

Öztürk, M.B., Gümüş, G.K., Taşkın, F.D. ve Çağlı, E.Ç. (2013). Petrol ve Doğalgaz Fiyatları ile İmalat ve Kimya-Petrol-Plastik Sektörlerinin Endeksleri Arasındaki İlişki. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 64-74.

Qin, J., Cong, X., Ma, D. ve Rong, X. (2024). Dynamic Quantile Connectedness Between Oil and Stock Markets: The Impact of the Interest Rate. *Energy Economics*, 136, 1-19.

Rizvi, S.K.A., Naqvi, B., Boubaker, S. ve Mirza, N. (2022). The Power Play of Natural Gas and Crude Oil in the Move Towards the Financialization of the Energy Market. *Energy Economics*, 112, 1-10.

Sizer, L. ve Karagöz, K. (2022). Petrol Fiyatlarının BIST Ulaştırma Endeksi Üzerindeki Asimetrik Etkisi: NARDL Yaklaşımı. *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 41(2), 167-187.

Songur, M. (2021). A Review on the Relationship between Oil Prices and Stock Prices in Turkey: New Evidences from Fourier Approach. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 101-111.

Soyaslan, E. (2020). Petrol Fiyatlarının Hisse Senedi Piyasasına Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi. Osmaniye: Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi.

Stoupos, N. ve Kiohos, A. (2021). Energy Commodities and Advanced Stock Markets: A Post-Crisis Approach. *Resources Policy*, 70, 1-11.

Syzdykova Oralbaykızı, A. (2019). Petrol Fiyat Değişimlerinin BİST Endeks Getirileri Üzerindeki Etkisinin Analizi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 247-265.

Syzdykova, A. (2017). Petrol Fiyatlarının Hisse Senedi Piyasasına Etkisi: Kazakistan Borsası Örneği. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(4), 259-269.

Şahin, S. ve Alaybeyoğlu, T. (2018). Gıda ve Enerji Fiyatları ile BİST Pay Endeksleri Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 914-926.

Temel, F. ve Eryiğit, M. (2021). Testing the Relationships Between Energy Prices and the Borsa Istanbul Indices. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 370-398.

Temelli, F. ve Şahin, D. (2019). Hisse Senedi Fiyatları, Altın Fiyatları ve Ham Petrol Fiyatları Arasındaki Nedensellik İlişkisinin Analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, 77, 161-178.

Timur, E. ve Günay, B. (2019). Petrol Fiyatları ile Pay Senedi Fiyatları Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 5(44), 5204-5211.

Toda, H.Y. ve Yamamoto, T. (1995). Statistical Inference in Vector Autoregression with Possibly Integrated Processes. *Journal of Econometrics*, 66(1-2), 225-250.

URL-1: https://tr.investing.com/indices/ise-industrials-historical-data (E.T.: 19.11.2024).

URL-2: https://tr.investing.com/indices/cxpnx-historical-data (E.T.: 19.11.2024).

URL-3: https://tr.investing.com/indices/ftse-all-industrials-historical-data (E.T.: 19.11.2024).

URL-4: https://tr.investing.com/indices/cac-industrials-historical-data (E.T.: 19.11.2024).

URL-5: https://tr.investing.com/indices/aex-industrials-historical-data (E.T.: 19.11.2024).

URL-6: https://www.investing.com/commodities/brent-oil-historical-data?cid=1184864 (E.T.: 19.11.2024).

URL-7: https://tr.investing.com/commodities/dutch-ttf-gas-c1-futures-historical-data (E.T.: 19.11.2024).

Uysal Korkmaz, Ö. ve Başcı, E.S. (2023). Petrol Fiyatları ve BİST Endeksleri Arasındaki İlişkinin Tespiti. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 213-226.

Vural, G. ve Yurt Azizoğlu, N. (2021). Petrol ve Doğal Gaz Fiyatlarındaki ve Dolar Kurundaki Değişimin BİST Sanayi Sektörü Piyasa Getirisi Üzerindeki Etkisi. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 284-300.

Wei, Y., Yu, B., Guo, X. ve Zhang, C. (2023). The Impact of Oil Price Shocks on the U.S. and Chinese Stock Markets: A Quantitative Structural Analysis. *Energy Reports*, 10, 15-28.

Yıldırım, E. ve İşcanoğlu Çekiç, A. (2019). Altın, Ham Petrol, GVZ ve OVX'in Türk Finansal Piyasalarına Simetrik ve Asimetrik Etkileri. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(3), 714-731.

Yıldırım, M., Bayar, Y. ve Kaya, A. (2014). Enerji Fiyatlarının Sanayi Sektörü Hisse Senedi Fiyatları Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Sanayi Sektörü Şirketleri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 62, 93-108.

Yılmaz, M.Y. ve Yüce Akıncı, G. (2024). Enerji Sektörlerinin Piyasalara Etkisi (Enerji Sektörleri ile Bist100 İlişkisi). *Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 20-34.

Yılmaz, T. ve Emir, S. (2021). Petrol Fiyatları ve Baltık Kuru Yük Endeksinin Hisse Senedi Piyasaları Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Ekonometrik Bir Araştırma. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 5(2), 861-876.

Zortuk, M. ve Bayrak, S. (2016). Ham Petrol Fiyat Şokları - Hisse Senedi Piyasası İlişkisi: ADL Eşik Değerli Koentegrasyon Testi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 11(1), 7-22.

KAYNAKÇA

Aker J C, Klein M W, O'Connell S A and Yang M (2014) Borders, ethnicity and trade J. Dev. Econ. 107 1–16

Arya, B. (2014). CRMS (Risk Yönetimi Araştırmaları Merkezi) Endonezya, Asya ekonomik topluluğuyla birlikte Endonezya için zorluklar ve risk fırsatları. Risk Yönetimi Enstitüsü.

Baldwin, R., & Evenett, S. (Eds.). (2019). Reinvigorating Trade and Inclusive Growth. Centre for Economic Policy Research.

Bouchon F and Rawat K (2016) Rural Areas of ASEAN and Tourism Services , a Field for Innovative Solutions Procedia - Soc. Behav. Sci. 224 44–51

Danang, E. (2014). İhracat ve ithalat politikası, uluslararası ticaret. http://www.ssbelajar.net.html adresinden alındı

Eberhard-ruiz A and Moradi A (2019) Regional market integration in East Africa : Local but no regional effects ? J. Dev. Econ. 140 255–68

Endonezya Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2013). İhracat hedefi ülkelerdeki Endonezya ticaretini koruma politikalarının analizi, ticaret politikası araştırma ve geliştirme ajansı . Dış Ticaret Politikası Merkezi: Cakarta.

Endonezya Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2014). ASEAN ekonomik topluluğuna doğru . Cakarta.

Endonezya Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2015). ASEAN serbest piyasası Endonezya'nın, ASEAN ekonomik topluluğunun (AEC) fırsatları ve zorlukları. İhracat Bülteni, Ditjen PEN/WRT/04/I/2015.

Feenstra, R. C., Lipsey, R. E., Deng, H., Ma, A. C., & Mo, H. (2005). World Trade Flows: 1962–2000. National Bureau of Economic Research.

Giessen L and Sahide M A K (2017) Blocking, attracting, imposing, and aligning: The utility of ASEAN forest and environmental regime policies for strong member states Land use policy 67 13–26

Herdiansyah H, Soepandji B S, Seda F S and Dewi O (2014) Conflict Management of Renewable Natural Resources in the Border of Indonesia-Malaysia: Sustainable Environmental Approach Procedia Environ. Sci. 20 444–50

Hill, C. W., Hult, G. T. M., & Wickramasekera, R. (2019). Global Business Today. McGraw-Hill Education.

Intarat P (2018) From SEZs to Thailand 4.0: Geopolitics of borderlands in the Thai state's vision For. Soc. 2 65–78

Khalil M (2019) Cross-border portfolio diversification under trade linkages J. Monet. Econ. 104 114–28

Kojima M (2017) Remanufacturing and Trade Regulation Procedia CIRP 61 641–4

Lee C and Fukunaga Y (2014) ASEAN regional cooperation on competition policy J. Asian Econ. 35 77–91

Medeiros E (2019) Cross-border transports and cross-border mobility in EU border regions Case Stud. Transp. Policy 7 1–12

Miltiadou M, Christos E, Basbas S and Mintsis G (2017) ScienceDirect ScienceDirect ScienceDirect Analysis of border crossings in South East Europe and measures for Analysis of border crossings in South East Europe and measures for their improvement their improvement Transp. Res. Procedia 25 603–15

Mishkin, F. S., Eakins, S. G., & Hilliard, J. E. (2016). Financial Markets and Institutions. Pearson.

Nguyen T T (2016) The Asian Journal of Shipping and Logistics An Investigation of the Vietnamese Shipping Industry and Policy Recommendations for Profound Participation into ASEAN Integration Asian J. Shipp. Logist. 32 81–8

Obashi A (2019) Trade agreements with cross-border unbundling J. Jpn. Int. Econ. 53 101033

Opasanon S and Kitthamkesorn S (2016) Border crossing design in light of the ASEAN Economic Community: Simulation based approach Transp. Policy 48 1–12

Plummer M G (2006) ASEAN-EU economic relationship: Integration and lessons for the ASEAN economic community J. Asian Econ. 17 427–47

Rajagukguk, E. (1997). Küreselleşme çağında hukukun kalkınmadaki rolü : Endonezya hukuk eğitimi üzerindeki etkileri. Profesör Açılış Konuşması, FH-UI, Jakarta.

Sambodo M T and Novandra R (2019) The state of energy poverty in Indonesia and its impact on welfare Energy Policy 132 113–21

Sood, M.. (2018). Uluslararası Ticaret Hukuku, Cet. 2, İkinci Baskı, Cakarta: Radja-Grafindo Persada.

Suroso, GT (2015). Asean ekonomik topluluğu, AEC ve Endonezya ekonomisi. http://www.bppk.kemenkeu.go.id/publication/article adresinden alındı

Suwardi, SS (1998). Uluslararası kuruluşlarda uluslararası hukukun oluşumu ve bunun Endonezya ulusal hukuk kurumları üzerindeki etkisi. XX. yüzyıla girerken birçok hukuki düşüncede Angkasa .

Teangsompong T and Sirisunhirun S (2018) Kasetsart Journal of Social Sciences Multi- level structural equation modeling for city development based on the expectations of the local population in a special border economic zone in Western Thailand Kasetsart J. Soc. Sci. 39 534–41

Vollmer B A (2019) The paradox of border security – an example from the UK Polit. Geogr. 71 1–9

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Şahin Yıldız

Türk Dili

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK DİLİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şahin Yıldız

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-55-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK DİLİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şahin Yıldız
VI+224 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-55-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alibekiroğlu, S. (2013). Türkçede Ön Seste y. *Turkish Studies*, 8(1), 685-710.

Çoşkun, M. V. (2015). *Türkçenin Ses Bilgisi*. İstanbul: Bilgi Kültür Sanat Yayınevi.

Eckmann, J. (1960). Dinler (Makedonya) Türk Ağzı. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 189-204.

Ergin, M. (2012). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.

Ertürk, S. A. (2013). Şumnu Şehri. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi* (Süha Göney'e Armağan). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Gülensoy, T. (2011). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülsevin, G. (2008) Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kıpçakça Denilen Unsurlar Üzerine 2: (ç > ş Değişmesi). *Turkish Studies,* 3(3), 378-387.

Gülsevin, G. (2002). *Uşak İli Ağızları (Dil Özellikleri - Metinler - Sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Güneş, N. (2016). Güneydoğu Bulgaristan Burgaz İli Türk Ağızları. Doktora Tezi. Ankara. Ankara Üniversitesi.

Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Karaağaç, G. (2013) *Türkçenin Ses Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Karahan, L. (2011). *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kıel M. (2010). Şumnu Kuzey Bulgaristan'da Tarihi Bir Şehir. TDV İslam Ansiklopedisi. C.39. Türk Diyanet Vakfı Yayınevi. İstanbul.

Kılıç, M. A., ve Erdem M. (2008). "Türkiye Türkçesindeki 'Yumuşak ğ' Ünsüzünün Fonetik Analizi" *VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri*, (2810-2826). Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara: 20-25 Ekim 2008.

Köksal, O. (2006). *XIX. Yüzyılda Bir Osmanlı Ordugah Kasabası Şumnu*. İstanbul: Araştırma Yayınları.

Mollova, M. R. (2003). *Doğu Rodop Türk Ağızlarının Sözlüğü*. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları.

Suiçer, M. (2024). Tatar Türkçesi Ağızlarında Tonlulaşma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 34(3), 1195-1203.

Tosun, İ. ve Koç, A. (2016). Eski Türkçeden Türkiye Türkçesine Ön Seste k>g Ötümlüleşmesi, *Turkish Studies,*11(15), 411-432.

Yalçınkaya, M. A. (2006). *Osmanlılar Döneminde Bulgaristan*. *Balkanlar El Kitabı*. Ankara: Akçağ yayınevi. *1*, 320-330.

Yılmaz, H. H. (2021). XVI. yy. Osmanlı Tahrir Defterlerine Göre Şumnu Kazasının Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası. Doktora Tezi. Uşak. Uşak Üniversitesi.

İnternet Kaynakları

https://www.nsi.bg/census2011 (E. T.: 24.02.2022)

https://www.shumen.bg/za-obshtinata/istoriyateritoriyanaselenie (E. T.: 23.01.2022)

KAYNAKÇA

Denisova, A. (2019). *Internet memes and society*. Routledge.

Dawkins, R. (1976). *The selfish gene*. Oxford University Press.

Dawkins, R. (2016). *The selfish gene*. Oxford University Press.

İnci, S., & Kullar, U. (2015). *İnci caps kutsal mizah kırbacı*. Epsilon.

Shifman, L. (2014). *Memes in digital culture*. The MIT Press.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://en.wikipedia.org/wiki/Image_macro (E.T.: 10.12.2024).

URL-2: https://knowyourmeme.com/about (E.T.: 13.12.2024)

URL-3: https://knowyourmeme.com/memes/kek (E.T.: 13.12.2024)

URL-4: https://knowyourmeme.com/memes/kek/photos (E.T.: 13.12.2024)

URL-5: https://knowyourmeme.com/memes/topkek (E.T.: 14.12.2024)

URL-6: https://knowyourmeme.com/memes/no-master-please (E.T.: 14.12.2024)

URL-7: https://knowyourmeme.com/memes/i-should-buy-a-boat-cat (E.T.: 16.12.2024)

URL-8: https://knowyourmeme.com/memes/tombili-chill-cat (E.T.: 16.12.2024)

URL-9: https://knowyourmeme.com/memes/yusuf-dikec-turkish-pistol-shooter (E.T.: 16.12.2024)

URL-10: https://knowyourmeme.com/memes/yusuf-dikec-turkish-pistol-shooter/photos (E.T.: 16.12.2024)

URL-11: https://www.instagram.com/turkishmemes/ (E.T.: 14.12.2024)

URL-12: https://en.wikipedia.org/wiki/Image_macro#/media/File:Typical_internet_meme_image_format.svg (E.T.: 10.12.2024)

URL-13: https://www.instagram.com/p/C9IRZ7vN-fq/ (E.T. 14.12.2024)

URL-14: https://www.instagram.com/p/C5kb0ZASD-S/ (E.T.: 14.12.2024)

URL-15: https://www.instagram.com/p/C5ifX5TJOPM/ (E.T.: 15.12.2024)

URL-16: https://despair.com/collections/posters/products/opinions (E.T.: 11.12.2024)

URL-17: https://www.usatoday.com/story/life/entertainthis/2015/11/03/sean-bean-memes-legacy/75098700/ (E.T.: 11.12.2024)

URL-18: https://9gag.com/gag/aWEO5jK (E.T.: 11.12.2024)

URL-19: https://en.wikipedia.org/wiki/Lolcat#/media/File:Cat_crying_(Lolcat).jpg (E.T.: 11.12.2024)

URL-20: https://www.reddit.com/r/memes/comments/moqmzg/advice_animals_the_return_of_the_king/ (E.T.: 11.12.2024)

URL-21: https://www.reddit.com/r/memes/comments/o6w6e2/this_is_fine/ (E.T.: 11.12.2024)

URL-22: https://onedio.com/haber/incicaps-ten-alinti-15-caps-guncel-18-286376 (E.T.: 13.12.2024)

KAYNAKÇA

Argunşah, M. (2019). "İlk Kur'an Çevirilerinin Dili Üzerine Bir Karşılaştırma". *Yeni Türkiye*, 105, s. 386-398.

Ata, A. (2004). *Karahanlı Türkçesi: Türkçe ilk Kur'ân Tercümesi (Rylands Nüshası): Giriş-Metin-Notlar-Dizin*. Ankara: TDK Yayınları.

Ata, A. (2019). Türkçe İlk Kur'ân Tercümesi / Rylands Nüshası: Giriş-Metin-Notlar-Dizin. Ankara: TDK Yayınları.

Aydar, H. (1996). *Kur'ân'ı Kerim'in Tercümesi Meselesi*. İstanbul: Kur'ân Okulu Yayıncılık.

Borovkov, A. K. (1963). *Leksika Sredneaziatskogo Tefsira XII-XIII vv*. Moskva.

Borokrov, A. K. (2013). *Orta Asya'da Bulunmuş Kur'an Tefsirinin Söz Varlığı*. Ankara: TDK Yayınları.

Cesaret, A. (2022*). Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Bir Satır Arası Kur'ân Tercümesi, Vatikan Kütüphanesi Vat. Ar. 200 (İnceleme, Metin, Dizin)*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi.

Delice, İ. (1992). *Eski Anadolu Türkçesi ile Yazılmış Satır arası Bir Kur'ân Tercümesi (Gramer-Metin-Çeviri-Sözlük) 105b-170b*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Eckmann, J. (1959). "Eine ostmitteltürkische interlineare Koranübersetzung". *UAJ*, XXXI, 72-85.

Eckmann, J. (1968). *Doğu Türkçesinde bir Kur'ân Çevirisi (Rylands Nüshası)*. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten,* 15, 51-69.

Eckmann, J. (1971). *Eastern Turkic Translations of the Koran*. *Studia Turcica*, XVII, 149-159.

Erdoğan, A. (1938). "Kur'an Tercümelerinin Dil Bakımından Değerleri". *Vakıflar Dergisi I*, s.47-51.

Esatoğlu, A. (1987). "İhlâs Suresi Metni, Dil Özellikleri ve Sözlük". Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hamidullah, M. (1965). "Kur'ân-ı Kerîm'in Türkçe Yazma Tercümeleri", TM XIV, s. 65-80.

İnan, A. (1952). "Eski Türkçe Üç Kur'an Tercümesi". *Türk Dili Dergisi*, C. 7, sy. 6, s. 8-13.

İnan, A. (1960). "Kur'an'ın Eski Türkçe ve Oğuz-Osmanlıca Çevirileri Üzerine Notlar". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, s. 79-94.

İnan, A. (1962). "Şeybanlı Özbekler Çağına Ait Bir Çağatayca Kur'ân Tefsiri". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*.

Kara, M. (1988). *Yâsîn Sûresi Tefsîri: İnceleme-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karabacak, E. (1994). *An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Old Anatolian Turkish I - Introduction and Text I - Glossary, II* . Harvard University.

Kök, A. (2004). *Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'ân Tercümesi* (TİEM 73 1v/ 1-235v/2). *İnceleme-Giriş-Metin-Dizin*. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Doktora Tezi.

Küçük, M. (2015). *Eski Anadolu Türkçesi Dönemine Ait Satır Arası Kur'ân Tercümesi*. Ankara: TDK Yayınları.

Mingana, A. (1915). *An Old Turki Manuscript of The Koran*. The Bulletin of John Rylans Library.

Nalbant, M. V. (2018). *Karışık Dilli Kur'an Tefsiri (Çağatay, Oğuz ve Kıpçak Lehçeleriyle)*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırması Enstitüsü Yayınları.

Onur, S. (2017). *Doğu Türkçesi Kur'an Tefsiri (Mü'min, Fussilet, Şūrā ve Zuhruf Sureleri) (İnceleme - Tenkitli Metin - Dizin - Tıpkıbasım)*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Özkan, M. (2005). "Eski Anadolu Türkçesi Döneminde Ortaya Konan Kur'ân Tercümeleri Üzerine I". Türk *Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C.39, S.39, s. 115-159.

Sağol Yüksekkaya, G. (1993). *An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Khwarazm Turkish: Introduction and Text, I.* Harvard University.

Sağol Yüksekkaya, G. (1995). *An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Khwarazm Turkish: Glossary, II*. Harvard University.

Sağol Yüksekkaya, G. (1995). *An Inter-linear Translation of the Qur'an Into Khwarazm Turkish:Facsimile Section One: 1b-300b, III*. Harvard University.

Sağol, G. (1993). *Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'ân Tercümesi Giriş-Metin-Sözlük I*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Taş, İ. (2001). *Çağatayca Kur'ân Tefsiri (21a-41b). Giriş-Metin-Dizin*. Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Topaloğlu, A. (1976). *Muhammed Bin Hamza, XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Satır-Arası Kur'ân Tercümesi I (Giriş-Metin).* İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Topaloğlu, A. (1978). *Muhammed Bin Hamza, XV. Yüzyıl Başlarında Yapılmış Satır-Arası Kur'ân Tercümesi II (Sözlük).* İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Usta, H. İ., Amanoğlu, E. (2002). *Orta Asya'da Bulunmuş Kur'ân Tefsirinin Söz Varlığı* (XII-XIII. Yüzyıllar), Ankara: TDK Yayınları.

Ünlü, S. (2004). *Karahanlı Türkçesi Satır Arası Kur'ân Tercümesi* (TİEM 235v/2-450r/7) *İnceleme-Giriş-Metin-Dizin*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Doktora Tezi.

Ünlü, S. (2011). "İlk Türkçe Kur'ân Tercümelerinde Uhrevi Yer Adları". *Turkish Studies*, 6/2, 085-1032.

Üstün, S. (2012). "Cumhuriyetin İlanından Günümüze Kur'ân Tercümeleri Üzerine". Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 10, Sayı 19-20, 2012, s. 457-481.

Üşenmez, E. (2011). "Eski Bir Kur'ân Tercümesinin (Özbekistan Nüshası) 15. Yüzyıla Ait Bir Osmanlı Dönemi Kur' an Tercümesiyle Karşılaştırılması". Osmanlı Toplumunda Kur'ân Kültürü ve Tefsir Çalışmaları -I-, İlim Yayma Vakfı Yay., İstanbul, s. 363-383.

Üşenmez, E. (2013). *Türkçe İlk Kur'an Tercümelennden Özbekistan Nüshası Satır Arası Türkçe-Farsça Tercümesi (Giriş-İnceleme-Metin-Sözlük-Ekler Dizini-Tıpkıbasım)*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Yılmaz, R. (2007). *Karışık Dilli Kur'ân Tercümesi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, H. (1992). *Eski Anadolu Türkçesiyle Yazılmış Satırlar Arası Bir Kur'ân Çevirisi (Metin-Gramer-Sözlük) 1b-53a*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Zülfikar, H. (1970). Çağatayca *Kur'ân Tefsiri, Dilbilgisel İncelemesi, Metin, Dizin*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Doktora Tezi.

Zülfikar, H. (1974). "Çağatayca Bir Kuran Tefsiri". *Türkoloji Dergisi*, Cilt: 6 Sayı: 1, s.153-195.

İnternet Kaynakları

(kuran.diyanet.gov.tr / Kadir suresi)

KAYNAKÇA

Gönenç, A. Yapar, "Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*. 2007, S.29, s. 63-78.

Öztürk, Dinçer *Mukaddimeler Zaviyesinden Tanzimat Dönemi Gazeteleri*, Hiper Yayın, İstanbul 2020.

Taşkıran, Nimet "Belgelerle İlk Türk Tıp Dergisi Vekayi-i Tıbbiye", Haseki Tıp Bülteni, Cilt: 6, Sayı: 2, 1968, s. 105-116.

Vekayi-i Tıbbiye, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Hakkı Tarık Us Koleksiyonu, 19 Mart 1880 (7 Rabiülahir 1297), nr. 1, s. 1.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2020). *Her Yönüyle Dil- Ana Çizgileriyle Dilbilim.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Balcı, A. H. (2018). *Metindilbilimin ABC'si.* İstanbul: Say Yayınları.

Balcı, H. A. (2006). Metin Dilbilim Açısından Bir Çözümleme. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(21), 191-204.

Balyemez, S. (2011). Dede Korkut Hikâyelerinin Metin Dil Bilimsel Yapısı. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Böler, T. (2021). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Demirci, K. (2021). *Türkoloji için Dilbilim Konular Kavramlar Teoriler.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Dilidüzgün, Ş. (2008). Türkçe Öğretiminde Metindilbilimsel Bağlamda Uygulamalı Bir Yaklaşım. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ediskun, H. (2017). *Yeni Türk Dilbilgisi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ergin, M. (2000). *Edebiyat ve Eğitim Fakültelerinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri İçin Türk Dil Dilgisi.* Ankara: Bayrak Basım/ Yayın/Tanıtım.

Günay, D. (2017). *Metin Bilgisi.* İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Karaağaç, G. (2021). *Türkçenin Söz Dizimi.* Ankara: Kesit Yayınları.

Karahan, L. (2010). *Türkçede Söz Dizimi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Kardeş, D. (2024). Feyzi Ersoy'un Bir Kitaba Tutuldum Adlı Romanının Metin Dilbilimsel Çözümlemesi. Yüksek Lisans Tezi. Siirt: Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkmaz, Z. (2019). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Korkmaz, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, Atatürk Yayınları 575.

Kuyma, E. (2022). Bir Art Gönderim Ögesi Olarak Zamir ve İşaret Sıfatlarının Atebetü'l-Hakayık'taki Görünümleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 11*(1), 16-35.

Lüleci, M. (2010). Yeni Bir Disiplin Olarak Metin Dilbilim ve Türk Edebiyatına Metin Dilbilimsel Bir Yaklaşım. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Onursal, İ. (2003). "Türkçe Metinlerde Bağdaşıklık ve Tutarlılık", Günümüz Dilbilim Çalışmaları, İstanbul: Multilingual Yayınları, Dilbilim Dizisi, s. 121-132.

Özkan, A., Toker, M. ve Aşçı, U. D. (2020). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi.* Konya: Palet Yayınları.

Parlak, H. (2009). Kutadgu Bilig'in Metindilbilimsel Yapısı. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rifat, M. (2018). *Açıklamalı Göstergebilim Sözlüğü.* İstanbul: Alfa Sözlük.

Somuncu, M. (2021a). *Süheyl ü Nevbahâr'ın Metin Dilbilimsel Yapısı*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Somuncu, M. (2021b). Metin Dilbilim. Eleştiri Kuramları ve Metin Tahlilleri. Ed. Ulaş Bingöl, Enser Yılmaz. İstanbul: DBY Yayınları.

Somuncu, M. (2023). Bayram Durbilmez'in Türkiye, Can Azerbaycan Adlı Şiirinin Göstergebilimsel Analizi. Prof. Dr. Bayram Durbilmez'e Armağan Cilt I, Ed. Nevzat Özkan. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Şenöz, C. A. (2005). *Metindilbilim ve Türkçe.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Torusdağ, G. (2015). Memduh Şevket Esendal'ın Öykülerine Metindilbilimsel Bir Yaklaşım. Doktora Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uzun, L. (1995). *Orhun Yazıtlarının Metindilbilimsel Yapısı.* Ankara: Simurg Yayınları.

Üstünova, K. (1999). Eksilti ya da Sıfır Tekrar. *Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 93- 105.

Vardar B. (1998). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Yılmaz, E. (2021). *Uygulamalı Metin Bilgisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aldaoseri, M. S. I (2021). Theatre and Censorship in Selected Plays by Howard Barker. Master's Thesis. Karabuk: Karabuk University.

Anastaplo, G. (2020). Censorship. *Encyclopedia Britannica*. USA.

Arslan, D. U. (2016). Translation, Obscenity and Censorship in Turkey: Avni İnsel As A Translator and Patron of Popular Erotic Literature. Master's Thesis. İzmir: Dokuz Eylül University.

Ayes, A. F., Glynn, C. J., ve Shanahan, J. (2005). Validating the Willingness to Self-Censor Scale: Individual Differences in The Effect of The Climate of Opinion on Opinion Expression. *International Journal of Public Opinion Research*, 17, 443-455.

Başaran, N. (2021). A Comparative Study of Censorship on Oscar Wilde's The Picture of Dorian Gray's Earliest and The Latest Translations. Master's Thesis. Ankara: Atılım University.

Billiani, F. (2007). Censorship. İçinde M. Baker ve Saldhana (Editör), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies.* (s. 28-30). London, New York: Routledge.

Billiani, F. (2014). *Modes of Censorship: National Contexts and Diverse Media*. Routledge.

Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*. J. B. Thompson (Editör). Cambridge: Polity Press.

Burt, R. (1994) 'Introduction: the "new" censorship', İçinde R. Burt (Editör). *The administration of Aesthetics: Censorship, Political Criticism and the Public Sphere* (s. xi-xxix) Minneapolis: University of Minnesota Press.

Chomsky, N., Herman, E. (1998). *Medya Halka Nasıl Evet Dedirtir: Kitle İletişim Araçlarının Ekonomi Politiği*. (çev. Berfu Akyoldaş). İstanbul: Minerva Yayınları.

Demirci, K. (2008). Örtmece (Euphemism) Kavramı Üzerine. *Millî Folklor*, 77, 21-34.

Fırat, T. E. (2020). Mizahın Arka Sokakları: Gülmece Kültürü ve Argo Üzerinden Karikatürü Yeniden Okumak. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 289-310.

Güneş, İ. T. (2016). Ağır Roman'da Argo Kullanımı ve Eserin Söz Varlığına Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 55, 305-317.

Güran, S. (1978). Fikir ve Düşünceleri Açıklama Aracı Olarak Sinema Filmleri ve Sansür. *Sinema Filmlerinin Sansürü Kollogyumu*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Hirik, E. (2013). Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nde Ölüm Örtmeceleri. *Yeni Türkiye, Türkçe Özel Sayısı,* 55, 441-451.

Hirik, S. (2022). Soru Tümceleri Üzerinden Nezaket Stratejisi Kurma. *Karadeniz Araştırmaları*, 19(76), 1143-1178.

Hirik, S. (2024). Türkçede Nezaket Stratejilerinin Yazılı Metin Temelli Kullanımı: Haldun Taner Örneği. *Söylem Filoloji Dergisi*, 9(2), 1032-1054.

Howard, P. (1985). *The State of the Language*: *English Observed*. New York: Oxford University Press.

Işık U. (2023). *Eski Uygur Türkçesinde Nezaket İfadeleri*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Karataş. M. (2019). *Her Yönüyle Türk Dili*. Kayseri: Kimlik Yayınları.

Keser, B. M. (2018). Nezaket, Nezaket Teorileri ve Türkçede Kullanilan Nezaket Kavramları. *Türük Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(15), 127-138.

Kocabaşoğlu, U. (1987). Basın Özgürlüğünün Engellenmesi Sansür Tarihi. *Tarih Toplum*, 37, 40-45.

Leonardi, V. (2008). Power and Control in Translation: Between Ideology and Censorship. *Language, Communication and Social Environment*, 80-89.

Meriç, C. (1987). Edebiyat ve Sansür. *Tarih ve Toplum,* 44(9-20).

Müller, B. (2004). Censorship and Cultural Regulation: Mapping the Territory. İçinde B. Müller (Editör), *Censorship & Cultural Regulation in the Modern Age* (s. 1-31). Leiden: Brill.

Oyarkılıçgil Ateş, A. (1996). Dilde Tabu ve Örtmecenin Yeri Üzerine. *Ankara Üniversitesi Tömer Dil Dergisi,* 49, 16-19.

Potter, R. (2013). *Obscene Modernism: Literary Censorship and Experiment 1900-1940.* Oxford University Press.

Rosenfeld, S. (2001). Writing the History of Censorship in the Age of Enlightenment. İçinde D. Gordon (Editör). *Postmodernism and the Enlightenment: New Perspectives in Eighteenth-Century French Intellectual History*. (s. 117-146). London: Routledge.

Strange, J., Green, M. ve Brock, T. (2000). Censorship and the Regulation of Expression. İçinde E. F. Borgatta ve R. J. V. Montgomery (Editör). *Encyclopedia of Sociology 2nd Edition Volume 1.* (s. 267-281). New York: MacMillan.

Tarlabölen Solmaz, D. M. (2019). Sansür ve Özdüşünümsellik: 2008-2015 Yılları Arasında Televizyonda Yayınlanan Filmlerde Sansür Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Tymoczko, M. (2009). Censorship and Self-Censorship in Translation: Ethics and Ideology, Resistance and Collusion. İçinde E. Ní Chuilleanáin, C. O. Cuilleanáin ve D. Parris (Editör). *Translation and Censorship: Patterns of Communication and Interference*. (s. 24-45). Dublin: Four Courts Press.

URL-1: TDK Türkçe Sözlük www.sozluk.gov.tr (E.T.: 02.03.2024)

URL-2: Cambridge Dictionary https://dictionary.cambridge.org (E.T.: 04.04.2024).

KAYNAKÇA

Akalın, Ş. H. (2013). *Seyyâh-ı Âlem Evliyâ Çelebi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Başaran, N. (2021). A Comparative Study of Censorship on Oscar Wilde's The Picture of Dorian Gray's Earliest and The Latest Translations. Master's Thesis. Ankara: Atılım University.

Billiani, F. (2007). Censorship. İçinde M. Baker ve G. Saldhana (Editör), *Routledge Encyclopedia of Translation Studies* (s. 28-30). London, New York: Routledge.

Çakmak, C. (2024). Evliya Çelebi Mizahının İzahı. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* (23), 183-210.

Dankoff, R. (2008). *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi Okuma Sözlüğü*. (çev. S. Tezcan), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Demir, U. (2015). Yasaklanan ve Sansürlenen Bir Kitabın Macerası: Evliyâ Çelebi Seyâhatnâmesi'nin İlk Baskıları. *Osmanlı Araştırmaları*, 46(46), 193-212.

Develi, H., (1995). Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nin Türkiye'de Yapılan Yayınlarına Bir Bakış. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, II(527), 1239-1244.

Duman, M. (2011). Evliyâ Çelebi Yalancı mıydı? İçinde S. Koz (Editör), *Evliyâ Çelebi Konuşmaları/ Yazılar*. (s. 171-187). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Emecen, F. (2009). Askerî Dönüşüm Çağında Evliyâ Çelebi ve Ateşli Silâhlar. İçinde N. Tezcan (Editör), *Çağının Sıradışı Yazarı Evliya Çelebi*. (s. 137-146). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Eren, M. (1960) *Evliya Çelebi Seyahatnâmesi Birinci Cildinin Kaynakları Üzerinde Bir Araştırma*. İstanbul: Edebiyat Fakültesi Matbaası.

Gezer, H. (2019). Peçenek-Oğuz Kökenli Çıtak Türklerinin Dili Üzerine. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5(12), 897-919.

İz, F. (1979). Evliyâ Çelebi ve Seyahatnâmesi. *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşeri Bilimler,* (7), 61-79.

Kahraman, S. A. (2013). *Evliya Çelebi ile Devr-i Âlem*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karahan, L. (2019) Falan (Filan) Kelimesi Üzerine. İçinde S. Şen ve M. Mangır (Editör). XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu (s. 1367-1375). Samsun: 16-18 Ekim 2019.

Kocabaşoğlu, U. (1987). Basın Özgürlüğünün Engellenmesi Sansür Tarihi. *Tarih Toplum*, 37(40-45).

Leonardi, V. (2008). Power and Control in Translation: Between Ideology and Censorship. *Language, Communication and Social Environment*, 80-89.

Meriç, C. (1987). Edebiyat ve Sansür. *Tarih ve Toplum,* 44(9-20).

Özgen, M. ve Karataş B. (2018). Falan Sözlüksel Biriminin Dağılımsal ve Ulamsal Özellikleri. *Dil Dergisi*, 169(2), 39-66.

Tezcan, S. (2011). *Evliyâ Çelebi Konuşmaları/Yazılar*. İçinde S. Koz (Ed.), Türk Dilinin Büyük Ustası Evliyâ Çelebi (s. 275-282). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

URL-1: www.sozluk.gov.tr (E.T.: 23.06.2024)

KAYNAKÇA

Aslan, B. (2009). Sovyet Rusya Hakimiyetinde Yaşayan Türklerin Ortak "Birleştirilmiş Türk Alfabesi'nden "Rus Kiril" Alfabesine Geçmesi. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (40), 357-374.

Akar, A. (2006). *Türk Dili Tarihi.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Ata, A. (2010). Moğol fütuhatı ve Doğu- Batı Türk Yazı Dili kavramları üzerine. *Türkoloji Dergisi,* 17(1), 29-37. https://doi.org/10.1501/Trkol_0000000174.

Ata, A. (2016). *Çağatay Türkçesinin İlk Devresi Harezm-Altın Ordu Türkçesi.* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Barutçu, S. (1992). Türk Lehçeleri arasında müşterek bir yazı dili teşekkülü için neler yapılabilir? (47-52). IV. Milli Eğitim Sempozyumu. Adana: 1992.

Baskakov, A. N. (2006). *Türk dillerinin tarihi-tipolojik sesbilimi.* (çev. K. Koç ve O. S. Karaca). İstanbul: Multilingual Yayınları.

Berbercan, M. T. (2013). Türk Yazı Dilinin Tarihî Dönemleri Ve Orta Türkçenin Yeri Meselesi. *Tarih Okulu Dergisi*, *2014*(XVII). doi:10.14225/Joh399.

Bozkurt, F. (2005). *Türklerin Dili.* İstanbul: Kapı Yayınları.

Buran, A., Alkaya, E. (2014a). *Çağdaş Türk Yazı Dilleri 3- Kuzeybatı/Kıpçak Grubu.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Buran, A., Alkaya, E., Özeren, M. (2014b). *Çağdaş Türk Yazı Dilleri 4- Kuzeydoğu Grubu.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Buran, A., Alkaya, E., Yalçın, S. K. (2017). *Çağdaş Türk Yazı Dilleri 1- Güneybatı/Oğuz Grubu.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Buran, A., Alkaya, E. (2018). *Çağdaş Türk Yazı Dilleri 2- Güneydoğu/Karluk Grubu.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Caferoğlu, A. (1984). *Türk Dili Tarihi, Cilt: I-II,* İstanbul: Enderun Kitabevi.

Caferoğlu, A. (2001). *Türk Dili Tarihi I-II.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Ceylan, E. (1997). *Çuvaşça Çok Zamanlı Ses Bilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Clauson, G. (2004). Altay Teorisinin Leksikoistatistiksel Bir Değerlendirmesi (çev. İ. ULUTAŞ). *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 153-174.

Çağatay, N. (1996). Türklerin Tarihteki Yeri ve Millî Özellikleri. *Erdem*, 8(23), 503-528.

Demir, N. (2020). *Türk dili araştırmaları.* Ankara: Altınordu Yayınları.

Demir, N. ve Yılmaz, E. (2005). *Türk Dili El Kitabı.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Develi, H. (2010). *Osmanlı'nın Dili.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Doerfer, G. (1998). The Turkic Languages of Iran. *The Turkic Languages.* (Eds.: L. Johanson ve E. A. Csato). 273-282.

Doğan, T. (2016). *Ġeşeng Ginle Horasan Türkçesi Üzerine Bir İnceleme.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Eckmann, J. (2017). *Çağatay El Kitabı* (çev. Günay Karaağaç). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ediskun, H. (1999). *Türk Dilbilgisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk Dili.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2011). *Türk Dünyası Üzerine İncelemeler.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2012). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Ergin, M. (1985). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülsevin, G. ve Boz, E. (2019). *Eski Anadolu Türkçesi.* Ankara: Gazi Kitapevi.

Güneş, S. (2002). *Türk Dil Bilgisi.* İzmir: Altındağ Matbaası.

Gökdağ, B. A. (2013). Ana Türkçe Dönemi. *Yeni Türkiye*, 55, 208-219.

Gökdağ, B. A. (2015). *Türklerin Dünyası: Dil - kimlik - siyaset.* İstanbul: Kültür Bilimleri Akademisi.

Heyet, C. (2008). *Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihî Seyri* (çev. M. Öztürk). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kafesoğlu, İ. (1996). *Türk Millî Kültürü.* İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Karaağaç, G. (2008). *Türkçe Verintiler Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Karaağaç, G. (2015). *Türkçenin Alıntılar Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Karademir, F. (2016). Türk Dilinin Tarihî Dönemlerini Adlandırma Sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *5*(4), 0-0. doi:10.7884/teke.589.

Karal, E. Z. (2001). "Osmanlı Tarihinde Türk Dili Sorunu (Tarih Açısından Bir Açıklama)". İçinde *Bilim Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe (3. Baskı).* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Koç, N. (1996). *Yeni Dilbilgisi*. İstanbul: İnkılâp Yayınları.

Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi).* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özçelik, S. ve Erten, M. (2011). *Türkiye Türkçesi Dilbilgisi,* Diyarbakır.

Özkan, M. (2013). *Türk Dili'nin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi.* İstanbul: Filiz Kitapevi.

Öztürk, A. (2018). Memlûk Türkçesi Bir Kıpçak Lehçesi Midir?. *Dil Araştırmaları,* 12(23), 173-203.

Özyetgin, A. M. (1996). *Altın Ordu, Kırım ve Kazan Sahasına Ait Yarlık ve Bitiklerin Dil ve Üslûp İncelemesi, (İnceleme-Metin-Tercüme-Notlar-Dizin-Tıpkıbasım).* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özyetgin, M. (2006). Tarihten Bugüne Türk Dili Alanı (Konferans metni). *Beijing/China: Chinese Academy of Social Science, Sino-Foreign Relationship Department of Institute of History.* 1-27.

Sümer, F. (1959). X. yüzyılda Oğuzlar. *DTCF Dergisi, XVI(3-4), 135-138.*

Şahin, H. (2003). *Eski Anadolu Türkçesi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Şahin, E. (2023). Sovyetler Birliği Döneminde Orta Asya'da Rus Etkisi. *Akademik Düşünce Dergisi*, (8), 29-45. doi:10.53507/akademikdusunce.1392168.

Şahin, H. H. (2018). Türk Adı ve İslamiyet Öncesi Türk Tarihinin Panoraması. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, *5*(18), 512-532.

Taşağıl, A. (2002). İslâm Öncesi Devrede Orta Asya'da Yaşayan Türk Boyları. İçinde H. C. Güzel ve A. Birinci (Editör), *Genel Türk Tarihi 2* (s. 71-148). Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Tavkul, U. (2003). Türk Lehçelerinin Sınıflandırılmasında Bazı Kriterler. *Kırım Dergisi*, 12 / 45, 23-32.

Tekin, T. (2013). *Makaleler 1 Altayistik*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T. ve Ölmez, M. (2003). *Türk Dilleri-Giriş.* İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat Yayınları.

Temir, A. (1992). Ural-Altay Dilleri Teorisi. *Türk Dünyası El Kitabı 2. Cilt Dil-Kültür-San'at*, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları. 3-7.

Thomsen, V. (2011) *Orhon Yazıtları Araştırmaları.* (çev. V. Köken). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R. (1998). *Harezm Türkçesi.* Sivas: Dilek Ofset Matbaacılık.

Tuna, O. N. (2011). *Sümer ve Türk Dillerinin Tarihi İlgisi ile Türk Dilinin Yaşı Meselesi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tuna, O. N. (2002). *Altay Dilleri Teorisi Türk Dünyası El Kitabı* (C. 2). Ankara: Dil-Kültür-Sanat.

URL-1: https://www.academia.edu (E.T.: 12.12.2024).

URL-2: https://acikders.ankara.edu.tr (E.T.: 10.12.2024)

Üçüncü, K. (2022). Tarih Günümüze Türk Dilinin Görünümü Üzerine Bir Değerlendirme. *Düşünce Dünyasında Türkiz,* 1(3), 147-154.

Üstüner, A. (2015). *Türkçenin Tarihî Gelişmesi.* İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Üşenmez, E. (2014). *Eski Anadolu Türkçesinde Arkaik (Eski) Öğeler.* İstanbul: Akademik Kitaplar.

Vural, H. ve Toparlı, R. (2004). *Kıpçak Türkçesi.* Sivas: Dilek Matbaası.

Yazıksız, N. A. (2015). *Türk Dili Derneği 1- En Eski Türk Yazısı: Osmanlıca Yazılmış İlk Göktürkçe İncelemesi.* (çev. B. Yanıklar). İstanbul: Kutlu Yayınevi.

Yılmaz, E. ve Demir, N. (2003). *Türk Dili El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.

KAYNAKÇA

Agerbo, H. (2017). *Explaining meaning in lexicographical information tools from:* The Routledge Handbook of Lexicography, İn (s. 59-77). Erişim tarihi: 20 Kasım 2023. https://www.routledgehandbooks.com/doi/10.4324/9781315104942.ch4

Atkins, B. S. and M. Rundell. (2008) *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford: Oxford University Press.

Ayverdi, İ. (2016). *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı Yayınları.

Dil Derneği (2012). *Türkçe Sözlük*, Ankara: Dil Derneği Yayınları.

Doğan, D. M. (2011). *Doğan Büyük Türkçe Sözlük.* 23. baskı, Ankara: Yazar Birliği Yayınlar

Hall-Lew, L., Moore, E., & Podesva, R. (2021*). Social Meaning and Linguistic Variation: Theoretical Foundations*. In L. Hall-Lew, E. Moore, & R. Podesva (Eds.), Social Meaning and Linguistic Variation: Theorizing the Third Wave (pp. 1-24). Cambridge: Cambridge University Press.

Kahraman, M. (2016). Sözlük Bilim Kuram, İlke ve Yöntemler Üzerine. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 5 (8), 3288-3312. https://doi.org/10.15869/itobiad.284821

Kılgarrıff, A. (2010). *How to monetise a web presence (and hoover a moose*). A report on the e-lexicography conference at Louvain-la-Neuve, 22-24 October 2009. Paper to be presented at EURALEX 2010.

Leech, Geoffrey N., (1981). *Semantics: The Study of Meaning, Harmondsworth, Middlesex*, England; New York. USA: Penguin Press.

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 273-294.

Pedro, A. (2017). *The routledge handbook of lexicography*. London: Routledge.

Tarp, S. and Gouws. R.H. (2008). A Lexicographic Approach to Language Policy and Recommendations for Future Dictionaries. *Lexikos*, issu 18, ss.232-255.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*, 11. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2021). *Okullar İçin Türkçe Sözlük*. 11. Baskıdan Uyarlanma. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2010) *Güncel Türkçe Sözlük*, (2010). https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 12.3.2024).

Van Sterkenburg, P. (2003). The dictionary: Definition and history, In Sterkenburg, P. (Ed.), A *Practical Guide to Lexicography*, s. 4. pp. 3-17.

Wierzbicka, A. (2010). *The "History of Emotions" and the Future of Emotion Research*. Emotion Review, 2(3), 269-273.

KAYNAKÇA

Akdağ, Z. (2017). Husserl ve Heidegger'de Doğruluk ve Hakikat Üzerine. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Anlı, Ö. F. (2011). Doğruluğun Uygunluk Kuramı ve Bilimsel Açıklama Modeli Bağlamında Pozitivizm ve Hempel. *Kaygı Dergisi*, 17, 71-89.

Çelebi, E. (2021). John Locke Epistemolojisinde Doğruluk Kavramı. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 167-178.

Demirel, N. (2022). Bertrand Russell Felsefesinde 'Doğruluk' ve 'Gerçeklik'. *Danisname*, 5, 245-263.

Frege, G. (1952). On Sense and Reference. İçinde P. Geach ve M. Black (Editör), *Philosophical Writings.* (s. 56-78). New York: Philosophical Library.

Frege, G. (1989). Anlam ve Yönletim Üstüne. *Felsefe Tartışmaları*. (çev. H. Ş. Elkatip). İstanbul: Panorama Yayınları.

Günday, Ş. (2003). Doğru ve Doğruluk Kuramları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2/1-2, 187-195.

Heck, R. (2002). Meaning and Truth-Conditions: A Reply to Kemp. *The Philosophical Quarterly (1950-)*, 52(206), 82-87.

Heck, R. (2007). Meaning and Truth-Conditions. İçinde Dirk Greimann ve Geo Siegwart (Editör). *Truth and Speech Acts: Studies in the Philosophy of Language*. (s. 349-376). London: Routledge.

Locke, J. (1992). *İnsan Anlığı Üzerine Bir Deneme*. İstanbul: Ara Yayıncılık.

Nakamura, H. (2010). Topicalization and Truth Conditions: A Categorial Grammar Account. *PACLIC 24 Proceedings*, 251-260.

Napoletano, T. (2019). How Important are Truth-conditions for Truth-conditional Semantics?. *Linguistics and Philosophy,* 42(6), 541-575.

Russell, B. (2013). *Anlam ve Doğruluk Üzerine*. Ankara: İtalik Kitapları.

Şener, N. ve Şener, S. (2019). *Tümce Anlambilimi. Genel Dilbilim II*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Tarhan, D. E. (2019). Frege'de Yargıların Formel Mantıksal Analizi ve Düşünceler Üzerine. *Felsefe Arkivi- Archives of Philosophy, 51*: 235-247.

Tarhan, D. E. (2020). Husserl ile Frege'nin Anlam Görüşlerinin Karşılaştırılması, *Kutadgubilig Felsefe-Bilim Araştırmaları, 41: 181-204*

Tepe, H. (1990). Ontolojik Yaklaşım Açısından R. Carnap ve N. Hartmann'da Bilgi ve Doğruluk Sorunu. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Tepe, H. (2016). *Platon'dan Habermas'a Felsefede Doğruluk ya da Hakikat*. Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Wittgenstein, L. (1996). *Tractatus Logico-Philosophicus*. (çev. O. Aruoba). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

URL-1: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/60876/mod_resource/content/0/Do%C4%9Fruluk%20Kuramlar%C4%B1.pdf (E.T.: 14.12.2024)

KAYNAKÇA

Abik, A. D. (1993). *Ali Şîr Nevâyî'nin risâleleri-tarîh-i enbiyâ ve hükemâ, tarîh-i mülûk-i acem, münşeât- (metin-gramatikal indeks-sözlük)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Agar, M. E. (1989). *Kitâbu fi'l-fıkh bi-lisani't-Türkî (inceleme-metin-sözlük)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ağar, M. E. (1986). *Baytaratü'l-vâzıh (inceleme-metin-indeks)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Al-Turk, G. A. M. J. (2012). *Kitābu bulġatu'l-muştāḳ fî luġati't-Türki we'l-Kıfçāḳ üzerine dil incelemesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arat, R. R. (1979). *Kutadgu bilig I (metin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Arat, R. R. (1991). *Kutadgu bilig II (çeviri)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Arat, R. R. (2006). *Atebetü'l-hakayık*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Arat, R. R. (2006). *Kutadgu Bilig*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Argunşah, M. & Güner, G. (2022). *Codex Cumanicus*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Argunşah, M. & Yüksekkaya G. S. (2014). *Karahanlıca Harezmce Kıpçakça dersleri*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Ata, A. (1998). *Nehcü'l-feradis III (dizin-sözlük)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ata, A. (2019). *Karahanlı Türkçesinde ilk Kur'an tercümesi (Rylands nüshası, giriş-metin-notlar-dizin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ata, A. (2019). *Ḳışaṣü'l-enbiyā I (giriş-metin-dizin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ata, A. (2019). *Ḳışaṣü'l-enbiyā II (tıpkıbasım)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1945). *Ettuhfet-üz-zekiyye fil-lûgat-it Türkiyye*. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1970). *Abuşka lûgati veya Çağatay sözlüğü*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Atalay, B. (2021). *Divanü lûgat'it Türk I-II-III (çeviri)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (2021). *Divanü lûgat'it Türk IV (dizin)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ayazlı, Ö. (2016). *Eski Uygurca din dışı metinlerin karşılaştırmalı söz varlığı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aydın, E. (2007). *Şine Usu yazıtı*. Çorum: KaraM Yayıncılık.

Baskakov, N. A. (1958). *Karakalpakşa-Rusşa sözlik*. Moskva: Şet Til Häm Milliy Sözlikler Mämleket Baspası.

Baştürk, Ş. (2008). *Tüş tabirnamesi (inceleme-metin-indeks)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Battal, A. (1988). *İbni-Mühennâ lügati*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Bektaş, F. (2023). *Çağdaş Kıpçak Türkçesinde dil bilgilik ses olayları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Biray, N., Ayan, E. & Ercilasun, G. K. (2018). *Çağdaş Kazak Türkçesi*. İstanbul: Bilge Kültür-Sanat.

Borovkov, A. K. (2002). *Orta Asya'da bulunmuş Kur'an tefsirinin söz varlığı (XII.-XIII yüzyıllar)*. (H. İ. Usta, E. Amanoğlu, Çev.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Caferoğlu, A. (1931). *Kitâb al-idrâk li-lisân al-atrâk*. İstanbul: Evkaf Matbaası.

Caferoğlu, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi sözlüğü*. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Clauson, S. G. (1960). *Senglax-a Persian guide to the Turkish language by Muhammed Mahdi Xan*. London: E. J. Gibb Memorial Series, New Series.

Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth century Turkish*. Oxford: Clarendon Press.

Courteille, P. D., Par, M. (1870). *Dictionnaire Turk-oriental [doğu Türkçesi sözlüğü]*. Paris: Pavet.

Delice, H. İ. (2018). *Kıpçak Türkçesiyle yazılmış atçılık kitabı [kitâb fî-riyâzâti'l-hayl]*. İstanbul: Asitan Kitap.

Doerfer, G. (1963-1975). *Turkische und Mongolische elemente im neupersischen band I-IV*. Wiesbaden: Fransz Steiner Verlag GMBH.

Doğan, O. (2015). *Kazak Türkçesi fonetiği*. İstanbul: İleri Yayınları.

Durgut, H. (1995). *"Şeyh Süleymân Efendi-i Buhârî lügat-i Çağatay ve Türkî-i Osmânî (cild-i evvel)" adlı eserin transkripsiyonu.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eckmann, J. (1995). *Nehcü'l-feradis I-II (metin-tıpkıbasım)* (S. Tezcan, H. Zülfikar, Yay.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eckmann, J. (2017). *Çağatayca el kitabı*. (G. Karaağaç, Çev.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eminoğlu, E. (2011). *Kitâbü'l-ef'âl -Kıpçakça satır arası sözlük-*. Ankara: Akçağ.

Eraslan, K. (1999). *Mevlâna Sekkâkî divanı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eraslan, K. (2023). *Eski Uygur Türkçesi grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Erbay, F. (2008). *W. Radloff'un "Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy" adlı eseri ve eserde Geçen Çağatay Türkçesine ait kelimelerin incelenmesi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdal, M. (1991). *Old Turkic word formation-a functional approach to the lexicon I-II*. Wiesbaden: Otto Harrasowitz Verlag.

Eren, H. (2020). *Eren Türk dilinin etimolojik sözlüğü (ETDES)*. (H. Akalın, Haz.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gabain, A. V. (2007). *Eski Türkçenin grameri*. (M. Akalın M., Çev.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gulcalı, Z. (2023). *Eski Uygurca matirçet nom (giriş-metin-Türkiye Türkçesine aktarımı-açıklamalar-sözlük-ikilemeler dizini)*. Çanakkale: Paradigma Akademi.

Güner, G. (2020). *Kıpçak Türkçesi grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Güzeldir, M. (2002). *Abuşka lügati (giriş-metin-indeks)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hacıeminoğlu, M. N. (2000). *Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve dil hususiyetler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (1997). *Harezm Türkçesi ve grameri*. Ankara: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2019). *Karahanlı Türkçesi grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hamilton, J. R. (1998). *Budacı iyi ve kötü kalpli prens masalının Uygurcası, kalyanamkara ve papamkara* (E. Korkut, İ. Birkan, Çev.). Ankara: Simurg.

Houtsma, M. Th. (1894). *Ein Türkisch-Arabisches Glossar*. Leiden: Brill.

Kaplankıran, D. (2021). Ses bilgisi açısından Karakalpak Türkçesindeki birincil ve ikincil yansıma kelimeler. *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 61(1), 177-203.

Karaağaç, G. (2020). *Mevlânâ Lutfî, dîvân*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaayak T. (2021). *Eski Uygurca Abitaki metinlerinin söz varlığı*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karahan, A. (2013). *Divânu luġati't Türk'e göre XI. yüzyıl Türk lehçe bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karakoyun, Ü. Ç. (2019). *Husrev ü Şirin*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karamanlıoğlu, A. F. (2019). *Gülistan tercümesi (kitâb gülistan bi't Türkî)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karasoy, Y. (1989). *Şiban han divânı (inceleme-metin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karataş, A. (2018). *Târîḫ-i güzide (nuṣret-nâme) [48a-94b] (giriş, transkripsiyonlu metin, dizin-sözlük, tıpkıbasım)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, C. (2021). *Uygurca altun yaruk -giriş, metin ve dizin-*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Kök, A. (2004). *Karahanlı Türkçesi satır-arası Kur'an tercümesi [TİEM 73 1v-235v/2] (giriş-inceleme-metin-dizin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Minsafina, A. (2015). *Rus sözlükçülüğü ve tarihi ve çağdaş Türk lehçelerinde Rusça-Türkçe sözlükler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Nadelyayev, V. M., Nasilov, D. M., Tenişev, E. R. & Şçerbak A. M. (1969). *Drevnetyurskskiy slovar'*. Leningrad.

Ölmez, Z. K. (1993). *Mahbûbu'l-kulûb (inceleme-metin-sözlük)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbay, B. (2019). *Huastuanift (Manihaist Uygurların tövbe duası)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özkan, A. (1994). *Kitâb-ı mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkandî (imlâ, gramer, tenkitli metin, indeks)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rahimi, F. (2021). *Ferağî'nin Çağatay Türkçesi sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Räsänen, M. (1969). *Versuch eines etymologischen Wörterbuchs der Türksprachen*. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura.

Röhrborn, K. (2015). *Uigurisches wörterbuch. sprachamaterial der vorislamichen Türkischen texte aus zentralasien, neubearbeitung- II. nomina-pronomina partikeln, band 1: a – asvık*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Röhrborn, K. (2017). *Uigurisches wörterbuch. sprachamaterial der vorislamichen Türkischen texte aus zentralasien, neubearbeitung- II. nomina-pronomina partikeln, band 2: aš – äžük*. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.

Serebrennikov, B. A., Gadjieva, N. Z. (2018). *Türk yazı dillerinin karşılaştırmalı tarihi grameri*. (T. Hacıyev, M. Öner, Çev.). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Sevortyan, Y. V. (1974). *Etimologiçeskiy slovar Tyurkskih yazıkov (obşçetyurkskiye i mejtyurkskiye osnovı na glasnıye)*. Moskva.

Sultanbek, K. (2022). *Dürrü'l-ʿacāyib (dil özellikleri- metin- dizin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şen, M. (1993). *Gazi Zahirüddin Muhammed Bâbur, Bâburname giriş-metin (Kâbil ve Hindistan bölümleri)- açıklamalı dizin*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Şirin, H. (2006). *Başlangıçtan günümüze Türk yazı sistemleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Şirin, H. (2020). *Eski Türk yazıtları söz varlığı incelemesi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, Ş. (2023). *Kuanşi im pusar (ses işiten ilâh)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T. (2016). *Orhon Türkçesi grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Tekin, T. (2020). *Orhon yazıtları*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T. (2023). *Irk bitig (eski Uygurca fal kitabı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T., & Ölmez, M. (2014). *Türk dilleri*. Ankara: BilgeSu Yayınları.

Tietze, A. (2016-2019). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı Cilt I-IX*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Toparlı, R. & Argunşah, M. (2014). *İslâm, mu'înü'l- mürîd*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R. (1992). *İrşâdü'l-müluk ve's-Selâtîn*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R. (2018). *Ed-dürretü'l-mudiyye fi'l-lügati't-Türkiyye*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., Çögenli, M. S. & Yanık, N. H. (1999). *El-kavânînü'l-külliye li-zabti'l-lügati't-Türkiyye*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Turan, F. (2019). *Çağatayca manzum sözlük, nisâb-ı kutbiyye*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uğurlu, M. (1984). *Munyetu'l-ġuzāt (metin-indeks)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uyğur, C. V. (2018). *Karakalpak Türkçesi grameri -fonetik, morfoloji, sentaks-*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uyğur, C. V. (2019). *Karakalpak Türkçesi sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ünlü, S. (2004). *Karahanlı Türkçesi satır-arası Kur'an tercümesi [TİEM 235v/3-450r7] (giriş-metin-inceleme-analitik dizin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des altuigurischen altuigurisch-Deutsch-Türkisch (eski Uygurcanın el sözlüğü)*. Göttingen: Akademie der Wissenschaften zu Göttingen.

Yalçın, S. K. (2013). *Çağdaş Türk lehçelerinde ünlüler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yıldırım, T. (2002). *Hüseyin Baykara divanı (metin-incelene-dizin)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, S. (2004). Karakalpakistan özerk cumhuriyetinde dil ve gelişimi. *V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri*. Türk Dil Kurumu, 20-26 Eylül 2004, Ankara, s. 3250-3268.

Yılmaz, S. (2016). *M. Pavet de Courteılle'nin "dictionnaire Turk-oriental" adlı sözlüğünün Türkiye Türkçesine çevirisi ve leksikolojik incelemesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ordu: Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüce, N. (2014). *Mukaddimetü'l-edeb, Ḫvārizm Türkçesi ile tercümeli Şuşter nüshası*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yücel, B. (1995). *Bâbür dîvânı (gramer-metin-sözlük-tıpkıbasım)*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Zajączkowski, A. (1958). *Słownik Arabsko-Kıpczacki, Bulġat al-muštāq fī luġat al-Türk wa-l-Qifẓāḳ*. Warzawa.

Editör:
Doç. Dr. Celal İnce

Sosyoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

SOSYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Celal İnce

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-54-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Celal İnce
VI+114 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-54-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, R., Özsan, M. E. ve Taşçı, K. (2012). Doğu Anadolu Bölgesi'nde hayvancılık sektörünün rekabet edebilirliğinin analizi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, *3*(5), 198-214.

Arı, F. A. (2006). Türkiye'de tarımın ekonomideki yeri ve güncel sorunları. *Çalışma ve Toplum*, *2*(9), 61-81.

Becker, H. S. (2016). *Toplumu Anlatmak* (Ş. Geniş, E. Arıcan ve M. Hazır, Çev.). (1. bs.). Ankara: Heretik Yayınları.

Becker, H. S. (2019). *Mesleğin İncelikleri. (*Çev. L. Ünsaldı, B. Öztürk, H. E. Mescioğlu, Ş. Geniş ve G. Metin). Ankara: Heretik Yayınları.

Bernstein, H. (2014). *Tarımsal Değişimin Sınıfsal Dinamikleri* (Çeviren: Oya Köymen). İstanbul: Yordam Kitap.

Biber, A. E. (2012). Tarımsal ticaretin serbestleşme trendinin dünya tarım piyasalarına ve azgelişmiş ülkelere olası etkileri. *Sakarya İktisat Dergisi*, 1(4), 14-27.

Creswell, J. W. (2021). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni* (6. baskı). (Çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Demir, O. ve Gözübüyük, Z. (2012). Erzurum ili tarım işletmelerinin bazı sosyo-ekonomik özelliklerinin araştırılması üzerine bir araştırma. *Alınteri Journal of Agriculture Science*, *23*(2), 41-47.

Ecevit, M. C., Karkıner, N. ve Büke, A. (2009). Köy sosyolojisinin daraltılmış kapsamından, tarım-gıda-köylülük ilişkilerine yönelik bazı değerlendirmeler. *Mülkiye Dergisi, 33*(262), 41-61.

Günlü, A., Atasever, M. ve Karakaya, Y. (2006). Erzurum ili hayvancılığının yapısal özellikleri ve yakın gelecekteki durumu üzerine genel değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi*, *1*(3), 55-68.

Kadıoğlu, S., Taşğın, G., Kadıoğlu, B. ve Gezenoğlu, C. K. (2024). Tarımsal örgütlenmede etkili olan faktörlerin belirlenmesi (Erzurum ili örneği). *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 59-69.

Keleş, R. ve Mengi, A. (2023). *Türkiye'de Kırsal Kalkınma Politikaları.* Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş, Ş. (2023). Kırsal topluluklarda topluluk kapasitesi ve sosyal sermaye ilişkisi: Erzurum kırsalı örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* (39), 75-91.

Keleş, Ş., Dilmaç, M. ve Dikmen, A. T. (2015). Sosyal sermayenin kırsal alanda yaşama isteği üzerinde etkisi: Erzurum kırsal alanında bir araştırma. *The International New Issues in Social Sciences*, *1*(1), 91-116.

Kılıçtek, S. ve Aksoy, A. (2019). Erzurum ili süt sığırcılığı işletmelerinin yenilikleri benimseme açısından değerlendirilmesi. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, *6*(3), 424-431.

Kocalar, A. C. (2022). Türkiye'nin tarım politikalarında neo-liberalleşen yasal-yönetsel çerçevedeki değişimin izleri (1961-2021). *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (36), 175-184.

Kocaman, B., Yağanoğlu, A. V. ve Yanık, R. (2013). Kültürteknik faaliyetlerinin kırsal yerleşimlerin sosyo-ekonomik-kültürel gelişimi üzerine etkisi ve Erzurum örneği. *Alinteri Journal of Agriculture Science*, *23*(2), 48-57.

Koçyiğit, R., Aydın, R. ve Diler, A. (2015). Erzurum ili büyükbaş hayvancılığının durumu ve gelişmesine yönelik öneriler. *Alınteri Journal of Agriculture Science*, *29*(2), 34-46.

Kopuzlu, S. (2023). Erzurum ili'nde küçükbaş ve büyükbaş hayvancılığın mevcut durumu ve meralar açısından potansiyeli. *Uluslararası Gıda Tarım ve Hayvan Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 41-51.

Layder, D. (2015). *Sosyolojik Araştırma Pratiği: Teori ve Sosyal Araştırmanın İlişkilendirilmesi* (Çev. S. Ünal). Ankara: Heretik Yayıncılık.

Merriam, S. B. (2018). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber.* (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Nerse, S. (2014). Türkiye kır çalışmalarında paradigma değişimi. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 3*(29), 165-183.

Özensel, E. (2013). Taşranın Yetim Çocuğu: Kır. İçinde K. Alver (Der.), *Taşra Halleri* (s. 31-44). Konya: Çizgi Kitabevi.

Özuğurlu, M. (2011). Küçük Köylülüğe Sermaye Kapanı. Ankara: Nota Bene Yayınları.

Sarı, M. M. ve Külekçi, M. (2017). Tarım işletmelerinde örgütlenme durumuna etki eden faktörlerin belirlenmesi: Erzurum ili örneği. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *7*(1), 319-327.

Topçu, Y. (2008). Çiftçilerin tarımsal destekleme politikalarından faydalanma istekliliğinde etkili faktörlerin analizi: Erzurum ili örneği. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *21*(2), 205-212.

Tümer, E. İ., Birinci, A. ve Aksoy, A. (2013). Çiftçilerin sosyo-ekonomik özelliklerinin kümeleme analiziyle belirlenmesi: Erzurum ili örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *41*(1), 29-37.

Uçum, İ. ve Gülçubuk, B. (2018). Hayvancılığa dayalı yerel sanayi işletmelerinde üretim ve yerel ekonomiye katkı sürecinde yaşanan sorunlar. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 21, 44-54.

Uzundumlu, A. S. (2012). Tarım sektörünün ülke ekonomisindeki yeri ve önemi. *Alınteri Journal of Agriculture Science*, *22*(1), 34-44.

Ünal, Ç. (2011). Erzurum'un tarım potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi, 8*(10), 189-211.

Wolf, E. R. (2000). *Köylüler.* (Çev. A. Sönmez). Ankara: İmge Kitabevi.

KAYNAKÇA

Arat, T. ve Aslan, M. M. (2021). Sosyal Medyada Veri Güvenliği ve Kişisel Mahremiyet Sorunu, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* 35, 387-401, DOI: 10.31123/akil.886402

Avcı, Ö. (2015). Dijital Yaşamın Dijital Özne(l)leri: Herkes ya da Hiç Kimse. *Uşak Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Sosyal Bilimler Dergisi, 8* (1), 254-265.

Burns, K., Halvey, O., Súilleabháin, F. Ó., O'Callaghan, E., ve Coelho, G. (2024). The Social Media, Online and Digital Abuse and Harassment of Social Workers, Probation Officers and Social Work Students in Ireland: A National Survey. *British Journal of social work 54*(7) 3274-3294https://doi.org/10.1093/bjsw/bcae091

Chua, T. H. H. ve Chang, L. (2016). Follow me and like my beautiful selfies: Singapore teenage girls' engagement in self-presentation and peer comparison on social media. Computers in Human Behavior, 55, 190–197. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.09.011

Çoban, B. (2019). *Sosyal medya kullanımı ile değişen mahremiyet algısı: youtube üzerine bir inceleme.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Sanatları Anabilim Dalı, Kocaeli.

Dalkıç, A. (2019). *Instagram kullanan ergenlerde beden algısı ve özyeterliliğin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Demir, S. B. ve Övür, A. (2021), Veri Gizliliği Politikası Bağlamında Sosyal Medya Platformlarının İncelenmesi, Communication and Technology Congress – CTC 2021 (12-14 Nisan 2021) – Türkiye, İstanbul).

DiNardi, G. (2023. The Biggest Instagram scams happening right now. Erişim adresi: https://www.aura.com/learn/instagram-scams Erişim adresi: https://everydayfeminism.com/2017/03/problematic-body

D'Souza, L. ve Negahban, M. B. (2019). Instagram virtual network addiction and sleep quality among students pursuing a speech and hearing course. *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*, *10*(1), 1-1

Foroughi, B., Griffiths, M. D., Iranmanesh, M.ve Salamzadeh, Y. (2022). Associations Between Instagram Addiction, Academic Performance, Social Anxiety, Depression, And Life Satisfaction Among University Students, I*nternational Journal of Mental Health and Addiction, 20*(4), 2221-2242. DOI: 10.1007/s11469-021-00510-5

Ghazinour, K. ve Ponchak, J. (2017). Hidden Privacy Risks in Sharing Pictures on Social Media, The 8th International Conference on Emerging Ubiquitous Systems and Pervasive Networks (EUSPN 2017), Procedia Computer Science, 113, 267-272. https://doi.org/10.31123/akil.886402

Gonzalez-Nuevo, C., Cuesta, M.ve Muniz, J. (2021). Concern about appearance on Instagram and Facebook: Measurement and links with eating disorders. Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 15(2), 1-17. https://doi.org/10.5817/CP2021-2-9

Jasmine, F., Willburger, B.K., and Vartanian, L.R. (2018). Instagram use and young women's body image concerns and self-objectification: Testing mediational pathways. *New Media & Society* 20(4), 1380-1395. DOI: 10.1177/1461444817694499

iang, L. C., Bazarova, N. N. ve Hancock, J. T. (2013). From perception to behavior: Disclosure reciprocity and the intensification of intimacy in computer-mediated communication. Communication Research, 40(1), 125–143. https://doi.org/10.1177/0093650211405313

Kalaman, S.ve Çelik, F. (2019). Türkiye'deki evli bireylerin sosyal medya kullanımlarının evlilikleri üzerine etkisi: nitel bir araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches, 13*(19), 424-453. https://doi.org/10.26466/opus.589684

Kayan Gökçe, E. H. (2018). The Impact Of Instagram Using Patterns And Motivations On Depression And Personality Traits, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi.

Kellner, D. (2010), *Medya Gösterisi*, (Çev. Z.Paşalı), İstanbul: Açılım Kitap.

Kırık, A. M. ve Yazıcı, N. (2017). Instagram Örneği Üzerinden Sosyal Medyada Hikâye Anlatıcılığı. *Erciyes İletişim Dergisi, 5(*2), 82-99. https://doi.org/10.17680/erciyesakademia.314167

Korkmaz, H. (2019). *Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu değerler, psikolojik iyi oluşları ve ınstagram bağımlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkiler.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Lup, K., Trub, L. ve Rosenthal, L. (2015). Instagram #Instasad?: Exploring Associations Among Instagram Use, Depressive Symptoms, Negative Social Comparison, and Strangers Followed. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 18(5), 247–252.

Malik, S. ve M. Khan. (2015) Impact of facebook addiction on narcissistic behavior and self-esteem among students, JPMA, *The Journal of the Pakistan Medical Association 65*(3) 260-263.

Micheila, P. (2023). Virtual femininity: a photographic exploration of the idealised body in digital self-imaging practices. University of Tasmania. Thesis. https://doi.org/10.25959/25874491.v1

Muria Endah, S. ve Manda, S. (2022). Multiple Instagram accounts and the illusion of freedom. *Komunikator,* 14(2) 127-136. DOI:10.18196/jkm.15914

Nugroho, E., Dirgahayu, D., Karman ve Walujo, D. (2023). Exhibitionism And Voyeurism In Live-Streaming Applications As Affectıon Labor. *Jurnal Spektrum Komunikasi*, 11 (1), 25- 35.

Özdemir, Z. (2015). Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2*(1), 112-131.

Patel, M. (2017). Cyber Security for Social Networking Sites: Issues, Challenges and Solutions. *International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology (IJRASET),* 5(4), 833-838.

Pittman, M. ve Reich, B. (2016). Social media and loneliness: Why an Instagram picture may be worth more than a thousand Twitter words. *Computers in Human Behavior, 62*, 155–167. https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.084

Polak, S. ve Trottier, D. (2020) Violence and trolling on social media: History, affect, and effects of online vitriol', in Polak, S. and Trottier, D (eds) Violence and Trolling on Social Media, Amsterdam, Amsterdam University Press.

Primack, B. A., Shensa, A., Escobar-Viera, C. G., Barrett, E. L., Sidani, J. E., Colditz, J. B. ve James, A. E. (2017). Use of multiple social media platforms and symptoms of depression and anxiety: A nationally-representative study among U.S. young adults. *Computers in Human Behavior, 69*, 1–9. https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.11.013

Rayinda Eva, R.(2018). Sharing photographs on Instagram boosts students' self-confidence in speaking English. *Pedagogy: Journal of English Language Teaching 6*(2): 148-158. DOI: 10.32332/pedagogy.v6i2.1335

Roshan, I., Ishaque, M., Mohibullah, M., Usman, M. ve Khilji, Z. (2024). Exploring the Effects of Social Media Exposure on Concentration and Mental Health in Individuals with Attention Deficit Hyperactivity Disorder in Balochistan: Social Media Impact on Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Journal of Health and Rehabilitation Research*, *4*(3), 1-6. https://doi.org/10.61919/jhrr.v4i3.1503

Sanchez-Hernández, M. D., Herrera, M. C., Villanueva-Moya, L. ve Exposito, F. (2023). Cyberbullying on Instagram: How adolescents perceive risk in personal selfies? Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace,17(5), 1-21. https://doi.org/10.5817/CP2023-5-2

Sciara, S., Contu, F., Bianchini, M., Chiocchi, M. ve Sonnewald, G. G. (2021). Going public on social media: The effects of thousands of Instagram followers on users with a high need for social approval. *Current Psychology*, 1(15) 8206-8220. https://doi.org/10.1007/s12144-021-02172-x

Sherlock, M. ve Wagstaff, D. L. (2019). Exploring the relationship between frequency of Instagram use, exposure to idealized images, and psychological well-being in women. *Psychology of Popular Media Culture*, *8*(4), 482. https://doi.org/10.1037/ppm0000182

Souza-Leao, A. L. M. D., Moura, B. M. ve Nunes, W. K. D. S. (2022). All in One: Digital Influencers as Market Agents of Popular Culture. *Revista Brasileira de Gestão de Negócios*, *24*(2), 247-274. DOI: 10.7819/rbgn.v24i2.4167

Tandoc, E. C. ve Goh, Z. H. (2023). Is Facebooking really depressing? Revisiting the relationships among social media use, envy, and depression, *Information, Communication ve Society, 26*(3), 551–67. https://doi.org/10.1080/1369118X.2021.1954975

Thomson, K., Hunter, S. C., Butler, S. H. ve Robertson, D. J. (2021). Social media 'addiction': The absence of an attentional bias to social media stimuli. *Journal of Behavioral Addictions*, *10*(2), 302-313. doi: 10.1556/2006.2021.00011

Tiggreman, M. ve Anderberg, I. (2019). Unrealistic perception of success and happiness on Instagram article. *Sage Journals 22*(12), 2183-21-99. https://doi.org/10.1177/1461444819888720

Tsitsika, A. E. Critselis ve A. Louizou, (2011) Determinants of internet addiction among adolescents: A case- control study, *Scientyfic World Journal* (11) 866- 874. DOI 10.1100/tsw.2011.85

Utz, S. ve Kramer, N. C. (2009). The privacy paradox on social network sites revisited: The role of individual characteristics and group norms. Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace, 3(2). https://cyberpsychology.eu/article/view/4223

Veletsianos, G., Houlden, S., Hodson, J. ve Gosse, C. (2018). Women scholars' experiences with online harassment and abuse: Self-protection, resistance, acceptance, and self-blame', New Media & Society, 20(12), 4689–708. https://doi.org/10.1177/1461444818781324

We Are Social. (2024). Digital 2024: Global Overview Report. Erişim adresi: https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report adresinden alındı. (Erişim Tarihi: 09.08.2024).

Weiss, (2017). Problematic trends I see on body positive Instagrams. Everyday Feminism.

Yeniceler, İ. (2021). Sosyal medyada veri sömürgeciliğinin facebook uygulaması üzerinden incelenmesi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 10(1), 49-61.

Yüksel, H. (2021). Sosyal medya ortamında mahremiyet sorunu: Facebook ve whatsapp platformları. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi (KİAD),* (7), 86-108.

Zuboff, S. (2019), *The Age Of Surveillance Capitalism,* New York: Hachette Book Group.

KAYNAKÇA

Alver, K. (2002). Züppeliğin sosyolojisi: Türk romanında züppe tipler örneği. *Hece (Türk Romanı Özel Sayısı),* 65-66-67, 252-266.

Akyüz, K. (2014). *Modern Türk Edebiyatının Ana Çizgileri.* İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Atakan, Ö. (2018). Muhayyel Osmanli: Felâtun Bey ile Râkim Efendi romaninda sosyolojik imgelem. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları, 20*(20), 31-60. https://dergipark.org.tr/en/pub/ytea/issue/41383/500168

Efendi Ahmet Mithat. (2017). *Felatun Bey ile Rakım Efendi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi. https://kdm.anadolu.edu.tr/TurkKlasikleri/Felatun_Bey_Rakim_Efendi_Tr.pdf

Ekrem Recaizade Mahmut. (2018) *Araba Sevdası*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi. https://kdm.anadolu.edu.tr/TurkKlasikleri/Araba_Sevdasi.pdf

Gürsoy, B. (2015). 19. yüzyıl Türk romanında yanlış batılılaşma. *Aydın Türklük Bilgisi, 1*(1), 47-56. https://dergipark.org.tr/en/pub/atb/issue/40076/476819

Gözübüyük, A. (2010). *Anayasa Hukuku,* (17. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi.

Kerman Z. (1998). *Yeni Türk Edebiyatı İncelemeleri*, Ankara: Akçağ Yayınları.

Meriç, C. (2008). *Kırk Ambar Cilt1.* (10.Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Kırtıl, G. (2012). Edebi metinlerin sosyolojik imkânı üzerine farklı yaklaşımlar. http://dspace.adiyaman.edu.tr:8080/xmlui/handle/20.500.12414/1285

Lewis, B. (2015). *Modern Türkiye'nin Doğuşu.*, (Çev. Boğaç Babür Turna). (8.Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Moran, B. (2017). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri.* (27.Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Özgül, M. K. (2017). Romanın Hikayesi., *Hece- Türk Romanı Özel Sayısı.* (3.Baskı). Cilt:1 Yıl:6 Sayı:65-66-67. Ankara: Hece Yayıncılık.

Swingewood, A. (1972). Introduction: Sociology and Literature., *The Sociology of Literature*, (Diana T. Laurenson and Alan Swingewood). Schocken Books:NewYork

Türk Dünyası Ortak Edebiyatı-Türk Dünyası Edebiyatçıları Ansiklopedisi. (2003). (2. Baskı. Cilt. 3, ss. 1133). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Yağlı, A. (2017). Ahmet Mithat Efendi'nin Felâtun Bey ile Râkim Efendi adlı romanında Fransız dili ve kültürünün İzleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (54), 46-55. https://dergipark.org.tr/en/pub/dpusbe/issue/32935/299420

Yalim, N. S. (2019). Ahmet Mithat Efendi ve Osmanlı Devletinde Fikir Hareketleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım F. (2011). *Ahmet Mithat Efendi'nin "Felatun Bey ile Rakım Efendi" Romanında İronik Söylem*, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer, Turkey

Yorgancılar, S. (2021). Türk Modernleşmesi Bağlamında Nurettin Topçu'nun Batılılaşma/Modernleşme Düşüncesi Üzerine Nitel Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Wellek, R. ve Warren, A. (1983). *Edebiyat Biliminin Temelleri.* (Çev. Ahmet Edip Uysal). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

KAYNAKÇA

Aksan, G. (2022). Evlilik ve Ayrılma: Ailenin Kurulması ve Sona Ermesi. M. Aydın (Ed.). *Sistematik Aile Sosyolojisi* içinde (s.145-166). Konya: Çizgi Kitabevi.

Aktaş, G. ve Uray, D. (2021). Erkeklerin boşanma sürecine ilişkin deneyimleri: Denizli'de nitel bir çalışma. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 45(2): 1-28.

Arıkan, Ç. (1996). *Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları Araştırması.* Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. https://www.aile.gov.tr/media/36498/halkin-bosanmaya-iliskin-tutumlari-arastirmasi-1996.pdf (E.T.:10.11.2024).

Battal, A. (2008). *Boşanma Sebepleri Araştırma Projesi Uygulama Sonuçları: Nihai Rapor.* İstanbul: Eflatun Matbaacılık.

Bayer, A. (2013). Değişen toplumsal yapıda aile. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 4(8): 101-129.

Baygal, A. (2020). Şiddetin Aile İçi Görünümleri. N. Adak (Ed.). *Değişen Toplumda Değişen Aile-Sosyolojik Tartışmalar* içinde (s. 177-200). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bilge, Y., Kendi, Ö. ve Ayhan, K. (2000). Boşanma kararı verilen 236 vakanın retrospektif incelenmesi. *Adli Tıp Bülteni,* 5(3): 230-232.

Bilgin, T. E. (2006). *1932-2002 Devlet İstatistik Enstitüsü Türkiye Boşanma İstatistikleri Analizi* (Lisans Bitirme Çalışması). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Binay, M. (2018). Türkiye'de boşanma nedenlerinin analizi ve alternatif uyuşmazlık yöntemleri. *Ombudsman Akademik,* 5(9): 237-267.

Can, Y. ve Aksu, N. B. (2016). Boşanma sürecinde ve sonrasında kadın. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 15(58): 888-902. https://doi.org/10.17755/esosder.258824

Çilingir, S. K. (2018). Aile ve Çevre İlişkisi. R. Küçükali (Ed.). *Çocuk ve Aile* içinde (s. 1-26). Ankara: Anı Yayıncılık.

Dağ, A. (2024). Rize ve Trabzon'un boşanma oranlarının karşılaştırılması. *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 10*(21): 13-25. https://doi.org/10.31765/karen.1436167

Demirci, Ş., Günaydın, G., Doğan, H. ve Aynacı, Y. (2005). Konya ilindeki boşanmaların retrospektif değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi,* 19(1): 22-28.

Doğan, İ. (2016). *Türk Aile Sosyolojisi: Tarih - Gelenek - Modern Zamanlar.* Ankara: Pegem Akademi.

Elmas, Ç. ve Adak, N. (2023). Türkiye'de Boşanma Nedenlerinin Toplumsal Kökenleri ve Boşanma Sonrası Deneyimler. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 43*(1): 84-97. https://doi.org/10.26650/SJ.2023.43.1.0030B

Erdoğru, M. A. (2013). On Altıncı ve On Yedinci Yüzyıllarda İstanbul'da Hul' Yöntemiyle Boşanma. F. M. Emecen ve E. S. Gürkan (Ed.). *Osmanlı İstanbulu I* içinde (s.273-281). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Eyce, B. (2000). Tarihten günümüze Türk aile yapısı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 1(4): 223-244.

Gençcan, Ö.U. (2013). *Boşanma Hukuku.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji.* İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Goetting, A. (1982). The Six Stations of Remarriage: Developmental Tasks of Remarriage after Divorce. *Family Relations,* 31(2): 213-222. https://doi.org/10.2307/584400

İşsever, H. ve Dişçi R. (2000). İstanbul'da 1999 yılında sonuçlanmış boşanma davalarında boşanma nedenlerinin değerlendirilmesi. *Adli Tıp Bülteni, 5*(3): 151-156. doi: 10.17986/blm.200053420

Kaplan, S., Abay, H., Bükecik, E., Şahin, S., Arıöz-Düzgün, A. ve Bay-Karabulut, A. (2018). Türkiye'de yapılan çalışmalar bağlamında kadınlarda boşanmanın nedenleri (2000-2018): sistematik derleme. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi,* 3(2): 821-833. https://doi.org/10.21733/ibad.463456

Kaşıkçı-Kaba, G. ve Öztürk, E. (2018). Karara bağlanan boşanma davalarının retrospektif incelenmesi: Gaziosmanpaşa örneği. *Turkiye Klinikleri,* 15(2): 52-60. doi: 10.5336/forensic.2017-59105

Kaya, K. ve Tan-Eren, G. (2020). Boşanma ve erken boşanmaların artış nedenleri. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi,* 3(9): 708-728. doi:10.26677/TR1010.2020.538

Kaya, T. (2016). İstanbul'da yaşayan boşanmış kadın ve erkeklerin boşanma deneyimleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(46): 409-430.

Meder, M. ve Gültekin, M. (2012). Türkiye'de 2001-2009 yılları arasındaki boşanma eğilimleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları,* 17(17): 149-164.

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: iletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(Özel Sayı 2): 273-294. https://doi.org/10.18037/ausbd.1227356

Oktik, N. (2024). Aile, Evlilik ve Boşanma Üzerine. N. Oktik ve E. Elmas Öktem (Ed.). *Aile: Gelenekselden Günümüze Disiplinler Arası Bakış* içinde (s. 1-18). Ankara: Pegem Akademi.

Sarı, Ö. (2018). Boşanmanın Sosyolojisi - Toplumsal Boyutlar ve Bireysel Kesitler. N. Oktik ve H. Ü. Reşitoğlu (Ed.). *Aileyi Anlamak - Disiplinler Arası Yaklaşım* içinde (s. 1-31). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Sayın, Ö. (1990). *Aile Sosyolojisi - Ailenin Toplumdaki Yeri.* İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Şahbaz, H. (2022). Coğrafi bir bakış açısıyla 2001-2020 döneminde Türkiye'deki boşanmalar. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (14): 21-58. https://doi.org/10.29157/etusbed.956891

Şentürk, Ü. (2006). *Parçalanmış Aile Çocuk İlişkisinin Sebep Olduğu Sosyal Problemler: Malatya Uygulaması* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Taş, N., Doğan, A. ve Önder, E. (2014). İşsizlik, takibe düşen kredi ve boşanma oranı değişkenlerinin suç sayısı üzerine etkisinin belirlenmesi: Türkiye için bölgesel panel veri analizi. *Niğde Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7*(1): 13-35.

Turner, B. S. (2014). *Klasik Sosyoloji*. (İ. Çetin, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2024). *Evlenme ve Boşanma İstatistikleri.* https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=bo%C5%9Fanma&dil=1 (E.T.: 18.10.2024).

Yargıç, Z. (2020). *Türk Hukukunda Anlaşmalı Boşanma Davası ve Hukuki Sonuçları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yurtkuran-Demirkan, S., Günindi-Ersöz, A., Beder-Şen, R., Ertekin, E., Sezgin, Ö., Turğut, A. M. ve Şehitoğlu, N. (2009). *Boşanma Nedenleri Araştırması.* Ankara: Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü.

KAYNAKÇA

AlQasem, J. (2021). The Dilemma of Syrian Refugess: Returning Home vs. Staying Related to Security at Homeland. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Altunoğlu, D. (2019) Uluslararası Geri Dönüş Programları Çerçevesinde Suriyeli Mültecilerin Geri Dönüş Eğilimleri ile İlgili İnceleme: Adana Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı.

Altunok, B. (2021). *Türkiye'de Tersine İç Göçler-(Geriye Dönüşler)*. Ankara: Astana Yayınları.

Arslan, Z. (2023). Bulgaristan'dan Göç. İçinde G. Kaya (Editör), *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100. Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (529-538). İzmir: Cem Yayınevi.

Bulut Keskin, Ü. (2022). Tersine Göç Olgusu Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme. İçinde A. Calalp ve C. Özgün (Editör), *Kuramdan Araştırmaya Türkiye'de Göç Olgusu* (s. 17-30). Ankara Nobel Yayıncılık.

Çolak, E. (2023). Geçici Koruma Altındaki Mültecilerde Geri Gönderilme Korkusu ile İlişkili Faktörler ve Ruh Sağlığına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü.

Çolak, Y. (2022). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Geri Göndermeme İlkesi: Suriyeli Mülteciler. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Darılmaz, F. K. (2021). How do Refugees Decide on Their Future Home?: A Qualitative Analysis of Return Decision of Syrians in Turkey (Mülteciler Gelecekte Yaşayacakları Yeri Nasıl Seçerler?: Türkiye'de Yaşayan Suriyelilerin Geri Dönüş Kararına Dair Nitel Bir Analiz). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Koç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dedeoğlu, S. ve Şahankaya Adar, A (2023). Türkiye'de Uluslararası Emek Göçü. İçinde G. Kaya (Editör), *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100. Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (s. 81-86). İzmir: Cem Yayınevi.

Demir, R. (2022). Gönüllü Geri Dönüş İçin Kalıcı Çözümler: Türkiye'deki Suriyeliler ve Afganlar. Doktora Tezi. Ankara: Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü.

Doğan, A. (2021). Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacıların Kariyer Planlamaları ve Ülkelerine Geri Dönüşe Yönelik Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Anabilim Dalı.

Engelhardt, M. (2020). Giriş: Sığınmacı Devrimi. İçinde M. Engelhardt (Editör), (çev. İ. Aka). *Sığınmacı Devrimi Son Göç Dalgası Nasıl Tümüyle Dünyayı Değiştirdi?* (s. 21-33). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Erdoğan, M. (2015). Türkiye'ye Kitlesel Göçlerde Son ve Dev Dalga: Suriyeliler. İçinde M. Erdoğan-A. Kaya (Editör), *Türkiye'nin Göç Tarihi / 14. Yüzyıldan 21. Yüzyıla Türkiye'ye Göçler* (s. 315-347). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Gezer, F. (2019). Kamp Dışında Yaşayan Suriyeli Kadınların Zorunlu Yaşam Deneyimleri ve Geri Dönme Planları (Gaziantep Nizip Örneği). Yüksek Lisan Tezi. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göçmez, V. (2022). Suriye İç Savaşı Esnasında Türkiye'nin Suriyelilere Yönelik Göçmen Politikaları: Entegrasyon mu, Geri Dönüş mü? Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, N., İlhan, A. ve Gülersoy, A. E. (2013). Bir Tersine Göç Örneği: Köprücük Köyü (Varto Muş). *Turkish Studies, 8*(6), 233-261.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2006). *Türkiye'de Göç ve Yerinden Olmuş Nüfus Araştırması.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Karakayıcı, Z. ve Öz, A. (2020). Kentten Köye Göç Eğiliminin Sınıflandırma Ağacı Yöntemine Göre Analizi; Konya İli Altınekin İlçesi Örneği. *Ziraat Mühendisliği*, 369, 94-107.

Kavak, G. (2011). I. Körfez Savaşı Sonrası Irak'tan Türkiye'ye Göçler ve Sonuçları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü.

Kaya, G. ve Gülersoy, A. E. (2023). Türkiye'de İç Göç. İçinde G. Kaya (Editör), *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100. Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (s. 27-40). İzmir: Cem Yayınevi.

IOM- Uluslararası Göç Örgütü 2013). *Göç Terimleri Sözlüğü*.

İçduygu, A., Erder, S. ve Gençkaya, Ö. (2014). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları, 1913-2023*. İstanbul: Koç Üniversitesi Göç Araştırma Merkezi Proje Raporları 1.

İçişleri Bakanlığı (2010). *Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi (KDRP)*. Yayınlanma Tarihi: 23 Haziran 2010, https://www.icisleri.gov.tr/koye-donus-ve-rehabilitasyon-projesi-kdrp.

İpekyüz, F. R. (2022). Zorunlu Göç Yaşamış Suriyeli Bireylerin Ülkelerine Geri Dönmeleriyle İlgili Stres Düzeyi ve Psikolojik İyilik Halinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisans Üstü Programlar Enstitüsü.

Kepenek, E. M. ve Uğuzman, T. (2018). Haydi Köyümüze Geri Dönelim! Tersine Göçün Sosyoekonomik Etkileri: Yeniyol Köyü Örneği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, *40*(2), 11-36.

Korç, S. (2022). Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin Gönüllü Geri Dönüşe İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Ankara Altındağ Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Meydan Larousse Ansiklopedisi (1971). *Cilt: 5*. İstanbul: Meydan Yayınevi.

Özüçürümez, S. (2023). Türkiye'de Zorunlu Göç ve Toplumsal Uyum. İçinde G. Kaya (Editör), *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (s. 403-410). İzmir: Cem Yayınevi.

Rittersberger-Tılıç, H. (2023). Tersine Göç-Almanya'dan Dönen Göçmenler. İçinde G. Kaya (Editör), *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (s. 73-80). İzmir: Cem Yayınevi.

Şahin, Ş. (2022). Suriyeli Sığınmacıların Entegrasyon Süreci ve Geri Dönüş Eğilimleri: Gaziantep Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TDK. (1998). *Türkçe Sözlük. 1. Cilt*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.

TÜİK. (2005). *Genel Nüfus Sayımı 2000 Göç İstatistikleri*. Ankara: TÜİK Yayınları.

Yücel, Z. Y. (2019). Ulus Devlet, Mültecilik ve Menşe Ülkeye Geri Dönüş: Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Mülteciler. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Aydın, S. (2020). *Örgütsel Davranış Üzerine Güncel Çalışmalar, "Örgütsel Yabancılaşma*", (Ed. Müjdat Avcı, Ergün Kara). Hiperyayın, 163-178.

Aydın, S. (2023). *Birey, Örgüt ve Toplum, "Örgütsel Aidiyet ve Sinizm",* (Ed. Müjdat Avcı, Ergün Kara). Eğitim Yayın Evi, 533-547.

Baudrillard, J. (2016). *Tüketim Toplumu: Söylenceleri/Yapıları*, (Çev., Hazal Deliçaylı-Ferda Keskin). Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *"Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar"*, (Çev.: Ümit Öktem). Sarmal Yay.

Bauman, Z. (2003). *Modernlik ve Müphemlik*. Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2011). *Yaşam Sanatı*. Versus Yayınları.

Bauman, Z. (2012). *Küreselleşme*. Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2019). *Akışkan Modernite*. Can Yayınları.

Battal, F. (2020). İş yerindeki narsisizm ve iş tatmini arasındaki ilişkide örgütsel özdeşleşmenin rolü. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23), 565-592.

Battal, F. (2020). Örgütsel adalet ve örgütsel bağlılık ilişkisinde örgütsel özdeşleşmenin rolü: Üniversite çalışanları üzerine bir örnek. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(24), 2362-2393.

Beck, U. (1998). *The Politics of Risk Society*. Polity.

Beck, U. (2011). *Risk Toplumu: Başka Bir Modernliğe Doğru*, (Çev. Kazım Özdoğan ve Bülent Doğan). İthaki Yayınları.

Bourdieu, P. (2017). *Ayrım, Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi,* (Çev.: Derya Fırat Şanan, Ayşe Günce Berkkurt). Heretik Yayınları.

Budak, A. C. ve Ak, A. (2020). Medenî usul ve icra iflas hukuku alanında Covıd-19 sebebiyle alınan tedbirler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(38), 1-19.

Clemons, E. K. (1995) "Using Scenario Analysis to Manage the Strategic Risks of Reengineering," Sloan Management Review, 36:4.

Çuhacı, A. (2007). Ulrıch Beck'in risk toplumu kuramı. *İstanbul University Journal of Sociology,* 3(14), 129-157.

Delibaş, K. (2017). *Risk toplumu*. Ayrıntı Yayınları.

Dilek, Ö. ve Öztürk, A. (2021). COVID-19 sürecinde online yemek siparişlerinde teknolojinin kabulü. *Third Sector Social Economic Review*, 56(3), 1313-1332.

Durkheim, E. (2012). Toplumsal İşbölümü. Cem Yayınevi.

Durmuş, İ. (2020). Çalışanların risk alma davranışları, yaşam tarzı değişkenleri ve işyerinin sosyal performansının sosyal mübadele kuramı kapsamında incelenmesi, *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute,* 23(44), 1069-1103. https://doi.org/10.31795/baunsobed.701394

Durmuş, İ. (2022). Moderator and mediator effect of self-expression on the ımpact of job role fitness on work risk taking: a role theory perspective, *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*, 51, 203-222.

Gürel, M. (2020). Covıd-19 salgınının şirketler hukukunda yarattığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Yaşar Hukuk Dergisi*, *2*(2), 52-60.

Hamdi, E. M. E. Ç., Balaylar, N. A. ve Birecikli, Ş. Ü. (2023). *Ekonomi Gündemi: Analizler Ve İncelemeler*. İçinde Pandemi Dönemi ve Sonrasında İşten Çıkarılma ile İlgili Ekonometrik Analiz. (Ed. Selçuk Koç, Kerem Çolak, İdris Sarısoy) , Scala Yayıncılık.

Hjorth, D. ve Kostera, M. (2007). Entrepreneurship and the experience economy. Copenhagen Business School Press DK.

Karakavuz, H. (2020). Covid-19'un Türk havayolu işletmeleri üzerindeki etkilerine ilişkin bir swot analizi. *Electronic Turkish Studies*, 15(8).

Kim, J. B., Wang, Z. ve Zhang, L. (2016). CEO overconfidence and stock price crash risk. *Contemporary Accounting Research*, 33(4), 1720-1749.

Koçak Bilgin, Y. ve Tekeli, H. (2022). Covıd -19'un yiyecek içecek işletmelerine olan etkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 23 (Covıd-19 Özel Sayısı), 281-301. https://doi.org/10.31671/doujournal.1041655

Lash, S. ve Urry, J. (1987) The End of Organized Capitalism, University of Wisconsin Press.

Leach E. (1968) 'Two Essays Concerning the Symbolic Representation of Time," Rethinking Anthropology. Athlone, London

Özalp, İ. (2010). *İşletme Yönetimi*. Nisan.

Özalp, İ., Koparal, C. ve Berberoğlu, G. (2012). *Yönetim ve Organizasyon I.* (Edt. Celil Koparal). TC Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

Ritzer, G. ve Stepnisky, J. (2013). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları*. De Ki Basım Yayım.

Sadakaoğlu, M. C. ve Alkan, T. (2022). Hazır yemek firmalarının Covid-19 salgını esnasında dijital pazarlama etkinliklerinin incelenmesi. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, *8*(1), 47-66.

Satıcı, Ö. (1998). *Yönetim Nedir?* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Selçuk H. (2023). *Kurumsal İtibar ve İlgili Olduğu Kavramları*, (Ed. Halim Akbulut, Rıfat Işık), Duvar Yayınları.

Selçuk H. (2024). Kriz Yönetiminde Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi, *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(28), 994-1014.

Senemoğlu, O. (2017). Tüketim, tüketim toplumu ve tüketim Kültürü. *İnsan & İnsan*, Yıl 4, Sayı 12, 66-86.

Sennett R. (2008). *Karakter Aşınması Yeni Kapitalizmde İşin Kişilik Üzerinden Etkileri*, Ayrıntı Yayınevi.

Seyrek, E. (2022). Pandemi sonrası örgütleri bekleyen bir tehlike: Geride kalanlar sendromu (Survivor syndrome). Tüm yönleriyle yönetim ve strateji (Cilt 1, ss. 113-124). Ekin Yayınevi.

Seyrek, E. (2023a). *Belirsizliğe tahammülsüzlük.* Yönetim ve organizasyon alanında uluslararası araştırma ve değerlendirmeler (ss. 41-54). Serüven Yayınevi.

Seyrek, E. (2023b). Türkiye'de işe gömülmüşlük üzerine yapılan araştırmaların içerik analizi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (32), 186-208.

Şen, G. ve Bütün, E. (2021). Covid-19'un pandemi salgınının havacılık sektörüne etkisi: Gig ekonomisi alternatifi. *Journal of Aviation Research, 3*(1), 106-127.

Şen, M. A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) salgınının Türkiye'deki yemek firmalarında oluşturduğu etkinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Afet ve Risk Dergisi, 3*(1), 89-100.

Şener, Y. (2012). Terör ve turizm ilişkisi: Türkiye üzerine yansımalar (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Topaloğlu, E. E. (2019). Kripto para Bitcoin ve döviz kurları ilişkisi: yapısal kırılmalı eşbütünleşme ve nedensellik analizi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(02), 367-382.

Tunçer, P. (2011). Örgütsel değişim ve liderlik. *Sayıştay Dergisi*, (80), 57-84.

Unur, K. (2000). Turizm-terörizm ilişkisi ve Türkiye örneği. Anatolia: *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 169-177.

Vurgun, Y. ve Öztop, S. (2011). Yönetim ve örgüt kültüründe değerlerin önemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16*(3), 217-230.

Yazıcı, M. A. (2013). Popüler kültür ve tüketim. *Politika Dergisi*, 15.

Yeşiltaş, M., Öztürk, İ. ve Türkmen, F. (2008). Terör faaliyetlerinin turizm sektörüne etkilerinin çözüm önerileri perspektifinde değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*(1), 180.

Yılmaz, A. (2004). *İkinci Küreselleşme Dalgası Kavram, Süreç ve Sorunlar*, Vadi Yayınları.

Editör:
Doç. Dr. Muhammet Mustafa Bayraktar

Din Eğitimi

International Research in the Field of Religious Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

DİN EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Muhammet Mustafa Bayraktar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-53-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DİN EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Muhammet Mustafa Bayraktar
VI+126 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-53-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Ayasbeyoğlu, N. (1991). *İslamiyetin eğitimimize getirdiği değerler ve Kur'an-ı Kerim'in eğitim ile ilgili ayetlerinin tahlili.* İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Aybey, S. (2018). Din eğitimi ve öğretiminde kırk hadis geleneği -Nevevî örneği-. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 18*(3), 201-228.

Aydın, M. Ş., & Osmanoğlu, C. (2015). *Kültürlerarası din eğitimi.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Ayhan, H. (1985). *Din eğitimi ve öğretimi (iman-ibadet).* Ankara: DİB Yayınları.

Bayrakdar, M. (1987). *Islam ibadet fenomenolojisi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Bayraklı, B. (1997). *İslâm'da eğitim: Batı eğitim sistemleriyle mukayeseli* (6. baskı). İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

Berglund, J. (2009). *The role of visual and audio media in religious education.* London: Routledge.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal, 9*(2), 27-40.

Campbell, H. A. (2017). *Digital religion: Understanding religious practice in digital media.* London: Routledge.

Chaves, M. (2004). *American religion: Contemporary trends.* Princeton, NJ: Princeton University Press.

Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

Dewey, J. (1938). *Experience and education.* New York, NY: Kappa Delta Pi.

Durkheim, E. (1912). *The elementary forms of religious life.* New York, NY: Free Press.

Elmalılı, M. H. (1935). *Hak dini Kur'an dili.* İstanbul: Diyanet İşleri Başkanlığı.

Erikson, E. H. (1968). *Identity: Youth and crisis.* New York, NY: W. W. Norton & Company.

Fowler, J. W. (1981). *Stages of faith: The psychology of human development and the quest for meaning.* San Francisco, CA: Harper & Row.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed.* New York, NY: Continuum.

Hick, J. (2004). *The new frontier of religion and science: Religions and the sciences in the twenty-first century.* London: Palgrave Macmillan.

Jackson, R. (2017). *Religious education: An interpretive approach.* London: Routledge.

Karaman, H. (1999). *Fıkıh usulü.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Kızıler, H. (2019). Hayatı algılamada değerleri uygulama yöntemi: Tasavvuf. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 320-338.

Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

Nasr, S. H. (1987). *Islamic science: An illustrated study.* London: World Wisdom.

Piaget, J. (1977). *The development of thought: Equilibration of cognitive structures.* New York, NY: Viking Press.

Robinson, K. (2013). *The element: How finding your passion changes everything.* London: Penguin.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Watson, G. (2018). *Digital media in religious education.* Oxford: Oxford University Press.

Weber, M. (1922). *The sociology of religion* (E. Fischoff, Çev.). Boston, MA: Beacon Press.

KAYNAKÇA

Akça, S. (2018). Sosyal Bilimlerde Etik Sorunlar. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Aruç, N. Y. (2004). İbn Rüşd'ün Eğitim Felsefesi. İstanbul: Rağbet Yayınları.

Aydınlı, Y. Şimşek, O. (2019). Fârâbî. İstanbul: İsam Yayınları.

Bacanlı, H. (2007). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Asal Yayın ve Bilişim.

Bailey, R, Barrow, R, Carr, D, McCharty, C. (2019). Eğitim Felsefesi Kılavuzu. (Çev, Ünder, H.) Ankara: Pegem Akademi.

Bayraktar, L. (2013). Felsefe ile. Ankara: Aktif Düşünce Yayıncılık.

Bower G. H, Hilgard E. R. (1981). Theories of Learning. ABD. This Week's Citation Classic, 26, 142.

Brubacher, J , Büyükdüvencı , S . (2019). Eğ t m n Amaçları. Ankara: Ankara Üniversitesi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 16 (1), 413-426.

Connerton, P. (2014). Toplumlar Nasıl Anımsar? (Çev, Şenel A.) Ankara: Ayrıntı Yayınları.

Ergün, M. (1997). Eğitim Sosyolojisi. Ankara: Ocak Yayınları.

Gürsoy, K. (2013). Birleyerek Oluşmak. Ankara: Aktif Düşünce Yayıncılık.

İbn Rüşd. (1998). Telhisu Kitabi'n-Nefs. (Çev, Arkan, A.) İstanbul: Litera Yayınları.

İbn Rüşd. (1992). Faslu'l-Makal: Felsefe ve Din İlişkisi (Çev, Karlığa, B.) İstanbul: İşaret Yayıncılık.

İnan, M, Demir, M. (2018). Eğitimde Fırsat Eşitliği ve Kamu Politikaları: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20 (2), 337-359.

Kömez, S. A. (2016). Öğretim, Yöntem ve Teknikleri. Ankara: Yediiklim Yayınları.

Kuçuradi, İ. (2018). İnsan ve Değerleri. Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu.

Morgan, C. T. (1981). Psikolojiye Giriş. Ankara: Meteksan Yayınevi.

Özdemir, Ç. (2022). İbn Rüşd'ün Eğitim Felsefesi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Sahranç, Ü. (2015). Öğrenme Etkileyen Etkenler. İçinde: Yıldırım, İ. (ed.) Eğitim Psikolojisi, 5. Ankara: Anı Yayıncılık.

Salman, Z. (2016). Program Geliştirme. Ankara: Yediiklim Yayınları.

Tanık, B. (2016). Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Yediiklim Yayınları.

Tunç, İ. A. (2004). Van'da Kadın Sorunları ve Eğitim. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (1), 1-26.

REFERENCES

Altaş, N. (2007). *Yapılandırmacı program anlayışına dayalı ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi öğretimi öğretmen el kitabı.* İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.

Ausubel, D. P. (1968). *Educational Psychology: A Cognitive View*. New York: Holt, Rinehart, and Winston.

Ayaydın, N. (2012). *Din öğretiminde soyut kavramların öğretilmesiyle ilgili problemlerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çelebi, E. (2010). Yapılandırmacı yaklaşımın din ve ahlâk öğretiminde uygulanabilirliğinin epistemolojik imkanı. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 85-94.

Çın, A. (2013). *Yapılandırmacı yaklaşımın 7E öğrenme modeline göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi 6. sınıf İslam'ın sakınılmasını istediği bazı davranışlar ünitesinin örnek ders işlenişleri* (Yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Erdem, M., & Arkün Kocadere, S. (2015). Yapılandırmacı öğrenme inanç ölçeğinin geliştirilmesi. *İlköğretim Online, 14*(4), 1260-1275. https://doi.org/10.17051/io.2015.84249

Ertürk, S., & Özmen, H. (2019). Yapılandırmacı yaklaşımın öğretim programlarına etkisi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi, 10*(4), 67-81.

Fosnot, C. T. (2013). *Constructivism: Theory, perspectives, and practice*. Teachers College Press.

Gücen, A. (2014). *İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinde bilimsellik değerinin öğretimi* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Güneş, A. (2016). Din öğretiminin yapılandırmacı temelleri ve yeni bir öğrenme-öğretme materyali olarak zihin haritaları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 3*(6), 1488-1500.

Kavak, R. (2016). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde zihin haritası oluşturmanın öğrenci başarısına, kalıcılığa ve öğrenmedeki duyuşsal özelliklere etkisi* (Doktora tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Kızılabdullah, Y. (2008). *Yapılandırmacılık yaklaşımının ilköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin amaçlarının gerçekleşmesine etkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Novak, J. D. (1990). Concept mapping: A useful tool for science education. *Journal of Research in Science Teaching*, 27(10), 937-949.

Nurten Güçlüer, M. (2009). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde; 5. sınıf ünitelerinin yapılandırmacı yaklaşım ve çoklu zeka kuramına göre hazırlanması* (Doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Okumuşlar, M. (2014). *Yapılandırmacı yaklaşım ve din eğitimi*. Konya: Yediveren.

Piaget, J. (1977). *The Development of Thought: Equilibration of Cognitive Structures*. New York: Viking Press.

Selek, K. (2013). *Yapılandırmacı yaklaşımın 7E öğrenme modeline göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi 8. sınıf İslam dinine göre kötü alışkanlıklar ünitesinin örnek ders işlenişleri* (Yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Türkyılmaz, H. (2017). Bir öğretim materyali olarak zihin haritalarının Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinde kullanımı. *DEUİFD, XLV*, 41-80.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.

Yıldırım, A. (2017). Din öğretiminde yeni yaklaşımlar ve öğrenci merkezli yöntemler. *Eğitim Bilimleri Dergisi, 6*(3), 45-58.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zengin, M. (2011). *Din eğitimi ve öğretiminde yapılandırmacı yaklaşım*. İstanbul: Dem Yayınları.

KAYNAKÇA

9. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı. (2024). MEB Yayınları.

12. Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitabı. (2024). MEB Yayınları.

Ahilik Haftası Kutlamaları Yönetmeliği. (2008). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=12349&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

Ahilik Kültürü ve Girişimcilik Dersi Öğretim Programı. (2023). https://meslek.meb.gov.tr/upload/krl/Secmeli_Dersler/2023-68-Ahilik_Kulturu_ve_Girisimcilik_9_10_11_12.pdf

Alpaslan, N. (2021). *Ahilik-Tasavvuf ilişkisinin din eğitimi açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Anadol, C. (1991). Ahilik kültürü ve fütüvvetnameler. *Türk Tarihi Kurumu Basımevi, Ankara*.

Andaç, F. (1993). Osmanlı döneminde Ahilik teşkilatı. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*, 1-14.

Ayhan, H. (1997). *Eğitim bilimine giriş*. Şule.

Balcı, D. (2019). Bir kurum ve eğitimi örneği olarak Ahilik teşkilatında eğitim. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *33*(46), 363-384.

Çağatay, N. (1989). *Bir Türk kurumu olan Ahilik*. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Çoban, M. (2016). Değerler eğitiminin referansları bağlamında Hacı Bektaş-ı Velî'nin Makâlâtı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(1).

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programı. (2018). https://dogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_12/06191203_dkab_2018_ortaogretim.pdf

Doğan, H. (2006). *Ahilik ve örtülü bilgi*. Ekin Kitabevi.

Ekinci, Y. (1989). *Ahilik*. Sistem Ofset.

Ekinci, Y. (1991). Ahilik ve esnaf ahlakı. *Standart Dergisi*, *351*, 28-31.

El-Mu'cemü'l-Evsat 45.

Erdem, C. (2023). Fütüvvetname ve Ahilik Teşkilatında yaygın din eğitimi: Razavi'nin Fütüvvetnamesi örneği. *Journal of the Near East University Islamic Research Center*, *9*(1), 64-80.

Fütüvvet Dersi Öğretim Programı. (2024). https://meslek.meb.gov.tr/upload/krl/Secmeli_Dersler/Fütüvvet%202024-04.pdf

Gölpınarlı, A. (1953a). Burgâzî ve Fütüvvetnâmesi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, *1-4*, 1-35.

Gölpınarlı, A. (1953b). Necm-i Zerkûb Fütüvvetnâmesi. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, *1-4*, 235-261.

Güçlü, İ. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri: Teknik, yaklaşım, uygulama*. Nika Yayınevi.

Günay, Ü. (2006). İktisadi ahlak ve din. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *7*, 109-128.

Günaydın, Y. T. (2015). *Ahîlik: Eski Türkiye'de iş teşkilâtı*. Büyüyenay Yayınları.

Hûd Suresi, 11:86.

Kılavuz, M. A. (2004). Ahilik kurumunda din ve ahlâk eğitimi anlayışı. I. Ahilik Araştırmaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 12-13 Ekim 2004, Kırşehir, 615-628.

Kuşeyrî, A. (2014). *Tasavvuf ilmine dair Kuşeyri Risalesi* (S. Uludağ, Çev.; C. 7). Dergah Yayınları.

Küçükdağ, Y., Erdemir, Y., & Şahin, B. (Ed.). (2014). *Ahilik Ansiklopedisi*. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı.

Oktay, A. (2007). *Eğitimin tanımı, özellikleri ve eğitimle ilgili temel kavramlar*. Pegem Akademi.

Okumuş, E. & vd. (2018). Ahilik kültürü ve günümüze yansımaları (Eskişehir örneği). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *5*(8), 7-38.

Özaydın, M. (2005). Fütüvvet ve Fütüvvet Ahlâkı. *I. Ahî Evran-ı Veli ve Ahîlik Araştırmaları Sempozyumu*, 685-712.

Özer, N., & Atik, S. (2015). Eğitim bilimine giriş. *Celal Tayyar Uğurlu (Edt.), Eğitimin Temel Kavramları, Ankara: Eğiten Kitap Yayınları*.

Öztürk, H., Gökbel, A., Çelik, R. İ., Yozgat, F., Doğan, A., & Kurt, H. (2023). *Ahilik kültürü ve meslek ahlakı*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Sahih-i Buhari, Mezalim 3; Edeb 57.

Sahih-i Buhari, Rikak 23.

Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim, Edeb 69; Birr 10.

Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim, İman 4; İman 65.

Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim, İman 6; İman 45.

Sancaklı, S. (2010). Ahilik ahlâkının oluşumunda hadislerin etkisi. *İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *1*(1), 1-28.

Sülemî, E. A. (1977). *Tasavvufta fütüvvet* (S. Ateş, Çev.). Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Sünen-i Tirmizi, Büyü 4.

Taşpınar, M. (2017). *Kuramdan uygulamaya öğretim ilke ve yöntemleri*. Pegem Akademi.

Ünsür, A. (2020). Ahilik sistemi değerleri, yönetim ve eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, *18*(39), 297-337. https://doi.org/10.34234/ded.667411

Yeşil, R., & Kart, M. (2018). Değer eğitimi modeli olarak Ahilik. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(3), 161-177.

Yılmaz, A. (1995). *Ahilikte din ve ahlak eğitimi* [Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Yiğit, Y. (2021). Kültürel miras öğretimi bağlamında ahilik: Din eğitimi perspektifinden bir değerlendirme. *Bilimname*, *46*, 91-123.

Editör:
Doç. Dr. Eren Ekin Ercan

Gazetecilik ve Medya Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM
yayınevi

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III

Editör: Doç. Dr. Eren Ekin Ercan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-52-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III
Editör: Doç. Dr. Eren Ekin Ercan
IV+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-52-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akaydın, A., ve Ekşioğlu Sarılar, N. B. (2021). Dijital gazetecilik ve büyük veri: haberin metalaşması ve tüketimi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 14*(34), 814-830. https://doi.org/10.12981/mahder.855639

Aufderheide, P. (1993). *National leadership conference on medialiteracy.* Conference Report. Washingto, DC: Aspen Institute.

Ballı, A., (2022). Türkiye'de dijital dönüşüm ve girişimcilik. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 57*(1), 251- 279. https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.22.02.1697

Binark, M. (2014). *Yeni medya çalışmalarında araştırma yöntem ve teknikleri.* İstanbul: Ayrıntı.

Bulut, B., & Karasakaloglu, N. (2018). Digital reading disposition scale: A study of validity and reliability. *Universal Journal of Educational Research, 6*(4), 613-618.

Bulut, S., ve Susar Kırmızı, F. (2022). Dijital okuma motivasyonu ölçeği (dmö): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 11*(4), 1785-1806.

Çapar, B. (1998). İşlevsel okur-yazarlık bilgi erişim ilişkisi ve Türkiye. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, *12*(4), 342-344.

Değirmencioğlu, G. (2016). Dijitalleşme çağında gazeteciliğin geleceği ve inovasyon haberciliği. *Trt Akademi*, *1*(2), 590-606.

Demirli, C., ve Kütük, Ö. F. (2010). Anlamsal web (web 3.0) ve ontolojilerine genel bir bakış. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *9*(18), 97-108.

Dictionary, C. (2019). Electronic resource. *URL: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/literacy (Erişim tarihi: 20.11.2024)*.

Dilmen, N. E. (2007). Yeni medya kavramı çerçevesinde internet günlükleri-bloglar ve gazeteciliğe yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi*,*12*(12),113-122.

Ersöz, B., ve Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve bilişim teknolojilerinin çalışanlar üzerindeki etkileri. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology*, *11*(42), 170-179. https://doi.org/10.5824/ajite.2020.03.007.x

Farinosi, M., Lim, C., ve Roll, J. (2016). Book or screen, pen or keyboard? A cross-cultural sociological analysis of writing and reading habits basing on Germany, Italy and the UK. *Telematics and Informatics*, *33*(2), 410-421. https://doi.org/10.1016/j.tele.2015.09.006

Fortunati, L., ve Vincent, J. (2014). Sociological insights on the comparison of writing/reading on paper with writing/reading digitally. *Telematics and Informatics*, *31*(1), 39-51. https://doi.org/10.1016/j.tele.2013.02.005

Gulyas, A. (2013). The influence of professional variables on journalists'uses and views of social media: A comparative study of Finland, Germany, Sweden and the United Kingdom. *Digital Journalism*, *1*(2), 270-285. https://doi.org/10.1080/21670811.2012.744559

Güdekli, A., Hof, S. D. V. H., Eser, M., & Oruç, M. S. (2022). Haber medyası okuryazarlığı ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Economy Culture and Society*, (65), 61-80.

Güneş, F. (2016). Kağıttan ekrana okuma alanındaki gelişmeler (from paper to screen developments in the field of reading. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *5*(1), 1-18. https://doi.org/10.14686/buefad.v5i1.5000155474

Hahnel, C., Goldhammer, F., Naumann, J., & Kröhne, U. (2016). Effects of linear reading, basic computer skills, evaluating online information, and navigation on reading digital text. *Computers in Human Behavior*, *55*, 486-500. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.09.042

Hermida, A. (2013). # Journalism: reconfiguring journalism research about Twitter, one tweet at a time. *Digital Journalism*, *1*(3), 295-313. https://doi.org/10.1080/21670811.2013.808456

Hobbs, R. (2004). Medya okuryazarlığı hareketinde yedi büyük tartışma. (çev. M. T. Bağlı) *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 37(1), 122-140.*

Jols, T. & Thoman, E. (2008). 21. *yüzyıl okuryazarlığı-medya okuryazarlığına genel bir bakış ve sınıf içi etkinlikler*. (çev. Cevat Elma ve Alper Kesten) Ekinoks.

Karaduman, S. (2019). Yeni medya okuryazarlığı: yeni beceriler/olanaklar/riskler. *Erciyes İletişim Dergisi, 6(1), 683-700. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.484193*

Kellner, D. (2001). New technologies/new literacies: reconstructing education for the new millennium. *International Journal of Technologyand Design Education,* 11, 67-81. https://doi.org/10.1080/713698975

Keskin, H., Baştuğ, M., ve Atmaca, T. (2016). Öğrencileri akademik dijital okumaya yönlendiren unsurlar. *Eğitim ve Bilim*, *41*(188), 117-129. http://dx.doi.org/10.15390/EB.2016.6655

Kinzer, C. K. (2010). Focus on policy: Considering literacy and policy in the context of digital environments. *Language Arts*, *88*(1), 51–61. https://doi.org/10.58680/la201011676

Kurt, A. ve Kürüm, D. (2010). Medya okuryazarlığı ve eleştirel düşünme arasındaki ilişki: kavramsal bir bakış. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(2), 20-34. https://doi.org/10.20875/sb.92802

Larson, L. C. (2012). It's time to turn the digital page: Preservice teachers explore e-book reading. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, *56*(4), 280-290. https://doi.org/10.1002/JAAL.00141

Leu, D. Forzani, E.Timbrell, N. Maykel, C. (2015). Seeing the forest, not the trees: essential technologies for literacy in the primary-gradeand upper elementary-grade classroom. *The Reading Teacher,* 69(2), 139-145 https://doi.org/10.1002/trtr.1406

Livingstone, S., Van Couvering, E. & Thumim, N. (2008). *Converging traditions of research on media and information literacies: Disciplinary, critical, and methodological issues.* J. Coiro, M. Knobel, C. Lackshear & D. J. Leu (Der.), Handbook of research on new literacies içinde (ss. 103-132). New York, NY: Lawrence Erlbaum.

Lowry, R. (1999). *One-way analysis of variance for independent samples*. *Vassar College, USA.*

Lupton, D. (2015). *Digital sociology.* London and New York: Routledge Taylor & Francis Group. https://doi.org/10.4324/9781315776880

Malik, M., Cortesi, S., & Gasser, U. (2013). *The challenges of defining news literacy.* Berkman Center Research Publication, 20. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2342313

Okur-Berberoğlu, E. (2013). Medya okuryazarlığı ve mesajların anlamlandırma süreci. *HAYEF Journal of Education*, 10(2), 13-21.

Özçelik Baloğlu, Ö. (2023). Teknolojik bir dönüşüm olarak dijitalleşme kavramı ve etkileri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(2), 1189-1210. https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1276723

Sezen, D. (2011). *Katılımcı kültürün oluşumunda yeni medya okuryazarlığı: abd ve türkiye örnekleri* (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sili Kalem, A. (2022). Gündelik hayatın dijitalleşmesi karşısında sosyoloji. *Medeniyet ve Toplum Dergisi, 6*(2), 95-102. http://dx.doi.org/10.51117/metder.2022.28

Solmaz, B., ve Yılmaz, R. A. (2012). Medya okuryazarlığı araştırması ve selçuk üniversitesinde bir uygulama. *Selçuk İletişim*, *7*(3), 55-61. https://doi.org/10.18094/si.70802

Taipale, S. (2014). The affordances of reading/writing on paper and digitally in Finland. *Telematics and Informatics*, *31*(4), 532-542. https://doi.org/10.1016/j.tele.2013.11.003

Tokgöz, O. (2003). *Temel Gazetecilik*. İmge Kitabevi.

Törenli, N. (2005). *Yeni medya, yeni iletişim ortamı*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

UNESCO. (2015*). Education 2030: Incheon declaration and framework for action*. Paris.

Volčič, Z. (2003). Who wants to be a media literate? Locating media research methods and applying them to the media literacy concept. *Medijska istraživanja: hrvatski znanstveno-stručni časopis za novinarstvo i medije*, *9*(2), 35-67.

Yıldız, N., ve Keskin, H. (2016). Ergenlik dönemindeki öğrencilerin dijital ve matbu okumaya karşı tutumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(1), 344-361. *https://doi.org/10.17860/efd.82485*

Yücel, G., ve Adiloğlu, B. (2019). Dijitalleşme-yapay zekâ ve muhasebe beklentiler. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 17, 47-60.

KAYNAKÇA

Blumler, J. G., & Katz, E. (1974). The uses of mass communications: Current perspectives on gratifications research. Londra: Sage.

Casero-Ripollés, A. (2021). The impact of Covid-19 on journalism: A set of transformations in five domains. Comunicação e sociedade, 40, ss. 53-69.

Dena, C. (2020). Transmedia practice: Theorizing the practice of expressing a fictional world across distinct media and environments. New York: MIT Press.

Eberwein, T. (2018). A question of trust: functions and effects of transmedia journalism. İçinde Exploring Transmedia Journalism in the Digital Age (Eds: Gambarato, R. R. & Alzamora, G. C.), ss. 15-30). USA: IGI Global.

Evans, E. (2018). Transmedia television: Audiences, new media, and daily life. New York: Routledge.

Jenkins, H. (2006). Convergence culture: Where old and new media collide. New York: New York University Press.

Levinson, P. (2014). Transmedia transnational video journalism. Periodismo transmedia: miradas múltiples, ss. 91-97.

Luchessi, L. (2018). Viral news content, instantaneity, and newsworthiness criteria. İçinde Exploring Transmedia Journalism in the Digital Age (Eds: Gambarato, R. R. & Alzamora, G. C.), ss. 31-48). USA: IGI Global.

Pase, A. F., Goss, B. M., & Tietzmann, R. (2018). A Matter of Time: Transmedia Journalism Challenges. İçinde Exploring Transmedia Journalism in the Digital Age (Eds: Gambarato, R. R. & Alzamora, G. C.), ss. 49-66). USA: IGI Global.

Proctor, W. (2019). Transmedia Storytelling: Hyperdiegesis, Narrative Braiding, and Memory in Star Wars Comics. In More Critical Approaches to Comics, ss. 206-220. Londra: Routledge.

Scolari, C. A. (2022). Transmedia storytelling: New ways of communicating in the digital age. Journal of Media Studies, 15(2), ss. 145–160.

Voigts, E., & Nicklas, P. (2013). Introduction: Adaptation, transmedia storytelling and participatory culture. Adaptation, 6 (2), ss. 139-142.

https://www.nytimes.com/projects/2012/snow-fall/index.html#/?part=tunnel-creek (Erişim tarihi: 09.10.2024).

https://www.theatlantic.com/business/archive/2012/12/snow-fall-isnt-the-future-of-journalism/266555/ (Erişim tarihi: 09.10.2024).

https://offshoreleaks.icij.org/ (Erişim tarihi: 09.10.2024).

https://www.nytimes.com/interactive/2019/08/14/magazine/1619-america-slavery.html (Erişim tarihi: 12.10.2024).

https://www.ajplus.net/home (Erişim tarihi: 12.10.2024).

KAYNAKÇA

Altın, F. Ö. (2019). Köy Enstitülerinin Kapatılmasında Yazılı Basının Rolü: Gündem Belirleme Kuramı Kapsamında Ulus ve Vatan Gazetelerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi.

Alver, F. (2007). *Gazeteciliğin Kuramsal Temelleri*. İstanbul: Betakitap.

Aydoğdu, N. ve Ural, A. (2023). Eğitim Haberlerine Gazetelerin İnternet Sayfalarında Nasıl Yer Verildiğine İlişkin Bir Çözümleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(4), 1277-1289.

Aziz, A. (1977). Türkiye'de Radyo Televizyon ile Eğitim Uygulamaları. *Eğitim ve Bilim*, 2(7), 19-27.

Onur, B. (1994). Türk Eğitim Sisteminin Özellikleri. *Eğitim ve Bilim*, 18(93), 9-17.

Berkant, H. G. ve Cömert, M. (2013). Günlük Gazetelerdeki Eğitimle İlgili Haberlerin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 25-44.

Bierbaum, A. H. (2021). News Media's Democratic Functions in Public Education: An Analysis of Newspaper Framings of Public School Closures. *Urban Education*, 56(9), 1485-1519.

Bulfin, S., Pangrazio, L. Ve Selwyn, N. (2014). Making 'Moocs': The Construction of A New Digital Higher Education Within News Media Discourse. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 15(5), 290-305.

Bulut, S. (2009). *Sermayenin Medyası Medyanın Sermayesi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Cohen, J. L. (2010). Teachers in the News: A Critical Analysis of One US Newspaper's Discourse on Education, 2006–2007. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 31(1), 105-119.

Dağtaş, E. ve Ünal, M. A. (2019a). Eğitim Haberlerinin Metalaşmasını Reklam ve Reklam Haberler Üzerinden Okumak. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 38-61.

Dağtaş, E. ve Ünal, M. A. (2019b). Türkiye'de Yeni Sağ Politikalar Çerçevesinde Eğitim Haberciliğinin İçerikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 4(1), 7-36.

Dinçer, A. (2007). Neo-Liberalizm Eğitim Sistemini Sermaye Lehine Yeniden Yapılandırıyor. *Küreselleşme ve Eğitim*, 321-331.

Dorries, B. ve Haller, B. (2001). The News of Inclusive Education: A Narrative Analysis. *Disability & Society,* 16(6), 871–891.

Durmuş, A., Tanrıverdi, D. ve Korkmaz, H. (2021). Ulusal ve Uluslararası Basında COVID-19 Salgını ve Eğitim: Türk Eğitim Sistemi için Öğretileri. İçinde Ö. Uslu, G. Tan-Şişman ve Y. Ay (Editörler). Dokuzuncu Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi (ss. 23-39). İzmir: 4-6 Kasım 2012.

Ercan, F. (1999). Neo-liberal Eğitim Ekonomisi: Eleştirel Bir Çerçeve Denemesi. İçinde F. Alpkaya, T. Demirer, F. Ercan, H. Mıhçı, İ. Önder, S. Özbudun ve M. Özuğurlu (Editör), *Eğitim: Ne için? Üniversite: Nasıl? YÖK: Nereye?* (s. 49-94). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Erdoğan, İ. (2002). *Eğitimde Değişim Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Erdoğmuş, F. (2015). Türkiye'de Yazılı Medya ve Siyasi Partiler Açısından İdeolojinin Yeri: Eğitimde 4+4+4 Sistemine Geçiş ve İdeolojik Yansımalar. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Ergün, M. (2015). *Eğitim Felsefesi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Ergün, H. (2023). Birlik ve Rodop Rüzgârı Haberlerinde Batı Trakya Türklerinin Eğitim Sorunları. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 1989-2008.

Erkılıç, T. A. (2008). Eğitimle İlgili Yazılara İlişkin Yerel Basın Üzerinde Yapılan Bir Çözümleme. *Yordam Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 223-234.

Fladmoe, A. (2011). Education in the News and in the Mind. *Nordicom Review*, 33(1), 99-116.

Gök, F. (2004). Eğitimin özelleştirilmesi. İçinde N. Balkan ve S. Savran (Editör), *Neoliberalizmin Tahribatı: Türkiye'de Ekonomi, Toplum ve Cinsiyet* (s. 94-110). İstanbul: Metis Yayınları.

Gökçe, N. (2009). Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 251-265.

Grek, S. (2009). Governing by Numbers: The PISA 'Effect' in Europe', *Journal of Education Policy* 24(1), 23-37.

Güngör, C. ve Saltürk, A. (2021). Yazılı Basında Öğretmenler ile İlgili Çıkan Haberlerin İncelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(1), 514-531.

Mughan, A. ve Gunther, R. (2000). The media in democratic and nondemocratic regimes: A multilevel perspective. İçinde R. Gunther ve A. Mughan (Editör), *Democracy and the Media. A Comparative Perspective* (s. 1-27). New York: Cambridge University Press.

Hız, G. (2010). 1980 Sonrasında Türkiye'de Yükseköğretimde Piyasalaştırma ve Özelleştirmedeki Gelişmeler. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 55-80.

İldaş, G. (2021). Covıd-19 Sürecinde Medyanın Bilgilendirme Rolündeki Değişim: Eğitim Haberleri Üzerine Bir İnceleme. *Beykoz Akademi Dergisi*, 9(2), 316-322.

Karabulut, C. (2016). Eğitimde Metalaşma ve Ticarileşmesi. *Sosyal Araştırmalar Vakfı Katkı Dergisi*, (2), 66-79.

Keong, Y. C., Naim, S. ve Zamri, N. D. M. (2014). Online News Report Headlines of Education Malaysia Global Services. *Malaysian Journal of Communication*, 30(2), 159-182.

Kocadaş, B. (2004). Kitle İletişim Araçları Eğitim İlişkisi. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi,* 4(3), 129-135.

McCombs, M. E. ve Shaw, D. L. (1972). Agenda-Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.

MacMillan, K. (2002). Narratives of Social Disruption: Education News in the British Tabloid Press. *Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education*, 23(1), 27-38.

Öztürk, B. ve Çetinkaya, A. (2021). Pandemi Döneminde Bir Eğitim Aracı Olarak Televizyon: TRT EBA TV. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 6(1), 140-162.

Polat, Ü. (2014). Mütarekeden Cumhuriyete Basında Eğitim ve Öğretmen Sorunları. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Spring, J. (2015). *Economization of Education*. London: Routledge.

Tekin, Y. F. ve Akyol, B. (2020). Gazete Haberlerinde Eğitim Yöneticisi. *Turkish Studies*, 15(3), 2101-2115.

Tural, N. K. (2002). *Eğitimin Finasmanı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Uygun, S. (2012). Basında Öğretmen Sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 72-91.

Ünal, M. A. (2018). Yeni Sağ Politikalar Çerçevesinde Türkiye Basınındaki Eğitim Haberciliğine Yönelik İçeriklerin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Ünal, A. ve Cemaloğlu, N. (2021). Eğitim Kurumlarında Karşılaşılan İstenmeyen Davranışların Basında Çıkan Haberler Aracılığıyla İncelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2021(17), 45-71.

Vidya, K. S. ve Sarangapani, P. M. (2011). Is Education News. *Economic and Political Weekly*, 46(42), 69-76.

Yılmaz, Y. (2015). Ana Akım Medyada Yer Alan Eğitim Haberlerinin Söylem Seçkinleri Açısından Analizi. Yüksek Lisans Tezi: İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Yüce, F. ve Çoban, A. (2019). Eğitim ile İlgili Yazılar Açısından Ulusal Basının Değerlendirilmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(15), 1-15.

KAYNAKÇA

Akademie, D. (n.d.). *Afghan media professionals dare to start anew in exile*. Retrieved from DW Akademie: https://akademie.dw.com/en/afghan-media-professionals-dare-to-start-anew-in-exile/a-69412150

Aram, F., & Gani, F. (2024, 5 3). *Veziyete Resaneha Der Afganistan: Ez Memnunyet Pusheshe Movzuate Zenan Ta Estehdame Nezaret Konende Taliban Der Resaneha*. Retrieved from zantimes.com: https://zantimes.com/fa/2024/05/03/the-recruitment-of-taliban-monitors-in-the-media/

Caferi, H. (2023). *Che Gunegiye Destresi Be Ettelahat ve Veziyete Resaneha Der Afganistan*. Retrieved from The Killid Group: https://bit.ly/49TEoy5 adresinden alındı

Emiri, İ. (2023, 12 24). *Der Sale 2023 Ber Resanehaye Afganistan Che Gozesht?* Retrieved from bbc.com: https://www.bbc.com/persian/articles/cy9ev5d8dlxo

Haris, M. (2024). *FREEDOM OF AFGHAN MEDIA, Challenges facing Afghan journalists in Afghanistan and abroad.* Canada: Journalists for Human Rights.

International, A. (2024). *Veziyete Azadiye Resaneha ve Khabernegaran Der Afganistan*. Retrieved from afintl.com: https://www.afintl.com/202403175888

Journalists, I. F. (February 2, 2022). *Statistics Report: A Comprehensive Statistics on Active and Noe-Active media Outlets in Afghanistan after the Government Collapsed* . IFJ.

Khil, S. İ. (2022). *Chardeh Desturulamele Taliban Der Zemineye Mehdudiyete Resaneha ve Khabernegaran* . Retrieved from Deutsche Welle (DW): https://bit.ly/3ZBBEk7 adresinden alındı

Mehran, W. (2022, 8 18). *The Evolution in the Taliban's Media Strategy*. Retrieved from GW Program on Extremism: https://extremism.gwu.edu/evolution-in-taliban-media-strategy

Moradi, K. (2022). *AFGHAN MEDIA UNDER THE TALIBAN RESTRICTIONS AND VIOLATIONS.* Netherlands: AHRDO.

Özkan, H., & Rigiderakhshan, M. (2020). *Afganistan'da Basının Tarihsel Gelişimi: Monarşi Rejiminden Taliban Dönemine (1873-1994)*. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 15(2), 438-449. https://doi.org/10.48145/gopsbad.790843

Pajhwok. (2023, March 27). *Afghan journalists in Pakistan faced with a host of problems*. Retrieved from Pajhwok Afghan News: https://pajhwok.com/2023/03/27/afghan-journalists-in-pakistan-faced-with-a-host-of-problems/

Rigiderakhshan, H. Ö. (2024, August 28). *The State of the Media in the Taliban Era*. Retrieved from The Platform Current Muslim Affairs: https://platform.ilke.org.tr/analyze/the-state-of-the-media-in-the-taliban-era

Shafaqna. (2023). *Veziyete Resaneha Der Sale 2023 Der Afganistan Tehte Tesellote Taliban*. Retrieved from af.shafaqna.com: https://af.shafaqna.com/FA/589597

Sobh, K. (2023, 12 29). *2023 ve Veziyete Resaneha ve Khabernegarane Afganistan*. Retrieved from 8am.media: https://8am.media/fa/2023-and-the-situation-of-afghan-media-and-journalists-restrictive-guidelines-have-intensified-self-censorship/

Yousafzai, Z. I. (2022, 10 12). *The Taliban's Use of Twitter as a Tool to Spread their Voice*. Retrieved from Global Network on Extremism & Technology: https://gnet-research.org/2022/10/12/the-talibans-use-of-twitter-as-a-tool-to-spread-their-voice/

KAYNAKÇA

Akkaş, İ.(2019). *Teknoloji Bağımlılığı*. Eğitim Yayınevi.

Bektaş, M. (2018). Davranışsal Bağımlılık: Tanımı, Türleri ve Sınıflandırılması. Hamza Ateş, Ahmet Koçak (Ed.), *Bir Kamu Politikası Olarak Bağımlılıkla Mücadele* (s. 147-159). Ankara: Nobel.

Beyazyürek, M., ve Şatır,T, T. (2000). Madde Kulanım Bozuklukları, Psikiyatr Dünyası, 4, 50-56.

Büyükarslan, S., ve Yengin, D. (2019). İzleyicilerin Dizi İzleme Süreci İçindeki Etkileşiminin Analizi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 3(2), 146-163.

Demirtaş-Madran, H.,A. & Ferligül-Çakılcı, E. (2014). Çok Oyunculu Çevrimiçi Video Oyunu Oynayan Bireylerde Video Oyunu Bağımlılığı Ve Saldırganlık. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 15(2), 99-107.

Griffiths, M. (1995). Technological Addictions. *Clinical psychology forum* (pp. 14-14). Division of Clinical Psychology of the British Psychol Soc.

Griffiths, M. (1996). Behavioural Addiction: An Issue For Everybody?. *Employee Councelling Today*, 8(3), 19-25.

Griffiths, M. (2005). A 'Components' Model of Addiction Within a Biopsychosocial Framework. *Journal of Substance use*, 10(4), 191-197.

Işık, U., Kalem, M., Aliyeva, F., Ülker, M. (2022). Medya Bağımlılığı Teorisi Doğrultusunda Instagram: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Yeni Medya.* 2022(12), 97-116. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1107775

Kaplan, Y. (1991). Öykü Anlatma ve Mit Üretme Aracı Olarak Televizyon. *Enformasyon Devrimi Efsanesi.* Der: Y. Kaplan, ss. 115-139, Kayseri: Rey Yayıncılık.

Karaman, K, M. ve Kurtoğlu, M. (2009). Öğretmen Adaylarının İnternet Bağımlılığı Hakkındaki Görüşleri Akademik Bilişim'09 - XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri. 11-13 Şubat 2009. Harran Üniversitesi. Şanlıurfa.

Karim, R, ve Chaudhri, P.(2012) Behavioral Addictions: An Overview*, Journal of Psychoactive Drugs,* 2012, 44(1), 5–17.

Kirallo, L. V. (2005). Internet Addicition Disorder: A Descriptive Study of Colege Counselors in Four Year Institutions. University of La Verne College of Education and Organizational Leadership. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Amerika.

Ögel, K. (2001). *Madde Bağımlılarına Yaklaşım ve Tedavi*, İstanbul: Kültür Sanat Yayıncılık.

Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı* (4. Basım). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Uzbay, İ. T. (2009). Madde Bağımlılığının Tarihçesi, Tanımı, Genel Bilgiler ve Bağımlılık Yapan Maddeler. *Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 5-15.

KAYNAKÇA

Archetti, C. (2017). Journalism, practice and … poetry: or the unexpected effects of creative writing on journalism research. *Journalism Studies, 18*(9), 1106–1127.

Banks, M., Calvey, D., Owen, J. ve Russell, D. (2002). Where the art is: Defining and managing creativity in new media SMEs. *Creativity and Innovation Management*, *11*(4), 255-264.

Berglez, P. (2011). Inside, outside, and beyond media logic: Journalistic creativity in climate reporting. *Media, Culture & Society, 33*(3), 449–465.

Boden, M. A. (2004). *The creative mind: Myths and mechanisms*. New York: Routledge.

Brown, N. (2019). Emerging researcher perspectives: Finding your people: My challenge of developing a creative research methods network. *International Journal of Qualitative Methods, 18*(3), 1–3.

Chan, W. W. L. (2022). The need of having journalistic creativity in journalism education: A review of the literature on media creativity and look beyond. İçinde A. W. B. Tso, A. C. Chan, W. W. L. Chan, P. E. Sidorko ve W. W. K. Ma (Editörler), *Digital communication and learning: Changes and challenges* (s. 49-66). Singapore: Springer.

Coffee, S. (2011). Exploring creativity through freelance journalism: Testing out the systems model. *Altitude: An E-Journal of Emerging Humanities Work, 9*, 1–16.

Costanza-Chock, S. (2014). *Out of the shadows, into the streets! transmedia organizing and the immigrant rights movement*. Cambridge, MA: MIT Press.

Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the psychology of discovery and invention*. New York: Harper Collins.

Csikszentmihalyi, M. (1999). Implications of a system perspective for the study of creativity. İçinde R. Sternberg (Editör), *Handbook of creativity* (s. 313-328). New York: Cambridge University Press.

Csikszentmihalyi, M. (2014). Society, culture, and person: A systems view of creativity. İçinde M. Csikszentmihalyi (Editör), *The systems model of creativity: The collected works of Mihaly Csikszentmihalyi* (s. 47-61). Dordrecht: Springer.

Csikszentmihalyi, M. (2014). Society, culture, and person: A systems view of creativity. İçinde M. Csikszentmihalyi (Editör), *The systems model of creativity: The collected works of Mihaly Csikszentmihalyi* (s. 47-61). Dordrecht: Springer.

Curran, J. (2010). The future of journalism. *Journalism Studies, 11*(4), 464–476.

Dacey, J. (1999). Concepts of creativity: A history. İçinde M. Runco ve S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (s. 309-322). San Diego, CA: Academic Press

Deuze, M. (2006). Global journalism education: A conceptual approach. *Journalism Studies, 7*(1), 19–34.

Deuze, M. (2019). On creativity. *Journalism, 20*(1), 130-134.

Eysenck, H. J. (1993). Creativity and personality: Suggestions for a theory. *Psychological Inquiry, 4*, 147–178.

Fulton, J. M. (2011). Print journalism and the creative process: Examining the interplay between journalists and the social organization of journalism. *Altitude: An e-Journal of Emerging Humanities Work, 9*, 1–15.

Fulton, J. M. (2015). Are you a journalist? New media entrepreneurs and journalists in the digital space. *Javnost-the Public, 22*(4), 362–374.

Fulton, J. M. ve McIntyre, P. (2013). Journalists on journalism: Print journalists' discussion of their creative process. *Journalism Practice, 7*(1), 17–32.

Gutsche, R. E. (2014). News place-making: Applying 'mental mapping' to explore the journalistic interpretive community. *Visual Communication, 13*(4), 487–510.

Hesmondhalgh, D. ve Baker, S. (2011). Toward a political economy of labor in the media industries. İçinde J. Wasko, G. Murdock ve H. Sousa (Editörler), *The handbook of political economy of communications* (s. 381-400). NJ, USA: Blackwell Publishing Ltd.

Kharkhurin, A. V. (2014). Creativity.4in1: Four-criterion construct of creativity. *Creativity Research Journal, 26*(3), 338–352.

Küng, L. (2008). *Strategic management in the media: Theory to practice*. London: SAGE.

Küng, L. (2007). Does media management matter? Establishing the scope, rationale, and future research agenda for the discipline. *Journal of Media Business Studies*, *4*(1), 21-39.

Ma, W. W. K. ve Yuen, A. H. K. (2008, August). A qualitative analysis on collaborative learning experience of student journalists using wiki. İçinde *International Conference on Hybrid Learning and Education* (s. 103–114). Springer, Berlin, Heidelberg.

Malmelin, N. ve Nivari-Lindström, L. (2017). Rethinking creativity in journalism: Implicit theories of creativity in the Finnish magazine industry. *Journalism*, *18*(3), 334-349.

Malmelin, N. ve Virta, S. (2016). Organising creative interaction: spontaneous and routinised spheres of team creativity. *Communication Research and Practice, 3*(4), 299-318.

Manssour, A. B. B. (2003). Interpersonal communication and creativity in journalistic telework. *CyberPsychology & Behavior, 6*(1), 41–48.

Markham, T. (2012). The politics of journalistic creativity: Expressiveness, authenticity and deauthorization. *Journalism Practice, 6*(2), 187–200.

Mensing, D. (2010). Rethinking [again] the future of journalism education. *Journalism Studies, 11*(4), 511–523.

Mierzjewska, B. I. ve Hollifield, C. A. (2006). Theoretical approaches in media management research. İçinde A. B. Albarran, S. M. Chan-Olmsted ve M. O. Wirth (Editörler), *Handbook of media management and economics* (s. 49-78). NJ, USA: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Montuori, A. (2003). The complexity of improvisation and the improvisation of complexity: Social science, art and creativity. *Human Relations, 56*(2), 237–255.

Nylund, M. (2013). Toward creativity management: Idea generation and newsroom meetings. *International Journal on Media Management, 15*(4), 197–210.

Plucker, J. A. ve Runco, M. A. (1998). The death of creativity measurement has been greatly exaggerated: Current issues, recent advances, and future directions in creativity assessment. *Roeper Review*, *21*(1), 36-39.

Rhodes, M. A. (1961). An analysis of creativity. *The Phi Delta Kappan*, *42*(7), 305-310.

Runco, M. A. (1997). *The creativity research handbook*. USA: Hampton Press.

Runco, M. A. (2004). Creativity. *Annual Review of Psychology, 55*, 657–687.

Sawyer, R. K. (2012). *Explaining creativity: The science of human innovation.* NY, USA: Oxford University Press.

Scase, R. (2002). Create harmony, not harnesses. *The Observer*, 4 Ağustos, 10.

Spearman, C. (1930). *Creative mind*. London: Nisbet & Co., Ltd.

Sternberg, R. J. ve Lubart, T. I. (1991). Creating creative minds. *Phi Delta Kappan, 72*(8), 608–614.

Sternberg, R. J. ve Lubart, T. I. (1996). Investing in creativity. *American Psychologist, 51*(7), 677-688.

Torrance, E. P. (1988). The nature of creativity as manifest in its testing. İçinde R. Sternberg (Editör), *The nature of creativity: Contemporary psychological perspectives* (s. 43-75). NY, USA: Cambridge University Press.

Van der Vaart, G. D., Van Hoven, B. ve Huigen, P. P. (2018). *Creative and arts-based research methods in academic research: Lessons from a participatory research project in the Netherlands*. İçinde Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research (Vol. 19, No. 2, s. 30). DEU.

Wallas, G. (1926). *The art of thought*. NY, USA: Jonathan Cape.

Witschge, T., Deuze, M. ve Willemsen, S. (2019). Creativity in (digital) journalism studies: Broadening our perspective on journalism practice. *Digital Journalism, 7*(7), 972-979.

KAYNAKÇA

Aissani, R., Abdallah, R. A. Q., Taha, S., ve Al Adwan, M. N. (2023). Artificial Intelligence Tools in Media and Journalism: Roles and Concerns. İçinde International Conference on Multimedia Computing, Networking and Applications (MCNA). IEEE. (ss.19-26). Valencia Spain, 19-22 Haziran, 2023.

Akyazı, A. (2018). Gazetecilikte Dijitalleşme ve Haber Üretimine Yansıması: Robot Gazeteciler, Dijital Medya ve Gazetecilik. İçinde O. Uçak (Editör*), Dijital Medya ve Gazetecilik*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Arguedas, Amy Ross (2024). Public attitudes towards the use of AI in journalism, https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2024/public-attitudes-towards-use-ai-and-journalism (E.T: 14.10.2024).

Beckett, C. (2019). New powers, new responsibilities: Journalism and artificial intelligence. Retrieved, from https://www.youtube.com/watch?v=p-DGp1ot0EE&t=10s**. (**E. T: 24.09. 2024).

Biswas, S. (2023). The function of ChatGPT in social media: According to ChatGPT. Retrieved from http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4405389. (E.T: 17.09. 2024).

Böyük, M. (2024). Dijital Çağda Haber: İnsan ve Yapay Zekâ Üretimi Haber İçeriklerinin Karşılaştırmalı Analizi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (46-Yapay Zekâ ve İletişim), 44-72.

Broussard, M., Diakopoulos, N., Guzman, A. L., Abebe, R., Dupagne, M., ve Chuan, C. H. (2019). Artificial Intelligence and Journalism. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 96 (3), 673-695.

Canavilhas, J. (2022). Artificial Intelligence and Journalism: Current Situation and Expectations in the Portuguese Sports Media. *Journalism and Media*, 3(3), 510-520.

Dereli, A. B., Taşdemir, E., ve Sevimli, H. (t.y.). Enformasyon Sağlayan Yapay Zekâ Dezenformasyonla Mücadele Edebilir Mi? *ChatGPT Örneği. Middle Black Sea Journal of Communication Studies*. https://doi.org/10.56202/mbsjcs.1576832

Diakopoulos, N., Cools, H., Li, C., Helberger, N., Kung, E., Rinehart, A., ve Gibbs, L. (2024). Generative AI in Journalism: The Evolution of Newswork and Ethics in a Generative İnformation Ecosystem. Associated Press. https://rgdoi.net/10.13140/RG.2.2.31540.05765. (E.T: 10.12.2024).

Dickson, B. (2020). What is Artificial Narrow Intelligence (Narrow AI)?, https://bdtechtalks.com/2020/04/09/what-is-narrow-artificial-intelligence-ani/#:~:text=Narrow%20AI%20systems%20are%20good,their%20problem%20space%2C%20they%20fail, (E.T: 18.11.2024).

Dömbekci, H. A., ve Erişen, M. A. (2022). Nitel Araştırmalarda Görüşme Tekniği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22 (2), 141-160.

Dündar, B. (2023). Haber Odalarında Yapay Zekâ Kim Nasıl Kullanıyor?, https://www.newslabturkey.org/2023/11/27/haber-odalarinda-yapay-zekâ -kim-nasil-kullaniyor/, (E.T: 18.11.2024).

Etike, Ş. (2023). Türkiye'deki Haber Merkezlerinde Yapay Zekâ Teknolojileri Gazeteci Deneyimleri ve Algıları. İçinde H. Hülür ve C. Yaşın (Editör), *Yeni Medya ve Toplumsal Dönüşümler* (s.398-428). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Geray, H. (2017). *İletişim Alanından Örneklerle Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Gupta, R., Nair, K., Mishra, M., Ibrahim, B., ve Bhardwaj, S. (2024). Adoption and Impacts Of Generative Artificial Intelligence: Theoretical Underpinnings and Research Agenda. *International Journal of Information Management Data Insights*, 4(1), 100232.

Hansen, M., Roca-Sales, M., Keegan, J. M., ve King, G. (2017). Artificial intelligence: Practice and implications for journalism, https://doi.org/10.3145/epi.2023.mar.03, (E. T: 17. 09. 2024).

Işık, U., Ölçekçi, H., ve Koz, K. A. (2022). Yapay Zekâ ve Algoritma Ekseninde Gazeteciliğin Geleceği ve Toplum İçin Anlamı. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(2), 1248-1275.

Kieslich, K., Došenović, P., Starke, C., Lünich, M., ve Marcinkowski, F. (2021). Artificial Intelligence in Journalism. How Does The Public Perceive The Impact of Artificial Intelligence on the Future of Journalism. *Meinungsmonitor Künstliche Intelligenz,* 4, 1-7.

Kortak, İ. Y. (2023). İletişim ve Medya Çalışmalarında Yeni Gelişmeler: Yapay Zekâ ve Gazetecilik Araştırmalarına Dair Bibliyometrik Bir Analiz. *Moment Dergi*, 11(1), 81-108.

Liu, Y. (2023). Implications of Generative Artificial Intelligence for the Development of the Media Industry. *Advances in Engineering Innovation*, 1, 28-35.

Monti, M. (2019). Automated Journalism and Freedom of Information: Ethical and Juridical Problems Related to AI in the Press Field. *Opinio Juris in Comparatione*, 1 (1), 1-17.

Moravec, V., Hynek, N., Skare, M., Gavurova, B., ve Kubak, M. (2024). Human or machine? The perception of artificial intelligence in journalism, its socio-economic conditions, and technological developments toward the digital future. Technological Forecasting and Social Change, 200, 123162. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.123162, (E.T: 18.11.2024).

Opdahl, A. L., Tessem, B., Dang-Nguyen, D. T., Motta, E., Setty, V., Throndsen, E., ... ve Trattner, C. (2023). Trustworthy Journalism through AI. *Data & Knowledge Engineering*, 146, 102182.

Pavlik, J. V. (2023). Collaborating with ChatGPT: Considering the Implications of Generative Artificial Intelligence for Journalism and Media education. *Journalism & Mass Communication Educator*, 78(1), 84-93.

Russell, S. J., ve Norvig, P. (1995). *Artificial Intelligence: A Modern Approach.* New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Saad, S., ve Issa, T. (2020). Integration or Replacement: Journalism in the Era of Artificial Intelligence and Robot Journalism. *Journalism and Mass Communications*, 6(3), 1-13.

Salvagno, M., Taccone, F. S., ve Gerli, A. G. (2023). Can Artificial Intelligence Help for Scientific Writing?. *Critical Care*, 27(1), 75.

Şayir, O. (2022). İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ Gazeteciliğinin Eşik Bekçiliği Açısından İncelenmesi. *Journal of Communication Science Researchs*, 2 (2), 117-134.

Ufarte-Ruiz, María-José; Murcia-Verdú, Francisco-José; Túñez-López ve José-Miguel (2023). Use of Artificial Intelligence in Synthetic Media: First Newsrooms without Journalists. *Profesional de La Información*, 32(2), 320203.

Yeniceler Kortak, İ. (2023). Yeni Medya Çağında Haber Üretiminin Değişen Yüzü: Haber Merkezlerinde Yapay Zekânın Kullanım Şekillerinin Analizi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Arıkan, Z. (2011, 25(1)). Türkiye'de 90'lı Yıllarda Çağdaş Sanatta Eleştirel Yaklaşımlar. *Sanat ve Toplum Dergisi*, s. 22-39.

Banas, J. A. (2011, 60(1)). A review of humor in educational settings: Four decades of research. . *Communication Education*, s. 115-144.

Baykal, Ö. (2019, 6 (12)). Türkiye'de Siyasetin Konsolidasyonu: Turgut Özal Dönemi. *Akademik Hassasiyetler*, s. 143-179 .

Bergson, H. (2003). *Gülme - Gülüncün Anlamı Üzerine Deneme.* . İstanbul: YKY.

Critchley, S. (2002). Did you hear the One about the Philosopher Writing a Book on Humour? *Think*, s. 103-112.

Du Pré, A. (1998). *Humor And The Healing Arts: A Multimethod Analysis of Humor Use In Health Care.* Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates,.

Eagleton, T. Ç. (2019). *Mizah.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güler, U. &. (2015). *Mizah ve Toplum.* İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Gürün, M. (2012). *Türk Tiyatrosunda Mizah ve Eleştiri: Haldun Taner ve Ferhan Şensoy Üzerine Bir İnceleme.* İstanbul: Tiyatro Yayınları.

Hobbes, T. (1992). *Leviathan veya Bir Din ve Dünya Devletinin İçeriği, Biçimi ve Kudreti. Çeviren: Semih Lim.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Holmes, J. &. (2013). Ethnicity and humour in the workplace. *In The Routledge handbook of discourse analysis* (s. 494-508). içinde Routledge.

Howe, N. E. (2002). The Origin Of Humor. *Medical Hypotheses*, s. 230-255.

Karhan, A. C. (2024, 13(1) 13(1)). Sanat-Siyaset İlişkisi Bağlamında Türkiye'de Politik Tiyatro: Ortaoyuncular Ekibinin Oyunlarının İncelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*, s. 1-14. doi:https://doi.org/10.47130/bitlissos.1427574

Koçak, K. &. (2023, 12(2)). Postmodern Elements In tom Stoppard's The real Inspector Hound and Ferhan Şensoy Fişne Pahçesu: A Comparıson . *İnönü üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, s. 257-274.

Kutz-Flamenbaum, R. V. (2014, 8(3)). Humor and social movements. . *Sociology compass*, s. 294-304.

Memiş, R. (2022, 6(3)). Ferhan Şensoy ve Türk Tiyatrosuna Katkıları . *Tiyatro Çalışmaları Dergisi*, s. 99-114.

Morreall, J. (1997). *Gülmeyi Ciddiye Almak. Çeviren Kubilay Aysevener & Şenay Soyer.* İstanbul: : İris Yayıncılık. .

Morreall, J. (2009). *Taking Laughter Seriously.* Albany: State University of New York Press.

Özerden, K. E. (2022, Ekim 30). Tiyatral Anlatının Sinemasal Anlatıya Dönüşümü: Ferhan Şensoy'un Çok Tuhaf Soruşturma Tiyatro Oyunu ve Pardon Sinema Filminin İncelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 516-528. doi: 10.29000/rumelide.1192625

Özgişi, T. (2014, 1 (1)). Türkiye'de Toplumsal Değişimin Siyasi Katılıma Etkisi . *TESAM Akademi Dergisi,*, s. 52-101.

Özünlü, H. (2003). *Mizahın Felsefesi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Paulos, J. (. (2003). *Mathematics and Humor: From Early Readers to the Present.* ournal of Mathematical Humor.

Scheel, T. G. (2017). Definitions, theories, and measurement of humor. *Humor at work in teams, leadership, negotiations, learning and health*, s. 9-29.

Şener, S. (1999, 12). Ferhan Şensoy'un Tiyatrosunda Geleneksel ve Modernin Buluşması. *Türk Tiyatrosu Dergisi*, s. 262-273.

Şentürk, M. (. (2012). *Felsefi Mizah ve Toplum.* Ankara: Nobel Yayınları.

Tesnohlidkova, O. (2021). Humor and satire in politics: Introducing cultural sociology to the field. . *Sociology Compass*, s. .

Watson, C. (2015, 49(3) 49(3),). A sociologist walks into a bar (and other academic challenges): Towards a methodology of humour. *Sociology,* , s. 407–421 . doi:https://doi.org/10.1177/0038038513516694

Weeks, M. (2020, 8(1) 8(1)). Affect philosophy meets incongruity: About transformative potentials in comic laughter. *The European Journal of Humour Research,*, s. 1-13. doi: https://doi.org/10.7592/EJHR2020.8.1.weeks

Yıldırım, B. (2015). İçerik Çözümlemesi Yönteminin Tarihsel Gelişim Uygulama Alanları ve Aşamaları. E. B. Yıldırım içinde, *İletişim Araştırmalarında Yöntemler Uygulama ve Örneklerle* (s. 105-155). Konya: Literatürk Academia.

Editör: Doç. Dr. Volkan Temizkan

Pazarlama

International Research in
the Field of Marketing

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

International Research in the Field of Marketing

Editör: Doç. Dr. Volkan Temizkan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-51-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Volkan Temizkan
VI+296 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-51-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aylan, F. K., ve Aylan, S. (2020). Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Rekreatif Faaliyetlere Yansıması: Dijital Rekreasyon. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(3), 2746-2760.

Chen, Y., Wang, Q., Chen, H., Song, X., Tang, H., Tian, M. (2019). An Overview of Augmented Reality Technology. In Journal of Physics: Conference Series, 1237(2), (s. 1-5). Beijing: IOP Publishing.

Dağ, K., Bükey, A., Altunöz, Ö. (2022). Artırılmış Gerçeklik Pazarlamasında Çevrimiçi Hizmet Deneyiminin İncelenmesi. Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel, 5(2), 769-784.

https://investors.dominos.com.au/news/2018/11/22/dominos-launches-worlds-first-augmented-reality-ar-pizza-chef

https://www.marketingdive.com/news/circle-k-pilots-niantic-rewarded-ar-ads-pokemon-go/653548/

Huang, T. L., & Hsu Liu, F. (2014). Formation of augmented-reality interactive technology's persuasive effects from the perspective of experiential value. Internet Research, 24(1), 82-109.

Javornik, A. (2016). Augmented reality: Research agenda for studying the impact of its media characteristics on consumer behaviour. Journal of Retailing and Consumer Services, 30, 252-261

Karaçuha, S. & Kara, T. (2024). Dijital Pazarlama Çağında Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Satın Alma Üzerindeki Etkisi. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 14 (3), 660-672.

Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınevi.

Manuri, F., & Sanna, A. (2016). A Survey on Applications of Augmented Reality. Advances in Computer Science: an International Journal, 5(1), 18-27.

Milgram, P., & Kishino, F. (1994). A taxonomy of mixed reality visual displays. IEICE TRANSACTIONS on Information and Systems, 77(12), 1321-1329.

Rauschnabel, P. A., Felix, R., & Hinsch, C. (2019). Augmented reality marketing: How mobile AR-apps can improve brands through inspiration. Journal of Retailing and Consumer Services, 49, 43-53.

Rauschnabel, P. A., Rossmann, A., & tom Dieck, M. C. (2017). An adoption framework for mobile augmented reality games: The case of Pokémon Go. Computers in Human Behavior, 76, 276–286.

Rauschnabel, Philipp A., Felix, Reto & Hinsch, Chris, (2019). "Augmented reality marketing: How mobile AR-apps can improve brands through inspiration," Journal of Retailing and Consumer Services, Elsevier, 49, 43-53.

Scholz, J., & Smith, A. N. (2016). Augmented reality: Designing immersive experiences that maximize consumer engagement. Business Horizons, 59(2), 149-161.

KAYNAKÇA

Akyer, H. (2023). Bulanık Mantık ve ARAS yöntemleriyle Ege Bölgesi meyve üretimi ataması. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *29*(8), 797-809.

Alp, M., Köleoğlu, N., & Çınar, B. (2019). Kargo Firmalarının Müşteri Memnuniyeti ve Firma İtibari Açısından İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (60), 1-13.

Altıntaş, O., Oztaysi, B., & Dayi, E. (2024, July). Selection of Carrier Services for e-Commerce: CINFUS-AHP Methodology for Optimal Decision Making. In *International Conference on Intelligent and Fuzzy Systems* (pp. 148-153). Cham: Springer Nature Switzerland.

Asoğlu, İ., & Eren, T. (2018). AHP, TOPSIS, PROMETHEE Yöntemleri ile Bir İşletme İçin Kargo Şirketi Seçimi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi,* 102-122.

Ayçin, E. (2018). Üçüncü parti lojistik hizmet sağlayıcı seçim kriterlerinin gri dematel bütünleşik yaklaşımıyla belirlenmesi. *Alphanumeric Journal*, *6*(2), 277-292.

Aydemir, E., Gençer, C., & Akşit, S. (2014). Bulanık AHP Yöntemi ile Bir İşletme İçin Kargo Şirketi Seçimi.

Aydın, N., & Koseoglu, A. M. (2016). Information technology competency in selection of 3pl service provider for businesses. *PressAcademia Procedia*, *2*(1), 485-500.

Barutçu, S. (2008). Perakendecilik Sektöründe Teknolojik Değişim: E-Perakendecilik, E-Mağaza Bağlılığı ve E-Mağaza Bağlılığını Etkileyen Faktörler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13(1), 317-334.

Batarlienė, N., & Jarašūnienė, A. (2017). "3PL" service improvement opportunities in transport companies. *procedia engineering*, *187*, 67-76.

Bianchini, A. (2018). 3PL provider selection by AHP and TOPSIS methodology. *Benchmarking: An International Journal*, *25*(1), 235-252.

Börühan, G., Hüseyinoğlu, İ. Ö. Y., & Ersoy, P. (2017). Perakendecilerin E-Ticaret ve Tüketici Algısına Yönelik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 20(37), 197-218.

Burucuoğlu, M., & Yazar, E. E. (2020). Üçüncü Parti Platformda Kargo Firmalarına Yapılan Müşteri Şikayetlerinin İçerik Analizi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *16*(1), 99-114.

Demirdöğmez, M., Gültekin, N., & Taş, H. Y. (2018). Türkiye'de e-ticaret sektörünün yıllara göre gelişimi. *OPUS International Journal of Society Researches,* 8(15), 2216-2236.

Deniz, A., & Gödekmerdan, L. (2011). Müşterilerin kargo firmalarının sunduğu hizmetlere yönelik tutum ve düşünceleri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*(2), 379-396.

Deste, M., & Ekinci, Ş. (2021). Kayısı İşletmelerinde Tedarikçi Seçim Kriterlerinin Belirlenmesi ve Değerlendirme Sisteminin Kurulması. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 53-72.

Deste, M., & Savaşkan, A. G. (2021). E-Ticaret Işletmelerinin Kargo Firmasi Seçimi Üzerine Vikor Yöntemiyle Bir Uygulama. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(1), 4-21.

Ercan, E. (2022). Çevik Tedarik Zincirleri Içindeki Lojistik Süreçlerde Yer Alan Çeviklik Sağlayıcılarının Önceliklendirilmesi: Üretim Işletmeleri ve Lojistik Hizmet Sağlayıcılarına Yönelik bir Çalışma (Master's thesis, Dokuz Eylul Universitesi (Turkey)).

Eren, T., & Gür, S. (2017). Online Alişveriş Siteleri Için Ahp Ve Topsis Yöntemleri Ile 3PL Firma Seçimi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 10 (2) , 819-834.

Gürcan, Ö. F., Yazıcı, İ., Beyca, Ö. F., Arslan, Ç. Y., & Eldemir, F. (2016). Third party logistics (3PL) provider selection with AHP application. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *235*, 226-234.

Güven, M. E., Çatı, K. ve Oskaloğlu, E. (2022). Akıllı telefon sektöründe ülke menşe ve öz saygının marka sadakatine etkisinde marka imajının aracılık rolü. *Güncel Pazarlama Yaklaşımları ve Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 1-17.

Gülmez, Y.S., (2023). Marka-Influencer İş Birlikleri. In Y. S. Gülmez, A. Kayaoğlu, & K. Güllü (Eds.), Pazarlama yönetiminde e-teknolojik trendler. Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım.

Haldar, A., Qamaruddin, U., Raut, R., Kamble, S., Kharat, M. G., & Kamble, S. J. (2017). 3PL evaluation and selection using integrated analytical modeling. *Journal of Modelling in Management*, *12*(2), 224-242.

Jovčić, S., & Průša, P. (2021). A hybrid MCDM approach in third-party logistics (3PL) provider selection. *Mathematics*, *9*(21), 2729.

Karagöz, Y., Mutlu, H. T., Sağır, S., & Celil, M. (2019). Kargo şirketi seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesine yönelik ölçek geliştirilmesi: Sivas örneği. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *15*(2), 235-247.

Keleş, S., & Demiral, Ö. (2023). Üçüncü Parti Lojistik Tedarikçisi Seçim Kriterlerinin Uzman Görüşlerine Göre Belirlenmesi. *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi*, *6*(1), 1-19.

Khan, H., Hussainy, S., Khan, A., Khan, K., Farooq, U., & Mir, M. (2017). Drivers of outsourcing and selection criteria of 3rd party logistics service providers. *Operations and Supply Chain Management: An International Journal*, *10*(4), 240-249.

Kızılırmak, B. (2023). Kargo Hizmetlerinin Müşteri Memnuniyeti Açısından Üçüncü Parti Platformda İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *26*(1), 35-47.

Naseem, MH, Yang, J. ve Xiang, Z. (2021). Entegre GRA-TOPSIS yaklaşımına dayalı olarak Pakistan'daki E-ticaret şirketleri için lojistik hizmet sağlayıcısının seçimi. *Axioms* , *10* (3), 208.

Nebati, E. E. (2024). Lojistik Taşımacılığında Anp Ve Codas Yöntemleri İle Kargo Firması Seçimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*.

Nebati, E. E. (2024). Lojistik Taşımacılığında Anp ve Codas Yöntemleri İle Kargo Firması Seçimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*.

Nuengphasuk, M., & Samanchuen, T. (2019, December). Selection of logistics service provider for e-commerce using AHP and TOPSIS: A case study of SMEs in Thailand. In *2019 4th Technology Innovation Management and Engineering Science International Conference (TIMES-iCON)* (pp. 1-5). IEEE.

Oskaloğlu, E. & Çatı, K. (2021). Uzaktan Eğitimde Ergonomik Çalışma Koşullarının Öğrenci Memnuniyetine Etkisi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* (Issn:2630-631X) 7(45): 1022-1044.

Oskaloğlu, E. & Deste, M. & (2024). Atık Yönetiminde Alıcı Değerlendirme Üzerine Bir Uygulama: Makine Sanayinde Bir Uygulama. *9. Uluslararası Genç Akademisyenler Sempozyumu,* Mardin/ Türkiye.

Özdemir, G. (2014). Hizmet işletmelerinde içsel pazarlama yaklaşımı. *Isguc The Journal Of Industrial Relations And Human Resources*, *16*(1), 54-66.

Özdemirel, B. (2004). Lojistik hizmetlerinin dışarıdan sağlanması ve 4PL kavramı (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Öztürk, B. A., & Başkaya, Z. (2011). Bulanık Topsıs Algoritmasında Üçgen Bulanık Sayılar İle Satış Elemanlarının Değerlendirilmesi. *Journal of Management and Economics Research*, *9*(16), 11-21

Robas, K. P. E., Valimento, J. C. D., & German, J. D. (2020). Performance Measurement of 3PL Service Providers for Online Retailers in the Philippines.

Sevim, Ş., Akdemir, A., & Vatansever, Ö. G. K. (2008). Lojistik Faaliyetlerinde Dış Kaynak Kullanan İşletmelerin Aldıkları Hizmetlerin Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *13*(1), 1-27.

Şen, İ. K. (2014). Lojistik faaliyetlerin yönetimi ve maliyetleme yaklaşımları. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 83-106.

Şenaran, L. E. (2023). E-ticarette kargo şirketi seçiminde etkili olan kriterlerin AHP ile karşılaştırılması: Otomotiv yedek parça sektörü uygulaması [Yüksek Lisans Tezi] Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Şimşek, H. (2021). Kargo taşımacılığında hizmet kalitesi (Master's thesis, Hasan Kalyoncu Üniversitesi).

Tabar, M. E., & Şişman, Y. (2020). Bulanık mantık ile arsa değerleme modelinin oluşturulması. *Türkiye Arazi Yönetimi Dergisi*, *2*(1), 18-24.

Terzi, N., & Mandal, Y. (2016). An Application on Relationship Between Electronic Commerce and Logistics in Retail Sector. *PressAcademia Procedia,* 2(1), 229-253.

Tetik, A. E., & Eroğlu, F. (2020). E-Lojistik Sisteminde Kritik Faktörlerin, Avantaj ve Dezavantajların İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1*(2), 54-69.

Topal, B., & Şahin, H. (2019). Kurumsal kargo taşımacılığında müşteri memnuniyetinin araştırılması. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi*, *2*(2), 14-26.

Ulutaş, A. (2020). SWARA Tabanlı CODAS Yöntemi ile Kargo Şirketi Seçimi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9 (3), 1640-1647.

Uzun, H., & Süer, İ. (2015). Kargo Taşımacılık Sektöründe AHS ve TOPSIS Yöntemiyle Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi. *IV. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi*

Wang, C. N., Nguyen, N. A. T., Dang, T. T., & Lu, C. M. (2021). A compromised decision-making approach to third-party logistics selection in sustainable supply chain using fuzzy AHP and fuzzy VIKOR methods. *Mathematics*, *9*(8), 886.

Yeşilyurt, H. (2023). E-posta ve e-bülten yönetimi. In Y. S. Gülmez, A. Kayaoğlu, & K. Güllü (Eds.), Pazarlama yönetiminde e-teknolojik trendler. *Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım.*

Yılmaz, H., & Şahin, M. E. (2023). Bulanık Mantık Kavramına Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi*, *11*(1), 94-129.

KAYNAKÇA

Ainslie, G. (1975). Specious Reward: A Behavioral Theory of Impulsiveness and Impulse Control. Psychological Bulletin 82(4):463-96.

Akkökler Karatekeli, B. (2022). The Concept Of Akrasıa In Ancıent Greek Phılosophy: Plato, Arıstotle, And The Stoıcs, A Thesıs Submıtted To The Graduate School Of Socıal Scıences Of Mıddle East Technıcal Unıversıty.

Aren, S. (2019). Davranışsal Finansın Psikolojik Eğilimlerinin Kavramsal Değerlendirmesi. İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, Sayı: 2 / 127 - 160.

Arıcı, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Algılar ve Psikolojik İyi Oluş. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aro, J. Ve Naskali, E. (2014). Zerdüşt Muamması. Marmara Türkiyat Araştırmaları Dergisi • Cilt 1, Sayı 2, ss. 197-208.

Arslan, A. (2007). İlkçağ Felsefe Tarihi 3, Aristoteles. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Atay Yılmaz, E. (2005). Hristiyanlıkta Asli Günah İnancı, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Dinler Tarihi Bilim Dalı, Bursa.

Ayer, A. J. (2002). Hume, çev. Cemal Atila, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Bandura, A. (1977). Social Learning Theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Barrio, E., Pailos, F., Szmuc, D. (2018). What is a Paraconsistent Logic?. In: Carnielli, W., Malinowski, J. (eds) Contradictions, from Consistency to Inconsistency. Trends in Logic, vol 47. Springer, Cham.

Bauman, Z. (2023). Tüketici Hayat. Çev:Kübra Oğuz. Tellekt Yay.

Berger P. L. ve Luckmann, T., (2008) Gerçekliğin Sosyal İnşâsı (çev. Vefa Saygın Öğütle), İstanbul: Paradigma

Bourdieu, P. Vd. (1990). Photography: A Middle-Brow Art, Stanford :Stanford University Press Bourdieu.

Bozkurt, Veysel (2017), Değişen Dünyada Sosyoloji, Temller, Kavramlar, Kuramlar, Ekin Yayınevi: Ankara.

Cialdini, R. B. (2001) Harnessing the Science of Persuasion, 10 HARV. BUS. REV. 72, 72–79.

Çakır, S. (2021). İslam Hukuku ve Siyasî Adalet İlişkisine Betimsel Bir Bakış. Marifetname. dergipark.org.tr

Çilingir, L. (2023). Aristoteles'te Ahlak ve Siyaset İlişkisi, tabula rasa Felsefe & Teoloji dergisi, Sayı: 41.

Demirtürk, B. (2014). Duygu-Mantık Kullanımı Ve Satışçı Performansı Arasındaki İlişki. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Pazarlama Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Douglas, M. (2005) Saflık ve Tehlike, Çev. Emine Ayhan, İstanbul: Metis Yayınları.

Durkheim, É. (1992). Über soziale Arbeitsteilung: Studie über die Organisation höherer Gesellschaften (1893). [De la division du travail social. Etude sur l'organisation des sociétés supérieures (1893) / Toplumsal İş Bölümü Üzerine: Yüksek Toplumların Örgütlenmesi Üzerine Bir Araştırma (1893)]. Frankfurt am Main: Suhrkamp Verlag.

Düzgün, Ş. A. (2016). İnsanın Doğası (Fıtratı) ve Özgürlüğü Üzerine. Kelâm Araştırmaları Dergisi Cilt: 14, Sayı: 2, 2016 Sayfa: 322-342.

Elster, J. (2014). Rationality and Social Norms. Studies in Logic and the Foundations of Mathematics Volume 126, 1989, Pages 531-552.

Eren, S. (2017). Toplumsal Norm, Ahlak ve Din. · C. Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi XI/2, 289-316.

Feys Robert, Modal Logics, edited with some complements by Joseph Dopp, 1965, s. 7; Wright Georg H. Von, An Essay in Modal Logic, North-Holland Publishing Company, Amsterdam, 1951, s. 1.

Fischer, G-N. (2015). Sosyal Psikolojinin Temel Kavramları (Les concepts fondamentaux de la psychologie sociale). Çev. Melike Işık Durmaz. İletişim Yay.

Freud, S., (1994). Psikanaliz Üzerine (Öneş, A Çev.), İstanbul: Say Yayınları.

Goffman, E. (2014). Günlük Yaşamda Benliğin Sunumu, çev. Barış Cezar, İstanbul: Metis Yayınları.

Good, J. A. (2006). John Dewey's "Permanent Hegelian Deposit" and the Exigencies of War. Journal of the History of Philosophy, (Volume 44, Number 2, April), s. 296.

Güç, A. ve Sert, E. (2020). Budizm'de Dört Temel Gerçek, Sekiz Dilimli Yol ve Nirvana, İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi C.5, S.12, 3-28.

Güçel Pirinç, R.T. (2019). Uygulamalı Etik Başlığı Altında Tıbbi Araştırmalarda Etiğin Rolü Ve Tabibin Ahlaki Değerinin Tarihi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Felsefe Ana Bilim Dalı Sistematik Felsefe ve Mantık Bilim Dalı.

Gündoğar, H. (2010). Kur'an'da Allah'ın Mutlak İradesi Ve İlmi Karşısında İnsanın İrade Özgürlüğü. Marife, yıl. 10, sayı. 3, kış 2010, s. 115-133.

Güngör S. (2022). Cesaretin Bedeli: Nakit mi Ödemek İstersiniz? Serüven Yayınları.

Güngör, S. (2017). Finansal yatırım kararlarında genetik etkiler: Duygusal ön yargılar analizi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

https://caglayandergisi.com/2017/11/01/fitrat-ve-terbiye/(Erişim tarihi: 09.12.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Evrimsel_psikoloji (Erişim tarihi: 09.12.2024).

https://www.ozgurder.org/basaksehir/kutsal-kitaplar-ve-mitolojiler-kapsaminda-hz-adem-6585h (Erişim tarihi: 09.12.2024).

Kahneman, D. (2011), ''Hızlı ve Yavaş Düşünme'', Varlık Yayınları

Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decisions under risk. Econometrika, 47, 263–291.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1984). Choices, values, and frames. American Psychologist, 39, 341–350.

Kalın, M. F. (2017). İnancın Gelişimi Ve Dinî Bilinç Üzerine Rudolf Otto'nun Düşünceleri, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı Number 20, 481-495.

Kayra, B. (2006). Jean Paul Sartre'ın Özgürlük Anlayışı, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Klein, N. (2015). Şok Doktrini. (S. Özgül, Çev.) İstanbul: Agora Kitaplığı. Lindstorm, M. (2011). Brandwashed. (L. Göktem, Çev.) İstanbul: Optimist Yayınları. Lindstorm, M. (2017). Small Data. (Ü. Şensoy, Çev.) İstanbul: Optimist Yayınları.

Kumral E. (2014). Klinik Nöropsikoloji ve Nöropsikiyatrik Hastalıklar, Güneş Tıp Kitapevi.

Kurt, A. A. ve Gündüz, B. (2020). Psikanalitik Yaklaşım. Geçmişten Günümüze Kişilik KuramlarıChapter: 2Publisher: Nobel Akademik Yayıncılık.

Külünkoğlu, G. (2022). Modernleşme Döneminde eş-Şâtıbî'nin Ön Plana Çıkmasına Dair Bazı Tespitler. Amasya İlahiyat Dergisi. dergipark.org.tr

Martin, E. D. (1920). The Behavior of Crowds, A Psychological Study, Harper & Brothers Publishers, New York, 1920.

Mattelard, A. v. (2003). İletişim Kuramları Tarihi. (M. Zıllıoğlu, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Mele, Alfred R. (1999). "Aristotle on Akrasia, Eudaimonia, and the Psychology of Action." Aristotle's Ethics içinde, ed. Nancy Sherman, 183-204. Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.

Mert, E. (2015). Duygusal Zekâ ve Çatışma Yönetimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Ve Bir Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Programı

Öner, N. (1970). Klasik Mantık, Ankara

Platon (2012). Devlet (çev. Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ritter J. (1954). Varoluş Felsefesi Üzerine, Çev. Hüseyin Batuhan, İstanbul: İstanbul, Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay.,

Sartre, J. P. (2005). Varoluşçuluk, Çev; Asım Bezirci, Say Yayınları, İstanbul,

Simon, H. A. (1955). A behavioral model of rational choice. Quarterly Journal of Economics, 59, 99.

Simon, H. A. (1956). Rational choice and the structure of the environment. Psychological Review, 63, 129–138.

Smith, A. (2018). Ahlaki Duygular Kuramı, Pinhan Yay. Kaynak Metin: Adam Smith, The Theory of Moral Sentiments; or, An Essay towards an Analysis of the Principles by which Men naturally judge concerning #he Conduct and Character, first of their Neighbours, and afterwards of themselves, by Dugald Stewart (London: Henry G. Bohn, 1853).

Stricker, L. J. Lewis M. ve Brooks-Gunn J. (2017). Research on Developmental Psychology, Advancing Human Assessment,

Tekin, B. (2018). Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi / International Journal of Human Studies, 2 (2018), 131-156

Timuçin, A. (2001). Düşünce Tarihi, Cilt.3, Bulut Yayınları, İstanbul,

Topses, G. (2012). Elseverlik (Alturizm) Ve Benseverlik (Egoizm) Ölçeğiyle İlgili Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması, International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, volume 1, Issue 2

Tversky, A. ve Kahneman, D. (1981). "The Framing of decisions and the psychology of choice". Science. 211 (4481): 453–58.

Wason, P.C.; Evans, J.St.B.T. (1974). "Dual processes in reasoning?" (PDF). Cognition. 3 (2): 141–154.

Woods, J. ve Walton D. (1977). Post Hoc, Ergo Propter Hoc. The Review of Metaphysics , Jun., 1977, Vol. 30, No. 4 (Jun., 1977), pp. 569-593.

Yılmaz, H. (2019). Yahudilikte Günah Kavramı ve Büyük Günahlar. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Dinler Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Yitik, A. İ. (1998). Hinduizmin diğer dinlere bakışı. D.E.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı X. 77-91.

Žižek, S. (2011). İdeolojinin yüce nesnesi. (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.

KAYNAKÇA

Arnould, E. J., Price, L. L., & Zinkhan, G. (2002). Consumers. New York, NY: McGraw-Hill.

Areni, S. C., & Kim, D. (1993). The influence of background music on shopping behavior: Classical versus top-forty music in a wine store. Advances in Customer Research, 20(1), 336-340.

Baron, Steve and Harris, Kim (2008), "Consumers as resource integrators", *Journal of*

Marketing Management, Vol. 24, No. 1-2, pp. 113-130.

Bellizzi, J. A., Crowley, A. E., & Hasty, R. W. (1983). The effects of color in store design. Journal of Retailing, 59(1), 21-45.

Berry, L. L., Carbone, L. P., & Haeckel, S. H. (2002). Managing the total customer experience. MIT Sloan Management Review, 43(3), 85-89.

Brakus, J. J., Schmitt, B. H., & Zarantonello, L. (2009). Brand experience: What is it? How is it measured? Does it affect loyalty? Journal of Marketing, 73(3), 52–68.

Datta, V. (2017). A conceptual study on experiential marketing: Importance, strategic issues and its impact. *International Journal of Research-GRANTHAALAYAH*, *5*(7), 26-30.

Eroglu, A. S., & Machleit, A. K. (1990). An empirical study of retail crowding: Antecedents and consequences. Journal of Retailing, 66(2), 201-221.

Hui, M. K., & Bateson, J. E. G. (1991). Perceived control and the effects of crowding and consumer choice on the service experience. Journal of Consumer Research, 18(2), 174-184.

Hui, M. K., Dube, L., & Chebat, J. C. (1997). The impact of music on consumers' reactions to waiting for service. Journal of Retailing, 73(1), 87-104.

Holbrook, M. B., & Hirschman, E. C. (1982). The experiential aspects of consumption: Consumer fantasies, feelings, and fun. Journal of consumer research, 132-140.

Li,Y. W. (2001). The effect of service environment on purchase behavior–virtual store experiment. Unpublished master's thesis, National Central University, Taoyuan, Taiwan.

Milliman, R. E. (1982). Using background music to affect the behavior of supermarket shoppers. Journal of Marketing, 46(3), 86-91.

Ok, Ş., & Baş, M. (2022). Deneyimsel Pazarlama. *Mehmet Etlioğlu. Nobel Yayınevi. Ankara*.

Schmitt, B. (1999). Experiential marketing: A new framework for design and communications. *Design Management Journal (Former Series)*, *10*(2), 10-16.

Schmitt, B. H. (1999). Experiential marketing. New York, NY: The Free Press.

Schmitt, B. H. (1999a). Experiential Marketing. Journal of Marketing Management, 15,53-67.

Schmitt, B. H. (1999b). Experiential Marketing, How to Get Customers to Sense, Feel, Think, Act, Relate, The Free Press, New York.

Schmitt, B. H. (2003). Customer experience management. Hoboken, NJ: Wiley.

Schmitt, B. H. (2003a). Competitive Advantage Through The Customer Experience,

www.exgroup.com.

Schmitt, B., & Zarantonello, L. (2013). Consumer experience and experiential marketing: A critical review. *Review of marketing Research*, 25-61.

Smith, K., & Hanover, D. (2016). *Experiential marketing: Secrets, strategies, and success stories from the World's greatest brands*. John Wiley & Sons.

Solomon, M. R. (2011). Consumer Behavior: Buying, Having, and Being, 9th ed, Pearson Education Inc, New Jersey.

Spangenberg, E. R., Crowley, A. E., & Henderson, P. W. (1996). Improving the store environment: Do olfactory cues affect evaluations and behaviors? Journal of Marketing, 60(2), 67-80.

Kabadayı, E. T., & Alan, A. K. (2014). Deneyimsel pazarlama: Pazarlamadaki artan önemi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *6*(1), 203-217.

Pine, J., Gilmore, J.H. (1998). Welcome to the Experience Economy. Harvard Business Review, 97–105.

Yuan, Y. H. E., & Wu, C. K. (2008). Relationships among experiential marketing, experiential value, and customer satisfaction. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, *32*(3), 387-410.

Yu, H., Ko, H.T. (2012). Integrating Kano model with strategic experiential modules in developing ICT-enabled services: An empirical study. Management Decision, 50(1),7-20.

Tynan, C., & McKechnie, S. (2009). Experience marketing: a review and reassessment. *Journal of marketing management*, *25*(5-6), 501-517.

URL-1: https://www.vorwerk-group.com (E.T.: 01.11.2024).

Vargo, Stephen L. and Morgan, Fred W. (2005), "Services in Society and Academic Thought: An Historical Analysis", *Journal of Macromarketing*, Vol. 25, No. 1, pp. 42-53.

KAYNAKÇA

Alsoud, M. Trawnih, A. Yaseen, H. Majali, T. Alsoud, A.R. ve Jabar, O.A. (2024). How Could Entertainment Content Marketing Affect Intention to Use the Metaverse?. *Empirical Findings. International Journal of Information Management Data Insights 4,* 1-10.

Andaç, A. Akbıyık, F. Ve Karkar, A. (2016). Customer Satisfaction Factor in Digital Content Marketing: Isparta Province as an Example. *International Journal of Social Science Studies,* 4(5), 124-135.

Aydemir, M. (2023). Metaverse Ortamlarında Dijital Adresleme ve İçerik Pazarlaması: Decentraland Örneği. *Yeni Medya Dergisi,* 14(14), 56-75.

Bilge, F.A. (2016). Yeni Pazarlama Yaklaşımı İçerik Pazarlamasının İncelenmesi ve Turizm Sektörüne Uygulanabilirliği. *The Journal of Academic Social Science Studies 44,* 125-140.

Blanco-Moreno, S. Costa-Feito, A. Santos, C.R. ve Gonzalez-Fernandez, A.M. (2024). Women's Happiness and Brand Content Marketing. *Management Decision.* 62(2), 450-470.

Boran, T. (2021). Sosyal Medyada İçerik Pazarlaması: Boyner Grup Youtube Kanalı Örneği. *Intermedia International e-Journal,* 8(14), 138-154.

Bowden, J ve Mirzaei, A. (2021). Consumer Engagement within Retail Communication Channels: An Examination of Online Brand Communities and Digital Content Marketing Initiatives. *European Journal of Marketing,* 55(5), 1411-1439.

Bubphapant, J. ve Brandao, A. (2024). Exploring Ageing Consumers' Usage of Content Marketing, Content Typology and Online Brand Advocacy. *EuroMed Journal of Business,* DOI: 10.1108/EMJB-10-2023-*0283*.

Champion, J. (2022), 20 Content Marketing Examples That Stand Out in 2022, https://blog.hubspot.com/marketing/marketing-examples-online-resources, (E.T.3.12.2024).

Cross, D. (2023). The Furrow: John Deere's Enduring Journey in Content Marketing, https://medium.com/@david_6844/the-furrow-john-deeres-enduring-journey-in-content-marketing-436e2d66c76c, (5.12.2024).

Content Marketing Statistics for 2024 and Beyond (2024). https://colorwhistle.com/content-marketing-stats/, (E.T. 13.12.2024).

Davis, D. (2024). What is B2C Marketing? Definition, Challenges & Strategies, https://emarsys.com/learn/blog/what-is-b2c-marketing/ , (E.T.13.12.2024).

Dean, B. (2024). B2B Content Marketing. https://backlinko.com/hub/content/b2b, (E.T.2.12.2024).

Han, B. (2023). 5 Disadvantages Of Content Marketing You Must Know, https://yccmarketer.com/disadvantages-of-content-marketing/, (E.T. 7.12.2024).

Hanna, C. ve Barcik, B. (2024). B2B vs. B2C: Key Differences & Marketing Tactics, www.semrush.com (14.12.2024).

He, A. Z. Cai, Y. Cai, L. ve Zhang, Y. (2021). Conversation, Storytelling, or Consumer Interaction and Participation? The Impact of Brand-Owned Social Media Content Marketing on Consumers' Brand Perceptions and Attitudes. *Journal of Research in Interactive Marketing,* 15(3), 419-440.

Ho, J. Pang, C. Choy, C. Content Marketing Capability Building: A Conceptual Framework. *Journal of Research in Interactive Marketing,* 14(1). 133-151.

Hollebeek, L. D. ve Macky, K. (2019). Digital Content Marketing's Role in Fostering Consumer Engagement, Trust, and Value: Framework, Fundamental Propositions, and Implications. *Journal of Interactive Marketing 45,* 27-41.

Holliman, G. ve Rowley, C. (2014). Business to Business Digital Content Marketing: Marketers' Perceptions of Best Practice. *Journal of Research in Interactive Marketing.* 8(4), 269-293.

Izogo, E.E. ve Mpinganjira, M. (2022). Some What Pushy but Effective:The Role of Value-Laden Social Media Digital Content Marketing (VSM-DCM) for Search and Experience Products. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 16(3), 365-383.

Izogo, E.E. ve Mpinganjira, M. (2024). Digital Content Marketing Consumption Motives in The Age of Social Media: An Investigation of Relational and Monetary Outcomes. *Aslib Journal of Information Management*, 76(2), 353-378.

Järvinen, J. ve Taiminen, H. (2015). Harnessing Marketing Automation for B2B Content Marketing. *Industrial Marketing Management 54*, 164-175.

Kędzierska-Szczepaniak, A. ve Minga, Z. (2022). Content Marketing As an Innovative Solution for Crowdfunding Platforms - The Example of Patronite Platform. *Procedia Computer Science 207*, 4318-4327.

Kose, U. ve Sert, S. (2017). Improving Content Marketing Processes with The Approaches By Artificial Intelligence. *Ecoforum,* 6(1).

Leibtag, A. (2014). The Digital Crown (Chapter 9). https://doi.org/10.1016/C2012-0-03597-1.

Maulida, L. (2024). 21 Content Marketing Examples That Will Boost Your Leads and Sales. https://www.talentport.com/blog/content-marketing-examples, (E.T.13.12.2024).

Miller, J. (2016). What Is Content Marketing? Definitions from 25 Thought Leaders. https://www.linkedin.com/business/marketing/blog/content-marketing/what-is-content-marketing-definitions-from-25-thought-leaders#:~:text=%E2%80%9CContent%20marketing%20is%20a%20strategic,Pulizzi%2C%20Founder%2C%20Content%20Marketing%20Institute, (E.T. 29.11.2024).

Pour, M. J. ve Karimi, Z. (2024). An Integrated Framework of Digital Content Marketing Implementation: An Exploration of Antecedents, Processes, and Consequences. *Kybernetes,* 53(11), 4522-4546.

Pulizzi, J. (2012). The Rise of Storytelling as the New Marketing. *Publishing Research Quarterly,* 28(2), 116-123.

Raj, L. ve Sankar M. M. (2024). Digital Content Marketing. *International Encyclopedia of Business Management,* doi:10.1016/B978-0-443-13701-3.00155-9, 1-6.

Sherman, (2022). 8 Content Marketing Examples That Turn Heads and Spark Engagement, https://www.lyfemarketing.com/blog/content-marketing-examples/, (E.T. 9.12.2024).

Shykolovych, O. (2024). B2B vs B2C Content Marketing: Differences, Similarities, and Best Practices, https://improvado.io/blog/b2b-b2c-content-marketing-guide, (E.T. 10.12.2024).

Taştepe, Ö. ve Soba, M. (2022). Teorik Çerçevede İçerik Pazarlaması ve Örneklerine İlişkin Bir İnceleme. *Yeni Fikir Dergisi*, 14(29), 48-55.

Til, T. (2024). Advantages of content marketing, https://www.contentoo.com/blog/the-benefits-of-content-marketing, (E.T. 12.12.2024).

Zhang, X. ve Zhang, Y. (2024). Content Marketing in The Social Media Platform: Examining The Effect of Content Creation Modes on The Pay off of Participants. *Journal of Retailing and Consumer Services 77*, 11-11.

Zote, J. (2024). B2B content marketing: Ultimate strategy guide for 2024. https://sproutsocial.com/insights/b2b-content-marketing/, (E.T. 12.12.2024).

Beadle, D. B2B vs B2C Content Marketing, https://svmsolutions.com/blog/b2b-vs-b2c-content-marketing/

KAYNAKÇA

Altundaş, G. ve Dönmez D. (2010). Girişimcilik yönelimi ve örgütsel performans ilişkisi: Çanakkale bölgesinde faaliyet gösteren otel işletmelerinde bir araştırma, *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 39 (1), 50-74.

Antoncic, B. ve Hisrich, R.D. (2001). Intrapreneurship construct refinement and cross-cultural validation, *Journal of Business Venturing*, 16 (5), 495- 527.

Amjad, T. (2022). Digital entrepreneurial marketing: A bibliometric analysis reveals an inescapable need of business schools, *The International Journal of Management Education,* 20, 1-8.

Barney, B.J. (2001). Is the resource-based "view" a useful perspective for strategic management research? yes. *The Academy of Management Review*, 26 (1), 41-56.

Battor, M., ve Battor, M. (2010). The impact of customer relationship management capability on innovation and performance. *Journal of Marketing Management*, 26 (9-10), 842-857.

Becherer, R.C., Helms, M.M. ve McDonald, J.P. (2012). The effect of entrepreneurial marketing on outcome goals in SMEs, *New England Journal of Entrepreneurship,* 15 (1), 7-18.

Bjerke, B., ve Hultman, C. (2002). *Entrepreneurial marketing: The growth of small firms in the new economic era.* Cheltenham: Edward Elgar Publishing.

Bocconcelli, R., Cioppi, M., Fortezza, F., Francioni, B., Pagano, A., Savelli, E. ve Splendiani, S. (2018). SMEs and marketing: A systematic literature review. *International Journal of Management Reviews,* 20 (2), 227–254.

Buccieri, D., Javalgi, R. ve Grossc, A. (2021). Innovation and differentiation of emerging market international new ventures the role of entrepreneurial marketing. *Journal of Strategic Marketing*, 1-29.

Carson,D. ve Gilmore,A. (2000). Marketing at the Interface: Not 'What' But 'How,' *Journal of Marketing Theory and Practice*, 8 (2), 1–7.

Collinson, E. (2002). The marketing/entrepreneurship interface. *Journal of Marketing Management*, 18(4), 337–340. https://doi.org/10.1362/0267257022872514.

Damanpour, F., Walker, R. M. ve Avellaneda, C. N. (2009). Combinative effects of innovation types and organizational performance: A Longitudinal Study of Service Organizations, *Journal of Management Studies*, 46 (4), 650-675.

Fabian, A. A., Ngozi, N. H., Uchechukwu, E. S., ve Joyce, I. (2022). Entrepreneurial marketing and smes growth in post covid-19 era in awka, anambra state, Nigeria. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 4 (2), 115-127.

Fillis I. (2010). The art of the entrepreneurial marketer. *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship.*12 (2), 87–107.

Fiore, A., Niehm, L., Hurst, J., Son, J. ve Sadachar, A. (2013). Entrepreneurial marketing: Scale validation with small, independently owned businesses, *Journal of Marketing Development and Competitiveness*, 7 (4), 63–86.

Gilmore, A. (2010). Reflections on methodologies for research at the marketing/entrepreneurship interface, *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*, 12 (1), 11-20.

Gilmore, A. (2011). Entrepreneurial and SME marketing, *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*, 13 (2), 137-145. Doi: 10.1108/14715201111176426

Hamel, G., ve Prahalad, C. K. (1991). Corporate Imagination and Expeditionary Marketing. *Harvard Business Review*, 69 (4), 81-92.

Hills, G. E., Hultman, C. M., Kraus, S. ve Schulte, R. (2010). History, theory, and evidence of entrepreneurial marketing–an overview. *International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management,* 11, 3–18.

Hisrich, D. R. ve Ramadani, V. (2017). *Effective entrepreneurial management*. Cham: Springer.

Hogarth-Scott, S., Watson, K. ve Wilson, N. (1996). Do small businesses have to practice marketing to survive and grow, *Marketing Intelligence ve Planning*, 14 (1), 6-18.

Ionita, D. (2012). Entrepreneurial marketing: a new approach for challenging times, *Managment Marketing,* 7 (1), 131–150.

Ismail, M., Zainol, F. A., Daud, W. N. W., Rashid, N., ve Afthanorhan, A. (2018). Application of entrepreneurial marketing to the marketing mix: Why it matters to SMEs in Malaysia? *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8 (12), 850–865.

Johne, A. (1999). Using market vision to steer innovation, *Technovation,* 19(4), 203-208.

Jones, B. (2010). Entrepreneurial marketing and the Web 2.0 interface, *Journal of Research in*

Marketing and Entrepreneurship, 12 (2), 143-152, doi 10.1108/14715201011090602

Kilenthong, P., Hills, G. E., ve Hultman, C. M. (2015). An empirical investigation of entrepreneurial marketing dimensions. *Journal of International Marketing Strategy*, 3 (1), 1–18.

Kim, W.C. ve Mauborgne, R. (2005). Blue Ocean strategy: from theory to practice, *California Management Review*, 47 (3), 105-121.

Köroğlu, B.A. (2005). Innovativeness in industrial districts of Turkey and indicators of innovation activities in SMES, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 18 (4), 694.

Kraus, S., Filser, M., Eggers, F., Hills, G. E., ve Hultman, C. M. (2012). The entrepreneurial marketing domain: A citation and co-citation analysis. *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*, 14 (1), 6–26.

Morris, M. H., Schindehutte, M., ve LaForge, R. W. (2001). *The emergence of entrepreneurial marketing: Nature and meaning.* London: Routledge.

Morris, M.H., Schindehutte, M. ve LaForge, R.W. (2002). Entrepreneurial marketing: A construct for integrating emerging entrepreneurship and marketing perspectives, *J. Mark. Theory Pract*. 10 (4) 1–19.

Özen, Ü., ve Bingöl, M. (2010). İşletmelerde bilişim teknolojileri ve yenilikçilik: Erzurum, Erzincan ve Bayburt'taki KOBİ'lerde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (2), 399-417.

Pişkinsüt, E. (2011). Girişimciliğin Türkiye'deki ekonomik kalkınmaya etkileri: Kobi örneği, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 14 (2), 95-116.

Renton, M., Daellenbach, U., Davenport, S. ve Richard, J. (2015). Small but sophisticated Entrepreneurial marketing and SME approaches to brand management, *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship* 17 (2), 149-164.

Resmî Gazete, (25 Mayıs 2023). Karar Sayısı:7297.

Sabuncu, B. (2014). KOBİ'lerde yenilik ve engellerinin tespitine yönelik bir araştırma: Denizli örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 6 (1), 103-123.

Singh, R., Garg, S. ve Deshmukh, S. (2008). Strategy development by SMEs for competitiveness: a review, *Benchmarking*, 15 (5), 525-547.

Sivadas, E. ve Dwyer, F. R. (2000). An Examination of organizational factors influencing new product success in internal and alliance-based processes. *Journal of Marketing*, 64 (1), 31-49.

Slater, F.S. (1995). Market Orientation and The Learning Organization, *Journal of Marketing*, 59, 63-74.

Sole, M. (2013). Entrepreneurial marketing: conceptual exploration and link to performance. *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*. 15 (1), 23-38.

Stokes, D. (2000). Putting entrepreneurship into marketing: The process of entrepreneurial marketing. *Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship*, 2 (1), 1–16.

Subramanian, A. ve Nilakanta, S. (1996). Organizational innovativeness: Exploring the relationship between organizational determinants of innovation, types of innovations and measures of organizational performance. *Omega,* 24 (6), 631-647.

Susman, G., Warren, A., Ding, M., Stites, P.J., Chandra, V., Chirafisi, J., Dytche, J.R. ve Saurabh, V. (2006). *Product and Service Innovation in Small and Medium-Sized Enterprises,* United States Department of Commerce the National Institute of Standards and Technology Manufacturing Extension Partnership, Smeal College of Business the Pennsylvania State University, RFP 05-480-5824.

Şahbaz, A. ve Tanyeri M. (2018). Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerde inovasyona yönelik tutumlar ve inovasyon engelleri: Çanakkale ilinde KOBİ'ler üzerine bir araştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (2), 233-263.

Tidd, J., Bessant, J. ve Pavitt, K, (2005). *Managing innovation: Integrating technological, market and organizational change*, 3. Baskı, John WileyveSons.

Torun, M.T. ve Yilmaz, M.K. (2021). Girişimci pazarlamanın yenilik türleri ve sürdürülebilir rekabet üstünlüğü üzerindeki etkileri: KOBİ'ler üzerinde bir uygulama, *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi,* 10(1), 81-110.

Zortea-Jonhston, E., Darroch, J. ve Matear, S. (2012). Business orientations and innovation in small and medium sized enterprises, *International Enterprise Management Journal*, 8 (2), 145-164.

Westerlund, M. ve Leminen, S. (2012). In praise of entrepreneurial marketing: a study on entrepreneur-led firms. *Aalto University*. http://pyk2.aalto.fi/ncsb2012/Westerlund.pdf

KAYNAKÇA

Aaker, J., Fournier, S. ve Brasel, S.A. (2004). When Good Brands Do Bad. *Journal of Consumer Research*, 31(1), 1-16.

Akhgari, M. ve Bruning, E.R. (2024). How Attitudes Translate to Loyalty: An Integrative Model in Service Relationship Marketing. *Journal of Relationship Marketing*, 23(4), 356-391.

Alba, J. W. ve Williams, E.F. (2013). Pleasure Principles: A Review of Research on Hedonic Consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 23(1), 2-18.

Albayrak, M. ve Ceylan, C. (2021). Effect of Ewom on Purchase Intention: Meta-Analysis. *Data Technologies and Applications*, 55(5), 810-840.

Aron, A., Aron, E.N. ve Smollan, D. (1992). Inclusion of Other in the Self Scale and The Structure of Interpersonal Closeness. *Journal of Personality and Social Psychology,* 63(4), 596-612.

Asnawati, W.S. (2018). The Influence of Hedonic Shopping Motivation to The Impulse Buying of Online Shopping Consumer on Instagram. *Russian Journal of Agricultural and Socio-Economic Sciences*, 74(2), 99-107.

Atulkar, S. (2021). Utilitarian Motives and Purchase Behaviour of Indian Mall Shoppers. *Journal of Promotion Management*, 27(3), 464-486.

Babin, B.J., Darden, W.R. ve Griffin, M. (1994). Work and/or Fun: Measuring Hedonic and Utilitarian Shopping Value. *Journal of Consumer Research*, 20(4), 644-656.

Batra, R. ve Ahtola, O.T. (1990). Measuring the Hedonic and Utilitarian Sources of Consumer Attitudes. *Marketing Letters*, 2(2), 159-170.

Belaid, S. ve Behi, A.T. (2011). The Role of Attachment in Building Consumer-Brand Relationships: An Empirical Investigation in the Utilitarian Consumption Context. *Journal of Product & Brand Management*, 20(1), 37-47.

Bettman, J.R. ve Park, C.W. (1980). Effects of Prior Knowledge and Experience and Phase of the Choice Process on Consumer Decision Processes: A Protocol Analysis. *Journal of Consumer Research*, 7(3), 234-248.

Borriello, A., Massey, G. ve Rose, J.M. (2022). Extending the Theory of Planned Behaviour to Investigate the Issue of Microplastics in the Marine Environment. *Marine Pollution Bulletin*, 179, 113689.

Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Sadness and Depression*, Vol. 3. New York: Basic Books

Collins, N.L. ve Read, S.J. (1990). Adult Attachment, Working Models, and Relationship Quality in Dating Couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644-663.

Cronin, J.J. ve Taylor, S.A. (1992). Measuring Service Quality: A Reexamination and Extension. *Journal of Marketing*, 56(3), 55-68.

Dann, S. (2010). Redefining Social Marketing with Contemporary Commercial Marketing Definitions. *Journal of Business Research*, 63(2), 147-153.

Duman, O. ve Das, S. (2021). The Dynamic Rise of Digital Brands' Market Mavens in Digital Entertainment: A Complete Know How for Curious Customers. *Digital Entertainment: The Next Evolution in Service Sector*, 147-172.

Dwivedi, A., Johnson, L.W., Wilkie, D.C. ve De Araujo-Gil, L. (2019). Consumer Emotional Brand Attachment with Social Media Brands and Social Media Brand Equity. *European Journal of Marketing*, 53(6), 1176-1204.

Ekinci, Y., Dawes, P.L. ve Massey, G.R. (2008). An Extended Model of the Antecedents and Consequences Consumer Satisfaction for Hospitality Services. *European Journal of Marketing*, 42(½), 35-68.

Eng B. ve Jarvis C.B. (2020). Consumers and Their Celebrity Brands: How Personal Narratives Set the Stage for Attachment. *Journal of Product & Brand Management*, 29(06), 831-847.

Erdem, T. ve Swait, J. (1998). Brand Equity as a Signaling Phenomenon. *Journal of Consumer Psychology*, 7(2), 131-157.

Erdem, T., Swait, J. ve Louviere, J. (2002). The Impact of Brand Credibility on Consumer Price Sensitivity. *International Journal of Research in Marketing*, 19(1), 1-19.

Fornell, C. ve Larcker, D.F. (1981). Evaluating Structural Models with Unobservables Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

Garg, R., Mukherjee, J., Biswas, S. ve Kataria, A. (2015). An Investigation of Antecedents and Consequences of Brand Love in India. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*, 7(3), 174-196.

Gilal, F.G., Gilal, N.G., Gilal, R.G., Gong, Z., Gilal, W.G. ve Tunio, M.N. (2021). The Ties that Bind: Do Brand Attachment and Brand Passion Translate into Consumer Purchase Intention?. *Central European Management Journal*, 29(1), 14-38.

Gremler, D. D., van Vaerenbergh, Y., Brüggen, E.C. ve Gwinner, K.P. (2020). Understanding and Managing Customer Relational Benefits in Services: A Meta-Analysis. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 48, 565-583.

Ha, Y. (2020). The Effects of Shoppers' Motivation on Self-Service Technology Use Intention: Moderating Effects of the Presence of Employee. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(9), 489-497.

Hair, J.F., Hult, G.T.M., Ringle, C.M. ve Sarstedt, M. (2014). *A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)*. SAGE Publications.

Hauser, J.R. ve Wernerfelt, B. (1990). An Evaluation Cost Model of Consideration Sets. *Journal of Consumer Research*, 16(Dec.), 393-408.

Hemsley-Brown, J. (2023). Antecedents and Consequences of Brand Attachment: A Literature Review and Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 47(2), 611-628.

Hennayake, H.M.G.Y.J. (2017). Effectiveness of Celebrity Endorsement: A Review on Related Concepts and Empirical Applications. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 8(7), 2296-2302.

Henseler, J., Ringle, C.M. ve Sarstedt, M. (2015). A New Criterion for Assessing Discriminant Validity in Variance-Based Structural Equation Modelling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43, 115-135.

Hepola, J., Leppäniemi, M. ve Karjaluoto, H. (2020). Is it All About Consumer Engagement? Explaining Continuance Intention for Utilitarian and Hedonic Service Consumption. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102232.

Herbig, P. ve Milewicz, J. (1995). The Relationship of Reputation and Credibility to Brand Success. *Journal of Consumer Marketing*, 14(Winter), 5-10.

Hsin-Hui, L., Yi-Shun, W. ve Chien-Hsiang, C. (2012). Hedonic and Utilitarian Motivations for Physical Game Systems Use Behavior, *International Journal of Human-Computer Interaction*, 28(7), 445-455.

Hyun Baek, T. ve Whitehill King, K. (2011). Exploring the Consequences of Brand Credibility in Services. *Journal of Services Marketing*, 25(4), 260-272.

Ismail, A.R. (2017). The Influence of Perceived Social Media Marketing Activities on Brand Loyalty The Mediation Effect of Brand and Value Consciousness. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 29(1), 129-144.

Japutra, A., Ekinci, Y. ve Simkin, L. (2014). Exploring Brand Attachment, Its Determinants and Outcomes. *Journal of Strategic Marketing*, 22(7), 616-630.

Keller, K.L. (2012). Understanding the Richness of Brand Relationships: Research Dialogue on Brands as Intentional Agents. *Journal of Consumer Psychology*, 22(2), 186-190.

Khan, M., Rubab, S., Awan, T.M., Khan, M., Malik, N., Daniyal, M., Ashraf, M.Z. ve Kakar, A.S. (2022). The Relationship Between Social Media Marketing Activities and Brand Attachment: An Empirical Study from Pakistan. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 9(6), 219-230.

Khanam, M. ve Hossain, A. (2022). The Effect of Celebrity Endorsement on Young Consumer Purchase Intention in Bangladesh: An Empirical Study. *Journal of Business Studies Pabna University of Science and Technology*, 3(1), 27-42.

Kozinets, R.V., de Valck, K., Wojnicki, A.C. ve Wilner, S.J.S. (2010). Networked Narratives: Understanding Word-Of-Mouth Marketing in Online Communities. *Journal of Marketing*, 74(2), 71-89.

Lestari, F.A. ve Hayadi, I. (2024). Hedonic Behavior in Shopee Live Shopping: Social Media Marketing, Celebrity Endorser, and E-WOM on Impulse Buying. *Manajemen dan Bisnis*, 23(1), 1-18.

Liu, D., Shi, M., Kang, Y., Egamberdiev, N. ve Bakhareva, A. (2022). Factors Affecting Online Purchase Intention of Consumers: A Comparative Approach Between China and Uzbekistan. *European Journal of International Management*, 17(1), 114-148.

Liu, X., Shin, H. ve Burns, A.C. (2021). Examining the Impact of Luxury Brand's Social Media Marketing o Customer Engagement: Using Big Data Analytics and Natural Language Processing. *Journal of Business Research*, 125, 815-826.

Miles, D. (2014). Social Media and Consumer Behavior: A Marketing Study on Using Structural Equation Modeling for Measuring the Social Media Influence on Consumer Behavior. *Journal of Marketing Perspectives*, 2(1), 43-74.

Naeem, M. (2021). Understanding the Customer Psychology of Impulse Buying During COVID-19 Pandemic: Implications for Retailers. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 49(3), 377-393.

Namrata ve Parmar, Y. (2021). The Moderating Effect of Attachment Styles on the Relationship Between Celebrity Credibility and Brand Attachment. *Global Business Review*, 1-20.

Nashtaee, M.S., Hanzaei, K.H. ve Mansourian, Y. (2017). How to Develop Brand Attachment in Various Product Categories?. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 29(5), 1198-1220.

Osei-Frimpong, K., Donkor, G. ve Owusu-Frimpong, N. (2019). The Impact of Celebrity Endorsement on Consumer Purchase Intention: An Emerging Market Perspective. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 27(1), 103-121.

Özer, M., Özer, A., Ekinci, Y. ve Koçak, A. (2022). Does Celebrity Attachment Influence Brand Attachment and Brand Loyalty in Celebrity Endorsement? A Mixed Methods Study. *Psychology & Marketing*, 39(12), 2384-2400.

Park, C.W., MacInnis, D.J. ve Priester, J. (2006). Brand Attachment: Constructs, Consequences, and Causes. *Foundations and Trends R in Marketing*, 1(3), 191-230.

Park, C.W., MacInnis, D.J., Priester, J., Eisingerich, A.B. ve Lacobucci, D. (2010). Brand Attachment and Brand Attitude Strength: Conceptual and Empirical Differentiation of Two Critical Brand Equity Drivers. *Journal of Marketing,* 74(6), 1-17.

Rajaobelina, L., Prom Tep, S., Arcand, M. ve Ricard, L. (2021). The Relationship of Brand Attachment and Mobile Banking Service Quality with Positive Word-Of-Mouth. *Journal of Product & Brand Management*, 30(8), 1162-1175.

Reitsamer, B.F. ve Brunner-Sperdin, A. (2021). It's All About the Brand: Place Brand Credibility, Place Attachment, and Consumer Loyalty. *Journal of Brand Management*, 28, 291-301.

Reynolds, K.E. ve Beatty, S.E. (1999). Customer Benefits and Company Consequences of Customer-Salesperson Relationships in Retailing. *Journal of Retailing*, 75(1), 11-32.

Rosli, N., Ha, N.C. ve Ghazali, E.M. (2019). Bridging the Gap Between Branding and Sustainability by Fostering Brand Credibility and Brand Attachment in Travellers' Hotel Choice. *The Bottom Line*, 32(4), 308-339.

Saldanha N., Mulye R. ve Rahman K. (2018). Who Is the Attached Endorser? An Examination of the Attachment-Endorsement Spectrum. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 43, 242-250.

Saldanha, N., Mulye, R. ve Rahman, K. (2020). A Strategic View of Celebrity Endorsements through the Attachment Lens. *Journal of Strategic Marketing*, 28(5), 434-454.

Seo, E.J. ve Park, J.W. (2018). A Study on the Effects of Social Media Marketing Activities on Brand Equity and Customer Response in the Airline Industry. *Journal of Air Transport Management*, 66, 36-41.

Shimul, A.S. ve Phau, I. (2018). Consumer Advocacy for Luxury Brands. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 26(3), 264-271.

Srinivasan, N. ve Ratchford, B. T. (1991). An Empirical Test of A Model of External Search for Automobiles. *Journal of Consumer Research*, 18(2), 233-242.

Thomson, M. (2006). Human Brands: Investigating Antecedents to Consumers' Strong Attachments to Celebrities. *Journal of Marketing*, 70(3), 104-119.

Thomson, M., MacInnis, D.J. ve Whan Park, C. (2005). The Ties that Bind: Measuring the Strength of Consumers' Emotional Attachments to Brands. *Journal of Consumer Psychology*, 15(1), 77-91.

VanMeter, R., Syrdal, H.A., Powell-Mantel, S., Grisaffe, D.B. ve Nesson, E.T. (2018). Don't Just "Like" Me, Promote Me: How Attachment and Attitude Influence Brand Related Behaviors on Social Media. *Journal of Interactive Marketing*, 43, 83-97.

Voss, K.E., Spangenberg, E.R. ve Grohmann, B. (2003). Measuring the Hedonic and Utilitarian Dimensions of Consumer Attitude. *Journal of Marketing Research*, 40(3), 310-320.

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (2004). *Brand Portfolio Strategy: Creating Relevance, Differentiation, Energy, Leverage, and Clarity*. Free Press: New York.

Aaker, D. A. (2009). *Managing brand equity: Capitalizing on the value of a brand name*. Simon and Schuster: New York..

Aaker, D. A., ve Keller, K. L. (1990). Consumer Evaluations of Brand Extensions. *Journal of Marketing*, *54*(1), 27-41. https://doi.org/10.1177/002224299005400102

Ambler, T., ve Styles, C. (1997). Brand development versus new product development: Toward a process model of extension decisions. *Journal of Product ve Brand Management*, *6*(4), 222-234.

Arnold, D. (1992). *The handbook of brand management*. Perrseus Boks.

Arslan, F. M., ve Altuna, O. K. (2010). The effect of brand extensions on product brand image. *Journal of Product ve Brand Management*, *19*(3), 170-180.

Arthur Rooney, J. (1995). Branding: A trend for today and tomorrow. *Journal of product ve brand management*, *4*(4), 48-55.

Athanasopoulou, P., Giovanis, A. N., ve Avlonitis, G. J. (2015). Marketing strategy decisions for brand extension success. *Journal of Brand Management*, *22*(6), 487-514. https://doi.org/10.1057/bm.2015.27

Aydın, S. (2019). *Marka Genişletme Stratejisinin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi ve Cat Markası Üzerine Bir Uygulama* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Baek, T. H., ve King, K. W. (2015). When comparative valence frame affects brand extension evaluations: The moderating role of parent-extension fit. *International Journal of Advertising*, *34*(2), 382-401. https://doi.org/10.1080/02650487.2014.996196

Bhat, S., ve Reddy, S. K. (2001). The impact of parent brand attribute associations and affect on brand extension evaluation. *Journal of business research*, *53*(3), 111-122.

Boush, D. M., ve Loken, B. (1991). A Process-Tracing Study of Brand Extension Evaluation. *Journal of Marketing Research*, *28*(1), 16-28. https://doi.org/10.1177/002224379102800102

Chun, H. H., Park, C. W., Eisingerich, A. B., ve MacInnis, D. J. (2015). Strategic benefits of low fit brand extensions: When and why? *Journal of Consumer Psychology*, *25*(4), 577-595.

Dawar, N., ve Anderson, P. F. (1994). The effects of order and direction on multiple brand extensions. *Journal of Business Research*, *30*(2), 119-129.

Desai, K. K., ve Hoyer, W. D. (1993). Line extensions: A Categorization and an Information Processing Perspective. *Advances in Consumer Research*, *20*(1).

Drinkwater, P., ve Uncles, M. (2007). The impact of program brands on consumer evaluations of television and radio broadcaster brands. *Journal of Product ve Brand Management*, *16*(3), 178-187.

Falana, W. O., Aspara, J., ve Frösén, J. (2024). The impact of Janus fit brand extensions on perceived brand innovativeness. *Journal of Business Research*, *179*, 114674.

Gülbuçuk, A. (2009). Yeni ürünlerde markalama stratejilerinin önemi, seçimi ve değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *44*, 190-198.

Heath, T. B., DelVecchio, D., ve McCarthy, M. S. (2011). The Asymmetric Effects of Extending Brands to Lower and Higher Quality. *Journal of Marketing*, *75*(4), 3-20. https://doi.org/10.1509/jmkg.75.4.3

Jain, S. P., Mathur, P., Isaac, M. S., Mao, H., ve Maheswaran, D. (2024). Brand extension failure and parent brand penalty: The role of implicit theories. *Journal of Consumer Psychology*, *34*(1), 49-65. https://doi.org/10.1002/jcpy.1343

Jin, J., Wang, C., Yu, L., ve Ma, Q. (2015). Extending or creating a new brand: Evidence from a study on event-related potentials. *Neuroreport*, *26*(10), 572-577.

Kapferer, B. (1997). *The feast of the sorcerer: Practices of consciousness and power*. University of Chicago Press.

Keller, K. L. (2013). *Keller: Strategic Brand Management*. Pearson Higher Ed.

Keller, K. L., ve Aaker, D. A. (1992). The Effects of Sequential Introduction of Brand Extensions. *Journal of Marketing Research*, *29*(1), 35-50. https://doi.org/10.1177/002224379202900104

Kim, C. K., Lavack, A. M., ve Smith, M. (2001). Consumer evaluation of vertical brand extensions and core brands. *Journal of Business Research*, *52*(3), 211-222.

Kotler, P., ve Armstrong, G. (2014). *Principles of Marketing*. Pearson.

Lei, J., de Ruyter, K., ve Wetzels, M. (2008). Consumer responses to vertical service line extensions. *Journal of Retailing*, *84*(3), 268-280.

Liao, S.-H., Chen, C.-M., ve Wu, C.-H. (2008). Mining customer knowledge for product line and brand extension in retailing. *Expert systems with Applications*, *34*(3), 1763-1776.

Lozanova, L. (2016). To extend or not to extend: Advantages and disadvantages of brand extension strategy. *Economic Alternatives*, *4*(1), 500-514.

Maoz, E., ve Tybout, A. M. (2002). The moderating role of involvement and differentiation in the evaluation of brand extensions. *Journal of Consumer psychology*, *12*(2), 119-131.

Martinez, E., ve De Chernatony, L. (2004). The effect of brand extension strategies upon brand image. *Journal of consumer marketing*, *21*(1), 39-50.

Martinez, E., ve Pina, J. M. (2003). The negative impact of brand extensions on parent brand image. *Journal of Product ve Brand Management*, *12*(7), 432-448.

Michailovich, P. (2009). Mind the Gap! Branding Bridges in the Brain. *The Journal of the Medinge Group*, *3*(1). https://medinge.org/mind-the-gap-bridges-in-the-brain/

Milewicz, J., ve Herbig, P. (1994). Evaluating the Brand Extension Decision Using a Model of ReputationBuilding. *Journal of Product ve Brand Management*, *3*(1), 39-47.

Palmeira, M., Lei, J., ve Valenzuela, A. (2019). Impact of vertical line extensions on brand attitudes and new extensions: The roles of judgment focus, comparative set and positioning. *European Journal of Marketing*, *53*(2), 299-319.

Pitta, D. A., ve Katsanis, L. P. (1995). Understanding brand equity for successful brand extension. *Journal of consumer marketing*, *12*(4), 51-64.

Poerwadi, S., Suyanto, M., Hidayat, A., Purwadi, P., ve Eq, Z. M. (2020). Influence of brand extention strategy, brand image and brand trust on coffee product's brand equity. *International Journal of Marketing Studies*, *11*(3), 1-26.

Ries, A., ve Ries, L. (2005). *Marka yaratmanın 22 kuralı* (A. Özdemir, Çev.). MediaCat Kitapları.

Ries, A., ve Trout, J. (2013). *Konumlandırma*. MediaCat Yayınları.

Shang, Q., Pei, G., Dai, S., ve Wang, X. (2017). Logo effects on brand extension evaluations from the electrophysiological perspective. *Frontiers in neuroscience*, *11*, 113.

Smith, D. C., ve Park, C. W. (1992). The Effects of Brand Extensions on Market Share and Advertising Efficiency. *Journal of Marketing Research*, *29*(3), 296-313. https://doi.org/10.1177/002224379202900302

Swaminathan, V., Fox, R. J., ve Reddy, S. K. (2001). The Impact of Brand Extension Introduction on Choice. *Journal of Marketing*, *65*(4), 1-15. https://doi.org/10.1509/jmkg.65.4.1.18388

Şahin, N., ve Ergin, E. A. (2016). Consumers' attitudes towards brand extensions: An analysis on food and textile industries in Turkey. *International Journal of Marketing Studies*, *8*(1), 72-85.

Tauber, E. M. (1981). Brand franchise extension: New product benefits from existing brand names. *Business Horizons*, *24*(2), 36-41.

Taylor, D. (2006). *Brand stretch: Why 1 in 2 extensions fail, and how to beat the odds*. John Wiley ve Sons.

Taylor, V. A., ve Bearden, W. O. (2002). The effects of price on brand extension evaluations: The moderating role of extension similarity. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *30*, 131-140.

Völckner, F., Sattler, H., ve Kaufmann, G. (2008). Image feedback effects of brand extensions: Evidence from a longitudinal field study. *Marketing Letters*, *19*, 109-124.

Vukasovič, T. (2012). Searching for competitive advantage with the brand extension process. *Journal of Product ve Brand Management*, *21*(7), 492-498.

Vuran, Y., ve Afşar, A. (2016). İşletmelerde marka ve marka stratejileri. *International Journal of Academic Values Studies*, *2*(6), 28-39.

www.rekabet.gov.tr (E.T.: 01.09.2024)

www.torku.gov.tr (E.T.: 01.09.2024)

Ye, S., Wu, L. (Zenny), ve Paek, S. (2020). Examining the Step-Up Brand Extensions of Budget Hotels: The Reciprocal Spillover Effects. *Cornell Hospitality Quarterly*, *61*(2), 154-169. https://doi.org/10.1177/1938965519890580

KAYNAKÇA

Akcan, A. (2003). *Mobile Marketing*. İstanbul Bilgi University Social Sciences Institute. İstanbul.

Alkaya, A. (2007). Mobil Kanallar Yoluyla Mobil Pazarlama İletişim Süreci ve Üniversite Öğrencilerinin Mobil Pazarlamaya İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Amirkhanpour, M., Vrontis, D. ve Thrassou, A. (2014). Mobile Marketing: A Contemporary Strategic Perspective. *International Journal of Technology Marketing 5*, *9*(3), 252-269.

Andrews, M., Goehring, J., Hui, S., Pancras, J. ve Thornswood, L. (2016). Mobile Promotions: A Framework And Research Priorities. *Journal of Interactive Marketing*, *34*(1), 15-24.

Armstrong, G., Kotler, P., Trifts, V. ve Buchwitz, L. A. (2017). *Marketing: An Introduction,* Updated Sixth Canadian Edition with Integrated B2B Case. Canada: Pearson.

Arora, S., Hofstede, F. ve Mahajan, V. (2017). The Implications of Offering Free Versions for the Performance of Paid Mobile Apps. *Journal of Marketing, 81*(6), 62–78.

Arsenijevic, U. ve Jovic, M. (2019). Artificial Intelligence Marketing: Chatbots. International Conference on Artificial Intelligence: Applications and Innovations (19-22). Belgrad: Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE).

Aithority (2023). 5 Ways Netflix Is Using AI to Improve Customer Experience, https://aithority.com/machine-learning/five-ways-netflix-is-using-ai-to-improve-customer-experience/ (E.T.: 17.06.2024).

Balasubramanian, S., Peterson, R.A. ve Jarvenpaa, S.L. (2002). Exploring the Implications of M-Commerce for Markets and Marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 30* (4), 348-361.

Banerjee, S. ve Yancey, S. (2010). Enhancing Mobile Coupon redemption in Fast Food Campaigns. *Journal of Research in Interactive Marketing, 4* (2), 97-110.

Barutcu, S., Yaldr, A. ve Hasiloglu, S. B. (2017). From Mass to Personalized Mobile Marketing Strategies: The New Dimensions Through Expert Systems. *European Scientific Journal*, *13*(10), 400-409.

Barwise, P. ve Strong, C. (2002). Permission-based Mobile Advertising. *Journal of Interactive Marketing, 16*(1), 14–24.

Batlow, S. (2024). The Future of Mobile marketing. https://www.companionlink.com/blog/2024/09/the-future-of-mobile-marketing/ (E.T.: 17.06.2024).

Bauer, H. H., Reichardt, T. ve Schüle, A. (2005). *User Requirements For Location Based Services: An Analysis on the Basis of Literature* (Vol. 94). Inst. für Marktorientierte Unternehmensführung, Univ. Mannheim.

Becker, M. ve Arnold, J. (2010). *Mobile Marketing for Dummies.* Hoboken: John Wiley & Sons.

Bock, D. E., Wolter, J. S. ve Ferrell, O. C. (2020). Artificial Intelligence: Disrupting What We Know About Services. *Journal of Services Marketing*, *34*(3), 317-334.

Bovee, C.L., Houston, M. ve Thill, J.V. (1995). *Marketing*, New York: McGraw-Hill.

Bozpolat, C. ve Seyhan, H. (2020). Mobil Ödeme Teknolojisi Kabulünün Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi: Ampirik Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(1), 119-145.

Brassington, F. ve Pettitt, S. (2003). Principles of Marketing, Financial Times, Harlow.

Chaston, I. (2015). Internet Marketing and Big Data Exploitation. London: Palgrave Macmillan.

Chatterjee, S., Ghosh, S. K., Chaudhuri, R. ve Nguyen, B. (2019). Are CRM Systems Ready for AI Integration? A Conceptual Framework of Organizational Readiness for Effective AI-CRM Integration. *The Bottom Line*, 32, 144–157.

Cheung M.C. ve Williamson D.A. (2019). What's Behind the Sudden Growth of TikTok? https://www.emarketer.com/content/what-s-behind-the-sudden-growth-of-tiktok, (E.T.: 17.06.2024).

Clarke, I. (2001). Emerging Value Propositions for M-commerce. *Journal of Business Strategies, 18*(2), 133-148.

Clicks'us Digital (2014). We Are Social 2023 Global ve Türkiye Raporu. https://www.clicksus.com/we-are-social-2023-global-ve-turkiye-raporu#:~:text=D%C3%BCnya%20%C3%A7ap%C4%B1nda%20cep%20telefonu%20kullananlar%C4%B1n,3'l%C3%BCk%20bir%20art%C4%B1%C5%9F%20vard%C4%B1r (E.T.: 17.06.2024).

Dahlberg, T. ve Oorni, A. (2007). Understanding Changes in Consumer Payment Habits: Do Mobile Payments and Electronic Invoices Attract Consumers?. In *2007 40th Annual Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS'07).*

Danaher, P. J., Smith, M. S., Ranasinghe, K. ve Danaher, T. S. (2015). Where, When and How Long: Factors That Influence the Redemption of Mobile Phone Coupons. *Journal of Marketing Research, 52*, 710725.

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D. ve Bressgott, T. (2020). How Artificial Intelligence Will Change The Future of Marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 24-42.

De Nardis, L., Mohammadpour, A., Caso, G., Ali, U. ve Di Benedetto, M. G. (2022). Internet of Things Platforms for Academic Research and Development: A Critical Review. *Applied Sciences*, *12*(4), 2172.

Deloitte (2023). Connected Everything: 5G Introducing Business to Its Future Self. https://www.deloitte.com/global/en/Industries/tmt/blogs/connected-everything-5g.html, (E.T.: 17.06.2024).

Denecker, O. (2022). The future of Global Payments: Exclusive Interview with McKinsey at Sibos 2022. https://thepaypers.com/interviews/the-future-of-global-payments-exclusive-interview-with-mckinsey-at-sibos-2022--1259140, (E.T.: 17.06.2024).

Dickinger, A., Haghirian, P., Murphy, J. ve Scharl, A. (2004, January). An Investigation and Conceptual Model of SMS Marketing. *37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences,* IEEE.

Fong, N., Zhang, Y., Luo, X. ve Wang, X. (2019). Targeted Promotions on an E-book Platform: Crowding out, Heterogeneity, and Opportunity Costs. *Journal of Marketing Research, 56*(2), 310–323.

Garris, M. ve Mishra, K. (2015). Past, Present, and Future Opportunities for Mobile Marketing.Victoria L. Crittenden (Ed.) A Beginner's Guide to Mobile Marketing. New York: Business Expert Press.

Ghose, A. ve Pil Han, S. (2014). Estimating Demand for Mobile Applications in the New Economy. *Management Science, 60*(6), 1470–1488.

Gibson, K. (2024). 7 Marketing KPIs You Should Know & How To Measure Them. https://online.hbs.edu/blog/post/marketing-kpis, (E.T.: 17.06.2024).

Gilbreath, B. (2010) *The Next Evolution of Marketing: Connect with Your Customers by Marketing with Meaning*, New York: McGraw-Hill.

Gill, M., Sridhar, S. ve Grewal, R. (2017). Return on Engagement Initiatives: A study of a Business-to-Business Mobile App. *Journal of Marketing*, *81*(4), 45-66.

Godin, S. (1999). *Permission marketing: Turning Strangers into Friends and Friends into Customers*. Simon and Schuster.

Grewal, D., Ahlbom, C.P., Beitelspacher, L., Noble, S. M. ve Nordfält, J. (2018). In-store Mobile Phone Use and Customer Shopping Behavior: Evidence from the Field. *Journal of Marketing, 82*(4), 102–126.

Gupta, I. (2023). Mobile App Industry Statistics 2023: Trends and Insights You Shouldn't Ignore. https://ripenapps.com/blog/mobile-app-industry-statistics/#:~:text=Currently%2C%20there%20are%208.93%20million,app%20downloads%20daily%20last%20year, (E.T.: 17.06.2024).

Harbert, T. (2021). Tapping the Power of Unstructured Data. https://mitsloan.mit.edu/ideas-made-to-matter/tapping-power-unstructured-data, (E.T.: 17.06.2024).

Hopkins, J. ve Turner, J. (2012) *Go Mobile*. New Jersey: John Wiley and Sons, Inc.

Huang, M. H. ve Rust, R. T. (2021). A Strategic Framework for Artificial Intelligence in Marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 49*, 30-50.

Hughes, J. (2011) *Android Apps Marketing*. Indianapolis: QUE.

Hui, S. K., Inman, J. J., Huang, Y. ve Suher, J. (2013). The Effect of In-Store Travel Distance on Unplanned Spending: Applications to Mobile Promotion Strategies. *Journal of Marketing*, *77*(2), 1-16.

Işık, İ. (2024). Mobile Marketing Trends for 2024. https://www.storyly.io/post/mobile-marketing-trends, (E.T.: 17.06.2024).

Intelligent Relations (2023). 8 Mobile Marketing Trends to Upgrade Your Strategy in 2024. https://intelligentrelations.com/insights/mobile-marketing-trends/, (E.T.: 17.06.2024).

Jarad, G. A. (2014). Marketing Over Social Media Networks. *European Journal of Business and Management*, 6(13), 114–118.

Junglas, I. ve Watson, R. T. (2006). The U-Constructs: Four Information Drives. *Communications of the Association for Information Systems*, *17*(1), 26.

Kannan, P. K., Chang, A-M. ve Whinston, A. B. (2001): Wireless Commerce: Marketing Issues and Possibilities. *34th Hawaii International Conference on System Sciences*.

Kaplan, A. ve Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in my Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. *Business Horizons*, *62*(1), 15-25.

Kim, M. J. ve Jun, J.W. (2008). A Case Study of Mobile Advertising in South Korea: Personalization and Digital Multimedia Broadcasting (DMB). *Journal of Targeting, Measurement and Analysis for Marketing, 16* (2), 129-138.

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2006). *Principles of Marketing*. NJ: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Kotler, P., Armstrong, G. ve Opresnik, M.O. (2018). *Principles of Marketing.* London: Pearson Education Limited.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2016). *Marketing Management.* London: Pearson Education Limited.

Kranjec, J. (2023). Mobile Apps to Become Half A Trillion Dollars Industry in 2024

https://focusonbusiness.eu/en/technology/mobile-apps-to-become-half-a-trillion-dollars-industry-in-2024/5222#:~:text=Revenue%20And%20Downloads%20To%20Grow%20By%2010%25%20Year%2DOver%2DYear&text=Statista%20expects%20users%20worldwide%20to,from%20%24307bn%20this%20year, (E.T.: 17.06.2024).

Krishnamurthy, S. (2001). A Comprehensive Analysis of Permission Marketing. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 6(2), 116-125.

Krum, C. (2010). *Mobile Marketing: Finding Your Customers No Matter Where They Are*. London:Pearson Education.

Kuruca, Y., Üstüner, M. ve Şimşek, I. (2022). Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ Kullanımı: Sohbet Robotu (Chatbot). *Medya ve Kültür*, *2*(1), 88-113.

Lamont, D. (2024). Mobile Marketing Trends in 2024: Innovations & Strategies. https://www.tlgmarketing.com/mobile-marketing-trends-2024/, (E.T.: 17.06.2024).

Leppäniemi, M. ve Karjaluoto, H. (2005). Factors Influencing Consumers' Willingness to Accept Mobile Advertising: A Conceptual Model. *International Journal of Mobile Communications, 3*(3), 197-213.

Liao, S. (2019). Netflix Tests A Mobile-Only Plan in Select Countries That Costs $4. https://www.theverge.com/2019/3/22/18277547/netflix-mobile-only-plan-countries-price, (E.T.: 17.06.2024).

Madanchian, M. (2024). The Impact of Artificial Intelligence Marketing on E-commerce Sales. *Systems*, *12*(10).

MMA (2009). MMA Updates Definition of Mobile Marketing. https://www.mmaglobal.com/news/mma-updates-definition-mobile-marketing#:~:text=The%20new%20definition%20is%3A%20Mobile,any%20mobile%20device%20or%20network., (E.T.: 17.06.2024).

Nguyen, Q. N. ve Sidorova, A. (2018). Understanding User Interactions with a Chatbot: A Self-Determination Theory Approach. In Proceedings of the Twenty-Fourth Americas Conference on Information Systems, New Orleans, LA, USA, 1–5 August 2018.

Nysveen, H., Pedersen, P. E. ve Thorbjørnsen, H. (2005). Intentions to Use Mobile Services: Antecedents and Cross-Service Comparisons. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *33*(3), 330-346.

Okazaki, S. (2009). Mobile Finds Girls' Taste: Knorr's New Product Development. *Journal of Interactive Advertising, 9*(2), 32-39.

Okazaki, S. (2012). *Fundamentals of Mobile Marketing: Theories and Practices*. New York: Peter Lang Publishing, Inc.

Okmi, M., Por, L. Y., Ang, T. F. ve Ku, C. S. (2023). Mobile Phone Data: A Survey of Techniques, Features, and Applications. *Sensors*, *23*(2).

Overgoor, G., Chica, M., Rand, W. ve Weishampel, A. (2019). Letting the Computers Take Over: Using AI to Solve Marketing Problems. *California Management Review*, *61*(4), 156-185.

Özer Çizer, E. (2022). Pazarlamada Yapay Zekâ Uygulamaları. https://belgelik.isikun.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/iubelgelik/5184/Pazarlamada_Yapay_Zeka_Uygulamalari.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (E.T.: 17.06.2024).

Paschen, J., Kietzmann, J. ve Kietzmann, T. C. (2019). Artificial intelligence (AI) and Its Implications

for Market Knowledge in B2B Marketing. *Journal of Business & Industrial Marketing, 34*(7), 1410-1419.

Parasuraman, A. ve Zinkhan, G. M. (2002). Marketing to and Serving Customers Through the Internet: An Overview and Research Agenda. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *30*(4), 286-295.

Pura, M. (2005). Linking Perceived Value and Loyalty in Location-Based Mobile Services. *Managing Service Quality, 15* (6), 509-538.

Raufjonov, S. (2023). The Evolution of Mobile Marketing. *European Journal of Economics, Finance and Business Development, 1*(5), 32-36.

Rowles, D. (2017). *Mobile Marketing: How Mobile Technology is Revolutionizing Marketing. Communications and Advertising*. London:Kogan Page.

Seranmadevi, R. ve Kumar, A. (2019). Experiencing the AI Emergence in Indian Retail–Early Adopters Approach. *Management Science Letters*, 9(1), 33–42.

Scharl, A., Dickinger, A. ve Murphy, J. (2005). Diffusion and Success Factors of Mobile Marketing. *Electronic Commerce Research and Applications, 4*(2), 159-173.

Schierholz, R., Kolbe, L. M. ve Brenner, W. (2007). Mobilizing Customer Relationship Management: A Journey from Strategy to System Design. *Business Process Management Journal, 13*(6), 830-852.

Senn, J. A. (2000). The Emergence of M-Commerce. *Computer, 33* (12), 148-150.

Nazim Sha, S. ve Rajeswari, M. (2019). Creating a Brand Value and Consumer Satisfaction in E-commerce Business Using Artificial Intelligence with the Help of Vosag Technology. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, *8*(8), 1510-1515.

Shafique, K., Khawaja, B. A., Sabir, F., Qazi, S. ve Mustaqim, M. (2020). Internet of things (IoT) for Next-Generation Smart Systems: A review of Current Challenges, Future Trends and Prospects for Emerging 5G-IoT Scenarios. *Ieee Access*, *8*, 23022-23040.

Shankar, V., O Driscoll, T. ve Reibstein, D. (2003). Rational Exuberance: The Wireless Industry's Killer" B". *Strategy and Business*, 68-77.

Shankar, V. ve Hollinger, M. (2007). Online and Mobile Advertising: Current Scenario, Emerging Trends, and Future Directions. *Marketing Science Institute, 31*(3), 206207.

Shankar, V., Venkatesh, A., Hofacker, C. ve Naik, P. (2010). Mobile Marketing in the Retailing Environment: Current Insights and Future Research Avenues. *Journal of Interactive Marketing, 24*(2), 111120.

Shareef, M. A., Dwivedi, Y. K., Kumar, V., Shareef, M. A., Dwivedi, Y. K. ve Kumar, V. (2016). *Mobile Marketing Channel*. Springer International Publishing.

Smutkupt, P., Krairit, D., ve Esichaikul, V. (2010). Mobile Marketing: Implications for Marketing Strategies. *International Journal of Mobile Marketing*, *5*(2), 126-139.

Sujata, M., Khor, K. S., Ramayah, T. ve Teoh, A. P. (2019). The Role of Social Media on Recycling Behaviour. *Sustainable Production and Consumption*, 20, 365-374

Tek, Ö. B. (2006). *Pazarlamada Değer Yaratmak: Pazarlamada Değer Çağı Türkiye'de Değer Pazarlaması*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Tong, S., Luo, X. ve Xu, B. (2020). Personalized Mobile Marketing Strategies. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 64-78.

Vargo, S. L. ve Lusch, R. F. (2004). Evolving to a New Dominant Logic for Marketing. *Journal of Marketing*, *68*(1), 1-17.

Varshney, U. ve Vetter, R. (2002). Mobile Commerce: Framework, Applications, and Networking Support. *Mobile Networks and Applications, 7* (3), 185-198.

Vranesevic, T., Vignali, C. ve Vrontis, D. (2006) *Marketing and Retailing Strategy*. Zagreb: Accent Press

Wisetsri, W. (2021). Systematic Analysis and Future Research Directions in Artificial Intelligence for Marketing. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *12*(11), 43-55.

Yüce, A. ve Gödekmerdan, A. G. L. (2012). Tüketicilerin Mobil Pazarlama Faaliyetlerini Benimsemesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17*(1), 181-198.

KAYNAKÇA

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool for Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, *11*(4), 959-975.

Arslan, F. M. ve Altuna, O. K. (2019). The Role of Nostalgia Proneness in the Effect of Brand Image, Corporate Image, Brand Trust And Consumer Involvement on Emotional Attachment: Global vs. Local Brand. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *37*(2), 215-240.

Brown, S. (1999). Retro-Marketing: Yesterday's Tomorrows, Today!. *Marketing Intelligence & Planning*, *17*(7), 363-376.

Brown, S., Kozinets, R. V. ve Sherry Jr, J. F. (2003). Teaching Old Brands New Tricks: Retro Branding and the Revival of Brand Meaning. *Journal of Marketing*, *67*(3), 19-33.

Bunch, C. Y. (2022). Nostalgia as a Tactic for Marketers: The Use of Retro Marketing to Entice Consumer Purchase. *Association of Marketing Theory and Practice Proceedings.*

Castellano, S., Ivanova, O., Adnane, M., Safraou, I. ve Schiavone, F. (2013). Back to the future: adoption and diffusion of innovation in retro-industries. *European Journal of Innovation Management*, *16*(4), 385-404.

Crespo Pereira, V., Membiela-Pollán, M. ve Sánchez-Amboage, E. (2022). Nostalgia, Retromarketing, and Neuromarketing: An Exploratory Review. *Journal of Creative Industries and Cultural Studies: JOCIS*, *7*, 107-126.

Çeber, B. (2021). Retro Pazarlama ve Markaların Retro Pazarlama Faaliyetlerine İlişkin Uygulamalı Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 253-275.

Dam, C., Hartmann, B. J. ve Brunk, K. H. (2024). Marketing the Past: A Literature Review and Future Directions for Researching Retro, Heritage, Nostalgia, and Vintage. *Journal of Marketing Management*, *40*(9-10), 795-819.

Demir, F. O. (2008). Pazarlamanin Nostaljik Oyunu: Retro markalama. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Istanbul University Faculty of Communication Journal*, *33*(1), 29-41.

Dirik, D., Erhan, T. ve Eryılmaz, İ. (2024). Yapay Zekâ ve Örgüt Temelli Araştırmaların Potansiyel Eğilimleri Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, *9*(3), 669-698.

Doğaner, M. C. ve Çakır, F. (2018). Retro Pazarlama Yaklaşımı Üzerine Literatür Taraması. 1st International Congress of Political, Economic and Financial Analysis (1207-1214). Nazilli, Aydın: 26-28 Nisan 2018.

Gedik, Y. (2024). Geçmişten Gelen Güç: Retro Pazarlama Avantajları, Zorlukları ve Stratejileri Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Scientific Journal of Innovation and Social Sciences Research*, *4*(1), 47-63.

Gökaliler, E. ve Arslan, Z. (2015). Geçmişle Bağ Kuran Bir Pazarlama Yaklaşımı: Retro Pazarlama Perspektifinden Tüketicilerin Marka Kimliği ve Marka İmajına Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma. *Global Media Journal: Turkish Edition*, *6*(11), 240-260.

Grębosz, M. ve Pointet, J. M. (2015). The "retro" Trend in Marketing Communication Strategy of Global Brands. *Journal of Intercultural Management*, *7*(3), 119-132.

Guleria, D. ve Kaur, G. (2021). Bibliometric Analysis of Ecopreneurship Using VOSviewer and RStudio Bibliometrix. 1989-2019. *Library Hi Tech*, *39*(4), 1001-1024.

Higson, A. (2014). Nostalgia is not What it Used to be: Heritage Films, Nostalgia Websites and Contemporary Consumers. *Consumption Markets & Culture*, *17*(2), 120-142.

Holotová, M., Kádek, Z. ve Košičiarová, I. (2020). Retro Marketing-A Power of Nostalgia which Works Among the Audience. *Communication Today*, *11*(2), 148-164.

Martinez, M. A., Cobo, M. J., Herrera, M. ve Herrera-Viedma, E. (2015). Analyzing the Scientific Evolution of Social Work Using Science Mapping. *Research on Social Work Practice*, *25*(2), 257-277.

Mukhopadhyay, M. (2024). Nostalgia Marketing-A Systematic Literature Review and Future Directions. *Journal of Marketing Communications*, 1-21.

Oral, M. (2021). Consumers' Thoughts on Retro Marketing: A Research in Antalya. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, *8*(2), 959-983.

Pınarbaşı, F. ve Türkyılmaz, C. A. (2017). Retro Marka Deneyiminin Yeniden Satın Alma Niyeti ve Marka Bağlılığı Yaratmadaki Rolü. *International Journal of Research in Business and Social Science*, *6*(2), 13-25.

Pir, E. Ö. (2019). Nostalgic Evolution of Marketing: Retro Marketing. *The Journal of Social Science*, *3*(6), 613-624.

Sarıçiçek, R., Çopuroğlu, F. Ç. ve Korkmaz, İ. H. (2017). Retro Pazarlama Bağlamında Tüketicilerin Marka Kimliği ve Marka İmajına Bakış Açıları: GAÜN Akademisyenleri Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *16*(2), 345-358.

Scola, Z. ve Gordon, B. S. (2019). Exploring Retro Marketing with Sport Marketing Professionals. *Sport, Business and Management: An International Journal*, *9*(3), 284-300.

Şahin, E. ve Kaya, F. (2019). Retro Pazarlama Kapsamında Tüketicilerin Retro Marka Eğilimlerinin Retro Marka Farkındalığına ve Retro Marka Güvenine Etkisi: Konya İlinde Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *29*(1), 227-248.

Tekeoğlu, N. T. ve Tığlı, M. (2016). Retro Pazarlama Açısından Halen Var olmayan Eski Markaların Tüketiciler Tarafından Anımsanması ve Tanınması Üzerine Bir Pilot Çalışma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 278-290.

Yetim, G., Hastürk, G. ve Argan, M. (2020). Retro Temelli Ramazan Etkinlikleri: Nostalji Eğilimi, Akış Deneyimi, Etkinlik Tatmini, Boş Zaman Tatmini, Yaşam Tatmini ve Mutluluk Arasındaki İlişki. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(3), 781-791.

Yıldız, A. (2018). Değişen Pazarlama Anlayışı. İçinde Y. Akçi (Editör), *Yeni Pazarlama Yaklaşımları* (239-255). Ankara: Gazi Kitabevi.

KAYNAKÇA

Abutaleb, S., El-Bassiouny, N. M. ve Hamed, S. (2021). A Conceptualization of the Role of Religiosity in Online Collaborative Consumption Behavior. *Journal of Islamic Marketing, 12*(1), 180-198.

Ali, M., Ullah, S., Ahmad, M. S., Cheok, M. Y. ve Alenezi, H. (2023). Assessing the İmpact of Green Consumption Behavior and Green Purchase İntention Among Millennials Toward Sustainable Environment. *Environmental Science and Pollution Research, 30*(9), 23335-23347.

Antikainen, R., Lazarevic, D. ve Seppälä, J. (2018). Circular Economy: Origins and Future Orientations. İçinde H. Lehmann (Editör), *Factor X: Challenges, Implementation Strategies and Examples for a Sustainable Use of Natural Resources* (ss. 115-129). Springer International Publishing.

Araujo Galvão, G. D., De Nadae, J., Clemente, D. H., Chinen, G. ve De Carvalho, M. M. (2018). Circular Economy: Overview of Barriers. İçinde A. B. (Editör), *10th CIRP Conference on Industrial Product-Service Systems* (ss. 79-85). Mayıs.

Arruda, E. H., Melatto, R. A. P. B., Levy, W. ve Conti, D. de M. (2021). Circular Economy: A Brief Literature Review (2015–2020). *Sustainable Operations and Computers, 2*(Mart), 79-86.

Atrek, B. ve Madran, C. (2017). Tüketici Perspektifli Sürdürülebilir Tüketim Çalışmaları: Ulusal Alanyazındaki Çalışmalar Üzerine Sistematik Derleme Çalışması. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 19*, 1-31.

Barbaritano, M., Bravi, L. ve Savelli, E. (2019). Sustainability and Quality Management in the Italian Luxury Furniture Sector: A Circular Economy Perspective. *Sustainability, 11*(11), 1-22.

Belk, R. (2014). You Are What You Can Access: Sharing and Collaborative Consumption Online. *Journal of Business Research, 67*(8), 1595–1600.

Benjaafar, S., Kong, G., Li, X. ve Courcoubetis, C. (2019). Peer-to-Peer Product Sharing: Implications for Ownership, Usage, and Social Welfare in the Sharing Economy. *Management Science, 65*(2), 477–493.

Bigliardi, B., Filippelli, S. ve Quinto, I. (2022). Environmentally-Conscious Behaviours in the Circular Economy: An Analysis of Consumers' Green Purchase Intentions for Refurbished Smartphones. *Journal of Cleaner Production, 378*, 134379.

Bocken, N. (2017). Business-Led Sustainable Consumption Initiatives: Impacts and Lessons Learned. *Journal of Management Development, 36*(1), 81–96.

Borrello, M., Pascucci, S. ve Cembalo, L. (2020). Three Propositions to Unify Circular Economy Research: A Review. *Sustainability, 12*(10), 1–22.

Calvo-Porral, C. ve Lévy-Mangin, J. P. (2020). The Circular Economy Business Model: Examining Consumers' Acceptance of Recycled Goods. *Administrative Sciences, 10*(2), 1–22.

Camacho-Otero, J., Boks, C. ve Pettersen, I. N. (2018). Consumption in the Circular Economy: A Literature Review. *Sustainability, 10*(8), 1–22.

Camacho-Otero, J., Tunn, V. S. C., Chamberlin, L. ve Boks, C. (2020). Consumers in the Circular Economy. İçinde M. Brandão, D. Lazarevic ve G. Finnveden (Editörler), *Handbook of the Circular Economy* (ss. 74–87). Edward Elgar Publishing.

Castellani, V., Sala, S. ve Mirabella, N. (2015). Beyond the Throwaway Society: A Life Cycle-Based Assessment of the Environmental Benefit of Reuse. *Integrated Environmental Assessment and Management, 11*(3), 373–382.

Cela, N., Giorgione, V., Fassio, F. ve Torri, L. (2024). Impact of Circular Economy Information on Sensory Acceptability, Purchase Intention and Perceived Value of Upcycled Foods by Young Consumers. *Food Research International, 175*, 113765.

Chung, D. K. ve Phuong Le, N. (2023). Linear or Circular Economy: A Review of Theories, Practices, and Policy Recommendations for Vietnam. *Vietnam Journal of Agricultural Sciences, 6*(3), 1832–1845.

Claudy, M. ve Peterson, M. (2021). Sustainability: Understanding Consumer Behavior in a Circular Economy. İçinde L. R. Kahle, T. M. Lowrey ve J. Huber (Editörler), *APA Handbook of Consumer Psychology* (ss. 373–392).

Conduit, J., Karpen, I. O. ve Willmott, T. (2023). User Circularity Practices: Adopting a User Stewardship Perspective for a Circular Economy. *AMS Review*, 13(3–4), 211–231.

Ekins, P., Domenech, T., Drummond, P., Bleischwitz, R., Hughes, N. ve Lotti, L. (2019). The Circular Economy: What, Why, How and Where. Erişim adresi: https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/Ekins-2019-Circular-Economy-What-Why-How-Where.pdf (E.T.:

10.09.2024)

Ertz, M., Lecompte, A. ve Durif, F. (2017). Dual Roles of Consumers: Towards an Insight into Collaborative Consumption Motives. *International Journal of Market Research,* 59(6), 725–748.

European Commission. (2018). Behavioural Study on Consumers' Engagement in the Circular Economy. Erişim adresi: https://trinomics.eu/wpcontent/uploads/2018/10/CHAFEA2018-Behavioural-study-on-consumer-engagement-in-the-circular-economy.pdf (E.T.: 11.09.2024).

Felson, M. ve Spaeth, J. L. (1978). Community Structure and Collaborative Consumption: A Routine Activity Approach. *American Behavioral Scientist,* 21(4), 614–624.

Ferasso, M., Beliaeva, T., Kraus, S., Clauss, T. ve Ribeiro-Soriano, D. (2020). Circular Economy Business Models: The State of Research and Avenues Ahead. *Business Strategy and the Environment, 29*(8), 3006–3024.

Figge, F., Thorpe, A. S. ve Gutberlet, M. (2023). Definitions of the Circular Economy: Circularity Matters. *Ecological Economics, 208*, 107823.

Geiger, S. M., Fischer, D. ve Schrader, U. (2018). Measuring What Matters in Sustainable Consumption: An Integrative Framework for the Selection of Relevant Behaviors. *Sustainable Development, 26*(1), 18–33.

Geisendorf, S. ve Pietrulla, F. (2018). The Circular Economy and Circular Economic Concepts—A Literature Analysis and Redefinition. *Thunderbird International Business Review, 60*(5), 771–782.

Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N. M. P., & Hultink, E. J. (2017). The Circular Economy – A new sustainability paradigm? Journal of Cleaner Production, 143, 757-768.

Geissinger, A., Laurell, C., Öberg, C. ve Sandström, C. (2019). How Sustainable is the Sharing Economy? On the Sustainability Connotations of Sharing Economy Platforms. *Journal of Cleaner Production, 206*, 419-429.

Ghisellini, P., Cialani, C. ve Ulgiati, S. (2016). A Review on Circular Economy: The Expected Transition to a Balanced Interplay of Environmental and Economic Systems. *Journal of Cleaner Production, 114*, 11-32.

Ghosh, S. K. (2020). Introduction to Circular Economy and Summary Analysis of Chapters. İçinde S. K. Ghosh (Editör), *Circular Economy Global Perspective* (ss. 1–453). Springer Nature Singapore Pte Ltd.

Gladek, E. (2019). The Seven Pillars of the Circular Economy. *Metabolic*. Erişim adresi: https://www.metabolic.nl/news/the-seven-pillars-of-the-circular-economy/ (E.T.: 11.09.2024).

Gomes, G. M., Moreira, N. ve Ometto, A. R. (2022). Role of Consumer Mindsets, Behaviour, and Influencing Factors in Circular Consumption Systems: A Systematic Review. *Sustainable Production and Consumption,* 32, 1-14.

Grafström, J. ve Aasma, S. (2021). Breaking Circular Economy Barriers. *Journal of Cleaner Production, 292*, 1–13.

Grdić, Z. S., Nizic, M. K. ve Rudan, E. (2020). Concepto de Economía Circular en el Contexto del Desarrollo Económico en los Países de Latinoamérica. *Sustainability,* 12(7), 1–12.

Griskevicius, V., Tybur, J. M. ve Van den Bergh, B. (2010). Going Green to Be Seen: Status, Reputation, and Conspicuous Conservation. *Journal of Personality and Social Psychology,* 98(3), 392–404.

Haider, M., Shannon, R. ve Moschis, G. P. (2022). Sustainable Consumption Research and the Role of Marketing: A Review of the Literature (1976–2021). *Sustainability,* 14(7), 1–36.

Henao-Hincapi, L. J., Leyes, M. ve Loeber-Vizcaíno, G. E. (2024). Assessing Consumer Knowledge, Attitudes, and Adoption of Circular Economy Practices in Colombia. *Sustainable Production and Consumption,* 46, 256–267.

Henley, J. (2021). Few Willing to Change Lifestyle to Save the Planet, Climate Survey Finds. *The Guardian.* Erişim adresi: https://www.theguardian.com/environment/2021/nov/07/few-willing-to-change-lifestyle-climate-survey (E.T.: 20.09.2024).

Henriques, R., Figueiredo, F. ve Nunes, J. (2023). Consumers' Perspectives on Circular Economy: Main Tendencies for Market Valorization. *Sustainability, 15*(19), 1-26.

Henry, M., Schraven, D., Bocken, N., Frenken, K., Hekkert, M. ve Kirchherr, J. (2021). The Battle of the Buzzwords: A Comparative Review of the Circular Economy and the Sharing Economy Concepts. *Environmental Innovation and Societal Transitions,* 38, 121.

Hobson, K., Holmes, H., Welch, D., Wheeler, K. ve Wieser, H. (2021). Consumption Work in the Circular Economy: A Research Agenda. *Journal of Cleaner Production, 321*, 128969. https://doi.

org/10.1016/j.jclepro.2021.128969

Hossain, M., Park, S., Suchek, N. ve Pansera, M. (2024). Circular Economy: A Review of Review Articles. *Business Strategy and the Environment*, 1-23.

Jackson, T. (2004). Negotiating Sustainable Consumption: A Review of the Consumption Debate and Its Policy Implications. *Energy & Environment,* 15(6), 1027-1051.

Kirchherr, J., Piscicelli, L., Bour, R., Kostense-Smit, E., Muller, J., Huibrechtse-Truijens, A. ve Hekkert, M. (2018). Barriers to the Circular Economy: Evidence From the European Union (EU). *Ecological Economics, 150*, 264–272.

Koch, J., Vringer, K., van der Werff, E., Wilting, H. ve Steg, L. (2024). Circular Consumption to Reduce Environmental Pressure: Potential of Behavioural Change in the Netherlands. *Sustainable Production and Consumption,* 44, 101-113.

Korhonen, J., Honkasalo, A. ve Seppälä, J. (2018). Circular Economy: The Concept and Its Limitations. *Ecological Economics*, 143, 37–46.

Kumar, V., Sezersan, I., Garza-Reyes, J. A., Gonzalez, E. D. R. S. ve Al-Shboul, M. A. (2019). Circular Economy in the Manufacturing Sector: Benefits, Opportunities and Barriers. *Management Decision,* 57(4), 1067-1086

Lacy, P. ve Rutqvist, J. (2015). *Waste to Wealth: The Circular Economy Advantage.* İndia: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9781137530707

Leonidou, L. C., Leonidou, C. N. ve Kvasova, O. (2010). Antecedents and Outcomes of Consumer Environmentally Friendly Attitudes and Behaviour. *Journal of Marketing Management,* 26(13-14), 1319–1344.

Lieder, M. ve Rashid, A. (2016). Towards Circular Economy Implementation: A Comprehensive Review in Context of Manufacturing Industry. *Journal of Cleaner Production,* 115, 36-51.

Luukkonen, R., Närvänen, E. ve Becker, L. (2024). Consumer Collectives in the Circular Economy: A Systematic Review and Research Agenda. *Sustainable Production and Consumption,* 45, 281-293.

Machado, M. A. D., Almeida, S. O. de, Bollick, L. C. ve Bragagnolo, G. (2019). Second-Hand Fashion Market: Consumer Role in Circular Economy. *Journal of Fashion Marketing and Management,* 23(3), 382–395.

Maitre-Ekern, E. ve Dalhammar, C. (2019). Towards a Hierarchy of Consumption Behaviour in the Circular Economy. *Maastricht Journal of European and Comparative Law,* 26(3), 394-420.

Meidl, R. A. (2022). *Circular Economy: Transforming the Global Economy in the Face of Finite Resources.* MSCI. Erişim adresi: https://www.msci.com/documents/1296102/28401354/ThematicIndex-CircularEconomy-cbr-en.pdf (E.T.: 23.09.2024).

Merli, R., Preziosi, M. ve Acampora, A. (2018). How Do Scholars Approach the Circular Economy? A Systematic Literature Review. *Journal of Cleaner Production,* 178, 703-722.

Mies, A. ve Gold, S. (2021). Mapping the Social Dimension of the Circular Economy. *Journal of Cleaner Production,* 321, 128960

Modak, P. (2021). *Practicing Circular Economy.* New York:CRC Press Taylor & Francis Group. https://doi.org/10.1201/9781003107248

Molina-Gomez, J., Mercade-Mele, P., Almeida-Garcia, F. ve Ruiz-Berron, R. (2021). New Perspectives on Satisfaction and Loyalty in Festival Tourism: The Function of Tangible and Intangible Attributes. *Faculty of Economics Sciences,* 1, 1-17.

Morales, C. M. B. ve Sossa, J. W. Z. (2020). Circular Economy in Latin America: A Systematic Literature Review. *Business Strategy and the Environment,* 29(6), 2479-2497.

Morseletto, P. (2020). Targets for a Circular Economy. *Resources, Conservation and Recycling, 153*, 104553. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2019.104553

Mostaghel, R., Oghazi, P. ve Lisboa, A. (2023). The Transformative Impact of the Circular Economy on Marketing Theory. *Technological Forecasting and Social Change,* 195, 122780.

Muranko, Z., Andrews, D., Newton, E. J., Chaer, I. ve Proudman, P. (2018). The Pro-Circular Change Model (P-CCM): Proposing a Framework Facilitating Behavioural Change Towards a Circular Economy. *Resources, Conservation and Recycling,* 135, 132-140.

Murray, A., Skene, K. ve Haynes, K. (2017). The Circular Economy: An Interdisciplinary Exploration of the Concept and Application in a Global Context. *Journal of Business Ethics, 140*(3), 369–380.

Nikolaou, I. E., Jones, N. ve Stefanakis, A. (2021). Circular Economy and Sustainability: The Past, the Present and the Future Directions. *Circular Economy and Sustainability,* 1, 1-20.

Nobre, G. C. ve Tavares, E. (2021). The Quest for a Circular Economy Final Definition: A Scientific Perspective. *Journal of Cleaner Production,* 314, 127973.

Padilla-Rivera, A., Russo-Garrido, S. ve Merveille, N. (2020). Addressing the Social Aspects of a Circular Economy: A Systematic Literature Review. *Sustainability,* 12(19), 1-17.

Patwa, N., Sivarajah, U., Seetharaman, A., Sarkar, S., Maiti, K. ve Hingorani, K. (2021). Towards a Circular Economy: An Emerging Economies Context. *Journal of Business Research*, 122, 725-735.

Peattie, K. (2010). Green Consumption: Behavior and Norms. *Annual Review of Environment and Resources,* 35, 195-228.

Peña, C., Civit, B., Gallego-Schmid, A., Druckman, A., Caldeira-Pires, A., Weidema, B., Mieras, E., Wang, F., Fava, J., Canals, L. M. i., Cordella, M., Arbuckle, P., Valdivia, S., Fallaha, S. ve Motta, W. (2021). Using Life Cycle Assessment to Achieve a Circular Economy. *International Journal of Life Cycle Assessment,* 26(2), 215-220.

Piscicelli, L., Cooper, T. ve Fisher, T. (2015). The Role of Values in Collaborative Consumption: Insights from a Product-Service System for Lending and Borrowing in the UK. *Journal of Cleaner Production*, 97, 21-29.

Piscitelli, G., Ferazzoli, A., Petrillo, A., Cioffi, R., Parmentola, A. ve Travaglioni, M. (2020). Circular Economy Models in the Industry 4.0 Era: A Review of the Last Decade. *Procedia Manufacturing, 42*, 227–234.

Preston, F. (2012). A Global Redesign? Shaping the Circular Economy. İçinde *Energy, Environment and Resource Governance.* Erişim adresi: http://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/Research/Energy,%20Environment%20and%20Development/bp0312_preston.pdf (E.T.: 09.09.2024).

Prieto-Sandoval, V., Jaca, C. ve Ormazabal, M. (2018). Towards a Consensus on the Circular Economy. *Journal of Cleaner Production, 179*, 605–615.

Rajput, S. ve Singh, S. P. (2019). Connecting Circular Economy and Industry 4.0. *International Journal of Information Management,* 49, 98–113.

Ranta, V., Aarikka-Stenroos, L. ve Mäkinen, S. J. (2018). Creating Value in the Circular Economy: A Structured Multiple-Case Analysis of Business Models. *Journal of Cleaner Production,* 201, 988-1000.

Ranta, V., Aarikka-Stenroos, L. ve Väisänen, J. M. (2021). Digital Technologies Catalyzing Business Model Innovation for Circular Economy—Multiple Case Study. *Resources, Conservation and Recycling,* 164, 105155.

Ratner, S., Lazanyuk, I., Revinova, S. ve Gomonov, K. (2020). Barriers of Consumer Behavior for the Development of the Circular Economy: Empirical Evidence from Russia. *Applied Sciences,* 11(1), 1–28.

Reike, D., Vermeulen, W. J. V. ve Witjes, S. (2018). The Circular Economy: New or Refurbished as CE 3.0? Exploring Controversies in the Conceptualization of the Circular Economy Through a Focus on History and Resource Value Retention Options. *Resources, Conservation and Recycling,* 135, 246-264.

Rizos, V., Tuokko, K. ve Behrens, A. (2017). The Circular Economy, a Review of Definitions, Processes and Impacts. İçinde *Centre for European Policy Studies.* Erişim adresi: https://www.ceps.eu/wp-content/uploads/2017/04/RR2017-08_CircularEconomy_0.pdf (E.T.: 08.09.2024).

Rodriguez-Anton, J. M., Rubio-Andrada, L., Celemín-Pedroche, M. S. ve Alonso-Almeida, M. D. M. (2019). Analysis of the Relations Between Circular Economy and Sustainable Development Goals. *International Journal of Sustainable Development and World Ecology,* 26(8), 708-720.

Rood, T. ve Kishna, M. (2019). Outline of the Circular Economy. İçinde *PBL Publishers.* Erişim adresi: https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2019-outline-of-the-circular-economy-3633.pdf (E.T.: 11.01.2024).

Roos, D. ve Hahn, R. (2019). Understanding Collaborative Consumption: An Extension of the Theory of Planned Behavior with Value-Based Personal Norms. *Journal of Business Ethics, 158*(3), 679–697.

Ruiz-Real, J. L., Uribe-Toril, J., Valenciano, J. D. P. ve Gázquez-Abad, J. C. (2018). Worldwide Research on Circular Economy and Environment: A Bibliometric Analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 15*(12), 1–14.

Salvador, R., Barros, M. V., Freire, F., Halog, A., Piekarski, C. M. ve De Francisco, A. C. (2021).

Circular Economy Strategies on Business Modelling: Identifying the Greatest Influences. *Journal of Cleaner Production, 299*, 1–13.

Sauvé, S., Bernard, S. ve Sloan, P. (2016). Environmental Sciences, Sustainable Development and Circular Economy: Alternative Concepts for Trans-Disciplinary Research. *Environmental Development, 17*, 48–56.

Schröder, P., Lemille, A. ve Desmond, P. (2020). Making the Circular Economy Work for Human Development. *Resources, Conservation and Recycling, 156*, 104686.

Seyfang, G. (2005). Shopping for Sustainability: Can Sustainable Consumption Promote Ecological Citizenship? *Environmental Politics, 14*(2), 290–306.

Shevchenko, T., Saidani, M., Ranjbari, M., Kronenberg, J., Danko, Y. ve Laitala, K. (2023). Consumer Behavior in the Circular Economy: Developing a Product-Centric Framework. *Journal of Cleaner Production, 384*, 135568.

Siderius, T. ve Zink, T. (2023). Markets and the Future of the Circular Economy. *Circular Economy and Sustainability, 3*(3), 1569–1595.

Singh, J. ve Ordoñez, I. (2016). Resource Recovery from Post-Consumer Waste: Important Lessons for the Upcoming Circular Economy. *Journal of Cleaner Production, 134*, 342–353.

Statista. (2023). Estimated Revenue Generated from Circular Economy Transactions in 2022 and 2026 Worldwide. Erişim adresi: https://www.statista.com/statistics/1337519/circular-economy-market-revenue/ (E.T.: 11.09.2024).

Stevens, J. L., Johnson, C. M. ve Gleim, M. R. (2023). Why Own When You Can Access? Motivations for Engaging in Collaborative Consumption. *Journal of Marketing Theory and Practice, 31*(1), 1–17.

Sun, H., Ni, W. ve Wang, Z. (2016). A Consumption System Model Integrating Quality, Satisfaction and Behavioral Intentions in Online Shopping. *Information Technology and Management, 17*(2), 165–177.

Szilagyi, A., Cioca, L. I., Bacali, L., Lakatos, E. S. ve Birgovan, A. L. (2022). Consumers in the Circular Economy: A Path Analysis of the Underlying Factors of Purchasing Behaviour. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(18), 1–22.

Testa, F., Pretner, G., Iovino, R., Bianchi, G., Tessitore, S. ve Iraldo, F. (2021). Drivers to Green Consumption: A Systematic Review. *Environment, Development and Sustainability, 23*(4), 4826–4880.

Tunn, V. S. C., Bocken, N. M. P., van den Hende, E. A. ve Schoormans, J. P. L. (2019). Business Models for Sustainable Consumption in the Circular Economy: An Expert Study. *Journal of Cleaner Production, 212*, 324–333.

Turkey Circular Economy Platform. (2020). What Are the Benefits of Circular Economy? Erişim adresi: https://donguselekonomiplatformu.com. (E.T.: 04.09.2024).

Velenturf, A. P. M. ve Purnell, P. (2021). Principles for a Sustainable Circular Economy. *Sustainable Production and Consumption, 27*, 1437–1457.

Vidal-Ayuso, F., Akhmedova, A. ve Jaca, C. (2023). The Circular Economy and Consumer Behaviour: Literature Review and Research Directions. *Journal of Cleaner Production, 418*, 137824.

Wastling, T., Charnley, F. ve Moreno, M. (2018). Design for Circular Behaviour: Considering Users in a Circular Economy. *Sustainability, 10*(6), 1–20.

Wautelet, T. (2018). Origins of the Concept of Circular Economy and Its Evolution. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.17021.87523 https://www.researchgate.net/publication/322555840_The_Concept_of_Circular_Economy_its_Origins_and_its_Evolution?channel=doi&linkId=5a5fc-d1a458515b4377b840c&showFulltext=true (E.T.: 09.09.2024).

Winans, K., Kendall, A., & Deng, H. (2017). The History and Current Applications of the Circular Economy Concept. *Renewable and Sustainable Energy Reviews,* 68, 825-833.

Yang, D., Lu, Y., Zhu, W. ve Su, C. (2015). Going Green: How Different Advertising Appeals Impact Green Consumption Behavior. *Journal of Business Research, 68*(12), 2663–2675.

Zeynalova, Z. ve Namazova, N. (2022). Revealing Consumer Behavior Toward Green Consumption. *Sustainability, 14*(10), 1–20.

Zhao, G., Geng, Y., Sun, H., Tian, X., Chen, W. ve Wu, D. (2020). Mapping the Knowledge of Green Consumption: A Meta-Analysis. *Environmental Science and Pollution Research, 27*(36), 44937–44950.

KAYNAKÇA

Aksoy, S., & Kurtuluş, H. (2023). Şehir Planlaması ve Şehir Pazarlaması Bağlamında Küresel Gayrimenkul ve Emlak Fuarları. *Journal of Academic Value Studies*, 9(4). 303-316.

Akyol, İ. Ö. (2019). *Elektronik Ağızdan Ağıza İletişim, Destinasyona Yönelik Tutum, Destinasyon ve Gastronomi İmajının Turistlerin Ziyaret Niyetine Etkisi: Türkiye örneği.* Doktora Tezi Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Turkey).

Alfiyan, B., Iriani, S. S., & Witjaksono, A. D. (2023). The Effect of Experiential Marketing on Word of Mouth Using Satisfaction as an Intervening Variable (Study of Visitors to Trans Studio Mini Rungkut). *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding,* 10(8), 91-100.

Aprilia, F., & Kusumawati, A. (2021). Influence of Electronic Word of Mouth on Visitor's İnterest to Tourism Destinations. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(2), 993-1003.

Argan, Metin ve Mehpare Tokay Argan (2006), "Viral Pazarlama veya İnternet Üzerinde Ağızdan Ağıza Reklam: Kuramsal Bir Çerçeve". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:2, ss. 231-250.

Ateşoğlu, İ., & Bayraktar, S. (2011). Ağızdan Ağıza Pazarlamanın Turistlerin Destinasyon Seçimindeki Etkisi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(14), 95-108.

Beyaz, R., & Boyraz, E. (2020). Marka Kent Konumlandırmada Algılama Haritalarının Kullanımı: Erzurum İli Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 16(2), 401-428.

Boisen, M., Terlouw, K., Groote, P., & Couwenberg, O. (2018). Reframing Place Promotion, Place Marketing, and Place Branding-Moving Beyond Conceptual Confusion. *Cities*, (80),4-11.

Braun, E. (2008). *City Marketing Towards An Integrated Approach.* Rotterdam: Erasmus University Erasmus Research Institute Of Management (ERIM).

Brown, T.J., Barry, T.E., Dacin, P.A. and Gunst, R.F. (2005), "Spreading the word: antecedents of consumers' positive word-of-mouth intentions and behaviours in a retailing context". *Journal of Academy of Marketing Science,* 33, 2, 123-38.

Cesur, Z. (2023). Şehirlerin Marka Olarak Pazarlanması Kavramının Şehir Markasını Ziyaret Bağlamında İncelenmesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 422-430.

Ceylan, H. H., Köse, B., & Aydın, S. (2017). Üniversite Ve Şehir Özelliklerinin Üniversite Tercihindeki Etkisinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi: Şehir Pazarlama Yaklaşımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(20), 269-286.

Chen, N., Dwyer, L., & Firth, T. (2014). Effect of Dimensions of Place Attachment on Residents' Word-Of-Mouth Behavior. *Tourism Geographies*, 16(5), 826-843.

Çakıcı, A. Celil ve Aksu, M. (2007), "Çekim Yeri Seçiminde Grup Etkisi: Yerli Turistler Üzerine Bir Araştırma". *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18, 2, 183-194.

Deffner A., Liourius C., (2005) "City Marketing: A Significant Planning Tool For Urban Development In a Globalised Economy*". 45th Congress Of the European Regional Science Association",* Vrije University Amsterdam, 23-27 Ağustos 2005.

Doosti, S., Jalilvand, M. R., Asadi, A., Khazaei Pool, J., & Mehrani Adl, P. (2016). Analyzing the İnfluence of Electronic Word of Mouth on Visit İntention: The Mediating Role of Tourists' Attitude And City İmage. *International Journal of Tourism Cities*, 2(2), 137-148.

Gegez, E. (2010). *Pazarlama Araştırmaları*. İstanbul: Beta Yayınları.

Gold, J. R., & Ward, S. V. (Eds.). (1994). *Place Promotion: The Use of Publicity and Marketing to Sell Towns and Regions Oxford Brookes University*. Oxford, UK (pp. x+-268pp).

Gümüş, N., & Onurlubas, E. (2021). Şehir Marka Deneyiminin Şehir Memnuniyetine Ve Şehir Marka Elçiliği Davranış Niyetine Etkisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 20(4), 1830-1846.

Hawkins, D.I., Best, R. and Coney, K.A. (2004), *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy,* 9th ed., McGraw-Hill, Boston, MA.

Ismail, R. A., & Spinelli, G. (2012). Effects of Brand Love, Personality and İmage on Word of Mouth: The Case of Fashion Brands Among Young Consumers. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal,* 16(4), 386-398.

Kavaratzis, M. (2004). From City Marketing to City Branding: Towards A Theoretical Framework for Developing City Brands. *Place Branding*,1(1), 58-73.

Kotler, P., Rein, I., Haider, D.H. & Hamlin, M. A. (2002), *Marketing Asian Places: Attracting Investments, Industry and Cities, States and Nations*, Singapore: John Wiley & Sons (Asia) Pte Ltd.

Ma, W., de Jong, M., Hoppe, T., & de Bruijne, M. (2021). From City Promotion Via City Marketing to City Branding: Examining Urban Strategies in 23 Chinese Cities. *Cities*, 116, 103269.

Odabaşı, Y. (2002), *Tüketici Davranışı*, MediaCat Yayınları, İstanbul.

Özdemir, Ş. ve Karaca, Y. (2009). Kent Markası ve Marka İmajının Ölçümü: Afyonkarahisar Kenti İmajı Üzerine Bir Araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 11(1), 113-134.

Özmen, A. ve Ögel, İ. Y. (2020). The İnteraction Between Customer Experience, Satisfaction and Positive Word of Mouth: A Study on City Marketing in Afyonkarahisar. *In Contemporary Issues in Business Economics and Finance* (104), 105-121.

Özsöz, F. M. (2018). Şehir Pazarlamasında Bir Marka Şehir Olarak Eskişehir'in İncelenmesi. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 2(1), 12-34.

Papadimitriou, D., Kaplanidou, K., & Apostolopoulou, A. (2018). Destination İmage Components and Word-Of-Mouth İntentions in Urban Tourism: A Multigroup Approach. *Journal of Hospitality & Tourism Research,* 42(4), 503-527.

Phillips, W. J., Wolfe, K., Hodur, N., & Leistritz, F. L. (2013). Tourist Word of Mouth and Revisit İntentions to Rural Tourism Destinations: A Case of North Dakota, USA. *International journal of tourism research,* 15(1), 93-104.

Popescu, A. I. (2012). Brandıng Cıtıes As Educatıonal Centres. The Role of Hıgher Educatıon Instıtutıons. *Management & marketing*, 7(3), 493-512.

Saragi, H., Hady, H., & Segoro, W. (2021). Determinant Factors of Word Of Mouth and its İmplications on Revisit İntention of Tourism to Province of DKI Jakarta. International *Journal of Hospitality and Tourism Systems,* 14(2), 1.

Sari, V. M. (2012). *Pengaruh Electronic Word of Mouth (Ewom) di Sosial Media Twitter Terhadap Minat Beli Konsumen (Studi Pada Restoran Holycowsteak).* Jakarta: Universitas Indonesia

Satta, G., Parola, F., Penco, L., & Persico, L. (2015). Word of Mouth and Satisfaction in Cruise Port Destinations. *Tourism Geographies*, 17(1), 54-75.

Sweeney, Jillian C., Geoffrey N. Soutar, Tim Mazzarol. (2008). "Factors Influencing Word of Mouth Effectiveness: Receiver Perspectives*", European Journal of Marketing,* 42(3/4), 344-364.

Xu, J., Loi, K. I., & Kong, W. H. (2020). The Effects of Perceptions of Flagshipness and İconicity on Word of Mouth for Attractions and Destinations. *Journal of Vacation Marketing,* 26(1), 96-107.

Wang, T. L., Tran, P. T. K., & Tran, V. T. (2017). Destination Perceived Quality, Tourist Satisfaction and Word-Of-Mouth. *Tourism Review*, 72(4), 392-410.

Wang, X., Wai Lai, I. K., & Song, B. (2023). Place Attachment and Affinity: Turning the Mainland Chinese Students into "Word-Of-Mouth Champions. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 6(2), 385-403.

Wibowo, C. P., & Roostika, R. (2019). Building Positive Word-Of-Mouth in the Shopping Tourism. *Review of Integrative Business and Economics Research,* 8, 372-386.

Widayati, C. C., Ali, H., Permana, D., & Nugroho, A. (2020). The Role of Destination İmage on Visiting Decisions Through Word of Mouth in Urban Tourism in Yogyakarta. *International Journal of Innovation, Creativity and Change,* 12(3), 177-196.

Vatter, O. (2014). Communication in Destination Marketing Case Study: Tallinn European Capital of Culture 2011. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (148), 170-176.

Yıldız, A., Arı, E., & Yılmaz, V. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Şehir Memnuniyetlerini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması: Dumlupınar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Researcher: Social Science Studies,* 5(3), 36-50.

Yılmaz, D. E. (2014). Sağlık Hizmetlerinde Ağızdan Ağıza Pazarlama. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (1), 1-19.

https://erzurum.edu.tr/#gsc.tab=0

KAYNAKÇA

Acquisti, A., Brandimarte, L., ve Loewenstein, G. (2016). Privacy and human behavior in the age of information. *Science*, 347(6221), 509-514.

Bélanger, F. ve Crossler, R. E. (2011). Privacy in the Digital Age: A Review of Information Privacy Research in Information Systems. *MIS Quarterly*, 35(4), 1017–1041.

Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2014). The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies. *WW Norton & company*.

Brunk, K. H. (2010). Exploring origins of ethical company/brand perceptions–A consumer perspective. *Journal of Business Research*, 63(3), 255–262.

Brundtland Commission. (1987). Our Common Future (Brundtland Report). *United Nations.*

Carrigan, M. ve Attalla, A. (2001). The myth of the ethical consumer – do ethics matter in purchase behavior?. *Journal of Consumer Marketing*, 18(7), 560–578.

Chaffey, D. ve Ellis-Chadwick, F. (2019). Digital Marketing. Pearson.

Chaffey, D. (2019). *Digital Marketing: Strategy*, *Implementation, and Practice*. Pearson.

Crane, A., Matten, D., Glozer, S. ve Spence, L. J. (2019). Business ethics: Managing corporate citizenship and sustainability in the age of globalization. *Oxford University Press*, USA.

Culnan, M. J. ve Bies, R. J. (2003). Consumer privacy: Balancing economic and justice considerations. *Journal of Social Issues*, 59(2), 323–342.

Chaudhuri, A. ve Holbrook, M. B. (2001). The chain of effects from brand trust and brand affect to brand performance: The role of brand loyalty. *Journal of Marketing*, 65(2), 81-93.

Doney, P. M. ve Cannon, J. P. (1997). An examination of the nature of trust in buyer-seller relationships. *Journal of Marketing*, 61(2), 35-51.

Davenport, T. ve Harris, J. (2017). Competing on analytics: Updated, with a new introduction: The new science of winning. *Harvard Business Press.*

De Keyser, A. Verleye, K.N. Lemon, T.L. Keiningham, P. Klaus (2020). Technological Touchpoints and the Evolving Consumer Journey. *Journal of Business Research*, 116, 356-365.

Delmas, M. A. ve Burbano, V. C. (2011). The Drivers of Greenwashing. *California Management Review*, 54(1), 64-87.

Egan, J. (2007). *Marketing Communications*. Sage Publications

Engel, J. F., Blackwell, R. D. ve Miniard, P. W. (1995*). Consumer Behavior*. Chicago, Dry Den, 12, 251-261.

Fullerton, R. A. (1988). How modern is modern marketing? Marketing's evolution and the myth of the "Production Era". *Journal of marketing,* 52(1), 108-125.

Garbarino, E. ve Johnson, M. S. (1999). The different roles of satisfaction, trust, and commitment in customer relationships. *Journal of Marketing*, 63(2), 70-87.

Gefen, D. (2002). Customer loyalty in e-commerce. *Journal of the Association for Information Systems*, 3(1), 27-51.

Gefen, D., Karahanna, E. ve Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in online shopping: An integrated model. *MIS Quarterly*, 27(1), 51–90.

Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N. M. P. ve Hultink, E. J. (2017). The circular economy – A new sustainability paradigm? *Journal of Cleaner Production*, 143, 757–768.

Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations*. Thousand Oaks.

Jackson, T. (2005). Negotiating Sustainable Consumption: A review of the consumption debate and its policy implications*. Energy & Environment*, 15(6), 1027-1051.

Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2010). *Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media*. Business Horizons.

Kim, D. J., Ferrin, D. L. ve Rao, H. R. (2008). A Trust-Based Consumer Decision-Making Model in Electronic Commerce. Decision Support Systems, 44(2), 544–564.

Kotler, P. (2010). *Marketing 3.0: From Products to Customers to the Human Spirit*. John Wiley & Sons.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2006). *Marketing management* 12e. New Jersey, 143.

Kotler, P., Hermawan, K. ve Iwan, S. (2017). Marketing 4.0: Moving from Traditional to Digital.

Kotler, P. (2021). *Marketing 5.0: Technology for Humanity*. Wiley.

Kotler, P., Kartajaya, H. ve Setiawan, I. (2021). Marketing 5.0: Technology for Humanity.

Lemon, K. N. ve Verhoef, P. C. (2016). Understanding customer experience throughout the customer journey. *Journal of marketing*, 80(6), 69-96.

Lobschat L, Mueller B, Eggers F, Brandimarte L, Diefenbach S, Kroschke M, Wirtz J (2021) Corporate digital responsibility. J Bus Res 122:875–888. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.10.006

Loureiro, S. M. C., Guerreiro, J. ve Tussyadiah, I. (2020). Artificial intelligence in business: From automation to personalization. *Journal of Business Research*, 129, 911–920.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psyhological Review. *Psychological Review*, 1, 943.

Malhotra, N. K., Kim, S. S. ve Agarwal, J. (2004). Internet users' information privacy concerns (IUIPC): The construct, the scale, and a causal model. *Information Systems Research*, 15(4), 336–355.

Martin, K. D., Borah, A. ve Palmatier, R. W. (2017). Data privacy: Effects on customer and firm performance. *Journal of Marketing*, 81(1), 36–58.

Morgan, R. M. ve Hunt, S. D. (1994). The Commitment-Trust Theory of Relationship Marketing. *Journal of Marketing*, 58(3), 20–38.

Niinimäki, K. (2010). Eco-clothing, consumer identity and ideology. *Sustainable Development*, 18(3), 150-162.

Ottman, J. A. (1999). *Green Marketing: Opportunity for Innovation*. NTC Business Books.

Palazzo, G. Ve Basu, K. (2007). The Ethical Backlash of Corporate Branding. *Journal of Business Ethics,* 73(4), 333-346.

Pavlou, P. A. (2003). Consumer acceptance of electronic commerce: Integrating trust and risk with the technology acceptance model. *International Journal of Electronic Commerce*, 7(3), 69–103.

Pine, B. J. ve Joseph, B. (1998). Welcome to the experience economy. Harvard Business Review.

Prahalad, C. K. ve Ramaswamy, V. (2004). Co-Creating Unique Value with Customers. *Strategy & Leadership*, 32(3), 4-9.

Peattie, K. (2010). Green consumption: Behavior and norms. *Annual Review of Environment and Resources*, 35, 195–228.

Peattie, K. (2001). Golden goose or wild goose? The hunt for the green consumer. *Business Strategy and the Environment*, 10(4), 187-199.

Peres, R., Shankar, V. ve Tzokas, N. (2022). Consumer Behavior in the Digital Era. *Journal of Business Research*, 123(4), 45–58.

Rayport, J. F. ve Jaworski, B. J. (2005). Best face forward: Why companies must improve their service interfaces with customers. (No Title).

Reichheld, F. F. ve Schefter, P. (2000). E-loyalty: Your secret weapon on the web. *Harvard Business Review*, 78(4), 105-113.

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum. https://www.weforum.org/stories/2016/01/the-fourth-industrial-revolution-what-it-means-and-how-to-respond/ (E.T: 05.12.2024)

Shankar, V. ve Balasubramanian, S. (2009). Mobile Marketing: A Synthesis and Prognosis. *Journal of Interactive Marketing*. 23(2), 118-129.

Sheth, J. N. ve Parvatiyar, A. (2021). Sustainable Marketing: Principles and Practice. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 49(2), 1–22.

Shareef, M. A., Mukerji, B., Dwivedi, Y. K., Rana, N. P. ve Islam, R. (2019). Social media marketing: Comparative effect of advertisement sources. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 46, 58-69.

Smith, N. C. (2008). Consumers as drivers of corporate social responsibility. *Business Ethics Quarterly*, 18(3), 285–297.

Solomon, M. R. ve Tuten, T. L. (2017). Social media marketing. *Social Media Marketing*, 1-448.

Taddeo, M. ve Floridi, L. (2016). The Debate on the Moral Responsibilities of Online Service Providers. Science and Engineering Ethics, 22(6), 1571–1590.

United Nations. (2015). Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development. https://sdgs.un.org/2030agenda (E.T.: 11.12.2024)

van Dijk, J. (2020). The digital divide: Implications for artificial intelligence. *AI & Society*, 35(4), 687-693.

Verhoef, P. C., Kannan, P. K. ve Inman, J. J. (2015). From multi-channel retailing to omni-channel retailing: introduction to the special issue on multi-channel retailing. *Journal of retailing*, 91(2), 174-181.

Vitell, S. J. ve Muncy, J. A. (1992). Consumer ethics: An empirical investigation of factors influencing ethical judgments of the final consumer. *Journal of Business Ethics*, 11(8), 585-597.

Wang, C., Harris, J. ve Patterson, P. (2013). The roles of habit, self-efficacy, and satisfaction in driving continued use of self-service technologies: A longitudinal study. *Journal of Service Research*, 16(3), 400-414.

Wang, L., Wang, Z. X., Zhang, Q., Jebbouri, A. ve Wong, P. P. W. (2021). Consumers' intention to visit green hotels–a goal-framing theory perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 1–21.

White, K., Habib, R. ve Hardisty, D. J. (2019). How to shift consumer behaviors to be more sustainable: A literature review and guiding framework. *Journal of Marketing*, 83(3), 22–49.

Young, W., Hwang, K., McDonald, S. ve Oates, C. J. (2010). Sustainable consumption: Green consumer behaviour when purchasing products. *Sustainable Development*, 18(1), 20-31.

Zuboff, S. (2019). *The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power*. PublicAffairs.

REFERENCES

Abbas, R., Michael, K., & Michael, M. G. (2014). The regulatory considerations and ethical dilemmas of location-based services (LBS): A literature review. *Information Technology & People, 27*(1), 2-20.

Akmermer, B. (2022). The phygital experiential marketing practices: The conceptual framework and applications for the tourism industry. In M. A. Camilleri (Ed.), *Handbook of Research on Interdisciplinary Reflections of Contemporary Experiential Marketing Practices* (pp. 289–309). IGI Global.

Banik, S. (2021). Exploring the involvement-patronage link in the phygital retail experiences. *Journal of Retailing and Consumer Services, 63,* 102739.

Ballina, F. J., Valdes, L., & Del Valle, E. (2019). The phygital experience in the smart tourism destination. *International Journal of Tourism Cities, 5*(4), 656-671.

Bartoli, C., Nosi, C., Mattiacci, A., & Bertuccioli, F. (2023). Consumer–brand relationship in the phygital age: A study of luxury fashion. *Italian Journal of Marketing,* 2023*,* 429-450.

Başev, S. E. (2024). Augmented reality advertisements within the realm of phygital marketing: Case studies of advertising examples. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 20-28.

Batat, W. (2019). Experiential Setting Design. In: The New Luxury Experience. Management for Professionals. Springer, Cham (pp. 113–139).

Batat, W. (2022). What does phygital really mean? A conceptual introduction to the phygital customer experience (PH-CX) framework. *Journal of Strategic Marketing,* 32(8),1220-1243.

Batat, W. (2024). Guest editorial: The phygital research paradigm: Philosophical foundations for examining consumer experiences and behaviors in hybrid physical-digital realms. *Qualitative Market Research: An International Journal, 27*(3), 357-365.

Beichert, M., Bayerl, A., Goldenberg, J., & Lanz, A. (2024). Revenue generation through influencer marketing. *Journal of Marketing,* 88(4),40-63.

Bulunmaz, B. (2016). Gelişen teknolojiyle birlikte değişen pazarlama yöntemleri. *TRT Akademi Dergisi, 1*(2), 348-365.

Cata, T., Patel, P. S., & Sakaguchi, T. (2013). QR code: A new opportunity for effective mobile marketing. *Journal of Mobile Technologies, Knowledge and Society,* 2013, 1-7

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital marketing* (7th ed.). Pearson.

Cheng, R.-S., & Hong, W.-J. (2016). Seamless guidance system combining GPS, BLE beacon, and NFC technologies. *Mobile Information Systems,* 2016, Article ID 5032365, 1-12.

Clark, K., Bardwell, W. A., Arsenault, T., DeTeresa, R., & Loscalzo, M. (2009). Implementing touch-screen technology to enhance recognition of distress. *Psycho-Oncology: Journal of the Psychological, Social and Behavioral Dimensions of Cancer, 18*(8), 822-830.

Çelik, Z., Özdemir, O., Sağlam, M., & Uslu, A. (2023). Comparative analysis of bibliometric data sources of empirical studies in the context of traditional, digital, and phygital marketing. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 45*(2), 180-212.

Del Vecchio, P., Secundo, G., & Garzoni, A. (2023). Phygital technologies and environments for breakthrough innovation in customers' and citizens' journey: A critical literature review and future agenda. *Technological Forecasting and Social Change, 189,* 122342.

Erdem, A., Pala, U., Özkan, M., & Sevim, U. (2019). Factors affecting usage intention of mobile banking: empirical evidence from turkey. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(4), 2384-2395.

Erdem, A., & Yılmaz, E. S. (2022). Effect of product presentation videos on purchase intention: The YouTube example. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, *8*(3), 425-442.

Farshid, M., Paschen, J., Eriksson, T., & Kietzmann, J. (2018). Go boldly!: Explore augmented reality (AR), virtual reality (VR), and mixed reality (MR) for business. *Business Horizons, 61*(5), 657-663.

Gao, M., & Huang, L. (2021). Quality of channel integration and customer loyalty in omnichannel retailing: The mediating role of customer engagement and relationship program receptiveness. *Journal of Retailing and Consumer Services, 63,* 102688.

Gedik, Y. (2021). Pazarlamada yeni bir dönem: Fijital pazarlama. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2), 99-131.

Grewal, D., Noble, S. M., Roggeveen, A. L., & Nordfalt, J. (2020). The future of in-store technology. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 96-113.

Helen, O. M. (2021). Beacon technology on retail business model: Roles, merit, and demerits. *Ofualagba Mamuyovwi Helen*. 21(2), 359-368

Hoffman, D. L., Novak, T. P., & Stein, R. (2013). The digital consumer. In R. Belk & R. Llamas (Eds.), *The Routledge guide to digital consumption* (pp. 28–38). Taylor & Francis.

Hoofnagle, C. J., Urban, J. M., & Li, S. (2012). Mobile payments: Consumer benefits & new privacy concerns. Available at SSRN 2045580.

Huang, T. K., Yang, C. H., Hsieh, Y. H., Wang, J. C., & Hung, C. C. (2018). Augmented reality (AR) and virtual reality (VR) applied in dentistry. *The Kaohsiung Journal of Medical Sciences, 34*(4), 243-248.

Hyun, H., Park, J., Hawkins, M. A., & Kim, D. (2022). How luxury brands build customer-based brand equity through phygital experience. *Journal of Strategic Marketing,* 1195-1219.

Jones, P., Clarke-Hill, C., Hillier, D., & Comfort, D. (2005). The benefits, challenges and impacts of radio frequency identification technology (RFID) for retailers in the UK. *Marketing Intelligence & Planning, 23*(4), 395-402.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). Securing the future of German manufacturing industry: Recommendations for implementing the strategic initiative INDUSTRIE 4.0. *Final report of the Industrie 4.0 Working Group* (pp. 1–84).

Kannan, P. K., & Li, H. A. (2017). Digital marketing: A framework, review and research agenda. *International Journal of Research in Marketing, 34*(1), 22–45.

Kim, Y. K., & Sullivan, P. (2019). Emotional branding speaks to consumers' heart: The case of fashion brands. *Fashion and Textiles, 6*(1), 1–16.

Koç, R. E. (2022). A new perspective as a combination of physical and digital: Phygital marketing. In O. Gönüllü (Ed.), *Digitalization in business and economy (Blockchain, cryptocurrencies, Industry 4.0, digital transformation)* (pp. 233-241). Nobel Bilimsel Eserler.

Kotler, P. (2000). *Marketing management: Millennium edition*. Prentice Hall.

Kotler, P., Kartajaya, H., & Setiawan, I. (2016). *Marketing 4.0: Moving from traditional to digital*. John Wiley & Sons.

Krithikaa, M. (2016). Touch screen technology: A review. *International Journal of Trend in Research and Development (IJTRD, 3*(1), 2394-9333.

Kumar, V., Aksoy, L., Donkers, B., Venkatesan, R., Wiesel, T., & Tillmanns, S. (2010). Undervalued or overvalued customers: Capturing total customer engagement value. *Journal of Service Research, 13*(3), 297–310.

Kwon, W. S., & Lennon, S. J. (2009). Reciprocal effects between multichannel retailers' offline and online brand images. *Journal of Retailing, 85*(3), 376–390.

McCarthy, J., & Wright, P. (2004). *Technology as experience*. The MIT Press.

Mele, C., & Russo-Spena, T. (2021). The architecture of the phygital customer journey: A dynamic interplay between systems of insights and systems of engagement. *European Journal of Marketing, 56*(1), 72–91.

Mele, C., Di Bernardo, I., Ranieri, A., & Russo Spena, T. (2024). Phygital customer journey: A practice-based approach. *Qualitative Market Research: An International Journal.* 27(3), 388-412

Milner, R. M. (2016). *The world made meme: Public conversations and participatory media*. The MIT Press.

Moravcikova, D., & Kliestikova, J. (2017). Brand building using phygital marketing communication. *Journal of Economics, Business and Management, 5*(3), 148-153.

Mustaphi, B. M. (2020). Digital marketing strategies for effective customer relationship management. *Journal of Modern Accounting and Auditing, 16*(8), 376-384.

Nakazawa, J., & Tokuda, H. (2007). Phygital map: Accessing digital multimedia from physical maps. In *21st International Conference on Advanced Information Networking and Applications Workshops (AINAW'07)*. IEEE.

Neuburger, L., Beck, J., & Egger, R. (2018). The 'phygital' tourist experience: The use of augmented and virtual reality in destination marketing. In M. A. Camilleri (Ed.), *Tourism Planning and Destination Marketing* (pp. 183-202). Emerald Publishing Limited.

Nguyen, B., & Simkin, L. (2017). The Internet of Things (IoT) and marketing: The state of play, future trends and the implications for marketing. *Journal of Marketing Management, 33*(1-2), 1-6.

Odabaşı, Y. (2019). *Postmodern pazarlamayı anlamak*. İstanbul: The Kitap.

Qin, H., Peak, A., & Prybutok, V. (2021). A virtual market in your pocket: How does mobile augmented reality (MAR) influence consumer decision making? *Journal of Retailing and Consumer Services, 58,* 102337.

Roggeveen, A. L., Grewal, D., & Schweiger, E. B. (2020). The DAST framework for retail atmospherics: The impact of in-and out-of-store retail journey touchpoints on the customer experience. *Journal of Retailing, 96*(1), 128-137.

Rose, S., Clark, M., Samouel, P., & Hair, N. (2012). Online customer experience in e-retailing: An empirical model of antecedents and outcomes. *Journal of Retailing, 88*(2), 308–322.

Sorensen, K. (2020). Phygital: The new marketing frontier. *Konstrukt Digital*.

Ting, H., Yacob, Y., Liew, L., & Lau, W. M. (2016). Intention to use mobile payment system: A case of developing market by ethnicity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 224*,* 368-375.

Weiners, P. (2017). How luxury brands are adapting to an omnichannel world. Retrieved from https://www.forbes.com/sites/forbescommunicationscouncil/2017/06/02/how-luxury-brands-are-adapting-to-an-omnichannel-world/?sh=490523c11958

Wirtz, J., Patterson, P. G., Kunz, W. H., Gruber, T., Lu, V. N., Paluch, S., & Martins, A. (2018). Brave new world: Service robots in the frontline. *Journal of Service Management,* 29(5), 907-931

Van Tichelen, B. (2019). The role and opportunities of phygital in the digital omni-channel strategy (Master's thesis). Louvain School of Management, Université catholique de Louvain.

Veer, E., & Dobele, A. (2021). Big boys don't cry [Offline]: The phygital disconnect between online and offline mental wellness engagement. *Journal of Strategic Marketing,* 32(8), 1126-1146.

Verhoef, P. C., Lemon, K. N., Parasuraman, A., Roggeveen, A., Tsiros, M., & Schlesinger, L. A. (2009). Customer experience creation: Determinants, dynamics, and management strategies. *Journal of Retailing, 85*(1), 31–41.

Yao, A. (2022). Communication during the pandemic: Who should tweet about COVID and how? *Journal of Strategic Marketing, 31*(8), 1-20.

Yao, A., Chan, N., & Yao, N. (2024). Understanding consumer behavior in phygital environments: An interpretivist methodological framework. *Qualitative Market Research: An International Journal, 27*(3), 449-470.

Yılmaz, E. S., & Erdem, A. (2022). Dijital platform üyeliklerinin devamlılığına etki eden faktörler: Netflix örneği. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, *7*(17), 47-67.

Yüce, A., Katirci, H., & Gökce, S. (2017). From traditional to digital sports marketing: A conceptual study. *The Journal of Academic Social Science Studies, 55,* 543–556.

Zurlo, F., Arquilla, V., Carella, G., & Tamburello, M. C. (2018). Designing acculturated phygital experiences. *Cumulus Conference Proceedings Wuxi 2018–Diffused Transition & Design Opportunities,* pp. 1689–1699.

Zaki, H. O., Fernandez, D., Dastane, O., Aman, A., & Sanusi, S. (2023). Virtual reality in digital marketing: Research agenda based on bibliometric reflection. *Marketing Intelligence & Planning, 41*(4), 505-524.

KAYNAKÇA

Acar, D. & Tuğay, O. (2006). Bilgi Toplumu Sürecinde İşletme Yöneticilerinin Üniversite Sanayi İşbirliğine Bakış Açılarının Analizi: Burdur Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4) , 1-22.

Aldemir, C., & Uysal, T. (2018). Üniversite Sanayi İşbirliğinde Ticaret Ve Sanayi Odalarının Rolü: Bir Yönetişim Modeli Olarak Mutso Akademi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 23(3), 1005-1022.

Alkan, R. M. (2014). Üniversite-Sanayi İşbirliği İçin Bazı Öneriler. *Yükseköğretim Dergisi*, 4(2), 61-68.

Alkıbay, S., Orhaner, E., Korkmaz, S., & Sertoğlu, A. E. (2012). Üniversite Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Teknoparklar, Yönetimsel Sorunları ve Çözüm Önerileri. A*tatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 26(2), 65-90.

Anholt, S. (2007). Competitive Identity and Development. In Competitive Identity: The New Brand Management for Nations, *Cities and Regions* (pp. 113-128). London: Palgrave Macmillan UK.

Arslan, M., Ersoy Kart, M., & Atay, Ö. (2021). Dördüncü Sanayi Devriminde Üniversite-Sanayi İşbirliği: Türkiye İçin Olası Etkileri Üzerine Düşünceler. *Journal of Management & Labor/ Yönetim ve Çalışma Dergisi,* 5(1). 15-29.

Ashworth, G., & Kavaratzis, M. (Eds.). (2010). Towards effective place brand management: Branding European cities and regions. Edward Elgar Publishing.

Aslan, G. (2010, November). Öğretim Üyelerinin Girişimci Üniversite Ve Üniversite Sanayi İşbirliği Kavramlarına İlişkin Görüşleri. *In International Conference on New Trends in Education and Their Implications* (pp. 11-13).

Aşkın, A., Çetin, F., & Çabuk, Y. (2020). Üniversite-Sanayi İşbirliği Uygulamasının Mobilya ve Dekorasyon Programı Mezunları Açısından Değerlendirilmesi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi,* 22(2), 510-520.

Aybarç, S. (2018). Regional Development Dynamics: University-İndustry Collaboration Strategies. *Journal of Human Sciences,* 15(1), 581-593.

Bal, V. & Akçi, Y. (2013). Rekabetçilikte, Sanayicilerin Teknolojik Yenilenmeye İlişkin Görüşlerinin Üniversite-Sanayi İşbirliği Çevresinde İncelenmesi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 5 (2), 129-137.

Bahçeci, A., Atıcı, K. B., & Ulucan, A. (2020). Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği (KÜSİ) Kapsamında Bölgesel Etkinlik Ve Potansiyel Değerlendirmesi. *Maliye Dergisi,* 178, 289-312.

Banger, G. (2018). *Endüstri 4.0 ve Akıllı İşletmeler*. Ankara: Dorlion Yayınları.

Bayrak, A. (2021). Sektörel Bakış: Üniversite-Sanayi İşbirliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Erciyes Akademi,* 35(2), 386-396.

Bayrak, S., & Halis, M. (2003). Öğretim Elemanları Ve Sanayici Açısından Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Değerlendirilmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(5), 64-85.

Bayzın, S., & Şengür, M. (2019). Üniversite Sanayi İşbirliğinde Teknoparkların Rolü. *International Journal of Economic & Social Research.* 15 (3), 299-313.

Beyhan, B., & FINDIK, D. (2014). Firma Yenilik Stratejisi Ve Üniversite-Sanayi İşbirliği: Türkiye Üzerine Bir Çalışma. *İktisat İşletme ve Finans*, 29(342), 71-102.

Bramwell, B., & Lane, B. (2000). Tourism Collaboration and Partnerships: Politics, Practice and Sustainability. Channel View Publications

Bulut, M. (2022). Üniversite-Sanayi İşbirliği Geliştirme Üzerine Bir Araştırma (Diyarbakır Örneği). *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (29), 234-267.

Cengiz, E. (2014), "Üniversite-Sanayi İşbirliği Üzerine Değerlendirmeler. *Yükseköğretim Dergisi*, 4(1), 1-8.

Cai, Y., & Liu, C. (2015). The roles of universities in fostering knowledge-intensive clusters in Chinese regional innovation systems. Science and Public Policy, 42(1), 15–29.

Cheng, H., Zhang, Z., Huang, Q., & Liao, Z. (2020). The Effect Of University–İndustry Collaboration Policy on Universities' Knowledge İnnovation And Achievements Transformation: Based on İnnovation Chain. *The Journal of Technology Transfer*, 45, 522-543.

Ciritcioğlu, H., Şenol, S., & Aydın, M. (2017). Üniversite Sanayi İşbirliği Üzerine Bir Araştırma: Kütahya İli Ağaç İşleri-Mobilya Endüstrisi Örneği. *İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi*, 6(3), 1174-1187.

Čorejová, T., & Rostášová, M. (2016), September). University—Industry partnership in the context of regional and local development. *In 2016 15th International Conference on Information Technology Based Higher Education and Training* (ITHET) (pp. 1-6). IEEE.

Cui, Z., & Li, E. (2022). Does İndustry-University-Research Cooperation Matter? An Analysis of İts Coupling Effect on Regional İnnovation And Economic Development. *Chinese Geographical Science*, 32(5), 915-930.

Çelik, M. (2011). *Şirketlerin İnovasyon Yapma Eğilimlerinde Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Rolü ve ODTÜ Teknokent Örneği* (Yüksek Lisans Tezi , Marmara Universitesi (Turkey)).

Çetin, A. G. (2019). Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Endüstriyel Seramik Eğitimine Katkısı. *Journal of International Social Research,* 12(62), 1879-1885.

Dağlar, H. (2018). Kamu Üniversite Sanayi İşbirliği ve Bölgesel Kalkınma-TR82 Bölgesi Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8(2), 305-329.

Dameri, R. P., & Dameri, R. P. (2017). The Conceptual İdea Of Smart City: University, İndustry, And Government Vision. *Smart city implementation: Creating economic and public value in innovative urban systems*, 23-43.

Demirel, Y., Halis, M., Tohum, E. U., & Yücel, M. (2018). Üniversite Sanayi İşbirliği Bağlamında Kastamonu'da Faaliyet Gösteren Sanayi İşletmelerinin Sorunlarının Tespiti Üzerine Bir Araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 20(3), 85-102.

Dikmen, M., & Baysal, H. (2017). Üniversite Sanayi İşbirliği Kapsamında Teknoloji Fakültesi İşyeri Eğitimi Modeli Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sürdürülebilir Mühendislik ve Teknoloji Dergisi*, 1(1), 35-46.

Dinnie, K. (2011). City Branding: Theory and Cases. London: Palgrave Macmillan.

Duan, J., Bai, H., & Jin, H. (2017, July). *Research on the Impact of University-Industry Collaboration on Xi'an Construction of Innovation City*. In 2017 7th International Conference on Advanced Design and Manufacturing Engineering (ICADME 2017) (pp. 189-192). Atlantis Press.

Dura, C. (1994). Üniversite-Sanayi İşbirliği Üzerine Bir Deneme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 49(03), 101-117.

Dündar, B., Yılmaz, H., & Kara, Y. (2014). Mesleki ve Teknik Eğitimde Üniversite-Sanayi İşbirliği Protokolü Yerel Uygulama Örneği: Yeniçağa. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 3(8), 121-128.

Erdil, Ş. T. (2022). Türkiye'de Akademik Girişimcilik Bağlamında Üniversite-Sanayi İş Birliği Arayüzleri ve Sağlanan Destekler. *Journal of Theoretical & Empirical Research on Management*, 2, 1-9.

Erdil, Ş. T. (2023). Üniversite, Sanayi ve Devlet Desteklerinin Akademik Girişimcilik Davranışına Etkisinin İncelenmesi. (Doktora Tezi) Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: From National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of university–industry–government relations. *Research Policy*, 29(2), 109-123.

Fettahlioğlu, H. S., BİRİN, C., & AFŞAR, A. (2020). Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Gelişiminde Proaktif Hareket Tarzı İçin Kahramanmaraş, Hatay ve Osmaniye İllerinde Faaliyet Gösteren Kobi'lerin İhtiyaç ve Beklenti Envanterleri ve Yol Haritasının Çizilmesine Yönelik Alan Araştırması. *International Journal of Academic Values Studies,* (6), 56-72.

Florida, R. (2002). *The Rise of the Creative Class: And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. Basic Books.

Gencer, E., & Gencer, Z. (2023). Üniversite-Sanayi İş birliği Sürecinde Üniversitelerden Beklentiler: Sivas İş Dünyasının Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'nden Beklentileri" Üzerine Bir Araştırma. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (33), 85-106.

González-López, M., Dileo, I., & Losurdo, F. (2014). University-Industry Collaboration in the European Regional Context: the Cases of Galicia and Apulia Region. *Journal of Entrepreneurship, Management & Innovation,* 10(3).

Gulsrud, N. M. (2015). *The Role of Green Space in City Branding: An Urban Governance Perspective (Doctoral Dissertation, University Of Copenhagen*, Faculty of Science, Department of Geosciences and Natural Resource Management).

Gustavsson, L., Nuur, C., & Söderlind, J. (2016). An İmpact Analysis of Regional İndustry-University İnteractions: The Case of İndustrial Phd Schools. *Industry and Higher Education*, 30(1), 41-51.

Güner Aktaş, G. (2019). İçmimarlik Eğitiminde Üniversite-Sanayi İşbirliği Modeli: Yerinde, Yaparak Öğrenme. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (24), 35-49.

Gürbüz, E., & Uçurum, E. T. (2012). Üniversite Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesinde Ortak Araştırma Merkezi'nin Kurulmasına İlişkin Model Önerisi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 5(2), 12-36.

Hankinson, G. (2004). Relational Network Brands: Towards A Conceptual Model of Place Brands. *Journal of Vacation Marketing*, 10(2), 109-121.

Höjer, M., Gullberg, A., & Pettersson, R. (2011). Images of the future city: time and space for sustainable development. Springer Science & Business Media.

Işık, M., & Çiçek, B. (2016). Üniversite Sanayi İşbirliğinin Kalkınma Üzerindeki Etkisi: Bitlis ve Muş İli Örneği. *ÜNİDAP Uluslararası Bölge Kalkınma Konferansı*, 470-484.

İlgüner, M. ve Asplund, C. (2011). Marka Şehir. İstanbul: Marketing Yayınları.

İnal, M., Aras, F., Uçar, M., Şimşek, H., Fak, K. Ü. T. E., & Komisyonu, Ü. S. İ. (2009). *Doğu Marmara Bölgesinde Üniversite Sanayi İşbirliğini Geliştirmeye Yönelik Katsayılar Modeli.* Üniversite-Sanayi İşbirliği Merkezleri Platformu (ÜS MP) Üniversite Sanayi İşbirliği Ulusal Kongresi – 2009 7 – 8 Mayıs 2009, Eskişehir.

İstikbal, D. (2022). *Türkiye'de Sanayinin Dönüşümü ve Yeni Teknolojik Trendler*. Seta Yayınları, (365), 5-26.

Kavaratzis, M. (2008). From City Marketing to City Branding: An Interdisciplinary Analysis With Reference to Amsterdam, Budapest and Athens", http://dissertations.ub.rug.nl/faculties/rw/2008/m.kavaratzis/

Kavaratzis, M. (2009). Cities and Their Brands: Lessons from the Recent Experience of Urban Branding in the UK. *International Journal of Urban and Regional Research*, 33(2), 283-302.

Kavaratzis, M. (2012). From "Necessary Evil" to Necessity: Stakeholders' İnvolvement in Place Branding. *Journal of Place Management and Development*, 5(1), 7-19.

Kayacan, M. (2014). Üniversite Sanayi İşbirliği ve Fen Bilimleri Enstitüleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 17(1), 1-7.

Kaynak, S., & Yılmaz, M. K. (2022). Akademi Ve İş Dünyası Perspektifinden Üniversite-Sanayi İş Birliği Engelleri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 239-270.

Keskin, H., & Ovalı, E. (2022). Dörtlü ve Beşli Sarmal Üniversite-Sanayi İş Birliği Modelleri. *Business & Management Studies: An International Journal,* 10(1), 447-461.

Kılıç, G. (2004). *Üniversite sanayi işbirliği* (Sakarya örneği) (Yüksek Lisan Tezi, Sakarya Universitesi (Turkey)).

Kılıç, A., & Ayvaz, Ü. (2011). Üniversite-Sanayi-Devlet İşbirliğinin Sağlayıcısı Olarak Teknoparklar ve Teknoloji Transferi İşbirliklerinde Mevcut Durum. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 10(2), 58-79.

Kocabaş, C., & Alpaydin, Y. (2018). Üniversite-Sanayi İşbirliği Bağlamında Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Misyon Ve Vizyonlarının İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi,* (2), 368-377.

Koç, K. ve Mente, A. (2007). İnovasyon ve Üniversite- Sanayi- Devlet İşbirliğinde, Üçlü Sarmal Modeli, Hacettepe Üniversitesi. *Sosyolojik Araştırmalar e-Dergisi,* Mart, 7-13.

Kurt, Y., & Yavuz, M. (2013). Üniversite-sanayi işbirliği: Dünü, bugünü, geleceği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 17(1), 50-57.

Kuş, C. (2017). Yenilik Ekosistemlerinin Desteklenmesine Yönelik Kamu Politikaları: Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliğinde Üçlü Sarmal Modeli İncelemesi. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 6(1), 91-113.

Laursen, K., Reichstein, T., & Salter, A. (2011). Exploring the Effect of Geographical Proximity and University Quality on University–İndustry Collaboration İn The United Kingdom. *Regional studies,* 45(4), 507-523.

Lehmann, E. E., & Menter, M. (2016). University–İndustry Collaboration And Regional Wealth. *The Journal of Technology Transfer*, 41, 1284-1307.

Looy, B. V., Debackere, K., & Andries, P. (2003). Policies To Stimulate Regional İnnovation Capabilities Via University–İndustry Collaboration: An Analysis and an Assessment. *R&D Management*, 33(2), 209-229.

Mert, N., & Cengiz, S. (2020). Üçlü Sarmal Yaklaşımına Göre Türkiye'nin Yenilik Yaratma Kapasitesi. *Business and Economics Research Journal*, 11(4), 1001-1012.

Mutlu, A., Eren, M., Yıldırım, C., Mertek, S., & Paşaoğlu, M. T. (2019). Samsun'da Üniversite-Sanayi İşbirliğine Yönelik Sanayi Kesiminin Algıları ve Beklentileri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12(1), 73-90.

Nam, G. M., Kim, D. G., & Choi, S. O. (2019). How resources of universities influence industry cooperation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 5(1), 9.

Orhan, N., & Ünsaldı, M. (2003). Üniversite-Sanayi İşbirliği Elazığ Örneği. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi,* 1(3), 1-4.

Ömürbek, N., & Halıcı, Y. (2012). Üniversite Sanayi İşbirliği Çerçevesinde Antalya Teknokenti İle Göller Bölgesi Teknokenti Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (15), 249-268.

Öztürk, D., & Batuk, F. (2007). Criterion Weighting İn Multicriteria Decision Making. *Journal of Engineering and Natural Sciences,* 25(1), 86-98.

Paddison, R. (1993). City Marketing, İmage Reconstruction and Urban Regeneration. *Urban Studies*, 30(2), 339-350.

Pavlova, I., & Burenina, M. (2016). University-İndustry Cooperation İn The Context Of The Regional İnnovation System İn Russia: A Case Of The Tomsk Region. *Journal of Eastern Europe. Research in Business and Economics,* Article ID 623415, 1-19.

Peker, İ., İlker, A. R., & Birdoğan, B. (2014). Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Gelişmesinin Önündeki Engellerin AAS Yöntemiyle Belirlenmesi: *Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 28(3).

Popescu, A. I. (2012). Brandıng Cıtıes as Educatıonal Centres. The Role of Hıgher Educatıon Instıtutıons. *Management & Marketing*, 7(3), 493-512.

Ramos-Vielba, I., Fernández-Esquinas, M., & Espinosa-de-los-Monteros, E. (2010). Measuring University–İndustry Collaboration İn A Regional İnnovation System. *Scientometrics*, 84(3), 649-667.

Ranga, M., & Etzkowitz, H. (2013). Triple Helix Systems: An Analytical Framework for İnnovation Policy and Practice in the Knowledge Society. *Industry and Higher Education*, 27(4), 237-262.

Sawicki, D. (2003). The Rise of the Creative Class: And How it's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. American Planning Association. *Journal of the American Planning Association,* 69(1), 90.

Sevim, Ş., & Karamete, F. (2015). Meslek Yüksekokullarında Üniversite-Sanayi İşbirliği, Yöresel Kalkınmaya Etkisi Ve Yerel Bazda Uygulama Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (8), 1-18.

Shapiro, J. M. (2006). Smart Cities: Quality of Life, Productivity, and The Growth Effects of Human Capital. *The Review of Economics and Statistics,* 88(2), 324-335.

Shinn, T. (2002). The Triple Helix and New Production of Knowledge: Prepackaged Thinking on Science and Technology. *Social Studies of Science*, 32(4), 599–614.

Stewart, C. J., & Cash Jr, W. B. (1985). *Interviewing: Principles and Practices*. Dubuque, IO: Wm. C. Brown Pub.

Suvacı, B., & Kaplan, M. (2022). Girişimci Akademisyenlerin Üniversite-Sanayi İşbirliği Sürecinde Yaşadıkları Problemlerin Belirlenmesi. *Diyalektolog*, (29). 61-81

Şahin, E. (2011). Teknoloji Transferi Yöntemleri Bağlamında Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımları İle Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Gelişimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi,* 1(2), 1-19.

Şengür, M., & Bayzin, S. (2019). Üniversite Sanayi İşbirliğinde Teknoparkların Rolü. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 15(3), 299-313.

Şenol, O. (2009). Pamukkale Üniversitesi Öğretim Elemanlarının Üniversite-Sanayi İşbirliği Çalışmalarına Bakışları Üzerine Bir Alan Araştırması. *Selçuk-Teknik Dergisi*, 8(2), 94-111.

Taskın, C., & Tuncel, C. O. (2014). Analyzing the Role of University İndustry-Collaboration to Regional Development: The Case Study of Bursa Region in Turkey. *European Journal of Social Science Education and Research,* 1(1), 279-284.

Tataroğlu, N., Karataş, A., & Erboy, N. (2015). An Evaluation on the Process of Being A Brand City of Muğla. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 210, 114-125.

Temel, S., Cengiz Akdeniz, R., & Sukan, F. V. (2013). Bilgi Tabanlı Ekonomilere Geçişte Üniversitelerin Ve Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Yeri Ve Önemi: İzmir Örneği. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar,* (578), 31-31.

Top, K. A. (2011). İşletme Eğitimi İçin Üniversite–Sanayi İşbirliğine Dayalı Bir Öneri. *Öneri Dergisi,* 9(36), 09-13.

Torkul, B. (2019). Lokal Bilimsel Çalışmalar Bağlamında Üniversite-Sanayi İş Birliğinin İşletme Performası Üzerindeki Rolü. *Yorum Yönetim Yöntem Uluslararası Yönetim Ekonomi ve Felsefe Dergisi,* 7(1), 75-94.

Turok, I. (2004). Cities, Regions and Competitiveness. *Regional Studies*, 38(9), 1069-1083.

Ulusoy, E., & İleri, M. S. (2012). Tarım Makinaları İmalat Sektörümüzün Üniversite-Sanayi İşbirliğinden Beklentileri. *Tarım Makinaları Bilimi Dergisi*, 8(1), 1-8.

Üçler, Y. T. (2014). Bölgesel Kalkınmada Üniversite-Sanayi İşbirliği'nin Sanayiye, Devlete Ve Üniversiteye Yararları: Konya İli Özelinde Bir Araştırma. *Dumlupinar Üniversitesi Soysyal Bilimler Dergisi,* (41), 107-120.

Üçler, Y. T., & Karaçor, Z. (2014). Bölgesel Kalkınmada Üniversite-Sanayi İşbirliği: Konya Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (31), 167-183.

Xu, H. (2010). A Regional University-İndustry Cooperation Research Based on Patent Data Analysis. *Asian Social Science,* 6(11), 88.

Vanolo, A. (2008). The İmage of the Creative City: Some Reflections on Urban Branding in Turin. Cities, 25(6), 370-382.

Yalçın, M., & Vural, Z. A. (2020). Şehir Markalaşmasında Sosyal Medyanın Şehir İmajına Katkısı: İzmir Üzerine Nicel Bir Araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (34), 338-353.

Yalçıntaş, M. (2014). Üniversite-Sanayi-Devlet İşbirliğinin Ülke Ekonomilerine Etkileri: Teknopark İstanbul Örneği. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(10). 83-106.

Yardımcı, A., & Müftüoğlu, E. B. (2015). Üniversite Sanayi İşbirliğine Sanayi Kesiminin Bakışı. *Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi,* 70(4), 815-838.

Yaslıkaya, S., Kartal, C. (2019). Savunma Sanayi Çalışanları Perspektifinden Millileşme Algısı ve Sektördeki Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Değerlendirilmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(3), 1168-1188.

Yaşar, N. (2020). Ar-Ge'de Üniversite Sanayi İşbirliğinin Patent Başvurularına Etkisinin İstatistik Analizi. *International Journal Of Applied Economic And Finance Studies,* 5(1), 28-40.

Yeşilay, R. B., & Temel, S. (2016). Öğretim Elemanları Cephesinden Üniversite-Sanayi İşbirliği: Ege Meslek Yüksekokulu Örneği. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi,* 7: 191 – 204.

Yıldırım, N. (2014). Üniversitelerin Yenilikçilik, Üniversite-Sanayi İşbirliği Ve Bölgesel Kalkınma Yönelimleri Üzerine Bir Araştırma. *Öneri Dergisi,* 11(42), 157-174.

Yıldız, Ö., & Kaygın, B. (2020). Bartin İlinde Orman Ürünleri Sektöründe Üniversite-Sanayi İşbirliği: 2015-2020 Nitel Süreç Analizi. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22(3), 897-909.

Yoda, N., & Kuwashima, K. (2020). Triple Helix of University–İndustry–Government Relations in Japan: Transitions of Collaborations and İnteractions. *Journal of the Knowledge Economy*, 11(3), 1120-1144.

Yücel, E., & Özgül, E. (2020). İşletmelerin Yenilik Performansının Arttırılmasında Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Rolü. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 404-434.

Yücel, N., & Atlı, Ö. G. Y. (2014). Üniversite Eğitiminde Üniversite-Sanayi İşbirliğinin Önemi: Fırat Üniversitesi Öğretim Elemanları Üzerine Bir Alan Araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 19(3), 153-168.

Yüksek Öğretim Kurumu (2024, Haziran) Özet Öğretim Elemanı Sayıları Raporu https://istatistik.yok.gov.tr/

Yüksel, A., Uçkun, G., Dinçel, G., & Demir, B. (2013). İnovasyon Yeteneğinin Artırılmasında Üniversite Sanayi İşbirliği Ve Meslek Yüksekokullarının Rolü. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 3(4), 21-28.

Yüksel, O. A., Yüksel, İ., & Çetin, A. G. (2018). Üniversite–Sanayi İşbirliği Kapsamında Sofra ve Mutfak Gereçleri Dekor Tasarımlarının Geliştirilmesi ve Uygulanması. *İdil,* 7(49), 1107-1115.

Zeng, J., Ning, Z., Lassala, C., & Ribeiro-Navarrete, S. (2023). Effect Of İnnovative-City Pilot Policy on İndustry–University–Research Collaborative İnnovation. *Journal of Business Research*, 162, 113867.

Zhang, S., & Wang, X. (2022). Does İnnovative City Construction İmprove The İndustry–University–Research Knowledge Flow in Urban China?. *Technological Forecasting and Social Change,* 174, 121200.

Zhang, S., Wang, X., & Zhang, B. (2022). The Policy Effects of İnnovative City Pilot on the Dual Efficiency Of İndustry–University–Research Knowledge Flow. *Technology Analysis & Strategic Management,* 34(9), 1038-1049.

Zhuang, T., Zhou, Z., & Li, Q. (2021). University-İndustry-Government Triple Helix Relationship and Regional İnnovation Efficiency in China. *Growth and Change,* 52(1), 349-370.

KAYNAKÇA

Armstrong, G., Adam, S., Denize, S., & Kotler, P. (2014). Principles of marketing. Pearson Australia.

Bellman, R. (1978). An introduction to artificial intelligence: A conceptual approach. Addison-Wesley.

Boone, L. E. (2015). Contemporary marketing. Cengage Learning Canada Inc.

Charniak, E., & McDermott, D. (1985). Introduction to artificial intelligence. Addison-Wesley.

Chen, Y., Prentice, C., Weaven, S., & Hisao, A. (2022). The influence of customer trust and artificial intelligence on customer engagement and loyalty: The case of the home-sharing industry. Frontiers in Psychology, 13, 912339. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.912339

Deiss, R., & Henneberry, R. (2020). Digital marketing for dummies. John Wiley & Sons.

de Lenne, O., & Vandenbosch, L. (2017). Media and sustainable apparel buying intention. Journal of Fashion Marketing and Management, 21(4), 483–498. https://doi.org/10.1108/JFMM-02-2017-0024

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2020). How artificial intelligence will change the future of marketing. Journal of the Academy of Marketing Science, 48(1), 24–42. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00743-1

Deryl, M. D., Verma, S., & Srivastava, V. (2023). How does AI drive branding? Towards an integrated theoretical framework for AI-driven branding. International Journal of Information Management Data Insights, 3(2), 100205. https://doi.org/10.1016/j.jid.2023.100205

Du, S., & Xie, C. (2021). Paradoxes of artificial intelligence in consumer markets: Ethical challenges and opportunities. Journal of Business Research, 129, 961–974. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.01.031

Henninger, C. E., Alevizou, P. J., Tan, J., Huang, Q., & Ryding, D. (2017). Consumption strategies and motivations of Chinese consumers: The case of UK sustainable luxury fashion. Journal of Fashion Marketing and Management, 21(4), 419–434. https://doi.org/10.1108/JFMM-02-2017-0020

Hermann, E. (2022). Leveraging artificial intelligence in marketing for social good: An ethical perspective. Journal of Business Ethics, 179, 43–61. https://doi.org/10.1007/s10551-021-04831-0

Haugeland, J. (1985). Artificial intelligence: The very idea. MIT Press.

Jain, H., Vikram, A., Kashyap, A., & Jain, A. (2020, July). Weapon detection using artificial intelligence and deep learning for security applications. In 2020 International Conference on Electronics and Sustainable Communication Systems (ICESC) (pp. 193-198). IEEE.

Karim, R. A., & Rabiul, M. K. (2024). The relationships of corporate sustainability, customer loyalty, and word of mouth: The mediating role of corporate image and customer satisfaction. Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism, 25(4), 421–441. https://doi.org/10.1080/1528008X.2023.2222351

Kotler, P., & Keller, K. L. (2006). Marketing management (12th ed.). Prentice Hall.

Kotler, P., & Lee, N. (2005). Best of breed: When it comes to gaining a market edge while supporting a social cause, "corporate social marketing" leads the pack. Social Marketing Quarterly, 11(4), 91–103. https://doi.org/10.1080/15245000500405909

Kumar, V., & Reinartz, W. (2016). Creating enduring customer value. Journal of Marketing, 80(6), 36–68. https://doi.org/10.1509/jm.15.0403

Kurzweil, R. (1990). The age of intelligent machines. MIT Press.

Nilson, N. J. (1998). Artificial intelligence: A new synthesis. Morgan Kaufmann.

Poole, D., Mackworth, A., & Goebel, R. (1998). Computational intelligence: A logical approach. Oxford University Press.

Precedence Research. (2023). Artificial intelligence (AI) market size. Available online: https://www.precedenceresearch.com/artificial-intelligence-market. Accessed August 30, 2024.

Purvis, B., Mao, Y., & Robinson, D. (2019). Three pillars of sustainability: In search of conceptual origins. Sustainability Science, 14(3), 681–695. https://doi.org/10.1007/s11625-019-00756-0

Rathore, B. (2016). AI and the future of ethical fashion marketing: A comprehensive analysis of sustainable methods and consumer engagement. Eduzone International Peer Review/Refereed Multidisciplinary Journal, 5(1), 14–24.

Rich, E., & Knight, K. (1991). Artificial intelligence. McGraw-Hill.

Rust, R. T. (2020). The future of marketing. International Journal of Research in Marketing, 37(1), 15–26. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2019.10.002

Scott, D. M. (2009). The new rules of marketing and PR: How to use social media, blogs, news releases, online video, and viral marketing to reach buyers directly. John Wiley & Sons.

Siegle, L. (2011). To die for: Is fashion wearing out the world?

Sipola, J., Saunila, M., & Ukko, J. (2023). Adopting artificial intelligence in sustainable business. Journal of Cleaner Production, 426, 139197. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.139197

Strenitzerová, M., & Gaňa, J. (2018). Customer satisfaction and loyalty as a part of customer-based corporate sustainability in the sector of mobile communications services. Sustainability, 10(5), 1657. https://doi.org/10.3390/su10051657

Thilagavathy, N., & Kumar, E. P. (2021). Artificial intelligence on digital marketing-An overview. Nveo-Natural Volatiles & Essential Oils Journal| NVEO, 9895-9908.

Van Esch, P., & Stewart Black, J. (2021). Artificial intelligence (AI): Revolutionizing digital marketing. Australasian Marketing Journal, 29(3), 199–203. https://doi.org/10.1016/j.ausmj.2021.06.006.

Winston, P. H. (1992). Artificial intelligence. Addison-Wesley Longman Publishing Co., Inc.

Editör:
Doç. Dr. Halil Özcan Özdemir

Yönetim ve Organizasyon

International Research in the Field of Management and Organization

Alanında Uluslararası Araştırmalar -III

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III

Editör: Doç. Dr. Halil Özcan Özdemir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-50-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III
Editör: Doç. Dr. Halil Özcan Özdemir
VIII+508 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-50-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Asri, C. (2022). Turnover Intentıon: A Lıterature Revıew. Journal of Business Studies and Management Review (JBSMR), Vol.5 (2).

Bright, L. (2020). Does Perceptions of Organizational Prestige Mediate The Relationship Between Public Service Motivation Job Satisfaction, And The Turnover İntentions of Federal Employees?. Pub. Pers. Manag.

Drucker, P. (1995). Yönetim Uygulaması. (Çev. Sabri.E. Yarman), İnkılap Kitapevi, İstanbul.

Griffin, R.W. (2002). Management. Houghton Mifflin Company, USA.

Eren, E. (2020). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Kılıç, T. (2015). Mushroom Management Theory; Sample Of Health Sector. Academy Of Strategic Management Journal, 14 (Special Issue).

Kılıç, T.; Olgun, H. (2017). Mantar Yönetim Yaklaşımı. Örgütsel Davranış Araştırmaları Dergisi,Vol. 2(2).

Külekçi, M. K., Özbozkurt, O. B. and Bahar, E. (2020). The Mediating Role Of Mushroom Management Within The Impact Of Job Stress On Intention To Leave. İşletme Araştırmaları Dergisi, Vol. 12(1).

Koçel, T. (2014). İşletme Yöneticiliği. Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Lestari, D.; Margarethaa, M. (2021). Work Life Balance, Job Engagement And Turnover İntention: Experience From Y Generation Employees. Manag. Sci. Lett. 11.

Mar, (2011). https://management.simplicable.com/management/new/mushroom-management (06.11.2024).

Mimaroğlu, H. (2008). Psikolojik Sözleşmenin Personelin Tutum Ve Davranışlarına Etkileri: Tıbbi Satış Temsilcileri Üzerinde Bir Araştırma. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Özel, E.T; Kalfaoğlu, S. (2023). Mantar Yönetim Yaklaşımı İle İşe Gömülmüşlük İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

Suganda, U. K. (2022). Reducing Turnover İntention: The Mediating Role Of Work-Life Balance And Organizational Commitment. IJBES 4, 01–12.

Şener, G.; Gündüzalp, S. (2020). The Correlation Between Mushroom Management Approach and School Leadership Behavior of School Administrators Based on Teacher Perceptions, Journal of Organizational & Educational Leadership: Vol. 6 (2).

Tekin, E.; Birincioğlu, N. (2017). Bilgi Çağının Odak Noktası Üniversitelerde Mantar Yönetimi. Journal of Academic Value Studies, Vol. 3(14).

Tosun, K. (1992). İşletme Yönetimi. Savaş Yayınları, İstanbul.

KAYNAKÇA

Akhtar, M. W., Syed, F., Javed, M., ve Husnain, M. (2020). Grey Shade of Work Environment Triad–Effect of Supervisor Ostracism and Perceived Organizational Obstruction on Employees' Behaviour: A Moderated-Mediation Model. *Leadership & Organization Development Journal*, *41*(5), 669-686.

Andalib, T. W., Darun, M. R., ve Azizan, A. (2013). Frustration Of Employees: Reasons, Dimensions and Resolving Techniques, Universiti Malaysia Pahang. Journal Of Integration Knowledge, 18(3), 144-161.

Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C., ve Vohs, K. D. (2001). Bad Is Stronger Than Good. Review Of General Psychology, 5, 323-70.

Blau, P. M. (1964). Exchange And Power in Social Life. New York: Wiley.

Cavanaugh, M. A., Boswell, W. R., Roehling, M. V., ve Boudreau, J. W. (2000). An Empirical Examination of Self-Reported Work Stress Among U.S. Managers. Journal Of Applied Psychology, 85(1), 65-74.

Chen, P. Y., ve Spector, P. E. (1992). Relationships Of Work Stressors with Aggression, Withdrawal, Theft and Substance Use: An Exploratory Study. Journal Of Occupational & Organizational Psychology, 65(3), 177-184.

Cropanzano, R., ve Mitchell, M.S. (2005). Social Exchange Theory: An Interdisciplinary Review. Journal Of Management, 31, 874-900.

Çankır, B. (2019). Örgütlerde Duygusal Bağlılık ve Performans Ilişkisi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6, 155-177.

Dollard, J., Doob, L. W., Miller, N. E., Mowrer, O. H., ve Sears, R. R. (1939). Frustration And Aggression. New Haven: Yale University Press.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., ve Sowa, D. (1986). Perceived Organizational Support. Journal Of Applied Psychology, 71, 500-507.

Ghanbari, S., ve Majooni, H. (2022). Investigating The Relationship Between Toxic Leadership and Teacher Burnout Due to The Mediating Role of Organizational Obstruction and Silence. Strategic Research on Social Problems, 11(1), 55-80.

Gibney Jr, R. F. (2007). Cognitive Organizational Obstruction: Its Nature, Antecedents and Consequences (Doctoral Dissertation, University of Pittsburgh).

Gibney Junior, R. F. (2007). Cognitive Organizational Obstruction: Its Nature, Antecedents and Consequences. Doctoral Dissertation, University of Pittsburgh.

Gibney, R. A. Y., Zagenczyk, T. J., Fuller, J. B., Hester, K. I. M., ve Caner, T. (2011). Exploring Organizational Obstruction and The Expanded Model of Organizational Identification. Journal Of Applied Social Psychology, 41(5), 1083-1109.

Gibney, R., Zagenczyk, T. J., ve Masters, M. F. (2009). The Negative Aspects of Social Exchange: An Introduction To Perceived Organizational Obstruction. Group & Organization Management. 34(6) 665–697.

Gouldner, A. W. (1960). The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement. American Sociological Review, 25, 161-178.

Hochwarter, W. A., And Thompson, K. R. (2010). The Moderating Role of Optimism on Politics-Outcomes Relationships: A Test Of Competing Perspectives. Hum. Relat. 63, 1371–1394.

Hsieh, H. H., ve Kao, K. Y. (2022). Beyond Individual Job Insecurity: A Multilevel Examination of Job Insecurity Climate on Work Engagement And Job Satisfaction. Stress And Health, 38(1), 119-129.

Kacmar, K. M., And Baron, R. A. (1999). "Organizational Politics: The State of The Field, Links to Related Processes, and an Agenda for Future Research," In Research In Personnel And Human Resources Management, Ed. J. Ferris (Greenwich, CT: JAI Press)

Kaya, N., Aydin, S., ve Ayhan, O. (2016). The Effects of Organizational Politics on Perceived Organizational Justice and Intention to Leave. American Journal of Industrial and Business Management, 6(3), 249-258.

Kerse, G. (2019). A Leader Indeed Is A Leader In Deed: The Relationship Of Ethical Leadership,

Person–Organization Fit, Organizational Trust, And Extra-Role Service Behavior. Journal Of Management & Organization 1–20. Https://Doi.Org/ 10.1017/Jmo.2019.4.

Khan, M. S., ve Zulfiqar, S. (2024, July). Creative Efforts in Banking Services: A Moderated Mediation Analysis Of Perceived Organizational Obstruction And Knowledge Sharing Behavior. In Evidence-Based HRM: A Global Forum for Empirical Scholarship. Emerald Publishing Limited.

Kiewitz, C. (2002). The Work Anger Model (WAM!): An Inquiry into The Role of Anger at Work. Dissertation Abstracts International, Section A, Humanities and Social Sciences, 63(5-A), 1904.

Koçak D. (2019), Turkish Adaptation of Perceived Organizational Obstruction Scale and Its Effect on Intent To Stay At Work, BMIJ, (2019), 7(1): 58-77.

Koçak, D., ve Kerse, G. (2022). How Perceived Organizational Obstruction Influences Job Satisfaction: The Roles Of Interactional Justice And Organizational Identification. Sage Open, 12(1), 21582440221079933.

Levinson, H. (1965). Organizational Stress: Studies In Role Conflict and Ambiguity.

Mackey, J. D., Mcallister, C. P., Brees, J. R., Huang, L., ve Carson, J. E. (2018). Perceived Organizational Obstruction: A Mediator That Addresses Source–Target Misalignment Between Abusive Supervision and Ocbs. Journal Of Organizational Behavior. 39:1283–1295.

Molm, L. D. (2003). Theoretical Comparisons of Forms of Exchange. Sociological Theory, 21(1), 1-17.

Mowday R. T., Porter L. W. Ve Steers R. M. (1982). Employee-Organization Linkages: The Psychology of Commitment, Absenteeism, And Turnover, American Journal of Sociology, 88(6), 1315-1317.

Narayanan, L., Menon, S., ve Spector, P. E. (1999). Stress In the Workplace: A Comparison of Gender And Occupations. Journal Of Organizational Behavior, 20(1), 63-73.

Perugini, M., Gallucci, M., Presaghi, F., ve Ercolani, A. P. (2003). The Personal Norm of Reciprocity. European Journal of Personality, 17(4), 251-283.

Powell, D. M., J. P. Meyer, (2004). Side-Bet Theory and The Three-Component Model of Organizational Commitment, Journal of Vocational Behavior, 65, 157–177

Rahimi Kelever, H., ve Naserpour, M. (2023). Hubris Leaders on Organizational Obstruction With Trauma And Organizational Inertia. Journal Of Strategic Management Studies, 14(56), 105-119.

Rhoades, L., ve Eisenberger, R. (2002). Perceived Organizational Support: A Review of The Literature. Journal Of Applied Psychology, 87, 698-714.

Sales, S. M. (1969). Organizational Role as A Risk Factor In Coronary Disease. Administrative Science Quarterly, 14(3), 325-337.

Sparrowe, R. T., Liden, R. C., Wayne, S. J., ve Kraimer, M. L. (2001). Social Networks and The Performance of Individuals And Groups. Academy Of Management Journal, 44(2), 316325.

Spector, P. E. (1978). Organizational Frustration:A Model And Review Of The Literature. Personnel Psychology, 31(4), 815-829.

Weiss, H. M., ve Cropanzano, R. (1996). Affective Events Theory: A Theoretical Discussion Of The Structure, Causes And Consequences Of Affective Experiences At Work. Research In Personnel And Human Resource Management, 18, 1-74.

Zhu, Y., Obeng, A. F., ve Azinga, S. A. (2024). Supportive Supervisor Behavior And Helping Behaviors In The Hotel Sector: Assessing The Mediating Effect Of Employee Engagement And Moderating Influence Of Perceived Organizational Obstruction. Current Psychology, 43(1), 757-773.

REFERENCES

Akalın, K. H. (2015). Max Weber'in Kapitalizm Teziyle İlgili Yorumlar. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8, 15-43.

Akyıldız, F. (2010). *Kriz, Kapitalizm Ve Hayırseverlik*. Turgut Özal Uluslararası Ekonomi Ve Siyaset Kongresi-I, 15-16 April, 1262-1264, http://ozal.congress.inonu.edu.tr/pdf/73.pdf (Accessed: 01.04.2022).

Bierman, W. & Klönne, A. (2007). *Kapitalizmin Suç Tarihi,* Ankara: Phoneix Yayınları.

Bride, B. E., Radey, M. & Figley, C. R., (2007). Measuring Compassion Fatigue. *Clinical Social Work Journal,* 35, 155-163.

Çakır, S. (2008). Kapitalizm Ve Patriyarkaya Karşı: Sosyalist Feminizm, *Toplum ve Demokrasi*, 2(4), 185-196.

Çelik, M. & Dağ, M. (2017). Kapitalist İktisadi Düşüncenin Geçirdiği Dönüşümler Üzerine Bir Değerlendirme. *BEU Akademik İzdüşüm*, 2(3), 50-70.

Çütçü İ. & Atış M. (2014). *Kapitalizme Yöneltilen Eleştiriler Ve Sosyal Çalışma Kapitalizm İlişkisi*, Adıyaman Üniversitesi Bilim, Kültür ve Sanat Sempozyumu, (ADYÜ-Sempozyum-2014), (101-108), Adıyaman: 3-4 Nisan 2014.

Deleuze, G. & Guattari, F. (1990). *Kapitalizm ve Şizofreni 1- Göçebebilimi İncelemesi: Savaş Makinesi*, İstanbul: Bağlam Yayınları.

Emirgil, B. F. (2010). Yeni Kapitalizmde Emeği Sorunsallaştırmak: Emeğin Maddi-Olmayan Görünümleri. *Çalışma ve Toplum*, 1, 221-238.

Erbil, C. & Öğüt, A. (2016). Örgütsel Sosyal Sermayenin İnşasında Çalışanların Değişen Rolü: Richard Sennett'ın Perspektifinden Yeni Kapitalizm Örgütlerine Bakış. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 192-216.

Ewen, R B. (2009). *An Introduction To Theories Of Personality*, East Sussex, UK: Psychology Press.

Figley, C. R. (1995). *Compassion fatigue: Coping With Secondary Traumatic Stress Disorder In Those Who Treat The Traumatized,* New York. Brunner/Mazel.

Figley, C. R. (2002). Compassion Fatigue: Psychotherapists' Chronic Lack Of Self-Care. *Journal of Clinical Psychology*, 58 (11), 1433–1441.

Garrou, A. C. (2021). 5 Strategies To Help Avoid Compassion Fatigue During COVID-19. *Well Being,* February 2021, 20-21. https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=18&sid=e2f4be27-cd71-4393-9413-e6b3324fe6a3%40redis (Accessed: 10.03.2022).

Gentry, J. E., Baranowsky, A. B. & Dunning, K. (1997). *Accelerated Recovery Program (ARP) For Compassion Fatigue*. Thirteenth Annual International Society For Traumatic Stress Studies Conference, (Queen Elizabeth Hotel, Montreal, QB, CAN, November 9, 1997) http://psychink.com/ accelerated-recovery-program-compassion-fatigue (Accessed 12.03.2022).

Gilbert, P. (2010). *Compassion Focused Therapy*, CBT Distinctive Features Series. London: Routledge.

Gilbert, P., McEvan, K., Matos, M. & Rivis, A. (2011). Fears Of Compassion: Development Of Three Self-Report Measures: Theory, Research And Practice, *Psychology and Psychotherapy*, 84, 239–255.

Gilbert, P., McEvan, K., Catarino, F., Baiao & Palmeria, L. (2014). Fears Of Happiness And Compassion In Relationship With Depression, Alexithymia, Andattachment Security In A Depressed Sample. *British Journal of Clinical Psychology*, 53, 228-244.

Greenhaus, J. H. & Beutell, N. J. (1985). Sources Of Conflict Between Work And Family Roles. *The Academy of Management Review,* 10 (1), 76-88.

Hardt, M. & Negri. A. (2003). *İmparatorluk***.** (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Harris, L. D. (2017). The Relationship Between Fear Of Compassion, Attitudes Towards Emotional Expression And Subjective Well-Being Among A Community Adult Sample. Doctoral Thesis. Colchester: Essex University.

Hobson, C. J., Delunas, L. & Kesic, D. (2001). Compelling Evidence Of The Need For Corporate Work/Life Balance Initiatives: Results From A National Survey Of Stressful Life-Events. *Journal of Employment Counselling*, 38(1), 38-44.

Hopwood, T. L., Schutte, N. S. & Loi, N. M. (2019). Stress Responses To Secondary Trauma: Compassion Fatigue And Anticipatory Traumatic Reaction Among Youth Workers, *The Social Science Journal*, 56(3), 337-348.

Hochschild, A. R. (1983). *The Managed Heart: The Commercialization of Human Feeling*, Berkeley and Los Angeles: University of California Press.

Huggard, P. (2003). Compassion Fatigue: How Much Can I Give? *Medical Education*, 37(2), 163-4.

Jacobs, I. (2020). As agents Already Know, Emotional Work Is Real Work. *Customer Relationship Management*,46,https://web.s.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=19&sid=e2f4be27-cd71-4393-9413-e6b3324fe6a3%40redis (Accessed: 25.03.2022)

Jirek, S. L. (2020). Ineffective Organizational Responses To Workers' Secondary Traumatic Stress: A Case Study Of The Effects Of An Unhealthy Organizational Culture. *Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance*, 44(3), 210-228.

Kart, E. (2011). Bir Duygu Yönetimi Süreci Olarak Duygusal Emeğin Çalışanlar Üzerindeki Etkisi. *Çalışma ve Toplum*, 3, 215-230.

Khateeb, F. R. (2021). Work Life Balance A Review Of Theories, Definitions And Policies. *Cross-Cultural Management Journal,* 23(1), 27-55.

Kim, R., Ha, J. H., Jueb, J. (2020). The Moderating Effect Of Compassion Fatigue in The Relationship Between Firefighters' Burnout And Risk Factors In Working Environment. *Journal Of Risk Research,* 23(11), 1491–1503.

Kirchmeyer, C. (2000). Work-Life Initiatives: Greed Or Benevolence Regarding Workers' Time? In C. L. Cooper & D. M. Rousseau (Eds.), *Trends in organizational behavior, 7. Time in organizational behavior* (pp. 79–93). John Wiley & Sons Ltd.

Kişmir, Ş. & İrge, N. T. (2020). Merhamet Yorgunluğu Düzeyinin Çalışanların Motivasyonu Ve İş Doyumlarına Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama, *R&S -Research Studies Anatolia Journal*, 3(1), 1-18.

Lane, J., Everts, S. S., Hefner, Y., Phillips, R. & Scott, K. (2021). Crises Of Care: School Leaders And Narratives Of Compassion Fatigue. *Journal of Organizational Psychology*, 21(1), 16-31.

Lazzarato, M. (1996). Immaterial Labour. In Virno P, Hardt M (eds). *Radical Thought In Italy.* Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

Lombardo, B. & Eyre, C. (2011). Compassion Fatigue: A Nurse's Primer, *The Online Journal Of Issues In Nursing*, 16 (1), 1-8.

Lu, L., Cooper, C. L., Kao, S. F. et al. (2010). Crosscultural Differences On Work To Family Conflict And Role Satisfaction: A Taiwanese British Comparison, *Human Resource Management,* 49 (1), 67-85.

Marx, K. (2003). *Kapital* Cilt 2. (Çev. A. Bilgi) Ankara: Kuban Matbaacılık, Sol Yayınları.

Matos, M., Duarte, J. & Pinto-Gouveia, J. (2017). The Origins Of Fears Of Compassion: Shame And Lack Of Safeness Memories, Fears Of Compassion And Psychopathology. *Journal of Psychology*, 151, 804-819.

McCann, I. L. & Pearlman, L. A. (1990). Vicarious Traumatization: A Framework For Understanding The Psychological Effects Of Working With Victims. *Journal of Traumatic Stress*, 3, 131-149.

Munck, R. (2003). *Emeğin Yeni Dünyası Küresel Mücadele, Küresel Dayanışma*, İstanbul: Kitap Yayınevi.

Nas, E. & Sak, R. (2020). Merhamet Ve Merhamet Odaklı Terapi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18 (1), 64-84.

Nas, E. (2021). A Current Concept In Positive Psychology: Compassion Satisfaction. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* 13(4), 668-684.

Nimmo, A. & Huggard, P. (2013). A Systematic Review Of The Measurement Of Compassion Fatigue, Vicarious Trauma, And Secondary Traumatic Stress In Physicians. *Australasian Journal of Disaster and Trauma Studies*, 1, 37-44.

Ningthoujam, S., Singh, T., Gautam, V., Raina, A. D. & Zafa, M. (2021). Work-life Conflict And Psychological Health Among Healthcare Sector Employees: A Comparative Study Of Employees Of Public And Private Hospitals. *The IUP Journal of Organizational Behavior*, 20 (4), 293-310.

Özdemir, M. (2019). Çağdaş Kapitalizm Ve Sınıf: Sosyal Paylaşım Ağlarında Maddi Olmayan Emek Ve Biyoiktidarı Yeniden Düşünmek. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Özkaplan, N. (2009). Duygusal Emek Ve Kadın İşi/Erkek İşi. *Çalışma ve Toplum*, 2, 15-24.

Papazoglou, K., Koskelainen, M. & Stuewe, N. (2019). Examining The Relationship Between Personality Traits, Compassion Satisfaction And Compassion Fatigue Among Police Officers. SAGE Open, 1-13.

Pehlivan, T. & Güner, P. (2018). Merhamet Yorgunluğu: Bilinenler, Bilinmeyenler. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi,* 9 (2), 129-134.

Pines, A.F. & Aronson, E. (1988). *Career Burnout: Causes And Cures*. New York: The Free Press.

Polat, F. N. & Erdem, R. (2017). Merhamet Yorgunluğu Düzeyinin Çalışma Yaşam Kalitesi İle İlişkisi: Sağlık Profesyonelleri Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(26), 291-312.

Polat, H. & Akduru, H. E., (2021). Bretton Woods Sonrası Dönemde Küreselleşme Ve Neoliberalizm Hareketlerinin Ekonomik Krizlere Etkisi. *Ardahan Üniversitesi İİBF Dergisi,* 3(1), 76–82.

Scott, P. A. (2000). Emotion, Moral Perception, And Nursing Practice. *Nursing Philosophy*, 1(2),123-133.

Sennett, R. (2008). *Yeni Kapitalizm Kültürü*, (Çev. B. Onocak), Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Sevin, B.& Partlak Günüşen, N. (2021). Hemşirelerin Psikolojik Dayanıklılığının Merhamet Yorgunluğu, Tükenmişlik Ve Merhamet Memnuniyeti Üzerine Yordayıcı Rolü, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi,*14(4), 379- 386.

Shingler- Nace, A. (2018). Conquering Compassion Fatigue: Lessons Learned For The Nurse Manager. *Nursing Management*, 49 (12), 38-45.

Showalter, S.E. (2010). Compassion Fatigue: What Is It? Why Does It Matter? Recognizing The Symptoms, Acknowledging The Impact, Developing The Tools To Prevent Compassion Fatigue, And Strengthen The Professional Already Suffering From The Effects. *American Journal of Hospice & Palliative Medicine,* 27(4) 239-242.

Sinclair, H. & Hamill, C. (2007). Does Vicarious Traumatisation Affect Oncology Nurses? *European Journal of Oncology Nursing,* 11(11), 348– 356.

Singh, B. & Tiwari, A.A. (2019). Customer Stewardship Behavior And Stewardship Fatigue: A Conceptual Framework. *Marketing Intelligence & Planning,* 38(3), 386-399.

Sorenson, C., Bolick, B., Wright, K. & Hamilton, R. (2016). Understanding Compassion Fatigue In Healthcare Providers: A Review Of Current Literature. *Journal of Nursing Scholarship*, 48,456–465.

Spector, P. E., Cooper, C. L., Poelmans, S. et al. (2004). A Crossnational Comparative Study Of Work Family Stressors, Working Hours And Wellbeing: China And Latin America Versus The Anglo World. *Personnel Psychology*, 57 (1) 119-142.

Stamm, B.H. (2010). The Concise ProQOL Manual, (2nd ed) Pocatello.

Sullivan, S. & Germain, M. (2020). Psychosocial Risks Of Healthcare Professionals And Occupational Suicide. *Industrial & Commercial Training,* 52(1), 1-14.

Tucker, T., Bouvette, M., Daly, S. & Grassau, P. (2017). Finding The Sweet Spot: Developing, Implementing And Evaluating A Burn Out And Compassion Fatigue Intervention For Third Year Medical Trainees. *Evaluation & Program Planning*, 65, 106-112.

Venkatesan, R. (2021). Measuring Work-Life Balance: Relationships With Work-Family Conflict And Family-Work Conflict. *Journal of Strategic Human Resource Management*, 10(2), 8-36.

Yang, Y. H. & Kim, J. K. (2012). A Literature Review Of Compassion Fatigue In Nursing. *Korean Journal of Adult Nursing*, 24(1), 38-51.

Yıldırım, F. (2018). Dünyada Adından Söz Ettiren İktisadi Sistemler Ve Kısa Değerlendirmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 881-895.

KAYNAKÇA

Afzali, A., Motahari, A. A. ve Hatami-Shirkouhi, L. (2014). Investigating the İnfluence of Perceived Organizational Support, Psychological Empowerment and Organizational Learning on Job Performance: an Empirical İnvestigation. *Tehnicki Vjesnik-Technical Gazette*, *21*(3), 623-629.

Brooks, I. (2009). *Organisational Behaviour: İndividuals, Groups and Organisation*. New York:Pearson Education.

Chang, S. C. ve Lee, M. S. (2007). A Study on Relationship among Leadership, Organizational Culture, The Operation of Learning Organization and Employees' Job Satisfaction. *The Learning Organization*, 14(2), 155-185.

Chen, J. X., Sharma, P., Zhan, W. ve Liu, L. (2019). Demystifying the İmpact of CEO Transformational Leadership on Firm Performance: Interactive Roles of Exploratory İnnovation and Environmental Uncertainty. *Journal of Business Research*, 96, 85-96.

Campbell, J. P., ve Wiernik, B. M. (2015). The Modeling and Assessment of Work Performance. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 2*(1), 47-74.

Cao, T. H. V., Chai, D. S., Nguyen, L. P., Nguyen, H. T. H., Han, C. S. H. ve Park, S. (2024). Learning organization and employee performance: the mediating role of job satisfaction in the Vietnamese context. *The Learning Organization.*

Çanakçıoğlu, M. ve Demirbaş, M. (2009). Performans Ölçüm Yöntemleri ile Kurumsal Karne Yaklaşımı. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası,* 59(2), 216-217.

Çelik, V. (2014). Örgütsel Öğrenme Kapasitesi ve Yeniliğin, Finansal Performansa Etkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(31), 193-212.

Daft, R.L. (2000), *Organization Theory and Design, South-Western College Publishing*, Boston: Thomson Learning,

Dekoulou, P. ve Trivellas, P. (2015). Measuring the impact of learning organization on job satisfaction and individual performance in Greek advertising sector. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *175*, 367-375.

Demirel, Y. ve Tohum, E.U. (2018). Örgütsel Öğrenmenin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7(2), 279-282.

Eren, S.S. ve Tokgöz, E. & Gül, H. (2013). Küçük ve Orta Boy İşletmelerde (KOBİ) Örgütsel Öğrenme ve Yenilik Performansı İlişkisinin Genel Performansa Etkileri. *Journal Of Yaşar University,* 29(8), 4872-4879.

Garver, C.R. (1996). *Organizational Learning Climate, Self-Directed Learner Characteristics, and Job Performance among the Police Officers. Unpublished Doctorial Dissertation*. *The Pennsylvania State University.*

Garvin, D. A. (2000). *Learning in Action: A Guide to Putting the Learning Organization to Work*. New York:Harvard Business Press.

Ghasemzadeh, P., Nazari, J. A., Farzaneh, M. ve Mehralian, G. (2019). Moderating Role of İnnovation Culture in the Relationship Between Organizational Learning and İnnovation Performance. *The Learning Organization*, 26(3), 289-303.

Githuku, G. K., Kinyua, G. ve Muchemi, A. (2022). Learning Organization Culture and Firm Performance: A Review of Literature. *International Journal of Managerial Studies and Research*, 10(2), 38-50.

Goh, S. C. (1998). Toward a Learning Organization: The Strategic Building Blocks. *SAM Advanced Management Journal (07497075)*, *63*(2).

Gökgöz, H. (2020). *Örgütsel Öğrenme ve Eleştirel Düşünmenin Örgüt İçi Girişimciliğe Etkisi*. *Doktora Tezi*. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Güngören, M. (2017). Algılanan Örgüt Kültürünün İş Tatmini ve İş Performansı Üzerindeki Etkisi: Havacılık Sektöründe Bir Araştırma. *Doktora Tezi.* Konya: *Selçuk Üniversitesi.*

Harrison, R. (1972). Understanding Your Organisation's Character. *Harvard Business Review*, 3, 119-28

Huber, G. P. (1991). Organizational Learning: The Contributing Processes and the Literatures. *Organization science*, *2*(1), 88-115.

İspir, İ. (2018). Çalışanların İş Tatmini ile Yenilikçi Davranışının Bireysel Performansa Etkisi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 7 (2) , 120-135.

Joo, B. K. (2012). Leader–Member Exchange Quality and in-Role Job Performance: The Moderating Role of Learning Organization Culture. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 19(1), 25-34.

Kapucu, A. (2012). Örgütsel öğrenme kültürü, yenilikçi kültür ve yenilikçiliğin firma performansı üzerine etkisi, *Yüksek Lisans Tezi.* Gebze: *Gebze Teknoloji Üniversitesi.*

Karaca, D. (2021). *Örgüt Kültürü, Örgütsel Öğrenme, Yönetim İnovasyonu ve Yeni Ürün Geliştirme Performansı İlişkisi*. *Doktora Tezi.* İstanbul: *Yıldız Teknik Üniversitesi.*

Karahan, A. ve Yılmaz, H. (2011). Örgütsel Öğrenme, Personel Güçlendirme ve Takım Performansı Arasındaki İlişkilerin Analiz Edilmesi: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (25), 136-156.

Kaya, N. & Kesen, M. (2015). İnsan Sermayesine Dönüşümü: Bir Literatür Taraması. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 6 (10), 23-38.

Kim, K., Watkins, K. E. ve Lu, Z. (2017). The impact of a Learning Organization on Performance: Focusing on Knowledge Performance and Financial Performance. *European Journal of Training and Development,* 41(2), 177-193.

Koopmans, L., Bernaards, C. M., Hildebrandt, V. H., Schaufeli, W. B., de Vet Henrica, C. W. ve Van Der Beek, A. J. (2011). Conceptual frameworks of İndividual Work Performance: A Systematic *Review. Journal of Occupational And Environmental Medicine*, 53(8), 856-866.

March, J. G. ve Sutton, R. I. (1997). Crossroads Organizational Performance as a Dependent Variable. *Organization Science*, 8(6), 698-706.

Moustaghfir, K., El Fatihi, S. ve Benouarrek, M. (2020). Human Resource Management Practices, Entrepreneurial Orientation and Firm Performance: What İs The Link? *Measuring Business Excellence*, 24(2), 267-283.

Nevis, E.C., Dibella, A.J. ve Gould, J.M. (1995). Understanding Organizations as Learning System. *Sloan Management Review*, 36 (2), 73-85.

Oh, S. Y. (2019). Effects of Organizational Learning on Performance: The Moderating Roles of Trust in Leaders and Organizational Justice. *Journal of Knowledge Management*, *23*(2), 313-331.

Özdemir, L. ve Sönmez, RV (2018). Örgütsel Kültürün Ürün İnovasyonu Üzerinde Etkisine Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 9 (21), 14-26.

Özer, M. A. (2009). Performans Yönetimi Uygulamalarında Performansın Ölçümü ve Değerlendirilmesi. *Sayıştay Dergisi*, (73), 3-5.

Paylı, M. (2017**).** Örgüt Kültürü vee Stratejik Plamlama Süreci; Karaman Belediyesinde Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*. Karaman: *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.*

Peters, T. J. ve Waterman, R. H. (1984). In Search of Excellence. *Nursing Administration Quarterly*, 8(3), 85-86.

Rollinson, D. (2008). Organisational Behaviour and Analysis: an İntegrated Approach. New York: Pearson Education.

Rose, R. C., Kumar, N. ve Pak, O. G. (2009). The Effect of Organizational Learning on Organizational Commitment, Job Satisfaction and Work Performance. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, *25*(6).

Rudman, R. (2020). *Performance Planning and Review: Making Employee Appraisals Work*. London: Routledge.

Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of The Learning Organization*. New York: Crown Currency

Shin, H., Picken, J. ve Dess, G. (2017). Revisiting the Learning Organization. *Organizational Dynamics*, 1(46), 46-56.

Škerlavaj, M., Štemberger, M. I. ve Dimovski, V. (2007). Organizational Learning Culture—The Missing Link Between Business Process Change and Organizational Performance. *International journal of Production Economics*, 106(2), 346-367.

Somers, M. J. ve Birnbaum, D. (1998). Work-Related Commitment and Job Performance: İt's also The Nature of The Performance That Counts. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 19(6), 621-634.

Song, JH, Chai, DS, Kim, J. ve Bae, SH (2018). Öğrenen Organizasyonda İş Performansı: Öz Yeterlilik ve İş Katılımının Aracılık Eden Etkileri. *Performans İyileştirme Dergisi*, 30 (4), 249-271.

Taşçı, D. ve Koç, U. (2007). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı- Örgütsel Öğrenme Değerleri İlişkisi: Akademisyenler Üzerinde Görgül Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 373-382.

Teo, H. H., Wang, X., Wei, K. K., Sia, C. L. ve Lee, M. K. (2006). Organizational Learning Capacity and Attitude Toward Complex Technological İnnovations: An Empirical Study. *Journal of the American Society for Information Science and Technology,* 57(2), 264-279.

Tufan, C. & Uğurlu, Ö.Y. (2019). Otantik Liderlik vee Örgütsel Sapma Davranışı Arasındaki İlişkide Örgütsel Öğrenme Kültürünün Aracılık Etkisi: Türkiye İlaç Sektöründe Bir Araştırma. *Business and Management Studies: An International Journal*, 7

Viswesvaran, C., & Ones, D. S. (2000). Perspectives on Models of Job Performance. *International Journal of Selection and Assessment*, *8*(4), 216-226.

Watkins, K. E. (1997). Dimensions of The Learning Organization Questionnaire. *Partners for The Learning Organization*.

Yelboğa, A. (2006). Kişilik Özellikleri ve İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İSGÜÇ Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,* 8(2), 200-202.

Yılmaz, M. (2011). Bilgi Yönetimi ve Örgütsel Öğrenme İlişkisi: Kavramsal Bir Yaklaşım. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi (TAED)* 46, 313-332.

Yildiz, F., Dayi, F., Yucel, M., & Cilesiz, A. (2024). The Impact of ESG Criteria on Firm Value: A Strategic Analysis of the Airline Industry. *Sustainability*, *16*(19), 8300.

KAYNAKÇA

Adams-Prassl, J. (2019). What If Your Boss Was an Algorithm?, Comparative Labor Law & Policy Journal, 41, 123-146.

Altenried, M. (2020). The platform as factory: Crowdwork and the hidden labour behind artificial intelligence, Capital & Class, 44 (2), 145-158.

Baiocco, S., Fernández-Macías, E., Rani, U., & Pesole, A. (2022). The Algorithmic Management of work and its implications in different contexts. JRC Working Papers Series on Labour, Education and Technology. https://www.econstor.eu/handle/10419/262292 (E.T. 8.12.2024).

Ball, K. (2021). Electronic Monitoring and Surveillance in the Workplace. Literature review and policy recommendations, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Barbin, E., Borowczyk, J., Chabert, J. L., Guillemot, M., Michel-Pajus, A., Djebbar, A., and Martzloff, J. C. (2012). A history of algorithms: from the pebble to the microchip, Springer Science & Business Media.

Bernhardt, A., Kresge, L., and Suleiman, R. (2021). Data and Algorithms at work: The case for worker technology rights, Working Paper, UC Berkeley Labour Centre. https://laborcenter.berkeley.edu/data-algorithms-at-work/ (E.T. 6.12.2024)

Braverman, H. (1974). Labor and monopoly capital, New York: Monthly Review.

Brunsson, N., Rasche, A., and Seidl, D. (2012). The dynamics of standardization: Three perspectives on standards in organization studies, Organization Studies, 33 (5-6), 613-632.

Burawoy, M. (1985). The Politics of Production: Factory Regimes under Capitalism and Socialism, London: Verso.

Casson, M. (1994). Why are firms hierarchical?, Journal of the Economics of Business, 1 (1), 47-76.

Cedefop (2020). Online working and learning in the coronavirus era: Cedefop evidence reveals opportunities and threats for crowdworkers in the online gig economy, Briefing Note, Thessaloniki: Cedefop, https://data.europa.eu/doi/10.2801/39209 (E.T. 5.12.2024).

Clarke, L. (2021). Algorithmic Management Is Changing the Nature of Work, https://techmonitor.ai/leadership/workforce/algorithmic-bosses-changing-work. (E.T. 1.12.2024).

Crowston K, Bolici ,F. (2019). Impacts of machine learning on work. Proceedings of the 52nd Hawaii international conference on system sciences, Haiwaii, USA.

Delfanti, A. (2019). Machinic Dispossession and Augmented Despotism: Digital Work in an Amazon Warehouse, New Media & Society, 23 (1), 39-55.

Dzieza, J. (2020). How hard will the robots make us work?, https://theverge.com/2020/2/27/21155254/automation-robots-unemployment-jobs-vs-human-google-amazon. (E.T. 29.11.2024)

Edwards, L., Martin, L., and Henderson, T. (2018). Employee Surveillance: The Road to Surveillance is Paved with Good Intentions, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3234382. (E.T. 2.12.2024)

Eurofound (2018a). Automation, digitisation and platforms: Implications for work and employment, Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eurofound (2019): Mapping the contours of the platform economy, available at: https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/wpef19060.pdf. (E.T. 10.12.2024)

Fayol, H. (2021). Genel ve Endüstriyel Yönetim. 6. Baskı. Ankara: Adres Yayınları.

Fernández-Macías, E., Klenert, D., and Antón, J.I. (2021). Robots, jobs and the future of work, Social Europe, https://www.socialeurope.eu/robots-jobs-and-the-future-of-work (E.T. 29.11.2024)

Filippi, E., Banno, M., & Trento, S. (2023). Automation technologies and their impact on employment: A review, synthesis and future research agenda. Technological Forecasting and Social Change, 191, 122448.

Gent, C. (2018). The Politics of Algorithmic Management, Thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy in Interdisciplinary Studies University of Warwick.

Hein, A., Schreieck, M., Riasanow, T., Setzke, D. S., Wiesche, M., Böhm, M., & Krcmar, H. (2020). Digital platform ecosystems. Electronic Markets, 30, 87-98.

ILO (2021). World Employment and Social Outlook 2021: The Role of Digital Labour Platforms in Transforming the World of Work, Geneva: ILO.

Ito-Masui, A., Kawamoto, E., Esumi, R., Imai, H., and Shimaoka, M. (2021). Sociometric Wearable Devices for Studying Human Behavior in Corporate and Healthcare Workplaces, BioTechniques, 71 (1), 392-99.

Jarrahi, M. H., Newlands, G., Lee, M. K., Wolf, C. T., Kinder, E., and Sutherland, W. (2021). Algorithmic management in a work context, Big Data & Society, 8 (2), 1-14.

Kellogg, K. C., Valentine, M.A., and Christin, A. (2020). Algorithms at Work: The New Contested Terrain of Control, Academy of Management Annals, 14 (1), 366-410.

Köchling, A., and Wehner, M.C. (2020). Discriminated by an algorithm: A systematic review of discrimination and fairness by algorithmic decision-making in the context of HR recruitment and HR development, Business Research,13 (13), 795-848.

Lee, M.K., Kusbit, D., Metsky, E., and Dabbish, L. (2015). Working with machines: the impact of algorithmic and data-driven management on human workers, in Proceedings of the 33rd annual ACM conference on human factors in computing systems, 1603-1612.

Lee MK (2018). Understanding perception of algorithmic decisions: Fairness, trust, and emotion in response to algorithmic management. Big Data & Society 5(1), 1-16.

Mateescu, A., and Nguyen, A. (2019). Algorithmic management in the workplace, Data & Society, 1-15.

Moore, P., and Robinson, A. (2016). The quantified self: What counts in the neoliberal workplace, New Media & Society, 18 (11), 2774-2792.

Moore, P.V. (2020). Data Subjects, Digital Surveillance, AI and the Future of Work, EPRS | European Parliamentary Research Service Scientific Foresight Unit (STOA).

Newlands, G., (2020). Algorithmic surveillance in the gig economy: The organization of work through Lefebvrian conceived space. Organization Studies, 42(5), 719-737.

Noponen, N. (2019). Impact of artificial intelligence on management. Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies, 24(2), 43-50.

Orlikowski W.J., and Scott S.V. (2014). What Happens When Evaluation Goes Online? Exploring Apparat-uses of Valuation in the Travel Sector, Organization Science, 25 (3), 868-891.

Parent-Rocheleau, X., & Parker, S. K. (2022). Algorithms as work designers: How algorithmic management influences the design of jobs. Human Resource Management Review, 32(3), 100838.

Park, H., Ahn, D., Hosanagar, K., and Lee, J. (2021). Human-AI Interaction in Human Resource Management: Understanding Why Employees Resist Algorithmic Evaluation at Workplaces and How to Mitigate Burdens, in Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems, 1-15.

Pesole, A., Urzí Brancati, M.C, Fernández-Macías, E., Biagi, F., and González Vázquez, I. (2018). Platform Workers in Europe. Evidence from the COLLEEM Survey, JRC Science for Policy Report, EUR 29275 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, ISBN 978-92-79-87996-8, doi:10.2760/742789, JRC112157.

Pérez, C. (2003). Technological Revolutions And Financial Capital: The Dynamics Of Bubbles And Golden Ages, Edward Elgar Publishing.

Rani, U., and Furrer, M. (2021). Digital Labour Platforms and New Forms of Flexible Work in Developing Countries: Algorithmic Management of Work and Workers, Competition & Change, 25 (2), 212-236.

Rodgers, W., Murray, J. M., Stefanidis, A., Degbey, W. Y., & Tarba, S. Y. (2023). An Artificial Intelligence Algorithmic Approach to Ethical Decision-Making in Human Resource Management Processes. Human Resource Management Review, 33, Article 100925. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2022.100925

Shestakofsky, B., (2017). Working Algorithms: Software Automation And The Future Of Work. Work and Occupations 44(4), 376-423.

Sostero, M., Milasi, S., Hurley, J., Fernandez-Macias, E., and Bisello, M. (2020). Teleworkability and the COVID-19 crisis: a new digital divide?, JRC Working Papers on Labour, Education and Technology 2020-05, Joint Research Centre.

Todolí-Signes, A. (2021). Making algorithms safe for workers: occupational risks associated with work managed by artificial intelligence, Transfer: European Review of Labour and Research, 27 (4), 433-451.

Urzì Brancati, C., Pesole, A., and Fernández-Macías, E. (2020). New evidence on platform workers in Europe. Results from the second COLLEEM survey, JRC Science for Policy Report, EUR 29958 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg,

Urzí Brancati, C., and Curtarelli, M. (2021). Digital tools for worker management and psycho-social risks in the workplace: Evidence from the ESENER survey, JRC Working Papers Series on Labour, Education and Technology 2021-12, Seville: European Commission.

Vrana, J., & Singh, R. (2021). Digitization, digitalization, and digital transformation. Handbook of nondestructive evaluation 4.0, 1-17.

Wood, A. (2021). Algorithmic Management: Consequences for Work Organisation and Working Conditions, JRC Working Papers Series on Labour, Education and Technology 2021-07, Seville: European Commission.

Wu, Q., Zhang, H., Li, Z., and Liu, K. (2019). Labor Control in the Gig Economy: Evidence from Uber in China, Journal of Industrial Relations, 61 (4), 574-596.

Yarger, L., Payton, F.C., and Neupane, B. (2020). Algorithmic equity in the hiring of underrepresented IT job candidates, Online Information Review, 44 (2), 383-395.

Zuboff, S. (1988). In the age of the smart machine: The future of work and power. Basic Books, Inc.

KAYNAKÇA

Ackfeldt, A. ve Coote, L. V. (2005). A Study of Organizational Citizenship Behaviors in a Retail Setting". Journal of Business Research. 58(2), 151-159. doi.org/10.1016/S0148-2963(03)00110-3.

Adams, J. S. (1965). Inequality in Social Exchange. L. Berkowitz (Ed.), Advances in Experimental Social Psychology, Vol. 2, (İçinde 267-299). Academic Press.

Akbaş, T.T., Durak, İ., Çetin, A., Karkın, N. (2018). "Cynicism As Mediating Variable Between Leadership Support and Emotional Burnout: Admnistrative Support Staff in Turkish Universities" Transylvanian Review of Administrative Sciences. 53, 5-21. doi.org/10.24193/tras.53E.1.

Akkoç, İ. ve Türe, A. (2020). The Mediating Role of Person-Organization Fit on the Effect of Leader Support and Social Support on Job Satisfaction in Nurses. Alanya Akademik Bakış Dergisi. 4(3), 561-576. doi.org/10.29023/alanyaakademik.709919.

Akkoç, İ., Turunç, Ö. ve Çalışkan, A. (2011). Gelişim Kültürü ve Lider Desteğinin Yenilikçi Davranış ve İş Performansına Etkisi: İş-Aile Çatışmasının Aracılık Rolü. İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi. 13(4), 83-114. doi.org/10.4026/1303-2860.2011.190.x.

Allen, T. D. (2001). Family-Supportive Environments: The Role of Organizational Perceptions. Journal of Vocational Behavior. 58(3), 414-435. doi.org/10.1006/jvbe.2000.1774.

Amabile, T., Schatzel, E., Moneta, G., ve Kramer, S. (2004). Leader Behaviors and the Work Environment for Creativity: Perceived Leader Support. Leadership Quarterly. 15(1), 5-32. https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2003.12.003

Ambrose, M. L., Seabright, M. A. ve Schminke, M. (). Sabotage in the Workplace: The Role of Organizational Injustice. Organizational Behavior and Human Decision Process. 89(1), 947-965. doi.org/10.1016/S0749-5978(02)00037-7.

Antoni, C. H. ve Syrek, C. J. (2012). Leadership and Pay Satisfaction. International Studies of Management & Oraganization. 42(1), 87-105. doi.org/10.2753/IMO0020-8825420105.

Atalay Giderler, C. (2015). Örgütsel Adalet. N. D. Ergun Özler (Ed.), Örgütsel Davranışta Güncel Konular (İçinde 41-59), Ekin Yayınevi.

Baron, R. M. ve Kenny, D. A. (1986). The Moderator-Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, and Statistical Considerations. Journal of Personality and Social Psychology. 51(6), 1173-1182. doi.org/10.1037/0022-3514.51.6.1173.

Baştürk, F. F. (2009). Ücret Tatmini ile Ücret Yönetiminde Örgütsel Adalet Algısı Arasındaki İlişki ve Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/45508.pdf.

Benligiray, S. (2007). Ücret Yönetimi. 1. Basım. Beta Yayınları.

Bretz, R. D. ve Thomas, S. L. (1992). Perceived Equity, Motivation, and Final-offer Arbitration in Major League Baseball. Journal of Applied Psychology. 77(3), 280-287. doi.org/10.1037/0021-9010.77.3.280.

Brown, S. P. ve Peterson, R. A. (1993). Antecedents and Consequences of Salesperson Job Satisfaction: Meta-Analysis and Assesment of Causal Effects. Journal of Marketing Research. 30(1), 63-77. doi.org/10.1177/002224379303000106.

Budak, G., Tolay, E., Sezgin, O. B., Arpacı, S. Ç. ve Aksu, S. G. (2018). Örgütsel Adalet. Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık.

Burton, J. P., Sablyinski, C. J. ve Sekiguchi, T. (2008). Linking Justice, Performance, and Citizenship via Leader-Member Exchange. Journal of Business and Psychology. 23(), 51-61. doi.org/10.1007/s10869-008-9075-z.

Chiu, R. (2000). Does Perception of Pay Equity, Pay Satisfaction, and Job Satisfaction Mediate the Effect of Positive Affectivity on Work Motivation? Social Behavior and Personality: An International Journal. 28(2), 177-184. doi.org/10.2224/sbp.2000.28.2.177

Choi, J. ve Chen, C. C. (2007). The Relationships of Distributive Justice and Compensation System Fairness to Employee Attitudes in International Joint Ventures. Journal of Organizationsl Behavior. 28(6), 687-703. doi.org/10.1002/job.438

Cohen-Charash, Y. ve Spector, P. E. (2001). The Role of Justice in Organizations: A Meta-Analysis. Organizational Behavior and Human Decision Processes. 86(2), 278-321. doi:10.1006/obhd.2001.2958.

Cropanzano, R. S., Rupp, D. E., Thornton, M. A. ve Shao, R. (2016). Organizational Justice and Organizational Citizenship. P. Podsakoff, S. B. Mackenzie, N. P. Podsakoff (Ed.), The Oxford Handbook of Organizational Citizenship Behavior, (İçinde 255-283). Oxford Library of Psychology. doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190219000.013.19.

Cropanzano, R. S., Rupp, D. E. (2003). An Overview of Organizational Justice: Implications for Work Motivation. L. W. Porter, G. A. Bigley, R. M. Steers (Ed.), Motivations and Work Behavior (İçinde 82-95), 7th Ed., McGraw-Hill.

Cropanzano, R. ve Byrne, Z. (2001). When It's Time to Stop Writing Policies: An Inquiry into Procedural Injustice. Human Resource Management Review. 11(1-2), 31-54. doi.org/10.1016/S1053-4822(00)00039-5.

Currall, S. C., Towler, A. J., Judge, T. A. ve Kohn, L. (2005). Pay Satisfaction and Organizational Outcomes. Personnel Psychology. 58(3), 613-640. doi.org/10.1111/j.1744-6570.2005.00245.x.

Çakar Demircan, N. ve Yıldız, S. (2009). The Effects of Organizational Justice on Job Satisfaction: Is "Perceived Organizational Support" A Mediator?. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 8(28), 068-090. https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/6142/82426.

Çakır, Ö. (2006). Ücret Adaletinin İş Davranışları Üzerindeki Etkisi. Birinci Baskı. Kamu İşletmeleri İşverenleri Sendikası Yayını.

DeConinck, J. B. ve Stilwell, C. D. (2004). Incorporating Organizational Justice, Role States, Pay Satisfaction and Supervisor Satisfaction in a Model of Turnover Intentions. Journal of Business Research. 57(3), 225-231. doi.org/10.1016/S0148-2963(02)00289-8.

Demir, R. (2007). Türkiye'de Kamu Sektöründe Ücret Yapı ve Politikaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/42794.pdf. (E.T.: 24.08.2023).

Doğan, A. ve Varoğlu, A. (2019). Eşitlik Kuramı. S. Yürür (Ed.), Örgütsel Davranış Kuramları (İçinde, 23-44). Beta Yayınları.

Dukerich, J. M., Nichols, M. L., Elm, D. R. ve Vollrath, D. A. (1990). Moral Reasoning in Groups: Leaders Make a Difference. Human Relations. 43(5), 473-493. doi.org/10.1177/0018726790043005.

Dulebohn, J. H. ve Werling, S. E. (2007). Compensation Research Past, Present, and Future. Human Resource Management Review. 17(2), 191-207. doi.org/10.1016/j.hrmr.2007.03.002.

Duyan, E. C., Aytaç, S., Akyıldız, N. ve Van Laar, D. (2013). Measuring Work Related Quality of Life and Affective Well-being in Turkey. Mediterranean Journal of Social Sciences. 4(1), 105-116. doi.org/10.5901/mjss.2013.v4n1p105

Elçi, M., Karabay, M. E., Ensari, M. Ş. ve Bilgen, A. (2016). Effect of Perceived Organizational Justice and Trust in Leader on Organizational Silence Behavior: A Research on Public Security Employees. Eurasian Business & Economics Journal. 1, 332-347. doi.org/10.17740/eas.econ.2016-MSEMP-31.

Erdogan, B., Liden, R. C. ve Kraimer, M. L. (2006). Justice and Leader-Member Exchange: The Moderating Role of Organizational Culture. Academy of Management Journal. 49(2), 395-406.

Eren, E. (2001). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. 7. Baskı, Beta Yayınları.

Ergün, E. (2018). Lider Desteğinin Lider Üye Etkileşimine (LÜE) ve İş Tatminine Etkileri. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 32(1), 177-193. https://eds.s.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=4&sid=1c835964-cfe9-4caa-83a2-e5afdf312a8f%40redis.

Faulk II, L. H. (2002). Pay Satisfaction Consequences: Development and Test of A Theoretical Model. Yayınlanmamış Doktora Tezi. The Interdepartmental Program of Business Administration. Louisiana State University. UMI Number: 3069707. www.proquest.com/docview/305518218?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses

Fischer, R. (2004). Rewarding Employee Loyalty: An Organizational Justice Approach. International Journal of Organizational Behaviour. 8(3), 486-503.

Folger, R. ve Konovsky, M. A. (1989). Effects of Procedural and Distributive Justice On Reactions to Pay Raise Decisions. Academy of Management Journal. 32(1), 115-130. doi.org/10.5465/256422.

Gezer, Y. ve Arabacı, İ. B. (2022). Lider Desteği ve Yaşam Kalite Algısı Arasındaki İlişki: Lise Öğretmenleri Üzerine. International Academic Resources Journal. 7(44), 1808-1828. dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.67126.

Gilliland ve Chan. (2009). Örgütlerde Adalet: Teori, Yöntemler ve Uygulamalar. N. Anderson, D. S. Öneş, H. K. Sinangil, C. Viswesvaran (Ed.), Endüstri, İş ve Örgüt Psikolojisi El Kitabı, 2. Cilt (İçinde 167-193). Literatür Yayınları.

Grandey, A. A. (2001). Family Friendly Policies: Organizational Justice Perceptions of Need-Based Allocations. R. Cropanzano (Ed.), Justice In The Workplace. 2.Volume (İçinde 145-173). Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Greenberg, J. (1990). Employee Theft as a Reaction to Underpayment Inequity: The Hidden Cost of Pay Cuts. Journal of Applied Psychology. 75, 561-568. doi.org/10.1037/0021-9010.75.5.561.

Hackman J. R. ve Oldham, G. R. (1980). Work Redesign. Addison-Wesley Publishing Company Inc.

Heneman, III, H. G. ve Schwab, D. P. (1985). Pay Satisfaction: Its Multidimensional Nature and Measurement. International Journal of Psychology. 20(1), 129-141. doi.org/10.1080/00207598508247727.

Heneman, III, H. G. ve Judge, T. A. (2000). Compensation Attitudes. S. L. Rynes ve B. Gerhart (Ed.), Compensation in Organizations: Current Research and Practice (İçinde 61-103), Jossey-Bass.

Heneman, R. L., Greenberger, D. B. ve Fox, J. A. (2002). Pay Increase Satisfaction: A Reconceptualization of Pay Raise Satisfaction Based on Changes in Work and Pay Practices. Human Resource Management Review. 12(1), 63-74. doi.org/10.1016/S1053-4822(01)00041-9.

Homans, G. C. (1961). Social Behavior: Its Elementary Forms. Routledge & Kegan Paul.

House, R. J. (1996). Path-Goal Theory of Leadership: Lessons, Legacy, and A Reformulated Theory. Leadership Quarterly, 7(3), 323-352.

House, R. J. ve Mitchell, T. R. (1974). Path Goal Theory of Leadership. Journal of Contemporary Business. 9, 81-98.

Ismail, A., Guatleng, O., Cheekiong, T., Ibrahim, Z., Ajis, M., ve Dollah, N. (2009). The Indirect Effect of Distributive Justice in the Relationship Between Pay Structure and Work Attitudes and Behavior. European Journal of Social Sciences. 11(2), 234-248.

Jawahar, I. M. ve Stone, T. H. (2011). Fairness Perceptions and Satisfaction with Components of Pay Satisfaction. Journal of Managerial Psychology. 26(4), 297-312.

Koçel, T. (2001). İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyon, Organizasyonlarda Davranış, Klasik-Modern-Çağdaş ve Güncel Yaklaşımlar. 8. Baskı, Beta Yayınları.

Konovsky, M. ve Cropanzano, R. (1991). Perceived Fairness of Employee Grug testing as a Predictor of Employee Attitudes and Job Performance. Journal of Applied Psychology. 76(5), 698-707. doi.org/10.1037/0021-9010.76.5.698.

Koslowsky, M., Sagie, A., Krausz, M. ve Singer, A. D. (1997). Correlates of Employee Lateness: Some Theoretical Considerations. Journal of Applied Psychology. 82(1). 79-88. doi.org/10.1037/0021-9010.82.1.79.

Lawler, E. E. III (1971). Pay and Organizational Effectiveness. McGraw-Hill.

Lawrence, S.A., Gardner, J. ve Callan, V. J. (2007). The Support Appraisal for Work Stressors Inventory. Construction and Initial Validation. Journal of Vocational Behavior. 70(1), 172-204.

Locke, E. A. (1976). The Nature and Cause of Job Satisfaction. M.D. Dunette (Ed.), Handbook of Industrial and Organizational Psychology (İçinde 1297-1349). Rand McNally.

Maslach, C., Schafeli, W. B. ve Leiter, M. P. (2001). Job Burnout. Annual Review of Psychology. 52, 397-422. doi.org/10.1146/annurev.psych.52.1.397.

Mathieu, J. E. ve Zajac, D. M. (1990). A Review and Meta-Analysis of the Antecedents, Correlates, and Consequences of Organizational Commitment. Psychological Bulletin. 108(2), 171-194. doi.org/10.1037/0033-2909.108.2.171.

McFarlin, D. B. ve Sweeney, P. D. (1992). Distributive and Procedural Justice as Predictors of Satisfaction with Personal and Organizational Outcomes. Academy of Management Journal, 35(3), 626-637. doi.org/10.2307/256489.

Miceli, M. P. Ve Lane, M. C. (1991). Antecedents of Pay Satisfaction: A Review and Extansion. K. Rowland ve G. Ferris (Ed.), Research in Personnel and Human Resources Management, Vol.9 (İçinde 235-309). JAI Press.

Miceli, M. P. ve Mulvey, P. W. (2000). Consequences of Satisfaction with Pays Systems: Two Field Studies. Industrial Relations. 39(1), 62-87. https://doi.org/10.1111/0019-8676.00153

Moorman, R. H. (1991). Relationship Between Organizational Justice and Organizational Citizenship Behavior: Do Fairness Perceptions Influence Employee Citizenship? Journal of Applied Psychology. 76(6), 845-855. doi.org/10.1037/0021-9010.76.6.845.

Motowidlo, S. J. (1983). Predicting Sales Turnover from Pay Satisfaction and Expectation. Journal of Applied Psychology. 68(3), 484-489. doi.org/10.1037/0021-9010.68.3.484.

Mulvey, P. W., Miceli, M. P. ve Near, J. P. (1992). The Pay Satisfaction Questionnaire: A Confirmatory Factor Analysis. The Journal of Social Psychology. 132(1), 139-141. doi.org/10.1080/00224545.1992.9924699.

Netemeyer, R. G., Boles, J. S., MCKee, D. O. ve MCMurrian, R. (1997). An Investigation Into the Antecedents of Organizational Citizenship Behaviors in a Personal Selling Context, Journal of Marketing. 61(3), 85-98. doi.org/10.1177/002224299706100306.

Niehoff, B. P. ve Moorman, R. H. (1993). Justice As A Mediator of the Relationship Between Methods of Monitoring and Organizational Citizenship Behavior, The Academy of Management Journal, 36(3), 527-556. doi.org/10.5465/256591.

Nunnaly, J. C. (1978). Psychometric Theory. 2nd. Edition. McGraw-Hill.

Olafsen, A., Halvari, H., Forest, J., ve Deci, E. (2015). Show Them the Money? The Role of Pay, Managerial Need-support, and Justice in a Self-determination Theory Model of Intrinsic Work Motivation. Scandinavian Journal of Psychology. 56(4), 447-57. https://doi.org/10.1111/sjop.12211

Özkılıçcı, G. ve Aytaç, S. (2022). Zihinsel İş Yükü, İş Tatmini, Ücret Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. International Journal of Social Inquiry. 15(2), 277-293. doi.org/10.37093/ijsi.1125305.

Pillai, R., Schriesheim, C. A. ve Williams, E. S. (1999). Fairness Perceptions and Trust as Mediators for Transformational and Transactional Leadership: A Two-Sample Study. Journal of Management. 25(6), 897-933. doi.org/10.1177/014920639902500606.

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B. ve Bommer, W. H. (1996). Transformational Leader Behaviors and Substitutes for Leadership as Determinants of Employee Satisfaction, Commitment, Trust, and Organizational Citizenship Behaviors. Journal of Management. 22(2), 259-298.

Ram, P. ve Prabhakar, G. V. (2010). Determinants of Pay Satisfaction: A Study of the Hotel Industry in Jordan. European Journal of Social Sciences. 14(3), 442-454.

Rawls, J. (1999). A Theory of Justice. Sixth Printing, Belknap Press of Harvard University Press.

Riggio, R. E. (2016). Endüstri ve Örgüt Psikolojisine Giriş. B. Özkara (Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim ve Danışmanlık.

Ruiz-Palomino, P., Saez-Martinez, F. J. & Martinez-Canas, R. (2013). Understanding pay Satisfaction: Effects of Supervisor Ethical Leadership on Job Motivating Potential Influence. Journal of Business Ethics. 118(1), 31-43. doi.org/10.1007/s10551-012-1549-2.

Rupp, D. E. (2011). An Employee-centered Model of Organizational Justice and Social Responsibility. Organizational Psychology Review. 1(1), 72-94. doi.org/10.1177/2041386610376255

Scarpello, V., Huber, V. ve Vandenberg, R. J. (1988). Compensation Saisfaction: Its Measurement and Dimensionality. Journal of Applied Psychology. 73(2), 163-171. doi.org/10.1037/0021-9010.73.2.163

Schappe, S. P. (1998). Understanding Employee Job Satisfaction: The Importance of Procedural and Distributive Justice. Journal of Business and Psychology. 12(4), 493-503. doi.org/10.1023/A:1025007307058

Schreurs, B., Guenter, H., Schumacher, D., Emmerik, H. V., Notelaers, G. (2013). Pay-Level Satisfaction and Employee Outcomes: The Moderating Effect of Employee-Involvement Climate. Human Resource Management. 52(3), 399-421. doi.org/10.1002/hrm.21533

Sharma, D. ve Krishnan, V. R. (2012). The Impact of Pay Satisfaction and Transformational Leadership on Employee Engagement. Proceedings of the 5th International Conference of Management and Behavioural Sciences. Hardiwar, India. https://rkvenkat.org/devyani.pdf.

Singh, S. K. ve Singh, A.P. (2019). Interplay of Organizational Justice, Psychological Empowerment, Organizational Citizenship Behavior, and Job Satisfaction in the Context of Circular Economy. Management Decision. 57(4), 937-952. doi.org/10.1108/MD-09-2018-0966

Singh, J. (2000). Performance Productivity and Quality of Frontline Employees in Service Organizations. Journal of Marketing. 64(2), doi.org/15-34. 10.1509/jmkg.64.2.15.17998.

Slemp, G., Kern, M., Patrick, K., & Ryan, R. (2018). Leader Autonomy Support in the Workplace: A Meta-analytic Review. Motivation and Emotion. 42, 706-724. doi.org/10.1007/s11031-018-9698-y

Sökmen, A. ve Boylu, Y. (2019). Yol Amaç Modeli Kapsamında Önderlik Davranışlarının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Yaşar University. 4(15), 2381-2402. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19127/202968.

Strom, D. L., Sears, K. L. ve Kelly, K. M. (2014). Work Engagement: The Roles of Organizational Justice and Leadership Style in Predicting Engagement Among Employees. Journal of Leadrship & Organizational Studies. 21(1), 71-82. doi.org/10.1177/1548051813485437.

Sumod, S. J., ve Premarajan, R. K. (2012). Effects of Distributive and Procedural Justice Perceptions on Managerial Pay and Job Satisfaction. The IUP Journal of Organizational Behavior. 10(3), 7-25. https://ssrn.com/abstract=2064378.

Sweeney, P. D. (1990). Distributive Justice and Pay Satisfaction: A Field Test of An Equity Theory Prediction. Journal of Business Psychology. 4(3), 329-341. doi.org/10.1007/BF01125243.

Şimşek, M. Ş., Çelik, A. Akgemici, T. ve Diken A. (2020). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Eğitim Yayınevi.

Tang, T. L., Sarsfield-Baldwin, L. J. (1996). Distributive and Procedural Justice as Related to Satisfaction and Commitment. SAM Advanced Management Journal. 61, 25-31. https://eric.ed.gov/?id=ED396117.

Tekleab, A., Bartol, K., ve Liu, W. (2005). Is it pay levels or pay raises that matter to fairness and turnover. Journal of Organizational Behavior. 26, 899-921. https://doi.org/10.1002/JOB.352.

Trevor, C. O., Gerhart, B. ve Boudreau, J. W. (1997). Voluntary Turnover and Job Performance: Curvlinearity and the Moderating Influences of Salary Growth and Promotions. School of Industrial and Labor Relations, Cornell University, Advancing the World of Work. https://ecommons.cornell.edu/bitstream/handle/1813/76999/Voluntary_Turnover_and_JobWP97_03.pdf?sequence=1 (E.T.: 22.08.2023).

Türkiye Gazetesi, 24.08.2023, Ekonomi Sayfası, https://www.turkiyegazetesi.com.tr/ekonomi/memur-masadan-kazancli-kalkti-sosyal-haklar-icin-imzalar-atildi-kira-yardimi-fazla-mesai-ucreti-yan-odeme-belli-oldu-986253. Baki Sancak (Ed.). (E.T.: 24.08.2023).

Uğurlu, S. (2017). Kamu Personel Rejiminde Mevcut Maaş Sistemi, Sorun Alanları ve Çözüm Önerileri. Yasama Dergisi. (35), 45-63. https://dergipark.org.tr/tr/pub/yasamadergisi/issue/54464/741336

Wasti, A. (2001). Örgütsel Adalet Kavramı ve Tercüme Bir Ölçeğin Türkçe'de Güvenilirlik ve Geçerlik Analizi. Yönetim Araştırmaları Dergisi. 1, 33-50. https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/11473/

Weiner, N. (1980). Determinants and Behavioral Consequences of Pay Satisfaction: A Comparison of Two Models. Personnel Psychology. 33(4), 741-757. doi.org/10.1111/j.1744-6570.1980.tb02366.x

Werner, S. ve Ward, S. G. (2004). Recent Compensation Research: An Eclectic Review. Human Resource Management Review. 14(2), 201-227. doi.org/10.1016/j.hrmr.2004.05.003.

Williams, M. L., McDaniel, M. A. ve Nguyen, N. T. (2006). A Meta-Analysis of the Antecedents and Consequences of Pay Level Satisfaction. Journal of Applied Psychology. 91(2), 392-413. doi.org/10.1037/0021-9010.91.2.392.

Wright, B. E. ve Pandey, S. K. (2008). "Public Service Motivation and the Assumption of Person-Organization Fit - Testing the Mediating Effect of Value Congruence", Administration & Society, 40(5), 502-521. doi.org/10.1177/0095399708320187.

Wu, C., ve Parker, S. K. (2014). The Role of Leader Support in Facilitating Proactive Work Behavior: A Perspective from Attachment Theory. Journal of Management. 43(4), 1025-1049. doi.org/10.1177/0149206314544745.

Wu, X. ve Wang, C. (2008). The Impact of Organizational Justice on Employees' Pay Satisfaction, Work Attitudes and Performance in Chinese Hotels. Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism. 7(2), 181-195. doi.org/10.1080/15332840802156923.

Yıldırım, F. (2007). İş Doyumu ile Örgütsel Adalet İlişkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 62(1), 253-278. doi.org/10.1501/SBFder_0000002016.

Younts, C., ve Mueller, C. (2001). Justice Processes: Specifying the Mediating Role of Perceptions of Distributive Justice. American Sociological Review, 66, 125-145. https://doi.org/10.1177/000312240106600107

Yürür, S. (2019). Sosyal Mübadele Kuramı. S. Yürür (Ed.), Örgütsel Davranış Kuramları (İçinde, 245-279). Beta Yayınları.

Yürür, S. (2008). Örgütsel Adalet ile İş Tatmini ve Çalışanların Bireysel Özellikleri Arasındaki İlişkilerin Analizine Yönelik Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 13(2), 295-312. https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/issue/20833/223197.

Yürür, S. (2005). Ödüllendirme Sistemleri ile Örgütsel Adalet Arasındaki İlişkilerin Analizi ve Bir Uygulama. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (https://acikerisim.uludag.edu.tr/handle/11452/8735)

Zencirkıran, M. ve Keser, A. (2018). Örgütsel Davranış. Dora Yayınları.

Zengin, T. (2003). Ücret Adaletsizliğinin Adams'ın "Hakkaniyet Kuramı" Çerçevesinde Analizi. Türk Harb-İş Sendikası Eğitim Yayınları.

KAYNAKÇA

Adomavicius, G., Bockstedt, J., Gupta, A. ve Kauffman, R. J. (2008). "Understanding evolution in technology ecosystems", *Communications of the ACM,* C: 51, No: 10, ss. 117-122.

Afrouz, R. (2021). "Approaching uncertainty in social work education, a lesson from COVID-19 pandemic", *Qualitative Social Work,* C: 20, No: 1-2, ss. 561-567.

Ahmed, S., Abd Aziz, N., Haque, R., Bin S. Senathirajah, A. R. ve Qazi, S. Z. (2024). "Digital transformation in Malaysian manufacturing: a study of change sensing and seizing capabilities", *Cogent Business & Management,* C: 11, No: 1, ss. 2392046.

Akarsu, O. ve Girginer, N. (2019). *Resıstance to change and union identity in secondary education institutions in Eskişehir*. Paper presented at the Contemporary Issues in Business & Economics (ICCIBE) October 4-6, 2019 Tokat-TURKEY.

Alshater, M. M., Polat, O., El Khoury, R. ve Yoon, S.-M. (2024). "Dynamic connectedness among regional FinTech indices in times of turbulences", *Applied Economics Letters,* C: 31, No: 7, ss. 670-675.

Armenakis, A. A. ve Bedeian, A. G. (1999). "Organizational change: A review of theory and research in the 1990s", *Journal of Management,* C: 25, No: 3, ss. 293-315.

Ashford, S. J., Caza, B. B. ve Reid, E. M. (2018). "From surviving to thriving in the gig economy: A research agenda for individuals in the new world of work", *Research in Organizational Behavior,* C: 38, ss. 23-41.

Backer, T. (1995). "Assessing and enhancing readiness for change: Implications for technology transfer", *Reviewing the behavioral science knowledge base on technology transfer/National Institute on Drug Abuse*.

Bagga, S. K., Gera, S. ve Haque, S. N. (2023). "The mediating role of organizational culture: Transformational leadership and change management in virtual teams", *Asia Pacific Management Review,* C: 28, No: 2, ss. 120-131.

Baker, M. (2014). *Digital transformation*, Createspace Independent P.

Baquero, A. (2022). "Job insecurity and intention to quit: the role of psychological distress and resistance to change in the UAE hotel industry", *International Journal of Environmental Research and Public Health,* C: 19, No: 20, ss. 13629.

Bartunek, J. M. ve Moch, M. K. (1987). "First-order, second-order, and third-order change and organization development interventions: A cognitive approach", *The Journal of applied behavioral science,* C: 23, No: 4, ss. 483-500.

Baştuğ, B. T., Güneri, G., Yıldırım, M. S., Çorbacı, K. ve Dandıl, E. (2024). "Fully Automated Detection of the Appendix Using U-Net Deep Learning Architecture in CT Scans", *Journal of Clinical Medicine,* C: 13, No: 19, ss. 5893.

Battilana, J. ve Casciaro, T. (2012). "Change agents, networks, and institutions: A contingency theory of organizational change", *Academy of Management journal,* C: 55, No: 2, ss. 381-398.

Battilana, J. ve Casciaro, T. (2013). "Overcoming resistance to organizational change: Strong ties and affective cooptation", *Management science,* C: 59, No: 4, ss. 819-836.

Baum, J. A. ve Amburgey, T. L. (2017). "Organizational ecology", *The Blackwell companion to organizations*, ss. 304-326.

Bell, M. ve Pavitt, K. (1995). "The development of technological capabilities", *Trade, technology and international competitiveness,* C: 22, No: 4831, ss. 69-101.

Bennis, W. ve Nanus, B. (1985). "The strategies for taking charge", *Leaders, New York: Harper. Row,* C: 41.

Bond, M., Marín, V. I., Dolch, C., Bedenlier, S. ve Zawacki-Richter, O. (2018). "Digital transformation in German higher education: student and teacher perceptions and usage of digital media", *International journal of educational technology in higher education,* C: 15, No: 1, ss. 1-20.

Bouée, C.-E. ve Schaible, S. (2015). "Die digitale transformation der industrie", *Roland Berger Strategy Consultans und Bundesverband der Deutschen Industrie eV, Berlin,* C: 46, ss. 78.

Bradley, J., Loucks, J., Macaulay, J., Noronha, A. ve Wade, M. (2015). *Digital vortex: How digital disruption is redefining industries*, Global Center for Digital Business Transformation.

Brosnan, A., Manning, E., Whelan, A., Singh, M., Padwalkar, S., O'Brien, J. ve Treacy, S. (2024). "The Digital Transformation Risk Matrix: A Tool for Assessing the Impact/Control Nature of Digital Transformation Risk".

Bughin, J., Manyika, J. ve Catlin, T. (2020). Twenty-five years of digitization: ten insights into how to play it right. McKinsey Global Institute (MGI). In.

Burnes, B. (2015). "Understanding resistance to change–building on Coch and French", *Journal of change management,* C: 15, No: 2, ss. 92-116.

Cheng, C. ve Wang, L. (2022). "How companies configure digital innovation attributes for business model innovation? A configurational view", *Technovation,* C: 112, ss. 102398.

Chou, D. C. (2007). "An investigation into IS outsourcing success: the role of quality and change management", *International Journal of Information Systems and Change Management,* C: 2, No: 2, ss. 190-204.

Connor, T. (2002). "The resource-based view of strategy and its value to practising managers", *Strategic change,* C: 11, No: 6, ss. 307-316.

Cosa, M. (2024). "Business digital transformation: strategy adaptation, communication and future agenda", *Journal of Strategy and Management,* C: 17, No: 2, ss. 244-259.

Dalton, C. C. ve Gottlieb, L. N. (2003). "The concept of readiness to change", *Journal of advanced nursing,* C: 42, No: 2, ss. 108-117.

De Anna, G. (2022). "Legitimacy in the Digital Transformation Age and the Functional Theory of Political Authority", *RAGION PRATICA,* C: 2022, No: 2, ss. 587-608.

de Araujo, L. M., Priadana, S., Paramarta, V. ve Sunarsi, D. (2021). "Digital leadership in business organizations", *International Journal of Educational Administration, Management, and Leadership*, ss. 45-56.

Devezas, T. C. (2005). "Evolutionary theory of technological change: State-of-the-art and new approaches", *Technological Forecasting and Social Change,* C: 72, No: 9, ss. 1137-1152.

DiMaggio, P. J. ve Powell, W. W. (1983). "The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields", *American sociological review,* C: 48, No: 2, ss. 147-160.

Dirlik, O. (2022). *Yeni Ekonomi ve Endüstri 4.0 Örgüt ve Çevresindeki Dönüşüm*, Nisan Kitapevi, Eskişehir.

Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Baabdullah, A. M., Ribeiro-Navarrete, S., Giannakis, M., Al-Debei, M. M., . . . Cheung, C. M. (2022). "Metaverse beyond the hype: Multidisciplinary perspectives on emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy", *International Journal of Information Management,* C: 66, ss. 102542.

Ebert, C. ve Duarte, C. H. C. (2018). "Digital transformation", *IEEE Softw.,* C: 35, No: 4, ss. 16-21.

Errida, A. ve Lotfi, B. (2021). "The determinants of organizational change management success: Literature review and case study", *International Journal of Engineering Business Management,* C: 13, ss. 18479790211016273.

Farrow, E. (2021). "Mindset matters: how mindset affects the ability of staff to anticipate and adapt to Artificial Intelligence (AI) future scenarios in organisational settings", *AI & society,* C: 36, No: 3, ss. 895-909.

Feldman, M. S. (2000). "Organizational routines as a source of continuous change", *Organization Science,* C: 11, No: 6, ss. 611-629.

Ford, J. D. ve Ford, L. W. (2009). "Decoding resistance to change", *Harvard Business Review,* C: 87, No: 4, ss. 99-103.

Ford, J. D. ve Ford, L. W. (2010). "Stop blaming resistance to change and start using it", *Organizational dynamics,* C: 39, No: 1, ss. 24-36.

Franklin, M. (2021). *Agile change management: A practical framework for successful change planning and implementation*, Kogan Page Publishers.

Fugate, M. (2013). "Capturing the positive experience of change: Antecedents, processes, and consequences", *The psychology of organizational change: Viewing change from the employee's perspective*, ss. 15-39.

Gaubatz, J. A. ve Ensminger, D. C. (2017). "Department chairs as change agents: Leading change in resistant environments", *Educational Management Administration & Leadership,* C: 45, No: 1, ss. 141-163.

Gharajedaghi, J. (2011). *Systems thinking: Managing chaos and complexity: A platform for designing business architecture*, Elsevier.

Ghezzi, A. ve Cavallo, A. (2020). "Agile business model innovation in digital entrepreneurship: Lean startup approaches", *Journal of business research,* C: 110, ss. 519-537.

Glover, J., Friedman, H. ve Jones, G. (2002). "Adaptive leadership: When change is not enough (part one)", *Organization Development Journal,* C: 20, No: 2, ss. 15.

Goltz, S. M. ve Hietapelto, A. (2003). "Using the operant and strategic contingencies models of power to understand resistance to change", *Journal of Organizational Behavior Management,* C: 22, No: 3, ss. 3-22.

Gomber, P., Koch, J.-A. ve Siering, M. (2017). "Digital Finance and FinTech: current research and future research directions", *Journal of Business Economics,* C: 87, ss. 537-580.

Gong, C. ve Ribiere, V. (2021). "Developing a unified definition of digital transformation", *Technovation,* C: 102, ss. 102217.

Graetz, F. ve Smith, A. C. (2010). "Managing organizational change: A philosophies of change approach", *Journal of change management,* C: 10, No: 2, ss. 135-154.

Gray, P., El Sawy, O. A., Asper, G. ve Thordarson, M. (2013). "Realizing strategic value through center-edge digital transformation in consumer-centric industries", *MIS Quarterly Executive,* C: 12, No: 1.

Greene, A. R. ve Gilbert, S. (2024). "Social Media and Mass Empowerment: Towards a Theory of Digital Legitimacy", *Journal of Moral Philosophy,* C: 21, No: 5-6, ss. 537-570.

Gupta, P., Mahajan, R., Badhera, U. ve Kushwaha, P. S. (2024). "Integrating generative AI in management education: A mixed-methods study using social construction of technology theory", *The International Journal of Management Education,* C: 22, No: 3, ss. 101017.

Güngör, S. K. ve Sahin, H. (2018). "Organizational Culture Types That Academicians Associate with Their Institutions", *International Journal of Higher Education,* C: 7, No: 6, ss. 161-172.

Haddud, A. ve McAllen, D. (2018). *Digital workplace management: exploring aspects related to culture, innovation, and leadership.* Paper presented at the 2018 portland international conference on management of engineering and technology (PICMET).

Hanelt, A., Bohnsack, R., Marz, D. ve Antunes Marante, C. (2021). "A systematic review of the literature on digital transformation: Insights and implications for strategy and organizational change", *Journal of Management Studies,* C: 58, No: 5, ss. 1159-1197.

Hao, M. J. ve Yazdanifard, R. (2015). "How effective leadership can facilitate change in organizations through improvement and innovation", *Global journal of management and business research,* C: 15, No: 9, ss. 1-6.

Hayes, B. (2008). Cloud computing. In: ACM New York, NY, USA.

Heavin, C. ve Power, D. J. (2018). "Challenges for digital transformation–towards a conceptual decision support guide for managers", *Journal of Decision Systems,* C: 27, No: sup1, ss. 38-45.

Helfat, C. E. ve Martin, J. A. (2015). "Dynamic managerial capabilities: Review and assessment of managerial impact on strategic change", *Journal of Management,* C: 41, No: 5, ss. 1281-1312.

Hess, T., Matt, C., Benlian, A. ve Wiesböck, F. (2016). "Options for formulating a digital transformation strategy", *MIS Quarterly Executive,* C: 15, No: 2.

Heubeck, T. (2023). "Managerial capabilities as facilitators of digital transformation? Dynamic managerial capabilities as antecedents to digital business model transformation and firm performance", *Digital Business,* C: 3, No: 1, ss. 100053.

Hubbart, J. A. (2023). "Organizational change: The challenge of change aversion", *Administrative Sciences,* C: 13, No: 7, ss. 162.

Ibarra, D., Ganzarain, J. ve Igartua, J. I. (2018). "Business model innovation through Industry 4.0: A review", *Procedia manufacturing,* C: 22, ss. 4-10.

Irk, E. ve Döven, M. S. (2018). "Uyum döngüsü: örgüt-çevre uyum sürecine ilişkin bir model", *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi,* C: 1, No: 2, ss. 85-112.

J. Boonstra, J. ve Bennebroek Gravenhorst, K. M. (1998). "Power dynamics and organizational change: A comparison of perspectives", *European Journal of work and organizational psychology,* C: 7, No: 2, ss. 97-120.

Jack Walker, H., Armenakis, A. A. ve Bernerth, J. B. (2007). "Factors influencing organizational change efforts: An integrative investigation of change content, context, process and individual differences", *Journal of Organizational Change Management,* C: 20, No: 6, ss. 761-773.

Jardak, M. K. ve Ben Hamad, S. (2022). "The effect of digital transformation on firm performance: evidence from Swedish listed companies", *The Journal of Risk Finance,* C: 23, No: 4, ss. 329-348.

Kalbermatten, C. J. ve Ritz, A. (2024). "School principals' resistance to change: a multilevel analysis of individual factors and contextual conditions", *Journal of Organizational Change Management*.

Kallinikos, J., Aaltonen, A. ve Marton, A. (2013). "The ambivalent ontology of digital artifacts", *MIS quarterly*, ss. 357-370.

Kan, M. M. ve Parry, K. W. (2004). "Identifying paradox: A grounded theory of leadership in overcoming resistance to change", *The Leadership Quarterly,* C: 15, No: 4, ss. 467-491.

Karabal, C. (2018). "Değişime direnç, örgütsel hafiza ve vazgeçme arasindaki ilişkiler", *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* C: 1, No: 2, ss. 6-24.

Kavanagh, M. H. ve Ashkanasy, N. M. (2006). "The impact of leadership and change management strategy on organizational culture and individual acceptance of change during a merger", *British journal of management,* C: 17, No: S1, ss. S81-S103.

Khanagha, S., Volberda, H. W., Alexiou, A. ve Annosi, M. C. (2022). "Mitigating the dark side of agile teams: Peer pressure, leaders' control, and the innovative output of agile teams", *Journal of Product Innovation Management,* C: 39, No: 3, ss. 334-350.

Kırılmaz, H., Bağış, M., Salim, B. ve Şimşir, İ. (2015). "Sağlik yöneticilerinin değişim sürecine bakiş açilarini belirlemeye yönelik bir araştirma", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* C: 11, No: 25, ss. 91-113.

Kotter, J. ve Schlesinger, L. (2008). "Choosing change strategies", *Harvard Business Review,* C: 86, No: 7, ss. 130-139.

Kretschmer, T. ve Khashabi, P. (2020). "Digital transformation and organization design: An integrated approach", *California management review,* C: 62, No: 4, ss. 86-104.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H.-G., Feld, T. ve Hoffmann, M. (2014). "Industry 4.0", *Business & information systems engineering,* C: 6, ss. 239-242.

Laumer, S., Maier, C. ve Weitzel, T. (2016). "The influence of change-related stress on user resistance when an enterprise system is implemented: a longitudinal field study".

Lee, J. ve Berente, N. (2013). "The era of incremental change in the technology innovation life cycle: An analysis of the automotive emission control industry", *Research policy,* C: 42, No: 8, ss. 1469-1481.

Leonardi, P. M. ve Treem, J. W. (2020). "Behavioral visibility: A new paradigm for organization studies in the age of digitization, digitalization, and datafication", *Organization studies,* C: 41, No: 12, ss. 1601-1625.

Lewin, K. (1947). "Frontiers in group dynamics: Concept, method and reality in social science; social equilibria and social change", *Human relations,* C: 1, No: 1, ss. 5-41.

Li, Y., Dai, J. ve Cui, L. (2020). "The impact of digital technologies on economic and environmental performance in the context of industry 4.0: A moderated mediation model", *International journal of production economics,* C: 229, ss. 107777.

Lloret Romero, N. (2011). "Outsourcing as a change management tool in libraries and documentation centers", *The Bottom Line,* C: 24, No: 1, ss. 73-79.

Loi, R., Hang-Yue, N. ve Foley, S. (2006). "Linking employees' justice perceptions to organizational commitment and intention to leave: The mediating role of perceived organizational support", *Journal of Occupational and Organizational psychology,* C: 79, No: 1, ss. 101-120.

Lozic, J. (2019). "Core concept of business transformation: from business digitization to business digital transformation", *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, ss. 159-167.

Mabin, V. J., Forgeson, S. ve Green, L. (2001). "Harnessing resistance: using the theory of constraints to assist change management", *Journal of European industrial training,* C: 25, No: 2/3/4, ss. 168-191.

Macri, D. M., Tagliaventi, M. R. ve Bertolotti, F. (2002). "A grounded theory for resistance to change in a small organization", *Journal of Organizational Change Management,* C: 15, No: 3, ss. 292-310.

Madsen, S. R., John, C. R. ve Miller, D. (2006). "Influential factors in individual readiness for change", *Journal of Business and Management,* C: 12, No: 2, ss. 93-110.

Mahoney, J. T. ve Pandian, J. R. (1992). "The resource-based view within the conversation of strategic management", *Strategic management journal,* C: 13, No: 5, ss. 363-380.

Martins, H. (2019). "Digital transformation and digital leadership", *Healthcare informatics research,* C: 25, No: 4, ss. 350-351.

Márton, A. (2022). "Steps toward a digital ecology: ecological principles for the study of digital ecosystems", *Journal of Information Technology,* C: 37, No: 3, ss. 250-265.

McAdam, R. (2003). "Radical change: a conceptual model for research agendas", *Leadership & Organization Development Journal,* C: 24, No: 4, ss. 226-235.

McFarlane, F. W. (1984). *Information technology changes the way you compete*, Harvard Business Review, Reprint Service.

Menz, M., Kunisch, S., Birkinshaw, J., Collis, D. J., Foss, N. J., Hoskisson, R. E. ve Prescott, J. E. (2021). "Corporate Strategy and the Theory of the Firm in the Digital Age", *Journal of Management Studies,* C: 58, No: 7, ss. 1695-1720.

Meyer, C. B. ve Stensaker, I. G. (2009). "Making radical change happen through selective inclusion and exclusion of stakeholders", *British journal of management,* C: 20, No: 2, ss. 219-237.

Miles, R. E., Snow, C. C., Meyer, A. D. ve Coleman Jr, H. J. (1978). "Organizational strategy, structure, and process", *Academy of management review,* C: 3, No: 3, ss. 546-562.

Mining, W. I. D. (2006). *Introduction to data mining*, Springer.

Morabito, V. ve Morabito, V. (2016). "Digital business strategy and IT alignment", *The Future of Digital Business Innovation: Trends and Practices*, ss. 141-159.

Munduate, L. ve Bennebroek Gravenhorst, K. M. (2003). "Power dynamics and organisational change: An introduction", *Applied Psychology,* C: 52, No: 1, ss. 1-13.

Nambisan, S., Wright, M. ve Feldman, M. (2019). "The digital transformation of innovation and entrepreneurship: Progress, challenges and key themes", *Research policy,* C: 48, No: 8, ss. 103773.

Naveed, R. T., Alhaidan, H., Al Halbusi, H. ve Al-Swidi, A. K. (2022). "Do organizations really evolve? The critical link between organizational culture and organizational innovation toward organizational effectiveness: Pivotal role of organizational resistance", *Journal of Innovation & Knowledge,* C: 7, No: 2, ss. 100178.

Nedelcu, A. C. ve Buşu, C. (2016). *Managing employee's resistance to change: A conceptual model based on human capital perspective.* Paper presented at the Entrepreneurship, Business and Economics-Vol. 1: Proceedings of the 15th Eurasia Business and Economics Society Conference.

Nov, O. ve Ye, C. (2008). *Personality and technology acceptance: Personal innovativeness in IT, openness and resistance to change.* Paper presented at the Proceedings of the 41st annual Hawaii international conference on system sciences (HICSS 2008).

Nowacka, A. ve Rzemieniak, M. (2021). "The impact of the VUCA environment on the digital competences of managers in the power industry", *Energies,* C: 15, No: 1, ss. 185.

Oreg, S. (2003). "Resistance to change: Developing an individual differences measure", *Journal of Applied Psychology,* C: 88, No: 4, ss. 680.

Oreg, S. ve Sverdlik, N. (2011). "Ambivalence toward imposed change: the conflict between dispositional resistance to change and the orientation toward the change agent", *Journal of Applied Psychology,* C: 96, No: 2, ss. 337.

Özen, E. (2019). "Eğitimde dijital dönüşüm ve eğitim bilişim ağı (EBA)(editöre mektup)", *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* C: 5, No: 1, ss. 5-9.

Özen, E. ve Baran, H. (2020). *Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi: Eskişehir örneği.* Paper presented at the International Open & Distance Learning Conference.

Özgüleş, B., Sevim, Ş. ve Urgan, S. (2020). "Organizasyonlarda görülen değişime direnç, yabancılaşma ve değersizlik hissi: bir kamu hastanesinde araştırma", *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi,* C: 2, No: 1, ss. 15-24.

Özmen, Ö. N., Eriş, E. ve Özer, P. (2020). "Dijital liderlik çalişmalarina bir bakiş", *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* C: 25, No: 1, ss. 57-69.

Parviainen, P., Tihinen, M., Kääriäinen, J. ve Teppola, S. (2017). "Tackling the digitalization challenge: how to benefit from digitalization in practice", *International journal of information systems and project management,* C: 5, No: 1, ss. 63-77.

Paterson, J. M. ve Cary, J. (2002). "Organizational justice, change anxiety, and acceptance of downsizing: Preliminary tests of an AET-based model", *Motivation and emotion,* C: 26, ss. 83-103.

Peng, J., Li, M., Wang, Z. ve Lin, Y. (2021). "Transformational leadership and employees' reactions to organizational change: evidence from a meta-analysis", *The Journal of applied behavioral science,* C: 57, No: 3, ss. 369-397.

Pettigrew, A. M. (1979). "On studying organizational cultures", *Administrative Science Quarterly,* C: 24, No: 4, ss. 570-581.

Pfeffer, J. (1982). "Organizations and organization theory", *Pitman Powell & DiMaggio*.

Pfeffer, J. ve Salancik, G. (2015). "External control of organizations—Resource dependence perspective", *Organizational behavior 2*, Routledge.

Piderit, S. K. (2000). "Rethinking resistance and recognizing ambivalence: A multidimensional view of attitudes toward an organizational change", *Academy of management review,* C: 25, No: 4, ss. 783-794.

Polasky, S., Carpenter, S. R., Folke, C. ve Keeler, B. (2011). "Decision-making under great uncertainty: environmental management in an era of global change", *Trends in ecology & evolution,* C: 26, No: 8, ss. 398-404.

Polattimur, R., Dandil, E., Yildirim, M. S., Uluçay, S. ve Şenol, U. (2024). "FractalSpiNet: Fractal-Based U-Net for Automatic Segmentation of Cervical Spinal Cord and MS Lesions in MRI", *Ieee Access*.

Porfírio, J. A., Carrilho, T., Felício, J. A. ve Jardim, J. (2021). "Leadership characteristics and digital transformation", *Journal of business research,* C: 124, ss. 610-619.

Rafferty, A. E., Jimmieson, N. L. ve Armenakis, A. A. (2013). "Change readiness: A multilevel review", *Journal of Management,* C: 39, No: 1, ss. 110-135.

Recardo, R. J. (1995). "Overcoming resistance to change", *National Productivity Review,* C: 14, ss. 5-5.

Rehman, N., Mahmood, A., Ibtasam, M., Murtaza, S. A., Iqbal, N. ve Molnár, E. (2021). "The psychology of resistance to change: the antidotal effect of organizational justice, support and leader-member exchange", *Frontiers in Psychology,* C: 12, ss. 678952.

Remane, G., Hanelt, A., Nickerson, R. C. ve Kolbe, L. M. (2017). "Discovering digital business models in traditional industries", *Journal of Business Strategy,* C: 38, No: 2, ss. 41-51.

Rikala, P., Braun, G., Järvinen, M., Stahre, J. ve Hämäläinen, R. (2024). "Understanding and measuring skill gaps in Industry 4.0—A review", *Technological Forecasting and Social Change,* C: 201, ss. 123206.

Sainger, G. (2018). "Leadership in digital age: A study on the role of leader in this era of digital transformation", *International Journal on Leadership,* C: 6, No: 1, ss. 1.

Sambamurthy, V., Bharadwaj, A. ve Grover, V. (2003). "Shaping agility through digital options: Reconceptualizing the role of information technology in contemporary firms", *MIS quarterly*, ss. 237-263.

Sebastian, I. M., Ross, J. W., Beath, C., Mocker, M., Moloney, K. G. ve Fonstad, N. O. (2020). "How big old companies navigate digital transformation", *Strategic information management*, Routledge.

Seth, H., Talwar, S., Bhatia, A., Saxena, A. ve Dhir, A. (2020). "Consumer resistance and inertia of retail investors: Development of the resistance adoption inertia continuance (RAIC) framework", *Journal of Retailing and Consumer Services,* C: 55, ss. 102071.

Sezen, A. (2024). "Değişime Direnç Psikolojisi Bağlaminda Belirsizlik Duygusu ve Dinsel Yönelimlerin Etkileri", *Toplum Bilimleri Dergisi*, No: 17, ss. 1-9.

Shimoni, B. (2017). "What is resistance to change? A habitus-oriented approach", *Academy of Management Perspectives,* C: 31, No: 4, ss. 257-270.

Singh, A. ve Hess, T. (2020). "How chief digital officers promote the digital transformation of their companies", *Strategic information management*, Routledge.

Skandera, D. J., McKenny, A. F. ve Combs, J. G. (2023). "The influence of task environmental uncertainty on the balance between normative and strategic corporate social responsibility", *Journal of Management,* C: 49, No: 3, ss. 1037-1069.

Sverdlik, N. ve Oreg, S. (2023). "Beyond the individual-level conceptualization of dispositional resistance to change: Multilevel effects on the response to organizational change", *Journal of organizational behavior,* C: 44, No: 7, ss. 1066-1077.

Taylor, M. ve Taylor, A. (2012). "The technology life cycle: Conceptualization and managerial implications", *International journal of production economics,* C: 140, No: 1, ss. 541-553.

Thomas, G. M., Walker, H. A. ve Zelditch Jr, M. (1986). "Legitimacy and collective action", *Social Forces,* C: 65, No: 2, ss. 378-404.

Thomas, R. ve Hardy, C. (2011). "Reframing resistance to organizational change", *Scandinavian journal of management,* C: 27, No: 3, ss. 322-331.

Tunçer, P. (2013). "Değişim yönetimi sürecinde değişime direnme", *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty,* C: 32, No: 1.

Türk, A. (2023). "Digital leadership role in developing business strategy suitable for digital transformation", *Frontiers in Psychology,* C: 13, ss. 1066180.

Türkyılmaz, S. (2024). "Dijital dönüşüm: tarihçesi, tanımı ve işletmeler üzerindeki etkisi", *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C: 12, No: 1, ss. 276-297.

Van de Ven, A. H. ve Poole, M. S. (1995). "Explaining development and change in organizations", *Academy of management review,* C: 20, No: 3, ss. 510-540.

Vaska, S., Massaro, M., Bagarotto, E. M. ve Dal Mas, F. (2021). "The digital transformation of business model innovation: A structured literature review", *Frontiers in Psychology,* C: 11, ss. 539363.

Vedenik, G. ve Leber, M. (2015). "Change management with the aid of a generic model for restructuring business processes", *International Journal of Simulation Modelling,* C: 14, No: 4, ss. 584-595.

Veloso-Besio, C. B., Cuadra-Peralta, A., Gil-Rodríguez, F., Ponce-Correa, F. ve Sjöberg-Tapia, O. (2019). "Effectiveness of training, based on positive psychology and social skills, applied to supervisors, to face resistance to organizational change", *Journal of Organizational Change Management,* C: 32, No: 2, ss. 251-265.

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N. ve Haenlein, M. (2021). "Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda", *Journal of business research,* C: 122, ss. 889-901.

Volkoff, O., Strong, D. M. ve Elmes, M. B. (2007). "Technological embeddedness and organizational change", *Organization Science,* C: 18, No: 5, ss. 832-848.

Waldman, D. A., Ramirez, G. G., House, R. J. ve Puranam, P. (2001). "Does leadership matter? CEO leadership attributes and profitability under conditions of perceived environmental uncertainty", *Academy of Management journal,* C: 44, No: 1, ss. 134-143.

Wallin, J. (2006). *Business orchestration: Strategic leadership in the era of digital convergence*, John Wiley & Sons.

Wang, H., Feng, J., Zhang, H. ve Li, X. (2020). "The effect of digital transformation strategy on performance: The moderating role of cognitive conflict", *International Journal of Conflict Management,* C: 31, No: 3, ss. 441-462.

Warrick, D. (2023). "Revisiting resistance to change and how to manage it: What has been learned and what organizations need to do", *Business horizons,* C: 66, No: 4, ss. 433-441.

Wessel, L., Baiyere, A., Ologeanu-Taddei, R., Cha, J. ve Blegind-Jensen, T. (2021). "Unpacking the difference between digital transformation and IT-enabled organizational transformation", *Journal of the Association for information systems,* C: 22, No: 1, ss. 102-129.

White, R. F. ve Jacques, R. (1995). "Operationalizing the postmodernity construct for efficientorganizational change management", *Journal of Organizational Change Management,* C: 8, No: 2, ss. 45-71.

Wirtz, B. W. (2019). *Digital business models: Concepts, models, and the alphabet case study*, Springer.

Witschel, D., Döhla, A., Kaiser, M., Voigt, K.-I. ve Pfletschinger, T. (2019). "Riding on the wave of digitization: Insights how and under what settings dynamic capabilities facilitate digital-driven business model change", *Journal of Business Economics,* C: 89, No: 8, ss. 1023-1095.

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B. ve Wang, L. (2021). "Industry 4.0 and Industry 5.0—Inception, conception and perception", *Journal of manufacturing systems,* C: 61, ss. 530-535.

Yildirim, M. S. ve Dandil, E. (2021). *DeepMSWeb: a web-based decision support system via deep learning for automatic detection of MS lesions.* Paper presented at the 2021 2nd International Informatics and Software Engineering Conference (IISEC).

Yıldırım, M. S. ve Dandil, E. (2021). *Automated multiple sclerosis lesion segmentation on MR images via mask R-CNN.* Paper presented at the 2021 5th International Symposium on Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies (ISMSIT).

Yılmaz, D. ve Kılıçoğlu, G. (2013). "Resistance to change and ways of reducing resistance in educational organizations", *European journal of research on education,* C: 1, No: 1, ss. 14-21.

Yokoi, T., Shan, J., Wade, M. ve Macaulay, J. (2019). "Digital Vortex 2019: continuous and connected change", *Lausanne: Global Center for Digital Business Transformation*.

Zaoui, F. ve Souissi, N. (2020). "Roadmap for digital transformation: A literature review", *Procedia Computer Science,* C: 175, ss. 621-628.

Zott, C. ve Amit, R. (2017). "Business model innovation: How to create value in a digital world", *NIM Marketing Intelligence Review,* C: 9, No: 1, ss. 18-23.

KAYNAKÇA

Aslanova, I.V. ve Kulichkına, A.I. (2020). Digital Maturity: Definition And Model. *Advances in Economics, Business and Management Research*, 138, 443-449.

Bondar, A., Tolchieva, H., Bilyk, M., Slavkova, O., ve Symonov, V. (2024). The Role of Digitization in Management and Strategic Decision-Making in Modern Management. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice,* 2(55), 214–227.

Calderon-Monge, E., ve Ribeiro-Soriano, D. (2024). The Role of Digitalization in Business and Management: A Systematic Literature Review. *Review of Managerial Science,* 18(1), 449–491.

Caputo, A., Pizzi, S., Pellegrini, M. M., ve Dabic, M. (2021). Digitalization and Business Models: Where Are We Going? A Science Map of The Field. Journal of Business Research, 123, 489–501.

Channgam, S., Nilsook, P., ve Wannapiroon, P. (2019). Intelligent Information Management with Digitization Workflow. *International Journal of Machine Learning and Computing,* 9(6), 886–892.

Cherviakov, L. M., Sheptunov, S. A., Oleynik, A. V., ve Bychkova, N. A. (2020). Digitalization of Quality Management of The Strategic Decision-Making Process. *International Conference on Quality Management, Transport, and Information Security, Information Technologies (ITQM&IS)*, 193-196.

Faraj, S., ve Leonardi, P. M. (2022). Strategic Organization in The Digital Age: Rethinking the Concept of Technology. *Strategic Organization,* 20(4), 771–785.

Fichter, A. (2024). Change Management Towards Digitalization and Innovation. IEEE International Conference on Business and Management, 185–190.

Gobble, M. M. (2018). Digitalization, Digitization, and İnnovation. *Research-Technology Management,* 61(4), 56-59.

Goi, V., Ahieieva, I., Mamonov, K., Pavliuk, S., ve Dligach, A. (2023). The Impact of Digital Technologies on The Companies' Strategic Management. Economic Affairs, 68(02), 1291–1299.

Gunina, I. A., Samogorodskaya, M. I., Savich, Yu. A., Kablashova, I. V., Voronin, S. I., ve Krivyakin, K. S. (2020). Development of Strategic Management Tools and Techniques of Enterprise Competitiveness in The Context of Digitalization. *Proceedings of the Russian Conference on Digital Economy and Knowledge Management (RuDEcK 2020)*, Advances in Economics, Business and Management Research, 148, 229–233.

Holmström, J., Holweg, M., Lawson, B., Pil, F. K., ve Wagner, S. M. (2019). The Digitalization of Operations and Supply Chain Management: Theoretical and Methodological Implications. *Journal of Operations Management,* 65(8), 728–734.

Horal, L., Korol, S., Khvostina, I., Dub, S., ve Shyiko, V. (2022). Strategic Management of Enterprises İnnovative Development in The Conditions Of Digitalization Of Economy. In Proceedings of the 5th International Scientific Congress Society of Ambient Intelligence (ISC SAI 2022) (230–239).

Hviniashvili, T. (2021). Changing the Paradigm of Strategic Enterprise Management in a Digital Economy. *Економічний Простір (Economic Space),* 172, 23–27.

Iden, J., Danilova, K. B., ve Eikebrokk, T. (2024). Business Process Management And Digitalization – A Reciprocal Relationship. *Business Process Management Journal*. 1-23.

Judijanto, L., Hafidurrahman, M., Sari, E. N., ve Hanafi, S. (2023). The Impact of Digitalization on Strategic Management: A Bibliometric Analysis of Technology Integration in Strategic Decision-Making. West Science Journal Economic and Entrepreneurship, 1(06), 272–282.

Kibik, O., Taran-Lala, O., Saienko, V., Metil, T., Umanets, T., ve Maksymchuk, I. (2022). Strategic Vectors for Enterprise Development in the Context of the Digitalization of the Economy. Postmodern Openings, 13(2), 384-395.

Lipsmeier, A., Kühn, A., Joppen, R., ve Dumitrescu, R. (2020). Process for the Development of a Digital Strategy. Procedia CIRP, 88, 173–178.

Maksimenko, I., Vashko, T., ve Zdrestova-Zakharenkova, S. (2021). Digital Transformation and Its Challenges to the Strategic Management System. *SHS Web of Conferences,* 106, 1-9.

Menchini, F., Russo, P. T., Slavov, T. N. B., ve Souza, R. P. (2021). Strategic Capabilities for Business Model Digitalization. *Revista de Gestão,* 29(1), 2–16.

Mızrak, F., ve Akkartal, G. R. (2023). Strategic Management of Digital Transformation Processes In The Aviation Industry: Case of Istanbul Airport. In Strategic Management of Digital Transformation (154–177). IGI Global.

Özer Baş, G. ve Onaran, B. S. (2022). İç Mimarlık Meslek Süreci. Ankara: İKSAD.

Palmié, M., Aebersold, A., Oghazi, P., Pashkevich, N., ve Gassmann, O. (2024). Digital-Sustainable Business Models: Definition, Systematic Literature Review, Integrative Framework, And Research Agenda From A Strategic Management Perspective. International Journal of Management Reviews, 1- 29.

Paulus-Rohmer, D., Schatton, H., ve Bauernhansl, T**.** (2016). Ecosystems, Strategy and Business Models in the Age of Digitization - How The Manufacturing İndustry Is Going To Change İts Logic. *Procedia CIRP,* 57*,* 8-13.

Pengkun, J. (2018). Strategic Management and Digitalization İn Multinational Corporations. *Bachelor's Thesis, University of Finance and Administration.*

Rachinger, M., Rauter, R., Müller, C., Vorraber, W., ve Schirgi, E**.** (2019). Digitalization and its Influence on Business Model İnnovation. *Journal of Manufacturing Technology Management,* 30(8), 1143-1160.

Savić, D. (2020). From digitization and Digitalization to Digital Transformation: A Case For Grey Literature Management. *The Grey Journal (TGJ),* 16(1), 28-33.

Sağbaş, A. ve Gülseren, A. (2019). Endüstri 4.0 Perspektifinde Sanayide Dijital Dönüşüm ve Dijital Olgunluk Seviyesinin Değerlendirilmesi, European J. Eng. App. Sci. 2(2), 1-5

Stockhinger, J. ve Teubner, R. A**.** (2018). How Management Consultancies Make Sense of Digital Strategy. *Thirty Ninth International Conference on Information Systems*. San Francisco, USA.

Teichert, R. (2019). Digital Transformation Maturity: A Systematic Review Of Literature. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, 67 (6), 1673–1687.

Velinov, E., Maly, M., Petrenko, Y., Denisov, I., ve Vassilev, V. (2020). The Role of Top Management Team Digitalization And Firm İnternationalization For Sustainable Business. Sustainability, 12(22), 1-11

Zhang, X., Xu, Y. Y., ve Ma, L. (2023). Information Technology Investment and Digital Transformation: The Roles of Digital Transformation Strategy and Top Management. *Business Process Management Journal,* 29(2), 528–549.

KAYNAKÇA

Ashby, W. R. (1956). *An Introduction to Cybernetics*. Chapman ve Hall.

Autor, D. H. (2015). Why Are There Still So Many Jobs? The History and Future of Workplace Automation. *Journal of Economic Perspectives*, 29(3), 3-30.

Bailey, D. E. ve Kurland, N. B. (2002). A review of telework research: Findings, new directions, and lessons for the study of modern work. Journal of Organizational Behavior, 23(4), 383-400.

Barton, D. ve Court, D. (2012). Making advanced analytics work for you. *Harvard Business Review*, 90(10), 78-83.

Bashkirova, L. Kit, I., Havryshchuk, Y., Krasnova, A. ve Vasylyuk-Zaitseva, S. (2024). Comprehensive Review of Artificial Intelligence in Medical Diagnostics and Treatment: Challenges and Opportunities, Futurity Medicine, 3(3), https://doi.org/10.57125/FEM.2024.09.30.07

Bessen, J. E. (2019). AI and Jobs: The Role of Demand. NBER Working Paper Series, No. 24235.

Bharadwaj, A., El Sawy, O. A., Pavlou, P. A. ve Venkatraman, N. (2013). Digital business strategy: Toward a next generation of insights. MIS Quarterly, 37(2), 471-482.

Bondarouk, T., & Brewster, C. (2016). Conceptualizing the future of hrm and technology research. The International Journal of Human Resource Management, 27(21), 2652–2671.

Boston Consulting Group (BCG). (2019). *The rise of the bionic company: Winning in the age of AI and digital ecosystems*. BCG Report.

Brennen, J. S. ve Kreiss, D. (2014). "Digitalization." In The International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy. Wiley-Blackwell. DOI: 10.1002/9781118766804

Brynjolfsson, E., Hitt, L. M., ve Kim, H. H. (2011). How does data-driven decision making affect firm performance? Social Science Research Network. https://doi.org/10.2139/ssrn.1819486

Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton ve Company.

Chui, M., Manyika, J. ve Miremadi, M. (2018). "What AI Can and Can't Do (Yet) for Your Business." McKinsey Quarterly.

Cohen, M. C. ve Tang, C. S. (2024). The Role of AI in Developing Resilient Supply Chains, The Georgetown Journal of International Affairs, https://gjia.georgetown.edu/2024/02/05/the-role-of-ai-in-developing-resilient-supply-chains/ (27.10.2024).

Davenport, T. H. (2013). Big Data at Work: Dispelling the Myths, Uncovering the Opportunities. Harvard Business Review Press.

Davenport, T. ve Ronanki, R. (2018). Artificial Intelligence for the Real World. Harvard Business Review, 96(1), 108-116.

Deloitte (2021). *2021 Global Human Capital Trends: Special Report - The social enterprise in a world disrupted*. Deloitte Insights.

Drucker, P. F. (1974). Management: Tasks, responsibilities, practices. Harper ve Row.

Gajendran, R. S. ve Harrison, D. A. (2007). The good, the bad, and the unknown about telecommuting: Meta-analysis of psychological mediators and individual consequences. Journal of Applied Psychology, 92(6), 1524-1541.

Golden, T. D. (2009). Applying technology to work: Toward a better understanding of telework. Organization Management Journal, 6(4), 241-250.

Hamel, G. ve Zanini, M. (2020). Humanocracy: Creating Organizations as Amazing as the People Inside Them.

Hanelt, A., Bohnsack, R., Marz, D. ve Antunes Marante, C. (2021). A systematic review of the literature on digital transformation: ınsights and implications for strategy and organizational change. Journal of Management Studies, 58(5), 1159-1197.

Henriette, E. Feki, M., ve Boughzala, I. (2015). "The Shape of Digital Transformation: A Systematic Literature Review." In Proceedings of the 9th Mediterranean Conference on Information Systems (MCIS), Samos, Greece.

Jones, G. R. ve George, J. M. (2019). Essentials of contemporary management (8th ed.). McGraw-Hill Education.

Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N. ve Kiron, D. (2015). Is your business ready for a digital future?. MIT Sloan Management Review, 56(4), 37-44.

Kohli, R. ve Grover, V. (2008). Business value of IT: An essay on expanding research directions to keep up with the times. Journal of the Association for Information Systems, 9(1), 23-39.

Mandinach, E. B. ve Gummer, E. S. (2016). What does it mean for teachers to be data literate: Laying out the skills, knowledge, and dispositions. Teaching and Teacher Education, 60, 366-376. https://doi.org/10.1016/j.tate.2016.07.011

McAfee, A. ve Brynjolfsson, E. (2017). Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. W.W. Norton ve Company.

McKinsey ve Company. (2020). *How to build an agile company*. McKinsey Digital.

Menteşe, S. ve Menteşe, C. D. (2023). Dijitalleşen Dünyada Yöneticilerin Değişen Karar Mekanizmaları. Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(2), 153-173. https://doi.org/10.61337/tusbd.1362971.

Neeley, T. (2021). Remote work revolution: Succeeding from anywhere. Harper Business.

Öztaş, N. (2019). Yönetim: Örgüt ve Yönetim Kuramları, 6. Baskı, İstanbul; Otorite Yayınları.

Parry, E., ve Strohmeier, S. (2014). HRM in the Digital Age. Emerald Publishing Limited.

Provost, F. ve Fawcett, T. (2013). Data science and its relationship to big data and data-driven decision making. Big Data, 1(1), 51-59. https://doi.org/10.1089/big.2013.1508

Reiswolf (2024). "Dijitalleşme" https://reisswolf.com.tr/blog/dijitallesme (08.10.2024).

Rogers, D. L. (2016). The digital transformation playbook: Rethink your business for the digital age. Columbia Business School Publishing.

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum.

Sebastian, I. M., Ross, J. W., Beath, C., Mocker, M., Moloney, K. G. ve Fonstad, N. O. (2017). How big old companies navigate digital transformation. MIS Quarterly Executive, 16(3), 197-213.

Shrestha, Y. R., Ben-Menahem, S. M., ve von Krogh, G. (2019). Organizational Decision-Making Structures in the Age of Artificial Intelligence. California Management Review, 61(4), 66-83.

Siebel, T. M. (2019). *Digital transformation: Survive and thrive in an era of mass extinction*. Rosetta Books.

Tapscott, D. (2016). Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World, Penguin; Canada.

Tilson, D., Lyytinen, K., ve Sørensen, C. (2010). Digital Infrastructures: the missing ıs research agenda, Information Systems Research, 21(4), 748-759. DOI: 10.1287/isre.1100.0318

Uniathena (2024). Future of Finance How AI is Shaping Financial Decisions, https://uniathena.com/future-of-finance-how-ai-is-shaping-financial-decisions#:~:text=What%20is%20the%20role%20of,provide%20insights%20for%20different%20demands. (27.10.2024).

Westerman, G., Bonnet, D. ve McAfee, A. (2014). Leading digital: Turning technology into business transformation. Harvard Business Review Press.

Yoo, Y., Henfridsson, O., ve Lyytinen, K. (2010). The new organizing logic of digital innovation: An agenda for information systems research. Information Systems Research, 21(4), 724-735.

Yoo, Y., Lyytinen, K., Boland, R. J., ve Berente, N. (2010). "The Next Wave of Digital Innovation: Opportunities and Challenges." A Report on the Research Workshop: Digital Challenges in Innovation Research. Case Western Reserve University.

Zammuto, R. F., Griffith, T. L., Majchrzak, A., Dougherty, D. J., ve Faraj, S. (2007). Information technology and the changing fabric of organization. Organization Science, 18(5), 749-762.

Zuboff, S. (2019). *The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power*. PublicAffairs.

KAYNAKÇA

Atıcı, S. (2021). *Duygusal zekâ ve dönüşümcü liderlik arasındaki ilişkinin niteliği: Bankacılık sektörü örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Enstitüsü: İstanbul.

Avşar, G., & Kaşıkçı, M. (2010). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinde duygusal zekâ düzeyi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 13(1), 1-6.

Boyatzis, R. E. (2001). How and why individuals are able to develop emotional intelligence. C.Cherniss and D.Goleman (Ed.). The emotionally intelligent workplace: How to select for, measure, and improve emotional intelligence in individuals, groups, and organizations (234-253), Jossey –Bass.

Caruso, D. R. & Salovey, P. (2004). The emotionally intelligent manager: How to develop and use the four key emotional skills of leadership. San Francisco: Jossey- Bass.

Chauhan, S. P., & Chauhan, D. (2007). Emotional intelligence: does it influence decision making and role efficacy?. Indian Journal of Industrial Relations, 217-238.

Cherniss, C. (2001). Emotional intelligence and organizational effectiveness. C.Cherniss and D.Goleman (Ed.). The emotionally intelligent workplace: How to select for, measure, and improve emotional intelligence in individuals, groups, and organizations (3-12), Jossey –Bass.

Clarke, N. (2006). Emotional intelligence training: A case of caveat emptor. Human Resource Development Review, 5(4), 422-441.

Cooper, R. K. (1997). Applying emotional intelligence in the workplace. Training & Development, 51(12), 31-39.

Çakar, U. ve Arbak Y. (2004). "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu Zeka İlişkisi ve Duygusal Zeka", D.E.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(3), 23-48.

Deutschendorf, H. (2009). The other kind of smart: Simple ways to boost your emotional intelligence for greater personal effectiveness and success. NY: Amacom.

Doğan, S., & Şahin, F. (2007). Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi Ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(1), 231-252.

Feyerherm, A. E., & Rice, C. L. (2002). Emotional intelligence and team performance: The good, the bad and the ugly. The International Journal of Organizational Analysis, 10(4), 343-362.

Furnham, A. (2012). "Emotional Intelligence", Emotional Intelligence - New Perspectives and Applications, INTECH Open Access Publisher: Croatia,2-28.

Goleman, D. (2001). An EI-based theory of performance. C.Cherniss and D.Goleman (Ed.). The emotionally intelligent workplace: How to select for, measure, and improve emotional intelligence in individuals, groups, and organizations (27-44), Jossey –Bass.

Gürbüz, S., Yüksel, M. (2008). Çalışma Ortamında Duygusal Zekâ: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 9(2), 174-190.

Hançer, M., & Tanrisevdi, A. (2003). Sosyal zeka kavraminin bir boyutu olarak empati ve performans üzerine bir inceleme. CU Sosyal Bilimler Dergisi, 27(2), 211-225.

Hırlak, B., Taşlıyan, M., Fidan, E. & Gül, H. (2017). Duygusal zekânın iş performansı ve bazı demografik özellikler ile ilişkisi: Kahramanmaraş'ta üretim sektöründe bir uygulama. Kesit Akademi Dergisi, 3 (9), 108-130.

Kandemir, M. & Dündar, H. (2008). Duygusal okuryazarlık ve duygusal okuryazar öğrenme ortamları. Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (16), 83-89.

Kanesan, P., & Fauzan, N. (2019). Models of emotional intelligence: A review. e-BANGI Journal, 16(7), 1-9.

Köprülü, O., & Helvacı, Turhan, M. (2019). Öğretim elemanları ve öğretmenlerin duygusal zeka düzeyleri ve sınıf yönetimi becerileri açısından karşılaştırılması. The Journal Of Academic Social Science Studies, 7(71), 419-426.

Mandell, B. & Pherwani, S. (2003). Relationship between emotional intelligence and transformational leadership style: A gender comparison. Journal of Business and Psychology, 17(3), 387-404.

Mayer, J. D., Caruso, D. R. & Salovey, P. (1999). Emotional intelligence meets traditional standards for an intelligence. Intelligence, 27(4), 267-298.

Mayer, J. D., Salovey, P. & Caruso, D. R. (2004). Emotional intelligence: Theory, findings, and implications. Psychological Inquiry, 15(3), 197-215.

Nelis, D., Quoidbach, J., Mikolajczak, M., & Hansenne, M. (2009). Increasing emotional intelligence:(How) is it possible?. Personality and individual differences, 47(1), 36-41.

Jacobs, R. L. (2001). Using human resource functions to enhance emotional intelligence. C.Cherniss and D.Goleman (Ed.). The emotionally intelligent workplace: How to select for, measure, and improve emotional intelligence in individuals, groups, and organizations (159-181), Jossey –Bass.

Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. Imagination, cognition and personality, 9(3), 185-211.

Sarı, E. (2017). Zekâ Kavramı: Zekânın gelişmesi, beynin ve sinir sisteminin olgunlaşmasına dayanır . Antalya: Noktaekitap.

Singh, K. (2008). Emotional intelligence & work place effectiveness. Indian Journal of Industrial Relations, 44(2), 292-302.

Turhan, M., Çetinsöz, B. C. (2019). Duygusal zekâ ve motivasyon arasındaki ilişki: Turizm programı öğrencileri üzerine bir araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18(69), 268-287.

www. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 22.11.2024)

Verma, A., Das, D. K. & Abraham, M. (Eds.). (2012). Global community policing: Problems and challenges. Florida: CRC Press.

Wong, C. S. & Law, K. S. (2002). The effects of leader and follower emotional intelligence on performance and attitude: An exploratory study, Leadership Quarterly, 13, 243-274.

Yeniçeri, E. N., Yıldız, E., Seydaoğulları, A., Güleç, S., Çetin, E. S., & Baldemir, E. (2015). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinde duygusal zeka ve empati ilişkisi. Türk Aile Hekimliği Dergisi, 19(2), 99-107.

KAYNAKÇA

Air France. (2017). Air France presents Louis, its intelligent chat bot. https://corporate.airfrance.com/en/press-releases/air-france-presents-louis-its-intelligent-chat-bot

Airbus. (2024). Skywise | Enhance | Services | Airbus Aircraft. https://aircraft.airbus.com/en/services/enhance/skywise

Alaskaair. (2021). Alaska Airlines and Airspace Intelligence announce first-of-its-kind partnership to optimize air traffic flow with artificial intelligence and machine learning - May 25, 2021. https://news.alaskaair.com/newsroom/alaska-airlines-and-airspace-intelligence-announce-first-of-its-kind-partnership-to-optimize-air-traffic-flow-with-artificial-intelligence-and-machine-learning/

Alvarez, C., Gonzalez, M. I. ve Gracia, A. (2020). Flight procedures automation: Towards flight autonomy in manned aircraft. AIAA/IEEE Digital Avionics Systems Conference - Proceedings, 2020-October. https://doi.org/10.1109/DASC50938.2020.9256511

Aswin Kumer, S. V., Kanakaraja, P., Sairam Nadipalli, L. S. P., Ramesh, N. V. K. ve Kotamraju, S. K. (2021). The Categorization of Artificial Intelligence (AI) Based on the Autonomous Vehicles and Its Other Applications. Lecture Notes in Networks and Systems, 192 LNNS. https://doi.org/10.1007/978-981-33-6546-9_39

Baomar, H. ve Bentley, P. J. (2021). Autonomous flight cycles and extreme landings of airliners beyond the current limits and capabilities using artificial neural networks. Applied Intelligence, 51(9). https://doi.org/10.1007/s10489-021-02202-y

Bastawrous, A. ve Cleland, C. (2022). Artificial intelligence in eye care: a cautious welcome. Community Eye Health Journal, 35(114).

Castanha, J., Indrawati, Pillai, S. K. B., Ramantoko, G. ve Widarmanti, T. (2022). A Systematic Literature Review on Natural Language Processing (NLP). ICACNIS 2022 - 2022 International Conference on Advanced Creative Networks and Intelligent Systems: Blockchain Technology, Intelligent Systems, and the Applications for Human Life, Proceeding. https://doi.org/10.1109/ICACNIS57039.2022.10055568

Chowdhary, K. R. (2020). Fundamentals of artificial intelligence. In Fundamentals of Artificial Intelligence. https://doi.org/10.1007/978-81-322-3972-7

Eurocontrol. (2021). AI/ML Based Augmented 4D Trajectory | EUROCONTROL. https://www.eurocontrol.int/publication/aiml-based-augmented-4d-trajectory

Gáborčíková, Z., Bartok, J., Malkin Ondík, I., Benešová, W., Ivica, L., Hnilicová, S. ve Gaál, L. (2024). Artificial Intelligence-Based Detection of Light Points: An Aid for Night-Time Visibility Observations. Atmosphere 2024, Vol. 15, Page 890, 15(8), 890. https://doi.org/10.3390/ATMOS15080890

Gai, F. (2021). When Artificial Intelligence Meets Daoism. In: Song, B. (eds) Intelligence and Wisdom. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-16-2309-7_6

Garcia, A. B., Babiceanu, R. F. ve Seker, R. (2021). Artificial intelligence and machine learning approaches for aviation cybersecurity: An overview. Integrated Communications, Navigation and Surveillance Conference, ICNS, 2021-April. https://doi.org/10.1109/ICNS52807.2021.9441594

Ghahremani, E., Joyce, J. ve Lechner, S. (2024). Avoiding Confirmation Bias in a Safety Management System (SMS). Integrated Communications, Navigation and Surveillance Conference, ICNS. https://doi.org/10.1109/ICNS60906.2024.10550620

Hansmeier, S., Van Hulsen, L. ve Mccauley, B. (2021). SOS in the sky: Can technologies make airports ready for “take-off” again? : An exploratory case study of Frankfurt Airport. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hj:diva-53352

Hong, T. ve Wang, P. (2022). Artificial Intelligence for Load Forecasting: History, Illusions, and Opportunities. IEEE Power and Energy Magazine, 20(3). https://doi.org/10.1109/MPE.2022.3150808

Ijaz, M. S., Awan, M. F., Ashraf, J., Ajaz, M., Iqbal, A. ve Rashid, H. (2023). The Applications Of Artificial Intelligence In Data Science, Big Data Analytics, Cybersecurity, GIS and Nanotechnology. 2023 2nd International Conference on Emerging Trends in Electrical, Control, and Telecommunication Engineering, ETECTE 2023 - Proceedings. https://doi.org/10.1109/ETECTE59617.2023.10396814

Ivan, B., Olga, B., Oksana, H., Roman, P., Marta, S. ve Khrystyna, K. (2024). Application of Grey Relational Analysis for Utilizing Artificial Intelligence Methods in Aviation Management. In Studies in Systems, Decision and Control (Vol. 515). https://doi.org/10.1007/978-3-031-48479-7_11

Jia, Y. ve Xiong, Y. (2021). Study about Intelligent Aviation Innovation Service Based on Artificial Intelligence Technology. ACM International Conference Proceeding Series. https://doi.org/10.1145/3511716.3511773

Jiang, Y., Tran, T. H. ve Williams, L. (2023). Machine learning and mixed reality for smart aviation: Applications and challenges. Journal of Air Transport Management, 111. https://doi.org/10.1016/j.jairtraman.2023.102437

Kabashkin, I. ve Shoshin, L. (2024). Artificial Intelligence of Things as New Paradigm in Aviation Health Monitoring Systems. Future Internet 2024, Vol. 16, Page 276, 16(8), 276. https://doi.org/10.3390/FI16080276

Kim, W., Jun, S., Kang, S., & Lee, C. (2020). O-Net: Dangerous Goods Detection in Aviation Security Based on U-Net. IEEE Access, 8, 206289-206302.

Kim, W. ve Lee, C. (2021). Development of Convolutional Neural Network Architecture for Detecting Dangerous Goods for X-ray Aviation Security in Artificial Intelligence. IFIP Advances in Information and Communication Technology, 632 IFIP. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85906-0_66

Kirchner, F. (2020). A Survey of Challenges and Potentials for AI Technologies. In Intelligent Systems, Control and Automation: Science and Engineering (Vol. 96). https://doi.org/10.1007/978-3-030-30683-0_1

Kistan, T., Gardi, A. ve Sabatini, R. (2018). Machine learning and cognitive ergonomics in air traffic management: Recent developments and considerations for certification. Aerospace, 5(4). https://doi.org/10.3390/aerospace5040103

KLM. (2017). KLM welcomes BlueBot (BB) to its service family. https://news.klm.com/klm-welcomes-bluebot-bb-to-its-service-family/

Kreutzer, R. T. ve Sirrenberg, M. (2020). What Is Artificial Intelligence and How to Exploit It? In Management for Professionals: Vol. Part F571. https://doi.org/10.1007/978-3-030-25271-7_1

Labazanova, S., Aygumov, T. ve Mustafaev, T. (2024). How artificial intelligence can fight environmental issues. E3S Web of Conferences, 515, 02021. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202451502021

Lingrui, L. ve Xin, W. (2024). Towards smart aviation with sustainable development: artificial intelligence insights into the airline and advanced air mobility industries. Decision Support Systems for Sustainable Computing, 187–204. https://doi.org/10.1016/B978-0-443-23597-9.00009-3

Linthicum, D. S. (2017). Making Sense of AI in Public Clouds. IEEE Cloud Computing, 4(6). https://doi.org/10.1109/MCC.2018.1081067

Maithili, K., Naveen Raja, S. M., Kumar, R. P. R. ve Koli, S. (2023). A Survey (NLP) Natural Language Processing and Transactions on (NNL) Neural Networks and learning Systems. E3S Web of Conferences, 430. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202343001148

Mccarthy, J. (2007). What Is Artificial Intelligence? http://www-formal.stanford.edu/jmc/

Merriamwebster (2024). https://www.merriam-webster.com/dictionary/artificial%20intelligence (E.K.: 01.11.2024).

Merlo, T. R. (2024). Emerging role of Artificial Intelligence (AI) in aviation: Using predictive maintenance for operational efficiency. In Harnessing Digital Innovation for Air Transportation (pp. 28–46). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-0732-8.ch002

Mogili, U. ve Mohamed, A. (2023). Artificial intelligence and machine learning in the fields of education, medical, and smart phones. AIP Conference Proceedings, 2917(1). https://doi.org/10.1063/5.0175660

Qing, Z. (2024). Automatic landing control system for large passenger aircraft under artificial intelligence. Proceedings of SPIE - The International Society for Optical Engineering, 13251, 132512N. https://doi.org/10.1117/12.3039854

Richter, D. J., Calix, R. A. ve Kim, K. (2024). A Review of Reinforcement Learning for Fixed-Wing Aircraft Control Tasks. IEEE Access. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3433540

Schipol Airport. (2024). Schiphol | Collaborating to use AI in security screening. https://www.schiphol.nl/en/aviation-solutions/pangiam-project-dartmouth/

Shailaja, P. ve Padmanabhan, S. (2022). A Survey on Autonomous Damage Detection on Aircraft Surfaces using Deep Learning Models. Proceedings - 6th International Conference on Computing Methodologies and Communication, ICCMC 2022. https://doi.org/10.1109/ICCMC53470.2022.9753755

Shmelova, T., Sikirda, Y. ve Kasatkin, M. (2019). Applied artificial intelligence for air navigation sociotechnical system development. CEUR Workshop Proceedings, 2387.

Sloane, E. B. ve Silva, R. J. (2019). Artificial intelligence in medical devices and clinical decision support systems. In Clinical Engineering Handbook, Second Edition. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-813467-2.00084-5

Subhi, M. S. M., Nicolas, W., Renard, A., Romero, G. M. G., Ouederni, M. ve Chaari, L. (2024). How AI can Advance Model Driven Engineering Method ? Communications in Computer and Information Science, 1941 CCIS. https://doi.org/10.1007/978-3-031-46338-9_9

TDK (2024a). "zeka" Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 01.11.2024).

TDK (2024b). "yapay zeka" Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 01.11.2024).

Ternus, S., Würfel, J., Papenfuß, A., Wies, M. ve Rumpler, M. (2024). Exploring Functionalities for an Intelligent Pilot Advisory System in Normal Operation. Lecture Notes in Computer Science (Including Subseries Lecture Notes in Artificial Intelligence and Lecture Notes in Bioinformatics), 14692 LNAI, 235–247. https://doi.org/10.1007/978-3-031-60728-8_19

Vaia, G., UL-Ain, N., Gritti, E. ve Bisogno, M. (2021). Ethical Systems for Artificial Intelligence. In SIDREA Series in Accounting and Business Administration: Vol. Part (pp. 131–145). Springer Nature. https://doi.org/10.1007/978-3-030-80737-5_10

Valadez, S. C. O., Mendoza, J. C. H., Villanueva-Hernandez, V., Tijerina, G. ve Avila-Guzman, D. (2024). Languages with artificial intelligence applications. In Exploring Intersectionality and Women in STEM (pp. 192–201). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1119-6.ch010

Walton, R. O. ve Watkins, D. V. (2024). The use of generative AI in research: a production management case study from the aviation industry. Journal of Marketing Analytics, 1–6. https://doi.org/10.1057/S41270-024-00317-Y/TABLES/2

Wei, Y., Hao, M. ve Fan, Y. (2023). The Application of Artificial Intelligence Technology in Wide-field Vehicle Control. Yuhang Xuebao/Journal of Astronautics, 44(4). https://doi.org/10.3873/j.issn.1000-1328.2023.04.007

Zhu, Q. (2024). Automatic landing control system for large passenger aircraft under artificial intelligence. 13251, 682–688. https://doi.org/10.1117/12.3039854

Ziakkas, D. ve Pechlivanis, K. (2023). Artificial intelligence applications in aviation accident classification: A preliminary exploratory study. Decision Analytics Journal, 9. https://doi.org/10.1016/j.dajour.2023.100358

Zou, T. ve Sun, K. (2021). Application and Prospect of Artificial Intelligence in Aircraft Design. Proceedings - 2021 International Conference on Networking Systems of AI, INSAI 2021. https://doi.org/10.1109/INSAI54028.2021.00045

KAYNAKÇA

Bjørnå, H., & Mikalsen, K. H. (2015). Facilitative Leadership Revisited-The Case of Norway. Lex Localis-Journal of local self-government, 13(4).

Brewer, C. (2010). Servant leadership: A review of literature. Online Journal for Workforce Education and Development, 4(2), 3.

Bukalova, D. (2024). Recognizing the importance of collaborative competencies and facilitative leadership in local government in the United States. International Journal of Public Leadership.

Burns, J. M. (1978). Leadership. New York: Harper & Row.

Bussu, S., & Bartels, K. P. (2014). Facilitative Leadership and the Challenge of Renewing Local Democracy in I taly. International Journal of Urban and Regional Research, 38(6), 2256-2273.

Chen, Z., Zhou, G., & Wang, S. (2018). Facilitative leadership and China's new role in the world. Chinese Political Science Review, 3, 10-27.

Coetzer, M. F., Bussin, M., & Geldenhuys, M. (2017). The functions of a servant leader. Administrative Sciences, 7(1), 5.

Conley, D. T., & Goldman, P. (1994). Facilitative Leadership: How Principals Lead without Dominating. OSSC Bulletin, 37(9), n9.

Cribbin, J. (1981). Leadership Strategies for Organizational Effectiveness. Amacom.

Demeke, G. W., van Engen, M. L., & Markos, S. (2024). Servant leadership in the healthcare literature: a systematic review. Journal of healthcare leadership, 1-14.

Dennis, R. S., Kinzler-Norheim, L., & Bocarnea, M. (2010). Servant leadership theory: Development of the servant leadership assessment instrument. In Servant leadership: Developments in theory and research (pp. 169-179). London: Palgrave Macmillan UK.

Drucker, P. F., Hesselbein, F., & Kuhl, J. S. (2015). Peter Drucker's five most important questions: Enduring wisdom for today's leaders. John Wiley & Sons.

Ebener, D. R., & O'Connell, D. J. (2010). How might servant leadership work?. Nonprofit Management and Leadership, 20(3), 315-335.

Eva, N., Robin, M., Sendjaya, S., Van Dierendonck, D., & Liden, R. C. (2019). Servant leadership: A systematic review and call for future research. The leadership quarterly, 30(1), 111-132.

Fiedler, F. E. (1981). Leadership effectiveness. American Behavioral Scientist, 24(5), 619-632.

Forester, J. (2017). Planning in the face of conflict: The surprising possibilities of facilitative leadership. Routledge.

Fraustino, J. D., & Liu, B. F. (2017). Toward more audience-oriented approaches to crisis communication and social media research. In Social media and crisis communication (pp. 129-140). Routledge.

Gandolfi, F., & Stone, S. (2018). Leadership, leadership styles, and servant leadership. Journal of management research, 18(4), 261-269.

Gesell, I. (2014). Facilitative leadership. The Journal for Quality and Participation, 37(1), 15.

Guastello, S. J. (1995). Facilitative style, individual innovation, and emergent leadership in problem solving groups. The Journal of Creative Behavior, 29(4), 225-239.

Hensey, M. (1999). The why and how of facilitative leadership. Journal of Management in Engineering, 15(3), 43-46.

Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1969). Managing research and development personnel: An application of leadership theory. Research Management, 12(5), 331-338.

Hord, S. M. (1992). Facilitative Leadership: The Imperative for Change.

Keith, K. (2008). The case for servant leadership. Terrace Press.

Khan, P. T. (2024, February). The Impacts of Strategic Management and Servant Leadership on Employee Performance in SMEs: Service Sector, TRNC.

Koçel, T. (2020). İşletme yöneticiliği: Yönetim ve organizasyon, örgütsel davranış, klasik, modern, çağdaş ve güncel yaklaşımlar. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Lu, J., Falahat, M., & Cheah, P. K. (2024). A systematic literature review on the relationship between servant leadership and its team and organizational level outcomes. Journal of Organizational Change Management, 37(2), 255-282.

Mohd Som, R., Ismail, I. A., Omar, Z., Alias, S. N., & Asimiran, S. (2023). An assessment of facilitative leadership, communication quality and trust on public-private partnership success. Journal of Asia Business Studies, 17(5), 1042-1066.

Nastenko, M., Yokhna, M., Kryvoruchko, O., Savitskaya, M., & Ivanenko, V. (2024). Servant Leadership in the Service Sector: Linkages with Employee Motivation and Retention. International Journal of Organizational Leadership. 13: 6-25.

Nordick, S., Putney, L. G., & Jones, S. H. (2019). The Principal's Role in Developing Collective Teacher Efficacy: A Cross-Case Study of Facilitative Leadership. Journal of Ethnographic & Qualitative Research, 13(4).

Rauch, C.F. and Behling, O. (1984) Functionalism: Basis for an Alternate Approach to the Study of Leadership. Leaders and Managers: International Perspectives on Managerial Behavior and Leadership, 45-62.

Rauch, C.F. and Behling, O. (1984) Functionalism: Basis for an Alternate Approach to the Study of Leadership. Leaders and Managers: International Perspectives on Managerial Behavior and Leadership, 45-62.

Richards, D. ve Engle, S. (1986). After the vision: Suggestions to corporate visionaries and vision champions. In (Ed. J. D. Adams,), Transforming leadership. Alexandria. Englewood cliffs, NJ: Prentive Hall.

Russell, R. F. (2001). The role of values in servant leadership. Leadership & Organization Development Journal, 22(2), 76-84.

Schein, E. H. (2010). Organizational culture and leadership (Vol. 2). John Wiley & Sons.

Sendjaya, S., & Sarros, J. C. (2002). Servant leadership: Its origin, development, and application in organizations. Journal of Leadership & Organizational Studies, 9(2), 57-64.

Spears, L. C., & Lawrence, M. (Eds.). (2001). Focus on leadership: Servant-leadership for the twenty-first century. John Wiley & Sons.

Stamevski, V., Stankovska, A., & Stamevska, E. (2018). Facilitative leadership. Economics and Management, 14(1), 214-221.

Venner, K. (2016). Developing facilitative leaders: Action learning facilitator training as leadership development. In Action Learning in Practice (pp. 211-220). Routledge.

Waddell, J. T. (2006, August). Servant leadership. In Proceedings of the Servant Leadership Research Roundtable (pp. 1-9).

REFERENCES

Abdul-Muhmin, A. G. (2002). Effects of suppliers' marketing program variables on industrial buyers' relationship satisfaction and commitment. *Journal of Business & Industrial Marketing, 17*(7), 637-651.

Aboelmaged, M. (2018). Direct and indirect effects of eco-innovation, environmental orientation and supplier collaboration on hotel performance: An empirical study. *Journal of Cleaner Production, 184*, 537-549.

Adner, R., (2006). Match your innovation strategy to your innovation ecosystem. *Harvard Business Review, 84* (4), 98–107.

Afsar, B., & Umrani, W. A. (2020). Corporate social responsibility and pro-environmental behavior at workplace: The role of moral reflectiveness, coworker advocacy, and environmental commitment. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 27*(1), 109-125.

Aftab, J., Abid, N., Cucari, N., & Savastano, M. (2023). Green human resource management and environmental performance: The role of green innovation and environmental strategy in a developing country. *Business Strategy and the Environment, 32*(4), 1782-1798.

Aguilera, R. V., & Jackson, G. (2010). Comparative and International Corporate Governance. *Academy of Management Annals, 4*(1), 485–556. https://doi.org/10.5465/19416520.2010.495525

Akram, U., Lavuri, R., Bilal, M., Hameed, I., & Byun, J. (2024). Exploring the roles of green marketing tools and green motives on green purchase intention in sustainable tourism destinations: a cross-cultural study. *Journal of Travel & Tourism Marketing, 41*(4), 453-471.

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J., & Herron, M. (1996). Assessing the work environment for creativity. *Academy of Management Journal, 39*(5), 1154-1184.

Andriopoulos, C. (2001). Determinants of organisational creativity: a literature review. *Management Decision, 39*(10), 834-841.

Bai, Y., Song, S., Jiao, J., & Yang, R. (2019). The impacts of government R&D subsidies on green innovation: Evidence from Chinese energy-intensive firms. *Journal of Cleaner Production, 233*, 819-829.

Banerjee, S., Gulas, C. S., & Iyer, E. (1995). Shades of green: A multidimensional analysis of environmental advertising. *Journal of Advertising, 24*(2), 21-31.

Barbarossa, C., & Pastore, A. (2015). Why environmentally conscious consumers do not purchase green products: A cognitive mapping approach. *Qualitative Market Research: An International Journal, 18*(2), 188-209.

Bernal, P., Domínguez, B., & Montero, J. (2022). When are entrepreneurs more environmentally oriented? An analysis of stakeholders' pressures at different stages of evolution of the venture. *Business Strategy and the Environment, 31*(3), 828-844.

Berrone, P., Fosfuri, A., Gelabert, L., & Gomez-Mejia, L. R. (2013). Necessity as the mother of 'green' inventions: Institutional pressures and environmental innovations. *Strategic Management Journal, 34*(8), 891-909.

Bhat, V. N. (1993). A blueprint for green product development. *Industrial Management, 35*(2).

Braun, E., & Wield, D. (1994). Regulation as a means for the social control of technology. *Technology Analysis & Strategic Management, 6*(3), 259-272.

Bothello, J., & Salles-Djelic, M.-L. (2017). Evolving conceptualizations of organizational environmentalism: A path generation account. *Organization Studies, 39*(1), 103-127. https://doi.org/10.1177/0170840617693272.

Cai, Z., Xie, Y., & Aguilar, F. X. (2017). Eco-label credibility and retailer effects on green product purchasing intentions. *Forest Policy and Economics, 80*, 200-208.

Chang, C. H. (2011). The influence of corporate environmental ethics on competitive advantage: The mediation role of green innovation. *Journal of Business Ethics, 104*, 361-370.

Chang, N. J., & Fong, C. M. (2010). Green product quality, green corporate image, green customer satisfaction, and green customer loyalty. *African Journal of Business Management, 4*(13), 2836.

Chen, J., & Liu, L. (2018). Profiting from green innovation: The moderating effect of competitive strategy. *Sustainability, 11*(1), 15.

Chen, X., Yi, N., Zhang, L., & Li, D. (2018). Does institutional pressure foster corporate green innovation? Evidence from China's top 100 companies. *Journal of Cleaner Production, 188*, 304-311.

Chen, Y. S. (2011). Green organizational identity: Sources and consequence. *Management Decision, 49*(3), 384-404.

Chen, Y. S., & Chang, C. H. (2012). Enhance green purchase intentions: The roles of green perceived value, green perceived risk, and green trust. *Management Decision, 50*(3), 502-520.

Chen, Y. S., Lai, S. B., & Wen, C. T. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. *Journal of Business Ethics, 67*, 331-339.

Cheng, C. C. (2020). Sustainability orientation, green supplier involvement, and green innovation performance: Evidence from diversifying green entrants. *Journal of Business Ethics, 161*(2), 393-414.

Chiou, T. Y., Chan, H. K., Lettice, F., & Chung, S. H. (2011). The influence of greening the suppliers and green innovation on environmental performance and competitive advantage in Taiwan. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 47*(6), 822-836.

Chumpitaz, R., & Paparoidamis, N. G. (2004). Service quality and marketing performance in business-to-business markets: Exploring the mediating role of client satisfaction. *Managing Service Quality: An International Journal, 14*(2/3), 235-248.

Cooper, R. G. (1979). The dimensions of industrial new product success and failure. *Journal of Marketing, 43*(3), 93-103.

Çop, S., Olorunsola, V. O., & Alola, U. V. (2021). Achieving environmental sustainability through green transformational leadership policy: Can green team resilience help? *Business Strategy and the Environment*, *30*(1), 671-682.

Dangelico, R. M. (2015). Improving firm environmental performance and reputation: The role of employee green teams. *Business Strategy and the Environment, 24*(8), 735-749.

DiMaggio, P. J. (1988). Interest and agency in institutional theory. In L. G. Zucker (Ed.), *Institutional patterns and organizations: Culture and environment* (pp. 3-21). Cambridge: Ballinger.

DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review, 48*(2), 147-160.

Drori, G., Höllerer, M., and Walgenbach, P. (2014). Unpacking the glocalization of organization: From term, to theory, to analysis. *European Journal of Cultural and Political Sociology, 1*(1), 85-99.

Dröes, M. I., & Koster, H. R. (2016). Renewable energy and negative externalities: The effect of wind turbines on house prices. *Journal of Urban Economics, 96*, 121-141.

Eskildsen, J., Kristensen, K., JØrn Juhl, H., & Østergaard, P. (2004). The drivers of customer satisfaction and loyalty. The case of Denmark 2000–2002. *Total Quality Management & Business Excellence, 15*(5-6), 859-868.

Esposito, P., Doronzo, E., & Dicorato, S. L. (2023). The financial and green effects of cultural values on mission drifts in European social enterprises. *Business Strategy and the Environment, 32*(1), 1–29. https://doi.org/10.1002/bse.3115

Feng, S., Zhang, R., & Li, G. (2022). Environmental decentralization, digital finance and green technology innovation. *Structural Change and Economic Dynamics, 61*, 70-83.

Fikru, M. G. (2016). Determinants of International Standards in sub-Saharan Africa: The role of institutional pressure from different stakeholders. *Ecological Economics, 130*, 296-307.

Fraj, E., Martínez, E., & Matute, J. (2011). Green marketing strategy and the firm's performance: the moderating role of environmental culture. *Journal of Strategic Marketing, 19*(4), 339-355.

Franceschini, S., Faria, L. G., & Jurowetzki, R. (2016). Unveiling scientific communities about sustainability and innovation. A bibliometric journey around sustainable terms. *Journal of Cleaner Production, 127*, 72-83.

Friedland, R., & Alford, R. R. (1991). Bringing society back in: Symbols, practices, and institutional contradictions. In W. W. Powell & P. J. DiMaggio (Eds.), *The new institutionalism in organizational analysis* (pp. 232-263). University of Chicago Press.

Gelderman, C. J., Schijns, J., Lambrechts, W., & Vijgen, S. (2021). Green marketing as an environmental practice: The impact on green satisfaction and green loyalty in a business-to-business context. *Business Strategy and the Environment, 30*(4), 2061-2076.

Ginsberg, J. M., & Bloom, P. N. (2004). Choosing the right green marketing strategy. *MIT Sloan Management Review, 46*(1), 79-84.

Gleim, M. R., Smith, J. S., Andrews, D., & Cronin Jr, J. J. (2013). Against the green: A multi-method examination of the barriers to green consumption. *Journal of Retailing, 89*(1), 44-61.

Gomes, L. A. D. V., Facin, A. L. F., Salerno, M. S., & Ikenami, R. K. (2018). Unpacking the innovation ecosystem construct: Evolution, gaps and trends. *Technological Forecasting and Social Change, 136*, 30–48. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2016.11.009

Gosselt, J. F., van Rompay, T., & Haske, L. (2019). Won't get fooled again: The effects of internal and external CSR ECO-labeling. *Journal of Business Ethics, 155*, 413-424.

Greenwood, R., Raynard, M., Kodeih, F., Micelotta, E. R., & Lounsbury, M. (2011). Institutional Complexity and Organizational Responses. *Academy of Management Annals, 5*(1), 317–371. https://doi.org/10.5465/19416520.2011.590299

Guo, Y., Xia, X., Zhang, S., & Zhang, D. (2018). Environmental regulation, government R&D funding and green technology innovation: Evidence from China provincial data. *Sustainability, 10*(4), 940.

Hahnel, U. J., Ortmann, C., Korcaj, L., & Spada, H. (2014). What is green worth to you? Activating environmental values lowers price sensitivity towards electric vehicles. *Journal of Environmental Psychology, 40*, 306-319.

Hailemariam, A., & Erdiaw-Kwasie, M. O. (2023). Towards a circular economy: Implications for emission reduction and environmental sustainability. *Business Strategy and the Environment, 32*(4), 1951-1965.

Hall, P.A., & Soskice, D.W. (2001). *Varieties of capitalism: The institutional foundations of comparative advantage*. Oxford: Oxford University Press.

Johnson, M. D., & Ettlie, J. E. (2001). Technology, customization, and reliability. *Journal of Quality Management*, *6*(2), 193-210.

Katsikeas, C. S., Leonidou, C. N., & Zeriti, A. (2016). Eco-friendly product development strategy: antecedents, outcomes, and contingent effects. *Journal of the Academy of Marketing Science, 44*, 660-684.

Kidwell, B., & Jewell, R. D. (2003). The moderated influence of internal control: An examination across health-related behaviors. *Journal of Consumer Psychology, 13*(4), 377-386.

Konadu, R., Ahinful, G. S., Boakye, D. J., & Elbardan, H. (2022). Board gender diversity, environmental innovation and corporate carbon emissions. *Technological Forecasting and Social Change, 174*, 121279.

Kotler, P., Armstrong, G., Ang, S. H., Leong, S. M., Tan, C. T., & Yau, O. (2008). *Principles of marketing: A global perspective*.

Kraatz, M. S., and Block, E. S. (2017). Institutional Pluralism Revisited. In R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby, & K. Sahlin-Andersson (Eds.), *The SAGE handbook of organizational institutionalism* (pp. 532-557). London: Sage.

Kumar, A., Cantor, D. E., & Grimm, C. M. (2019). The impact of a supplier's environmental management concerns on a buyer's environmental reputation: The moderating role of relationship criticality and firm size. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 122*, 448-462.

Lavuri, R. (2022). Extending the theory of planned behavior: Factors fostering millennials' intention to purchase eco-sustainable products in an emerging market. *Journal of Environmental Planning and Management, 65*(8), 1507-1529.

Lawrence, T. B., Suddaby, R., and Leca, B. (2009). Institutional work: Actors and agency in institutional studies of organizations. *Cambridge University Press*.

Lazer, W. (1969). Marketing's changing social relationships. *Journal of Marketing, 33*(1), 3-9.

Li, D., Zhao, Y., Zhang, L., Chen, X., & Cao, C. (2018). Impact of quality management on green innovation. *Journal of Cleaner Production, 170*, 462-470.

Lin, Y. C., & Chang, C. C. A. (2012). Double standard: The role of environmental consciousness in green product usage. *Journal of Marketing, 76*(5), 125-134.

Lu, Y., Zhou, L., Bruton, G., & Li, W. (2010). Capabilities as a mediator linking resources and the international performance of entrepreneurial firms in an emerging economy. *Journal of International Business Studies, 41*(3), 419–436. https://doi.org/10.1057/jibs.2009.73

Malsch, B., and Gendron, Y. (2013). Re-embedding situatedness: The importance of power relations in learning theory. *Accounting, Organizations and Society, 38*(8), 672-694.

Marquis, C., & Raynard, M. (2015). Institutional Strategies in Emerging Markets. *Academy of Management Annals, 9*(1), 291–335. https://doi.org/10.5465/19416520.2015.1014661

Marti, I., & Mair, J. (2009). Entrepreneurship in and around institutional voids: A case study from Bangladesh. *Journal of Business Venturing, 24*(5), 419-435.

Martinez, P. (2015). Customer loyalty: Exploring its antecedents from a green marketing perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 27*(5), 896-917.

McDonagh, P., & Prothero, A. (2014). Sustainability marketing research: Past, present and future. *Journal of Marketing Management, 30*(11-12), 1186-1219.

Mehraj, D., & Kaur, S. (2022). Green process innovations and firm marketing performance in the emerging markets. *Business Strategy & Development, 5*(4), 424-436.

Mehraj, D., & Qureshi, I. H. (2020). Determinants of green marketing mix in developing economies: Conceptualisation and scale validation approach. *Business Strategy & Development, 3*(4), 522-530.

Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: Formal structures as myth and ceremony. *American Journal of Sociology, 83*(2), 340–363.

Mittal, B., & Lassar, W. M. (1998). Why do customers switch? The dynamics of satisfaction versus loyalty. *Journal of Services Marketing, 12*(3), 177-194.

Mukonza, C., & Swarts, I. (2020). The influence of green marketing strategies on business performance and corporate image in the retail sector. *Business Strategy and the Environment, 29*(3), 838-845.

Nguyen, T. H., Elmagrhi, M. H., Ntim, C. G., & Wu, Y. (2021). Environmental performance, sustainability, governance and financial performance: Evidence from heavily polluting industries in China. *Business Strategy and the Environment*, *30*(5), 2313-2331.

Nuryakin, N., & Maryati, T. (2022). Do green innovation and green competitive advantage mediate the effect of green marketing orientation on SMEs' green marketing performance? *Cogent Business & Management*, *9*(1), 2065948.

Oliver, C. (1991). Strategic responses to institutional processes. *Academy of Management Review*, 16, 145–179.

OECD. *Defining innovation*. Retrieved from (E.T.:15.12.2024) https://www.oecd.org/site/innovationstrategy/defininginnovation.htm

Papadas, K. K., Avlonitis, G. J., Carrigan, M., & Piha, L. (2019). The interplay of strategic and internal green marketing orientation on competitive advantage. *Journal of Business Research, 104*, 632-643.

Peng, H., Shen, N., Ying, H., & Wang, Q. (2021). Can environmental regulation directly promote green innovation behavior? Based on situation of industrial agglomeration. *Journal of Cleaner Production, 314*, 128044.

Peng, M. W., Sun, S. L., Pinkham, B., & Chen, H. (2009). The Institution-Based View as a Third Leg for a Strategy Tripod. *Academy of Management Perspectives, 23*(3), 63–81. https://doi.org/10.5465/amp.2009.43479264

Perotti, S., Zorzini, M., Cagno, E., & Micheli, G. J. (2012). Green supply chain practices and company performance: the case of 3PLs in Italy. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 42*(7), 640-672.

Porter, M. E. (1980). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors*. Free Press.

Qi, G., Jia, Y., & Zou, H. (2021). Is institutional pressure the mother of green innovation? Examining the moderating effect of absorptive capacity. *Journal of Cleaner Production*, *278*, 123957.

Roh, T., Lee, K., & Yang, J. Y. (2021). How do intellectual property rights and government support drive a firm's green innovation? The mediating role of open innovation. *Journal of Cleaner Production*, *317*, 128422.

Sadiq, M., Kannaiah, D., Yahya Khan, G., Shabbir, M. S., Bilal, K., & Zamir, A. (2023). Does sustainable environmental agenda matter? The role of globalization toward energy consumption, economic growth, and carbon dioxide emissions in South Asian countries. *Environment, Development and Sustainability, 25*(1), 76-95.

Sarkis, J. (1998). Evaluating environmentally conscious business practices. *European Journal of Operational Research, 107*(1), 159-174.

Sarkis, J. (2012). A boundaries and flows perspective of green supply chain management. In *Supply Chain Management, 17*(2), 202–216. Emerald Group Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/1359854121121292

Saunila, M., Ukko, J., & Rantala, T. (2018). Sustainability as a driver of green innovation investment and exploitation. *Journal of Cleaner Production, 179*, 631-641.

Schiederig, T., Tietze, F., & Herstatt, C. (2012). Green innovation in technology and innovation management–an exploratory literature review. *R&D Management, 42*(2), 180-192.

Scott, W. R. (1995). *Institutions and organizations.* Thousand Oaks: Sage.

Seman, N. A. A., Govindan, K., Mardani, A., Zakuan, N., Saman, M. Z. M., Hooker, R. E., & Ozkul, S. (2019). The mediating effect of green innovation on the relationship between green supply chain management and environmental performance. *Journal of Cleaner Production, 229*, 115-127.

Seo, M.-G., & Creed, W. E. D. (2002). Institutional contradictions, praxis, and institutional change: A dialectical perspective. *Academy of Management Review, 27*(2), 222-247.

Sharma, M., & Joshi, S. (2019). Brand sustainability among young consumers: An AHP-TOPSIS approach. *Young Consumers, 20*(4), 314-337.

Shu, C., Zhao, M., Liu, J., & Lindsay, W. (2020). Why firms go green and how green impacts financial and innovation performance differently: An awareness-motivation-capability perspective. *Asia Pacific Journal of Management, 37*(3), 795-821.

Singh, G., Sharma, S., Sharma, R., & Dwivedi, Y. K. (2021). Investigating environmental sustainability in small family-owned businesses: Integration of religiosity, ethical judgment, and theory of planned behavior. *Technological Forecasting and Social Change, 173*, 121094.

Soewarno, N., Tjahjadi, B., & Fithrianti, F. (2019). Green innovation strategy and green innovation: The roles of green organizational identity and environmental organizational legitimacy. *Management Decision, 57*(11), 3061-3078.

Song, M., Fisher, R., & Kwoh, Y. (2019). Technological challenges of green innovation and sustainable resource management with large scale data. *Technological Forecasting and Social Change, 144*, 361-368.

Song, W., & Yu, H. (2018). Green innovation strategy and green innovation: The roles of green creativity and green organizational identity. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 25*(2), 135-150.

Sreen, N., Purbey, S., & Sadarangani, P. (2018). Impact of culture, behavior, and gender on green purchase intention. *Journal of Retailing and Consumer Services, 41*, 177-189.

Strang, D., & Meyer, J. W. (1993). Institutional conditions for diffusion. *Theory and Society, 22*, 487–511.

Suler, P., Palmer, L., & Bilan, S. (2021). Internet of things sensing networks, digitized mass production, and sustainable organizational performance in cyber-physical system-based smart factories. *Journal of Self-Governance and Management Economics, 9*(2), 42-51.

Sun, P., Mellahi, K., & Wright, M. (2012). The Contingent Value of Corporate Political Ties. *Academy of Management Perspectives, 26*(3), 68–82. https://doi.org/10.5465/amp.2011.0164

Teece, D. J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. *Strategic Management Journal, 28*(13), 1319–1350. https://doi.org/10.1002/smj.640

Teece, D. J., Pisano, G., & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic Management Journal, 18*(7), 509-533.

Teece, D., & Pisano, G. (2003). The dynamic capabilities of firms: An introduction. *Operations Management: Critical Perspectives on Business and Management, 1*(3), 411.

Thies, C., Kieckhäfer, K., Spengler, T. S., & Sodhi, M. S. (2019). Operations research for sustainability assessment of products: A review. *European Journal of Operational Research, 274*(1), 1-21.

Thornton, P. H., Ocasio, W., and Lounsbury, M. (2012). *The institutional logics perspective: A new approach to culture, structure, and process.* New York: Oxford University Press.

Thøgersen, J., Haugaard, P., & Olesen, A. (2010). Consumer responses to ecolabels. *European Journal of Marketing, 44*(11/12), 1787-1810.

Tseng, M. L., Wang, R., Chiu, A. S., Geng, Y., & Lin, Y. H. (2013). Improving performance of green innovation practices under uncertainty. *Journal of Cleaner Production, 40*, 71-82.

Tseng, M., Lim, M., & Wong, W. P. (2015). Sustainable supply chain management: A closed-loop network hierarchical approach. *Industrial Management & Data Systems, 115*(3), 436-461.

Urbaniec, M. (2015). Towards sustainable development through eco-innovations: Drivers and barriers in Poland. *Economics & Sociology, 8*(4), 179.

Ushie, A. M., Jiang, X., Ali, A., Nwoba, A. C., & Hossain, S. F. A. (2023). Green innovation in emerging economies: The role of managerial ties and market learning. *Business Strategy and the Environment, 32*(6), 3513–3528. https://doi.org/10.1002/bse.3313

Wang, C. H., & Juo, W. J. (2024). Sustainable environmental performance: The mediating role of green reputation in the choice of green marketing or green demarketing. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 31*(3), 1756-1768.

Weinreich, N. K. (2006). What is social marketing. *Weinreich Communications, 10*.

Whitley, R. (1999). *Divergent capitalisms: The social structuring and change of business systems.* Oxford: Oxford University Press.

Winter, S. G. (2003). Understanding dynamic capabilities. *Strategic Management Journal, 24*(10), 991-995.

Witkowski, J., & Pisarek, A. (2017). Istota zielonych łańcuchów dostaw-propozycja systematyzacji pojęć. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, (315)*.

Wu, K. J., Tseng, M. L., & Vy, T. (2011). Evaluation of the drivers of green supply chain management practices in uncertainty. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 25*, 384-397.

Yang, J., Su, J., & Song, L. (2019). Selection of manufacturing enterprise innovation design project based on consumer's green preferences. *Sustainability, 11(5),* 1375.

Yang, K., Bu, H., Huang, R., & Liu, M. T. (2024). How green marketing practices improve customer loyalty: The mediating role of green corporate image and the moderating role of green self-identity in the new energy vehicle market. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics.*

Yin, S., Li, B., Zhang, X., & Zhang, M. (2019). How to improve the quality and speed of green new product development? *Processes, 7(7),* 443.

Yokessa, M., & Marette, S. (2019). A review of eco-labels and their economic impact. *International Review of Environmental and Resource Economics, 13(1-2),* 119-163.

Yung, W. K., Chan, H. K., So, J. H., Wong, D. W., Choi, A. C., & Yue, T. M. (2011). A life-cycle assessment for eco-redesign of a consumer electronic product. *Journal of Engineering Design, 22(2),* 69-85.

Zahra, S. A., Sapienza, H. J., & Davidsson, P. (2006). Entrepreneurship and dynamic capabilities: A review, model and research agenda. *Journal of Management Studies, 43*(4), 917-955.

Zhang, Z., Gong, B., Tang, J., Liu, Z., & Zheng, X. (2019). The joint dynamic green innovation and pricing strategies for a hybrid system of manufacturing and remanufacturing with carbon emission constraints. *Kybernetes, 48*(8), 1699-1730.

Zhu, Q., Sarkis, J., & Lai, K. H. (2008). Green supply chain management implications for "closing the loop". *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 44*(1), 1-18.

Zilber, T. B. (2006). The work of the symbolic in institutional processes: Translations of rational myths in Israeli high tech. *Academy of Management Journal, 49*(2), 281-303.

Zsidisin, G. A., & Siferd, S. P. (2001). Environmental purchasing: A framework for theory development. *European Journal of Purchasing & Supply Management, 7*(1), 61-73.

KAYNAKÇA

Aazami, S., Shamsuddin, K., Akmal, S. ve Azami, G. (2015). The Relationship Between Job Satisfaction and Psychological/Physical Health Among Malaysian Working Women. *The Malaysian Journal of Medical Sciences: MJMS*, *22*(4), 40-46.

Adeoti, M. O., Oluremi, E. A., ve Samuel, A. A. (2020). Job Satisfaction, Self-Control and Counterproductive Work Behavior Among Faculty Members. Journal of Business and Organizational Development, 12(2), 43-68.

Alraimi, A. A., ve Shelke, A. (2023). Impact Of Job Stress on Job Satisfaction for Nursing Staff: A Survey in Healthcare Services In Yemen. Journal of Medical and Clinical Nursing Studies, 1(1), 1-7.

Anjum, M. A., ve Parvez, A. (2013). Counterproductive Behavior at Work: A Comparison of Blue Collar and White-Collar Workers. Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS), 7(3), 417-434.

Aydintan, B., ve Koç, H. (2016). The Relationship Between Job Satisfaction and Life Satisfaction: An Empirical Study on Teachers. International Journal of Business and Social Science, 7(10), 72-80.

Aziri, B. (2011). Job Satisfaction: A Literature Review. Management research & practice, 3(4), 77-86.

Bakan, I., Buyukbese, T., Ersahan, B., ve Sezer, B. (2014). Effects of job satisfaction on job performance and occupational commitment. International Journal of Management & Information Technology, 9(1), 1472-1480.

Bello, M. B., ve Bello, Y. O. (2021). Job Satisfaction and Employees' Turnover In Hotel Industry: Evidence From Lagos State Nigeria. Journal of Tourism Theory and Research, 7(1), 32-43.

Beverley, A. J. (2005). The Relationship Between Job Satisfaction and Absenteeism In A Selected Field Services Section Within An Electricity Utility In The Western Cape. Department of Industrial Psychology, University of the Western Cape, 133-145.

Bozbaş, A., ve Gül, T. (2022). Correlations Between Job and Life Satisfaction: A Study Of Occupational Characteristics. Journal of Tourism Leisure and Hospitality, 4(1), 4-16.

Brayfield, A. H ve Rothe, H. F. (1951). An Index of Job Satisfaction. Journal of Applied Psychology, 35(5) 307-315.

Bui, H. T. (2017). Big Five Personality Traits and Job Satisfaction: Evidence from A National Sample. Journal of General Management, 42(3), 21-30.

Calili, D. K., Un, C., Kilci, O., Aydin, E. M., Donmez, F., Dikmen, B., ve Baydar, M. (2024). The Association Between Burnout and Job Satisfaction Among Intensive Care Nurses: Exploring Influencing Factors. Journal of Anesthesia/Anestezi Dergisi (JARSS), 32(3).

Christen, M., Iyer, G., ve Soberman, D. (2006). Job Satisfaction, Job Performance, and Effort: A Reexamination Using Agency Theory. Journal Of Marketing, 70(1), 137-150.

Cooper, C. L. (2015). Wiley Encyclopedia of Management, Job Satisfaction. 1–3.

Czarnota-Bojarska, J. (2015). Counterproductive Work Behavior and Job Satisfaction: A Surprisingly Rocky Relationship. Journal of Management & Organization, 21(4), 460-470.

Dewantara, N. D. (2024). Job Satisfaction and Organizational Citizenship Behavior (OCB): The Moderating Role of Social Identity. KnE Social Sciences, 249-262.

Dziuba, S. T., Ingaldi, M., ve Zhuravskaya, M. (2020). Employees' Job Satisfaction and Their Work Performance as Elements Influencing Work Safety. System Safety: Human-Technical Facility-Environment, 2(1), 18-25.

Faragher, E. B., Cass, M., ve Cooper, C. L. (2005). The Relationship Between Job Satisfaction and Health: A Meta-Analysis. Occupational and environmental medicine, 62(2), 105-112.

Filiz, Z. (2014). An Analysis of The Levels of Job Satisfaction and Life Satisfaction of The Academic Staff. Social Indicators Research, 116, 793-808.

Gebregziabher, D., Berhanie, E., Berihu, H., Belstie, A., ve Teklay, G. (2020). The Relationship Between Job Satisfaction and Turnover Intention Among Nurses in Axum Comprehensive and Specialized Hospital Tigray, Ethiopia. BMC nursing, 19, 1-8.

Harrington, D., Bean, N., Pintello, D., ve Mathews, D. (2001). Job Satisfaction and Burnout: Predictors of Intentions to Leave a Job In A Military Setting. Administration in Social Work, 25(3), 1-16.

Hauff, S., Richter, N. R., ve Tressin, T. (2015). Situational Job Characteristics and Job Satisfaction: The Moderating Role of Culture. International Business Review, 1-30.

Hoppock, R. (1935). Job Satisfaction, Harper and Brothers, New York.

Iaffaldano, M. T., ve Muchinsky, P. M. (1985). Job satisfaction and job performance: A meta-analysis. Psychological bulletin, 97(2), 251-288.

Judge, T. A., Bono, J. E., Erez, A., ve Locke, E. A. (2005). Core Self-Evaluations and Job and Life Satisfaction: The Role of Self-Concordance and Goal Attainment. Journal Of Applied Psychology, 90(2), 257-268.

Judge, T. A., Heller, D., ve Mount, M. K. (2002). Five-Factor Model of Personality and Job Satisfaction: A Meta-Analysis. Journal of applied psychology, 87(3), 530-541.

Judge, T. A., Locke, E. A., Durham, C. C ve Kluger, A. N. (1998). Dispositional Effects on Job and Life satisfaction: The Role of Core Evaluations. Journal of Applied Psychology, 83(1), 17.

Judge, T. A., ve Bono, J. E. (2001). Relationship Of Core Self-Evaluations Traits-Self-Esteem Generalized Self efficacy, Locus of Control, And Emotional Stability-With Job Satisfaction and Job Performance: A Meta Analysis. Journal of Applied Psychology, 86(1), 80–92.

Kalleberg, A. L. (1977). Work Values and Job Rewards: A Theory of Job Satisfaction. American Sociological Review, 124-143.

Keser, A., ve Bilir, K. B. Ö. (2019). İş Tatmini Ölçeğinin Türkçe Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(3), 229-239.

Locke, E. A. (1970). Job Satisfaction and Job Performance: A Theoretical Analysis. Organizational Behavior and Human Performance, 5(5), 484-500.

Locke, E.A. (1976). The nature and causes of job satisfaction, in: M. D. Dunnette (Ed.) Handbook of Industrial and Organizational Psychology (Chicago, IL, Rand M cNally).

Matilu, C. M., ve K'Obonyo, P. (2018). The Relationship Between Job Characteristics and Employee Performance: A Review. International Journal of Business & Law Research, 6(3), 44-59.

McMurry, R.N. (1932). Efficiency, Work Satisfaction and Neurotic Tendency, Personnel Journal, 11, 201-10.

McShane, S. L. (1984). Job Satisfaction and Absenteeism: A Meta-Analytic Re-Examination. Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration, 1(1), 61-77.

Pardali, E., ve Galanakis, M. (2022). The Big Five Model in the Workplace: The Transition from Job Satisfaction to Job Engagement. Psychology, 12(12), 979-986.

Pujol-Cols, L. (2019). Core Self-Evaluations, Perceived Job Characteristics and Job Satisfaction: Evidence From Two Independent Samples Of Highly Skilled Argentinian Workers. Revista Colombiana de Psicología, 28(1), 131-146.

Satuf, C., Monteiro, S., Pereira, H., Esgalhado, G., Marina Afonso, R., ve Loureiro, M. (2018). The Protective Effect of Job Satisfaction in Health, Happiness, Well-Being and Self-Esteem. International Journal of Occupational Safety and Ergonomics, 24(2), 181-189.

Shrestha, M., ve Bhattarai, P. C. (2022). Contribution of Job Satisfaction to Organizational Citizenship Behavior: A Survey of the School Teachers of Nepal. Journal of School Administration Research and Development, 7(1), 36-49.

Smith, D. B., ve Plant, W. T. (1982). Sex Differences in The Job Satisfaction Of University Professors. Journal of Applied Psychology, 67(2), 249.

Spector, P. E. (1997). Job Satisfaction: Application, Assessment, Causes, and Consequences (Vol. 3). Thousand Oaks, CA,Sage Publications, Inc.

Stamolampros, P., Korfiatis, N., Chalvatzis, K., ve Buhalis, D. (2019). Job Satisfaction and Employee Turnover Determinants in High Contact Services: Insights From Employees' Online Reviews. Tourism Management, 75, 130-147.

Sutanti, M., ve Sandroto, C. W. (2021). Core Self-Evaluation and Job Satisfaction: Mediating Role Of Career Commitment. Review of Management and Entrepreneurship, 5(2), 93-112.

Verbrugge, L. M. (1982). Work Satisfaction and Physical Health. Journal of Community Health, 7(4), 262-283.

Vroom, V.H. (1964). Work and Motivation, John Wiley and Sons, New York, p.99

Wang, H., Jin, Y., Wang, D., Zhao, S., Sang, X., ve Yuan, B. (2020). Job Satisfaction, Burnout, and Turnover Intention Among Primary Care Providers in Rural China: Results from Structural Equation Modeling. BMC family practice, 21, 1-10.

Wexley, K. N., ve Yukl, G. C. (1977). Organization Behavior and Personnel Psychology. Homewood, IL: Richard D, Irwin.

Wright, T. A. (2006). The Emergence Of Job Satisfaction in Organizational Behavior: A Historical Overview Of The Dawn Of Job Attitude Research. Journal of Management History, 12(3), 262-277.

Zhu, Y. (2013). A Review of Job Satisfaction. Asian Social Science, 9(1), 293-298.

KAYNAKÇA

Alper Ay, F. (2015). İstismarcı yönetim, işyeri yalnızlığı ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkiler sağlık çalışanlarına yönelik bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(41), 1116-1126.

Beck, A. T. ve Young, J. E. (1978). College blues. *Psychology Today*, 80-93.

Cacioppo, J. T., Hughes, M. E., Waite, L. J., Hawkley, L. C. ve Thisted, R. A. (2006). Loneliness as a secific risk factor for depressive symptoms: cross-sectional analongitudinal analyses. Psychology and Aging, 21(1), 140-151.

Chay, Y. W. (1993). Social support, individual differences and well- being: A study of small business entrepreneurs and employees. Journal of Occupational and Organizational Psychology, 66(4), 285-302.

Cohen, S. ve Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. Psychological Bulletin, 98(2), 310-357.

Cramer, K. ve Barry, J. (1999). Conceptualisations and measures of loneliness: A comparison of subscales. Personality and Individual Differences, 27, 491-502.

De Jong-Gierveld, J. ve Raadschelders, J. (1982). Types of Loneliness. İçinde L. A. Peplau & D. Perlman (Edt.), Loneliness: A Sourcebook Of Current Theory, Research and Therapy (s. 105-122). New York: Wiley.

Demirbaş, B. ve Haşit, G. (2016). İşyerinde yalnızlık ve işten ayrılma niyetine etkisi: Akademisyenler üzerine bir uygulama. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1), s.137-158.

Demirci, Y. A. ve Demir, A. (2009). Cinsiyetin, bağlanma tipinin ve aile yapısının üniversite öğrencilerinin yalnızlık düzeyleri üzerindeki rolü. 10. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Adana.

Deniz, M. E., Hamarta, E. ve Arı, R. (2005). An investigation of social skills and loneliness levels of university students with respect to their attachment styles in a sample of Turkish students. Social Behavior and Personality, 33(1), 19-32.

Dignam, J. T., Barrera, M. and West, S. G. (1986). Occupational stress, social support, and burnout among correctional officers. American Journal of Community Psychology, 14(2), 177-193.

DiTommaso, E., Brannen, C. ve Burgess, M. (2005). The universality of relationship characteristics: A cross-cultural comparison of different types of attachment and loneliness in canadian and visiting chinese students. Social Behavior and Personality, 33(1), 57-68.

DiTommaso, E., ve Spinner, B. (1997). Social and emotional loneliness: A reexamination of Weiss' typology of loneliness. Personality and Individual Differences, 22(3), 417-427.

Doğan, T., Çetin, B. ve Sungur, M. Z. (2009). İş yaşamında yalnızlık ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi,10, 271-277.

Duru, E. (2004). Yalnızlık duygusu ile ilgili temel karakteristik ve boyutların psikolojik danışma süreci çerçevesinde incelenmesi. Eurasian Journal of Educational Research, 15, 36-48.

Erdil, O. ve Ertosun, Ö. G. (2011). The relationship between social climate and loneliness in the workplace and effects on employee well-being. Procedia Social and Behavioral Sciences, 24, 505-525.

Eroğlu, Ş. G. (2018). Algılanan yönetici desteği ile işyerinde yaşanan yalnızlık arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma. Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2(1), 1-17.

Ertosun, Ö. G. ve Erdil, O. (2012). The effects of loneliness on employees' commitment and intention to leave. Procedia- Social and Behavioral Sciences, 41, 469-476.

Fromm-Reichmann, F. (1959). Loneliness. Psychiatry, 22, 1-15.

Fromm-Reichmann, F. (1980). Loneliness. İçinde J. Hartog, J. R Audy & Y. A. Cohen (Edt.), The Anotomy of Loneliness (338-361). New York: International Universities Press.

Gumbert, D. E. ve Boyd, D. (1984). The loneliness of the small business owner. Harvard Business Review, 62(6), 18-24.

Heinrich, L. M. ve Gullone, E. (2006). The clinical significance of loneliness: A literature review. Clinical psychology Review, 26(6), 695-718.

Jones, W. H., Hobbs, S. A. ve Hockenbury, D. (1982). Loneliness and social skills deficits. Journal of Personality and Social Psychology, 42(4), 682-689.

Lam, W. L. ve Lau, D. C. (2012). Feeling lonely at work: Investigating the consequences of unsatisfactory workplace relationsahips. The International Journal of Human Resource Management, 23(20), 4265-4282.

McHugh, J. E. ve Lawlor, B. A. (2016). Executive functioning independently predicts self-rated health and improvement in self-rated health over time among community-dwelling older adults. Aging & Mental health, 20(4), 415-422.

McWhirter, B. (1990). Loneliness: A review of current literature with implications for counseling an reserach. Journal of Counseling & Developlment, 68, 417-422.

Mercan, N., Demirci, K., Özler, D. E. ve Oyur, E. (2015). İş yaşamında yalnızlık, duygusal zekâ ve psikolojik sermaye arasındaki ilişkiler üzerine bir araştırma. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(5), 197-211.

Michela, J. L., Peplau, L. A. ve Weeks, D. G. (1982). Perceived dimensions of attributions for loneliness. Journal of Personality and Social Psychology, 43(5), 929-936.

Moustakas, C. (1961). Loneliness. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Oğuz, E. ve Kalkan, M. (2014). Öğretmenlerin iş yaşamında algıladıkları yalnızlık ile sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki. Elementary Education Online, 13(3), 787-795.

Özçelik, H. ve Barsade, S. (2018). No employee an island: Workplace loneliness and job performance. Academy of Management Journal, 61(6), 2343-2366.

Özkürkçügil, A. (1998). Cezaevinde yalnızlık ve yalnızlığın depresyonla ilişkisi. Kriz Dergisi, 6(1), 21-31.

Page, R. M. ve Cole, G. E. (1991). Demographic predictors of self-reported loneliness in adults. Psychological Reports, 68(3), 939-945.

Parker, J. G. ve Asher, S. R. (1993). Friendship and friendship quality in middle childhood: links with peer group acceptance and feeling of loneliness and social dissatisfaction. Developmental Psychology, 29(4), 611-621.

Peplau, L. A. (1988). Loneliness: New directions in research, the challange of mental health and psychiatric nusing, Proceedings of the 3rd National Conference on Psychiatric Nursing, Montreal, Quebec, Canada.

Perlman, D. ve Peplau, L. A. (1982). Theoretical approaches to loneliness. İçinde L. A. Peplau & D. Perlman (Edt.), Loneliness: A Sourcebook of Current Theory, Research and Therapy (s. 123-134). New York: Wiley.

Perlman, D. ve Peplau, L. (1984). Loneliness research: A survey of empirical findings. İçinde L. Peplau & S. Goldston (Edt.), Preventing the Harmful Consequences of Severe and Persistent Loneliness. Maryland: National Institute of Mental Health.

Reinking, K. ve Bell, R. A. (1991). Relationships among loneliness, communication competence, and career success in a state bureaucracy: A field study of the lonely at the top maxim. Communication Quarterly, 39(4), 358-373.

Rotenberg, K. J., Addis, N., Betts, L. R., Corrigan, A., Fox, C., Hobson, Z., Rennisonm, S., Trueman, M. ve Boulton, M. J. (2010). The relation between trust beliefs and loneliness during early childhood, middle childhood, and adulthood. Personality and Social Psychology Bulletin, 36(8), 1086–1100.

Sadler, W. A. ve Johnson, T. B. (1980). From loneliness to anomia. İçinde J. Hartog, J. R Audy & Y. A. Cohen (Edt.), The Anotomy of Loneliness (34-64). New York: International Universities Press.

Sermat, V. (1980). Some situational and personality correlates of loneliness. İçinde J. Hartog, J. R Audy & Y. A. Cohen (Eds.), The Anotomy of Loneliness (305-318). New York: International Universities Press.

Solmuş, T. (2004). İş yaşamında duygular ve kişiler arası ilişkiler. Ankara: Beta Yayınları.

Steptoe, A., Owen, N., Kunz-Ebrecht, S. R. ve Brydon, L. (2004). Loneliness and neuroendocrine, cardiovascular, ana inflammatory stres responses in middleaged men ana women. Psychoneuroendocrino, 29(5), 593-611.

Sullivan, H. S. (1953). Interpersonal theory of personality. New York: Norton Company Inc.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Bazı örgütsel değişkenler açısından çalışanların iş doyumu ve sosyal-duygusal yalnızlık düzeyleri. Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 117-128.

Taylor, S. E., Letitia, A. P. ve David, O. S. (2010). Sosyal psikoloji (A. Dönmez, Çev.). Ankara: İmge Yayınları.

Tillich, P. (1980). Loneliness and solitude. J. Hartog, J. R. Audy and Y. A. Cohen (Ed.), The Anotomy of Loneliness (547-553). New York: International Universities Press.

Weiss, R. S. (1973). Loneliness: The experince of emotional and social isolation. Cambridge, Mass: MITPress.

Weiss, R. (1987). Reflections on the present state of loneliness research. Journal of Social Behavior and Personality, 2(2), 1-16.

Wright, S. L., Burt, C. D. B. ve Strongman, K. T. (2006). Loneliness in the workplace: Construct definition and scale development. New Zealand Journal of Psychology, 3(2), 59-68.

Yadav, V. ve Chadha, N. K. (2017). Loneliness and its correlate: A literature review. Indian Journal of Health and Well-being, 8(8), 792-794.

Yalom, I. (2001). Varoluşçu psikoterapi (Z. İ. Babayiğit, Çev.). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Yılmaz, E. ve Aslan, H. (2013). Öğretmenlerin işyerindeki yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 3(3), 59-69.

Yılmaz, E., Yılmaz, E. ve Karaca, F. (2008). Üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. Genel Tıp Dergisi, 18(2), s.71-79.

Zhou, X. (2018). A review of researches workplace loneliness. Psychology, 9(5), 1005-1022.

KAYNAKÇA

Akgemci, T. (2015). Stratejik Yönetim, (4. Baskı). Ankara; Gazi Kitabevi.

Albers, S., Koch, B., ve Ruff, C. (2005). Strategic alliances between airlines and airports-theoretical assessment and practical evidence. *Journal of Air Transport Management*, 11(2), 49-58.

Aeslan, K. (2024). KOBİ'lerde stratejik iş birliği, iş birliği = güç birliği, İstanbul; İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları.

Aydoğan, E. ve Şensözlü, Ş. (2015). İşletmelerin stratejik yöneliminin stratejik iş birliği sürecindeki rolü üzerine bir araştırma: Simit Sarayı A.Ş. ve Rella gıda A.Ş.. Örneği. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 57-75.

Aysal, İ. (2019). İşletmeler arası stratejik iş birliği ve büyüme, havayolları işletmelerinin analizi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Bettinelli, C., Mara, B., Rasmi, K., ve Silvia, B. (2016). Process ınnovation, alliances, and the ınterplay of firm age: early evidence from ıtalian small firms. International Business Research, 9(5), 86-99.

Bronder C. ve Pritzl, R. (1992). Developing strategic alliances: A conceptual framework for successful co-operation, European Management Journal, 10 (4), 412-421.

Coşkun, R. (2021). Örnek olaylarla stratejik yönetim kuram ve uygulama, (İkinci Baskı), Sakarya; Sakarya Yayıncılık.

Çelik, O. (1999). Küreselleşme sürecinde firmalar arası stratejik iş birliği, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 54(1), 23-40.

Das, T.K. ve Teng. B. S., 1997, Sustaining strategic alliances: options and guidelines, Journal of General Management, 22 (4), 40–64.

Demir, N., Birbil, D., Atalay, N. Ve Yıldırım, Ş. (2000). Pazarlama yönetiminde yeni yaklaşımlar ve küçük ve orta boy işletmeler, Ankara; MPM Yayınları.

Durucasu, H. ve Acar, E. (2015). Yap işlet devret (yid) modeli, tarafları, önemli sözleşme unsurları ve belirsizlikleri, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (12), 296-313.

Fatemi, A., Fooladi, I., ve Garehkoolchian, N., (2016). Gains from mergers and acquisitions in Japan. DJB Discuccion Paper Series, 1603, 1-33.

Gürbüz, B. (2022). Pazar bilgisi, rekabet istihbaratı ve teknoloji istihbaratının uluslararası pazarlar açısından önemi; Konya'da tarım makinleri imalatı ve ihracatı yapan işletmeler üzerine araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü.

Ilgaz, D. (2000). "Know-how" ve ticari sırlar (teknoloji transferi ve fikri haklarla ilgili lisans anlaşmaları). Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi, 8(1&2), 155-182.

İlhan, E. (2009). Ortak girişim (joınt venture) iş birliği modeli: sorunlar ve kritik başarı faktörlerine ilişkin bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

İlker, G. (2014). Küreselleşme sürecinde stratejik iş birlikleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 13(1-2), 191-220.

İyer, K.N. S. 2002, Learning in Strategic Alliances: An Evolutionary Perspective, Academy of Marketing Science Review, 10,

Kang, N.H. ve Sakai, K. (2000). International strategic alliances; their role in industrial, DSTI/DOC (5), 13-17.

Koparal, C. (2004). Uluslararası işletmecilik. AÖF Yayın No: 832, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1576.

Kudayberdiev, K. (2007). Küreselleşme sürecinde stratejik iş birlikleri ve Kırgızistan'daki Kırgız-Türk şirketleri üzerine bir araştırma, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Lahi, E. (2019). Ortak girişimli işletmelerde örtük bilgi ve yetenek transferi; keşfedici nitel bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü.

Meier, M. (2011). Knowledge Management in Strategic Alliances: A Review of Empirical Evidence, International Journal of Management Reviews, 13, (1), 1-23.

Mursül, İ. (2022). Türk işletmelerinin uluslararasılaşma yöntemlerinin bibliyometrik incelenmesi: 1990-2020 dönemi. G.Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi, 6(6), 29-39.

Pakdemirli, B. (2020). Sözleşmeli tarımsal üretim: DİTAP modeli. Tarım Ekonomisi Dergisi, 26(1), 81-88.

Prakash, C., K. ve Olsen, M., D. (2003). Strategic alliances: a hospitality ındustry perspective. International Journal of Hospitality Management, (22), 422.

Özkara, B. (2020). Yeni örgüt formlarının doğuşu, (Ed: Cenk Sözen, H.Nejat Basım) İçinde; Örgüt Kuramları, (Beşinci baskı), İstanbul; Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.

Özsaraç, D. (2011). Ortak girişim iş modelinde yönetim anlayışı ve başarı faktörleri, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Sluyts, K. Matthyssens, P. Martens, R. ve Streukens, S. (2011). Building capabilities to manage strategic alliances, Industrial Marketing Management, 40 (6), 875-886.

Şimşek, M.Ş. ve Çelik, A. (2019). İşletme Bilimine Giriş, (25. Baskı), Konya; Eğitim Yayınevi.

Şimşek, M.Ş. ve Çelik, A. (2019). Yönetim ve Organizasyon, (Düzenlenmiş 21. Baskı), Konya; Eğitim Yayınevi.

Taner, B., ve Akdağ, G. (2008). Stratejik iş birlikleri: yiyecek-içecek işletmelerinde bir uygulama. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(3), 359-376.

Timuroğlu, Y. (2024). İşletmeler arası iş birliği stratejileri. Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi, 5(1), 125-143.

Topçu, D. (2015). Patent lisans Sözleşmeleri, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yüzer, M. (2007). Enerji sektöründe yap işlet devret modelinin diğer finans modelleri ile karşılaştırılması, Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kaynaklar

Abraham, R. (1998). Emotional Dissonance in Organization: Aconseptualization Ofconsequences, Mediators And Moderators, Leadership & *Organizational Development Journal*, Vol.19. No. 3. 137-146.

Abu-Jarad IY, Yusof NA, Nikbin D. (2010). A Review Paper on Organizational Culture and Organizational Performance. International Journal of Business and Social Science,1-21.

Al Hilali, K.S., Al Mughairi, B.M., Kian, M.W., Karim, A.M., (2020). Coaching and Mentoring-Concepts and Practices in Development of Competencies: A Theoretical Perspective, International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences 10 (1): 41-54

Arslan, V. (2019). Çalışanların Yönetici Desteği, Duygu Düzenleme, İş Memnuniyeti ve Örgütsel Performans Algıları Arasındaki İlişkilerin Analizi: Sağlık Sektöründe Bir Uygulama. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(12, 1-25.

Arvey, R. D., Renz, G. L., & Watson, T. W. (1998). Emotionality And Job Performance: Implications Forpersonnel Selection. Research in Personnel and Human Resources Management, 16, 103-147.

Baker, B (2020). Solidarity And Workplace Engagement: A Management Perspective On Cultivating Community. Humanistic Management Journal, 5, 39-57

Azim, Attiya Siddiqi and Rahat ul Ain (2011). Role of Effective Communications for Enhancing Leadership and Entrepreneurial Skills in University Students. International Journal of Business and Social Science, 2(10):1-9

Brown B. (2013). Definition Of Effective Communication Skills; Retrieved From Livestrong.Com: http://www.livestrong.com/article/67317- definition-effective-communication-skills/

Bowman, Jones, Peterson, Gronouski, &Mahoney (1964). What Helps Or Harms Promotability? Harvard Business Review, 42(1):6-18.

Brunkhorst, H., and J. Flynn. 2005. Solidarity: From Civic Friendship To A Global Legal Community (Studies İn Contemporary German Social Thought). Cambridge: MIT Press.

Carton RB, Hofer CW. (2010). Organizational Financial Performance: Identifying Testing Multiple Dimensions. Academy of Entrepreneurship Journal, 1-22.

Cohen, S., & Wills, T.A. (1985). Stress, Social Support And The Buffering Hypothesis. Psychological Bulletin, (98), 310–357. https://doi.org/10.1097/00006842-197609000-00003

Daft R. (2000). Organization Theory and Design. (7th ed.). Thomson Learning; 2000.

Demirer, M.C. ve Polatcı, S. (2019). Örgütsel-Sosyal Destek ile Duygusal Zekanın İş ve Yaşam Tatmini Üzerine Etkisi. Çankırı Karatekin University İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(2), 381-399.

Deepesh,R. Chadha,N.K., and Rana, S. (2017). Emotional İntelligence in The Workplace. Indian Journal of Positive Psychology 8, 162–65.

Demirel, Y., & Yücel, M. (2017). Sosyal Destek Ve Psikolojik Güçlendirmenin Duygusal Tükenmişlik Üzerine Etkisi. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 310–321. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/361253

Demir, G. (2019). Kişilerarası İletişimde Duygu Yönetiminin Rolü: Öğretmen-Öğrenci İletişimi Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(11), 153-167.

Doğan, S., & Oğuzhan, Y. S. (2020). Algılanan Sosyal Desteğin Personel Güçlendirme ve İş Stresine Etkisi: Kendilik Algısının Düzenleyicilik Rolü. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(3), 531–545.

Giacalone, Robert. 2004. A Transcendent Business Education For The 21st Century. Academy of management learning and education 3: 415–442.

Goffman, E. (1959). Presentation Of Self İn Everyday Life. New York: Overlook Press.

Goleman, D. (2010). Duygusal Zekâ. (Banu Seçkin Yüksel, Çev.). İstanbul: Varlık.

Grandey, A.A. (2000). Emotion Regulation İn The Workplace: A New Way To Conceptualize Emotional Labor. Jurnal of Occupational Health Psychology, 5(1), 95-100., DOI: 10.1037//1076-8998.5.1.95

Hochschild, A. R. (1979). Emotion Work, Feeling Rules, and Social Structure. The American Journal of Sociology, 85(3), 551-575.

Karaman, N. (2017). Çalışma Yaşamında Duygusal Emek. İş ve Hayat Dergisi, 30-57

Kaya, F., Yıldız, S., Atsız, O. ve Aghayeva, S. (2017). Stresle Başa Çıkma Tarzları ile Duygusal Emek İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(3): 159-169.

Lewin, K. (1939). Field Theory and Experiment İn Social Psychology: Concepts and Methods. American Journal of Sociology, 44, 868–896. https://doi.org/10.1086/218177

Luecke, R. (2004). Coaching and Mentoring: How To Develop Top Talent and Achieve Stronger Performance. Harvard Business Press.

Maslach, C., ve Jackson, S. E. (1981). The Measurement Of Experienced Burnout. Journal of Organizational Behavior, 2(2), 99-113.

Melé, Domènec. (2012). The Firm As A Community Of Persons: A Pillar Of Humanistic Business Ethos. Journal of Business Ethics 106: 89–101.

Mitchell H. (2002). Strategic worth of Human Resources: Driving Organiational Performance. Universalia. 1-5.

Ricardo R. (2001). Driven Strategies Alignment. Butterworth Heinemann.

Richardson, Charley. 2010. Working Alone: Protecting And Building Solidarity İn The Workplace Of The Future. Labor resource center publications, paper 4 http://scholarworks.umb.edu/lrc_pubs/4.

Robinson L, Segal J, Smith M. PD Resouurces, (2015). Improving Communication Skills in Your Work and Personal Relationships. Retrieved from press website: https://pdresources.wordpress.com/2015/0 9/18/improving-communication-skills-in- your-work-and-personal-relationships/

Şenol, L. (2022). Örgüt ve duygusal zekâ, Üzüm, B. (Editör), Güncel Kavramlarla Örgütsel Davranış, (s. 91106), Eğitim Yayınevi, Konya.

Turković, B., Talović, M., Hodžić, A., Ormanović, S. and Ćirić, A. (2022). Communication and Emotion at Workplace – Systematic Review. International Journal of Education and Teaching, 2(1), 69-76.

Wangchuk, P. (2021). A Review of the Influence of Effective Communication Skills and Emotional Intelligence of Lenders on Organisational Efficiency. AJESS, 22(2): 35-40, DOI: 10.9734/AJESS/2021/v22i230528

Weber, K., Johnson, A. and Corrigan, M. (2004). Communcating Emotional Support And İts Relationship Tofeelings Of Being Understood, Trust, And Self-Disclosure. Communication research reports, 21 (3), 316–323.

Yaşar, M.F., Emhan, A. and Ebere, P. (2014). Analysis of Organizational Justice, Supervisor Support, and Organizational Commitment: A Case Study of Energy Sector in Nigeria. Journal of Business Studies Quarterly, Volume 5, Number 3: 1-10.

KAYNAKÇA

Achhnani, B., & Gupta, B. (2022). Queen bee: The culprit or the victim of sexism in the organisation. *The British Journal of Administrative Management*. 63-70.

Akca, M., & Çalışkan Özaslan, B. Ö. (2019). Gender diversity in board of directors: A content analysis from Turkey–Women's presence level in Turkey's boards. In Gender and diversity: Concepts, methodologies, tools, and applications (pp. 493-507). IGI Global.

Akman, G. İ. ve Akman, Y. (2016). Kraliçe Arı Sendromu Bağlamında Kadın Öğretmenlerin Kadın Yöneticilere İlişkin Görüşleri. Bartın University Journal of Faculty of Education, 5(3), 748-763.

Arslan, E. N. (2024). Hemşirelerin Öz Yeterlilik Algıları ile Kraliçe Arı Sendromu Arasındaki İlişki. Güncel Sağlık Yönetimi, 2(1), 23-30.

Arvate, P. R., Galilea, G. W., & Todescat, I. (2018). The queen bee: A myth? The effect of top-level female leadership on subordinate females. The Leadership Quarterly, 29(5), 533-548

Baykal, E. (2018). Sosyal Kimlik Teorisi Perspektifiyle Kraliçe Ari Sendromu. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 8(16), 159-176.

Bozkurt, Ö., ve Bozkurt, İ. (2022). Kraliçe Arı Sendromu. İçinde E. Kaygın, E. Topçuoğlu ve B. Turan Torun (Editör), Yönetim ve Organizasyon Sendromları: I. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Cibibin, C., ve Leo, I. (2022). The "Queen Bee Syndrome" In Sports Federations: An Exploratory Investigation of Gender Stereotypes In Italian Female Coaches. Sustainability, 14(3), 1596.

Çelen, O. (2022). Antalya'daki Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Kraliçe Arı Sendromunun Bağlılık ve Verimlilik Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Çelen, O., ve Tuna, M. (2021). Konaklama İşletmelerindeki Kadın Çalışanların Kraliçe Arı Sendromu Algılarının Ölçülmesine Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(3): 2127-2148.

Grangeiro, R., M. B. Gomes Neto, L. E. N. Silva, and C. Esnard. (2024). The Triggers and Consequences of the Queen Bee Phenomenon: A Systematic Literature Review and Integrative Framework. Scandinavian Journal of Psychology 65(1) 86–97.

Derks, B., Ellemers, N., Laar, C. V., ve De Groot, K. (2011). Gender Bias Primes Elicit Queen Bee Responses Amon"G Senior Police Women. Psychological Science, 22, 1243–1249.

Derks, B., Laar, C. V., ve Ellemers, N. (2016). The Queen Bee Phenomenon: Why Women Leaders Distance Themselves From Female Employees. The Leadership Quarterly, 27(3), 456–469.

Ebrahimi, E. (2021). Understanding the Meaning of Queen Bee Syndrome Phenomenon from the Perspective of Women Working in a Public University: A Descriptive Phenomenological Approach. Public Organizations Management, 9(2), 31-46.

Ebrahimi, E. (2022). Queen Bee Syndrome; The Role of Gender Discrimination and Women Gender Identification. Women Studies, 13(40), 1-19.

Ellemers, N., Rink, F., Derks, B., ve Ryan, M. K. (2012). Women in High Places: When and Why Promoting Women into Top Positions Can Harm Them Individually or as a Group (and How to Prevent This). Research in organizational behavior, 32, 163-187.

Faniko, K., Ellemers, N., ve Derks, B. (2020). The Queen Bee Phenomenon in Academia 15 Years After: Does It Still Exist, And If So, Why? British Journal of Social Psychology, 60(2), 383–399.

Grmek, M. (2020). Who are the Queen Bees?: A systematic review of literature , Master Thesis. Universidade Catolica Portuguesa

Gromkowska-Melosik, A. (2014). The Masculinization of Identity Among Successful Career Women? A Case Study of Polish Female Managers. Journal of Gender and Power, 1, 25-47.

Harvey, V., & Tremblay, D. G. (2020). Women in the IT sector: Queen bee and gender judo strategies. Employee Responsibilities and Rights Journal, 32(4), 197-214.

Hassan, B., Jamal, R., Zahid, S., Shaqoor, S., Wajiha ve Hussain, M. (2022). Development and Validation Of Queen Bee Syndrome Perception Inventory (QBSPI). Webology, 19(4).188-205.

Karabulut, S. (2022). Milli Eğitim Müdürlükleri ve Kamu Okullarında Görev Yapan Yöneticilere Göre Kraliçe Arı Sendromu. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Kark, R., Yacobovitz, N., Segal-Caspi, L., & Kalker-Zimmerman, S. (2024). Catty, bitchy, queen bee or sister? A review of competition among women in organizations from a paradoxical-coopetition perspective. Journal of Organizational Behavior, 45(2), 266-294.

Kılıç, A. (2023). Kadın İstihdamındaki Kariyer Engelleri: Kraliçe Arı Sendromu. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Toros Üniversitesi.

Kısa, H., Akca, M., ve Yıldırım, C. (2023). Kadınların Üst Yönetimdeki Görünürlüğü: Yükseköğretim Kurumlarında Bir Araştırma. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 6(3), 835-851.

Kobal, H. Y. (2021). Kraliçe Arı Fenomeni Bağlamında Özel Sektörde Çalışan Kadınlara Yönelik Nitel Bir Araştırma. Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi, 7(1), 53-77.

Korkmaz, A. Ç., ve Altuntaş, S. (2023) Queen Bee Syndrome in Academia: A Cross-sectional Analysis of Women Academic Nurses' Perceptions and Influential Factors. Journal of Management and Economics Research, 21(4), 115-132

Korkmaz, E. F., ve Yıldız, Y. (2024). Spor Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Kraliçe Arı Sendromu. Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi, 6(1), 23-31.

Köktaş, E. (2024). Turizm İşletmelerinde Çalışanların Karşılaştıkları Kraliçe Arı Sendromu ve Duygusal Emek İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Magee, J.C. ve Smith, P.K. (2013). The Social Distance Theory Of Power. Personality and Social Psychology Review, 17(2), 158-186.

Mahan, K. M., ve Orujzade, P. (2024). Farklı Disiplinlerde Lisansüstü Eğitim Almış Kadınların Kraliçe Arı Sendromu Algısı. Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 11(1), 175-198.

Mavin, S. (2008). Queen bees, wannabees and afraid to bees: no more 'best enemies' for women in management?. British Journal of Management, 19, S75-S84.

Mert, P. (2022). Özel Okullarda Çalışan Kadın Öğretmenlerin Kraliçe Arı Sendromui İlgili Görüşleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), 1091-1118.

Mufti, R., Moazzam, A., ve Basit, A. (2021). Queen Bee Syndrome a Part of Sexual Politics or another Gendered Stereotype. Journal of Business and Social Review in Emerging Economies, 7(4), 835-846.

Orujzade, P. (2023). Eğitim Almış Kadınların Kraliçe Arı Sendromu Algısı. Yüksek Lisans Tezi. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

Özberk, N. (2023). Kadın Yönetici ve Kadın Öğretmenlerin Örgütsel İletişimlerinin Kraliçe Arı Sendromu Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Amasya: Amasya Üniversitesi.

Poyraz, Z. ve Kılıç, T. (2023). The Relationship Between Queen Bee Syndrome and Leadership: A View To Healthcare Institutions. International Journal of Health Management and Tourism, 8(2), 138-157.

Savaş, E. (2022). Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Mesleği Üzerinde Kraliçe Arı Sendromu: Bursa İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Teknik Üniversitesi.

Schieman, S., & McMullen, T. (2008). Relational demography in the workplace and health: An analysis of gender and the subordinate–superordinate role-set. Journal of Health and Social Behavior, 49(3), 286-300.

Sengül, H., Cınar, F. ve Bulut, A. (2019). The Perception of Queen Bee Phenomenon in Nurses; Qualitative Study in Health Sector. International Journal of Clinical Practice, 22, 906–912.

Staines, G., Tavris, C., & Jayaratne, T. E. (1974). The Queen Bee Syndrome. Psychology Today, 7, 55-60.

Stets, J. E., ve Burke, P. J. (2000). Identity Theory And Social Identity Theory. Social psychology quarterly, 224-237.

Suharnomo, S.,ve Permatasari, D. (2019). Investigating The "Queen Bee" Phenomenon in Indonesia: A Case Study. Diponegoro International Journal of Business, 2(1), 41-51.

Tahmaz, G. S. (2018). Turizm Sektöründe Kraliçe Arı Sendromu. İçince G. E. Bayram, A. T. Bayram ve Ö. Altunöz Sürücü (Editör), Turizm ve Kadın (165–175). Ankara: Detay Yayıncılık.

Tekyazman, E. F. (2019). Spor Eğitimi Veren Yükseköğretim Kurumlarında Kraliçe Arı Sendromu. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Usluer, B. (2023). Güzellik Sektöründe Çalışan Kadınlarda İş Stresi ve Kraliçe Arı Sendromu. Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Ünal, A., Anasorı, E., ve Çelen, O. (2022). Glass Ceiling or Queen Bee Syndrome? A Study on Five Star Accommodation Businesses. International Social Mentality and Research Thinkers Journal, 8(58).674-683

Xiong, A., Tao, J., Li, H., ve Westlund, H. (2022). Will Female Managers Support Gender Equality? The Study of "Queen Bee" Syndrome in China. Asian Journal of Social Psychology, 25(3), 544-555.

Yazar Poyraz, Z. (2022). Kraliçe Arı Sendromunun Liderlikle İlişkisi: Sağlık Kurumları Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ordu: Ordu Üniversitesi.

Yılmaz Kurt, B. (2023). Çalışma Yaşamında Metaforlarla Kadınlar: Kadınlar Neden Bu Kadar Az, Metaforlar Neden Bu Kadar Fazla? İçinde N. Çelik, D. Şahin ve A. Çağrıcı Zengin, A. (Editör) Cumhuriyetimizin 100.Yılında Kadın Çalışmaları, Ankara: Eğitim Yayınevi.

Yiğit, K. (2024). Çalışma Hayatında Kadının Kadına Şiddeti: Kraliçe Arı Sendromuna Yönelik Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi.

Zhao, K., Zhang, M. ve Kraimer, M. L. (2019). Source Attribution Matters: Mediation And Moderation Effects in The Relationship Between Work-To-Family Conflict and Job Satisfaction. Journal of Organizational Behavior, 40(4), 492–505.

KAYNAKÇA

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2023). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Berg, P. (2003). The Effects of High Performance Work Practices on Job Satisfaction in the United States Steel Industry. *Relations Industrielles/Industrial Relations, 58*(1), 33-56.

Boles, J. S., Howard, W. G. ve Donofrio, H. H. (1997). An Investigation into the Inter-relationships of Work-Family Conflict, Family-Work Conflict and Work Satisfaction. *Journal of Managerial Issues, 9*(3), 376-390.

Cacioppe, R. (1980). Quality of Work Life and Personal Values. *Psychology Journal, 37*(2), 112-118.

Cacioppe, R. ve Mock, P. (1984). A Study of Quality of Work Life, Job Satisfaction, and Performance in Two Types of Organizations. *Journal of Business Management, 15*(3), 44-53.

Clark, A. E. (2001). What Really Matters in a Job? Hedonic Measurement Using Quit Data. *Labour Economics, 8*(2), 223-242.

Danna, K. ve Griffin, R. W. (1999). Health and Well-Being in the Workplace: A Review and Synthesis of the Literature. *Journal of Management*, *25*(3), 357-384.

Demirbilek, S., ve Türkan, U. Ö. (2008). Çalışma Yaşamı Kalitesinin Artırılmasında Personel Güçlendirmenin Rolü. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 10*(1), 47-67.

Diener, E. ve Seligman, M. E. P. (2004). Beyond Money: Toward an Economy of Well-Being. *Psychological Science in the Public Interest, 5*(1), 1-31.

Frone, M. R., Russell, M. ve Cooper, M. L. (1992). Antecedents and Outcomes of Work-Family Conflict: Testing a Model of the Work-Family Interface. *Journal of Applied Psychology, 77*(1), 65-78.

Greenhaus, J. H. ve Beutell, N. J. (1985). Sources of Conflict Between Work and Family Roles. *Academy of Management Review, 10*(1), 76-88.

Hackman, J. R. ve Oldham, G. R. (1980). *Work Redesign*. Addison-Wesley.

Kalleberg, A. L. (2011). *Good Jobs, Bad Jobs: The Rise of Polarized and Precarious Employment Systems in the United States, 1970s to 2000s.* New York: Russell Sage Foundation.

Kalleberg, A. L. ve Loscocco, K. A. (1983). Aging, Values, and Rewards: Explaining Age Differences in Job Satisfaction. *American Sociological Review, 48*(1), 78-90.

Karasek, R. ve Theorell, T. (1990). *Healthy Work: Stress, Productivity, and the Reconstruction of Working Life.* Basic Books.

Lee, R. T. ve Wilbur, S. (1985). Age, Education, Job Tenure, Salary, Job Characteristics, and Job Satisfaction: A Multivariate Analysis. *Human Relations, 38*(8), 781-791.

Levine, M. F., Taylor, J. C. ve Davis, L. E. (1984). Defining Quality of Working Life. *Human Relations, 37*(1), 81-104.

Loscocco, K. A. ve Roschelle, A. R. (1991). Influences on the Quality of Work and Nonwork Life: Two Decades in Review. *Journal of Vocational Behavior, 39*(2), 182-225.

Macit, M., Eren, A. S., Karaman, M. ve Demir, İ. E. (2019). Çalışma Yaşamı Kalitesi Ölçeği Geçerlilik Güvenirlik Çalışması: Sağlık Çalışanlarında Bir Uygulama. *Journal of Management and Economics, 26*(3), 903-917. https://doi.org/10.18657/yonveek.532830

Martin, M. ve Tuch, S. A. (1993). Black-White Differences in the Value of Job Rewards Revisited. *Social Science Quarterly, 74*(4), 884-901.

Rhoades, L. ve Eisenberger, R. (2002). Perceived Organizational Support: a Review of the Literature. *Journal of Applied Psychology*, *87*(4), 698.

Robinson, L. ve Barron, P. (2007). Developing a Framework for Understanding the Impact of Events on Tourism. *Tourism Management, 28*(4), 1131-1136.

Sipahi, B., Yurtkoru, E. S., ve Çinko, M. (2008). *Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Sirgy, M. J., Efraty, D., Siegel, P. ve Lee, D. J. (2001). A New Measure of Quality of Work Life (QWL) Based on Need Satisfaction and Spillover Theories. *Social Indicators Research, 55*(3), 241-302.

Stebbins, R. A. (2015). *Leisure and Positive Psychology: Linking Activities with Positiveness.* London: Palgrave Macmillan.

Sürmeli, H. ve Şahin, F. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Biyoteknoloji Çalışmalarına Yönelik Tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 35(155), 145-157.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. ve Ullman, J. B. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th ed.). Boston: Pearson.

Tamhane, A. C., Hochberg, Y. ve Dunnett, C. W. (1996). Multiple Test Procedures for Dose Finding. *Biometrics*, 21-37.

Tuzgöl Dost, M. (2010). Güney Afrika ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre öznel iyi oluş ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *35*(158).

Türkiye İş Kurumu (2024). URL: Chrome extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ https://media.iskur.gov.tr/66907/kirsehir.pdf 01.02.2024.

Voydanoff, P. (1988). Work and family: A review and expanded conceptualization. In E. Goldsmith (Ed.), *Work and family: Theory, research, and applications* (pp. 7-32). Sage Publications.

Walton, R. E. (1973). Quality of working life: What is it? *Sloan Management Review, 15*(1), 11-21.

Warr, P. (1990). The Measurement of Well-Being and Other Aspects of Mental Health. *Journal of Occupational Psychology, 63*(3), 193-210.

Westley, W. A. (1979). Problems and Solutions in the Quality of Working Life. *Human Relations, 32*(2), 113-123.

Yavuz, E., Topaktaş, G., Çelik, E. ve Demirel, M.A. (2022). Toksik Liderlik ve Psikolojik Şiddetin Örgütsel Güvene Etkisi: Hizmet Sektörü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 14 (4), 3344-3355.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). *Spss Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Detay Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aktan, C. (2012). Sinerjik Yönetim: Organizasyonlarda Sinerji Etkisi. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4 (1) :260-272

Baron R. M., Kenny D. A., 1986, "The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations", Journal of Personality and Social Psychology, 51, 6, 1173-1182.

Çakır, Ö. (2001). İşe Bağlılık Olgusu ve Etkileyen Faktörler. Ankara: Seçkin Kitabevi.

Dahl, B.A. (2000) Organizational synergy in medical group. The Physicion Executive, 29-33.

Dahl, R. (2000). Sinerji: Grup Dinamiklerinin Etkili Yönetimi. İşletme Yayınları.

Eısenberger R., Armelı S., Rexwınkel B., Lynch P. D., Rhoades L., 2001, "Reciprocation of perceived organizational support", Journal of Applied Psychology, 86,1, 42-51.

Eisenberger, R., Huntingon, R., Hutchison, S. and Sowa, D. (1986). "Perceived organizational support". Journal of Applied Psychology, 71(3), 500-507.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. Journal of Applied Psychology, 71(3), 500-507.

Estabrooks vd. (2009). Development and Assessment of the Alberta Context Tool. BMC Health Services Research, 9(1), 1-12.

Estabrooks, Carole A., Janet E. Squires, Greta G. Cummings, Judy M. Birdsell ve Peter G. Norton. 2009. "Development and Assessment of the Alberta Context Tool." BMC Health Services Research 9(1): 1– 12.

Faeq, A. F., Khan, A., & Ahmad, H. (2022). The role of resonant leadership in enhancing organizational performance. Journal of Leadership Studies, 15(3), 260-268.

Faeq, D.K., Zyad, K. & Hassan, R. (2022). Impact of Resonant Leadership in Reducing Workplace Bullying: A Case from Sulaymaniyah Chamber of Commerce & Industry. International Journal of Research in Business and Social Science, 11(6), s. 264-276

Gürlek, Y. (2010). Yatılı ilköğretim bölge okullarındaki yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer çalışanların sinerjik yönetime ilişkin görüşleri (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Harris, R. P.; (1981), "Professional Synergy", Training and Development Journal, 35 (1), 18–33.

Jones J, Barry M (2011).Developing a scale to measure synergy in health promotion partnerships. Global Health Promotion 18(2):36-44

Jones, R., & Barry, D. (2011). Work and play in management studies: A postmodern epistemology. Organization, 18(1), 131-144.

Kaya, A. (2014). Development of synergistic climate scale: The reliability and validity of Turkish and Slovakian forms. Academic journals, 9(20), 938-53.

Klein, Robert R. 2009. "A Review of Becoming a Resonant Leader (McKee, Boyatzis, and Johnston): Contextualizing The Place Of Emotional Intelligence Skills with Respect to Team Leadership and Group Dynamics." Organization Management Journal 6(1): 58–63.

Kreitner, R. (1989). Management. (4. Bsm). Boston: Mifflin Company

Liu, N.T. ve Ding, C.G., (2012). "General ethical judgments, perceived organizational support, interactional justice, and workplace deviance", The International Journal of Human Resource Management, Vol. 23, No. 13, 2712–2735.

Loi, R., Ao, O.K.Y. ve Xu, A.J, (2014). "Perceived organizational support and coworker support asantecedents of foreign workers' voice and psychological stress", International Journal of Hospitality Management, Vol: 36, 23– 30.

McKee, A. ve Massimilian, D. (2006). Resonant leadership: A new kind of leadership for the digital Age. Journal of Business Strategy, 27(5), 45-49.

Öğüt, A., Güleş, H. ve Akgemci, T. (2005). Post-Endüstriyel İş Dünyasında İleri Bilişim Teknolojileri Kullanımının Örgütsel, Sektörel ve Stratejik Sinerji Üretimine Etkileri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (13): 305-314

Özdevecioğlu, M. (2003). Algılanan Örgütsel Destek ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(2), 113-130.

Pfeffer, J. (1981). Powe in organization. Marshfield, Mass: PitmanPublihing Inc.

Ramírez Molina, Ramineth Joselin, Marisol del Valle Marcano, Reynier Israel Ramírez Molina, Nelson David Lay Raby ve Belina Annery Herrera Tapias. 2019. "Relationship Between Social Intelligence and Resonant Leadership in Public Health Institutions." Opción 90:1223–1249.

Sinerjik iklim: Kavramsal çerçeve ve ölçek geliştirme. İşletme ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3(2), 930-950.

Sürücü, L., & Yıkılmaz, İ. (2021). Resonant liderlik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 16(62), 739-753.

Turk, Ellen ve Zora M. Wolfe. 2019. "Principal's Perceived Relationship Between Emotional Intelligence, Resilience, and Resonant Leadership throughout Their Career." International Journal of Educational Leadership Preparation 14(1): 147-169.

Yoshimura, K.E.(2003). Employee Traits, Perceived Organizational Support, Supervisory Communication, Affective Commitment, and Intent To Leave: Group Differences (Degree of Masters of Science), North Carolina: North Carolina State University.

Zagenczyk, T. J., Gibney, R., Few,W. T. ve Scott, K. L., (2011). "Psychological Contracts and Organizational Identification: The Mediating Effect of Perceived Organizational Support", J. Labor Res, Vol:32, 254–281.

KAYNAKÇA

Adediran, A. O. (2018). The journey: moving racial diversification forward from mere commitment to shared value in elite law firms. *International Journal of the Legal Profession*, *25*(1), 67-89.

Akıllı, C. (2022). Perception Management Practices of School Administrators and Its Reflects to Teachers' Emotional Commitment. *International Journal of Active Learning*, *7*(1), 100-130.

Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of management review*, *14*(1), 20-39.

Bakan, İ., & İlker, K. E. F. E. (2012). Kurumsal açıdan algı ve algı yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(1), 19-34.

Bravo, R., Matute, J., & Pina, J. M. (2017). Corporate identity management and employees' responses. *Journal of Strategic Marketing*, *25*(1), 1-13.

Brockner, J., & Siegel, P. (1996). Understanding the interaction between procedural and distributive justice: The role of trust. In R. M. Kramer & T. R. Tyler (Eds.), *Trust in organizations* (pp. 390–413). Thousand Oaks, CA: Sage.

Contreras-Pacheco, O. E., Claasen, C., & Garrigós-Simón, F. J. (2022). Stakeholder perceptions in organizational crisis management: Exploring alternative configurations. *Journal of Management & Organization*, 1-22. doi:10.1017/jmo.2022. 55

Czinkota, M., Kaufmann, H. R., & Basile, G. (2014). The relationship between legitimacy, reputation, sustainability and branding for companies and their supply chains. *Industrial Marketing Management*, *43*(1), 91-101.

Dalkıran, G. (2020). Can some words in news content create negative perception in terms of Sectoral image? Aquaculture or fish farms. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 639-661.

Deephouse, D. L., & Carter, S. M. (2005). An examination of differences between organizational legitimacy and organizational reputation. *Journal of management Studies*, *42*(2), 329-360.

Derman, G. S. (2021). Perception management in the media. *International Journal of Social and Economic Sciences*, *11*(1), 64-78.

Dutton, J. E., Dukerich, J. M., & Harquail, C. V. (1994). Organizational images and member identification. *Administrative science quarterly*, *39*(2), 239-263.

Elsbach, K. D. (1994). Managing organizational legitimacy in the California cattle industry: The construction and effectiveness of verbal accounts. *Administrative science quarterly, 39*(1), 57-88.

Elsbach, K. D. (2003). Organizational perception management. *Research in organizational behavior*, *25*, 297-332.

Elsbach, K. D. (2004). Interpreting workplace identities: The role of office décor. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *25*(1), 99-128.

Elsbach, K. D. (2006). *Organizational perception management*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Elsbach, K. D., & Breitsohl, H. (2016). A dual-mode framework of organizational categorization and momentary perception. *Human Relations*, *69*(10), 2011-2039.

Elsbach, K. D., Sutton, R. I., & Principe, K. E. (1998). Averting expected challenges through anticipatory impression management: A study of hospital billing. *Organization Science*, *9*(1), 68-86.

Frandsen, S. (2017). Organizational Image. *The International Encyclopedia of Organizational Communication*, *4*, 1795-1804.

Gioia, D. A., Patvardhan, S. D., Hamilton, A. L., & Corley, K. G. (2013). Organizational Identity Formation and Change. *Academy of Management Annals*, *7*(1), 123-193.

Greenberg, J., Bies, R. J., & Eskew, D. E. (1991). Establishing Fairness in the eye of the Beholder: Managing Impressions of Organizational Justice. In R. A. Giacalone & P. Rosenfeld (Eds.), *Applied Impression Management in Organizations. How Image-Making Affects Managerial Decisions* (p. 111–132), Thousand Oaks, CA: Sage.

Hadani, M. (2024). The Impact of Trustworthiness on The Association of Corporate Social Responsibility and Irresponsibility on Legitimacy. *Journal of Management Studies*, *61*(4), 1266-1294.

Hargis, M., & Watt, J. D. (2010). Organizational Perception Management: A Framework to Overcome Crisis Events. *Organization Development Journal*, *28*(1), 73.

He, H., & Baruch, Y. (2009). Transforming Organizational Identity Under Institutional Change. *Journal of Organizational Change Management*, *22*(6), 575-599.

Hillestad, T., Xie, C., & Haugland, S. A. (2010). Innovative Corporate Social Responsibility: The Founder's Role in Creating a Trustworthy Corporate Brand Through "Green İnnovation". *Journal of Product & Brand Management*, *19*(6), 440-451.

Jagodzinska, K. (2016). How to Manage Perception to Win Negotiations. *International Journal of Social Science Studies, 4*(2), 69-77.

Kedharnath, U., Shore, L. M., & Dulebohn, J. H. (2020). Organizational Trust Among Job Seekers: The Role of Information-Seeking and Reciprocation Wariness. *International Journal of Selection and Assessment*, *28*(3), 351-363.

Kellison, T. B., & Mondello, M. J. (2012). Organisational Perception Management in Sport: The use of Corporate Pro-Environmental Behaviour for Desired Facility Referenda Outcomes. *Sport management review*, *15*(4), 500-512.

King, B. G., & Whetten, D. A. (2008). Rethinking the Relationship Between Reputation and Legitimacy: A Social Actor Conceptualization. *Corporate Reputation Review*, *11*, 192-207.

Koçak, S., & Yörük, Ş. (2024). Do School Administrators' Perception Management Skills Improve School Agility. *International Journal of Modern Education Studies*, *8*(2), 179-200.

Lawrence, T. B. (1998). Examining Resources in an Occupational Community: Reputation in Canadian Forensic Accounting. *Human Relations*, *51*(9), 1103-1131.

Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An Integrative Model of Organizational Trust. *Academy of Management Review*, *20*(3), 709-734.

Melewar, T. C. (2003). Determinants of the Corporate İdentity Construct: A Review of the Literature. *Journal of Marketing Communications*, *9*(4), 195-220.

Nahole, L. S. (2013). *Public Perceptions on the Namibian Defence Force: An Exploratory Study of the Khomas Region,* (Doctoral dissertation), Windhoek, Namibya: The University of Namibia.

Nasimoglu, Z., & Yilmaz, M. (2024). Perception Management through the Press Office in TRNC: Analysis of TRNC President Ersin Tatar's Educational Activities and Statements. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *23*(3), 54-63.

Pang, A. (2012). Towards a Crisis Pre-Emptive Image Management Model. *Corporate Communications: An International Journal*, *17*(3), 358-378.

Payam, M. M. (2018). Güvenlik Bağlamında Güç Kullanımı ve Algı(lama) Yönetimi. *Mecmua, 3*(5), 15-25.

Pekkala, K., & Luoma-aho, V. (2017). Looking Back, Looking Forward: From Spokespersons to Employee Advocates. In *20th International Public Relations Research Conference.* March 8-12, Conference Proceedings (pp. 268-279). Orlando, Florida.

Pfeffer, J. (1981). Management as Symbolic Action: The Creation and Maintenance of Organizational Paradigms. In L. L. Cummings & B. M. Staw (Eds.), *Research in Organizational Behavior* (pp. 1–52). Greenwich, CT: JAI.

Ratnawati, S., Wibowo, A., Nastiti, R. T., & Sitalaksmi, S. (2024). Establishment of Sustainable Organizational Identity: Proposition of Anthropomorphism, Agile Leadership, Organizational Change, and Competitive Advantage. *Cogent Business & Management*, *11*(1), 2315694.

Roy, S. K., & Shekhar, V. (2010). Dimensional Hierarchy of Trustworthiness of Financial Service Providers. *International Journal of Bank Marketing*, *28*(1), 47-64.

Ruef, M., & Scott, W. R. (1998). A Multidimensional Model of Organizational Legitimacy: Hospital Survival in Changing Institutional Environments. *Administrative science quarterly*, 877-904.

Saynur Derman, G. (2021). Perception Management in the Media. *International Journal of Social and Economic Sciences*, *11*(1), 64-78.

Shapiro, D. L., & Bies, R. J. (1994). Threats, Bluffs, and Disclaimers in Negotiations. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, *60*(1), 14-35.

Sitkin, S. B., & Bies, R. J. (1993). Social Accounts in Conflict Situations: Using Explanations to Manage Conflict. *Human Relations*, *46*(3), 349-370.

Spanuth, A., & Urbano, D. (2024). Exploring Social Enterprise Legitimacy within Ecosystems from an Institutional Approach: A Systematic Literature Review and Research Agenda. *International Journal of Management Reviews*, *26*(2), 211-231.

Tanriögen, A., & Sari, T. (2019). A Study of Scale Development for Determining the Perception Management Tactics (PEMATS) Used by School Administrators. *Educational Administration: Theory & Practice*, *25*(4), 805-840.

Ulmer, R.R., Sellnow, T.L., & Seeger, M.W. (2007). *Effective Crisis Communication,* Thousand Oaks, CA: Sage.

Uylas, S. D., & Argon, T. (2020). Developing Perception Management Scale (Administrator Version): A Study on Validity and Reliability. *OPUS International Journal of Society Researches*, *16*(30), 3302-3320.

van Rekom, J., & van Nierop, A. E. (2005). Why "they" never can be as good as "us": How other Organizations must be Worse off on essential features, *ERIM Report Series Research in Management,* No: ERS-2005-073-MKT, Rotterdam: RSM Erasmus University / Erasmus School of Economics.

Vergne, J. P., & Wry, T. (2014). Categorizing Categorization Research: Review, Integration, and Future Directions. *Journal of Management Studies*, *51*(1), 56-94.

Wan, W. P., Chen, H. S., & Yiu, D. W. (2015). Organizational Image, Identity, and International Divestment: A Theoretical Examination. *Global Strategy Journal, 5*(3), 205-222.

Wood, J. V. (1989). Theory and Research Concerning Social Comparisons of Personal Attributes. *Psychological Bulletin*, *106*(2), 231-248.

KAYNAKÇA

Acaray, A., 2014. "Örgüt Kültürü, Örgütsel Sessizlik ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi", *Yayınlanmamış Doktora Tezi,* Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı*,* Kocaeli, 67-149.

Akınaltuğ, E., 2003. Yöneticilerde iş stresi, iş doyumu ve örgütsel sessizlik arasındaki ilişkinin analizi: TEDAŞ örneği. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.

Alparslan, A., Kayalar, M., 2012. "Örgütsel Sessizlik: Sessizlik Davranışları, Örgütsel ve Bireysel Etkileri", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (6), 136-147.

Alper Ay, F., Alper, A., Bircan, H., Öncül, M.S., 2015. Örgütsel Sessizliğin İş Tatmini Üzerindeki Etkisine Yönelik Bir Araştırma. Journal of International Social Research, 8(38).

Altuğ, D., 1997. Örgütsel Davranış, Haberal Eğitim Vakfı Yayınları, Ankara.

Ata, A.Ç., 2010. Ticari banka çalışanları açısından örgütsel sessizlik ile iş tatmini ilişkisi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Başol, O., Çömlekçi, M.F., 2020. "İş Tatmini Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması" Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 1(2), 17-31.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F., 2019. Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Pegem Akademi, Ankara.

Canan, H.O.Ş., Oksay, A., 2015. Hemşirelerde örgütsel sessizlik ile iş tatmini ilişkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(4): 1-24.

Çakıcı, A., 2007. "Örgütlerde Sessizlik: Sessizliğin Teorik Temelleri ve Dinamikleri", Journal of The Cukurova University Institute of Social Sciences, 16(1).

Çakıcı, A., 2008. "Örgütlerde Sessiz Kalınan Konular, Sessizliğin Nedenleri Ve Algılanan Sonuçları Üzerine Bir Araştırma", Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(1), 117-134.

Çavuşoğlu, S., Köse, S,. 2019. "Örgütsel Sessizlik Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması" Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2), 365-387.

Çelen, Ö., Teke, A., Cihangiroğlu, N., 2013. Örgütsel Sessizliğin İş Tatmini Üzerine Etkisi: Gülhane Askeri Tıp Fakültesi Eğitim Hastanesinde Bir Araştırma. An Applıcatıon In. Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics Administrative Sciences, 18(3).

Durna, U., Eren, V., 2005. Üç sessizlik unsuru ekseninde örgütsel sessizlik. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 6(2): 210-220.

Eroğlu, A. H., Adıgüzel, O., Öztürk, A., 2011. "Sessizlik Girdabı ve Sessizlik İkilemi: İşgören Sessizliği İle Örgütsel Sessizlik İlişkisi ve Bir Araştırma", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(2), 97-124.

George, D., Mallery, M., 2010. SPSS for Windows step by step: a simple guide and refrence. 17.0 update, Boston: Pearson.

Kalay, F., Oğrak, A., Bal, V., Nışancı, Z. N., 2014. "Mobbing, Örgütsel Sessizlik ve Örgütsel Sinizm İlişkisi: Örnek Bir Uygulama", Sakarya İktisat Dergisi, 3(2), 1-18.

Karakuş, Ç., 2019. Çalışma hayatında iş tatmini ve iş stresi: Özel bir hastanede hemşireler üzerine araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Kılınçarslan, T.B., Küçüksüleymanoğlu, R., 2019. Muhasebe Meslek Mensuplarının Örgütsel Sessizliklarının İş Tatmini Üzerindeki Etkisi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 21(4):1078-1090.

Kinter, O., 2020. "Liderlik Tarzları Ve Örgütsel Sessizlik İlişkisinde Örgütsel Adalet Ve Kuşak Farklılıklarının Etkisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 56-81.

Kulualp, H. G., Çakmak, A. F., 2016. "Örgütsel Sessizlik Türlerini Etkileyen Faktörlerin Yapısal Eşitlik Modeli İle Belirlenmesi", Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(1), 123-14.

Macit, G., & Erdem, R., 2020. "Örgütsel Sessizliğe Dair Kavramsal Bir İnceleme", Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(2), 93-114.

Nath Gangai, K., Agrawal, R., 2015. Job satisfaction and organizational commitment: Is it important for employee performance. International Journal of Management and Business Research, 5(4): 269-278.

Özçınar, M., Demirel, Y., Özbezek, B. D., 2016. "Çalışanların Örgütsel Adalet Algıları Ve Örgütsel Sessizlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi-Examining The Relationship Between Organizational Justice Perception Of Employees And Organizational Silence", Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(13), 150-171.

Özdemir, H., 2021. Örgütsel sessizlik. Örgütsel davranış üzerine: Literatürel analiz ve ölçekler, 227-249.

Özdemir, L., Uğur, S. S., 2013. "Çalışanların Örgütsel Ses ve Sessizlik Algılamalarının Demografik Nitelikler Açısından Değerlendirilmesi: Kamu ve Özel Sektörde Bir Araştırma", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27(1), 257-281.

Öztürk Çiftci, D., Meriç, E., Meriç, A., 2015. " Örgütsel Sessizlik, Tükenmişlik Ve İşten Ayrilma Niyeti İlişkisi: Ordu İli Özel Eğitim Ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Bir Uygulama" . Journal of International Social Research, 8(41).

Öztürk, İ., 2019. "Örgütsel Sessizlik Ve Boyutları Üzerine Nitel Bir Araştırma", Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, 5(2), 365-379.

Öztürk, U. C., Cevher, E., 2016. "Sessizlikteki Mobbing: Mobbing Ve Örgütsel Sessizlik Arasındaki İlişki", KMÜ Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu 18(30), 71-80.

Özüpek, A.A., 2019. Örgütsel sessizlik, iş tatmini ve iş stresi arasındaki ilişki: İnşaat sektörü üzerine bir çalışma. Doktora Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Pekerşen, Y., 2015. Otel işletmelerinde çalışan aşçıların iş stresi ile iş tatmini, örgütsel sessizlik ve toksik davranışları arasındaki ilişki. Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.

Sarı Köşker, F., 2019. Kamu çalışanlarında iş stresinin öz yeterlilik ve politik yeti ile ilişkisi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.

Sarrafoğlu, G.B., Günsay, M.M., 2019. Örgütsel Adalet ve Örgütsel Sessizliğin İş Tatmini Ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkileri. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 15(2): 85-97.

Tekin, H., 2017. Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Yargı Yayınevi, .Ankara.

Tokgöz, N., 2011. Örgütsel sinisizm, örgütsel destek ve örgütsel adalet ilişkisi: Elektrik dağıtım işletmesi çalışanları örneği. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 6(2): 363-387.

Uslu, A., Baydaş, A., 2021. Algılanan Örgütsel Adaletin Örgütsel Sessizlik, Örgütsel Sinizm ve İş Tatmini Üzerine Etkisi: TRB1 Bölgesi Örneği. Electronic Journal of Social Sciences, 20(79).

Wasti, S.A., 2000. Meyer ve Allen'in üç boyutlu örgütsel sessizlik ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik analizi. 8. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildirileri, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, 25-27 Mayıs, s. 401-410.

Yeşilaydın, G., Bayın, G., Esatoğlu, A. E., Yılmaz, G., 2016. "Örgütsel Sessizliğin Nedenleri: Kamu Hastaneleri Çalışanları Üzerine Bir Araştırma", KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 18(30), 14-22.

Yılmaz, B., 2019. Örgütsel Sessizlik ve Örgütsel Adaletin İşten Ayrılma Niyetine Etkileri Üzerine Bir Araştırma: Elektrik Sektöründe Bir Uygulama. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(1): 181-202.

KAYNAKÇA

Akçay, C., & Çoruk, A. (2012). Çalışma yaşamında duygular ve yönetimi: Kavramsal bir inceleme. *Eğitimde Politika Analizi*, *1*(1), 3-25.

Bowling, N. A. ve Eschleman, K. J. (2010),"Employee Personality as a Moderator of the Relationships Between Work Stressors and Counterproductive Work Behavior", Journal of Occupational Health Psychology, 15, 91-103.

Brown, S. P., Westbrook, R. A., & Challagalla, G. (2005). Good cope, bad cope: adaptive and maladaptive coping strategies following a critical negative work event. *Journal of applied psychology*, *90*(4), 792.

Brown, S. P., Westbrook, R. A., & Challagalla, G. (2005). Good Cope, Bad Cope: Adaptive and Maladaptive Coping Strategies Following a Critical Negative Work Event. *Journal of Applied Psychology, 90*(4), 792–798. https://doi.org/10.1037/0021-9010.90.4.792

Carr, A. (2001). Understanding emotion and emotionality in a process of change. *Journal of Organizational change management*, *14*(5), 421-436.

Chen, Z., Sun, H., Lam, W., Hu, Q., Huo, Y., & Zhong, J. A. (2012). Chinese hotel employees in the smiling masks: Roles of job satisfaction, burnout, and supervisory support in relationships between emotional labor and performance. *The International Journal of Human Resource Management*, *23*(4), 826-845.

Chu, K. H., Baker, M. A., & Murrmann, S. K. (2012). When we are onstage, we smile: The effects of emotional labor on employee work outcomes. *International Journal of Hospitality Management*, *31*(3), 906-915.

Davis, K. and Nestrom, J.W. (1985). Human Behavior at work: Organizational Behavior, 7 edition,McGraw Hill, New York, p.109

Demir, E. (2021). Duygular Ve Duygu Durumlarının Örgütsel Davranış Alanında Kullanımı. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(11), 80-195.

Doğan, Y., & Özdevecioğlu, M. (2009). Pozitif ve negatif duygusalliğin çalişanlarin performanslari üzerindeki etkisi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *9*(18), 165-190.

Fischer, A. H., & Manstead, A. S. (2008). Functions of emotion from an organizational perspective. *Research companion to emotion in organizations. Cheltenham, UK*.

Fluegge, E., (2008). Who Put The Fun in Functional? Fun at Work and Its Effects on Job Performance, Florida.

Grandey, A. A. (2000). Emotional regulation in the workplace: A new way to conceptualize emotional labor. *Journal of occupational health psychology*, *5*(1), 95.

Grandey, A. A. (2003). When "the show must go on": Surface acting and deep acting as determinants of emotional exhaustion and peer-rated service delivery. *Academy of management Journal*, *46*(1), 86-96.

Gürbüz, S. ve Yüksel, M. (2008). Çalışma ortamında duygusal zekâ: İş performansı, iş tatmini, örgütsel vatandaşlık davranışı ve bazı demografik özelliklerle ilişkisi. Doğuş Üniversitesi Dergisi , 9 (2), 174-190.

Harris, P. (1989). Children and Emotion: The Development of Psychological Understanding. Oxford:Blackwell.

Izard, C. E. (2007). Basic emotions, natural kinds, emotion schemas, and a new paradigm. *Perspectives on psychological science*, *2*(3), 260-280.

İnan Kaya, G. (2016). Eğitimde merak ve ilgi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 13-2(25), 103-114.

Kafetsios, K., & Zampetakis, L. A. (2008). Emotional intelligence and job satisfaction: Testing the mediatory role of positive and negative affect at work. *Personality and individual differences*, *44*(3), 712-722.

Kaplan, S., Bradley, J. C., Luchman, J. N., & Haynes, D. (2009). On the role of positive and negative affectivity in job performance: a meta-analytic investigation. *Journal of Applied psychology*, *94*(1), 162.

Kaya, Y. (2010). Örgütsel Yaşamda Kişilik ve Davranışlar Arasındaki İlişkiler: Duyguların Aracı Rolü. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Keltner, D., & Gross, J. J. (1999). Functional accounts of emotions. *Cognition & Emotion*, *13*(5), 467-480.

Kjerulf, A., (2015), Sabah 9'dan Akşam 6'ya HappyHour, İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.

Lam, W., & Chen, Z. (2012). When I put on my service mask: Determinants and outcomes of emotional labor among hotel service providers according to affective event theory. *International Journal of Hospitality Management*, *31*(1), 3-11. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2011.04.009

Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2005). Attachment theory and emotions in close relationships: Exploring the attachment-related dynamics of emotional reactions to relational events. *Personal relationships*, *12*(2), 149-168.

Özçalık, F. (2017). Pozitif ve Negatif Duygusallığın Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisinde Psikolojik Sermayenin Rolü, Doktora Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.

Özdevicioğlu, M. (2004). Duygusal Olaylar Teorisi Çerçevesinde Pozitif ve Negatif Duygusallığın Alınan Örgütsel Adalet Üzerindki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Ankara üniversitesi SBF dergisi*, *59*(03).

Özdevicioğlu, M. (2004). Duygusal Olaylar Teorisi Çerçevesinde Pozitif ve Negatif Duygusallığın Alınan Örgütsel Adalet Üzerindki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Ankara üniversitesi SBF dergisi*, *59*(03).

Özkaplan, N. (2009). Duygusal emek ve kadın işi/erkek işi. *Çalışma ve Toplum*, *2*(21), 15-24.

Özmutaf, N. M. (2006). Örgütlerde İnsan Kaynakları ve Stres: Ampirik Bir Yaklaşım. *Ege Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, *23*(1).

Panaccio, A., & Vandenberghe, C. (2012). Five-factor model of personality and organizational commitment: The mediating role of positive and negative affective states. *Journal of vocational behavior*, *80*(3), 647-658.

Polatçı, S. & Özçalık, F. (2015). Çalışanların örgütsel adalet algıları ile üretkenlik karşıtı iş davranışları etkileşiminde pozitif ve negatif duygusallığın aracılık etkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(2), 215-234.

Rogers, R. W. (1983). Cognitive and physiological processes in fear appeals and attitude change: A revised theory of protection motivation. *Social psychology: A source book*, 153-176.

Seçer, H. Ş. (2007). Çalışma yaşamında duygular ve duygusal emek: Sosyoloji, psikoloji ve örgüt teorisi açısından bir değerlendirme. Kocaeli Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi (50), 813-834.

Smollan, R. K., Sayers, J. G., & Matheny, J. A. (2010). Emotional responses to the speed, frequency and timing of organizational change. *Time & Society*, *19*(1), 28-53.

Sprecher, S., & Fehr, B. (2005). Compassionate love for close others and humanity. Journal of Social and Personal Relationships, 22(5), 629–651.

Tağ, M. N., & Çetinkaya, B. (2019). Öznel İyi Oluş Hali, Başkasina Güven Ve İş Motivasyonu Arasindaki İlişki: Beklenti Teorisi Çerçevesinde Çok Düzeyli Analiz. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *15*(3), 858-888.

Trampe, D., Quoidbach, J., & Taquet, M. (2015). Emotions in everyday life. *PloS one*, *10*(12), e0145450.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri, nefret kavramı. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 10.10.2024).

Weiss, H. M., & Cropanzano, R. (1996). Affective events theory: A theoretical discussion of the structure, causes, and consequences of affective experiences at work. In B. M. Staw & L. L. Cummings (Eds.), Research in organizational behavior (Vol. 18, pp. 1–74). Greenwich, CT: JAI Press

Wright, S. L. (2005). Loneliness in The Workplace. [Unpublished doctoral dissertation], Christchurch University Of Canterbury, New Zeland.

Wright, S.L. (2005). Loneliness in the Workplace, Doctor of Philosophy in Psychology, University of Canterbury.

Yıldırım, E., & Akın, M. (2018). Örgütlerde dışlanma, sinizim ve pozitif-negatif duygusallık arasındaki ilişkiler: Pozitif ve negatif duygusallığın aracılık rolü. Uluslararası Yönetim, İktisat ve İşletme Dergisi, 14(2), 427-449.

Zellars, K. L., & Perrewé, P. L. (2001). Affective personality and the content of emotional social support: Coping in organizations. *Journal of Applied Psychology, 86*(3), 459–467. https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.3.459

KAYNAKÇA

Anderson, N., Potočnik, K. ve Zhou, J. (2014). Innovation and creativity in organizations: A state-of-the-science review, prospective commentary, and guiding framework. *Journal of* management, 40(5), 1297-1333.

Ayalew, M. ve Ayenew, Z. (2022). Do paradoxical virtual leadership and emotional intelligence have relationships? In particular from technology dependence, geographical dispersion, and human capital tensions. International Journal of Organizational Leadership, 11(1), 1-25.

Batool, U., Raziq, M. M. ve Sarwar, N. (2023). The paradox of paradoxical leadership: a multi-level conceptualization. Human Resource Management Review, 33(4), 100983.

Batool, U., Raziq, M. M., Sarwar, N., Saleem, S. ve Obaid, A. (2023). Paradoxical leader behavior and leader effectiveness: moderating role of structural and job-related uncertainty. European Business Review, 35(2), 239-260.

Busygina, I., Filippov, M. ve Taukebaeva, E. (2018). To decentralize or to continue on the centralization track: The cases of authoritarian regimes in Russia and Kazakhstan. Journal of Eurasian Studies, 9(1), 61-71.

Cunha, M. P. E. ve Putnam, L. L. (2019). Paradox theory and the paradox of success. Strategic Organization, 17(1), 95-106.

Delmas, M. A. ve Burbano, V. C. (2011). The drivers of greenwashing. California Management Review, 54(1), 64-87.

Devi, N. C. (2024). Paradoxical leadership and employee creativity: knowledge sharing and hiding as mediators. Journal of Knowledge Management, 28(2), 312-340.7

Franken, E., Plimmer, G. ve Malinen, S. (2020), "Paradoxical leadership in public sector organisations: its role in fostering employee resilience", Australian Journal of Public Administration, 79(1), 93-110

Hahn, T. ve Knight, E. (2021). The ontology of organizational paradox: A quantum approach. Academy of Management Review, 46(2), 362-384.

Hossain, M. I., Kumar, J., Islam, M. T. ve Valeri, M. (2024). The interplay among paradoxical leadership, industry 4.0 technologies, organisational ambidexterity, strategic flexibility and corporate sustainable performance in manufacturing SMEs of Malaysia. European Business Review, 36(5), 639-669.

Huang, D., Zhu, T., Wu, Y. ve Sun, T. (2022). A study on paradoxical leadership and multiple path mechanisms of employees' Bootleg innovation. Psychology Research and Behavior Management, 3391-3407.

Jia, J., Liu, Z. ve Zheng, Y. (2021). How does paradoxical leadership promote bootlegging: a TPB-based multiple mediation model. Chinese Management Studies, 15(4), 919-939.

Jules, C. ve Good, D. (2014). Introduction to special issue on paradox in context: Advances in theory and practice. The Journal of Applied Behavioral Science, 50(2), 123-126.

Koç, F., Akdoğan, M., Yeşildal, A., Kıray, A. ve Koç, O. (2024). Serving with values in challenging times: exploring ınstitutional leaders' values work at local level during COVID-19. Lex localis-Journal of Local Self-Government, 22(4), 228-251.

Kundi, Y. M., Aboramadan, M. ve Abualigah, A. (2023). Linking paradoxical leadership and individual in-role and extra-role performance: a multilevel examination. Management Decision, 61(10), 2851-2871.

Lee, J. Y., Kim, S., Noh, S., Jang, S. H. ve Lee, S. Y. (2024). Paradoxical organizational culture, authoritarian leadership, and international firm performance: evidence from international firms in China. Journal of International Management, 30(1), 101117.

Lewis, M. W., Andriopoulos, C. ve Smith, W. K. (2014). Paradoxical leadership to enable strategic agility. California Management Review, 56(3), 58-77.

Li, C., Lin, C. L. ve Chin, T. (2022). How does the paradoxical leadership of cross-border e-commerce (CBEC) gig workers influence Chinese company performance: The role of psychological well-being. Sustainability, 14(19), 12307.

Liu, T. ve Pak, J. (2023). Does paradoxical leadership better predict employee outcomes than servant leadership? The differential effects on subordinate creativity and psychological need satisfaction. Current Psychology, 42(33), 29242-29256.

Lo, W. Y., Lin, Y. K., Lee, H. M. ve Liu, T. Y. (2023). The lens of Yin-Yang philosophy: the influence of paradoxical leadership and emotional intelligence on nurses' organizational identification and

turnover intention. Leadership in Health Services, 36(3), 434-457.

MacLean, T. L. ve Behnam, M. (2010). The dangers of decoupling: The relationship between compliance programs, legitimacy perceptions, and institutionalized misconduct. Academy of management journal, 53(6), 1499-1520.

Meng, X., Chenchen, N., Liang, F., & Ocean Liu, Y. (2021). Research on the influence of paradoxical leadership on compulsory organizational citizenship behavior. Psychology Research and Behavior Management, 1959-1970.

Pearce, C. L., Wassenaar, C. L., Berson, Y. ve Tuval-Mashiach, R. (2019). Toward a theory of meta-paradoxical leadership. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 155, 31-41.

Probst, G., Raisch, S. ve Tushman, M. L. (2011). Ambidextrous leadership: Emerging challenges for business and HR leaders. Organizational Dynamics, 40(4), 326-334.

Qiang, Q., Xiaohong, W. ve Qianru, S. (2023). Does paradoxical leadership influence employees' proactive work behavior? A study based on employees in Chinese state-owned enterprises. Frontiers in Psychology, 14, 1269906.

Rubin, M., Miron-Spektor, E. ve Keller, J. (2023). Unlocking creative tensions with a paradox approach. In Handbook of Organizational Creativity (pp. 125-145). Academic Press.

Shao, Y., Nijstad, B. A. ve Täuber, S. (2019). Creativity under workload pressure and integrative complexity: The double-edged sword of paradoxical leadership. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 155, 7-19.

She, Z., Li, Q., Yang, B., & Yang, B. (2020). Paradoxical leadership and hospitality employees' service performance: The role of leader identification and need for cognitive closure. International Journal of Hospitality Management, 89, 102524.

Stynen, D. ve Semeijn, J. (2023). Paradoxical leadership and well-being in turbulent times: a time-lagged study. Frontiers in Psychology, 14, 1148822.

Sulphey, M. M. ve Jasim, K. M. (2022). Paradoxical leadership as a moderating factor in the relationship between organizational silence and employee voice: an examination using SEM. Leadership & Organization Development Journal, 43(3), 457-481.

Wei, W., Zhou, Y. ve Wang, D. (2023). Learning to integrate conflicts: Paradoxical leadership fosters team innovation. Journal of Business Research, 165, 114076.

Xu, T. ve Liu, X. (2024). Achieving manufacturing supply chain resilience: the role of paradoxical leadership and big data analytics capability. Journal of Manufacturing Technology Management, 35(2), 205-225.

Yang, N., Chen, H. ve Wang, X. H. (2024). Paradoxical leadership behavior and employee creative deviance: the role of paradox mindset and leader–member exchange. Journal of Business and Psychology, 39(3), 697-713.

Yeow, A., Soh, C. ve Hansen, R. (2018). Aligning with new digital strategy: a dynamic capabilities approach. Journal of Strategic Information Systems, Elsevier, 27(1), 43-58.

Yi, L., Mao, H. ve Wang, Z. (2019). How paradoxical leadership affects ambidextrous innovation: The role of knowledge sharing. Social Behavior and Personality: an International Journal, 47(4), 1-15.

Yin, J. (2022). Living with tensions in the workplace: a grounded theory of paradoxical leadership in cultivating subordinates' paradox mindset. Leadership & Organization Development Journal, 43(6), 862-873.

Younis, S., Bashir, S., Irshad, M. ve Javed, B. (2023). Impact of the Paradoxical Leadership on Employee Creativity: Testing a Moderated Mediation Model. SAGE Open, 13(2), 21582440231182615.

Zaman, U., Florez-Perez, L., Abbasi, S. ve Nawaz, M. S. (2024). Exploring the both-and success paradox in mega construction projects: multi-dimensional assessments of paradoxical leadership, project agility and megaproject success. Engineering, Construction and Architectural Management.

Zhang, I. D., Lam, L. W., Zhu, J. N. ve Lee, J. (2024). Why Do Employees Perform Better Under Paradoxical Leaders? The Mediating Role of Group Harmony. Journal of Business and Psychology, 1-15.

Zhang, Y., Waldman, D. A., Han, Y. L. ve Li, X. B. (2015). Paradoxical leader behaviors in people management: Antecedents and consequences. Academy of Management Journal, 58(2), 538-566.

Zhang, Y., Zhang, Y., Law, K. S. ve Zhou, J. (2022). Paradoxical leadership, subjective ambivalence, and employee creativity: Effects of employee holistic thinking. Journal of Management Studies, 59(3), 695-723.

KAYNAKÇA

Adair, J. (2017). Karar Verme ve Problem Çözme (3. Baskı). İstanbul: Pegem Akademi

Aktaş, R. Doğanay, M.M., Gökmen, Y., Gazibey, Y., Türen, U. (2015). Sayısal Karar Verme Yöntemler_, Istanbul: Beta Basım Yayım Dagıtım A._.

Ansoff, H. I., ve Leontiades, J. C. (1976). Strategic Portfolio Management. Journal of General Management, 4(1), 13-29. https://doi.org/10.1177/030630707600400102

Ariely, D. (2022). *Yanlış inanışlar: Mantıksız şeylere neden inanırız* (E. Yılmaz, Çev.). Optimist Kitap

Ariely, D. (2011). *Akıldışı ama öngörülebilir* (B. Çorakçı, Çev.). Optimist Kitap

Barros, G. (2010). Herbert A. Simon and the concept of rationality: Boundaries and procedures. *Brazilian Journal of Political Economy, 30*(3), 455–472. https://doi.org/10.1590/s0101-31572010000300006

Boin, A., Hart, P. T., & McConnell, A. (2005). Crisis management: A comparative analysis. *Public Administration Review, 65*(3), 91-104.

Campbell Institute. (2017). Risk perception in the workplace: A framework for safety leaders. The Campbell Institute. Retrieved from https://www.thecampbellinstitute.org/wp-content/uploads/2017/05/Campbell-Institute-Risk-Perception-WP.pdf

Cameron, K. S. (2003). Organizational culture and climate. In J. P. Kotter (Ed.), *The heart of change* (pp. 55-82). Harvard Business School Press.

Chong, K., Li, Y., & Tan, A. (2014). The impact of risk management practices on corporate performance. *Journal of Risk Research, 17*(2), 135-148.

Coleman, T. S. (2011). *A practical guide to risk management.* CFA Institute.

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). (2004). *Enterprise risk management—Integrated framework.* Retrieved from https://www.coso.org

Drucker, P. F. (1993). *Management: Tasks, responsibilities, practices.* HarperBusiness.

Hillson, D. (2009). *Managing risk in projects* (1sted.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315249865

Hopkin, P. (2018). *Fundamentals of risk management: Understanding, evaluating, and implementing effective risk management* (5th ed.). Kogan Page. Retrieved from https://www.koganpage.com

ISO. (2018). *ISO 31000: Risk management - Guidelines.* International Organization for Standardization.

Jedynak, P., & Bąk, S. (2020). The role of managers in risk management. University of Lodz. Retrieved from https://dspace.uni.lodz.pl:8443/xmlui/handle/11089/33347

Kahneman, D. (2024). *Hızlı ve yavaş düşünme* (O. Gülay, Çev., 27. Baskı). Varlık Yayınları.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica, 47*(2), 263-291.

Kaplan, R. S., & Mikes, A. (2012). Managing risks: A new framework. *Harvard Business Review, 90*(6), 48-60.

Knight, F. H. (1921). *Risk, uncertainty, and profit.* Houghton Mifflin.

Lezki, Ş., Sönmez, H., Şıklar, E., Özdemir, A., Alptekin, N., & Durucasu, H. (Ed.). (2019). *İşletmelerde karar verme teknikleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Ostrom, L., & Wilhelmsen, C. (2019). Risk Assessment. doi:10.1002/9781119483342

Redmond, J. (2017). Strategic decision making. CPA Ireland. Retrieved from https://www.cpaireland.ie

Simon, H. A. (1957). *Administrative behavior: A study of decision-making processes in administrative organizations.* Free Press.

Sönmez, S. (2023). Risk Yönetimi. In H. Demirkaya & H. Ateşoğlu (Eds.), *Değişen Dünyada İnsan Kaynakları Yönetimi* (Bölüm 10, ss. 254-288). Ati Yayınları.

Stamatis, D. H. (2003). *Failure Mode and Effect Analysis: FMEA from Theory to Execution.* ASQ Quality Press.

Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2013). *Dürtme: Sağlık, para ve mutluluk hakkında doğru kararlar aldırmanın ardındaki gizli itici güçler* (E. S. Tuncer, Çev.). Pegasus Yayınları.

Westerman, G., Bonnet, D., & Ferraris, P. (2011). *The 2011 Digital Transformation Review.* MIT Sloan Management Review.

KAYNAKÇA

Aarons, G. A., Ehrhart, M. G., ve Farahnak, L. R. (2014). The Implementation Leadership Scale (ILS): Development of a Brief Measure of Unit Level Implementation Leadership. *Implementation Science*, 9 (1), 1-10.

Akca, M. ve Yavuz, M. (2018). Kanıta Dayalı Uygulamalar Modeli Çerçevesinde Geliştirilen İcraatçı Liderlik Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (ICEESS'18), 255-262.

Bañuelas, R. ve Antony, J (2003). Going From Six Sigma To Design For Six Sigma: An Exploratory Study Using Analytic Hierarchy Process. The TQM Magazine, 15(5), 334 – 344.

Barends, E., Villenueva, J., Rousseau, D. M., Briner, R. B., Jepsen, D. M., Houghton, E., J., ve ten Have, S. (2017). Managers' Attitudes and Perceived Barriers to Evidence-Based Management An International Survey. PLoS One, 12(10), e0184594.

Barnard, C. I. (1968). The Functions of The Executive. Harvard University Press, ABD.

Barends, E., Rousseau, D. M. ve Walker, M. (2018). Acquire: Evidence from the Organization, E. Barends D. ve M. Rousseau (Eds.) Evidence-Based Management: How to Use Evidence to Make Better Organizational Decisions içinde (s.175-193). London: Kogan Page Publishers.

Barends, E., & Rousseau, D. M. ve Briner, R. (2018). Evidence-Based Management: The Basic Principles, E. Barends &D. M. Rousseau (Eds,) Evidence-Based Management: How to Use Evidence to Make Better Organizational Decisions içinde (s.1-19). London: Kogan Page Publishers.

Barends, E. ve Rousseau, D. M. (2018). Building The Capacity For Evidence-Based Management, E. Barends &D. M. Rousseau (Eds,) Evidence-Based Management: How to Use Evidence To Make Better Organizational Decisions içinde (s.306-320). London: Kogan Page Publishers.

Barends, E., Ten Have, S., ve Huisman, F. (2012). Learning From Other Evidence-Based Practices: The Case Of Medicine. D. M. Rousseau (Ed.) The Oxford Handbook of Evidence-Based Management içinde (s.25-42). New York: Oxford University Press.

Beyer, J. M. ve Trice, H. M. (1982). The Utilization Process: A Conceptual Framework And Synthesis Of Empirical Findings. Administrative Science Quarterly, 591-622.

Briner, R. B., Denyer, D. ve Rousseau, D. M. (2009). Evidence-Based Management: Concept Cleanup Time? Academy of Management Perspectives, 23(4), 19-32.

Davies, H., Nutley, S., ve Smith, P. (2000). Introducing Evidence-Based Policy And Practice in Public Services. Huw T.O. Davies, Sandra M. Nutley and Peter C. Smith (Ed.). What Works, Evidence-Based Policy and Practice in Public Services içinde (s.1-12). Bristol, The Policy Press.

Daouk-Öyry, L., Sahakian, T., ve van de Vijver, F. (2021). Evidence-Based Management Competency Model For Managers In Hospital Settings. British Journal of Management, 32(4), 1384-1403.

Drucker, P. F. (1954). The Practice of Management. Harper & Row, New York.

Drucker, P. (2015). Innovation and Entrepreneurship. London: Rutledge.

Espinosa Treviño, F. (2022). Improving The Decision-Making Skills: Training In Decision-Making, Cognitive Biases, And Evidence-Based Management. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, JAMK University of Applied Sciences.

Francis-Smythe, J., Robinson, L., ve Ross, C. (2013). The Role of Evidence in General Managers' Decision-making. Journal of General Management, 38 (4), 3-21.

Glaub, M. E., Frese, M., Fischer, S., ve Hoppe, M. (2014). Increasing Personal Initiative In Small Business Managers Or Owners Leads To Entrepreneurial Success: A Theory-Based Controlled Randomized Field İntervention For Evidence-Based Management. Academy of Management Learning & Education, 13(3), 354-379.

Guo, R., Berkshire, S.D., Fulton, L. W. ve Hermanson, P. M. (2019). Predicting Intention To Use Evidence-Based Management Among U.S. Healthcare Administrators: Application Of The Theory Of Planned Behavior And Structural Equation Modeling, International Journal of Healthcare Management, 12:1, 25-32, DOI: 10.1080/20479700.2017.1336856

Guo, R., Farnsworth, T. J. ve Hermanson, P. M. (2015). Information Resources for Hospital Administrator Health Care Management Decision-Making, Journal of Hospital Librarianship, 15:3, 274-283.

Guo, R., Berkshire, S. D., Fulton, L. V., ve Hermanson, P. M. (2017). Use of Evidence-Based Management in Healthcare Administration Decision-Making. Leadership in Health Services. 30 (3), 330-342.

Handy, C. (1993). Understanding Organizations. Penguin Books, London.

Hasanpoor, E., Hajebrahimi, S., Janati, A., Abedini, Z., ve Haghgoshayie, E. (2018). Barriers, facilitators, process and sources of evidence for evidence-based management among health care managers: a qualitative systematic review. Ethiopian Journal of Health Sciences, 28(5).

Karim, A. J. (2011). The Value of competitive business intelligence system (CBIS) to stimulate competitiveness in global market. International Journal of Business and Social Science, 2(19), 196-203.

Koçel, T. (2007). İşletme Yöneticiliği. Arıkan Basım Yayın, İstanbul.

Koontz, H. (1961). The Management Theory Jungle. The Journal of the Academy of Management, 4 (3), 174-188.

Koontz, H. (1980). The Management Theory Jungle Revisited. Academy of Management Review, 5(2), 175-188.

Kovner, A. R. ve Rundall, T. G.(2009). Evidence-Based Management Reconsidered, Kovner, A. R., Fine, D. J. ve D'Aquila (Eds). Evidence-based Management in Healthcare içinde (s.53-77). Chicago: Health Administration Press.

Kozielski, R. ve Wilczewska, D. (2023). The Use of Marketing Indicators in Poland-Towards Evidence-Based Management. Marketing of Scientific and Research Organizations, 47 (1), 1–16.

Marr, B. (2010). The Intelligent Company: Five steps to Success with Evidence-based Management. John Wiley & Sons.

Latham, G. P. (2009). Becoming the Evidence-Based Manager: How to put the science of management to work for you. Davies-Black, Boston.

Mintzberg, H. (1975). The Manager's Job: Fact and Folklore. Harvard Business Review, 53(4), 49-61.

Rousseau, D. M., ve McCarthy, S. (2007). Educating Managers from an Evidence-based Perspective. Academy of Management Learning & Education, 6 (1), 84-101.

Reay, T., Berta, W., ve Kohn, M. K. (2009). What's the Evidence on Evidence-based Management? Academy of Management Perspectives, 23(4), 5-18.

Rousseau, D. M. (2012). Envisioning Evidence-Based Management. D. M. Rousseau (Ed.), The Oxford Handbook of Evidence-based Management içinde. (s.3-24). Oxford University Press.

Rousseau, D. M., ve Barends, E. G. (2011). Becoming an Evidence-based HR Practitioner. Human Resource Management Journal, 21(3), 221-235.

Rousseau, D. M. (2020). The realist rationality of evidence-based management. Academy of Management Learning & Education, 19 (3), 415-424.

Rycroft-Malone, J., Seers, K., Titchen, A., Harvey, G., Kitson, A., ve McCormack, B. (2004). What Counts as Evidence in Evidence-based Practice? Journal of Advanced Nursing, 47(1), 81-90.

Rynes, S. L. ve Bartunek, J. M. (2017). Evidence-based Management: Foundations, Development, Controversies and Future. Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 4, 235-261.

Sackett, D. L., Rosenberg, W. M., Gray, J. A., Haynes, R. B., ve Richardson, W. S. (1996). Evidence based medicine: What it is and what it isn't. British Medical Journal, 312, 71–72.

Sezgin, F. ve Erdoğan, O. (2017). Okullarda Problem Çözmede Kanıta Dayalı Yaklaşım. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 37(1), 427-455.

Shafaghat, T., Imani Nasab, M. H., Bahrami, M. A., Kavosi, Z., Roozrokh Arshadi Montazer, M., Rahimi Zarchi, M. K., ve Bastani, P. (2021). A Mapping of Facilitators and Barriers to Evidence-based Management in Health Systems: A Scoping Review Study. Systematic Reviews, 10(1), 1-14.

Slocum, T. A., Detrich, R., Wilczynski, S. M., Spencer, T. D., Lewis, T., ve Wolfe, K. (2014). The Evidence-based Practice of Applied Behavior Analysis. The Behavior Analyst, 37(1), 41-56.

Stewart, R. (2002). Evidence-based Management A practical guide for health professionals. Oxon, UK: Radcliffe Medical Press.

Şimşek, M. Ş. ve Çelik, A. (2016). İşletme Bilimine Giriş. Konya: Eğitim Yayınevi.

TDK Güncel Türkçe Sözlük, https://sozluk.gov.tr (erişim tarihi 17.12.2022).

Tranfield, D., Denyer, D. ve Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. British Journal of Management, 14(3), 207-222.

Torrington, D. ve Weightman, J. (1994). Effective Management. Prentice Hall, Hertfordshire.

Wright, A. L., Zammuto, R. F., Liesch, P. W., Middleton, S., Hibbert, P., Burke, J. ve Brazil, V. (2016). Evidence-based Management in Practice: Opening up the Decision Process, Decision-maker and Context. British Journal of Management, 27, 161–178. DOI: 10.1111/1467-8551.12123

KAYNAKÇA

Al-Sawai, A. (2013). Leadership of Healthcare Professionals: Where Do We Stand?. *Oman Medical Journal*, 28(4), 285-287.

Alp, S. ve Sevim, F. (2024). Sağlık Sektöründe Liderlik Ve Liderlik Tarzları: Bir Sistematik Derleme Çalışması. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 14(1), 182-201.

Aslan, Ş., Uyar, S. ve Güzel, Ş. (2020). Sağlık Kurumlarında Örgütsel Davranış: Araştırma ve Olgularla. Afsun Ezel Esatoğlu ve Sabahattin Tekingündüz (Ed.), Liderlik ve Liderlik Kuramları (285-328). Ankara: Siyasal Kitapevi.

Asunakutlu, T., Erbaycu ve A.E. (2019). Sağlık Kurumlarında Liderlik. Ali Arslanoğlu (Ed.), Sağlık Kurumlarında Örgütsel Davranış: Vaka Analizleri (1-31). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Atilla, G. ve Günal, Ö. (2024). Sağlık Hizmetinde Liderlik ve Yöneticilik. Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi Dergisi, 3(1), 57-67.

Attieha, L. ve Zouhairy, O. (2021). An Evaluation of How Educators in Virtual Teams Perceive Charismatic Leadership During the COVID-19 Crisis. International Journal of Organizational Leadership, 10 (2), 155-170.

Bal, F. ve Ufacık, O. E. (2024). Liderlik Kavramı Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 11(1), 193-207.

Başaran, İ.E. (2008). Örgütsel Davranış: İnsanın Üretim Gücü. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Burgess, A., van Diggele, C. ve Mellis, C. (2018). Mentorship in The Health Professions: A Review. The Clinical Teacher, 15 (3): 197–202.

Chaudry, A., Hussain, P. M., Halari, S., Thakor, S., Sivapalan, A., Ikar, A., Okhiria, T. ve Meyer, E. (2024). What Is the Impact of Leaders with Emotional Intelligence on Proxy Performance Metrics in 21st Century Healthcare: A Systematic Literature Review. International Journal of Environmental Research and Public Health, 21(11), 1531-1542.

Çıraklı, Ü., Çelik, Y. ve Beylik, U. (2015). Etkili Ekip Çalışmasının Sağlıktaki Önemi ve Faydaları: Bir Literatür Çalışması. Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 2(3), 140-146.

Derin, N., Demirtaş, Ö. ve Baynal Doğan, T. G. (2020). Vizyoner Liderlik Davranışlarının Örgütsel Destek Aracılığıyla Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Üzerindeki Etkisi: Psikolojik Rahatlığın Düzenleyici Rolü. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 41, 550-562.

Eroğluer, K. ve Yılmaz, Ö., (2015). Etik Liderlik Davranışlarının Algılanan Örgüt İklimi Üzerine Etkisine Yönelik Bir Uygulama: İş Yaşamında Yalnızlık Duygusunun Aracılık Etkisi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 7(1), 280-308.

İntepeler, Ş. S. ve Barış, V. K. (2018). Dönüşümcü Ve Etkileşimci Lider-Izleyen İlişkilerinin Hemşirelik ve Sağlık Hizmetlerine Etkisi. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, (2), 97-104.

.Jaafaripooyan, E., Mosadeghrad, A.M., Ghiasipour, M. ve Shaqura, I.I. (2020). A leadership model for Iranian health-care organizations. Leadership in Health Services, 33(4), 461- 475.

Kaul, V., Shah, V. H. ve El-Serag, H. (2020). Leadership During Crisis: Lessons and Applications from the COVID-19 Pandemic. Gastroenterology, 159(3), 809-812.

Mahmoud, S. A. ve Shaheen, R. A. (2022). Influence Of Head Nurses' Paternalistic Leadership on Hospital Cynicism and Job Performance Among Intensive Care Nurses: A Comparative Study. Tanta Scientific Nursing Journal, 25(2), 174-200.

Mete, M., Demir, H. ve Hatipoğlu, M., (2021). Sağlık Kurumlarında Liderliğin Örgütsel İklim, Kültür Ve Performans Açısından Önemi. Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal, 36(1),21-40.

Nal, M. ve Tarım, M. (2017). Sağlık Yöneticilerinin Paternalist Liderlik Davranışlarının Çalışanların Iş Doyumu Üzerine Etkisi. Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 117-141.

Nayak, S. G. (2018). Time Management in Nursing–Hour of Need. International Journal of Caring Sciences, 11(3), 1997-2000.

Odumeru, J. A. ve Ifeanyi, G. O. (2013). Transformational vs. Transactional Leadership Theories: Evidence in Literature. International Review of Management and Business Research, 2(2), 355–361.

Özdemir, H. N. Ç., Çakır, R. ve Küçükali, R. (2019). Sağlık Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri. OPUS International Journal of Society Researches, 13(19), 2893-2907.

Rabiul, M. K., Patwary, A. K. ve Panha, I. (2021). The Role of Servant Leadership, Self-Efficacy, High Performance Work Systems, and Work Engagement in Increasing Service-Oriented Behavior. Journal of Hospitality Marketing ve Management, 31(4), 504–526.

Robbins, B. ve Davidhizar, R. (2020). Transformational Leadership in Health Care Today. The Health Care Manager, 39(3), 117-121.

Singh, A. ve Vashist, H. (2024). Ethical Leadership in Health-Care Organizations – A Scoping Review. Leadership in Health Services,37(5), 1-17.

Sonnino, R. E. (2016). Health Care Leadership Development and Training: Progress and Pitfalls. Journal Of Healthcare Leadership, 8, 19-29.

Sökmen, A., Sökmen, A. ve Benk, O. (2023). Vizyoner Liderliğin Kariyer Tatmini ve Dile Getirme Davranışına Etkisinde Örgütsel Bağlılığın Aracı Rolü: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 58(3), 2068-2087.

Segal, J., Smith, M. ve Robinson, L. (2024). Improving Emotional Intelligence (EQ) Manage Emotions to Build Better Relationships and Achieve Success. https://www.helpguide.org/mental-health/wellbeing/emotional-intelligence-eq/ (03.12.2024).

Şahin, Y. (2024). Sosyal, Beşeri Ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar XXI. Burcu Doğanalp (Ed.), Rol Modeli Oluşturmada Etik Liderlik. (156-173). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Toptaş, A. ve Taştan, S. (2020). Liderlerin Kullandığı Güç Kaynaklarının Çalışanların Verimliliği Üzerindeki Rolünün Nitel Bir Araştırma ile İncelenmesi. Business Economics and Management Research Journal, 3(1), 63-80.

Ürek, D., Bilgin Demir, İ. ve Karaman, S. (2019). Sağlik Kurumlarinda Değişim Liderliği. Uluslararası Sağlık Yönetimi Ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 5(2), 89-103.

Välimäki, M., Hu, S., Lantta, T., Hipp, K., Varpula, J., Chen, J., ... ve Li, X. (2024). The Impact of Evidence-Based Nursing Leadership in Healthcare Settings: A Mixed Methods Systematic Review. BMC Nursing, 23(1), 452-468.

Yatkın, A. (2007). Toplam Kalite Yönetiminde Liderlik: Liderlikte Kalite. İŞGÜÇ The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 9(1), 126-147.

Zhu, W., Riggio, R. E., Avolio, B. J. ve Sosik, J. J. (2011). The Effect of Leadership on Follower Moral Identity: Does Transformational/Transactional Style Make A Difference? Journal of Leadership and Organizational Studies, 18(2), 150–163.

REFERENCES

Asunakutlu, T., & Safran, B. (2006). Örgütlerde yıldırma uygulamaları (mobbing) ve çatışma arasındaki ilişki. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 6(11), 110-129.

Akar, N. Y., Anafarta, N., & Sarvan, F. (2011). Causes, dimensions and organizational consequences of mobbing: An empirical study. Ege Academic Review, 11(1), 179-191.

Akkaş, İ., & Uyanık, Z. (2016). Kadina Yönelik Şiddet. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 6(1), 32-42.

Atik, Ş., & Akkaya, M. (2022). Mobbing'in işletme faaliyetleri üzerine etkileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Güncel Araştırmalar*, 169.

Atman, Ü. (2012). İşyerinde psikolojik terör: Mobbing. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, 3(1), 157-174.

Bayri, H. (2023). Mobbing türleri nelerdir? URL: https://hanifibayri.av.tr/bm/mobbing-turleri/ (Erişim Tarihi: 06.01.2023).

Brodsky, C. (1976). *The Harassed Worker*. Toronto: Lexington Books, DC Heath and Company.

Cavus, M. F., Develı, A., & Sarıoglu, G. S. (2015). Mobbing ve örgütsel sessizlik: enerji sektörü çalışanları üzerine bir araştırma. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 3(1), 10-20.

Cemaloğlu, N., & Ertürk, A. (2007). Öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma eylemlerinin cinsiyet yönünden incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 345-362.

Conte, S. (2020). Personality traits and low creativity are key factors in victims of mobbing. International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24(8), 1719-1730.

Da Silva João, A. L., & Saldanha Portelada, A. F. (2019). Mobbing and its impact on interpersonal relationships at the workplace. Journal of interpersonal violence, 34(13), 2797-2812.

Demirbağ, K. Ş., & Yıldırım, N. (2022a). *Endüstri 4.0 ve Verimlilik: Türk Beyaz Eşya Sektöründe Keşfedici Durum Çalışması.* Verimlilik Dergisi, 207-224.

Demirbağ, K. Ş., & Yıldırım, N. (2022b). Is COVID-19 friend or foe to Industry 4.0: Experiences of Turkish white goods suppliers. In 2022 *IEEE Technology and Engineering Management Conference* (Temscon Europe) (pp. 67-72). IEEE.

Demirbağ, K. Ş., & Yıldırım, N. (2023). The Elephant in the Room: New Skills and Work Dimensions of Turkish White Goods Industry Engineers in Industry 4.0 Era. IEEE Transactions on Engineering Management.

Einarsen, S., Matthiesen, S. B., & Skogstad, A. (1998). Bullying, burnout and well-being among assistant nurses. *Journal of Occupational Health and Safety - Australia and New Zealand*, 14, 563-568.

Einarsen, S. (2000). Harassment and bullying at work: A review of the Scandinavian approach. *Agression and Violent Behaviour*, 5(4), 379-401.

Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D., & Cooper, C. L. (2003). The concept of bullying at work: The European tradition. In S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf, & C. L. Cooper (Eds.), *Bullying and Emotional Abuse in the Workplace: International Perspectives in Research and Practice* (pp. 3-30). London: Taylor & Francis.

Ekinci, F. (2022). Mobbingin örgüt iklimi üzerindeki etkisi: Belediye çalışanlarına yönelik bir uygulama. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eratik, A. (2017). [Yayınlanmamış yüksek lisans projesi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdirencelebi, M., & Yazgan, A. E. (2017). Mobbing, örgütsel sinizm, örgütsel bağlılık ve bunların algılanan çalışan performansı üzerine etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 267-284.

Eyüpoğlu, H. (2008). Cinsel taciz ve travma: Eleştirel bir deneyim aktarımı. *Eleştirel Psikoloji Bülteni*, 1, 53-63.

Fitzgerald, L. F., Drasgow, F., Hulin, C. L., Gelfand, M. J., & Magley, V. J. (1997). Antecedents and consequences of sexual harassment in organizations: A test of an integrated model. *Journal of Applied Psychology*, 82, 578-589.

Gerçek, L. Ç. (2011). Yargıtay kararlarıyla cinsel taciz suçu. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 60(1), 47-82.

Godin, I. M. (2004). Bullying, worker's health, and labor instability. *Journal of Epidemiological Community Health*, 58, 258-259.

Gutek, B. (2013). Sexuality in the workplace key issues in social research and organisational practice. In U. Müller, B. Riegraf, & S. M. Wilz (Eds.), *Geschlecht und Organisation* (pp. 321-337). Wiesbaden: Springer VS.

Hoşgör, H. (2020). Mobbing ve örgütsel bağlılık ilişkisi: Bir meta analiz. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(6), 368-380.

Kalay, F., Oğrak, A., Bal, V., & Nışancı, Z. N. (2014). Mobbing, örgütsel sessizlik ve örgütsel sinizm ilişkisi: Örnek bir uygulama. *Sakarya İktisat Dergisi*, 3(2), 1-18.

Kesebir, M. (2018). Mobbing'in çalışanların performansı üzerine etkisi: İstanbul'da bankacılık sektörü üzerine bir uygulama. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11(2), 154-169.

Kök, S. B. (2006). İş yaşamında psiko-şiddet olarak yıldırma olgusu ve nedenleri. *14. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, Mayıs, Erzurum.

Leymann, H. (1990). Mobbing and psychological terror at workplaces. *Violence and Victims*, 5, 119-126.

Leymann, H. (1993). *Mobbing*. Hamburg: Rowohlt.

Leymann, H. (1996a). The content and development of mobbing at work. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5, 165-184.

Leymann, H. (1996b). The mobbing encyclopaedia, some historical notes: Research and the term mobbing.

Matthiesen, S. B., & Einarsen, S. (2004). Psychiatric distress and symptoms of PTSD among victims of bullying at work. *British Journal of Guidance & Counselling*, 32(3), 335-356.

Mathisen, G. E., Einarsen, S., & Mykletun, R. (2010). The relationship between supervisor personality, supervisors' perceived stress and workplace bullying. *Journal of Business Ethics*, 99, 637-651.

Mimaroğlu, H., & Özgen, H. (2008). Örgütlerde güncel bir sorun: *"Mobbing". Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 8(15), 201-226.

Montalban, F. M., & Duran, M. A. (2005). Mobbing: A cultural approach of conflict in work organizations. In *IACM 18th Annual Conference*.

Murat, G., & Elçi, M. (2020). Mobbing'in örgüte bağlılığa ve yöneticiye güvene etkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1), 295-308.

Niedl, K. (1996). Mobbing and well-being: Economic and personnel development implications. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5, 239-249.

Özen, S. (2007). İşyerinde psikolojik şiddet ve nedenleri. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 9(3), 1-24.

De Pedro, M. M., Sánchez, M. I. S., Navarro, M. C. S., & Izquierdo, M. G. (2008). Workplace mobbing and effects on workers' health. The Spanish Journal of Psychology, 11(1), 219-227.

Ryan, J. I., & Kenig, S. (1991). Risk and ideology in sexual harassment. *Sociological Inquiry*, 61, 231-241.

Schermerhorn Jr, J. R., & Bachrach, D. G. (2023). *Management*. John Wiley & Sons.

Tetik, S. (2010). Mobbing kavramı: Birey ve örgütler açısından önemi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2010(1), 81-89.

Tinaz, P. (2006). *İşyerinde psikolojik taciz (Mobbing)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Vartia, M. (1993). Psychological harassment (bullying, mobbing) at work. *OECD Panel Group on Women, Work, and Health*, 149-152.

Vartia, M. (2003). Workplace bullying: A study on the work environment, wellbeing and health. [Unpublished PhD thesis]. Helsingfors.

Westhues, K. (2004). Administrative mobbing at the University of Toronto. Ontario: The Edwin Mellen Press.

Yatsyna, O. F. (2021). Mobbing syndrome as a personality disorder: The consequences of complicated socialisation in the symptoms of occupational destruction. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Pedagogy and Psychology"*, 7(3), 110-117.

Yücetürk, E. E. (2005). Türkiye''de İş Yaşam Kalitesini Ve Verimliliği Azaltan Gizli Bir Sendrom: Yıldırma (Mobbing). Iktisat Isletme ve Finans, 20(231), 97-108.

KAYNAKÇA

Asad, S. & Sadler-Smith, E. (2020*). Differentiating Leader Hubris and Narcissism on the Basis of Power. Leadership, 16*(1), 39-61.

Ayboğa, H. (2021). 20. Yılında Enron Olayının Değerlendirilmesi, Muhasebe-Hukuk İlişkilerine Etkisi ve Yapılan Düzenlemeler. Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi, 5(2), 169-179.

Aktan, C. C. (2024). Siyasi Hubris Sendromu-Kamu Tercihi, Politik Psikoloji ve Politik Psikiyatri Perspektiflerinden Haris ve Hubris Siyasi Liderliğin Psikopatolojik Boyutu. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 16(1), 1-22.

Berger, J., Osterloh, M., Rost, K., & Ehrmann, T. (2020). How To Prevent Leadership Hubris? Comparing Competitive Selections, Lotteries, And Their Combination. The Leadership Quarterly, 31(5), 101388.

Brennan, N. M., & Conroy, J. P. (2013). Executive Hubris: The Case Of a Bank CEO. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 26(2), 172-195.

Canbolat, M. A., & Bedük, A. (2022). Narsizm ve Sinizmin Mitolojik Kökenlerine Disiplinlerarası Bağlamda Eleştirel Bir Yaklaşım. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 25(2), 736-745.

Esen, Ü. B. (2020). Liderlikte Kibir ve Aşırı Pozitiflik: Bir Literatür İncelemesi. İş ve İnsan Dergisi, 7(2), 295-309.

Park, J. H., Kim, C., Chang, Y. K., Lee, D. H., & Sung, Y. D. (2018). CEO Hubris Firm Performance: Exploring The Moderating Roles of CEO Power And Board Vigilance. Journal Of Business Ethics, 147, 919-933.

Demirci, İ., & Ekşi, F. (2017). Büyüklenmeci Narsisizmin İki Farklı Yüzü: Narsistik Hayranlık ve Rekabetin Mutlulukla İlişkisi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46(46), 37-58.

Eckhaus, E. &Sheaffer, Z. (2018). Yönetimsel Kibir Tespiti: Enron Örneği. Risk Yönetimi, 20 , 304-325.

Jakovievic, M. (2011). Hubris Syndrome And a New Perspective On Political Psychiatry: Need To Protect Prosocial Behavior, Public Benefit And Safety Of Our Civilisation. Psychiatria danubina, 23(2.), 136-138.

Russell, G. (2011). Psychiatry And Politicians: The 'Hubris Syndrome'. The Psychiatrist, 35(4), 140-145.

Garrard, P., Garrard, & Barlov. (2018). Leadership Hubris Epidemic. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Hollow, M. (2014). 1920 Farrow's Bank'ın Başarısızlığı: Bir Yönetimsel Kibir Vakası mı? Yönetim tarihi dergisi, 20 (2), 164-178.

Ketsde Vries, M. F. (2024). Are You Prone to Hubris?.

Laker, B. (2021). Why Modern Executives Are More Susceptible To Hubris Than Ever. MIT Sloan Management Review.

Robinson, G. M. (2016). Making Sense Of Hubris. In The Intoxication of Power: Interdisciplinary Insights (pp. 1-16). London: Palgrave Macmillan UK.

Rodgers, C. (2011). Hubris Syndrome: An Emergent Outcome Of The Complex Social Process Of Everyday İnteraction. The Daedalus Trust.

Selten J. P. (2023). Consider The Hubris Syndrome For İnclusion İn Our Classification Systems. Psychological Medicine, 53(13), 5889-5891.

Sadler-Smith, E., Robinson, G., Aksitinaite, V. & Wray, T. (2019). Kibirli Liderlik: Tehlikeyi Anlamak ve Riskleri Azaltmak. Organizasyonel Dinamikler, 48 (2), 8-18.

Shariatnejad Asl, A. (2022). A Model For The Emergence of Leaders' Hubris Based on Interpretive Structural Modeling; Case Study: Government Organizations. Management and Development Process, 35(2), 83-106.

Sundermeier, J. (2023). Toward a Comprehensive Perspective on Hubristic Leadership–An Aggregation of Cross-Disciplinary Evidence and Roadmap For Future Research. European Management Journal, 41(1), 143-153.

Owen, D., & Davidson, J. (2009). Hubris Syndrome: An Acquired Personality Disorder? A Study of US Presidents and UK Prime Ministers over the last 100 years. Brain, 132(5), 1396-1406.

Örücü, E., Hasırcı, I., & Arslan, A. (2024). Hubris Liderlik Algısının Kararlara Katılım Davranışı Üzerindeki Etkisinde Örgütsel Bağlılığın Düzenleyici Rolü: Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (42), 1-18.

Öztürk Çiftçi, D. (2020). Hubris Syndrome In Managers: A Conceptual Evaluatıon.

Uysal, Ş. A., & Çelik, R. (2018). Sağlık Meslek Gruplarında Hubris Sendromunun Varlığına İlişkin Keşfedici Bir Çalışma. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 103-118.

Diamandis, Ep &Bouras, N. (2018). Kibir ve Bilim. F1000 Araştırma, 7.

Uçkun, S., Yüksel, A., & Uçkun, C. G. (2022). Hubristik Liderlik ve Hubris Sendromu İlişkisi. Sciences (JOSHAS JOURNAL), 8(52).

Hidayati, H., Arifuddin, A., Aflina, A. &Dewi, RS (2021). Herman Melvılle'in Moby Dıck Romanı Aracılığıyla Kibir Sendromunun Gerçekliği. Dil Dergisi, 3 (1), 1-10.

TrumbulL, D. (2010). Hubris: A Primal Danger. Psychiatry, 73(4), 341-351.

Yıldırım, A. (2020). İnsan Kaynakları Yönetimi Bağlamında Kişiliğin Karanlık Yönü: Narsizm ve Hubris Sendromu. *Aksaray Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 12 (2).

Editör: Doç. Dr. Mehmet Şata

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Editör: Doç. Dr. Mehmet Şata

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-046-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Editör: Doç. Dr. Mehmet Şata
IV+86 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-046-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

REFERENCES

Adelani, D. I., Mai, H., Fang, F., Nguyen, H. H., Yamagishi, J., & Echizen, I. (2019). Generating Sentiment-Preserving Fake Online Reviews Using Neural Language Models and Their human-and Machine-based Detection. arXiv preprint arXiv:1907.09177.

Akbari, N. (2024, Şubat 28). The AI Cheating Crisis: Education Needs Its Anti-Doping Movement. Education Week. https://www.edweek.org/technology/opinion-the-ai- cheating-crisis-education-needs-its-anti-doping-movement/2024/02

Alawida, M., Mejri, S., Mehmood, A., Chikhaoui, B., & Isaac Abiodun, O. (2023). A comprehensive study of chatgpt: advancements, limitations, and ethical considerations in natural language processing and cybersecurity. Information, 14(8). https://doi.org/10.3390/info14080462

Andrade, I. M. D., & Tumelero, C. (2022). Increasing customer service efficiency through artificial intelligence chatbot. Revista de Gestão, 29(3), 238-251. https://doi.org/10.1108/REGE-07-2021-0120

Asaro, P. M. (2012). A body to kick, but still no soul to damn: Legal perspectives on robotics. P. Lin, K. Abney, G. A. Bekey (Ed), Robot ethics: The ethical and social implication of robotics (169-186 ss.). Massachusetts: MIT Press.

Aytekin, Ç., & Karabina, T. B. (2024). Chatgpt'nin Farklı Büyük Dil Modelleri Performanslarının Türkçedeki Eş Adlı Kelimeler Üzerinden İncelenmesi. İstanbul Aydın Üniversitesi. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3759103

Beer, D. (2017). The social power of algorithms. Information, Communication & Society, 20(1), 1–13. Sosyal Bilimler Dergisi, 16(3), Article 3.

Birhane, A., Kasirzadeh, A., Leslie, D. & Watcher, S. (2023). Science in the age of large language models. Nature Reviews Physics 5, 277–280.

Campa, R. (2020). Fourth Industrial Revolution and Emotional Intelligence: A Conceptual and Scientometric Analysis, Changing Societies & Personalities, 4(1), 8–30. DOI: 10.15826/csp.2020.4.1.087.

Cellan-Jones, R. (2014). Stephen Hawking Warns Artificial İntelligence Could End Mankind. BBC News. https://www.bbc.com/news/technology-30290540

Chomsky, N., Roberts, I., & Watumull, J. (2023). The false promise of ChatGPT. New York Times. https://www.nytimes.com/2023/03/08/noam-chomsky-chatgpt-ai.html

Devlin J., Chang M.W., Lee K., Toutanova K. (2019) BERT: Pre-training of deep bidirectional transformers for language understanding. In Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies, Volume 1 (Long and Short Papers), Minneapolis, Minnesota. Association for Computational Linguistics.

Doğan, A. (2002). Yapay Zekâ. Ankara. Kariyer.

Floridi L., Chiriatti M. (2020). Gpt-3: Its nature, scope, limits, and consequences. Minds and Machines, 30:681–694.

Goodfellow I.J, Shlens J., Szegedy C. (2014). Explaining and harnessing adversarial examples. arXiv preprint arXiv:1412.6572.

Hayawi, K., Shahriar, S., & Mathew, S. S. (2023). The imitation game: Detecting human and aı- generated texts in the era of large language models. arXiv preprint arXiv:2307.12166.

IBM. (2024). IBM defines LLM. https://www.ibm.com/topics/large-language-models

Johnson, P. (2017). 99 Facts On The Future Of Business in The Digital Economy, https://www.slideshare.net/sap/99-facts-on-the-future-of-business-in-the-digital-economy

Kabak, T., & Kirbaş, İ. (2023). Chatgpt With Risks And Opportunities. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *14*(2), 365-376. https://doi.org/10.29048/makufebed.1271477

Kirmani, A.R. (2022). Artificial intelligence-enabled science poetry, ACS Energy Letters, Vol. 8, pp. 574-576. https://doi.org/10.1021/acsenergylett.2c02758

Kozma, R., Alippi, C., Choe, Y. ve Morabito, F. C. (Eds.). (2018). Artificial ıntelligence in the age of neural networks and brain computing. United States: Academic Press.

Kurian, N., Cherian, J. M., Sudharson, N. A., Varghese, K. G., & Wadhwa, S. (2023). AI is now everywhere. British Dental Journal, 234(2), 72-72. https:// doi.org/10.1038/s41415-023- 5461-1

Liu, X., Zheng, Y., Du, Z., Ding, M., Qian, Y., Yang, Z., & Tang, J. (2021). GPT understands, too. arXiv preprint arXiv:2103.10385.

Lee, E. (2023). Is ChatGPT a false promise?. Berkeley Blog. https://blogs. berkeley.edu/2023/03/19/is-chatgpt-a-false-promise/

Levy, D. (2012). The ethics of robot prostitutes. P. Lin, K. Abney, G. A. Bekey (Ed), Robot ethics: The ethical and social implication of robotics (223-232). Massachusetts: MIT Press.

Liu, Z., Yao, Z., Li, F., & Luo, B. (2023). Check me ıf you can: Detecting ChatGPT-generated academic writing using CheckGPT. arXiv preprint arXiv:2306.05524.

Lokhorst, G.A. & van den Hoven, J. (2012). Responsibility for military robots. P. Lin, K. Abney, G. A. Bekey (Ed), Robot ethics: The ethical and social implication of robotics (145-156 ss.). Massachusetts: MIT Press.

Malviya, S., & Tiwary, U. S. (2016). Knowledge Based Summarization and Document Generation using Bayesian Network. Procedia Computer Science, 89, 333-340.

Mark Massaro, O. C. (2023, Ağustos 23). AI cheating is hopelessly, irreparably corrupting US higher education [Text]. The Hill. https://thehill.com/opinion/ education/4162766-ai- cheating-has-hopelessly-irreparably-corrupted-us-higher-education/

McCarthy, J., Minsky, M., Rochester, N., & Shannon, C. (1955). A proposal for Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. http:// wwwformal.stanford.edu/jmc/history/dartmouth.pdf. Accessed 13 January 2023.

Miyato T., Dai A.M., Goodfellow I. (2016). Adversarial training methods for semi-supervised text classification. arXiv preprint arXiv:1605.07725.

Nithuna, S. & Laseena, C. (2020). Review on implementation techniques of chatbot. In Proceedings of the 2020 International Conference on

Communication and Signal Processing (ICCSP), Chennai, India, 28–30 July 2020; pp. 157–161.

OpenAI. (2015). OpenAI. https://openai.com/about/

Oravec, J. A. (2023). Artificial Intelligence Implications for Academic Cheating: Expanding the Dimensions of Responsible Human-AI Collaboration with ChatGPT and Bard. Jl. of Interactive Learning Research, 2(34), 213-237.

Pasquale, F. (2015). The black box society: The secret algorithms that control money and information. Massachusetts: Harvard University Press.

Pool, C. R. (1997). Brain-based learning and students. The Education Digest, 63(3), 10.

Rudolph, J., Tan, S. & Tan, S. (2023), Chatgpt: Bullshit Spewer Or The End Of Traditional Assessments In Higher Education? Journal of Applied Learning & Teaching, 6(1), 1-22.

Russell, S., & Norvig, P. (2021). Artificial intelligence: a modern approach. Prentice Hall.

See, A., Pappu, A., Saxena, R., Yerukola, A., & Manning, C. D. (2019). Do massively pretrained language models make better storytellers? arXiv preprint arXiv:1909.10705.

Shah, C. (2022), The Rise Of Aı Chat Agents And The Discourse With Dilettantes. Information Matters, 2 (12). Https://İnformationmatters.Org/2022/12/The-Rise-Of-Aichat-Agents- And-The-Discourse-WithDilettantes/

Sharkey, N. (2012). Killing made easy. P. Lin, K. Abney, G. A. Bekey (Ed). Robot ethics: The ethical and social implication of robotics (111-128 ss.). Massachusetts: MIT Press.

Sheikh, S. (2020). Understanding the Role of Artificial Intelligence and Its Future Social Impact, IGI Global.

Smith, A. (2024). AI Cheating: Tips to Avoid and Detect. https://screenapp.io/blog/how-to-avoid-and-detect-ai-cheating-with-exam assignments-and-essays

Susnjak, T. (2022). ChatGPT: The end of online exam integrity? Preprint. ArXiv:2212.09292v1. https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.09292

Taecharungroj, V. (2023). What can ChatGPT do? Analyzing early reactions to the ınnovative AI chatbot on Twitter. Big Data and Cognitive Computing, 7(1),35. https://doi.org/10.3390/bdcc7010035

Teebagy, S., Colwell, L., Wood, E., Yaghy, A., & Faustina, M. (2023). Improved performance of chatgpt-4 on the okap exam: a comparative study with chatgpt-3.5. medRxiv. https://doi.org/10.1101/2023.04.03.23287957

Thorat, S.A. & Jadhav, V. (2020). A review on implementation issues of rule-based chatbot systems. In Proceedings of the International Conference on Innovative Computing & Communications (ICICC); SSRN: Rochester, NY, USA, 2020.

Xiong, J., & Huang, T. (2009). An effective method to identify machine automatically generated paper. Paper presented at the 2009 Pacific-Asia Conference on Knowledge Engineering and Software Engineering.

Xu Y., Chen L,, Wei J., Ananiadou S., Fan Y., Qian Y, Chang E.I., Tsujii J. (2015). Bilingual term alignment from comparable corpora in english discharge summary and chinese discharge summary. BMC Bioinform., 16:149:1–149:10.

REFERENCES

Admiraal, W., Huisman, B., & Van de Ven, M. (2014). Self- and peer assessment in Massive Open Online Courses. *International Journal of Higher Education*, *3*(3), 119–128. https://doi.org/10.5430/ijhe.v3n3p119

Aksu Dünya, B. (2022). *Yabancı Dil Becerilerinin Ölçülmesinde Teknoloji Kullanımı*, Şimşek, E. ve Üstün A. B. (ed.), *Yabancı Dil Öğretiminde Teknoloji Uygulamaları* içinde (181-197), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Atılgan, H., Kan, A. & Doğan, N. (2015). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Atılgan, H., (ed.), Ankara: Anı Yayıncılık. Başol, G. (2019), *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem.

Boylu, E. (2021). *Kuramdan Uygulamaya Yabancı Dil Olarak* Türkçe *Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.

Boylu, E. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, H. Karatay (ed.), Türkçe*nin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı* içinde (521-573),Ankara: Pegem.

Can, T. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uzaktan Sınav Uygulaması ve İçerik Hazırlama, Boylu, E. (ed.), *Soru ve Cevaplarla Yabancı Dil Olarak* Türkçe *Öğretimi El Kitabı* içinde (183-185), Ankara: Pegem Akademi.

Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory,* Thousand Oaks: SAGE Publications.

Coşkun, H. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, M. N. Kardaş (ed.), Türkçe*nin yabancı dil olarak öğretimi* (293-313), Ankara: Pegem Akademi.

Course, S. (2023). Tümleşik Dil Becerilerinin Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenimi-Öğretimi, İlter, B. (ed.), *Her Yönüyle Yabancı Dil Öğretimi* içinde *(*165-186), Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Ö. (2021). *Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu – Dil Dosyası*, Ankara: Pegem Akademi.

Dönmez Usta, N. (2020). Quiz Maker, Tatlı, Z. (ed.), Ölçme Değerlendirmede Web 2.0 içinde (200-219), Ankara: Pegem Akademi.

Ergin, Muharrem. (1995). Üniversiteler İçin Türk Dili, Bayrak Yayınları, İstanbul.

Förster, M., Weiser, C., & Maur, A. (2018). How feedback provided by voluntary electronic quizzes affects learning outcomes of university students in large classes. *Computers & Education*, *121*, 100–114. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.02.012

Gülbahar, Y. (2020). E-değerlendirme, Çağıltay, K. ve Göktaş, Y. (ed.), Öğretim Teknolojilerinin Temelleri Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler içinde (57-79), Ankara: Pegem Akademi.

Güler, N. (2022). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi.

Han, F., Demirbilek, N. ve Demirtaş, H. (2021), Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Koronavirüs (Covid 19) Salgını Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri, *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, C. X, S.3, 1168-1193.

Heyd, Gerdraude. (1990). Deutschlehren,VerlagMoritzDiesterweg, Frankfurt.

İltar, L. & Karataş, A. G. (2022). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan C1 Sınavlarının Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne Göre İncelenmesi, *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, S.31, 108-121.

JISC, (2007). *Effective practice with e-assessment an overview of technologies*. http://www.jisc.ac.uk/media/documents/themes/elearning/effpraceassess.pdf,

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. VIII, S. 15, 170-189.

Koşar, D. & Bakır, N. (2022). COVID-19 Pandemi Sürecinde Öğretmenlerin Uzaktan Eğitim Deneyimleri, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, C. XII, S.4, s. 2231-2245.

Köse, D. (2008). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Sınavların Hazırlanması ve Uygulanması, *Dil Dergisi*, S. 139, 36-47.

Kurnaz, H. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme, Erdem, İ., Doğan, B. & Altunkaya, H. (ed.), *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi* içinde (241-276), Ankara: Pegem Akademi.

Luaran, J.E. (2012). *Effective Web 2.0 Tools for The Classroom: Part 2*, Selangor: Faculty of Education-Universiti Teknoloji MARA.

Maden, S. & Önal, A. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri, *International Journal of Education Science and Tec.*, C. VII, S. 1, 42- 56.

Meriam, S. B. (2023). *Nitel Araştırma Desen Ve Uygulama İçin Bir Rehber*, çev. Sebahattin Turan, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Örge Yaşar, F. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Ölçme Ve Değerlendirme, Şahin, A. (ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler içinde (617-653), Ankara: Pegem Akademi.*

Özbay, M., Melanlıoğlu, D., Büyükikiz, K. K. & Uyar, Y. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretimi İçin Ölçme ve Değerlen- dirme Soruları, Birol, C. ve Özbay, M. (ed.), Ankara: Pegem Akademi.

Özcan, S. (2021). Uzaktan Eğitimde Ürün Ve Süreç Temelli Ölçme Ve Değerlendirme Uygulamaları, Karabulut Coşkun, B. ve Yılmaz, A. (ed.), Uzaktan Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme içinde (137-149), Ankara: Pegem Akademi.

Özçelik, D.A. (2016). Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: Pegem Akademi.

Rao, P. S. (2018), Evaluation and Assessment in ELT: A Global Perspectıve, Research Journal of English Language and Literatüre, C. VI, S. 2,337-346.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. & Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi, Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, C. IV, S. 1, 227-250.

Şahin, Y. (2020). Yabancı Dilde Ölçme ve Değerlendirme, Ankara: Pegem Akademi.

Telli Yamamoto, G. & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi, Üniversite Araştırmaları Dergisi, C. III, S. 1, 25-34.

TELC, (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme, Almanya: TELC, GmbH.

Turgut, M.F. (1977). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları, Ankara: Nüve Matbaası.

Turgut, Y.E. (2020). Testmoz, Tatlı, Z. (ed.), Ölçme Değerlendirmede Web 2.0 içinde (80-94), Ankara: Pegem Akademi.

Varışlı, B. (2021). Pandemi Sürecinde Eğitimin Dönüşümü: Çevrimiçi Eğitimin Sosyolojik Yansımaları, Avrasya Ulusla- rarası Araştırmalar Dergisi, C. IX, S. 26, 237-249.

Yılmaz, R. (2020). Öğretim Teknolojilerinde Ölçme Ve Değerlendirme, Dinçer, S. (ed.), Öğretim Teknolojileri içinde (115-135), Ankara: Pegem Akademi.

Zong, Z., Schunn, C. D., & Wang, Y. (2021). What aspects of online peer feedback robustly predict growth in students' task performance? *Computers in Human Behavior*, *124*, 106924. https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106924

KAYNAKÇA

Andersson, C., & Palm, T. (2018). Reasons for teachers' successful development of a formative assessment practice through professional development–a motivation perspective. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice, 25(6), 576-597.

Arın, H. N. (2023). Öğretmenlerin biçimlendirici değerlendirmeye yönelik görüş ve uygulamalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Atkin, J. M., Coffey, J. E., Moorthy, S., Sato, M., & Thibeault, M. (2005). *Designing everyday assessment in the science classroom.* Teachers College Press.

Baş, T. (2001). Anket nasıl hazırlanır?.Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Black, P., &Wiliam, D. (1998). Inside the black box: Raising standards through classroom assessment. Phi Delta Kappan, 80 (2): 139-148. (Available online: http://www.pdkintl.org/kappan/kbla9810.htm.)

Black, P., & Wiliam, D. (2009). Developing the theory of formative assessment. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21*(1), 5–31. https://doi.org/10.1007/s11092-008-9068-5

Büyükkarcı, K. (2014). Assessment beliefs and practices of language teachers in primary education. International Journal of Instruction, 7(1), 107-120. https://eric.ed.gov/?id=EJ1085246

Cisse, F., Ndinga, P.,& Sane, M.V.L. (2021). Challenges related to the practice of formative assessment in the context of the competency-based approach in Quebec. International Journal of Innovation and Research in Educational Sciences, 8(4), 2349–5219.

Çiftçi, S., Sağlam, A., & Yayla, A. (2021). 21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (24)*, 718–734. https://doi.org/10.29000/rumelide.995863

DeLuca, C. (2012). Preparing teachers for the age of accountability: Toward a framework for assessment education. *Action in Teacher Education, 34*(5-6), 576-591. https://doi.org/10.1080/01626620.2012.730347

Elden, A. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirme uygulamaları [Yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.

Karasar, N. (1998). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Nobel Yayınları.

Kaya, G., Atasoy, V., Candan-Helvacı, S., & Pektaş, M. (2020). Fen öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirmeye yönelik farkındalığının sınıf içi uygulamalarındaki rolü. *Eğitim ve Bilim, 46*(205), 335–357. https://doi.org/10.15390/EB.2020.8934

Li ,Z. Zi Yan, Kinnie Kin Yee Chan, Ying Zhan & Wu Yuan Guo (2023): The role of a professional development program in improving primary teachers' formative assessment literacy, Teacher Development, DOI: 10.1080/13664530.2023.2223595

National Research Council. (2012). *Education for life and work: Developing transferable knowledge and skills in the 21st century.* The National Academies Press.

Özoğlu, S. Ç. (1992). Davranış bilimlerinde anket: Bilgi toplama aracının geliştirilmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri *Fakültesi Dergisi, 25* (2), 321-39.

Perrenoud, P. (1998). From formative evaluation to a controlled regulation of learning processes. Towards a wider conceptual field. *Assessment in Education: principles, policy & practice*, *5*(1), 85-102.

Popham, W. J. (2011). *Classroom assessment: What teachers need to know.* Pearson.

Ramaprasad, A. (1983). On the definition of feedback. Behavioral Science, 28, 4-13.

Sadler, R. (1989). Formative assessment and the design of instructional assessments. Instructional Science, 18, 119-144.

Shepard, L., Hammerness, K., Darling-Hammond, L., Rust, F., Baratz-Snowden, J., Gordon, E., Gutierrez, C., & Pacheco, A. (2005). Assessment. In L. Darling-Hammond & J. Bransford (Eds.), *Preparing teachers for a changing world: What teachers should learn and be able to do* (pp. 275–326). Jossey-Bass/Wiley.

Schneider, C., & Bodensohn, R. (2017). Student teachers' appraisal of the importance of assessment in teacher education and self-reports on the development of assessment competence. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice (24) 127–146. https://doi.org/10.1080/0969594X.2017.1293002

Stiggins, R. J. (1999). Assessment, student confidence, and school success. *Phi Delta Kappan, 81*(3), 191–198. https://www.jstor.org/stable/20439619

Türnüklü, E. B. (2003). Türkiye ve İngiltere'deki Matematik Öğretmenlerinin Değerlendirme Biçimleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 108-118.

Yan, Z., & Brown, G. T. (2021). Assessment for learning in the Hong Kong assessment reform: A case of policy borrowing. Studies in Educational Evaluation, 68, 100985.

Yan,Z. (2021) Assessment-as-learning in classrooms: the challenges and professional development, Journal of Education for Teaching, 47:2, 293-295, DOI: 10.1080/02607476.2021.1885972

Will, K. K., McConnell, S. R., Elmquist, M., Lease, E. M., & Wackerle-Hollman, A. (2019). Meeting in the Middle: Future Directions for Researchers to Support Educators' Assessment Literacy and Data-Based Decision Making. In Frontiers in Education 4, 106. Frontiers Media SA.

Wiliam D., & Black P. (1996) Meanings and consequences: abasis for distinguishing formative and summative functionsof assessment?British Educational Research Journal22,537–548.

Wylie, E. C., & Lyon, C. J. (2015). The fidelity of formative assessment implementation: Issues of breadth and quality. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 22(1), 140-160.

Zengin, Y., Bars, M., & Şimşek, Ö. (2017). Matematik öğretiminin biçimlendirici değerlendirme sürecinde Kahoot! ve Plickers uygulamalarının incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 18*(2), 602–626. https://doi.org/10.12984/egeefd.318647

Editör:
Doç. Dr. Feride Yiğit
İstanbul Topkapı Üniversitesi

Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği

International Research in the Field of Obstetrics and Gynecology Nursing

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

DOĞUM VE KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

International Research in the Field of Obstetrics and Gynecology Nursing

Editör: Doç. Dr. Feride Yiğit
İstanbul Topkapı Üniversitesi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-041-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DOĞUM VE KADIN HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

International Research in the Field of Obstetrics and Gynecology Nursing

Editör: Doç. Dr. Feride Yiğit
İstanbul Topkapı Üniversitesi
IV+134 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-041-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altınkaynak, H., & Tüzmen, H. D. (2023). Alternatif doğum yöntemleri. Sağlık Araştırmaları Dergisi, 1(1), 44-51.

American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). (2020). Clinical management guidelines for obstetrician-gynecologists: Second stage of labor. Obstetrics & Gynecology, 135(3), 755-768. https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000003721

American College of Obstetricians and Gynecologists. (2017). Approaches to limit intervention during labor and birth. Obstetrics & Gynecology, 129(2), e20-e28. https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000001905

Anim-Somuah, M., Smyth, R. M., & Cyna, A. M. (2018). Epidural versus non-epidural or no analgesia in labour. Cochrane Database of Systematic Reviews, 5(CD000331). https://doi.org/10.1002/14651858.CD000331.pub4

Atherton, C. A., & Halldorsdottir, S. (2007). Midwifery and partnership: A closer look at the Bradley Method of childbirth. Midwifery, 23(1), 13-21.

Atis, F. Y., & Rathfisch, G. (2018). The effect of hypnobirthing training given in the antenatal period on birth pain and fear. Complementary therapies in clinical practice, 33, 77-84.

Bayırlı, R. (2019). Antik çağdan milenyuma doğum felsefesi. Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Yenidoğan Dergisi, 4(2), 324-333.

Begley, C. M., Gyte, G. M., Devane, D., McGuire, W., Weeks, A., & Biesty, L. M. (2019). Active versus expectant management for women in the third stage of labour. Cochrane Database of Systematic Reviews, (2), CD007412.

Bick, D. (2017). The second stage of labour: Managing risk and supporting normality. British Journal of Midwifery, 25(7), 444-450. https://doi.org/10.12968/bjom.2017.25.7.444

Bohren, M. A., Hofmeyr, G. J., Sakala, C., Fukuzawa, R. K., & Cuthbert, A. (2019). Continuous support for women during childbirth. Cochrane Database of Systematic Reviews, 7(CD003766). https://doi.org/10.1002/14651858.CD003766.pub6

Bradley, R. A. (2008). Husband-Coached Childbirth: The Bradley Method of Natural Childbirth. New York: HarperOne.

Bradley, R. A., & Montagu, A. (1976). Natural Childbirth and the Family: The Bradley Way. New York: HarperCollins.

Buckley, S. J. (2015). Hormonal physiology of childbearing: Evidence and implications for women, babies, and maternity care. Childbirth Connection.

Buran, G., & Aksu, H. (2022). Effect of hypnobirthing training on fear, pain, satisfaction related to birth, and birth outcomes: A randomized controlled trial. Clinical nursing research, 31(5), 918-930.

Cammu, H., et al. (2017). Waterbirth: A review of the evidence. Journal of Perinatal Medicine, 45(5), 533-540.

Chen, A., Feresu, S. A., Fernandez, C., & Rogan, W. J. (2018). Maternal breastfeeding and health outcomes: A literature review. Pediatrics, 135(4), e1163-e1168.

Chesney, S. (2019). Waterbirth: A comprehensive overview of benefits and risks. Midwifery Today, 130, 12-15.

Cluett, E. R., & Burns, E. (2018). Immersion in water in labour and birth. Cochrane Database of Systematic Reviews.

Coşar, F., & Demirci, N. (2012). Lamaze felsefesine dayalı doğuma hazırlık eğitiminin doğum algısı ve doğuma uyum sürecine etkisi. SDÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 3(1).

Cunningham, F. G., Leveno, K. J., Bloom, S. L., Spong, C. Y., Dashe, J. S., Hoffman, B. L., & Sheffield, J. S. (2021). Williams obstetrics (25th ed.). McGraw-Hill Education.

Çelik, C., Kazankaya, F., & Bozkurt, Ö. D. (2022). Kadın sağlığı ve hastalıkları hemşireliği: Kanıta dayalı uygulamalar. YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 3(3), 366-381.

Dick-Read, G. (2004). Childbirth without fear: the principles and practice of natural childbirth. Pinter & Martin Publishers.

Donnison, J. (2019). Midwives and Medical Men: A History of the Struggle for the Control of Childbirth. Historical Publications.

Dooher, M. E. (1980). Lamaze method of childbirth. Nursing Research, 29(4), 220-223.

Gabbe, S. G., et al. (2017). Obstetrics: Normal and Problem Pregnancies. Elsevier.

Gaskin, I. M. (2017). Ina May's Guide to Childbirth. Bantam.

Goer, H., & Romano, A. M. (2018). Optimal Care in Childbirth: The Case for a Physiologic Approach. Classic Day Publishing.

Goodman, S. (2007). Childbirth Education and Support for Normal Labor and Birth. London: Routledge.

Gould, D. (2020). Non-pharmacological pain relief during labour. British Journal of Midwifery, 28(3), 190-194.

Imannura, P. S. U., Budhiastuti, U. R., & Poncorini, E. (2016). The Effectiveness of Hypnobirthing in Reducing Anxiety Level During Delivery. Journal of Maternal and Child Health, 1(3), 200-204.

Johnson, R., & Johnson, M. (2010). Birth outcomes in women using the Bradley Method of natural childbirth. Birth, 37(2), 89-95.

Jordan, R. G., & Farley, C. L. (2018). Foundations of maternal-newborn and women's health nursing. Elsevier Health Sciences.

Kim, M. J. (2012). Nursing Students' Lived Experiences of Attending LeBoyer Birth. Korean Journal of Women Health Nursing, 18(1), 62-73.

King, T. L., Brucker, M. C., Kriebs, J. M., Fahey, J. O., Gegor, C. L., & Varney, H. (2020). Varney's Midwifery. Jones & Bartlett Learning.

Klein, M. C., Sakala, C., & Simkin, P. (2019). Where women give birth: How facility design can impact the birthing experience. Birth, 40(4), 298-305.

Koç, E., & Karakaya, N. (2022). Doğum desteği ve normal doğumun yönetimi. Sağlık ve Bilim, 81.

Koyuncu, S. B., & Bülbül, M. (2023). Kadınların doğum ağrısını azaltmak için tercih ettikleri nonfarmakolojik yöntemler. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 39(1), 63-70.

Lamaze International. Position Paper: Promoting, Supporting, And Protecting Normal Birth. The Journal Of Perinatal Education 2007; 16(3): 11–15, https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC1948084/pdf/JPE160011.pdf.

Laughon, S. K., Zhang, J., & Troendle, J. (2019). Using active phase arrest criteria to predict adverse maternal and neonatal outcomes. Obstetrics & Gynecology, 133(2), 258-265. https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000003042

Leboyer, F. (1975). Birth Without Violence. London: Souvenir Press.

Lothian, J. A. (2018). Safe, healthy birth: What every pregnant woman needs to know. Journal of Perinatal Education, 17(3), 48-54.

McDonald, S. J., & Middleton, P. (2018). Effect of timing of umbilical cord clamping of term infants on maternal and neonatal outcomes. Cochrane Database of Systematic Reviews, (9), CD004074.

Michaels, P. A. (2014). Lamaze: An international history. OUP Us.

Mongan, M. (2005). HypnoBirthing: The Mongan Method. Deerfield Beach, FL: Health Communications.

Mortazavi, S. H., & Khani, S. (2019). Effectiveness of supportive care in improving maternal and neonatal outcomes. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research, 24(2), 121-125.

Neal, J. L., Lowe, N. K., Ahijevych, K. L., Patrick, T. E., Cabbage, L. A., & Corwin, E. J. (2020). "Active labor" duration and outcomes in women with uncomplicated pregnancies: A prospective descriptive study. Journal of Midwifery & Women's Health, 65(4), 514-521. https://doi.org/10.1111/jmwh.13081

Nelson, N. M., Enkin, M. W., Saigal, S., Bennett, K. J., Milner, R., & Sackett, D. L. (1980). A randomized clinical trial of the Leboyer approach to childbirth. New England Journal of Medicine, 302(12), 655-660.

Nurul, H. A. (2017). The effect of leboyer method toward anxıety decrease on maternıty mothers. 401-405.

Oakley, A. (2017). The Captured Womb: A History of the Medical Care of Pregnant Women. Basil Blackwell.

Odent, M. (1984). Birth Reborn. London: Souvenir Press.

Odent, M. (1994). The Nature of Birth and Breastfeeding. Westport, CT: Greenwood.

Odent, M. (2018). The Functions of the Orgasms: The Highways to Transcendence. Pinter & Martin Ltd.

Perry, S. E., Hockenberry, M. J., Lowdermilk, D. L., & Wilson, D. (2020). Maternal Child Nursing Care. Elsevier Health Sciences.

Phillips-Moore, J. (2012). Birthing outcomes from an Australian HypnoBirthing programme. British Journal of Midwifery, 20(8), 558-564.

Raehan, R., Ayu, R., Harsachatri, D. O., Mahendika, D., Prihartini, S., & Kurniawati, K. (2023). The Effect Of Hypnobirthing On The Anxiety Level Of Pregnant Women In Trimester III In The Working Area Of The Proude I Health Center, Proude District, Majene. International Journal of Health Sciences, 1(1), 66-74.

Räisänen, S., Vehviläinen-Julkunen, K., Gissler, M., Heinonen, S., & Hiltunen, R. (2014). Epidural analgesia and the risk of operative delivery in nulliparous and multiparous women: A population-based cohort study. Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica, 93(4), 367-371. https://doi.org/10.1111/aogs.12326

Rathfisch, G. (2018). Doğal doğum felsefesi (2. baskı). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

Renfrew, M. J., McFadden, A., Bastos, M. H., Campbell, J., Channon, A. A., & Silverio, S. A. (2019). Midwifery and quality care: Findings from a new evidence-informed framework for maternal and newborn care. The Lancet, 384(9948), 1129-1145. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)60789-3

Rowe-Murray, H. J., & Fisher, J. R. (2020). The impact of contact with the infant following birth on maternal attachment. Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing, 34(1), 28-36.

Rydahl, E., Eriksen, L., & Juhl, M. (2019). Effects of induction of labor versus expectant management in women with large-for-gestational-age fetuses: A systematic review. Acta Obstetricia et Gynecologica Scandinavica, 98(11), 1344-1352. https://doi.org/10.1111/aogs.13646

Sawyer, B. (1946). Experiences with the labor procedure of Grantly Dick Read. Obstetrical & Gynecological Survey, 1(4), 463.

Schorn, M. N., & Phillippi, J. C. (2020). Physiological third stage of labor: A review and implications for practice. Journal of Midwifery & Women's Health, 65(1), 77-84.

Simkin, P., & Ancheta, R. (2017). The Labor Progress Handbook: Early Interventions to Prevent and Treat Dystocia. Wiley-Blackwell.

Simkin, P., & Ancheta, R. (2017). The labor progress handbook: Early interventions to prevent and treat dystocia. Wiley-Blackwell.

Simkin, P., & Bolding, A. (2018). Update on nonpharmacologic approaches to relieve labor pain and prevent suffering. Journal of Midwifery & Women's Health, 55(6), 483-491.

Simpson, K. R., & James, D. C. (2018). Effects of maternal pushing techniques during the second stage of labor on fetal well-being. Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing, 47(5), 652-663. https://doi.org/10.1016/j.jogn.2018.05.007

Smith, L., & Lavender, T. (2019). How women perceive the fetal movements during labor. Journal of Midwifery & Women's Health, 64(3), 317-324.

Spencer, N. S., Wallace, E., & Jones, M. (2019). Influences of nonpharmacological pain management during labor on birth outcomes: A systematic review. Journal of Midwifery & Women's Health, 63(3), 329-339.

Spong, C. Y., Berghella, V., Wenstrom, K. D., Mercer, B. M., & Saade, G. R. (2020). Preventing the first cesarean delivery: Summary of a joint Eunice Kennedy Shriver National Institute of Child Health and Human Development, Society for Maternal-Fetal Medicine, and American College of Obstetricians and Gynecologists Workshop. Obstetrics & Gynecology, 129(4), 505-511. https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000002502

Stevens, W., Shih, T., Incerti, D., Ton, T. G., Lee, H. C., & Pullen, K. M. (2020). Short-term and long-term costs of hypertensive disorders of pregnancy: Analysis of 29.8 million U.S. births. Hypertension, 76(2), 413-421. https://doi.org/10.1161/HYPERTENSIONAHA.120.14770

Taylor, H., Kleine, I., Bewley, S., Loucaides, E., & Sutcliffe, A. (2016). Neonatal outcomes of waterbirth: a systematic review and meta-analysis. Archives of Disease in Childhood-Fetal and Neonatal Edition, 101(4), F357-F365.

Thompson, J. F., Roberts, C. L., Currie, M., & Ellwood, D. A. (2019). Postpartum haemorrhage management and outcomes in hospitals. Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology, 59(2), 213-220.

Ulfsdottir, H., Saltvedt, S., & Georgsson, S. (2018). Waterbirth in Sweden–a comparative study. Acta obstetricia et gynecologica Scandinavica, 97(3), 341-348.

Uvnas-Moberg, K. (2018). Oxytocin: The Biological Guide to Motherhood. Hale Publishing.

Vidiri, A., Zaami, S., Straface, G., Gullo, G., Turrini, I., Matarrese, D., ... & Marchi, L. (2022). Waterbirth: current knowledge and medico-legal issues. Acta Bio Medica: Atenei Parmensis, 93(1).

Wagner, M. (2018). Pursuing the Birth Machine: The Search for Appropriate Birth Technology. ACE Graphics.

Walani, S. R. (2020). Global burden of preterm birth. International Journal of Gynecology & Obstetrics, 150(1), 31-33. https://doi.org/10.1002/ijgo.13195

Walsh, D. (2019). Evidence and Skills for Normal Labour and Birth: A Guide for Midwives. Routledge.

Wertz, R. W., & Wertz, D. C. (2019). Lying-in: A History of Childbirth in America. Yale University Press.

Westhoff, G., Cotter, A. M., & Tolosa, J. E. (2017). Prophylactic oxytocin for the third stage of labour to prevent postpartum haemorrhage. Cochrane Database of Systematic Reviews, (4), CD001808.

World Health Organization. (2018). WHO recommendations: Intrapartum care for a positive childbirth experience. https://www.who.int/publications/i/item/9789241550215

Yaqoob, H., Ju, X. D., & Jamshaid, S. (2024). Hypnobirthing Training for First-Time Mothers: Pain, Anxiety and Postpartum Wellbeing. Psychology Research and Behavior Management, 3033-3048.

KAYNAKÇA

Annunziata, M. A., Muzzatti, B., Bidoli, E., Flaiban, C., Bomben, F., Piccinin, M. ve Mella, S. (2020). Hospital Anxiety and Depression Scale (HADS) Accuracy in Cancer Patients. *Supportive Care in Cancer*, 28, 3921-3926.

Applebaum, A. J. ve Breitbart, W. (2013). Care for the Cancer Caregiver: A Systematic Review. *Palliative & Supportive Care*, 11(3), 231-252.

Arch, J. J. ve Stanton, A. L. (2019). Examining the "Usual" in Usual Care: A Critical Review and Recommendations for Usual Care Conditions in Psycho-Oncology. *Supportive Care in Cancer*, 27, 1591-1600.

Arlt Mutch, V. K., Evans, S. ve Wyka, K. (2021). The Role of Acceptance in Mood Improvement During Mindfulness-Based Stress Reduction. *Journal of Clinical Psychology*, 77(1), 7-19.

Bergerot, C. D., Philip, E. J., Bergerot, P. G., Siddiq, N., Tinianov, S. ve Lustberg, M. (2022). Fear of Cancer Recurrence or Progression: What Is It and What Can We Do About It?. *American Society of Clinical Oncology Educational Book*, 42, 18-27.

Bjerkeset, E., Röhrl, K. ve Schou-Bredal, I. (2020). Symptom Cluster of Pain, Fatigue, and Psychological Distress in Breast Cancer Survivors: Prevalence and Characteristics. *Breast Cancer Research and Treatment*, 180, 63-71.

Butow, P., Price, M. A., Shaw, J. M., Turner, J., Clayton, J. M., Grimison, P. ve Kirsten, L. (2015). Clinical Pathway for the Screening, Assessment and Management of Anxiety and Depression in Adult Cancer Patients: Australian Guidelines. *Psycho-Oncology*, 24(9), 987-1001.

Campbell, T. S., Labelle, L. E., Bacon, S. L., Faris, P. ve Carlson, L. E. (2012). Impact of Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) on Attention, Rumination and Resting Blood Pressure in Women with Cancer: A Waitlist-Controlled Study. *Journal of Behavioral Medicine*, 35(3), 262-271.

Carreira, H., Williams, R., Müller, M., Harewood, R., Stanway, S. ve Bhaskaran, K. (2018). Associations Between Breast Cancer Survivorship and Adverse Mental Health Outcomes: A Systematic Review. *JNCI: Journal of the National Cancer Institute*, 110(12), 1311-1327.

Dinkel, A. ve Herschbach, P. (2018). Fear of Progression in Cancer Patients and Survivors. *Psycho-Oncology*, 13-33.

Faller, H., Schuler, M., Richard, M., Heckl, U., Weis, J. ve Küffner, R. (2013). Effects of Psycho-Oncologic Interventions on Emotional Distress and Quality of Life in Adult Patients with Cancer: Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Clinical Oncology*, 31(6), 782-793.

Fitch, M. ve Longo, C. J. (2018). Exploring the Impact of Out-of-Pocket Costs on the Quality of Life of Canadian Cancer Patients. *Journal of Psychosocial Oncology*, 36(5), 582-596.

Fox, R. S., Ancoli-Israel, S., Roesch, S. C., Merz, E. L., Mills, S. D., Wells, K. J. ve Malcarne, V. L. (2020). Sleep Disturbance and Cancer-Related Fatigue Symptom Cluster in Breast Cancer Patients Undergoing Chemotherapy. *Supportive Care in Cancer*, 28, 845-855.

Ghiggia, A., Pierotti, V., Tesio, V. ve Bovero, A. (2021). Personality Matters: Relationship Between Personality Characteristics, Spirituality, Demoralization, and Perceived Quality of Life in a Sample of End-of-Life Cancer Patients. *Supportive Care in Cancer*, 29(12), 7775-7783.

Götze, H., Taubenheim, S., Dietz, A., Lordick, F. ve Mehnert-Theuerkauf, A. (2019). Fear of Cancer Recurrence Across the Survivorship Trajectory: Results from a Survey of Adult Long-Term Cancer Survivors. *Psycho-Oncology*, 28(10), 2033-2041.

Gregurek, R., Braš, M., Đorđević, V., Ratković, A. S. ve Brajković, L. (2010). Psychological Problems of Patients with Cancer. *Psychiatria Danubina*, 22(2), 227-230.

Hall, D. L., Jimenez, R. B., Perez, G. K., Rabin, J., Quain, K., Yeh, G. Y. ve Peppercorn, J. M. (2019). Fear of Cancer Recurrence: A Model Examination of Physical Symptoms, Emotional Distress, and Health Behavior Change. *Journal of Oncology Practice*, 15(9), e787-e797.

Hashemi, S. M., Rafiemanesh, H., Aghamohammadi, T., Badakhsh, M., Amirshahi, M., Sari, M. ve Roudini, K. (2020). Prevalence of Anxiety Among Breast Cancer Patients: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Breast Cancer*, 27, 166-178.

Hoge, E. A., Bui, E., Mete, M., Dutton, M. A., Baker, A. W. ve Simon, N. M. (2023). Mindfulness-Based Stress Reduction vs Escitalopram for the Treatment of Adults with Anxiety Disorders: A Randomized Clinical Trial. *JAMA Psychiatry*, 80(1), 13-21.

Huang, J. ve Shi, L. (2016). The Effectiveness of Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) for Survivors of Breast Cancer: Study Protocol for a Randomized Controlled Trial. *Trials*, 17, 1-9.

Joshy, G., Thandrayen, J., Koczwara, B., Butow, P., Laidsaar-Powell, R., Rankin, N. ve Banks, E. (2020). Disability, Psychological Distress and Quality of Life in Relation to Cancer Diagnosis and Cancer Type: Population-Based Australian Study of 22,505 Cancer Survivors and 244,000 People Without Cancer. *BMC Medicine*, 18, 1-15.

Kabat-Zinn, J. (2013). *Full Catastrophe Living, Revised Edition: How to Cope with Stress, Pain and Illness Using Mindfulness Meditation*. Hachette UK.

Lebel, S., Ozakinci, G., Humphris, G., Mutsaers, B., Thewes, B., Prins, J. ve University of Ottawa Fear of Cancer Recurrence Colloquium attendees. (2016). From Normal Response to Clinical Problem: Definition and Clinical Features of Fear of Cancer Recurrence. *Supportive Care in Cancer*, 24, 3265-3268.

Lengacher, C. A., Gruss, L. F., Kip, K. E., Reich, R. R., Chauca, K. G., Moscoso, M. S. ve Park, J. Y. (2021). Mindfulness-Based Stress Reduction for Breast Cancer Survivors (MBSR (BC)): Evaluating Mediators of Psychological and Physical Outcomes in a Large Randomized Controlled Trial. *Journal of Behavioral Medicine*, 44(5), 591-604.

Lengacher, C. A., Reich, R. R., Ramesar, S., Alinat, C. B., Moscoso, M., Cousin, L. ve Park, J. Y. (2018). Feasibility of the Mobile Mindfulness-Based Stress Reduction for Breast Cancer (mMBSR (BC)) Program for Symptom Improvement Among Breast Cancer Survivors. *Psycho-Oncology*, 27(2), 524-531.

Liang, Y., Hao, G., Wu, M. ve Hou, L. (2022). Social Isolation in Adults with Cancer: An Evolutionary Concept Analysis. *Frontiers in Psychology*, 13, 973640.

Liu, W., Liu, J., Ma, L. ve Chen, J. (2022). Effect of Mindfulness Yoga on Anxiety and Depression in Early Breast Cancer Patients Received Adjuvant Chemotherapy: A Randomized Clinical Trial. *Journal of Cancer Research and Clinical Oncology*, 148(9), 2549-2560.

Modica, C. ve Hoenig, K. (2018). Mindfulness in Follow-Up Care After Breast Cancer: Can It Prevent Recurrence. *Breast Care*, 13(2), 101-107.

Peng, L., Yang, Y., Chen, M., Xu, C., Chen, Y., Liu, R. ve Li, M. (2022). Effects of an Online Mindfulness-Based Intervention on Fear of Cancer Recurrence and Quality of Life Among Chinese Breast Cancer Survivors. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, 49, 101686.

Podina, I. R., Todea, D. ve Fodor, L. A. (2023). Fear of Cancer Recurrence and Mental Health: A Comprehensive Meta-Analysis. *Psycho-Oncology*, 32(10), 1503-1513.

Reich, R. R., Lengacher, C. A., Alinat, C. B., Kip, K. E., Paterson, C., Ramesar, S. ve Park, J. (2017). Mindfulness-Based Stress Reduction in Post-Treatment Breast Cancer Patients: Immediate and Sustained Effects Across Multiple Symptom Clusters. *Journal of Pain and Symptom Management*, 53(1), 85-95.

Schellekens, M. P., Jansen, E. T., Willemse, H. H., van Laarhoven, H. W., Prins, J. B. ve Speckens, A. E. (2016). A Qualitative Study on Mindfulness-Based Stress Reduction for Breast Cancer Patients: How Women Experience Participating with Fellow Patients. *Supportive Care in Cancer*, 24, 1813-1820.

Sharpe, L., Curran, L., Butow, P. ve Thewes, B. (2018). Fear of Cancer Recurrence and Death Anxiety. *Psycho-Oncology*, 27(11), 2559-2565.

Swartzman, S., Booth, J. N., Munro, A. ve Sani, F. (2017). Posttraumatic Stress Disorder After Cancer Diagnosis in Adults: A Meta-Analysis. *Depression and Anxiety*, 34(4), 327-339.

Şahin, H., Kocamaz, D. ve Yıldırım, M. (2020). Kanser Sürecinde Psikolojik Sorunlar ve Psiko-Onkoloji. *Zeugma Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 136-141.

Tran, T. X. M., Jung, S. Y., Lee, E. G., Cho, H., Kim, N. Y., Shim, S. ve Cho, H. (2022). Fear of Cancer Recurrence and Its Negative Impact on Health-Related Quality of Life in Long-Term Breast Cancer Survivors. *Cancer Research and Treatment: Official Journal of Korean Cancer Association*, 54(4), 1065.

Uner, F. O. ve Korukcu, O. (2020). A Prevalence and Psychometric Study on Fear of Cancer in Women with Abnormal Cervical Cytology Undergoing Colposcopy. *Psycho-Oncology*, 29(11), 1850-1855.

Victorson, D., Morgan, T., Kutikov, A., Novakovic, K., Kundu, S., Horowitz, B. ve Brendler, C. (2023). Mindfulness-Based Stress Reduction for Men on Active Surveillance for Prostate Cancer and Their Spouses: Design and Methodology of a Randomized Controlled Trial. *Contemporary Clinical Trials*, 125, 107059.

Vrinten, C., McGregor, L. M., Heinrich, M., von Wagner, C., Waller, J., Wardle, J. ve Black, G. B. (2017). What Do People Fear About Cancer? A Systematic Review and Meta-Synthesis of Cancer Fears in the General Population. *Psycho-Oncology*, 26(8), 1070-1079.

Will, A., Rancea, M., Monsef, I., Wöckel, A., Engert, A. ve Skoetz, N. (2015). Mindfulness-Based Stress Reduction for Women Diagnosed with Breast Cancer. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2.

Wu, J., Wang, Y., Jiao, X., Wang, J., Ye, X. ve Wang, B. (2021). Differences in Practice and Preferences Associated with Truth-Telling to Cancer Patients. *Nursing Ethics*, 28(2), 272-281.

Xunlin, N. G., Lau, Y. ve Klainin-Yobas, P. (2020). The Effectiveness of Mindfulness-Based Interventions Among Cancer Patients and Survivors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Supportive Care in Cancer*, 28, 1563-1578.

Yousefi, A., Naeimijoo, P., Ghadiany, M., Lighvan, M. A., Bakhtiyari, M. ve Arani, A. M. (2022). A Randomized Control Trial of the Effectiveness of Online Mindfulness-Based Cancer Recovery Program on Psychological Wellbeing, Caregiver Burden and Resilience in Cancer Patients' Caregivers. *Medical Science*, 26(123), ms181e2098.

KAYNAKÇA

Akin, E. A., Özgül, N., Akdemir, Ü. Ö., Kuru, O., & Kitapçı, M. T. (2019). Serviks kanserleri. Turkiye Klinikleri Nuclear Medicine-Special Topics, 5(2), 25-32.

Asthana, S., Busa, V., & Labani, S. (2020). Oral contraceptives use and risk of cervical cancer: A systematic review & meta-analysis. European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology, 247, 163-175.

Balkan, E., & Oskay, Ü. (2023). Jinekolojik kanser hastası ve ailesinin psiko-sosyal bakımında sağlık profesyonelinin rolü. Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 5(1), 74-83.

Bazaz, M., Shahry, P., Latifi, S. M., & Araban, M. (2019). Cervical cancer literacy in women of reproductive age and its related factors. Journal of Cancer Education, 34, 82-89.

Burness, J. V., Schroeder, J. M., & Warren, J. B. (2020). Cervical colposcopy: Indications and risk assessment. *American Family Physician, 102*(1), 39-48.

Cataldi, J. R., Håbesland, M., Anderson-Mellies, A., Dempsey, A. F., & Cockburn, M. (2020). The potential population-based impact of an HPV vaccination intervention in Colorado. Cancer Medicine, 9, 1553-1561.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2021). *HPV and cancer*. Retrieved from https://www.cdc.gov/hpv/cancer.html. (E.T.10.11.2024).

Chaudhary, K., Rai, G., & Karn, B. K. (2022). Health literacy on human papillomavirus, its vaccination and risk factor of cervical cancer among adolescent girls. South Asian Research Journal of Nursing and Health Care, 4, 63-71.

D'Alessandro, P., Arduino, B., Borgo, M., Saccone, G., Venturella, R., Di Cello, A., & Zullo, F. (2018). Loop electrosurgical excision procedure versus cryotherapy in the treatment of cervical intraepithelial neoplasia: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. Gynecology and Minimally Invasive Therapy, 7(4), 145-151.

Danişkan, İ. (2022). Jinekolojik onkoloji hastalarının destekleyici bakım gereksinimleri ve etkileyen faktörler (Master's thesis). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye.

Dizdar, Ö., Altundağ, Ö., & Yıldız, F. (2013). Erken evre orta riskli serviks kanserinde cerrahi sonrası adjuvan radyoterapi ve kemoradyoterapi. Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi, 16(3).

Eroğlu, K., & Koç, G. (2014). Jinekolojik kanser kontrolü ve hemşirelik. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 1(2), 77-90.

Ferlay, J., Colombet, M., Soerjomataram, I., Parkin, D. M., Piñeros, M., Znaor, A., & Bray, F. (2021). Cancer statistics for the year 2020: An overview. *International Journal of Cancer, 149*, 778-789.

Ginsburg, O., Bray, F., Coleman, M. P., Vanderpuye, V., Eniu, A., Kotha, S. R., ... & Rubinstein, P. (2020). The global burden of women's cancers: A grand challenge in global health. *The Lancet, 389*(10071), 847-860.

González-Quintana, V., Palma-Berré, L., Campos-Parra, A. D., López Urrutia, E., Peralta-Zaragoza, O., Vazquez-Romo, R., & Pérez-Plasencia, C. (2016). MicroRNAs are involved in cervical cancer development, progression, clinical outcome and improvement treatment response. Oncology Reports, 35, 3-12.

Gustavsson, I., Aarnio, R., Myrnäs, M., Hedlund-Lindberg, J., Taku, O., Meiring, T., ... & Gyllensten, U. (2019). Clinical validation of the HPVIR high-risk HPV test on cervical samples according to the international guidelines for human papillomavirus DNA test requirements for cervical cancer screening. *Virology Journal, 16*(1), 107.

HSGM. (2020). *Ulusal Kanser Tarama Programı.* Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Retrieved from https://hsgm.saglik.gov.tr. (E.T.10.11.2024).

İyibozkurt, A. C., & Aydın, Ç. A. (2018). HPV ve serviks kanseri: Koruyucu ve tedavi edici aşılar. Turkiye Klinikleri Immunology Allergy-Special Topics, 11(3), 66-76.

Kazaz, S. N., & Aydın, F. (2019). Serviks kanserinde sistemik tedavi. Turkiye Klinikleri Medical Oncology-Special Topics, 12(3), 38-44.

Köse, M. F., & Karadağ, C. (2021). Serviks kanserinde minimal invaziv cerrahi yöntemlerinin yeri ne olmalıdır? Turkiye Klinikleri Gynecology Obstetrics-Special Topics, 14(3), 143-147.

Liu, C., Du, H., Wang, C., Belinson, J. L., Yang, B., Zhang, W., ... & Wu, R. (2017). HPV L1 and P16 expression in CIN1 to predict future CIN2+. International Journal of Gynecological Pathology, 36, 281-288.

Makuza, J. D., Nsanzimana, S., Muhimpundu, M. A., Pace, L. E., Ntaganira, J., & Riedel, D. J. (2015). Prevalence and risk factors for cervical cancer and pre-cancerous lesions in Rwanda. *Pan African Medical Journal, 22*.

Mangino, G., Chiantore, M. V., Iuliano, M., Capriotti, L., Accardi, L., Di Bonito, P., ... & Romeo, G. (2018). Role of extracellular vesicles in human papillomavirus-induced tumorigenesis. İçinde Current perspectives in human papillomavirus. IntechOpen.

Murat, A. L. A. N., Oruc, M. A., Mustafa, K. U. R. T., Yasemin, A. L. A. N., & Sanci, M. (2019). Evaluation of colposcopy results for patients who are HPV DNA positive in KETEM. *Journal of Experimental and Clinical Medicine, 36*(2), 35-42.

Özerdoğan, N., & Gürsoy, E. (2017). Serviks kanserinde korunma ve hemşirelik. Turkiye Klinikleri Journal of Obstetrics and Women's Health Nursing-Special Topics, 3(1), 40-49.

Pimple, S. A., & Mishra, G. A. (2019). Global strategies for cervical cancer prevention and screening. *Minerva Ginecologica, 71*(4), 313-320. https://doi.org/10.23736/S0026-4784.19.04397-1

Sağır, G., & Aran, T. (2019). Serviks kanserinde cerrahi tedavi. Turkiye Klinikleri Medical Oncology-Special Topics, 12(3), 28-32.

Sobirova, D. R., & Nuraliyeva, K. G. (2021). Histological changes in uterine erosion. Archive of Conferences, 13, 82-84.

Sugawara, Y., Tsuji, I., Mizoue, T., Inoue, M., Sawada, N., Matsuo, K., ... & Research Group for the Development and Evaluation of Cancer Prevention Strategies in Japan. (2019). Cigarette smoking and cervical cancer risk: An evaluation based on a systematic review and meta-analysis among Japanese women. *Japanese Journal of Clinical Oncology, 49*, 77-86.

Unanyan, A., Pivazyan, L., Davydova, J., Murvatova, K., Khrapkova, A., Movsisyan, R., ... & Ishchenko, A. (2021). Efficacy of photodynamic therapy in women with HSIL, LSIL and early-stage squamous cervical cancer: A systematic review and meta-analysis. Photodiagnosis and Photodynamic Therapy, 36.

Wang, J. Y., & Chen, L. J. (2019). The role of miRNAs in the invasion and metastasis of cervical cancer. Bioscience Reports, 39.

Wilailak, S., Kengsakul, M., & Kehoe, S. (2021). Worldwide initiatives to eliminate cervical cancer. International Journal of Gynecology & Obstetrics, 155, 102-106.

Wirtz, C., Mohamed, Y., Engel, D., Sidibe, A., Holloway, M., Bloem, P., ... & Morgan, C. (2022). Integrating HPV vaccination programs with enhanced cervical cancer screening and treatment: A systematic review. *Vaccine, 40*, A116-A123.

World Health Organization (WHO). (2023). *Cervical cancer*. Retrieved from https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cervical-cancer. (E.T.10.11.2024).

Yerlikaya, H., Orak, F., Aral, M., Yalçınkaya, K. T., Koçarslan, S., Güzin, K., & Doğaner, A. (2023). Servikal örneklerde Human Papillomavirüs genotiplendirme ve sitopatoloji sonuçlarının değerlendirilmesi. *Dicle Tıp Dergisi, 50*(2), 235-244.

Zhao, D., Zhan, L., Xie, F., Peng, D., Wei, J., Jiang, L., ... & Qi, D. (2020). Outcomes of prior cervical cytology and HR-HPV testing in women subsequently diagnosed with CIN1, CIN2/3, and invasive cervical cancer: A 4-year routine clinical experience after implementation of systematic training and quality control programs. BMC Cancer, 20, 1-10.

Zhu, R., Wang, W., Yang, A., Zhao, W., Wang, W., Wang, Z., ... & Hao, M. (2023). Interactions between vaginal local cytokine IL-2 and high-risk human papillomavirus infection with cervical intraepithelial neoplasia in a Chinese population-based study. *Frontiers in Cellular and Infection Microbiology, 13*, 1109741.

Zou, K., Huang, Y., & Li, Z. (2022). Prevention and treatment of human papillomavirus in men benefits both men and women. *Frontiers in Cellular and Infection Microbiology, 12*, 750.

KAYNAKÇA

ACOG. (2024). *Perimenopausal Bleeding and Bleeding After Menopause, Frequently Asked Questions: Gyneocologic Problems*. https://www.acog.org/womens-health/faqs/perimenopausal-bleeding-and-bleeding-after-menopause

Akman, G. (2021). Tıbbileştirme ile Tıbbileştirmeme Kıskacında Menopozun Doğallık Sorunu. In Ö. Kulakaç (Ed.), *Kadın Sağlığının Medikalizasyonu; Kadının Yaşam Dönemleri, Uygulamalar ve Önlemler* (pp. 44–52). Türkiye Klinikleri.

Al-Safi, Z. A., & Santoro, N. (2014). Menopausal hormone therapy and menopausal symptoms. *Fertility and Sterility*, *101*(4), 905–915. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2014.02.032

Alblooshi, S., Taylor, M., & Gill, N. (2023). Does menopause elevate the risk for developing depression and anxiety? Results from a systematic review. *Australasian Psychiatry*, *31*(2), 165–173. https://doi.org/10.1177/10398562231165439

Anagnostis, P., Lambrinoudaki, I., Stevenson, J. C., & Goulis, D. G. (2022). Menopause-associated risk of cardiovascular disease. *Endocrine Connections*, *11*(4). https://doi.org/10.1530/EC-21-0537

Anam, A. K., & Insogna, K. (2021). Update on Osteoporosis Screening and Management. *Medical Clinics of North America*, *105*(6), 1117–1134. https://doi.org/10.1016/j.mcna.2021.05.016

Aslan Demirtaş, F., Fırat, B., & Sahin, N. (2022). Menopoz ve cinsel yaşam: Sistematik derleme. *Androloji Bülteni*, *24*, 155–162. https://doi.org/10.24898/tandro.2022.54837

Bhatnagar, A., & Kekatpure, A. L. (2022). Postmenopausal Osteoporosis: A Literature Review. *Cureus*, *14*(9). https://doi.org/10.7759/cureus.29367

Buran, G., & Gerçek, E. (2019). Kadında Üriner İnkontinansın Konservatif Tedavisinde Güncel ve Kanıta Dayalı Uygulamalar: Literatür İncelemesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *35*(3), 155–161. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egehemsire/issue/50903/556619%0Ahttps://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/898565

Ceylan, B., & Özerdoɨan, N. (2014). Menopausal symptoms and quality of life in Turkish women in the climacteric period. *Climacteric*, *17*(6), 705–712. https://doi.org/10.3109/13697137.2014.929108

Cintron, D., Lipford, M., Larrea-Mantilla, L., Spencer-Bonilla, G., Lloyd, R., Gionfriddo, M. R., Gunjal, S., Farrell, A. M., Miller, V. M., & Murad, M. H. (2017). Efficacy of menopausal hormone therapy on sleep quality: systematic review and meta-analysis. *Endocrine*, *55*(3), 702–711. https://doi.org/10.1007/s12020-016-1072-9

Dashti, S., Bahri, N., Fathi Najafi, T., Amiridelui, M., & Latifnejad Roudsari, R. (2021). Influencing factors on women's attitudes toward menopause: A systematic review. *Menopause*, *28*(10), 1192–1200. https://doi.org/10.1097/GME.0000000000001833

Dökmeci, F., Haliloğlu Peker, B., Güngör Uğurlucan, F., Yeniel, Ö., Çetinkaya, Ş. E., Seval, M. M., & İtil, İ. M. (2017). Kadınlarda İzlenen Üriner İnkontinans: Uluslararası Kılavuzlar Işığında Güncel Yönetim. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, *70*(3), 187–193. https://doi.org/10.1501/tipfak_0000000985

Dündar, T., & Aksu, H. (2021). Klimakterik Dönemdeki Kadınların Menopozal Semptom ve Tutumları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, *14*(2), 134–140. https://doi.org/10.46483/deuhfed.762012

Gözüyeşil, E., & Başer, M. (2016). Menopozal Dönemde Yaşanan Vazomotor Yakınmaların Günlük Yaşam Aktiviteleri Üzerine Etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *19*(4), 261–268.

Hirsch, H., & Manson, J. A. E. (2022). Menopausal symptom management in women with cardiovascular disease or vascular risk factors. *Maturitas*, *161*(May 2021), 1–6. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2022.01.016

İtil, İ. M. (2024). *TJOD'den Açıklama – Dünya Menopoz Günü*. Türk Jinekoloji ve Ostetri Derneği. https://www.tjod.org/tjodden-aciklama-dunya-menopoz-gunu/

Kilci, Ş., & Ertem, G. (2019). Menopozda Semptom Yönetiminde Kullanılan KAnıta Dayalı Uygulamalar. *Sauhsd*, *2*(3), 36–54.

Koçoğlu, F., Kocaöz, S., Kara, P., & Aşcı, Ö. (2022). Relationship between menopausal symptoms and sleep quality in women during the climacteric period: a cross-sectional study. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, *42*(6), 2393–2398. https://doi.org/10.1080/01443615.2022.2062224

Ong, D. S. P., Chua, M. T., & Shorey, S. (2020). Experiences and Needs of Perimenopausal Women With Climacteric Symptoms in Singapore: A Qualitative Study. *Journal of Transcultural Nursing*, *31*(4), 369–377. https://doi.org/10.1177/1043659619870569

Öskan Fırat, B., & Aslan, E. (2022). Menopoz Semptomlarına Özgü Güncel Kanıt Temelli Uygulamalar. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *11*(4), 1609–1618.

Pelit Aksu, S., & Şentürk Erenel, A. (2023). Menopozal Dönem Semptomları ve Hemşirelik Bakımı. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 1–10. https://doi.org/10.52881/gsbdergi.984642

Qian, J., Sun, S., Wang, M., Sun, Y., Sun, X., Jevitt, C., & Yu, X. (2023). The effect of exercise intervention on improving sleep in menopausal women: a systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Medicine*, *10*. https://doi.org/10.3389/fmed.2023.1092294

Raguindin, P. F., Cardona, I., Muka, T., Lambrinoudaki, I., Gebhard, C., Franco, O. H., Marques-Vidal, P., & Glisic, M. (2022). Does reproductive stage impact cardiovascular disease risk factors? Results from a population-based cohort in Lausanne (CoLaus study). *Clinical Endocrinology*, *97*(5), 568–580. https://doi.org/10.1111/cen.14730

Şahan, Ö., & Oskay Yeşiltepe, Ü. (2021). Postmenopozal dönemde uyku değişiklikleri ve yönetimi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *8*(4), 350–359. https://doi.org/10.52880/sagakaderg.923970.G

Santoro, N., Roeca, C., Peters, B. A., & Neal-Perry, G. (2021). The Menopause Transition: Signs, Symptoms, and Management Options. *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, *106*(1), 1–15. https://doi.org/10.1210/clinem/dgaa764

Susanti, H. D., Sonko, I., Chang, P. C., Chuang, Y. H., & Chung, M. H. (2022). Effects of yoga on menopausal symptoms and sleep quality across menopause statuses: A randomized controlled trial. *Nursing and Health Sciences*, *24*(2), 368–379. https://doi.org/10.1111/nhs.12931

Tümer, A., & Kartal, A. (2018). Kadınların Menopoza İlişkin Tutumları ile Menopozal Yakınmaları Arasındaki İlişki. *Pamukkale Medical Journal*, *11*(3), 337–346. https://doi.org/10.31362/patd.451911

Vaccaro, C. M., Capozzi, A., Ettore, G., Bernorio, R., Cagnacci, A., Gambacciani, M., Coletta, V., Maffei, S., Nappi, R. E., Scambia, G., Viora, E., & Lello, S. (2021). What women think about menopause: An Italian survey. *Maturitas*, *147*(January), 47–52. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2021.03.007

Wang, X., Zhao, G., Di, J., Wang, L., & Zhang, X. (2022). Prevalence and risk factors for depressive and anxiety symptoms in middle-aged Chinese women: a community-based cross-sectional study. *BMC Women's Health*, *22*(1), 1–10. https://doi.org/10.1186/s12905-022-01908-6

Zhu, D., Chung, H. F., Dobson, A. J., Pandeya, N., Anderson, D. J., Kuh, D., Hardy, R., Brunner, E. J., Avis, N. E., Gold, E. B., El Khoudary, S. R., Crawford, S. L., & Mishra, G. D. (2020). Vasomotor menopausal symptoms and risk of cardiovascular disease: a pooled analysis of six prospective studies. *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, *223*(6), 898.e1-898.e16. https://doi.org/10.1016/j.ajog.2020.06.039

Zhu, D., Chung, H. F., Dobson, A. J., Pandeya, N., Brunner, E. J., Kuh, D., Greenwood, D. C., Hardy, R., Cade, J. E., Giles, G. G., Bruinsma, F., Demakakos, P., Simonsen, M. K., Sandin, S., Weiderpass, E., & Mishra, G. D. (2020). Type of menopause, age of menopause and variations in the risk of incident cardiovascular disease: Pooled analysis of individual data from 10 international studies. *Human Reproduction*, *35*(8), 1933–1943. https://doi.org/10.1093/humrep/deaa124

Zhu, D., Chung, H. F., Dobson, A. J., Pandeya, N., Giles, G. G., Bruinsma, F., Brunner, E. J., Kuh, D., Hardy, R., Avis, N. E., Gold, E. B., Derby, C. A., Matthews, K. A., Cade, J. E., Greenwood, D. C., Demakakos, P., Brown, D. E., Sievert, L. L., Anderson, D., … Mishra, G. D. (2019). Age at natural menopause and risk of incident cardiovascular disease: a pooled analysis of individual patient data. *The Lancet Public Health*, *4*(11), e553–e564. https://doi.org/10.1016/S2468-2667(19)30155-0

Zıvdır, P., & Sohbet, R. (2017). Menopozdaki Kadınların Suçluluk ve Utanç Duygularının Yaşam Kalitesine Etkisi. *Medical Sciences*, *11*(2016), 1–9. https://doi.org/10.12739/NWSA.2017.12.1.1B0042.Zıvdır

KAYNAKÇA

Ahmadizad, P., Shohani, M., Moghadam, A.D., Jalilian, A., Sayadi, H., Abbasi, N. (2022). Comparison of the effect of licorice vaginal cream and estrogen vaginal cream on sexual function of postmenopausal women An RCT. *International Journal of Reproductive BioMedicine (IJRM)*, 963-972.

Akın, E. (2022). Antik Dönem Grek ve Roma Tıbbında Bitkisel Tedavi. İçinde: Haspolat, Y.K., Ertuğrul S., *Tamamlayıcı ve Geleneksel Tıp* (s.1-7) Ankara: Meteksan Matbaacılık.

Aksu, P.S., Erenel, Ş.A. (2023). Menopozal dönem semptomları ve hemşirelik bakımı. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-10.

Alonso-Esteban, J.I., Pinela, J., Barros, L., Ćirić, A., Soković, M., Calhelha, R.C., Ferreira, I.C. (2019). Phenolic composition and antioxidant, antimicrobial and cytotoxic properties of hop (Humulus lupulus L.) Seeds. *Industrial Crops and Products*, 134, 154-159.

Alp, H., Karakuş, A., Çelik, M., Başarslan, S. (2012). Organofosfat zehirlenmesinde yeni bir tedavi yaklaşımı:fitoterapi. *The Medical Journal of Mustafa Kemal University*, 3(9), 8-16.

Azimipour, A., Loripoor, M., Sadeghi, T. (2017). The effect of black cohosh (Cimicifuga Racemosa) on menopausal symptoms: A randomized clinical trial. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*, 16(8), 715-726.

Baltacı, N., Tülek, D.H. (2019). Tamamlayıcı ve bütünleşik bir bakım uygulaması aromaterapi. *Socıal Scıences Studıes Journal,* 5 (32), 1802-1809.

Beck, G.S., Marini, A., Jaenicke, T., Krutmann, J. (2016). French maritime pine bark extract (Pycnogenol®) effects on human skin clinical and molecular evidence. *Skin Pharmacology and Physiology*, 29(1), 13-17.

Bolton, J.L., Dunlap, T.L., Hajirahimkhan, A., Mbachu, O., Chen, S.N., Chadwick, L., Dietz, B.M, (2019). The multiple biological targets of hops and bioactive compounds. *Chemical research in toxicology*, 32(2), 222-233.

Bommer, S., Klein, P., Suter, A. (2011). First-time evidence of sage tolerability and efficacy in menopausal women with hot flushes. *Advances in Therapy,* 28, 490-500.

Buleandra, M., Moldovan, Z., Badea, I.A., David, I.G., Popa, D.E., Orrea, E., Basaga, S.H. (2020). Comparative assessment of the volatile profile, antioxidant capacity and cytotoxic potential of different preparation of Millefolli herba samples. *Rev. Chim*, 71(3), 69-78.

Chang, V.C., Cotterchio, M., Boucher, B.A., Jenkins, D.J., Mirea, L., McCann, S.E., Thompson, L.U. (2019). Effect of dietary flaxseed intake on circulating sex hormone levels among postmenopausal women: A randomized controlled intervention trial. *Nutrition and cancer*, 71(3), 385-398.

Chen, L.R., Chen, K.H. (2021). Use of isoflavones in soya beans in women with menopausal syndrome: an overview. *International Journal of Molecular Sciences*, 22 (6), 3212.

Contreras, C.M.A. (2018). Effect of consumption of Petroselinum sativum (parsley) infusion on postmenopausal symptoms in women aged 40-60 years. Universidad Nacional de San Marcos, Peru, Yüksek Lisans Tezi.

Dadfar, F., Bamdad, K. (2019). The effect of Saliva officinalis extract on the menopausal symptoms in postmenopausal women: An RCT. *International Journal of Reproductive BioMedicine*, 17(4), 287.

Demirel, B.Ö., Öz, T., Gürkan, C.Ö. (2022). Menopoz Semptomlarının Yönetiminde Fitoterapi: Kanıt Temelli Uygulamalar Ne Söylüyor? *Bütünleyici ve Anadolu Tıbbı Dergisi*, 3(3), 64-78.

Eatemadnia, A., Ansari, S., Abedi, P., Najar, S. (2019). Effect of Hypericum perforatum on postmenopausal symptoms and depression: A randomised controlled trial. *Complementary therapies in medicine,* 45, 109-113.

El Rabey, H.A., Al-Seeni, M.N., Al-Ghamdi, H.B. (2017). Comparison between the hypolipidemic activity of parsley and carob in hypercholesterolemic male rats. *BioMed research international*, 207.

Erem, S., Özçelik, A.Ö. (2018). Alternative Treatments in Menopausal Period**.** İçinde: Alexandrova, E., Shapekova, N.L., Ak, B., Özcanaslan, F., Efe, R. Health sciences research in the globalizing world. (s.372-373). Sofia.

Fairbanks, S.L. (2015). Sad Sequelae. *A Case Approach to Perioperative Drug-Drug Interactions*, 921.

Faydaoğlu, E., Sürücüoğlu, M.S. (2011). Geçmişten günümüze tıbbi ve aromatik bitkilerin kullanılması ve ekonomik önemi. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 11(1), 52-67.

Fung, F.Y., Linn, Y.C. (2017). Steroids in traditional Chinese medicine: what is the evidence. *Singapore medical journal*, 58(3), 115.

Ghorbani, Z., Mirghafourvand, M., Charandabi, M.A., Javadzadeh, Y. (2019). The effect of ginseng on sexual dysfunction in menopausal women a double-blind, randomised, controlled trial. *Complementary Therapies İn Medicine*, 45, 57-64.

Hozayen, W.G., El-Desouky, M.A., Soliman, H.A., Ahmed, R.R., Khaliefa, A.K. (2016). Antiosteoporotic effect of Petroselinum crispum, Ocimum basilicum and Cichorium intybus L. in glucocorticoid-induced osteoporosis in rats. *BMC complementary and alternative medicine*, 16, 1-11.

James, L. (2017). Yarrow. Yarrow (theforagerspath.com) (E.T.: 27.04.2023).

Kaba, F., Bozkurt, D.Ö. (2020). Menopoz semptomlarında tamamlayıcı ve alternatif tedaviler. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 134-142.

Karimi, F.Z., Nazari, N., Rakhshandeh, H., Mazloum, S.R. (2023). The effect of nettle vaginal cream on subjective symptoms of vaginal atrophy in postmenopausal women. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology*. 285, 41-45.

Kazemian, A., Parvin, N., Dehkordi, R.Z., Kopaei, R.M. (2017). The effect of valerian on the anxiety and depression symptoms of the menopause in women referred to shahrekord medical centers. *Journal of Medicinal Plants*, 16(61), 94-101.

Kenda, M., Glavač N.K., Nagy, M., Dolenc, S.M. (2021) Herbal Products Used in Menopause and for Gynecological Disorders. *Molecules (Basel, Switzerland)*, 26(24), 7421.

Khodarahmi, F. (2020). Menopausal Hot Flashes. *Naturopathic Currents,* 87(3).

Kim, M.R., Kim, H.J., Yu, S.H., Lee, B.S., Jeon, S.Y., Lee, J.J., Lee, Y.C. (2020). Combination of red clover and hops extract improved menopause symptoms in an ovariectomized rat model. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*. 20(9).

Kolancı, Y.B. (2017). Karahayıt'ta (Denizli) hayıt ağacının (vitex agnus-castus l.) geleneksel kullanımı. *Disiplinlerarası Akdeniz Araştırmaları Dergisi,* 3, 49-60.

Korpelainen, H., Pietiläinen, M. (2021). Hop (Humulus lupulus L.): Traditional and present use, and future potential. *Economic botany*, 75(3-4), 302-322.

Leach, M.J., Moore, V. (2012). Black cohosh (Cimicifuga spp.) for menopausal symptoms. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (9).

Mahboubi, M**.** (2019). Evening primrose (Oenothera biennis) oil in management of female ailments. *Journal of menopausal medicine*, 25(2), 74-82.

Mazalzadeh, F., Hekmat, K., Namjouyan, F., Saki, A. (2020). Effect of Trigonella foenum (fenugreek) vaginal cream on vaginal atrophy in postmenopausal women. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 9(6), 2714.

Minnetti, M., De Alcubierre, D., Bonaventura, I., Pofi, R., Hasenmajer, V., Tarsitano, M. G., Isidori, A.M. (2022). Effects of licorice on sex hormones and the reproductive system. *Nutrition*, 103, 111727.

Mohapatra, S., Mirza, M.A., Ahmad, S., Farooq, U., Ansari, M.J., Kohli, K., Iqbal, Z. (2023). Quality by design assisted optimization and risk assessment of Black Cohosh loaded ethosomal gel for menopause: ınvestigating different formulation and process variables. *Pharmaceutics*, 15(2), 465.

Nagulapalli-Venkata, K.C., Swaroop, A., Bagchi, D., Bishayee, A. (2017). A small plant with big benefits: Fenugreek (Trigonella foenum-graecum Linn.) for disease prevention and health promotion. *Molecular nutrition & food research*, 61(6).

Naseri, R., Farnia, V., Yazdchi, K., Alikhani, M., Basanj, B., Salemi, S. (2019). Comparison of vitex agnus-castus extracts with placebo in reducing menopausal symptoms: a randomized double-blind study. *Korean journal of family medicine*, 40(6), 362.

Nowak, W., Jeziorek, M. (2023). The Role of Flaxseed in Improving Human Health. *Health,* 11(3), 395.

Oliveira, AI., Pinho, C., Sarmento, B., Dias, A.C. (2016). Neuroprotective activity of Hypericum perforatum and its major components. *Frontiers in plant science*, 7, 1004.

Pebdani, M.A., Taavoni, S., Seyedfatemi, N., Haghani, H. (2014). Triple-blind, placebo-controlled trial of Ginkgo biloba extract on sexual desire in postmenopausal women in Tehran. *Iranian journal of nursing and midwifery research*, 19(3), 262–265.

Reed, S.D., Lampe, J.W., Qu, C., Gundersen, G., Fuller, S., Copeland, W.K., Newton, K.M. (2013**).** Self-reported menopausal symptoms in a racially diverse population and soy food consumption. *Maturitas*, 75(2), 152-158.

Ronis, M.J., Pedersen, K.B., Watt, J. (2013). Adverse effects of nutraceuticals and dietary supplements. *Annual review of pharmacology and toxicology*, 58, 583-601.

Royal College of Nursing (RCN), (2014). Menopause: lifestyle and therapeutic approaches. RCN guidance for nurses, midwives and health visitors. https://www.rcn.org.uk/Professional-Development/publications/rcn-menopause-guidance-for-nurses-midwives-and-health-visitors-uk-pub-009326 (E.T.: 01.03.2023).

Royal College of Obstetricians and Gynaecologists (RCOG), (2020). Menopause- a life stage. 2020. https://www.rcog.org.uk/for-the-public/menopause-and-later-life/menopause-a-life-stage

(E.T.: 01.03.2023).

Sağlık Bakanlığı, (2015). Fitoterapi. fitoterapi-sep---pdfpdf.pdf (saglik.gov.tr) (E.T.: 11.04.2023)

Semalty, M., Adhikari, L., Semwal, D., Chauhan, A., Mishra, A., Kotiyal, R., Semalty, A. (2017). A comprehensive review on phytochemistry and pharmacological effects of stinging nettle (Urtica dioica). *Current Traditional Medicine*, 3(3), 156-167.

Shahrajabian, M.H., Sun, W., Cheng, Q. (2019). A review of ginseng species in different regions as a multipurpose herb in traditional Chinese medicine, modern herbology and pharmacological science. *Journal of Medicinal Plants Research*, 13(10), 213-226.

Shakeri, F., Taavoni, S., Goushegir, A., Haghani, H. (2015). Effectiveness of red clover in alleviating menopausal symptoms: a 12-week randomized, controlled trial. *Climacteric*, 18(4), 568-573.

Sharif, S.N., Darsareh, F. (2020). Impact of evening primrose oil consumption on psychological symptoms of postmenopausal women: a randomized double-blinded placebo-controlled clinical trial. *Menopause*, 27(2), 194-198.

Sourinejad, H., Dehkordi, R.Z., Beigi, M., Adibmoghaddam, E., Hadian, M. (2019). The use of flaxseed in gynecology: a review article. *Journal of Midwifery and Reproductive Health, 7(2),* 1594-1614.

Süss, H., Willi, J., Grub, J., Ehlert, U. (2021). Psychosocial factors supporting resilience during the menopausal transition. *Archives of women's mental health*, 24, 231-241.

Şengül, F., Çakır, M., Öztürk, B., Çakmak, A., Vatansev H. (2021). Sarı Kantaron'a dair (Hypericum Perforatum l.): morfoloji, etki mekanizmaları, aktivite, yan etkileri ve ilaç etkileşimlerinin incelenmesi. *Doğal Yaşam Tıbbı Dergisi*, 3(1), 1-37.

Tümer, A., Kartal, A. (2018). Kadınların Menopoza İlişkin Tutumları ile Menopozal Yakınmaları Arasındaki İlişki. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 11(3), 337-346.

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), (2016). Soy Beans. https://unctad.org/system/files/official-document/INFOCOMM_cp10_SoyaBeans_en.pdf (E.T.:12.04.2023).

Ünal, E., Atik, D., Gözüyeşil, E. (2021). Meme Kanseri ve Aromaterapi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 11(1), 1-9.

Van Die, M.D., Burger, H.G., Teede, H.J., Bone, K.M. (2013). Vitex agnus-castus extracts for female reproductive disorders: a systematic review of clinical trials. *Planta medica*, 79(07), 562-575.

Xu, Z., Ren, T., Marowa, P., You, X., Lu, X., Li, Y., Zhang, C. (2020). Establishment of a Cultivation Mode of Glycine soja, the bridge of phytoremediation and industrial utilization. *Agronomy*, 10(4), 595.

Zakeri, S., Esmaeilzadeh, S., Gorji, N., Memariani, Z., Moeini, R., Bijani, A. (2020). The effect of Achillea millefolium L. on vulvovaginal candidiasis compared with clotrimazole: A randomized controlled trial. *Complementary Therapies in Medicine*, 52, 102483.

REFERENCES

Abusafıa, B. and İlçioğlu, K. (2023). Postpartum Evidence-Based Practices. *Kastamonu University Faculty of Health Sciences Journal, Volume 2, Issue* 3, 43-49.

Bowman, K.G. and Ruchala, P.L. (2006). "A Comparison Of The Postpartum Learning Needs Of Adolescent Mothers And Their Mothers". *J Obstet Gynecol Neonatal Nurs,* 35 (2): 250-256

Bossert, R. and Rayburn, W.F. (2001). "Early Postpartum At A University Hospital: Outcome Analysis". *The Journal of Reproductive Medicine*, 46 (1): 39-43. 55.

Eaton, A.P. (2001). "Early Postpartum Discharge: Recommendation From A Preliminary Report To Congress". *Pediatrics*, 107 (2): 400-404.

Cengiz, H., Yasar, L., Ekin, M., Kaya, C. and Karakaş, S. (2012). "Management Of İntrac¬Table Postpartum Hemorrhage İn A Tertiary Center: A 5-Year Experience". *Niger Med J*, 53: 85-88

Çıtak Bilgin, N. and Coşkuner Potur, D. (2010). Evidence-Based Approaches And Nursing İn The Postpartum Period. *Maltepe University Journal of Nursing Science and Art,* Cilt:3, Sayı:3. 2010

Dişli, D. and Mecdi Kaydırak, M. (2021). Optimization Of Postpartum Care From The Perspective Of An Evidence-Based Approach. *İzmir Kâtip Çelebi University Faculty of Health Sciences Journal* 2021; 6(2): 143-151

East, C.E., Begg, L., Henshall, N.E., Marchant, P.R. and Wallace, K. (2012). "Local Cooling For Relieving Pain From Perineal Trauma Sustained During Childbirth". *Cochrane Database of Systematic Reviews* (4). Art. No: CD006304.

Eaton, A.P. (2001). "Early Postpartum Discharge: Recommendation From A Preliminary Report To Congress". *Pediatrics,* 107 (2): 400-404.

Forbes, G., Akter, S., Miller, S., Galadanci, H., Qureshi, Z., Fawcus, S., Justus Hofmeyr, G., Moran, N., Singata-Madliki, M., Dankishiya, F., Gwako, G., Osoti, A., Thomas, E., Gallos, I., Mammoliti, K.-M., Devall, A., Coomarasamy, A., Althabe, F., Atkins, L. and Lorencatto, F. (2023). Factors İnfluencing Postpartum Hemorrhage Detection And Management And The İmplementation Of A New Postpartum Hemorrhage Care Bundle (E-Motıve) İn Kenya, Nigeria, And South Africa. *Implementation Science,* 18, 1. https://doi.org/10.1186/s13012-022-01253-0

Giuliani, B., Periti, E. and Mecacci, F. (1999). "Antimicrobial Prophylaxis İn Obstetrics And Gynecological Surgery". *J Chemother Dec,* 11: 577-580.

Gülmezoglu, A.M., Forna, F., Villar, J. and Hofmeyr, G.J. (2007). "Prostaglandins For Preventing Postpartum Hemorrhage". *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (3), Art. No: CD000494

Jahdi F., Mehrabadi, M., Mortazavi, F. and Haghani, H. (2016) The Effect Of Slow-Stroke Back Massage On The Anxiety Levels Of Iranian Women On The First Postpartum Day: A Randomized Controlled Trial. *Iran Red Crescent Med J.*, 17,521.Doi : 10.5812/ircmj.34270.

James, D.C (2008). *Postpartum Care*. (in) Simpson KR, Creehan A.(Eds). Perinatal Nursing. Lippincott Third Edition, Philadelphia, 473-475.

Kemik Gül, Ö., Somunkıran, A., Özdemir, İ., Yücel, O. and Demirci, F. (2006). 'Comparison Of The Effectiveness Of Rectal Misoprostol And İntravenous Oxytocin İn Preventing Postpartum Hemorrhage'. *J Turk Soc Obstet Gynecol,* 3(3): 162-166.)

Kominiarek, M.A. and Kilpatrick, S.J. (2007). "Postpartum Hemorrhage: A Recurring Pregnancy Complication". *Semin Perinatol.,* 31 (3): 159-166.3).

Kusumasari, R.R.V. (2018). Kelelahan Postpartum Antara İbu Primipara Dan Multipara Di Wilayah Kerja Puskesmas Piyungan Kabupaten Bantul: Comparative Study. *Health Sciences and Pharmacy Journal,* 2(1), 16-21.

Li W., Yin, P., Lao, L. and Xu, S. (2018). Effectiveness Of Acupuncture Used For The Management Of Postpartum Depression: A Systematic Review And Meta-Analysis. *Biomed Res Int*. Doi: 10.1155/2019/6597503

Mert, M. (2015). Evaluatıon Of The Effectiveness Of Different Sımulatıon Methods In Improvıng The Knowledge And Skılls Of Nursing Students In The Management Of Postpartum Bleedıng. Hacettepe Unıversıty Instıtute Of Health Scıences Master's Thesıs. (56907).

McDonald, S. (2007). Management Of The Third Stage Of Labor. *Journal of Midwifery & Women's Health* 2007; 52(3): 254-261.

McKelvey, M.M. and Espelin, J. (2018). Postpartum Depression: Beyond The Baby Blues. *Nursing Made Incredibly Easy,* 16(3), 28-35.

Moradi, Z., Aliabadi, A., Rahdari, A., Moghaddam, F. F., Sanchooli, F. and Heydari, N. (2016). Slow-Stroke Back Massage İntervention For Relieving Postpartum Fatigue İn Primiparous Mothers After A Natural Delivery: A Randomized Clinical Trial İn Zabel. *British Journal of Pharmaceutical Research, ISSN*, 2231-2919.

Mohamed Elmasri, Y. and Abd-Elmohdy Emara, H. (2020). Early Postpartum Depressive Symptoms and İts Association With Postpartum Fatigue and Sleep Disorder. 9(3), 24-38. https://doi.org/10.9790/1959-0903082438

Mousa, H.A., Blum, J., Abou El Senoun, G., Shakur, H. and Alfirevic, Z. (2014). "Treatment For Primary Postpartum Hemorrhage". *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (2): CD003249

Pustotina, O. (2016). Management Of Mastitis And Breast Engorgement İn Breastfeeding Women. *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine,* 29(19), 3121-3125. Doi:10.3109/14767058.2015.1114092

Shishido, E. I., Shuo, T., Takahata, K. I., Horiuchi, S., & Mazza, M. (2019). Changes İn Salivary Oxytocin Levels And Bonding Disorder İn Women From Late Pregnancy To Early Postpartum: A pilot study. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0221821

Soltani, H., Hutchon, D.R., & Poulose, T.A. (2010). "Timing of prophylactic uterotonics for the third stage of labor after vaginal birth". Cochrane Database of Systematic Reviews, (8): CD006173.

Shaw, E., & Kaczorowski, J. (2007). "Postpartum Care- What's New?". *Curr Opin Obstet Gynecol,* (19): 561-567.

Toker, Z. and Eroğlu, K. (2005). "The Effect Of Two Different Methods Used İn Episiotomy Care On The Wound Healing Process". *Journal of the School of Nursing,* 49-61.

Qian, J., Sun, S., Liu, L., and Yu, X. (2021). Protocol: Effectiveness Of Non-Pharmacological İnterventions For Reducing Postpartum Fatigue: A Systematic Review Protocol. *BMJ Open,* 11(10), 51136. https://doi.org/10.1136/BMJOPEN-2021-051136

Ünal Toprak F, Turan Z. and Şentürk Erenel A. (2017). Current Approaches In Early Postpartum Perıod Nursıng Practıces. *Gümüşhane University Journal Of Health Sciences*. *GUSBD* 2017; 6(2): 96 – 103

WHO (2014). WHO Recommendations On Postnatal Care Of The Mother And Newborn. World Health Organization

KAYNAKLAR

Akdeniz, E., Açıkgöz, A. ve Erdemir, F. (2021). Erkek İnfertilitesinin Medikal Yönetimi. *Androl Bul*, 23, 37−46 https://doi.org/10.24898/tandro.2021.99710

Akın, Ö. ve Şahin, E. (2020). Yardımcı Üreme Teknikleri ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Sakarya University Journal of Holistic Health*, 3(1), 55-75.

Aksu, S. ve Şayan, Ö. (2023). Batı Marmara Bölgesindeki Bir Üniversite Hastanesinde İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların Damgalanma, Stres ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi. *IGUSABDER*, 19, 178–193. https://doi.org/10.38079/igusabder.1073416

American Society for Reproductive Medicine (ASRM). (2023). Definition of infertility: a committee opinion. https://www.asrm.org/practice-guidance/practice-committee-documents/denitions-of-infertility/

Anguzu, R., Cusatis, R. ve Fergestrom, N. (2020). Decisional Conflict Among Couples Seeking Specialty Treatment for İnfertility in the USA: A Longitudinal Exploratory Study. *Human reproduction (Oxford, England)*, *35*(3), 573–582. https://doi.org/10.1093/humrep/dez292

Asazawa, K., Takahata, K. ve Kojima, N. (2023). Development and Evaluation of A Decision-Making Aid For Couples Hesitant About Transitioning From İnfertility Treatment to Advanced Assisted Reproductive Technology: A Usability and Feasibility Study. *BMC research notes*, *16*(1), 362, 1-6. https://doi.org/10.1186/s13104-023-06652-0

Başkaya, Y. ve Özdemir, K. (2021). İnfertilite. İçinde Çal, A., Ölçer, Z (Editör), *Doğurganlığın Düzenlenmesi* (s. 442- 444). Ankara: Vize Yayıncılık.

Bayraktar, E. (2018). Toplumsal Cinsiyet, Kültür Ve Şiddetin İnfertilite İle İlişkisi. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 27(3), 234-238.

Bereketoğlu, M.B., Abdullayev, R. ve Tuğ Bozdoğan, S. (2022). Erkek Kısırlığının Genetik Nedenlerine Güncel Yaklaşım ve Genetik Danışmanlık. *Düzce Tıp Dergisi*, 24(Özel Sayı), 7-16. https://doi.org/10.18678/dtfd.1183283

Boitrelle, F., Shah, R. ve Saleh, R. (2021). The Sixth Edition of the WHO Manual for Human Semen Analysis: A Critical Review and SWOT Analysis. *Life Basel, Switzerland*, 11(12), 1368, 1-13. https://doi.org/10.3390/life11121368

Brown, J. ve Farquhar, C. (2016). Clomiphene and Other Antioestrogens For Ovulation İnduction İn Polycystic Ovarian Syndrome. *The Cochrane database of systematic reviews*, *12*(12), 1-88 CD002249. https://doi.org/10.1002/14651858.CD002249.pub5

Carson, S.A. ve Kallen, A.N. (2021). Diagnosis and Management of Infertility: A Review. *JAMA*, *326*(1), 65–76. https://doi.org/10.1001/jama.2021.4788

Clark, C.J., Al-Hamdan, Z. ve Bawadi, H. (2024). Preventing Violence and Enhancing Mental Health Among Clients of An İnvitro Fertilization Clinic in Jordan: Results of A Pre/Post Pilot Test of The Use of Cognitive Behavioral Therapy. *Reprod Health* 21, 117, 1-14. https://doi.org/10.1186/s12978-024-01860-8

Çağlar, M. ve Yeşiltepe Oskay, Ü. (2020). İnfertilite ve Cinsel Yaşam Üzerine Etkileri. *JAREN*, 6(1), 157-162 doi:10.5222/jaren.2020.85570

Dağ, Z. Ö. ve Dilbaz, B. (2015). Impact of Obesity on Infertility in Women. *Journal of the Turkish German Gynecological Association*, *16*(2), 111–117. https://doi.org/10.5152/jtgga.2015.15232

Devranoğlu, B., Gürbüz, T. ve Yurci, A. (2024). Male Infertility: an Overview of Etiology, Diagnosis and Management. *J Controv Obstetr Gynecol Ped,* 2(2), 34-37. doı: 10.51271/JCOGP-0031

Dönmez, Ç.Ç. ve Emül, T.G. (2021). The Knowledge and Attitudes of Nursing Students İnfertility And Determination of Factors Affecting These Variables. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 4(3), 375-381. DOI: 10.38108/ouhcd.929199.

Ercan Karakaya, Z., ve Mutlu, H. (2024). İnfertilitede Güncel Yaklaşım: Beslenme ve Yaşam Tarzı Değişiklikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-16.

Farquhar, C. ve Bhattacharya, S. (2018). Reproductive Health: Prevention of Infertility and Treatment of Unexplained Infertility . *Lancet,* 10120(391), 1553–1554.

Gameiro, S., Boivin, J. ve Dancet, E. (2015). ESHRE Guideline: Routine Psychosocial Care in Infertility and Medically Assisted Reproduction—A Guide for Fertility Staff. *Human Reproduction,* 30(11), 2476–2485, https://doi.org/10.1093/humrep/dev177

Güner Emül, T. ve Avşar, B. (2021). İnfertilite Tedavisinde Sosyal Destek ve Hemşirenin Rolü. *JAREN* 7(2), 94-98 doi:10.55646/jaren.2021.97658

Hunt, S. ve Vollenhoven, B. (2023). Pelvic Inflammatory Disease And Infertility. *AJGP,* 52(4), 215-218. doi: 10.31128/AJGP-09-22-6576.

Infertility Workup for the Women's Health Specialist: ACOG Committee Opinion Summary, Number 781. (2019). *Obstetrics and gynecology*, *133*(6), 1294–1295. https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000003272

Infertility Workup for the Women's Health Specialist: ACOG Committee Opinion, Number 781. (2019). *Obstetrics and gynecology*, *133*(6), e377–e384. https://doi.org/10.1097/AOG.0000000000003271

İbiş, M.A. ve Yaman, Ö. (2022). Erkek İnfertilitesinin Değerlendirilmesi. *Düzce Tıp Dergisi*, 24(Özel Sayı), 1-6. https://doi.org/10.18678/dtfd.1181407

Koser, K. (2020). Fertility Counseling with Couples: A Theoretical Approach. *The Family Journal*, 28(1), 25-32. https://doi.org/10.1177/1066480719887498

Kunev, A.K. (2019). Diagnostics and Treatment of Cervical Causes of Infertility. *Journal of Biomedical and Clinical Research*, 12 (1), 33-39. https://doi.org/10.2478/jbcr-2019-0005

Kurt, G. ve Arslan, H. (2019). İnfertilite Tedavisi Alan çiftlerin tamamlayıcıları ve Alternatif Tıp Uygulamaları. *Çukurova Tıp Dergisi*, 44, 329-338, doi:10.17826/cumj.569533.

Li, L., Lin, W. ve Wang, Z. (2024). Hormone Regulation in Testicular Development and Function. *International Journal Of Molecular Sciences*, *25*(11), 5805, 1-25. https://doi.org/10.3390/ijms25115805

Lindsay, T.J. ve Vitrikas, K.R. (2015). Evaluation and Treatment of Infertility. *American Family Physician*, *91*(5), 308–314.

Liu, L., Li, C. ve Sun, X. (2022). Chlamydia Infection, PID, and İnfertility: Further Evidence From A Case–Control Study In China. *BMC Women's Health*, 22, 294, 1-9. https://doi.org/10.1186/s12905-022-01874-z

Lotfi Afifi Alqersh, D. (2021). Effect of Infertility Clinic Nurse Communication Skills Training on Women Satisfaction. *Egyptian Journal of Health Care*, *12*(1), 1063-1078. doi: 10.21608/ejhc.2021.170483

Maleki-Saghooni, N., Amirian, M., Sadeghi, R., ve Latifnejad Roudsari, R. (2017). Effectiveness of İnfertility Counseling on Pregnancy Rate in İnfertile Patients Undergoing Assisted Reproductive Technologies: A Systematic Review And Meta-Analysis. *International Journal of Reproductive Biomedicine*, *15*(7), 391–402.

McKnight, K. ve McKenzie, L.J. (2016). Evaluation of Infertility, Ovulation Induction and Assisted Reproduction. [Updated 2016 Apr 12]. In: Feingold KR, Anawalt B, Blackman MR, et al., editors. Endotext [Internet]. South Dartmouth (MA): MDText.com, Inc.; 2000-. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK279018/

Muhaidat, N., Karam, A.M. ve Nabhan, M.S. (2023). Factors Affecting the Outcomes of First in vitro Fertilization and Embryo Transfer: A Retrospective Investigation. *International Journal of Women's Health*, *15*, 1537–1545. https://doi.org/10.2147/IJWH.S431468

Nakano, F.Y., Lea˜ o, R.B.F, R. ve F. Leão, Esteves, S.C. (2015). Insights İnto The Role Of Cervical Mucus And Vaginal Ph İn Unexplained İnfertility. *MedicalExpress*, 2(2), 1-8 doı: 10.5935/MedicalExpress.2015.02.07

Narin, R. (2022). Oral Agents for Ovulation Induction. Duzce Medical Journal, 24(Special Issue), 90-96. https://doi.org/10.18678/dtfd.1185208

Nugent, C. N. ve Chandra, A. (2024). Infertility and Impaired Fecundity in Women and Men in the United States, 2015-2019. *National Health Statistics Reports*, (202), 1–19.

Özdemir, E. ve Kaplan, S. (2021). İnfertilite ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 79-89. https://doi.org/10.51536/tusbad.836168

Özer, S., Özer, A. ve Kıran, H. (2022). Kadın İnfertilitesinin Değerlendirilmesi ve Yorumlanması. Düzce Tıp Dergisi, 24(Özel Sayı), 49-55. https://doi.org/10.18678/dtfd.1181438

Papier, S., Miguens, M. ve Coscia, A. (2023). Luteal phase support. İçinde A. S. Lagana, Guglielmino, A (Editör), Management of Infertility A Practical Approach (s. 275-285). Academic Press

Partovi Meran, H.E. ve Kızılkaya Beji, N. (2016). İnfertilite Hemşireliğinin Tarihçesi. *Androloji Bülteni*, 18(64), 60-64.

Rasoulzadeh Bidgoli, M., Latifnejad Roudsari, R., ve Montazeri, A. (2020). The Effectiveness of A Collaborative İnfertility Counseling (CIC) on Pregnancy Outcome in Women Undergoing İn Vitro Fertilization: A Randomized Trial. *BMC Pregnancy and Childbirth*, *20*(1), 728. https://doi.org/10.1186/s12884-020-03417-6

Sagheb Ray Shirazi, M., Salarkarimi, F. ve Moghadasi, F. (2024). Infertility Prevention and Health Promotion: The Role of Nurses in Public Health Initiatives. *Galen Medical Journal*, *13*, 1–12. https://doi.org/10.31661/gmj.v13i.3534

Sallée, C., Margueritte, F. ve Marquet, P. (2022). Uterine Factor Infertility, a Systematic Review. *Journal of Clinical Medicine*, 11(16), 1-17. 4907. https://doi.org/10.3390/jcm11164907

Sarı, R. ve Erciyes, J. C. (2021). İnfertil Çiftlerde Psikolojik; Sosyal ve Cinsel Problemler. *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 2(2), 79-94.

Serdaroğulları, M. (2020). Causes of Male Infertility. *Experimed*, 10(3): 144-147.

Seymenler, S. ve Siyez, D. M. (2018). İnfertilite Psikolojik Danışmanlığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(2):186-197. doi:10.18863/pgy.358095

Sharma, M., ve Balasundaram, P. (2023). Ovulation Induction Techniques. [Updated 2023 Jun 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 1-13 Jan-. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK574564/

Toptaş Acar, B. (2022). İnfertilite. İçinde H. Aksu (Editör), *Aile Planlaması Danışmanlığı* (s. 119-123). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2019). Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Erişim linki: https://www.sck.gov.tr/wpcontent/uploads/2020/08/TNSA2018_ana_Rapor.pdf

World Health Organization. (WHO). (2023). Infertility Prevalence Estimates, 1990–2021. https://www.who.int/news/item/04-04-2023-1-in-6-people-globally-affected-by-infertility#:~:text=Around%2017.5%25%20of%20the%20adult,prevalence%20of%20infertility%20between%20regions.

World Health Organization. (WHO). (2024). Infertility. https://www.who.int/health-topics/infertility#tab=tab_1

World Health Organization. WHO. (2021). Laboratory Manual for the Examination and Processing of Human Semen. 6th ed. WHO Press; Geneva, Switzerland: 1-279. [(accessed on 3 December 2021)]. Available online: https://www.who.int/publications/i/item/9789240030787.

Yazdani, F., Elyasi, F. ve Peyvandi, S. (2017). Counseling-Supportive İnterventions to Decrease İnfertile Women's Perceived Stress: A Systematic Review. *Electronic Physician*, *9*(6), 4694–4702. https://doi.org/10.19082/4694

Yücesoy, H., Yıldırım, F. ve Şahin, E. (2021). İnfertilitenin Kültürel, Ekonomik, Psikososyal Ve Cinsel Yönüne Güncel Bir Bakış: *Temel Hemşirelik Yaklaşımları*. 23(4), 256-263. https://doi.org/10.24898/tandro.2021.97360.

Zhu, L., Zhou, B. ve Zhu, X. (2022). Association Between Body Mass Index and Female Infertility in the United States: Data from National Health and Nutrition Examination Survey 2013-2018. *International journal of general medicine*, *15*, 1821–1831. https://doi.org/10.2147/IJGM.S349874

REFERENCES

Aksu, S., Şayan, Ö. (2023). Batı Marmara Bölgesindeki Bir Üniversite Hastanesinde İnfertilite Tedavisi Gören Kadınların Damgalanma, Stres ve Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi. IGUSABDER, 9: 178-193.

Baor, L., Soskolne, V. (2010). Mothers of IVF and spontaneously conceived twins: a comparison of prenatal maternal expectations, coping resources and maternal stress. Hum Reprod, 25(6):1490-1496.

Beydağ, KD. (2007). Doğum sonu dönemde anneliğe uyum ve hemşirenin rolü. TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 6(6):479-484.

Boz, İ., Özçetin, E., Teskereci, G. (2018). İnfertilitede anne olma: kuramsal bir analiz. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 10(4): 506-521.

Chen, S., Chen, C. (2000). Uncertainty, stress and coping in women with highrisk pregnancy during third trimester. J Nurs Res, 8(3): 629-640.

Coşkuner Potur, D., Güngör Satılmış, İ., Doğan Merih, Y., Gün Kakaşçı, Ç., Demirci, N., Ersoy, M. (2020). Does infertility affect the sexual function and sexual quality of life of women? A case control study. Int J Sex Heal, 32(1):22–32.

Covington, NS., Burns, LH. (2006). Infertility Counseling: A Comprehensive Handbook for Clinicians, 2nd ed. New York, Cambridge University Press.

Cui, C., Wang, L., Wang, X. (2021). Effects of self-esteem on the associations between infertility-related stress and psychological distress among infertile chinese women: a cross-sectional study. Psychol Res Behav Manag, 14:1245–1255.

Çolak, B., Demirbağ, BC., Kahriman, İ. (2021). Ramona thieme mercer"ın annelik rolü yeteneği ve anne olma kuramını anlamak: planlanmamış adölesan gebelik örneği. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 9(4): 416-426.

Daglar, G., Nur, N. (2018). Level of mother-baby bonding and influencing factors during pregnancy and postpartum period, Psychiatr Danub, 30(4): 433-440.

Datta, J., Palmer, M., Tanton, C., Gibson, L., Jones, K., Macdowall, W., et al. (2016). Prevalence of infertility and help seeking among 15 000 women and men. Human Reproduction, 31(9):2108-18.

Demir Çaltekin, M., Başer, E., Aydoğan Kırmızı, D., Onat T., Kara M., Yalvaç ES. (2019). İnfertilitenin sosyokültürel ve ekonomik durumla ilişkisi. Bozok Tıp Derg, 9(4):117–23.

Demir, K. (2022). Spontan Ve Yardımcı Üreme Teknikleri İle Gebe Kalan Kadınlarda Psikososyal Sağlık, Gebeliğe Ve Anneliğe Uyum. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Demir, K. (2022). Spontan Ve Yardımcı Üreme Teknikleri İle Gebe Kalan Kadınlarda Psikososyal Sağlık, Gebeliğe Ve Anneliğe Uyum. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, İzmir.

Demirbaş, H., Kadıoğlu, H. (2014). Prenatal Dönemdeki Kadınların Gebeliğe Uyumu Ve İlişkili Faktörler. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(4):200-206.

Demirbaş, H., Kadıoğlu, H. (2014). Prenatal Dönemdeki Kadınların Gebeliğe Uyumu ve İlişkili Faktörler. MÜSBED, 4(4):200-206.

Demirezen, RD. (2016). Gebelikte Annelik Rolü Ve Gebeliğin Kabulünün Evlilik Uyumuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Doğan, N., Yiğit, R., Erdoğan, S. (2013). Annelere doğum öncesinde verilen yenidoğan bakımı ile ilgili eğitimin doğum öncesi ve doğum sonrasında değerlendirilmesi. Mersin Univ Saglık Bilim Derg, 6(3):10-18.

Eisenbruch, S., Benson, S., Rücke, M., Rose, M. (2007). Social support during pregnancy effects on maternal depressive symptoms, smoking and pregnancy outcome. Human Reproduction Update, 22(3): 869-877.

Eroğlu, N., Temiz, G. (2020). İnfertilite tedavisi gören hastalarda eğitimin stres ve stresle başa çıkma durumlarına etkisi. Cukurova Med J, 45(4):1309-1317.

Evcili, F., Bekar, M., Yurtsal, B., Abak, G., Tali, B., Temel, S. (2018). Doğum Sonu Dönemdeki Kadınların Annelik Rolüne Hazıroluşluk Durumlarının ve Özgüvenlerinin Değerlendirilmesi. STED, 27(1): 56-61.

Gozuyesil, E., Karacay, Yikar S., Nazik, E. (2020). An analysis of the anxiety and hopelessness levels of women during IVF-ET treatment. Perspect Psychiatr Care, 56(2):338–346.

Gönüllü, M., İçli, G. (2001). Çalışma Yaşamında Kadınlar: Aile ve İş İlişkileri. C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 25(1): 81-100.

Güngör, İ., Gökyıldız, Ş., Nahcivan, NÖ. (2014). Sezeryan doğum yapan bir grup kadının doğuma

ilişkin görüşleri ve doğum sonu erken dönemde yaşadıkları sorunlar. İstanbul Üniversitesi Florance Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 13(53):17-24.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. "2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması". Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C Kalkınma Bakanlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye, 2014.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye, 2019.

Hadadi, M., Kaldi, A., Sajadi, H., Salehi, M. (2011). Association Between Job Classification and Mental Health in Employed Women. Soc Welf, 11(40): 107-27.

Işık, G., Egelioğlu Cetişli, N., Başkaya, VA. (2018). Doğum Şekline Göre Annelerin Postpartum Ağrı, Yorgunluk Düzeyleri Ve Emzirme Öz-Yeterlilikleri. DEUHFED, 11(3): 224-232.

Janbakhishov, CE. (2013). Gebelerde Anksiyete, Depresyon, Yetişkin Bağlanma Özellikleri, Prenatal Bağlanma Düzeyleri ve Fetusun İntrauterin İyilik Hali İlişkisinin Değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Karapelit, Z. (2023). Annelik rolü yeteneği kuramına göre ebeveynlere verilen eğitimin annelik rolü anne bebek ve baba bebek bağlanmasına etkisi. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Kavlak, O., Çetinkaya, E., Kazankaya, F., Mısırlı, S., İyik Aksakal, B. (2021). İnfertilite Tedavisi Sonrası Gebe Kalan Kadınlarda Prenatal Bağlanma. STED, 30(1): 25-31.

Kaya, T. İnfertil Çiftlerle İletişim ve Danışmanlıkta Hemşirelik. 4. Uluslararası Üreme Sağlığı ve Aile Planlaması Kongresi, İnfertilite Hemşireliği Kursu, Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği, Ankara, 20-23 Nisan 2005.

Khandan, S., Riaz, İH., Ali-Akbari, SA., Nasiri, M., Sheikhan, Z. (2018).The Correlation between Adaptation to the Maternal Role and Social Support in a Sample of Iranian Primiparous Women. Adv Nurs Midwifery, 27(3): 37-42.

Kızılkaya Beji, N. Hemşirelere ve Ebelere Yönelik Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. Editör: Kızılkaya Beji N., Genişletilmiş 2. Baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi. 2016: 142.

Koç, E., Kızılkaya Beji, N. (2016). Başarılı infertilite tedavisi sonrası gebelerin yaşadığı problemler ve danışmanlık. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(3):201-206.

Kordi, M., Fasanghari, M., Asgharipour, N., Esmaily, H. (2017). The effect of maternal role training program on role attainment and maternal role satisfaction in nulliparous women with unplanned pregnancy. J Educ Health Promot, 6: 61.

Kutlubay, R., Arıöz Düzgün, A. (2021). Postpartum Depresyonda Evlilik Uyumu Ve Eş Desteğinin Önemi. Türkiye Sağlık Bilimleri Ve Araştırmaları Dergisi, 4(3): 1-10.

Lederman, R., Wels, K. (2009) Psychosocial adaptation to pregnancy: seven dimensions of maternal role development. In: Psychosocial Adaptation to Pregnancy. 3rd ed. New York: Springer, 1-38.

Liang, S., Chen, Y., Wang, Q. ve ark. (2021). Prevalence and associated factors of infertility among 20–49 year old women in Henan Province, China. Reproductive Health, 18(1): 254.

Luk, BHK., Loke, AY.(2019). Sexual satisfaction, intimacy and relationship of couples undergoing infertility treatment. Journal of Reproductive and Infant Psychology, 37(2): 108–122.

Meighan, M., Mercer, RT. (2006). Maternal Role Attainment Becoming A Mother. (Tomey A M, Alligood MR.). Nursing theorists and their work. E Book. Sixth Edition, Mosby, 605-622.

Mercer, RT. (2004). Becoming a mother versus maternal role attainment. J Nurs Scholarshıp, 36(3): 226-232.

Metin, A. (2014). Gebelerin Algıladıkları Sosyal Destek ile Prenatal Bağlanma Arasındaki İlişki. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Monti, F., Agostoni, F., Fagandini, P., Battista La Sala, G., Blickstein, I. (2009). Depressive symptoms during late pregnancy and early parenthood following assisted reproductive technology, Fertil Steril, 91(3): 851-857.

Naab, F., Brown, R., Heidrich, SM. (2013). Psychosocial health of infertile Ghanaian women and their infertility beliefs. J Nurs Scholarsh, 45(2): 132-140.

Nacar, E., Gökkaya, F. (2019). Bağlanma ve Maternal Bağlanma Konusunda Bir Derleme. Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi, 1(1): 49-55.

Ozan, YD., Duman, M. (2018). İnfertilite Tedavi Sürecindeki Kadınların Fertilite Uyumları ile Öz-Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Jinekoloji - Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 15(2); 43-46

Özçelik, B., Karamustafalıoğlu, O., Özçelik, A. (2007). İnfertilitenin psikolojik ve psikiyatrik yönü. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 8, 140-148.

Özdemir, J. (2022). Postpartum dönemdeki uykusuzluk, yorgunluk ve depresyonun ilk kez anne olan kadınların annelik rolüne etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.

Özkan, H. (2010). Annelik Kimlik Gelişimi Eğitiminin Primiparların Annelik Rolü Kazanımına Ve Bebeğim Algısına Etkisi. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Özkan, H., Polat, S. (2011). Maternal identity development education on maternity role attainment and my baby perception of primiparas. Asian Nurs Res, (5) 2:108- 17.

Özşahin, Z. (2017). Anne Yaşının İkili Tarama Testi Öncesi Kaygı Düzeyine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Rafii, F., Alinejad-Naeini, M., Peyrovi, H. (2020). Maternal Role Attainment in Mothers with Term Neonate: A Hybrid Concept Analysis. Iranian journal of nursing and midwifery research, 25(4): 304–313.

Ramezanzadeh, F., Noorbala, AA., Abedinia, N., Rahimi, Forooshani, A., Naghizadeh, MM. (2011). Psychiatric intervention improved pregnancy rates in infertile couples. Malaysian Journal of Medical Sciences Malays J Med Sci, 18(1): 16-24.

Ranjba, RF., Behboodi, MZ., Borimnejad, L., Ghaffari, RS., Akhondi, MM. (2015). Experiences of infertile women seeking assisted pregnancy in Iran: a qualitative study. Jour of Repro Infer, 16(4):221- 228.

Safaei, NA., Vakili, MM., Ebrahimi, L., Kharaghani, R.(2019). Demographics and the correlation between irrational parenthood cognitions andmarital relationship quality in infertile women in Zanjan province in 2016. Perspectives in Psychiatric Care, 55(3).

Salur, S. (2022). İnfertil Çiftlerde Evlilik Uyumunun Ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Seven, M., Akyüz, A. (2013). Postpartum Depresyon Gelişiminde Etkisi Az Bilinen Bir Faktör: İnfertilite. Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi, 10(3): 7-11.

Sever, M. (2015). Kadınlık, Annelik, Gönüllü Çocuksuzluk: Elisabeth Badinter'den Kadınlık mı Annelik mi? Tina Miller'dan Annelik Duygusu: Mitler ve Deneyimler ve Corinne Maier'den No Kid Üzerinden Bir Karşılaştırmalı Okuma Çalışması. Fe Dergi, 7(2): 71-86.

Soysal, AŞ., Öktem, F., Ergenekon, E., Erdoğan, E. (2003). Doğum Türü Değişkeninin Bağlanma Örüntüleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. Klinik Psikiyatri, 3(2): 75-85.

Süslüoğlu, B. (2019). İlk kez gebelik yaşayan gebelerde gebelik deneyiminin annelik rolü ve gebeliğin kabulüne etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Taşkın, L. Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği. 4. Baskı. Ankara: 2007.

Tavasolnia, S., Ravanipour, M., Kamali, F., Motamed, N., Pouladi, S. (2017). The effect of empowerment of grandmother on depression and maternal role realization in primiparae with hospitalized ınfant: A randomized, controlled, clinical trial. EBCJ, 7(1):43-52.

Türk Dil Kurumu. https://sozluk.gov.tr/. Erişim Tarihi:09.08.2023.

Uçar, H. (2014). Gebelerin psikososyal sağlık durumları ile annelik rolü arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Ulrich, D., Gagel, DE., Hemmerling, A., Pastor, VS., Kentenich, H. (2004). Couples becoming parents: something special after IVF?. Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology, 25(2); 99-113.

World Health Organization (WHO). 1 in 6 people globally affected by infertility. https://www.who.int/news/item/04-04-2023-1-in-6-people-globally-affected-by-infertility. Erişim tarihi:02.08.2023.

Yanıkkerem, E., Kavlak, O., Sevil, Ü. (2008). İnfertil Çiftlerin Yaşadıkları Sorunlar ve Hemşirelik Yaklaşımı. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2008; 11(4): 112-121.

Yaylagülü Okuducu, N., Yorulmaz, H. (2020). İnfertilite tanısı konmuş kadınlarda yaşam kalitesi. İKSSTD, 12(1):13-20.

Yılmaz Dereli, S., Beji Kızılkaya, N. (2010). Gebelerin stresle başa çıkma, depresyon ve prenatal bağlanma düzeyleri ve bunları etkileyen faktörler. Genel Tıp Dergisi, 20:99-108.

Yılmaz, E., Kavak, F. (2019). The effect of stigma on depression levels of Turkish women with infertility. Perspectives in Psychiatric Care, 55(3):378-382.

Zayed, AA., El-Hadidy, MA. (2020). Sexual satisfaction and self-esteem in women with primary infertility. Middle East Fertil Soc J, 25:1-5.

KAYNAKLAR

AAFP (2022). (Breastfeeding, Family Physicians Supporting https://www.aafp.org/about/policies/all/breastfeeding-position-paper.html

Abu Hamad, B. A., & Sammour, H. K. (2013). Weaning practices of mothers attending United Nations Relief and Works Agency health centres in the Gaza Governorates. *Journal of Advanced Nursing, 69*(4), 773–781. https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2012.06057.x

Abu Shosha, G. M. (2022). Weaning practices of Jordanian mothers: A qualitative study. *Health & Social Care in the Community, 30*(2), 612–621. https://doi.org/10.1111/hsc.13379

ACOG, 2016. Optimizing support for breastfeeding as part of obstetric practice. Committee Opinion No. 658. American College of Obstetricians and Gynecologists. Obstet Gynecol 2016;127:e86–92.

Al-Gashanin, M. A., & Ghazwani, E. Y. (2022). Knowledge, attitude, and practice of weaning among mothers in Najran region, Saudi Arabia, 2021. *Journal of Nutrition and Metabolism, 2022*, 1–9. https://doi.org/10.1155/2022/1234567

Aliyu, I., Duru, C., Lawal, T., & Mohammed, A. (2014). Breastfeeding and weaning practices among Nigerian women. *Journal of Medical Investigation and Practice, 9*(4), 140–143. https://doi.org/10.4103/9783-1230.157054

Alsaç, S. Y., & Polat, S. (2018). Annelerin emzirmeyi sonlandırma sürecine ilişkin bilgi ve uygulamaları. *Florence Nightingale Journal of Nursing, 26*(1), 11–20.

Alsaç, S. Y., & Polat, S. (2018). Annelerin emzirmeyi sonlandırma sürecine ilişkin bilgi ve uygulamaları. *Florence Nightingale Journal of Nursing, 26*(1), 11–20.

Altunel, Ü., & Özaydın, T. (2022). Annelerin emzirmeyi sonlandırma yöntemleri ve sonlandırma kararlarını etkileyen faktörler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 31*(4), 271–280.

American Academy of Pediatrics (AAP). (2012). Breastfeeding and the use of human milk. *Pediatrics, 129*, 827–841. https://doi.org/10.1542/peds.2011-3552

Arça, G., & Işık, H.F. (2019). Anne sütü ve emzirmeye ilişkin ebe ve hemşirenin rolü. *SBÜ Hemşirelik Dergisi 1* (3), 221-228

Bay, F. (2022). Anne Sütü ve Emzirme Üzerine Bir Rehber içinde Emzirmeyi Sonlandırma. (Editörler, Aktaş, F. Dağlı, R.E), Vize Yayıncılık, Ankara. Ss: 87-101

Bilgiç, F. Ş. (2024). Emzirmenin Sonlandırılması ve Ebelik. A. Dinç (Ed.), *Sağlık & Bilim 2024: Ebelik-I içinde* (s.141-152). Efe Akademi

Cunniff, A., & Spatz, D. (2017). Mothers' weaning practices when infants breastfeed for more than one year. *MCN: The American Journal of Maternal/Child Nursing, 42*(2), 88–94. https://doi.org/10.1097/NMC.0000000000000310

Çalışkan, B. S., & Balcı, S. (2022). Annelerin emzirmeyi sonlandırmaya yönelik uyguladıkları geleneksel yöntemlerin belirlenmesi. *Türk Hemşireler Derneği Dergisi, 3*(2), 89–98.

Çocuk Koruyucu Ruh Sağlığı Merkezi (2020). Emzirmeyi ne zaman bırakmalıyım? https://www.koruyucuruhsagligi.org/yararli-bilgiler/emzirmeyi-ne-zaman-birakmaliyim

D'Auria E, Bergamini M, Staiano A, Banderali G, Pendezza E, Penagini F, et al. Baby-led weaning: What a systematic review of the literature adds on. Italian Journal of Pediatrics. 2018; 44(1):49. [DOI:10.1186/s13052-018-0487-8] [PMID] [PMCID]

Demirtaş, B. (2005). Emzirmeyi etkileyen kültürel faktörler (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dettwyler, K. (2017). A Time to Wean: The Hominid Blueprint for the Natural Age of Weaning in Modern Human Populations. 10.4324/9781315081984-2.

Dilek Aksoy, S., Ozdilek, R., & Arzu Aba, Y. (2020). Weaning traditional practices among mothers coming to primary health care center in Turkey. *Journal of Pediatrics Review, 8*(4), 275–282.

Dinç, A., Dombaz, İ., & Dinç, D. (2015). 6–18 ay arası bebeği olan annelerin emzirme ve anne sütüne ilişkin geleneksel uygulamaları. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 4*(3), 125–130. https://doi.org/10.5505/bsbd.2015.40316

Doare, K. L., Holder, B., Bassett, A., & Pannaraj, P. S. (2018). Mother's milk: A purposeful contribution to the development of the infant microbiota and immunity. *Frontiers in Immunology, 9*, Article 361. https://doi.org/10.3389/fimmu.2018.00361

Erçelik, H.C. (2022). Tandem ve Gebelikte Emzirmede Hemşirelik Yaklaşımı. *Journal of Hacettepe University Faculty of Nursing*, *9*(1), 95-99. https://doi.org/10.31125/hunhemsire.1102089

Erenel, A.Ş., Toprak, F.Ü., Gölbaşı, Z., Aksu, S.P., Gürcüoğlu, E.A., Uçar, T., & Vural, G. (2017). Sağlık Personelinin Anne Sütü Bankalarına İlişkin Bilgi ve Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Çok Merkezli Bir Çalışma. *GMJ, 28*(2), 107-111.

ForWhen (2022). Post Weaning Depression: Why It's Okay to Feel Down https://forwhenhelpline.org.au/parent-resources/post-weaning-depression/

Gok, U. H., Şahin, A., Aydın, D., & Kabadaş, E. (2018). Annelerin Bebeklerini Anne Sutunden Ayırırken Kullandıkları Geleneksel Yontemlerin Belirlenmesi. *Journal of Ankara University Faculty of Medicine*, *71*(3), 217– 223. https://doi.org/10.4274/atfm.41736

Gökdemirel, S. Ö., Bozkurt, G., & Gökçay, G. (2013). Annenin ilaç kullanmasi ve emzirmeyi sonlandırma: Olgu sunumu. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 14*(1), 43-46

Güleroğlu, F. T., Uludağ, E., & Çimke, S. (2023). Annelerin Bebeklerini Sütten Kesme Sürecinde Hissettikleri Duygu ve Düşüncelerinin Belirlenmesi: Kalitatif Çalışma. *Ankara Üniversitesi Tip Fakültesi Mecmuasi*, *76*(3), 180-188 https://doi.org/10.4274/atfm.galenos.2023.19327

Gürarslan, N. B., Karatay, G, & Arikan, D. (2018). Weaning practices of mothers in eastern Turkey. J Pediatr, 94(5), 498-503. https://doi.org/10.1016/j.jped.2017.06.019

Horta BL, Victora CG, and World Health Organization. Short-Term Effects of Breastfeeding: A Systematic Review on The Benefits of Breastfeeding on Diarrhoea and Pneumonia Mortality. WHO Library Cataloguingin-Publication Data; 2013

Lowdermilk, D., Perry, S., & Cashion, K. (2000). Maternity nursing. St. Louis: Mosby.

Motee, A., Jeewon, R., & Ramasawmy, D. (2013). Infant feeding practices: Association with growth, body composition and risk of obesity. Journal of Nutrition, 4(2), 1–15.

Mutlu, B., Yıldız, S., Balcı, S., & Erkut, Z. (2017). Nutritional practices of mothers with children in the 1–2 age group. *International Peer-Reviewed Journal of Nutrition Research,* 9, 65-77. https://doi.org/10.17362/dbhad.2017.1.0001

Oflu, A. (2020). Weaning practices of Turkish mothers: A mixed-model research. *Breastfeeding Medicine, 15*(2), 109-113.

Özen, D., & Gökçe, T. (2015). Bebek beslenmesi ve ek gıda uygulamaları: Bir literatür derlemesi. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi,* 56, 123–132.

Paker, S., & Ertem, G. (2020). Antepartum ve Postpartum Dönemde COVID-19 Yönetimi. *Turkiye Klinikleri COVID-19*, *1*(36), 41-46.

TNSA 2018. (2018). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. http://www.sck.gov.tr/wp-content/uploads/2020/08/TNSA2018_ana_Rapor.pdf

UNICEF. (2019). Infant and young child feeding. http://data.unicef.org/topic/nutrition/infant-and-young-child-feeding

WHO. (2021). Global Breastfeedıng Scorecard 2021 https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/348546/WHO-HEP-NFS-21.45-eng.pdf

Yıldız, İ., & Gölbaşı, Z. (2019). Sivas ilinde annelerin emzirmeyi sonlandırmak için kullanılan geleneksel yöntemleri bilme ve kullanma durumlarının incelenmesi. *HUHEMFAD, 6*(1), 20-27. https://doi.org/10.31125/hunhemsire.544113

KAYNAKÇA

Aba, Y. A., Ataman, H., & Şık, B. A. (2016). Vulvovajinal atrofi ifadesinde yeni terminoloji:"Menopozda genitoüriner sendrom". Androloji Bülteni, 18(67), 289-293.

Abay, H., & Kaplan, S. (2015) Menopozal Dönem Yaşam Kalitesini Nasıl Etkiliyor? How Affects Menopause to The Qualıty of Lıfe?.

Abiç, A., & Vefikuluçay Yılmaz, D. (2020). Menopoz Semptomlarına Yoganın Etkisi. Journal of Traditional Medical Complementary Therapies, 3(2).

Alblooshi S, Taylor M, Gill N. (2023). Does menopause elevate the risk for developing depression and anxiety? Results from a systematic review. Australas Psychiatry. 31(2):165-173. doi:10.1177/10398562231165439

Avis, N. E., Crawford, S. L., Greendale, G., Bromberger, J. T., Everson-Rose, S. A., Gold, E. B., Hess, R., Joffe, H., Kravitz, H. M., Tepper, P. G. (2015). Thurston, R. C. Study of Women's Health Across the Nation Duration of menopausal vasomotor symptoms over the menopause transition. JAMA internal medicine, 175(4), 531–539. https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2014.8063

Büyükkaplan, B., Akarsu, R. H., Şahan, Ö., & Akarsu, G. D. (2020). Menopozal semptomların yönetiminde egzersiz uygulamasının rolü. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 386-394.

Çakır, Ö., Balkaya, N. A., & Dönmez, S. (2022). Menopoz Döneminde Vazomotor Semptomlarda Fitoöstrojen Kullanımı. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 5(3), 476-484. https://doi.org/10.38108/ouhcd.1010358

Çuvadar, A. (2022). Menopozal Semptomlar ve Refleksoloji. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 4(2), 116-120.

Engin, B., & Aydın Kartal, Y. (2020). Menopozal Semptomlar ile Başetmede Kullanılan Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Yaklaşımları. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 2(2), 80-87.

Freeman EW, Sammel MD, Lin H, et al. (2007). Symptoms associated with menopausal transition and reproductive hormones in midlife women. Obstet Gynecol. 110(2 Pt 1):230-240. doi:10.1097/01.AOG.0000270153.59102.40

Gava, G., Orsili, I., Alvisi, S., Mancini, I., Seracchioli, R., & Meriggiola, M. C. (2019). Cognition, Mood and Sleep in Menopausal Transition: The Role of Menopause Hormone Therapy. Medicina (Kaunas, Lithuania), 55(10), 668. https://doi.org/10.3390/medicina55100668

Gümüşay, M., & Erbil, N. (2019). Kadınların Menopoza Özgü Yaşam Kalitesine Menopoz Tutumunun Etkisi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 2(2), 96-109.

Güzel, E. Ç. (2017). Postmenapozal kadınlarda kas iskelet sistemi ağrılarının D vitamini eksikliği ile ilişkisi. Cukurova Medical Journal, 42(3), 470-476

Herson, M., & Kulkarni, J. (2022). Hormonal Agents for the Treatment of Depression Associated with the Menopause. Drugs & aging, 39(8), 607–618. https://doi.org/10.1007/s40266-022-00962-x

Jomar N Machuca,Claudia P Rosales-Alvarez (2024). Kadınlarda Kardiyovasküler Hastalık ve Hormon Replasman Tedavisinin Rolü, Cureus, https://doi.org/10.7759/cureus.69752

Kaba, F., & Bozkurt, Ö. D. (2020). Menopoz Semptomlarında Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler. Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(2), 134-142.

Karakoç H, Özerdoğan N, Uçtu AK. (2017). Menopozla İlgili Genitoüriner Sendrom. JGON. 2017;14(3):122-6.

Kızılkaya Beji N.,&Yüksel Koçak Ö.(2022). Her Yönüyle Menopoz. Ankara: Nobel Tıp Kitapevi

Kilci, Ş., & Ertem, G. (2019). Menopozda semptom yönetiminde kullanilan kanita dayali uygulamalar. Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi, 2(3), 36-54.

Korkmaz, S. N., Koç, F. E., & Çavuşoğlu, Ş. (2024). Menopoz Dönemi Semptomları ve Fitöstrojenik Bitkilerden Kırmızı Yonca (Red Clover-Trifolium Pratense L.) Kullanımı. Istanbul Gelisim University Journal of Health Sciences, (23), 993-1003.

Kökkaya, D., & Demirci, H. (2018). Klimakterik Dönemdeki Kadınlarda Algılanan Sosyal Desteğin MenopozaL Tutum ve Yakınmalar Üzerine Etkisi.

Knowlton, A. A., & Lee, A. R. (2012). Estrogen and the cardiovascular system. Pharmacology & therapeutics, 135(1), 54–70. https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2012.03.007

Kurt, G., & Arslan, H. (2020). Kadınların menopoz döneminde yaşadıkları sağlık sorunları ve baş etme yöntemleri. Cukurova Medical Journal, 45(3), 910-920.

Liao, H., Cheng, J., Pan, D., Deng, Z., Liu, Y., Jiang, J., Cai, J., He, B., Lei, M., Li, H., Li, Y., Xu, Y., & Tang, Y. (2023). Association of earlier age at menopause with risk of incident dementia, brain structural indices and the potential mediators: a prospective community-based cohort study. EClinicalMedicine, 60, 102033. https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2023.102033

Marlatt KL, Beyl RA, Redman LM. A. (2018). qualitative assessment of health behaviors and experiences during menopause: A cross-sectional, observational study. Maturitas 116: 36-42.

Mungan, T. K., & Büyükuslu, N. (2004). Menopoz ve Metabolik Sendrom İlişkisi. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 9(2), 307-312.

Nazik, E. (2022). Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Nair, A. R., Pillai, A. J., & Nair, N. (2021). Cardiovascular Changes in Menopause. Current cardiology reviews, 17(4), e230421187681. https://doi.org/10.2174/1573403X16666201106141811

Orhan, İ., & Yağmur, Y. (2020). Menopozal dönemde sağlıklı yaşam biçimi davranışları, yaşam kalitesi ve motivasyonel görüşmeler. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 8(2), 496-505.

Özcan, Ö., & Çelik, G. G. (2017). Bilişsel davranışçı terapi. Türkiye Klinikleri, 3(2), 115-120.

Öztürk, R., & Kavlak, O. (2012). Perimenopozal dönemde hormonal kontrasepsiyon. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, 21(3), 110-118.

Santoro, N., Epperson, C. N., & Mathews, S. B. (2015). Menopausal Symptoms and Their Management. Endocrinology and metabolism clinics of North America, 44(3), 497–515. https://doi.org/10.1016/j.ecl.2015.05.001

Selçuk, H. (2024). Menopoz ve Hormon Replasman Tedavisi.

Taşkın, L. (2019). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği. Ankara: Akademisyen Kitabevi

Telli, A. (2020). Hipnoz ve bilimde kullanım alanları. Journal of Medicine and Palliative Care, 1(4), 109-112.

Yavan T, Köprülü Ç. (2022). Menopoz. Yavan T, Uğurlu M, editörler. Menopoz ve Kadın Sağlığı. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; p.1-14.

Yetişmiş, H. Y., Hadımlı, A., & Saydam, B. K. (2023). Tamamlayıcı ve Bütünleşik Tıp ile Menopozda Semptom Yönetimi.

Zhang, X., Huangfu, Z., & Wang, S. (2023). Review of mendelian randomization studies on age at natural menopause. Frontiers in endocrinology, 14, 1234324. https://doi.org/10.3389/fendo.2023.1234324

Editör:
Doç. Dr. Sevil Pamuk Cebeci

Hemşirelik Esasları

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

HEMŞİRELİK ESASLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Sevil Pamuk Cebeci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-040-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

HEMŞİRELİK ESASLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Sevil Pamuk Cebeci
IV+228 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-040-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdulai, A.F. ve Hung, L. (2023). Will ChatGPT Undermine Ethical Values in Nursing Education, Research, And Practice. *Nursing Inquiry*, 30(3), e12556.

Ahmad, M.N., Abdallah, S.A., Abbasi, S.A. ve Abdallah, A.M. (2023). Student Perspectives on the Integration of Artificial Intelligence into Healthcare Services. *Digital Health*, 9, 1-12.

Akalın, B. ve Veranyurt, Ü. (2020). Sağlikta Dijitalleşme ve Yapay Zekâ. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2(2), 128-137.

Akgün, B.M. (2024). Psikiyatri ve Ruh Sağlığı Hemşireliği Bakım Planı Oluştururken ChatGPT'yi Bir Destek Aracı Olarak Kullanmak. *Yaşam Boyu Hemşirelik Dergisi*, 5(2), 145-162.

Amiri, H., Peiravi, S., Rezazadeh Shojaee, S.S., Rouhparvarzamin, M., Nateghi, M.N., Etemadi, M.H., ShojaeiBaghini, M., Musaie, F. ve Asadi Anar, M. (2024). Medical, Dental, and Nursing Students' Attitudes and Knowledge Towards Artificial Intelligence: A Systematic Review and Meta-Analysis. *BMC Medical Education*, 24(1), 412.

Birol, L. (2013). *Hemşirelik Süreci.* İzmir: Berke Ofset Matbaacılık.

Chatgpt 4.0 mini (2024). https://chatgpt.com/ (E.T.: 02.12.2024)

Dağci, M., Çam, F. ve Dost, A. (2024). Reliability and Quality of the Nursing Care Planning Texts Generated by ChatGPT. *Nurse Educator*, 49(3), E109-E114.

Dos Santos, F.C., Johnson, L.G., Madandola, O.O., Priola, K.J., Yao, Y., Macieira, T.G. ve Keenan, G.M. (2024). An Example of Leveraging AI for Documentation: ChatGPT-Generated Nursing Care Plan for an Older Adult with Lung Cancer. *Journal of the American Medical Informatics Association*, 31(9), 2089-2096. (Abstract).

Erciyas, Ş.K., Ekrem, E.C. ve Edis, E.K. (2023). Relationship Between Individual Innovativeness Levels and Attitudes Toward Artificial Intelligence Among Nursing and Midwifery Students. *CIN: Computers, Informatics, Nursing*, 42(11), 802-808.

Flynn Makic, M.B. ve Martinez-Kratz, M.R. (2024). *Ackley ve Ladwig'in Hemşirelik Tanıları El Kitabı.* (çev. N. Çalışkan ve Z. Göçmen Baykara). Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.

Gunawan, J. (2023). Exploring the Future of Nursing: Insights from the ChatGPT Model. *Belitung Nursing Journal*, 9(1), 1-5.

Güzel, Ş., Dömbekci, H.A. ve Eren, F. (2022). Yapay Zekânın Sağlık Alanında Kullanımı: Nitel Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(4), 509-519.

Johnson, L.G., Madandola, O.O., Dos Santos, F.C., Priola, K.J., Yao, Y., Macieira, T.G. ve Keenan, G.M. (2024). Creating Perinatal Nursing Care Plans Using ChatGPT: A Pathway to Improve Nursing Care Plans and Reduce Documentation Burden. *The Journal of Perinatal & Neonatal Nursing*, 10-1097.

Nashwan, A.J. ve Abujaber, A.A. (2023). Harnessing Large Language Models in Nursing Care Planning: Opportunities, Challenges, and Ethical Considerations. *Cureus*, 15(6), e40542.

OpenAI (2022). https://openai.com/index/chatgpt/ (E.T.: 02.12.2024)

Reddy, S., Fox, J. ve Purohit, M. P. (2019). Artificial Intelligence-Enabled Healthcare Delivery. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 112(1), 22-28.

Scerri, A. ve Morin, K.H. (2023). Using Chatbots Like CHATGPT to Support Nursing Practice. *Journal of Clinical Nursing*, 32(15-16), 4211-4213.

Sharifi Kelarijani, A., Safdari, A. ve Golitaleb, M. (2024). Every Coin Has Two Sides: ChatGPT Poses a Potential Threat to Nursing Students' Education. *Frontiers in Medicine*, 11, 1415067.

Woodnutt, S., Allen, C., Snowden, J., Flynn, M., Hall, S., Libberton, P. ve Purvis, F. (2024). Could Artificial Intelligence Write Mental Health Nursing Care Plans?. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 31(1), 79-86.

KAYNAKÇA

Alberti, T., Kuhnen, S., Maraschin, M., Ribeiro-Do-Valle, R. M., Voytena, A., De Pra, M., Pitz, H., Veleirinho, B., Mazzarino, L., ve Coelho, D. S. (2017). Nanotechnology: A Promising Tool Towards Wound Healing. *Current Pharmaceutical Design*, 23(24). https://doi.org/10.2174/1381612823666170503152550

Almeida, I. R., Silva, M. F., Coltro, P. S., Westin, A. T., Gonçalves, H. O. C., Almeida, J. B., Farina Junior, J. A., ve Lima, R. V. K. S. (2021). The role of negative pressure wound therapy (NBYT) on the treatment of pyoderma gangrenosum: A systematic review and personal experience. *Wound Repair and Regeneration*, 29(3), 486–494. https://doi.org/10.1111/wrr.12910

Alves, P. J., Monstrey, S. J., Barreto, R. T., Meaume, S., Barrois, B. M., ve Gryson, L. G. (2020). Update on the role of antiseptics in the management of chronic wounds with critical colonisation and/or biofilm. *International Wound Journal*, 18(3), 342–358. https://doi.org/10.1111/iwj.13537

Anisuzzaman, D. M., Wang, C., Yu, Z., Rostami, B., Niezgoda, J., ve Gopalakrishnan, S. (2021). Image-Based Artificial Intelligence in Wound Assessment: A Systematic Review. *Advances in Wound Care*, 11(12), 687–709. https://doi.org/10.1089/wound.2021.0091

Barakat-Johnson, M., Burger, M., Coyer, F., Frotjold, A., Leong, T., Fethney, J., Kim, B., Randall, S., ve Jones, A. (2022). Reshaping wound care: Evaluation of an artificial intelligence app to improve wound assessment and management amid the COVID-19 pandemic. *International Wound Journal*, 19(6), 1561–1577. https://doi.org/10.1111/iwj.13755

Bellot, G. L., Dong, X., Lahiri, A., Sebastin, S. J., Batinic-Haberle, I., Pervaiz, S., ve Puhaindran, M. E. (2018). MnSOD is implicated in accelerated wound healing upon Negative Pressure Wound Therapy (NBYT): A case in point for MnSOD mimetics as adjuvants for wound management. *Redox Biology*, 20, 307–320. https://doi.org/10.1016/j.redox.2018.10.014

Bigham, A., Islami, N., Khosravi, A., Zarepour, A., Iravani, S., ve Zarrabi, A. (2024). MOFs and MOF-Based Composites as Next-Generation Materials for Wound Healing and Dressings. *Small*, 20(30). https://doi.org/10.1002/smll.202311903

Burrell, D. N. (2023). Dynamic Evaluation Approaches to Telehealth Technologies and Artificial Intelligence (AI) Telemedicine Applications in Healthcare and Biotechnology Organizations. *Merits*, 3(4), 700–721. https://doi.org/10.3390/merits3040042

Cai, C., Li, W., Zhang, X., Cheng, B., Chen, S., ve Zhang, Y. (2024). Natural Polymer-Based Hydrogel Dressings for Wound Healing. *Advances in Wound Care*. https://doi.org/10.1089/wound.2024.0024

Cai, Y., Deng, C., Xiao, S., Li, H., Lu, F., Zhang, F., Wu, B., Wei, Z., ve Feng, J. (2023). Long-term follow-up and exploration of the mechanism of stromal vascular fraction gel in chronic wounds. *Stem Cell Research & Therapy*, 14(1). https://doi.org/10.1186/s13287-023-03389-2

Chen, A., Qi, L., Xuan, T., Ye, M., Huang, W., An, Y., Wu, L., Wu, J., ve He, H. (2020). Bioactive ECM Mimic Hyaluronic Acid Dressing via Sustained Releasing of bFGF for Enhancing Skin Wound Healing. *ACS Applied Bio Materials*, 3(5), 3039–3048. https://doi.org/10.1021/acsabm.0c00096

Conde-Montero, E., Martínez González, J. M., ve De La Cueva Dobao, P. (2017). Platelet-rich plasma for the treatment of chronic wounds: evidence to date. *Chronic Wound Care Management and Research*, 4, 107–120. https://doi.org/10.2147/cwcmr.s118655

Da Cruz Silva Reis, A., De Faria, A. P. L., Mahmood, A., Caliari, C., Kavalco, C. M., Dellagiustina, C., Costa, F. R., Azzini, G., Santos, G. S., Dallo, I., Lana, J. F., Da Fonseca, L. F., Pires, L., Von Rautenfeld, M., Santos, N., Everts, P., Domingues, R. B., ve Huber, S. C. (2024). The role of orthobiologics in chronic wound healing. *International Wound Journal*, 21(4). https://doi.org/10.1111/iwj.14854

Da Silva, L. P., Reis, R. L., Marques, A. P., ve Correlo, V. M. (2019). Hydrogel-Based Strategies to Advance Therapies for Chronic Skin Wounds. *Annual Review of Biomedical Engineering*, 21(1), 145–169. https://doi.org/10.1146/annurev-bioeng-060418-052422

Daeschlein, G. (2013). Antimicrobial and antiseptic strategies in wound management. *International Wound Journal*, 10(1), 9–14. https://doi.org/10.1111/iwj.12175

Dickinson, L. E., ve Gerecht, S. (2016). Engineered Biopolymeric Scaffolds for Chronic Wound Healing. *Frontiers in Physiology*, 7(162). https://doi.org/10.3389/fphys.2016.00341

Fazli, M., Andersen, C. B., Tolker-Nielsen, T., Bjarnsholt, T., Jørgensen, A., Givskov, M., ve Kirketerp-Møller, K. (2011). Quantitative analysis of the cellular inflammatory response against

biofilm bacteria in chronic wounds. *Wound Repair and Regeneration*, 19(3), 387–391. https://doi.org/10.1111/j.1524-475x.2011.00681.x

Fearns, N., Heller-Murphy, S., Kelly, J., ve Harbour, J. (2017). Placing the patient at the centre of chronic wound care: A qualitative evidence synthesis. *Journal of Tissue Viability*, 26(4), 254–259. https://doi.org/10.1016/j.jtv.2017.09.002

Fernández-Araque, A., Martinez-Delgado, M., Jiménez, J.-M., López, M., Castro, M. J., ve Gila, E. C. (2023). Assessment of nurses' level of knowledge of the management of chronic wounds. *Nurse Education Today*, 134, 106084. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2023.106084

Frykberg, R. G., ve Banks, J. (2015). Challenges in the Treatment of Chronic Wounds. *Advances in Wound Care*, 4(9), 560–582. https://doi.org/10.1089/wound.2015.0635

Ge, Z., Meng, X., Zhang, S., Ren, Y., Cao, L., Akhtar, M. L., Liu, W., Tao, Y., Li, Y., Sun, H., ve Guo, W. (2023). Wireless and Closed-Loop Smart Dressing for Exudate Management and On-Demand Treatment of Chronic Wounds. *Advanced Materials*, 35(47). https://doi.org/10.1002/adma.202304005

Girija, A. R., Balasubramanian, S., ve Cowin, A. J. (2022). Nanomaterials-based Drug Delivery Approaches for Wound Healing. *Current Pharmaceutical Design*, 28(9), 711–726. https://doi.org/10.2174/1381612828666220328121211

Guo, L., Zhang, X., Zhao, D.-M., Chen, S., Zhang, W.-X., Yu, Y.-L., ve Wang, J.-H. (2024). Portable Photoacoustic Analytical System Combined with Wearable Hydrogel Patch for pH Monitoring in Chronic Wounds. *Analytical Chemistry*, 96(28), 11595–11602. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.4c02472

Gupta, A., Chauhan, S., Gola, S., Bala Singh, S., Salhan, A. K., Yadav, A., ve Keshri, G. K. (2014). Superpulsed (Ga-As, 904 nm) low-level laser therapy (LLLT) attenuates inflammatory response and enhances healing of burn wounds. *Journal of Biophotonics*, 8(6), 489–501. https://doi.org/10.1002/jbio.201400058

Ha, J., Bok, M., Gu, J., Han, H., Hwang, S., Kim, D., Kim, J. Y., Lee, G., Jung, Y., Cho, Y. S., Park, S. A., Ko, J., Jeong, J., Jeon, S., Choi, J., Park, I., Jeong, Y., ve Ahn, J. (2023). Multifunctional Micro/Nanofiber Based-Dressing Patch with Healing, Protection, and Monitoring Capabilities for Advanced Wound Care. *Advanced Materials Technologies*, 8(7), 2201765. https://doi.org/10.1002/admt.202201765

Hamdan, S., Deo, S., Dikici, E., Drakulich, S., Pastar, I., Tomic-Canic, M., ve Daunert, S. (2017). Nanotechnology-Driven Therapeutic Interventions in Wound Healing: Potential Uses and Applications. *ACS Central Science*, 3(3), 163–175. https://doi.org/10.1021/acscentsci.6b00371

Heras, K. L., Hernandez, R. M., Santos-Vizcaino, E., ve Igartua, M. (2022). Cell-based dressings: A journey through chronic wound management. *Biomaterials Advances*, 135, 212738. https://doi.org/10.1016/j.bioadv.2022.212738

Herter, E. K., Li, D., Toma, M. A., Vij, M., Li, X., Visscher, D., Wang, A., Chu, T., Sommar, P., Blomqvist, L., Berglund, D., Ståhle, M., Wikstrom, J. D., ve Xu Landén, N. (2018). WAKMAR2, a Long Noncoding RNA Downregulated in Human Chronic Wounds, Modulates Keratinocyte Motility and Production of Inflammatory Chemokines. *Journal of Investigative Dermatology*, 139(6), 1373–1384. https://doi.org/10.1016/j.jid.2018.11.033

Huang, D., Wu, D., Lin, Z., Weng, Z., Du, J., Luo, F., He, G., Zou, M., ve Wang, Y. (2024). Injectable Hydrogels with Integrated Ph Probes and Ultrasound-Responsive Microcapsules as Smart Wound Dressings for Visual Monitoring and On-Demand Treatment of Chronic Wounds. *Advanced Healthcare Materials*, 13(9). https://doi.org/10.1002/adhm.202303379

Huang, Y., Xie, T., Ding, W., Hu, J., Jiang, Z., Hou, L., ve Mao, B. (2023). Effects of home-based chronic wound care training for patients and caregivers: A systematic review. *International Wound Journal*, 20(9), 3802–3820. https://doi.org/10.1111/iwj.14219

James, G. A., Costerton, J. W., Pulcini, E. D., Stewart, P. S., Swogger, E., Wolcott, R., Sestrich, J., ve Secor, P. (2007). Biofilms in chronic wounds. *Wound Repair and Regeneration*, 16(1), 37–44. https://doi.org/10.1111/j.1524-475x.2007.00321.x

Joseph, B., Augustine, R., Kalarikkal, N., Thomas, S., Seantier, B., ve Grohens, Y. (2019). Recent advances in electrospun polycaprolactone based scaffolds for wound healing and skin bioengineering applications. *Materials Today Communications*, 19, 319–335. https://doi.org/10.1016/j.mtcomm.2019.02.009

Kalasin, S., Surareungchai, W., ve Sangnuang, P. (2022). Intelligent Wearable Sensors Interconnected with Advanced Wound Dressing Bandages for Contactless Chronic Skin Monitoring: Artificial Intelligence for Predicting Tissue Regeneration. *Analytical Chemistry*, 94(18), 6842–6852. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.2c00782

Kaushik, K., ve Das, A. (2019). Endothelial progenitor cell therapy for chronic wound tissue regeneration. *Cytotherapy*, 21(11), 1137–1150. https://doi.org/10.1016/j.jcyt.2019.09.002

Keshri, G. K., Yadav, A., Sharma, S. K., Singh, S. B., ve Gupta, A. (2016). Photobiomodulation with Pulsed and Continuous Wave Near-Infrared Laser (810 nm, Al-Ga-As) Augments Dermal Wound Healing in Immunosuppressed Rats. *PLOS ONE*, 11(11), e0166705. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0166705

Kolimi, P., Nyavanandi, D., Narala, S., Youssef, A. A. A., ve Dudhipala, N. (2022). Innovative Treatment Strategies to Accelerate Wound Healing: Trajectory and Recent Advancements. *Cells*, 11(15), 2439. https://doi.org/10.3390/cells11152439

Lee, J. H., Ryoou, B., Kim, H., Lee, S.-G., Choi, M., Cho, B. S., Won, Y. J., ve Lee, E. (2023). Adipose Tissue-Derived Mesenchymal Stem Cell-Derived Exosomes Promote Wound Healing and Tissue Regeneration. *International Journal of Molecular Sciences*, 24(13), 10434. https://doi.org/10.3390/ijms241310434

Lee, J. Y., Kwon, H., Jung, H., ve Jung, S.-N. (2014). Extended negative pressure wound therapy-assisted dermatotraction for the closure of large open fasciotomy wounds in necrotizing fasciitis patients. *World Journal of Emergency Surgery*, 9(1). https://doi.org/10.1186/1749-7922-9-29

Li, Z., Zhang, S., Zuber, F., Altenried, S., Jaklenec, A., Langer, R., ve Ren, Q. (2023). Topical application of Lactobacilli successfully eradicates Pseudomonas aeruginosa biofilms and promotes wound healing in chronic wounds. *Microbes and Infection*, 25(8), 105176. https://doi.org/10.1016/j.micinf.2023.105176

Liu, H., Wang, C., Li, C., Qin, Y., Wang, Z., Yang, F., Li, Z., ve Wang, J. (2018). A functional chitosan-based hydrogel as a wound dressing and drug delivery system in the treatment of wound healing. *RSC Advances*, 8(14), 7533–7549. https://doi.org/10.1039/c7ra13510f

Maaz Arif, M., Arif Butt, M., Khan, S. M., Gull, N., Tabish, T. A., Zia, S., Ullah Khan, R., ve Awais, S. M. (2021). Polymer-based biomaterials for chronic wound management: Promises and challenges. *International Journal of Pharmaceutics*, 598, 120270. https://doi.org/10.1016/j.ijpharm.2021.120270

Mallick, S., Pati, S., Nag, M., Ahmad Mohd Zain, M. R., Pandit, S., Lahiri, D., Sarkar, T., Edinur, H. A., Kari, Z. A., Ray, R. R., ve Nirmal, N. P. (2022). Engineered Nanotechnology: An Effective Therapeutic Platform for the Chronic Cutaneous Wound. *Nanomaterials*, 12(5), 778. https://doi.org/10.3390/nano12050778

Martinez-Ortigosa, A., Rodriguez-Arrastia, M., Roman, P., Ropero-Padilla, C., Martinez-Granados, A., ve Gil-Hernández, E. (2023). Applications of Artificial Intelligence in Nursing Care: A Systematic Review. *Journal of Nursing Management*, 2023, 1–12. https://doi.org/10.1155/2023/3219127

Mbunge, E., Muchemwa, B., Jiyane, S., ve Batani, J. (2021). Sensors and healthcare 5.0: transformative shift in virtual care through emerging digital health technologies. *Global Health Journal*, 5(4), 169–177. https://doi.org/10.1016/j.glohj.2021.11.008

Mccosker, L., Rohmer, S., Tulleners, R., Graves, N., Pacella, R., Cheng, Q., ve Pacella, T. (2018). Chronic wounds in Australia: A systematic review of key epidemiological and clinical parameters. *International Wound Journal*, 16(1), 84–95. https://doi.org/10.1111/iwj.12996

Mori, Y., Kinoshita, M., Kawasaki, A., Nakagami, G., Kitamura, A., Hayashi, C., Kurita, M., Minematsu, T., Sanada, H., ve Suga, H. (2019). Effectiveness of biofilm-based wound care system on wound healing in chronic wounds. *Wound Repair and Regeneration*, 27(5), 540–547. https://doi.org/10.1111/wrr.12738

Mullin, J. A., Sullivan, M. O., Rahmani, E., ve Kiick, K. L. (2023). Growth factors and growth factor gene therapies for treating chronic wounds. *Bioengineering & Translational Medicine*, 9(3). https://doi.org/10.1002/btm2.10642

Ng, Z. Q. P., Ling, L. Y. J., Lau, Y., ve Chew, H. S. J. (2021). The role of artificial intelligence in enhancing clinical nursing care: A scoping review. *Journal of Nursing Management*, 30(8), 3654–3674. https://doi.org/10.1111/jonm.13425

Ongenae, K. C., Phillips, T. J., ve Park, H.-Y. (2000). Level of fibronectin mRNA is markedly increased in human chronic wounds. *Dermatologic Surgery*, 26(5), 447–451. https://doi.org/10.1046/j.1524-4725.2000.99281.x

Oyebode, O. A., Jere, S. W., ve Houreld, N. N. (2023). Current Therapeutic Modalities for the Management of Chronic Diabetic Wounds of the Foot. *Journal of Diabetes Research*, 2023, 1–10. https://doi.org/10.1155/2023/1359537

Pérez-Rafael, S., Ivanova, K., Stefanov, I., Puiggalí, J., Del Valle, L. J., Todorova, K., Dimitrov, P., Hinojosa-Caballero, D., ve Tzanov, T. (2021). Nanoparticle-driven self-assembling injectable hydrogels provide a multi-factorial approach for chronic wound treatment. *Acta Biomaterialia*, 134, 131–143. https://doi.org/10.1016/j.actbio.2021.07.020

Popescu, V., Petrutescu, M. S., Varlas, V. N., Doran, H., Cauni, V., Cretoiu, D., Turculet, C. R., Bocai, R., Lazar, A. M., Rustin, M. M., Patrascu, T., ve Mastalier, B. (2023). Chronic Wound Management: From Gauze to Homologous Cellular Matrix. *Biomedicines*, 11(9), 2457. https://doi.org/10.3390/biomedicines11092457

Priyadarshi, A., Keshri, G. K., ve Gupta, A. (2023). Dual-NIR wavelength (pulsed 810nm and superpulsed 904nm lasers) photobiomodulation therapy synergistically augments full-thickness burn wound healing: A non-invasive approach. *Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology*, 246, 112761. https://doi.org/10.1016/j.jphotobiol.2023.112761

Raghuram, A. C., Yu, R. P., Wong, A. K., Thompson, H. J., Sung, C. J., Bircan, M., ve Lo, A. Y. (2020). Role of stem cell therapies in treating chronic wounds: A systematic review. *World Journal of Stem Cells*, 12(7), 659–675. https://doi.org/10.4252/wjsc.v12.i7.659

Romanelli, M., Piaggesi, A., Iacopi, E., Bassetto, F., Dini, V., Janowska, A., Scarpa, C., Scapagnini, G., ve Fauverghe, S. (2018). Evaluation of fluorescence biomodulation in the real-life management of chronic wounds: the EUREKA trial. *Journal of Wound Care*, 27(11), 744–753. https://doi.org/10.12968/jowc.2018.27.11.744

Rossi, F., Tatini, F., Coppi, E., Pini, R., Pugliese, A. M., Rossi Degl'Innocenti, D., Matteini, P., Magni, G., Pavone, F. S., Rossi, M., Cherchi, F., Alfieri, D., ve Banchelli, M. (2021). Photobiomodulation of Human Fibroblasts and Keratinocytes with Blue Light: Implications in Wound Healing. *Biomedicines*, 9(1), 41. https://doi.org/10.3390/biomedicines9010041

Rowan, C., ve Hirten, R. (2022). The future of telemedicine and wearable technology in IBD. Current Opinion in *Gastroenterology*, 38(4), 373–381. https://doi.org/10.1097/mog.0000000000000845

Salazar, J. J., Ennis, W. J., ve Koh, T. J. (2015). Diabetes medications: Impact on inflammation and wound healing. *Journal of Diabetes and Its Complications*, 30(4), 746–752. https://doi.org/10.1016/j.jdiacomp.2015.12.017

Sarp, S., Wilson, E., Guler, O., Cali, U., ve Kuzlu, M. (2021). A Highly Transparent and Explainable Artificial Intelligence Tool for Chronic Wound Classification: XAI-CWC. *Preprints*. https://doi.org/10.20944/preprints202101.0346.v1

Sarp, S., Wilson, E., Kuzlu, M., Guler, O., ve Cali, U. (2021). The Enlightening Role of Explainable Artificial Intelligence in Chronic Wound Classification. *Electronics*, 10(12), 1406. https://doi.org/10.3390/electronics10121406

Satish, L. (2015). Chemokines as Therapeutic Targets to Improve Healing Efficiency of Chronic Wounds. *Advances in Wound Care*, 4(11), 651–659. https://doi.org/10.1089/wound.2014.0602

Sharma, A., Zhao, F., ve Sharma, D. (2023). Updates on Recent Clinical Assessment of Commercial Chronic Wound Care Products. *Advanced Healthcare Materials*, 12(25). https://doi.org/10.1002/adhm.202300556

Suleman, L. (2016). Extracellular Bacterial Proteases in Chronic Wounds: A Potential Therapeutic Target? *Advances in Wound Care*, 5(10), 455–463. https://doi.org/10.1089/wound.2015.0673

Tehsin, S., Kausar, S., ve Jameel, A. (2023). Diabetic wounds and artificial intelligence: A mini-review. *World Journal of Clinical Cases*, 11(1), 84–91. https://doi.org/10.12998/wjcc.v11.i1.84

Wang, Y., Armato, U., ve Wu, J. (2020). Targeting Tunable Physical Properties of Materials for Chronic Wound Care. *Frontiers in Bioengineering and Biotechnology*, 8(1). https://doi.org/10.3389/fbioe.2020.00584

Wei, Q., Liu, X., Su, J.-L., Wang, Y.-X., Chu, Z.-Q., Ma, K., Huang, Q.-L., Li, H.-H., Fu, X.-B., ve Zhang, C.-P. (2023). Small extracellular vesicles from mesenchymal stem cells: A potential Weapon for chronic non-healing wound treatment. *Frontiers in Bioengineering and Biotechnology*, 10. https://doi.org/10.3389/fbioe.2022.1083459

Wiegand, C., Dirksen, A., ve Tittelbach, J. (2023). Treatment with a red-laser-based wound therapy device exerts positive effects in models of delayed keratinocyte and fibroblast wound healing. *Photodermatology, Photoimmunology & Photomedicine*, 40(1). https://doi.org/10.1111/phpp.12926

Wilkes, R., Kieswetter, K., Zhao, Y., ve Haridas, B. (2009). Effects of Dressing Type on 3D Tissue Microdeformations During Negative Pressure Wound Therapy: A Computational Study. *Journal of Biomechanical Engineering*, 131(3). https://doi.org/10.1115/1.2947358

Wollina, U., Heinig, B., ve Kloth, L. (2012). The Use of Biophysical Technologies in Chronic Wound Management. İçinde R. Mani, M. Romanelli ve V. Shukla (Editör), *Measurements in Wound Healing* (s. 313–354). London: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4471-2987-5_16

Xia, G., Liu, Y., Chen, X., Hu, S., Yu, X., Lang, X., Bao, Z., Bai, X., Gao, P., ve Tian, M. (2017). Nanoparticles/thermosensitive hydrogel reinforced with chitin whiskers as a wound dressing for treating chronic wounds. *Journal of Materials Chemistry B*, 5(17), 3172–3185. https://doi.org/10.1039/c7tb00479f

Yang, C., Liu, G., Chen, J., Zeng, B., Shen, T., Qiu, D., Huang, C., Li, L., Chen, D., Chen, J., Mu, Z., Deng, H., ve Cai, X. (2022). Chitosan and polyhexamethylene guanidine dual-functionalized cotton gauze as a versatile bandage for the management of chronic wounds. *Carbohydrate Polymers*, 282, 119130. https://doi.org/10.1016/j.carbpol.2022.119130

Zeng, J., Lu, M., Wang, Y., Zhao, X., ve Zhao, Y. (2024). Photothermal Fish Gelatin-Graphene Microneedle Patches for Chronic Wound Treatment. *Small*. https://doi.org/10.1002/smll.202405847

Zheng, Z., Chen, X., Wang, Y., Wen, P., Duan, Q., Zhang, P., Shan, L., Ni, Z., Feng, Y., Xue, Y., Li, X., Zhang, L., ve Liu, J. (2024). Self-Growing Hydrogel Bioadhesives for Chronic Wound Management. *Advanced Materials*, 36(41). https://doi.org/10.1002/adma.202408538

KAYNAKÇA

Akyüz, N. (2008). Yara İyileşmesi ve Bakımında Temel İlkeler. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 11-15). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Altunseven, D.C. (2008). Yanık Yarasında Hemşirelik Bakımı. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 119-127). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Atasayar, B.Ş. ve İşeri, Ö. (2020). Yanığı Olan Bireyin Roy Uyum Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 73-89.

Bowers, S. ve Franco, E. (2020). Chronic Wounds: Evaluation and Management. *American Family Physician*, 101(3), 159–166.

Bulut, H. (2019). Yara İyileşmesi ve Hemşirelik Bakımı. İçinde M. KARADAĞ ve H. BULUT (Editör), *Cerrahi Hemşireliği Kavram Haritası ve Akış Şeması* (s. 105-123). Ankara: Vize Yayıncılık.

Can, A. ve Sağbaş, S. (2023). Yara Bakımı ve Güncel Yaklaşımlar. *Sağlık & Bilim*, 149-157.

Carlin A.S. (2022). Essentials of Wound Care: Assessing and Managing Impaired Skin Integrity. *Nursing Standard (Royal College of Nursing (Great Britain)*, 37(10), 69–74.

Ceyhan, Ö. ve Akutay, S. (2019). Diyabetik Hastalarda Amputasyon Sonrası Yara İyileşmesi ve Bakım. *Sakarya Tıp Dergisi*, 9(1), 11-15.

Çetinkale, O. (2008). Yanık Yarası Tedavisi. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 107-117). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Çizmeci, O. (2008). Yara Bakımı ve Tedavi Ürünlerine Genel Bakış. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 231-236). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Ece, İ. (2022). Yara Bakımında Debritman Çeşitleri. İçinde D. ATİK (Editör), *Sağlık Bilimleri Alanında Yeni Trendler II* (s. 27-41). Ankara: Duvar Yayınları.

Ekizoğlu, O. ve Arıcan, N.I. (2009). Yara Muayenesi. İçinde S. KOÇ ve M. CAN (Editör), *Birinci Basamakta Adli Tıp* (s. 57-74). İstanbul: İstanbul Tabip Odası.

Fonder, E. (2008). Treating the Chronic Wound: A Practical Approach to the Care of Nonhealing Wounds and Wound Care Dressings. *Journal of the American Academy of Dermatology*, 58 (2), 185-206.

Gençtürk, N.T. (2019). Yara Bakımı ve Uygulamaları. İçinde F. AKÇA AY (Editör), *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler* (s. 318-360). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

İnözü, E. (2024). Derinin Anatomisi, Görevleri ve Yara İyileşmesi. *Türkiye Klinikleri Pediatric Surgery-Special Topics*, 14(1), 8-13.

Karadağ, E. (2021). Basınç Yaraları. İçinde M. KARA KAŞIKÇI ve E. AKIN (Editör), *Temel Hemşirelik Esaslar, Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar* (s. 447-470). İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.

Karagözoğlu, Ş.A. (2015). Yara Bakımı ve Uygulamaları. İçinde N. SABUNCU ve F. AKÇA AY (Editör), *Klinik Beceriler Sağlığın Değerlendirilmesi Hasta Bakım ve Takibi* (s. 806-845). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Kartoğlu, S. (2008). Cerrahi Yaralarda Hemşirelik Bakımı. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 25-30). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Kaya, D.A. (2008). Radyasyon ve Ekstravazasyon Yaralarında Hemşirelik Bakımı. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 173-183). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Kuyurtar, F. (2019). *Klinisyen/Öğrenci Hemşire ve Ebeler için Fizik Muayene*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri. 15-16.

Morgan, M., Deuis, J.R., Fosig-Jorgensen, M., Lewis, R.J., Cabot, P.J., Gray, P.D., ve Vetter, I., (2018). Burn Pain: A Systematic And Critical Review Of Epidemiology. *Pathophysiology, And Treatment. Pain Medicine*, 19(4), 708-734.

Mutlu, S. ve Yılmaz, E. (2019). Yara Yönetiminde Yenilikçi Yaklaşımlar. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(4), 481-494.

Özkaya, N.K., Alğan, S. ve Akkaya, H. (2014). Yanıklı Hastanın Değerlendirilmesi ve Tedavi Yaklaşımının Belirlenmesi. *Ankara Medical Journal*, 14(4), 170-175.

Parsak, C.K., Sakman, G. ve Çelik, Ü. (2007). Yara İyileşmesi, Yara Bakımı Ve Komplikasyonları. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 16(2), 145-159.

Pamuk Cebeci, S. ve Acaroğlu, R. (2019). Use of Silver-Containing Hydrofiber and Chlorhexidine-Impregnated Tulle Gras Dressings for Second-Degree Burns, *Advances in Skin Wound Care*, 32(7), 1–5.

Piacquadio, D. ve Nelson, D.B. (1992). Alginates. A "New" Dressing Alternative. *The Journal of Dermatologic Surgery and Oncology,* 18(11), 992–995.

Rızalar, S., Büyük, E.T., Uzunkaya, G.K., Şahin, R. ve As, T. (2019). Hemşirelerin Yara Bakım Uygulamaları; Üniversite Hastanesi Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 12(3), 163-169.

Sivrikaya, S.K. ve Erdem, G. (2019). Kronik Hastalıklarda Yara Bakımı. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi,* 8(2), 99-104.

Tayran, N. (2008). Yara Enfeksiyonlarından Korunma ve Kontrol. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 159-166). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Yalçın, H. ve Özkalp, B. (2005). Vücut Hijyeninin Önemi ve Yara Bakımında Yeni Gelişmeler. *4. Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi*, 287-308.

Yücel, A. (2008). Bası Yaraları Tanı ve Tedavisi. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 37-57). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Yüceyar, S. (2008). Cerrahi Yaraların Takip ve Tedavisi. İçinde (Ş. KARTAL ERDOST ve O. ÇETİNKALE (Editör), *Yara Bakımı ve Tedavisi* (s. 17-24). İstanbul: Y.Ü Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi.

Zor, F., Ersöz, N., Külahçı, Y., Kapı, E. ve Bozkurt M. (2009). Birinci Basamak Yanık Tedavisi Altın Standartlar. *Dicle Tıp Dergisi*, 36(3), 219-225.

KAYNAKÇA

Artherholt S., Hong F., Berry D., & Fann J.. Risk factors for depression in patients undergoing hematopoietic cell transplantation. Biology of Blood and Marrow Transplantation 2014;20(7):946-950. https://doi.org/10.1016/j.bbmt.2014.03.010

Azevedo I., Cassiano A., Carvalho J., & Júnior F.. Nursing care for hematopoietic stem cell transplant recipients and their families. Rev Rene 2017;18(4):559. https://doi.org/10.15253/2175-6783.2017000400019

Azevedo I., Júnior F., Flores V., Gonçalves E., Frota O., Cardoso M.ve ark.. Psychological suffering of patients transplanted with hematopoietic stem cells. Bioscience Journal 2019;35(5):1633-1639. https://doi.org/10.14393/bj-v35n5a2019-36226

Babic, A., & Murray, J. (2019). Role of Nursing in HSCT. In E. Carreras (Eds.) et. al., *The EBMT Handbook: Hematopoietic Stem Cell Transplantation and Cellular Therapies*. (7th ed., pp. 237–243). Springer.

Ballen K. (2017). Umbilical Cord Blood Transplantation: Challenges and Future Directions. *Stem cells translational medicine*, *6*(5), 1312–1315. https://doi.org/10.1002/sctm.17-0069

Barnes DWH, Corp MJ, Loutit JF, Neal FE. Treatment of murine leukemia with X-rays and homologous bone marrow: preliminary communication. Br Med J. 1956; 2:626-7.

Bevans M., Castro K., Prince P., Shelburne N., Prachenko O., Loscalzo M.ve ark.. An individualized dyadic problem-solving education intervention for patients and family caregivers during allogeneic hematopoietic stem cell transplantation. Cancer Nursing 2010;33(2):E24-E32. https://doi.org/10.1097/ncc.0b013e3181be5e6d

Bevans M., Mitchell S., Barrett J., Bishop M., Childs R., Fowler D.ve ark.. Symptom distress predicts long-term health and well-being in allogeneic stem cell transplantation survivors. Biology of Blood and Marrow Transplantation 2014;20(3):387-395. https://doi.org/10.1016/j.bbmt.2013.12.001

Bevans M., Wehrlen L., Castro K., Prince P., Shelburne N., Soeken K.ve ark.. A problem-solving education intervention in caregivers and patients during allogeneic hematopoietic stem cell transplantation. Journal of Health Psychology 2013;19(5):602-617. https://doi.org/10.1177/1359105313475902

Bompoint C, Castagna A, Hutt D, ve ark. Transplant Preparation. 2017 Nov 22. In: Kenyon M, Babic A, editors. The European Blood and Marrow Transplantation Textbook for Nurses: Under the Auspices of EBMT [Internet]. Cham (CH): Springer; 2018. Chapter 4. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK543669/ doi: 10.1007/978-3-319-50026-3_4

Borgmann-Staudt A, Rendtorff R, Reinmuth S, Hohmann C, Keil T, Schuster FR, ve ark. (2012). Fertility after allogeneic haematopoietic stem cell transplantation in childhood andadolescence. Bone Marrow Transplant.47(2):271–6.

Braamse A., Gerrits M., Meijel B., Visser O., Oppen P., Boenink A.ve ark.. Predictors of health-related quality of life in patients treated with auto- and allo-sct for hematological malignancies. Bone Marrow Transplantation 2011;47(6):757-769. https://doi.org/10.1038/bmt.2011.130

Cavin JA, Kaskura S, Thomas ED, Ferrebee JW. (1962). Recovery of lethally irradiated dogs following infusion of autologous marrow stored at low temperature in dmethyl-sulphoxide. Blood. 20;730-4.

Cesaro S. (2023). Adenovirus infection in allogeneic hematopoietic cell transplantation. *Transplant infectious disease : an official journal of the Transplantation Society*, *25 Suppl 1*, e14173. https://doi.org/10.1111/tid.14173

Chen, J., Yu, J., Xie, M., Wu, Y., & Hu, R. Understanding the symptom experience and self-management strategies of adult hematopoietic stem cell transplantation patients during hospitalization: findings from a qualitative longitudinal study. Supportive Care in Cancer, 2022; 30(12), 10137-10147. https://doi.org/10.1007/s00520-022-07428-1

Costanzo E., Juckett M., & Coe C.. Biobehavioral influences on recovery following hematopoietic stem cell transplantation. Brain Behavior and Immunity 2013;30:S68-S74. https://doi.org/10.1016/j.bbi.2012.07.005

Crooks M., Seropian S., Bai M., & McCorkle R.. Monitoring patient distress and related problems before and after hematopoietic stem cell transplantation. Palliative & Supportive Care 2013;12(1):53-61. https://doi.org/10.1017/s1478951513000552

Daniels R, Nutbeam T, McNamara G, Galvin C. The sepsis six and the severe sepsis resuscitation bundle: a prospective observational cohort study. Emerg Med J. 2011;28:507–12. [PubMed] [CrossRef]

Elad S, Raber-Durlacher JE, Brennan MT, ve ark. Basic oral care for hematology-oncology patients and hematopoietic stem cell transplantation recipients: a position paper from the joint task force of the Multinational Association of Supportive Care in Cancer/International Society of Oral Oncology (MASCC/ISOO) and the European Society for Blood and Marrow Transplantation (EBMT). Support Care Cancer. 2015;23:223–36. [PMC free article] [PubMed] [CrossRef]

European Association for Children in Hospital, 2016last update, EACH Charter & Annotations. Available: https://www.each-for-sick-children.org/each-charter/ introduction-each-charter-annotations.html [11/25, 2024].

García, M., Chapman, J., Shaw, P., Gottlieb, D., Ralph, A., Craig, J., Tong, A. Motivations, experiences, and perspectives of bone marrow and peripheral blood stem cell donors: thematic synthesis of qualitative studies. Biology of Blood and Marrow Transplantation, 2013; 19(7), 1046-1058. https://doi.org/10.1016/j.bbmt.2013.04.012

Gatti RA, Meuwissen HJ, Allen HD, Hong R, Good RA. (1968). Immunological reconstitution of sex-linked lymphopenic immunological deficiency. Lancet. 2;1366-9.

Gluckman E, Broxmeyer HA, Auerbach AD. (1989). Hematopoietic reconstitution in a patient with Fanconi's anemia by means of umbilical cord-blood from HLH-identical sibling. N Engl J Med 321;1174-8.

Gouëzec, H., Ferré, N., Hervé, F., Lapart, C., Leberre, C., Bernard, M., Dauriac, C., & Nimubona, S. (2015). Pertinence du prélèvement sanguin autologue et de sa transfusion lors d'un don de moelle osseuse [Suitability of autologous blood donation before bone marrow donation]. *Transfusion clinique et biologique : journal de la Societe francaise de transfusion sanguine*, *22*(2), 71–75. https://doi.org/10.1016/j.tracli.2015.03.003

Hamilton J., Wu L., Austin J., Valdimarsdottir H., Basmajian K., Vu A.ve ark.. Economic survivorship stress is associated with poor health-related quality of life among distressed survivors of hematopoietic stem cell transplantation. Psycho-Oncology 2012;22(4):911-921. https://doi.org/10.1002/pon.3091

Jacobs, J. W., Adkins, B. D., Wheeler, A. P., & Booth, G. S. (2022). Diversity, equity, and inclusion in transfusion medicine, blood donation, and blood and bone marrow transplantation: language matters. *Bone marrow transplantation*, *57*(10), 1595–1596. https://doi.org/10.1038/s41409-022-01758-8

Janicsák H., Ungvári G., & Gazdag G.. Psychosocial aspects of hematopoietic stem cell transplantation. World Journal of Transplantation 2021;11(7):263-276. https://doi.org/10.5500/wjt.v11.i7.263

Jeon M., Yoo I., Kim S., & Lee J.. Post-traumatic growth in survivors of allogeneic hematopoietic stem cell transplantation. Psycho-Oncology 2014;24(8):871-877. https://doi.org/10.1002/pon.3724

Karnofsky DA, Abelmann WH, Craver LF, Burchenal JH. The use of the nitrogen mustards in the palliative treatment of carcinoma - with particular reference to bronchogenic carcinoma. Cancer. 1948;1(4): 634–56.

Katz SL, Webb SA. (2016). Bioethics Committee. Informed consent in decision-making in pediatric practice. Pediatrics.138(2)

Kisch A., Bergkvist K., Adalsteinsdóttir S., Wendt C., Alvariza A., & Winterling J.. A person-centred intervention remotely targeting family caregivers' support needs in the context of allogeneic hematopoietic stem cell transplantation—a feasibility study. Supportive Care in Cancer 2022;30(11):9039-9047. https://doi.org/10.1007/s00520-022-07306-w

Lansky SB, List MA, Lansky LL, Ritter-Sterr C, Miller DR. (1987). The measurement of performance in childhood cancer patients. Cancer. 60(7):1651–6.

Lorenz E, Uphoff D, Reid TR, Shelton E. (1951)Modification of irradiation injury in mice and guinea pigs by bone marrow injections. J Natl Cancer Inst.12;197-201.

Manookian, A., Nasrabadi, A., & Asadi, M. Children's lived experiences of hematopoietic stem cell transplantation. Nursing and Health Sciences, 2014; 16(3), 314-320. https://doi.org/10.1111/nhs.12103

Mathe' G, Jammer H, Pendic B. (1959).Transfusions et greffes de moelle osseuse homologue chez des humains irradies a haute dose accidentellement. Rev Franc Etudes Clin et Biol. 4;226-38.

Mekelenkamp H., Zanten H., Vries M., Lankester A., & Smiers F.. How to facilitate decision-making for hematopoietic stem cell transplantation in patients with hemoglobinopathies. the perspectives of healthcare professionals. Frontiers in Pediatrics 2021;9. https://doi.org/10.3389/fped.2021.690309

Mohammed J., Bakhsh H., Craig C., & Hashmi S.. Recommendations on service delivery to help reduce suffering and anxiety in patients and caregivers post-hematopoietic cell transplantation: a case report. Journal of Medical Case Reports 2021;15(1). https://doi.org/10.1186/s13256-021-03126-4

Mosher C., DuHamel K., Rini C., Corner G., Lam J., & Redd W.. Quality of life concerns and depression among hematopoietic stem cell transplant survivors. Supportive Care in Cancer 2010;19(9):1357-1365. https://doi.org/10.1007/s00520-010-0958-y

Nakamura Z., Nash R., Quillen L., Richardson D., McCall R., & Park E.. Psychiatric care in hematopoietic stem cell transplantation. Psychosomatics 2019;60(3):227-237. https://doi.org/10.1016/j.psym.2019.01.005

Nenova M., DuHamel K., Zemon V., Rini C., & Redd W.. Posttraumatic growth, social support, and social constraint in hematopoietic stem cell transplant survivors. Psycho-Oncology 2011;22(1):195-202. https://doi.org/10.1002/pon.2073

Oguz G., Akin S., & Durna Z.. Symptoms after hospital discharge following hematopoietic stem cell transplantation. Indian Journal of Palliative Care 2014;20(1):41. https://doi.org/10.4103/0973-1075.125558

Osgood EE, Riddle MC, Mathews TJ. (1939). Aplastic anemia treated with daily transfusion and intravenous marrow. Ann Inter Med.13;357-67.

Penack, O., Marchetti, M., Aljurf, M., Arat, M., Bonifazi, F., Duarte, R. F., Giebel, S., Greinix, H., Hazenberg, M. D., Kröger, N., Mielke, S., Mohty, M., Nagler, A., Passweg, J., Patriarca, F., Ruutu, T., Schoemans, H., Solano, C., Vrhovac, R., Wolff, D., … Peric, Z. (2024). Prophylaxis and management of graft-versus-host disease after stem-cell transplantation for haematological malignancies: updated consensus recommendations of the European Society for Blood and Marrow Transplantation. The Lancet. Haematology, 11(2), e147–e159. https://doi.org/10.1016/S2352-3026(23)00342-3

Pillay B., Lee S., Katona L., Bono S., Burney S., & Avery S.. A prospective study of the relationship between sense of coherence, depression, anxiety, and quality of life of haematopoietic stem cell transplant patients over time. Psycho-Oncology 2014;24(2):220-227. https://doi.org/10.1002/pon.3633

Quinn B, Potting C, Stone R, ve ark. Guidelines for the assessment of oral mucositis in adult chemotherapy, radiotherapy and haematopoietic stem cell transplant patients. Eur J Cancer. 2008;44:61–72. [PubMed] [CrossRef]

Rekers PE, Coulter MP, Warren S. (1950). Effect of transplantations of bone marrow into irradiated animals. Arch Surg. 60;635-67.

Riva, R., Forinder, U., Arvidson, J., Mellgren, K., Toporski, J., Winiarski, J.,& Norberg, A. Patterns of psychological responses in parents of children that underwent stem cell transplantation. Psycho-Oncology, 2014; 23(11), 1307-1313. https://doi.org/10.1002/pon.3567

Ruan J., Qian Y., & Zhuang Y.. Survivorship experiences of chinese hematopoietic stem cell transplantation survivors. Cancer Nursing 2023;47(3):E191-E199. https://doi.org/10.1097/ncc.0000000000001204

Sever, M. and Il, S. Kök hücre nakli sürecinde aile merkezli onkolojik sosyal hizmet uygulaması. Toplum Ve Sosyal Hizmet, 2019; 30(2), 690-715. https://doi.org/10.33417/tsh.572231

Smith S., Hobson M., & Haig A.. Distress prior to undergoing hematopoietic stem cell transplantation: demographic and symptom correlations and establishing a baseline. Patient Related Outcome Measures 2016;Volume 7:137-144. https://doi.org/10.2147/prom.s109877

Spexoto, M. and Oliveira, M. One-hundred days monitoring patients submitted to hematopoietic stem cell transplantation: events of metabolic syndrome. Revista De Ciências Médicas, 2014; 23(1), 25. https://doi.org/10.24220/2318-0897v23n1a2412

Spierings J., Bresser C., Rhijn-Brouwer F., Pieterse A., Vonk M., Voskuyl A.ve ark.. From “being at war” to “getting back on your feet”: a qualitative study on experiences of patients with systemic sclerosis treated with hematopoietic stem cell transplantation. Journal of Scleroderma and Related Disorders 2020;5(3):202-209. https://doi.org/10.1177/2397198320920436

Stroncek, DF, Jin, P., McKenna, DH, Takanashi, M., Fontaine, MJ, Pati, S., ... & Reems, JA (2020). İnsan mezenkimal stromal hücre (MSC) özellikleri, aynı kaynak materyalden üretildiğinde laboratuvarlar arasında değişir: Daha güvenli transfüzyon için biyomedikal mükemmellik (BEST)

iş birliğinin hücresel terapi ekibi tarafından hazırlanan bir rapor. *Hücre ve gelişim biyolojisindeki sınırlar* , *8* , 458.

Suhag V, Sunita BS, Sarin A, Singh AK, Dashottar S. (2015). Fertility preservation in young patients with cancer. South Asian J Cancer.4(3):134–9.

Tanyeli, A., Aykut, G., Demirel, A. O., & Akçaoğlu, T. (2014). Hematopoetik kök hücre nakli ve tarihçesi. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *23*(1), 1-7.

Wallhut E, Quinn B. Early and acute complications and the principles of HSCT nursing care. In: Wallhult E, Quinn B, Kenyon M, Babic A, editors. The European blood and marrow transplantation textbook for nurses. 2017. https://doi.org/10.1007/978-3-319-50026-3_9.Sureda A, Bader P, Cesaro S, ve ark. Indications for allo- and auto-SCT for haematological diseases, solid tumours and immune disorders: current practice in Europe, 2015. Bone Marrow Transplant. 2015;50:1037–56. [PubMed] [CrossRef]

Wang S., Park S., Kim N., Kang D., Na H., Lee J.ve ark.. Pre-transplant depression decreased overall survival of patients receiving allogeneic hematopoietic stem cell transplantation: a nationwide cohort study. Scientific Reports 2020;10(1). https://doi.org/10.1038/s41598-020-71208-2

Wu L., Austin J., Hamilton J., Valdimarsdottir H., Isola L., Rowley S.ve ark.. Self-efficacy beliefs mediate the relationship between subjective cognitive functioning and physical and mental well-being after hematopoietic stem cell transplant. Psycho-Oncology 2011;21(11):1175-1184. https://doi.org/10.1002/pon.2012

Xie L., Shen C., Shi Y., & Li H.. Caregiver burden among primary family caregivers of patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation. Cancer Nursing 2020;44(6):E556-E566. https://doi.org/10.1097/ncc.0000000000000895

Yaşar N. and Akın S.. Evaluation of quality of life and care needs of turkish patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation. Nursing Research and Practice 2016;2016:1-13. https://doi.org/10.1155/2016/9604524

KAYNAKÇA

Al Azzi, Y., Zeldis, E., Nadkarni, G.N., Schanzer, H. ve Uribarri, J. (2016). Outcomes of Dialysis Catheters Placed by the Y-TEC Peritoneoscopic Technique: A Single-Center Surgical Experience. *Clinical Kidney Journal*, 9(1), 158–161.

Aydın, Z. (2015). Periton Diyaliz Komplikasyonları ve Yaklaşım. İçinde F. GÖKDOĞAN (Editör), *Diyaliz İlke ve Teknikleri* (s. 147-170). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Aykut, S., Caner, C., Ozkan, G., Ali, C., Tugba, A., Zeynep, G. ve Taner, C. (2010). Mupirocin Application at the Exit Site in Peritoneal Dialysis Patients: Five Years of Experience. *Renal Failure*, 32(3), 356–361.

Bernardini, J., Piraino, B., Holley, J., Johnston, J.R. ve Lutes, R. (1996). A Randomized Trial of Staphylococcus Aureus Prophylaxis in Peritoneal Dialysis Patients: Mupirocin Calcium Ointment 2% Applied to the Exit Site Versus Cyclic Oral Rifampin. *American Journal of Kidney Diseases: The Official Journal of the National Kidney Foundation*, 27(5), 695–700.

Brown, P.A., McCormick, B.B., Knoll, G., Su, Y., Doucette, S., Fergusson, D. ve Lavoie, S. (2008). Complications and Catheter Survival with Prolonged Embedding of Peritoneal Dialysis Catheters. *Nephrology, Dialysis, Transplantation: official publication of the European Dialysis and Transplant Association - European Renal Association*, *23*(7), 2299–2303.

Chow, K.M., Li, P.K., Cho, Y., Abu-Alfa, A., Bavanandan, S., Brown, E.A., Cullis, B., Edwards, D., Ethier, I., Hurst, H., Ito, Y., de Moraes, T.P., Morelle, J., Runnegar, N., Saxena, A., So, S.W., Tian, N. ve Johnson, D.W. (2023). ISPD Catheter-Related Infection Recommendations: 2023 Update. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, 43(3), 201–219.

Chua, A.N., Goldstein, S.L., Bell, D. ve Brewer, E.D. (2009). Topical Mupirocin/Sodium Hypochlorite Reduces Peritonitis and Exit-Site Infection rates in Children. *Clinical Journal of the American Society of Nephrology: CJASN*, 4(12), 1939–1943.

Crabtree J.H. (2003). Construction and Use of Stencils in Planning for Peritoneal Dialysis Catheter Implantation. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, 23(4), 395–398.

Crabtree J.H. (2006). Selected Best Demonstrated Practices in Peritoneal Dialysis Access. *Kidney International. Supplement*, (103), S27–S37.

Crabtree J.H. (2015). Peritoneal Dialysis Catheter Implantation: Avoiding Problems and Optimizing Outcomes. *Seminars in Dialysis*, 28(1), 12–15.

Crabtree, J.H. ve Burchette, R.J. (2013). Peritoneal Dialysis Catheter Embedment: Surgical Considerations, Expectations, and Complications. *American Journal of Surgery*, 206(4), 464–471.

Crabtree, J.H. ve Chow, K.M. (2017). Peritoneal Dialysis Catheter Insertion. *Seminars in Nephrology*, 37(1), 17–29.

Crabtree, J.H., Shrestha, B.M., Chow, K.M., Figueiredo, A.E., Povlsen, J.V., Wilkie, M., Abdel-Aal, A., Cullis, B., Goh, B.L., Briggs, V.R., Brown, E.A. ve Dor, F.J.M.F. (2019). Creating and Maintaining Optimal Peritoneal Dialysis Access in the Adult Patient: 2019 Update. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, 39(5), 414–436.

Daugirdas, J.T., Blake, P.G. ve Ing, T.S. (2020). *Diyaliz El Kitabı*. (çev. S. Bozfakıoğlu, H. Yazıcı ve Y.K. Çalışkan). İstanbul: Güneş Tıp Kitabevleri.

Davenport, A. ve Pan Thames Renal Audit Peritoneal Dialysis Group (2012). Do Topical Antibiotics Reduce Exit Site Infection Rates and Peritonitis Episodes in Peritoneal Dialysis Patients? The Pan Thames Renal Audit. *Journal of Nephrology*, 25(5), 819–824.

Eklund, B., Honkanen, E., Kyllönen, L., Salmela, K. ve Kala, A.R. (1997). Peritoneal Dialysis Access: Prospective Randomized Comparison of Single-Cuff and Double-Cuff Straight Tenckhoff Catheters. *Nephrology, Dialysis, Transplantation: Official Publication of the European Dialysis and Transplant Association - European Renal Association*, 12(12), 2664–2666.

Elhassan, E., McNair, B., Quinn, M. ve Teitelbaum, I.. (2011). Prolonged Duration of Peritoneal Dialysis Catheter Embedment Does Not Lower the Catheter Success Rate. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, *31*(5), 558–564.

Figueiredo, A., Goh, B.L., Jenkins, S., Johnson, D.W., Mactier, R., Ramalakshmi, S., Shrestha, B., Struijk, D., Wilkie, M. ve International Society for Peritoneal Dialysis (2010). Clinical Practice Guidelines for Peritoneal Access. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, 30(4), 424–429.

Fuchs J., Gallagher E., Jackson-Bey D., Krawtz D. ve Schreiber M.J. (1990). A Prospective Randomized Study of Peritoneal Catheter Exit-Site Care. *Nephrol Hypertens*, 19(2), 81–84.

Grosman, M.D., Mosquera, V.M., Hernandez, M.G., Agostini, S., Adragna, M. ve Sojo, E.T. (2005). 3% Amuchina is as Effective as the 50% Concentration in the Prevention of Exit-Site Infection in Children on Chronic Peritoneal Dialysis. Advances in Peritoneal Dialysis. *Conference on Peritoneal Dialysis*, 21, 148–150.

Haggerty, S., Roth, S., Walsh, D., Stefanidis, D., Price, R., Fanelli, R.D., Penner, T., Richardson, W. ve SAGES Guidelines Committee (2014). Guidelines for Laparoscopic Peritoneal Dialysis Access Surgery. *Surgical Endoscopy*, 28(11), 3016–3045.

Hui, Y.H., So, W.K., Ng, M.S., Leung, J.T., Ho, E.T. ve Wong, S.S. (2021). Treating Peritoneal Dialysis Catheter Exit-Site Granulomas with Chlorhexidine Swabstick: A Pilot Study. *Journal of Renal Care*, 47(2), 103–112.

Johnson, D.W., Badve, S.V., Pascoe, E.M., Beller, E., Cass, A., Clark, C., de Zoysa, J., Isbel, N.M., McTaggart, S., Morrish, A.T., Playford, E.G., Scaria, A., Snelling, P., Vergara, L.A., Hawley, C.M. ve HONEYPOT Study Collaborative Group (2014). Antibacterial Honey for the Prevention of Peritoneal-Dialysis-Related Infections (HONEYPOT): A Randomised Trial. *The Lancet. Infectious Diseases*, 14(1), 23–30.

Jones, L.L., Tweedy, L. ve Warady, B.A. (1995). The Impact of Exit-Site Care and Catheter Design on the Incidence of Catheter-Related Infections. *Advances in Peritoneal Dialysis. Conference on Peritoneal Dialysis*, 11, 302–305.

Li, P.K., Chow, K.M., Cho, Y., Fan, S., Figueiredo, A.E., Harris, T., Kanjanabuch, T., Kim, Y.L., Madero, M., Malyszko, J., Mehrotra, R., Okpechi, I.G., Perl, J., Piraino, B., Runnegar, N., Teitelbaum, I., Wong, J.K., Yu, X. ve Johnson, D.W. (2022). ISPD Peritonitis Guideline Recommendations: 2022 Update on Prevention and Treatment. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, 42(2), 110–153.

Mahaldar, A., Weisz, M. ve Kathuria, P. (2009). Comparison of Gentamicin and Mupirocin in the Prevention of Exit-Site Infection and Peritonitis in Peritoneal Dialysis. *Advances in Peritoneal Dialysis. Conference on Peritoneal Dialysis*, 25, 56–59.

Mendoza-Guevara, L., Castro-Vazquez, F., Aguilar-Kitsu, A., Morales-Nava, A., Rodriguez-Leyva, F. ve Sanchez-Barbosa, J.L. (2007). Amuchina 10% Solution, Safe Antiseptic for Preventing Infections of Exit-Site of Tenckhoff Catheters, in the Pediatric Population of a Dialysis Program. *Contributions to Nephrology*, 154, 139–144.

Peker, N. (2007). Periton Diyalizi Hastalarının Ruhsal Durumlarının Tanılanması ve Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Piraino B. (2010). Mupirocin for Preventing Exit-Site Infection and Peritonitis in Patients Undergoing Peritoneal Dialysis. Was It Effective? *Nephrology, Dialysis, Transplantation: Official Publication of the European Dialysis and Transplant Association - European Renal Association*, 25(2), 349–352.

Piraino, B., Bernardini, J., Florio, T. ve Fried, L. (2003). Staphylococcus Aureus Prophylaxis and Trends in Gram-Negative Infections in Peritoneal Dialysis Patients. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis*, 23(5), 456–459.

Riu, S., Ruiz, C.G., Martinez-Vea, A., Peralta, C. ve Oliver, J.A. (1998). Spontaneous Rupture of Polyurethane Peritoneal Catheter. A Possible Deleterious Effect of Mupirocin Ointment. *Nephrology, Dialysis, Transplantation: Official Publication of the European Dialysis and Transplant Association - European Renal Association*, 13(7), 1870–1871.

Shelton D.M. (1991). A Comparison of the Effects of Two Antiseptic Agents on Staphylococcus Epidermidis Colony Forming Units at the Peritoneal Dialysis Catheter Exit Site. *Advances in Peritoneal Dialysis. Conference on Peritoneal Dialysis*, 7, 120–124.

Szeto, C.C., Li, P.K., Johnson, D.W., Bernardini, J., Dong, J., Figueiredo, A.E., Ito, Y., Kazancioglu, R., Moraes, T., Van Esch, S. ve Brown, E.A. (2017). ISPD Catheter-Related Infection

Recommendations: 2017 Update. *Peritoneal Dialysis International: Journal of the International Society for Peritoneal Dialysis,* 37(2), 141–154.

Şahin, S. (2009). Periton Diyalizinin Mekanik Komplikasyonları. İçinde S. BOZFAKIOĞLU (Editör), *Diyaliz El Kitabı* (s. 221-264). İstanbul: Güneş Tıp Kitabevleri.

Thodis, E., Passadakis, P., Lyrantzopooulos, N., Panagoutsos, S., Vargemezis, V. ve Oreopoulos, D. (2005). Peritoneal Catheters and Related Infections. *International Urology and Nephrology*, 37(2), 379–393.

Wadhwa, N.K., Suh, H., Cabralda, T., Stratos, J., Cascio, C., Irwin, C. ve Folz, B. (1995). A Randomized Trial of Amuchina 10% Versus Povidone Iodine 10% Solution for Exit Site Care/Infection in Peritoneal Dialysis Patients. *Peritoneal Dialysis International*, 15(1), S54-S57.

Wang J.L., Hung S.Y., Chang M.Y., Wu Y.H. ve Wang H.H. (2015). Daily Chlorhexidine Care at Exit Site in Patients with Peritoneal Dialysis: A Randomized Control Trial. *Journal of Microbiology, Immunology and Infection*, 48(1), S57– S58.

Wong, C., Luk, I.W., Ip, M. ve You, J.H. (2014). Prevention of Gram-Positive Infections in Peritoneal Dialysis Patients in Hong Kong: A Cost-Effectiveness Analysis. *American Journal of Infection Control*, 42(4), 412–416.

Xu, G., Tu, W. ve Xu, C. (2010). Mupirocin for Preventing Exit-Site Infection and Peritonitis in Patients Undergoing Peritoneal Dialysis. *Nephrology, Dialysis, Transplantation: Official Publication of the European Dialysis and Transplant Association - European Renal Association*, 25(2), 587–592.

Yalçın, D. (2013). Periton Diyalizi. İçinde A. SEZEN (Editör), *Diyaliz El Kitabı* (s. 71-81). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

KAYNAKÇA

Alexandrou, E., Ray-Barruel, G., Carr, P. J., Frost, S. A., Inwood, S., Higgins, N., Lin, F., Alberto, L., Mermel, L., & Rickard, C. M. (2018). Use of short peripheral ıntravenous catheters: characteristics, management, and outcomes worldwide. *Journal of Hospital Medicine*, *13*(5). https://doi.org/10.12788/jhm.3039

Alvarenga, J. T. A., Nicolussi, A. C., Ramos, A. M. P. C., Gomes, L. F. A., Monteiro, D. A. T., & Toffano, S. E. M. (2023). Undergraduate nursing students' knowledge and experience in infusion therapy and peripheral vascular acces. *Revista Brasileira de Enfermagem*, *76*(3), e20220219. https://doi.org/10.1590/0034-7167-2022-0219

Annisa, F., Nurhaeni, N., & Wanda, D. (2017). Warm water compress as an alternative for decreasing the degree of phlebitis. *Comprehensive Child and Adolescent Nursing*, *40*(sup1), 107–113. https://doi.org/10.1080/24694193.2017.1386978

Atay, S., Şen, S., & Çukurlu, D. (2018). Phlebitis-related peripheral venous catheterization and the associated risk factors. *Nigerian Journal of Clinical Practice*, *21*(7). https://journals.lww.com/njcp/fulltext/2018/21070/phlebitis_related_peripheral_venous.2.aspx

Bıyık Bayram, Ş., Gülnar, E., & Çalışkan, N. (2024). Periferik intravenöz kateter ile ilişkili flebitin önlenmesinde hemşirelik girişimlerinin belirlenmesi: Sistematik derleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *13*(2), 666–677. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1137981

Carroll, H., Bennett, S. (2015). *Guideline: peripheral intravenous catheter (PIVC)*. Queensland government.

Centers for Disease Control and Prevention (2011). Intravascular Catheter-related Infection (BSI). https://www.cdc.gov/infection-control/media/pdfs/Guideline-BSI-H.pdf (E.T.: 05.12.2024).

Dost, T., Tosun, N. (2023). Periferik Venöz Katetere Bağlı Flebit Gelişiminin Önlenmesinde Kanıta Dayalı Hemşirelik Uygulamaları: Geleneksel Derleme. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*, *15*(May), 1207–1216. https://doi.org/10.5336/nurses.2023-97915

Eti Aslan, F., Yıldız, T. (2024). Ağrı ve Ağrı Yönetimi. İçinde Eti Aslan F. Editör & Olgun N. Editör, *Fizyopataloji* (ss: 109-137). Ankara: Akademisyen Tıp Kitapevi.

Gauttam, V. K., & Vati, J. (2016). A study to assess and compare the effectiveness of moist heat versus ice packs application in reducing the signs and symptoms of intravenous cannulation induced thrombophlebitis among patients admitted in civil hospital of dausa district, rajasthan. *IRA-International Journal of Applied Sciences*, *3*(3), 410–423. https://doi.org/10.21013/jas.v3.n3.p11

Gorski L.A., Hadaway L., Hagle M.E., Broadhurst D., Clare S., Kleidon T., Meyer B.M., Nickel B., Rowley S., Sharpe E., et al. Infusion Therapy Standards of Practice, 8th Edition. J. Infus. Nurs. 2021;44:S1–S224. doi: 10.1097/NAN.0000000000000396

Göransson, K., Förberg, U., Johansson, E., & Unbeck, M. (2017). Measurement of peripheral venous catheter-related phlebitis: a cross-sectional study. *The Lancet Haematology*, *4*(9), e424–e430. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S2352-3026(17)30122-9

Guanche-Sicilia, A., Sánchez-Gómez, M. B., Castro-Peraza, M. E., Rodríguez-Gómez, J. Á., Gómez-Salgado, J., & Duarte-Clíments, G. (2021). Prevention and Treatment of Phlebitis Secondary to the Insertion of a Peripheral Venous Catheter: A Scoping Review from a Nursing Perspective. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, *9*(5). https://doi.org/10.3390/healthcare9050611

Gülseven Karabacak, B. (2010). Paranteral İlaç Uygulamaları. İçinde Sabuncu N. Editör & Akça Ay F. Editör, *Klinik Beceriler Sağlığın Değerlendirilmesi, Hasta Bakım ve Takibi* (ss:250-298). İstanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.

Hwang, S. Y., Lee, J. K., Ryu, H. S., Park, S. S., Choi, J. Y., Lee, H. J., Hur, S. H., Park, Y. G., & Choi, H. S. (2021). Long-term impact of coronavirus disease 2019 pandemic on emergency department utilization in a metropolitan emergency department in Korea. *Pediatric Emergency Medicine Journal*, 8(2), 57–65.

Korkut, S., Karadağ, S., & Doğan, Z. (2020). The effectiveness of local hot and cold applications on peripheral intravenous catheterization: A randomized controlled trial. *Journal of Perianesthesia Nursing : Official Journal of the American Society of PeriAnesthesia Nurses*, *35*(6), 597–602. https://doi.org/10.1016/j.jopan.2020.04.011

Kozier, B., Berman, A., Snyder, S., & Erb, G. (2008). *Fundamentals of nursing concepts, process and practice* (8th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Kuş, B., & Büyükyılmaz, F. (2019). Periferik intravenöz kateter uygulamalarında güncel kılavuz önerileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(3), 326–332.

Lu, Y., Hao, C., He, W., Tang, C., & Shao, Z. (2018). Experimental research on preventing mechanical phlebitis arising from indwelling needles in intravenous therapy by external application of mirabilite. *Experimental and Therapeutic Medicine*, *15*(1), 276–282. https://doi.org/10.3892/etm.2017.5347

Lv, L., & Zhang, J. (2020). The incidence and risk of infusion phlebitis with peripheral intravenous catheters: A meta-analysis. *The Journal of Vascular Access*, *21*(3), 342–349. https://doi.org/10.1177/1129729819877323

Mandal, A., & Raghu, K. (2019). Study on incidence of phlebitis following the use of pherpheral intravenous catheter. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, *8*(9), 2827–2831. https://doi.org/10.4103/jfmpc.jfmpc_559_19

Potter, P. A., Perry, A. G., Stockert, P. A., & Hall, A. M. (2017). *Fundamentals of nursing*. (pp. 2100-2109). Canada: Elsevier

Okyay, B., & Basak, T. (2024). The effect of cold gel pack application in the prevention of amiodarone-related phlebitis. *Nursing in Critical Care*, *29*(6), 1739–1743. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/nicc.13020

Oragano, C. A., Patton, D., & Moore, Z. (2019). Phlebitis in intravenous amiodarone administration: incidence and contributing factors. *Critical Care Nurse*, *39*(1), e1–e12. https://doi.org/10.4037/ccn2019381

Sağlık bakanlığı 2010. Hemşirelik yönetmeliği. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/03/20100308-4.htm (E.T.: 05.12.2024).

Sharma, A. (2016). A comparative study to assess the effectiveness of cold application, heparinoid application and magnesium-sulphate application on superficial thrombophlebitis among patients admitted in selected hospital of gujarat. *International Journal of Nursing Education*, *8*(3), 118. https://doi.org/10.5958/0974-9357.2016.00102.1

Simin, D., Milutinović, D., Turkulov, V., & Brkić, S. (2019). Incidence, severity and risk factors of peripheral intravenous cannula-induced complications: An observational prospective study. *Journal of Clinical Nursing*, *28*(9–10), 1585–1599. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/jocn.14760

Torné-Ruiz, A., Reguant, M., Sanromà-Ortiz, M., Piriz, M., Roca, J., & García-Expósito, J. (2024). Assessment, Treatment, and Follow-Up of Phlebitis Related to Peripheral Venous Catheterisation: A Delphi Study in Spain. *Healthcare (Basel, Switzerland)*, *12*(3). https://doi.org/10.3390/healthcare12030378

Uzun, Ş. (2024). İntravenöz Sıvı Tedavisi. İçinde Ataberk Aştı T. Editör & Karadağ A. Editör, *Hemşirelik Esasları Bilgiden Uygulamaya: Kavramlar-İlkeler- Beceriler* (ss: 695-738). İstanbul: Akademi Basın ve Yayıncılık

Yılmaz, E. (2024). Periferik İntravenöz kateter uygulamasında Kullanılan farklı nonfarmakolojik yöntemlerin işlem süresi, ven görünürlüğü ve ağrı şiddetine etkisinin incelenmesi. Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi.

Zhao, Y., Cai, X., Fan, J., Nie, S., & Luo, J. (2023). Effect of external application of Chinese medicine liquid on preventing phlebitis caused by intravenous indwelling needle: a retrospective study. *Biotechnology and Genetic Engineering Reviews*, 40(3), 2862–2873. https://doi.org/10.1080/02648725.2023.2202540

KAYNAKÇA

Abu-Odah, H., Wang, M., Su, J. J., Collard-Stokes, G., Sheffield, D., & Molassiotis, A. (2024). Effectiveness of Dance Movement Therapy and Dance Movement İnterventions on Cancer Patients' Health-Related Outcomes: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Official Journal of the Multinational Association of Supportive Care in Cancer*, *32*(4), 235. https://doi.org/10.1007/s00520-024-08431-4

Akın Korhan, E. (2019). Watson'un İnsan Bakım Modeli: Bir Sistematik Derleme. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, *2*(2), 46-68.

Arslan-Özkan, İ., & Okumuş, H. (2012). Bakım ve İyileşmenin Kesiştiği Bir Model: Watson'ın İnsan Bakım Modeli. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, *14*(2), 61-72.

Bagheri, S., Zarshenas, L., Rakhshan, M., Sharif, F., Sarani, E. M., Shirazi, Z. H., & Sitzman, K. (2023). Impact of Watson's Human Caring-Based Health Promotion Program on Caregivers of Individuals with Schizophrenia. *BMC Health Services Research*, *23*(1), 711. https://doi.org/10.1186/s12913-023-09725-9

Bidik, G., & Sisman, F. N. (2024). Mindful Self-Compassion Program Based on Watson's Theory of Human Caring in Nursing Students: A Randomized Controlled Study. *Archives of Psychiatric Nursing*, *51*, 30-37.

Cara, C. (2003). A Pragmatic View of Jean Watson's Caring Theory. *International Journal for Human Caring*, *7*(3), 51-61.

Cebeci, S. P. (2021). Esansiyel Hipertansiyonu Olan Hastada Watson İnsan Bakım Modeli: Olgu Sunumu. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 113-120.

Cho, K., & Kim, M. (2023). Effects of Aromatherapy on Depression: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *General Hospital Psychiatry*, *84*, 215–225. https://doi.org/10.1016/j.genhosppsych.2023.08.003

Durgun Ozan, Y., & Okumuş, H. (2017). Effects of Nursing Care Based on Watson's Theory of Human Caring on Anxiety, Distress, and Coping, When İnfertility Treatment Fails: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Caring Sciences*, *6*(2), 95.

Durgun Ozan, Y., Duman, M., Çiçek, Ö., & Baksi, A. (2020). The Effects of Clinical Education Program Based on Watson's Theory of Human Caring on Coping and Anxiety Levels of Nursing Students: A Randomized Control Trial. *Perspectives in Psychiatric Care*, *56*(3).

Elsayed, S. M., Bahgat, R. S., Al Kandoze, N. A., & Saaed, A. M. (2023). Effect of Applying Watson's Model Theory on the Care Behaviors of Nurses in Pediatric Intensive Care Units. *Tanta Scientific Nursing Journal*, *30*(3), 178-192.

Fawcett, J. (2005). Watson's Theory of Human Care. *Contemporary Nursing Knowledge an Analysis and Evaluation of Nursing Models and Theories. (2nd ed., p. 553–599). Philadelphia: PA. FA Davis Company*.

Finfgeld-Connett, D. (2008). Meta-Synthesis of Caring in Nursing. *Journal of Clinical Nursing*, *17*(2), 196-204.

Gong, M., Dong, H., Tang, Y., Huang, W., & Lu, F. (2020). Effects of Aromatherapy on Anxiety: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Journal of Affective Disorders*, *274*, 1028–1040. https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.05.118

Göral Türkcü, S., & Özkan, S. (2021). The Effects of Reflexology on Anxiety, Depression and Quality of Life in Patients with Gynecological Cancers with Reference to Watson's Theory of Human Caring. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *44*, 101428. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2021.101428

Gupta, S., Das, S. K., Jana, D., & Pal, D. K. (2019). Distraction During Cystoscopy to Reduce Pain and Increase Satisfaction: Randomized Control Study Between Real-Time Visualization Versus Listening to Music Versus Combined Music and Real-Time Visualization. *Urology Annals*, *11*(1), 33-38.

Ji, X., & Yan, Y. (2023). Effect of Using the Active Cycle of Breathing Technique Combined with Watson's Theory of Human Caring in Rapid Patient Rehabilitation Following Lung Cancer Surgery. *Alternative Therapies in Health & Medicine*, *29*(2).

Kahveci Ceylan, B., & Mete, M. (2023) Kanıta Dayalı Hemşirelik Kavramı ve Kanıt Niteliği Oluşturan Durumlar. *Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 121-132.

Koch, S. C., Riege, R. F. F., Tisborn, K., Biondo, J., Martin, L., & Beelmann, A. (2019). Effects of Dance Movement Therapy and Dance on Health-Related Psychological Outcomes. A Meta-Analysis Update. *Frontiers in Psychology*, *10*, 1806. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01806

Küçük, S., & Didişen, N. A. Diyabetik Ketoasidozlu Hastanın Watson'ın İnsan Bakım Modeline Göre Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu. *Sakarya Üniversitesi Holistik Sağlık Dergisi*, *6*(1), 206-221.

Li, J., Li, C., Puts, M., Wu, Y. C., Lyu, M. M., Yuan, B., & Zhang, J. P. (2023). Effectiveness of Mindfulness-Based Interventions on Anxiety, Depression, and Fatigue in People with Lung Cancer: A Systematic Review and Meta-Analysis. *International Journal of Nursing Studies*, *140*, 104447. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2023.104447

Lichtl, A., Casaw, C., Edwards, J., Popkin, K., Yu, J., Li, Q. S., Cadwell, M., Mao, J. J., & Liou, K. T. (2022). Music Therapy For Pain in Black and White Cancer Patients: A Retrospective Study. *Journal of Pain and Symptom Management*, *64*(5), 478–485. https://doi.org/10.1016/j.jpainsymman.2022.07.007

Liou, K. T., Lynch, K. A., Nwodim, O., Popkin, K., Greene, J. S., Atkinson, T. M., Bradt, J., & Mao, J. J. (2022). Comparison of Depressive Symptom Outcomes in Hospitalized Adult Cancer Patients Receiving Music Therapy or Massage Therapy. *Journal of Pain And Symptom Management*, *63*(2), e155–e159. https://doi.org/10.1016/j.jpainsymman.2021.09.007

Lou, J., Pourkazemi, F., & Mackenzie, L. (2022). Exploring the Experiences of Individuals Living with Persistent Pain Using A Visual Art Diary. *British Journal of Occupational Therapy*, *85*(9), 712-721.

Nikfarid, L., Hekmat, N., Vedad, A., & Rajabi, A. (2018). The Main Nursing Metaparadigm Concepts in Human Caring Theory and Persian Mysticism: A Comparative Study. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine*, *11*.

Oladeji, E. O., Ezeme, C., & Bamigbola, S. (2022). A Systematic Review of the Effect of Arts-Based Interventions on Patient Care in Nigeria. *Cureus*, *14*(12), e32883. https://doi.org/10.7759/cureus.32883

Sitzman, K., & Eichelberger, L.W. (2011). Jean Watson's Theory of Human/Transpersonal Caring. Understanding The Work of Nurse Theorists: A Creative Beginning*. 2nd ed., Canada: Jones & Bartlett Publishers*, 49-57.

Şimşek Arslan, B., & Buldukoğlu, K. (2023). The Effect of Nursing Care Based on Human Caring Theory on Posttraumatic Growth in Parentally Bereaved Adolescents: Action Research. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*, *36*(3), 237-247.

Tan, J. R. O., Boersma, P., Ettema, T. P., Aëgerter, L., Gobbens, R., Stek, M. L., & Dröes, R. M. (2022). Known in the Nursing Home: Development and Evaluation of a Digital Person-Centered Artistic Photo-Activity Intervention to Promote Social Interaction Between Residents with Dementia, and Their Formal and Informal Carers. *BMC Geriatrics*, *22*(1), 25. https://doi.org/10.1186/s12877-021-02632-w

Teixeira-Machado, L., Arida, R. M., Ziebold, C., Barboza, A. B., Ribeiro, L., Teles, M. C., Rodrigues da Cunha Azevedo, G., Silvestre de Paula, C., Lowenthal, R., & Mari de Jesus, J. (2022). A Pilot Randomized Controlled Clinical Trial of Dance Practice for Functionality in Autistic Children and Adolescent with All Levels of Need Support. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *49*, 101650. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2022.101650

Tektaş, P., & Çam, O. (2017). The Effects of Nursing Care Based on Watson's Theory of Human Caring on the Mental Health of Pregnant Women After A Pregnancy Loss. *Archives of Psychiatric Nursing*, *31*(5), 440-446.

Watson, J. (2009). Caring as the Essence and Science of Nursing and Health Care. *Mundo Saúde*, *33*(2), 143-9.

Watson, J. (2009). Caring Science and Human Caring Theory: Transforming Personal and Professional Practices of Nursing and Health Care. *Journal of Health and Human Services Administration*, 466-482.

Watson, J. (2012). Human Caring Science. Jones & Bartlett Publishers.

Watson, J., & Woodward, T. K. (2010). Jean Watson's Theory of Human Caring. *Nursing Theories and Nursing Practice, 3*, 351-369.

Wei, H., & Watson, J. (2019). Healthcare Interprofessional Team Members' Perspectives on Human Caring: A Directed Content Analysis Study. *International Journal of Nursing Sciences*, *6*(1), 17-23.

Xunlin, N. G., Lau, Y., & Klainin-Yobas, P. (2019). The Effectiveness of Mindfulness-Based Interventions Among Cancer Patients and Survivors: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Supportive Care in Cancer : Official Journal of the Multinational Association of Supportive Care in Cancer, 28*(4), 1563–1578. https://doi.org/10.1007/s00520-019-05219-9

Ziemer, K. S., Fuhrmann, A., & Hoffman, M. A. (2015). Effectiveness of A Positive Writing İntervention for Chronic Pain: A Randomized Trial. *Myopain*, *23*(3-4), 143-154.

KAYNAKÇA

Akdemir, N., & Birol, L. (2020). Hemşirelik esasları: Temel ilke, uygulama ve beceriler (8. baskı). Nobel Tıp Kitabevleri.

Aksayan, S., & Gözüm, S. (2020). Hemşirelikte standart bakım planları. Nobel Tıp Kitabevleri.

Bayraktar, N., & Akın, S. (2021). Hemşirelikte etik (2. baskı). Nobel Tıp Kitabevleri.

Bilgin, N. (2018). Hemşirelikte kanıta dayalı uygulamalar ve etik. Akademisyen Kitabevi.

Bitter, A. ve Lee, M. (2022), The Collaboration of Palliative Care and Oncology Social Work. İçinde T. Altilio, S. Otis-Green, J. G. Cagle (Editörler.), The Oxford Textbook of Palliative Social Work (s. 240–248). Oxford University Press: UK.

Erol, S., Şişman, N., (2023). Yaşlı Sağlığı Hemşireliği (1. Baskı), Nobel Tıp Kitabevi.

Hunt, F. (2020), Nursing ethics and moral courage in nursing practice. Journal of Nursing Research and Practice, 4(3), 1-2.

Karadakovan, A., & Aslan, F. E. (2019). Dahili ve cerrahi hastalıklarda bakım (5. baskı). Nobel Tıp Kitabevleri.

Menekli, T. (2023), Palyatif Bakım Hastalarına Bakım Veren Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 5(1), 81-88.

Özçelik, S. (2020), Palyatif bakıma bakış ve hemşireliğin rolü. Journal of Medicine Palliative Care, 1(3), 76-82.

Özcan, A. (2020). Hemşirelikte iletişim becerileri (3. baskı). Akademisyen Kitabevi.

Polat, H., & Altınbaş, B. (2020). Hemşirelikte multidisipliner yaklaşımlar. Nobel Akademik Yayıncılık.

Roberts, D. (2021), The future: Developing collaborative palliative care. İçinde D. Reborts, L. Green (Editors), *Collaborative Practice in Palliative Care* (s.110-120). Taylor and Francis: Oxfordshire, UK.

Sabuncu, N., İlhan, E. S., Koç, Z. (2022). Hemşirelik Bakımının Temelleri (1. Baskı), Alter Yayıncılık.

Sheehan, J., Ho, K.S., Poon, J., Sarosky, K. ve Fung, J.Y. (2023), Palliative care in critically ill COVID-19 patients: the early New York City experience. BMJ Support Palliat Care, 13, 107-111.

Şendir, M., & Akyolcu, N. (2018). Klinik hemşirelik becerileri. Nobel Tıp Kitabevleri.

Tuncer, F.F. (2020), Hırvatistan'da Din ve Devlet. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(1), 17-25.

Üstün, B. (2021). Yaşlı sağlığı ve hemşirelik bakımı. Nobel Akademik Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akova, S. (2020), Yaşam Sanatında İyilik ve Kötülük İmgeleri Gönüllü Sadelik ve Tüketim Yaklaşımlarına İyilik ve Kötülük Göstergeleri Bağlamında Bir Bakış. MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (21), 13-25.

Bitter, A. ve Lee, M. (2022), The Collaboration of Palliative Care and Oncology Social Work. İçinde T. Altilio, S. Otis-Green, J. G. Cagle (Editörler.), *The Oxford Textbook of Palliative Social Work* (s. 240–248). Oxford University Press: UK.

Brennan, F., Lohman, D. ve Gwyther, L. (2019), Access to Pain Management as a Human Right. American Journal of Public Health, 109(1), 61-65.

Hunt, F. (2020), Nursing ethics and moral courage in nursing practice. Journal of Nursing Research and Practice, 4(3), 1-2.

Kantar, G. (2020), Tüketim Kültürünün Yaşam Tarzlarına Etkileri: Küreselleşme, Medya ve Tüketim Kültürünün "Bir Lokma Bir Hırka Felsefesi" Bağlamında İrdelenmesi, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15 (23), 2178-2199.

Keny, D.J. (2019), Ethical issues in advanced Practice Nursing. İçinde K.A. Blair (Editor), *Advanced Practice Nursing Roles* (s. 235-247), Springer Publishing Company: New York.

Özçelik, S. (2020), Palyatif bakıma bakış ve hemşireliğin rolü. Journal of Medicine Palliative Care, 1(3), 76-82.

Roberts, D. (2021), The future: Developing collaborative palliative care. İçinde D. Reborts, L. Green (Editors), *Collaborative Practice in Palliative Care* (s.110-120). Taylor and Francis: Oxfordshire, UK.

Samson, T. ve Shvartzman, P. (2018), Association between level of exposure to death and dying and Professional quality of life among palliative care workers. Palliative & Supportive Care, 16(4), 442-451.

Sheehan, J., Ho, K.S., Poon, J., Sarosky, K. ve Fung, J.Y. (2023), Palliative care in critically ill COVID-19 patients: the early New York City experience. BMJ Support Palliat Care, 13, 107-111.

Tanlı, S. ve Utku, T. (2008), Evde bakımda organizasyon ve etik sorunlar. Türk Yoğun Bakım Derneği Dergisi, 6(4), 58-63.

Menekli, T. (2023), Palyatif Bakım Hastalarına Bakım Veren Sağlık Çalışanlarının Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 5(1), 81-88.

Tuncer, F.F. (2020), Hırvatistan'da Din ve Devlet. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(1), 17-25.

Utku, T. (2019), Yaşam Sonu Kararları Etkileyen Sosyokültürel ve Spiritüel Faktörler. Palyatif Bakımda Etik Çalıştayı Raporu, 13-16.

KAYNAKÇA

Al-Kalaldeh, M., Amro, N., Qtait, M., & Alwawi, A. (2024). Barriers to effective nurse-patient communication in the emergency department. Emergency Nurse, 32(5).

Amoah, V. M. K., Anokye, R., Boakye, D. S., Acheampong, E., Budu-Ainooson, A., Okyere, E., ... & Afriyie, J. O. (2019). A qualitative assessment of perceived barriers to effective therapeutic communication among nurses and patients. BMC Nursing, 18, 1-8.

Bello, O. (2017). Effective communication in nursing practice: A literature review.

Camara, B. S., Belaid, L., Manet, H., Kolie, D., Guilard, E., Bigirimana, T., & Delamou, A. (2020). What do we know about patient-provider interactions in sub-Saharan Africa? A scoping review. Pan Afr Med J, 88(88), 1–13.

Davis Boykins, A. (2014). Core communication competencies in patient-centered care. ABNF Journal, 25(2).

Ddumba-Nyanzi, I., Kaawa-Mafigiri, D., & Johannessen, H. (2016). Barriers to communication between HIV care providers (HCPs) and women living with HIV about child bearing: A qualitative study. Patient Education and Counseling, 99(5), 754-759.

FakhrMosavi, A., Salsali, M., & Negarandeh, R. (2011). Exploring contextual factors of the nurse-patient relationship: A qualitative study. Koomesh, 13(1), 23-34.

Fry, M., Gallagher, R., Chenoweth, L., & Stein-Parbury, J. (2014). Nurses' experiences and expectations of family and carers of older patients in the emergency department. International Emergency Nursing, 22(1), 31-36.

Henly, S. J. (2016). Health communication research for nursing science and practice. Nursing Research, 65(4), 257-258.

Institute of Medicine. Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. National Academy Press; 2001.

Johnsson, A., Wagman, P., Boman, Å., & Pennbrant, S. (2018). What are they talking about? Content of the communication exchanges between nurses, patients and relatives in a department of medicine for older people—An ethnographic study. Journal of Clinical Nursing, 27(7-8), e1651-e1659.

Joolaee, S., Joolaei, A., Tschudin, V., Bahrani, N., & Nasrabadi, A. N. (2010). Caring relationship: the core component of patients' rights practice as experienced by patients and their companions. Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 3.

Kidd, J., Patel, V., Peile, E., & Carter, Y. (2005). Clinical and communication skills. BMJ, 330(7488), 374-375.

Kourkouta, L., & Papathanasiou, I. V. (2014). Communication in nursing practice. Materia Socio-Medica, 26(1), 65.

Lee, S. J., Back, A. L., Block, S. D., & Stewart, S. K. (2002). Enhancing physician-patient communication. ASH Education Program Book, 2002(1), 464-483.

Loghmani, L., Borhani, F., & Abbaszadeh, A. (2013). The facilitators and barriers to communication between nurses and family member in intensive care unit in Kerman, Iran. Journal of Caring Sciences, 3(1), 67-82.

Madula, P., Kalembo, F. W., Yu, H., & Kaminga, A. C. (2018). Healthcare provider-patient communication: A qualitative study of women's perceptions during childbirth. Reproductive Health, 15, 1-10.

Mastors, P. (2018). What do patients want, need, and have the right to expect?. Nursing Administration Quarterly, 42(3), 192-198.

McCabe, C. (2004). Nurse–patient communication: an exploration of patients' experiences. Journal of Clinical Nursing, 13(1), 41-49.

McCarthy, D. M., Buckley, B. A., Engel, K. G., Forth, V. E., Adams, J. G., & Cameron, K. A. (2013). Understanding patient–provider conversations: what are we talking about?. Academic Emergency Medicine, 20(5), 441-448.

McLean, A. (2007). The person in dementia: A study in nursing home care in the US. University of Toronto Press.

Moussas, G. I., Karkanias, A. P., & Papadopoulou, A. G. (2010). Psychological dimension of cancer genetics: Doctor-patient communication. Psychiatrike = Psychiatriki, 21(2), 148-157.

Mullan, B. A., & Kothe, E. J. (2010). Evaluating a nursing communication skills training course: The relationships between self-rated ability, satisfaction, and actual performance. Nurse Education in Practice, 10(6), 374-378.

Naughton, C. A. (2018). Patient-centered communication. Pharmacy, 6(1), 18.

Norouzinia, R., Aghabarari, M., Shiri, M., Karimi, M., & Samami, E. (2016). Communication barriers perceived by nurses and patients. Global Journal of Health Science, 8(6), 65.

Panagopoulou, E., & Benos, A. (2004). Communication in medical education: A matter of need or an unnecessary luxury. Archives of Hellenic Medicine, 21(4), 385-390.

Papadopoulos, I., Lazzarino, R., Koulouglioti, C., Aagard, M., Akman, Ö., Alpers, L. M., ... & Zorba, A. (2020). Obstacles to compassion-giving among nursing and midwifery managers: an international study. International Nursing Review, 67(4), 453-465.

Papagiannis, A. (2010). Talking with the patient: Fundamental principles of clinical communication and announcement of bad news. Medical Time Northwestern Greece, 6(2), 43-49.

Raya, A. (2006). Nursing of man as a unique person. Nosileftiki, 45(1), 19-24.

Rimal, R. N., & Lapinski, M. K. (2009). Why health communication is important in public health. Bulletin of the World Health Organization, 87, 247-247a.

Rosen, M. A., & Pronovost, P. J. (2014). Advancing the use of checklists for evaluating performance in health care. Academic Medicine, 89(7), 963-965.

Ruben, B. D. (2016). Communication theory and health communication practice: The more things change, the more they stay the same. Health Communication, 31(1), 1-11.

Sethi, D., & Rani, M. K. (2017). Communication barrier in health care setting as perceived by nurses and patient. International Journal of Nursing Education, 9(4), 30.

Vuković, M., Gvozdenović, B. S., Stamatović-Gajić, B., Ilić, M., & Gajić, T. (2010). Development and evaluation of the nurse quality of communication with patient questionnaire. Srpski Arhiv za Celokupno Lekarstvo, 138(1-2), 79-84.

Wikström, B. M., & Svidén, G. (2011). Exploring communication skills training in undergraduate nurse education by means of a curriculum.

Yoo, H. J., Lim, O. B., & Shim, J. L. (2020). Critical care nurses' communication experiences with patients and families in an intensive care unit: A qualitative study. Plos One, 15(7), e0235694.

KAYNAKÇA

Al-Ajarmeh, D. O., Rayan, A. H., Eshah, N. F., ve Al-Hamdan, Z. M. (2021). Nurse-nurse collaboration and performance among nurses in intensive care units. *Nursing in Critical Care*, 27(6), 747–755. https://doi.org/10.1111/nicc.12745

Alanazi, F. K., Lapkin, S., Molloy, L., ve Sim, J. (2023). Healthcare-associated infections in adult intensive care units: A multisource study examining nurses' safety attitudes, quality of care, missed care, and nurse staffing. *Intensive and Critical Care Nursing*, 78, 103480. https://doi.org/10.1016/j.iccn.2023.103480

Alasad, J. A., Abu Tabar, N., ve Ahmad, M. M. (2015). Patients' experience of being in intensive care units. *Journal of Critical Care*, 30(4), 859.e7-859.e11. https://doi.org/10.1016/j.jcrc.2015.03.021

Albrich, W. C., Bader, L., Angstwurm, M., ve Gärtner, R. (1999). Drug resistance in intensive care units. *Infection*, 2(2), 19–23. https://doi.org/10.1007/bf02561665

Aldawood, Z. S., Alameri, R. A., Elghoneimy, Y., Al Swyan A. H., Almulla, H., Hammad, S.S., Al Saleh, N. G., ve Alameri, S. A. (2023). Impact of Educational Program on Critical Care Nurses' Knowledge of ICU Delirium: A Quasi-Experimental Study. *Medical Archives*, 77(1), 56-63. https://doi.org/10.5455/medarh.2023.77.55-63

Alharbi, H., ve Alshehry, A. (2019). Perceived stress and coping strategies among ICU nurses in government tertiary hospitals in Saudi Arabia: a cross-sectional study. *Annals of Saudi Medicine*, 39(1), 48–55. https://doi.org/10.5144/0256-4947.2019.48

Al-Jumaili, A. A., Elhiny, R., Thomas, D., Elbarbry, F., Khdour, M., Sherbeny, F., ve Hamad, A. (2023). Factors impacting job satisfaction among pharmacists in the Arab world: A qualitative study. *Saudi Pharmaceutical Journal*, 31(4), 578–584. https://doi.org/10.1016/j.jsps.2023.02.010

Allahbakhshian, M., Alimohammadi, N., Taleghani, F., Nik, A. Y., Abbasi, S., ve Gholizadeh, L. (2016). Barriers to intensive care unit nurses' autonomy in Iran: A qualitative study. *Nursing Outlook*, 65(4), 392–399. https://doi.org/10.1016/j.outlook.2016.12.004

Alrabae, Y. M. A., Aboshaiqah, A. E., ve Tumala, R. B. (2021). The association between self-reported workload and perceptions of patient safety culture: A study of intensive care unit nurses. *Journal of Clinical Nursing*, 30(7–8), 1003–1017. https://doi.org/10.1111/jocn.15646

Aslakson, R. A., Wyskiel, R., Shaeffer, D., Zyra, M., Ahuja, N., Nelson, J. E., ve Pronovost, P. J. (2010). Surgical intensive care unit clinician estimates of the adequacy of communication regarding patient prognosis. *Critical Care*, 14(6), R218. https://doi.org/10.1186/cc9346

Azoulay, E., Sylvie, C., Leleu, G., Pochard, F., Barboteu, M., Christophe, A., Pierre, C., Roger, J., ve Benoit, S. (2000). Half the families of intensive care unit patients experience inadequate communication with physicians. *Critical Care Medicine*, 28(8), 3044–3049. https://doi.org/10.1097/00003246-200008000-00061

Bergman, L., Falk, A., Wolf, A., ve Larsson, I. (2021). Registered nurses' experiences of working in the intensive care unit during the COVID-19 pandemic. *Nursing in Critical Care*, 26(6), 467–475. https://doi.org/10.1111/nicc.12649

Billings, J. A., Keeley, A., Bauman, J., Cist, A., Coakley, E., Dahlin, C., Montgomery, P., Thompson, T., ve Wise, M. (2006). Merging cultures: Palliative care specialists in the medical intensive care unit. *Critical Care Medicine*, 34(1), 388–393. https://doi.org/10.1097/01.ccm.0000237346.11218.42

Bruyneel, A., Bouckaert, N., Maertens De Noordhout, C., Detollenaere, J., Kohn, L., Pirson, M., Sermeus, W., ve Van Den Heede, K. (2023). Association of burnout and intention-to-leave the profession with work environment: A nationwide cross-sectional study among Belgian intensive care nurses after two years of pandemic. *International Journal of Nursing Studies*, 137, 104385. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2022.104385

Calkins, K., Guttormson, J., Mcandrew, N. S., Losurdo, H., Loonsfoot, D., Schmitz, S., ve Fitzgerald, J. (2023). The early impact of COVID-19 on intensive care nurses' personal and professional well-being: A qualitative study. *Intensive and Critical Care Nursing*, 76, 103388. https://doi.org/10.1016/j.iccn.2023.103388

Choi, S. L., Goh, C. F., Adam, M. B. H., ve Tan, O. K. (2016). Transformational leadership, empowerment, and job satisfaction: the mediating role of employee empowerment. *Human Resources for Health*, 14(1), 2-14. https://doi.org/10.1186/s12960-016-0171-2

Crowe, S., Fuchsia Howard, A., ve Vanderspank, B. (2022). The mental health impact of the COVID-19 pandemic on Canadian critical care nurses. *Intensive and Critical Care Nursing*, 71, 103241. https://doi.org/10.1016/j.iccn.2022.103241

David, E., Depierro, J. M., Marin, D. B., Sharma, V., Charney, D. S., ve Katz, C. L. (2021). COVID-19 Pandemic Support Programs for Healthcare Workers and Implications for Occupational Mental Health: A Narrative Review. *Psychiatric Quarterly*, 93(1), 227–247. https://doi.org/10.1007/s11126-021-09952-5

Diakos, G. E., Koupidis, S., ve Dounias, G. (2022). Measurement of job satisfaction among healthcare workers during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *Medicine International*, 3(1). https://doi.org/10.3892/mi.2022.62

Eltaybani, S., Abdelwareth, M., Abou-Zeid, N. A., ve Ahmed, N. (2020). Recommendations to prevent nursing errors: Content analysis of semi-structured interviews with intensive care unit nurses in a developing country. *Journal of Nursing Management*, 28(3), 690–698. https://doi.org/10.1111/jonm.12985

Emami Zeydi, A., ve Karkhah, S. (2023). Nursing the future: How artificial intelligence empowers critical care nurses to revolutionize intensive care unit rehabilitation. *Journal of Nursing Reports in Clinical Practice*, 2(1), 1–2. https://doi.org/10.32598/jnrcp.23.114

Ervin, J. N., Kahn, J. M., Cohen, T. R., ve Weingart, L. R. (2018). Teamwork in the intensive care unit. *American Psychologist*, 73(4), 468–477. https://doi.org/10.1037/amp0000247

Fernández-Castillo, R., González-Caro, M., Fernández-García, E., Porcel-Gálvez, A., ve Garnacho-Montero, J. (2021). Intensive care nurses' experiences during the COVID-19 pandemic: A qualitative study. *Nursing in Critical Care*, 26(5), 397–406. https://doi.org/10.1111/nicc.12589

Figueroa, M. I., Sepanski, R., Goldberg, S. P., ve Shah, S. (2013). Improving Teamwork, Confidence, and Collaboration Among Members of a Pediatric Cardiovascular Intensive Care Unit Multidisciplinary Team Using Simulation-Based Team Training. *Pediatric Cardiology*, 34(3), 612–619. https://doi.org/10.1007/s00246-012-0506-2

García, G. A., Gonzales-Miranda, D. R., Gallo, O., ve Roman-Calderon, J. P. (2018). Employee involvement and job satisfaction: a tale of the millennial generation. *Employee Relations: The International Journal*, 41(3), 374–388. https://doi.org/10.1108/er-04-2018-0100

Georgiou, E., Papathanassoglou, E. D., ve Pavlakis, A. (2015). Nurse-physician collaboration and associations with perceived autonomy in Cypriot critical care nurses. *Nursing in Critical Care*, 22(1), 29–39. https://doi.org/10.1111/nicc.12126

Ghezaywi, Z., Alali, H., Kazzaz, Y., Ling, C. M., Esabia, J., Murabi, I., Mncube, O., Menez, A., Alsmari, A., ve Antar, M. (2024). Targeting zero medication administration errors in the pediatric intensive care unit: A Quality Improvement project. *Intensive and Critical Care Nursing*, 81, 103595. https://doi.org/10.1016/j.iccn.2023.103595

Gordon, J. M., Magbee, T., ve Yoder, L. H. (2021). The experiences of critical care nurses caring for patients with COVID-19 during the 2020 pandemic: A qualitative study. *Applied Nursing Research*, 59(6), 151418. https://doi.org/10.1016/j.apnr.2021.151418

Griffeth, E. M., Gajic, O., Schueler, N., Todd, A., ve Ramar, K. (2023). Multifaceted Intervention to Improve Patient Safety Incident Reporting in Intensive Care Units. *Journal of Patient Safety*, 19(7), 422–428. https://doi.org/10.1097/pts.0000000000001151

Guttormson, J. L., Calkins, K., Mcandrew, N., Fitzgerald, J., Losurdo, H., ve Loonsfoot, D. (2022). Critical Care Nurse Burnout, Moral Distress, and Mental Health During the COVID-19 Pandemic: A United States Survey. *Heart ve Lung*, 55(11), 127–133. https://doi.org/10.1016/j.hrtlng.2022.04.015

Guttormson, J. L., Calkins, K., Mcandrew, N., Fitzgerald, J., Losurdo, H., ve Loonsfoot, D. (2022). Critical Care Nurses' Experiences During the COVID-19 Pandemic: A US National Survey. *American Journal of Critical Care*, 31(2), 96–103. https://doi.org/10.4037/ajcc2022312

Hamdan-Mansour, A. M., Farhan, N. A., Othman, E. H., ve Yacoub, M. I. (2010). Knowledge and Nursing Practice of Critical Care Nurses Caring for Patients with Delirium in Intensive Care Units in Jordan. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 41(12), 571–576. https://doi.org/10.3928/00220124-20100802-01

Han, P., Duan, X., Zhao, S., Zhu, X., ve Jiang, J. (2022). Nurse's Psychological Experiences of Caring for Severe COVID-19 Patients in Intensive Care Units: A Qualitative Meta-Synthesis. *Frontiers in Public Health*, 10. https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.841770

Hwang, S., ve Lee, J. (2023). The influence of COVID-19-related resilience on depression, job stress, sleep quality, and burnout among intensive care unit nurses. *Frontiers in Psychology*, 14. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1168243

Ibrahim, S. M., Mudawi, A. M., ve Omer, O. (2015). Nurses' Knowledge, Attitude and Practice of Oral Care for Intensive Care Unit Patients. *Open Journal of Stomatology*, 05(07), 179–186. https://doi.org/10.4236/ojst.2015.57023

Joo, B.-K., ve Lee, I. (2017). Workplace happiness: work engagement, career satisfaction, and subjective well-being. *Evidence-Based HRM: A Global Forum for Empirical Scholarship*, 5(2), 206–221. https://doi.org/10.1108/ebhrm-04-2015-0011

Lasalvia, A., Bonetto, C., Porru, S., Carta, A., Tardivo, S., Bovo, C., Ruggeri, M., ve Amaddeo, F. (2020). Psychological impact of COVID-19 pandemic on healthcare workers in a highly burdened area of north-east Italy. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 30(1). https://doi.org/10.1017/s2045796020001158

Levi, P., Patrician, P. A., Vance, D. E., Montgomery, A. P., ve Moss, J. (2020). Post-Traumatic Stress Disorder in Intensive Care Unit Nurses: A Concept Analysis. *Workplace Health ve Safety*, 69(5), 224–234. https://doi.org/10.1177/2165079920971999

Liang, H.-L., ve Yeh, T.-K. (2019). The effects of employee voice on workplace bullying and job satisfaction. *Management Decision*, 58(3), 569–582. https://doi.org/10.1108/md-01-2019-0112

Lin, M. Y., ve Hayden, M. K. (2010). Methicillin-resistant Staphylococcus aureus and vancomycin-resistant enterococcus: Recognition and prevention in intensive care units. *Critical Care Medicine*, 38(8), 335–344. https://doi.org/10.1097/ccm.0b013e3181e6ab12

Litton, E., Bucci, T., Chavan, S., Ho, Y. Y., Holley, A., Howard, G., Huckson, S., Kwong, P., Millar, J., Nguyen, N., Secombe, P., Ziegenfuss, M., ve Pilcher, D.(2020). Surge capacity of intensive care units in case of acute increase in demand caused by COVID-19 in Australia. *Medical Journal of Australia*, 212(10), 463–467. https://doi.org/10.5694/mja2.50596

Liu, X., Humphris, G., Luo, A., Yang, M., Yan, J., Huang, S., Xiao, S., Lv, A., Wu, G., Gui, P., Wang, Q., Zhang, Y., Yan, Y., Jing, N., ve Xu, J. (2022). Family-clinician shared decision making in intensive care units: Cluster randomized trial in China. *Patient Education and Counseling*, 105(6), 1532–1538. https://doi.org/10.1016/j.pec.2021.10.004

Loghmani, L., Borhani, F., ve Abbaszadeh, A. (2014). Factors affecting the nurse-patients' family communication in intensive care unit of kerman: a qualitative study. *Journal of Caring Sciences*, 3(1). https://doi.org/10.5681/jcs.2014.008

Mache, S., Vitzthum, K., Klapp, B. F., ve Danzer, G. (2014). Surgeons' work engagement: Influencing factors and relations to job and life satisfaction. *The Surgeon*, 12(4), 181–190. https://doi.org/10.1016/j.surge.2013.11.015

Maqsood, M. B., Islam, M. A., Nisa, Z.-U.-, Naqvi, A. A., Al Qarni, A., Al-Karasneh, A. F., Iffat, W., Ghori, S. A., Ishaqui, A. A., Aljaffan, A. H., Alghamdi, S., Albanghali, M. A., Mahrous, A. J., Iqbal, M. S., Khan, A. H., ve Haseeb, A. (2021). Assessment of quality of work life (QWL) among healthcare staff of intensive care unit (ICU) and emergency unit during COVID-19 outbreak using WHOQoL-BREF. *Saudi Pharmaceutical Journal*, 29(11), 1348–1354. https://doi.org/10.1016/j.jsps.2021.09.002

Mealer, M., Jones, J., Newman, J., Mcfann, K. K., Rothbaum, B., ve Moss, M. (2012). The presence of resilience is associated with a healthier psychological profile in intensive care unit (ICU) nurses: Results of a national survey. *International Journal of Nursing Studies*, 49(3), 292–299. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2011.09.015

Melián-Alzola, L., Domínguez-Falcón, C., ve Martín-Santana, J. D.(2020). The role of the human dimension in organizational agility: an empirical study in intensive care units. *Personnel Review*, 49(9), 1945–1964. https://doi.org/10.1108/pr-08-2019-0456

Miller, J., Young, B., Mccallum, L., Rattray, J., Ramsay, P., Salisbury, L., Scott, T., Hull, A., Cole, S., Pollard, B., ve Dixon, D., (2023). "Like fighting a fire with a water pistol": A qualitative study of the work experiences of critical care nurses during the COVID-19 pandemic. *Journal of Advanced Nursing*, 80(1), 237–251. https://doi.org/10.1111/jan.15773

Milutinović, D., Golubović, B., Brkić, N., ve Prokeš, B. (2012). Professional Stress and Health among Critical Care Nurses in Serbia. *Archives of Industrial Hygiene and Toxicology*, 63(2), 171–179. https://doi.org/10.2478/10004-1254-63-2012-2140

Monroe, C., Loresto, F., Horton-Deutsch, S., Kleiner, C., Eron, K., Varney, R., ve Grimm, S. (2021). The value of intentional self-care practices: The effects of mindfulness on improving job satisfaction, teamwork, and workplace environments. *Archives of Psychiatric Nursing*, 35(2), 189–194. https://doi.org/10.1016/j.apnu.2020.10.003

Moradi, Y., Baghaei, R., Hosseingholipour, K., ve Mollazadeh, F. (2021). Challenges experienced by ICU nurses throughout the provision of care for COVID-19 patients: A qualitative study. *Journal of Nursing Management*, 29(5), 1159–1168. https://doi.org/10.1111/jonm.13254

Nasirizad Moghadam, K., Chehrzad, M. M., Reza Masouleh, S., Maleki, M., Mardani, A., Atharyan, S., ve Harding, C., (2021). Nursing physical workload and mental workload in intensive care units: Are they related? *Nursing Open*, 8(4), 1625–1633. https://doi.org/10.1002/nop2.785

Nielsen, A. H., Larsen, L. K., Collet, M. O., Lehmkuhl, L., Bekker, C., Jensen, J. F., Laerkner, E., Nielsen, T. A., Rossen, B. S., Thorn, L., Laursen, E., Fischer, S., Villumsen, M., Shiv, L. H., Høgh, M., Rahr, M. N., ve Svenningsen, H. (2023). Intensive care unit nurses' perception of three different methods for delirium screening: A survey (DELIS-3). *Australian Critical Care*, 36(6), 1035–1042. https://doi.org/10.1016/j.aucc.2022.12.008

Nobahar, M., Ameri, M., ve Goli, S. (2023). The relationship between teamwork, moral sensitivity, and missed nursing care in intensive care unit nurses. *BMC Nursing*, 22(1). https://doi.org/10.1186/s12912-023-01400-y

Ntantana, A., Matamis, D., Savvidou, S., Giannakou, M., Gouva, M., Nakos, G., ve Koulouras, V. (2017). Burnout and job satisfaction of intensive care personnel and the relationship with personality and religious traits: An observational, multicenter, cross-sectional study. *Intensive and Critical Care Nursing*, 41, 11–17. https://doi.org/10.1016/j.iccn.2017.02.009

Nyembwe, J.-P. K. B., Munanga, J. K., Simões, N., ve Da Silva, M. G. (2024). Ventilation Strategies to Mitigate Air Pollution Impact on Hospital Professionals in Intensive Care Units in the Democratic Republic of Congo. *Buildings*, 14(7), 1996. https://doi.org/10.3390/buildings14071996

Özsaban, A., ve Acaroglu, R. (2015). Delirium assessment in intensive care units: practices and perceptions of Turkish nurses. *Nursing in Critical Care*, 21(5), 271–278. https://doi.org/10.1111/nicc.12127

Pio, R. J., ve Tampi, J. R. E. (2018). The influence of spiritual leadership on quality of work life, job satisfaction and organizational citizenship behavior. *International Journal of Law and Management*, 60(2), 757–767. https://doi.org/10.1108/ijlma-03-2017-0028

Reader, T. W., Flin, R., Mearns, K., ve Cuthbertson, B. H. (2007). Interdisciplinary communication in the intensive care unit. *British Journal of Anaesthesia*, 98(3), 347–352. https://doi.org/10.1093/bja/ael372

Richards, M., Thursky, K., ve Buising, K.(2003). Epidemiology, Prevalence, and Sites of Infections in Intensive Care Units. *Seminars in Respiratory and Critical Care Medicine*, 24(1), 003–022. https://doi.org/10.1055/s-2003-37913

Saedpanah, D., Salehi, S., ve Moghaddam, L. F. (2016). The Effect of Emotion Regulation Training on Occupational Stress of Critical Care Nurses. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, 10(12), 01-04. https://doi.org/10.7860/jcdr/2016/23693.9042

Saravanabavan, L., Sivakumar, M., ve Hisham, M. (2019). Stress and Burnout among Intensive Care Unit Healthcare Professionals in an Indian Tertiary Care Hospital. *Indian Journal of Critical Care Medicine*, 23(10), 462–466. https://doi.org/10.5005/jp-journals-10071-23265

Saravanan, P., Nisar, T., Zhang, Q., Masud, F., ve Sasangohar, F.(2023). Occupational stress and burnout among intensive care unit nurses during the pandemic: A prospective longitudinal study of nurses in COVID and non-COVID units. *Frontiers in Psychiatry*, 14, 1129268. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2023.1129268

Sezgin, D., Dost, A., ve Esin, M. N. (2021). Experiences and perceptions of Turkish intensive care nurses providing care to Covid-19 patients: A qualitative study. *International Nursing Review*, 69(3), 305–317. https://doi.org/10.1111/inr.12740

Shelke, A. U., ve Shaikh, N. (2023). Mediating role of workplace happiness in enhancing work engagement. *Rajagiri Management Journal*, 17(3), 238–253. https://doi.org/10.1108/ramj-07-2022-0110

Siffleet, J., Williams, A. M., Rapley, P., ve Slatyer, S. (2015). Delivering best care and maintaining emotional wellbeing in the intensive care unit: the perspective of experienced nurses. *Applied Nursing Research*, 28(4), 305–310. https://doi.org/10.1016/j.apnr.2015.02.008

Sun, X., Chen, R., Fang, P., Yu, R., Wang, X., Liu, J., Chen, Y., ve Ling, H. (2023). Model construction of factors influencing intensive care unit nurses' medical device-related pressure injury knowledge, attitude, and practice. *International Wound Journal*, 20(7), 2582–2593. https://doi.org/10.1111/iwj.14129

Şanlıtürk, D. (2021). Perceived and sources of occupational stress in intensive care nurses during the COVID-19 pandemic. *Intensive and Critical Care Nursing*, 67(1), 103107. https://doi.org/10.1016/j.iccn.2021.103107

Terzi, B., Azizoğlu, F., Polat, Ş., Kaya, N., ve İşsever, H. (2019). The effects of noise levels on nurses in intensive care units. *Nursing in Critical Care*, 24(5), 299–305. https://doi.org/10.1111/nicc.12414

Weber, D. J., Sickbert-Bennett, E. E., Brown, V., ve Rutala, W. A. (2007). Comparison of Hospitalwide Surveillance and Targeted Intensive Care Unit Surveillance of Healthcare-Associated Infections. *Infection Control ve Hospital Epidemiology*, 28(12), 1361–1366. https://doi.org/10.1086/523868

Wenham, T., ve Pittard, A. (2009). Intensive care unit environment. *Continuing Education in Anaesthesia Critical Care ve Pain*, 9(6), 178–183. https://doi.org/10.1093/bjaceaccp/mkp036

Westover, J. H., ve Taylor, J. (2010). International differences in job satisfaction. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 59(8), 811–828. https://doi.org/10.1108/17410401011089481

Xing, J., Sun, Y., Jie, Y., Yuan, Z., ve Liu, W. (2017). Perceptions, attitudes, and current practices regards delirium in China: A survey of 917 critical care nurses and physicians in China. *Medicine*, 96(39), e8028. https://doi.org/10.1097/md.0000000000008028

Yang, S., Li, L., Wang, L., Zeng, J., ve Li, Y. (2020). Risk Factors for Work-Related Musculoskeletal Disorders Among Intensive Care Unit Nurses in China: A Structural Equation Model Approach. *Asian Nursing Research*, 14(4), 241–248. https://doi.org/10.1016/j.anr.2020.08.004

Yousefi, M., Ebrahimi, Z., Bakhshi, M., ve Fazaeli, S. (2023). Occupational Challenges of Intensive Care Nurses During the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Study. *Journal of Caring Sciences*, 12(2), 110–115. https://doi.org/10.34172/jcs.2023.30626

KAYNAKÇA

Asari, H., Househ, M. (2017). The Use of Mobile Technologies in Nursing Education and Practice. Health Professionals' Education in the Age of Clinical Information Systems, Mobile Computing and Social Networks, *Academic Press,* 421-433. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-805362-1.00020-6

Blondon, K. S., & Liu, C. (2018). Mobile learning: Innovation in nursing education. *Nurse Educator, 4*3(5), 240-245. https://doi.org/10.1097/NNE.0000000000000496

Brown, T., & Green, D. (2020). Mobile learning in nursing education: Opportunities and challenges. *Journal of Nursing Education and Practice*, 10(2), 45-51.

Buabeng-Andoh, C. (2018). New technology in health education: nursing students' application of mobile technology in the classroom in Ghana. *Interactive Technology and Smart Education,* 15(1), 46-58. https://doi.org/10.1108/ITSE-02-2018-0012.

Chen, B., Wang, Y., Xiao, L., Xu, C., Shen, Y., Qin, Q., Li, C., Chen, F., Leng, Y., & Sun, Z. (2020). Effects of mobile learning for nursing students in clinical education: A meta-analysis. *Nurse Education Today*, 97, 104706. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104706

Choi, Y., Song, E., & Oh, E. (2015). Effects of teaching communication skills using a video clip on a smartphone on communication competence and emotional intelligence in nursing students. *Archives of Psychiatric Nursing,* 29(2), 90-95. https://doi.org/10.1016/j.apnu.2014.11.003.

Chuang, Y.-H., Lai, F.-C., Chang, C.-C., & Wan, H.-T. (2018). Effects of a skill demonstration video delivered by smartphone on facilitating nursing students' skill competencies and self-confidence: A randomized controlled trial study. *Nurse Education Today*, 66, 63-68. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.03.027.

Clay, Collette A. 2011. Exploring the use of mobile technologies for the acquisition of clinical skills. *Nurse Education Today,* 31 (6): 582–586.

Dunleavy, G., Nikolao, C. K., Nifakos, S., Atu, R., Law, G. C. Y., & Car, L. T. (2019). Mobile digital education for health professions: systematic review and meta-analysis by the Digital Health Education Collaboration. *Journal of Medical Internet Research,* 21(2), 1-17. https://doi.org/10.2196/12970

Feng, H., Zeng, G. (2022). Teaching and mobile learning: interactive educational design. *Interactive Learning Environments,* 31(10);7486-7490. https://doi.org/10.1080/10494820.2022.2073456

Gagnon, M.-P., Ghandour, E. K., & Talla, P. K. (2020). Using mobile technology to enhance nursing education. *Journal of Nursing Education,* 59(4), 191-197. https://doi.org/10.3928/01484834-20200323-02

Gause, G., Mokgaola, I.O., & Rakhudu, M.A. (2022). Technology usage for teaching and learning in nursing education: An integrative review. *Curationis,* 45(1), a2261. https://doi.org/10.4102/curationis.v45i1.2261

Güney, E., & Kaya, D. (2021). Hemşirelik öğrencilerinin mobil öğrenme becerilerine yönelik tutumları. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 13(2), 338-345. https://doi.org/10.5336/nurses.2020-78279

Huang, Y.-M., & Lin, Y.-T. (2018). Mobile Learning and its Effects on Nursing Education: A Meta-Analysis. *Nursing Education Perspectives,* 39(5), 272-278. https://doi.org/10.1097/01.NEP.0000000000000363

Johnson, C. M., & Ranse, J. (2019). The Integration of Mobile Learning Technologies into Nursing Education. *Nurse Education Today*, 80, 58-62. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.06.012

Kim, J. H., & Park, H. (2019). Effects of smartphone-based mobile learning in nursing education: a systematic review and meta-analysis. *Asian Nursing Research,* 13(1), 20-29. https://doi.org/10.1016/j.anr.2019.01.002.

La Cerra, C., Dante, A., Caponnetto, V., Franconi, I., Gaxhja, E., Petrucci, C., Alfes, C. M., & Lancia, L. (2019). Effects of high-fidelity simulation based on life-threatening clinical condition scenarios on learning outcomes of undergraduate and postgraduate nursing students: A systematic review and meta-analysis. *BMJ Open,* 9(2), e025306. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-025306

Lee, M., & Son, J. (2020). Effects of a Mobile Learning Application on Nursing Students' Knowledge and Skills. *Journal of Professional Nursing,* 36(3), 156-162. https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2020.01.006

Lee, H., Kim, C., Kim, H., Kim, J., & Kang, M. (2023). Improving Active Collaborative Clinical Learning Through a Mobile Application for Undergraduate Nursing Students. *Computers, Informatics, Nursing,* 41(5), 309-315. https://doi.org/10.1097/cin.0000000000000918

Lee, H., Min, H., Oh, S. M., & Shim, K. (2018). Mobile technology in undergraduate nursing education: a systematic review. *Healthcare Informatics Research*, 24(2), 97-108. https://doi.org/10.4258/hir.2018.24.2.97

Li, K.C., Lee, L.Y.-K., Wong, S.-L., Yau, I.S.-Y., & Wong, B.T.M. (2017). Mobile learning in nursing education: catering for students and teachers' needs. *Asian Association of Open Universities Journal,* 12(2), 171-183. https://doi.org/10.1108/AAOUJ-04-2017-0027.

Li, K. C., Lee, L. Y. K., Wong, S. L., Yau, I. S. Y., & Wong, B. T. M. (2018). Effects of mobile apps for nursing students: learning motivation, social interaction and study performance. Open Learning: *The Journal of Open, Distance and e-Learning,* 33(2), 99-114. https://doi.org/10.1080/02680513.2018.1454834

Mather, C., Cummings, E., & Gale, F. (2018). Mobile Learning in Nursing: Tales from the Profession. *Studies in Health Technology and Informatics,* 252, 112-117. https://doi.org/10.3233/978-1-61499-890-7-112

Masat Harbali, S., & Koç, Z. (2023). Change in Nursing Education: Mobile-Based Learning Approaches. *Journal of Education and Research in Nursing*, 19(1):123-127. DOI: 10.5152/jern.2022.29053

O'Connor, S., & Andrews, T. (2015). Mobile technology and its use in clinical nursing education: a literature review. *Journal of Nursing Education*, 54(3), 137-144. https://doi.org/10.3928/01484834-20150218-01

Plaisance, L., & Logan, C. (2022). The impact of mobile learning on nursing skill acquisition. *Nurse Education Today,* 112, 104945. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2022.104945.

Rees, S., Moloney, C., Farley, H. (2019). Mobile Learning Initiatives in Nursing Education. Springer, *Handbook of Mobile Teaching and Learning,* 387-401. https://doi.org/10.1007/978-981-13-2766-7_37.

Robb, Meigan, and Teresa Shellenbarger. 2012. Using technology to promote mobile learning: Engaging students with cell phones in the classroom. *Nurse Educator,* 37 (6): 258–261.

Ryan, C., Vanderburg, M., Chugh, R., Johnston, K., Clapperton, R., Bond, K., Flanders, M., James, C. (2024). Mobile applications in nursing science education: A scoping review with snowballing method. *Nurse Education Today,* 138; 106215. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106215

Silva, A.O.V., Pinto, C.M.C.B., & Vieira, R.M. (2024). Mobile devices for developing nursing students' professional skills: A scoping review. *Revista Latino-Americana de Enfermagem,* 32, e4370. https://doi.org/10.1590/1518-8345.7383.4370

Editör:
Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR - III

Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-036-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR - III

Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık
IV+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-036-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arvate PR, Galilea GW, Todescat I. (2018). The queen bee: A myth? The effect of top-level female leadership on subordinate females. The Leadership Quarterly, 29, 533-548

Baxter J, Wright EO. (2000). The glass ceiling hypothesis a comparative study of the United States, Sweden, and Australia. Gender & Society, 14(2), 275-294.

Baykal Narcıkara , E. (2018) . Sosyal Kimlik Perspektifiyle Kraliçe Arı Sendromu . *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi* , 8 ; (16) , 159 – 176.

Cevher, E., & Öztürk, U. C. (2015). İş Yaşamında Kadınların Kadınlara Yaptığı Mobbing Üzerine Bir Araştırma. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4(4), 860-876.

Derks, B., Ellemers, N., Van Laar, C., & De Groot, K. (2011). Do sexist organizational cultures create the Queen Bee?. British Journal of Social Psychology, 50(3), 519-535.

Derks, B., Van Laar, C., & Ellemers, N. (2009). Working for the self or working for the group: How self- versus group affirmation affects collective behavior in low-status groups. Journal of Personality and Social Psychology, 96(1), 183- 201.

Ellemers, N. (1993). The influence of socio-structural variables on identity management strategies. European Review of Social Psychology, 4(1), 27-57.

Ellemers, N. (2014). Women at work: How organizational features impact career development. Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences, 1(1), 46-54.

Ellemers, N., & Barreto, M. (2009). Collective action in modern times: How modern expressions of prejudice prevent collective action. Journal of Social Issues, 65 (1), 749–768.

Ellemers, N., Rink, F., Derks, B., & Ryan, M. K. (2012). Women in high places: When and why promoting women into top positions can harm them individually or as a group (and how to prevent this). In A. P. Brief, & B. M. Staw (Eds.), Research in organizational behavior: An Annual Series of Analytical Essays and Critical Reviews, 32(1), 163–187.

Ellemers, N., Spears, R., & Doosje, B. (1997). Sticking together of falling apart: In-group identifica- tion as a psychological determinant of group commitment versus individual mobility. Journal of Personality and Social Psychology, 72(3), 617–626.

England DE, Descartes L, Collier-Meek MA. (2011). Gender role portrayal and the disney princesses. Sex Roles, 64, 555-567

Faniko, K., Ellemers, N., & Derks, B. (2016). Queen Bees and Alpha Males: Are succesul women more competitive than succesul men?. European Journal of Social Psychology, 46(7), 903-913

Gini, A. (2001), My Job My Self: Work and the Creation of the Modern Individual, Routledge, London.

Greer, G. (2000), The Whole Woman, Anchor, London.

Hutchinson S. (2002). Women in School Leadership: Taking Steps to Help Them Make the Leap. The Changing World of School Administration. United States of America: NCPEA. S: 363-372.

İmamoğlu-Akman G, Akman Y. (2016). Kraliçe arı sendromu bağlamında kadın öğretmenlerin kadın yöneticilere ilişkin görüşleri. Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 5(3), 748-763

Karakuş , H. (2014). Kraliçe Arı Sendromu – Pembe Taciz . The Journal of Academic Social Science . 2 ; (1) , 334-356

Mavin S. (2008). Queen bees, wannabees and afraid to bees: no more 'best enemies' for women in management? British Journal of Management, 19(75), 84

Mengi Z. (2010). Sizin Sendromunuz Hangisi? Erişim: 18 Nisan 2022 . https://www.kendinigelistir.com/sizin-sendromunuz-hangisi/

Rindfleish, J. (2000), "Senior management women in Australia: diverse perspectives", Women in Management Review, 15(4), 172-80.

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. In S. Worchel & W. G. Austin (Eds.), The psychology of intergroup relations (pp. 7–24). Chicago, IL: Nelson-Hall.

Taşdelen-Baş M. (2019). Kraliçe arı sendromu ve hemşirelik mesleği. Turkish Studies - Social Sciences, 15(1), 807-815.

TÜİK,(2017).İşgücüİstatistikleri, http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=100 (26.03.2018).

Van Laar, C., Bleeker, D., Ellemers, N., & Meijer, E. (2014). Ingroup and outgroup support for upward mobility: Divergent responses to ingroup identification in low status groups. European Journal of Social Psychology, 44 (1), 563–577.

Yazar Poyraz , Z. (2022) . Kraliçe Arı Sendromunun Liderlikle İlişkisi : Sağlık Kurumları Örneği . Ordu Üniversitesi Güncel Sağlık Yönetimi Dergisi , 2 ; (1) , 10-14 .

Yukl G. (1981). Leadership in Organizations. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

Yücelen M, Özen AK. (2010). Aile Şirketlerinde Kadın Yöneticiler: Başarılı ve Başarısız Kadının Düşmanı Kim? Erişim: 19 Mart 2022, https://www.researchgate.net/publication/294260751_Aile_Sirketlerinde_Kadi n_Yoneticiler_Basarili_ve_Basarisiz_Kadinin_Dusmani_Kim

Zandria S, Luther-King JZ, Hennie P. (2020). Queen bee syndrome at the workplace; Perspectives of female business students at a South African Private University. The Journal of Social Sciences Research, 6(4), 406-412.

Zel U. (2002). İş arenasında kadın yöneticilerin algılanması ve "kraliçe arı sendromu". Amme İdaresi Dergisi, 35(2), 39-48.

Zhao S , Foo MD . (2016). Queen Bee Syndrome the Real Reason Women Do Not Promote Women . (2022) , ,https://cclinnovation.org/wpcontent/uploads/2020/03/queen-bee-syndrome.pdf

KAYNAKÇA

Asunakutlu, T. ve Zeybekoğlu, S. (1999). Yöneticiler Çatışmalarda Nasıl Davranır. *D.E.Ü. İİBF Dergisi*, 14(2), 11-18.

Aslan, E. (2002). *Çatışma Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Aslan, Ş. (2003). Hastane İşletmelerinde Örgütsel Çatışma: Teori ve Örnek Bir Uygulama. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arslan, B. (2010). Çalışanlarda Çatışma Çözme Yöntemlerinin Tükenmişlik Üzerine Etkisi ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ataman, G. (2001). *İşletme Yönetimi*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Aydın, G.N. (2021). Sağlık Çalışanlarında Duygusal Zekâ ve Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

Aytaç, M., Aytaç, S., Fırat, Z., Bayram, N. ve Keser, A.(2001). Akademisyenlerin Çalışma Yaşamı ve Kariyer Sorunları. *Uludağ Üniversitesi Araştırma Fonu İşletmesi*, 99(29).

Bar-On, R. (2006). The Bar-On Model of Emotional-Social Intelligence (ESI). *Consortium for Research on Emotional Intelligence in Organizations–Issues in Emotional Intelligence*, (18), 1-28.

Bar-On, R. (2010). Emotional intelligence: an Integral Part of Positive Psychology. *Psychological Society of South Africa*, 40(1), 54-62.

Başaran, İ.E. (2000). *Örgütsel Davranış İnsanın Üretim Gücü.* Ankara: Feryal Matbaası.

Baysal, A. C. ve Tekarslan, E. (1996). *İşletmeler İçin Davranış Bilimleri*. İstanbul: Avcıol Yayıncılık.

Benjamin, A. (2012). Human Resource Development Climate as a Predictor of Citizenship Behaviour and Voluntary Turnover Intentions in the Banking Sector. *International Business Research*, 5(1), 110-120.

Benton, D. ve Halloran, J. (1991). *Applied Human Relations An Organizational Approach*. Chicago: Prentice Hall.

Buchanan, D. ve Huczynski, A. (2004). *Organizational Behaviour An Introductory Text*. New Jersey: Prentice Hall.

Budak, G. (2003). Örgütlerde Çatışmadan Her Zaman Kaçınılmalı Mı? *Mercek Dergisi*. 8 (29),

Bumin, B. (1990). *İşletmelerde Organizasyon Geliştirme ve Çatışmanın Yönetimi*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Brooks, I. (2003). *Organisational Behaviour, Individuals, Groups and Organisation*. New Jersey: Prentice Hall.

Can, H. (2002). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Adım Yayıncılık.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Can, H., Aşan, Ö., ve Aydın, E.M. (2006). *Örgütsel Davranış*. İstanbul: Arıkan Yayınları.

Ceylan, A., Ergün, E. ve Alpkan, L. (2000). Çatışmanın Sebepleri ve Yönetimi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 2 (1), 39- 51.

Cooper, R. K. & Sawaf, A. (1997). *Emotional Intelligence in Leadership and Organizations*. New York: The Berkley Publishing Group.

Cooper, R. K. & Sawaf, A. (2000). *Liderlikte Duygusal Zekâ: Yönetim ve Organizasyonda Duygusal Zekâ*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Côté, S. (2017). Enhancing Managerial Effectiveness Via Four Core Facets of Emotional Intelligence: Self-Awareness, Social Perception, Emotion Understanding, and Emotion Regulation. *Organizational Dynamics,* 3(46), 140-147.

Çetinkaya, Ö. & Alparslan, A. M. (2011). Duygusal Zekânın İletişim Becerileri Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 363-377.

Çolak, M. (2007). Örgütlerde Çatışmanın Yönetiminde Gücün Kullanımı ve Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü.

Değirmenci, H.A. (2008). Örgüt Kültürü ve Çatışma Yönetimi Arasındaki İlişkiler ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirbaş, A. (2024). Afet Zamanlarında Görev Yapan Sağlık Çalışanlarının Duygusal Zekâ ve Tükenmişlik İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Antalya Bilim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Dinçer, Ö. (1994). *Örgüt Geliştirme: Teori, uygulama ve teknikler*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Dinçer, Ö. ve Fidan, Y. (1996). *İşletme Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayınevi.

Doğan, S. & Demiral, Ö. (2007). Kurumların Başarısında Duygusal Zekânın Rolü ve Önemi. *Yönetim ve Ekonomi*, 14(1), 209-228.

Eren, E. (1984). *Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Eren, E. (2001). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Eren, E. (2007). *Örgütsel davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Ertürk, M. (1998). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınları.

Fierros, E. G. (2004). How Multiple Intelligences Theory Can Guide Teachers' Practices: Ensuring Success for Students with Disabilities. *On Point Series - National Institute for Urban School Improvement*, 1-20.

Gedik, G. (2023). Stresle Mücadele ve Çatışmaları Yönetmede Duygusal Zekânın Rolü: Seyahat Acentelerinde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Karabük: Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Goleman, D. (2013). *İşbaşında Duygusal Zekâ*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D. (2014). *Duygusal Zekâ*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Gürbüz, S. & Yüksel, M. (2008). Çalışma Ortamında Duygusal Zekâ: İş Performansı, İş Tatmini Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(2), 174-190.

Gürüz, D. ve Gürel, E. (2006). *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Nobel Yayınları.

Jordan, P. J., Ashkanasy, N. M., Hartel, C. E. & Hooper, G. S. (2002). Workgroup Emotional Intelligence Scale Development and Relationship to Team Process Effectiveness and Goal Focus. *Human Resource Management Review* (12), 195-241.

Özdemir Yaylacı, G. (2008). *Duygusal Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2001). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları Yayınları.

Özkalp, E. Ve Kırel, Ç. (2005). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı.

Öztürk, M. (2002). *İşletmelerde Paradigmatik Yönetimden Enigmatik Yönetime Geçerken Örnek Olaylar Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Kılınç, T. (1986). Örgütlerde çatışma: Başa Çıkma Yöntemleri ve Yönetimi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 15(1), 149- 168.

Koçel, T. (2001). *İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyon, Organizasyonlarda Davranış, Klasik-Modern-Çağdaş ve Güncel Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyon, Organizasyonlarda Davranış, Klasik-Modern-Çağdaş ve Güncel Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Basım.

Koçel, T. (2014). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım.

Korkmaz, M. (1994). Örgütlerde Çatışma ve Nedenleri. Doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kunnanatt, J. T. (2004). Emotional Intelligence: The New Science of Interpersonel Effectives. *Human Resource Development Quarterly*, 15(4), 489-495.

Luthans, F. (1992). *Organizational Behaviour*. New York: McGraw Hill Company.

Martin, J. (2016). Emotionally Intelligent Leadership at 30 Rock :What Librarians Can 99 Learn from a Case Study of ComedyWriters. *Journal of Library Administration*, 56(4), 345–358.

Maslow, A. H. (1965). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(1), 370-396.

Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R. & Cherkasskiy, L. (2012). Emotional Intelligence. İçinde R. J. Sternberg ve S. B. Kaufman (Editörler). The Cambridge Handbook of Intelligence (ss. 528-549). Cambridge: 5 Haziran 2012.

Mert, E. (2015). Duygusal Zekâ ve Çatışma Yönetimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ve Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Morrıson, E.K. (1994). *Leader Ship Skills: Developing Volunteers for Organizational Success*. Boston: Da Capo Press.

Nelson, D. ve Quick, J. C. (2005). *Understanding Organizational Behavior*. South-Western: Thomson.

Özalp, İ. (1989). Örgütlerde Çatışma. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 81- 114.

Paltridge, J.G. (1971). Organizational Conflict in Academia. *California Management Review*, 13(3), 85-94.

Pantelli, N. ve Sockalingam, S. (2004). Trust and Conflict Within Virtual Inter-Organizational Alliances: A Framework for Facilitating Knowledge Sharing. *Decision Support Systems*, 39(2005), 599– 617.

Park, H. ve Antonioni D. (2007). Personality, Reciprocity and Strength of Conflict Resolution Strategy. *Journal of Research in Personality*, 41(1), 110-125.

Peker, Ö. ve Aytürk, N. (2000). *Etkili Yönetim Becerileri*. Ankara: Yargı Yayınevi.

Rahim, M. A. (2002). Toward a Theory of Managing Organizational Conflict. *The International Journal of Conflict Managemen*t, 13(3), 206-235.

Rahim, M.A. (2011). *Managing Conflict in Organizations*. New Jersey: Transaction Publishers.

Robbins, S. P. (2001). *Organizational Behaviour*. New Jersey: Prentice Hall.

Robbins, S. P. (2003). *Essentials of Organizational Behavior*. New Jersey: Prentice Hall.

Robbins, S. P. ve DeCenzo, D. A. (2004). *Fundamentals of Management, Essential Concepts and Applications*. New Jersey: Prentice Hall.

Rollınson, D., Broadfield, A., Edwars, D. (1998). *Organizational Behavior and Analysis an Integrated Approach*. Essex: Addison Wesley Longman.

Sabuncuoğlu, Z. (2001). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.

Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G. ve Osborn, R. N. (1991). *Managing Organization Behaviour*. America: John Wiley Sons Inc.

Schermerhorn, J.R., Hunt, J.G. ve Osborn, R.N.(1994). *Managing Organizational Behavior*. America: John Wiley & Sons, Inc.

Silah, M. (2001). *Çalışma Psikolojisi*. Ankara: Selim Kitabevi.

Sökmen, A. ve Boylu, Y. (2011). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Cinsiyete Göre Farklılık Gösterir Mi? Otel işletmeleri açısından bir değerlendirme. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 147-163.

Stoner, J. ve Freeman, E. (1989). *Management*. New Jersey: Prentice Hall Englewood Cliffs.

Sutarso, P. (1998). Gender Differences on the Emotional Intelligence Inventory (EQI). Doktora Tezi. Alabama: Department of Educational Research in the Graduate School of the University of Alabama.

Şahin, A. ve Örselli, E. (2010). Devlet Hastanelerinde Örgütsel Çatışma Nedenleri Bir Anket Uygulaması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 10(19), 42-62.

Şimşek, Ş. (1987). Örgütlerde Çatışma ve Yaratıcılığın Önemi. *Atatürk Üniveristesi İktisadi ve İdrai Bilimler Fakültesi Araştırma Merkezi İşletme Dergisi*, 7(21), 1-2.

Şimşek, M. Ş. (1998). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şimşek, M.Ş. (2001). *Yönetim ve Örgüt*. Konya: Günay Ofset.

Şimşek, Ş., Akgemci, T. ve Çelik, A. (2001). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şimşek, M.Ş. (2009). *Yönetim ve Organizasyon*. Konya: Adım Yayınları.

Thorndike, E. L. (1920). Intelligence and Its Uses. *Harper's Magazine,* (140), 227- 235.

Tınaz, P. (2006). *İşyerinde Psikolojik Taciz*. İstanbul: Beta Yayınları.

Tosun, K. (1986). *İşletme Yönetimi*. Ankara: Savaş Yayınları.

Türk, M. ve Doğan, S. (2002). Çatışma Yönetiminin Önemi ve Çevik Kuvvet Personelinin Çatışma Kaynaklarının Teşhisi ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Niğde İlinde Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hakemli Dergisi*, 5(18), 63-86.

Tüzünkan, D. (1998). *Örgütsel Çatışmayı Yönetme Yöntemleri* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Uzmanlığı: Ankara.

Uçar, Y. (2007). İş Yaşamında Çatışma Yönetimi ve Sidemir Sivas Demir Çelik İşletmeleri A.Ş.'de Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Usal, A. ve Kuşluvan, Z. (2000). *Davranış Bilimleri*. İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi.

Uysal, İ. (2004). Örgütsel Çatışma Yönetimi ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na Yönelik Bir Uygulama. Uzmanlık Yeterlilik Tezi. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü.

KAYNAKÇA

Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: bases and consequences. *Genetic, Social, And General Psychology Monographs*, 126(3): s: 269-292.

Akatay, A., Yücekaya, P. ve Kısat, N. Ç. (2016). Yöneticilerin etik liderlik davranışlarının, örgütsel adalet ve sinizm üzerine etkileri: Çanakkale İl Emniyet Müdürlüğü'nde bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi,* 14(28), s: 483-509.

Akdemir, B., Kırmızıgül, B., ve Zengin, Y. (2016). Örgütsel sinizm ile iş performansı arasındaki ilişki ve bir araştırma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), s: 115-130.

Akhigbe, O. J. ve Gail, O-J. (2017). Job Burnout and Organizational Cynicism Among Employees in Nigerian Banks, *European Scientific Journal* 13,(22), s: 125-140.

Al-Atwi, A. A. H. (2012): "Interpretation of the phenomenon of organizational cynicism in organizations through the interconnection of the processes of psychological contract and internal respect, an analytical study of the views of a sample of workers in the Muthanna Cement Plant." Qadisiyah *Journal of Administrative and Economic Sciences*, 14 (2).

Akbulut, A. (2020). Öğretmenlerin örgütsel adalet örgütsel destek algılarının örgütsel sinizm tutumuna yönelik etkisinin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Anderson, L. M. ve Bateman, T.S. (1997). Cynicism in the workplace: some causes and effects, *The Journal of Organizational Behavior*, Sayı: 18; s: 449-470.

Boyalı, H.(2011). Örgütsel sinizm ve iş tatmini arasındaki ilişkiler: Karaman'daki bankalar üzerinde bir uygulama. *Yüksek Lisans Tezi*, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Karaman.

Burak, E. (2022). "Örgütsel Sinizm", içinde; Burak, E. (Ed.) *Yönetim Ekseninde Örgütsel Yaklaşımlar*, İstanbul: Efe Akademi Yayınları, s: 67-86.

Casey, C. (1999). 'Come join our family': Discipline and integration in corporate organizationalculture. *Human Relations*, 52(2), s: 155–78.

Çankaya, M. ve Çiftçi, G. E. (2020). Hastane çalışanlarının toksik liderlik ve örgütsel sinizm algılarının örgütsel bağlılıklarına etkisi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 23(2), s: 273-298.

Çetinkaya, F. F. ve Özkara, B. (2015). Hizmet işletmelerinde psikolojik sözleşme ihlalleri ve örgütsel sinizm ilişkisi: Kapadokya bölgesi 4 ve 5 yıldızlı otel işletmelerinde bir araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(3), s: 72-91.

Çınar, E., Çetinkaya, C., Ercan, A., Atabey, H., ve Bozkurt, A. (2024). Örgütsel sinizm. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, 12(36), s: 717-737.

Çivilidağ, Y. A. (2015). Öğretim elemanlarında örgütsel sinizm ve işe yabancılaşma arasındaki ilişkide yaşam doyumunun aracı rolü. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 17(4), s: 259-286.

Dean, J.W; Brandes, P., and Dharwadkar, R. (1998). Note organizational cynicism. *Academy of Management Review,* 23, (2), s: 341-352.

Duman, N., Sak, R., ve Şahin Sak, İ. (2020). Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri ile Örgütsel Sinizm Tutumlarının İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), s: 1098-1127.

Erbaşı, A., ve Zaganjori, O. (2017).The Effect of Social Isolation on Organizational Cynicism. Journal of Management and Economics, 24(1), s: 39-52.

Erdoğan, P. ve Bedük, A. (2013). Örgütsel sinizm ile örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: sağlık sektöründe bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*(*6*), s: 17-36.

Greenberg, J. (1987). Ataxonomony of organizational justice theories, *Academy of Management Rewiew*, 12 (1). s: 9-22.

Greenberg, J. (1990). Organizational justice: yesterday, today and tomorrow, *Journal of Management*, 16 (2): s: 399–432.

Güzel, B., ve Ayazlar, G. (2014). Örgütsel adaletin örgütsel sinizm ve işten ayrılma niyetine etkisi: otel işletmeleri araştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 2014(1), s:133-142.

Kâhya, C. (2013). Örgütsel sinizm, iş performansını etkiler mi? İş tatminin aracılık etkisi. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 2(3), s: 34-46.

Kalağan, G. (2009). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları ile Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki, Yüksek Lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karacaoğlan Aslan, F., ve Boylu, Y. (2014). Örgütsel sinizm ve psikolojik sözleşme ihlali arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma. *Journal of Recreation and Tourism Research*, 1(2), s: 33-45.

Kılıç, S. ve Toker, K. (2020). Örgütsel adalet ile örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Journal of Yasar University*, 15(58), s: 288-303

Kılıçaslan, S. ve Kaya, A., (2017). Mobbingin örgütsel sinizm üzerine etkisi, hemşireler üzerine uygulamalı bir araştırma, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü Dergisi,* 26, s: 9-25.

Kırboğa, R. (2017). Psikolojik sözleşme ihlâli ve örgütsel sinizm arasındaki ilişki: lider-üye etkileşiminin aracılık etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü.

Kidwell, R. E., ve Robie, C. (2003). Withholding effort in organizations: Toward development and validation of a measure. Journal of Business and Psychology, 17(4), s: 537–561.

Kwok, L. ve Olivia K.M., (2010). Social cynicism and job satisfaction: a longitudinal analysis, *Applied Psychology*, 59 (2), s: 318-338.

Özgen, F. Ö. ve Turunç, Ö. (2017). Örgütsel adalet-sinizm ilişkisinde kişi örgüt uyumunun rolü: eğitim sektöründe bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), s: 80-96.

Özgener, Ş., Ögüt, A. ve Kaplan, M.. (2008). "İşgören-İşveren İlişkilerinde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Sinizm", İçinde Özdevecioğlu, M. ve Karadal, H., (Ed.) *Örgütsel Davranışta Seçme Konular: Organizasyonların Karanlık Yönleri ve Verimlilik Azaltıcı Davranışlar*, Ankara: İlke Yayınevi, s: 53-72.

Özler, D. E., Atalay, C. G., ve Şahin, M. D. (2010). Örgütlerde sinizm güvensizlikle mi bulaşır?, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), s: 47-57.

Reichers, A. E., Wanous, J.P., ve Austin, J. T. (1997). Understanding and managing cynicism about organizational change. *Academy of Management Executive*, 11(1), s: 48-59.

Ryan, A.R.M., Aly, N.A.M ve Abdegalel, A.M. (2018). Organizational cynicism and counterproductive work behaviors: an empirical study, *European Journal of Business and Management*, 10 (27), s: 70-79.

Söyler, S. (2024). Toksik yönetici davranışları ve işyeri şiddetinin örgütsel sinizm ile ilişkisinin incelenmesi: sağlık çalışanları üzerine kesitsel bir araştırma. *EKEV Akademi Dergisi*, (98), s: 223-235.

Şen, C. ve Mert, İ. S. (2019). Psikolojik sermayenin iş tatmini, örgütsel bağlılık ve sinizm üzerindeki etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(4), s: 9-21.

Tarakcı, H. ve Akın, A. (2017). Psikolojik sözleşme ihlali ve örgütsel sinizm: Çorum ili örneği, *Uluslararararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10 (52), s: 1222-1230.

Tekin Çevik. İ. ve Bedük, A. (2015). A Study on Measuring Public and Private Hospital Employees' Organizational Commitment and Organizational Cynicism Levels: The Case of Konya, *International Journal of Research in Business Studies and Management* 2, (2), s: 1-15.

Torun, Y., ve Çetin, C. (2015). Örgütsel sinizmin kuşaklar bazında değerlendirilmesi: kuşaklara göre örgütsel sinizmin hedefinde ne var?. *İş Ve İnsan Dergisi*, 2(2), s: 137-146.

Tutar, H., Tuzcuoğlu, F. ve Sarkhanov, T. (2021). The Mediating Role of Organizational Cynicism in the Relationship between Workplace Incivility and Organizational Silence, TEM Journal. 10, (2), s: 563-572.

Wanous, J.P, Reichers, A.E, ve Austin, J.T., (2000). Cynicism About Organizational Change: Measurement, Antecedent and Correlates, *Group and Organizational Management*, 25(2), s:132-153.

Yılmaz, F., İşeri, İ. ve Çolak, M.Y. (2016). Ankara'da özel hastanelerde çalışanların sinizm ve örgütsel sinizm düzeyleri. *Akademik Bakış Dergisi*. 54, s: 429-444.

Yılmaz, Z. (2024). Öğretmenlerin Örgütsel Sinizm İle İşe Yabancılaşma Düzeylerine İlişkin Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Hetland, J., & Pallesen, S. (2012). Development of a work addiction scale. *Scandinavian Journal of Psychology*, 53(3), 265-272.

Andreassen, C. S. (2014). Workaholism: An overview and current status of the research. *Journal of Behavioral Addictions*, 3(1), 1–11.

Aziz, S., & Zickar, M. J. (2006). A cluster analysis investigation of workaholism as a syndrome. *Journal of Occupational Health Psychology*, 11(1), 52.

Aziz, S., & Cunningham, J. (2008). Workaholism, work stress, work-life imbalance: exploring gender's role. *Gender in Management: An International Journal*, 23(8), 553-566.

Becker, G. S. (1965). A theory of the allocation of time. *The Economic Journal*, 75(299), 493-517.

Burke, R. J. (1999). Workaholism in organizations: Gender differences. *Sex Roles*, 41(5), 333–345.

Burke, R. J. (2000). Workaholism in organizations: Psychological and physical well-being consequences. *Stress Medicine*, 16(1), 11–16.

Burke, R. J., & Cooper, C. L. (2008). *The Long Work Hours Culture: Causes, Consequences and Choices*. Emerald Group Publishing.

Clark, M. A. (2005). Understanding the workaholism phenomenon. *Human Resource Management Review*, 15(2), 209-222.

Da Silva, J. C., Garcez, A., Cibeira, G. H., Theodoro, H., & Olinto, M. T. A. (2021). Relationship of work-related stress with obesity among Brazilian female shift workers. *Public Health Nutrition*, 24(2), 260–266.

Ruiz-Garcia, P., Castanheira, A. M., Borges, E., & Mosteiro-Diaz, M.-P. (2022). Workaholism and work-family interaction among emergency and critical care nurses. *Intensive and Critical Care Nursing*, 72, 103240.

Harpaz, I., & Snir, R. (2003). Workaholism: Its definition and nature. *Human Relations*, 56(3), 291-319.

Hochschild, A. R. (1997). *The Time Bind: When Work Becomes Home and Home Becomes Work*. Metropolitan Books.

Kanai, A., & Wakabayashi, M. (2001). Workaholism among Japanese blue-collar employees. *International Journal of Stress Management*, 8(2), 129–145.

Killinger, B. (1991). *Workaholics: The Respectable Addicts*. Simon and Schuster.

Kossek, E. E., Baltes, B. B., & Matthews, R. A. (2006). How Work-Family Conflict and Work-Family Enrichment Influence Work-Family Balance. *Journal of Organizational Behavior*, 27(4), 111-132.

Krumov, K. D., Larsen, K. S., Gungov, A. L., Liu, J., Schneider, J. F., Kemmelmeier, M., ... & Repaczki, R. (2023). Cross-cultural and gender differences as predictors of workaholic and perfectionist attitudes during the Covid-19 pandemic. *Nanotechnology Perceptions*, 19(1), 41-67.

Kunda, G. (1992). *Engineering Culture: Control and Commitment in a High-Tech Corporation*. Temple University Press.

Machlowitz, M. (1980). *Workaholics: Living with them, working with them*. Addison-Wesley.

McMillan, L. H., O'Driscoll, M. P., & Brady, E. C. (2004). The impact of workaholism on personal relationships. *British Journal of Guidance & Counselling*, 32(2), 171-186.

Melamed, S., Shirom, A., Toker, S., Berliner, S., & Shapira, I. (2006). Burnout and risk of cardiovascular disease: Evidence, possible causal paths, and promising research directions. *Psychological Bulletin*, 132(3), 327–353.

Molino, M., Ingusci, E., Signore, F., Manuti, A., Giancaspro, M. L., Russo, V., Zito, M., & Cortese, C. G. (2020). Wellbeing costs of technology use during covid-19 remote working: An investigation using the italian translation of the technostress creators scale. *Sustainability*, 12(15), 5911.

Ng, T. W. H., Sorensen, K. L., & Eby, L. T. (2006). Locus of control at work: A meta-analysis. *Journal of Organizational Behavior*, 27(8), 1057–1087.

Oates, W. (1971). *Confessions of a Workaholic: The Facts about Work Addiction*. New York: World Publishing Co.

Porter, L. W., & Steers, R. M. (1973). Organizational, Work, and Personal Factors in Employee Turnover and Absenteeism. *Psychological Bulletin*, 80(2), 151-176.

Porter, G. (1996). Organizational impact of workaholism: Suggestions for researching the negative outcomes of excessive work. *Journal of Occupational Health Psychology*, 1(1), 70-84.

Robinson, B. E. (1999). The Work Addiction Risk Test: Development of a tentative measure of workaholism. *Perceptual and Motor Skills*, 88(1), 199-210.

Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2004). Job demands, job resources, and their relationship with burnout and engagement: A multi-sample study. *Journal of Organizational Behavior*, 25(3), 293-315.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Bakker, A. B. (2006). Dr. Jekyll or Mr. Hyde? On the relations between workaholism and work engagement. *Research Companion to Organizational Health Psychology* içinde (pp. 193-216). Edward Elgar Publishing.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Bakker, A. B. (2008). It takes two to tango: Workaholism is not burnout. *The Psychologist*, 21(1), 22-25.

Scott, K. S., Moore, K. S., & Miceli, M. P. (1997). An exploration of the meaning and consequences of workaholism. *Human Relations*, 50(3), 287-314.

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., & Taris, T. W. (2010). How does workaholism affect worker health and performance? The mediating role of coping. *International Journal of Behavioral Medicine*, 17(2), 154-160.

Shimazu, A., Demerouti, E., Bakker, A. B., & Schaufeli, W. B. (2015). Workaholism and well-being among Japanese dual-earner couples: A spillover-crossover perspective. *Social Science & Medicine*, 126, 62-70.

Taris, T. W., Schaufeli, W. B., & Verhoeven, L. C. (2005). Workaholism in the Netherlands: Measurement and related factors. *Work & Stress*, 19(3), 197-217.

Thomas, W. H., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. (2007). Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior*, 28(1), 111–136.

West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing Gender. *Gender & Society*, 1(2), 125-151.

KAYNAKÇA

Akandere, G. (2019). Çalışanların Çevresel Tutkusunun Yeşil Davranışları Üzerindeki Etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17*(4), 387-404.

Aydın, F. ve Kaya, H. (2011). Sosyal Bilimler Lisesi Öğrencilerinin Çevre Duyarlılıklarının Değerlendirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi,* (24), 229-257.

Değirmenci, B. (2021). A Conceptual Investigation of "Green Organizational Behaviors" in the Workplace. *International Journal of Applied Business and Management Studies* 6(2), 5-10.

Dikmen, M. (2023). Otel İşletmelerinde Çalışanların İş Tatmininin Yeşil Örgütsel Davranış Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Erbaşı, A. (2019). Yeşil Örgütsel Davranış Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *İstanbul Yönetim Dergisi* (86), 1-23.

Eroymak, S., İzgüden, D. ve Erdem, R. (2018). Çalışanların Yeşil Davranışının Kavramsal Çerçevede İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(3), 961-971.

Francoeur, V., Paille, P., Yuriev1, A., & Boiral, O. (2021). The Measurement of Green Workplace Behaviors: A Systematic Review. *Organization & Environment, 34*(1), 18-42.

Gülgönül, K. (2023). Kişi Örgüt Uyumu ve Bilinçli Farkındalığın Yeşil Örgütsel Davranışlara Etkisi. Yüksek Lisan Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Homburg, A. ve Stolberg, A. (2006). Explaining Pro-Environmental Behavior With A Cognitive Theory Of Stres: *Journal of Environmental Psychology, 1*(26), 1-14.

Kerse, G., Maden, Ş. ve Selçuk, E. T. (2021). Yeşil Dönüştürücü Liderlik, Yeşil İçsel Motivasyon ve Çalışanın Yeşil Davranışı: Ölçek Uyarlama ve İlişki Tespiti. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 1574-1591. https://doi.org/https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1216

Kırca, P. (2022). Toplam Kalite Yönetimi Uygulamalarının Gıda Sektörü Çalışanlarının Yeşil Örgütsel Davranışları Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul:İstanbul Aydın Üniversitesi.

Kurt, Z. (2022). İsrafla Mücadelede Yeşil Yönetim Ve Yeşil Örgütsel Davranış: Mersin'de Yeşil Etiketli İşletmelerde Araştırma. Doktora tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi

Mert, N. ve Saltık, I. A. (2023). Otel İşletmelerinde Yeşil Örgüt İklimi ve Yeşil Davranışın İş Tatminine Etkisi: Muğla Örneği. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 592-614. https://doi.org/10.47097/piar.1284920

Norton, T. A., Parker, S. L., Zacher, H., ve Ashkanasy, N. M. (2015). Employee Green Behavior: A Theoretical Framework, Multilevel Review, and Future Research Agenda. *Organization and Environment*, 28(1), 103-125. https://doi.org/DOI: 10.1177/1086026615575773

Ones, D. S. & Dilchert, S. (2012). Employee Green Behavior in Jackson, S. E., Ones, D. S., Dilchert, S., & Kraiger, K. (Editor), *Managing Human Resources for Environmental Sustainability*, 85-116. Retrieved from http://ebookcentral.proquest.com

Özalp, Ö., & Erbaşı, A. (2021). Yeşil Örgüt İklimi Algısının Yeşil Örgütsel Davranış Üzerine Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 22*(1), 43-73. https://doi.org/10.24889/ifede.768115

Özkalp, E. (2003). Örgütsel Davranış. E. Özkalp, & Ç. Kırel içinde, *Örgütsel Davranış*. Anadolu Üniversitesi Yayını

Paille, P., & Boiral, O. (2013). Pro-environmental Behavior At Work: Consruct Validity and Determinant: *Journal of Environmental Psychology* (36), 118-128.

Pehlivanlı, E. A. (2023). Çalışanın Yeşil Davranışı. E. Aydın içinde, *Güncel Örgütsel Davranış Yaklaşımları* (435-450).

Ramus, C. A. ve Killmer, A. B. (2007). Corporate greening Through Prosocial Extrarole Behaviours - A Conceptual Framework for Employee Motivation. *Business Strategy and the Environment, 16*, 554-570. https://doi.org/10.1002/bse.504

Smith, A. M. ve O'Sullivan, T. (2012). Environmentally Responsible Behaviour İn The Workplace: An İnternal Social Marketing Approach. *Journal of Marketing Management, 28*(3-4), 469-493. https://doi.org/10.1080/0267257X.2012.658837

Sönmez, R. V. (2020). Okul Yöneticilerinin Yeşil Örgütsel Davranışlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(4), 1107-1119. https://doi.org/10.18506/anemon.628691

Çoban, S. ve Sönmez, Y. (2014). Tüketicilerin Yeşil Pazarlama Uygulamalarıyla İlgili Tutum Ve Davranışları: Ahi Evren Üniversitesi Örneği. *Nevşehir Haci Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3) 65-82.

Süslü, G. (2022). Hizmet Sektöründe Yeşil Örgütsel Davranışın Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi

Şenocak, B. ve Bursalı, Y. M. (2018). İşletmelerde Çevresel Sürdürülebilirlik Bilinci ve Yeşil İşletmecilik Uygulamaları ile İşletme Başarısı Arasındaki İlişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 23*(1), 161-183. https://doi.org/https://orcid.org/0000-0001523 9-8689

Yiğit, B. (2017, 12 27). Örgütsel Davranışta Yeni Bir Yaklaşım: Yeşil İşgören Davanışı. *Uluslarası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi*, 1(1): 67-70.

Yiğit, B. (2022a). Yeşil Örgütsel Davranış Alanındaki Makalelerin Kategorik Olarak İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 9*(1), 189-196.

Yiğit, B. (2022b). Yeşil Örgütsel Davranış: Tekstil Sektöründen Bir Örnek. *Journal Of Emergıng Economıes And Policy, 7*(2), 189-192.

Yiğit, B. (2022c). İşyerinde Gönüllü Yeşil Davranışlar: Beyaz Yakalılar Üzerine Bir Çalışma. *Research Studies Anatolia Journal,* 5(3). 391-410. https://doi.org/10.33723/r:1137586

Zhang, B., Yang, L., Cheng, X. ve Chen, F. (2021). How Does Employee Green Behavior Impact Employee Well-Being? An Empirical Analysis: *International Journal of Environmental Research and Public Health, 13*, 1-18.

Editör:
Doç. Dr. Mukaddes Örs

Sağlık Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Mukaddes Örs

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-035-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Mukaddes Örs
VI+172 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-035-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arslan, H. (2017). İslam Dünyasındaki Şiddet ve Terörün Sebepleri ve Çözüm Önerileri, International Symposium on Contunuity and Change in North Africa, Turkey and Iran, 20-22 Nisan Ankara.

Ay, K. (2019). Avrupa Birliği Uyum Süreci Bağlamında Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Yapısal ve Finansal Dönüşümü. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2019.

Aydın, M. (2002). Türkiye'de Sağlık Sisteminin Gelişimi. M. Aydın (Ed.), Türkiye'de Sağlık Politikaları (pp. 185-212). Ankara: İmge Kitabevi.

Belek, İ., & Soyer, A. (1995). Sağlıkta özelleştirme. Ankara: Sorun Yayınları.

Boerma, W.G.W., (1995). Avrupa Ülkelerinde Birinci Basamak Sağlık Örgütlenmesinin Kimi Özellikleri (Çeviri: İlker BELEK), Toplum ve Hekim Dergisi, 10(67), 65-69.

Çalışkan, Z. (2008). Sağlık ekonomisi: Kavramsal bir yaklaşım. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(1), 1-18.

DPT (2000). Uzun vadeli strateji ve sekizinci beş yıllık kalkınma planı (2001-2005). Ankara: DPT Yayınları.

Etiz, M. (1993). Sağlık hizmetleri yönetimi. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Kıdak, L.B., Uluçaylı S. (2021): Karşılaştırmalı Sağlık Sistemleri, Kısım 5, Bölüm 3, , Editör: Tengilimoğlu, D., Öztürk, Z.: Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Öz, Ö., Tekiner, S., Yıldız, Ö., Yıldırım, Ö., & Çakmak, Ö. (2019). İstanbul'daki Aile Hekimliği Asistanlarının Aile Hekimliği Uygulamasında Önerilen Periyodik Sağlık Muayenesi ve Tarama Testleri Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Ankara Medical Journal*, 19(1), 1-10.

Özbek, N. (2006). Osmanlı İmparatorluğu'nda 'Sosyal Yardım' Uygulamaları. M. Seyitdanlıoğlu& H. İnalcık (Eds.), Tanzimat: Değişim Sürecinde Osmanlı İmparatorluğu (pp. 401-423). Ankara: Phoenix Yayınevi.

Özsarı, S. H., Boz, C. (2021): Karşılaştırmalı Sağlık Sistemleri, Kısm 5, Bölüm 9, Editör: Tengilimoğlu, D., Öztürk, Z.: Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Öztek, Z. (2019). Halk sağlığı bakışıyla sağlık hizmetleri, kavramlar-ilkeler-politikalar. İstanbul: Acıbadem Üniversitesi Yayınları.

Özer, A., Çetinkaya, F. (2020). Sağlık Hizmetleri ve Postpandemik Dönemde Sağlık Hizmetlerinin Dönüşümü. Küresel Salgının Anatomisi İnsan ve Toplumun Geleceği (pp.115-134), Türkiye Bilimler Akademisi, Ankara.

Sağlık Bakanlığı. (2000). Dünya Sağlık Örgütü ve Türkiye İlişkileri. Diş İlişkiler Dairesi Başkanlığı (Ed.) Doğramacı, İ., Tezal Aydın, A., Metin, B., Ankara, Sağlık Bakanlığı Yayınları, Erişim Tarihi: 21.12.2023, Erişim Adresi: https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Home/GetDocument/120.

Sağlık Bakanlığı. (2012). Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011), (Ed.) Akdağ, R., Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Sağlık Bakanlığı. (2022). Sağlık istatistikleri yıllığı 2022. Ankara: SB Yayınları. Erişim Tarihi: 10.12.2024,Erişim Adresi: https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48054/0/siy202205042024pdf.pdf

Sargutan, A. E. (2006a) Sosyal Politika Bilimi- Sosyal Politikalar, Sosyal Devlet, Sosyal Güvenlik, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.

Sargutan, A. E. (2006b) Karşılaştırmalı Sağlık Sistemleri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara.,

Schulz, R., & Johnson, A. C. (1990). Management of hospitals and health services: Strategic issues and performance. St. Louis: Mosby.

Sted, A. (2001). Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, *10*(1), 15-18.

Tontuş, H. (2015), Tüm Yönleriyle Sağlık Turizmi Ülkeler. TC Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü, Erişim Tarihi: 17.11.2024, Erişim Adresi: http://saturk.gov.tr/ust.php.

Top, M. (2016). Cumhuriyet Dönemi Sağlık Politikaları. İçinde M. Top (Ed.), Türkiye'de Sağlık Politikaları (pp. 75-104). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Top, M. (2017). 224 Sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun. İçinde M. Top (Ed.), Türkiye'de Sağlık Politikaları (s. 85-108). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

WONCA Europe. (2023) Revision of the Definition of General Practice/Family Medicine, Erişim Tarihi: 25.11.2024, Erişim adresi: https://www.woncaeurope.org/file/41f61fb9-47d5-4721-884e-603f4afa6588/WONCA_European_Definitions_2_v7.pdf.

Yıldırım, B., Eğici, M. T., & Öz, F. (2018). Aile Hekimliği Uzmanlık Öğrencilerinin Bakış Açısından Aile Hekimliği Saha Eğitimi ve Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri. *Ankara Medical Journal, 18*(3), 300-311.

KAYNAKÇA

Abedrabou, A. (2022). Filistin Sigorta Şirketlerinde Dönüşümcü Liderlik ve Karar Verme. Yüksek Lisans Tezi, Karabük: Karabük Üniversitesi.

Alimo-Metcalfe, B. ve Alban-Metcalfe, R. J. (2001). The Development Of A New Transformational Leadership Questionnaire. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 74(1), 1-27.

Altın, F. (2019). Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Liderlik ve Örgütsel Yenileşme Özelliklerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Arnold, K. A. (2017). Transformational Leadership And Employee Psychological Well Being: A Review And Directions For Future Research. *Journal Of Occupational Health Psychology*, 22(3), 381-393.

Arslan, T. (2024). Sağlık Çalışanlarında Dönüşümcü Liderlik, Psikolojik Sermaye ve İş Yerindeki İyilik Halinin Görev Performansı Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Düzce: Düzce Üniversitesi.

Arslan, T., & Şahin, D. (2024). Dönüşümcü Liderliğin Görev Performansına Etkisi: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *27*(2), 269-282.

Ay, F. A. ve Keleş, K. (2017). Etkileşimci ve Dönüşümcü Liderlik Tarzlarının İşten Ayrılma Niyeti ve İş Performansı Üzerinde Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 6(4), 193-203.

Bass, B. M., Avolio, B.J. (1997). Full range leadership development: Manual for the Multifactor Leadership Questionnaire. *Mind Garden*.

Bass, B.M. (1998), Transformational Leadership. Industrial, Military, and Educational Impact, LEA, Mahwah, NJ.

Bastari, A., Eliyana, A., & Wijayanti, T. (2020). Effects Of Transformational Leadership Styles On Job Performance With Job Motivation As Mediation: A Study İn A State-Owned Enterprise. *Management Science Letters*, *10*(12), 2883-2888.

Behling, O., & McFillen, J. M. (1996). A Syncretical Model Of Charismatic/Transformational Leadership. *Group & Organization Management*, *21*(2), 163-191.

Chua, J., & Ayoko, O. B. (2021). Employees' Self-Determined Motivation, Transformational Leadership And Work Engagement. *Journal of Management & Organization*, *27*(3), 523-543.

Dartey-Baah, K. (2015). Resilient Leadership: A Transformational-Transactional Leadership Mix. *Journal of Global Responsibility*, *6*(1), 99-112.

Detert, J. R., & Burris, E. R. (2007). Leadership Behavior And Employee Voice: Is The Door Really Open?. *Academy Of Management Journal*, *50*(4), 869-884.

Djourova, N. P., Rodríguez Molina, I., Tordera Santamatilde, N., & Abate, G. (2020). Self-Efficacy And Resilience: Mediating Mechanisms In The Relationship Between The Transformational Leadership Dimensions And Well-Being. *Journal Of Leadership & Organizational Studies,* 27(3), 256-270.

Duan, J., Li, C., Xu, Y., & Wu, C. H. (2017). Transformational Leadership And Employee Voice Behavior: A Pygmalion Mechanism. *Journal of Organizational Behavior*, *38*(5), 650-670.

Erkunt, G. (2015). Dönüşümcü Liderlik Davranışlarının Örgüt Kültürü Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Fitzgerald, S. ve Schutte, N. S. (2010). Increasing Transformational Leadership Through Enhancing Self-Efficacy. *Journal Of Management Development,* 29(5), 495-505.

Givens, R. J. (2008). Transformational leadership: The Impact On Organizational And Personal Outcomes. *Emerging Leadership Journeys*, *1*(1), 4-24.

Hacker, S. ve Roberts, T. (2003). *Transformational Leadership: Creating Organizations Of Meaning.* Quality Press.

Howell, J. M., & Avolio, B. J. (1993). Transformational Leadership, Transactional Leadership, Locus Of Control, And Support For İnnovation: Key Predictors Of Consolidated-Business-Unit Performance. *Journal Of Applied Psychology*, *78*(6), 891.

Huo, C., Waheed Akhtar, M., Arslan Safdar, M., Kashif Aslam, M., Abbas, K., Hasan Rafiq, M., ... & Saad Najim AL-Khafaji, D. (2020). Transformational Leadership Spur Organizational Commitment Among Optimistic Followers: The Role Of Psychological Capital. *International Journal Of Organizational Leadership,* 9(2), 93 104.

Ismail, K., Khurram, W., Hussain, T., & Jafri, S. K. A. (2011). Perceptions For Transformational Leadership, Followers' Psychological Capital And Intent To Leave In Pakistan: An Insight From Medical And Engineering Sector. *Interdisciplinary Journal Of Research ın Business,* 1(8), 49-61.

Jeon, J. M., Lee, K. S., Park, C. J., & Woo, H. Y. (2016). Effects Of Nurses' Transformational Leadership On Job Attitude: The Mediating Effects Psychological Capital. *Journal Of The Korea Academia-Industrial Cooperation Society,* 17(7), 228 236.

Khaola, P., & Rambe, P. (2021). The Effects Of Transformational Leadership On Organisational Citizenship Behaviour: The Role Of Organisational Justice And Affective Commitment. *Management Research Review*, *44*(3), 381-398.

Lee, M. Y., & Kim, K. (2012). Influence Of Head Nurses' Transformational Leadership On Staff Nurse's Psychological Well-Being, Stress And Somatization-Focused On The Mediating Effect Of Positive Psychological Capital. *Journal Of Korean Academy Of Nursing Administration,* 18(2), 166-175.

Liu, S. M., & Liao, J. Q. (2013). Transformational Leadership And Speaking Up: Power Distance And Structural Distance As Moderators. *Social Behavior and Personality: an international journal*, *41*(10), 1747-1756.

Mohammed, T.Y. (2019). Dönüşümcü Liderlik Stilinin Örgüt Kültürü ve İşletmenin Yenilikçiliğine Etkisi Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Moorman, R. H., & Fetter, R. (1990). Transformational Leader Behaviors And Their Effects On Followers' Trust İn Leader, Satisfaction, And Organizational Quarterly, 1(2), 107-142.

Provitera, M. J., & Ghasabeh, M. S. (2017). Transformational Leadership: Building An Effective Culture To Manage Organisational Knowledge. *The Journal of Values-Based Leadership*, *10*(2), 42-63.

Rowold, J., & Schlotz, W. (2009). Transformational And Transactional Leadership And Followers' Chronic Stress. *Leadership Review*, *9*(1), 35-48.

Sezgin, G. (2018). Hastanelerde yöneticilerin liderlik davranış tarzlarının sağlık çalışanlarının iş tatmini üzerine etkisi: Özel İstanbul Bölge Hastanesinde sağlık çalışanları üzerinde bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Singh, S., Khan, E., & Rehman, A. (2023). The Impact Of Transformational Leadership On İnnovative Work Behavior, The Mediating Role Of Employee Engagement And Psychological Capital İn Karachi Hospitals. *International Journal Of Business And Economic Affairs,* 8(3), 112-126.

Southwick, F. S., Martini, B. L., Charney, D. S. ve Southwick, S. M. (2017). Leadership And Resilience. *In Leadership Today,* 315-333.

Stone, A. G., Russell, R. F., & Patterson, K. (2004). Transformational Versus Servant Leadership: A Difference In Leader Focus. *Leadership & Organization Development Journal*, 25(4), 349-361.

Svendsen, M., & Joensson, T. S. (2016). Transformational Leadership And Change Related Voice Behavior. *Leadership & Organization Development Journal*, *37*(3), 357-368.

Şar, E. (2018). Öğretmenlerin Kadın Yöneticilerin Dönüşümcü Liderlik Yeterliliklerine İlişkin Algıları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Okan Üniversitesi.

Uzer, M. (2010). İlköğretim Okul Yöneticilerinin Dönüşümcü Liderlik Özelliklerine Sahip Olma Düzeyleri (Silivri İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Uzunlar, E. (2020). Ar-Ge Çalışanlarında Aşırı İş Yükü, Örgütsel Bağlılık ve Dönüşümcü Liderlik Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Ünsal, A.A. (2019). Dönüşümcü Liderlik ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Van Beveren, P., Dimas, I. D., Lourenço, P. R., & Rebelo, T. (2017). Psychometric Properties Of The Portuguese Version Of The Global Transformational Leadership (GTL) Scale. *Revista de Psicología del Trabajo y de las Organizaciones*, *33*(2), 109-114.

Verbraak, K. (2014). Transformational Leadership And Employee Well-Being. *Tilburg: Tilburg University*.

Wang, Y., Zheng, Y., & Zhu, Y. (2018). How Transformational Leadership İnfluences Employee Voice Behavior: The Roles Of Psychological Capital And Organizational İdentification. *Social Behavior And Personality: An International Journal*, *46*(2), 313-321.

Weston, M. J. (2008). Transformational Leadership At A National Perspective. *Nurse Leader*, *6*(4), 41-45.

Yalçın, S. (2016). Liderlik Olgusu Bağlamında İlişkisel (Dönüşümcü) Liderlik Kavramı. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Yammarino, F. J., & Bass, B. M. (1990). Transformational Leadership And Multiple Levels Of Analysis. *Human Relations*, *43*(10), 975-995.

Yıldırım, S. (2019). Sporda Dönüşümcü Liderlik ve Performans: Bir Model Denemesi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Yıldız, F.F. (2013). Yöneticilerin Algılanan Sahte ve Gerçek Dönüşümcü Liderlik Davranışlarını Ayırt Etmede Makyavelizm ile Kişisel Açılım ve Geri Bildirimin Etkileri. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yıldız, K. (2021). Türk Siyasi Hayatında Muhsin Yazıcıoğlu ve Muhsin Yazıcıoğlu'nun Dönüşümcü Liderlik Yönünün Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.

Yuntina, L., Sari, E., & Karnati, N. (2024). The Influence of Transformational Leadership on Task Performance Through Organizational Commitment. *International Journal of Advanced Multidisciplinary*, *2*(4), 854-865.

Yuwono, H., Kurniawan, M. D., Syamsudin, N., Eliyana, A., Saputra, D. E. E., Emur, A. P., & Jalil, N. I. A. (2023). Do Psychological Capital And Transformational Leadership Make Differences İn Organizational Citizenship Behavior?. *Plos One*, *18*(12), e0294559.

Yüksel, H.İ. (2015). Okul Yöneticilerinin Dönüşümcü Liderlik Özellikleri ile Öğretmenlerin Psikolojik Sermayeleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.

Zengin, M. (2019). Ortaöğretimde Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Liderlik Özellikleri ile Okul Güvenliği ve Örgütsel İmaj Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Al-Habib, N. M. I. (2020). Leadership and organizational performance: Is it essential in healthcare systems improvement? A review of literature. *Saudi Journal of Anaesthesia*, *14*(1), 69-76.

Alvesson, M., & Sveningsson, S. (2003). Managers doing leadership: The extra-ordinarization of the mundane. *Human relations*, *56*(12), 1435-1459.

Anderson, D. (2002). Three keys to leadership in times of crisis. *Leadership for the Front Lines*, *1*(427), 1-2.

Apak, S., & Aytaç, A. (2009). *Küresel krizler: kronolojik değerlendirme ve analiz*. Avcıol Basım Yayın.

Atabay, B. (2019). *Sağlık kurumlarında kriz yönetimi ve örnek bir uygulama* (Yüksek Lisans Tezi, Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Augustine, N. R. (1995). Managing the crisis you tried to prevent. *Harvard Business Review*, *73*(6), 147-158.

Barton, L. (2001). Crisis in organizations II, college division's south-western. *South-Western College Pub: Cincinati, OH, USA*.

Bartsch, S., Weber, E., Büttgen, M., & Huber, A. (2021). Leadership matters in crisis-induced digital transformation: how to lead service employees effectively during the COVID-19 pandemic. *Journal of service management*, *32*(1), 71-85.

Beilstein, C. M., Lehmann, L. E., Braun, M., Urman, R. D., Luedi, M. M., & Stüber, F. (2021). Leadership in a time of crisis: Lessons learned from a pandemic. *Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology*, *35*(3), 405-414.

Bice, S., & Brown, S. (2008). Public Health and Medical Crisis Management. *J Med CBR Def*, *6*.

Billings, R. S., Milburn, T. W., & Schaalman, M. L. (1980). A model of crisis perception: A theoretical and empirical analysis. *Administrative science quarterly*, 300-316.

Boin, A. (2004). Lessons from Crisis Research. International studies review, 6(1).

Bojadjiev, M. I., & Vaneva, M. (2021). The impact of COVID-19 crisis on a company's internal communication. *Interdisciplinary Description of Complex Systems: INDECS*, *19*(2), 239-256.

Britt, D. W. (1991). Constructing adaptability: proactive and reactive coping changes in response to an environmental jolt and increased organizational strain. *Journal of Applied Sociology*, 37-54.

Bundy, J., Pfarrer, M. D., Short, C. E., & Coombs, W. T. (2017). Crises and crisis management: Integration, interpretation, and research development. *Journal of management*, *43*(6), 1661-1692.

Burkle Jr, F. M. (2019). Challenges of global public health emergencies: development of a health-crisis management framework. *The Tohoku journal of experimental medicine*, *249*(1), 33-41.

Burkle, F. M., & Greenough, P. G. (2008). Impact of public health emergencies on modern disaster taxonomy, planning, and response. *Disaster medicine and public health preparedness*, *2*(3), 192-199.

Caspers, B. A., & Pickard, B. (2013). Value-based resource management: a model for best value nursing care. *Nursing Administration Quarterly*, *37*(2), 95-104.

Christensen, T. W. (2009). *Crisis leadership: A study of leadership practice*. Capella University.

Cleveland, S., & Cleveland, M. (2018). Toward cybersecurity leadership framework. In *Proceedings of the Thirteenth Midwest Association for Information Systems Conference* (pp. 1-5).

Coombs, W. T. (2007). *Ongoing crisis communication: Planning, managing, and responding*. Sage.

Coventry, L., & Branley, D. (2018). Cybersecurity in healthcare: A narrative review of trends, threats and ways forward. *Maturitas*, *113*, 48-52.

Dahleez, K. A., Aboramadan, M., & Abu sharikh, N. (2022). Empowering leadership and healthcare workers performance outcomes in times of crisis: The mediating role of safety climate. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, *9*(3), 401-421.

Darling, J. R. (1994). Crisis management in international business: Keys to effective decisionmaking. *Leadership & Organization Development Journal*, *15*(8), 3-8.

Davies, H., & Walters, M. (1998). Do all crises have to become disasters? Risk and risk mitigation. *Property Management*, *16*(1), 5-9.

Deloitte Center for Health Solutions. (2022). *Shaping the Future of European Healthcare: Creating and Delivering Digital Services for Better Health Outcomes*. Deloitte. Erişim adresi: https://www2.deloitte.com.

Demirtaş, A. G. H. (2000). *Kriz yönetimi. Kuram ve uygulamada eğitim yönetimi, 23 (23), 353-373*.

Efstathiou Panos, M. D., Dafni, P., & Manwlidou Zacharoula, R. N. (2009). Crisis management in the Health Sector; Qualities and characteristics of health crisis managers. *International Journal of caring sciences*, *2*(3), 105.

Efstathiou, P. (2008). Health crisis management and characteristics of the managers. In *5th Hellenic Conference on Quality of Healthcare Services*.

Elliott, D., & McGuinness, M. (2002). Public inquiry: panacea or placebo?. *Journal of Contingencies and Crisis Management*, *10*(1), 14-25.

Fairhurst, G. T. (2011). Leadership and the power of framing. *Leader to Leader*, *2011*(61), 43-47.

Falagas, M. E., Vouloumanou, E. K., Mavros, M. N., & Karageorgopoulos, D. E. (2009). Economic crises and mortality: a review of the literature. *International journal of clinical practice*, *63*(8), 1128-1135.

Fernandez, A. A., & Shaw, G. P. (2020). Academic leadership in a time of crisis: The Coronavirus and COVID-19. *Journal of leadership Studies*, *14*(1), 39-45.

Ferry, K. (2020). *The Covid-19 Leadership Guide: Strategies for managing through the crisis*.

Gao, R., Liu, J., & Yin, B. (2021). An expanded ethical decision-making model to resolve ethical dilemmas in assessment. *Studies in Educational Evaluation*, *68*, 100978.

Gider, Ö. (2011). Ekonomik Kriz Dönemlerinin Özel Hastanelere Etkileri: Bir Özel Hastanenin Oran Analizleri Yöntemiyle Finansal Performansına Bakış-The Effects Of Economıcal Crısıs Perıods On Prıvate Hospıtals: Overvıew Of Fınancıal Performance Of A Prıvate Hospıtal By U. *Öneri Dergisi*, *9*(36), 87-103.

Gilson, L. (2016). Everyday politics and the leadership of health policy implementation. *Health Systems & Reform*, *2*(3), 187-193.

Green, W. G., & McGinnes, S. R. (2006). *Thoughts on the higher order taxonomy of disaster. Notes on the science of extreme situations, paper no. 7*.

Greenberg, N., & Tracy, D. (2020). What healthcare leaders need to do to protect the psychological well-being of frontline staff in the COVID-19 pandemic. *Bmj Leader*, *4*(3).

Grissom, J. A., & Condon, L. (2021). Leading schools and districts in times of crisis. *Educational Researcher*, *50*(5), 315-324.

Haque, A. (2021). The COVID-19 pandemic and the role of responsible leadership in health care: thinking beyond employee well-being and organisational sustainability. *Leadership in Health Services*, *34*(1), 52-68.

Hashim, A. B. (2019). Leadership behaviour, entrepreneurial orientation and organisational performance in Malaysian small and medium enterprises. *Unpublished doctoral dissertation]. Sultan Idris Education University. https://ir. upsi. edu. my/files/docs/2020/4796_1583729009. pdf*.

Hermann, C. F. (1963). Some consequences of crisis which limit the viability of organizations. *Administrative science quarterly*, 61-82.

Hertelendy, A. J., Chekijian, S., McNulty, E., Mitchell, C. L., Grimes, J. O., Durneva, P., ... & Ciottone, G. R. (2022). Crisis leadership: a case for inclusion in accredited master of public health program curricula. *Public health*, *209*, 14-18.

Hollander, J. E., & Sites, F. D. (2020). The transition from reimagining to recreating health care is now. *NEJM Catalyst Innovations in Care Delivery*, *1*(2).

Jahagirdar, S., Chatterjee, A., Behera, S., & Mohapatra, A. (2020). Response to the COVID-19 pandemic in India: Case studies on leadership in crisis situations. *International Journal of Health & Allied Sciences*, *9*(5), 81-84.

James, E. H., & Wooten, L. P. (2010). Leading under pressure. *From Surviving to Thriving Before*.

James, E. H., Wooten, L. P., & Dushek, K. (2011). Crisis management: Informing a new leadership research agenda. *Academy of management Annals*, *5*(1), 455-493.

Joniaková, Z., Jankelová, N., Blštáková, J., & Némethová, I. (2021, March). Cognitive diversity as the quality of leadership in crisis: Team performance in health service during the COVID-19 pandemic. In *Healthcare* (Vol. 9, No. 3, p. 313). MDPI.

Joyner, F. F., Frantz, D., & Maguire, L. (2013). When culture saved the day: Organization culture and crisis management. *Journal of Business Case Studies (Online)*, *9*(2), 165.

Kahn, W. A., Barton, M. A., & Fellows, S. (2013). Organizational crises and the disturbance of relational systems. *Academy of Management Review*, *38*(3), 377-396.

Kaul, V., Shah, V. H., & El-Serag, H. (2020). Leadership during crisis: lessons and applications from the COVID-19 pandemic. *Gastroenterology*, *159*(3), 809-812.

Kelpsas, B., & Nelson, A. (2016). Ransomware in hospitals: what providers will inevitably face when attacked. *The Journal of Medical Practice Management*, *32*(1), 67-70.

Kim, S. J. (2021). Crisis leadership: An evolutionary concept analysis. *Applied nursing research*, *60*, 151454.

Klann, G. (2003). *Crisis leadership: Using military lessons, organizational experiences, and the power of influence to lessen the impact of chaos on the people you lead*. Center for Creative Leadership.

Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği.* İstanbul, Beta Yayınları.

Kowalski, M. O., Basile, C., Bersick, E., Cole, D. A., McClure, D. E., ve Weaver, S. H. (2020). What do nurses need to practice effectively in the hospital environment? An integrative review with implications for nurse leaders. *Worldviews on Evidence-Based Nursing,* 17(1), 60-70.

Kruse, C. S., Frederick, B., Jacobson, T., & Monticone, D. K. (2017). Cybersecurity in healthcare: A systematic review of modern threats and trends. *Technology and Health Care*, *25*(1), 1-10.

Lacerda, T. C. (2019). Crisis leadership in economic recession: A three-barrier approach to offset external constraints. *Business Horizons*, *62*(2), 185-197.

Lampel, J., Shamsie, J., & Shapira, Z. (2009). Experiencing the improbable: Rare events and organizational learning. *Organization science*, *20*(5), 835-845.

Marmot, M. G., & Bell, R. (2009). How will the financial crisis affect health?. *Bmj*, *338*.

McConnell, A., & Drennan, L. (2006). Mission impossible? Planning and preparing for crisis 1. *Journal of Contingencies and Crisis management*, *14*(2), 59-70.

Mitroff, I. I., Harrington, L. K., & Gai, E. (1996). Thinking about the unthinkable. *Across the board*, *33*, 44-48.

Mitroff, I. I., Pearson, C. M., & Harrington, L. K. (1996). The essential guide to managing corporate crises: A step-by-step handbook for surviving major catastrophes. *(No Title)*.

Na-Nan, K., Kanthong, S. N., & Khummueng, K. (2020). Development of an empowering leadership scale for salespeople: validation and reliability. *Industrial and commercial training*, *52*(4), 209-220.

Nicola, M., Sohrabi, C., Mathew, G., Kerwan, A., Al-Jabir, A., Griffin, M., ... & Agha, R. (2020). Health policy and leadership models during the COVID-19 pandemic: A review. *International journal of surgery*, *81*, 122-129.

Nyfoudi, M., Theodorakopoulos, N., Psychogios, A., & Dysvik, A. (2022). Tell it like it is in SME teams: Adverse working conditions, citizenship behaviour and the role of team information sharing in a turbulent economy. *Economic and Industrial Democracy*, *43*(2), 516-535.

Oreg, S., & Berson, Y. (2019). Leaders' impact on organizational change: Bridging theoretical and methodological chasms. *Academy of Management Annals*, *13*(1), 272-307.

Özden, K. (2009). *İşletme ve örgütlerde toplam kriz yönetimi*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Porche, D. J. (2009). *Emergent leadership during a natural disaster: A narrative analysis of an acute health care organization's leadership*. Capella University.

Quarantelli, E. L. (1988). Disaster crisis management: A summary of research findings. *Journal of management studies*, *25*(4), 373-385.

Reddy, K. S., Mathur, M. R., Negi, S., & Krishna, B. (2017). Redefining public health leadership in the sustainable development goal era. *Health policy and planning*, *32*(5), 757-759.

Riggio, R. E., & Newstead, T. (2023). Crisis leadership. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, *10*(1), 201-224.

Roux-Dufort, C. (2007). Is crisis management (only) a management of exceptions?. *Journal of contingencies and crisis management*, *15*(2), 105-114.

Sarıgül Selvi, S., & Biçer, İ. (2023). Sağlık Kurumlarında Toksik Liderlik. S. Kızılkaya (Ed.). *Sağlık kurumlarında liderlik: yeni paradigmatik yaklaşımlar*. Gazi Kitap Evi.

Shingler-Nace, A. (2020). COVID-19: when leadership calls. *Nurse Leader*, *18*(3), 202-203.

Shrivastava, P., Mitroff, I. I., Miller, D., & Miglani, A. (2020). Understanding industrial crises [1]. In *Risk Management* (pp. 181-200). Routledge.

Smith, D. (1990). Beyond contingency planning: Towards a model of crisis management. *Industrial crisis quarterly*, *4*(4), 263-275.

Smits, S. J., & Ezzat Ally, N. (2003). "Thinking the unthinkable"—Leadership's role in creating behavioral readiness for crisis management. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, *13*(1), 1-23.

Tadesse, W. M. (2019). Public service reform in Ethiopia: Challenges and gaps post-implementation. *Africa's Public Service Delivery and Performance Review*, *7*(1), 1-9.

Tağraf, H., & Arslan, N. T. (2003). Kriz oluşum süreci ve kriz yönetiminde proaktif yaklaşim. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *4*(1), 149-160.

Thach, L. (2012). Managerial perceptions of crisis leadership in public and private organizations: An interview study in the United States. *International Journal of Management*, *29*(2), 712.

Tseng, H. C., Chen, T. F., & Chou, S. M. (2005). SARS: Key factors in crisis management. *Journal of Nursing Research*, *13*(1), 58-65.

Turner, B. A., & Pidgeon, N. F. (1997). *Man-made disasters* (2nd ed.). Butterworth-Heinemann

Tüz, M. V. (2004). *Kriz yönetimi: işletmelerde uygulama için temel adımlar*. Alfa.

Webster, P. (2020). Virtual health care in the era of COVID-19. *The lancet*, *395*(10231), 1180-1181.

West, M., Armit, K., Loewenthal, L., Eckert, R., West, T., & Lee, A. (2015). The Evidence Base. *Leadership and Leadership Development in Healthcare*.

Wooten, L. P., & James, E. H. (2008). Linking crisis management and leadership competencies: The role of human resource development. *Advances in developing human resources*, *10*(3), 352-379.

Wu, Y. L., Shao, B., Newman, A., & Schwarz, G. (2021). Crisis leadership: A review and future research agenda. *The Leadership Quarterly*, *32*(6), 101518.

Yue, C. A., Men, L. R., & Ferguson, M. A. (2019). Bridging transformational leadership, transparent communication, and employee openness to change: The mediating role of trust. *Public relations review*, *45*(3), 101779.

Yukl, G. (2006). *Leadership in Organizations, 9/e*. Pearson Education India.

Zhuravsky, L. (2015). Crisis leadership in an acute clinical setting: Christchurch Hospital, New Zealand ICU experience following the February 2011 earthquake. *Prehospital and disaster medicine*, *30*(2), 131-136.

KAYNAKÇA

Altıntaş, G., & Koçak, A. (2020). Sağlık Girişimciliği ve İnovasyon: Teorik Bir İnceleme. *Sağlık Yönetimi Dergisi,* 25(2), 112-124.

Şahin, İ., & Akdağ, B. (2019). Dijital Sağlık Teknolojilerinin Sağlık Hizmetlerine Katkıları. *Teknoloji ve Yenilik Yönetimi Dergisi,* 3(1), 45-58.

World Health Organization (WHO) (2021). *Innovation in Health Care: Key Trends and Challenges.* World Health Organization Reports.

WHO, (2018). Dünya Sağlık Örgütü. Sağlığın Sosyal Belirleyicileri: Anahtar Kavramlar. URL:http://www.who.int/social_determinants/thecommission/finalreport/key_concepts/en/index. html (E.T.:11.07.2024)

Kalmuk, G., & Acar, A. Z. (2018). Özel Hastanelerde Yenilikçilik ve Performans İlişkisinde Girişimciliğin Ara Değişken Etkisi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *21*(4), 655-673.

Sonğur, C., Kar, A., Kıran, Ş., & Macit, M. (2019). Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Değerlendirilmesi: Klinik Sağlık Hizmeti Alan Hastalar Üzerinde Bir Araştırma. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(15), 43-52.

Kaymaz, Ö. (2023). Türkiye'de Geçmişten Günümüze Sağlık Alanında İnsan Gücünün Değerlendirilmesi. *Sağlık ve Yönetim Dergisi*, 3(1), 49-61.

Akdoğan, R. (2024). Sağlık Sektörü Muhasebe İş İlanlarında Sağlık Yönetimi Mezunu Talebinin İncelenmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, 5(182), 87-94.

Ekinci, N. (2023). *Sağlık Girişimciliğinde İş Planı ve Örnekleri.* Sağlık Girişimciliği.

Erbir, M., & Yılmaz, A. (2019). Sağlık Sektörü Çalışanlarının İç Girişimcilik Düzeyleri. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *6*(1), 110-130.

Griffith, J. R. (2000). *The Well-Managed Healthcare Organization.* Health Administration Press.

Longest, B. B. (2015). Health policymaking in the United States (6th ed.). Health Administration Press.

Cerev, G., & Saylan, B. (2021). Çalışanların Demografik Özelliklerinin Girişimcilik Algısına Etkisi: Sağlık Sektörü Çalışanlarına Yönelik Nicel Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(1), 245-260.

Tarhan, M. (2019). *Girişimcilik Pedagojisine Giriş.* Ankara: Pegem Akademi/

Zahra, S. A., Newey, L. R., & Li, Y. (2014). On The Frontiers: The İmplications Of Social Entrepreneurship For İnternational Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 38(1), 137–158. doi: https://doi.org/10.1111/etap.12061

Boz, D., Duran, C., Uğurlu, A. (2020). *Girişimcilik Eğiliminin İş Performansına Etkisi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 15(1), 11-23.

Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparslan, A. M. (2013). *Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler İle Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 8 (1), 7-28.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 1(2), 25-36.

Akyön, F. V. (2020). Girişimcilik Niyeti, Öz-Yeterlilik ve Girişimcilik Potansiyeline Çevrenin Etkisi Sağlık Yönetimi Lisansüstü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *15*(2), 78-94.

Kaptanoğlu, YA. (2011). *Sağlık Yönetimi.* İstanbul:Beşir Kitapevi.

Söylemez, Ş. Ç. ve Kaya, Ş. D. (2020). Mesleki Uygulama Beklentilerinin Kariyer Motivasyonu Üzerine Etkisi: Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(28), 855-874

Bulut, Ş. (2023). Sağlık Yönetimi ve Beşeri Sermaye İlişkisi. In *Güncel Gelişmeler Işığında Sağlık Yönetimi* (pp. 9-32). İstanbul:Özgür Yayın Dağıtım Ltd. Şti..

Kılıç, U., & Uzun, H. (2023). Sağlık Hizmetlerinde Kalite Yönetimi: Elazığ Örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 10(20), 83-111.

World Health Organization. (2021). Health Systems Strengthening: Glossary. Retrieved from https://www.who.int (E.T.:24.08.2024)

Etesamınıa, S., & Gemlik, N. (2021). Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Girişimcilik Niyeti Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 39-45.

Filiz, B. (2017). *Sağlık Alanında İnovasyon ve Girişimcilik: Merkezi Hastane Randevu Sistemi Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi

Elms, J., Nicholson, J., & Pyman, A. (2020). Entrepreneurship in Healthcare: Innovation and Technology in a Rapidly Changing Environment. *Journal of Healthcare Management,* 65(4), 237-247. https://doi.org/10.1097/JHM.0000000000000601

Topol, E. (2019). *Deep Medicine: How Artificial İntelligence Can Make Healthcare Human Again.* Basic Books.

KAYNAKÇA

Akşahin, A. (2021). Değişime direnç ölçeğinin sağlık sektörü çalışanları üzerinde Türkçe geçerlik ve güvenirliğinin araştırılması. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 157-163.

Altındiş, M., Altındiş, S., & Saylı, H. (2011). Sağlık profesyonellerinin değişim sürecindeki tutumlarını belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 7(14), 75-93.

Armenakis, A.A., & Bedeian, A.G. (1999). Organizational change: A review of theory and research in the 1990s. *Journal of Management*, 25(3), 293-315.

Atam, S., Dindar, Z., & Alan, H. (2020). Değişime dirençte yönetici hemşirenin rolü. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 2(7), 316-322.

Aydın, M.N. (2022). Sağlık çalışanlarının teknostres düzeyinin algılanan verimlilikleri üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Berger, M., Schafer, R., Schmidt, M., Regal, C., and Gimpel, H. (2023). How to prevent technostress at the digital workplace: a Delphi study. *Journal of Business Economics*, 1-63.

Bingül, B. (2006). Study to investigate the relationship between crises and openness to change in organizations. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Brivio, E., Gaudioso, F., Vergine, I., Mirizzi, C. R., Reina, C., Stellari, A., & Galimberti, C. (2018). Preventing technostress through positive technology. *Frontiers in psychology*, 9, 1-5.

Burke, W.W., & Litwin, G.H. (1992). A causal model of organizational performance and change. *Journal of management*, 18(3), 523-545.

Caldwell, S. (2013). Change and fit, fit and change. The psychology of organizational change: Viewing change from the employee's perspective, 255-274.

Califf, C. B. (2022). Stressing affordances: Towards an appraisal theory of technostress through a case study of hospital nurses' use of electronic medical record systems. *Information and Organization*, 32(4), 1-21.

Califf, C. B., Sarker, S., & Sarker, S. (2020). The bright and dark sides of technostress: A mixed-methods study involving healthcare IT. *Mis Quarterly*, 44(2), 809-856.

Carucci, R. (2019). Leading change in a company that's historically bad at it. *Harvard Business Review Digital Articles,* August, 6.

Christensen, J.O., Finne, L.B., Garde, A.H., Nielsen, M.B., Sorensen, K., & Vleeshouwes, J. (2020). The influence of digitalization and new technologies on psychosocial work environment and employee health: a literature review. *STAMI-rapport*, 1-52.

Çakır, M. (2023). Dijital hastaneye geçiş sürecinde olan bir hastanede çalışan hemşire ve doktorların tekno-stres düzeyleri ile değişime karşı tutumları arasındaki ilişki. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çınar, F., & Toker, K. (2018). Ameliyathane hemşirelerinin değişime açıklığa ilişkin değerlendirmeleri. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 1(5), 19-26.

Çoban, İ. (2019). Teknolojik Değişimin Hastane Çalışanları Üzerine Etkileri: Bir Devlet Hastanesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırklareli.

Damanpour, F. (1991). Organizational innovation: A meta-analysis of effects of determinants and moderators. *Academy of management journal*, 34(3), 555-590.

Day, A., Paquet, S., Scott, N., & Hambley, L. (2012). Perceived information and communication technology (ICT) demands on employee outcomes: The moderating effect of organizational ICT support. *Journal of Occupational Health Psychology*, 17(4), 473-491.

Dragano, N., & Lunau, T. (2020). Technostress at work and mental health: concepts and research results. *Current opinion in psychiatry*, 33(4), 407-413.

Ewenstein, B., Smith, W., & Sologar, A. (2015). Changing change management. *McKinsey Digital*, 1-4.

Fugate, M. (2013). Capturing the positive experience of change: antecedents, processes, and consequences. The psychology of organizational change: Viewing change from the employee's perspective, 15-39.

Fuglseth, A. M., & Sorebo, O. (2014). The effects of technostress within the context of employee use of ICT. *Computers in human behavior*, 40, 161-170.

Galpin, T.J. (1996). The human side of change: A practical guide to organization redesign. San Francisco: Jossey-Bass.

Gresov, C., Haveman, H.A., & Oliva, T.A. (1993). Organizational design, inertia and the dynamics of competitive response. *Organization science*, 4(2), 181-208.

Gül, İ., & Tüfekçi, N. (2019). Örgütsel bağlılık ve örgütsel değişme açıklığın örgüt sağlığı üzerindeki etkisi: Afyonkarahisar'daki sağlık çalışanları üzerinde bir araştırma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* 7(18), 1-23.

Güven, A., & Kılınç, İ. (2022). Sağlık işletmelerinde Endüstri 4.0 kapsamında örgütsel değişim üzerine bir araştırma. *Uluslararası İşletme Bilimi ve Uygulamaları Dergisi*, 2(2), 89-112.

Holt, D.T., Armenakis, A.A., Harris, S.G., & Feild, H.S. (2007). Toward a comprehensive definition of readiness for change: A review of research and instrumentation. Pasmore, W.A. & Woodman, R.W. (Ed.) *Research in Organizational Change and Development*, 16, 289-336.

Huff, J.O., Huff, A.S., & Thomas, H. (1992). Strategic renewal and the interaction of cumulative stress and inertia. *Strategic Management Journal*, 13(S1), 55-75.

Jaffe, D.T., Scott, C.D., & Tobe, G.R. (1994). Rekindling commitment: How to revitalize yourself, your work, and your organization. San Francisco: Jossey-Bass.

Koçel, T. (2020). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Kopuz, K., & Aydın, G. (2020). Sağlık çalışanlarında teknostres: bir özel hastane örneği. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 249-264.

Kotter, J.P. (1995). Leading change: Why transformation efforts fail. *Harvard Business Review*, 1-9.

Meyer, A.D., Brooks, G.R., & Goes, J.B. (1990). Environmental jolts and industry revolutions: Organizational responses to discontinuous change. *Strategic Management Journal*, 93-110.

Nastjuk, I., Trang, S., Grummeck-Braamt, J.V., Adam, M.T., & Tarafdar, M. (2023). Integrating and Synthesising Technostress Research: A Meta-Analysis on Technostress Creators, Outcomes, and IS Usage Contexts. *European Journal of Information Systems*, 1-22.

Oreg, S., Todnem, R., & Michel, A. (Eds.). (2013). The psychology of organizational change: Viewing change from the employee's perspective. Cambridge University Press, EBSCOhost.

Owusu-Ansah, S., Azasoo, J. Q., & Adu, I. N. (2016). Understanding the effects of techno-stress on the performance of banking staff. *International Journal of Business Continuity and Risk Management*, 6(3), 222-237.

Özel, G., & Aba, Y.A. (2023). Teknolojinin Görünmeyen Yüzü: Hemşirelik Mesleğinde Teknostres. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2), 258-274.

Pullins, E., Tarafdar, M., & Pham, P. (2020). The dark side of sales technologies: How technostress affects sales professionals. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance*, 7(3), 297-320.

Quick, J.C., Quick, J.D., Nelson, D.L., and Hurrell, J.J. (1997). Preventive stress management in organizations. American Psychological Association, Washington, DC.

Ragu-Nathan, T.S., Tarafdar, M., Ragu-Nathan, B.S., & Tu, Q. (2008). The consequences of technostress for end users in organizations: Conceptual development and empirical validation. *Information Systems Research*, 19(4), 417-433.

Riva, G., Banos, R. M., Botella, C., Wiederhold, B. K., & Gaggioli, A. (2012). Positive technology: using interactive technologies to promote positive functioning. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 15(2), 69-77.

Sağır, A. (2010). Yöneticilerin Liderlik Yaklaşımları ile Değişime Açıklıkları Arasındaki İlişki: Eğitim Sektöründe Bir Araştırma (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Savunma Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.

Sastry, M.A. (1997). Problems and paradoxes in a model of punctuated organizational change. *Administrative Science Quarterly*, 237-275.

Schabracq, M.J., and Cooper, C.L. (2000). The changing nature of work and stress. *Journal of Managerial Psychology,* 15(3), 227-241.

Selye, H. (1974). *Stress without distress*. Philadelphia: Lippincott.

Shadbad, F.N., and Biros, D. (2021). "Does Technostress Trigger Insider Threat? A Conceptual Model and Mitigation Solutions", Lee, Z.W.Y., Chan, T.K.H. and Cheung, C.M.K. (Ed.) Information Technology in Organisations and Societies: Multidisciplinary Perspectives from AI to Technostress, Emerald Publishing Limited, Bingley, 61-83.

Shannon, E. (2020). Change management: what the coranavirus crisis revealed. CPS Practice Advisor, May, 6.

Srivastava, S. C., Chandra, S., & Shirish, A. (2015). Technostress creators and job outcomes: theorising the moderating influence of personality traits. *Information Systems Journal*, 25(4), 355-401.

Stadin, M., Nordin, M., Broström, A., Hanson, L.L.M., Westerlund, H., & Fransson, E.I. (2021). Technostress operationalised as information and communication technology (ICT) demands among managers and other occupational groups-results from the Swedish longitudinal occupational survey of health (SLOSH). *Computers in human behavior*, 114, 1-9.

Şakrak, B. (2023). Çocuk kliniklerinde çalışan hemşirelerde, hastane bilgi sistemini benimsemenin, teknostres ve iş doyumları üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tarafdar, M., Cooper, C.L., & Stich, J.F. (2019). The technostress trifecta-techno eustress, techno distress and design: Theoretical directions and an agenda for research. *Information Systems Journal*, 29(1), 6-42.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, T.S., & Ragu-Nathan, B.S. (2011). Crossing to the dark side: Examining creators, outcomes, and inhibitors of technostress. *Communications of the ACM*, 54(9), 113-120.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, B. S., & Ragu-Nathan, T. S. (2007). The impact of technostress on role stress and productivity. *Journal of management information systems*, 24(1), 301-328.

Tuğlacı Yılmaz, M., & Öztop, S. (2020). Sağlık çalışanlarının örgütsel değişim sürecindeki algıları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 259-278.

Uyar, A. (2017). Shinise Ruhu Yaratmak. Harvard Business Review Türkiye. (https://hbrturkiye.com/blog/shinise-ruhu-yaratmak, Erişim Tarihi: 14.03.2024).

Vollmann, T. E. (1996). The transformation imperative: achieving market dominance through radical change. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Wanberg, C. R., & Banas, J. T. (2000). Predictors and outcomes of openness to changes in a reorganizing workplace. *Journal of applied psychology*, 85(1), 132.

Wang, K., Shu, Q., & Tu, Q. (2008). Technostress under different organizational environments: An empirical investigation. *Computers in human behavior*, 24(6), 3002-3013.

Zukof, K. (2021). The Hard and Soft Sides of Change Management: Tools for Managing Process and People. *Association for Talent Development*, EBSCOhost.

KAYNAKÇA

Ağralı, S. (2002). *Ankara-Kalecik Lisesi Öğrencilerinin İlkyardım Bilgi Düzeyi ve Uygulanan İlkyardım Eğitiminin Bilgi Düzeylerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

AHA, (2024). First Aid Guidelines. https://www.heart.org (E.T.: 01.12.2024).

Akan, E. (2017). *Yaşlılık Kurumlarında Yaşlı Mekânsal Davranış ve Bilişiminin Mekânsal Dizim Bağlamında İrdelenmesi* (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Akca, N., Akca, C., & Sezgin, M. (2024). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Afet Risk Algısının Değerlendirilmesi. M. Örs (ed.). *Sağlık Yönetimi Alanında Uluslararası Araştırmalar -I,* 92. Konya: Eğitim Yayınevi.

Alasya, E. (2012*). 1-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazası Görülme Sıklığı Ve Annelerin Ev Kazaları İle İlgili Uygulamalarının Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi.

Alptekin, F. (2004). *Aksaray İl Merkezinde Ev Kazaları Epidemiyolojisi, Korumaya Yönelik Tutum ve Davranışlar, Ev Kazalarına Yönelik İlk Yardım Bilgi Düzeyi*. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Alptekin, F., Uskun, E., Kişioğlu, A. N. ve Öztürk, M. (2008). Unintentional non-fatal home-related injuries in Central Anatolia, Turkey: Frequencies, Characteristics, And Outcomes. *National Library of Medicine*, 39(5), 535-46.

Amadi, A. G. (2020). Effective Parental Supervision and Child Proofing As Accident Prevention Strategies for Physical Wellbeing of Preschool Children in Port Harcourt Metropolis, Rivers State. *International Journal of Home Science, 6(3) s.* 500-505.

Aries, P. (1962). *Centuries of Childhood: A Social History of Family Life*. Paris: Vintage.

Balibey, M., Polat, S., Ertem, İ., Beyazova, U. ve Şahin, F. (2011), Çocukluk Çağında Ev Kazalarına Yol Açan Etmenler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 20(3), 89-97.

Bergen, G., Chen, L., Warner, M. ve Fingerhut, L. (2008). Injury in the United States. *National Center for Health Statistics*, 32-98.

Bertan, M. ve Çakır, B. (1997). *Halk Sağlığı Yönünden Kazalar. Halk Sağlığı Temel Bilgiler.* Ankara: Güneş Kitabevi.

Bilir, N. ve Erbaydar, N.P. (2015). *Yaşlılık Sorunları ve Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların Kontrolü*, Çağatay Güler ve Levent Akın (Ed.), 1528-57. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınevi.

Bolışk, B., Tanaç, R. ve Demir, E. (1993). Yabancı Cisim Aspirasyonlarında Annelerin Sosyo-Ekonomik Düzeyleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 9(1), 19-23.

Budakoğlu, I., Aksakal, F. N., İlhan, M. N., & Maral, I. (2003, 7). Ankara İli Gölbaşı İlçesi'ndeki ev kazaları sıklığı. *Sağlık ve Toplum*, Temmuz-Eylül (3), 88-91.

Bülbül, S. (2004). Ergen Etiği. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 13(6), 206-210.

Caner, Ş. ve Aydın Avcı, İ. (2022). Yaşlılarda Düşme Riski, Korkusu Ve Düşme Davranışları İle Düşmeye Yönelik Evde Bakım Gereksinimlerinin İncelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 193-208.

CDC. (2012). *National Action Plan for Child Injury Prevention.* Atlanta: Centers for Disease Control and Prevention.

Cingil, D., Gözüm, S. ve Bodur, S. (2015). Bağımlı yaşlısına bakım veren aile üyelerine sunuş yolu ile verilen eğitimin bakım verme yeterliliği ve yaşlı bakımı bilgi düzeyine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(4): 259-67.

Conk, Z. B. (2018). *Pediatri Hemşireliği.* Ankara: Özyurt Matbaacılık.

Coşkun, C., Özkan, S. ve Maral, I. (2008). The Fırst Aid Knowledge of The Mothers Having Children At Age 0-14 And The Frequency Of The Situations Requering First Aid in Çankiri-Eldivan District Center. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 2(3), 1-18.

Çınar N. ve Görak, G. (2003). "0-6 Yaş Çocuklarda Annenin Ev Kazalarına Yönelik Güvenlik Önlemlerini Tanılama Ölçeği"nin Geliştirilmesi, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Çocuk Formu*, 6 (1): 22-7.

ERC, Z. D. (2021, April). ERC 2021. *European Resuscitation Council Guidelines First aid. Resuscitation.*, s. 270-290.

Erkal, S. (2011). *Yaşlılıkta Ev Kazaları.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Evgin, D. ve Çalışkan, Z. (2018). Çocuklarda görülen ev kazaları ve annelerin kazalardan korunmaya yönelik uygulamaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(59), 671-678.

Gibson, M., Andres, R., Kennedy, T. ve Coppard, L. (1987). Kellogg International Working Group on The prevention of falls in later life. *Dan Med Bull.*, s. 1-24.

Gökdemir, B. (2019). *Yaşlıda Düşme ve Düşmeyi Önleme Yolları El Kitabı.* İzmir: Ortak Yayınları.

Günaydın, R. (2010). Assessment Of Quality Of Life In Older People. *The Turkish Journal of Geriatrics*, 13(4), 278-284.

Güner, P., ve Güler, Ç. (2002). Yaşlıların Ev Güvenliği ve Denetim Listesi. *Turkish Journal of Geriatrics*, 5(4), 150-4.

Gür, K., Erol, S., Sezer, A. ve Şişman, F.N. (2013). Ev Ziyaretleriyle Ev Kazası Risk Faktörlerinin Saptanması ve Belirlenen Kazaların Özellikleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 22(6), 226.

Haanes, G.G., Kirkevold, M., Hofoss, D., Horgen, G. ve Eilertsen G. (2015) An intervention designed to improve sensory impairments in the elderly and in door lighting in their homes: An exploratory randomized controlled trial. *Journal of Multidisciplinary Healthcare* (8), 11-20.

Haytoğlu, Z. (2020). Ev Kazaları ve Korunma. *Çukurova Medical Journal,* 46(Özel Sayı 1), 1-3.

Heidi. (2024). www.health.ec.europa.eu/other-pages/basic-page/injury-database_en. (E.T.: 01.12.2024).

Hendrickson, S. (2005, 11). Reaching An Underserved Population with A Randomly Assigned Home Safety Intervention. *Injury Prevention*, s. 313-7.

İBB, (2007). *Çocuklar ve Kazalar.* İstanbul: İstanbul İtfaiyesi Eğitim Yayınları.

İlçe, A. C., İlçe, A. Ö. ve Dıramalı, A. (2007). Yaşlılarda Ev Kazalarının Önlenmesi ve Ev Kazalarının Önlenmesine Yönelik Iç Mekan Çözümlemeleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi*, 1: 6-15.

İnce T, Yalçın S. ve Yurdakök K. (2014). Çocukluk Çağında Ciddi Kaza Sıklığı ve Risk Faktörleri. *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi,* 57(3), 73-82.

Işık, A., Cankurtaran, M. ve Doruk, H. (2006). Geriatrik Olgularda Düşmelerin Değerlendirmesi. *Türk Geriatri Dergisi*, 9 (1), 45-50.

Işık, H. S. (2011). Çocukluk Çağı Kafa Travmaları, 851 Olgunun Retrospektif Değerlendirilmesi: Epidemiyolojik Bir Çalışma. *Ulus Travma Acil Cerrahi Dergisi*, 17(2), 166-172.

Karatepe T.U. ve Ekerbiçer H.Ç., (2017). Çocuklarda Ev Kazaları. *Sakarya Tıp Dergisi,* 7(1), 1.

Kılıç, E., Beyazit, T., Gündoğdu, G., Koşaroğlu, N. E. ve Sümer, H. (2019). Sivas il merkezi kreş ve anaokulu çocuklarında ev kazası geçirme sıklığı ve etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 14-25.

Kıran, S. (2011). Kazalar ve toplum sağlığı yönünden önemi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 10(2), 50-1 .

Koçer, N. (2006). *Çocuklar İçin İlk Yardım ve İlk Yardım Uygulamaları.* Ankara: Morpa Yayınları.

NHS. (2024), *www.nhs.uk/conditions/baby/first-aid-and-safety/safety/baby-and-toddler-safety* (E.T.: 01.12.2024).

Öztürk, C. B. (2013). *Çocukluk Çağı Acil Sorunları ve Hemşirelik Yaklaşımı.* Ankara: Akademisyen Tıp Kitapevi.

Patchala, A., Phanindra, D. ve Jagannath, R. D. (2020). A Study on Prevalence of Domestic Accidents in A Rural Community. *International Journal of Advanced Community Medicine*, 3(2), 53-58.

Rubenstein, L. Z., Josephson, K. R. ve Robbins, A. S. (1994, Sep 15). Falls in the nursing home. *National Library of Medicine*, 121(6), 442-51.

Sağlık Bakanlığı, (2008). *Eğitimciler İçin Eğitim Rehberi, (s.159-179).* Ankara: Sağlık Bakanlığı Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü.

Sağlık Bakanlığı, (2024). *İlk Yardım Eğitim Kitabı.* Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı.

Savcı, A. ve Bilik, Ö. (2014). Ortopedi ve travmatoloji kliniğinde geriatrik değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*,7 (2), 156-163.

Sethi, D. (2005, May 2005 30-31). Childhood injuries in Europe, with a focus on domestic accidets. Preventing children accidets and improving home safety in the European region. Identifying means to make dwellings safer. *Report of WHO expert meeting*, s. 3-4.

Şahin, H. ve Erkal, S. (2017). Evaluation of the elderly' falls efficacy by their status of having a home accident and daily life activities . *J Human Sci*, 14(3), 2308-16.

Törüner, E., & Büyükgönenç, L. (2012). *Çocuk Sağlığı Temel Hemşirelik Yaklaşımları.* Amasya: Göktuğ Yayıncılık.

Turan T., Dündar S.A., Yorgancı M. ve Yıldırım, Z. (2010), 0-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazalarının Önlenmesi. *Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği Dergisi*, 16(6), 552-57.

Turan, T. C. (2007). 0-6 Yaş Grubu Çocukları Olan Annelerin Ev Kazalarını Önlemek İçin Aldıkları Güvenlik Önlemlerinin Aile Özelliklerine ve Ev Kazaları Sıklığına Göre Değerlendirilmesi . *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 17(4), 52-58.

Türk Dil Kurumu (2024), "Kaza" *https://sozluk.gov.tr/*. (E.T.: 29.11.2024).

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). *2023 Türkiye Çocuk Araştırması.* Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.

Türkiye İstatistik Kurumu, *Dünya Nüfus Günü. Ankara:* Türkiye İstatistik Kurumu, www.data.tuik.gov.tr/ Bulten/Index?p=D%C3%BCnya-N%C3%BCfus-G%C3%BCn%C3%BC-2024-53680&dil=1, (E.T.: 27.11.2024).

Türkiye İstatistik Kurumu, *Birth Statistics. Ankara:* Türkiye İstatistik Kurumu, www.data.tuik.gov.tr/ Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2022-49673, (E.T.: 27.11.2024).

Türkiye İstatistik Kurumu, *Hayat Tabloları. Ankara:* Türkiye İstatistik Kurumu, www.data.tuik.gov.tr/ Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2020-2022-49726*,* (E.T.: 27.11.2024).

Uskun E., Alptekin, F., Öztürk, M. ve Kişioğlu A.N. (2008). Ev Hanımlarının Ev Kazalarını Önlemeye Yönelik Tutum ve Davranışları İle Ev Kazalarına Yönelik İlkyardım Bilgi Düzeyleri. *Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği Dergisi*, 14(1), 46-52.

Üçüncü, M., Üçüncü, M., & Toprak, D. (2019). 0-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazaları ve Korunma Yolları Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları. *Journal of Istanbul Faculty of Medicine*, 82(4), 219-228.

Visschedijk, J., Achterberg, W., Van Balen, R., & Hertogh, C. (2010). Fear of falling after hip fracture: a systematic review of measurement instruments, prevalence, interventions, and related factors. *National Library of Medicine*, 58(9), 1739-48.

Watson, M.C., Errington, G. (2016) Preventing unintentional injuries in children: Successful approaches. *Paediatrics and Child Health* 26(5), 194-99.

World Health Organization, Domestic Accident, https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/39742/WHO _?sequence=1 (E.T.: 26.11.2024).

World Health Organization, Falls, www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/falls, (E.T.: 27.11. 2024).

KAYNAKÇA

Ağartan, T. (2007). *Sağlıkta Reform Salgını, Avrupa'da ve Türkiye'de Sağlık Politikaları, Reformlar, Sorunlar, Tartışmalar*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Ağdemir, H. (2012). Sağlık Sektöründe Aile Hekimliği Yeri ve Önemi İle Hizmetten Yararlanılan ve Hizmet Sunanların Memnuniyet Durumu Konusunda Bir Araştırma

Akdağ, R. (2010). *Türkiye SDP Değerlendirme Raporu* (2003–2010), Ankara.

Andersson, A. E. (2009). *Notes On The Historical Background Of European Government, Government For The Future*, (Eds.: Ake E. Endersson, Björn Harsman, John M. Quigley), Amsterdam: Elsevier Publ., 1997,

Ataay, F. (2007). *Kamu Hastane Birlikleri Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme*, Ankara: Der Yayınları.

Atasever, M. (2014*). Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Finansmanı ve Sağlık Harcamalarının Analizi*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayını.

Belek, İ., (2012). *Sağlıkta Dönüşüm: Halkın Sağlığına Emperyalist Saldırı*, İstanbul: Opitimal Yayınları.

Bostan, S. (2009). Sağlıkta dönüşüm Programının Hastane İşletmeleri Üzerindeki değişim Etkisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, *Yüksek Lisans Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı*, Trabzon

Bulut, A. (2007). *Türkiye'de Sağlık Reformunu Tarihçesi, Avrupa'da ve Türkiye'de Sağlık Politikaları Reformlar, Sorunlar, Tartışmalar*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Çelik Y. (2013). *Sağlık Ekonomisi*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Dayı, Y. S. (2007) Meslekler Sosyolojisi Açısından Doktorluk Mesleği

Dinç, G. (2007). Sağlık Hizmetleri Finans ve Ödeme Modelleri: Birleşik Krallık (UK) Örneği, *5. Temel Sağlık Hizmetleri Sempozyumu*, Manisa: Yedikardeşler Form–ofset.

Elbek, O., Adaş, E.B. (2009). Sağlıkta Dönüşüm: Eleştirel Bir Değerlendirme, Türkiye Psikiyatri Derneği Bülteni, 2(1), 40-48.

Eren, İ. (2015). *Refah Devleti ve Sosyal Politikalar, Toplum ve Hekim*, Ankara: Matus Basımevi.

Erençin, A. ve Vesim Y. (2008). Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Dönüşümü ve Yerinden Yönetimi, *Memleket Siyaset Yönetim,* 3(6), 40-46.

Filiz, Y. (2010). Ekonomik Büyüme ve Sağlık Harcamaları İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, *Atılım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı*, Ankara.

İnce, T. (2012). Türkiye'de Sağlık Sistemimin Analizi ve Sağlık Reformuna Dair Çalışmalar

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde:25/I

Keskin, H. İ. (2020). Türkiye'de Aile Hekimliğine Geçiş Sürecinde Birinci Basamak Sağlık Kuruluşlarının Verimliliği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *21*(1), 133-152.

Keyder Ç., Üstündağ N., Ağartan T. ve Yoltar Ç. (2013). Avrupa'da ve Türkiye'de Sağlık Politikaları, Ankara: İletişim Yayıncılık.

Kılıç, B. (2007). Sağlık Sistemlerinde Finansman ve Ödeme Biçimleri ABD ve Almanya Örnekleri, *5. Temel Sağlık Hizmetleri Sempozyumu*, Manisa: Yedikardeşler Form–ofset.

Koçak, O. (2009). Refah Devleti Işığında Sağlık Hizmetleri ve Türkiye'de Sağlık Sektöründe Gelişmeler. *Anadolu İnternational Conference in Economics*, 4(5), 50-57.

Köse, A. (2020). Aile Hekimliği Performans Sisteminin İstatistiki Bölge Düzeyinde Etkinlik Analizi İle Değerlendirilmesi. *Ibad Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 303-323.

Orhaner, E. (2016). Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Finansmanı ve Genel Sağlık Sigortası, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(5), 30-45.

Osmanlı, N., Eruç, R., & Sert, E. (2019). Coğrafi Bilgi Sistemi Platformunda Aile Hekimliği Uygulamasının Değerlendirilmesi Ve Konya Sosyal Doku Haritası Sağlık Unsurlarının Mekânsal Analizleri.

Sayan, İ.Ö. Küçük, A. (2012). Türkiye'de Kamu Personeli İstihdamında Dönüşüm: Sağlık Bakanlığı Örneği, *AÜ, Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 67(1), 40-44.

Scharp, F. (2010). The Viability Of Advanced Welfare States İn The International Economy.

Somunoğlu, S. (2012). *Sağlık Kurumları Yönetimi I*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tatar, M. (2011). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 1(1), 60-77

Uğurluoğlu, Ö. Aldoğan, E.U. Işık, O. Akbolat, M. (2013). *Sağlık Kurumları Mevzuatı*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Al-Lawati, J. A. (2017). Diabetes Mellitus: A Local and Global Public Health Emergency! *Oman Medical Journal*, *32*(3), 177. https://doi.org/10.5001/OMJ.2017.34

Bennett, A. C., Rankin, K. M., & Rosenberg, D. (2012). Does a medical home mediate racia disparities in unmet healthcare needs among children with special healthcare needs? *Maternal and Child Health Journal*, *16 Suppl 2*(2), 330–338. https://doi.org/10.1007/S10995-012-1131-7/TABLES/5

Bozdemir, E. (2020). *Hastalık Maliyet Analizi (Tip 1 Diyabet Hastalığı)*. Gazi Kitapevi.

Bozdemir, E., & Taşlı, M. (2018). Hastalık Maliyet Analizinin Bibliyometrik ve Doküman Açısından İncelemesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, *10*(3), 408–419. https://doi.org/10.18521/ktd.449264

Chen, J., & Hou, F. (2002). Unmet needs for health care. *Health Reports*, *2*(13), 23–34.

Cole, M. B., & Nguyen, K. H. (2020). Unmet social needs among low-income adults in the United States: Associations with health care access and quality. *Health Services Research*, *55*(S2), 873–882. https://doi.org/10.1111/1475-6773.13555

Fjaer, E. L., Stornes, P., Borisova, L. V., McNamara, C. L., & Eikemo, T. A. (2017). Subjective perceptions of unmet need for health care in Europe among social groups: Findings from the European social survey (2014) special module on the social determinants of health. *European Journal of Public Health*, *27*(suppl_1), 82–89. https://doi.org/10.1093/EURPUB/CKW219

Genç, G., & Kurutkan, M. N. (2021). Eşitsizlik Bağlamında Karşılanmayan Sağlık İhtiyacı: Türkiye Sağlık Araştırması Verilerinden Kanıtlar. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi*, *3*(1), 34–51. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sdusyd/issue/64863/864990

Haire-Joshu, D., & Hill-Briggs, F. (2019). The Next Generation of Diabetes Translation: A Path to Health Equity. *Annual Review of Public Health*, *40*(Volume 40, 2019), 391–410. https://doi.org/10.1146/ANNUREV-PUBLHEALTH-040218-044158/CITE/REFWORKS

Hayırlıdağ, M. (2022). Tıp Tarihinde Her Dönem Merak Edilen Hastalık: Şeker . *Academic Social Resources Journal*, *7*(40), 917–920. https://asrjournal.org/files/asrjournal/c890514b-9ee2-4543-a81b-2b2495d1c8b7.pdf

Herkert, D., Vijayakumar, P., Luo, J., Schwartz, J. I., Rabin, T. L., Defilippo, E., & Lipska, K. J. (2019). Cost-Related Insulin Underuse Among Patients With Diabetes. *JAMA Internal Medicine*, *179*(1), 112–114. https://doi.org/10.1001/JAMAINTERNMED.2018.5008

IDF. (2021). *IDF Diabetes Atlas*. https://diabetesatlas.org/

Juškevičius, J., & Balsienė, J. (2010). Human Rights in Healthcare: Some Remarks on the Limits of the Right To Healthcare. *Jurisprudence*, *4*(122), 95–110. http://www.mruni.eu/lt/mokslo_darbai/jurisprudencija/%0Ahttp://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/jurisprudencija/

Kim, J., Kim, H., Kim, H., Min, K. W., Park, S. W., Park, I. B., Park, J. H., Baik, S. H., Son, H. S., Ahn, C. W., Oh, J.-Y., Lee, S., Lee, J., Chung, C. H., Choi, K. M., Choi, I., & Kim, D. J. (2006). Current Status of the Continuity of Ambulatory Diabetes Care and its Impact on Health Outcomes and Medical Cost in Korea Using National Health Insurance Database. *The Journal of Korean Diabetes Association*, *30*(5), 377–387. https://doi.org/10.4093/JKDA.2006.30.5.377

Kim, J. Y., & Yang, Y. (2023). Factors affecting unmet medical needs of patients with diabetes: A population-based study. *Nursing Open*, *10*(10), 6845–6855. https://doi.org/10.1002/NOP2.1933

Mills, C. (1998). *Equity and health: Key issues and WHO's role*.

Nelson, C. H., & Park, J. (2006). The nature and correlates of unmet health care needs in Ontario, Canada. *Social Science & Medicine*, *62*(9), 2291–2300. https://doi.org/10.1016/J.SOCSCIMED.2005.10.014

Ntuli, S., & Letswalo, D. M. (2023). Diabetic foot and lower limb amputations at central, provincial and tertiary hospitals-underscores the need for organised foot health services at primary healthcare level. *The Foot*, *56*, 102039. https://doi.org/10.1016/J.FOOT.2023.102039

Reeves, A., McKee, M., & Stuckler, D. (2015). The attack on universal health coverage in Europe: recession, austerity and unmet needs. *The European Journal of Public Health*, *25*(3), 364. https://doi.org/10.1093/EURPUB/CKV040

Sarı, M., & Bozdemir, E. (2022). Tip 1 Diyabet Hastalığının Hasta Bakış Açısından Maliyet Analizi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, *9*(1), 114–125. https://doi.org/10.54304/shyd.2022.47550

Şimşek, H., & Kılıç, B. (2012). Sağlıkta eşitsizliklerle ilgili temel kavramlar. *Turkish Journal of Public Health*, *10*(2), 116–127. https://doi.org/10.20518/TJPH.173070

TÜİK. (2022). *Ölüm ve Ölüm Nedeni İstatistikleri*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2022-49679&utm_source=chatgpt.com

United Nations Human Rights. (1948). *OHCHR | Universal Declaration of Human Rights* . https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/turkish turkce?utm_source=chatgpt.com

WHO. (2024). *Diabetes*. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/diabetes

Yetim, B., & Çelik, Y. (2020). Sağlık Hizmetlerine Erişim: Karşılanmamış İhtiyaçlar Sorunu. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *31*(2), 423–440. https://doi.org/10.33417/TSH.630479

Yoon, Y. S., Jung, B., Kim, D., & Ha, I. H. (2019). Factors Underlying Unmet Medical Needs: A Cross-Sectional Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *16*(13), 2391. https://doi.org/10.3390/IJERPH16132391

KAYNAKÇA

Alkış, S. (2023). Cemil Meriç'in Düşünce Dünyasında Toplum, İnanç ve Ahlak Varlığı Olarak İnsan – Kısa Bir Değerlendirme. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(1):7-31.

Arslan, O.K. (2015). Bir Temel Hak Olarak Sağlık Hakkı. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 19(1-2):35-59.

Atabay, S.Ş. (2022). Sağlık Hakkı ve Unsurları. Türkiye Biyoetik Dergisi, 9(3):105-113

Çankaya, M. (2022). *Sağlığın Belirleyiciliği ve Sağlık Göstergeleri,* içinde, Sağlık Kurumlarında Kalite ve Performans Yönetimi, Çankaya, M. (Ed.), Nobel Yayınevi, Ankara.

Çelebi M.A. (2012). *İnsan Haklarının Uluslararası Düzeyde Korunması ve Birleşmiş Milletler Sistemi.* T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Çüçen, A.K. (2003). İnsan Hakları Düşüncesinin Gelişimi. *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi* 2, 27-35*,*

Dedeoğlu, K. A. (2018). *Mültecilerin ve Geçici Koruma Sağlananların Sağlık Hakkı: Türkiye Örneği.* T.C. İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Erdoğan, M. (2015). İnsan Hakları Teorisi ve Hukuku. 4. Baskı, Ankara: Orion Kitabevi.

Kalabalık, H. (2018). *İnsan Hakları ve İnsan Hakları Hukuku Kavramı*, içinde, İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri, Özenbaş Boydağ, N. (Ed.), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No.: 3434, Eskişehir.

Kara, U. (2014). *İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri Kavramları ve Tarihsel Gelişimi,* içinde, İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri, Karakaş, I. ve Şen, İ. G. (Ed.), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No.: 2990, Eskişehir.

Karakulak, S. (2007). *Felsefe Açısından İnsan Hakları ve İnsan Hakları Sorunları.* T.C. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Karaman Kepenekci, Y. (2014). İnsan Hakları ve Vatandaşlık. 2. Baskı, Ankara: Siyasal Yayın Dağıtım.

Kol, E. (2015). Türkiye'de Sağlık Reformlarının Sağlık Hakkı Açısından Değerlendirilmesi. *Sosyal Güvenlik Dergisi,* 5(1):135-164.

Metin, B. (2017). Sağlık Hakkı. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi,* 4(1):46-50.

Ögcem, E. (2020). Eyleminin Öznesi veya Nesnesi Olması Bağlamında İnsan*. İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi,* (1):29-57.

Önal, G. (2012). Hasta Haklarının Anatomisi*. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 3(1):7-14.

Özker, R. (2017). *Ekonomik ve Sosyal Haklar Özelinde İnsan Hakları Uygulamaları (Türkiye Örneği).* T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Öztürk, Y.E., Kıraç R. (2019). *Sağlık ve Hastalık,* içinde, Scientific Developments, Dalkılıç, M. (Ed.), Gece Akademi, Ankara.

Savcı Yörük, E. (2021). Sosyal Devlet Anlayışı ve Türkiye'deki Gelişimi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(11):166-179.

Sevgi, G. (2022). İnsan Hakları: Kavramları ve Sorunları, Ionna Kuçuradi. *Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi,* 9(17):263-272.

Somunoğlu S. (1999). Kavramsal Açıdan Sağlık. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 4(1):51-62

Sönmez, S. (2021). *Sosyal Devlet Açısından Gelir Vergisi Tarife ve Oranları.* T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Şen, G.İ., (2014). *İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri Kavramları ve Tarihsel Gelişimi,* içinde, Türkiye'de İnsan Hakları ve Kamu Özgürlükleri: 1982 Anayasasının Öngördüğü Temel Hak ve Özgürlükler Rejimi, Karakaş, I. ve Şen, İ. G. (Ed.), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No.: 2990, Eskişehir.

Tengilimoğlu, D., Işık, O., Akbolat, M. (2024). *Sağlık İşletmeleri Yönetimi*. 11. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tezcan, D., Erdem, M.R., Sancakdar, O., Önok, R.M. (2014). İnsan Hakları El Kitabı. 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, H.H. (2012). *Piyasa,Piyasa Başarısızlıkları,Sağlık ve Sağlık Sigortacılığı,* içinde, Sağlık Sigortacılığı, Yıldırım, H.H. (Ed.), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No.: 2527, Eskişehir.

Yıldırım, N., Bulut M. (2023). Sağlık Kavramına Eleştirel Bakış. *Sağlık ve Toplum Dergisi,* 33(2):54-62.

Yılmaz, C. (2022). *Evrensel Bir Hak Olarak Sağlık Hakkı ve Türkiye'deki Yabancıların Durumu.* T.C. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Karabük.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Pınar Bozbeyoğlu

Kimya

International Research in
the Field of Chemistry

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

KİMYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Pınar Bozbeyoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-034-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KİMYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Pınar Bozbeyoğlu
IV+291 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-034-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Abid, S., Hussain, T., Nazir, A., Zahir, A., & Khenoussi, N. (2019). A novel double-layered polymeric nanofiber-based dressing with controlled drug delivery for pain management in burn wounds. *Polymer Bulletin*, *76*(12), 6387–6411. https://doi.org/10.1007/s00289-019-02727-w

Agarwal, A., Rao, G. K., Majumder, S., Shandilya, M., Rawat, V., Purwar, R., Verma, M., & Srivastava, C. M. (2022). Natural protein-based electrospun nanofibers for advanced healthcare applications: progress and challenges. *3 Biotech*, *12*(4), 1–27. https://doi.org/10.1007/s13205-022-03152-z

Al-Enizi, A. M., Zagho, M. M., & Elzatahry, A. A. (2018). Polymer-based electrospun nanofibers for biomedical applications. *Nanomaterials*, *8*(4), 1–22. https://doi.org/10.3390/nano8040259

Almodovar, J. (Ed.). (2017). *Electrospun Biomaterials and Related Technologies*. Springer International Publishing AG. https://doi.org/10.22146/teknosains.46652

Basar, A. O., Prieto, C., Pardo-Figuerez, M., & Lagaron, J. M. (2023). Poly(3-hydroxybutyrate-co-3-hydroxyvalerate) Electrospun Nanofibers Containing Natural Deep Eutectic Solvents Exhibiting a 3D Rugose Morphology and Charge Retention Properties. *ACS Omega*, *8*(4), 3798–3811. https://doi.org/10.1021/acsomega.2c05838

Bayraktar, O., Erdogan, I., Köse, M. D., & Kalmaz, G. (2017). Nanocarriers for Plant-Derived Natural Compounds. *Nanostructures for Antimicrobial Therapy: Nanostructures in Therapeutic Medicine Series*, 395–412. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-46152-8.00017-2

Bhardwaj, N., & Kundu, S. C. (2010). Electrospinning: A fascinating fiber fabrication technique. *Biotechnology Advances*, *28*(3), 325–347. https://doi.org/10.1016/j.biotechadv.2010.01.004

Eatemadi, A., Daraee, H., Zarghami, N., Yar, H. M., & Akbarzadeh, A. (2016). Nanofiber: Synthesis and biomedical applications. *Artificial Cells, Nanomedicine and Biotechnology*, *44*(1), 111–121. https://doi.org/10.3109/21691401.2014.922568

El Achkar, T., Greige-Gerges, H., & Fourmentin, S. (2021). Basics and properties of deep eutectic solvents: a review. *Environmental Chemistry Letters*, *19*(4), 3397–3408. https://doi.org/10.1007/s10311-021-01225-8

Fadil, F., Affandi, N. D. N., Misnon, M. I., Bonnia, N. N., Harun, A. M., & Alam, M. K. (2021). Review on electrospun nanofiber-applied products. *Polymers*, *13*(13), 1–29. https://doi.org/10.3390/polym13132087

Frąckowiak, P., Jędrzejczak, E., Kaspryszyn, F., Jesionowski, T., & Wysokowski, M. (2024). Revolutionizing electrospinning: Sustainable solutions through deep eutectic solvents in biopolymer processing. In *Journal of Applied Polymer Science* (Vol. 141, Issue 34). https://doi.org/10.1002/app.55864

Hansen, B. B., Spittle, S., Chen, B., Poe, D., Zhang, Y., Klein, J. M., Horton, A., Adhikari, L., Zelovich, T., Doherty, B. W., Gurkan, B., Maginn, E. J., Ragauskas, A., Dadmun, M., Zawodzinski, T. A., Baker, G. A., Tuckerman, M. E., Savinell, R. F., & Sangoro, J. R. (2021). Deep Eutectic Solvents: A Review of Fundamentals and Applications. *Chemical Reviews*, *121*(3), 1232–1285. https://doi.org/10.1021/acs.chemrev.0c00385

Jagirani, M. S., & Soylak, M. (2022). Deep eutectic solvents-based adsorbents in environmental analysis. *TrAC - Trends in Analytical Chemistry*, *157*, 116762. https://doi.org/10.1016/j.trac.2022.116762

Karpuz, Ö., Baltacı, C., Gül, A. Gülen J. Bozbeyoglu P.,Aydoğan N.(2024). Green synthesis of iron and silver nanoparticles from aqueous extract of buckwheat husk waste: antibacterial, cytotoxic, and dye decolorization properties. *Biomass Conv. Bioref.*, https://doi.org/10.1007/s13399-024-06287-6

Khatri, M., Khatri, Z., El-Ghazali, S., Hussain, N., Qureshi, U. A., Kobayashi, S., Ahmed, F., & Kim, I. S. (2020). Zein nanofibers via deep eutectic solvent electrospinning: tunable morphology with super hydrophilic properties. *Scientific Reports*, *10*(1), 1–11. https://doi.org/10.1038/s41598-020-72337-4

Kumar, S. S. D., Rajendran, N. K., Houreld, N. N., & Abrahamse, H. (2018). Recent advances on silver nanoparticle and biopolymer-based biomaterials for wound healing applications.

International Journal of Biological Macromolecules, *115*, 165–175. https://doi.org/10.1016/j.ijbiomac.2018.04.003

Liu, Y., Friesen, J. B., McAlpine, J. B., Lankin, D. C., Chen, S. N., & Pauli, G. F. (2018). Natural Deep Eutectic Solvents: Properties, Applications, and Perspectives. *Journal of Natural Products*, *81*(3), 679–690. https://doi.org/10.1021/acs.jnatprod.7b00945

Ma, Q., Fu, W., Shi, H., Chen, Z., Su, H., & Xu, Q. (2023). An electrospinning carbon nanofiber composite electrode with gradient porous structure for deep eutectic solvent electrolyte-based iron-vanadium redox flow battery. *Journal of Energy Storage*, *74*(PA), 109392. https://doi.org/10.1016/j.est.2023.109392

Mano, F., Aroso, I. M., Barreiros, S., Borges, J. P., Reis, R. L., Duarte, A. R. C., & Paiva, A. (2015). Production of poly(vinyl alcohol) (PVA) fibers with encapsulated natural deep eutectic solvent (NADES) using electrospinning. *ACS Sustainable Chemistry and Engineering*, *3*(10), 2504–2509. https://doi.org/10.1021/acssuschemeng.5b00613

Marincaș, L., Farkas, N. I., Barbu-Tudoran, L., Barabás, R., & Toşa, M. I. (2023). Deep eutectic solvent PCL-based nanofibers as drug delivery system. *Materials Chemistry and Physics*, *304*(May). https://doi.org/10.1016/j.matchemphys.2023.127862

Martins, R., Mouro, C., Pontes, R., Nunes, J., & Gouveia, I. (2023). Natural Deep Eutectic Solvent Extraction of Bioactive Pigments from Spirulina platensis and Electrospinning Ability Assessment. *Polymers*, *15*(6). https://doi.org/10.3390/polym15061574

Mishra, R., Militky, J., & Venkataraman, M. (2018). Electrospun nanofibers. In *Nanotechnology in Textiles: Theory and Application*. Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102609-0.00002-X

Mouro, C., Gomes, A. P., & Gouveia, I. C. (2024). From Hemp Waste to Bioactive Nanofiber Composites: Deep Eutectic Solvents and Electrospinning in Upcycling Endeavors. *Gels*, *10*(1), 1–15. https://doi.org/10.3390/gels10010001

Mouro, C., Martins, R., Gomes, A. P., & Gouveia, I. C. (2023). Upcycling Wool Waste into Keratin Gel-Based Nanofibers Using Deep Eutectic Solvents. *Gels*, *9*(8). https://doi.org/10.3390/gels9080661

Mukesh, C., Mondal, D., Sharma, M., & Prasad, K. (2014). Choline chloride-thiourea, a deep eutectic solvent for the production of chitin nanofibers. *Carbohydrate Polymers*, *103*(1), 466–471. https://doi.org/10.1016/j.carbpol.2013.12.082

Patel, P. R., & Gundloori, R. V. N. (2023). A review on electrospun nanofibers for multiple biomedical applications. *Polymers for Advanced Technologies*, *34*(1), 44–63. https://doi.org/10.1002/pat.5896

Peijs, T. (2018). *6.7 Electrospun Polymer Nanofibers and Their Composites*.

Rahman, S. M., Mohd Said, S. B., Subramanian, B., Long, B. D., Kareem, M. A., & Soin, N. (2016). Synthesis and Characterization of Polymer Electrolyte Using Deep Eutectic Solvents and Electrospun Poly(vinyl alcohol) Membrane. *Industrial and Engineering Chemistry Research*, *55*(30), 8341–8348. https://doi.org/10.1021/acs.iecr.6b01754

Rong, K., Wei, J., Wang, Y., Liu, J., Qiao, Z. A., Fang, Y., & Dong, S. (2021). Deep eutectic solvent assisted zero-waste electrospinning of lignin fiber aerogels. *Green Chemistry*, *23*(16), 6065–6075. https://doi.org/10.1039/d1gc01872h

Saallah, S., Nairn, M. N., Mokhtar, M. N., Bakar, N. F. A., Gen, M., & Lenggoro, I. W. (2021). Preparation and characterisation of cyclodextrin glucanotransferase enzyme immobilised in electrospun nanofibrous membrane. *Journal of Fiber Science and Technology*, *73*(10), 251–260. https://doi.org/10.2115/fiberst.2017-0035

Sereshti, H., Mohammadi, Z., Soltani, S., & Najarzadekan, H. (2022). A green miniaturized QuEChERS based on an electrospun nanofibrous polymeric deep eutectic solvent coupled to gas chromatography-mass spectrometry for analysis of multiclass pesticide residues in cereal flour samples. *Journal of Molecular Liquids*, *364*, 120077. https://doi.org/10.1016/j.molliq.2022.120077

Shirkhodaie, M., Seidi, S., Shemirani, F., Zaroudi, F., & Madadkar, N. (2024). Natural deep eutectic solvent–functionalized mesoporous graphitic carbon nitride–reinforced electrospun nanofiber: a

promising sorbent in miniaturized on-chip thin film micro-solid-phase extraction prior to liquid chromatography–tandem mass spectrometry f. *Microchimica Acta*, *191*(10), 1–15. https://doi.org/10.1007/s00604-024-06650-4

Silva, N. H. C. S., Pinto, R. J. B., Freire, C. S. R., & Marrucho, I. M. (2016). Production of lysozyme nanofibers using deep eutectic solvent aqueous solutions. *Colloids and Surfaces B: Biointerfaces*, *147*, 36–44. https://doi.org/10.1016/j.colsurfb.2016.07.005

Taghizadeh, M., Taghizadeh, A., Vatanpour, V., Ganjali, M. R., & Saeb, M. R. (2021). Deep eutectic solvents in membrane science and technology: Fundamental, preparation, application, and future perspective. *Separation and Purification Technology*, *258*(P2), 118015. https://doi.org/10.1016/j.seppur.2020.118015

Tan, X., Wang, Y., Du, W., & Mu, T. (2020). Top-Down Extraction of Silk Protein Nanofibers by Natural Deep Eutectic Solvents and Application in Dispersion of Multiwalled Carbon Nanotubes for Wearable Sensing. *ChemSusChem*, *13*(2), 321–327. https://doi.org/10.1002/cssc.201902979

Thenmozhi, S., Dharmaraj, N., Kadirvelu, K., & Kim, H. Y. (2017). Electrospun nanofibers: New generation materials for advanced applications. *Materials Science and Engineering: B*, *217*, 36–48. https://doi.org/10.1016/j.mseb.2017.01.001

Turan, K., Akcan, M., & Kalfa, O. M. (2021). Preparation, Characterization and Antibacterial Activity of Malva Sylvestris L. Seed Extract Containing Novel Electrospun PVA Nanofibers. *Gazi University Journal of Science*, *34*(4), 987–998. https://doi.org/10.35378/gujs.794638

Turan, K., & Kalfa, O. M. (2022). Removal of lead from aqueous solution using electrospun nanofibers: preparation, characterization, adsorption isotherm, and kinetic study. *Analytical Methods*, *14*(35), 3382–3396. https://doi.org/10.1039/D2AY00691J

Vannuchi, N., Ramos, S. dos P., Mazzo, T. M., Longo, E., Bonsanto, F. P., Braga, A. R. C., & de Rosso, V. V. (2024). Natural deep eutectic solvents (NADES)-Extracted Anthocyanins: Bioaccessibility in electrospun PEO microfibers. *Food Research International*, *177*(December 2023), 113898. https://doi.org/10.1016/j.foodres.2023.113898

Weerasinghe, U. A., Wu, T., Chee, P. L., Yew, P. Y. M., Lee, H. K., Loh, X. J., & Dan, K. (2024). Deep eutectic solvents towards green polymeric materials. *Green Chemistry*, *26*(15), 8497–8527. https://doi.org/10.1039/d4gc00532e

Xue, J., Xie, J., Liu, W., & Xia, Y. (2017). Electrospun Nanofibers: New Concepts, Materials, and Applications. *Accounts of Chemical Research*, *50*(8), 1976–1987. https://doi.org/10.1021/acs.accounts.7b00218

Zdraveva, E., Fang, J., Mijovic, B., & Lin, T. (2017). Electrospun nanofibers. In *Structure and Properties of High-Performance Fibers*. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-100550-7.00011-5

Zhang, Q., Lin, Z., Zhang, W., Huang, T., Jiang, J., Ren, Y., Zhang, R., Li, W., Zhang, X., & Tu, Q. (2020). Fabrication of green poly(vinyl alcohol) nanofibers using natural deep eutectic solvent for fast-dissolving drug delivery. *RSC Advances*, *11*(2), 1012–1021. https://doi.org/10.1039/d0ra08755f

Zhang, W., Ronca, S., & Mele, E. (2017). Electrospun nanofibres containing antimicrobial plant extracts. *Nanomaterials*, *7*(2), 1–17. https://doi.org/10.3390/nano7020042

REFERENCES

Akintola A. A., Yahaya S. (2024). Application of Nanomaterials for Heavy Metal Removal from Contaminated Environments, *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science,* 6 (1), pp 1091-1108.

Bozbeyoglu, P., Gundogdu A. (2023). Adsorption of hexavalent chromium from aqueous solution onto corn cobs – activated carbon, *Turk J Anal Chem*, 5(2), pp 107–117.

Bozbeyoglu, P. (2023). Fındık Kabuğundan Üretilen Aktif Karbonlara Adsorpsiyon Yoluyla Maden Atık Suyundan Bakır (II) Giderimi, *Biyoteknoloji Bülteni*, 4(2), pp 54-61.

Cao M., Li Z., Wang J., Ge W., Yue T., Li R., Colvin V. L., William W.Y. (2012). Food-related applications of magnetic iron oxide nanoparticles: enzyme immobilization, protein purification, and food analysis, *Trends Food Sci. Technol*. 27(2), pp 47–56.

Chen, J., Wang, H., & Wu, P. (2017). Functionalization of carbon nanotubes with amine groups for enhanced removal of heavy metal ions from aqueous solutions. *Environmental Science and Technology,* 51(15), pp 8725–8734.

Chen, Y., Zhu, C., Cen, J., Bai, Y., He, W., Guo, Z. (2015). Ratiometric detection of pH fluctuation in mitochondria with a new fluorescein/cyanine hybrid sensor, *Chemical science,* 6(5), pp 3187–3194.

Fulekar, M. H., & Sharma, J. (2021). Nanomaterials for environmental applications. In Nanotechnology: An Insight, *CRC Press*,56,(8), pp 52-82.

Kumar V., Bhat S. A., Kumar S., Verma P. (2024). Nano-bioremediation for Sustainable Waste Treatment: Applications, Advancements, and Challenges, *Environmental Engineering and Waste Management,*41(7), pp 539–575.

Li, J., Wang, W., & Xu, P. (2020). Nanomaterial-assisted catalytic reduction of heavy metals in environmental remediation. *Journal of Environmental Management*, 255, pp 109864-109876.

Mangala, K., Sreekumar, K. (2020). Study of polycarbosilane-supported copper(II) as a heterogeneous catalyst. *Polym. Bull*. 77, pp 153–163.

Noroozi M.,Sarmad M. M., Abrisham, M., Asgari N., Amirkiai, A., Mofrad G., Motlagh N., Vahabodin G., Reza B., Beniamin Z. (2019). Nanostructure of Aerogels and Their Applications in Thermal Energy Insulation, *Applied Energy Materials*, 45, pp 5319-5349.

Roohollahi H, Zeinalzadeh H., Kazemian H. (2022). Recent Advances in Adsorption and Separation of Methane and Carbon Dioxide Greenhouse Gases Using Metaic Organic Framework-Based Composites, *Industrial & Engineering Chemistry Research*, 61, pp 10555-10586.

Saini M., Augustine S., Ranjan M., Som T. (2020). In-plane optical anisotropy and SERS detection efficiency of self-organized gold nanoparticles on silicon nanoripples: Roles of growth angle and postgrowth annealing, *Applied Surface Science*, 512, pp 45-48.

Xu, L., Liu, X., & Li, Q. (2019). Functionalized nanomaterials for heavy metal ion exchange and adsorption. *Materials Science and Engineering: C,* 105, pp 110054-110068.

Yang, Z., Xu, Y., & Zhu, Z. (2020). Adsorption of heavy metal ions from aqueous solutions using nanoporous materials: A review. *Environmental Science and Technology,* 54(7), pp 3832-3842.

Yu, G., Wu, D., Li, Y., Zhang, Z., Shao, L., Zhou, J., Huang, F. (2016). A pillar [5] arene-based [2] rotaxane lights up mitochondria, *Chemical Science*, 7(5), pp 3017–3024.

REFERENCES

Abad-Gil, L., & Marina, M. L. (2023). Enantioselective analysis of pesticides in food, biological, and environmental samples by chromatographic techniques and capillary electrophoresis. *Journal of Chromatography Open*, *4*, 100099. https://doi.org/10.1016/j.jcoa.2023.100099

Agrawal, J. P. (2015). *High Energy Materials: Propellants, Explosives and Pyrotechnics*.

Aktar, W., Sengupta, D., & Chowdhury, A. (2009). Impact of pesticides use in agriculture: Their benefits and hazards. *Interdisciplinary Toxicology*, *2*(1), 1–12. https://doi.org/10.2478/v10102-009-0001-7

Alhefeiti, M. A., Barker, J., & Shah, I. (2021). Roadside Drug Testing Approaches. *Molecules*, *26*(11), 3291. https://doi.org/10.3390/molecules26113291

Allen, G., & Tunnicliffe, R. (2021). *Drug Crime: Statistics for England and Wales*.

Almog, J., & Zitrin, S. (2009). Colorimetric Detection of Explosives. In *Aspects of Explosives Detection* (pp. 41–58). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374533-0.00004-0

Alonzo, M., Alder, R., Clancy, L., & Fu, S. (2022). Portable testing techniques for the analysis of drug materials. *WIREs Forensic Science*, *4*(6). https://doi.org/10.1002/wfs2.1461

Anzar, N., Suleman, S., Parvez, S., & Narang, J. (2022). A review on Illicit drugs and biosensing advances for its rapid detection. *Process Biochemistry*, *113*, 113–124. https://doi.org/10.1016/j.procbio.2021.12.021

Aznar-Gadea, E., Rodriguez-Canto, P. J., Sánchez, S. A., Martínez-Pastor, J. P., & Abargues, R. (2022). Luminescent CdSe Quantum Dot Arrays for Rapid Sensing of Explosive Taggants. *ACS Applied Nano Materials*, *5*(5), 6717–6725. https://doi.org/10.1021/acsanm.2c00743

Berlato, D. G., Bezerra Pacheco, A. L., Ugalde, G. A., Reginato, F. Z., Saldanha, G. de A., Oliveira, T. F. de, Eller, S., & Bairros, A. V. de. (2024). Dispersive liquid-liquid microextraction (DLLME) for determination of tricyclic antidepressants in whole blood and plasma samples and analysis by liquid chromatography with diode array detector (LC-DAD). *Toxicology Mechanisms and Methods*, *34*(2), 189–202. https://doi.org/10.1080/15376516.2023.2269236

Beveridge, A. (2012). *Forensic Investigation of Explosions*. CRC Press.

Bilal, M., Iqbal, H. M. N., & Barceló, D. (2019). Persistence of pesticides-based contaminants in the environment and their effective degradation using laccase-assisted biocatalytic systems. In *Science of the Total Environment* (Vol. 695). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.133896

Black, C., D'Souza, T., Smith, J. C., & Hearns, N. G. R. (2019). Identification of post-blast explosive residues using direct-analysis-in-real-time and mass spectrometry (DART-MS). *Forensic Chemistry*, *16*, 100185. https://doi.org/10.1016/j.forc.2019.100185

Bolden, A. L., Kwiatkowski, C. F., & Colborn, T. (2015). New Look at BTEX: Are Ambient Levels a Problem? *Environmental Science & Technology*, *49*(9), 5261–5276. https://doi.org/10.1021/es505316f

Bolt, H. M., Degen, G. H., Dorn, S. B., Plöttner, S., & Harth, V. (2006). Genotoxicity and Potential Carcinogenicity of 2,4,6-Trinitrotoluene: Structural and Toxicological Considerations. *Reviews on Environmental Health*, *21*(4). https://doi.org/10.1515/REVEH.2006.21.4.217

Brandi, J., Siragusa, G., Robotti, E., Marengo, E., & Cecconi, D. (2024). "Analysis of veterinary drugs and pesticides in food using liquid chromatography-mass spectrometry." *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *179*, 117888. https://doi.org/10.1016/J.TRAC.2024.117888

Brugnerotto, P., Costa, A. C. O., Fuente-Ballesteros, A., Ares, A. M., Gonzaga, L. V., Fett, R., & Bernal, J. (2023). Determination of seven pesticide residues in Mimosa scabrella honeydew honey from Brazil by GC-MS. *Journal of Food Composition and Analysis*, *122*, 105433. https://doi.org/10.1016/j.jfca.2023.105433

Cailes, J., Dunsmore, R., & Linge, K. L. (2024). Assessment of portable FTIR and Raman spectroscopy for the detection of 2,3-dimethyl-2,3-dinitrobutane (DMDNB) in plastic explosives. *Defence Technology*, *34*, 11–18. https://doi.org/10.1016/j.dt.2023.06.008

Carfora, A., Feola, A., Petrella, R., Ambrosio, G., Festinese, S., Fracassi, I., Palermo, P., Zampone, M., & Campobasso, C. Pietro. (2023). Qualitative/Quantitative Analysis of Alcohol and Licit/Illicit Drugs on Post-Mortem Biological Samples from Road Traffic Deaths. *Separations*, *10*(12), 589. https://doi.org/10.3390/separations10120589

Cetó, X., Truta, F. M., Dragan, A. M., Rodríguez-Franch, E., Tertis, M., Sánchez-Pereña, Á., Comellas-Tena, S., Cristea, C., & del Valle, M. (2025). Towards the development of a portable device based on modified-voltammetric sensors for the detection of illicit drugs and seized samples. *Talanta*, *282*, 127055. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2024.127055

Chang, P., & Xu, G. (2017). A review of the health effects and exposure-responsible relationship of diesel particulate matter for underground mines. *International Journal of Mining Science and Technology*, *27*(5), 831–838. https://doi.org/10.1016/j.ijmst.2017.07.020

Chen, L., Chen, B., Zhou, Z., Liang, Y., Wu, Z., He, M., & Hu, B. (2022). Covalent organic framework-based magnetic solid phase extraction coupled with micellar electrokinetic chromatography for the analysis of trace organophosphorus pesticides in environmental water and atmospheric particulates. *Journal of Chromatography A*, *1673*, 463030. https://doi.org/10.1016/j.chroma.2022.463030

Dar, A. A., Jan, I., Shah, M. D., Sofi, J. A., Hassan, G. I., & Dar, S. R. (2024). Monitoring and method validation of organophosphorus/organochlorine pesticide residues in vegetables and fruits by gas chromatography. *Biomedical Chromatography*, *38*(1). https://doi.org/10.1002/bmc.5756

de Araujo, W. R., Cardoso, T. M. G., da Rocha, R. G., Santana, M. H. P., Muñoz, R. A. A., Richter, E. M., Paixão, T. R. L. C., & Coltro, W. K. T. (2018). Portable analytical platforms for forensic chemistry: A review. *Analytica Chimica Acta*, *1034*, 1–21. https://doi.org/10.1016/J.ACA.2018.06.014

de Faria, L. V., Macedo, A. A., Arantes, L. C., Matias, T. A., Ramos, D. L. O., Richter, E. M., dos Santos, W. T. P., & Muñoz, R. A. A. (2024). Novel disposable and portable 3D-printed electrochemical apparatus for fast and selective screening of 25E-NBOH in forensic samples. *Talanta*, *269*, 125476. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2023.125476

Di Trana, A., Sprega, G., Kobidze, G., Taoussi, O., Lo Faro, A. F., Bambagiotti, G., Montanari, E., Fede, M. S., Carlier, J., Tini, A., Busardò, F. P., Di Giorgi, A., & Pichini, S. (2024). QuEChERS Extraction and Simultaneous Quantification in GC-MS/MS of Hexahydrocannabinol Epimers and Their Metabolites in Whole Blood, Urine, and Oral Fluid. *Molecules*, *29*(14), 3440. https://doi.org/10.3390/MOLECULES29143440/S1

Diana Lima, C., Arantes, L. C., Machado, L. L., Paixão, T. R. L. C., & dos Santos, W. T. P. (2024). Synthetic Cathinones' Comprehensive Screening and Classification by Voltammetric and Chemometric Analyses: A Powerful Method for On-Site Forensic Applications. *Analytical Chemistry*. https://doi.org/10.1021/ACS.ANALCHEM.4C04059/ASSET/IMAGES/LARGE/AC4C04059_0004.JPEG

Doney, B. C., Miller, W. E., Hale, J. M., & Syamlal, G. (2020). Estimation of the number of workers exposed to respirable crystalline silica by industry: Analysis of OSHA compliance data (1979-2015). *American Journal of Industrial Medicine*, *63*(6), 465–477. https://doi.org/10.1002/ajim.23109

Estevanes, J., Couch, A. N., Bates, K., Tyler Davidson, J., & Monjardez, G. (2024). Detection of explosives residue using a novel subsampling technique for DART-HRMS analysis. *Forensic Chemistry*, *39*. https://doi.org/10.1016/j.forc.2024.100585

European Parliament and Council of the European Union. (2019). Directive (EU) 130 of the European Parliament and of the Council of 16 January 2019 amending Directive 2004/37/EC on the protection of workers from the risks related to exposure to carcinogens or mutagens at work. In *European Parliament and Council of the European Union*.

Fang, L., Liao, X., Jia, B., Shi, L., Kang, L., Zhou, L., & Kong, W. (2020). Recent progress in immunosensors for pesticides. In *Biosensors and Bioelectronics* (Vol. 164). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.bios.2020.112255

Farkhondeh, T., Mehrpour, O., Forouzanfar, F., Roshanravan, B., & Samarghandian, S. (2020). Oxidative stress and mitochondrial dysfunction in organophosphate pesticide-induced neurotoxicity and its

amelioration: a review. In *Environmental Science and Pollution Research* (Vol. 27, Issue 20, pp. 24799–24814). Springer. https://doi.org/10.1007/s11356-020-09045-z

Feng, Z., Zhang, P., Yang, X., Guo, X., Yu, J., Du, L., Shao, J., Liang, H., & Jiang, H. (2024). Simultaneous detection of two pesticide residues in tobacco leaves using SiO2@Ag-SERS substrate and portable Raman spectrometer. *Journal of Food Composition and Analysis*, *133*, 106461. https://doi.org/10.1016/J.JFCA.2024.106461

Firozian, F., Nili-Ahmadabadi, A., Moradkhani, S., Moulaei, M., Fasihi, Z., & Ahmadimoghaddam, D. (2021). Adulteration of the Herbal Weight Loss Products by the Illegal Addition of Synthetic Antiobesity Medications: A Pilot Study. *Journal of Obesity*, *2021*(1), 9968730. https://doi.org/10.1155/2021/9968730

Forbes, T. P., Krauss, S. T., & Gillen, G. (2020). Trace detection and chemical analysis of homemade fuel-oxidizer mixture explosives: Emerging challenges and perspectives. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *131*, 116023. https://doi.org/10.1016/j.trac.2020.116023

Frazier, J., Benefield, V., & Zhang, M. (2020). Practical investigation of direct analysis in real time mass spectrometry for fast screening of explosives. *Forensic Chemistry*, *18*, 100233. https://doi.org/10.1016/j.forc.2020.100233

Frinculescu, A., Mercer, B., Shine, T., Ramsey, J., Couchman, L., Douce, D., Frascione, N., & Abbate, V. (2024). Assessment of a Single Quadrupole Mass Spectrometer Combined with an Atmospheric Solids Analysis Probe for the On-Site Identification of Amnesty Bin Drugs. *Journal of the American Society for Mass Spectrometry*, *35*(7), 1480–1489. https://doi.org/10.1021/JASMS.4C00064/ASSET/IMAGES/LARGE/JS4C00064_0006.JPEG

Frinculescu, A., Shine, T., Ramsey, J., Couchman, L., Frascione, N., & Abbate, V. (2024). Analysis of drugs seized from amnesty bins at two major United Kingdom summer music festivals using two portable gas chromatography-mass spectrometry (GC–MS) instruments. *Drug Testing and Analysis*, *16*(11), 1241–1253. https://doi.org/10.1002/DTA.3629

Fu, H., Tan, P., Wang, R., Li, S., Liu, H., Yang, Y., & Wu, Z. (2022). Advances in organophosphorus pesticides pollution: Current status and challenges in ecotoxicological, sustainable agriculture, and degradation strategies. In *Journal of Hazardous Materials* (Vol. 424). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2021.127494

Fu, Q., Zhang, C., Xie, J., Li, Z., Qu, L., Cai, X., Ouyang, H., Song, Y., Du, D., Lin, Y., & Tang, Y. (2019). Ambient light sensor based colorimetric dipstick reader for rapid monitoring organophosphate pesticides on a smart phone. *Analytica Chimica Acta*, *1092*, 126–131. https://doi.org/10.1016/j.aca.2019.09.059

Fursman, H., Morelato, M., Chadwick, S., Coppey, F., Esseiva, P., Roux, C., & Stojanovska, N. (2024). Development and evaluation of portable NIR technology for the identification and quantification of Australian illicit drugs. *Forensic Science International*, *362*, 112179. https://doi.org/10.1016/J.FORSCIINT.2024.112179

Gandhi, S., Suman, P., Kumar, A., Sharma, P., Capalash, N., & Raman Suri, C. (2015). Recent advances in immunosensor for narcotic drug detection. *BioImpacts : BI*, *5*(4), 207. https://doi.org/10.15171/BI.2015.30

Gao, W., Liu, W., Huang, S., Wang, L., Jian, Y., Li, Y., Wu, W., & Shang, L. (2024). Portable hydrogel-based tri-channel fluorescence sensor array for visual detection of multiple explosives. *Nano Research*, *17*(7), 6483–6492. https://doi.org/10.1007/s12274-024-6549-x

Gawande, S. (2017). An Overview of Explosions and Impact of Explosives Materials. *International Journal of Energetic Materials*, *3*(1).

Geerlof-Vidavsky, I., Balch, M., Stark, M., Ngo, D., & Gryniewicz-Ruzicka, C. (2024). A multi-analyte assay of opioids in API and drug products using HPLC and HRMS. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *248*, 116298. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2024.116298

Geitner, V., Orasche, J., Dragan, G. C., Jakobi, G., Schnelle-Kreis, J., Geldenhuys, G.-L., Forbes, P. B. C., Karg, E. W., Breuer, D., & Zimmermann, R. (2021). Feasibility study of portable

sampling techniques for combustion related airborne particulates in a platinum mine. *Gefahrstoffe Reinhaltung Der Luft*, *81*(9–10), 386–396. www.gefahrstoffe.de

Graziano, S., Anzillotti, L., Mannocchi, G., Pichini, S., & Busardò, F. P. (2019). Screening methods for rapid determination of new psychoactive substances (NPS) in conventional and non-conventional biological matrices. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *163*, 170–179. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2018.10.011

Gu, C., Liu, B., & Zhou, K. (2024). Determination of nine organophosphorus pesticide residues in corn by capillary electrophoresis with solid phase extraction. *International Journal of Electrochemical Science*, *19*(11), 100845. https://doi.org/10.1016/j.ijoes.2024.100845

Gundert-Remy, U., Barth, H., Bürkle, A., Degen, G. H., & Landsiedel, R. (2015). Toxicology: a discipline in need of academic anchoring—the point of view of the German Society of Toxicology. *Archives of Toxicology*, *89*(10), 1881–1893. https://doi.org/10.1007/s00204-015-1577-7

Hassaan, M. A., & El Nemr, A. (2020). Pesticides pollution: Classifications, human health impact, extraction and treatment techniques. In *Egyptian Journal of Aquatic Research* (Vol. 46, Issue 3, pp. 207–220). National Institute of Oceanography and Fisheries. https://doi.org/10.1016/j.ejar.2020.08.007

He, H., Li, C., Tian, Y., Wu, P., & Hou, X. (2016). Phosphorescent Differential Sensing of Physiological Phosphates with Lanthanide Ions-Modified Mn-Doped ZnCdS Quantum Dots. *Analytical Chemistry*, *88*(11), 5892–5897. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.6b00780

He, L., He, P., Li, J., Xiong, M., Zhang, Y., & Yan, H. (2025). Fast and on-site detection of fenthion in rice using core-shell Au@Ag nanoparticles and a portable Raman spectrometer. *Journal of Food Composition and Analysis*, *137*, 106856. https://doi.org/10.1016/J.JFCA.2024.106856

He, M., Li, Z., Ge, Y., & Liu, Z. (2016). Portable Upconversion Nanoparticles-Based Paper Device for Field Testing of Drug Abuse. *Analytical Chemistry*, *88*(3), 1530–1534. https://doi.org/10.1021/ACS.ANALCHEM.5B04863/ASSET/IMAGES/LARGE/AC-2015-04863X_0004.JPEG

Houck, M. M., & Siegel, J. A. (2010). Illicit Drugs. *Fundamentals of Forensic Science*, 305–340. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374989-5.00013-2

Hristozova, A. D., Simitchiev, K. K., Kmetov, V. J., & Rosenberg, E. (2024). Compatibility of cloud point extraction with gas chromatography: Matrix effects of Triton X-100 on GC-MS and GC-MS/MS analysis of organochlorine and organophosphorus pesticides. *Talanta*, *269*, 125445. https://doi.org/10.1016/j.talanta.2023.125445

Hu, J. H., Zhang, W., Ren, C. X., Xiong, Y., Zhang, J. Y., He, J., Huang, Y., Tao, Z., & Xiao, X. (2023). A novel portable smart phone sensing platform based on a supramolecular fluorescence probe for quick visual quantitative detection of picric acid. *Analytica Chimica Acta*, *1254*. https://doi.org/10.1016/j.aca.2023.341095

Hu, W., Wu, W., Jian, Y., Haick, H., Zhang, G., Qian, Y., Yuan, M., & Yao, M. (2022). Volatolomics in healthcare and its advanced detection technology. *Nano Research*, *15*(9), 8185–8213. https://doi.org/10.1007/s12274-022-4459-3

Huang, Y., Zhai, J., Liu, L., Shang, Z., Zhang, X., Huang, H., Shen, B., & Chen, G. (2022). Recent developments on nanomaterial probes for detection of pesticide residues: A review. *Analytica Chimica Acta*, *1215*, 339974. https://doi.org/10.1016/J.ACA.2022.339974

Hussain, C. M., Rawtani, D., Pandey, G., & Tharmavaram, M. (2021). Lab-on-chip devices. In *Handbook of Analytical Techniques for Forensic Samples* (pp. 339–357). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822300-0.00018-5

IARC. (2006a). *Formaldehyde, 2-Butoxyethanol and 1-tert-Butoxy-2-Propanol*.

IARC. (2006b). *Titanium dioxide (IARC Group 2B), Summary of data reported*.

IARC. (2014). *Diesel and gasoline engine exhaust and some nitroarenes*.

ICAO. (2005). *Convention of the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection.*

Issaka, E., Wariboko, M. A., Johnson, N. A. N., & Aniagyei, O. N. do. (2023). Advanced visual sensing techniques for on-site detection of pesticide residue in water environments. *Heliyon*, *9*(3). https://doi.org/10.1016/J.HELIYON.2023.E13986

Jain, L., Kaur, J., Ayub, S., Ansari, D., Ahmed, R., Dada, A. Q., & Ahmed, S. (2024). Fentanyl and xylazine crisis: Crafting coherent strategies for opioid overdose prevention. *World Journal of Psychiatry*, *14*(6), 760. https://doi.org/10.5498/WJP.V14.I6.760

Jalalzaei, F., Khajeh, M., Kargar-Shouroki, F., & Oveisi, A. R. (2024). Oxime-functionalized cerium-based metal–organic framework for determination of two pesticides in water and biological samples by HPLC method. *Journal of Nanostructure in Chemistry*, *14*(1), 95–112. https://doi.org/10.1007/S40097-022-00512-2/TABLES/7

Ji, B., Yang, L., Zhang, M., Li, P., Hou, Z., Lv, J., Xu, X., Bi, W., Xu, G., & Bai, Y. (2024). Application of silanized melamine sponges in matrix purification for rapid analysis of multiple pesticides and veterinary drugs in honey by UPLC-MS/MS. *Food Bioscience*, *59*, 104043. https://doi.org/10.1016/j.fbio.2024.104043

Jiang, X., Li, D., Xu, X., Ying, Y., Li, Y., Ye, Z., & Wang, J. (2008). Immunosensors for detection of pesticide residues. In *Biosensors and Bioelectronics* (Vol. 23, Issue 11, pp. 1577–1587). https://doi.org/10.1016/j.bios.2008.01.035

Kamp, J., Olofsen, E., Henthorn, T. K., Van Velzen, M., Niesters, M., Dahan, A., Backman, J. T., Drover, D. R., Elkomy, M. H., Fanta, S., Flint, R. B., Gustafsson, L. L., Hammer, G. B., Herd, D. W., Kalso, E., Mathôt, R. A. A., Olkkola, K., Peltoniemi, M., Persson, J., … Sherwin, C. M. T. (2020). Ketamine PharmacokineticsA Systematic Review of the Literature, Meta-analysis, and Population Analysis. *Anesthesiology*, *133*(6), 1192–1213. https://doi.org/10.1097/ALN.0000000000003577

Kim, K. H., Kabir, E., & Jahan, S. A. (2017). Exposure to pesticides and the associated human health effects. In *Science of the Total Environment* (Vol. 575, pp. 525–535). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2016.09.009

Kim, K.-H., Jahan, S. A., & Lee, J.-T. (2011). Exposure to Formaldehyde and Its Potential Human Health Hazards. *Journal of Environmental Science and Health, Part C*, *29*(4), 277–299. https://doi.org/10.1080/10590501.2011.629972

Kim, Y. (2014). Occupational Toxicology. In *Reference Module in Biomedical Sciences*. Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-801238-3.00212-9

Kober, S. L., Schaefer, P., Hollert, H., & Frohme, M. (2023). A novel strategy for high-throughput sample collection, analysis and visualization of explosives' concentrations for contaminated areas. *International Journal of Environmental Science and Technology*, *20*(2), 1399–1410. https://doi.org/10.1007/s13762-022-04088-w

Koehler, K. A., & Peters, T. M. (2015). New Methods for Personal Exposure Monitoring for Airborne Particles. *Current Environmental Health Reports*, *2*(4), 399–411. https://doi.org/10.1007/s40572-015-0070-z

Koponen, H., Lukkarinen, K., Leppänen, M., Kilpeläinen, L., Väätäinen, S., Jussheikki, P., Karjalainen, A., Ruokolainen, J., Yli-Pirilä, P., Ihalainen, M., Hyttinen, M., Pasanen, P., & Sippula, O. (2024). Applicability of aethalometers for monitoring diesel particulate matter concentrations and exposure in underground mines. *Journal of Aerosol Science*, *177*. https://doi.org/10.1016/j.jaerosci.2023.106330

Kranenburg, R. F., Ramaker, H. J., Sap, S., & van Asten, A. C. (2022). A calibration friendly approach to identify drugs of abuse mixtures with a portable near-infrared analyzer. *Drug Testing and Analysis*, *14*(6), 1089–1101. https://doi.org/10.1002/DTA.3231

Kranenburg, R. F., Verduin, J., Weesepoel, Y., Alewijn, M., Heerschop, M., Koomen, G., Keizers, P., Bakker, F., Wallace, F., van Esch, A., Hulsbergen, A., & van Asten, A. C. (2020). Rapid and robust on-scene detection of cocaine in street samples using a handheld near-infrared spectrometer and machine learning algorithms. *Drug Testing and Analysis*, *12*(10), 1404–1418. https://doi.org/10.1002/dta.2895

Kuo, P. H., Chang, C. W., Tseng, Y. R., & Yau, H. T. (2024). Efficient, automatic, and optimized portable Raman-spectrum-based pesticide detection system. *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, *308*, 123787. https://doi.org/10.1016/J.SAA.2023.123787

Lai, H. T. (2010). *The Construction and Optimization of an Ion Mobility Spectrometer for the Analysis of Explosives and Drugs* [Doctoral Thesis].

Lazarević-Pašti, T. (2023). Carbon Materials for Organophosphate Pesticide Sensing. In *Chemosensors* (Vol. 11, Issue 2). Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI). https://doi.org/10.3390/chemosensors11020093

Leary, P. E., Kizzire, K. L., Chan Chao, R., Niedziejko, M., Martineau, N., & Kammrath, B. W. (2023). Evaluation of portable gas chromatography–mass spectrometry (GC–MS) for the analysis of fentanyl, fentanyl analogs, and other synthetic opioids. *Journal of Forensic Sciences*, *68*(5), 1601–1614. https://doi.org/10.1111/1556-4029.15340

Lee, J., Sayler, S. K., Zhou, M., Zhu, H., Richardson, R. J., Neitzel, R. L., Kurabayashi, K., & Fan, X. (2018). On-site monitoring of occupational exposure to volatile organic compounds by a portable comprehensive 2-dimensional gas chromatography device. *Analytical Methods*, *10*(2), 237–244. https://doi.org/10.1039/C7AY02754K

Leskinen, J., Joutsensaari, J., Lyyränen, J., Koivisto, J., Ruusunen, J., Järvelä, M., Tuomi, T., Hämeri, K., Auvinen, A., & Jokiniemi, J. (2012). Comparison of nanoparticle measurement instruments for occupational health applications. *Journal of Nanoparticle Research*, *14*(2), 718. https://doi.org/10.1007/s11051-012-0718-7

Li, D., Lv, P., Han, X. W., Jia, Z., Zheng, M., & Feng, H. T. (2023). A Highly Efficient Fluorescent Sensor Based on AIEgen for Detection of Nitrophenolic Explosives. *Molecules*, *28*(1), 181. https://doi.org/10.3390/MOLECULES28010181/S1

Li, Y., Ju, T., & Ma, C. (2019). The temporal, spatial variation and influencing factor of formaldehyde column concentration in the Yangtze River Delta in the past 10 years. *China Environmental Science*, *39*(3), 897–907.

Liu, C. mei, Han, Y., Min, S. geng, Jia, W., Meng, X., & Liu, P. pei. (2018). Rapid qualitative and quantitative analysis of methamphetamine, ketamine, heroin, and cocaine by near-infrared spectroscopy. *Forensic Science International*, *290*, 162–168. https://doi.org/10.1016/J.FORSCIINT.2018.07.008

Liu, S., Yuan, L., Yue, X., Zheng, Z., & Tang, Z. (2008). Recent Advances in Nanosensors for Organophosphate Pesticide Detection. *Advanced Powder Technology*, *19*(5), 419–441. https://doi.org/10.1163/156855208X336684

Luukkonen, T., & Pehkonen, S. O. (2017). Peracids in water treatment: A critical review. *Critical Reviews in Environmental Science and Technology*, *47*(1), 1–39. https://doi.org/10.1080/10643389.2016.1272343

Ma, Y. N., Theerakulpisut, P., & Riddech, N. (2023). Pesticide tolerant rhizobacteria isolated from rice (Oryza sativa) overcomes the effects of salt and drought stress in pesticide contaminated condition. *Plant and Soil*, *490*(1–2), 521–539. https://doi.org/10.1007/S11104-023-06098-0/FIGURES/7

Machado, Y., Coelho Neto, J., Lordeiro, R. A., Alves, R. B., & Piccin, E. (2020). Identification of new NBOH drugs in seized blotter papers: 25B-NBOH, 25C-NBOH, and 25E-NBOH. *Forensic Toxicology*, *38*(1), 203–215. https://doi.org/10.1007/S11419-019-00509-7/FIGURES/9

Mäkinen, M., Nousiainen, M., & Sillanpää, M. (2011). Ion spectrometric detection technologies for ultra-traces of explosives: A review. *Mass Spectrometry Reviews*, *30*(5), 940–973. https://doi.org/10.1002/MAS.20308

Mali, H., Shah, C., Raghunandan, B. H., Prajapati, A. S., Patel, D. H., Trivedi, U., & Subramanian, R. B. (2023). Organophosphate pesticides an emerging environmental contaminant: Pollution, toxicity, bioremediation progress, and remaining challenges. In *Journal of Environmental Sciences (China)* (Vol. 127, pp. 234–250). Chinese Academy of Sciences. https://doi.org/10.1016/j.jes.2022.04.023

Marshall, M., & Oxley, J. C. (2009). Explosives. In *Aspects of Explosives Detection* (pp. 11–26). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374533-0.00002-7

Mehmandoust, S., Sahbafar, H., Mohsennezhad, A., Hadi, A., & Eskandari, V. (2023). Experimental and numerical evaluations of flexible filter paper substrates for sensitive and rapid identification of methyl parathion pesticide via Surface-enhanced Raman scattering (SERS). *Vibrational Spectroscopy*, *129*, 103586. https://doi.org/10.1016/J.VIBSPEC.2023.103586

Misra, S., Sussell, A. L., Wilson, S. E., & Poplin, G. S. (2023). Occupational exposure to respirable crystalline silica among US metal and nonmetal miners, 2000–2019. *American Journal of Industrial Medicine*, *66*(3), 199–212. https://doi.org/10.1002/ajim.23451

Montano, D. (2014). Chemical and biological work-related risks across occupations in Europe: a review. *Journal of Occupational Medicine and Toxicology*, *9*(1), 28. https://doi.org/10.1186/1745-6673-9-28

Montero-Montoya, R., López-Vargas, R., & Arellano-Aguilar, O. (2018). Volatile Organic Compounds in Air: Sources, Distribution, Exposure and Associated Illnesses in Children. *Annals of Global Health*, *84*(2), 225–238. https://doi.org/10.29024/aogh.910

Munawar, K. S., Sameer, M., Javed, M., Abbas, S. M., Javid, J., Ahmad, T., & Hussain, S. (2024). A new analytical methodology for the detection of Methamphetamine using UV-Vis, FTIR, and GC-MS techniques. *NUST Journal of Natural Sciences*, *9*(1). https://doi.org/10.53992/njns.v9i1.157

Munjal, P., Sharma, B., Sethi, J. R., Dalal, A., & Gholap, S. L. (2021). Identification and analysis of organic explosives from post-blast debris by nuclear magnetic resonance. *Journal of Hazardous Materials*, *403*, 124003. https://doi.org/10.1016/J.JHAZMAT.2020.124003

Nawała, J., Szala, M., Dziedzic, D., Gordon, D., Dawidziuk, B., Fabisiak, J., & Popiel, S. (2020). Analysis of samples of explosives excavated from the Baltic Sea floor. *Science of The Total Environment*, *708*, 135198. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.135198

Nazarian, A., & Presser, C. (2014). Forensic analysis methodology for thermal and chemical characterization of homemade explosives. *Thermochimica Acta*, *576*, 60–70. https://doi.org/10.1016/J.TCA.2013.10.036

NIOSH. (2017). *Manual of Analytical Methods (NMAM)* (5th ed.). National Institute for Occupational Safety and Health.

Nohynek, G. J., Antignac, E., Re, T., & Toutain, H. (2010). Safety assessment of personal care products/cosmetics and their ingredients. *Toxicology and Applied Pharmacology*, *243*(2), 239–259. https://doi.org/10.1016/j.taap.2009.12.001

Noll, J. D., & Janisko, S. (2013). Evaluation of a Wearable Monitor for Measuring Real-Time Diesel Particulate Matter Concentrations in Several Underground Mines. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *10*(12), 716–722. https://doi.org/10.1080/15459624.2013.821575

Nordling, J., Kinsky, O. R., Osorio, M., & Pechacek, N. (2017). Description and evaluation of a peracetic acid air sampling and analysis method. *Toxicology and Industrial Health*, *33*(12), 922–929. https://doi.org/10.1177/0748233717739165

Núñez, J., Boersma, A., Koldeweij, R., & Trimboli, J. (2024). A Portable Infrared System for Identification of Particulate Matter. *Sensors*, *24*(7). https://doi.org/10.3390/s24072288

Orfanidis, A., Krokos, A., Mastrogianni, O., Gika, H., Raikos, N., & Theodoridis, G. (2022). Development and Validation of a Single Step GC/MS Method for the Determination of 41 Drugs and Drugs of Abuse in Postmortem Blood. *Forensic Sciences*, *2*(3), 473–491. https://doi.org/10.3390/FORENSICSCI2030035/S1

OSHA. (2017). *OSHA's Respirable Crystalline Silica Standard for Construction*.

OSHA. (2020). *Occupational Safety and Health Standards: toxic and hazardous substances: cadmium (OSHA Standard No. 1910.1027)*. https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1027

Ott, C. E., Burns, A., Sisco, E., & Arroyo, L. E. (2023). Targeted fentanyl screening utilizing electrochemical surface-enhanced Raman spectroscopy (EC-SERS) applied to authentic seized drug casework samples. *Forensic Chemistry*, *34*, 100492. https://doi.org/10.1016/J.FORC.2023.100492

Ott, C. E., Wilcox, A., Kalb, S., McConnell, A., Sisco, E., & Arroyo, L. E. (2024). Development and evaluation of a nontargeted electrochemical surface-enhanced Raman spectroscopy (EC-SERS) screening method applied to forensic seized drug casework samples. *Forensic Chemistry*, *41*, 100621. https://doi.org/10.1016/J.FORC.2024.100621

Pacenti, M., Dugheri, S., Boccalon, P., Arcangeli, G., Dolara, P., & Cupelli, V. (2010). Air Monitoring and Assessment of Occupational Exposure to Peracetic Acid in a Hospital Environment. *INDUSTRIAL HEALTH*, *48*(2), 217–221. https://doi.org/10.2486/indhealth.48.217

Palamar, J. J., & Sönmez, İ. (2022). A qualitative investigation exploring why dance festivals are risky environments for drug use and potential adverse outcomes. *Harm Reduction Journal*, *19*(1), 1–13. https://doi.org/10.1186/S12954-022-00598-5/FIGURES/1

Pan, W., Lv, Y., Pei, T., Li, J., Qin, S., Wang, F., & Li, L. (2024). Method validation, dissipation and risk ranking of multi-pesticides in blueberry. *Journal of Food Composition and Analysis*, *131*, 106242. https://doi.org/10.1016/j.jfca.2024.106242

Pang, H., Xie, J., Meng, X., Sun, R., Chen, J., Guo, C., & Zhou, T. (2024). Portable organophosphorus pesticide detection device based on controllable microfluidic and luminol composite nanofibers. *Journal of Food Engineering*, *364*, 111810. https://doi.org/10.1016/J.JFOODENG.2023.111810

Patel, S. V., & Lurie, I. S. (2021). The use of portable separation devices for forensic analysis: A review of recent literature. *Forensic Chemistry*, *26*, 100365. https://doi.org/10.1016/j.forc.2021.100365

Pechacek, N., Osorio, M., Caudill, J., & Peterson, B. (2015). Evaluation of the toxicity data for peracetic acid in deriving occupational exposure limits: A minireview. *Toxicology Letters*, *233*(1), 45–57. https://doi.org/10.1016/j.toxlet.2014.12.014

Pesce, J., & Grodzins, L. (2012). *U.S. Patent No. US 8155268 B2*.

Peters, S., de Klerk, N., Reid, A., Fritschi, L., Musk, A. (Bill), & Vermeulen, R. (2017). Estimation of quantitative levels of diesel exhaust exposure and the health impact in the contemporary Australian mining industry. *Occupational and Environmental Medicine*, *74*(4), 282–289. https://doi.org/10.1136/oemed-2016-103808

Pichtel, J. (2012). Distribution and Fate of Military Explosives and Propellants in Soil: A Review. *Applied and Environmental Soil Science*, *2012*(1), 617236. https://doi.org/10.1155/2012/617236

Poetto, A. S., Catesini, G., Dossetto, P., Marchetti, S., & Addobbati, R. (2024). Drug driving in Italy. The results of the first roadside drug testing service utilizing on-site confirmatory analysis between 2019 and 2022. *Forensic Science International*, *355*. https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2024.111929

Pope, C. N., Schlenk, D., & Baud, F. J. (2020). History and basic concepts of toxicology. In *An Introduction to Interdisciplinary Toxicology* (pp. 3–15). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-813602-7.00001-6

Proud, W. (2013). The physical basis of explosion and blast injury processes. *Journal of the Royal Army Medical Corps*, *159*(suppl 1), i4–i9. https://doi.org/10.1136/jramc-2013-000030

Prunty, S., Carmany, D., Dhummakupt, E. S., & Manicke, N. E. (2023). Combining presumptive color tests, pressure-sensitive adhesive-based collection, and paper spray-mass spectrometry for illicit drug detection. *The Analyst*, *148*(14), 3274–3284. https://doi.org/10.1039/D3AN00559C

Putra, G., Sumari, S., Sulistyowaty, M., Handajani, M., Suhud, F., Kesuma, D., & Anwari, F. (2024). QUALITATIVE ANALYSIS FOR ILLICIT DRUGS AND NPS (NEW PSYCHOACTIVE SUBSTANCES) USING GC-MS. *Bulletin of Pharmaceutical Sciences Assiut University*, *0*(0), 0–0. https://doi.org/10.21608/bfsa.2024.261161.2000

Ranpara, A., LeBouf, R. F., Nurkiewicz, T. R., Yi, J., Cumpston, J. L., & Stefaniak, A. B. (2023). Multi-instrument assessment of fine and ultrafine titanium dioxide aerosols. *Journal of Toxicology and Environmental Health - Part A: Current Issues*, *86*(1), 1–22. https://doi.org/10.1080/15287394.2022.2150730

Rocha, E. D., Sarkis, J. E. S., Carvalho, M. de F. H., Santos, G. V. dos, & Canesso, C. (2014). Occupational exposure to airborne lead in Brazilian police officers. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, *217*(6), 702–704. https://doi.org/10.1016/j.ijheh.2013.12.004

Russo, A. C. (2024). Assessing lead exposure in special operations military police: contamination patterns from bulletproof vests and ammunition. *International Journal of Occupational and Environmental Safety*, *8*(3), 28–38. https://doi.org/10.24840/2184-0954_008.003_002585

Růžička, M., Kaljurand, M., Gorbatšova, J., Vaher, M., & Mazina-Šinkar, J. (2022). Portable fully automated oral fluid extraction device for illegal drugs. *Talanta*, *243*, 123389. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2022.123389

Sasikumar, R., Alagumalai, K., Kim, B., & Kim, S. C. (2024). Nickel cerium oxide-modified disposable and portable sensor for the rapid monitoring environmentally hazardous organophosphate pesticide in water and vegetable samples. *Chemical Engineering Journal*, *497*, 154809. https://doi.org/10.1016/J.CEJ.2024.154809

Schleiffer, M., & Speiser, B. (2022). Presence of pesticides in the environment, transition into organic food, and implications for quality assurance along the European organic food chain – A review. In *Environmental Pollution* (Vol. 313). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.120116

Scott, I. A., & Scott, R. J. (2020). Pill testing at music festivals: is it evidence-based harm reduction? *Internal Medicine Journal*, *50*(4), 395–402. https://doi.org/10.1111/imj.14742

Seddon, T. (2014). Drug policy and global regulatory capitalism: The case of new psychoactive substances (NPS). *International Journal of Drug Policy*, *25*(5), 1019–1024. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2014.03.009

Shao, Y., Wang, M., Cao, J., She, Y., Cao, Z., Hao, Z., Jin, F., Wang, J., & Abd El-Aty, A. M. (2023). A method for the rapid determination of pesticides coupling thin-layer chromatography and enzyme inhibition principles. *Food Chemistry*, *416*, 135822. https://doi.org/10.1016/J.FOODCHEM.2023.135822

Sharma, B., & Gadi, R. (2023). Analytical Tools and Methods for Explosive Analysis in Forensics: A Critical Review. *Critical Reviews in Analytical Chemistry*. https://doi.org/10.1080/10408347.2023.2274927

Shen, Q.-X., Jiao, Y.-H., Ma, X.-R., Cao, J., & Ye, L.-H. (2024). A green and effective glucoside surfactant assisted micellar electrokinetic chromatography for the separation of phenolic compounds from medicinal plant using response surface methodology. *Sustainable Chemistry and Pharmacy*, *42*, 101842. https://doi.org/10.1016/j.scp.2024.101842

Smith, M. E., Westbrook, E., Stastny, A. L., Streicher, R. P., & Elliott, M. G. (2022). Method development for on-site monitoring of volatile organic compounds via portable TD-GC-MS: evaluation of the analytical performances of HAPSITE® ER instrumentation and thermal desorption sampling media. *International Journal of Environmental Analytical Chemistry*. https://doi.org/10.1080/03067319.2022.2121163

Spencer, M., Wilson, T., & Agnew, R. (2024). Assessing the potential of portable X-ray fluorescence (XRF) as a rapid, onsite screening tool in the assessment of cadmium surface decontamination effectiveness. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *21*(2), 89–96. https://doi.org/10.1080/15459624.2023.2292034

Spikmans, V. (2019). The evolution of environmental forensics: From laboratory to field analysis. *WIREs Forensic Science*, *1*(3). https://doi.org/10.1002/wfs2.1334

Stastny, A. L., Doepke, A., & Streicher, R. P. (2022). A field-portable colorimetric method for the measurement of peracetic acid vapors: a comparison of glass and plastic impingers. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *19*(8), 469–477. https://doi.org/10.1080/15459624.2022.2088772

Stelmaszczyk, P., Białkowska, K., Sekuła, K., Stanaszek, R., & Wietecha-Posłuszny, R. (2024). Screen-printed electrode-based sensor for rapid ketamine determination: optimization and on-site application for seized drugs analysis. *Monatshefte Fur Chemie*, *155*(8–9), 881–888. https://doi.org/10.1007/S00706-024-03237-W/TABLES/2

Stelmaszczyk, P., Iwan, M., & Wietecha-Posłuszny, R. (2022). The direct immersion solid phase microextraction coupled with the LC–MS method for ex vivo determination of selected date-rape drugs in the human blood samples. *Monatshefte Fur Chemie*, *153*(9), 727–734. https://doi.org/10.1007/S00706-022-02962-4/TABLES/4

Sun, H., Xiong, S., Shi, B., Zhou, Y., Bi, C., Li, J., Li, L., Liu, B., Dai, C., Wang, Y., Wang, C., Wang, D., & Liu, W. (2024). Flexible Surface-Enhanced Raman Scattering (SERS) sensor for residue-free pesticide detection based on agriculture 4.0 concepts. *Colloids and Surfaces A: Physicochemical and Engineering Aspects*, *700*, 134647. https://doi.org/10.1016/J.COLSURFA.2024.134647

Sun, X., & Wang, X. (2010). Acetylcholinesterase biosensor based on prussian blue-modified electrode for detecting organophosphorous pesticides. *Biosensors and Bioelectronics*, *25*(12), 2611–2614. https://doi.org/10.1016/j.bios.2010.04.028

Sun, X., Wang, Y., & Lei, Y. (2015). Fluorescence based explosive detection: From mechanisms to sensory materials. In *Chemical Society Reviews* (Vol. 44, Issue 22, pp. 8019–8061). Royal Society of Chemistry. https://doi.org/10.1039/c5cs00496a

Tahira, M., Munir, M., Nawaz, H., Majeed, M. I., Wasim, M., Naz, M., Asghar, M., Shahzadi, A., Ghafoor, N., Umer, R., Sultan, E., Shehnaz, H., & Majeed, M. Z. (2024). Characterization of Illicit Drugs by Surface-Enhanced Raman Spectroscopy (SERS) and Principal Component Analysis (PCA). *Analytical Letters*, *57*(16), 2713–2726. https://doi.org/10.1080/00032719.2023.2301500

Tang, Y., Zhao, W., Zhu, G., Tan, Z., Huang, L., Zhang, P., Gao, L., & Rui, Y. (2024). Nano-Pesticides and Fertilizers: Solutions for Global Food Security. In *Nanomaterials* (Vol. 14, Issue 1). Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI). https://doi.org/10.3390/nano14010090

Taxell, P., & Santonen, T. (2017). Diesel Engine Exhaust: Basis for Occupational Exposure Limit Value. *Toxicological Sciences*, *158*(2), 243–251. https://doi.org/10.1093/toxsci/kfx110

Teixeira, A. M., De Queiroz, M. E. L. R., Rodrigues, A. A. Z., de Oliveira, A. F., Libardi, V. M., & de Freitas, J. F. (2024). Determination of pesticide residues in oat flour using low-temperature partition extraction and GC–MS analysis. *Journal of Food Science and Technology*, *61*(12), 2402–2410. https://doi.org/10.1007/S13197-024-06006-Z/FIGURES/1

Tennyson, K. M., Ray, C. S., & Maass, K. T. (2021). *Fentanyl and Fentanyl Analogues: Federal Trends and Trafficking Patterns*.

Thredgold, L., Gaskin, S., Heath, L., Pisaniello, D., Logan, M., & Baxter, C. (2020). Understanding skin absorption of common aldehyde vapours from exposure during hazardous material incidents. *Journal of Exposure Science & Environmental Epidemiology*, *30*(3), 537–546. https://doi.org/10.1038/s41370-019-0127-4

Thurman, J. T. (2017). *Practical Bomb Scene Investigation, Third Edition* (3rd ed.). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781315228921

Tudi, M., Ruan, H. D., Wang, L., Lyu, J., Sadler, R., Connell, D., Chu, C., & Phung, D. T. (2021). Agriculture development, pesticide application and its impact on the environment. In *International Journal of Environmental Research and Public Health* (Vol. 18, Issue 3, pp. 1–24). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/ijerph18031112

Umapathi, R., Park, B., Sonwal, S., Rani, G. M., Cho, Y., & Huh, Y. S. (2022). Advances in optical-sensing strategies for the on-site detection of pesticides in agricultural foods. In *Trends in Food Science and Technology* (Vol. 119, pp. 69–89). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.tifs.2021.11.018

Umapathi, R., Sonwal, S., Lee, M. J., Mohana Rani, G., Lee, E. S., Jeon, T. J., Kang, S. M., Oh, M. H., & Huh, Y. S. (2021). Colorimetric based on-site sensing strategies for the rapid detection of pesticides in agricultural foods: New horizons, perspectives, and challenges. In *Coordination Chemistry Reviews* (Vol. 446). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.ccr.2021.214061

UNODC. (2020). *Recommended Methods for the Identification and Analysis of Synthetic Cathinones in Seized Materials (Revised and Updated); Manual For Use By National Drug Analysis Laboratories*.

UNODC. (2021). *World Drug Report 2021*. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html

UNODC. (2024). *World Drug Report 2024*. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2024.html

van Damme, I. M., Mestres-Fitó, P., Ramaker, H. J., Hulsbergen, A. W. C., van der Heijden, A. E. D. M., Kranenburg, R. F., & van Asten, A. C. (2023). Rapid and On-Scene Chemical Identification of Intact Explosives with Portable Near-Infrared Spectroscopy and Multivariate Data Analysis. *Sensors*, *23*(8). https://doi.org/10.3390/s23083804

Vaquero, C., Gutierrez-Cañas, C., Galarza, N., & López de Ipiña, J. L. (2016). Exposure assessment to engineered nanoparticles handled in industrial workplaces: The case of alloying nano-TiO2 in new steel formulations. *Journal of Aerosol Science*, *102*, 1–15. https://doi.org/10.1016/j.jaerosci.2016.08.011

Walia, M., Sharma, B. K., & Jamal, F. (2024). Introduction to Analytical Techniques for Forensic Analysis. In *Advances in Analytical Techniques for Forensic Investigation* (pp. 1–33). Wiley. https://doi.org/10.1002/9781394167340.ch1

Wang, D. K. W., & Austin, C. C. (2006). Determination of complex mixtures of volatile organic compounds in ambient air: an overview. *Analytical and Bioanalytical Chemistry*, *386*(4), 1089–1098. https://doi.org/10.1007/s00216-006-0475-5

Wasilewski, T., & Gębicki, J. (2021). Emerging strategies for enhancing detection of explosives by artificial olfaction. *Microchemical Journal*, *164*, 106025. https://doi.org/10.1016/j.microc.2021.106025

Wattenberg, E. V. (2014). Occupational Toxicology. In *Encyclopedia of Toxicology* (pp. 643–647). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-386454-3.00045-2

Wermelinger, M., Coppey, F., Gasté, L., & Esseiva, P. (2023). Exploring the added value of portable devices such as near infrared spectrometer in the field of illicit drugs analyses. *Forensic Science International*, *348*, 111605. https://doi.org/10.1016/J.FORSCIINT.2023.111605

WHO. (2020). *WHO recommended classification of pesticides by hazard and guidelines to classification*.

Wittcoff, H. A., Reuben, B. G., & Plotkin, J. S. (2012). *Industrial Organic Chemicals*. John Wiley & Sons.

Xia, N., Wang, Q., & Liu, L. (2015). Nanomaterials-based optical techniques for the detection of acetylcholinesterase and pesticides. In *Sensors (Switzerland)* (Vol. 15, Issue 1, pp. 499–514). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/s150100499

Xu, X., Sun, T., Zhou, X., Liu, Z., & Zhang, L. (2025). Specific and enzyme-free monitoring of propiconazole pesticide residues in vegetables with a portable nanozyme-based paper sensor. *Food Chemistry*, *464*, 141686. https://doi.org/10.1016/J.FOODCHEM.2024.141686

Xu, Z. K., Meng, J. N., Lei, Y., Yang, X. X., Yan, Y. Y., Liu, H. H., Lei, H. T., Wang, T. C., Shen, X., & Xu, Z. L. (2022). Highly selective monoclonal antibody-based lateral flow immunoassay for visual and sensitive determination of conazole fungicides propiconazole in vegetables. *Food Additives & Contaminants: Part A*, *39*(1), 92–104. https://doi.org/10.1080/19440049.2021.1976423

Xue, J., Mao, K., Cao, H., Feng, R., Chen, Z., Du, W., & Zhang, H. (2024). Portable sensors equipped with smartphones for organophosphorus pesticides detection. *Food Chemistry*, *434*, 137456. https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2023.137456

Yaemsuk, N., & Yammen, S. (2024). Development of a Portable NIR Spectrometer for Detecting Pesticide Residues. In *Asian Health, Science and Technology Reports* (Vol. 32).

Zanfrognini, B., Pigani, L., & Zanardi, C. (2020). Recent advances in the direct electrochemical detection of drugs of abuse. *Journal of Solid State Electrochemistry*, *24*(11–12), 2603–2616. https://doi.org/10.1007/S10008-020-04686-Z/FIGURES/8

Zapata, F., & García-Ruiz, C. (2021). Chemical Classification of Explosives. *Critical Reviews in Analytical Chemistry*, *51*(7), 656–673. https://doi.org/10.1080/10408347.2020.1760783

Zhang, J., Xiong, J., Gao, B., Zheng, X., Hu, T., Li, D., Li, Y., Wu, J., Wang, X., & Yang, R. (2024). Ultrasensitive and On-Site Detection of Nitroaromatic Explosives Through a Dual-Mode Hydrogel Sensor Utilizing Portable Devices. *Advanced Functional Materials*. https://doi.org/10.1002/adfm.202402442

Zhang, S., Chen, H., & Wang, A. (2017). 甲醛的遗传毒性及作用机制研究进展. 环境与健康杂志, *34*(11), 1022–1028.

Zhang, S., He, Z., Zeng, M., & Chen, J. (2023). Impact of Matrix Species and Mass Spectrometry on Matrix Effects in Multi-Residue Pesticide Analysis Based on QuEChERS-LC-MS. *Foods*, *12*(6), 1226. https://doi.org/10.3390/FOODS12061226/S1

Zhao, L., Wei, Y., Fu, H., Yang, R., Zhao, Q., Zhang, H., & Cai, W. (2023). Solid chip-based detection of trace morphine in solutions via portable surface-enhanced Raman spectroscopy. *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, *302*, 122977. https://doi.org/10.1016/J.SAA.2023.122977

Zhao, S., Wei, R., Liu, X., Peng, J., & Long, S. (2025). A novel portable in situ analyzer for highly sensitive monitoring of organophosphorus and carbamate pesticides in food and environment. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *423*, 136821. https://doi.org/10.1016/J.SNB.2024.136821

Zhu, Q., Xiong, W., Gong, Y., Zheng, Y., Che, Y., & Zhao, J. (2017). Discrimination of Five Classes of Explosives by a Fluorescence Array Sensor Composed of Two Tricarbazole-Nanostructures. *Analytical Chemistry*, *89*(22), 11908–11912. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.7b04083

Zivanayi, W., Rasana, N., & Hlangothi, B. (2024). Chemical constituents and pesticide efficacy of the fruit and root of solanum incanum. *Natural Product Research*, 1–10. https://doi.org/10.1080/14786419.2024.2431129

KAYNAKLAR

Acar, B.Ç. & Acar, M.B. (2022). Kimyasal Yöntemlerle Atık Sulardan Ağır Metal Giderimi. *Gazi Üniversitesi Fen Fakültesi Dergisi,* 3(1),1-13.

Adalı, N. (2014). Su kirliliği açısından hassas alanların ve su kalitesi hedeflerinin belirlenmesi ile hassas alanların yönetimine ilişkin esaslar. Specialization Thesis, Republic of Turkey Ministry of Forestry and Water Affairs.

Ağcasulu, Ö. (2007). Sakarya Nehri Çeltikçe Çayı'nda yaşayan Capoeta tinca (Heckel,1843)'nın dokularında ağır metal birikiminin incelenmesi. (Publication No. 201147) M.Sc. Thesis, Gazi University.

Ajmal, M., Rao, R.A.K., Anwar, S., Ahmad, J. & Ahmad, R. (2003). Adsorption studies on rice husk: removal and recovery of Cd (II) from wastewater. *Bioresource technology*, 86, 2, 147-149. https://doi.org/10.1016/s0960-8524(02)00159-1

Akpor, O.B., Ohiobor G.O. & Olaolu, T.D. (2014). Heavy metal pollutants in wastewater effluents: Sources, effects and remediation. *Advances in Bioscience and Bioengineering,* 2(4),37-43. https://doi.org/10.11648/j.abb.20140204.11

Alatabe, M.J.A. &. Al-Sharif, Z.T. (2019). Utilization of low cost adsorbents for the adsorption process of leadions. *International Journal of Modern Research in Engineering and Technology*. 4, 11.

Al-Hussain, Z.K.A. & Hameed, H.M.A. (2022). Study for the production of local adsorbent from tea and coffee wastes for removal of lead ions from an aqueous solution. *International Journal of Health Sciences*, 6 (S6), 6947-6955, 2022. https://doi.org/10.53730/ijhs.v6nS6.11957

Ali, M.M., Ali, M.L., Islam, M.S. & Rahman, M.Z. (2016). Preliminary assessment of heavy metals in water and sediment of Karnaphuli River, Bangladesh. *Environmental Nanotechnology Monitoring & Management,* 5, 27-35. https://doi:10.1016/j.enmm.2016.01.002

Ali, Z., Sajid, M., Raza, N., Sohail, Y., Hayat, M., Manzoor, S., Shakeel, N., Gill, K. A., Ifseisi, A.A. & Ansari, M. Z. (2023). Study of modified biomass of Gossypium hirsutum as heavy metal biosorbent. *Arabian Journal of Chemistry,* 16:105332. https://doi.org/10.1016/j.arabjc.2023.105332

Al-Senani, G.M. & Al-Fawzan, F.F. (2018). Adsorption study of heavy metal ions from aqueous solution by nanoparticle of wild herbs. *Egyptian Journal of Aquatic Research*, 44, 187-194. https://doi.org/10.1016/j.ejar.2018.07.006

Amar, M. B., Walha, K. & Salvado, V. (2021). Valorisation of Pinecone as an Efficient Biosorbent for the Removal of Pb (II), Cd (II), Cu (II), and Cr (VI). *Adsorption Science & Technology,* Article e6678530, 2021. https://doi.org/10.1155/2021/6678530

Aras, G. (2007). *Uranyumun aktifleştirilmiş kil tarafından adsorpsiyonu.* (Publication No. 178126), Msc. Thesis, İstanbul University.

Arslan, F. (2018). *Fındık kabuğu ve ceviz kabuğunun pirolizi ile biyokömür üretimi ve sulu çözeltilerden ağır metal gideriminde adsorpsiyon özelliklerinin incelenmesi.* (Publication No.542131), MSc. Thesis, Hitit University.

Ay, O. (2014). *Trakya bölgesinde yetiştirilen ayçiçeği tohumlarında bazı ağır metal ve mikrobesin elementlerinin belirlenmesi*. (Publication No.367408), M.Sc. Thesis, Namık University.

Aydın, H., Bulut, Y. & Yerlikaya, Ç. (2008). Removal of copper (II) from aqueous solution by adsorption ontolow-cost adsorbents, *Journal of Environmental Management,* 87, 37-45. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2007.01.005

Aydın, O., Ünaldı, Ü.E., Duman, N., Çiçek, İ. & Türkoğlu, N. (2017). Türkiye'de su kıtlığının mekânsal ölçekte değerlendirilmesi. *Türk Coğrafya Dergisi*, 68, 11-18. https://dx.doi.org/10.17211/tcd.314754

Aysan, H. (2014). *Doğal mineral (şabazit) kullanılarak adsorpsiyon yöntemi ile sudan krom (VI) ve nikel giderimi.* (Publication No 380974), M.Sc. Thesis, Selçuk University.

Aytan, N. (2010). *Atık madde olarak patates kabuğundan biyosorban üretimi ve metilen mavisi için adsorpsiyon karakteristikleri.* (Publication No. 282743), M.Sc. Thesis, İstanbul University.

Bahiru, D.B. (2020). Determination of heavy metals in wastewater and their toxicological implications around eastern industrial zone, Central Ethiopia. *Journal of Environmental Chemistry and Ecotoxicology*, 12(2),72-79. https://doi.org/10.5897/jece2019.0453

Başak, A. (2017). *Alüminyum mamül üretim prosesi atık suyunda iyon değiştirme prosesi ile ağır metal giderimi.* (Publication No. 453735) M.Sc. Thesis, Erciyes University.

Bilgin, A. & Balkaya, N. (2003). Atık sudan kurşun adsorbsiyonunda koyun günü kullanımı. *Ekoloji Çevre Dergisi.* 12 (47): 1-4.

Boğa, A. (2007). Ağır metallerin özellikleri ve etki yolları. *Arşiv.* 16,218-234.

Bulut Kocabaş, B. (2015). *Yumurta kabuğu-kitosan modifiye ürünü kullanılarak atık sulardan Brilliant Blue R boyar maddesinin adsorpsiyon yöntemi ile gideriminin incelenmesi*. (Publication No. 411590) M.Sc. Thesis, Hitit University.

Bulut, Y. & Tez, Z. (2007). Adsorption studies on ground shells of hazelnut and almond. *J. Hazard. Mater.,* 149, 35-4. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2007.03.044

Campos-Flores G., Gurreonero-Fernández J. & Vejarano, R. (2019). Passion-fruit shell biomass as adsorbent material to remove chromium III from contaminated aqueous mediums *Materials, Science and Engineering*, 620, 012110. https://doi.org/10.1088/1757-899X/620/1/012110

Ceylan, L. (2010). *İstanbul'daki atıkların çevre sorunları açısından değerlendirilmesi* (Publication No. 271004) M.Sc. Thesis, İstanbul University.

Chowdhury, S., Mazumder, M.J., Al-Attas O. & Husain, T. (2016). Heavy metals in drinking water: occurrences, implications, and future needs in developing countries. *Science of the total Environment*, 569, 476-488. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2016.06.166

Çolakoğlu, B. (2018). *Tarımsal atıkların alternatif kullanım alanları konusunda üretici eğilimleri.* (Publication No. 510010) M.Sc. Thesis, Namık Kemal University.

De Hoces, M.C., Blazquez Garcia, G., Galvez, A.R. & Martín-Lara, M.A. (2010). Effect of the acid treatment of olive stone on the biosorption of lead in a packed-bed column, *Ind. Eng. Chem. Res.,* 49, 24, 12587-12595. https://doi.org/10.1021/ie1013597

Demir, E. & Yalçın, H, (2014). Adsorbentler: Sınıflandırma, özellikler, kullanım ve öngörüler. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 7*, 2, 70-79.

Demir, Ö., Yıldız, M., Sercan, Ü. & Arzum, C.Ş. (2017). Atık suların Geri Kazanılması ve Yeniden Kullanılması. *Harran Üniversitesi Mühendislik Dergisi,* 02, 1-14.

Demirbaş, Ö., Karadağ, A., Alkan, M. & Doğan, M. (2008). Removal of copper ions from aqueous solutions by hazelnut shell. *Journal of Hazardous Materials*, 153(1-2), 677-684. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2007.09.012

Doğan, N. (2005). *Ağır metal gideriminde tarımsal atık kullanımı.* (Publication No. 196881) M.Sc. Thesis, İnönü University.

Dorak, S., Aşık, B.B. & Özsoy, G. (2018). Tarımda su kalitesi ve su kirliliğinin önemi: Bursa Nilüfer Çayı örneği. Bursa *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 33 (1), 155-166.

Ekmekyapar, Z. (2009). *Doğal ve işleme tabi tutulmuş adsorbentler ile atık sulardan ağır metal giderimi*. (Publication No. 238089) M.Sc. Thesis, Atatürk University.

Elmas, A. (2014). *Çinkonun perlit ve kitosan modifiye perlit ile adsorpsiyonu ve adsorpsiyon özelliklerinin karşılaştırılması*. (Publication No. 362597) M.Sc. Thesis İstanbul Teknik University.

Fakı, A. (2007). *Reaktif tekstil boyar maddelerinin zeolit kolonda adsorpsiyon yolu ile giderilmesi*. (Publication No. 222600) M.Sc. Thesis, İstanbul Teknik University.

Farajzadeh, M.A. & Monji, A.B. (2004). Adsorption characteristics of wheat bran towards heavy metal cations. *Seperation Purification Technology*, 38, 3, 197-207. https://doi.org/10.1016/j.seppur.2003.11.005

Fırat, B., Sericik, S., Çakmak, Y., Uğuzlu, S. & Özlem Demir, Ö. (2024). Atık suların Yeniden Kullanımına Genel Bir Bakış. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 12, 612-630. https://doi.org/10.29130/dubited.1207875

Filiz, E. (2007). *Doğal kaynaklardan elde edilen adsorbanlarla sulardan ağır metal giderimi.* (Publication No. 223357) M.Sc. Thesis, İstanbul Teknik University.

Gençoğlu, M. (2017*). Gıdalarda ağır metal kontaminasyonu ve insan sağlığında oluşturduğu risk* (Publication No. 476703) M.Sc. Thesis, Necmettin Erbakan University.

Giraldo, L. &. Moreno-Piraján, J.C. (2012). Application of adsorption microcalorimetry in the study of Cu (II) removal using magnetic nanoparticles. *Adsorption Science & Technology*. 30, (8-9), 653-667.

Gök, Ö.& Mesutoğlu, Ö.Ç. (2017). Ağır metallerin giderimi için düşük maliyetli adsorban olarak pirina kullanımı. *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, 32(2),507-516. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.322176

Gómez-Aguilar, D.L., Rodríguez-Miranda, J.P. & Salcedo-Parra, O.J. (2022). Fruit peels as a sustainablewaste for the biosorption of heavy metals in wastewater: a review. *Molecules, 27*,7, 2124.

https://doi.org/10.3390/molecules27072124

Gövercin, İ. (2010). İzmir ilinde sütlerde bazı ağır metal (kurşun, kadmiyum, arsenik, cıva, bakır, çinko) düzeylerinin belirlenmesi. (Publication No. 266059) Ph.D. Thesis. Ege University.

Göze, B. (2013). *Sulu ortamdan ağır metal iyonlarının ve boyar maddelerin mikropolimerik malzemeler, kitin ve kitosan kullanılarak adsorpsiyon yöntemiyle giderilmesi*. (Publication No. 335561) M.Sc. Thesis, Hacettepe University.

Gupta, S., Sireesha, S., Sreedhar, I., Patel, C.M. & Anitha, K.L. (2020). Latest trends in heavy metal removal from wastewater by biochar based sorbents. *Journal of Water Process Engineering,* 38, 101561 https://doi.org/10.1016/j.jwpe.2020.101561

Gundogdu, A., Bozbeyoglu, P., Imamoglu, M., Baltaci, C., Duran, C., & Bulut, V. N. (2022). Characterization of the Adsorption Mechanism of Cadmium(II) and Methylene Blue upon Corncobs Activated Carbon. *Analytical Letters*, *56*(3), 433–448.

Güneş, S. (2018). Artık materyal kullanılarak adsorpsiyon yöntemi ile atık sulardan kurşun giderimi. (Publication No. 535259) M.Sc. Thesis, Pamukkale Üniversitesi.

Gürel, L. & S. Güneş, S. (2018). Samsun sahili midye kabuklarının ağır metal giderim potansiyelinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniv. Müh. Bilim Derg.,* 24, 6, 1135-1140. https://doi.org/10.5505/pajes.2017.68984

Gürlenkaya, D.K. (2022). *Gıda atıklarının atık sulardan renk giderme potansiyellerinin karşılaştırılması.* (Publication No. 759143) M.Sc. Thesis, Pamukkale University.

Hamutoğlu, R., Dinçsoy, A.B., Cansaran-Duman, D. & Aras, S. (2012). Biyosorpsiyon, adsorpsiyon ve fitoremediasyon yöntemleri ve uygulamaları. *Turk Hij. Den. Biyol. Derg.,* 69(4), 235-253.

Ibadullayeva, J., Jumaniyazova, K., Azimzadeh, S., Canıgür, S. S. & Esen, F. (2019). Çevre kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkileri. *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi*, *1* (3), 52-58.

İnce, M. & İnce, O.K. (2017). An overview of adsorption technique for heavy metal removal from water/wastewater: a critical review. *Int. J. Pure Appl. Sci.,* 3(2),10-19. https://doi.org/10.29132/ijpas.358199

İriş, C. & Çınar, M. (2019). Antioksidan vitaminler ve ağır metal toksisitesi üzerine etkiler. *Veteriner Farmakoloji ve Toksikoloji Derneği Bülteni*.10, 3,135-151.

Kale, M. (2019). *Biyokütle kullanılarak ağır metal giderimi.* (Publication No. 539287) M.Sc. Thesis, Kütahya Dumlupınar University.

Karaduman, H. (2020). *İyon değiştirici reçinelerle ilaç etken madde adsorpsiyonunun incelenmesi*. (Publication No. 636575) M.Sc. Thesis, İstanbul University.

Katip, A. (2018). Arıtılmış atık suların yeniden kullanım alanlarının değerlendirilmesi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi,*7, 2, 541-557.

Ketizmen, S. (2008). *Islak hava oksidasyonu ve adsorpsiyon yöntemleri ile selüloz ağartma atık suyunun arıtabilirliğinin incelenmesi.* (PublicationNo. 233127 M.Sc. Thesis, Kocaeli University.

Kıvanç, B. (2011). *Adsorpsiyon ve iyon değişimi yöntemi ile sulu çözeltilerden fosfat gideriminin incelenmesi.* (Publication No. 282904) M.Sc. Thesis, Eskişehir Osmangazi University.

Malkoç, E. & Nuhoglu, Y. (2005). Investigations of nickel (II) removal from aqueous solutions using tea factory waste. *Journal of Hazardous Materials,* 127 (1-3),120-128. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2005.06.030

Mallampati, R., Xuanjun, L., Adin, A. & Valiyaveettil, S. (2015). Fruit peels as efficient renewable adsorbents for removal of dissolved heavy metals and dyes from water. *Sustainable Chem. Eng*.,3,1117-1124. https://doi.org/10.1021/acssuschemeng.5b00207

Marques, P.A.S.S., Rosa, M.F. & Pinheiro, H.M. (2000). pH effects on the removal of Cu^{2+}, Cd^{2+} and Pb^{2+} from aqueous solution by waste brewery waste. *Bioprocess Engineering*, 23:135-141.

Mitra, S., Chakraborty, A.J., Tareq, A.M., Emran, T.B*.,* Nainu, F., Khusro, A., Idris, A.I., Khandaker, M. U., Osman, H., Alhumaydhi, F.A. & Simal-Gandara, J. (2021). Impact of heavy metals on the environment and human health: Novel therapeutic insights to counter the toxicity. *Journal of King Saud University – Science,* 34, 101865. https://doi.org/10.1016/j.jksus.2022.

Nassouhi, D., Ergönül, M.B., Fikirdeşici, Ş., Karacakaya, P. & Atasağun, S. (2018). Ağır metal kirliliğinin biyoremediasyonunda bazı su içi ve yüzücü sucul makrofitlerin kullanımı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 14(2),148-165. https://doi.org/10.22392/egirdir.371340

Nazir, R., Khan, M., Masab, M., Rehman, H.U., Rauf, N.U., Shahab, S., Ameer, N., Sajed, M., Ullah, M., Rafeeq, M. & Shaheen, Z. (2015). Accumulation of heavy metals (Ni, Cu, Cd, Cr, Pb, Zn, Fe) in the soil, water and plants and analysis of physico-chemical parameters of soil and water collected from Tanda Dam Kohat. *Journal of Pharmaceutical Sciences and Research*, 7, 3, 89.

Odoemelam, S.A., Iroh, C.U. & Igwe, J.C. (2011). Copper (II), Cadmium (II) and Lead (II) adsorption kinetics from aqueous metal solution using chemically modified and unmodified cocoa pod husk (Theobroma cacao) waste biomass, *Res. J. Appl. Sci.,* 6, 1,44-52. https://doi.org/10.3923/rjasci.2011.44.52

Orman, F. (2019). *Boyar Madde Gideriminde Biyosorbent Olarak Doğal Malzemelerin Kullanılabilirliği.* (Publication No. 545402) [Doctoral dissertation, Gazi University].

Özsoy, M. (2019). *Adsorbsiyon yöntemi ile sulu ortamlarda Cu (II) ve Cr (III) iyonlarının gideriminde adsorban olarak midye (mytilus edulis) kabuğu kullanımının araştırılması*. (Publication No. 581083) M.Sc. Thesis, Bilecik Şeyh Edebali University.

Öztürk, G. (2018). *Farklı adsorbanlar kullanılarak atık sulardan reaktif boyaların gideriminde adsorpsiyon koşullarının araştırılması.* (Publication No. 512012) M.Sc. Thesis, Bilecik Şeyh Edebalı University.

Özyiğit, İ.İ. (2021). Tarım Topraklarında Ağır Metaller; Kökenleri, Yayılışları ve Etkileri. *Ereğli Tarım Bilimleri Dergisi*, 1(1), 46-71. https://dx.doi.org/10.54498/etbd.2021.5

Praipipat, P., Ngamsurach, P. & Sanghuayprai, A. (2023). Modifcation of sugarcane bagasse with iron (III) oxide-hydroxide to improve its adsorption property for removing lead (II) ions. S*cientifc Reports,* 13:146. https://doi.org/10.1038/s41598-023-28654-5

Prajapat, G. & Purohit, P. (2013). Mitigation of metal ion pollution from industrial wastewater using waste wool. *International Journal of Modern Physics: Conference Series*, 22, 619-625. https://doi.org/10.1142/S2010194513010751

Rahman, A. (2024). Promising and Environmentally Friendly Removal of Copper, Zinc, Cadmium, and Lead from Wastewater Using Modified Shrimp-Based Chitosan. *Water,* 16, 184. https://doi.org/10.3390/ w16010184.

Ramanlal, D., Kumar, R., Kumar, N. & Thakkar, R. (2022). An introduction to heavy metal pollution and different technologies available for remediatıon. *Holistic Approach Environ*., 12 (1), 26-38. https://doi.org/10.33765/thate.12.1.3

Riham, E. Elshimaa, H.G., Heba, E., Amina, E. & Nagwa, B. (2022). Dyeing of waste cotton fabric as biosorbent of heavy metals from aqueous solution. *Egypt. J. Chem*., 65, 2, 377-387. https://doi.org/10.21608/EJCHEM.2021.87107.4212

Saeed, A., Akhterand M.W. & Iqba, M. (2005). Removal and recovery of heavy metals from aqueous solution using papaya wood as a new biosorbent, *Seperation and Purification Technology*, 45, 1, 25-31. https://doi.org/10.4236/ss.2011.24042

Saeed, A., Iqbal, M. & Akhtar, W. (2005). Removal and recovery of lead (II) from single and multimetal (Cd, Cu, Ni, Zn) solutions by crop milling waste (black gram husk), *J. Hazar. Mater, B* 117,65-73. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2004.09.008

Şahin, B. (2016). *Küresel bir sorun: su kirliliği ve sanal su ticareti.* (Publication No. 423281) M.Sc. Thesis, Hitit University.

Şavur, Ç. (2014). *Kimyasal olarak modifiye edilmiş Quercuscoccifera kabuğu (Qcs) ile sulu çözeltilerden Hg(II) iyonlarının giderilmesi*. (Publication No. 379819) M.Sc. Thesis, Muğla Sıtkı Koçman University.

Shrestha, R., Ban, S., Devkota, S., Sharma, S., Joshi, R., Tiwari, A.P., Kim, H.Y., & Joshi, M. K. (2021). Technological trends in heavy metals removal from industrial wastewater: A review. *Journal of Environmental Chemical Engineering,* 9, Article 105688. https://doi.org/10.1016/j.jece.2021.105688

Sipahi, K. (2019). *Tetraetilenpentaamin (TEPA) poliüre-poliamin polimeri ile Pd (II) iyonlarının sulu çözeltilerden adsorpsiyonla gideriminin incelenmesi*. (Publication No. 595284) M.Sc. Thesis, Sakarya University.

Sönmez, A.Y., Hisar, Ö & Yanık, T. (2012). Karasu ırmağında ağır metal kirliliğinin tespiti ve su kalitesine göre sınıflandırılması. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 43 (1), 69-77.

Sülkü, A.S. (2012). *Atık sulardan boyar maddelerin adsorpsiyon yöntemi ile giderimi.* (Publication No. 322664) M.Sc. Thesis, Yıldız Teknik University.

Świsłowski, P., Kříž, J. & Rajfur, M. (2020). The use of bark in biomonitoring heavy metal pollution of forest areas on the example of selected areas in Poland. *Ecol. Chem Eng S*. 27(2),195-210. https://doi.org/10.2478/eces-2020-0013

Tekir, O. (2023). *Fındık Zurufundan aktif karbon eldesi ve bazı ağır metal iyonlarının adsorpsiyonu.* (Publication No. 181815) M.Sc. Thesis,, Sakarya University.

Tofan, S. (2008). *Konya bölgesindeki içme sularında metal tayini.* (Publication No. 178407) M.Sc. Thesis,, Selçuk University.

Tolkou, A.K. Tsoutsa, E.K. Kyzas, G.Z. & Katsoyiannis, I.A. (2024). Sustainable use of low-cost adsorbents prepared from waste fruit peels for the removal of selected reactive and basic dyes found in wastewaters. *Environmental Science and Pollution Research*, 31,14662-14689. https://doi.org/10.1007/s11356-024-31868-3

Tunç Dede, Ö. (2018). Atık sulardan metallerin gideriminde fındık kabuğunun adsorbent olarak kullanılması: Adsorpsiyon mekanizması ve kinetik modelleme. *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 22 (2): 232-242.

Üçüncü, M. (2019). Atık su arıtımı, atık su deşarjı ve su kirliliği: Trabzon İli Örneği. *Türk Hidrolik Dergisi,* 3,(2), 14-30.

Velarde, L., Nabavi, M.S., Escalera, E., Antti, M-L. & Akhtar, F. (2023). Adsorption of heavy metals on natural zeolites: A review. Chemosphere, 323, 138508. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2023.138508

Veli, S., Arslan, A. & Olgun, A.Z. (2012). Adsorpsiyon yöntemi ile cam kırığı üretim atık suyunda KOİ gideriminin incelenmesi. *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi*, 2 (1), 41-46.

Witek-Krowiak, A., Szafran, R.G. & Modelski, S. (2011). Biosorption of heavy metals from aqueous solutions onto peanut shell as a low-cost biosorbent. *Desalination,* 265:126-134. https://doi.org/10.1016/j.desal.2010.07.042

Wu, Q., Chen, J., Clarkand, M. & Yu, Y. (2014). Adsorption of copper to different biogenic oyster shell structures. *Applied Surface Science*, 311, 264-272. https://doi.org/10.1016/j.apsusc.2014.05.054

Yaman, K. (2012). Bitkisel atıkların değerlendirilmesi ve ekonomik önemi. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 339-348.

Yavuz, O. & Sarıgül, N. (2016). Toprak ve sucul ortamlardaki ağır metal kirliliği ve ağır metal dirençli mikroorganizmalar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 7,1,44-51.

Yerli, C., Çakmakcı, T., Şahin, Ü. & Tüfenkçi, Ş. (2020). Ağır Metallerin Toprak, Bitki, Su ve İnsan Sağlığına Etkileri. *Türk Doğa ve Fen Derg*. Özel Sayı, 9, 103-114. https://doi.org/10.46810/tdfd.718449

Yıldırım, Y., Özkafalı, F., Yetim, S. & Çelik, A. (2013). Ceviz kabuğunun krom (VI) adsorbsiyonunda kullanılabilirliğinin araştırılması. [Conference presentation abstract]. *4. Ulusal Kimya Öğrenci Kongresi*, Sayfa 2, Manisa, Türkiye.

Zaimee, M. Z. A., Sarjadi, M.S. & Rahman, Md. L. (2021). Heavy metals removal from water by efficient adsorbents. *Water,* 13, 2659. https://doi.org/10.3390/w13192659.

KAYNAKLAR

A.L, R., Isadare, D., Adeoye, M., Akinluwade, K., & Adetunji, A. (2018). *Effect of As-Cast Cooling on the Microstructure and Mechanical Properties of Age-Hardened 7000 Series Aluminium Alloy*. *5*, 5–9. https://doi.org/10.5923/j.ijme.20150501.02

Altas, E., Bati, S., Rajendrachari, S., Erkan, Ö., Dag, I. E., & Avar, B. (2024). Comprehensive analysis of mechanical properties, wear, and corrosion behavior of AA7075-T6 alloy subjected to cryogenic treatment for aviation and defense applications. *Surface and Coatings Technology*, *490*, 131101. https://doi.org/10.1016/j.surfcoat.2024.131101

Bergna, H. E., & Roberts, W. O. (Eds.). (2005). *Colloidal Silica*. CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781420028706

Brinker, C. J., & Scherer, G. W. (1990). *Sol-Gel Science*. Elsevier. https://doi.org/10.1016/C2009-0-22386-5

Campestrini, P., Goeminne, G., Terryn, H., Vereecken, J., & de Wit, J. H. W. (2004). Chromate Conversion Coating on Aluminum Alloys. *Journal of The Electrochemical Society*, *151*(2), B59. https://doi.org/10.1149/1.1637355

Faustini, M., Nicole, L., Ruiz-Hitzky, E., & Sanchez, C. (2018). History of Organic–Inorganic Hybrid Materials: Prehistory, Art, Science, and Advanced Applications. *Advanced Functional Materials*, *28*(27). https://doi.org/10.1002/adfm.201704158

Figueira, R. B. (2020). Hybrid Sol–gel Coatings for Corrosion Mitigation: A Critical Review. *Polymers*, *12*(3), 689. https://doi.org/10.3390/polym12030689

Figueira, R. B., Silva, C. J. R., & Pereira, E. V. (2015a). Organic–inorganic hybrid sol–gel coatings for metal corrosion protection: a review of recent progress. *Journal of Coatings Technology and Research*, *12*(1), 1–35. https://doi.org/10.1007/s11998-014-9595-6

Figueira, R. B., Silva, C. J. R., & Pereira, E. V. (2015b). Organic–inorganic hybrid sol–gel coatings for metal corrosion protection: a review of recent progress. *Journal of Coatings Technology and Research*, *12*(1), 1–35. https://doi.org/10.1007/s11998-014-9595-6

Figueira, R., Fontinha, I., Silva, C., & Pereira, E. (2016). Hybrid Sol-Gel Coatings: Smart and Green Materials for Corrosion Mitigation. *Coatings*, *6*(1), 12. https://doi.org/10.3390/coatings6010012

Gencer, Y., & Gulec, A. E. (2012). The effect of Zn on the microarc oxidation coating behavior of synthetic Al–Zn binary alloys. *Journal of Alloys and Compounds*, *525*, 159–165. https://doi.org/10.1016/J.JALLCOM.2012.02.094

Hamulić, D., Rodič, P., Poberžnik, M., Jereb, M., Kovač, J., & Milošev, I. (2020). The Effect of the Methyl and Ethyl Group of the Acrylate Precursor in Hybrid Silane Coatings Used for Corrosion Protection of Aluminium Alloy 7075-T6. *Coatings*, *10*(2), 172. https://doi.org/10.3390/coatings10020172

Huang, T. C., Su, Y. A., Yeh, T. C., Huang, H. Y., Wu, C. P., Huang, K. Y., Chou, Y. C., Yeh, J. M., & Wei, Y. (2011). Advanced anticorrosive coatings prepared from electroactive epoxy–SiO2 hybrid nanocomposite materials. *Electrochimica Acta*, *56*(17), 6142–6149. https://doi.org/10.1016/J.ELECTACTA.2011.04.053

Kesmez, Ö. (2020). Hydrophobic, organic–inorganic hybrid sol–gel coatings containing boehmite nanoparticles for metal corrosion protection. *Chemical Papers*, *74*(2), 673–688. https://doi.org/10.1007/s11696-019-00931-6

Khoshnaw, F. M., & Gardi, R. H. (2007). Effect of aging time and temperature on exfoliation corrosion of aluminum alloys 2024-T3 and 7075-T6. *Materials and Corrosion*, *58*(5), 345–347. https://doi.org/10.1002/maco.200604008

Ma, S., Su, R., Li, G., Qu, Y., & Li, R. (2022). Effect of deep cryogenic treatment on corrosion resistance of AA7075-RRA. *Journal of Physics and Chemistry of Solids*, *167*, 110747. https://doi.org/10.1016/j.jpcs.2022.110747

Meng, S., Yu, Y., Zhang, X., Zhou, L., Liang, X., & Liu, P. (2024). Investigations on electrochemical corrosion behavior of 7075 aluminum alloy with femtosecond laser modification. *Vacuum*, *221*, 112911. https://doi.org/10.1016/J.VACUUM.2023.112911

Milošev, I., Kapun, B., Rodič, P., & Iskra, J. (2015). Hybrid sol–gel coating agents based on zirconium(IV) propoxide and epoxysilane. *Journal of Sol-Gel Science and Technology*, *74*(2), 447–459. https://doi.org/10.1007/s10971-015-3620-9

Nourani-Vatani, M., Ganjali, M., Solati-Hashtjin, M., Zarrintaj, P., & Reza Saeb, M. (2018). Zirconium-based hybrid coatings: A versatile strategy for biomedical engineering applications. *Materials Today: Proceedings*, *5*(7), 15524–15531. https://doi.org/10.1016/J.MATPR.2018.04.159

Osborne, J. H. (2001). Observations on chromate conversion coatings from a sol–gel perspective. *Progress in Organic Coatings*, *41*(4), 280–286. https://doi.org/10.1016/S0300-9440(01)00143-6

Panagopoulos, C. N., Georgiou, E. P., & Markopoulos, C. (2013). Corrosion and wear of zinc in various aqueous based environments. *Corrosion Science*, *70*, 62–67. https://doi.org/10.1016/J.CORSCI.2013.01.012

Park, J., Joo, J., Kwon, S. G., Jang, Y., & Hyeon, T. (2007). Synthesis of Monodisperse Spherical Nanocrystals. *Angewandte Chemie International Edition*, *46*(25), 4630–4660. https://doi.org/10.1002/anie.200603148

Phaneendra, Y., Mohan Rao, I., Kumar, P. V., Santhoshi Kumari, P., Suresh Babu, K., Avinash Ben, B., Dhanunjayarao, B. N., Swamy Naidu, N. V., & Hemalatha, S. (2023). Enhancement of tribological properties of AA7075 aluminum alloy using nano-silicon carbide reinforcement: A detailed wear analysis and microhardness study. *Materials Today: Proceedings*. https://doi.org/10.1016/J.MATPR.2023.08.135

Pierre, A. C. (2020). The Sol-Gel Chemistry of Oxides from Alkoxides. In *Introduction to Sol-Gel Processing* (pp. 69–128). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-38144-8_3

Ramsey, J. D., & McCreery, R. L. (1999). In Situ Raman Microscopy of Chromate Effects on Corrosion Pits in Aluminum Alloy. *Journal of The Electrochemical Society*, *146*(11), 4076–4081. https://doi.org/10.1149/1.1392594

Rodič, P., Korošec, R. C., Kapun, B., Mertelj, A., & Milošev, I. (2020). Acrylate-Based Hybrid Sol-Gel Coating for Corrosion Protection of AA7075-T6 in Aircraft Applications: The Effect of Copolymerization Time. *Polymers*, *12*(4), 948. https://doi.org/10.3390/polym12040948

Rodič, P., & Milošev, I. (2014). Corrosion Properties of UV Cured Hybrid Sol-Gel Coatings on AA7075-T6 Determined under Simulated Aircraft Conditions. *Journal of The Electrochemical Society*, *161*(9), C412–C420. https://doi.org/10.1149/2.1091409jes

Sarmento, V. H. V., Schiavetto, M. G., Hammer, P., Benedetti, A. V., Fugivara, C. S., Suegama, P. H., Pulcinelli, S. H., & Santilli, C. V. (2010). Corrosion protection of stainless steel by polysiloxane hybrid coatings prepared using the sol–gel process. *Surface and Coatings Technology*, *204*(16–17), 2689–2701. https://doi.org/10.1016/J.SURFCOAT.2010.02.022

Sharma, P., Singh, S. P., Parakh, S. K., & Tong, Y. W. (2022). Health hazards of hexavalent chromium (Cr (VI)) and its microbial reduction. *Bioengineered*, *13*(3), 4923–4938. https://doi.org/10.1080/21655979.2022.2037273

Tiringer, U., Durán, A., Castro, Y., & Milošev, I. (2018). Self-Healing Effect of Hybrid Sol-Gel Coatings Based on GPTMS, TEOS, SiO_2 Nanoparticles and $Ce(NO_3)_3$ Applied on Aluminum Alloy 7075-T6. *Journal of The Electrochemical Society*, *165*(5), C213–C225. https://doi.org/10.1149/2.0211805jes

Tiringer, U., Milošev, I., Durán, A., & Castro, Y. (2018). Hybrid sol–gel coatings based on GPTMS/TEOS containing colloidal SiO2 and cerium nitrate for increasing corrosion protection of aluminium alloy 7075-T6. *Journal of Sol-Gel Science and Technology*, *85*(3), 546–557. https://doi.org/10.1007/s10971-017-4577-7

Trentin, A., Harb, S. V., Uvida, M. C., Pulcinelli, S. H., Santilli, C. V., Marcoen, K., Pletincx, S., Terryn, H., Hauffman, T., & Hammer, P. (2019). Dual Role of Lithium on the Structure and Self-Healing Ability of PMMA-Silica Coatings on AA7075 Alloy. *ACS Applied Materials & Interfaces*, *11*(43), 40629–40641. https://doi.org/10.1021/acsami.9b13839

Twite, R. L., & Bierwagen, G. P. (1998). Review of alternatives to chromate for corrosion protection of aluminum aerospace alloys. *Progress in Organic Coatings*, *33*(2), 91–100. https://doi.org/10.1016/S0300-9440(98)00015-0

Vinodhini, S. P., & Xavier, J. R. (2023). Effects of carbon nanotubes-based composites on the corrosion protection and mechanical properties of polymer coating in chloride environment. *Materials Science and Engineering: B*, *295*, 116621. https://doi.org/10.1016/J.MSEB.2023.116621

Wang, D., & Bierwagen, G. P. (2009). Sol–gel coatings on metals for corrosion protection. *Progress in Organic Coatings*, *64*(4), 327–338. https://doi.org/10.1016/J.PORGCOAT.2008.08.010

Wang, H., & Akid, R. (2008). Encapsulated cerium nitrate inhibitors to provide high-performance anti-corrosion sol–gel coatings on mild steel. *Corrosion Science*, *50*(4), 1142–1148. https://doi.org/10.1016/J.CORSCI.2007.11.019

Xiong, Y., Robson, J. D., Yao, Y., Zhong, X., Guarracino, F., Bendo, A., Jin, Z., Hashimoto, T., Liu, X., & Curioni, M. (2023). Effects of heat treatments on the microstructure and localized corrosion behaviors of AA7075 aluminum alloy. *Corrosion Science*, *221*, 111361. https://doi.org/10.1016/J.CORSCI.2023.111361

Zarzycki, J. (1997). Past and present of sol-gel science and technology. *Journal of Sol-Gel Science and Technology*, *8*(1/3), 17–22. https://doi.org/10.1023/A:1026480424495

Zhao, J., Xia, L., Sehgal, A., Lu, D., McCreery, R. L., & Frankel, G. S. (2001). Effects of chromate and chromate conversion coatings on corrosion of aluminum alloy 2024-T3. *Surface and Coatings Technology*, *140*(1), 51–57. https://doi.org/10.1016/S0257-8972(01)01003-9

Zheludkevich, M. L., Serra, R., Montemor, M. F., Salvado, I. M. M., & Ferreira, M. G. S. (2006). Corrosion protective properties of nanostructured sol–gel hybrid coatings to AA2024-T3. *Surface and Coatings Technology*, *200*(9), 3084–3094. https://doi.org/10.1016/j.surfcoat.2004.09.007

Zheng, S., & Li, J. (2010). Inorganic–organic sol gel hybrid coatings for corrosion protection of metals. *Journal of Sol-Gel Science and Technology*, *54*(2), 174–187. https://doi.org/10.1007/s10971-010-2173-1

REFERENCES

Alotto, P., Guarnieri, M., & Moro, F. (2014). Redox flow batteries for the storage of renewable energy: A review. *Renewable & Sustainable Energy Reviews*, *29*, 325-335. https://doi.org/10.1016/j.rser.2013.08.001

Bandhauer, T. M., Garimella, S., & Fuller, T. F. (2011). A Critical Review of Thermal Issues in Lithium-Ion Batteries. *Journal of the Electrochemical Society*, *158*(3), R1-R25. https://doi.org/10.1149/1.3515880

Biswal, B. K., Zhang, B., Tran, P. T. M., Zhang, J. J., & Balasubramanian, R. (2024). Recycling of spent lithium-ion batteries for a sustainable future: recent advancements. *Chemical Society Reviews*, *53*(11), 5552-5592. https://doi.org/10.1039/d3cs00898c

Bruce, P. G., Freunberger, S. A., Hardwick, L. J., & Tarascon, J. M. (2012). Li-O and Li-S batteries with high energy storage. *Nature Materials*, *11*(2). https://doi.org/10.1038/Nmat3237

Caramia, V., & Bozzini, B. (2014). Materials science aspects of zinc-air batteries: a review. *Materials for Renewable and Sustainable Energy*, *3*(2). https://doi.org/ARTN 2810.1007/s40243-014-0028-3

Chen, Z. H., Qin, Y., Amine, K., & Sun, Y. K. (2010). Role of surface coating on cathode materials for lithium-ion batteries. *Journal of Materials Chemistry*, *20*(36), 7606-7612. https://doi.org/10.1039/c0jm00154f

Chmiola, J., Largeot, C., Taberna, P. L., Simon, P., & Gogotsi, Y. (2010). Monolithic Carbide-Derived Carbon Films for Micro-Supercapacitors. *Science*, *328*(5977), 480-483. https://doi.org/10.1126/science.1184126

Chung, S. H., & Manthiram, A. (2019). Current Status and Future Prospects of Metal-Sulfur Batteries. *Advanced Materials*, *31*(27). https://doi.org/ARTN 190112510.1002/adma.201901125

Diouf, B., & Pode, R. (2015). Potential of lithium-ion batteries in renewable energy. *Renewable Energy*, *76*, 375-380. https://doi.org/10.1016/j.renene.2014.11.058

Dunn, J. B., Gaines, L., Sullivan, J., & Wang, M. Q. (2012). Impact of Recycling on Cradle-to-Gate Energy Consumption and Greenhouse Gas Emissions of Automotive Lithium-Ion Batteries. *Environmental Science & Technology*, *46*(22), 12704-12710. https://doi.org/10.1021/es302420z

Earl, C., Shah, I. H., Cook, S., & Cheeseman, C. R. (2022). Environmental Sustainability and Supply Resilience of Cobalt. *Sustainability*, *14*(7). https://doi.org/ARTN 412410.3390/su14074124

Fergus, J. W. (2010). Recent developments in cathode materials for lithium ion batteries. *Journal of Power Sources*, *195*(4), 939-954. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2009.08.089

Gaines, L. (2018). Lithium-ion battery recycling processes: Research towards a sustainable course. *Sustainable Materials and Technologies*, *17*. https://doi.org/ARTN e0006810.1016/j.susmat.2018.e00068

Goodenough, J. B., & Kim, Y. (2010). Challenges for Rechargeable Li Batteries. *Chemistry of Materials*, *22*(3), 587-603. https://doi.org/10.1021/cm901452z

Harper, G., Sommerville, R., Kendrick, E., Driscoll, L., Slater, P., Stolkin, R., Walton, A., Christensen, P., Heidrich, O., Lambert, S., Abbott, A., Ryder, K. S., Gaines, L., & Anderson, P. (2019). Recycling lithium-ion batteries from electric vehicles. *Nature*, *575*(7781), 75-86. https://doi.org/10.1038/s41586-019-1682-5

Hwang, J. Y., Myung, S. T., & Sun, Y. K. (2017). Sodium-ion batteries: present and future. *Chemical Society Reviews*, *46*(12), 3529-3614. https://doi.org/10.1039/c6cs00776g

Janek, J., & Zeier, W. G. (2016). A solid future for battery development. *Nature Energy*, *1*. https://doi.org/Artn 1614110.1038/Nenergy.2016.141

Jansen, K. H., Brown, T. M., & Samuelsen, G. S. (2010). Emissions impacts of plug-in hybrid electric vehicle deployment on the US western grid. *Journal of Power Sources*, *195*(16), 5409-5416. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2010.03.013

Kim, K. J., Balaish, M., Wadaguchi, M., Kong, L. P., & Rupp, J. L. M. (2021). Solid-State Li-Metal Batteries: Challenges and Horizons of Oxide and Sulfide Solid Electrolytes and Their Interfaces. *Advanced Energy Materials*, *11*(1). https://doi.org/ARTN 200268910.1002/aenm.202002689

Lavagna, L., Meligrana, G., Gerbaldi, C., Tagliaferro, A., & Bartoli, M. (2020). Graphene and Lithium-Based Battery Electrodes: A Review of Recent Literature. *Energies*, *13*(18). https://doi.org/ARTN 486710.3390/en13184867

Lavoie, Y., Danet, F., & Lombard, B. (2017). Lithium-Ion Batteries for Industrial Applications. *2017 Industry Applications Society 64th Annual Petroleum and Chemical Industry Technical Conference (Pcic)*, 283-290. <Go to ISI>://WOS:000425847800030

Li, Z. Y., Häcker, J., Fichtner, M., & Zhao-Karger, Z. (2023). Cathode Materials and Chemistries for Magnesium Batteries: Challenges and Opportunities. *Advanced Energy Materials*, *13*(27). https://doi.org/10.1002/aenm.202300682

Liang, J. N., Luo, J., Sun, Q., Yang, X. F., Li, R. Y., & Sun, X. L. (2019). Recent progress on solid-state hybrid electrolytes for solid-state lithium batteries. *Energy Storage Materials*, *21*, 308-334. https://doi.org/10.1016/j.ensm.2019.06.021

Liu, N., Lu, Z. D., Zhao, J., McDowell, M. T., Lee, H. W., Zhao, W. T., & Cui, Y. (2014). A pomegranate-inspired nanoscale design for large-volume-change lithium battery anodes. *Nature Nanotechnology*, *9*(3), 187-192. https://doi.org/10.1038/Nnano.2014.6

Luo, X., Wang, J. H., Dooner, M., & Clarke, J. (2015). Overview of current development in electrical energy storage technologies and the application potential in power system operation. *Applied Energy*, *137*, 511-536. https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2014.09.081

Manthiram, A. (2017). An Outlook on Lithium Ion Battery Technology. *Acs Central Science*, *3*(10), 1063-1069. https://doi.org/10.1021/acscentsci.7b00288

Manthiram, A. (2020). A reflection on lithium-ion battery cathode chemistry. *Nature Communications*, *11*(1). https://doi.org/ARTN 155010.1038/s41467-020-15355-0

Martinez-Laserna, E., Sarasketa-Zabala, E., Stroe, D. I., Swierczynski, M., Warnecke, A., Timmermans, J. M., Goutam, S., & Rodriguez, P. (2016). Evaluation of Lithium-ion Battery Second Life Performance and Degradation. *2016 Ieee Energy Conversion Congress and Exposition (Ecce)*. <Go to ISI>://WOS:000400778403025

Nitta, N., Wu, F. X., Lee, J. T., & Yushin, G. (2015). Li-ion battery materials: present and future. *Materials Today*, *18*(5), 252-264. https://doi.org/10.1016/j.mattod.2014.10.040

Oudenhoven, J. F. M., Baggetto, L., & Notten, P. H. L. (2011). All-Solid-State Lithium-Ion Microbatteries: A Review of Various Three-Dimensional Concepts. *Advanced Energy Materials*, *1*(1), 10-33. https://doi.org/10.1002/aenm.201000002

Pozzato, G., Li, X. Y., Lee, D. H., Ko, J. H., & Onori, S. (2024). Accelerating the transition to cobalt-free batteries: a hybrid model for LiFePO/graphite chemistry. *Npj Computational Materials*, *10*(1). https://doi.org/ARTN 1410.1038/s41524-024-01197-7

Rahimi, M. (2021). Lithium-Ion Batteries: Latest Advances and Prospects. *Batteries-Basel*, *7*(1). https://doi.org/ARTN 810.3390/batteries7010008

Sandhu, S. S., Fellner, J. P., & Brutchen, G. W. (2007). Diffusion-limited model for a lithium/air battery with an organic electrolyte. *Journal of Power Sources*, *164*(1), 365-371. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2006.09.099

Simon, P., & Gogotsi, Y. (2008). Materials for electrochemical capacitors. *Nature Materials*, *7*(11), 845-854. https://doi.org/10.1038/nmat2297

Slater, M. D., Kim, D., Lee, E., & Johnson, C. S. (2013). Sodium-Ion Batteries. *Advanced Functional Materials*, *23*(8), 947-958. https://doi.org/10.1002/adfm.201200691

Swain, B. (2017). Recovery and recycling of lithium: A review. *Separation and Purification Technology*, *172*, 388-403. https://doi.org/10.1016/j.seppur.2016.08.031

Tarascon, J. M., & Armand, M. (2001). Issues and challenges facing rechargeable lithium batteries. *Nature*, *414*(6861), 359-367. https://doi.org/Doi 10.1038/35104644

Vikström, H., Davidsson, S., & Höök, M. (2013). Lithium availability and future production outlooks. *Applied Energy*, *110*, 252-266. https://doi.org/10.1016/j.apenergy.2013.04.005

Wang, C., Wu, H., Chen, Z., McDowell, M. T., Cui, Y., & Bao, Z. N. (2014). Self-healing polymers for high-performance lithium ion batteries. *Abstracts of Papers of the American Chemical Society*, *248*. <Go to ISI>://WOS:000349167405062

Wei, R., Chen, S. J., Gao, T. Y., & Liu, W. (2021). Challenges, fabrications and horizons of oxide solid electrolytes for solid-state lithium batteries. *Nano Select*, *2*(12), 2256-2274. https://doi.org/10.1002/nano.202100110

Whittingham, M. S. (1976). Electrical energy storage and intercalation chemistry. *Science*, *192*(4244), 1126-1127.

Wu, H., & Cui, Y. (2012). Designing nanostructured Si anodes for high energy lithium ion batteries. *Nano Today*, *7*(5), 414-429. https://doi.org/10.1016/j.nantod.2012.08.004

Xu, Z. X., Yang, J., Li, H. P., Nuli, Y. N., & Wang, J. L. (2019). Electrolytes for advanced lithium ion batteries using silicon-based anodes. *Journal of Materials Chemistry A*, *7*(16), 9432-9446. https://doi.org/10.1039/c9ta01876j

Yoshino, A. (2012). The Birth of the Lithium-Ion Battery. *Angewandte Chemie-International Edition*, *51*(24), 5798-5800. https://doi.org/10.1002/anie.201105006

Zeng, X. L., Li, J. H., & Singh, N. (2014). Recycling of Spent Lithium-Ion Battery: A Critical Review. *Critical Reviews in Environmental Science and Technology*, *44*(10), 1129-1165. https://doi.org/10.1080/10643389.2013.763578

Zhang, S. S. (2007). A review on the separators of liquid electrolyte Li-ion batteries. *Journal of Power Sources*, *164*(1), 351-364. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2006.10.065

Zhou, L., Lai, X., Li, B., Yao, Y., Yuan, M., Weng, J. H., & Zheng, Y. J. (2023). State Estimation Models of Lithium-Ion Batteries for Battery Management System: Status, Challenges, and Future Trends. *Batteries-Basel*, *9*(2). https://doi.org/ARTN 13110.3390/batteries9020131

KAYNAKLAR

Ahmadi, R., Monadinia, F., & Maleki, M. (2021). Passive/active photovoltaic-thermal (PVT) system implementing infiltrated phase change material (PCM) in PS-CNT foam. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *222*, 110942.

Alkan, C., Gunther, E., Hiebler, S., Ensari, O. F., & Kahraman, D. (2012). Polyurethanes as solid–solid phase change materials for thermal energy storage. *Solar Energy*.

Arshad, A., Jabbal, M., & Yan, Y. (2020). Thermal Performance of PCM-based Heat Sink with Partially Filled Copper Oxide Coated Metal-foam for Thermal Management of Microelectronics. *InterSociety Conference on Thermal and Thermomechanical Phenomena in Electronic Systems, ITHERM*, *2020-July*, 697–702.

Aydin, D., Utlu, Z., & Kincay, O. (2015). Thermal performance analysis of a solar energy sourced latent heat storage. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *50*, 1213–1225.

Azman, M. I., Chungprempree, J., Preechawong, J., Sapsrithong, P., & Nithitanakul, M. (2021). Layer-by-Layer (LbL) Surface Augmented Modification of Poly(Styrene/Divinylbenzene)High Internal Phase Emulsion for Carbon Dioxide Capture. *Polymers 2021, Vol. 13, Page 2247*, *13*(14), 2247.

Balandin, A. A., Ghosh, S., Bao, W., Calizo, I., Teweldebrhan, D., Miao, F., & Lau, C. N. (2008). Superior thermal conductivity of single-layer graphene. *Nano Letters*, *8*(3), 902–907.

Barby, D. and H. Z. (1982). Low density porous cross-linked polymeric materials and their preparation. In *European Patent Office*.

Buonomo, B., Di Pasqua, A., Ercole, D., & Manca, O. (2018). Numerical Study of Latent Heat Thermal Energy Storage Enhancement by Nano-PCM in Aluminum Foam. *Inventions 2018, Vol. 3, Page 76*, *3*(4), 76.

Buonomo, B., Manca, O., Nardini, S., & Plomitallo, R. E. (2022). Numerical study on latent heat thermal energy storage system with PCM partially filled with aluminum foam in local thermal equilibrium. *Renewable Energy*, *195*, 1368–1380.

Cabaleiro, D., Hamze, S., Fal, J., Marcos, M. A., Estellé, P., & Żyła, G. (2020). Thermal and Physical Characterization of PEG Phase Change Materials Enhanced by Carbon-Based Nanoparticles. *Nanomaterials*, *10*(6), 1168.

Chaichan, M. T., Abaas, K. I., & Kazem, H. A. (2016). Design and assessment of solar concentrator distillating system using phase change materials (PCM) suitable for desertic weathers. *Desalination and Water Treatment*, *57*(32), 14897–14907.

Chaturvedi, R., Islam, A., & Sharma, K. (2021). A review on the applications of PCM in thermal storage of solar energy. *Materials Today: Proceedings*, *43*, 293–297.

Che, J., Çagin, T., & Goddard William A. (2000). Thermal conductivity of carbon nanotubes. *Nanotechnology*, *11*(2), 65–69.

Cheng, F., Wen, R., Zhang, X., Huang, Z., Huang, Y., Fang, M., Liu, Y., Wu, X., & Min, X. (2018). Synthesis and characterization of beeswax-tetradecanol-carbon fiber/expanded perlite form-stable composite phase change material for solar energy storage. *Composites Part A: Applied Science and Manufacturing*, *107*, 180–188.

Cheng, P., Gao, H., Chen, X., Chen, Y., Han, M., Xing, L., Liu, P., & Wang, G. (2020). Flexible monolithic phase change material based on carbon nanotubes/chitosan/poly(vinyl alcohol). *Chemical Engineering Journal*, *397*, 125330.

Costa, J. A. C., Martinelli, A. E., do Nascimento, R. M., & Mendes, A. M. (2020). Microstructural design and thermal characterization of composite diatomite-vermiculite paraffin-based form-stable PCM for cementitious mortars. *Construction and Building Materials*, *232*, 117167.

Dhavalikar, P., Shenoi, J., Salhadar, K., Chwatko, M., Rodriguez-Rivera, G., Cheshire, J., Foudazi, R., & Cosgriff-Hernandez, E. (2021). Engineering toolbox for systematic design of polyhipe architecture. *Polymers*, *13*(9), 1479.

Döğüşcü, D. K. (2019). Tetradecyl oxalate and octadecyl oxalate as novel phase change materials for thermal energy storage. *Solar Energy*, *185*, 341–349.

Drissi, S., Ling, T. C., & Mo, K. H. (2019). Thermal efficiency and durability performances of paraffinic phase change materials with enhanced thermal conductivity – A review. In *Thermochimica Acta* (Vol. 673, pp. 198–210).

El Idi, M. M., & Karkri, M. (2020). Heating and cooling conditions effects on the kinetic of phase change of PCM embedded in metal foam. *Case Studies in Thermal Engineering*, *21*, 100716.

Elshaer, A. M., Soliman, A. M. A., Kassab, M., Mori, S., & Hawwash, A. A. (2023). Experimental investigations on copper foam/PCM composite-based thermal control hardware (TCH) using foam samples with different pore sizes under intermittent thermal conditions. *Journal of Energy Storage*, *72*, 108320.

Garg, H. P., Mullick, S. C., & Bhargava, A. K. (1985). Sensible Heat Storage. *Solar Thermal Energy Storage*, 82–153.

Gokmen, M. T., & Du Prez, F. E. (2012). Porous polymer particles—A comprehensive guide to synthesis, characterization, functionalization and applications. *Progress in Polymer Science*, *37*(3), 365–405.

Graham, M., Shchukina, E., De Castro, P. F., & Shchukin, D. (2016). Nanocapsules containing salt hydrate phase change materials for thermal energy storage. *Journal of Materials Chemistry A*, *4*(43), 16906–16912.

Gu, H., Chen, Y., Yao, X., Huang, L., & Zou, D. (2023). Review on heat pump (HP) coupled with phase change material (PCM) for thermal energy storage. *Chemical Engineering Journal*, *455*, 140701.

Hekimoğlu, G., & Sarl, A. (2021). Fly Ash/Octadecane Shape-Stabilized Composite PCMs Doped with Carbon-Based Nanoadditives for Thermal Regulation Applications. *Energy and Fuels*, *35*(2), 1786–1795.

Hou, P., Mao, J., Chen, F., Li, Y., Dong, X., Hou, P., Mao, J., Chen, F., Li, Y., & Dong, X. (2018). Preparation and Thermal Performance Enhancement of Low Temperature Eutectic Composite Phase Change Materials Based on Na2SO4·10H2O. *Materials*, *11*(11), 2230.

Huang, K., Zhang, J. Y., Liu, F., & Dai, S. (2018). Synthesis of Porous Polymeric Catalysts for the Conversion of Carbon Dioxide. *ACS Catalysis*, *8*(10), 9079–9102.

Huang, X., Zhu, C., Lin, Y., & Fang, G. (2019). Thermal properties and applications of microencapsulated PCM for thermal energy storage: A review. *Applied Thermal Engineering*, *147*, 841–855.

Huang, Y. T., Zhang, H., Wan, X. J., Chen, D. Z., Chen, X. F., Ye, X., Ouyang, X., Qin, S. Y., Wen, H. X., & Tang, J. N. (2017). Carbon nanotube-enhanced double-walled phase-change microcapsules for thermal energy storage. *Journal of Materials Chemistry A*, *5*(16), 7482–7493.

Jamekhorshid, A., Sadrameli, S. M., & Farid, M. (2014). A review of microencapsulation methods of phase change materials (PCMs) as a thermal energy storage (TES) medium. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *31*, 531–542.

Ji, R., Wei, S., Xia, Y., Huang, C., Huang, Y., Zhang, H., Xu, F., Sun, L., & Lin, X. (2020). Enhanced thermal performance of form-stable composite phase-change materials supported by novel porous carbon spheres for thermal energy storage. *Journal of Energy Storage*, *27*, 101134.

Jouanne, C., Pham-Truong, T. N., Vancaeyzeele, C., Muya, F. N., Pokpas, K., Baker, P. G. L., & Aubert, P. H. (2024). 3D Carbonaceous Foams Derived from High Internal Phase Emulsion for Energy Applications. *ChemElectroChem*, *11*(10), e202300689.

Jouhara, H., Żabnieńska-Góra, A., Khordehgah, N., Ahmad, D., & Lipinski, T. (2020). Latent thermal energy storage technologies and applications: A review. *International Journal of Thermofluids*, *5–6*, 100039.

Kabir, M., Gemeda, T., Preller, E., & Xu, J. (2021). Design and Development of a PCM-Based Two-Phase Heat Exchanger Manufactured Additively for Spacecraft Thermal Management Systems. *International Journal of Heat and Mass Transfer*, *180*, 121782.

Kahraman Döğüşcü, D. (2019). Synthesis and characterization of ditetradecyl succinate and dioctadecyl succinate as novel phase change materials for thermal energy storage. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *200*, 110006.

Kahraman Döğüşcü, D. (2020). Long-chain Diesters of Fattyy Alcohols as Novel Phase Change Materials for Thermal Energy Storage. *Cumhuriyet Science Journal*, *41*(1), 269–280.

Kahraman Döğüşcü, D., Hekimoğlu, G., & Sarl, A. (2022). CuO Nanoparticle@Polystyrene Hierarchical Porous Foam for the Effective Encapsulation of Octadecanol as a Phase Changing Thermal Energy Storage Material. *Energy and Fuels*, *36*(6), 3293–3303.

Kahraman Döğüşcü, D., Sarı, A., & Hekimoğlu, G. (2024). Effects of graphene doping on shape stabilization, thermal energy storage and thermal conductivity properties of PolyHIPE/PEG composites. *Journal of Energy Storage*, *76*, 109804.

Kahwaji, S., Johnson, M. B., Kheirabadi, A. C., Groulx, D., & White, M. A. (2017). Fatty acids and related phase change materials for reliable thermal energy storage at moderate temperatures. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *167*, 109–120.

Kahwaji, S., & White, M. A. (2018). Prediction of the properties of eutectic fatty acid phase change materials. *Thermochimica Acta*, *660*, 94–100.

Kalapala, L., & Devanuri, J. K. (2018). Influence of operational and design parameters on the performance of a PCM based heat exchanger for thermal energy storage – A review. In *Journal of Energy Storage* (Vol. 20, pp. 497–519).

Kekevi, B., Eslek, A., & Mert, E. H. (2021). Macroporous thermoset monoliths from glycidyl methacrylate (GMA)-based high internal phase emulsions (HIPEs): Effect of cellulose nanocrystals (CNCs) as filler - Functionalization and removal of Cr(III) from aqueous solutions. *Environmental Research and Technology*, *4*(4), 358–368.

Kenisarin, M., & Mahkamov, K. (2016). Salt hydrates as latent heat storage materials:Thermophysical properties and costs. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *145*, 255–286. https://doi.org/10.1016/J.SOLMAT.2015.10.029

Khan, J., & Singh, P. (2024). Review on phase change materials for spacecraft avionics thermal management. *Journal of Energy Storage*, *87*, 111369.

Kim, H. U., Roh, Y. H., Shim, M. S., & Bong, K. W. (2019). Microfluidic fabrication of fatty alcohol-based microparticles for NIR light-triggered drug release. *Journal of Industrial and Engineering Chemistry*, *80*, 778–783.

Kim, T. Y., Hyun, B. S., Lee, J. J., & Rhee, J. (2013). Numerical study of the spacecraft thermal control hardware combining solid–liquid phase change material and a heat pipe. *Aerospace Science and Technology*, *27*(1), 10–16.

Koçak, B., Fernandez, A. I., & Paksoy, H. (2020). Review on sensible thermal energy storage for industrial solar applications and sustainability aspects. *Solar Energy*, *209*, 135–169.

Kovačič, J. M. (2022). Glycidyl methacrylate-based polyHIPEs: a facile redox-initiated polymerization of the oil phase in a water-in-oil emulsions and amine functionalization. *Colloid and Polymer Science*, *300*(3), 159–166.

Kushwaha, P. K., Sharma, N. K., Kumar, A., & Meena, C. S. (2022). Recent Advancements in Augmentation of Solar Water Heaters Using Nanocomposites with PCM: Past, Present, and Future. *Buildings 2023, Vol. 13, Page 79*, *13*(1), 79.

Lane, G. A. (1980). Low temperature heat storage with phase change materials. *International Journal of Ambient Energy*, *1*(3), 155–168.

Li, B., Chen, Q., Dong, G., & Yin, D. (2022). Close-cellar shape-stable phase change material monolith prepared by high internal phase Pickering emulsion polymerization. *Composites Part A: Applied Science and Manufacturing*, *163*.

Li, M., Guo, Q., & Nutt, S. (2017). Carbon nanotube/paraffin/montmorillonite composite phase change material for thermal energy storage. *Solar Energy*, *146*, 1–7.

Li, M., Kao, H., Wu, Z., & Tan, J. (2011). Study on preparation and thermal property of binary fatty acid and the binary fatty acids/diatomite composite phase change materials. *Applied Energy*, *88*(5), 1606–1612.

Li, M., Rouaud, O., & Poncelet, D. (2008). Microencapsulation by solvent evaporation: State of the art for process engineering approaches. *International Journal of Pharmaceutics*, *363*(1–2), 26–39.

Li, W. H., Lai-Iskandar, S., Tan, D., Simonini, L., Dudon, J. P., Leong, F. N., Tay, R. Y., Tsang, S. H., Joshi, S. C., & Teo, E. H. T. (2020). Thermal Conductivity Enhancement and Shape Stabilization of Phase-Change Materials Using Three-Dimensional Graphene and Graphene Powder. *Energy and Fuels*, *34*(2), 2435–2444.

Li, X., Sanjayan, J. G., & Wilson, J. L. (2014). Fabrication and stability of form-stable diatomite/paraffin phase change material composites. *Energy and Buildings*, *76*, 284–294.

Liu, L., Lu, G., Qiu, G., Yue, C., Guo, M., Ji, R., & Zhang, M. (2019). Characterization of novel shape-stabilized phase change material mortar: Portland cement containing Na 2 SO 4 ·10H 2 O and fly ash for energy-efficient building. *International Journal of Energy Research*, *43*(11), 5812–5823.

Liu, S., Han, J., Wang, L., Gao, Y., Sun, H., & Li, W. (2020). A lauric acid-hybridized bentonite composite phase-changing material for thermal energy storage. *RSC Advances*, *10*(43), 25864–25873.

Liu, Y., & Yang, Y. (2017). Use of nano-α-Al2O3 to improve binary eutectic hydrated salt as phase change material. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *160*, 18–25.

Lu, J., Zhang, T., Xu, Z., & Zhao, Y. (2021). Octodecane-cellulose nanofiber flexible composites for latent heat storage. *Chemical Engineering Journal*, *425*.

Luo, R., Wang, S., Wang, T., Zhu, C., Nomura, T., & Akiyama, T. (2015). Fabrication of paraffin@SiO2 shape-stabilized composite phase change material via chemical precipitation method for building energy conservation. *Energy and Buildings*, *108*, 373–380.

Lv, P., Ding, M., Liu, C., & Rao, Z. (2019). Experimental investigation on thermal properties and thermal performance enhancement of octadecanol/expanded perlite form stable phase change materials for efficient thermal energy storage. *Renewable Energy*, *131*, 911–922.

Lv, P., Liu, C., & Rao, Z. (2016). Experiment study on the thermal properties of paraffin/kaolin thermal energy storage form-stable phase change materials. *Applied Energy*, *182*, 475–487.

Maleki, M., Ahmadi, P. T., Mohamdi, H., Karimian, H., Ahmadi, R., & Emrooz, H. B. M. (2019). Photo-thermal conversion structure by infiltration of paraffin in three dimensionally interconnected porous polystyrene-carbon nanotubes (PS-CNT) polyHIPE foam. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *191*, 266–274.

Mao, J., Iocozzia, J., Huang, J., Meng, K., Lai, Y., & Lin, Z. (2018). Graphene aerogels for efficient energy storage and conversion. *Energy & Environmental Science*, *11*(4), 772–799.

Martinelli, M., Bentivoglio, F., Caron-Soupart, A., Couturier, R., Fourmigue, J. F., & Marty, P. (2016). Experimental study of a phase change thermal energy storage with copper foam. *Applied Thermal Engineering*, *101*, 247–261.

Mert, H. H. (2020). PolyHIPE composite based-form stable phase change material for thermal energy storage. *International Journal of Energy Research*, *44*(8), 6583–6594.

Mert, H. H., Eslek, A., Mehmet, Mert, S., Emine, Mert, H., & Mert, E. H. (2021). Preparation of Pickering-polyHIPEs from surface modified pumice stabilized high internal phase emulsions as supporting materials for lauric acid impregnation. *Journal of Applied Polymer Science*, 51892.

Mert, H. H., Eslek, A., Mert, E. H., & Mert, M. S. (2022). Preparation and characterization of shape-stable bio-based composite phase change materials for thermal energy storage: coconut oil / activated carbon from cherry stones doped composites. *Energy Sources, Part A: Recovery, Utilization and Environmental Effects*, *44*(2), 5381–5397.

Mert, H. H., Kekevi, B., Mert, E. H., & Mert, M. S. (2022). Development of composite phase change materials based on n-tetradecane and β-myrcene based foams for cold thermal energy storage applications. *Thermochimica Acta*, *707*, 179116.

Mert, H. H., Okkay, H., & Mert, M. S. (2022). Form-stable n-hexadecane/zinc borate composite phase change material for thermal energy storage applications in buildings. *Sustainable Energy Technologies and Assessments*, *50*, 101836.

Mert, M. S., Mert, E. H., Pulko, I., Krajnc, P., & Mert, H. H. (2024). Form-stable oleic acid based polyHIPE/nanoclay framework supported composite phase change materials for low-temperature latent heat storage. *Thermal Science and Engineering Progress*, *50*, 102569.

Mofijur, M., Mahlia, T. M. I., Silitonga, A. S., Ong, H. C., Silakhori, M., Hasan, M. H., Putra, N., & Ashrafur Rahman, S. M. (2019). Phase Change Materials (PCM) for Solar Energy Usages and Storage: An Overview. *Energies 2019, Vol. 12, Page 3167*, *12*(16), 3167.

Moreno, P., Castell, A., Solé, C., Zsembinszki, G., & Cabeza, L. F. (2014). PCM thermal energy storage tanks in heat pump system for space cooling. *Energy and Buildings*, *82*, 399–405. https://doi.org/10.1016/J.ENBUILD.2014.07.044

Nazir, H., Batool, M., Ali, M., & Kannan, A. M. (2018). Fatty acids based eutectic phase change system for thermal energy storage applications. *Applied Thermal Engineering*, *142*, 466–475.

Paljevac, M., & Krajnc, P. (2020). Hierarchically porous poly(glycidyl methacrylate) through hard sphere and high internal phase emulsion templating. *Polymer*, *209*, 123064.

Pan, X., Zhang, N., Yuan, Y., Shao, X., Zhong, W., & Yang, L. (2021). Balsa-based porous carbon composite phase change material with photo-thermal conversion performance for thermal energy storage. *Solar Energy*, *230*, 269–277.

Pardo, P., Deydier, A., Anxionnaz-Minvielle, Z., Rougé, S., Cabassud, M., & Cognet, P. (2014). A review on high temperature thermochemical heat energy storage. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *32*, 591–610.

Peng, H., Zhang, D., Ling, X., Li, Y., Wang, Y., Yu, Q., She, X., Li, Y., & Ding, Y. (2018). N -Alkanes Phase Change Materials and Their Microencapsulation for Thermal Energy Storage: A Critical Review. *Energy and Fuels*, *32*(7), 7262–7293.

Pielichowska, K., & Pielichowski, K. (2014). Phase change materials for thermal energy storage. *Progress in Materials Science*, *65*, 67–123.

Puupponen, S., Mikkola, V., Ala-Nissila, T., & Seppälä, A. (2016). Novel microstructured polyol-polystyrene composites for seasonal heat storage. *Applied Energy*, *172*, 96–106.

Qiu, J., Fan, X., Shi, Y., Zhang, S., Jin, X., Wang, W., & Tang, B. (2019). PEG/3D graphene oxide network form-stable phase change materials with ultrahigh filler content. *Journal of Materials Chemistry A*, *7*(37), 21371–21377.

Radaei, A., Izadi Vasfi, H., & Shahbazi, M. (2022). Emulsion Synthesis of Poly (Styrene-Divinylbenzene) and Investigation of the Effect of Increasing the Amount of Salt in the Aqueous Phase. *Iranian Chemical Engineering Journal*, *21*(120), 7–20.

Radjabian, M., & Abetz, V. (2020). Advanced porous polymer membranes from self-assembling block copolymers. *Progress in Polymer Science*, *102*, 101219.

Ramakrishnan, S., Sanjayan, J., Wang, X., Alam, M., & Wilson, J. (2015). A novel paraffin/expanded perlite composite phase change material for prevention of PCM leakage in cementitious composites. *Applied Energy*, *157*, 85–94.

Rao, Z., Zhang, G., Xu, T., & Hong, K. (2018). Experimental study on a novel form-stable phase change materials based on diatomite for solar energy storage. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *182*, 52–60.

Rashidi, S., Shamsabadi, H., Esfahani, J. A., & Harmand, S. (2020). A review on potentials of coupling PCM storage modules to heat pipes and heat pumps. *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry*, *140*(4), 1655–1713.

Rozanna, D., Chuah, T. G., Salmiah, A., Choong, T. S. Y., & Sa'ari, M. (2005). Fatty Acids as Phase Change Materials (PCMs) for Thermal Energy Storage: A Review. *International Journal of Green Energy*, *1*(4), 495–513.

Salaün, F., Devaux, E., Bourbigot, S., & Rumeau, P. (2010). Influence of the solvent on the microencapsulation of an hydrated salt. *Carbohydrate Polymers*, *79*(4), 964–974.

Sarı, A. (2003). Thermal reliability test of some fatty acids as PCMs used for solar thermal latent heat storage applications. *Energy Conversion and Management*, *44*(14), 2277–2287.

Sarı, A. (2017). Thermal Energy Storage Properties and Laboratory-Scale Thermoregulation Performance of Bentonite/Paraffin Composite Phase Change Material for Energy-Efficient Buildings. *Journal of Materials in Civil Engineering*, *29*(6), 04017001.

Sharma, A., Tyagi, V. V., Chen, C. R., & Buddhi, D. (2009). Review on thermal energy storage with phase change materials and applications. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *13*(2), 318–345.

Shiohara, A., Prieto-Simon, B., & Voelcker, N. H. (2021). Porous polymeric membranes: fabrication techniques and biomedical applications. *Journal of Materials Chemistry B*, *9*(9), 2129–2154.

Silverstein, M. S. (2014a). Emulsion-templated porous polymers: A retrospective perspective. In *Polymer* (Vol. 55, Issue 1, pp. 304–320). Elsevier Ltd.

Silverstein, M. S. (2014b). PolyHIPEs: Recent advances in emulsion-templated porous polymers. In *Progress in Polymer Science* (Vol. 39, Issue 1, pp. 199–234). Pergamon.

Singh, P., Sharma, R. K., Goyal, R., Hekimoğlu, G., Sarı, A., Rathore, P. K. S., & Tyagi, V. V. (2022). Development and characterization a novel leakage-proof form stable composite of graphitic carbon nitride and fatty alcohol for thermal energy storage. *Journal of Energy Storage*, *55*, 105761.

Song, S., Dong, L., Zhang, Y., Chen, S., Li, Q., Guo, Y., Deng, S., Si, S., & Xiong, C. (2014). Lauric acid/intercalated kaolinite as form-stable phase change material for thermal energy storage. *Energy*, *76*, 385–389.

Stoller, M. D., Park, S., Yanwu, Z., An, J., & Ruoff, R. S. (2008). Graphene-Based ultracapacitors. *Nano Letters*, *8*(10), 3498–3502.

Stucki, M., Loepfe, M., & Stark, W. J. (2018). Porous Polymer Membranes by Hard Templating – A Review. *Advanced Engineering Materials*, *20*(1), 1700611.

Sun, M., Liu, T., Sha, H., Li, M., Liu, T., Wang, X., Chen, G., Wang, J., & Jiang, D. (2023). A review on thermal energy storage with eutectic phase change materials: Fundamentals and applications. *Journal of Energy Storage*, *68*, 107713.

Sun, Q., Dai, Z., Meng, X., & Xiao, F. S. (2015). Porous polymer catalysts with hierarchical structures. *Chemical Society Reviews*, *44*(17), 6018–6034.

Torquato, E. C. C., Brito, A. P. N., Trovão, R. S., Oliveira, M. A., Smith, N. S., Pinto, M. C. C., Pinto, J. C., Cipolatti, E. P., Freire, D. M. G., Marques, M. R. C., & Costa, L. C. (2020). Synthesis of Porous Polymeric Supports with PolyHIPE Structures Based on Styrene-Divinylbenzene Copolymers. *Macromolecular Symposia*, *394*(1), 2000109.

Türkoğlu, Z., Mert, H. H., Mert, E. H., Ocak, H., & Mert, M. S. (2021). Cellulose nanocrystals supported—PolyHIPE foams for low-temperature latent heat storage applications. *Journal of Applied Polymer Science*, 51785.

Wang, S., Hou, X., Yin, J., Xing, Y., & Wang, Z. (2022). Comparative Study of the Thermal Enhancement for Spacecraft PCM Thermal Energy Storage Units. *Aerospace 2022, Vol. 9, Page 705*, *9*(11), 705.

Wang, Y., Qin, Z., Zhang, T., & Zhang, D. (2020). Preparation and thermophysical properties of three-dimensional attapulgite based composite phase change materials. *Journal of Energy Storage*, *32*, 101847.

Wu, J., Xu, F., Li, S., Ma, P., Zhang, X., Liu, Q., Fu, R., & Wu, D. (2019). Porous Polymers as Multifunctional Material Platforms toward Task-Specific Applications. *Advanced Materials*, *31*(4), 1802922.

Xiao, X., Zhang, P., & Li, M. (2013). Preparation and thermal characterization of paraffin/metal foam composite phase change material. *Applied Energy*, *112*, 1357–1366.

Xie, N., Huang, Z., Luo, Z., Gao, X., Fang, Y., Zhang, Z., Xie, N., Huang, Z., Luo, Z., Gao, X., Fang, Y., & Zhang, Z. (2017). Inorganic Salt Hydrate for Thermal Energy Storage. *Applied Sciences*, *7*(12), 1317.

Xie, N., Luo, J., Li, Z., Huang, Z., Gao, X., Fang, Y., & Zhang, Z. (2019). Salt hydrate/expanded vermiculite composite as a form-stable phase change material for building energy storage. *Solar Energy Materials and Solar Cells*, *189*, 33–42.

Yu, H., Li, C., Zhang, K., Tang, Y., Song, Y., & Wang, M. (2020). Preparation and thermophysical performance of diatomite-based composite PCM wallboard for thermal energy storage in buildings. *Journal of Building Engineering*, *32*, 101753.

Zhang, T., Xu, Z., Chi, H., & Zhao, Y. (2020). Closed-Cell, Phase Change Material-Encapsulated Monoliths from a Reactive Surfactant-Stabilized High Internal Phase Emulsion for Thermal Energy Storage. *ACS Applied Polymer Materials*, *2*(7), 2578–2585.

Zhang, Y., Zhou, G., Lin, K., Zhang, Q., & Di, H. (2007). Application of latent heat thermal energy storage in buildings: State-of-the-art and outlook. *Building and Environment*, *42*(6), 2197–2209.

Zhang, Z., & Fang, X. (2006). Study on paraffin/expanded graphite composite phase change thermal energy storage material. *Energy Conversion and Management*, *47*(3), 303–310.

Zhao, J., Zhang, W., Gao, C., & Yin, D. (2021). Shape stabilization of phase change material by polymerized high internal phase emulsion for thermal energy storage. *International Journal of Energy Research*, *45*(4), 5263–5271.

Zhao, T., Zhang, T., Xu, Z., & Zhao, Y. (2022). Emulsion-based, flexible and recyclable aerogel composites for latent heat storage. *Journal of Colloid and Interface Science*, *627*, 72–80.

Zhao, Y., Min, X., Huang, Z., Liu, Y., Wu, X., & Fang, M. (2018). Honeycomb-like structured biological porous carbon encapsulating PEG: A shape-stable phase change material with enhanced thermal conductivity for thermal energy storage. *Energy and Buildings*, *158*, 1049–1062.

Zhao, Y., Zhang, X., Xu, X., & Zhang, S. (2021). Development, characterization and modification study of eutectic fatty alcohol for cold energy storage application. *Journal of Thermal Analysis and Calorimetry*, *146*(3), 1133–1147.

Zhu, Q., Ong, P. J., Goh, S. H. A., Yeo, R. J., Wang, S., Liu, Z., & Loh, X. J. (2024). Recent advances in graphene-based phase change composites for thermal energy storage and management. *Nano Materials Science*, *6*(2), 115–138.

KAYNAKLAR

Abad-Gil, L., & Marina, M. L. (2023). Enantioselective analysis of pesticides in food, biological, and environmental samples by chromatographic techniques and capillary electrophoresis. *Journal of Chromatography Open*, *4*, 100099. https://doi.org/10.1016/j.jcoa.2023.100099

Agrawal, J. P. (2015). *High Energy Materials: Propellants, Explosives and Pyrotechnics*.

Aktar, W., Sengupta, D., & Chowdhury, A. (2009). Impact of pesticides use in agriculture: Their benefits and hazards. *Interdisciplinary Toxicology*, *2*(1), 1–12. https://doi.org/10.2478/v10102-009-0001-7

Alhefeiti, M. A., Barker, J., & Shah, I. (2021). Roadside Drug Testing Approaches. *Molecules*, *26*(11), 3291. https://doi.org/10.3390/molecules26113291

Allen, G., & Tunnicliffe, R. (2021). *Drug Crime: Statistics for England and Wales*.

Almog, J., & Zitrin, S. (2009). Colorimetric Detection of Explosives. In *Aspects of Explosives Detection* (pp. 41–58). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374533-0.00004-0

Alonzo, M., Alder, R., Clancy, L., & Fu, S. (2022). Portable testing techniques for the analysis of drug materials. *WIREs Forensic Science*, *4*(6). https://doi.org/10.1002/wfs2.1461

Anzar, N., Suleman, S., Parvez, S., & Narang, J. (2022). A review on Illicit drugs and biosensing advances for its rapid detection. *Process Biochemistry*, *113*, 113–124. https://doi.org/10.1016/j.procbio.2021.12.021

Aznar-Gadea, E., Rodriguez-Canto, P. J., Sánchez, S. A., Martínez-Pastor, J. P., & Abargues, R. (2022). Luminescent CdSe Quantum Dot Arrays for Rapid Sensing of Explosive Taggants. *ACS Applied Nano Materials*, *5*(5), 6717–6725. https://doi.org/10.1021/acsanm.2c00743

Berlato, D. G., Bezerra Pacheco, A. L., Ugalde, G. A., Reginato, F. Z., Saldanha, G. de A., Oliveira, T. F. de, Eller, S., & Bairros, A. V. de. (2024). Dispersive liquid-liquid microextraction (DLLME) for determination of tricyclic antidepressants in whole blood and plasma samples and analysis by liquid chromatography with diode array detector (LC-DAD). *Toxicology Mechanisms and Methods*, *34*(2), 189–202. https://doi.org/10.1080/15376516.2023.2269236

Beveridge, A. (2012). *Forensic Investigation of Explosions*. CRC Press.

Bilal, M., Iqbal, H. M. N., & Barceló, D. (2019). Persistence of pesticides-based contaminants in the environment and their effective degradation using laccase-assisted biocatalytic systems. In *Science of the Total Environment* (Vol. 695). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.133896

Black, C., D'Souza, T., Smith, J. C., & Hearns, N. G. R. (2019). Identification of post-blast explosive residues using direct-analysis-in-real-time and mass spectrometry (DART-MS). *Forensic Chemistry*, *16*, 100185. https://doi.org/10.1016/j.forc.2019.100185

Bolden, A. L., Kwiatkowski, C. F., & Colborn, T. (2015). New Look at BTEX: Are Ambient Levels a Problem? *Environmental Science & Technology*, *49*(9), 5261–5276. https://doi.org/10.1021/es505316f

Bolt, H. M., Degen, G. H., Dorn, S. B., Plöttner, S., & Harth, V. (2006). Genotoxicity and Potential Carcinogenicity of 2,4,6-Trinitrotoluene: Structural and Toxicological Considerations. *Reviews on Environmental Health*, *21*(4). https://doi.org/10.1515/REVEH.2006.21.4.217

Brandi, J., Siragusa, G., Robotti, E., Marengo, E., & Cecconi, D. (2024). "Analysis of veterinary drugs and pesticides in food using liquid chromatography-mass spectrometry." *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *179*, 117888. https://doi.org/10.1016/J.TRAC.2024.117888

Brugnerotto, P., Costa, A. C. O., Fuente-Ballesteros, A., Ares, A. M., Gonzaga, L. V., Fett, R., & Bernal, J. (2023). Determination of seven pesticide residues in Mimosa scabrella honeydew honey from Brazil by GC-MS. *Journal of Food Composition and Analysis*, *122*, 105433. https://doi.org/10.1016/j.jfca.2023.105433

Cailes, J., Dunsmore, R., & Linge, K. L. (2024). Assessment of portable FTIR and Raman spectroscopy for the detection of 2,3-dimethyl-2,3-dinitrobutane (DMDNB) in plastic explosives. *Defence Technology*, *34*, 11–18. https://doi.org/10.1016/j.dt.2023.06.008

Carfora, A., Feola, A., Petrella, R., Ambrosio, G., Festinese, S., Fracassi, I., Palermo, P., Zampone, M., & Campobasso, C. Pietro. (2023). Qualitative/Quantitative Analysis of Alcohol and Licit/Illicit Drugs on Post-Mortem Biological Samples from Road Traffic Deaths. *Separations*, *10*(12), 589. https://doi.org/10.3390/separations10120589

Cetó, X., Truta, F. M., Dragan, A. M., Rodríguez-Franch, E., Tertis, M., Sánchez-Pereña, Á., Comellas-Tena, S., Cristea, C., & del Valle, M. (2025). Towards the development of a portable device based on modified-voltammetric sensors for the detection of illicit drugs and seized samples. *Talanta*, *282*, 127055. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2024.127055

Chang, P., & Xu, G. (2017). A review of the health effects and exposure-responsible relationship of diesel particulate matter for underground mines. *International Journal of Mining Science and Technology*, *27*(5), 831–838. https://doi.org/10.1016/j.ijmst.2017.07.020

Chen, L., Chen, B., Zhou, Z., Liang, Y., Wu, Z., He, M., & Hu, B. (2022). Covalent organic framework-based magnetic solid phase extraction coupled with micellar electrokinetic chromatography for the analysis of trace organophosphorus pesticides in environmental water and atmospheric particulates. *Journal of Chromatography A*, *1673*, 463030. https://doi.org/10.1016/j.chroma.2022.463030

Dar, A. A., Jan, I., Shah, M. D., Sofi, J. A., Hassan, G. I., & Dar, S. R. (2024). Monitoring and method validation of organophosphorus/organochlorine pesticide residues in vegetables and fruits by gas chromatography. *Biomedical Chromatography*, *38*(1). https://doi.org/10.1002/bmc.5756

de Araujo, W. R., Cardoso, T. M. G., da Rocha, R. G., Santana, M. H. P., Muñoz, R. A. A., Richter, E. M., Paixão, T. R. L. C., & Coltro, W. K. T. (2018). Portable analytical platforms for forensic chemistry: A review. *Analytica Chimica Acta*, *1034*, 1–21. https://doi.org/10.1016/J.ACA.2018.06.014

de Faria, L. V., Macedo, A. A., Arantes, L. C., Matias, T. A., Ramos, D. L. O., Richter, E. M., dos Santos, W. T. P., & Muñoz, R. A. A. (2024). Novel disposable and portable 3D-printed electrochemical apparatus for fast and selective screening of 25E-NBOH in forensic samples. *Talanta*, *269*, 125476. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2023.125476

Di Trana, A., Sprega, G., Kobidze, G., Taoussi, O., Lo Faro, A. F., Bambagiotti, G., Montanari, E., Fede, M. S., Carlier, J., Tini, A., Busardò, F. P., Di Giorgi, A., & Pichini, S. (2024). QuEChERS Extraction and Simultaneous Quantification in GC-MS/MS of Hexahydrocannabinol Epimers and Their Metabolites in Whole Blood, Urine, and Oral Fluid. *Molecules*, *29*(14), 3440. https://doi.org/10.3390/MOLECULES29143440/S1

Diana Lima, C., Arantes, L. C., Machado, L. L., Paixão, T. R. L. C., & dos Santos, W. T. P. (2024). Synthetic Cathinones' Comprehensive Screening and Classification by Voltammetric and Chemometric Analyses: A Powerful Method for On-Site Forensic Applications. *Analytical Chemistry*. https://doi.org/10.1021/ACS.ANALCHEM.4C04059/ASSET/IMAGES/LARGE/AC4C04059_0004.JPEG

Doney, B. C., Miller, W. E., Hale, J. M., & Syamlal, G. (2020). Estimation of the number of workers exposed to respirable crystalline silica by industry: Analysis of OSHA compliance data (1979-2015). *American Journal of Industrial Medicine*, *63*(6), 465–477. https://doi.org/10.1002/ajim.23109

Estevanes, J., Couch, A. N., Bates, K., Tyler Davidson, J., & Monjardez, G. (2024). Detection of explosives residue using a novel subsampling technique for DART-HRMS analysis. *Forensic Chemistry*, *39*. https://doi.org/10.1016/j.forc.2024.100585

European Parliament and Council of the European Union. (2019). Directive (EU) 130 of the European Parliament and of the Council of 16 January 2019 amending Directive 2004/37/EC on the protection of workers from the risks related to exposure to carcinogens or mutagens at work. In *European Parliament and Council of the European Union*.

Fang, L., Liao, X., Jia, B., Shi, L., Kang, L., Zhou, L., & Kong, W. (2020). Recent progress in immunosensors for pesticides. In *Biosensors and Bioelectronics* (Vol. 164). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.bios.2020.112255

Farkhondeh, T., Mehrpour, O., Forouzanfar, F., Roshanravan, B., & Samarghandian, S. (2020). Oxidative stress and mitochondrial dysfunction in organophosphate pesticide-induced neurotoxicity and its

amelioration: a review. In *Environmental Science and Pollution Research* (Vol. 27, Issue 20, pp. 24799–24814). Springer. https://doi.org/10.1007/s11356-020-09045-z

Feng, Z., Zhang, P., Yang, X., Guo, X., Yu, J., Du, L., Shao, J., Liang, H., & Jiang, H. (2024). Simultaneous detection of two pesticide residues in tobacco leaves using SiO2@Ag-SERS substrate and portable Raman spectrometer. *Journal of Food Composition and Analysis*, *133*, 106461. https://doi.org/10.1016/J.JFCA.2024.106461

Firozian, F., Nili-Ahmadabadi, A., Moradkhani, S., Moulaei, M., Fasihi, Z., & Ahmadimoghaddam, D. (2021). Adulteration of the Herbal Weight Loss Products by the Illegal Addition of Synthetic Antiobesity Medications: A Pilot Study. *Journal of Obesity*, *2021*(1), 9968730. https://doi.org/10.1155/2021/9968730

Forbes, T. P., Krauss, S. T., & Gillen, G. (2020). Trace detection and chemical analysis of homemade fuel-oxidizer mixture explosives: Emerging challenges and perspectives. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *131*, 116023. https://doi.org/10.1016/j.trac.2020.116023

Frazier, J., Benefield, V., & Zhang, M. (2020). Practical investigation of direct analysis in real time mass spectrometry for fast screening of explosives. *Forensic Chemistry*, *18*, 100233. https://doi.org/10.1016/j.forc.2020.100233

Frinculescu, A., Mercer, B., Shine, T., Ramsey, J., Couchman, L., Douce, D., Frascione, N., & Abbate, V. (2024). Assessment of a Single Quadrupole Mass Spectrometer Combined with an Atmospheric Solids Analysis Probe for the On-Site Identification of Amnesty Bin Drugs. *Journal of the American Society for Mass Spectrometry*, *35*(7), 1480–1489. https://doi.org/10.1021/JASMS.4C00064/ASSET/IMAGES/LARGE/JS4C00064_0006.JPEG

Frinculescu, A., Shine, T., Ramsey, J., Couchman, L., Frascione, N., & Abbate, V. (2024). Analysis of drugs seized from amnesty bins at two major United Kingdom summer music festivals using two portable gas chromatography-mass spectrometry (GC–MS) instruments. *Drug Testing and Analysis*, *16*(11), 1241–1253. https://doi.org/10.1002/DTA.3629

Fu, H., Tan, P., Wang, R., Li, S., Liu, H., Yang, Y., & Wu, Z. (2022). Advances in organophosphorus pesticides pollution: Current status and challenges in ecotoxicological, sustainable agriculture, and degradation strategies. In *Journal of Hazardous Materials* (Vol. 424). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2021.127494

Fu, Q., Zhang, C., Xie, J., Li, Z., Qu, L., Cai, X., Ouyang, H., Song, Y., Du, D., Lin, Y., & Tang, Y. (2019). Ambient light sensor based colorimetric dipstick reader for rapid monitoring organophosphate pesticides on a smart phone. *Analytica Chimica Acta*, *1092*, 126–131. https://doi.org/10.1016/j.aca.2019.09.059

Fursman, H., Morelato, M., Chadwick, S., Coppey, F., Esseiva, P., Roux, C., & Stojanovska, N. (2024). Development and evaluation of portable NIR technology for the identification and quantification of Australian illicit drugs. *Forensic Science International*, *362*, 112179. https://doi.org/10.1016/J.FORSCIINT.2024.112179

Gandhi, S., Suman, P., Kumar, A., Sharma, P., Capalash, N., & Raman Suri, C. (2015). Recent advances in immunosensor for narcotic drug detection. *BioImpacts : BI*, *5*(4), 207. https://doi.org/10.15171/BI.2015.30

Gao, W., Liu, W., Huang, S., Wang, L., Jian, Y., Li, Y., Wu, W., & Shang, L. (2024). Portable hydrogel-based tri-channel fluorescence sensor array for visual detection of multiple explosives. *Nano Research*, *17*(7), 6483–6492. https://doi.org/10.1007/s12274-024-6549-x

Gawande, S. (2017). An Overview of Explosions and Impact of Explosives Materials. *International Journal of Energetic Materials*, *3*(1).

Geerlof-Vidavsky, I., Balch, M., Stark, M., Ngo, D., & Gryniewicz-Ruzicka, C. (2024). A multi-analyte assay of opioids in API and drug products using HPLC and HRMS. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *248*, 116298. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2024.116298

Geitner, V., Orasche, J., Dragan, G. C., Jakobi, G., Schnelle-Kreis, J., Geldenhuys, G.-L., Forbes, P. B. C., Karg, E. W., Breuer, D., & Zimmermann, R. (2021). Feasibility study of portable

sampling techniques for combustion related airborne particulates in a platinum mine. *Gefahrstoffe Reinhaltung Der Luft*, *81*(9–10), 386–396. www.gefahrstoffe.de

Graziano, S., Anzillotti, L., Mannocchi, G., Pichini, S., & Busardò, F. P. (2019). Screening methods for rapid determination of new psychoactive substances (NPS) in conventional and non-conventional biological matrices. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *163*, 170–179. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2018.10.011

Gu, C., Liu, B., & Zhou, K. (2024). Determination of nine organophosphorus pesticide residues in corn by capillary electrophoresis with solid phase extraction. *International Journal of Electrochemical Science*, *19*(11), 100845. https://doi.org/10.1016/j.ijoes.2024.100845

Gundert-Remy, U., Barth, H., Bürkle, A., Degen, G. H., & Landsiedel, R. (2015). Toxicology: a discipline in need of academic anchoring—the point of view of the German Society of Toxicology. *Archives of Toxicology*, *89*(10), 1881–1893. https://doi.org/10.1007/s00204-015-1577-7

Hassaan, M. A., & El Nemr, A. (2020). Pesticides pollution: Classifications, human health impact, extraction and treatment techniques. In *Egyptian Journal of Aquatic Research* (Vol. 46, Issue 3, pp. 207–220). National Institute of Oceanography and Fisheries. https://doi.org/10.1016/j.ejar.2020.08.007

He, H., Li, C., Tian, Y., Wu, P., & Hou, X. (2016). Phosphorescent Differential Sensing of Physiological Phosphates with Lanthanide Ions-Modified Mn-Doped ZnCdS Quantum Dots. *Analytical Chemistry*, *88*(11), 5892–5897. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.6b00780

He, L., He, P., Li, J., Xiong, M., Zhang, Y., & Yan, H. (2025). Fast and on-site detection of fenthion in rice using core-shell Au@Ag nanoparticles and a portable Raman spectrometer. *Journal of Food Composition and Analysis*, *137*, 106856. https://doi.org/10.1016/J.JFCA.2024.106856

He, M., Li, Z., Ge, Y., & Liu, Z. (2016). Portable Upconversion Nanoparticles-Based Paper Device for Field Testing of Drug Abuse. *Analytical Chemistry*, *88*(3), 1530–1534. https://doi.org/10.1021/ACS.ANALCHEM.5B04863/ASSET/IMAGES/LARGE/AC-2015-04863X_0004.JPEG

Houck, M. M., & Siegel, J. A. (2010). Illicit Drugs. *Fundamentals of Forensic Science*, 305–340. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374989-5.00013-2

Hristozova, A. D., Simitchiev, K. K., Kmetov, V. J., & Rosenberg, E. (2024). Compatibility of cloud point extraction with gas chromatography: Matrix effects of Triton X-100 on GC-MS and GC-MS/MS analysis of organochlorine and organophosphorus pesticides. *Talanta*, *269*, 125445. https://doi.org/10.1016/j.talanta.2023.125445

Hu, J. H., Zhang, W., Ren, C. X., Xiong, Y., Zhang, J. Y., He, J., Huang, Y., Tao, Z., & Xiao, X. (2023). A novel portable smart phone sensing platform based on a supramolecular fluorescence probe for quick visual quantitative detection of picric acid. *Analytica Chimica Acta*, *1254*. https://doi.org/10.1016/j.aca.2023.341095

Hu, W., Wu, W., Jian, Y., Haick, H., Zhang, G., Qian, Y., Yuan, M., & Yao, M. (2022). Volatolomics in healthcare and its advanced detection technology. *Nano Research*, *15*(9), 8185–8213. https://doi.org/10.1007/s12274-022-4459-3

Huang, Y., Zhai, J., Liu, L., Shang, Z., Zhang, X., Huang, H., Shen, B., & Chen, G. (2022). Recent developments on nanomaterial probes for detection of pesticide residues: A review. *Analytica Chimica Acta*, *1215*, 339974. https://doi.org/10.1016/J.ACA.2022.339974

Hussain, C. M., Rawtani, D., Pandey, G., & Tharmavaram, M. (2021). Lab-on-chip devices. In *Handbook of Analytical Techniques for Forensic Samples* (pp. 339–357). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822300-0.00018-5

IARC. (2006a). *Formaldehyde, 2-Butoxyethanol and 1-tert-Butoxy-2-Propanol*.

IARC. (2006b). *Titanium dioxide (IARC Group 2B), Summary of data reported*.

IARC. (2014). *Diesel and gasoline engine exhaust and some nitroarenes*.

ICAO. (2005). *Convention of the Marking of Plastic Explosives for the Purpose of Detection.*

Issaka, E., Wariboko, M. A., Johnson, N. A. N., & Aniagyei, O. N. do. (2023). Advanced visual sensing techniques for on-site detection of pesticide residue in water environments. *Heliyon*, *9*(3). https://doi.org/10.1016/J.HELIYON.2023.E13986

Jain, L., Kaur, J., Ayub, S., Ansari, D., Ahmed, R., Dada, A. Q., & Ahmed, S. (2024). Fentanyl and xylazine crisis: Crafting coherent strategies for opioid overdose prevention. *World Journal of Psychiatry*, *14*(6), 760. https://doi.org/10.5498/WJP.V14.I6.760

Jalalzaei, F., Khajeh, M., Kargar-Shouroki, F., & Oveisi, A. R. (2024). Oxime-functionalized cerium-based metal–organic framework for determination of two pesticides in water and biological samples by HPLC method. *Journal of Nanostructure in Chemistry*, *14*(1), 95–112. https://doi.org/10.1007/S40097-022-00512-2/TABLES/7

Ji, B., Yang, L., Zhang, M., Li, P., Hou, Z., Lv, J., Xu, X., Bi, W., Xu, G., & Bai, Y. (2024). Application of silanized melamine sponges in matrix purification for rapid analysis of multiple pesticides and veterinary drugs in honey by UPLC-MS/MS. *Food Bioscience*, *59*, 104043. https://doi.org/10.1016/j.fbio.2024.104043

Jiang, X., Li, D., Xu, X., Ying, Y., Li, Y., Ye, Z., & Wang, J. (2008). Immunosensors for detection of pesticide residues. In *Biosensors and Bioelectronics* (Vol. 23, Issue 11, pp. 1577–1587). https://doi.org/10.1016/j.bios.2008.01.035

Kamp, J., Olofsen, E., Henthorn, T. K., Van Velzen, M., Niesters, M., Dahan, A., Backman, J. T., Drover, D. R., Elkomy, M. H., Fanta, S., Flint, R. B., Gustafsson, L. L., Hammer, G. B., Herd, D. W., Kalso, E., Mathôt, R. A. A., Olkkola, K., Peltoniemi, M., Persson, J., … Sherwin, C. M. T. (2020). Ketamine PharmacokineticsA Systematic Review of the Literature, Meta-analysis, and Population Analysis. *Anesthesiology*, *133*(6), 1192–1213. https://doi.org/10.1097/ALN.0000000000003577

Kim, K. H., Kabir, E., & Jahan, S. A. (2017). Exposure to pesticides and the associated human health effects. In *Science of the Total Environment* (Vol. 575, pp. 525–535). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2016.09.009

Kim, K.-H., Jahan, S. A., & Lee, J.-T. (2011). Exposure to Formaldehyde and Its Potential Human Health Hazards. *Journal of Environmental Science and Health, Part C*, *29*(4), 277–299. https://doi.org/10.1080/10590501.2011.629972

Kim, Y. (2014). Occupational Toxicology. In *Reference Module in Biomedical Sciences*. Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-801238-3.00212-9

Kober, S. L., Schaefer, P., Hollert, H., & Frohme, M. (2023). A novel strategy for high-throughput sample collection, analysis and visualization of explosives' concentrations for contaminated areas. *International Journal of Environmental Science and Technology*, *20*(2), 1399–1410. https://doi.org/10.1007/s13762-022-04088-w

Koehler, K. A., & Peters, T. M. (2015). New Methods for Personal Exposure Monitoring for Airborne Particles. *Current Environmental Health Reports*, *2*(4), 399–411. https://doi.org/10.1007/s40572-015-0070-z

Koponen, H., Lukkarinen, K., Leppänen, M., Kilpeläinen, L., Väätäinen, S., Jussheikki, P., Karjalainen, A., Ruokolainen, J., Yli-Pirilä, P., Ihalainen, M., Hyttinen, M., Pasanen, P., & Sippula, O. (2024). Applicability of aethalometers for monitoring diesel particulate matter concentrations and exposure in underground mines. *Journal of Aerosol Science*, *177*. https://doi.org/10.1016/j.jaerosci.2023.106330

Kranenburg, R. F., Ramaker, H. J., Sap, S., & van Asten, A. C. (2022). A calibration friendly approach to identify drugs of abuse mixtures with a portable near-infrared analyzer. *Drug Testing and Analysis*, *14*(6), 1089–1101. https://doi.org/10.1002/DTA.3231

Kranenburg, R. F., Verduin, J., Weesepoel, Y., Alewijn, M., Heerschop, M., Koomen, G., Keizers, P., Bakker, F., Wallace, F., van Esch, A., Hulsbergen, A., & van Asten, A. C. (2020). Rapid and robust on-scene detection of cocaine in street samples using a handheld near-infrared spectrometer and machine learning algorithms. *Drug Testing and Analysis*, *12*(10), 1404–1418. https://doi.org/10.1002/dta.2895

Kuo, P. H., Chang, C. W., Tseng, Y. R., & Yau, H. T. (2024). Efficient, automatic, and optimized portable Raman-spectrum-based pesticide detection system. *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, *308*, 123787. https://doi.org/10.1016/J.SAA.2023.123787

Lai, H. T. (2010). *The Construction and Optimization of an Ion Mobility Spectrometer for the Analysis of Explosives and Drugs* [Doctoral Thesis].

Lazarević-Pašti, T. (2023). Carbon Materials for Organophosphate Pesticide Sensing. In *Chemosensors* (Vol. 11, Issue 2). Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI). https://doi.org/10.3390/chemosensors11020093

Leary, P. E., Kizzire, K. L., Chan Chao, R., Niedziejko, M., Martineau, N., & Kammrath, B. W. (2023). Evaluation of portable gas chromatography–mass spectrometry (GC–MS) for the analysis of fentanyl, fentanyl analogs, and other synthetic opioids. *Journal of Forensic Sciences*, *68*(5), 1601–1614. https://doi.org/10.1111/1556-4029.15340

Lee, J., Sayler, S. K., Zhou, M., Zhu, H., Richardson, R. J., Neitzel, R. L., Kurabayashi, K., & Fan, X. (2018). On-site monitoring of occupational exposure to volatile organic compounds by a portable comprehensive 2-dimensional gas chromatography device. *Analytical Methods*, *10*(2), 237–244. https://doi.org/10.1039/C7AY02754K

Leskinen, J., Joutsensaari, J., Lyyränen, J., Koivisto, J., Ruusunen, J., Järvelä, M., Tuomi, T., Hämeri, K., Auvinen, A., & Jokiniemi, J. (2012). Comparison of nanoparticle measurement instruments for occupational health applications. *Journal of Nanoparticle Research*, *14*(2), 718. https://doi.org/10.1007/s11051-012-0718-7

Li, D., Lv, P., Han, X. W., Jia, Z., Zheng, M., & Feng, H. T. (2023). A Highly Efficient Fluorescent Sensor Based on AIEgen for Detection of Nitrophenolic Explosives. *Molecules*, *28*(1), 181. https://doi.org/10.3390/MOLECULES28010181/S1

Li, Y., Ju, T., & Ma, C. (2019). The temporal, spatial variation and influencing factor of formaldehyde column concentration in the Yangtze River Delta in the past 10 years. *China Environmental Science*, *39*(3), 897–907.

Liu, C. mei, Han, Y., Min, S. geng, Jia, W., Meng, X., & Liu, P. pei. (2018). Rapid qualitative and quantitative analysis of methamphetamine, ketamine, heroin, and cocaine by near-infrared spectroscopy. *Forensic Science International*, *290*, 162–168. https://doi.org/10.1016/J.FORSCIINT.2018.07.008

Liu, S., Yuan, L., Yue, X., Zheng, Z., & Tang, Z. (2008). Recent Advances in Nanosensors for Organophosphate Pesticide Detection. *Advanced Powder Technology*, *19*(5), 419–441. https://doi.org/10.1163/156855208X336684

Luukkonen, T., & Pehkonen, S. O. (2017). Peracids in water treatment: A critical review. *Critical Reviews in Environmental Science and Technology*, *47*(1), 1–39. https://doi.org/10.1080/10643389.2016.1272343

Ma, Y. N., Theerakulpisut, P., & Riddech, N. (2023). Pesticide tolerant rhizobacteria isolated from rice (Oryza sativa) overcomes the effects of salt and drought stress in pesticide contaminated condition. *Plant and Soil*, *490*(1–2), 521–539. https://doi.org/10.1007/S11104-023-06098-0/FIGURES/7

Machado, Y., Coelho Neto, J., Lordeiro, R. A., Alves, R. B., & Piccin, E. (2020). Identification of new NBOH drugs in seized blotter papers: 25B-NBOH, 25C-NBOH, and 25E-NBOH. *Forensic Toxicology*, *38*(1), 203–215. https://doi.org/10.1007/S11419-019-00509-7/FIGURES/9

Mäkinen, M., Nousiainen, M., & Sillanpää, M. (2011). Ion spectrometric detection technologies for ultra-traces of explosives: A review. *Mass Spectrometry Reviews*, *30*(5), 940–973. https://doi.org/10.1002/MAS.20308

Mali, H., Shah, C., Raghunandan, B. H., Prajapati, A. S., Patel, D. H., Trivedi, U., & Subramanian, R. B. (2023). Organophosphate pesticides an emerging environmental contaminant: Pollution, toxicity, bioremediation progress, and remaining challenges. In *Journal of Environmental Sciences (China)* (Vol. 127, pp. 234–250). Chinese Academy of Sciences. https://doi.org/10.1016/j.jes.2022.04.023

Marshall, M., & Oxley, J. C. (2009). Explosives. In *Aspects of Explosives Detection* (pp. 11–26). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-374533-0.00002-7

Mehmandoust, S., Sahbafar, H., Mohsennezhad, A., Hadi, A., & Eskandari, V. (2023). Experimental and numerical evaluations of flexible filter paper substrates for sensitive and rapid identification of methyl parathion pesticide via Surface-enhanced Raman scattering (SERS). *Vibrational Spectroscopy*, *129*, 103586. https://doi.org/10.1016/J.VIBSPEC.2023.103586

Misra, S., Sussell, A. L., Wilson, S. E., & Poplin, G. S. (2023). Occupational exposure to respirable crystalline silica among US metal and nonmetal miners, 2000–2019. *American Journal of Industrial Medicine*, *66*(3), 199–212. https://doi.org/10.1002/ajim.23451

Montano, D. (2014). Chemical and biological work-related risks across occupations in Europe: a review. *Journal of Occupational Medicine and Toxicology*, *9*(1), 28. https://doi.org/10.1186/1745-6673-9-28

Montero-Montoya, R., López-Vargas, R., & Arellano-Aguilar, O. (2018). Volatile Organic Compounds in Air: Sources, Distribution, Exposure and Associated Illnesses in Children. *Annals of Global Health*, *84*(2), 225–238. https://doi.org/10.29024/aogh.910

Munawar, K. S., Sameer, M., Javed, M., Abbas, S. M., Javid, J., Ahmad, T., & Hussain, S. (2024). A new analytical methodology for the detection of Methamphetamine using UV-Vis, FTIR, and GC-MS techniques. *NUST Journal of Natural Sciences*, *9*(1). https://doi.org/10.53992/njns.v9i1.157

Munjal, P., Sharma, B., Sethi, J. R., Dalal, A., & Gholap, S. L. (2021). Identification and analysis of organic explosives from post-blast debris by nuclear magnetic resonance. *Journal of Hazardous Materials*, *403*, 124003. https://doi.org/10.1016/J.JHAZMAT.2020.124003

Nawała, J., Szala, M., Dziedzic, D., Gordon, D., Dawidziuk, B., Fabisiak, J., & Popiel, S. (2020). Analysis of samples of explosives excavated from the Baltic Sea floor. *Science of The Total Environment*, *708*, 135198. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.135198

Nazarian, A., & Presser, C. (2014). Forensic analysis methodology for thermal and chemical characterization of homemade explosives. *Thermochimica Acta*, *576*, 60–70. https://doi.org/10.1016/J.TCA.2013.10.036

NIOSH. (2017). *Manual of Analytical Methods (NMAM)* (5th ed.). National Institute for Occupational Safety and Health.

Nohynek, G. J., Antignac, E., Re, T., & Toutain, H. (2010). Safety assessment of personal care products/cosmetics and their ingredients. *Toxicology and Applied Pharmacology*, *243*(2), 239–259. https://doi.org/10.1016/j.taap.2009.12.001

Noll, J. D., & Janisko, S. (2013). Evaluation of a Wearable Monitor for Measuring Real-Time Diesel Particulate Matter Concentrations in Several Underground Mines. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *10*(12), 716–722. https://doi.org/10.1080/15459624.2013.821575

Nordling, J., Kinsky, O. R., Osorio, M., & Pechacek, N. (2017). Description and evaluation of a peracetic acid air sampling and analysis method. *Toxicology and Industrial Health*, *33*(12), 922–929. https://doi.org/10.1177/0748233717739165

Núñez, J., Boersma, A., Koldeweij, R., & Trimboli, J. (2024). A Portable Infrared System for Identification of Particulate Matter. *Sensors*, *24*(7). https://doi.org/10.3390/s24072288

Orfanidis, A., Krokos, A., Mastrogianni, O., Gika, H., Raikos, N., & Theodoridis, G. (2022). Development and Validation of a Single Step GC/MS Method for the Determination of 41 Drugs and Drugs of Abuse in Postmortem Blood. *Forensic Sciences*, *2*(3), 473–491. https://doi.org/10.3390/FORENSICSCI2030035/S1

OSHA. (2017). *OSHA's Respirable Crystalline Silica Standard for Construction*.

OSHA. (2020). *Occupational Safety and Health Standards: toxic and hazardous substances: cadmium (OSHA Standard No. 1910.1027)*. https://www.osha.gov/laws-regs/regulations/standardnumber/1910/1910.1027

Ott, C. E., Burns, A., Sisco, E., & Arroyo, L. E. (2023). Targeted fentanyl screening utilizing electrochemical surface-enhanced Raman spectroscopy (EC-SERS) applied to authentic seized drug casework samples. *Forensic Chemistry*, *34*, 100492. https://doi.org/10.1016/J.FORC.2023.100492

Ott, C. E., Wilcox, A., Kalb, S., McConnell, A., Sisco, E., & Arroyo, L. E. (2024). Development and evaluation of a nontargeted electrochemical surface-enhanced Raman spectroscopy (EC-SERS) screening method applied to forensic seized drug casework samples. *Forensic Chemistry*, *41*, 100621. https://doi.org/10.1016/J.FORC.2024.100621

Pacenti, M., Dugheri, S., Boccalon, P., Arcangeli, G., Dolara, P., & Cupelli, V. (2010). Air Monitoring and Assessment of Occupational Exposure to Peracetic Acid in a Hospital Environment. *INDUSTRIAL HEALTH*, *48*(2), 217–221. https://doi.org/10.2486/indhealth.48.217

Palamar, J. J., & Sönmez, İ. (2022). A qualitative investigation exploring why dance festivals are risky environments for drug use and potential adverse outcomes. *Harm Reduction Journal*, *19*(1), 1–13. https://doi.org/10.1186/S12954-022-00598-5/FIGURES/1

Pan, W., Lv, Y., Pei, T., Li, J., Qin, S., Wang, F., & Li, L. (2024). Method validation, dissipation and risk ranking of multi-pesticides in blueberry. *Journal of Food Composition and Analysis*, *131*, 106242. https://doi.org/10.1016/j.jfca.2024.106242

Pang, H., Xie, J., Meng, X., Sun, R., Chen, J., Guo, C., & Zhou, T. (2024). Portable organophosphorus pesticide detection device based on controllable microfluidic and luminol composite nanofibers. *Journal of Food Engineering*, *364*, 111810. https://doi.org/10.1016/J.JFOODENG.2023.111810

Patel, S. V., & Lurie, I. S. (2021). The use of portable separation devices for forensic analysis: A review of recent literature. *Forensic Chemistry*, *26*, 100365. https://doi.org/10.1016/j.forc.2021.100365

Pechacek, N., Osorio, M., Caudill, J., & Peterson, B. (2015). Evaluation of the toxicity data for peracetic acid in deriving occupational exposure limits: A minireview. *Toxicology Letters*, *233*(1), 45–57. https://doi.org/10.1016/j.toxlet.2014.12.014

Pesce, J., & Grodzins, L. (2012). *U.S. Patent No. US 8155268 B2*.

Peters, S., de Klerk, N., Reid, A., Fritschi, L., Musk, A. (Bill), & Vermeulen, R. (2017). Estimation of quantitative levels of diesel exhaust exposure and the health impact in the contemporary Australian mining industry. *Occupational and Environmental Medicine*, *74*(4), 282–289. https://doi.org/10.1136/oemed-2016-103808

Pichtel, J. (2012). Distribution and Fate of Military Explosives and Propellants in Soil: A Review. *Applied and Environmental Soil Science*, *2012*(1), 617236. https://doi.org/10.1155/2012/617236

Poetto, A. S., Catesini, G., Dossetto, P., Marchetti, S., & Addobbati, R. (2024). Drug driving in Italy. The results of the first roadside drug testing service utilizing on-site confirmatory analysis between 2019 and 2022. *Forensic Science International*, *355*. https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2024.111929

Pope, C. N., Schlenk, D., & Baud, F. J. (2020). History and basic concepts of toxicology. In *An Introduction to Interdisciplinary Toxicology* (pp. 3–15). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-813602-7.00001-6

Proud, W. (2013). The physical basis of explosion and blast injury processes. *Journal of the Royal Army Medical Corps*, *159*(suppl 1), i4–i9. https://doi.org/10.1136/jramc-2013-000030

Prunty, S., Carmany, D., Dhummakupt, E. S., & Manicke, N. E. (2023). Combining presumptive color tests, pressure-sensitive adhesive-based collection, and paper spray-mass spectrometry for illicit drug detection. *The Analyst*, *148*(14), 3274–3284. https://doi.org/10.1039/D3AN00559C

Putra, G., Sumari, S., Sulistyowaty, M., Handajani, M., Suhud, F., Kesuma, D., & Anwari, F. (2024). QUALITATIVE ANALYSIS FOR ILLICIT DRUGS AND NPS (NEW PSYCHOACTIVE SUBSTANCES) USING GC-MS. *Bulletin of Pharmaceutical Sciences Assiut University*, *0*(0), 0–0. https://doi.org/10.21608/bfsa.2024.261161.2000

Ranpara, A., LeBouf, R. F., Nurkiewicz, T. R., Yi, J., Cumpston, J. L., & Stefaniak, A. B. (2023). Multi-instrument assessment of fine and ultrafine titanium dioxide aerosols. *Journal of Toxicology and Environmental Health - Part A: Current Issues*, *86*(1), 1–22. https://doi.org/10.1080/15287394.2022.2150730

Rocha, E. D., Sarkis, J. E. S., Carvalho, M. de F. H., Santos, G. V. dos, & Canesso, C. (2014). Occupational exposure to airborne lead in Brazilian police officers. *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, *217*(6), 702–704. https://doi.org/10.1016/j.ijheh.2013.12.004

Russo, A. C. (2024). Assessing lead exposure in special operations military police: contamination patterns from bulletproof vests and ammunition. *International Journal of Occupational and Environmental Safety*, *8*(3), 28–38. https://doi.org/10.24840/2184-0954_008.003_002585

Růžička, M., Kaljurand, M., Gorbatšova, J., Vaher, M., & Mazina-Šinkar, J. (2022). Portable fully automated oral fluid extraction device for illegal drugs. *Talanta*, *243*, 123389. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2022.123389

Sasikumar, R., Alagumalai, K., Kim, B., & Kim, S. C. (2024). Nickel cerium oxide-modified disposable and portable sensor for the rapid monitoring environmentally hazardous organophosphate pesticide in water and vegetable samples. *Chemical Engineering Journal*, *497*, 154809. https://doi.org/10.1016/J.CEJ.2024.154809

Schleiffer, M., & Speiser, B. (2022). Presence of pesticides in the environment, transition into organic food, and implications for quality assurance along the European organic food chain – A review. In *Environmental Pollution* (Vol. 313). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.120116

Scott, I. A., & Scott, R. J. (2020). Pill testing at music festivals: is it evidence-based harm reduction? *Internal Medicine Journal*, *50*(4), 395–402. https://doi.org/10.1111/imj.14742

Seddon, T. (2014). Drug policy and global regulatory capitalism: The case of new psychoactive substances (NPS). *International Journal of Drug Policy*, *25*(5), 1019–1024. https://doi.org/10.1016/j.drugpo.2014.03.009

Shao, Y., Wang, M., Cao, J., She, Y., Cao, Z., Hao, Z., Jin, F., Wang, J., & Abd El-Aty, A. M. (2023). A method for the rapid determination of pesticides coupling thin-layer chromatography and enzyme inhibition principles. *Food Chemistry*, *416*, 135822. https://doi.org/10.1016/J.FOODCHEM.2023.135822

Sharma, B., & Gadi, R. (2023). Analytical Tools and Methods for Explosive Analysis in Forensics: A Critical Review. *Critical Reviews in Analytical Chemistry*. https://doi.org/10.1080/10408347.2023.2274927

Shen, Q.-X., Jiao, Y.-H., Ma, X.-R., Cao, J., & Ye, L.-H. (2024). A green and effective glucoside surfactant assisted micellar electrokinetic chromatography for the separation of phenolic compounds from medicinal plant using response surface methodology. *Sustainable Chemistry and Pharmacy*, *42*, 101842. https://doi.org/10.1016/j.scp.2024.101842

Smith, M. E., Westbrook, E., Stastny, A. L., Streicher, R. P., & Elliott, M. G. (2022). Method development for on-site monitoring of volatile organic compounds via portable TD-GC-MS: evaluation of the analytical performances of HAPSITE® ER instrumentation and thermal desorption sampling media. *International Journal of Environmental Analytical Chemistry*. https://doi.org/10.1080/03067319.2022.2121163

Spencer, M., Wilson, T., & Agnew, R. (2024). Assessing the potential of portable X-ray fluorescence (XRF) as a rapid, onsite screening tool in the assessment of cadmium surface decontamination effectiveness. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *21*(2), 89–96. https://doi.org/10.1080/15459624.2023.2292034

Spikmans, V. (2019). The evolution of environmental forensics: From laboratory to field analysis. *WIREs Forensic Science*, *1*(3). https://doi.org/10.1002/wfs2.1334

Stastny, A. L., Doepke, A., & Streicher, R. P. (2022). A field-portable colorimetric method for the measurement of peracetic acid vapors: a comparison of glass and plastic impingers. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *19*(8), 469–477. https://doi.org/10.1080/15459624.2022.2088772

Stelmaszczyk, P., Białkowska, K., Sekuła, K., Stanaszek, R., & Wietecha-Posłuszny, R. (2024). Screen-printed electrode-based sensor for rapid ketamine determination: optimization and on-site application for seized drugs analysis. *Monatshefte Fur Chemie*, *155*(8–9), 881–888. https://doi.org/10.1007/S00706-024-03237-W/TABLES/2

Stelmaszczyk, P., Iwan, M., & Wietecha-Posłuszny, R. (2022). The direct immersion solid phase microextraction coupled with the LC–MS method for ex vivo determination of selected date-rape drugs in the human blood samples. *Monatshefte Fur Chemie*, *153*(9), 727–734. https://doi.org/10.1007/S00706-022-02962-4/TABLES/4

Sun, H., Xiong, S., Shi, B., Zhou, Y., Bi, C., Li, J., Li, L., Liu, B., Dai, C., Wang, Y., Wang, C., Wang, D., & Liu, W. (2024). Flexible Surface-Enhanced Raman Scattering (SERS) sensor for residue-free pesticide detection based on agriculture 4.0 concepts. *Colloids and Surfaces A: Physicochemical and Engineering Aspects*, *700*, 134647. https://doi.org/10.1016/J.COLSURFA.2024.134647

Sun, X., & Wang, X. (2010). Acetylcholinesterase biosensor based on prussian blue-modified electrode for detecting organophosphorous pesticides. *Biosensors and Bioelectronics*, *25*(12), 2611–2614. https://doi.org/10.1016/j.bios.2010.04.028

Sun, X., Wang, Y., & Lei, Y. (2015). Fluorescence based explosive detection: From mechanisms to sensory materials. In *Chemical Society Reviews* (Vol. 44, Issue 22, pp. 8019–8061). Royal Society of Chemistry. https://doi.org/10.1039/c5cs00496a

Tahira, M., Munir, M., Nawaz, H., Majeed, M. I., Wasim, M., Naz, M., Asghar, M., Shahzadi, A., Ghafoor, N., Umer, R., Sultan, E., Shehnaz, H., & Majeed, M. Z. (2024). Characterization of Illicit Drugs by Surface-Enhanced Raman Spectroscopy (SERS) and Principal Component Analysis (PCA). *Analytical Letters*, *57*(16), 2713–2726. https://doi.org/10.1080/00032719.2023.2301500

Tang, Y., Zhao, W., Zhu, G., Tan, Z., Huang, L., Zhang, P., Gao, L., & Rui, Y. (2024). Nano-Pesticides and Fertilizers: Solutions for Global Food Security. In *Nanomaterials* (Vol. 14, Issue 1). Multidisciplinary Digital Publishing Institute (MDPI). https://doi.org/10.3390/nano14010090

Taxell, P., & Santonen, T. (2017). Diesel Engine Exhaust: Basis for Occupational Exposure Limit Value. *Toxicological Sciences*, *158*(2), 243–251. https://doi.org/10.1093/toxsci/kfx110

Teixeira, A. M., De Queiroz, M. E. L. R., Rodrigues, A. A. Z., de Oliveira, A. F., Libardi, V. M., & de Freitas, J. F. (2024). Determination of pesticide residues in oat flour using low-temperature partition extraction and GC–MS analysis. *Journal of Food Science and Technology*, *61*(12), 2402–2410. https://doi.org/10.1007/S13197-024-06006-Z/FIGURES/1

Tennyson, K. M., Ray, C. S., & Maass, K. T. (2021). *Fentanyl and Fentanyl Analogues: Federal Trends and Trafficking Patterns*.

Thredgold, L., Gaskin, S., Heath, L., Pisaniello, D., Logan, M., & Baxter, C. (2020). Understanding skin absorption of common aldehyde vapours from exposure during hazardous material incidents. *Journal of Exposure Science & Environmental Epidemiology*, *30*(3), 537–546. https://doi.org/10.1038/s41370-019-0127-4

Thurman, J. T. (2017). *Practical Bomb Scene Investigation, Third Edition* (3rd ed.). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781315228921

Tudi, M., Ruan, H. D., Wang, L., Lyu, J., Sadler, R., Connell, D., Chu, C., & Phung, D. T. (2021). Agriculture development, pesticide application and its impact on the environment. In *International Journal of Environmental Research and Public Health* (Vol. 18, Issue 3, pp. 1–24). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/ijerph18031112

Umapathi, R., Park, B., Sonwal, S., Rani, G. M., Cho, Y., & Huh, Y. S. (2022). Advances in optical-sensing strategies for the on-site detection of pesticides in agricultural foods. In *Trends in Food Science and Technology* (Vol. 119, pp. 69–89). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.tifs.2021.11.018

Umapathi, R., Sonwal, S., Lee, M. J., Mohana Rani, G., Lee, E. S., Jeon, T. J., Kang, S. M., Oh, M. H., & Huh, Y. S. (2021). Colorimetric based on-site sensing strategies for the rapid detection of pesticides in agricultural foods: New horizons, perspectives, and challenges. In *Coordination Chemistry Reviews* (Vol. 446). Elsevier B.V. https://doi.org/10.1016/j.ccr.2021.214061

UNODC. (2020). *Recommended Methods for the Identification and Analysis of Synthetic Cathinones in Seized Materials (Revised and Updated); Manual For Use By National Drug Analysis Laboratories*.

UNODC. (2021). *World Drug Report 2021*. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/wdr2021.html

UNODC. (2024). *World Drug Report 2024*. https://www.unodc.org/unodc/en/data-and-analysis/world-drug-report-2024.html

van Damme, I. M., Mestres-Fitó, P., Ramaker, H. J., Hulsbergen, A. W. C., van der Heijden, A. E. D. M., Kranenburg, R. F., & van Asten, A. C. (2023). Rapid and On-Scene Chemical Identification of Intact Explosives with Portable Near-Infrared Spectroscopy and Multivariate Data Analysis. *Sensors*, *23*(8). https://doi.org/10.3390/s23083804

Vaquero, C., Gutierrez-Cañas, C., Galarza, N., & López de Ipiña, J. L. (2016). Exposure assessment to engineered nanoparticles handled in industrial workplaces: The case of alloying nano-TiO2 in new steel formulations. *Journal of Aerosol Science*, *102*, 1–15. https://doi.org/10.1016/j.jaerosci.2016.08.011

Walia, M., Sharma, B. K., & Jamal, F. (2024). Introduction to Analytical Techniques for Forensic Analysis. In *Advances in Analytical Techniques for Forensic Investigation* (pp. 1–33). Wiley. https://doi.org/10.1002/9781394167340.ch1

Wang, D. K. W., & Austin, C. C. (2006). Determination of complex mixtures of volatile organic compounds in ambient air: an overview. *Analytical and Bioanalytical Chemistry*, *386*(4), 1089–1098. https://doi.org/10.1007/s00216-006-0475-5

Wasilewski, T., & Gębicki, J. (2021). Emerging strategies for enhancing detection of explosives by artificial olfaction. *Microchemical Journal*, *164*, 106025. https://doi.org/10.1016/j.microc.2021.106025

Wattenberg, E. V. (2014). Occupational Toxicology. In *Encyclopedia of Toxicology* (pp. 643–647). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-386454-3.00045-2

Wermelinger, M., Coppey, F., Gasté, L., & Esseiva, P. (2023). Exploring the added value of portable devices such as near infrared spectrometer in the field of illicit drugs analyses. *Forensic Science International*, *348*, 111605. https://doi.org/10.1016/J.FORSCIINT.2023.111605

WHO. (2020). *WHO recommended classification of pesticides by hazard and guidelines to classification*.

Wittcoff, H. A., Reuben, B. G., & Plotkin, J. S. (2012). *Industrial Organic Chemicals*. John Wiley & Sons.

Xia, N., Wang, Q., & Liu, L. (2015). Nanomaterials-based optical techniques for the detection of acetylcholinesterase and pesticides. In *Sensors (Switzerland)* (Vol. 15, Issue 1, pp. 499–514). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/s150100499

Xu, X., Sun, T., Zhou, X., Liu, Z., & Zhang, L. (2025). Specific and enzyme-free monitoring of propiconazole pesticide residues in vegetables with a portable nanozyme-based paper sensor. *Food Chemistry*, *464*, 141686. https://doi.org/10.1016/J.FOODCHEM.2024.141686

Xu, Z. K., Meng, J. N., Lei, Y., Yang, X. X., Yan, Y. Y., Liu, H. H., Lei, H. T., Wang, T. C., Shen, X., & Xu, Z. L. (2022). Highly selective monoclonal antibody-based lateral flow immunoassay for visual and sensitive determination of conazole fungicides propiconazole in vegetables. *Food Additives & Contaminants: Part A*, *39*(1), 92–104. https://doi.org/10.1080/19440049.2021.1976423

Xue, J., Mao, K., Cao, H., Feng, R., Chen, Z., Du, W., & Zhang, H. (2024). Portable sensors equipped with smartphones for organophosphorus pesticides detection. *Food Chemistry*, *434*, 137456. https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2023.137456

Yaemsuk, N., & Yammen, S. (2024). Development of a Portable NIR Spectrometer for Detecting Pesticide Residues. In *Asian Health, Science and Technology Reports* (Vol. 32).

Zanfrognini, B., Pigani, L., & Zanardi, C. (2020). Recent advances in the direct electrochemical detection of drugs of abuse. *Journal of Solid State Electrochemistry*, *24*(11–12), 2603–2616. https://doi.org/10.1007/S10008-020-04686-Z/FIGURES/8

Zapata, F., & García-Ruiz, C. (2021). Chemical Classification of Explosives. *Critical Reviews in Analytical Chemistry*, *51*(7), 656–673. https://doi.org/10.1080/10408347.2020.1760783

Zhang, J., Xiong, J., Gao, B., Zheng, X., Hu, T., Li, D., Li, Y., Wu, J., Wang, X., & Yang, R. (2024). Ultrasensitive and On-Site Detection of Nitroaromatic Explosives Through a Dual-Mode Hydrogel Sensor Utilizing Portable Devices. *Advanced Functional Materials*. https://doi.org/10.1002/adfm.202402442

Zhang, S., Chen, H., & Wang, A. (2017). 甲醛的遗传毒性及作用机制研究进展. 环境与健康杂志, *34*(11), 1022–1028.

Zhang, S., He, Z., Zeng, M., & Chen, J. (2023). Impact of Matrix Species and Mass Spectrometry on Matrix Effects in Multi-Residue Pesticide Analysis Based on QuEChERS-LC-MS. *Foods*, *12*(6), 1226. https://doi.org/10.3390/FOODS12061226/S1

Zhao, L., Wei, Y., Fu, H., Yang, R., Zhao, Q., Zhang, H., & Cai, W. (2023). Solid chip-based detection of trace morphine in solutions via portable surface-enhanced Raman spectroscopy. *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, *302*, 122977. https://doi.org/10.1016/J.SAA.2023.122977

Zhao, S., Wei, R., Liu, X., Peng, J., & Long, S. (2025). A novel portable in situ analyzer for highly sensitive monitoring of organophosphorus and carbamate pesticides in food and environment. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *423*, 136821. https://doi.org/10.1016/J.SNB.2024.136821

Zhu, Q., Xiong, W., Gong, Y., Zheng, Y., Che, Y., & Zhao, J. (2017). Discrimination of Five Classes of Explosives by a Fluorescence Array Sensor Composed of Two Tricarbazole-Nanostructures. *Analytical Chemistry*, *89*(22), 11908–11912. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.7b04083

Zivanayi, W., Rasana, N., & Hlangothi, B. (2024). Chemical constituents and pesticide efficacy of the fruit and root of solanum incanum. *Natural Product Research*, 1–10. https://doi.org/10.1080/14786419.2024.2431129

REFERENCES

Azab, M. E., Youssef, M. M., & El-Bordany, E. A. (2013). Synthesis and Antibacterial Evaluation of Novel Heterocyclic Compounds Containing a Sulfonamido Moiety. *Molecules*, 18(1), 832-844.

Alkhzem, AH, Woodman, TJ, Blagbrough, IS. (2022). Design and synthesis of hybrid compounds as novel drugs and medicines. *RSC Adv*., 6;12(30),19470-19484. doi: 10.1039/d2ra03281c.

Alizadeh M, Jalal M, Hamed K, Saber A, Kheirouri S, Pourteymour Fard Tabrizi F, Kamari N. (2020) Recent Updates on Anti-Inflammatory and Antimicrobial Effects of Furan Natural Derivatives. J *Inflamm Res*., 19,13,451-463. doi: 10.2147/JIR.S262132.

Blois, M.S. (1958) Antioxidant Determinations by the Use of a Stable Free Radical. *Nature*, 181, 1199-1200.

B. Kosar Kırca, S. Cakmak, H. Kütük, M. Odabasoglu and O. Buyukgungor, Synthesis and characterization of 3-acetoxy-2-methyl-N-(phenyl)benzamide and 3-acetoxy methyl-N-(4-methylphenyl)benzamide, *Journal of Molecular Structure*, 1151 (2018) 191-197

Buran, K, İnan, Y, Uba, AI, Zengin, G. (2024). Novel benzene sulfonamide-piperazine hybrid compounds: design, synthesis, antioxidant, enzyme inhibition activities and docking, ADME profiling studies. *Z Naturforsch C J Biosci*.,79(11-12):351-360. doi: 10.1515/znc-2024-0062.

Chen, Y., Chen, R., Yuan, R., Huo, L., Gao, H., Zhuo, Y., Chen, X., Zhang, C., & Yang, S. (2023). Discovery of New Heterocyclic/Benzofuran Hybrids as Potential Anti-Inflammatory Agents: Design, Synthesis, and Evaluation of the Inhibitory Activity of Their Related Inflammatory Factors Based on NF-κB and MAPK Signaling Pathways, *International Journal of Molecular Sciences*, 24(4), 3575.

Cao, X., Sun, Z., Cao, Y., Wang, R., Cai, T., Chu, W., Hu, W., & Yang, Y. (2014). Design, Synthesis , and Structure − Activity Relationship Studies of Novel Fused Heterocycles-Linked Triazoles with Good Activity and Water Solubility, J. Med. Chem. 2014, 57, 9, 3687–3706

Chand, Mahesh; Kaushik, Reena; And Jain, Subhash Chand (2018) "Synthesis and antimicrobial and antioxidant activities of hybrid molecules containing benzotriazole and 1,2,4-triazole, *Turkish Journal of Chemistry*, Vol. 42: No. 6.

Çakmak, Ş, Yenigün, S, Ozen, T., (2024). The enzyme kinetic studies, DNA protection and antioxidant activities of furan/ thiophene-2-carboxamide derivatives. Int. *J. Chem. Technol*., 8(2):137-142.

Çakmak, Ş. (2022). Novel diamide derivatives: Synthesis, characterization, urease inhibition, antioxidant, antibacterial, and molecular docking studies, *Journal of Molecular Structure*, (1261), 132932.

Çalişkan, N., Menteşe, E., Yilmaz, F., & Ilhan, M. S. (2024). Synthesis and Anticancer Activities of Amide-Bridged Coumarin–Quinazolinone Hybrid Compounds, *Russian Journal of Organic Chemistry*, 60(5), 918–926.

Dawoud, N.T.A., El-Fakharany, E.M., Abdallah, A.E. et al. (2022). Synthesis, and docking studies of novel heterocycles incorporating the indazolylthiazole moiety as antimicrobial and anticancer agents, *Sci Rep.,* 12, 3424.

El-Sawy, E. R., Ebaid, M. S., Abo-Salem, H. M., Al-Sehemi, A. G., & Mandour, A. H. (2014). Synthesis, anti-inflammatory, analgesic and anticonvulsant activities of some new 4,6-dimethoxy-5-(heterocycles)benzofuran starting from naturally occurring visnagin, *Arabian Journal of Chemistry,* 7(6),914-923.

Jung, M. E., Abrecht, S. (1988). Improved synthesis of 3- substituted 7-methoxybenzofurans, useful intermediates for preparation of morphine analogues, *The Journal of Organic Chemistry*, (53), 423-425.

Kareem, H. S., Nordin, N., Heidelberg, T., Abdul-Aziz, A., & Ariffin, A. (2016). Conjugated Oligo-Aromatic Compounds Bearing a 3,4,5-Trimethoxy Moiety: Investigation of Their Antioxidant Activity Correlated with a DFT Study, *Molecules*, 21(2), 224.

Khwaza, V., & A deribigbe, B. A. (2023). Antifungal Activities of Natural Products and Their Hybrid Molecules, *Pharmaceutics*, 15(12), 2673.

Kerru, N., Gummidi, L., Maddila, S., Gangu, K. K., & Jonnalagadda, S. B. (2020). A Review on Recent Advances in Nitrogen-Containing Molecules and Their Biological Applications, *Molecules*, 25(8), 1909.

Lungu, I. -A., Moldovan, O. -L., Biriş, V., & Rusu, A. (2022). Fluoroquinolones Hybrid Molecules as Promising Antibacterial Agents in the Fight against Antibacterial Resistance, *Pharmaceutics*, 14(8),1749.

Malki, F., Touati, A., Hamza, K., Moulay, S., Baltas, M., (2016). Antioxidant activity of a series of amides, *J. Mater. Environ. Sci*., 7 (3), 936-941.

Mossaraf Hossain, Ashis Kumar Nanda. (2018). A Review on Heterocyclic: Synthesis and Their Application in Medicinal Chemistry of Imidazole Moiety, *Science Journal of Chemistry*, 6(5), 83-94.

Martins, P, Jesus J, Santos, S, Raposo LR, Roma-Rodrigues, C, Baptista, PV, Fernandes, AR. (2015). Heterocyclic Anticancer Compounds: Recent Advances and the Paradigm Shift towards the Use of Nanomedicine's Tool Box, *Molecules*, 20(9):16852-91.

Marınova, E., Georgıev, L., Totseva, I., Seızova, K., & Mılkova, T. (2013). Antioxidant activity and mechanism of action of some synthesised phenolic acid amides of aromatic amines, *Czech Journal of Food Sciences*, 31(1), 5-13.

Mazik, M., Bläser, D., Boese, R. (1999). Hydrogen-bonding motifs in the crystals of secondary diamides with 2-amino-6-methyl- and 2,6-diaminopyridine subunits, *Tetrahedron*, (55), 12771-12782.

Panyatip, P., Pratheepawanit Johns, N., Priprem, A., Nakagawa, K., & Puthongking, P., (2020). Effect of N-Amide Substitution on Antioxidative Activities of Melatonin Derivatives, *Scientia Pharmaceutica*, 88(1), 3.

Pham-Huy LA, He H, Pham-Huy C. (2008). Free radicals, antioxidants in disease and health. *Int J Biomed Sci*., 4(2):89-96.

Salem MS, Sakr SI, El-Senousy WM, Madkour HM. (2013).Synthesis, antibacterial, and antiviral evaluation of new heterocycles containing the pyridine moiety, *Arch Pharm (Weinheim)*. Oct;346(10):766-73.

Singh AK, Kumar A, Singh H, Sonawane P, Paliwal H, Thareja S, Pathak P, Grishina M, Jaremko M, Emwas AH, Yadav JP, Verma A, Khalilullah H, Kumar P,, (2022). Concept of Hybrid Drugs and Recent Advancements in Anticancer Hybrids, *Pharmaceuticals* (Basel), 15(9):1071.

Singh, H., Kumar, R., Singh, S. et al. (2016). Prediction of anticancer molecules using hybrid model developed on molecules screened against NCI-60 cancer cell lines, *BMC Cancer*, 16, 77.

Sbaraglini ML, Talevi A. Hybrid Compounds as Anti-infective Agents, *Curr Top Med Chem*. (2017), 17(9):1080-1095.

Steffan, R. J., Goskoyr, J., Bej, A. K., Atlas, R. M. (1988). Recovery of DNA from soil and sediments, *Applied and Environmental Microbiology*, (54), 2908-2915.

Shalaby, M.A., Fahim, A.M. & Rizk, S.A. (2023). Microwave-assisted synthesis, antioxidant activity, docking simulation, and DFT analysis of different heterocyclic compounds. *Sci Rep*., 13, 4999.

Takahashi, O. and Kirikoshi, R., (2014). Intramolecular cyclization of aspartic acid residues assisted by three water molecules: a density functional theory study, *Comput. Sci. Discov*., 7 015005.

Williams D.H. and Fleming I., Spectroscopic Methods in Organic Chemistry (McGraw-Hill Book Company, London (1989), 35-142.

Yan, M, Xu L, Wang, Y, Wan, J, Liu, T, Liu, W, Wan, Y, Zhang, B, Wang, R, Li Q. (2020). Opportunities and challenges of using five-membered ring compounds as promising antitubercular agents, *Drug Dev Res. Jun*., 81(4):402-418.

Zafir-Lavie I, Michaeli Y, Reiter Y. (2007). Novel antibodies as anticancer agents, *Oncogene*, 28;26(25):3714-33.

Zehiroglu C, Ozturk Sarikaya SB. (2019).The importance of antioxidants and place in today's scientific and technological studies, *J Food Sci Technol*. 2019 Nov;56(11):4757-4774.

KAYNAKLAR

Abdelsayed, V., Aljarash, A., El-Shall, M. S., Al Othman, Z. A. ve Alghamdi, A. H. (2009). Microwave Synthesis of Bimetallic Nanoalloys and CO Oxidation on Ceria-Supported Nanoalloys, *Chemistry of Materials*, *21*(13), 2825-2834.

Alaton, I. A. ve Balcioglu, I. A. (2001). Photochemical and Heterogeneous Photocatalytic Degradation of Waste Vinylsulphone Dyes: A Case Study with Hydrolyzed Reactive Black 5, Journal of Photochemistry and Photobiology A: Chemistry, 141(2-3), 247-254.

Albuquerque, H. M., Pinto, D. C. ve Silva, A. M. (2021). Microwave Irradiation: Alternative Heating Process for The Synthesis of Biologically Applicable Chromones, Quinolones, and Their Precursors, Molecules, 26(20), 6293.

Ameta, C., Ametaa, A., Ametah, R., Punjabi, P. B. ve Ametac, S. C. (2011). Microwave Assisted Organic Synthesis: A Green Chemical Approach t., J. Indian Chern. Soc, 88.

Caddick, S. (1995). Microwave Assisted Organic Reactions. Tetrahedron, 51(38), 10403-10432.

Carvalho, N. M., Alvarez, H. M., Horn Jr, A. ve Antunes, O. A. (2008). Influence of Microwave Irradiation in The Cyclohexane Oxidation Catalyzed by Fe (III) Complexes. Catalysis today, 133, 689-694.

Chia, S. R., Nomanbhay, S., Milano, J., Chew, K. W., Tan, C. H. ve Khoo, K. S. (2022). Microwave-Absorbing Catalysts in Catalytic Reactions Of Biofuel Production, Energies, 15(21), 7984.

Chung, K. T. ve Cerniglia, C. E. (1992). Mutagenicity of Azo-dyes: Structure-Activity Relationships, Mutation Research/Reviews in Genetic Toxicology, 277(3), 201-220.

De la Hoz, A. ve Loupy, A. (Eds.). (2013). Microwaves In Organic Synthesis. John Wiley & Sons.

Díaz Ortiz, Á., Prieto, P. ve De La Hoz, A. (2019). A Critical Overview on The Effect of Microwave Irradiation in Organic Synthesis. The Chemical Record, 19(1), 85-97.

Dos Santos, A. A., Wendler, E. P., Marques, F. D. A. ve Simonelli, F. (2004). Microwave-Accelerated Epoxidation of α, β-Unsaturated Ketones with Urea-Hydrogen Peroxide, Letters in Organic Chemistry, 1(1), 47-49.

Feng, Y., Tao, Y., Meng, Q., Qu, J., Ma, S., Han, S. ve Zhang, Y. (2022). Microwave-Combined Advanced Oxidation for Organic Pollutants in The Environmental Remediation: An Overview of Influence, Mechanism, and Prospective. Chemical Engineering Journal, 441, 135924.

Ferrari, A. C. (2007). Graphane–A Novel Two-Dimensional Material. Solid State Commun, 446, 60-3.

Freitag, J., Nüchter, M. ve Ondruschka, B. (2003). Oxidation of Styrene and Cyclohexene Under Microwave Conditions. Green Chemistry, 5(3), 291-295.

Galassi, R., Simon, O. C., Burini, A., Tosi, G., Conti, C., Graiff, C. ve Martins, L. M. (2017). Copper (I) and Copper (II) Metallacycles as Catalysts for Microwave Assisted Selective Oxidation of Cyclohexane, Polyhedron, 134, 143-152.

Galema, S. A. (1997). Microwave Chemistry, Chemical Society Reviews, 26(3), 233-238.

Gao, J., Zhao, G., Shi, W. ve Li, D. (2009). Microwave Activated Electrochemical Degradation of 2, 4-Dichlorophenoxyacetic Acid at Boron-Doped Diamond Electrode, Chemosphere, 75(4), 519-525.

Gawande, M. B., Shelke, S. N., Zboril, R. ve Varma, R. S. (2014). Microwave-Assisted Chemistry: Synthetic Applications for Rapid Assembly of Nanomaterials and Organics, Accounts of chemical research, 47(4), 1338-1348.

Ghoreishi, S. M. ve Haghighi, R. (2003). Chemical Catalytic Reaction and Biological Oxidation for Treatment of Non-Biodegradable Textile Effluent, Chemical engineering journal, 95(1-3), 163-169.

Han, Y., Li, H., Liu, M., Sang, Y., Liang, C. ve Chen, J. (2016). Purification Treatment of Dyes Wastewater With A Novel Micro-Electrolysis Reactor. Separation and Purification Technology, 170, 241-247.

Hummers, W. S. ve Offeman, R. E. (1958). Functionalized Graphene and Graphene oxide: Materials Synthesis, J Am Chem Soc, 80, 1339-1344.

Imanieha, H., Ghammamya, S. ve Mohammadib, M. (2008). Rapid and Efficient Oxidation of Organcic Compounds in Microvave Condition with New Phase Transfer Oxidative Agent: CTAMABC.

Jafarinejad, S. (2017). Solid-Waste Management in The Petroleum Industry. Petroleum Waste Treatment and Pollution Control, 269-345.

Jlassi, R., Ribeiro, A. P., Alegria, E. C., Naïli, H., Tiago, G. A., Rüffer, T. ve Rekik, W. (2018). Copper (II) Complexes With an Arylhydrazone of Methyl 2-Cyanoacetate as Effective Catalysts in The Microwave-Assisted Oxidation of Cyclohexane, Inorganica Chimica Acta, 471, 658-663.

Joseph, S. ve Mathew, B. (2015). Microwave-Assisted Green Synthesis of Silver Nanoparticles and The Study on Catalytic Activity in The Degradation of Dyes. Journal of Molecular Liquids, 204, 184-191.

Kahveci B, Ozil M. ve Serdar M. (2008). Microwave-Assisted Synthesis of Some 1,2,4-Triazol-5-one Derivatives, Heteroatom Chem.19, 38- 42.

Kappe, C. O. (2004). Controlled Microwave Heating in Modern Organic Synthesis, Angewandte Chemie International Edition, 43(46), 6250-6284.

Katre, S. D. (2024). Microwaves in Organic Synthetic Chemistry-A Greener Approach to Environmental Protection: An Overview, Asian Journal of Green Chemistry, 621: 68-80.

Khehra, M. S., Saini, H. S., Sharma, D. K., Chadha, B. S. ve Chimni, S. S. (2006). Biodegradation of Azo-Dye CI Acid Red 88 by An Anoxic–Aerobic Sequential Bioreactor. Dyes and Pigments, 70(1), 1-7.

Kshirsagar, A., Toraskar, M. P., Kulkarni, V. M., Dhanashire, S. ve Kadam, V. (2009). Microwave Assisted Synthesis Of Potential Anti Infective & Anticonvulsant Thiosemicarbazones, Int. J. Chem. Tech. Res, 1(3), 696-701.

Larhed M. ve Hallberg A. (2001) Microwave Assisted High-Speed Chemistry: A New Technique in Drug Discovery, Drug Discovery Today, 6(8), 406-416.

Larhed, M., Moberg, C. ve Hallberg, A. (2002). Microwave-Accelerated Homogeneous Catalysis in Organic Chemistry, Accounts of chemical research, 35(9), 717-727.

Lee, J. S., Halligudi, S. B., Jang, N. H., Hwang, D. W., Chang, J. S. ve Hwang, Y. K. (2010). Microwave Synthesis of A Porous Metal-Organic Framework, Nickel (II) Dihydroxyterephthalate and Its Catalytic Properties in Oxidation of Cyclohexene, Bulletin of the Korean Chemical Society, 31(6), 1489-1495.

Lewis, D. A., Summers, J. D., Ward, T. C. ve McGrath, J. E. (1992). Accelerated Imidization Reactions Using Microwave Radiation. Journal of Polymer Science Part A: Polymer Chemistry, 30(8), 1647-1653.

Liu, M. ve Hu, W. (2018). Organic Synthesis Reactions Catalysed with Microwave Irradiatio,. Journal of Microwave Chemistry, 2(3), 70-78.

Malakootian, M. ve Heidari, M. R. (2018). Removal of Phenol From Steel Wastewater by Combined Electrocoagulation With Photo-Fenton, Water Science and Technology, 78(6), 1260-1267.

Martina, K., Cravotto, G. ve Varma, R. S. (2021). Impact of Microwaves on Organic Synthesis and Strategies Toward Flow Processes and Scaling up, The Journal of Organic Chemistry, 86(20), 13857-13872.

Martina, K., Cravotto, G. ve Varma, R. S. (2021). Impact of Microwaves on Organic Synthesis and Strategies Toward Flow Processes and Scaling up. The Journal of Organic Chemistry, 86(20), 13857-13872.

Mavandadi, F., Pilotti, A. (2006). "The Impact of Microwave – Assisted Organic Synthesis in Drug Discovery "DDT, vol-11, Number 3/4.

Mishra, G. S., Alegria, E. C., Martins, L. M., da Silva, J. J. F. ve Pombeiro, A. J. (2008). Cyclohexane Oxidation With Dioxygen Catalyzed by Supported Pyrazole Rhenium Complexes. Journal of Molecular Catalysis A: Chemical, 285(1-2), 92-100.

Nagariya, A. K., Meena, A. K., Kiran, K., Yadav, A. K., Niranjan, U. S., Pathak, A. K. ve Rao, M. M. (2010). Microwave Assisted Organic Reaction as New Tool in Organic Synthesis. Journal of pharmacy Research, 3(3), 575-580.

Nayak, J., Devi, C. ve Vidyapeeth, L. (2016). Microwave Assisted Synthesis: A Green Chemistry Approach, Int. Res. J. Pharm. Appl. Sci, 3(5), 278-285.

Ozdemir, M. (2014). Catalytic Activities of Novel Silica-Supported Multifunctional Schiff Base Ligand & Metal Complexes Under Microwave Irradiation, Inorganica Chimica Acta, 421, 1-9.

Polshettiwar, V. ve Varma, R. S. (2008). Microwave-Assisted Organic Synthesis and Transformations Using Benign Reaction Media, Accounts of chemical research, 41(5), 629-639.

Ren, B., Shi, X., Jin, X., Wang, X. C. ve Jin, P. (2021). Comprehensive Evaluation of Pharmaceuticals and Personal Care Products (PPCPs) in Urban Sewers: Degradation, Intermediate Products and Environmental Risk. Chemical Engineering Journal, 404, 127024.

Samarth, R., Kumar, M., Matsumoto, Y. ve Manda, K. (2020). The Effects of Ionizing and Non-Ionizing Radiation on Health. Recent Trends and Advances in Environmental Health, 179.

Schröder, H. F., Jose, H. J., Gebhardt, W., Moreira, R. F. P. M. ve Pinnekamp, J. (2010). Biological Wastewater Treatment Followed by Physicochemical Treatment for The Removal of Fluorinated Surfactants. Water Science and Technology, 61(12), 3208-3215.

Shelke, K. F., Sapkal, S. B., Shitole, N. V., Shingate, B. B. ve Shingare, M. S. (2009). Microwave-Assisted Synthesis of 1, 2-Benzisoxazole Derivatives in Ionic Liquid, Organic Communications, 2(3), 72.

Sutradhar, M., Barman, T. R., Pombeiro, A. J. ve Martins, L. M. (2018). Catalytic Activity of Polynuclear vs. Dinuclear Aroylhydrazone Cu (II) Complexes in Microwave-Assisted Oxidation of Neat Aliphatic and Aromatic Hydrocarbons. Molecules, 24(1), 47.

Suttisawat, Y., Horikoshi, S., Sakai, H. ve Abe, M. (2010). Hydrogen Production From Tetralin Over Microwave-Accelerated Pt-Supported Activated Carbon. International journal of hydrogen energy, 35(12), 6179-6183.

Tashima, S., Sawada, T., Saito, K. ve Yamada, T. (2016). Microwave Specific Effect on Catalytic Enantioselective Conia-ene Reaction. Chemistry Letters, 45(6), 649-651.

Tiwari, G., Khanna, A., Mishra, V. K. ve Sagar, R. (2023). Recent Developments on Microwave-Assisted Organic Synthesis of Nitrogen & Oxygen-Containing Preferred Heterocyclic Scaffolds, RSC advances, 13(47), 32858-32892.

Varma, R. S. (1999) Solvent-Free Organic Syntheses Using Supported Reagents and Microwave Irradiation. Green Chem., 1, 43.

Varma, R. S. (2001). Solvent-free accelerated organic syntheses\using microwaves, Pure Appl. Chem., 73 (1), 193–198.

Vilar, V. J., Moreira, F. C., Ferreira, A. C., Sousa, M. A., Gonçalves, C., Alpendurada, M. F. ve Boaventura, R. A. (2012). Biodegradability Enhancement of a Pesticide-Containing Bio-Treated Wastewater Using a Solar Photo-Fenton Treatment Step Followed by a Bbiological Oxidation Process. Water Research, 46(15), 4599-4613.

Wathey, B., Tierney, J., Lidström, P. ve Westman, J. (2002). The Impact of Microwave-Assisted Organic Chemistry on Drug Discovery, Drug discovery today, 7(6), 373-380.

Wilkening, G. M. (1973). Non-Ionizing Radiation. NIOSH: The Industrial Environment--Its Evaluation and Control, 357-362.

Yi, Q., Zhang, Y., Gao, Y., Tian, Z. ve Yang, M. (2017). Anaerobic Treatment of Antibiotic Production Wastewater Pretreated With Enhanced Hydrolysis: Simultaneous Reduction of COD and ARGs, Water research, 110, 211-217.

KAYNAKLAR

Adom, K.K.; Liu, R.H. Antioxidant activity of grains. J. Agric. Food Chem. 2002, 50, 6182-6187.

Anderson, O.M.; Jordheim, M. The anthocyanins. In Flavonoids: Chemistry, Biochemistry and Applications; Anderson, O.M., Markham, K.R., Eds.; CRC Press/Taylor & Francis Group: Boca Raton, FL, USA, 2006; pp. 472-551.

Baydar, N.G.; Sagdic, O.O.E.E.; Ozkan, G.; Cetin, S. Determination of antibacterial effects and total phenolic contents of grape (Vitis vinifera L.) seed extracts. Int. J. Food Sci. Technol. 2006, 41, 799–804.

Bratt, K.; Sunnerheim, K.; Bryngelsson, S.; Fagerlund, A.; Engman, L.; Andersson, R.E.; Dimberg, L.H. Avenanthramides in oats (Avena sativa L.) and structure-antioxidant activity relationships. J. Agric. Food Chem. 2003, 51, 594-600.

Bravo, L. Polyphenols: Chemistry, Dietary Sources, Metabolism, and Nutritional Significance. Nutr. Rev. 1998, 56, 317-333.

Chandrasekara, A.; Shahidi, F. Content of insoluble bound phenolics in millets and their contribution to antioxidant capacity. J. Agric. Food Chem. 2010, 58, 6706-6714.

Chavez, J.H.; Leal, P.C.; Yunes, R.A.; Nunes, R.J.; Barardi, C.R.; Pinto, A.R.; Simoes, C.M.; Zanetti, C.R. Evaluation of antiviral activity of phenolic compounds and derivatives against rabies virus. Vet. Microbiol. 2006, 116, 53–59.

Cheynier, V. Polyphenols in foods are more complex than often thought. Am. J. Clin. Nutr. 2005, 81, 223S-229S.

Daglia, M. Polyphenols as antimicrobial agents. Curr. Opin. Biotechnol. 2012, 23, 174–181.

Davis, C.B.; Markey, C.E.; Busch, M.A.; Busch, K.W. Determination of capsaicinoids in habanero peppers by chemometric analysis of UV spectral data. J. Agric. Food Chem. 2007, 55, 5925-5933.

Dong, Z.; Surh, Y.-J.; Packer. L.; Cadenas, E. Dietary Modulation of Cell Signaling Pathways; CRC Press, Taylor & Francis Group: Boca Raton, FL, USA, 2009.

Duthie, G.G.; Brown, K.M. Reducing the risk of cardiovascular disease. In Functional Foods: Designer Foods, Pharmafoods, Nutraceuticals; Goldberg, I., Ed.; Chapman & Hall: New York, NY, USA, 1994; pp. 19-38.

Garazd, M.M.; Garazd, Y.L.; Khilya, V.P. Neoflavones. 1. Natural distribution and spectral and biological properties. Chem. Nat. Comp. 2003, 39, 54-121.

Garcia-Alonso, J.M.U.E.; Ros, G.; Vidal-Guevara, M.L.; Periago, M.J. Acute intake of phenolic-rich juice improves antioxidant status in healthy subjects. Nutr. Res. 2006, 26, 330–339.

Harborne, J.B.; Williams, C.A. Advances in flavonoid research since 1992. Phytochemistry 2000, 55, 481-504.

Johnson, I.T.; Williamson, G.; Musk, S.R. Anticarcinogenic factors in plant foods: A new class of nutrients. Nutr. Res. Rev. 1994, 7, 175–204.

Jung, H.J.; Hwang, I.A.; Sung, W.S.; Kang, H.; Kang, B.S.; Seu, Y.B.; Lee, D.G. Fungicidal effect of resveratrol on human infectious fungi. Arch. Pharm. Res. 2005, 28, 557–560.

Kim, K.-H.; Tsao, R.; Yang R.; Cui, S.W. Phenolic acid profiles and antioxidant activities of wheat bran extracts and the effect of hydrolysis conditions. Food Chem. 2006, 95, 466-473.

Kolodziejczyk, K.; Sojka, M.; Abadias, M.; Vinas, I.; Guyot, S.; Baron, A. Polyphenol composition, antioxidant capacity, and antimicrobial activity of the extracts obtained from industrial sour cherry pomace. Ind. Crop. Prod. 2013, 51, 279–288.

Mavi, A., 2005. İnsan eritrosit ve lökositlerinden süperoksit dismutaz enziminin saflaştırılması ve bazı ilaçların enzimüzerine etkilerinin incelenmesi. Atatürk Üniversitesi, Fen BilimleriEnstitüsü, Doktora Tezi, s. 52-53.

Mazur, W.M.; Duke, J.A.; Wahala, K.; Rasku, S.; Adlercreutz, H. Isoflavonoids and lignans in legumes: Nutritional and health aspects in Humans. J. Nutr. Biochem. 1998, 9, 193-200.

McCallum, J.L.; Yang, R.; Young, J.C.; Strommer, J.N.; Tsao, R. Improved high performance liquid chromatographic separation of anthocyanin compounds from grapes using a novel mixed-mode ion-exchange reversed-phase column. J. Chromatogr. A 2007, 1148, 38-45.

Milner, J.A. Reducing the risk of cancer. In Functional Foods: Designer Foods, Pharmafoods, Nutraceuticals; Goldberg, I., Ed.; Chapman & Hall: New York, NY, USA, 1994; pp. 39-70.

Prior, R.L.; Lazarus, S.A.; Cao, G.; Muccitelli, H.; Hammerstone, J.F. Identification of procyanidins and anthocyanins in blueberries and cranberries (Vaccinium spp.) using high-performance liquid chromatography/mass spectrometry. J. Agric. Food Chem. 2001, 49, 1270-1276.

Sano, A.; Uchida, R.; Saito, M.; Shioya, N.; Komori, Y.; Tho, Y.; Hashizume, N. Beneficial effects of grape seed extract on malondialdehyde-modified LDL. J. Nutr. Sci. Vitaminol. 2007, 53, 174–182.

Santangelo, C.; Vari, R.; Scazzocchio, B.; Di Benedetto, R.; Filesi, C.; Masella, R. Polyphenols, intracellular signalling and inflammation. Ann. Ist. Super. Sanita 2007, 43, 394–405.

Sato, M.; Ramarathnam, N.; Suzuki, Y.; Ohkubo, T.; Takeuchi, M.; Ochi, H. Varietal differences in the phenolic content and superoxide radical scavenging potential of wines from different sources. J. Agric. Food Chem. 1996, 44, 37–41.

Si, W.; Gong, J.; Tsao, R.; Kalab, M.; Yang, R.; Yin, Y. Bioassay-guided purification and identification of antimicrobial components in Chinese green tea extract. J. Chromatogr. A 2006, 1125, 204-210.

Tsao, R. Chemistry and Biochemistry of Dietary Polyphenols. Nutrients 2010, 2, 1231-1246.

Tsao, R.; McCallum, J. Chemistry of Flavonoids. In Fruit and Vegetable Phytochemicals: Chemistry, Nutritional Value and Stability; de la Rosa, L.A., Alvarez-Parrilla, E., Gonzalez-Aguilar, G., Eds.; Blackwell Publishing: Ames, IA, USA, 2009; Chapter 5, pp. 131-153.

Tsao, R.; Yang, R.; Young, J.C.; Zhu, H. Polyphenolic profiles in eight apple cultivars using high-performance liquid chromatography (HPLC). J. Agric. Food Chem. 2003, 51, 6347-6353.

Valant-Vetschera, K.M.; Wallenweber, E. Flavones and Flavonols. In Flavonoids: Chemistry, Biochemistry and Applications; Anderson, O.M., Markham, K.R., Eds.; CRC Press/Taylor & Francis Group: Boca Raton, FL, USA, 2006; pp. 618-748.

Wang, H.; Murphy, P.A. Isoflavone content in commercial soybean foods. J. Agric. Food Chem. 1994, 42, 1666-1673.

Williams, C.A. Flavone and flavonol O-glycosides. In Flavonoids: Chemistry, Biochemistry and Applications; Anderson, O.M., Markham, K.R., Eds.; CRC Press/Taylor & Francis Group: Boca Raton, FL, USA, 2006; pp. 749-856.

Williams, R.J.; Spencer, J.P.; Rice-Evans, C. Flavonoids: Antioxidants or signaling molecules? Free Radic. Biol. Med. 2004, 36, 838-849.

Zhao, F.; Watanabe, Y.; Nozawa, H.; Daikonnya, A.; Kondo, K.; Kitanaka, S. Prenylflavonoids and phloroglucinol derivatives from Hops (Humulus lupulus). J. Nat. Prod. 2005, 68, 43-49.

REFERENCES

Adeyemi, O. O., Mgbeokwere, U. O., & Okpo, S. O. (2012). Relaxant activity of the methanol extract of acanthus montanus (nees) T anderson (acanthaceae) on isolated guinea pig trachea. *Tropical Journal of Pharmaceutical Research*, *11*(5), 777–782.

Adeyemi, O. O., Okpo, S. O., & Okpaka, O. (2004). The analgesic effect of the methanolic extract of Acanthus montanus. *Journal of Ethnopharmacology*, *90*(1), 45–48. https://doi.org/10.1016/j.jep.2003.09.021

Al Qaisi, Y., Alfarrayeh, I., Alsarayreh, A., Khleifat, K., & Abu-Nwas, N. (2024). Assessment of antioxidant potential, cytotoxicity, and anticancer activity of methanolic extracts from selected wild medicinal plants. *Phytomedicine Plus*, *4*(2), 100534. https://doi.org/10.1016/j.phyplu.2024.100534

Al Qaisi, Y. T., Khleifat, K. M., Oran, S. A., Al Tarawneh, A. A., Qaralleh, H., Al-Qaisi, T. S., & Farah, H. S. (2022). Ruta graveolens, Peganum harmala, and Citrullus colocynthis methanolic extracts have in vitro protoscolocidal effects and act against bacteria isolated from echinococcal hydatid cyst fluid. *Archives of Microbiology*, *204*(4), 228. https://doi.org/10.1007/s00203-022-02844-7

Al-Askar, A. A., Bashir, S., Mohamed, A. E., Sharaf, O. A., Nabil, R., Su, Y., Abdelkhalek, A., & Behiry, S. I. (2023). Antimicrobial Efficacy and HPLC Analysis of Polyphenolic Compounds in a Whole-Plant Extract of Eryngium campestre. *Separations*, *10*(6). https://doi.org/10.3390/separations10060362

Alfarrayeh, I., Tarawneh, K., Almajali, D., & Al-Awaida, W. (2022). Evaluation of the Antibacterial and Antioxidant properties of the Methanolic extracts of four Medicinal plants selected from Wadi Al-Karak, Jordan related to their Phenolic contents. *Research Journal of Pharmacy and Technology*, 2110–2116. https://doi.org/10.52711/0974-360X.2022.00350

Aryal, S., Baniya, M. K., Danekhu, K., Kunwar, P., Gurung, R., & Koirala, N. (2019). Total Phenolic Content, Flavonoid Content and Antioxidant Potential of Wild Vegetables from Western Nepal. *Plants*, *8*(4), 96. https://doi.org/10.3390/plants8040096

Atay Balkan, İ., Taşkin, T., Acar Şah, E., Akaydin, G., & Yeşilada, E. (2020). Comparative study of the anti-inflammatory, antioxidant and urease inhibitory activities of eryngium kotschyi boiss. And e. campestre l. var. virens (link) weins extracts. *Journal of Research in Pharmacy*, *24*(3), 399–409. https://doi.org/10.35333/jrp.2020.162

Azizkhani, M., & Sodanlo, A. (2021). Antioxidant activity of Eryngium campestre L., Froriepia subpinnata, and Mentha spicata L. polyphenolic extracts nanocapsulated in chitosan and maltodextrin. *Journal of Food Processing and Preservation*, *45*(2). https://doi.org/10.1111/jfpp.15120

Böke, N., Sık, L., Karabay Yavasoglu, N. U., & Kirmizigül, S. (2007). FATTY ACID COMPONENTS and ANTIMICROBIAL ACTIVITY of SEEDS of Acanthus hirsutus Boiss. *International Conference on Environment: Survival and Sustainability*, 2029–2036.

Bouzidi, S., Benkiki, N., Hachemi, M., & Haba, H. (2017). Investigation of In Vitro Antioxidant Activity and In Vivo Antipyretic and Anti-Inflammatory Activities of Algerian Eryngium campestre L. *Current Bioactive Compounds*, *13*(4). https://doi.org/10.2174/1573407212666160815124204

Cao, G., Sofic, E., & Prior, R. L. (1997). Antioxidant and Prooxidant Behavior of Flavonoids: Structure-Activity Relationships. *Free Radical Biology and Medicine*, *22*(5), 749–760. https://doi.org/10.1016/S0891-5849(96)00351-6

Çapanlar, S., Böke, N., Yaşa, İ., & Kırmızıgül, S. (2010). A Novel Glycoside from Acanthus hirsutus (Acanthaceae). *Natural Product Communications*, *5*(4), 563–566.

Chen, J., Yang, J., Ma, L., Li, J., Shahzad, N., & Kim, C. K. (2020). Structure-antioxidant activity relationship of methoxy, phenolic hydroxyl, and carboxylic acid groups of phenolic acids. *Scientific Reports*, *10*(1), 2611. https://doi.org/10.1038/s41598-020-59451-z

Cos, P., Rajan, P., Vedernikova, I., Calomme, M., Pieters, L., Vlietinck, A. J., Augustyns, K., Haemers, A., & Berghe, D. Vanden. (2002). In Vitro Antioxidant Profile of Phenolic Acid Derivatives. *Free Radical Research*, *36*(6), 711–716. https://doi.org/10.1080/10715760290029182

De Lima Cherubim, D. J., Buzanello Martins, C. V., Oliveira Fariña, L., & da Silva de Lucca, R. A. (2020). Polyphenols as natural antioxidants in cosmetics applications. *Journal of Cosmetic Dermatology*, *19*(1), 33–37. https://doi.org/10.1111/jocd.13093

Doğan, A., Bulut, G., Tuzlacı, E., & Şenkardeş, İ. (2014). A review of edible plants on the Turkish Apiaceae species. In *İstanbul Ecz. Fak. Derg. / J. Fac. Pharm. Istanbul* (Vol. 44, Issue 2).

Fongod, A. G. N., Modjenpa, N. B., & Veranso, M. C. (2013). Ethnobotany of Acanthaceae in the Mount Cameroon region. *Journal of Medicinal Plants Research*, *7*(36), 2707–2713.

Grau-Fuentes, E., Úbeda-Manzanaro, M., Martínez, A., Garzón, R., Rosell, C. M., & Rodrigo, D. (2023). Evaluation of the antimicrobial activity of grape extract against Bacillus cereus in rice. *LWT*, *175*, 114481. https://doi.org/10.1016/j.lwt.2023.114481

Guimarães, T. L. F., da Silva, L. M. R., Muniz, C. R., Vieira, Í. G. P., de Oliveira, L. S., Dias, F. G. B., Lima, C. de B., Gonzaga, M. L. da C., Lima, J. da S. S., Sabino, L. B. de S., & de Figueiredo, E. A. T. (2023). Potential of chambá (Justicia Pectoralis Jacq.) leaves extracts as a source of bioactive compounds and natural antimicrobial agent. *Food Chemistry Advances*, *3*, 100367. https://doi.org/10.1016/j.focha.2023.100367

Güner, S., Zengin, G., Aktümsek, A., Üniversitesi, S., Fakültesi, F., & Bölümü, B. (2014). Investigation of antioxidant properties of acetone extract of Acanthus hirsutus. *Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Dergisi*, *38*, 1–9.

Güneş, M. G., İşgör, B. S., İşgör, Y. G., Shomali Moghaddam, N., Geven, F., & Yildirim, Ö. (2014). The Effects of Eryngium campestre Extracts on Glutathione-S-Transferase, Glutathione Peroxidase and Catalase Enzyme Activities. *Turk J Pharm Sci*, *11*(3), 339–346.

Habsah, M., Amran, M., Mackeen, M. M., Lajis, N. H., Kikuzaki, H., Nakatani, N., Rahman, A. A., Ghafar, & Ali, A. M. (2000). Screening of Zingiberaceae extracts for antimicrobial and antioxidant activities. *Journal of Ethnopharmacology*, *72*(3), 403–410. https://doi.org/10.1016/S0378-8741(00)00223-3

Harput, U. S., Arihan, O., Iskit, A. B., Nagatsu, A., & Saracoglu, I. (2011). Antinociceptive, free radical-scavenging, and cytotoxic activities of acanthus hirsutus boiss. *Journal of Medicinal Food*, *14*(7–8), 767–774. https://doi.org/10.1089/jmf.2010.0195

Hawas, U. W., Awad, H., Taie, H., Abou El-Kassem, L. T., Awad, H. M., & Taie, H. A. A. (2013). Anti-Alzheimer, antioxidant activities and flavonol glycosides of Eryngium campestre L. In *Current Chemical Biology* (Vol. 7). https://www.researchgate.net/publication/267037009

Hussain, Z. T. E., Yagi, S., Mahomoodally, M. F., Mohammed, I., & Zengin, G. (2019). A comparative study of different solvents and extraction techniques on the anti-oxidant and enzyme inhibitory activities of Adansonia digitata L. (Baobab) fruit pulp. *South African Journal of Botany*, *126*, 207–213. https://doi.org/10.1016/j.sajb.2019.01.034

Insanu, M., Zahra, A. A., Sabila, N., Silviani, V., Haniffadli, A., Rizaldy, D., & Fidrianny, I. (2022). Phytochemical and Antioxidant Profile: Cucumber Pulp and Leaves Extracts. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*, *10*(A), 616–622. https://doi.org/10.3889/oamjms.2022.8337

Kadioglu, Z., Yildiz, F., Kandemir, A., Cukadar, K., Kalkan, N. N., Vurgun, H., Donderalp, V., Korkut, R., & Kaya, O. (2024). Preserving the richness of nature: cultural and ecological importance of edible wild plants in Sivas. *Genetic Resources and Crop Evolution*. https://doi.org/10.1007/s10722-024-01888-6

Kainama, H., Fatmawati, S., Santoso, M., Papilaya, P. M., & Ersam, T. (2020). The Relationship of Free Radical Scavenging and Total Phenolic and Flavonoid Contents of Garcinia lasoar PAM. *Pharmaceutical Chemistry Journal*, *53*(12), 1151–1157. https://doi.org/10.1007/s11094-020-02139-5

Kanlayavattanakul, M., Chaikul, P., Kongkow, M., Iempridee, T., & Lourith, N. (2023). Anti-aging of phenolic-rich Acanthus ebracteatus Vahl. extracts. *Chemical and Biological Technologies in Agriculture*, *10*(1), 32. https://doi.org/10.1186/s40538-023-00403-w

Kanlayavattanakul, M., Lourith, N., & Chaikul, P. (2021). Valorization of spent coffee grounds as the specialty material for dullness and aging of skin treatments. *Chemical and Biological Technologies in Agriculture*, *8*(1), 55. https://doi.org/10.1186/s40538-021-00252-5

Kaur, C., & Kapoor, H. C. (2002). Anti-oxidant activity and total phenolic content of some Asian vegetables. *International Journal of Food Science & Technology*, *37*(2), 153–161. https://doi.org/10.1046/j.1365-2621.2002.00552.x

Khorasani Esmaeili, A., Mat Taha, R., Mohajer, S., & Banisalam, B. (2015). Antioxidant Activity and Total Phenolic and Flavonoid Content of Various Solvent Extracts from *In Vivo* and *In Vitro* Grown *Trifolium pratense* L. (Red Clover). *BioMed Research International*, *2015*, 1–11. https://doi.org/10.1155/2015/643285

Kikowska, M., & Thiem, B. (2020). *In Vitro Systems of Selected Eryngium Species (E. planum, E. campestre, E. maritimum, and E. alpinum) for Studying Production of Desired Secondary Metabolites (Phenolic Acids, Flavonoids, Triterpenoid Saponins, and Essential Oil)* (pp. 1–33). https://doi.org/10.1007/978-3-030-11253-0_29-2

Korkmaz, G., Tutar, U., & Gezegen, H. (2021). Investigation of the antimicrobial agent potential of 1,5-diketone derivatives. *Fresenius Environmental Bulletin*, *30*(05), 5395–5399.

Kumar, V., & Roy, B. K. (2018). Population authentication of the traditional medicinal plant Cassia tora L. based on ISSR markers and FTIR analysis. *Scientific Reports*, *8*(1), 10714. https://doi.org/10.1038/s41598-018-29114-1

Maisuthisakul, P., Suttajit, M., & Pongsawatmanit, R. (2007). Assessment of phenolic content and free radical-scavenging capacity of some Thai indigenous plants. *Food Chemistry*, *100*(4), 1409–1418. https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2005.11.032

Matejić, J. S., Stojanović-Radić, Z. Z., Ristić, M. S., Veselinović, J. B., Zlatković, B. K., Marin, P. D., & Džamić, A. M. (2018). Chemical characterization, in vitro biological activity of essential oils and extracts of three Eryngium L. species and molecular docking of selected major compounds. *Journal of Food Science and Technology*, *55*(8), 2910–2925. https://doi.org/10.1007/s13197-018-3209-8

Meot-Duros, L., Le Floch, G., & Magné, C. (2008). Radical scavenging, antioxidant and antimicrobial activities of halophytic species. *Journal of Ethnopharmacology*, *116*(2), 258–262. https://doi.org/10.1016/j.jep.2007.11.024

Moisa, C., Lupitu, A., Pop, G., Chambre, D. R., Copolovici, L., Cioca, G., Bungau, S., & Copolovici, D. M. (2019). Variation of the Chemical Composition of Thymus Vulgaris Essential Oils by Phenological Stages. *Revista de Chimie*, *70*(2), 633–637. https://doi.org/10.37358/RC.19.2.6973

Mpofu, A., Sapirstein, H. D., & Beta, T. (2006). Genotype and Environmental Variation in Phenolic Content, Phenolic Acid Composition, and Antioxidant Activity of Hard Spring Wheat. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *54*(4), 1265–1270. https://doi.org/10.1021/jf052683d

Nana, P., Asongalem, E. A., Foyet, H. S., Folefoc, G. N., Dimo, T., & Kamtchouing, P. (2008). Maternal and developmental toxicity evaluation of Acanthus montanus leaves extract administered orally to Wistar pregnant rats during organogenesis. *Journal of Ethnopharmacology*, *116*(2), 228–233. https://doi.org/10.1016/j.jep.2007.11.021

Nicholson, R. L., & Hammerschmidt, R. (1992). Phenolic Compounds and Their Role in Disease Resistance. *Annual Review of Phytopathology*, *30*(1), 369–389. https://doi.org/10.1146/annurev.py.30.090192.002101

Okoli, C. O., Akah, P. A., Onuoha, N. J., Okoye, T. C., Nwoye, A. C., & Nworu, C. S. (2008). Acanthus montanus: An experimental evaluation of the antimicrobial, anti-inflammatory and immunological properties of a traditional remedy for furuncles. *BMC Complementary and Alternative Medicine*, *8*(1), 27. https://doi.org/10.1186/1472-6882-8-27

Ozçelik, B., Kusmenoglu, Ş., Turkoz, S., & Abbasoglu, U. (2004). Antimicrobial Activities of Plants from the Apicaceae. *Pharmaceutical Biology*, *42*(7), 526–528. https://doi.org/10.3109/13880200490893311

Özdemir, E., & Alpınar, K. (2015). An ethnobotanical survey of medicinal plants in western part of central Taurus Mountains: Aladaglar (Nigde – Turkey). *Journal of Ethnopharmacology*, *166*, 53–65. https://doi.org/10.1016/j.jep.2015.02.052

Ozer, M. S., Karan, R. C., Ceylan, O., Sarikurkcu, C., Sihoglu Tepe, A., Aboul-Soud, M. A. M., & Ghneim, H. K. (2024). *Onosma demirizii* : Chemical composition, antioxidant and enzyme inhibitory activity. *ChemistrySelect*, *9*(10). https://doi.org/10.1002/slct.202304223

Pietta, P.-G. (2000). Flavonoids as Antioxidants. *Journal of Natural Products*, *63*(7), 1035–1042. https://doi.org/10.1021/np9904509

Pokorný, J. (2001). 1- Introduction. In J. Pokorny, N. Yanishlieva, & M. Gordon (Eds.), *Antioxidants in Food,* (pp. 1–3). Woodhead Publishing.

Prakash, D., Suri, S., Upadhyay, G., & Singh, B. N. (2007). Total phenol, antioxidant and free radical scavenging activities of some medicinal plants. *International Journal of Food Sciences and Nutrition*, *58*(1), 18–28. https://doi.org/10.1080/09637480601093269

Rice-Evans, C. A., & Miller, N. J. (1996). Antioxidant activities of flavonoids as bioactive components of food. *Biochemical Society Transactions*, *24*(3), 790–795. https://doi.org/10.1042/bst0240790

Sarikurkcu, C., Kirkan, B., Sahinler, S. S., & Tepe, B. (2022). Can Acanthus spinosus be used as an alternative antioxidant and enzyme inhibitory agent? *South African Journal of Botany*, *145*, 135–141. https://doi.org/10.1016/j.sajb.2021.11.006

Sezik, E., Yeşİlada, E., Tabata, M., Honda, G., Takaishi, Y., Fujita, T., Tanaka, T., & Takeda, Y. (1997). Traditional medicine in Turkey VIII. Folk medicine in east anatolia; Erzurum, Erzíncan, Ağri, Kars, Iğdir provinces. *Economic Botany*, *51*(3), 195–211. https://doi.org/10.1007/BF02862090

Sharififar, F., Dehghn-Nudeh, G., & Mirtajaldini, M. (2009). Major flavonoids with antioxidant activity from Teucrium polium L. *Food Chemistry*, *112*(4), 885–888. https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2008.06.064

Thiem, B., Goślińska, O., Kikowska, M., & Budzianowski, J. (2010). Antimicrobial activity of three Eryngium L. species (Apiaceae). *Herba Polonica*, *56*(4), 52–58.

Tousif, M. I., Abbas, Z., Nazir, M., Saleem, M., Tauseef, S., Hassan, A., Ali, S., Ahmed, M., Khan, J., Zengin, G., Hashem, A., Almutairi, K. F., Avila-Quezada, G. D., & Abd-Allah, E. F. (2024). Secondary metabolic profiling, antioxidant potential, enzyme inhibitory activities and in silico and ADME studies: a multifunctional approach to reveal medicinal and industrial potential of Tanacetum falconeri. *BMC Complementary Medicine and Therapies*, *24*(1), 167. https://doi.org/10.1186/s12906-024-04459-5

Uysal, S., Aumeeruddy-Elalfi, Z., Zengin, G., Aktumsek, A., Mašković, P. Z., Vujić, J. M., & Mahomoodally, M. F. (2018). In vitro antioxidant, cytotoxicity and chemical profile of different extracts from Acanthus hirsutus Boiss used in Anatolian folk medicine. *European Journal of Integrative Medicine*, *17*, 135–140. https://doi.org/10.1016/j.eujim.2017.12.009

Veiga, M., Costa, E. M., Silva, S., & Pintado, M. (2020). Impact of plant extracts upon human health: A review. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *60*(5), 873–886. https://doi.org/10.1080/10408398.2018.1540969

Vukic, M. D., Vukovic, N. L., Djelic, G. T., Obradovic, A., Kacaniova, M. M., Markovic, S., Popović, S., & Baskić, D. (2018). Phytochemical analysis, antioxidant, antibacterial and cytotoxic activity of different plant organs of Eryngium serbicum L. *Industrial Crops and Products*, *115*, 88–97. https://doi.org/10.1016/j.indcrop.2018.02.031

Wang, H., Cao, G., & Prior, R. L. (1997). Oxygen Radical Absorbing Capacity of Anthocyanins. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *45*(2), 304–309. https://doi.org/10.1021/jf960421t

Wang, P. (2012). Phytochemical Constituents and Pharmacological Activities of Eryngium L. (Apiaceae). *Pharmaceutical Crops*, *3*(1), 99–120. https://doi.org/10.2174/2210290601203010099

Wang, S. Y., & Zheng, W. (2001). Effect of Plant Growth Temperature on Antioxidant Capacity in Strawberry. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *49*(10), 4977–4982. https://doi.org/10.1021/jf0106244

Yagi, S., Ulusan, M. D., Sinan, K. I., Caprioli, G., Mustafa, A. M., Angeloni, S., Ahıskalı, M., & Zengin, G. (2024). HPLC-MS/MS Profiles, Antioxidant, Neuroprotective, Antidiabetic and Skin Protective Effects of Different Extracts of *Vicia peregrina* L. Collected from the Eastern Region of Turkey. *Chemistry & Biodiversity*, *21*(3). https://doi.org/10.1002/cbdv.202400040

Yanishlieva-Maslarova, N. V. (2001). Inhibiting oxidation. In *Antioxidants in Food* (pp. 22–70). Elsevier. https://doi.org/10.1016/9781855736160.1.22

Yu, L., Perret, J., Harris, M., Wilson, J., & Haley, S. (2003). Antioxidant Properties of Bran Extracts from "Akron" Wheat Grown at Different Locations. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *51*(6), 1566–1570. https://doi.org/10.1021/jf020950z

Zillich, O. V., Schweiggert-Weisz, U., Eisner, P., & Kerscher, M. (2015). Polyphenols as active ingredients for cosmetic products. *International Journal of Cosmetic Science*, *37*(5), 455–464. https://doi.org/10.1111/ics.12218

KAYNAKÇA

Ahmed, S., Ahmad, M., Lal Swami, B., & Ikram, S. (2015). *Green synthesis of silver nanoparticles using Azadirachta indica aqueous leaf extract*. https://doi.org/10.1016/j.jrras.2015.06.006

Aisida, S. O., Madubuonu, N., Hisham Alnasir, · M, & Ahmad, I. (2020). Biogenic synthesis of iron oxide nanorods using oleifera leMoringa af extract for antibacterial applications. *Applied Nanoscience*, *10*(6), 305–315. https://doi.org/10.1007/s13204-019-01099-x

Ajay, S., Panicker, J. S., Manjumol, K. A., & Subramanian, P. P. (2022). Photocatalytic activity of biogenic silver nanoparticles synthesized using Coleus Vettiveroids. *Inorganic Chemistry Communications*, *144*. https://doi.org/10.1016/j.inoche.2022.109926

Belcy González-Marrugo, L., Alexander Granados-Llamas, E., Granados-Conde, C., Nahir Tejada-Tovar, C., & Ortega-Toro, R. (2018). Extraction and Evaluation of the Antioxidant Properties of Coriander (Coriandrum sativum) Seed Essential Oil. *Contemporary Engineering Sciences*, *11*(77), 3841–3848. https://doi.org/10.12988/ces.2018.87356

Cioanca, O., Hritcu, L., Mihasan, M., & Hancianu, M. (2013). *Cognitive-enhancing and antioxidant activities of inhaled coriander volatile oil in amyloid β(1-42) rat model of Alzheimer's disease*. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2013.08.006

Ćorković, I., Pichler, A., Ivić, I., Šimunović, J., & Kopjar, M. (2021). Microencapsulation of Chokeberry Polyphenols and Volatiles: Application of Alginate and Pectin as Wall Materials. *Gels 2021, Vol. 7, Page 231*, *7*(4), 231. https://doi.org/10.3390/GELS7040231

Dąbrowska, M., Maciejczyk, E., & Kalemba, D. (2019). Rose Hip Seed Oil: Methods of Extraction and Chemical Composition. *European Journal of Lipid Science and Technology*, *121*(8), 1800440. https://doi.org/10.1002/ejlt.201800440

Darughe, F., Barzegar, M., & Sahari, M. A. (2012). Antioxidant and antifungal activity of Coriander (Coriandrum sativum L.) essential oil in cake. In *International Food Research Journal* (Vol. 19, Issue 3).

Demir, N., Yildiz, O., Alpaslan, M., & Hayaloglu, A. A. (2014). Evaluation of volatiles, phenolic compounds and antioxidant activities of rose hip (Rosa L.) fruits in Turkey. *LWT - Food Science and Technology*, *57*(1), 126–133. https://doi.org/10.1016/j.lwt.2013.12.038

EFTAL BOKE, Kadriye Saygi, RAMAZAN ERENLER, BIRGUL KACMAZ, & AYSUN ERGENE. (2024). Maksmf.mx alanından [PDF] Nigella sativa seed-mediated green biosynthesis of silver nanoparticles and antimicrobial activityaleyi göster. *Revista Mexicana de Física*, *70*, 1–7. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=tr&user=0LBwaJwAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=0LBwaJwAAAAJ:5nxA0vEk-isC

Erenler, R., & Dag, B. (2021). *Biosynthesis of silver nanoparticles using Origanum majorana L. and evaluation of their antioxidant activity*. https://doi.org/10.1080/24701556.2021.1952263

Fan, Z., Li, J., Yang, W., Fu, Q., Sun, K., Song, Y. C., Wei, Z., Liao, Q., & Zhu, X. (2020). Green and facile synthesis of iron oxide nanoparticle-embedded N-doped biocarbon as an efficient oxygen reduction electrocatalyst for microbial fuel cells. *Chemical Engineering Journal*, *385*. https://doi.org/10.1016/j.cej.2019.123393

Fernández-Llamosas, H., Castro, L., Blázquez, M. L., Díaz, E., & Carmona, M. (2016). Biosynthesis of selenium nanoparticles by Azoarcus sp. CIB. *Microbial Cell Factories*, *15*(1), 109. https://doi.org/10.1186/s12934-016-0510-y

Fitsiou, I., Tzakou, O., Hancianu, M., & Poiata, A. (2007). Volatile constituents and antimicrobial activity of tilia tomentosa moench and tilia cordata miller oils. *Journal of Essential Oil Research*, *19*(2), 183–185. https://doi.org/10.1080/10412905.2007.9699255

Flaviu Şuhani, M., Băciuţ, G., Băciuţ, M., Şuhani, R., & Bran, S. (2018). CURRENT PERSPECTIVES REGARDING THE APPLICATION AND INCORPORATION OF SILVER NANOPARTICLES INTO DENTAL BIOMATERIALS. *Dental Medicine Clujul Medical*, *91*(3), 274–279. https://doi.org/10.15386/cjmed-935

Ghojavand, S., Madani, M., & Karimi, J. (2020). Green Synthesis, Characterization and Antifungal Activity of Silver Nanoparticles Using Stems and Flowers of Felty Germander. *Journal of Inorganic and Organometallic Polymers and Materials*, *30*, 2987–2997. https://doi.org/10.1007/s10904-020-01449-1

Ghotekar, S., Pansambal, S., Pawar, S. P., Pagar, T., Rajeshwari Oza, ·, & Sachin Bangale, ·. (123 C.E.). *Biological activities of biogenically synthesized fluorescent silver nanoparticles using Acanthospermum hispidum leaves extract*. https://doi.org/10.1007/s42452-019-1389-0

Hagr, T. E., Adam, I. A., Mohammed, H., & El Mageed, A. (2021). GC/MS Analysis and Antioxidant Activity of Fixed Oil from Sudanese Safflower (Carthamus tinctorius L) Seeds. *International Journal of Advanced Biological and Biomedical Research*, *9*(2), 138–146. https://doi.org/10.22034/ijabbr.2021.241547

Kotakadi, V. S., Gaddam, S. A., Rao, Y. S., Prasad, T. N. V. K. V, Reddy, A. V., & Sai Gopal, D. V. R. (2013). *Biofabrication of silver nanoparticles using Andrographis paniculata*. https://doi.org/10.1016/j.ejmech.2013.12.004

Kunoh, T., Takeda, M., Matsumoto, S., Suzuki, I., Takano, M., Kunoh, H., & Takada, J. (2018). Green Synthesis of Gold Nanoparticles Coupled with Nucleic Acid Oxidation. *ACS Sustainable Chemistry and Engineering*, *6*(1), 364–373. https://doi.org/10.1021/acssuschemeng.7b02610

Lai, Y. R., Huang, C. F., How, S. C., Lin, T. H., & Wang, S. S. S. (2024). Using titanium dioxide nanoparticle-deposited whey protein isolate amyloid fibrils to photocatalyze the degradation of methylene blue. *Journal of the Taiwan Institute of Chemical Engineers*, *160*, 105313. https://doi.org/10.1016/J.JTICE.2023.105313

Lee, K. J., Park, S. H., Govarthanan, M., Hwang, P. H., Seo, Y. S., Cho, M., Lee, W. H., Lee, J. Y., Kamala-Kannan, S., & Oh, B. T. (2013). Synthesis of silver nanoparticles using cow milk and their antifungal activity against phytopathogens. *Materials Letters*, *105*, 128–131. https://doi.org/10.1016/j.matlet.2013.04.076

Lin, D., & Xing, B. (2008). Root uptake and phytotoxicity of ZnO nanoparticles. *Environmental Science and Technology*, *42*(15), 5580–5585. https://doi.org/10.1021/ES800422X

Logeswari, P., Silambarasan, S., & Abraham, J. (2015). Synthesis of silver nanoparticles using plants extract and analysis of their antimicrobial property. *Journal of Saudi Chemical Society*, *19*(3), 311–317. https://doi.org/10.1016/j.jscs.2012.04.007

Mandal, S., & Mandal, M. (2015). Coriander (Coriandrum sativum L.) essential oil: Chemistry and biological activity. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*, *5*(6), 421–428. https://doi.org/10.1016/j.apjtb.2015.04.001

Mittal, A. K., Chisti, Y., & Banerjee, U. C. (2013). Synthesis of metallic nanoparticles using plant extracts. In *Biotechnology Advances* (Vol. 31, Issue 2, pp. 346–356). https://doi.org/10.1016/j.biotechadv.2013.01.003

Nasr, H. A., Nassar, O. M., El-Sayed, M. H., & Kobisi, A. A. (2019). Characterization and antimicrobial activity of lemon peel mediated green synthesis of silver nanoparticles. *International Journal of Biology and Chemistry*, *12*(2), 56–63. https://doi.org/10.26577/ijbch-2019-i2-7

Nesrin, K., Yusuf, C., Ahmet, K., Ali, S. B., Muhammad, N. A., Suna, S., & Fatih, Ş. (2020a). Biogenic silver nanoparticles synthesized from Rhododendron ponticum and their antibacterial, antibiofilm and cytotoxic activities. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *179*, 112993. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2019.112993

Nesrin, K., Yusuf, C., Ahmet, K., Ali, S. B., Muhammad, N. A., Suna, S., & Fatih, Ş. (2020b). Biogenic silver nanoparticles synthesized from Rhododendron ponticum and their antibacterial, antibiofilm and cytotoxic activities. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *179*, 112993. https://doi.org/10.1016/j.jpba.2019.112993

Oroojalian, F., Orafaee, H., & Azizi, M. (2017). Synergistic antibaterial activity of medicinal plants essential oils with biogenic silver nanoparticles. *J*, *4*(4), 237–244. https://doi.org/10.22038/nmj.2017.04.006

Oszmiá, J., Wojdylo, A., Oszmiański, J., & Wojdylo, A. (2005). *Aronia melanocarpa phenolics and their antioxidant activity*. *221*(6), 809–813. https://link.springer.com/article/10.1007/s00217-005-0002-5

Ozlem Saygi, K., & Usta, C. (2021). Rosa canina waste seed extract-mediated synthesis of silver nanoparticles and the evaluation of its antimutagenic action in Salmonella typhimurium. *Materials Chemistry and Physics*, *266*. https://doi.org/10.1016/J.MATCHEMPHYS.2021.124537

Park, S.-A., Chung, I.-M., & Ahmad, A. (2013). *Journal of Essential Oil Bearing Plants Chemical Composition of the Essential Oil and Petroleum Ether Extract of Brassica napus Seeds Chemical Composition of the Essential Oil and Petroleum Ether Extract of Brassica napus Seeds*. https://doi.org/10.1080/0972060X.2012.10662616

Rashnaei, N., Siadat, S. D., Akhavan Sepahi, A., Mirzaee, M., Bahramali, G., & Arab Joshaghani, A. (2020). Green Synthesized Silver Nanoparticles Using Anise (Pimpinella anisum L.) have Antibacterial Effects. *Vaccine Research*, *7*(1), 17–24. https://doi.org/10.29252/VACRES.7.1.17

Ravichandran, V., Vasanthi, S., Shalini, S., Shah, S. A. A., Tripathy, M., & Paliwal, N. (2019). Green synthesis, characterization, antibacterial, antioxidant and photocatalytic activity of Parkia speciosa leaves extract mediated silver nanoparticles. *Results in Physics*, *15*. https://doi.org/10.1016/j.rinp.2019.102565

Roy, A., Bulut, O., Some, S., Mandal, A. K., & Yilmaz, M. D. (2019). Green synthesis of silver nanoparticles: Biomolecule-nanoparticle organizations targeting antimicrobial activity. In *RSC Advances* (Vol. 9, Issue 5, pp. 2673–2702). Royal Society of Chemistry. https://doi.org/10.1039/c8ra08982e

Sadasivuni, K. K., Rattan, S., Waseem, S., Brahme, S. K., Kondawar, S. B., Ghosh, S., Das, A. P., Chakraborty, P. K., Adhikari, J., Saha, P., & Mazumdar, P. (2019). Silver Nanoparticles and Its Polymer Nanocomposites—Synthesis, Optimization, Biomedical Usage, and Its Various Applications. In *Lecture Notes in Bioengineering* (Issue September). https://doi.org/10.1007/978-3-030-04741-2_11

Sakihama, Y., Cohen, M. F., Grace, S. C., & Yamasaki, H. (2002). Plant phenolic antioxidant and prooxidant activities: phenolics-induced oxidative damage mediated by metals in plants. In *Toxicology* (Vol. 177). www.elsevier.com/locate/toxicol

Samojlik, I., Lakić, N., Mimica-Dukić, N., Daković-Švajcer, K., & Božin, B. (2010). Antioxidant and hepatoprotective potential of essential oils of coriander (Coriandrum sativum L.) and Caraway (Carum carvi L.) (Apiaceae). *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *58*(15), 8848–8853. https://doi.org/10.1021/jf101645n

Saygi, K. O., Bayram, H. M., & Bayram, E. (2024). Green synthesis of silver nanoparticles using artichoke flower petals and application in endodontic dentistry. *Biomass Conversion and Biorefinery*, *14*(4), 5531–5539. https://doi.org/10.1007/S13399-022-02857-8/TABLES/1

Saygi, K. O., & Cacan, E. (2021). Antioxidant and cytotoxic activities of silver nanoparticles synthesized using Tilia cordata flowers extract. *Materials Today Communications*, *27*, 102316. https://doi.org/10.1016/J.MTCOMM.2021.102316

Saygi, K. O., Kacmaz, B., & Gul, S. (2021). Biosynthesized silver nanoparticles and essential oil from Coriandrum sativum seeds and their antimicrobial activities. *Digest Journal of Nanomaterials and Biostructures*, *16*(4), 1527–1535.

Saygı, K. Ö. (2021). Fatty acids from waste rosehip seed: chemical characterization by GC-MS. *Journal of New Results in Science*, *10*(2), 77–82. http://dergipark.gov.tr/jnrs

Schuster, S., & Su Yien Ting, A. (2022). Decolourisation of triphenylmethane dyes by biogenically synthesised iron nanoparticles from fungal extract. *Mycology*, *13*(1), 56–67. https://doi.org/10.1080/21501203.2021.1948928

Sgorbini, B., Cagliero, C., Acquadro, S., Marengo, A., Cordero, C., Liberto, E., Bicchi, C., & Rubiolo, P. (2019). Evaluation of volatile bioactive secondary metabolites transfer from medicinal and aromatic plants to herbal teas: Comparison of different methods for the determination of transfer

rate and human intake. *Journal of Chromatography A*, *1594*, 173–180. https://doi.org/10.1016/j.chroma.2019.02.012

Silva, F., Ferreira, S., Duarte, A., Mendonç, D. I., & Domingues, F. C. (2011). Antifungal activity of Coriandrum sativum essential oil, its mode of action against Candida species and potential synergism with amphotericin B. *European Journal of Integrative Medicine*, *19*, 42–47. https://doi.org/10.1016/j.phymed.2011.06.033

Ştefănuţ, M. N., Căta, A., Pop, R., Moşoarcă, C., & Zamfir, A. D. (2011). Anthocyanins HPLC-DAD and MS Characterization, Total Phenolics, and Antioxidant Activity of Some Berries Extracts. *Analytical Letters*, *44*(18), 2843–2855. https://doi.org/10.1080/00032719.2011.582550

Suvith, V. S., & Philip, D. (2014). Catalytic degradation of methylene blue using biosynthesized gold and silver nanoparticles. *Spectrochim Acta - A: Mol Biomol Spectrosc*, *118*, 526–532. https://doi.org/10.1016/j.saa.2013.09.016

Szentmihályi, K., Vinkler, P., Lakatos, B., Illés, V., & Then, M. (2002). Rose hip (Rosa canina L.) oil obtained from waste hip seeds by different extraction methods. *Bioresource Technology*, *82*(2), 195–201. https://doi.org/10.1016/S0960-8524(01)00161-4

Wu, H., Alshareef, H. N., & Zhu, T. (2019). Photo-assisted electrochemical hydrogen evolution by plasmonic Ag nanoparticle/nanorod heterogeneity. *InfoMat*, *1*(3), 417–425. https://doi.org/10.1002/inf2.12022

REFERENCES

Bushong, S. (2012). Radiologic Science for Technologists Physics, Biology and Protection, Tenth Edition, Mosby, 978-0323081368.

Coşkun, Ö. (2011). İyonize Radyasyonun Biyolojik Etkileri, SDU Teknik Bilimler Dergisi, 1 (2), 13-17.

Daşdağ, S. (2010). İyonlaştırıcı radyasyonlar ve kanser. Dicle Medical Journal, 37 (2), 177-185.

Daşdağ, S. (2010). İyonlaştırıcı Radyasyonlar ve Kanser. Dicle Tıp Dergisi, 3 (2), 177-185.

Deda, G., Atmaca, L. S. (2002). Ultraviyole ve göz. Ret-Vit, 10, 196-201.

Dedic, S., Pranjic, N. (2009). Lung cancer risk from exposure to diagnostic X-rays. Health MED Journal, 3, 307-313.

Division of Enviromental Health Office of Radition Protection, (2002). Background Radition Natural versus Man-Made, Washington State Department of Health, 320-063.

Goodman, J. E., Nascarella, M. A., Valberg, P. A. (2009). Ionizing radiation: a risk factor for mesothelioma. Cancer Causes Control, 20, 1237-1254.

Gökharman, F. D., Aydın, S., Koşar, P. N. (2016). Radyasyon güvenliğinde mesleki olarak bilmemiz gerekenler. SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi, 7 (2), 35-40.

Grudzenski, S., Kuefner, M. A., Heckmann, M. B., Uder, M., Löbrich, M. (2009). Contrast medium-enhanced radiation damage caused by CT examinations. Radiology, 253, 706-714.

Güden, E., Öksüzkaya, A., Balcı, E., Tuna, R., Borlu, A., Çetinkara, K. (2012). Radyoloji çalışanlarının radyasyon güvenliğine ilişkin bilgi, tutum ve davranışı. Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi, 3, 29-45.

Güden, M., Ulutin, C., Pak, Y. (2001). Noniyonizan elektromanyetik alanların biyolojik etkileri. Turkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 21, 441-444.

Gümüşderelioğlu, M., Kaynak, G. (2012). Mikrodalgalar ve uygulamaları. Bilim ve Teknik, 777, 38-42.

Hall, E., Giaccia, A. J. (2012). Radiobiology for the Radiologist, 7th Edition, Lippincott Williams & Wilkins, Philadelphia, 978-1-60831-193-4.

Huang, B., Law, M. W., Khong, P. L. (2009). Whole-body PET/CT scanning: estimation of radiation dose and cancer risk. Radiology, 251, 166-174.

International Atomic Enegry Agency, (2010). Radition Biology: A Handbook for Teachers and Students, IAEA, Vienna, 1018-5518.

International Atomic Enegry Agency, (2014). Diagnostic Radiology Physics A Handbook for Teachers and Students, IAEA, Vienna, 978–92–131010–1.

International Atomic Enegry Agency, (2014). Nuclear Medicine Physics A Handbook for Teachers and Students, IAEA, Vienna, 978–92–0–143810–2.

Interphone Study Group, (2010). Brain tumour risk in relation to mobile telephone use: results of the Interphone international case-control study. The International Journal of Epidemiology, 39 (3), 675-694.

Kara, P. Ö., Günay, E. C. (2013). Çernobil Kazası ve Etkileri, Lokman Hekim Journal, 3 (2), 32-36.

Karabulut, H., Gülay, M. (2016). Serbest Radikaller. MAKÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4 (1), 50-59.

Karayılanoğlu, T., Yaren, H. (2005). Radyasyon ve İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri, TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni, 4 (4), 199-208.

Kılıçkap, S., Erdiş, E. (2013). Düşük frekanslı elektromanyetik alan, cep telefonları, baz istasyonları ve kanser riski. Cumhuriyet Medical Journal, 35, 311-317.

Kıraç, F. S., Yüksel, D. (2001). Radyasyon Biyolojisi, Gültürk Ofset Tanıtım, 975-97560- 0-5.

Kurppa, K., Holmberg, P. C., Rantala, K., Nurminen, T., Saxén, L. (1985). Birth defects and exposure to video display terminals during pregnancy. Scandinavian Journal of Work, Environment & Health, 11, 353-356.

Lamarsh, J. R., Baratta, A. J. (2001). Introduction to Nuclear Engineering, 3rd Edition, Prentice-Hall, Inc, New Jersey, 0-201-82498-1.

Meo, S. A., Al-Khlaiwi, T. (2004). Association of mobile phone radiation with fatigue, headache, dizziness, tension and sleep disturbance in Saudi population. Saudi Medical Journal, 25 (6), 732–736.

Mutlu, B., Şen, O., Toros, H. (2003). Ultraviole radyasyonun insan sağlığı üzerine etkileri. In: III. Atmosfer Bilimleri Sempozyumu (19–21 Mart 2003) Bildiri Kitabı, İstanbul, 84-89.

National Research Council of the National Academies, (2006). Health Risks from Exposure to Low Levels of Ionizing Radiation: BEIR VII phase 2. Committee to Assess Health Risks from Exposure to Low Levels of Ionizing Radiation, Washington Dc: the National Academies Press, 978-0-309-09156-5.

NATO,(1996). Handbook on the Medical Aspect of NBC Defensive Operations AMedP-6. United SAtates. Washington: Department of the Army.

Oftedal, G., Wilen, J., Sandström, M., Mild, K. H. (2000). Symptoms experienced in connection with mobile phone use. Occupational Medicine, 50, 237-245.

Özcan, İ. (2017). Diş Hekimliğinde Radyolojini Esasları, 1. Baskı, İstanbul Tıp Kitabevleri, İstanbul, 978-605-9528-10-8.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, (2009). Radyasyon, İnsan ve Çevre: İyonlaştırıcı Radyasyon, Etkileri ve Kullanım Alanları, Güvenli Kullanımı İçin Uygulamada Olan Tedbirler. Ankara: Türkiye Atom Enerjisi Kurumu.

U. S. Nuclear Regulatory Commission, (2012). Nuclear Power for Electrical Generation Reactor Concepts Manual, UNSCR.

United Nations, Sources and Effect of Ionizing Radition, Report, (2000). Scientific Committee on the Effects of Atomic Radiation (UNSCEAR), UN, New York, 2000, 92-1-142238-8.

URL-1, (2016),Radyasyondan Korunma, Türkiye Atom Enerji Kurumu. https://www.taek.gov.tr/tr/2016-06-09-00-43-55/135-gunumuzdenukleer-enerji-rapor/834-bolum-06-radyasyondan-korunma.html.

URL-2, (2016), Radyasyondan Korunma, Türkiye Atom Enerji Kurumu. https://www.taek.gov.tr/tr/2016-06-09-00-44-19/154-cernobil-dosyasi/1038-cernobilnukleer-santral-kazasi.html.

Uzal, C., Çaloğlu, M. (2002). Kanser etyolojisinde iyonizan radyasyonun yeri. Balkan Medical Journal, 19 (3-4), 177-182.

Yeyin, N. (2015). Radyasyonun Biyolojik Etkileri, Nükleer Tıp Seminerleri, (3), 139–143.

Yıldırım, M. (2012). Elektromanyetik dalgalar. Bilim ve Teknik, 777, 33-35.

REFERENCES

Akande, M. (2023). Plastik Atık Yönetimi İçin Sürdürülebilir Çözüm ve Plastik Tüketimini Azaltmak ve Davranış Değişikliğini Teşvik Etmek İçin Eğitim Kampanyaları', *Liberty Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi,* 188-190.

Al-Shammarı, A. J. M., Güler, S., Al-Salman, H. A. A., & Akbulut, Z. F., (2022). Use of Plastic Waste Materials in Concrete Mixes For a Sustainable Future. 7. Uluslararası 19 Mayıs Yenilikçi *Bilimsel Yaklaşımlar Kongresi,*Samsun, 856-865.

Altıntaş, Z. (2012). Termoplastik Poliüretan Sentezi ve Kompozit Hazırlama Uygulamaları. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. *Doktora Tezi,* 123-126.

Baksan, B. (2019). Polimetilmetakrilat Malzemenin Mikrodalga ile Otojen Kaynağı. *Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi.* 8, 1, 586-582.

Berkun, M., Aras, E., & Anılan, T. (2011). Solid waste management practices in Turkey. *Journal of Material Cycles and Waste Management,* 13, 305-313.

Esmeray, E. ve Armutcu, C. (2020). Mikroplastikler, Çevre-İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri ve Analiz Yöntemler. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknolojisi Dergisi*. 8, 839-868.

Fidan, G., Korkmaz, Y. ve Çelik, H. İ. (2023) Filament İnceliği ve Disk Tipinin DTY polyester İpliklerin Fiziksel ve Mekanik ÖzellikleriEtkilerinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi.* 29, 7, 783-789.

Geçkil, T., Önal, Y. ve İnce, C. B. (2020). Atık Polietilen Tereftalat (PET) ile Modifiye Edilmiş Saf Bitümün Fiziksel, Morfolojik ve Isıl Özellikleri. *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*. 32, 1, 157-166.

Haynes, R.D. (2000). Celluloid Scientists: Futures Visualised. In: Sandison, A., Dingley, R. (eds) Histories of the Future. *Palgrave Macmillan*, 44-48.

İnci, S. ve Karadeniz, E. (2002). Polimer Malzeme Seçimi. Marmara Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*,45-48.

Kangallı, E. (2007). Polietilen Atıklarda Elde Edilmiş Piroliz Sıvısının Polimerizasyonu. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, 78-96.

Korkmaz, Ş., & Ceylan, Z. (2021). Smart Environment Applications and General Status In Turkey. *International Journal of Environmental Pollution and Environmental Modelling*, 4(2), 64-75.

Maslavi, A., Ünal, H. ve Yetgin, S. H. (2024). Burç, Conta ve Rulman Uygulamaları için Saf Politetrafloretilen ve Bronz Takviyeli Politetrafloretilen Kompozitin Tribolojik Performanslarının Karşılaştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 22, 136-147.

Ncube, LK, Ude, AU, Ogunmuyiwa, EN, Zulkifli, R. ve Beas, IN (2021). Gıda Ambalaj Endüstrilerinde Plastik Atık Oluşumu ve Yönetimine Genel Bakış. *Geri Dönüşüm,* 6 (1), 12, 56-61.

Oujı, H. A. A. (2003). Polistiren/Magnezyum Hidroksit Nanokompozit Sentezi ve Karakterizasyonu. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek lisans tezi*, 99-102.

UNEP, (2014). Basel Convention On The Control Of Transboundary Movements Of Hazardous Wastes And Their Disposal. *Basel:* Basel Convention.

US EPA, (2010). Report by U.S. Environmental Protection Agency.

Xiao, X. Zeng, Z. and Xiao. S. (2008). Behavior and products of mechano-chemical dechlorination of polyvinly chloride and poly (vinylidene chloride). *Journal of Hazardous Materials*. 151, 118-124.

Yazar M., (2018).The Policy Mobility of Energy Efficiency and Green Gentrification in the Urban Renewal of İstanbul, Marmara Üniversitesi Fen blimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, 45-53.

Yolaçan, Gaye. (2006). Polibütilen Tereftalat (PBT) ve Karışımlarının Boyanması. Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. *Yüksek Lisans Tezi*,78-85.

Yurtsever, M. (2015). Mikroplastikler'e Genel Bir Bakış. Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, *Fen ve Matematik Dergisi,*17, 2, 50-69.

Editör:
Prof. Dr. Sinem Yapar Saçık

Uluslararası İktisat

International Research in the Field of International Economics

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

ULUSLARARASI İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of International Economics
Editör: Prof. Dr. Sinem Yapar Saçık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-033-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ULUSLARARASI İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of International Economics
Editör: Prof. Dr. Sinem Yapar Saçık
VI+122 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-033-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akyildirim, E., Goncu, A. ve Sensoy, A. (2021). Prediction of cryptocurrency returns using machine learning. *Annals of Operations Research*, *297*(1–2), 3–36. doi:10.1007/s10479-020-03575-y

Al-Nefaie, A. H. ve Aldhyani, T. H. H. (2022). Bitcoin Price Forecasting and Trading: Data Analytics Approaches. *Electronics (Switzerland)*, *11*(24). doi:10.3390/electronics11244088

Ali Alahmari, S. (2020). Predicting the Price of Cryptocurrency Using Support Vector Regression Methods. *Journal of Mechanics of Continua and Mathematical Sciences*, *15*(4), 313–322. doi:10.26782/jmcms.2020.04.00023

Aras, S. (2019). Kripto Para Fiyatlarının Klasik ve Yapay Sinir Ağı Modelleri ile Tahmini. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(20), 608–640. doi:10.36543/kauiibfd.2019.026

Ateş, E. (2024). İktisatta Makine Öğrenmesi Kullanımı: Türkiye'nin İhracatının Tahminlenmesine Yönelik Bir Uygulama. O. Erkmen (Ed.), *İstanbul International Contemporary Scientific Research Congress -VI* içinde (ss. 272–283). İstanbul: İKSAD.

Ateş, E. ve Aydın, Ü. (2022). Investigation of Blockchain Technology Uses in Foreign Trade Transactions. S. Şanlısoy ve Ö. Aydın (Ed.), *İzmir International Conference on Technology and Social Sciences IICTSS 2022* içinde (ss. 52–68). İzmir: İzmir Akademi Derneği.

Bouteska, A., Abedin, M. Z., Hajek, P. ve Yuan, K. (2024). Cryptocurrency price forecasting – A comparative analysis of ensemble learning and deep learning methods. *International Review of Financial Analysis*, *92*(November 2023), 103055. doi:10.1016/j.irfa.2023.103055

Canıtez, M. A. ve Savaş, S. (2022). Kripto Para Piyasa Değeri Tahmini için Özellik Tabanlı LSTM ve ARIMA Karşılaştırması. *3rd International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences* içinde (ss. 1311–1317).

Derbentsev, V., Datsenko, N., Babenko, V., Pushko, O. ve Pursky, O. (2021). Forecasting Cryptocurrency Prices Using Ensembles-Based Machine Learning Approach. *2020 IEEE International Conference on Problems of Infocommunications Science and Technology, PIC S and T 2020 - Proceedings* içinde (ss. 707–712). IEEE. doi:10.1109/PICST51311.2020.9468090

Derbentsev, V., Datsenko, N., Stepanenko, O. ve Bezkorovainyi, V. (2019). Forecasting cryptocurrency prices time series using machine learning approach. S. Semerikov, V. Soloviev, L. Kibalnyk, O. Chernyak ve H. Danylchuk (Ed.), *SHS Web of Conferences* içinde (C. 65, s. 02001). doi:10.1051/shsconf/20196502001

Eylasov, N. ve Çiçek, M. (2024). Kripto Para Fiyatlarının Tahmini: ARIMA-GARCH ve LSTM Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(1), 48–62. doi:10.29106/fesa.1380870

Gapurbaeva, S., Orozonova, A., Zinchenko, A., Ovcharenko, T. ve Huliaieva, L. (2023). The Impact of Cryptocurrency on the Investment Market. *Financial Engineering*, *1*, 300–306. doi:10.37394/232032.2023.1.28

Gujarati, D. N. ve Porter, D. C. (2013). *Basic Econometrics*. *Introductory Econometrics: A Practical Approach* (5. bs.). New York, NY, USA: McGraw-Hill/Irwin.

Hamayel, M. J. ve Owda, A. Y. (2021). A Novel Cryptocurrency Price Prediction Model Using GRU, LSTM and bi-LSTM Machine Learning Algorithms. *AI (Switzerland)*, *2*(4), 477–496. doi:10.3390/ai2040030

Hitam, N. A. ve Ismail, A. R. (2018). Comparative performance of machine learning algorithms for cryptocurrency forecasting. *Indonesian Journal of Electrical Engineering and Computer Science*, *11*(3), 1121–1128. doi:10.11591/ijeecs.v11.i3.pp1121-1128

Jagtiani, J., Papaioannou, M. G. ve Tsetsekos, G. (2019). Cryptocurrencies in the global economy. *Journal of Investing*, *28*(3), 7–12. doi:10.3905/joi.2019.28.3.007

Jay, P., Kalariya, V., Parmar, P., Tanwar, S., Kumar, N. ve Alazab, M. (2020). Stochastic neural networks for cryptocurrency price prediction. *IEEE Access*, *8*, 82804–82818. doi:10.1109/ACCESS.2020.2990659

Jin, C. ve Li, Y. (2023). Cryptocurrency Price Prediction Using Frequency Decomposition and Deep Learning. *Fractal and Fractional*, *7*(10), 708. doi:10.3390/fractalfract7100708

Kasammaba, A. (2018). *Machine Learning Essentials: Practical Guide in R*. https://www.amazon.com/gp/product/B07BCYVWKB/ref=dbs_a_def_rwt_bibl_vppi_i6 adresinden erişildi.

Katina, J., Katin, I. ve Komarova, V. (2024). Cryptocurrency price forecasting: a comparative analysis of autoregressive and recurrent neural network models. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, *11*(4), 425–436. doi:10.9770/jesi.2024.11.4(26)

Kayral, İ. E. (2020). EN YÜKSEK PİYASA DEĞERİNE SAHİP ÜÇ KRİPTO PARANIN VOLATİLİTELERİNİN TAHMİN EDİLMESİ. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, *12*(22), 152–168. doi:10.14784/marufacd.688447

Khedr, A. M., Arif, I., P V, P. R., El-Bannany, M., Alhashmi, S. M. ve Sreedharan, M. (2021). Cryptocurrency price prediction using traditional statistical and machine-learning techniques: A survey. *Intelligent Systems in Accounting, Finance and Management*, *28*(1), 3–34. doi:10.1002/isaf.1488

Kim, J.-M., Cho, C. ve Jun, C. (2022). Forecasting the Price of the Cryptocurrency Using Linear and Nonlinear Error Correction Model. *Journal of Risk and Financial Management*, *15*(2), 74. doi:10.3390/jrfm15020074

Kirkland, R. (2018). The Economics of Artificial Intelligence. *McKinsey Quarterly* içinde (C. 2018, ss. 102–108). doi:10.1007/978-1-4842-3808-0_1

Kocabaş Akay, M., Canik, F., Yeşilyurt, C. ve Şahin Günkut, M. (2022). YAPAY ZEKA TEKNİKLERİ İLE KRİPTO PARA DEĞERİ TAHMİNİ. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, *14*(1), 72–101. doi:10.55827/ebd.1060983

Kochergin, D. (2022). Crypto-Assets: Economic Nature, Classification and Regulation of Turnover. *International Organisations Research Journal*, *17*(3), 56–96. doi:10.17323/1996-7845-2022-03-04

Kuhn, M. ve Johnson, K. (2013). *Applied Predictive Modeling*. *Applied Predictive Modeling*. New York, NY: Springer New York. doi:10.1007/978-1-4614-6849-3

Lahmiri, S. ve Bekiros, S. (2019). Cryptocurrency forecasting with deep learning chaotic neural networks. *Chaos, Solitons and Fractals*, *118*, 35–40. doi:10.1016/j.chaos.2018.11.014

Lesmeister, C. ve Chinnamgari, S. K. (2019). *Advanced Machine Learning with R*. Birmingham: Packt Publishing.

Livieris, I. E., Kiriakidou, N., Stavroyiannis, S. ve Pintelas, P. (2021). An advanced CNN-LSTM model for cryptocurrency forecasting. *Electronics (Switzerland)*, *10*(3), 1–16. doi:10.3390/electronics10030287

Livieris, I. E., Pintelas, E., Stavroyiannis, S. ve Pintelas, P. (2020). Ensemble Deep learning models for forecasting cryptocurrency time-series. *Algorithms*, *13*(5), 1–21. doi:10.3390/A13050121

Lyu, H. (2022). Cryptocurrency Price forecasting: A Comparative Study of Machine Learning Model in Short-Term Trading. *2022 Asia Conference on Algorithms, Computing and Machine Learning (CACML)* içinde (ss. 280–288). IEEE. doi:10.1109/CACML55074.2022.00054

M. El-Kenawy, E.-S. M. E.-K. (2023). Time Series Forecasting of Cryptocurrency Prices with Long Short-Term Memory Networks. *Financial Technology and Innovation*, *2*(2), 18–26. doi:10.54216/FinTech-I.020202

Metin, S. (2021). KRİPTO PARA FİYATLARININ REGRESYON ANALİZİ YÖNTEMLERİ İLE TAHMİNİ: BİTCOİN, ETHERUM VE RİPPLE. H. Bingöl (Ed.), *2. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER VE İNOVASYON KONGRESİ* içinde (ss. 591–606). Ankara: İKSAD.

Murray, K., Rossi, A., Carraro, D. ve Visentin, A. (2023). On Forecasting Cryptocurrency Prices: A Comparison of Machine Learning, Deep Learning, and Ensembles. *Forecasting*, *5*(1), 196–209. doi:10.3390/forecast5010010

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. *Decentralized Business Review*, *4*(2), 1–9. doi:10.1108/TG-06-2020-0114

Odabaşı, M. B. ve Cengiz Toklu, M. (2023). Yapay Sinir Ağları ve Derin Öğrenme Algoritmalarının Kripto Para Fiyat Tahmininde Karşılaştırmalı Analizi. *Journal of Intelligent Systems: Theory and Applications*, *6*(2), 96–107. doi:10.38016/jista.1228629

Özuysal, H., Atan, M., Altay Güvenir, H., Öğrencisi, D., Bayram Veli Üniversitesi İİBF, H., Bölümü, E., … Mühendisliği Bölümü, B. (2022). Predicting the risk of death for cryptocurrencies. *Gazi Journal of Economics and Business*, *8*(3), 548–565. doi:10.30855/gjeb.2022.8.3.011

Rafi, M., Mirza, Q. A. K., Sohail, M. I., Aliasghar, M., Aziz, A. ve Hameed, S. (2023). Enhancing Cryptocurrency Price Forecasting Accuracy: A Feature Selection and Weighting Approach With Bi-Directional LSTM and Trend-Preserving Model Bias Correction. *IEEE Access*, *11*(June), 65700–65710. doi:10.1109/ACCESS.2023.3287888

Ramasubramanian, K. ve Moolayil, J. (2019). *Applied Supervised Learning with R*. Birmingham: Packt Publishing.

Ramasubramanian, K. ve Singh, A. (2017). *Machine Learning Using R*. *Machine Learning Using R*. Berkeley, CA: Apress. doi:10.1007/978-1-4842-2334-5

Rhys, H. (2020). *Machine Learning with R, the tidyverse, and mlr*. New York, NY: Manning Publications. www.manning.com adresinden erişildi.

Şahin, E. E. ve Özkan, O. (2018). Asimetrik Volatilitenin Tahmini: Kripto Para Bitcoin Uygulaması. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(2), 240–247. doi:10.33905/bseusbed.450018

Seabe, P. L., Moutsinga, C. R. B. ve Pindza, E. (2023). Forecasting Cryptocurrency Prices Using LSTM, GRU, and Bi-Directional LSTM: A Deep Learning Approach. *Fractal and Fractional*, *7*(2), 203. doi:10.3390/fractalfract7020203

Şenol, D. ve Denizhan, B. (2023). KRİPTO PARA DEĞERİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE TAHMİNİ. *Endüstri Mühendisliği*, *34*(1), 42–69. doi:10.46465/endustrimuhendisligi.1117414

Storm, H., Baylis, K. ve Heckelei, T. (2020). Machine learning in agricultural and applied economics. *European Review of Agricultural Economics*, *47*(3), 849–892. doi:10.1093/erae/jbz033

Sun, X., Liu, M. ve Sima, Z. (2020). A novel cryptocurrency price trend forecasting model based on LightGBM. *Finance Research Letters*, *32*(December 2018), 101084. doi:10.1016/j.frl.2018.12.032

Wang, Y., Andreeva, G. ve Martin-Barragan, B. (2023). Machine learning approaches to forecasting cryptocurrency volatility: Considering internal and external determinants. *International Review of Financial Analysis*, *90*(August), 102914. doi:10.1016/j.irfa.2023.102914

Wu, C.-H., Lu, C.-C., Ma, Y.-F. ve Lu, R.-S. (2018). A New Forecasting Framework for Bitcoin Price with LSTM. *2018 IEEE International Conference on Data Mining Workshops (ICDMW)* içinde (C. 2018-Novem, ss. 168–175). IEEE. doi:10.1109/ICDMW.2018.00032

Yavuz, U., Özen, Ü., Taş, K. ve Çağlar, B. (2020). Yapay Sinir Ağları ile Blockchain Verilerine Dayalı Bitcoin Fiyat Tahmini. *Bilişim Sistemleri ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *2*(1), 1–9.

Yoon, J. (2021). Forecasting of Real GDP Growth Using Machine Learning Models: Gradient Boosting and Random Forest Approach. *Computational Economics*, *57*(1), 247–265. doi:10.1007/s10614-020-10054-w

Zhang, Z., Dai, H. N., Zhou, J., Mondal, S. K., García, M. M. ve Wang, H. (2021). Forecasting cryptocurrency price using convolutional neural networks with weighted and attentive memory channels. *Expert Systems with Applications*, *183*(January), 115378. doi:10.1016/j.eswa.2021.115378

KAYNAKÇA

Arezki, R., ve Brückner, M. (2010). Yolsuzluğun Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri. *Economic Journal, 120(2)*, 59-79.

Artan, A. (2024). BRICS+ Genişlemesi ve Küresel Ekonomik Etkileri. İstanbul: *Küresel Ekonomi Yayınları.*

Banque de France. (2024). Expansion of BRICS+: What Are the Potential Consequences for the Global Economy? *Bulletin de la Banque de France, 250/2*, January-February 2024. https://www.banque-france.fr/en/publications-and-statistics/publications/expansion-brics-what-are-potential-consequences-global-economy (E.T.: 15.12.2024).

Bank of China. (2023). BRICS and Emerging Economies: Challenges and Opportunities. Beijing: Bank of China Publications.

Battal, İ., ve Akan, M. (2019). Yeni Kalkınma Bankası ve Süreli Rezerv Düzenlemesi: BRICS'in Finansal Dönüşüm Girişimi. *Finansal Araştırmalar Dergisi, 7(2)*, 45-67.

Benaim, D. (2016). *Financial Cooperation in Emerging Economies: The Role of BRICS Institutions. Global Finance Journal, 18(4),* 175-190.

Birleşmiş Milletler İnsani Gelişim Endeksi. (2024). *Global Human Development Index 2024.* https://www.un.org/human-development-index (E.T.: 15.12.2024).

Bulut, B. (2022). *Why Does Balancing Fail? Comparing US Balancing Strategies Against the Soviet Union and China* (Master's thesis, Bilkent Universitesi (Turkey)).

Campos, N., ve Root, H. (1996). Demokrasi ve Ekonomik Reform İlişkisi. *World Development, 24(6)*, 939-955.

Cheng, L., Wong, S. ve Lee, K. (2007). Makroekonomik İstikrarın Gelişen Ekonomilere Etkisi. *Journal of Economic Studies, 25(3)*, 211-230.

Drezner, D. W. (2007). *All Politics Is Global: Explaining International Regulatory Regimes.* Princeton: Princeton University Press.

Dumbaugh, K., ve Martin, M. (2009). Çin ve Hindistan'ın Enerji Stratejileri: Yenilenebilir Enerji ve Küresel Liderlik. Washington, DC: Congressional Research Service.

Edwards, L., Lee, K. ve Green, R. (2009). Güney Afrika ve Enerji Projeleri: Afrika'nın Enerji Geleceği. *Energy Policy Journal, 27(4)*, 80-95.

Ferguson, N. (2015). BRICS: Küresel Ekonomik Gücün Yükselişi. Londra: Routledge.

Ghosh, J. (2016). BRICS Altyapı Finansmanı. *Global Economic Journal, 14(3)*, 150-168.

Ginsburg, T. (2003). Hukuk Sistemi ve Yargı Bağımsızlığı. *Chicago: University of Chicago Press.*

Goldman Sachs. (2003). BRICS Ekonomik Potansiyelleri Raporu*. New York: Goldman Sachs Research.*

Goldman Sachs. (2003). Dreaming with BRICS: The Path to 2050. *New York: Goldman Sachs Global Economics Paper* No. 99.

Hooijmaaijers, B. (2021). BRICS: Economic Strength and Political Dynamics. *Journal of Global Affairs, 19(5),* 210-225.

İstikbal, A., Yılmaz, R. ve Demir, S. (2019). BRICS ülkelerinin küresel ticaret ve ekonomik büyümedeki rollerine dair bir değerlendirme. *Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Dergisi, 15(3)*, 101-120.

Jiang, L. (2017). The Role of NDB and CRA in Strengthening BRICS' Global Economic Influence. *Journal of International Economic Policy, 14(3),* 120-135.

Johannesburg Deklarasyonu. (2023). *BRICS+ Economic and Political Challenges.* Johannesburg: BRICS Secretariat.

Khurana, P. (2018). Çin ve Hindistan Altyapı Stratejileri. *Asian Economic Policy, 23(4)*, 45-78.

Kotschwar, B. (2017). BRICS Ekonomik İşleyişindeki Güçlükler. *Cambridge Economic Studies, 20(2),* 90-120.

Lazzarini, S. (2007). Brezilya'da Düzenleyici Reformlar. *Latin American Research Review, 32(1),* 75-102.

O'Neill, J. (2001). Building Better BRICS: The Global Economic Potential of Emerging Economies. *Ekonomik Gelişim Raporları,* 1(1), 20-40.

Paolo, M. (2015). BRICS and Global Economic Governance: New Challenges and Opportunities. *Journal of Economic Policy, 23(4),* 70-90.

Pereira, J. (2022). *The Role of BRICS in Reducing Dollar Dependency.* São Paulo: Global South Press.

Purugganan, M., Rodriguez, A., ve Cruz, J. (2014). BRICS Ekonomilerinin Sürdürülebilir Kalkınmadaki Rolü. *Journal of Global Development, 12(3)*, 75-90.

Reuters. (2014). BRICS+: Expanding Influence in Global Resource Markets. www.reuters.com (E.T.: 15.12.2024).

Sharma, R. (2014). *Financial Cooperation and Development in BRICS: The Role of NDB and CRA. Global Economic Review, 14(2),* 45-60.

Smith, J. (2023). The Expansion of BRICS and Its Global Implications*. New York: Global Policy Press.*

Şişman, M. (2017). BRICS Enerji Piyasalarındaki Rolü. *Energy Policy Journal, 15(2)*, 300-315.

Smirnov, A., ve Andreva, Y. (2018). *Energy Policies and Economic Challenges in BRICS Countries. Energy Economics Review, 16(2),* 55-75.

Svensson, J. (2005). Şeffaflık Eksiklikleri ve Yatırım Riskleri. *Journal of Policy Reform, 7(1)*, 123-135.

Tıraş, H., Demir, S. ve Güven, T. (2023). BRICS ülkelerinin jeopolitik mesafeleri ve etkileri. *Uluslararası Politika ve Ekonomi Dergisi, 18(1)*, 33-50.

Vines, D. (2014). Siyasi Kurumlar ve Ekonomik Kalkınma. *Oxford: Oxford University Press.*

Williams, T. (2023). BRICS and the Multipolar World*: Challenges and Opportunities.* London: Routledge.

World Bank. (2014). BRICS ülkelerindeki kurumsal reformlar. *Dünya Bankası Raporları.*

World Bank. (2023). *Global Economic Prospects: Emerging Markets and Growth Dynamics.* Washington, DC: World Bank Publications.

Yamakawa, T., Fujita, M., ve Okada, S. (2009). *The Role of BRICS in Global Trade and Economic Growth. Journal of International Economics, 22(3),* 110-125.

Zhou, W. (2017). *The Role of New Development Bank and Contingent Reserve Arrangement in Global Financial Governance. Journal of International Finance, 13(4),* 88-101.

KAYNAKÇA

Bleaney, M ve Tian, M (2014). Net foreign assets and real exchange rates revisited. Oxford Economic Papers, 66(4), 1145–1158.

Brown, R. L., J. Durbin, ve J. M. Evans (1975). "Techniques for Testing the Constancy of Regression Relationships Over Time," Journal of the Royal Statistical Society, Series B, 37, 149–192.

Chia, W. M., Jinjarak, Y., Rana, P., ve Xie, T. (2014). Net foreign assets and macroeconomic volatility. Journal of Asian Economics, 34, 42–53. https://doi.org/10.1016/j.asieco.2014.06.004

Furceri, D. Guichard, S. ve Rusticelli, E. (2011). Medium-Term Determinants of International Investment Positions: The Role of Structural Policies. OECD Economics Department Working Papers. https://doi.org/10.1787/5kgc9kzsm19x-en

Durdu C.B., Mendoza E.G., Terrones M.E. On the solvency of nations: cross-country evidence on the dynamics of external adjustment, Journal of International Money and Finance, 2013, vol. 33 (pg. 762-780)

Ertürk, E. (2010), Uluslararası İktisat, 3.Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Franjo, Luis, 2018. "International interest rates, the current account and housing markets," Economic Modelling, Elsevier, vol. 75(C), pages 268-280.

Gagnon, J. Net Foreign Assets and Equilibrium Exchange Rates: Panel Evidence (December 1996). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=1893

Gardberg, M. (2021). Exchange Rate Sensitivity and the Net Foreign Asset Composition. Journal of Money, Credit & Banking (John Wiley & Sons, Inc.), 1. https://doi.org/10.1111/jmcb.12861

Habib, M. M. ve Stracca, L., 2011. "Getting beyond carry trade: what makes a safe haven currency?," Working Paper Series 1288, European Central Bank.

International Monetary Fund Balance of Payments and International Investment Position Manual https://www.imf.org/external/pubs/ft/bop/2007/pdf/bpm6.pdf Erişim Tarihi: 04.09.2020

International Monetary Fund. Statistics Department. International Investment Position: A Guide to Data Sources. Washington, D.C., October 2002. (Second printing 2004)

Knap, R. (2019). Population Ageing and Poland's International Investment Position. Argumenta Oeconomica Cracoviensia, 21, 129–147. https://doi.org/10.15678/AOC.2019.2107

Koç, H. (2020). Trilemma Hipotezi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Farklı Bir Perspektif . İstanbul İktisat Dergisi , 70 (2) , 383-412 . DOI: 10.26650/ISTJECON2020-830746

Kwiatkowski, D., Peter C. B. Phillips, Schmidt, P. ve Shin Y. (1992). "Testing the null hypothesis of stationary against the alternative of a unit root" Journal of Econometrics, 54, 159-178.

Masson, P.R.; Kremers, J. Ve Horne, J. "Net foreign assets and international adjustment: the United States, Japan and Germany" Journal of International Money and Finance, 13 (1994), pp. 27-40

Pesaran, M. H. ve Shin, Y. (1998). "An autoregressive distributed-lag modelling approach to cointegration analysis." Econometric Society Monographs, 31:371–413.

Pesaran, M. H., Shin, Y., ve Smith, R. J. (2001). "Bounds testing approaches to the analysis of level relationships." Journal of Applied Econometrics, 16(3):289–326.

Lane, P.R. ve Milesi-Ferretti G.M.. (2004). The Transfer Problem Revisited: Net Foreign Assets and Real Exchange Rates. The Review of Economics and Statistics, 86(4), 841–857.

Seyidoğlu, Halil "Uluslararası İktisat Teori, Politika ve Uygulama" Güzem Can Yayınları 20. Baskı, İstanbul, 2015.

Sobanski, K. (2015). Valuation Effect as a Determinant of the International Investment Position in Central and Eastern European Economies. Equilibrium (1689-765X), 10(3), 151–164. https://doi.org/10.12775/EQUIL.2015.030

Tarı, R; Koç, S ve Abasız T. "Ekonometri" Umuttepe Yayınları Yayın No:32 14. Baskı, Kocaeli, 2019.

Whittard, D. ve Khan, J. (2010). The UK's international investment position. Economic and Labour Market Review, 4(6), 25–34. https://doi.org/10.1057/elmr.2010.79

Zhang, G. ve MacDonald, R. (2014). Real Exchange Rates, the Trade Balance and Net Foreign Assets: Long-Run Relationships and Measures of Misalignment. Open Economies Review, 25(4), 635–653. https://doi.org/10.1007/s11079-013-9294-4

KAYNAKÇA

Akman, S. (2008). Doha Kalkınma Turu ve DTÖ: Sorunların Açmazında Çözüm Arayışları, İçinde S. AKMAN ve Ş. YAMAN (Editör), *Dünya Ticaret Örgütü Doha Turu Çok Taraflı Ticaret Müzakereleri ve Türkiye* (16-54). Ankara: Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.

Atik, H. & Türker, O. (2011). *Modern dış ticaret kuramları.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bağcı, A. (2024). Tohumculuğun Dünyada ve Ülkemizdeki Mevcut Durumu ve Yapılması Gerekenler. *Tarım ve Orman Dergisi*. 22 Şubat. http://www.turktarim.gov.tr/Haber/1029/tohumculugun-dunyada-ve-ulkemizdeki-mevcut-durumu-ve-yapilmasi-gerekenler (E. T.: 10.12.2024).

Biber, A. Emre. (2011). Neo-Mercantilist Policies during the Process of World Agricultural Trade Liberalization. Business and Economics Research Journal, *Uludag University, Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 2(1), 1-31, January.

Bondesen, O. B. (2007). Seed Production and Seed Trade in a Globalised World. Seed Production in the Northern Light. Proceedings of the Sixth International Herbage Seed Conference. (9-12). Gjennestad, Bioforsk FOCUS 2 (12), 9-12. Norway: 18 - 20 June 2007.

Evrensel, Ö. (2017). Tohumların Metalaşma Biçimleri: Teorik Bir Çerçeve. *Çalışma ve Toplum Dergisi*, 4, 2171-2221.

Heller, C. (2002). McDonalds, MTV ve Monsanto: Bilgisel Sermaye Çağında Biyoteknoloji Direnişi. *Toplumsal Ekoloji Dergisi*, (2), 108 119.

ISF (2024). International Seed Federation Seed Statistics. https://worldseed.org/resources/papers/trade/ (E. T.: 10.12.2024).

İstikbal, D. (2020). Türkiye'nin Tohum Piyasasını Doğru Tanımlamak. *Kriter,* 50, https://kriterdergi.com/dunya-tohum-ticareti/turkiyenin-tohum-piyasasini-dogru-tanimlamak (E. T.: 10.12.2024).

Le Buanec, B. (2002) The Rules for International Seed Trade. *Journal of New Seeds*, 4 (1-2), 143-153, https://doi.org/10.1300/J153v04n01_11

Magdoff, F. (2008). The World Food Crisis Sources and Solutions. *Monthly Review,* 60 (1), s. 97-113.

McMichael, P. (2008). Peasants make their own history, but not just as they please...Journal of Agrarian Change, 8(2-3), 205-228.

Özkaya, T. (2009). Türkiye Tohumculuğu ve Tarım İşletmelerinin Tasfiyesi. *Mülkiye Dergisi*, 32 (262), 255-274.

Ray, J. (2015). *Yeraltındaki Tohum*. (çev. A. M. Karan), İstanbul: Modus.

Seyidoğlu, H. (1996). *Uluslararası İktisat Teori, Politika ve Uygulama*. İstanbul: Güzem Can Yayınları.

Şahinöz, A. (1993). *Ortak Tarım ve Dış Ticaret Politikası.* Ankara Üniversitesi AT Araştırma ve Uygulama Merkezi, Yayın No:12.

Şenses, F. (drl.) (2009). *Neoliberal Küreselleşme ve Kalkınma*, İstanbul: İletişim Yayınları.

TÜRKTOB (2023). Kavramlar ve Verilerle Tohumculuk Sektörü. Türkiye Tohumcular Birliği.

Yılmaz, K. (2023). Ulusal ve Uluslararası Tohumculuk Mevzuatı. Türkiye Tohumcular Birliği. 23 Mayıs. Erişim: 11.12.2024. http://turktob.org.tr/fs_/SUNULAR/2022_SUNULAR_ESKI_SITEDEKILER/8_ULUSAL_VE_ULUSLARARASI_TOHUMCULUK_MEVZUATI_SUNU.pdf (E. T.: 11.12.2024).

Künç, S., Çelik S. ve Acar, S. (2019). Tarım Sektöründe Dışa Bağımlılık: Tohum Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, 6(37), 1268-1276.

Doğan, A. (2007). Ekonomik Gelişme Sürecinde Tarımın Katkısı: Türkiye Örneği. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 365-392.

Taydaş, K. Z. (2018). Gıda ve Tarımda Dışa Bağımlılık, Açlık Ve Yoksullukla Mücadele. Dünya Gıda Günü 2018 Sempozyumu. Ankara: 20 Ekim 2018.

World Trade Organization. (2012). International export regulations and controls: Navigating The Global Framework Beyond WTO Rules. https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/international_exp_regs_e.htm (E. T.: 15.12.2024).

Clapp, J., & Moseley, W. G. (2020). This Food Crisis is Different: COVID-19 and The Fragility of The Neoliberal Food Security Order. *The Journal of Peasant Studies,* 47(7), 1393–1417. https://doi.org/10.1080/03066150.2020.1823838

Isakson, S. R. (2014). Maize Diversity and The Political Economy of Agrarian Restructring in Guatemala. *Journal of Agrarian Change*, 14(3), 347–379. https://doi.org/10.1111/joac.12023

Skarstein, R. (2005). Economic Liberalization and Smallholder Productivity in Tanzania From Promised Success to Real Failure, 1985–1998. *Journal of Agrarian Change*, 5(3), 334–362. https://doi.org/10.1111/j.1471-0366.2005.00104.x

Yıldırım, C. and Önen, Y. G. (2024). Vulnerabilities of The Neoliberal Global Food System: The Russia–Ukraine Warand COVID-19. *Journal of Agragian Change*, 24(4), 1-21. https://doi.org/10.1111/joac.12601

References

Acaroğlu, H. (2018). Is there a Trade-off between Output and Unemployment? An Evidence from Okun's Law for G-20 Countries. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 13(2), 147-162.

Adanu, K. (2005). A Cross-Province Comparison of Okun's Coefficient for Canada. *Applied Economics*, 37(5), 561-570.

Afşar, B., Cura, F. and Tekkulak, M. (2017). İktisadi Büyüme ve İstihdam İlişkisi: Türkiye Uygulaması (2000-2015). *Turkish Studies*, 12(12), 1-20.

Arı, A. (2016). Türkiye'deki Ekonomik Büyüme ve İşsizlik İlişkisinin Analizi: Yeni Bir Eşbütünleşme Testi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 58-64.

Arif, F. (2020). The Validity Of Okun's Coefficient İn Pakistan: A Time Series Analysis. *Asian Journal Of Economics, Finance And Management*, 94-112.

Apaydın, Ş. and Taşdoğan, C. (2019). Yapısal ve Konjonktürel İşsizlik Çerçevesinde Okun Yasası Üzerine Bir Gözlem. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(1), 61-76.

Baker, D., and Schmitt, J. (1998). The Macroeconomic Roots of High European Unemployment: The İmpact Of Foreign Growth. *Economic Policy Institute.*

Ball, L., Jalles, J. T. and Loungani, P. (2015). Do Forecasters Believe in Okun's Law? An Assessment of Unemployment and Output Forecasts. *International Journal of Forecasting*, 31(1), 176-184.

Ball, L., Leigh, D. and Loungani, P. (2017). Okun's law: Fits at 50? *Journal of Money, Credit, and Banking*, 49(7), 1413–1441.

Ball, L., Furceri, D., Leigh, D. and Loungani, P. (2019). Does One Law Fit All? Cross-country Evidence on Okun's Law. *Open Economies Review*, 30, 841-874.

Bayat, T., Kayhan, S. and Koçyiğit, A. (2013). Türkiye'de İşsizliğin Asimetrik Davranışının Rejim Değişim Modeliyle İncelenmesi. *Business and Economics Research Journal*, 4(2), 79-90.

Beyaert, A. and García-Solanes, J. (2014). Output Gap and Non-Linear Economic Convergence. *Journal of Policy Modeling*, 36(1), 121–135.

Benli, F. (2024). Assessing Asymmetry in Okun's Law: A Nonlinear Approach in the Turkish Economy. *Fiscaoeconomia*, 8(2), 399-416.

Bod'a, M. and Považanová, M. (2021). Output-Unemployment Asymmetry in Okun Coefficients for OECD Countries. *Economic Analysis and Policy*, 69, 307-323.

Canbay, S. (2020). İktisadi Büyüme ile İşsizlik Arasındaki İlişkilerin Kónya (2006) Panel Nedensellik Testi ile Sınanması: BRICS Ülkeleri ve Türkiye Örneği. *International Journal of Innovative Approaches in Social Sciences,* 4(1), 1-18.

Ceylan, S. and Şahin, B. Y. (2010). İşsizlik ve Ekonomik Büyüme İlişkisinde Asimetri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 11(2), 157-165.

Dursun, G. and Sulmina, E. (2016). Unemployment Hysteresis in Fourteen European Countries: Panel KPSS Approach. *Social & Economic Dynamics of Development: Case Studies*, 79.

Dursun, G. and Ogunleye, B. (2016). Economic Growth, Employment and Poverty Reduction: The Case of West African Countries. *American Journal of Economics*, 6(1), 50-60.

Elhorst, J. P. and Emili, S. (2022). A Spatial Econometric Multivariate Model of Okun's Law. *Regional Science and Urban Economics*, 93, 103756.

Engle, R. F. and Granger, C. W. (1987). Co-İntegration and Error Correction: Representation, Estimation, and Testing. *Econometrica: Journal Of The Econometric Society*, 251-276

Erdoğan, S., Yıldırım, D. Ç., Kırcı Çevik, N. and Tosuner Ünal, Ö. (2019) Okun Yasasının Geçerliliği: Türkiye'den Ampirik Bulgular. *Maliye Dergisi*, 177,70-86.

Eser, B. Y. (2014). Ekonomik Büyüme ve İşsizlik İlişkisi: Türkiye Örneği. *TISK Academy/TISK Akademi*, 9(18)

Fatai, B. O. and Bankole, A. (2013). Empirical Test of Okun's Law in Nigeria. *International Journal of Economic Practices and Theories*, 3(3), 227-231.

Gordon, R. J. (1984). Unemployment and Potential Output in the 1980s. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2, 537-86.

Hanif, A., Ahmed, Z. and Çevik, S. (2020). Investigating Okun's Law in SAARC Countries: An ARDL Approach. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 1-18.

Huang, H. and Yeh, C. (2013). Okun's Law in Panels of Countries and States. *Applied Economics*, 45(2), 191–199.

Kargi, B. (2014). Okun's Law and Long Term Co-İntegration Analysis for OECD Countries (1987-2012). *International Research Journal of Finance and Economics*, (119), 77-85.

Kibritçioğlu, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri, *AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 53(1-4), 1-22.

Koçak, N. A. (2021). Karma Frekanslı Veriler İle Okun Kanunu: Türkiye Örneği. *Bankacılar Dergisi*, 32(117), 156-169.

Kreishan, F. M. (2011). Economic Growth and Unemployment: An Empirical Analysis. *Journal of Social Sciences*, 7(2), 228-231.

Kusumastuti, N. and Purnomo, D. (2018). Menguji Validitas Hukum Okun di Indonesia Tahun 1992-2016 (Doctoral dissertation, Universitas Muhammadiyah Surakarta).

Lee, J. (2000). The Robustness of Okun's Law: Evidence From OECD Countries. *Journal of Macroeconomics*, 22(2), 331-356.

Lee, S., Schmidt-Klau, D., Weiss, J. and Chacaltana, J. (2020). Does Economic Growth Deliver Jobs? Revisiting Okun's Law. *ILO Working Paper,* 17.

Lipsey, R.G., Steiner, P. O. and Purvis, D. D. (1984). *Economics*. New York: Harper and Row Publishers.

Mankiw, (2010). *Macroeconomics*. Seventh Edition, Worth Publishers, New York.

Mauro, L. and Carmeci, G. (2003). Long Run Growth and Investment in Education: Does Unemployment Matter?. *Journal of Macroeconomics*, 25(1), 123-137.

Makaringe, S. C. and Khobai, H. (2018). The Effect of Unemployment on Economic Growth in South Africa (1994-2016).

Mıhçı, S. and Atılgan, E. (2010). İşsizlik ve Büyüme: Türkiye Ekonomisi için Okun Katsayıları. *İktisat İşletme ve Finans*, 25(296), 33-54.

Moosa, I. A. (1997). A Cross-Country Comparison of Okun's Coefficient. *Journal of Comparative Economics*, 24(3), 335-356.

Moazzami, B. and Dadgostar, B. (2009). Okun's Law Revisited: Evidence From OECD Countries. *International Business & Economics Research Journal*, 8(8).

Mucuk, M., Edirneligil, A. and Gerçeker, M. (2016, October). İşsizlik Oranı ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği. In ICPESS (International Congress On Politic, Economic And Social Studies) (No.1).

Neusser, K. (2016). *Time Series Econometrics*. Springer.

Onakoya, A. B. and Seyingbo, A. V. (2020). Economic Growth and Unemployment Nexus: Okun's Two-Version Case For Nigeria, South Africa And United States Of America. *Journal of Economics and Behavioral Studies*, 12(1 (J)), 55-65.

Owyang, M. T. and Sekhposyan, T. (2012). Okun's Law over The Business Cycle: Was The Great Recession All That Different?. *Federal Reserve Bank of St. Louis Review*, 94.

Özer, M. O. (2022). Ekonomik Büyüme ve İşsizlik Oranı Arasındaki İlişki: Kesirli Frekanslı Fourier ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *İstanbul İktisat Dergisi*, 72(1), 269-292.

Parasız, İ. (1997), *Modern Büyüme Teorileri*, Bursa: Ezgi Kitapevi.

Pehlivanoğlu, F. and Tanga, M. (2016). An Analysis on the Validity of Okun's Law: Case of Turkey and BRICS. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 31-44.

Ruxandra, P. (2015). The Specifics of Okun'S Law in The Romanian Economy Between 2007 And 2013. *Annals-Economy Series*, 1, 50-53.

Smith, G. (1975). Okun's Law Revisited. *Quarterly Review of Economics and Business*, 15(4), 37- 54.

Soylu, Ö. B., Çakmak, İ. and Okur, F. (2018). Economic Growth and Unemployment Issue: Panel Data Analysis in Eastern European Countries. *Journal of International Studies*, 11(1).

Sögner, L. and Stiassny, A. (2002). An Analysis on the Structural Stability of Okun's Law--a cross-Country Study. *Applied Economics*, 34(14), 1775-1787.

Takım, A. (2010). Türkiye'de Ekonomik Büyüme ile İşsizlik Arasındaki İlişki: Granger Nedensellik Testi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27.

Tarı, R. and Abasız, T. (2010). Asimetrik Etkiler Altında Okun Yasası'nın Eşik Hata Düzeltme Modeli ile Sınanması: Türkiye Örneği. *İktisat, İşletme ve Finans*, 25(291), 53-77.

Tarı, R., Koç, S., and Abasız, T. (2019). *Ekonometri*, 14. Baskı, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Tay Bayramoğlu, A. and Aybudak, H. G. (2023). Türkiye Ekonomisinde Okun Yasası'nın Geçerliliği: Genel İşsizlik Ve Tarım Dışı İşsizlik Oranı Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2), 783-797.

Tiryaki, A. and Khakimov, O. (2017). Cyclical Output-Unemployment Relationship: Okun's Law Parameter for Turkey. *Sakarya İktisat Dergisi*, 6(1), 1-14.

Tombolo, G. A. and Hasegawa, M. M. (2014). Okun's Law: Evidence for the Brazilian Economy. *Economic Research Guardian*, 4(1). 2-12.

Turna, Y. (2023). Türkiye'de Okun Yasasının Değerlendirilmesine İlişkin Bir Analiz: Augmented ARDL Yaklaşımı. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(4), 252-264.

Öruç, E. (2019). Testing Validity of Okun's Law for Five Fragile Economies. *A New Perspective in Social Sciences,* 60.

Ümit, A. Ö. and Karataş, Ö. (2018). Türkiye'de İşsizlik ve İşsizliği Etkileyen Makroekonomik Faktörlerin Ekonometrik Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(2), 311-333.

Ünsal, E. (2009). *Makro İktisat*. Ankara: İmaj Yayıncılık.

Watts, M. J. and Mitchell, W. F. (2000). The Costs of Unemployment in Australia. *The Economic and Labour Relations Review*, 11(2), 180-197.

Weber, C. E. (1997). The Paper-Bill Spread and Blanchard's Version of Okun's Law. *Applied Economics Letters*, 4(7), 437–440.

Widarjono, A. (2020). Asymmetric Okun's Law İn An Emerging Market: ASEAN-3 Case. *Economics & Sociology*, 13(3), 203-217.

Yalçınkaya, Ö., Daştan, M. and Karabulut, K. (2018). Okun Yasası Bağlamında Ekonomik Büyüme ve İşsizlik Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi: Türkiye Ekonomisinden Kanıtlar (2000: Q1-2017: Q4). *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 1(1), 8-27.

Yamak, N. and Yamak, R. (2018). Türkiye'de İşsizlik ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. 2. Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimleri Kongresi Tam Metin Kitabı, 6, 281-290.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2011). The Long and Short Run Effects between Unemployment and Economic Growth in Europe, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 12(1), 99-113.

Yılmaz, Ö.G. (2005). Türkiye Ekonomisinde Büyüme ile İşsizlik Oranları Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *Ekonometri ve İstatistik*, 2, 11-29.

Zanin, L. (2014). On Okun's Law in OECD Countries: An analysis by Age Cohorts. *Economics Letters*, 125(2), 243-248.

Zanin, L. and Marra, G. (2012). Rolling Regression Versus Time-Varying Coefficient Modelling: An Empirical Investigation of The Okun's Law in Some Euro Area Countries. *Bulletin of Economic Research*, 64(1), 91-108.

KAYNAKÇA

Alabaş, M. M. (2015). Türkiye'de Bölgesel Düzeyde Gelir Dağılımı Eşitsizliğinin İncelenmesi. İçinde H. Dinçer ve Ü. Güneş (Editörler). IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi (ss. 255-271). Kütahya: 14-17 Mayıs 2015.

Alpaykut Bayrak, S. S. (2019). Türkiye'de Bölgesel Gelir Eşitsizliği, Yakınsama ve İç Göç. İçinde K. Cihangir Çamur (Editör). *Göç-Mekan-Siyaset* (ss. 175-203). Ankara.

Can, E., Akbaş, Y. E. ve Dönmez, Z. (2021). Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk Arasındaki İlişkinin Analizi: Düzey 1 Bölgeleri Açısından Değerlendirme. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi,* 11 (2), 229-243.

Dağdemir, Ö. ve Acaroğlu, H. (2011). Türkiye'de Bölgesel Gelir Dağılımının İller Düzeyinde Analizi: 1990-2006. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*11(1), 39-56.

Evcim, N., Güneş, S. ve Karaalp-Orhan, H. S. (2019). Yoksulluk, Eşitsizlik ve Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Düzey-1 Örneği. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 17(4), 145-164.

Filiztekin, A. ve Çelik, M. A. (2010). Türkiye'de Bölgesel Gelir Eşitsizliği. *Megaron*, 5(3), 116-127.

Göcen, S. (2021). Ekonomik Büyüme ve Gelir Eşitsizliği İlişkisi: Türkiye İçin Bölgesel Bazda Bir İnceleme. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, *6*(IERFM Özel Sayısı), 247-265.

Güven, A. (2007). Türkiye'de İller Arası Gelir Eşitsizliğinde Teşvik Politikasının Rolü: Bir Ayrıştırma Analizi. *Akdeniz İİBF Dergisi, 7*(14), 20-38.

Hepaktan, E. ve Alkaya, A. (2001). Türkiye'de Gelir Dağılımının Bölgesel Yönden İncelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 8(2), 39-54.

Kartal, T. ve Karşıyakalı, B. (2023). Türkiye'de Bölgesel Gelir Eşitsizliği: Düzey-2 Bölgeleri Bazında Yakınsama Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 59, 61-82.

Kayapalı Aslan, B. (2023). Gelir Dağılımı Kavramı ve Gelir Dağılımına İlişkin Literatür Üzerine Bir İnceleme. İçinde A. Şahin (Editör). *Sosyal Bilimlerde Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler-V* (s. 71-84). Gaziantep: Özgür Yayınları.

Kuştepeli, Y., & Halaç, U. (2004). Türkiye'de genel gelir dağılımının analizi ve iyileştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*(4), 1-21.

Öztürk, L. (2003). Bölgelerarası Gelir Eşitsizliği: Coğrafi Bölgeler Üzerine Tanımlayıcı Bir Analiz 1965-2001. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*22(2), 13-33.

Öztürk, L. (2005). Bölgelerarası Gelir Eşitsizliği: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması'na (İbss) Göre Eşitsizlik İndeksleri ile Bir Analiz, 1965-2001. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(10), 95-110.

Öztürk, L. (2012). Türkiye'de Bölgesel Eşitsizliğin Sektörel Dinamikleri: Bir Ayrıştırma Analizi, 1987-2001. *Ege Akademik Bakış*, 12(2), 149-159.

Şık, A. ve Öztürk, Z. (2019). Türkiye'de Bölgesel Gelir Eşitsizliğinin Nedenleri: Bölgeler Arası Bir Karşılaştırma. İçinde M. Ç. Gözen ve Ö. B. Soylu (Editörler), *Dünden Bugüne Ekonomi Yazıları III* (s. 41-54). İzmit: Umuttepe Yayınları.

Tahsin, E. ve Börü, F. (2020). Türkiye Bölgelerinde Yapısal Dönüşüm, Gelir Eşitsizliği ve İstihdam Bağlantıları. *Journal of Economy Culture and Society,* 62, 91-121.

Tokatlıoğlu, İ. ve Atan, M. (2007). Türkiye'de Bölgeler Arası Gelişmişlik Düzeyi ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği: Kuznets Eğrisi Geçerli Mi?. *Ekonomik Yaklaşım*, 18(65), 25-58.

TÜİK, Türkiye İstatistik Kurumu(2024). https://www.tuik.gov.tr/ (E.T.: 14.12.2024).

Editör:
Doç. Dr. Hasan Şenol

Muhasebe

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

MUHASEBE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Hasan Şenol

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-032-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MUHASEBE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Hasan Şenol
VI+216 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-032-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altuntaş, S. (2007). Eğitimin Temel Kavramları. İçinde Z. Cafoğlu (Editör), *Eğitim Bilimine Giriş* (1-14). Ankara: Grafiker Yayıncılık.

Arslan, M. (2009). Eğitimle İlgili Temel Kavramlar. İçinde M. Arslan (Editör), *Eğitim Bilimine Giriş* (1-17). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Aslan, S. (2004). Global Muhasebe Sürecinde Yakınsama Eğilimleri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Cilt 23, 94.

Aydın, S. (2007). Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi Ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Aysan, M. A. (2008). Uluslararası finansal raporlama standartlarına ulusal uyum: Türkiye örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (40), 44-53.

Beyazıtlı, Ercan, (2000), Türkiye'de Muhasebe Eğitimi. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Konferansı, Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi, *TÜRMOB Yayınları,* (139), 39.

Büyükmirza, H. K. (2017). *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Can, A., Demirci Ş. (2016). Uluslararası Muhasebe Eğitim Standardı 2 Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriğine Uyum: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, (ICAFR 16 Özel Sayısı), 319-338.

Çavunt, H. (2016). Lisans Ve Önlisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Derslerinin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları-2 (Ues-2) Kapsamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Çemrek, N. (2017). Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitiminin İncelenmesi: Muğla Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Çubukçu, S. (2012). Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Komitesi Düzenlemeleri Çerçevesinde Etik Eğitimine İlişkin Durum Analizi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1):103-116.

Dalğar, H., Çelik, İ. ve Mortaş M. (2011), Muhasebe Öğrenimi Gören Öğrencilerin TMS/TFRS Hakkındaki Farkındalıklarına Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16 (1) 217-230.

Daştan, A. (2005). Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimine Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi. Doktora Tezi. Trabzon:Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme.* Ankara: Meteksan Matbaacılık.

Geçit, Y. (2016). Eğitimin Temel Kavramları. İçinde A. R. AKDENİZ, ve M. KÜÇÜK (Editör*). Eğitim Bilimine Giriş* (7-8). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gökçen, G., Ataman, B., Cebeci, Y. ve Cavlak, H. (2015). Türkiye'deki Devlet Üniversitelerinin Lisans Programlarındaki Muhasebe Standartları Eğitimi Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 11(44), 127.

Gökten, P. O. ve Gökten, S. (2016). Uluslararası Eğitim Standartlarına Genel Bakış: Geçerliliğin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(6), 57.

Gül, M. ve Aksu, İ. (2022), Türk Ve Amerikan Üniversitelerinde Okutulan Muhasebe Ve Teknoloji Derslerinin Uluslararası Muhasebe Eğitim Standardı (IES 2) Açısından Karşılaştırılması. *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25, 490.

IFAC. (2019). *Handbook of International Education Pronouncements*. New York

Kostadinovski, A., Dimitrova, J. ve Svrtinov, V. G. (2013). International Education Standards for Professional Accountants. *Jubilee International Scientific Conference*. 2: 222-227.

Karasioğlu, F. ve Duman, H. (2011). Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve Kalitesi Üzerine Bir Not. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 167.

Karlıklı, M. (2016). Ortaöğretim Kurumlarında Verilen Muhasebe Eğitiminin Muhasebecilik Mesleğine Uygunluğunun Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Kaya, Y. (2015). Türkiye'de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Kiracı, M. ve Köse, T. (2002). IASC, FASB ve TMUDESK'teki Muhasebe Standartları Oluşturma Süreci ve Uyumlaştırma. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 50.

Kozache, A. (2020) İşletme Lisans Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açıları Ve Muhasebe Eğitiminden ,Beklentileri: Kerkük Üniversitesi Ve Selçuk Üniversitesinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kutlu, H. A. (2010). Muhasebe Eğitiminin Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (46), 235-236.

Öncü, S. ve Aktaş, R. (2004). Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları. XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu (163,164). Antalya: 19-23 Mayıs 2004.

Özdoğan, T. S. (1978). *Muhasebe Öğretimi Metodları El kitabı*. Ankara: Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu Yayınları.

IAESB (2013a), International Education Standard (IES) 1, Entry Requirements to Professional Accounting Education Programs (Revised), Final Pronouncement, February s.4.

Özgün, H. S. (2018). Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Çerçevesinde Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın Kullanımını Etkileyen Faktörler Ve Adım Üniversiteleri'nde Bir Uygulama. Doktora Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Öztürk, E. Ve Fındık, H. (2016). Türkiye'deki Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Standartları İle Uyumlaştırılması Sürecinde Karşılaşılan Adaptasyon Problemlerinin Muhasebe Alt Kültür Değerleri Çerçevesinde Tartışılması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 9(3),247.

Sevilengül, O. (2016). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tazegül, A., Senger, Ö. ve Kaygın, C.Y. (2013). MYO"larında Muhasebe Eğitiminin Önemi ve Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Bölümden Memnuniyetlerinin ve Mesleki Beklentilerinin Ridit Analizi ile Değerlendirilmesi, Kars - Ardahan – Iğdır Örneği. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 85-112.

Tursun, M. (2021). Sistem Düşüncesine Dayalı Muhasebe Eğitiminin Öğrencilerin Öğrenme Yaklaşımları, Tutumları Ve Akademik Başarılarına Etkisi. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi

Usta, H. (2007). Muhasebe Mesleği İle İlgili Uluslararası Muhasebe Standartları ve Türkiye'deki Düzenlemeler İle Karşılaştırılması.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Ankara:Gazi Üniversitesi.

Yardım, E. (2009). Ortaöğretimde Muhasebe Eğitiminin MEGEP İle Yeniden Yapılandırılması Sonrası Öğrenci ve İşveren Memnuniyetinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Yusof, R., Yusof, N. ve Mat Noh, M. (2016). Compliance Level of International Education Standards (IES)2 Among The Professional Accountants Bodies. *International Journal of Accounting*, 1(2),59.

Wessels, P. (2007). An Analysis Of The Current IT Education Offered To Accounting Students At Southafrican Universities. *South African Journal of Accounting Research*, 21(1), 103-127.

Zaif, F. ve Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Pogramlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(1), 111,122, 117.

KAYNAKÇA

Ağ, A. (2019). Sürdürülebilir Kalkınma Bağlamında Karbon Muhasebesinin İncelenmesi. *Sürdürülebilirlik: Ekonomik ve Sosyal Eğilimler* içinde. Başar, E. E., Ağ, A. & Gülhan, Ü. (Ed.), İmaj Yayınevi, Ankara. s. 193-209.

Aliusta, H. ve Yılmaz, B. (2020). Karbon Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi: Çimento Sektörü Uygulaması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi,* 15(1), 267-294.

Altınbay, A. ve Golagan, M. (2016). Küresel Isınma Sorununa Muhasebecilerin Bakışı: Karbon Muhasebesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 5(7), 2106-2119.

Altınbay, A. ve Durak, H. (2022). Çevre Muhasebesi, Yeşil Muhasebe ve Karbon Muhasebesi Kavramları Hakkında Yazılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi. *International Journal of Applied Economic and Finance Studies,* 7(1), 140-155.

Bekiroğlu, O. (2011). Sürdürülebilir Kalkınmanın Yeni Kuralı: Karbon Ayak İzi. https://www.emo.org.tr/ekler/49c17cab08ed10e_ek.pdf (E.T.: 10.12.2024).

Birleşmiş Milletler Türkiye (2024). Türkiye Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Çalışmalarımız. https://turkiye.un.org/tr/sdgs (E.T.: 02.12.2024).

Bora Kılınçarslan, T., Poroy Arsoy, A. ve Kardeş Selimoğlu, S. (2022). Türkiye Muhasebe Standartları Kapsamında Karbon Emisyonlarının Muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,* (67), 73-98.

Boztepe, E. (2023). Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine Ulaşmada Bir Araç Olarak Adli Muhasebe. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 58(3), 1875-1894.

Çalık, M. (2022). Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Muhasebeleştirilmesi. INCSOS VIII. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 20-23 Ekim 2022, Tekirdağ/Türkiye, 246-272.

Çankaya, F. ve Şeker, Y. (2013). Karbon Sertifikalarının Türkiye Muhasebe Standartlarına Göre Muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 15(4), 105-134.

Duman, H., Özpeynirci, R., Yücenurşen, M. & Bağcı, H. (2012). Karbon Muhasebesi. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 12(24), 105-119.

Durgut, M. (2015). Karbon Ticaretinin Uluslararası Muhasebe Standartlarına Göre Muhasebeleştirilmesi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 23-40.

Fidancı, N. ve Yükçü, S. (2018). Karbon Maliyetlerinin Yönetiminde Sürdürülebilirlik Felsefesi Yaklaşımı: Lisanssız Elektrik Üretimi Örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 20 (Özel Sayı), 230-247.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* 3(3), 196-215.

Gürbüz, C., Karataş Aracı, Ö. N. & Bekci, İ. (2019). Dünya'da ve Türkiye'de Karbon Ticareti ve Karbon Muhasebesi Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(28), 424-438.

İklim Değişikliği Başkanlığı (2024). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. https://iklim.gov.tr/bm-iklim-degisikligi-cerceve-sozlesmesi-i-33 (E.T.: 14.11.2024).

İstaç (2017). Karbon Ayak İzini Sürmeye Devam Ediyoruz. https://www.istac.istanbul/basin-odasi/haberler-ve-duyurular/karbon-ayak-izini-surmeye-devam-ediyoruz (E.T.: 09.12.2024).

Katkat Özçelik, M. (2024). Karbon Fiyatlandırması ve Muhasebesi. *Mali Çözüm Dergisi,* 34(184), 973-999.

Kaypak, Ş. (2013). Ekolojik Ayak İzinden Çevre Barışına Bakmak. *Turkish Journal of Scientific Reviews,* (1), 154-159.

Kızıltan, B. ve Doğan, D. U. (2021). Çimento Sektöründe Karbon Ayak İzlerinin Raporlanması Amacıyla Bir Çerçeve Önerisi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(1), 40-58.

Kumaş, K., Akyüz, A., Zaman, M. ve Güngör, A. (2019). Sürdürülebilir Bir Çevre İçin Karbon Ayak izi Tespiti: MAKÜ Bucak Sağlık Yüksekokulu Örneği. *El-Cezerî Fen ve Mühendislik Dergisi,* 6(1), 108-117.

Öker, F. ve Adıgüzel, H. (2013). Karbon Kredilerinin Uluslararası Muhasebe Standartları Kapsamında Muhasebeleştirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi,* (116), 17-38.

Öktem, B. (2020). Sera Gazı Emisyon Muhasebesi ve Raporlamasının GRI 305: Emisyon Standardı Çerçevesinde İncelenmesi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(2), 186-211.

Özsoy Erden, C. (2015). Düşük Karbon Ekonomisi ve Türkiye'nin Karbon Ayak İzi. *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 4(9), 198-215.

Semtrio (2024). Karbon Ayak İzi. https://www.semtrio.com/karbon-ayak-izi (E.T.: 04.12.2024).

Tosunoğlu, B. (2015). Sürdürülebilir Küresel Refah Göstergesi Olarak Ekolojik Ayak İzi. *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 3(5), 132-149.

Tunahan, H. (2010). Küresel İklim Değişikliğini Azaltmanın Bir Yolu Olarak Karbon Finansmanı. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (46), 199-215.

Tursun, M. (2023). Determination and Accounting of Carbon Costs in Agricultural Production Areas. *PressAcademia Procedia (PAP),* (16), 22-25.

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2024). https://csb.gov.tr/sss/iklim-degisikligi (E.T.: 03.12.2024).

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2024a). Kyoto Protokolü. https://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa (E.T.: 22.11.2024).

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2024b). Paris Anlaşması. https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa (E.T.: 22.11.2024).

T.C. Dışişleri Bakanlığı (2024c). İklim Değişikliğiyle Mücadelenin Önemi. https://www.mfa.gov.tr/iklim-degisikligiyle-mucadelenin-onemi.tr.mfa (E.T.: 22.11.2024).

UNCC-United Nations Climate Change (2024a). Conference of the Parties (COP). https://unfccc.int/process/bodies/supreme-bodies/conference-of-the-parties-cop(E.T.: 15.11.2024).

UNCC-United Nations Climate Change (2024b). What is the Kyoto Protocol? https://unfccc.int/kyoto_protocol (E.T.: 16.11.2024).

UNCC-United Nations Climate Change (2024c). What is the Paris Agreement? https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement (E.T.: 20.11.2024).

Uyar, S. & Cengiz, E. (2011). Karbon (Sera Gazı) Muhasebesi. *Mali Çözüm Dergisi,* (105), 47-68.

Wiedmann T. ve Minx, J. (2008). A Definition of 'Carbon Footprint'. In: C. C. Pertsova, Ecological Economics Research Trends: Chapter 1, 1-11, Nova Science Publishers, Hauppauge NY, USA.

Vargün, H., Gürkan, S. ve Akbulut, H. (2015). Sürdürülebilir Bir Çevre İçin Karbon Muhasebesi ve Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sisteminin Entegrasyonu. *Mali Çözüm Dergisi,* (132), 11-31.

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(3), 181-208.

KAYNAKÇA

660 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname [KHK]. (2011). *Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.* Resmî Gazete (2 Kasım 2011, Sayı: 28103).

7408 Sayılı Kanun. (2022). *Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*, Resmî Gazete (4 Haziran 2022, Sayı: 31856).

7420 Sayılı Kanun. (2022). *Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.* Resmî Gazete (9 Kasım 2022, Sayı: 32008).

ACCA. (2024a). The assurance of social, environmental and sustainability information, https://www.accaglobal.com/gb/en/student/exam-support-resources/professional-exams-study-resources/p7/technical-articles/sustainability.html, (E.T.:15.10.2024).

ACCA. (2024b). Embrace change and realise your true potential - with ACCA's Professional Diploma in Sustainability, https://www.accaglobal.com/gb/en/qualifications/glance/professional-diploma-in-sustainability/overview.html , (E.T.:13.10.2024).

ACCA. (2024c). Mastering Sustainability Reporting, https://www.accaglobal.com/gb/en/member/discover/events/global/e-learning/sustainability/MasteringSustainabilityReporting.html, (E.T.: 12.10.2024).

ACCA. (2024d). Advanced Audit and Assurance, https://www.accaglobal.com/gb/en/student/exam-support-resources/professional-exams-study-resources/p7.html, (E.T.:13.10.2024).

AccountAbility. (2020). *AA1000 Assurance Standard v3 (AA1000AS v3)*. https://www.accountability.org/static/3ff15429033873cdc775212ca63572fb/aa1000as_v3_final.pdf, (E.T.: 13.12.2024.

Accountancy Europe. (2021). FAQs on sustainability information assurance. https://accountancyeurope.eu/publications/faqs-on-sustainability-information-assurance/, (E.T.: 01.10.2024).

Alsahali, K. F., ve Malagueño, R. (2022). An Empirical Study of Sustainability Reporting Assurance: Current Trends and New Insights. *Journal of Accounting & Organizational Change*, *18*(5), 617-642.

Arzova, S. B., ve Şahin, B. Ş. (2021). Entegre Raporlara İlişkin Güvence Hizmetleri: Türkiye'de Kamu ve Özel Sektördeki İşletmelerinin 2015- 2020 Dönemlerine ait Entegre Raporlarının İçerik Analizi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 21(64), 51-66.

Atabay, E. (2019). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporları ve Güvence Denetimi: Türkiye'de GRI Rehberine Göre Raporlama Yapan Firmalar Üzerinde Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21 (4), 904-922. http:// dx.doi.org/ 10.31460/mbdd.561765.

Avrupa Birliği. (2013). *Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC*. Official Journal of the European Union, L182, 19-76.

Avrupa Birliği. (2022). *Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting*. Official Journal of the European Union, L322, 15–79.

Avrupa Birliği. (2024 versiyonu). *Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts, amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC and repealing Council Directive 84/253/EEC* (09/01/2024 güncellenmiş hali). Official Journal of the European Union, L157, 87–107

Aydoğan, G. ve Ertugay, E. (2024). Güvence Denetimi ve Hukuki Altyapısı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 79(2), 223-250. https://doi.org/10.33630/ausbf.1395488

Ball, A., Owen, D. L. ve Gray, R. (2000). External Transparency or Internal Capture? The Role of Third-party Statements in Adding Value to Corporate Environmental Reports. *Business Strategy and the Environment*, *9*(1), 1-23.

CARB (t.y.). California Air Resources Board. https://ww2.arb.ca.gov/, (E.T.: 01.12.2024).

CDP (t.y.). Carbon Disclosure Project. https://www.cdp.net/, (E.T.: 01.12.2024).

Cooper, S., ve Owen, D. (2014). Independent Assurance of Sustainability Reports. in. *Sustainability Accounting and Accountability* (pp. 72-85). Routledge.

Çokmutlu, M. E. ve Ok, Ş. (2019). Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksi İşletmelerinin Sera Gazı Beyanlarına Yönelik Güvence Denetimleri: ISAE 3410 Güvence Denetim Standardına İlişkin Bir Araştırma. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (5), 164-174.

Deloitte (2024). https://dart.deloitte.com/USDART/home/publications/deloitte/heads-up/2024/sec-climate-disclosure-requirements-ghg-emissions-executive-summary, (E.T.: 02.12.2024).

Dinç, E. ve Atabay, E. (2016). Güvence Denetim Standartları ve Güvence Denetim Süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(Muhasebe Denetimi Özel Sayısı), 1527-1541.

EcoVadis (t.y.). EcoVadis. https://support.ecovadis.com/hc/tr/articles/115002531307-EcoVadis-Nedir, (E.T.: 13.12.2024).

EFRAG (2023). EFRAG Welcomes the Final Adoption of the ESRS by the European Institutions. https://www.efrag.org/en/news-and-calendar/news/efrag-welcomes-the-final-adoption-of-the-esrs-by-the-european-institutions, (E.T.: 13.11.2024).

ESRS (t.y.). European Sustainability Reporting Standards. https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13765-European-sustainability-reporting-standards-first-set_en, (E.T.: 01.12.2024).

Gov. Uk, 2024, https://www.gov.uk/find-licences/become-a-registered-auditor, (E.T.: 17.10.2024).

Grant Thornton (2024). CSRD Reporting: What You Need to Know. https://www.grantthornton.com/insights/articles/esg/2023/csrd-reporting-what-you-need-to-know, (E.T.: 10 Aralık 2024.

Greenomy (2024). Limited vs Reasonable Assurance in CSRD Reporting. https://www.greenomy.io/blog/limited-reasonable-assurance-csrd-reporting, (E.T.: 10.12.2024).

GRI (t.y.). GRI Standards. https://www.globalreporting.org/, (E.T.: 01.12.2024).

Ho, S. (2022). SEC Getting Lots of Questions on Assurance Part of Climate Proposal, Senior Official Says. https://tax.thomsonreuters.com/news/sec-getting-lots-of-questions-on-assurance-part-of-climate-proposal-senior-official-says/, (E.T.: 20.10.2024).

Hummel, K., Schlick, C. ve Fifka, M. (2019). The Role of Sustainability Performance and Accounting Assurors in Sustainability Assurance Engagements. *J Bus Ethics* 154, 733–757 https://doi.org/10.1007/s10551-016-3410-5.

IAASB (2012). At a Glance: International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3410: Assurance Engagements on Greenhouse Gas Statements. https://www.iaasb.org/publications/glance-international-standard-assurance-engagements-isae-3410-assurance-engagements-greenhouse-gas, (E.T.: 08.12.2024).

IAASB (2013). International Standard on Assurance Engagements (ISAE) 3000 (Revised): Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information. https://www.iaasb.org/publications/international-standard-assurance-engagements-isae-3000-revised-assurance-engagements-other-audits-or, (E.T.: 08.12.2024).

IAASB (2024). International Standard on Sustainability Assurance 5000, General Requirements for Sustainability Assurance Engagements. https://www.iaasb.org/publications/international-standard-sustainability-assurance-5000-general-requirements-sustainability-assurance, (E.T.: 13.12.2024).

IFAC. (2024, Şubat). *The State of Play: Sustainability Assurance*. International Federation of Accountants. Erişim Adresi: https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/state-play-sustainability-assurance. (E.T.: 10.10.2024).

IIRC (t.y.). International Integrated Reporting Framework. https://integratedreporting.org/, (E.T.: 01.12.2024).

ISO (2018). ISO 14064-3: Greenhouse gases - Part 3: Specification with Guidance for the Verification and Validation of Greenhouse Gas Statements. https://www.iso.org/standard/66453.html, (E.T.: 17 Kasım 2024.

ISO (t.y.). ISO Standards. https://www.iso.org/popular-standards.html, (E.T.: 01.12.2024).

ISSB (t.y.). International Sustainability Standards Board. https://www.ifrs.org/groups/international-sustainability-standards-board/, (E.T.: 01.12.2024).

Junior, R. M., Best, P. J. ve Cotter, J. (2014). Sustainability Reporting and Assurance: A Historical Analysis on a World-Wide Phenomenon. *Journal of business ethics*, *120*, 1-11.

Kardeş Selimoğlu, S., Poroy Arsoy, A. ve Bora Kılınçarslan, T. (2022). Güvence Denetiminin Unsurları

Bağlamında Uluslararası Güvence Denetimi Standardı 3410'a Göre Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Oluşturulması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (95), 21-34.

KGK Kurul Kararı, (2023). *Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları (TSRS) Uygulama Kapsamına İlişkin Kurul Kararı*, Resmî Gazete (29 Aralık 2023, Sayı:32414 Mükerrer)

KGK Kurul Kararı, (2024). *Sürdürülebilirlik Raporlarına Yönelik Güvence Denetimlerinin Zorunlu Hale Getirilmesine İlişkin Kurul Kararı*, Resmî Gazete (5 Eylül 2024, Sayı:32653)

KGK. (2024a). Tarihî Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Güvence Denetimleri. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti/GDS_3000_kys_degisiklikleri.pdf (E.T.: 04.12.2024).

KGK. (2024b). Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Denetimleri. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti/GDS%203410%20son%20de%C4%9Fi%C5%9Fiklikler.pdf (E.T.: 04.12.2024).

KGK. (2024c). TSRS 2: Sektör Bazlı Rehberlik. https://kgk.gov.tr/SustainabilityDetailForm/11696/TFRS2 (E.T.: 04.12.2024).

KPMG. (2023). A Quick Guide to the CSRD: Corporate Sustainability Reporting Directive. https://kpmg.com/ie/en/home/insights/2023/05/csrd-corporate-sustainability-reporting-directive.html (E.T.: 05.12.2024).

Martínez-Ferrero, J., García-Sánchez, I. M. ve Ruiz-Barbadillo, E. (2018). The Quality of Sustainability Assurance Reports: The Expertise and Experience of Assurance Providers as Determinants. *Business Strategy and the Environment*, *27*(8), 1181-1196.

O'Dwyer, B. ve Owen, D. (2007). Seeking Stakeholder-Centric Sustainability Assurance: An Examination of Recent Sustainability Assurance Practice. *Journal of Corporate Citizenship*, (25), 77-94.

Özdemir, O. ve Akçakanat, Ö. (2021). Convergence Between Climate Change Reporting And International Financial Reporting Standards in The Scope Of Sustainability Accounting. *Business Studies and New Approaches*, 211-227. Livre De Lyon.

Özerhan, Y., & Sultanoğlu, B. (2018). Sürdürülebilirlik Raporu Kapsamında Çevresel Bilgilerin Raporlanması ve Güvence Denetimi. Muhasebe ve Denetime Bakış, 17(53), 55-76.

Perego, P. (2009). Causes and consequences of choosing different assurance providers: An international study of sustainability reporting. *International Journal of Management*, *26*(3), 412-425.

Resmî Gazete. (2023). Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının (TSRS) Belirlenmesi, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231229M1-9.pdf, Resmî Gazete (29 Aralık 2023, Sayı: 32414 Mükerrer).

SASB (t.y.). Sustainability Accounting Standards Board Standards. https://www.sasb.org/, (E.T.: 01.12.2024).

SDG (t.y.). Sustainable Development Goals. https://sdgs.un.org/goals, (E.T.: 01.12.2024).

SEC 2024b., Accelerated Filer and Large Accelerated Filer Definitions, https://www.sec.gov/resources-small-businesses/small-business-compliance-guides/accelerated-filer-large-accelerated-filer-definitions (E.T.: 12.10.2024).

Sedex (t.y.). What We Do at Sedex. https://www.sedex.com/what-we-do-at-sedex/, (E.T.: 13.12.2024).

Sevinç, E. 2024, https://fac.com.tr/bultenler/surdurulebilirlik-raporlamasi-ve-guvence-denetimi-1/ (E.T.: 29.11.2024).

SPK (2024). Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi. https://spk.gov.tr/data/63a17b1a8f95db0fa40e3309/s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirlik%20ilkeleri%20uyum%20cercevesi.pdf, (E.T.: 20.10.2024).

TCFD (t.y.). Task Force on Climate-Related Financial Disclosures Recommendations. https://www.fsb-tcfd.org/, (E.T.: 01.12.2024).

Temiz, H., Şeker, Y. ve Özdemir, F. S. (2022). Sürdürülebilirlik Raporlaması ve Bağımsız Güvence Kararlarının Belirleyicileri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(3), 862-892.

Türk Ticaret Kanunu. (2011). *Türk Ticaret Kanunu.* Kanun No:6102 Resmî Gazete (14 Şubat 2011, Sayı: 27846).

UNGC (t.y.). United Nations Global Compact. https://www.unglobalcompact.org/, (E.T.: 01.12.2024).

Wagenhofer, A. (2024). Sustainability Reporting: a Financial Reporting Perspective. *Accounting in Europe*, *21*(1), 1-13.

KAYNAKÇA

Akçakanat, Ö. ve Özdemir, O. (2021). Finansal Tablolarda Dipnot Açıklama Düzeyleri ile İşletme Özellikleri Arasındaki İlişki. VI. Uluslararası Muhasebe ve Finans Sempozyumu Bildiriler Kitabı (ISAF 2021), 107-115.

Akpınar, A. (2021). Maddi Duran Varlıklarda ve Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerde Muhasebeleştirme ve Değerleme: BIST 100 Endeksindeki Firmaların Yeniden Değerlemeye İlişkin Uygulamaları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(24), 354-374.

Anaforoğlu, P. ve Yanık, S. S. (2024). Maddi Duran Varlıklar ile Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Açıklama Endeksleri ile Denetim Firma Grubu İlişki Analizi: BİST 100'de Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 71, 123-146.

Asmare, D. D. ve Viswanadham, P. (2022). Level of Disclosure Compliance with IAS/IFRS: Empirical Evidence from Ethiopian Commercial Banks. *Innovations*, 68(March), 362–378.

Ayoub, M. ve El-Mousawi, H. (2020). Extent of Commitment of Accountants in Lebanon to Implementing the International Accounting Standard 16: Property, Plant, and Equipment. *Research in Economics and Management*, 5(1), 38-53.

Ballas, A., Panagiotou, V. ve Tzovas, C. (2014). Accounting Choices for Tangible Assets: A Study of Greek Firms. *SPOUDAI - Journal of Economics and Business*, 64(4), 18-38.

Bauman, M. P. (2013). The Adequacy of Fixed Asset Disclosures Under U.S. GAAP. *Research in Accounting Regulation*, 25(2), 149-156.

Can, A. V. ve Kıymaz, M. (2016). Muhasebe Uygulamalarındaki Gelişmeler Işığında Dipnot Kültürünün İncelenmesi: Türkiye Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, CİEP Özel Sayısı, 154-158.

Çelik, O. (2023). *Muhasebe ve Finansal Raporlama*. İstanbul: Sermaye Piyasası Lisanslama Sicil ve Eğitim Kuruluşu A.Ş.

Çetinoğlu, S. (2019). TMS 2 Stoklar Standardı Açıklama Gerekliliklerinin Uyum Düzeylerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi: Borsa İstanbul Örneği. *Muhasebe ve Denetim Araştırmaları Dergisi, 11*(2), 45-68.

Çetinoğlu, S. (2019). TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı'na İlişkin Dipnot Açıklamalarının Uyum Düzeylerinin Analizi: Borsa İstanbul Örneği. *Muhasebe ve Denetim Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 45-68.

Dang, T. T. H., Phan, T. K., Tran, V. T., Tran, T. N. T., ve Pham, T. L. (2019). The Impact of Accounting Disclosures on Individual Investors' Decision Making in Vietnam Stock Market. *Management Science Letters*, 9(12), 2391–2402.

Erdem, R., Yılmaz, T. ve Kara, H. (2014). IAS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı'na İlişkin Açıklama Gerekliliklerinin Uyum Düzeylerinin Analizi: Borsa İstanbul Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 62(4), 25-40.

Esen, E. ve Sakin, S. (2009). İMKB 100 Endeksinde Yer Alan Şirketlerin Dipnot Açıklama Yükümlülüklerine Uyum Düzeylerinin Analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 44(1), 26-45.

Güngör, E. (2022). BIST 100 Endeksindeki Şirketlerin UFRS 16 Kiralamalar Standardı'na Uyum Düzeylerinin Analizi. *Muhasebe ve Denetim Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 85-102.

Ferreira da Costa, F. J., ve Alves Morais de Oliveira, L. C. (2015). La Divulgación De Los Activos Fijos Tangibles Según La Ias 16 Y Su Grado De Cumplimiento. *Revista İnnovar Journal*, Edición Especial, 47-60.

Hasan, M. M., ve Habib, A. (2020). Readability of Narrative Disclosures, and Corporate Liquidity and Payout Policies. *International Review of Financial Analysis*, 68, 101460, 1-15.

Herrmann, D., Saudagaran, S. M. ve Thomas, W. B. (2006). The Quality of Fair Value Measures for Property, Plant, and Equipment. *Research in Accounting Regulation*, 19(1), 111-123.

Hodgdon, C., Tondkar, R. H., Harless, D. W. ve Adhikari, A. (2004). Compliance with IFRS Disclosure Requirements and Individual Analysts' Forecast Errors. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 13(2), 135-150.

KGK (2018). Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (2018 Sürümü), https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2022/Finansal%20Raporlamaya%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Kavramsal%20%C3%87er%C3%A7eve%20(2018%20S%C3%BCr%C3%BCm%C3%BC).pdf

Lawrence, A. (2013). Individual Investors and Financial Disclosure. *Journal of Accounting and Economics*, 56(2–3), 130–147.

Mutawaa, A. ve Hewaidy, A. M. (2010). Disclosure Level and Compliance with IFRS: An Empirical Investigation of Kuwaiti Companies. *International Business ve Economics Research Journal*, 9(5), 33-50.

Otomotiv Sanayi Derneği (2024). Otomotiv Sanayii 2023 Yılı Küresel Değerlendirme Raporu. https://www.osd.org.tr/saved-files/PDF/2024/11/20/2023%20K%C3% BCresel%20De%C4%9Ferlendirme%20Raporu.pdf

Özdemir, F. S. (2019). Finansal Raporlama Standartlarının Bilgi Asimetrisini Azaltıcı Rolüne Dair Teorik İnceleme. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(3), 581-602.

Siyanbola, A. A., Musa, U. M. ve Wula, T. J. (2014). An Assessment of Compliance with Disclosure Requirements of IAS 16 by Listed Agricultural Firms in Nigeria. *International Journal of Economics, Business and Finance*, 2(3), 1–16.

Soepriyanto, G., Effendi, J., Syakhroza, A. ve Anwar, Y. (2020). Annual Report Readability and Accounting Irregularities: Evidence from Indonesia. *Journal of Accounting and Business Research*, 50(4), 322-340.

Tolga, A. (2023). Türkiye'de UFRS Dipnot Açıklama Gerekliliklerine Uyum Düzeylerinin Analizi. *Mali Çözüm Dergisi,* 33(2), 45-65.

Tsalavoutas, I. (2011). Transition to IFRS and Compliance with Mandatory Disclosure Requirements: What Is the Signal? Evidence from Greece. *Advances in Accounting*, 27(2), 390-405.

Tsalavoutas, I., Tsoligkas, F. ve Evans, L. (2020). Compliance with IFRS Mandatory Disclosure Requirements: A Structured Literature Review. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 40, 100338, 1-32.

Yaman, S. ve Korkmaz, T. (2023). Financial Analysis of the Automotive Sector. In: Kılıç, Y. ve Buğan, M. F. ve Bayrakdaroğlu, A. (eds.), *Financial Analysis Applications in Borsa Istanbul: Sector-Based Reviews* I. Gaziantep: Özgür Publications.

Zaverecna, P. (2023). Maddi Duran Varlıkların TMS 16 Kapsamında Muhasebeleştirilmesi: Çek Cumhuriyeti Örneğinde 15 Şirketin Analizi. Diploma Tezi. Praha: Prague University of Economics and Business.

https://www.kgk.gov.tr/sektorverileri (E.T.: 12.01.2024).

https://www3.tcmb.gov.tr/sektor/#/tr/C/291/motorlu-kara-tasitlarinin-imalati (E.T.: 12.01.2024).

https://www.tumosan.com.tr/tr/finansal-raporlar/kategori/bagimsiz-denetim-raporlari (E.T.: 14.01.2024).

https://www.dogusotomotiv.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri/yatirimci-iliskileri-1/raporlar-ve-sunumlar/konsolide-finansal-raporlar (E.T.: 14.01.2024).

https://www.turktraktor.com.tr/yatirimci-iliskileri/finansal-sonuclar/finansal-raporlar-ve-ara-donem-faaliyet-raporlari (E.T.: 14.01.2024).

https://www.tofas.com.tr/YatirimciIliskileri/FinansalSonuclar (E.T.: 14.01.2024).

https://www.fordotosan.com.tr/tr/yatirimcilar/finansal-raporlar/finansal-raporlar (E.T.: 14.01.2024).

https://www.otokar.com.tr/yatirim-iliskileri/finansal-bilgiler/finansal-tablolar-bagimsiz-denetim-raporlari (E.T.: 14.01.2024).

https://anadoluisuzu.com.tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar (E.T.: 14.01.2024).

https://www.karsan.com/tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/periyodik-mali-tablo-ve-bagimsiz-denetim-raporu (E.T.: 14.01.2024).

KAYNAKÇA

Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve. *Kronotop İletişim Dergisi*, 1(1), 62-82.

Başol, O. (2023). Büyük Teknoloji Şirketlerinin Regülasyonu: Finansal Sektör Çerçevesinde Bir İnceleme. *Bankacılar Dergisi*(126), 17-41.

Demir, F. (2009). Financial Liberalization, Private İnvestment and Portfolio Choice: Financialization of Real Sectors in Emerging Markets. *Journal of Development Economics*, 88(2), 314-324.

Eğilmez, M. (2024, Mart 1). Ekonomi. Medyascope: https://medyascope.tv/2024/03/01/mahfi-egilmez-yazdi-2023-buyumesi-deflator-ve-enflasyon-hesaplari-uzerine-aciklamalar-ve-bazi-dusunceler/ (Erişim Tarihi: 22 Temmuz 2024).

Erim, N., ve Türk, A. (2005). Finansal Gelişme ve İktisadi Büyüme. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(10), 21-45.

Fındık, H. (2016, Ocak). Türkiye Muhasebe Standartları Çerçevesinde Finansal Varlıkların Muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(69), 61-82.

Fidan, M. M. (2018). IFRS 9 Finansal Araçlar Standardına Göre Finansal Varlıkların Sınıflandırılması Ve Sınıflandırmada Kullanılan Testler/Kriterler. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *20*(1), 1-27.

Kartal, F. (2024). Kur Korumalı Mevduat Sistemi ve Sonuçları. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 73-95.

López-Gutiérrez, C., Sanfilippo-Azofra, S., ve Torre-Olmo, B. (2015). Investment Decisions of Companies in Financial Distress. *BRQ Business Research Quarterly*, 18(3), 174-187.

Luo, M., ve Wang, S. (2023). Financialization and Sluggish Recovery of Firms' Investment: Global Evidence From the 2007–2008 Financial Crisis. *International Finance*, Wiley Blackwell, vol. 26(3), 344-363.

Okan Gökten, P., Mollaoğulları, B. F., Özdoğan, B. (2024). Finansal Yatırımlar: BIST 100'de İşlem Gören Finansal Olmayan Şirketler Üzerine İnceleme, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16 (2), 1135-1144.

Özerhan, Y., ve Aslan, Ü. (2016). Şeffaflık İlkesi Açısından Finansal Araçlarda Değer Düşüklüğünün Raporlanmasının Yeni UFRS 9: Finansal Araçlar Standardı Kapsamında Değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*(Özel Sayı-1), 573-603.

Shu, J., Zhang, C., ve Zheng, N. (2020). Financialization And Sluggish Fixed İnvestment in Chinese Real Sector Firms. *International Review of Economics ve Finance*, *69*, 1106-1116.

Wang, Z., Zhou, S., Zhou, Y., ve Yang, H. (2022). The Impact of Ceos' Early-Life Experience on the Financialization of Non-Financial Firms: Evidence From the Great Chinese Famine. *International Finance and Economics*, 29(2), 1609-1626.

Yalçın, S. (2019). TFRS, BOBİ FRS VE MSUGT'de Diğer İşletmelere Yapılan Finansal Araç Yatırımları: Muhasebeleştirme, Değerleme, Sunum ve Açıklamalar. *Alanya Akademik Bakış*, *3*(3), 321-341.

Zhang, C., ve Zheng, N. (2020). Monetary Policy and Financial Investments of Nonfinancial Firms: New Evidence From China. *China Economic Review*, 60, 101420.

KAYNAKÇA

ACCA. (2020). *Future Ready: Accountancy Careers in The 2020s*. Retrieved.

Adhikari, P., Upadhaya, B., Wijethilake, C. ve Dhakal Adhikari, S. (2023). The Sociomateriality of Digitalisation in Nepalese NGOs. *The British Accounting Review*, 101206.

Alarcon, J. (2020). *Applications of AI in Accounting*. Routledge.

Al-Hattami, H. M., Almaqtari, F. A., Abdullah, A. A. H. ve Al-Adwan, A. S. (2024). Digital Accounting System and Its Effect on Corporate Governance: An Empirical Investigation. *Strategic Change*, 33(3), 151–167,

Ashraf, M., Michas, P.N. ve Russomanno, D. (2020). The Impact of Audit Committee Information Technology Expertise on The Reliability and Timeliness of Financial Reporting. *Accounting Review*, 95(5), 23–56.

Bastini, K., Getzin, F. ve Lachmann, M. (2022). The Effects of Strategic Choices and Sustainability Control Systems in The Emergence of Organizational Capabilities for Sustainability. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 35(4), 1121–1153.

Bellucci, M. ve Manetti, G. (2017). Facebook as A Tool for Supporting Dialogic Accounting? Evidence from Large Philanthropic Foundations in The United States. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 30(4), 874–905.

Busulwa, R., Birdthistle, N. ve Dunn, S. (2020). *Startup Accelerators: A Feld Guide*. John Wiley & Sons.

Busulwa, R., Tice, M. ve Gurd, B. (2018). *Strategy Execution and Complexity: Thriving in The Era of Disruption*. Routledge.

Cai, C. W. (2021). Triple-Entry Accounting with Blockchain: How Far Have We Come? *Accounting & Finance*, 61(1), 71–93.

Cleary, P. ve Quinn, M. (2016). Intellectual Capital and Business Performance: An Exploratory Study of The Impact of Cloud-Based Accounting and Finance Infrastructure. *Journal of Intellectual Capital*, 17(2), 255–278.

Cooper, L. A., Holderness, D. K., Jr., Sorensen, T. L. Ve Wood, D. A. (2019). Robotic Process Automation in Public Accounting. *Accounting Horizons*, 33(4), 15–35.

Coyne, J.G., Coyne, E.M. ve Walker, K.B. (2016). A Model to Update Accounting Curricula for Emerging Technologies. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 13(1), 161–169.

CPA Canada. (2018). *Foresight: Reimagining The Profession Makes Urgent Case for Change*. Retrieved.

CPA Canada. (2019). *Foresight: The Way Forward*. Retrieved.

Dewi, M. K., Manochin, M. ve Belal, A. (2021). Towards A Conceptual Framework of Beneficiary Accountability by Ngos: An Indonesian Case Study. *Critical Perspectives on Accounting*, 80.

Ding, K., Lev, B., Peng, X., Sun, T. ve Vasarhelyi, M. A. (2020). Machine Learning Improves Accounting Estimates: Evidence from Insurance Payments. *Review of Accounting Studies*, 25(3), 1098–1134.

Dou, C., Yuan, M. ve Chen, X. (2019). Government-Background Customers, Audit Risk and Audit Fee. *China Journal of Accounting Studies*, 7(3), 385–406.

Fernandez-Vidal, J., Perotti, F. A., Gonzale, R. ve Gasco, J. (2022). Managing Digital Transformation: The View from The Top. *Journal of Business Research*, 152, 29–41.

Fualoa, M. T., Topor, D. I., Ionescu, C. A., Cifuentes-Faura, J. ve Maagdaş, N. (2023). Ethical Concerns Associated with Artificial Intelligence in The Accounting Profession: A Curse or A Blessing? *Journal of Business Economics and Management*, 24(2), 387–404.

Goncharenko, G. (2019). The Accountability of Advocacy Ngos: Insights from The Online Community of Practice. *Accounting Forum*, 43(1), 135–160.

Goos, M., Manning, A. ve Salomons, A. (2014). Explaining Job Polarization: Routine-Biased Technological Change and Offshoring. *American Economic Review*,104(8), 2509–2526.

Handoyo, S. ve Anas, S. (2019). Accounting Education Challenges in The New Millennium Era. *Journal of Accounting Auditing and Business*, 2(1), 35–46.

Hettiarachchi, N., Subramaniam, T., Palpanadan, S. ve Al-Fattal, A. (2023). Infusing Communication Skills Into Financial Accounting Curriculum: A Perspective Form The Digital Era. *International Journal of Information and Education Technology*, 13(4).

Hiebl, M. R. W. ve Richter, J. F. (2018). Response Rates in Management Accounting Survey Research. *Journal of Management Accounting Research*, 30(2), 59–79.

Howson, P. (2021). Crypto-giving and surveillance philanthropy: Exploring The Trade-Offs in Blockchain İnnovation for Nonprofits. *Nonprofit Management and Leadership*, 31(4), 805–820.

Huy, P. Q. ve Phuc, V. K. (2020). The Impact of Public Sector Scorecard Adoption on The Effectiveness of Accounting Information Systems Towards The Sustainable Performance in Public Sector. *Cogent Business & Management*, 7(1), 1–24.

IFAC. (2018). *The Changing Role of Accounting in Enterprise Performance Management*. Retrieved.

IFAC. (2019). *Future-Ft Accountants: CFO and Fnance Function Roles for The Next Decade*. Retrieved.

Jarrahi, H. M. (2018). Artificial Intelligence and The Future of Work: Human-AI Symbiosis in Organizational Decision Making. *Business Horizons*, 61(4), 577–586.

Korhonen, T., Selos, E., Laine, T. ve Suomala, P. (2021). Exploring The Programmability of Management Accounting Work for Increasing Automation: An Interventionist Case Study. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 34(2), 253–280.

Krishnan, G. V., Patatoukas, P. N. ve Wang, A. Y. (2019). Customer-Base Concentration: Implications for Audit Pricing and Quality. *Journal of Management Accounting Research*, 31(1), 129–152.

Kumarasinghe, W. S. ve Haleem, A. (2020). The Impact of Digitalization on Business Models with Special Reference to Management Accounting in Small and Medium Enterprises in Colombo District. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(3).

Li, X., Chen, X., Qi, B. ve Tian, G. (2020). Employee Quality and Audit Fee: Evidence from China. *Journal of Accounting and Finance*, 60(5), 4533–4566.

Lindebaum, D., Vesa, M. ve den Hond, F. (2020). Insights from 'The Machine Stops' to Better Understand Rational Assumptions in Algorithmic Decision Making and Its İmplications for Organizations. *Academy of Management Review*, 45(1), 247–263.

Lutfi, A. (2023). Factors Affecting The Success of Accounting Information System from The Lens of DeLone and McLean IS Model. *International Journal of Information Management Data Insights*, 3, 100202.

Magesa, M. M. ve Jonathan, J. (2022). Conceptualizing Digital Leadership Characteristics for Successful Digital Transformation: The Case of Tanzania. *Information Technology for Development*, 28(4), 777–796.

Matt, C., Hess, T. ve Benlian, A. (2015). Digital Transformation Strategies. *Business & Information Systems Engineering*, 57, 339–343.

Mora, L., Kummitha, R. K. R. ve Esposito, G. (2021). Not Everything Is as It Seems: Digital Technology Affordance, Pandemic Control, and The Mediating Role of Sociomaterial Arrangements. *Government Information Quarterly*, 38(4), 101599.

Oesterreich, T. D., Teuteberg, F., Bensberg, F. ve Buscher, G. (2019). The Controlling Profession in The Digital Age: Understanding The Impact of Digitisation on The Controller's Job Roles, Skills and Competences. *International Journal of Accounting Information Systems*, 35, Article 100432.

Paisey, C. ve Paisey, N. (2017). The Decline of The Professionally-Qualified Accounting Academic: Recruitment into The Accounting Academic Community. *Accounting Forum*, 41(2), 57–76.

Puyou, F. R. (2018). Systems of Secrecy: Confidences and Gossip in Management Accountants' Handling of Dual Role Expectations and MCS Limitations. *Management Accounting Research*, 40, 15–26.

Qi, Y. D. ve Xiao, X. (2020). Enterprise Management Reform in Digital Economy Era. *Journal of Management World*, 36(6), 135–152.

Qian F. U., Wen-Bin, Y. U., Zheng, R., et al. (2019). Specific Application of AI Technology in the Accounting Industry. *Value Engineering*.

Reinking, J., Arnold, V. ve Sutton, S. G. (2020). Synthesizing Enterprise Data Through Digital Dashboards to Strategically Align Performance: Why Do Operational Managers Use Dashboards? *International Journal of Accounting Information Systems*, 37, 100452.

Richins, G., Stapleton, A., Stratopoulos, T. C. ve Wong, C. (2017). Big Data Analytics: Opportunity or Threat for The Accounting Profession? *Journal of Information Systems*, 31(3), 63–79.

Ronzani, M. ve Gatzweiler, M. K. (2022). The Lure of The Visual: Multimodality, Simplification, and Performance Measurement Visualizations in A Megaproject. *Accounting, Organizations and Society*, 97, 101296.

Salmanzadeh, H., Kordestani, G. ve Kazemi, H. (2022). The Role of Management Accounting in Improving Management Control System in Public Sector. *Iranian Journal of Finance*, 6(1), 54–82.

Schaffer, U. Ve Brueckner, L. (2019). Rollenspezifische Kompetenzprofile für das Controlling der Zukunft. *Controlling & Management Review*, 63(7), 14–30.

Schmitz, H. P., Raggo, P. ve Bruno-van Vijfeijken, T. (2012). Accountability of Transnational NGOs: Aspirations vs. Practice. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 41(6), 1175–1194.

Scholl, H. J. (2021). The Digital Government Reference Library (DGRL) and Its Potential Formative Impact on Digital Government Research (DGR). *Government Information Quarterly*, 38(4), 101613.

Stouthuysen, K. (2023). How Digitally Mature is Your Finance Office? *Sloan Management Review*, 64(3), 1–5.

Tillema, S., Trapp, R. ve Van Veen-Dirks, P. M. G. (2022). Business Partnering in Risk Management: A Resilience Perspective on Management Accountants' Responses to A Role Change. *Contemporary Accounting Research*, 39(3), 2058–2089.

Trittin-Ulbrich, H., Scherer, A. G., Munro, I. ve Whelan, G. (2021). Exploring The Dark and Unexpected Sides of Digitalization: Toward A Critical Agenda. *Organization*, 28(1), 8–25.

Walsh, S. (2016). Obstacles to NGOs' Accountability to Intended Beneficiaries: The Case of ActionAid. *Development in Practice*, 26(6), 706–718.

Wang, T. ve Yang L. (2020). Design and Implementation of Intelligent Accounting Data Analysis Platform Based on İndustrial Cloudcomputing. *EURASIP Journal on Wireless Communications and Networking*.

Wen, H., Fang, J. ve Gao, H. (2023). How FinTech Improves Financial Reporting Quality? Evidence from Earnings Management. *Economic Modelling*, 126.

Wolf, S., Weißenberger, B. E., Wehner, M. C. ve Kabst, R. (2015). Controllers as Business Partners in Managerial Decision-Making. *Journal of Accounting and Organizational Change*, 11(1), 24–46.

Wu, F., Hu, H. Z., Lin, H. Y. ve Ren, X. Y. (2021). Corporate Digital Transformation and Capital Market Performance: Empirical Evidence from Stock Liquidity. *Journal of Management World*, 2021(7), 130-144.

Zayed, L. M. M., Nour, M. I., Al Attar, K., Almubaideen, H. ve Abdelaziz, G. A. M. (2024). *Role of Artificial Intelligence (AI) in Accounting Information Systems in Detecting Fraud*. Springer.

Zhang, Q. L., Xing, C. Y., Rui, B. S. ve Cui, N. (2020). The New Generation of Internal Audit: Digitalization and Intelligence. *Auditing Research*, 36(5), 113–121.

Zhang, Y., Li, X. ve Xing, M. (2021). Enterprise Digital Transformation and Audit Pricing. *Auditing Research*, 3, 62–71.

Zhang, Y., Su, X., Xie, L. ve Zhong, Y. (2015). *Analysis of The Cloud Accounting on The Financial Management*. CRC Press.

Zhao, Y. (2021). Research on Digital Skills that Accountants Should Possess in The Intelligent Era. *Modern Economics & Management Forum*, 2(4), 145–148.

Zhu, C. (2019). Big Data as A Governance Mechanism. *Review of Financial Studies*. 32(5), 2021–2061.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, H. ve Daştan, A. (2024). Finansal Bilginin Niteliksel Özellikleri ve Mesleki Yetkinlikler Kapsamında Muhasebe Mesleği ve Yapay Zekâ Etkileşimi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (104), 1-26.

Adiloğlu, B. ve Yücel, G. (2018). "Dijitalleşme Muhasebe Mesleği İçin Bir Tehdit Mi, Yoksa Fırsat Mı?," *XX. Türkiye Muhasebe Kongresi* , İstanbul, Turkey, pp.667-685.

Avcı, E. (2024). *Üretken Yapay Zeka ve Prompt Mühendisliği*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Aydemir, E. (2019). *Weka ile Yapay Zekâ*, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Çam, M. (2023). Endüstri 4.0: Dijitalleşme ve muhasebe, *Journal of Politics, Economy and Management (JOPEM)*, 6(1), 11-29.

Er, G. (2023). Dijitalleşme Dünyasında Metaverse'nin Muhasebe ve Denetim ile İlişkisi, *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 43-57.

Gülten, S. (2019). Yapay Zekâ Muhasebe Alanında Kullanılabilir mi?, https://muhasebebilenler.com/yapay-zeka-muhasebe-alaninda-kullanilabilir-mi/, Erişim Tarihi: 31.11.2024.

Güzelergene, E.S. ve Nayır, N. (2024). *Eğitimciler için Yapay Zekâ*, Ankara: Anı Yayıncılık.

ICAEW (2015), Big Data and Analitics - What's New?, London, s.1.

İrak, G. ve Yılmaz, M.S. (2024). Muhasebe Meslek Mensuplarının Gözünden Yapay Zeka Uygulamalarının SWOT Analizi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 20(ICMEB'24 Özel Sayı), 228-237.

Karslıoğlu, İ. (2019). Kripto Paraların Muhasebe Dünyasına Yansımaları. İçinde M. SERÇEMELİ (Editör), *Endüstri 4.0'ın Muhasebe, Denetim ve Finans Dünyasına* Yansımaları (63-89), 1. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Küçüker, M. (2023). Muhasebede Yapay Zekâ Uygulamaları: ChatGPT'nin Muhasebe Sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33(2), 875-888.

Mert, H, Güner, M. ve Duyar, G. (2022). "Dijitalleşme sürecinin gelişimi ve muhasebe uygulamalarına etkileri yönünden İstanbul ilinde SMMM'ler üzerinde bir araştırma" *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, (66), 195-218. https://doi.org/10.55322/mdbakis.1055937

Mert, İ. (2023). "Muhasebe Eğitimi ve Araştırmasında Çok Disiplinli Yaklaşım: Dijitalleşme ve Modern Yöntemler" *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, (68), 249-262. https://doi.org/10.55322/mdbakis.1131174

Mutlu, M.D., Açıkgöz Makey, B. ve Dalkılıç, E. (2022). Perceptions Of Accounting Professionals Regarding Digitalization And Remote Work During The Covid-19 Pandemic, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 20(4), 115-137.

Nabiyev, V. ve Erümit, A.K. (2022). Yapay Zekanın Temelleri. İçinde V. NABİYEV ve A.K. ERÜMİT (Editör), *Eğitimde Yapay Zeka-Kuramdan Uygulamaya* (1-35), 3. Baskı, Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Nkwede, M.C. ve Aniuga, C. (2023). Artificial ıntelligence: Challenges and opportunities for the accounting profession in Nigeria. *African Journal of Politics and Administrative Studies.* 16(1), 1-17.

Önday, Ö. (2017). *Dijital Dönüşüm*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Sayım, F. (2023). *Denetim – Muhasebe ve Finansta Yapay Zekâ*, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şıtak, B. ve Yardımcıoğlu, M. (2022). Covid-19 Salgın Hastalığı Sürecinde Muhasebe Mesleğine Dijitalleşme Açısından Bir Bakış: Adana İli Örneği. *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi*, 5(1) ,15 – 38. DOI: 10.32951/mufider.977078

Türker, M. (2018). Dijitalleşme Sürecinde Küresel Muhasebe Mesleğinin Yeniden Şekillenmesine Bakış, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(1), 202-235.

URL-1: https://www.haberturk.com/sahte-dolarda-neler-yasandi-3742055-ekonomi, (E.T.: 28.11.2024).

URL-2: sozluk.gov.tr, (E.T:25.11.2024).

WEF (2023). The Future of Jobs Report: 2023 (1–296). https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf (E.T.:: 30.11.2024)

Yardımcıoğlu, M., Karahan, M. ve Yörük, A. (2019). Dijitalleşme ışığında muhasebe mesleğinin geleceği. Muhasebe Enstitüsü Dergisi, *Journal of Accounting Institute*, 61, 35-46. https://doi.org/10.26650/MED.2019542847

Yücel, G. ve Adiloğlu, B. (2019). Dijitalleşme - Yapay Zeka ve Muhasebe Beklentiler, *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (17), 47-60.

KAYNAKÇA

Akkus, H.T. and others, (2022) Metaverse And Metaverse Cryptocurrencies (Meta Coins): Bubbles Or Future?, Journal of Economics, Finance and Accounting, 9(1): s.22-29

Al-Gnbri, M.K.A., (2022) Accounting and Auditing in the Metaverse World from a Virtual Reality Perspective: A Future Research, Journal of Metaverse, 2(1): s.29-41

Al-Janabi, S., Salman, A.H., (2022) Artificial Intelligence for Cloud and Edge Computing (Ed. Sanjay Misra, Amit Kumar Tyagi, Vincenzo Piuri, Lalit Garg), Optimization Model of Smartphone and Smart Watch Based on Multi Level of Elitism (OMSPW-MLE), Springer, Switzerland

Alt, R., Huch, S., (2022) Fintech Dictionary, Springer Gabler, Germany

Altucher, J., Campbell, C., (2020) The Big Book of Crypto, HMD Publishing, England

Amuthadevi, C., Monicka, J.G., (2022) The Industrial Internet of Things (IIoT) (Ed. R. Anandan, Suseendran Gopalakrishnan, Souvik Pal, Noor Zaman), Industrial Automation (IIoT) 4.0: An Insight Into Safety Management, Wiley, USA

Anderson, J., Rainie, L., (2022) The Metaverse in 2040, Pew Research Center, www.pewresearch.org

Arora, J., Singh, S., (2023) Machine Intelligence, Big Data Analytics, and IoT in Image Processing (Ed. Ashok Kumar, Megha Bhushan, José A. Galindo, Lalit Garg, Yu-Chen Hu) Security of Smart Home Solution Based on Secure Piggybacked Key Exchange Mechanism, Scrivener Publishing, Wiley, USA

Ball, M., (2022) The Metaverse, Published by Liveright, New York

Bashir, I., (2020) Mastering Blockchain (3.Edition), Published by Packt Publishing Ltd., Birmingham, UK

Basumallick, C., What Is The Metaverse? Meaning, Features, and Importance October 10, 2022, (12.02.2023 tarihinde https://www.spiceworks.com/tech/artificial-intelligence/articles/what-is-metaverse/ adresinden erişilmiştir.)

Behr, J., Bockholt, U., Fellner, D., (2011) Virtual Reality & Augmented Reality in Industry (Ed. Dengzhe Ma, Jürgen Gausemeier, Xiumin Fan, Michael grafe), Instantreality — A Framework for Industrial Augmented and Virtual Reality Applications, Springer, New York

Berente, N., Gu, B., Recker, J., Santhanam, R., (2021) Managing Qrtificial Intelligence, MIS Quarterly, 45(3): s.1433-1450

Berlo, Z.M.C., Stikos, D., (2023) Extended Reality and Metaverse (Ed. Timoty Jung, M.Claudia tom Dieck, Sandra Maria Correia Loureiro), Augmented Reality (AR) Brand Storytelling: The Role of Flow in Attitude Formation and Associative Learning, Springer, Switzerland

Berg, L.P., Vance, J.M., (2017) Industry Use of Virtual Reality in Product Design and Manufacturing: A survey, Virtual Reality, 21: s.1-17

Birbara, N.S., Otton, J.M., Pather, N., (2019) 3D Modelling and Printing Technology to Produce Patient-Specific 3D Models, Heart, Lung and Circulation 28(2): s.302-313

Brynjolfsson, E., Mcafee, A., (2017) Artificial Intelligence, For Real, Harward Busines Review, Publıshed On Hbr.Org

Carmigniani, J. and others, (2011) Augmented Reality Technologies, Systems and Applications, Multimed Tools Appl, 51: s.341-377, Doi: 10.1007/s11042-010-0660-6

Clemens, A., (2022) Metaverse For Beginners, (01.03.2023 tarihinde https://twitter.com/i/events/1494495503014408222 adresinden erişilmiştir.)

Corwen, S., (2021) Metaverse Investing for Beginners, (03.01.2023 tarihinde https://stevencorwen.aweb.page/p/4d9b5940-da59-4fc8-84f6-59db59c36b68 adresinden erişilmiştir.)

Daskalakis, N., Georgitseas, P., (2020) An Introduction to Cryptocurrencies, Rouledge, New York

Dursun, G.D., Ektik, D., Tutcu, B., (2019) Mesleğin Dijitalleşmesi: Muhasebe 4.0, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(6): s.263-271

Gökdeniz, Ü., (2005) İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemine Yaklaşım, Muhasebe ve Finansman Dergisi, 27: s.86-94

Jain, V., Belk, R., (2022) Metaverse Marketing: How The Metaverse Will Shape The Future of Consumer Research and Practice, Metaverse and Marketing- Theoretical Advances, Opportunities, and Challenges, Psychology & Marketing, s. 1-39

Hackl, C., (2023) Into The Metaverse, Bloomsbury Business, Great Britain

Hackl, C., Lueth, D., Bartolo T.D., (2022) Navigating The Metaverse (Ed. John Arkontaky), Published Wiley, Canada

Henrrique, P.S.R., Prasad, R., (2021) 6G The Road to the Future Wireless Technologies 2030, River Publishers, Denmark

Huang, T-C., Lin, C.Y., (2017) From 3D Modeling to 3D Printing: Development of a Differentiated Spatial Ability Teaching Model, Telematics and Informatics, 34: s.604-613

Kalaichelvi, P., Akila, V., Ranjani, J., Sowmiya, S., Divya, C., (2022) The Industrial Internet of Things (IIoT) (Ed. R. Anandan, Suseendran Gopalakrishnan, Souvik Pal, Noor Zaman), Fuel Cost Optimization Using IoT in Air Travel, Wiley, USA

Kaufman, L., The Metaverse, Privacy & You, (03.02.2023 tarihinde https://lolokaufman.medium.com/the-metaverse-privacy-you-998e002f687b adresinden erişilmiştir.)

Kohli, G., Gourav, K., (2023) Machine Intelligence, Big Data Analytics, and IoT in Image Processing (Ed. Ashok Kumar, Megha Bhushan, José A. Galindo, Lalit Garg, Yu-Chen Hu) Transforming the Technologies for Resilient and Digital Future During COVID-19 Pandemic, Scrivener Publishing, Wiley, USA

Kumar, R.S., (2022) An Overvıew of The Expected Influence Of Web 3.0 on e-Commerce and Allied Domains, International Journal of Trendy Research in Engineering and Technology, 6(6): s.34-48, Doi: 10.54473/IJTRET.2022.66067

Laeeq, K., (2022) Metaverse: Why, How and What, (08.02.2023 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/358505001_Metaverse_Why_How_and_Whatadresinden erişilmiştir.)

Lai, P.C., (2023) Strategies and Opportunities for Technology in The Metaverse World, IGI Global, USA

Lee, J., (2022) Crypto-Finance, Law and Regulation, Routledge, New York

Lewis, D.A., (2022) The NFT and Metaverse Investing Book, DTX Publishing Co, United States

Lim, W. Y.B. and others, (2022) Realizing the Metaverse with Edge Intelligence: A Match Made in Heaven, arXiv:2201.01634v1, s.1-9

Luan, X-D., Xie, Y-X., Ying L., Wu, L-D., (2008) Research and Development 3D Modelling, International Journal of Computer Science and Network Security, 8(1): s.49-53

MA, W., Huang, K., (2022) Blockchain and WEB3, Wiley, USA

Mandal, S., (2013) Brief Introduction of Virtual Reality & Its Challenges, International Journal of Scientific & Engineering Research, 4(4): s. 304-309

Mei, L., (2022) Blockchain Bitcoin and The Digital Economy, Mercury Learnig And Information, New Delhi

Moro-Visconti, R., (2022) The Valuation of Digital Intangibles (2.Edition), Palgrave Macmillan, Switzerland

Mystakidis, S., (2022) Entry Metaverse, Encyclopedia, 2: s.486-497

Nicoletti, B., (2017) The Future of Fintech, Palgrave Macmillan, Switzerland

Özdoğan, B., Karğın, S., (2018) Blok Zinciri Teknolojisinin Muhasebe Ve Finans Alanlarına Yönelik Yansımaları Ve Beklentiler, Muhasebe ve Finansman Dergisi, s.161-176, Doi: 10.25095/mufad.465928

Patil, A., (2022) Artificial Intelligence in Metaverse, International Research Journal of Engineering and Technology, 9(9): s. 748-751

Ramanathan, M., Narayanan, K., (2022) The Industrial Internet of Things (IIoT) (Ed. R. Anandan, Suseendran Gopalakrishnan, Souvik Pal, Noor Zaman) An Overview of IoT and Its Application With Machine Learning in Data Center, Scrivener Publishing, Wiley, USA

Rosa, N., (2023) Understanding The Metaverse, Wiley, Unites States of America

Sachdeva, S., Ali, A., (2023) Blockchain Principles and Applications in IoT (Ed. Rajdeep Chakraborty, Anupam Ghosh, Valentina Emilia Balas, Ahmed A Elngar), An Overview of Blockchain as a Security Tool in The Internet of Things, CRC Press, Boca Raton

Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Farkları, 2022, (12.02.2023 tarihinde https://www.arena.com.tr/kesfet/makaleler/sanal-gerceklik-ve-artirilmis-gerceklik-farklari adresinden erişilmiştir.)

Sevilengül, O., (2016) Genel Muhasebe (18.Baskı), Gazi Kitabevi, Ankara

Şeker, Y., Hoş, S., (2021) Muhasebe Meslek Mensuplarının Dijital Muhasebe Uygulamalarını Kullanımlarına İlişkin Bir Araştırma, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21 (4): s. 953-972

Thanikasalam, K., (2018) DApps Web 3.0, Kindle Edition

Tobies, K., Maisch, B., (2012) Virtual Worlds and Metaverse Platforms (Ed. Nelson Zagalo, Leonal Morgado, Ana Boa-Ventura), The 3-D Innovation Sphere: Exploring the Use of Second Life for Innovation Communication, Information Science Reference, United of America

Türk, T., (2022) The Concept of Metaverse, Its Future and Its Relationship with Spatial Information, Advanced Geomatics, 2(1): s.17-22

What is Artificial Intelligence?, (15.02.2023 tarihinde https://www.hpe.com/tr/en/what-is/artificial-intelligence.html adresinden erişilmiştir.)

What is Artificial Intelligence: Types, History, and Future, (15.02.2023 tarihinde https://www.simplilearn.com/tutorials/artificial-intelligence-tutorial/what-is-artificial-intelligence adresinden erişilmiştir.)

Vidal, I.R., Lhaksampa, T., Miller, L., Platt, R., (2020) Social Media Use and Depression İn Adolescents: A Scoping Review, International Review of Psychiatry, 32(3): s. 235-253, Doi: 10.1080/09540261.2020.1720623

Yardımcıoğlu, M., Karahan, M., Yörük, A., (2019) Dijitalleşme Işığında Muhasebe Mesleğinin Geleceği, Muhasebe Enstitüsü Dergisi, 61: s.35-46

Yardımcıoğlu, M., Şıtak, B., (2020) Yapay Zekâ Teknolojisinin Muhasebe Alanına Yansımaları: Literatür İncelemesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(2): s.342-353 Doi: 10.33905/bseusbed.809795

Yılmaz, İ., (2022) Reason For The Emergency of Web 3.0 Technologies and Its Future Impact, VI. International New York Academic Research Congress on Humanties and Social Sciences Proceedings Books, s. 61-72

Yılmaz, İ., (2023) Muhasebe Bakış Açısıyla Denetimin Gelişim Süreci ve Bu Bağlamda Risk Odaklı Denetimin Değerlendirilmesi, Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi, 11(1): s.40-61

Yu, F.R., Yu, A.W., (2023) A Brief History of Intelligence, Springer, Switzerland

Yükçü, S., (2016) Genel Muhasebe (8.Baskı), Altın Nokta Yayınevi, İzmir

Zheng, J.M., Chan, K.W., Gibson, I., (1998) Virtual Reality, İEEE Potantials, s.20-23

7 Layers of Metaverse Technology, (12.02.2023 tarihinde https://www.simplilearn.com/what-is-metaverse-technology-article#:~:text=The%20Metaverse%20is%20based%20on,and%20sociable%20multiuser%20permanent%20platforms. adresinden erişilmiştir.)

7 Top Technologies for Metaverse Development, 2022 (15.02.2023 tarihinde https://www.techtarget.com/searchcio/tip/7-top-technologies-for-metaverse-development adresinden erişilmiştir.)

KAYNAKÇA

Akdoğan, N. (2023). Finansal Tabloların Enflasyona Göre Düzeltilmesinde Muhasebe Standartları ve VUK Yaklaşımındaki Uygulama Esaslarına Toplu Bakış. İçinde N. Akdoğan ve D. U. Doğan (Editör), *Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Tabloların Enflasyona Göre Düzeltilmesi* (s.5-52). Ankara: Gazi Kitabevi.

Akdoğan, N. ve Tenker, N. (2010). *Finansal Tablolar ve Mali Analiz Teknikleri.* Ankara: Gazi Kitabevi

Akgüç, Ö. (2019). *Merkez Bankacılığı.* İstanbul: Arayış Yayınevi.

Aktaş, S. (2006). Enflasyon Muhasebesinin Mali Tablolara Etkisi ve Türkiye'de Yıllara Sari İnşaat İşletmelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Birinci, Y. (1989). Enflasyon, para politikası ve stratejileri. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, *47*(1-4).

Bişit, S. (2023). Enflasyon Muhasebesi ve Enflasyonun Finansal Tablolara Etkisinin TMS-29 Kapsamında Değerlendirilmesi: Örnek Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Can, B. (2006). Enflasyon Muhasebesi. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Çabuk, A. ve Lazol, İ. (2018). *Mali Tablolar Analizi.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Çetin, Ö. O. ve Bozdoğan, T. (2023). Enflasyon muhasebesine geri dönüş: enflasyon muhasebesi konulu makalelerin bibliyometrik analizi. Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi, 12,78-89

Demir, Ö. (2006). Enflasyon Muhasebesine Geçiş Sürecinde Ortaya Çıkan Uygulama Sorunlarının Değerlendirilmesi: Kuramsal ve Uygulamalı Bir Çalışma. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Dinler, Z. (2020). *İktisada Giriş.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Diril, F. (2004). İşletmelerin Vergilendirilmesinde Enflasyona Karşı Enflasyon Muhasebesi Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Doğan, Z. (1995). Enflasyonun Muhasebe Üzerindeki Etkisi ve Bu Etkiyi Yok Edecek Bir Muhasebe Modeli: İkame Maliyeti (Cari Değer) Muhasebesi. *Vergi Dünyası Dergisi, Mayıs*.

Downe-Wamboldt, B. (1992). Content analysis: method, applications, and issues. *Health care for women international*, *13*(3), 313-321.

Dursun, Ö. (2010). Türkiye'de Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarında Meydana Gelen Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, *62*(1), 107-115.

Erdemir, N. K. (2005). Enflasyon Muhasebesi Uygulamalarında Meydana Gelen Aksaklıklar ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Geyik, S. (1998). Enflasyonun Finansal Tablolar Üzerindeki Etkileri ve Bu Etkileri Giderici Bir Tedbir Olarak Enflasyon Muhasebesi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Gökçen, G. ve Ataman B. (2022). *Finansal Tablolar Analizi.* İstanbul: Beta Yayıncılık

Gülcemal, T. (2006). 5024 Sayılı Yasa Çerçevesinde Enflasyon Muhasebesi Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Hacırüstemoğlu, R. (1997). Enflasyon Muhasebesi Uygulamaları (Türkiye Muhasebe Standardı-2: Yüksek Enflasyon Dönemlerinde Finansal Raporlama). Ders Kitapları A.Ş., İstanbul.

Hagger, A. J. ve Hagger, A. J. (1977). Hyperinflation. *Inflation: Theory and policy*, 258-267.

Kamu Gözetim Kurumu (2024). *"Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve",* https://www.kgk.gov.tr/ DynamicContentDetail/11574/TFRS-2024-Seti-Mavi-Kitap, (E.T.:04.12.2024)

Kamu Gözetim Kurumu (2024). *"TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama"* https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2023/Mavi_Kitap/TMS/TMS%2029.pdf, (E.T.:06.12.2024)

Karamancı, H. (2024). Vergi Mevzuatı Açısından Enflasyon Muhasebesi ve Örnek Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Karapınar, A. ve Eflatun, A. O. (2022). *TMS-BOBİ FRS İlkelerine Göre Enflasyon Muhasebesi Gerçek Uygulama Örnekleriyle.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Keleş, D. (2015). TMS 29 Yüksek enflasyonlu ekonomilerde finansal raporlama standardı çerçevesinde finansal tabloların düzeltilmesi ve finansal analiz sonuçları üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(3), 31-52.

Kırıtoğlu, C. (2006). Enflasyon Muhasebesi Uygulaması ve Mersin İlindeki Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

Kurtuluş, M. E. (2024). Yasal Mevzuat ve Uluslararası Muhasebe Standartlarına Göre Enflasyon Muhasebesi ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi

Öğüt, R. E. (2004). Enflasyon Muhasebesi ve Bir Örnek Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Öztürk, V. (2006). Enflasyon Muhasebesi ve Banka Karlarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Parasız, İ. (2016). *Para Teorisi ve Politikası.* Bursa: Ezgi Kitabevi.

Salman, B. (2006). Aracı Kurumların Temel Mali Tablolarının Enflasyon Muhasebesine Göre Düzeltilmesi ve Bir Örnek Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Seyidoğlu, H. (2011). *İktisat Biliminin Temelleri.* İstanbul: Güzem Can Yayınları

Tarı, R., Abasız, T. ve Pehlivanoğlu, F. (2012). Tefe (üfe)-tüfe fiyat endeksleri arasındaki nedensellik ilişkisi: frekans alanı yaklaşımı. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *12*(24), 1-15.

Topoğlu, S. (2004). 5024 Sayılı Yasa Uyarınca Türkiye'de Enflasyon Muhasebesi ve Uygulaması Üzerine Örnek Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi.

Tunga, T. (2024). Enflasyon Muhasebesi Kapsamında Maddi Duran Varlıklarda Yeniden Değerlemesi: Bir Üretim İşletmesi Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (2004). Enflasyon, https://tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/b62e1fb7-ebc1-4922-99dc-b3ba23320b9f/enflasyon.pdf, (E.T.:01.12.2024)

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (2024). Fiyat İstikrarı ve Enflasyon, https://www.tcmb.gov.tr /wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Para+Politikasi/Fiyat+Istikrari+ve+Enflasyon/, (E.T.: 01.12.2024)

Uysal, İ. (2007). Enflasyon Muhasebesi Uygulamasının Mali Oranlar Üzerindeki Etkisi Eskişehir İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Yalçın, D. (2006). İktisadi ve Mali Etkileriyle Türkiye'de Enflasyon Muhasebesi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.

Yavuz, G. (2007). Enflasyon Muhasebesi ve Bir Uygulama. Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Yılmaz, A. (2024). Enflasyon Muhasebesi ve Enflasyon Muhasebesinin İşletmelerde Uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Avrasya Üniversitesi.

Yılmaz, S. (2006). Bankalarda Enflasyon Muhasebesi Uygulaması ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) 29 (Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama) Standardına Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Alkan B. Ş. (2018), Muhasebe Teorisi Ve Uygulamaları Açısından Muhasebe Bilgisinin Niteliksel Özellikleri, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, Özel Sayı 20, 819- 837

Cambridge Sözlük. (n.d). intelligence. In dictionary.cambridge.org. Erişim 20. 11.2023, https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/intelligence

Cambridge Sözlük. (n.d). wisdom. In dictionary.cambridge.org. Erişim 20. 11.2023, https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/wisdom

Çankaya, F., Karakaya, A. ve Keleş, N. (2019). Muhasebe bilgi kalitesinin boyutlarının incelenmesi: Bir uygulama, Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, 8 (16), 161-182.

Etimolojiturkce Sözlük. (n.d). Artificial. In Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etymonline.com/search?q=artificial

Etimolojiturkce Sözlük. (n.d). Cahil. In Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etimolojiturkce.com/kelime/cahil

Etimolojiturkce Sözlük. (n.d). Data. In Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etymonline.com/search?q=data

Etimolojiturkce Sözlük. (n.d). Ignorance. In Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etymonline.com/search?q=ignorance

Etimolojiturkce Sözlük. (n.d). Information. In Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etymonline.com/search?q=information

Etimolojiturkce Sözlük. (n.d). ıntellectual. In Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etymonline.com/search?q=intellectualEtimolojiturkce Sözlük. (n.d). Zeka. In

Etimolojiturkce. Erişim 20. 11.2023, https://www.etimolojiturkce.com/kelime/zek%C3%A2

Kamu Gözetim Kurumu, Finansal Tabloların Sunumu Standardı, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS%20Sunumlar/Finansal%20Raporlamaya%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Kavramsal%20%C3%87er%C3%A7eve.pdf

Merriam-webster Sözlük. (n.d). Done. In merriam-webster.com. Erişim 20. 11.2023, https://www.merriam-webster.com/dictionary/donn%C3%A9e

Stahl B. C. 2006. On The Difference Or Equality Of Information, Misinformation, And Disinformation: A Critical Research Perspective, Informing Science Journal, 9, 83-96

Thefreedictionary Sözlük. (n.d). Self Ignorance. In (n.d). Done. In merriam-webster.com. Erişim 20. 11.2023, https://www.thefreedictionary.com/Self-ignorance

Ünsal, A. (2023), Bilimsel, Kurumsal ve Ulusal Yoketikleşme, Efeakademi Yayınevi, İstanbul

Wikipedia, https://tr.wikipedia.org/wiki/Luca_Pacioli

Editörler:
Prof. Dr. Ömer Savaş
Doç. Dr. Muhammed Emin Başak

Deniz ve Gemi Mühendisliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

DENİZ VE GEMİ MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editörler: Prof. Dr. Ömer Savaş, Doç. Dr. Muhammed Emin Başak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-031-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DENİZ VE GEMİ MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editörler: Prof. Dr. Ömer Savaş, Doç. Dr. Muhammed Emin Başak
IV+82 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-031-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Cha, M., Enshaei, H., Nguyen, H. ve Jayasinghe, S. G. (2023). Towards a Future Electric Ferry Using Optimisation-Based Power Management Strategy in Fuel Cell and Battery Vehicle Application — A Review. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *183*.

Damian, S. E., Wong, L. A., Shareef, H., Ramachandaramurthy, V. K., Chan, C. K., Moh, T. S. Y. ve Tiong, M. C. (2022). Review on the Challenges of Hybrid Propulsion System in Marine Transport System. *Journal of Energy Storage*, *56*.

Doerry, N., Amy, J. ve Krolick, C. (2015). History and the Status of Electric Ship Propulsion, Integrated Power Systems, and Future Trends in the U.S. Navy. *Proceedings of the IEEE*, *103*(12), 2243–2251.

Domaschk, L. N., Ouroua, A., Hebner, R. E., Bowlin, O. E. ve Colson, W. B. (2007). Coordination of Large Pulsed Loads on Future Electric Ships. *IEEE Transactions on Magnetics*, *43*(1), 450–455.

Elkafas, A. G. ve Shouman, M. R. (2022). A Study of the Performance of Ship Diesel-Electric Propulsion Systems From an Environmental, Energy Efficiency, and Economic Perspective. *Marine Technology Society Journal*, *56*(1), 52–58.

Fang, S., Wang, Y., Gou, B. ve Xu, Y. (2020). Toward Future Green Maritime Transportation: An Overview of Seaport Microgrids and All-Electric Ships. *IEEE Transactions on Vehicular Technology*, *69*(1), 207–219.

Hansen, J. F. ve Wendt, F. (2015). History and State of the Art in Commercial Electric Ship Propulsion, Integrated Power Systems, and Future Trends. *Proceedings of the IEEE*, *103*(12), 2229–2242.

Kolodziejski, M. ve Michalska-Pozoga, I. (2023). Battery Energy Storage Systems in Ships' Hybrid/Electric Propulsion Systems. *Energies*, *16*(3).

Logan, K. P. (2005). Intelligent Diagnostic Requirements of Future All-Electric Ship Integrated Power System. *Record of Conference Papers Industry Applications Society 52nd Annual Petroleum and Chemical Industry Conference* (139-149). Denver: 12-14 Eylül 2005.

Ortiz-Imedio, R., Caglayan, D. G., Ortiz, A., Heinrichs, H., Robinius, M., Stolten, D. ve Ortiz, I. (2021). Power-to-Ships: Future Electricity and Hydrogen Demands for Shipping on the Atlantic Coast of Europe in 2050. *Energy*, *228*.

Park, C., Jeong, B., Zhou, P., Jang, H., Kim, S., Jeon, H., … Rashedi, A. (2022). Live-Life Cycle Assessment of the Electric Propulsion Ship Using Solar PV. *Applied Energy*, *309*.

Skjong, E., Rødskar, E., Molinas, M., Johansen, T. A. ve Cunningham, J. (2015). The Marine Vessel's Electrical Power System: From its Birth to Present Day. *Proceedings of the IEEE*, *103*(12), 2410–2424.

Skjong, E., Volden, R., Rodskar, E., Molinas, M., Johansen, T. A. ve Cunningham, J. (2016). Past, Present, and Future Challenges of the Marine Vessel's Electrical Power System. *IEEE Transactions on Transportation Electrification*, *2*(4), 522–537.

Sulligoi, G., Vicenzutti, A. ve Menis, R. (2016). All-Electric Ship Design: From Electrical Propulsion to Integrated Electrical and Electronic Power Systems. *IEEE Transactions on Transportation Electrification*, *2*(4), 507–521.

Yan, X., Liang, X., Ouyang, W., Liu, Z., Liu, B. ve Lan, J. (2017). A Review of Progress and Applications of Ship Shaft-Less Rim-Driven Thrusters. *Ocean Engineering*, *144*, 142–156.

Zahedi, B. ve Norum, L. E. (2013). Modeling and Simulation of All-Electric Ships With Low-Voltage DC Hybrid Power Systems. *IEEE Transactions on Power Electronics*, *28*(10), 4525–4537.

KAYNAKÇA

Briski, E., Gollasch, S., David, M., Linley, R. D., Casas-Monroy,O., Rajakaruna, H. & Bailey, S. A.(2015). Combining ballast water Exchange and treatment to maximize prevention of species introductions to freshwater ecosystems. Environ. Sci. Technol,49 (16), 9566−9573.

Calvar, N.E., Gambardella, C., Miraglia, F., Pavanello, G., Greco, G., Faimali, M. and Garaventa, F. (2018). Potential use of an ultrasound antifouling technology as a ballast water treatment system. Journal of Sea Research, 133:115–123.

Campara, L., Francic, V., Maglic, L., & Hasanspahic, N. (2019). Overview and Comparison of the IMO and the US Maritime Administration Ballast Water Management Regulations. Journal of Marine Science and Engineering, 7(9):283.

Cheaitou, A. & Cariou, P. (2018). Greening of maritime transportation: a multi-objective optimization approach. Ann. Oper. Res., 273:501–525.

Chen, H. & Yu, Y. (2008). Using a strategies approach to analysis the location selection for high-tech firms in Taiwan. Management Research News, 31(4): 228–244.

Cheng, M., Liu, T.K., Olenin, S. & Su, X.P.(2019). Risk assessment model based on expert's perspective for ballast water management. Ocean and Coastal Management, 171: 80–86.

Cohen, A.N. and Dobbs, F.C. (2015). Failure of the Public Health Testing Program for Ballast Water Treatment Systems. Marine Pollution Bulletin 91: 29–34.

Darling, J.A., Martinson, J., Gong, Y.G., Okum, S., Pilgrim, E., Lohan, K.M.P., Carney, K.J. & Ruiz, G.M. (2018). Ballast water exchange and invasion risk posed by intracoastal vessel traffic: an evaluation using high throughput sequencing. Environ. Sci. Technol. 52 (17): 9926e9936.

David, M. & Gollasch, S. (2019). Risk assessment for ballast water management - Learning from the Adriatic Sea case study. Mar.Pollut. Bull., 147: 36−46.

Doğru, M., Demirci, E., Canımoğlu, R. & Elçiçek, H.(2021). An Overview of Environmental Impacts and Treatment Systems of Ship Ballast Waters. Journal of Marine and Engineering Technology, 1(1), 13-23.

Dui, H., Zheng, X. & Wu, S.(2021). Resilience analysis of maritime transportation systems based on importance measures. Reliability Engineering and System Safety, 209:107461.

Fang, S., Wang, Y., Gou, B. & Xu, Y. (2020). Toward Future Green Maritime Transportation: An Overview of Seaport Microgrids and All-Electric Ships. IEEE Transactions on Vehicular Technology, 69(1): 207-219.

Gerhard, W.A., Lundgreen, K., Drillet, G., Baumler, R., Holbech, H. and Gunsch, C.K.(2019). Installation and use of ballast water treatment systems – Implications for compliance and enforcement. Ocean and Coastal Management, 181:1-9.

Gollasch, S., Lenz, J., Dammer, M. & Andres, H.G. (2000).Survival of tropical ballast water organisms during a cruise from the Indian Ocean to the North Sea. Journal of Plankton Research, 22(5): 923-937.

Hess-Erga, O., Moreno-Andres, J., Enger, Ø. & Vadstein, O. (2019). Microorganisms in ballast water: disinfection, community dynamics, and implications for management. Sci. Total Environ. 657: 704e716.

Hsu, W.K., Lian, S.J. &Huang, S.H.(2020). An assessment model based on a hybrid MCDM approach for the port choice of liner carriers. Research in Transportation Business & Management 34:100426.

IMO (2004). International Convention on the Control and Management of Ships' Ballast Water and Sediments. International Maritime Organization, London.

IMO (2007). Guidelines for risk assessment under regulation A-4 of thr BWM convention (G7) Resolution MEPC 162 (56) C.F.R.

IMO (2014). Guidelines for port state control under BWM Convention. International Transport Workers' Fedaration, 2017. Accessed at: http://www.itfseafarers.org/what_are_focs.cfm. Accessed: 9 February 2022.

IMO (2018). Current List of Ballast Water Management Systems whic received Type Approval Certicication, Basic and Final Approval. Available at: http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/BallastWaterManagement/Documents/Table of BA FA TA updated May 2018.pdf. Accessed: 12 October 2021.

Lakshmi,E., Priya,M. and Achari, V.S. (2021).An overview on the treatment of ballast water in ships. Ocean & Coastal Management, 199: 105296.

Liou, JJH., Tzeng, GH. and Chang, HC. (2007). Airline safety measurement using a hybrid model. Air Transport Management, 13(4): 243–249.

Lundgreen, K., Holbech, H., Ladegaard, K., Gitte,P. et al. (2019). Use of standard test organisms for sound validation of UV-based ballast water treatment systems. Marine Pollution Bulletin, 144:253-264.

Lv, B., Cui, Y., Tian, W., Wei, H., Chen, Q., Liu, B., Zhang, D. & Xie, B. (2020). Vessel transport of antibiotic resistance genes across oceans and its implications for ballast water management. Chemosphere, 253:126697.

MEPC (2016). Guidelines for approval of ballast water management systems (G8).

Available at: https://www.classnk.or.jp/hp/pdf/activities/statutory/ballastwater/guideline_g8_rev.pdf. Accessed: 03 October 2024.

Olsen, R., Hoffmann, F., Hess-Erga, O. & Larsen, A., (2015). Ultraviolet radiation as a ballast water treatment strategy:inactivation phytoplankton measured with flow cytometry. Science Direct,103:270-275.

Saebi, M., Xu, J., Grey, E. K., Lodge, D. M., Corbett, J. J. & Chawla, N.(2020). Higher-order patterns of aquatic species spread through the global shipping network. PLoS One,15 (7): e0220353.

Sayinli, B., Dong, Y., Park, Y., Bhatnagar, A. and Sillanpaa, M. (2022). Recent progress and challenges facing ballast water treatment – A review. Chemosphere, 291:1-23.

Seebens, H., Schwartz, N., Schupp, P. J. & Blasius, B. (2016). Predicting the spread of marine species introduced by global shipping. Proc. Natl.Acad.,113 (20): 5646−5651.

Tokuş, M. (2019). Ballast Water Treatment System Integration and Life Cycle Cost Analysis for Dry Bulk Carrier. Journal of ETA Maritime Science(JEMS), 7(3): 196-210.

Tseng LM (2009) Application of ANP and DEMATEL to evaluate the decision-making of municipal solid waste management in Metro Manila. Environmental Monitoring and Assessment 156(3): 181–197.

Tzeng GH, Chiang CH and Li CW (2007) Evaluating intertwined effects in e-learning programs: a hybrid MCDM model based on factor analysis and DEMATEL. Expert Systems with Applications 32(4): 1028–1044.

Vorkapić, A., Komar, I. & G., Mrčelić, J.G.(2016). Shipboard ballast water treatment systems on seagoing ships. Transactions on Maritime Science, 5(1):19-28.

Vujanovic, D., Momcilovic Bojovic, VN. and Papic, V. (2012). Evaluation of Vehicle Fleet Maintenance Management Indicators By Application of DEMATEL and ANP. Expert Systems With Applications, 39: 10552–10563.

Wang, Z. and Corbett, J.J.(2020). Scenario-based cost-effectiveness analysis of ballast water treatment strategies. Management of Biological Invasions, Available at: https://www.researchgate.net/profile/Zhaojun-Wang-4/publication/342365599_Scenario-based_costeffectiveness_analysis_of_ballast_water_treatment_strategies/links/5ef11f05458515814a773131/Scenario-based-cost-effectiveness-analysis-of-ballast-water-treatment-strategies.pdf.

Wanga, YL. and Tzeng, GH. (2012). Brand Marketing For Creating Brand Value Based on a MCDM Model Combining DEMATEL With ANP And VIKOR Methods. Expert Systems With Applications, 39:5600–5615.

Wang,Z., Saebi, M., Corbett, J.J., Grey, E.K. & Curasi, S.R. (2021). Integrated Biological Risk and Cost Model Analysis Supports a Geopolitical Shift in Ballast Water Management. Environmental Science & Technology, 55(19):12791-12800.

Wong, E., Tai, A., Lau, H., & Raman, M. (2015). A utility-based decision support sustainability model in slow steaming maritime operations. Transportation Research Part E, 78: 57–69.

Wu, WW & Lee, YT (2011) Developing global managers' competencies using the fuzzy DEMATEL method. Expert Systems with Applications, 32(2): 499–507.

Yang, YPO., Shieh, HM., Leu, JD. & Tzeng, GH. (2008). A novel hybrid MCDM model combined with DEMATEL and ANP with applications. International Journal of Operations Research, 5(3): 160–168.

Zhou, X., Cheng, L. & Li, M.(2020). Assessing and mapping maritime transportation risk based on spatial fuzzy multi-criteria decision making: A case study in the South China sea. Ocean Engineering, 208:107403.

KAYNAKÇA

Menteş, A. ve Akyıldız, H. (2019). Hibrit Tahrik Sistemli Gemilerde Risk Değerlendirmesi. *GİBD Dergi*, 17, 33–42.

Ammar, N. R. ve Seddiek, I. S. (2021). Evaluation of the Environmental and Economic Impacts of Electric Propulsion Systems Onboard Ships: Case Study Passenger Vessel. *Environmental Science and Pollution Research*, *28*(28), 37851–37866.

Bassam, A. M., Phillips, A. B., Turnock, S. R. ve Wilson, P. A. (2017). Development of a Multi-Scheme Energy Management Strategy for a Hybrid Fuel Cell Driven Passenger Ship. *International Journal of Hydrogen Energy*, *42*(1), 623–635.

Bordianu, A. ve Samoilescu, G. (2019). Electric and Hybrid Propulsion in the Naval Industry. 11th International Symposium on Advanced Topics in Electrical Engineering (1-6), Bucharest: 28-30 Mart 2019.

De-Troya, J. J., Álvarez, C., Fernández-Garrido, C. ve Carral, L. (2016). Analysing the Possibilities of Using Fuel Cells in Ships. *International Journal of Hydrogen Energy*, 41(4), 2853–2866.

Özsu, E. (2002). Gemilerin Elektrikle Tahriki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Geertsma, R. D., Negenborn, R. R., Visser, K. ve Hopman, J. J. (2017). Design and Control of Hybrid Power and Propulsion Systems for Smart Ships: A Review of Developments. *Applied Energy*, 194, 30–54.

Giddey, S., Badwal, S. P. S., Kulkarni, A. ve Munnings, C. (2012). A Comprehensive Review of Direct Carbon Fuel Cell Technology. *Progress in Energy and Combustion Science*, 38(3), 360–399.

Linden, Y. (2017). NO-Emission Prediction in a Diesel Engine: Using a Two Zone In-Sylinder Simulation Model. Yüksek Lisans Tezi. Delft: Delft University of Technology.

Mohseni, S. A., van Hassel, E., Sys, C. ve Vanelslander, T. (2019). Economic Evaluation of Alternative Technologies to Mitigate Sulphur Emissions in Maritime Container Transport from Both the Vessel Owner and Shipper Perspective. *Journal of Shipping and Trade*, 4(1), 15.

Mrzljak, V. ve Mrakovčić, T. (2016). Comparison of COGES and Diesel-Electric Ship Propulsion Systems. *Journal of Maritime & Transportation Science*, Special ed(1), 131–148.

Nuchturee, C., Li, T. ve Xia, H. (2020). Energy Efficiency of Integrated Electric Propulsion for Ships – A review. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 134, 110145.

Pamık, M. ve Nuran, M. (2021). The Historical Process of the Diesel Electric Propulsion System. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 13(2), 299–316.

Paulides, J. J. H., Djukic, N., de Roon, J. A. ve Encica, L. (2016). Hybrid Propulsion Testing Using Direct-Drive Electrical Machines for Super Yacht and Inland Shipping. *International Journal of Transportation Engineering and Technology*, 2(4), 42–48.

Sciarretta, A., Serrao, L., Dewangan, P. C., Tona, P., Bergshoeff, E. N. D., Bordons, C., … Wu, M. (2014). A Control Benchmark on the Energy Management of a Plug-In Hybrid Electric Vehicle. *Control Engineering Practice*, 29, 287–298.

Sharaf, O. Z. ve Orhan, M. F. (2014). An Overview of Fuel Cell Technology: Fundamentals and Applications. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 32, 810–853.

Sulligoi, G., Castellan, S., Aizza, M., Bosich, D., Piva, L. ve Lipardi, G. (2012). Active Front-End for Shaft Power Generation and Voltage Control in FREMM Frigates Integrated Power System: Modeling and Validation. 21st International Symposium on Power Electronics, Electrical Drives, Automation and Motion (452-457). Sorrento: 20-22 Haziran 2012

Völker, T. (2015). Hybrid Propulsion Concepts on Ships. *Scientific Journal of Gdynia Maritime University*, 79, 11–16.

van Biert, L., Godjevac, M., Visser, K. ve Aravind, P. V. (2016). A Review of Fuel Cell Systems for Maritime Applications. *Journal of Power Sources*, 327, 345–364.

Vossen, C. (2011). Diesel Electric Propulsion on ΣIGMA Class Corvettes. IEEE Electric Ship Technologies Symposium (288–291). Alexandria: 10-13 Nisan 2011.

Zahedi, B., Norum, L. E. ve Ludvigsen, K. B. (2014). Optimized Efficiency of All-Electric Ships by DC Hybrid Power Systems. *Journal of Power Sources*, 255, 341–354.

KAYNAKÇA

Anonim 2020 https://www.defenceturkey.com/tr/icerik/torpidolarin-calisma-prensipleri-ve-kabiliyetleri-4187 15.12.24 tarihinde erişildi.

Roketsan 2024 https://www.roketsan.com.tr/tr 10.12.24 tarihinde erişildi.

Alshroof, O., Reizes, J., Timchenko, V., & Leonardi, E. (n.d.). Ht2009-88251 Flow Structure And Heat Transfer Enhancement In Lamınar Flow Wıth Protrusıon-Dımple Combınatıons In A Shallow Rectangular Channel

Bayındırlı, C., Çelik, M., 2018 The experimentally and numerically determination of the drag coefficient of a bus model, , International Journal of Automotive Engineering and Technologies, 117-123

Beratlis, N., Balaras, E., Squires, K., & Vizard, A. (2016). Simulations of laminar boundary- layer flow encountering large-scale surface indentions. Physics of Fluids, 28(3). https://doi.org/10.1063/1.4943664

Hamilton, B. W., Tutunea-Fatan, O. R., & Bordatchev, E. V. (2023). Drag Reduction by FishScale Inspired Transverse Asymmetric Triangular Riblets: Modelling, Preliminary Experimental Analysis and Potential for Fouling Control. Biomimetics, 8(3). https://doi.org/10.3390/biomimetics8030324

E. Preston, Your Sharkskin Speedo Makes Sharks Scoff. 2012

Ivanıć K. Z., Tadıć Z., Mıslav A. O. 2014, Bıomımıcry – An Overvıew, The Holistic Approach to Environment 5(2015)1, 19-36

Muthuramalingam, M., Puckert, D. K., Rist, U., & Bruecker, C. (2020). Transition delay using biomimetic fish scale arrays. Scientific Reports, 10(1). https://doi.org/10.1038/s41598-020-71434-8

Özmen, Y., Aksu, E., & Özmen, N. G. (2021). Experimental and numerical investigation of effects of different cavity geometries on flow in a rectangular channel. Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University, 36(2), 627–640. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.569773

Rao, Y., Li, B., & Feng, Y. (2015). Heat transfer of turbulent flow over surfaces with spherical dimples and teardrop dimples. Experimental Thermal and Fluid Science, 61(C), 201–209. https://doi.org/10.1016/j.expthermflusci.2014.10.030

Vuddagiri, A., Halder, P., Samad, A., & Chaudhuri, A. (2016). Flow analysis of airfoil having different cavities on its suction surface. Progress in Computational Fluid Dynamics, 16(2), 67–77. https://doi.org/10.1504/PCFD.2016.075151

Y.A. CENGEL, Cimbala, J.M., 2008, 929p, Fluid Mechanics Fundamentals and Applications, McGraw-Hill Companies Inc

Zhang, L., Xie, S., Liang, Z., Zhang, J., Wang, Y., Chen, W., & Kong, C. (2019). Numerical İnvestigation Of Flow And Heat Transfer İn Enhanced Tube With Slot Dimples. Heat And Mass Transfer/Waerme- Und Stoffuebertragung, 55(12), 3697–3709. https://doi.org/10.1007/s00231-019-02685-z

Editörler: Prof. Dr. Ayten Turan Kurtaran

Sağlık Bilişimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

SAĞLIK BİLİŞİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Prof. Dr. Ayten Turan Kurtaran

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-030-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
SAĞLIK BİLİŞİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Prof. Dr. Ayten Turan Kurtaran
VI+60 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-030-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Agarwal, R., Gao, G., DesRoches, C. ve Jha, A. K. (2010). Research Commentary—The Digital Transformation of Healthcare: Current Status and the Road Ahead. *Information Systems Research,* 21(4), 796–809.

Ak, B. (2013). Sağlıkta Yeni Hedef: Dijital Hastaneler. *Akademik Bilişim*, 23-25.

Akalin, B. ve Veranyurt, U. (2021). Sağlık Hizmetleri ve Yönetiminde Yapay Zekâ. *Acta Infologica,* 5(1), 231-240.

Amadi-Obi, A., Gilligan, P., Owens, N. ve O'Donnell, C. (2014). Telemedicine in Pre-Hospital Care: A Review of Telemedicine Applications in the Pre-Hospital Environment. *International Journal of Emergency Medicine*, 7, 1-11.

Bergmo, T. S. (2015). How to Measure Costs and Benefits of eHealth Interventions: An Overview of Methods and Frameworks. *Journal of Medical Internet Research*, 17(11), e254.

Bhuyan, S. S., Lu, N., Chandak, A., Kim, H., Wyant, D., Bhatt, J., Kedia, S. ve Chang, C. F. (2016). Use of Mobile Health Applications for Health-Seeking Behavior Among US Adults. *Journal of Medical Systems*, 40(6), 153.

Bonato, P. (2010). Advances in Wearable Technology and its Medical Applications. 32nd Annual International Conference of the IEEE EMBS (ss. 2021-2024). Buenos Aires: August 31 - September 4, 2010.

Clarke, M., Fursse, J., Brown-Connolly, N. E., Sharma, U. ve Jones, R. (2018). Evaluation of the National Health Service (NHS) Direct Pilot Telehealth Program: Cost-Effectiveness Analysis. *Telemedicine Journal And E-Health: The Official Journal of the American Telemedicine Association*, 24(1), 67–76.

Clough, R. A., Sparkes, W. A., Clough, O. T., Sykes, J. T., Steventon, A. T. ve King, K. (2024). Transforming Healthcare Documentation: Harnessing the Potential of AI to Generate Discharge Summaries. *BJGP Open,* 8(1), 1-9.

Çalışkan, S. A., Demir, K. ve Karaca, O. (2021). Sağlık Çalışanları Yapay Zekaya Hazır Mı? Are Healthcare Workers Ready for Artificial Intelligence? *Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka Dergisi (Journal of Artificial Intelligence in Health Sciences),* 1(1), 35-35.

De la Torre-Díez, I., López-Coronado, M., Vaca, C., Aguado, J. S. ve De Castro, C. (2015). Cost-Utility and Cost-Effectiveness Studies of Telemedicine, Electronic, and Mobile Health Systems in the Literature: A Systematic Review. *Telemedicine Journal and E-Health : The Official Journal of the American Telemedicine Association*, 21(2), 81–85.

Dinh-Le, C., Chuang, R., Chokshi, S. ve Mann, D. (2019). Wearable Health Technology and Electronic Health Record Integration: Scoping Review and Future Directions. *JMIR mHealth and uHealth*, 7(9), e12861.

Edworthy S. M. (2001). Telemedicine in Developing Countries. *BMJ, 323*(7312), 524–525.

Gentili, A., Failla, G., Melnyk, A., Puleo, V., Tanna, G. L. D., Ricciardi, W. ve Cascini, F. (2022). The Cost-Effectiveness of Digital Health Interventions: A Systematic Review of the Literature. *Frontiers in Public Health*, 10, 787135.

Haleem, A., Javaid, M., Singh, R. P. ve Suman, R. (2022). Medical 4.0 Technologies for Healthcare: Features, Capabilities, and Applications. *Internet of Things and Cyber-Physical Systems*, 2, 12-30.

Hangl, C. ve Brunner, A. (2021). Digitalisation in Health Care–Influence of Speech Recognition on Diagnostic Costs, İçinde Hampel, D. ve Vránová, H.

(Editörler). *25th European Scientific Conference of Doctoral Students* (ss. 29-30). Brno: November 26, 2021.

Iribarren, S. J., Cato, K., Falzon, L. ve Stone, P. W. (2017). What is the Economic Evidence for mHealth? A Systematic Review of Economic Evaluations of mHealth Solutions. *PloS one*, *12*(2).

Khan, A. ve Mir, M.S. (2021). Digital Hospitals. *Scholarly Journal of Biological Science*, 10(1), 1-2.

Khanna, N. N., Maindarkar, M. A., Viswanathan, V., Fernandes, J. F. E., Paul, S., Bhagawati, M., Ahluwalia, P., Ruzsa, Z., Sharma, A., Kolluri, R., Singh, I. M., Laird, J. R., Fatemi, M., Alizad, A., Saba, L., Agarwal, V., Sharma, A., Teji, J. S., Al-Maini, M., Rathore, V. ve Suri, J. S. (2022). Economics of Artificial Intelligence in Healthcare: Diagnosis vs. Treatment. *Healthcare*, *10*(12), 2493.

Krasuska M, Williams R, Sheikh A., Franklin, B., Hinder, S., TheNguyen, H., Lane, W., Mozaffar, H., Mason, K., Eason, S., Potts, H. ve Cresswell, K. (2021). Driving Digital Health Transformation in Hospitals: A Formative Qualitative Evaluation of the English Global Digital Exemplar Programme. *BMJ Health & Care Informatics,* 28(1), 1-10.

LeFevre, A. E., Shillcutt, S. D., Broomhead, S., Labrique, A. B. ve Jones, T. (2017). Defining a Staged-Based Process for Economic and Financial Evaluations of mHealth Programs. *Cost Effectiveness and Resource Allocation,* 15(5), 1-16.

Long L.A., Pariyo G. ve Kallender K. (2018). Digital Technologies for Health Workforce Development in Low-And Middle-Income Countries: A Scoping Review. *Global Health Science and Practice,* 6(1), 41–48.

Mete, B. ve Şimşir, İ. (2021). Sağlık Hizmetlerinin Geleceği: Dijital Sağlık Teknolojileri. *Journal Of Innovative Healthcare Practices*, 2(1), 33-39.

Mijwil, M. M., Faieq, A. K. ve Al-Mistarehi, A. H. (2022). The Significance of Digitalisation and Artificial Intelligence in The Healthcare Sector: A Review. *Asian Journal of Pharmacy, Nursing and Medical Sciences, 10(3), 25-32.*

Moretti, N., Mukherjee, A., Chan, Y. C., Yilmaz, G., Merino, J., Sasidharan, M., Rosun, Z., Carr, C., McFarlane, D. ve Parlikad, A. K. (2023). Low-cost Digitalisation Opportunities in Healthcare: A Histopathology Department Case Study. IET Conference Proceedings (62-68). Cambridge: 25-26 September 2023.

Or, C., Dohan, M. ve Tan, J. (2014). Understanding Critical Barriers to Implementing a Clinical Information -System in a Nursing Home Through the Lens of a Socio-Technical Perspective. *Journal of Medical Systems*, 38(9), 99.

Paikra, J., Sahoo, L., Patra, K.K., Khara, P. ve Shit, P. (2021). Hospital Management System Using Web Technology. *Dogo Rangsang Research Journal,* 8(4), 2155-2158.

Paul, M., Maglaras, L., Ferrag, M. A. ve Almomani, I. (2023). Digitization of Healthcare Sector: A Study on Privacy and Security Concerns. *ICT Express,* 9(4), 571-588.

Popov, V. V., Kudryavtseva, E. V., Kumar Katiyar, N., Shishkin, A., Stepanov, S. I. ve Goel, S. (2022). Industry 4.0 and Digitalisation in Healthcare. *Materials*, 15(6), 2140.

Preko, M., Boateng, R. ve Effah, J. (2019). Healthcare Digitalisation in Ghana: An Assessment Based on the Realist Social Theory. Proceedings of the 25th Americas Conference on Information Systems (pp. 1-5).

Rajan, M. A. V. ve Shalini, S. (2019). A study on Impact of Digitalisation on Services in the Healthcare Industry. *International Journal of Research and Analytical Reviews,* 6(1), 241-245.

Reddy, P. ve Sharma, B. (2016). Digitalisation: The Future of Health Care. *Journal of Business Management*, *11.*

Rossi, J. G., Rojas-Perilla, N., Krois, J. ve Schwendicke, F. (2022). Cost-effectiveness of Artificial Intelligence as a Decision-Support System Applied to the Detection and Grading of Melanoma, Dental Caries, and Diabetic Retinopathy. *JAMA Network Open*, *5*(3).

Saimanoj, K., Poojitha, G., Dixit, K. D. ve Jayannavar, L. (2020). Hospital Management System Using Web Technology. *Test Engineering&Management Journal,* 83, 4493-4496.

Sava, R., Margınean, S. ve Oraștean, R. (2022). Measuring Healthcare Digitalisation in the European Union: Trends And Challenges. *Revista Economica,* 74(4), 64-74.

Schwendicke, F., Rossi, J. G., Göstemeyer, G., Elhennawy, K., Cantu, A. G., Gaudin, R., Chaurasia, A., Gehrung, S. ve Krois, J. (2021). Cost-Effectiveness of Artificial Intelligence for Proximal Caries Detection. *Journal of Dental Research*, 100(4), 369–376.

Sharma, A., Harrington, R. A., McClellan, M. B., Turakhia, M. P., Eapen, Z. J., Steinhubl, S., Mault, J. R., Majmudar, M. D., Roessig, L., Chandross, K. J., Green, E. M., Patel, B., Hamer, A., Olgin, J., Rumsfeld, J. S., Roe, M. T. ve Peterson, E. D. (2018). Using Digital Health Technology to Better Generate Evidence and Deliver Evidence-Based Care. *Journal of the American College of Cardiology*, *71*(23), 2680–2690.

Stanic, T., Saygin Avsar, T. ve Gomes, M. (2023). Economic Evaluations of Digital Health Interventions for Children and Adolescents: Systematic Review. *Journal of Medical Internet Research*, *25*, e45958.

Stoumpos, A.I., Kitsios, F. ve Talias, M.A. (2023). Digital Transformation in Healthcare: Technology Acceptance and Its Applications. *Internatioal Journal of Environmental Research and Public Health,* 20(4), 3407.

Tarcan, G. Y., Balçık, P. Y. ve Sebik, N. B. (2024). Türkiye ve Dünyada Sağlık Hizmetlerinde Yapay Zekâ. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, 14(1), 50-60.

Unterhofer, M., Rauch, E. ve Matt, T.D. (2021). Hospital 4.0 Roadmap: An Agile Implementation Guideline for Hospital Manager. *International Journal of Agile Systems and Management,* 14(4), 635-656.

URL-1:https://spectrum.ieee.org/new-wearable-sensor-detects-stress-hormone-in-sweat(E.T.:10.06.2024).

URL-2: https://healthintechno.com/2021/09/02/giyilebilir-diyabet-olcen-sensor-yama/ (E.T.: 10.06.2024).

URL-3:https://webrazzi.com/2014/05/12/omsignalin-giyilebilir-teknolojisi-sizi-simsiki-saran-akilli-bir-tisort/ (E.T.: 10.06.2024).

Ziegelmayer, S., Graf, M., Makowski, M., Gawlitza, J. ve Gassert, F. (2022). Cost-Effectiveness of Artificial Intelligence Support in Computed Tomography-Based Lung Cancer Screening. *Cancers,* 14(7), 1729.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, G. (2023). Web of Science Core Koleksiyonunda Yer Alan Derin Öğrenme Algoritmasının Tıbbi Görüntülemede Kullanımına İlişkin Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *Sakarya Medical Journal*, *13*(4), 543–548.

Açıkgöz, G. (2024). Investigating the Effects of Tube Current and Tube Voltage on Patient Dose in Computed Tomography Examinations with Principial Component Analysis and Cluster Analysis: Phantom Study. *Health Physics*, *127*(4), 513–519.

Akter, S. (2024). AI-Driven Precision Medicine: Transforming Personalized Cancer Treatment. *Journal of AI-Powered Medical Innovations (International online ISSN 3078-1930)*, *2*(1), 10–21.

Alanazi, A. (2023). Clinicians' Views on Using Artificial Intelligence in Healthcare: Opportunities, Challenges, and Beyond. *Cureus*, *15*(9), 1–11.

Aydoğdu, A., Yorulmaz, M. ve Göde, A. (2022). Sürdürülebilir ve Fonksiyonel Sağlık (Tıp). F. Çiftçi Kıraç ve M. Yağcı Özen (Ed.), *Sağlıkta Değişen Paradigmalar* içinde (ss. 157–172). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Barragán-Montero, A., Javaid, U., Valdés, G., Nguyen, D., Desbordes, P., Macq, B., … Lee, J. A. (2021). Artificial intelligence and machine learning for medical imaging: a technology review. *Physica medica : PM : an international journal devoted to the applications of physics to medicine and biology : official journal of the Italian Association of Biomedical Physics (AIFB)*, *83*, 242-256.

Coolens, C., Gwilliam, M. N., Alcaide-Leon, P., de Freitas Faria, I. M. ve Ynoe de Moraes, F. (2021). Transformational Role of Medical Imaging in (Radiation) Oncology. *Cancers*, *13*(11), 1–18.

Donya, M., Radford, M., ElGuindy, A., Firmin, D. ve Yacoub, M. H. (2014). Radiation in medicine: Origins, risks and aspirations. *Global Cardiology Science and Practice*, *2014*(4), 1-12.

Fathi, M., Eshraghi, R., Behzad, S., Tavasol, A., Bahrami, A., Tafazolimoghadam, A., … Gholamrezanezhad, A. (2024). Potential strength and weakness of artificial intelligence integration in emergency radiology: a review of diagnostic utilizations and applications in patient care optimization. *Emergency Radiology*.

Göde, A., Yorulmaz, M. ve Aydoğdu, A. (2022). The Importance of Internet of Things (IOT) Based Applicatıons in Improvıng Quality of Healthcare Services. Şinasi Akdemir (Ed.), *Sustainable Development and Management Research* içinde (1., ss. 45–65). London: Lambert Academic Publishing.

Hung, K. F., Yeung, A. W. K., Bornstein, M. M. ve Schwendicke, F. (2023). Personalized dental medicine, artificial intelligence, and their relevance for dentomaxillofacial imaging. *Dentomaxillofacial Radiology*, *52*(1), 1–22.

Jain, S. (2021). Radiation in medical practice & health effects of radiation: Rationale, risks, and rewards. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, *10*(4), 1520–1524.

Jha, D., Rauniyar, A., Srivastava, A., Hagos, D. H., Tomar, N. K., Sharma, V., … Bagci, U. (2023). Ensuring Trustworthy Medical Artificial Intelligence through Ethical and Philosophical Principles. *arXiv preprint arXiv:2304*, 1–11.

Kim, R. Y., Oke, J. L., Pickup, L. C., Munden, R. F., Dotson, T. L., Bellinger, C. R., … Vachani, A. (2022). Artificial Intelligence Tool for Assessment of Indeterminate Pulmonary Nodules Detected with CT. *Radiology*, *304*(3), 683–691.

Kosiorowska, P., Pasieka, K., Perenc, H., Majka, K., Krawczyk, K., Pędras, M., … Kupniewski, K. (2024). Overview of medical analysis capabilities in radiology of current Artificial Intelligence models. *Quality in Sport*, *20*, 1–19.

Leite, C. da C. (2019). Artificial intelligence, radiology, precision medicine, and personalized medicine. *Radiologia Brasileira*, *52*(6), VII–VIII.

Li, F., Ruijs, N. ve Lu, Y. (2022). Ethics & AI: A Systematic Review on Ethical Concerns and Related Strategies for Designing with AI in Healthcare. *AI*, *4*(1), 28–53.

Linder, J. M. ve Schiska, A. D. (2015). Progress in diagnosis of breast cancer: Advances in radiology technology. *Asia-Pacific Journal of Oncology Nursing*, *2*(3), 186–191.

Lobig, F., Graham, J., Damania, A., Sattin, B., Reis, J. ve Bharadwaj, P. (2024). Enhancing patient outcomes: the role of clinical utility in guiding healthcare providers in curating radiology AI applications. *Frontiers in Digital Health*, *6*, 1–7.

Lombi, L. ve Rossero, E. (2024). How artificial intelligence is reshaping the autonomy and boundary work of radiologists. A qualitative study. *Sociology of Health & Illness*, *46*(2), 200–218.

Marey, A., Arjmand, P., Alerab, A. D. S., Eslami, M. J., Saad, A. M., Sanchez, N. ve Umair, M. (2024). Explainability, transparency and black box challenges of AI in radiology: impact on patient care in cardiovascular radiology. *Egyptian Journal of Radiology and Nuclear Medicine*, *55*(1), 1–14.

Müller, V. C. (2023). Ethics of Artificial Intelligence and Robotics. E. N. Zalta ve U. Nodelman (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* içinde . Metaphysics Research Lab, Stanford University.

Narasimha, M. M. (2023). Literature Review AI-Powered Agile: Reimagining Software Development through Automation, XAI, and Continuous Learning. *International Journal of All Research Education and Scientific Methods*, *11*(12), 1947–1949.

Peng, Z., Gao, N., Wu, B., Chen, Z. ve Xu, X. G. (2022). A Review of Computational Phantoms for Quality Assurance in Radiology and Radiotherapy in the Deep-Learning Era. *Journal of Radiation Protection and Research*, *47*(3), 111–133.

Rikhari, H., Kayal, E. B., Ganguly, S., Sasi, A., Sharma, S., Antony, A., … Mehndiratta, A. (2024). Lung Nodule Segmentation in CT Scans Using 3D U-Net Models with Inception and ResNet Architectures. *2024 IEEE International Conference on Contemporary Computing and Communications (InC4)* içinde (ss. 1–6). IEEE.

Salunkhe, V., Avancha, S., Gajbhiye, B., Jain, U. ve Goel, P. (2022). AI Integration in Clinical Decision Support Systems Enhancing Patient Outcomes through SMART on FHIR and CDS Hooks. *International Journal for Research Publication and Seminar*, *13*(5), 338–354.

Sindhu, A., Jadhav, U., Ghewade, B., Bhanushali, J. ve Yadav, P. (2024). Revolutionizing Pulmonary Diagnostics: A Narrative Review of Artificial Intelligence Applications in Lung Imaging. *Cureus*, *16*(4), 1–11.

Wilkens, U. ve Dewey, M. (2019). The Interplay of Artificial and Human Intelligence in Radiology – Exploring Socio-Technical System Dynamics. *International Conference on Human Interaction and Emerging Technologies* içinde (ss. 390–395).

Кубатко, О., Озімс, С. ve Вороненко, В. (2024). Influence Of Artificial İntelligence On Business Decision-Making. *Mechanism of an economic regulation*, *1*(103), 17–23.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, F. O., Karagöz, N., & Zabun, S. (2019). Sağlık Turizmi Uygulamaları ve Türkiye'ye Getirilerine İlişkin Bir Değerlendirme. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *20*(2), 428-450.

Akbolat, M., & Deniz, N. G. (2017). Türkiye'de Medikal Turizmin Gelişimi ve Bazı Ülkelerle Karşılaştırılması. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 123-139.

Altın, U., Bektaş, G., Antep, Z., & İrban, A. (2012). Sağlık Turizmi ve Uluslararası Hastalar İçin Türkiye Pazarı. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 157-163.

Aniza, I., Aidalina, M., Nirmalini, R., Inggit, M., & Ajeng, T. (2009). Health Tourism in Malaysia: The Strength and Weaknesses. *Journal of Community Health*, *15*(1), 7-15.

Aydın, D., Şeker, S., & Şahan, S. (2011). Kamu Hastanelerinde Sağlık Turizmi ve Turistin Sağlığı Uygulama Rehberi, https://shgmturizmdb.saglik.gov.tr/TR,1090/saglik-turizmi-ve-turistin-sagligi-uygulama-rehberi-2011.html (E.T.: 11.01.2024)

Bahar, B., & Akyürek, B. D. (2022). Medikal Turizmin Türkiye'deki Gelişimi Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Journal of Academic Value Studies*, *8*(3), 316-326.

Barca, M., Akdeve, E., & Balay, İ. G. (2013). Türkiye Sağlık Turizm Sektörünün Analizi ve Strateji Önerileri. *İşletme araştırmaları dergisi*, *5*(3), 64-92.

Bookman, M. Z. (2007). *Medical Tourism in Developing Countries*. New York: Palgrave Macmillan.

Bulut, A., & Şengül, H. (2019). Dünyada ve Türkiye'de Sağlık Turizmi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 45-62.

Caballero-Danell, S., & Mugomba, C. (2007). Medical Tourism and its Entrepreneurial Opportunities-A conceptual framework for entry into the industry. *Master Thesis. Göteborg: Göteborg University.*

Connell, J. (2011). A new inequality? Privatisation, urban bias, migration and medical tourism. *Asia Pacific Viewpoint*, *52*(3), 260-271.

Cook P (2008). What is health and medical tourism? Wyn, J., Warr, D., Chang, J., Lewis, J., Nolan, D., Pyett, P., et al. (Eds.). *Reimagining Sociology, (pp.* 1-13). Melbourne: The Australian Sociological Association (TASA).

Ebrahim, A. H., & Ganguli, S. (2019). A comparative analysis of medical tourism competitiveness of India, Thailand and Singapore. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 67(2), 102-115.

Ebrahimzadeh, I., Sakhavar, N., & Taghizadeh, Z. (2013). A comparative study of health tourism potentials in Iran and India. *Journal of Subcontinent Researches*, *5*(15), 51-78.

Edinsel, S., & Adıgüzel, O. (2014). Türkiye'nin sağlık turizmi açısından son beş yıldaki dünya ülkeleri içindeki konumu ve gelişmeleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 167-190.

Enderwick, P., & Nagar, S. (2011). The competitive challenge of emerging markets: the case of medical tourism. *International Journal of Emerging Markets*, *6*(4), 329-350.

Ganguli, S., & Ebrahim, A. H. (2017). A qualitative analysis of Singapore's medical tourism competitiveness. Tourism Management Perspectives, 21, 74-84.

Gülen, K. G., & Demirci, S. (2012). *Türkiye'de sağlık turizmi sektörü*. İstanbul Ticaret Odası.

Izadi, M., Ayoobian, A., Nasiri, T., Joneidi, N., Fazel, M., & Hosseinpourfard, M. J. (2012). Situation of health tourism in Iran; opportunity or threat. *Journal of Military Medicine*, *14*(2), 69-75.

Kodalak, O., & Baltacı, M. (2022). Türkiye ve Dünya'da Medikal Turizm. *Avrasya Turizm Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 81-91.

Kurçer, D., & Civelek, M. (2022). The determination of the status of turkey in the medical tourism market in accordance with the demands of health tourists. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 27-42.

Lee, J., & Kim, H. B. (2015). Success factors of health tourism: cases of Asian tourism cities. *International Journal of Tourism Cities*, *1*(3), 216-233.

Lianto, M., Suprapto, W. & Mel, M. (2020). The Analysis Factor of Medical Tourism in Singapore. SHS Web of Congerences, 76, 1-9.

Lunt, N., & Carrera, P. (2010). Medical tourism: assessing the evidence on treatment abroad. *Maturitas*, *66*(1), 27-32.

Mahdavi, Y., Mardani, S., Hashemidehaghi, Z., & Mardani, N. (2013). The factors in development of health tourism in Iran. *International Journal of Travel Medicine and Global Health*, *1*(3), 113-118.

Momeni, K., Jannati, A., Khodayari-Zarnaq, R., Ghasemyani, S., & Havasian, M. (2021). Iranian medical tourism industry and selected countries in 2020: A comparative study. *Health Scope*, *10*(1), 1-11.

Mosadeghrad, A. M., & Sadeghi, M. (2021). Medical tourism: Reasons for choosing Iran. *Payesh (Health Monitor)*, *20*(2), 145-166.

Najafinasab, M., Agheli, L., Sadeghi, H., & Faraji Dizaji, S. (2020). Identifying and Prioritizing Strategies for Developing Medical Tourism in the Social Security Organization of Iran: A SWOT-AHP Hybrid Approach. *Iranian journal of public health*, *49*(10), 1959–1969.

Özer, Ö., & Sonğur, C. (2012). Türkiye'nin dünya sağlık turizmindeki yeri ve ekonomik boyutu. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(7), 69-81.

Özkan, M. E. (2019). Sağlık Turizmi Kapsamında Türkiye'nin Medikal Turizm Potansiyeline Yönelik Bir Değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 50-64.

Sarwar, A. A., Manaf, N. A., & Omar, A. (2012). Medical tourist's perception in selecting their destination: a global perspective. *Iranian Journal of Public Health*, *41*(8), 1-7.

SATURK. (2022). Sağlık Turizmi Nedir?, http://www.saturk.gov.tr/tyst.php (E.T.: 19.01.2024).

SATURK. (2022). Sağlık Turizminde Türkiye'nin Vizyonu, http://www.saturk.gov.tr/tyst.php (E.T.: 19.01.2024).

Şahbaz, R. P., Uğur, A. K. D. U., & Serap, A. K. D. U. (2012). Türkiye'de Medikal Turizm Uygulamaları; İstanbul ve Ankara Örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*(27), 267-296.

Toptaş, A. (2020). Sağlık Turizminde türkiye'nin önemi ve tercih edilme sebeplerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, *4*(4), 3191-3208.

Üstün, U., & Uslu, Y. D. (2022). Türkiye'nin sağlık turizminde tercih edilme nedenleri üzerine bir çalışma: Medikal turizm endeksi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 344-353.

Wong, K. M., & Musa, G. (2012). Medical tourism in Asia: Thailand, Singapore, Malaysia, and India. Medical tourism: the ethics, regulation, and marketing of health mobility. London and New York: Routledge, 167Á186.

Wong, K., Velasamy, P., & Tengku Arshad, T. (2014). Medical tourism destination SWOT analysis: A case study of Malaysia, Thailand, Singapore and India. SHS Web of Conferences, 12, 01037.

WTTC (2021). *Global Economic Impact and Trends 2021*. World Travel & Tourism Council (WTTC).

Yiğit, A. Ç., & Açıkgöz, M. (2023). Sağlık Turizmi Kavramı ve Türkiye'de Sağlık Turizmi. İçinde Taner Akarsu (Editör). *Sağlık Bilimlerinde Öncü ve Çağdaş Çalışmalar,* (s. 173-203). İzmir: Duvar Yayınları.

Yirik, Ş. (2014). Sağlık turizmi üzerine Antalya destinasyonunda bir araştırma., *Sağlık Bilimlerinde Öncü ve Çağdaş Çalışmalar* (s. 173-203). İzmir: Duvar Yayınları.

Yirik, Ş. (2014). Sağlık turizmi üzerine Antalya destinasyonunda bir araştırma. (Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya

Zain, N. A. M., Connell, J., Zahari, M. S. M., & Hanafiah, M. H. (2022). Intra-Regional Medical Tourism Demand in Malaysia: A Qualitative Study of Indonesian Medical Tourists' Rationale and Preferences. *The Malaysian Journal of Medical Sciences*, *29*(2), 138-156.

Zain, N. A. M., Hanafiah, M. H., Asyraff, M. A., Ismail, H., & Wan Mohd Zain, W. M. A. (2023). Exploring medical tourism competitiveness in Malaysia, Thailand, and Singapore: The Indonesian tourists' perspectives. *Planning Malaysia*, 21(6), 313–328.

Zsarnoczky, M. (2018). Novel concepts in the health tourism industry. *Vadyba*, *32*(1), 67-73.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Özgür Cengiz

Mühendislik

Alanında Uluslararası Araştırmalar -XIV

EĞİTİM yayınevi

MÜHENDİSLİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XIV
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Özgür Cengiz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-029-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜHENDİSLİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XIV
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Özgür Cengiz
VI+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-029-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

1. Moran, M.E., *Evolution of robotic arms.* Journal of robotic surgery, 2007. **1**(2): p. 103-111.
2. Gautam, R., A. Gedam, A. Zade, and A. Mahawadiwar, *Review on development of industrial robotic arm.* International Research Journal of Engineering and Technology (IRJET), 2017. **4**(03): p. 429.
3. Seraji, H., *A new class of nonlinear PID controllers with robotic applications.* Journal of Robotic Systems, 1998. **15**(3): p. 161-181.
4. Chotikunnan, P. and R. Chotikunnan, *Dual design PID controller for robotic manipulator application.* Journal of Robotics and Control (JRC), 2023. **4**(1): p. 23-34.
5. Carron, A., et al., *Data-driven model predictive control for trajectory tracking with a robotic arm.* IEEE Robotics and Automation Letters, 2019. **4**(4): p. 3758-3765.
6. Li, H., R.J. Frei, and P.M. Wensing, *Model hierarchy predictive control of robotic systems.* IEEE Robotics and Automation Letters, 2021. **6**(2): p. 3373-3380.
7. Zhang, D. and B. Wei, *A review on model reference adaptive control of robotic manipulators.* Annual Reviews in Control, 2017. **43**: p. 188-198.
8. Fisac, J.F., et al., *A general safety framework for learning-based control in uncertain robotic systems.* IEEE Transactions on Automatic Control, 2018. **64**(7): p. 2737-2752.
9. Saridis, G., *Intelligent robotic control.* IEEE Transactions on Automatic Control, 1983. **28**(5): p. 547-557.
10. Brogårdh, T., *Present and future robot control development—An industrial perspective.* Annual Reviews in Control, 2007. **31**(1): p. 69-79.
11. de Wit, C.C., B. Siciliano, and G. Bastin, *Theory of robot control*. 2012: Springer Science & Business Media.
12. Rocco, P., *Stability of PID control for industrial robot arms.* IEEE transactions on robotics and automation, 1996. **12**(4): p. 606-614.
13. Zeng, G. and A. Hemami, *An overview of robot force control.* Robotica, 1997. **15**(5): p. 473-482.
14. Johnson, M.A. and M.H. Moradi, *PID control*. 2005: Springer.
15. Visioli, A., *Practical PID control*. 2006: Springer Science & Business Media.
16. Ang, K.H., G. Chong, and Y. Li, *PID control system analysis, design, and technology.* IEEE transactions on control systems technology, 2005. **13**(4): p. 559-576.
17. Wazzan, A.N., N. Basil, M. Raad, and H.K. Mohammed, *PID controller with robotic arm using optimization algorithm.* Int. J. Mech. Eng, 2022. **7**(2): p. 3746-3751.
18. Suhaimin, S.C., N.L. Azmi, M.M. Rahman, and H.M. Yusof. *Analysis of point-to-point robotic arm control using pid controller*. in *2019 7th International Conference on Mechatronics Engineering (ICOM)*. 2019. IEEE.
19. de Gea, J. and F. Kirchner, *Modelling and simulation of robot arm interaction forces using impedance control.* IFAC Proceedings Volumes, 2008. **41**(2): p. 15589-15594.

20. Luo, R.C., Y.-W. Perng, B.-H. Shih, and Y.-H. Tsai. *Cartesian position and force control with adaptive impedance/compliance capabilities for a humanoid robot arm*. in *2013 IEEE International Conference on Robotics and Automation*. 2013. IEEE.
21. Villani, L. and J. De Schutter, *Force control.* Springer handbook of robotics, 2016: p. 195-220.
22. Cheah, C.-C. and D. Wang, *Learning impedance control for robotic manipulators.* IEEE Transactions on robotics and automation, 1998. **14**(3): p. 452-465.
23. Song, P., Y. Yu, and X. Zhang, *A tutorial survey and comparison of impedance control on robotic manipulation.* Robotica, 2019. **37**(5): p. 801-836.
24. Caccavale, F., P. Chiacchio, A. Marino, and L. Villani, *Six-dof impedance control of dual-arm cooperative manipulators.* IEEE/ASME Transactions On Mechatronics, 2008. **13**(5): p. 576-586.
25. Lin, H.-I., *Design of an intelligent robotic precise assembly system for rapid teaching and admittance control.* Robotics and Computer-Integrated Manufacturing, 2020. **64**: p. 101946.
26. Tee, K.P., R. Yan, and H. Li. *Adaptive admittance control of a robot manipulator under task space constraint*. in *2010 IEEE International Conference on Robotics and Automation*. 2010. IEEE.
27. Ott, C., R. Mukherjee, and Y. Nakamura. *Unified impedance and admittance control*. in *2010 IEEE international conference on robotics and automation*. 2010. IEEE.
28. Kajzr, D., L. Beran, and V. Záda. *Development of a robotic arm suitable for demonstration of advanced control methods*. in *2017 21st International Conference on System Theory, Control and Computing (ICSTCC)*. 2017. IEEE.
29. Yang, C., H. Ma, and M. Fu, *Advanced technologies in modern robotic applications*. 2016: Springer.
30. Guechi, E.-H., S. Bouzoualegh, L. Messikh, and S. Blažic. *Model predictive control of a two-link robot arm*. in *2018 International Conference on Advanced Systems and Electric Technologies (IC_ASET)*. 2018. IEEE.
31. Tolu, S., et al., *Adaptive and predictive control of a simulated robot arm.* International journal of neural systems, 2013. **23**(03): p. 1350010.
32. Åström, K.J., *Adaptive control*, in *Mathematical System Theory: The Influence of RE Kalman*. 1995, Springer. p. 437-450.
33. Tao, G., *Adaptive control design and analysis*. Vol. 37. 2003: John Wiley & Sons.
34. Landau, I.D., R. Lozano, M. M'Saad, and A. Karimi, *Adaptive control: algorithms, analysis and applications*. 2011: Springer Science & Business Media.
35. Hsia, T. *Adaptive control of robot manipulators-a review*. in *Proceedings. 1986 IEEE International Conference on Robotics and Automation*. 1986. IEEE.
36. Shtessel, Y., C. Edwards, L. Fridman, and A. Levant, *Sliding mode control and observation*. Vol. 10. 2014: Springer.
37. Liu, J., *Sliding mode control using MATLAB*. 2017: Academic Press.

38. Islam, S. and X.P. Liu, *Robust sliding mode control for robot manipulators.* IEEE Transactions on industrial electronics, 2010. **58**(6): p. 2444-2453.
39. Baek, J., M. Jin, and S. Han, *A new adaptive sliding-mode control scheme for application to robot manipulators.* IEEE Transactions on industrial electronics, 2016. **63**(6): p. 3628-3637.
40. Lee, C.-C., *Fuzzy logic in control systems: fuzzy logic controller. I.* IEEE Transactions on systems, man, and cybernetics, 1990. **20**(2): p. 404-418.
41. Bai, Y. and D. Wang, *Fundamentals of fuzzy logic control—fuzzy sets, fuzzy rules and defuzzifications.* Advanced fuzzy logic technologies in industrial applications, 2006: p. 17-36.
42. Kickert, W. and E. Mamdani, *Analysis of a fuzzy logic controller*, in *Readings in Fuzzy Sets for Intelligent Systems*. 1993, Elsevier. p. 290-297.
43. Peri, V.M. and D. Simon. *Fuzzy logic control for an autonomous robot*. in *NAFIPS 2005-2005 Annual Meeting of the North American Fuzzy Information Processing Society*. 2005. IEEE.
44. Bingül, Z. and O. Karahan, *A Fuzzy Logic Controller tuned with PSO for 2 DOF robot trajectory control.* Expert Systems with Applications, 2011. **38**(1): p. 1017-1031.
45. Omrane, H., M.S. Masmoudi, and M. Masmoudi, *Fuzzy logic based control for autonomous mobile robot navigation.* Computational intelligence and neuroscience, 2016. **2016**(1): p. 9548482.
46. Ge, S.S., C.C. Hang, T.H. Lee, and T. Zhang, *Stable adaptive neural network control*. Vol. 13. 2013: Springer Science & Business Media.
47. Sarangapani, J., *Neural network control of nonlinear discrete-time systems*. 2018: CRC press.
48. Psaltis, D., A. Sideris, and A.A. Yamamura, *A multilayered neural network controller.* IEEE control systems magazine, 1988. **8**(2): p. 17-21.
49. He, W., Y. Chen, and Z. Yin, *Adaptive neural network control of an uncertain robot with full-state constraints.* IEEE transactions on cybernetics, 2015. **46**(3): p. 620-629.
50. Lewis, F., S. Jagannathan, and A. Yesildirak, *Neural network control of robot manipulators and non-linear systems*. 1998: CRC press.
51. Zhao, W., J.P. Queralta, and T. Westerlund. *Sim-to-real transfer in deep reinforcement learning for robotics: a survey*. in *2020 IEEE symposium series on computational intelligence (SSCI)*. 2020. IEEE.
52. Kormushev, P., S. Calinon, and D.G. Caldwell, *Reinforcement learning in robotics: Applications and real-world challenges.* Robotics, 2013. **2**(3): p. 122-148.
53. Zhang, F., et al., *Towards vision-based deep reinforcement learning for robotic motion control.* arXiv preprint arXiv:1511.03791, 2015.
54. Maulik, U. and S. Bandyopadhyay, *Genetic algorithm-based clustering technique.* Pattern recognition, 2000. **33**(9): p. 1455-1465.
55. Ding, S., C. Su, and J. Yu, *An optimizing BP neural network algorithm based on genetic algorithm.* Artificial intelligence review, 2011. **36**: p. 153-162.
56. Jiao, L. and L. Wang, *A novel genetic algorithm based on immunity.* IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics-part A: systems and humans, 2000. **30**(5): p. 552-561.

57. Marini, F. and B. Walczak, *Particle swarm optimization (PSO). A tutorial.* Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems, 2015. **149**: p. 153-165.
58. Wang, D., D. Tan, and L. Liu, *Particle swarm optimization algorithm: an overview.* Soft computing, 2018. **22**: p. 387-408.
59. Rini, D.P., S.M. Shamsuddin, and S.S. Yuhaniz, *Particle swarm optimization: technique, system and challenges.* International journal of computer applications, 2011. **14**(1): p. 19-26.
60. Wang, M., J. Luo, and U. Walter, *Trajectory planning of free-floating space robot using Particle Swarm Optimization (PSO).* Acta Astronautica, 2015. **112**: p. 77-88.
61. Saska, M., M. Macas, L. Preucil, and L. Lhotska. *Robot path planning using particle swarm optimization of Ferguson splines*. in *2006 IEEE Conference on Emerging Technologies and Factory Automation*. 2006. IEEE.
62. Mirjalili, S., S.M. Mirjalili, and A. Lewis, *Grey wolf optimizer.* Advances in engineering software, 2014. **69**: p. 46-61.
63. Faris, H., I. Aljarah, M.A. Al-Betar, and S. Mirjalili, *Grey wolf optimizer: a review of recent variants and applications.* Neural computing and applications, 2018. **30**: p. 413-435.
64. Dereli, S., *A new modified grey wolf optimization algorithm proposal for a fundamental engineering problem in robotics.* Neural Computing and Applications, 2021. **33**(21): p. 14119-14131.
65. Ou, Y., P. Yin, and L. Mo, *An improved grey wolf optimizer and its application in robot path planning.* Biomimetics, 2023. **8**(1): p. 84.

REFERENCES

[1] X. Lu, Y. Wang, X. Xu, B. Yan, T. Wu, and L. Lu, "Polymer-Based Solid-State Electrolytes for High-Energy-Density Lithium-Ion Batteries – Review," *Advanced Energy Materials*, vol. 13, no. 38, p. 2301746, 2023, doi: 10.1002/aenm.202301746.

[2] M. Qin, Z. Zeng, S. Cheng, and J. Xie, "Challenges and strategies of formulating low-temperature electrolytes in lithium-ion batteries," *Interdisciplinary Materials*, vol. 2, no. 2, pp. 308–336, 2023, doi: 10.1002/idm2.12077.

[3] J. P. Singer and K. P. Birke, "Kinetic study of low temperature capacity fading in Li-ion cells," *Journal of Energy Storage*, vol. 13, pp. 129–136, Oct. 2017, doi: 10.1016/j.est.2017.07.002.

[4] Z. Sun *et al.*, "Grafting Benzenediazonium Tetrafluoroborate onto LiNiCoMnO2 Materials Achieves Subzero-Temperature High-Capacity Lithium-Ion Storage via a Diazonium Soft-Chemistry Method," *Advanced Energy Materials*, vol. 9, no. 6, p. 1802946, 2019, doi: 10.1002/aenm.201802946.

[5] J. Zheng, P. Yan, L. Estevez, C. Wang, and J.-G. Zhang, "Effect of calcination temperature on the electrochemical properties of nickel-rich LiNi0.76Mn0.14Co0.10O2 cathodes for lithium-ion batteries," *Nano Energy*, vol. 49, pp. 538–548, Jul. 2018, doi: 10.1016/j.nanoen.2018.04.077.

[6] M. Malik, I. Dincer, and M. A. Rosen, "Review on use of phase change materials in battery thermal management for electric and hybrid electric vehicles," *International Journal of Energy Research*, vol. 40, no. 8, pp. 1011–1031, 2016, doi: 10.1002/er.3496.

[7] D. Pan *et al.*, "Thermal Management of Power Batteries for Electric Vehicles Using Phase Change Materials: A Review," presented at the SAE 2016 World Congress and Exhibition, SAE International, Apr. 2016. doi: 10.4271/2016-01-1204.

[8] Z. An, L. Jia, Y. Ding, C. Dang, and X. Li, "A review on lithium-ion power battery thermal management technologies and thermal safety," *J. Therm. Sci.*, vol. 26, no. 5, pp. 391–412, Oct. 2017, doi: 10.1007/s11630-017-0955-2.

[9] L. Li *et al.*, "RUL prediction of lithium-ion battery based on differential voltage and Elman neural network," *Energy Storage Science and Technology*, vol. 10, no. 6, p. 2373, Nov. 2021, doi: 10.19799/j.cnki.2095-4239.2021.0158.

[10]C. Hendricks, N. Williard, S. Mathew, and M. Pecht, "A failure modes, mechanisms, and effects analysis (FMMEA) of lithium-ion batteries," *Journal of Power Sources*, vol. 297, pp. 113–120, Nov. 2015, doi: 10.1016/j.jpowsour.2015.07.100.

[11]F. Leng, C. M. Tan, and M. Pecht, "Effect of Temperature on the Aging rate of Li Ion Battery Operating above Room Temperature," *Sci Rep*, vol. 5, no. 1, p. 12967, Aug. 2015, doi: 10.1038/srep12967.

[12]S. J. Drake *et al.*, "Heat generation rate measurement in a Li-ion cell at large C-rates through temperature and heat flux measurements," *Journal of Power Sources*, vol. 285, pp. 266–273, Jul. 2015, doi: 10.1016/j.jpowsour.2015.03.008.

[13]X. Zhang, X. Chang, Y. Shen, and Y. Xiang, "Electrochemical-electrical-thermal modeling of a pouch-type lithium ion battery: An application to optimize temperature distribution," *Journal of Energy Storage*, vol. 11, pp. 249–257, Jun. 2017, doi: 10.1016/j.est.2017.03.008.

[14]"Battery Data | Center for Advanced Life Cycle Engineering." Accessed: Jul. 30, 2024. [Online]. Available: https://calce.umd.edu/battery-data

[15]R. H. Jhaveri, A. Revathi, K. Ramana, R. Raut, and R. K. Dhanaraj, "A Review on Machine Learning Strategies for Real-World Engineering Applications," *Mobile Information Systems*, vol. 2022, no. 1, p. 1833507, 2022, doi: 10.1155/2022/1833507.

[16]C. Voyant *et al.*, "Machine learning methods for solar radiation forecasting: A review," *Renewable Energy*, vol. 105, pp. 569–582, May 2017, doi: 10.1016/j.renene.2016.12.095.

[17]V. Gupta, V. K. Mishra, P. Singhal, and A. Kumar, "An Overview of Supervised Machine Learning Algorithm," in *2022 11th International Conference on System Modeling & Advancement in Research Trends (SMART)*, Dec. 2022, pp. 87–92. doi: 10.1109/SMART55829.2022.10047618.

[18]J. Yoon, "Forecasting of Real GDP Growth Using Machine Learning Models: Gradient Boosting and Random Forest Approach," *Comput Econ*, vol. 57, no. 1, pp. 247–265, Jan. 2021, doi: 10.1007/s10614-020-10054-w.

[19]S. Wang, F. Wu, P. Takyi-Aninakwa, C. Fernandez, D.-I. Stroe, and Q. Huang, "Improved singular filtering-Gaussian process regression-long short-term memory model for whole-life-cycle remaining capacity estimation of lithium-ion batteries adaptive to fast aging and multi-current variations," *Energy*, vol. 284, p. 128677, Dec. 2023, doi: 10.1016/j.energy.2023.128677.

KAYNAKÇA

Akpınar Ş. 2019. *Otomotiv sektöründe iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin kazaları önleme yeterliliği* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Ay, F. 2016. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Eğitimin Önemi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Bedir Erişti, S. D. 2002. Bilimsel araştırma yöntemleri. A. A. Kurt (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri (s.1-17). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

İskandinav İş Güvenliği İklimi Anketi: (18/11/2024 tarihinde erişildi) https://nfa.dk/media/xp5gjaxi/nosacq-50-turkish2024.pdf.

Kaya S. Hasta Güvenliği Kültürünün Değerlendirilmesinde Güvenlik Tutumlari Anketi: Bibliyometrik Bir Analiz. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi. 2021;24(4):829-66.

Kılkış, İ. ve Demir, S. İşverenin İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimi Verme Yükümlülüğü Üzerine Bir İnceleme, Çalışma İlişkileri Dergisi, 2012; 3(1), 23-47.

Kines P, Lappalainen J, Mikkelsen KL, Olsen E, Pousette A, Tharaldsen J, Tómasson K, Törner M. Nordic Safety Climate Questionnaire (NOSACQ-50): A new tool for diagnosing occupational safety climate. International journal of industrial ergonomics. 2011 Nov 1;41(6):634-46.

Neden İş Güvenliği: (06/11/2024 tarihinde erişildi) https://nedenisguvenligi.com/is-sagligi-ve-guvenliginde-egitim-neden-onemli/

Özkan T. İnşaat Sektöründe, Psikolojik İçerikli Toolbox Eğitimlerinin İş Güvenliğindeki Başarıya Etkisi. Seminer Dersi Sunumu, TC İstanbul Gedik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı, İstanbul. 2018.

Sarıboğa, M. Nepotizmin örgütsel bağlılık ve iş doyumuna etkisi ve otel çalışanları üzerine bir araştırma. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Doğuş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul. 2017.

Yıldırım, N. Bazı normallik testlerinin 1. tip hataları ve güçleri bakımından kıyaslanması. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2010; 16(1), 109-115.

KAYNAKÇA

Abbasi, A. R., Karimi, M., & Daasbjerg, K. (2017). Efficient removal of crystal violet and methylene blue from wastewater by ultrasound nanoparticles Cu-MOF in comparison with mechanosynthesis method. *Ultrasonics Sonochemistry*, *37*, 182–191.

Archana, P. S., Kumar, E. N., Vijila, C., Ramakrishna, S., Yusoff, M. M., & Jose, R. (2013). Random nanowires of nickel doped TiO_2 with high surface area and electron mobility for high efficiency dye-sensitized solar cells. *Dalton Transactions*, *42*(4), 1024–1032.

Atilgan, A., Ozel, K., Sbeta, M., & Yildiz, A. (2023). Engineering the visible light absorption of one-dimensional photonic crystals based on multilayers of Al-doped ZnO (AZO) thin films. *Materials Science in Semiconductor Processing*, *166*, 107747. https://doi.org/10.1016/j.mssp.2023.107747

Atilgan, A., & Yildiz, A. (2022). Ni-doped TiO_2/TiO_2 homojunction photoanodes for efficient dye-sensitized solar cells. *International Journal of Energy Research*, *46*(10), 14558–14569. https://doi.org/10.1002/er.8175

Atli, A. (2023). *Fabrication and analysis of a dye sensitized solar cell: Hydrothermally grown hybrid photoanode and opaque pt counter electrode*. Ph.D. Yıldırım Beyazıt Universitesi, Ankara.

Atli, A., & Yildiz, A. (2022a). Hybrid TiO_2 Nanorods Combined with a Buffer Layer for Dye-Sensitized Solar Cells. *Applied Solar Energy*, *58*(3), 323–329. https://doi.org/10.3103/S0003701X22030045

Atli, A., & Yildiz, A. (2022b). Opaque Pt counter electrodes for dye-sensitized solar cells. *International Journal of Energy Research*, *46*(5), 6543–6552. https://doi.org/https://doi.org/10.1002/er.7590

Brown, M. D., Suteewong, T., Sai, R., Kumar, S., D'innocenzo, V., Petrozza, A., Lee, M. M., Wiesner, U., & Snaith, H. J. (2011). Plasmonic Dye-Sensitized Solar Cells Using Core-Shell Metal-Insulator Nanoparticles. *Nano Lett*, *11*, 438–445. https://doi.org/10.1021/nl1031106

Chen, L., Chen, W., & Wang, E. (2018). Graphene with cobalt oxide and tungsten carbide as a low-cost counter electrode catalyst applied in Pt-free dye-sensitized solar cells. *Journal of Power Sources*, *380*, 18–25. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2017.11.057

Dhonde, M., Sahu, K., Murty, V. V. S., Nemala, S. S., & Bhargava, P. (2017). Surface plasmon resonance effect of Cu nanoparticles in a dye sensitized solar cell. *Electrochimica Acta*, *249*, 89–95. https://doi.org/10.1016/j.electacta.2017.07.187

Grätzel, M. (2001). Photoelectrochemical cells. *Nature*, *414*(6861), 338–344. https://doi.org/10.1038/35104607

Grätzel, M. (2005). Solar Energy Conversion by Dye-Sensitized Photovoltaic Cells. *Inorganic Chemistry*, *44*(20), 6841–6851. https://doi.org/10.1021/ic0508371

Guo, Z. L., Zhuang, J., Ma, Z., Xia, H. R., Wen, Q. X., Luo, X. Y., & Wen, X. (2019). Enhanced electron extraction using ZnO/ZnO-SnO_2 solid double-layer photoanode thin films for efficient dye sensitized solar cells. *Thin Solid Films*, *684*, 1–8.

He, Y., Zhang, Z., Wang, W., & Fu, L. (2020). Metal organic frameworks derived high-performance photoanodes for DSSCs. *Journal of Alloys and Compounds*, *825*, 154089. https://doi.org/10.1016/j.jallcom.2020.154089

Ismail, F. M., O'Neil, D., Youssef, T., & Elfeky, S. A. (2019). Ultrafast laser dynamics of metal organic frameworks/TiO_2 nano-arrays hybrid composites for energy conversion applications. *Journal of Energy Chemistry*, *29*, 88–94.

Kaur, N., Bhullar, V., Singh, D. P., & Mahajan, A. (2020). Bimetallic implanted plasmonic photoanodes for TiO_2 sensitized third generation solar cells. *Scientific Reports*, *10*(1), 7657.

Kaur, N., Mahajan, A., Bhullar, V., Singh, D. P., Saxena, V., Debnath, A. K., Aswal, D. K., Devi, D., Singh, F., & Chopra, S. (2020). Ag ion implanted TiO_2 photoanodes for fabrication of highly efficient and economical plasmonic dye sensitized solar cells. *Chemical Physics Letters*, *740*, 137070.

Kaur, R., Sharma, A. L., Kim, K.-H., & Deep, A. (2017). A novel CdTe/Eu-MOF photoanode for application in quantum dot-sensitized solar cell to improve power conversion efficiency. *Journal of Industrial and Engineering Chemistry*, *53*, 77–81.

Kaya, E., Gencer Imer, A., & Gülcan, M. (2025). Metal organic framework (MOF-5) and graphene oxide (GO) derived photoanodes for an efficient dye-sensitized solar cells. *Journal of Power Sources*, *626*, 235811. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2024.235811

Kumar, K. A., Subalakshmi, K., & Senthilselvan, J. (2019). Effect of co-sensitization in solar exfoliated TiO_2 functionalized rGO photoanode for dye-sensitized solar cell applications. *Materials Science in Semiconductor Processing*, *96*, 104–115.

O'Regan, B., & Grätzel, M. (1991). A low-cost, high-efficiency solar cell based on dye-sensitized colloidal TiO2 films. *Nature*, *353*(6346), 737–740. https://doi.org/10.1038/353737a0

Ozel, K., Atilgan, A., & Yildiz, A. (2024). Multi-layered blocking layers for dye sensitized solar cells. *Journal of Photochemistry and Photobiology A: Chemistry*, *448*, 115297. https://doi.org/10.1016/j.jphotochem.2023.115297

Rajab, F. M. (2018). Assessment of Ruthenium Dye N719 Adsorption Kinetics in Mesoporous TiO_2 Films of Dye-Sensitized Solar Cells via Nanoplasmonic Sensing. *Journal of Nanotechnology*, *2018*, 9808697. https://doi.org/10.1155/2018/9808697

Siwatch, S., Kundu, V. S., Kumar, A., Kumar, S., Chauhan, N., & Kumari, M. (2019). Effect of novel ZnO/Zn_2SnO_4 photoanode on the performance of dye sensitized solar cell. *Optik*, *194*, 163117.

Tang, B., & Hu, G. (2012). Two kinds of graphene-based composites for photoanode applying in dye-sensitized solar cell. *Journal of Power Sources*, *220*, 95–102.

Tang, B., Yu, H., Peng, H., Wang, Z., Li, S., Ma, T., & Huang, W. (2018). Graphene based photoanode for DSSCs with high performances. *RSC Advances*, *8*(51), 29220–29227.

Uğur, A., Gencer Imer, A., & Gülcan, M. (2022). Enhancement in the photovoltaic efficiency of dye-sensitized solar cell by doping TiO_2 with MIL-101 MOF structure. *Materials Science in Semiconductor Processing*, *150*, 106951. https://doi.org/10.1016/j.mssp.2022.106951

Uğur, A., Gencer Imer, A., Kaya, E., Karataş, Y., & Gülcan, M. (2022). Improved efficiency in dye sensitized solar cell (DSSC) by nano-MIL-101(Cr) impregnated photoanode. *Zeitschrift Für Naturforschung A*, *77*(1), 93–104. https://doi.org/10.1515/zna-2021-0175

Xie, Y., Huang, N., You, S., Liu, Y., Sebo, B., Liang, L., Fang, X., Liu, W., Guo, S., & Zhao, X. Z. (2013). Improved performance of dye-sensitized solar cells by trace amount Cr-doped TiO_2 photoelectrodes. *Journal of Power Sources*, *224*, 168–173. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2012.09.078

Zhang, H., Zhao, M., Yang, Y., & Lin, Y. S. (2019). Hydrolysis and condensation of ZIF-8 in water. *Microporous and Mesoporous Materials*, *288*, 109568.

Zhang, Y., Zhou, N., Zhang, K., & Yan, F. (2017). Plasmonic copper nanowire@ TiO_2 nanostructures for improving the performance of dye-sensitized solar cells. *Journal of Power Sources*, *342*, 292–300. https://doi.org/10.1016/j.jpowsour.2016.12.068

Zhou, X., Yang, J., Cheng, J., Qiang, Y., Shi, H., & Xie, Y. (2018). High-efficiency ZnO/NiO composite photoanodes with $Zn(Ac)_2$ ethanol solution-processed for dye-sensitized solar cells. *Journal of Alloys and Compounds*, *765*, 287–298.

REFERENCES

Coniglio, N., Cross, C.E., Michael, T., Lammers, M. 2008. Defining a critical weld dilution to avoid solidification cracking in aluminum. Welding Journal 87(9):237-s to 247-s.

Dudas, J.H., 1966. Preventing weld cracks in high strength aluminum alloys. Welding journal, 45, p.3.

Kannengiesser, T., Boellinghaus, T., 2014. Hot cracking tests—an overview of present technologies and applications. Weld World, 58: 397–421.

Kou, S., 2015a. A criterion for cracking during solidification. Acta Materialia, 88, pp.366-374.

Kou, S., 2015b. A simple index for predicting the susceptibility to solidification cracking. Weld J, 94(12), pp.374s-388s.

Kou, S., 2020. Welding Metallurgy, 3rd edition. J. Wiley and Sons, Hoboken, NJ.

Matsuda, F., Nakagawa, H., Nakada, K., Okada, H. 1979. The VDR cracking test for solidification cracking susceptibility of weld metals and its application to aluminum alloys. Transactions of JWRI 8:85–95.

Quiroz, V., Gumenyuk, A., & Rethmeier, M. (2012). Investigation of the hot cracking susceptibility of laser welds with the controlled tensile weldability test. *The Journal of Strain Analysis for Engineering Design*, *47*(8), 587-599.

Soysal, T. and Kou, S., 2020. Role of liquid backfilling in reducing solidification cracking in aluminium welds. Science and Technology of Welding and Joining, 25(5), pp.415-421.

Soysal, T., Kou S., 2017. A simple test for solidification cracking susceptibility and filler metal effect. Weld J., 96(10):389-s–401-s

Soysal, T., Kou, S., 2018. A simple test for assessing solidification cracking susceptibility and checking validity of susceptibility prediction. Acta Materialia, 143, pp.181-197.

Soysal, T., Kou, S., 2019. Effect of filler metals on solidification cracking susceptibility of Al alloys 2024 and 6061. Journal of Materials Processing Technology, 266, pp.421-428.

Editör: Doç. Dr. Tayfun Tutak

Açık ve Uzaktan Eğitim

International Research in the Field of Open and Distance Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

AÇIK VE UZAKTAN EĞİTİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

International Research in the Field of Open and Distance Education

Editör: Doç. Dr. Tayfun Tutak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-028-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

AÇIK VE UZAKTAN EĞİTİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

International Research in the Field of Open and Distance Education
Editör: Doç. Dr. Tayfun Tutak
IV+70 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-028-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

REFERENCES

Ak, M, Şahin, L, Çiçekler, A., & Ertürk, M. (2020). An overview of Istanbul university's distance education practices during the covıd-19 pandemic. *İstanbul University Journal of Sociology, 40*(2), 889-930. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iususyoloji/issue/60016/842214

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2023). Challenging the status quo and exploring the new boundaries in the age of algorithms: Reimagining the role of generative AIin distance education and online learning. *Asian Journal of Distance Education, 18*(1), i-viii. https://doi.org/10.5281/zenodo.7755273

Büyüköztürk, Ş. (2015). *Veri analizi el kitabı [Data analysis handbook for social sciences]* (10th Edition). Pegem Academy.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Scientific research methods* (20th ed.). Pegem Akademi.

Carney, S. (2009). Negotiating policy in an age of globalization: Exploring educational "policy scopes" in Denmark, Nepal and China. *Comparative Education Review, 53*(1), 63–88. https://doi.org/10.1086/593152

Cavanaugh, C., Gillan, K. J., Kromrey, J., Hess, M., & Blomeyer, R. (2004). *The effects of distance education on K-12 student outcomes: A meta-analysis.* Learning Point Associates/North Central Regional Educational Laboratory (NCREL).

Chiemeke, S., & Imafidor, O. M. (2020). Web-based learning in periods of crisis: Reflections on the impact of Covid-19. *International Journal of Computer Science & Information Technology, 12*(3), 33-46. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3650893

Cohen, A. M., & Brawer, F. B. (2003). *The American community college* (4th ed.). Jossey-Bass.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. New York: Routledge. Retrieved from https://gtu.ge/Agro-Lib/RESEARCH%20METHOD%20COHEN%20ok.pdf at 24.05.2024.

Creswell, J. W. (2007). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (3rd. ed.). United States of America: Sage Publication. Retrieved from https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_609332/objava_105202/fajlovi/Creswell.pdf at 24.05.2024.

Ergüney, M. (2015). Massıve Open Onlıne Course, The future of distance education: MOOC (Massive Open Online Course)]. *Journal of Research in Education and Teaching, 4*(4), 15-22.

Farris, P. W., Haskins, M. E. & Yemen, G. 2003. Executive education programs go back to school. *Journal of Management Development 22* (9), 784–802. https://doi.org/10.1108/02621710310495775

Gunawardena, C. N., & McIsaac, M. S. (2013). *Distance education. In Handbook of research on educational communications and technology* (pp. 361-401). Routledge. Retrieved from https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.118.9695&rep=rep1&type=pdf at 24.05.2024.

Hall, D., & Knox, J. (2009). Issues in the education of TESOL teachers by distance education. *Distance Education, 30*(1), 63- 85. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01587910902845964

Hebebci, M. T., Bertiz, Y., & Alan, S. (2020). Investigation of views of students and teachers on distance education practices during the Coronavirus (Covid-19) Pandemic. *International Journal of Technology in Education and Science (IJTES), 4*(4), 267-282. https://ijtes.net/index.php/ijtes/article/view/113/0

Jaggars, S. S. (2014). Choosing between online and face-to-face courses: Community college student voices. *American Journal of Distance Education, 28*(1), 27-38. https://doi.org/10.1080/08923647.2014.867697

Jin, S. H. (2005). Analyzing student-student and student-instructor interactıon through multiple communıcatıon tools in web-based learning. *International Journal of Instructional Media, 32*(1) 59-67. https://eric.ed.gov/?id=EJ698802

Kang, B. (2021). *How the COVID-19 pandemic is reshaping the education service*. The Future of Service Post-COVID-19 Pandemic, Volume 1: Rapid Adoption of Digital Service Technology, 15-36.

Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N., & Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi [Examining teachers' perceptions of the benefit of distance education]. *Humanistic Perspective, 3*(1), 209-224. https://doi.org/10.47793/hp.844113

Kearsley, G. (2002). Is online learning for everybody? *Educational Technology, 42*(1), 41-44. https://www.jstor.org/stable/44428721

Krstić, S. M., & Radulović, L. M. (2021). Evaluating Distance Education. In Serbia During the Covid-19 Pandemic. *Problems of Education in the 21st Century, 79*(3), 467-475. http://www.scientiasocialis.lt/pec/node/1411

Livari, N., Sharma, S., & Ventä-Olkkonen, L. (2020). Digital transformation of everyday life–How Covid-19 pandemic transformed the basic education of the young generation and why information management research should care? *International Journal of Information Management, 55*(2020), 1-6. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0268401220310264

Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage. Retrieved from https://books.google.com.tr/books?id=U4lU_-wJ5QEC&printsec=frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f=false at 24.05.2024.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2021). *Announcements and press releases.* Retrieved from https://www.meb.gov.tr at 24.05.2023.

Pregowska, A., Masztalerz, K., Garlińska, M., & Osial, M. (2021). A worldwide journey through distance education-from the post office to virtual, augmented and mixed realities, and education during the COVID-19 pandemic. *Education Sciences, 11*(3), 118-130. https://doi.org/10.3390/educsci11030118

Rachmadtullah, R., Aliyyah, R. R., Samsudin, A., Syaodih, E., Nurtanto, M., & Tambunan, A. R. S. (2020). The perceptions of primary school teachers of online learning during the Covid-19 pandemic period: A case study in Indonesia. *Journal of Ethnic and Cultural Studies, 7*(2), 90-109. http://www.ejecs.org/index.php/JECS/article/view/388/0

Romiszowski, A. J. (2004). How's the e-learning baby? Factors leading to success or failure of an educational technology innovation. *Educational Technology, 44*(1), 5-27. https://asianvu.com/digital-library/elearning/elearning_failure_study-romiszowsky.pdf

Schlosser, L. A., & Simonson, M. (2010). Defining distance education. In L. A. Schlosser & M. Simonson (Eds.), *Distance education: Definition and glossary of terms* (pp. 1–37). Information Age.

Simonson, M., Smaldino, S., Albright, M., & Zvacek, S. (2008). *Teaching and learning at a distance: Foundations of distance education* (4th ed.). Prentice Hall.

Sözen, N. (2020). An investigation on distance education applications in the Covid 19 process. *Eurasian Journal of Social and Economic Research, 7*(12), 302-319. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/58844/821764 at 24.05.2024.

Tzifopoulos, M. (2020). In the shadow of Coronavirus: Distance education and digital literacy skills in Greece. *International Journal of Social Science and Technology, 5*(2), 1-14.

United Nations Educational Scientific and Cultural Organization [UNESCO] (2021). *More on UNESCO's COVID-19 Education Response.* Published report. Retrieved from https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences at 24.05.2024.

Unıted States Agency International Development [USAID]. (2021). *Education and COVID-19*. Published Report. Retrieved from https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED612723.pdf at 24.05.2024.

World Health Organization [WHO]. (2020). *Mental health and psychosocial considerations during the COVID-19 outbreak.* June 2020 Published Report. Retrieved from https://reliefweb.int/report/syrian-arab-republic/mental-health-and-psychosocial-response-during-covid-19-outbreak-june?gclid=Cj0KCQjwnoqLBhD4ARIsAL5JedI4FcaTZjj-9iEB3F2XU5CLiVDz_90Di0w8KQrF2zhfBz_1snsdMNQaAo-tEALw_wcB at 24.05.2024.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Qualitative research methods in social sciences,* (10th Edition). Seçkin Publication.

Zawacki-Richter, O., & Naidu, S. (2016). Mapping research trends from 35 years of publications in Distance Education. *Distance Education, 37*(3), 245-269. https://doi.org/10.1080/01587919.2016.1185079

KAYNAKÇA

Aktürk, C., ve Çubukçu, C. (2021, March 16). Examination of Support Requests of University Students in Distance Learning during the COVID-19 Pandemic. *Proceedings*, *7*, 4019. https://doi.org/10.3390/proceedings2021074019

AlKhamaiseh, O. S. (2021). The role of educational counselors in developing students' acceptance of online learning during covid 19 pandemic in jordan: educational counselors and students' acceptance of online learning. *Journal of Educational and Social Research*, *11*(3), 20. https://doi.org/10.36941/jesr-2021-0048

Anderson, T. (2003). Getting the mix right again: an updated and theoretical rationale for interaction. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, *4*(2). https://doi.org/10.19173/irrodl.v4i2.149

Arora, A. K., ve Srinivasan, R. (2020). Impact of Pandemic COVID-19 on the Teaching-Learning Process: A Study of Higher Education Teachers. *Prabandhan: Indian Journal of Management*, *13*(4), 43-56.

Atubi, A. O., ve Obro, S. (2020). Covid-19 Pandemic Lockdown and the Upsurge of Online Learning: Prospects for Social Studies in Nigeria. *Journal of Education and Social Sciences*, *7*(1), 67-83.

Aygin, D., ve Gül, A. (2023). COVID-19 ve uzaktan eğitim. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 11-21. https://doi.org/10.52881/gsbdergi.987196

Balaman, F., ve Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(1), 52-84. https://www.itobiad.com/tr/pub/issue/60435/769798

Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(1), 231-274. https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/issue/38061/399955

Barrot, J S., Llenares, I I., ve Rosario, L S D. (2021, May 28). Students' online learning challenges during the pandemic and how they cope with them: The case of the Philippines. *Springer Science+Business Media*, *26*(6), 7321-7338. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10589-x

Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, *15*(4), 131-151. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44460

Braun, V., ve Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, *3*(2), 77-101.

Coşanay, G., Karali, Y., Aydemir, H., ve Şen, M. (2020). COVID-19 salgın sürecinde uzaktan eğitimde yaşanan sorunlara ilişkin veli ve öğrenci görüşleri. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi / Electronic Journal of Social Sciences*.

Can, E. (2020). Coronavirus (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye'de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Eğitim ve Bilim*, *45*(2), 15-32.

Chomunorwa, S., Mashonganyika, E. S., ve Marevesa, A. (2023). Digital transformation and post-Covid-19 education in South Africa: A review of literature. *South African Computer Journal*, *35*(1), 91-100.

Çakın, M., ve Külekçi Akyavuz, E. (2020). The Covid-19 process and its reflection on education: An analysis on teachers' opinions. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *6*(2), 165-186.

Daniel, S. J. (2020). Education and the COVID-19 Pandemic. *Prospects*, *49*(1-2), 91-96.

Doğan, M., ve Koçak, N. (2020). EBA Sistemi Bağlamında Uzaktan Eğitim Faaliyetleri Üzerine Bir İnceleme. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, *9*(2), 80-97.

Duban, N., ve Şen, D. (2020). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Covid-19 Pandemi Sürecine İlişkin Görüşleri. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, *12*(4), 90-105.

Erkoca, M. C. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğrenci ilgisi – bir çalışma. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 148-163.

Elçi, İ., ve Tünkler, V. (2022). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin COVID-19 döneminde gerçekleştirilen acil uzaktan eğitim sürecine ilişkin deneyimleri ve yeni normale dair öngörüleri. *Yaşadıkça Eğitim*, *36*(2), 307-324.

Erişen, Y. (1997). Öğretim elemanlarının dönüt ve düzeltme davranışlarını yerine getirme dereceleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, *3*(1), 45-62.

Gönder, H. Y., Fidan, M., Demirel, M. G., Soybelli, M., Alkurt, S., ve Yüksel, İ. B. (2022). Dentistry students after the covid-19 outbreak—have views on distance education changed?. *International Dental Research*, *12*(Suppl. 1), 34-43. https://doi.org/10.5577/intdentres.440

Güler, A., Halıcıoğlu M. B., ve Taşğın, S. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Harris, L. R., Dargusch, J., Ames, K., ve Bloomfield, C. (2020). Catering for 'very different kids': distance education teachers' understandings of and strategies for student engagement. *International Journal of Inclusive Education*, *26*(8), 848-864. https://doi.org/10.1080/13603116.2020.1735543

Keegan, D. (1996). *Foundation of Distance Education* (3rd ed.). London: Routledge.

Jena, P. K. (2020). Impact of pandemic COVID-19 on Education in India. *International Journal of Current Research*, *12*(7), 12582-12586.

Karadağ, E., ve Yücel, C. (2020). Yeni tip koronavirüs pandemisi döneminde üniversitelerde uzaktan eğitim: lisans öğrencileri kapsamında bir değerlendirme çalışması. *Yükseköğretim Dergisi*, *10*(2), 181-192.

Keegan, D. (1996). *Foundation of Distance Education* (3rd ed.). London: Routledge.

Keleş, M. K., ve Özel, S. A. (2016). A review of distance learning and learning management systems. *Virtual Learning*. https://doi.org/10.5772/65222

Kocayiğit, M., ve Uşun, S. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları (Burdur İli Örneği). *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, *13*(2), 112-130.

Longhurst, R. (2009). Interviews: In-Depth, Semi-Structured. In *The SAGE Handbook of Qualitative Research*, 580-584. https://doi.org/10.1016/B978-008044910-4.00458-2.

Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Merriam, S. B., ve Tisdell, E. J. (2016). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. San Francisco, CA: Jossey Bass.

Moore, M. G. (1997). Etkileşimsel mesafe teorisi. D. Keegan (Ed.), *Uzaktan eğitimin teorik ilkeleri* içinde (s. 22–38). Routledge.

Nechita, F., Rățulea, G G., Borcoman, M., Sorea, D., ve Leluțiu, L M. (2023, January 12). Hybrid Events as a Sustainable Educational Approach for Higher Education. *Multidisciplinary Digital Publishing Institute*, *2*(1), 29-44. https://doi.org/10.3390/higheredu2010003

Neuman, L. W. (2014). *Social research methods: qualitative and quantitative approaches*. Essex: Pearson Education Limited.

Osmanoğlu, A. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Televizyonlu Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Journal of Education and New Approaches*, *6*(2), 45-59.

Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Punch, K. F. (2011). *Sosyal araştırmalara giriş: nicel ve nitel yaklaşımlar*. (Çev: D. Bayrak, H. B. Aslan ve Z. Akyüz). Ankara: Siyasal Kitapevi.

Sarı, M., ve Nayır, F. (2020). Pandemi Dönemi: Eğitim ve Sorunlar. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *6*(3), 154-171.

Semmar, Y. (2006). Distance Learners and Academic Achievement: The Roles of Self-Efficacy, Self-Regulation and Motivation. *Journal of Adult and Continuing Education*, *12*, 244 - 256. https://doi.org/10.7227/JACE.12.2.9.

Şahin, S. (2023). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına göre Covid-19 pandemisinin eğitim öğretim sürecine etkisi: Dicle Üniversitesi örneği. Yüksek lisans tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2020). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). https://en.unesco.org/covid19/educationresponse

Woof, B. (1996,). Navigational issues and strategies in non-linear online education. *SIGCHI Bulletin*, *28*(1), 41-46. https://doi.org/10.1145/238215.238242

World Health Organization. (2020a). *Coronavirus disease (COVID-19) pandemic*. Retrieved from https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, Y., Karşal, E., ve Bağcı, H. (2021). Examining the instructors' perspectives on undergraduate distance learning music instrument education during the COVID-19 pandemic. *Journal of Pedagogical Research*, *5*(2), 184-206. https://doi.org/10.33902/jpr.2021270107

Yılmaz, E., Güner, B., Mutlu, H., Doğanay, G., ve Yılmaz, D. (2020). *Veli algısına göre pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinin niteliği*. Palet Yayınları.

Zidan, T. (2015). Teaching Social Work in an Online Environment. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, *25*(3), 228–235. https://doi.org/10.1080/10911359.2014.1003733

KAYNAKÇA

Ağçam, R., Akbana, Y. E., & Rathert, S. (2021). Dealing with Emergency Remote Teaching: The Case of Pre-Service English Language Teachers in Turkey. *Journal of Language and Education, 7*(4), 16-29.

Aksoy, D. A., Bozkurt, A., & Kurşun, E. (2021). Yükseköğretim öğrencilerinin Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik algıları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(3), 285-308.

Artsın, M., & Kahraman, Ü. (2024). *Türkiye'de Gerçekleştirilen Uzaktan Eğitim Çalışmalarının İncelenmesi*. 11. International Eurasian Educational Research Congress. Kocaeli, Türkiye.

Ata Baran, A. & Baran, H. (2021). An investigation of mathematics teachers' emergency remote teaching experiences. *Turkish Online Journal of Distance Education, 22* (4), 102-113.

Avcı, N. (2023). Orada kimse var mı? Öğretmenlerin acil uzaktan öğretim deneyimlerine ilişkin görüşler. *Journal of Qualitative Research in Education*, 34, 1-22.

Bayraktar-Özer, Ö. & Söylemez, A. S. (2023). Interpreter training during COVID-19: Emergency remote teaching experiences of trainers. *Across Languages and Cultures, 24* (1), 85-105.

Bozkurt, A., Akgun-Ozbek, E., Yilmazel, S., Erdogdu, E., Ucar, H., Guler, E., ... & Aydin, C. H. (2015). Trends in distance education research: A content analysis of journals 2009-2013. *International Review of Research in Open and Distributed Learning, 16*(1), 330-363.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 112-142.

Creswell, J. W. (2014). Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches (4th ed.).London: Sage Publications Ltd.

Çakır, H., Taban, G., & Taşer, M. (2023). Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim planlaması ve yönetim yaklaşımları. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(1), 107-122.

Dinçer, P. & Yavuz, H. (2023). Behind the screen: A case study on the perspectives of freshman EFL students and their instructors. *Education and Information Technologies*, (2023) 28, 11881-11920.

Erdem-Aydin, İ. (2021). Investigation of higher education instructors' perspectives towards emergency remote teaching. *Educational Media International, 58* (1), 78-98.

Erdem Aydın İ., Kaya S., İşkol S., & İşcan A., (2019). Anadolu Üniversitesi uzaktan eğitim bölümünde yayınlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 9*(3), 430-441. https://doi.org/10.5961/jhes.2019.343

Fosslien, L., & Duffy, M. W. (2020). How to combat zoom fatigue. *Harvard Business Review, 29*(1), 1-6.

Gökmen, Ö. F., Uysal, M., Yaşar, H., Kırksekiz, A., Güvendi, G. M., & Horzum, M. B. (2017). Türkiye'de 2005-2014 yılları arasında yayınlanan uzaktan eğitim tezlerindeki yöntemsel eğilimler: Bir içerik analizi. *Eğitim ve Bilim, 42*(189).

Göktaş, Y., Küçük, S., Aydemir, M., Telli, E., Arpacık, Ö., Yıldırım, G., & Reisoğlu, İ. (2012). Türkiye'de eğitim teknolojileri araştırmalarındaki eğilimler: 2000-2009 dönemi makalelerinin içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi, 12*(1), 177-199.

Özüdoğru, F. (2021). Turkish preservice teachers' experiences with emergency remote teaching: A phenomenological study. *Issues in Educational Research, 31*(1), 166-187.

Polat, S., & Ay, O. (2016). Meta-sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 4*(2), 52-64.

Sarı, T. ve Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies, 15*(4), 959-975.

Sarı, T. & Nayır, F. (2020). Challenges in Distance Education During the (Covid-19) Pandemic Period. *Qualitative Research in Education, 9*(3), 328-360.

Sarıer, Y. & Uysal, Ş. (2022). Emergency remote teaching during Covid-19 pandemic: challenges, opportunities and future suggestions. *Turkish Online Journal of Distance Education, 23* (4), 183-195.

Seyhan, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimleri ve görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 7*(3), 65-93.

Sezgin, S. (2021). Acil uzaktan eğitim sürecinin analizi: Öne çıkan kavramlar, sorunlar ve çıkarılan dersler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(1), 273-296.

Tekin, O. (2023). Examination of teacher experiences regarding to the emergency remote teaching process during the Covid-19 pandemic: A phenomenological study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38* (2), 213-230.

UNESCO. (2020). School closures caused by Coronavirus (Covid-19). UNESCO. https://en.unesco.org/covid19/educationresponse

Yıldırım, K. (2020). İstisnai bir uzaktan eğitim-öğretim deneyiminin öğrettikleri. *Alanyazın, 1*(1), 7-16.

Zawacki-Richter, O., Alturki, U., & Aldraiweesh, A. (2017). Review and content analysis of the international review of research in open and distance/ distributed learning (2000–2015). *International Review of Research in Open and Distributed Learning, 18*(2), 1-26.

Editör:
Doç. Dr. Tuğba Mutlu Bozkurt

Spor Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar -XIII

EĞİTİM
yayınevi

SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XIII

Editör: Doç. Dr. Tuğba Mutlu Bozkurt

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-027-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XIII

Editör: Doç. Dr. Tuğba Mutlu Bozkurt
VI+98 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-027-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akın, E. (2017). Türkiye'de spor yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik. *Spor Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 15-28.

Barget, E. T., & Magee, J. (2004). The economics of sport. In *The Oxford Handbook of Sport and Spectacle* (pp. 381-404). Oxford University Press.

Chadwick, S., & Arthur, D. (2007). *International cases in the business of sport*. Butterworth-Heinemann.

Council of Europe. (2021): https://en.wikipedia.org/wiki/Council_of_Europe (E.T.: 12.12.2024)

European Commission. (2022): https://en.wikipedia.org/wiki/Council_of_Europe (E.T.: 12.12.2024)

Fort, R., & Quirk, J. (2010). *Cross-border rivalry in professional sports leagues*. Springer.

Garcia, B., & Rodriguez, P. (2011). The financial sustainability of professional football clubs in Europe. *Sport, Business and Management: An International Journal*, *1*(3), 258-278.

Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2023): https://gsb.gov.tr/ (E.T.: 16.11.2024)

Gökçe, A. (2021). Spor kulüplerinde demokratik katılım ve yönetişim. *Spor Yönetimi Dergisi*, *25*(1), 45-58.

Gratton, C., & Jones, I. (2004). The European sport model. In *The Oxford Handbook of Sport and Spectacle* (pp. 405-424). Oxford University Press.

Heinemann, K. (2000). Introduction: The "European sports model"–A theoretical framework and an empirical approach. In *Sports and European integration* (pp. 1-20). Palgrave Macmillan, London.

Henry, I., & Lee, B. (2004). The governance of world sport. In *The Oxford Handbook of Sport and Spectacle* (pp. 425-444). Oxford University Press.

Houlihan, B. (2009). *Sport and society: A student introduction*. Sage.

Kılıç, S. (2010). Türk spor yönetiminin dünden bugüne yapısal analizi: Yeni kamu yönetimi ve yönetişim yaklaşımları açısından bir değerlendirme. *Amme İdaresi Dergisi*, *43*(4), 1-24.

Mullin, B. J., Hardy, S., & Sutton, W. A. (2017). *Sport marketing*. Human Kinetics.

Özdemir, C. (2020). Sporda etik ve değerler eğitimi. *Spor Eğitimi ve Bilim Dergisi*, *15*(3), 120-135.

Parent, M. M. (2012). The role of sport federations in the governance of world sport. *Sport in Society*, *15*(5), 633-648.

Şahin, M. (2015). Türkiye'de spor kulüplerinin finansman sorunları ve çözüm önerileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 1-14.

Slack, T. (2002). The commercialisation of sport. In *The business of sport* (pp. 1-22). Routledge.

Tiryaki, Ş. (2019). Spor federasyonlarının özerkliği ve spor yönetişimi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *24*(2), 280-295.

Tok, S. (2018). Governance of sport in Turkey. In *Routledge Handbook of Sport and Politics* (pp. 381-391). Routledge.

TÜİK. (2023): https://www.tuik.gov.tr/ (E.T.: 03.12.2024)

UEFA. (2023): https://www.uefa.com/ (E.T.: 27.10.2024)

Wilson, J. (2009). The European model of sport: The future. *International Journal of Sport Policy and Politics*, *1*(1), 105-119

KAYNAKÇA

Akyol, C., & Akkaşoğlu, S. (2020). Gençlerin boş zamanlarında rekreasyon faaliyetlerine katılım engelleri üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8 (3), 2072-2089.

Alexandris, K., & Carroll, B., (1997). Demographic differences in the perception of constraints on recreational sport participation result from a study in greece. *Leisure Studies,* 16, 107, 125.

Altay O. (2019). *Rekreatif amaçlı dans faaliyetlerine katılan bireylerin mutluluk düzeylerinin yaşam kalitesi üzerine etkisinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Argyle, M., & Martin, M. (1991). *The Psychological Causes of Happiness*. Oxford: Pergamon.

Ayhan C. (2022). *Serbest Zaman İlgilenimi, Rekreasyonel Akış Deneyimi, Rekreasyonel Fayda ve Serbest Zaman Tatmininin Tekrar Katılım Niyeti Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi. Sakaraya: Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi.

Bailey, A. W. & Fernando, I. K. (2012). Routine and project-based leisure, happiness, and meaning in life. *Journal of Leisure Research*. 44(2), 139-154.

Bal, P. N., & Gülcan, A. (2014). Genç yetişkinlerde iyimserliğin mutluluk ve yaşam doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Asian Journal of Instruction (E-AJI)*, *2*(1 (ÖZEL)), 41-52.

Brajssa-Zganec, A., Merkas, M. & Sverko, I. (2011). Quality of life and leisure activities: how do leisure activities contribute to subjective well-being? *Social Indicators Research*, 102(1), 81-91.

Bucher, R. D., & Bucher, C. A. (1974). *Recreation for today's society*. Newjersey: Prentice-Hall.

Busseri, M. A., & Sadava, S. W. (2011), A review of the tripartite structure of subjective well-being: Implications for conceptualization, operationalization, analysis and synthesis, *Personality and Social Psychology,* 15(3), 290-314.

Can, E. (2015). Boş zaman, rekreasyon ve etkinlik turizmi ilişkisi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 10 (1) 1-17.

Cevizci, A., (2002). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Paradigma.

Chang, H., Hung, J. & Wang, H. (2010). The study of participation motivation, enduring ınvolvement and happiness of mountain hikers. *Journal of Sport,Leisure and Hospitality Research*, 12, 35-49.

Chazan, A.C., Campos, M.R. & Portugal, F.B. (2015). Quality of life of medical students at the State University of Rio de Janeiro (UERJ), measured using Whoqol-bref: a multivariate analysis. *Cien Saude Colet*, 20, 547-560.

Crawford D, Jackson E, & Godbey G, (1991). A hierarchial model of leisure constraints. *Leisure Sciences, 13*, 309-320.

Csikszentmihalyi, M. & Wong, M. (1991). *The situational and personal correlates of happiness: A cross-national comparison.* In N. S. Michael Argyle (Ed.), Fritz strack. Subjective well-being: An interdisciplinary perspective. Pergamon.

Demir, C. (2003). *Demografik özellikler ile sağlanan imkânların sportif faaliyet tercihleri üzerine etkileri; üniversite gençliğine yönelik bir uygulama*, 1. Gençlik, boş zaman ve doğa sporları sempozyumu, Ankara: Türk Hava Kurumu.

Demirel, M. (2019). Leisure involvement and happiness Levels of Individuals Having Fitness Center Membership. *Journal of Education and Learning*, 8(6), 140-149.

Diener, E. (2000). Subjective well-being: the science of happiness and a proposal for a national ındex, *American Psychologist*, 55(1), 34-43.

Diener, E., & Tay, L. (2015). Subjective well-being ve human welfare around the world as reflected in the Gallup World. *Poll. Int J Psychol*, 50(2), 135-149.

Dogan, T., & Sapmaz, F. (2012). Examination of psychometric properties of the Turkish version form of the Oxford Happiness Questionnaire in university students. *Dusunen Adam*, *25*(4), 297.

Erenci, T. (2006). *Bir üniversite yerleşkesinde rekreasyon ihtiyacı ve planlanması (Umuttepe örneği).* Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Gedik, N. (1985). Gençliğin boş zamanları değerlendirmesi sorunları. *Tüm Hemşireler Dergisi*, 35.

Gumus, H., & Isik, O. (2018). The relationship of physical activity level, leisure motivation and quality of life in candidate teachers. *International Journal of Progressive Education*, *14*(5), 22-32.

Güçlü M. (2013). Gençlik döneminde boş zaman faaliyetlerinin yeri ve önemi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi,* 1 (1), 158-169.

Güzel, B., Oğur, V., Kaya, E., Karaer, H., Şılak, E., Gördes, H. M., ... & Topgün, N. (2024). Öğretmenlerin doyum düzeyleri ile mutluluk düzeyleri arasındaki ilişki. *Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, *8*(39), 331-341.

Hacıoğlu N., Gökdeniz, A. & Dinç, Y. (2003). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*, 54-62, Edt: A. Gökdeniz. Ankara, Detay.

Hacıoğlu, N., Dinç., Y. & Gökdeniz, A. (2009). Boş zaman ve rekreasyon yönetimi. Ankara: Detay.

Hasson, G. (2018). *Happiness How to get ınto the habitof being happy*. John Wiley & Sons.

Hills, P., & Argyle, M. (1998). Positive moods derived from leisure and their relationship to happiness and personality. *Personality and individual differences*, *25*(3), 523-535.

Horner, S. & Swarbrooke, J. (2005). *Lesiure Marketing a Global Perspective*. London: Elsevier Butterworth-Heinemann: MA.

Karaküçük S. (2005). *Rekreasyon, boş zamanları değerlendirme*, 5. Baskı, Ankara: Gazi.

Karaküçük, S. (1995). *Rekreasyon boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor.

Karaküçük, S. (2008). *Rekreasyon boş zamanı değerlendirme*. (6. Baskı), Ankara: Gazi.

Karaküçük, S. (2014). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. Ankara: Gazi.

Karaküçük, S. (2016). *Rekreasyon bilimi*, Ankara: Gazi.

Karaküçük, S., & Başaran, Z. (1996). Stresle başa çıkmada rekreasyon faktörü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 1(4), 55-64.

Karaküçük, S., & Gürbüz, B. (2007). *Rekreasyon ve kentleşme*, 107.Ankara: Gazi.

Kaya, İ. (2013). *Çekim unsurları ile rekreatif alışveriş, tatmin ve yeniden satın alma niyeti arasındaki ilişki.* (Doktora Tezi). Eskişehir, Anadolu Üniversitesi.

Kozak, N. (2006). Turizm pazarlaması, Ankara: Detay.

Kurtipek, S., Güngör, N. B., & Durhan, T. A. (2022). Rekreasyonel faydanın açıklanmasında bilinçli farkındalığın rolü. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, *5*(Özel Sayı 2), 749-759.

Liu, H.,& Da, S. (2020). The relationships between leisure and happiness-A graphic elicitation method. *Leisure Studies*, 39(1), 111-130.

Lu, L. & Hu, C. H. (2002). Experiencing Leisure: The Case Of Chinese University Students. *Fu Jen Studies: Science and Engineering*, 36, 1–21.

Lucas, R. E., Clark, A. E., Georgellis, Y. & Diener, E. (2003). Reexamining adaptation and the set point model of happiness: reactions to changes in marital status. *Journal of personality and social psychology*, 84(3), 527.

Lyubomirsky, S. (2007). *The How of happiness: A scientific approach to getting the life you want*. New York: The Penguin.

Lyubomirsky, S., King, L., & Diener, E. (2005). The Benefits of Frequent Positive Affect: Does Happiness Lead to Success? *Psychological Bulletin*, 131(6), 803-855.

Marar, Z. (2004). *Mutluluk paradoksu*. (S. Çağlayan, Çev.). İstanbul: Kitap.

Masaroğulları, G. & Koçakgöl, M. (2011). *Psikoloji sözlüğü*. Ankara: Nobel.

Nettle, D. (2005). *Happiness: The science behind your smile*. OUP Oxford.

Nyaupane, G. P. & Andereck K. L. (2008). Understanding travel constraints: application and extension of a leaisure constraints model. *Journal of Travel Research*, 46, 433–439.

Ortaç, B. (2019). Üniversite *personelinin rekreasyon etkinliklerine katılmasının mutluluk ve yaşam kalitesine etkisinin incelenmesi, Batman Üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Batman: Batman Üniversitesi.

Önal, L. (2017). Atatürk Üniversitesi *öğrencilerinin boş zaman tutumları ile boş zaman aktivitelerine katılımını engelleyen faktörlerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Önder, S. (2003). Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin rekreasyonel eğilim ve taleplerinin belirlenmesi üzerinde bir araştırma. *Selçuk Journal of Agriculture and Food Sciences*, 17(32), 31-38.

Öztürk, Y. (2021). *Modern toplumda rekreasyon ihtiyacı ve fayda farkındalığı*. Kül Avan, S., Şimşek, E. K., Yayla, Ö.ve Birinci, M. C.(ed.), Rekreasyon ve turizm araştırmaları, 7-13. İstanbul: Çizgi.

Paro, H.B., Morales, N.M., Silva, C.H., Rezende, C.H., Pinto, R.M. & Morales, R.R. (2010). Health-related quality of life of medical students. *Med Educ*, 44, 227-35.

Pereira, F.E.L., Ribeiro, R.C., Oliveira, L.M.S., Araujo, J.L., Tabosa, M.N.R. & Gouveia, P.S. (2017). Correlatos da qualidade de vida com características de saúde e demográficas de estudantes de medicina. *Rev Bras Qual Vida*, 9, 247-60.

Rath, T., Harter, J. K. & Harter, J. (2010). *Wellbeing: the five essential elements*. Simon and Schuster.

Salihoğlu, T. (2016). Kentsel *yaşam kalitesinin yükseltilmesinde boş zaman aktivitelerinin rolü.* İstanbul Örneği, Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Sevindik, D. (2015). Orta *yaş dönemi bireylerde dindarlık- mutluluk ilişkisi*: Denizli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Stoeva, A. Z., Chiu, R. K., & Greenhaus, J. H. (2002), Negative affectivity, role stress, and work-family conflict, *Journal of Vocational Behavior*, 60, 1-16.

Tamer, K. (1998). *Sportif rekreasyon etkinliklerine liderlik eden antrenörlerin lider davranış boyutları*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara. Gazi Üniversitesi.

Tarhan, N. (2006). *Kendinizle barışık olmak: duyguların eğitimi*. İstanbul: Timaş.

Tay, L. & Diener, E. (2011), Needs and subjective well-being around the World. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(2), 354-365.

Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve rekreasyon terapisinin yaşam kalitesindeki rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi,* 23 (2), 248-252.

Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N. & Taş, İ. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Unsurların Analizi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 22, 69-83.

Veenhoven, R. (1989). *National wealth and individual happiness*. In K. G. Grunert & F. Ölander (Eds.), Understanding Economic Behaviour, (9-32). Kluwer Academic/Plenum Publishers. https://doi. org/10.1007/978-94-009-2470-3_2

Veenhoven, R., & Dumludağ, D. (2015). İktisat ve mutluluk. *İktisat ve Toplum Dergisi*, *58*(2), 46-51.

Yağcı, P. (2015). *Lisans düzeyinde rekreasyon bölümü müfredatlarının incelenmesi ve örnek müfredat çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Yıldız, Y. (2015). *Spor yapan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin sosyalleşme zaman doyumunun incelenmesi: Uşak Üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Adesida, Y., Papi, E., & McGregor, A. H. (2019). Exploring the role of wearable technology in

sport kinematics and kinetics: A systematic review. *Sensors, 19*(7), 1597.

Akkaya, B., & Salici, Ö. Ü. O. (2020). Kuersetin ve resveratrol tüketiminin elit adölesan atletizm mesafe koşucularının laktik asit düzeyleri ile koşu performansı üzerine etkilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Almusawi, H. A., Durugbo, C. M., & Bugawa, A. M. (2021). Wearable technology in education: A systematic review. *IEEE Transactions on Learning Technologies*, *14*(4), 540-554.

Baldassarri, S., García de Quirós, J., Beltrán, J. R., & Álvarez, P. (2023). Wearables and machine learning for improving runners' motivation from an affective perspective. *Sensors, 23*(3), 1608.

Benli, S. R., & Fırat, E. A. (2024). Tekno-girişimlerde dijital teknolojilerin yeri: Yapay zekâ. *Tekno-Girişimcilik*, *287*.

Cao, Y. (2022). How technology is revolutionizing sports training and healthcare teaching. *Journal of Commercial Biotechnology, 27(4).*

Chen, H. (2024). Advancements in human motion capture technology for sports: A comprehensive review. *Sensors & Materials, 36*(7), 2705-2726.

Cossich, V. R., Carlgren, D., Holash, R. J., & Katz, L. (2023). Technological breakthroughs in sport: Current practice and future potential of artificial intelligence, virtual reality, augmented reality, and modern data visualization in performance analysis. *Applied Sciences, 13*(23), 12965.

Crang, Z. L., Duthie, G., Cole, M. H., Weakley, J., Hewitt, A., & Johnston, R. D. (2021). The validity and reliability of wearable microtechnology for intermittent team sports: A systematic review. *Sports Medicine, 51*(4), 549-565.

Cummins, C., Orr, R., O'Connor, H., & West, C. (2013). Global positioning systems (GPS) and microtechnology sensors in team sports: a systematic review. Sports medicine, 43, 1025-1042.

Çakır, F. S., Aytekin, A., & Tüminçin, F. (2018). Nesnelerin interneti ve giyilebilir teknolojiler. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi, 4*(5), 84-95.

Delgado-Gonzalo, R., Lemkaddem, A., Renevey, P., Calvo, E. M., Lemay, M., Cox, K., ... & Bertschi, M. (2016, August). Real-time monitoring of swimming performance. In *2016 38th Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society (EMBC)* (pp. 4743-4746). IEEE..

Dhar, R., Kumar, A., & Karmakar, S. (2023). Smart wearable devices for real-time health monitoring. *Asian Journal of Medical Sciences, 14*(12), 1-3.

Ercan, S., Acar, H. T., & Aksöz, B. (2020). Spor hekimliğinde etik yaklaşımlar ve malpraktis. *Selçuk University Medical Journal, 36*(4), 279-285.

Ersoy, İ. C. (2008). Yürüyüş ve pilatesin orta yaştaki kadınlarda vücut kompozisyonuna etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

De Fazio, R., Mastronardi, V. M., De Vittorio, M., & Visconti, P. (2023). Wearable sensors and smart devices to monitor rehabilitation parameters and sports performance: An overview. *Sensors, 23*(4), 1856.

Gao, W., Emaminejad, S., Nyein, H. Y. Y., Challa, S., Chen, K., Peck, A., ... & Javey, A. (2016). Fully integrated wearable sensor arrays for multiplexed in situ perspiration analysis. *Nature, 529*(7587), 509-514.

Gençoğlu, C., & Asan, S. (2023). Dijital çağda sporcu beslenmesi ve yapay zeka. *Dijital Çağda Spor Araştırmaları I*, 91-105.

Gomez-Ruano, M. A., Ibáñez, S. J., & Leicht, A. S. (2020). Performance analysis in sport. *Frontiers in Psychology, 11*, 611634.

Güler, C., Alaca, Ç., Uysal, D. D., Kocaman, E., Özer, E., Birgili, F., & Özel, Y. (2022). *Sağlık Hizmetlerinde Yeni Yaklaşımlar*. Livre de Lyon.

Jin, X., Liu, C., Xu, T., Su, L., & Zhang, X. (2020). Artificial intelligence biosensors: Challenges and prospects. *Biosensors and Bioelectronics, 165*, 112412.

Kemiksiz, R. C. (2022). Kişisel veri güvenliği üzerine bir alan araştırması: Dijital yerliler ve dijital göçmenlerin güvenlik algıları. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 64-91.

Kuyulu, Ö. Ü. İ., & Metin, Ö. Ü. S. C. (2023). *Spor bilimleri alanında akademik değerlendirmeler* (No. 9). Duvar Yayınları.

Li, R. T., Kling, S. R., Salata, M. J., Cupp, S. A., Sheehan, J., & Voos, J. E. (2016). Wearable performance devices in sports medicine. *Sports Health, 8*(1), 74-78.

Loncar-Turukalo, T., Zdravevski, E., da Silva, J. M., Chouvarda, I., & Trajkovik, V. (2019). Literature on wearable technology for connected health: Scoping review of research trends, advances, and barriers. *Journal of Medical Internet Research, 21*(9), e14017.

Löklüoğlu, B. (2024). Sporcu performans analizi ve takibinde yeni nesil teknolojiler. *Spor & Bilim 2024-I*, 93-105.

Ma, N. (2023, September). Application of the artificial intelligence sensor principle in athlete training status testing system. In *2023 2nd International Conference on Artificial Intelligence and Computer Information Technology (AICIT)* (pp. 1-5). IEEE.

Malone, J. J., Lovell, R., Varley, M. C., & Coutts, A. J. (2017). Unpacking the black box: Applications and considerations for using GPS devices in sport. *International Journal of Sports Physiology and Performance, 12*(s2), S2-18.

Martín-Vaquero, J., Hernández Encinas, A., Queiruga-Dios, A., Bullón, J., Martínez-Nova, A., Torreblanca González, J., & Bullón-Carbajo, C. (2019). *Review on wearables to monitor foot temperature in diabetic patients*. Sensors, 19(4), 776.

Mitcham, C. (1994). *Thinking through technology: The path between engineering and philosophy.* University of Chicago Press.

Motti, V. G., & Motti, V. G. (2020). Introduction to wearable computers. In *Wearable interaction* (pp. 1-39). Springer.

Olsen, R. J., Hasan, S. S., Woo, J. J., Nawabi, D. H., & Ramkumar, P. N. (2024). *The fundamentals and applications of wearable sensor devices in sports medicine: A scoping review*. Arthroscopy: The Journal of Arthroscopic & Related Surgery.

Osborne, B. (2017). Legal and ethical implications of athletes' biometric data collection in professional sport. *Marquette Sports Law Review, 28*, 37-54.

Öniz, M., Koç, M., Göçer, İ., & Müniroğlu, R. S. (2024). Mobil uygulamalar ile atletik performansın değerlendirilmesinde güncel trendler. *Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 7*(1), 36-58.

Özbay, S., & Ulupınar, S. (2023). Sportif performans analizinde yeni nesil teknolojiler üzerine genel bir bakış. *Dijital Çağda Spor Araştırmaları 2*, 67-85.

Özoruç, S. (2024). Sporda teknolojik değişim: Dijital çağın sporla buluşması. *Spor & Bilim 2024-I*, 35-50.

Pakolpakçıl, A., Karaca, E., & Becerir, B. (2018). Halokromik akıllı tekstil yüzeyleri ve tıbbi amaçlı kullanım olanakları. *Tekstil ve Mühendis, 25*(111), 214-224.

Ramkumar, P. N., Kunze, K. N., Haeberle, H. S., Karnuta, J. M., Luu, B. C., Nwachukwu, B. U., & Williams, R. J. (2021). Clinical and research medical applications of artificial intelligence. *Arthroscopy: The Journal of Arthroscopic & Related Surgery, 37*(5), 1694-1697.

Mohammed, R. J., Marhoon, A. F., & Moslem, A. J. (2020). Combine wearable technique with Raspberry Pi to design sports assessment system. *International Journal of Computer Applications,* 177(36), 29-32. https://doi.org/10.5120/ijca2020919862

Schneider, C., Hanakam, F., Wiewelhove, T., Döweling, A., Kellmann, M., Meyer, T., ... & Ferrauti, A. (2018). Heart rate monitoring in team sports—a conceptual framework for contextualizing heart rate measures for training and recovery prescription. *Frontiers in Physiology, 9*, 639.

Seçkin, A. Ç., Ateş, B., & Seçkin, M. (2023). Review on wearable technology in sports: Concepts, challenges, and opportunities. *Applied Sciences, 13*(18), 10399.

Serçek, S., & Korkmaz, M. (2023). Sporda giyilebilir teknoloji üzerine sistematik bir literatür taraması. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9*(1), 77-92.

Shaffer, F., & Meehan, Z. M. (2020). A practical guide to resonance frequency assessment for heart rate variability biofeedback. *Frontiers in Neuroscience, 14*, 570400.

Swan, M. (2012). Sensor-enhanced wearable technology and its applications. *Journal of Personal and Ubiquitous Computing,* 16(4), 427-434. https://doi.org/10.1007/s00779-011-0422-x

Söğüt, T. (2023). Genç futbol oyuncularının içsel ve dışsal antrenman yüklerinin maç performans cevaplarıyla ilişkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Şentürk, E., & Özer, M. (2022). Sporda teknolojik gelişmeler. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2*(2), 49-63.

Tierney, P., & Clarke, N. (2019). A comparison of a smartphone app with other GPS tracking type devices employed in football. *Exercise Medicine, 3*(4).

Uludağ, H., & Gün, S. (2023). Beden odağında COVID-19 salgını: Dijitalleşme, gözetim ve öz-takip. *Yeni Medya, (14)*, 155-177.

Ustalar, A., Şentürk, A., & Eler, N. (2023) Spor bilimlerinde yapay zekâ kullanım alanları. *Küreselleşen Dünyada Spor Bilimleri I*ı, 19.

Yang, L., Amin, O., & Shihada, B. (2024). Intelligent wearable systems: Opportunities and challenges in health and sports. *ACM Computing Surveys, 56*(7), 1-42.

Yıldız, K. (2024). Elektro eğirme tekniği ile geliştirilen tekstil yapılarının elektriksel iletkenlik ve elektromekanik özelliklerinin incelenmesi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Zadeh, A., Taylor, D., Bertsos, M., Tillman, T., Nosoudi, N., & Bruce, S. (2021). Predicting sports injuries with wearable technology and data analysis. *Information Systems Frontiers, 23*, 1023-1037.

KAYNAKÇA

Akın, E. (2017). Türkiye'de spor yönetiminde şeffaflık ve hesap verebilirlik. *Spor Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 15-28.

Aykin, A. G., & Bilir, F. P. (2012). Hükümet programları ve spor politikaları. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, *14*(2), 117-126.

Barget, E. T., & Magee, J. (2004). The economics of sport. In *The Oxford Handbook of Sport and Spectacle* (pp. 381-404). Oxford University Press.

Bursalıoğlu, Z. (1987). *Spor politikası*. Gazi Üniversitesi Yayınları.

Chadwick, S., & Arthur, D. (2007). *International cases in the business of sport*. Butterworth-Heinemann.

Coakley, J. (2009). *Sports in society: Issues and controversies*. McGraw-Hill.

Esen, Ş., Akça, Y., & Özer, G. (2018). 24 Haziran 2018 genel seçimlerinde siyasi parti beyannamelerinde spora yaklaşım. 3. Uluslararası Avrasya Spor Eğitim ve Toplum Kongresi, Mardin, 15.

Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2023): https://gsb.gov.tr/ (E.T.: 07.10.2024)

Gök, A., & Sunay, A. (2010). Türk spor politikasının tarihsel gelişimi: Devlet ve spor. *Spor Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 1-12.

Gökçe, A. (2021). Spor kulüplerinde demokratik katılım ve yönetişim. *Spor Yönetimi Dergisi*, *25*(1), 45-58.

Gratton, C., & Jones, I. (2004). The European sport model. In *The Oxford Handbook of Sport and Spectacle* (pp. 405-424). Oxford University Press.

Heinemann, K. (2000). Introduction: The "European sports model"–A theoretical framework and an empirical approach. In *Sports and European integration* (pp. 1-20). Palgrave Macmillan, London.

Houlihan, B. (2009). *Sport and society: A student introduction*. Sage.

Kılıç, S. (2010). Türk spor yönetiminin dünden bugüne yapısal analizi: Yeni kamu yönetimi ve yönetişim yaklaşımları açısından bir değerlendirme. *Amme İdaresi Dergisi*, *43*(4), 1-24.

Özdemir, C. (2020). Sporda etik ve değerler eğitimi. *Spor Eğitimi ve Bilim Dergisi*, *15*(3), 120-135.

Sağlık Bakanlığı. (2023): https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat-db/Dokumanlar/Programlar/hareketli-hayat-programi-2014-2017.pdf (E.T.: 02.10.2024)

Şahin, M. (2015). Türkiye'de spor kulüplerinin finansman sorunları ve çözüm önerileri. *Spor Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 1-14.

Shibli, S., & Gratton, C. (2012). *The economics and management of mega sporting events*. Routledge.

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2023): https://shgm.gsb.gov.tr/ (E.T.: 21.10.2024).

Sunay, H. (2016). Türk spor politikasına analitik bir bakış. *Spor Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 339-343.

Tiryaki, Ş. (2019). Spor federasyonlarının özerkliği ve spor yönetişimi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *24*(2), 280-295.

Tok, S. (2018). Governance of sport in Turkey. In *Routledge Handbook of Sport and Politics* (pp. 381-391). Routledge.

TÜİK. (2023): https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=giri (E.T.: 18.10.2024).

KAYNAKÇA

Amerikan Psikiyatri Birliği. (2000). *DSM-IV-TR Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı, Gözden Geçirilmiş* Çeviri 4. Baskı, (Çev. Ed: Köroğlu, 2005). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Amerikan PsychiatricAssociation. (2013). *Diagnosticandstatisticalmanual of mentaldisorders*, 5th edition (DSM-5): Substance-relatedandaddictivedisorders. Washington, DC: APA.

Bean, C., Kramers, S., Forneris, T., & Camiré, M. (2018). The implicit/explicit continuum of life skills development and transfer. *New Quest*, 70(4), 456–470. https://doi.org/10.1080/00336297.2018.1451348

Botvin G.J., & Griffin K.W. (2004). Life skills training: empirical findings and future directions. *The Journal of Primary Prevention,* 25, 2, 211-232.

Cresswell, J. & Clark. P., (2018) *Karma yöntem araştırmaları*. Editör: Yüksel Dede ve Selçuk Beşir Demir. 3 baskı. Ankara: Anı.

Dar, M. A., Gani, I., & Ara, I. (2023). Overview of substance use disorder and available treatments. *International Journal of Current Research in Physiology and Pharmacology*, 28, 3-7.

Demirdel, E., Aşkın, B. G., Çıtlak, B., & Zorlu, F. Z. (2021). Madde bağımlılığı tedavisinde egzersiz. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 51-62.

Ebrahem, S. M., Radwan, H. A., & El Amrosy, S. (2022). The effectiveness of life skills training on assertiveness, self-esteem and aggressive behavior among patients with substance use disorders. *International Egyptian Journal of Nursing Sciences and Research*, 3;2(2):413-31.

Erkal, M. (1982). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Filiz

Hasin, D. S., O'Brein, C. P., Auriacombe, M., Borges, G., Bucholz, K., & Budney A et al. (2013) DSM-5 criteria for substance use disorders:recommendations and rationale. *Am J Psychiatry*, 170, 834-851.

Jennifer, P., Read, & Richard, A., Brown. (2003). The Role of Physical Exercise in Alcoholism Treatment and Recovery. *The American Psychological Association*, 34(1), 49–56 0735-7028/03/$12.00 DOI: 10.1037/0735-7028.34.1.4

Karimi, S. E., Zanjari, N., Soleimanvandi Azar, N., Ahounbar, E., Mohammadi, Gharehghani M.A., Ahmadi, S. (2021). Drug injection and associated factors among the elderly living with HIV/AIDS in Tehran, Iran. *Med J Islam Repub Iran*. 28, 35-55. doi: 10.47176/mjiri.35.55. PMID: 34268243;

Kolburan, G. & Tosun, Ü. (2011). *İlköğretim ikinci kademe öğrencileri arasında yaşam becerileri eğitimi yoluyla I. kademede edinilmiş değerleri pekiştiren gelişimsel bir model önerisi*. Değerler eğitimi sempozyumu-sosyal ve kurumsal yönleriyle değerler eğitimi, bildiri özetleri, (246-247). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, 26-28 ekim 2011.

Kremer, D., Malkin, M. J., & Benshoff, J. J. (1995). Physical activity programs offered in substance abuse treatment facilities. *Journal of substance abuse treatment*, 12(5), 327-333.

Luna-Adame, M., Carrasco-Giménez, T.J., & Rueda-García, M.D. (2013). Evaluation of the effectiveness of a smoking prevention program based on the 'Life Skills Training'approach. *Health Education Research*, 28(4), 673-82.

Martini, F., Fregna, L., Bosia, M., Perrozzi, G., & Cavallaro R. (2022). *Substance-related disorders. InFundamentals of Psychiatry for Health Care Professionals* 2022 Aug 31 (pp. 263-295). Cham: Springer International Publishing.

Nawi, A.M., Ismail, R., Ibrahim, F., Hassan, M.R., Manaf, M.R., Amit, N., Ibrahim, N., & Shafurdin, N.S. (2021). Risk and protective factors of drug abuse among adolescents: a systematic review. *BMC public health,* 21(1), 1-5.

Nestler, E.J. (2013). Cellular basis of memory for addiction: Dialogues Clin. *Neurosci*, 15(4), 431–443.

Ögel, K., Tamar, D., Evren, C., Çakmak, D. (2001). Tobacco, alcohol and drug use among high school students. *Turkish Journal of Psychiatry*, 12(1), 47-52.

Özcan, B (2022). *12 haftalık sportif aktivitelerle desteklenmiş rekreatif etkinlik uygulamalarının madde bağımlılığı tedavisi gören bireylerde psikolojik belirti ve kişiler arası problem çözme becerileri üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Pan American Health Organization (2000).

Panahi, S., Seifi, H., Garousi, A., Eghbalpour, F., & Noroozi Fard, A. (2024). Impact of Life Skills Education on Changing Attitudes toward Substance Abuse and Promoting Healthy Lifestyle Behaviors in Female Students. *Razavi International Journal of Medicine*, 12(2), 24-32.

Read, J. P., & Brown, R. A. (2003). The role of physical exercise in alcoholism treatment and recovery. *Professional Psychology: Research and Practice*, 34(1), 49.

Ströhle, A., Höfler, M., Pfister, H., Müller, A.G., & Hoyer, J., et al. (2007). Physical activity and prevalence and incidence of mental disorders in adolescents and young adults. *Psychological medicine* 37, 1657–1666.

Tashakkori, A., & Cerswell, J W. (2007). The new era of mixed methods (Editorial). *Journal of Mixed Methods Research,* 1(1), 3-7.

Ter Harmsel-Nieuwenhuis, L., Alarslan, G., van Hilvoorde, I., Koelen, M., Super, S., & Verkooijen, K. (2022). Life skills development and transfer amongst socially vulnerable adults through sports: a systematic review. *International Review of Sport and Exercise Psychology,* 1–41. https://doi.org/10.1080/1750984X.2022.2135125

TUBİM (Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi). 2014. Türkiye Uyuşturucu Raporu, Ankara.

UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime). (2010). World Drug Report. New York: United Nations Publication. -333, 1995

World Health Organization, (2006). Economic Aspects of the Mental Health System: Key Messages to Health Planners and Policy-Makers. Geneva: World Health Organization.

Yetim, A.A. (2019). *Sosyoloji ve* spor, Ankara: Gazi.

Yetim, A.A. (2000). Sosyoloji ve spor. Ankara: Topkar

http://sgm.gsb.gov.tr

http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/2018%20Uyu%C5%9Fturucu%20Raporu.pdf

http://www.narkotik.pol.tr/TUBIM/Documents/TURKIYE%20UYUSTURUCU%20RAPORU%202017.pdf

https://alo191uyusturucu.saglik.gov.tr/. Erişim tarihi: 12.03.2024

https://npistanbul.com

https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/maddebagimliligi.pdf

Editör:
Prof. Dr. Emrullah Fatiş

İlahiyat

Alanında Uluslararası Araştırmalar -XII

EĞİTİM
yayınevi

İLAHİYAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XII

Editör: Prof. Dr. Emrullah Fatiş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-026-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLAHİYAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XII

Editör: Prof. Dr. Emrullah Fatiş
IV+162 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-026-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Cevherî, Ebû Nasr İsmâîl b. Hammâd. *eş-Şıhâhu tâcü'l-lügati ve ṣıhâhu'l-'arabiyye.* nşr. Ahmed Abdülğafûr Attâr. Beyrut: Dâru'l-İlmi'l-Melâyîn, 1984.

Cürcânî, Seyyid Şerif. 1888. *et-Ta'rifât*. editör M. S. Minşavî. Kahire: Dârü'l-Fazile.

Ebu'l-Kâsım İsmâil b. Abbâd. 1994. *el-Muhît fi'l-Lüga*. editör Muhammed Hasan Âl-i Yâsin. Beyrut: Âlemü'l Kütüb.

İbn Haldun, Ebû Zeyd Veliyyüddîn Abdurrahmân b. Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Hasen el-Hadramî el-Mağribî et-Tûnisî. 1991. *Mukaddime*. İstanbul: Dergah Yayınları.

Mâtürîdî, Ebû Mansûr Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd el-Mâtüürîdî es-Semerkandî. 2003. *Kitâbü't-Tevhid*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM).

Mâtürîdî, Ebû Mansûr Muhammed b. Muhammed b. Mahmûdel-Mâtürîdî es-Semerkandî. 2005. *Te'vilâtü'l-Kur'an*. C. 1-17. editör B. Topaloğlu ve dğr. İstanbul: Mizan Yayınevi.

Mâverdî, Ebü'l-Hasan Alî b. Muhammed b. Habîb el-Basrî el-. 2007. *Edebü'd-dünyâ ve'd-dîn*. editör M. E.-H. es-S. M. es-Servâfî Servâfî. Beyrut-Lübnan: Risale Yayınları.

Nesefî, Ebü'l-Muîn Meymûn b. Muhammed b. Muhammed b. Mu'temid en-Nesefî. 2003. *Tebsıratü'l edille fî Usûli'd-dîn*. editör H. Atay ve Ş. A. Düzgün. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Öğük, Emine. 2015. *Kelâm Geleneğinde Temel Kaynaklardan İstifade Yöntemleri (Mâtürîdî Örneği)*. İstanbul: Rağbet Yayınları.

Öğük, Emine. 2020. "İmam Mâtürîdî'nin Hak ve Hakikat Tasavvuru". *Tokat İlmiyat Dergisi* 8(1):71-98.

Özcan, Hanifi. 2015. *Mâtürîdî'de Bilgi Problemi*. İstanbul: İFAV Yayınları.

Özervarlı, M. Sait. 2003. "Alâedddin el-Üsmendî"nin Kelâmcılığı ve Bilgi Teorisi: Mâverâünnehir Kelâm Düşüncesine Bir Katkı". *İslâm Araştırmaları Dergisi* (10):39-63.

Pezdevî, Sadrü'l-İslâm Ebü'l-Yüsr Muhammed b. Muhammed b. el-Hüseyn b. Abdilkerîm el-Pezdevî. 1963. *Usûlü'd-Dîn*. editör H. P. Linss. Kahire: Dâru İhyai'l-Kütübi'l-Arabiyye.

Seyyid Şerif Cürcânî, Ebü'l-Hasen Alî b. Muhammed b. Alî es-Seyyid eş-Şerîf el-Cürcânî. 2021. *Şerhu'l-Mevâkıf*. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Yavuz, Yusuf Şevki. 1983. *Kur'ân-ı Kerîm'de Tefekkür ve Tartışma Metodu*. İstanbul: İlim ve Kültür Yayınları.

Yavuz, Yusuf Şevki. 2001. "İstidlâl". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* 23:325-28.

Yurdagür, Metin. 1994. "Ehl-i Nazar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*.

Zebîdî, Ebü'l-Feyz Muhammed el-Murtazâ b. Muhammed b. Muhammed b. Abdirrezzâk el-Bilgrâmî el-Hüseynî ez-Zebîdî. 1989. "Tâcü'l-'arûs min cevâhiri'l-kâmûs" editör M. Hicazî.

modele ihtiyaç duymaktadır.

KAYNAKÇA

Abdurrazzak b. H. S. (1403). *el-Musannef*. thk. Habiburrahman el-A'zamî, Hindistan: el-Meclisü'l-İlmî.

Baktır M. (2009). "Suffe". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Diyanet Vakfı Yay. 37/469-470.

Balcı, İ. (1998). "Bir Yalnız Sahabi Ebû Zer el-Gıfârî". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Dergisi*. 10 (10), 351 – 386.

Buhârî, M. b. İ. (1990). *es-Sahîh*. thk. Mustafa Dîb el-Buğâ. Beyrut: Dâru İbn Kesîr.

Ebû Dâvûd. (2009). *es-Sünen*. thk. Şuayb el-Arnevud-Muhammed Kâmil, Beyrut: Dârur-Risâleti'l-Âlemiyye.

Hâkim en-Neysâbûrî. (1990). *el-Müstedrek ale's-Sahîhayn*. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-Ilmiyye.

İbn Abdilberr. (1410). *el-İstîâb fî Ma'rifeti'l-Ashâb*. Beyrut: Dâru'l-Ceyl.

İbn Ebû Şeybe, A. b. M. K. (1409). *el-Musannef*. thk. Kemal Yûsuf el-Hût. Riyâd: Mektebetü'r-Rüşd.

İbn Hacer. (1992). *el-İsâbe fî Ma'rifeti's-Sahâbe*, Beyrut: Dâru'l-Ceyl.

İbn Hanbel, A. (1983). *Fedâilu's-Sahabe*. thk. Vasiyyullah Muhammed Abbas. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle.

İbn Hanbel, A. (2001). *el-Müsned*. thk. Şuayb el-Arnavud, ve dğr, Beyrut: Müessesetü'r-Risâle.

İbn Hibbân, M. (1417). *es-Sîretü'n-Nebeviyye ve Ahbâru'l-Hulefâ.* Beyrut: el-Kütübi's-Sekâfiyye.

İbn Hişam. (2009). *es-Sîretü'n-Nebeviyye*. Beyrut: Dâru İbn Hazm.

İbn Huzeyme. (1970) *es-Sahîh*. thk. Mustafa el-A'zamî. Beyrut: el-Mektebetu'l-İslâmî.

İbn Mâce. (t.y.). *es-Sünen.* thk. M. F. Abdulbaki, Kahire: Dâru İhyâi Kütübi'l-Arabiyye.

İbn Sa'd, M. (1990). *et-Tabakâtu'l-Kübrâ,* thk. Muhammed Abdülkadir Atâ, Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-Ilmiyye.

Kavaklıoğlu, M. (2012). "Tuleyb b. Umeyr". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Diyanet Vakfı Yay. 362.

Köksal, A. (1993) "Dârulerkam" md. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: Diyanet Vakfı Yay.

Ma'mer b. R. (1403). *el-Câmi'*. thk. Habîburrahman el-A'zamî. Pakistan: el-Meclisü'l-İlmî.

Mâlik b. E. (2004). *el-Muvatta'*. thk. Muhammed Mustafa el-A'zamî. Abu Dabi.

Müslim b. H. (t.y.) *el-Câmiu's-Sahîh*. thk. M. F. Abdulbaki. Beyrut: Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî.

Osman O. (2017). Hz. Peygamber'in Sünnetinde Çevre Duyarlılığı: Ahlâkî Bir Örneklik. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 59. 189-202.

Saîd b. Mansûr. (1982). *es-Sünen*. thk. Habiburrahman el-A'zamî, Hindistan: Dâru's-Selefiyye.

Sarıçam İ. (2012). *Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı*. Ankara: DİB Yay.

Şâşî, H. b. K. (1410). *el-Müsned*. thk. Mahfuzurrahman Zeynullah, Medine: Mektebetü'l-Ulûm ve'l-Hikem.

Taberânî, S. b. A. (1994). *el-Mu'cemu'l-kebîr*. thk. Hamdî b. Abdilmecîd es-Selefî, Kahire: Mektebetu İbn Teymiyye.

Taberî, M. B. C. (1387). *Tarihu'r-Rusül ve'l-Mülûk*. Beyrut: Dâru't-Türâs.

Tayâlisî, S. b. D. (1999). *el-Müsned.* thk. Muhammed b. Abdurrahman et-Türkî, Mısır: Dâru Hicr.

Tirmizî, M. b. Î. (1975). *es-Sünen (el-Câmiu's-Sahîh).* thk. A. M. Şakir. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâs el-Arabî.

Yılmaz, M. (2014). "İlk İslam Toplumunun Teşekkülünde Gençlerin Rolü". *Gençlik ve Kültürel Mirasımız, Uluslararası Kongre*. (l6-18 Mayıs), Samsun. 635-647.

Zehebî, Ş. M. B. A. (1985). *Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ*, Beyrut: Müessesetü'r-Risâle.

KAYNAKÇA

Abdurrazzak b. H. S. (1403). *el-Musannef*. thk. Habiburrahman el-A'zamî, Hindistan: el-Meclisü'l-İlmî.

Aktuğlu Karpat, I. (2006). "Tüketicinin Bilgilendirilmesi Sürecinde Reklam Etiği". *Küresel İletişim Dergisi*. 2, 1-20.

Ay, C. ve Aytekin P. (2005). "Reklamda Etik". *Öneri Dergisi.* 6 (24), 45-60.

Babacan, M. (2008). *Nedir Bu Reklam*?. İstanbul: Beta Yay.

Batı, U. (2005). "Bir Anlam Yaratma Süreci ve İdeolojik Yapı Olarak Reklamların Göstergebilim Bir Bakış Açısıyla Çözümlenmesi". *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*. 29 (2) 175-190.

Binark, M. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik*. İstanbul: Kalkedon Yay.

Buhârî, M. b. İ. (1990). *es-Sahîh*. thk. Mustafa Dîb el-Buğâ. Beyrut: Dâru İbn Kesîr.

Burç, M., Başakcı, D., ve Koçer, M. (2021). Reklamlarda Korku Çekiciliği Unsurunun Kullanılması: Televizyon Reklamlarına Yönelik Bir Analiz. Erciyes İletişim Dergisi. 8(2), 665-690.

Doğan, M. (2003). *Televizyon Reklamlarının Çocuklar Üzerindeki Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar: Kocatepe Üniversitesi.

Ebû Dâvûd, S. b. E. (t.y.) *es-Sünen*. Beyrut: Dâru'l-Fikr.

Erer, S. (2010). "Sağlık Hizmetlerinde Reklam". *Genel Tıp Dergisi.* 20 (2):73-78.

Göker, G. ve Göker, N. (2020). "Bir Reklam Çekiciliği Olarak Akışkan Cinsellik: The Secret Life of Flowers Örneğinde Bir Çözümleme". *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 34, 260-282.

İbn Ebû Şeybe, A. b. M. K. (1409). *el-Musannef.* thk. Kemal Yûsuf el-Hût. Riyâd: Mektebetü'r-Rüşd.

İbn Hanbel, A. (2001). *el-Müsned.* thk. Şuayb el-Arnavud, ve dğr, Beyrut: Müessesetü'r-Risâle.

İbn Mâce, M. b. Y. (t.y.). *es-Sünen*. thk. M. F. Abdülbaki. Beyrut: Dâru'l-Fikr.

İbnü'l-Mübârek, A. (t.y.) *ez-Zühd ve'r-Rekâik*. thk. Habîburrahman el-A'zamî. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye.

Kalan, Ö. (2016). "Yeni Medyada Reklam ve Etik Sorunlar". *Atatürk İletişim Dergisi*. (10) 71-89.

Karabaş, S. (2013). "Pazarlama İletişim Aracı Olarak Tüketicilerin Reklam Denetimine Karşı Tutumları: Reklam Etiği". *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 3 (1) 143-157.

Ma'mer b. R. (1403). *el-Câmi'*. thk. Habîburrahman el-A'zamî. Pakistan: el-Meclisü'l-İlmî.

Mâlik b. E. (2004). *el-Muvatta'*. thk. Muhammed Mustafa el-A'zamî. Abu Dabi.

Müslim b. H. (t.y.) *es-Sahîh*. thk. M. F. Abdulbaki. Beyrut: Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî.

Nas, A. (2015). "Kadına Yönelik Simgesel Şiddet Aracı Olarak Temizlik Ürünleri Reklamlarının Eleştirel Analizi". *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 24, 11-30.

Oğuz Aydın, B. ve Yegen, C. (2019). "Bir Seçici Talep Yaratmayı Amaçlayan Reklam Aracı Olarak Milliyetçilik". *Selçuk İletişim*. 12 (2): 940-968.

Özdemir, Ş. ve Yaman, F. (2016). "Reklamın Ahlâka Uygun Olmasından Kim Sorumludur?". *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies*. 2. (2/1) 89-119.

Özdemir, Ş. ve Yaman, H. (2015); *Türkiye'de Reklam Ahlâkı: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. İstanbul: İlke Yay.

Özmen, M., Uzkurt, C., Özdemir, Ş. Altunışık, R. ve Torlak, Ö. (2019). *Pazarlama ilkeleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Pektaş, H. (1987). "Reklâm Nedir? İşlevi ve Etkileri Nelerdir?". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2 (1) 222-231.

Seyidoğlu, H. (1999). *Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük.* Bursa.

Sezgin, M. ve Farımaz, M. (2016). "Tüketim Kültüründe Yeni Soyut İhtiyaçlar Yaratırken Televizyon Reklamlarının Rolü ve İşlevi". *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*. 4 (4) 55-69.

Tayâlisî, S. b. D. (1999). *el-Müsned.* thk. Muhammed b. Abdurrahman et-Türkî, Mısır: Dâru Hicr.

Tayfur, G. (2008). *Reklamcılık*. Ankara: Nobel Yay.

Tirmizî, M. b. Î. (1975) *es-Sünen (el-Câmiu's-Sahîh).* thk. A. M. Şakir. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâs el-Arabî.

Toker, A. ve Sulak H. (2020). "Reklam Filmlerinde Kullanılan Çekicilik Türleri ve Tüketiciler Üzerindeki Etkilerine Yönelik Bir Araştırma". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*. 11, 117-133.

Torlak, Ö. (2006). *Pazarlama Ahlâkı*. İstanbul: Beta Yay.

Ünlü, İ. (1987). *Reklâm Kampanyası Planlaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Ünsal, Y. (1984). *Bilimsel Reklamcılık ve Pazarlamadaki Yeri*. İstanbul. s. 12.

Yahyoğlu, G. ve Korkmaz, M. (2011). "Aldatıcı Reklamların Tüketici Üzerindeki Etkilerinin Rekabet Hukuku Açısından Değerlendirilmesi". *Akademik Bakış Dergisi.* 24, 1-35.

Yavuz, L. (1995). "Tüketicinin Aldatıcı Reklamlardan Korunması". *Ankara Barosu Dergisi*. 2, 41-45.

Yengin, H. (1996). *Medyanın Dili*. İstanbul: Der Yay.

URL-1: https://tuketici.ticaret.gov.tr/haberler/reklam-kurulu-tuketiciyi-aldatan-yaniltan-reklamlar-ile-haksiz-ticari-uygulamalara-gecit-vermiyor Erişim: 10.11.2024.

URL-2: Öztürk, Mustafa. *Tarih ve İdeoloji.* 262. https://www.ttk.gov.tr/wp-content/uploads/2022/01/10.37879-9789751749987.2022.12.pdf Erişim: 10.11.2024.

URL-3: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39127472 Erişim: 26.11. 2024.

KAYNAKÇA

Akdemir, S. (2017). *Kur'an'a dilbilimsel yaklaşımlar*. KURAMER.

Ceylan, D. (2017). Günah Psikolojisine Dini ve Psikolojik Bir Yaklaşım. *Katre International Human Studies Journal*, (4), 231-245.

Deniz, Sultan. Kur'an'da Günah Kavramının Psiko-Semantik Açıdan İncelenmesi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.

El-İsfahani, *Müfredat*. Kur'an Kavramları Sözlüğü, Abdulbaki Güneş (Çev), Çıra Yay, İstanbul, 2012.

Faiver, Christopher. (2000). Ingersoll, Eliot, and O'brien, Eugene; "Religion, Guit and Mental Healt" *Journal of Counseling and Development*, Sayı 78.

Fırat, E. (1982). *Şahsiyet Gelişiminde Tövbenin Fonksiyonu*. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

Ed: M. Kandemir, Yaşar, Harman, Ömer Faruk, (2014). Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, Tdv Yayınları, İstanbul, Cilt 14. "Günah Maddesi", S. 278.

Hökelekli, H. (2013). *Din psikolojisi*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Karagöz, İ. (2010). *Dinî Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 3.

Katar, M. (1997). *Yahudilik ,Hıristiyanlık ve İslam'da Tövbe*, Töre Yay., Ankara.

Kılıç, S. (1984). *Kur'an'da Günah Kavramı*, Konya, Hibaş Yayınevi.

Köse, A. (1996). *Günah.* TDV İslam Ansiklopedisi. Cilt 14, 285-286.

Kur'an-I Kerim Meâli, (2006), (Hzl. H. Altuntaş, M. Şahin), Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Nursi, S. (2013). *Sözler,* Envar Neşriyat, İstanbul.

Özdoğan, Ö. (2005). *İsimsiz Hayatlar*, Lotüs Yay. Ankara.

Öztürk, Y. N. (1998). *İslamda Büyük Günahlar,* Yeni Boyut Yayınları, İstanbul.

Öztürk, Y. N. (2002). *İslam'da Büyük Günahlar*, Yeni Boyut Yay. İstanbul.

Peker, H. (2021). *Din Psikolojisi*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Sert, H.Emin. (2004). *Kur'an'da İnsan Tipleri ve Davranışları*, Bilge Yay., İstanbul.

Soysaldı, H. M. (2001). "İslâm'da Günah Kavramı", *Tasavvuf İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi,* Sy. 7, Ss. 145-156.

Şerif M. (1985). *Sosyal Kuralların Psikolojisi*, Çev. İsmail Sandıkçıoğlu, Alan Yay., İstanbul.

Ünal, A. (1986). *Kur'an'da Temel Kavramlar*, Beyan Yay., İstanbul.

Ünalan, A. (2012). "Hadislerde günahın Psiko sosyal boyutu", *İnönü üniversitesi İlahiyat Fakültesi dergisi,* Cilt 3, Sayı 1, 2012.

Yapıcı, A. (1997). *İslam'da Tövbe ve Dini Yaşayıştaki Rolü,* İstanbul.

KAYNAKÇA

AbdülBâkî, Muhammed Fuâd. *el-Mu'cemü'l-müfehres li-elfâzi'l-Kur'âni'l-Kerîm*. Kahire: Dâru'l-Hadîs, 1428/2007.

Ahmed b. Hanbel, Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî el-Mervezî. *el-Müsned*. thk. Şuayb el-Arnaûd - vd. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1421/2001.

Âlûsî, Ebü's-Senâ Şihâbüddîn Mahmûd b. Abdillâh b. Mahmûd el-Hüseynî. *Rûhu'l-meʿânî fî tefsîri'l-Kurʾâni'l-ʿazîm ve's-sebʿi'l-mesânî.* Beyrut: İhyâu't-Turâsi'l-Arabî, ts.

Beyzâvî, Nâsırüddîn Ebû Saîd (Ebû Muhammed) Abdullāh b. Ömer b. Muhammed. *Envârü't-tenzîl ve esrârü't-teʾvîl.* thk. Muhammed Abdurrahman el-Mar'aşî. Beyrut: Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî 1418.

Birgivî, Takıyyüddin Mehmed b. Pîr Ali. *ed-Dürrü'l-yetîm.* İstanbul, 1253/1280.

Buhârî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İsmâîl b. İbrâhîm el-Cu'fî. *el-Câmi'u's-sahîh.* Dımaşk: Dâru İbn Kesîr, 1423/2002.

Çelebi, Kâtib. *Keşfü'z-zunûn ʿan esâmi'l-kütüb ve'l-fünûn.* nşr. Şerefettin Yaltkaya - Kilisli Muallim Rifat. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabiyyi, ts.

Daruru, Abdullah b. Abdirrahman. *Sünen*. İstanbul 1981.

Demirci, Muhsin. *Kur'ân Tarihi.* İstanbul: M.Ü. İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları 2010.

Ebu Dâvud, Süleymân b. el-Eş'as b. İshâk es-Sicistânî el-Ezdî. *es-Sünen.* thk. Muhammed Muhyiddîn Abdulhamîd. Beyrut: el-Mektebetu'l-'Asriyye, ts.

el-Ensârî, Ebû Yahyâ Zeynüddîn Zekeriyyâ b. Muhammed b. Ahmed es-Süneykî. *ed-Dekâʾiku'l-muhkeme fî şerhi'l-Mukaddime.* Mısır, 1335.

et-Tirmizî, Ebû Îsâ Muhammed b. Îsâ b. Sevre (Yezîd). *el-Câmi'u'l-kebîr.* thk. Beşşâr Avvâd Ma'rûf. Beyrut: Dâru'l-Garbi'l-İslâmî, 1996.

Ferâhîdî, Ebû Abdirrahmân el-Halîl b. Ahmed b. Amr b. Temîm. *Kitâbü'l-'ayn*. thk. Abdülhamîd Hindâvî. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1424/2003.

Fîrûzâbâdî, Ebü't-Tâhir Mecdüddîn Muhammed b. Ya'kûb b. Muhammed. *el-Kâmûsü'l-muhît*. thk. Muhammed Naîm. Beyrut: Müessesetü'r-Risale, 1426/2005.

Itr, Hasan Ziyâuddin. *el-Ahrufu's-seb'a ve menziletü'l-kırââti minhâ.* Beyrut: Dâru'l Besâiri'l-İslâmiyye, 1988.

İbn Evs el-Mukrî. *el-Vakf ve'l-İbtidâ.* İstanbul: Süleymaniye Kütüphanesi, ts.

İbn Mâce, Ebû Abdillâh Muhammed b. Yezîd Mâce el-Kazvînî. *es-Sünen*. thk. Muhammed Fuâd Abdulbâkî. Beyrut: Dâru İhyâi'l-Kutubi'l-Arabî, ts.

İbn Manzûr, Ebü'l-Fazl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrem b. Alî b. Ahmed el-Ensârî er-Rüveyfiî. *Lisânü'l-Arab.* Beyrut: Dâru Sâdır, ts.

İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf el-Cezerî. *en-Neşr fi'l-kıraati'l-'aşr.* nşr. Ali Muammed Debbâ. Beyrut: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, ts.

İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf el-Cezerî. *Mukaddimetü İbnü'l-Cezerî*. thk. Eymen Ruşdi Suveyd. Cidde: Daru Nuri'l-Mektebe, 1427/2006.

İbnü'l-Cezerî, Ebü'l-Hayr Şemsüddin Muhammed b. Muhammed b. Muhammed b. Alî b. Yûsuf. *Gâyetü'n-nihâye fî tabakâti'l-kurrâ.* thk. C. Bergstraesser. Beyrut: Daru'l- Kütübi'l- İlmiyye, 1971.

Mütercim Âsım Efendi. *el-Okyânûsu'l-basît fî tercemeti'l-kâmûsi'l-muhît, Kâmûsü'l-muhît tercümesi.* İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi, 2014.

Nevevî, Ebû Zekeriyyâ Yahyâ b. Şeref b. Mürî, *Riyâzu's-sâlihîn*. çev. Hasan Hüsnü Erdem - Kıvamüddin Burslan. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Yıldız Matbaası, 1954.

Okiç, M. Tayyib. *Kur'ân-ı Kerimin Üslûb ve Kırâati.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1963.

Râgıb el-İsfahânî, Ebü'l-Kâsım Hüseyn b. Muhammed b. el-Mufaddal. *Müfredâtü elfâzi'l-Kur'ân*. thk. Safvân 'Adnân Dâvûdî. Beyrut: Dâru'l-Kalem, 1430/2009.

Saçaklızâde Mehmed Efendi. *Cühdü'l-mukıl (mine't-tecvîd).* thk. Sâlim Kaddûrî el-Hamed. Amman: Daru Ammar, 2008/1429.

Sâgânî, Ebü'l-Fezâil Radıyyüddîn (Radî) Hasen b. Muhammed b. Hasen. *et-Tekmile ve'z-zeyl ve's-sıla li-kitâbi Tâci'l-Luga ve Sıhâhi'l-'Arabiyye li'l-Cevherî.* thk. Muhammed Ebü'l-Fazl İbrahim. Kahire: Matbaatü Dâri'l-Kütüb, 1973.

Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî. *el-İtkân fî 'ulûmi'l-Kur'ân,* thk. Mustafa Şeyh Mustafa (Beyrut: Müesse-setü'r-Risale, 1429/2008), 108.

Süyûtî, Ebü'l-Fazl Celâlüddîn Abdurrahmân b. Ebî Bekr b. Muhammed el-Hudayrî. *ed-Dürrü'l-mensûr fî't-tefsîr bi'l-me'sûr.* Beyrut: Daru'-Fikr, ts.

Taberânî, Ebü'l-Kāsım Müsnidü'd-dünyâ Süleymân b. Ahmed b. Eyyûb. *el-Mu'cemü'l-kebîr*. nşr. Hamdî Abdülmecîd es-Selefî. Kahire: Mektebetu İbn Teymiyye, 1415/1994.

Tetik, İbrahim. *Tecvid İlmi: Tarihsel Evveliyatı, Doğuşu ve Gelişim Süreci.* Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Temel İslam Bilimleri, Doktora Tezi, 2016.

Tirmizî, Ebû Îsâ Muhammed b. Îsâ b. Sevre (Yezîd). *el-'İlelü'l-kebîr.* thk. Mahmûd Halîl es-Sa'îdî - vd. Beyrut: Alemu'l-Kutub, 1409.

Yasin, Beşir. *Menhecü Tedebbüri'l-Kur'ani'l-Kerîm*. Riyad: Daru'l-Hadareti linneşr vet-Tevzi', 2004.

Yaşar, Naif. "Kur'ân'ı Anlamadan Okumanın Bir Sevabı Var mıdır?". *The Journal of Academic Social Science Studies* 41 (2015).

KAYNAKÇA

Aktay, Y. (2019). *Din ve Toplum*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Aktay, Y., Köktaş, M.E. (2007). *Din Sosyolojisi*. Ankara: Vadi Yayınları.

Akyüz, N., Çapçıoğlu, İ. (2012). *Ana Başlıklarıyla Din Sosyolojisi*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Albayrak, A. (2010). İbn Haldun'un Medeniyet Tasarımı ve İnsan. *İslami Araştırmalar Dergisi*, 21 (2010/10).

Altıntaş, R. (2005). *Din ve Sekülerleşme*. İstanbul: Pınar Yayınları.

Arlı, A. (2006). Şerif Mardin Bibliyografyası(1950-2007). *Divan İlmi Araştırmalar*, 21 (2006/2).

Aydınalp, H. (2018). *Din ve Dünyevileşme*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Başgil, A. F. (1991). *Din ve Laiklik.* İstanbul: Yağmur Yayınları.

Berger, P.L. (1993). *Dinin Sosyal Gerçekliği*, (çev. A. Çoşkun). İstanbul: İnsan Yayınları.

Berkes, N. (1973). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*. Ankara: Bilgi Yayınları.

Çelik, C. (2002). *Şehirleşme ve Din*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Doğan, N. (2008). *Şerif Mardin Okumaları,* (ed, T.Takış). Şerif Mardin, Türk Sosyolojisi ve Sosyolojik Teorileri. Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Durkheim, E. (2014). *Toplumsal İşbölümü.* (çev. Ö. Ozankaya) . İatanbul: Cem Yayınevi.

Düzgün, Ş.A. (2017). *Sarp Yokuşun Eteğinde İnsan*. Ankara: Otto Yayınları.

Freyer, H. (1964). *Din Sosyolojisi.* (çev. T. Kalpsüz). Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Günay, Ü. (2017). *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları.

Günerigök, M. (2007). *Türkiye'de Din Sosyolojisi -Şerif Mardin Örneği-*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Güneş, A. (2014). Sosyolojik Olarak Din Ve Toplum İlişkileri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (2014/1).

Hocaoğlu, D. (1994). *Sekülarizm, Laisizm ve Türk Laisizmi.* Türkiye Günlüğü, 29.

Kaplan, Y. (2017). Kendi Ülkesinde 'Çifte Sürgün' Yaşayan Bir Entelektüel: Şerif Mardin. *Yeni Şafak Gazetesi*, 10.09.2017.

Kayalı, K. (2008). *Türkiye'de Sosyoloji*. Ankara: Phonex Yayınevi.

Keyman, F. (2001). Şerif Mardin, Toplumsal Kuram ve Türk Modernitesini Anlamak. *Doğu-Batı*, 16, s.9-29.

Köse, A. (2006). *Laik Ama Kutsal*. İstanbul: Etkileşim Yayınları.

Kurt, A. (2009). *İşadamlarında Dindarlık ve Dünyevileşme*. Bursa: Emin Yayınları.

Küçükcan, T. (2005). Modernleşme ve Sekülerleşme Kuramları Bağlamında Din, Toplumsal Değişme ve İslam Dünyası. *İslam Araştırmaları Dergisi.*

Luckman, T. (2003). *Görünmeyen Din: Modern Toplumda Din Sorunu*, (çev. A.Coşkun, F.Aydın). İstanbul: Rağbet Yayınları.

Mardin, Ş. (1997). *Türkiye'de Toplum Ve Siyaset*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Mardin, Ş. (2015). *Türkiye'de Din ve Siyaset*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Mardin, Ş. (2011). *Türkiye, İslam ve Sekülarizm*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*, (çev. O. Akınbay, D. Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, s.645-646.

Okumuş, E. (2018). Şerif Mardin'de İslam Din Sosyolojisi-Bir Giriş Denemesi. *ADAM AKADEMİ Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2).

Ortaylı, İ. (2008). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Ozankaya, Ö. (1979). *Toplumbilime Giriş*. Ankara: A.Ü.S.B.F. Yayınları.

Özay, M. (2007). *Sekülerleşme ve Din.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Stark, R. (2002). ''Toprağın Bol Olsun Sekülerleşme'', *Sekülerizm Sorgulanıyor.* (haz. A. Köse). İstanbul: Ufuk Yayınları.

Subaşı, N. (1996). *Türk Aydınının Din Anlayışı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Taylor, C. (2014). *Seküler Çağ.* (çev. D. Körpe). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Tekin, M. (2019). *Din Sosyolojisinin 200'ü*. Ankara: Otto Yayınları.

Tekin, M. (2011). *Kutsal Sekülarizm*. İstanbul: Açılımkitap Pınar Yayınları.

Turner, B.S. (1991*). Max Weber ve İslam.* (çev. Y. Aktay). Ankara: Vadi Yayınları.

Türkislamoğlu, E. (2022). *Türk Düşünce Hayatında Edebi Metinler Üzerinden Tarih Ve Topluma Bakışta İki Yaklaşım: Sabri F. Ülgener Ve Şerif Mardin, Sözün Tarihi – Tarihin Sözü: Edebiyat Ve Tarih İlişkisi*. İstanbul: FSM Yayınları.

Ünal, A.Z. (2002). Dinselliğin Dönüşümü ve Sekülerlik Tartışmaları. *İslamiyat Dergisi*, 4.

Yılmaz, S. (2008). *Şerif Mardin'e Göre Din ve İdeoloji*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Wilson, B. (2015). *Sekülerleşme Klasik ve Çağdaş Yaklaşımlar*. (der. M. A. Kirman ve İ. Çapçıoğlu). Ankara: Otto Yayınları.

Editör:
Doç. Dr. Serkan Yenal

Uluslararası İlişkiler

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Serkan Yenal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-025-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Serkan Yenal
IV+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-025-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

The Asian Banker (2020). www.theasianbanker.com/updates-and-articles/nigeria,-south-africa-and-kenya-dominate-the-e-commerce-industry-in-sub-saharan-africa, Erişim Tarihi: 07.12.2023

Avrupa Birliği İnternet Sitesi . (2023). cybersecurity-policies: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-policies, Erişim Tarihi: 07.12.2023

Birleşmiş Milletler İnternet Sitesi. (2023). Main Bodies: https://www.un.org/en/about-us/main-bodies , Erişim Tarihi: 24.11.2023

Birleşmiş Milletler İnternet Sitesi. (2023). Cybersecurity : https://www.un.org/counterterrorism/cybersecurity, Erişim Tarihi:12.05.2023

Boly, A., & Kere, E. N. (2023). *Tackling terrorism in Africa needs urgent collective efforts*. https://cepr.org/voxeu/columns/tackling-terrorism-africa-needs-urgent-collective-efforts, Erişim Tarihi: 07.12.2023

Brent, L. (2019). *NATO'nun Siber Uzaydaki Rolü.* https://www.nato.int/docu/review/tr/articles/2019/02/12/natonun-siber-uzaydaki-rolue/index.html#:~:text=2008%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20NATO'nun%20ilk,konmas%C4%B1na%20yol%20a%C3%A7aca%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20beyan%20ettiler., Erişim Tarihi: 06.12.2023

Deloitte İnternet Sitesi. (2023). Avrupa Birligi Siber Güvenlik Kanunu: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/risk/topics/cyber-risk/articles/avrupa-birligi-siber-guvenlik-kanunu.html, Erişim Tarihi: 06.12.2023

ENISA İnternet Sitesi. (2023). https://www.enisa.europa.eu/about-enisa, Erişim Tarihi: 05.12.2023

Grobbelaar, A. (2023). *Can 'Cyberterrorism' Really Exist in Africa?* gnet: https://gnet-research.org/2023/03/10/can-cyberterrorism-really-exist-in-africa/ , Erişim Tarihi: 05.12.2023

Internet World Stats. (2023). Internet Users Statistics for Africa: https://www.internetworldstats.com/stats1.htm, Erişim Tarihi: 06.12.2023

Köker, A. E. (2022). Avrupa Birliği'nin Gelişen ve Değişen Tehdit Algısı: Siber Güvenlik. *EURO Politika*(14), 48-77.

Köksoy, F. (2020). Avrupa Birliği'nin Siber Güvenlik Politikası:. *Güvenlik Stratejileri Dergisi, 16*(35), 635-674.

Kron İnternet Sitesi. (2022). 2021 Yılında En Sık Karşılaşılan Siber Saldırı Türleri: https://kron.com.tr/2021-yilinda-en-sik-karsilasilan-siber-saldiri-turleri, Erişim Tarihi: 07.12.2023

Microsoft İnternet Sitesi. (2023). What Is a Cyberattack: https://www.microsoft.com/tr-tr/security/business/security-101/what-is-a-cyberattack, Erişim Tarihi: 06.12.2023

ORJI, U. J. (2018). Afrıcan Unıon Conventıononcybersecurıty: Aregıonal Responsetowards Cyber Stabılıty? *MUJLT, 2*(1), 91-129.

Sağıroğlu, Ş. (2018). Siber Güvenlik ve Savunma: Önem, Tanımlar, Önlemler ve Unsurlar. Ş. S. (Eds.) içinde, *Siber Güvenlik ve Savunma Farkındalık ve Caydırıcılık* (s. 21-45). Ankara: Grafiker Yayınları.

Stevens, T., & Burton, J. (2023). *NATO ve siber uzayda stratejik rekabet.* NATO Review: https://www.nato.int/docu/review/tr/articles/2023/06/06/nato-ve-siber-uzayda-stratejik-rekabet/index.html, Erişim Tarihi: 06.12.2023

KAYNAKÇA

Bachmann, V., & Sidaway, J. D. (2016). Brexit geopolitics. *Geoforum,* 77, 47-50.

Baykan, N. (2021). İskoçya'da Yükselen Bağımsızlık Çağrıları. *EURO Politika*, (9), 27-31.

Bayram, M. H. (2011). La situation juridique des zones de souveraineté du Royaume-Uni à Chypre au regard du droit de l'Union européenne. *Revue de l'Union Européenne*, (548), 324.

Bayram, M. H. (2018). Avrupa Birliği'nin Dayandiği Değerlerin Korunmasi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*(11), 67-82. https://doi.org/10.18771/mdergi.437334

Bayram, M. H. (2018). The State of Emergency Measures in Turkey with Regard to the Article 15 of the European Convention on Human Rights (ECHR). *Journal of Akdeniz University Faculty of Law*, 8, 13.

Bayram, M. H., & İzol, R. (2022). Avrupa Birliği'nin Diş Sinirlarinin Yönetiminde Üçüncü Ülkelerle İş Birliği: Türkiye Örneği. *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 12(I), 15-37. https://doi.org/10.54704/akdhfd.1103215

Bilgenoğlu, A. (2020). Sömürgeler çağında "kralın tacındaki elmas": Hindistan'ın İngiliz sömürgeciliğindeki yeri ve önemi. Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi, 4(3), 271-290.

Cheng, M. (2022). AUKUS: The changing dynamic and its regional implications. *European Journal of Development Studies*, 2(1), 1-7.

Cingöz, M. (2022). Osmanlı Devleti ve uluslararası toplum*. Diplomasi ve Strateji Dergisi*, 3(2), 88-119.

Cingöz, M. (2023). Abd-Çin İlişkilerine Dair Teorik Bir Analiz. *Akademik Hassasiyetler*, 10(23), 399-421. https://doi.org/10.58884/akademik-hassasiyetler.1342651

Cingöz, M., Özkan, F., Alkan, Y. S., & İzol, R. (2024). Iran's axis of resistance through the lens of ontological security. *Third World Quarterly*, 1-18.

Cuong, T. P., & Tai, V. P. (2023). The role of the AUKUS alliance in counterbalancing China.". *International Journal of Multidisciplinary Research and Growth Evaluation*, 4(1), 51-58.

Drayton, R. (2016). The Commonwealth in the 21st Century. *The Round Table*, *105*(1), 21-27.

Gormley-Heenan, C., & Aughey, A. (2017). Northern Ireland and Brexit: Three effects on 'the border in the mind'. *The British Journal of Politics and International Relations*, 19(3), 497-511.

Güneylioğlu, M. (2021). BM Kolektif Güvenlik Sisteminin Etkinliği Sorunu: Realist Bir Değerlendirme. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 21(1), 107-120. https://doi.org/10.25294/auiibfd.836865

Güneylioğlu, M. (2023). The Russia-Iran Alignment in the Middle East: The Main Dynamics and Limits of the Bilateral Security Cooperation. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 23(1), 50-62. https://doi.org/10.25294/auiibfd.1170448

İzol, R., & Cingöz, M. (2022). Iran-Saudi Arabia Rivalry and the Yemen Crisis. *Gazi Akademik Bakış*, 16(31), 345-360. https://doi.org/10.19060/gav.1217296

İzol, R., & Zenginoğlu, S. (2015). 11 Eylül ve Sonrasi: Terörizm, Petrol ve Nükleer Tehdit Ekseninde Ortadoğu. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 423-440. https://doi.org/10.17218/husbed.67068

Joseph, J. (2013). Resilience in UK and French security strategy: an Anglo-Saxon bias?. *Politics*, 33(4), 253-264.

Koltuk, D. A., & Cantürk, İ. U. (2023). Brexit Sonrası Avrupa Birliği'nin Güvenliği: Türkiye, Birleşik Krallık ve ABD Ekseninde Doğacak Fırsatlar ve Riskler. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 23(1), 97-110. https://doi.org/10.25294/auiibfd.1173206

Koltuk, D. A., & Kaval, F. (2022). Birleşik Krallık-Avrupa Birliği Ticaret ve İş Birliği Anlaşması ve Türkiye'nin Gümrük Birliği Modernizasyonu. *Gazi Akademik Bakış*, 16(31), 361-375. https://doi.org/10.19060/gav.1217298

Longhurst, K., & Miskimmon, A. (2007). Same challenges, diverging responses: Germany, the UK and European security. *German politics*, 16(1), 79-94.

Mekteplioğlu, M., & Koltuk, D. A. (2024). Soğuk Savaş Sonrası Şekillenen Yeni Dünya Düzeninde, Rusya-ABD İlişkilerinin Realist Teori Kapsamında Çatışma Örnekleriyle Değerlendirilmesi. *İzlek Akademik Dergi*, 6(2), 61-73. https://doi.org/10.53804/izlek.1505428

Öztürk, B. N. (2024). Reasons for Muslim and Christian white meat consumption: examples of England and Turkey. *Journal of Islamic Marketing*, *15*(5), 1203-1231.

Park, C. Y., Petri, P. A., & Plummer, M. G. (2021). The economics of conflict and cooperation in the Asia-pacific: RCEP, CPTPP and the US-China trade war. *East Asian economic review*, *25*(3), 233-272.

Rodd, A. (2023). British diplomatic re-engagement in the Pacific: more than just words?. *Contemporary British History*, 37(4), 605-632.

Sattar, N. (2013). EU-China Strategic Relations: Challenges and Prospects. *Journal of European Studies*, 29(2).

Stoddart, K. (2016). UK cyber security and critical national infrastructure protection. *International Affairs*, 92(5), 1079-1105.

Strachan, H. (2021) , ' Global Britain in a competitive age : strategy of the Integrated Review ' , *Journal of the British Academy* , (9) , 161-177 .

Zenginoğlu, S., & Apaydın, F. (2019). Avrupa Birliği'nde Ekonomik Kriz Tartışmaları Bağlamında "Neden" Arayışları: Göçmen Faktörü ve İşsizlik. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 365-373.

KAYNAKÇA

Acaravci, Ali, Cuma Bozkurt, ve Sinan Erdoğan. 2015. "MENA Ülkelerinde Demokrasi-Ekonomik Büyüme İlişkisi". *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi* 3(4):119-29.

Altiner, Ali, Eda Bozkurt, ve Yılmaz Toktaş. 2018. "Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme: Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Bir Uygulama". *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar* (639):1117-61.

Çakan, Varis. 2017. "ÜLKE TANITIMI: Geçmişten günümüze Çin". *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 1(1):111-30.

Doucouliagos, Hristos, ve Mehmet Ali Ulubaşoğlu. 2008. "Democracy and Economic Growth: A Meta-Analysis". *American Journal of Political Science* 52(1):61-83. doi: 10.1111/j.1540-5907.2007.00299.x.

Dölek, Levent. t.y. "TARİHSEL GELİŞİMİ İÇERİSİNDE ÇİN'İN SOSYO-EKONOMİK YAPISININ İNCELENMESİ".

Güzel, Mehmet Nuri. 2018. "ANTİK DEMOKRASİ VE MODERN DEMOKRASİ KAVRAMLARININ KUVVETLER AYRILIĞI İLKESİ ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ".

Han, Suyin. 1976. *Wind in the tower: Mao Tsetung and the Chinese revolution, 1949-1975*. 1st ed. Boston: Little, Brown.

MacFarquhar, Roderick. 1997. *The Origins of the Cultural Revolution. 3: The Coming of the Cataclysm, 1961 - 1966 / Roderick MacFarquhar*. Oxford: Oxford Univ. Press [u.a.].

Oakley, Peter, ve C. Garforth. 1985. *Guide to Extension Training*. Food & Agriculture Org.

Sartori, Giovanni, ve Tunçer Karamustafaoğlu. 2011. "Demokrasi Teorisine Geri Dönüş". *Liberal Düşünce Dergisi* (62):39-48.

Smil, Vaclav. 1999. "China's great famine: 40 years later". *BMJ : British Medical Journal* 319(7225):1619-21.

Su, Min. 2023. "Modelling Sovereign Credit Ratings and Assessing the Impartiality: A Case Study of China". *PLOS ONE* 18(9):e0289321. doi: 10.1371/journal.pone.0289321.

Tütüncü, Asiye. 2020. "Gelişmekte Olan Ülkelerde Demokrasinin Ekonomik Büyümeye Etkisi". *Sosyoekonomi* 28(44):27-40. doi: 10.17233/sosyoekonomi.2020.02.02.

VergiLi, Gizem, ve Mehmet Sinan ÇeliK. 2022. "Demokrasi düzeyi ve ekonomik özgürlükler ülke kredi notları üzerinde etkili midir? BRICS-T ülkeleri üzerine bir uygulama". *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi* 15(2):581-95. doi: 10.17218/hititsbd.1185899.

"Milli Burjuvaziye İlişkin Siyaset Üzerine", Bugünkü Çin Hangi Yolu İzliyor, AydınlıkYayınları, İstanbul, 1980, s.184.

CANİKLİOĞLU, M. (2000). Çağdaş Demokrasi ve Çağdaş Devlet Üzerine Düşünceler . *PROF. DR. SEYFULLAH EDİS'E ARMAĞAN* (s. 93-115).

DÜHFD, C. 2.-2. Antik demokrasi ve modern demokrasi kavramlarının kuvvetler ayrılığı ilkesi içerisinde değerlendirilmesi. M. N. GÜZEL.

Palese, A. (2009). The Great Leap Forward (1958-1961): Historical events and causes of one of the biggest tragedies in People's Republic of China's history.

KAYNAKÇA

ALTER, P. (1994). *Nationalism*, Edward Arnold, London.

BAYLIS, J. (2008). "The Concept of Security in International Relations", *Globalization and Environmental Challenges: Reconceptualizing Security in 21st Century*, (Ed.Hans Günter Brauch, Úrsula Oswald Spring, Czeslaw Mesjasz), Berlin, Heidelberg, New York: Springer.

BELLAMY, I. (1981). "Towards a Theory of International Security", *Political Studies*, No. 29, Issue.1., pp. 100-105.

BOOTH, K. (1991). "Security and Emancipation", *Review of International Studies*, Vol. 17, No. 4, October, pp. 313-326.

BOURNE, M. (2014). *Understanding Security*, New York: Palgrave Macmillian.

BUZAN, B. (1991). *People, States and Fear An Agenda for International Security Studies in Post-Cold War Era*, 2nd Ed, Boulder, Colorado: Lynne Rienner.

BUZAN, B. (1993). "Societal Security and European Security", *Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe*, (Ed.Ole Wæver, Barry Buzan, Morten Kelst-rup and Pierre Lemaitre), London: Pinter.

COLLINS, A. (2019). *Contemporary Security Studies*, 5th Edition, Oxford: Oxford University Press.

DILLON, M. (1996). *Politics of Security–Towards a Political Philosophy of Continental Thought*, London, New York: Routledge.

ERDEM, T. (2023). *Uluslararası İlişkilerin Yeni Güç Rekabet Sahası: Siber Uzay*, İstanbul: Kriter Yayınevi.

FOLSOM, J.K. (1931). *Social Psychology*, New York: Harper & brothers.

FERRARO, Gary P. (1992). *Cultural Anthropology: An Applied Perspective*. New York: St.Paul, West Publishing Company.

GANS, C. (2000). **"**The Liberal Foundations of Cultural Nationalism", *Canadian Journal of Philosophy* , Volume 30 , Issue 3 , September 2000, pp. 441 – 466.

GRIFFIN, E. (2000). *First Look at Communication Theory*, 4th ed.New York: McGraw-Hill.

KAZEL, G.İ. (2023). "Yeni Güvenlik Tehditleri Bağlamında Kültürel Güvenlik*", Trakya Üniversitesi Sosyal Blimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Yayınlanmış Doktora Tezi*.

KROEBER, A.L. ve KLUCKHOHN, C. (1952). *Culture: A Critical Review Of Concepts And Definitions*, Peabody Museum Of Archaeology & Ethnology, Cambridge Massachusetts: Harvard University Press.

LEMKİN, R. (1944). *Axis Rule in Occupied Europe; Laws of Occupation*, Analysis of Government, Proposals for Redress, Carnegie Endowment for International Peace, Division of International Law, Washington.

NEMETH,E. (2015). *Cultural Security Evaluating the Power of Culture in International Affairs*, London: Imperial College Press.

TOTTEN, S. ve JACOBS S. L. (2002). "Totally Unofficial Man -Raphael Lemkin", *Pioneers of Genocide Studies*, (Ed. S.Totten and S.L. Jacobs), New Brunswick, NJ: Transaction Publishers, pp.365-400.

ÖNKAL, G. (2014). "Kültür Sosyolojisi", *Sosyoloji'de Kuram-Yöntem- Güncel Yaklaşımlar* (Ed. A. Baran Dural), İstanbul: Papillion Yayınevi.

RIEDLMAYER, A. J. (2002). From the Ashes: The Past and Future of Bosnia's Cultural Heritage", *Islam and Bosnia Conflict Resolution and Foreign Policy in Multi Ethnic States* ,(Ed. Maya Schatzmiller), Montreal: Mc-Gill Queens University Press, pp. 98-135.

ROE, P. (2019). "Societal Security", *Contemporary Security Studies*, (Ed. Alan Collins), Oxford: Oxford University Press.

ROTH, H.J. (2015). "Culture: An Underrated Element in Security Policy", *Geneva Centre for Security Policy Papers*, Research Series 17/15.

SCHARF, M. P. (2016). "How the War Against ISIS Changed International Law", *Case Western Reserve Journal of International Law*, Vol. 48, Issue. 1-2., pp.15-67.

SMITH, M. E. (2010). *International Security, Politics, Policy, Prospects*, New York: Palgrave Macmillan.

TURKU, H. (2018). *The Destruction of Cultural Property As a Weapon of War ISIS in Syria and Iraq*, Washington D.C.: Palgrave Macmillan.

ULLMAN, R. (1983). "Redifining Security", *International Security*, Vol. 8, No. 1 (Summer), pp.129-153.

WAEVER, O. (1993) . "Societal Security: the concept", *Identity, Migration and the New Security Agenda in Europe*, (Ed.,O. Waever, B. Buzan, M. Kelstrup and S. Lemaitre), London: Pinter Publishers., pp.17-40.

WILLIAMS, R. (1976). *Keywords A Vocabulary Of Culture And Society*, New York: Oxford University Press.

WOLFERS, A. (1962). "National Security As an Ambiguous Symbol", *Discord and Collaboration*, Baltimore: The Johns Hopkins University Press.

İNTERNET TABANLI KAYNAKLAR

Darke, D. (2014). "Suriye'nin yok olan tarihi eserleri", 11. 07.2014, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/07/140710_suriye_tarihi_eserler, (E.T.:05.11.2024).

GEZER, Ş. G. (2019). "Kültürel Güvenlik", *Güvenlik Yazıları*, No.59,(Şubat), https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/12/KulturelGuvenlik_SGGezer_v.1.pdf, (E.T.: 21.11.2024).

ICC, "Reparations Order, Situation in The Republic of Mali in The Case of The Prosecutor V. Ahmad Al Faqi Al Mahdi", ICC-01/12-01/15, (17 August 2017), https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/CourtRecords/CR2017_05117.PDF , (E.T.:10.11.2024).

VAN DER HOEVEN H. ve VAN ALBADA, J. "Memory of the World: Lost Memory-Libraries and Archives Destroyed in the Twentieth Century", *UNESCO*, Paris, 1996, s. 9-10, http://www.unesco.org/webworld/mdm/administ/pdf/LOSTMEMO.PDF, (E.T.: 24.11.2024).

UNESCO,"UNESCO Universal Declaration on Cultural Diversity", 2001, http://portal.unesco.org/en/ev.phpURL_ID=13179&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html, (E.T.: 25.11.2024).

UNESCO, (2009), "Cultural Heritage Definition", https://uis.unesco.org/en/glossary-term/cultural-heritage, (E.T.: 26.11.2024).

UNESCO, (2015).“Reinforcement of UNESCO’s Action for the Protection of Culture and the Promotion of Cultural Pluralism in the Event of Armed Conflict,” document number C38/49, November, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000235186, (E.T.:02.11.2024).

URL-1, https://www.unesco.org/en/world-heritage, (E.T.:26.11.2024).

URL-2 , https://www.icty.org/x/cases/krstic/tjug/en/krs-tj010802e.pdf , (E.T.: 10.11.2024).

URL-3, Article 8 of 1954 Convention for the Protection of Cultural Property in the Event of Armed Conflict, https://en.unesco.org/sites/default/files/1954_Convention_EN_2020.pdf , (04.12.2024).

URL-4,Article 8(2) of Rome Statue of International Criminal Court, https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/RS-Eng.pdf , (05.12.2024).

URL-5,https://aboutholocaust.org/tr/facts/yahudiler-koetue-muameleye-ragmen-kueltuerel-ve-veya-dini-geleneklerini-korumayi-basardi-mi, (E.T.: 03.12.2024).

REFERENCES

AGARWAL, S., Farid, H., Fried, O. and Agrawala, M. (2020). Detecting Deep-Fake Videos from Phoneme-Viseme Mismatches. *2020 IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition Workshops (CVPRW)*, 2814-2822, doi: 10.1109/CVPRW50498.2020.00338.

ATTATFA, A., Renaud K. and Paoli S. D. (2020). Cyber Diplomacy: A Systematic Literature Review. *Procedia Computer Science*. 176:60-69.

BJOLA, C. (2015). Making Sense of digital Diplomacy. C. BJOLA & M. HOLMES (Eds.), *Digital Diplomacy: Theory and Practices*. London and New York: Routledge.

BJOLA, C. (2016). Digital diplomacy – the state of the art. *Global Affairs*. DOI: 10.1080/23340460.2016.1239372.

BUO, S. A. (2020). The Emerging Threats of Deepfake Attacks and Countermeasures. DOI: 10.13140/RG.2.2.23089.81762.

CNN. (2022, March 25). Deepfakes are now trying to change the course of war. Retrieved from: https://edition.cnn.com/2022/03/25/tech/deepfakes-disinformation-war/index.html in 2024, March 11.

Cumhuriyet. (2024, January 24). Biden'a yapay zeka darbesi: Sahte ses kaydı gönderildi. Retrieved from: https://www.cumhuriyet.com.tr/dunya/bidena-yapay-zeka-darbesi-sahte-ses-kaydi-gonderildi-2167239?fbclid=IwAR35R4piO87j6-qnTEtpFBh1oqZudi9XBdT8cj7DIkgn-dXybIu7qwMaGmQ in 2024, March 20.

DACK, S. (2019, March 2019). Deep Fakes, Fake News, and What Comes Next. Retrieved from: https://jsis.washington.edu/news/deep-fakes-fake-news-and-what-comes-next/ in 2024, March 19.

EKŞİ, M. (2018). *Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası*. Siyasal Publishing. 2nd Print.

HOLMES, M. (2015). Digital Diplomacy and International Change Management. C. BJOLA & M. HOLMES (Eds.), *Digital Diplomacy: Theory and Practices*. London and New York: Routledge.

LYU, S. (2020). DeepFake Detection: Current Challenges and Next Steps. https://doi.org/10.48550/arXiv.2003.09234

MANOR, I. (2016). Are We There Yet: Have MFAs Realized the Potential of Digital Diplomacy?. *Diplomacy and Foreign Policy*. 1(2), 1-110. doi 10.1163/24056006-12340002.

RASHICA, V. (2018). The Benefits and Risks of Digital Diplomacy. *SEEU Review*, 13(1), 75-89. DOI: 10.2478/seeur-2018-0008.

TEMİR, E. (2020). Deepfake: New Era in The Age of Disinformation & End of Reliable Journalism. *Selçuk İletişim Journal*, 13(2), 1009-1024. DOI: 10.18094/JOSC.685338.

VASIST, P. N. & KRISHNAN, S. (2022). Engaging with deepfakes: a metasynthesis from the perspective of social shaping of technology theory. *Internet Research*, DOI: 10.1108/INTR-06-2022-0465.

Zİ, B., CHANG, M., CHEN, J., MA, X. and JİANG, Y. (2020). WildDeepfake: A Challenging Real-World Dataset for Deepfake Detection. in proceedings of the 28th ACM International Conference on Multimedia (MM '20), October 12–16, 2020, Seattle, WA, USA. ACM, New York, NY, USA. https://doi.org/10.1145/3394171.3413769

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Füsun Erhan Bayçumendur

Sağlık Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar -XXII

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XXII

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Füsun Erhan Bayçumendur

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-024-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XXII
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Füsun Erhan Bayçumendur
VI+210 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-024-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akca, N. ve Akca, C. (2020). *Sağlık Kurumlarında İletişim -Örgütsel Perspektif-* Erdem, R.; Bostan, S.; Yılmaz, A. (ed.). Ankara: Nobel.

Alkan, A. ve Özyıldız, K. H. (2021). Sağlık Hizmeti Sunumunda Çocuk Hastalarla İletişim. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 2(24), 415-34.

Altın, N. (2013). İşyerinde Mobbing (Psikolojik Şiddet): Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. IV. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi, 97-104. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Altınöz, M. (2000). *Yazışma Teknikleri.* Ankara: Nobel.

Balta Peltekoğlu, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* Ankara: Beta Yayınları.

Baltaş, Z.ve Baltaş, A. (1999). *Bedenin Dili.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Bélanger, V., Ruiz, A.ve Soriano, P. (2015). *Recent Advances in Emergency Medical Services Management.* Quebec, Canada

Berelson, B.ve Steiner, G. (1964). Human Behavior: An Inventory Of Scientific Findings. *Harcourt Brace Jovanovich:* New York. USA.

Devebakan, N. (2005). *Sağlık İşletmelerinde Algılanan Hizmet Kalitesi Ölçümü.* İzmir: Kalder Yayınları.

Dökmen, Ü. (2003). *İletişim Çatışmaları ve Empati*, 22. Baskı, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Durmuş Sarıkahya, S., Güden, E., Balcı, E. ve Güden, A. (2021). Kayseri 112 Acil Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Personelin Çalışma Ortamında Karşılaştıkları Sağlık Sorunları ve Karşılaştıkları Mesleki Riskler. *Paramedik ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2(1), 31-43.

Eklof, M. ve Ahlborg Jr, G. (2016). Improving Communication among Healthcare Workers: A Controlled Study. *Journal of Workplace Learning*, Vol. 28 I: 2, s. 81-96.

Ekşi, A. (2015). *Kitlesel Olaylarda Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri Yönetimi.* İzmir: Kitapana.

Ergin, A.ve Birol, C. (2000). *Eğitimde İletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Filiz, E., Ünal, S., Kahveci, Ş. ve Uyar, S. (2022). Toplumun Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet Konusundaki Tutumu. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 4(9), 328-35.

Gordon, T. (1996). *Etkili Öğretmenlik Eğitimi*, Çeviren: Emel Aksay. İstanbul: Sistem.

Graves, I., Potter, K., Hodgetts, T. ve Woollerd, M. (2006*). Emergency Care*, Elsevier: İtaly.

Gür, D. ve Baykal, Ü. (2023). Sağlık Çalışanına Uygulanan Hasta ve Hasta Yakını Şiddeti ve İletişim. *Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(7), 1-9.

Gürbüz, D. ve Özdemir Yaylacı, G. (2007). *İletişimci Gözüyle İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: MediaCat Kitapları.

Gürüz, D. ve Temel Eğinli, A. (2008). *İletişim Becerileri, Anlamak- Anlatmak-Anlaşmak.* İstanbul: Nobel Yayınları.

Hugman, B. (2009). *Healthcare Communication.* USA: Pharmaceutical Press.

Karadağ, M., Işık, O., Cankul, İ. H. ve Abuhanoğlu, H. (2015). Hekim ve Hemşirelerin İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(17), 160-79.

Kaya, A. (2011). *Kişilerararası İlişkiler ve Etkili İletişim*, 4. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.

Kılıç, M. (2014). Sağlık Kurumlarında İletişim: Hasta-Sağlık Personeli İletişimi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 56.

Konuşkaner, İ. (2013). Sağlık Kurumlarında Risk Analizi Çalışmaları ve Bir Hastane Örneği. IV. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi, 385-400). Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Kökten, M. (2013). Şişli Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Çalışan Sağlık Personellerinin Hastalarla Olan İletişim Becerilerinin İncelenmesi". IV. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi, Sözel Bildiriler, Cilt: II. s. 427-456. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Krizan, B., Merrier, P., Logan, J. P.ve Williams, S. (2010). *Business Communation*. South-Western USA.: Cengage Learning.

Mısırlı, İ. (2013). *Genel ve Teknik İletişim*, 7. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

Mutlu, E. (2008). *İletişim Sözlüğü.* Ankara: Ayraç Yayınları.

Navaro, L. (1990). *Ana Baba Okulu.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Oskay, Ü. (2007). *İletişimin ABC'si*. Ankara: Der Yayınları.

Örtlek, M. ve Topaloğlu, S. (2013). Hastane Hizmet Kalite Standartları Açısından Hekim Order'lerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. IV. Uluslararası Sağlıkta Performans ve Kalite Kongresi, 413-25. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Özdemir, G. (2011). Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin İletişim Becerileri ve Yaşam Yönelimlerinin Stresle Başetme Tutumları Üzerine Etkisi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rana, P. (2015). Effective Communication Skills. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 2(1), 29-31.

Rescue-EMS, M. (2024). www.angelfire.com/co/fantasyfigures/staroflife.html (E.T.: 21.12.2024).

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2015). *Organizational Behavior*, 14. Basım. Ankara: Nobel Yayınevi.

Sanders, M. J. (2024). Mosby's Paramedic Textbook, EMS Communication. https://www.psglearning.com/ catalog/productdetails/9781284166095 (E.T.: 21.12.2024)

Serttaş Ertike, A. (2012). Fahrenheit 9/11 Belgeselinin İletişimsel Eylem Kuramı ve 5 Basamaklı Etik Çözümleme Modeline Göre Analizi. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 77-99.

Solmaz, B. ve Duğan, Ö. (2018). Sağlık Çalışanı ile Hasta ve Yakınları Arasında Yaşanan Şiddetin Nedenlerinden "İletişim" Üzerine Bir İnceleme. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 185-206.

Tayfun, R. (2007). *Etkili İletişim ve Beden Dili*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Theodorson, S.ve Theodorson, A. (1969). *A Modern Dictionary of Sociology.* New York. USA.: Cassell Education Limited.

Thomas, R. K. (2016). *Health Communication.* USA: Springer Science-Business Media Inc.

Tiryaki Şen, H., Taşkın Yılmaz, F. ve Pekşen Ünüvar, Ö. (2013). Hizmet İçi Eğitim Hemşirelerinin İletişim Beceri Düzeyleri. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 4(1), 13-20.

Tutar, H. (2002). *Mesleki Yazışma Teknikleri.* Ankara: Nobel.

Uğur, E. (2012). *Temel İletişim Teknikleri ve İletişimde Etkinliği Arttırmak.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Ulaş, S. (2023). Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde Görev Yapan Sağlık Çalışanlarının İş Doyumunu Etkileyen Faktörler. *Hastane Öncesi Dergisi,* 7(3), 411-23.

Uludağ, A. (2008). Sağlık Hizmetlerinde Halkla İlişkiler ve Hastayla Etkili İletişim. Konya: Tablet Yayınları.

Utanır Altay, S., & Ekşi, A. (2020). Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetlerinde İletişim. *Hastane Öncesi Dergisi,* 5(1), 67-77.

Wood, J. (2009). *Interpersonal Communication*. Boston USA: Everyday Encounters.

Yaman, E. (2014). *İnsan ve İletişim.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Yılmaz M. (2001). Sağlık Bakım Kalitesinin Bir Ölçütü: Hasta Memnuniyeti, *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,* 5(2), 69-70.

Yırtıcı S, ve Sevinç Postacı E. (2023). Hastane Öncesi Alanda Çalışan 112 Acil Sağlık Hizmetleri Personelinin Pediatrik Hastaya Yaklaşım Hakkındaki Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi. JMS. Aralık 2023;4(4):171-179.

Yırtıcı, S. ve Sevinç Postacı, E. (2023). Hastane Öncesi Alanda Çalışan 112 Acil Sağlık Hizmetleri Personelinin Pediatrik Hastaya Yaklaşım Hakkındaki Tutum ve Davranışlarının İncelenmesi. *Journal of Medical Sciences*, 4(4), 171-79.

Yurtsever, A. (2015). *Acil Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Hasta Memnuniyeti.* İstanbul.

KAYNAKLAR

Anālayo, B., & Dhammadinnā, B. (2021). From Compassion to Self-Compassion: A Text-Historical Perspective. *Mindfulness*, 12(6), 1350-1360.

Aybars, A. İ., Beşpınar, F. U., & Kalaycıoğlu, H. S. (2018). Familialization of Care Arrangements in Turkey: Questioning The Social Inclusion of 'the Invisible. *Research and Policy on Turkey, 3*(2), 115–137.

Arruabarrena, M., Rodrigo, S., Fernandez, C. (2023). Dementia Caregiver Burden Associated with COVID-19 Quarantine: A South American Cohort Study. *Alzheimer's & Dementia,* 19. 1-2.

Ayeno, H. D., Atee, M., Kassie, G. M. (2024). Knowledge, Attitude, and Practice of Care Providers Toward Non-Pharmacological Intervention for Managing Behavioural and Psychological Symptoms in Australian Aged Care Residents with Dementia: A Cross-Sectional Survey. *Clinical Gerontologist*, 1-19.

Barnard, L. K., Curry, J. F. (2011). Self-Compassion: Conceptualizations, Correlates, Interventions. *Review of General Psychology*, 15(4), 289-303.

Bailey, W. A., Harrist, A. W. (2018). *Family Caregiving: Fostering Resilience Across the Life Course*. USA: Springer.

Cho, J., Sands, L. P., Stevens, A. (2023). Profile of Caregiving Activities and Association with Physical Health among Dementia Spousal Caregivers. *Innovation in Aging,* 7 (Supplement 1), 782-782.

Danucalov, M. A., Kozasa, E. H., Afonso, R. F. (2017). Yoga and Compassion Meditation Program Improve Quality of Life And Self-Compassion in Family Caregivers of Alzheimer's Disease Patients: A Randomized Controlled Trial. *Geriatrics & Gerontology International*, 17(1), 85-91.

Davidsson, R., Baker, D., Chintakrindi, S. (2024). Exploring the Multidimensionality of Home-Based Dementia Caregiving and Related Challenges Based on Digital Journaling and Interviews. *International Journal of Older People Nursing,* 19(2), 1-13.

Didonna, F. (Ed.). (2009). *Clinical Handbook of Mindfulness*. New York: Springer.

Diggory, K., & Reeves, A. (2022). 'Permission to Be Kind To Myself'. The Experiences of Informal Carers of Those with a Life-Limiting or Terminal Illness of a Brief Self-Compassion-Based Self-Care Intervention. *Progress in Palliative Care*, 30(3), 149-157.

Farnood, A., Johnston, B., & Evans, C. (2024). The Role of Digital Health Interventions in Supporting Family Caregivers for People with Dementia to Improve Quality of Life. *Current Opinion in Supportive and Palliative Care,* 18(4), 224-229.

Ferrari, M., Hunt, C., Harrysunker, A. (2019). Self-Compassion Interventions and Psychosocial Outcomes: A Meta-Analysis of RCTS. *Mindfulness*, 10, 1455-1473.

First Psychology Scotland (2023). Understanding & Learning How To Be Self-Compassionate: A Workbook & Guide. https://www.firstpsychology.co.uk/files/self-compassion-booklet.pdf (E.T.: 16.12.2024).

Grant, C., & Judge, K. (2021). Predictive Ability of Self Compassion in Psychosocial Outcomes of Caregivers of Persons with Dementia. *Innovation in Aging*, *5*(Suppl 1), 978.

Gilbert, P. (2020). Compassion: From Its Evolution to a Psychotherapy. *Frontiers in Psychology*, 11,1-31.

Gilbert, P. (2014). The Origins and Nature of Compassion Focused Therapy. *British Journal of Clinical Psychology*, 53(1), 6–41.

Goodridge, D., Reis, N., Neiser, J. (2021). An App-Based Mindfulness-Based Self-Compassion Program to Support Caregivers of People with Dementia: Participatory Feasibility Study. *JMIR Aging*, 4(4), e28652.

Hansen, N. H., Juul, L., Pallesen, K. J. (2021). Effect of a Compassion Cultivation Training Program for Caregivers of People with Mental Illness in Denmark: A Randomized Clinical Trial. *JAMA Network Open,* 4(3), e211020-e211020.

Hu, C. J., Chang, L. H., Lo, Y. T. (2024). Exploring Healthcare Providers' Difficulties and Strategies when Caring for Community-Dwelling People With Dementia Who are at Risk of Getting Lost. *Journal of Applied Gerontology : The Official Journal of the Southern Gerontological Society,* 43(12), 1905–1913.

Hsiao, F. H. (2023). Self-compassion for Burnout and Compassion Fatigue in Caregivers. *Journal of Nursing Research*, 31(1), e251.

Hsieh, C. C., Lin, Z. Z., Ho, C. C. (2021). The Short-And Long-Term Causal Relationships Between Self-Compassion, Trait Mindfulness, Caregiver Stress, and Depressive Symptoms in Family Caregivers of Patients with Lung Cancer. *Mindfulness*, 12(7), 1812-1821.

Igarashi, A., Fukuda, A., Teng, L. (2017). Family Caregiving in Dementia And its İmpact on Quality of Life and Economic Burden in Japan – Web-Based Survey. *Value in Health,* 20(9), A403–A403.

Ivtzan, I., Lomas, T. (Ed.). (2016). *Mindfulness in Positive Psychology: The Science of Meditation and Wellbeing*. New York: Routledge.

Jazaieri, H., McGonigal, K., Jinpa, T. (2014). A Randomized Controlled Trial of Compassion Cultivation Training: Effects on Mindfulness, Affect, and Emotion Regulation. *Motivation and Emotion,* 38, 23-35.

Jazaieri, H., McGonigal, K., Lee, I. A. (2018). Altering the Trajectory of Affect and Affect Regulation: The Impact of Compassion Training. *Mindfulness*, 9, 283-293.

Kabat-Zinn, J. (2013). *Full Catastrophe Living: Using the Wisdom of Your Body and Mind to Face Stress, Pain, and Illness*. United States: Bantam Books.

Kashdan, T. B., Ciarrochi, J. (Ed.). (2013). Mindfulness, *Acceptance, and Positive Psychology: The Seven Foundations of Well-Being*. Canada: Context Press.

Kim, H., Engström, G., Sadak, T. (2023). Characteristics and Correlates of Perceived Physical and Psychological Health among Family Caregivers Living with Persons with Advanced Dementia. *Western Journal of Nursing Research,* 46(2), 104-113.

Kirby, J. N., Tellegen, C. L., & Steindl, S. R. (2017). A Meta-Analysis of Compassion-Based Interventions: Current State of Knowledge and Future Directions. *Behavior Therapy,* 48(6), 778-792.

Kor, P. P. K., Chou, K. L., Zarit, S. H. (2024). Effect of a Single-Session Mindfulness-Based Intervention for Reducing Stress in Family Caregivers of People with Dementia: Study Protocol for a Randomized Controlled Trial. *BMC Psychology*, 12(1),1-12.

Kouloutbani, K., Karteroliotis, K., & Politis, A. (2019). The Effect of Physical Activity on Dementia. *Psychiatrike,* 30(2), 142–155.

Kuo, L. M., Wang, C. L., Huang, H. L. (2024). Challenges for Family Caregivers of Persons with Mild Cognitive Impairment: A Qualitative Longitudinal Study. *International Journal of Mental Health Nursing.*1-10.

Lindeza, P., Rodrigues, M., Costa, J. (2024). Impact of Dementia on Informal Care: A Systematic Review of Family Caregivers' Perceptions. *BMJ Supportive & Palliative Care,* 14(e1), e38–e49.

Lohrasbi, F., Alavi, M., Akbari, M., Maghsoudi, J. (2023). Promoting Psychosocial Health of Family Caregivers of Patients with Chronic Mental Disorders: A Review of Challenges and Strategies. *Chonnam Medical Journal*, 59(1), 31-47.

Lopes, H., & Hermenegildo, C. (2024). Living with Dementia: Exploring the Challenges and Needs of Informal Dementia Caregivers in Portugal. *European Journal of Public Health,* 34(Supplement 3).

Lloyd, J., Muers, J., Patterson, T. G. (2019). Self-compassion, Coping Strategies, and Caregiver Burden in Caregivers of People with Dementia. *Clinical Gerontologist*, 42(1), 47-59.

Mogi, M. (2019). Could Management of Blood Pressure Prevent Dementia in the Elderly? *Clinical Hypertension, 25*(1), 1–5.

Murfield, J., Moyle, W., O'Donovan, A. (2020). The Role of Self-Compassion, Dispositional Mindfulness, and Emotion Regulation in the Psychological Health of Family Carers of Older Adults. *Clinical Gerontologist,* 47(2), 316-328.

Murfield, J., Moyle, W., & O'Donovan, A. (2022). Planning and Designing a Self-Compassion Intervention for Family Carers of People Living with Dementia: A Person-Based and Co-Design Approach. *BMC Geriatrics*, 22(1), 1-16.

Neff, K. (2003). Self-compassion: An Alternative Conceptualisation of a Healthy Attitude Toward Oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85-101.

Neff, K. D. (2011). Self-compassion, Self-Esteem, and Well-being. Social and Personality *Psychology Compass*, 5(1), 1-12.

Neff, K. D., & Germer, C. K. (2013). A Pilot Study and Randomized Controlled Trial of the Mindful Self-Compassion Program. *Journal of Clinical Psychology*, 69(1), 28-44.

Neff, K. D. (2023). Self-compassion: Theory, Method, Research, and Intervention. *Annual Review of Psychology*, 74, 193-218.

Nehrkorn-Bailey, A., Edmonds, T. R., & Quatsoe, A. (2023). Examining dementia and nondementia caregivers' nutrition and overall health. *Innovation in Aging,* 7(Supplement-1), 1031–1031.

Nemcikova, M., Katreniakov, Z., Timkova, V. (2024). Family function, psychological distress, and burden in informal caregivers of people with dementia. *European Journal of Public Health,* 34(Supplement-3). ckae144.992.

Noei, F. R., Atashi, V., & Ashouri, E. (2022). The Effect of an Online Mindfulness Self-Compassion Training Program on Psychological Distress in Caregivers of Patients with Cancer. *Nursing and Midwifery Studies*, 11(2), 90-95.

Nguyen, H., Rahman, A., Ubell, A. (2024). Adult day programs and their effects on individuals with dementia and their caregivers (ADAPT-DemCare): A Realist Synthesis to Develop Program Theories on the How and Why. *Systematic Reviews,* 13(1),1-12.

Ostafin, B. D., Robinson, M. D., Meier, B. P. (Ed.). (2015). *Handbook of Mindfulness and Self-Regulation*. New York: Springer.

Özlem, K., Akpinar, B. S., Yener, G. (2017). Examining Factors Affecting Caregiver Burden: A Comparison of Frontotemporal Dementia and Alzheimer's Disease. *American Journal of Alzheimer's Disease and Other Dementias,* 32(4), 200–206.

Phillips, W. J., & Hine, D. W. (2021). Self-compassion, Physical Health, and Health Behaviour: A Meta-Analysis. *Health Psychology Review*, 15(1), 113-139.

Prince, M. (2004). Care Arrangements for People with Dementia in Developing Countries. *International Journal Of Geriatric Psychiatry*, *19*(2),170-177.

Pociask, F., Adamo, D. E., & DiZazzo-Miller, R. (2024). Physical Fitness and Cognitive Function in Persons with Dementia and Their Caregiver. *Occupational Therapy in Health Care*, 38(2), 331-346.

Reyes, D. (2012). Self-compassion: A Concept Analysis. *Journal of Holistic Nursing*, 30(2), 81-89.

Seppälä, E. M., Simon-Thomas, E., Brown, S. L. (Ed.). (2017). *The Oxford Handbook of Compassion Science*. USA: Oxford University Press.

Spigelmyer, P. C., Kalarchian, M., Lutz, C. (2023). Mindfulness Self-compassion: Helping Family Caregivers Cope with Cognitive Behaviors of Dementia. *Journal of Holistic Nursing*, 41(2), 118-129.

Thomas, T., & Dasgupta, J. (2024). A narrative review of community-based dementia care in India: Experiences, challenges, and policy initiatives. *Current Opinion in Psychiatry,* 37(5), 370-375.

Uyanık, N., Çevik, Ö. (2020). Öz-Şefkat Gelişiminde Bilişsel Formülasyonun Rolü. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences*, 2(2), 660-674.

Verbeek, H., Meyer, G., Leino-Kilpi, H. (2012). A European Study Investigating Patterns of Transition from Home Care Towards Institutional Dementia Care: The Protocol of a Righttimeplacecare study. *BMC Public Health*, 12, 1-10.

Wai Wa Chan, E., Liang, L., Huinan Liu, N., & Hou, W. K. (2022). The Moderated Associations of Self-Compassion with Physiological and Psychological Stress Responses: Comparisons Between Cancer Caregivers and Non-Caregivers. *Journal of Health Psychology,* 27(10), 2318-2329.

Wong, C. C., Mak, W. W., & Liao, K. Y. H. (2016). Self-compassion: A Potential Buffer Against Affiliate Stigma Experienced by Parents of Children with Autism Spectrum Disorders. *Mindfulness*, 7, 1385-1395.

Whate, A., Sivananathan, S., Apostolides, H. (2023). How Canadian Caregivers of Persons Living with Dementia are Managing in a Fragmented System. *International Journal of Integrated Care,* 23, 1-2.

Zeigler-Hill, V., Shackelford, T. (Ed.). (2020). *Encyclopedia of Personality and Individual Differences.* USA: Springer.

Zessin, U., Dickhäuser, O., & Garbade, S. (2015). The Relationship Between Self-Compassion and Well-Being: A Meta-Analysis. *Applied Psychology: Health and Well*-Being, 7(3), 340-364.

KAYNAKLAR

Akdemir N (2021). *İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı, Güncellenmiş 7. Baskı*, Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Borgi L, Muraki I, Satija A, Willett WC, Rimm EB, Forman JP. (2016). Fruit and vegetable consumption and the incidence of hypertension in three prospective cohort studies. *Hypertension*. 2016;67:288–293. doi: 10.1161/HYPERTENSIONAHA.115.06497.

Bull FC, Sal-AnsarI S, SBiddle S, Borodulin K, Buman MP, Cardon G, et al. (2020). World Health Organization 2020 guidelines on physical activity and sedentary behaviour. *British Journal of Sports Medicine* 2020;54(24):1451-62.

Calderón-García JF, Roncero-Martín R, Rico-Martín S, De Nicolás-Jiménez JM, López-Espuela F, Santano-Mogena E, Alfageme-García P, Sánchez Muñoz-Torrero JF (2021). Effectiveness of Body Roundness Index (BRI) and a Body Shape Index (ABSI) in Predicting Hypertension: A Systematic Review and Meta-Analysis of Observational Studies. *Int J Environ Res Public Health*. 2021 Nov 4;18(21):11607. doi: 10.3390/ijerph182111607. PMID: 34770120; PMCID: PMC8582804.

Chae Y, Chang DS, Lee SH, et al. (2013). Inserting needles into the body: a meta-analysis of brain activity associated with acupuncture needle stimulation. *J Pain* 2013;14:215–22.

Cramer H, Haller H, Lauche R, Steckhan N, Michalsen A, Dobos G (2014). A systematic review and meta-analysis of yoga for hypertension. Am J Hypertens. 2014;27:1146–1151. doi: 10.1093/ajh/hpu078.

Cramer H, Sellin C, Schumann D, Dobos G. Yoga in Arterial Hypertension. *Dtsch Arztebl Int*. 2018 Dec 14;115(50):833-839. doi: 10.3238/arztebl.2018.0833. PMID: 30722837; PMCID: PMC6375068.

Dadgari F, Hoseini S, Aliyari S, Masoudi S. (2017). The effect of sustained nursing consulting via telephone (Tele Nursing) on the quality of life in hypertensive patients. *Appl Nurs Res*. 2017 Jun;35:106–111. doi: 10.1016/j.apnr.2017.02.023.S0897-1897(16)30211-7

Dai L. (2022). Effect of Hierarchical Nursing Management in Patients with Hypertension Complicated with Cardiovascular and Cerebrovascular Risk Factors. Comput Math Methods Med. 2021 Nov 29;2021:1246566. doi: 10.1155/2021/1246566. *Retraction in: Comput Math Methods Med*. 2022 Dec 11;2022:9760310. PMID: 34880928; PMCID: PMC8648470.

Daskalopoulou SS, Rabi DM, Zarnke KB, Dasgupta K, Nerenberg K, Cloutier L, et al.(2015). The 2015 Canadian Hypertension Education Program recommendations for blood pressure measurement, diagnosis, assessment of risk, prevention, and treatment of hypertension. *Can J Cardiol*. 2015;31:549–68.

Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health. Foot Reflexology. Division of Complementary and Alternative Medicine Website. February 2, 2018.

Guthrie NL, Berman MA, Edwards KL, et al. (2019). Achieving rapid blood pressure control with digital therapeutics: retrospective cohort and machine learning study. *JMIR Cardio*. 2019;3(1):e13030. doi: 10.2196/13030

Han M, Chen Q, Liu L, Li Q, Ren Y, Zhao Y, et al. (2019). Stage 1 hypertension by the 2017 American College of Cardiology/American Heart Association hypertension guidelines and risk of cardiovascular disease events: systematic review, meta-analysis, and estimation of population etiologic fraction of prospective cohort studies. *Journal of Hypertension* 2019;38(4):573-8. DOI: 10.1097/HJH.0000000000002321.

Himmelfarb C, Comodore-Mensah Y, Hill M. (2016). Expanding the role of nurses to improve hypertension care and control globally. *Annals of Global Health*. 2016;82(2):243–53.

International Diabetes Atlas, 10th. Edition. Brussels, Belgium: International Diabetes Federation; 2021. https://diabetesatlas.org/atlas/tenth-edition/.

Jabbarzadeh Ganjeh, B., Zeraattalab-Motlagh, S., Jayedi, A. et al. (2024). Effects of aerobic exercise on blood pressure in patients with hypertension: a systematic review and dose-response meta-analysis of randomized trials. *Hypertens Res* 47, 385–398 (2024). https://doi.org/10.1038/s41440-023-01467-9

John William McEvoy, Cian P McCarthy, Rosa Maria Bruno, Sofie Brouwers, Michelle D Canavan, Claudio Ceconi, Ruxandra Maria Christodorescu, Stella S Daskalopoulou, Charles J Ferro, Eva Gerdts, Henner Hanssen, Julie Harris, Lucas Lauder, Richard J McManus, Gerard J Molloy, Kazem Rahimi, Vera Regitz-Zagrosek, Gian Paolo Rossi, Else Charlotte Sandset, Bart Scheenaerts, Jan A Staessen, Izabella Uchmanowicz, Maurizio Volterrani, Rhian M Touyz, ESC Scientific Document

Group , 2024 ESC Guidelines for the management of elevated blood pressure and hypertension: Developed by the task force on the management of elevated blood pressure and hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and endorsed by the European Society of Endocrinology (ESE) and the European Stroke Organisation (ESO), *European Heart Journal,* Volume 45, Issue 38, 7 October 2024, Pages 3912–4018, https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehae178

Katz ME, Mszar R, Grimshaw AA, Gunderson CG, Onuma OK, Lu Y, Spatz ES. (2024). Digital Health Interventions for Hypertension Management in US Populations Experiencing Health Disparities: A Systematic Review and Meta-Analysis. *JAMA Netw Open*. 2024 Feb 5;7(2):e2356070. doi: 10.1001/jamanetworkopen.2023.56070. PMID: 38353950; PMCID: PMC10867699.

Khoong EC, Olazo K, Rivadeneira NA, et al. (2021). Mobile health strategies for blood pressure self-management in urban populations with digital barriers: systematic review and meta-analyses. *NPJ Digit Med*. 2021;4(1):114. doi: 10.1038/s41746-021-00486-5

Kotruchin P, Imoun S, Mitsungnern T, Aountrai P, Domthaisong M, Kario K. (2021). The effects of foot reflexology on blood pressure and heart rate: A randomized clinical trial in stage-2 hypertensive patients. *J Clin Hypertens (Greenwich).* 2021 Mar;23(3):680-686. doi: 10.1111/jch.14103. Epub 2020 Nov 15. PMID: 33190420; PMCID: PMC8029572.

Lee AYL, Wong AKC, Hung TTM, Yan J, Yang S. (2022). Nurse-led Telehealth Intervention for Rehabilitation (Telerehabilitation) Among Community-Dwelling Patients With Chronic Diseases: Systematic Review and Meta-analysis. *J Med Internet Res*. 2022 Nov 2;24(11):e40364. doi: 10.2196/40364. PMID: 36322107; PMCID: PMC9669889.

Lee LL, Mulvaney CA, Wong YKY, Chan ES, Watson MC, Lin HH. (2021). Walking for hypertension. Cochrane Database Syst Rev. 2021 Feb 24;2(2):CD008823. doi: 10.1002/14651858.CD008823.pub2. PMID: 33630309; PMCID: PMC8128358.

Leung SB, Zhang H, Lau CW, et al. (2016). Attenuation of blood pressure in spontaneously hypertensive rats by acupuncture was associated with reduction oxidative stress and improvement from endothelial dysfunction. *Chin Med* 2016;11:38.

Mach F, Baigent C, Catapano AL, et al. 2019 ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk. *European Heart Journal*. 2020(41):111-88

Madsen H, Sen A, Aune D. (2023). Fruit and vegetable consumption and the risk of hypertension: a systematic review and meta-analysis of prospective studies. *Eur J Nutr*. 2023 Aug;62(5):1941-1955. doi: 10.1007/s00394-023-03145-5. Epub 2023 Apr 27. PMID: 37106252; PMCID: PMC10349693.

McNaughton C, Self W, Zhu Y, Janke A, Storrow A, Levy P. (2015). Incidence of hypertension- related emergency department visits in the United States, 2006-2012. Am J Cardiol. 2015;116(11):1717–23.

Naci H, Salcher-Konrad M, Dias S, Blum MR, Sahoo SA, Nunan D, et al. How does exercise treatment compare with antihypertensive medications? A network meta-analysis of 391 randomised controlled trials assessing exercise and medication effects on systolic blood pressure. *Br J Sports Med*. 2019;53:859–69.

Olgun N, Çelik S. (2021) *Tüm yönleriyle İç Hastalıkları Hemşireliği*. 1. Baskı, Nobel Tıp Kitabevi, Ankara.

Ovayolu, N. ve Ovayolu Ö. (2017). *Temel İç Hastalıkları Hemşireliği ve Farklı Boyutlarıyla Kronik Hastalıklar*. Adana: Çukurova Nobel Tıp Kitabevi.

Pescatello LS, Buchner DM, Jakicic JM, Powell KE, Kraus WE, Bloodgood B, et al. (2019). Physical activity to prevent and treat hypertension: a systematic review. *Med Sci Sports Exerc*. 2019;51:1314–23.

Richardson S, McNeill A, Brose LS.(2019). Smoking and quitting behaviours by mental health conditions in Great Britain (1993-2014). *Addict Behav.* 2019 Mar;90:14-19.

Riebe D, Ehrman JK, Liguori G, Magal M. (2018). ACSM's guidelines for exercise testing and prescription. Wolters Kluwer; 2018 https://books.google.com/books?id=m_L-jwEACAAJ.

Sağlık Bakanlığı. (2021). *Türkiye Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Risk Faktörleri Kohort Çalışması*. Yayın no: 1206. Ankara.

Satman, I. Alagöl, F. Ömer, B. Kalaca, S. Tütüncü, Y. Çolak, N. Boztepe, H. Genç, S. Çakır, B. Tuomilehto, J. (2013). 15 İlde Sağlık Md. Temsilcileri. Gedik, S. Türker, F. Canbaz, B. Dinççağ, N. Karşıdağ, K. Telci, A. Yılmaz, T. Keskinkılıç, B. İmamecioğlu, R. Yardım, N. Üniv. Endokrinoloji Öğr. Üyeleri ve Eğt-Arş Hast Endokrin Şefleri. (2013). TURDEP-II Study Group. Twelve-Year Trends İn The Prevalence And Risk Factors Of Diabetes And Prediabetes İn Turkish Adults. *Eur J Epidemiol*. 28: 169–80.

Shimbo D, Artinian NT, Basile JN, et al. (2020). American Heart Association and American Medical Association . Self-measured blood pressure monitoring at home: a joint policy statement from the American Heart Association and American Medical Association. *Circulation.* 2020;142(4):e42-e63. doi: 10.1161/CIR.0000000000000803 [DOI] [PubMed] [Google Scholar]

Souffront, K., Shastry, S., Bennett, C. et al. (2019). Emergency Nursing Policy and Hypertension Awareness: an Integrative Review of the Literature. *Curr Hypertens Rep* 21,55 (2019). https://doi.org/10.1007/s11906-019-0953-8

Tan X, Pan Y, Su W, et al. (2019). Acupuncture therapy for essential hypertension: a network meta-analysis. *Ann Transl Med* 2019;7:266.

Türk Hipertansiyon Uzlaşı Raporu 2019, *Turk Kardiyol Dern Ars* 2019;47(6):535-546

Türkiye Endokronoloji Ve Metabolizma Derneği, Hipertansiyon Tanı Ve Tedavi Klavuzu, 2022

Wang L, Manson JE, Gaziano JM, Buring JE, Sesso HD. (2012). Fruit and vegetable intake and the risk of hypertension in middle-aged and older women. *Am J Hypertens*. 2012;25:180–189. doi: 10.1038/ajh.2011.186.

Williams B., Mancia G., Spiering W., Agabiti Rosei E., Azizi M., Burnier M., Clement D.L., Coca A., de Simone G., Dominiczak A., et al. (2018). ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology and the European Society of Hypertension: The Task Force for the management of arterial hypertension of the European Society of Cardiology and the European Society of Hypertension. *J. Hypertens*. 2018;36:1953–2041. doi: 10.1097/HJH.0000000000001940.

World Health Organization. (2021). Hypertension indicators for improving quality and coverage of services, virtual meeting, 1–2 March 2021.

World Health Organization. (2023). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/hypertension

World Health Organization. Hypertension. Available at www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/hypertension, 2019.

Wu L, Sun D, He Y. (2016). Fruit and vegetables consumption and incident hypertension: dose–response meta-analysis of prospective cohort studies. *J Hum Hypertens*. 2016;30:573–580. doi: 10.1038/jhh.2016.44.

Xin JJ, Gao JH, Wang YY, et al. (2017). Antihypertensive and Antihypertrophic Effects of Acupuncture at PC6 Acupoints in Spontaneously Hypertensive Rats and the Underlying Mechanisms. *Evid Based Complement Alternat Med* 2017;2017:9708094.

Yang JW, Ye Y, Wang XR, et al. (2017). Acupuncture attenuates renal sympathetic activity and blood pressure via beta-adrenergic receptors in spontaneously hypertensive rats. *Neural Plast* 2017;2017:8696402.

York NL, Kane C, Beaton K, Keown B, Mcmahan S. (2017). Identifying Barriers to Hospitalized Patients' Participation in a Free Smoking Cessation Support Program. *Medsurg Nurs*. 2017 Jan;26(1):25-32.

KAYNAKLAR

Ajanaku, O. J. (2018). Knowledge management infrastructure and processes on effectiveness of nursing care. *2018 12th International Conference on Research Challenges in Information Science (RCIS)*, 1–6. https://doi.org/10.1109/RCIS.2018.8406664

Aksu, B., Yuruk Yıldırım, Z., Yılmaz, A., Pehlivanoğlu, C., Türkkan, Ö. N., Kardelen Al, A. D., Bilge, I., Şirin, A., & Emre, S. (2023). Çocuklarda Hipertansiyon Risk Faktörü Olarak Obezite Ve Metabolik Sendrom. *Osmangazi Journal Of Medıcıne*, *45*(5), 747–754. Https://Doi.Org/10.20515/Otd.1344723

Almonani, E., Husain, W., San, O. Y., Almomani, A., & Al-Betar, M. (2014). Mobile game approach to prevent childhood obesity using persuasive technology. *2014 International Conference on Computer and Information Sciences (ICCOINS)*, 1–5. https://doi.org/10.1109/ICCOINS.2014.6868418

Bastida, L., Cea, G., Moya, A., Gallego, A., Gaeta, E., Sillaurren, S., Barbosa, P., Souto, S., Rodrigues, E., Torrego-Ellacuría, M., Triantafyllidis, A., Alexiadis, A., Votis, K., Tzovaras, D., Rocha, C., Alves, L., Maló, P., Mateus, M., Ferreira, F., & Arredondo, M. T. (2023). Promoting Obesity Prevention and Healthy Habits in Childhood: The OCARIoT Experience. *IEEE Journal of Translational Engineering in Health and Medicine*, *11*, 261–270. https://doi.org/10.1109/JTEHM.2023.3261899

Birkhoff, S. D., Nair, J. M., Monturo, C., Molyneaux, D., Rochman, M. F., Sawyer, A. M., & Moriarty, H. (2020). Increasing nursing research capacity: The roles and contributions of nurse scientists within healthcare systems in the Greater Philadelphia region. *Applied Nursing Research*, *55*, 151288. https://doi.org/10.1016/j.apnr.2020.151288

Cheng, H., George, C., Dunham, M., Whitehead, L., & Denney-Wilson, E. (2021). Nurse-led interventions in the prevention and treatment of overweight and obesity in infants, children and adolescents: A scoping review. *International Journal of Nursing Studies*, *121*, 104008. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2021.104008

Dönmez, A. (2021). Sağlığın Geliştirilmesi Bağlamında Sağlıklı Davranış Değişikliği Oluşturmada Mobil Sağlık Uygulamalarının ve Sosyal Medya Gruplarının Etkisi. *Bilgi Yönetimi*, *4*(1), 16–24. https://doi.org/10.33721/by.886887

Farias, S., Nery, I., Costa, N., Damásio, C., & Missias Moreira, R. (2023). Perspectives of family health nurses on their role as health educators. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, *8*(1), 92–101. https://doi.org/10.25279/sak.1096852

Fruh, S. M., Golden, A., Graves, R. J., Hall, H. R., Minchew, L. A., & Williams, S. (2019). Advanced Practice Nursing student knowledge in obesity management: A mixed methods research study. *Nurse Education Today*, *77*, 59–64. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.03.006

Hong, W.-H. S., & Lundeen, S. P. (2009). Using ACHIS to Analyze Nursing Health Promotion Interventions for Vulnerable Populations in a Community Nursing Center: A Pilot Study. *Asian Nursing Research*, *3*(3), 130–138. https://doi.org/10.1016/S1976-1317(09)60024-4

Hu, R., Cancela, J., Arredondo Waldmeyer, M. T., Cea, G., Vlachopapadopoulou, E.-A., Fotiadis, D. I., & Fico, G. (2016). OB CITY–Definition of a Family-Based Intervention for Childhood Obesity Supported by Information and Communication Technologies. *IEEE Journal of Translational Engineering in Health and Medicine*, *4*, 1–14. https://doi.org/10.1109/JTEHM.2016.2526739

Ju, H. O., & Lee, J. H. (2024). Nursing students' satisfaction and clinical competence by type of pediatric nursing practicum during the COVID-19 pandemic. *The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education*, *30*(1), 29–38. https://doi.org/10.5977/jkasne.2024.30.1.29

Kalaycı, M., & Olgun, N. (2023). COVID-19 Hastalarına Bakım Veren Hemşirelerin Bakım Odaklı Hemşire Hasta Etkileşiminin Değerlendirilmesi. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, *5*(2), 93–98. https://doi.org/10.48071/sbuhemsirelik.1238188

Kuzior, A., & Kopij, G. (2024). Occupational Risk Management in OHS Based on Risk Assessment and Control. *System Safety: Human - Technical Facility - Environment*, *6*(1), 26–34. https://doi.org/10.2478/czoto-2024-0004

Madahian, B., Klesges, L., & Homayouni, R. (2011). System dynamics modeling of childhood obesity. *2011 IEEE International Conference on Bioinformatics and Biomedicine Workshops (BIBMW)*, 900–900. https://doi.org/10.1109/BIBMW.2011.6112495

Min, X. (2011). Practice of nursing students in elderly nutrition health education by human communication guiding pattern. *Proceedings 2011 International Conference on Human Health and Biomedical Engineering*, 762–764. https://doi.org/10.1109/HHBE.2011.6028938

Oshinowo, T. O., Rallo, M. S., Schirmer, C. M., & Chambless, L. B. (2024). Gender Differences in Medicare Practice and Payments to Neurosurgeons. *JAMA Surgery*, *159*(1), 35. https://doi.org/10.1001/jamasurg.2023.4988

Pronsawatchai, P., Auefuea, S., Nartthanarung, A., & Soontornpipit, P. (2018). Promoting the New Role of Nursing Informatics Professional in Thailand. *2018 International Electrical Engineering Congress (IEECON)*, 1–4. https://doi.org/10.1109/IEECON.2018.8712282

Rivera, D. E., & Jimison, H. B. (2013). Systems Modeling of Behavior Change: Two Illustrations from Optimized Interventions for Improved Health Outcomes. *IEEE Pulse*, *4*(6), 41–47. https://doi.org/10.1109/MPUL.2013.2279621

Strien, J., Batenburg, R., & Dalpiaz, F. (2016). *Designing a Serious Game for General Practice Management*.

Tan, A. J. Q., Lau, C. C. S., & Liaw, S. Y. (2017). Paper title: Serious games in nursing education: An integrative review. *2017 9th International Conference on Virtual Worlds and Games for Serious Applications (VS-Games)*, 187–188. https://doi.org/10.1109/VS-GAMES.2017.8056599

Yang, Y. (2024). *The Impact of Digital Technology Affordance on Business Model Innovation: The Mediating Role of Technological Opportunity Capabilities*. https://doi.org/10.3233/FAIA240286

Yıldırım, C., & Semerci, R. (2024). Hemşirelik Öğrencilerinin Çocukluk Çağı Obezitesine Yönelik Tutum ve İnançlarının Çocukluk Çağı Obezitesini Önleme Stratejilerine İlişkin Yararlılık Algılarına Etkisi. *Türk Hemşireler Derneği Dergisi*, *5*(1), 1–16. https://doi.org/10.70479/thdd.1503688

Zhang, Y., Guo, Q., Gao, X., Yang, J., Ye, J., Wang, W., Sun, Y., & Zeng, Q. (2018). Exercise and Dietary Intervention in the Management of Overweight and Obese People. *2018 9th International Conference on Information Technology in Medicine and Education (ITME)*, 804–807. https://doi.org/10.1109/ITME.2018.00181

KAYNAKÇA

Adams, B. K. ve Cydulka, R. K. (2003). Asthma Evaluation and Management. *Emergency Medicine Clinics*, 21(2), 315-330.

Asher, M. I., García-Marcos, L., Pearce, N. E. ve Strachan, D. P. (2020). Trends in Worldwide Asthma Prevalence. *European Respiratory Journal*, 56(6).

Ban, A. Y. L., Omar, A., Chong, L. Y., Lockman, H., Zaliza, I. Z., Ali, I. A. H. ve Hamid, M. A. Z. (2018). Management of Asthma in Adults in Primary Care. *Malaysian Family Physician*, 13(3), 20-26.

Bavbek, S., Malhan, S., Mungan, D., Misirligil, Z., Erdinc, M., Gemicioglu, B., Kivilcim Oguzulgen, I., Oksuz, E., Yildiz, F., ve Yorgancioglu, A. (2021). Economic burden of severe asthma in Turkey: a cost of illness study from payer perspective. *European annals of allergy and clinical immunology,* 53(3), 128–137.

Borderías Clau, L., Zabaleta Murguionda, M., Riesco Miranda, J. A., Pellicer Ciscar, C., R. Hernández Hernández, J., Carrillo Díaz, T., & Lumbreras García, G. (2005). Cost and Management of Asthma Exacerbations in Spanish Hospitals (COAX Study in Hospital Services). *Archivos de Bronconeumología ((English Edition))*, 41(6), 313–321.

Bozdemir, E., Balbay, Ö., Terzi, M., ve Kaplan, Z. (2021). Treatment Cost Analysis of COVID-19 Inpatients Treated at a University Hospital in Turkey. *Konuralp Medical Journal*, 13(S1), 421-428.

Bozdemir, E. (2020) *Hastalık Maliyet Analizi (Tip 1 Diyabet Hastalığı).* Ankara: Gazi Kitabevi.

Bozdemir, E. ve Taşlı, M. (2018), Hastalık Maliyet Analizinin Bibliyometrik ve Doküman Açısından İncelemesi, *Konuralp Medical Journal,* 10(3), 408-419.

Bozdemir, E., (2020). Hastalık Maliyet Analizi (Tip 1 Diyabet Hastalığı) Ankara: Gazi Kitabevi.

Byford, S., Torgerson, D. J. ve Raftery, J. (2000). Economic Note: Cost of Illness Studies, *BMJ*, 320(7245), 1335–1335.

Cevhertas, L., Ogulur, I., Maurer, D. J., Burla, D., Ding, M., Jansen, K., Akdis, C. A. (2020). Advances and Recent Developments in Asthma in 2020. *Allergy*, 75(12), 3124-3146.

Chuesakoolvanich, K. (2007). Cost of Hospitalizing Asthma Patients in a Regional Hospital in Thailand. *Respirology*, 12(3), 433-438.

Cunnama, L., Sinanovic, E., Ramma, L., Foster, N., Berrie, L. ve Stevens, W. (2016) Using Top-Down and Bottom-up Costing Approaches in LMICs: The Case for Using Both to Assess the Incremental Costs of New Technologies at Scale. *Health Economics*, 25(Supp 1), 53-66.

Çeldir, E. J., Özdemir, Ö., Baysak, A., Aksoy, Ü., Özdemir, P., Öz, A. T., Dirican, N. ve Sayiner, A. (2014). Devlet Hastanesi Göğüs Hastalıkları Servisinde Yatan Hastalarda Astım Maliyeti. *Asthma Allergy Immunology/Astım Allerji Immunoloji*, 12(3).

Global Initiative for Asthma, Global Strategy for Asthma Management and Prevention 2022, https://ginasthma.org/wp-content/uploads/2023/05/GINA-MainReport-2022-WMSA.pdf, (E.T: 30.07.2023).

Gold, M. R., Siegel, J. E., Russel, L. B. ve Weinstein, M. C. (1996), *Cost-Effectiveness in Health and Medicine*, New York: Oxford University Press.

Gujarati, D. N. (2012). *Basic econometrics*. Noida: Tata McGraw-Hill Education.

Hacıevliyagil, S. S., Mutlu, L. C., Gülbaş, G., Yetkin, Ö. ve Günen, H. (2006). Göğüs Hastalıkları Servisine Yatan Hastaların Hastane Yatış Maliyetlerinin Karşılaştırılması. *Toraks Dergisi*, 7(1), 11-16.

Hodgson, T. A. (1988). Annual Costs of Illness versus Lifetime Costs of Illness and Implications of Structural Change. *Drug Information Journal,* 22(3), 323–341.

Hodgson, T.A. (1983). The state of the art of cost-of-illness estimates, *Advances in Health Ecomomics And Health Services Research*, 4:129-164.

Hodgson, T. A. ve Meiners, M. R. (1982). Cost of Illness Methodology: a Guide to Current Practices and Procedures, *Milbank Memorial Fund Quarterly/Health and Society*, 60(3): 429-462.

Jo, C. (2014). Cost-of-Illness Studies: Concepts, Scopes, and Methods. *Clinical and Molecular Hepatology*, 20(4), 327-337.

Katayıfçı, N., Hüzmeli, İ., Dikmen, N. ve Yücekaya, B. (2022). Assessment of Asthma and Chronic Obstructive Pulmonary Disease Awareness in University Students. *MKÜ Tıp Dergisi*, 13(46), 196-202.

O'Byrne, P. M., Jenkins, C. ve Bateman, E. D. (2017). The Paradoxes of Asthma Management: Time For a New Approach? *European Respiratory Journal*, 50(3), 1-8.

Olsson, T. M. (2011). Comparing Top-Down and Bottom-Up Costing Approaches for Economic Evaluation Within Social Welfare. *The European Journal of Health Economics*, *12*, 445-453.

Orlewska, E. (2006). Economic Burden of Multiple Sclerosis: What Can We Learn From Cost-of-Illness Studies? *Expert Review of Pharmacoeconomics & Outcomes Research,* 6(2), 145–154.

Sarı, M. (2020). Tip 1 Diyabet Hastalığının Maliyet Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Düzce: Düzce Üniversitesi.

Segel, J. E. (2006). Cost-of-Illness Studies—A Primer. *RTI-UNC Center of Excellence in Health Promotion Economics*, *1*, 39.

Serinken, M., Dursunoğlu, N., ve Çımrın, A. H. (2009). Bir Üniversite Hastanesi Acil Servisine Astım Atak ile Başvuran Erişkin Hastaların Hastane Maliyetleri. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi*, 57(2), 198-204.

Stanford, R., McLaughlin, T., ve Okamoto, L. J. (1999). The Cost of Asthma in The Emergency Department and Hospital. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 160(1), 211–215.

Tarricone, R. (2006). Cost-of-Illness Analysis. *Health Policy*, 77(1), 51-63.

The Global Asthma Report (2022), Int J Tuberc Lung Dis. 26, 1–102, www.globalasthmanetwork.org http://doi.org/10.5588/ijtld.22.1010 (E.T.: 31.07.2023).

Türk Toraks Derneği (2020), Astım Tanı ve Tedavi Rehberi. https://www.toraks.org.tr/site/news/10122 (E.T.: 15.07.2023)

Türkiye İstatistik Kurumu (2023), Hayat Tabloları 2020-2022**,** https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2020-2022-49726 (E.T.: 03.04.2024)

Türko, M.R. (1999). *Finansal Yönetim*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Yong, Y. V. ve Shafie, A. A. (2018). How Much Does Management of an Asthma Related Event Cost in a Malaysian Suburban Hospital? *Value in Health Regional Issues*, 15, 6–11.

KAYNAKLAR

Altuğ, N., Ağaoğlu, Z.T., Gençcelep, M. (2005). Veteriner klinik tanıda endoskopinin kullanımı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8 (1-2): 59-69, 2005.

Baptiste, K.E. (2000). A function for guttural pouches in the horse. *Nature*, 403: 382–3, 2000.

Baptiste, K,E, (1998). A preliminary study on the role of the equine guttural pouches in selective brain cooling. *Vet J*, 155: 139–48.

Baptiste, K.E. (1997). Functional anatomy observations of the pharyngeal orifice of the equine guttural pouch (auditory tube diverticulum). *Vet J*, 153: 311–9.

Barakzai, S.Z., Dixon, P.M. (2004). Epistaxis in the horse. *Equine Veterinary Education*, Volume 16, Issue 4.

Blythe, L., Watrous, B., Schmitz, J. (1984). Vestibular syndrome associated with temporohyoid joint fusion and temporal bone fracture in three horses. *JAVMA* 185:775–81.

Blythe, L., Watrous, B., Michael, G., Shires, H., Kaneps, A., Matthiessen, P., Riebold, T. (1994). Prophylactıc Partıal Stylohyoıdostectomy For Horses Wıth Osteoarthropathy Of The Temporohyoıd Joınt. *Journal of Equine Veterinary Science*, 14(1), 32–37.

Caron, J.P., Fretz, P.B., Bailey, J.V., Barber, S.M., Hurtig, M.B. (1987). Balloon-tipped catheter arterial occlusion for prevention of hemorrhage caused by guttural pouch mycosis**:** 13 cases (1982–1985). *JAVMA*, 191:345–9.

Cheramie, H.S., Pleasant, R.S., Robertson, J.L. (1999). Evaluation of a technique to occlude the internal carotid artery of horses. *Vet Surg*, 28:83–90.

Chıesa, O.A., Vıdal, D., Domıngo, M., Cuenca, R. (1999). Cytological and bacteriological findings in guttural pouch lavages of clinically normal horses. *Veterinary Record*, 144, 346-349.

Colles, C., Cook, W. (1983). Carotid and cerebral angiography in the horse. *Vet Rec,*113:483–9.

Cook, W.R. (1968). The clinical features of guttural pouch mycosis in the horse. *Vet Rec,* 83:336–45.

Dias, D.P.M., Macoris, D.G., Alessi, A.C. (2016). Guttural pouch empyema secondary to a periocular foreign body. *Equine Veterinary Education*, 28 (7) 367-37.

Dixon, P.M., James, O.A. (2018). Equine guttural pouch empyema, why does it become chronic? *Equine Veterinary Education,* Volume 30, Issue 2, 57-112.

Dursun N. (2008). Veteriner Topoğrafik Anatomi. Medisan Yayınevi, Ankara, Türkiye, s. 60.

Edwards, G.B., Greet, T. (2007). Disorders of the guttural pouches (auditory tube diverticuli). *Equine Respiratory Medicine and Surgery*, 419-436.

Freeman, M.L., Guda, N.M. (2004). Prevention of post-ERCP pancreatitis: a comprehensive review. *Gastrointestinal Endoscopy.* volume 59, ıssue 7, 845-864.

Freeman, M.L., Donawıck, W.J., Klein, L. (1994). Effect of ligation on ınternal carotid artery blood pressure in horses. *Veterinary Surgery*. 23:250-256.

Freeman, M.L., Ross, M.W., Donawıck, W.J., Hamır, A.N. (1989). Occlusion of the External Carotid and Maxillary Arteries in the Horse to Prevent Hemorrhage from Guttural Pouch Mycosis. *Veterinary Surgery*, 18, 1,39-47.

Freeman, M.L. (2015). Update on disorders and treatment of the guttural pouch. *Veterinary Clinics of North America: Equine Practice*, p. 63-89.

Geiser, D., Henton, J., Jeld, J. (1988). Tympanic bulla, petrous temporal bone and hyoid apparatus disease in horses. *Compend Contin Educ Pract Vet*,10:740–54.

Gerard, M.P., Wotman, K.L., Komáromy, A.M. (2006). Infections of thehead and ocular structures in the horse. *Vet. Clin. N. Am. Equine Pract*, 22, 591-631.

Görgül, O.S. (2012). Hava Keselerinin (Saccus Aerophorus) Hastalıkları. In: Veteriner Özel Cerrahi. Ed. Görgül OS, Medipress Yayınevi, Ankara, Türkiye, s.65-71.

Greppi, M.C., Guillot, J., Melloul, E., Bourdoiseau, G., Lepage, O., Cadoré, J.L. (2017). Experimental induction of mycotic plaques in the guttural pouches of horses. Medical Mycology, 55(3), 308-313.

Hardy, J., Léveillé, R. (2003). Diseases of the guttural pouches. *Veterinary Clinics of North America: Equine Practice*, p. 123–158.

Hassel, D.M., Schott, H.C., Tucker, R. (1995). Endoscopy of the auditory tube diverticula in four horses with otitis media/interna. *JAVMA* 207:1081–4.

Judy, C.E., Chaffin, M.K., Cohen, N.D. (1999). Empyema of theguttural pouch (auditory tube diverticulum) in horses: 91 cases (1977-1997). *J. Am. Vet. Med. Ass.* 215, 1666-1670.

Koch, D.W., Easley, J.T., Nelson, B.B., Delcambre, J.J., McCready, E.G., Hackett, E.S. (2018). Comparison of two techniques for transpharyngeal endoscopic auditory tube diverticulotomy in the horse. *Journal of Veterinary Science* 19(6): 835–839.

Krebs, W., Schmotzer, W.B. (2007). Laser fenestrated salpingopharyngeal fistulas for treatmentof bilateral guttural pouch tympany in a foal. *Equne Veterınary Educatıon.* 19(8) 419-423.

Lascola, K.M., Boone, L. (2023). Guttural pouch disease in horses. *Merck Veterinary Manual*.

Lascola, K.M., Wilkins, P.A., Wong, D., Dunkel, B., Sponseller, B., Fintl, C., Bedenice, D. (2024). Respiratory Disorders. *Equine Neonatal Medicine*, 153-223.

Lepage, M.O. (2022). Guttural pouch disease. *Comparative Veterinary Anatomy A Clinical Approach*, p. 611-623.

Leveille, R., Hardy, J., Robertson, J.T. (2000). Transarterial coil embolization of the internal and external carotid and maxillary arteries for prevention of hemorrhage from guttural pouch mycosis in horses. *Vet Surg*, 29:389–97.

Maria, G., Jacques, G., Elise, M., Gilles, B., Olivier, L., Jean-Luc, C. (2016). Experimental induction of mycotic plaques in the guttural pouches of horses. *The International Society for Human and Animal Mycology*; p. 308-313.

Oliveira, M., Santos, F., Weiler, G., Salvador, F., Paula, R., Schuch, L., Bondan, C., Alves, L. (2023). Guttural pouch empyema in a Mangalarga Marchador filly: Case report. *RSD Journal*, 28.

Perkins, G.A., Pease, A., Crotty, E., Fubini, S.L. (2003). Diagnosing Guttural Pouch Disorders and Managing Guttural Pouch Empyema in Adult Horses. *VetLearn*, Vol. 25, 966-983.

Perkins, G.A., Pease, A., Crotty, E., Fubini, S.L. (2003). Diagnosingguttural pouch disorders and managing guttural pouch empyemain adult horses. *Comp. Cont. Educ. Pract. Vet*, 25, 966-973.

Piat, P., Cadoré, J.L. (2023). Endoscopic Anatomy of the Equine Guttural Pouch: An Anatomic Observational Study. *Veterinary Sciences*, 10(9), 542.

Pusterla, N., Watson, J.L., Wilson, W.D. (2006). Diagnostic approachto infectious respiratory disorders. *Equine Pract*, 5, 174-186.

Smith, K., Barber, S. (1984). Guttural pouch hemorrhage associated with lesions of the maxillary artery in two horses. *Can Vet J*, 25:239–42.

Sweeney, C., Freeman, D.E., Sweeney, R. (1993). Hemorrhage into the guttural pouch (auditory tube diverticulum) associated with rupture of the longus capitis muscle in three horses. *JAVMA* 202:1129–31.

Taylor, S.D., Wilson, W.D. (2006). Streptococcus equisubsp. Equi (strangles) infection. *Equine Pract*. 5, 211-217.

Thomas, I., Dixon, J.J., Fraser, B. (2020). Longus capitis and rectus capitis ventralis minor rupture in a horse following general anaesthesia for a laryngeal tie-forward procedure. *Veterinary Record Case Reports* Volume 8, Issue 4.

Tucker, R.L., Farrell, E. (2001). Computed tomography and magnetic resonance ımaging of the equine head. *Veterinary Clinics of North America: Equine Practice*, p. 131-144.

Walmsley, J.P. (1988). A case of atlanto-occipital arthropathy following guttural pouch mycosis in a horse. The use of radioisotope bone scanning as an aid to diagnosis. *Equine Vet J*, 20:219–20.

Verheyen, K., **Newton, J.R., Talbot, N.C., Debrauwere, M.N., Chanter, N. (2000).** Elimination of guttural pouch infection and inflammation inasymptomatic carriers of Streptococcus equi. *Equine Veterınary Journal* , 32 (6), 527-532.

KAYNAKLAR

Abbott, N. J., Patabendige, A. A. K., Dolman, D. E. M., Yusof, S. R., & Begley, D. J. (2010). Structure and Function of The Blood–Brain Barrier. Neurobiology of Disease, 37(1), 13–25.

Bruss, D. M., & Ely, S. (2022). Anatomy, Head and Neck: Blood Thymus Barrier. StatPearls.

Campbell, M., & Humphries, P. (2013). The Blood-Retina Barrier Tight junctions and Barrier Modulation. Advances in Experimental Medicine and Biology, 763, 70–84.

Cunha-Vaz, J., Bernardes, R., & Lobo, C. (2010). Blood-Retinal Barrier. Eur J Ophthalmol, 21 Suppl 6:S3-9.

Ergün L.,(2018). 'Erkek Genital Sistem' (251).

France, M. M., & Turner, J. R. (2017). The Mucosal Barrier at a glance. Journal of Cell Science, 130(2), 307–314.

Garcia, M. A., Nelson, W. J., & Chavez, N. (2018). Cell–Cell Junctions Organize Structural and Signaling Networks. Cold Spring Harbor Perspectives in Biology, 10(4).

Girgin A., (2018). 'Sinir Sistemi' (2-3).

Goldstein, G. W., & Lorris Betz, A. (1986). The Blood-Brain Barrier. 255(3), 74–83.

Gültürk, S., Bariyeri, K.-B., & Ýmir, G. (2007). Derlemeler (Review Articles) The Blood-Brain Barrier Ersin Tuncer. Erciyes Medical Journal, 29(2), 147–154.

Gupta, R. K., & Gupta, R. C. (2017). Placental Toxicity. Reproductive and Developmental Toxicology, 1301–1325.

Hastanesi, A. D., Göz, H., Kliniği, A., & Geliş, T. /. (2011). Retina Anatomisi Retinal Anatomy Sibel İNAN. Kocatepe Tıp Dergisi Kocatepe Medical Journal, 12(3), 355–364.

İzgi, M., & Sur, E. (2009). Maternal Tolerans The Number and Distribution of Fungiform Papillae and Taste Buds in The Tongue of Young and Adult Akkaraman Sheep View Project Skolyoz Hastalarında Post-Operatif Yaşam Kalitesi View Project. Revue Méd Vét 154(11):709-714

Langen, U. H., Ayloo, S., & Gu, C. (2019). Development and Cell Biology of The Blood-Brain Barrier. Annu Rev Cell Dev Biol, 6:35:591-613.

Lin, I. H., Yang, L., Hsueh, T. Y., & Tsai, T. H. (2021). Blood-Placental Barrier Transfers and Pharmacokinetics of Unbound Morphine in Pregnant Rats with Multiple Microdialysis Systems. ACS Pharmacology and Translational Science, 4(5), 1588–1597.

Maina, J. N., & West, J. B. (2005). Thin and Strong! The Bioengineering Dilemma in the Structural and Functional Design of The Blood-gas Barrier. Physiological Reviews, 85(3), 811–844.

Mruk, D. D., & Cheng, C. Y. (2015). The Mammalian Blood-Testis Barrier: Its Biology and Regulation. Endocrine Reviews, 36(5), 564–591.

Obermeier, B., Verma, A., & Ransohoff, R. M. (2016). The Blood–Brain Barrier. Handbook of Clinical Neurology, 133, 39–59.

O'Leary, F., & Campbell, M. (2023). The Blood–Retina Barrier in Health and Disease. The Febs Journal, 290(4), 878–891.

Paxton, S., Peckham, M., Knibbs, A., Paxton, S., Knibbs, A., & Peckham, M. (2003). The Leeds Histology Guide.

Pearse, G. (2006). Normal Structure, Function and Histology of the Thymus.

Ribatti, D. (2015). The Discovery of The Blood-Thymus Barrier. Immunology Letters, 168(2), 325–328.

Risau, W., & Wolburg, H. (1990). Development of the Blood-Brain Barrier. Trends in Neurosciences, 13(5), 174–178.

Rudge, C. V., Röllin, H. B., Nogueira, C. M., Thomassen, Y., Rudge, M. C., & Odland, J. O. (2009). The Placenta as a Barrier for Toxic and Essential Elements in Paired Maternal and Cord Blood Samples of South African Delivering Women. Journal of Environmental Monitoring, 11(7), 1322–1330.

Runkle, E. A., & Antonetti, D. A. (2011). The Blood-Retinal Barrier: Structure and Functional Significance. Methods in Molecular Biology, 686, 133–148.

Serlin, Y., Shelef, I., Knyazer, B., & Friedman, A. (2015). Anatomy and Physiology of the Blood-Brain Barrier. In Seminars in Cell and Developmental Biology, Vol. 38, pp. 2–6. Academic Press.

Setchell, B. P. (n.d.) (2008). CHAPTER 12 Blood-Testis Barrier, Junctional and Transport Proteins and Spermatogenesis Functional Evidence for a Blood-Testis Barrier.

Shao, L. Q., & Song, B. (2017). Toxicity of Titanium Dioxide Nanoparticles on Brain. Neurotoxicity of Nanomaterials and Nanomedicine, 99–125.

Esmer, H. (n.d.). Retrieved April 13, (2023). Solunum Yolları ve Akciğerler Histoloji ve Embriyoloji Ders Notu / Tıp Fakültesi Dönem 2 |

Stanton, P. G. (2016). Regulation of the Blood-Testis Barrier. Seminars in Cell & Developmental Biology, 59, 166–173.

Weıbel, E. R., & Knıght, B. W. (1964). A Morphometrıc Study on the Thıckness of The Pulmonary Aır-Blood Barrıer. Journal of Cell Biology, 21(3), 367–384.

West, J. B. (2003). Thoughts on The Pulmonary Blood-Gas Barrier. American Journal of Physiology - Lung Cellular and Molecular Physiology, 285(3 29-3).

West, J. B., & Mathieu-Costello, O. (2003). Structure, Trength, Faılure, and Remodelıng of The Pulmonary Blood-Gas Barrıer.

Blood, D.C., and Studdert, V.P. (1988). 'Bailliere's Comprehensive Veterinary Dictionary. p.94.

KAYNAKLAR

Arnao, M. B., & Hernández-Ruiz, J. (2006). The Physiological Function of Melatonin in Plants. Https://Doi.Org/10.4161/Psb.1.3.2640, 1(3), 89–95.

Bubenik, G. A. (2001). Localization, Physiological Significance and Possible Clinical Implication of Gastrointestinal Melatonin. Biol Signals Recept ;10:350–366

Bubenik, G. A. (2002). Gastrointestinal Melatonin Localization, Function, and Clinical Relevance. Digestive Diseases and Sciences, Vol. 47, No. 10, pp. 2336–2348

Cahill, G. M., & Besharse, J. C. (1995). Circadian rhythmicity in vertebrate retinas: Regulation by a photoreceptor oscillator. Progress in Retinal and Eye Research, 14(1), 267–291.

Canpolat, L. (1998). Sürekli Karanlık ve Işığa Maruz Kalan Sıçanların Timusundakı Histolojik Değişiklikler.

Cardinali, D. P., Ladizesky, M. G., Boggio, V., Cutrera, R. A., & Mautalen, C. (2003). Melatonin effects on bone: experimental facts and clinical perspectives. Journal of Pineal Research, 34(2), 81–87.

Claustrat, B., Brun, J., & Chazot, G. (2005). The basic physiology and pathophysiology of melatonin. Sleep Medicine Reviews, 9(1), 11–24.

Çam A., Erdoğan M.F., (2003). Melatonin. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, Cilt 56. Sayı 2., 103-112.

Gern, W. & Ralph, C. (1979). Retinada melatonin sentezi. Science, 204(4389), 183–184.

Grace MS, Cahill GM. &Besharse JC. (1991). Melatonin deacetylation: retinal vertebrate class distribution and Xenopus laevis tissue distribution. Brain Res. 559:56–63.

Günhan, R. S. (2021). Melatonin ve önemi. Biological Diversity and Conservation, 342–350.

Hardeland, R. (n.d.) (2010). Melatonin Metabolism in the Central Nervous System, Endocrine, 164-181.

Hardeland R., Pandi Perumal S., Cardinalı D., (2006). İnternational Journal of Biochemistry and Cell Biology, National Library of Medicine, 313-316, 38 (3).

Hardeland, R., & Fuhrberg, B. (1996). Ubiquitous melatonin— Presence and effects in unicells, plants and animals. National Library of Medicine, 2, 25–45.

Hsu LL. (1982). Brain aryl acylamidase. Int J Biochem. 14:1037–42.

Jaworek, J., Brzozowski, T., & Konturek, S. J. (2005). Melatonin as an organoprotector in the stomach and the pancreas. Journal of Pineal Research, 38(2), 73–83.

Klein DC, Coon SL, Roseboom PH, et al. (1997). The melatonin rhythm-generating enzyme: molecular regulation of serotonin N-acetyltransferase in the pineal gland. Recent Prog Horm Res. 52:307–58.

Koçak, A., & Çolak, A. (1996). CNS pathologies. In Journal of Turgut Özal Medical Center (Vol. 3, Issue 3).

Konturek, S. J., Konturek, P. C., Brzozowski, T., Bubenik, G. A. (n.d.) (2007). Role Of Melatonın In Upper Gastroıntestınal Tract. Retrieved March 10.

Kvetnoy, I., Ivanov, D., Mironova, E., Evsyukova, I., Nasyrov, R., Kvetnaia, T., & Polyakova, V. (2022). Melatonin as the Cornerstone of Neuroimmunoendocrinology. International Journal of Molecular Sciences, 23(3).

Kvetnoy, I. M., Ingel, I. E., Kvetnaia, T. V, Malinovskaya, N. K., Rapoport, S. I., Raikhlin, N. T., Trofimov, A. V, Yuzhakov, V. V, & Kvetnoy, M. (2002). Medical Radiological Research Centre of the Russian Academy of Medical Sciences, Obninsk, Russia. 3. Laboratory of Chronomedicine and Clinical Problems of Gastroenterology of the Russian Academy of Medical Sciences. Neuroendocrinology Letters, 23(4), 230202–230205.

Lanoix, D., Guérin, P., & Vaillancourt, C. (2012). Placental melatonin production and melatonin receptor expression are altered in preeclampsia: new insights into the role of this hormone in pregnancy. Journal of Pineal Research, 53(4), 417–425.

Li P, Pang SF, Tsang CW. (1997). Retinal 5-Methoxytryptamine and 5-methoxyindole-3- acetic acid in the rat and quail: diurnal rhythms and interspecies differences. Biochem Biophys Res Comm. 239:353–56.

Liu, J., Huang, F., & He, H. W. (2013). Melatonin Effects on Hard Tissues: Bone and Tooth. International Journal of Molecular Sciences 2013, Vol. 14, Pages 10063-10074, 14(5), 10063–10074.

Maldonado, M. D., Mora-Santos, M., Naji, L., Carrascosa-Salmoral, M. P., Naranjo, M. C., Calvo, J. R. (2010). Evidence of melatonin synthesis and release by mast cells. Possible modulatory role on inflammation. Pharmacological Research, 62(3), 282–287.

Miller, S. M. (2008). Methylprednisolone in acute spinal cord injury: A tarnished standard. Journal of Neurosurgical Anesthesiology, 20(2), 140–142.

Ozcelık, F., Erdem, M., Bolu, A., Gülsün, M. (2013). An Overview On Melatonin Hormone. Psikiyatride Guncel Yaklasimlar - Current Approaches in Psychiatry, 5(2), 1.

Pévet, P. (2002). Melatonin. Dialogues in Clinical Neuroscience, 4(1), 57–72.

Reiter, R. J., Tan, D. X., Tamura, H., Cruz, M. H. C., & Fuentes-Broto, L. (2014). Clinical relevance of melatonin in ovarian and placental physiology: Gynecol Endocrinol a review. 30(2), 83–89.

Rogawski MA, Roth RH, Aghajanian GK. (1979). Melatonin: deacetylation to 5-methoxytryptamine by liver but not brain aryl acylamidase. J Neurochem. 32:1219–26.

Roth, J. A., Kim, B. G., Lin, W. L., & Cho, M. Il. (1999). Melatonin promotes osteoblast differentiation and bone formation. The Journal of Biological Chemistry, 274(31), 22041–22047.

Rusanova, I., Martínez-Ruiz, L., Florido, J., Rodríguez-Santana, C., Guerra-Librero, A., Acuña-Castroviejo, D., & Escames, G. (2019). Protective Effects of Melatonin on the Skin: Future Perspectives. International Journal of Molecular Sciences 2019, Vol. 20, Page 4948, 20(19), 4948.

Samantaray, S., Das, A., Thakore, N. P., Matzelle, D. D., Reiter, R. J., Ray, S. K., & Banik, N. L. (2009). Therapeutic potential of melatonin in traumatic central nervous system injury. Journal of Pineal Research, 47(2), 134–142.

Slominski, A., Fischer, T. W., Zmijewski, M. A., Wortsman, J., Semak, I., Zbytek, B., Slominski, R. M., & Tobin, D. J. (2005). On the role of melatonin in skin physiology and pathology. Endocrine, 27(2), 137–147.

Slominski, A. T., Zmijewski, M. A., Semak, I., Kim, T. K., Janjetovic, Z., Slominski, R. M., & Zmijewski, J. W. (2017). Melatonin, mitochondria, and the skin. Cellular and Molecular Life Sciences, 74(21), 3913–3925.

Şener G. (2010). Karanlığın Hormonu Melatonin. Marmara Eczacılık Dergisi 14, 112-120.

Tan, D. X., Manchester, L. C., Reiter, R. J., Qi, W. B., Zhang, M., Weintraub, S. T., Cabrera, J., Sainz, R. M., & Mayo, J. C. (1999). Identification of highly elevated levels of melatonin in bone marrow: its origin and significance. Biochimica et Biophysica Acta (BBA) - General Subjects, 1472(1–2), 206–214.

Tosini, G., & Fukuhara, C. (2003). Photic and circadian regulation of retinal melatonin in mammals. Journal of Neuroendocrinology, 15(4), 364–369.

Tosini, G., & Menaker, M. (1998). The clock in the mouse retina: melatonin synthesis and photoreceptor degeneration. Brain Research, 789(2), 221–228.

KAYNAKÇA

Ahmed M., Prasad J., Gill H., Stevenson L., Gopal P.(2007). Impact of consumption of different levels of Bifidobacterium lactis HN019 on the intestinal microflora of elderly human subjects. *J Nutr Health Aging*, (11): 26–31.

Baothman OA, Zamzami MA, Taher I, Abubaker J, Abu-Farha M. (2016). The role of Gut Microbiota in the development of obesity and Diabetes. *Lipids in Health and Disease*, 15(1): 108.

Bacher A, Eberhardt S, Fischer M, Kis K, Richter G. (2000) Biosynthesis of vitamin B2 (riboflavin). *Annual review of nutrition*, 20(1): 153-67.

Biesalski HK. (2016). Nutrition meets the microbiome: micronutrients and the microbiota. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1372: 53-64.

De Filippo C., Cavalieri D., Di Paola M., Ramazzotti M., Poullet JB., Massart S. (2010). Impact of diet in shaping gut microbiota revealed by a comparative study in children from Europe and rural Africa. *Proc.Natl. Acad. Sci*, 107(1): 1469-14696.

Dominguez-Bello MG, Costello EK, Contreras M, et al. (2010). Delivery mode shapes the Acquisition and structure of the initial microbiotaa cross multiple body Habitats in newborns. *Proc Natl Acad Sci USA*, 107(1): 11971-11975.

Duncan, S.H., Belenguer, A., Holtrop, G., Johnstone, A.M., Flint, H.J., Lobley, G.E. (2007). Reduced dietary intake of carbohydrates by obese subjects results in decreased concentrations of butyrate and butyrate-producing bacteria in feces. *Applied and Environment Microbiology,* 73(1): 1073–8.

Eckburg PB, Bik EM, Bernstein CN, Purdom E, Dethlefsen L, Sargent M. (2005). Diversity of the human intestinal microbial flora. *Science*, 308: 1635-1638.

Fava F., Gitau R., Griffin B., Gibson G., Tuohy K, Lovegrove J. (2013). The type and quantity of dietary fat and carbohydrate alter faecal microbiome and short-chain fatty acid excretion in a metabolic syndrome'atrisk'population. *International journal of obesity*, 37(2): 216.

Hansen A.K. (2014).Beyond genetics. Influence of dietary factors and gut microbiota on

type 1 diabetes. *FEBS Lett,* 588(22): 4234-43.

Kerns JC., Arundel C., Chawla LS. (2015). Thiamin deficiency in people with obesity. Advances in Nutrition*. An International Review Journal*, 6(1): 147-53.

Kumar M, Babaei P, Ji B, Nielsen J. (2016): Human Gut Microbiota and Healthy Aging: Recent Developments And Future Prospective. *Nutr Healthy Aging.* 4(1): 3–16.

Koçak T., Şanlıer N. (2017). Mikrobesin Öğeleri ve Mikrobiyota Etkileşimi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 6(4): 290-302.

LeBlanc JG., Milani C., Giori GS., Sesma F., Van Sinderen D., Ventura M. (2013). Bacteria as vitamin suppliers to their host: a gut microbiota perspective. *Current opinion in biotechnology,* 24(1): 160-8.

Madan JC., Hoen AG., Lundgren SN., Farzan SF., Cottingham KL., Morrison HG. (2016). Association of Cesarean Delivery and Formula Supplementation With the Intestinal Microbiome of 6-Week-Old Infants. *JAMA pediatrics*, 170(3): 212-9.

Magnúsdóttir S., Ravcheev D., de Crécy-Lagard V. (2015). Thiele I. Systematic genome assessment of B-vitamin biosynthesis suggests co-operation among gut microbes. *Frontiers in genetics,* 6(1): 148.

Murphy EA., Velazquez KT., Herbert K. (2015). Influence of High-Fat-Diet on Gut Microbiota: A Driving Force for Chronic Disease Risk. *Author Manuscript*, 18(5): 515–520.

Ou, J., Carbonero, F., Zoetendal, E.G., DeLany J.P., Wang M., Newton, K. (2013). Diet, microbiota, and microbial metabolites in colon cancer risk in rural Africans and African American. *The American Journal of Clinical Nutrition* , 98(1): 111–120.

Ouwehand, A. C., Salminen, S., Isolauri, E. (2002). Probiotics: an overview of beneficial effects. *Antonie van Leeuwenhoek,* 82(1): 279-289.

Özdemir A. ve Demirel B. (2017). Beslenme ve Mikrobiyota ilişkisi. *Journal of Bıotechnology and Strategıc Health Research,* 1: 25-33.

Reyman M., Van Houten MA., Bosch AATM, Man WH., Chu MLJN. (2019). Impact of delivery mode-associated gut microbiota dynamics on health in the first year of life. *Nat Commun,* 10(1): 4997–4997.

Russell, W.R., Gratz, S.W., Duncan, S.H., Holtrop, G., Ince, J., Scobbie, L. (2011). "High protein, reduced-carbohydrate weight-loss diets promote metabolite profiles likely to be detrimental to colonic health. *American Journal of Clinical Nutrition,* 93(1): 1062–72

Sheflin, A.M., Melby, C.L., Carbonero, F., Weir, T.L. 2017. Linking dietary patterns with gut microbial composition and function. *Gut Microbes*, 8(2): 113- 129.

Singh R, Chang H, Yan D, Uçmak D, Wong K, Abrouk M, Farahnik B, Nakamura M, Zhu TH, Bhutani T, Wilson Liao W. (2017). Influence of diet on the gut microbiome and implications for human health. *J TranslMed,* 15(1): 73.

Yılmaz K. Ve Altındiş M. (2017). Sindirim Sistemi Mikrobiyotası ve Fekal Transplantasyon. *Nobel Medicus Journal*, 13(1).

Wang, B., Yao, M., Lv, L., Ling, Z., Li, L. (2017). The Human Microbiota in Health and Disease. Engineering, 3(1): 71-82.

Wu GD, Chen J, Hoffmann C, Bittinger K, Chen Y-Y, Keilbaugh SA. (2011). Linking long-term dietary patterns with gut microbial enterotypes.

KAYNAKÇA

Callan, R. J., & Garry, F. B. (2005). Biosecurity and bovine respiratory disease. *The Veterinary Clinics of North America. Food Animal Practice*, *18*(1), 57.

Caswell, J. L., & Archambault, M. (2007). Mycoplasma bovis pneumonia in cattle. *Animal Health Research Reviews*, *8*(2), 161-186.

Chauhan, R. S., Malik, Y. S., Saminathan, M., & Tripathi, B. N. (2024). Immunopathology of Pneumonia in Animals. In *Essentials of Veterinary Immunology and Immunopathology* (pp. 169-215). Singapore: Springer Nature Singapore.

Constable, P. D., Hinchcliff, K. W., Done, S. H., & Grünberg, W. (2016). *Veterinary medicine: a textbook of the diseases of cattle, horses, sheep, pigs and goats*. Elsevier Health Sciences.

Currın Jf, Currın N, Whıttıer Wd. (2007) Mycoplasma in Beef Cattle. Virginia Cooperative Extension Publication, publication no: 400-304, pages 1-4,

Egwu Go, Ameh Ja, Alıyu Mm, Mohammed Fd. (2001) Caprine Mycoplasmal mastitis in Nigeria. Small Ruminant Research, 39: 87-91,

Gülersoy, E., ve ark. (2017). Turkiye Klinikleri J Vet Sci Intern Med-Special Topics;3(2):114-21Hale Hh, Helmboldt Cf, Plastrıdge Wn, Stula Ef. (1962) Bovine mastitis caused by Mycoplasma species. Cornell Veterinarian, 52: 582-591.

Halium, M. M. A., Salib, F. A., Marouf, S. A., & Massieh, E. S. A. (2019). Isolation and molecular characterization of Mycoplasma spp. in sheep and goats in Egypt. *Veterinary World*, *12*(5), 664.

Headley, S. A., Oliveira, V. H., Figueira, G. F., Bronkhorst, D. E., Alfieri, A. F., Okano, W., & Alfieri, A. A. (2013). Histophilus somni-induced infections in cattle from southern Brazil. *Tropical animal health and production*, *45*, 1579-1588.

Jesse Abdullah, F. F., Tijjani, A., Adamu, L., Teik Chung, E. L., Abba, Y., Mohammed, K., ... & Mohd, A. M. L. (2014). Pneumonic pasteurellosis in a goat. *Iran J Vet Med*, *8*(4), 293-6.

Jost, A., & Sickinger, M. (2021). Helcococcus ovis associated with septic arthritis and bursitis in calves–a case report. *BMC Veterinary Research*, *17*, 1-6.

Malmberg, J. L., O'Toole, D., Creekmore, T., Peckham, E., Killion, H., Vance, M., ... & Sondgeroth, K. S. (2020). Mycoplasma bovis infections in free-ranging pronghorn, Wyoming, USA. *Emerging infectious diseases*, *26*(12), 2807.

Miller MW. Pastörelloz. İçinde: Williams ES, Barker IK, (2001) editörler. Yabani memelilerin bulaşıcı hastalıkları, cilt. 3. baskı. P. 331–9

Nicholas, R., Ayling, R., & McAuliffe, L. (Eds.). (2008). *Mycoplasma diseases of ruminants*. CAB International.

O'connor, A., Mart'ın S.W., Nagy E., Menzıes P., Harland R. (2001). The relationship between the occurrence of undifferentiated bovine respiratory disease and titer changes to Haemophilus somnus and Manheimia haemolytica at 3 Ontario feedlots. Can J Vet Res 65:143-150

O'Toole, D., & Sondgeroth, K. S. (2016). Histophilosis as a natural disease. *Histophilus somni: Biology, Molecular Basis of Pathogenesis, and Host Immunity*, 15-48.

Parker, A. M., Sheehy, P. A., Hazelton, M. S., Bosward, K. L., & House, J. K. (2018). A review of mycoplasma diagnostics in cattle. *Journal of veterinary internal medicine*, *32*(3), 1241-1252.

Pérez, D. S., Pérez, F. A., & Bretschneider, G. (2010). Histophilus somni: patoghenicity in cattle an update. In *Anales de Veterinaria de Murcia* (Vol. 26, pp. 5-21).

Quınn Pj, Markey Bk, Carter Me, Donnelly Wjc, Leonard Fc. Mycoplasmas, Editors: Quınn Pj, Markey Bk, Carter Me, Donnelly Wjc, Leonard Fc, (2002) Veterinary microbiology and microbial disease, Blackwell Publishing, Iowa, pages 189-195

Rice, J. A., Carrasco-Medina, L., Hodgins, D. C., & Shewen, P. E. (2007). Mannheimia haemolytica and bovine respiratory disease. *Animal Health Research Reviews*, *8*(2), 117-128.

Robinson, S., Milner-Gulland, E. J., Grachev, Y., Salemgareyev, A., Orynbayev, M., Lushchekina, A., ... & Kock, R. (2019). Opportunistic bacteria and mass mortality in ungulates: lessons from an extreme event. *Ecosphere*, *10*(6), e02671.

S, Pak Valencia D, Decker J, Valencia V, Askaroğlu Y. (2018) Bağışıklık sistemi yeterli bir hastada *Pasteurella multocida pnömonisi: Olgu sunumu ve literatürün sistematik olarak gözden geçirilmesi.* Akciğer Hindistan. Mayıs-Haziran; 35 (3):237-240.

Smith G.R. (1961), The characteristics of two types of Pasteurella haemolytica associated with different pathological conditions of sheep, J. Pathol. Bacteriol. 81 431–440.

Stıpkovıts L, Rıpley P, Varga J, Palfı V. (2000) Clinical study of the disease of calves associated with Mycoplasma bovis infection, Acta Veterinaria Hungarica, 48: 387-395,

Thomas A, Dızıer I, Trolın A, Maınıl J, Lınden A. (2002) Comparison of sampling procedures for isolating pulmonary Mycoplasmas in cattle. Veterinary Research Communications, 26: 333-339,

Wilson, B. A., & Ho, M. (2013). Pasteurella multocida: from zoonosis to cellular microbiology. *Clinical microbiology reviews*, *26*(3), 631-655.

Wilkie, I. W., Harper, M., Boyce, J. D., & Adler, B. (2012). Pasteurella multocida: diseases and pathogenesis. *Pasteurella multocida: Molecular Biology, Toxins and Infection*, 1-22.

REFERENCES

Acarkan T. (2016). Vajinal Flora Bozukluğu ve Vajinit. *Journal of Complementary Medicine, Regulation and Neural Therapy*, 10(2), 8-12. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/620914

ACOG (2020). Vulvovaginal Health. https://www.acog.org/womens-health/faqs/vulvovaginal-health

American College Of Obstetricians and Gynaecologists (ACOG) (2023). Chlamydia, Gonorrhea, and Syphilis. https://www.acog.org/womens-health/faqs/chlamydia-gonorrhea-and-syphilis (Accessed:22.11.2024).

Annells M.F. (2001). The Role of The Midwife When The Pathology Report States Your Pregnant Client Has Bacterial Vaginosis. *Australian journal of midwifery: professional journal of the Australian College of Midwives Incorporated,* 14(2), 18–20.

Balcı O, & Çapar M. (2005). Vajinal Enfeksiyonlar. Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, 2(5), 14-20.

Bulut, A. (2020). Genital Hygiene Behaviors Of Midwives And Nurses Working İn Primary Healthcare Services and The Associated Factors. *CU Sağlık Bil Derg,* 11(1), 72-77 https://doi.org/10.31067/0.2019.19

Center for Disease Control and Prevention (CDC). *Sexually Transmitted Diseases Treatment Guidelines, 2015*. https://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/rr6403a1.htm (Accessed:20.11.2024).

Center for Disease Control and Prevention (CDC). (2021). *STI Treatment Guidelines*. https://www.cdc.gov/std/treatment-guidelines/default.htm (Accessed:22.11.2024).

Fasciana, T., Capra, G., Lipari, D., Firenze, A., & Giammanco, A. (2022). Sexually Transmitted Diseases: Diagnosis and Control. *International journal of environmental research and public health*, *19*(9), 5293. https://doi.org/10.3390/ijerph19095293

Gonçalves, B., Ferreira, C., Alves, C.T., Henriques, M., Azeredo, J., & Silva, S. (2016). Vulvovaginal Candidiasis: Epidemiology, Microbiology And Risk Factors. *Critical reviews in microbiology*, 42(6), 905–927. https://doi.org/10.3109/1040841X.2015.1091805

Hester, E.E. & Middleman, A.B. (2019). A Clinical Conundrum: Chronic Cervicitis. J*ournal of pediatric and adolescent gynecology,* 32(3), 342–344. https://doi.org/10.1016/j.jpag.2018.12.004 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2157041

Hildebrand, J.P., Carlson, K., & Kansagor, A. T. (2024). *Vaginitis.* In StatPearls. StatPearls Publishing.

Eschenbach D.A. (1993). Bacterial vaginosis and anaerobes in obstetric-gynecologic infection. *Clinical infectious diseases : an official publication of the Infectious Diseases Society of America*, *16 Suppl 4*, S282–S287. https://doi.org/10.1093/clinids/16.supplement_4.s282.

Iqbal, U. & Wills., C. (2023). *Cervicitis*. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK562193/ Accessed: 22.11.2024.

Kairys, N., Carlson, K., & Garg, M. (2024). Bacterial Vaginosis. In StatPearls. StatPearls Publishing.

Khoshnam rad M; Ehsani-Chimeh E; Mosadeghrad A; Khosravi S; Mirmolaei S. (2023). The role of midwives in implementing reproductive health services in Islamic Republic of Iran. *East Mediterr Health J.* 29(3):186–194. https://doi.org/10.26719/emhj.23.023 Received: 10/06/22; accepted: 31/10/22

Krapf, J.M., Cavallo, K., Saleeb, M., & Goldstein, A.T. (2021). Plasma Cell Vulvitis: A Systematic Review. Journal of lower genital tract disease, 25(4), 312–317. https://doi.org/10.1097/LGT.0000000000000617

Martin Lopez J. E. (2015). Candidiasis (vulvovaginal). BMJ clinical evidence, 2015, 0815.

McCormack, D. & Koons, K. (2019). Sexually Transmitted Infections. Emergency medicine clinics of North America, 37(4), 725–738. https://doi.org/10.1016/j.emc.2019.07.009

Taşkın L. *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği,* Akademisyen Kitabevi, 2019

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB). *Acil Obstetrik Bakım Yönetim Rehberi* https://www.saglik.gov.tr/TR-11132/acil-obstetrik-bakim-yonetim-rehberi-genelgesi-2009--5.html (Accessed:20.11.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB) Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü. *Üreme Sağlığı ve Modülleri*, Ankara, 2008. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/t7.pdf (Accessed:20.11.2024).

Pastorek J, ed. Obstetrics and gynecologic infectious disease. New York: Raven Press 1994; 11-26. 2.

Plummer, E.L., Vodstrcil, L.A., Danielewski, J. A., Murray, G.L., Doyle, M.L., Latimer, R.L., Fairley, C.K., Chow, E.P.F., Garland, S.M., & Bradshaw, C.S. (2024). Vaginal anaerobes are associated with cervicitis: A case-control study. *The Journal of infection,* 89(2), 106210. https://doi.org/10.1016/j.jinf.2024.106210

Rabiu, K.A., Adewunmi, A.A., Akinlusi, F.M., & Akinola, O.I. (2010). Female reproductive tract infections: understandings and care seeking behaviour among women of reproductive age in Lagos, Nigeria. *BMC women's health*, *10*, 8. https://doi.org/10.1186/1472-6874-10-8

Ramli, R.(2020) "Prevention and Treatment of Reproductive Tract Infection." Journal La Medihealtico, vol. 1, no. 1, 2020, pp. 8-12, doi:10.37899/journallamedihealtico.v1i1.14.

Ortiz-de la, V. & Gutiérrez, F. (2019). Cervicitis: Etiology, diagnosis and treatment. *Enfermedades Infecciosas y Microbiología Clínica,* 37(10), 661-667. DOI: 10.1016/j.eimce.2018.12.011

Sante Fernández, L., Sánchez-Molowny, S., Cuervo Abarquero, M.M., & Lecuona Fernández, M. (2017). Bartolinitis por Streptococcus pneumoniae [Bartholinitis due to Streptococcus pneumoniae]. Revista espanola de quimioterapia : publicacion oficial de la Sociedad Espanola de Quimioterapia, 30(6), 476–477.

Sıbıç, D. & Aydın Doğan, R. (2022) Pelvik İnflamatuar Hastalık ve Ebelik Yaklaşımı, *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi (KASHED*), 8(2),104-111. https://www.acog.org/womens-health/faqs/pelvic-inflammatory-disease

Shroff S. (2023). Infectious Vaginitis, Cervicitis, and Pelvic Inflammatory Disease. The Medical clinics of North America, 107(2), 299–315. https://doi.org/10.1016/j.mcna.2022.10.009 Accessed: 22.11.2024.

Omole, F., Kelsey, R. C., Phillips, K., & Cunningham, K. (2019). Bartholin Duct Cyst and Gland Abscess: Office Management. American family physician, 99(12), 760–766.

Ortiz-de la Tabla, V. & Gutiérrez, F. (2019). Cervicitis: Etiology, diagnosis and treatment. Cervicitis: etiología, diagnóstico y tratamiento. *Enfermedades infecciosas y microbiologia clinica (English ed.),* 37(10), 661–667. https://doi.org/10.1016/j.eimc.2018.12.004

Van Gerwen, O. T., Muzny, C. A., & Marrazzo, J. M. (2022). Sexually transmitted infections and female reproductive health. Nature microbiology, 7(8), 1116–1126. https://doi.org/10.1038/s41564-022-01177-x

Workowski, K. A., Bolan, G. A., & Centers for Disease Control and Prevention (2015). Sexually transmitted diseases treatment guidelines, 2015. MMWR. Recommendations and reports : Morbidity and mortality weekly report. Recommendations and reports, 64(RR-03), 1–137.

Yazıcı, S. & Çuvadar, A. (2019). Genital Sistem Enfeksiyonlarının Önlenmesi ve Ebelik. Sağlık *Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 1(1), 33-37.*

Younes J.A, Reid G, Van der Mei, HC, Busscher H.J. (2016). Lactobacilli Require Physical Contact to Reduce Staphylococcal TSST-1 Secretion and Vaginal Epithelial Inflammatory Response. Pathogens and Disease Advance Access, 2-31.

KAYNAKLAR

Artvinyöresel.(2024).*https://artvinyoresel.com.artvin-cam-sakizi-koknar-saki*https: //artvinyoresel.com

artvin-cam-sakizi-koknar-saki.(E.T.:11.11.2024)

Demirci A. (2023). Saf Doğu Karadeniz Göknarı (Abies Nordmanniana (Stev.) Spach. Subsp. Nordmanniana) Ormanlarında Meşcere Kuruluşlarının Saptanması Ve Silvikültürel Öneriler. K.T.Ü. Orman Fakültesi, Orman Mühendisliği Bölümü, 61080 Trabzon. Kafkas Üniversitesi. Trabzon.

EDQM. (2021). European Directorate for the Quality of Medicines (EDQM). European Pharmacopoeia (Ph. Eur.), 10th ed.; Strasbourg, France.(E.T.:12.11.2024)

Ergül, A. (2024). http://biotek.ankara.edu.tr. 400100710011-Bitki Hücre Biyolojisi. Prof. Dr. Ali ERGÜL adresinden (E.T.:12.11.2024) Tarihinde alındı.

Haapakoski S. (2014). Luonnontuotteiden, çok lezzetli ve lezzetli bir ürün. Itäsuomen yliopisto. Mezuniyetöncesi–tutkielma.(E.T.:13.Kasım.2024).http://epublications.uef.fi/pub/urn_nbn_ fi_ uef-20150109/urn_nbn_fi_uef-20.

Harborne J. (1982). Introduction to ecological biochemistry. Academic Press: London, etc 1982, 278, 388-91.

https://www.trthaber.com › Sağlık (Yayım Tarihi 13.Kasım .2024).

Kamaityt˙ E-Bukelskien˙ E, L., Ložien˙ E, K., & Labokas, J. (2021). Dynamics of isomeric and enantiomeric fractions of pinene in essential oil of picea abies annual needles during growing season. *Molecules 2138.*

Medikacalpark.(2024).https://www.medicalpark.com.tr›cam-kozalagi-faydalar. *(E.T.:03. Kasım.2024).*

Memorial. (2024). https://www.memorial.com.tr › ... › Sağlık Rehberi. https://www.memorial.com.tr › ... › Sağlık Rehberi. (E.T.:03.Kasım.2024).

Nasti., N., Gavari., A., VladicJ., S., V., & cimovic., M. (2020). (Picea abies (L.). H. Karst): Different Approaches for Extraction of Valuable Chemical Compounds. *J. Agron. Technol. Eng. Manag.*

Partanen, J., Koski, V., & H Hänninen. (1998).. 18:811–816. https://doi.org/10.1093/treephys/18.12.811.

Pauli, A., & Schilcher, H. (2004). Çocuklarda Enfeksiyon Hastalıklarının Tedavisi İçin Esansiyel Yağ Bileşiklerinin Spesifik Seçimi. İlaçlar.1:1–30. doi: 10.3390/pharm01010001.

Robert S Thompson Katherine H Anderson ve Patrick J Bartlein. (1999). Kuzey Amerika'daki Önemli Ağaç ve Çalıların İklim Parametreleri ve Dağılımları Arasındaki İlişkiler Atlası. ABD: Jeolojik Araştırması Profesyonel Makalesi 1650 A&B.

Spinelli, S.; Costa, C.; Conte, A.; La Porta, N.; Padalino, L.; Del Nobile, M.A(2019). Bioactive Compounds from Norway Spruce Bark: Comparison Among Sustainable Extraction Techniques for Potential Food Applications. *Foods, 524.*

Sangwan, N., Farooqi, A., Shabih, F., & Sangwan, R. (2001, Regulation of essential oil production in plants. *Plant Growth Regul. 34, 3–21*.

Siivonen J. (2019). Siivonen J. Yüksek Lisans Tezi. Helsinki Üniversitesi, Tarım ve Ormancılık Fakültesi, Orman Bilimleri Bölümü; Helsinki, Helsinki Bölgesi Restoranlarında Ladin Sürgünlerinin (Picea abies (L.) Karst.) Kullanımı ve Ladin Sürgüsü Topla. Finlandiya.

Turan R ve Altınkaynak S. (2023). "İstanbul'un Fethinde Gemilerin Karadan Yürütülmesinin Arka Planı". *Gazi Türkiyat, 32: 1-11.*

Tuula Jyske vd. (2020). Norveç Ladininin (Picea abies (L.) Karst.) Filizleri ve İğneleri İskandinavya'ya Özgü Bir Ürün Olarak—Tüketici Kabulü, Besinlerin Stabilitesi ve Depolama Sırasında

Biyoaktiviteler. 12;25(18):4187. doi: HYPERLINK "https://translate.google.com/website?sl=en&tl=tr&hl=tr&client=srp&u=https://doi.org/10.3390/molecules25184187" \t "_blank" 10.3390/molecules25184187

URL-1. (2024). https://www.ogm.gov.tr › haftanin-agaci › goknar adresinden (E.T.:12.11.2024) tarihinde alındı

URL-2. (2022). http://10000thingsofthepnw.com/wp-content/uploads/48E723AB-C369-490F-99C5-008C6C768100-1536x1536.jpeg. adresinden (E.T.: 02.10.2024) Tarihinde alındı.

URL-3. (2023). Planet Natural. https://www.planetnatural.com › fir-tree. (E.T.: 01.10.2024)

URL-4. (2024). National Wildlife Federation: https://www.nwf.org › Wildlife-Guide › Plants-and-Fungi (E.T.: 12.10.2024)adresinden alındı

URL-5. (2023). https://www.edqm.eu › Avrupa Farmakopesi. (E.T.: 22.10.2024)

URL-6. (2024). National Institutes of Health (NIH) (.gov). https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov › (E.T.: 02.11.2024)

URL-7. (2024). https://innerfyre.co › essential-oils › fir-essential-oil. https://innerfyre.co › essential-oils › fir-essential-oil. (E.T.: 22.10.2024)

URL-8. (2024). https://www.aromaweb.com › siberian-fir-essential-oil. (E.T.: 11.10.2024)

URL-9. (2024). *https://www.nature.com › bilimsel raporlar › makaleler*.. (E.T.: 02.10.2024)

KAYNAKLAR

Acartürk, A.K, Büyükhan, A ve Uyanık, M. (2016). Ankara İli Kızılcahamam İlçesi Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Fizibilite Raporu, Ankara-2016

Akan, S. (2014). Sarımsak (Allium sativum L.) Tüketiminin İnsan Sağlığına Yararları. Derleme Makale, *Akademik Gıda* 12(2) (2014) 95-100,

Akan, S ve Ünüvar, F.İ. (2020). Sarımsak Üretiminin Ekonomik Durumu ve Taşköprü İlçesi Açısından Değerlendirilmesi. Araştırma Makalesi, *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi* 7(3): 627-636, 2020, https://doi.org/10.30910/turkjans.673139

Baser, K.H.C. (2013). Sarımsak (Allium sativum L.), Article, January 2013

Çam, O ve Çelik, C. (2024). Sarımsak: Gastronomi ve Sağlık Açısından Değerlendirmeler. *Akra Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi* 2024 (S.32) c.12 / s.135-150,

DOI: 10.31126/akrajournal.1191485

Çelik, A.D ve Gül, A. (2021). Hatay Yöresinde Tıbbi ve Aromatik Bitkiler İşleme Sektörünün Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 9(7): 1270-1276, 2021, DOI: https://doi.org/10.24925/turjaf.v9i7.1270-1276.4176

Eminağaoğlu, Ö (Ed) ve Beğen, H.A. (2023). Tıbbi-Aromatik Bitkiler Hakkında Genel Bilgiler. Artvin'in Tıbbi-Aromatik Bitkileri, Artvin, 2023

Erol, N ve Ersus, S. (2022). Siyah Sarımsak (Allium sativum) Üretimi: Üretim Sırasında Gerçekleşen Fiziksel ve Kimyasal Değişimler. Derleme Makale, *Akademik Gıda* 20(4) (2022) 404-411, DOI: 10.24323/akademik-gida.1224358

Erşahin, R. (2020). Sarımsakta Depolama Süresince Allinaz Geni İfadesindeki Değişikliğin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı, Bursa 2020

Faydaoğlu, E ve Sürücüoğlu, M.S. (2011). Geçmişten Günümüze Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanılması ve Ekonomik Önemi. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,* 2011, 11 (1): 52-67

Göktaş, Ö ve Gıdık, B. (2019). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanım Alanları. Derleme Makalesi, *Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi,* Cilt 2, Sayı 1, 2019

Gutiérrez, A.L, Barrantes, J.B, Navarro, M.P, Monge, M.C.O, Vargas, M.J.C and Redondo. G.L.M. (2021). General Aspects About Allium Sativum-a Review, Ars Pharm. 2021;62(4):471-481,

DOI: 10.30827/ars.v62i4.20843

Kızılaslan, N ve Tokatlı, K. (2021). Sarımsağın İnsan Sağlığı Üzerine Etkileri. Derleme, *TOGU Sag Bil Der* (J TOGU Heal Sci) 2021;1(2): 62-71, Ay-Yıl/Cilt/Sayı: Eylül/2021/1/2

Kozan, G. (2012). Allium Sativum L. (Kastamonu ve Denizli Yerel) Bitkisinin Uçucu Yağlarının Kimyasal Bileşimi, Antibakteriyel ve Antioksidan Aktivitesinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale: Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Haziran-2012

Kumar, K.P.S, Bhowmik, D, Chiranjib, Pankaj Tiwari, P and Kharel, R. (2010). Allium Sativum and its Health Benefits: An Overview. *Journal of Chemical and Pharmaceutical Research, J. Chem. Pharm. Res.,* 2010, 2(1): 135-146, ISSN No: 0975-7384

Sermenli, M.H. (2006). Farklı Yöntemlerle Elde Edilmiş sarımsak (Allium sativum L.) Ekstraktlarının Antimutagenik Etkilerinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Mendres Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, BİY-YL-2007-0002, Aydın-2006

Takım, K. (2020). Tunceli Dağ Sarımsağı (Allium tuncelianum) Farklı Eksraksiyonlarında LC-MS/MS ile Fenolik Bileşik Miktarlarının Karşılaştırılması. Araştırma Makalesi, *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi,* 2020, 24(1): 44-52,

DOI: 10.29050/harranziraat.591171

Taşçı, K, Atilabey, M.F, Yüksel, B, Uzunoğlu, T.B ve Oral, E. (2015). Tıbbi ve Aromatik Bitkiler. Sektör Raporu, Orta Anadolu Kalkınma Ajansı, Kayseri-2015

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Fırat Kalkınma Ajansı, Tunceli İli Tunceli Sarımsağı Yetiştiriciliği Ön Fizibilite Raporu, Ekim-2020

Temel, M, Tınmaz, A.B, Öztürk, M ve Gündüz, O. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Tıbbi-Aromatik Bitkilerin Üretimi ve Ticareti. Derleme Makalesi, *KSÜ Tarım ve Doğa Dergisi,* 21(Özel Sayı): 198-214, 2018, DOI: 10.18016/ksutarimdoga.vi.473036

URL-1: Allium Tuncelianum, https://www.sivilsayfalar.org/tag/allium-tuncelianum (E.T.: 02.10.2024).

Varlı, M, Hancı, H ve Kalafat, G. (2020). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Üretim Potansiyeli ve Biyoyararlılığı. Derleme, *Research Journal of Biomedical and Biotechnology,* 1, 24-32, 2020

KAYNAKLAR

Adang, R.P. Vismans, J.F. ve Talmon, J.L. (1995). Appropriateness of indications for diagnostic upper gastrointestinal endoscopy: association with relevant endoscopic disease. *Gastrointest Endosc*, 42:390.

Bytzer, P. Talley, N.J. (2001D). Dyspepsia. *Ann Intern Med*, 134:815.

Ford, A.C. Forman, D. ve Bailey, A.G. (2012). Effect of dyspepsia on survival: a longitudinal 10-year follow-up study. *Am J Gastroenterol*, 107:912.

Ford, A.C. Marwaha, A. Lim, A. ve Moayyedi, P. (2010). What is the prevalence of clinically significant endoscopic findings in subjects with dyspepsia? Systematic review and meta-analysis. *Clin Gastroenterol Hepatol,* 8:830.

Ford, A.C. Marwaha, A.ve Sood, R. (2015). Global prevalence of, and risk factors for, uninvestigated dyspepsia: a meta-analysis . *Gut*, 64 : 1049 – 57

Ford, A.C. Moayyedi, P. ve Black, C.J. (2021). Systematic review and network meta-analysis: efficacy of drugs for functional dyspepsia. *Aliment Pharmacol Ther*, 53:8

Geeraerts, A. Van Houtte, ve B. Clevers, E.(2020). Gastroesophageal Reflux Disease-Functional Dyspepsia Overlap: Do Birds of a Feather Flock Together? *Am J Gastroenterol*, 115:1167.

Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (2024). https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kanser-db/Dokumanlar/Istatistikler/Kanser_Rapor_2018.pdf, (E.T.:13.12.2024)

Hallas, J. ve Bytzer, P. (1998). Screening for drug related dyspepsia: an analysis of prescription symmetry. *Eur J Gastroenterol Hepatol*, 10:27.

Hunt, R.H. Xiao, S.D. ve Megraud, F. (2011). Helicobacter pylori in developing countries. World Gastroenterology Organisation Global Guideline. *J Gastrointestin Liver Dis*, 20:299.

Jones, R.H. ve Baxter, G. (1997). Lansoprazole 30 mg daily versus ranitidine 150 mg b.d. in the treatment of acid-related dyspepsia in general practice. *Aliment Pharmacol Ther*, 11:541.

Kavitt, R.T. Lipowska, A.M. ve Anyane-Yeboa, A. (2019). Diagnosis and Treatment of Peptic Ulcer Disease. *Am J Med*, 132:447.

Lacy, B.E. Weiser, K.T. ve Kennedy, A.T. (2013). Functional dyspepsia: the economic impact to patients. *Aliment Pharmacol Ther*, 38:170.

Lamberts, M.P. Den Oudsten, B.L. ve Gerritsen, J.J.G.M. (2015). Prospective multicentre cohort study of patient-reported outcomes after cholecystectomy for uncomplicated symptomatic cholecystolithiasis. *Journal of British Surgery*, *102*(11), 1402-1409.

Malfertheiner, P. Megraud, F. ve O'Morain, C. (2007). Current concepts in the management of Helicobacter pylori infection: the Maastricht III Consensus Report. *Gut,* 56:772.

Malfertheiner, P. Megraud, F. ve O'Morain, C.A. (2012). Management of Helicobacter pylori infection--the Maastricht IV/ Florence Consensus Report. *Gut*, 61:646.

Mason, I. Millar, L.J. ve Sheikh, R.R. (1998). The management of acid-related dyspepsia in general practice: a comparison of an omeprazole versus an antacid-alginate/ranitidine management strategy. Compete Research Group [corrected]. *Aliment Pharmacol Ther*, 12:263.

Moayyedi, P. Delaney, ve B.C. Vakil, N. (2004). The efficacy of proton pump inhibitors in nonulcer dyspepsia: a systematic review and economic analysis. *Gastroenterology*, 127:1329.

Moayyedi, P. Lacy, B.E. ve Andrews, (2017). C.N. ACG and CAG Clinical Guideline: Management of Dyspepsia. *Am J Gastroenterol*, 112:988.

Pasricha, P.J. Grover, M. Yates, K.P. (2021). Functional Dyspepsia and Gastroparesis in Tertiary Care are Interchangeable Syndromes With Common Clinical and Pathologic Features. *Gastroenterology*, 160:2006.

Pittayanon, R. Yuan, Y. ve Bollegala, N.P. (2019). Prokinetics for Functional Dyspepsia: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Control Trials. *Am J Gastroenterol*, 114:233.

Quigley, E.M. ve Lacy, B.E. (2013). Overlap of functional dyspepsia and GERD--diagnostic and treatment implications. *Nat Rev Gastroenterol Hepatol*, 10:175.

Shahbazkhani, B. Fanaeian, M.M. ve Farahvash, M.J. (2020). Prevalence of Non-Celiac Gluten Sensitivity in Patients with Refractory Functional Dyspepsia: A Randomized Double-Blind Placebo Controlled Trial. *Sci. Rep*, *10*, 2401,32.

Stanghellini, V. Chan, F.K.L. ve Hasler, W.L. (2016). Gastroduodenal disorders. *Gastroenterology*, 150: 1380–1392.

Tack, J. Ly, H.G. ve Carbone, F. (2016). Efficacy of Mirtazapine in Patients With Functional Dyspepsia and Weight Loss. *Clin Gastroenterol Hepatol*, 14:385.

Talley, N.J. (2003). Dyspepsia. *Gastroenterology*, 125:1219.

Talley, N.J. Vakil, N.B. ve Moayyedi, P. (2005). American gastroenterological association technical review on the evaluation of dyspepsia. *Gastroenterology*, 129:1756.

Talley, N.J. ve Lauritsen, K. (2002). The potential role of acid suppression in functional dyspepsia: the Bond, Opere, Pilot, and Encore studies. *Gut*, 50 Suppl 4:iv36.

Talley, N.J. Stanghellini, V. ve Heading, R.C. (1999). Functional gastroduodenal disorders. *Gut*, 45(Supplement 2): 37–42.

Vakil, N. Moayyedi, P. ve Fennerty, M.B. (2006). Limited value of alarm features in the diagnosis of upper gastrointestinal malignancy: systematic review and meta-analysis. *Gastroenterology*, 131:390.

Williams, B. Luckas, M. ve Ellingham, J.H. (1988). Do young patients with dyspepsia need investigation? *Lancet*, 2:1349.

Yashima, K. Onoyama, T. ve Kurumi, H. (2023). Status and future perspective of linked color imaging for gastric cancer screening: a literature review. *J Gastroenterol*, 58(1):1–13.

Editör:
Prof. Dr. İlkan Ali Olgunoğlu

Su Ürünleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Prof. Dr. İlkan Ali Olgunoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-023-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Prof. Dr. İlkan Ali Olgunoğlu
VI+102 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-023-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahmed, M. W., Hossainy, S. J., Khaliduzzaman, A., Emmert, J. L., Kamruzzaman, M. (2023). Non-destructive optical sensing technologies for advancing the egg industry toward Industry 4.0: A review. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*, 22(6), 4378–4403.

Barile, P., Mantegna, R., Rovelli, S. (2021). Yapay zeka alanında GAN'lerin görsel içerik üretimi ve dönüştürme uygulamalarında kullanımlarını inceleyen bu çalışma, GAN modellerinin resim kalitesini artırmada etkili olduğunu ortaya koymaktadır. *Artificial Intelligence Review*, 54(3), 1429-1458. https://doi.org/10.1007/s10462-020-09882-0

Chan, M., Chen, Y., Li, Z. (2020). StyleGAN tabanlı görüntü sentezini ele alan bu makale, yapay zeka ile dijital tasarımda kullanılan yeni yöntemlerin uygulama alanlarına dair kapsamlı bir inceleme sunmaktadır. *Computer Graphics Forum*, 39(7), 12-24. https://doi.org/10.1111/cgf.14124

Chen, C. L., Liao, Y. C., Fang, M. (2024). Freshness evaluation of grouper fillets by inexpensive e-Nose and spectroscopy sensors. *Microchemical Journal*, 198, 110145.

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., Courville, A., Bengio, Y. (2014). GAN modellerini tanıtan bu öncü çalışma, görsel içerik üretiminde derin öğrenme uygulamalarının kullanımına yönelik teorik altyapıyı sunmaktadır. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 27, 2672-2680.

Huang, Y., Wang, X. (2021). AI-based image recognition for microbial spoilage detection in meat and seafood products. *Journal of Food Safety*, 41(3), e12896. https://doi.org/10.1111/jfs.12896

Karras, T., Laine, S., Aila, T. (2019). Stil tabanlı GAN mimarisi geliştiren bu çalışma, görsel içeriklerin yüksek çözünürlükte üretilmesi için yeni bir yaklaşım sunmuştur. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 41(12), 2946-2959. https://doi.org/10.1109/TPAMI.2019.2956516

Korshunova, I., Shi, W., Dambre, J., Theis, L. (2017). Yüz değiştirme uygulamaları için hızlı bir CNN tabanlı yöntemi tanıtan bu makale, yapay yüz sentezinde yüksek başarı göstermektedir. Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition, 4537-4545. https://doi.org/10.1109/CVPR.2017.482

Liu, Z., Luo, P., Wang, X., Tang, X. (2015). Bu çalışmada yüz tanıma uygulamaları için derin öğrenme kullanılmış, yüz özelliklerinin otomatik olarak tanımlanması sağlanmıştır. *Proceedings of the IEEE International Conference on Computer Vision*, 3730-3738. https://doi.org/10.1109/ICCV.2015.425

Radford, A., Metz, L., Chintala, S. (2016). DCGAN olarak bilinen yapının temelini atan bu çalışma, görüntü üretiminde gözetimsiz öğrenim tekniklerini araştırmaktadır. International Conference on Learning Representations (ICLR).

Rahimzadeh, H., Sadeghi, M., Mireei, S. A., Ghasemi-Varnamkhasti, M. (2022). Unsupervised modelling of rice aroma change during ageing based on electronic nose coupled with bio-inspired algorithms. *Biosystems Engineering*, 216, 132–146.

Shen, Y., Zhou, B. (2021). GAN'lerdeki gizli anlamların faktorizasyonunu ele alan bu makale, kullanıcıların üretilen içerik üzerinde kontrol sağlama yöntemlerini incelemektedir. Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition, 1532-1540. https://doi.org/10.1109/CVPR46437.2021.00157

Xu, J., Li, Z., Cheng, X., Chen, X. (2022). GAN tabanlı görüntü sentezi için kullanılan teknikleri inceleyen bu derleme, alandaki güncel gelişmeleri ve zorlukları ele almaktadır. *Neural Networks*, 145, 84-98. https://doi.org/10.1016/j.neunet.2021.10.015

Yavuzer, E., Yalçın, M. K., Uslu, H., Köse, M. (2024). Non-contact identification of essential oils with IR sensors and analysis of components with an electronic nose. *Acta Alimentaria*, 53(3), 474–486.

Yavuzer, E., Köse, M. (2022). Prediction of fish quality level with machine learning. *International Journal of Food Science & Technology*, 57(8), 5250–5255.

Yavuzer, E., Köse, M., Uslu, H. (2024). Determining the quality level of ready to-eat stuffed mussels with Arduino-based electronic nose. *Journal of Food Measurement and Characterization*, 18(7), 5629–5637.

Yavuzer, E., Kuley, E. (2020). Testing the Antimicrobial Effects of Some Hydrosols on Food Borne-Pathogens and Spoilage Bacteria. *Journal of Limnology and Freshwater Fisheries Research*, 47–51.

Yavuzer, E. (2018). Development of defective fish egg sorting machine with colour sensor for trout facilities. *Aquaculture Research*, 49(11), 3634–3637.

Yavuzer, E. (2023). Rapid detection of sea bass quality level with machine learning and electronic nose. *International Journal of Food Science & Technology*, 58(5), 2355–2359.

Zawawi, N. I., Ahmad, F., Hassan, N. (2019). Machine learning algorithms for fruit and vegetable freshness classification using color features. *Journal of Food Quality*, 42(4), 289-299. https://doi.org/10.1111/jfq.12899

Zhu, J., Park, T., Isola, P., Efros, A. A. (2017). CycleGAN yapısını kullanarak eşlenmemiş görüntü dönüşümünü tanıtan bu makale, stil transferi gibi yaratıcı uygulamalarda yenilikçi çözümler sunmaktadır. Proceedings of the IEEE International Conference on Computer Vision, 2223-2232. https://doi.org/10.1109/ICCV.2017.244

KAYNAKÇA

Aquaponicsplan (2015). Diy Aquaponics System plants (http://aquaponicsplan.com/ wpcontent/uploads/2013/05/organic aquaponics-1.jpg,17.07.2015.

Avnimelech, Y. (1999). Carbon/nitrogen ratio as acontrol element in aquaculture systems. Aquaculture, 176, 227-235.

Azim, M.E. Little, D.C. (2008). The biofloc technology (BFT) in indoor tanks: water quality, biofloc composition, and growth and welfare of Nile tilapia (*Oreochromis niloticus*). Aquaculture, 283(1-4), 29-35.

Backyard Aquaponics, (2011). The IBC of Aquaponics. (http://www.backyardaquaponics.com/Travis/IBCofAquaponics1.pdf, 15.04.2015).

Bailey, D.S. Rakocy, J.E. Cole, W.M. Shultz, K.A. ST Croix, U.S. (1997). Economic analysis of a commercial-scale aquaponic system for the production of tilapia and lettuce. In: *Tilapia Aquaculture*: Proceedings of the fourth international symposium on Tilapia in aquaculture, Orlando, Florida, pp. 603-612.

Bernstein, S. (2011). *Aquaponic Gardening*: *a step-by-step guide to raising vegetables and fish together.* New society publishers, Gabriola Island.

Doğan, S. Önalan, Ş. (2023). Determination of antimicrobial resistance gene variations using Tet and Str genes in freshwater fish species. Cellular and Molecular Biology, 69(1), 150-155.

Endut, A. Jusoh, A. Ali, N., et al. (2010). A study on the optimal hydraulic loading rate and plant ratios in recirculation aquaponic system. Bioresource Technology, 101(5), 1511-1517.

FAO, (2014). Small-scale aquaponic food production.

Goddek, S. Joyce, A. Kotzen, B. Burnell, G.M. (2019). *Aquaponics Food Production Systems*: *Combined aquaculture and hydroponic production technologies for the future.* Springer Nature, p. 619.

Gönen, S. (2013). Akuaponik Bahçecilik ve Akuaponik Sistemlerin Yaşayan Elementleri: Solucanlar. (http://solucangubresi.web.tr/makaleler/makaleler-2/akuaponik-bahcecilik-ve-akuaponiksistemlerin-yasayan-elementleri-solucanlar.html, 04.01.2015)

Hydroponic-Drip-System (2015). (http://hydroponicsgrower.org/wp-content/uploads/2014/01/1- Hydroponic-Drip-System.jpg, 17.07.2015).

Jatoba, A. Silva, B.C. Silva, J.S., et al. (2014). Protein levels for *Litopenaeus vannamei* in semi-intensive and biofloc systems. Aquaculture, 432, 365-371.

Jatoba, A. Borges, Y.V., Silva, F.A. (2019). Biofloc: Sustainable alternative for water use in fish culture. Arq. Bras. Med. Vet. Zootec., 71(3), 1076-1080.

Junge, R. König, B. Villarroel, M., Komives, T., Jijakli, M.H. (2017). Strategic points in aquaponics. Water, 9(3), 182, https://doi.org/10.3390/w9030182

Kargın, H., Bilgüven, M. (2018). Akuakültürde akuaponik sistemler ve önemi. Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 32(2), 159-173.

Köprücü, S., Köprücü, K. (2023). Su Ürünleri Üretiminde Verimliliği Artıran Teknolojiler. Birinci Basım, s. 141-156. (Editörler: Bozdoğan, A.M., Bozdoğan, N.Y.) *Ziraat, Orman ve Su Ürünleri Alanında Akademik Araştırma ve Değerlendirmeler.* Palatanus Publishing, Ankara, 745 s., doi:10.5281/zenodo.1006073

Krastanova, M., Sırakov, I., Ivanova-Kırılova, S., Yarkov, D., Orozova, P. (2022). Aquaponic systems: Biological and technological parameters. Biotechnology and Biotechnological Equipment, 36(1), 305-316.

Love, D.C. Uhl, M.S. Genello, L. (2015). Energy and water use of a small-scale raft aquaponics system in Baltimore, Maryland, United States. Aquacultural Engineering, 68, 19-27.

Love, D.C., Fry. J.P., Genello, L., Hill, E.S., Frederick, J.A., Li, X., Semmens, K. (2014). An international survey of aquaponics practitioners. PloS one, 9(7), e102662.

Martıns, C.I.M., Eding, E.H., Verdegem, M.C., Heınsbroek, L.T., Schneider, O., Blancheton, J.P., et al. (2010). New developments in recirculating aquaculture systems in Europe: A perspective on environmental sustainability. Aquacultural Engineering, 43(3), 83-93.

Moreira, R L., Da Costa, J.M., Teixeira, E.G., Moreira, A.G.L., De Moura, P.S., Rocha, R.S., Viera, R.H.S.F. (2011). Performance of *Carassius auratus* with different food strategies in water recirculation system. Archivos de zootecnia, 60(232), 1203-1212.

Naylor, R.L., Goldburg, R.J., Prımavera, J.H., Kautsky, N., Beveridge, M.C., Clay, J. et al. (2000). Effect of aquaculture on world fish supplies. Nature, 405(6790), 1017-1024.

Rakocy J.E. (2003). Aquaponics Integrating Fish and Plant Culture. Aquaculture Production Systems, pp. 343-386. https://doi.org/10.1002/9781118250105.ch14

Rizal, A., Dhahiyat, Y., Andriani, Y., Handaka, A.A., Sahidin, A. (2018). The economic and social benefits of an aquaponic system for the integrated production of fish and water plants. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 137(1), 012098). IOP Publishing.

Roosta, H.R. (2014). Effects of foliar spray of K on mint, radish, parsley, and coriander plants in aquaponic system. Journal of Plant Nutrition, 37(14), 2236-2254.

Schmautz, Z., Graber, A., Jaenıcke, S., Goesmann, A., Junge, R., Smıts, T.H. (2017). Microbial diversity in different compartments of an aquaponics system. Archives of Microbiology, 199, 613-620.

Turnsek, M., Joly, A., Thorarinsdottir, R., Junge, R. (2020). Challenges of commercial aquaponics in Europe: Beyond the hype. Water, 12(1), 306.

URL-1. https://design4earth.wordpress.com/

URL-2. https://muhendisce.com/akuaponik-tarim-nedir-nasil-yapilir/

URL-3.https://cordis.europa.eu/article/id/422443-innovative-aquaponics-model-shows-the-way-to-sustainable-aquaculture/tr

URL-4. https://tr.wikipedia.org/wiki/Akuaponik

URL-5.https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2021/02/Saglikli-Bir-Gelecek-Icin-Aquaponik-Sistemler-2.pdf

URL-6. https://www.ceyrekmuhendis.com/akuaponik-sistemler/

URL-7.https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2021/02/Saglikli-Bir-Gelecek-Icin-Aquaponik-Sistemler-2.pdf

KAYNAKÇA

Al Khawli, F., Pateiro, M., Domínguez, R., Lorenzo, J.M., Gullòn, P., Kousoulaki, K., Ferrer, E., Berrada, H., Barba, F.J. (2019). Innovative green technologies of **intensification** for valorization of seafood and their by-products. Mar. Drugs, 17, 689.

Alfio, V.G., Manzo, C., Micillo, R. (2021). From Fish Waste to Value: An Overview of the Sustainable Recovery of Omega-3 for Food Supplements. Molecules, 26, 1002.

Astrup, A., Magkos, F., Bier, D.M., Brenna, J.T., Oliveira-Otto, M.C., Hill, J.O., King, J.C., Mente, A., Ordovas, J.M., Volek, J.S., Yusuf, S., Krauss, R.M. (2020). Saturated Fats and Health: A Reassessment and Proposal for Food-based Recommendations: JACC State of the Art Review, Journal of the American College of Cardiology, https://doi.org/10.1016/j.jacc.2020.05.077.

Bako, T. Umogbai, V.I., Awulu, J.O. (2017). Criteria for the extraction of fish oil, Agricultural Engineering International: CIGR Journal, 19, 3, 120–132.

Chemat, F., Abert Vian, M., Fabiano-Tixier, A.S.S., Nutrizio, M., Reźek Jambrak, A., Munekata, P.E.S.S., Lorenzo, J.M., Barba, F.J., Binello, A., Cravotto, G. (2020). A review of sustainable and intensified techniques for extraction of food and natural products. Green. Chem., 22, 2325–2353.

Chevalier, L., Vachon, A., Plourde, M. (2021). Pharmacokinetics of Supplemental Omega-3 Fatty Acids Esterified in Monoglycerides, Ethyl Esters, or Triglycerides in Adults in a Randomized Crossover Trial, The Journal of Nutrition, 1111-1118. doi: https://doi.org/10.1093/jn/nxaa458

Chu, Y.H., Hwang, L.S. (2002). Chapter 6: Food Lipids, Chemical and Functional Properties of Food Components, CRC Press, 2002.

Diaz, S.D.G. (2019). Food Lipids: Chemistry, Nutrition and Biotechnology, e-Book Edition 2019, Delve Publishing, Canada.

Dyerberg, J., Madsen, P., Møller, J. M., Aardestrup, I., Schmidt, E. B. (2010). Bioavailability of marine n-3 fatty acid formulations. Prostaglandins, Leukotrienes and Essential Fatty Acids, 83(3), 137- 141.

Fahy, E., Cotter, D., Sud, M. Subramaniam, S. (2011). Lipid classification, structures and tools, Biochimica et Biophysica Acta, 1811, 637–647.

Gulzar, S., Raju, N., Nagarajarao, R., Benjakul, S. (2020). Oil and pigments from shrimp processing by-products: Extraction, composition, bioactivities and its application—A review. Trends Food Science Technology. 100, 307–319.

Hakkinen, P. J. (2005). Trans Fatty Acids. In P. Wexler (Ed.), Encyclopedia of Toxicology (Second Edition) (pp. 372-374).

Hong, J. (2022). Dietary Manipulation of Fatty Acid Biosynthesis and Metabolism to Improve Fish Performance and Fillet Content with an Emphasis on Omega-3 LC-PUFA and Arachidonic Acid when Feeding High Plant Oil Feeds University of Idaho.

Jamshidia, A., Caob, H., Xiaod, J., Simal-Gandara, J. (2020). Advantages of techniques to fortify food products with the benefits of fish oil, Food Research International, 137, 109353.

Kołakowska, A. (2002). Chapter 15: Fish Lipids, Chemical, Biological, and Functional Aspects of Food Lipids, CRC Press, 2002.

Liu, M., Yuchong Liu, Y., Wang, X. (2024). Discrimination between the Triglyceride Form and the Ethyl Ester Form of Fish Oil Using Chromatography–Mass Spectrometry, Foods, 13, 1128.

Melgosa, R., Sanz, M.T., Beltràn, S. (2021). Supercritical CO2 processing of omega-3 polyunsaturated fatty acids – Towards a biorefinery for fish waste valorization. J. Supercrit. Fluids, 169.

Metherel, A.H. Bazinet, R.P. (2019). Updates to the n -3 polyunsaturated fatty acid biosynthesis pathway: DHA synthesis rates, tetracosahexaenoic acid and (minimal) retroconversion, Progress in Lipid Research, https://doi.org/10.1016/j.plipres.2019.101008.

Minton, S. T., Almada, A. L., Evans, J. L., Laidlaw, M., Opheim, J. (2023). Comparative membrane incorporation of omega-3 fish oil triglyceride preparations differing by degree of re-esterification: a sixteen-week randomized intervention trial. Plos one, 18(1), e0265462.

Nichols, D., Jordan, T.M., Kerr, N. (2002). Chapter 1: The Nomenclature and Structure of Lipids, Chemical, Biological, and Functional Aspects of Food Lipids, CRC Press, 2002. (Zdzislaw Z. E. Sikorski, Anna Kolakowska.; Chemical, Biological, and Functional Aspects of Food Lipids)

Offman, E., Marenco, T., Ferber, S., Johnson, J., Kling, D., Curcio, D., Davidson, M. (2013). Steadystate bioavailability of prescription omega-3 on a low-fat diet is significantly improved with a free fatty acid formulation compared with an ethyl ester formulation: the ECLIPSE II study. Vascular health and risk management, 563-573.

Pateiro, M., Munekata, P.E.S., Domínguez, R., Wang, M., Barba, F.J., Bermúdez, R., Lorenzo, J.M., (2020). Nutritional profiling and the value of processing by-products from gilthead sea bream (*Sparus aurata*). Mar. Drugs, 18, 101.

Rizliya, V., Mendis, E. (2014). Biological, Physical, and Chemical Properties of Fish Oil and Industrial Applications, Seafood Processing By-Products: Trends and Applications, Springer Science Business Media, New York, 2014.

Rubio-Rodríguez, N., Beltrán, S., Jaime, I., de Diego, S.M., Sanz, M.T., Carballido, J.R. (2010). Production of omega-3 polyunsaturated fatty acid concentrates: A review, Innovative Food Science and Emerging Technologies, 11, 1–12.

Russo, G.L. (2009). Dietary n−6 and n−3 polyunsaturated fatty acids: from biochemistry to clinical implications in cardiovascular prevention, Biochemical Pharmacology, 77, 937–946. http://dx.doi.org/10.1016/j.bcp.2008.10.020.

Rustan, A.C., Drevon, C.A. (2005). Fatty Acids: Structures and Properties, Encyclopedia of Life Sciences. doi: 10.1038/npg.els.0003894 .

Saini, R.K., Keum, Y-S. (2018). Omega-3 and omega-6 polyunsaturated fatty acids: Dietary sources, metabolism, and significance - A review, Life Sciences, 203, 255–267.

Salar, B., Kuruüzüm-Uz, A. (2021). Omega Yağ Asitleri: Biyolojik Etkileri ve Bitkisel Kaynakları, Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy, 41, 196-211.

Senanayake, N. (2013). Methods of concentration and purification of omega-3 fatty acids, Separation, Extraction and Concentration Processes in the Food, Beverage and Nutraceutical Industries, Woodhead Publishing Limited, 483-505.

Shahidi, F., Wanasundara, U.N. (1998). Omega-3 fatty acid concentrates: nutritional aspects and production Technologies, Trends in Food Science & Technology 9, 230-240.

Simat, V., Vlahović, J., Soldo, B., Skroza, D., Ljubenkov, I., Generalić Mekinić, I. (2019). Production and Refinement of Omega-3 Rich Oils from Processing By-Products of Farmed Fish Species. Foods 8, 12.

Taşan, M., Dağlıoğlu, O. (2005). Trans Yağ Asitlerinin Yapısı, Oluşumu ve Gıdalarla Alınması, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 2, 1.

Tocher, D.R., Glencross, B.D. (2015). Lipids and Fatty Acids, Dietary Nutrients, Additives and Fish Health, First Edition, 47-94.

Vaska, S.C., Muralakar, P., Arunkumar, H.S., Manoj, D., Shenbagam, R., Jeevitha, D., Chimmalgi, U., Vinay, T.V., Nagaraju, M. (2023). Current Trends in Production And Processing of Fish Oils & Its Chemical Analytical Techniques: an Overview, European Chemical Bulletin, 12, 5, 1705 – 1725.

Wiktorowska-Owczarek, Berezińska, M., Nowak, J.Z. (2015). PUFAs: Structures, Metabolism and Functions, Advances in Clinical and Experimental Medicine, 24, 6, 931–941. http://dx.doi.org/10.17219/acem/31243.

Wu, P.W., Tsai, C.H., Hsu, C.Y, Chang, S.H., Kao, Y.M. Tseng, S.H., Wang, D.Y. (2023). Determination and evaluation of EPA and DHA ethylesters infish oils using the TMAHtransesterification method, Journal of Food and Drug Analysis, 31, 436-445.

Yavuzer, E. (2018). Development of defective fish egg sorting machine with colour sensor for trout facilities. Aquaculture Research. 2018(49):3634–3637.

Yavuzer, E. (2020a). Fatty acid profiles of waste fish skins and potential use for crackers. Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences. 5(4):(527-532).

Yavuzer, E. (2020b). Uskumru, Palamut ve Levrek Balıklarının Fırında Pişirme İşlemi Sonrasında Kalan Balık Sularının Yağ Asidi İçeriğinin Belirlenmesi ve Balık Suyu Çorbası Yapımında Kullanımı. Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 17(2):255-261.

Yi, M., You, Y., Zhang, Y., Wu, G., Karrar, E., Zhang, L., Zhang, H., Jin, Q., Wang, X. (2023). Highly Valuable Fish Oil: Formation Process, Enrichment, Subsequent Utilization, and Storage of Eicosapentaenoic Acid Ethyl Esters, Molecules, 28, 672.

KAYNAKÇA

Angerer, L.M., Angerer, R.C. (2003). Patterning the sea urchin embryo: gene regulatory networks, signaling pathways, and cellular interactions. Curr. Top. Dev. Biol., 53:159–198.

Anonim, (2012). Genom Dizisi Tamamlanan Küçük Bir Model Organizma: *Daphnia pulex*. Available from URL: http://www.biyoportal.com/portal/haberler/zooloji/60-genom-dizisi-tamamlanan-kuecuek-bir-model-organizma-daphnia-pulex.html [Ulaşım: 26.03.2012].

Ankeny, R.A. (2001). Model Organisms as Models: Understanding the 'Lingua Franca' of the Human Genome Project. Philos. Sci., 68:251–261.

Ankeny, R.A. (2006). Wormy Logic: Model Organisms as Case-Based Reasoning. Working Papers on The Nature of Evidence: How Well Do 'Facts' Travel?No. 07/06.

Arda, M. (1995). Biyoteknoloji (Bazı Temel İlkeler). KÜKEM Derneği Bilimsel Yay. 3, Ankara.

Bacher, G., Nickel, B., Emig, P., Vanhoefer, U., Seeber, S., Shandra, A., Klenner, T., Beckers T. (2001). D-24851, a novel synthetic microtubule inhibitor, exerts curative antitumoral activity in vivo, shows efficacy toward multidrug-resistant tumor cells, and lacks neurotoxicity. Cancer Res., 61:392–399.

Bailey, G.S. (1994). Role of aflatoxin-DNA adducts in the cancer process. The Toxicology of Aflatoxins: Human Health, Veterinary, and Agricultural Significance. Academic Press, p: 137–147.

Bailey, G.S.,Williams, D.E., Hendricks, J.D. (1996). Fish models for environmental carcinogenesis: the rainbow trout. Environ. Health Perspect., 104: 5–21.

Brand, M., Granato, M, Nusslein-Volhard, C. (2002). ''Keeping and raising zebrafish ''. In: Zebrafish: A Practical Approach, Nusslein- Volhard C, Dahm R, (eds.). Oxford: Oxford University Press, p: 7–37.

Braun, R. (2002). People's Concerns About Biotechnology: Some Problems and Some Solutions. J. Biotechnol., 98: 3–8.

Bray, D. (2001). Cell Movements: From Molecules to Motility, 2nd ed. Garland Publishing, New York.

Breinholt, V., Hendricks, J., Pereira, C., Arbogast, D., Bailey, G.S. (1995). Dietary chlorophyllin is a potent inhibitor of aflatoxin B1 hepatocarcinogenesis in rainbow trout. Cancer Res., 55: 57–62.

Brenner, S., Elgar, G., Sandford, R., Macrae, A., Venkatesh, B., Aparicio, S. (1993). Characterization of the pufferfish (fugu) genome as a compact model vertebrate genome. Nature, 366: 265–268.

Carpio, Y., Estrada, M.P. (2006). Zebrafish as a Genetic Model organism. Biotecnol. Apl., 23: 4.

Chesne, P., Adenot, P.G., Viglietta, C., Baratte, M., Boulanger, L., Renard, J-P. (2002). Cloned Rabbits Produced by Nuclear Transfer from Adult Somatic Cells. Nature Biotechnol., 70: 366-369.

Colbourne, J.K., Pfrender, M.E., Gilbert, D., Thomas, W.K. et al. (2011). The Ecoresponsive Genome of Daphnia pulex. Science, 331: 555-561.

Collins F.S., Patrinos, A., Jordan, E., Chakravarti, A., Gesteland, R., Walters, L. (1998). New Goals for the U.S. Human Genome Project: 1998-2003. Science, 282:682-689.

Crnogorac-Jurcevic, T., Brown, J.R., Lehrach, H., Schalkwyk, L.C. (1997). Tetraodon fluviatilis, a new puffer fish model for genome studies. Genomics, 41: 177–184.

Correia, A.D., Freitas, S., Lamoree, M.H., Booij, P., Scholze, M., Mananos, E., Reis-Henriques, M.A. (2004). Sea bass (*Dicentrarchus labrax*)- a model organism for the screening of estrogenic chemicals in marine surface waters? Society of Environmental Toxicology and Chemistry - SETAC Europe 14th Annual Meeting, April 2004, Prague, Czech Republic.

Czihak, G. (1973). The Sea Urchin Embryo Biochemistry and Morphogenesis. Springer, New York.

Çavaş, T. (2004). Endüstriyel Atıkların Genotoksik Etkilerinin Mikronükleus ve AgNOR Analiz Teknikleri Kullanılarak in-Situ ve Laboratuvar Koşulları Altında Araştırılması. Doktora Tezi. MÜ Fen Bil. Enst., Mersin.

Dahm, R. (2002). Atlas of embryonic stages of development in the zebrafish'. In: Zebrafish: A Practical Approach, Nusslein-Volhard C, Dahm R, (eds.). Oxford: Oxford University Press, p: 219–236.

Ekinci, M.S., Akyol, İ., Karaman, M., Özköse, E. (2005). Hayvansal Biyoteknoloji Uygulamalarında Güncel Gelişmeler. KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi, 8(2).

Erdoğan O., Aksakal E., (2008). Moleküler Biyoloji Veritabanları ve Kullanımları. Su Ürünlerinde Uygulamalı Moleküler Biyoloji Teknikleri, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Yayınları No: 237, s: 37–50.

Ergene, S., Kaya, F., Pekcan, Y., Oral, A. (1998). A Karyological Analysis of *Oreochromis niloticus* (L., 1758) (Pisces, Cichlidae) Used in Aquaculture, First International Symposium on Fisheries and Ecology, 1- 10: 2–4, Trabzon.

Fong, A.T., Dashwood, R.H., Cheng, R., Mathews, C., Ford, B., Hendricks, J.D., Bailey, G.S. (1993). Carcinogenicity, metabolism and Ki-ras proto-oncogene activation by 7,12-dimethylbenz[a]anthracene in rainbow trout embryos. Carcinogenesis, 14: 629–635.

Gijs, A.K., Harry, A.K. (2002). Considerations for the Assessment of the Safety of Genetically Modified Animals Used for Human Food or Animal Feed. Livestock Produc. Sci., 74: 275-285.

Gilmour, D.T., Jessen, J.R., Lin, S. (2002). Manipulating gene expression in the zebrafish. In: Zebrafish: A Practical Approach, Nusslein-Volhard C, Dahm R, (eds.). Oxford: Oxford University Press, p: 121-43.

Giudice, G. (1973). Developmental Biology of the Sea Urchin Embryo. Academic Press, New York.

Giudice, G. (1986). The Sea Urchin Embryo. A Developmental Biological System. SpringerVerlag, Berlin.

Gustafson, T., Wolpert, L. (1963). The cellular basis of morphogenesis and sea urchin development. Int. Rev. Cytol.,15:139–214.

Hedges, S.B. (2002). The Origin and Evolution of Model Organisms. Nature Rev.,3: 838-849.

Hendricks, J.D., Meyers, T.R., Casteel, J.R., Nixon, J.E., Loveland, P.M., Bailey, G.S., (1984). Rainbow trout embryos: advantages and limitations for carcinogenesis research. Natl. Cancer Inst. Monogr., 65: 129–137.

Hendricks, J.D., Meyers, T.R., Shelton, D.W., Casteel, J.L., Bailey, G.S. (1985). Hepatocarcinogenicity of benzo[a]pyrene to rainbow trout by dietary exposure and intraperitoneal injection. J. Natl. Cancer Inst., 74: 839–851.

Hendricks, J.D., Shelton, D.W., Loveland, P.M., Pereira, C.B., Bailey, G.S. (1995). Carcinogenicity of dietary dimethylnitrosomorpholine, N-methyl-N′-nitro- Nnitrosoguanidine, and dibromoethane in rainbow trout. Toxicol. Pathol., 23: 447–457.

Hinegardner, R., Rosen, D.E. (1972). Cellular DNA content and the evolution of teleostean fishes. Am. Nat., 106:621–644.

Himmelbauer, H., Dunkel, I., Otto, G.W., Burgtorf, C., Schalkwyk, L.C., Lehrach, H. (1998). Complex probes for high-throughput parallel genetic mapping of genomic mouse BAC clones. Mamm. Genome, 9: 611–619.

Iwamatsu, T. (1994). Stages of normal development in the medaka *Oryzias l*atipes. Zool. Sci., 11: 825–839.

Jordan, A., Hadfield, J.A., Laurence, N.J., McGown, A.T. (1998). Tubulin as a target for anticancer drugs: agents which interact with the mitotic spindle. Med. Res. Rev.,18:259–296.

Kappes, S.M. (1999). Utilization of Gene Mapping Information in Livestock Animals. Theriogenology, 51: **135–147., J.D., Orner, G.A., Hendricks, J.D., Williams, D.E. (1992).** Dietary hydrogen peroxide enhances hepatocarcinogenesis in trout: correlation with 8- hydroxy-2′-deoxyguanosine levels in liver DNA. Carcinogenesis, 13: 1639–1642.

Knoll, A.H., Carroll, S.B. (1999). Early animal evolution: emerging views from comparative biology and geology. Science, 284: 2129–2137.

Korkina, L.G., Deeva, I.B., De Biase, A., Iaccarino, M., Oral, R., Warnau, M., Pagano, G. (2000). Redox- dependent toxicity of diepoxybutane and mitomycin C in sea urchin embryogenesis. Carcinogenesis, 21:213- 220.

Könen S., (2007). Trifluralin ve Askorbik Asit Kombinasyonlarının Oreochromis nilotıcus Üzerindeki Genotoksik ve Antigenotoksik Etkilerinin Mikronükleus Testi Kullanılarak Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, MÜFen Bil. Enst., Mersin.

Ladurner, P., Scha¨rer, L., Salvenmoser, W., Rieger, R.M. (2005). A new model organism among the lower Bilateria and the use of digital microscopy in taxonomy of meiobenthic Platyhelminthes: *Macrostomum lignano*, n. sp. (Rhabditophora, Macrostomorpha). JZS, 43(2): 114–126.

Lallier, R. (1980). Biological properties of cis- and trans- dichlorodiamineplatinum. Cell. Biol. Int. Rep., 4:697–700.

Lyson, T.A. (2002). Advanced Agricultural Biotechnologies and Sustainable Agriculture. TRENDS in Biotechnol., 20: 193–196.

Ma, C., Parng, C.L., Seng, W.L., Zhang, C., Willett, C., McGrath, P. (2003). Zebrafish: an in vivo model for drug screening. Innov. Pharmaceut Tech., 38–45.

Maier, D., Marte, B.M., Schaefer, W., Yu, Y., Preiss, A. (1993). Drosophila evolution challenges postulated redundancy in the E(spl) gene complex. Proc. Natl Acad. Sci. USA, 90: 5464–5468.

Nishioka, D., Marcell, V., Cunningham, M., Khan, M., Von Hoff, D.D., Izbicka, E. (2003). The use of early sea urchin embryos in anticancer drug testing. Methods Mol. Med., 85:265–276.

Nunez, O., Hendricks, J.D., Fong, A.T. (1990). Inter-relationships among aflatoxin B1 (AFB1) metabolism, DNA-binding, cytotoxicity, and hepatocarcinogenesis in rainbow trout Oncorhynchus mykiss. Dis. Aquat. Organ., 9: 15–23.

Pelegri F., (2002). ‘‘Mutagenesis’’. In: Zebrafish: A Practical Approach, Nusslein-Volhard C, Dahm R, (eds.). Oxford: Oxford University Press, p: 145–74.

Pintado, B., Gutierrez-Adan, A. (1999). Transgenesis in Large Domestic Species: Future Development for Milk Modification. Reprod. Nutr. Dev., 39: 535–544.

Sala, E., Zabala, M. (1996). Fish predation and the structure of the sea urchin Paracentrotus lividus populations in the N W Mediterranean. Mar. Ecol. Prog. Ser., 141: 71- 81.

Sconzo, G., Romancino, D., Fasulo, G., Cascino, D., Giudice, G. (1995). Effect of doxorubicin and phenytoin on sea urchin development. Pharmazie, 50:616-619.

Shubin, N., Tabin, C., Carroll, S. (1997). Fossils, genes and the evolution of animal limbs. Nature, 388: 639–648.

Semenova, M.N., Kiselyov, A., Semenov, V.V. (2006). Sea urchin embryo as a model organism for the rapid functional screening of tubulin modulators. BioTechniques, 40:765-774.

Smith, J.E. (1996). Biotechnology, 3rd ed., University Press, Cambridge UK, p: 1-25.

Tilton, S.C., Gerwick, L.G., Hendricks, J.D., Rosato, C.S., Corley-Smith, G., Givan, S.A., Bailey, G.S., Bayne, C.J., Williams, D.E. (2005). Use of a rainbow trout oligonucleotide microarray to determine transcriptional patterns in aflatoxin B1-induced hepatocellular carcinoma compared to adjacent liver. Toxicol. Sci., 88: 319–330.

Uji, S., Kurokawa, T., Hashimoto, H., Kasuya, T., Suzuki, T. (2011). Embryogenic staging of fugu, Takifugu rubripes, and expression profiles of aldh1a2, aldh1a3 and cyp26a1. Dev. Growth Differ., 53(5): 715–725.

Vick, P., Blum, M. (2010). The isopod Asellus aquaticus:A novel arthropod model organism to study evolution of segment identity and patterning. Palaeodiversity 3, Supplement: 89–97, 30 December 2010, Stuttgart.

Walter, R.B., Timmins, G.S., Tilton, S.C., Orner, G.A., Benninghoff, A.D., Bailey, G.S., Williams, D.E. (2008). Carcinogenesis models: focus on Xiphophorous and rainbow trout. In: Walsh, P.J. (Ed.), Oceans and Human Health: Risks and Remedies from the Seas. Elsevier, p: 586–611.

Ward, K.A. (2000). Transgene-mediated Modifications to Animal Biochemistry. TRENDS in Biotechnol., 18: 99–102.

Weisse, T. (2006). Freshwater ciliates as ecophysiological model organisms–lessons from Daphnia, major achievements, and future perspectives. Arch. Hydrobiol., 167 (1–4): 371–402.

Westerfield, M., (1995). The Zebrafish Book. Univ. of Oregon Press, Eugene, Oregon.

Williams, D.E. (2012). The rainbow trout liver cancer model: Response to environmental chemicals and studies on promotion and chemoprevention. Comp. Biochem. Physiol., C, 155: 121–127.

Wittbrodt, J., Shima, A., Schart,M. (2002). Medaka-A Model Organısm From the Far East. Nature Rev. Genet., 31: 53–64.

Yamanoue, Y., Miya, M., Matsuura, K., Miyazawa, S., Tsukamoto, N., Doi, H., Takahashi, H., Mabuchi, K., Nishida, M., Sakai,H. (2009). Explosive Speciation of Takifugu: Another Use of Fugu as a Model System for Evolutionary Biology. Mol. Biol. Evol., 26(3): 623–629.

KAYNAKÇA

Alparslan, Y. (2009). Farklı Çözündürme Metotları ile Birden Fazla Kez Çözündürülen Levrek Balığı (*Dicentrarchus labrax*, l. 1758)'nın Kalitesinde Meydana Gelen Değişimlerin Tespiti. T.C. Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Muğla, 136s.

Anonim 2024 a. https://www.metro-tr.com/surdurulebilirlik-platformu/surdurulebilirlik1/sorumlu-satin-alma/msc-asc-sertifikasi (Erişim:15/09/2024)

Anonim 2024 b. https://www.gurmerehberi.com/yemek-kulturu/balik-nasil-saklanmali (Erişim:28/09/2024)

Aydın, H., Uzar, S. (2009). Denizel Mikroalg Biyotoksinleri ve Etkileri. *C.B.Ü. Fen Bilimleri Dergisi*. 5.1, 87 – 100.

Beklevik, G. (2005). Farklı Avlama Mevsimlerinin, Deniz Levreği (*Dicentrarchus Labrax* Linne, 1758)'nin Kimyasal Kompozisyonu ve Dondurularak Depolamada (-18ºC) Kimyasal ve Duyusal Kalite Kriterlerine Etkileri. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Su Ürünleri Anabilim Dalı Doktora Tezi. Adana, 112 s.

Çaklı, Ş. (1996). Doğadan Avlanan ve Ağ Kafeslerde Yetiştirilen Çipura (Sparus aurata, 1758) Balıkların Dondurularak Muhafazası Üzerine Bir Araştırma. *Gıda*. 21 (4): 243-250.

Çaklı, Ş., (2007). *Su Ürünleri İşleme Teknolojisi 1. (Su Ürünleri İşlemesinde Temel Konular)*. Ege Üniversitesi Yayınları, su Ürünleri Fakültesi Yayın no. 76, Bornova İzmir,696 s.

Duarte, A. M., Silva, F., Pinto, F.R., Gil, M.M. (2020). Quality Assessment of Chilled and Frozen Fish—Mini Review. *Foods* 9, 1739; doi:10.3390/foods9121739.

Cokkizgin A., Cokkizgin H. (2010). Effects of lead (PbCl2) Stress on Germination of Lentil

(*Lens culinaris* Medic.) lines. *African Journal of Biotechnology*, 9(50): 8608-8612.

Çokkızgın, H., Çokkızgın, A., Girgel, Ü. (2023). Yemeklik Tane Baklagiller. In A. Çokkızgın (Ed.), *Ziraat, Orman ve Su Ürünleri Alanında Uluslararası Araştırmalar VIII* (Bölüm, ss. 73-95). Eğitim Yayınevi. ISBN 978-625-6489-00-4

Dursun, F. (2020). Restoranlar Bağlamında Balık Tüketimi: Planlı Davranış Kuramı ve Yiyecek Korkusu Üzerinden Bir İnceleme. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. 87s.

Dursun, F., Gümüş, B. (2023). Su Ürünleri Tüketimini ve Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler. *Aydın Gastronomy*, 7 (1): 145-159.

FDA. (2020). Safe Handling of Raw Fish and Shellfish.

Göğüş, A.K., **Kolsarıcı N. (1996).** *Su Ürünleri Teknoljisi* Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları:1243 Ders Kitabı 358. Ankara, 621s.

Hicks, D.T. (2016). Seafood Safety and Quality: The Consumer's Role. Foods. 5, 71. doi:10.3390/foods5040071

Kılıç, H. N., Boğa, M., Gül Varış, C. (2022). Hayvansal ürünlerde görülen mikrobiyal bozulmalar. In İklim Değişikliği ve Tarımda Dönüşüm (1. baskı, ss. 217-234). Iksad Publications. ISBN:978-625-8377-92-7

Kansak, N., Adaleti, R., Levent, B., Aksaray S. (2021). Türkiye'de ilk defa saptanan gıda kaynaklı *Vibrio parahaemolyticus* olguları. *ANKEM Derg*.35(1):28-32.

Keskinkaya, H.B. (2015). Beyşehir ve Çavuşçu göllerindeki toksik ve karsinojenik organik kirliliğin bu göllerde yaşayan Sazan balığı (*Cyprinus carpio* l.,1758) üzerine etkilerinin biyokimyasal olarak incelenmesi. T.C. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. 69s

Olgunoğlu, İ.A., Polat A., Var, I. (2002). Dondurularak Depolanan (-18ºC) Sudak (S*ander lucioperca* Bogustkaya & Naseka,1996) Filetolarında Kimyasal ve Duyusal Değişimler. *Turk J Vet Anim Sci.* 26, 879-884

Olgunoğlu, İ.A. (2010). Determination of Microbiological Contamination Sources of Blue Crabmeat (*Callinectes sapidus* Rathbun, 1896) During Pasteurization Process. *Pakistan J. Zool.* 42(5), 545-550

Olgunoğlu, İ.A. (2012). Dikenli yılan balığı (*Mastacembelus mastacembelus*, Bank&solender 1794)' nın sıcak tütsüleme sonrası aminoasit ve organoleptik kalitesi. *Hr. Ü. Zir. Fak. Dergisi* 15(4).

Olgunoğlu, İ.A., Bayhan Y.K., Olgunoğlu, M.P., Artar E., Ukav, İ. (2014). Adıyaman İlinde Balık Eti Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi. *Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi* 9 (1):21-25.

Olgunoğlu, İ.A., Olgunoğlu M.P. (2020). Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Balık Tüketimine Genel Bir Bakış. *ADYÜTAYAM;* 8(1):17-23.

Özbay, T., Aya,s D. (2011). Dondurarak Depolanan Sardalya (*Sardinella aurita*, Valenciennes, 1847) Filetolarının Raf Ömrü Üzerine Kitosan ve Asetik Asit Uygulamalarının Etkileri. *Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 7(2): 11-22.

Özerol, A., Özkanlı, O. (2023). Sosyo-Kültürel Özelliklerin Deniz Ürünleri Tüketimine Etkisinin Ölçülmesi: Gaziantep Örneği. Gastroia: *Journal of Gastronomy and Travel Research*, 7 (1): 55-76. DOI: 10.32958/gastoria.1106669

Segner, P.W. (1992). Spoilage of Pasteurized Crabmeat By A Nontoxigenic Psychrotropic Anaerobic Spore *Former. J. Fd. Microbiol*., 55: 176–181.

Şengör, G.F.Ü., Ceylan, Z. (**2018).** Türk Mutfağında Su Ürünleri Kültürü ve Önemi. *Acta Aquatica Turcica*, 14 (4), 386-398. DOI: 10.22392/egirdir.414488

Turan, H., Kaya, Y., Erdem, M.E., Sönmez, G., Kodalak, N., Erkoyuncu, İ. (2006). Donmus alabalıkların kalitesi üzerine farklı çözdürme koşullarının etkisi. *Istanbul Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi.* 20:21-32.

Ufuk, D., Sarımehmetoğlu, B. (2016). Balık Etinin Muhafazasında Soğutma ve Dondurma Yöntemleri. *Erciyes Üniv. Vet. Fak. Derg*. 13(2) 151-158.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Bayrak Kaya

Geleneksel Türk Sanatları

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Bayrak Kaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-022-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GELENEKSEL TÜRK SANATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Bayrak Kaya
IV+52 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-022-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

1-Aslanapa, O. (1986). Türk Minyatür Sanatının Gelişmesi. Erdem Dergisi, 2(6), 851-866.

2-Bayrak Kaya, E. (2020). Âdem ile Havva'nın Yaratılışı ve Cennetten Çıkarılış Öyküsünün Minyatür 3-Sanatına Yansımaları. Sanat Dergisi (35), 204-224**.**

3-Çetin, T. (2003). Yalvaç Şehrinde Nüfus Hareketleri. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2): 1-22.

4-Dere, H. ve Çapraz, E. (2021). Sait Uğur'un Türkü Derlemeleri Üzerine Bir İnceleme. YAZIT Kültür Bilimleri Dergisi, 1(2), 157-180

5-Sargın, S. (2006). "Yalvaç'ta İnanç Turizmi". Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(2): 1-18.

6-Konak, R. (2015). Minyatür Sanatı Bağlamında Minyatür ve Nakış Kelimelerinin Anlamına İlişkin Bilgiler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(1), 227-238.

7-Kılıçarslan, H. (2022) "Yalvaç İlçe Müzesinde Yer Alan Namazlık Dokumalar", Hars Akademi, 5, Aydın Uğurlu ve Geleneksel Sanatlar Özel Sayısı, 188-210.

8-Uğurlu, N.(2009). Folklor ve Etnografya – Halk Türkülerimiz. İstanbul: Örgün Yayınevi.

9- Yeğin, M. (2019). "Geleneksel Yalvaç Evlerinde Ahşap Konut Sistemi". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (575-587).

İnternet Kaynakçaları

1- (URL-1).https://www.isparta.bel.tr/yalvaç.

2-(URL-2) https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrk_halk_m%C3%BCzi%C4%9Fi

3-(URL-3)- https://www.youtube.com/watch?v=hvW9FfVH46M Erişim: 14. 12. 2023.

4-(URL-4)- https://www.youtube.com/watch?

Resim Kaynakça

1-Resim-1:https://www.isparta.bel.tr/yalvaç

2- Resim:2-3, *https://www.facebook.com/ispartalisanatcilar/ yalvaç*. TR. Çiğdem Gül & Mehmet Şentürk Özdemir- Yalvaç Türküleri Video çekim dakika: 4, Erişim 15.10.2023

Sözlü Kaynak

KK-1: Halit Toptaş, Erkek,1963,Yalvaç, Akdemiysen, Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümü Mezunu,1987.

KAYNAKLAR

Ağyar, N. (2007). Kahramanmaraş Müzesi Etnografya Bölümünde Açıkta Bulunan Ahşap Eserlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi üniversitesi

Ağyar Leblebici, N. (2017). Çeyiz sandığı. Kahramanmaraş ansiklopedisi. Kahramanmaraş sütçü İmam üniversitesi yayınları yayın no: 146

Aslanapa, O. (Tarihsiz). Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Aşıcı, S. (2022). Topkapı Sarayı Müzesi'nde 15 Yüzyıla Tarihlenen Bir Fildişi Ayna Muhafazasının Bezeme Üslubuna Dair. *Lale kültür sanat ve edebiyat dergisi*, 6.sayı, sayfa 20-28

Bozkurt, N. (2009). Sedefkarlık. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. 36 cilt. Sayfa 282 285

Devellioğlu, F. (1999) Osmanlıca Türkçe ansiklopedik lügat Aydın yayınevi 16 baskı: Aydın Kitabevi yayınları Ankara

Kerametli, C. (1962). "Osmanlı Devri Ağaç İşleri, Tahta Oyma, Sedef, Bağ ve Fildişi Kakmalar", sy. 4 s. 5-13. 108784, can-kerametlipdf. PDF (taed.ktb.gov.tr)

Kuşoğlu, M.Z. (1994). Dünkü Sanatımız Kültürümüz. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Mülayim, S. (1996). Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi 13 cilt sayfa 73 74

Mülayim, S. (2018). İslam Sanatı, (3. Baskı) Ankara: İsam Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Türeli, İ. (2011). Türk Sanatında Altı Köşeli Yıldız Mühr-i Süleyman.1.baskı. İstanbul: Kitabevi Yayınevi

Ülken, Y. Z, (1948). İslam Sanatı. İstanbul: Teknik Üniversitesi Matbaası. Ünal, İ. (1956). Türk işlemeleri1,

Türk Etnografya dergisi, sayı 52.

Yücel, E. (1989) Ahşap, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, 2.CİLD, sayfa 180-183

Yücel, E. (Tarihsiz). İslam Ansiklopedisi, (2),181, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

İnternet Kaynakça

1-(URL-1)https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-151934/kahramanmaras-muzesi.html.

Kaynakça

1-Aslanapa, O. (1986). Türk Minyatür Sanatının Gelişmesi. Erdem Dergisi, 2(6), 851-866

2- Çetin, T. (2003). Yalvaç Şehrinde Nüfus Hareketleri. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(2): 1-22

3-Halaç, H. H., Şahin, E. (2022). Kültürel Peyzaj Bağlamında Yalvaç İlçesinin Değerlendirilmesi. Kültür Araştırmaları Dergisi (13), 333-356.

4-Konak, R. (2015). Minyatür Sanatı Bağlamında Minyatür ve Nakış Kelimelerinin Anlamına İlişkin Bilgiler. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(1), 227-238.

5- Kartal, Z., Ölmez, F. N.(2014). Isparta Yöresel Kadın Giysileri, Yayın: T. C. Isparta Valiliği –Isparta.

6.-Kılıçarslan, H.(2022). Yalvaç İlçe Müzesinde Yer Alan Namazlık Dokumalar", Hars Akademi, 5, Aydın Uğurlu ve Geleneksel Sanatlar Özel Sayısı, 188-210.

7- Kuter, N., Erdoğan, E (2006). "Yalvaç, Pisidia Antiocheia Antik Kenti ve Çevresinin Peyzaj Özellikleri ve Turizm Açısından Değerlendirilmesi". Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 7(1): 111-123

8-Tanındı, Z. (2015). İstanbul Sarayının Resim Hazinesinden: Osmanlı Sanatında Minyatür. Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi, Cilt; 7, (Ansiklopedi),

9- Özmen, Şule Yüksel vd. (2017). "Sakin Şehir Yalvaç Örneğinde Sürdürülebilirlik, Sakin Şehirler ve Toplumsal Katılım". Academia Journal of Social Science, 31: 140-158.

10- Yeğin, M. (2019). "Geleneksel Yalvaç Evlerinde Ahşap Konut Sistemi". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (575-587).

İnternet Kayakça

1- (URL-1) https://www.isparta.bel.tr/yalvac

2- (URL-2) https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-yalvac

3- (URL-3) https://www.yalvac.bel.tr/Tarihce.

Resim Kaynakça

1-Resim:14-Yalvaç Kına yakma İşleminden Görüntüler
(https://www.facebook.com/100068638406584/videos/daha). Erişim**:** 11.03. 2023 Vidyo Resim:1.37 saniye

2- Resim15: Yalvaç Kına yakma İşleminden Görüntüler
(https://www.facebook.com/ispartalisanatcilar/videos/isparta-yalva%C3%A7-gelin-ve-damat- 18.09.2017 - Erişim: 11.03. 2023 Vidyo Resim:21 saniye)

Kaynak Kişiler

1-KK-1: Bünyamin KARACA, Erkek,1960, Çiftçi, Yalvaç -Isparta

2-KK-2: Pembe Gül KARACA, Kadın,1964, Çiftçi, Yalvaç -Isparta

3-KK-3: Gülser MUTLUAY, Kadın,1956, Emekli Öğretmen-Isparta

4-KK-4: Nazife TÜRKÖZ, Kadın 1995, Çiftçi, Yalvaç -Isparta,

5-KK-5: Gülsen TURAN, Kadın,1967, Ev Hanımı, Yalvaç -Isparta

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Durmaz

İnşaat Mühendisliği

International Research in the Field of Civil Engineering

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of Civil Engineering

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Durmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-021-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of Civil Engineering

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Durmaz
IV+154 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-021-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

AASHTO MASH-1. (2009). *Manual for assessing safety hardware (MASH)* (1st ed.). Washington, DC: American Association of State Highway Transportation Officials.

Acar, E., & Rais-Rohani, M. (2009). Ensemble of metamodels with optimized weight factors. *Structural and Multidisciplinary Optimization, 37*(3), 279–294. https://doi.org/10.1007/s00158-008-0245-3

CEN. (2014). *European Standard EN1317: Testing and evaluation of road restraint systems*. Brussels: European Committee for Standardization.

Draper, N. R., & Smith, H. (2014). *Applied regression analysis* (3rd ed.). New York, NY: Wiley.

Fang, H., Rais-Rohani, M., Liu, Z., & Horstemeyer, M. F. (2005). A comparative study of metamodeling methods for multiobjective crashworthiness optimization. *Computers and Structures, 83*(25–26), 2121–2136. https://doi.org/10.1016/j.compstruc.2005.03.009

Forrester, A. I. J., Sobester, A., & Keane, A. J. (2007). Multi-fidelity optimization via surrogate modeling. *Proceedings of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences, 463*(2088), 3251–3269. https://doi.org/10.1098/rspa.2007.1900

Goel, T., Haftka, R. T., Shyy, W., & Queipo, N. V. (2007). Ensemble of surrogates. *Structural and Multidisciplinary Optimization, 33*(3), 199–216. https://doi.org/10.1007/s00158-006-0051-9

Gorissen, D., Couckuyt, I., Demeester, P., Dhaene, T., & Crombecq, K. (2010). A surrogate modeling and adaptive sampling toolbox for computer-based design. *Journal of Machine Learning Research, 11*(1), 2051–2055.

Holdridge, J., Shankar, V., & Ulfarsson, G. (2005). The crash severity impacts of fixed roadside objects. *Journal of Safety Research, 36*(2), 139–147. https://doi.org/10.1016/j.jsr.2005.03.003

Hou, S., Zheng, Y., Xie, J., & Han, X. (2014a). Optimization design of NJ shaped guardrail based on collision safety consideration. *International Journal of Computational Methods, 11*(6), 1350083-1–1350083-20. https://doi.org/10.1142/S0219876213500832

Hou, S., Tan, W., Zheng, Y., Han, X., & Li, Q. (2014b). Optimization design of corrugated beam guardrail based on RBF-MQ surrogate model and collision safety consideration. *Advanced Engineering Software, 78*, 28–40. https://doi.org/10.1016/j.advengsoft.2014.09.006

Liu, H., Xu, S., Wang, X., Meng, J., & Yang, S. (2016). Optimal weighted pointwise ensemble of radial basis functions with different basis functions. *AIAA Journal, 54*(10), 3117–3133. https://doi.org/10.2514/1.J054991

LSTC. (2014). *LS-DYNA version 971 user's manual: A general purpose dynamic finite element analysis program*. Livermore, CA: Livermore Software Technology Corporation.

Mannering, F. L., & Bhat, C. R. (2014). Analytic methods in accident research: Methodological frontier and future directions. *Analytic Methods in Accident Research, 1*, 1–22. https://doi.org/10.1016/j.amar.2013.09.001

Ong, Y. S., Nair, P. B., Keane, A. J., & Wong, K. W. (2005). Surrogate-assisted evolutionary optimization frameworks for high-fidelity engineering design problems. In T. Yaochu (Ed.), *Knowledge Incorporation in Evolutionary Computation* (pp. 307–331). Berlin: Springer.

Ozcanan, S., & Atahan, A. O. (2019). RBF surrogate model and EN1317 collision safety-based optimization of two guardrails. *Structural and Multidisciplinary Optimization, 60*, 343–362. https://doi.org/10.1007/s00158-019-02203-z

Ozcanan, S., & Atahan, A. O. (2020). Radial basis function surrogate model-based optimization of guardrail post embedment depth in different soil conditions. *Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part D: Journal of Automobile Engineering, 234*(2–3), 739–761. https://doi.org/10.1177/0954407019848548

Ozcanan, S., & Atahan, A. O. (2021). Minimization of accident severity index in concrete barrier designs using an ensemble of radial basis function metamodel-based optimization. *Optimization and Engineering, 22*, 485–519. https://doi.org/10.1007/s11081-020-09522-x

Simpson, T. W., Mauery, T. M., Korte, J. J., & Mistree, F. (2001). Kriging models for global approximation in simulation-based multidisciplinary design optimization. *AIAA Journal, 39*(12), 2233–2241. https://doi.org/10.2514/2.1234

Song, X., Sun, G., Li, G., Gao, W., & Li, Q. (2013). Crashworthiness optimization of foam-filled tapered thin-walled structure using multiple surrogate models. *Structural and Multidisciplinary Optimization, 47*(2), 221–231. https://doi.org/10.1007/s00158-012-0830-2

Queipo, N. V., Haftka, R. T., Shyy, W., Goel, T., Vaidyanathan, R., & Tucker, P. K. (2005). Surrogate-based analysis and optimization. *Progress in Aerospace Sciences, 41*(1), 1–28. https://doi.org/10.1016/j.paerosci.2005.02.001

Viana, F. A. C., Haftka, R. T., & Steffen, V., Jr. (2009). Multiple surrogates: How cross-validation errors can help us to obtain the best predictor. *Structural and Multidisciplinary Optimization, 39*(4), 439–457. https://doi.org/10.1007/s00158-008-0368-7

Wang, G. G., & Shan, S. (2007). Review of metamodeling techniques in support of engineering design optimization. *Journal of Mechanical Design, 129*(4), 370–380. https://doi.org/10.1115/1.2429697

Yang, J., Zhan, Z., Zheng, K., Hu, J., & Zheng, L. (2016). Enhanced similarity-based metamodel updating strategy for reliability-based design optimization. *Engineering Optimization, 48*(12), 2026–2045. https://doi.org/10.1080/0305215X.2016.1154222

Yin, H., Fang, H., Wang, Q., & Wen, G. (2016). Design optimization of a MASH TL-3 concrete barrier using RBF-based metamodels and nonlinear finite element simulations. *Engineering Structures, 112*, 154–164. https://doi.org/10.1016/j.engstruct.2016.01.029

Yin, H., Xiao, Y., Wen, G., & Fang, H. (2017). Design optimization of a new W-beam guardrail for enhanced highway safety performance. *Advanced Engineering Software, 112*, 154–164. https://doi.org/10.1016/j.advengsoft.2017.04.002

Zerpa, L. E., Queipo, N. V., Pintos, S., & Salager, J. L. (2005). An optimization methodology of alkaline–surfactant–polymer flooding processes using field-scale numerical simulation and multiple surrogates. *Journal of Petroleum Science and Engineering, 47*(3–4), 197–208. https://doi.org/10.1016/j.petrol.2005.03.009

KAYNAKLAR

Akpınar, A., Özger, M., & Kömürcü, M. I. (2014). Prediction of wave parameters by using fuzzy inference system and the parametric models along the south coasts of the Black Sea. *Journal of Marine Science and Technology*, *19*, 1-14. https://doi.org/10.1007/s00773-013-0226-1

Altunkaynak, A., & Başakın, E. (2018). Zaman serileri kullanılarak nehir akım tahmini ve farklı yöntemlerle karşılaştırılması. *Erzincan University Journal of Science and Technology*, *11*(1), 92-101. https://doi.org/10.18185/erzifbed.339781

Asiaban, P., Amiri Tokaldany, E., & Tahmasebi Nasab, M. (2015). Simulation of water surface profile in vertically stratified rockfill dams. *International Journal Of Environmental Research*, *9*(4), 1193-1200.

Ball, J. E. (2022). Modelling accuracy for urban design flood estimation. *Urban Water Journal*, *19***(1), 87-96.** https://doi.org/10.1080/1573062X.2021.1955283

Barati, R., Rahimi, S., & Akbari, G. H. (2012). Analysis of dynamic wave model for flood routing in natural rivers. *Water Science and Engineering*, *5*(3), 243-258. https://doi.org/10.3882/j.issn.1674-2370.2012.03.001

Bayazıt, M., & Önöz, B. (2008). *Taşkın ve kuraklık hidrolojisi*. Nobel Yayın Dağıtım.

Chan, N. W. (2014). Impacts of disasters and disaster risk management in Malaysia: The case of floods. In *Resilience and recovery in Asian disasters: Community ties, market mechanisms, and governance* (pp. 239-265). Tokyo: Springer Japan. https://doi.org/10.1007/978-4-431-55022-8_12

Dazzi, S., Vacondio, R., & Mignosa, P. (2021). Flood stage forecasting using machine-learning methods: a case study on the Parma River (Italy). *Water*, *13*(12), 1612. https://doi.org/10.3390/w13121612

Du, W., FitzGerald, G. J., Clark, M., & Hou, X. Y. (2010). Health impacts of floods. *Prehospital and disaster medicine*, 25(3), 265-272. https://doi.org/10.1017/S1049023X00008141

Firat, M., & Güngör, M. (2007). River flow estimation using adaptive neuro fuzzy inference system. *Mathematics and Computers in Simulation*, *75*(3-4), 87-96. https://doi.org/10.1016/j.matcom.2006.09.003

Ghalkhani, H., Golian, S., Saghafian, B., Farokhnia, A., & Shamseldin, A. (2013). Application of surrogate artificial intelligent models for real-time flood routing. *Water and Environment Journal*, *27*(4), 535-548. https://doi.org/10.1111/j.1747-6593.2012.00344.x

Hamedi, F., Bozorg-Haddad, O., Pazoki, M., Asgari, H. R., Parsa, M., & Loáiciga, H. A. (2016). Parameter estimation of extended nonlinear Muskingum models with the weed optimization algorithm. *Journal of Irrigation and Drainage Engineering*, *142*(12), 04016059. https://doi.org/10.1061/(ASCE)IR.1943-4774.0001095

Hassanvand, M. R., Karami, H., & Mousavi, S. F. (2018). Investigation of neural network and fuzzy inference neural network and their optimization using meta-algorithms in river flood routing. *Natural Hazards*, *94*, 1057-1080. https://doi.org/10.1007/s11069-018-3456-z

Hsu, M. H., Fu, J. C., & Liu, W. C. (2006). Dynamic routing model with real-time roughness updating for flood forecasting. *Journal of Hydraulic Engineering*, *132*(6), 605-619. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9429

Jang, J. S. (1993). ANFIS: adaptive-network-based fuzzy inference system. *IEEE transactions on systems, man, and cybernetics*, *23*(3), 665-685. https://doi.org/10.1109/21.256541

Jonkman, S. N., & Vrijling, J. K. (2008). Loss of life due to floods. *Journal of Flood Risk Management*, *1*(1), 43-56. https://doi.org/10.1111/j.1753-318X.2008.00006.x

Mazzoleni, M., Noh, S. J., Lee, H., Liu, Y., Seo, D. J., Amaranto, A., ... & Solomatine, D. P. (2018). Real-time assimilation of streamflow observations into a hydrological routing model: effects of model structures and updating methods. *Hydrological Sciences Journal*, *63*(3), 386-407. https://doi.org/10.1080/02626667.2018.1430898

Nayak, P. C., Sudheer, K. P., Rangan, D. M., & Ramasastri, K. S. (2004). A neuro-fuzzy computing technique for modeling hydrological time series. *Journal of Hydrology*, *291*(1-2), 52-66. https://doi.org/10.1016/j.jhydrol.2003.12.010

Katipoğlu, O. M., & Sarıgöl, M. (2023). Coupling machine learning with signal process techniques and particle swarm optimization for forecasting flood routing calculations in the Eastern Black Sea Basin, Türkiye. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(16), 46074-46091. https://doi.org/10.1007/s11356-023-25496-6

Khac-Tien Nguyen, P., & Hock-Chye Chua, L. (2012). The data-driven approach as an operational real-time flood forecasting model. *Hydrological Processes*, *26*(19), 2878-2893. 26:2878–2893. https://doi.org/10.1002/hyp.8347

Özger, M., Başakın, E. E., Ekmekcioğlu, Ö., & Hacısüleyman, V. (2020). Comparison of wavelet and empirical mode decomposition hybrid models in drought prediction. *Computers and Electronics in Agriculture*, *179*, 105851. https://doi.org/10.1016/j.compag.2020.105851

Pal, S. C., Chowdhuri, I., Das, B., Chakrabortty, R., Roy, P., Saha, A., & Shit, M. (2022). Threats of climate change and land use patterns enhance the susceptibility of future floods in India. *Journal of environmental management*, *305*, 114317. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2021.114317

Pant, R., Thacker, S., Hall, J. W., Alderson, D., & Barr, S. (2018). Critical infrastructure impact assessment due to flood exposure. *Journal of Flood Risk Management*, *11*(1), 22-33. https://doi.org/10.1111/jfr3.12288

Samantaray, S., Sahoo, P., Sahoo, A., & Satapathy, D. P. (2023). Flood discharge prediction using improved ANFIS model combined with hybrid particle swarm optimisation and slime mould algorithm. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(35), 83845-83872. https://doi.org/10.1007/s11356-023-27844-y

Sarıgöl, M. (2021). Günlük Ortalama Akımların Yapay Sinir Ağları Metodu ile Taşkın Öteleme Hesabında Kullanılması. *Duzce University Journal of Science & Technology*, *9*(5). https://doi.org/10.29130/dubited.877756

Sulistyono, B. A., & Wiryanto, L. H. (2017, August). Investigation of flood routing by a dynamic wave model in trapezoidal channels. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 1867, No. 1). AIP Publishing. https://doi.org/10.1063/1.4994423

Tayfur, G. (2017). Modern optimization methods in water resources planning, engineering and management. *Water Resources Management*, *31*, 3205-3233. https://doi.org/10.1007/s11269-017-1694-6

Yaseen ZM, Ebtehaj I, Bonakdari H, Deo RC, Mehr AD, Mohtar WHMW, ... Singh VP (2017) Novel approach for streamflow forecasting using a hybrid ANFIS-FFA model. Journal of Hydrology 554:263-276. https://doi.org/10.1016/j.jhydrol.2017.09.007

Yuan, X., Zhang, X., & Tian, F. (2020). Research and application of an intelligent networking model for flood forecasting in the arid mountainous basins. *Journal of Flood Risk Management*, *13*(3), e12638. https://doi.org/10.1111/jfr3.12638

Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. *Information and control*, *8*(3), 338-353. https://doi.org/10.1016/S0019-9958(65)90241-X

Zounemat-Kermani, M., Matta, E., Cominola, A., Xia, X., Zhang, Q., Liang, Q., & Hinkelmann, R. (2020). Neurocomputing in surface water hydrology and hydraulics: A review of two decades retrospective, current status and future prospects. *Journal of Hydrology*, *588*, 125085. https://doi.org/10.1016/j.jhydrol.2020.125085

KAYNAKÇA

Adimalla, N., & Taloor, A.K. 2020. Hydrogeochemical investigation of groundwater quality in the hard rock terrain of South India using Geographic Information System (GIS) and groundwater quality index (GWQI) techniques. *Groundwater for Sustainable Development*, *10*, 100288.

Aller, L., Bennett, T., Lehr, J., Petty, R., & Hackett, G. 1987. DRASTIC: A standardized system for evaluating ground water pollution potential using hydrogeologic settings. US Environmental Protection Agency. *Washington, DC*, *455*.

Asadi, E., Isazadeh, M., Samadianfard, S., Ramli, M.F., Mosavi, A., Nabipour, N., Shamshirband, S., Hajnal, E., & Chau, K.-W. 2019. Groundwater quality assessment for sustainable drinking and irrigation. *Sustainability*, *12*(1), 177.

Brindha, K., & Elango, L. 2012. Groundwater quality zonation in a shallow weathered rock aquifer using GIS. *Geo-spatial Information Science*, *15*(2), 95-104.

Chen, Y. 2023. GIS-statically-based modelling the groundwater quality assessment coupled with soil and terrain attributes data. *PLOS ONE*, *18*(11), e0292680.

Chiles, J.-P., & Delfiner, P. 2012. *Geostatistics: modeling spatial uncertainty* (Vol. 713). John Wiley & Sons.

Dixon, B. 2005. Applicability of neuro-fuzzy techniques in predicting ground-water vulnerability: a GIS-based sensitivity analysis. *Journal of Hydrology*, *309*(1-4), 17-38.

Goodchild, M.F. 1996. The spatial data infrastructure of environmental modelling. *GIS and environmental modelling*, 11-15.

Isaaks, E.H., & Srivastava, R.M. 1989. Applied geostatistics.

Islam, M.T., Das, N., Jahan, N., Siddik, M.S., Mahmud, K., & Adham, A. 2023. Utilizing geographic information system and indexing to evaluate irrigation suitability of groundwater in Kalihati Upazila, Bangladesh. *Archives of Agriculture and Environmental Science*, *8*(3), 385-396.

Jasrotia, A., & Kumar, A. 2014. Groundwater Quality Mapping Based on the Geographical Information System (GIS) of Jammu District, Jammu and Kashmir India. *Journal of Spatial Hydrology*, *12*(1).

Johnston, K., Ver Hoef, J.M., Krivoruchko, K., & Lucas, N. 2001. *Using ArcGIS geostatistical analyst* (Vol. 380). Esri Redlands.

Kinattinkara, S., Arumugam, T., & Balakrishnan, S. 2020. GIS based evaluation of contamination of fluoride in groundwater quality and occurrence of dental fluorosis in Coimbatore district, TamilNadu, India. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering,

Kohn, K.E. 1996. Conceptualization and characterization of ground-water systems using Geographic Information Systems. *Engineering Geology*, *42*(2-3), 111-118.

Maier, R.M., & Pepper, I.L. 2009. Earth environments. In *Environmental microbiology* (pp. 57-82). Elsevier.

Mallik, S., Mishra, U., & Paul, N. 2021. Groundwater suitability analysis for drinking using GIS based fuzzy logic. *Ecological indicators*, *121*, 107179.

Maxwell, T. 1999. A paris-model approach to modular simulation. *Environmental Modelling & Software*, *14*(6), 511-517.

Najafabadi, A.T. 2009. Preparing of groundwater maps by using Geographical Information System. 2009 17th International Conference on Geoinformatics,

Nazzal, Y., Ahmed, I., Al-Arifi, N.S., Ghrefat, H., Zaidi, F.K., El-Waheidi, M.M., Batayneh, A., & Zumlot, T. 2014. A pragmatic approach to study the groundwater quality suitability for domestic and agricultural usage, Saq aquifer, northwest of Saudi Arabia. *Environmental Monitoring and Assessment*, *186*, 4655-4667.

Onu, N. 2003. Electrical conductivity and pH of groundwater: important exploratory tools in groundwater surveys. *Journal of Technology and Education in Nigeria*, *8*(2), 76-86.

Shah, Z.U.H., & Ahmad, Z. 2015. Hydrochemical mapping of the Upper Thal Doab (Pakistan) using the geographic information system. *Environmental Earth Sciences*, *74*, 2757-2773.

Shahid, S., Nath, S., & Roy, J. 2000. Groundwater potential modelling in a soft rock area using a GIS. *International Journal of Remote Sensing*, *21*(9), 1919-1924.

Şahin Kiy, M., & Arslan, H. 2021. Assessment of groundwater quality for irrigation and drinking using different quality indices and geostatistical methods in Çorum province (Turkey). *Irrigation and Drainage*, *70*(4), 871-886.

Tiwari, K., Goyal, R., & Sarkar, A. 2017. GIS-based spatial distribution of groundwater quality and regional suitability evaluation for drinking water. *Environmental Processes*, *4*, 645-662.

Tsihrintzis, V.A., Hamid, R., & Fuentes, H.R. 1996. Use of geographic information systems (GIS) in water resources: a review. *Water resources management*, *10*, 251-277.

Tutmez, B., Hatipoglu, Z., & Kaymak, U. 2006. Modelling electrical conductivity of groundwater using an adaptive neuro-fuzzy inference system. *Computers & geosciences*, *32*(4), 421-433.

Uddameri, V., & Honnungar, V. 2007. Combining rough sets and GIS techniques to assess aquifer vulnerability characteristics in the semi-arid South Texas. *Environmental Geology*, *51*, 931-939.

KAYNAKLAR

AFAD. (2023). 06 Şubat 2023 Pazarcık-Elbistan Kahramanmaraş (Mw: 7.7 – Mw: 7.6) Depremleri Raporu. *Deprem ve Risk Azaltma Genel Müdürlüğü Deprem Dairesi Başkanlığı*, 140. https://deprem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmaraş Depremi Raporu_02.06.2023.pdf

Akçaer, G., Banu, N., & Soyluk, A. (2015). *DEPREME DAYANIKLI YAPI TASARIMI EĞİTİMİ ve MİMARLIK*.

BTÜ. (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri İnceleme ve Değerlendirme Raporu. *BTÜ-DEPAR*. https://depo.btu.edu.tr/dosyalar/deprem/Dosyalar/BTÜ DEPREM RAPORU_V18.pdf

Çalışkan, Ö., & Şenol, A. F. (2023). *(PDF) Betonarme Binaların Tasarım ve İnşasında Yapılan Yaygın Uygulama Hatalarının Değerlendirilmesi*. https://www.researchgate.net/publication/374229640_Betonarme_Binalarin_Tasarim_ve_Insasinda_Yapilan_Yaygin_Uygulama_Hatalarinin_Degerlendirilmesi

Çatal, H. H. (2019). Deprem nedeniyle binalarda oluşan hasarlar. *3rd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies, Section: Engineering Nd Natural Sciences*, 310–315. http://www.set-science.com/manage/uploads/ISAS2019-ENS_0042/SETSCI_ISAS2019-ENS_0042_0059.pdf

Celestino, M. A. de S., & Horowitz, B. (2023). Considerations on the design of indirect supports in reinforced concrete beams. *Revista IBRACON de Estruturas e Materiais*, *16*(1). https://doi.org/10.1590/S1983-41952023000100009

Çelikkollu, A. (2015). *KISA KOLON NEDİR ? | İnşaat Haber*. https://www.insaathaber.org/kisa-kolon-nedir/

Çelikkollu, A. (2017). *SAPLAMA KİRİŞLER | İnşaat Haber*. https://www.insaathaber.org/saplama-kirisler/

Çelikkollu, A. (2022, August 16). *saplama kiriş*. https://celikkollu.medeniyetmuhendisleri.com/index.php?topic=3301.0

Cogurcu, M. T. (2015). Construction and design defects in the residential buildings and observed earthquake damage types in Turkey. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, *15*(4), 931–945. https://doi.org/10.5194/nhess-15-931-2015

Dogan, O., Genç, Y., & Akgül, M. (2022). Comparison of Cross-Sectional Effects of Reinforced Concrete Frame and Anchored /Secondary Beams within the Scope of DBYBHY-2007 and TBDY-2018. *DÜMF Mühendislik Dergisi*. https://doi.org/10.24012/dumf.1053898

Elyiğit, B., & Ekinci, C. E. (2023). A RESEARCH ON STRUCTURAL AND NON-STRUCTURAL DAMAGES AND DAMAGE ASSESSMENT IN REINFORCED CONCRETE STRUCTURES. *NWSA Academic Journals*, *18*(2), 19–42. https://doi.org/10.12739/nwsa.2023.18.2.1a0485

Ertürk, E., Aykanat, B., Altunışık, A. C., & Arslan, M. E. (2022). Seismic damage assessment based on site observation following the Düzce (Gölyaka) earthquake (Mw = 5.9, November 23, 2022). *Journal of Structural Engineering & Applied Mechanics*, *5*(4), 197–221. https://doi.org/10.31462/jseam.2022.04197221

İdemen, A. E. (2003). *BİNA AĞIRLIK MERKEZİ-RİJİTLİK MERKEZİ İLİŞKİSİNİ MİMARİ TASARIM AŞAMASINDA KURANBİR UZMAN SİSTEM*.

Kırıcı, S., & Soyluk, A. (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinde Meydana Gelen Yapı Hasar Türleri ve Yapı Yıkım Çeşitlerinin Saha Analizlerinin Değerlendirilmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi (MBUD)*, 327–352. https://doi.org/10.30785/mbud.1318488

Koç, V. (2021). Mevcut Binalarda Taşıyıcı Sistem Düzensizliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *European Journal of Science and Technology*. https://doi.org/10.31590/ejosat.1008230

Korkmaz, H. H. (2023). "2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMİNDE TASARIM HATALARININ DEPREM HASARINA ETKİSİ." In *TEMİZ ÜRETİM, YEŞİL MUTABAKAT VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ATIK YÖNETİMİ*. TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ. https://doi.org/10.53478/tuba.978-625-8352-57-3.ch18

Lin, Q., Lu, Y., Tang, W., & Lei, D. (2021). Experimental study on flexural strengthening of reinforced concrete beams with U-shaped steel under secondary load. *Advances in Structural Engineering*, *24*(16). https://doi.org/10.1177/13694332211036959

MSKÜ. (2014). *MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ*.

Ozdemir, I., & Karatas, N. (2024). Architectural Scale Factors Affecting the Damage of Structures During an Earthquake and Yunuskent Apartments Example. *Turk Deprem Arastirma Dergisi*, *6*(1), 1–29. https://doi.org/10.46464/tdad.1290795

Özen, R. S. (2018). *Mimari tasarımda betonarme yapıların Türk Deprem Yönetmeliği açısından taşıyıcı sistem düzensizliğinin değerlendirilmesi*. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. https://hdl.handle.net/20.500.12395/14401

PAİY. (2013). PLANLI ALANLAR İMAR YÖNETMELİĞİ. *Journal of Chemical Information and Modeling*, *53*(9), 1689–1699.

Safa Özen, R., Zerrin Korkmaz, S., & Serdar Ecemiş, A. (2021). *Mimari ve Strüktür Tasarım İlişkisinde Tekrarlanan Hatalar: 2020 İzmir Depremi İzlenimleri*.

Şahin, D., & Zengin Demirbilek, E. (2023). Doğal Afet ve Kriz Yönetiminde Sosyal Medyanın Etkisi: Kahramanmaraş Merkezli Deprem Felaketi Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *51*, 322–333. https://doi.org/10.52642/susbed.1289335

Şahin, H., & Alyamaç, K. E. (2016). *Asmolen Döşeme Sistemlerinde Kolon-Kiriş Birleşim Bölgelerinin Davranışı Hususunda Genel Bir Değerlendirilme*.

SUBÜ. (2020). *24 Ocak 2020 Mw 6.8 Elaziğ-Sivrice Depremi İnceleme ve Değerlendirme Raporu*.

SUBÜ. (2023). *Kahramanmaraş Deprem Raporu (PAZARCIK Mw=7.7 VE ELBISTAN Mw=7.6)*. https://www.subu.edu.tr/sites/subu.edu.tr/files/2023-04/Kahramanmaraş Deprem Raporu_12.04.2023.pdf

TBDY2018. (2018). TBEC 2018: Turkish Building Earthquake Code. *TBEC 2018: Turkish Building Earthquake Code. (2018).T.C. Government Gazette*, 416. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180318M1.pdf

TMMOB. (2023). *Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği 6 ŞUBAT 2023 KAHRAMANMARAŞ DEPREMLERİ RAPORU*.

Topçu, A. (2017). *Taşıyıcı Sistem Düzensizlikleri (fotoğraflar-yorumlar) ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ*.

Türk, K. (2011). *HARRAN ÜNİVERSİTESİ BETONARME II*.

Yılmaz, G., & Umu, S. U. (2019). *YAPILARDA HASAR (YPD 202)*.

KAYNAKLAR

Arlı, V. (2002). Balastlı ve balastsız üst yapıların ekonomik yönden karşılaştırılması, Yüksek Lisans tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Atar, M. G. (2017). Prefabrik Rijit Demiryolu Elemanlarının Tramvay İnşaatlarında Kullanımının Sağladığı Avantajların Araştırılması: Bursa T2 Hattı Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Çetin M. H., Rıdvanoğulları A., Can S., Tekgöz M. (2018). Demiryollarında Balastlı ve Balastsız Üstyapının Karşılaştırılması. International Symposium on Railway System Engineering. (319-324). Karabük:10-12.Ekim.2018.

Esveld, C. (2001). *Modern Railway Track, Second Edition*. Delft: University of Technology, Delft.

Öztürk Z., Arlı, V. (2008). Rijit Demiryolu Üstyapısında Beton Kullanımı, https://www.thbbakademi.org/wp-content/uploads/2020/12/B2008.024-1.pdf, (E.T.: 12.12.2024)

Şahin O. (2011). Demiryollarında Hat Rijitliğinin ve Etkilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi

URL-1: santiyede.com/demiryolu-balastli-ve-balastsiz-demiryolu-ustyapisi/ (E.T.:11.12.2024)

URL-2: www.santiye.com.tr/i-nsaati-suren-gayrettepe-i-stanbul-havalimani-metro-hattinda-neler-oluyor-hangi-yenilikci-cozumler-uygulaniyor-1445.html, (E.T.:12.12.2024)

URL-3: www.sanalsantiye.com/balastsiz-demiryolu-hatti-dosemek-slab-track/, (E.T.:14.12.2024)

URL-4: Ballastless track on high – speed lines, SSF Ingenieure Information on http://www.ssfing.de/en/projects.html (E.T.:13.12.2024)

URL-5: www.railwayrail.com/tr/products/en14811-standard-59r1-grooved-rail/, (E.T.:13.12.2024)

REFERANSLAR

Alkaya, D. ve Yeşil, B. (2016). Excel Vba İle Ankrajlı Ve Ankrajsız İksa Yapısı Tasarımı. Yapı Teknolojileri Elektronik Dergisi, 6(1), 71-82.

Arslan, B. ve Öztoprak, S. (2005). Derin Kazılarda Çok Sıra Ankrajlı İksa Sistemleri İle Ankastre Fore Kazık İksa Sistemlerinin Tasarımı Ve Maliyet Karşılaştırması. Mühendislik Bilimleri Genç Araştırmacılar I. Kongresi, İstanbul Üniversitesi (ss.429-440). İstanbul, Türkiye

Canoğulları, A. U. (2019). Ankrajlı Fore Kazıklı İksa Sistemlerinin Tasarımı Ve Sonlu Elemanlar Yöntemi İle Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Toros Üniversitesi

Dayıoğlu, M. (2010). Derin Kazıların İncelenmesi Ve Derin Kazı Uygulaması Üzerine Bir Örnek: Harbiye Kongre Merkezi Derin Temel Kazısı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi

Explore Google Earth, 2024. https://earth.google.com/web/@40.193,29.0481,149.86a,314.11d,35y,0.0h,41.59t,359.9r (E.T.:01.09.2024)

Explore Google Earth, 2024. https://earth.google.com/web/@40.196,29.057,144.21a,443.94d,35y,0.0h,33.73t,0.0r (E.T.:01.09.2024)

Kazı Destek Yapıları Tasarım Ve Uygulama Esasları Yönetmeliği. 2022.

Kılıç, T. (2023). Killi Zeminlerde Fore Kazık-Ankrajlı İksa Sistemlerinin Dinamik Analizi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Köse, H. K. (2011). Derin Kazılar Ve Derin Kazı Uygulamasına Bir Örnek: Hılton Garden Inn Sütlüce Derin Temel Kazısı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi

PEER Ground Motion Database, Pacific Earthquake Engineering Research Center (2013/03). https://ngawest2.berkeley.edu (E.T.: 01.10.2024)

Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği. 2018.

Yeler, M. (2019). Fore Kazıklı İksalarda Sonlu Elemanlar Yöntemi İle Hesaplanan Deplasmanların Yerinde İnklinometre Ölçüm Sonuçları İle Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi

Zahın, B. B. (2020). Ankrajlı Ve Fore Kazıklı İksa Duvarlarının Deprem Davranışının Şartnameler Ve Sonlu Elemanlar Yaklaşımına Dayalı Yöntemler İle İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi

KAYNAKÇA

Adimalla, N., & Taloor, A.K. 2020. Hydrogeochemical investigation of groundwater quality in the hard rock terrain of South India using Geographic Information System (GIS) and groundwater quality index (GWQI) techniques. *Groundwater for Sustainable Development*, *10*, 100288.

Akiyanova, F., Ongdas, N., Zinabdin, N., Karakulov, Y., Nazhbiyev, A., Mussagaliyeva, Z., & Atalikhova, A. 2023. Operation of Gate-Controlled Irrigation System Using HEC-RAS 2D for Spring Flood Hazard Reduction. *Comput.*, *11*, 27.

Al-Hussein, A.A.M., Khan, S.D., Ncibi, K., Hamdi, N., & Hamed, Y. 2022. Flood Analysis Using HEC-RAS and HEC-HMS: A Case Study of Khazir River (Middle East—Northern Iraq). *Water*.

Ansori, M.B. 2023. FLOOD HYDROGRAPH ANALYSIS USING SYNTHETIC UNIT HYDROGRAPH, HEC-HMS, AND HEC-RAS 2D UNSTEADY FLOW PRECIPITATION ON-GRID MODEL FOR DISASTER RISK MITIGATION. *International Journal of GEOMATE*.

Bates, P.D., Neal, J., Sampson, C., Smith, A., & Trigg, M. 2018. Progress toward hyperresolution models of global flood hazard. In *Risk modeling for hazards and disasters* (pp. 211-232). Elsevier.

Bozdoğan, M., & Canpolat, E. 2024. Delibekirli Havzası'nın Taşkın Tekerrürünün Hesaplanması ve HEC-RAS ile Modellenmesi (Kırıkhan/Hatay) [Calculation of Flood Recurrence of Delibekirli Basin (Kırıkhan/Hatay) using Statistical and Deterministic Methods and Modeling with HEC-RAS]. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, *10*(2), 478-503. https://doi.org/10.21324/dacd.1387971

Brindha, K., & Elango, L. 2012. Groundwater quality zonation in a shallow weathered rock aquifer using GIS. *Geo-spatial Information Science*, *15*(2), 95-104.

Brunner, G.W. 2016. HEC-RAS River Analysis System: Hydraulic Reference Manual, Version 5.0. *US Army Corps of Engineers–Hydrologic Engineering Center*, *547*.

Costabile, P., Costanzo, C., Ferraro, D., Macchione, F., & Petaccia, G. 2020. Performances of the new HEC-RAS version 5 for 2-D hydrodynamic-based rainfall-runoff simulations at basin scale: Comparison with a state-of-the art model. *Water*, *12*(9), 2326.

Dasallas, L., Kim, Y., & An, H. 2019. Case study of HEC-RAS 1D–2D coupling simulation: 2002 Baeksan flood event in Korea. *Water*, *11*(10), 2048.

Garcia, M., Juan, A., & Bedient, P. 2020. Integrating reservoir operations and flood modeling with HEC-RAS 2D. *Water*, *12*(8), 2259.

Islam, M.T., Das, N., Jahan, N., Siddik, M.S., Mahmud, K., & Adham, A. 2023. Utilizing geographic information system and indexing to evaluate irrigation suitability of groundwater in Kalihati Upazila, Bangladesh. *Archives of Agriculture and Environmental Science*, *8*(3), 385-396.

Khattak, M.S., Anwar, F., Saeed, T.U., Sharif, M., Sheraz, K., & Ahmed, A. 2016. Floodplain mapping using HEC-RAS and ArcGIS: a case study of Kabul River. *Arabian Journal for Science and Engineering*, *41*, 1375-1390.

Knebl, M., Yang, Z.-L., Hutchison, K., & Maidment, D. 2005. Regional scale flood modeling using NEXRAD rainfall, GIS, and HEC-HMS/RAS: a case study for the San Antonio River Basin Summer 2002 storm event. *Journal of Environmental Management*, *75*(4), 325-336.

Kumar, N., Lal, D., Sherring, A., & Issac, R. 2017. Applicability of HEC-RAS & GFMS tool for 1D water surface elevation/flood modeling of the river: a Case Study of River Yamuna at Allahabad (Sangam), India. *Modeling Earth Systems and Environment*, *3*(4), 1463-1475.

Lowrey, M.R.K. 2006. *Regional scale flood modeling and watershed investigation, using NEXRAD rainfall, GIS, and HEC-HMS/RAS: a case study for the San Antonio River Basin, Texas*. The University of Texas at Austin.

Marko, K., Elfeki, A.M., Al-Amri, N.S., & Chaabani, A. 2018. Two Dimensional Flood Inundation Modelling in Urban Areas Using WMS, HEC-RAS and GIS (Case Study in Jeddah City, Saudi Arabia). *Advances in Remote Sensing and Geo Informatics Applications*.

Martin, O., Rugumayo, A., & Ovcharovichova, J. 2012. Application of HEC HMS/RAS and GIS tools in flood modeling: A case study for river Sironko–Uganda. *Glob J Eng Des Technol*, *1*(2), 19-31.

McClean, F., Dawson, R., & Kilsby, C. 2020. Implications of using global digital elevation models for flood risk analysis in cities. *Water Resources Research*, *56*(10), e2020WR028241.

Melo, M., & Eleutério, J.C. 2023. Probabilistic Analysis of Floods from Tailings Dam Failures: A Method to Analyze the Impact of Rheological Parameters on the HEC-RAS Bingham and Herschel-Bulkley Models. *Water*.

Nathanael, E., & Sejati, W. 2023. Effective Government Management of Flood Discharge in Drainage Channels using HEC-RAS 6.3.1 Application. *APTISI Transactions on Management (ATM)*.

Novrima, A., & Anggraheni, E. 2023. Effectiveness analysis of East Sunter polder system for flood control management using HEC-HMS & HEC-RAS software. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *1173*.

Olcese, G., Bates, P.D., Neal, J.C., Sampson, C.C., Wing, O.E., Quinn, N., & Beck, H.E. 2022. Use of hydrological models in global stochastic flood modeling. *Water Resources Research*, *58*(12), e2022WR032743.

Ongdas, N., Akiyanova, F., Karakulov, Y., Muratbayeva, A., & Zinabdin, N. 2020. Application of HEC-RAS (2D) for flood hazard maps generation for Yesil (Ishim) river in Kazakhstan. *Water*, *12*(10), 2672.

Onu, N. 2003. Electrical conductivity and pH of groundwater: important exploratory tools in groundwater surveys. *Journal of Technology and Education in Nigeria*, *8*(2), 76-86.

Pappenberger, F., Beven, K.J., Ratto, M., & Matgen, P. 2008. Multi-method global sensitivity analysis of flood inundation models. *Advances in Water Resources*, *31*(1), 1-14.

Pathan, A.I., & Agnihotri, P. 2021. Application of new HEC-RAS version 5 for 1D hydrodynamic flood modeling with special reference through geospatial techniques: a case of River Purna at Navsari, Gujarat, India. *Modeling Earth Systems and Environment*, *7*, 1133-1144.

Rosenzweig, B., Herreros Cantis, P., Kim, Y., Cohn, A., Grove, K., Brock, J., Yesuf, J., Mistry, P., Welty, C., & McPhearson, T. 2021. The value of urban flood modeling. *Earth's Future*, *9*(1), e2020EF001739.

Satria perdana, A., & Sejati, W. 2023. Flood Water Level Simulation Bringin River, Semarang City By Using The HEC-RAS 6.3.1 Programming. *APTISI Transactions on Management (ATM)*.

Satriagasa, M.C., Tongdeenok, P., & Kaewjampa, N. 2023. Assessing the Implication of Climate Change to Forecast Future Flood Using SWAT and HEC-RAS Model under CMIP5 Climate Projection in Upper Nan Watershed, Thailand. *Sustainability*.

Şahin Kiy, M., & Arslan, H. 2021. Assessment of groundwater quality for irrigation and drinking using different quality indices and geostatistical methods in Çorum province (Turkey). *Irrigation and Drainage*, *70*(4), 871-886.

Tamiru, H., & Dinka, M.O. 2021. Application of ANN and HEC-RAS model for flood inundation mapping in lower Baro Akobo River Basin, Ethiopia. *Journal of Hydrology: Regional Studies*, *36*, 100855.

Tektaş, Y., & Polat, N. 2021. HEC-RAS İle Taşkın Modelleme ve Sentinel-2 Uzaktan Algılama Görüntüsünden Taşkın Hasar Analizi: Diyarbakır İli Çakmak Deresi Çınar Bölgesi Örneği [Flood Modeling with HEC-RAS and Flood Damage Analysis from Sentinel-2 Remote Sensing Image: Example of Çakmak Creek (Çınar Region) in Diyarbakır]. *Türkiye Uzaktan Algılama Dergisi*, *3*(1), 28-35. https://doi.org/10.51489/tuzal.924926

Tian, J., Zhang, K., Chen, M., & Cai, F. 2012. Application of HEC-RAS model to analysis and assessment of flood risk. *Water Resour Power*, *30*, 23-25.

Üyüklüoğlu, M., Ünal, B., & Turan, B. 2015. HEC-RAS Paket Programı İle Manavgat İlçesi Ilıca Deresi Taşkın Bölgesinin Modellenmesi. 4. *Su Yapıları Sempozyumu*, 19-20.

Vashist, K., & Singh, K.K. 2023. HEC-RAS 2D modeling for flood inundation mapping: a case study of the Krishna River Basin. *Water Practice and Technology*.

Ward, P.J., Jongman, B., Weiland, F.S., Bouwman, A., van Beek, R., Bierkens, M.F., Ligtvoet, W., & Winsemius, H.C. 2013. Assessing flood risk at the global scale: model setup, results, and sensitivity. *Environmental Research Letters*, *8*(4), 044019.

Wing, O.E., Quinn, N., Bates, P.D., Neal, J.C., Smith, A.M., Sampson, C.C., Coxon, G., Yamazaki, D., Sutanudjaja, E.H., & Alfieri, L. 2020. Toward global stochastic river flood modeling. *Water Resources Research*, *56*(8), e2020WR027692.

Yalcin, E. 2020. Assessing the impact of topography and land cover data resolutions on two-dimensional HEC-RAS hydrodynamic model simulations for urban flood hazard analysis. *Natural Hazards*, *101*(3), 995-1017.

KAYNAKLAR

Ağrak, V. (2023). Tillo tarihi mezarlık alanı konservasyon-restorasyon ve çevre düzenleme çalışmalarının inanç turizmine kazandırılması (Master's thesis, Batman Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Aköz, F., & Yüzer, N. (2009). Tarihi yapilarda malzeme özelliklerinin belirlenmesinde uygulanan yöntemler. IMO-1. Insaat Muhendisligi Egitimi Sempozyumu, İstanbul-Türkiye, 6-7.

ALTINÇEKİÇ, H. (2001). Bazı doğal taşların irdelenmesi ve peyzaj düzenlemelerinde kullanım olanakları. Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 51(1), 49-58.

Arama, M. T. V., & Müdürlüğü, G. (2018). Dünyada ve türkiye'de doğal taşlar.

Arı, A. C. (2023). Tarihi yapilarin onarimina yönelik dogal tas tozu ile polimer baglayicili harçlarin üretimi ve karakterizasyonu; Sille tasi örnegi.

ASIMGİL, B., & ERDOĞDU, F. (2013). Tarihi ayvalık evleri mimarisinde bozulmaya neden olan etkenlerin incelenmesi. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Fen Bilimleri Dergisi, 29(1), 49-60.

Aytekin, İ. (2006). Donatısız ve sarılmış yığma yapıların deprem devranışlarının incelenmesi (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).

Bahar, N. A. S. (2020). SİİRT CAS EVLERİ MİMARİ İNCELEMESİ ve BİR ÖRNEK ÜZERİNDEN RESTORASYON ÖNERİLERİ. EJONS INTERNATIONAL JOURNAL, 4(15), 761-769.

Bayık, H., & Bedirhanoğlu, İ. Tarihi yapılarda kullanılan doğal taşlarda bozunmalar.

Bedirhan, Y. (2018). Ortaçağ tarihi. Eğitim Yayınevi.

Berk, M. G. (2019). Proposal for an Automated Form Finder System to Deduce the Authentic Morphology of Siirt Cas Houses. In VR Technologies in Cultural Heritage: First International Conference, VRTCH 2018, Brasov, Romania, May 29–30, 2018, Revised Selected Papers 1 (pp. 20-33). Springer International Publishing.

Bilgilioğlu, H. (2023). Tarihi harç örneklerinin çoklu analitik yöntemler kullanılarak incelenmesi: Tyana Roma Hamamı (Niğde-Kemerhisar) örneği. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 12(4), 1157-1167.

Bozacı, M. K. (2023). Tarihi kagir yapılarda çağdaş restorasyon uygulamalarına yönelik bir yöntem önerisi.

Çelik, H. Y. E. A. A. Siirt Halk Anlatıları-I.

ÇÜÇEN, A., & ALTUNCI, Y. T. Horasan Harcında Şeker Pancarı Posasının Lif Katkı Olarak Kullanılabilirliğinin Araştırılması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 14(1), 85-95.

Çelikbay, A. (2023), Mülakatlar, Ankara Üniversitesi Dil Tarih Fakültesi Öğretim Üyesi.

Dal, M. (2010). Trakya Bölgesi Tarihi Yapılarında Kullanılan Karbonatlı Taşların Bozulma Nedenleri.

Duman, B., Koralay, T., Kadıoğlu, Y. K., & Akyol, A. A. (2016). Tarihi harç ve sıva örneklerinin çoklu analitik yöntemler kullanılarak incelenmesi: tripolis (yenice/denizli) örneği. 31. Arkeometri Sonuçları Toplantısı.

EGE, S. C., & ÖZGEN, N. (2023). Kültür, Toplumsal Bellek ve Mekân Temsilleri Üzerine Bir Araştırma: Tillo (Siirt) Örneği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (Cumhuriyet Özel Sayısı), 247-266.

Ege, S. C. (2019). Toplumsal bellek ve mekânsal temsiller: Tillo (Siirt) örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Erdem, H. O., & Caner, E. (2017). KORUMA ONARIM ÇALIŞMALARI ÖNCESİ BOZULMALARIN TEŞHİSİNE BİR ÖRNEK: HIERAPOLIS KUZEY NEKROPOLÜ 175 NOLU ANITSAL MEZAR. Art-Sanat Dergisi, (8), 73-89.

Eskici, B., Akyol, A. A., & KADIOĞLU, Y. K. (2006). Erzurum Yakutiye Medresesi yapı malzemeleri, bozulmalar ve koruma problemleri. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 46(1), 165-188.

Gür, D. (2019). Tarihi yapıların onarımında kullanılmak üzere puzolan katkılı hidrolik kireç esaslı onarım harcı üretilme olanaklarının araştırılması (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Hacı Çoban.(2013).Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası ve Anadolu Uygarlıklarına Etkisi.Cappadocia Journal of History and Social Sciences

İNALCAN, S. Ş., & ÖZYILMAZ, H. (2021). Tillo Geleneksel Konutlarının Fiziksel ve Fonksiyonel Kullanımının Değerlendirilmesi. Kent Akademisi, 15(DÜ 2. Uluslararası Mimarlık Sempozyumu Özel Sayısı), 110-129.

İnce, İ., Bozdağ, A., Tosunlar, M. B., Hatır, M. E., & Korkanç, M. (2018). Determination of deterioration of the main facade of the Ferit Paşa Cistern by non-destructive techniques (Konya, Turkey). Environmental Earth Sciences, 77, 1-10.

KILIÇ, İ., & GÖKÇEN, G. (2022). Horasan Harcında Farklı Karışım Oranlarının Taze ve Sertleşmiş Harç Özelliklerine Etkileri. El-Cezeri, 9(1), 203-219.

Kiran, S. (2017). Turizm destinasyonları için sürdürülebilir turizmin önemi: Siirt ili örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Koday, S., & Kızılkan, Y. Geleneksel Bir Konut Tipi: Siirt İlinde Cas Evleri. TEBLİĞLER KİTABI, 33.

Koday, S., Koday, Z., Karakuzulu Z., (2001) "Van-Hakkâri-Şırnak ve Siirt Arasında Coğrafi Gözlemler", Doğu Coğrafya Dergisi 7(6), S:105-121

KODAY, S., KODAY, Z., & KIZILKAN, Y. (2017). Siirt ilinde bir mesken kültürü: Cas evleri. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(4), 1369-1385.

KORALAY, T., DUMAN, B., KADIOĞLU, Y. K., & AKYOL, A. A. TARİHİ HARÇ VE SIVA ÖRNEKLERİNİN ÇOKLU ANALİTİK YÖNTEMLER KULLANILARAK İNCELENMESİ: TRİPOLİS (YENİCE/DENİZLİ) ÖRNEĞİ. ARKEOMETRİ SONUÇLARI TOPLANTISI, 1.

Koyutürk, G. (2022). Alçı–kireç–puzolan esaslı harçlarda bazı atık kireç kaynaklarının kullanılabilirliğinin incelenmesi (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Kozlu, H. H. (2010). Kayseri yöresindeki tarihi harçların karakterizasyonu ve onarım harçlarının özellikleri (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Kuban, D. (1969). Modern restorasyon ilkeleri üzerine yorumlar.

Mahrebel, H. A. (2006). Tarihi yapılarda taşıyıcı sistem özellikleri, hasarlar, onarım ve güçlendirme teknikleri (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Mavi, Ö. (2000). Kireç harç ve sıvaların fiziksel ve mekanik özelliklerinin iyileştirilmesi (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Pekmezci, I. P. (2012). Çukurova Bölgesindeki (Kilikya) Bazı Tarihi Yapılarda Kullanılan Harçların Karakterizasyonu ve Onarım Harçları İçin Öneriler (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Sevindi, C. (2008). Sağlarca Kaplıcası'nın (Siirt) Termal Turizm Potansiyeli. Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (40), 115-131.

Siirt Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü. (1998). Siirt İl Günlükleri . Nurol Matbaacılık Ve Ambalaj San. Ve Tic. A.Ş.

SOLAK, A., & ÇÜÇEN, A. (2023). Tarihi Yapılarda Kullanılan Harç ve Sıvaların Karakteristik Özelliklerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Yalvaç Akademi Dergisi, 8(1), 105-116.

SÖNMEZ, M. (2012). Tillo (Siirt) İlçesi'nin kültürel turizm potansiyeli. Türk coğrafya dergisi, (59), 27-44.

STEINGASS, F. (1963). A COMPREHENSIVE PERSIAN-ENGLISH DICTIONARY FIFT H IMPRESSION LONDON ROUTLEDGE & KEGAN PAUL LIMITED BROADWAY HOUSE, 68-74 CARTE R LANE, E.C.4 INCLUDING THE ARABIC WORDS AND PHRASES TO BE MET WITH IN PERSIAN LITERATURE

Şalikoğlu, B. (2012). Tarihi Peyzaj Restorasyonu: İstanbul'dan 2 Örnek. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Şevket, A. L. P., KAFADAR, N., & BOSTAN, P. (2021). Tillo Su Evleri. ISPEC Journal of Agricultural Sciences, 5(3), 757-765.

SÖYLER, Ö., & ÇELİK, A. (2022). BÖLÜM 2. DİSİPLİNLERARASI, 19.

Tayla, H. (2007). Geleneksel Türk mimarisinde yapı sistem ve elemanları. Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı.

Tülay, U. Ğ. U. R., & GÜLEÇ, A. (2014). Harç, sıva ve diğer kompozit malzemelerde kullanılan bağlayıcılar ve özellikleri. Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi, (17), 77-91.

Türkünal, S. (1955). Doçent Enver Altınlının" Siirt Güney Doğusunun Jeolojisi ve Hakkâri Güneyinin Jeolojisi adlı iki neşriyatı hakkında. Türkiye Jeoloji Bülteni, 6(1), 61-80.

Tosunlar, M. B. (2015). Sarayönü tarihi kent merkezinde geleneksel konut mimarisi (Master's thesis, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

OLĞUN, T. N., & KARATOSUN, M. (2023). Kerpiç Yapılarda Koruma Sorunu Olarak Deprem Etkileri. Muş Alparslan Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 11(1), 15-27.

Örmecioğlu, H. T. (2010). Tarihi yapıların yapısal güçlendirilmesinde ana ilkeler ve yaklaşımlar. Politeknik Dergisi, 13(3), 233-237.

Özgen, N., & Karadoğan, S. (2009). Siirt şehrinin kuruluşu ve gelişimi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(2), 61-81.

Özdemir, N. M. (2023). Aksaray ilinde bulunan tarihi köprülerin yapısal özelliklerinin incelenmesi: Tarihi Baş Köprü'deki restorasyon çalışmalarının değerlendirilmesi (Master's thesis, Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Yüksel, M. (2019). Siirt Şehrinin Kültürel Coğrafyası (Maddi Kültür Öğelerine Göre) (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum).

(URL 1) https://my.visme.co/ Erişim Tarihi: 04.02.2024

(URL 2) https://paintmaps.com/ Erişim Tarihi: 04.02.2024

(URL) https://www.deepl.com/ Erişim Tarihi: 04.02.2024

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı (2023). Mağdur Bilgilendirme Platformu. https://magdurbilgi.adalet.gov.tr/316/Trafik-Kazalari. (E.T: 08.05.2024)

Adalet Bakanlığı (2023). Bilirkişi İstatistikleri. https://bilirkisilik.adalet.gov.tr/Resimler/SayfaDokuman/141220221034062023.pdf.(E.T: 12.01.2024)

Adalet Bakanlığı (2023). Uyap İstatistikleri. https://www.turkiyehukuk.org/uyap-istatistikleri/. (E.T: 16.12.2023)

Adalet Bakanlığı (2023). Adalet İstatistikleri. https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adalet-istatistikleri-yayin-arsivi. (E.T: 28.10.2023)

Adli Tıp Kurumu (2023). Döner Sermaye Ücret Tarifesi. https://www.atk.gov.tr/doner-sermaye.html. (E.T: 16.12.2023)

Adli Tıp Kurumu (2023). Belge ve Materyaller. https://www.atk.gov.tr/belgevemateryaller.pdf. (E.T: 12.01.2024)

Anh, T. T., Dao, N. X., & Anh, T. (2005). The Cost of Road Traffic Accident nn Vietnam. In Proceedings of the Eastern *Asia Society for Transportation Studies*, 2005(5),1923-1933.

Atahan, A.O., Büyük, M., Çağlı S., Bayraktar M.E.(2017). Ce Standartlarına Uygun Yerli Beton Bariyer Tasarımı, Analizi Ve Çarpışma Testi Yapılması. *Transist*. http://transist.net/wp-content/uploads/2017/11/TRANS%C4%B0ST-2017-AkademikBildiri-Kitab%C4%B1.pdf.(E.T: 09.07.2024)

Ayuso, M., Guillén, M., & Alcañiz, M. (2010). The impact of traffic violations on the estimated cost of traffic accidents with victims. *Accident Analysis & Prevention*, 42(2), 709-717.

Bilgin, U. E., Meral, O., Koçak, A., Aktaş, E. Ö., Kıyan, S., & Ltuncı, Y. A. (2013). 2011 Yılında Trafik Kazası Sonucu Ege Üniversitesi Hastanesi Acil Servisine Başvuran Hastaların Adli Tıbbi Boyutuyla İncelenmesi. *Ege Tıp Dergisi*, 52(2), 93-99.

Ceran, A. (1996). Spot Improvement Program and Cost Evaluation of Traffic Accidents For Road Safety. Master Thesis, METU.

Chin, H. C. (2003). The cost of traffic accidents in Singapore. *WIT Transactions on The Built Environment*, 64.

De Blaeij, A., R. Florax, P. Rietveld, and E. Verhoef, (2000). The Value of Statistical Life in Road Safety A Meta-Analysis. *Tinbergern Institute Discussion Paper,* Netherlands.

Düzcan, A. M., Durak, D., Fedakar, R., & İnanır, N. T. (2023). Adli Tıp Ana Bilim Dalı Tarafından Düzenlenen Maluliyet Raporlarının Retrospektif İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 49(1), 9-16.

Emniyet Genel Müdürlüğü (2023). Durum Değerlendirmesi: Trafik Güvenliğinde Neredeyiz?. https://www.guvenlitrafik.gov.tr/1-durum-degerlendirmesi. (E.T: 17.06.2023)

Elvik, R. (2000). How Much Do Road Accidents Cost The National Economy?. Accident Analysis and Prevention, 32(6), 849–851.

Farah, B. (2017). The Economic cost and policy implications of heavy goods vehicles road traffic accidents in Nigeria. Doctoral dissertation, University of Huddersfield.

Fekete, J., Várady, G., Vattay, P., & Boncz, I. (2012). Cost of Traffic Accidents Related to Low Visibility Conditions: A Cost of Illness Study. *Value in Health*, 15(7), A522.

Gahr, B., Caves, K., Wen, J., Koch, K., Liu, S., & Wortmann, F. (2019, October). The Costs of Traffic Accident Hotspots*. In 2019 IEEE Intelligent Transportation Systems Conference (ITSC*) (pp. 883-888). IEEE.

Ghadi, M., Török, Á., Tánczos, K. (2018). Study Of The Economic Cost of Road Accidents in Jordan. *Periodica Polytechnica Transportation Engineering*, 46(3),129–134.

Gorea, R. K. (2016). Financial İmpact of Road Traffic Accidents on The Society. *International Journal of Ethics, Trauma & Victimology*, 2(01), 6-9.

Hashempour, R., Tahmasebi, A., Veysi, M., Amini, M., & Tavakoli, N. (2019). Cost analysis of accidents according to demographic factors in Iran. *Iranian journal of public health*, 48(7), 1346.

Hemdil, Ö.(2011). Türkiye'de Ulaştırmanın Dışsal Maliyetlerine İlişkin İstatistiklerin Üretilmesi. Uzmanlık Tezi, Türkiye İstatistik Kurumu.

Hejazi, R., Shamsudin, M. N., Radam, A., Rahim, K. A., Ibrahim, Z. Z., & Yazdani, S. (2013). Estimation of traffic accident costs: a prompted model. *International Journal of İnjury Control and Safety Promotion*, 20(2), 152-157.

Hilal, A., Akgündüz, E., Kaya, K., Yılmaz, K., & Çekin, N. (2017). Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalına Gelen Maluliyet Raporlarının Retrospektif Olarak Değerlendirilmesi. *The Bulletin of Legal Medicine,* 22(3), 189-193.

Kadı, M. R., Kadı, G., Balcı, Y., & Göçeoğlu, Ü. Ü. (2018). Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranları ile Takdir Oranlarının Değerlendirilmesi: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı Olguları. *The Bulletin of Legal Medicine*, 23(2), 77-88.

Karayolu Trafik Kanunu (1983). Kanun no:2918, Resmi Gazete no: 18165.

Kaplanhan, F. (2021) Trafik Kazalarının Türkiye Ekonomisine Maliyeti Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi,* 6(2), 115-140.

Kasnatscheew, A., Heinl, F., Schoenebeck, S., Lerner, M., & Hosta, P. (2016). Review of European Accident Cost Calculation Methods. Road Users With Regard to Vulnerable Road Users. InDeV project. Deliverable, 5.

Karayolları Genel Müdürlüğü (2023). 2022 Yılı Karayolları Genel Müdürlüğü Sorumluluğundaki Yol Ağında Meydana Gelen Trafik Kazalarına Ait Özet Bilgiler. https://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionDocuments/KGMdocuments/Trafik/TrafikKazalariOzeti2022Genel.pdf. (E.T: 16.03.2024)

McMahon, K., & Dahdah, S. (2008). The true cost of road crashes: valuing life and the cost of a serious injury. London: iRAP.

Mofadal, A. I., & Kanitpong, K. (2016). Analysis of Road Traffic Accident Costs in Sudan Using the Human Capital Method. *Open Journal of Civil Engineering*, 6(02), 203.

Msallam, M. (2019). Traffıc Accidents, Analysis and Cost Modeling. International *Journal of Civil Engineering and Technology.*

Ministry of Transport. (2021). Social Cost of Road Crashes and Injuries–June 2020 Update. Ministry of Transport, Wellington, New Zeland.

Odgaard, T., Kelly, C., & Laird, J. (2005). HEATCO Work Package 3: Current practice in project appraisal in Europe. European Commission EC-DG TREN, 1-141.

OECD (2003). External Costs of Transport in Central and Eastern Europe. Zurich/Wien

Naznin, P. S., Anandu, V. G., Panackel, L. S., & Ravishankar, A. U. (2022). Estimation of Willingness to Pay for Reducing Road Accident Risk Using Route Choice Model. *In International Conference on Structural Engineering and Construction Management* (pp. 1075-1086). Cham: Springer International Publishing.

Özdemir, S., Akoğlu, E. Ü., & Baykal, T. (2016). Trafik Kazası ile Acil Servise Başvuran Hastaların Demografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Boğaziçi Tıp Derg*, 3(3), 85-89.

Özen, E., Genç, E., & Kaya, Z. (2014). Türkiye'de Trafik Kazası Maliyetlerinin Tahmini: Sigortacılık ve Finansal Sistem Açısından Bir Değerlendirme. *Journal of Yasar University,* 9(33), 5649-5673.

P.H.Naznin, S., Gidugu,S.,Cyril,A. and Shankar, R. (2023). Human Capital Approach for road accident costing in an Indian City. *European Transport \ Trasporti Europei* (2023) Issue 94, Paper n° 5, ISSN 1825-3997.

Perez, K., Altes, A. G., (2007). The Economic Cost of Road Traffic Crashes in an Urban Setting. *Injury Prevention*, 13, p. 65-68.

Petrov, A. (2017). Model of calculation and subsequent assessment of the economic losses of the Ural Federal District subjects in case of death and injury in road traffic accidents. *Transportation research procedia,* 20, 493-498.

Potterten and Ockwell.(2017). Cost of road trauma in Australia - Summary Report. Australian Automobile Association.

Sigorta Bilgi Merkezi (2023). Maddi Hasarlı Trafik Kaza İstatistikleri. https://www.sbm.org.tr/tr/sayfa/ktt-sorgulama-ve-itiraz-1072. (E.T: 16.06.2024)

Silcock, R. (2003). Guidelines for estimatingthe cost of road crashes in developing countries. London: Department for International Development.

Sigortacılık Kanunu (2007). Kanun no: 5684, Resmi Gazete no: 26552.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (2021). Sigorta Ve Reasürans İle Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına Ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete no: 31655.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (2021). Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları. Resmi Gazete no: 31679.

Sugiyanto, G., & Santi, M. Y. (2017). Road traffic accident cost using human capital method (Case study in Purbalingga, Central Java, Indonesia). *Jurnal Teknologi*, 79(2).

TC Kalkınma Bakanlığı On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Karayolu Trafik Güvenliği. Çalışma Grubu Raporu, Ankara (2018): 1-2.

Thongchim, P., Taneerananon, P., Luathep, P., & Prapongsena, P. (2007). Traffic Accident Costing For Thailand. *In Proceedings of the Eastern Asia Society for Transportation Studies* Vol. 6 (The 7th International Conference of Eastern Asia Society for Transportation Studies, 2007) (pp. 374-374).

Türkiye Sigortalar Birliği (2023). Trafik Sigortası ve Kasko İstatistikleri. https://www.tsb.org.tr/tr/istatistikler. (E.T: 13.11.2023)

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). Motorlu Kara Taşıtları İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Motorlu-Kara-Tasitlari-Temmuz-2023-49428. (E.T: 14.11.2023)

Türkiye Büyüme ve Politika Faiz Oranları (2023). https://www.ceicdata.com/en/turkey/saving-discount-rate-and-interbank-rate/central-bank-discount rate#:~:text=Turkey%20Central%20Bank%20Discount%20Rate%20data%20was%20reported%20at%209.750,to%202022%2C%20with%2053%20observations. (E.T: 12.01.2024)

Utanaka, A.,& Widyastuti, H.(2019). Traffic Accident Cost Analysis Using Willingness-to-pay Method in Surabaya. *In 11th Asia Pacific Transportation and the Environment Conference* (APTE 2018) (pp. 223-226). Atlantis Press.

Van Essen, H., Van Wijngaarden, L., Schroten, A., Sutter, D., Bieler, C., Maffii, S., ... & El Beyrouty, K. (2019). Handbook on the external costs of transport, version 2019 (No. 18.4 K83. 131).

Varlık, M., Eroğlu, S. E., Özdemir, S., Kahraman, H. A., Yıldız, M. N., & Bozan, Ö. (2019). Araç İçi Trafik Kazası İle Acil Servisine Başvuran Hastaların değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi*, 24(4), 186-92.

Varol, O., Eren, Ş. H., Oğuztürk, H., Korkmaz, İ., & Beydilli, İ. (2006). Acil Servise Trafik Kazası Sonucu Başvuran Hastaların İncelenmesi. *CÜ Tıp Fakültesi Dergisi,* 28(2), 55-60.

Vural, T., Şener, M. T., & Kök, A. N. (2022). Trafik Kazası Sonrasında Düzenlenen Maluliyet Raporlarında Yaşanan Sorunlar ve Maluliyet Oranlarının İlgili Yönetmeliklere Göre Karşılaştırılması. Bulletin of Legal Medicine/Adli Tıp Bülteni, 27(3).

Wijnen, W., Weijermars, W., Van den Berghe, W., Schoeters, A., Bauer, R., Carnis, L., ... & Martensen, H. (2017). Crash cost estimates for European countries, deliverable 3.2 of the H2020 project SafetyCube.

Wijnen, W. (2021). Socio-Economic Costs of Road Crashes in Middle-İncome Countries: Applying A Hybrid Approach To Kazakhstan. *IATSS research*, 45(3), 293-302.

World Health Organization. (2015). Global Status Report on Road Safety 2015. World Health Organization.

World Bank. (2021). Socio-Economic Costs and Human Impacts of Road Accidents in Azerbaijan. World Bank.

Yargı harçları tarifesi (2022). Erişim adresi: https://legalbank.net/belge/yargi-harclari-tarifesi-2022-yili/1505355

Zeyfeoğlu, Y., Özgür, A. E., Koçak, A. (2001). Trafik Kazası Nedeniyle Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servise Başvuran Olguların Değerlendirilmesi. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı.

Editör:
Prof. Dr. Mehmet Küçük

Fen Bilgisi Eğitimi

International Research in the Field of Science Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM yayınevi

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II
International Research in the Field of Science Education
Editör: Prof. Dr. Mehmet Küçük (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-020-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II
International Research in the Field of Science Education
Editör: Prof. Dr. Mehmet Küçük (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)
VIII+210 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-020-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Abdelrazeq, A., Janssen, D., Tummel, C., Richert, A.S. & Jeschke, S. (2016). Teacher 4.0: Requirements of the teacher of the future in context of the fourth industrial revolution. In *Conference Proceedings of the 9th International Conference of Education, Research and Innovation*, Seville, Spain, pp. 8221-8226.

Aberšek, B. & Flogie, A. (2017). Evolution of competences for new era or Education 4.0. *In XXV Conference of Czech Educational Research Association (CERA/ČAPV) "Impact of Technologies in the Sphere of Education and Educational Research*. Czech.

Akmal, T. & Miller, D. (2003). Overcoming resistance to change: A case study of revision and renewal in a US secondary education teacher preparation program. *Teaching and Teacher Education, 19*(4), 409-420.

Alexander, B., Ashford-Rowe, K., Barajas-Murphy, N., Dobbin, G., Knott, J., McCormack, M. & Weber, N. (2019). Educause Horizon Report: 2019 Higher Education Edition. Louisville: Co: Educause.

Angelopoulos, A., Michailidis, E.T., Nomikos, N., Trakadas, P., Hatziefremidis, A., Voliotis, S. & Zahariadis, T. (2019). Tackling faults in the industry 4.0 era—a survey of machine-learning solutions and key aspects. *Sensors, 20*(1), 1-25.

Anggraeni C.W. (2018). Promoting education 4.0 in English for survival class: What are the challenges?, Metathesis, *Journal of English Language, Literature and Teaching, 2*(1), 12-24.

Avey, J. B., Wernsing, T. S. & Luthans, F. (2008). Can positive employees help positive organizational change? Impact of psychological capital and emotions on relevant attitudes and behaviors. *Journal of Applied Behavioral Science, 44*, 48–70.

Aybek-Yildiz, H. S. (2017). Transition to University 4.0: A conceptual approach. *Journal of Open Education Practices and Research, 3*(2), 164-176.

Bakioglu, B. & Cevik, M. (2020) Science teachers' views on distance education in the COVID-19 pandemic process. *Turkish Studies 15*(4), 109-129.

Bayburt, B. & Egin, F. (2021). Education 4.0 as a reflection of the developments in technology and industry. *Journal of Information Economy and Management 16*(2), 137-154.

Beniger, J. (2009). *The control revolution: Technological and economic origins of the information society*. Cambrigde, Massachusetts: Harvard University Press.

Brinson, J. R. (2017). A further characterization of empirical research related to learning outcome achievement in remote and virtual science labs. *Journal of Science Education and Technology, 26*(5), 546-560.

Bulut, E. & Akcaci, T. (2017) Industry 4.0 and within the scope of innovation indicators analysis of Turkey. *ASSAM International Refereed Journal, 7*, 50–72.

Cepni, S., & Kucuk, M. (2003). Determining the effects of educational research on science teachers' practices: A case study. *Eurasian Journal of Educational Research, 4*(2), 75-84

Chang, Z.Q., Zhang, D.H. & Jin, X. (2016). Application of virtual reality technology in distance learning. *International Journal of Emerging Technologies in Learning, 11*, 76–89.

Chea, C.C. & Huan, J.T. (2019). Higher education 4.0: The possibilities and challenges. *Journal of Social Sciences and Humanities, 5*(2), 81–85.

Chen, R.J. (2010) Investigating models for preservice teachers' use of technology to support student-centered learning. *Computer & Education, 55*(1), 32-42.

Ciolacu, M., Tehrani, A.F., Beer, R. & Popp, H. (2017). Education 4.0: Fostering student's performance with machine learning methods. *In 2017 IEEE 23rd International Symposium for Design and Technology in Electronic Packaging (SIITME),* Constanta, Romania, p. 433-443.

Clement, J. (2000). Model based learning as a key research area for science education. *International Journal of Science Education, 22*(9), 1041-1053.

Cropley, A. (2002). *Qualitative research methods: An introduction for students of psychology and education*. Riga: Zinatne Publisher.

Demir, A. (2018). Changing education & training paradigms from industrial 4.0 to Education 4.0. *Electronic Turkish Studies, 13*(15), 147–171.

Elliott, V. (2018). Thinking about the coding process in qualitative data analysis. *The Qualitative Report, 23*(11), 2850–2861.

Ergin, I. (2019). From industry 4.0 to education 4.0. *Turkish Studies-Information Technologies and Applied Sciences, 14*(4), 553–568.

Erstad, O. & Zounek, J. (2018). Digital youth and their ways of learning. *Studia Paedagogica, 23*(4), 5-10.

Evers, W.J., Brouwers, A. & Tomic, W. (2002). Burnout and self-efficacy: A study on teachers' beliefs when implementing an innovative educational system in the Netherlands. *British Journal of Educational Psychology, 72*(2), 227–243.

Firat, O. Z. & Firat, S. U. (2017). Trends and robots on the industry 4.0. *Istanbul University Journal of the School of Business, 46*(2), 211-223.

Fisk, P. (2017). *Education 4.0. the future of learning will be dramatically different, in school and throughout life* https://www.thegeniusworks.com/2017/01/future-education-young-everyone-taught-together/ (L.A. 21.02.2022).

Fu, J.S. (2013). ICT in education: A critical literature review and its implications. *International Journal of Education and Development using ICT, 9*(1), 112–125.

Garrison, R. (2000). Theoretical challenges for distance education in the 21st Century: A shift from structural to transactional issues. *International Review of Research in Open and Distance Learning, 1*(1), 1–17.

Gilchrist, A. (2016). *Industry 4.0: The industrial internet of things*. Berkeley, CA: Apress.

Giorgi, A. (1997). The theory, practice, and evaluation of the phenomenological method as a qualitative research procedure. *Journal of Phemomenological Psychology, 28*(2), 235–260.

Goktas, Y., Yildirim, S. & Yildirim, Z. (2009). Main barriers and possible enablers of ICTs integration into pre-service teacher education programs. *Educational Technology and Society, 12*(1), 193-204.

Goldie, J.G. (2016). Connectivism: A knowledge learning theory for the digital age? *Medical Teacher, 38*(10), 1064–1069.

Gorozidis, G. & Papaioannou, A. (2011). Teachers' self-efficacy, achievement goals, attitudes and intentions to implement the new Greek physical education curriculum. *European Physical Education Review, 17*(2), 231-253.

Groenewald, T. (2004). A phenomenological research design illustrated. *International Journal of Qualitative Methods, 3*(1), 42-55.

Gul, S. & Yesilyurt, S. (2011). Preparation and evaluation of a course software based on constructivist learning approach. *Cukurova University Faculty of Education Journal, 40*(1), 19-36.

Hariharasudan, A. & Kot, S. (2018). A scoping review on Digital English and Education 4.0 for Industry 4.0. *Social Sciences, 7*(11), 1-13.

Harkins, A. M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Futures Research Quarterly, 24*(1), 19-31.

Hofmann, E. & Rusch, M. (2017). Industry 4.0 and the current status as well as future prospects on logistics. *Computers in Industry, 89*, 23-34.

Holt, D.T., Armenakis, A.A., Harris, S.G. & Field, H.S. (2007). Toward a comprehensive definition of readiness for change: A review of research and instrumentation. *Research in Organizational Change and Development, 16*, 295-346.

Houser, J. (2015). *Nursing research: reading, using, and creating evidence*. (3rd ed.). Burlington: Jones and Bartlett Learning.

Hussin, A.A. (2018). Education 4.0 made simple: Ideas for teaching. *International Journal of Education and Literacy Studies, 6*(3), 92–98.

Inan, F.A. & Lowther, D.L. (2010). Factors affecting technology integration in K-12 classrooms: A path model. *Educational Technology Research and Development, 58*(2), 137– 154.

Jazdi, N. (2014). Cyber physical systems in the context of Industry 4.0. In *Automation, Quality and Testing, Robotics, 2014 IEEE International Conference*, Toronto, Canada, pp. 1-4.

Jeschke, S., Brecher, C., Meisen, T., Ozdemir, D. & Eschert, T. (2017). Industrial internet of things and cyber manufacturing systems. Jeschke, S., Brecher, C., Song, H., Rawat, D.B. (eds.), *Industrial Internet of Things* (pp. 3-19). Gewerbestrasse, Switzerland: Springer Cham.

Karabacak, N., & Kucuk, M. (2016). Analysis of implementation and output process of a pilot study in a school in the context of FATİH Project. *Turkish Journal of Teacher Education, 5*(2), 97-12.

Karaman, G., Calisir, H. & Tas, K. (2020). Scale development study for determining the perceptions and attitudes of pre-service teachers towards Education 4.0. *OPUS International Journal of Society Research, 16*(31), 4156-4185.

Kaya, G. & Usluel, Y.K. (2011). Content analysis of factors affecting ICT integration in teaching-learning process. *Buca Education Faculty Journal, 31*, 48-67.

Kotter, J.P. (2012). *Leading change.* Boston: Harvard Business Review Press.

Kurt, R. (2019). Industry 4.0 in terms of industrial relations and its impacts on labour life. *Procedia Computer Science, 158*, 590-601.

Kutluca, T. & Ekici, G. (2010). Examining the attitudes and self-efficacy perceptions of teacher candidates towards computer assisted education. *Hacettepe University Education Faculty Journal, 38*, 177-188.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H.G., Feld, T. & Hoffmann, M. (2014) Industry 4.0. *Business & Information Systems Engineering, 6*(4), 239-242.

Lin, C.C. & Yang, J.W. (2018). Cost-efficient deployment of fog computing systems at logistics centers in Industry 4.0. *IEEE Transactions on Industrial Informatics, 14*(10), 4603 – 4611.

Lin, J.M.C., Wang, P.Y. & Lin, I. (2012). Pedagogy technology: A two- dimensional model for teachers' ICT integration. *British Journal of Educational Technology, 43*(1), 97-108.

Lin, K.Y., Lu, S.C., Hsiao, H.H., Kao, C.P. & Williams, P.J. (2021). Developing student imagination and career interest through a stem project using 3D printing with repetitive modeling. *Interactive Learning Environments,* 31(5), 1–15.

Lodico, M., Spaulding, D. & Voegtle, K. (2006). *Methods in educational research: From theory to practice*. San Francisco: Jossey-Bass.

Lowther, D.L., Inan, F.A., Daniel-Strahl, J. & Ross, S.M. (2008). Does technology integration "work" when key barriers are removed? *Educational Media International, 45*(3), 195- 213.

Ministry of National Education (2018). *Science Curriculum.* Ankara: The Publishing of Ministry of National Education.

Mourtzis, D., Vlachou, E., Dimitrakopoulos, G. & Zogopoulos, V. (2018). Cyber-physical systems and Education 4.0–the teaching factory 4.0 concept. *Procedia Manufacturing, 23*, 129–134.

Murthy, C.S.V. (2007). *Change management*. Mumbai, IND: Himalaya Publishing House.

Nedeva, V. & Dineva, S. (2012). *New learning innovations with Web 4.0. The 7th International Conference on Virtual Learning ICVL* (pp. 316-321). University of Bucharest and Transilvania University of Brasov.

Neves, P. (2009). Readiness for change: Contributions for employee's level of individual change and turnover intentions. *Journal of Change Management, 9*, 215–231.

Ocal, F.M. & Altintas, K. (2018). Investigation on the possible effect of the 4th industrial revolution on labor markets and solution recommendations. *OPUS International Journal of Society Research, 8*(15), 35-35.

Oreg, S., Vakola, M. & Armenakis, A. (2011). Change recipients' reactions to organizational change: A 60-year review of quantitative studies. *The Journal of Applied Behavioral Science, 47*, 461–524.

Organization for Economic Co-operation and Development (2020). *OECD Economic Outlook, Interim Report*. UK: OECD Publishing.

Ozen, H. (2019). Industry 4.0 and Education: A Turkey perspective. *Journal of Social Sciences of Mus Alparslan University, 7*(5), 103–113.

Ozkan, M., Al, A. & Yavuz, S. (2018). The effects of fourth industrial revolution with respect to international political economy and Turkey. *Marmara University Journal of Political Science, 1*(1), 1-30.

Oztemel, E. (2018). Evaluation of new trends in education and Education 4.0. *Journal of University Research, 1*(1), 25–30.

Oztemel, E. & Gursev, S. (2020). Literature review of Industry 4.0 and related technologies. *Journal of Intelligent Manufacturing, 31*, 127-182.

Papakostas, C., Troussas, C., Krouska, A. & Sgouropoulou, C. (2021). Exploration of augmented reality in spatial abilities training: A Systematic literature review for the last decade. *Informatics in Education, 20*(1), 107-130.

Puncreobutr, V. (2016). Education 4.0: New challenge of learning. *St. Theresa Journal of Humanities and Social Sciences, 2*(2), 92–97.

Qi, Q. & Tao, F. (2018). Digital twin and big data towards smart manufacturing and industry 4.0: 360-degree comparison. *Institute of Electrical and Electronics Engineers Access, 6*, 3585-3593.

Reiser, R. A. & Salsberry, D. F. (1991). Instructional technology and public education in the United States: The next decade. In G.J. Anglin (Ed.), *Instructional Technology* (pp.227-235). Englewood, CO: Libraries Unlimited.

Ritchie, B. & Brindley, C. (2005). ICT adoption by SMEs: implications for relationships and management. *New Technology, Work and Employment, 20*(3), 205–217.

Robbins, S.P. & Judge, T.A. (2012). *Organizational behavior*. UK: S4 Carlisle Publishing Services.

Rüßmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P. & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. *Boston Consulting Group, 9*(1), 54-89.

Saldivar, A.A.F., Goh, C., Chen, W.N. & Li, Y. (2016). Self-organizing tool for smart design with predictive customer needs and wants to realize Industry 4.0. In *Evolutionary Computation (CEC), 2016 IEEE Congress*, Vancouver, Canada, pp. 5317-5324.

Schaik, P. & Teo, T. (2009). Understanding technology acceptance in pre-service teachers: A structural-equation modeling approach. *The Asia-Pacific Education Researcher, 18*(1), 47-66.

Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. New York: Crown Business.

Sener, G. & Gunduzalp, S. (2018). Academics' views on digital transformation in universities. *1st International Battalgazi Multidisciplinary Studies Congress*, (pp. 178-182). Malatya.

Soylu, A. (2018). Industry 4.0 and new approaches to entrepreneurship. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute, 32*, 43–57.

Soysal, Y. & Radmard, S. (2018). An exploration of Turkish prospective teachers' teaching competencies through the analysis of their pedagogical content knowledge documentations. *Journal of Education, 198*(2), 165-180.

Stanley, D.J., Meyer, J.P. & Topolntsky, L. (2005). Employee cynicism and resistance to organizational change. *Journal of Business and Psychology, 19*, 429–459.

Stearns, P. N. (2020). *The industrial revolution in world history*. New York: Routledge.

Suri, H. (2011). Purposeful sampling in qualitative research synthesis. *Qualitative Research Journal, 11*(2), 63–75.

Teo, T. (2012). Examining the intention to use technology among pre-service teachers: An integration of the technology acceptance model and theory of planned behavior. *Interactive Learning Environments, 20*(1), 3–18.

Theorin, A., Bengtsson, K., Provost, J., Lieder, M., Johnsson, C., Lundholm, T. & Lennartson, B. (2017). An event-driven manufacturing information system architecture for Industry 4.0. *International Journal of Production Research, 55*(5), 1297-1311.

Tomas-Aragones, L., Voicu, C. & Marron, S.E. (2017). The clinical interview and assessment: General considerations. *Romanian Journal of Clinical and Experimental Dermatology, 4*(1), 6-13.

Topkaya, O. (2016). Industrial robot industry in the world and its effects over the worklife. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences, 30*(5), 1129–1143.

Tsaramirsis, G., Kantaros, A., Al-Darraji, I., Piromalis, D., Apostolopoulos, C., Pavlopoulou, A. ... & Khan, F.Q. (2022). A modern approach towards an industry 4.0 model: From driving technologies to management. *Journal of Sensors, 2022*, 1–18.

Tschannen-Moran, M., Hoy, A.W. & Hoy, W.K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research, 68*(2), 202–248.

Tutgun, A. & Ozdener, N. (2011). Integration of information and communication technologies (ICT) into the education process: Example of computer-based story completion task. *Academic Journal of Information Technology (AJIT-e), 2*(3), 1-24.

Van Manen, M. (2007). Phenomenology of practice. *Phenomenology & Practice, 1*(1), 11-30.

Wallner, T. & Wagner, G. (2016). Academic education 4.0. *International Conference on Education and New Developments*, 155-159.

Wan, J., Tang, S., Hua, Q., Li, D., Liu, C. & Lloret, J. (2018). Context-aware cloud robotics for material handling in cognitive industrial Internet of Things. *IEEE Internet of Things Journal, 5*(4), 2272-2281.

Weiner, B.J. (2009). A theory of organizational readiness for change. *Implementation Science, 4*, 67.

Weiner, B.J., Amick, H. & Lee, S.Y.D. (2008). Conceptualization and measurement of organizational readiness for change. *Medical Care Research and Review, 65*, 379–436.

Whittemore, R., Chase, S.K. & Mandle, C.L. (2001). Validity in qualitative research. *Qualitative Health Research, 11*(4), 522–537.

Yalcinkaya, D., Korkmaz, S. & Karatas, A. (2019). The educational structure that changes and develops with Industry 4.0. *Education Structure Changing and Developing with Industry, 4*, 1-11.

Yazici, E. & Duzkaya, H. (2016). Four waves in industrial revolution and education: Is Turkey ready for four waves in industrial revolution? *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 7*(13), 49-88.

Yelkikalan, N., Erden-Ayhun, S., Aydin, E. & Kurt, U. (2019). Higher education from industry 4.0 to Education 4.0 future. *4th International Higher Education Studies Conference, IHEC*, 123-125.

Yilmaz, M. (2007). Instructional technology in training primary school teacher. *Gazi Journal of the Faculty of Education, 27*(1), 155–167.

Zheng, P., Wang. H., Sang, Z., Zhong, R.Y., Liu, Y., Liu, C., Mubarok, K., Yu, S. & Xu, X. (2018). Smart manufacturing systems for Industry 4.0: Conceptual framework, scenarios, and future perspectives. *Frontiers of Mechanical Engineering, 13*(2), 137–150.

KAYNAKÇA

Acara: Avustralya Ders Müfredatı: https://docs.acara.edu.au/resources/ACARA_Brochure_Turkish.pdf (E.T.: 12.12.2022) adresinden alındı.

Acara, Öğretim Programı:https://docs.acara.edu.au/resources/AC_INFO_LEARNING_Areas_Turkish.pdf (E.T.: 12.12.2022) adresinden alındı.

Australian Water, Avustralya Müfredatındaki Su Konuları: Fen https://www.awa.asn.au/teacher-resources (E.T.: 12.12.2022) adresinden alındı.

Akın, M. ve Akın, G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 47*(2), 105-108.

Birleşmiş Milletler Türkiye. (2022). Birleşmiş Milletler: https://turkey.un.org/tr/sdgs/6 (E.T.: 01.04.2022) adresinden alındı.

Derman, M. ve Gurbuz, H. (2018). Environmental education in the science curriculum in different countries: Turkey, Australia, Singapore, Ireland, and Canada. *Journal of Education in Science, Environment and Health (JESEH), 4*(2), 129-141. https://doi.org/10.21891/jeseh.409495

Dervişoğlu, S. ve Acarlı, D. S. (2012). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde geliştirilen su tasarrufu davranışı anketi. *10. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi,* Niğde, Türkiye.

Dinç, H. (2018). Su okuryazarlığı eğitimin gerekliliği ve etki gücü üzerine deneme. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, *2*(2), 169-176.

Firidin, E. (2015). Su sorununun, su hakkı ve su etiği çerçevesinde değerlendirilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(3), 43-55.

Gündüz, Ş. ve Bilir, A. (2012). Kıbrıs'ın kuzeyindeki öğrencilerin çevre eğitimi ve su tasarrufu konusundaki tutum düzeylerinin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *Özel Sayı* (1), 225-232.

Hui-Shuang He (2018) Construction of the index system of water literacy and application in a case study of four Chinese communities, *Journal of Discrete Mathematical Sciences and Cryptography, 21*(2), 485-491.

Khiri, F., Benbrahim, M., Kaid-Rassou, K., Amahmid, O., Rakibi, Y., El-Guamri, Y., et al. (2023). Water education and water culture in curricula for primary, middle and upper secondary school levels. *Austraian Journal of Environmental Education, 39,* 37–54. https://doi.org/10.1017/aee.2022.9

Kucuk, A. (2022a). Investigation of Turkish middle and high school students' water literacy as a factor predicting targets for sustainable development goals. *Education Quarterly Reviews, 5*(2), 192-201. https://doi.org/10.31014/aior.1993.05.02.480

Kucuk, A. (2022b). Sustainable development awareness of social service undergraduate students. *European Journal of Education Studies, 9*(4), 261-270. https://oapub.org/edu/index.php/ejes

Kucuk, A. (2022c). Sürdürülebilir kalkınma amaçlarına yönelik hedefleri yordayan bir faktör olarak yetişkinlerde su okuryazarlığının incelenmesi. S. Ünal (Ed.), *Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar XI* içinde (s.39-54). Konya: Eğitim Yayınevi

McCarroll, M. ve Hamann, H. (2020). What we know about water: A water literacy review. *Department of Geography and the Environment*, *12*(10), 1-28.

Mostacedo-Marasovic, S. J., Mott, B. C., White, H. ve Forbes, C. T. (2022).Towards water literacy: An interdisciplinary analysis of standards for teaching and learning about humans and water. *Disciplinary and Interdisciplinary Science Education Research, 4(*25), 1-21. https://doi.org/10.1186/s43031-022-00065-y

Moreno-Guerrero, A-J., Romero-Rodríguez, J-M., López-Belmonte, J. ve Alonso-García, S. (2020). flipped learning approach as educational innovation in water literacy. *Water*, *12*(2), 574. https://doi.org/10.3390/w12020574

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Biyoloji öğretim programı.* Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr/ (12.12.2024) adresinden alındı.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Fizik öğretim programı.* Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr/ (12.12.2024) adresinden alındı.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Kimya öğretim programı.* Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr/ (12.12.2024) adresinden alındı.

Özcan, C. ve Kaptan, F. (2019). 2018 yılı fen bilimleri öğretim programının fen bilimleri için uyarlanmış Bloom taksonomisine göre incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 78-90.

Sammel, A. J. (2014). A case study of water education in Australia. *Creative Education, 5*, 1140-1147. https://doi.org/10.4236/ce.2014.513129

Sözcü , U. ve Türker, A. (2020). Su okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, *55*(2), 1155-1168.

Yavuz Topaloğlu, M. ve Balkan Kıyıcı, F. (2015). Fen bilimleri programlarının karşılaştırılması: *Türkiye ve Avustralya. Bartın University Journal of Faculty of Education*, *4*(2), 344-363. https://doi.org/10.14686/buefad.v4i2.1082000266

Tunalı, S. B., Gözü, Ö. ve Özen, G. (2016). Nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin bir arada kullanılması "karma araştırma yöntemi". *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, *24*(2), 106-112.

TÜBİTAK, Lise öğrencileri araştırma projeleri yarışması proje rehberi (2204-A): https://www.tubitak.gov.tr/tr/yarismalar/icerik-lise-ogrencileri-arastirma-projeleri-yarismasi/ (12.12.2024) adresinden alındı.

URL 1: Australian Curriculum: *Avustralya müfredatı*: https://v9.australiancurriculum.edu.au/ (E.T.: 05.07.2024) adresinden alındı.

URL 2: Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Fen bilimleri öğretim programı.* Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr/ (E.T.: 12.12.2022) adresinden alındı.

Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*, 188-201. https://doi.org/10.21733/ibad.871703

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Anderson, K. T., & Wales, P. (2012). Can you design for agency? The ideological mediation of an out of-school digital storytelling workshop. *Critical Inquiry in Language Studies, 9*(3), 165-190.

Anılan, B., Berber, A. & Anılan, H. (2018). The digital storytelling adventures of the teacher candidates. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 9*(3), 262-287.

Bahar, M., Johnstone, A. H. & Hansell, M. H. (1999). Revisiting learning difficulties in biology. *Journal of Biological Education, 33*(2), 84–86.

Bayramlı, D. Y. (2000). *Teachers lecture methods in chemistry education*, Hacettepe University Science Institute, Master Thesis, pp. 8, 12, 15, 20.

Bilici, S. & Yılmaz, R. M. (2021). Research trends in educational digital story studies: 2008-2019. *Cukurova University Faculty of Education Journal, 50*(2), 614-648.

Bilici, S. & Yilmaz, R.M. (2024). The effects of using collaborative digital storytelling on academic achievement and skill development in biology education. *Education and Information Technologies, 29*(15), 20243–20266. https://doi.org/10.1007/s10639-024-12638-7

Brown, C. R. (1995). *The effective teaching of biology.* New York: Longman

Büyüköztürk, Ş. (2016). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum.* Ankara: Pegem Akademi.

Campbell, L.O., Planinz, T. & Miller, M. (2016). Integrated digital storytelling: An active learning strategy for building 21st century skills. In *Proceedings of EdMedia 2016-World Conference on Educational Media and Technology* (pp. 1820-1825). Vancouver, BC, Canada: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).

Ceylan, B. & Birinci, G. (2013). Teknopedogojik Eğitimde Çoklu Ortam Uygulamaları. Işıl Kabakçı Yurdakul (Editör) *Teknopedagojik eğitime dayalı öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* (s.131-159). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (3. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Frankel, J.R., & Wallen, N.E. (2000). *How to design and evaluate research in education* (4th Edt). Boston: McGraw Hill

Frazel, M. (2010). *Digital storytelling guide for educators.* Eugene: ISTE.

Göçen Kabaran, G. (2022). Fen eğitimi alanında dijital öykü uygulamalarının akademik başarıya etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 13*(6), 86-102. https://doi.org/10.19160/e-ijer.1189309

Gursoy, G. & Demirtas, S. (2024). The effect of digital storytelling on secondary school students' perception of environmental behaviour and affective dispositions. *Base for Electronic Educational Sciences, 5*(2), 170-198. https://doi.org/10.29329/bedu.2024.1064.10

Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler, teknikler.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Kasap, B. & Say, S. (2023). Fen öğretiminde dijital öykü kullanımının öğrencilerin fen dersine yönelik tutumlarına, dijital okuryazarlık seviyelerine ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 7*(1), 84-96

Kılıç, S. (2013). Örnekleme yöntemleri. *Journal of Mood Disorders, 3*(1), 44-6.

Kindfield, A.C.H. (1994). Understanding a basic biological process: Expert and novice models of meiosis. *Science Education, 78*(3), 255–283.

Köroğlu, Z. & Avgın, S. S. (2022). Dijital hikaye yönteminin ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin "hücre bölünmeleri" konusundaki kavram yanılgılarını gidermeye etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(3), 1087-1109. https://doi.org/10.33437/ksusbd.1121913

Lawson, A. E. & Thompson, L. D. (1988). Formal reasoning ability and biological misconceptions concerning genetics and natural selection. *Journal of Research in Science Teaching, 25*(9), 733–746.

Lazarowitz, R. & Lieb, C. (2006). Formative assessment pre-test to identify college students' prior knowledge, misconceptions and learning difficulties in biology. *International Journal of Science and Mathematics Education, 4*(4), 741–762.

Lewis, J. & Robinson, C.W. (2000). Genes, chromosomes, cell division and inheritance-do students see any relationship? *International Journal of Science Education, 22*(2), 177–197

McMillan, J. H., & Schumacher, S. (2001). *Research in education: A conceptual introduction* (5th ed.). Longman.

Öztas¸ H., Özay, E. & Öztas¸ F. (2004). Teaching cell division to secondary school students: an investigation of difficulties experienced by Turkish teachers. *Journal of Biological Education, 38*(1),13–15.

Porter, B. (2004). *Digitales: The art of telling digital stories*. USA: Bernajean Porter Consulting.

Robin, B. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory Into Practice, 47*(3), 220-228.

Saka, A., Cerrah, L., Akdeniz, A. R. & Ayas, A. (2006). A cross-age study of the understanding of three genetic concepts: How do they image the gene, DNA and chromosome? *Journal of Science Education and Technology, 15*(2), 192–202.

Sawyer, C. B., & Willis, J. M. (2011). Introducing digital storytelling to influence the behavior of children and adolescents. *Journal of Creativity in Mental Health*, *6*(4), 274-283.

Seçkin Kapucu, M. & Yurtseven Avcı, Z. (2020). The digital story of science: Experiences of pre-service science teachers. *Journal of Education in Science Environment and Health, 6*(2), 148-168.

Sesli, E. & Kara, Y. (2012) Development and application of a two-tier multiple-choice diagnostic test for high school students' understanding of cell division and reproduction. *Journal of Biological Education, 46*(4), 214-225.

Smith, M. U. (1991). Teaching cell division: Students' difficulties and teaching recommendations. *Journal of college science teaching, 21*(1), 28–33.

Sönmez, V. (1986). *Teachers' handbook in program development.* Ankara: Yargı Publications.

Tsou, W., Wang, W. & Tzeng, Y. (2006). Applying a multimedia storytelling website in foreign language learning. *Computers & Education, 47*(1), 17-28.

Ulum, E. & Ercan Yalman, F. (2020). Yedinci sınıf öğrencilerinin fen bilimleri konularında dijital öykü hazırlama deneyimleri. *Uluslararası Eğitim Spektrumu Dergisi, 2*(1), 1-24.

Wang, S. & Zhan, H. (2010). Enhancing teaching and learning with digital storytelling. *International Journal of Information and Communication Technology Education, 6*(2), 76-87.

Yip, D. Y. (1998). Identification of misconceptions in naive biology teachers and remedial strategies for improving biology learning. *International Journal of Science Education, 20*(4), 461–477.

Yükseköğretim Kurulu (2018). Yeni öğretmen yetiştirme lisans programları. https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari adresinden 08.12.2020 tarihinde erişildi.

KAYNAKÇA

Chen, S. Y. & Liu, S. Y. (2018). Reinforcement of scientific literacy through effective argumentation on an energy-related environmental issue. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 14*(12), 1-15.

Dawson, V. (2001). Addressing controversial issues secondary school science. *Australian Science Teachers Journal, 47*(4). 38-44.

Dragoş, V., & Mih, V. (2015). Scientific literacy in school. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *209*, 167-172.

Driver, R., Newton, P., & Osborne, J. (2000). Establishing the norms of scientific argumentation in classrooms. *Science Education, 84*(3), 287-312

Eastwood, J. L., Sadler, T. D., Zeidler, D. L., Lewis, A., Amiri, L. & Applebaum, S. (2012). Contextualizing nature of science instruction in socioscientific issues. *International Journal of Science Education, 34*(15), 2289-2315.

Et, Z. (2023). Ortaokul fen bilimleri ders kitabı etkinliklerinin sosyobilimsel konular açısından incelenmesi: Bir doküman analizi. *Journal of Curriculum and Educational Studies*, *1*(1), 53-80.

Et, S. Z. & Gömleksiz, M. N. (2021). Fen bilimleri, biyoloji ve fizik dersi öğretim programlarının sosyobilimsel konular açısından değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31*(2), 745-756.

Facione, P. A. (2011). Critical thinking: What it is and why it counts. *Insight assessment*, *1*(1), 1-23.

Grace, M. (2009). Developing high quality decision-making discussions about biological conservation in a normal classroom setting. *International Journal of Science Education, 31*(4), 551-570.

Khishfe, R. & Lederman, N. (2006). Teaching nature of science within a controversial topic: Integrated versus nonintegrated. *Journal of Research in Science Teaching, 43*(4), 395-418.

Khishfe, R., Alshaya, F. S., BouJaoude, S., Mansour, N. & Alrudiyan, K. I. (2017). Students' understandings of nature of science and their arguments in the context of four socio-scientific issues. *International Journal of Science Education, 39*(3), 299-334.

Lee, H., Abd-El-Khalick, F. & Choi, K. (2006). Korean science teachers' perceptions of the introduction of socio-scientific issues into the science curriculum. *Canadian Journal of Math, Science Technology Education 6*(2), 97-117.

Lee, H., Chang, H., Choi, K., Kim, S. W. & Zeidler, D. L. (2012). Developing character and values for global citizens: Analysis of pre-service science teachers' moral reasoning on socioscientific issues. *International Journal of Science Education, 34*(6), 925-953.

Levinson, R. & Turner, S. (2001). *The teaching of social and ethical issues in the school curriculum, arising from developments in biomedical research: A research study of teachers.* London: University of London

MEB. (2018). İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı. Milli Eğitim Bakanlığı.

MEB. (2022). Çevre eğitimi ve iklim değişikliği dersi öğretim programı (ortaokul 6,7 ve 8. Sınıflar). Milli Eğitim Bakanlığı.

MEB. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli fen bilimleri dersi öğretim programı (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Milli Eğitim Bakanlığı.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2. Baskı). Thousand Oaks, CA: Sage.

Oulton, C., Dillon, J. & Grace, M. M. (2004). Reconceptualizing the teaching of controversial issues. *International Journal of Science Education, 26*(4), 411-423.

Ratcliffe, M. & Grace, M. (2003). *Science education for citizenship: Teaching socio-scientific issues* (1. baskı). USA: McGraw-Hill Education

Rundgren, C. J. (2018). Implementation of inquiry-based science education in different countries: Some reflection. *Cultural Studies of Science Education 13*(2), 607–615.

Sadler, T. D. (2004). Informal reasoning regarding socioscientific issues: A critical review of research. *Journal of Research in Science Teaching, 41*(5), 513-536.

Sadler, T. D. & Zeidler, D. L. (2005a). The significance of content knowledge for informal reasoning regarding socioscientific issues: Applying genetics knowledge to genetic engineering issues. *Science Education, 89*(1), 71-93.

Sadler, T. D. & Zeidler, D. L. (2005b). Patterns of informal reasoning in the context of socioscientific decision making. *Journal of Research in Science Teaching, 42*(1), 112-138.

Sadler, T. D., Romine, W. L., & Topçu, M. S. (2016). Learning science content through socioscientific issues-based instruction: A multi-level assessment study. *International Journal of Science Education, 38*(10), 1622-1635.

Saunders, K. J., & Rennie, L. J. (2013). A pedagogical model for ethical inquiry into socioscientific issues in science. *Research in Science Education, 43*(1), 253–274.

Topçu, M. S. (2017). *Sosyobilimsel konular ve öğretimi* (Genişletilmiş 2. baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Topçu, M. S., Muğaloğlu, E. Z. & Güven, D. (2014). Fen eğitiminde sosyobilimsel konular: Türkiye örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 14*(6), 1-22.

Varal, E. & Belge Can, H. (2020). Fen Bilgisi öğretmen adaylarının sosyobilimsel konular bağlamında pedagojik alan bilgilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8*(10), 21-42.

Venville, G. J. & Dawson, V. M. (2010). The impact of a classroom intervention on grade 10 students' argumentation skills, informal reasoning, and conceptual understanding of science. *Journal of Research in Science Teaching, 47*(8), 952-977.

Yager, S. O., Yager, R. E. & Lim, G. (2006). The advantages of an STS approach over a typical textbook dominated approach in middle school science. *School science and Mathematics, 106*(5), 248-260.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin yayıncılık.

Zeidler, D. L. (2014). Socioscientific issues as a curriculum emphasis: Theory, research and practice. İçinde N. G. Lederman & S. K. Abell (Ed.), *Handbook of research on science education* (v.2, pp. 697–726). New York: Routledge.

Zeidler, D. L., Sadler, T. D., Applebaum, S., & Callahan, B. E. (2009). Adcancing reflective judgment through socioscientific issues. Journal of Research in Science Teaching*, 46*(1), 74-101

Zeidler, D. L., Herman, B. C., & Sadler, T. D. (2019). New directions in socioscientific issues research. *Disciplinary and Interdisciplinary Science Education Research, 1*(1), 1–9.

KAYNAKÇA

Aktamış, H. ve Arıcı, V. A. (2013). Sanal gerçeklik programlarının astronomi konularının öğretiminde kullanılmasının akademik başarı ve kalıcılığına etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(2), 58-70.

Arslan, A., Keserci, G., Akyüz, A., ve Keserci, G. (2020). Otantik öğrenme etkinliklerinin öğrencilerin fen bilimleri ve astronomiye yönelik tutumları ile çevre bilincine etkisinin incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi, 8*(1),55-64.

Arthur de Lorenzo Petry , P., Lucia Ferreira, A., Salles do Amaral, G., ve Alves Domingues, M. (2023). Astronomy and education. Seven Editora. Retrieved from https://sevenpublicacoes.com.br/editora/article/view/992

Bisard, W. J., Aron, R. H., Francek, M. A., ve Nelson, B. D. (1994). Assessing selected physical science and earth science misconceptions of middle school through university pre-service teachers: Breaking the science 'misconception cycle'. *Journal of College Science Teaching*, *24* (1), 38-42.

Bozdemir, H., Ezberci Çevik, E., Altunoğlu, B. D., ve Kurnaz, M. A., (2017). Astronomi *konularının öğretiminde kullanılan farklı yöntemlerin akademik başarıya etkisi: Bir meta analiz çalışması. Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 12-24.

Burkaz Ekinci, S., Küçük, M. ve Küçük, A. (2022). Çevrim içi ortamda uygulanan bir öğretim modülünün ortaokul öğrencilerinin sürdürülebilir kalkınma konularındaki akademik başarılarına ve kavramsal öğrenmelerine etkisi. *Route Education and Social Science Journal,* 71, 338-350. https://doi.org/10.17121/ressjournal.3157.

Chen, C. H., Yang, J. C., Shen, S. ve Jeng, M. C. (2007). A desktop virtual reality Earth motion system in astronomy education. *Educational Technology & Society, 10*(3), 289-304.

Cresswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2 ed.). London: Sage.

Çeliker, H. D., ve Balım, A. G. (2012). Effects of project based learning of the "Solar system and beyond: Space Puzzle" unit on student achievement. *Journal of Theoretical Educational Science, 5*(3), 254-277.

Çoruhlu, T. Ş., ve Çepni, S. (2016). Zenginleştirilmiş 5E modelinin öğrenci kavramsal değişimi üzerine etkisi: Astronomi örneği. *Kastamonu Education Journal, 24*(4), 1785-1802.

Demirci, E. ve Sevim, S. (2023). Solar system and beyond' unit achievement test: Validity and reliability study . *Turkish Journal of Teacher Education, 12*(1), 81-100. http://tujted.com/

Demirci, F. (2017). *Fen bilimleri öğretmenlerinin astronomi konularının öğretimi öz-yeterlik inançları: Bir karma yöntem araştırması* (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (No:478405). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Demirçalı, S. (2016). *Modellemeye dayalı fen öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına, bilimsel süreç becerilerine ve zihinsel model gelişimlerine etkisi: 7. sınıf "Güneş Sistemi ve Ötesi-Uzay Bilmecesi" ünitesi örneği* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (No:450167). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Ezberci Çevik, E., ve Kurnaz, M. A. (2016), Türkiye'de yıldızlarla ilgili yapılan bazı çalışmaların tematik incelenmesi. *İlköğretim Online, 15*(2), 421-442.

Fatma, Ali, Said, Al-Dohani. (2022). The effectiveness of teaching using an educational interactive website in the acquisition of astronomical concepts and development of attitudes towards astronomy among female students of grade five in the Sultanate of Oman. مولعلل ةيلودلا ديرا ةلجم ,ةيسفنلاو ةيوبرتلا https://doi.org/10.36772/arid.aijeps.2022.368

Gök, F., ve Doğaç, E. (2020). Yaparak yaşayarak öğrenme yönteminin 5. sınıf öğrencilerinin astronomiye karşı tutumlarına ve fen öğrenme motivasyonlarına etkisi. *Türkiye Eğitim Dergisi, 5*(2), 285-301.

Gök, F., ve Doğaç, E. (2020). Yaparak yaşayarak öğrenme yönteminin 5. sınıf öğrencilerinin astronomiye karşı tutumlarına ve fen öğrenme motivasyonlarına etkisi. *Türkiye Eğitim Dergisi, 5*(2), 285-301.

Hacısalihoğlu, H. (2006, Mart). *Matematik öğretimi ve astronomi.* 2006 Tam Güneş Tutulması ve Astronominin Fen Bilimleri Eğitimindeki Yeri Sempozyumunda sunulan bildiri, 27-29 Mart 2006, Antalya

Kurnaz, M. A., Bozdemir, H., Altunoğlu, B. D., ve Ezberci Çevik, E. (2016), Fen eğitiminde astronomi konu alanında yayınlanan ulusal makalelerin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(*2), 1398 – 1417.

Küçük, A., ve Yildirim, N. (2021). Okul dışı öğrenme ortamlarında işlenen insan ve çevre ünitesinin akademik başarı üzerindeki etkisi. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi, 9*(2), 205-264. https://dergipark.org.tr/en/pub/fbod

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013). İlköğretim kurumları fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) öğretim programı, Ankara

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2018) Fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7, ve 8. Sınıflar) öğretim programı, Ankara.

Özdemir, E. B. (2019). Animasyon destekli fen öğretiminin 6. sınıf öğrencilerinin Güneş, Dünya ve Ay kavramları hakkındaki kavram yanılgılarının giderilmesine ve astronomiye yönelik tutuma etkisi. *Başkent University Journal of Education, 6*(1), 46-58.

Percy, J. R. (1998). Astronomy education: An international perspective. In L. Gouguenheim, D. McNally ve J. R. Percy (Ed.), *New trends in astronomy teaching* (pp. 2-6). Cambridge, US: Cambridge University Press.

Peten, D. M., & Şirin, M. (2020). Etkinlik temelli astronomi öğretiminin fen bilgisi öğretmen adaylarının tutumlarına ve öz-yeterlik inanç düzeylerine etkisi. *Başkent University Journal of Education, 7*(2), 212-226.

Şirin, M. (2019). *Etkinlik temelli astronomi öğretiminin fen bilgisi öğretmen adaylarının tutumlarına ve öz-yeterlik inanç düzeylerine etkisinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (No:606972). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Taner, M.S., Esenoglu, H.H., Unat, Y., Ozisik, T. ve Kirbiyik, H. (2020). Astronomy education and teacher training in Turkey: Brief historical overview . *Turkish Journal of Teacher Education, 9*(2), 106-119. http://tujted.com/

Taner, M.S., Kurtulus, M.A. ve Bilen, K. (2021a). A Bibliometric research on astronomy education in Turkey and the worldwide . *Turkish Journal of Teacher Education, 10*(1), 23-39. http://tujted.com/

Taşcan, M. ve Ünal, İ. (2015). Astronomi eğitiminin önemi ve Türkiye'de öğretim programları açısından değerlendirilmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* 40, 25-37

Taşcan, M., (2019). *Astronomi eğitimi üzerine geliştirilen fen etkinliklerinin 5. sınıf öğrencilerinin uzamsal becerileri ve akademik başarıları üzerine etkisi*. (Doktora tezi).

Taşcan, M., ve Ünal, İ. (2020). Fen Bilgisi öğretmenlerine göre Ay'ın hareketleri ve evreleri ile Güneş, Dünya, Ay konularının öğretimi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6*(2), 75-97.

Taylor, I., Barker, M. ve Jones, A. (2003). Promoting mental model building in astronomy education. *International Journal of Science Education, 25*(10), 1205-1225.

Trumper, R. (2006a). Teaching future teachers basic astronomy concepts-seasonal changes-at a time of reform in science education. *Journal of Research in Science Teaching, 43*(9), 879-906.

Türk, C. (2015). *Modellerle astronomi öğretiminin etkililiği* (Doktora tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (No:419308). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Türk, C. ve Kalkan, H. (2017). Astronomi öğretiminde iki farklı yöntemin deneysel olarak karşılaştırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 1015-1036.

Türk, C., & Kalkan, H. (2017). Student opinions on teaching astronomy with hands-on models Fiziksel modellerle astronomi öğretimine ilişkin öğrenci görüşleri. *Journal of Human Sciences, 14*(4), 3853-3865.

Unat, Y. (2001). *İlkçağlardan günümüze astronomi tarihi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yang, T. H., Lee, G. M., Huang, C. C., & Yang, Y. L. (2020). Astronomy education ıntegrates virtual reality—mars exploration. In education and awareness of sustainability: Proceedings of the 3rd Eurasian Conference on Educational Innovation 2020 (ECEI 2020) (pp. 193-195).

Yetkiner, R. ve Taner, M.S. (2020). Difficulties of science teachers in teaching astronomy subjects in science education curriculum . *Turkish Journal of Teacher Education, 9*(1), 17-36. http://tujted.com/

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yılmaz, E. (2014*). 7. Sınıf temel astronomi kavramlarının etkin öğretimine yönelik bir eylem araştırması*. (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi (No:368249). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

REFERENCES

Aldag, H., & Gürpinar, K. (2007, Feb). *Factors affecting university students' presentation skills.* Paper Presented at the Academic Informatics Conference, 31 January - 2 February 2007, Kütahya, Türkiye.

Alim, M. (2006). Avrupa birliği üyelik sürecinde Türkiye'de çevre ve ilköğretimde çevre eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 14*(2), 599-616.

Anonymous (2007). *Water for food water for life: A comprehensive assessment of water management in agriculture.* Edited by David Molden, International Water Management Institute.645p., Earthscan, USA.

Arrebola, J.C., Rodríguez-Fernández, N., & Caballero, Á. (2020). Decontamination of wastewater using activated biochar from agricultural waste: A practical experiment for environmental sciences students. *Journal of Chemical Education, 97*(11), 4137-4144. https://dx.doi.org/10.1021/acs.jchemed.0c00202

Avan, C. (2011). *Determining student attitudes about recycling of plastic and plastic waste and its effects on the environment* (Master's thesis). Kastamonu University Institute of Science and Technology, Kastamonu, Türkiye

Ayvaci, H.S., & Coruhlu, T. S. (2010). The difficulties primary school students face in the project-based teaching practice of science and technology courses. *Journal of Uludag University Faculty of Education, 23*(1), 43-59.

Balci, A. (2005*). Research in social sciences. Ankara: Pegem A Publishing*

Boztug, D. (2010). *'CMU 527 advanced waste management', Tunceli University, Environmental Engineering Department Lecture Notes*.

Braide, W., Kanu, I.A., Oranusi, U.S., & Adeleye, S.A. (2016). Production of bioethanol from agricultural waste. *Journal of Fundamental and Applied Sciences, 8*(2), 372–386.

Craig, H., Lipinski, B., Robertson, K., Dias, D., Gavilan, I., & Gréverath, P. (2016). *Food loss and waste accounting and reporting standard. Executive summary*. FLW Protocol,

Cepni, S. (2008). *Assessment and evaluation-evaluation of performances.* Ed: E. Karip. Ankara: Pegem Academy.

Çoruhlu, T.S., & Nas, S.E. (2018, June). The impact of project-based learning environments on conceptual understanding: The" Recycling" concept. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching, 19*(1), *?-?*

Davey, L. (1991). Practical assessment, *research & evaluation,* https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/90882

Erol, A. (2016). *Proje yaklaşımına dayanan aile katılımlı çevre eğitimi programının 5-6 yaş çocuklarının çevreye yönelik farkındalık ve tutumlarına etkisinin incelenmesi* (Master's thesis), Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkiye

Fanchi, J. R, & Fanchi, C. J. (2011). *Energy in the 21st Century.* World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd. 5 Toh Tuck Link, Singapore 596224.

Flyvbjerg, B. (2011). Case study. *The Sage handbook of qualitative research*, *4*, 301-316.

Gillham, B. (2000). *Case Study Research Methods,* British Library Cataloguing-in-Publication Data, ISBN 0 8264 4796 I, Typeset by Paston Pre Press Ltd, Beccles, Suffolk Printed and bound in Great Britain by TJ International Ltd., Padstow, Cornwall.

Guo, X.M., Trably, E., Latrille, E., Carrère, H., & Steyer, J.P. (2010). Hydrogen production from agricultural waste by dark fermentation: A review. *International journal of hydrogen energy, 35*(19), 10660-10673. https://doi.org/10.1016/j.ijhydene.2010.03.008

Gustavsson, U., Eriksson, T., Nemati, H. M., Saad, P., Singerl, P., & Fager, C. (2012). An RF carrier bursting system using partial quantization noise cancellation. *IEEE Transactions on Circuits and Systems I,* 59(3), 515–528. https://doi.org/10.1109/TCSI.2011.2167271

Hadımoğlu, N. (2002). Etkili çevre eğitimi nasıl olmalıdır? *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 28, 1085-?.

Harman, G., & Celikler, D. (2016). Awareness of science teacher candidates about recycling concept. *Abant İzzet Baysal University Journal of Social Sciences Institute, 16*(1), 331-353.

Heale, R., & Twycross, A. (2018). What is a case study? *Evidence-Based Nursing*, *21*(1), 7–8.

Holt-giménez, E., Shattuck, A., Altieri, M., & Herren, H. (2012). We Already Grow Enough Food for 10 Billion People … and Still Can ' t End Hunger We Already Grow Enough Food for 10 Billion. 0046. https://doi.org/10.1080/10440046.2012.695331

https://www.wbcsd.org/Programs/Food-and-Nature/Food-Land-Use/Climate-Smart-Agriculture/Resources/Food-Loss-and-Waste-Accounting-and-Reporting-Standard

Imbert, E., (2010). Food Waste Valorization options: Opportinities from the bioecenomy. *Open Agriculture, 2*, 195-204.

Kadhom, M., Albayati, N., Alalwan, H., & Al-Furaiji, M. (2020). Removal of dyes by agricultural waste. *Sustainable Chemistry and Pharmacy, 16,* 100259. https://doi.org/10.1016/j.scp.2020.100259

Kumar, Y. (2021). A Study on the Management of the agricultural waste. *International Journal of Modern Agriculture, 10*(2), 2968–2976.

Lam, S., Cheng, R., & Ma, W. (2009). Teacher and student ıntrinsic motivation in project-based learning. *Instructional Science,* 37, 565-578.

Lam, S.-f., Cheng, R.W.-y., & Ma, W.Y.K. (2009). Teacher and student intrinsic motivation in project-based learning. *Instructional Science, 37*(6), 565–578. https://doi.org/10.1007/s11251-008-9070-9

Maraveas, C. (2020). Production of sustainable and biodegradable polymers from agricultural waste. *Polymers, 12*(5), 1127. https://doi.org/10.3390/polym12051127

McConnell, B. (2001). Teacher education in environmental education–does it work?. *Australian Journal of Environmental Education*, *17*, 35–39.

MoNE. (2006). *Primary education Turkish course (6, 7, 8th Grades) curriculum.* Ankara.

Miles, B., & Huberman A. M. (2009). *Qualitative data analysis.* Thousand Oaks (CA): Sage Publications Ltd.

Mudrychová, K., Houšková Beránková, M., Horáková, T., Houška, M., & Mudrychová, J. (2021). Students' processing of differently structured text materials focused on agricultural waste disposal using eye-tracking. *AGRIS on-line Papers in Economics and Informatics, 13*(665-2022-498), 85-99.

Polat, M. (2020). Change in Turkey's agricultural waste biomass energy potential. S*oil Water Magazine,* v(i), 19–24.

Rajan, K. P., Gopanna, A., & Thomas, S. P. (2019). A project-based learning (PBL) Approach involving pet recycling in chemical engineering education. *Recycling, 4*(1), 10-?.

Singh, K.K., Talat, M., & Hasan, S.H. (2006). Removal of lead from aqueous solutions by agricultural waste maize bran. *Bioresource Technology, 97*(16), 2124-2130. https://doi.org/10.1016/j.biortech.2005.09.016

Sahin, N. F., Cerrah, L., Arzu, S., & Sahin, B. (2004). Yüksek öğretimde öğrenci merkezli çevre eğitimi dersine yönelik bir uygulama. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(3), p-p

Şahinkayasi, Y., Sayginer, S., & Tepgec, M. (2017, May). *Sample applications based on project based monitoring approach: Arduino projects.* Paper presented at *the* 1st International Computer and Instructional Technologies Symposium, 24-26 May, Malatya, Türkiye.

Şama, E. (2003). Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(2), 107-p.

Uzun, N. & Sağlam, N. (2005). Orta öğretim kurumlarında çevre eğitimi ve öğretmenlerin çevre eğitim programları hakkındaki görüşleri, XIV.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı Cilt 2 (s. 573-579), Denizli, Türkiye.

Yaylak, E. (2020). A case study of the interactive social studies notebook (ESBD) application. *Education and Science, 45*(204), 65–89. http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8809

Yilmaz, A., Bozkurt, Y., & Taskin, E. (2005). Doğal kaynakların korunmasında çevre yönetiminin etkinliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 15-30

Yin, R.K. (2009). *Case study methods: Design and methods* (4th ed). Thousand Oaks: Sage Pbc.

Wang, B., Dong, F., Chen, M., Zhu, J., Tan, J., Fu, X., Wang, Y.,& Chen, Z., (2016). Environmental sciences, advances in recycling and utilization of agricultural wastes in China: Based on environmental risk, crucial pathways, ınfluencing factors, policy mechanism. ????, 31,12-17.

Wang, B., Dong, F., Chen, M., Zhu, J., Tan, J., Fu, X., ... & Chen, S. (2016). Advances in recycling and utilization of agricultural wastes in China: Based on environmental risk, crucial pathways, influencing factors, policy mechanism*. Procedia environmental sciences*, 31, 12-17.

Vaibhav, V., Vijayalakshmi, U., & Roopan, S. M. (2015). Agricultural waste as a source for the production of silica nanoparticles. *Spectrochimica Acta part A: Molecular and biomolecular spectroscopy,* 139, 515–520. http://dx.doi.org/10.1016/j.saa.2014.12.083

REFERENCES

Albattah, A., Alghofaili, Y., & Elkhediri, S. (2020). NFC technology: assessment effective of security towards protecting NFC devices & services. M. Rakbeh (Ed.), In 2020 International Conference on Computing and Information Technology (ICCIT-1441). (pp.1-5). Saudi Arabia: 9-10 Sept 2020

Alty, jL, & Rigas, D. (1998). Comunicating graphical information to blinds using music: the role of contex. Loughborough University Institutional Repository, in Proceedings of the SICHI conference on human factors in computing systems, Los Angeles California, April 18-23.

Aslan, M. G. (2022). Determining the challenges those are encountered by the teachers working at school of the visually impaıred in the teaching process of science and mathematics. Master's Thesis. Kahramanmaraş: Sütçü İmam University.

Ayvacı, H. Ş., Özbek, D., & Sevim, S. (2018). Etkileşimli tahtaların öğretime entegrasyonu konusunda öğretmen görüşlerinin belirlenmesi: Trabzon ili örneği. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 1-13.

Balletti, C., Ballarin, M., & Guerra, F. (2017). 3D printing: State of the art and future perspectives. *Journal of Cultural Heritage, 26*, 172-182.

Balletti, C., & Ballarin, M. (2019). An application of integrated 3D technologies for replicas in cultural heritage. ISPRS *International Journal of Geo-Information, 8*(6), 285. https://doi.org/10.3390/ijgi8060285

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. US: Prentice-Hall.

Boas, R. P. (2011). *Entire Functions: Entire Functions*. Academic press. https://books.google.com.tr/books?id=MVk5jCQVuiYC&lpg=PP1&ots=w0XVktYluY&dq=Boas%2C%20R.%20P.%20(2011).%20Entire%20Functions.%20New%20York%3A%20Academic%20press.%20&lr&hl=tr-&pg=PP1#v=onepage&q=Boas,%20R.%20P.%20(2011).%20Entire%20Functions.%20New%20York:%20Academic%20press.&f=false

Boydak, R. B. (2015). Concept development processes in mother tongue education of visually impaired individuals. Master's Thesis. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Brewster, S. (2017). The impact of haptic 'touching'technology on cultural applications. In *Digital applications for cultural and heritage institutions* (pp. 301-312). Routledge.

Buyurgan, S., & Demirdelen, H. (2009). Total kör bir öğrencinin öğrenmesinde dokunma, işitsel bilgilendirme, hissetme ve müze. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(3), 563-580.

Bülbül, M. Ş. (2013). What kind of material should be used when working with visually impaired students?. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi*, *1*(1), 1-11.

Cavkaytar, A., & Diken, İ. H. (2012). *Special education and those requiring special education*. Ankara: Vize Basın Yayın.

Chabbi, S., and Araar, C. (2022). RFID and NFC authentication protocol for securing a payment transaction. D. Makhlouf (Ed.), In 2022 4th International Conference on Pattern Analysis and Intelligent Systems (PAIS) (pp.1-8). Tebessa: University of Tebessa: October 2022

D'Agnano, F., Balletti, C., Guerra, F., & Vernier, P. (2015). Tooteko: A case study of augmented reality for an accessible cultural heritage. Digitization, 3D printing and sensors for an audio-tactile experience. *The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences*, 40(5W4), 207-213.

D'Angiulli, A. & Waraich, P. (2002). Enhanced tactile encoding and memory recognition in congenital blindness. *International Journal of Rehabilitation Research, 25*, 143–145

Eimer, M., (2004). Multisensory Integration: How visual dispatch experience shapes spatial perception. *Current Biology*, *14*(3), 115–117.

Enç, M. (2005). *Visually impaired, their development, adaptation and education (2. baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Ergin, A. (1998). *Instructional technology communication*. (2. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Fernandes, P.R.D.S., Jardim, J., & Lopes, M.C.D.S. (2021). The soft skills of special education teachers: Evidence from the literature. *Education Sciences*. *11*, 125-138.

Gaver, W., (1986). Using sound in computer ınterfaces, *Human Computer Interaction, 2*(2), 167-177.

Gucyeter, S., & Erdogan, S.C., (2020). Creative children in a robust learning environment: Perceptions of special education teacher candidates. *Thinking Skills and Creativity, 37*, 1-14.

Holloway, L., Marriott, K., & Butler, M. (2018). Accessible maps for the blind: Comparing 3D printed models with tactile graphics. In Proceedings of the 2018 chi conference on human factors in computing systems (pp.1-13). Montreal: 21 – 26 April 2018

JosephNg, P. S., BrandonChan, P. S., & Phan, K. Y. (2023). Implementation of smart NFC door access system for hotel room. *Applied System Innovation*, *6*(4), 67-80.

Kızılaslan, A., Zorluoğlu, S. L., Sözbilir, M., & Teke, D. (2020). Analysis of science activities developed for students with visual impairment: Matter and heat. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(1), 19-32.

Kirjavainen, T., Pulkkinen, J., & Jahnukainen, M., (2016). Special education students in transition to further education: A four-year register-based follow-up study in Finland. *Learning and Individual Differences*. *45,* 33–42

Lemons, C. J., Vaughn, S., Wexler, J., Kearns, D.M. & Sinclair, A. C. (2018). Envisioning an improved continuum of special education services for students with learning disabilities: Considering intervention intensity. *Learning Disabilities Research & Practice, 33*, 131–143.

Leporini, B., Rossetti, V., Furfari, F., Pelagatti, S., & Quarta, A. (2020). Design guidelines for an interactive 3D model as a supporting tool for exploring a cultural site by visually impaired and sighted people. *ACM Transactions on Accessible Computing (TACCESS), 13*(3), 1-39.

Okcu, B., & Sözbilir, M. (2016). "Let's make an electric motor" activity for 8th grade visually impaired students in the "Electricity in our lives" unit. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(45), 23-48.

Okcu, B. (2016). Teaching concepts related to the unit of electricity in our lives to visually impaired students in the 8th grade of primary school*.* Doctoral Thesis. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Ray, C. (2008). RFID versus barcode. *Pharmaceutical Technology, 32*, 177–178.

Rossetti, V., Furfari, F., Leporini, B., Pelagatti, S., & Quarta, A. (2018). Smart Cultural Site: An interactive 3D model accessible to people with visual impairment. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 364*(1), 012019.

Savran Gencer, A., Sevim, S., & Kaska, A. (2015). Application of Vee diagram in general biology laboratory: Longitudinal evaluation of academic achievement, self-efficacy beliefs and attitudes of science teacher candidates.. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(52), 183-202.

Sevim, S. (2007). Preparation and application of conceptual change texts on solution and chemical bonding concepts. Doctoral Thesis. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Sevim, S., & Ayvacı, H. Ş. (2012). The effect of web-based instruction on science and technology courses. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 1-19.

Shi, L., Lawson, H., Zhang, Z., & Azenkot, S. (2019). Designing interactive 3D printed models with teachers of the visually impaired. In Proceedings of the 2019 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp.1–14). Glasgow: 02 May 2019.

Soylu, H. (2004). *New approaches to science teaching.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sözbilir, Ö., Gül, Ş. Okçu, B., Yazıcı, F., Kızılaslan, A., Zorluoğlu, S. L., & Atilla, G. (2015). Trends in science education research for students with visual impairments. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 218- 241.

Teke, D. & Sözbilir, M. (2019). Teaching energy in living systems to a blind student in an inclusive classroom environment. *Chemistry Education Research and Practice*, 20(4), 890-901.

Tuncer, T. (2003). Children with visual impairments. A. Ataman (Ed.), *Children with special needs and introduction to special education* (291-311) içinde. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Ya'acob, N., Goon, M. M. M. E., Noor, M. Z. H., Yusof, A. L., & Idris, A. (2014). RFID (NFC) application employment on inventory tracking to improve security. In 2014 IEEE Symposium on Wireless Technology and Applications (ISWTA) (pp.176–181). Kota Kinabalu: 1 October 2014.

Yazıcı, F. & Sözbilir, M. (2020). Teaching cell to 6th grade students with visual impairment. *Education and Science*, 45(204), 227-250.

Zadorozhnyi, Z. M., Muravskyi, V., Shesternyak, M., & Hrytsyshyn, A. (2022). Innovative NFC-validation system for accounting of income and expenses of public transport enterprises. *Marketing İ Menedžment İnnovacij*, *1*(1), 84-93.

Zorluoğlu, S. L. & Sözbilir, M. (2017). Teaching the concept of density in insoluble liquids to visually impaired students. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 13(2), 211-231.

KAYNAKÇA

Akaygün, S. (2017). Bilim merkezi uzman eğitimi: Bilim için devam eden yolculuk. A. Güney (Ed.), *Her yönüyle bilim merkezleri* (s.123-15). İstanbul: Çizgi Kitabevi

Akın, F.N., ve Demirdöğen, B. (2023). Eğitim alanında bilim merkezleri konusunda gerçekleştirilen araştırmaların içerik analizi. *Trakya Eğitim Dergisi,13*(2), 1314-1341

Altan, M., Öz, G.K., Taner M.S. (2024). Astronomi eğitiminde akademik etkinlik örnekleri. H. Ş. Ayvacı (Ed.), *Astronomi ve uzay bilimine giriş* (s.111-140). Ankara: Pegem Yayınları

Aslan, Z., Tunca, Z., Koçer, D., Esenoğlu, H.H. (2017). 20.yılında evrene açılan penceremiz. TÜBİTAK ulusal gözlemevi kuruluş öyküsü. S.O. Selam, H. Kırbıyık, ve S. Dindar (Ed.), Ankara: Salmat Basım Yayınevi. https://tug.tubitak.gov.tr/sites/images/tug/tug_kitabi.pdf

BTYK, (2011) http://www.sp.gov.tr/upload/xSPRapor/files/D27hw+TUBITAK_2011_Faaliyet_Raporu.pdf

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.B., Akgün Ö.E., Karadeniz Ş., ve Demirel F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Yayınları

Çiv, Y.Y., Saka, Y., ve Koray, Ö. (2022). Prof. Dr. Zeki Aslan'ın değerlendirmeleri ile Türkiye'de astronomi eğitimi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 11*(3), 500-511.

Çolakoğlu, M. H. (2017). Okul ve bilim merkezi eğitimde işbirliği. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi, 2*(2), 1-24.

Durmaz, H., O. Dinçer, E., ve Osmanoğlu, A. (2017*).* Bilim şenliğinin öğretmen adaylarının fen öğretimine ve öğrencilerin fene yönelik tutumlarına etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7*(2), 364-378. https://doi.org/10.24315/trkefd.296520

Heper, S. (2023) Türkiye'deki bilim merkezleri ve bilim merkezleri için işletme modeli önerisi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1); 131 - 151

Karataş, F.Ö., Cengiz, C., Coştu, S., Yılmaz, P. ve Küçük, Z. (2017) Bilim ve teknolojiyle tanışmanın eğlenceli yolu: bilim festivalleri. A. Güney (Ed.), *Her yönüyle bilim merkezleri* (s.123-152). İstanbul: Çizgi Kitabevi

Koçak, S. (2023). Konya bilim merkezinde astronomi eğitimi ve etkinlikleri. *Turkish Journal of Astronomy and Astrophysics*, *4*(3), 483-485

Kuralay, B. (2022). *Bilim merkezlerindeki sergilerle ilişkilendirilmiş çevrimiçi atölye çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin yoğunluk konusundaki kavramsal anlama düzeylerine etkisi.* (Yüksek lisans tezi, YÖK tez no: 717008). Bursa: Uludağ Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp (E.T. 18.12.2024)

Küçük, A., ve Yıldırım, N. (2021). Okul dışı öğrenme ortamlarında işlenen insan ve çevre ünitesinin akademik başarı üzerindeki etkisi. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi, 9*(2), 205-264.

Laçin Şimşek, C. (2011). Okul dışı öğrenme ortamları ve fen eğitimi. C. Laçin-Şimşek (Ed.), *Fen öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları* (s.1-23.) Ankara: Pegem Yayınları

MEB, (2024). https://tymm.meb.gov.tr/ (E.T. 18.12.2024)

MEB, (2018). Fen bilimleri dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) *Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), Ankara* https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=325 (E.T. 19.12.2024)

MEB, Denizli-URL (2016). https://denizli.meb.gov.tr/www/yildizlar-beyaz-cennette-bulusuyor/icerik/2237#

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber.* (S. Turan, Çev.), Ankara: Nobel Yayıncılık

Öner, G. ve Öztürk, M. (2019). Okul dışı öğrenme ve öğretim mekânları olarak bilim merkezleri: Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının deneyimi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20, 1109-1135.

Saydoğan, B., Taner, M. S., Manap, Ö., Kazancı, M. S., ve Aslankan, C. (2020). Antalya kimya olimpiyatlarına katılan lise öğrencilerinin soru çözme yaklaşımlarının görsel analizi ve sınav performanslarıyla ilişkisi. International Young Researchers Student Congress; Uluslararası Genç Araştırmacılar Öğrenci Kongresi, 09-11 Aralık 2020. Burdur, Türkiye https://iyrsc.mehmetakif.edu.tr/2020/odul.php

Şen, A. İ. (2019). *Okul dışı öğrenme ortamları* A.İ Şen (Ed.). Ankara: Pegem Akademi.

Taner, M. S., Esenoğlu, H. H., Unat, Y., Özışık, T., ve Kırbıyık, H. (2020). Astronomy education and teacher training in Turkey: Brief historical overview. *Turkish Journal of Teacher Education*, *9*(2), 106-119.

Taner, M. S. (2019). Bilim merkezlerindeki astronomi materyallerinin bilim eğitimi açısından önemi.. F. Köseoğlu ve U. Kanlı (Ed.), *Okul duvarlarının ötesine öğrenme yolculuğu: Bilim-teknoloji merkezleri ve bilim müzeleri* (s.651-674). Ankara: Nobel Yayınevi

Taner, M. S. (2018). TÜBİTAK bilim toplum programları ve astronomi içerikli 4004 projelerinin eğitsel ve bilimsel değeri. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 2(1), 63-67.

Taner, M.S., Manap, Ö., ve Yetkiner, R. (2017a). Ülkemizdeki astronomi etkinliklerinin fen bilimleri programı üzerine olası etkileri. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, 1(2), 83-87.

Taner, M. S., Manap, Ö., Tunca, Z., Koçer, D., ve Aslan, Z. (2017b). Türkiye'de bilim eğitiminin geliştirilmesi açısından astronomi alanında yapılanlar: Astronomi öğretmen seminerleri (AÖS) örneği. *Anadolu Öğretmen Dergisi, 1*(1), 7-22.

TUBİTAK, (2024b). https://bilimmerkezleri.tubitak.gov.tr/Icerik/bilim-merkezlerimizin-iletisim-bilgileri-257 (E.T. 22.12.2024)

TÜBİTAK (2024a). 4003 Bilim Merkezi ve Atölye Destek Programı. 4003-B *Küçük Ölçekli Bilim Merkezi Çağrı Metni*. Bilim Toplum Başkanlığı https://bilimmerkezleri.tubitak.gov.tr/Upload/BmSingleFile/Dosya-294-629.pdf (E.T. 24.12.2024)

Unat, Y. (2003). *Astronomi.* A. Cevizci. (Ed.), *Felsefe ansiklopedisi* (Cilt.1) (s.637-639). İstanbul: Etik Yayınları.

Uluçınar Sağır, Ş., Değirmenci, S. ve Dolunay, A. (2024). Öğretmen adaylarının bazı astronomi konularındaki kavrama düzeylerinin incelenmesi. *Anadolu University Journal of Education Faculty, 8(1),* 119-141

Ünalan, Z. (2011). Bilim merkezleri. *TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi,* Ağustos, 30-41. https://bilimmerkezleri.tubitak.gov.tr/Upload/SingleFile/Dosya-497-263.pdf

URL-1: https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/bilim-ve-toplum/ulusal-destek-programlari/icerik-4007-bilim-senlikleri-destekleme-programi (E.T. 18.12.2024)

URL-2: https://tubitak.gov.tr/tr/haber/istanbulun-ilk-bilim-merkezi-bilim-uskudar-acildi (E.T. 24.12.2024)

Yalçın, H. B (2024). *Türkiye'deki okuldışı öğrenme faaliyetlerine katılma eğilimlerinin astronomi etkinlikleri özelinde incelenmesi: retrospektif bir tarama çalışması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Yetkiner, R. (2019). *Yenilenen fen bilimleri dersi öğretim programında yer alan uzay bilimleri konularının öğretiminde karşılaşılan güçlükler.* (Yüksek lisans tezi, YÖK tez no 585502). Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Yıldırım, H. İ., ve Şensoy, Ö. (2016). Bilim şenliklerinin 6. sınıf öğrencilerinin fen bilimleri dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 14(1), 23-40

REFERENCES

Bahar, M., Yener, D., Yılmaz, M., Emen, H., &Gürer, F. (2018). 2018 changes in science curriculum and integration of science technology mathematics engineering (stem). *Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of Education, 18(2), 702-73.*

Bozdağ, H. (2019). Investigation of the effects of fifth-grade students' motivation and attitudes towards science on science achievement. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(3), 720-740. https://doi.org/10.17860/mersinefd.592823

Canpolat, E., Ateş, H., & Ayyıldız, K. (2019). To what extent can prospective science teachers relate chemistry knowledge to their daily lives? *Atatürk University Kazım Karabekir Education Faculty Journal, (38), 66-84.* https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.558150

Demir, H. (2016). The environmental attitudes of pre-service elementary education teachers in terms of different variables. *Researcher Social Science Studies, 1(6), 31–31.* https://doi.org/10.18301/rss.44

Demirer, I. (2023). The effect of stem education on the understanding of chemistry concepts. *Dokuz Eylül University Buca Education Faculty Journal,* 58, 2758–2780. https://doi.org/10.53444/deubefd.1321179

Erdemir, A. & Özgür, S. (2023). A descriptive content analysis of theses investigating the nature of science in Türkiye. *Electronic Journal of Social Sciences, 22*(86), 683-713. https://doi.org/10.17755/esosder.1224389

Göktaş, O. & Atici, T. (2022). The effect of distance environmental sciences course on learning outcomes of pre-service teachers. *Gazi University Gazi Faculty of Education Journal, 42*(3), 2125-2156. https://doi.org/10.17152/gefad.1110495

Gürbüzkol, R. & Bakırcı, H. (2020). Determination of science teachers' attitudes and opinions about socioscientific issues. *Yuzuncu Yıl University, Journal of Education 17*(1), 870-893. https://doi.org/10.33711/yyuefd.751857

Han, B. & Bilican, K. (2017). Nature of science in science centers. *Trakya Education Journal*, 8(1), 1-26. https://doi.org/10.24315/trkefd.363976

Kaya, V. (2024). Türkiye'de fen eğitimi alanında bağlam (yaşam) temelli yaklaşım ile ilgili yapılmış lisansüstü tez ve makalelerin içerik analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (59), 532-570.* https://doi.org/10.53444/deubefd.1389306

Karaca, M., Armağan, F., & Bektaş, O. (2021). Educational card game example: Mitosis and meiosis. *Journal of Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education, 40*, 9-21. . https://doi.org/10.14582/duzgef.2021.173

Karamustafaoğlu, S. (2015). Investigation of pre-service teachers' inquiry skills in terms of different variables. *Journal of Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education,* 25, *347-347.* https://doi.org/10.14582/duzgef.641

Kaya, V. (2024). Content analysis of graduate theses and articles related to context (life) based approach in science education in Turkey. *Dokuz Eylül University Buca Education Faculty Journal,* 59, *532-570.* https://doi.org/10.53444/deubefd.1389306

Koca, M., Karabulut, B., & Türkoğlu, İ. (2021). ˙ Opinions of science teachers on the updated 2018 science curriculum: the case of Malatya and Diyarbakir. *Fırat University Journal of Social Sciences, 31*(2), 717-730. https://doi.org/10.18069/firatsbed.823831

Kucuk, A., & Kucuk, M. (2022). A descriptive content analysis of the papers in Turkey on engineer imagesand engineering perceptions. Z. Çizmecioglu, T. Muneer & S. Yalcinkaya (Ed.), In *International developments in engineering & technology* (pp.140-160).Istanbul: Güven Plus Group Inc. Publications

Kucuk, M., & Burkaz-Ekinci, S. (2022). Content analysis of research on sustainable development education in Turkey. S. Akdemir (Ed.), In *Sustainable development and management research* (pp.1-27). Londrina: Lambert Academic Publishing

Nacaroğlu, O. &Yildirim, T. (2021). Examination of academic risk taking tendencies of secondary school students on science laboratory studies. *Erzincan University Journal of Faculty of Education, 23*(1), 14-31. https://doi.org/10.17556/erziefd.626378

Osborne, J., Simon, S., & Collins, S. (2003). Attitudes towards science: A review of the literature and its implications. *International Journal of Science Education*, *25*(9), 1049–1079. https://doi.org/10.1080/0950069032000032199

Öztürk, Z. (2021). The effect of problem-based learning method on students' science process skills. *DokuzEylül University Buca Education Faculty Journal,* 51, 1–31. https://doi.org/10.53444/deubefd.550710

Tanel, R. (2019). Investigating the effect of science and technology laboratory applications course on self-efficacy beliefs towards science teaching. *Turkish Studies - Educational Sciences, 14*(6)*, 3391–3407.* https://doi.org/10.29228/turkishstudies.37015

Wang, Z., Chi, S. & Liu, X. (2021). Moderating effects of teacher feedback on the associations among inquiry-based science practices and students' science-related attitudes and beliefs. *International Journal of Science Education*, *43*(14), 2426–2456. https://doi.org/10.1080/09500693.2021.1968532

Yener, Y. (2023). Determining the cognitive structures of prospective primary school teachers about the concept of biology with mind maps. *Journal of Inonu University Faculty of Education, 24*(2), 1024–1044. https://doi.org/10.17679/inuefd.1201036

Yenice, N., Tunç, G., & Yavaşoğlu, N. (2018). High school students' and pre-service science teachers' generated analogy towards biology. *MuğlaSıtkıKoçman University Journal of Faculty of Education, 5*(2), 16-30. https://doi.org/10.21666/muefd.369921

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayınları

Zorluoğlu, S., Şahintürk, A., & Bağrıyanık, K. (2017). Analysis and evaluation of 2013 science curriculum outcomes according to the revised bloom taxonomy. *Bartın University Journal of Faculty of Education, 10*(1), 23-32.https://doi.org/10.14686/buefad.267190

KAYNAKÇA

Adadan, E., & Kabapınar, F. (2019). Okul dışı öğrenme ortamı olarak bilim merkezlerinde fen eğitimi: öğrenme ve öğretim. Köseoğlu, F. (Ed.), *Okul duvarlarının ötesine öğrenme yolculuğu* içinde (s.99-120). Ankara: Nobel.

Aktın, K. (2020). Sosyal bilgiler ders kitaplarında okul dışı öğrenme ortamları ve bu ortamlarda kazandırılabilecek beceriler. *International Social Sciences Studies Journal, 6*(64), 2505-2522.

Altıntaş, F. (2014). *Doğa ve toprağa yönelik hazırlanan informal öğrenme ortamının ilköğretim öğrencileri üzerine etkileri* (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Avcı, G., & Gümüş, N. (2019). Sınıf dışı eğitim etkinliklerine yönelik öğrenci görüşleri. *Turkish Studies-Educational Sciences,* 14(3), 351-377.

Aydemir, İ., & Toker Gökçe, A. (2016). Okul yöneticilerinin okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin görüşleri. *International Ejer Congress 2016,* 630-638.

Bakioğlu, B., & Karamustafaoğlu, O. (2020). Okul dışı öğrenme ortamlarının öğretim sürecinde kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *İnformal Ortamlarda Araştırmalar Dergisi,* 5(1), 80-94.

Blair, D. (2009). The child in the garden: an evaluative review of the benefits of school gardening. *Journal of Environmental Education,* 40(2), 15-38.

Braund, M., & Reiss, M. (2006). Towards a more authentic science curriculum: the contribution of out-of-school learning. *International Journal of Science Education,* 28(12), 1373-1388.

Brynjegard, S. (2001). School gardens: raising environmental awareness in children. ERIC Document Reproduction Service No ED 452 085.

Büyükkaynak, E., Ok, Z., & Aslan, O. (2016). Fen bilimleri öğretmenlerinin fen eğitiminde okul dışı öğrenme ortamlarına yönelik görüşleri. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*, 43-60.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2019). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi. 26. Baskı. Ankara.

Çakır İlhan, A. (2019). Müzeler. Şen, A.İ. (Ed.), *Okul dışı öğrenme ortamları* içinde (s.21-46). Ankara: Pegem.

Çalışkan, T., & Kapucu, S. (2021). Astronomi konusunda argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının öğrencilerin fen öğrenme anlayışlarına ve fen öğrenme yaklaşımlarına etkisi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18 (1) , 316-353.

Chmiliar, l. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Eurepas & E. Wiebe (Eds.), Encyclopedia of case study research (pp 582-583). USA: SAGE Publications.

Creswell, J. W. (2007). Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches (2. Baskı). USA: SAGE Publications.

Çavuş, R., Balçın, M. D., & Yılmaz, M. M. (2018). Bilim fuarı etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin fen ve problem çözme becerilerine yönelik algılarına etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *5*(10), 1–17.

Dohn (2013). Upper secondary students' situational ınterest: a case study of the role of a zoo visit in a biology class. *International Journal of Science Education,* 35(16), 2732-2751.

Druger, M. (1988). Science for the fun of it. A guide to informal science education. *NW, Washington: National Science Teachers Association.*

Ertaş, H., Şen, A. İ., & Parmaksızoğlu, A. (2011). Okul dışı bilimsel etkinliklerin 9. Sınıf öğrencilerinin enerji konusunu günlük hayatla ilişkilendirme düzeyine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, *5*(2), 178–198.

Eshach, H. (2007). Bridging in-school and out-of-school learning: formal, non-formal, and informal education. Journal of Science Education and Technology, 16 (2), 171–190.

Griffin, J. (1998). Learning science through practical experiences in museums. *International Journal of Science Education,* 20(6), 655-663.

Guardino, C., Hall, K.W., Wight, L. E., & Hubbuch, C. (2019). Teacher and student perceptions of an outdoor classroom. *Journal of Outdoor and Environmental Education,* 22, 113–126.

Hancock, R.D., & Algozzine, B. (2006). Doing case study research. New York: Teachers College Press.

İnce, M. C. (2017). İnformal öğrenme ortamlarının öğrencilerin fen-teknoloji-toplum-çevre ilişkisini anlamalarına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Kaptan S.(1998). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. İstanbul: Tekışık Basımevi.

Karatay, H., & Dilekçi, A. (2020). Türk dili ve edebiyatı öğretmenlerine göre okuma alışkanlığı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(4), 1269-1290.

Kartal, A., & Şeyihoğlu, A. (2020). Öğrenci bakış açısıyla sosyal bilgilerde okul dışı öğrenme ortamları bağlamında "müzeler." *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 6(1), 128–146.

Küçük, A. (2024, Kasım). *Ebeveynlerin fen bilimleri derslerine yönelik desteğinin ortaokul öğrencilerinin derslere katılımı üzerindeki etkileri*. Maarif kongresinde sunulan bildiri. Milli Eğitim Bakanlığı, Erzurum.

Kucuk, A., & Yildirim, N. (2020). The effect of out-of-school learning activities on 5th grade students' science, technology, society and environment views. *Turkish Journal of Teacher Education,* 9(1), 37-63.

Laçin Şimşek, C. (2011). Okul dışı öğrenme ortamları ve fen eğitimi. Laçin Şimşek, C. (Ed.), *Fen öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları* içinde (s.1-24). Ankara: Pegem.

Laçin Şimşek, C. (2019). Bilim merkezleri ve sınıf gezileri. Köseoğlu, F. (Ed.), *Okul duvarlarının ötesine öğrenme yolculuğu* içinde (s.265-285). Ankara: Nobel.

Melber, L. M. (2008). Informal learning and field trips: engaging students in standards- based experiences across the K-5 curriculum. Corwin Press.

Metin, D. (2009). *Yaz bilim kampında uygulanan yönlendirilmiş araştırma ve bilimin doğası etkinliklerinin ilköğretim 6. ve 7. sınıftaki çocukların bilimin doğası hakkındaki düşüncelerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis* (2nd Ed). Newbury Park, CA: Sage 10(12).

Ocak, İ., & Korkmaz, Ç. (2018). Fen bilimleri ve okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Field Education,* 4(1), 18-38.

Rennie L. J. (2014) Learning science outside of school. In: Lederman NG and Abell SK (Eds.) *Handbook of research on science education* (s.120–144). Vol. 2. New York: Routledge.

Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. Education for information, 22(2), 63-75.

Silverman, D. (2000). Doing qualitative research: a practical handbook. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

Şahin, F., & Sağlamer Yazgan, B. (2013). Araştırmaya dayalı sınıf dışı laboratuar etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi. Sakarya University Journal of Education, 3(3), 107-122.

Şen, A. İ. (2019). Okul dışı öğrenme nedir?. Şen, A.İ. (Ed.), *Okul dışı öğrenme ortamları* içinde (s.1-20). Ankara: Pegem.

Şen Yılmaz, E., & İnan Yosun, Ö. (2019). Özel gereksinimli bireyler için bilim merkezi sınır tanımayan bilim projesi örneği. Köseoğlu, F. (Ed.), *Okul Duvarlarının Ötesine Öğrenme Yolculuğu* içinde (s.333-354). Ankara: Nobel.

Şensoy, G. (2014). *Vatandaşlık bilgisi konularının öğretiminde okul dışı sahaların etkili kullanımı (Ordu İli Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Giresun Üniversitesi, Giresun.

Taner, M. S. (2019). Bilim merkezlerindeki astronomi materyallerinin bilim eğitimi açısından önemi. Köseoğlu, F. (Ed.), *Okul duvarlarının ötesine öğrenme yolculuğu* içinde (s.649-672). Ankara: Nobel.

Tatar, N., & Bağrıyanık, K. E. (2012). Fen ve teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.

Topçu, E. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde okul dışı öğrenme ortamları: öğretmen adayları ile fenomenolojik bir çalışma. *International Education Studies*, 10(7), 1–27.

Yin, R. (1984). Case study research: design and methods. (3. Basım). California: Sage Publications

Zoldosova, K., & Prokop, P. (2006). Education in the field influences children's ideas and interest toward science. *Journal of Science Education and Technology,* 15(3), 304–313. https://doi.org/10.1007/s10956-006-9017-3

KAYNAKÇA

Alimisis, D. (2012, Sept). Robotics in education & education in robotics: Shifting focus from technology to pedagogy. In David Obdrzálek (Ed.), *Proceedings of the 3rd International conference on robotics in education* (pp.7-14), Charles University, Prague, Czech Republic.

Alimisis, D., & Kynigos, C. (2009). *Constructionism and Robotics in education*. In Alimisis, D. (Ed.), Teacher education on robotic-enhanced constructivist pedagogical methods (pp. 11-26). ASPETE, Athens

Ball, C., Huang, K.-T., Cotten, S. R., & Rikard, R. V. (2017). Pressurizing the STEM pipeline: An expectancy-value theory analysis of youths' STEM attitudes. *Journal of Science Education and Technology, 26*(4), 372–382. https://doi.org/10.1007/s10956-017-9685-1

Bandura, A. (1994). *Self-efficacy*. In V. S. Ramachaudran (Ed.), Encyclopedia of human behavior (Vol. 4), (pp. 71-81). New York: Academic Press

Belland, B. (2009). Using the theory of habitus to move beyond the study of barriers to technology integration. *Computers & Education, 52*(2), 353-364.

Bers, M., & Portsmore, M. (2006). Teaching partnerships: early childhood and engineering students teaching math and science through robotics. *Journal of Science Education and Technology 14*(1), 59–73.

Bers, M.U., Flannery, L., Kazakoff, E.R., & Sullivan, A. (2014). Computational thinking and tinkering: Exploration of an early childhood robotics curriculum. *Computers & Education, 7*(2), 145–157. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.10.020

Boz, T., & Allexsaht-Snider, M. (2023). Implementing and sustaining coding and robotics practices in rural elementary school districts: An activity theory perspective. *Journal of Research on Technology in Education*, *56*(6), 769–787. https://doi.org/10.1080/15391523.2023.2221870

Chen, Y., & Chang, C. (2018). The Impact of an integrated robotics STEM course with a sailboat topic on high school students' perceptions of ıntegrative STEM, interest, and career orientation, URASIA *Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 14*(12), 1-19, https://doi.org/10.29333/ejmste/94314

Çınar, S. (2017). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretim materyali olarak robotik teknoloji kullanımı ile ilgili düşünceleri.* D. Köksal (Ed.), VII. Uluslararası eğitimde araştırmalar kongresi içinde (s. 437- 442). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Çınar, S. (2020). Fen bilimleri öğretmen adaylarına yönelik eğitsel robotik destekli STEM kursu. *Turkish Studies, 15*(7), 2853-2875. https://dx.doi.org/10.7827/

Demo, G.B., Moro, M., Pina, A., & Arlegui, A. (2012). *In and out of the school activities implementing IBSE and constructionist learning methodologies by means of robotics*. In B. S. Barker, G. Nugent, N. Grandgenett ve V. Adamchuk (Edt.), Robots in K-12 education: A new technology for learning (pp. 66-92), Hershey PA: IGI Global.

Dugger, W. E. (2010, Dec). *Evolution of STEM in the United States.* Paper presented at the 6th Biennial International Conference on Technology Education Research on Dec 8-11, 2010, Australia.

Eguchi, A. (2016). RoboCupJunior for promoting STEM education, 21st century skills, and technological advancement through robotics competition. *Robotics and Autonomous Systems, 75*(B), 692–699.

Erdem, A. (2019). Robotics training of science and arts center teachers: Suleymanpasa/Tekirdag case. *Journal of Education and Training Studies. 7*(7), 50-61.

Erten, E. (2019). *Kodlama ve robotik öğretimi üzerine bir durum çalışması* (Yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Fatsa, Ö. F. & Turan, Z. (2022). Eğitsel robotik setlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Instructional Technology and Lifelong Learning,3*(2), 144-175. https://doi.org/10.52911/itall.1201609

Guzey, S. S., Moore, T. J., & Harwell, M. (2016). Building up STEM: An analysis of teacher-developed engineering design-based STEM integration curricular materials. *Journal of Pre-College Engineering Education Research, 6*(1), Article 2.

Hadjiachilleos, S., Avraamidou, L. & Papastavrou, S. (2013). The use of Lego technologies in elementary teacher preparation. *Journal of Science Education and Technology, 22*(5), 614-629.

Jaipal-Jamani, K., & Angeli, C. (2017). Effect of robotics on elementary preservice teachers' self-efficacy, science learning, and computational thinking. *Journal of Science Education and Technology, 26*(2), 175-192.

Jormanainen, I., Zhang, Y., Kinshuk, K., Sutinen, E. (2007) Pedagogical Agents for Teacher Intervention in Educational Robotics Classes: Implementation Issues. In Proceedings of the 2007 First IEEE International Workshop on Digital Game and Intelligent Toy Enhanced Learning (DIGITEL'07), Jhongli, Taiwan, 26–28 March 2007; pp. 49–56. Available online: **https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/4148831** (accessed on 3 October 2024).

Karim, M.E., Lemaignan, S., & Mondada, F. (2015). A review: Can robots reshape K-12 STEM education? 2015 IEEE International Workshop on Advanced Robotics and its Social Impacts (ARSO 2015), Lyon, France,.

Karp, T., & Maloney, P. (2013). Exciting young students in grades K-8 about STEM through an afterschool robotics challenge. *American Journal of Engineering Education,* 4, 39–54. https://doi.org/10.19030/ajee.v4i1.7857.

Kay, J.S., Moss, J.G., Engelman, S., & McKlin, T. (2014). *Sneaking in through the back door: Introducing K-12 teachers to robot programming.* In Proceedings of the 45th ACM Technical Symposium on Computer Science Education (pp. 499-504). New York, NY, USA: ACM.

Kee, D. (2011) Educational Robotics—Primary and SecondaryEducation [Industrial Activities]. *Robotics & Automation Magazine,18*(4),16 -19.

Khanlari, A., & Kiaie, F.M. (2015, July). *Using robotics for STEM education in primary/elementary schools: Teachers' perceptions*, The 10th International Conference on Computer Science & Education (ICCSE 2015), July 22-24, 2015. Cambridge University, UK.

Khanlari, A. (2014). *Teachers' perceptions of using robotics in primary/elementary schools in Newfoundland and Labrador* (Masters thesis). Canada: Memorial University of Newfoundland. Available at: https://research.library.mun.ca/8068/.

Kim, C., Kim, D., Yuan, J., Hill, R.B., Doshi, P., & Thai, C.N. (2015). Robotics to promote elementary education pre-service teachers' STEM engagement, learning, and teaching. *Computers & Education, 9*(1),14-31.

Kim, S. & Lee Y. (2014) The effect of robot programming education on attitudes towards robots. *Indian Journal of Science and Technology, 9*(24), 1–11. https://doi.org/10.17485/ijst/2016/v9i24/96104

Mubin, O., Stevens, C. J., Shahid, S., Mahmud, A. Al, & Dong, J.-J. (2013). A review of the applicability of robots in education. *Technology for Education and Learning, 1*(1), 1–7. https://doi.org/10.2316/journal.209.2013.1.209-0015

Nadelson, L. S., & Seifert, A. L. (2017). Integrated STEM defined: Contexts, challenges, and the future. *The Journal of Educational Research*, *110*(3), 221–223. https://doi.org/10.1080/00220671.2017.1289775

Ortiz, A.M., Bos, B., & Smith, S. (2015). The power of educational robotics as an integrated STEM learning experience in teacher preparation programs. *Journal of College Science Teaching, 44*(5), 42-47.

Perritt, D.C. (2010). Including professional practice in professional development while improving middle school teaching in math. *National Teacher Education Journal, 3*(3), 73-76.

Sullivan, F.S., & Moriarty, M.A. (2009). Robotics and discovery learning: Pedagogical Beliefs, teacher practice, and technology integration. *Technology and Teacher Education, 17*(1), 109-142.

Sungur-Gul, K. & Tasar, M. F. (2023). The design, implementation, and evaluation of aSTEM education course for pre-service science teachers. *Journal of Education in Science, Environment and Health, 9*(2), 85-100. https://doi.org/10.55549/jeseh.1272793

Whitehead, S. H. (2010). *Relationship of robotic implementation on changes in middle school students" beliefs and interest toward science, technology, engineering and mathematics* (Unpublished doctoral dissertation). Indiana University, Indiana

Editör:
Doç. Dr. Esra Demir Öztürk

Okul Öncesi Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II

Editör: Doç. Dr. Esra Demir Öztürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-019-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II

Editör: Doç. Dr. Esra Demir Öztürk
VI+102 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-019-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alat, Z., Akgümüş, Ö., & Cavali, D. (2012). Okul öncesi eğitimde açık hava etkinliklerine yönelik öğretmen tutum ve uygulamaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 47-62.

Başar, M. A. (2000). İlköğretim okullarının işgören ve fiziki olanakları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 8, 1-7.

Demir Öztürk, E., Atmaca, F. ve Kuru, G. (2020). Öğretmen ve okul yöneticisi perspektifinden dış mekân oyun alanları. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 9(3), 1273-1287.

Duque, I., Martins, M. L., & Clemente, F. M. (2016). Outdoor play and interaction skills in early childhood education: Approaching for measuring using social network analysis. *Journal of Physical Education and Sport,* 16(4), 1266-1272. https://doi.org/10.7752/jpes.2016.04202

Gillies, R. M. (2007). *Cooperative learning: Integrating theory and practice*. Sage.

Gürkan, T. (1978). Ana sınıfı öğretmenlerinin okul öncesi eğitime ilişkin sorunları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 11, 95-114.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning.* Allyn & Bacon.

Kandır, A., & Çatlık, İ. (2006). Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin okullarının fiziksel koşullarına ve sınıflarındaki ilgi köşelerinin özelliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Mesleki Eğitim Dergisi,* 8(15), 40-62.

Kuru, G., Demir Öztürk, E. & Atmaca, F. (2020).A Field of learning and living: Suitability of school gardens for children. İlköğretim Online - Elementary Education Online, 2020; 19 (3): pp. 1450-1464. doi:10.17051/ilkonline.2020.730955

Lin, T. W., & Kuo, Y. M. (2013). Exercise benefits brain function: The monoamine connection. B*rain Sciences,* 3(1), 39-53. https://doi.org/10.3390/brainsci3010039

Marston, K. (2021). Play-based learning for young students. S*chool of Education and Leadership Student Capstone Projects*, 615. https://digitalcommons.hamline.edu/hse_cp/615

National Association for Sport and Physical Education. (2009). *Active start: A statement of physical activity guidelines for children from birth to age 5*. American Alliance for Health, Physical Education, Recreation, and Dance.

Prohaska, T. R., & Peters, K. E. (2007). Physical activity and cognitive functioning: Translating research to practice with a public health approach. *Alzheimer's & Dementia,* 3(2), S58-S64. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2007.01.015

Sener, T. (2006). The children and architecture project in Turkey. *Children Youth and Environments,* 16(2), 191-206.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice.* Allyn & Bacon.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023, May 18). Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2022-49685

KAYNAKÇA

Akdemir, T. (2023). 2000 Yılından önce (Y kuşağı) ve sonra (Z kuşağı) doğan çocuklarda aile içi verilen görev ve sorumluluklar ve teknolojinin etkisi, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, *9*(70):3890-3896. doi: http://dx.doi.org/10.29228/JOSH AS.73308

Akyol, Ç.C., Sumbas, E. (2023). Sosyal medyada ebeveyn olmak: babalar nerede*? Abant Sosyal Bilimler Dergisi. 23*(3): 1282-1292, doi: 10.11616/asbi.1265506

Andreasson, J. & Johansson, T. (2016). Global narratives of fatherhood*. Fathering and masculinity on the Internet, International Review of Sociology*, *26*(3), 482-496, DOI: 10.1080/03906701.2016.1191245.

Aral, N., Keskin, A.D. (2018). Examining 0-6 year olds' use of technological devices from parents' points of view. *Addicta: The Turkish Journal on Addiction, 5*(2), 317-348. doi:http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2018.5.2.0054

Bayzan, Ş. (2009). Türkiye ve dünyada internet yasaklarına, sansüre ve zararlı içeriğe karşı yaptırım ve uygulamalara genel bir bakış. *11. Akademik Bilişim Konferansı.* Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. (2024, 31 Kasım). https://internet.btk.gov.tr/internetin-riskleri-ve-zararlari.

Çavuşoğlu, Ç. (2022*). Yeni medyada hayran ve katılımcı kültür bağlamında babalık temsilleri* (Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir Öztürk, E.& Coşanay, B. (2020).Relationship between boredom of preschool teacher candidates and mobile phone deprivations.*The Journal of International Social Research*, 13(70),713-720.

Gedik, Ç. (2023). *Dijital ebeveynlik becerilerine yönelik veli ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Gökaliler, E., Özer, A. (2019). Baba 2.0: Dijital dönüşüm ile değişen baba rolü üzerine bir araştırma. Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (48), 388-403

Haberli, M. (2023). Dijital çağda aile: Ebeveynleriyle ilişkisi çerçevesinde gençlik ve din. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 7*(3), 374-389. doi: https://doi.org/10.32711/tiad.1245065

Javier, S.P. (2015). Emotions and digital technologies: mapping the field of research in media studies. doi: 10.13140/RG.2.2.31240.62729.

Kara, S. (2017). Teknoloji ve toplumsal değişim ilişkisinin sosyal inşa kuramı bağlamında incelenmesi, *Dört Öge*, *4*(8), 117-131.

Küçükvardar, M., Aslan, A. (2021). Dijitalleşmenin ekonomik, teknolojik, toplumsal ve etik etkilerinin uluslararası raporlar üzerinden analizi, *8*(14), 21-38, doi:10.21645/intermedia.2021.99

Morva, O., Ünlü, G D. (2021). Babalık da yaparım kariyer de! Blogger babalar ve erkekliğin kurucu rollerinden babalık üzerine. *Kültürel çalışmalar dergisi, 8*(1), 227-245.

Okan Gökten, P. (2018). Karanlıkta üretim: yeniçağda maliyetin kapsamı. *World of accounting science,* 880-897.

Özgün, Ö. (2015). Çocuk Gelişimi Kuramları. Turan, F., Yükselen, A.İ.(Ed.), Her yönüyle okul öncesi eğitim çocuk gelişimi bebeklik döneminde gelişim 1 içinde (s. 38). Hedef Yayıncılık ve Mühendislik.

Perrin, D.G. (2011). Technological revolution in education – part 5. ınternational journal of ınstructional technology and distance learning, *9*(1), 1-3.

Scheibling, C. (2020). Real heroes care": How dad bloggers are reconstructing fatherhood and masculinities, *Men and Masculinities*, *23*(1) 3-19. doi. org/10.1177/1097184X18816506

Yazıt, H. (ed), Köktürk, N. (ed) (2023). Sosyal bilimler üzerine araştırmalar-VIII. *Özgür Publications*. doi: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub239. License: CC-BY-NC 4.0

Zomer, N. R., & Kay, R. H. (2018). Technology use in early childhood education. *Journal of Educational Informatics, 1*(1), 1-25. doi:10.51357/jei.v1i1.45

KAYNAKLAR

Adıgüzel, T., Kaya, M. H. ve Cansu, F. K. (2023). Revolutionizing education with AI: Exploring the transformative potential of ChatGPT. *Contemporary Educational Technology* 15(3), ep429

Aleedy, M., Atwell, E. & Meshoul, S. (2022). Using AI Chatbots in Education: Recent Advances Challenges and Use Case. In *Artificial Intelligence and Sustainable Computing: Proceedings of ICSISCET 2021* (pp. 661-675). https://doi.org/10.1007/978-981-19-1653-3_50

Benjamin, R. (2019). *Race after technology*. Polity.

Berk, L.E. (2020). *Bebekler ve çocuklar doğum öncesinden orta çocukluğa (Infants and Children Prenatal Throught Middle Childhood)* (7. Basımdan çeviri. Çev. Ed. N. Işıkoğlu Erdoğan*)*. Ankara: Nobel Yayınevi

Biamonte, J., Wittek, P., Pancotti, N., Rebentrost, P., Wiebe, N., & Lloyd, S. (2017). Quantum machine learning. *Nature*, 549(7671), 195- 202 https://doi.org/10.1038/nature23474

Buchanan, B. G. (2005). A (very) brief history of artificial intelligence. *AI Magazine*, 26(4), 53-60. https://doi.org/10.1609/aimag.v26i4.1848

Burgsteiner, H., Kandlhofer, M., & Steinbauer, G. (2016, March). Irobot: Teaching the basics of artificial intelligence in high schools. *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence, 30*(1), 4126–4127.

Campbell, M., Hoane Jr, A. J., & Hsu, F. H. (2002). Deep blue. *Artificial intelligence*, *134*(1-2), 57-83.

Campolo, A.& Crawford, K. (2020). Enchanted determinism. *Engaging Science, Technology and Society*, *6*(1), 1–19. https://doi.org/10.17351/ests2020.277

Chen, H., Li, L. & Chen, Y. (2021). Explore success factors that impact artificial intelligence adoption on telecom industry in China. *Journal of Management Analytics,* 8(1), 36–68. https:// doi.org/10.1080/23270012.2020.1852895

Ciechanowski, L., Przegalinska, A., Magnuski, M., & Gloor, P. (2019). In the shades of the uncanny valley: An experimental study of human–chatbot interaction. *Future Generation Computer Systems, 92*, 539-548. https://doi.org/10.1016/j.future.2018.01.055

Clarizia, F., Colace, F., Lombardi, M., Pascale, F., & Santaniello, D. (2018). Chatbot: An education support system for student. *International symposium on cyberspace safety and security*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-01689-0_23

Copeland, J. (1998). *Artificial intelligence: A philosophical introduction.* Oxford: Blackwell Publishers.

Coşkun, F., & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekânın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *54*(3), 947-966.

Coursera. (2024, May 16). The history of AI: A timeline of artificial intelligence. https://www.coursera.org/articles/history-of-ai adresinden 11 Ekim 2024 tarihinde edinilmiştir.

Crevier, D. (1993). *AI: The tumultuous history of the search for artificial intelligence.* New York: Basic Books.

Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. OPUS International. *Journal of Society Researches, 18(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı),* 4225-4268. https://doi.org/10.26466/opus.911444

Demir Öztürk, E.& Coşanay, B. (2020).Relationship between boredom of preschool teacher candidates and mobile phone deprivations.The Journal of International Social Research, 13(70),713-720.

Dha.com.tr (2024) https://www.dha.com.tr/teknoloji/2024-yapay-zekanin-kesiften-uygulamaya-gectigi-yil-olacak-2394609 adresinden 15 ekim 2024 tarihinde edinilmiştir.

Druga, S., Williams, R., Breazeal, C., & Resnick, M. (2017). Hey Google, is it OK if I eat you?: Initial explorations in child-agent interaction. Proceedings of the 2017 Conference on Interaction Design and Children, 595–600. https://doi.org/10.1145/3078072.3084330

Ertel, W. (2018). *Introduction to artificial intelligence*. Springer.

Feathers, T. (2020). Facial recognition company lied to school district about its racist tech. *Vice Motherboard*, 2 December. https://www.vice.com/en/article/qjpkmx/fac-recognition-company-lied-to-school-district-about -its-racist-tech

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT Press.

Günay, D. ve Şişman, B. (2019). Bilgi ve eğitim teknolojileri okuryazarlığı. A. D. Öğretir-Özçelik ve M. N. Tuğluk (Ed.), *Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri içinde* (ss. 257-275). Ankara: Pegem Akademi.

Haenlein, M., & Kaplan, A. (2019). A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence. *California management review*, *61*(4), 5-14.

Hao, K. (2020 April 2). AI can't predict how a child's life will turn out even with a ton of data. *MIT Technology Review*. Online article.

Hebb, D. O. (1949). The organization of behavior: A neuropsychological theory. New York, NY: John Wiley.

Holmes, W., Bialik, M. & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education.* Boston: Center for Curriculum Redesign.

Kaplan-Berkley, S. (2022). Digital tools and streaming media converge to inspire social interactions of generation alpha. *International Journal of Early Childhood,* 54(2), 185-201. https://doi.org/10.1007/s13158-021-00301-y

Kewalramani, S., Kidman, G., & Palaiologou, I. (2021). Using artificial intelligence (AI)-interfaced robotic toys in early childhood settings: A case for children's inquiry literacy. *European Early Childhood Education Research Journal,* 29 (5), 652–668. https://doi.org/10.1080/1350293X.2021.1968458

Komalavalli, K., Hemalatha, R. & Dhanalakshmi, S. (2020). A survey of artificial intelligence in smart phones and its applications among the students of higher education in and around Chennai City. *Shanlax Internatıonal Journal of Education,* 8(3), 89-95.

Leme Lopes, A. P. (2023). Artificial history? Inquiring ChatGPT on historiography. *Rethinking History*, *27*(4), 709–749. https://doi.org/10.1080/13642529.2023.2234227

Lin, P., Van Brummelen, J., Lukin, G., Williams, R., & Breazeal, C. (2020). Zhorai: Designing a conversational agent for chil- dren to explore machine learning concepts. Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence, 34(9), 13381– 13388. https://doi.org/10.1609/aaai.v34i09.7061

Long, D., & Magerko, B. (2020, April). What is AI literacy? Competencies and design considerations. In *Proceedings of the 2020 CHI conference on human factors in computing systems* (pp. 1–16).

Lu, Y. (2019). Artificial intelligence: A survey on evolution, models, applications and future trends. *Journal of Management Analytics,* 6(1), 1–29. https://doi.org/10.1080/23270012.2019.157 0365

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., & Shannon, C. E. (2006). A proposal for the dartmouth summer research project on artificial intelligence, august 31, 1955. *AI magazine*, *27*(4), 12-12.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2024). Okul öncesi eğitim programı. https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogra mi.pdf 19 Kasım 2024 tarihinde edinilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Eğitimde yapay zekâ uygulamaları uluslararası forumu raporu. https://yegitek.meb.gov.tr/ adresinden 12 Eylül 2024 tarihinde edinilmiştir.

Mitchell, M. (2021). *Why AI is harder than we think*. Online paper. Cornell University. https://doi.org/10.48550/ arXiv.2104.12871

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Chu, K. W. S. ve Qiao, M. S. (2021). AI literacy: Definition, teaching, evaluation and ethical issues. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology,* 58(1), 504–509. https://doi.org/10.1002/pra2.487

Okonkwo, C. W., & Ade-Ibijola, A. (2020). Python-bot: A chatbot for teaching python programming. *Engineering Letters, 29*(1), 25-35.

Pasquale, F. (2020). *New laws of robotics*. Harvard University Press.

Qu, J., Zhao, Y., & Xie, Y. (2022). Artificial intelligence leads the reform of education models. *Systems Research and Behavioral Science,* 39(3), 581–588. https://doi.org/10.1002/ sres.2864

Roschelle, J., Lester, J., & Fusco, J. (2020). AI and the Future of Learning: Expert Panel Report. *Digital Promise*.

Russell, S., & Norvig, P. (2016). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson.

Russell, S. (2021). The history and future of AI. *Oxford Review of Economic Policy*, *37*(3), 509-520.

Salganik, M., Lundberg, I., Kindel, A., Ahearn, C., Al-Ghoneim, K., Almaatouq, A., & Altschul, D. (2020). Measuring the predictability of life outcomes with a scientific mass collaboration. *Proceedings of the National Academy of Sciences.* www.pnas.org/content/117/15/8398, *117*, 8398–8403.

Santrock, (2021). *Çocuk Gelişimi.* (A. Güre, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Selwyn, N. (2016). *Is technology good for education?* Malden, Polity Press.

Selwyn, N. (2022). The future of AI and education: Some cautionary notes. *European Journal of Education*, *57*(4), 620-631.

Shamir, G., & Levin, I. (2022). Teaching machine learning in elementary school. International *Journal of Child-Computer Interaction,* 31, 100415. https://doi.org/10.1016/j.ijcci.2021.100415

Slimi, Z., & Carballido, B. V. (2023). Navigating the Ethical Challenges of Artificial Intelligence in Higher Education: An Analysis of Seven Global AI Ethics Policies. *TEM Journal*, *12*(2).

Su, J., Guo, K., Chen, X., & Chu, S. K. W. (2023). Teaching artificial intelligence in K-12 classrooms: a scoping review. *Interactive Learning Environments,* 1–20.

Su, J., Ng, D. T. K., & Chu, S. K. W. (2023). Artificial intelligence (AI) literacy in early childhood education: The challenges and opportunities. *Computers and Education: Artificial Intelligence,* 4, 100124.

Su, J., & Yang, W. (2023). Artificial Intelligence (AI) literacy in early childhood education: an intervention study in Hong Kong. *Interactive Learning Environments*, *32*(9), 5494–5508. https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2217864

Su, J., & Zhong, Y. (2022). Artificial intelligence (AI) in early childhood education: Curriculum design and future directions. Computers and Education: Artificial Intelligence, 3, 100072. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100072

Şirin, S. (2021). Okul öncesi dönem neden bu kadar önemli. E. Aktan Acar (Ed). *Okul öncesi eğitimine giriş.* Ankara: Nobel Yayıncılık

Trawick-Smith, J. W. (2017). *Erken çocukluk döneminde gelişim: Çok kültürlü bir bakış açısı* (B. Akman, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Turing, A. M. (2009). *Computing machinery and intelligence* . Springer Netherlands.

Webofcience.com, (2024) https://www.webofscience.com/wos/woscc/summary/50a5d7b8-39a6-4de9-b8ba-8b5b69a96fbc-0121039194/relevance/ adresinden 7 Kasım 2024 tarihinde edinilmiştir.

Williams, R., Park, H. W., & Breazeal, C. (2019). A is for Artificial Intelligence: The impact of artificial intelligence activities on young children's perceptions of robots. In *CHI Conference on Human Factors in Computing Systems Proceedings* (Article 4). ACM. https://doi.org/10.1145/3290605.3300677

Williams, R., Park, H. W., Oh, L., & Breazeal, C. (2019). Popbots: Designing an artificial intelligence curriculum for early childhood education. Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence, 33(01), 9729–9736. https://doi.org/10.1609/aaai.v33i01.33019729

Xu, G. B. (2016). Analysis of 'three-year implementation plan of 'Internet plus' artificial intelligence'. *China Internet*, 12, 39–343.

Yang, W. (2022). Artificial Intelligence education for young children: Why, what, and how in curriculum design and implementation. Computers and Education: Artificial Intelligence, 3, 100061. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100061

Yıldızhan-Bora, B. (2024). *Alfa kuşağına atfedilen dört becerinin erken çocukluk dönemi kapsamında araştırılması: Dijital okuryazarlık, problem çözme ve eleştirel düşünme, yaraticilik, iş birliği.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Zhiming, Y., Xiaxia, T., Xuan, Q., Fei, Z., & Yuanmei, D. (2017). The connotations, key technologies and application trends of educational artificial intelligence (EAI): Interpretation and analysis of the two reports entitled 'preparing for the future of artificial intelligence' and 'the National Artificial Intelligence Research and Development Strategic Plan'. Journal of Distance Education, 1, 26–35.

KAYNAKÇA

Akkaya, A. (2023). 2018 ve 2023 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Kapadokya Eğitim Dergisi,* 4(1), 60-69.

Arseven, İ ve Orhan, A.T. (2019). Okul Deneyimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi ve Alternatif Program Önerisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 47, 461-490.

Arslan, S. ve İlkay, N. (2015).Okulöncesi Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 22-32.

Aslan, S. (2019). An Analysis of Prospective Teachers' Curriculum Literacy Levels in Terms of Reading and Writing. *Universal Journal of Educational Research,* 7(4), 973-979.

Aslan, S. ve Gürlen, E. (2019). Ortaokul Öğretmenlerinin Program Okuryazarlık Düzeyleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 20(1), 171-186.

Ata Doğan S. ve Cür Turkan, S. (2024). Öğretmenlerin Güncellenen Okul Öncesi Eğitim Programını (2024) Uygulamaya Yönelik Hazırbulunuşlukları, İhtiyaçları ve İstekleri. İçinde A. Çoruk (Editör). 3. Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi (ss.163). Çanakkale: 9-12 Mayıs 2024.

Aydın, D. ve Tuğluk, M.N. (2022). Uyarlama Eğitim Programı'nın Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma İle İlgili Düşünceleri, Tutumları ve Endişeleri Üzerindeki Etkisinin Karşılaştırılması. Milli Eğitim, 51(234), 1327-1342.

Aydın, E., Adıgüzel, S. ve Ünsever, Ö. (2024). Okul Öncesinde Bağımsız Öğrenmenin Desteklenmesi: Eğitim Programı ve Öğretmen Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 61, 2571-2606.

Baltacı, A. (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 231-274.

Baran, M., Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Okul Öncesi Yapılarındaki Kullanıcı Gereksinimleri. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 27-44.

Bolat, Y. (2017). Eğitim Programı Okuryazarlığı Kavramı ve Eğitim Programı Okuryazarlığı Ölçeği. *Turkish Studies,* 12(18), 121-138.

Bruns, A.D. ve Mogharberran, C.C. (2009). The Gap Between Beliefs and Practices: Early Childhood Practitioners' Perceptions about Inclusion. *Journal of Research in Childhood Education*, 21(3), 229-241.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Pegem Akademi Yayıncılık.

Cömert, S. (2004). Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkında Öğretmen Görüşleri ve Uygulamaları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 7, 135-150.

Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches.*Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Çağlayan, İ., Nalan Kuru, N., Apak, Y.M. ve Karakaya, C. (2023). Türkiye'de Yayınlanan Okul Öncesi Eğitim Programları Hakkında Yapılan Araştırmaların Eğilimleri. *Trakya Eğitim Dergisi,* 13(1), 753-769.

Çetinkaya, S. ve Tabak, S. (2019). Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Okuryazarlık Yeterlilikleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 296-309.

Çivik, S.P., Ünüvar, P. ve Soylu, B. (2015). Pre-school Education Teacher's Opinion about the Implementation of 2013 Pre-school Education Program. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 174, 693-698.

Çolak, B. ve Güven, S. (2020). Okul Öncesi Eğitimin Çocukların Bilişsel, Duygusal ve Sosyal Gelişimindeki Rolü. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 45(202), 209-222.

Demir, M.K. ve Güler, M. (2012). Okul Öncesi Eğitimin Çocukların Bilişsel ve Sosyal Gelişimine Etkileri. *Eğitim ve Bilim,* 37(163), 58-73.

Demir, E. ve Toraman, Ç. (2021). Öğretmenlerin Eğitim programı Okuryazarlığı Düzeyleri. *Trakya Eğitim Dergisi,* 11(3), 1516-1528.

Dilek, H. (2018). Türkiye'deki Okul Öncesi Eğitim Programı Güncellemesi: Öğretmenlerin Güncelleme Hakkındaki İlk Görüşleri Nelerdir? *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(2), 1745-1766.

Erdem, A.R. ve Demirel, Ö. (2007). Öğretmenlerin Program Geliştirme Sürecindeki Rolleri ve Sorumlulukları. *Eğitim ve Bilim,* 32(145), 45-54.

Gülay Ogelman, H. ve Sarıkaya, R. (2022). Okul Öncesi Eğitimin Dil Gelişimine Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 27(1), 67-80.

Güler, T. ve Akman, B. (2013). Okul Öncesi Eğitim Programlarının Gelişimi. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 38(170), 247-261.

Gürkan, T. ve Koran, N. (2014). 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programının Çocuğun Katılım Hakkına Yer Verme Durumu Açısından İncelenmesi. *Journal of Teacher Education and Educators,* 3(2), 203-226.

Güven, Y. ve Akyüz, G. (2018). Okul Öncesi Eğitimin Çocuk Gelişimine Katkıları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi,* 17(3), 45-60.

Güven, G ve Azkeskin, K. (2010). Erken Çocukluk Eğitimi ve Okul Öncesi Eğitim. İçinde H. İbrahim Diken (Editör), *Erken Çocukluk Eğitimi (s. 2-50).* Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Güven, Y. (2024). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Etkileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(1), 14-28.

Hotaman, D. (2010). Demokratik eğitim: Demokratik bir eğitim programı. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3(1), 29-42.

Huang, H.H. ve Diamond, K.E. (2009). Early Childhood Teachers' Ideas about Including Children with Disabilities in Programs Designed for Typically Developing Children. *International Journal of Disability, Development and Education*, 56(2), 169-182.

Johnson, A. (2015). Understanding and Implementing New Education Programs: Challenges and Strategies. *Journal of Educational Research,* 40(2), 211-228.

Kahramanoğlu, R. (2019). Öğretmenlerin Öğretim Programı Okuryazarlığına Yönelik Yeterlik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme. *Journal of International Social Research,* 12(65), 827-840.

Kale, M., Sığırtmaç, A.D., Nur, İ. ve Abbak, B.S. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi Uygulamalarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi,* 1(2), 35-45.

Kandır, A. ve Kurt, F. (2010). *Proje Temelli Okul Öncesi Eğitim Programı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Kandır, A., Özbey, S. ve İnal, G. (2010). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğretim programını Planlama ve Uygulamada Karşılaştıkları Güçlüklerin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(6), 373-387

Kandır, A., Özbey, S. ve İnci, A.S. (2017). Okul Öncesi Dönemde Çocukların Gelişimsel İhtiyaçları ve Okul Öncesi Eğitimin Amaçları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 32(1), 123-140.

Karagöz, M. (2019). MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programının Uygulamaya İlişkin Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kardeş, S. (2020). Okul Öncesi Eğitim Programının 21. Yüzyıl Becerileri ve STEAM Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama,* 16(2), 109-119.

Karip, E. ve Akman, B. (2016). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 41(186), 97-111.

Kaya, Ü.Ü (2024). Türkiye'de Eğitim Programlarının Evrimi ve Karşılaştırmalı Analizi. İçinde İ. Erpay ve E.R. Ağayev (Editörler). 2. Bilsel Uluslararası Gordion Bilimsel Araştırmalar Kongresi (416-438). Ankara: 9-10 Mart 2024.

Köklü, Ö. ve Bozkurt, A. (2019). The Role of Teachers in Implementing Curriculum: What Influences Their Practices? *International Journal of Curriculum and Instructional Studies,* 9(2), 113-129.

Köksal, O., Balaban Dağal, A. Ve Duman, A. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi. *International Journal of Social Science,* 46(4), 379-394.

Kuru Turaşlı, N. (2012). Okul Öncesi Eğitimin Tanımı Kapsamı ve Önemi. İçinde G. Haktanır (Editör), *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (s. 1-23). Ankara: Anı Yayıncılık.

Merriam, S. B. (2009). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. San Francisco, CA:

Jossey-Bass.

Milli Eğitim Bakanlığı (2024a). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (2024b). Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?-MevzuatNo=19942&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5, (E.T.:19.11.2024).

Oktay, A. (1990). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2, 151-160.

Oktay, A. (2010). *Okul Öncesi Eğitime Giriş.* İstanbul: Epsilon Yayınları.

Organisation for Economic Co-Operation and Development (OECD), (2023). Education at a Glance 2023. https://www.oecd.org/en/publications/education-at-a-glance-2023_e13bef63-en.html, (E.T.: 5.11.2024).

Özdemir, S.M. (2012). Eğitim Programı Kavramına İlişkin Öğretmen Adaylarının Metaforik Algıları. *Journal of Theoretical Educational Science*, 5(3), 369-393.

Özsırkıntı, D., Akay, C. ve Bolat, E. (2014). Okul Öncesi Eğitim Programı Hakkındaki Görüşleri. Ankara İli Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 15(1), 313-331.

Serdaroğlu, H.U. ve Bekır, H. (2024). Okul Öncesi Eğitim Programında Güncellemeler. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi,* 14(1), 1-29.

Shonkoff, J.P. ve Phillips, D.A. (2022). Rethinking the Brain: New Insights into Early Development. *Annual Review of Psychology,* 73, 199-221.

Sönmez, B. ve Balcı, Ö. (2024). Okul Öncesi Eğitim Programının Öğretmen ve Yönetici Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Medeniyet ve Toplum Dergisi,* 8(1), 61-82.

Temel, Z.F., Kandır, A., Erdemir, N. ve Koçer-Çiftçibaşı, H., (2005). *Okul Öncesi Eğitimde Proje Yaklaşımı ve Program Örnekleri.* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Türk, A. ve Şahin, B. (2019). Öğretmen Görüşlerinin Eğitim Programı Değişiklikleri Üzerindeki Etkisi. *Eğitimde Reform*, 12(4), 150-160.

Uyar, A. ve Karafil, B. (2024). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programına İlişkin Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 15(1), 295-325.

Yağcı, A., Karaman, M., Kılıç, İ.A., Bestil, M., Aslan, S. ve Erdoğdu, A. (2023). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Ailelere Tavsiyeler. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(114), 7852-7872.

Yaşar Ekici, F. ve Kırkıç, K.A. (2021). *Erken Çocukluk Eğitimi. Kuramdan Uygulamaya*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Yavuzer, H. (2022). *Erken Çocukluk Eğitimi ve Psikolojik Gelişim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldız, E. ve Karadağ, E. (2020). Okul Öncesi Eğitimin Çocukların Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 179-195.

Yılmaz, S. ve Demir, E. (2021). Erken Çocukluk Eğitiminde Program Değişikliklerinin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi. *Eğitimde Yenilikçilik*, 9(1), 89-101.

Yin, R.K. (2014). *Case Study Research: Design and Methods (5th ed.).* Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Editör:
Doç. Dr. Aziz Öztürk

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXXII

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXXII

Editör: Doç. Dr. Aziz Öztürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-018-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXXII
Editör: Doç. Dr. Aziz Öztürk
VI+228 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-018-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbar, N., Zeb, A., & Ahmad, S. (2017). The Impact of Brand Rejuvenation on Consumer Purchase Intention: Brand Attitude as Mediator. Global Regional Review, 2(1), 197 – 210. https://doi.org/10.31703/grr.2017(II-I).14

Aksan-Eroğlu, G., & Ekiz-Ataşer, İ. (2018). Fenomenolojik araştırma. Ş. Aslan içinde, Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber (s. 257-273). Konya: Eğitim Yayınevi.

Altındiş, S., & Ergin, A. (2018). Araştırma Evreni ve Örneklemi. Ş. Aslan içinde, Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber (s. 95-96). Konya: Eğitim Yayınevi.

Babu, V. (2006, 07 04). Issues in Brand Rejuvenation Strategies. 10, 2021 tarihinde http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.573.2818&rep=rep1&type=pdf adresinden alındı

Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 231-274.

Batı, U. (2018). Tüketici Davranışları. İstanbul: ALFA.

Bilsel-Engin, H., & Anul-Yılmaz, N. (2020). Retro ürün ve deneyim tüketen y kuşağı üzerine bir araştırma. Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, 28(1), 231-243.

Brown, S., Kozinets, R. V., & Sherry, J. (2003). Sell me the old, old story: Retromarketing management and the art of brand revival. Journal of Customer Behaviour, 2(2), 133-147. https://doi.org/10.1362/147539203322383537

Brown, S., Kozinets, R. V., & Sherry, J. (2003 b). Teaching Old Brands New Tricks: Retro Branding and the Revival of Brand Meaning. Journal of Marketing, 67(3), 19-33. https://doi.org/10.1509/jmkg.67.3.19.18657

Cattaneo, E., & Guerini, E. (2012). Assessing the revival potential of brands from the past: How relevant is nostalgia in retro branding strategies? Journal of Brand Management, 19(8), 680–687. https://doi.org/10.1057/bm.2012.16

Gökaliler, E., & Arslan, Z. (2015). Geçmişle bağ kuran bir pazarlama yaklaşımı: Retro pazarlama perspektifinden tüketicilerin marka kimliği ve marka imajına bakış açıları üzerine bir araştırma. Global Media Journal TR Edition, 6(11), 240-260. https://doi.org/10.21547/jss.300703

Gray, D. E. (2014). Doing Research in the Real World. London: SAGE Publications (3.Baskı).

Guffey, E. E. (2006). Retro: The Culture of Revival. London: Reaktion Books.

Hartmann, B. J., & Brunk, K. H. (2019). Nostalgia marketing and (re-) enchantment. International Journal of Research in Marketing, 36(4), 669-686. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2019.05.002

Juliana, & Dharmayanti, D. (2015). Analisa pengaruh brand rejuvenation terhadap pembentukan purchase intention dengan brand imagesebagai variabel intervening pada tepung premiks chesa box pt. Ism bogasarı flour mılls. Jurnal Manajemen Pemasaran, 9(2), 54-63. https://doi.org/10.9744/pemasaran.9.2.54-63

Kapferer, J.-N. (2008). New strategic brand management : creating and sustaining brand equity long term. London and Philadelphia: Kogan Page.

Lehu, J.-M. (2006). Brand Rejuvenation: How to protect, strengthen & add value to your brand to prevent it from ageing. London/Philadelphia: Kogan Page.

Lin, Y. (2023). How to Construct Nostalgic Marketing in a Dormant Brand Resurrection. Industrial Engineering and Innovation Management, 6(11), 39-46.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). Naturalistic Inquiry. California: SAGE Publications.

Lindstrom, M. (2020). buy.ology. İstanbul: Optimist.

Morgül, E. (2017). Nostaljik reklamların marka tutumuna etkisi: Türkiye'den bir reklam örneği. Journal of Current Researches on Social Sciences, 7(4), 1-12.

Mucuk, İ. (2007). Pazarlama İlkeleri. İstanbul: Türkmen Kitabevi

Nelson-Field, K., Riebe, E., & Sharp, B. (2017). Duygular ve Paylaşım. K. Nelson-Field içinde, Viral Pazarlama: Paylaşım Bilimi (s. 27-48). İstanbul: The Kitap.

Ravenscroft, T. (2021, 01 09). Burger King reveals simplified logo as part of first rebrand in 20 years. deezen: https://www.dezeen.com/2021/01/09/burger-king-logo-rebrand-jones-knowles-ritchie/ adresinden alındı

Smit, Y. (2011). Corporate brand rejuvenation [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. University of Stellenbosch.

Şahin, E., & Kaya, F. (2019). Retro pazarlama kapsamında tüketicilerin retro marka eğilimlerinin retro marka farkındalığına ve retro marka güvenine etkisi: Konya ilinde bir araştırma. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 227-248. https://doi.org/10.18069/firatsbed.538685

Tekeoğlu, N. T., & Tığlı, M. (2016). Retro pazarlama açısından halen varolmayan eski markaların tüketiciler tarafından anımsanması ve tanınması üzerine bir pilot çalışma. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 12, 278-290. https://doi.org/10.18069/firatsbed.538685

Tekin, H. H. (2006). Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olarak derinlemesine görüşme. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi, 3(13), 101-116.

Thomas, S., & Kohli, C. (2009). A brand is forever! A framework for revitalizing declining and dead brands. Business Horizons, 52(4), 377-386. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.03.004

Türk, Z. (2020). Tüketicilerin kişisel nostalji eğilimi ve nostaljik ürünlere ilişkin kalite algısının satın alma niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (45). 419-430. https://doi.org/10.30794/pausbed.670316

Vezir-Oğuz, G. (2017). Investigation of the effect of retro marketing on brand loyalty over generations X, Y & Z. International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 3(1), 48-60. https://doi.org/10.26728/ideas.13

Yüksel, M. S. (2014). Modern pazarlamada yeni bir yaklaşım: Retro pazarlamanın tüketici algısına etkisi. [Yayınlanmamış yüksek lisans Tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Zhou, X., Sedikides, C., Mo, T., Li, W., Hong, E. K., & Wildschut, T. (2022). The restorative power of nostalgia: Thwarting loneliness by raising happiness during the COVID-19 pandemic. Social Psychological and Personality Science, 13(4), 803-815. https://doi.org/10.1177/19485506211041830

KAYNAKÇA

Akengin G. ve Küçükusta, O. (2020). Çizgi Roman ve Animasyon Arası Melez Bir Tür: Hareketli Çizgi Roman. *ulakbilge*, 54. 1360–1368. doi: 10.7816/ulakbilge-08-54-08

Blankenbach, K. & Bhatti, F. (2022). 35-1: halo mura of oled and fald lcd: measurements and perception for automotive displays. *Sid Symposium Digest of Technical Papers, 53*(1), 424-427.

Brodoehl, S., Klingner, C. M., & Witte, O. W. (2015). Eye closure enhances dark night perceptions. *Scientific Reports* (C. 5, Issue 1). Springer Science and Business Media LLC.

Chen, C. & Zhai, W. (2023). The effects of information layout, display mode, and gender difference on the user interface design of mobile shopping applications. *Ieee Access, 11,* 47024-47039.

Chen, H. (2019). Advanced liquid crystal displays with supreme image qualities. *Liquid Crystals Today, 28*(1), 4-11.

Chung, M. & Saini, R. (2021). Color darkness and hierarchy perceptions: how consumers associate darker colors with higher hierarchy. *Psychology and Marketing, 39*(4), 820-837.

Cottom, J., Abellán, P., Hage, F., Ramasse, Q., Critchley, K., & Brydson, R. (2017). Fabrication and characterisation of an adaptable plasmonic nanorod array for solar energy conversion. *Journal of Physics Conference Series, 902,* 012025.

Çeken, B., ve Şenoymak Ersan, M. (2019). Çocuklara yönelik grafik kullanıcı arayüzü tasarımının, kullanılabilirlik ve eğlence bakımından önemi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, *9*(2), 216-233.

Çeken, B. ve Şohoğlu, B. (2021). Dijital Yayıncılığın Gelişimi Açısından Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Bünyesinde Oluşturulması Planlanan Dergi Tasarım Örneği. *idil*, 78, 274–284. doi: 10.7816/idil-10-78-09

Çeken, M.B. ve Ersan, M. (2022) II. Dünya Savaşı Döneminde Propaganda Afişleri: ABD ve Almanya Örneği. *ulakbilge*, 72, 477–488. doi: 10.7816/ulakbilge-10-72-05

Delil, S. (2020). Elektronik Yayıncılıkta Platformlar: Kullanıcı Alışkanlıkları ve Dijital Yayıncılığın Sürdürülebilirliği. *ulakbilge*, 49, 689–697. doi: 10.7816/ulakbilge-08-49-05 (2024).

Edensor, T. (2013). Reconnecting with darkness: gloomy landscapes, lightless places. *Social & Cultural Geography, 14*(4), 446-465.

Hasegawa, S. (2024). Selective excitation of dark plasmon modes using cylindrical vector beams studied by microscopic imaging of nonlinear photoluminescence. *The Journal of Physical Chemistry C, 128*(6), 2536-2542.

Holman, K., Duffy, K., & Mitchell, D. (2018). Short periods of darkness fail to restore visual or neural plasticity in adult cats. *Visual Neuroscience (C. 35).* Cambridge University Press (CUP).

Huang, H., Mao, W., & Ou, L. (2018). Effect of text-background lightness combination on visual comfort for reading on a tablet display under different surrounds. *Color Research & Application, 44*(1), 54-64.

Huang, H., Mao, W., Li, H., & Ou, L. (2021). Visual comfort of tablet devices under a wide range of ambient light levels. *Applied Sciences, 11*(18), 8679.

Huang, Y., Tan, G., Gou, F., Li, M., Lee, S., & Wu, S. (2019). Prospects and challenges of mini-led and micro-led displays. *Journal of the Society for Information Display, 27*(7), 387-401.

Iantorno, M. (2023). Dark patterns and pedagogy: expanding scholarship and curriculum on manipulative marketing practices. *AoIR Selected Papers of Internet Research.* University of Illinois Libraries.

Iatsun, I., Larabi, M., & Fernández-Maloigne, C. (2014). On the comparison of visual discomfort generated by s3d and 2d content based on eye-tracking features. *SPIE Proceedings, 9011,* 901124.

Jia, K., Zhao, Y., Qin, Y., Hu, G., Li, H., Chen, G., & Zhou, Z. (2023). Dark-bright pair between bright pulses in a multimodal interference-based Q-switched mode-locking fiber laser. İçinde S. Jiang, I. Hartl, & J. Liu (Ed.), *Advanced Lasers, High-Power Lasers, and Applications XIV* (s. 40). Advanced Lasers, High-Power Lasers, and Applications XIV. SPIE.

Jia, P., Wang, X., Cai, X., Guo, Q., Zhang, D., Sun, Y. & Yang, J. (2022). Freestanding metal nanomembranes and nanowires by template transfer with a soluble adhesive. *Nanomaterials, 12*(22), 3988.

Kim, K., Erickson, A., Lambert, A., Bruder, G., & Welch, G. (2019). Effects of Dark Mode on Visual Fatigue and Acuity in Optical See-Through Head-Mounted Displays. İçinde *Symposium on Spatial User Interaction* (ss. 1-9). SUI ’19: Symposium on Spatial User Interaction. ACM.

Lee, S., Park, T., Jang, J., Seo, W., Kim, T., Park, J., Lim, M., & Baek, J. S. (2015). Luminance and gamma optimization for mobile display in low ambient conditions. M.-C. Larabi & S. Triantaphillidou (Ed.), *SPIE Proceedings* (C. 9396, s. 93960B).

Lin, J. B., Gerratt, B. W., Bassi, C. J., & Apte, R. S. (2017). Short-wavelength light-blocking eyeglasses attenuate symptoms of eye fatigue. *Investigative Opthalmology &Amp; Visual Science, 58*(1), 442.

Massel, F., Cho, S., Pirkkalainen, J., Hakonen, P., Heikkilä, T., & Sillanpää, M. (2012). Multimode circuit optomechanics near the quantum limit. *Nature Communications, 3*(1).

Merdin, M. (2021). Mobil oyunlarda grafik arayüzlerinin oyuncu tercihleri üzerindeki etkileri: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (6), 107-149. Mills, S. (2023). Dark patterns and sludge audits: an integrated approach. *Behavioural Public Policy*, 1-27.

Mitchell, D., MacNeill, K., Crowder, N., Holman, K., & Duffy, K. (2015). Recovery of visual functions in amblyopic animals following brief exposure to total darkness. *The Journal of Physiology, 594*(1), 149-167.

Munoz, J. B., & Obied, G. (2022). *Swampland Bounds on Dark Sectors.* arXiv.

Na, J., Li, H., Park, S., & Lee, S. (2011). Symmetric-viewing liquid crystal display with alternating alignment layers in an inverse-twisted-nematic configuration. *Journal of Information Display, 12*(4), 191-194.

Nugroho, N., Lestari, M., Camelia, A., Andarini, D., Rosyada, A., Nandini, R. & Fujianti, P. (2022). Complaints of computer vision syndrome in telemarketing workers at bank x in jakarta. *The Indonesian Journal of Occupational Safety and Health, 11*(2), 215-223.

Paulus, E., Suryani, M., Wijayanti, P., Yusuf, F., & Iskandarsyah, A. (2019). The use of mobile-assisted virtual reality in fear of darkness therapy. *Telkomnika (Telecommunication Computing Electronics and Control), 17*(1), 282.

Pietsch, M., Casado, N., Mecerreyes, D., & Hernandez-Sosa, G. (2022). Inkjet-printed dual-mode electrochromic and electroluminescent displays incorporating ecofriendly materials. *Acs Applied Materials & Interfaces, 14*(38), 43568-43575.

Pietsch, M., Rödlmeier, T., Schlisske, S., Zimmermann, J., Romero-Nieto, C., & Hernandez-

Qiao, L. & Wu, M. (2023). Light mode and dark mode: which one is suitable when using public-facing web maps? an experimental evaluation using eye-tracking. *Transactions in Gis, 27*(2), 516-540.

Radic, Z. (2023). Developing a Customisable Subtitling Tool Based on Academic Research and User Needs. *HiT-IT 2023*, 188-194.

Sarsenbayeva, Z., van Berkel, N., Hettiachchi, D., Tag, B., Velloso, E., Goncalves, J., & Kostakos, V. (2023). Mapping 20 years of accessibility research in HCI: A co-word analysis. *International Journal of Human-Computer Studies, 175,* 103018.

Sharma, A., Satija, J., Antil, P., Dahiya, R., & Shekhawat, S. (2023). Determinants of digital eye strain among university students in a district of india: a cross-sectional study. *Journal of Public Health, 32*(8), 1571-1576.

Shin, Y., Park, J., Joo, K., Kim, H., Manda, R., & Choi, J. (2022). Optically isotropic liquid crystal mode templated by nanoporous breath figure membrane. *Advanced Materials Interfaces, 9*(7).

Wartiningsih, M. (2023). Analysis of screen based activity on digital eye strain in school-age children in peniwen village, malang, east java. *Asian Journal of Health Research, 2*(1), 50-56.

Yang, S. & Wang, Y. (2021). 5.1: invited paper: preferred lcd and oled luminance in daily tasks is affected by ambient lighting and age. *Sid Symposium Digest of Technical Papers, 52*(S2), 93-96.

Yankovich, A., Verre, R., Olsén, E., Persson, A., Trinh, V., Dovner, G., … & Olsson, E. (2017). Multidimensional hybridization of dark surface plasmons. *Acs Nano, 11*(4), 4265-4274.

Yorulmaz, M., Hoggard, A., Zhao, H., Wen, F., Chang, W., Halas, N. & Link, S. (2016). Absorption spectroscopy of an individual fano cluster. *Nano Letters, 16*(10), 6497-6503.

KAYNAKÇA

Arslan, F., & Gül Ünlü, D. (2023). Feminist Aktivizmin Sesinin Duyurulması Sürecinde Yeni Medya: Olanaklar ve Engellere Dair Uzman Görüşleri Üzerinden Bir Değerlendirme. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi(38), 6-29. https://doi.org/10.16878/gsuilet.1209455.

Asna, A. (1998(. Public Relations Temel Bilgiler, İstanbul: Der Yayınları.

Cammaerts, B. (2007). Activism and media. In: Cammaerts, Bart and Carpentier, Nico, (eds.) Reclaiming the Media: Communication Rights and Democratic Media Roles. European communication research and education association series. Intellect Press, Bristol, UK, pp. 217-224. ISBN 9781841501635.

Castells, M. (2007). Communication, Power And Counter Power In The Network Society. International Journal of Communication, 1, 238-266.

Çıkın, M. (2023). Eski Amaçların Yeni Araçlarla Sürdürülmesi: Dijital Aktivizm Greenpeace Türkiye "NAe São Paulo" Analizi. Sosyal, Beşeri Ve İdari Bilimler Dergisi, 6(1), 117–129. https://doi.org/10.26677/TR1010.2023.1174.

Çil, S. (2021). Dijital Aktivizm. Aslıhan Zinderen (Ed.). Dijital Sosyoloji Çalışmaları, 93- 121.

Grunig, L. (2005). Eylemcilik: Örgütlerin etkinliğini nasıl sınırlıyor ve mükemmel halkla ilişkiler departmanları nasıl karşılık vermeli. J. E. Grunig (Ed.), Halkla ilişkiler ve iletişim yönetiminde mükemmellik (s. 527-556). Rota.

JOYCE, Mary (Ed.), Digital Activism Decoded The New Mechanics of Change, International Debate Education Association, 2010.

Karagöz, K. (2013). Yeni Medya Çağında Dönüşen Toplumsal Hareketler Ve Dijital Aktivizm Hareketleri. İletişim Ve Diplomasi (1), 131-156.

Kocabay-Şener, N. & Öymen, G. (2023). Fenomen Aktivizmi: Çevreci Fenomenler Üzerine Bir Araştırma. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (16), 127-152. https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.9.16.122.

Koçyiğit, M.(2017). Dijital Halkla İlişkiler ve Online Kurumsal itibar Yönetimi, Konya: Eğitim Yayınları.

Özkula, S. M. (2021). The Problem Of History In Digital Activism: Ideological Narratives İndigital Activism Literature. First Monday. https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/10597/10194. 2021.

Özkula, S.M. (2021) What is Digital Activism Anyway? Social Constructions Of The"Digital"İncontemporary Activism, Journal of Digital Social Research. Vol:3, No:3, 60-84. (https://doi.org/10.33621/jdsr.v3i3.44).

Öztürk Çetin, Ö. (2023). Elektronik İtaatsizlik bağlamında Hacktivim Meşruluğu Üzerine, Editör: Ulaş Başar Gezgin, İletişim Bilimlerinde Son Yaklaşımlar, Gaziantep: Özgür Yayınları.

Scott D.M. (2010).The New Rules Of Marketing & PR: How to Use Social Media, Blogs, News Releases, Online Video & Viral Marketing to Reach Buyers Directly. New Jersey: John Wiley&Sons, Inc.

SIVITANIDES, Marcos. The Era of Digital Activism. Conference for Information Systems Applied Research. 2011.

Treré, E. & Kaun, A. (2021). Digital Media Activism: A Situated, Historical, and Ecological Approach Beyond the Technological Sublime. In G. Balbi, N. Ribeiro, V. Schafer & C. Schwarzenegger (Ed.), Digital Roots: Historicizing Media and Communication Concepts of the Digital Age (pp. 193-208). Berlin, Boston: De Gruyter Oldenbourg. https://doi.org/10.1515/9783110740202-011.

Turhan, D. G. (2017). Dijital Aktivizm. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (26), 26-44.

Vegh, S. (2003). Classifying forms of online activism: The case of cyber-protests against the World Bank. In M. McCaughey & A. Michael (Eds.), Cyberactivism: Online activism in theory and practice. (pp.71-95). New York and London: Routledge.

Yang, Guobin."Activism."In Digital Keywords: A Vocabulary of Information Society and Culture, edited by Benjamin Peters, 1–17. Princeton - Oxford: Princeton University Press,2016.

https://wersm.com/banksy-love-is-in-the-air-will-be-auctioned-as-10000-unique-nfts/, Erişim Tarihi: 05.07.2024.

https://www.amnesty.org/en/get-involved/i-welcome/, Erişim Tarihi: 02.07.2024.

https://www.artmajeur.com/en/magazine/2-art-news/love-is-in-the-air-by-banksy-will-be-divided-into-10-000-nfts/330829, Erişim Tarihi: 05.07.2024.

https://www.google.com/search, ice bucket challenge videos, Erişim Tarihi: 12.08.2024.

https://www.pewresearch.org/internet/2023/06/29/blacklivesmatter-turns-10/, Erişim Tarihi: 02.07.2024.

https://www.radarr.com/blog/lastselfie-wwfs-brilliant-snapchat-campaign/, Erişim Tarihi: 05.07.2024.

https://www.unhcr.org/withrefugees/, Erişim Tarihi: 12.07.2024.

https://x.com/FilippoGrandi/status/798293133691715587, Erişim Tarihi: 18.08.2024.

KAYNAKÇA

Çetin, O., B. (2014). Aile, Eğitim ve Toplum, İçinde A. Koçak Turhanoğlu (Editör), *Sosyoloji I,* (141-164), Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Dedeoğlu, S. (2000) Toplumsal Cinsiyet Rolleri Açısından Türkiye'de Aile ve Kadın Emeği, *Toplum ve Bilim*, 86, 139-170.

Demirel G. (2023). Reklam Filmlerinde Modern Erkekliğin İnşası: Ev işi Reklamları Örneği, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 60 2822-3136.

Dökmen, Z. Y. (2014). *Toplumsal cinsiyet, sosyal psikolojik açıklamalar.* İstanbul:Remzi Kitapevi.

Fulcher, J. & Scott, J. (2003). *Sociology.* New York: Oxford University Press.

Giddens, A. (2013). *Sosyoloji.* (Çev. E. A. Kayhan) İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Kalan, G. Ö. (2010). Reklamda Çocuğun Toplumsal Cinsiyet Teorisi Bağlamında Konumlandırılışı: 'Kinder' Reklam Filmleri Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (38), 75-89.

Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınevi.

Paek, H. J., Nelson, M. R. & Vilela, A. M. (2011). Examination of Gender-role Portrayals in Television Advertising Across Seven Countries. Sex Roles, 64(3), 192-207.

Peltekoğlu, F., B. (2010). *Kavram ve Kuramlarıyla Reklam,* İstanbul,:Beta Basım A.Ş.

Söğüt, F. (2019). Yeni Medya ve Temsil: İnternet Gazeteciliğinde Cinsiyet Kimliklerinin Sunumu. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (31), 212-231.

Şener, G. ve Öztürk, E. (2023). "Effie Awards Türkiye Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi 2023", https://rvd.org.tr/uploads/2024/05/effie-awards-turkiye-esitlik-karnesi-2023-raporu-yayimlandi-rapor.pdf

Yurttaş, S. (2019). Toplumsal kimlik okuryazarlığı. *Bayburt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19(3), 825-842.

KAYNAKÇA

Brahm, R. (1995). National Targeting Policies, High–Technology and Excessive Competition, Strategic Management Journal, 16, 71-91.

Büyük, Ö., & Akkuş, G. (2022). Geriatrik-Turizmin Üçüncü Yaş Turizminden Ayrılan Yönleri ve Fizik Tedavi Rehabilitasyon ve Termal Tedavilerle İlişkisi. Journal of Tourism Intelligence and Smartness, 5(2), 112-131.

Büyük, Ö., & Gümüştekin, G. (2017). Reverse Innovatıon: Can Innovatıon Flow From Turkey To Developed Countrıes?. Uluslararası Turizm Ekonomi ve İşletme Bilimleri Dergisi, 1(1), 10-21.

Duman, G., ve Yılmaz, S. (2022). Bir İnsani Güvenlik Öğesi Olarak Ekonomik Güvenliğin Temel Gelir Perspektifinde İncelenmesi. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21(4), 2341–2353.

Fagerberg, J. (1997). Competitiveness, scale and R&D . In Fagerberg, J., Hansson, P., Lundberg, L. and Melchior, A. (eds.) Technology and international trade. Cheltenham: Edward Elgar.

Falk, M. (2009). High-Tech Exports and Economic Growth in Industrialized Countries, Applied Economics Letters 16, (10–12), 1025–1028.

Ferragina, A. M. and Pastor, F. (2007). High tech export performance: which role for diversification?, ETSG 2007 ATHENS Ninth Annual Conference. 1-23.

Fotros M. H., Ahmadvand, N. (2017). Impact of Import and Export of High Technology Industries on Economic Growth of Iran, Quarterly Journal of Quantitative Economics, 14(2), 1-24.

Gani, A. (2009). Technological Achievement, High Technology Exports and Growth, Journal of Comparative International Management, 12(2), 31–47.

Geels, F. (2005). Co-Evolution of Technology and Society: The Transition in Water Supply and Personal Hygiene in the Netherlands (1850 1930) a Case Study in Multi-Level Perspective, Technology in Society, 27 (3), 363–97.

Haji Mohammadi, F. & M. Arsalan Bod. (2015). The Relation between Higher Education and Higher Education Expenditure with Economic Growth of Iran in Recent Half a Century, The Fourth Conference on Islamic Growth Pattern of Iran (in Persian). National Library of the Islamic Republic of Iran

Hallward-Driemeier, M., and Nayyar. G. (2017). Trouble İn The Making?: The Future of Manufacturing-Led Development, 1–255. World Bank.

Henard, D.H. and Szymanski, D.M. (2001). Why Some New Products Are More Successful Than Others, Journal of Marketing Research, 38 (3), 362-75.

Idris, Z. Z., İsmail, N. W. İbrahim, S., Hamzah, H. Z. (2020). The Impact of High-Technology Trade on Employment, The Journal of International Trade & Economic Development, DOI: 10.1080/09638199.2020.185230.

Kabaklarlı, E. Duran, M. Üçler, S. (2018). High-Technology Exports And Economic Growth: Panel Data Analysis For Selected OECD Countries, Forum Scientiae Oeconomia, 6(2), 47-60.

Keeble, D., & Wilkinson, F. (2000). High Technology Clusters, Networking and Collective Learning İn Europe. Aidershot: Ashgate.

Kim, T. and Park, C. (2006). Productivity Growth n Korea: Efficiency İmprovement or Technical Progress?, Applied Economics, 38(8), 943.

Liu, W.H and Lin, Y, C. (2005). Foreign Patent Rights And High-Tec Exports: Evidence From Taiwan, Applied Economics, 37(13), 1543.

Meltiz, M., Redding, S. (2022). Trade and Innovation, NBER Working Paper Series 28945, 1-62, http://www.nber.org/papers/w28945.

Meral, Y. (2019). High Technology Export and High Technology Export Impact on Growth, International Journal of Business Ecosystem & Strategy, 1(3), 32-38.

Özsoy, S., Ergüzel, O. Ş., Ersoy, O.Y., Saygılı, M. (2022). The Impact of Digitalization on Export of High Technology Products: A Panel Data Approach, The Journal of International Trade & Economic Development, 31:2, 277-298, DOI: 10.1080/09638199.2021.1965645.

Piva, M., Vivarelli, M. (2005). Innovation and Employment: Evidence from Italian Microdata, Journal of Economics, 86, 65-83.

Rahname Gharamaleki, GH, M.A. Motefaker Azad, R. Rajnpour & S. Kamal. (2004). Investigation on Effects of Inner R&D Expenditure, Technology Import and Interaction of Human Resources and Technology Import on Added Value in Big Industries of Iran (in Persian). Business Bulletin, 1(72): 25-52.

Schumpeter, J. A. (1944). Teoría del desenvolvimiento económico (Mexico).

Srholec, M. (2006). High-Tech Exports From Developing Countries: A Symptom of Technology Spurts or Statistical İllusion, Review of World Economics, 3-39.

Stern, B. (1933). Technological Displacement of Labor and Technological Unemployment, Journal of the American Statistical Association, Supplement: Proceedings of the American Statistical Association, 28(181), 42-47.

Teece, D.J., Pisano, G. and Shuen, A. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management, Strategic Management Journal, 18 (7), 509-33.

Tapscott, D. (1997). Growing up Digital: The Rise of The Net Generation, New York, NY: McGraw-Hill.

Uğuz, Çelik, S. Topbaş, F. (2014). Ticari Açıklık ve Turizm: Seçilmiş Akdeniz Ülkelerinden Panel Veri Kanıtlar, 9. Uluslararası Kongre: Turizm İşletmelerinde Yeni Perspektifler, Tourman 2014, Burhaniye/Balıkesir-Türkiye.

Weller, J. (2020). Technological Change and Employment in Latin America: Opportunities and Challenge, CEPAL Review, 7-26.

Zahtabchian, M.H., Naseri Giglo, A. (2010). Technology Transfer (in Persian). Management Age Magazine, 4(14), 110-115.

Zheng, H. and Shu, Y. (2023). Impact of High-Tech Product Import on Export Quality Level, ICFIED 2023, AEBMR 237, 234–248.

https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.CD Erişim Tarihi: 10.05.2024

https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.MF.ZS Erişim Tarihi: 10.05.2024

https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD Erişim Tarihi: 10.05.2024

KAYNAKÇA

Acıbuca, V., & Doğan, Y. (2022). Midyat/Mardin İlçesinde Tarımsal Faaliyetlerin SWOT Analizi. *Bahri Dağdaş Bitkisel Araştırma Dergisi*, *11*(2), 173-179.

Akbulak, C. (2016). Ardahan İlinde Kırsal Turizm Potansiyelinin Sayısallaştırılmış Swot Analizi ile Değerlendirilmesi. *Humanitas*, 4(7), 1-30.

Akın, M. Ş., & Yılancı, A. (2021). Refahiye'de butik bal üretiminde karşılaşılan zorluklar. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 26(46), 295-308.

Ardahan Çiçek Balı Coğrafi İşaret Tescil Belgesi (2017). Erişim Adresi: https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38103.

Ardahan İli Arı Yetiştiricileri Birliği (2024). Erişim Adresi: https://www.ardaybir.org/iletisim.php

Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (2024). Erişim Adresi: https://arastirma.tarimorman.gov.tr/aricilik/Link/2/Aricilik-Istatistikleri.

Aydın, A (2014) Ardahan İlinde Arıcılık Faaliyetleri ve Sorunları [Yüksek Lisans Tezi], Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Ayvazoğlu Demir, P., Aydın, E., Yazıcı, K., & Kırmızıbayrak, T. (2017). Ardahan ilinde arıcılık işletmelerinin sorunları ve beklentileri. *Eurasian Journal of Veterinary Sciences*, *33*(4), 260-267.

Bulut, S. & Lenger, D. S. (2015). "Antik Dönemde Arı Ürünlerinin Kullanımı", Arı Ürünleri ve Sağlık (Apiterapi), Ed. Akçiçek, E., Yücel, B., Sidas, İzmir, 2015, 7- 16.

Cengiz, M. M. & Yazıcı, K. (2018). Ardahan yöresinde bal arısı (apis mellifera l.) kolonilerinde kışlama kayıpları ve muhtemel sebepleri üzerine bir anket. *Uludağ Arıcılık Dergisi*, *18*(2), 111-122.

Chand, B., Kumari, I., & Kumar, R. (2021). Evolution of apiculture, history and present scenario. *In Honey* (pp. 1-22). CRC Press.

Cınbırtoğlu Ş, Konak F, Kuvancı A. (2011). Bal arılarında (Apis mellifera L.) kışlatma. *Arıcılık Araştırma Dergisi*, 6, 14-17.

Çaha, Ö., & Tutar, H. (2013). TRA2 bölgesi'nde yoğun kamu çalışanı göçü: sorunlar ve çözüm önerileri. *Kars: Serhat Kalkınma Ajansı*.

Çelik, Y. (2014). Konya ilinde arıcılık işletmelerinin yapısal özellikleri. *Uludağ Arıcılık Dergisi*, 14(1), 15-25.

Demir, F., Sandalcıoğlu, Z.S., Erkan, C., (2023). Türkiye'de organik arıcılık., *Journal of Animal Science and Products (JASP*) 6 (1): 64-71.

Esmer, Y., & Gezer, Y. (2021). Tarımsal işletmelerde stratejik analiz: Erzurum ili örneği. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *52*(2), 119-127.

Eştürk, Ö. (2022). Ardahan ilinde kaz ekonomisinin swot analizi ile değerlendirilmesi. *Socıal Scıences Studıes Journal (SSSJournal)*, *8*(101), 2757-2772.

FAO (2023). Erişim Linki: https://www.fao.org/faostat/en/#data .

Fenerci, B. Ş. (2021). Eskiçağ'da bal. *Masrop E-Dergi*, 15(1), 62-74.

Gedik, S., & Ertuğral, S. M. (2015). Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınma Projeleri İçindeki Yeri: Bakü-Tiflis-Ceyhan Ham Petrol Boru Hattı Güzergahı Kapsamında Bir İnceleme. *International Journal of Social and Economic Sciences*, *5*(2), 35-39.

Güneşdoğdu, M., & Şekeroğlu, A. (2020). Factors affecting queen bee quality. *Turkish Journal of Agriculture- Food Science and Technology*, *8*(sp1), 197–202.

Gürcün, D. (2011). *Aydın ili turizm potansiyelinin analizi* (Yüksek lisans tezi) Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

İllerde Yaşam Endeksi (2015). Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Illerde-Yasam-Endeksi-2015-24561.

Kafkas Arısı Üretim, Eğitim ve Gen Merkezi Müdürlüğü (2024). Erişim Merkezi: https://www.tarimorman.gov.tr/HAYGEM/KAGEM/Iletisim

Kan, M., Gülçubuk, B., & Küçükçongar, M. (2012). Coğrafi işaretlerin kırsal turizmde kullanılma olanakları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*.

Kansız, N., Acuner, Ş. A., & Yavuz, M. A. (2008). Çay sektörü SWOT analizi. *Milli Prodüktivite Merkezi Raporu*.

Karaca, N., & Özince, G. (2019). Ardahan arıcılık sektörü mevcut durum analizi ve stratejik eylem planı. Serhat Kalkınma Ajansı.

Karlıdağ, S. & Köseman, A. 2015. Türkiye ve Malatya'da arıcılığın yeri ve önemi. *Arıcılık Araştırma Dergisi*, 7:27-32.

Kırpık, M. A., & Gülen, M. (2014). Ülkemizde arıcılık faaliyetleri. 21. *Yüzyılda Fen ve Teknik*, 1(1), 37-46.

Korkmaz, A. (2010). Arıcılık. Samsun İl Tarım Müdürlüğü Çiftçi Eğitimi ve Yayım Şubesi Yayını. Erişim Adresi: https://samsun.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Yayinlar/Kitaplarimiz/aricilik.pdf .

Korkmaz, A. (2013). *Anlaşılabilir arıcılık*. Samsun Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Yayını.

Kritsky, G. (2017). Beekeeping from antiquity through the middle ages. *Annual Review of Entomology*, 62, 249-264.

Namugenyi, C., Nimmagadda, S. L., & Reiners, T. (2019). Design of a SWOT analysis model and its evaluation in diverse digital business ecosystem contexts. *Procedia Computer Science*.

OMU (2019). Arı ekolojisi arıcılığın tarihçesi. Erişim Adresi: https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public/aguler/110347/G%C4%B0R%C4%B0%C5%9E%20ve%20TAR%C4%B0H%C3%87E.pdf

Özatay, N., Eminağaoğlu, Ö., & Esen, S. (2010*). Karlı yaylaların saklı bahçesi ardahan'ın doğal bitkileri*. İstanbul: Promat Yayınevi.

Özkan, O., Eşsiz, D., Yazıcı, K., & Erdağ, D. (2015). Ardahan ilinde üretilen ballarda antibiyotik kalıntı düzeylerinin araştırılması. *Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi*, *10*(2).

Öztürk, A. İ. (2014). Ana arıda kalite kavramı ve ana arı kalitesini etkileyen faktörler. *Anadolu Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 24(1), 53-59.

Qamar, W. & Rehman, M.U. (2020). Brief history and traditional uses of honey. In: Rehman, M.U., Majid, S. (eds) *Therapeutic Applications of Honey and its Phytochemicals*. Springer, Singapore.

SEGE (2017). İlçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması, Erişim Adresi: https://www.sanayi.gov.tr/merkez-birimi/b94224510b7b/sege .

Serhat Kalkınma Ajansı (SERKA) (2012). Ardahan kafkas arı ırkı ve arıcılık çalıştayı sektör raporu, Kars.

SERKA (2024). SERKA Ardahan'da arı ürünleri işleme ve paketleme tesisi kurulmasına destek sağladı. Erişim Adresi: https://www.serka.gov.tr/haber/haberler-serka-ardahan-da-ari-urunleri-isleme-ve-paketleme-tesisi-kurulmasina-destek-sagladi/2526 .

Sezgin, A., & Kara M. (2014). Arıcılıkta verim artışı üzerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik bir araştırma: TRA2 bölgesi örneği. *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi*.

TEPGE (2022). Ürün raporu arıcılık. Erişim adresi: https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporlar%C4%B1/2022%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporlar%C4%B1/Ar%C4%B1c%C4%B1l%C4%B1k%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporu%202022-351%20TEPGE.pdf .

TEPGE (2023). Ürün raporu arıcılık. Erişim Adresi: https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporlar%C4%B1/2023%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporlar%C4%B1/Ar%C4%B1c%C4%B1l%C4%B1k%20%C3%9Cr%C3%BCn%20Raporu%202023-370%20TEPGE.pdf

Topal, E., Özsoy, N., & Şahinler, N. (2016). Küresel ısınma ve arıcılığın geleceği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 21(1).

TUİK (2024). Arıcılık İstatistikleri. Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=ar%C4%B1c%C4%B1l%C4%B1k

TUİK, Bölgesel İstatistikler (2024). Erişim Adresi: https://biruni.tuik.gov.tr/bolgeselistatistik/sorguSayfa.do?target=degisken

Tutar, H., Elyıldırım, G., Sever, M. F., & Sarışen, M. (2013). *Ardahan'ın Sosyo-Ekonomik Durumu ve Uygun Yatırım Alanları.* T.C. Serhat Kalkınma Ajansı Ardahan Yatırım Destek Ofisi.

Türk Dil Kurumu (TDK). Erişim Adresi: https://sozluk.gov.tr/

Türkiye Arıcılık Haritası (2024). Erişim Adresi: https://aricilikharitasi.tarimorman.gov.tr/

Zengin, M., & Yılmaz, S. (2011). Ardahan Kura Nehri ve Yakın Çevresi Alan Kullanımlarının Belirlenmesi ve Optimal Alan Kullanım Önerileri. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2024). Erişim Adresi: https://www.tarimorman.gov.tr/Konular/Hayvancilik/Aricilik

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, Erişim Adresi: http://www.sinaimulkiyetkanunu.com/sinai-mulkiyet-kanunu-madde-34-cografi-isaret/

KAYNAKÇA

Abdulhakimoğulları, E., Sezer, Ö., ve Akpınar, M. (2011). Küresel Ulusal ve Yerel Düzeyde Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkının Gelişimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (14), 61-88.

Aşıcı, M. A. (2021). *Avrupa Birliği'nin Sınırda Karbon Uyarlaması Mekanizması ve Türkiye Ekonomisi*. İstanbul: IPM-Mercator.

AYM (2019). https://www.ab.gov.tr/avrupa-yesil-mutabakati_53729.html (E.T: 11.11.2024)

Babahanoğlu, V. (2023). Uluslararası İlişkilerde Yeşil Yolculuk: Bir Güvenlik Sorunu Olarak Küresel İklim Değişikliği ve İklim Mülteciliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. (77), 184-200. https://doi.org/10.51290/dpusbe.1290496

Baydemir, T. (2021). Avrupa Yeşil Mutakabatı, *Tubitak Bilim ve Teknik Dergisi*, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/makale/yesil.pdf adresinden 25.01.2024 tarihinde alınmıştır.

Çınar, T. (2001). Çevremerkezcilik ve Derin Ekoloji Akımı. *Mülkiyeliler Birliği Yayınları*, 265-280.

Ecer, K., Güner, O. ve Çetin, M. (2021). Avrupa yeşil mutabakatı ve Türkiye ekonomisinin uyum politikaları. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 125-144.

Euopen Commission, (2024), https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en (E.T: 01.12.2024)

IPCC (2018). Special Report Global Warming of 1.5 ºC (1,5 Derece Küresel Isınma Özel Raporu), https://www.ipcc.ch/sr15/ (E.T: 11.11.2024)

Kakışım, C. (2022). Avrupa Yeşil Mutabakatı: Yeşil Teori Perspektifinden Bir Analiz, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 1-16. https://doi.org/10.30692/sisad.1064799

Keleş, S. Ş. (2021), *Avrupa Yeşil Mutabakatı*, İzmir Ticaret Odası. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://api.izto.org.tr/storage/Documents/original/XqMKcb6iZrvhi22m.pdf (E.T:25.01.2024).

Küçük, G. & Yüce Duran, B. (2022). Avrupa yeşil mutabakatı ve yeşil ekonomiye geçiş: Enerji senaryoları üzerinden bir değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 22(1), 137-156. https://doi.org/10.18037/ausbd.1095137

Sönmezoğlu, F., ve Erler Bayır, Ö. (2012). Çevre Sorunlarına İlişkin Uluslararası Resimler. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. (47). 247-289.

Talu, N. (2019), Avrupa Birliği İklim Politikaları, İklim Değişikliği Eğitim Modülleri Serisi, https://www.iklimin.org/wp-content/uploads/egitimler/seri_03.pdf (E.T:07.01.2024).

Tekin, Ü. (2023). Sürdürülebilir tarımsal kalkınma uygulamaları ve çevre: Kabalı Köyü Örneği (Doktora tezi). Ankara:Ankara Üniversitesi. (Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.810857)).

Ticaret Bakanlığı, (2021). *Yeşil Mutabakat Eylem Planı*, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ticaret.gov.tr/data/60f1200013b876eb28421b23/MUTABAKAT%20YE%C5%9E%C4%B0L (E.T: 25.01.2024).

Tubitak, (2020). chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.tubitak.gov.tr/sites/ default/files/21566/yesilmutabakat.pdf (E.T: 30.11.2024).

URL-1: https://www.mfa.gov.tr/i_-temel-cevre-sorunlari.tr.mfa (ET:30.11.2024).

URL-2: https://www.ab.gov.tr/fasil-27-cevre_92.html (ET:30.11.2024).

URL-3: https://www.carbonbrief.org/carbon-brief-turkiye-profili/ (E.T: 25.01.2024).

Üstün, K. (2021), Yeni Bir Dönemin Başlangıcı: Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türk Çevre Hukuku ve Politikalarına Etkileri. *Memleket Siyaset Yönetim (MSY*), 16(36). 329-366.

KAYNAKÇA

Akgüç, Ö.(2024), *Türkiye'de Yabancı Bankalar*, Erişim:[http://journal.mufad.org/ attachments/article/353/1.pdf] , Erişim Tarihi: 15.01.2024.

Artun, T.(1979). *İşlevi, Gelişimi, Özellikleri ve Sorunlarıyla Türkiye'de Bankacılık*. Ankara.

Aydın, N.(2012). *Bankacılık ve Sigortacılığa Giriş.* Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını.

Biltekin Özdemir, B.(2009). *Osmanlı Devleti Dış Borçları*. Ankara.

Dayar, H.(2009). Düyun-u Umumiye İdaresi İle Uluslararası Para Fonu'nun Karşılaştırılması. *Sosyal Bilimler Dergisi,* sayı.21,sayfa.35.

Erol, H.M.(2006). Dünyada ve Türkiye Bankacılık Sektörünün Gelişimi ve Türkiye'de Kamu Bankalarının Yeniden Yapılandırılması. Yüksek Lisans Tezi.İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Gündoğdu, F.(1998).Türkiye'de Bankacılık ve 1980 Sonrası Dönemin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Heaton, H. (1985). *Avrupa İktisat Tarihi*. C: 2, Çev: Mehmet Ali Kılıçbay, Osman Aydoğuş, Ankara: Teori Yayınları.

Kamu İşletmeleri 1999 Genel Raporu.

Özçelik, Ö. ve Güner Tuncer, G.(2024). *Atatürk Dönemi Ekonomi Politikaları* Erişim: [http://www.aku.edu.tr/aku/dosyayonetimi/sosyalbilens/makale/c9s1m15.pdf], Erişim Tarihi: 15.01.2024.

Roberts, J.M.(20159. *Avrupa Tarihi*. Çev: Fethi Aytuna, İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Sümer,G.(2016). Türk Bankacılık Sisteminin Tarihsel Gelişimi ve AB Bankacılık Sektörü ile Karşılaştırılması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, c:18, s..2,s.487.

Şahin, H.(2009). *Türkiye Ekonomisi, Tarihsel Gelişimi ve Bugünkü Durumu*. Bursa

Tarlan, S.(1987). *Tarihte Bankacılık*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.

Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye'de Bankacılık Sektörü Piyasa Yapısı, Firma Davranışları ve Rekabet Analizi, Yayın No.280, İstanbul, 2012, s.3-5.

Ulutan, B.(1957). *Bankacılığın Tekamülü*. Ankara: Doğuş Limited Şirketi Matbaası.

Ünlü, P. ve Yaktı, Ö.(2012). Devletçiliğe Yönelmede Bir Köşe Taşı: Birinci Beş Yıllık Sanayi Planı. *History Studies*, Ankara Üniversitesi, Ankara, s.373.

Yetiz, F.(2016). Bankacılığın Doğuşu ve Türk Bankacılık Sistemi.*Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:9, Sayı:2, s.108.

KAYNAKÇA

II. Bayezid Dönemi Ahkâm Defterleri (2021). (Haz. F. M. Emecen ve İ. Şahin). Ankara: TTK Yayınları.

397 Numaralı Haleb Livâsı Mufassal Tahrîr Defteri (943/1536) I <Dizin ve Transkripsiyon> (2010). Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları.

401 Numaralı Şam Livâsı Mufassal Tahrîr Defteri (942/1535) I <Dizin ve Transkripsiyon> (2011). Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları.

91, 164, MAD 540 ve 173 Numaralı Hersek, Bosna ve İzvornik Livâları İcmâl Tahrîr Defterleri (926-939/1520-1533) II <Tıpkıbasım> (2006). Ankara: Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı Yayınları.

Akdağ, M. (1999). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası "Celali İsyanları"*. Ankara: Barış Yayınları.

Bacqué-grammont, J.-L. (1987). 1527 Anadolu İsyanı Hakkında Yayınlanmamış Bir Rapor. *Belleten*, 51 (199), 107-117.

BOA (Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi), AE.SMHD.I (Ali Emiri Tasnifi Sultan Mahmud I): 256-20834.

BOA, EV.d. (Evkaf Defterleri): 45164.

BOA, MŞH.ŞSC.d. (Meşihat Şer'iye Sicil Defterleri): 6143.

BOA, MHM.d. (Mühimme Defterleri): 4, 40.

BOA, TSMA.d. (Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Defterleri): 5246, 10212.

BOA, TSMA.e. (Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrakı): 696-59 (4504-1), 734-1 (9404-1), 895-15 (9300-1).

Bosna-Hersek Vakfiyeleri (2016). C. 4. (Ed. M. Çam ve R. Ademi), Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.

Bostan Çelebi (t.y.). *Târîh-i Sultân Süleymân*. Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB) Cod. H. O. 42a. https://onb.digital/result/10002344. 28.10.2024.

Bozkurt, T. (2012). Hürrem Paşa Türbesi. *Konya Ansiklopedisi*. C. 4. Konya: Konya Kültür A.Ş. Yayınları. 250-251.

Barışta, H. Ö. (2007). Konya Mevlevi Dergâhından Günümüze Ulaşan Bazı Kapı Kanatları ve Pencere Kapakları. *Mevlâna Ocağı*. (Ed. M. Bayyiğit). Konya, 123-135.

Celâlzâde Mustafa Çelebi (2011). *Kanunî'nin Tarihçisinden Muhteşem Çağ Kanunî Sultan Süleyman Tabakâtü'l Memâlik ve Derecâtü'l-Mesâlik*. (Haz. A. Yılmaz). İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Çakar, E. (2003). XVI. Yüzyılda Şam Beylerbeyiliğinin İdarî Taksimatı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 351-374.

Çelik, A. F. (2009). *Fethullah Arifi Çelebi'nin "Şahname-i Al-i Osman"ından Süleymanname*. C. I. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Danişmend, İ. H. (2011). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. C. 2. İstanbul: Doğu Kütüphanesi Yayınları.

Demirtaş, F. (2009). *Celâl-zâde Mustafa Çelebi, Tabakâtü'l-Memâlik ve Derecâtü'l-Mesâlik*. Doktora Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Emecen, F. M. (2022). *Kanuni Sultan Süleyman ve Zamanı*. Ankara: TTK Yayınları.

Erkan, D. (2005). *Matrâkçı Nasûh'un Süleymân-nâmesi (1520-1537)*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Gelibolulu Mustafa Âlî (2019). *Künhü'l-Ahbâr*. (Haz. A. Çavuşoğlu) Ankara: TTK Yayınları.

Gök, İ. (2014). *Atatürk Kitaplığı M.C. O.71 Numaralı 909-933/1503-1527 Tarihli İn'âmât Defteri (Transkripsiyon-Değerlendirme)*. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Gökbilgin, M. T. (2007). *XV.-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livâsı, Vakıflar-Mülkler-Mukataalar*. İstanbul: İşaret Yayınları.

Hammer (1330). *Devlet-i Osmâniye Târîhi*. C. V. (Çev. Mehmed Ata). İstanbul: Selanik Matbaası.

https://mevlanaturbesi.semazen.net/hurrem-pasa-turbesi/ 23.10.2024.

İdris-i Bidlîsî (2024). *Heşt Behişt VIII. Ketîbe II. Bayezid Dönemi 1481-1512*. (Çev. V. Genç). Ankara: TTK Yayınları.

İdrîs-i Bidlîsî (2016). *Selim Şah-name*. (Haz. H. Kırlangıç). Ankara: Hece Yayınları.

Kapanşahin, M. (1998). *Mehmed Efendi ve "İbtihâcü't-Tevârih" Adlı Eserinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Karaçelebi-zâde Abdülazîz Efendi (2021). *Süleymân-nâme (İnceleme-Tenkitli Metin-Sözlük)*. (Haz. V. Karagözlü). Ankara: Grafiker Yayınları.

Karpuz, H. (2004). Mevlânâ Külliyesi. *DİA*, C. 29, 448-452.

Karpuz, H. (2009). *Türk Kültür Varlıkları Envanteri: Konya 42*. C. 1. Ankara: TTK Yayınları.

Kemal Paşa-zâde (1996). *Tevârîh-i Âl-i Osmân X. Defter*. (Haz. Ş. Severcan). Ankara: TTK Yayınları.

Konyalı, İ. H. (1997). *Âbideleri ve Kitabeleri ile Konya Tarihi*. Ankara: Burak Matbaası.

KŞS (Konya Şer'iye Sicili): 1.

Lütfi Paşa ve Tevârih-i Âl-i Osman (2001). (Haz. K. Atik). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Mehmed Süreyya (1996a). *Sicill-i Osmanî*. C. 2. (Haz. N. Akbayar ve S. A. Kahraman). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Mehmed Süreyya (1996b). *Sicill-i Osmanî*. C. 3. (Haz. N. Akbayar ve S. A. Kahraman). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Müneccimbaşı Ahmed Dede (t.y.). *Müneccimbaşı Tarihi*. C. II. (Haz. İ. Erünsal).

Oral, M. Z. (1949). Hurrem Paşa Türbesi. *Anıt*, 2, 7-14.

Önder, M. (1971). *Mevlâna Şehri Konya (Tarihi Kılavuz)*. Ankara: Güven Matbaası.

Öztuna, Y. (1996). *Devletler ve Hânedanlar Türkiye (1074-1990)*. C. II. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Peçevi İbrahim Efendi (1992). *Peçevi Tarihi*. C. I. (Haz. B. S. Baykal). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ramazân-zâde (2022). *Târîh-i Nişâncı Paşa (Tenkitli Metin-Tahlil)*. (Haz. R. Özdemir). Ankara: TTK Yayınları.

Reindl, H. (2014). *II. Bayezid ve Çevresi Hükümdarın Adamları*. (Çev. A. S. Ürgüplü). İstanbul: Arvana Yayınları.

Solak-zâde Mehmed Hemdemî Çelebî (1989). *Solak-zâde Tarihi*. C. II. (Haz. V. Çabuk). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sümer, F. (2018). *Safevî Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*. Ankara: TTK Yayınları.

Tansel, S. (2016). *Yavuz Sultan Selim*. Ankara: TTK Yayınları.

Turan, E. (2009). The Marriage of Ibrahim Pasha (CA. 1495-1536). *Turcica*, 41, 3-36.

Türk, H. ve Kara, H. (2021). Konya'daki Osmanlı Türbeleri'nde Mezar Taşları. *Hitit İlahiyat Dergisi*, 20 (2), 835-875.

Uzunçarşılı, İ. H. (1983). *Osmanlı Tarihi*. C. II. Ankara: TTK Yayınları.

Varol, G. B. ve Özcan, S. (2019). Atabeyzadelerin Amasya'nın Siyasi ve Sosyal Tarihindeki Yeri ve Önemi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (4), 3775-3798.

Yurtoğlu, G. (2023). İskender Paşa'nın Tarihî Şahsiyeti ve Rumeli'deki Faaliyetleri. *Gazi Akademik Bakış Dergisi*, 16 (32), 131-150.

Zlatar, B. (2012). O Bosanskom Sandžakbegu Skender-paši i Njegovim Potomcima. *Prilozi za Orijentalnu Filologiju.* 61, 319-350.

KAYNAKÇA

Aksoy, Ö.A. (1991). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1-2, İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Aktaş, Ş.T. (2004). Seçme Atasözleri ve Eleştirmeli Açıklamaları, Ankara: Akçağ Yayınları.

Aktürk, İ.A. (2005). Dünya mutfaklarından Lezzetler, Yunan Mutfağı (1.Baskı). İstanbul: Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.

Altun, M. (2004). Türk Atasözleri Üzerine Semantik Bir İnceleme, Akademik Araştırmalar Dergisi, (Journal of Academic Studies), sayı 21, s. 79-91.

Alizade, S. (1992). Oğuzname (Emsal-i Mehmedalî) XVI. Yüzyılda Yazılmış Türk Atasözleri Kitabı), Eklerle Yayına Hazırlayan, Prof. Dr. Ali Haydar Bayat. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.

Artun, E. (2004). Türk Halk Edebiyatına Giriş, İstanbul: Kitapevi Yayınları.

Bayraktar, Z. (2013). Karadeniz Araştırmaları, Bir Arada Yaşama Kültürü Bağlamında Kimlik Çatışmasından Kültürel Entegrasyona Türk Dili Kültürünün Önemi.

Benekçi, Ş. (2013). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, Damla Yayınevi Sözl./3142.

Berelson, B. (1952). Content Analysis in Communication Research, Free Press, Glencoe s. 17.

Berry, J.W. (1980) Acculturation as varieties of adaptation. In Acculturation: Theory, Models and Some New Findings, (Ed AM Padilla):9-25. Boulder, CO, Westview Press. Berry JW, Kim U, Power S, Young M, Bujaki M (1989) Acculturation attitudes in plural societies.

Berry, J.W. (1990). ApplPsychol, 38:185-206. Psychology of acculturation. In Nebraska Symposium on Motivation, (Ed JJ Berman):201-234. Lincoln, University of Nebraska Press.

Berry, J.W. (1994) Acculturation and psychological adaptation: an overview. In Journeys into Cross-Cultural Psychology (Eds AM Bouvy, FJR van de Vijver, P Boski, P Schmitz):129-141. Amsterdam, Swets & Zeitlinger. Sam DL, Berry JW (1995).

Cevizci, A. (2011). Felsefe Sözlüğü. İstanbul: Say Yayınları.

Çotuksöken, Y. (1983). Atasözlerimiz, İstanbul: Anadolu Sanat Yayınları.

Dik, T. (2010). Atasözlerinde Adil Dünya İnancı. Millî Folklor 22-32(88).

Duman, M. (2012). Türk Atasözlerinde "Ölüm". Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı. (ed. Alimcan İnayet- Zeki Kaymaz) İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, s. 97-108.

İdacıtürk, E., Uygungöz, M. Ve Umay, E. (2023). Türk ve Yunan Kültürlerinin benzerlik ve Farklılıkları Üzerine bir İnceleme.

İdacıtürk, E., Uygungöz, M. (2023). Sanat ve Sosyal Bilimler Dergisi. Türk ve Yunan Kültürlerinin Benzerlik ve Farklılıkları Üzerine Bir İnceleme.

Fırat, D.G. (2014). Ulus-Devlet Anlayışı Karşısında Toplumsal Hafızanın Direnişi: Rembetiko Örnek Olayı.

Gavelek, J. R. ve Kong, A. (2012). Learning: A Process of Enculturation. Seel, N. M. (Ed.), in Encyclopedia of the Sciences of Learning (pp. 2029–2032). Boston, MA: Springer US. doi: /10.1007/978-1-4419-1428-6_868.

Gürel, Ş.S. (1993). Tarihsel Boyut İçinde Türk Yunan İlişkileri (1821-1993), Ankara: Ümit Yayıncılık.

Güvenç, B. (2002). Kültürün ABC'si (2. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Holst, G. (1993), Rembetika, Çev: V.Çelik Akpınar, Pan Yayıncılık, 1.Baskı, İstanbul.

Janis, I.L. (1943) Meaning and the study of symbolic behavior, Psychiatry, 6, s. 425-439.

Kafesoğlu, İ. (1984). Milli Kültür-Siyaset İlişkisi, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, 4,1.

Karasar, N. (2006). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaplan, M. (1976). Kültür ve Kültürü Meydana Getiren Unsurlar, Türk Kültür ve Medeniyeti Kültür ve Medeniyeti Meydana Getiren Unsurlar, Türk Kültür ve Medeniyeti, 1,68.

Kültür ve Turizm Bakanlığı, !. Milli Kültür Şurası, "Genelde Kültür ve Temel Değerler Komisyonu Raporu", Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını,1983.

Lowry, DB. (2008). Osmanlı Döneminde Balkanların Şekillenmesi 1350-1150. Kuzey Yunanistan'ın fethi, İskanı ve Altyapı Gelişmesi, İstanbul 2008, s. 70-73, 95-106.

1.Milli Kültür Şurası (23-27 Ekim 1982) Komisyon Raporları, Ankara, Kültür ve Turizm bakanlığı Yayını, (1983).

Montreuil, A. ve Bourhis, R.Y. (2001). Majority acculturation orientations toward "valued" and "devalued" immigrants. Journal of Cross-Cultural Psychology, 32(6), 698-719. doi: 10.1177/0022022101032006004.

Özkul, Ç. (2003). Karşılaştırmalı Atasözleri Bağlamında Türk Dünyası ve Atasözlerinde Sosyo Kültürel Süreklilik ve Değişme Üzerine Tespitler, Türkbilig.

Saffet, M. (1933). Kültür İnkılabı, Ülkü Mecmuası, 1(5), 6,351.

Tomlin, E.W.F. (1959). Kültür nedir?, Türk Yurdu Mecmuası, 275, 7(10), s. 31-32.

Topçuoğlu, H. (1976). Genel Sosyoloji Ders Notları(Çoğaltma), A.Ü.DTCF; Felsefe Bölümü.

Turan, D. (2011). Mekân-Müzik İlişkisi Açısından Türkiye'de Taverna, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Türk Dil Kurumu (TDK) / Türk Atasözleri 2005 - (www.tdk.gov.tr).

Van Dijk, T. A. (2009). Society and discourse. How social contexts influence text and talk. İngiltere: Cambridge University Press.

Van Dijk, T.A. (2014). DiscourseCognition-Society, C. Hart ve P. Cap (Yay. Haz.), Contemporary Studies in Critical Discourse Analysis içinde, s. 121-146. London: Bloomsbury.

Yıldırım, B. (2015). İçerik Çözümlemesi Yönteminin Tarihsel Gelişimi Uygulama Alanları ve Aşamaları. B. Yıldırım (Der.). İletişim Araştırmalarında Yöntemler: Uygulama ve Örneklerle (s. 105-155), Konya: Literatürk Akademia.

Yivli, O. (2016). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü/ Ankara Yıldırım Yayınları Sözl./3264.

Yunanca Dil Merkezi (Yunan MEB Kurumu).

Zannos, L. (1990). Intonation in theory and practice of Greek and Turkish music. Yearbook for Traditional Music, 22, s. 42-59.

Tablo 9: Eğitim Durumuna Göre Reklam Şüpheciliği ve Davranışsal Değişkenler Arasındaki Korelasyonlar

Değişken	İlkokul Korelasyon (r)	İlkokul p Değeri	Lise Korelasyon (r)	Lise p Değeri	Lisans Korelasyon (r)	Lisans p Değeri	Yüksek Lisans Korelasyon (r)	Yüksek Lisans p Değeri	Doktora Korelasyon (r)	Doktora p Değeri
Reklam Hatırlama	-0.28	< 0.05	-0.35	< 0.05	-0.40	< 0.05	-0.38	< 0.05	-0.33	< 0.05
Tıklama Oranı	-0.22	n.s.	-0.30	< 0.05	-0.35	< 0.05	-0.30	< 0.05	-0.25	n.s.
Satın Alma Niyeti	-0.18	n.s.	-0.25	< 0.05	-0.30	< 0.05	-0.28	< 0.05	-0.20	n.s.
Reklamdan Kaçınma	0.38	< 0.05	0.45	< 0.05	0.50	< 0.01	0.48	< 0.05	0.42	< 0.05

KAYNAKÇA

Aguirre, E., Mahr, D., Grewal, D., de Ruyter, K., & Wetzels, M. (2015). Unraveling the personalization paradox: The effect of information collection and trust-building strategies on online advertisement effectiveness. *Journal of Retailing, 91*(1), 34-49.

Bleier, A., & Eisenbeiss, M. (2015). The importance of trust for personalized online advertising. *Journal of Retailing, 91*(3), 390-409.

Boerman, S. C., & van Reijmersdal, E. A. (2020). Disclosing influencer marketing on YouTube to children: The moderating role of para-social relationship. *Journal of Advertising, 49*(5), 540-554.

Boerman, S. C., Kruikemeier, S., & Zuiderveen Borgesius, F. J. (2017). Online behavioral advertising: A literature review and research agenda. *Journal of Advertising, 46*(3), 363-376.

Calfee, J. E., & Ringold, D. J. (1994). The 70% solution: A review and analysis of advertising claims substantiation. *Journal of Public Policy & Marketing, 13*(1), 16-29.

Chu, S. C., & Kim, Y. (2011). Determinants of consumer engagement in electronic word-of-mouth (eWOM) in social networking sites. *International Journal of Advertising, 30*(1), 47-75.

Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Darley, W. K., & Smith, R. E. (1995). Gender differences in information processing strategies: An empirical test of the selectivity model in advertising response. *Journal of Advertising, 24*(1), 41-56.

Eisend, M. (2019). Explaining the impact of scarcity appeals in advertising: The mediating role of perceiving scarcity. *International Journal of Advertising, 38*(1), 12-29.

Eisend, M., & Tarrahi, F. (2016). The effectiveness of advertising: A meta-analysis of advertising inputs and outcomes. *Journal of Advertising, 45*(2), 163-180.

Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics*. London: Sage Publications.

Forehand, M. R., & Grier, S. (2003). When is honesty the best policy? The effect of perceived ambiguity on the relationship between advertising and brand trust. *Journal of Consumer Research, 30*(2), 218-228.

Friestad, M., & Wright, P. (1994). The persuasion knowledge model: How people cope with persuasion attempts. *Journal of Consumer Research, 21*(1), 1-31.

Goldsmith, R. E., & Lafferty, B. A. (2002). Consumer response to Web sites and their influence on advertising effectiveness. *Internet Research, 12*(4), 318-328.

Livingstone, S., & Helsper, E. J. (2007). Gradations in digital inclusion: Children, young people, and the digital divide. *New Media & Society, 9*(4), 671-696.

Martin, K. D., & Murphy, P. E. (2017). The role of data privacy in marketing strategy. *Journal of the Academy of Marketing Science, 45*(2), 135-155.

Morton, F. S., & Friedman, M. (2002). Risk aversion and consumer choice. *Econometrica, 70*(2), 643-684.

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Obermiller, C., & Spangenberg, E. R. (1998). Development of a scale to measure consumer skepticism toward advertising. *Journal of Consumer Psychology, 7*(2), 159-186.

Obermiller, C., & Spangenberg, E. R. (2000). On the origin and distinctness of skepticism toward advertising. *Marketing Letters, 11*(4), 311-322.

Obermiller, C., & Spangenberg, E. R. (2005). Ad skepticism: The consequences of disbelief. *Journal of Advertising, 34*(3), 7-17.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Phelps, J., D'Souza, G., & Nowak, G. (2001). Antecedents and consequences of consumer privacy concerns: An empirical investigation. *Journal of Interactive Marketing, 15*(4), 2-17.

Putrevu, S. (2001). Exploring the origins and information processing differences between men and women: Implications for advertisers. *Academy of Marketing Science Review, 10*, 1-14.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7th ed.). Boston: Pearson.

Tucker, C. E. (2014). Social networks, personalized advertising, and privacy controls. *Journal of Marketing Research, 51*(5), 546-562.

Van Reijmersdal, E. A., Fransen, M. L., & Smit, E. G. (2016). Effects of disclosing sponsored content on brand responses via persuasion knowledge: The role of content and source. *Journal of Interactive Advertising, 16*(2), 85-98.

REFERENCES

2024. *6 top Loyalty Programs companies and startups in Türkiye in December 2024*. F6S community. https://www.f6s.com/companies/loyalty-programs/Türkiye/co

Abdulqader, Z., Abdulqader, D. M., Ahmed, O. M., Ismael, H. R., Ahmed, S. H., & Haji, L. (2024). A Responsible AI Development for Sustainable Enterprises: A Review of Integrating Ethical AI with IoT and Enterprise Systems. *Journal of Information Technology and Informatics*, *3*(2).

Agrawal, A., Gans, J. S., & Goldfarb, A. (2024). Artificial intelligence adoption and system-wide change. *Journal of Economics & Management Strategy*, *33*(2), 327-337.

ERAI, (2024). *AI in Türkiye's Industrial Revolution: Transforming the Future of Manufacturing*. (2024). ERAI Türkiye. https://eraiTürkiye.com/news/ai-in-Türkiyes-industrial-revolution/

Akkaş, H., & Meydan, C. H. (2024). Sampling methods in qualitative sampling in multicultural settings. In *Principles of conducting qualitative research in multicultural settings* (pp. 32-54). IGI Global.

Allocio, G. (2021). *Artificial Intelligence: Implications in the Customer Journey Artificial Intelligence in the Supply Chain & Logistics within the Retail Industry: Opportunities & Limits* Universidade NOVA de Lisboa (Portugal)].

Anica, I. A.-P., Liana-Elena & Radulescu, Cristina & Vrîncianu, Marinela (2021). The Integration of Artificial Intelligence in Retail: Benefits, Challenges and a Dedicated Conceptual Framework. https://doi.org/23. 120. 10.24818/EA/2021/56/120.

Behera, R. K., Bala, P. K., Rana, N. P., Algharabat, R. S., & Kumar, K. (2024). Transforming customer engagement with artificial intelligence E-marketing: an E-retailer perspective in the era of retail 4.0. *Marketing Intelligence & Planning*.

Bhuiyan, M. R. I. (2024). Examining the digital transformation and digital entrepreneurship: A PRISMA based systematic review. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, *22*(1), 1136-1150.

Bhuiyan, M. S. (2024). The role of AI-Enhanced personalization in customer experiences. *Journal of Computer Science and Technology Studies*, *6*(1), 162-169.

Böger, T. (2018). *Implementation and evaluation of a shopping assistance chatbot in an e-commerce case* Universidade NOVA de Lisboa (Portugal)].

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, *3*(2), 77-101.

Capgemini, o. A. a. (2019). Impact of AI for Customer Experience (CX) AI: re-humanizing digital

customer experience. https://www.capgemini.com/fr-fr/wpcontent/uploads/sites/2/2019/06/Point-of-view_Impact-of-AI-for-CX_Final-1.pdf

Future Market Insights, (2024). *Chatbot Market Outlook 2023 to 2033*. https://www.futuremarketinsights.com/reports/chatbot-market#:~:text=Chatbot%20Market%20Outlook%20(2023%20to%202033

Chowdhury, S., Basu, S., Ashoka, N., & Singh, P. K. (2024). Influence of AI driven Digital Marketing on Consumer Purchase Intention: An Empirical Study. *Journal of Informatics Education and Research*, *4*(2).

Cığızoğlu, O. (2024). *Responding to The Newly Emerging Customer Needs in the Turkish CEP Market*. https://www.strategyand.pwc.com/tr/responding-to-the-newly-emerging-customer-needs-in-the-turkish-cep-market

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.

Damar, M., Özen, A., & Yılmaz, A. (2024). Cybersecurity in The Health Sector in The Reality of Artificial Intelligence, And Information Security Conceptually. *Journal of AI*, *8*(1), 61-82.

Daqar, M. A. A., & Smoudy, A. K. (2019). The role of artificial intelligence on enhancing customer experience. *International Review of Management and Marketing*, *9*(4), 22.

Dellaert, B. G., Shu, S. B., Arentze, T. A., Baker, T., Diehl, K., Donkers, B., Fast, N. J., Häubl, G., Johnson, H., & Karmarkar, U. R. (2020). Consumer decisions with artificially intelligent voice assistants. *Marketing Letters*, *31*, 335-347.

Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Ismagilova, E., Aarts, G., Coombs, C., Crick, T., Duan, Y., Dwivedi, R., Edwards, J., & Eirug, A. (2021). Artificial Intelligence (AI): Multidisciplinary perspectives on

emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy. *International journal of information management*, *57*, 101994.

Erkip, F. O., Burcu. (2015). Retail development in Türkiye: An account after two decades of shopping malls in the urban scene. *Progress in Planning*. https://doi.org/102. 10.1016/j.progress.2014.07.001.

Fey, F. (2023). Application of the Apriori Algorithm to Purchase Patterns. *Indonesian Journal of Computer Science*. https://doi.org/12.553-561. 10.33022/ijcs.v12i2.3105.

FMCG shopping in Türkiye – Tradition vs Modernity. (2024). europanel. https://visionplatform.europanel.com/b4376bbe8ccc5f6a80b61aad3f324d8c/#:~:text=he%20Turkish%20retail%20landscape%20is,a%20majority%20of%20the%20market.

Garrido, N. S., Carlos & Coitos, Bruno. (2021). *An Interactive Visiting System Using BLE Devices*.

Gauri, D. K., Jindal, R. P., Ratchford, B., Fox, E., Bhatnagar, A., Pandey, A., Navallo, J. R., Fogarty, J., Carr, S., & Howerton, E. (2021). Evolution of retail formats: Past, present, and future. *Journal of Retailing*, *97*(1), 42-61.

Invent AI, (2024a). Gratis, A Leading Beauty and Personal Care Retailer, Captured 5% Incremental Sales by Reducing Lost Sales. https://www.inventanalytics.com/case-studies/gratis-case-study/

Grewal, D., Noble, S. M., Roggeveen, A. L., & Nordfalt, J. (2020). The future of in-store technology. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 96-113.

Gunyol, A. (2024). *Turkish e-commerce giant Trendyol appears in State of Fashion 2024 report*. https://www.aa.com.tr/en/economy/turkish-e-commerce-giant-trendyol-appears-in-state-of-fashion-2024-report/3099118

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2018). Artificial intelligence in service. *Journal of service research*, *21*(2), 155-172.

Hunt, J., & Dube, S. (2018). Artificial Intelligence for Customer Experience and Care. *Artificial Intelligence for Autonomous Networks*, 345-360.

İçen, M. (2022). The future of education utilizing artificial intelligence in Türkiye. *Humanities and Social Sciences Communications*. https://doi.org/10.1057/s41599-022-01284-4.

Irawan, D., Ady, S. U., & Sayidah, N. (2024). Building Brand Trust: The Role of AI-Driven Personalization and Brand Storytelling in Strengthening Brand Authenticity Perceptions. *Seascapeid Journal of Economics, Management, and Business*, *1*(3), 52-65.

Kalva, P. P., Srikanth & Kotha, Kamalendar. (2024). AI-Driven Personalized Shopping: Enhancing Retail Experiences through Body Type Analysis and Real-Time Inventory Integration. *International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology*. https://doi.org/10.22214/ijraset.2024.64382.

Kamasak, R. A., Deniz & Kucukaltan, Berk & Ozbilgin, Mustafa. (2024). *A decacorn in on-demand delivery: the case of Getir from Türkiye.* . https://www.researchgate.net/publication/377608404_A_decacorn_in_on-demand_delivery_the_case_of_Getir_from_Türkiye/citation/download

Keels, G. N. (2021). *Brick-and-mortar retail stores disappearing in the digital age: Marketing strategies for sustainability*. University of Maryland University College.

Khatri, M. R. (2023). Integration of natural language processing, self-service platforms, predictive maintenance, and prescriptive analytics for cost reduction, personalization, and real-time insights customer service and operational efficiency. *International Journal of Information and Cybersecurity*, *7*(9), 1-30.

Koch, S., & Dubenová, E. (2019). Product attributes that facilitate disruption survival in declining markets: What we can learn from the disruption veteran vinyl.

Krishnan, C., Gupta, A., Gupta, A., & Singh, G. (2022). Impact of artificial intelligence-based chatbots on customer engagement and business growth. In *Deep learning for social media data analytics* (pp. 195-210). Springer.

Labouseur, A. G., & Matheus, C. C. (2017). An introduction to dynamic data quality challenges. *Journal of Data and Information Quality (JDIQ)*, *8*(2), 1-3.

RTIH, (2024a) *Lacoste Türkiye Partners with GardeRobe AI for Online Shopping*. https://www.lacosted.com/2024/lacoste-Türkiye-partners-with-garderobe-ai-for-online-shopping/#:~:text=Lacoste%20Türkiye%2C%20part%20of%20Eren,engagement%20and%20increasing%20order%20value.

Lin, X., Shao, B., & Wang, X. (2022). Employees' perceptions of chatbots in B2B marketing: Affordances vs. disaffordances. *Industrial Marketing Management*, *101*, 45-56.

Maghembe, M., & Magasi, C. (2024). The Role of Customer Perceived Value, Brand Trust and Service Personalization in Shaping Customer Loyalty. *International Journal of Management, Accounting & Economics*, *11*(9).

Maghraoui, S., & Belghith, E. (2019). L'expérience-client: quels apports des technologies de l'Intelligence Artificielle. *International Journal of Economics & Strategic Management of Business Process (ESMB)*, *15*, 7-14.

Makridakis, S. (2018). High tech advances in artificial intelligence (AI) and intelligence augmentation (IA) and Cyprus. *Cyprus Review*, *30*(2), 159-167.

Marri, R. D., Lakshmi & Karampuri, Sriyesh (2024). AI security in different industries: A comprehensive review of vulnerabilities and mitigation strategies. *International Journal of Science and Research Archive*. https://doi.org/13. 2375-2393. 10.30574/ijsra.2024.13.1.1923.

Menidjel, C., Hollebeek, L. D., Leppiman, A., & Riivits-Arkonsuo, I. (2022). Role of AI in enhancing customer engagement, loyalty and loyalty programme performance. In *Handbook of Research on Customer Loyalty* (pp. 316-331). Edward Elgar Publishing.

Invent AI, (2023). *Migros -a Top 50 Grocery Retailer Worldwide- reduces inventory days by 11% and increases availability by 1.7%*. (2023). invent.ai. https://inventanalytics.com/case-studies/migros-case-study/

Mogalakwe, M. (2006). The use of documentary research methods in social research. *African Sociological Review/Revue Africaine De Sociologie*, *10*(1), 221-230.

Retail TouchPoints, (2024). *More Than 90% Of Consumers Use Smartphones While Shopping In Stores*. (2024). https://www.retailtouchpoints.com/topics/digital-marketing/mobile-marketing/more-than-90-of-consumers-use-smartphones-while-shopping-in-stores

Musa, T. (2015). *Bim – pioneer of discount retail in Türkiye*. Digital Initiative. https://d3.harvard.edu/platform-rctom/submission/bim-pioneer-of-discount-retail-in-Türkiye/

Narikiyo, R., & Miyake, Y. (2024). Artificial Intelligence for the "INSIDER". 2024 Joint 13th International Conference on Soft Computing and Intelligent Systems and 25th International Symposium on Advanced Intelligent Systems (SCIS&ISIS),

Nawrat, Z. (2023). Introduction to AI-driven surgical robots. In (Vol. 3, pp. 90-97): OAE Publishing Inc.

Negri-Ribalta, C., Geraud-Stewart, R., Sergeeva, A., & Lenzini, G. (2024). A systematic literature review on the impact of AI models on the security of code generation. *Frontiers in Big Data*, *7*, 1386720.

Nguyen, D. H., De Leeuw, S., Dullaert, W., & Foubert, B. P. (2019). What is the right delivery option for you? Consumer preferences for delivery attributes in online retailing. *Journal of Business Logistics*, *40*(4), 299-321.

Norori, N., Hu, Q., Aellen, F. M., Faraci, F. D., & Tzovara, A. (2021). Addressing bias in big data and AI for health care: A call for open science. *Patterns*, *2*(10).

Pantano, E., & Viassone, M. (2015). Engaging consumers on new integrated multichannel retail settings: Challenges for retailers. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *25*, 106-114.

Păvăloaia, V.-D., & Necula, S.-C. (2023). Artificial intelligence as a disruptive technology—a systematic literature review. *Electronics*, *12*(5), 1102.

Potla, R. T. (2023). Enhancing Customer Relationship Management (CRM) through AI-Powered Chatbots and Machine Learning. *Distributed Learning and Broad Applications in Scientific Research*, *9*, 364-383.

Ramki, R., Gopi, V., Markan, R., Natarajan, S., & Rajalakshmi, M. (2024). AI-Powered Chatbots in Customer Service: Impact on Brand Loyalty and Conversion Rates. *Economic Sciences*, *20*(2), 190-203.

Rantanen, T., & Kelly, A. (2021). The digital transformation of international and national news agencies: challenges facing AFP, AP, and TASS. *Global journalism: Understanding world media systems*, *189*.

Saha, N. (2021). Impact of Software Automation and Artificial Intelligence on Customer Relationship Management, *CPJ Global Review*. 13, 38-43.

Segun-Falade, O. D., Osundare, O. S., Kedi, W. E., Okeleke, P. A., Ijomah, T. I., & Abdul-Azeez, O. Y. (2024). Utilizing machine learning algorithms to enhance predictive analytics in customer behavior studies.

The Robot Report, (2024). *Simbe Robotics expands into Türkiye with CarrefourSA, cites positive shopper sentiment* (2024). The Robot Report https://www.therobotreport.com/simbe-expands-into-Türkiye-carrefoursa-cites-positive-shopper-sentiment/

Şimşek, A. B. (2024). AI in Managing Perishable Goods Inventory. In *Modern Management Science Practices in the Age of AI* (pp. 29-70). IGI Global.

Sinha, S., Sinha, D., & Dalmia, T. (2024). Role of AI in Enhancing Customer Experience in Online Shopping. 2024 11th International Conference on Reliability, Infocom Technologies and Optimization (Trends and Future Directions)(ICRITO),

Skog, D. A., Wimelius, H., & Sandberg, J. (2018). Digital disruption. *Business & Information Systems Engineering*, *60*, 431-437.

Sunnyvale, C. (2015). *Star Cloud Services Brings Innovative Digital Receipt and Customer Engagement Solutions to Retailers in Nine New Countries*. https://www.businesswire.com/news/home/20151022005208/en/Star-Cloud-Services-Brings-Innovative-Digital-Receipt-and-Customer-Engagement-Solutions-to-Retailers-in-Nine-New-Countries

Clutch, (2024). *Top Chatbot Companies in Türkiye*. (2024). Clutch. https://clutch.co/tr/developers/artificial-intelligence/chatbots

Turan, M. (2018). A systematic review of 6698-Law on the Protection of Personal Data in Türkiye according to the information security practices and applicability of law perspective, Master Thesis, Bahçeşehir University, Institute of Science and Technology.

Research and Markets, (2024). https://www.globenewswire.com/news-release/2024/10/04/2958417/28124/en/Türkiye-Loyalty-Programs-Intelligence-Report-2024-Market-to-grow-by-10-9-to-Reach-1-34-Billion-this-Year-Future-Growth-Dynamics-to-2028.html

Global Data*, (2023). Türkiye Retail Market Size by Sector and Channel including Online Retail, Key Players and Forecast to 2028*. (2023). GlobalData. https://www.globaldata.com/store/report/Türkiye-retail-market-analysis/#:~:text=The%20overall%20retail%20industry%20in,TRY%2013%2C976%20bn%20in%202027.

RTIH, (2024). *Turkish retailer CarrefourSA deploys Simbe's Tally AI and automation solution across select stores*. Retail Technology Innovation Hubs. https://retailtechinnovationhub.com/home/2024/10/2/turkish-retailer-carrefoursa-deploys-simbes-tally-ai-and-automation-solution-across-select-stores

Ünver, H. A., & Kim, G. (2022). *Data privacy and surveillance in Türkiye: an assessment of the draft law on the protection of personal data*. JSTOR.

Venkateswaran, P., Dominic, M. L., Agarwal, S., Oberai, H., Anand, I., & Rajest, S. S. (2024). The role of artificial intelligence (AI) in enhancing marketing and customer loyalty. In *Data-Driven Intelligent Business Sustainability* (pp. 32-47). IGI Global.

Viswanathan, J. (2024). Artificial Intelligence: Transforming the Future of Retail. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, *13*(9).

Wilson, G., Johnson, O., & Brown, W. (2024). Exploring the Integration of Artificial Intelligence in Retail Operations. In: Preprints.

Worley, L. A. (2021). A Review of Artificial Intelligence in the Medical Field.

Köse. Y. (2009). Vertical Bazaars of Modernity: Western Department Stores and Their Staff in Istanbul (1889–1921). *International Review of Social History*. *54*(S17), 91-114. https://doi.org/10.1017/S0020859009990253

Zhang, Y. (2024). The Evolution of Loyalty Programs in the Digital Age: A Review of Consumer Engagement and Retention Strategies. *Business, Marketing, and Finance Open*, *1*(2), 1-12.

KAYNAKÇA

1. *Açıl, B. (2015). Klasik Türk Şiirinde Estetik Bir Unsur Olarak Çiçekler. FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, (5), Bahar/Spring 2015. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.*
2. *Altınoluk Dergisi. (2022). Padişahların En Sevdikleri Kokular. Altınoluk Dergisi. Retrieved April 19, 2022, from https://www.altinoluk.com.tr/padisahlarin-en-sevdikleri-kokular.html*
3. Altinoluk. (2022, April 19). *Padişahların En Sevdiği Kokular.* Retrieved April 19, 2022, from https://www.altinoluk.com.tr/padisahlarin-en-sevdikleri-kokular.html
4. *Armstrong, R. (2020). The Smell of Air Pollution: Olfactory Senses and the Odour of Canadian Oil. Special Issue: Ontario's Environmental History, 112(2), Fall 2020. URI: https://id.erudit.org/iderudit/1072238ar DOI: https://doi.org/10.7202/1072238ar*
5. *Arslan, F., & Işler, İ. (2020). Koku/Bellek: Değerlerden Söz Nefesine… Rayiha Çiçeklenmesi. USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 2(3), Haziran/June 2020. e-ISSN: 2687-2641.*
6. *Aslanbey, S. (2021). Antik Mısır'da Parfüm. AHBV Edebiyat Fakültesi Dergisi, (4), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi. ORCID: 0000-0003-0870-9906.*
7. *Aydın, H., & Uğurlu, N. (2016). Osmanlı Mimarlık Kültürü. İstanbul: Kubbealtı Yayınları. ISBN: 978-605-4750-276.*
8. *Brink Danan, M. (2012). If It Smells Muslim: Lemon Cologne, Hebrew Lessons and Turkish Identity. AJS Perspectives, Spring, 46-47.*
9. *Classen, C., Howes, D., & Synnott, A. (1992). Aroma. London and New York: Routledge.*
10. *Crawford, C. S., & Holloman, A. K. (2022). Can You Smell Me Now: Towards a Remote Olfactory Study. ACM SE '22: Proceedings of the 2022 ACM Southeast Conference, April 2022, 17-24. DOI: https://doi.org/10.1145/3476883.3520225*
11. *Çağimlar, Z. (2017). Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde Yer Alan Tedavi Yöntemlerinin Halk Kültürü Açısından İncelenmesi. Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 10(20), Aralık/December, 303-318.*
12. *Çakır, S. (2011). Geleneksel Türk Kültüründe Göç ve Toplumsal Değişme. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (24), 129-142. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/sufesosbil/issue/11413/136309*
13. *Çerikan, U. (2020). İlkelden Moderne Kokunun Tüketimi ve Türk Kültüründeki Yansıması. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, 48, Winter-2020, 394-408. DOI: https://doi.org/10.17498/kdeniz.802558*
14. *Dai, A., & Hoştut, S. (2019). Kokunun Kurumsal Stratejide Önemi. Çukurova Genç İletişimciler Kongresi.*
15. *Diktaş, M. Y. (2012). Miski Amberden Parfüme Türkiye'deki Koku Kültürünün Dönüşümü. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Anabilim Dalı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).*
16. *Fadel, D. (2020). History of The Perfume Industry In Greco-Roman Egypt. International Journal of History and Cultural Studies (IJHCS), 6(4), 26-45.*
17. Gedük, S. (2013). *Osmanlı Saray Kültüründe Buhur ve Gülsuyu Geleneği.* Topkapı Sarayı Müzesi Yıllık, 6, 124-141.
18. Genders, R. (1972). *Perfume Through The Ages.* New York: Putnam & Sons.
19. Gezgin, D. (2010). *Bitki Mitosları.* İstanbul: Sel Yayıncılık. (Bkz. Hançerlioğlu, O. (1993). *Dünya İnançları Sözlüğü: Dinler, Mezhepler, Tarikatler, Efsaneler.* İstanbul: Remzi Kitabevi).
20. Gilbert, A. (2008). *What The Nose Knows.* Epsilon. ISBN: 9789944823807.
21. Golkarian, G. (2018). *İran Türkleri Arasında Yaygın Olan Tütsü Veyahut Buhur Geleneği.* 5. Uluslararası Geleneksel ve Yöresel Değerler Sempozyumu Bildiri Kitabı, Mehmet Ali Eroğlu (Ed.), e-Kitap, 319-330.
22. Gömeç, S. (1998). *Şamanizm ve Eski Türk Dini.* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(4), 38-52. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/11139/133257
23. Güler, M. (2019). *Yönlendirilen Arzu, Tüketim ve Reklam Psikanaliz.* Ütopya Yayınları: Medya İletişim Dizisi, 325. ISBN: 978-605-9378-52-9.

24. Herz, R., Eliassen, J., Beland, S., & Souza, T. (2004). *Neuroimaging Evidence for the Emotional Potency of Odor-evoked Memory.* Neuropsychologia. (Erişim Tarihi: 19.04.2022).
25. Kalyoncu, H. (2021). *Türk Hamam Kültüründe Metal Objeler ve Objelerin Form ve Bezeme Özellikleri.* Akademik Hassasiyetler, 8(16), 397-427.
26. Karaman, G. (2012). *Perîşân Çiçek Sünbül ve Klasik Türk Şiirinde İşlenişi.* İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1(2), 288-319.
27. Kaynaklarlatarih. (2019, May). *Mitolojik Bir Öykü Olarak Üç Müneccim.* Retrieved March 25, 2023, from https://kaynaklarlatarih.blogspot.com/2019/05/mitolojik-bir-oyku-olarak-uc-muneccim.html
28. Kiechle, M. (2017). *Smell Detectives: An Olfactory History of Nineteenth-Century Urban America.* Seattle: University of Washington Press.
29. Koluman, A. (2009). *Dinler ve Gıda: İlkelden Semaviye.* Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi, Uygulama Bölümü, Gıda Birimi, Kazan, Ankara. *Uludağ Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi,* 28(1), 25-32.
30. Koşiki, İ. A. (2007). *Bugünkü Uygurlarda Şamanlık ve Bir Şaman Duası.* Halkbilim Dergisi Motif Akademi, 20. Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü.
31. Kuhlman, L. (2012). The Contents and Significance of Egyptian Alabaster Jars. Dunham Bible Museum Category. This essay by sophomore Katie Kuhlman received an "Honorable Mention" in the Dunham Bible Museum category in the 2012 "Piece of the Past" museum essay contest.
32. *Kur'an.* 83:25-26; 76:5.
33. Kuran, M. (2013). *Osmanlı'da Gülsuyu Kültürü.* Topkapı Sarayı Yayınları.
34. MacPhee, M. (1992). *Deodorized Culture: Anthropology of Smell in America.* Arizona Anthropologist, 8.
35. Matyeveyiç, A. (2018). *Malov'un Etnografya Araştırmaları.* Şarkiyat Fakültesi Öğrencisi S. E. Malov'un Seferi Hakkında Rapor – İrksa, No:9, 1909, S. 35; ve bkz. S.E., C.S., Sene 18, Baskı 2-3, 1909, S. 38-41.
36. Mood Media. (2020, 9 Temmuz). *Scent Marketing Research.* 21 Mayıs 2022'de erişildi. Retrieved from https://us.moodmedia.com/scent/scentresearch/#:~:text=In%20fact%2C%2075%25%20of%20all,being%20exposed%20to%0pleasant%20scents
37. Ozan, V. (2014). *Kokular Kitabı.* Everest Yayınları. ISBN: 978-605-141-825-4.
38. Ozan, V. (2015). *Kokular Kitabı II: Parfümler.* Everest Yayınları. ISBN: 978-605-141-930-5.
39. Önal, S. (2005). *Edebi Metinlere Yansıyan Yönüyle Osmanlı Toplumunda Hediyeleşme.* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(1), 103-113. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunisosbil/issue/2821/38
40. Özey, E., & Çalışkan, V. (2018). *Sanayi Coğrafyası Açısından Sektörel Bir İnceleme: Balıkesir'de Kolonya Endüstrisi.* Coğrafya Dergisi (Journal of Geography), 37, 1-17. DOI: 10.26650/JGEOG394150
41. Özfatura, İ. (2004). *Kılıçarslan'ın Hisli Kızı Gevher Nesibe.* Retrieved April 26, 2024, from https://www.biyografi.net/kisiayrinti.asp?kisiid=3048
42. Özgümüş, Ü. (2000). *Anadolu Camcılığı.* İstanbul: Pera Yayıncılık.
43. Sarıoğlan, M., & Cevizkaya, M. (2016). *Türk Mutfak Kültürü: Şerbetler.* Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6(14), 237-250.
44. Şahin, N. (2021). *Ayahuasca: The Vine of Souls.* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Dinler Tarihi Ana Bilim Dalı. Retrieved from https://orcid.org/0000-0001-8986-3686
45. Şengel, Ü. (2020). *Kültür ve Etkinlik Turizmi Bağlamında Şaman Ritüelleri.* Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(2). Retrieved from https://orcid.org/0000-0003-1284-836X
46. Tanrıbuyurdu, G. (2010). *Bir Kültür Taşıyıcısı Bir Gizli Dil: Klasik Türk Şiirinde Mendil.* Millî Folklor, 22(87), 196-203.
47. TDK. (2019). *Koku.* Güncel Türkçe Sözlük. Retrieved April 17, 2024, from https://sozluk.gov.tr/
48. TDK. (n.d.). *Güncel Türkçe Sözlük.* Türk Dil Kurumu. Retrieved March 18, 2024, from https://sozluk.gov.tr/
49. Temiz, S. H. (2007). *Uşak Müzesinden Bir Grup Koku Kabı ve Lidya Parfüm Endüstrisi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

50. Tez, Z. (2015). *İlaç ve Parfümün Sihirli Dünyası.* Hayykitap, İstanbul. ISBN: 978-605-4325-17-7.
51. Togan, İ., Kara, G., & Baysal, C. (2006). *Çin Kaynaklarında Türkler-Eski T'ang Tarihi (Chiu T'ang-shu).* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları. ISBN: 9751618979
52. Topal, H. (2007). *Koku Kullanım Kültürü ve Türkiye'de Kolonya Ambalajı.* İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü: Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
53. Topal, H. (2007). *Koku Kullanım Kültürü ve Türkiye'de Kolonya Ambalajı.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2007. Retrieved from http://hdl.handle.net/11527/918
54. Uzun, B. (2015). *Ottoman Olfactory Traditions in a Palatial Space: Incense Burners in the Topkapı Palace.* Koç Üniversitesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. ISBN: 978-605-258-914-4
55. Watterson, B. (1999). *Gods of Ancient Egypt.* Godalming: Bramley. ISBN: 100750913290
56. Yentürk, A. (2005). *Osmanlı Parfümleri, Kutsal Dumandan Sihirli Damlaya: Parfüm.* (Çev. Priscilla Mary Işın). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. ISBN: 975-08-0936
57. Yeygel Çakır, S. (2010). *Markaların Duyular Yoluyla Şekillenmesi: Duyusal Markalama.* Erciyes İletişim, 39-62.
58. Zaraska, M. (2017, March 27). *The Sense of Smell in Humans is More Powerful Than We Think.* Discover Magazine. Retrieved April 17, 2022, from https://www.discovermagazine.com/mind/the-sense-of-smell-in-humans-is-more-powerful-than-we-think

Editör:
Prof. Dr. Sibel Yorulmaz

Ziraat, Orman ve Su Ürünleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar -XI

EĞİTİM
yayınevi

ZİRAAT, ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XI
Editör: Prof. Dr. Sibel Yorulmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-006-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ZİRAAT, ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -XI
Editör: Prof. Dr. Sibel Yorulmaz
VI+80 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-006-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Al-Ani, M.A., Hmoshi, R.M., Kanaan, I.A. ve Thanoon, A.A. (2019, September). Effect of pesticides on soil microorganisms. In Journal of physics: Conference series (Vol. 1294, No. 7, p. 072007). IOP Publishing.

Anderson A, Baldock J.A, Rogers S.L, Bellotti W, Gill G. (2004). Influence of chlorsulfuron on rhizobial growth, nodule formation, and nitrogen fixation with chickpea. Aust J Agr Res. 55:1059–1070.

Arora, S.,& Sahni, D. (2016). Pesticides effect on soil microbial ecology and enzyme activity-An overview. Journal of Applied and Natural Science, 8(2), 1126-1132.

Ayman M.O. Mirghani and Elsiddig A.E. Elsheikh (1996). Interaction of VA mycorrhizal fungi and root-knot nematode on tomato plants: Effects of nemacur, phosphorus and infection time. Elbuhuth Scientific J., 5: 88- 107.

Babu GS, Farooq M, Ray RS, Joshi PC, Viswanathan PN, Hans RK. (2003). DDT and HCH residues in basmati rice (Oryza sativa) cultivated in Dehradun (India). Water Air Soil Pollut. 144:149–157.

Bary F, Gange AC, Crane M, Hagley KJ. (2004). Fungicide levels and arbuscular mycorrhizal fungi in golf putting greens. J Appl Ecol. 42(1):171–180.

Beketov, M. A., Kefford, B. J., Schäfer, R. B., and Liess, M. (2013). Pesticides reduce regional biodiversity of stream invertebrates. Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A. 110, 11039–11043. doi: 10.1073/pnas.1305618110

Bertholet J, Clark W. (1985). Effect of trifluralin and metribuzin on faba bean growth, development and symbiotic nitrogen fixation. Can J Plant Sci. 65:9–20.

Bethlenfalvay GJ, Schuepp H. (1994). Arbuscular mycorrhiza and agrosystem stability. In: Gianianazzi S, Shuepp H, editors. Impact of arbuscular mycorrhizas on sustainable agriculture and natural ecosystems. Basel: Birkhauser. p. 117–131.

Bohmont B.L. (1990). The standard pesticide user's guide. Upper Saddle River (NJ): Prentice Hall.

Bonkowski M, Cheng W, Griffiths BS, Alphei J, Scheu S. (2000). Microbial–faunal interactions in the rhizosphere and effects on plant growth. Eur J Soil Biol. 36:135–147.

Bonkowski M, Villenave C, Griffiths B. (2009). Rhizosphere fauna: the functional and structural diversity of intimate interactions of soil fauna with plant roots. Plant Soil. 321:213–233.

Bossuyt H, Denef K, Six J, Frey SD, Merckx R, Paustian K. (2001). Influence of microbial populations and residue quality on aggregate stability. Appl Soil Ecol. 16(3):195–208.

Brühl, C. A., Schmidt, T., Pieper, S., and Alscher, A. (2013). Terrestrial pesticide exposure of amphibians: An underestimated cause of global decline? Sci. Rep. 3:1135. doi: 10.1038/srep01135

Caceres TP, Megharaj M, Naidu R. (2008). Biodegradation of the pesticide Fenamiphos by ten different species of green algae and cyanobacteria. Curr Microbiol. 57:643–646.

Casida JE. (2009). Pest toxicology: the primary mechanisms of pesticide action. Chem Res Toxicol. 22(4):60.

Cotterill FPD, Al-Rasheid K, Foissner W. (2008). Conservation of protists: is it needed at all? Biodivers Conserv. 17:427–443.

de Vries, F. T., Williams, A., Stringer, F., Willcocks, R., McEwing, R., Langridge, H., et al. (2019). Changes in root-exudate-induced respiration reveal a novel mechanism through which drought affects ecosystem carbon cycling. New Phytol. 224, 132–145.

de Vries, F. T., Williams, A., Stringer, F., Willcocks, R., McEwing, R., Langridge, H., et al. (2019). Changes in root-exudate-induced respiration reveal a novel mechanism through which drought affects ecosystem carbon cycling. New Phytol. 224, 132–145. doi: 10.1111/nph.16001

DeLorenzo ME, Scott GI, Ross PE. (2001). Toxicity of pesticides to aquatic microorganisms: a review. Environ Toxicol Chem. 20:84–98.

Desneux, N., Decourtye, A., and Delpuech, J. M. (2007). The sublethal effects of pesticides on beneficial arthropods. Annu. Rev. Entomol. 52, 81–106. doi: 10.1146/annurev.ento.52.110405.091440.

Downing HF, Delorenzo ME, Fulton MH, Scott GI, Madden CJ, Kucklick JR. (2004). Effects of the agricultural pesticides atrazine, chlorothalonil and endosulfan on South Florida microbial assemblages. Ecotoxicology. 13:245–260.

Dunfield KE, Siciliano SD, Germida JJ. (2000). The fungicides thiram and Captan affect the phenotypic characteristics of Rhizobium leguminosarum strain C1 as determined by FAME and Biolog analyses. Biol Fertil Soil. 31:303–309.

Ecobichon DJ. (1991). Toxic effects of pesticides. In: Amdur MO, Donl J, Klassen CD, editors. Casarett and Doull's toxicology. 4th edition. New York: Pergamon Press. p. 2–18.9–619.

Ekelund F, Ronn R, Christensen S. (1994). The effect of three different pesticides on soil protozoan activity. Pesticide Sci. 42(2):71–78.

Engelen B, Meinken K, Wintzingerode FV, Heuer H, Malkomes HP, Backhaus H. (1998). Monitoring impact of a pesticide treatment on bacterial soil communities by metabolic and genetic fingerprinting in addition to conventional testing procedures. Appl Environ Microbiol. 64(8):2814–2821.

Fox JE, Gulledge J, Engelhaupt E, Burow ME, McLachlan JA. (2007). Pesticides reduce symbiotic efficiency of nitrogen-fixing rhizobia and host plants. Proc Natl Acad Sci USA. 104(24):10282–10287.

Gupta RP, Singh J, Sultan MS, Hujan RK, Gosal SK, Sahota H, Sharma S. (2000). Impact of pesticides on soil biota and non-target organisms in rice wheat cropping system (Abstract). 41st annual conference of AMI, Birla Research Institute, Jaipur. India.

Handa, S.K., Agnihotri, N.P. and Kulshreshtha, G. (1999). Pesticide residues; significance, management and analysis. Research Periodicals and Book Publishing House, Texas

Hans RK, Farooq M. (2000). Dissipation and accumulation kinetics of lindane in soil and earthworms. Pollut Res. 19: 394–396.

Iqbal Z, Hussain A, Latif A, Asi MR, Chaudhary JA. (2001). Impact of pesticide applications in cotton agroecosystem and soil bioactivity studies I: microbial populations. J Biol Sci. 1(7):640–644.

Jeong H, Forster L. (2003). Empirical investigation of agricultural externalities: effects of pesticide use and tillage system on surface water. Department of Agricultural, Environmental and Development Economics, The Ohio State University, Working Paper: AEDE-WP-0034-03. p. 31.

Kalia, A.,& Gosal, S. K. (2011). Effect of pesticide application on soil microorganisms. Archives of Agronomy and Soil Science, 57(6), 569-596.

Kannan K, Tanabe S, Giesy JP, Tatsukawa R. (1997). Organochlorine pesticides and polychlorinated biphenyls in foodstuffs from Asian and oceanic countries. Rev Environ Contam Toxicol. 152:1–55.

Kumaraswamy S, Rath AK, Satpathy SN, Ramakrishnan B, Adhya TK, Sethunathan N. (1998). Influence of the carbofuran on the production and oxidation of methane in a flooded rice soil. Biol. Fertil Soil. 25: 362–366.

Kurle JE, Pfleger FL. (1997). The effects of cultural practices and pesticides on VAM fungi. In: Pfleger FL, Linderman RG, editors. Mycorrhizae and plant health. St Paul (MN): APS. p. 101–130.

Mallavarapu M. (2002). Heavy pesticide use lowers soil health. Farming Head. 121:37–38.

Mandic L, Dragutin Dukic D, Dordevic S. (2005). Soil fungi as indicators of pesticide soil pollution. Proc Natl Sci Matica Srpska Novi Sad. 109:97–102.

Mergel, A., Timchenko, A., and Kudeyarov, V. (1998). "Role of plant root exudates in soil carbon and nitrogen transformation," in Root Demographics and Their Efficiencies in Sustainable Agriculture, Grasslands and Forest Ecosystems: Developments in Plant and Soil Sciences, Vol. 82, ed. J. E. Box (Dordrecht: Springer), 43–54. doi: 10.1007/978-94-011-5270-9_3

Moharram AM, Abdel-Malek AY, Abdel-Kader MIA, Omar SO. (1994). Effect of three pesticides on nitrogen content of some soil fungi. J Islamic Acad Sci. 7(2):82–87.

Nakata H, Kawazoe M, Arizono K, Abe S, Kitano T, Shimada H, Li W, Ding X. (2002). Organochlorine pesticides and polychlorinated biphenyl residues in foodstuffs and human tissues from China: status of contamination, historical trend, and human dietary exposure. Arch Environ Contam Toxicol. 43(4):473–480.

Nannipieri, P., Ascher, J., Ceccherini, M. T., Landi, L., Pietramellara, G., Renella, G., et al. (2008). "Effects of root exudates in microbial diversity and activity in rhizosphere soils," in Molecular Mechanisms of Plant and Microbe Coexistence, eds C. S. Nautiyal, and P. Dion (Berlin: Springer), 339–365. doi: 10.1007/978-3-540-75575-3_14

Nannipieri, P., Giagnoni, L., Renella, G., Puglisi, E., Ceccanti, B., Masciandaro, G., et al. (2012). Soil enzymology: classical and molecular approaches. Biol. Fertil. Soils 48, 743–762. doi: 10.1007/s00374-012-0723-0

Niewiadomska A, Sawicka A. (2002). Effect of carbendazim, imazetapir and thiram on nitrogenase activity, number of microorganisms in soil and yield of hybrid Lucerne (Medicago media). Pol J Environ Stud. 11(6):737–744.

Niewiadomska A. (2004). Effect of carbendazim, imazetapir and thiram on nitrogenase activity, the number of microorganisms in soil and yield of red clover (Trifolium pratense L.). Pol J Environ Stud. 13(4):403–410.

Odokuma LO, Osuagwu C. (2004). Tolerance of chemolithotrophic bacteria to organochlorine, organophosphate and carbamate pesticides. J Agr Environ Eng Technol. 1(1):7–15.

Ojo OA, Adebayo TA, Olaniran OA. (2007). Biological effects of four fungicides on soil microbial population. Res J Agronomy. 1(1):33–37.

Pampulha ME, Oliveira A. (2006). Impact of an herbicide combination of bromoxynil and prosulfuron on soil microorganisms. Curr Microbiol. 53:238–243.

Pandher MS, Kaur G, Gosal SK, Gupta RP. (1994). Effect of herbicides on the growth and nitrogen fixation by blue green algae. Res Dev Report. 11(1–2):9–13.

Perucci, P., Dumontet, S., Bufo, S. A., Mazzatura, A., and Casucci, C. (2000). Effects of organic amendment and herbicide treatment on soil microbial biomass. Biol. Fertil. Soils 32, 17–23. doi: 10.1007/s003740000207

Piotrowska-Seget Z, Engel R, Nowak E, Kozdroj J. (2008). Successive soil treatment with Captan or oxytetracycline affects non-target microorganisms. World J Microbiol Biotechnol. 24:2843–2848.

Puglisi, E. (2012). Response of microbial organisms (aquatic and terrestrial) to pesticides. EFSA Support. Publications 9:359E. doi: 10.2903/sp.efsa.2012.EN-359

Puglisi, E., Nicelli, M., Capri, E., Trevisan, M., and Del Re, A. A. M. (2005). A soil alteration index based on phospholipid fatty acids. Chemosphere 61, 1548–1557. doi: 10.1016/j.chemosphere.2005.04.106

Rajbongshi, P., Yumnam, D., & Dutta, B. (2014). A study on the effect of some fungicides on the population of soil mycoflora. J. Int. Acad. Res. Multidiscip, 1, 99-106.

Redecker D, Kodner R, Graham LE.(2000). Glomalean fungi from the Ordovician. Science. 289:1920–1921.

Ryan M. (1999). Is an enhanced soil biological community relative to conventional neighbours a consistent feature of alternative (organic and biodynamic) agricultural systems? Biol Agr Hortic. 17(2):131–144.

Sarnaik, S.S., Kanekar, P.P., Raut, V.M., Taware, S.P., Chavan, K.S. and Bhadbhade, B.J. (2006). Effect of application of different pesticides to soybean on the soil microflora. J. Env. Biol., 27(2): 423- 426.

Sawicka A, Selwet M. (1998). Effect of active ingredients on Rhizobium and Bradyrhizobium legume dinitrogen fixation. Pol J Environ Stud. 7(5):317–320.

Schweiger PF, Spliid NH, Jakobsen I. (2001). Fungicide application and phosphorus uptake by hyphae of arbuscular mycorrhizal fungi into field-grown peas. Soil Biol Biochem. 33(9):1231–1237.

Singh M, Kalar JS, Gupta RP. (1995). The effect of preemergence applied herbicides on the symbiotic parameters and seed yield of soybean (Glycine max Merrill). Int J Trop Agr. 13(1–4):143– Bossuyt H, Denef K, Six J, Frey SD, Merckx R, Paustian K. 2001. Influence of microbial populations and residue quality on aggregate stability. Appl Soil Ecol. 16(3):195–208.

Slavikova E, Vadkertiova R. (2003). Effects of pesticides on yeasts isolated from agricultural soil. Z. Naturforsch. 58c:855–859.

Sofina LI, Kolycheva SS, Zaria NIU. (1993). Pesticide levels in food of pregnant women and newborn in rice growing areas of Kransnodar region. Vopr Pitan. 4:53–54.

Sofo, A., Scopa, A., Dumontet, S., Mazzatura, A., and Pasquale, V. (2012). Toxic effects of four sulphonylureas herbicides on soil microbial biomass. J. Environ. Sci. Health B 47, 653–659. doi: 10.1080/03601234.2012.669205

Sreenivas MN, Rana BC. (1994). Growth and metabolic response of Nostoc to atrazine. Environ Ecol. 12(1):214–215.

Steinauer, K., Chatzinotas, A., and Eisenhauer, N. (2016). Root exudate cocktails: the link between plant diversity and soil microorganisms? Ecol. Evol. 6, 7387–7396. doi: 10.1002/ece3.2454

Storer, Paul (2012). The effect of fungicide and insecticides on Mycorrhiza. Western Mineral Fertilizers, Australia.

Subhani A, El-ghamry AM, Changyong H, Jianming X. (2000). Effects of pesticides (herbicides) on soil microbial biomass – a review. Pakistan J Biol Sci. 3(5):705–709.

Suciu, N., Vasileiadis, S., Puglisi, E., Pertile, G., Tourna, M., and Karas, P. A, et al. (2019). Azadirachtin and trifloxystrobin had no inhibitory effects on key soil microbial functions even at high dose rates. Appl. Soil Ecol. 137, 29–38. doi: 10.1016/j.apsoil.2019.01.016

Sukarno N, Smith SE, Scott ES. (1993). The effect of fungicides on vesicular–arbuscular mycorrhizal fungi and plant growth. New Phytol. 25:139–147.

Toljander JF, Artrusson V, Paul LR, Janssen JK, Finlay RD. (2006). Attachment of different soil bacteria to arbuscular mycorrhizal fungal extraradical hyphae is determined by hyphal vitality and fungal species. FEMS Microbiol Lett. 254:34–40.

Trielli F, Chessa MG, Amaroli A, Ognibene A, Corrado AUD. (2006). Effects of organophosphate compounds on a soil protist, Colpoda inflata (Ciliophora, Colpodidae). Chemosphere. 65(10):1731–1737.

Tu CM. (1995). Effect of five insecticides on microbial and enzymatic activities in sandy soils. J Environ Sci Heal, Part B. 30(3):289–306.

Venkateswarlu K. (1993). Pesticide interaction with cyanobacteria in soil and pure culture. Soil Biochem. 8:137–139.

Vischetti, C., Casucci, C., and Perucci, P. (2002). Relationship between changes of soil microbial biomass content and imazamox and benfluralin degradation. Biol. Fertil. Soils 35, 13–17. doi: 10.1007/s00374-001-0433-5

Vischetti, C., Perucci, P., and Scarponi, L. (2000). Relationship between rimsulfuron degradation and microbial biomass content in a clay loam soil. Biol. Fertil. Soils 31, 310–314. doi: 10.1007/s003740050661

Vryzas, Z. (2016). The plant as metaorganism and research on next-generation systemic pesticides–prospects and challenges. Front. Microbiol. 7:1968. doi: 10.3389/fmicb.2016.01968

Vryzas, Z. (2016). The plant as metaorganism and research on next-generation systemic pesticides–prospects and challenges. Front. Microbiol. 7:1968.

Waliszewski SM, Carvajal O, Gomez-Arroyo S, Amador-Munoz O, Villalobos-Pietrini R, Hayward-Jones PM, Valencia-Quintana R. (2008). DDT and HCH isomer levels in soils, carrot root and carrot leaf samples. Bull Environ Contam Toxicol. 81:343–347.

Wood, T. J., and Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: a review of the evidence post 2013. Environ. Sci. Pollut. Res. 24, 17285–17325. doi: 10.1007/s11356-017-9240-x

Wood, T. J., and Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: a review of the evidence post 2013. Environ. Sci. Pollut. Res. 24, 17285–17325. doi: 10.1007/s11356-017-9240-x

Yao X, Min H, Lu Z, Yuan H. (2006). Influence of acetamiprid on soil enzymatic activities and respiration. Eur J Soil Biol. 42(2):120–126.

Zhang B, Zhang H, Jin B, Tang L, Yang J, Li B, Zhuang G, Bai Z. (2008). Effect of cypermethrin insecticide on the microbial community in cucumber phyllosphere. J Environ Sci. 20(11):1365–1362.150.

KAYNAKÇA

Badr, A., Sch, R., Rabey, H. E., Effgen, S., Ibrahim, H. H., Pozzi, C., ... & Salamini, F. (2000). On the origin and domestication history of barley (*Hordeum vulgare*). *Molecular biology and evolution*, 17(4), 499-510.

Baik, B. K., & Ullrich, S. E. (2008). Barley for food: Characteristics, improvement, and renewed interest. *Journal of cereal science*, 48(2), 233-242.

Bahrami, S., Bihamta, M. R., & Solouki, M. (2009). Adaptation and stability analysis of hulless barley (*Hordeum vulgare* L.) genotypes in temperate regions of Iran. *Trakia Journal of Sciences*, *7*(2), 8-17.

Balouchi, H. R., Sarvestani, T., & Sanavy, S. M. (2005). Agronomic factors on selected hulless barley genotypes. *Journal of Agronomy*, *4*(4), 333-339.

Beames, R. M., Helm, J. H., Eggum, B. O., Boisen, S., Knudsen, K. B., & Swift, M. L. (1996). A comparison of methods for measuring the nutritive value for pigs of a range of hulled and hulless barley cultivars. *Animal feed science and technology*, *62*(2-4), 189-201.

Bell, J. M., & Keith, M. O. (1993). Effects of combinations of wheat, corn or hulless barley with hulled barley supplemented with soybean meal or canola meal on growth rate, efficiency of feed utilization and carcass quality of market pigs. *Animal feed science and technology*, *44*(1-2), 129-150.

Bleidere, M., & Belicka, I. (2009). Characteristic of grain quality for early generation lines in the crossings between covered and hulless barley. *Research for Rural Development*, 14-20.

Bhatty, R. S. (1986). The potential of hull-less barley—A review. *Cereal Chem*. 63:97-103.

Bhatty, R. S. (1999). The potential of hull-less barley. *Cereal Chemistry*, *76*(5), 589-599.

Boros, D., Rek-Ciepły, B., & Cyran, M. (1996). A note on the composition and nutritional value of hulless barley. *J. Anim. Feed Sci*, 5, 417-424.

Box, A. J., Jefferies, S. P., & Barr, A. R. (1999). Emergence and establishment problems of hulless barley–a possible solution. In 9th Australian Barley Technical Symposium.Melbourne, Avustralya: 12 – 16 Eylül 1999.

Box, A., Washington, J., & Eglinton, J. (2005). Progress in Developing a Hulless Barley Industry.Proceedings of the 12th Australian Barley Technical Symposium, Australian Barley Association.Hobart, Tazmanya: 10-13 Eylül 2005.

Campbell, G. L., Rossnagel, B. G., Classen, H. L., & Thacker, P. A. (1989). Genotypic and environmental differences in extract viscosity of barley and their relationship to its nutritive value for broiler chickens. *Animal Feed Science and Technology*, 26(3-4), 221-230.

Choo, T. M., Ho, K. M., & Martin, R. A. (2001). Genetic analysis of a hulless× covered cross of barley using doubled-haploid lines. *Crop Science*, *41*(4), 1021-1026.

Classen, H. L., Campbell, G. L., Rossnagel, B. G., Bhatty, R., & Reichert, R. D. (1985). Studies on the use of hulless barley in chick diets: deleterious effects and methods of alleviation. *Canadian Journal of Animal Science*, *65*(3), 725-733.

Dickin, E., Steele, K., Edwards-Jones, G., & Wright, D. (2012). Agronomic diversity of naked barley (Hordeum vulgare L.): a potential resource for breeding new food barley for Europe. *Euphytica*, *184*, 85-99.

Du, J. B., Yuan, S., Chen, Y. E., Sun, X., Zhang, Z. W., Xu, F., ... & Lin, H. H. (2011). Comparative expression analysis of dehydrins between two barley varieties, wild barley and Tibetan hulless barley associated with different stress resistance. *Acta Physiologiae Plantarum*, *33*, 567-574.

Edney, M. J., Campbell, G. L., & Classen, H. L. (1989). The effect of β-glucanase supplementation on nutrient digestibility and growth in broilers given diets containing barley, oat groats or wheat. *Animal Feed Science and Technology*, *25*(1-2), 193-200.

Ehrenbergerová, J., Belcrediová, N., Prýma, J., Vaculová, K., & Newman, C. W. (2006). Effect of cultivar, year grown, and cropping system on the content of tocopherols and tocotrienols in grains of hulled and hulless barley. *Plant Foods for Human Nutrition*, *61*, 145-150.

Eshghi, R., & Akhundova, E. (2010). Inheritance pattern of β-glucan and protein contents in hulless barley.*Int. J. Agric. Biol*., 12: 68–72

Fasina, O. O., Tyler, R. T., Pickard, M. D., & Zheng, G. H. (1999). Infrared heating of hulless and pearled barley. *Journal of food processing and preservation*, *23*(2), 135-151.

Felizardo, M. P., & Freire, J. T. (2018). Characterization of barley grains in different levels of pearling process. *Journal of food engineering*, *232*, 29-35.

Gao, J., Vasanthan, T., & Hoover, R. (2009). Isolation and characterization of high-purity starch isolates from regular, waxy, and high-amylose hulless barley grains. *Cereal Chemistry*, *86*(2), 157-163.

Giraldo, P., Benavente, E., Manzano-Agugliaro, F., & Gimenez, E. (2019). Worldwide research trends on wheat and barley: A bibliometric comparative analysis.*Agronomy*,*9*(7), 352.

Griffey, C., Brooks, W., Kurantz, M., Thomason, W., Taylor, F., Obert, D., ... & Hicks, K. (2010). Grain composition of Virginia winter barley and implications for use in feed, food, and biofuels production. *Journal of Cereal Science*, *51*(1), 41-49.

Habschied, K., Lalić, A., Krstanović, V., Dvojković, K., Abičić, I., Šimić, G., & Mastanjević, K. (2021). Comprehensive comparative study of the malting qualities of winter hull-less and hulled barley (2016–2019). *Fermentation*, *7*(1), 8.

Harlan, J. R. (1981). The early history of wheat: earliest traces to the sack of Rome. *Wheat science today and tomorrow*, 1-19.

Helm, J. H. (2001). Hulless barley: An overview. In *Breeding barley in the new millennium: Proceedings of an International Symposium. CIMMYT, Mexico, DF* (pp. 7-9).

Helm, C. V., & Francisco, A. D. (2004). Chemical characterization of Brazilian hulless barley varieties, flour fractionation, and protein concentration. *Scientia Agricola*, *61*, 593-597.

Hickling, D. R. (1999). Does the feed industry have barley quality needs. In *Proceedings of the Canadian Barley Symposium*, Vol. 99, pp. 55-58.

Izydorczyk, M. S., Badea, A., & Beattie, A. D. (2023). Physicochemical Properties and Malting Potential of New Canadian Hulless Barley Genotypes. *Journal of the American Society of Brewing Chemists*, *81*(2), 299-307.

Jensen, M. S., Knudsen, K. B., Inborr, J., & Jakobsen, K. (1998). Effect of β-glucanase supplementation on pancreatic enzyme activity and nutrient digestibility in piglets fed diets based on hulled and hulless barley varieties. *Animal Feed Science and Technology*, *72*(3-4), 329-345.

Jones, J. M., & Sheats, D. B. (2016). Consumer trends in grain consumption., Emrah Kırtıl, Halil Mecit Öztop (Editör). *Reference Module in Food Science* Elsevier Science, Oxford/Amsterdam, 2016.

Kashyap, P. L., Gupta, V., Gupta, O. P., Sendhil, R., Gopalareddy, K., Jasrotia, P., & Singh, G. P. (2022). *New horizons in wheat and barley research: global trends, breeding and quality enhancement* (p. 842). Singapore: Springer.

Li, Y., Nguyen, A., Lodge, B., & Watts, P. (2023). Quality Potential of a New Canadian Hulless Malting Barley Variety.*MBAA TQ* vol. 60, no. 1.

Liu, B., Ma, G., Bussmann, R. W., Bai, K., Li, J., Cao, W., & Long, C. (2019). Determining factors for the diversity of hulless barley agroecosystem in the himalaya region—A case study from Northwest Yunnan, China. *Global Ecology and Conservation*, 18, e00600.

Lukinac, J., & Jukić, M. (2022). Barley in the production of cereal-based products. *Plants*, 11(24), 3519.

Martínez-Subirà, M., Romero, M. P., Macià, A., Puig, E., Romagosa, I., & Moralejo, M. (2021). Bioactive compounds and antioxidant capacity in pearling fractions of hulled, partially hull-less and hull-less food barley genotypes. *Foods*, *10*(3), 565.

Meints, B., Vallejos, C., & Hayes, P. (2021). Multi-use naked barley: A new frontier. *Journal of Cereal Science*, 102, 103370.

Newman, C. W., & Newman, R. K. (2006). A brief history of barley foods. *Cereal foods world*, 51(1), 4-7.

Pan, Z. F., Deng, G. B., Zhai, X. G., Wu, F., & Yu, M. Q. (2007). Genetic diversity of Acid-PAGE monomeric prolamins in cultivated hulless barley (Hordeum vulgare L.) from Qinghai–Tibet plateau in China. *Genetic Resources and Crop Evolution*, *54*, 1691-1699.

Pandey, M., Wagner, C., Friedt, W., & Ordon, F. (2006). Genetic relatedness and population differentiation of Himalayan hulless barley (Hordeum vulgare L.) landraces inferred with SSRs. *Theoretical and Applied Genetics*, *113*, 715-729.

Schneeman, B. (1998). Properties of nondigestible polysaccharides associated with health.*Plant Polysaccharide Symposium*, University of California: Davis, CA.

URL-1: Scopus, 2024. Search analysis. https://www.scopus.com/ (Erişim Tarihi: 17.09.2024)

Shaveta, K. H., Kaur, S., & Kaur, S. (2019). Hulless barley: A new era of research for food purposes. *Journal of Cereal Research*, *11*(2), 114-124.

URL-2 Tarım ve Orman Bakanlığı, 2023. Buğday -Tarım Ürünleri Piyasaları, 2023 Temmuz.Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü internet sayfası, arastirma.tarimorman.gov.tr (Erişim Tarihi: 16.09.2024).

Temiz, A. R., 2022. Farklı Düzeyde Arpa İçeren Rasyonların Etlik Piliçlerde Büyüme Performansı, Bağırsak Vizkozitesi, Altlık Kalitesi ve Ayak Tabanı Yangısına Etkileri, Doktora Tezi, Aydın Adnan Menderes ÜniversitesiSağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın: Türkiye.

Thacker, P. A. (1999). Effect of micronization on the performance of growing/finishing pigs fed diets based on hulled and hulless barley. *Animal Feed Science and Technology*, *79*(1-2), 29-41.

Thomason, W. E., Brooks, W. S., Griffey, C. A., & Vaughn, M. E. (2009). Hulless barley seeding rate effects on grain yield and yield components. *Crop Science*, *49*(1), 342-346.

Weingarten, N., & Hartmann, M. (2023). Fifty shades of grain–Increasing whole grain consumption through daily messages. *Appetite*, *187*, 106608.

Wu, J. F., Cheng, C. S., Yu, I. T., & Hsyu, J. N. (2000). Hulless barley as an alternative energy source for growing–finishing pigs on growth performance, carcass quality, and nutrient digestibility. *Livestock Production Science*, 65(1-2), 155-160.

Xue, Q., Wang, L., Newman, R. K., Newman, C. W., & Graham, H. (1997). Influence of the hulless, waxy starch and short-awn genes on the composition of barleys. *Journal of Cereal Science*, *26*(2), 251-257.

Yang, P., Liu, X., Yang, W., & Feng, Z. (2010). Diversity analysis of the developed qingke (hulless barley) cultivars representing different growing regions of the Qinghai-Tibet Plateau in China using sequencerelated amplified polymorphism (SRAP) markers. *African Journal of Biotechnology*, *9*(50), 8530-8538.

Yu, Z., Li-Qiong, L., Huan, L., Jie, B., Man-Ye, Y., Chen, M., ... & Fang, C. (2002). RAPD markers in diversity detection and variety identification of Tibetan hulless barley. *Plant Molecular Biology Reporter*, 20, 369-377.

Zeng, X., Long, H., Wang, Z., Zhao, S., Tang, Y., Huang, Z., ... & Tashi, N. (2015). The draft genome of Tibetan hulless barley reveals adaptive patterns to the high stressful Tibetan Plateau. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *112*(4), 1095-1100.

Zinn, R. A., Montano, M., & Shen, Y. (1996). Comparative feeding value of hulless vs covered barley for feedlot cattle. *Journal of animal science*, *74*(6), 1187-1193.

KAYNAKLAR

Allan, R. P., Willett, K. M., John, V. O., & Trent, T. (2022). Global changes in water vapor 1979–2020. *Journal of Geophysical Research: Atmospheres*, *127*(12), e2022JD036728.

Allen, M., Antwi-Agyei, P., Aragon-Durand, F., Babiker, M., Bertoldi, P., Bind, M., ... & Zickfeld, K. (2019). Technical Summary: Global warming of 1.5 C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5 C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty.

Álvarez-Rogel, J., Barberá, G. G., Maxwell, B., Guerrero-Brotons, M., Díaz-García, C., Martínez-Sánchez, J. J., ... & Gómez, R. (2020). The case of Mar Menor eutrophication: State of the art and description of tested Nature-Based Solutions. *Ecological Engineering*, *158*, 106086.

Almagro, M., de Vente, J., Boix-Fayós, C., García-Franco, N., Melgares de Aguilar, J., González, D., ... & Martínez-Mena, M. (2016). Sustainable land management practices as providers of several ecosystem services under rainfed Mediterranean agroecosystems. *Mitigation and adaptation strategies for global change*, *21*, 1029-1043.

Assessment, M. E. (2005). *Ecosystems and human well-being: wetlands and water*. World Resources Institute.

Bakken, T. H., Almestad, C., Melhuus Rugelbak, J., Escobar, M., Micko, S., & Alfredsen, K. (2016). Climate change and increased irrigation demands: What is left for hydropower generation? Results from two semi-arid basins. *Energies*, *9*(3), 191.

Buis, A. (2019). The atmosphere: getting a handle on carbon dioxide. *NASA Global Climate Change*, *9*.

Bengtsson, L. (2010). The global atmospheric water cycle. *Environmental Research Letters*, *5*(2), 025202.

Beltran-Peña, A., Rosa, L., & D'Odorico, P. (2020). Global food self-sufficiency in the 21st century under sustainable intensification of agriculture. *Environmental Research Letters*, *15*(9), 095004.

Campbell, B. M., Beare, D. J., Bennett, E. M., Hall-Spencer, J. M., Ingram, J. S., Jaramillo, F., ... & Shindell, D. (2017). Agriculture production as a major driver of the Earth system exceeding planetary boundaries. *Ecology and society*, *22*(4).

Chen, W., Lu, S., Jiao, W., Wang, M., & Chang, A. C. (2013). Reclaimed water: A safe irrigation water source?. *Environmental Development*, *8*, 74-83.

Chen, H., Wu, Y. C., Cheng, C. C., & Teng, C. Y. (2023). Effect of climate change-induced water-deficit stress on long-term rice yield. *Plos one*, *18*(4), e0284290.

Contreras, S., Alcolea, A., Jiménez-Martínez, J., & HUNINK, J. (2017). Cuantificación de la descarga subterránea al Mar Menor mediante modelización hidrogeológica del acuífero superficial Cuaternario. In *FutureWater Report* (Vol. 176).

Chausson, A., Turner, B., Seddon, D., Chabaneix, N., Girardin, C. A., Kapos, V., ... & Seddon, N. (2020). Mapping the effectiveness of nature-based solutions for climate change adaptation. *Global Change Biology*, *26*(11), 6134-6155.

Ciscar, J. C., Iglesias, A., Feyen, L., Szabó, L., Van Regemorter, D., Amelung, B., ... & Soria, A. (2011). Physical and economic consequences of climate change in Europe. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *108*(7), 2678-2683.

Deines, J. M., Schipanski, M. E., Golden, B., Zipper, S. C., Nozari, S., Rottler, C., ... & Sharda, V. (2020). Transitions from irrigated to dryland agriculture in the Ogallala Aquifer: Land use suitability and regional economic impacts. *Agricultural Water Management*, *233*, 106061.

Dubrovský, M., Hayes, M., Duce, P., Trnka, M., Svoboda, M., & Zara, P. (2014). Multi-GCM projections of future drought and climate variability indicators for the Mediterranean region. *Regional Environmental Change*, *14*, 1907-1919.

Daccache, A., Weatherhead, K., & Lamaddalena, N. (2010). Climate change and the performance of pressurized irrigation water distribution networks under Mediterranean conditions: Impacts and adaptations. *Outlook on AGRICULTURE*, *39*(4), 277-283.

Di Baldassarre, G., Wanders, N., AghaKouchak, A., Kuil, L., Rangecroft, S., Veldkamp, T. I., ... & Van Loon, A. F. (2018). Water shortages worsened by reservoir effects. *Nature Sustainability*, *1*(11), 617-622.

Dağdaş, S. (2003). Ormanların ekolojik işlevlerinden bir demet. *Orman ve Ekonomi Dergisi*, *8*, 3-6.

European Commission. (2022). Consequences of Climate Change, Erişim adresi: https://ec.europa.eu/clima/climate-change/consequences-climate-change_en erişim tarihi:16.04.2022

Elimelech, M., & Phillip, W. A. (2011). The future of seawater desalination: energy, technology, and the environment. *science*, *333*(6043), 712-717.

Eranki, P. L., El-Shikha, D., Hunsaker, D. J., Bronson, K. F., & Landis, A. E. (2017). A comparative life cycle assessment of flood and drip irrigation for guayule rubber production using experimental field data. *Industrial crops and products*, *99*, 97-108.

Fernández, J. E., Alcon, F., Diaz-Espejo, A., Hernandez-Santana, V., & Cuevas, M. V. (2020). Water use indicators and economic analysis for on-farm irrigation decision: A case study of a super high density olive tree orchard. *Agricultural water management*, *237*, 106074.

Fischer, G., Shah, M., N. Tubiello, F., & Van Velhuizen, H. (2005). Socio-economic and climate change impacts on agriculture: an integrated assessment, 1990–2080. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, *360*(1463), 2067-2083.

Foley, J. A., Ramankutty, N., Brauman, K. A., Cassidy, E. S., Gerber, J. S., Johnston, M., ... & Zaks, D. P. (2011). Solutions for a cultivated planet. *Nature*, *478*(7369), 337-342.

García, I. F., Lecina, S., Ruiz-Sánchez, M. C., & Vera, J. (2020). Trends and Challenges in Irrigation Scheduling in the Semi-Arid Area of Spain. Water, vol. 12, is. 3, 785.

Gleeson, T., Wada, Y., Bierkens, M. F., & Van Beek, L. P. (2012). Water balance of global aquifers revealed by groundwater footprint. *Nature*, *488*(7410), 197-200.

Galindo, A., Collado-González, J., Griñán, I., Corell, M., Centeno, A., Martín-Palomo, M. J., ... & Pérez-López, D. (2018). Deficit irrigation and emerging fruit crops as a strategy to save water in Mediterranean semiarid agrosystems. *Agricultural water management*, *202*, 311-324.

Gerten, D., Heck, V., Jägermeyr, J., Bodirsky, B. L., Fetzer, I., Jalava, M., ... & Schellnhuber, H. J. (2020). Feeding ten billion people is possible within four terrestrial planetary boundaries. *Nature Sustainability*, *3*(3), 200-208.

Grouillet, B., Fabre, J., Ruelland, D., & Dezetter, A. (2015). Historical reconstruction and 2050 projections of water demand under anthropogenic and climate changes in two contrasted Mediterranean catchments. *Journal of Hydrology*, *522*, 684-696.

Goyburo, A., Rau, P., Lavado-Casimiro, W., Buytaert, W., Cuadros-Adriazola, J., & Horna, D. (2023). Assessment of present and future water security under anthropogenic and climate changes using WEAP model in the Vilcanota-Urubamba catchment, Cusco, Perú. *Water*, *15*(7), 1439.

Godfray, H. C. J., Crute, I. R., Haddad, L., Lawrence, D., Muir, J. F., Nisbett, N., ... & Whiteley, R. (2010). The future of the global food system. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, *365*(1554), 2769-2777.

Halder, S., Das, S., & Basu, S. (2023). Use of support vector machine and cellular automata methods to evaluate impact of irrigation project on LULC. *Environmental Monitoring and Assessment*, *195*(1), 3.

Iglesias, A., & Garrote, L. (2015). Adaptation strategies for agricultural water management under climate change in Europe. *Agricultural water management*, *155*, 113-124.

Kırış, R., & Toprak, S. (2007). İklim değişikliğinde ormanların rolü. *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi*, 379-384.

Koch, J., Wimmer, F., & Schaldach, R. (2018). Analyzing the relationship between urbanization, food supply and demand, and irrigation requirements in Jordan. *Science of the Total Environment*, *636*, 1500-1509.

Kiehl, J. (2019). Data from Earth's past holds a warning for our future under climate change Yale Climate Connections. *Yale Climate Connections*.

Mariotti, A., Pan, Y., Zeng, N., & Alessandri, A. (2015). Long-term climate change in the Mediterranean region in the midst of decadal variability. *Climate Dynamics*, *44*, 1437-1456.

Malek, K., Adam, J., Yoder, J., Givens, J., Stockle, C., Brady, M., ... & Reed, P. (2021). Impacts of irrigation efficiency on water-dependent sectors are heavily controlled by region-specific institutions and infrastructures. *Journal of Environmental Management*, *300*, 113731.

Maeda, E. E., Pellikka, P. K., Clark, B. J., & Siljander, M. (2011). Prospective changes in irrigation water requirements caused by agricultural expansion and climate changes in the eastern arc mountains of Kenya. *Journal of Environmental Management*, *92*(3), 982-993.

Mushtaq, S., & Moghaddasi, M. (2011). Evaluating the potentials of deficit irrigation as an adaptive response to climate change and environmental demand. *Environmental science & policy*, *14*(8), 1139-1150.

McCrystall, M. R., Stroeve, J., Serreze, M., Forbes, B. C., & Screen, J. A. (2021). New climate models reveal faster and larger increases in Arctic precipitation than previously projected, Nat. Commun., 12, 6765.

Milly, P. C., Dunne, K. A., & Vecchia, A. V. (2005). Global pattern of trends in streamflow and water availability in a changing climate. *Nature*, *438*(7066), 347-350.

McDermid, S., Nocco, M., Lawston-Parker, P., Keune, J., Pokhrel, Y., Jain, M., ... & Yokohata, T. (2023). Irrigation in the Earth system. *Nature Reviews Earth & Environment*, *4*(7), 435-453.

Mitter, H., Techen, A. K., Sinabell, F., Helming, K., Schmid, E., Bodirsky, B. L., ... & Schönhart, M. (2020). Shared socio-economic pathways for European agriculture and food systems: the Eur-Agri-SSPs. *Global Environmental Change*, *65*, 102159.

Mira-García, A. B., Romero-Trigueros, C., Gambín, J. M. B., del Puerto Sánchez-Iglesias, M., Tortosa, P. A. N., & Nicolás, E. N. (2023). Estimation of stomatal conductance by infra-red thermometry in citrus trees cultivated under regulated deficit irrigation and reclaimed water. *Agricultural Water Management*, *276*, 108057.

Morote, Á. F., Rico, A. M., & Moltó, E. (2017). Critical review of desalination in Spain: A resource for the future?. *Geographical Research*, *55*(4), 412-423.

Nam, W. H., Kim, T., Hong, E. M., & Choi, J. Y. (2017). Regional climate change impacts on irrigation vulnerable season shifts in agricultural water availability for South Korea. *Water*, *9*(10), 735.

NASA. (2022). The effects of climate change, Erişim adresi: https://climate.nasa.gov/effects/ Erişim tarihi:04.11.2022

Nunes, J. P., Jacinto, R., & Keizer, J. J. (2017). Combined impacts of climate and socio-economic scenarios on irrigation water availability for a dry Mediterranean reservoir. *Science of the Total Environment*, *584*, 219-233.

O'Neill, B. C., Kriegler, E., Ebi, K. L., Kemp-Benedict, E., Riahi, K., Rothman, D. S., ... & Solecki, W. (2017). The roads ahead: Narratives for shared socioeconomic pathways describing world futures in the 21st century. *Global environmental change*, *42*, 169-180.

Pulido-Velazquez, M., Peña-Haro, S., García-Prats, A., Mocholi-Almudever, A. F., Henríquez-Dole, L., Macian-Sorribes, H., & Lopez-Nicolas, A. (2015). Integrated assessment of the impact of climate and land use changes on groundwater quantity and quality in the Mancha Oriental system (Spain). *Hydrology and Earth System Sciences*, *19*(4), 1677-1693.

PCC. (2014). Intergovernmental Panel on Climate Change AR5-Fifth Assessment Report. Cambridge: Cambridge University Press.

Pool, S., Francés, F., Garcia-Prats, A., Pulido-Velazquez, M., Sanchis-Ibor, C., Schirmer, M., ... & Jiménez-Martínez, J. (2021). From flood to drip irrigation under climate change: impacts on evapotranspiration and groundwater recharge in the Mediterranean region of Valencia (Spain). *Earth's Future*, *9*(5), e2020EF001859.

Raskin, P., Gleick, P., Kirshen, P., Pontius, G., & Strzepek, K. (1997). *Water futures: assessment of long-range patterns and problems. Comprehensive assessment of the freshwater resources of the world*.

Rey, D., Garrido, A., Mínguez, M. I., & Ruiz-Ramos, M. (2011). Impact of climate change on maize's water needs, yields and profitability under various water prices in Spain. *Spanish Journal of Agricultural Research*, *9*(4), 1047-1058.

Rocha, J., Carvalho-Santos, C., Diogo, P., Beça, P., Keizer, J. J., & Nunes, J. P. (2020). Impacts of climate change on reservoir water availability, quality and irrigation needs in a water scarce Mediterranean region (southern Portugal). *Science of the Total Environment*, *736*, 139477.

Reganold, J. P., Jackson-Smith, D., Batie, S. S., Harwood, R. R., Kornegay, J. L., Bucks, D., ... & Willis, P. (2011). Transforming US agriculture. *Science*, *332*(6030), 670-671.

Rosegrant, M. W., Ringler, C., & Zhu, T. (2009). Water for agriculture: maintaining food security under growing scarcity. *Annual review of Environment and resources*, *34*(1), 205-222.

Rosenzweig, C., Strzepek, K. M., Major, D. C., Iglesias, A., Yates, D. N., McCluskey, A., &

Hillel, D. (2004). Water resources for agriculture in a changing climate: international case studies. *Global Environmental Change*, *14*(4), 345-360.

Savé, R., De Herralde, F., Aranda, X., Pla, E., Pascual, D., Funes, I., & Biel, C. (2012). Potential changes in irrigation requirements and phenology of maize, apple trees and alfalfa under global change conditions in Fluvià watershed during XXIst century: Results from a modeling approximation to watershed-level water balance. *Agricultural Water Management*, *114*, 78-87.

Satterthwaite, D., McGranahan, G., & Tacoli, C. (2010). Urbanization and its implications for food and farming. *Philosophical transactions of the royal society B: biological sciences*, *365*(1554), 2809-2820.

Sese-Minguez, S., Boesveld, H., Asins-Velis, S., Van der Kooij, S., & Maroulis, J. (2017). Transformations accompanying a shift from surface to drip irrigation in the Cànyoles Watershed, Valencia, Spain. *Water Alternatives*, *10*(1), 81.

Sears, L., Caparelli, J., Lee, C., Pan, D., Strandberg, G., Vuu, L., & Lin Lawell, C. Y. C. (2018). Jevons' paradox and efficient irrigation technology. *Sustainability*, *10*(5), 1590.

Soares, D., Rolim, J., Fradinho, M. J., & Paço, T. A. D. (2020). Climate Change Impacts on Irrigation Requirements of Preserved Forage for Horses under Mediterranean Conditions. *Agronomy*, *10*(11), 1758.

Tarjuelo, J. M., Rodriguez-Diaz, J. A., Abadía, R., Camacho, E., Rocamora, C., & Moreno, M. A. (2015). Efficient water and energy use in irrigation modernization: Lessons from Spanish case studies. *Agricultural Water Management*, *162*, 67-77.

Tubiello, F. N., & Fischer, G. (2007). Reducing climate change impacts on agriculture: Global and regional effects of mitigation, 2000–2080. *Technological Forecasting and Social Change*, *74*(7), 1030-1056.

Thomas, B. F., & Famiglietti, J. S. (2019). Identifying climate-induced groundwater depletion in GRACE observations. *Scientific reports*, *9*(1), 4124.

Uniyal, B., & Dietrich, J. (2021). Simulation of irrigation demand and control in catchments–a review of methods and case studies.

Unıted Natıons. (2022). Climate Action, Causes and Effects of Climate Change, Erişim Adresi: https://www.un.org/en/climatechange/science/causes-effects-climate-change Erişim Tarihi: 17.09.2022

Von Gunten, D., Wöhling, T., Haslauer, C. P., Merchán, D., Causapé, J., & Cirpka, O. A. (2015). Estimating climate-change effects on a Mediterranean catchment under various irrigation conditions. *Journal of Hydrology: Regional Studies*, *4*, 550-570.

Zhou, T., Wu, P., Sun, S., Li, X., Wang, Y., & Luan, X. (2017). Impact of future climate change on regional crop water requirement—A case study of Hetao Irrigation District, China. *Water*, *9*(6), 429.

Zhang, X., Yao, G., Vishwakarma, S., Dalin, C., Komarek, A. M., Kanter, D. R., ... & Davidson, E. A. (2021). Quantitative assessment of agricultural sustainability reveals divergent priorities among nations. *One Earth*, *4*(9), 1262-1277.

Qin, Y., Mueller, N. D., Siebert, S., Jackson, R. B., AghaKouchak, A., Zimmerman, J. B., ... & Davis, S. J. (2019). Flexibility and intensity of global water use. *Nature Sustainability*, *2*(6), 515-523.

Wada, Y., Van Beek, L. P., Van Kempen, C. M., Reckman, J. W., Vasak, S., & Bierkens, M. F. (2010). Global depletion of groundwater resources. *Geophysical research letters*, *37*(20).

Watson, R. T., Zinyowera, M. C., Moss, R. H., & Dokken, D. J. (2001). IPCC Special Reports on Climate Change 2001-The Regional Impacts of Climate Change.

Kaynakça

Ainsworth, E. A., & Rogers, A. (2007). The response of photosynthesis and stomatal conductance to rising [CO_2]: Mechanisms and environmental interactions. *Plant, Cell & Environment*, 30(3), 258-270. https://doi.org/10.1111/j.1365-3040.2007.01641.x

Altieri, M. A. (2002). Agroecology: The science of natural resource management for poor farmers in marginal environments. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, 93(1-3), 1-24. https://doi.org/10.1016/S0167-8809(02)00085-3

Anderson, P. K., Cunningham, A. A., Patel, N. G., Morales, F. J., Epstein, P. R., & Daszak, P. (2004). Emerging infectious diseases of plants: Pathogen pollution, climate change and agrotechnology drivers. *Trends in Ecology & Evolution*, 19(10), 535-544. https://doi.org/10.1016/j.tree.2004.07.021

Asseng, S., Ewert, F., Martre, P., Rötter, R. P., Lobell, D. B., Cammarano, D., Kimball, B. A., Ottman, M. J., Wall, G. W., White, J. W., Reynolds, M. P., Alderman, P. D., Prasad, P. V. V., Aggarwal, P. K., Anothai, J., Basso, B., Biernath, C., Challinor, A. J., De Sanctis, G., Doltra, J., Fereres, E., Garcia-Vila, M., Gayler, S., Hoogenboom, G., Hunt, L. A., Izaurralde, R. C., Jabloun, M., Jones, C. D., Kersebaum, K. C., Koehler, A-K., Müller, C., Naresh Kumar, S., Nendel, C., O'Leary, G., Olesen, J. E., Palosuo, T., Priesack, E., Eyshi Rezaei, E., Ruane, A. C., Semenov, M. A., Shcherbak, I., Stöckle, C., Stratonovitch, P., Streck, T., Supit, I., Tao, F., Thorburn, P. J., Waha, K., Wang, E., Wallach, D., Wolf, J., Zhao, Z., & Zhu, Y. (2015). Rising temperatures reduce global wheat production. *Nature Climate Change*, 5(2), 143-147. https://doi.org/10.1038/nclimate2470

Atkin, O. K., & Tjoelker, M. G. (2003). Thermal acclimation and the dynamic response of plant respiration to temperature. *Trends in Plant Science*, 8(7), 343-351. https://doi.org/10.1016/S1360-1385(03)00136-5

Aydın, F., & Sarptaş, H. (2018). İklim değişikliğinin bitki yetiştiriciliğine etkisi: model bitkiler ile Türkiye durumu. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 24(3), 512-521. https://doi.org/10.5505/pajes.2017.37880

Baydar, A., & Kanber, R. (2012). İklimsel Değişikliklerin Pamuk Üretimine Etkilerinin İncelenmesi. Toprak Su Dergisi, 1(1), 47-53.

Bebber, D. P., Ramotowski, M. A., & Gurr, S. J. (2013). Crop pests and pathogens move polewards in a warming world. *Nature Climate Change*, 3(11), 985-988. https://doi.org/10.1038/nclimate1990

Blanco-Canqui, H., & Lal, R. (2008). Principles of Soil Conservation and Management. Springer. ISBN 978-1402087080, 641p.

Chakraborty, S., & Newton, A. C. (2011). Climate change, plant diseases and food security: an overview. *Plant Pathology*, 60(1), 2-14. https://doi.org/10.1111/j.1365-3059.2010.02411.x

Chaves, M. M., Maroco, J. P., & Pereira, J. S. (2003). Understanding plant responses to drought: From genes to the whole plant. *Functional Plant Biology*, 30(3), 239-264. https://doi.org/10.1071/FP02076

Cleland, E. E., Chuine, I., Menzel, A., Mooney, H. A., & Schwartz, M. D. (2007). Shifting plant phenology in response to global change. *Trends in Ecology & Evolution*, 22(7), 357-365. https://doi.org/10.1016/j.tree.2007.04.003

Craufurd, P. Q., & Wheeler, T. R. (2009). Climate change and the flowering time of annual crops. *Journal of Experimental Botany*, 60(9), 2529-2539. https://doi.org/10.1093/jxb/erp196

Demirdogen, A., Karapınar, B., & Ozertan, G. (2024). The impact of climate change on wheat in Turkey. Regional Environmental Change, 24(20), 1-20. https://doi.org/10.1007/s10113-023-02172-6

Deutsch, C. A., Tewksbury, J. J., Tigchelaar, M., Battisti, D. S., Merrill, S. C., Huey, R. B., & Naylor, R. L. (2018). Increase in crop losses to insect pests in a warming climate. *Science*, 361(6405), 916-919. https://doi.org/10.1126/science.aat3466

Foley, J. A., Ramankutty, N., Brauman, K. A., Cassidy, E. S., Gerber, J. S., Johnston, M., Mueller, N. D., O'Connell, C., Ray, D. K., West, P. C., Balzer, C., Bennett, E. M., Carpenter, S. R., Hill, J., Monfreda, C., Polasky, S., Rockström, J., Sheehan, J., Siebert, S., Tilman, D., & Zaks, D. P. M. (2011). Solutions for a cultivated planet. Nature, 478, 337-342. https://doi.org/10.1038/nature10452

Garrett, K. A., Dendy, S. P., Frank, E. E., Rouse, M. N., & Travers, S. E. (2006). Climate change effects on plant disease: Genomes to ecosystems. *Annual Review of Phytopathology*, 44, 489-509. https://doi.org/10.1146/annurev.phyto.44.070505.143420

Gomiero, T., Pimentel, D., & Paoletti, M. G. (2011). Environmental impact of different agricultural management practices: Conventional vs. organic agriculture. *Critical Reviews in Plant Sciences*, 30(1-2), 95-124. https://doi.org/10.1080/07352689.2011.554355

Hatfield, J. L., & Prueger, J. H. (2015). Temperature extremes: Effect on plant growth and development. *Weather and Climate Extremes*, 10, 4-10. https://doi.org/10.1016/j.wace.2015.08.001

Hatfield, J. L., Boote, K. J., Kimball, B. A., Ziska, L. H., Izaurralde, R. C., Ort, D., Thomson, A.M. & Wolfe, D. (2011). Climate impacts on agriculture: Implications for crop production. *Agronomy Journal*, 103(2), 351-370. https://doi.org/10.2134/agronj2010.0303

Hobbs, P. R., Sayre, K., & Gupta, R. (2008). The role of conservation agriculture in sustainable agriculture. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 363(1491), 543-555. https://doi.org/10.1098/rstb.2007.2169

IPCC. (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press.

Jagadish, S. V. K., Craufurd, P. Q., & Wheeler, T. R. (2007). High temperature stress and spikelet fertility in rice. *Journal of Experimental Botany*, 58(7), 1627–1635. https://doi.org/10.1093/jxb/erm003

Jaganathan, D., Ramasamy, K., Sellamuthu, G., Jayabalan, S., & Venkataraman, G. (2018). CRISPR for crop improvement: An update review. *Frontiers in Plant Science*, 9, 985:1-17. https://doi.org/10.3389/fpls.2018.00985

James, C. (2017). Global status of commercialized biotech/GM crops: 2017. *ISAAA Brief No. 53*. International Service for the Acquisition of Agri-biotech Applications (ISAAA).

Lal, R. (2004). Soil carbon sequestration to mitigate climate change. *Geoderma*, 123(1-2), 1-22. https://doi.org/10.1016/j.geoderma.2004.01.032

Lobell, D. B., Schlenker, W., & Costa-Roberts, J. (2011). Climate trends and global crop production since 1980. *Science*, 333(6042), 616-620. https://doi.org/10.1126/science.1204531

Lotter, D. W. (2003). Organic agriculture. *Journal of Sustainable Agriculture*, 21(4), 59-128. https://doi.org/10.1300/J064v21n04_06

Menzel, A., Sparks, T.H., Estrella, N., Koch, E., Aasa, A., Ahas, R., Alm-Kübler, K., Bissolli, P., Braslavská, O., Briede, A., Chmielewski, F.M., Crepinsek, Z., Curnel, Y., Dahl, Å., Defila, C., Donnelly, A., Filella, Y., Jatczak, K., Måge, F., Mestre, A., Nordli, Ø., Peñuelas, J., Pirinen, P., Remišová, V., Scheifinger, H., Striz, M., Susnik, A., Van Vliet, A.J.H., Wielgolaski, F.-E., Zach, S. and Zust, A. (2006). European phenological response to climate change matches the warming pattern. *Global Change Biology*, 12(10), 1969-1976. https://doi.org/10.1111/j.1365-2486.2006.01193.x

Munns, R., & Tester, M. (2008). Mechanisms of salinity tolerance. *Annual Review of Plant Biology*, 59, 651-681. https://doi.org/10.1146/annurev.arplant.59.032607.092911

Nuccio, M. L., Wu, J., Mowers, R., Zhou, H.-P., Meghji, M., Primavesi, L. F., Paul, M. J., Chen, X., Gao, Y., Haque, E., Basu, S. S., & Lagrimini, L. M. (2015). Expression of trehalose-6-phosphate phosphatase in maize ears improves yield in well-watered and drought conditions. *Nature Biotechnology, 33*(8), 862-869. https://doi.org/10.1038/nbt.3277

Richards, R. A., Rebetzke, G. J., Watt, M., Condon, A. G., Spielmeyer, W., & Dolferus, R. (2010). Breeding for improved water productivity in temperate cereals: Phenotyping, quantitative trait loci, markers and the selection environment. *Functional Plant Biology*, 37(2), 85-97. https://doi.org/10.1071/FP09219

Rosenzweig, C., Iglesias, A., Yang, X. B., Epstein, P. R., & Chivian, E. (2001). Climate change and extreme weather events; Implications for food production, plant diseases, and pests. *Global Change & Human Health*, 2(2), 90-104. https://doi.org/10.1023/A:1015086831467

Sacks, W. J., Deryng, D., Foley, J. A., & Ramankutty, N. (2010). Crop planting dates: An analysis of global patterns. *Global Ecology and Biogeography*, 19(5), 607-620. https://doi.org/10.1111/j.1466-8238.2010.00551.x

Schlenker, W., & Lobell, D. B. (2010). Robust negative impacts of climate change on African agriculture. *Environmental Research Letters*, 5(1), 1-8, 014010. https://doi.org/10.1088/1748-9326/5/1/014010

Semenov, M. A., & Shewry, P. R. (2011). Modelling predicts that heat stress, not drought, will increase vulnerability of wheat in Europe. *Scientific Reports*, 1, 66. https://doi.org/10.1038/srep00066

Tilman, D., Cassman, K. G., Matson, P. A., Naylor, R., & Polasky, S. (2002). Agricultural sustainability and intensive production practices. *Nature*, 8,418(6898), 671-677. https://doi.org/10.1038/nature01014

Trenberth, K. E., Fasullo, J. T., & Shepherd, T. G. (2014). Attribution of climate extreme events. Nature Climate Change, 5(8), 725-730. https://doi.org/10.1038/nclimate2657

Tubiello, F. N., Soussana, J. F., & Howden, S. M. (2007). Crop and pasture response to climate change. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 104(50), 19686-19690. https://doi.org/10.1073/pnas.0701728104

Vanli, O., Ustundag, B. B., Ahmad, I., Hernandez-Ochoa, I. M., & Hoogenboom, G. (2019). Using crop modeling to evaluate the impacts of climate change on wheat in southeastern Turkey. Environmental Science and Pollution Research, 26, 29397-29408. https://doi.org/10.1007/s11356-019-06061-6

Xu, Y., Li, P., Zou, C., Lu, Y., Xie, C., Zhang, X., Prasanna, B. M., & Olsen, M. S. (2017). Enhancing genetic gain in the era of molecular breeding. *Journal of Experimental Botany, 68*(11), 2641-2666. https://doi.org/10.1093/jxb/erx135

Zwart, S. J., & Bastiaanssen, W. G. M. (2004). Review of measured crop water productivity values for irrigated wheat, rice, cotton and maize. *Agricultural Water Management*, 69(2), 115-133. https://doi.org/10.1016/j.agwat.2004.04.007

REFERENCES

Abro, A. (1979). Attachment and Feeding Devices of Water-Mite Larvae (Arrenusspp.) Parasitic on Damselflies (Odonata, Zygoptera). *Zoologica Scripta*, 8(3), 221-234.

Abro, A.(1982). The Effects of Parasitic Water Mite Larvae (Arrenurusspp.) on Zygopteran Imagoes (Odonata). *Journal of Invertebrate Pathology*, 39(3), 373-381.

Abro, A. (1984). The Initial Stylostome Formation by Parasitic Larvae of The Water Mite Genus Arrenurus on Zygopteran Imagines. *Acarologia,* 25, 33-46.

Bader, C. (1980). Some Biological and Ecological Data on Water Mites Mainly Some Significant Data on the Lifeduration. *International Journal of Acarology*, 6(3), 239-243.

Böttger, K. (1972). Vergleich end Biologisch-Okologische Studien zum Entwicklungszyklus der Siisswassermiben (Acari: Hydrachnellae) I. Der Entwickluyngszyklusvon *Hydrachna globosa* und *Limnochares aquatica*. *Internationale Revue Gesamten Hydrobiologie*, 57, 52-109.

Böttger, K. (1962). Zur Biologieund Ethologie der Einheimischen Wassermilben Arrenurus (Megaluracarus) globator (MuÈll.), 1776, Piona nodata nodata (MuÈll.),1776 und Eylais İnfundibulifera Meridionalis (Thon), 1899 (Hydrachnellae, Acari). *Zoologische Jahrbu Ècher Systematik*,89,501-584.

Cassano, C.R. (2002). Castilho-Noll MM, Arcifa MS. Water Mite Predation on Zooplankton of a Tropical Lake*. Brazilian Journal of Biology,* 62, 565-571.

Davids. C. (1973). The Water Mite Hydrachna Conjecta Koenike, 1895 (Acari: Hydrachnellae), Bionomics and Relationto Species of Corixidae (Hemiptera). *Netherlands Journal of Zoology*, 23(4), 363-429.

Davids, C. (1994). Ten Winkel EH, De Groot CJ. Temporal and Spatialpatterns of Water Mites in Lake Maarsseveen I. *Netherland Journal of Aquatic Ecology,* 28, 11-17.

Di Sabantino, A., Gerecke, R. and Martin, P.,(2000). The Biology and Ecology of Basic Water Mites (Hydrachnidia). *Fresh-Water Biology*, 44(1), 47-62.

Di Sabatino, A., Cicolani, B. and Gerecke, R.(2003). Biodiversity and Istribution of Water Mites (Acari, Hydrachnidia) in Spring Habitats. *Freshwater Biology*, 48(12), 2163–2173.

Di Sabatino, A., Smit, H., Gerecke, R., Goldschmidt, T., Matsumoto, N., & Cicolani, B. (2008). Global diversity of Water Mites (Acari, Hydrachnidia; Arachnida) in Freshwater. *Freshwater Animal Diversity Assessment*, 5951,303–315.

Ellis-Adam, A.C. and Davids, C., (1970). Oviposition and Post-Embryonic Development of the Water Mite *Piona apicola* (Neuman 1880). *Netherlands Journal of Zoology*, 20(1), 120-137

Erman, O., Tellioğlu, A., Orhan, O., Çitil, C. and Özkan, M. (2006). Hazar Gölü ve Behremaz Çayı Su Kenesi (Acari: Hydrachnidia) Faunası ve Mevsimsel Dağılımı, *Fırat Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi,;*18(1), 1-10.

Gerson, U., Smiley, R.L. and Ochoa, R. (2003). *Mites (Acari) for Pest Control.* Oxford: Blackwell Publishing.

Gerecke, R. (1991). Taxonomische, faunistische und okologische Untersuchungen an Wassermilben (Acari, Actinedida) aus Sizilien unter Berucksichtigung anderer aquatischer Invertebraten. *Lauterbornia*, *7*, 1-303.

Goldschmidt, T. (2009). Water Mites (Acari, Hydrachnidia) in Tropical Springs–Diversity, Specificity, Monitoring Possibilities. *Verh and Lungendes Internationalen Verein Limnologie*, 30(5), 669-672.

Harvey, M.S., (1998). *The Australian Water Mites: A Guide to Families and Genera.*İçinde Mark S. Harvey (Editör), Collingwood. Australia*:* Csiro Publishing.

Harris, D.A. and Harrsson, A.D. (1974). Life Cycles and Larval Behaviour of Two Species of Hydrachna (Acari: Hydrachnidae) Parasitic upon Corixidae (Hemiptera-Heteroptera). *Canadian Journal of Zoology*, 52(9), 1155-65.

Kazancı. G., Girgin, S., Dügel, M. and Oğuzkurt, D. (1997). *Akarsuların Çevre Kalitesi Yönünden Değerlendirilmesinde ve İzlenmesinde Biyotik İndeks Yöntemi.* Nilgün Kazancı (Editör.)(s. 100). Ankara: İmaj Yayıncılık.

Martin. P.,(2003). Larval Morphology of Spring-Living Water Mites (Hydrachnidia, Acari) from the Alps. *In Annales de Limnologie-International Journal of Limnology,* 39(4), 363-393.

Martin, P. and Gerecke, R. (2009). (Diptera as Hosts of water mite larvae-an interesting relationship with many open questions*. Lauterbornia,* Germany 68, 95-103.

Metcalfe, J.L. (1998). Biological Water Quality Assessment of Running Waters Based on MacroİnvertebrateCommunities: History and Presentstatus in Europe, *Environmental Pollution*, 60(1-2), 101-139.

Meyer, E.(1985). Der Entwicklungszyklus von Hydrodroma despiciens (OF Müller 1776) (Acari: Hydrodromidae). *Archiv für Hydrobiologie. Supplementband. Monographische Beiträge*, *66*(3), 321-453.

Mullen, G.R. (1975). Predation by Water Mites (Acari: Hydrachnellae) on İmmature Stages of Mosqoitos. *Mosquito News*, 35, 168-171.

Özdemir, M.A., Aşçı, F. And Bahadır, M. (2010). The Effect of Climatic Factors of Karamık and Acıgöl Lakes on the Distribution of the Species of Water Mites (Acari: Hydrachnida). *Journal of Biologyand Life Sciences,* 1, 27-35.

Proctor, H.C. and Pritchard, G. (1990). Prey Detection by the Water Mite *Unionicola crassipes* (Acari: Unionicolidae). *Freshwater Biology*, 23(2), 271–279.

Proctor, H.C. and Garga, N. (2004). Red, Distasteful Water Mites: did Fish Make them that way? *Experimental and Applied Acarology,* 34, 127-147.

Redmond, B.L. and Lanciani, C.A. (1982). Attachment and Engorgement of a Water Mite Hydrachna Virella (Acari: Parasitengona), Parasitic on Bueno ascimitra (Hemiptera: Notonectidae). *Transactions of the American Microscopical Society,* 101(4), 388-394.

Ramon Roca, J. and Gil, M.J. (1992). Ecological and Historical Factors Affecting the Distribution of Water-Mites (Hydracnellae, Acari) in Pyreneansprings. *Archiv für Hydrobiologie,* 125(2), 227-244.

Smith, B.P. (1988) Host-Parasite in Teraction and Impact of Larval Water Mites on Insects. *Annual Review of Entomology*, 33, 487-507.

Smith, B.P. and McLever, S. (1984) .Factors Influencing Host Selection and Successful Parasitism of *Aedes spp*. Mosquitoes by *Arrenurus spp.* Mites. *Canadian Journal of Zoology*, 62(6), 1114-1120.

Smith, I.M. and Oliver, D.R. (1986). Review of Parasitic Associations of Larval Water Mites (Acari: Parasitengona: Hydrachnida) With Insect Hosts. *The Canadian Entomology*, 118(5), 407–472.

Smith, I.M., Cook, D.R. and Smith, B,P. (2010). Water Mites (Hydrachnidia) and Other Arachnids. In: Thorp JH, Covich AP, (Editör), Chapter 15: *Ecology and Classification of North American Freshwater Invertebrates* (p. 485-586). San Diego:Academic Press

Smith BP. Diversity of stylostome structure among parasitic larval water mites (Acari: Hydrachnida). In: Smith IM, (Editör). *An Acarological Tribute to David R. Cook — From Yankee Springs to Wheeny Creek* (p. 239 – 255). West Bloomfield, MI: Indira Publishing House.

Stechman, D,H. (1978). Eiablage, Parasitism us und Post Parasitisc he Entwicklungvon Arrenurus-Arten (Acari: Hydrachnellae). *Zeitschrift für Parasitenkunde*, 57, 169-188.

Thorp, J.H. and Rogers, D.C. (eds) (2015).Ecology and General Biology. Thorp and Covich's Freshwater Invertebrates. Vol. 1. 4th ed. Academic Press, Elsevier, Amsterdam, Boston, Heidelberg, London, New York, Oxford, Paris, San Diego, San Francisco, Singapore, Sydney, Tokyo, 1118 pp

Ulrich, F. (1978). Biologisch-okologische Studien an den Larven rheophiler Wassermilben (Hydrachnellae, Acari). *Archiv für Hydrobiologie,*54, 189-255.

URL-1:https://en.wikipedia.org/wiki/Hydrachnidia (17.04.2024)

Editör:
Doç. Dr. Osman Bayder

İslam Hukuku

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

İSLAM HUKUKU ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Osman Bayder

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-005-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İSLAM HUKUKU ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Osman Bayder
IV+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-005-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bezzâzî, Hafızuddin Muhammed el-Kerderî. *el-Fetâva'l-Bezzaziyye*. Beyrut: Daru'l-kutubi'l-ilmiyye, 2009.

Ebu Yusuf, Yakub b. İbrahim. *Kitâbu'l-harâc*. thk. Taha Abdurrauf. el-Mektebetu'l-Ezheriyye li't-turas, ts.

Ebussuud Efendi, Şeyhülislam. *Ma'rûzât*. ed. Pehlul Düzenli. İstanbul: Klasik, 2013.

Gazzali, Ebu Hamid Muhammed. *el-Vecîz*. thk. Ali M. Muavvaz - Âdil Ahmed Abdü'l-mevcûd. Beyrut: Dâru'l-erkam, 1997.

Hamevî, Ahmed b. Mustafa. *Ğamzu uyûni'l-besâir*. Beyrut: Dâru'l-kutubi'l-ilmiyye, 1985.

Haskefî, Muhammed b. Ali. *ed-Durru'l-muhtâr*. thk. Abdulmunim Halil İbrahim. Beyrut: Dâru'l-kutubi'l-ilmiyye, 2002.

İbn Abidin, Muhammed Emin. *Tenbîhu'l-vulât ve'l-hükkâm ala ahkâmi şâtimi hayri'l-enâm*. thk. Senaullah. Merdan: Merkezu'l-buhûsi'l-islamiyye, 1435.

İbn Nüceym, Siraceddin. *en-Nehru'l-fâik*. Beyrut: Dâru'l-kutubi'l-ilmiyye, 2002.

İbn Nüceym, Zeyn b. İbrahim. *el-Bahru'r-râik*. Dâru'l-kitâbi'l-islamî, ts.

İbn Nüceym, Zeyn b. İbrahim. *el-Eşbâh ve'n-Nezâir: Hanefî Fıkhının Esasları*. çev. Osman Bayder. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, 2022.

İbn Teymiyye, Takiyyuddin. *es-Sârimu'l-meslûl alâ şâtimi'r-resûl*. thk. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid. el-Harsu'l-vatani es-Suudi, ts.

İbnu'l-Hümâm, Kemaleddin Muhammed. *Fethu'l-kadîr*. Mısır: Mektebetu Mustafa el-Babi, 1970.

Kadı Abdulvehhâb, Ebu Muhammed Abdulvehhâb b. Ali. *et-Telkîn fi'l-fikhi'l-Mâlikî*. thk. Ebu Üveys et-Tetuvanî. Beyrut: Daru'l-kutubi'l-ilmiyye, 2004.

Kadı Iyâz. *eş-Şifâ bi-tarifi hukuki'l-Mustafa*. Dâru'l-fikr, 1988.

Kudûrî, Ebu'l-Hüseyn Ahmed b. Ebî Bekr Muhammed. *el-Muhtasar*. Beyrut: Dâru'l-kutubi'l-ilmiyye, 1997.

Merğinânî, Burhaneddin. *el-Hidâye*. thk. Tallâl Yusuf. Karataşî-Pakistan: İdaretu'l-Kur'an ve'l-ulûmi'l-islâmiyye, 1417.

Molla Hüsrev, Mehmed b. Feramuz. *Düreru'l-hükkâm fî şerhi Gureri'l-ahkâm*. Daru ihyai'l-kutubi'l-arabiyye, ts.

Müeyyedzâde, Abdurrahman Efendi. *el-Fetâvâ*. Nuruosmaniye, no: 2039, elyazması.

Nişancızade, Muhyiddin Efendi. *Nuru'l-ayn fi ıslâhi Câmii'l-fusuleyn*. Ayasofya, no: 1478, elyazması.

Remlî, Hayreddin. *el-Fetâvâ'l-Hayriyye li-nef'i'l-beriyye*. Dersaadet, 1311.

Suğdî, Ebu'l-Hüseyin Ali. *en-Nütef fi'l-fetava*. thk. Selahuddin en-Nâhî. Beyrut: Müessesetu'r-Risâle, 1984.

Sübkî, Takiyyuddin Ali b. Abdulkâfî. *es-Seyfu'l-meslûl alâ men sebbe'r-Resul*. thk. İyâd Ahmed. Amman: Dâru'l-feth, 2000.

Şeyhizade, Damad Efendi durrahman b. Muhammed. *el-Mecmau'l-Enhur*. Beyrut: Daru ihyai't-turasi'l-arabi, ts.

Şeyhülislam Feyzullah Efendi. *Fetâvâ-yı Feyziye*. İstanbul: Klasik, 2009.

Şürünbülâlî, Ebu'l-İhlâs Hasan b. Ammâr. *Hâşiye ale'd-Dürer*. Karaçi: Mir Muhammed Kütüphane, ts.

Tahtavî, Ahmed b. Muhammed ed-Dukatî. *Hâşiyetu't-Tahtavî ale'd-Dürri'l-muhtâr*. Beyrut: Daru'l-kutubi'l-ilmiyye, 2017.

Timurtaşi, Şemseddin Muhammed b. Abdullah. *Minahu'l-gaffâr*. Ayasofya, no: 1207, elyazması.

Timurtaşi, Şemseddin Muhammed b. Abdullah. *Tenvîru'l-ebsâr*. Kahire: Matbaatu't-terakki, 1332.

Zahidî, Ebü'r-Recâ Necmüddîn Muhtâr b. Mahmûd. *el-Hâvî*. Şehid Ali, no: 763, elyazması.

KAYNAKÇA

Armağan, S. (2022). İslam Hukuku'nda İçtihad Faaliyeti Üzerine Bazı Düşünceler. *Kırıkkale Hukuk Mecmuası*, 2(1), 27-43.

Aslan Yaşar, Gamze. (2011). Ortaçağdan Günümüze "Modernite": Doğuşu ve Doğası. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 10–26.

el-Cevziyye, Ebû Abdillâh Muhammed b. Ebî Bekr b. Eyyûb İbn Kayyim. (1423/2002). *İ'lâmü'l-muvakkı'în 'an rabbi'l-'âlemîn*, thk. Ebû Ubeyde Meşhûr b. Hasen Âli Selmân. Riyad: Dâru İbni'l-Cevzî.

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/15262 01.12.2011

Elmalılı, M. H. Y. (1979). *Hak Dini Kur'an Dili*. İstanbul: Eser Neşriyat.

Gençoğlu, A. Y. (2020). "Kapitalizme Teorik Yaklaşımlar: Kapitalist Ekonomik Sistemin Temel Nitelikleri Üzerinden Karşılaştırmalı Bir Analiz". *Temaşa Felsefe Dergisi,* 14 (250), 237-256. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1426558

Hamidullah, M. (1984). *İslâm Hukuk Etüdleri*, çev. Ali Kuşçu. İstanbul: Nur Yayınları.

Hüsrev, Molla Feramerz b. Muhammed. (1317). *Mir'âtü'l-uṣûl fî şerḥi Mirḳāti'l-vüṣûl ilâ 'ilmi'l-uṣûl*. İstanbul: Salah Bilici.

İbn Âbidîn, Muhammed Emîn b. Ömer b. Abdilazîz el-Hüseynî ed-Dımaşkī. (1423/2003). *Reddü'l-muḥtâr 'ale'd-Dürri'l-muḥtâr*, thk. Âdil Ahmed Abdülmevcûd – Ali Muhammed Muavvaz 2, Riyad: Dâru 'âlemi'l-kutub.

İbn Manzûr, Ebu'l-Fadl Cemâluddîn Muhammed b. Mükerrem. (1414) *Lisânü'l-'Arab*. 1-15, Beyrût: Dâru Sâdır.

Kantar, G. (2019). Modernleşme Kuramı Ve Osmanlı İdari Yapısında Modernleşme Süreci Hakkında Bazı Tespitler. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (SSAD),* 3(3), 365-383.

Karaman, H. (1971). *İslâm Hukukunda İçtihad*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Karagülle, S. (1976). *İslamiyet ve Günümüzün Meseleleri*. İzmir: Kaynak Yayınları.

Karagülle, S. Fatiha Sûresinin Demokratik Yorumu, *Kuran Seminerleri 94,* 19.01.2001. https://akevler.org/AkevlerSeminerler/422/Tum/1/ FATIHA-SURE SININ-DEMOKRATIK-YORUMU (14.12.2024)

Karagülle, S. en-Neml 15. ayet Tefsiri, *akevler.org,* 19.09.2020 https://akevler.org/AkevlerSeminerler/1219/Tum/1/Neml-Suresi-Tefsiri-15-19-Ayetler (26.11.2024).

Karagülle, S. el-A'lâ 1. Ayet Tefsiri. *akevler.org,* 22.11.2008 https://akevler.org/AkevlerKitaplar/326/36/1-ALA-1AYET-486-SEMNER-22KASIM2008-ALA-SURESI-TEFSIRI87sure (26.11.2024)

Osman Nuri Efendi (Kahvecioğlu). (1983), *Kur'an-ı Kerim'den Dualar*, İstanbul: Sünbül Sinan Cami Derneği Yayınları.

Seyyid Bey, M. (1338). *Usûl-ı fıkh Medhal*. İstanbul: Asitane.

Taş, K. Ve Göksüçukur, B. (2019). "Osmanlı Dönemi Batıcılık, İslamcılık Türkçülük Fikir Akımları ve Din". *Dini Araştırmalar*, 22(56): 463-488.

Teftâzânî, Sa'düddîn Mes'ûd b. Fahriddîn. (1996).*Şerhu't-telvîh 'ale't-tavzîh li-metni't-tenkîh fî usûli'lfıkh*, thk. Zekeriyyâ Umeyrât. Beyrut: Dâru Kütübi'l-İlmiyye.

Yazır, M. 1979. Hak Dini Kur'an Dili. İstanbul: Eser Neşriyat.

https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/modernite_ve_modernizm

https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/849407

KAYNAKÇA

Abduh, Muhammed. *Tefsîru cüz'i Amme*. Mısır: Matbaatü Mısr, 1341.

Abdülbâkî, Muhammed Fuâd. *el-Mu'cemü'l-müfehres li elfâzı'l-Kur'ani'l-Kerim*. Kahire: Dârü'l-Hadîs, 1364.

Âlu'ş-Şeyh, Abdullatîf. *Uyûnu'r-resâ'il ve'l-ecvibe 'alâ'l-mesâ'il*. 2 cilt. Riyad: y.y., ts.

Ahmed b. Hanbel. *el-Müsned*. *el-Müsned.* thk.Şu'ayb el-Arna'ût vd. 50 cilt. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1421/2001.

Akseki, Ahmet Hamdi. *İslam Dini*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1969.

Âsım Efendi, Mütercim. *el-Okyânûsu'l-basit fî tercemeti'l-Kamûsi'l-muhît (Kamûsu'l-muhît Tercümesi)*. Editör Mustafa Koç. 6 cilt. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı, 2013.

Atrîs, Muhammed. *el-Mu'cemü'l-vâfî li-kelimâti'l-Kur'âni'l-Kerîm*. Kahire: Mektebetü'l-Âdâb, 2006.

Aynî, Bedruddîn. *el-Binâye şerhu'l-Hidâye*. 13 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1420

Bâbertî, Ebû Abdullâh Muhammed. *el-İnâye fî şerhi'l-Hidâye*. 10 cilt. Lübnan: Dârü'l-Fikr, 1489/1970.

Bâkıllânî, Ebû Bekr. *et-Temhîd*. Beyrut: el-Mektebetü'ş-Şarkıyye, 1957.

Bilmen, Ömer Nasuhi. *Büyük İslâm İlmihali*. İstanbul: Akit, ts.

Buhârî. *el-Câmiu's-sahîh*. 3. bs. 6 cilt. Beyrut: Dâru İbn Kesir, 1407.

Cevheri, İsmâîl b. Hammad. *es-Sıhâhu tâcü'l-luga ve es-Sıhâhu'l-Arabiyye*. Beyrut: Dârü'l-İlm li'l-Mellâyîn, 1987.

Cürcânî, Seyyid Şerif. *et-Ta'rîfât*. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1403.

Çalışkan, İsmail. *Kur'an-ı Kerim'de Din Kavramı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 1998.

Dehkhoda, Ali Akbar. "Dehkhoda". Erişim 13 Kasım 2023. https://vajehyab.com/dehkhoda.

Desûkî, Muhammed b. Ahmed. *Hâşiyetü'd-Desûkî 'alâ'ş-Şerhî'l-Kebîr*. thk. Abdulhamid el-Hindâvî. 4 cilt. b.y.: y.y., ts.

Drâz, Muhammed Abdullah. *ed-Din, Buhûsün mumehhede li-dirâseti târihi'l-edyân*. Kuveyt: Dârü'l-Kalem, 1371.

Ebû Bekr es-Sicistânî, Muhammed b. Uzeyr. *Garîbü'l-Kur'an*. thk. Muhammed Edîb Abdulvâhid Cemrân Suriye: Dâru Kutaybe, 1416/1995.

Ebû Dâvûd. *es-Sünen*. Şuayb el-Arnavut ve Muhammed Kâmil Kara Belbeli. 7 cilt. b.y.: Dârü'r-Risâleti'l-Âlemiyye, 2009.

Ebû Hilâl el-Askerî, el-Hasen b. Abdillâh. *el-Furûku'l-lugaviyye*. thk. Muhammed İbrahim Selim. Kahire: Dârü'l-İlmi ve's-Sakafa, ts.

Ebû Muhammed el-Begavî. *Me'âlimu't-tenzîl fî tefsîri'l-Kur'ân*. 5 cilt. b.y.: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 1420.

Ebü'l-Bekâ el-Kefevî. *el-Külliyyât*. thk. 'Adnân Dervîş - Muḥammed el-Mışrî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1419.

Ebü'l-Hasen el-Herâlî, Alî b. Ahmed. *Türâsu Ebi'l-Hasen el-Herâlî el-Merâkeşî fi't-Tefsîr*. thk. Mahmâdi b. Abdisselam el-Hayyatî. 4 cilt. Ribat: Menşûrâtu'l-Merkezi'l-Câmi'î, 1418.

Ezherî, Muhammed b. Ahmed. *Tehzîbu'l-luga*. thk. Muhammed İvaz Mur'ib. 8 cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 2001.

Ferahidî, Halil b. Ahmed. *Kitabü'l-'Ayn*. 3. basım. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiye, 1988.

Fîrûzâbâdî, Muhammed b. Yakub. *el-Kāmûsü'l-muhît*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1987.

Furkani, Mehterhan. "Yunus Emre'nin İbadete Yaklaşımı: Kavram ve Kapsam Çerçevesinde". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 30 (2021). https://doi.org/10.47948/efad.1000654.

Görmez, Mehmet. "Hz. Peygamber'in Bir Din Tanımı-Bir Hadisin Semantik Tahlili-". *Diyanet İlmi Dergi*, (2003), 331-338.

Haddad, Yvonne Yazbeck. "Kur'ân'da 'Din' Teriminin Anlamı". çev. Ahmet Güç. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 9/9 (2000), 631-639.

Halef, Su'ûd b. Abdilaziz. *Dirâsât fi'l-edyâni'l-yehûdiyye ve'n-nasrâniyye*. Riyad: Mektebetü Edvâi's-Selef, 1425.

Harman, Ömer Faruk. "Kur'an-ı Kerim'de Din Kavramı", 71-87. İstanbul: Ensar Neşriyat, 2000.

Hâzin, Alî b. Muhammed. *Lübâbü't-teʾvîl fî meʿânî't-tenzîl*. 4 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1415.

Heyet, *Muʾcemü Mustalahâti'l-ulûmi'ş-şer'iyye* (Riyad: Medînetü Melik Abdilaziz li'l-'Ulûmi ve't-Takniye, 1439/2017.

Horâsânî, Muhammed Vaizzade. *el-Muʾcem fî fıkhi'l-lugati'l-Kur'an ve sırrı belagatihî*. nşr. Kısmü'l-Kur'an bi-Mecmai'l-Buhusi'l-İslamiyye. 24 cilt. Meşhed: Mecmeu'l-Bühûsi'l-İslamiyye, 1432.

İsfahânî, Râgıb, . *Müfredâtü elfâzı'l-Kur'an*. Dımeşk: Dârü'l-Kalem, 1992.

Izutsu, Toshihiko. *Kur'an'da Allah ve İnsan*. çev. Süleyman Ateş. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1975.

İbn Düreyd, Muhammed b. el-Hasen. *Cemheretü'l-luga*. Remzî Munîr Baʿlebekkî. 3 cilt. Beyrut: Dârü'l-İlm li'l-Melâyîn, 1987.

İbn Ebi'l-İzz, Muhammed b. Alâ'iddîn. *Şerhu'l-Akîdeti't-Tahâvîyye*. thk. Ahmed Muhammed Şâkir. Dârü's-Selâm, 1426/2005.

İbn Fâris, Ebü'l-Hüseyn Ahmed. *Mucmelü'l-luga*. 2 cilt. Beyrut: Mü'essesetü'r-Risâle, ts.

İbn Fâris, Ebü'l-Hüseyn Ahmed. *Muʿcemu mekâyîsi'l-luga*. 6 cilt. b.y.: Dârü'l-Fikr, 1399.

İbn Hacer el-Heytemî. *el-Fethu'l-Mubîn bi Şerhi'l-Erbaʿîn*. Cidde: Dârü'l-Minhâc, 1428/2008.

İbn Kesîr, Ebü'l-Fidâ. *Tefsîrü'l-Kur'âni'l-Azîm*. thk. Muḥammed Ḥuseyn Şems ed-Dîn. Beyrut: y.y., 1419.

İbn Kudâme el-Makdisî. *el-Muğnî*. thk. Abdullah b. Abdilmuhsin et-Turkî. 3. bs. 15 cilt. Riyad: Dâru Âlemi'l-Kütüb, 1417/1997.

İbn Mâce. *es-Sünen*. thk. Şuayb el-Arnavut vd. 5 cilt. Dârü'-r-Risâleti'l-Âlemiyye, 2009.

İbn Manzûr. *Lisânü'l-'Arab*. 3. basım. 15 cilt. Beyrut: Dâru Sâdir, 1414/1993.

İbn Mâze, Mahmûd b. Ahmed b. Abdulaziz. *el-Muhîtu'l-burhânî fi'l-fıkhi'n-Nuʿmânî*. thk. Abdulkerîm Sâmî el-Cundî. 9 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1424/2004.

İbn Receb Abdurrahmân b. Ahmed. *Câmi'u'l-ulûm ve'l-hikem*. thk. Şuʿayb el-Arnaût - İbrahim Bâcis. 2 cilt. Beyrut: Mü'essesetü'r-Risâle, 1422/2001.

İbn Sîde Alî b. İsmâîl. *el-Muhassas*. thk. Halîl İbrâhim Ceffâl. 5 cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 1417/1996.

İbn Sîde Alî b. İsmâîl. *el-Muhkem ve'l-muhîtu'l-aʿzam*. thk. Abd el-Hamîd Hendâvî. 11 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-ʿİlmiyye, 2000.

İbn Teymiyye, Takıyyüddin. *el-Ubûdiyye*. thk. Muhammed Zuheyr eş-Şâvîş. Beyrut: el-Mektebü'l-İslamî, 1426.

İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec. *Keşfü'l-müşkil min hadîsi's-Sahîhayn*. thk. Alî Huseyn el-Bevvâb. 4 cilt. Riyad: Dârü'l-Vatan, 1418/1997.

İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec. *Nüzhetü'l-aʿyuni'n-nevâzir fî ʿilmi'l-vucûh ve'n-nezâir*. thk. Muhammed Abdulkerîm Kâzım er-Râdî. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1404/1984.

İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec. *Zâdü'l-mesîr fî ilmi't-tefsîr*. thk. Abdurrezzâk el-Mehdî. 4 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kitâbi'l-Arabî, 1422/2001.

Kanâziʿî, Ebü'l-Muttarif Abdurrahmân b. Mervân el-Ensârî. *Tefsîrü'l-Muvatta*. thk. Âmir Hasen Sabrî. 2 cilt. Katar: Vizârati'l-Evkâf ve'ş-Şüûni'l-İslamiyye, 1429/2008.

Karaman, Fikret vd. *Dini Kavramlar Sözlüğü*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2006.

Kâsânî, Alâ'uddîn. *Bedâiʿu's-sanâ'iʿ fî tertîbi'ş-şerâ'iʿ*. 2. basım. 7 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-ʿİlmiyye, 1406/1986.

Kemaleddin, Hazım Ali. *Mu'cemü müfredâti'l-müştereki's-Sâmî fi'l-lugati'l-Arabiyye*. Kahire: Mektebetü'l-Âdâb, 1429.

Korkut, Ramazan. "Fıkıh Açısından Dindarlık Olgusunda Bütünlük (Maverdî Edebü'din ve'Dünya Örneği)". *İslam ve Yorum IV*. Malatya: İnönü Üniversitesi Yayınevi, 2020.

Kurtubî, E. *el-Câmiʿ li-ahkâmi'l-Kur'ân*. 2 cilt. Kahire: Dârü'l-Kütübi'l-Mısriyye, 1964.

Macdonald, Duncan Black. "Din". *İslâm Ansiklopedisi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1978.

Mâverdî. *el-Hâvi'l-Kebîr fî Fıkhi Mezhebi'l-İmâmi'ş-Şâfiʿî ve huve Şerhu Muhtasari'l-Müznî*. thk. eş-Şeyḫ Alî Muhammed Meʿûd - eş-Şeyḫ Âdil Ahmed Abdulmevcûd. 19 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1419-1999.

Mergînânî. *el-Hidâye fî şerhi Bidâyeti'l-Mübtedî. thk. Tallâl Yûsuf.* 4 cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, ts.

Mevdûdî, Ebü'l-Ala. *el-Mustalahâtü'l-erba'ati fi'l-Kur'an*. Kuveyt: Dârü'l-Kalem, 1401.

Mevsılî. *el-İhtiyâr li taʿalili'l-Muhtâr*. Beyrut: Matbaʿatü'l-Halebî, 1937.

Mukâtil b. Süleymân. *Tefsîrü Mukâtil b. Süleymân*. thk. Abdullâh Mahmûd Şehâte. 5 cilt. Beyrut: y.y., 1423/2002.

Mustafa, İbrahim vd. *el-Mu'cemü'l-vasît*. Mısır: Mektebetü'ş-Şürûki'd-Devliyye, 1425.

Mustafavî, Allâme Hasan. *et-Tahkîk fî kelimâti'l-Kur'âni'l-Kerîm*. 14 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1430.

Müslim. *el-Câmiʿu's-sahîh*. Kahire: Matbaatü İsa el-Bâbî, 1375.

Nesâî. *es-Sünen*. thk. Abdulfettâh Ebû Ġudde. 9 cilt. Halep: Mektebetü'l-Matbûʿâti'l-İslâmiyye, 1406.Nevevî, Yahyâ b. Şeref. *el-Mecmuʿ şerhu'l-Muhezzeb*. b.y.: Dârü'l-Fikr, ts.

Nevevî, Yahyâ b. Şeref. *Şerhu'n-Nevevî ʿalâ Müslim*. 18 cilt. Beyrut: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Arabî, 1972.

Özsoy, Ömer - Güler, İlhami. *Konularına Göre Kur'an (Sistematik Kur'an Fihristi)*. Ankara: Fecr Yayınları, 2006.

Rıza, Muhammed Reşîd. *Tefsîrü'l-Kurʾâni'l-hakîm: Tefsîrü'l-Menâr*. b.y.: el-Heyʾetü'l-Mısriyyeti'l-Amme li'l-Küttâb, 1990.

Sâhib, Ebü'l-Kâsım İsmâîl b. Abbâd et-Tâlikânî. *el-Muhît fi'l-luga*. 11 cilt. Beyrut: Âlemü'l-Kütüb, 1414.

Sarı, Mevlût. *el-Mevarid*. İstanbul: Bahar Yayınları, ts.

Serahsî, Şemsü'l-Eimme. *el-Mebsût*. 30 cilt. Beyrut: Dârü'l-Maʿrife, 1414/1993.

Süyûtî, Celâlüddîn. *Muʿcem mekâlîdi'l-ulûm fi'l-hudûd ve'r-rusûm*. Kahire: Mektebetü'l-Âdâb, 1424.

Şâfiî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs. *Tefsîrü'l-İmâm eş-Şâfiʿî*. thk. Ahmed b. Mustafa el-Ferrân. 3 cilt. Suudi Arabistan: Dârü't-Tedmuriyye, 2006.

Şehristânî, Muhammed b. Abdu'l-Kerîm. *el-Milel ve'n-nihal*. 3 cilt. b.y.: Müessesetü'l-Halebî, ts.

Taberî, Ebû Caʿfer Muhammed b. Cerîr. *Câmiʿu'l-Beyân fî Teʾvîli Âyi'l-Kur'ân*. 24 cilt. b.y.: Müʾessesetü'r-Risâle, 2000.

Tahânevî, Muḥammed b. Alî b. el-Kâdî. *Keşşâfü ıstılâhâti'l-fünûn ve'l-ulûm*. 2 cilt. Beyrut: Mektebetü Lübnân Nâşirûn, 1996.

Tirmizî. *es-Sünen*. thk. Beşşâr ʿAvvâd Maʿrûf. 6 cilt. Beyrut: Dârü'l-Garbi'l-İslamî, 1996.

Tümer, Günay. "Din". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 9/312-20. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Wensinck, A.J. *el-Mu'cemü'l-müfehres li-elfazı'l-hadisi'n-nebevî*. Leiden: E.J. Brıll, 1969.

Hak Dini Kur'an Dili. çev. Muhammed Hamdi Yazır. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Başkanlığı, 2021.

Zebîdî, Muhammed b. Muhammed b. Abdurrezzâk. *Tâcü'l-Arûs min Cevâhiri'l-Kâmûs*. thk. Heyet. 4 cilt. b.y.: Dârü'l-Hidâye, ts.

Arslantürk, Zeki. "Dindarlığın Bağımsız Değişkenleri", *Dindarlık Olgusu*, ed. Hayati Hökelekli (Dindarlık Olgusu, Bursa: Kurav Yayınları, 2006), 239-257.

Zemahşerî, Cârullah. *Esâsü'l-Belaga*. thk. Muhammed Bâsil ʿUyûnu's-Sevd. 3 cilt. Beyrut: Dârü'l-Kütübi'l-İlmîyye, 1419.

Zerkeşî, Muhammed b. Abdullâh. *Şerhu'z-Zerkeşî ʿalâ Muhtasari'l-Hırakî*. 7 cilt. b.y.: Dârü'l-Ubeykân, 1993.Zeylaʿî, Osmân b. Alî. *Tebyînu'l-hakâîk şerhu Kenzi'd-dakâik ve Hâşiyeti'ş-Şelebî*. Bulak; Kahire: el-Matbaʿatü'l-Kübrâ'l-Emîrîyye, 1313.

Zuhayli, Muhammed. *Vazîfetü'd-dîni fi'l-hayât ve hâcet'n-nâsi ileyhi*. Cem'iyyetü'd-Da'veti'l-İslamiyye el-Âlemiyye, 1401.

Zürkânî, Abdulbâkî. *Şerhu'z-Zürkânî ʿalâ Muhtasarı Halîl*. 8 cilt. Beyrut: y.y., 1422/2002.

Editör:
Doç. Dr. Hüseyin Erol

Sosyal Bilgiler Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II

Editör: Doç. Dr. Hüseyin Erol

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-004-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -II
Editör: Doç. Dr. Hüseyin Erol
VI+180 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-004-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acun, A. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında görsel-metin ilişkisi (Tez No. 568239) [Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi-Uşak]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Akbaba, B., Aksoy, B. ve Kılcan B. (2019). *Sosyal bilgilerde beceri eğitimi* (1. baskı). Pegem Akademi.

Alanç, S. (2019). İlkokul hayat bilgisi ve sosyal bilgiler ders kitaplarındaki görsellerin içeriğine ilişkin öğrenci deneyimleri ve öğretmen görüşleri (Tez No. 566066) [Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi-Kocaeli]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Alpan, G. (2004). Ders kitaplarındaki grafik tasarımının öğrenci başarısına ve derse ilişkin tutumlarına etkisi (Tez No. 141381) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Becer, E. (2011). *İletişim ve grafik tasarım* (8. baskı). Dost Kitabevi Yayınları.

Beşir Demir, S. ve Akengin, H. (2014). *Hikayelerle sosyal bilgiler öğretimi* (3. baskı). Pegem Akademi.

Brooks Gunn, J. ve Duncan, G. J. (1997). The effects of poverty on children. Future Child, 7(2), 55-71.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* (23. Baskı). Pegem Akademi.

Çakmak, Z. ve Kaçar, T. (2020). 7. Sınıf sosyal bilgiler ders kitabının resim-metin ilişkisi açısından değerlendirilmesi. *Turkish Studies-Education*, 15(3), 1629-1649. https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.43268

Can, E. (2014). Türk eğitim sisteminde nitelik: engeller ve öneriler [Sözlü bildiri]. I. Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi, İstanbul, Türkiye, Nisan 24-26.

Carney, R. N. ve Levin, J. R. (2002). Pictorial illustrations still improve students learning fromtext. *Educational Psychology Review*, 14(1), 5-26.

Çaydere, O. (2010). İlköğretim 1. kademe 1. sınıfta ilk okuma ve yazma derslerinde kullanılan ders kitabında yer alan görsellerin hazırlanmasında sanatsal tasarım ilke ve elemanlarının kullanım durumu (Tez No. 279650) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Çengelci, T. (2013). Sosyal bilgiler dersinde yararlanılan toplumsal ve kültürel kaynakların belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(43), 219-236.

Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2004). *Konu alanı ders kitabı incelemesi* (2. baskı). Anı Yayıncılık.

Demir, D. (2008). İlköğretim 1. 2. ve 3. sınıf Türkçe ders kitaplarının görsel tasarım ilkelerine uygunluğu açısından incelemesi (Tez No. 229239) [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi-Eskişehir]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Demir, Y. ve Atasoy, E. (2018). 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının (2017) değerlendirilmesi. *Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 753-780. https://doi.org/10.19171/uefad.505647

Deveci, Ö. ve Aykaç, N. (2018). Temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*,7(1), 277-301. https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.13m

Doğan, Y. ve Torun, F. (2018). Sosyal bilgiler ders kitapları nereye doğru gidiyor? *Journal of International Lingual Social and Educational Sciences,* 4(2), 111-125. https://doi.org/10.34137/jilses.491670

Erkuş, A. (2005). *Bilimsel araştırma sarmalı* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Ersoy, F., & Şahin, T. (2012). Examination of social studies textbooks in terms of approaches of values education. *Educational Sciences: Theory & Practice.* 12(2), 1547-1558.

Eşgi, N. (2005). İlköğretim 5. sınıf bilgisayar ders kitaplarının görsel tasarım ilkelerine göre değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, (12/4) 165-186.

Helvacı Tüzel, Ş. (2009). İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi ders kitaplarında yer alan görsellerin düzenlenmesi bağlamında değerlendirilmesi (Tez No. 235149) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

İhsanoğlu B. ve Çelen, Y. (2023). 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarındaki görsel kullanımının yeterlik düzeyi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 142-166. https://doi.org/10.46762/mamulebd.1263785

Karataştan Önali, S. (2020). Ortaokul 5. sınıf ders kitaplarında kullanılan görsellerin bu yaş gurubu (9-11) öğrencilerin eğitimine katkısı ve gelişim düzeyine uygunluğunun incelenmesi (Sivas ili örneği) (Tez No. 630436) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi-Sivas]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Kayabekir, T. ve Tepecik, A. (2018). Resimlemelerin metne uygunluklarının değerlendirilmesine yönelik bir ölçek önerisi. *GEFAD,* 38(1), 405-429.

Kan, M. O. ve Erkan, Ö. (2023). Türkçe ders kitaplarındaki metin ve görsellerin gerçek yaşam ile tutarlılık ve görsel tasarım ilkelerine uygunluk açısından incelenmesi. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* 1(33), 215-222. https://doi.org/10.29000/rumelide.1285279

Kayak, S. (2018). Ders kitaplarında kullanılan görsellerin yapılandırmacı öğrenme yaklaşıma göre öğrenmeye katkısına yönelik öğretmen görüşleri. *Internatıonal Journal of Fıeld Educatıon* (IJOFE), 4(1), 57-69.

Keser, H. (2004). İlköğretim 4. sınıf bilgisayar ders kitaplarının görsel tasarım ilkelerine göre değerlendirilmesi*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 2(3), 261-280.

Kılıç, A. ve Seven, S. (2002). *Konu alanı ders kitabı incelemesi.* Ankara: Pegem Akademi.

Küçükahmet, L. (2003). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu* (3. baskı). Nobel Yayın.

Nalçacı, A. (2011). İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (Erzurum örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 321-335.

Ocak, G. ve Yurtseven, R. (2009). Beşinci sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 94-109.

Önal, H. ve Kaya, N. (2006). Sosyal bilgiler ders kitabının 4 ve 5. sınıf değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(16), 21-37.

Özkan, R. ve Tutkun S. B. (2014). İlköğretim sosyal alan ders kitabının görsel boyut ve içerik tutarlılığı açısından incelenmesi. *International Journal of Social Science* (24), 371-386. https://doi.org/10.9761/JASSS2169

Şahin, M. (2012). Ders kitaplarının mesaj tasarımı ilkeleri açısından değerlendirilmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13(3), 129-154.

Şahin, M. (2014). Sosyal bilgiler ders kitaplarının görsel tasarım ilkeleri açısından değerlendirilmesi. *Çankırı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 23(1), 31-46.

Şahin, K. (2001). Cumhuriyet döneminde ortaöğretim kurumlarında coğrafya eğitim ve öğretiminin gelişim süreci. *Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(2), 137-147.

Şahin, S. (2010). İlköğretim sosyal bilgiler 5. sınıf ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Tez No. 253987) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi-Elazığ]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Taşkın, M. ve Açıkalın, M. (2020). Ortaokul sosyal bilgiler ders kitaplarında kullanılan görsellerin öğretmen tercihlerine göre incelenmesi (İstanbul ili örneği). *Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 2(2), 133-146. https://doi.org/10.47770/ukmead.738747

Tural, E. (2007). İlköğretim II. basamak fen bilgisi ders kitaplarında kullanılan görsellerin biçim ve içerik yönünden incelenmesi (Tez No. 214361) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi-Samsun]. Yükseköğretim Başkanlığı Tez Merkezi.

Üstün, E., Akman, B. ve Etikan, İ. (2004). Farklı sosyoekonomik düzeydeki çocukların bilişsel gelişimlerinin değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (26), 205-210.

Yalın, H.İ. (1996). Ders kitapları tasarımı. Milli Eğitim Dergisi, 132. 61-66.

Yazar, İ. (2003, Mayıs 15-17). Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarında görsel açıdan bir yaklaşımı [Sözlü bildiri]. -Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi, İzmir, Türkiye.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, K. (2015). Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi. B. Tay & A. Öcal (Ed.), *Sosyal bilgilerde öğretim strateji, yöntem ve teknikler* (4. baskı, s. 41-98) içinde. Pegem Akademi.

Yurdakul, B. (2007). Yapılandırmacılık. Ö. Demirel (Ed.), *Eğitimde yeni yönelimler* (6. baskı, s. 39-65) içinde. Pegem Akademi.

KAYNAKÇA

Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri. R. Turan, A. M., Sünbül ve H. Akdağ (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-I* içinde (ss. 1-24). Ankara: Pegem Akademi.

Akdağ, H., Oğuz, R., Tatar, O. ve Subaşı, Y. (2014). Ortaokul sosyal bilgiler dersinde ders kitaplarının güncel olaylar bağlamında öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2*(2), 49-65.

Akdaş, H. B. (2013). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin karar verme becerilerine etkisi. *Yayımlanmamış doktora tezi.* Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arın, D. ve Deveci, H. (2008). Sosyal Bilgiler dersinde güncel olayların kullanımının öğrenci başarısına ve hatırda tutma düzeyine etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 7*(26), 170-185.

Barth, J. L. (1991). *Elementary and junior high/middle school social studies curriculum, activities and materials*. Third Edition. Lanham: University Pres of America.

Bayram, H. (2020). Psikososyal gelişim kuramının sosyal bilgiler dersi kapsamında incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(6), 1993-2001.

Binbaşıoğlu, C. (2004). Eğitimde günlük olaylar ve öğretimi. *Çağdaş Eğitim Dergisi,* 315, 14-16.

Chapin, J.R. (2006). *Elementary Social Studies: a practical guide (*6th ed.). Boston: Pearson.

Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim, 39*(174), 33-38.

Çelik, M. E. ve Yıldırım, G. (2021). 5., 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitaplarının güncel olaylar açısından incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2021*(16), 34-47.

Çetin, Ş. ve Dinç, E. (2017). Ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler algılarının incelenmesi. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi, 16*, 241-259.

Çimen, Y. (2022). Öğrencilerin sosyal bilgiler öğrenme nedenleri, süreçte karşılaştıkları sorunlar, beklentileri ve sosyal bilgiler öğrenmelerinin yaşamlarına yansımaları. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Demirkaya Gedik, H. ve Altun, A. (2014). Sosyal bilgilerde güncel olaylar ve medya okuryazarlığı. B. Tay ve A. Öcal (Ed.). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* içinde (s.511-553). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Deveci, H. (2007). Sosyal bilgiler dersinde güncel olayların öğretimine ilişkin öğretmen görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 7*(1), 417-449.

Deveci, H. ve Çengelci Köse, T. (2019). Değer eğitiminde güncel olaylar ile belirli gün ve haftalardan yararlanma. R. Turan ve K. Ulusoy (Editörler), *Farklı yönleriyle değerler eğitimi* içinde (s. 191-210). Ankara: Pegem Akademi.

Dönmez, T. ve Yel, S. (2022). Sosyal Bilgiler Dersinde Güncel Olay Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2022*(19), 501-514.

Erden, M. (Tarihsiz). S*osyal bilgiler öğretimi***.** Ankara: Alkım Yayınevi.

Eryılmaz, Ö. ve Çengelci Köse, T. (2017). Sosyal bilgiler dersinde güncel olay kullanımının öğrencilerin sosyal problemlere duyarlılıklarına etkisi*. Electronic Journal of Social Sciences, 16*(62), 985-1000.

Garcia, J. and Michaelis, J.U. (2001). *Social studies for children: A guide to basic instruction* (12th edition). Boston: Allyn and Bacon.

Gedik, H. (2010). Güncel olayların ilköğretim sosyal bilgiler derslerinde kullanımı ve öğrenci görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(2), 97-118.

Gönenç, S. ve Açıkalın, M. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde karşılaştıkları sorunlar ve bunlara getirdikleri çözüm önerileri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7*(1), 26-41.

Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). Sosyal bilgiler dersinde güncel olaylardan yararlanmanın öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine etkisi. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.* Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Gürdoğan Bayır, Ö. (2023). Sosyal bilgiler öğretiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. H. Esen Aygün (Ed.), *Sınıf eğitiminde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri* (115-140). Eğiten Kitap.

Gürkan, B. (2009). Sosyal bilgiler eğitiminde güncel olaylar: İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler eğitiminde güncel olayları ele alış biçimlerinin değerlendirilmesi *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)*. Çukurova Üniversitesi, Adana.

Gürkan, B., Öztürk, K. F. ve Kumru, S. (2020). Ortaokul sosyal bilgiler öğretiminde güncel olayların uygulanmasına ilişkin öğretmen ve öğrenci deneyimleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 266-302.

Kab, İ. ve Açıkalın, M. (2016). Yaşamın içinden etkinliklerle sosyal bilimler temelli derslerin öğretimi: Almanya, Amerika Birleşik Devletleri ve Japonya örnekleri. *Milli Eğitim Dergisi, 45*(211), 45-61.

Kaltsounis, T. (1987). *Teaching social studies in the elementary school the basics for citizenship.* (Second Edition). New Jersey: Englewood Cliffs.

Mcanespie, H.M. (2016). Third graders developing a critical problem-posing education through current events. *Unpublished Doctoral Thesis.* Atlanta: Collegge of Education.

Memişoğlu, H. ve Güçin, G. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerine göre güncel konuların öğretimi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *3*(4), 1274-1295.

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar).* Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Öztürk, C. (2009). Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış. C. Öztürk (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (ss. 2-30). Ankara: Pegem A Akademi.

Öztürk, C., Yiğit, E. Ö. ve Karaduman, H. (2012). Image of social studies at google. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, *11*(3).

Passe, J. ve Lucas, A. (2011). Social studies teachers' beliefs and practices for teaching students with disabilities: a progress report. T. Lintner ve W. Schweder (Eds.), *Practical strategies for teaching K-12 social studies in inclusive classrooms* (pp. 1-8). Information Age Publishing.

Paykoç, F. (1989). Güncel olaylarla belirli gün ve haftaların öğretimi. B. Özer (ed.), *Özel öğretim yöntemleri sosyal bilgiler öğretimi.* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Shamsi, N. (2004). *Modern teaching of social studies.* New Delhi: Anmol Publications.

Sömen, T. (2020). Sosyal bilgiler öğretiminde güncel olaylar. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (*41*), 431-447.

Sözbilir, M., Kutu, H. ve Yaşar, M.D. (2012). Science education research in Turkey: A content analysis of selected features of papers published. In D. Jorde, & J. Dillon (Eds). *Science Education Research and Practice in Europe: Retrospective and Prospective* (1st ed., pp. 341-374). Rotterdam: Sense Publishers.

Taşkın, A. ve Memişoğlu, H. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında güncel konulara yer verilme durumunun incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, *27*(2), 599-610.

Tosuntaş, Ş.B., Emirtekin E. ve Süral İ., (2019). Eğitim ve öğretim teknolojileri konusunda yapılan tezlerin incelenmesi (2013-2018). *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 9(2), 277-286.

Türe, H. (2018). Sosyal bilgiler dersinde aile katılımına dayalı etkinliklerden yararlanma: Bir eylem araştırması. *Yayımlanmamış Doktora Tezi.* Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (10),* 188- 201

Yaşar, Ş. ve Gürdoğan Bayır, Ö. (2010). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin bakış açısıyla sosyal bilgiler. e-*Journal of New World Sciences Academy, 5*(3), 1213-1225.

Yürüdür, E. ve Cımbız, T. C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma dayalı sınıf içi uygulamalarına yönelik görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(3), 276-300.

KAYNAKÇA

Açıl, Ö., Güvenç, H., Hayta, A., ve Kılıç, S. (2023). *7. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.

Alaca, E. (2017). Sosyal Bilgiler Ders Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(18), 759-786.

Ayantaş, T. (2023). *İlkokul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: Ferman Yayıncılık.

Azer, H. (2023). *7. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. İstanbul: Ekoyay Eğitim Yayıncılık.

Çar, A. (2018). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Gazete ve İnternet Haberlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray: Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelikkaya, T. ve Yakar, H. (2015). Sosyal Bilgiler Programında Gazete, Dergi ve İnternet Haberlerinin Kullanılması. *Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(3), 251-270.

Demir, Y. ve Atasoy, E. (2018). 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının (2017) Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergis*i, 31(2), 753-780.

Deveci, H. (2005). Sosyal Bilgiler Dersinde Gazete Kullanımı. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(3), 159-166.

Evirgen, Ö. F., Özkan, J. ve Öztürk, S. (2023). *5. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.

Gedik, D. H. (2008). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Konular. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 117-134.

Harut, S. B. (2023). *5. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: Ata Yayıncılık.

Keçe, M. (2013). *Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme-Öğretme Süreci.* İçinde B. Akbaba (Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler(30-49)*. Ankara: Pegem Akademi.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar*. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20BİLGİLER%20ÖĞRETİM%20PROGRAMI%20.pdf (E.T.: 10.06.2024).

Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları*. https://kitapinceleme.meb.gov.tr/Değerlendirmeye%20Esas%20Olacak%20Kriterler%20ve%20Açıklamaları.pdf (E.T.: 10.06.2024).

Milliyet. (2017, Şubat 19). Bir Santimetrekareye Katalog Sığdırdı.

Ol, C. G. (2019). Sosyal Bilgiler Derslerinde Gazete Haberlerini Kullanmak: Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Oruç, Ş. (2014). Sosyal Bilgiler Ders Kitapları. İçinde M. Safran (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi(267-282*). Ankara: Pegem Akademi.

Öztürk, T., ve Veziroğlu, K. (2020). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Olayların Kullanım Durumu. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 180-193.

Şahin, A. (2020). Sosyal Bilgiler Dersinde Medya Okuryazarlığı. İçinde S. Şimşek (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi(172-217)*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, E. (2023). *6. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: Anadol Yayıncılık.

Şimşek, H., ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şimşek, N. (2020). Güncel Olaylarla Sosyal Bilgiler. İçinde R. Sever, M. Aydın ve E. Koçoğlu (Ed.), *Alternatif Yaklaşımlarla Sosyal Bilgiler (143-161)*. Ankara: Pegem Akademi.

Taşkın, A. ve Memişoğlu, H. (2019). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Güncel Konulara Yer Verilme Durumunun İncelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 27(2), 599-610.

Temur, S. (2022). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Gazete ve Genel Ağ Haberlerinin Kullanımı. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(7), 657-686.

Tonga, D. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Bulunan Görsellerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Topçubaşı, T. ve Kabapınar, Y. (2022). Hayat Bilgisi Dersinde Kullanılan Gazete Haberleriyle Desteklenmiş Örnek Olay Yöntemi Öğrencilere Çoklu Bakış Açısı Kazandırır mı?: Bir Eylem Araştırması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(2), 1171-1195.

Ulusoy, K., ve Gülüm, K. (2009). Sosyal Bilgiler Dersinde Tarih ve Coğrafya Konuları İşlenirken Öğretmenlerin Materyal Kullanma Durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 85-99.

Yıldırım, C., Kaplan, F., Kuru, H., ve Yılmaz, M. (2023). *6. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Sosyal Bilgiler Ders Kitabı*. Ankara: MEB Yayınları.

KAYNAKLAR

Adıgüzel, A. (2010). İlköğretim okullarında öğretim teknolojilerinin durumu ve sınıf öğretmenlerinin bu teknolojileri kullanma düzeyleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 1-17.

Akdere, N. (2012). *Turkish pre-service teachers' critical thinking levels, attitudes and self-efficacy beliefs in teaching for critical thinking* [Doktora tezi], Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Akgün, F. (2013). Öğretmen adaylarının web pedagojik içerik bilgileri ve öğretmen öz- yeterlik algıları ile ilişkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 48-58.

Akkoyunlu, B., Orhan, F. ve Umay, A. (2005). Bilgisayar öğretmenleri için bilgisayar öğretmenliği öz-yeterlik ölçeği geliştirme çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 1-8.

Aksan, A. N. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğretimde teknoloji kullanım amaçlarının teknoloji öz-yeterlik düzeyleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi], İstanbul Aydın Üniversitesi.

Aksoy, H. H. (2003). Uluslararası karşılaştırma ölçütlerinin kullanımı ve Türkiye. *Eğitim Bilim Toplum*, *1*(1), 51-60.

Aktümen, M. ve Kaçar, A. (2003). İlköğretim 8. sınıflarda harfli ifadelerle işlemlerin öğretiminde bilgisayar destekli öğretimin rolü ve bilgisayar destekli öğretim üzerine öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, *11*(2), 339-358.

Albion, P. (1999). Self-efficacy beliefs as an indicator of teachers' preparedness for teaching with technology. *Paper presented in Proceedings of the 10th International Conference of the Society for Information Technology & Teacher Education* (pp. 1602- 1608), Association for the Advancement of Computing in Education, Texas.

Albion, P. R. (2001). Some factors in the development of self-efficacy beliefs for computer use among teacher education students. *Journal of Technology and Teacher Education*, *9*(3), 321-347.

Albirini, A. A. (2006). Teacher's attitudes toward information and communication technologies: The case of Syrian EFL teachers. *Journal of Computers and Education*, *47*, 373- 398.

Algan, C. E. (2006). *The perception of self-efficacy of the use of it in education of the classroom teachers' teaching at private schools & the way of benefit from it in their lessons* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Institute of Educational Sciences.

Alpar, D., Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 19- 31.

Arnold, S. R., Padilla, M. J., & Tunhikorn, B. (2009). The development of pre-service science teachers' professional knowledge in utilizing ICT to support professional lives. *Eurasia Journal Of Mathematics, Science And Technology Education*, *5*(2), 91-101.

Arseven, A. (2016). Öz-yeterlilik: Bir kavram analizi. *Journal of Turkish Studies*, *11*(19), 63-80.

Ashton, P. T. (1984). Teacher efficacy: A motivational paradigm for effective teacher education. *Journalaf Teacher Education*, *35*(5), 28-32.

Ashton, P. T., & Webb, R. B. (1986). *Making a difference: Teachers' sense of efficacy and student achievement*. Longman.

Aşkar, P. ve Umay, A. (2001). İlköğretim matematik öğretmenliği öğrencilerinin bilgisayarla ilgili öz-yeterlik algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *21*, 1-8.

Atasoy, M. U. (2010). *Lisans ve tezsiz yüksek lisans öğrenimi görmekte olan müzik öğretmeni adaylarının genel öğretmenlik öz-yeterlik algılarının incelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Ataş, İ. (2009). *Öz düzenleyici öğrenme stratejilerinin kullanımının ilköğretim okulu dördüncü sınıf öğrencilerinin matematik dersindeki öz-yeterlik algısına ve başarısına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Ayas, A. (1995). Fen bilimlerinde program geliştirme ve uygulama teknikleri üzerine bir çalışma: İki çağdaş yaklaşımın değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*, 149-155.

Ayra, M. ve Kösterelioğlu, İ. (2016). Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 7*(17), 81-101.

Balcı, B. (2002). Öğretmen Yetiştirmede Teknoloji Kullanımı. *V.Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Bildiriler Kitabı,* 16-17 Eylül, ODTÜ.

Bandura, A. (1977). Self- efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review, 84*(2), 191-215.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Prentice-Hall.

Bandura, A. (1994). Self-efficacy. V. S. Ramachaudran (Ed.), *Encycylopedia of Human Behavior*, *4*, 71-81. Academic.

Bandura, A. (1995). Exercise of personal and collective efficacy in changing societies. A. Bandura (Ed.) *Self-efficacy in changing society* (pp. 1-45). Cambridge University.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. NY: W. H. Freeman and Company.

Baran, B. ve Ata, F. (2013). Üniversite öğrencilerinin Web 2.0 teknolojileri kullanma durumları, beceri düzeyleri ve eğitsel olarak faydalanma durumları. *Education and Science,* 169, 192-208.

Barut, L. (2015). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumları ile bilgisayar öz-yeterlik algıları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Bergil, A. S. ve Sarıçoban, A. (2017). The use of EPOSTL to determine the self- efficacy of prospective EFL teachers: Raising awareness in English language teacher education. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *13*(1), 399-411.

Bıkmaz, F. H. (2002). Fen öğretiminde öz-yeterlik inancı ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, *1*(2), 197-210.

Bıkmaz, F. H. (2020). *Eğitimde bireysel farklılıklar* (7. Baskı). (Ed. Kuzgun, Y. Ve Deryakulu, D.). Nobel.

Bilişim Şurası (2004). *Eğitim grubu okulöncesi eğitim.* İlköğretim ve Ortaöğretim Alt Komisyonu Raporu, Ankara.

Birinci, F. G. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öz-yeterlik algıları ile teknoloji uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Bozkurt, A. (2014). Okul, öğretmen ve kitaplar kadar teknoloji de eğitimde vazgeçilmez olabildi mi? *Bilişim Dergisi, 42*(170), 50-55.

Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (2000). *How people learn: Brain, mind, experience and school.* Wasington, DC: National Academy.

Büyükduman, F. İ. (2006). *İngilizce öğretmen adaylarının İngilizce ve öğretmenlik becerilerine ilişkin öz-yeterlik inançları arasındaki ilişki* [Doktora tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Chen, G. D., Nurkhamid, Wang, C. Y., Yang, S. H., Lue, W. Y., & Chang, C. K. (2013). Digital learning playground: Supporting authentic learning experiences in the classroom. *Interactive Learning Environments*, *21*(2), 172-183.

Compeau, D. R., & Higgins, C. A. (1995). Computer self-efficacy: Development of a measure & initial test. *MIS Quarterly, 19*(2), 189-211.

Çakır, R. ve Yıldırım, S. (2009). Bilgisayar öğretmenleri okullardaki teknoloji entegrasyonu hakkında ne düşünürler? *İlköğretim Online*, *8*(3), 952-964.

Çapri, B. ve Kan, A. (2006). Öğretmen kişilerarası öz-yeterlik ölçeğinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *2*(1), 48-61.

Çelik, H. C. ve Kahyaoğlu, M. (2007). İlköğretim öğretmen adaylarinin teknolojiye yönelik tutumlarinin kümeleme analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*(4), 571-586.

Çelik, H. C. ve Bindak, R. (2005). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(10), 27-38.

Çimen, S. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin tükenmişlik yaşantıları ve yeterlik algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.

Çoklar, A. N., Kılıçer, K. ve Odabaşı, H. F. (2007*). Eğitimde teknoloji kullanımına eleştirel bir bakış: Teknopedagoji. Paper presented in 7nd International Educational Technology Conference* (pp. 3-5). Near East University, KKTC.

Çömlekçi, N. (2001). *Bilimsel araştırma yöntemi ve istatistiksel anlamlılık sınamaları.* Bilim Teknik.

Demirbaş A., Çiçek F. F. ve Maden, C. (2013). *FATİH projesine ilişkin algı düzeyi ve algının yönetimi araştırması*. Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.

Demirhan, S. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin öz-yeterlik algıları ve bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanım durumları (Denizli ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Doğru, M. (2017). Development of a self-efficacy scale of technology usage in education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *13*(6), 1785-1798.

Durmaz, Ş. ve Ören, K. (2017). Öz yeterlilik ve özgüvenin işgücü ve istihdama etkisine bir bakış. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *9*(1), 109-120.

Ekici, E., Ekici, F. T. ve Kara, İ. (2012). Öğretmenlere yönelik bilişim teknolojileri öz- yeterlik algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(1), 53-65.

Ertmer, P. A., & Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, *42*(3), 255-284.

Fančovičová, J., & Prokop, P. (2008). Students‟ attitudes toward computer use in Slovakia. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education, 4*(3), 255-262.

George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step bysstep: A simple guide and reference.* Boston: Pearson.

Giles, R. M., & Kent, A. M. (2016). An investigation of preservice teachers' self- efficacy for teaching with technology. *Asian Education Studies*, *1*(1), 32-40.

Gökduman, Y. (2017). Teknolojinin eğitimdeki yeri ve önemi. https://www.ozeldersalani.com/teknolojinin-egitimdeki-yeri-ve-onemi, 02/03/2024

Gülpınar, A. (2018). *Okul yöneticilerinin öz-yeterliliklerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Güneri, B. ve Arslan, A. (2018). Öz-yeterlik inancı kaynaklarını belirleme ölçeğinin ortaöğretim öğrencilerine uyarlanması. *Karaelmas Journal of Educational Sciences, 6*(2), 256-268.

Güneş, A. M. ve Buluç, B. (2017). Sınıf öğretmenlerinin teknoloji kullanımları ve öz yeterlilik inançları arasındakı ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, *10*(1), 94-113.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Seçkin.

Gürcan, A. (2005). Bilgisayar öz-yeterliği algısı ile bilişsel öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(19), 179-193.

Haydn, T., & Barton, R. (2007). First do no harm: Factors influencing teachers' ability and willingness to use ICT in their subject teaching. *Computers & Education*, *51*(1), 439-447.

Hennessy, S., Ruthven, K., & Brindley, S. (2005). Teacher perspectives on integrating ICT into subject teaching: commitment, constraints, caution, and change. *Journal of Curriculum Studies, 37*(2), 155-192.

Holden, H., & Rada, R. (2011). Understanding the influence of perceived usability and technology self-efficacy on teachers' technology acceptance. *Journal of Research on Technology in Education*, *43*(4), 343-367.

Hu, P. J. H., Clark, T. H. K., & Ma, W. (2003). Examining technology acceptance by school teachers: A longitudinal study. *Information & Management, 41*(2), 227-241.

International Society for Technology in Education [ISTE]. (2017). ISTE Standards for Educators. https://www.iste.org/standards/for-educators, 28/04/2024.

Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri.* Dinamik Akademi.

Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi* (36. Baskı). Nobel Akademik.

Karsenti, T., & Bugmann, J. (2018). The ASPID Model: A systemic approach to understand technology appropriation. *International Journal of Technology in Education (IJTE), 1*(1), 12-18.

Kavak, P. (2021). *Okul öncesi öğretmenlerinin teknoloji öz-yeterlilik düzeylerinin incelenmesi (İzmir ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dicle Üniversitesi.

Kayaduman, H., Sırakaya, M. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Eğitimde FATİH projesinin öğretmenlerin yeterlik durumları açısından incelenmesi. *13. Akademik Bilişim Konferansı'nda sunulan bildiri*. İnönü Üniversitesi, Malatya.

Kayış, A. (2014). Güvenilirlik analizi (reliability analysis). İçinde Ş. Kalaycı (Ed.) *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (s. 403-419). Asil.

Kazancı, G. (2022). *İlköğretim matematik öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri ile mesleki öz-yeterlikleri arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kılınç, E., Başer, E. H., Kılınç, S., Kaya, M. M., Türküresin, H. E. ve Kesten, A. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde teknoloji kullanımı öz-yeterlik ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Turkish Studies, 11*(14), 411-424.

Knapp, L. R., & Glenn, A. D. (1996). *Restructurıng shools with technology*. Allyn and Bacon.

Koca, M. (2006). *Bilgi ve iletişim teknolojileri kabul ve kullanımı birleştirilmiş modelinin değişkenlerine göre öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanımlarının incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Korkmaz, İ. (2020). Sosyal öğrenme kuramı. (Ed.B.Yeşilyaprak). *Eğitim psikolojisi gelişim-öğrenme-öğretme* içinde. Pegem Akademi.

Kozma, R., & Anderson R. E. (2002). Qualitative case studies of innovative pedagogical practices using ICT. *Journal of Computer Assisted Learning, 18*(4), 387-394.

Kurbanoğlu, S. (2004). Öz-yeterlik inancı ve bilgi profesyonelleri için önemi. *Bilgi Dünyası*, *5*(2), 137-152.

Kurbanoğlu, S. S. (2003). Self-efficacy: A concept closely linked to information literacy and lifelong learning. *Journal of Documentation*, *59*(6), 635-646.

Küçükyılmaz, E. A. ve Duban, A. G. N. (2006). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretimi öz-yeterlik inançlarının artırılabilmesi için alınacak önlemlere ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 1-23.

Lambert, J., & Gong, Y. (2010). *21st century paradigms for pre-service teacher technology preparation. Computers in the Schools*, *27*(1), 54-70.

Liu, X., Toki, E. I., & Pange, J. (2014). The use of ICT in preschool education in Greece and China: A comparative study. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 112*, 1167-1176.

Lopez, O. S. (2010). The digital learning classroom: Improving english language learners academic success in mathematics and reading using interactive whiteboard technology. *Computers & Education*, *54*, 901-915.

Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). The general self efficacy scale: Multicultural validation studier. *The Journal of Psychology*, *139*(5), 439-457.

Mashadi, V. Z., & Kargozari, M. R. (2011). Influences of digital classrooms on education. *Procedia Computer Science*, *3*, 1178-1183.

MEB. (2003). EARGED Performans Değerlendirme Çalışması. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü.

MEB. (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf, 19.06.2024

Ocak, G., Ocak, İ. ve Kalender, M. D. (2017). Öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile öğretme-öğrenme anlayışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 5, 1851-1864.

Okutan, M. ve Kahveci, A. (2012). İlköğretim okul müdürlerinin genel öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Rize Örneği). *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *20*(1), 27-42.

Ozan, C. ve Taşgın, A. (2017). Öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz-yeterliklerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 7*(2), 236-253.

Özenoğlu-Kiremit, H. (2006). *Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz-yeterlik inançlarının karşılaştırılması* [Doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Özer, B. ve Gelen, İ. (2008). Öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeyleri hakkında öğretmen adayları ve öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 39-55.

Öztuzcu, Ö. (2022). *Covid-19 salgını sürecinde öğretmenlerin bilişim teknolojileri öz- yeterlik inançları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi.

Pajares, F. (1996). Self-efficacy beliefs in academic settings. *American Educational Research Association*, *66*(4), 543-578.

Pajares, F. (2002). *Overview of social cognitive theory and of self efficacy*. http://www.uky.edu/~eushe2/Pajares/eff.html, 19/03/2024.

Papastergiou, M., Gerodimos, V., & Antoniou, P. (2011). Multimedia blogging in physical education: Effects on student knowledge and ICT self-efficacy. *Computers & Education*, 57, 1998-2010.

Papert, S. (1980). *Minstorms: Children, computers and powerful ideas*. Basic Books.

Paraskeva, F., Bouta, H., & Papagianni, A. (2008). Individual characteristics and computer self-efficacy in secondary education teachers to integrate technology in educational practice. *Computers & Education 50*(3), 1084-1091.

Paris, S. G., Byrnes, J. P., & Paris, A. H. (2001). Constructing theories, identities, and actions of self-regulated learners. B. J. Zimmerman ve D. H. Schunk (Ed.). *Self- regulated learning and academic achievement: Theoretical perspectives* (p. 253- 287). Lawrence Erlbaum Associates.

Pelgrum, W. (2001). Obstacles to the integration of ICT in education: Results from a worldwide educational assessment. *Computers & Education, 37*(2), 163-178.

Ropp, M. M. (1999). *Exploring Individual Characteristics Associated with Learning to Use Computers in Preservice Teacher Preparation. Journal of Research on Computing in Education*, *31*(4), 402-424.

Schmitz, E., Prescott C., & Hunt L. (1996). Learning technology: The effective use of technology in education center for occupational research and development. https:// www.cord.org/uploadedfiles/ Learning%20Technology.pdf.

Schunk, D. H., & Meece, J. L. (2006). *Self-efficacy development in adolescence. Self- Efficacy Beliefs of Adolescents*, *5*(1), 71-96.

Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim öğrenme ve öğretim-kuramdan uygulamaya*. Pegem.

Senemoğlu, N., Demirel, M., Yağcı, E. ve Üstündağ, T. (2009). Elementary school teachers' self-efficacy beliefs. *Humanity and Social Sciences Journal, 4*(2), 164-171.

Sezgin, M. E. (2002). *İkili kodlama kuralına dayalı olarak hazırlanan multimedya ders yazılımının fen bilgisi öğretimindeki akademik başarıya, öğrenme düzeylerine ve kalıcılığa etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.

Sipahioğlu, S. (2019). *Fen bilimleri öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Slowinski, J. (2000). Becoming a technologically savvy administrator. *ERIC Digest 135*.

Sutton, S. (2010). A case study exploring the preservice technology training experiences of novice teachers. *In Society for Information Technology ve Teacher Education International Conference* (pp. 2752-2757). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).

Tabachnick, B. G., & Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson Education.

Tepe, D. (2011). *Okulöncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarını belirleme ölçeği geliştirme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Tondeur, J., Braak, J. V., & Valcke, M. (2007). Curricula and the use of ICT in education: Two worlds apart. *British Journal of Educational Technology*, *38*(6), 962-976.

Torkzadeh, G., & Van Dyke, T. P. (2002). Effects of training on Internet self-efficacy and computer user attitudes. *Computers in Human Behavior 18*(5), 479-494.

Tschannen-Moran, M., & Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17, 783-805.

Tuckman, B. W. (1991). *Educational psychology: From theory to application*. Harcourt Brace Jovanovich.

Ulaş, A. H. ve Ozan, C. (2010). Sınıf öğretmenlerinin eğitim teknolojileri açısından yeterlilik düzeyi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(1), 63-84.

Uluğ, F. (2000). İlköğretimde teknoloji eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 146, 54-68.

Uyanık, E. (2022). *Türkçe öğretmenlerinin öz-yeterlik, sınıf yönetimi becerileri ve teknolojik pedagojik alan bilgilerine yönelik algıları arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.

Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin öz-yeterlik algılar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(17), 1-16.

Wang, L., Ertmer, P. A., & Newby, T. J. (2004). Increasing preservice teachers' self- efficacy beliefs for technology integration. *Journal of research on technology in education*, *36*(3), 231-250.

Yalçın, F. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bazı değişkenlere göre öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, *3*(3), 1046-1063.

Yamane, T. (2001). *Temel örnekleme yöntemleri.* (Çev. A.Esin, M.A. Bakır, C. Aydın, E.Gürbüzsel). Literatür.

Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz-yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenirlilik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *2*(14), 301-308.

Yıldız, H., Sarıtepeci, M. ve Seferoğlu, S. S. (2013). FATİH projesi kapsamında düzenlenen hizmet-içi eğitim etkinliklerinin öğretmenlerin mesleki gelişimine katkılarının ISTE öğretmen standartları açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel sayı* (1), 375-392.

Yılmaz, M. ve Gürçay, D. (2011). Biyoloji ve fizik öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterliklerini yordayan değişkenlerin belirlenmesi, *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *40*(1), 53-60.

Yılmaz, Ö. ve Özkan, B. (2013). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri ve okul öncesi öğretmen adaylarının medya okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılması. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, *3*(1), 178-183.

Zbiek, R. M., Heid, M. K., Blume, G. W., & Dick, T. P. (2007). Research on technology in mathematics education: The perspective of constructs. In F. Lester (Ed.), *Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning*, 2, 1169-1207. Charlotte, NC: Information Age Publishing.

Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, *25*, 82-91.

KAYNAKÇA

Aslan, Z. ve Ardemagni, M. (2006). Introducing young people to the protection of heritage sites and historic cities, 2nd Ed., Amman: UNESCO-ICCROM. https://www.iccrom.org/sites/default/files/2017-12/iccrom_09_manualschoolteachers_en.pdf

Aydın, M. (2014). *Toplum, kültür ve eğitim*. Ankara: Gazi kitabevi.

Fichter, J. (1996). *Sosyoloji nedir?* (çev. N. Çelebi). Ankara: Atilla Kitabevi.

Gençtürk Güven, E. (2021). Kültürel okuryazarlık. K. Karatekin ve E. Gençtürk Güven (Ed.). *Sosyal bilgiler için çoklu okuryazarlıklar II*. (s.1-33). Ankara: Pegem Akademi.

Gökalp, Z. (1986). *Türkçülüğün esasları* (2. Baskı). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

Karaca, Ş. ve Gümüş, N. (2018). *Kültür ve tüketim (Hofstede kültür boyutları ve ülke örnekleri ile)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Köksal, H. (2010). Türkiye'de Tarih Öğretimi Tartışmaları ve Tarih Öğretiminde Kültür Okuryazarlığı. K. Çayır (Ed.). Eğitim, çatışma ve toplumsal barış Türkiye'den ve dünyadan örnekler (s.113-121). İstanbul: Tarih Vakfı.

Külcü, Ö. T. (2015). Kültürel miras kavramının eğitim açısından önemi. *Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 1*(1), 27-32.

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu .(1983). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2863.pdf 02.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

Meydan, A. (2023). *Türk kültür coğrafyası*. Ankara: Pegem Akademi.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Sosyal bilgiler öğretim programı. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf 16.09.2024 tarihinde erişilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Türkiye yüzyılı maarif modeli ortak metni. https://tymm.meb.gov.tr/upload/brosur/2024programortakmetinOnayli.pdf 16.09.2024 tarihinde erişilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı (2024). Sosyal bilgiler öğretim programı. https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programsos4567Onayli.pdf 16.09.2024 tarihinde erişilmiştir.

Özyurt, C. (2021). *Eğitim sosyolojisi yazıları* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Safran, M. (2015). Sosyal bilgiler öğretimine bakış. B. Tay ve A. Öcal (Ed.). *Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi* (4. Baskı) (s. 2-16). Ankara: Pegem Akademi.

Sönmez, V. (2010). *Sosyal bilgiler öğretimi ve öğretmen kılavuzu* (6. Baskı). Anı Yayıncılık.

Sur, E. (2022). Okuryazarlık kavramı ve Türkiye'deki okuryazarlık araştırmaları üzerine bir inceleme. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 445-467.

Şahin, M. E. (2020). Kültür ve değerler. H. Beşirli ve Z.S. Tekten Aksürmeli (Ed.ler). *Kültür ve kimlik: Disiplinlerarası yaklaşımlar* (s.53-70). Ankara: Siyasal Kitabevi

Tanrıkulu, M. (2022). *Coğrafya ve kültür: Mekân, kültür, tarih, coğrafî işaret* (4. Baskı). Ankara: Pegem.

Tarhan, Ö. (2020). Türkiye'nin sahip olduğu somut ve somut olmayan kültürel miras. A.S. Bilgili (Ed.).*Türk kültür coğrafyası* (s.350-369). Ankara: Pegem Akademi.

Tezcan, M. (2024). *Eğitim sosyolojisi* (23. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Thurley, S.(2005). Into the Future. Our Strategy for 2005–2010. *Conservation Bulletin, 49*, 26–27. https://content.historicen gland.org.uk/i mages-books/publications/conservation-bulletin49/cb4926-27.pdf

Türe, H. (2020). Kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılması. A.S. Bilgili (Ed.).*Türk kültür coğrafyası* (s.372-394) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

UNESCO Türkiye Millî Komisyonu. UNESCO Somut ve Somut Olmayan Kültürel Miras Listeleri https://www.unesco.org.tr/ 02.11.2024 tarihinde erişilmiştir.

KAYNAKLAR

Acun, A. (2019). Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Görsel-Metin İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akman, S. (2015). Ortaokul Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Ders Kitaplarındaki Türk-Ermeni İlişkileri İle İlgili Konuların İşlenişi ve Yeni Ünite Konuları Önerisi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, Y., ve Atasoy, E. (2018). 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının (2017) Değerlendirilmesi. *Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(2), 753-780.

Demirel, Ö., ve Kıroğlu, K. (Eds.). (2021). *Ders Kitabı İncelemesi* (5. baskı). Pegem Akademi.

Demirezen, S., ve Akhan, N. E. (2011). İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabındaki Görsel Ögelerin Öğrenmede Kalıcılığa Etkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 27*, 45-68.

Eğedemir, M. P. (2017). 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Görsel-Metin İlişkisi Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ginesar, Ö. (2017). 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabına Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güven, C. (2023). General Nikolaos Trikupis'in Esareti. İçinde S. Tutsak, F. Çolak, B. Metin, M. Ö. Duran, ve S. Erdoğan (Ed.), *Uşak'ın Yunan İşgalinden Kurtuluşunun 100. Yıl Hatırası* (Cilt 1, 603-638). Ankara: Nobel Bilimsel Yayınları.

Kaya-Şengün, A. (2020). 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabının İçerik Düzenleme İlkelerine Uygunluğunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Mentiş-Taş, A. (2007). Yeni Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *The Journal of Selcuk University Social Sciences Institute, 17*, 519-532.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 8. Sınıf)*. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=355

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2021). *Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği*. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/10/20211014-1.htm

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [MEB TTKB]. (2023). *Taslak Ders Kitabı ve Eğitim Araçları ile Bunlara Ait Elektronik İçeriklerin İncelenmesinde Değerlendirmeye Esas Olacak Kriterler ve Açıklamaları*.

https://kitapinceleme.meb.gov.tr/De%C4%9Ferlendirmeye%20Esas%20Olacak%20Kriterler%20ve%20A%C3%A7%C4%B1klamalar%C4%B1.pdf

Nelson, M. (1992). *Children and Social Studies: Creative Teaching in The Elementary Classroom*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Ozankaya, Ö. (1978). *Türk Devrimi ve Yükseköğretim Gençliği*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Özkan, U. B. (2021). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi* (4. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Ülkü, M., Mutlu, Ö., ve Çetinkaya, F. (2023). *Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (8. Sınıf Ders Kitabı)*. MEB Yayınları.

KAYNAKÇA

Ata, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Web 2.0 Teknolojilerini Kullanım Durumları ile Bilgi Okuryazarlığı Öz-Yeterlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Atasagun, A. (2022). Görsel Okuryazarlık Bağlamında Sessiz Kitaplar ve Dil Edinimi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Aydemir, A. (2021). Eğitimde Görsel ve Grafiksel Okuryazarlık. İçinde Erol Koçoğlu (Editör), *Eğitimde Okuryazarlık Becerileri.* Ankara: Pegem Akademi.

Bağcı, H. ve Arabacı, S. M. (2019). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin ve Finansal Okuryazarlığı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Business & Management Studies: An International Journal,* 7(3), 68-88.

Balcı, D. A. ve Karaman, M. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık Düzeylerinin Capsler Üzerinden İncelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Yıl: 10, Sayı: 132, Eylül 2022, s. 165-184 Doi Number: http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.63856.

Bayrakcı, S. ve Narmanlıoğlu, H. (2021). Digital Literacy As Whole Of Digital Competences: Scale Development Study. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(4), 1-30.

Behlül Erkan, H. Ş. (2024). Öğretmenlerin Kültürel Okuryazarlılık Beceri Düzeyleri ile Hayat Bilgisi Programının Bu Beceriyi Kazandırma Düzeyinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Biçici, F. (2023). Eğitsel Veri Okuryazarlığı Yeterlik Algısı Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bilir, İ. ve Ergün, S. (2024). Adıyaman İlinde Seçilen Mesleki Grupların Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Düzeylerinin Araştırılması. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi,* 24(2), 458-473. doi: 10.11616/asbi. 1453232.

Cebeci, Ö.F. ve Çakılcıoğlu, M. (2002). Kültürel sürdürülebilirlik, 10. Ulusal Bölge Bilimi/Bölge Planlama Kongresi (sayfa 317-320). İstanbul, Türkiye: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi.

Council of Europe (2010). Charter on education for democratic citizenship and human rights education recommendation CM/Rec (2010)7 and explanatory memorandum. https://www.coe.int/en/web/edc/charter-on-education-for-democratic-citizenship-andhuman-rights-education.

Çelikten, L., Doğan, C. ve Çelikten, M.D. (2023). İlkokulda Finansal Okuryazarlık: Demografik Faktörler Finansal Tutum ve Davranışları Farklılaştırıyor mu? *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 2023, 13(1), 135-162, doi: 10.23863/kalem.2022.226.

Çetin, M. (2024). Küresel ve Ulusal Düzeyde Finansal Okuryazarlık ve Yatırımcı Eğitimi Çalışmaları Üzerine Bir İnceleme. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 25(1), 241-259. DOI: 10.31671/doujournal.130101.

Dağdeviren, M. A. (2024). Güncellenen Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programına 21. Yüzyıl Becerileri Perspektifi ile Bütünsel Bir Bakış, Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Doyle, C. S. (1994). Information literacy in an information society: A concept for the information age. Syracuse, NY: ERIC.

Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital Literacy: A Conceptual Framework For Survival Skills İn The Digital Era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia,* 13(1), 93-106.

Eskiciöz, S. (2023). Okul Yöneticilerinin Veri Okuryazarlığı Düzeyleri ve Veriye Dayalı Karar Verme Deneyimleri: Karma Yöntem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Fairuz, T., Kaniawati, I. ve Sinaga, P. (2019). Integrated science teaching materials oriented on critical thinking skills and information literacy. Journal of Physics: Conference Series, 1157. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1157/2/022037.

FODER. (2023). Türkiye finansal okuryazarlık araştırması II. Dönem Raporu. Erişim Adresi https://www.fo-der.org/foder-hakkinda/ 08.09.2023.

Gürel, E. ve Nazlı, A. K. (2022). Sürdürülebilirlik Okuryazarlığı. İçinde Işıl Usta Kara ve Serol Karalar (Editör), *Kalite ve Strateji Yönetimi Araştırmaları.* Edirne: Trakya Üniversitesi Kalite ve Strateji Geliştirme, Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.

Haçat Oğuz, S. (2021). Eğitimde yurttaşlık okuryazarlığı, *Eğitimde Okuryazarlık Becerileri III*. içinde, Erol Koçoğlu (Editör). Ankara: Pegem Akademi.

Hastings, J. S., Madrian, B. C. ve Skimmyhorn, W. L. (2013). Financial literacy, financial education, and economic outcomes. Annu. Rev. Econ., 5(1), 347-373. https://doi.org/10.1146/annurev-economics-082312- 125807.

Hirsh, E. D. (1987). Cultural literacy: What every Americans need to know. Houghton Mifflin Company.

https://alair.ala.org/server/api/core/bitstreams/ce62c38e-971a-4a98-a424-7c0d1fe94d34/content(E.T.: 20.11.2024).

https://guides.lib.k-state.edu/c.php?g=181637&p=3276381 (E.T.: 20.11.2024).

Hung, A. A., Parker, A. M. ve Yoong, J. K. (2009). Defining and Measuring Financial Literacy. https://doi.org/10.2139/ssrn.1498674.

Inskip, C. (2014). Information literacy is for life, not just for a good degree: a literature review. https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1448073/1/IL%20in%20the%20workplace%20literature %20review%20Dr%20C%20Inskip%20June%202014.%20doc.pdf (E.T.:21.11.2024).

İlhan, A. ve İlhan, A. (2022). Doğal Kaynakların Korunması ve Çevre Eğitimi. İçinde Kenan Özcan (Editör), *Sürdürülebilir Kalkınma ve Eğitim.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Kafadar, T. ve Şan, S. (2021). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre Kültürel Okuryazarlık. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 59, 214-234.

Kapusızoğlu, M. (2021). Vatandaşlık Okuryazarlığı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Kates, R. W. (2011). What Kind of A Science İs Sustainability Science? *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America,* 108(49), 19449-19450.

Kıyıcı, M. (2008). Öğretmen Adaylarının Sayısal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Koçak, Y. E. (2024). Lisansüstü Öğrenciler İçin Veri Okuryazarlığı Becerileri Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Koçoğlu, E. ve Gökalp, L. (2021). Eğitimde Veri Okuryazarlığı. İçinde Erol Koçoğlu (Editör), *Eğitimde Okuryazarlık Becerileri II.* Ankara: Pegem Akademi.

Köksal, H. (2010). Türkiye'de Tarih Öğretimi Tartışmaları ve Tarih Öğretiminde Kültür okuryazarlığı. İçinde Kenan Çayır (Editör), *Eğitim, Çatışma ve Toplumsal Barış: Türkiye'den ve Dünyadan Örnekler.* İstanbul: Mega Basım.

Kurbanoğlu, S. S., Akkoyunlu, B. ve Umay, A. (2006). Developing The Information Literacy Self-Efficacy Scale. *Journal of Documentation,* 62(6), 730-743.

Mandinach, E. B. ve Gummer, E. S. (2013). A Systemic View of İmplementing Data Literacy İn Educator Preparation. *Educational Researcher,* 42(1), 30–37. https://doi.org/10.310 2/0013189X12459803.

Manyika, J., Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C., ve Byers, A. H. (2011). Big data: The next frontier for innovation, competition, and productivity. McKinsey Global Institute.

Martin, A. (2006). A European Framework For Dijital Literacy. *Nordic Journal of Dijital Literacy,* 2, 151-161. https://www.idunn.no/file/pdf/33191479/a_european_fra mework_for_digital_literacy.pdf.

Noctor, M. ve Stradling. R. (1992). Financial literacy: A discussion of concepts and competences of financial literacy and opportunities for its introduction into young people's learning. NFER Report for the National Westminster Bank. London, The United Kingdom, 21- 24.

Özdemir, O. (2023). Sürdürülebilirliğe Geçiş: Ekolojik Zekâ ve Sürdürülebilir Okuryazarlıkla Yaşam Tarzını Dönüştürmek. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2146-5983, 66, 213-233.

Özel, N. (2013). Araştırma Görevlilerine Bilgi ve İletişim Teknolojileri Bağlamında Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Kazandırılması. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Polat, C. (2005). Bilgi Okuryazarlığı ve Üniversiteler. *Prof. Dr. Nilüfer Tuncer'e Armağan.* Türk Kütüphaneciler Derneği.

Polat, C. ve Odabaş, H. (2008). Bilgi Toplumunda Yaşam Boyu Öğrenmenin Anahtarı: Bilgi Okuryazarlığı. Küreselleşme, Demokratikleşme ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı, Antalya (Türkiye), 27-30 Mart.

Sarı, E. ve Eraslan, T. Ş. (2024). Orta Öğretim Öğrencilerinin Görsel Okuryazarlık Becerilerini Etkileyen Faktörler ve Akademik Başarıyla Olan İlişkisinin Belirlenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi,* 11 (39), 128-167.

Shapiro, J. J. ve S. K. Hughes. (1996). Information Literacy As A Liberal Art: Enlightenment Proposals For A New Curriculum, Educom Review, March/April: 31-35.

Taşkesen, S. ve Ekici, S. (2020). Görsel Sanatlar Öğretmen Adaylarının Sanat Okuryazarlık Düzeyleri ile Estetik Beğeni Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi,* (81), 411-428.

Uyar, E. (2019). Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi.

Ünal, F. ve Er, H. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlığı Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8 (41), 1059-1068.

Yaşar, E. (2022). Sanat Okuryazarlığı. *Disipliner Okuryazarlık* içinde (Ed: Mehtap Özden). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yücetoker, İ. (2014). Sanat Okuryazarlığı Ölçeğinin Hazırlanması ve Geliştirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi,* 2(1), 112-126. https://doi.org/10.7816/sed.

Yürük, M. F. (2023). Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Dicle Üniversitesi Örneği. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 426-452. https://doi.org/10.15182/diclesosbed.1262291.

Zurkowski, P. G. (1974). The Information Service Environment: Relationships and Priorities. (Report ED 100391). Washington DC: National Commission on Libraries and Information Science.

Editör:
Prof. Dr. Servet Soygüder

Makine Mühendisliği

International Research in the Field of Mechanical Engineering

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of Mechanical Engineering
Editör: Prof. Dr. Servet Soygüder

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-003-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MAKİNE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
International Research in the Field of Mechanical Engineering
Editör: Prof. Dr. Servet Soygüder
IV+99 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-003-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Jovane, F., Yoshikawa, H., Alting, L., Boër, C. R., Westkamper, E., Williams, D., et al. (2008). The incoming global technological and industrial revolution towards competitive sustainable manufacturing. CIRP Annals, 57(2), 641-659. https://doi.org/10.1016/j.cirp.2008.09.010

Wong, K. V., & Hernandez, A. (2012). A review of additive manufacturing. International Scholarly Research Notices, 2012, 208760. https://doi.org/10.5402/2012/208760

Kafle, A., Luis, E., Silwal, R., Pan, H. M., Shrestha, P. L., & Bastola, A. K. (2021). 3D/4D printing of polymers: Fused deposition modelling (FDM), selective laser sintering (SLS), and stereolithography (SLA). Polymers, 13(18), 3101. https://doi.org/10.3390/polym13183101

Khan Malek, C., & Saile, V. (2004). Applications of LIGA technology to precision manufacturing of high-aspect-ratio micro-components and -systems: A review. Microelectronics Journal, 35(2), 131-143. https://doi.org/10.1016/j.mejo.2003.10.003

Xiong, S., & Wang, L. (2020). Research progress and development trends of materials genome technology. Advances in Materials Science and Engineering, 2020, 5903457. https://doi.org/10.1155/2020/5903457

Mitchell, S., Qin, R., Zheng, N., & Pérez-Ramírez, J. (2021). Nanoscale engineering of catalytic materials for sustainable technologies. Nature Nanotechnology, 16, 129-139.

Kolasani, S. (2024). Revolutionizing manufacturing, making it more efficient, flexible, and intelligent with Industry 4.0 innovations. IJSDAI, 3(1).

Gibson, I. (2015). Additive manufacturing technologies: 3D printing, rapid prototyping, and direct digital manufacturing.

Gibson, I., Rosen, D. W., Stucker, B., & Khorasani, M. (2021). Additive manufacturing technologies (Vol. 17, pp. 160-186). Cham, Switzerland: Springer.

Daminabo, S. C., Goel, S., Grammatikos, S. A., Nezhad, H. Y., & Thakur, V. K. (2020). Fused deposition modeling-based additive manufacturing (3D printing): Techniques for polymer material systems. Materials Today Chemistry, 16, 100248. https://doi.org/10.1016/j.mtchem.2020.100248

Stratasys. (2024). ABSPlus material for FDM. Retrieved from http://www.stratasys.com/materials/fdm/absplus

Stratasys. (2024). Idea Series Mojo printer. Retrieved from http://www.stratasys.com/3d-printers/idea-series/mojo#content-slider-1

Khan, S., Joshi, K., & Deshmukh, S. (2022). A comprehensive review on effect of printing parameters on mechanical properties of FDM printed parts. Materials Today Proceedings, 50(Pt 5), 2119-2127. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.09.433

Lalegani Dezaki, M., Mohd Ariffin, M. K., & Hatami, S. (2021). An overview of fused deposition modelling (FDM): Research, development and process optimisation. Rapid Prototyping Journal, 27(3), 645-656. https://doi.org/10.1108/RPJ-10-2020-0261

Cano-Vicent, A., Tambuwala, M. M., Hassan, S. K., Barh, D., Aljabali, A. A. A., & Birkett, M., et al. (2021). Fused deposition modelling: Current status, methodology, applications and future prospects. Additive Manufacturing, 47, 102378. https://doi.org/10.1016/j.addma.2021.102378

Doshi, M., Mahale, A., Singh, S. K., & Deshmukh, S. (2022). Printing parameters and materials affecting mechanical properties of FDM-3D printed parts: Perspective and prospects. Materials Today Proceedings, 50(Pt 5), 2269-2275. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.10.003

Bakır, A. A., Atik, R., & Özerinç, S. (2021). Mechanical properties of thermoplastic parts produced by fused deposition modeling: A review. Rapid Prototyping Journal, 27(3), 431-447. https://doi.org/10.1108/RPJ-09-2020-0256

Sarabia-Vallejos, M. A., Rodríguez-Umanzor, F. E., González-Henríquez, C. M., & Rodríguez-Hernández, J. (2022). Innovation in additive manufacturing using polymers: A survey on the technological and material developments. Polymers, 14(7), 1351. https://doi.org/10.3390/polym14071351

Al-Dulimi, Z., Wallis, M., Tan, D. K., Maniruzzaman, M., & Nokhodchi, A. (2021). 3D printing technology as innovative solutions for biomedical applications. Drug Discovery Today, 26(2), 360-383. https://doi.org/10.1016/j.drudis.2020.11.013

Novakova-Marcincinova, L., Novak-Marcincin, J., Barna, J., & Torok, J. (2012). Special materials used in FDM rapid prototyping technology application. In 2012 IEEE 16th International Conference on Intelligent Engineering Systems (INES) (pp. [page numbers]). IEEE. https://doi.org/10.1109/INES.2012.6249805

Cailleaux, S., Sanchez-Ballester, N. M., Gueche, Y. A., Bataille, B., & Soulairol, I. (2021). Fused deposition modeling (FDM), the new asset for the production of tailored medicines. Journal of Controlled Release, 330, 821-841. https://doi.org/10.1016/j.jconrel.2020.10.056

Mukhtarkhanov, M., Perveen, A., & Talamona, D. (2020). Application of stereolithography based 3D printing technology in investment casting. Micromachines, 11(10), 946. https://doi.org/10.3390/mi11100946

Mukhtarkhanov, M., Perveen, A., & Talamona, D. (2020). Application of stereolithography based 3D printing technology in investment casting. Micromachines, 11(10), 946. https://doi.org/10.3390/mi11100946

Orzeł, B., & Stecuła, K. (2022). Comparison of 3D printout quality from FDM and MSLA technology in unit production. Symmetry, 14(5), 910. https://doi.org/10.3390/sym14050910

Taormina, G., Sciancalepore, C., & Bondioli, F. (2018). 3D printing processes for photocurable polymeric materials: Technologies, materials, and future trends. Journal of Applied Biomaterials and Functional Materials, 16(1), 17-30. https://doi.org/10.1177/2280800018764770

Sergis, V. (2018). Portable SLA device [Master's thesis]. Athens: National Technical University of Athens, School of Mechanical Engineering, IPSP "Automation Systems".

Mohammed, A. Q., & Mohammed, A. K. (2024). Evaluation of the biocompatibility and hardness of 3D printed resin material with different times and many rinsing solutions. AIP Conference Proceedings, 3097, 030023. https://doi.org/10.1063/5.0211067

CustomPartNet. (2008). Additive fabrication [Internet]. Retrieved July 26, 2024, from http://www.custompartnet.com/wu/additive-fabrication

Çelik, İ., Karakoç, F., Çakır, M. C., & Duysak, A. (2013). Rapid prototyping technologies and application areas. Journal of Dumlupınar University Graduate School of Science and Technology, 31, 53-69.

Duman, B., & Kayacan, M. C. (2016). Development of manufacturing software for selective laser sintering machine [Article in Turkish]. SDU International Journal of Technologies Science, 8(3), 27-45.

WikipediaTrSL. (2014). Rapid prototyping [Internet]. Retrieved October 8, 2014,fromhttps://tr.wikipedia.org/wiki/H%C4%B1zl%C4%B1_prototipleme#Stereolithography_.28SLA.29

Neğiş, E. (2014). Autofab [Internet]. Turkcadcam. Retrieved September 9, 2014, from http://www.turkcadcam.net/rapor/autofab/

3D Systems. 3D printers - Plastic [Internet]. Retrieved from https://www.3dsystems.com/3d-printers/plastic#stereolithography-printers-sla

3ders.org. (2015). Zhuhai CTC Electronic announces affordable SLA 3D printer Riverside with durable resin plate [Internet]. Retrieved July 26, 2024, from http://www.3ders.org/articles/20150625-zhuhai-ctc-electronic-announces-affordable-sla-3d-printer-riverside-with-durable-resin-plate.html

Charoo, N. A., Barakh Ali, S. F., Mohamed, E. M., Kuttolamadom, M. A., Ozkan, T., & Khan, M. A. (2020). Selective laser sintering 3D printing – an overview of the technology and pharmaceutical applications. Drug Development and Industrial Pharmacy, 46(6), 869-877. https://doi.org/10.1080/03639045.2020.1764027

Wahab, M. S. (2008). Selective laser sintering of polymer nanocomposites [Doctoral thesis]. Leeds: University of Leeds. Retrieved from http://eprints.uthm.edu.my/id/eprint/7192

Ramya, A., & Vanapalli, S. L. (2016). 3D printing technologies in various applications. International Journal of Mechanical Engineering and Technology, 7(3), 396-409.

Yuan, S., Shen, F., Chua, C. K., & Zhou, K. (2019). Polymeric composites for powder-based additive manufacturing: Materials and applications. Progress in Polymer Science, 91, 141-168. https://doi.org/10.1016/j.progpolymsci.2018.11.001

Roy, N. K. (2018). Design of a micro-scale selective laser sintering system [Doctoral thesis]. Austin: University of Texas at Austin.

Deridov, K. (2024). Analysis of powder handling mechanism in a Selective Laser Sintering (SLS) 3D printing system [Doctoral thesis]. Auckland: ResearchSpace@Auckland.

Nelson, J. C. (1993). Selective laser sintering: A definition of the process and an empirical sintering model [Dissertation]. Austin (TX): University of Texas at Austin.

Yao, K. C., Chen, D. C., Pan, C. H., & Lin, C. L. (2024). The development trends of computer numerical control (CNC) machine tool technology. Mathematics, 12(13), 1923. https://doi.org/10.3390/math12131923

Smid, P. (2003). CNC programming handbook: A comprehensive guide to practical CNC programming. New York: Industrial Press Inc.

Dubovska, R., Jambor, J., & Majerik, J. (2014). Implementation of CAD/CAM system CATIA V5 in simulation of CNC machining process. Procedia Engineering, 69, 638-645. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2014.03.037

Zhang, L. B., You, Y. P., & Yang, X. F. (2013). A control strategy with motion smoothness and machining precision for multi-axis coordinated motion CNC machine tools. International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 64, 335-348. https://doi.org/10.1007/s00170-012-4058-0

Li, Y., Lee, C. H., & Gao, J. (2015). From computer-aided to intelligent machining: Recent advances in computer numerical control machining research. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part B: Journal of Engineering Manufacture, 229(7), 1280-1290. https://doi.org/10.1177/0954405414560622

Larshin, V. P., Lishchenko, N. V., Babiychuk, O. B., & Pitel', J. (2021). Computer-aided design and production information support. Herald of Advanced Information Technology, 4(2), 111-122. https://doi.org/10.15276/hait.02.2021.1

Jia, Z. Y., Ma, J. W., Song, D. N., Wang, F. J., & Liu, W. (2018). A review of contouring-error reduction method in multi-axis CNC machining. International Journal of Machine Tools and Manufacture, 125, 34-54. https://doi.org/10.1016/j.ijmachtools.2017.10.008

López de Lacalle, L. N., Lamikiz, A., Fernández de Larrinoa, J., & Azkona, I. (2020). Advanced cutting tools. In Machining of Hard Materials (pp. 33-86). Springer.

Bort, C. M. G., Leonesio, M., & Bosetti, P. (2016). A model-based adaptive controller for chatter mitigation and productivity enhancement in CNC milling machines. Robotics and Computer-Integrated Manufacturing, 40, 34-43. https://doi.org/10.1016/j.rcim.2016.01.006

Altintas, Y. (2012). Manufacturing automation: Metal cutting mechanics, machine tool vibrations, and CNC design. Cambridge University Press.

Zahid, M. N. O. (2014). Computer numerical controlled (CNC) machining for rapid manufacturing processes [PhD thesis]. Loughborough University.

Channarong, T., & Suthep, B. (2019). Virtual reality barrel shaft design and assembly planning accompany with CAM. Procedia Manufacturing, 30, 677-684. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2019.02.063

Soori, M., Arezoo, B., & Habibi, M. (2013). Dimensional and geometrical errors of three-axis CNC milling machines in a virtual machining system. Computer-Aided Design, 45(11), 1306-1313. https://doi.org/10.1016/j.cad.2013.06.002

Xu, X. W., & Newman, S. T. (2006). Making CNC machine tools more open, interoperable and intelligent—a review of the technologies. Computers in Industry, 57(2), 141-152. https://doi.org/10.1016/j.compind.2005.06.002

Tutkun, U. (2020). Automation and finite element analysis of a desktop CNC lathe [Dissertation]. İzmir: Dokuz Eylul University. ProQuest Dissertations & Theses; 30836149.

Mahadi, M. R. (2011). Critical issues in precise machining of oversize moulds in polystyrene [PhD thesis]. Toowoomba: University of Southern Queensland.

Lowe, B. D., Hayden, M., Albers, J., & Naber, S. (2022). Case studies of robots and automation as health/safety interventions in small manufacturing enterprises. Human Factors and Ergonomics in Manufacturing & Service Industries. https://doi.org/10.1002/hfm.20971

Sharma, R., Sharma, K., & Saraswat, B. K. (2023). A review of the mechanical and chemical properties of aluminium alloys AA6262 T6 and its composites for turning process in the CNC. Materials Today Proceedings. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2023.01.421

Boopathy, G., Sathish, S., & Kumar, M. H. (2024). Introduction to precision manufacturing for micro-and nanofabrication. In K. Kalita, R. K. Ghadai, & J. P. Davim (Eds.), Microfabrication and nanofabrication: Precision manufacturing (p. 1). Berlin: De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783111335537

Huo, D. (2013). Micro-cutting: Fundamentals and applications. John Wiley & Sons.

Mamedov, A. (2021). Micro milling process modeling: A review. Manufacturing Review, 8, 3. https://doi.org/10.1051/mfreview/2021003

Soori, M., Arezoo, B., & Habibi, M. (2016). Tool deflection error of three-axis computer numerical control milling machines, monitoring and minimizing by a virtual machining system. Journal of Manufacturing Science and Engineering, 138(8), 081005. https://doi.org/10.1115/1.4032393

Balázs, B. Z., Geier, N., Takács, M., & Davim, J. P. (2021). A review on micro-milling: Recent advances and future trends. International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 112, 655-684.

O'Toole, L., Kang, C. W., & Fang, F. Z. (2021). Precision micro-milling process: State of the art. Advanced Manufacturing, 9, 173-205.

Wang, X., Lu, X., Jia, Z., & Wang, W. (2015). Control system for micro milling machine. International Journal of Industrial Systems Engineering, 21(1), 83. https://doi.org/10.1504/IJISE.2015.070876

Yang, L., Wei, J., Ma, Z., Song, P., Ma, J., Zhao, Y., Huang, Z., Zhang, M., Yang, F., & Wang, X. (2019). The fabrication of micro/nano structures by laser machining. Nanomaterials, 9(12), 1789. https://doi.org/10.3390/nano9121789

Mishra, S., & Yadava, V. (2015). Laser beam micromachining (LBMM) – A review. Optics and Lasers in Engineering, 73, 89-122. https://doi.org/10.1016/j.optlaseng.2015.03.017

Mathews, S., Luu, L. T., & Ramella-Roman, J. C. (2012). Fabrication of microfluidic vascular phantoms by laser micromachining. In Proceedings of SPIE - The International Society for Optical Engineering. https://doi.org/10.1117/12.920805

Račiukaitis, G., Stankevičius, E., Gečys, P., Gedvilas, M., Bischoff, C., Jäger, E., Umhofer, U., & Völklein, F. (2011). Laser processing by using diffractive optical laser beam shaping technique. Journal of Laser Micro/Nanoengineering, 6(1), 21-27.

Chung, N. C. (2012). 3-axis and 5-axis machining with Stewart platform [Thesis]. Singapore: National University of Singapore.

Faisal, N., Zindani, D., Kumar, K., & Bhowmik, S. (2019). Laser micromachining of engineering materials—a review. In N. Faisal, D. Zindani, K. Kumar, & S. Bhowmik (Eds.), Micro and nano machining of engineering materials: Recent developments (pp. 121-136). [Place of publication]: [Publisher].

Himanen, L., Geurts, A., Foster, A. S., & Rinke, P. (2019). Data-driven materials science: Status, challenges, and perspectives. Advanced Science, 6(18), 1900808. https://doi.org/10.1002/advs.201900808

Wang, Z. L. (Ed.). (2000). Characterization of nanophase materials. Weinheim: Wiley-VCH Verlag GmbH. https://doi.org/10.1002/3527600094

Hussain, I., & Immanuel, R. J. (2021). Composite materials and its advancements for a cleaner engine of future. In I. Hussain & R. J. Immanuel (Eds.), Advances in engine tribology (pp. 169-191). Singapore: Springer Singapore.

Geier, N., Davim, J. P., & Szalay, T. (2019). Advanced cutting tools and technologies for drilling carbon fibre reinforced polymer (CFRP) composites: A review. Composites Part A: Applied Science and Manufacturing, 125, 105552. https://doi.org/10.1016/j.compositesa.2019.105552

Kumar, S., & Padture, N. P. (2018). Materials in the aircraft industry. In S. Kumar & N. P. Padture (Eds.), Metallurgical design and industry (pp. 271-346). [Place of publication]: [Publisher].

Natali, M., Rallini, M., Torre, L., & Puglia, D. (2022). High temperature composites from renewable resources: A perspective on current technological challenges for the manufacturing of non-oil based high char yield matrices and carbon fibers. Frontiers in Materials, 9, 805131. https://doi.org/10.3389/fmats.2022.805131

Fouladgar, J., Wasselynck, G., & Trichet, D. (2013). Shielding and reflecting effectiveness of carbon fiber reinforced polymer (CFRP) composites. In Proceedings of the 2013 International Symposium on Electromagnetic Theory (pp. [pages]). Saint Nazaire, France: IREENA Institut de Recherche en Energie Electrique de Nantes Atlantique.

Zhou, J., Wang, S., Zhang, J., Liu, S., Wang, W., Yuan, F., & Gong, X. (2022). Intelligent body armor: Advanced Kevlar-based integrated energy devices for personal safeguarding. Composites Part A: Applied Science and Manufacturing, 161, 107083. https://doi.org/10.1016/j.compositesa.2022.107083

Sockalingam, S., Chowdhury, S. C., Gillespie, J. W. Jr., & Keefe, M. (2017). Recent advances in modeling and experiments of Kevlar ballistic fibrils, fibers, yarns, and flexible woven textile fabrics – a review. Textile Research Journal, 87(3), 287-311. https://doi.org/10.1177/0040517516643521

Panar, M., Avakian, P., Blume, R. C., Gardner, K. H., Gierke, T. D., & Yang, H. H. (1983). Morphology of poly(p-phenylene terephthalamide) fibers. Journal of Polymer Science: Polymer Physics Edition, 21(10), 1955-1969. https://doi.org/10.1002/pol.1983.180211006

Sawyer, L. C., Chen, R. T., Jamieson, M. G., Musselman, I. H., & Russell, P. E. (1993). The fibrillar hierarchy in liquid crystalline polymers. Journal of Materials Science, 28(1), 225-238. https://doi.org/10.1007/BF00349055

Dobb, M. G., Johnson, D. J., & Saville, B. P. (1977). Supramolecular structure of a high-modulus polyaromatic fiber (Kevlar 49). Journal of Polymer Science: Polymer Physics Edition, 15(12), 2201-2211. https://doi.org/10.1002/pol.1977.180151212

Morgan, R. J., Pruneda, C. O., & Steele, W. J. (1983). Relationship between the physical structure and the microscopic deformation and failure processes of poly(p-phenylene terephthalamide) fibers. Journal of Polymer Science: Polymer Physics Edition, 21(9), 1757-1783. https://doi.org/10.1002/pol.1983.180210913

Roenbeck, M. R., Sandoz-Rosado, E., Cline, J., & Wu, V. (2017). Probing the internal structures of Kevlar fibers and their impacts on mechanical performance. Polymer, 128, 228-239. https://doi.org/10.1016/j.polymer.2017.09.039

Gavalda Diaz, O., Garcia Luna, G., Liao, Z., & Axinte, D. (2019). The new challenges of machining ceramic matrix composites (CMCs): Review of surface integrity. International Journal of Machine Tools and Manufacture, 139, 24-36. https://doi.org/10.1016/j.ijmachtools.2019.01.003

Brockmeyer, J. W. (1993). Ceramic matrix composite applications in advanced liquid fuel rocket engine turbomachinery. Journal of Engineering for Gas Turbines and Power, 115(1), 58-63. https://doi.org/10.1115/1.2906686

Zhang, Y., Liu, X., Zeng, L., Zhang, J., Zuo, J., Zou, J., Ding, J., & Chen, X. (2019). Polymer fiber scaffolds for bone and cartilage tissue engineering. Advanced Functional Materials, 29(33), 1903279. https://doi.org/10.1002/adfm.201903279

Joshi, M., & Bhattacharyya, A. (2011). Nanotechnology – A new route to high-performance functional textiles. Textile Progress, 43(3), 155-233. https://doi.org/10.1080/00405167.2011.570027

Mohanty, A. K., Misra, M., & Drzal, L. T. (2002). Sustainable bio-composites from renewable resources: Opportunities and challenges in the green materials world. Journal of Polymers and the Environment, 10, 19-26.

Wojnowska-Baryła, I., Kulikowska, D., & Bernat, K. (2020). Effect of bio-based products on waste management. Sustainability, 12(5), 2088. https://doi.org/10.3390/su12052088

Leo, D. J. (2007). Engineering analysis of smart material systems. Hoboken: John Wiley & Sons.

Wang, Q., & Wu, N. (2012). A review on structural enhancement and repair using piezoelectric materials and shape memory alloys. Smart Materials and Structures, 21(1), 013001. https://doi.org/10.1088/0964-1726/21/1/013001

Elsayed, M. (2022). 3D printed smart materials of continuous wire polymer composites for sensing applications [Dissertation]. Toronto: York University.

Mishra, S., Unnikrishnan, L., Nayak, S. K., & Mohanty, S. (2018). Advances in piezoelectric polymer composites for energy harvesting applications: A systematic review. Macromolecular Materials and Engineering, 304(1). https://doi.org/10.1002/mame.201800463

Uchino, K. (2017). The development of piezoelectric materials and the new perspective. In Advanced piezoelectric materials (pp. 1-92). Woodhead Publishing. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102135-4.00001-1

Stöckel, D. (1995). The shape memory effect-phenomenon, alloys and applications. Proceedings: Shape Memory Alloys for Power Systems EPRI, 1, 1-13.

Park, J. H., & Park, O. O. (2001). Electrorheology and magnetorheology. Korea-Australia Rheology Journal, 13(1), 13-17.

Jochum, F. D., & Theato, P. (2013). Temperature- and light-responsive smart polymer materials. Chemical Society Reviews, 42, 7468-7483. https://doi.org/10.1039/C2CS35191A

Park, J., Hwang, J. C., Kim, G. G., & Park, J.-U. (2020). Flexible electronics based on one-dimensional and two-dimensional hybrid nanomaterials. InfoMat, 2(1), 33-56. https://doi.org/10.1002/inf2.12047

Fischer, H. (2010). Self-repairing material systems—A dream or a reality? Natural Science, 2(8), 873-901. https://doi.org/10.4236/ns.2010.28110

Zhang, Q., Vonderembse, M. A., & Cao, M. (2006). Achieving flexible manufacturing competence: The roles of advanced manufacturing technology and operations improvement practices. International Journal of Operations & Production Management, 26(6), 651-674. https://doi.org/10.1108/01443570610670124

Prashar, G., Vasudev, H., & Bhuddhi, D. (2023). Additive manufacturing: Expanding 3D printing horizon in Industry 4.0. International Journal of Interactive Design and Manufacturing (IJIDeM, 17, 2221-2235. https://doi.org/10.1007/s12008-022-00962-7

Mangalgiri, P. D. (1999). Composite materials for aerospace applications. Bulletin of Materials Science, 22, 657-664. https://doi.org/10.1007/BF02718657

Huang, R., Riddle, M., Graziano, D., Warren, J., Das, S., Nimbalkar, S., Cresko, J., & Masanet, E. (2016). Energy and emissions saving potential of additive manufacturing: The case of lightweight aircraft components. Journal of Cleaner Production, 135, 1559-1570. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2015.04.109

Samuel, G. L., Kong, L., Arcot, Y., & Pandit, P. (2021). Principles of advanced manufacturing technologies for biomedical devices. In Advanced Micro- and Nano-Manufacturing Technologies (pp. 361-402). [Place of publication]: [Publisher]. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-817543-2.00013-6

Ford, S. L. (2014). Additive manufacturing technology: Potential implications for US manufacturing competitiveness. Journal of International Commerce and Economics, 6, 40.

REFERENCES

Dwivedi, S. K., Vishwakarma, M., & Soni, A. (2018). Advances and researches on non-destructive testing: A review. Materials Today: Proceedings, 5(2, Pt. 1), 3690–3698. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2017.11.620

Kumar, S., & Mahto, D. G. (2013). Recent trends in industrial and other engineering applications of non-destructive testing: A review. International Journal of Science and Engineering Research, 4(9), 1–13.

Wang, B., Zhong, S., Mi, J., et al. (2024). Non-destructive testing and evaluation of composite materials/structures: A state-of-the-art review. International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 1(16). https://doi.org/10.1177/1687814020913761

Smith, R. A. (2009). Composite defects and their detection. Materials Science and Engineering, 3(1), 103–143.

Chen, M., Wang, C., & Hu, W. (2021). Organic photoelectric materials for X-ray and gamma-ray detection: Mechanism, material preparation, and application. Journal of Materials Chemistry C, 9, 4709–4729.

Kot, P., Muradov, M., Gkantou, M., Kamaris, G. S., Hashim, K., & Yeboah, D. (2021). Recent advancements in non-destructive testing techniques for structural health monitoring. Applied Sciences, 11(6), 2750. https://doi.org/10.3390/app11062750

Gupta, M., Khan, M. A., Butola, R., & Singari, R. M. (2022). Advances in applications of non-destructive testing (NDT): A review. Advances in Materials and Processing Technology, 8(2), 2286–2307. https://doi.org/10.1080/2374068X.2021.1909332

Boopathy, G., Surendar, G., Nema, A., & Prem Anand, T. P. (2017). Review on non-destructive testing of composite materials in aircraft applications. International Journal of Mechanical Engineering Technology, 8(8), 1334–1342.

Büyüköztürk, O., & Taşdemir, M. A. (2012). Nondestructive testing of materials and structures (Vol. 6). Berlin: Springer Science & Business Media.

Curiel Braco, D., Veiga, F., Suarez, A., & Villanueva, P. (2023). Advances in robotic welding for metallic materials: Application of inspection, modeling, monitoring, and automation techniques. Metals, 13(4), 711. https://doi.org/10.3390/met13040711

Steinhauser, M. O., & Hiermaier, S. (2009). A review of computational methods in materials science: Examples from shock-wave and polymer physics. International Journal of Molecular Sciences, 10(12), 5135–5216. https://doi.org/10.3390/ijms10125135

Sfarra, S., Ibarra-Castanedo, C., Ambrosini, D., Paoletti, D., Bendada, A., & Maldague, X. (2014). Discovering the defects in paintings using non-destructive testing (NDT) techniques and passing through measurements of deformation. Journal of Nondestructive Evaluation, 33, 358–383.

Smith, R. A. (2009). Composite defects and their detection. Materials Science and Engineering, 3(1), 103–143.

Cesareo, R., Brunetti, A., Lopes, R. T., et al. (1999). X- and gamma-ray tomography for nondestructive material testing. Proceedings of SPIE Volume 3772, Developments in X-Ray Tomography II, Denver, CO, USA. https://doi.org/10.1117/12.363732

Misokefalou, E., Papoutsidakis, M., & Priniotakis, G. (2022). Non-destructive testing for quality control in automotive industry. International Journal of Engineering and Applied Science Technology, 7(1), 349–355.

Wild, G., Pollock, L., Abdelwahab, A. K., & Murray, J. (2021). The need for aerospace structural health monitoring: A review of aircraft fatigue accidents. International Journal of Prognostics and Health Management, 12(3), 1–16. https://doi.org/10.36001/IJPHM.2021.v12i3.2368

Ho, M., El-Borgi, S., Song, G., et al. (2019). Inspection and monitoring systems for subsea pipelines: A review paper. Structural Health Monitoring, 19(2), 606–645. https://doi.org/10.1177/1475921719837718

Charalampous, P., Kostavelis, I., & Tzovaras, D. (2020). Non-destructive quality control methods in additive manufacturing: A survey. Rapid Prototyping Journal, 26(4), 777–790.

Bevilacqua, M., Ciarapica, F. E., Giacchetta, G., & Marchetti, B. (2011). Overview on the application of ISO/TS 16949:2009 in a worldwide leader company in the production of stainless steel tubes for automotive exhaust systems. International Journal of Product Quality Management, 7(4), 410–439. https://doi.org/10.1504/IJPQM.2011.040542

Khanal, S. (2020). Review of modern nondestructive testing techniques for civil infrastructure. Morgantown, WV: West Virginia University.

Antaki, G. A. (2003). Piping and pipeline engineering: Design, construction, maintenance, integrity, and repair. Boca Raton, FL: CRC Press.

Silva, M. I., Malitckii, E., Santos, T. G., & Vilaça, P. (2023). Review of conventional and advanced non-destructive testing techniques for detection and characterization of small-scale defects. Progress in Materials Science, 138, 101155. https://doi.org/10.1016/j.pmatsci.2023.101155

Sadhana. (1995). Non-destructive testing and evaluation for structural integrity. Sadhana, 20, 5–38.

Kroworz, A., & Katunin, A. (2018). Non-destructive testing of structures using optical and other methods: A review. Structural Durability and Health Monitoring, 12(1), 1–17. https://doi.org/10.3970/sdhm.2018.012.001

Ma, L., & Fei, B. (2021). Comprehensive review of surgical microscopes: Technology development and medical applications. Journal of Biomedical Optics, 26(1), 010901. https://doi.org/10.1117/1.JBO.26.1.010901

Kırca, A. I., Diltemiz, S. F., Yumrukaya, S., & Batar, A. (2023). Evaluation of foreign object damage on the fan blades with microscopic techniques. DUBİTED, 11(5), 2341–2351. https://doi.org/10.29130/dubited.1374721

Khanna, V. K. (2014). Fundamentals of solid-state lighting: LEDs, OLEDs, and their applications in illumination and displays. Boca Raton, FL: CRC Press.

Castellani, M., Landot, R., Yang, M., & Beyeler, F. (2011). A new non-contact automatic inspection method for micro-structures. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part B: Journal of Engineering Manufacture, 225(6), 867–879. https://doi.org/10.1177/2041297510393455

Zheng, X., Zheng, S., Kong, Y., & Chen, J. (2021). Recent advances in surface defect inspection of industrial products using deep learning techniques. International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 113, 35–58.

Mazzetto, M., Teixeira, M., Rodrigues, É. O., & Casanova, D. (2020). Deep learning models for visual inspection on automotive assembling line.

International Journal of Advanced Engineering Research and Science, 7(4), 473–494. https://doi.org/10.22161/ijaers.74.56

Yanmaz, A. M., Caner, A., & Berk, A. (2007). Renovation of a safety-inspection methodology for river bridges. Journal of Performance of Constructed Facilities, 21(5), 382–390. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0887-3828(2007)21:5(382)

Drury, C. G., & Watson, J. (2002). Good practices in visual inspection. Human factors in aviation maintenance-phase nine, progress report. FAA/Human Factors in Aviation Maintenance.

McLeod, E., & Ozcan, A. (2017). Microscopy without lenses. Physics Today, 70(9), 50–56. https://doi.org/10.1063/PT.3.3693

Geng, J., & Xie, J. (2014). Review of 3-D endoscopic surface imaging techniques. IEEE Sensors Journal, 14(4), 945–960. https://doi.org/10.1109/JSEN.2013.2295466

Morel, O., Stolz, C., Meriaudeau, F., & Gorria, P. (2006). Active lighting applied to three-dimensional reconstruction of specular metallic surfaces by polarization imaging. Applied Optics, 45(17), 4062–4068. https://doi.org/10.1364/AO.45.004062

Sun, X., Gu, J., Tang, S., & Li, J. (2018). Research progress of visual inspection technology of steel products—A review. Applied Sciences, 8(11), 2195. https://doi.org/10.3390/app8112195

Wronkowicz, A., Dragan, K., & Lis, K. (2018). Assessment of uncertainty in damage evaluation by ultrasonic testing of composite structures. Composite Structures, 203, 71–84. https://doi.org/10.1016/j.compstruct.2018.06.109

Sharma, A., & Sinha, A. K. (2018). Ultrasonic testing for mechanical engineering domain: Present and future perspective. International Journal of Research in Industrial Engineering, 7(2), 243–253. https://doi.org/10.22105/riej.2018.100730.1018

Bond, L. J. (2018). Fundamentals of ultrasonic inspection. In A. Ahmad & L. J. Bond (Eds.), Nondestructive evaluation of materials (pp. 155–168). ASM International. https://doi.org/10.31399/asm.hb.v17.a0006470

Krautkrämer, J., & Krautkrämer, H. (2013). Ultrasonic testing of materials. Springer Science & Business Media.

Hillger, W., Bühling, L., & Ilse, D. (2014). Review of 30 years ultrasonic systems and developments for the future. In Proceedings of the 11th European Conference on Non-Destructive Testing (ECNDT 2014) (pp. [specific page numbers]). Prague, Czech Republic: Braunschweig: Ingenieurbüro Dr. Hillger.

Alam, R., Jahan Joy, M. I., & Haque, T. (2022). A report on industrial training in Centre for Research Reactor (CRR), Institute of Nuclear Science and Technology (INST), Non-Destructive Testing Unit of Bangladesh Atomic Energy Commission (BAEC), and SAJ Engineering and Trading Company, Dhaka. [Cited 2024 Aug 1]. Available from: https://doi.org/10.13140/RG.2.2.12982.78405

An overview of nondestructive evaluation methods. (2003). Practical Failure Analysis, 3(June), 17–31.

Seydel, J. A. (1973). Computerized enhancement of ultrasonic non-destructive testing data (Doctoral dissertation). University of Michigan, Ann Arbor, MI.

Torbali, M. E., Zolotas, A., & Avdelidis, N. P. (2023). A state-of-the-art review of non-destructive testing image fusion and critical insights on the inspection of aerospace composites towards sustainable maintenance repair operations. Applied Sciences, 13(4), 2732. https://doi.org/10.3390/app13042732

Zhang, L., & Wang, S. (2018). Correlation of materials property and performance with internal structures evolvement revealed by laboratory X-ray tomography. Materials, 11(10), 1795. https://doi.org/10.3390/ma11101795

Bai, D., Lu, G., Zhu, Z., Zhu, X., Tao, C., & Fang, J. (2022). Using electrical resistivity tomography to monitor the evolution of landslides' safety factors under rainfall: A feasibility study based on numerical simulation. Remote Sensing, 14(15), 3592. https://doi.org/10.3390/rs14153592

Firoozabadi, R., Morshed, S., Engelke, K., Prevrhal, S., Fierlinger, A., Miclau, T. III, & Genant, H. K. (2008). Qualitative and quantitative assessment of bone fragility and fracture healing using conventional radiography and advanced imaging technologies—Focus on wrist fracture. Journal of Orthopaedic Trauma, 22,. https://doi.org/10.1097/BOT.0b013e31815ea2a4

Christgau, M., Hiller, K.-A., Schmalz, G., Kolbeck, C., & Wenzel, A. (1998). Quantitative digital subtraction radiography for the determination of small changes in bone thickness: An in vitro study. Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology, Oral Radiology, and Endodontics, 85(4), 462–472. https://doi.org/10.1016/S1079-2104(98)90076-2

Ehsani Rad, A., Mohd Rahim, M. S., Rehman, A., Altameem, A., & Saba, T. (2013). Evaluation of current dental radiographs segmentation approaches in computer-aided applications. IETE Technical Review, 30(3), 210–222. Published online September 1, 2014.

Bhaumik, S., Rangaraju, R., Venkataswamy, M., Bhaskaran, T., & Parameswara, M. (2002). Fatigue fracture of crankshaft of an aircraft engine. Engineering Failure Analysis, 9(3), 255–263.

Pandey, R. (2003). Failure of diesel-engine crankshafts. Engineering Failure Analysis, 10(2), 165–175.

Gholizadeh, S. (2022). Impact behaviours and non-destructive testing (NDT) methods in carbon fiber composites in aerospace industry: A review. Authorea Preprints, 1–33.

Hoheisel, M. (2006). Review of medical imaging with emphasis on X-ray detectors. Nuclear Instruments and Methods in Physics Research Section A, 563(1), 215–224. https://doi.org/10.1016/j.nima.2006.01.123

Seres, J., Seres, E., Verhoef, A. J., Tempea, G., Streli, C., Wobrauschek, P., Yakovlev, V., Scrinzi, A., Spielmann, C., & Krausz, F. (2005). Source of coherent kiloelectronvolt X-rays. Nature, 433, 596. https://doi.org/10.1038/433596a

Szucs-Farkas, Z., Verdun, F. R., von Allmen, G., Mini, R. L., & Vock, P. (2008). Effect of X-ray tube parameters, iodine concentration, and patient size on image quality in pulmonary computed tomography angiography: A chest-phantom study. Investigative Radiology, 43(6), 374–381. https://doi.org/10.1097/RLI.0b013e3181690042

Novelline, R. A., & Squire, L. F. (2004). Squire's Fundamentals of Radiology. La Editorial, UPR.

Maire, E., & Withers, P. J. (2014). Quantitative X-ray tomography. International Materials Reviews, 59(1), 1–43. https://doi.org/10.1179/1743280413Y.0000000023

Connolly, C. (2008). X-ray systems for security and industrial inspection. Sensor Review, 28(3), 200–207. https://doi.org/10.1108/02602280810885239

Bagher, A. M. (2014). Advantages of gamma radiation in science and industry. Journal of Advanced Physics, 3(2), 97–103.

Poirier, Y., Belley, M. D., Dewhirst, M. W., Yoshizumi, T. T., & Down, J. D. (2020). Transitioning from gamma rays to X rays for comparable biomedical research irradiations: Energy matters. Radiation Research, 193(6), 506–511. https://doi.org/10.1667/RADE-20-00039.1

Kaur, T., Sharma, J., & Singh, T. (2019). Review on scope of metallic alloys in gamma rays shield designing. Progress in Nuclear Energy, 113, 95–113. https://doi.org/10.1016/j.pnucene.2019.01.016

Holt, R. S., Cooper, M. J., & Jackson, D. F. (1984). Gamma-ray scattering techniques for non-destructive testing and imaging. Nuclear Instruments and Methods in Physics Research, 221(1), 98–104. https://doi.org/10.1016/0167-5087(84)90187-X

Su, X. D., Zhang, G. L., Xu, S. P., Qu, W. W., Song, L., Huang, Y. H., ... Wang, M. L. (2020). Attenuation coefficients of gamma and X-rays passing through six materials. Nuclear Science and Technology, 31(3). https://doi.org/10.1007/s41365-019-0660-8

Roy, U. N., Camarda, G. S., Cui, Y., Gul, R., Yang, G., Zazvorka, J., ... James, R. B. (2019). Evaluation of CdZnTeSe as a high-quality gamma-ray spectroscopic material with better compositional homogeneity and reduced defects. Scientific Reports, 9, 7303. https://doi.org/10.1038/s41598-019-43813-7

Edwards, R. D., Sinclair, M. A., Goldsack, T. J., Krushelnick, K., Beg, F. N., Clark, E. L., ... Kodama, R. (2002). Characterization of a gamma-ray source based on a laser-plasma accelerator with applications to radiography. Applied Physics Letters, 80(12), 2129–2131. https://doi.org/10.1063/1.146422

Zolfaghari, A., Zolfaghari, A., & Kolahan, F. (2018). Reliability and sensitivity of magnetic particle nondestructive testing in detecting the surface cracks of welded components. Nondestructive Testing and Evaluation, 33(3), 290–300. https://doi.org/10.1080/10589759.2018.1428322

Lovejoy, M. J. (1993). Magnetic particle inspection: A practical guide. Springer Science & Business Media.

Cullity, B. D., & Graham, C. D. (2011). Introduction to magnetic materials. John Wiley & Sons.

Yarnykh, V. L., Terashima, M., Hayes, C. E., Shimakawa, A., Takaya, N., Nguyen, P. K., ... Brittain, J. H. (2006). Multicontrast black-blood MRI of carotid arteries: Comparison between 1.5 and 3 Tesla magnetic field strengths. Journal of Magnetic Resonance Imaging, 23(5), 691–698. https://doi.org/10.1002/jmri.20562

Yetim, A. F., Kovacı, H., Aslan, M., & Çelik, A. (2013). The effect of magnetic field on the wear properties of a ferromagnetic steel. Wear, 301(1–2), 636–640. https://doi.org/10.1016/j.wear.2012.11.077

Oberteuffer, J. (1974). Magnetic separation: A review of principles, devices, and applications. IEEE Transactions on Magnetics, 10(2), 223–238. https://doi.org/10.1109/TMAG.1974.1058315

Verosub, K. L. (1977). Depositional and postdepositional processes in the magnetization of sediments. Reviews of Geophysics, 15(2), 129–143. https://doi.org/10.1029/RG015i002p00129

Pablico-Lansigan, M. H., Situa, S. F., & Samia, A. C. S. (2013). Magnetic particle imaging: Advancements and perspectives for real-time in vivo monitoring and image-guided therapy. Nanoscale, 5(10), 4040–4055. https://doi.org/10.1039/C3NR00544E

Shen, J., Mao, J., Chow, C. L., et al. (2014). Material damage evaluation with measured microdefects and multiresolution numerical analysis. International Journal of Damage Mechanics, 23(4), 365–391. https://doi.org/10.1177/1056789513501913

Tout, K., Meguenani, A., Urban, J. P., & Cudel, C. (2021). Automated vision system for magnetic particle inspection of crankshafts using convolutional neural networks. International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 112(8), 1–20. https://doi.org/10.1007/s00170-020-06467-4

Lopez, G., Leipunsky, I., & Berezkina, N. (2008). Engineering instruction in nondestructive testing of materials (NDT) using the capillary diffusion method. In 2008 Annual Conference & Exposition (pp. 13.512). New York: American Society for Engineering Education.

Caturano, G., Cavaccini, G., Ciliberto, A., Pianese, V., & Fazio, R. (2009). Liquid penetrant testing: Industrial process. Communications in SIMAI Congress, 3, 319. https://doi.org/10.1685/CSC09319

Eisenmann, D. (2018). Liquid penetrant inspection. In Ahmad, A., & Bond, L. J. (Eds.), Nondestructive Evaluation of Materials (pp. 79–95). ASM International. https://doi.org/10.31399/asm.hb.v17.a0006440

Pasley, R. L. (1973). Liquid penetrants. In Nondestructive Testing: A Survey (pp. 7–26). Washington, DC: Southwest Research Institute. Report No.: NASA SP-5113.

Carretti, E., & Giorgi, R. (2013). Cleaning IV: Applications and case studies. In Nanoscience & Nanotechnology (pp. 280–314). https://doi.org/10.1039/9781849737630-00280

Liquid penetrant examination BOK API 653 – An explanation. Available from https://apiexam.com/liquid-penetrant-examination-bok-api-653-an-explanation

Okolo, C. (2018). Modelling and experimental investigation of magnetic flux leakage distribution for hairline crack detection and characterization (Doctoral dissertation). Cardiff University.

Farag, H. E., Toyserkani, E., & Khamesee, M. B. (2022). Non-destructive testing using eddy current sensors for defect detection in additively manufactured titanium and stainless-steel parts. Sensors, 22(14), 5440. https://doi.org/10.3390/s22145440

Sophian, A., Tian, G. Y., Taylor, D., & Rudlin, J. (2001). Electromagnetic and eddy current NDT: A review. Insight, 43(5), 302–306.

Kharudin Bin Ali, A. N., Abdalla, A. N., Rifai, D., & Faraj, M. A. (2017). Review on system development in eddy current testing and technique for defect classification and characterization. IET Circuits, Devices & Systems, 11(3), 285–293. https://doi.org/10.1049/iet-cds.2016.0327

Sophian, A. (2003). Characterisation of surface and sub-surface discontinuities in metals using pulsed eddy current sensors (Doctoral dissertation). University of Huddersfield.

Rosado, L. F. (2009). Non-destructive testing based on eddy currents (Master's thesis). Instituto Superior Técnico, UTL.

Bhagi, P. C. (2011). Eddy current testing: Basics. Home Mater Process Eng, 10(3), 7–16.

García-Martín, J., Gómez-Gil, J., & Vázquez-Sánchez, E. (2011). Non-destructive techniques based on eddy current testing. Sensors, 11(3), 2525–2565. https://doi.org/10.3390/s110302525

Gao, P., Wang, C., Li, Y., & Cong, Z. (2015). Electromagnetic and eddy current NDT in weld inspection: A review. Insight, 57(6), 337–345. https://doi.org/10.1784/insi.2015.57.6.337

KAYNAKLAR

Adebisi, A. A., Maleque, M. A., & Rahman, M. M. (2011). Metal matrix composite brake rotor: historical development and product life cycle analysis. International Journal of Automotive and Mechanical Engineering, 4, 471-480.

Admile, B., Kulkarni, S. G., & Sonawane, S. A. (2014). Review on mechanical & wear behavior of aluminum-fly ash metal matrix composite. International Journal of Emerging Technology and Advanced Engineering, 4(5), 863-6.

Angus, H. T. (2013). Cast iron: physical and engineering properties. Elsevier.

Arunkumar, S., Sundaram, M. S., & Vigneshwara, S. (2020). A review on aluminium matrix composite with various reinforcement particles and their behaviour. Materials Today: Proceedings, 33, 484-490.

Aynalem, G. F. (2020). Processing methods and mechanical properties of aluminium matrix composites. Advances in Materials Science and Engineering, 2020(1), 3765791.

Babalola, P. O., Bolu, C. A., Inegbenebor, A. O., & Odunfa, K. M. (2014). Development of aluminium matrix composites: a review. Online International Journal of Engineering and Technology Research, 2, 1-11.

Bommala, V. K., Krishna, M. G., & Rao, C. T. (2019). Magnesium matrix composites for biomedical applications: A review. Journal of Magnesium and Alloys, 7(1), 72-79.

Casati, R., & Vedani, M. (2014). Metal matrix composites reinforced by nano-particles—a review. Metals, 4(1), 65-83.

Chak, V., Chattopadhyay, H., & Dora, T. L. (2020). A review on fabrication methods, reinforcements and mechanical properties of aluminum matrix composites. Journal of manufacturing processes, 56, 1059-1074.

Chandel, R., Sharma, N., & Bansal, S. A. (2021). A review on recent developments of aluminum-based hybrid composites for automotive applications. Emergent Materials, 4(5), 1243-1257.

Chen, F., Gupta, N., Behera, R. K., & Rohatgi, P. K. (2018). Graphene-reinforced aluminum matrix composites: a review of synthesis methods and properties. Jom, 70(6), 837-845.

Chen, J. P., Gu, L., & He, G. J. (2020). A review on conventional and nonconventional machining of SiC particle-reinforced aluminium matrix composites. Advances in Manufacturing, 8(3), 279-315.

Chithra, N. V., Karuppasamy, R., Manickaraj, K., & Ramakrishnan, T. (2024). Effect of Reinforcement Addition on Mechanical Behavior of Al MMC-A Critical Review. J. Environ. Nanotechnol, 13(2), 65-79.

Cooke, K. (Ed.). (2020). Aluminium Alloys and Composites. BoD–Books on Demand.

Deng, C. F., Wang, D. Z., Zhang, X. X., & Li, A. B. (2007). Processing and properties of carbon nanotubes reinforced aluminum composites. Materials Science and engineering: A, 444(1-2), 138-145.

Dixit, P., & Suhane, A. (2022). Aluminum metal matrix composites reinforced with rice husk ash: A review. Materials Today: Proceedings, 62, 4194-4201.

Dobrzański, L. A. (Ed.). (2021). Advanced Aluminium Composites and Alloys. BoD–Books on Demand.

Dobrzański, L. A. (2021). Advanced Composites with Aluminum Alloys Matrix and Their Fabrication Processes. Advanced Aluminium Composites and Alloys, 3.

Domnich, V., Reynaud, S., Haber, R. A., & Chhowalla, M. (2011). Boron carbide: structure, properties, and stability under stress. Journal of the American Ceramic Society, 94(11), 3605-3628.

Dutta, S., Gupta, S., & Roy, M. (2020). Recent developments in magnesium metal–matrix composites for biomedical applications: A Review. ACS Biomaterials Science & Engineering, 6(9), 4748-4773.

Elanchezhian, C., Ramnath, B. V., Ramakrishnan, G., Raghavendra, K. S., Muralidharan, M., & Kishore, V. (2018). Review on metal matrix composites for marine applications. Materials Today: Proceedings, 5(1), 1211-1218.

Ernst, E. First International and Eighth European Conference on Clinical Hemorheology, Vienna, Austria, 5–8 July 1993. Clinical Hemorheology and Microcirculation, 13(3), 281-404.

Fanani, E. W. A., Surojo, E., Prabowo, A. R., & Akbar, H. I. (2021). Recent progress in hybrid aluminum composite: Manufacturing and application. Metals, 11(12), 1919.

Feest, E. A. (1986). Metal matrix composites for industrial application. Materials & Design, 7(2), 58-64.

Garg, P., Jamwal, A., Kumar, D., Sadasivuni, K. K., Hussain, C. M., & Gupta, P. (2019). Advance research progresses in aluminium matrix composites: manufacturing & applications. Journal of materials research and technology, 8(5), 4924-4939.

Gençer, G. M. (2021). Sürtünme Karıştırma Prosesi ile Elde Edilen Yüzey Metal Matrisli Kompozitlerin Mekanik Özelliklerini Geliştiren Çoklu Mekanizmalar. Mühendis ve Makina, 62(705), 681-701.

Habibnejad-Korayem, M., Mahmudi, R., Ghasemi, H. M., & Poole, W. J. (2010). Tribological behavior of pure Mg and AZ31 magnesium alloy strengthened by Al2O3 nano-particles. Wear, 268(3-4), 405-412.

Huang, X., Liu, C., Lv, X., Liu, G., & Li, F. (2011). Aluminum alloy pistons reinforced with SiC fabricated by centrifugal casting. Journal of Materials Processing Technology, 211(9), 1540-1546.

Ibrahim, I. A., Mohamed, F. A., & Lavernia, E. J. (1991). Particulate reinforced metal matrix composites—a review. Journal of materials science, 26, 1137-1156.

Jagannatham, M., Chandran, P., Sankaran, S., Haridoss, P., Nayan, N., & Bakshi, S. R. (2020). Tensile properties of carbon nanotubes reinforced aluminum matrix composites: A review. Carbon, 160, 14-44.

Kala, H., Mer, K. K. S., & Kumar, S. (2014). A review on mechanical and tribological behaviors of stir cast aluminum matrix composites. Procedia materials science, 6, 1951-1960.

Kar, A., Sharma, A., & Kumar, S. (2024). A critical review on recent advancements in aluminium-based metal matrix composites. Crystals, 14(5), 412.

Karaoğlu, S. Y., Karaoğlu, S., & Ünal, İ. (2021). Aerospace industry and aluminum metal matrix composites. International Journal of Aviation Science and Technology, 2(02), 73-81.

Kelen, F. (2021). Magnezyum ve alaşımlarının otomotiv endüstrisindeki önemi ve uygulamaları. Journal of the Institute of Science and Technology, 11(1), 548-562.

Kerti, I., & Toptan, F. (2008). Microstructural variations in cast B4C-reinforced aluminium matrix composites (AMCs). Materials letters, 62(8-9), 1215-1218.

Kevorkijan, V. M. (1999). Aluminum composites for automotive applications: a global perspective. Jom, 51(11), 54-58.

Khajelakzay, M., & Bakhshi, S. R. (2017). Optimization of spark plasma sintering parameters of Si3N4-SiC composite using response surface methodology (RSM). Ceramics International, 43(9), 6815-6821.

Kim, Y., Lee, J., Yeom, M. S., Shin, J. W., Kim, H., Cui, Y., ... & Han, S. M. (2013). Strengthening effect of single-atomic-layer graphene in metal–graphene nanolayered composites. Nature communications, 4(1), 2114.

Kumar, J., Singh, D., & Kalsi, N. S. (2019). Tribological, physical and microstructural characterization of silicon carbide reinforced aluminium matrix composites: a review. Materials Today: Proceedings, 18, 3218-3232.

Kumar, N., & Bharti, A. (2021). Review on powder metallurgy: A novel technique for recycling and foaming of aluminium-based materials. Powder Metallurgy and Metal Ceramics, 60, 52-59.

Kumar, N., Bharti, A., & Saxena, K. K. (2021). A re-investigation: Effect of powder metallurgy parameters on the physical and mechanical properties of aluminium matrix composites. Materials Today: Proceedings, 44, 2188-2193.

Kutzhanov, M. K., Matveev, A. T., Kvashnin, D. G., Corthay, S., Kvashnin, A. G., Konopatsky, A. S., ... & Shtansky, D. V. (2021). Al/SiC nanocomposites with enhanced thermomechanical properties obtained from microwave plasma-treated nanopowders. Materials Science and Engineering: A, 824, 141817.

Kolli, M., Ram Prasad, A. S., & Naresh, D. S. (2021). Multi-objective optimization of AAJM process parameters for cutting of B4C/Gr particles reinforced Al 7075 composites using RSM-TOPSIS approach. SN Applied Sciences, 3(7), 711.

Lal, S., Sehrawat, R., & Sharma, N. (2023). A short review on the developments of aluminium matrix composites. Materials Today: Proceedings.

Li, S. S., Yue, X., Li, Q. Y., Peng, H. L., Dong, B. X., Liu, T. S., ... & Jiang, Q. C. (2023). Development and applications of aluminum alloys for aerospace industry. Journal of Materials Research and Technology.

Manohar, G., Dey, A., Pandey, K. M., & Maity, S. R. (2018, April). Fabrication of metal matrix composites by powder metallurgy: a review. In AIP conference proceedings (Vol. 1952, No. 1). AIP Publishing.

Md Ali, A., Omar, M. Z., Hashim, H., Salleh, M. S., & Mohamed, I. F. (2021). Recent development in graphene-reinforced aluminium matrix composite: A review. Reviews on Advanced Materials Science, 60(1), 801-817.

Miracle, D. B. (2005). Metal matrix composites–from science to technological significance. Composites science and technology, 65(15-16), 2526-2540.

Morsi, K., Esawi, A. M. K., Lanka, S., Sayed, A., & Taher, M. (2010). Spark plasma extrusion (SPE) of ball-milled aluminum and carbon nanotube reinforced aluminum composite powders. Composites Part A: Applied Science and Manufacturing, 41(2), 322-326.

Nieh, T. G., Xia, K., & Langdon, T. G. (1988). Mechanical properties of discontinuous SiC reinforced aluminum composites at elevated temperatures.

Nturanabo, F., Masu, L., & Kirabira, J. B. (2019). Novel applications of aluminium metal matrix composites. Aluminium alloys and composites.

Ozben, T., Kilickap, E., & Cakır, O. (2008). Investigation of mechanical and machinability properties of SiC particle reinforced Al-MMC. Journal of materials processing technology, 198(1-3), 220-225.

Pandey, U., Purohit, R., Agarwal, P., Dhakad, S. K., & Rana, R. S. (2017). Effect of TiC particles on the mechanical properties of aluminium alloy metal matrix composites (MMCs). Materials Today: Proceedings, 4(4), 5452-5460.

Rahmati, M., & Mozafari, M. (2019). Biocompatibility of alumina-based biomaterials–A review. Journal of cellular physiology, 234(4), 3321-3335.

Ramkumar, K. R., Sivasankaran, S., Al-Mufadi, F. A., Siddharth, S., & Raghu, R. (2019). Investigations on microstructure, mechanical, and tribological behaviour of AA 7075-x wt.% TiC composites for aerospace applications. Archives of Civil and Mechanical Engineering, 19, 428-438.

Ramnath, B. V., Elanchezhian, C., Annamalai, R. M., Aravind, S., Atreya, T. S. A., Vignesh, V., & Subramanian, C. (2014). Aluminium metal matrix composites–a review. Rev. Adv. Mater. Sci, 38(5), 55-60.

Rana, R. S., Purohit, R., & Das, S. (2012). Reviews on the influences of alloying elements on the microstructure and mechanical properties of aluminum alloys and aluminum alloy composites. International Journal of Scientific and research publications, 2(6), 1-7.

Ravikumar, M., Reddappa, H. N., & Suresh, R. (2018). Aluminium composites fabrication technique and effect of improvement in their mechanical properties–A review. Materials Today: Proceedings, 5(11), 23796-23805.

Reddy, K. S. K., Lekha, B. C., Sakshi, K. U., Chouhan, M. S., Karthikeyan, R., & Aparna, S. (2022). Effect of different reinforcements on aluminium composite properties–a review. Materials Today: Proceedings, 62, 3963-3967.

Reddy, M. P., Shakoor, R. A., Parande, G., Manakari, V., Ubaid, F., Mohamed, A. M. A., & Gupta, M. (2017). Enhanced performance of nano-sized SiC reinforced Al metal matrix nanocomposites synthesized through microwave sintering and hot extrusion techniques. Progress in natural science: materials international, 27(5), 606-614.

Reddy, R. G. (2003). Processing of nanoscale materials. Rev. Adv. Mater. Sci, 5(121), e133.

Samal, P., Vundavilli, P. R., Meher, A., & Mahapatra, M. M. (2020). Recent progress in aluminum metal matrix composites: A review on processing, mechanical and wear properties. Journal of Manufacturing Processes, 59, 131-152.

Samuel, A. A., Adeleke, A. A., Ogedengbe, T., Aladejana, M., Ikubanni, P. P., Markus, S., ... & Labaran, A. D. (2023, November). The Preparation Techniques and Application of Aluminium Metal Matrix Composites: A Review. In 2023 2nd International Conference on Multidisciplinary Engineering and Applied Science (ICMEAS) (pp. 1-5). IEEE.

Samvatsar, K., & Dave, H. (2021). A comprehensive study on using fly ash as reinforcement material in aluminium and magnesium based syntactic foams. Materials Today: Proceedings, 47, 2384-2390.

Saravanan, S. D., & Kumar, M. S. (2013). Effect of mechanical properties on rice husk ash reinforced aluminum alloy (AlSi10Mg) matrix composites. Procedia Engineering, 64, 1505-1513.

Sato, A., & Mehrabian, R. (1976). Aluminum matrix composites: fabrication and properties. Metallurgical Transactions B, 7, 443-451.

Senthil, S., Raguraman, M., & Manalan, D. T. (2021). Manufacturing processes & recent applications of aluminium metal matrix composite materials: A review. Materials Today: Proceedings, 45, 5934-5938.

Seikh, Z., Sekh, M., Kunar, S., Kibria, G., Haque, R., & Haidar, S. (2023, September). A study on various applications of aluminium metal matrix composites. In AIP Conference Proceedings (Vol. 2764, No. 1). AIP Publishing.

Seyed Pourmand, N., & Asgharzadeh, H. (2020). Aluminum matrix composites reinforced with graphene: a review on production, microstructure, and properties. Critical Reviews in Solid State and Materials Sciences, 45(4), 289-337.

Shukla, A., Soni, S., Rana, R. S., & Singh, A. (2018). Effect of heat treatment on mechanical behaviour of fly ash reinforced Al-Si composite-a review. Materials Today: Proceedings, 5(2), 6426-6432.

Siebeck, S., Nestler, D., Podlesak, H., & Wielage, B. (2013). Influence of milling atmosphere on the high-energy ball-milling process of producing particle-reinforced aluminum matrix composites. Integration of Practice-Oriented Knowledge Technology: Trends and Prospectives, 315-321.

Siengchin, S. (2023). A review on lightweight materials for defence applications: Present and future developments. Defence Technology, 24, 1-17.

Singh, B., Kumar, I., Saxena, K. K., Mohammed, K. A., Khan, M. I., Moussa, S. B., & Abdullaev, S. S. (2023). A future prospects and current scenario of aluminium metal matrix composites characteristics. Alexandria Engineering Journal, 76, 1-17.

Singh, L., Kumar, S., Raj, S., & Badhani, P. (2021, May). Aluminium metal matrix composites: manufacturing and applications. In IOP conference series: materials science and engineering (Vol. 1149, No. 1, p. 012025). IOP Publishing.

Singla, D., Amulya, K., & Murtaza, Q. (2015). CNT reinforced aluminium matrix composite-a review. Materials Today: Proceedings, 2(4-5), 2886-2895.

Srinivasan, V., Kunjiappan, S., & Palanisamy, P. (2021). A brief review of carbon nanotube reinforced metal matrix composites for aerospace and defense applications. International nano letters, 11(4), 321-345.

Srivastava, A., Dixit, A. R., & Tiwari, S. (2014). A review on fabrication and characterization of aluminium metal matrix composite (AMMC). International Journal of Advance Research and Innovation, 2(2), 516-521.

Starke Jr, E. A., & Staley, J. T. (1996). Application of modern aluminum alloys to aircraft. Progress in aerospace sciences, 32(2-3), 131-172.

Subrahmanyam, A. P. S. V. R., Naresh, G., & Venkatesu, V. (2018). Microstructure and mechanical properties of rice husk ash reinforced aluminium alloy (A356. 2) metal matrix composite. IOSR J. Eng.(IOSRJEN), 8, 36-42.

Subramaniam, B., Purusothaman, V. R., Karuppusamy, S. M., Ganesh, S. H., & Markandan, R. K. (2020). Review on properties of aluminium metal matrix composites. Journal of Mechanical and Energy Engineering, 4(1), 57-66.

Suthar, J., & Patel, K. M. (2018). Processing issues, machining, and applications of aluminum metal matrix composites. Materials and Manufacturing Processes, 33(5), 499-527.

Tajzad, I., & Ghasali, E. (2020). Production methods of CNT-reinforced Al matrix composites: a review. Journal of Composites and Compounds, 2(2), 1-9.

Thirumoorthy, A., Arjunan, T. V., & Kumar, K. S. (2018). Latest research development in aluminum matrix with particulate reinforcement composites–a review. Materials Today: Proceedings, 5(1), 1657-1665.

Thuault, A., Marinel, S., Savary, E., Heuguet, R., Saunier, S., Goeuriot, D., & Agrawal, D. (2013). Processing of reaction-bonded B4C–SiC composites in a single-mode microwave cavity. Ceramics International, 39(2), 1215-1219.

Tiwari, S., & Pradhan, M. K. (2017). Effect of rice husk ash on properties of aluminium alloys: A review. Materials today: proceedings, 4(2), 486-495.

Tiwari, S. K., Midathada, A., Sharma, S., & Ravella, U. K. (2018). Study of fabrication processes and properties of Al-CNT composites reinforced by carbon nano tubes-a review. Materials Today: Proceedings, 5(14), 28262-28270.

Torralba, J. D., Da Costa, C. E., & Velasco, F. (2003). P/M aluminum matrix composites: an overview. Journal of Materials Processing Technology, 133(1-2), 203-206.

Toptan, F., Kilicarslan, A., Karaaslan, A., Cigdem, M., & Kerti, I. (2010). Processing and microstructural characterisation of AA 1070 and AA 6063 matrix B4Cp reinforced composites. Materials & Design, 31, S87-S91.

Ujah, C. O., & Kallon, D. V. V. (2022). Trends in aluminium matrix composite development. Crystals, 12(10), 1357.

Vasanthakumar, P., Sekar, K., & Venkatesh, K. (2019). Recent developments in powder metallurgy based aluminium alloy composite for aerospace applications. Materials Today: Proceedings, 18, 5400-5409.

Vijayaraghavan, K., Arul Kumar, A., Amos Robert Jayachandran, J., & Subramani, N. (2016). Analysis on aluminium metal matrix composites with boron carbide and graphite. International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology, 5(4), 46-51p.

Yadav, A. K., Pandey, K. M., & Dey, A. (2018). Aluminium metal matrix composite with rice husk as reinforcement: a review. Materials Today: Proceedings, 5(9), 20130-20137.

Yan, C., Lifeng, W., & Jianyue, R. (2008). Multi-functional SiC/Al composites for aerospace applications. Chinese Journal of Aeronautics, 21(6), 578-584.

Yekinni, A. A., Durowoju, M. O., Agunsoye, J. O., Mudashiru, L. O., Animashaun, L. A., & Sogunro, O. D. (2019). Automotive application of hybrid composites of aluminium alloy matrix: a review of rice husk ash based reinforcements. development, 4, 12.

Zhao, Z., Bai, P., Du, W., Liu, B., Pan, D., Das, R., ... & Guo, Z. (2020). An overview of graphene and its derivatives reinforced metal matrix composites: Preparation, properties and applications. Carbon, 170, 302-326.

Zhu, Z., Hu, Z., Seet, H. L., Liu, T., Liao, W., Ramamurty, U., & Nai, S. M. L. (2023). Recent progress on the additive manufacturing of aluminum alloys and aluminum matrix composites: Microstructure, properties, and applications. International Journal of Machine Tools and Manufacture, 190, 104047.

Wang, Z., Song, M., Sun, C., & He, Y. (2011). Effects of particle size and distribution on the mechanical properties of SiC reinforced Al–Cu alloy composites. Materials Science and Engineering: A, 528(3), 1131-1137.

Wu, X., & Zhang, W. (2024). A review on aluminum matrix composites' characteristics and applications for automotive sector. Heliyon.

Xiang, S., Wang, X., Gupta, M., Wu, K., Hu, X., & Zheng, M. (2016). Graphene nanoplatelets induced heterogeneous bimodal structural magnesium matrix composites with enhanced mechanical properties. Scientific reports, 6(1), 38824.

KAYNAKÇA

Alma, M. H., Salan, T., Altıkat, A. ve Altıkat, S. (2021). *Biyokütlenin Termokimyasal Dönüşüm Süreçleri ve Reaktörler*, İstanbul: Nobel Yayınevi.

Arı, F. ve Yılmaz, V. (2023). Türkiye'de ve Dünya'da Enerji Kaynaklarının Genel Görünümü ve Alternatif Enerji Kaynaklarının Önemi, *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 34, 496-519.

Carvalho, L., Wopienka, E., Pointner, C., Lundgren, J., Verma, V. K., Haslinger, W. ve Schmidl, C. (2013). Performance of a Pellet Boiler Fired with Agricultural Fuels, *Applied Energy,* 104, 286-296.

Çelik, S. Ö. (2018). Atıktan Türetilmiş Yakıt: Yasal Çerçeve, Avrupa'daki ve Türkiye'deki Durum. *European Journal of Engineering and Applied Sciences,* 1(2), 63-71.

Demirbaş, A. (2003). Sustainable Cofiring of Biomass with Coal, *Energy Conversion and Management,* 44, 1465-1479.

Doğanay, H. ve Coşkun, O. (2020). *Enerji Kaynakları,* Ankara: Pegem Akademi.

Yazıcı, R. (2019). Evsel Katı Atıklardan Atıktan Türetilmiş Yakıt Elde Edilmesi ve Sanayi Tesislerinde Kullanımının Enerji Tasarrufuna Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Ordu: Ordu Üniversitesi.

Haykiri-Acma, H. ve Yaman, S. (2008). Effect of Co–Combustion on The Burnout of Lignite/Biomass Blends: A Turkish Case Study, *Waste Management,* 28, 2077- 2084.

Kademli, M. (2020). *Temel Enerji Kaynakları,* Ankara: Nobel Yayınevi.

Karayiğit, A. İ. ve Köksoy, M. (1998). Kömürün Oluşumu ve Sınıflandırılması, İçinde O. Kural (Editör), *Kömür* (s. 59-81), İstanbul: Özgün Ofset Matbaacılık.

Kayişoğlu, B. ve Aktaş, T. (2023). *Biyokütle Enerjisi Dönüşüm Teknolojileri,* İstanbul: Nobel Yayınevi.

Kopuz, D. (2011). Kömür-Biyokütle Karışımlarının Yanma Davranımlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Kural, O. (1998). *Kömür Özellikleri, Teknolojisi ve Çevre İlişkileri*, İstanbul: Özgün Ofset Matbaacılık.

Loo, S. ve Koppejan, J. (2008). *The Handbook of Biomass Combustion and Co-firing*, London: Earthscan.

Meteoğlu M. (2006). Çeşitli Biyokütle Numunelerinin Yanma Özelliklerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Öztop, E. (2003). Biyokütlenin Pirolizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Öztürk, H. (2013). *Yenilenebilir Enerji Kaynakları,* İstanbul: Birsen Yayınevi.

Öztürk, H. (2016). *Biyoyakıt Üretimi,* Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Sayın, C., Balki M. K. ve Erdoğan S. (2021). *Yakıtlar ve Yanma,* Ankara: Nobel Yayınevi.

Sungur, B., Topaloğlu, B. ve Özbey, M. (2018). Pelet Yakıtlı Yakma Sistemlerinin Isıl Performans ve Emisyon Açısından İncelenmesi. *Mühendis ve Makina,* 59(693), 64-84.

Şen, Z. (2002). *Temiz Enerji ve Kaynakları,* İstanbul: Su Vakfı Yayınları.

Topaloğlu B., Özcan H. ve Sungur. (2020). *Yakma Sistemleri*, Ankara: Nobel Yayınevi.

Turan, A. Z. (2009). Linyit Biyokütle Karışımlarının Oksijen Ortamında Yakılması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Tüplek, A. (2011). Odun Talaşı ve Tozundan Pelet Biyoyakıt Üretilmesi ve Yanma Analizi, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.

URL-1: https://www.tesisat.org/komur-nedir-nasil-olusur.html (E.T.: 14.11.2024).

URL-2: https://www.tki.gov.tr/enerji-ve-komur (E.T.: 14.11.2024).

Yarımkaya, D. (2021). *Alternatif Enerji Kaynakları,* Ankara: Nobel Yayınevi.

Yıldız, Z. ve Topkoç, E. (2023). Tarımsal Atıklardan Elde Edilen Biyopeletlerin Bazı Yakıt Özelliklerinin Uluslararası Pelet Standartları İle Karşılaştırılması. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,* 24(2), 1-9.

KAYNAKÇA

Alper, Y. (2021). Energy Supply Security Index: An Analysis For Turkish Economy. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *12*(29), 92–117.

Ateş, A. M., Kestane, Ö., & Ulgen, K. (2021). Üniversite Binalarının Enerji Performans Değerlendirmesi: Mcbü Köprübaşı Meslek Yüksekokulu Örneği. *Mühendis Ve Makina*, *62*(704), 534–555.

Canbay, Ş., & Pirali, K. (2019). Türkiye'de Savunma Harcamaları İle Yenilenebilir Enerji Tüketiminin Enerji İthalatı Üzerindeki Etkileri. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (Akad)*, *11*(21), 398–410.

Denizbilen, S. Y. (2023). Enerji Talebi Ve Dünya Ekonomisi Açısından Önemi. *İktisadi Araştırmalar Dergisi*, *1*(1), 18–23.

Işık, N., & Kılıç, E. (2014). Ulaştırma Sektöründe Co2 Emisyonu Ve Enerji Ar-Ge Harcamaları İlişkisi. *Sosyoekonomi*, *22*(22).

Julie Pallant. (2020). *Spss Survival Manual* (7th Editio).

Kaçan, E., Kaçan, E., & Ü. (2013). Türkiye'deki Bina Stokunda Optimum Yalıtım Uygulamasının Enerji Ve Çevre Etkileri. *Azi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *27*(3).

Nergis, T. (2021). Enerji Tüketimi Ve Makroekonomik Değişkenlerin Ampirik Analizi: Türkiye Örneği. *Birey Ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, *11*(2), 201–227.

Ocampo Batlle, E. A., Escobar Palacio, J. C., Silva Lora, E. E., Martínez Reyes, A. M., Melian Moreno, M., & Morejón, M. B. (2020). A Methodology To Estimate Baseline Energy Use And Quantify Savings İn Electrical Energy Consumption İn Higher Education İnstitution Buildings: Case Study, Federal University Of Itajubá (Unıfeı). *Journal Of Cleaner Production*, *244*, 118551. Https://Doi.Org/10.1016/J.Jclepro.2019.118551

Öztürk, H., Küçükerdem, K., Mutlu, N., Gözübüyük, Z., & Atay, Ü. (2018). Tarımsal Üretimde Enerji Kullanımı Ve Çevresel Etkiler İçin Sürdürülebilirlik Göstergeleri. *Tarım Makinaları Bilimi Dergisi*, *14*(3), 199–204.

Rüşen, S., Topçu, M. A., Celep, G. K., Çeltek, S. A., & Rüşen, A. (2018). Üniversite Kampüs Binaları İçin Enerji Etüdü: Örnek Çalışma. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *33*(2), 83–92.

Şahin, D. Y. Ü. Ve N. (2021). Spor Tesislerinin Aydınlatmasında Yüksek Enerji Verimli Ve Led'li Aydınlatma Araçları. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *10*(1), 277–286.

Sefa, Ö., & Mustafa, N. (2021). Enerji Verimliliğinin Dinamikleri: Var Analizi İle Türkiye Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 314–326.

Solak, A. O. (2013). Türkiye'de Ulaştırma Sektörü Enerji Tüketiminin Azaltılması: Bir Senaryo Yaklaşımı. *Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *2*(125–140).

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (6th Editio).

Taşkın, O., & Vardar, A. (2016). Tarımsal Üretimde Bazı Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *1*, 179–184.

Tmmob. (N.D.). *Tmmob Elektrik Mühendisleri Odası*. Https://Www.Emo.Org.Tr/Genel/Bizden_Detay.Php?Kod=93317&Tipi=&Sube=0

Yüksel, E. N., & B. E. (2022). Enerji Etkin Bina Tasarımı İçin Çift Kabuk Cephelerin Isıl Performansı. *Journal Of New Results İn Engineering And Natural Sciences*, *17*, 21–34.

Editör:
Doç. Dr. Fatime Gül Koçsoy

Dünya Dilleri ve Edebiyatları

International Studies in the Field of World Languages and Literatures

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

DÜNYA DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Studies in the Field of World Languages and Literatures

Editör: Doç. Dr. Fatime Gül Koçsoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-002-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DÜNYA DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Studies in the Field of World Languages and Literatures

Editör: Doç. Dr. Fatime Gül Koçsoy
IV+130 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-002-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbaş, A. (2023). Gayatri Chakravorty Spivak ve Postkolonyal Teori Üzerine Notlar. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, (19), 292-307.

Asaah, A. H. (2006). L'Inscription du Corps dans Quatre Romans Postcoloniaux d'Afrique. *Présence Francophone: RevueInternationale de Langue et de Littérature*, 66(1), 57-80.

Atchade, J. D. (2010). Le Corps dans le Roman Africain Francophone avant les Indépendances de 1950 à 1960. Doktora Tezi. Paris: Littératures Université de la Sorbonne Nouvelle Paris III.

Avcı, C. (2023). Dişil Yazın Kuramı Çerçevesinde Calixthe Beyala'nın l'Homme Qui M'offrait le Ciel Romanının Değerlendirilmesi. *Dünya Dilleri, Edebiyatları ve Çeviri Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 15-37.

Barry, M. (2000). *La Petite Peule*. Paris: Mazarine.

Bekkaoui, H. (2023). Disorienting the Native Struggle for Independence: A Postcolonial Reading of Leila Slimani's Historical Novel, "The Country of Others". *International Journal of Language and Literary Studies*, 5(4), 77-94.

Bettelheim, B. (1976). *Psychanalyse des Contes de Fées*. United States: Thames & Hudson.

Beyala, C. (1987). *C'est le Soleil Qui M'a Brûlée*. Paris: Stock.

Bourdieu, P. (1977). Remarques Provisoires sur la Perception Sociale du Corps. *Actes de la Recherche en Sciences Sociales*, (14), 51-54.

Dib, A. M. (2020). Calixthe Beyala: Une Ecriture de Chair et de Sang. *Revue Akofena*, (1), 275-288.

Ébanga, P. B. (2021). Engagement Littéraire, Représentation de Soi de Calixthe Beyala dans "l'Homme Qui M'offrait le Ciel". *Annales de l'Université de Moundou*, 8(1), 23-41.

Etoke, N. (2006). Écriture du Corps Féminin dans la Littérature de l'Afrique Francophone : Taxonomie, Enjeux et Défis. *CODESRIA Bulletin,* 3(4), 43-47.

Fernández Erquicia, I. (2018). La Présence de la Femme dans L'Œuvre de Leïla Slimani. *Thélème*, 34(1), 173-189.

Gueye, S. (2023). Raconter le Corps de la Femme pour Rompre le Consensus. Une Lecture du Roman Africain Moderne. *Multilinguales*, (19), 1-9.

İplikci, A. (2020). Post-Kolonyal, Marksist, Yapısökümcü ve Feminist Bir Düşünür: Gayatri Chakravorty Spivak. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Kodah, M. K. ve Coffie, D. (2021). Amour, Altérité et Sophisme: Rencontre de Trois Trains Idéologiques dans l'Homme Qui M'offrait le Ciel de Calixthe Beyala. *Ziglôbitha*, (3), 609-620.

Mohanty, C. T. (1984). Under Western Eyes: Feminist Scholarship and Colonial Discourses. *Feminist Review,* (30), 65-88.

Naccach, N. (2018). La Nymphomanie au Féminin. Dans le Jardin de l'Ogre de Leïla Slimani, le Corps S'écri(e)ra et N'en Fera Qu'à Sa Tête. *Artis Natura*, 2(1), 1-4.

Nelson, D. M. (1997). Crucifixion Stories, the 1869 Caste War of Chiapas, and Negative Consciousness: A Disruptive Subaltern Study. *American Ethnologist***, 24(2),** 331-354.

Slimani, L. (2014). *Dans le Jardin de l'Ogre*. Paris: Gallimard.

Slimani, L. (2016). *Chanson Douce*. Paris: Gallimard.

Slimani, L. (2018). *Comment J'écris*. Paris: Éditions de l'Aube.

Smaine, A. (2023). La Revendication du Corps de la Femme dans les Combats Littéraires Féminins. *RevueAcadémique des Etudes Sociales et Humaines*,15(1), 387-395.

Spivak, G. C. (1994). Can the Subaltern Speak ? İçinde Williams and L. Chrisman (Editör), *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory A Reader* (s. 66-111). New York: Columbia University Press.

KAYNAKÇA

Akalın, Ş. (Haz.) (2011). *Türkçe Sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Aksan, D. (2021). *Türkçenin Sözvarlığı.* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Aksu, B., Akalın, Ş., ve Toparlı, R. (2022). *Türk Atasözleri Sözlüğü.* Ankara: TDK Yayınları .

Aktaş, R. (2020). Rus Dil Algısında Türk İmgesi. Doktora Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Buribayeva, M. (2012). O Slove 'Almaz' v Russkom Yazıke. *Vestnik RUDN. Teoriya Yazıka Serisi. Semiotika. Semantika., № 3*, 64-70.

Derleme Sözlüğü: Türkiye'de Halk Ağızından. (2019). 3.Cilt. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Fasmer, M. (1986). *Etimologiçeskiy Slovar Russlogo Yazıka.* (Ed. V. Larin) Moskva: Progress.

Gorki, M. (1955). *Belgeler ve araştırmalar.* Leningrad: İzdatelstvo ANSSCB.

Jukov, V. (1999). *Slovar Russkih Poslovits* . Moskva: Russkiy Yazık .

Kamalov, İ. (2016). *Zolotaya Orda i Russkiy Ulus (Tatarskoye Vliyaniye na Rossiyu).* Kazan: İnstitut İstorii im. Ş. Marcani An RT .

Karimulina, G. (2007). Türkizmı v Russkoy Lingvografii XVIII – XX BB.: Semantiko-Funktsıonalnıy Aspekt. *Uçyonıe Zapiski Kazanskogo Gosudarstvennogo Universiteta. Gumanitarnıye Nauki., 149* (2), 272-278.

Mokienko, V. (2022). Paremiology Peter's Era. *Nauchnyi Dialog*, 114-134.

Mokienko, V. ve Nikitina, T. (2010). *Bolşoy Slovar Russkih Pogovorok.* Moskva: OLMA Mediagrup.

Ojegov, S. (1989). *Slovar Russkogo Yazıka.* Moskova: Russkiy Yazık.

Oreşkina, M. (2022). Lingvokulturologiçeskoye Osvoeniye Türkskih Zaimstvovaniy v Russkom Yazıke. *Sociolingvistics* № 1(9), 47-79.

Ötüken Türkçe Sözlük. (2007). İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Özdemir, E. (2001). *Açıklamalı Atasözlei Sözlüğü.* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Semyonov, A. (2003). *Etimologiçesskiy Slovar Russkogo Yazıka.* Moskova: Yunves.

Soykut, İ. (1974). *Türk Atalar Sözü Hazinesi* . İstanbul: Ülker Yayınları.

Stepanov, Y. (2016). Russkiye Paremii s Türkizmami Bıtovogo Diskursa: Lingvokulturnıy Aspekt. *Mova*(26), 111-119.

Sudakov, G. (1989). *Bıli o Slovah i Veşah.* Arhangelsk: Severo-Zapadnoye Knijnoye İzdatelstvo. https://www.booksite.ru/fulltext/sud/akov/byly/index.htm (E.T.: 20.10.2018)

Şıpova,1976, Y. (1976). *Slovar Türkizmov v Ruskkom Yazıke.* Alma-Ata: Nauka.

Zelenev, Y. (2012). *Postijeniye Obraza Mira.* Sankt-Petersburg: KARO.

KAYNAKÇA

Akün, Ö. F. (2022). Kâşgarlı Mahmud. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 25, 9-15.

Akyüz, Y. (2019). Farabi'nin Türk ve dünya eğitim tarihindeki yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15, 81-88. (İlk yayımlanma: 1982)

Arpa, A. (2011). İbn Kuteybe'nin Belâgat İlminin Tevekkülüne Katkıları. *Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(3), 31-54.

Barthold, V. V. (2019). *Türkistan*. İstanbul: Kronik Kitap.

Bilmen, Ö. N. (2021). *Büyük tefsir tarihi* (2. baskı, Cilt 2). İstanbul: Ravza Yayınları.

Demirayak, K. (2016). *Arap-İslam Edebiyatı Literatür Bilgisi*. İstanbul: Cantaş Yayınları.

Durmuş, İ. (1998). Ebû Ya'kûb İshâk b. Hassân (b. Kûhî) el-Hureymî (ö. 829). *TDV İslam Ansiklopedisi*, 18, 385-387.

Durmuş, İ. (2012). Uyûnü'l-Ahbâr. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 42, 247-248.

Ersoy, O. (2001). Kâğıt. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 24, 163-166.

Eryiğit, A. (2019). Mûtezilî düşünür el-Câhiz ve eserleri. *Iğdır Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 14, 79-107.

Günay, N. (2013). Bîrûnî'nin dinler tarihine katkısı. *Milel ve Nihal Dergisi*, 10(3), 85-110.

Hizmetli, M. (2018). Abbasî sarayında nedim olmak: Ebû Bekîr Sûlî örneği. *Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi*, 625-635.

Kaçalin, S. M. (1994). Dîvânü Lugâti't-Türk. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 9, 446-449.

Karabulut, M. (2022). Bîrûnî'nin Fiziki Coğrafyaya Katkıları Üzerine Bir Değerlendirme. *Ege Coğrafya Dergisi*, 31(2), 425-448.

Kaya, M. (1995). Fârâbî. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 12, 145-162.

Kitapçı, Z. (2004). *Türklerin Arap Dili Ve Edebiyatına Hizmetleri-Hilafet Ülkeleri*. Konya: Yedi Kubbe Yayınları.

Kitapçı, Z. (2014). *Saadet asrında Türkler*. İstanbul: Yedi Kubbe Yayınları.

Mawas, M. (2019). Araplarda Belâgat İlminin Gelişme Aşamaları. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 195-218.

Okudan, G. (2018). X. Yüzyılda Çinlilerin ve Arapların Türkistan'da Hâkimiyet Mücadelesi: Talas Meydan Muharebesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 28-51.

Özaydın, A. (2009). Sûlî, Ebû Bekir. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 37, 492-493.

Özek, A. (2022). el-Keşşâf. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 25, 329-330.

Özgüdenli, O. G. (2003). Maveraünnehir. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 28, 177-180.

Öztürk, M., & Mertoğlu, M. S. (2013). Zemahşerî. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 44, 235-238.

Pinto, O. (1973). Feth b. Hâkān. (H. D. Yıldız & N. Milanî, Çev.), *Türk Dili Dergisi*, 27, 41-58.

Sadık, M. (1974). *Tarih-u Âdabi-i Arap*. Beyrut.

Savrun, E. (2018). Tarihte Araplar ve Türk-Arap ilişkileri. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 4(5).

Şeşen, R. (1966). Câhiz'in Eserlerinin İstanbul Kütüphanelerinden Yazma Nüshaları Ve Bunlar Hakkında Bazı Yeni Malzemeler. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 113-134.

Şeşen, R. (1993). el-Câhiz. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 7, 24-26.

Toprak, F. (2020). Kâşgarlı Mahmûd. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Erişim adresi: https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kasgarli-mahmud

Tüccar, Z. (1994). Edebü'l-Kâtib. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 10, 410-411.

Tüccar, Z. (2003). el-Maârif. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 27, 271.

Tülücü, S. (2003). Fârâbî Bibliyografyasına Bazı İlâveler-III. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 20, 7-52.

Tümer, G. (1992). Bîrûnî. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 6, 206-215.

Yazıcı, T. (1995). Fergana. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 12, 375-377.

Yerdemir, Ş. (2023). Bosnalı Sûdî'nin Gülistân Şerhi'ndeki Farsça Deyimlerin Türkçeye Aktarımlarının Mona Baker Çeviri Stratejilerine Göre İncelenmesi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 8(2), 540-559.

Yıldız, H. (1995). Feth b. Hâkān. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 12, 452-453.

Yıldız, M. (2010). eş-Şi'r ve'ş-Şuarâ. *TDV İslam Ansiklopedisi*, 39, 179-180.

Yıldız, Ş. (2016). Fergana asilli Türk âlimi Ebü Muhrız Halef b. Havyan et-Basri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 12, 105-117.

Yılmaz, S., & Ceylan, S. (2022). Arapça-Türkçe Dil Çifti Özelinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme: Çeviri ve Müzik. *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, 9(20), 267-282.

Yılmaz, S., & Ceylan, S. (2022). Türkiye'de Yükseköğrenim Gören Arap Öğrencilerin Dil Sorunları ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 402-412. https://doi.org/10.29000/rumelide.1221544

Yılmaz, S., & Sarıkaya, M. (2019). Arapça-Türkçe Yazın Çevirilerinin Estetik Boyutu. *Eskiyeni*, 39, 283-300.

Yurdaydın, H. G. (1950). Fârâbî'nin Siyasi Nazariyeleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 8(4), 441-458.

Yüce, N. (2012). Zemahşerî (Hayatı ve Eserleri). *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 26, 289-316.

Works Cited

Ann, C., and Mahar, C. (2010). Pavlova Paradise: Arcadia in New Zealand. In: Ann, C., and C. Mahar (eds.). *Cuisine and Symbolic Capital: Food in Film and Literature* (pp.61-88). UK: Cambridge Scholars Publishing.

Baldt, E. (2014). Mythology and / of the Great War in Katherine Mansfield's The Daughters of the Late Colonel. In: Kimber, G., T. Martin, D. Correa, I. Maddison and A. Kelly (eds.). *Katherine Mansfield and World War One* (pp.98-113). Edinburgh: Edinburgh University Press.

Caruth, C. (1996). *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, History.* Baltimore: Johns Hopkins University.

Dice, M. (2014). *Inside the Illuminati: Evidence, Objectives and Methods of Operation.* San Diego, CA: The Resistance Manifesto.

Kimber, G. (2015). *Katherine Mansfield and The Art of the Short Story.* New York: Palgrave Macmillan.

Majumdar, G. (2022). *Illegitimate Freedom: Informality in Modernist Literature, 1900-1940.* New York: Taylor & Francis.

Makaryk, I. R. (1993). *Encyclopedia of Contemporary Literary Theory: Approaches, Scholars, Terms*. Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press.

Mansfield, K. (1920). The Daughters of the Late Colonel. In: Gimber, K. and V. O'Sullivan (eds.). *The Collected Fiction of Katherine Mansfield, 1916-1922.* (pp.266-84). Edinburgh: Edinburgh University Press.

Maunder, A. 2007. *The Facts on File Companion to the British Short Story.* New York: Infobase Publishing.

Prasad, P. 2015. *Crafting Qualitative Research: Working in the Postpositivist Traditions.* London and New York: Routledge.

REFERENCES

Bentley, E. (1992). *The Theory of the Modern Stage*. Penguin Books.

Cabaluz, A. (Director). (2011). *Bernarda Alba'nın Evi by F.G. Lorca* [Play]. Oyunbaz, İstanbul.

Çalışandemir, C. A. (Director). (2019, December 15). *Bernarda by F. G. Lorca* [Play]. Proje No. 2, İstanbul.

Delgado, M. M. (2008). *Federico García Lorca*. Routledge.

Dorkip, B. (Director). (2019, January 4). *Bernarda by F. G. Lorca* [Play]. Tatbikat Sahnesi, İstanbul.

Gezener, İ. A. (Director). (2018, October 6). *Bernarda Alba'nın Evi by F. G. Lorca* [Play]. Eskişehir B.B. Şehir Tiyatroları, Eskişehir.

Gibson, I. (1983). *The Assassination of Federico Garcia Lorca*. Penguin Books.

Hutcheon, L., & O'Flynn, S. (2013). *A Theory of Adaptation*. Routledge.

Leitch, T. (2007). *Film Adaptation and Its Discontents: From Gone with the Wind to The Passion of the Christ*. The Johns Hopkins University Press.

McDermid, P. (2007). *Love, Desire and Identity In the Theatre Of Federico Garcia Lorca*. Tamesis.

Mesci, A. E. (Director). (2013, December 25). *Bernarda Alba'nın Evi by F. G. Lorca* [Play]. Ankara Devlet Tiyatrosu, Ankara.

Proje No 2. (n.d.). *Bernarda Proje no2*. Retrieved October 29, 2024, from https://www.projeno2.com/buyuk-plan

Sanders, J. (2006). *Adaptation and Appropriation*. Routledge.

Stanislavksi, C. (1981). *Creating A Role* (E. R. Hapgood, Ed.). Methuen Drama.

Stanislavkski, C. (2003). *Building a Character* (E. R. Hapgood, Ed.). Routledge.

Stanislavski, C. (2003). *An Actor Prepares* (E. R. Hapgood, Ed.). Routledge.

Stanislavski, C. (2008). *My Life in Art* (J. Benedetti, Ed.). Routledge.

Töre, E. (2016). *Geleneksel Türk Tiyatrosu*. Kesit Yayınları.

Urucu, B. (2024). Rewriting Strategies Employed In The Turkish Reinterpretation Of Lorca's The House Of Bernarda Alba. *6. International Mediterranean Scientific Research Congress*, 346–350.

Whyman. (2008). *The Stanislavsky System of Acting: Legacy and Influence in Modem Performance*. Cambridge University Press.

REFERENCES

Beckett, S. (1952). *Waiting for Godot*. Grove Press, New York.

Carleton, W. (1847). *The Black Prophet*. W. F. Wakeman, Dublin.

Edgeworth, M. (1800). *Castle Rackrent*. W. W. Reavill, Dublin.

Foster, R. F. (2001). *The Irish Story: Telling Tales and Making History*. Oxford University Press, Oxford.

Gregory, Lady. (1911). *The Rising of the Moon*. In *The Complete Works of Lady Gregory*.

Heaney, S. (1966). *Death of a Naturalist*. Faber & Faber, London.

Heaney, S. (1975). *North*. Faber & Faber, London.

Heaney, S. (1975). *The Bog Queen*. In *North* (pp. 45–46). Faber & Faber, London.

Joyce, J. (1916). *A Portrait of the Artist as a Young Man*. B. W. Huebsch, New York.

Kearney, R. (1989). *The Irish Mind: Exploring Intellectual Traditions*. Gill & Macmillan, Dublin.

Mack, P. (1999). *The Politics of Irish Writing*. University of California Press, Berkeley.

Mitchel, J. (1861). *The Famine Year*. J. Mitchell, London.

Ní Chuilleanáin, E. (2001). *The Work of the Irish Poet W. B. Yeats: From Politics to Aesthetics*. *Poetry Ireland Review*, 79(12), 22-35.

O'Brien, E. (1960). *The Country Girls*. Hutchinson, London.

O'Casey, S. (1926). *The Plough and the Stars*. Macmillan, London.

O'Casey, S. (1965). *The Dublin Trilogy: Juno and the Paycock, The Shadow of a Gunman, The Plough and the Stars*. Faber & Faber, London.

Ó Gráda, C. (1999). *Black '47 and Beyond: The Great Irish Famine in History, Economy, and Memory*. Princeton University Press, Princeton.

Synge, J. M. (1907). *The Playboy of the Western World*. Maunsel & Co., Dublin.

Swift, J. (1856). *A Modest Proposal*. In *The Works of Jonathan Swift, Volume 1* (pp. 37-45). Baldwin, Cradock, and Joy, London.

Tóibín, C. (1999). *The Blackwater Lightship*. Viking, London.

Wilde, O. (1890). *The Picture of Dorian Gray*. Ward, Lock & Co., London.

Wilde, O. (1895). *The Importance of Being Earnest*. Leonard Smithers, London.

Yeats, W. B. (1956). *Easter, 1916*. In *The Collected Poems of W. B. Yeats*. Macmillan, London.

Yeats, W. B. (1956). *The Stolen Child*. In *The Collected Poems of W. B. Yeats*. Macmillan, London.

Yeats, W. B. (1995). *The Tower*. Macmillan, London.

Editör:
Prof. Dr. Suat Ünal

Fen Bilgisi Eğitimi

International Research in the Field of Science Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM yayınevi

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
International Research in the Field of Science Education

Editör: Prof. Dr. Suat Ünal

Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi
suatunal@trabzon.edu.tr
ORCID: 0000-0002-0495-8385

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-001-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

FEN BİLGİSİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
International Research in the Field of Science Education
Editör: Prof. Dr. Suat Ünal
IV+272 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-001-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Abraham, M. R., Gryzybowski, E. B., Renner, J. W., & Marek, A. E. (1992). Understanding and misunderstanding of eighth graders of five chemistry concepts found in textbooks. *Journal of Research in Science Teaching,* 29, 105-120.

Artun, H., Gulseven, E., & Temur, A. (2019). Influence of concept cartoons on elementary school fifth grade students' understandıng bio-diversity. *Bolu Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of Education, 19*(3), 721-731. https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.49440-486576

Cavagnetto, A. R. (2010). Argument to foster scientific literacy: A review of argument interventions in K-12 science contexts. *Review of Educational Research, 80*(3), 336-371. http://dx.doi.org/10.3102/0034654310376953

Cengizhan, S. (2011). Prospective teachers' opinions about concept cartoons ıntegrated with modular instructional design. *Education and Science, 36*(160), 93-104. https://egitimvebilim.ted.org.tr

Chin, C., & Teou, L. Y. (2010). Formative assessment: Using concept cartoon, pupils' drawings, and group discussions to tackle children's ideas about biological inheritance. *Journal of Biological Education, 44*(3), 108–115.

Dani, D. (2009). Scientific literacy and purposes for teaching science: A case study of Lebanese private school teachers. *International Journal of Environmental and Science Education, 4*(3), 289–299.

Demirci, N., & Ahci, M. (2016). University students' conceptual understanding on the subjects of light and optics. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 10*(1), 142-181. https://doi.org/10.17522/nefefmed.39726

Demirel, R., & Aslan, O. (2014). The effect of science and technology teaching promoted with concept cartoons on students' academic achievement and conceptual understanding. *Journal of Theory and Practice in Education, 10*(2), 368-392. https://dergipark.org.tr/en/pub/eku

Durkaya, F., & Aydoslu, M. (2021). Determination of cognitive structures and misconceptions of middle school students abaout the concepts of light and reflection by using alternative measurement and evaluation techniques. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi, 6*(2), 78-103. https://dergipark.org.tr/en/pub/estudamegitim

Erdogan, A., & Ozsevgec, L. C. (2012). The effects of concept cartoons on eliminating students' misconceptions: Greenhouse effect and global warming. *Turkish Journal of Education, 1*(2), 38–50. https://doi.org/10.19128/turje.181046

Evrekli, E., & Balim, A. G. (2010). The effect of use of mind mapping and concept cartoons in science and technology education on students' academic achievements and inquiry learning skill perceptions. *The Western Anatolia Journal of Educational Sciences, 1*(2), 76-98. https://dergipark.org.tr/tr/pub/baebd

Gölgeli, D. v. (2011). The effect to students' academic success of the use of concept cartoons ın teaching of "light and sound" unit of science and tecnology course. *Erciyes University Journal of Social Sciences Institute, 31,* 113-124. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesakademi

Holbrook, J., & Rannikmae, M. (2009). The meaning of scientific literacy. *International Journal of Environmental and Science Education, 4*(3), 275-288.

Keogh, B., & Naylor, S. (1999). Concept cartoons, teaching and learning in science: An evaluation. *International Journal of Science Education, 21*(4), 431-466. https://10.1080/095006999290642

Laugksch, R. C. (2000). Scientific literacy: A conceptual overview. *Science Education, 84*(1), 71–94.

Marczyk, G., DeMatteo, D., & Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology.* New York, NY: John Wiley & Sons, Inc.

Merriam, S. B. (1988). *Case study research in education: A qualitative approach.* San Francisco: Jossey-Bass.

Minárechová, M. (2014). Using a concept cartoon method to address elementary school students' ideas about natural phenomena. *European Journal of Science and Mathematics Education, 4*(2), 214-228.

Ozge, E. R., & Oren, F. S. (2015). The effect of the alternative assessment approaches based education during the "light" unit of science and technology class in 7th grade on the academic achievements and attitudes of students. *Manisa Celal Bayar University Journal of Social Sciences, 13*(4), s. 135-164. https://doi.org/10.18026/cbusos.17987

Ozsevgeç, L. C., Yurtbakan, E., & Uluduz, S. (2019). The effect of concept cartoon on elimination of fourth grade students' misconceptions related with "mass and weight" *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi, 7*(1), s. 51-67. https://dergipark.org.tr/tr/pub/fbod

Ozuredi, O. (2009). *The effects of the using concept cartoons in elementary education 7th grade science and technology lesson, in 'food chain' subject of human and environment unit on students' academic achievements* (Master thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 256159). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Sahin, C., & Cepni, S. (2012). Effectiveness of instruction based on the 5E teaching model on students' conceptual understanding about gas pressure. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 6*(1), 220-264.

Saka, A. (2006). *The effect of 5E model on removing svience student teachers' misconceptions about genetics* (Doctoral thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 183056). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Say, F. S. (2011). *The effects of concept cartoons on grade 7 students' learning of the structure and the features of matter?* (Master thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 298690). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Say, F., & Ozmen, H. (2018). Effectiveness of concept cartoons on 7th grade students' understanding of "the Structure and Properties of Matter". *Journal of Turkish Science Education, 15*(1), 1-24. https://www.tused.org

Stephenson, P., & Warwick, P. (2002). Using concept cartoons to support progression in students' understanding of light. *Physics Education, 37*(2), 135–141. http://dx.doi.org/10.1088/0031-9120/37/2/306

Taşkın, T. (2021). A content analysis related to studies about concept cartoons in science education. *YYU Journal of Education Faculty, 18*(1), 622–651. https://doi.org/10.33711/yyuefd.919438

Topdemir, H. G. (2024). *Işığın öyküsü* (sixth ed.). Ankara: Tübitak Publishing.

Turkdogan, A., Aydogdu-Iskenderoğlu, T., & Degerlier, S. (2012). Expert ideas about giving place at teacher guide books about misconceptions. *Cumhuriyet International Journal of Education, 1*(1), 72-83. https://cije.cumhuriyet.edu.tr

Ural-Keles. (2009). *Determining effectiveness of guided materials based on the 5e model enriched with conceptual change texts, games and drama students: A sample of classification of living things* (Doctoral thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 244499). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Yıldız, I. (2008). *Uniform circular motion: The use of concept cartoons in the identification of misconceptions and the elimination of misconceptions* (Master thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 218462). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Yin, R. (1994). *Case study research: Design and methods* (2 b.). Beverly Hills, CA: Sage Publishing.

Yin, Y., Tomita, M. K., & Shavelson, R. J. (2008). Diagnosing and dealing with student misconceptions: Floating and sinking. *Science Scope, 31*(8), 34–39.

REFERENCES

Adadan, E. (2014). Model-tabanlı öğrenme ortamının kimya öğretmen adaylarının maddenin tanecikli yapısı kavramını ve bilimsel modellerin doğasını anlamaları üzerine etkisinin incelenmesi. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *33*(2), 378-403.

Akgül, P. (2010). Üst kavramsal faaliyetlerle zenginleştirilmiş kavramsal değişim metinlerinin fen bilgisi öğretmen adaylarının "ısı ve sıcaklık" konusundaki kavramsal anlamalarına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akyürek, E., & Afacan, Ö. (2012). Kavram çarkı diyagramı kullanılarak 8. sınıf öğrencilerinin "Hücre Bölünmesi" ünitesindeki kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, *2*(3), 47-58.

Alkan, İ., Akkaya, G., & Köksal, M. S. (2016). Fen bilgisi öğretmen adaylarının mitoz ve mayoz bölünmeye ilişkin kavram yanılgılarının model oluşturma yaklaşımıyla belirlenmesi. *On dokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 35*(2), 121-135.

Ardıç, M. A. (2021). Ortaöğretim öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri doğrultusunda teknoloji entegrasyon düzeylerinin belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *42*, 391-414.

Aykanat, F. & Doğru, M. (2005). Bilgisayar destekli kavram haritaları yöntemiyle fen öğretiminin öğrenci başarısına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *13*(2), 391-400.

Balbağ, M. Z. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılarak kütle ve ağırlık kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarının belirlenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, *3*(1), 69-81.

Balım, A.G., İnel, D., & Evrekli, E., (2008). The effects the using of concept cartoons in science education on students' academic achievements and enquiry learning skill perceptions. *Elementary Education Online*, *7*(1), 188-202.

Balım, A., Aydın, G., Türkoğuz, S., Yılmaz, S., & Evrekli, E. (2013). Fen ve teknoloji öğretmenlerine yönelik teknoloji destekli kavram haritaları uygulamaları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *2*(2), 412-424.

Başer, M., & Çataloğlu, E. (2005). Kavram değişimi yöntemine dayalı öğretimin öğrencilerin ısı ve sıcaklık konusundaki "yanlış kavramlar"ının giderilmesindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29*, 43-52.

Ben-Zvi R., Eylon B.R., & Silberstein, J. (1986). Is an atom of copper malleable? *Journal of Chemical Education, 63*, 64-66.

Bergquist, W., & Heikkinen, H. (1990). Student ideas regarding chemical equilibrium: What written test answers do not reveal. *Journal of chemical Education*, *67*(12), 1000-1003.

Bradley, J. D. & Mosimege, M. D., (1998). Misconceptions in acids and bases: A comparative study of student teachers with different chemistry backgrounds, *South African Journal of Chemistry*, *51* (3), 137-150.

Bråten, I., Britt, M. A., Strømsø, H. I., & Rouet, J. F. (2011). The role of epistemic beliefs in the comprehension of multiple expository texts: Toward an integrated model. *Educational Psychologist, 46*(1), 48-70.

Bryce, T., & MacMillan, K. (2005). Encouraging conceptual change: The use of bridging analogies in the teaching of action– reaction forces and the 'at rest' condition in physics. *International Journal of Science Education, 27*(6), 737-763.

Bulut, L. Ö., Turan Oluk, N., & Ekmekçi, G. (2021). Kimya öğretmen adaylarının çözeltiler ve çözünme konularındaki kavram yanılgılarının kavram haritaları ile belirlenmesi. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, *41*(3), 1359-1407.

Candan, A., & Türkmen, L. (2006). Kavram haritalamanın ilköğretim öğrencilerinin hareket ve kuvvet kavramalarını anlamalarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, *3*(1), 66-75.

Caramazza, A., McCloskey, M., & Green, B. (1981). Naive beliefs in "sophisticated" subjects: Misconceptions about trajectories of objects. *Cognition*, *9,* 117-123.

Carey, S. (1985). Conceptual Change in Childhood. England: MIT Press.

Chambers, S.K., & Andre, T. (1997). Gender, prior knowledge, interest, and experience in electricity and conceptual change text manipulations in learning about direct current. *Journal of Research in Science Teaching*, *34*, 107-123.

Chi, M. T. H. & Roscoe, R. D. (2002). The process and challenges of conceptual change. In: M. Limon & L. Mason (Eds.), *Reconsidering conceptual change: Issues in theory and practice* (pp. 3-27). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Chi, M.T.H., Slotta, J.D., & Leeuw, N. de. (1994). From things to processes: A theory of conceptual change for learning science concepts. *Learning and Instruction*, *4*, 27-43.

Chiu, M. H., & Lin, J. W. (2005). Promoting fourth graders' conceptual change of their understanding of electric current via multiple analogies. *Journal of the National Association for Research in Science Teaching*, *42*(4), 429-464.

Çiğdemtekin, B. (2007). Fizik eğitiminde elektrostatik konusu ile ilgili kavram yanılgılarının giderilmesine yönelik bir karikatüristik yaklaşım (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

De Fren, M. (1988) Using cartoons to develop writing and thinking skills. *Social Studies Journal*, *79*, 221-224.

Demircioğlu, G. (2009). Comparison of the effects of conceptual change texts implemented after and before instruction on secondary school students' understanding of acid-base concepts. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, *10*(2), 1-29.

Demircioğlu, G., Ayas, A., & Demircioğlu, H. (2005). Conceptual change achieved through a new teaching program on acids and bases. *Chemistry Education Research and Practice, 6*, 36-51.

Demircioğlu, H., Demircioğlu, G., & Ayas, A. (2002). Sınıf öğretmeni adaylarının bazı temel kimya kavramlarını anlama düzeyleri ve karşılaşılan yanılgılar. *HAYEF Journal of Education*, *1*(1), 29-49.

Demircioğlu, H., Demircioğlu, H., & Ayas, A. (2004a). Sınıf öğretmen adaylarının bazı kimya kavramlarını anlama düzeylerinin klinik mülakatlarla tespiti. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 17*(1), 61-74.

Demircioğlu, G., Demircioğlu, H., & Altuntaş Aydın, M. (2016). Kavramsal değişim metninin ve üç boyutlu modelin 7. sınıf öğrencilerinin atomun yapısını anlamalarına etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 70-96.

Demircioğlu, G., Özmen, H., & Ayas, A. (2004b). Asit ve baz kavramları üzerine bir araştırma çerçevesinde kimyada karşılaşılan kavram yanılgıları. *Educational Sciences: Theory and Practice, 4*(1), 73-80.

Demircioğlu, G., Demircioğlu, H., & Yadigaroğlu, M. (2013). An investigation of chemistry student teachers' understanding of chemical equilibrium. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications*, *4*(2), 192-199.

de Posada J.M., (1997). Conceptions of high school students concerning the internal structure of metals and their electric conduction: structure and evolution, *Science Education, 81*, 445-467.

Dereli, A. B., & Sevimli, H. (2023). Dünyayı anlamlandırmak: uygulama örnekleriyle göstergebilimsel analiz. İçinde E. Taşdemir & A.B. Dereli (Eds), *İletişimsel Bağlamda Nitel Araştırma: Desenler ve Veri Analizi* (ss. 183-210), Konya: Palet Yayınları.

Driver, R., & Easley, J. (1978). Pupils and paradigms: A review of literature related the concept development in adolescent science students. *Studies in Science Education*, *5*, 61-84.

Duit, R., & Treagust, D. (2003). Conceptual change: A powerful framework for improving science teaching and learning. *International Journal of Science Education*, *25*, 671-688.

Ekici, F., Ekici, E., & Aydın, F., (2007). Utility of concept cartoons in diagnosing and overcoming misconceptions related to photosynthesis. *International Journal of Environmental ve Science Education*. *2*(4), 111-124.

Erdoğan, A., & Ozsevgeç, L. C. (2012). Kavram karikatürlerinin öğrencilerin kavram yanılgılarının giderilmesi üzerindeki etkisi: Sera etkisi ve küresel ısınma örneği. *Turkish Journal of Education, 1*(2), 38-50.

Gabel, D. L., & Sherwood, R.D. (1980). Effect of using analogyon chemistry achievement according to Piagetian level. *Science Education, 65*, 709-716.

Gilbert, J. (1995) The role of models and modelling in some narratives in science learning. Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, April 18-22. San Francisco, CA, USA.

Gilbert, J. K., Osborne, R. J., & Fensham, P. J. (1982). Children's science and its consequences for teaching. *Science Education, 66*, 623-633.

Gilbert, S. W. (1991). Model building and definition of science. *Journal of research in science teaching, 28*(1), 73-79.

Görkemli Taban, T. (2017). Fen bilgisi öğretmen adaylarının sıvı basıncı konusundaki kavram yanılgılarının dört aşamalı tanı testi ile belirlenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Greca, I.M., & Moreira, M.A. (2000). Mental models, conceptual models, and modelling. *International Journal of Science Education, 22*(1), 1-11. https://doi.org/10.1080/095006900289976

Guzzetti, B. J. (2000). Learning counter-intuitive science concepts: What have we learned from over a decade of research?. *Reading & writing quarterly*, *16*(2), 89-98.

Halloun, I. A., & Hestenes, D. (1985). Common sense concepts about motion. *American Journal of Physics, 53*, 1056-1065.

Harrison, R. V. (1998). An animal model of auditory neuropathy. *Ear and hearing*, *19*(5), 355-361.

Harrison, A. G. (2001). How do teachers and textbook writers model scientific ideas for students?. *Research in science education*, *31*, 401-435.

Harrison, A. G., & Treagust, D. F. (1998). Modelling in science lessons: Are there better ways to learn with models? *School Science and Mathematics, 98*(8), 420-429.

Harrison, G. A., & Treagust, F. D. (2000). A typology of science models. *International Journal of Science Education, 9,* 1011-1026

Hashweh, M. Z. (1988). Descriptive studies of students' conceptions in science. *Journal of Research in Science Teaching*, *25*, 121-134.

Heintzmann, W. (1989). Historical cartoons: opportunities to motivate and educate. *Journal of the Middle States Council for Social Studies*, *11*, 9-13.

Hewson, M.G., & Hewson, P.W. (1983). Effect of instruction using students' prior knowledge and conceptual change strategies on science learning. *Journal of Research in Science Teaching*, *20*(8), 731-743.

Hewson, P. W., & Hewson, M. G. (1984). The role of conceptual conflict in conceptual change and the design of science ınstruction. *Instructional Science, 13*(1), 1-13.

Hynd C. (2003). Conceptual change in response to persuasive messages. In: G. M. Sinatra, & P. R. Pintrich (eds), *Intentional conceptual change* (pp. 1–18), Mahwah, NJ: Erlbaum,

Hynd, C. R. (2001). Refutational texts and the change process. *International Journal of Educational Research*, *35*(7-8), 699-714.

Jones, D. (1987). Problem solving through cartoon drawing. In R. Fisher (ed.), *Problem Solving in Primary Schools*, Oxford: Basil Blackwell.

Kayabaş, M. (2018). 4. sınıf fen bilimleri dersinde kavramsal değişim metinlerinin öğrencilerin akademik başarıları, bilimsel süreç becerileri, kavram yanılgıları ve tutumlarına etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Keogh, B., & Naylor, S. (1999). Concept cartoons, teaching and learning in science: an evaluation. *International journal of science education, 21*(4), 431-446.

Kılıç, D., & Sağlam, N. (2004). Biyoloji eğitiminde kavram haritalarının öğrenme başarısına ve kalıcılığına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. *27*(1), 155-164.

Köse, S., Coştu, A. G. B., & Keser, A. G. Ö. F. (2003). Fen konularindaki kavram yanilgilarinin belirlenmesi: TGA yöntemi ve örnek etkinlikler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *13*(13), 43-53.

Köse, S., Kaya, F., Gezer, K., & Kara, İ. (2011). Bilgisayar destekli kavramsal değişim metinleri: örnek bir ders uygulaması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *29*(29), 73-88.

Krishnan, S. R., & Howe, A. C. (1994). The mole concept: Developing an instrument to assess conceptual understanding. *Journal of Chemical Education*, *71*(8), 653-658.

Lave, J., & Wenger, E. (1991). Learning in doing: Social, cognitive, and computational perspectives. *Situated learning: Legitimate peripheral participation*, *10*, 109-155.

Lee, Y., & Law, N. (2001). Explorations in promoting conceptual change in electrical concepts via ontological category shift. *International Journal of Science Education 23*, 111-149.

Mason L., & Gava M. (2007). Effects of epistemological beliefs and learning text structure on conceptual change. In: Vosniadou S., Baltas A., Vamvakoussi X. (eds) Reframing the conceptual change approach in learning and instruction (pp. 165-196), Oxford, England: Elsevier,

Mikkila-Erdmann, M. (2001). Improving conceptual change concerning photosynthesis through text Design. *Learning and Instructions, 11*, 241-257.

Murphy, P. K. (2001). Teaching as persuasion: A new metaphor for a new decade. *Theory into Practice*, *40*(4), 224–227.

Naylor, S., & Keogh, B. (2013). Concept cartoons: What have we learnt?. *Journal of Turkish Science Education*, *10*(1), 3-11.

Novak, J., & Gowin, D.B. (1984). Learning how to learn. Cambridge: Cambridge University Press.

Novak, J. D., & Wandersee, J. H. (1990). Perspectives on concept mapping. *Journal of Research in Science Teaching*, *27*(10), 921-1075.

Nussbaum, J., & Novak, J.D. (1976). An assessment of children's concepts of the earth using structural interviews. *Science Education, 60*, 535-550.

Osborne, R., & Freyberg, P. (1985). Learning in Science: The implications of children's science. Auckland: Heinemann.

Osborne, R.J. & Gilbert, J.K. (1979). Investigating student understanding of basic concepts using an interview-about-instances technique. *Research in Science Education*, *9*, 85-94.

Özmen, H., & Demircioğlu, G. (2003). Asitler ve bazlar konusundaki öğrenci yanlış anlamalarının giderilmesinde kavram değişim metinlerinin etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, *159*, 111-119.

Pabuçcu, A., & Geban, Ö. (2006). Kimyasal bağlarla ilgili kavram yanılgılarının kavramsal değişim metinleri kullanılarak düzeltilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*(30), 184-192.

Palmer, D. (2001). Students' alternative conceptions and scientifically acceptable conceptions about gravity. *International Journal of Science Education, 23*, 691–706.

Paton, R. C. (1996). On an apparently simple modelling problem in biology. *International Journal of Science Education, 18*(1), 55-64.

Petty, R. E., & Briñol, P. (2010). Attitude structure and change: Implications for implicit measures. In B. Gawronski & K. B. Payne (Eds.), Handbook of implicit social cognition: Measurement, theory, and applications (pp. 335–352). New York: Guilford Press.

Piaget, J. (1970). Science of education and the psychology of the child. Viking Press.

Posner, G. J., Strike, K. A., Hewson, P. W., & Gertzog, W. A. (1982). Accommodation of a scientific conception: Toward a theory of conceptual change. *Science Education, 66*, 211-227.

Resnik, L. (1983). Mathematics and science learning: A new conception. *Science Education, 64*, 59-84.

Scaife, J., & Abdullah, A. (1997). Using interviews to assess children's understanding of science concepts. *School Science Review, 78*(285), 79-84.

Schmidt, H. J., & Volke, D. (2003). Shift of meaning and students' alternative concepts. *International Journal of Science Education, 25*(11), 1409-1424.

Sinatra, G. M., & Mason, L. (2008). Beyond knowledge: Learner characteristics influencing conceptual change. In S. Vosniadou (Ed.), International handbook of research on conceptual change (pp. 560–582). Netherlands: Springer.

Sinatra, G.M., & Pintrich, P.R. (2003). Intentional conceptual change. Mahwah, NJ: Erlbaum.

Sinatra G. M., & Broughton S. H. (2011) Bridging reading comprehension and conceptual change in science: The promise of refutation text. *Reading Research Quarterly*, *46*(4), 374–393.

Stake, R., & Easley, J. (1978). Case studies in science education. Urbana, IL: Center for Instructional Research and Evaluation.

Strain, E., Patterson, K., & Seidenberg, M. S. (1995). Semantic effects in single-word naming. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, *21*(5), 1140-1154.

Strike, K. A., & Posner, G. J. (1982). Conceptual change and science teaching. European *Journal of Science Education*, *4*(3), 231-240.

Şendur, G., & Parlak, M. (2013). The role of conceptual change texts to improve students' understanding of alkenes. *Chemistry Education: Research and Practice*, *14*, 431-449.

Taber, K. S. (2001). Constructing chemical concepts in the classroom?: Using research to inform the practice. *Chemistry Education. Research and Practice in Europe, 2*, 43–51.

Taşdemir, E. (2017). Kişilerarası iletişim. Bursa: Ekin Yayınevi.

Thacker, I., Sinatra, G. M., Muis, K. R., Danielson, R. W., Pekrun, R., Winne, P. H., & Chevrier, M. (2020). Using persuasive refutation texts to prompt attitudinal and conceptual change. *Journal of Educational Psychology, 112*(6), 1085-1099.

Tünkler, V. (2021). Sosyal bilgilerde kavram öğretiminde Web 2.0 araçları: öğretmen adaylarının görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 53,* 234-260.

Türkmen, L., Çardak, O., & Dikmenli, M. (2005). Lise 1 biyoloji dersi alan öğrencilerin canlıların çeşitliliği ve sınıflandırılmasıyla ilgili kavram yanılgılarının belirlenmesi ve kavram haritası yardımıyla değiştirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(1), 155-168.

Uyanık, G., & Dindar, H. (2016). İlkokul 4. sınıf fen bilimleri dersinde kavramsal değişim metinlerinin kavram yanılgılarının giderilmesine etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36*(2), 349-374.

Vosniadou, S. (1994). Capturing and modeling the process of conceptual change. *Learning and Instruction, 4*(1), 45-69.

Vosniadou, S. (2008). Bridging culture with cognition: A commentary on ''culturing conceptions: from first principles''. *Cultural Studies of Science Education*, *3*, 277–282.

Webb, P., Williams, Y., & Meiring, L. (2008). Concept cartoons and writing frames: Developing argumentation in South African science classrooms?. *African Journal of Research in Mathematics, Science and Technology Education*, *12*(1), 5-17.

Wilson, M., & Williams, D. (1996). Trainee teachers' misunderstandings in chemistry: Diagnosis and Evaluation Using Concept Mapping, *School Science Review*, *77*, 107-113.

Yerer, H., & Armağan, F. Ö. (2015). Kuvvet ve Hareket ünitesindeki kavram yanilgilarinin çalişma yapraklari ile belirlenmesi. *Journal of Human Sciences, 12*(2), 858-880.

Zeitoun, H. H. (1984). Teaching scientific analogies: A proposed model. *Research in Science & Technological Education*, *2*(2), 107-125.

REFERENCES

Akgun, A. (2016). Investigation of the secondary school students' images of scientists. *International Journal of Progressive Education, 12*(1), 64–72. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijpe

Aksoy, C. D., Eichengreen, B., & Saka, O. (2020). Revenge of the experts: Will COVID-19 renew or diminish public trust in science? SRC Discussion Paper No 96. https://www/systemicrisk.ac.uk/

Allum, N., Sturgis, P., Tabourazi, D., & Brunton-Smith, I. (2008). Science knowledge and attitudes across cultures: A meta-analysis. *Public Understanding of Science, 17*(1), 35–54. https://doi.org/10.1177/0963662506070159

Barman, C. (1997). Students' views of scientist and science: Results from a national study. *Science and Children,* 35, 18–23.

Bayri, N., Koksal, M. S., & Ertekin, P. (2016). Investigating gifted middle school students'images about scientists: A cultural similarity perspective. *Science Education International, 27*(1), 136-150.

Buldu, M. (2006). Young children's perceptions of scientists: A preliminary study. *Educational Research, 48*(1), 121–132.

Camci-Erdogan, S. (2013). Üstün zekâlı kızların bilime yönelik tutumları ve bilim insanı imajları. *HAYEF Journal of Education, 10*(1), 125-142. https://dergipark.org.tr/en/pub/iuhayefd

Cermik, H. (2013). A scientist created in the picture that pre-service teachers have in their minds. *Pamukkale University Journal of Education, 33*(1), 139–153. https://doi.org/10.9779/PUJE612

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika, 16*(3), 297–334.

Davies, S. R., & Hara, N. (2017). Public science in a wired world: How online media are shaping science communication. *Science Communication, 39*(5), 563–568.

Della-Giusta, M., Jaworska, S., & Vukadinović-Greetham, D. (2021). Expert communication on Twitter: Comparing economists' and scientists' social networks, topics and communicative styles. *Public Understanding of Science, 30*(1), 75–90. https://doi.org/10.1177/0963662520957252

Demir, M. (2015). Third grade elementary students'perception of science. *International Electronic Journal of Elementary Education, 7*(2), 157–168. http://www.iejee.com/

Demir, M., & Poyraz-Rustemoglu, H. (2022). Examining the images of scientists in pre-school children. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(2), 442-460. https://doi.org/10.31592/aeusbed.1096143

Dursun, C., & Dursun, O. (2021). *Bilim iletişimi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gastrow, M., & Ishmael-Perkins, N. (2021). *Public perceptions and understandings of science.* International Science Council. https://council.science/wp-content/uploads/2020/06/Public-perceptions-of-science-v2-2021-10-27.pdf

Gierth, L., & Bromme, R. (2020). Attacking science on social media: How user comments affect perceived trustworthiness and credibility. *Public Understanding of Science, 29*(2), 230–247. https://doi.org/10.1177/0963662519889275

Gorecek- Baybars, M. (2020). An Investigation of secondary school students' images of a scientist with regard to gender variable in Turkey. *Science Education International, 31*(3), 247-254. https://doi.org/10.33828/sei.v31.i3.3

Iyengar, S., & Massey, D. (2019). Scientific communication in a post-truth society. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 116*(16), 7656-7661. https://doi.org/10.1073/pnas.1805868115

Kara, B. (2013). *Determining of attitudes and the image of secondary school (5-8th grades) students about scientists* (Master thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 340194). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Kucuk, M. (2022a). The nature of scientific research. In M. Kucuk, & S. Sevim (Ed), *Scientific research methods in education* (pp. 2–21). Ankara: Nobel Academic Press.

Kucuk, M. (2022b). Academic writing and reporting. In M. Kucuk, & S. Sevim (Ed), *Scientific research methods in education* (pp. 231–272). Ankara: Nobel Academic Press.

Kucuk, M., & Bag, H. (2012). A comparison of the 4 and 5. grade students' scientist images. *Journal of Bayburt Education Faculty, 7*(2), 125-138. https://dergipark.org.tr/tr/pub/befdergi

Kurtdede-Fidan, N. (2016). Views of graduate students about science and scientists. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(22). 189-222. http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.31040

Lee, S., & Kim, S.-H. (2018). Scientific knowledge and attitudes toward science in South Korea: Does knowledge lead to favorable attitudes? *Science Communication, 40*(2), 147–172.

Miller, D, J., Pardo, R., & Niwa, F. (1997). *Public perceptions of science and technology: A Comparative study of the European Union, the United States, Japan, and Canada.* Chicago, IL: Chicago Academy of Sciences.

Miller, J. D. (2004). Public understanding of, and attitudes toward, scientific research: What we know and what we need to know. *Public Understanding of Science,* 13, 273–294. https://doi.org/10.1177/0963662504044908

Nisbet, M. C., & Nisbet, E. C. (2019). *The public face of science across the world: Optimism and ınnovation in an era of reservations and inequality.* Cambridge, Mass: American Academy of Arts and Sciences.

Nisbet, M. C., Scheufele, D. A., Shanahan, J., Moy, P., Brossard, D., & Lewenstein, B. V. (2002). Knowledge, reservations, or promise? A media effects model for public perceptions of science and technology. *Communication Research,* 29, 584–608.

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.

Ocal, E. (2007). *Identification and description of 6,7,8. secondary school student's scientist image and schema* (Master thesis). Council of Higher Education Thesis Centre (No: 186091). https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/

Reyes, J. A. (2015). Cross-section analyses of attitudes towards science and nature from the International Social Survey Programme 1993, 2000, and 2010 surveys. *Public Understanding of Science, 24*(3), 338–357. https://doi.org/10.1177/0963662513503261

Rozentsvit, S. E. (2020). *Shifts and continuities in public perceptions of science amid the COVID-19 pandemic. ISC Summer Internship Final Report.* International Science Council.

Senol, Y., & Avci, K. (2020). The use of social media in outbreak communication. *Journal of Health Sciences and Medicine, 3*(3), 340-348. https://doi.org/10.32322/jhsm.725257

Von Roten, F. C. (2018). Attitudes towards science in the World Values Surveys – longitudinal evidence 1981–2014. In Bauer M.W., Pansegrau, P. & Shukl, R. B (Ed.), *The Cultural Authority of Science – Comparing across Europe, Asia, Africa and the Americas.* London: Routledge.

KAYNAKÇA

Bachtold M., (2013), What do students "construct" according to constructivism in science education? *Res. Sci. Educ., 43*(6), 62477–2496.

Bada D. and Olusegun S., (2015), Constructivism learning theory: A paradigm for teaching and learning, Int. J. *Res. Method Educ., 5*(6), 66–70.

Barrow, L. H. (2006). A brief history of inquiry: From Dewey to standards. *Journal of Science Teacher Education*, *17*, 265-278.

Bednar A. K., Cunningham D. J., Duffy T. M. and Perry J. D., (1992), Theory into practice: How do we link? in Duffy T. M. and Jonassen D. H. (ed.), Constructivism and the technology of instruction (pp. 17–34). Hillsdale, NJ: Erlbaum,

Bell T., Urhahne D., Schanze S. and Ploetzner R., (2010), Collaborative inquiry learning: Models, tools, and challenges, *Int. J. Sci. Educ., 32*(3), 349–377.

Bittinger, M. L. (1968). A review of discovery. *The Mathematics Teacher*, *61*, 140–146.

Boesdorfer S. B. and Livermore R. A., (2018), Secondary school chemistry teacher's current use of laboratory activities and the impact of expense on their laboratory choices, *Chem. Educ. Res. Pract., 19*(1), 135–148.

Bruce, B. C., & Casey, L. (2012). The practice of inquiry: a pedagogical 'sweet spot' for digital literacy? *Computers in the Schools*, 29, 191–206.

Bruner, J. S. (1961). The act of discovery. *Harvard Educational Review*, *31*, 21–32.

Bruner, J. S., Goodnow, J. J., & Austin, G. A. (1956). *A study of thinking*. New York, NY: Wiley.

Bunterm, T., Lee, K., Ng Lan Kong, J., Srikoon, S., Vangpoomyai, P., Rattanavongsa, J., & Rachahoon, G. (2014). Do different levels of inquiry lead to different learning outcomes? A comparison between guided and structured inquiry. *International Journal of Science Education, 36*(12), 1937–1959.

Bybee, R. W. (2000). Teaching science as inquiry. *Inquiring into inquiry learning and teaching in science*, 20-46. Cambridge: MIT Press.

Capps, D. K., & Crawford, B. A. (2013). Inquiry-based instruction and teaching about nature of science: Are they happening? *Journal of Science Teacher Education, 24*(3), 497–526. https:// doi. org/ 10. 1007/s10972- 012- 9314-z.

Cheung D., (2007), Facilitating chemistry teachers to implement inquiry-based laboratory work, *Int. J. Sci. Math. Educ., 6*(1), 107–130.

Chi, S., Liu, X., Wang, Z., & Won Han, S. (2018). Moderation of the effects of scientific inquiry activities on low SES students' PISA 2015 science achievement by school teacher support and disciplinary climate in science classroom across gender. *International Journal of Science Education, 40*(11), 1284–1304.

Colburn A., (2000). An inquiry primer, *Sci. Scope, 23*(6), 42–44.

Conole, G., Scanlon, E., Littleton, K., Kerawalla, L., & Mulholland, P. (2010). Personal inquiry: innovations in participatory design and models for inquiry learning. *Educational Media International*, 47, 277–292.

Council, N. R. (2000). *Inquiry and the national science education standards: A guide for teaching and learning*. National Academies Press.

de Jong T. and Lazonder A. W., (2014), The guided discovery learning principle in multimedia learning, in Mayer R. E. (ed.), The Cambridge Handbook of Multimedia Learning (pp.371-390). Cambridge Handbooks in Psychology, Cambridge: Cambridge University Press, 2nd edn.

de Jong, T. (2006a). Computer simulations – technological advances in inquiry learning. *Science,* 312, 532–533.

de Jong, T., & Njoo, M. (1992). Learning and instruction with computer simulations: Learning processes involved. In *Computer-based learning environments and problem solving* (pp. 411-427). Springer Berlin Heidelberg.

de Jong, T., & van Joolingen, W. R. (2008). Model-facilitated learning. In J. M. Spector, M. D. Merrill, J. van Merriënboer, & M. P. Driscoll (Eds.), Handbook of research on educational communications and technology (3rd ed., pp. 457–468). New York: Lawrence Erlbaum.

Fauth, B., Decristan, J., Decker, A. T., Büttner, G., Hardy, I., Klieme, E., & Kunter, M. (2019). The effects of teacher competence on student outcomes in elementary science education: the mediating role of teaching quality. *Teaching and Teacher Education, 86*, 102882.

Furtak, E. M., Seidel, T. ve Iverson, H. (2009). Recent Experimental Studies of InquiryBased Teaching: A Meta-analysis and Review. Paper presented at the European Association for Research on Learning and Instruction. August 25-29, Amsterdam, Netherlands.

Furtak, E. M., Seidel, T., Iverson, H., & Briggs, D. C. (2012). Experimental and quasi experimental studies of inquiry-based science teaching: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, *82*, 300–329. doi:10.3102/0034654312457206.

Harlen W., (2013), Inquiry-based learning in science and mathematics, *Rev. Sci. Math. ICT Educ., 7*(1), 9–33.

Harlen, W. (2013). Inquiry-based learning in science and mathematics. *Review of Science Mathematics & ICT Education, 7*(2), 9–33. *Ioniserende Stralen Practicum | English information*. (n.d.).

Hattie J. and Yates G. C., (2013), *Visible learning and the science of how we learn*, New York, NY: Routledge.

Hattie J., (2009), *Visible learning. A synthesis of over 800 metaanalyses relating to achievement*, Abingdon, UK: Routledge.

Hegarty E. H., (1978), Levels of scientific enquiry in university science laboratory classes: Implications for curriculum deliberations, *Res. Sci. Educ., 8*(1), 45–57.

Hermann, G. (1969). Learning by discovery: A critical review of studies. *Journal of Experimental Education*, *38*, 58–72.

Holzberger, D., Philipp, A., & Kunter, M. (2014). Predicting teachers' instructional behaviors: the interplay between self-efficacy and intrinsic needs. *Contemporary Educational Psychology, 39*(2), 100–111.

Hyslop-Margison E. J. and Strobel J., (2008), Constructivism and education: Misunderstandings and pedagogical implications, *Teach. Educ., 43*(1), 72–86.

Justice, C., Warry, W., Cuneo, C. L., Inglis, S., Miller, S., Rice, J., et al. (2002). A grammar for inquiry: linking goals and methods in a collaboratively taught social sciences inquiry course. In The Alan Blizzard Award paper: The award winning papers. Windsor: Special Publication of the Society for Teaching and Learning in Higher Education and McGraw-Hill Ryerson.

Kaiser G., (2006), The mathematical beliefs of teachers about application and modelling-results of an empirical study, inNovotana´ J., Moraova´ H., Kra´tka´ M. and Stehlı´kova´ N. (ed.), Proceedings of the 30th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education (, pp. 393–400.). Vol. 3, Prague: PME.

Kang J. and Keinonen T., (2016), Examining factors affecting implementation of inquiry-based learning in Finland and South Korea, *Probl. Educ. 21st Cent., 74*(1), 31–48.

Kang, J. (2022). Interrelationship between inquiry-based learning and instructional quality in predicting science literacy. *Research in Science Education*, *52*(1), 339-355.

Kang, J., & Keinonen, T. (2018). The effect of student-centered approaches on students' interest and achievement in science: Relevant topic-based, open and guided inquiry-based, and discussion-based approaches. *Research in Science Education, 48*(4), 865–885.

Keçeci, G., & Zengin, F. K. (2016). Araştırma ve Sorgulamaya Dayalı Fen Öğretiminin Öğrencilerin Bilimsel Süreç Becerilerine ve Tutumlarına Etkisi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *6*(47), 269-287.

Khan P. and O'Rourke K., (2004), Guide to curriculum design: enquiry-based learning, Imaginative Curriculum Network, University of Manchester, Higher Education Academy, http:// www.ceebl.manchester.ac.uk/resources/guides/kahn_2004.pdf.

Khishfe, R., & Abd-El-Khalick, F. (2002). Influence of explicit and reflective versus implicit inquiry-oriented instruction on sixth graders' views of nature of science. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching, 39*(7), 551–578.

Kirschner P., Sweller J. and Clark R., (2006), Why minimal guidance during instruction does not work: An analysis of the failure of constructivist, discovery, problem-based, experiential, and inquiry-based teaching, *Educ. Psychol., 41*(2), 75–86.

Klahr, D. (2000). *Exploring science: The cognition and development of discovery processes*.

Kuhn D., Black J., Keselman A. and Kaplan D., (2000), The development of cognitive skills to support inquiry learning, *Cogn. Instr., 18*(4), 495–523.

Kuhn, D. (2005). *Education for thinking*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Kyriakides, L., Christoforou, C., & Charalambous, C. Y. (2013). What matters for student learning outcomes: a meta-analysis of studies exploring factors of effective teaching. *Teaching and Teacher Education,* 36, 143–152.

Lawson A. E., (2000). Classroom test of scientific reasoning. Multiple choice version, Arizona State University.

Lazonder A. and Harmsen R., (2016), Meta-analysis of inquirybased learning: effects of guidance, *Rev. Educ. Res., 86*(3), 681–718.

Lee, H., & Songer, N. (2003). Making authentic science accessible to students. *International Journal of Science Education, 25*(8), 923–948.

Lim, B. (2004). Challenges and issues in designing inquiry on the web. *British Journal of Educational Technology*, 35, 627–643.

Lipowsky, F., Rakoczy, K., Pauli, C., Drollinger-Vetter, B., Klieme, E., & Reusser, K. (2009). Quality of geometry instruction and its short-term impact on students' understanding of the Pythagorean theorem. *Learning and Instruction,* 19, 527–537.

Madhuri, G. V., Kantamreddi, V. S. S. N., & Prakash Goteti, L. N. S. (2012). Promoting higher order thinking skills using inquiry-based learning. *European Journal of Engineering Education*, 37(2), 117–123.

Mäeots, M., Pedaste, M., & Sarapuu, T. (2011). Interactions between inquiry processes in a Web-based learning environment. In 11th IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies, 6–8 July. Athens, USA.

Meulenbroeks, R., van Rijn, R., & Reijerkerk, M. (2024). Fostering secondary school science students' intrinsic motivation by inquiry-based learning. *Research in Science Education*, *54*(3), 339-358.

McKeown T. R., Abrams L. M., Slattum P. W. and Kirk S. V., (2016), Enhancing teacher beliefs through an inquiry-based professional development program, J. *Educ. Environ. Sci. Health, 2*(1), 85–97.

National Research Council. (1996). *National science education standards*. Washington, DC: National Academies Press.

National Research Council. (2000). *Inquiry and the national science standards*. Washington, DC: National Academy Press.

National Research Council. (2001). *Inquiry and the national science education standards*. Washington, DC: National Academies Press.

National Research Council. (2007). *Taking science to school: Learning and teaching science in grades K–8*. Washington, DC: National Academies Press.

OECD (2016c). *PISA 2015 assessment and analytical framework: science, Reading, Mathematic and Financial Literacy.* Paris.

OECD. (2016a). *PISA 2015 results (Volume I). Paris: Excellence and equity in education*.

Orosz, G., Németh, V., Kovács, L., Somogyi, Z., & Korom, E. (2023). Guided inquiry-based learning in secondary-school chemistry classes: A case study. *Chemistry Education Research and Practice*, *24*(1), 50-70.

Pedaste M., Maeots M., Siiman L. A., de Jong T., van Riesen S. A. N., Kamp E. T., Manoli C. C., Zacharia Z. C. and Tsourlidaki E., (2015), Phases of inquiry-based learning: Definitions and the inquiry cycle, *Educ. Res. Rev., 14*(1), 47–61.

Phillips D. C., (1995), The good, the bad, and the ugly: The many faces of constructivism, *Educ. Res., 24*(7), 5–12.

Puddu S., (2017), *Implementing Inquiry-based Learning in a Diverse Classroom: Investigating Strategies of Scaffolding and Students' Views of Scientific Inquiry*, Berlin: Logos Verlag.

Quintana, C., Reiser, B. J., Davis, E. A., Krajcik, J., Fretz, E., Duncan, R. G., Kyza, E., Edelson, D., & Soloway, E. (2004). A scaffolding design framework for software to support science inquiry. *The Journal of the Learning Sciences, 13*(3), 337–386.

Raymond, E. B. (2014). *Learners with mild disabilities.* Pearson.

Reid N. and Ali A. A., (2020), *Making sense of learning. A researchbased approach. Evidence to guide policy and practice, with an emphasis on secondary stages*, Cham: Springer.

Reid N., (2021), The Johnstone triangle. The key to understanding chemistry, Cambridge: Royal Society of Chemistry.

Roehrig G. H. and Luft J., (2004), Inquiry teaching in high school chemistry classrooms: the role of knowledge and beliefs, *J. Chem. Educ., 81*(10), 1510–1516.

Runnel, M. I., Pedaste, M., & Leijen, A. (2013). Model for guiding reflection in the context of inquiry-based science education. Journal of Baltic Science Education, 12, 107–118.

Sadeh, I., & Zion, M. (2009). The development of dynamic inquiry performances within an open inquiry setting: a comparison to guided inquiry setting. *Journal of Research in Science Teaching, 46*(10), 1137–1160.

Sadeh, I., & Zion, M. (2012). Which type of inquiry project do high school biology students prefer: Open or guided? *Research in Science Education, 42*(5), 831–848.

Scanlon, E., Anastopoulou, S., Kerawalla, L., & Mulholland, P. (2011). How technology resources can be used to represent personal inquiry and support students'understanding of it across contexts. *Journal of Computer Assisted Learning,* 27, 516–529.

Schön, D. A. (1987). *Teaching artistry through reflection-in-action. In Jossey-Bass higher education series: Educating the reflective practitioner* (pp. 22–40). San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.

Schwab, J. J. (1962). *The teaching of science as enquiry*. Cambridge, MA: HarvardUniversity Press.

Schwartz R., Lederman N.& Crawford B., (2004), Developing views of nature of science in an authentic context: An explicit approach to bridging the gap between nature of science and scientific inquiry, *Sci. Educ., 88*(4), 610–645.

Shulman, L. S., & Tamir, P. (1973). Research on teaching in the natural sciences. In R. M. W. Travers (Ed.), *Second handbook of research on teaching* (pp. 1098–1148). Chicago, IL: Rand McNally.

Silm G., Tiitsaar K., Pedaste M., Zacharia Z. C. and PapaevripidouM., (2017), Teachers'readiness to use inquiry-based learning: An investigation of teachers' sense of efficacy and attitudes toward inquiry-based learning, *Sci. Educ. Int., 28*(4), 315–325.

Szalay L. and To´th Z., (2016), An inquiry-based approach of traditional 'step-by-step' experiments*, Chem. Educ. Res. Pract., 17*(4), 923–961.

Szalay L., To´th Z. and Kiss E., (2020), Introducing students to experimental design skills, *Chem. Educ. Res. Pract., 21*(1), 331–356.

Tafoya E., Sunal D. and Knecht P., (1980), Assessing inquiry potential: A tool for curriculum decision makers, *Sch. Sci. Math., 80*(1), 43–48.

Tatar, N. (2012). Inquiry-based science laboratories: an analysis of pre-service teachers' beliefs about learning science through inquiry and their performances. *Journal of Baltic Science Education*, 11, 248–266.

Terhart E., (2003), Constructivism and teaching: A new paradigm in general didactics? *J. Curric. Stud., 35*(1), 25–44.

Trumbull D., Bonney R. and Grudens-Schuck N., (2005), Developing materials to promote inquiry: Lessons learned, *Sci. Educ., 89*(6), 879–900.

Ültanir E., (2012), An epistemological glance at the constructivist approach: constructivist learning in Dewey, Piaget, and Montessori, *Int. J. Instr., 5*(2), 1308–1470.

Valanides, N., & Angeli, C. (2008). Distributed cognition in a sixth-grade classroom: an attempt to overcome alternative conceptions about light and color. *Journal of Research on Technology in Education,* 40, 309–336.

Volkmann M. J. and Abell S. K., (2003), Rethinking laboratories: Tools for converting cookbook labs into inquiry, *Sci. Teach., 70*(6), 38–41.

von Glasersfeld E., (1995), *A constructivist approach to teaching*, in Steffe L. P. and Gale J. (ed.), Constructivism in education, Hillsdale, NJ: Erlbaum, pp. 3–15.

Vygotsky, L. (1978). Interaction between learning and development. *Readings on the Development of Children, 23*(3), 34–41.

Vygotsky, L. S. (1987). *The collected works of L. S. Vygotsky: Problems of the theory and history of* psychology*,* (Vol. 3). Springer Science & Business Media.

White, B. Y., & Frederiksen, J. (2005). A theoretical framework and approach for fostering metacognitive development. *Educational Psychologist,* 40, 211–223.

White, B. Y., & Frederiksen, J. R. (1998). Inquiry, modeling, and metacognition: making science accessible to all students. *Cognition and Instruction,* 16, 3–118.

Wilhelm, J. A., & Walters, K. L. (2006). Pre-service mathematics teachers become full participants in inquiry investigations. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 37, 793–804.

Windschitl, M. (2003). Inquiry Projects in Science Teacher Education: What can Investigative Experiences Reveal About Teacher Thinking and Eventual Classroom Practice*? Science Education, 87*(1), 112–143.

Zhou S., Han J., Koenig K., Raplinger A., Pi Y., Li D., Xiao H., Fu Z. and Bao L., (2016), Assessment of scientific reasoning: The effects of task context, data, and design on student reasoning in control of variables, *Think Skills Creat.,* 19, 175–187.

Zion M. and Mendelovici R., (2012), Moving from structured to open inquiry: Challenges and limits, *Sci. Educ. Int., 23*(4), 383–399.

Zion, M., Schanin, I., & Rimerman-Shmueli, E. (2013). Teachers' performances during a practical open inquiry process. *Teachers and Teaching, 19*(6), 695–716.

KAYNAKÇA

Akgündüz, D., Aydeniz, M., Çakmakçı, G., Çavaş, B., Çorlu, M., Öner, T., & Özdemir, S. (2015). *STEM eğitimi Türkiye raporu: Günümüz modası mı yoksa gereksinim mi?* İstanbul Aydın Üniversitesi STEM Merkezi, İstanbul.

Alinak-Bozkurt, H. (2018). *Mühendislik tasarım temelli fen öğretiminin 7. sınıf öğrencilerinin fen başarıları, STEM alanlarına yönelik tutumları ve STEM kariyerine yönelik algıları üzerine etkisi.* Yüksek lisans tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Ananiadou, K., & Claro, M. (2009). 21st Century Skills and Competences for New Millennium Learners in OECD Countries. OECD Education Working Papers, No.41. *OECD Publishing (NJ1)*. oecd-ilibrary.org/docserver/218525261154.pdf?expires=1733869282&id=id&accname=guest&checksum=00924AE7857D5034E45959CAA01E43EF Erişim Tarihi: 10.12.2024.

Asal, R. (2020). *Mühendislik tasarım temelli fen öğretiminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Asal-Özkan, R., & Sarıkaya, R. (2023). Mühendislik tasarım temelli fen etkinliklerinin dördüncü sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıklarına etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *55*, 154-167.

Asghar, A., Ellington, R., Rice, E., Johnson, F., & Prime, G. M. (2012). Supporting STEM education in secondary science contexts. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, *6*(2), 4-14.

Ayaz, E., & Sarıkaya, R. (2021). The effect of engineering design based science teaching on decision making, scientific creativity and design skills of classroom teacher candidates. *Journal of Education in Science Environment and Health*, *7*(4), 309-328.

Ayaz, E. (2019). *Mühendislik tasarım temelli fen öğretiminin sınıf öğretmeni adaylarının karar verme, bilimsel yaratıcılık ve tasarım becerilerine etkisi*. Doktora tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Aydoğan, B., & Çakıroğlu, J. (2022). Mühendislik tasarımına dayalı öğretimin 7. sınıf öğrencilerinin mühendislik görüşlerinin doğasına etkileri. *Fen Bilimleri Eğitim ve Teknoloji Dergisi, 31*(1), 68-80.

Ayverdi, L. (2018). *Özel yetenekli öğrencilerin fen eğitiminde teknoloji, mühendislik ve matematiğin kullanımı: FeTeMM yaklaşımı.* Doktora tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Barnett, G. M., Connolly, K., Jarvin, L., Rogers, C., Wendell, K. B., & Wright, C. (2008). Science through LEGO Engineering Curriculum Units: Design a musical instrument: The Science of Sound. *Curriculum Resources*, *2009* Edition, Tufts University Center for Engineering.

Bozkurt-Altan, E., Yamak, H., & Buluş-Kırıkkaya, E. (2016). Hizmet öncesi öğretmen eğitiminde FeTeMM eğitimi uygulamaları: Tasarım temelli fen eğitimi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 212-232.

Brophy, S., Klein, S., Portsmore, M., & Rogers, C. (2008). Advancing engineering education in P-12 classrooms. *Journal of Engineering Education*, *97*(3), 369-387.

Brunsell, E. (2012). *The engineering design process.* (Ed. Eric BRUNSELL) Integrating engineering science in your classroom (3-5). Arlington, Virginia: National Science Teacher Association [NSTA] Press.

Bybee, R. W. (2010). Advancing STEM Education. A 2020 Vision. *Technology and Engineering Teacher, 70*(1) 30-35.

Capobianco, B. M., Radloff, J., & Lehman, J. D. (2021). Elementary science teachers' sense-making with learning to implement engineering design and its impact on students' science achievement. *Journal of Science Teacher Education,* 32(1), 39-61.

Culver, D. E. (2012). *A qualitative assessment of preservice elementary teachers' formative perceptions regarding engineering and K-12 engineering education*. Master dissertation. New York: University of Lowa State.

Çevik, M., & Şentürk, C. (2019). Multidimensional 21st century skills scale: Validity and reliability study. *Cypriot Journal of Educational Sciences, 14*(1), 11-28.

Dankenbring, C., & Capobianco, B. M. (2016). Examining elementary school students' mental models of sun earth relationships as a result of engaging in engineering design. *International Journal of Science and Mathematics Education, 14*(5), 825-845.

Daugherty, J. (2012). Infusing engineering concepts: Teaching engineering design. *National Center for Engineering and Technology Education*. 170, 1-12.

Demir, A. (2018). Endüstri 4.0'dan eğitim 4.0'a değişen eğitim-öğretim paradigmaları. *Turkish Studies, 13*(15), 147-171.

English, L. D., & King, D. T. (2015). STEM learning through engineering design: fourth-grade students' investigations in Aerospace. *International Journal of STEM Education. 2*(14), 2-18.

Ercan, S., & Şahin, F. (2015). Fen eğitiminde mühendislik uygulamalarının kullanımı: tasarım temelli fen eğitiminin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 9*(1), 128-164.

Eroğlu, S., & Bektaş, O. (2016). STEM eğitimi almış fen bilimleri öğretmenlerinin STEM temelli ders etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 4*(3), 43-67.

Fortus, D., Dershimer, R. C., Krajcik, J. S., Marx, R. W., & Mamlok-Naaman, R. (2004). Design-based science and student learning. *Journal of Research in Science Teaching, 41*(10), 1081-1110.

Gonzalez-Gomez, D., & Jeong, J. S. (2022). Approaches and methods of science teaching and sustainable development. *Sustainability*, *14*(3), 1546.

Gökbayrak, S., & Karışan, D. (2017). STEM temelli laboratuvar etkinliklerinin fen bilgisi öğretmen adaylarının STEM farkındalıklarına etkisinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences, 14*(4), 4275-4288.

Guzey, S. S., Harwell, M., Moreno, M., Peralta, Y., & Moore, T. J. (2016). The impact of design-based STEM integration curricula on student achievement in engineering, science, and mathematics. *Journal of Science Education and Technology*, *26*(2), 207-222.

Hacıoğlu, Y., Yamak, H., & Kavak, N. (2016). Mühendislik tasarım temelli fen eğitimi ile ilgili öğretmen görüşleri. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *5*(3), 807-830.

Harman, G. ve Yenikalaycı, N. (2021). STEM eğitiminde mühendislik tasarım sürecine dayalı etkinliklere yönelik fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 53(53), 206-226.

Householder, D., & Hailey, C. E. (2012). *Incorporating engineering design challenges into STEM courses.* National Center for Engineering and Technology Education, https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED537386.pdf adresinden erişim tarihi: 01. 12. 2024.

Hynes, M., Portsmore, M., Dare, E., Milto, E., Rogers, C., Hammer, D., & Carberry, A. (2011). Infusing engineering design into high school STEM courses. Publications. URL: https://digitalcommons.usu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1165&context=ncete_publications Erişim Tarihi: 10.12.2024.

Jolly (2009). The national defense education act, current stem initiative and the gifted. *Gifted Child Today, 32*(2), 50-53.

Kaplan, Y., & Cengiz, E. (2021). 21. yüzyıl becerilerine uzanan yolculuk: fen öğretiminde güncel yaklaşımlar ve yaşam becerileri (Ed. Hasan BAKIRCI), 21. *Tasarım Temelli Fen Öğretimi* (s. 140-161). İzmir: Duvar Yayınları.

Kolodner, J. L. (2002). Facilitating the learning of design practices: Lessons learned from an inquiry into science education. *Journal of Industrial Teacher Education, 39*(3), 9-40.

Köngül, Ö., & Yıldırım, M. (2021). Effects of STEM applications on the scientific process skills and performance of secondary school students. *Journal of Human Sciences, 18*(2), 159-184.

Lambert, L. (2014). *Middle school STEM curriculum: connect the learning.* Doctoral dissertation. University of Walden.

Leonard, M. & Derry, S. (2011). What's the science behind it? The interaction of engineering and science goals, knowledge, and practices in a design-based science activity. University of Wisconsin Madison.

Marulcu, I., & Barnett, M. (2013). Fifth graders learning about simple machines through engineering design-based instruction using LEGO™ materials. *Research in Science Education, 43*(5), 1825-1850.

Mehalik, M. M., Doppelt, Y., & Schuun, C. D. (2008). Middle-school science through design based learning versus scripted inquiry: Better overall science concept learning and equity gap reduction. *Journal of Engineering Education, 97*(1), 71-85.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018b). T. C. Millî Eğitim Bakanlığı 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi. Erişim Adresi: https://2023vizyonu.meb.gov.tr/ Erişim Tarihi: 11.05.2023.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2019). T.C. Millî Eğitim Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_10/ 21161923_MEB_2019-2023_Stratejik_Plani.pdf / Erişim Tarihi: 11.05.2023.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni.* Ankara: Talim Terbiye Kurulu.

Nacaroğlu, O., & Arslan, M. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin mühendislik algılarının çiz-yaz-anlat tekniği kullanılarak incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, *21* (1), 112-128.

National Research Council [NRC] (2009). *Engineering in K-12 education understanding the status and improving the prospects*. National Academies Press, Washington, 234.

Özdemir, S. M. (2011). Toplumsal değişme ve küreselleşme bağlamında eğitim ve eğitim programları: kavramsal bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(1), 85-110.

Park, D. Y., Park, M. H., & Bates, A. B. (2016). Exploring young children's understanding about the concept of volume through engineering design in a STEM activity: A case study. *International Journal of Science and Mathematics Education, 16*(2), 275-294.

Sağlamyürek, B. (2019). *Fen mühendislik ve girişimcilik uygulamalarının 5. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine ve çevresel tutum düzeylerine etkisi*. Yüksek lisans tezi. Çanakkale: Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.

Satar, C., & Doğru, M. (2022). Tasarım temelli fen öğretiminin ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin ilgileri, motivasyonları ve akademik başarılarına etkisi: Güneş, dünya ve ay. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, *5*(1), 66-79.

Savran-Gencer, A. (2015). Fen eğitiminde bilim ve mühendislik uygulaması: Fırıldak etkinliği. *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi,* 5(1), 1-19.

Schnittka, C., & Bell, R. (2011). Engineering design and conceptual change in science: Addressing thermal energy and heat transfer in eighth grade. *International Journal of Science Education, 33*(13), 1861-1887.

Sungur-Gül, K. ve Marulcu, İ. (2014). Yöntem olarak mühendislik-dizayna ve ders materyali olarak legolara öğretmen ile öğretmen adaylarının bakış açılarının incelenmesi. *Turkish Studies, 9(*2), 761-786.

Syukri, M., Halim, L., Mohtar, L. E., & Soewarno, S. (2018). The impact of engineering design process in teaching and learning to enhance students' science problem-solving skills. *Jurnal Pendidikan IPA Indonesia, 7*(1), 66-75.

Şimşek, C. L., & Soysal, M. T. (2022). Deprem temalı mühendislik tasarım temelli STEM etkinliklerinin akademik başarı, motivasyon, STEM'e yönelik tutum ve 21. yüzyıl becerilerine etkisi. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education, 6*(4), 133-157.

Temiz, B. K., & Tan, M. (2003). İlköğretim fen öğretiminde temel bilimsel süreç becerileri. *Eğitim ve Bilim*, *28*(127), 18-24.

TÜBİTAK. (2019). *2242 üniversite öğrencileri araştırma proje yarışmaları proje rehberi.* Erişim Adresi: https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2750/2242-2023_proje-rehberi-03-10-2022.pdf, Erişim Tarihi: 10.12.2024.

Volkmann, J. M., & Abell, K. S. (2003). Rethinking laboratories. *The Science Teacher, 9*, 38-41.

Vurucu, C. (2019). *Erken çocukluk döneminde bilim ve mühendislik uygulamalarının öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine, karar verme ve problem çözme becerilerine etkisi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Wendell, K. B., & Rogers, C. (2013). Engineering design-based science, science content performance, and science attitudes in elementary school. *Journal of Engineering Education, 102*(4), 513-540.

Wendell, K. B. (2008). *The theoretical and empirical basis for design-based science instruction for children.* Unpublished Qualifying Paper, Tufts University.

Wendell, K. B., Connolly, K. G., Wright, C. G., Jarvin, L., Rogers, C., Barnett, M., & Marulcu, I. (2010). Incorporating engineering design into elementary school science curricula. *American Society for Engineering Education Annual Conference ve Exposition*. 20-23 June, Louisville, KY.

Winarno, N., Rusdiana, D., Samsudin, A., Susilowati, E., Ahmad, N. J., & Afifah, R. M. A. (2020). The steps of the Engineering Design Process (EDP) in science education: A systematic literature review. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, *8*(4), 1345-1360.

Yıldırım, H., & Gelmez-Burakgazi, S. (2020). Türkiye'de STEM eğitimi konusunda yapılan çalışmalar üzerine bir araştırma: Meta-sentez çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (50), 291-314.

KAYNAKÇA

Aydın, F., &Karaçam, S. (2015). Gruplar için teknolojik tasarım uygulamalarını değerlendirmeye yönelik bir analitik rubrik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 11*(1), 132-147.

Aslan, A., Avcı, S. G., & Gökçü, M. Ş. (2024). Using 3-dimensional models as teaching tools in science education for primary school students. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 8*(2), 237-254.

Banda, H. J., & Nzabahimana, J. (2021). Effect of integrating physics education technology simulations on students' conceptual understanding in physics: A review of literature. *Physical Review Physics Education Research, 17*(2), 023108.

Carroll, F. & Blauch, D. (2017). 3d printing of molecular models with calculated geometries and p orbital isosurfaces. *Journal of Chemical Education, 94*(7), 886-891.

Cui, D., Wilson, T., Rockhold, R., Lehman, M., & Lynch, J. (2016). Evaluation of the effectiveness of 3d vascular stereoscopic models in anatomy instruction for first year medical students. *Anatomical Sciences Education, 10*(1), 34-45.

Çekirge, E. (2019). *3b yazıcı kullanımının akademik başarı, tutum, motivasyon ve eleştirel düşünme eğilimlerine etkisi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Drapkin, Z., Lindgren, K., Lopez, M., & Stabio, M. (2015). Development and assessment of a new 3d neuroanatomy teaching tool for mri training. *Anatomical Sciences Education, 8*(6), 502-509.

Duncan, R. G., & Reiser, B. J. (2007). Reasoning across ontologically distinct levels: Students' understandings of molecular genetics. *Science Teaching, 44* (7), 938-959.

Ganasen, S., & Shamuganathan, S. (2017). The effectiveness of physics education technology (PhET) interactive simulations in enhancing matriculation students' understanding of chemical equilibrium and remediating their misconceptions. In M. Karpudewan, A. Zain, & A. Chandrasegaran (Eds.), *Overcoming Students' Misconceptions in Science* (p.157-178). Singapore: Springer.

Gilbert, J. K. (2005). *Modeling and visualization in science education*. Dordrecht: Springer.

Güleryüz, H., Dilber, R. ve Erdoğan, İ. (2019). Stem uygulamalarında öğretmen adaylarının 3D yazıcı kullanımı hakkındaki görüşleri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 1-8.

Güleryüz, H. (2020). *3D yazıcı ve robotik kodlama uygulamalarının öğretmen adaylarının 21. yüzyıl öğrenen becerileri, Stem farkındalık ve Stem öğretmen öz yeterliğine etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Howell, M., Booth, C., Sikich, S., Helikar, T., Roston, R., Couch, B., … & Dijk, K. (2019). Student understanding of DNA structure–function relationships improves from using 3d learning modules with dynamic 3d printed models. *Biochemistry and Molecular Biology Education, 47*(3), 303-317.

Howell, M., Booth, C., Sikich, S., Helikar, T., Dijk, K., Roston, R., … & Couch, B. (2020). Interactive learning modules with 3d printed models improve student understanding of protein structure–function relationships. *Biochemistry and Molecular Biology Education, 48*(4), 356-368.

Johnson, A. M., & Gjedde, L. (2008). Enhancing students' understanding in physics through interactive 3D models. *Educational Technology & Society, 11*(4), 106-115.

Kaliakin, D., Zaari, R., & Varganov, S. (2015). 3d printed potential and free energy surfaces for teaching fundamental concepts in physical chemistry. *Journal of Chemical Education, 92*(12), 2106-2112.

Kealy, M., & Collins, A. (2013). Using 3D models to improve biology learning: A study on understanding anatomical structures. *International Journal of Science Education, 35*(12), 2043-2058.

Lim, K., Loo, Z., Goldie, S., Adams, J., & McMenamin, P. (2015). Use of 3d printed models in medical education: a randomized control trial comparing 3d prints versus cadaveric materials for learning external cardiac anatomy. *Anatomical Sciences Education, 9*(3), 213-221.

Lipnevich, A. A., & Panadero, E. (2021). A review of feedback models and theories: Descriptions, definitions, and conclusions. *Frontiers in Education, 6*, 720195.

Lombard, F., Da Costa, J., & Weiss, L. (2023). Teaching with digital biology: Opportunities from authentic sequences and 3D models. *Progress in Science Education, 6*(1), 80-97.

Makewa, L. N. (2019). *Constructivism theory in technology-based learning, Technology-supported teaching and research methods for educators*. Hershey: IGI Global.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (3. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Thousand Oaks: Sage.

Penny, M., Cao, Z., Patel, B., Santos, B., Asquith, C., Szulc, B., … & Hilton, S. (2017). Three-dimensional printing of a scalable molecular model and orbital kit for organic chemistry teaching and learning. *Journal of Chemical Education, 94*(9), 1265-1271.

Perkins, S. L., Krajancich, B., Yang, C. F. J., Hargreaves, B. A., Daniel, B. L., & Berry, M. F. (2020). A patient-specific mixed-reality visualization tool for thoracic surgical planning. *The Annals of Thoracic Surgery, 110*(1), 290-295.

Roberts, W. & Matzen, N. (2013). Stem and ICT instructional worlds: the 3d experience, the impact on today's students. *Journal of Education and Learning, 7*(1), 57-62.

Scalfani, V. & Vaid, T. (2014). 3d printed molecules and extended solid models for teaching symmetry and point groups. *Journal of Chemical Education, 91*(8), 1174-1180.

Shudayfat, E. & Alsalhi, N. (2023). Science learning in 3d virtual environment multi-users online in basic education stage. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education, 19*(1), em2216.

Smith, D., Lampley, S., Dolan, B., Williams, G., Schleppenbach, D., & Blair, M. (2020). Effect of 3d manipulatives on students with visual impairments who are learning chemistry constructs: A pilot study. *Journal of Visual Impairment & Blindness, 114*(5), 370-381.

Teplá, M., Teplý, P., & Šmejkal, P. (2022). Influence of 3D models and animations on students in natural subjects. *International Journal of STEM Education, 9*(1), 65.

Wieman, C. E., Adams, W. K., & Perkins, K. K. (2008). PhET: Simulations that enhance learning. *Science, 322*(5902), 682-683.

Wu, H., & Shah, P. (2004). Exploring visuospatial thinking in chemistry learning. *Journal of Research in Science Teaching, 41*(3), 327-350.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yin, R. (1984). *Case study research: design and methods. (3. basım).* Thousand Oaks: Sage.

KAYNAKÇA

Afacan, Ö. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının "fen" ve "fen ve teknoloji öğretmeni" kavramlarına yönelik metafor durumları. *Education Sciences,* 6(1), 1242-1254. https://dergipark.org.tr/tr/pub/nwsaedu/issue/19821/212207

Akan, E. (2023). *Fen bilimleri öğretmenlerinin 21.yüzyıl beceri ve STEM uygulamaları yeterlilik düzeylerinin incelenmesi* (Tez no: 775305) [Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi- Çanakkale]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Akgündüz, D., Aydeniz, M., Çakmakçı, G., Çavaş, B., Çorlu, M. S., Öner, T. & Özdemir, S., (2015). STEM Eğitimi Türkiye Raporu: Günün Modası Mı Yoksa Gereksinim Mi? *İstanbul Aydın Üniversitesi.* http://www.aydin.edu.tr/belgeler/IAU-STEM-Egitimi-Turkiye-Raporu 2015.pdf

Aksakal, Ş. & Yılayaz, Ö. (2019). Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen etkinliklerinde sanata yönelik metaforik algıları. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6(1), 1-17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkjes/issue/42689/488957

Aladak, K.B.D., Zorluoglu, S.L. & Yapucuoglu, M. D. (2018). STEM: Öğretmenlerin metaforik algıları. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(26), 80-98. DOİ: 10.29329/mjer.2018.172.5

Altan, E. B., Yamak, H. & Buluş Kırıkkaya, E. (2016). FETEMM eğitim yaklaşımının öğretmen eğitiminde uygulanmasına yönelik bir öneri: tasarım temelli fen eğitimi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 212-232. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/222656

Anılan, B. (2017). Fen bilimleri öğretmen adaylarının kimya kavramına ilişkinin metaforik algıları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi,* 5(2), 7-27. https://dergipark.org.tr/en/pub/enad/issue/36954/354871

Ateş, M. & Karatepe, A. (2013). Üniversite öğrencilerinin "küresel ısınma" kavramına ilişkin algılarının metaforlar yardımıyla analizi. *Marmara Coğrafya Dergisi,* 27, 221-241. https://dergipark.org.tr/tr/pub/marucog/issue/474/3901

Ata, A. O. (2021). *Fen bilimleri öğretmenlerinin STEM eğitimi yaklaşımına yönelik hazırbulunuşlukları hakkındaki algılarının incelenmesi* (Tez no: 685626) [Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi-Düzce]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Bakırcı, H. & Kutlu, E. (2018). Fen Bilimleri öğretmenlerinin FeTeMM yaklaşımı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi, *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education,* 9 (1), 367-389. https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkbilmat/issue/38960/417939

Bozanoğlu, B. (2017). *STEM uygulamalarına yönelik algıların metaforlar aracılığıyla analizi* [Bildiri sunumu]. Fatih projesi eğitim teknolojileri zirvesi, Ankara.

Büyükekşi, C., Gerçek, Z., & Yavuz, S. (2018). İlköğretim öğrencilerinin kimya algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi,* 6(2), 269-276. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kebd/issue/67221/1049180#article_cite

Bybee, R. W. (2010). Advancing STEM education: A 2020 vision. *Technology and Engineering Teacher,* 70(1), 30-35.

Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (3.Baskı). (Çev. M.Bütün- S.B.Demir, Çev.) Ankara: Siyasal Kitabevi.

Chute, E., 2009. STEM education is branching out: Focus shifts from making science, math accessible to more than just brightest. Pittsburg Post-Gazette. http://www.post gazette.com/news/education/2009/02/10/STEMeducation-is-branching out/stories/200902100165

Çalışıcı, H., & Sümen, Ö. Ö. (2018). Metaphorical Perceptions of Prospective Teachers for STEM Education. *Universal Journal of Educational Research*, 6(5), 871-880. https://eric.ed.gov/?id=EJ1177827

Çevik, M., Danıştay, A., & Yağcı, A. (2017). Ortaokul öğretmenlerinin FeTeMM (Fen-Teknoloji-Mühendislik-Matematik) farkındalıklarının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi. *Sakarya University Journal of Education,* 7(3), 584-599. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/394188

Çepni, S., Bacanak, A., & Küçük, M. (2003). Fen Eğitiminin Amaçlarında Değişen Değerler: Fen - Teknoloji - Toplum. *Değerler Eğitimi Dergisi,* 1(4), 7-29. https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/29196/312578

Çınar, S., Pırasa, N., Uzun, N. & Erenler, S. (2016a). The Effect of Stem Education on Pre-Service Science Teachers' Perception of Interdisciplinary Education, *Journal of Turkish Science Education,*13, 118-142. http://acikerisim.erdogan.edu.tr/xmlui/handle/11436/4328

Çınar, S., Pırasa, N. & Sadoğlu, G. (2016b). Views of Science and Mathematics Pre-service Teachers Regarding STEM, *Universal Journal of Educational Research*, 4(6), 1479-1487. https://eric.ed.gov/?id=EJ1103180

Değirmenci, S. (2020). *STEM eğitimi almış öğretmenlerin STEM öz yeterliliklerinin ve uygulamalarında teknoloji ve mühendislik entegrasyonu açısından yaşadıkları sorunların belirlenmesi* (Tez no: 615847) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Delice, A., Aydın, E., Derin, G., & Yaşın, Ö. (2015). An investigation of the views on the integration of science technology and mathematics in a mathematics teacher education program. *Bogazici University Journal of Education*, *32*(1), 3-15. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/311680

Deligöz, T. (2023). *Fen bilimleri öğretmenlerinin (fizik, kimya, biyoloji, fen bilgisi) STEM eğitimine yönelik anlayışları* (Tez no: 787065) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi- İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Derman, A. (2014). Lise öğrencilerinin kimya kavramına yönelik metaforik algıları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 9(5), 749-776. https://l24.im/6SRYmjO

Deveci, İ. (2018). The STEM awareness as predictor of entrepreneurial characteristics of prospective science teachers. *Kastamonu Education Journal,* 26 (4), 1247-1256. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/369042

Durmuş, Z. & Ünal, S. (2021). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Fen Kavramına Yönelik Metaforlarının Belirlenmesi. *Paper presented at 1st International Eurasian Conferences on Educational and Social Studies*, October 22-24, Antalya, Türkiye. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/profile/Nesrin-Koc-Ustali/publication/356784665_Lojistik_ve_Savunma_Lojistigi_Etimolojik_Bir_Inceleme-Logistics_and_Defense_Logistics_An_Etymological_Review/links/61abee43aade5b1bf506631e/Lojistik-ve-Savunma-Lojistigi-Etimolojik-Bir-Inceleme-Logistics-and-Defense-Logistics-An-Etymological-Review.pdf#page=841

Dünya Gazetesi, (2022). 920 bin öğretmen görev yapıyor. https://www.dunya.com/gundem/920-bin-ogretmen-gorev-yapiyor-haberi-433098

Ekici, G. (2016). Biyoloji öğretmeni adaylarının mikroskop kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: Bir metafor analizi çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1), 615-636. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59448/854066

Erduran, S. (2013). Fen bilimlerine alanlar arası bakış ve eğitimde uygulamalar. *Fen Eğitimi ve Araştırmaları Derneği Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi,* 1(1), 43-49. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2581409

Ergün, A. & Kıyıcı, G., 2019. Fen bilgisi öğretmeni adaylarının STEM eğitimine ilişkin metaforik algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 27(6), 2513-2527. doi:10.24106/kefdergi.3405

Eroğlu, S. & Bektaş, O., 2016. STEM eğitimi almış fen bilimleri öğretmenlerinin STEM temelli ders etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education,* 4(3), 43-67. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/368914

Eserpek, A. (1978). Eğitim ve sosyal değişme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 10 (1-2), 123-141. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000551

Furner, J. M., & Kumar, D. D. (2007). The mathematics and science integration argument: A stand for teacher education. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education,* 3(3),

185-189. https://www.ejmste.com/article/the-mathematics-and-scienceintegration-argumenta-stand-for-teacher-education-4066

Gömleksiz, M. N., & Yavuz, S. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının STEM eğitimine yönelik metaforik algıları [Bildiri sunumu]. *ERPA 2018*, İstanbul.

Gülgün, C., Yılmaz, A., & Çağlar, A. (2017). Fen bilimleri dersinde uygulanan STEM etkinliklerinde bulunması gereken nitelikler hakkında öğretmen görüşleri. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, *7*(1), 459-478. https://www.jocress.com/fen-bilimleri-dersinde-uygulanan-stem-etkinliklerinde-bulunmasi-gereken-nitelikler-hakkinda-ogretmen-gorusleri_63

Guerrero, M. C. M., & Villamil, O. S. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning. *Language Teaching Research,* 6(2), 95–120. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1191/1362168802lr101oa

İnançlı, E., & Timur, B. (2018). Fen bilimleri öğretmen ve öğretmen adaylarının STEM eğitimi hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi,* 1(1), 48-68. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/549916

Kalaycı, S. (2018). İlkokul Öğrencilerinin "Bilim" ve "Fen Bilimleri Dersi" Kavramlarına Yönelik Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi,* 5(9), 1-21. https://doi.org/10.20860/ijoses.351611

Kazu, İ. Y. & İşık, S. N. (2020). Fen bilimleri öğretmenlerinin STEM eğitimine yönelik metaforik algıları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 359-372. https://l24.im/fYbvlqn

Korkmaz, F. & Ünsal, S. (2016). Okul Öncesi Öğretmenlerin ''Teknoloji'' Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelemesi / An Investigation of Preschool Teachers' Perceptions on the Concept of "Technology". *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 13(35). https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/24546/259992#article_cite

Kırmızıbiber, A. (2024). *Öğretmenlerin STEM yaklaşımına yönelik görüşleri* (Tez no. 870872) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi- Erzurum]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kızılay, E. (2018). STEM alanlarının birbirleri ile ilişkisi hakkında fen bilgisi öğretmen adaylarının görüşleri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi [JRES],* 5(2), 174-186. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/612427

Kızıloluk, H. (2007). Ekonominin eğitimin amaçları ve içeriği üzerindeki etkileri. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 8 (1), 21-30. https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php

Levine, P. M., 2005. MetaphorsandImages of Classrooms. ERIC: EJ724893.

Millî Eğitim Bakanlığı (2005). Fen ve teknoloji dersi programı, ilköğretim 4.–5. sınıf. Ankara.

Millî Eğitim Bakanlığı (2013). İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi (3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937-FEN%20B%C4%B0L%C4%B0MLER%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI2018.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı (2016). STEM Eğitimi Raporu. https://yegitek.meb.gov.tr/stem_egitimi_raporu.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) fen bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=32

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024a). Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni. https://tymm.meb.gov.tr/ortak-metin

Millî Eğitim Bakanlığı (2024b). Ortaokul fen bilimleri dersi öğretim programı Türkiye yüzyılı maarif modeli. https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari

Millî Eğitim Bakanlığı (2024c). Öğretim programlarının temel yaklaşımı. https://tymm.meb.gov.tr/temel-yaklasim

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024d). Örgün Eğitim İstatistikleri. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=629

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). Qualitative data analysis. Thousand Oaks, CA: Sage Publication.

National Research Council. (2011). Succesful K-12 STEM education. Identifyeffective approaches in science, technology, engineering and mathematics. https://nap.nationalacademies.org/catalog/13158/successful-k-12-stem-education-identifying-effective-approaches-in-science

National Research Council. (2012). A framework for k-12 science education: practices, crosscutting concepts, and core ideas. https://nap.nationalacademies.org/catalog/13165/a-framework-for-k-12-science-education-practices-crosscutting-concepts

Niess, M. L. (2005). Preparing Teachers to Teach Science and Mathematics with Technology: Developing a Technology Pedagogical Content Knowledge. *Teaching and Teacher Education,* 21, 509-523. https://doi.org/10.1016/j.tate.2005.03.006

Özbilen, A.G. (2018). STEM eğitimine yönelik öğretmen görüşleri ve farkındalıkları. *Scientific Educational Studies,* 2(1), 1-21. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ses/issue/37465/414916

Özdemir, S. M. (2011) Toplumsal değişme ve küreselleşme bağlamında eğitim ve eğitim programları: kavramsal bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12 (1), 85-110. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefad/issue/59498/855234

Palmquist, R. A. (2001). Cognitive style and users' metaphors for the web: an exploratory study. *The Journal of Academic Librarianship,* 27(1), 24–32. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0099133300002056

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının "öğretmen" kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 2(2), 131-155. https://dergipark.org.tr/en/pub/tebd/issue/26128/275216

Saban, A. (2008). İlköğretim I. kademe öğretmen ve öğrencilerinin bilgi kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *İlköğretim Online,* 7(2), 421-455. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ilkonline/issue/8601/107119

Saban, A., 2009. Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip olduğu zihinsel imgeler. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2), 281-326. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ilkonline/issue/8601/107119

Saban, A., Koçbekir, B. N. & Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 6(2), 461-522. https://acikerisim.selcuk.edu.tr/items/451dba0a-6ab4-446d-9c0a-120957da7619

Sanders, M. (2009). STEM, STEM education, STEM mania. *The Technology Teacher,* 68(4), 20-26. https://vtechworks.lib.vt.edu/bitstream/handle/10919/51616/STEMmania.pdf?sequence=1

Sezgin, F. H. & Budak, Y. (2022). Teknolojik gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Yükselen ekonomiler örneği. *Journal of Emerging Economies and Policy,* 7(1), 265-274. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2393838

Wang, H., 2012. A new era of science education: Science teachers,, perceptions and classroom practices of science, technology, engineering, and mathematics (STEM) integration. Minesota: University of Minnesota.

Yaman, F. (2020). *Öğretmenlerin STEM eğitimine yönelik farkındalık, tutum ve sınıf içi uygulama öz yeterlik algılarının incelenmesi.* (Tez no: 662384). [Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yadigaroğlu, M. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının kimya laboratuvarına yönelik metaforik algıları. *Anadolu Öğretmen Dergisi*, *2*(2), 71-82. https://dergipark.org.tr/en/pub/aod/issue/41228/479068

Yadigaroglu, M., Demircioglu, G., Demircioglu, H., & Akar, H. (2018). Metaphorical Perceptions of Science Teacher Candidates towards Teacher and Teaching Profession. *Online Submission,* 9(3), 1-10. https://eric.ed.gov/?id=ED588807

Yob, I. M. (2003). Thinking constructively with metaphors. *Studies in Philosophy & Education*, 22(2), 127-138. https://l24.im/EfbAl

Yıldırım A. & Şimşek H., 2013. Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. 9.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Zengin, E. & Uğraş, M. (2019). Sınıf öğretmen adaylarının STEM eğitimine ilişkin metaforik algılarının belirlenmesi. *Ekev Akademi Dergisi,* 77, 57-76. Doi: 10.17753/Ekev1086.

KAYNAKLAR

Bayar, V. ve Bayar, S.A. (2015). *Araştırma Yaklaşımları. Turan, S. (Ed.). Uygulamada Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Berland, M. ve Wilensky, U. (2015). Comparing virtual and physical robotics environments for supporting complex systems and computational thinking. *Journal of Science Education ve Technology, 24*(5), 628- 647.

Canbazoğlu Bilici, S. (2019). *Örnekleme Yöntemleri. Özmen, H. ve Karamustafaoğlu, O. (Eds.). Eğitimde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Carbonell, J., Sánchez-Esguevillas, A., and Carro, B. (2016). The role of metaphors in the development of technologies. the case of the artificial intelligence. *Futures*, 84, 145-153.

Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches (4th ed.).* Thousand Oaks, CA: Sage.

Çayır, E. (2010). Lego-Logo ile desteklenmiş öğrenme ortamının bilimsel süreç becerisi ve benlik algısı üzerine etkisinin belirlenmesi. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Çetintaş, E. ve Avcu, Y. E. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin robotik kavramına ilişkin metaforik algılarının incelenmesi. *Route Educational and Social Science Journal,* 4(8), 78-98.

Çömek, A. ve Avcı, B. (2016). *Fen Eğitiminde Robotik Uygulamaları Hakkında Öğretmen Görüşleri. Yükseköğrenim Üzerine*. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları.

Doğan, Ö. F. (2019). Ortaokul öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik metaforik algıları. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.

Elkatmış, M. ve Tanık, M. (2022). Üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları "Kırıkkale üniversitesi örneği". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(1), 219-238.

Eraslan, M., Koç-Şenol, A., Kılınç, A. ve Büyük, U. (2013). Üstün zekâlı öğrencilerin fen öğretiminde robot teknolojisinin kullanımına yönelik görüşleri. *Researcher: Social Science Studies,* 1, 24-39.

Freeman, A., Adams Becker, S., Cummins, M., Davis, A., ve Hall Giesinger, C. (2017). *NMC/CoSN Horizon Report: 2017 K–12 Edition.* Austin, Texas: The New Media Consortium.

Göksoy, S. ve Yılmaz, İ. (2018) Bilişim teknolojileri öğretmenleri ve öğrencilerinin robotik ve kodlama dersine ilişkin görüşleri. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(1), 178-196.

Kaya, Z. ve Yılayaz, Ö. (2013). Öğretmen eğitimine teknoloji entegrasyonu modelleri ve teknolojik pedagojik alan bilgisi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 4(8), 57-83.

Koç-Şenol, A. ve Büyük, U. (2015). Robotik destekli fen ve teknoloji laboratuvar uygulamaları: ROBOLAB. *Turkish Studies,* 10(3), 213-226. DOI Number: http://dx.do.org/10.7827/TurkishStudies.7953.

Lakoff, G. ve Johnson, M. (1980). The metaphorical structure of the human conceptual system. *Cognitive Science,* 4(2), 195-208. https://doi.org/10.1207/s15516709cog0402_4.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2016). Bilgisayar Bilimi Dersi Öğretim Programı. Ankara: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Online: http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousands Oaks, CA: Sage.

Mitnik, R., Nussbaum, M. and Soto, A. (2008). An autonomous educational mobile robot mediator. *Autonomous Robots,* 25(4): 367-382. https://doi.org/10.1007/s10514-008-9101-z.

Papert, S. (1980). *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas.* New York: Basic Books.

Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 2(2), 131-155.

Sezer, E. (2003). Dilde ve edebiyatta yol metaforu [road metaphor in language and literature]. *Kitaplık Dergisi,* 65, 88-92.

Soysal, D. ve Afacan, Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin "fen ve teknoloji dersi" ve "fen ve teknoloji öğretmeni" kavramlarına yönelik metafor durumları. *Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(19), 287-306.

Tekerek, B., Aydemir, H. ve Tekerek, M. (2023). Robotik ile matematik ve fen entegrasyonu. *Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 025-052, Doi:10.48146/odusobiad.1203531.

Yazıcı, Ö. (2013). Coğrafya öğretmenlerinin "çevre" kavramına ilişkin algıları: bir metafor analizi çalışması (perceptions of geography teachers' towards the concept of "environment": a metaphor analysis study). *The Journal of Academic Social Science Studies.* 6(5), 811-828.

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (2015). Ses kavram testi. *Journal of European Education*, *5*(1), 23-30.

Akyürek, E. ve Afacan, Ö. (2012). Kavram çarkı diyagramı kullanılarak 8. sınıf öğrencilerinin "hücre bölünmesi" ünitesindeki kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, *2*(3), 47-58.

Amir, R. ve Tamir, P. (1994), In-Depth analysis of misconceptions as a basis for developing research-based remedial ınstruction: the case of photosynthesis, *The American Biology Teacher*, 56(2), 94-100.

Anam, R. S., Widodo, A., Sopandi, W. ve Wu, H. (2019). Developing a five-tier diagnostic test to ıdentify students' misconceptions in science: an example of the heat transfer concepts. *İlköğretim Online*, 1014-1029. DOI: 10.17051/ilkonline.2019.609690.

Anıl, Ö. ve Küçüközer, H. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin aynalar konusundaki kavramsal anlamalarının analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (43), 78-122.

Atasoy, Ş. ve Akdeniz, A. R. (2007). Newton'un hareket kanunları konusunda kavram yanılgılarını belirlemeye yönelik bir testin geliştirilmesi ve uygulanması. *Journal of Turkish Science Education*, *4*(1), 45-59.

Ausubel, D.P. (1968). *Educational psychology: A cognitive view*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Avcı, F., Şeşen, B. A. ve Kırbaşlar, F. G. (2018). Maddenin yapısı ve özelikleri ünitesine yönelik iki aşamalı teşhis testinin geliştirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, *26*(4), 1007-1019.

Aykutlu, I. ve Şen, A. İ. (2012). Üç aşamalı test, kavram haritası ve analoji kullanılarak lise öğrencilerinin elektrik akımı konusundaki kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Eğitim ve Bilim,* 37(166), 275-288.

Bala, R. (2013). Measurement of errors and misconceptions: ınterviews and open-ended tests, multiple-choice tests, two-tier tests and three-tier test. *Education India Journal*, *2*(3), 44-60.

Butler, J., Mooney Simmie, G. ve O'Grady, A. (2015). An investigation into the prevalence of ecological misconceptions in upper secondary students and implications for pre-service teacher education. *European Journal of Teacher Education*, 38(3), 300–319.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (7. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Ayrıntı Matbaası.

Chang, H. P., Chen, J. Y., Guo, C. J., Chen, C. C., Chang, C. Y., Lin, S. H. ve Tseng, Y. T. (2007). Investigating primary and secondary students' learning of physics concepts in taiwan. *International Journal of Science Education, 29*(4), 465-482.

Coştu, B., Ayas, A. ve Ünal, S. (2007). Kavram yanılgıları ve olası nedenleri: Kaynama kavramı. *Kastamonu Education Journal*, *15*(1), 123-136.

Çambay, Ö. ve Kazanç, S. (2024). Rehberli-sorgulamaya dayalı öğretim temelli öğrenme ortamının öğrencilerin kavramsal anlama, sorgulayıcı öğrenme becerileri ve öğrenme stillerine etkisi. *Ekev Akademi Dergisi* (99), 309-330.

Çepni, S., Ayas, A., Ekiz, D. ve Akyıldız, S. (2008). *Öğretim ilke ve yöntemleri* (1. Baskı). Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Çetinkaya, M. ve Taş, E. (2016). "Vücudumuzda Sistemler" ünitesine yönelik üç aşamalı kavram tanı testi geliştirilmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *6*(15), 317-330.

Çökelez, A. ve Yaşar, S. Ç. (2015). 6. Sınıf öğrencilerinin görüntü kavramı ile ilgili kavramsal öğrenmelerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, *10*(14).

Değirmenci, S., Bacanak, A. ve Karamustafaoğlu, O. Fen bilgisi öğretmen adaylarının ışık konusundaki kavram yanılgıları. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, 1-7, Niğde, 2012.

Demirci, N. ve Çirkinoğlu, A. (2004). Öğrencilerin elektrik ve manyetizma konularında sahip oldukları ön bilgi ve kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Journal of Turkish Science Education*, *1*(2), 116-138.

Deve, F. (2015). Bilim tarihi destekli ışık ünitesinin 7. sınıf öğrencilerinin bilimin doğası anlayışlarına etkisi. Yüksek lisans tezi, Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

Er, Ö. ve Şaşmaz Ören, F. (2015). Fen ve teknoloji dersi 7.sınıf "ışık" ünitesinde alternatif değerlendirme yaklaşımları temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerine etkisi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(4), 135-164.

Erkuş, A. (2006). *Sınıf öğretmenleri için ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Ekinoks Yayıncılık.

Erman, E. (2017). Factors contributing to students' misconceptions in learning covalent bonds. *Journal of Research in Science Teaching*, 54(4), 520–537.

Fraenkel, J. R. ve Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw-Hill Companies.

Gurel, D. K., Eryılmaz, A.ve McDermott, L. C. (2015). A review and comparison of diagnostic instruments to identify students' misconceptions in science. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education,* 11(5), 989-1008.

Güler Gürsel, F. (2016). Üstbilişe dayalı öğretim yönteminin yedinci sınıf ışık ünitesinde öğrencilerin üstbiliş farkındalığı, tutum ve başarısına etkisi Yüksek lisans tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Güngör, B. ve Özgür, S. (2009). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin sindirim sistemi konusundaki didaktik kökenli kavram yanılgılarının nedenleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, *3*(2), 149-177.

Hapkiewicz, A. (1992). Finding a list of science misconception. *MSTA Newsletter, 38*, 11-14.

İşbaralı, M. (2017). Aile eğitim materyallerinin ortaokul öğrencilerinin Işık ünitesindeki ve aile katılımlı etkinliklerdeki başarılarına etkisi. Yüksek lisans tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi.

Kaewkhong K., Mazzolini A., Emarat N. ve Arayathanitkul K. (2010). Thai high-school students' misconceptions about and models of light refraction through a planar surface. *Physics Education, 45*(1), 97-107.

Kaniawati, I., Fratiwi, N. J., Danawan, A., Suyana, I., Samsudin, A. ve Suhendi, E. (2019). Analyzing students misconceptions about newton's laws through four-tier newtonian test (FTNT). *Journal of Turkish Science Education*, 16(1), 110-122.

Kaplan, E. (2017). 6. sınıf öğrencilerinin ışık ve ses konusundaki kavram yanılgılarının kavram testi, kavram karikatürleri ve yarı yapılandırılmış görüşme kullanılarak tespit edilmesi, Yüksek lisans tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Karamustafaoğlu O. ve Yurtyapan E. (2016). The teachıng of "Absorptıon Lıght" subject ın seventh grade scıence coursewıth educatıonal games: color game case, *Route Educational and Social Science Journal, 3*(4), 81-94.

Karapınar, A. ve Balım, A. G. (2023). Işığın madde ile etkileşimi ünitesine yönelik kavramsal anlama testi geliştirme çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57), 1646-1668.

Karslı, F. ve Ayas, A. (2013). Prospective science teachers alternative conceptions about the chemistry ıssues. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education*, *7*(2), 284-313.

Karslı-Baydere, F. ve Yiğit, M. (2020). Hidrokarbonlar konusuna yönelik bir kavram tanı testi geliştirilmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 366-379.

Karsli, F. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bilimsel süreç becerilerini geliştirmesinde ve kavramsal değişim sağlamasında zenginleştirilmiş laboratuar rehber materyallerinin etkisi, Doktora tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Kirbulut, Z. D. ve Geban, O. (2014). Using three-tier diagnostic test to assess students' misconceptions of states of matter. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education,* 10(5), 509–521.

Kocakülah, A. (2006). İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin görüntü kavramı ve düzlem aynada görüntü oluşumu ile ilgili kavramsal anlamaları. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 157-173

Kocakülah, A. ve Demirci, N. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin görüntü ve düzlem aynada görüntü oluşumuna ilişkin kavramsal anlamaları. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, *4*(1), 141-162.

Köse, S., Coştu,. B. ve Keser, Ö. F. (2003). Fen konularındaki kavram yanılgılarının belirlenmesi: tga yöntemi ve örnek etkinlikler. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *13*(13), 43-53.

Köseoğlu, E. (2015). Yedinci sınıf fen ve teknoloji dersi ışık ünitesinde öğrenci sorularına yönelik uygulanan öğretim etkinliğinin incelenmesi, Yüksek lisans tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Kurtoğlu-Güldalı, S. ve Karslı-Baydere, F. (2023). Ağız ve diş sağlığı konusuna yönelik kavram karikatürü destekli iki aşamalı test geliştirme çalışması. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 62-75.

Küçükkeskin, E. (2024). 7. Sınıf öğrencilerinin hücre bölünmeleri konusundaki kavramsal anlama düzeylerinin ve kavram yanılgılarının belirlenmesi, Yüksek lisans tezi, Aksaray: Aksaray Üniversitesi.

Laliyo, L. A. R., Botutihe, D. N. ve Panigoro, C. (2019). The development of two-tier instrument based on distractor to assess conceptual understanding level and student misconceptions in explaining redox reactions. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research,* 18(9), 216–237.

Lin, S. W. (2004). Development and application of a two-tier diagnostic test for high school students' understanding of flowering plant growth and development. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 2(2), 175-199.

Mazlum E. ve Yiğit N. (2017). Işık konusundaki kavram bilgisi göstergelerinin ve öğretim kanallarının akran öğretimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32*(2), 295-311.

Meşeci, B., Tekin, S. ve Karamustafaoğlu, S. (2013). Maddenin tanecikli yapısıyla ilgili kavram yanılgılarının tespiti. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 20-40.

Milenković, D. D., Hrin, T. N., Segedinac, M. D. ve Horvat, S. (2016). Development of a three-tier test as a valid diagnostic tool for identification of misconceptions related to carbohydrates. *Journal of Chemical Education*, *93*(9), 1514-1520.

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). Fen bilimleri dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.

Mor, S. (2016). 7. sınıf fen ve teknoloji dersi "ışık" ünitesinde bilgisayar destekli öğretim yönteminin öğrenci başarısına etkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi.

Ningroom, R. A. A., Yamtinah, S. ve Riyadi, R. (2025). A Two-Tier multiple-choice diagnostic test to find student misconceptions about the change of matter. *Journal of Education and Learning*, *19*(2), 1144-1156.

Novak, J. D. ve Gowin, D. B. (1984). *Learning How to Learn*, Cambridge University Press: New York.

Orduhan, Y. ve Şahin-Çakır, Ç. (2023). Ortaokul 6. Sınıf "Ses ve Özellikleri" ünitesine yönelik kavramsal anlama testi geliştirme çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *9*(3), 138-178.

Osborne, J. F., Black, P., Meadows, J. ve Smith, M. (1993). Young children's (7-11) ideas about light and their development. *International Journal of Science Education*, *15*(1), 83-93.

Özçelik, D. A. (2010). *Test hazırlama kılavuzu* (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özkan, F. (2017). 7. Sınıf sindirim sistemi konusunda iki aşamalı test geliştirilerek kavram yanılgılarının tespit edilmesi, Yüksek lisans tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Özkılıç, G. E., Bektas, O. ve Karaca, M. (2023). Sindirim sistemi ünitesine yönelik başarı testi geliştirme: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, *8*(1), 115-154.

Putra, A. S. U. ve Hamidah, I. (2020). The development of five-tier diagnostic test to identify misconceptions and causes of students' misconceptions in waves and optics materials. In *Journal of Physics,* 1521(2).

Sayın, Ş. (2015). İlköğretim fen ve teknoloji dersi 7. sınıf 'ışık' ünitesinin öğretiminde kavram karikatürleri kullanımının öğrencilerin akademik başarıları, sorgulayıcı öğrenme becerileri algıları ve motivasyonları üzerine etkisi*,* Yüksek lisans tezi, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.

Saylan-Kırmızıgül, A. ve Kaya, H. (2019). 'Aynalarda yansıma ve işığın soğrulması' konusunda geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış başarı testi geliştirme çalışması. *Journal of Theoretical Educational Science, 12*(2), 474-493. DOI:10.30831/akukeg.426792

Selvi, M. ve Yakışan, M. (2004). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin enzimler konusu ile ilgili kavram yanılgıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(2), 173-182.

Sinan O., Şardağ M., Salifoğlu A., Çakır C. ve Karabacak Ü. (2014). İlköğretim öğrencilerinin fen tutumları ve özyeterliliklerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 8*(1), 68-100.

Siswaningsih, W., Firman, H. ve Khoirunnisa, A. (2017). Development of two-tier diagnostic test pictorial-based for identifying high school students misconceptions on the mole concept. *In Journal of Physics: conference series* 812(1), 1-7.

Soeharto, Csapó, B., Sarimanah, E., Dewi, F. I.ve Sabri, T. (2019). A review of students' common misconceptions in science and their diagnostic assessment tools. *Jurnal Pendidikan IPA Indonesia*, 8(2), 247–266.

Soyyiğit, E. (2019). Ortaokul öğrencilerinin yüzme-batma hakkındaki kavram yanılgıları, Yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Söyleyici H. (2018). Probleme dayalı öğrenmenin ortaokul öğrencilerinin bilimsel süreç becerilerine, tutumlarına ve başarılarına etkisinin incelenmesi: ışık ünitesi örneği*,* Yüksek lisans tezi, Edirne: Trakya Üniversitesi.

Şahin-Akyüz S. ve Çil E. (2013). Işığın ana ve ara renklerinin modelle öğretimi, *Araştırma Temelli Etkinlik Dergisi, 3*(1), 1-11.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şenyiğit, Ç. ve Sılay, İ. (2019). Basit elektrik devreleri konusunda üç aşamalı kavram testi geliştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48), 69-87.

Tan E. (2019). Ortaöğretim 7. sınıf ışık konularında akran öğretiminin uygulanması. Doktora tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Tan, K. C. D., Goh, K. N., Chia, S. L. ve Treagust, D. F. (2002). Development and application of a two-tier multiple choice diagnostic ınstrument to assess high school students' understanding of ınorganic chemistry qualitative analysis. *Journal of Research in Science Teaching*, 39, 4, 283-301.

Taslidere, E. ve Eryilmaz, A. (2015). Assessment of pre-service teachers' misconceptions in geometrical optics via a three-tier misconception/ögretmen adaylarinin geometrik optik konusundaki kavram yanilgilarinin üç-asamali kavram yanilgisi testi ile degerlendirilmesi. *Bartin Üniversitesi Egitim Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 269.

Taşdemir A. ve Demirbaş M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde gördükleri konulardaki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7*(1), 124-148.

Tortop, H., Bezir, N., Uzunkavak, M. ve Özek, N. (2007). Dalgalar laboratuvarında, kavram yanılgılarını belirlemek için v-diyagramlarının kullanımı ve derse karşı geliştirilen tutuma olan etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *11*(2), 110-115.

Töman, U. ve Ergen, Y. (2014). determination of misconceptions belonging to the "solar system and beyond: space puzzle" unıt ın 7 th grade scıence and technology currıculum with two-tier diagnostıc tests. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, *3*(3).

Treagust, D. F. (1988). Development and use of diagnostic tests to evaluate students' misconceptions in science. *International Journal of Science Education*, 10(2), 159-169.

Treagust, D. F. ve Chandrasegaran, A. L. (2007). The taiwan national science concept learning study in an ınternational perspective. *International Journal of Science Education*, *29*(4), 391-403.

Uzoğlu, M., Yıldız, A., Demir, Y. ve Büyükkasap, E. (2013). Fen bilgisi öğretmen adaylarının ışıkla ilgili kavram yanılgılarının belirlenmesinde kavram karikatürlerinin ve açık uçlu soruların etkililiklerinin karşılaştırılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 367-388.

Ünal Çoban G. (2009). Modellemeye dayalı fen öğretiminin öğrencilerin kavramsal anlama düzeylerine, bilimsel süreç becerilerine, bilimsel bilgi ve varlık anlayışlarına etkisi: 7. sınıf ışık ünitesi örneği. Doktora tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ünsal, Y. ve Güneş, B. (2003). İlköğretim 6. sınıf fen bilgisi ders kitabının fizik konuları yönünden incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(3).

Wandersee, J.H., Mintzes, J.J. ve Novak, J.D. (1994). Research on alternative conceptions in science. In D.L. Gabel (Ed.), *Handbook of research on science teaching and learning* (pp. 177–210). New York: Macmillan.

White, R. ve Gunstone, R. (1992). *Probing understanding*. The London: Falmer Press.

Yerer, H. (2015). 8. Sınıf kuvvet ve hareket ünitesindeki kavram yanılgılarının çalışma yaprakları ve kavram testi ile belirlenmesi, Yüksek lisans tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Yıldırım, N., Tepe, M., Kuş, S. ve Biberoğlu, B. (2016). Kimyasal denge konusundaki kavram yanılgılarını belirlemeye yönelik kavram karikatürü destekli iki aşamalı test geliştirilmesi ve uygulanması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 534-547.

Yılmaz, A. ve Bayrakçeken, S. (2017). Öğretmen adaylarının elektrokimya konusundaki kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(24), 881-906.

Yumuşak, A., Maraş, İ. ve Şahin, M. (2016). Radyoaktivite konusunda kavram yanılgılarını belirlemeye yönelik iki aşamalı bir teşhis testinin geliştirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(3), 810-828.

Yurd, M. ve Olgun, Ö. (2008). Probleme dayalı öğrenme ve bil-iste-öğren stratejisinin kavram yanılgılarının giderilmesine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(35), 386-396.

KAYNAKÇA

Aktaş, Z., & Bozdoğan, A. E. (2016). Fen bilimleri dersi "İnsan ve Çevre" ünitesiyle bütünleştirilmiş etkinliklerin ortaokul öğrencilerinin merhamet değerini kazanmalarına etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 14(32), 39-57.

Alan, Y. (2014). Değerler eğitimi açısından Kur'an kıssaları'nın Türkçe ders kitaplarında kullanılması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8) 60-76.

Altıkulaç, A., & Uslu, S. (2014). Sosyal bilgiler dersinde değerlerin ahlâki ikilem yaklaşımı yoluyla öğretimi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 7*(3), 383-407.

Arslan, A. (2022). *Millî Eğitim Bakanlığı'ndaki hizmet içi eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi: Antalya ili örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Ateş, F. (2014). *İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinin değerler eğitimi ve uygulamalarına yönelik görüşleri üzerine nitel bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Atıcı, B., & Yürük, S. E. (2017). Dijital öykü temelli değerler eğitimi materyallerinin öğrencilerin değer kazanımına etkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1) 56-74.

Avcı, E. (2018). *Öğretmenlerin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ayas, A., Çepni, S., & Akdeniz, A. R. (1993). Development of the turkish secondary science curriculum. *Science Education*, 77(4), 433-440.

Aydın, M. Z., & Gürler, Ş. A. (2012). *Okulda değerler eğitimi: Yöntemler, etkinlikler, kaynaklar* (Vol. 3). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Balkız, M. (2013). *MEB hizmet içi eğitim uygulamalarının değerlendirilmesi Kastamonu ili öğretmenleri örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(1), 231-274.

Berkowitz, M. W., & Bier, M. C. (2004). Based character education. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, *591*(1), 72-85.

Bıçak, B., Karataş, S., Sünter, E., Ünver, A., Korkut, G., Gökalp, H., & Akunova, Z. (2016). Ortaöğretim öğrencilerinin okullarda yürütülen değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *5*(4), 401-422.

Burke, N., Crum, S., Genzler, M., Shaub, D., & Sheets, J. (2001). *Building character education in our schools to enhance the learning environment.* Saint Xavier University.

Ceng, Z. & Karataş, F. Ö. (2024, Eylül). *Kimya Eğitimine Değer Eğitimi Bütünleştirme: Bir Model Önerisi,* 16. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Edirne.

Çepni, S. (2021). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (Geliştirilmiş 9. Baskı). Bursa: Celepler Matbaacılık.

Çetin, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin ve yöneticilerin hizmet içi eğitim faaliyetlerinin etkililiğine yönelik görüşleri. *International Journal of Active Learning*, *4*(1), 1-20.

Demir, F. (2018). *Değer öğretimi yaklaşımlarına göre hayat bilgisi dersinde değerler eğitimi* (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Demir, E., Gacanoğlu, Ş., & Nakiboğlu, C. (2017). 2013 Kimya dersi öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri doğrultusunda 2017 kimya dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Türkiye Kimya Dernegi Dergisi Kısım C: Kimya Egitimi*, *2*(2), 135-184.

Elbir, B., & Bağcı, C. (2013). Değerler eğitimi üzerine yapılmış lisansüstü düzeyindeki çalışmaların değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8*(1), 1321-1333.

Engin, G. (2014). *Türkçe ve beden eğitimi öğretim programları ile bütünleştirilmiş değerler eğitimi programının etkililiği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Germaine, R. W. (2001). *Values education influence on elementary students' self-esteem* (Unpublished doctoral dissentation). University of San Diego, U.S.A.

Güneş, M. (2006*). İlköğretim okulu öğretmenlerinin hizmet içi eğitim programlarına katılmayı isteme ve istememe nedenleri (Mamak ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Herdem, K. (2016). *Yedinci sınıf fen bilimleri dersi konularıyla bütünleştirilmiş değerler eğitimi etkinliklerinin öğrencilerin değer gelişimine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans). Adıyaman Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adıyaman.

İzci, E., & Eroğlu, M. (2018). Yenilenen 9. sınıf kimya dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 14- 35.

Karaer, H., & Karaer, F. (2019). Kimya öğretmeni adaylarının "Aziz Sancar'ın Başarısı" adlı okuma parçasındaki değerler ve değerler eğitimine yönelik görüşleri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(37), 290-316.

Kaya, A. (2003). Fizik *öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarına yönelik bir laboratuar programı geliştirme ve model önerme* (Yayımlanmamış doktora tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Keskin, Y., & Öğretici, B. (2013). Sosyal bilgiler dersinde" duyarlılık" değerinin etkinlikler yoluyla kazandırılması: Nitel bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi, 11*(25), 143-181.

Korkmaz, M., & Osmanoğlu, C. (2019). Küreselleşmenin birey ve toplum hayatına etkileri ve din eğitimi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(1), 951-967.

Kurtulmuş, M. (2009). *İlköğretim 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde değerlerin kazandırılmasında kullanılan değer analizi yaklaşımının etkililiğinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Kunduroğlu, T. (2010). *4. sınıf fen ve teknoloji öğretim programıyla bütünleştirilmiş değerler eğitimi programının etkililiği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2011). *Sosyal bilgiler dersi (4-5. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018). *Kimya dersi öğretim programı: 9, 10, 11 ve 12. sınıflar.* Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). *Kimya Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.* Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Meydan, H. (2014). Okulda değerler eğitiminin yeri ve değerler eğitimi yaklaşımları üzerine bir değerlendirme. *BEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1*(1), 93-108.

Özavcı, E., & Çelikten, M. (2017). Uzaktan hizmet içi eğitim uygulamalarında öğretmen görüşlerine göre karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Turkish Journal of Educational Studies, 4*(2), 39-76.

Saban, A. (2000). Hizmet içi eğitimde yeni yaklaşımlar. *Milli Eğitim Dergisi, 145*(1), 25-30.

Şahin, T., & Ersoy, F. (2012). Sosyal bilgiler ders kitaplarının değerler eğitimi yaklaşımları açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, *12*(2), 1535-1558.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı [TTKB]. (2017, Temmuz 18). https://ttkb.meb.gov.tr/ meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf adresinden 25.12.2019 tarihinde erişilmiştir.

Türk Dil Kurumu [TDK]. (2023). *Genel açıklamalı sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Tekin, O. (2020). Uzaktan eğitim kullanılan hizmet içi eğitim programlarına yönelik öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 16*(1), 20- 35.

Thompson, W. G. (2002). *The effects of character education on student behavior* (Unpublished doctoral dissertation). East Tennessee State University, Tennessee.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO], (2005). Living Values Education Program. www.livingvalues.net/ adresinden 3 Ocak 2024 tarihinde erişilmiştir.

Uygun, S. (2013). Değerler eğitimi program tasarılarının değerlendirilmesi (Antalya örneği). *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, *3*(2), 263-277.

Uzunkol, E. (2014). *Hayat bilgisi öğretiminde uygulanan değerler eğitimi programının öğrencilerin özsaygı düzeyleri, sosyal problem çözme becerileri ve empati düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Üce, M., & Sarıçayır, H. (2013). Ortaöğretim 12. sınıf kimya dersi öğretim programının uygulanması ile ilgili kimya öğretmenlerinin görüşleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *38*(38), 167-177.

Ünal, S., & Benzer, A. İ. (2024). Değerler Açısından Ders Kitaplarının İncelenmesi: Ortaokul 6. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitapları Örneği. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(41), 1549-1574.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Yılmaz, H., & Düğenci, M. (2010, Şubat). *Hizmetiçi eğitime farklı bir yaklaşım: E-hizmetiçi eğitim.* XII. Akademik Bilişim Konferansı'nda sunulmuş bildiri, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Yiğittir, S., & Kaymakçı, S. (2012). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı uygulama kılavuzunda yer alan etkinliklerin değer eğitimi yaklaşımları açısından incelenmesi. *Ahi Evren Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*3(2), 49- 73.

Yörükoğlu, A. (1983). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Ankara: Aydın Kitabevi.

KAYNAKÇA

Akins, L. ve Burghardt, D. (2006). Work in progress: Improving K-12 mathematics understanding with engineering design projects. In Proceedings. Frontiers in Education. 36th Annual Conference (ss. 13-14). IEEE: Ekim 2006.

Alp, AT. (2019). *STEM uygulamalarının fizik başarısına etkisi: Basınç* (Yayın No. 559831) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Mir2lXQK1dkmQ9Ige3PZbkxExp9jjZhtk6uoWBvb8AshOWnjSZSSuPSnEA9VSv3I.

Anderson, J. C. ve Gerbing, D. W. (1984). The effect of sampling error on convergence, improper solutions and goodness-of-fit indices for maximum likelihood confirmatory factor analysis. *Psychometrika, 49*(2), 155-173. https://doi.org/10.1007/BF02294170.

Asal, R. (2020). *Mühendislik tasarım temelli fen öğretiminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi* (Yayın No. 615878) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=4J_FzTwlrMCH4qBROpXPHxMnQJ-kCIwvnVU3INCYgO316WtJYyrsPmPm657A7S46.

Aydın, E. ve Karslı Baydere, F. (2019). 7th grade students' views about STEM activities: Example of separation of mixtures. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 38*(1), 35-52.

Aydoğan, B. (2019). *Mühendislik tasarım temelli öğretimin 7. sınıf öğrencilerinin mühendisliğin doğası görüşleri ve STEM'e yönelik tutumlarına etkileri* (Yayın No. 571181) [Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=jNRDC1RLfVd4_T7x7ZXmma6IbQgjjBVEFwt548h5JWB80GhBEwpBREySMfbPVQQb.

Aygen, M. B. (2018). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının bütünleşik öğretmenlik bilgilerinin desteklenmesine yönelik STEM uygulamaları* (Yayın No. 503668) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=MzP7PYssFqdb3WIjlroAkbyuIhIvZXHFaxzv7gVlAY9YRa27wIEuoJ94oTXFwerB.

Barros, S. S., & Elia, M. F. (1998). *Physics teacher's attitudes: How do they affect the reality of the classroom and models for change*? In A. Tiberghien, E. L. Jossem, & J. Barojas (Eds.), Connecting research in physics education with teacher education (section D2) (pp. 267–278). Ohio: ICPE.

Bilir, E. (2018). *İlköğretim öğrencilerinin mühendisliğe yönelik ilgi ve tutumları: ölçek uyarlama çalışması,* (Yayın No. 527224) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=fS4sqEZr79C_n60Rk6MjFVCxbfjxdyjN2lvrlV22-r3VpJDq3rBb77XTMgmgXFtJ.

Bilir, T (2019). *Ortaokul öğrencilerinin mühendislik alanına ilişkin tutumlarının ve algılarının incelenmesi*, (Yayın No. 612943) [Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=4J_FzTwlrMCH4qBROpXPH7efBBD1ud_rQPROdsMff6HSooGauenqVKIqz2b_7Le0.

Blickenstaff, J. C. (2005). Women and science careers:leaky pipeline or gender filter?. *Gender and Education,17*(4), 369-386.

Brophy, S., Klein, S., Portsmore, M. ve Rogers, C. (2008). Advancing engineering education in P-12 classrooms. *Journal of Engineering Education, 97*(3), 369–387.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler için Veri analizi el kitabı* [Data analysis handbook]. Pegem Akademi Yayıncılık.

Capobianco, B. M., Diefes-Dux, H. A., Mena, I. ve Weller, J. (2011). What is an engineer? Implications of elementary schoolstudent conceptions for engineering education. *Journal of Engineering Education, 100*(2), 304–328.

Chou, P. ve Chen, W. (2017). Elementary school students' conceptions of engineers: A drawing analysis study in Taiwan.*International Journal of Engineering Education, 33*(1), 476–488.

Christian, K. B., Kelly, A. M. ve Bugallo, M. F. (2021). NGSS-based teacher professional development to implement engineering practices in STEM instruction. *International Journal Of STEM Education, 8*(1), 1-18.

Cunningham, C. ve Lachapelle, C. (2010, June). *The impact of engineering is elementary (eie) on students' attitudes toward engineering and science*. Paper presented at 2010 Annual Conference & Exposition, Louisville, Kentucky. 10.18260/1-2—15989

Çevik, M. (2017). A study of STEM Awareness Scale development for high school teachers. *Journal of Human Sciences, 14*(3), 2436-2452.

Çiftçi, M. (2018). *Geliştirilen STEM etkinliklerinin ortaokul öğrencilerinin bilimsel yaratıcılık düzeylerine, STEM disiplinlerini anlamalarına ve STEM mesleklerini fark etmelerine etkisi* (Yayın No. 505921) [Yüksek lisans tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=MzP7PYssFqdb3WIjlroAkZcNyM08EvBy2qEaTP0a18VGKjkO5N_VhAutfMgonLo6.

Demir, H. ve Kose, M. (2022). Effects of STEM activities in nature on students' environmental attitudes, STEM career interests, and engineering perceptions. *Journal of Education in Science Environment and Health, 8*(4), 348-365. https://doi.org/10.55549/jeseh.1193700

Demirbağ, C. (2019). *A Turkish adaptation of the STEM competency beliefs instrument* (Yayın No. 582653) [Yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=vjszP7PzV0HebcjFEvDfwKoGhONTFWK9XyGvkvAi2XkjeLWAdVRj9Mfr28sEuEtf.

Depaolo, C. ve Mclaren, C. H. (2006). The relationship between attitudes and performance in business calculus. *INFORMS Transactions on Education, 6*(2), 8-22. http://dx.doi.org/10.1287/ited.6.2.8

Ergün, A. ve Balçın, M. D. (2018). Perceptions and attitudes of secondary school students towards engineers and engineering. *Journal of Education and Practice, 9*(10), 90-106.

Fralick, B., Kearn, J., Thompson, S. ve Lyons, J. (2009). How middle schoolers draw engineers and scientists. *Journal of Science Education and Technology, 18*(1), 60–73

Frehill, L. M. (1997). Education and occupational sex segregation: The decision to major in engineering. *Sociological Quarterly*, *38*(2), 225-249.

Gelen, B., Akçay, B., Tiryaki, A. ve Benek, İ. (2019). Fen bilimleri öğretmen adaylarının Fen-Teknoloji-Mühendislik-Matematik (FeTeMM)'e yönelik özyeterlik ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 15*(1), 88-107. Doi: 10.17244/Eku.395204.

Gökbayrak, S. ve Karışan, D. (2017). Altıncı sınıf öğrencilerinin FeTeMM temelli etkinlikler hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 25-40.

Hirsch, L. S., Gibbons, S. J., Kimmel, H., Rockland, R. ve Bloom, J. (2003, November). *High school students attitudes to and knowledge about engineering*. In Frontiers in Education Conference (Vol. 2, pp. F2A-7). STIPES.

Hooper, D., Coughlan, J., ve Mullen, M. (2008). Structural equation modelling: Guidelines for determining model fit. *Electronic Journal of Business Research Methods, 6*(1), 53-60

Hu, L. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 6*(1), 1–55. https://doi.org/10.1080/10705519909540118.

Ibrahım, M. (2020). *Türkiye ve Gana ortaokul fen bilimleri öğretmenleri ve öğrencilerinin fen eğitimi ve FeTeMM etkinliklerine yönelik görüşleri* (Yayın No. 627018) [Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=Eb5EkakJlp3olBdo_wNEGb8rAQgC3Uh6DmL5ZzaANQRXXf9PTw-_q-Oj26x4MKnW.

Karslı-Baydere, F. (2020). Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı'nda lisansüstü eğitim yapan öğrencilerin aldıkları STEM eğitim yaklaşımı dersi sürecine ilişkin görüşleri. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 6*(39), 2649-2662.

Karslı-Baydere, F., Şahin-Çakır, Ç., Hacıoğlu, Y. ve Kocaman, K. (2021). Lisansüstü öğrencilerinin Stem eğitimi ile ilgili görüşleri: İki üniversite örneği. *Trakya Eğitim Dergisi, 11*(2), 568-587.

Kırılmazkaya, G. (2021). Ortaokul öğrencilerinin STEM eğitimine yönelik tutumlarının ve mühendislik anlayışlarının incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18*(47), 193-216.

Kızıltaş-Bulut, E. (2019). *Mühendislik tasarım temelli fen öğretiminin mühendislik kariyer tercihlerine göre 7. sınıf öğrencilerinin akademik başarıları, motivasyonları ve öz-yeterlik inançları üzerindeki etkisi,* (Yayın No. 594541) [Yüksek lisans tezi, Kafkas Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=npGs9H39x7G6401x51yqpFbv593h2X-6Lij219rh8M6nIS6MxexAPL1VLxbcDRPBZ.

Kline, R. (2013). *Exploratory and confirmatory factor analysis*. Petscher, Y., Schatschneider, C. & Compton, D.L. (Eds), Applied quantitative analysis in education and the social sciences (171-207) inside. https://doi.org/10.4324/9780203108550.

Knight, M. ve Cunningham, C. (2004, June). *Draw an engineer test (DAET): Development of a tool to investigate students' ideas about engineers and engineering*. In *ASEE annual conference and exposition* (Vol. 2004).

Korkmaz, Ö., Köstereliođlu, M. ve Kara, M. (2015). Teknoloji ve mühendislik fakültesi öğrencilerinin mühendislik ve mühendislik eğitimine dönük tutumları. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 246-261.

Kőycű, Ü. ve de Vries, M. J. (2016). What preconceptions and attitudes about engineering are prevalent amongst uppersecondary school pupils? An international study. *International Journal of Technology and Design Education, 26*(2), 243–258.

Köken, O. (2020). *Öğretmenlerin fen, mühendislik ve girişimcilik uygulamalarındaki yeterlilikleri, sorunları ve çözüm önerileri* (Yayın No. 644346) [Yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=fl0Kw4p1rmMDotyKRdYv1FyKgH_tOV5fZAqOIg6fX_2IW0umTBXn3m21vKH5nGI0.

Kurtulan, G. (2021). *Hizmet içi uygulamalı STEM eğitimlerinin fen bilimleri öğretmenlerinin öz-yeterlik inançlarına etkisi* (Yayın No. 668675) [Yüksek lisans tezi, Uludağ Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=9MiDp3x86xrwjpi5-14w-VSsQUyqYPGSzoiYN08GTHnyuZRqrwD4qaZ9B_6lOgqp.

Kurtuluş, M. A. (2019). *STEM sistemlerinin akademik başarılarına, problemden yararlanmalarına, motivasyonlarına ve tutumlarına etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Keykubat Üniversitesi.

Lachapelle, C. P. ve Cunningham, C. M. (2017, June). *Elementary engineering student interests and attitudes: A comparison across treatments*. ASEE Annual Conference & Exposition.

Lachapelle, C.P. ve Brennan, R.T. (2018). An instrument for examining elementary engineering student interests and attitudes. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology (IJEMST), 6*(3), 221-240. DOI: 10.18404/ijemst.428171.

Marulcu, İ. ve Sungur, K. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarının mühendis ve mühendislik algılarının ve yöntem olarak mühendislik-dizayna bakış açılarının incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 12*(1), 13-23.

Marzano, R. J. (1992). A different kind of classroom: Teaching with dimensions of learning. Association for Supervision and Curriculum Development.

McIlwee, J.S., and Robinson, G., (1992). *Women in engineering: gender, power and workplace culture.* Albany: State University of NewYork Press.

Meihholdt, C. and S. Murray, (1999). Why aren't there more women engineers? *Journal of Women and Minorities in Science and Engineering, 5*(3), 239-263.

National Academy of Engineering (NAE) (2008). *Changing the conversation: Messages for improving public understanding ofengineering.* Washington, DC: National Academies Press.

Öndem, Y. (2017). *Mühendis adaylarının mühendislik mesleğine yönelik tutumları ile bilgisayar yeterlikleri arasındaki ilişki* (Yayın No. 472941) [Yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=7lOJX8w_8PRQU1mSHU6-jqHz1p1eWIN5PoBaKY6oan-Ql7w_MEM8FXCp0Kj_rmLE.

Özçelik, A. ve Akgündüz, D. (2018). Üstün/özel yetenekli öğrencilerle yapılan okul dışı STEM eğitiminin değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(2), 334-351.

Özdemir, A., Yaman, C. ve Vural, R. A. (2018). STEM uygulamaları öğretmen özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi: Bir geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 93-104.

Özyurt, Ö. & Özyurt, H. (2016). Birinci sınıf mühendislik öğrencilerinin mühendislik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(38), 1-15.

Pekbay, C. ve Yılmaz-Tığlı, N. (2021). Barbie bungee jumping: Bir STEM etkinliği örneği. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(3), 261-288.

Perkins Coppola, M. (2019). Preparing preservice elementary teachers to teach engineering: Impact on self-efficacy and outcome expectancy. *School Science and Mathematics, 119*(3), 161-170.

Pleasants, J. ve Olson, J. K. (2019). What is engineering? Elaborating the nature of engineering for K-12 education. *Science Education*, *103*(1), 145-166.

Sezgin-Selçuk, G. (2019). Tarama yöntemi (Ed. Haluk Özmen ve Orhan Karamustafaoğlu, 2019). Eğitimde araştırma yöntemleri, içinde (s.140-161). Ankara: Pegem Yayınları.

Timur, B. ve Belek, F. (2020). FeTeMM etkinliklerinin öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançlarına ve FeTeMM eğitimi yönelimlerine etkisinin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-18. 315-332.doi: 10.9779/pauefd.465824Tortop, H. S. ve Akyıldız, V. (2018). Öğretmenler için üstün yetenekliler eğitimine yönelik STEM özyeterlik ölçeği geliştirme çalışması. *Journal Of Gifted Education And Creativity, 5*(3), 11-22.

Unfried, A., Faber, M. ve Wiebe, E. (2014). Gender and student attitudes toward science, technology, engineering, and mathematics. *The Friday Institute for Educational Innovation at North Carolina State University*, *51*, 1-26.

URL-1, https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2022/DGS/Tablo-2_13052022.pdf 03.11.2022 tarihinde erişilmiştir.

Utley, J., Ivey, T., Hammack, R. ve High, K. (2019). Enhancing engineering education in the elementary school. *School Science And Mathematics, 119*(4), 203-212.

Vrcelj, G. ve Krishnan, S. (2008). Gender differences in student attitudes toward engineering and academic careers. *Australasian Journal of Engineering Education*, *14*(2), 43-56.

Weinburgh, M. (1995). Gender differences in studentattitudes toward science: A meta-analysis of theliterature from 1970 to 1991. *Journal of Research in Science Teaching,32*(4), 387-398.

Weizmann-Henelius, G., Putkonen, H., Grönroos, M., Lindberg, N., Eronen, M. ve Häkkänen-Nyholm, H. (2010). Examination of psychopathy in female homicide offenders—Confirmatory factor analysis of the PCL-R. *International Journal of Law and Psychiatry, 33*(3), 177-183. https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2010.03.008.

Wright, G. A. (2018). Engineering attitudes: an investigation of the effect of literature on student attitudes toward engineering. *International Journal of Technology and Design Education, 28*(3), 653-665.

Yamak, H., Bulut, N. ve Dündar, S. (2014). 5. sınıf öğrencilerinin bilimsel süreç becerileri ile fene karşı tutumlarına FeTeMM etkinliklerinin etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34*(2), 249-265.

Yıldırım, B. ve Türk, C. (2018). STEM uygulamalarının kız öğrencilerin stem tutum ve mühendislik algılarına etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(30), http://dx.doi.org/10.14520/adyusbd.368452.

Yoon, SY, Diefes-Dux, H. ve Strobel, J. (2013). Bir mühendislik mesleki gelişim programının ilk yıl öğretmenleri üzerindeki birinci yıl etkileri. *American Journal of Engineering Education (AJEE), 4*(1), 67-84. Https://Doi.Org/10.19030/Ajee.V4i1.7859.

KAYNAKLAR

Afat, N. (2017). Üstün zekalı ve özel yetenekli bireylerin eğitiminde destek eğitim odalarının incelenmesi. *Researcher*, *5*(2), 294-303.

American Association for the Advancement of Science (AAAS). (1993). Benchmarks for science literacy. New York: Oxford University Press.

Ataman, A. (2011). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş*. Gündüz eğitim ve yayıncılık.

Ayas, A., Çlepni, S., & Akdeniz, A. R. (1993). Development of the Turkish secondary science curriculum. *Science Education*, *77*(4), 433-440.

Aydoğdu, M., & Kesercioğlu, T. (2005). *İlköğretimde fen ve teknoloji öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ayık, A., & Ataş, Ö. (2014). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile öğretme motivasyonları arasındaki ilişki. Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 4(1), 25-43.

Birleşmiş Milletler Engelli Kişilerin Haklarına Dair Uluslararası Sözleşme, https://treaties.un.org/Pages/Home.aspx , Tarihi: 11.10.2017)

Bolat, E. Y. (2018). Süreğen hastalığı olan çocuklar ve hastane okulları. *Milli Eğitim Dergisi*, *47*(218), 163-186.

Cancio, E. J., & Johnson, J. W. (2013). Designing effective classwide motivation systems for students with emotional and behavioral disorders. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, *57*(1), 49-57.

Çepni, S., & Çil, E. (2013). *Fen ve teknoloji programı (Tanıma, planlama, uygulama ve SBS'yle ilişkilendirme): İlköğretim 1. Ve 2. Kademe öğretmen el kitabı*. Pegem Akademi.

Dalgaard, N. T., Bondebjerg, A., Viinholt, B. C., & Filges, T. (2022). The effects of inclusion on academic achievement, socioemotional development and wellbeing of children with special educational needs. *Campbell Systematic Reviews*, *18*(4), e1291.

Dedeoğlu, S., Durali, S., & Tanrıverdi, A. (2004). Özel eğitim bölümü zihin engelliler öğretmenliği anabilim dalı 3., 4. Sınıf öğrencileri ve mezunlarının kendi bölüm programları, öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri ile ilgili düşünce ve önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, *5*(01), 47-55.

Demir, S., & Kale, M. (2019). İlkokullarda özel eğitim sınıflarında karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *20*(1), 354-373.

Elwakil, F. R. (2024). The effect of social support on attitudes towards inclusive education and self-efficacy among pre-service special education teachers in Egypt. *Journal of Research in Special Educational Needs*.

Ergenekon, Y., Ozen, A., & Batu, E. S. (2008). An Evaluation of the Views of Mental Retardation Practicum Students on Teaching Practicum. *Educational Sciences: Theory and Practice*, *8*(3), 881-891.

Ergül, C., Baydık, B., & Demir, Ş. (2013). Özel eğitim öğretmen adaylarının ve öğretmenlerinin zihin engelliler öğretmenliği lisans programı yeterliklerine ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *13*(1), 499-522.

Eripek, S. (2009). *Zihinsel yetersizliği olan çocuklar*. Maya Akademi.

Firat, T., & Koyuncu, İ. (2022). Measuring Social Distance Toward Individuals With Special Needs. *SAGE Open*, *12*(1), 21582440221079917.

Francisco, M. P. B., Hartman, M., & Wang, Y. (2020). Inclusion and special education. *Education Sciences*, *10*(9), 238.

García Terceño, E. M., & Greca, I. M. (2023). Teaching science to students with special educational needs: A systematic review of science teaching-learning approaches in regular and special education settings. *International Journal of Science Education*, *45*(12), 969-989.

Genc, Z., Babieva, N. S., Zarembo, G. V., Lobanova, E. V., & Malakhova, V. Y. (2021). The views of special education department students on the use of assistive technologies in special education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, *16*(19).

Greenwood, C. R., & Abbott, M. (2001). The research to practice gap in special education. *Teacher Education and Special Education*, *24*(4), 276-289.

Güleç-Aslan, Y., Özbey, F., Sola-Özgüç, C., & Cihan, H. (2014). Vaka araştırması: Özel eğitim alanında çalışan öğretmenlerin sorunları ve ihtiyaçları. *Journal of International Social Research*, *7*(31).

Hubbard, K. (2021). Disciplinary literacies in STEM: what do undergraduates read, how do they read it, and can we teach scientific reading more effectively? *Higher Education Pedagogies*, *6*(1), 41-65.

Karakoç, T. (2016). Görme yetersizliği olan öğrencilerin araştırmaya dayalı öğrenme yaklaşımı modellerinden rehberli keşfetme modelinin deneysel işlem becerilerine, akademik başarılarına ve fen bilimleri dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Karakoç, T., & Ataman, A. (2021). Araştırmaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımı Modellerinden Rehberli Keşfetme Modelinin Görme Yetersizliği Olan Öğrencilerin Fene ilişkin Tutumlarına Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *41*(2), 855-883.

Kart, A., & Kart, M. (2021). Academic and social effects of inclusion on students without disabilities: A review of the literature. *Education Sciences*, *11*(1), 16.

Kızılaslan, A., & Sözbilir, M. (2017). GÖRME YETERSİZLİĞİ OLAN ÖĞRENCİLERİN 'MADDENİN HALLERİ VE ISI'ÜNİTESİNİ ÖĞRENMEYE YÖNELİK İHTİYAÇ ANALİZİ. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *35*, 274-290.

Knight, V. F., Smith, B. R., Spooner, F., & Browder, D. (2012). Using explicit instruction to teach science descriptors to students with autism spectrum disorder. *Journal of autism and developmental disorders*, *42*, 378-389.

Martel, H. A. (2009). *Effective strategies for general and special education teachers*.

Mastropieri, M. A., Scruggs, T. E., Norland, J. J., Berkeley, S., McDuffie, K., Tornquist, E. H., & Connors, N. (2006). Differentiated curriculum enhancement in inclusive middle school science: Effects on classroom and high-stakes tests. *The Journal of Special Education*, *40*(3), 130-137.

Milli Eğitim Bakanlığı (2000). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. T. C. Resmi Gazete, 23937, 18 Ocak 2000.

MEB. (2005). *İlköğretimde fen ve teknoloji dersi öğretim programı***.** Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (2006). Özel ğitim Hizmetleri Tanıtım El Kitabı. Ankara: MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2010). *İlköğretim okullarındaki kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi*. Ankara: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2013). *İlköğretim kurumları (ilkokullar ve ortaokullar) Fen Bilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) öğretim programı.* Ankara: MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. *T.C. Resmi Gazete,* 30471, 7 Temmuz 2018.

Melber, L. (2004). Inquiry for Everyone: Authentic Science Experiences for Students with Special Needs. *Teaching Exceptional Children Plus*, *1*(2), n2.

Mete, P., Çapraz, C., & Yıldırım, A. (2017). Zihinsel yetersizliğe sahip öğrenciler için fen eğitimi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *21*(1), 289-304.

National Research Council. (1996). National science education standards. Washington, D.C: National Academy Press.

Ojiegbe, V. (2023). Specıal needs educatıon: Challenges and opportunıtıes. *Oracle of Wisdom Journal of Philosophy and Public Affairs (OWIJOPPA)*, *7*(3).

Okan, M. S., & Özdemir, Ö. (2005). Çocuklarda mental retardasyon. *Güncel Pediatri*, *3*(2), 62-66.

Öktem, F. (2009). *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu.(Ed.), Akçamete. Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi olan öğrenciler ve Özel eğitim*. Kok yayıncılık, Ankara.

Özkaya, A. (2023). Analysis of the science and environment achievements in preschool curriculum for students with special needs. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, *11*(3), 411-422.

Özsoy, Y., Özyürek, M., & Eripek, S. (2002). *Özel eğitime muhtaç çocuklar:" özel eğitime giriş"*. Karatepe Yayınları.

Polatoğlu, E. (2018). Özel gereksinimli bireylerle çalışan öğretmenlerin bilişsel esneklik düzeyleri ile yaratıcılık ve empati düzeyleri arasındaki ilişki (Tez No. 529376)[Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. *Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi*.

Reddy, G. L., Malini, S. J., & Kusuma, A. (2004). *Mental retardation: Education and rehabilitation services: Discovery publishing house*.

Rumrill Jr, P. D., Cook, B. G., & Stevenson, N. A. (2020). *Research in special education: Designs, methods, and applications*.

Salman, U., Özdemir, S., Salman, A. B., & Özdemir, F. (2016). Özel öğrenme güçlüğü "Disleksi". *İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi*, *2*(2), 170-176.

Sarı, H., Bağcı, Ö. A., & Gökdağ, H. (2021). İşitme yetersizliği olan bireylerin eğitiminde kullanılan türk işaret dilinin gelişimi, yeri ve önemi: Kaynak tarama. *Turkish Special Education Journal: International*, *3*(1), 20-43.

Schuck, S., Aubusson, P., Buchanan, J., Varadharajan, M., & Burke, P. F. (2018). The experiences of early career teachers: New initiatives and old problems. *Professional Development in Education*, *44*(2), 209-221.

Scruggs, T. E., Mastropieri, M. A., & Boon, R. (1998). Science education for students with disabilities: A review of research. Studies in Science Education, 32(1), 21-44. https://doi.org/10.1080/03057269808560126

Soylu, D. Ç., Emecen, D. D., & Yıkmış, A. (2019). Zihinsel yetersizliği olan öğrencilere fen konularının öğretiminde doğrudan öğretim yöntemi ile şematik düzenleyiciyle öğretim yönteminin karşılaştırılması. *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*.

Sutiani, A., Situmorang, M., & Silalahi, A. (2021). Implementation of an inquiry learning model with science literacy to improve student critical thinking skills. *International Journal of Instruction*, *14*(2), 117-138.

Şafak, P., & Bilgiç, H. C. (2021). Çoklu yetersizliği olan az gören çocuklara doğrudan öğretimle sunulan şematik düzenleyicinin bir fen konusunun öğretiminde etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 22(1), 175-206. https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.629598

Turan, Z., & Atila, G. (2021). Augmented reality technology in science education for students with specific learning difficulties: Its effect on students' learning and views. *Research in Science & Technological Education*, *39*(4), 506-524.

Ugras, M., Altunbas, S., Ay, K., & Cil, E. (2012). Determination of the pre-service science and classroom teachers' attitudes towards science teaching and technology and relationship between these attitudes. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *47*, 1549-1553.

Uğraş, H., & Gömleksiz, M. N. (2023). Investigating The Relationshıp among Instructors' Technostress and Technology Acceptance Levels And Their Attitudes Towards Distance Education. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, *14*(54), 1472-1501.

Uğraş, H., & Uğraş, M. (2024). ChatGPT in early childhood STEM education: Can it be an innovative tool to overcome challenges? *Education and Information Technologies*, 1-29.

Uğraş, H., Uğraş, M., & Çil, E. (2013). Okulöncesi öğretmenlerinin fen eğitimine karşı tutumlarının ve fen etkinliklerine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 44-50.

Uğraş, M., & Genç, Z. (2018). Investigating preschool teacher candidates' STEM teaching intention and the views about STEM education. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *7*(2), 724-744.

UNESCO World Heritage Centre. Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention; UNESCO World Heritage Centre: Paris, France, 1994.

Uysal, A. A., & Gülşah, T. (2018). Öğretmen adaylarının çocuklardaki dil ve konuşma bozukluklarına yönelik tutum ve bilgilerinin değerlendirilmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *1*(1), 13-22.

Yilmaz, H. C. (2017). *Çoklu yetersizliği olan az gören çocuklara doğrudan öğretimle sunulan şematik düzenleyicinin bir fen konusunun öğretiminde etkisi*. (Tez Numarası: 486033) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

KAYNAKÇA

Arğıç, T., 2022. İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Çoklu Zeka Alanları ile Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, İzmir Örneklemi, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aslan Efe, H. ve Bakçı, S., 2022. Çoklu zeka kuramı ile ilgili türkiye'de yapılan fen eğitimine yönelik çalışmaların meta-sentezi, Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7(1), 24-43.

Balaban, Ö. ve Özdemir, Y., 2008. Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya üniversitesi İİBF örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3(2), 133-147.

Beaver, G., 1995. Entrepreneurship Starting, Developing and Managing a new Enterprise, International Small Business Journal, 13(3), 100-103.

Bozgeyik, A., 2005. Kriz dönemlerinde girişimcilik neden daha önemli, https://abdullahbozgeyik.wordpress.com/2015/06/25/pazarlama-dunyasi-sitesi-yazim-kriz-donemlerinde-girisimcilik-nicin-daha-onemli/, [Ziyaret Tarihi: 15 Nisan 2024].

Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparslan, A. M., 2013. Girişimcilerde bulunması gereken özellikler ile girişimcilik eğitimi: girişimci ve öğrenci görüşleri, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(1), 7-27.

Börü, D., 2006. Girişimcilik Eğilimi: M. Ü. İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde bir Araştırma, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

Çirakoğlu, M. ve Saracaloğlu, A. S., 2009. İlköğretimin birinci kademesinde çoklu zeka kuramı uygulamalarının erişiye etkisi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2), 425-449.

Demirel, Ö., 2004. Öğretme sanatı, 7. Baskı, Ankara, Pegema Yayıncılık.

Frederick, H.H., O'Connor, A., Kuratko, D.F., 2016. Entrepreneurship theory process practice, 4th Asia-Pacific ed., Cengage Learning Australia, Melbourne, Australia.

Gardner, H., 1993. Multiple Intelligences: The Theory in Practice, New York: Basic Books.

Kantur, D., 2016. Strategic entrepreneurship: mediating the entrepreneurial orientation-performance link, Management Decision, 54(1), 24-43.

Karakurt, B., 2003. Sınıf yönetiminde üstün zeka ve yetenekli öğrencilere yönelik öğretmen tutumu, https://www.fencebilim.com/ustunyetenek/ustun_ yeteneklilerde_sinif_yonetimi.pdf

Kılıç Demirkaya, E., 2016. İlköğretim okulu müzik derslerinde çoklu zeka kuramı'na dayalı öğretimin 6. sınıf öğrencilerinin başarısına ve öğrendikleri

bilgilerin kalıcılığına etkisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(3).

Luchsinger, V. and Bagby, D. R., 1987. Entrepreneurship and intrapreneurship: Behaviors, comparisons, and contrasts, SAM Advanced Management Journal, 52(3), 10.

Özbuğutu, E., & Yıldız, Ç. (2020). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Organ Bağışı Hakkındaki Görüş, Davranış Ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. Kesit Akademi Dergisi, 6(25), 756-765.

Ramazanoğlu, M., & Gürel, S. (2020). Öğretmen Adaylarının Facebook Kullanma Gerekçeleri: Siirt İli Örneği. AJIT-E: Academic Journal of Information Technology, 11(40), 65-81. https://doi.org/10.5824/ajite.2020.01.004.x

Ramazanoğlu, M. & Toytok, E. H. (2018). Teacher Candidates' Anxieties Regarding Facebook Usage in Education, Journal of Education and Training Studies, Vol. 6, No. 11a. doi: https://doi.org/10.11114/jets.v6i11a.3820

Susar Kırmızı, S., 2006. İlköğretim 4. sınıf Türkçe öğretiminde çoklu zeka kuramına dayalı iş birlikli öğrenme yönteminin özetleme stratejisi üzerindeki etkileri, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (6), 99-108.

Uygun, M., Mete, S., Güner, E., 2012. Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler, Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(2), 145-156.

Yurtseven, R. ve Ergün, M., 2018. İlkokul öğrencilerinin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesine yönelik öğretmen görüşleri, International Journal of Social Science Research, 7(1), 118-140.

Editör:
Prof. Dr. Rüştü Güntürkün

Elektrik–Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar -II

EĞİTİM
yayınevi

ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II

Editör: Prof. Dr. Rüştü Güntürkün

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-000-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE HABERLEŞME M�ÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
Editör: Prof. Dr. Rüştü Güntürkün
VI+80 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-000-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan alır alsın
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Güntürkün, R., Çınar, S., (2021), Using alternative energy in aircraft, International Journal of Energy Applications and Technologies, e-ISSN: 2548-060X, pp: 222

URL-1: https://www.aydemperakende.com.tr/blog/fotovoltaik-sistem-nedir (E.T: 4/12/2024).

Atalay Ö, Fotovoltaik (Pv) Güneş Enerjisi Sistemleri Ve Çatı Uygulamaları -.Pdf"

URL-2: https://www.gamak.com/gunes-enerjisi-ile-elektrik-uretimi-nasil-yapilir (E.T: 23/11/2024).

Turece, Blog. (22 Mart 2021). https://tureco.com.tr/blog/gunes-panelleri-nedir (E.T: 26/11/2024).

DUMAN S, YÖRÜKEREN N. ALTAŞ İ. H. (2014), Fotovoltaik Enerji Sistemlerinin Modellenmesi, Benzetimi Ve Uygulaması, *Journal of Advanced Technology Sciences*, Vol 3, No 1, 9-23

RAHMATI S, GHASED A, (2015), SOLAR AIRCRAFT DESIGN, *Cumhuriyet University Faculty of Science Science Journal (CSJ)*, Vol. 36, No: 3 Special Issue

URL-3:https://www.incitas.com.tr/bilgi-merkezi/blog/fotovoltaik-enerji-sistemleri-nedir.(E.T: 12.11.024).

URL-4:https://thinktech.stm.com.tr/en/sectors/education (E.T:08.02.2023).

URL-5 :The Future of Hybrid-electric Aircraft, May 23, 2023, https://amprius.com/hybrid-electric-aircraft/ (E.T: 7.12.2024).

[URL-6]. Airbus, Hybrid and electric fligt, https://www.airbus.com/en/innovation/energy-transition/hybrid-and-electric-flight (E.T: 28/11/2024)

URL-7: ICAO, Environment, https://www.icao.int/environmental-protection/Pages/electric-aircraft.aspx (E.T: 6.12.2024).

Güntürkün, R., Çınar, S., (2021), Using alternative energy in aircraft, International Journal of Energy Applications and Technologies, e-ISSN: 2548-060X, pp: 227

Colozza A. J., Scheiman D. A.,(2000), Solar Powered Aircraft, Photovoltaic, Array/Battery System Tabletop Demonstration, Design and Operation Manual. *National Aeronautics and Space Administration*

URL-8: Science and Technology, 24 Apr 2016, https://www.aljazeera.com/news/2016/4/24/solar-impulse-2-completes-pacific-ocean-flight.(ET:13.12./2024)

URL-9: Kalea Texeira, Harnessing the Sun: The Potential of Solar Energy in Aviation, 17 Ocak 2024, https://www.linkedin.com/pulse/harnessing-sun-potential-solar-energy-aviation-kalea-texeira-oygbe/(ET: 23.11.2024).

URL-10: https://solutions4ga.com/solar-power-in-aviation/ (E.T:14.11.2024).

[URL-11]. Solar Feeds, "Top 8 Solar-Powered Airports in the World", August 14, 2023, https://www.solarfeeds.com/mag/solar-powered-airports-in-the-world/ (E.T: 05.12.2024).

URL-12: By Robert Cathcart, "Solar Powered Airports: Will They Take Off? ", 5 July 2023, https://sdg.iisd.org/commentary/guest-articles/solar-powered-airports-will-they-take-off/ (E.T: 6.11.2024).

URL-11:https://www.deutsches-museum.de/en/flugwerft-schleissheim/exhibition/air-sports-and-civil-aviation/solair-1, 27/09/2024.

URL-12:NASA - October, 2002, Dryden Flight Research Center, P.O. Box 273, Edwards, California 93523, Voice 661-276-3449, FAX 661-276-3566, pao@dfrc.nasa.gov

URL-13: https://aviationbenefits.org/case-studies/the-first-solar-powered-airport/(E.T: 2.11.2024)

Galante N. (2002). Leading the way in solar flight. *National Aeronautics and Space Administration*. URL-14: https://www.baesystems.com/en/feature/powered-by-the-sun(E.T: 02.12.2024).

URL-15: Amprius, The Future of Hybrid Electric Aircraft, may 23,2023, https://amprius.com/hybrid-electric-aircraft/, 27/11/2024

URL-16: Airbus, 04 March 2023, "Electrifying the Sky How hybridisation plays a role in aviation's future", https://www.airbus.com/en/innovation/energy-transition/hybrid-and-electric-flight

Martello N. (2023). Hybrid electric aircraft, a promising technology. *Hybrid electric aircraft a promising technology.* https://to70.com/hybrid-electric-aircraft-a-technical-overview/(E.T: 4.11.2024)

Gaspari F. vd. (2017). Concept of Modular Architecture for Hybrid Electric Propulsion of Aircraft. *In: Deliverable D1.1 of the MAHEPA Consortium*

Mahepa (2017). Moduler approach to Hybrid Electric Propulsion Architecture. *Mahepa* Ref. Ares5981497. https://mahepa.eu/wp-content/uploads/2017/12/D1.1-Concept-of-Modular-Architecture-fro-Hybrid-Electric-Propulsion-of-Aircraft.pdf (E.T: 06.12.2017).

Cameroon W. (2022). Advantages and drawbacks of electric and hybrid vehicles. *Global Journal of Petroleum Resources and Alternative Fuels.* Volume 1. Issue 3. pp 14-16

Diamond Aircraft News. (2018). Diamond Aircraft 1st Flight Multi-engine Hybrid Electric Aircraft. https://www.diamondaircraft.com/en/about-diamond/newsroom/news/article/diamond-aircraft-1st-flight-multi-engine-hybrid-electric-aircraft/ (E.T: 28.11.2024).

URL-17: Diamont aircraft https://www.diamondaircraft.com/en/service/electric-aircraft/(E.T: 03.12.2024).

URL-18: https://www.diamondaircraft.com/en/service/electric-aircraft/(E.T: 22.11.2024).

KAYNAKLAR

Rabiu, Lawali, Anuar Ahmad, and Adel Gohari. "Advancements of Unmanned Aerial Vehicle Technology in the Realm of Applied Sciences and Engineering: A Review." Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology 40, no. 2 (2024): 74-95.

Aggarwal, S., Kumar, N. 2020. "Path planning techniques for unmanned aerial vehicles: A review, solutions, and challenges", Computer Communications, 149, 270-299.

Ball, R. E. (2003). The fundamentals of aircraft combat survivability: analysis and design. American Institute of Aeronautics and Astronautics.

Baspinar, B., Koyuncu, E. 2018. "Aerial combat simulation environment for one-on-one engagement". In 2018 AIAA Modeling and Simulation Technologies Conference, 8–12 January 2018, Kissimmee, Florida.

Başpınar, B., Koyuncu, E. 2018b. "Survivability Based Optimal Air Combat Mission Planning with Reinforcement Learning" . In 2018 IEEE Conference on Control Technology and Applications (CCTA), pp. 664-669, Copenhagen, Denmark, August 21-24, 2018.

Baspinar, B., Koyuncu, E. 2019. "Differential flatness-based optimal air combat maneuver strategy generation". In AIAA Scitech 2019 Forum, 7-11 January 2019, San Diego, California.

Choi, J., Seo, M.-G., Shin, H.-S., Oh, H. 2022. "Adversarial Swarm Defence Using Multiple Fixed-Wing Unmanned Aerial Vehicles", IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems, 2022

Durmuş, S. 2021. "Uçuş Teorisi ve Temel Uçak Bilgisi", 2. Basım, Nobel Akademik Yayıncılık, ISBN 978-625-406-492-0.

Gökal, E.N., Sakarya, U. 2021. "Multi-Sensor Data Fusion for Path Prediction of Escaping from Engagement in Unmanned Aerial Vehicle Scenario", European Journal of Science and Technology, 32, 705-710.

Gökal, E.N. 2022. "Multi-sensor Data Fusion for Path Prediction of Escaping from Engagement in Combat Aircraft", Tezli Yüksek Lisans, Yıldız Teknik Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Aviyonik Mühendisliği Ana Bilim Dalı / Aviyonik Mühendisliği Bilim Dalı, Danışman: Doç.Dr. Ufuk SAKARYA.

Han, T., Almeida, J.S., P. da Silva, S.P., Filho, P.H., de Oliveira Rodrigues, A.W., de Albuquerque, V.H.C., Filho, P.P.R. 2020. "An effective approach to unmanned aerial vehicle navigation using visual topological map in outdoor and indoor environments", Computer Communications, 150, 696-702.

HARFANG3D , https://www.harfang3d.com/en_US/, Son erişim tarihi: 23 Ağustos 2022.

McGrew, J.S. 2008. "Real-Time Maneuvering Decisions for Autonomous Air Combat", Master of Science in Aeronautics and Astronautics at the MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY, Thesis Supervisor:Prof. Jonathan How.

NASA, 2007. "NASA Systems Engineering Handbook".

Ng, A., Harada, D. , Russell, S., Bled, S. 1999. "Policy invariance under reward transformations: theory and application to reward shaping," in Proceedings of the 32nd International Conference on International Conference on Machine Learning, 278–287, Berlin, Germany.

Ozbek, M. M., Koyuncu, E. 2022. "Reinforcement Learning based Air Combat Maneuver Generation". arXiv preprint arXiv:2201.05528.

PLANTUML, https://plantuml.com/, Son erişim tarihi: 19 Şubat 2023.

Shin, H., Lee, J., Kim, H., Shim, D.H. 2018. "An autonomous aerial combat framework for two-on-two engagements based on basic fighter maneuvers", Aerospace Science and Technology, 72, 305-115.

Soler Arnedo, M. 2017. "Fundamentals of Aerospace Engineering", 2. Basım, Create Space, ISBN 978-197-442-734-5.

Systems engineering, 2001. "systems engineering fundamentals", defense acquisition university press, fort belvoir, virginia 22060-5565.

Türkiye cumhuriyeti cumhurbaşkanliği strateji ve bütçe başkanliği, on birinci kalkinma plani (2019-2023), https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190723M1.pdf, Son erişim tarihi: 31 Ağustos 2022.

Veresnikov, G. S., Pankova, L. A., Pronina, V. A., Ogorodnicov, O. V., & Ikryanov, I. I. 2017. "Determining maneuverable aircraft parameters in preliminary design under conditions of uncertainty", Procedia Computer Science, 112, 1123-1130.

Virtanen, K., Karelahti, J., Raivio, T. 2006. "Modeling air combat by a moving horizon influence diagram game," Journal of Guidance, Control, and Dynamics,29(5), 1080–1091.

Wang, Z. Li, H. Wu, H. Wu, Z. 2020. "Improving Maneuver Strategy in Air Combat by Alternate Freeze Games with a Deep Reinforcement Learning Algorithm", Mathematical Problems in Engineering, 2020.

Wasson, C.S. 2015. "System Engineering Analysis, Design, and Development: Concepts, Principles, and Practices 2nd Edition", John Wiley & Sons Incorporated.

Zhou, K., Wei, R., Zhang, Q., Xu, Z. 2020. "Learning System for Air Combat Decision Inspired by Cognitive Mechanisms of the Brain", IEEE Access, 8, 8129-8144.

KAYNAKÇA

Derbeli, M., Barambones, O., Silaa, M. Y., & Napole, C. (2020). Real-time implementation of a new MPPT control method for a DC–DC boost converter used in a PEM fuel cell power system. *Actuators, 9*(4), 105. https://doi.org/10.3390/act9040105

Işıklı, F. (2020). *Pem yakıt pilinin modellenmesi ve bir araç üzerinde performansının incelenmesi* (Master's thesis, Bursa Uludag University (Turkey)).

Kazimierczuk, M. K. (2015). *Pulse-width modulated DC-DC power converters*. John Wiley & Sons.

Larminie, J., & Dicks, A. (2002). *Fuel cell handbook* (6th ed.). Morgantown, WV: National Energy Technology Laboratory, U.S. Department of Energy.

Liu, Z. K., Zhao, D., Gao, Z., Wang, Z., & Yu, Z. (2022). Recent advances in proton exchange membrane (PEM) fuel cells: Performance, challenges, and opportunities. *Energy & Environmental Science, 15*(7), 2743–2761. https://doi.org/10.1039/D2EE00790H

O'Hayre, R., Cha, S.-W., Colella, W., & Prinz, F. B. (2009). *Fuel cell fundamentals* (2nd ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

Şefkat, G., & Özel, M. A. (2018). PEM yakıt pilinin Simulink modeli ve analizi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, 23*(2), 351–366. https://doi.org/[DOI eklenmeli ya da bağlantı doğrulanmalı]

Shaw, P. (2019). Modelling and analysis of an analogue MPPT-based PV battery charging system utilising DC–DC boost converter. *IET Renewable Power Generation, 13*(11), 1958–1967. https://doi.org/10.1049/iet-rpg.2019.0254

Sullivan, C. R., & Powers, M. J. (1993, June). A high-efficiency maximum power point tracker for photovoltaic arrays in a solar-powered race vehicle. In *Proceedings of IEEE Power Electronics Specialist Conference- PESC'93* (pp. 574–580). IEEE.

KAYNAKÇA

Akcan, E., Kuncan, M., & Minaz, M. R. (2020). PVsyst yazılımı ile 30 kw şebekeye bağlı fotovoltaik sistemin modellenmesi ve simülasyonu. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (18), 248-261.

Başkesen, M. C. (2024). Güneş paneli temizliği için sistem tasarımı: Yağmur suyu hasadı ve pop-up tipi yağmurlama başlıkları kullanımı.

Başol, G., vd. 2017,(2017), Smart Home Design and Application, World Wide Journal of Multidisciplinary Research and Development, ; 3(6): 53-58

Bolat, M., Arifoğlu, U., & Demiryürek, H. K. (2020). Lebit enerji güneş santralinin PVsyst programı ile analizi. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *9*(3), 1351-1363.

Eruz, Ü. G. (2015). *Güneş paneli çeşitlerinden polikristal, monokristal ve thin film panellerinin Karabük şartlarında verimlilik karşılaştırılması* (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Kayri, İ. (2017). Güneş panelleri ile üretilen enerjinin ortam bilgileri kullanılarak yapay sinir ağlarıyla tahmini.

Keçel, S. (2007). *Türkiyenin değişik bölgelerinde evsel elektrik ihtiyacının güneş panelleri ile karşılanmasına yönelik model geliştirilmesi* (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Olgun, M. S., Cengiz, E., & Evin, R. (2024). Güneş Enerjisi ile Aydınlanan Bir Yaşam: Siirt'te 15 Kw'lik Bağ Evi Fotovoltaik Sistemi. *Hendese Teknik Bilimler ve Mühendislik Dergisi*, *1*(1), 19-27.

Güntürkün, R., Çınar, S., (2021), Using alternative energy in aircraft, International Journal of Energy Applications and Technologies, e-ISSN: 2548-060X, pp: 222-227

Özer, D., & Aksoy, B. (2024). YAPAY ZEKÂ UYGULAMASI İLE GÜNEŞ PANELİ SİSTEMİ ENERJİ ÜRETİMİ TAHMİNİ. *Yalvaç Akademi Dergisi*, *9*(2), 138-151.

URL-1: https://www.mgm.gov.tr/genel/meteorolojiyegir.aspx?s=7, (ziyaret tarihi: 30.11.2024).

URL-2: https://www.elseroof.com/hizmetlerimiz/on-grid-sistemler/, (ziyaret tarihi: 30.11.2024).

URL-3: https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-gunes, (ziyaret tarihi: 30.11.2024).

URL-4: https://mundasolar.com/2020/12/23/turkiye-guneslenme-sureleri-iller-aylik-yillik-ortalama/, (ziyaret tarihi: 30.11.2024).

KAYNAKÇA

Güntürkün, R., Çınar, S., (2021), Using alternative energy in aircraft, International Journal of Energy Applications and Technologies, e-ISSN: 2548-060X, pp: 222

Arabaci, İ. (2019). Dolaşımlı akışkan yataklı termik santrallerde kömür özelliklerinin santral verimine etkileri (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Arat, M. Y. Gücü 600 MW olan süper kritik bir elektrik santralinin enerji ve ekserji analizinin belirlenmesi (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Avcı, S. (2005). Türkiye'de termik santraller ve çevresel etkileri. Coğrafya Dergisi, (13).

Ay, D. (2022). Çanakkale ili termik santrallerinin uçucu kül karakterizasyonunun belirlenmesi (Master's thesis, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Bayazıt, Y. (2021). Hidroelektrik ve Termik Santrallerin Karbon Emisyonu Üzerindeki Etkilerinin Araştırılması: Eskişehir İli Örneği. Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 10(2), 442-452.

Ceylan, M. (2023). Elektrik Enerji Santralleri, Seçkin Yayıncılık.

Coşkun, A., Geredelioğlu, Ç., Bolattürk, A., & Gökaslan, M. Y. (2013). Çayırhan Termik Santralinin Enerji Ve Ekserji Analizi.

Denizbilen, S. Y. Enerji Talebi ve Dünya Ekonomisi Açısından Önemi. İktisadi Araştırmalar Dergisi, 1(1), 18-23.

Deveci, E. Ü. (2019). Termik Santrallerin Mrv Sistemi Sera Gazı Emisyon Hesabı Ve Emisyonların İyileştirilmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 22(4), 199-214.

Gür, F. (2006). Batı Anadolu termik santralleri çevresinde radyoaktif ve ağır metal kirliliğinin biyomonitörlerle saptanması.

Kadıoğlu, S., Tellioğlu, Z., (1996). Enerji Kaynaklarının Kullanımı ve Çevreye Etkileri. TMMOB 1. Enerji Sempozyumu, 12-14 Kasım 1996, Ankara.

Kanişli, E. (2015). Mikro ölçekli işletmelerde enerji yatırımlarının analizi: Tokat ili örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Karagöktaş, M. (2012). Afşin? Elbistan termik santralinin çevreye olan olası etkisinin belirlenmesi (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Kaya, K., & Koç, E. (2015). Enerji üretim santralleri maliyet analizi. Mühendis ve Makina, 56(660), 61-68.

Özdilim, M. (2017). Bir enerji santralinde buhar kazanı blöf atık ısısının geri kazanımı ve maliyet analizi (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Sarı, İ. (2008). Armutlu (Suluova-Amasya) linyitlerinin bazı özellikleri, rezerv hesabı ve ekonomik önemi.

Sargın, Ş. (2006). Üretimden Tüketime Elektrik Enerji Sistemlerinde Meydana Gelen Kayıplar ve Giderilmesine Yönelik Çalışmalar (Master's thesis, Marmara Universitesi (Turkey).

Tamzok, N. (2016). Dünya'da ve Türkiye'de Kömür,". Türkiye'nin Enerji Görünümü Raporu", TMMOB Makine Mühendisleri Odası, Nisan, 3.

Taşkınoğlu, M. (2011). Termik santrallerde elektrik enerjisi verimliliğinin arttırılması-EUAŞ Seyitömer Termik Santrali örneği.

Ünlükaplan, Y., & Karagöz, E. D. (2022). Peyzaj Çeşitliliğindeki Zamana Bağlı Değişimin İrdelenmesi: Afşin-Elbistan Termik Santrali Örneği. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 53(1), 58-66.

Yalçınkaya, M. H., & Sert, B. U. S. (2024). Türkiye'de Enerji Ve Yeşil Enerji Kaynaklarının Sürdürülebilir Ekonomik Kalkınmaya Etkisi: Swot Analizi. The Journal of Academic Social Science, 151(151), 96-123.

Yılmaz, D. (2021). Türkiye'nin enerji politikası ve altyapısı bağlamında enerji hub potansiyeli. Türkiye Politik Çalışmalar Dergisi, 1(1), 33-48.

https://www.taskomuru.gov.tr/ttk/sektor-raporu/ Erişim tarihi: 01.12.2024

https://www.enerjiatlasi.com/ Erişim Tarihi: 03.12.2024

https://www.csb.gov.tr/ Erişim Tarihi: 03.12.2024

https://testbook.com/electrical-engineering/thermal-power-plant-diagram-and-working/ Erişim Tarihi: 03.12.2024

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Sarman

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Sarman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-007-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇOCUK SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR–I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Sarman
VI+96 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-007-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Amaral, F., Casaca, W., Oishi, C. M., & Cuminato, J. A. (2021). Simulating Immunization Campaigns and Vaccine Protection Against COVID-19 Pandemic in Brazil. *IEEE Access*, *9*, 126011–126022. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3112036

Baj-Rogowska, A. (2021). Mapping of the Covid-19 Vaccine Uptake Determinants from Mining Twitter Data. *IEEE Access*, *9*, 134929–134944. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3115554

Bauwens, J., Saenz, L.-H., Reusser, A., Künzli, N., & Bonhoeffer, J. (2019). Safety of Co-Administration Versus Separate Administration of the Same Vaccines in Children: A Systematic Literature Review. *Vaccines*, *8*(1), 12. https://doi.org/10.3390/vaccines8010012

Furini, M., & Menegoni, G. (2018). Public Health and Social Media: Language Analysis of Vaccine Conversations. *2018 International Workshop on Social Sensing (SocialSens)*, 50–55. https://doi.org/10.1109/SocialSens.2018.00022

Gidengil, C., Goetz, M. B., Maglione, M., Newberry, S. J., Chen, P., O'Hollaren, K., Qureshi, N., Scholl, K., Maher, A. R., Akinniranye, O., Kim, T. M., Jimoh, O., Xenakis, L., Kong, W. (David), Xu, Z., Hall, O., Larkin, J., Motala, A., & Hempel, S. (2021). *Safety of Vaccines Used for Routine Immunization in the United States: An Update*. https://doi.org/10.23970/AHRQEPCCER244

Gottipati, S., & Guha, D. (2022). Analysing Tweets on COVID-19 Vaccine: A Text Mining Approach. *2022 IEEE 12th Annual Computing and Communication Workshop and Conference (CCWC)*, 0467–0474. https://doi.org/10.1109/CCWC54503.2022.9720793

Jaswa, E. G., Cedars, M. I., Lindquist, K. J., Bishop, S. L., Kim, Y.-S., Kaing, A., Prahl, M., Gaw, S. L., Corley, J., Hoskin, E., Cho, Y. J., Rogers, E., & Huddleston, H. G. (2024). In Utero Exposure to Maternal COVID-19 Vaccination and Offspring Neurodevelopment at 12 and 18 Months. *JAMA Pediatrics*, *178*(3), 258. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2023.5743

Karabay, A., Kuzdeuov, A., Ospanova, S., Lewis, M., & Varol, H. A. (2021). A Vaccination Simulator for COVID-19: Effective and Sterilizing Immunization Cases. *IEEE Journal of Biomedical and Health Informatics*, *25*(12), 4317–4327. https://doi.org/10.1109/JBHI.2021.3114180

Karabay, A., Kuzdeuov, A., & Varol, H. A. (2021). COVID-19 Vaccination Strategies Considering Hesitancy Using Particle-Based Epidemic Simulation. *2021 43rd Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine & Biology Society (EMBC)*, 1985–1988. https://doi.org/10.1109/EMBC46164.2021.9630797

Kuo, C.-L., Chan, W. K. V., & Chen, M. (2020). Impact of Vaccination Strategies for Epidemic Node-level SVIR Probabilistic Model: Pandemic simulation on social networks under various vaccination strategies. *2020 International Conference on Public Health and Data Science (ICPHDS)*, 290–296. https://doi.org/10.1109/ICPHDS51617.2020.00063

Mansur, F., & Bıyık, E. (2022). Sosyal Pazarlama Aracı Olarak Kullanılan Dijital Medyanın, Covid-19 Aşısına Yönelik Bireysel Tutumlara Etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 257–278. https://doi.org/10.18037/ausbd.1095162

Melovic, B., Jaksic Stojanovic, A., Vulic, T. B., Dudic, B., & Benova, E. (2020). The Impact of Online Media on Parents' Attitudes toward Vaccination of Children—Social Marketing and Public Health. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(16), 5816. https://doi.org/10.3390/ijerph17165816

Nnamdi, O. A., Uchenna, A. R., Chinedum, O. U., Ugochukwu, N. C., Shedrack, E. O., & Okechukwu, E. C. (2015). Safety evaluation in mice of the childhood immunization vaccines from two south-eastern states of Nigeria. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*, *5*(2), 132–137. https://doi.org/10.1016/S2221-1691(15)30157-X

Öztürk, K. N., & Küçükoğlu, S. (2024). Ebeveynlerin COVID-19 Aşı Okuryazarlığının Aşı Tereddütleri ve Aşı Yaptırma Eğilimlerine Etkisi. *Journal of General Health Sciences (JGEHES), Necmettin Erbakan University*. https://doi.org/10.51123/jgehes.2024.117

Raimundo, S. M., Yang, H. M., & Engel, A. B. (2007). Modelling the effects of temporary immune protection and vaccination against infectious diseases. *Applied Mathematics and Computation*, *189*(2), 1723–1736. https://doi.org/10.1016/j.amc.2006.12.051

Roy, S., Dutta, R., & Ghosh, P. (2021). Optimal Time-Varying Vaccine Allocation Amid Pandemics with Uncertain Immunity Ratios. *IEEE Access*, *9*, 15110–15121. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3053268

Sancar, B., Doğan, A. B., Sürmeli, Y., & Özcanarslan, F. (2023). Investigation of the Effect of COVID-19 Vaccine Literacy on COVID-19 Vaccine Attitude. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 113–118. https://doi.org/10.31125/hunhemsire.1333846

Sönmez Sarı, E., & Kırbaş, Z. Ö. (2023). Üniversite Öğrencilerinde COVID-19 Aşı Okuryazarlığı ve Aşı Karşıtlığı. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 141–150. https://doi.org/10.46413/boneyusbad.1274199

Straton, N., Jang, H., Ng, R., Vatrapu, R., & Mukkamala, R. R. (2019). Computational modeling of stigmatized behaviour in pro-vaccination and anti-vaccination discussions on social media. *2019 IEEE International Conference on Bioinformatics and Biomedicine (BIBM)*, 2673–2681. https://doi.org/10.1109/BIBM47256.2019.8983311

Uruç Öztürk, E., Bülbül, A., & Talmaç, N. (2023). Aşı Okuryazarlığı ve Aşı Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(4), 315–322. https://doi.org/10.52791/aksarayiibd.1314495

Yıldırım Gökşen, D. F., Uludağ, E., & Özkan, S. (2023). Türkiye'de Hemşirelik Öğrencilerinde COVID-19 Aşı Okuryazarlığı ile Sosyodemografik Özelliklerin Aşı Tutumlarına Etkisi. *Etkili Hemşirelik Dergisi*, *16*(3), 373–382. https://doi.org/10.46483/jnef.1327413

Zhang, S. (2022). Evaluating the Safety of COVID-19 mRNA Vaccines by Comparing Its Side Effects to Conventional Vaccines. *2022 IEEE Integrated STEM Education Conference (ISEC)*, 167–167. https://doi.org/10.1109/ISEC54952.2022.10025116

KAYNAKÇA

AFAD, Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılar Raporu 2013. (t.y.). https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/25336/xfiles/1a-Turkiye_deki_Suriyeli_Siginmacilar_2013_1.pdf, Erişim tarihi: 22/11/2024

Aksoy, E. (2020). Türkiye'deki Suriyeli Göçmen Çocukların Okullaşma Durumları. *Akademik Hassasiyetler*, *7*(14), Article 14.

Andrade, A. S., Roca, J. S., & Pérez, S. R. (2023). Children's Emotional and Behavioral Response Following A Migration: A Scoping Review. *Journal of Migration and Health*, *7*, 100176. https://doi.org/10.1016/j.jmh.2023.100176

Anglewicz, P., Kidman, R., & Madhavan, S. (2019). Internal Migration and Child Health in Malawi. *Social Science & Medicine (1982)*, *235*, 112389. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2019.112389

Binici, N., & Börekçi, G. (2021). Suriye'den Göç ile Gelen Çocukların Aşılanma Durumlarının Belirlenmesi. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, *6*(2), Article 2. https://doi.org/10.35232/estudamhsd.791680

Bürgin, D., Anagnostopoulos, D., Board and Policy Division of ESCAP, Vitiello, B., Sukale, T., Schmid, M., & Fegert, J. M. (2022). Impact of War and Forced Displacement on Children's Mental Health-Multilevel, Needs-Oriented, and Trauma-İnformed Approaches. *European Child & Adolescent Psychiatry*, *31*(6), 845-853. https://doi.org/10.1007/s00787-022-01974-z

Cinaroglu, S. (2023). The Effect of İncreases in the Syrian Refugee Population in Turkey on Public Maternal and Child Health Outcomes. *Health Care for Women International*, *44*(2), 95-110. https://doi.org/10.1080/07399332.2020.1842411

Crespo, E. (2019). The Importance of Oral Health in Immigrant and Refugee Children. *Children*, *6*(9), Article 9. https://doi.org/10.3390/children6090102

Dangmann, C., Dybdahl, R., & Solberg, Ø. (2022). Mental Health in Refugee Children. *Current Opinion in Psychology*, *48*, 101460. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101460

Demir, E., & Yersel, B. Ö. (2024). Göçün Çocuklar Üzerindeki Etkisi: Bir Derleme Makalesi. *İnsan Hareketliliği Uluslararası Dergisi*, *4*(1), Article 1.

Derince, D. (2019). Suriyeli Mülteci Çocuklar Özelinde: Savaş Mağduru Çocuklar ve Çocuk Sağlığı Sorunları. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), Article 1.

DSÖ. (1946). *Constitution of the World Health Organization*. https://www.who.int/about/governance/constitution

DSÖ. (2022). *World Report on the Health of Refugees and Migrants*. https://www.who.int/publications/i/item/9789240054462

Evgin, H., & Oskay, Ü. (2022). Göçmen Kadınlarda Perinatal Bakım Almayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Bir Sistematik Derleme. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *6*(2), Article 2. https://doi.org/10.46237/amusbfd.964811

Fouche, C., Richter, S., Vallianatos, H., Mason, A., Fernández-Sánchez, H., Mazzucato, V., Kariwo, M., & Salami, B. (2021). African Immigrant Child Health: A Scoping Review. *Journal of Migration and Health*, *4*, 100054. https://doi.org/10.1016/j.jmh.2021.100054

Güzelderen, Y. B. A., & Ünal, E. (2022). Göçmen Çocuklarda Ağız Sağlığı. *Medical Research Reports*, *5*(2), Article 2. https://doi.org/10.55517/mrr.1034687

Habib, R. R., Ziadee, M., Abi Younes, E., & Harastani, H. (2020). Syrian Refugee Child Workers: Gender Differences in Ergonomic Exposures and Musculoskeletal Health. *Applied Ergonomics*, *83*, 102983. https://doi.org/10.1016/j.apergo.2019.102983

Kampouras, A., Tzikos, G., Partsanakis, E., Roukas, K., Tsiamitros, S., Deligeorgakis, D., Chorafa, E., Schoina, M., & Iosifidis, E. (2019). Child Morbidity and Disease Burden in Refugee Camps in Mainland Greece. *Children*, *6*(3), Article 3. https://doi.org/10.3390/children6030046

Karakoç Demirkaya, S. (2020). Effects of Forced Migration on Child Mental Health. *Journal of Clinical Psychiatry*, *23*(1), 5-6. https://doi.org/10.5505/kpd.2020.39206

Lips, P., & Jongh, R. T. de. (2018). Vitamin D Deficiency in Immigrants. *Bone Reports*, *9*, 37. https://doi.org/10.1016/j.bonr.2018.06.001

Öztuna, Ş., & Kıssal, A. (2023). Göçün Halk Sağlığı Sorunu Olarak Ruh Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(2), Article 2. https://doi.org/10.52369/togusagbilderg.1130617

Pekdoğan, E. N., & Saygun, M. (2023). Göçün Hassas Gruplara Etkisi. *The Journal of Kırıkkale University Faculty of Medicine*, *25*(3), Article 3. https://doi.org/10.24938/kutfd.1376585

Pekşen, Y., Kara, F., Topbaş, M., Ertem, M., & Boztaş, Ö. (Ed.). (2019). *Göç ve Sağlık Kitabı*. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. http://www.sihhatproject.org/Belgeler/G%C3%B6%C3%A7%20ve%20Sa%C4%9Fl%C4%B1k%20Kitab%C4%B1_Final.pdf

Sağlam Şener, T., & Alioğlu, H. (2022). Sosyal Afet Olarak Göç Olayının Çocuk Sağlığı Üzerine Etkileri. *Hastane Öncesi Dergisi*, *7*(1), 95-107. https://doi.org/10.54409/hod.1069786

SGDD, Geçici Koruma Altındaki Çocukların Malnütrisyon Durumlarının Değerlendirilmesi ve Hizmet Önerileri. (t.y.). https://sgdd.org.tr/yayinlar/sgdd_akademi_alfarah_malnutrisyon_210421_e.pdf, Erişim tarihi: 22/11/2024

KAYNAKÇA

Açıkel, Ü., & Erdal, C. (2006). Triküspid atrezisi, cerrahi tedavi seçenekleri ve fontan dolaşımı. *Turkiye Klinikleri Journal of Pediatric Science, 2*(12), 59–63.

Bektas, İ. (2023). Kalp cerrahisi geçiren çocuk ve hemşirelik bakımı. *Turkiye Klinikleri Pediatric Nursing-Special Topics, 9*(1), 68–74.

Bernstein, D. (2004). Congenital heart disease. In R. E. Behrman, R. M. Kliegman, & H. B. Jenson (Eds.), *Nelson Textbook of Pediatrics* (17th ed., pp. 1499–1554). Saunders.

Bıçakhan, B., Tongut, A., Özgöl, İ., & Hatemi, A. (2023). Siyanotik Konjenital Kalp Hastalarında Sistemik-Pulmoner Şant Teknikleri: 24 Yıllık Klinik Deneyimin Analizi. Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 37(2), 173-189.

Bulut, S. K. (2022). Çok Küçük Preterm Bebeklerde Farklı Tedavi Yaklaşımlarının Patent Duktus Arteriozus Kapanması ve Prematürite İlişkili Morbiditeler Üzerine Etkisi (Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi (Turkey)).

Çavuşoğlu, H. (2008). *Çocuk sağlığı hemşireliği* (8. baskı). Sistem Ofset Basımevi.

Çetiner, N., & Çeliker, A. (2021). Konjenital Kalp Hastalıklarında Epidemiyoloji, Genetik Yönler, Fetal Değerlendirme ve Sınıflandırma. Turkiye Klinikleri Pediatric Cardiology-Special Topics, 2(4), 1-5.

Demirağ, M. K., & Keçeligil, H. T. (2006). Fallot tetralojisi ve cerrahi tedavisi. *Turkiye Klinikleri Journal of Pediatric Science, 2*(12), 51–58.

Dolgun, G., Bozkurt, G., & İnal, S. (2013). Çocuklarda dolaşım sistemi hastalıkları ve hemşirelik bakımı. In Z. Conk, Z. Başbakkal, H. Bal Yılmaz, & et al. (Eds.), *Pediatri hemşireliği* (ss. 401–413). Akademisyen Tıp Kitabevi.

El-Gendy, N. S., Hassan, R. E. S., Abd El-Aziz, M. A., & Hafez, M. M. (2020). Guiding program for mothers to improve the quality of life of their children with congenital heart disease. *Mansoura Nursing Journal, 7*(1), 102–118.

Eyisoy, Ö. G. (2023). Fallot Tetralojisi Prenatal Tanı ve Takibi. *Olgularla Kadın Hastalıkları ve Doğum*, 155.

Flocco, S. F., Lillo, A., Dellafiore, F., & Goossens, E. (Eds.). (2018). *Congenital heart disease: The nursing care handbook*. Springer.

Freed, M. D., Heymann, M. A., Lewis, A. B., & et al. (1981). Prostaglandin E2 in infants with ductus arteriosus-dependent congenital heart disease. *Circulation, 64,* 899–905.

Güdücü Tüfekci, F., Uludağ, A., & Ceviz, N. (2020). Konjenital Kalp Hastalığı Olan Çocukların Ebeveynlerinde Bakim Yükü ve Yaşam Doyumu ile Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişki. *Yobu Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1(1).

Gürakan, B. (2004). Konjenital kalp hastalıklarının değerlendirilmesi. In M. Yurdakök & G. Erdem (Eds.), *Türk Neonatoloji Derneği Neonatoloji* (ss. 503–524). Alp Ofset.

Heper, C., Heper, Y., & Moğol, E. (2000). *Kardiyoloji 2000* (1. baskı). Alfa Yayınları.

Hockenberry, M. J., & Wilson, D. (2007). *Wong's nursing care of infants and children*. Mosby Inc.

Hoffman, J. I. E. (1995). Incidence of congenital heart disease: I. Postnatal incidence. *Pediatric Cardiology, 16,* 103–113.

Kavgaci, A., & Tunaoğlu, F. S. (2022). Fötal ve Neonatal Dolaşım. *Turkiye Klinikleri Pediatric Cardiology-Special Topics*, *3*(2), 1-9.

Kim, J., & Cha, C. (2017). Experience of fathers of neonates with congenital heart disease in South Korea. *Heart & Lung, 46*(6), 439–443.

Neyzi, O., & Ertuğrul, T. (Eds.). (2002). *Pediatri*. Nobel Tıp Kitabevleri.

Ntiloudi, D., Zegkos, T., Bazmpani, M. A., & et al. (2017). Pregnancy outcome in women with congenital heart disease: A single-center experience. *Hellenic Society of Cardiology,* xx, 1–5. https://doi.org/10.1016/j.hjc.2017.08.008

Özbarlas, N. (2008). Atriyoventriküler septal defekt: Morfoloji, tanı, uzun süreli izlem ve tedavi. *Turkiye Klinikleri Journal of Cardiology-Special Topics, 1*(4), 64–72.

Özkutlu, S. (2003). Fetal kalp yapı ve fonksiyon bozukluklarında prenatal tanı. *STED, 12*(2), 61–64.

Parikh, L. I., Grantz, K. L., Iqbal, S. N., & et al. (2017). Neonatal outcomes in fetuses with cardiac anomalies and the impact of delivery route. *American Journal of Obstetrics & Gynecology, 217,* 469.e1–469.e12.

Simeone, S., Pucciarelli, G., Perrone, M., & et al. (2017). Comparative analysis: Implementation of a pre-operative educational intervention to decrease anxiety among parents of children with congenital heart disease. *Journal of Pediatric Nursing, 35,* 144–148.

Xu, W., Yu, K., Ye, J., Li, H., Chen, J., Yin, F., ... & Shu, Q. (2022). Automatic pediatric congenital heart disease classification based on heart sound signal. *Artificial Intelligence in Medicine, 126,* 102257.

Yates, R. W. M. (2012). Cardiovascular disease. In J. M. Rennie (Ed.), *Rennie and Roberton's Textbook of Neonatology* (5th ed., pp. 617–669). Churchill Livingstone Elsevier.

Yıldız, S. (2002). Yenidoğan kalp hastalıkları. In T. Dağoğlu & G. Görak (Eds.), *Temel Neonatoloji ve Hemşirelik İlkeleri* (ss. 329–389). Nobel Tıp Kitabevleri.

KAYNAKÇA

Akram, F., Webb, A. E., Pidcock, M., Farrar, M. A., & Kasparian, N. A. (2024). Clinician Perceptions of Family-Centered Care in Pediatric and Congenital Heart Settings. *JAMA Network Open, 7*(7), e2422104. https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2024.22104

Arslan-Özkan, İ., & Okumuş, H. (2012). Bakım ve İyileşmenin Kesiştiği Bir Model: Watson'ın İnsan Bakım Modeli. *Hemşirelikte Araştırma ve Geliştirme Dergisi, 14*(2), 61–72.

Aydın, D., & Efe, E. (2024). Pediatri Hemşireliğinde Aile ile İletişim. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 7*(1), 12–24. https://doi.org/10.51536/tusbad.1329820

Aykanat, B., & Gözen, D. (2014). Çocuk Sağlığı Hemşireliğinde Aile Merkezli Bakım Yaklaşımı. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3*(1), 683–695.

Coats, H., Bourget, E., Starks, H., Lindhorst, T., Saiki-Craighill, S., Curtis, J. R., Hays, R., & Doorenbos, A. (2018). Hemşirelerin Pediatrik Yoğun Bakım Ünitelerinde Aile Merkezli Bakımın Uygulanmasının Faydaları ve Zorlukları Üzerine Düşünceleri. *American Journal of Critical Care, 27*(1), 52–58.

Çakır, C., & Yıldız, H. (2023). Hemşirelikte Bakım Modeli Geliştirme Basamakları. *Erciyes Sağlık Bilimleri Dergisi, 32*(2), 306–315.

Çavuşoğlu, H. (2018). Issues in İmplementing Family Centred Care in Pediatrics and New Approaches. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences, 10*(4), 344–353.

Dennis, Z., Kuo, D., Houtrow, A. J., Arango, P., Kuhlthau, K. A., Simmons, J. M., & Neff, J. M. (2011). Aile Merkezli Bakım: Pediatrik Sağlık Bakımında Güncel Uygulamalar ve Gelecekteki Yönlendirmeler. *Maternal and Child Health Journal, 16*(2), 297–305. https://doi.org/10.1007/s10995-011-0751-7

Dinç, F., & Yıldız, D. (2022). Toksik Strese Maruz Kalan Çocuk ve Hemşirenin Rolü. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11*(1), 319–326. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.850416

Ertunç, M., & Aktaş, E. (2022). Konjenital Kalp Hastalığı Olan Çocuklarda Aile Merkezli Bakımın Önemi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 9*(3), 291–298. https://doi.org/10.52880/sagakaderg.1105262

Gerlach, A., & Varcoe, C. (2021). Çocuk ve Aile Merkezli Bakımı Eşitliğe Yönlendirmek. *Journal of Child Health Care, 25*(3), 457–467. https://doi.org/10.1177/136749352095334

Gómez-Cantarino, S., García-Valdivieso, I., Moncunill-Martínez, E., Yáñez-Araque, B., & Ugarte Gurrutxaga, M. (2020). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde (NICU) Aile Merkezli Bir Bakım Modeli Geliştirmek: Sağlık Hizmetlerini Yönetmek İçin Yeni Bir Vizyon. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(19), 7197. https://doi.org/10.3390/ijerph17197197

https://Tunceliism.Saglik.Gov.Tr/Tr,183131/Cocuk-Ve-Genclerde-Stres-Ve-Basa-Cikma-Yollari.Html, Çocuk ve Gençlerde Stres ve başa Çıkma Yolları,8.12.24

Kaya, S., Karayağız, G., & Manav, G. (2020). Türkiye'de Pediatri Kliniklerinde Yapılan ve Aile Merkezli Bakım Anlayışını Kapsayan Çalışmaların Gözden Geçirilmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 9*(3), 205–214.

Kaynak, H., & Çöveneröz̧çelik, Ç. (2020). Ebeveynlerin Hastanede Yatan Çocuklarının Anksiyete Düzeyine Etkisi. *Journal of Education and Research in Nursing, 17*(4), 312–316. https://doi.org/10.5222/head.2020.65471

Kolar, T., Cook, C. B., Cooper, A., Blydt-Hansen, T., Connolly, M. B., Boelman, C., Chhina, H., Datta, A., Demos, M., Hildebrand, K. J., Selby, K., Shen, Y., Wenderfer, S. E., & Elliott, A. M. (2025). Evaluating Family-Centred Care at BC Children's Hospital: Healthcare Providers' Perspectives. *Journal of Evaluation in Clinical Practice, 31*(1), e14187. https://doi.org/10.1111/jep.14187

Lee, J. (2024). Neonatal Family-Centered Care: Evidence and Practice Models. *Clinical and Experimental Pediatrics, 67*(4), 171–177. https://doi.org/10.3345/cep.2023.00367

Mestre, T. D., Lopes, M. J., Mestre, D. M., Ferreira, R. F., Costa, A. P., & Caldeira, E. V. (2024). Impact of Family-Centered Care in Families with Children with Intellectual Disability: A Systematic Review. *Heliyon, 10*(7), e28241. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e28241

Mermi, E., & Kokcu Doğan, A. (2022). Pediatrik Yoğun Bakım Ünitelerinde Bakıma Katılan Ebeveynlerin Etkilenme Düzeyleri ile Aile Merkezli Bakım Arasındaki İlişki. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi, 7*(2), 449–462. https://doi.org/10.47115/jshs.1062396

Mülteciler Derneği, Https://Multeciler.Org.Tr/, Turkiyedeki-Suriyeli-Sayisi-yayın tarihi: 13 Haziran 2024, Erişim Tarihi: 9 Aralık 2024)

Oğul, T., & Yılmaz Kurt, F. (2023). Pediatri Alanında Aile Merkezli Bakıma Yönelik Yapılan Çalışmaların Retrospektif Olarak İncelenmesi. *Journal of Infant, Child and Adolescent Health, 1*(1), 11–20. https://jicah.com/index.php/pub/article/view/2

Özdemir, F., Evgin, D., & İnci, F. (2022). Çocuk Hemşirelerinin Kültürel Duyarlılığı ve Mülteci Hastalara Yönelik Aile Merkezli Bakım Uygulamaları: Kesitsel Bir Çalışma. *Türkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences, 14*(2), 332–344. https://doi.org/10.5336/hemşireler.2020-80582

Öztürk, C., & Ayar, D. (2014). Pediatri Hemşireliğinde Aile Merkezli Bakım. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 7*(4), 315–320. http://www.deuhyoedergi.org

Seval, M., & Kurt, A. (2020). Çocuk Yoğun Bakım Ünitelerinde Tedavi Gören Çocuğun ve Ailesinin Güçlendirilmesi. *JAREN, 6*(2), 388–394.

Söyünmez, S., & Koç, E. T. (2020). Pediatri Hemşireliğinde Aile Merkezli Bakım. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1*(3), 141–148.

Şimşek, Ç., & Koruyucu, M. (2024). Pediatrik hastada dental anksiyete ve bilişsel davranışçı terapi yöntemi. *Journal of Turkish Dental Research, 3*(1), 344–356.

Turgut, M. A., & Canbulat Şahiner, N. (2024). Çocuk Hastalarda Kullanılan Bakım Uygulamalarının Etkileri. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 195–205. https://doi.org/10.46413/boneyusbad.1372781

Üğücü, G., & Yiğit, R. (2021). Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitelerinde Yeni Bir Çağın Başlangıcı: Aile Entegre Bakım. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4*(2), 123–135.

Üstüner Top, F., & Çam, H. H. (2023). Ebeveynlerin Aile Merkezli Bakım Algısı ve Hastane Anksiyete-Depresyon Düzeyi Arasındaki İlişki. *Çocuk Dergisi, 23*(1), 42–49. https://doi.org/10.26650/jchild.2023.1213398

Yıldız, D., & Tansel, İ. (2024). Kavram Analizi: Terapötik Oyun. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 13*(1), 69–78. https://doi.org/10.46971/ausbid.1116096

Yılmaz, H., & Kokcu Doğan, A. (2021). Pediatri Ünitelerinde Aile Merkezli Bakım ile Ebeveynlere Sağlanan Destek Düzeyi Arasındaki İlişki. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 12*(43), 119–130.

Yüksel Kaçan, C., & Palloş, A. (2022). Hemşirelik Öğrencilerinde Kültürlerarası İletişim Kaygısı ve İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 11*(1), 50–58. https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.947779

KAYNAKÇA

Addo, J., Ayerbe, L., Mohan, K. M., Crichton, S., Sheldenkar, A., Wolfe, C. D. A., & Mckevitt, C. (2012). The online version of this article, along with updated information and services, is located on the World Wide Web at. *Stroke*, 23, 1186–1191.

Aşırdizer, M., Etli, Y., & Hekimoğlu, Y. (2017). Yenidoğan Yoksunluk Sendromu ve Cezai Sorumluluk. *Journal of Forensic Medicine*, 31, 2.

Beckwith, S. J., Vyas, M., Papadakos, P., Sears, K., & Dow, K. (2021). Reduction of Need for Treatment and Length of Hospital Stay Following ınstitution of a Neonatal Abstinence Syndrome Rooming-in Program in Ontario, Canada. *Journal of Pediatric Nursing*, 61, 84–89.

Chu, L., McGrath, J. M., Qiao, J., Brownell, E., Recto, P., Cleveland, L. M., & McGlothen-Bell, K. (2022). A Meta-Analysis of Breastfeeding Effects for Infants with Neonatal Abstinence Syndrome. *Nursing Research*, *71*(1), 54–65.

Clark, AF (2019). Yenidoğan Yoksunluğu Sendromu Eğitim Programının Hemşirelerin Güvenine ve Finnegan Puanlama Aracını Kullanma Becerisine Etkisi. *Kadın Sağlığı İçin Hemşirelik*, 23 (6), 485-493.

Cook, CE ve Fantasia, HC (2019). Yenidoğan Yoksunluk Sendromunun Tedavisine Yönelik Müdahaleler. *Kadın Sağlığı Hemşireliği*, 23 (4), 357–365.

Devlin, L. A., Hu, Z., Merhar, S. L., Ounpraseuth, S. T., Simon, A. E., Lee, J. Y., ... & Trochinski, L. (2024). Influence of Eat, Sleep, and Console on Infants Pharmacologically Treated for Opioid Withdrawal: A Post Hoc Subgroup Analysis of the ESC-NOW Randomized Clinical Trial. *JAMA Pediatrics*, 178(6), 525–532.

Elbayiyev, S., & Çakır, U. (2023). Madde Bağımlısı Anne Bebeklerinin Klinik ve Laboratuvar Özellikleri: Tek Merkez Deneyimi. *Bağımlılık Dergisi*, 24(1), 35–42.

Ghazanfarpour, M., Najafi, M. N., Roozbeh, N., Mashhadi, M. E., Keramat-Roudi, A., Mégarbane, B., Tsatsakis, A., Moghaddam, M. M. M., & Rezaee, R. (2019). Therapeutic Approaches for Neonatal Abstinence Syndrome: A Systematic Review of Randomized Clinical Trials. *Daru: Journal of Faculty of Pharmacy, Tehran University of Medical Sciences*, *27*(1), 423–431. https://doi.org/10.1007/s40199-019-00266-3

Gomez-Pomar, E., & Finnegan, L. P. (2018). The Epidemic of Neonatal Abstinence Syndrome, Historical References of Its' Origins, Assessment, and Management. *Frontiers in Pediatrics*, 6, 33.

Grossman, M. R., Lipshaw, M. J., Osborn, R. R., & Berkwitt, A. K. (2018). A Novel Approach to Assessing Infants with Neonatal Abstinence Syndrome. *Hospital Pediatrics*, 8(1), 1–6.

Jansson, L. M., & Patrick, S. W. (2019). Neonatal Abstinence Syndrome. *Pediatric Clinics,* 66(2), 353–367.

Kelty, E., & Preen, D. B. (2019). Risk Factors Associated with the Occurrence of Neonatal Opioid Withdrawal Syndrome: A Review. *CNS Drugs*, 33(11), 1113–1120.

Kocherlakota, P. (2014). Neonatal Abstinence Syndrome. *Pediatrics*, 134(2), e547–e561.

Kurup, U., & Merchant, N. (2021). Neonatal Abstinence Syndrome: Management and Current Concepts. *Paediatrics and Child Health*, 31(1), 24–31.

Kushnir, A., Bhavsar, R., Hanna, E., & Hegyi, T. (2023). Neonatal Abstinence Syndrome in Infants with Prenatal Exposure to Methadone versus Buprenorphine. *Children*, 10(6), 1030.

Langman, L. J., Rushton, A. M., Thomas, D., Colbourne, P., Seiden-Long, I., Brun, M. M., & Jannetto, P. J. (2023). Drug Testing in Support of the Diagnosis of Neonatal Abstinence Syndrome: The Current Situation. *Clinical Biochemistry*, 111, 1–10.

MacMillan, K. D. L. (2019). Neonatal Abstinence Syndrome: Review of Epidemiology, Care Models, and Current Understanding of Outcomes. *Clinics in Perinatology*, 46(4), 817–832.

MacMullen, N. J., & Samson, L. F. (2018). Neonatal Abstinence Syndrome: An Uncontrollable Epidemic. *Critical Care Nursing Clinics*, 30(4), 585–596.

Mangat, A. K., Schmölzer, G. M., & Kraft, W. K. (2019, April). Pharmacological and non-pharmacological treatments for the Neonatal Abstinence Syndrome (NAS). In Seminars in Fetal and Neonatal Medicine (Vol. 24, No. 2, pp. 133–141). WB Saunders.

McQueen, K., & Murphy-Oikonen, J. (2016). Neonatal Abstinence Syndrome. New England. *Journal of Medicine*, 375(25), 2468–2479.

Raffaeli, G., Cavallaro, G., Allegaert, K., Wildschut, E.D., Fumagalli, M., Agosti, M., Tibboel, D. and Mosca, F. (2017), Neonatal Abstinence Syndrome: *Update on Diagnostic and Therapeutic Strategies. Pharmacotherapy*, *37*, 814–823. https://doi.org/10.1002/phar.1954

Raffaeli, G., Cavallaro, G., Allegaert, K., Wildschut, ED, Fumagalli, M., Agosti, M., & Mosca, F. (2017). Yenidoğan Yoksunluk Sendromu: Tanı ve Tedavi Stratejilerine İlişkin Güncelleme. Farmakoterapi: *İnsan Farmakolojisi ve İlaç Tedavisi Dergisi*, *37*(7), 814–823.

Ryan, G., Dooley, J., Gerber Finn, L., & Kelly, L. (2019). Nonpharmacological Management of Neonatal Abstinence Syndrome: A Review of the Literature. *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine*, 32(10), 1735–1740.

Salameh, T. N., & Polivka, B. (2020). Knowledge of and Perceived Competence in Trauma-Informed Care and Attitudes of NICU Nurses Toward Mothers of Newborns with Neonatal Abstinence Syndrome. *Journal of Obstetric, Gynecologic & Neonatal Nursing*, *49*(4), 373–387.

Sandoval, M. P. C., Gonzalez, D. F. G., Suarez, K. J. P., Medina, D. F. R., Torres, D. A., & Farfán, J. C. C. (2023). Neonatal Abstinence Syndrome and Non-Pharmacological Nursing Care. A scoping review. *Journal of Neonatal Nursing.*

Slymon, M. D., Simpson, A., Mullin, S., & Herendeen, P. (2023). Eat Sleep Console for the Management of Neonatal Abstinence Syndrome: A Process and Outcomes Evaluation. *Journal of Pediatric Health Care*, 37(4), 402–413.

Theo, L. O., & Drake, E. (2017). Rooming-in: Creating A Better Experience. *The Journal of Perinatal education,* 26(2), 79–84.

Turner, S., Allen, V. M., Carson, G., Graves, L., Tanguay, R., Green, C. R., & Cook, J. L. (2023). Guideline No. 443b: Opioid Use Throughout Women's Lifespan: Opioid Use in Pregnancy and Breastfeeding. *Journal of Obstetrics and Gynaecology Canada*, *45*(11), 102144.

Velez, M. L., Jordan, C., & Jansson, L. M. (2021). Reconceptualizing Non-Pharmacologic Approaches to Neonatal Abstinence Syndrome (NAS) and Neonatal Opioid Withdrawal Syndrome (NOWS): A Theoretical and Evidence–Based Approach. Part II: The Clinical Application of Nonpharmacologic Care For NAS/NOWS. *Neurotoxicology and Teratology*, *88*, 107032.

Wachman, E. M., & Farrer, L. A. (2019, April). The Genetics And Epigenetics of Neonatal Abstinence Syndrome. In Seminars In Fetal and Neonatal Medicine (Vol. 24, No. 2, pp. 105–110). WB Saunders.

Yaşar, D., Geyik, C., Yüksel, A., Kayar, O., & Fettah, N. D. (2022). Güncel Literatürler Eşliğinde Neonatal Yoksunluk Sendromu Olgusuna Yaklaşım. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, *19*(4), 1585–1588.

KAYNAKÇA

AANS; https://www.aans.org/patients/conditions-treatments/shaken-baby-syndrome/; (E.T.: 27.10.2024)

AAP; https://publications.aap.org/pediatrics/article/145/4/e20200203/36936/Abusive-Head-Trauma-in-Infants-and-Children?autologincheck=redirected (E.T.:21.10.2024)

Altimier L. (2008), Shaken baby syndrome. *J Perinat Neonatal Nurs*. Jan-Mar;22(1):68-76; quiz 77-8. doi: 10.1097/01.JPN.0000311877.32614.69. PMID: 18287904.

Barlow KM, Minns RA. (2000). Annual incidence of shaken impact syndrome in young children. *Lancet*. Nov 4;356(9241):1571-2. doi: 10.1016/S0140-6736(00)03130-5. PMID: 11075773.

Bayraktar S. (2015), *İnsanlığın Kanayan Yarası Çocuk İstismarı ve İhmali*, Nobel Tıp Kitabevleri; ss.39-50

Blumenthal I. (2002), Shaken baby syndrome. *Postgrad Med J*. Dec;78(926):732-5. doi: 10.1136/pmj.78.926.732. PMID: 12509690; PMCID: PMC1757926.

Brodal P, Olaisen B, Rogde S. (2023), Shaken baby syndrome, due process and scientific disagreement. *Tidsskr Nor Laegeforen*. Mar 23;143(6). English, Norwegian. doi: 10.4045/tidsskr.23.0128. PMID: 37097247.

Carbaugh SF. (2004), Understanding shaken baby syndrome. *Adv Neonatal Care.* Apr; 4(2):105-14; quiz 15-7. doi: 10.1016/j.adnc.2004.01.004. Erratum in: Adv Neonatal Care. 2004 Jun;4(3):177. PMID: 15138993.

CCAN; Shaken baby syndrome: inflicted cerebral trauma. Committee on Child Abuse and Neglect, 1993-1994. *Del Med J*. 1997 Jul;69(7):365-70. PMID: 9260387.;1997

CDC; stacks.cdc.gov, The Who: Facts & Figures, (E.T.: 21.10.2024), S.3

CPS; Canadian Paediatric Society, https://cps.ca/en/documents/position/medical-assessment-of-THI-CM, (E.T.: 21.10.2024)

Deputy S. (2003), Shaking-impact syndrome of infancy. *Semin Pediatr Neurol.* Jun;10(2):112-9. doi: 10.1016/s1071-9091(03)00019-6. PMID: 14572147.

D'Lugoff MI, Baker DJ. (1998), Case study: shaken baby syndrome--one disorder with two victims. *Public Health Nurs*. Aug;15(4):243-9. doi: 10.1111/j.1525-1446.1998.tb00346.x. PMID: 9682616.

Fulton DR. (2000), Shaken baby syndrome. *Crit Care Nurs Q*. Aug;23(2):43-50. doi: 10.1097/00002727-200008000-00006. PMID: 11853026.

Gürhan N. (2015), *Her Yönüyle Çocuk İstismarı ve İhmali*, Ankara Nobel Tıp Kitabevleri; ss.56-57

Harding B, Risdon RA, Krous HF. (2004), Shaken baby syndrome. *BMJ*. Mar 27;328(7442):720-1. doi: 10.1136/bmj.328.7442.720. PMID: 15044268; PMCID: PMC381309.

Hung KL. Pediatric abusive head trauma. Biomed J. 2020 Jun;43(3):240-250. doi: 10.1016/j.bj.2020.03.008. Epub 2020 Apr 21. PMID: 32330675; PMCID: PMC7424091.

Joyce T, Gossman W, Huecker MR. (2023), Pediatric Abusive Head Trauma. May 22. *In: StatPearls [Internet]*. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2024 Jan–. PMID: 29763011.

Kaya A, Çelik D, Efe E. (2022), The effect of a shaken baby syndrome prevention program on Turkish mothers' awareness and knowledge: A randomized controlled study. J Spec Pediatr Nurs. Apr;27(2): e12369. doi: 10.1111/jspn.12369. Epub 2022 Feb 3. PMID: 35118794.

Kivlin JD. (2001), Manifestations of the shaken baby syndrome. *Curr Opin Ophthalmol.* Jun;12(3):158-63. doi: 10.1097/00055735-200106000-00002. PMID: 11389339.

Lambert AW, Wang CH, Thompson C, Grabowsky A. (2023), Shaken Baby Syndrome Education for Mothers Awaiting Appointments in Rural OB/GYN Office. *Compr Child Adolesc Nurs*. Mar;46(1):33-40. doi: 10.1080/24694193.2022.2151665. Epub 2022 Dec 7. PMID: 36476260.

Laurent-Vannier A. (2022), Shaken Baby Syndrome (SBS) or Pediatric Abusive Head Trauma from Shaking: Guidelines for Interventions During the Perinatal Period from the French National College Of Midwives. *J Midwifery Womens Health*. Nov;67 Suppl 1: S93-S98. doi: 10.1111/jmwh.13427. PMID: 36480666.

Lewin L. (2008), Shaken baby syndrome: facts, education, and advocacy. *Nurs Womens Health*. Jun;12(3):235-9. doi: 10.1111/j.1751-486X.2008.00328.x. PMID: 18557853.

Martin HA, Woodson A, Christian CW, Helfaer MA, Raghupathi R, Huh JW. (2006), Shaken baby syndrome. *Crit Care Nurs Clin North* Am. 2006 Sep;18(3):279-86. doi: 10.1016/j.ccell.2006.05.001. PMID: 16962449.

Matschke J, Herrmann B, Sperhake J, Körber F, Bajanowski T, Glatzel M. (2009), Shaken baby syndrome: a common variant of non-accidental head injury in infants. *Dtsch Arztebl Int*. Mar;106(13):211-7. doi: 10.3238/arztebl.2009.0211. Epub 2009 Mar 27. PMID: 19471629; PMCID: PMC2680569.

Messing-Jünger M, Alhourani J. (2022), A suspected case of shaken baby syndrome-clinical management in Germany: a case-based overview. *Childs Nerv Syst*. Dec;38(12):2375-2382. doi: 10.1007/s00381-022-05723-0. Epub 2022 Nov 2. PMID: 36319862; PMCID: PMC9628479.

Mian M, Shah J, Dalpiaz A, Schwamb R, Miao Y, Warren K, Khan S. (2015), Shaken Baby Syndrome: a review. *Fetal Pediatr Pathol*. Jun;34(3):169-75. doi: 10.3109/15513815.2014.999394. Epub 2015 Jan 23. PMID: 25616019.

Minns RA, Jones PA, Mok JY. (2008), Incidence and demography of non-accidental head injury in southeast Scotland from a national database. *Am J Prev Med.* Apr;34(4 Suppl): S126-33. doi: 10.1016/j.amepre.2008.01.016. PMID: 18374262.

Oruç M, Dündar AS, Okumuş H, Görmez M, Şamdancı ET, Celbiş O. (2021), Shaken baby syndrome resulting in death: a case series. *Turk J Pediatr.* 63(1):31-36. doi: 10.24953/turkjped.2021.01.004. PMID: 33686824.

Pantrini SA. (2002), A window of opportunity: preventing shaken baby syndrome in A&E. *Paediatr Nurs*. Sep;14(7):32-4. doi: 10.7748/paed2002.09.14.7.32.c816. PMID: 12271874.

Parsh B (2013), All eyes on shaken baby syndrome. *Nursing.* May;43(5):66. doi: 10.1097/01.NURSE.0000428712.27120.9b. PMID: 23598642.

Reith W, Yilmaz U, Kraus C. (2016), Shaken-Baby-Syndrom [Shaken baby syndrome]. *Radiologe.* May;56(5):424-31. German. doi: 10.1007/s00117-016-0106-x. PMID: 27118366.

Stoll B, Anderson JK. (2013), Prevention of abusive head trauma: a literature review. *Pediatr Nurs.* Nov-Dec;39(6):300-8. PMID: 24640317.

Strouse PJ. (2018), Shaken baby syndrome is real. *Pediatr Radiol*. Aug;48(8):1043-1047. doi: 10.1007/s00247-018-4158-0. Epub 2018 May 23. PMID: 29796795.

Tursz A, Cook JM. (2014), Epidemiological data on shaken baby syndrome in France using judicial sources. *Pediatr Radiol.* Dec;44 Suppl 4: S641-6. doi: 10.1007/s00247-014-3097-7. Epub 2014 Dec 14. PMID: 25501736.

Vitale A, Vicedomini D, Vega GR, Greco N, Messi G. (2012), Shaken baby syndrome: pathogenetic mechanism, clinical features and preventive aspects. *Minerva Pediatr*. Dec;64(6):641-7. PMID: 23108326.

Walls C. (2006), Shaken baby syndrome education: a role for nurse practitioners working with families of small children. *J Pediatr Health Care.* Sep-Oct;20(5):304-10. doi: 10.1016/j.pedhc.2006.02.002. PMID: 16962435.

Wyszynski ME. (1999), Shaken baby syndrome: identification, intervention, and prevention. *Clin Excell Nurse Pract*. 1999 Sep;3(5):262-7. PMID: 10763623.

KAYNAKÇA

Ak, Ö. B., & Dolgun, G. (2021). Doğum Sonu Dönemde Yenidoğanda Yapılan Kanıta Dayalı Uygulamalar ve Ebelik. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 18–27.

American Academy of Pediatrics AAP. (2020). *Neonatal resuscitation program (NRP) guidelines*. https://pediatrics.aappublications.org/content/early/recent

American Heart Association and American Academy of Pediatrics. (AHA) (2017). Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care of the Neonate.

Ardell, S., Offringa, M., Ovelman, C., & Soll, R. (2018). Prophylactic Vitamin K for the Prevention of Vitamin K Deficiency Bleeding in Preterm Neonates. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. Issue 2. Art. No.: CD008342. DOI: 10.1002/14651858.CD008342.pub2.

Association of Women's Health, Obstetric and Neonatal Nurses (AWHONN). (2018). Neonatal Skin Care: Evidence-Based Clinical Practice Guideline. https://www.awhonn.org/store/ViewProduct.aspx?id=11678739

Başgöl, Ş., & Kızılkaya Beji, N. (2015). Doğum Eyleminin Birinci Evresinde Sık Yapılan Uygulamalar ve Kanıta Dayalı Yaklaşım. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 32–39.

Batman, D., & Çoban, A. (2019). Term Yenidoğanlarda Doğumun Üçüncü Evresinde Umblikal Kordun Klempleme ve Kesilme Uygulamaları. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, 28*(3), 237–241.

Bekdemir Ak, Ö., & Dolgun, G. (2021). Doğum Sonu Dönemde Yenidoğanda Yapılan Kanıta Dayalı Uygulamalar ve Ebelik. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 18–27. https://doi.org/10.47115/jshs.742123.

Can, Ş. (2020). Bir devlet hastanesinin yenidoğan yoğun bakım ve doğum salonunda çalışan hemşire ve ebelerin yenilikçi davranışlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi: niteliksel bir çalışma. *Bozok Tıp Dergisi*, *10*(3), 6–16.

Can H.Ö. (2015). Doğum Sonrası Bakım Rehberlerinin Kanıt Temelli Çalışmalarla Gözden Geçirilmesi, Derleme. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 40–47.

Coşar, F. ve Demirci, N. (2012). Lamaze Felsefesine Dayalı Doğuma Hazırlık Eğitiminin Doğum Algısı ve Doğuma Uyum Sürecine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 18–30.

Grünebaum, A., Bornstein, E., Dudenhausen, J. W., Lenchner, E., Jones, M. D. F., Varrey, A., Lewis, D., & Chervenak, F. A. (2023). Hidden in Plain Sight in the Delivery Room–The Apgar Score is Biased. *Journal of Perinatal Medicine*, *51*(5), 628–633 https://doi.org/10.1515/jpm-2022-0550

ILCOR-2015 Guidelines website. Erişim adresi: https://www.ilcor.org/consensus-2015/costr-2015-documents/. Erişim tarihi: 25.02.2024

Kutman, H. G. K., Oğuz, Ş. S. ve Uraş, N. (2015). Altın Dakikalar: Prematüre Bebeğin Doğum Salonunda Yönetimi. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 12*(4), 162–166.

Kurt, G. (2018). Doğum Eyleminde Bir Uygulama Pratiği: Umblikal Kord Klempleme. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 15*(2), 57–60.

Marshall, S., Lang, A.M., Perez, M., & Saugstad, O.D. (2020). Delivery Room Handling of the Newborn. *Journal of Perinatal Medicine*, *48*, 1–10.

Miller, S. M., Ginsburg, L. R., & Brown, A. B. (2019). Standardized Care and its Impact on Neonatal Outcomes: A Review of Recent Changes. *Journal of Neonatal Nursing, 25*(4), 250–257. https://doi.org/10.1016/j.jnn.2019.02.008

Offringa, M., & Soll, R. (2010). Prophylactic Vitamin K for the Pre Vention of Vitamin K Deficiency Bleeding in Preterm Neonates. *The Cochrane Library,* CD008342

Okur, N. M., Asena, M., Çelik, K., & Bezirganoğlu, H. (2021). Preterm Bebeklerde Non-invaziv Mekanik Ventilasyon Yöntemlerinin Değerlendirilmesi. *Van Tip Dergisi, 28*(3), 317–322.

Oygür, N., Önal, E., & Zenciroğlu, A. (2021). Doğum Salonu Yönetimi Rehberi. Türk Neonatoloji Derneği. 3-24. https://neonatology.org.tr/uploads/content/tan%C4%B1-tedavi/6_min.pdf

Oygür, N., Önal, E.E., & Zenciroğlu, A. (2017). Turkish Neonatal Society National Guideline for the Delivery Room Management*. Turk Pediatri Ars,* 53(Suppl 1): S3–S17.

Perlman, J.M., Wyllie, J., Kattwinkel, J., Wyckoff, M., Aziz, K., Gunsburg, R., Kim, H., Liley, H.G., Miilenhall, L., Simon, W.M., Szyld, E., Tamura, M., & Velaphi, S. (2015). Part 7: Neonatal resuscitation: 2015 international consensus on cardiopulmonary resuscitation and emergency cardiovascular care science with treatment recommendations. *Circulation*. 132, S204–S241,

Pinheiro, J.M.B., Furdon, S.A., Boynton, S., Dugan, R., Reu Donlon, C., & Jensen, S. (2014). Decreasing Hypothermia During Delivery Room Stabilization of Preterm Neonates. *Pediatrics,* 133, 218–226.

Razaz, N., Norman, M., Alfven, T., & Cnattingius, S. (2023). Low Apgar Score and Asphyxia Complications at Birth and Risk of Longer-Term Cardiovascular Disease: A Nationwide Population-Based Study of Term Infants. *The Lancet Regional Health – Europe,* 3, 2023. https://doi.org/10.1016/j.lanepe.2022.100532

Sağlık Bakanlığı Sağlıkta Kalite Standartları (2020) Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlıkta Kalite, Akreditasyon ve Çalışan Hakları Dairesi Başkanlığı; SKS Hastane (Sürüm 6.0), 1. Baskı: Ankara, Haziran 2020, ISBN: 978-975 590-766-6, Sağlık Bakanlığı Yayın No: 1156; 167.

Türk Neonatoloji Derneği (TND). Term Yenidoğanda Solunum Sıkıntısı Tanı, Tedavi ve Korunma Rehberi Rehberi 2021. https://www.neonatology.org.tr/wp-content/uploads/2020/12/Term-Yenıdogan-Solunum-Sıkıntısı-Tanı-Tedavı-Korunma-Rehberı2021.pdf

UNICEF, WHO, Neonatal Care Clinical Guidelines. The Kingdom of Eswatini 2018. Erişim Adresi: https://www. unicef.org/eswatini/media/631/file/UNICEF-Sd-Neonatal Guidelines-report-2018. pdf (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

World Health Organization WHO. (2022). Newborn Mortality. https://www.who.int/news room/fact-sheets/detail/levels-and-trends-in-child-mortality report-2021. Erişim Tarihi 20 Ocak 2024.

Yılmaz, S. D. (2013). Prenatal Anne- Bebek Bağlanması. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 10(3), 28-33.

Yılmaz Esencan, T., Karabulut, Ö., Demir Yıldırım, A., Abbasoğlu, D. E., Külek, H., Şimşek, Ç., Küreşir Ünal, A., Küçükoğlu, S., Ceylan, Ş., Yavrutürk, S., & Kılıççı, Ç. (2018). Doğuma Hazırlık Eğitimi Alan Gebelerin Doğum Şekli, İlk Emzirme Zamanı ve Ten Tene Temas Tercihleri. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, *26*(1), 31–43.

Yürük, E. (2024). Evaluation of Healthy Newborn Care Practices in the Delivery Room: Guide Observation. *Skin*, *2*(4), 8.

Zenciroğlu, A. (2017). Preterm Bebekte Doğum Odası Yönetimi. *Klinik Tıp Pediatri Dergisi*, *9*(4), 1–16. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ktpd/issue/47783/596675

KAYNAKÇA

Balasubramaniam, M., Telles, S., & Doraiswamy, P. M. (2013). Yoga on Our Minds: A Systematic Review of Yoga for Neuropsychiatric Disorders. *Frontiers in Psychiatry, 3,* 117.

Barnes, V. A. (2016). Impact of Yoga on Exercise and Blood Pressure in Adolescents. *International Journal of Complementary & Alternative Medicine, 3*(4), 00082.

Birdee, G. S., Yeh, G. Y., Wayne, P. M., Phillips, R. S., Davis, R. B., & Gardiner, P. (2009). Clinical Applications of Yoga for the Pediatric Population: A Systematic Review. *Academic Pediatrics, 9*(4), 212-220.

Cramer, H., Lauche, R., Haller, H., & Dobos, G. (2013). A Systematic Review and Meta-Analysis of Yoga for Low Back Pain. *The Clinical Journal of Pain, 29*(5), 450-460.

Donahoe-Fillmore, B., & Grant, E. (2019). The Effects of Yoga Practice on Balance, Strength, Coordination and Flexibility in Healthy Children Aged 10–12 Years. *Journal of Bodywork and Movement Therapies, 23*(4), 708-712.

Farahani, P. V., Hekmatpou, D., Khonsari, A. H., & Gholami, M. (2019). Effectiveness of Super Brain Yoga for Children with Hyperactivity Disorder. *Perspectives in Psychiatric Care, 55*(2), 140-146.

Feuerstein, G. (2003). *The deeper dimension of yoga: Theory and practice.* Shambhala Publications.

Hagen, I., & Nayar, U. S. (2014). Yoga for Children and Young People's Mental Health and Well-Being: Research Review and Reflections on the Mental Health Potentials of Yoga. *Frontiers in Psychiatry, 5,* 35.

Halter, A., O'Rourke, M. F., Veenstra, D. L., & DeSerres, F. J. (2015). Impact of Stress on Asthma: A Review. *Journal of Asthma, 52*(4), 328-337.

Hooke, M. C., Gilchrist, L., Foster, L., Langevin, M., & Lee, J. (2016). Yoga for Children and Adolescents After Completing Cancer Treatment. *Journal of Pediatric Oncology Nursing, 33*(1), 64-73.

Kanhere, S. V., Bagadia, D. R., Phadke, V. D., & Mukherjee, P. S. (2018). Yoga in Children with Epilepsy: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Pediatric Neurosciences, 13*(4), 410-415.

Kaplan, L. J. (2013). The experience of yoga on children with anxiety (Doctoral dissertation, University of St. Thomas, Minnesota). Retrieved from ProQuest Dissertations Publishing.

Khunti, K., Boniface, S., Norris, E., De Oliveira, C. M., & Shelton, N. (2023). The Effects of Yoga on Mental Health in School-Aged Children: A Systematic Review and Narrative Synthesis of Randomised Control Trials. *Clinical Child Psychology and Psychiatry, 28*(3), 1217-1238.

Korterink, J. J., Ockeloen, L. E., Hilbink, M., Benninga, M. A., & Deckers-Kocken, J. M. (2016). Yoga Therapy for Abdominal Pain-Related Functional Gastrointestinal Disorders in Children: A Randomized Controlled Trial. *Journal of Pediatric Gastroenterology and Nutrition, 63*(5), 481-487.

Masi, A., Kiecolt-Glaser, J. K., & Glaser, R. (2020). Chronic Stress, Asthma, and the Immune System. *Psychosomatic Medicine, 82*(2), 128-135.

Maurya, S., Kumar, I. R., Singh, A., Mohanty, S., & Nagaratna, R. (2023). Evaluating the Effect of Yoga as an Adjunct Therapy in Type I Diabetes Care: Study Protocol for Randomised Control Trial. *Advances in Integrative Medicine, 10*(1), 34-39.

Ming, X., Julu, P. O., Brimacombe, M., Connor, S., & Daniels, M. L. (2005). Reduced Cardiac Parasympathetic Activity in Children with Autism. *Brain and Development, 27*(7), 509-516.

Moody, K., Abrahams, B., Baker, R., Santizo, R., Manwani, D., Carullo, V., ... & Carroll, A. (2017). A Randomized Trial of Yoga for Children Hospitalized with Sickle Cell Vaso-Occlusive Crisis. *Journal of Pain and Symptom Management, 53*(6), 1026-1034.

Nagarathna, R., Bali, P., Anand, A., Srivastava, V., Patil, S., Sharma, G., ... & Nagendra, H. R. (2020). Prevalence of Diabetes and its Determinants in the Young Adults Indian Population: Call for Yoga Intervention. *Frontiers in Endocrinology, 11,* 507064.

Narasingharao, K., Pradhan, B., & Navaneetham, J. (2016). Sleep Disorder, Gastrointestinal Problems and Behaviour Problems Seen in Autism Spectrum Disorder Children and Yoga as Therapy: A Descriptive Review. *Journal of Clinical and Diagnostic Research: JCDR, 10*(11), VE01.

Nevola, E. (2017). A Clinical Case Study: Using Yoga to Improve Functional Communication in An Adolescent with Autism Spectrum Disorder. *Academic Festival, Event 71.* https://digitalcommons.sacredheart.edu/acadfest/2017/all/71

Parshad, O. (2004). Role of Yoga in Stress Management. *The West Indian Medical Journal, 53*(3), 191-194.

Tamilselvi, B., & Mala, V. (2016). Yoga: A Boon to the Adjustment Problems and Behavioural Disorders of Adolescent Students. *Journal on Educational Psychology, 10*(2), 1-8.

Thompson, R. A. (2014). Stress and Child Development. *The Future of Children,* 41-59.

Thangasami, S. R., Chandani, A. L., & Thangasami, S. (2015). Emphasis of Yoga in the Management of Diabetes. *Journal of Diabetes and Metabolism, 6*(613), 2.

Tyagi, A., & Cohen, M. (2016). Yoga and Heart Rate Variability: A Comprehensive Review of the Literature. *International Journal of Yoga, 9*(2), 97-113.

Wenig, M. (2015). *YogaKids: Educating the whole child through yoga.* Abrams.

White, L. S. (2009). Yoga for Children. *Pediatric Nursing, 35*(5), 277.

DÖRT ZAMANLI MOTORLARDA YAKIT TÜKETİMİ VE EGZOZ EMİSYONLARINA MANYETİK ALANIN ETKİSİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ MAHMUT ÜNALDI

EĞİTİM
yayınevi

DÖRT ZAMANLI MOTORLARDA YAKIT TÜKETİMİ VE EGZOZ EMİSYONLARINA MANYETİK ALANIN ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Ünaldı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-75-3
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

DÖRT ZAMANLI MOTORLARDA YAKIT TÜKETİMİ VE EGZOZ EMİSYONLARINA MANYETİK ALANIN ETKİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Mahmut Ünaldı
IV+62 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-75-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

6. KAYNAKLAR

Abd-Alla, G.H., Soliman, H.A., Abd-Rabbo, M.F. 2001. Effect of Diluent Admission and Intake Air Temperature in Exhaust Gas Recirculation on The Emissions of an Indirect Injection Dual Fuel Engine, Energy Conversion and Management 42 (1033-1045).

Abu-Hamdeh, N.H. 2003. Effect of Cooling The Recirculated Exhaust Gases on Diesel Engine Emissions, Energy Conversion and Management 44 (3113-3124).

Anonim-a, 2004. http://www.oilreportmarket.org., Erişim tarihi: 16.04.2006.

Anonim-b, 2022. Petrol ve Doğal Gaz Sektör Raporu 2021, Türkiye Petrolleri anonim Ortaklığı, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı., Erişim tarihi: 25.06.2023.

Anonim-c, 2003. Ford Otosan Teknik Eğitim Kitabı, İstanbul., Erişim tarihi: 15.10.2005.

Anonim-d, 2000. OVLT 3040 Kullanma Kitabı, Ankara., Erişim tarihi: 15.10.2005.

Anonim-e, 2004. http://www.ecomagnets.com/motoflow.htm., Erişim tarihi: 15.10.2005.

Anonim-f, 2024. Emission Standards, https://dieselnet.com/standards/eu/ld.php, Erişim tarihi: 11.6.2006.

Anonim-g, 2004. http://www.f1magicpower.com., Erişim tarihi: 10.11.2005.

Anonim-h, 2004. http://www.fueleconomy.gov/feg/atv.shtml., Erişim tarihi: 18.8.2006.

Anonim-i, 2005. http://www.ntvmsnbc.com.tr., Erişim tarihi: 15.12.2005.

Arıkan, Y., Dokumacı, O., Cısdık, İ. 2005. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı 1. Çevre ve Ormancılık Şurası Genel Sekreterliği İklim Değişikliği Alt Komisyon Raporu, Ankara.

Arslan, R., Sürmen, A. 2004. Otomotiv Elektroniği, Alfa Yayınevi, İstanbul.

Aslan, H.E. 1998. Taşıt Motorlarında Araştırma ve Deney Teknikleri, İTÜ yayınları, İstanbul.

Al-Baghdadi, M.A.R.S. 2004. Effect of Compression Ratio, Equivalence Ratio and Engine Speed on The Performance and Emission Characteristics of a Spark Ignition Engine Using Hydrogen as a Fuel, Renewable Energy 29 (2245-2260).

Aydın, K., Bulca, A., Özcanlı, M., Yücel, H.L. ve Balo, F. 2003. Dizel Motorlarda Manyetik Alan Cihazının Motor Performansı ve Yakıt Ekonomisine Etkisi, VIII. Otomotiv ve Yan Sanayi Sempozyumu, p. 138-144, TMMOB Makine Mühendisleri Odası, Bursa, Türkiye.

Balcı, M., Borat, O., Sürmen, A. 1987. Benzin Motorlarında Yakıt Ekonomisi, cilt-1 sayı-1, Gazi Üniversitesi T.E.F. Dergisi, Ankara.

Balo, F. 2002. İçten Yanmalı Motorlarda Manyetik Alanın Yakıt Ekonomisine ve Emisyonlara Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Bayrak, M. 2002. Temel Elektrik ve Mağnetizma, 1. Baskı, Atlas yayınevi, İstanbul.

Chala, G. T., Abd Aziz, A. R., Hagos, F. Y. 2018. Natural Gas Engine Technologies: Challenges and Energy Sustainability Issue. Energies, 11(11), 2934.

Çelik, M.B., 1999. Buji ile Ateşlemeli Bir Motorun Sıkıştırma Oranının Degişken Hale Dönüştürülmesi ve Performansa Etkisinin Araştırılması, G. Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü., Doktora Tezi, Ankara.

Çini, M.A. ve Demir, M.E. 2023. International Research in Social, Human and Administrative Sciences XX, Bölüm-1: Cronyism in Higher Education Institutions, Eğitim Yayınevi, Editör: Assist Prof. Dr. Olcay Tire, 1. Baskı, s. 1-19, ISBN:978-625-6613-86-7.

Demir, M.E. ve Çini, M.A. 2011. Konya Bankacılık Sektöründe Eğitim ve Kariyer Fırsatları Açısından İş Tatmininin Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 14(1-2), 161-171.

Demir, M. E. ve Çini, M. A. 2012. Relationship of Job Satisfaction With Organizational Commitment: Example Event Study in Konya Banking Sector, International Journal of Multidisciplinary Thought, Vol.02, N:3, ss.59-64.

Demirtaş, Ö.F. ve Koca, T. 2021. Benzine Uygulanan Manyetik Alanın Egzoz Emisyonlarına Etkileri. Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 8(14), 77-87.

Edminister, J.A. 2000. Teori ve Problemlerle Elektromanyetik, 2. baskı, Nobel yayınevi, Ankara.

EPA 1999. EPA Evaluation of the Inset Aftermarket Retrofit Device, EPA420-R-99-016, Michigan, USA.

Erdoğan, M.E. 1976. Magnetohidrodinamik, İTÜ yayınları, İstanbul.

Faris, A.S., Al-Naseri, S.K., Jamal, N., Isse, R., Abed, M., Fouad, Z., Kazim, A., Reheem, N., Chaloob, A., Mohammad, H., Jasim, H., Sadeq, J., Salim, A. ve Abas, A. 2012. Effects of Magnetic Field on Fuel Consumption and Exhaust Emissions in Two-Stroke Engine, Energy Procedia, Vol.18, p. 327-338.

Govindasamy, P. ve Dhandapan, S. 2007. Experimental Investigation of Cyclic Variation of Combustion Parameters in Catalytically Activated and Magnetically Energised Two-stroke SI Engine, Journal of Energy and Environment, Vol. 6, p. 45-59.

Hashizume, T., Miyamoto, T., Akagawa, H., Tsijimura, K. 1999. Emission Characteristics of a MULDIC Combustion Diesel Engine: Effects of EGR, JSAE Review 20 (421-438).

IPCC, 2007. Intergovernmental Panel on Climate Change, 4th Assessment Report.

Işoksoluğu, M.A. 1993. Benzin Motorlarında Yakıt Düzenleyici Cihazın Egzoz Emisyonu ve Yakıt Tüketimine Etkisi, Doktora Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Jones, J.B. ve Dugan, R.E. 2003. Mühendislik Termodinamiği, Beta yayınevi, İstanbul.

Köse, F. 2002. Yakıtlar ve Yanma, yayınlanmamış ders notları, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Kusaka, J., Okamoto, T., Daisho, Y., Kihara, R., Saito, T. 2000. Combustion and Exhaust Gas Emission Characteristics of a Diesel Engine Dual-Fueled with Natural Gas, JSAE Review 21 (489-496).

Kutlar, O.A., Ergeneman, M., Arslan, H., Mutlu, M. 1998. Taşıt Egzozundan Kaynaklanan Kirleticiler, Birsen yayınevi, İstanbul.

Lancashire, R.J. 2015. Lecture-3: Hydrogen and its compounds, http://wwwchem.uwimona.edu.jm/courses/CHEM1902/IC10K_MG_hydrogen.html, Erişim tarihi: Eylül 2024.

Mckay, B. 2024. Countries With The Highest Carbon Footprint 2024, https://www.greenmatch.co.uk/blog/countries-with-the-highest-carbon-footprint.

Mulholland, E. 2022. Europe has led the way for vehicle emission standards for decades, https://x.com/EamonnMul/status/1589585057060380675

Mwanzo, N. 2021. The Vehicles Campaign, https://www.unep.org/sw/node/603.

Özdamar, İ.,Yelken, B. 1996. Benzin Motorları, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Özbilen, Ş. 2003. Kaynakların Paylaşımı ve II. Körfez Savaşı, Finans Dünyası.

Salman, S., Çınar, C., Sekmen, Y. 2003. Buji ile Ateşlemeli Motorlarda Tek Noktadan Yakıt Enjeksiyon ve Karbüratör Sistemlerinin Performansa Etkileri Üzerine Deneysel Bir Araştırma, Politeknik Dergisi, Cilt:6 Sayı:1 s:391-395.

Sasaki, S., Sawada, D., Ueda, T., Sami, H. 1998. Effects of EGR on Direct Injection Gasoline Engine, JSAE Review 19 (223-228).

Selim, M.Y.E. 2003. Effect of Exhaust Gas Recirculation on Some Combustion Characteristics of Dual Fuel Engine, Energy Conversion and Management 44 (707-721).

Singh, S., Kulshrestha, M. J., Rani, N., Kumar, K., Sharma, C. ve Aswal, D. K. 2023. An overview of vehicular emission standards. Mapan, 38(1), 241-263.

Swaminathan, S. 2005. Effects of magnetic field on micro flames. Louisiana State University and Agricultural & Mechanical College.

Tanyeri, B. 2010. Yakıt düzenleyici cihazın yakıt tüketimi ve egzoz emisyonu üzerindeki etkisinin deneysel incelenmesi, Fırat Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi (269988).

Turns, S. R. 1996. Introduction to combustion, Vol. 287, p. 569, New York, NY, USA: McGraw-Hill Companies.

Utek, M. 2017. Avrupa Emisyon Standartları, https://www.teknikbelgeler.com/2016/makale.php?id=40, Erişim tarihi: 15.05.2024.

Uzunsoy, E. 1998. Manyetik Alan Etkisine Maruz Kalmış Benzinin Motor Performansı Üzerine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Ünaldı, M. 2006. Benzinli araçlarda manyetik alan etkisindeki hava/yakıt karışımının emisyonlara etkisi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi (185765).

Ünaldı, M. ve Kahraman, A. 2009. Manyetik Alana Maruz Kalmış Hava-Yakıt Karışımının Egzoz Emisyonlarına Etkisi, Makine İhtisas Dergisi, ISSN:1305-8087, sayı:69.

Zheng, M., Reader, G.T., Hawley, J.G. 2004. Diesel Engine Exhaust Gas Recirculation-a Review on Advanced and Novel Concept, Energy Conversion and Management 45 (883-900).

MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI - II

EDİTÖRLER: SERDAR ÇİL, ÜMİT SARI

EĞİTİM
yayınevi

MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI II

Editörler: Serdar Çil, Ümit Sarı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-97435-2-3
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MEDYA VE İLETİŞİM ÇALIŞMALARI II
Editörler: Serdar Çil, Ümit Sarı
VI+123 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-97435-2-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arslan, T. (2017). Eleştirmenleri Vurun! (Sinemanın Lanetlileri), İstanbul: Kırmızı Kedi.

Aytekin, M. (2018). Davasını Sinema İle Birleştiren Yönetmen Yücel Çakmaklı**.** Lacivert. 47, 66-67.

Civan, C. (2016). Gerçek Tarih Belleklerde Yaşayandır, Hayal Perdesi Dergisi, 65, 34.

Çilingir, A., & Can, A. (2020). Ulusal Sinema Hareketi Çerçevesinde Halit Refiğ Sinemasında Doğu-Batı İkilemi. Erciyes İletişim Dergisi, 7(2), 1501-1523.

Gündoğdu, M. (2019, 24 Şubat). Prof. Dr. Gülper Refiğ İle Röportaj Yaptık. http://www.izdiham.com/prof-dr-gulper-refig-ile-roportaj-yaptik/. 13.01.2024.

Özyurt, O. (2018). Ah Güzel Arayış!, Sinema SE7EN. 1

Sinemayı Fikrine Râm Eden Usta: Halit Refiğ, (2019, 29 Kasım). https://www.star.com.tr/cumartesi/sinemayi-fikrine-ram-eden-usta-halit-refig-haber-1487875/. 10.01.2024.

Su, T. (2020, 11 Ekim). Halit Refiğ'in Ardından…, https://www.sozcu.com.tr/hayatim/kultur-sanat-haberleri/halit-refigin-ardindan/, E.T.: 13.01.2024.

Şener, E. (2018, 4 Kasım). Türk Halk Sineması İle Ulusal Sinemadan Milli Sinemaya. http://www.izdiham.com/turk-halk-sinemasi-ile-ulusal-sinemadan-milli-sinemaya/

Şirin, Y. (2023, 11 Haziran). Bir Kültür Linci Olarak Yorgun Savaşçı Filminin Yakılması. https://www.gzt.com/nihayet/bir-kultur-linci-olarak-yorgun-savasci-filminin-yakilmasi-3745853. E.T.: 13.01.2024.

KAYNAKÇA

Akdemir, F. (2020). Sinemada Yeniden Üretilen "Müslüman" Algısı, Çevrimiçi: https://perspektif.eu/2020/07/02/sinemada-yeniden-uretilen-musluman-algisi/

Aslan, M., Yetimova, S. (2022). Bir Yumuşak Güç Unsuru Olarak Hollywood Yapımlarında Doğulu Algısı ve Zero Dark Thirty Filmi Üzerine Eleştirel Söylem Analizi, International Journal of Cultural and Social Studies (IntJCSS) December 2022: Volume 8 (Issue 2), p.p: 233-250

Assman, J. (2001). Kültürel Bellek / Eski Yüksek Kültürlerde Yazı Hatırlama Politik Kimlik, Çev. Ayşe Tekin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Bazin, A. (1966). Çağdaş Sinemanın Sorunları, Çev. Nejat Özön, Bilgi Yay., Ankara.

Brown, B. (2011). Sinematografi Kuram ve Uygulama, Çev. Selçuk Taylaner, Hil Yay., İstanbul.

Demers, D. (2005). Dictıonary of Mass Communication & Media Research. Spokane, Washington: Marquette Books.

Gönen, M. (2007). Hollywood Sineması, Es Yayınları, İstanbul.

Heidegger, M. (1979). Günlük İnsan ve Onlar Alanı, Ders Belgeliği (1999) sayı:5, Çeviri: Akın Etan ("Sein und Zeit", sayfa 126-128) M.E.B.Y., D.D:3 İstanbul.

Kural, M. (2014). "Beyaz Perdede Öteki Olmak", Lacivert Dergisi, Sayı:2, İstanbul

Oğuz, A., Erselcan, D. Ni. (2008). Sinema Söyleşileri (Boğaziçi Üniversitesi Mithat Alam Film Merkezi Söyleşi Panel Ve Sunum Yıllığı), Boğaziçi Üniversitesi Yay., İstanbul

Özön, N. (2008). Sinema Sanatına Giriş, Agora Kitaplığı, İstanbul

Püsküllüoglu, A. (2004). "Türkçe Sözlük", Doğan Kitap, İstanbul.

Sözen, E. (1999). Demir Kafesten Plastiğe Kimliklerimiz- Sekülerleşme Sürecinde Kimliklerin İnşası, Birey Yayınları, İstanbul.

Valantin, J.-M. (2006). Küresel Stratejinin Üç Aktörü: Hollywood, Pentagon ve Washington, Çev. Ömer Faruk Turan, Babıâli Kültür Yay., İstanbul.

Yorulmaz, B. (2018). 1896'dan Günümüze Hollywood'un Kötü Adamları: Müslümanlar, Medya ve Din Araştırmaları Dergisi, Haziran 2018, 1 (1), 33-47

Yurdigül, Y. (2019). Görüntü ve Anlam, Doğu Kitabevi, İstanbul

Yurdigül Y., İspir N., Yurdigül A. (2015). Ötekinin İnşa Edildiği Sorunlu Bir Alan Olarak Oscar Ödül Törenleri, Atatürk İletişim Dergisi, Erzurum

Yurdigül, Y. (2017). Sinematografik Anlatıda Müslüman Öteki Algısı, АДЕП-АХЛАКТЫК БААЛУУЛУКТАР СИМПОЗИУМУ УЛУТТУК КОНГРЕСС 26-27 ОКТЯБРЬ / 2017-БИШКЕК / КЫРГЫЗСТАН

KAYNAKÇA

Bazin, A. (2011). *Sinema Nadir?* Çev. İbrahim Şener. İstanbul: Doruk yayınları.

Çakır, S. (2019). "Sinema ve Edebiyat İlişkisine Yöntemsel Bir Bakış". *SineFilozofi*, Özel Sayı, ss. 437-452.

Platon (1988). *Devlet*. Çev. Sabahattin Eyüboğlu - M. Ali Cimcoz. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Tarkovski, A. (2012) *Tarkovski'den Sinema Dersleri*. Çev. Semir Aslanyürek. İstanbul: Agora Kitaplığı.

KAYNAKÇA

Akıncı, S., & Başer, E. (2020). Reklamdan Kaçınma Bağlamında Geleneksel ve Modern Film İzleme Ortamlarının Genç İzleyiciler Üzerinden Karşılaştırılması: Netflix ve Sinema Salonları Örneği. Erciyes İletişim Dergisi, 7(1), 473-486. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.622176

Aydın, Doğan (2023). Yerel Kültürün Küreselleşmesi Hala Mümkün Mü?: Netflix Türkiye ve Egemen Kültür Üzerine Bir İnceleme. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 11 (1), 715-743

Erdoğan, M. (2023). Türkiye'de dijital film platformlarının sinema sektörüne etkileri: Netflix üzerine bir inceleme. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi – USBED 5(9), 725-748

Gümüş, B. (2021). Maraton İzleyiciliğinden Aşırı İzlemeye: Netflix'in İzleme Alışkanlıklarına Etkisi. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi(37), 147-169. https://doi.org/10.17829/turcom.862011

Sarı, Ü. (2021). Televizyon Yayıncılığının Dijital Dönüşümü, Dijitalleşme Çağında Değişen İletişim Dinamikleri, ed. Hülya Semiz Türkoğlu, Beta Yayınları, İstanbul.

Sarı, Ü., & Sancaklı, P. (2020). Küyerelleşmenin Dijital Platformların İçerik Tanıtımına Etkisi: Netflix Örneği. Erciyes İletişim Dergisi, 7(1), 243-260. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.647463

Şimşek, A., & Özmen, S. (2020). Küreselleşmenin Üretim Pratikleri Açısından Türk Dramalarına Etkileri. Intermedia International E-Journal, 7(13), 411-428.

Tanç, C. E. (2022). Kültür Endüstrisi Ekseninde Netflix. ISophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi, Cilt 4, Sayı 8, ss: 49-63

Ulusal, D., & Özgen, N. (2023). Dijital Platform İçeriklerinde Sunulan Farklı Cinsel Yönelimlerin Gençler Üzerindeki Etkisi: Netflix Örneği. Yeni Medya(14), 142-154. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1273368

Uluçay, D. M., Zararsız, G., & Aytekin, U. C. (2021). Bir Pazarlama İletişimi Aracı Olarak Talebe Yönelik Video (Video On Demand) Platformlarının Twitter Kullanımı: Netflix Türkiye'nin Covid-19 Öncesi ve Sonrası Kullanımları Özelinde Bir İnceleme. Erciyes İletişim Dergisi, 8(2), 691-706. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.890011

Yenigün Altın, Ş., & Demirci, K. (2024). Kültürel Hegemonya Tartışmaları Çerçevesinde Netflix Türkiye Yerli Dizileri İncelemesi ve İzleyici Deneyimi. TRT Akademi, 9(22), 724-751. https://doi.org/10.37679/trta.1519715

Bajaria, B, 2023, Toplumsal Etki, https://about.netflix.com/tr/news/making-progress-our-latest-film-and-series-diversity-study-and-netflix-fund (E.T: 25.11.2024)

URL-1: https://www.startmotionmedia.com/how-does-netflix-use-technology-to-improve-their-business/ (E.T: 15.11.2024)

URL-2: https://s22.q4cdn.com/959853165/files/doc_downloads/2024/6/2023-Netflix-Environmental-Social-Governance-Report.pdf (E.T: 17.11.2024)

URL-3: Dijital Perdenin Efendisi: Netflix, 2023. https://tr.investing.com/analysis/dijital-perdenin-efendisi-netflix-200492753 (E.T: 10.12.2024)

URL-4: https://about.netflix.com/tr/news/netflix-is-now-truly-turkish (E.T: 12.12.2024)

URL-5: https://help.netflix.com/tr/node/13444 (E.T: 12.12.2024)

URL-6: https://research.netflix.com/research-area/analytics (E.T: 14.12.2024)

KAYNAKÇA

Alesich, S., & Rigby, M. (2017, June 7). Gendered robots. Implications for our human- oid future. *IEEE Technology and Society Magazine,* 50–59. https://doi.org/10.1109/

Allison De Fren (2009). Technofetishism and the Uncanny Desires of A.S.F.R. (alt.sex.fetish.robots) *Science Fiction Studies* Vol. 36(No. 3):404-440

Ayna, A. ve Postalcı, E. (2020). Bilim Kurgu Filmlerinde 60'Lardan Günümüze Beden ve Mekân Algısına Dair Bir Okuma, *Yıldız Journal of Art and Design* Volume: 7, Issue: 1, 2020, pp 1- 29

Bauman, Z. (2019). *Kimlik* (M. Hazır, Çev.). Ankara: Heretik Yayınları

Braidotti, R. (2013) *The Posthuman*, Cambridge, Polity Yayınları

Bray, F. (2012). Gender and technology. In Women, science, and technology: *A reader in feminist Science Studies* (pp. 370–381). Routledge.

Bukatman, S. (1993*). Terminal identity: Virtual subject in postmodern science fiction*. Duke University Press.

Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*, Metis Yayınları

Chatfield, T. (2013). *Dijital çağa nasıl uyum sağlarız*. (L. Konca, Çev.) Sel Yayıncılık.

Cryan, J., Tang, S., Zhang, X., Metzger, M., Zheng, H., & Zhao, B. Y. (2020, April). Detect- ing gender stereotypes: Lexicon vs. supervised learning methods. In *Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (pp. 1–11). https://doi.

org/10.1145/3313831.3376488

Çiftçi, B. S. ve Şahin Başfırıncı, Ç. (2020), Yapay Zekâ Konusunun Toplumsal Cinsiyet Kapsamında İncelenmesi: Mesleklere Yönelik Bir Araştırma, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt 29, sayı 4, s.183-203

Dunne, B. J. (1998). Gender differences in human/machine anomalies. *Journal of Scientific Exploration*, 12(1).

Downey Jr., R. (Narrator). (2019, December 18). *Love, art and stories: Decoded* (Season 1, Episode 4) [TV series episode]. In R. Downey Jr. & S. Downey (Executive Producers), *The Age of A.I.*, YouTube Originals.

Frankish K. & Ramsey, W. M. (2014). *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence*. Cambridge: Cambridge University Press

Fortunati, L., & Edwards, A. P. (2020). Opening Space for Theoretical, Methodological, and Empirical Issues. *HMC Human-Machine Communication*, 1, 7-18. https://doi.org/10.30658/hmc.1.1.

Foucault, M. (2003). *Cinselliğin Tarihi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2005). *Özne ve İktidar*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Irigaray, L. (1984). Ethique de la difference sexuelle. Les Editions de Minuit.

http://www.leseditionsdeminuit.fr/livre-Ethique_de_la_diff%C3%A9rence_sexuelle-2131-1-1-0

Kember, S. and Zylinska, J. (2012) *Life After New Media Mediation as a Vital Process*

The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England

Kerasovitis, K. (2018). Against nature: the metaphysics of information systems. Information, Communication & Society, 22(3), 455–457. https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1515239

Kristeva, J. (1984). *Revolution In Poetic Language*. Columbia University Press.

Nass, C., Moon, Y. & Green, N. (1997). Are Computers Gender-Neutral? Gender stereotypic responses to computers. *Journal Of Applied Social Psychology*, 27(10), 864-876.

Huyssen, A. (1986). *After the Great Divide: Modernism, Mass Culture, Postmodernism*, Indiana University Press.

https://monoskop.org/images/d/df/Huyssen_Andreas_After_the_Great_Divide_Modernism_Mass_Culture%2C_Postmodernism_Theories_of_Representation_and_Difference.pdf

Mulvey, L. (1975), *Görsel Haz ve Anlatı Sineması*

https://avys.omu.edu.tr/storage/app/public (E.T.30.11.2024).

Plant, S. (1998). *Zeros and Ones: Digital Women and the New Technoculture*, Fourth Estate

https://monoskop.org/images/1/17/Plant_Sadie_Zeros_and_Ones_Digital_Women_and_the_New_Technoculture_1997.pdf

Reeves, B. & Nass, C. (1996). *The Media Equation: How People Treat Computers, Television, and New Media Like Real People and Places*. Cambridge: CSLI Publications.

Robertson J. (2010). Gendering humanoid robots: Robo-sexism in Japan. *Body and Soci-*

ety 16(2), 1–36. https://doi.org/10.1177/1357034X10364767

Jung, E. H., Waddell, T. F., & Sundar, S. S. (2016). Feminizing robots: User responses to gen- der cues on robot body and screen. *In Proceedings of the 2016 CHI Conference Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems* (pp. 3107–3113). San Jose, CA.

https://doi.org/10.1145/2851581.2892428

Smelik, A. (2008). *Feminist Sinema ve Film Teorisi ve Ayna Çatladı*. (Çev. Koç D.). İstanbul: Agora Kitaplığı

Strassoldo, R. (2003). Sade triumphant: The body in contemporary art. In L. Fortunati, J. E. Katz & R. Riccini (Eds.), *Mediating the human body: Technology, communication, and fashion* (ss. 39-50). Lawrence Erlbaum Associates.

Somalvico, M. (2003). Bodies and robots. In L. Fortunati, J. E. Katz & R. Riccini (Eds.), *Mediating the human body: Technology, communication and fashion* (ss. 31-38). Lawrence Erlbaum Associates.

Søraa, R. A. (2017). Mechanical genders: How do humans gender robots? *Gender, Tech- nology and Development*, 21(1−2), 99−115. https://doi.org/10.1080/09718524.2017.138

5320

Wajcman, Judy. (2006). *TechnoCapitalism Meets TechnoFeminism Women and Technology in a Wireless World*. Labour & Industry 16(3): 7-20

Westerman, D., Edwards, A. P., Edwards, C., Luo, Z. & Spence, P. R. (2020). I-It, I-Thou, I-Robot: The Perceived Humanness of AI in Human-Machine Communication. Communication Studies, 71(3), 1-16. https://doi.org/10.1080/10510 974.2020.1749683.

www.beyazperde.com (E.T. 20.11.2024)

www.imdb.com (E.T. 26.11.2024)

tr.wikipedia.org (E.T. 20.11.2024)

KAYNAKÇA

https://www.sinematurk.com/film/55692-intibah
https://www.yesilcamevi.com/index.php?topic=22094.0
https://tr.wikipedia.org/wiki/A%C5%9Fk-%C4%B1_Memnu_(dizi,_1975)
https://tr.wikipedia.org/wiki/A%C5%9Fk-%C4%B1_Memnu_(dizi,_2008)
https://tr.wikipedia.org/wiki/Ac%C4%B1mak_(dizi)
https://www.tabii.com/tr/detail/115763/sipsevdi
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tar%C4%B1k_Dursun_K.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Gurbet_Ku%C5%9Flar%C4%B1_(film,_1964)
https://mubi.com/tr/tr/films/tricycle
https://www.diziler.com/dizi/el-kizi-1989
https://tr.wikipedia.org/wiki/Kuyucakl%C4%B1_Yusuf_(film)
Teksoy, Rekin (2014), *Bereketli Topraklar Üzerinde - Açıklamalı Basım,* (Hazırlayan Mazlum Vesek), Everest Yayınları, İstanbul.

KAYNAKÇA

Coşkun, Ö. (2020), *Dijital Oyunlarda Propaganda: "Call Of Duty World War 2" Oyununun İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Chrisafis, A. (2016). "Paris attacks suspect Salah Abdeslam shot and arrested in Brussels", The Guardian (https://www.theguardian.com/world/2016/mar/18/paris-attacks-suspect-salah-abdeslam-wounded-in-brussels-terror-raid-reports Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 04.04.2023).

Erad, D. (2020). *Video Games As A Propaganda Tool: Representation Of The USA*, Yüksek Lisans Tezi, The Graduate School Of Social Sciences Of Middle East Technıcal University (https://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12622353/index.pdf Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:05.04.2023).

Fletcher, M.(2007). "Death squad leader behind abduction of five Britons is named", Times Online (https://web.archive.org/web/20080510160211/http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/iraq/article2351406.ece Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:05.04.2023).

Hersh, S.M. (2000). "Overwhelming Force", The New Yorker (https://www.newyorker.com/magazine/2000/05/22/overwhelming-force-2 Adresinden Erişildi) (05.04.2023).

Jacques, E. (1965). Propaganda: The Formation of Men's Attitudes, New York : Vintage Books.

Joint Chiefs Of Staff (2001). Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms (https://web.archive.org/web/20091108082044/http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp1_02.pdf Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 09.11.2022).

Kaphle, A. (2014). "Timeline: How the Benghazi attacks played out", Washington Post (https://www.washingtonpost.com/world/national-security/timeline-how-the-benghazi-attack-played-out/2014/06/17/a5c34e90-f62c-11e3-a3a5-42be35962a52_story.html Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:05.04.2023).

Krasner, B.(2019). "Historical Revisionism", Current Controversies, New York: Greenhaven Publishing LLC.

Kopp, C. (2005). Classical Deception Techniques and Perception Management vs. the Four Strategies of Information Warfare, Clayton School of Information Technology, Monash University, Avusralya. (https://users.monash.edu/~ckopp/InfoWar/Lectures/Deception-IWC6-05.pdf Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 26.04.2022).

Mclaren, C., Bolning, B. (2002) "Fake Letters and Bad Poetry: Highlights from the FBI's Secret War on Dissent", *Stay Free*, sayı: 19 (http://www.ibiblio.org/pub/electronic-publications/stay-free/archives/19/fbi.html Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 20.12.2022).

Nakamura, Y.(2019), Peak Video Game? Top Analyst Sees Industry Slumping in 2019, Bloomberg,(https://web.archive.org/web/20190130053850/http://www.bloomberg.com/news/articles/2019-01-23/peak-video-game-top-analyst-sees-industry-slumping-in-2019 Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 20.12.2022).

Nancy, G.(2003). "The Private Jessica Lynch", Time (https://archive.md/20120913020006/http://www.time.com/time/printout/0,8816,1006147,00.html Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:04.04.2023).

Neumann, C. E. (2022). *Propaganda, Uses and Psychology*, Espionage Encyclopedia. (http://www.faqs.org/espionage/Pr-Re/Propaganda-Uses-and-Psychology.html Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:28.06.2022).

"President Discusses Beginning of Operation Iraqi Freedom". (2003) Operation Iraqi Freedom, The White House (https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/03/20030322.html Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 20.01.2023)

PwC Global & Media Outlook. (2021). Power Shifts: Altering The Dynamics Of The E&M Industry, (https://www.pwc.com.tr/global-entertainment-media-outlook-2021–2025 Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 20.12.2022).

Saydam, A. (2012). İletişimin Akıl ve Gönül Penceresi: Algılama Yönetimi, İstanbul: Remzi Kitabevi.

SHAEF/PWD. (1945). "The Psychological Warfare Division, Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force : an account of its operations in the Western European Campaign 1944-1945", (https://books.google.com.tr/books?id=fiy8-kkK-moC&printsec=frontcover&hl=iw&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 20.12.2022).

Sisler, V.(2006). “In Videogames You Shoot Arabs or Aliens - Interview with Radwan Kasmiya”, Umelec/ International, vol. 10, No. 1, s. 77-81.

Taylor, P.(2002). “Six days that shook Britain”, The Guardian (https://www.theguardian.com/uk/2002/jul/24/military.features11 Adresinden Erişildi)(Erişim Tarihi: 04.04.2022)

The Guardian. (2002). “Blix urges US and UK to hand over Iraq evidence” (https://www.theguardian.com/world/2002/dec/20/iraq.foreignpolicy Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:20.01.2023).

Turse, N.(2003). “Zap, zap, you’re dead...”, TomDispatch.com (https://web.archive.org/web/20070318005609/http://www.tomdispatch.com/index.mhtml?pid=1012 Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi: 20.12.2022).

Xinhua. (2018) “Russian air defenses intercept attacks on its Hmeimim base in Syria: reports”, Xinhua.net. (http://www.xinhuanet.com/english/2018-04/25/c_137135437.htm Adresinden Erişildi) (Erişim Tarhi: 03.04.2023).

Webb, G.(2004). “The killing game”, newsreview.com (https://www.newsreview.com/sacramento/content/the-killing-game/31755/ Adresinden Erişildi) (Erişim Tarihi:12.04.2023).

KAYNAKÇA

Bell, D. (2001). *An Introduction to Cybercultures.* London: Routledge.

Bell, D., Loader, B. D., Pleace, N. ve Schuler, D. (2004). *Cyberculture the Key Concepts.* London: Routledge.

Castells, M. (2001), *The Internet Galaxy*. Oxford: Oxford University Press.

Clough, J. (2010). *Principles of Cybercrime.* Cambridge: Cambridge University Press.

Daneci, M. (2013). *Encyclopedia of Media and Communication.* Toronto: Toronto Press.

Dodge, M. ve Kitchin, R. (2001). *Mapping Cyberspace.* London: Routledge.

Furnell, S. (2002). *Cybercrime: Vandalizing the Information Society.* London: Addison-Wesley.

Kernighan, B. W. (2021). *Understanding the Digital World.* Princeton: Princeton University Press.

McQuade III, S. C. (Ed.). (2009). *Encyclopedia of Cybercrime.* Westport, CT: Greenwood Press.

Milone, M. (2003). Hacktivism: Securing the National Infrastructure. *Knowledge, Technology and Policy, 16(*1), 75–103. https://doi.org/10.1007/s12130-003-1017-5

Parks, P. J. (2013a). *Cyberwarfare.* San Diego, CA: ReferencePoint Press.

Parks, P. J. (2013b). *Cyberbullying.* San Diego, CA: ReferencePoint Press.

Saddam RA, Angga Pranata, Sugiono, Rizki Zulanggara, Nur Halimah, Sri Nur H, Rosdiana SM, Nurhalim ve Aprina Handayani. (2023). Sniffing and Spoofing in Computer Security. *International Journal of Integrative Sciences, 2*(6), 869–874. https://doi.org/10.55927/ijis.v2i6.4528

Scheffer, J. (2024). *Mirrored Spaces Social Inequality in the Digital Age.* Palgrave Macmillan.

Schell, B. H. (2022). *Digital Detox: Why Taking a Break from Technology Can Improve Your Well-Being.* California: Greenwood.

Schell, B. H. ve Martin, C. (2004). *Cybercrime: A Reference Handbook.* Oxford: ABC-CLIO.

Taylor, P. A. (1999). *Hackers: Crime in the Digital Sublime.* London: Routledge.

Waschke, M. (2017). *Personal Cybersecurity: How to Avoid and Recover from Cybercrime.* Washington: Apress.

Whittaker, J. (2004). *The Cyberspace Handbook.* London: Routledge.

Yar, M. (2006). *Cybercrime and Society.* London: Sage.

Yurdigül, Y., Bayraktar, R. ve Çil, S. (2024). A Study on Kahramanmaraş Earthquake Survivors: "Social Media Platforms were more Effectively Used than the Traditional Media". *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences* (66), 211-229. https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2024-1460282

Yurdigül, Y. ve Yıldırım, A. (2021). Gerçeklik Algısına Bir Müdahale Aracı Olarak Sentetik Medya Teknolojileri. *İletişim ve Diplomasi,* 5, 105-121.

SOSYAL BİLİMLERDE
ÖĞRENCİ ARAŞTIRMALARI

EDİTÖR: DR. ÖĞR. ÜYESİ EDA AYVACIK

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL BİLİMLERDE ÖĞRENCİ ARAŞTIRMALARI
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Eda Ayvacık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-84-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
SOSYAL BİLİMLERDE ÖĞRENCİ ARAŞTIRMALARI
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Eda Ayvacık
VI+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-84-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altuntaş, C. ve Erilli, N.A. (2015). Cumhuriyet Üniversitesi'nin Sivas İli Ekonomisine Katkısı. *Siirt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi Yenilik Dergisi*, 3 (1), 11-21.

Arslan, H. (2014). Çankırı Karatekin Üniversitesinin Kente Ekonomik Katkısı ve Öğrenci Harcamalarının Farklı Değişkenler Açısından Analizi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 114- 127.

Beşballı, S. G., & Öztürk, Z. (2017). Artvin Çoruh Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Artvin Ekonomisine Katkısı. *Karadeniz Araştırmaları*, 14(56), 135-157.

Binici, F. Ö., & Koyuncu, B. (2015). Üniversite Öğrencilerinin 2012-2013 Harcamalarının Bitlis İli Ekonomisine Katkısının İncelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 113-126.

Bleaney, M. (1992). What Does a University Add to Its Local Economy. *Applied Economics*, 24: 305-311

Demireli, C., & Taşkın, E. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Bulundukları Şehre Ekonomik Katkıları: Kütahya İl Merkezi Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37).

Erilli, N. A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Bulundukları İl Ekonomisine Katkıları: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi,* 2(1), 79-96.

Fornell, C. ve Larcker, D.F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

Görkemli N.H. (2009). Selçuk Üniversitesinin Konya Kent Ekonomisine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22/, ss.169-182

Gümüş, N., & Ekiz, N. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Tüketim Harcamalarının Şehir Ekonomisine Katkısının Belirlenmesi: Kastamonu İlinde Bir Araştırma. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17(3), 99-116.

Hair, J.F., Black , W.C., Babin, B.J. ve Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis: Global Perspective*. New Jersey: Pearson Education

Jeffery, C. (2001). The Resurgence of Regional Governments, Universities and the 'New Regionalism, ACU Conference of Executive Heads (1-6), Cyprus: 22- 26 April

Kelly, U., & McNicoll, I. (2011). The economic impact of the University of Kent. The Kent Institutional Plan 2009, 12.

Selçuk, G. N. (2012). Atatürk Üniversitesi Öğrencilerinin Harcamalarının Analizi Ve Erzurum Ekonomisine Katkısı. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *16*(3), 317-330.

Taşçı, Deniz (2008). *Anadolu Üniversitesinin Eskişehir'e Etkileri ve Şehrin Üniversiteyi Algılayışı*., Eskişehir.:336 Anadolu Üniversitesi Yayınları

Tatlı, H. (2014). Bingöl Üniversitesi Öğrencilerinin Bingöl Ekonomisine Katkısı. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(7), 79-94.

Tösten, R., Çenberlitaş İ. ve K. Gökoğlan (2013). Dicle Üniversitesi Öğrencilerinin Harcama Analizi ve Diyarbakır Ekonomisine Katkısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (10), 90-114.

Yıldız, E. (2010). Meslek Yüksekokullarının Yerel Ekonomiye Katkıları: Babaeski Meslek Yüksekokulu Örneği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(2), 87-102.

Yılmaz, M. K., & Kaynak, S. (2011). Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Üniversitelerin Rolü Ve Yöre Halkının Üniversite'den Beklentileri İle İlgili Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(4), 55-73.

KAYNAKÇA

Alkan, C. (1998). Eğitim teknolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık

Arık, A. I., & Kütük, Ş. K. (2020). Y Kuşağında sosyal medya kullanımı ve internet bağımlılığı.

Atik, Ö. Z. (2019). Eğitimde Dijitalleşme Faaliyetleri ve Eğitim Yöneticilerinin Sürece Uyumu, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi.

Bacanlı, F., & Büyükgöze-Kavas, A. (2022). Kariyer Psikolojik Danışmasında Çağdaş Kuramlar, Yaklaşımlar ve Modeller. Pegem Akademi.

Barutçugil, İ. (2004). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Beşli, Z. (2007). Teknoloji ve toplum: Ortaöğretim öğrencilerinde teknoloji kullanımı ve etkileri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Cabı, E. (2016). Dijital teknolojiye yönelik tutum ölçeği. Kastamonu Eğitim Dergisi, 24(3), 1229-1244.

Çetin, C. Ve Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. Yönetim Bilimleri Dergisi, 14(28), 157-197.

Çetin, O., Çalışkan, E. ve Menzi, N. (2012). Öğretmen adaylarının teknoloji yeterlilikleri ile teknolojiye yönelik tutumları arasındaki ilişki. İlköğretim Online, 11(2), 273-291.

Çoşkun B., (2015). İletişim teknolojilerinin stratejik kaynak yönetimi: Türk Telekomünikasyon Anonim Şirketi (ttaş) örneği, Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 1 (1) 2015, 31-53.

Ekinci, G., Abide, Ö. F., Canbolat, Y., & Öztürk, A. (2017). 21. Yüzyıl becerilerine ait veri kaynaklarının analizi. Journal of Research in Education and Teaching. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 6(1), 123-134.

Erdoğmuş, N. (2004). Career orientations of salaried professionals: the case of Turkey. Career Development International, 9(2), 153-175.

Genç, Ç. (2016). E-İnsan kaynakları yönetiminde E-işe alım süreci, Kurgu, 24(1), 63- 85.

Gezer, U. (2015). Sosyal bilgiler dersinde kariyer bilinci geliştirme: Öğretmen görüş ve uygulamaları. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gokhale, A. A., Brauchle, P. E. & Machina, K. (2013). Scale to measure attitudes toward information technology. International Journal of Information and Communication Technology Education. 9(3), 13-26.

Kalelioğlu, F. (2013). Temel Kavramlar. Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı (Ed. Emine Cabı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kaplan, B. T., & Çarıkçı, İ. H. (2018). İş Dünyasında Jenerasyonlar: X, Y ve Z Jenerasyonları Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1), 25-32.

Mathis, R. H. & Jackson, J. H. (1994). Human Resource Management, (7th Edition). West Publication Com.

Mutlu, H. (2020). Kariyer gelişiminin kariyer bağlılığı ve kariyer memnuniyeti üzerindeki etkileri: Otel Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Noe, R. (2009). İnsan Kaynaklarının Eğitimi ve Geliştirilmesi (1. basım). (C. Çetin, Çev.) İstanbul: Beta Yayınları.

Sarıcı, H. S. (2020). Üniversite öğrencilerinin kariyer planlama faaliyetlerinin demografik değişkenlere göre incelenmesi: Vakıf üniversitesi örneği. Konya: KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Seçer, H. (2013). Bireysel Kariyer Planlama ve Kişisel Başarı Algısı Arasındaki İlişki ve Pamukkale Üniversitesi'nde Bir Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Denizli.

Topal, B. & Yalçın, S. (2022). Muhasebe Bilgi Sistemi ve Yapay Zekâ. *Teorikten Görgüle Muhasebe Araştırmaları* (pp.263-294), Ankara: Orion Akademi.

Tunç, A. ve Akyay U., (2001). Kariyer Yönetimi Planlaması ve Geliştirme. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tüz, M. V. (2003). Kariyer planlamasında yeni yaklaşımlar. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(4), 169-176.

Ünver, Y. (2005). İşletmelerde kariyer yönetimi ve performans değerleme sistemleri. (Dönem projesi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Ağ, A., & Sülük, R. G. (2019). Sürdürülebilirlik, Çevresel Riskler ve Çevre Muhasebesi Arasındaki İlişkinin Tespiti: Erzurum İlinde Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(3), 1945-1960.

Akgül, U. (2010). Sürdürülebilir kalkınma: uygulamalı antropolojinin eylem alanı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Antropoloji Dergisi*, 24, 133-164.

Aksoy, F. (2019). İşletmelerde sürdürülebilirlik raporlama çerçeveleri. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 21*(2), 324-346.

Alp, İ., Öztel, A. ve Köse, M. S. (2015). Entropi tabanlı MAUT yöntemi ile kurumsal sürdürülebilirlik performansı ölçümü: bir vaka çalışması. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(2), 65-81.

Aras, G. ve Crowther, D. (2009). *The durable corporation: Strategies for sustainable development*. CRC Press.

Aydemir, R. (2018). 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Toplum Anlayışı Ne Kadar Gerçekçi? https://www.ekoyapidergisi.org/21-yuzyilda-surdurulebilir-toplum-anlayisi-ne-kadar-gercekci (E. T.: 11/12/2024).

Ayvacık, E.(2022).Sürdürülebilirlik açısından Yeşil Finansman. Karabulut, Ş.(Ed.). *Teorik anlamda iktisadi ve finansal olaylara akademik yaklaşımlar* (209-222 ss.). Ekin Yayınevi, Bursa.

Ayyıldız, H. ve Genç, K. Y. (2008). Çevreye duyarlı pazarlama: Üniversite öğrencilerinin çevreye duyarlı pazarlama uygulamaları ile ilgili tutum ve davranışları üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(2), 505-527.

Bansal, P. (2005). Evolving sustainably: A longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*, *26*(3), 197-218.

Brown, B. J., Hanson, M. E., Liverman, D. M. ve Merideth, R. W. (1987). Global sustainability: Toward definition. *Environmental Management*, *11*(6), 713- 719.

Bulut Ö. D. (2013). *Kentsel sürdürülebilirlik için yerel gündem 21: Samsun örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Corrêa, H. L.ve Xavier, L. H. (2013). Concepts, design and implementation of Reverse Logistics Systems for sustainable supply chains in Brazil. *Journal of Operations and Supply Chain Management, 6*(1), 1-25.

Costanza, R. ve Patten, B. C. (1995). Defining and predicting sustainability. *Ecological Economics*, *15*(3), 193-196.

Envoria. (2024). The sustainability reporting landscape. https://envoria.com/reporting-landscape, (E.T.: 10/11/2024).

Ergün, T. ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 97-123.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *3*(3), 196-215.

Gedikli, E. Y. ve Gökırmak, H. (2021). Katılım bankacılığı ve sürdürülebilirlik. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *16*(1), 75-93.

Gerekan, B. ve Bulut, E. (2018). Sürdürülebilir sosyal sorumlulukta üç boyutlu raporlama: Türkiye'de sürdürülebilirlik raporu yayınlayan bankalar üzerine bir araştırma. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 2018(1), 80-88.

Golob, U. ve Bartlett, J. L. (2007). Communicating About corporate social responsibility: A comparative study of CSR reporting in Australia and Slovenia. *Public Relations Review*, *33*(1), 1-9.

Gündoğdu, H. G. ve Aytekin, A. (2022). İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar Bağlamında Çok Kriterli Bir Değerlendirme. *İnsan Ve İnsan*, *9*(33), 33-52.

Gürlük, S. (2010). Sürdürülebilir Kalkınma Gelişmekte Olan Ülkelerde Uygulanabilir mi?. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, *5*(2), 85- 99.

Harris J.M. (2000). *Basic principles of sustainable development*. Global Development and Environment Institute, Boston-Somerville: Tufts University.

Hongming, X., Ahmed, B., Hussain, A., Rehman, A., Ullah, I., ve Khan, F. U. (2020). Sustainability reporting and firm performance: The demonstration of Pakistani firms. *Sage Open*, 10(3), 1-12. https://doi.org/10.1177/2158244020953180

Hoşkara, E. (2007). *Ülkesel koşullara uygun sürdürülebilir yapım için stratejik yönetim modeli.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Jamali, D. (2006). Insights into triple bottom line integration from a learning organization perspective. *Business Process Management Journal*, *12*(6), 809- 821.

Karaman, Z. (2016). Afet yönetimine giriş ve Türkiye'de örgütlenme. Z. Kahraman ve A. Asuman (Ed.), *Bütünleşik afet yönetimi* (s. 1-36). İzmir: İlkem Yayınları.

Kaya, H. P. (2015). Entegre raporlama sisteminin ortaya çıkış sebepleri ve şirketlere sağlayacağı faydalar. *Muhasebe Ve Denetime Bakış*, *15*(45), 113-130.

Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme sürecinde sürdürülebilir bir kalkınma için sürdürülebilir bir çevre. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (1), 19-33.

Kim, L., Rhou, Y., Uysal, M. ve Kwan, N. (2017). An examination of the links between corporate social responsibility (CSR) and its internal consequences. *International Journal Hospital Management*, 61, 26–34.

Kolk, A. (2004). A decade of sustainability reporting: developments and significance. I*nternational Journal of Environmental and Sustainable Development*, *3*(1), 51-64.

Malan, D. (2017). Health metrics for corporate reporting. T*he Journal of Corporate Citizenship*, 68, 118-134.

McGill Üniversitesi. (2024). What is Sustainability? https://www.mcgill.ca/sustainability/files/sustainability/what-is-sustainability.pdf (E. T.: 11/11/2024)

Mebratu, D. (1998). Sustainability and sustainable development: historical and conceptual review. *Environmental İmpact Assessment Review*, *18*(6), 493-520.

Nemli, E. (2004). *Sürdürülebilir kalkınma: Şirketlerin çevresel ve sosyal yaklaşımları*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Özdemir, Z. ve Pamukçu, F. (2016). Kurumsal sürdürülebilir raporlama sisteminin Borsa İstanbul sürdürülebilirlik endeksi kapsamındaki işletmelerde analizi. *Mali Çözüm Dergisi*, 314, 13-35.

Özerhan, Y. ve Sultanoğlu, B. (2018). Sürdürülebilirlik raporu kapsamında çevresel bilgilerin raporlanması ve güvence denetimi. *Muhasebe ve Denetime Bakış,* 17(53), 55-76.

Özgür, M. E. (2017). Nüfus dinamikleri, çevre ve sürdürülebilirlik. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, *15*(1), 1-26.

Öztekin, C. A. (2021). Sürdürülebilir yaşam rehberi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 2(2), 178-181.

Pamukçu, N. (2016). *Kurumsal sürdürülebilirliğin sağlanmasında bütçe yönetimi ve bir uygulama.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Prizzia, R.(2007). Sustainable development in an ınternational perspective. In Kivi V. Thai, Dionne Rahm, Jerrell D. Coggburn (Ed.) içinde, *Handbook of Globalization and the Environment* (19-40). Boca Raton F.L: CRC Press.

Sarı, V. İ. (2024). Sürdürülebilirlik Kavramı Nasıl Doğdu ve Gelişti? https://emsal.com/surdurulebilirlik-kavrami-nasil-dogdu-ve-gelisti/ (E.T.: 10/11/2024).

Sarıkaya, M. ve Oruç, İ. (2010). Kurumsal itibar oluşturmada stratejik işbirliği olarak işletme-STK ilişkisi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 95-102.

Schwartz, K. M., Wright, K. N., Richards, E. G., King, L. P. ve Park, A. J. (2022). Sustainability in healthcare: A call to action for surgeons and healthcare leaders. *Journal of Minimally Invasive Gynecology*, *29*(9), 1040-1042.

Şimşek, O. ve Tunalı, H. (2022). Yeşil finansman uygulamalarının sürdürülebilir kalkınma üzerindeki rolü: T*ürkiye Projeksiyonu. Ekonomi Ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, *4*(1), 16-45.

Toker, K., ve Çınar, F. (2018). Sağlık sektöründe kurumsal sürdürülebilirlik yönetimi ve İstanbul Avrupa yakasındaki hastaneler üzerine bir araştırma, *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 5*(16), 46-51.

Tüyen, Z. (2020). İşletmelerde sürdürülebilirlik kavramı ve sürdülebilirliği etkileyen etmenler. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(37), 91-117.

Uzpak, B. D. (2019). *Halka açık konaklama şirketlerinde sürdürülebilirlik uygulamaları: Borsa İstanbul sürdürülebilirlik endeksi'nde yer alan şirketler ile karşılaştırmalı bir analiz* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Vanderbilt University. (2023). The Importance of Sustainability in Business. https://business.vanderbilt.edu/corporate-sustainability-certificate/article/sustainability-in-business/ (E.T.: 13/11/2024).

WCED. (1987). S.W.S. World commission on environment and development. Our Common Future, *17*(1), 1-91. https://idl-bnc-idrc.dspacedirect.org/server/api/core/bitstreams/a475333a-2123-4655-8e16-108d1dcd477f/content (E.T.: 10/11/2024).

Wiersum, F.K. (1995). 200 years of sustainability in forestry: Lessons from history. *Environmental Management*, *19*(3), 321-329.

Yalçın, S. (2021). Sürdürülebilir finansman. S. Yalçın, E. Ayvacık ve Ü. Gülhan (Ed.), *Finans alanında güncel yaklaşımlar* içinde (s. 283-305). Gazi Kitapevi, Ankara.

Yükçü, S. ve Fidancı, N. (2016). Sürdürülebilirlik maliyeti örneği olarak maden sahası restorasyonu. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *30*(3), 663-677.

KAYNAKÇA

Akcan, A. T. (2018). Türkiye'de Genç İşsizlik Sorunu ve Çözüm Önerileri. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 6(14), 35-46.

Atgür, M. (2020). Inflation and Unemployment Relationship In Turkey: An Examination On The Validity of Phillips Curve (1988-2017). International Journal of Eurasia Social Sciences, 11(40), 572-605.

Aygün Alıcı, V. (2021). Türkiye'de Phillips Eğrisinin RALS Tekniği İle Sınanması. https://avesis.erdogan.edu.tr/yayin/6dfb4496-b3ba-40dd-8584-c687d1ab216c/turkiyede-phillips-egrisinin-rals-teknigi-ile-sinanmasi/document.pdf, 10.11.2024.

Bayrak, M. ve Kanca, O. C. (2013). Türkiye'de Phillips Eğrisi Üzerine Bir Uygulama. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 8(3), 97-116.

Buyrukoğlu, A. ve Altunakar Mercan, Ş. (2022). Enflasyon ve İşsizlik Arasındaki İlişki: Türkiye için Ampirik bir Araştırma. Fiscaoeconomia, 6(3), 1509-1524.

Ekinci, Y., Güzel, Ş. ve Kara, M. H. (2023). Phillips Eğrisi Analizinin Günümüzde Geçerliliği Üzerine Bir Çalışma: Türkiye Örneği. Journal of Economics and Research, 4(2), 85-100.

Fernando, J. (2024). Inflation: What It Is and How to Control Inflation Rates. https://www.investopedia.com/terms/i/inflation.asp, 09.11.2024.

Hobijn, B., Miles, R., Royal, J. ve Zhang, J. (2023). The Recent Steepening of Phillips Curves. https://www.chicagofed.org/publications/chicago-fed-letter/2023/475, 10.11.2024.

ILO (International Labour Organization) (2024). Global Employment Trends for Youth 2024. https://www.ilo.org/sites/default/files/2024-09/GET_2024_EN%20web.pdf, 10.11.2024.

Karabıyık, İ. (2009). Avantaj ve Dezavantajları İle Genç İşsizliğinin Değerlendirilmesi. Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, XIII(3-4), 293-320.

Kartal, G. (2024). Türkiye'de Phillips Eğrisinin Geçerliliği: Çoklu Yapısal Kırılmalara Dayalı Ampirik Bulgular. İzmir İktisat Dergisi, 39(1), 114-138.

Kubilay, M. M. (2022). Genç İşsizlik: Çözüm ve Öneriler. https://istanpol.org/Uploads/ContentManagementFile/gencissizlikpn151122_1.pdf, 10.11.2024.

Maka, A. ve Holanda Barbosa, F. de (2022). Inflation Expectations and The Phillips Curve: An Encompassing Framework. https://repositorio.ipea.gov.br/bitstream/11058/13063/1/PPE_v52_n1_Artigo1_Inflation_expectations.pdf, 10.11.2024.

Mucuk, M. (2015). Makro İktisat Teori ve Türkiye Uygulaması (2. Baskı). Konya: Billur Yayınevi.

Orji, A., Anthony-Orji, O. I. ve Okafor, J. C. (2015). Inflation and Unemployment Nexus In Nigeria: Another Test of The Phillip's Curve. Asian Economic and Financial Review, 5(5), 766-778.

Pesaran, M. H., Shin, Y. ve Smith, R. J. (2001). Bounds Testing Approaches to the Analysis of Level Relationship. Journal of Applied Econometrics, 16(3), 289-326.

Phillips, A. W. (1958). The Relation between Unemployment and the Rate of Change of Money Wage Rates in the United Kingdom, 1861-1957. Economica, New Series, 25(100), 283-299.

Samuelson, P. A. ve Solow, R. M. (1960). Analytical Aspects of Anti-Inflation Policy. The American Economic Review, 50(2), 177-194.

Tabar, Ç. ve Kırışkan Çetin, I. (2016). Türkiye Ekonomisi Özelinde Phillips Eğrisi Analizi. Journal of Life Economics, 3(4), 79-100.

Tunçsiper, B. ve Rençber, E. Z. (2020). Türkiye'de Genç İşsizlik Sorunu ve Belirleyicileri Üzerine Logit Model Analizi. International Journal of Social Sciences and Education Research, 6(4), 514-530.

TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu) (2021). Hanehalkı İşgücü Araştırmasında Yapılan Düzenlemelere İlişkin Metodoloji Dokümanı. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/DownloadFile?p=UbxdyhaPitwm-ZHhC698oVUUYZMc8Vu7zcv1coFYQTC2WNNP0GQxhQsEyU94KXyxQjojkFdv6WyvzO-vADRwHsFXZRrzmrNKgsz/kYi7DE7p8=, 09.11.2024.

World Bank (2023). World Development Indicators. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators, 20.12.2023.

Yıldırım, S. ve Sarı, S. (2021). Türkiye Ekonomisinde Phillips Eğrisinin Geçerliliğinin Analizi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(3), 2206-2226.

Yıldız, Ş. (2021). The Analysis of the Validity of the Phillips Curve in Turkey via the Fourier Cointegration and Causality Tests. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(4), 3173-3190.

KAYNAKÇA

Akbulut, Y. (2010). Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları, İstanbul: Pasifik Ofset.

Ajaiba-santana, G. (2014). "Social innovation: Moving the field forward. A conceptual framework", Technological Forecasting and Social Change, Vol. 82, pp.42-51.

Ateş, M. (2017). Sosyal İnovasyon ve Türkiye: Potansiyeli, Dinamikleri ve Sosyal İnovatif Çalışmaları Desteklemede Devletin Rolü. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Barder, O. (2012). Sustainable Development, http://www.theguardian.com/profile/ owen-barder.

Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8(1), 7-28.

Bulut, C., Eren, H., ve Halac, D. S. (2013). Social Innovation and Psychometric Analysis. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 82, 122- 130.

Cankül, D., Doğan, A. ve Sönmez, B. (2018). Yiyecek-İçecek İşletmelerinde İnovasyon ve Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları. İşletme Araştırmaları Dergisi Journal Of Business Research-Turk, 10(3), 576-591.

Clayton, P. (1997). Implementation of Organizational Innovation, Toronto: Academic Press

Elçi, Ş. (2006). İnovasyon Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı, Ankara, Pelin Ofset.

Eren, H. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Yenilikçilik Kapasitelerinin Teknolojik Yenilikçilik Eğilimlerine Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Model Önerisi, Doktora Tezi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

George, D. & Mallery, M. (2003). Using SPSS for Windows step by step: a simple guide and reference.

Kutvan, A. B. (2018). Ulusal Kalkınma Sürecinde İnovasyon Ve İnovasyon Yönetimi I,EcoVision, Sayı:18.

Kınıkoğlu, Nihat G. (2004). Gelişmekte Olan Ülkelerde ve Ülkemizde Yenilikçiliğe (İnovasyona) Engeller ve Teşvikler, Üniversitelerin ve Araştırma Birimlerinin Rolü, I.Ulusal Mühendislik Kongresi, Eski Foça, İzmir, 20-21 Mayıs.

Öker, A. (2001). "İnovasyonda Yetkinleşmek: Rekabet Üstünlüğüne Giden Yol..., Türkiye'nin Bilim-Teknoloji-İnovasyon Politikası Üzerine İrdelemeler, Ekonomik Yaklaşım", Rekabet Nereye Kadar? Nasıl? Paneli, Ankara, Gazi Üniversitesi, 7-8 Kasım.

Özdemir, F. ve Ar, İ.M, (2015). Sosyal Yenilik Üzerine Bir Alan Araştırması, Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi, Cilt 4, Sayı 1, s.17-43.

Özmete, E. (2012). Kırsal kalkınma için kadınların güçlendirilmesi: Sosyal hizmet modelleri. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 117-128.

Özmete, E. (2013). Sosyal hizmet ve inovasyon. Biz Bir Aileyiz Dergisi. http:// www.academia.edu/5515660/Sosyal_Hizmet_ve_%C4%B0novasyon Mulgan, G. (2006). The Process of social innovation. Innovations, 1(2), 145-162

Seçkin Halaç, D., Eren, H. ve Bulut, Ç. (2014). Sosyal Yenilikçilik: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 32, Sayı 1, s.165-190.

Tatar, Ş.B ve Arslan, M. (2017). Sosyal İnovasyon Kavramı: Bir Literatür Taraması, International Journal of Academic Value Studies, Cilt: 3, Sayı: 12, s.321-338.

KAYNAKÇA

Ağ, A., & Gülhan, Ü. (2022). TMS/TFRS kapsamında kripto paraların muhasebeleştirilmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(1), 35-47.

Akkaya, M. (2022). Finansal İnovasyon, Yıkıcı Yenilik ve Finansal Teknoloji Şirketleri (Fintek). İçinde M. AKKAYA (Editör), Dijital Finans (29-63.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Anderloni, L., Llewellyn, D. T., ve Schmidt, R. H. (2009). Financial İnnovation İn Retail And Corporate Banking. Edward Elgar Publishing.

Ayvacık, E.(2022).Finans Sektöründe yapay zekâ. Karabulut, Ş.(Ed.). *Finans Ve Ekonomi Politika Ve Anlayışlarına Teorik Çıkarsamalar* içinde (157-170 ss.). Ekin Yayınevi, Bursa.

Freiberger, P. A. ve Swaine, M. R. (2017). ENIAC. Encyclopedia Britannica Web.

Gupta, M. O. ve Kavidayal, P. (2013). Evaluating significance of marketing in Indian IT companies using DEA. Global Journal of Management And Business Research, 13(5), 1-14.

Kandır, M.O. (2024) Finans Sektöründe Bilişim Sistemlerinin Rolü, Hukuk ve Bilişim Dergisi, Sayı 20, https://www.hukukvebilisimdergisi.com/ (E.T.:12. 11. 2024)

KPMG (2020). Regulating the Digital Economy: The Evolution of Digital Finance Regulations.

Miller, J. ve Doyle, B. A. (1987). Measuring the effectiveness of computer-based information systems in the financial services sector. MIS Quarterly, 107-124.

Nar, Y. ve Gök, M. S. (2016). Dinamik çevre etkisinde pazarlama stratejileri ve pazar performansı analizi: Bilişim sektörü değerlendirmesi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (1).

Nemli, S. (2019). Bilişim sektöründe finansal analiz ve performans değerlemesi üzerine bir uygulama, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Universitesi, İstanbul.

Özkan, T. (2021). Borsa istanbul bilişim sektöründe işlem gören işletmelerin etkinliklerinin değerlendirilmesi. Maliye ve Finans Yazıları, 253-268.

PwC (2020). The Future of Financial Services: A Digital Transformation.

Taş, C. (2022). Büyük Veri ve Finans. İçinde M. AKKAYA (Editör), Dijital Finans (195-217.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Topal B. ve Erden B, (2022). Finansta Yapay Zekâ Kullanılabilirliği ve Uygulama Alanları Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde D. B. KURT, Ş. YILDIZ ve E. KARAÇAYIR (Editör), İktisadi ve Finansal Konular Üzerine Çalışmalar (121-142.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Topal B. ve Yalçın S., (2022). Muhasebe Bilgi Sistemi ve Yapay Zekâ. İçinde O. SEYİTOĞULLARI (Editör), Teorikten Görgüle Muhasebe Araştırmaları (263-294.) Ankara: Orion Akademi.

Tuna, İ. (2022). Dijital Finans ve Riskler. İçinde M. AKKAYA (Editör), Dijital Finans (159-191.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Valacich, J. ve Schneider, C. (2015). Information systems today: managing in a digital world plus mymislab with pearson etext--access card package. Hoboken: Prentice Hall Press.

Yeniay, B. (2017). Borsa İstanbul (BİST)'da işlem gören bilişim sektörü şirketlerinin finansal performanslarına dayalı dinamik etkinlik analizi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.

KAYNAKÇA

Ağ, A., & Sülük, R. G. (2019). Sürdürülebilirlik, Çevresel Riskler ve Çevre Muhasebesi Arasındaki İlişkinin Tespiti: Erzurum İlinde Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(3), 1945-1960.

Aldridge, A. (2003*). Consumption. Cambridge*: Polity Press.

Atrek, B., Madran, C., (2017). "Tüketici Perspektifli Sürdürülebilir Tüketim Çalışmaları: Ulusal Alanyazındaki Çalışmalar Üzerine Sistematik Derleme Çalışması", Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, Sayı:19, 1-31.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (Rio+20) Konferans Çıktısı (2012). http://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/library/environment_energy/the_future_we_want_june_2012.html. Erişim Tarihi: 01.06.2023.

Brown, P. M., Cameron, L. D., (2000). "What Can Be Done to Reduce over Consumption?", Ecological Economics, Vol.32, No:1, 27-41.

Başar, E.E. (2016). Hane Halklarının Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının Ölçülmesine Yönelik Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim dalı, Erzurum.

Kahvecioğlu, Y. (2004). *Tüketim Toplumu, Ekolojik Risk ve Türkiye.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karalar, R. ve Kiracı, H. (2011). "Çevresel Sorunlara Karşı Bir Çözüm Önerisi Olarak Sürdürülebilir Tüketim Düşüncesi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 63-76.

McCabe, I. B. (2014). *A History of Global Consumption: 1500-1800*. London: Routledge.

McCracken, G. D. (1990). *Culture and Consumption: New Approaches to the Symbolic Character of Consumer Goods and Activities*. Indiana: Indiana University Press.

Odabaşı, Y. (1999). *Tüketim Kültürü.* Ankara: Sistem Yayıncılık.

OECD. (2002). *OECD SIDS Analysis*. Melamine: UNEP Publications.

Özmehmet, E., (2012). "Dünyada ve Tükiye Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları", Journal of Yaşar University, Cilt.3, Sayı:12, 1853-1876.

Saygılı, A. (2011). *Gençlerin Tüketim Davranışlarını Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörler: Sakarya Üniversitesi ve Kırgızistan Manas Üniversitesi Örneği.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Slater, D. (1997). *Consumer Culture and Modernity*, Cambridge: Polity Press.

Smith, A. (1991). *The Wealth of Nations*. New York: Prometheus Books.

Tilley, C. (2014). *Material Culture and Text: The Art of Ambiguity*. London: Routledge.

UN. (1993). *Agenda 21*. Rio de Janerio: UN.

Williams, K., Dair, C., (2007). "A Framework of Sustainable Behaviours That Can Be Enabled Through the Design of Neighbourhood Scale Developments", Sustainable Development, Vol.15, No:3, 160-173.

Yalçın, S. (2021) "Sürdürülebilir Finansman", *Finans Alanında Güncel Yaklaşımlar*,(ss:283-306). Ankara/Türkiye: Gazi Kitabevi.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. Ankara: Birey Yayıncılık.

Yanıklar, C. (2010). Tüketim Kültürü, Kapitalizm ve İnsan İhtiyaçları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Tartışma. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 34(1), 25-32.

Zorlu, A. (2002). *Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler: Ankara Hipermarketler Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Alhassan, G.N., Alola, A.A. & Bekun, F.V. (2023). *Examining obesity kuznets curve in the United States from the perspective of globalization and biocapacity,* Heliyon, e19569.

Abbas J, Aqeel M, Abbas J, Shaher B, Jaffar A, Sundas J, Zhang W. (2019) The moderating role of social support for marital adjustment, depression, anxiety, and stress: Evidence from Pakistani working and nonworking women. *Journal of Affective Disorders*, 244:231–238.

An, R. (2015) Health care expenses in relation to obesity and smoking among US adults by gender, race/ethnicity, and age group: 1998-2011. *Public Health*, 129(1): 29–36.

Aydın, M. (2019). The effect of economic growth on obesity for the most obese countries: new evidence from the obesity Kuznets curve. *Eur J Health Econ,* 20, 1349–1358. https://doi.org/10.1007/s10198-019-01099-2

Chen, H., Atingabili, S., Mensah, I.A., Yaw Omari-Sasu, A., Agba Tackie, E., Arboh, F. & Danso, B.A. (2023). Does obesity Kuznets curve exist in developing economies? Evidence from 38 African countries based on heterogeneous panel data analysis on income-level classification. Front. *Public Health,* 11:1200555.

Dinda, S., (2004). Environmental Kuznets Curve Hypothesis: A survey. *Ecological Economics*, 49, 431-455.

Go, YH., Lau, LS., Ng, CF. et al. (2021). Obesity Kuznets curve hypothesis and global warming: A robust estimation under cross-section dependence. *Environ Sci Pollut Res*, 28, 63968–63976. https://doi.org/10.1007/s11356-021-13264-3

Grecu, A.M., Rothoff, K.W. (2015). Economic growth and obesity: findings of an Obesity Kuznets curve. *Applied Economics Letters,* 22(7), 539-543.

Grossman, G.M., Krueger, A.B. (1991). Environmental Impacts of A North American Free Trade Agreement, *National Bureau of Economic Research*, w3914.

Kaika, D., Zervas, E., (2013). The Environmental Kuznets Curve (EKC) theory—PartA: Concept, causes and the CO2 emissions case. *Energy Policy,* 62, 1392-1402.

Lakdawalla D, Philipson T. (2009). The growth of obesity and technological change. *Econ Hum Biol.*, 7:283–93. doi:10.1016/j. ehb.2009.08.001.

Marquardt, D. W. (1970). Generalized inverses, ridge regression, biased linear estimation, and nonlinear estimation, *Technometrics,* (12), 591–256.

Mason, R. L., Gunst, R. F., & Hess, J. L. (1989). Statistical Design and Analysis of Experiments: *Applications to Engineering and Science*, New York: Wiley.

Menard, S. (1995). An introduction to logistic regression diagnostics. Applied logistic regression analysis, CA: Sage. p. 58-79.

O'brien, R. M. (2007). A Caution Regarding Rules of Thumb for Variance Inflation Factors, Quality & Quantity, (41), 673–690. doi: 10.1007/s11135-006-9018-6.

Panayotou, T. (1993) Empirical tests and policy analysis of environmental degradation at different stages of economic development. Working Paper WP238, *Technology and Employment Programme, International Labour Office*, Geneva.

Ritchie, H., Roser, M. (2017). "*Obesity"* Published online at OurWorldInData.org. Erişim Linki: https://ourworldindata.org/obesity

Shafik, N., Bandyopadhyay, S. (1992). Economic growth and environmental quality: time series and cross- country evidence, *Policy Research Working Paper Series* 904, The World Bank.

Solt, Frederick. (2020). Measuring income inequality across countries and over time: The standardized world income inequality database. *Social Science Quarterly,* 101(3):1183-1199. SWIID Version 9.3, June 2022.

World Health Organization (2020). *Obesity.* https://www.who.int/news-room/facts-in-pictures/detail/6-facts-on-obesity.

World Health Organization (2020). *Obesity.* https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight

World Health Organization, (2022). *WHO Acceleration Plan to Stop Obesity. Rapor.* Erişim Linki:https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/370281/9789240075634eng.pdf?sequence=1

Sağlık Bakanlığı, (2023). Erişim Linki: https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/obezite

World Obesity Federation (2022). *World Obesity Atlas* 2022, Rapor. Erişim Linki: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/wof-files/World_Obesity_Atlas_2022.pdf

World Obesity Federation (2023). *World Obesity Atlas 2022*, Rapor. Erişim Linki: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/wof-files/World_Obesity_Atlas_2023_Report.pdf

SOSYAL MEDYADA INFLUENCER ETKİSİ:

PARASOSYAL ETKİLEŞİMDEN SATIN ALMA KARARINA

DR. KEZBAN ÖZER
PROF. DR. SÜLEYMAN KARAÇOR

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL MEDYADA INFLUENCER ETKİSİ: PARASOSYAL ETKİLEŞİMDEN SATIN ALMA KARARINA

Dr. Kezban Özer • Prof. Dr. Süleyman Karaçor

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-78-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
SOSYAL MEDYADA INFLUENCER ETKİSİ: PARASOSYAL ETKİLEŞİMDEN SATIN ALMA KARARINA
Dr. Kezban Özer • Prof. Dr. Süleyman Karaçor
XVI+167 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-78-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adam, A., & Sizemore, B. (2013). Parasocial Romance: A social exchange perspective. *Interpersona*: *An International Journal on Personal Relationships*, 7(1), 12-25.

Agag, G., Durrani, B. A., Abdelmoety, Z. H., Daher, M. M., & Eid, R. (2024). Understanding the link between net promoter score and e-WOM behaviour on social media: The role of national culture. *Journal of Business Research*, 170, 114303.

Aghaei, S., Nematbakhsh, M. A., & Farsani, H. K. (2012). Evolution of the world wide web: From web 1.0 to web 4.0. *International Journal of Web & Semantic Technology* (IJWesT), 3(1), 1-10.

Akar, E. (2006). *Pazarlamanın Yeni Silahı Blogla Pazarlama* (1. Baskı). Tiem Yayıncılık.

Akar, E. (2021). *Sosyal Medya Pazarlaması: Sosyal Webde Pazarlama Stratejileri* (4. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Akar, H., & Akar, F. (2021). Sosyal Medyada Mahremiyet Algısı: Üniversite Öğrencileri Araştırması. *İNİF E- Dergi, 6(1), 285-297.*

Akdeniz, P., C., & Uyar, K. (2021). Tüketicilerin satın alma niyetlerinde sosyal medya fenomenleri ile kurulan parasosyal etkileşimin rolü. *Erciyes Akademi*, 35(4), 1669-1688.

Aktan E. (2017). *Sosyal Medya ve Siyasal Katılım* (1. Baskı). Eğitim Yayınevi.

Akyüz, S. S., & Akpınar, G. (2023). Politik ve kişisel yakınlıkların sosyal medyada yanlış bilgi ve yalan habere verilen tepkilere etkisi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7 (2), 158-174.

Alamaslı, I. K., Akçay, E., & Sütcü, C.S. (2020). COVID-19 dönemi Türkiye'sinde sosyal medyanın e-ticaret üzerindeki etkisi: Instagram örneği. *Selçuk İletişim Dergisi*, 15(1) 205-237.

Alhabash, S., & Ma, M. (2017). A tale of four platforms: Motivations and uses of Facebook, Twitter, Instagram, and Snapchat among college students?. *Social Media+ Society*, 3(1), 2056305117691544.

Ali, H., & Alqudah, O. (2022). The effects of influencer marketing on overall brand equity through brand awareness and customer brand engagement. *International Journal of Data and Network Science*, 6(3), 651-658.

Alioğlu, N. (2016). Duygusal tatmin aracı olarak sosyal medya kullanımı üzerine bir alan araştırması. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2) 1-27 doi:10.18221/bujss.59416

Amos, C., Holmes, G., & Strutton, D. (2008). Exploring the relationship between celebrity endorser effects and advertising effectiveness: A quantitative synthesis of effect size. *International Journal of Advertising*, 27(2), 209-234.

Araç, S. K. (2023). Influencer Pazarlama. Hatice Seçil Fettahlıoğlu & Fatma Gül Bilginer Özsaatcı (Edited by.), İçinde, *Pazarlamanın Dijital Dönüşümü ve Pazarlama 5.0* (ss. 271-299), Özgür Yayınları.

Arda, S. (2006). *Predictors of parasocial interaction with the favourite and the least desirable characters portrayed in TV serials*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Arslan, İ., K.& Yavuz, A. (2020). Sosyal Medyanın Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 4 (8), 151-170.*

Arslan, Ö. (2013). *TV Dizilerinde Yer Alan Karakterler İle Kurulan Parasosyal Etkileşim:Bağlanma Biçimleri ve Yalnızlık Açısından Bir İnceleme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ashraf, A., Hameed, I., & Saeed, A. (2023). How do social media influencers inspire consumers' purchase decisions? The mediating role of parasocial relationships. *International Journal of Consumer Studies*, *(47)4, 1416-1433. doi: 10.1111/ijcs.12917*

Atalay, G. E. (2019). Sosyal medya ve çocuk: "Babishko Family Fun TV" isimli youtube kanalının eleştirel bir analizi. *Erciyes İletişim Dergisi Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı*, (1), 179-202. doi: 10.17680/erciyesiletisim.484856.

Ataman, N. (2006). İnternette bireysel yayıncılık: Web günlükleri. Öneri Dergisi, 7(26), 221-239, https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruoneri/issue/52014/678438

Atikkan, Z., & Tunç, A. (2011). *Blogdan Al Haberi: Haber Blogları, Demokrasi ve Gazeteciliğin Geleceği Üzerine*. Yapı Kredi Yayınları.

Avcı, İ., & Yıldız, E. (2019). Fenomenlerin güvenilirlik, çekicilik ve uzmanlık özelliklerinin marka tutumu, satın alma niyeti ve elektronik kulaktan kulağa pazarlama üzerindeki etkileri: Instagram örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(38), 85-107.

Aw, E. C. X., & Chuah, S. H. W. (2021). "Stop the unattainable ideal for an ordinary me!" fostering parasocial relationships with social media influencers: The role of self-discrepancy. *Journal of Business Research*, *132*, 146-157.

Aydın, B. (2014). Sosyal medya mecralarında mahremiyet anlayışının dönüşümü. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 3(5), 131-146.

Aydoğan, B., (2020). Sosyal medyada mekânsal etkileşim: Değişim programına katılmış öğrenciler üzerine bir inceleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, https://www.researchgate.net/publication/342477934

Aytekin, Ç., & Değerli, A. (2014). Etki bağlamında sosyal medyada ölçümleme çalışmalarına bakış: Türkiye'deki ajanslar üzerine bir araştırma. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/155178

Aytulun, G., & Sunal, A. B. (2020). Medya karakterleriyle kurulan parasosyal etkileşim. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4):494-506.

Balcı, Ş., & Demir, Y. (2018). Televizyon izleme alışkanlıklarında parasosyal etkileşim etkisi ile yalnızlık arasındaki ilişki. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İletişim Fakültesi Süreli Elektronik Der*gi), Sayı: 47.

Balcı, Ş., Bekiroğlu, O., & Delal, Ö. (2020). Sosyal medyada ünlü takibi: Parasosyal etkileşim ve yalnızlık bağlamında bir saha araştırması. *Global Media Journal TR Edition*, 11(21), 97-123.

Ballantine, P. W., & Martin, B. A. (2005). Forming parasocial relationships in online communities. *ACR North American Advances*, 32, 197-201.

Barsky, E. (2006). Introducing WEB 2.0: Weblogs and podcasting for health librarians. *Journal of the Canadian Health Libraries Association*, Published by University of Alberta Libraries, Online ISSN: 1708-6892.

Barta, S., Belanche, D., Fernández, A. & Flavián, M. (2023). Influencer Marketing on Tiktok: The Effectiveness of Humor and Followers' Hedonic Experience. Journal of Retailing and Consumer Services, 70, https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2022.103149

Bartlett, J. E., Kotrlik, J. W., & Higgins, C. C. (2001). Organizational research: Determining appropriate sample size in survey research. *Information Technology, Learning And Performance Journal*, 19(1), 43-50.

Barutçu, S., & Tomaş, M. (2013). Sürdürülebilir sosyal medya pazarlaması ve sosyal medya pazarlaması etkinliğinin ölçümü. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 4(1), 5-24.

Başer, B. (2020). *Z Kuşağı Tüketicilerinin Satın Alma Kararı Üzerinde Sosyal Medya Fenomenlerinin Rolü: Youtuber'lar Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Batıgün, A. D., & Sunal, A. B. (2017). TV dizilerinde yer alan karakterlerle kurulan parasosyal etkileşim: Evlilik doyumu, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo-demografik değişkenler açısından değerlendirme. *Türk Psikoloji Dergisi*, 32(79), 52–62.

Beşbudak, M., Nazlı, A. K., & Taş, N., Ö. (2022). Kişisel gelişim aracı olarak sosyal medya: Türkçe TEDx konuşmaları üzerine betimsel analiz. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 37, 273-296.

Beyaz, R. (2022). Influencer güvenilirliği, dürtüsel satın alma ve alışveriş sonrası pişmanlık davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 589-606.

Boateng, H., & Okoe, A. F. (2015). Consumers' attitude towards social media advertising and their behavioural response. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 9(4), 299-312. doi:10.1108/jrim-01-2015-0012

Boerman, S. C. (2020). The effects of the standardized Instagram disclosure for Micro-and Meso-Influencers. *Computers in Human Behavior*, 103, 199-207.

Bor, H., M., & Erten, A. (2019). *Dijital Çağın Mesleği Nasıl Influencer Olunur*. Hürriyet Kitap.

Botelho Pires, P., Santos, J., D., Brito, P., Q., & Marques, D., N. (2022). Connecting Digital Channels to Consumers' Purchase Decision-Making Process in Online Stores. *Sustainability,* 14(21), 1–21.

Bottomley, A. J. (2021). Podcast Archaeology: Researching Proto-Podcasts and Early Born-Digital Audio Formats. In Jeremy Wade Morris & Eric Hoyt (Edited by), *Saving New Sounds Podcast Preservation and Historiography* (pp. 29-51).

Boulos, M. N. K., & Wheeler, S. (2007). The emerging WEB 2.0 social software: An enabling suite of sociable technologies in health and health care education. *Health Information & Libraries Journal,* 24(1), 2–23. doi:10.1111/j.1471-1842.2007.00701.x

Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Bozart, J. (2010). *Social Media for Trainers*: *Techniques for Enhancing and Extending Learning*. San Francisco: John Wiley and Sons.

Branch, S. E., Wilson, K. M., & Agnew, C. R. (2013). Committed to oprah, homer, or house: Using the investment model to understand parasocial relationships. *Psychology of Popular Media Culture*, 2(2), 96-109.

Breves, L. P., Liebers, N., Abt, M., & Kunze, A. (2019). The perceived fit between Instagram influencers and the endorsed brand how Influencer–Brand fit affects source credibility and persuasive effectiveness. *Journal of Advertising Research*. doi: 10.2501.

Brown, W. J. (2015). Examining four processes of audience involvement with media personae: Transportation, parasocial interaction, identification, and worship. *Communication Theory*, 25(3), 259-283.

Bulduklu, Y., & Karaçor, S., (2019). *Kitle İletişim Kuramları* (1. Baskı). Çizgi Kitabevi.

Burden, A. (2018). Pinterest: Pinning the gap between SoTL and SLCE in higher education. *International Journal of Research on Service-Learning and Community Engagement*, 6(1), Article 9.

Burnett, A., & Beto, R. R. (2000). Reading romance novels: An application of parasocial relationship theory. *North Dakota Journal of Speech & Theatre*, 13, 28-39.

Bülbül, R. B. (2021). *Sosyal Medya ve Satın Alma Davranışı* (1. Baskı). Nobel Bilimsel Eserler.

Büyüköztürk, Ş., (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı* (16. Baskı). Pegem Akademi.

Campbell, C., & Farrell, J. R. (2020). More than meets the eye: The functional components underlying influencer marketing. *Business Horizons*, *63*(4), 469-479.

Canata, F. (2016). Düşünce özgürlüğü ve internet sansürü: İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 4. sınıf öğrencileri üzerine betimsel bir araştırma. *Türk Kütüphaneciliği*, 30(4), 619-639.

Canlı, M., & Elgün, M. N. (2021). *Influencer Marketing Hatırlı Pazarlama Uygulamalarının Tüketici Satın Alma Davranışına Etkisi* (1. Baskı). Neü Yayınları.

Carminati, B., & Ferrari, E. (2008). Access control and privacy in Web-Based social networks. *International Journal of Web Information Systems*, 4(4), 395–415. doi:10.1108/17440080810919468

Caverlee, J., & Webb, S. (2008). A large-scale study of Myspace: Observations and implications for online social networks. *Proceedings of the 2nd International AAAI Conference on Weblogs and Social Media*, *2*(1), 36-44. doi:10.1609/icwsm.v2i1.18612

Cervi, L. (2021). Tik Tok and Generation Z. *Theatre, Dance and Performance Training*, 12(2), 198-204. doi:10.1080/19443927.2021.1915617

Chae, J. (2017). Explaining females' envy toward social media influencers. *Media Psychology*, 21(2), 246–262. doi:10.1080/15213269.2017.1328312

Cheah, J. H., Ting, H., Cham, T. H., & Memon, M. A. (2019). The effect of selfie promotion and celebrity endorsed advertisement on decision-making processes: A model comparison. *Internet Research*, 29(3), 552-577. doi:10.1108/IntR-12-2017- 0530

Chen, C-P. (2014). Forming digital self and parasocial relationships on YouTube. *Journal of Consumer Culture*, 1-23.

Cheung, M. L., Leung, W. K., Aw, E. C. X., & Koay, K. Y. (2022). "I follow what you post!": The role of social media influencers' content characteristics in consumers' online brand-related activities (COBRAs). *Journal of Retailing and Consumer Services*, 66, 102940.

Chia, K. C., Hsu, C. C., Lin, L. T., & Tseng, H. H. (2021). Te identification of ideal social media infuencers: Integrating the social capital theory, social exchange theory and social learning theories. *Journal of Electronic Commerce Research*, 22(1), 4-21.

Chidiac, D., & Bowden, J. (2023). When media matters: The role of media richness and naturalness on purchase intentions within influencer marketing. *Journal of Strategic Marketing*, *31*(6), 1178-1198.

Cho, J., & Tomkins, A. (2007). Social media and search. *IEEE Internet Computing, 11(6), 13–15.* doi:10.1109/mic.2007.130

Chung, S., & Cho, H. (2014). Parasocial relationship via reality TV and social media: Its implications for celebrity endorsement. *Proceedings of the 2014 ACM International Conference On Interactive Experiences for TV And Online Video*, 47-54.

Chung, S., & Cho, H. (2017). Fostering parasocial relationships with celebrities on social media: Implications for celebrity endorsement. *Psychology & Marketing*, 34(4), 481-495.

Cıngı, M. (2015). Online pazarlama iletişiminde kullanılan video içeriklerinin ürün tanıtımına etkisi. *Humanities Sciences*, 10(4), 145-163.

Claessens, N., & Van den Bulck, H. (2015). Parasocial relationships with audiences favorite celebrities: The role of audience and celebrity characteristics in a representative flemish sample. *Communications-European Journal of Communication Research*, 40(1), 43-65.

Cohen, J. (1999). Favorite characters of teenage viewers of Israeli serials. *Journal ofBroadcasting & Electronic Media*, 43(3), 327-345.

Cohen, J. (2001). Defining identification: A theoretical look at the identification of audiences with media characters. *Mass Communication & Society*, 4(3), 245–264.

Cohen, J. (2003). Parasocial breakups: Measuring individual differences in responses to the dissolution of parasocial relationships. *Mass Communication and Society*, 6, 191-202.

Cohen, J. (2004). Parasocial breakup from favorite television characters: The role of attachment styles and relationship intensity. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21, 187- 202.

Cole, T., & Leets, L. (1999). Attachment Styles and Intimate Television Viewing: Insecurely Forming Relationships in a Parasocial Way, *Journal of Social and Personal Relationships* 16(4), 495-511. DOI: 10.1177/0265407599164005

Conde, R., & Casais, B. (2023). Micro, macro and mega-influencers on Instagram: The power of persuasion via the parasocial relationship. *Journal of Business Research*, 158, 113708.

Constantinidesand, E., & Fountain, S. J. (2008). Web 2.0: Conceptual foundations and marketing issues. *Journal of Direct Data and Digital Marketing Practice* , 9(3), 231-244.

Çağıl, A. (2017). *Sosyal Medya ile Dijital Pazarlama* (1. Baskı). Dikeyeksen Yayıncılık.

Çakır, S. Y. (2015). Yeni Medya ve Reklam. Abdullah Özkan, Nilnur Tandaçgüneş, & Betül Önay Doğan (Edited by.), İçinde, *Kullanıcı Reklam Mı Oluyor?: Sosyal Medyada Etkileşimciliğin Gücü ve Kullanıcı Merkezli İçerik Üretimi* (ss. 213-252) Derin Yayınları.

Çalışır, G. & Kılıç, T. A. (2018). *Sosyal Medyanın İnşa Ettiği Yeni Kanaat Önderlerinin Markaların Ürün Tanıtımındaki Rolü:* Instagram Uygulaması Üzerine Bir Analiz, 2. Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Araştırmaları Sempozyumu Devam Kitabı içerisinde 922-936, Palet Yayınları.

Çetinkaya, A., & Özdemir, Z. (2014). Sosyal ağların pazarlama disiplinleri içinde kullanımı: Instagram üzerine bir inceleme. *Dijital İletişim Etkisi Uluslararası Akademik Konferans Bildiri Kitabı* içinde (ss. 580-598). Cilt.1.

Çinkay, B. (2017). *Sosyal Medya Pazarlamasında Ünlü Onaylayanların Tüketici Algısı ve Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Dann, S. (2010). Twitter content classification. *First Monday*, 15(12). doi:10.5210/fm.v15i12.2745

Daou, L. (2020). Social Media vs Traditional Marketing. In N. Azoury & L. Daou (Edited by), *Business and Social Media in the Middle East: Strategies, Best Practices and Perspectives* (pp. 3-16), Springer Nature. doi:10.1007/978-3-030-45960-4_1

Daştan, İ. (2015). Konum tabanlı sosyal ağ uygulamalarını kullanma davranışları: Genç kullanıcılar üzerinde bir araştırma. *Sakarya İktisat Dergisi*, 4(4), 31-51.

De Veirman, M., Cauberghe, V., & Hudders, L. (2017). Marketing through Instagram influencers: the impact of number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising*, 36(5), 798-828.

Deges, F., (2018). Influencer Marketing Wie Sie durch Multiplikatoren mehr Reichweite und Umsatz erzielen, e-book https://doi.org/10.1007/978-3-658-22163-8

Değerli, A. (2016). Ağ toplumunun iletişimi ekseninde yerel yönetimlerin sosyal medya kullanım düzeyi: Kadıköy Belediyesi örneği. *Öneri Dergisi*, 12(46), 63-80.

Demir, M. U. (2021). *Sosyal Medyada Pazarlama* (1. Baskı). Cinius Yayınları.

Deniz, R. B. (2021). *Dünyada ve Türkiye'de Sosyal Medyada Etkileyici Pazarlama (Influencer Marketing)* (1. Baskı). Hiperlink Yayınevi.

Derrick, J. L., Gabriel, S., & Tippin, B. (2008). Parasocial relationships and selfdiscrepancies: Faux relationships have benefits for low self-esteem individuals. *Personal Relationships*, 15(2), 261-280. doi: 10.1111/j.1475-6811.2008.00197.x

Deshbhag, R. R., & Mohan, B. C. (2020). Study on influential role of celebrity credibility on consumer risk perceptions. *Journal of Indian Business Research*, 12(1), 79-92.

Diamo, S., & Singh, S. (2019). *Sosyal Medya Pazarlaması for Dummies* (3. Baskı). Asım Veli Başdaş (Çev.), Nobel Yaşam.

Diamond, S. (2019). *Digital Marketing All-In- One For Dummies*. John Wiley & Sons.

Dibble, J. L., Hartmann, T., & Rosaen, S. F. (2016). Parasocial interaction and parasocial relationship: Conceptual clarification and a critical assessment of measures. *Human Communication Research*, 42(1), 21-44.

Diker, E. (2020). *Sosyal Medya Reklamcılığı ve Etik, Facebook Reklamları Üzerine Bir Araştırma* (1. Baskı). Eğitim Yayınevi.

Diker, E., & Koçyiğit, M. (2022). Pazarlamada Güncel Yaklaşımlar. Salih Yıldız (Edited by.), İçinde, *Sosyal Medya Pazarlaması* (ss. 119-139), Gazi Kitabevi.

Djafarova, E., & Rushworth, C. (2017). Exploring the credibility of online celebrities' Instagram profiles in influencing the purchase decisions of young female users. *Computers in Human Behavior*, 68, 1-7.

Drury, G. (2008). Opinion piece: Social media: Should marketers engage and how can it be done effectively? *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 9(3), 274-277. doi:10.1057/palgrave.dddmp.4350096

Dunn, S. G. S., & Nisbett, G. S. (2014). Parasocial interactions online: Candidate intimacy in Webpages and Facebook. *The Journal of Social Media in Society*, 3(2).

Durmuş, B., Yurtkoru, S. E., Ulusu, Y., & Kılıç, B. (2010). *Facebook'tayız: Sosyal Paylaşım Ağlarının Bireylere ve İşletmelere Yönelik İncelenmesi: Facebook Üzerine Bir Araştırma*. Beta Yayıncılık.

Efendioğlu, İ. H., & Durmaz, Y. (2020). *Sosyal Medya, Reklam ve Marka Üçgeni*. Hiper Yayın.

Eisend, M., & Langner, T. (2010). Immediate and delayed advertising effects of celebrity endorsers' attractiveness and expertise. *International Journal of Advertising*, 29(4), 527-546.

Eley, B., & Tilley S. (2009). *Online Marketing Inside Out*. SitePoint Pty. Ltd.

Erdoğan, B. Z. (1999). Celebrity endorsement: A literature review. *Journal of Marketing Management*, 41(3), 291-314.

Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2005). *Öteki Kuram* (Geliştirilmiş 2. Baskı). Erk Yayınları.

Erdoğdu, A. T., & Yumrukuz, Ö. (2021). Sosyal medya'nın doğası. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 6, 173-197.

Eren, B. (2015). İletişim çalışmalarında dijital yaklaşımlar: Twitter. S. E. Karakulakoğlu & Ö. Uğurlu (Edited by.), İçinde, *Twitter ve Siyasal İletişim* (ss. 17-31), Heretik Yayıncılık.

Erkesim, D. U. (2021). *Sosyal Medyada Gençlerin Tüketici Davranışı*. Hiperyayın.

Eru, O., Çelik, I. K., Çelik, S., & Cop, R. (2018). The effect of Youtubers' as Endorsers' credibility and the effect of the brand trust on young consumers' purchase intention. *The International Journal of Economic and Social Research*, 14(2), 219-238.

Etlioğlu, M. (2022). Blokzincir tabanlı sosyal medya pazarlama. *Alanya Akademik Bakış*, 6(2), 2117-2138.

Evans, D., & McKee, J. (2010). *Social Media Marketing The Next Generation of Business Engagement*. Wiley Publishing.

Evans, N. J., Phua, J., Lim, J., & Jun, H. (2017). Disclosing Instagram influencer advertising: The effects of disclosure language on advertising recognition, attitudes, and behavioral intent. *Journal of Interactive Advertising*, 17(2), 138-149. doi:10.1080/15252019.2017.1366885

Eyal, K., & Cohen, J. (2006). When good friends say goodbye: A parasocial breakup study. *Journal of Broadcasting Electronic Media*, 50(3), 502-523. doi: 10.1207/s15506878jobem5003_9

Faruk, M., Rahman, M. & Hasan, S. (2021). How Digital Marketing Evolved Over Time: A Bibliometric Analysis on Scopus Database. *Heliyon 7(12), 1-9.*

Feng, Y., Chen, H. & Kong, Q. (2021). An Expert With Whom I Can Identify: The Role of Narratives in İnfluencer Marketing. *International Journal of Advertising 40(1), 972–993.*

Fietkiewicz, K. J., Hoffmann, C., & Lins, E. (2018). Find the perfect match: The interplay among facebook, youtube and linkedin on crowdfunding success. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 33(4), 472. doi:10.1504/ijesb.2018.090332

Fink, M., Koller, M., Gartner, J., Floh, A., & Harms, R. (2020). Effective entrepreneurial marketing on Facebook–A longitudinal study. *Journal of Business Research,* 113, 149-157.

Freberg, K., Graham, K., McGaughey, K., & Freberg, L. A. (2011). *Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality*. Public Relations Review, 37(1), 90–92.

Frederick, E. L., Lim, C. H., Clavio, G., & Walsh, P. (2012). Why We Follow: An Examination of Parasocia Interaction and Fan Motivations for Following Athlete Archetypes on Twitter. *International Journal of Sport Communication, 5, 481-502.*

Frobenius, M. (2011). Beginning a monologue: The opening sequence of video blogs. Journal of Pragmatics, 43(3), 814-827.

Gautam, V., & Sharma, V. (2017). The mediating role of customer relationship on the social media marketing and purchase intention relationship with special reference to luxury fashion brands. *Journal of Promotion Management*, *23*(6), 872-888.

Gesmundo, M. A. G., Jordan, M. D. S., Meridor, W. H. D., Muyot, D. V. C., Castano, M. C. N., & Bandojo, A., P. (2022). TikTok as a platform for marketing campaigns: The effect of brand awareness and brand recall on the purchase intentions of millennials. *Journal of Business and Management Studies* 4(2), 343-361.

Gilbert, M. (2022). *Parasocial Presence: How the Affordances of Contingency and Personalization Influence Prejudice-Reducing Interventions*. Graduate Program in Communication, The Ohio State University.

Giles, D. C. (2002). Parasocial interaction: A review of the literature and a model for future research. *Media Psychology*, 4(3), 279-305.

Gomez-Zara, D., Liu, Y., Neves, L., Shah, N., & Bos, M. W. (2024). Unpacking the exploration–exploitation tradeoff on Snapchat: The relationships between users' exploration–exploitation interests and server log data. *Computers in Human Behavior,* 150(10), 108014.

Gökaliler, E. & Saatcıoğlu, E. (2022). Sosyal medya etkileyicileri tarafından üretilen lüks marka içeriklerinin parasosyal etkileşim kuramı bağlamında incelenmesi. *Intermedia International e-Journal*, 9(17), 137-153. doi:10.56133/ intermedia. 1098410

Göksu, O., Kuş, O., & Ünlü, D., Ü. (2022). *TikTok-Sosyal Medyada Bir Paradigma Dönüşümü*. Literatürk Academia.

Gönülşen, G. (2020). Olumlu marka imajı yaratmada influencer pazarlama stratejisinin marka algısı üzerindeki etkisi: Foreo Türkiye markasının uygulamalarına yönelik bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (AKSOS), 8, 9-34.

Greenwood, D. N., & Long, C. R. (2009). Psychological predictors of media involvement: Solitude experiences and the need to belong. *Communication Research*, 36(5), 637-654.

Greenwood, D. N., & Long, C. R. (2011). Attachment, belongingness needs, and relationship status predict imagined intimacy with media figures. *Communication Research, 38(2), 278-297. doi: 10.1177/0093650210362687*

Gross, J., & Von Wangenheim, F. (2018). The big four of influencer marketing a typology of influencers. *Marketing Review St. Gallen*, 2, 30-38.

Gümüş, N., Karaca, Ş., & Onurlubaş, E. (2021). Sosyal medya fenomenleri ile kurulan parasosyal etkileşimin online tüketici davranışlarına etkisi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(25), 752-773.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (4. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Güven, E., & Köken, M. M. (2022). Sosyal medya pazarlamasında fenomenlerin online kaynak güvenilirliğinin marka değeri ve satın alma niyetine etkisi. *Alanya Akademik Bakış*, 6(3), 2853-2868.

Güzel, C. (2020). Sosyal Medyanın Niteliği, Gelişimi ve Kullanım Alanları Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Sosyolojik Düşün*, 5(2), 93-112.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th Edition). Pearson Prentice Hall.

Hall, J., Wilson, K., Wiesner, K., & Cho, H. (2007). Improving the understanding of parasocial interaction: A review of its effects, conceptualizations, and antecedents. *International Communication Association.*

Handley, A., & Chapman C. C. (2013). *Dijital Çağda İçerik Yönetiminin Kuralları*. MediaCat Kitapları.

Hartmann, T., & Goldhoorn, C. (2011). 'Horton and wohl revisited: Exploring viewers' experience of parasocial interaction. *Journal of Communication*, 61(6), 1104-1121.

Hazar, M. (2011). Sosyal medya bağımlılığı-Bir alan çalışması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 32, 151-175.

Heinonen, K. (2011). Consumer activity in social media: Managerial approaches to consumers' social media behavior. Journal of Consumer Behaviour, 10(6), 356–364.

Hennessy, B. (2023). *Influencer Sosyal Medya Çağında Marka Yaratmak* (2. Baskı). Alara Ergin (Çev.), Nova Kitap.

Hermida, A. (2017). *Herkese Söyle Sosyal Medya'da Neden Paylaşımda Bulunuyoruz*. Ahmet A. Sabancı (Çev.), Epsilon Yayınevi.

Hess, A. (2000). Maintaining nonvoluntary relationships with disliked partners: An investigation into the use of distancing behaviors. *Human Communication Research,* 26(3), 458-488. doi:10.1111/j.1468-2958.2000.tb00765.x

Horton, D., & Wohl, R. R. (1956). *Mass Communication and Para-social Interaction* http://visual-memory.co.uk/daniel/Documents/short/horton_and_wohl_1956.html?LMCL=Hj34U8

Horváth, J. & Fedorko, R. (2023). The Impact of Influencers on Consumers' Purchasing Decisions When Shopping Online. In Martínez-López, F. J. (Editet by) *Advances in Digital Marketing and eCommerce*, Springer Proceedings in Business and Economics, ISBN 978-3-031-31836-8 (eBook), 216-223, https://doi.org/10.1007/978-3-031-31836-8,

Horzum, I., (2020). Grup iletişimi temelinde önyargı, açı sadakati, kutuplarda düşünmek, ayrımcılık ve sosyal medyada linç: Fazıl Say örneği. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(4), 324-342.

Hoyle, R. H. (Ed.), (2012). *Handbook of structural equation modeling*. The Guilford Press.

Hoyt, E., & Morris, J. M. (2021). Saving New Sounds Podcast Preservation and Historiography. In Jeremy Wade Morris & Eric Hoyt (Edited by), *The Inseparability of Research and Preservation Frameworks for Podcasting History*, 1-29.

Hu, L., Min, Q., Han, S., & Liu, Z. (2020). Understanding followers' stickiness to digital influencers: The effect of psychological responses. *International Journal of Information Management*, 54, 102169. doi:10.1016/ j.ijinfomgt.2020.102169

Huddleston, E. (2020). *Youtube The Story Behind the Brand, Minnetonka, MN: Kaleidoscope*. eBook Collection (EBSCOhost).

Hung, K., K. W., Chan, C., & Tse, H. (2011). Assessing celebrity endorsement effects in China. *Journal of Advertising Research*, 51(4), 608– 622.

Hwang, K., & Zhang, Q. (2018). Influence of parasocial relationship between digital celebrities and their followers on followers' purchase and electronic word-of-mouth intentions, and persuasion knowledge. *Computers in Human Behavior*, *87*, 155-173.

Işık, M., & Eşitti, Ş. (2015). Sosyal medyanın yabancı turistlerin Türkiye'yi tatil destinasyonu olarak tercih etmelerine etkisi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi,* 17(27), 1-19. doi:10.17498/ kdeniz.26307

Işık, T. T., & Tarcan, T. E. (2022). Dijitalleşme sürecinde ticaretin sosyal ticarete evrilmesi. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 402-420.

İzgi, G. (2020). *S.O.S.yal Medya.* Metamorfoz Yayıncılık.

Jamil, R. A., & Rameez ul Hassan, S. (2014). Influence of celebrity endorsement on consumer purchase intention for existing products: A comparative study. *Journal of Management Info*, 4(1), 1-23.

Java, A., Song, X., Finin, T., & Tseng, B. (2007). Why we Twitter: Understanding microblogging usage and communities. *Workshop on Web Mining and Social Network Analysis*-WebKDD/SNA-KDD '07. doi:10.1145/1348549.1348556

Jennings, N. A., & Alper, M. (2016). Young children's positive and negative parasocial relationships with media characters. *Communication Research Reports*, 33(2), 96-102.

John, S., P. & Supramaniam, S. (2023). Antecedents and Effects of Influencer Marketing Strategies: A Systematic Literature Review and Directions for Future Research, In Martínez-López, F. J.

(Editet by) *Advances in Digital Marketing and eCommerce*, Springer Proceedings in Business and Economics, ISBN 978-3-031-31836-8 (eBook), 113-119, https://doi.org/10.1007/978-3-031-31836-8,

Kahraman, M. (2013). *Sosyal Medya 101 2.0 Pazarlamacılar İçin Sosyal Medyaya Giriş* (2. Baskı). Mediacat.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri* (5. Baskı). Asil Yayıncılık.

Kanazawa, S. (2002). Bowling with our imaginary friends. *Evolution and Human Behavior*, 23, 167-171.

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68. doi: 10.1016/j.bushor.2009.09.003

Kapusy, K., & Lógó, E. (2022). User experience evaluation methodology in the onboarding process: Snapchat case study. *Ergonomics in Design*, *30*(3), 4-10.

Kara, T. (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi* (1. Baskı). Beta Basım Yayım.

Karadağ, E. (2010). Eğitim bilimleri doktora tezlerinde kullanılan araştırma modelleri: Nitelik düzeyleri ve analitik hata tipleri. *Edocational Administration: Theory and Practice*, *16(1), 49-71.*

Karadağ, M. & Ünal, A. (2022). Fenomen Pazarlamasında Tüketicilerin Etik Algısı, İksad Yayınevi.

Karahan, M. O. (2022). Reklamlarda ünlü desteği algısının satın alma niyeti üzerindeki etkisinde marka sadakati ve marka güvenilirliğinin aracılık etkisi. *Business & Management Studies: An International Journal,* 10(3), 835-857. doi:10.15295/bmij.v10i3.2073

Kaya, S. (2021). Sosyal medya kullanıcılarının dijital kimlik inşası sürecinde kültürel faaliyet ve sanat ile ilgili paylaşımlarının rolü. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 11(4), 1403-1419.*

Kelly, S., Johnson, K., Broaddus, M., & Fall, L. (2013). Immediacy as an induction of parasocial relationships. *International Society for Presence Research*.

Keskin, A. (2020). Parasosyal etkileşim açısından K-Pop fanlığı: Army hayran kültürü üzerinde bir inceleme. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* (İNİF E-Dergi), 5(1), 25-38.

Keskin, S., & Baş, M. (2015). Sosyal medyanın tüketici davranışları üzerine etkisinin belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 51-69.

Ketelaar, P. E., Janssen, L., Vergeer, M., Reijmersdal, E. A., Crutzen, R., & Riet, J. (2016). The success of viral ads: Social and attitudinal predictors of consumer pass-on behavior on social network sites. *Journal of Business Research*, 69 (7), 2603-2613.

Kıran, S., Yılmaz, C., & Emre, İ. (2019). Instagram'daki Influencer'ların takipçiler üzerindeki etkisi. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi,* 3(2), 100-111. doi:10.33461/Uybisbbd.637155

Ki, C.W., Cuevas, L.M., Chong, S.M. & Lim, H. (2020). Influencer Marketing: Social Media İnfluencers as Human Brands Attaching to Followers and Yielding Positive Marketing Results By Fulfilling Needs. Journal of Retailing and Consumer Services, 55, 1-11.

Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P., & Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54(3), 241-251. doi:10.1016/j.bushor.2011.01.005

Kim, H. (2020). Unpacking Unboxing Video-Viewing Motivations: The Uses And Gratifications Perspective And The Mediating Role Of Para Social İnteraction On Purchase İntent. *Journal of İnteractive Advertising, 20(3), 196-208.*

Kim, H. (2022). Keeping up with influencers: Exploring the impact of social presence and parasocial interactions on Instagram. *International Journal of Advertising*, *41*(3), 414-434.

Kim, H. C., & Jeong, J. Y. (2016). Effect of celebrity endorsement in marketing of musicals: Poster versus social networking site. *Social Behavior and Personality*, 44(8), 1243-1254.

Kim, H., Ko, E., & Kim, J. (2015). SNS users' para-social relationships with celebrities: Social media effects on purchase intentions. *Journal of Global Scholars of Marketing Science*, 25(3), 279-294.

Kim, S. S., Wang, K. C., & Ahn, T. H. (2013). Which endorser and content are most influential in korean restaurant promotions?. *International Journal of Hospitality Management,* 33, 208-218.

Klimmt, C., Hartmann, T., & Schramm, H. (2006). Parasocial interactions and relationships. https://www.researchgate.net/publication/307905145_Parasocial_ interactions_and_relationships

Koay, K. Y., Cheah, C. W., & Yap, J. Y. (2023). Self-influencer congruence, parasocial relationships, credibility, and purchase intentions: A sequential mediation model. *Journal of Relationship Marketing*, 1-20.

Koay, K. Y., Teoh, C. W., & Soh, P. C. H. (2021). Instagram influencer marketing: Perceived social media marketing activities and online impulse buying. *First Monday,* 26(9), 1-18.

Koçyiğit, M. (2015). *Sosyal Ağ Pazarlaması* (1. Baskı). Eğitim Kitabevi.

Kotler, P. & Keller, K.L. (2007). *Marketing Management,* 12th edn. Grada Publishing.

Kotler, P. & Keller, K.L. (2013). *Marketing Management,* 14th edn. Grada Publishing.

Köksal Araç, S. (2023). Sosyal Medya Etkileyicilerinin (İnfluencer) Tüketici Psikolojisindeki Rolü: Z Kuşağı Araştırmaları Üzerine Bir Değerlendirme. *Nesne, 11(28), 324-335. doi: 10.7816/ nesne-11-28-09*

Kurtin, K., S., O'Brien, N., Roy, D., & Dam, L., (2018). The development of parasocial relationships on Youtube. *The Journal of Social Media in Society,* 7(1), 233-252.

Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction-A review of the psychological literature. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *8(9), 3528-3552. doi:10.3390/ ijerph8093528*

Kuyucu, M. (2015). İletişim Çalışmalarında Dijital Yaklaşımlar Twitter. Karakulakoğlu, S. A., & Uğurlu, Ö. (Edited by.), İçinde, *Web2.0 Haçlı seferleri Twitter ile Ana Akım Medyanın Erişim Savaşı* (ss. 145-181), Heretik Basın Yayın ve Ticaret Ltd. Şti.

Lai, L. S. L., & Turban, E. (2008). Groups formation and operations in the Web 2.0 environment and social networks. *Group Decision and Negotiation,* 17(5), 387-402.

Laken, A. R. (2009). *Parasocial Relationships with Celebrities: An Illusion of Intimacy with Mediated Friends*. UNLV Theses, Dissertations, Professional Papers, and Capstones, 962. https://pdfs.semanticscholar.org/2c3c/0fd44852946ae3be4b78 242d913f4e3d0fbb.pdf

Laughey, Dan (2010). *Medya Çalışmaları: Teoriler ve Yaklaşımlar*. Ali Toprak (Çev.), Kalkedon Yayıncılık.

Lee, J. E., & Watkins, B. (2016). YouTube vloggers' influence on consumer luxury brand perceptions and intentions. *Journal of Business Research*, 69(12), 5753-5760.

Lee, M., & Lee, H. H. (2022). Do parasocial interactions and vicarious experiences in the beauty YouTube channels promote consumer purchase intention?. *International Journal of Consumer Studies,* 46(1), 235-248.

Levy, M. R. (1979). Watching TV news as parasocial interaction. *Journal of Broadcasting,* 23(1), 69-79.

Liebers, N., & Schramm, H. (2019). Parasocial interactions and relationships with media characters–An inventory of 60 years of research. *Communication Research Trends*, 38(2).

Lim, C. M., & Kim, Y. K. (2011). Older consumers' TV homeshopping: Loneliness, parasocial interaction, and perceived convenience. *Psychology & Marketing*, 28, 763–780.

Lim, X. J., Radzol, A. M., Cheah, J., & Wong, M. W. (2017). The impact of social media influencers on purchase intention and the mediation effect of customer attitude. *Asian Journal of Business Research*, 7(2), 19-36.

Lin, C.-C., & Tsai, C. C. (2011). Applying social bookmarking to collective information searching (CIS): An analysis of behavioral pattern and peer interaction for co-exploring quality online resources. *Computers In Human Behavior*, 27(3), 1249–1257. doi:10.1016/j.chb.2011.01.005

Lincoln, S. R. (2009). *Mastering Web 2. 0. Transform Your Business Using Key Website And Social Media Tools*. Kogan Page.

Lou, C., & Yuan, S. (2019). Influencer marketing: How message value and credibility affect consumer trust of branded content on social media. *Journal of Interactive Advertising*, 19(1), 58-73. doi:10.1080/15252019.2018.1533501

Ma, Y., & Hu, Y. (2021). Business model innovation and experimentation in Transforming Economies: ByteDance and TikTok. *Management and Organization Review*, 1-7. doi:10.1017/mor.2020.69

Macun, Ş. (2020). Dijital Çağda İletişim Okumaları II. Gülbuğ Erol & Hasan Topbaş (Edited by.), İçinde, *Bir İfade Özgürlüğü Aracı Olarak Sosyal Medya* (ss. 36-55). Mikyas Basım Yayın Matbaacılık.

Mavnacıoğlu, K. (2009). İnternette Kullanıcıların Oluşturduğu ve Dağıttığı İçeriklerin Etik Açıdan İncelenmesi Sosyal Medya Örnekleri. Medya ve Etik Sempozyumu, Elazığ, Türkiye, ss. 63-72.

Mayfield, A. (2008). What is social media? iCrossing. www.icrossing.co.uk/ .../What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf

McCourt, A., Fitzpatrick, J. (2001). The Role Of Personal Characteristics And Romantic Characteristics İn Parasocial Relationships: A pilot Study, Journal of Mundane Behavior 2(1)

Mills, A. J. (2012). Virality in social media: The SPIN framework. *Journal of Public Affairs*, 12(2), 162–169. doi:10.1002/pa.1418

Mittal, S., Dewan, P., Gupta, N. & Kumaraguru, P. (2013). The Pin-Bang Theory: Discovering The Pinterest World, https://www.researchgate.net/publication/249995392_The_Pin-Bang_Theory_Discovering_The_Pinterest_World. DOI:10.48550/arXiv.1307.4952

Mohamed Sadom, N. Z., Mat Yusoff, S. H., & Mohd Sauh, S. (2023). The relationship between social media marketing, trust, reputation and purchase intention: Empirical evidence from fast-food industry. *Journal of International Food & Agribusiness Marketing*, 1-29.

Murugesan, S. (2007). Understanding Web 2.0. *IT Professional*, 9(4). https://www.researchgate.net/publication/3426898_ Understanding_Web_20

Nakara, W. A., Benmoussa, F. Z., & Jaouen, A. (2012). Entrepreneurship and social media marketing: Evidence from french small business. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 16(4), 386. doi:10.1504/ijesb.2012.047608

Nordlund, J., E., (1978). Media Interaction, Communication Research, 5(2), https://doi.org/10.1177/0093650278005002

O'Brien, K., & Terschluse, C. (2009). *Determining The Impact Of Customer Relationships: Social Media Measurement & Analysis*. Crimson Consulting Group.

Odabaşı, Y., & Barış, G., (2002). *Tüketici Davranışı* (15. Baskı). MediaCat Kitapları.

Olgun, C., K., & Öztürk, E. (2020). Gençlik ve Dijital Çağ. Aylin Görgün Baran & M. Serhat Öztürk (Edited by.), İçinde, *Sosyal Medya ve Dolayımlı Gündelik Yaşam: Goffman ve Castells Ekseninde Sosyal Medya Kullanımının Gençler Üzerindeki Etkisi (Adıyaman Üniversitesi Örneği)* (ss. 139-154), Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Ozuem, M., & Willis, M. (2022). *Digital Marketing Strategies for Value Co-creation Models and Approaches for Online Brand Communities*. Palgrave Macmillan.

Önder, N. (2023). Yılın En Başarılı Influencer Marketing Örnekleri, https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/2022nin-en-basarili-influencer-marketing-stratejileri/ , [Erişim: 7 Ocak 2023].

Özdemir, Z. (2015). Sosyal medyada kimlik inşasında yeni akım: Öz çekim kullanımı. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 112-131.

Özel, M. (2022). *Sosyal Medya Hukukunda Influencer Pazarlama Sözleşmeleri*. Seçkin Yayıncılık.

Özer, M. (2022). Ünlü güvenilirliği modelinin ünlülerle kurulan para-sosyal ilişki ve ünlü benlik bağlantısı üzerindeki rolü. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 57(2), 1153-1175.

Özkul, D. (2014). Location as a sense of place: Everyday life, mobile, and spatial practices ın urban spaces. https://www.researchgate.net/publication/ 295391084.

Özöğretmen, T. D. (2017). Influencer Marketing: Bir Kazan-Kazan Hikâyesi. MediaCat: https://mediacat.com/influencer-marketing-bir-kazan-kazan-hikayesi, [Erişim: 15 Aralık 2023].

Öztemel, K., & Traş, Z. (2019). Facebook yoğunluğunun bazı kişilik özellikleri ile ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 121-139.

Öztürk, E., & Şener, G. (2018). Modada nüfuz pazarlaması: Mikro instabloggerların ürün yerleştirme uygulamaları. *Selçuk İletişim*, 11(1), 382-412.

Peplau, L.A., & Perlman, D. (1979). Love and Attraction. In M. Cook & G. Wilson (Edited by), *Blueprint for a Social Psychological Theory of Loneliness* (pp. 99-108), Oxford.

Perse, E. M., & Rubin, R., B., (1989). Attribution in social and parasocial relationships. *Communication Research,* 1989 16(1): 59-77. doi: 10.1177/009365089016001003

Pitout, M. (1998). Reception analysis: A qualitative investigation of the parasocial and social dimensions of soap opera viewing. *South African Journal for Communication Theory and Research*, 24(2), 65-82.

Pitta, D. A., & Fowler, D. (2005). Internet community forums: An untapped resource for consumer marketers. *Journal of Consumer Marketing*, 22(5), 265-274. doi: 10.1108/07363760510611699

Rangsang, R., A. & Millayani, H. 82021). *The Effect of Online Consumer Review on Customer Purchase Decision Process in The E-Commerce Site Blibli.Com.* e-Proceeding of Management, 8 (6), 8501-8513.

Rojek, C. (2003). *Şöhret*. Akbaş, S., & K., Kızıltuğ, K., (Çev.), Ayrıntı Yayınları.

Rubin, A. M., & Perse, E.M. (1987). Audience activity and soap opera involvement. *Human Communication Research*, 14(2), 246-268.

Rubin, A. M., Perse, E. M., & Powell, R. A. (1985). Loneliness, parasocial interaction, and local television news viewing. *Human Communication Research, 12(2), 155-180.* doi:10.1111/j.1468-2958.1985.tb00071.x

Rubin, R. B., & McHugh, M. P. (1987). Development of parasocial relationships. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 31(3), 279-292.

Rubin, R. B., & Rubin, A. M. (2001). Attribution, Communication Behavior and Close Relationships. In Valerie Manusov & John H. Harvey (Edited by.), *Attribution in Social and Parasocial Relationships* (pp.320-337), Cambridge University Press.

Sabuncuoğlu, A., & Gülay, G. (2014). Sosyal medyadaki yeni kanaat önderlerinin birer reklam aracı olarak kullanımı: Twitter fenomenleri üzerine bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 1(38), 1-23.

Sağtaş, S. (2022). The effect of social media marketing on brand equity and consumer purchasing intention. *Journal of Life Economics*, 9(1), 21-31. doi:10.15637/jlecon.9.1.02

Sanlav, Ü. (2014). *Sosyal Medya Savaşları* (1. Baskı). Hayat Yayınları.

Saruhan, O. (2021). *Sosyal Medya Canavarı Olmak İster Misin?* (1. Baskı). MediaCat.

Sayımer, İ. (2012). *Sanal Ortamda Halkla İlişkiler* (2. Baskı). Beta Yayınevi.

Schiappa, E., Allen, M., & Gregg, P. B. (2007). Mass Media Effects Research Advances Through Meta-Analysis. In Raymond W. Preiss, Barbara Mae Gayle, Nancy Burrell, Mike Allen & Jennings Bryant (Edited by), *Parasocial Relationships And Television: A Meta-Analysis Of The Effects* (pp. 301-314), Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Schmid-Petri, H., & Klimmt, C. (2011). A magically nice guy: Parasocial relationships with harry potter across different cultures. *International Communication Gazette*, 73(3), 252-269.

Schouten, A. P., Janssen, L., & Verspaget, M. (2019). Celebrity vs. Influencer endorsements in advertising: The role of identification, credibility, and product-endorser fit. *International Journal of Advertising*, 39(2), 1-24. doi:10.1080/02650487.2019.1634898

Schramm, H., & Hartmann, T. (2008). The PSI-Process Scales. A new measure to assess the intensity and breadth of parasocial processes. *Communications*, 33(4), 385-401. doi: 10.1515/COMM.2008.025

Schramm, H., & Knoll, J. (2015). Modeling the impact of parasocial interactions with media characters on brand placement effects. *Journal of Promotion Management*. 21(5), 548-565. doi:10.1080/10496491.2015.1055038.

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2010). *A Beginner's Guide To Structural Equation Modeling* (3rd Edition). Routledge/Taylor & Francis Group.

Schwartz, R. & Halegoua G. (2014). The Spatial Self: Location-Based İdentity Performance On Social Media, New Media & Society 17(10), 1-35.

Scott, D. M. (2011). *The New Rules of Marketing & PR*. JohnWiley & Sons, Inc.

Shen, B. (2009). *Explicating Para-Social Interaction: How Para-Social Interaction Interact With Identifiication, Similarity, Affinity/Liking, and Imitataion*. Unpublished Master Thesis, The University of Alabama, Tuscaloosa-Alabama.

Sokolova, K., & Kefi, H. (2019). Instagram and YouTube bloggers promote it, why should I buy? How credibility and parasocial interaction influence purchase intentions. *Journal of Retailing and Consumer Services.* 53(1), 1-16. doi:10.1016/j.jretconser.2019.01.011

Sood, S., & Rogers, E. M. (2000). Dimensions of parasocial interaction by letter-writers to a popular entertainment-education soap opera in India. *Journal of Broadcasting & Electronic Media, 44(3), 386–414.* doi:10.1207/s15506878 jobem4403_4

Stever, G. S. (2009). Parasocial and social interaction with celebrities: Classification of media fans. *Journal of Media Psychology Theories Methods and Applications*, 14(3), 1-39.

Stever, G. S. (2013). Mediated vs. Parasocial relationships: An attachment perspective. *Journal of Media Psychology,* 17 (3), 1-31.

Stokes, R. (2011). *E-Marketing the Essential Guide to Digital Marketing* (4th Edition). Quirk (Pty) Ltd.

Stubba, C. & Colliander, J. (2019). This is Not Sponsored Content" – *The Effects of Impartiality Disclosure and E-Commerce Landing Pages On Consumer Responses to Social Media Influencer Posts.* Computers in Human Behavior, 98, p.n. 210–222.

Sudha, M., & Sheena K. (2017). Impact of influencers in consumer decision process: The fashion industry. *SCMS Journal of Indian Management*, 1(6), 14-30.

Sylvia, M., C., Moonhee, C., & Sangwon, L. (2013). User perceptions of social media: A comparative study of perceived characteristics and user profiles by social media. *Online Journal of Communication and Media Technologies,* 3(4).

Şeker, A. (2021). Influencerların tüketici satın alma tutum ve davranışlarına etkileri üzerine nitel bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 22(1), 19-42. doi:10.24889/ifede.934155

Tafesse, W., & Wood, B. P. (2021). Followers' engagement with Instagram influencers: The role of influencers' content and engagement strategy. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 58, 102303. doi:10.1016/j.jretconser.2020.102303

Taşdelen, B. (2020). Dijital çağın yeni trendi sosyal medya etkileyicileri: Vloggerların üniversite öğrencilerinin satın alma davranışı üzerindeki etkisi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(3), 1071-1098.

Taşkın, T. (2021). *Sosyal Medya Pazarlamasının Marka Bilinirliliğine Etkisi* (1. Baskı). İksad Yayınevi.

Teng, S., Khong, K. W., Chong, A. Y. L., & Lin, B. (2017). Examining the impacts of electronic word-of-mouth message on consumers' attitude. *Journal of Computer Information Systems*, 57(3), 238-251.

Theran, S., A., Newberg, E., M., Gleason, T., R. (2010). Adolescent Girls' Parasocial Interactions With Media Figures. The Journal of Genetic Psychology 171(3):270-277.

Tiryaki, S., & Karakuş, M. (2019). Sosyal Medya Çalışmaları. Tuba Livberber & Salih Tiryaki (Edited by.), İçinde, *Sosyal Medya Çalışmaları* (ss. 133-155), Literatür Academia.

Tokatlı, M., Özbükerci, İ., Günay, N., & Vural, B. A. (2017). Kurumsal İtibarın Sosyal Medya Üzerinden Aktarımı: Sektör Liderlerinin Twitter Yönetimi Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5(1), 34-57.

Tong, S. T., & Walther, J. B. (2011). Computer-Mediated Communication In Personal Relationships. In K. B. Wright & L. M. Webb (Edited by), *Relationship Maintenance and CMC* (pp. 98-118), NY: Lang.

Topsümer, F., & Sağlam, M. (2019). İş arama sürecinde sosyal medya araçlarının kullanımı: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Muğla Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik nitel bir araştırma. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 4(1), 1-13.

Tsao, J. (1996). Compensatory media use: An exploration of two paradigms. *Communication Studies*, 47, 89–109.

Tsay, M., Bodine, M. (2012). Exploring Parasocial Interaction in College Students as a Multidimensional Construct: Do Personality, Interpersonal Need, and Television Motive Predict Their Relationships With Media Characters?. Psychology of Popular Media Culture 1(3), 185-200.

Tsiotsou, R. H. (2015). The Role of Social and Parasocial Relationships on Social Networking Sites Loyalty. Computers in Human Behavior, 48, 401-414.

Tsiotsou, R. H. (2015). The role of social and parasocial relationships on social networking sites loyalty. *Computers in Human Behavior*, 48, 401-414.

Tuten, T. L. (2008). *Advertising 2.0 Social Media Marketing in a Web 2.0 World*. Praeger Publishers.

Tuten, T.L. & Solomon, M. R. (2017). Social Media Marketing (3rd Edition) London: Sage.

Tüfekçi, Z. (2008). Grooming, Gossip, Facebook, and MySpace. *Information, Communication & Society,* 11, 544–564. doi:10.1080/13691180801999050

Uçar, S. (2023). *TikTok 15 Dakikalık Video Denemesinde*. https://mediacat.com/ tiktok-15-dakikalik-video-denemesinde/ [Erişim: 20 Aralık 2023].

Uğurhan, Y. Z. C. (2021*). Reklamda Kaynak ve Kanal Olarak Sosyal Medya Fenomenleri* (1. Baskı). Kriter Yayınları.

Uluç, G., & Süslü, B. (2016). Örnek Yargı Kararlarıyla Sosyal Medya Hukuku. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(17), 337-353.

Uluç, G., & Yarcı, A. (2017). Sosyal Medya Kültürü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 52, 88-102.

Uzunoğlu, E., & Kip, S. M. (2014). Brand communication through digital influencers: Leveraging blogger engagement. *International Journal Of Information Management*, *34*(5), 592-602.

Üzerem, N. (2023). *Yeni Nesil Pazarlama Kanalı Sosyal Medya* (1. Baskı). Paradigma Akademi.

Varol, S. F., & Tayanç, N. K. (2019). Parasosyal İlişki: Kavramsal Bir Çerçeve. *Journal of Communication Theory & Research/İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 48, 257-277.*

Vivakaran, M. V., & Neelamalar, M. (2015). New Directions in Media'-Critical Practitioner Series. In Islam, K. M. B. & Roy (Edited by), *From Spectators to Users: A study on the Transformation Caused by the Social Media in the Indian Media Context* (pp. 117-127), Edition: First, Chapter: 9, Bloomsbury.

Vonderohe, B. M. (2016). Twitter's role in the disclosure of parasocial relationships. *UW-L Journal of Undergraduate Research*, https://www.uwlax.edu/urc/jur-online/PDF/2016/Vonderohe.Brandon.CST.pdf, [Erişim: 01 Eylül 2018].

Vrontis, D., Makrides, A., Christofi, M. & Thrassou, A. (2021). Social Media Influencer Marketing: A Systematic Review, İntegrative Framework and Future Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies, 45 (4), 617–644.*

Wahab, A. H. K., & Tao, M. (2019). The influence of internet celebrity on purchase decision and materialism: The mediating role of para-social relationships and identification. *European Journal of Business and Management*, 11(15), 183-199. doi:10.7176/EJBM

Wandoko, W., & Panggati, I. E. (2022). The influence of digital influencer, e-WOM and information quality on customer repurchase intention toward online shop in e-marketplace during pandemic COVID-19: The mediation effect of customer trust. *Journal of Relationship Marketing*, 21(2), 148-167.

Wathen, C., N. & Burkell, J., A. (2002). Believe It or Not: Factors Influencing Credibility on the Web. Journal of the American Society for Information Science and Technology 53(2):134-144.

Weber, L. (2009). *Marketing to the Social Web* (2th edition). John Wiley & Sons.

Wei, M. L., Fischer, E., & Main, K. J. (2008). An examination of the effects of activating persuasion knowledge on consumer response to brands engaging in covert marketing. *Journal of Public Policy & Marketing*, 27(1), 34-44.

Weinberg, T. (2009). *The New Community Rules: Marketing on the Social Web*. O'Reilly Media.

Woods, S. (2016). *Sponsored: The Emergence of Influencer Marketing*. USA: University of Tennessee Honors Thesis Projects.

Wyrwoll, C. (2014). Social Media: Fundamentals, Models, and Ranking of User-Generated Content. In C. Wyrwoll (Edited by), *User-Generated Content* (pp. 11-45), Wiesbaden: Springer Fachmedien. doi: 10.1007/978-3-658-06984-1_2.

Yang, X., & Wang, D. (2015). The exploration of social media marketing strategies of destination marketing organizations in China. *Journal of China Tourism Research*, 11(2), 166–185. doi:10.10 80/19388160.2015.1017071

Yao, Q., Li, R. Y. M., & Song, L. (2022). Construction safety knowledge sharing on YouTube from 2007 to 2021: Two-Step flow theory and semantic analysis. *Safety Science*, 153, 105796.

Yarar, A. E. (2019). *Online İtibar Yönetimi Destinasyon Deneyimi ve Değerlendirmeleri*. Çizgi Kitabevi.

Yavuz, A. (2020). Bilgi Kirliliği ve Bireysel Sorumluluk: Salgın Deneyimimiz, MSGSÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 2 (22), 203-217.

Yayla, N. (2019). Youtuberlar Açısından Üniversite Öğrencilerinin Parasosyal Etkileşim Düzeyleri. 5. Uluslararası İletişim Öğrencileri Sempozyumu: Sosyal Medya-II Oturumu (ss. 221-231). İzmir: Ege Üniversitesi.

Yıldırım, A. (2014). Bir halkla ilişkiler aracı olarak Twitter: T.C. Sağlık Bakanlığı örnek incelemesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(4), 234-253.

Yıldırım, L., & Eldeniz, L. (2022). Sosyal medya ünlülerinin, takipçi davranışlarına etkisi. *Yeni Medya*, 2022(13), 401-417. doi:10.55609/yenimedya.1122914

Yıldız, G. (2023). *Brand Ambassador (Marka Elçisi) Nedir, Markalara Faydaları Nelerdir*?. https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/marketing-turkiye-101/marka-elcisi-nasil-olunur/ [Erişim: 17 Aralık 2023].

Yıldız, İ. (2022). *Hedonik Tüketim Davranışı ve Sosyal Medya*. Eğitim Yayınevi.

Yılmaz, Ö. (2021). WEB 1.0, 2.0, 3.0 ve 4.0'ın tarihi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 351-359.

Yılmaz, V., & Dalbudak, Z. İ. (2018). Aracı değişken etkisinin incelenmesi: Yüksek hızlı tren işletmeciliği üzerine bir uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(2), 517-534. doi:10.17130/ijmeb.2018239946

Yuan, S. & Lou, C. (2020). *How Social Media Influencers Foster Relationships with Followers: The Roles of Source Credibility and Fairness in Parasocial Relationship and Product İnterest.* Journal of Interactive Advertising, 20(2):1-42.

Zeqiri, J., Ramadani, V., & Aloulou, W. J. (2023). The effect of perceived convenience and perceived value on intention to repurchase in online shopping: The mediating effect of e-WOM and trust. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, *36*(3), 2153721.

Zhang, P., Ge, Y., & Lee, H. M. (2020). E-WOM's impact on app development. *Journal of Computer Information Systems*, *60*(5), 418-427.

Zinderen, A. (2020). Sosyal Medya Rehberi. Türker Elitaş (Edited by.), İçinde, *Blog ve Mikrobloglar* (ss. 73-92), Nobel.

Zinderen, İ. E. (2020). Sosyal Medya Rehberi. Türker Elitaş (Edited by.), İçinde, *Profesyonel Sosyal Ağlar* (ss. 167-182), Nobel.

Zuniarti, I., Yuniasih, I., Martana, K., Setyaningsih, E., D., Susilowati, I., H., Pramularso, E., Y. & Astuti, D. (2021). *The Effect of The Presence of E-Commerce on Consumer Purchasing Decisions,* International Journal of Data and Network Science, 5 (3), 479-484.

TEMEL TIP BİLİMLERİNDE

GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Prof. Dr. Ufuk Karadavut
Doç. Dr. Muhammed Kamil Turan

EĞİTİM
yayınevi

TEMEL TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Prof. Dr. Ufuk Karadavut • Doç. Dr. Muhammed Kamil Turan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-16-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı-Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TEMEL TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
Editörler: Prof. Dr. Ufuk Karadavut • Doç. Dr. Muhammed Kamil Turan
IV+209 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-16-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

5. Kaynaklar

Albayrak, A. S. (2006). Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri, Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Alpu, O. Yüksek, D. (2016). Comparison of some multivariate normality tests: A simulation study. International Journal of Advanced and Applied Sciences, 3(12), 73-85.

Atkinson, A.C. (1981) Two Graphical Displays for Outlying and Influential Observations in Regression. Biometrika, 13-20.

Bek, Y., Şahinler, S., Kayaalp, G.T. (1996). Comperative Investigation of Cook and Welsch-Kuh Statistcs For Determination of Influential Observations. https://www.researchgate.net/publication/257417900 (ET:10.10.2024).

Boik, RJ. (1987). The Fisher–Pitman permutation test: a nonrobust alternative to the normal theory F test when variances are heterogeneous",British Journal of Mathematical and Statistical Psychology, 40(1):26–42.

Catterjee, S.; Hadi, A.S., 1988. Sensitivity Analysis in Linear Regression. John Willey and Sons, Inc. Canada.

Catterjee,S., Hadi, A.S.,1986. Influential Observations, HighLeverage Points and Outliers in Linear Regression. StatisticalScience,1(3):379-416.

Cook, R. D. (1977). Detection of Influential Observations in Linear Regression". *Technometrics*. **19** (1): 15–18.

Cook, R.D., Weisberg, S. (1982). Residuals and Influence in Regression. Chapmann and Hall. London.

David, G.S., Jayakumar, S., Sulthan, A., Samue,W. (2018). On using the distribution ofCook-Weisberg statistic andidentification of influential observations. Electronic Journal of Applied Statistical Analysis. 11(01):21-41

Dawson B, Trapp RG. (2001). Statistical Methods for Multiple Variables. Basic & Clinical Biostatistics. Lange Medical books/McGraw Hill Medical Publishing Division, 2001, USA, 236-242.

Dıaz-Garcıa, J. A. and Gonz´alez-Farıas, G. (2004). A note on the cook's distance.Journal of statistical planning and inference, 120(1-2):119–136

Egan, W., Morgan, S. (1998). Outlier detection in multivariate analytical chemical data. Analytical Chemistry, 70, 2372-2379.

Fernandez P., J. A., Wahl, F., de Noord, O. E., Massart, D. L. (2002) Methods for Outlier Detection in Prediction. Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems, 63, 27-39.

Fox, J., (1997). Applied Regression Analysis: Linear Models and Related Methods. Sage Publication, USA, pp.123–240.

Green, S. B. (1991). How many subjects does it take to do a regression analysis? *Multivariate Behavioral Research*, *26*(3), 499–510.

Greenberg, E., Webster, C.E. Jr. (1983). Advanced Econometrics: A Bridge to the Literature. New York, NY: John Wiley & Sons. pp. 24–25.

Hadi, A., Simonoff, J. (1993). Procedures for the identification of multiple outliers in linear models. Journal of the American Statistical Association, 88, 1264-1272.

Hair Jr., J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Boston, MA: Cengage.

Heyde, C. C., Johnstone, I. M. (1979). On Asymptotic Posterior Normality for Stochastic Processes. Journal of the Royal Statistical Society. Series B (Methodological). 41(2): 184–189

Hoaglin, D.C. Kempthorne, P.J. (1986) Comment. Statistical Science, 1(3):408-412.

Kelley, K., Maxwell, S. E. (2003). Sample size for multiple regression: Obtaining regression coefficients that are accurate, not simply significant. *Psychological Methods*, *8*(3), 305–321.

Kesici, T., Kocabaş, Z. (2007). Biyoistatistik. Ankara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Yayınları, Biyoistatistik No:94. Ankara.

Kim, C. (1996). Cook's distance in spline smoothing. Statistics & probability letters,31(2):139–144

Meloun, M., Militky, J. (2001) Detection of Influential Points in OLS Regression Model Building. Analytica Chimica Acta, 439:169-191.

Mendenhall, W., Sincich, T. (1996). A Second Course in Statistics: Regression Analysis (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall. p. 422.

Mohebbı M, Nourıjelyanı K, Zeraatı H, (2007). A Simulation Study on Robust Alternatives of Least Squares Regression. Journal of Applied Sciences, 7(22), 3469–3476.

Montgomry, D.C., Peck, E.A.,1992. Introduction to Linear RegressionAnalysis. Wiley, NewYork, p:527.

Mount Dm, Netanyahu N, Romanık K, Sılverman R, Wu Ay, (2007). A Pratical Approximation Algorithm for The LMS Line Estimator. Computational Statistics and Data Analysis, 51, 2461–2486.

Myers, R.H. (1990). Classical and Modern Regression with Applications. Duxbury. New York.

Nurunnabi A.A.M., M. Nasser and A.H. M. R. Imon, 2016. Identification and classification of multiple outlers, high leverege points and influential observations in linear regresion., Journal of Applied Statistics, Vol. 43, No. 3, 509-525.

Oppong, F. B., Agbedra, S. Y. (2016). Assessing univariate and multivariate normality: A guide for non-statisticians. Mathematical Theory and Modeling, 6, 26-33.

Orhunbilge, N. (2000). Uygulamalı Regresyon ve Korelasyon Analizi, İstanbul: Avcıol Basım Yayın

Ortız M, Sarabıa L, and Herrero A, 2006. Robust Regression Techniques: A Useful Alternative for the Detection Data in Chemical Analysis. Talanta, 70, 499–512.

Peterson, T. C., Easterling, D. R., Karl, T. R., Groisman, P., Nicholls, N., Plummer, N., Gullett, D. (1998). Homogeneity adjustments of in situ atmospheric climate data: a review.International Journal of Climatology: A Journal of the Royal Meteorological Society, 18(13),1493-1517.

Price, G. (1970). "Selection and covariance". Nature. **227** (5257): 520–521.

Sahinler, S., Bek, Y. (2006). A Classification of Single Influential Observation Statistics in Regression Analysis. Manas Journal of Natural Sciences, 1(7):1-18.

Schermelleh, E.K., Moosbrugger H, Müller H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. Methods of Psychological Research Online, 8(8):23-74.

Şahinler, S. (2000). En küçük kareler yöntemi ile doğrusal regresyon modeli oluşturmanın temel prensipleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *5*(1-2), 57-73.

Tabachnick BG, Fidell LS. (2001).Using Multivariate Statistics, Ally and Bacon. 5th ed. Needham Heights, MA, NewYork 2001. p.1008.

Varmuza, K., Filzmoser, P. (2009). Introduction to Multivariate Statistical Analysis in Chemometrics (1st ed.). CRC Press.

Weısberg, S. (1985), Applied Linear Regression, Second Edition, John Wiley&Sons, Inc.

Welsch, R.E. (1982). Influence Functions and Regression Diagnostics in Modern Data Analysis (R.L. Launer and A.F. Siegel, eds.). Academic Press. New York.

Wijngaard, J., Klein Tank, A., & Können, G. (2003). Homogeneity of 20th century Europeandaily temperature and precipitation series. International Journal of Climatology: A Journal ofthe Royal Meteorological Society, 23(6), 679-692.

Yohai, V.J. (1987), High Breakdown Point and High Efficiency Robust Estimates for Regression, Annals of Statistics, 15: 642-656.

Yuli, Z., Huaiyu W., Lei, C. (2012). Some new deformation formulas about variance and covariance. Proceedings of 4th International Conference on Modelling, Identification and Control(ICMIC2012). pp. 987–992.

Kaynakça

Adachi, M., Kitamura, K., & Tomita, K. (2005). Regulation of sodium and water balance by the kidney. *Nihon rinsho. Japanese Journal of Clinical Medicine, 63*(1), 45-50.

Agrawal, V., Agarwal, M., Joshi, S. R., & Ghosh, A. (2008). Hyponatremia and hypernatremia: disorders of water balance. *JAPI, 56*, 956-964.

Aguilera, G. (1993). Factors controlling steroid biosynthesis in the zona glomerulosa of the adrenal. *The Journal of steroid biochemistry and molecular biology, 45*(1-3), 147-151.

Akhtar, H., Al Sudani, H., Hussein, M., & Elkholy, K. (2022). Effects of renin-angiotensin-aldosterone system inhibition on left ventricular hypertrophy, diastolic function, and functional status in patients with hypertrophic cardiomyopathy: a systematic review. *Cureus, 14*(7).

Alamilla-Sanchez, M. E., Alcala-Salgado, M. A., Cerezo Samperio, B., Prado Lozano, P., Diaz Garcia, J. D., Gonzalez Fuentes, C., . . . Morales Lopez, E. F. (2023). Advances in the Physiology of Transvascular Exchange and A New Look At Rational Fluid Prescription. *International Journal of General Medicine*, 2753-2770.

Armstrong, L. E., & Johnson, E. C. (2018). Water intake, water balance, and the elusive daily water requirement. *Nutrients, 10*(12), 1928.

Assadi, F. (2012). Hyponatremia: a problem-solving approach to clinical cases. *Journal of nephrology, 25*(4), 473.

Bankir, L., Bichet, D. G., & Morgenthaler, N. G. (2017). Vasopressin: physiology, assessment and osmosensation. *Journal of internal medicine, 282*(4), 284-297.

Baska, F., Bozó, É., & Patócs, T. (2023). Vasopressin receptor antagonists: a patent summary (2018-2022). *Expert Opinion on Therapeutic Patents, 33*(5), 385-395.

Berkowitz, A. (2021). *Clinical pathophysiology made ridiculously simple*: MedMaster Inc.

Blair, M. L., Piekut, D., Want, A., & Olschowka, J. A. (1996). Role of the hypothalamic paraventricular nucleus in cardiovascular regulation. *Clinical and Experimental Pharmacology and Physiology, 23*(2), 161-165.

Bollag, W. B. (2011). Regulation of aldosterone synthesis and secretion. *Comprehensive physiology, 4*(3), 1017-1055.

Bourque, C. W., Oliet, S. H., & Richard, D. (1994). Osmoreceptors, osmoreception, and osmoregulation. *Frontiers in neuroendocrinology, 15*(3), 231-274.

Cakir, I., & Nillni, E. A. (2019). Endoplasmic reticulum stress, the hypothalamus, and energy balance. *Trends in Endocrinology & Metabolism, 30*(3), 163-176.

Catena, C., Colussi, G., & Sechi, L. A. (2013). Aldosterone, organ damage and dietary salt. *Clinical and Experimental Pharmacology and Physiology, 40*(12), 922-928.

Cheuvront, S. N., & Kenefick, R. W. (2016). Am I drinking enough? Yes, no, and maybe. *Journal of the American College of Nutrition, 35*(2), 185-192.

Coran, A. G., & Drongowski, R. A. (1989). Body fluid compartment changes following neonatal surgery. *Journal of Pediatric Surgery, 24*(8), 829-832.

Dalman, J., & Coleman, D. M. (2023). Nonatherosclerotic renovascular hypertension. *Surgical Clinics, 103*(4), 733-743.

Dellmann, H. D. (1998). Structure of the subfornical organ: a review. *Microscopy research and technique, 41*(2), 85-97.

Denton, D., McKinley, M., & Weisinger, R. (1996). Hypothalamic integration of body fluid regulation. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 93*(14), 7397-7404.

Durante, A., Peretto, G., Laricchia, A., Ancona, F., Spartera, M., Mangieri, A., & Cianflone, D. (2012). Role of the renin-angiotensin-aldosterone system in the pathogenesis of atherosclerosis. *Current Pharmaceutical Design, 18*(7), 981-1004.

Duvernoy, H. M., & Risold, P.-Y. (2007). The circumventricular organs: an atlas of comparative anatomy and vascularization. *Brain research reviews, 56*(1), 119-147.

Epstein, Y., & Armstrong, L. E. (1999). Fluid-electrolyte balance during labor and exercise: concepts and misconceptions. *International journal of sport nutrition, 9*, 1-12.

Fann, B. D. A. (1998). Fluid and electrolyte balance in the pediatric patient. *Journal of Infusion Nursing, 21*(3), 153-159.

Farag, E., Sessler, D. I., Ebrahim, Z., Kurz, A., Morgan, J., Ahuja, S., . . . Doyle, D. J. (2017). The renin angiotensin system and the brain: new developments. *Journal of Clinical Neuroscience, 46*, 1-8.

Ferguson, A. V. (1991). The area postrema: a cardiovascular control centre at the blood-brain interface? *Canadian journal of physiology and pharmacology, 69*(7), 1026-1034.

Ferguson, A. V., Latchford, K. J., & Samson, W. K. (2008). The paraventricular nucleus of the hypothalamus–a potential target for integrative treatment of autonomic dysfunction. *Expert opinion on therapeutic targets, 12*(6), 717-727.

Foo, R., O'Shaughnessy, K., & Brown, M. (2001). Hyperaldosteronism: recent concepts, diagnosis, and management. *Postgraduate medical journal, 77*(912), 639-644.

Forces, S. (1981). Capillary Fluid Filtration. *Circulation Research, 49*(3).

Foster, M. (1895). *A Text-book of Physiology*: Lea Bros & Company.

Fregoneze, J. B., Ferreira, H. S., & Luz, C. P. N. (2014). Brain serotonergic receptors and control of fluid intake and cardiovascular function in rats. *Neurobiology of body fluid homeostasis: Transduction and Integration*.

Fry, W. M., & Ferguson, A. V. (2021). The subfornical organ and organum vasculosum of the lamina terminalis: Critical roles in cardiovascular regulation and the control of fluid balance. *Handbook of Clinical Neurology, 180*, 203-215.

Goldsmith, S. R. (1988). Baroreceptor-mediated suppression of osmotically stimulated vasopressin in normal humans. *Journal of applied physiology, 65*(3), 1226-1230.

Guagliardo, N. A., Yao, J., Hu, C., & Barrett, P. Q. (2012). Minireview: aldosterone biosynthesis: electrically gated for our protection. *Endocrinology, 153*(8), 3579-3586.

Hall, J. E., & Hall, M. E. (2020). *Guyton and Hall Textbook of Medical Physiology E-Book: Guyton and Hall Textbook of Medical Physiology E-Book*: Elsevier Health Sciences.

Hannan, R. E., & Widdop, R. E. (2004). Vascular angiotensin II actions mediated by angiotensin II type 2 receptors. *Current hypertension reports, 6*(2), 117-123.

Hannon, M. J., Finucane, F. M., Sherlock, M., Agha, A., & Thompson, C. J. (2012). Disorders of water homeostasis in neurosurgical patients. *The Journal of Clinical Endocrinology, 97*(5), 1423-1433.

Harrison-Bernard, L. M. (2009). The renal renin-angiotensin system. *Advances in physiology education, 33*(4), 270-274.

Haynes, G., Conroy, J., Baker 3rd, J., & Cooke, J. (1989). Colloid oncotic pressure as a guide for the anesthesiologist in directing fluid therapy. *Southern Medical Journal, 82*(5), 618-623.

Heinrich, S., Wagner, A., & Gross, P. (2013). Hyponatremia. *Medizinische Klinik-Intensivmedizin und Notfallmedizin, 108*, 53-58.

Hill, L. L. (1990). Body composition, normal electrolyte concentrations, and the maintenance of normal volume, tonicity, and acid-base metabolism. *Pediatric Clinics of North America, 37*(2), 241-256.

Hindmarch, C. C., Fry, M., Smith, P. M., Yao, S. T., Hazell, G. G., Lolait, S. J., . . . Murphy, D. (2011). The transcriptome of the medullary area postrema: the thirsty rat, the hungry rat and the hypertensive rat. *Experimental Physiology, 96*(5), 495-504.

Hiyama, T. Y., & Noda, M. (2016). Sodium sensing in the subfornical organ and body-fluid homeostasis. *Neuroscience Research, 113*, 1-11.

Holliday, M. A. (1999). Extracellular fluid and its proteins: dehydration, shock, and recovery. *Pediatric Nephrology, 13*, 989-995.

K Vyas, V., & Ghate, M. (2010). Substituted benzimidazole derivatives as angiotensin II-AT1 receptor antagonist: a review. *Mini reviews in medicinal chemistry, 10*(14), 1366-1384.

Kaschina, E., & Unger, T. (2003). Angiotensin AT1/AT2 receptors: regulation, signalling and function. *Blood pressure, 12*(2), 70-88.

Kaur, C., & Ling, E. A. (2017). The circumventricular organs.

Kawakami, N., Otubo, A., Maejima, S., Talukder, A. H., Satoh, K., Oti, T., . . . Morris, J. F. (2021). Variation of pro-vasopressin processing in parvocellular and magnocellular neurons in the paraventricular nucleus of the hypothalamus: Evidence from the vasopressin-related glycopeptide copeptin. *Journal of Comparative Neurology, 529*(7), 1372-1390.

Kawano, H., & Masuko, S. (2010). Region-specific projections from the subfornical organ to the paraventricular hypothalamic nucleus in the rat. *Neuroscience, 169*(3), 1227-1234.

Kight, B. P., & Waseem, M. (2020). Pediatric fluid management.

Knepper, M. A. (1997). Molecular physiology of urinary concentrating mechanism: regulation of aquaporin water channels by vasopressin. *American Journal of Physiology-Renal Physiology, 272*(1), F3-F12.

Krause, E. G., Melhorn, S. J., Davis, J. F., Scott, K. A., Ma, L. Y., de Kloet, A. D., . . . Sakai, R. R. (2008). Angiotensin type 1 receptors in the subfornical organ mediate the drinking and hypothalamic-pituitary-adrenal response to systemic isoproterenol. *Endocrinology, 149*(12), 6416-6424.

Lee, F. T., & Elaraj, D. (2019). Evaluation and management of primary hyperaldosteronism. *Surgical Clinics, 99*(4), 731-745.

McKinley, M. J., Denton, D. A., Ryan, P. J., Yao, S. T., Stefanidis, A., & Oldfield, B. J. (2019). From sensory circumventricular organs to cerebral cortex: neural pathways controlling thirst and hunger. *Journal of neuroendocrinology, 31*(3), e12689.

Melby, J. C. (1991). Diagnosis of hyperaldosteronism. *Endocrinology and metabolism clinics of North America, 20*(2), 247-255.

Meneely, G. R., & Battarbee, H. D. (1976). High sodium-low potassium environment and hypertension. *The American Journal of Cardiology, 38*(6), 768-785.

Miselis, R. R. (1982). The subfornical organ's neural connections and their role in water balance. *Peptides, 3*(3), 501-502.

Moeller, I., Allen, A., Chai, S., Zhuo, J., & Mendelsohn, F. (1998). Bioactive angiotensin peptides. *Journal of human hypertension, 12*(5).

Morita-Takemura, S., Nakahara, K., Tatsumi, K., Okuda, H., Tanaka, T., Isonishi, A., & Wanaka, A. (2016). Changes in endothelial cell proliferation and vascular permeability after systemic lipopolysaccharide administration in the subfornical organ. *Journal of Neuroimmunology, 298*, 132-137.

Muhsin, S. A., & Mount, D. B. (2016). Diagnosis and treatment of hypernatremia. *Best Practice & Research Clinical Endocrinology & Metabolism, 30*(2), 189-203.

Murray, J. (2011). Pulmonary edema: pathophysiology and diagnosis. *The International journal of tuberculosis and lung disease, 15*(2), 155-160.

Nakamura, Y., Yamazaki, Y., Konosu-Fukaya, S., Ise, K., Satoh, F., & Sasano, H. (2015). Aldosterone biosynthesis in the human adrenal cortex and associated disorders. *The Journal of steroid biochemistry and molecular biology, 153*, 57-62.

Nissensohn, M., López-Ufano, M., Castro-Quezada, I., & Serra-Majem, L. (2015). Assessment of beverage intake and hydration status. *Nutricion Hospitalaria, 31*(3), 62-69.

Oka, Y., Ye, M., & Zuker, C. S. (2015). Thirst driving and suppressing signals encoded by distinct neural populations in the brain. *Nature, 520*(7547), 349-352.

Pedrino, G. R., Rosa, D. A., Lopes, O. U., & Cravo, S. L. (2014). Catecholaminergic medullary pathways and cardiovascular responses to expanded circulating volume and increased osmolarity.

Pimenta, E., Gordon, R., & Stowasser, M. (2013). Salt, aldosterone and hypertension. *Journal of human hypertension, 27*(1), 1-6.

Pócsai, K., & Kálmán, M. (2015). Glial and perivascular structures in the subfornical organ: distinguishing the shell and core. *Journal of Histochemistry & Cytochemistry, 63*(5), 367-383.

Ritchie, R. F., Ledue, T. B., & Craig, W. Y. (2007). Patient hydration: a major source of laboratory uncertainty.

Rivera, J. G. M., & Anjum, F. (2023). Hypovolemia. In *StatPearls [Internet]*: StatPearls Publishing.

Rondon-Berrios, H., Argyropoulos, C., Ing, T. S., Raj, D. S., Malhotra, D., Agaba, E. I., . . . Shapiro, J. I. (2017). Hypertonicity: Clinical entities, manifestations and treatment. *World journal of nephrology, 6*(1), 1.

Saavedra, J. M., & Benicky, J. (2007). Brain and peripheral angiotensin II play a major role in stress. *Stress, 10*(2), 185-193.

Sawka, M. N., Cheuvront, S. N., & Carter, R. (2005). Human water needs. *Nutrition reviews, 63*(suppl_1), S30-S39.

Scholl, U. I. (2022). Genetics of primary aldosteronism. *Hypertension, 79*(5), 887-897.

Schweda, F. (2015). Salt feedback on the renin-angiotensin-aldosterone system. *Pflügers Archiv-European Journal of Physiology, 467*, 565-576.

Scott, J. H., Menouar, M. A., & Dunn, R. J. (2017). Physiology, aldosterone.

Seay, N. W., Lehrich, R. W., & Greenberg, A. (2020). Diagnosis and management of disorders of body tonicity—hyponatremia and hypernatremia: core curriculum 2020. *American Journal of Kidney Diseases, 75*(2), 272-286.

Shimamoto, H., & Komiya, S. (2000). The turnover of body water as an indicator of health. *Journal of physiological anthropology and applied human science, 19*(5), 207-212.

Shrimanker, I., & Bhattarai, S. (2019). Electrolytes.

Silver, B. V., & Stelly-Seitz, C. (1992). Behavioral treatment of adipsia in a child with hypothalamic injury. *Developmental Medicine & Child Neurology, 34*(6), 539-542.

Sladek, C. D., & Johnson, A. K. (2013). Integration of thermal and osmotic regulation of water homeostasis: the role of TRPV channels. *American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology, 305*(7), R669-R678.

Stand, A. P. (2009). Exercise and fluid replacement. *Medicine and science in sports and exercise, 39*(2), 377-390.

Statistics, N. C. f. H. (1994). *Plan and operation of the third National Health and Nutrition Examination Survey, 1988-94*: US Department of Health and Human Services, Public Health Service, Centers ….

Stefanidis, I., Stiller, S., Ikonomov, V., & Mann, H. (2002). Sodium and body fluid homeostasis in profiling hemodialysis treatment. *The International Journal of Artificial Organs, 25*(5), 421-428.

Thibonnier, M., Berti-Mattera, L. N., Dulin, N., Conarty, D. M., & Mattera, R. (1999). Signal transduction pathways of the human V1-vascular, V2-renal, V3-pituitary vasopressin and oxytocin receptors. *Progress in brain research, 119*, 147-161.

Treschan, T. A., Peters, J., & Warltier, D. C. (2006). The vasopressin system: physiology and clinical strategies. *The Journal of the American Society of Anesthesiologists, 105*(3), 599-612.

Velásquez-Jones, L. (1989). Water-electrolyte and acid-base changes. IV. Water metabolism and water balance. *Boletin Medico del Hospital Infantil de Mexico, 46*(8), 572-580.

Verbalis, J. G. (2020). Acquired forms of central diabetes insipidus: mechanisms of disease. *Best Practice & Research Clinical Endocrinology & Metabolism, 34*(5), 101449.

Wang, J., Lv, F., Yin, W., Gao, Z., & Sun, J. (2023). The organum vasculosum of the lamina terminalis and subfornical organ: regulation of thirst. *Frontiers in Neuroscience, 17*, 1223836.

Watanabe, K. (2005). Plasma osmotic pressure and oncotic pressure. *Nihon rinsho. Japanese Journal of Clinical Medicine, 63*(1), 26-30.

Watso, J. C., & Farquhar, W. B. (2019). Hydration status and cardiovascular function. *Nutrients, 11*(8), 1866.

Weber, K. T. (2003). Aldosteronism revisited: perspectives on less well-recognized actions of aldosterone. *Journal of Laboratory and Clinical Medicine, 142*(2), 71-82.

Workeneh, B. T., Meena, P., Christ-Crain, M., & Rondon-Berrios, H. (2023). Hyponatremia demystified: integrating physiology to shape clinical practice. *Advances in kidney disease and health, 30*(2), 85-101.

Wotjak, C. T., Ludwig, M., Ebner, K., Russell, J. A., Singewald, N., Landgraf, R., & Engelmann, M. (2002). Vasopressin from hypothalamic magnocellular neurons has opposite actions at the adenohypophysis and in the supraoptic nucleus on ACTH secretion. *European Journal of Neuroscience, 16*(3), 477-485.

Yang, W., Li, H., Wang, L., & Cheng, J. (2022). Dex modulates the balance of water-electrolyte metabolism by depressing the expression of AVP in PVN. *Frontiers in Pharmacology, 13*, 919032.

References

1. Andrew Taber and Alex Cheung. Virotherapy: Finding New Utility In Nature's Most Dangerous Killers. Berkeley Scientific Journal, 2011, 14(1).
2. Elizabeth Kelly and Stephen J Russell. History of Oncolytic Viruses: Genesis to Genetic Engineering. Mayo Clinic College of Medicine, 7 November 2006, doi:10.1038/mt.sj.6300108.
3. Yang Bai, Peng Hui, Xiaoyu Du and Xing Su. Updates to the antitumor mechanism of oncolytic virus. Thoracic Cancer. 18 Feburuary 2019, doi: 10.1111/1759-7714.13043.
4. Julia V Cockle, Karen J Scott. What is oncolytic virotherapy? Arch Dis Child Educ Pract Ed, Feb 2018, doi: 10.1136/archdischild-2016-311922.
5. Ryan Cawood, Hannah H. Chen, Fionnadh Carroll, et al. Use of Tissue-Specific MicroRNA to Control Pathology of Wild-Type Adenovirus without Attenuation of Its Ability to Kill Cancer Cells. PLoS Pathogens, 22 May 2009, doi: 10.1371/journal.ppat.1000440.
6. Cun-Zhi Lin, Gui-Ling Xiang, Xin-Hong Zhu, et al. Advances in the mechanisms of action of cancer targeting oncolytic viruses. Oncology Letters, 3 February 2017, doi: 10.3892/ol.2018.7829.
7. Douglas Hanahan and Robert A. Weinberg. The Hallmarks of Cancer. Cell Press, 7 January 2000, doi: 10.1016/s0092-8674(00)81403-9.
8. Babal K Jha, Beihua Dong, Carvell T Nguyen, et al. Suppression of antiviral innate immunity by sunitinib enhances oncolytic virotherapy. Molecular Therapy, 4 June 2013, doi:10.1038/mt.2013.112.
9. Roberto Cattaneo, Tanner Miest, Elena V Shashkova, Michael A Barry. Reprogrammed viruses as cancer therapeutics: targeted, armed and shielded. Nature Reviews Microbiology, July 2008, doi: 10.1038/nrmicro1927.
10. Matthias Gromeier, Sylvie Lachmann, Myrna R. Rosenfeld, Philip H. Gutin, and Eckard Wimmer. Intergeneric poliovirus recombinants for the treatment of malignant glioma. PNAS, 6 June 2000, doi: 10.1073/pnas.97.12.6803.
11. Melinda K. Merrill, Guenter Bernhardt, John H. Sampson, Carol J. Wikstrand, et al. Poliovirus receptor CD155-targeted oncolysis of glioma. Neuro-Oncology, 1 July 2004, doi: 10.1215/S1152851703000577.
12. Francesco Blasi, Peter Carmeliet. uPAR: a versatile signalling orchestrator. Nat Rev Mol Cell Biol., 1 December 2002, doi: 10.1038/nrm977.
13. Robin D. Lester, Minji Jo, Valérie Montel, et al. uPAR induces epithelial– mesenchymal transition in hypoxic breast cancer cells. Journal of cell biology, 30 July 2007, doi: 10.1083/jcb.200701092.
14. Y Jing, J Zaias, R Duncan, S J Russell, J R Merchan. In vivo safety, biodistribution and antitumor effects of uPAR retargeted oncolytic measles virus in syngeneic cancer models. Gene Therapy, 16 January 2014, doi: 10.1038/gt.2013.84.
15. Daisuke Sato, Yuji Kurihara, Seiji Kondo, et al. Antitumor effects of telomerase-specific replication-selective oncolytic viruses for adenoid cystic carcinoma cell lines. Oncolgy Reports, 19 September 2013, doi: 10.3892/or.2013.2738.
16. Ramiro E Verdun, Jan Karlseder. Replication and protection of telomeres. Nature, 20 June 2007, doi: 10.1038/nature05976.
17. Valeria Giandomenico, Chrissie Thirlwell and Magnus Essand. Other Novel Therapies: Biomarkers, microRNAs and microRNA Inhibitors, DNA Methylation, Epigenetics, Immunotherapy and Virotherapy. Front Horm Res., 14 August 2015, doi: 10.1159/000403885.
18. Autumn J Ruiz, Stephen J Russell. MicroRNAs and oncolytic viruses. Current Opinion in Virology, 13 April 2015, doi: 10.1016/j.coviro.2015.03.007.
19. Weicheng Yao, Guocai Guo, Quanqin Zhang, et al. The application of multiple miRNA response elements enables oncolytic adenoviruses to possess specificity to glioma cells. Virology, 8 May 2014, doi: 10.1016/j.virol.2014.04.007.

20. Massimo Negrini, Manuela Ferracin, Silvia Sabbioni, Carlo M Croce. MicroRNAs in human cancer: from research to therapy. Journal of Cell Science, 1 June 2007, doi: 10.1242/jcs.03450.
21. Carolina S. Ilkow, Stephanie L. Swift, John C. Bell, Jean-Simon Diallo. From Scourge to Cure: Tumour-Selective Viral Pathogenesis as a New Strategy against Cancer. PLoS Pathogens, 16 January 2014, doi: 10.1371/journal.ppat.1003836.
22. Stefano Indraccolo. Interferon-alpha as angiogenesis inhibitor: learning from tumor models. Autoimmunity, 19 February 2010, doi: 10.3109/08916930903510963.
23. Kevin P. Kotredes, Ana M. Gamero. Interferons as Inducers of Apoptosis in Malignant Cells. J Interferon Cytokine Res., 9 April 2013, doi: 10.1089/jir.2012.0110.
24. James E Bradner. Cancer: An essential passenger with p53. Nature, 22 April 2015, doi: 10.1038/nature14390.
25. Juan Liu, Cen Zhang, Zhaohui Feng. Tumor suppressor p53 and its gain-of-function mutants in cancer. Acta Biochim Biophys Sin (Shanghai), 29 December 2013, doi: 10.1093/abbs/gmt144.
26. Michael J Duffy, Naoise C Synnott, Patricia M McGowan, et al. p53 as a target for the treatment of cancer. Cancer Treat Rev., 21 October 2014, doi: 10.1016/j.ctrv.2014.10.004.
27. J R Bischoff, D H Kirn, A Williams, et al. An adenovirus mutant that replicates selectively in p53-deficient human tumor cells. Science, 18 October 1996, doi: 10.1126/science.274.5286.373.
28. Ken Garber. China approves world's first oncolytic virus therapy for cancer treatment. J Natl Cancer Inst., 1 March 2006, doi: 10.1093/jnci/djj111.
29. Pei-Hsin Cheng, Stephen L. Wechman, Kelly M. McMasters, Heshan Sam Zhou. Oncolytic Replication of E1b-Deleted Adenoviruses. Viruses, 6 November 2015, doi: 10.3390/v7112905.
30. Xin Song, Yixiong Zhou, Renbing Jia, et al. Inhibition of retinoblastoma in vitro and in vivo with conditionally replicating oncolytic adenovirus H101. Invest Ophthalmol Vis Sci., 10 December 2009, doi: 10.1167/iovs.09-3516.
31. Wang Yu, Hu Fang. Clinical trials with oncolytic adenovirus in China. Curr Cancer Drug Targets, March 2007, doi: 10.2174/156800907780058817.
32. Yasufumi Kaneda. A non-replicating oncolytic vector as a novel therapeutic tool against cancer. BMB reports, 15 November 2010, doi: 10.5483/BMBRep.2010.43.12.773.
33. Erika Vacchelli, Alexander Eggermont, Catherine Sautès-Fridman, et al. Trial watch: Oncolytic viruses for cancer therapy. Oncoimmunology, 1 Jun 2013, doi: 10.4161/onci.24612.
34 John Bell and Grant McFadden. Viruses for Tumor Therapy. Cell Host Microbe, 12 Mar 2014, doi: 10.1016/j.chom.2014.01.002.
63. Stephen J Russell, Kah-Whye Peng and John C Bell. Oncolytic virotherapy. Nature biotechnology, 10 July 2012, doi: 10.1038/nbt.2287.
36. Lizhi Li, Shixin Liu, Duoduo Han, et al. Delivery and Biosafety of Oncolytic Virotherapy. Frontiers in Oncology, 16 April 2020, doi:10.3389/fonc.2020.00475.
37. Mohammed Selman, Paula Ou, Christopher Rousso, et al. Dimethyl fumarate potentiates oncolytic virotherapy through NF-κB inhibition. Science translational medicine, 24 January 2018, doi:10.1126/scitranslmed.aao1613.
38. Mi-Yeon Jung, Chetan P. Offord, Matthew K. Ennis, et al. In vivo estimation of oncolytic virus populations within tumors. Cancer Research, 16 August 2018, doi:10.1158/0008- 5472.can-18-0447.
39. Joshua D. Freedman, Margaret R. Duffy, Janet Lei-Rossmann, et al. An Oncolytic Virus Expressing a T-cell Engager Simultaneously Targets Cancer and Immunosuppressive Stromal Cells. Cancer Research, 18 November 2018, doi:10.1158/0008-5472.can-18-1750.
40. Keri A. Streby, James I. Geller, Mark A. Currier, et al. Intratumoral Injection of HSV1716, an Oncolytic Herpes Virus, Is Safe and Shows Evidence of Immune Response and Viral Replication in Young Cancer Patients. Clinical Cancer Research, 11 May 2017, doi:10.1158/1078-0432.ccr-16-2900.

41. Susanne G. Warner, Sang-In Kim, Shyambabu Chaurasiya, et al. A Novel Chimeric Poxvirus Encoding hNIS Is TumorTropic, Imageable, and Synergistic with Radioiodine to Sustain Colon Cancer Regression. Molecular Therapy Oncolytics, 13 June 2019, doi:10.1016/j.omto.2019.04.001

42. Guillem Pascual-Pasto, Miriam Bazan-Peregrino, Nagore G. Olaciregui1, et al. Therapeutic targeting of the RB1 pathway in retinoblastoma with the oncolytic adenovirus VCN-01. Science Translational Medicine, 23 January 2019, doi:10.1126/scitranslmed.aat9321.

43. Mee, Y, Bartee, Katherine, M, Dunlap, Eric, Bartee. Tumor-localized secretion of soluble PD1 enhances oncolytic virotherapy. Cancer Research, 17 March 2017, doi:10.1158/0008-5472.can-16-1638.

44. Kimberly P Kicielinski, E Antonio Chiocca, John S Yu, George M Gill, Matt Coffey James M Markert. Phase 1 Clinical Trial of Intratumoral Reovirus Infusion for the Treatment of Recurrent Malignant Gliomas in Adults. Molecular Therapy, 18 March 2014, doi:10.1038/mt.2014.21.

45. Yoshiki Hirooka, Hideki Kasuya, Takuya Ishikawa, et al. A Phase I clinical trial of EUS-guided intratumoral injection of the oncolytic virus, HF10 for unresectable locally advanced pancreatic cancer. BMC Cancer, 25 May 2018, doi:10.1186/s12885-018-4453-z.

46. A Nakao, H Kasuya, TT Sahin, et al. A phase I dose-escalation clinical trial of intraoperative direct intratumoral injection of HF10 oncolytic virus in non-resectable patients with advanced pancreatic cancer. Cancer Gene Therapy, 19 November 2010, doi:10.1038/cgt.2010.65.

47. Adel Samson, Karen J Scott, David Taggart, et al. Intravenous delivery of oncolytic reovirus to brain tumor patients immunologically primes for subsequent checkpoint blockade. Science Translational Medicine, 3 January 2018, doi:10.1126/scitranslmed.aam7577.

48. Bingtao Tang, Zong Sheng Guo, David L Bartlett, et al. A cautionary note on the selectivity of oncolytic poxviruses. Oncolytic Virotherapy, 11 February 2019, doi:10.2147/ov.s189832.

49. Alicia M Waters, James M Johnston, Alyssa T Reddy, et al. Rationale and Design of a Phase 1 Clinical Trial to Evaluate HSV G207 Alone or with a Single Radiation Dose in Children with Progressive or Recurrent Malignant Supratentorial Brain Tumors. Human Gene Therapy Clinical Development, 1 Mar 2017, doi:10.1089/humc.2017.002.

50 Aya Saito, Naoya Morishita, Chihomi Mitsuoka, et al. Intravenous injection of irradiated tumor cell vaccine carrying oncolytic adenovirus suppressed the growth of multiple lung tumors in a mouse squamous cell carcinoma model. The Journal of Gene Medicine, 14 June 2011, doi:10.1002/jgm.1578.

51. Cheng Hu, Ying Liu, Yuan Lin, et al. Intravenous injections of the oncolytic virus M1 as a novel therapy for muscle-invasive bladder cancer. Cell Death & Disease, 15 February 2018, doi: 10.1038/s41419- 018-0325-3.

52. Matthew J. Atherton, Kyle B. Stephenson, Fanny Tzelepis, et al. Transforming the prostatic tumor microenvironment with oncolytic virotherapy. Oncoimmunology, 27 Mar 2018, doi: 10.1080/2162402X.2018.1445459.

53. Adam W. Studebaker, Brian Hutzen, Christopher R. Pierson, et al. Oncolytic measles virus efficacy in murine xenograft models of atypical teratoid rhabdoid tumors. Neuro-Oncology, 2 April 2015, doi:10.1093/neuonc/nov058.

54. Chun-Yu Chen, Pin-Yi Wang, Brian Hutzen, et al. Cooperation of Oncolytic Herpes Virotherapy and PD-1 Blockade in Murine Rhabdomyosarcoma Models. scientific reports, 24 May 2017, doi: 10.1038/s41598-017-02503-8.

55. Michael P. O'Leary, Audrey H. Choi, Sang-In Kim, et al. Novel oncolytic chimeric orthopoxvirus causes regression of pancreatic cancer xenografts and exhibits abscopal effect at a single low dose. Journal of Translational Medicine, 26 April 2018, doi: 10.1186/s12967-018-1483-x.

56. Lukasz Kuryk, Lotta Vassilev, Tuuli Ranki, et al. Toxicological and bio-distribution profile of a GM-CSF-expressing, double-targeted, chimeric oncolytic adenovirus ONCOS-102 – Support for clinical studies on advanced cancer treatment. PLoS ONE, 10 August 2017, doi: 10.1371/journal.pone.0182715.

57. Hidenobu Ochiai, Stephanie A Campbell, Gary E Archer, et al. Targeted Therapy for Glioblastoma Multiforme Neoplastic Meningitis with Intrathecal Delivery of an Oncolytic Recombinant Poliovirus. Clinical Cancer Research, 15 Feb 2006, doi:10.1158/1078-0432.ccr-05-1595.

58. Mark S. Ferguson, Nicholas R. Lemoine, Yaohe Wang. Systemic Delivery of Oncolytic Viruses: Hopes and Hurdles. Advances in Virology, 31 Jan 2012, doi:10.1155/2012/805629.

59. H Gahéry-Ségard, F Farace, D Godfrin, et al. Immune response to recombinant capsid proteins of adenovirus in humans: antifiber and anti-penton base antibodies have a synergistic effect on neutralizing activity. Journal of Virology, March 1998, doi: 10.1128/JVI.72.3.2388-2397.1998.

60. Haley D Neff-LaFord, Beth A Vorderstrasse, B Paige Lawrence. Fewer CTL, not enhanced NK cells, are sufficient for viral clearance from the lungs of immunocompromised mice. Cellular Immunology, November 2003, doi: 10.1016/j.cellimm.2003.11.005.

61. J. J. Davis, B. Fang. Oncolytic virotherapy for cancer treatment: challenges and solutions. The Journal of Gene Medicine, 3 May 2005, doi:10.1002/jgm.800.

62. Xue Qing Lun, Hongyuan Zhou, Tommy Alain, et al. Targeting human medulloblastoma: oncolytic virotherapy with myxoma virus is enhanced by rapamycin. Cancer Research, 15 Sep 2007, doi: 10.1158/0008-5472.CAN-07-1214.

9. REFERANSLAR

Agustí, A., García-Pardo, M. P., López-Almela, I., Campillo, I., Maes, M., Romaní-Pérez, M., & Sanz, Y. (2018). Interplay between the gut-brain axis, obesity and cognitive function. Frontiers in neuroscience, 12, 155.

Berg, G., Rybakova, D., Fischer, D., Cernava, T., Vergès, M.-C. C., Charles, T., Chen, X., Cocolin, L., Eversole, K., & Corral, G. H. (2020). Microbiome definition re-visited: old concepts and new challenges. Microbiome, 8(1), 1-22.

Bogiatzi, C., Gloor, G., Allen-Vercoe, E., Reid, G., Wong, R. G., Urquhart, B. L., Dinculescu, V., Ruetz, K. N., Velenosi, T. J., & Pignanelli, M. (2018). Metabolic products of the intestinal microbiome and extremes of atherosclerosis. Atherosclerosis, 273, 91-97.

Bouskra, D., Brézillon, C., Bérard, M., Werts, C., Varona, R., Boneca, I. G., & Eberl, G. (2008). Lymphoid tissue genesis induced by commESSals through NOD1 regulates intestinal homeostasis. nature, 456(7221), 507-510.

Broer, S. (2008). Amino acid transport across mammalian intestinal and renal epithelia. Physiological reviews, 88(1), 249-286.

Butler, M. I., Mörkl, S., Sandhu, K. V., Cryan, J. F., & Dinan, T. G. (2019). The gut microbiome and mental health: what should we tell our patients?: le microbiote intestinal et la santé mentale: que devrions-nous dire à nos patients? The Canadian Journal of Psychiatry, 64(11), 747-760.

Cattaneo, A., Cattane, N., Galluzzi, S., Provasi, S., Lopizzo, N., Festari, C., Ferrari, C., Guerra, U. P., Paghera, B., & Muscio, C. (2017). Association of brain amyloidosis with pro-inflammatory gut bacterial taxa and peripheral inflammation markers in cognitively impaired elderly. Neurobiology of aging, 49, 60-68.

Chen, Z.-J., Liang, C.-Y., Yang, L.-Q., Ren, S.-M., Xia, Y.-M., Cui, L., Li, X.-F., & Gao, B.-L. (2021). Association of Parkinson's disease with microbes and microbiological therapy. Frontiers in Cellular and Infection Microbiology, 11, 619354.

Cheng, L.-H., Liu, Y.-W., Wu, C.-C., Wang, S., & Tsai, Y.-C. (2019). Psychobiotics in mental health, neurodegenerative and neurodevelopmental disorders. Journal of food and drug analysis, 27(3), 632-648.

Clark, M. A., Hirst, B. H., & Jepson, M. A. (1998). M-cell surface β1 integrin expression and invasin-mediated targeting of Yersinia pseudotuberculosis to mouse Peyer's patch M cells. Infection and immunity, 66(3), 1237-1243.

Collins, S. M., & Bercik, P. (2013). Intestinal bacteria influence brain activity in healthy humans. Nature reviews Gastroenterology & hepatology, 10(6), 326-327.

Cryan, J. F., & Dinan, T. G. (2012). Mind-altering microorganisms: the impact of the gut microbiota on brain and behaviour. Nature reviews neuroscience, 13(10), 701-712.

Cryan, J. F., O'Riordan, K. J., Cowan, C. S., Sandhu, K. V., Bastiaanssen, T. F., Boehme, M., Codagnone, M. G., Cussotto, S., Fulling, C., & Golubeva, A. V. (2019). The microbiota-gut-brain axis. Physiological reviews.

Cryan, J. F., O'Riordan, K. J., Sandhu, K., Peterson, V., & Dinan, T. G. (2020). The gut microbiome in neurological disorders. The Lancet Neurology, 19(2), 179-194.

Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2017). Gut instincts: microbiota as a key regulator of brain development, ageing and neurodegeneration. The Journal of physiology, 595(2), 489-503.

Doroszkiewicz, J., Groblewska, M., & Mroczko, B. (2021). The role of gut microbiota and gut–brain interplay in selected diseases of the central nervous system. International journal of molecular sciences, 22(18), 10028.

Erny, D., Hrabě de Angelis, A. L., Jaitin, D., Wieghofer, P., Staszewski, O., David, E., Keren-Shaul, H., Mahlakoiv, T., Jakobshagen, K., & Buch, T. (2015). Host microbiota constantly control maturation and function of microglia in the CNS. Nature neuroscience, 18(7), 965-977.

Fang, P., Kazmi, S., Jameson, K., & Hsiao, E. (2020). The microbiome as a modifier of neurodegenerative disease risk. Cell host & microbe, 28(2), 201-222.

Fasano, A., Visanji, N. P., Liu, L. W., Lang, A. E., & Pfeiffer, R. F. (2015). Gastrointestinal dysfunction in Parkinson's disease. The Lancet Neurology, 14(6), 625-639.

Firouzi, S., & Haghighatdoost, F. (2018). The effects of prebiotic, probiotic, and synbiotic supplementation on blood parameters of renal function: A systematic review and meta-analysis of clinical trials. Nutrition, 51, 104-113.

Flint, H. J. (2012). The impact of nutrition on the human microbiome. Nutrition reviews, 70(suppl_1), S10-S13.

Fooks, L., & Gibson, G. R. (2002). Probiotics as modulators of the gut flora. British Journal of Nutrition, 88(S1), s39-s49.

Forsyth, C. B., Shannon, K. M., Kordower, J. H., Voigt, R. M., Shaikh, M., Jaglin, J. A., Estes, J. D., Dodiya, H. B., & Keshavarzian, A. (2011). Increased intestinal permeability correlates with sigmoid mucosa alpha-synuclein staining and endotoxin exposure markers in early Parkinson's disease. PloS one, 6(12), e28032.

Gerbe, F., Sidot, E., Smyth, D. J., Ohmoto, M., Matsumoto, I., Dardalhon, V., Cesses, P., Garnier, L., Pouzolles, M., & Brulin, B. (2016). Intestinal epithelial tuft cells initiate type 2 mucosal immunity to helminth parasites. Nature, 529(7585), 226-230.

Geva-Zatorsky, N., Sefik, E., Kua, L., Pasman, L., Tan, T. G., Ortiz-Lopez, A., Yanortsang, T. B., Yang, L., Jupp, R., & Mathis, D. (2017). Mining the human gut microbiota for immunomodulatory organisms. Cell, 168(5), 928-943. e911.

Ghaisas, S., Maher, J., & Kanthasamy, A. (2016). Gut microbiome in health and disease: Linking the microbiome–gut–brain axis and environmental factors in the pathogenesis of systemic and neurodegenerative diseases. Pharmacology & therapeutics, 158, 52-62.

Gomaa, E. Z. (2020). Human gut microbiota/microbiome in health and diseases: a review. Antonie Van Leeuwenhoek, 113(12), 2019-2040.

Goswami, P., Joshi, N., & Singh, S. (2017). Neurodegenerative signaling factors and mechanisms in Parkinson's pathology. Toxicology In Vitro, 43, 104-112.

Goto, Y., & Kiyono, H. (2012). Epithelial barrier: an interface for the cross-communication between gut flora and immune system. Immunological reviews, 245(1), 147-163.

Grochowska, M., Laskus, T., & Radkowski, M. (2019). Gut microbiota in neurological disorders. Archivum immunologiae et therapiae experimentalis, 67, 375-383.

Hansen, G. H., Niels-Christiansen, L.-L., Immerdal, L., Hunziker, W., Kenny, A. J., & Danielsen, E. M. (1999). Transcytosis of immunoglobulin A in the mouse enterocyte occurs through glycolipid raft-and rab17-containing compartments. Gastroenterology, 116(3), 610-622.

Hill-Burns, E. M., Debelius, J. W., Morton, J. T., Wissemann, W. T., Lewis, M. R., Wallen, Z. D., Peddada, S. D., Factor, S. A., Molho, E., & Zabetian, C. P. (2017). Parkinson's disease and Parkinson's disease medications have distinct signatures of the gut microbiome. Movement Disorders, 32(5), 739-749.

Hilton, D., StephESS, M., Kirk, L., Edwards, P., Potter, R., Zajicek, J., Broughton, E., Hagan, H., & Carroll, C. (2014). Accumulation of α-synuclein in the bowel of patients in the pre-clinical phase of Parkinson's disease. Acta neuropathologica, 127, 235-241.

Holmes, E., Li, J. V., Marchesi, J. R., & Nicholson, J. K. (2012). Gut microbiota composition and activity in relation to host metabolic phenotype and disease risk. Cell metabolism, 16(5), 559-564.

Hou, K., Wu, Z.-X., Chen, X.-Y., Wang, J.-Q., Zhang, D., Xiao, C., Zhu, D., Koya, J. B., Wei, L., & Li, J. (2022). Microbiota in health and diseases. Signal transduction and targeted therapy, 7(1), 135.

Howitt, M. R., Lavoie, S., Michaud, M., Blum, A. M., Tran, S. V., Weinstock, J. V., Gallini, C. A., Redding, K., Margolskee, R. F., & Osborne, L. C. (2016). Tuft cells, taste-chemosESSory cells, orchestrate parasite type 2 immunity in the gut. Science, 351(6279), 1329-1333.

Hsieh, M. H. (2014). The microbiome and probiotics in childhood. Seminars in reproductive medicine,

Itzhaki, R. F. (2017). Herpes simplex virus type 1 and Alzheimer's disease: possible mechanisms and signposts. The FASEB Journal, 31(8), 3216-3226.

Jeffery, I., & O'Toole, P. (2015). Gut microbiota and aging. science, 350, 1214-1215.

Johansson, M. E., & Hansson, G. C. (2016). Immunological aspects of intestinal mucus and mucins. Nature Reviews Immunology, 16(10), 639-649.

Johnsen, P. H., Hilpüsch, F., Cavanagh, J. P., Leikanger, I. S., Kolstad, C., Valle, P. C., & Goll, R. (2018). Faecal microbiota transplantation versus placebo for moderate-to-severe irritable bowel syndrome: a double-blind, randomised, placebo-controlled, parallel-group, single-centre trial. The lancet Gastroenterology & hepatology, 3(1), 17-24.

Kabat, A. M., Srinivasan, N., & Maloy, K. J. (2014). Modulation of immune development and function by intestinal microbiota. Trends in immunology, 35(11), 507-517.

Kalff, J. C., Schwarz, N. T., Walgenbach, K. J., Schraut, W. H., & Bauer, A. J. (1998). Leukocytes of the intestinal muscularis: their phenotype and isolation. Journal of leukocyte biology, 63(6), 683-691.

Kalia, L. V., & Lang, A. E. (2015). Parkinson's disease. The Lancet, 386(9996), 896-912.

Kesika, P., Suganthy, N., Sivamaruthi, B. S., & Chaiyasut, C. (2021). Role of gut-brain axis, gut microbial composition, and probiotic intervention in Alzheimer's disease. Life sciences, 264, 118627.

Khatoon, S., Kalam, N., Rashid, S., & Bano, G. (2023). Effects of gut microbiota on neurodegenerative diseases. Frontiers in Aging Neuroscience, 15, 1145241.

Kim, J.-S., & Sung, H.-Y. (2015). Gastrointestinal autonomic dysfunction in patients with Parkinson's disease. Journal of movement disorders, 8(2), 76.

La Fata, G., Weber, P., & Mohajeri, M. H. (2018). Probiotics and the gut immune system: indirect regulation. Probiotics and antimicrobial proteins, 10, 11-21.

Lau, K., Srivatsav, V., Rizwan, A., Nashed, A., Liu, R., Shen, R., & Akhtar, M. (2017). Bridging the gap between gut microbial dysbiosis and cardiovascular diseases. Nutrients, 9(8), 859.

Lelouard, H., Fallet, M., de Bovis, B., Méresse, S., & Gorvel, J. P. (2012). Peyer's patch dendritic cells sample antigESS by extending dendrites through M cell-specific transcellular pores. Gastroenterology, 142(3), 592-601. e593.

Ley, R. E., Turnbaugh, P. J., Klein, S., & Gordon, J. I. (2006). Human gut microbes associated with obesity. nature, 444(7122), 1022-1023.

Liu, J., Xu, F., Nie, Z., & Shao, L. (2020). Gut microbiota approach—a new strategy to treat Parkinson's disease. Frontiers in Cellular and Infection Microbiology, 10, 570658.

Lozupone, C. A., Stombaugh, J. I., Gordon, J. I., Jansson, J. K., & Knight, R. (2012). Diversity, stability and resilience of the human gut microbiota. nature, 489(7415), 220-230.

Luczynski, P., Whelan, S. O., O'Sullivan, C., Clarke, G., Shanahan, F., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2016). Adult microbiota-deficient mice have distinct dendritic morphological changes: Differential effects in the amygdala and hippocampus. European Journal of Neuroscience, 44(9), 2654-2666.

Martinez-Martin, P. (2011). The importance of non-motor disturbances to quality of life in Parkinson's disease. Journal of the neurological sciences, 310(1-2), 12-16.

Mazzini, L., Mogna, L., De Marchi, F., Amoruso, A., Pane, M., Aloisio, I., Cionci, N. B., Gaggìa, F., Lucenti, A., & Bersano, E. (2018). Potential role of gut microbiota in ALS pathogenesis and possible novel therapeutic strategies. Journal of clinical gastroenterology, 52, S68-S70.

Menegon, A., Board, P. G., Blackburn, A. C., Mellick, G. D., & Le Couteur, D. G. (1998). Parkinson's disease, pesticides, and glutathione transferase polymorphisms. The Lancet, 352(9137), 1344-1346.

Nandwana, V., Nandwana, N. K., Das, Y., Saito, M., Panda, T., Das, S., Almaguel, F., Hosmane, N. S., & Das, B. C. (2022). The role of microbiome in brain development and neurodegenerative diseases. Molecules, 27(11), 3402.

Needham, B. D., Kaddurah-Daouk, R., & Mazmanian, S. K. (2020). Gut microbial molecules in behavioural and neurodegenerative conditions. Nature reviews neuroscience, 21(12), 717-731.

O'Mahony, S. M., Clarke, G., Borre, Y., Dinan, T. G., & Cryan, J. (2015). Serotonin, tryptophan metabolism and the brain-gut-microbiome axis. Behavioural brain research, 277, 32-48.

Ogbonnaya, E. S., Clarke, G., Shanahan, F., Dinan, T. G., Cryan, J. F., & O'Leary, O. F. (2015). Adult hippocampal neurogenesis is regulated by the microbiome. Biological psychiatry, 78(4), e7-e9.

Oğuzcan, K., & Dönmez, N. (2020). İkinci beyin: Bağırsak. Atatürk Üniversitesi Veteriner Bilimleri Dergisi, 15(2), 187-195.

Pacha, J. (2000). Development of intestinal transport function in mammals. Physiological reviews, 80(4), 1633-1667.

Parker, A., James, S. A., Purse, C., Brion, A., Goldson, A., Telatin, A., Baker, D., & Carding, S. R. (2022). Absence of bacteria permits fungal gut-to-brain translocation and invasion in germfree mice but ageing alone does not drive pathobiont expansion in conventionally raised mice. Frontiers in Aging Neuroscience, 14, 828429.

Pellegrini, C., Antonioli, L., Calderone, V., Colucci, R., Fornai, M., & Blandizzi, C. (2020). Microbiota-gut-brain axis in health and disease: Is NLRP3 inflammasome at the crossroads of microbiota-gut-brain communications? Progress in neurobiology, 191, 101806.

Peterson, L. W., & Artis, D. (2014). Intestinal epithelial cells: regulators of barrier function and immune homeostasis. Nature Reviews Immunology, 14(3), 141-153.

Qin, J., Li, R., Raes, J., Arumugam, M., Burgdorf, K. S., Manichanh, C., Nielsen, T., Pons, N., Levenez, F., & Yamada, T. (2010). A human gut microbial gene catalogue established by metagenomic sequencing. nature, 464(7285), 59-65.

Quigley, E. M. (2013). Gut bacteria in health and disease. Gastroenterology & hepatology, 9(9), 560.

Quigley, E. M. (2017). Microbiota-brain-gut axis and neurodegenerative diseases. Current neurology and neuroscience reports, 17, 1-9.

Rao, M., & Gershon, M. D. (2016). The bowel and beyond: the enteric nervous system in neurological disorders. Nature reviews Gastroenterology & hepatology, 13(9), 517-528.

Reutov, V., & Sorokina, E. (2022). Causal Relationship between Physiological and Pathological Processes in the Brain and in the Gastrointestinal Tract: The Brain–Intestine Axis. Biophysics, 67(6), 972-986.

Rhee, S. H., Pothoulakis, C., & Mayer, E. A. (2009). Principles and clinical implications of the brain–gut–enteric microbiota axis. Nature reviews Gastroenterology & hepatology, 6(5), 306-314.

Roberfroid, M., Bornet, F., Bouley, C. e., & Cummings, J. (1995). Colonic microflora: nutrition and health. Summary and conclusions of an International Life Sciences Institute (ILSI)[Europe] workshop held in Barcelona, Spain. Nutrition reviews, 53(5), 127-130.

Round, J. L., & Mazmanian, S. K. (2009). The gut microbiota shapes intestinal immune responses during health and disease. Nature reviews immunology, 9(5), 313-323.

Sarkar, S. R., & Banerjee, S. (2019). Gut microbiota in neurodegenerative disorders. Journal of neuroimmunology, 328, 98-104.

Scarpellini, E., Ianiro, G., Attili, F., Bassanelli, C., De Santis, A., & Gasbarrini, A. (2015). The human gut microbiota and virome: Potential therapeutic implications. Digestive and Liver Disease, 47(12), 1007-1012.

Sherwin, E., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2018). Recent developments in understanding the role of the gut microbiota in brain health and disease. Annals of the New York Academy of Sciences, 1420(1), 5-25.

Simpson, H. L., & Campbell, B. J. (2015). dietary fibre–microbiota interactions. Alimentary pharmacology & therapeutics, 42(2), 158-179.

Socała, K., Doboszewska, U., Szopa, A., Serefko, A., Włodarczyk, M., Zielińska, A., Poleszak, E., Fichna, J., & Wlaź, P. (2021). The role of microbiota-gut-brain axis in neuropsychiatric and neurological disorders. Pharmacological Research, 172, 105840.

Sternini, C., Anselmi, L., & Rozengurt, E. (2008). Enteroendocrine cells: a site of 'taste'in gastrointestinal chemosESSing. Current opinion in endocrinology, diabetes, and obesity, 15(1), 73.

Sun, M.-F., & Shen, Y.-Q. (2018). Dysbiosis of gut microbiota and microbial metabolites in Parkinson's Disease. Ageing research reviews, 45, 53-61.

Sun, P., Su, L., Zhu, H., Li, X., Guo, Y., Du, X., Zhang, L., & Qin, C. (2021). Gut microbiota regulation and their implication in the development of neurodegenerative disease. Microorganisms, 9(11), 2281.

Sung, H.-Y., Park, J.-W., & Kim, J.-S. (2014). The frequency and severity of gastrointestinal symptoms in patients with early Parkinson's disease. Journal of movement disorders, 7(1), 7.

Tereshchenko, L. V., Anisimov, V. N., Shul'govsky, V. V., & Latanov, A. V. (2015). Early changes in saccadic eye movement in hemiparkinsonian MPTP-treated monkeys. Perception, 44(8-9), 1054-1063.

Tremlett, H., Fadrosh, D. W., Faruqi, A. A., Zhu, F., Hart, J., Roalstad, S., Graves, J., Lynch, S., Waubant, E., & Centers, U. N. o. P. M. (2016). Gut microbiota in early pediatric multiple sclerosis: a case− control study. European journal of neurology, 23(8), 1308-1321.

Turnbaugh, P. J., Ley, R. E., Mahowald, M. A., Magrini, V., Mardis, E. R., & Gordon, J. I. (2006). An obesity-associated gut microbiome with increased capacity for energy harvest. nature, 444(7122), 1027-1031.

TÜBİTAK (2024). Alzheimer'da beyin mikrobiyomu. Bilim ve Teknik Dergisi, 677, 9.

Unger, M. M., Spiegel, J., Dillmann, K.-U., Grundmann, D., Philippeit, H., Bürmann, J., Faßbender, K., Schwiertz, A., & Schäfer, K.-H. (2016). Short chain fatty acids and gut microbiota differ between patients with Parkinson's disease and age-matched controls. Parkinsonism & related disorders, 32, 66-72.

Vaishnava, S., Yamamoto, M., Severson, K. M., Ruhn, K. A., Yu, X., Koren, O., Ley, R., Wakeland, E. K., & Hooper, L. V. (2011). The antibacterial lectin RegIIIγ promotes the spatial segregation of microbiota and host in the intestine. Science, 334(6053), 255-258.

Wang, Y., & Kasper, L. H. (2014). The role of microbiome in central nervous system disorders. Brain, behavior, and immunity, 38, 1-12.

Wegh, C. A., Geerlings, S. Y., Knol, J., Roeselers, G., & Belzer, C. (2019). Postbiotics and their potential applications in early life nutrition and beyond. International journal of molecular sciences, 20(19), 4673.

Yang, H., Liu, Y., Cai, R., Li, Y., & Gu, B. (2021). A narrative review of relationship between gut microbiota and neuropsychiatric disorders: mechanisms and clinical application of probiotics and prebiotics. Annals of palliative medicine, 10(2), 2304313-2302313.

Yatsunenko, T., Rey, F. E., Manary, M. J., Trehan, I., Dominguez-Bello, M. G., Contreras, M., Magris, M., Hidalgo, G., Baldassano, R. N., & Anokhin, A. P. (2012). Human gut microbiome viewed across age and geography. nature, 486(7402), 222-227.

Yoo, B. B., & Mazmanian, S. K. (2017). The enteric network: interactions between the immune and nervous systems of the gut. Immunity, 46(6), 910-926.

Zhou, Y., Hu, G., & Wang, M. C. (2021). Host and microbiota metabolic signals in aging and longevity. Nature Chemical Biology, 17(10), 1027-1036.

Zhu, X., Li, B., Lou, P., Dai, T., Chen, Y., Zhuge, A., Yuan, Y., & Li, L. (2021). The relationship between the gut microbiome and neurodegenerative diseases. Neuroscience bulletin, 37(10), 1510-1522.

REFERENCES

Ayan, H., Fridman, G., Staack, D., Gutsol, A. F., Vasilets, V. N., Fridman, A. A., & Friedman, G. (2009). Heating Effect of Dielectric Barrier Discharges for Direct Medical Treatment. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *37*(1), 113-120. https://doi.org/10.1109/TPS.2008.2006899

Bente , M., Avramidis , G., Förster , S., Rohwer , EG, & Viöl , W. (2004). Wood surface modification in dielectric barrier discharges at atmospheric pressure for creating water repellent characteristics . *Wood As Raw - And Material* , *62* (3), 157-163. https://doi.org/10.1007/s00107-004-0475-0

Bogle, M. A., Arndt, K. A., & Dover, J. S. (2007). Evaluation of Plasma Skin Regeneration Technology in Low-Energy Full-Facial Rejuvenation. *Archives of Dermatology*, *143*(2). https://doi.org/10.1001/archderm.143.2.168

Boudam, M. K., Moisan, M., Saoudi, B., Popovici, C., Gherardi, N., & Massines, F. (2006). Bacterial spore inactivation by atmospheric-pressure plasmas in the presence or absence of UV photons as obtained with the same gas mixture. *Journal of Physics D: Applied Physics*, *39*(16), 3494-3507. https://doi.org/10.1088/0022-3727/39/16/S07

Brandenburg, R. (2018). Corrigendum: Dielectric barrier discharges: progress on plasma sources and on the understanding of regimes and single filaments (2017 *Plasma Sources Sci. Technol.* 26 053001). *Plasma Sources Science and Technology*, *27*(7), 079501. https://doi.org/10.1088/1361-6595/aaced9

Daeschlein, G., Napp, M., Von Podewils, S., Scholz, S., Arnold, A., Emmert, S., Haase, H., Napp, J., Spitzmueller, R., Gümbel, D., & Jünger, M. (2015). Antimicrobial Efficacy of a Historical High-Frequency Plasma Apparatus in Comparison With 2 Modern, Cold Atmospheric Pressure Plasma Devices. *Surgical Innovation*, *22*(4), 394-400. https://doi.org/10.1177/1553350615573584

Daeschlein, G., Scholz, S., Arnold, A., Von Woedtke, T., Kindel, E., Niggemeier, M., Weltmann, K.-D., & Junger, M. (2010). In Vitro Activity of Atmospheric Pressure Plasma Jet (APPJ) Plasma Against Clinical Isolates of Demodex Folliculorum. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *38*(10), 2969-2973. https://doi.org/10.1109/TPS.2010.2061870

Daeschlein, G., Scholz, S., Von Woedtke, T., Niggemeier, M., Kindel, E., Brandenburg, R., Weltmann, K.-D., & Junger, M. (2011). In Vitro Killing of Clinical Fungal Strains by Low-Temperature Atmospheric-Pressure Plasma Jet. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *39*(2), 815-821. https://doi.org/10.1109/TPS.2010.2063441

Dobrynin, D., Fridman, G., Friedman, G., & Fridman, A. (2009). Physical and biological mechanisms of direct plasma interaction with living tissue. *New Journal of Physics*, *11*(11), 115020. https://doi.org/10.1088/1367-2630/11/11/115020

Edwards, R., & Harding, K. G. (2004). Bacteria and wound healing: *Current Opinion in Infectious Diseases*, *17*(2), 91-96. https://doi.org/10.1097/00001432-200404000-00004

Emmert, S., Brehmer, F., Hänßle, H., Helmke, A., Mertens, N., Ahmed, R., Simon, D., Wandke, D., Maus-Friedrichs, W., Däschlein, G., Schön, M. P., & Viöl, W. (2013). Atmospheric pressure plasma in dermatology: Ulcus treatment and much more. *Clinical Plasma Medicine*, *1*(1), 24-29. https://doi.org/10.1016/j.cpme.2012.11.002

Fridman, G., Brooks, A. D., Balasubramanian, M., Fridman, A., Gutsol, A., Vasilets, V. N., Ayan, H., & Friedman, G. (2007). Comparison of Direct and Indirect Effects of Non-Thermal Atmospheric-Pressure Plasma on Bacteria. *Plasma Processes and Polymers*, *4*(4), 370-375. https://doi.org/10.1002/ppap.200600217

Fridman, G., Friedman, G., Gutsol, A., Shekhter, A. B., Vasilets, V. N., & Fridman, A. (2008). Applied Plasma Medicine. *Plasma Processes and Polymers*, *5*(6), 503-533. https://doi.org/10.1002/ppap.200700154

Fridman, G., Peddinghaus, M., Balasubramanian, M., Ayan, H., Fridman, A., Gutsol, A., & Brooks, A. (2006). Blood Coagulation and Living Tissue Sterilization by Floating-Electrode Dielectric Barrier Discharge in Air. *Plasma Chemistry and Plasma Processing*, *26*(4), 425-442. https://doi.org/10.1007/s11090-006-9024-4

Fridman, G., Shereshevsky, A., Jost, M. M., Brooks, A. D., Fridman, A., Gutsol, A., Vasilets, V., & Friedman, G. (2007). Floating Electrode Dielectric Barrier Discharge Plasma in Air Promoting Apoptotic Behavior in Melanoma Skin Cancer Cell Lines. *Plasma Chemistry and Plasma Processing*, *27*(2), 163-176. https://doi.org/10.1007/s11090-007-9048-4

Goree, J., Liu, B., Drake, D., & Stoffels, E. (2006). Killing of S. mutans Bacteria Using a Plasma Needle at Atmospheric Pressure. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *34*(4), 1317-1324. https://doi.org/10.1109/TPS.2006.878431

Isbary, G., Heinlin, J., Shimizu, T., Zimmermann, J. L., Morfill, G., Schmidt, H.-U., Monetti, R., Steffes, B., Bunk, W., Li, Y., Klaempfl, T., Karrer, S., Landthaler, M., & Stolz, W. (2012). Successful and safe use of 2 min cold atmospheric argon plasma in chronic wounds: Results of a randomized controlled trial: Argon plasma significantly decreases bacteria on wounds. *British Journal of Dermatology*, *167*(2), 404-410. https://doi.org/10.1111/j.1365-2133.2012.10923.x

Isbary, G., Morfill, G., Schmidt, H. U., Georgi, M., Ramrath, K., Heinlin, J., Karrer, S., Landthaler, M., Shimizu, T., Steffes, B., Bunk, W., Monetti, R., Zimmermann, J. L., Pompl, R., & Stolz, W. (2010). A first prospective randomized controlled trial to decrease bacterial load using cold atmospheric argon plasma on chronic wounds in patients: Argon plasma significantly decreases bacteria on wounds. *British Journal of Dermatology*, *163*(1), 78-82. https://doi.org/10.1111/j.1365-2133.2010.09744.x

Kaemling, C., Kaemling, A., Tümmel, S., & Viöl, W. (2005). Plasma treatment on finger nails prior to coating with a varnish. *Surface and Coatings Technology*, *200*(1-4), 668-671. https://doi.org/10.1016/j.surfcoat.2005.01.065

Kalghatgi, S. U., Fridman, G., Cooper, M., Nagaraj, G., Peddinghaus, M., Balasubramanian, M., Vasilets, V. N., Gutsol, A. F., Fridman, A., & Friedman, G. (2007). Mechanism of Blood Coagulation by Nonthermal Atmospheric Pressure Dielectric Barrier Discharge Plasma. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *35*(5), 1559-1566. https://doi.org/10.1109/TPS.2007.905953

Kim, G. C., Kim, G. J., Park, S. R., Jeon, S. M., Seo, H. J., Iza, F., & Lee, J. K. (2009). Air plasma coupled with antibody-conjugated nanoparticles: A new weapon against cancer. *Journal of Physics D: Applied Physics*, *42*(3), 032005. https://doi.org/10.1088/0022-3727/42/3/032005

Kogelschatz, U., Eliasson, B., & Egli, W. (1997). Dielectric-Barrier Discharges. Principle and Applications. *Le Journal de Physique IV*, *07*(C4), C4-47-C4-66. https://doi.org/10.1051/jp4:1997405

Kong, M. G., Kroesen, G., Morfill, G., Nosenko, T., Shimizu, T., Van Dijk, J., & Zimmermann, J. L. (2009). Plasma medicine: An introductory review. *New Journal of Physics*, *11*(11), 115012. https://doi.org/10.1088/1367-2630/11/11/115012

Kuchenbecker, M., Bibinov, N., Kaemlimg, A., Wandke, D., Awakowicz, P., & Viöl, W. (2009). Characterization of DBD plasma source for biomedical applications. *Journal of Physics D: Applied Physics*, *42*(4), 045212. https://doi.org/10.1088/0022-3727/42/4/045212

Laroussi, M. (2009). Low-Temperature Plasmas for Medicine? *IEEE Transactions on Plasma Science*, *37*(6), 714-725. https://doi.org/10.1109/TPS.2009.2017267

Lee, S. M., Hong, Y. J., Seo, Y. S., Iza, F., Kim, G. C., & Lee, J. K. (2009). Simulations of biomedical atmospheric-pressure discharges. *Computer Physics Communications*, *180*(4), 636-641. https://doi.org/10.1016/j.cpc.2009.01.004

Nijdam, S., Van Veldhuizen, E., Bruggeman, P., & Ebert, U. (2012). An Introduction to Nonequilibrium Plasmas at Atmospheric Pressure. Içinde V. I. Parvulescu, M. Magureanu, & P. Lukes (Ed.), *Plasma Chemistry and Catalysis in Gases and Liquids* (1. bs, ss. 1-44). Wiley. https://doi.org/10.1002/9783527649525.ch1

Okumoto, M., Tsunoda, K., Katsura, S., & Mizuno, A. (1997). Direct methanol synthesis using non-thermal pulsed plasma generated by a solid state pulse generator. *Journal of Electrostatics*, *42*(1-2), 167-175. https://doi.org/10.1016/S0304-3886(97)00147-2

Shekhter, A. B., Serezhenkov, V. A., Rudenko, T. G., Pekshev, A. V., & Vanin, A. F. (2005). Beneficial effect of gaseous nitric oxide on the healing of skin wounds. *Nitric Oxide*, *12*(4), 210-219. https://doi.org/10.1016/j.niox.2005.03.004

Siemens, W. (1857). About the electrostatic Induction and the delay of Current in bottle wires . *Annalen Der Physik* , *178* (9), 66-122. https://doi.org/10.1002/andp.18571780905

Stoffels, E., Sakiyama, Y., & Graves, D. B. (2008). Cold Atmospheric Plasma: Charged Species and Their Interactions With Cells and Tissues. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *36*(4), 1441-1457. https://doi.org/10.1109/TPS.2008.2001084

Thoms, K., Baesecke, J., Emmert, B., Hermann, J., Roedling, T., Laspe, P., Leibeling, D., Truemper, L., & Emmert, S. (2007). Functional DNA repair system analysis in haematopoietic progenitor cells using host cell reactivation. *Scandinavian Journal of Clinical and Laboratory Investigation*, *67*(6), 580-588. https://doi.org/10.1080/00365510701230481

Tiede, R., Hirschberg, J., Daeschlein, G., Von Woedtke, T., Vioel, W., & Emmert, S. (2014). Plasma Applications: A Dermatological View. *Contributions to Plasma Physics*, *54*(2), 118-130. https://doi.org/10.1002/ctpp.201310061

Tümmel, S., Mertens, N., Wang, J., & Viöl, W. (2007). Low-Temperature Plasma Treatment of Living Human Cells. *Plasma Processes and Polymers*, *4*(S1), S465-S469. https://doi.org/10.1002/ppap.200731208

Weltmann, K. D., Kindel, E., Von Woedtke, T., Hähnel, M., Stieber, M., & Brandenburg, R. (2010). Atmospheric-pressure plasma sources: Prospective tools for plasma medicine. *Pure and Applied Chemistry*, *82*(6), 1223-1237. https://doi.org/10.1351/PAC-CON-09-10-35

Weltmann, K.-D., Fricke, K., Stieber, M., Brandenburg, R., Von Woedtke, T., & Schnabel, U. (2012). New Nonthermal Atmospheric-Pressure Plasma Sources for Decontamination of Human Extremities. *IEEE Transactions on Plasma Science*, *40*(11), 2963-2969. https://doi.org/10.1109/TPS.2012.2204279

KAYNAKLAR

Abraham, J., Dowling, K. and Florentine, S. (2021). Can copper products and surfaces reduce the spread of infectious microorganisms and hospital-acquired infections?. Materials (Basel)., 14(13): 1–27.

Aguado, S., Quirós, J., Canivet, J., Farrusseng, D., Boltes, K. and Rosal, R. (2014). Antimicrobial activity of cobalt imidazolate metal-organic frameworks. Chemosphere, 113: 188–192.

Aillón-García, P., Parga-Landa, B. and Guillén-Grima, F. (2023). Effectiveness of copper as a preventive tool in health care facilities. A systematic review. Am. J. Infect. Control, 51(9): 1038–1048.

Akiyama, H., Yamasaki, O., Kanzaki, H., Tada, J. and Arata, J. (1998). Effects of zinc oxide on the attachment of Staphylococcus aureus strains. J. Dermatol. Sci., 17(1): 67–74.

Allen, J. M., Plewa, M.J., Wagner, E.D., Wei, X., Bollar, G.E., Quirk, L.E., Liberatore, H.K. and Richardson, S.D. (2021). Making Swimming Pools Safer: Does Copper-Silver Ionization with Chlorine Lower the Toxicity and Disinfection Byproduct Formation?. ” Environ. Sci. Technol., 55(5): 2908–2918.

Ameen, F. and Majrashi, N. (2023). Recent trends in the use of cobalt ferrite nanoparticles as an antimicrobial agent for disability infections: A review. Inorg. Chem. Commun., 156(August): 111187.

An, Y., Li, S., Huang, X., Chen, X., Shan, H. and Zhang, M. (2022). The Role of Copper Homeostasis in Brain Disease. Int. J. Mol. Sci., 23(22): 1–23.

Antonio-Pérez, A., Durán-Armenta, L. F., Pérez-Loredo, M. G. and Torres-Huerta, A. L. (2023). Biosynthesis of Copper Nanoparticles with Medicinal Plants Extracts: From Extraction Methods to Applications. Micromachines, 14(10): 1–32.

Benli, B. and Yalın, C. (2017). The influence of silver and copper ions on the antibacterial activity and local electrical properties of single sepiolite fiber: A conductive atomic force microscopy (C-AFM) study. Appl. Clay Sci., 146(April): 449–456.

Beyersmann, D. and Hartwig, A. (1992). The genetic toxicology of cobalt. Toxicol. Appl. Pharmacol., 115(1): 137–145.

Bhattacharyya, A., Chattopadhyay, R., Mitra, S. and Crowe, S. E. (2014). Oxidative stress: An essential factor in the pathogenesis of gastrointestinal mucosal diseases. Physiol. Rev., 94(2): 329–354.

Borkow G. and Gabbay, J. (2005). Copper as a Biocidal Tool. Curr. Med. Chem., 12(18): 2163–2175.

Borkow, G., Gabbay, J., Lyakhovitsky, A. and Huszar, M. (2009). Improvement of facial skin characteristics using copper oxide containing pillowcases: A double-blind, placebo-controlled, parallel, randomized study. Int. J. Cosmet. Sci., 31(6): 437–443.

Borkow, G., Zatcoff, R. C. and Gabbay, J. (2009). Reducing the risk of skin pathologies in diabetics by using copper impregnated socks. Med. Hypotheses, 73(6): 883–886.

Božić Cvijan, B., Korać Jačić, J. and Bajčetić, M. (2023). The Impact of Copper Ions on the Activity of Antibiotic Drugs. Molecules, 28: 5133.

Britanova, L., Meyer, S., Luczak, M., Baines, J. F. and Willumeit-Römer, R. (2023). Comparison of the antibacterial properties of Mg, Mg-2Ag, and Ti intramedullary implants in a murine model of Staphylococcus aureus bacteremia -related periprosthetic osteomyelitis. Materialia, 31(August): 1-9.

Bruggraber, S. F. A., French, G., Thompson, R. P. H. and Powell, J. J. (2004). Selective and effective bactericidal activity of the cobalt (II) cation against Helicobacter pylori. Helicobacter, 9(5): 422–428.

Casey, A. L., Adams, D., Karpanen, T.J., Lambert, P.A., Cookson, B.D., Nightingale, P., Miruszenko, L., Shillam, R., Christian, P. and Elliott, T.S.J. (2010). Role of copper in reducing hospital environment contamination. J. Hosp. Infect., 74(1): 72–77.

Chaturvedi, K. S., Hung, C.S., Giblin, D.E., Urushidani, S., Austin, A.M., Dinauer, M.C., and Henderson, J.P. (2014). Cupric yersiniabactin is a virulence-associated superoxide dismutase mimic. ACS Chem. Biol., 9(2): 551–561.

Cheng, F., Peng, G., Wang, K., Ju, Q., Ju, Y. and Ouyang, M. (2022). Relationship between copper and immunity: The potential role of copper in tumor immunity. Front. Oncol., 12(7 November): 1-15.

De Velásquez, M. T. O., Yáñez-Noguez, I., Jiménez-Cisneros, B. and Luna Pabello, V. M. (2008). Adding silver and copper to hydrogen peroxide and peracetic acid in the disinfection of an advanced primary treatment effluent. Environ. Technol., 29(11): 1209–1217.

Deshmukh, S. P. (2020). Since January 2020 Elsevier has created a COVID-19 resource centre with free information in English and Mandarin on the novel coronavirus COVID- 19 . The COVID-19 resource centre is hosted on Elsevier Connect , the company ' s public news and information ," no. January, 2020.

Faucher, S., Lundberg, D.J., Liang, X.A., Jin, X., Philips, R., Parviz, D., Buongiorno, J., Strano, M.S. (2021). A virucidal face mask based on the reverse-flow reactor concept for thermal inactivation of SARS-CoV-2. AIChE J., 67(6): 1–15.

Festa, R. A. and Thiele, D. J. (2011). Copper: an Essential Metal in Biology Copper in prokaryotes. Festa RA, Thiele DJ. Copp. An Essent. Met. Biol. Curr. Biol., 21(21): 77–883.

Gonzalez, M. R., Ducret, V., Leoni, S. and Perron, K. (2019). Pseudomonas aeruginosa zinc homeostasis: Key issues for an opportunistic pathogen. Biochim. Biophys. Acta - Gene Regul. Mech., 1862(7): 722–733.

Govind, V., Bharadwaj, S., Sai Ganesh, M.R., Vishnu, J., Shankar, K.V., Shankar, B. and Rajesh, R. (2021). Antiviral properties of copper and its alloys to inactivate covid-19 virus: a review. BioMetals, 34(6): 1217–1235.

Govindaraju, M., Shekar, H.S., Sateesha, S.B., Vasudeva Raju, P., Sambasiva Rao, K.R., Rao, K.S.J., Rajamma, A.J. (2013). Copper interactions with DNA of chromatin and its role in neurodegenerative disorders. J. Pharm. Anal., 3(5): 354–359.

Grass, G., Rensing, C. and Solioz, M. (2011). Metallic copper as an antimicrobial surface. Appl. Environ. Microbiol., 77(5): 1541–1547.

Gupta, M., Mahajan, V. K., Mehta, K. S. and Chauhan, P. S. (2014). Zinc therapy in dermatology: A review. Dermatol. Res. Pract., 2014: 1-11.

Harris, E. D., Rayton, J. K., Balthrop, J. E., DiSilvestro, R. A. and Garcia-de-Quevedo, M. (1980). Copper and the synthesis of elastin and collagen. Ciba Found. Symp., 79: 163–182.

Hutchings, C., Yair, Z. P., Reifen, R. and Shemesh, M. (2021). Antimicrobial effect of zn2+ ions governs the microbial quality of donor human milk. Foods, 10(3): 1–12.

Katugampala, S., Perera, I. C., Nanayakkara, C. and Perera, T. (2018). Synthesis, Characterization, and Antimicrobial Activity of Novel Sulfonated Copper-Triazine Complexes. Bioinorg. Chem. Appl., 2018: 1-7.

Khansa, I., Schoenbrunner, A. R., Kraft, C. T. and Janis, J. E. (2019). Silver in Wound Care - Friend or Foe?: A Comprehensive Review. Plast. Reconstr. Surg. - Glob. Open, 7(8): 1–10.

Kuehl, R., Brunetto, P.S., Woischnig, A.K., Varisco, M., Rajacic, Z. Vosbeck, J., Terracciano, L., Framm, K.M. and Khanna, N. (2016). Preventing Implant-Associated infections by silver coating. Antimicrob. Agents Chemother., 60(4): 2467–2475.

Kumar, L., Bisen, M., Harjai, K., Chhibber, S., Azizov, S., Lalhlenmawia, H. and Kumar, D. (2023). Advances in Nanotechnology for Biofilm Inhibition. ACS Omega, 8(24): 21391–21409.

Leaper, D. J. (2006). Silver dressings: Their role in wound management. Int. Wound J., 3(4): 282–294.

Leite, A., Bessa, L. J., Silva, A. M. G., Gameiro, P., de Castro, B. and Rangel, M. (2019). Antibacterial activity of naphthyl derived bis-(3-hydroxy-4-pyridinonate) copper(II) complexes against multidrug-resistant bacteria. J. Inorg. Biochem., 197(August): 110704.

Leyssens, L., Vinck, B., Van Der Straeten, C., Wuyts, F. and Maes, L. (2017). Cobalt toxicity in humans—A review of the potential sources and systemic health effects. Toxicology, 387: 43–56.

Lin, P. H., Sermersheim, M., Li, H., Lee, P.H.U.S., Steinberg, M. and Ma, J. (2018). Zinc in wound healing modulation. Nutrients, 10(1): 1–20.

Linder, M. C. (2001). Copper and genomic stability in mammals. Mutat. Res. - Fundam. Mol. Mech. Mutagen., 475(1–2): 141–152.

Lipovsky, A., Nitzan, Y., Gedanken, A. and Lubart, R. (2011). Antifungal activity of ZnO nanoparticles-the role of ROS mediated cell injury. Nanotechnology, 22(10): 105101.

Liu, Y., He, L., Mustapha, A., Li, H., Hu, Z. Q. and Lin, M. (2009). Antibacterial activities of zinc oxide nanoparticles against Escherichia coli O157:H7. J. Appl. Microbiol., 107(4): 1193–1201.

Ma, X., Zhou, S., Xu, X. and Du, Q. (2022). Copper-containing nanoparticles: Mechanism of antimicrobial effect and application in dentistry-a narrative review. Front. Surg., 9(5 August): 1-21.

Ma, Y., Lin, W., Ruan, Y., Lu, H., Fan, S., Chen, D., Huang, Y., Zhang, T., Pi, J. and Xu, J.F. (2022). Advances of Cobalt Nanomaterials as Anti-Infection Agents, Drug Carriers, and Immunomodulators for Potential Infectious Disease Treatment. Pharmaceutics, 14: 2351.

Martinez, L. R. and Fries, B. C. (2010). Fungal biofilms: Relevance in the setting of human disease. Curr. Fungal Infect. Rep., 4(4): 266–275.

Mathews, S., Hans, M., Mücklich, F. and Solioz, M. (2013). Contact killing of bacteria on copper is suppressed if bacterial-metal contact is prevented and is induced on iron by copper ions. Appl. Environ. Microbiol., 79(8): 2605–2611.

Michalak, M., Pierzak, M., Kręcisz, B. and Suliga, E. (2021). Bioactive compounds for skin health: A review. Nutrients, 3(1): 1–31.

Mishra, A., Kaushik, N. K., Verma, A. K. and Gupta, R. (2008). Synthesis, characterization and antibacterial activity of cobalt(III) complexes with pyridine-amide ligands. Eur. J. Med. Chem., 43(10): 2189–2196.

Montero, D. A., Arellano, C., Pardo, M., Vera, R., Gálvez, R., Cifuentes, M., Berasain, M.A., Gomez, M., Ramirez, C. and Vidal, R.M. (2019). Antimicrobial properties of a novel copper-based composite coating with potential for use in healthcare facilities. Antimicrob. Resist. Infect. Control, 8(1): 1–10.

Negut, I., Grumezescu, V. and Grumezescu, A. M. (2018). Treatment strategies for infected wounds. Molecules, 23(9): 1–23.

Nguyen, K. V. T., Ameer, F. S., Anker, J. N., Brumaghim, J. L. and Minh, H. C. (2017). Reactive Oxygen Species Generation by Copper(II) Oxide Nanoparticles Determined by DNA Damage Assays and EPR Spectroscopy. Nanotoxicology, 11(2): 278–288.

Nikam, M. (2020). A Review on Tamra Jal or Copperized Water Being Useful in Today's Lifestyle. Peer Rev. e-Journal, 7(3): 111–114.

Nishijima D. K. S., David, L., Wisner, D.H., Holmes, J.F. (2016). Copper tolerance and virulence. Metallomics, 176(6): 139–148.

Ohui, K., Afanasenko, E., Bacher, F., Ting, R.L.X., Zafar, A., Blanco-Cabra, Nuria, Torrents, E., Dömötör, O., May, N.V., Darvasiova, D., Enyedy, E.A., Popovic-Bijelic, A., Reynisson, J., Rapta, P., Babak, M.V., Pastorin, G. and Arion, V.B. (2019). New Water-Soluble Copper(II) Complexes with Morpholine-Thiosemicarbazone Hybrids: Insights into the Anticancer and Antibacterial Mode of Action. J. Med. Chem., 62: 512–530.

Okamoto, K., Kudo, D., Phuong, D.N.D., Iwamoto, Y., Watanabe, K., Yoshioka, Y., Ariyoshi, W. and Yamasaki, R. (2023). Magnesium Hydroxide Nanoparticles Inhibit the Biofilm Formation of Cariogenic Microorganisms. Nanomaterials, 13(5): 1–10.

Osman, D., Cooke, A., Young, T. R., Deery, E., Robinson, N. J. and Warren, M. J. (2021). The requirement for cobalt in vitamin B12: A paradigm for protein metalation. Biochim. Biophys. Acta - Mol. Cell Res., 1868(1): 118896.

Pasquet, J., Chevalier, Y., Pelletier, J., Couval, E., Bouvier, D. and Bolzinger, M. A. (2014). The contribution of zinc ions to the antimicrobial activity of zinc oxide. Colloids Surfaces A Physicochem. Eng. Asp., 457(1): 263–274.

Pavelková, M., Vysloužil, J., Kubová, K. and D. Vetchý. (2018). Biological role of copper as an essential trace element in the human organism. Ces. a Slov. Farm., 2018(4): 143–153.

Phan D. N., Nasanjargal, D., Saito, Y., Khan, M.Q., Ullah, A., Bie, X., Taguchi, G. and Kim, I.S. (2020). Antibacterial mechanisms of various copper species incorporated in polymeric nanofibers against bacteria. Mater. Today Commun., 25: 101377.

Pino, P., Bosco, F., Mollea, C. and Onida, B. (2023). Antimicrobial Nano-Zinc Oxide Biocomposites for Wound Healing Applications: A Review. Pharmaceutics, 15(3): 1-27.

Rhoades, J., J., Katsouda, V., Matsia, S., Rogkotis, K., Taousani, S., Kiriazidi, N., Salifoglou, A. and Likotrafiti, E. (2022). Antimicrobial Activity of Cobalt (II)-Citrate against Common Foodborne Pathogens and Its Potential for Incorporation into Food Packaging Material. Appl. Sci., 12: 10855.

Ruiz, L. M., Libedinsky, A. and Elorza, A. A. (2021). Role of Copper on Mitochondrial Function and Metabolism. Front. Mol. Biosci., 8(August): 1–17.

Salah, I, Parkin, I. P. and Allan, E. (2021). Copper as an antimicrobial agent: Recent advances. RSC Adv., 11(30): 18179–18186. doi: 10.1039/d1ra02149d.

Salvo, J. and Sandoval, C. (2022). Role of copper nanoparticles in wound healing for chronic wounds: Literature review. Burn. Trauma, 10: 1-9.

Santo, C. E., Taudte, N., Nies, D. H. and Grass, G. (2008). Contribution of copper ion resistance to survival of Escherichia coli on metallic copper surfaces. Appl. Environ. Microbiol., 74(4): 977–986.

Schmidt, M.G., Attaway, H.H., Sharpe, P.A., John, J., Sepkowitz, K.A., Morgan, A., Fairey, S.E. and Salgado, C.D. (2012). Sustained reduction of microbial burden on common hospital surfaces through introduction of copper. J. Clin. Microbiol., 50(7): 2217–2223.

Sharifahmadian, O., Salimijazi, H. R., Fathi, M. H., Mostaghimi, J. and L. Pershin. (2013). Relationship between surface properties and antibacterial behavior of wire arc spray copper coatings. Surf. Coatings Technol., 233: 74–79.

Silva, B. L., Abuçafy, M.P., Manaia, E.B., Junior, J.A.O., Chiari-Andreo, B.G., Pietro, R.C.L.R. and Chiavacci, L.A (2019. Relationship between structure and antimicrobial activity of zinc oxide nanoparticles: An overview. Int. J. Nanomedicine, 14: 9395–9410.

Sirelkhatim, A., Mahmud, S., Seeni, A., Kaus, N.H.M., Ann, L.C., Bakhori, S.k.M., Hasan, H. and Mohamad, D. (2015). Review on zinc oxide nanoparticles: Antibacterial activity and toxicity mechanism. Nano-Micro Lett., 7(3): 219–242.

Talapko, J., Matijević, T., Juzbašić, M., Antolović-Požgain, A. and Škrlec, I. (2020). Antibacterial activity of silver and its application in dentistry, cardiology and dermatology. Microorganisms, 8(9): 1–13.

Uwitonze, A. M., Ojeh, N., Murererehe, J., Atfi, A. and Razzaque, M. S. (2020). Zinc adequacy is essential for the maintenance of optimal oral health. Nutrients, 12(4): 1–14.

Vaidya, P., Vaidya, B. R. and Vaidya, S. (2010). Response to Ayurvedic therapy in the treatment of migraine without aura. Int. J. Ayurveda Res., 1(1): 30.

Vincent, M., Duval, R. E., Hartemann, P. and Engels-Deutsch, M. (2018). Contact killing and antimicrobial properties of copper. J. Appl. Microbiol., 124(5): 1032–1046.

Vincent, M., Hartemann, P. and Engels-Deutsch, M. (2016). Antimicrobial applications of copper. Int. J. Hyg. Environ. Health, 219(7): 585–591.

Wei, Y., Wang, J., Wu, S., Zhou, R., Zhang, K., Zhang, Z., Liu, J., Qin, S. and Shi J. (2022). Nanomaterial-Based Zinc Ion Interference Therapy to Combat Bacterial Infections. Front. Immunol., 13(June): 1–18.

Wiwanitkit, S. and Wiwanitkit, V. (2012). Water Purification. AYU (An International Quarterly Journal of Research in Ayurveda), 33(2): 317.

Yousefian, F., Hesari, R., Jensen, T., Obagi, S., Rgeai, A., Damiani, G., Bunick, C.G. and Grada, A. (2023). Antimicrobial Wound Dressings: A Concise Review for Clinicians. Antibiotics, 12(9): 1–12.

Zarzoso, M., Llana, S. and Perez-Soriano, P. (2010). Potential Negative Effects of Chlorinated Swimming Pool Attendance on Health of Swimmers and Associated Staff. Biol.Sport, 27: 233–240.

Zatcoff, R. C., Smith, M. S. and Borkow, G. (2008). Treatment of tinea pedis with socks containing copper-oxide impregnated fibers. Foot, 18(): 136–141.

Zhang, K., Han, Y., Gu, F., Gu, Z., Zhao, J., Chen, J., Chen, B., Gao, M., Hou, Z., Yu, X., Cai, T., Gao, Y., Hu, R., Xie, J. and Liu, T. (2023). Association between dietary zinc intake and Helicobacter pylori seropositivity in US adults: National Health and Nutrition Examination Survey. Front. Nutr., 10(21 September): 1–9.

4. References

Anne MR., Agur Arthur F., Dalley , Keith L. Moore (Çeviri editörü: Gülekon İN., Peker TV.) (2020). Moore Temel Klinik Anatomisi (6. Baskı) Ankara: Nobel Tıp Kitabevi.

Arıncı, K., & Elhan, A. (2014). Anatomi 2. Cilt. Ankara: Güneş Kitabevi.

Arifoğlu, Y. (2024). Her Yönüyle Anatomi (4. Baskı). İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.

Borgeat A., Ekatodramis G., Kalberer F., Benz C. (2001). Acute and nonacute complications associated with interscalene block and shoulder surgery: a prospective study. Anesthesiology, 95(4),875-880.

Brown DL. (1993). Brachial plexus anesthesia: an analysis of options. Yale J Biol Med, 66(5),415-431.

Chabal C., Russell LC., Lee R. (1990). Tourniquet-induced limb ischemia: a neurophysiologic animal model. Anesthesiology, 72(6), 1038–1044

Kessler J., Schafhalter-Zoppoth I., Gray AT. (2008). An ultrasound study of the phrenic nerve in the posterior cervical triangle: implications for the interscalene brachial plexus block. Reg Anesth Pain Med., 33(6), 545-50

Neuberger M., Breitbarth J., Reisig F., Lang D., Buttner J. (2006). Complications and adverse events in continuous peripheral regional anesthesia. Results of investigations on 3,491 catheters. Anaesthesist, 55(1), 33-40.

Özbağ, D. (2022). 'İnsan' Hekim Anatomi. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.

Özyalçın SN., Erdine S. (2005). Üst ekstremite somatik blokları. Rejyonel Anestezi. Ankara: Nobel Tıp Kitabevi

Sancak B., Cumhur M. (2020). Fonksiyonel Anatomi (12. Baskı). Ankara: ODTÜ Yayıncılık

Stan TC., Krantz MA., Solomon DL., Poulos JG., Chaouki K. (1995). The incidence of neurovascular complications following axillary brachial plexus block using a transarterial approach. A prospective study of 1,000 consecutive patients. Reg Anesth, 20(6), 486–492.

Şahin, B. (2019). Sağlık Bilimleri için Resimli Temel Anatomi. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri.

Taner D., (2019) Fonksiyonel Anatomi Ekstremiteler ve Sırt Bölgesi (12. Baskı). Ankara: HYB Yayıncılık

Urmey WF. (2007). Pulmonary complications. In: Neal JM; Rathmell JP, editors. Complications in Regional Anesthesia and Pain Medicine. Philadelphia: Saunders Elsevier; p. 147-156.

Kaynakça

1. Al-Amrani, S., Al-Jabri, Z., Al-Zaabi, A., Alshekaili, J., & Al-Khabori, M., Proteomics: Concepts and applications in human medicine, ***World J Biol Chem***, 2021, 27;12(5):57–69. doi: 10.4331/wjbc.v12.i5.57
2. Altelaar, AFM., Munoz, J., & Heck, AJR., Next-generation proteomics: towards an integrative view of proteome dynamics. ***Nature Reviews Genetics****, 2013 14:1*, *14*(1), 35–48. https://doi.org/10.1038/nrg3356
3. Anonim 2024; Protein Kütle Spektrometrisi, erişim tarihi. 01.10.2024, *https://yunus.hacettepe.edu.tr/~mergen/derleme/d_protein_ms.pdf*
4. Aslam, B., Basit, M., Nisar, M. A., Khurshid, M., and Rasool, MH., Proteomics: Technologies and Their Applications. ***Journal of Chromatographic Science***, 2017, *55,* 2, 182–196. https://doi.org/10.1093/CHROMSCI/BMW167.
5. Azad, NS., Rasool, N., Annunziata, CM., Minasian, L., Whiteley, G., and Kohn, EC., Proteomics in Clinical Trials and Practice: Present Uses and Future Promise. ***Molecular & Cellular Proteomics***, 2006, *5,* 10, 1819–1829. https://doi.org/10.1074/MCP.R600008-MCP200
6. Bal, SH., Budak, F., Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Durusoy Kan Merkezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, (2013). Genomik, Proteomik Kavramlarına Genel Bakış ve Uygulama Alanları. ***Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi***, *39*(1), 65–69. https://dergipark.org.tr/tr/pub/uutfd/issue/35292/391706
7. Banks, R., Dunn, MJ., Hochstrasser, DF., Sanchez, JC., Pappin, DJ., Selby, PJ., Proteomics: new perspectives, new biomedical opportunities, ***The Lanset***, 2000, 356, 9243, 1749-1756.
8. Chandrasekhar, K., Dileep, A., Lebonah, D. E., & Kumari, JP., A Short Review on Proteomics and its Applications. ***International Letters of Natural Sciences***, 2014, *17*, 77–84. https://doi.org/10.56431/P-AVSZ0G
9. Chen, C., Hou, J., Tanner, JJ., Cheng, J., Bioinformatics Methods for Mass Spectrometry, Based Proteomics Data Analysis, ***Int J Mol Sci****.* 2020, 20,21, 8, 2873. doi: 10.3390/ijms21082873.
10. Das, S., Dey, MK., Devireddy, R., and Gartia, MR., Biomarkers in Cancer Detection, Diagnosis, and Prognosis, ***Sensors*** 2024, *24,*1, 37; https://doi.org/10.3390/s24010037.
11. Demiralp, ÖD., İğci, N., Peker, S., ve Beycan, A., Temel Proteomik Stratejiler (Vol. 1). 2014, Ankara Üniversitesi Yayınevi.
12. Ding, Z., Nan, W., Ning, J., Zhe-Sheng, C., Proteomics technologies for cancer liquid biopsies, ***Mol Cancer***, 2022, 15, 21,1, 53. doi: 10.1186/s12943-022-01526-8.
13. Fathi, A., Pakzad, M., Taei, A., Brink, TC., Pirhaji, L., Ruiz, G., Bordbar, MST., Gourabi, H., Adjaye, J., Baharvand, H., and Salekdeh, GH., Comparative proteome and transcriptome analyses of embryonic stem cells during embryoid body-based differentiation. *Proteomics*, 2009, *9*(21), 4859–4870. https://doi.org/10.1002/PMIC.200900003.
14. Gavin, AC., Bösche, M., Krause, R., Grandi, P., Marzioch, M., Bauer, A., Schultz, J., Rick, J. M., Michon, AM., Cruciat, CM., Remor, M., Höfert, C., Schelder, M., Brajenovic, M., Ruffner, H., Merino, A., Klein, K., Hudak, M., Dickson, D., Superti-Furga, G., Functional organization of the yeast proteome by systematic analysis of protein complexes. *Nature,* 2002, 415, 6868, 415(6868), 141–147. https://doi.org/10.1038/415141a
15. Gobena, S., Admassu, B., Kinde, M. Z., & Gessese, AT., Proteomics and Its Current Application in Biomedical Area: Concise Review. *The Scientific World Journal*, 2024, (1), 4454744. https://doi.org/10.1155/2024/4454744
16. Gutierrez Reyes, CD, Alejo-Jacuinde G., Sanchez, BP., Reyes, JC., Onigbinde, S., Mogut, D., et al., Multi Omics Applications in Biological Systems, *Curr Issues Mol Biol*., 2024, 11;46(6):5777–5793. doi: 10.3390/cimb46060345.ff
17. Issaq, H. J., & Veenstra, T. D. (2008). Two-Dimensional Polyacrylamide Gel Electrophoresis (2D-PAGE): Advances and Perspectives. *BioTechniques*, *44*(5), 697–700. https://doi.org/10.2144/000112823

18. Karpov OA., Stotland A., Raedschelders K., Chazarin B., Ai L., Murray CI., Eyk JEV., Physiol Rev, 2024, 1;104(3):931–982. doi: 10.1152/physrev.00026.2023.

19. Kwon, Y. W., Jo, H. S., Bae, S., Seo, Y., Song, P., Song, M., & Yoon, J. H. (2021). Application of Proteomics in Cancer: Recent Trends and Approaches for Biomarkers Discovery. *Frontiers in Medicine*, *8*, 747333. https://doi.org/10.3389/FMED.2021.747333/BIBTEX

20. Martínez-Flores, K., Salazar-Anzures, Á.T., Fernández-Torres, J., Pineda, C., AguilarGonzález, C.A., & López-Reyes, A. (2017). Western blot: a tool in the biomedica. *Investigation en Discapacidad,* 2017, 6,

21. 3, 128-137.

22. Nenni, M., Çelebier, M., & Süslü, İ. (2020). Proteomik Çalışmalara Genel Bakış. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, *40*(1), 48–58. https://dergipark.org.tr/en/pub/hujpharm/issue/54931/734510

23. Nusir A., Sinclair P., Kabbani N., Mitochondrial Proteomes in Neural Cells: A Systematic Review, *Biomolecules,* 2023 Nov 11;13(11):1638. doi: 10.3390/biom13111638

24. Pierce, J. D., Fakhari, M., Works, K. V., Pierce, J. T., & Clancy, R. L. (2007). Understanding proteomics. *Nursing & Health Sciences*, *9*(1), 54–60. https://doi.org/10.1111/J.1442-2018.2007.00295.X

25. Schumacher-Schuh A., Andrei Bieger [3], Wyllians V Borelli [2], Makayla K Portley [4], Paula Saffie Awad [5], Sara Bandres-Ciga [4] Advances in Proteomic and Metabolomic Profiling of Neurodegenerative Diseases, *Front Neurol*,. 2022 Jan 31:12:792227. doi: 10.3389/fneur.2021.792227.

26. Su, M., Zhang, Z., Zhou, L., Han, C., Huang, C., & Nice, E. C. (2021). Proteomics, Personalized Medicine and Cancer. *Cancers*, *13*(11), 2512. https://doi.org/10.3390/CANCERS13112512

27. Suleiman, T. A., Francis, A. C., Ibrahim, A., Jonn-Joy, A. O., Adebiyi, E., Anyimadu, D. T., Suleiman, T. A., Francis, A. C., Ibrahim, A., Jonn-Joy, A. O., Adebiyi, E., & Anyimadu, D. T. (2023). Biotechnological Drug Development—The Role of Proteins, Genes, In-Silico, and Stem Cells in Designing Models for Enhanced Drug Discovery. *Open Access Library Journal*, *10*(8), 1–20. https://doi.org/10.4236/OALIB.1110520

28. Unwin, R. D., Evans, C. A., & Whetton, A. D. (2006). Relative quantification in proteomics: new approaches for biochemistry. *Trends in Biochemical Sciences*, *31*(8), 473–484. https://doi.org/10.1016/J.TIBS.2006.06.003/ASSET/F26D681C-AB80-4311-BB3E-D724589A6792/MAIN.ASSETS/GR7.JPG

29. van den Broek, I., Niessen, W. M. A., & van Dongen, W. D. (2013). Bioanalytical LC–MS/MS of protein-based biopharmaceuticals. *Journal of Chromatography B*, *929*, 161–179. https://doi.org/10.1016/J.JCHROMB.2013.04.030

30. Vihinen M., Bioinformatics in proteomics, *Biomolecular Engineering*, 2001, 18, 5, 241-248.

31. Wiese S., Reidegeld, KA., Meyer, HE., Warscheid, B., Protein labeling by iTRAQ: a new tool for quantitative mass spectrometry in proteome research, *Proteomics*, . 2007 Feb;7(3):340-50. doi: 10.1002/pmic.200600422.

32. Zou M, Zhou H, Gu L, Zhang J, Fang L. Therapeutic Target Identification and Drug Discovery Driven by Chemical Proteomics. *Biology (Basel).* 2024, 23;13(8):555. doi: 10.3390/biology13080555

KAYNAKLAR

1. Charlton CL, Babady E, Ginocchio CC, Hatchette TF, Jerris RC, Li Y, et al. Practical Guidance for Clinical Microbiology Laboratories: Viruses Causing Acute Respiratory Tract Infections. Clinical Microbiology Reviews. 2018;32(1):10.1128/cmr.00042-18.
2. Leung NHL. Transmissibility and transmission of respiratory viruses. Nature reviews Microbiology. 2021;19(8):528-45.
3. van Doorn HR, Yu H. Viral Respiratory Infections: Hunter's Tropical Medicine and Emerging Infectious Diseases. 2020:284-8. doi: 10.1016/B978-0-323-55512-8.00033-8. Epub 2019 May 28.
4. Jefferson T, Del Mar CB, Dooley L, Ferroni E, Al-Ansary LA, Bawazeer GA, et al. Physical interventions to interrupt or reduce the spread of respiratory viruses. The Cochrane database of systematic reviews. 2020;11(11):Cd006207.
5. Moriyama M, Hugentobler WJ, Iwasaki A. Seasonality of Respiratory Viral Infections. Annual review of virology. 2020;7(1):83-101.
6. Taubenberger JK, Morens DM. Influenza: the once and future pandemic. Public health reports (Washington, DC : 1974). 2010;125 Suppl 3(Suppl 3):16-26.
7. Volkov V. System analysis of the fast global coronavirus disease 2019 (COVID-19) spread. Can we avoid future pandemics under global climate change? Communicative & integrative biology. 2022;15(1):150-7.
8. Murdoch DR, Werno AM, Jennings LC. Microbiological Diagnosis of Respiratory Illness: Recent Advances: Kendig's Disorders of the Respiratory Tract in Children. 2019:396-405.e3. doi: 10.1016/B978-0-323-44887-1.00022-5. Epub 2018 Mar 13.
9. Campbell S, Forbes BA. The Clinical Microbiology Laboratory in the Diagnosis of Lower Respiratory Tract Infections: J Clin Microbiol. 2011 Sep;49(9 Suppl):S30-3. doi: 10.1128/JCM.00789-11.
10. Monto AS. Epidemiology of viral respiratory infections. The American journal of medicine. 2002;112 Suppl 6A:4s-12s.
11. Boncristiani HF, Criado MF, Arruda E. Respiratory Viruses: Encyclopedia of Microbiology. 2009:500-18. doi: 10.1016/B978-012373944-5.00314-X. Epub 2009 Feb 17.
12. Kutter JS, Spronken MI, Fraaij PL, Fouchier RA, Herfst S. Transmission routes of respiratory viruses among humans. Current opinion in virology. 2018;28:142-51.
13. Jain S. Epidemiology of Viral Pneumonia. Clinics in chest medicine. 2017;38(1):1-9.
14. Halaji M, Heiat M, Faraji N, Ranjbar R. Epidemiology of COVID-19: An updated review. Journal of research in medical sciences : the official journal of Isfahan University of Medical Sciences. 2021;26:82.
15. Jones WA, Castro RC, Masters HL, 3rd, Carrico R. Influenza Management During the COVID-19 Pandemic: A Review of Recent Innovations in Antiviral Therapy and Relevance to Primary Care Practice. Mayo Clinic proceedings Innovations, quality & outcomes. 2021;5(6):974-91.
16. Spencer S, Thompson MG, Flannery B, Fry A. Comparison of Respiratory Specimen Collection Methods for Detection of Influenza Virus Infection by Reverse Transcription-PCR: a Literature Review. J Clin Microbiol. 2019;57(9).
17. Blaschke AJ, Allison MA, Meyers L, Rogatcheva M, Heyrend C, Mallin B, et al. Non-invasive sample collection for respiratory virus testing by multiplex PCR. Journal of clinical virology : the official publication of the Pan American Society for Clinical Virology. 2011;52(3):210-4.
18. Dsa OC, Kadni TS, N S. From cold chain to ambient temperature: transport of viral specimens- a review. Annals of medicine. 2023;55(2):2257711.
19. Gradisteanu Pircalabioru G, Iliescu FS, Mihaescu G, Cucu AI, Ionescu ON, Popescu M, et al. Advances in the Rapid Diagnostic of Viral Respiratory Tract Infections. Frontiers in cellular and infection microbiology. 2022;12:807253.

20. Berry GJ, Jhaveri TA, Larkin PMK, Mostafa H, Babady NE. ADLM Guidance Document on Laboratory Diagnosis of Respiratory Viruses. The journal of applied laboratory medicine. 2024;9(3):599-628.
21. Zhang S, Zhang W, Tang YW. Molecular diagnosis of viral respiratory infections. Current infectious disease reports. 2011;13(2):149-58.
22. Hanson KE, Azar MM, Banerjee R, Chou A, Colgrove RC, Ginocchio CC, et al. Molecular Testing for Acute Respiratory Tract Infections: Clinical and Diagnostic Recommendations From the IDSA's Diagnostics Committee. Clinical Infectious Diseases. 2020;71(10):2744-51.
23. Zeytinli UO, Durmuslu AO, Aslan FG, Dincer SD, Eker P, Aksaray S. Distribution of respiratory viruses: Evaluation of multiplex PCR results of 3074 patients. Northern clinics of Istanbul. 2022;9(5):501-4.
24. García-Arroyo L, Prim N, Martí N, Roig MC, Navarro F, Rabella N. Benefits and drawbacks of molecular techniques for diagnosis of viral respiratory infections. Experience with two multiplex PCR assays. Journal of medical virology. 2016;88(1):45-50.
25. Mahony JB, Petrich A, Smieja M. Molecular diagnosis of respiratory virus infections. Critical reviews in clinical laboratory sciences. 2011;48(5-6):217-49.
26. Rijsbergen LC, van Dijk LLA, Engel MFM, de Vries RD, de Swart RL. In Vitro Modelling of Respiratory Virus Infections in Human Airway Epithelial Cells - A Systematic Review. Frontiers in immunology. 2021;12:683002.
27. McAdam AJ, Riley AM. Developments in tissue culture detection of respiratory viruses. Clinics in laboratory medicine. 2009;29(4):623-34.
28. Calderaro A, Arcangeletti MC, Rodighiero I, Buttrini M, Montecchini S, Vasile Simone R, et al. Identification of different respiratory viruses, after a cell culture step, by matrix assisted laser desorption/ionization time of flight mass spectrometry (MALDI-TOF MS). Scientific reports. 2016;6:36082.
29. Calderaro A, Buttrini M, Farina B, Montecchini S, De Conto F, Chezzi C. Respiratory Tract Infections and Laboratory Diagnostic Methods: A Review with A Focus on Syndromic Panel-Based Assays. Microorganisms. 2022;10(9).
30. Mauch H. Diagnosis of acute respiratory tract infections: serology and new methods. Clinical microbiology and infection : the official publication of the European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases. 1996;1 Suppl 2:S16-s9.
31. Das S, Dunbar S, Tang YW. Laboratory Diagnosis of Respiratory Tract Infections in Children - the State of the Art. Front Microbiol. 2018;9:2478.
32. Talbot HK, Falsey AR. The Diagnosis of Viral Respiratory Disease in Older Adults. Clinical Infectious Diseases. 2010;50(5):747-51.
33. Machado BAS, Hodel KVS, Barbosa-Júnior VG, Soares MBP, Badaró R. The Main Molecular and Serological Methods for Diagnosing COVID-19: An Overview Based on the Literature. Viruses. 2020;13(1).
34. Koryukov MA, Oscorbin IP, Novikova LM, Gordukova MA, Turina IE, Galeeva EV, et al. A Novel Multiplex LAMP Assay for the Detection of Respiratory Human Adenoviruses. International journal of molecular sciences. 2024;25(13).
35. Mayuramart O, Nimsamer P, Rattanaburi S, Chantaravisoot N, Khongnomnan K, Chansaenroj J, et al. Detection of severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 and influenza viruses based on CRISPR-Cas12a. Experimental biology and medicine (Maywood, NJ). 2021;246(4):400-5.
36. Thorburn F, Bennett S, Modha S, Murdoch D, Gunson R, Murcia PR. The use of next generation sequencing in the diagnosis and typing of respiratory infections. Journal of clinical virology : the official publication of the Pan American Society for Clinical Virology. 2015;69:96-100.
37. Parums DV. Editorial: Infectious Disease Surveillance Using Artificial Intelligence (AI) and its Role in Epidemic and Pandemic Preparedness. Medical science monitor : international medical journal of experimental and clinical research. 2023;29:e941209.

38. Ortíz de Lejarazu R, Eiros JM, López-Medrano F, Montes M, Tagarro A, Tomás M. The role of viral diagnostic tests in respiratory tract infections: moving forward. Revista espanola de quimioterapia : publicacion oficial de la Sociedad Espanola de Quimioterapia. 2024;37(3):252-6.
39. Poelman R, der Meer JV, der Spek CV, Riezebos-Brilman A, Knoester M, Leer-Buter CV, et al. Improved diagnostic policy for respiratory tract infections essential for patient management in the emergency department. Future microbiology. 2020;15(8):623-32.
40. Stojanovic Z, Gonçalves-Carvalho F, Marín A, Abad Capa J, Domínguez J, Latorre I, et al. Advances in diagnostic tools for respiratory tract infections: from tuberculosis to COVID-19 - changing paradigms? ERJ open research. 2022;8(3).
41. Eales O, Plank MJ, Cowling BJ, Howden BP, Kucharski AJ, Sullivan SG, et al. Key Challenges for Respiratory Virus Surveillance while Transitioning out of Acute Phase of COVID-19 Pandemic. Emerg Infect Dis. 2024;30(2).
42. Tabari P, Amini M, Arya N, Moghadami M, Khoshnood K, Shokripour M, et al. The role of educating health-care personnel in prevention, diagnosis, or treatment of COVID-19: A narrative mini review. Journal of education and health promotion. 2021;10:476.

Kaynaklar

Agur, A. M., & Dalley, A. F. (2022). *Moore's essential clinical anatomy*: Lippincott Williams & Wilkins.

Arifoğlu, Y. (2021). Her Yönüyle ANATOMİ 3. BASKI.

Arıncı, K., & Elhan, A. (2014). *Anatomi: kemikler, eklemler, kaslar, iç organlar*: Güneş Tıp Kitabevleri.

Bolla, S. R., Hoare, B. S., & Varacallo, M. (2023). *Anatomy, Abdomen and Pelvis: Deep Perineal Space*: StatPearls Publishing, Treasure Island (FL).

Bordoni, B., Sugumar, K., & Leslie, S. W. (2023). *Anatomy, Abdomen and Pelvis, Pelvic Floor*: StatPearls Publishing, Treasure Island (FL).

Chaudhry, S. R., Nahian, A., & Chaudhry, K. (2024). Anatomy, Abdomen and Pelvis, Pelvis. In *StatPearls*. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing

Copyright © 2024, StatPearls Publishing LLC.

Cho, S. T., & Kim, K. H. (2021). Pelvic floor muscle exercise and training for coping with urinary incontinence. *J Exerc Rehabil, 17*(6), 379-387. doi:10.12965/jer.2142666.333

Grigorescu, B. A., Lazarou, G., Olson, T. R., Downie, S. A., Powers, K., Greston, W. M., & Mikhail, M. S. (2008). Innervation of the levator ani muscles: description of the nerve branches to the pubococcygeus, iliococcygeus, and puborectalis muscles. *Int Urogynecol J Pelvic Floor Dysfunct, 19*(1), 107-116. doi:10.1007/s00192-007-0395-8

Jorge, J. M. N., & Bustamante-Lopez, L. A. (2022). Pelvic floor anatomy. *Annals of Laparoscopic and Endoscopic Surgery*.

Kearney, R., Sawhney, R., & DeLancey, J. O. (2004). Levator ani muscle anatomy evaluated by origin-insertion pairs. *Obstet Gynecol, 104*(1), 168-173. doi:10.1097/01.AOG.0000128906.61529.6b

Kim, J. W., Kim, S. J., Park, J. M., Na, Y. G., & Kim, K. H. (2020). Past, Present, and Future in the Study of Neural Control of the Lower Urinary Tract. *Int Neurourol J, 24*(3), 191-199. doi:10.5213/inj.2040318.159

Liedl, B., Inoue, H., Sekiguchi, Y., Gold, D., Wagenlehner, F., Haverfield, M., & Petros, P. (2018). Update of the integral theory and system for management of pelvic floor dysfunction in females. *European Urology Supplements, 17*(3), 100-108.

Llauger, J., Palmer, J., Pérez, C., Monill, J., Ribé, J., & Moreno, A. (1998). The normal and pathologic ischiorectal fossa at CT and MR imaging. *Radiographics, 18*(1), 61-82; quiz 146. doi:10.1148/radiographics.18.1.9460109

Loukas, M., Louis, R. G., Jr., Hallner, B., Gupta, A. A., & White, D. (2006). Anatomical and surgical considerations of the sacrotuberous ligament and its relevance in pudendal nerve entrapment syndrome. *Surg Radiol Anat, 28*(2), 163-169. doi:10.1007/s00276-006-0082-3

Němec, M., Horčička, L., Krofta, L., Feyereisel, J., & Dibonová, M. (2019). Anatomy and biomechanic of the musculus levator ani. *Ceska Gynekol, 84*(5), 393-397.

Newman, D. K. (2014). Pelvic floor muscle rehabilitation using biofeedback. *Urol Nurs, 34*(4), 193-202.

Nyangoh Timoh, K., Moszkowicz, D., Zaitouna, M., Lebacle, C., Martinovic, J., Diallo, D., . . . Bessede, T. (2018). Detailed muscular structure and neural control anatomy of the levator ani muscle: a study based on female human fetuses. *Am J Obstet Gynecol, 218*(1), 121.e121-121.e112. doi:10.1016/j.ajog.2017.09.021

Siccardi, M. A., & Valle, C. (2023). *Anatomy, Bony Pelvis and Lower Limb: Pelvic Fascia*: StatPearls Publishing, Treasure Island (FL).

Simren, M., Palsson, O. S., & Whitehead, W. E. (2017). Update on Rome IV Criteria for Colorectal Disorders: Implications for Clinical Practice. *Curr Gastroenterol Rep, 19*(4), 15. doi:10.1007/s11894-017-0554-0

Wobser, A. M., Adkins, Z., & Wobser, R. W. (2023). *Anatomy, Abdomen and Pelvis: Bones (Ilium, Ischium, and Pubis)*: StatPearls Publishing, Treasure Island (FL).

Wu, Q. K., Mao, X. Y., Luo, L. M., Ying, T., Li, Q., & Teng, Y. C. (2010). [Characteristics of pelvic diaphragm hiatus in pregnant women with stress urinary incontinence detected by transperineal three-dimensional ultrasound]. *Zhonghua Fu Chan Ke Za Zhi, 45*(5), 326-330.

KAYNAKÇA

Abuhammad, A., & Taha, M. O. (2016). QSAR studies in the discovery of novel type-II diabetic therapies. *Expert Opinion on Drug Discovery*, *11*(2), 197–214. https://doi.org/10.1517/17460441.2016.1118046

Aggul, A. G., Uzun, N., Kuzu, M., Taslimi, P., & Gulcin, I. (2022). Some phenolic natural compounds as carbonic anhydrase inhibitors: An in vitro and in silico study. *Archiv Der Pharmazie*, *355*(6), 2100476. https://doi.org/10.1002/ARDP.202100476

Agu, P. C., Afiukwa, C. A., Orji, O. U., Ezeh, E. M., Ofoke, I. H., Ogbu, C. O., Ugwuja, E. I., & Aja, P. M. (2023). Molecular docking as a tool for the discovery of molecular targets of nutraceuticals in diseases management. *Scientific Reports 2023 13:1*, *13*(1), 1–18. https://doi.org/10.1038/s41598-023-40160-2

Anselmi, C., Centini, M., Ricci, M., Buonocore, A., Granata, P., Tsuno, T., & Facino, R. M. (2006). Analytical characterization of a ferulic acid/γ-cyclodextrin inclusion complex. *Journal of Pharmaceutical and Biomedical Analysis*, *40*(4), 875–881. https://doi.org/10.1016/J.JPBA.2005.08.019

Arthur, D. E., Ejeh, S., & Uzairu, A. (2020). Quantitative structure-activity relationship (QSAR) and design of novel ligands that demonstrate high potency and target selectivity as protein tyrosine phosphatase 1B (PTP 1B) inhibitors as an effective strategy used to model anti-diabetic agents. *Journal of Receptors and Signal Transduction*, *40*(6), 501–520. https://doi.org/10.1080/10799893.2020.1759092

Barh, D., Chaitankar, V., Yiannakopoulou, E. C., Salawu, E. O., Chowbina, S., Ghosh, P., & Azevedo, V. (2014). In Silico Models: From Simple Networks to Complex Diseases. *Animal Biotechnology*, 385. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-416002-6.00021-3

Buolamwini, J. K., & Assefa, H. (2002). CoMFA and CoMSIA 3D QSAR and docking studies on conformationally-restrained cinnamoyl HIV-1 integrase inhibitors: Exploration of a binding mode at the active site. *Journal of Medicinal Chemistry*, *45*(4), 841–852. https://doi.org/10.1021/JM010399H/ASSET/IMAGES/MEDIUM/JM010399HN00001.GIF

Cherkasov, A., Muratov, E. N., Fourches, D., Varnek, A., Baskin, I. I., Cronin, M., Dearden, J., Gramatica, P., Martin, Y. C., Todeschini, R., Consonni, V., Kuz'Min, V. E., Cramer, R., Benigni, R., Yang, C., Rathman, J., Terfloth, L., Gasteiger, J., Richard, A., & Tropsha, A. (2014). QSAR modeling: Where have you been? Where are you going to? *Journal of Medicinal Chemistry*, *57*(12), 4977–5010. https://doi.org/10.1021/JM4004285/ASSET/IMAGES/MEDIUM/JM-2013-004285_0009.GIF

Dar, A. M., & Mir, S. (2017). Molecular Docking: Approaches, Types, Applications and Basic Challenges. *Journal of Analytical & Bioanalytical Techniques 2017 8:2*, *8*(2), 1–3. https://doi.org/10.4172/2155-9872.1000356

Ekins, S., & Wrighton, S. A. (2001). Application of in silico approaches to predicting drug–drug interactions. *Journal of Pharmacological and Toxicological Methods*, *45*(1), 65–69. https://doi.org/10.1016/S1056-8719(01)00119-8

Fan, J., Fu, A., & Zhang, L. (2019). Progress in molecular docking. *Quantitative Biology*, *7*(2), 83–89. https://doi.org/10.1007/S40484-019-0172-Y

Gini, G. (2018). QSAR: What Else? *Methods in Molecular Biology (Clifton, N.J.)*, *1800*, 79–105. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-7899-1_3

Hansch, C., & Fujita, T. (1964). ρ-σ-π Analysis. A Method for the Correlation of Biological Activity and Chemical Structure. *Journal of the American Chemical Society*, *86*(8), 1616–1626. https://doi.org/10.1021/JA01062A035/ASSET/JA01062A035.FP.PNG_V03

Isabel, P., Huanca, J., Araújo, B., Veras, F., De, I., Oliveira, S., & Ferreira, S. B. (2022). In Silico Analysis Applied to the Study of Cytotoxicity in Natural Products. *Chemistry Proceedings 2022, Vol. 12, Page 69*, *12*(1), 69. https://doi.org/10.3390/ECSOC-26-13557

Kinnings, S. L., Liu, N., Buchmeier, N., Tonge, P. J., Xie, L., & Bourne, P. E. (2009). Drug discovery using chemical systems biology: Repositioning the safe medicine Comtan to treat multi-drug and extensively drug resistant tuberculosis. *PLoS Computational Biology*, *5*(7). https://doi.org/10.1371/JOURNAL.PCBI.1000423

Madden, J. C., Enoch, S. J., Paini, A., & Cronin, M. T. D. (2020). A Review of In Silico Tools as Alternatives to Animal Testing: Principles, Resources and Applications. *ATLA Alternatives to Laboratory Animals*, *48*(4), 146–172. https://doi.org/10.1177/0261192920965977/ASSET/IMAGES/LARGE/10.1177_0261192920965977-FIG8.JPEG

Meng, X.-Y., Zhang, H.-X., Mezei, M., & Cui, M. (2012). Molecular Docking: A Powerful Approach for Structure-Based Drug Discovery. *Current Computer Aided-Drug Design*, *7*(2), 146–157. https://doi.org/10.2174/157340911795677602

Moradi, M., Golmohammadi, R., Najafi, A., Moosazadeh Moghaddam, M., Fasihi-Ramandi, M., & Mirnejad, R. (2022). A contemporary review on the important role of in silico approaches for managing different aspects of COVID-19 crisis. *Informatics in Medicine Unlocked*, *28*, 100862. https://doi.org/10.1016/J.IMU.2022.100862

Nair, S., Sharma, T., Krishna, R., Gautam, A., & Sankhla, M. S. (2024). An In-Silico Study on the Molecular Docking of Various Natural and Synthetic Opioids to Mu-Opioid Receptors in Homo sapiens. *Natural Resources for Human Health*, *4*(2), 160–167. https://doi.org/10.53365/NRFHH/181166

Odugbemi, A. I., Nyirenda, C., Christoffels, A., & Egieyeh, S. A. (2024). Artificial intelligence in antidiabetic drug discovery: The advances in QSAR and the prediction of α-glucosidase inhibitors. *Computational and Structural Biotechnology Journal*, *23*, 2964–2977. https://doi.org/10.1016/J.CSBJ.2024.07.003

Pichert, A., Samsonov, S. A., Theisgen, S., Thomas, L., Baumann, L., Schiller, J., Beck-Sickinger, A. G., Huster, D., & Pisabarro, M. T. (2012). Characterization of the interaction of interleukin-8 with hyaluronan, chondroitin sulfate, dermatan sulfate and their sulfated derivatives by spectroscopy and molecular modeling. *Glycobiology*, *22*(1), 134. https://doi.org/10.1093/GLYCOB/CWR120

Piir, G., Kahn, I., García-Sosa, A. T., Sild, S., Ahte, P., & Maran, U. (2018). Best practices for QSAR model reporting: Physical and chemical properties, ecotoxicity, environmental fate, human health, and toxicokinetics endpoints. *Environmental Health Perspectives*, *126*(12). https://doi.org/10.1289/EHP3264/SUPPL_FILE/EHP3264.SMCONTENTS.508.PDF

Raies, A. B., & Bajic, V. B. (2016). In silico toxicology: computational methods for the prediction of chemical toxicity. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Computational Molecular Science*, *6*(2), 147–172. https://doi.org/10.1002/WCMS.1240

Raunio, H. (2011). In Silico Toxicology – Non-Testing Methods. *Frontiers in Pharmacology*, *2*. https://doi.org/10.3389/FPHAR.2011.00033

Sagardia, I., Roa-Ureta, R. H., & Bald, C. (2013). A new QSAR model, for angiotensin I-converting enzyme inhibitory oligopeptides. *Food Chemistry*, *136*(3–4), 1370–1376. https://doi.org/10.1016/J.FOODCHEM.2012.09.092

Terstappen, G. C., & Reggiani, A. (2001). In silico research in drug discovery. *Trends in Pharmacological Sciences*, *22*(1), 23–26. https://doi.org/10.1016/S0165-6147(00)01584-4

Xie, J., Hong, Z. S., Dai, J. J., Li, T., Bai, Y., Zhang, L., Hu, X., Chen, J., Sheng, J., & Tian, Y. (2024). Isolation and identification of anti-colorectal cancer peptides from walnut proteins and associated in silico analysis. *Journal of Functional Foods*, *112*, 105952. https://doi.org/10.1016/J.JFF.2023.105952

References

2023., T. İ. K. Ö. N. İ. (2023). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2023-53709. *Son Erişim Tarihi: 01 Ağustos 2024.*

Abounit, K., Scarabelli, T. M., & McCauley, R. B. (2012). Autophagy in mammalian cells. *World J Biol Chem, 3*(1), 1-6. doi:10.4331/wjbc.v3.i1.1

Altun, Y., Aydın, İ., & Algın, A. (2018). Adıyaman İlinde İnme Tiplerinin Demografik Özellikleri. *Turk Noroloji Dergisi, 24*(1), 26.

Anding, A. L., & Baehrecke, E. H. (2015). Autophagy in Cell Life and Cell Death. *Curr Top Dev Biol, 114*, 67-91. doi:10.1016/bs.ctdb.2015.07.012

Ariosa, A. R., & Klionsky, D. J. (2016). Autophagy core machinery: overcoming spatial barriers in neurons. *J Mol Med (Berl), 94*(11), 1217-1227. doi:10.1007/s00109-016-1461-9

Astrup, J., Siesjo, B. K., & Symon, L. (1981). Thresholds in cerebral ischemia - the ischemic penumbra. *Stroke, 12*(6), 723-725. doi:10.1161/01.str.12.6.723

Astrup, J., Symon, L., Branston, N. M., & Lassen, N. A. (1977). Cortical evoked potential and extracellular K+ and H+ at critical levels of brain ischemia. *Stroke, 8*(1), 51-57. doi:10.1161/01.str.8.1.51

Atlas, S. W. (2009). *Magnetic resonance imaging of the brain and spine* (Vol. 2). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.

Ay, H., & Dalkara, T. (2009). *Iskemik penumbra ve terapotik zaman aralığını etkileyen faktörler*: Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri.

Backer, J. M. (2008). The regulation and function of Class III PI3Ks: novel roles for Vps34. *Biochem J, 410*(1), 1-17. doi:10.1042/BJ20071427

Bayram, S. (2015). İntestinal İskemi ve Reperfüzyon. *ODÜ Tıp Dergisi, 2*(3), 166-171.

Boehme, A. K., Esenwa, C., & Elkind, M. S. (2017). Stroke Risk Factors, Genetics, and Prevention. *Circ Res, 120*(3), 472-495. doi:10.1161/CIRCRESAHA.116.308398

Boot, E., Ekker, M. S., Putaala, J., Kittner, S., De Leeuw, F. E., & Tuladhar, A. M. (2020). Ischaemic stroke in young adults: a global perspective. *J Neurol Neurosurg Psychiatry, 91*(4), 411-417. doi:10.1136/jnnp-2019-322424

Broughton, B. R., Reutens, D. C., & Sobey, C. G. (2009). Apoptotic mechanisms after cerebral ischemia. *Stroke, 40*(5), e331-339. doi:10.1161/STROKEAHA.108.531632

Caplan, L. R., Wong, K. S., Gao, S., & Hennerici, M. G. (2006). Is hypoperfusion an important cause of strokes? If so, how? *Cerebrovasc Dis, 21*(3), 145-153. doi:10.1159/000090791

Chen, R. L., Balami, J. S., Esiri, M. M., Chen, L. K., & Buchan, A. M. (2010). Ischemic stroke in the elderly: an overview of evidence. *Nat Rev Neurol, 6*(5), 256-265. doi:10.1038/nrneurol.2010.36

Chen, W., Sun, Y., Liu, K., & Sun, X. (2014). Autophagy: a double-edged sword for neuronal survival after cerebral ischemia. *Neural Regen Res, 9*(12), 1210-1216. doi:10.4103/1673-5374.135329

Chuen, R., & Chang, C. (2011). *Neurodegenerative Diseases: Processes, Prevention, Protection and Monitoring*. Hırvatistan: InTech.

Cimarosti, H., & Henley, J. M. (2008). Investigating the mechanisms underlying neuronal death in ischemia using in vitro oxygen-glucose deprivation: potential involvement of protein SUMOylation. *Neuroscientist, 14*(6), 626-636. doi:10.1177/1073858408322677

Demirci Şahin A, U. Y., Işık D. (2015). Serebrovasküler hastalıklarda önlenebilen risk faktörlerinin yönetimi. *Ankara Medical Journal, 15*(2), 106-113.

Dirnagl, U., & Endres, M. (2014). Found in translation: preclinical stroke research predicts human pathophysiology, clinical phenotypes, and therapeutic outcomes. *Stroke, 45*(5), 1510-1518. doi:10.1161/STROKEAHA.113.004075

Dirnagl, U., Iadecola, C., & Moskowitz, M. A. (1999). Pathobiology of ischaemic stroke: an integrated view. *Trends Neurosci, 22*(9), 391-397. doi:10.1016/s0166-2236(99)01401-0

Doyle, K. P., Simon, R. P., & Stenzel-Poore, M. P. (2008). Mechanisms of ischemic brain damage. *Neuropharmacology, 55*(3), 310-318. doi:10.1016/j.neuropharm.2008.01.005

Duprez, L., Wirawan, E., Vanden Berghe, T., & Vandenabeele, P. (2009). Major cell death pathways at a glance. *Microbes Infect, 11*(13), 1050-1062. doi:10.1016/j.micinf.2009.08.013

Endres, M., & Dirnagl, U. (2002). Ischemia and stroke. *Adv Exp Med Biol, 513*, 455-473. doi:10.1007/978-1-4615-0123-7_17

Evangelisti, C., Evangelisti, C., Chiarini, F., Lonetti, A., Buontempo, F., Neri, L. M., . . . Martelli, A. M. (2015). Autophagy in acute leukemias: a double-edged sword with important therapeutic implications. *Biochim Biophys Acta, 1853*(1), 14-26. doi:10.1016/j.bbamcr.2014.09.023

Gozuacik, D., & Kimchi, A. (2004). Autophagy as a cell death and tumor suppressor mechanism. *Oncogene, 23*(16), 2891-2906. doi:10.1038/sj.onc.1207521

Hankey, G. J., & Blacker, D. J. (2015). Is it a stroke? *BMJ, 350*, h56. doi:10.1136/bmj.h56

Hara, T., Nakamura, K., Matsui, M., Yamamoto, A., Nakahara, Y., Suzuki-Migishima, R., . . . Mizushima, N. (2006). Suppression of basal autophagy in neural cells causes neurodegenerative disease in mice. *Nature, 441*(7095), 885-889. doi:10.1038/nature04724

He, C., & Levine, B. (2010). The Beclin 1 interactome. *Curr Opin Cell Biol, 22*(2), 140-149. doi:10.1016/j.ceb.2010.01.001

Hossmann, K. A. (1996). Periinfarct depolarizations. *Cerebrovasc Brain Metab Rev, 8*(3), 195-208.

Hou, K., Xu, D., Li, F., Chen, S., & Li, Y. (2019). The progress of neuronal autophagy in cerebral ischemia stroke: Mechanisms, roles and research methods. *J Neurol Sci, 400*, 72-82. doi:10.1016/j.jns.2019.03.015

Hoyer-Hansen, M., & Jaattela, M. (2007). Connecting endoplasmic reticulum stress to autophagy by unfolded protein response and calcium. *Cell Death Differ, 14*(9), 1576-1582. doi:10.1038/sj.cdd.4402200

Hu, Z., Yang, B., Mo, X., & Xiao, H. (2015). Mechanism and Regulation of Autophagy and Its Role in Neuronal Diseases. *Mol Neurobiol, 52*(3), 1190-1209. doi:10.1007/s12035-014-8921-4

Ibrahim, F., & Murr, N. I. (2024). Embolic Stroke. In *StatPearls*. Treasure Island (FL) ineligible companies. Disclosure: Najib Murr declares no relevant financial relationships with ineligible companies.

Islam, M. A., Sooro, M. A., & Zhang, P. (2018). Autophagic Regulation of p62 is Critical for Cancer Therapy. *Int J Mol Sci, 19*(5). doi:10.3390/ijms19051405

Jawhari, S., Ratinaud, M. H., & Verdier, M. (2016). Glioblastoma, hypoxia and autophagy: a survival-prone 'menage-a-trois'. *Cell Death Dis, 7*(10), e2434. doi:10.1038/cddis.2016.318

Johansen, T., & Lamark, T. (2011). Selective autophagy mediated by autophagic adapter proteins. *Autophagy, 7*(3), 279-296. doi:10.4161/auto.7.3.14487

Kang, C., & Avery, L. (2008). To be or not to be, the level of autophagy is the question: dual roles of autophagy in the survival response to starvation. *Autophagy, 4*(1), 82-84. doi:10.4161/auto.5154

Khare, S. (2016). Risk factors of transient ischemic attack: An overview. *J Midlife Health, 7*(1), 2-7. doi:10.4103/0976-7800.179166

Klehmet, J., Harms, H., Richter, M., Prass, K., Volk, H. D., Dirnagl, U., . . . Meisel, C. (2009). Stroke-induced immunodepression and post-stroke infections: lessons from the preventive antibacterial therapy in stroke trial. *Neuroscience, 158*(3), 1184-1193. doi:10.1016/j.neuroscience.2008.07.044

Komatsu, M., Waguri, S., Chiba, T., Murata, S., Iwata, J., Tanida, I., . . . Tanaka, K. (2006). Loss of autophagy in the central nervous system causes neurodegeneration in mice. *Nature, 441*(7095), 880-884. doi:10.1038/nature04723

Komatsu, M., Wang, Q. J., Holstein, G. R., Friedrich, V. L., Jr., Iwata, J., Kominami, E., . . . Yue, Z. (2007). Essential role for autophagy protein Atg7 in the maintenance of axonal homeostasis and the prevention of axonal degeneration. *Proc Natl Acad Sci U S A, 104*(36), 14489-14494. doi:10.1073/pnas.0701311104

Kroemer, G., Marino, G., & Levine, B. (2010). Autophagy and the integrated stress response. *Mol Cell, 40*(2), 280-293. doi:10.1016/j.molcel.2010.09.023

Kulkarni, V. V., & Maday, S. (2018). Compartment-specific dynamics and functions of autophagy in neurons. *Dev Neurobiol, 78*(3), 298-310. doi:10.1002/dneu.22562

Levine, B., & Kroemer, G. (2008a). Autophagy in the pathogenesis of disease. *Cell, 132*(1), 27-42. doi:10.1016/j.cell.2007.12.018

Levine, B., & Kroemer, G. (2008b). SnapShot: Macroautophagy. *Cell, 132*(1), 162 e161-162 e163. doi:10.1016/j.cell.2007.12.026

Li, H., Wu, J., Shen, H., Yao, X., Liu, C., Pianta, S., . . . Chen, G. (2018). Autophagy in hemorrhagic stroke: Mechanisms and clinical implications. *Prog Neurobiol, 163-164*, 79-97. doi:10.1016/j.pneurobio.2017.04.002

Li, J., Yuan, M., Liu, Y., Zhao, Y., Wang, J., & Guo, W. (2017). Incidence of constipation in stroke patients: A systematic review and meta-analysis. *Medicine (Baltimore), 96*(25), e7225. doi:10.1097/MD.0000000000007225

Li, Y. Y., Qin, Z. H., & Sheng, R. (2024). The Multiple Roles of Autophagy in Neural Function and Diseases. *Neurosci Bull, 40*(3), 363-382. doi:10.1007/s12264-023-01120-y

Liman Narin, S. D. C. (2017). A cytoprotectıve mechanısm: Autophagy. *Erciyes Üniversitesi Journal Of Health Sciences, 26*(3), 275-281.

Lippai, M., & Low, P. (2014). The role of the selective adaptor p62 and ubiquitin-like proteins in autophagy. *Biomed Res Int, 2014*, 832704. doi:10.1155/2014/832704

Liu, W. J., Ye, L., Huang, W. F., Guo, L. J., Xu, Z. G., Wu, H. L., . . . Liu, H. F. (2016). p62 links the autophagy pathway and the ubiqutin-proteasome system upon ubiquitinated protein degradation. *Cell Mol Biol Lett, 21*, 29. doi:10.1186/s11658-016-0031-z

Maday, S., Twelvetrees, A. E., Moughamian, A. J., & Holzbaur, E. L. (2014). Axonal transport: cargo-specific mechanisms of motility and regulation. *Neuron, 84*(2), 292-309. doi:10.1016/j.neuron.2014.10.019

Maday, S., Wallace, K. E., & Holzbaur, E. L. (2012). Autophagosomes initiate distally and mature during transport toward the cell soma in primary neurons. *J Cell Biol, 196*(4), 407-417. doi:10.1083/jcb.201106120

Mak, T. (2003). The E. Donnall Thomas Lecture--apoptosis: "'tis death that makes life live". *Biol Blood Marrow Transplant, 9*(8), 483-488.

Mallick, A. A., & O'Callaghan, F. J. (2010). The epidemiology of childhood stroke. *Eur J Paediatr Neurol, 14*(3), 197-205. doi:10.1016/j.ejpn.2009.09.006

Martin, R. L., Lloyd, H. G., & Cowan, A. I. (1994). The early events of oxygen and glucose deprivation: setting the scene for neuronal death? *Trends Neurosci, 17*(6), 251-257. doi:10.1016/0166-2236(94)90008-6

Martinez-Vicente, M., & Cuervo, A. M. (2007). Autophagy and neurodegeneration: when the cleaning crew goes on strike. *Lancet Neurol, 6*(4), 352-361. doi:10.1016/S1474-4422(07)70076-5

Mendelow, A. D., Lo, E. H., Sacco, R. L., FAAN, M. M. F., & Wong, L. K. (2015). *Stroke: pathophysiology, diagnosis, and management*: Elsevier Health Sciences.

Mensah, G. A. (2008). Epidemiology of stroke and high blood pressure in Africa. *Heart, 94*(6), 697-705. doi:10.1136/hrt.2007.127753

Midi, İ., & Afşar, N. (2010). İnme risk faktörleri. *Klinik Gelişim, 10*(1), 1-14.

Mizushima, N., Yoshimori, T., & Ohsumi, Y. (2011). The role of Atg proteins in autophagosome formation. *Annu Rev Cell Dev Biol, 27*, 107-132. doi:10.1146/annurev-cellbio-092910-154005

Napp, L. C., Kuhn, C., & Bauersachs, J. (2017). ECMO in cardiac arrest and cardiogenic shock. *Herz, 42*(1), 27-44. doi:10.1007/s00059-016-4523-4

Nikoletopoulou, V., Papandreou, M. E., & Tavernarakis, N. (2015). Autophagy in the physiology and pathology of the central nervous system. *Cell Death Differ, 22*(3), 398-407. doi:10.1038/cdd.2014.204

Nishiyama, J., Miura, E., Mizushima, N., Watanabe, M., & Yuzaki, M. (2007). Aberrant membranes and double-membrane structures accumulate in the axons of Atg5-null Purkinje cells before neuronal death. *Autophagy, 3*(6), 591-596. doi:10.4161/auto.4964

Nixon, R. A., & Yang, D. S. (2012). Autophagy and neuronal cell death in neurological disorders. *Cold Spring Harb Perspect Biol, 4*(10). doi:10.1101/cshperspect.a008839

Ohsumi, Y. (2001). Molecular dissection of autophagy: two ubiquitin-like systems. *Nat Rev Mol Cell Biol, 2*(3), 211-216. doi:10.1038/35056522

Ovbiagele, B., & Nguyen-Huynh, M. N. (2011). Stroke epidemiology: advancing our understanding of disease mechanism and therapy. *Neurotherapeutics, 8*(3), 319-329. doi:10.1007/s13311-011-0053-1

Phipps, M. S., & Cronin, C. A. (2020). Management of acute ischemic stroke. *BMJ, 368*, l6983. doi:10.1136/bmj.l6983

Ruck, A., Attonito, J., Garces, K. T., Nunez, L., Palmisano, N. J., Rubel, Z., . . . Melendez, A. (2011). The Atg6/Vps30/Beclin 1 ortholog BEC-1 mediates endocytic retrograde transport in addition to autophagy in C. elegans. *Autophagy, 7*(4), 386-400. doi:10.4161/auto.7.4.14391

Sacco, R. L., Boden-Albala, B., Gan, R., Chen, X., Kargman, D. E., Shea, S., . . . Hauser, W. A. (1998). Stroke incidence among white, black, and Hispanic residents of an urban community: the Northern Manhattan Stroke Study. *Am J Epidemiol, 147*(3), 259-268. doi:10.1093/oxfordjournals.aje.a009445

Salcı, Y., Balkan, A. F., Ceren, A. N., Karanfil, E., Çetin, B., Cengiz, M. S., . . . Armutlu, K. (2019). İnme Sonrası Erken Mobilizasyon Hakkında Profesyonel Görüşlerin İncelenmesi. *Dicle Tip Dergisi, 46*(2), 261-268.

Sekerdag, E., Solaroglu, I., & Gursoy-Ozdemir, Y. (2018). Cell Death Mechanisms in Stroke and Novel Molecular and Cellular Treatment Options. *Curr Neuropharmacol, 16*(9), 1396-1415. doi:10.2174/1570159X16666180302115544

Shehata, M., Matsumura, H., Okubo-Suzuki, R., Ohkawa, N., & Inokuchi, K. (2012). Neuronal stimulation induces autophagy in hippocampal neurons that is involved in AMPA receptor degradation after chemical long-term depression. *J Neurosci, 32*(30), 10413-10422. doi:10.1523/JNEUROSCI.4533-11.2012

Shen, D. N., Zhang, L. H., Wei, E. Q., & Yang, Y. (2015). Autophagy in synaptic development, function, and pathology. *Neurosci Bull, 31*(4), 416-426. doi:10.1007/s12264-015-1536-6

Shpilka, T., Weidberg, H., Pietrokovski, S., & Elazar, Z. (2011). Atg8: an autophagy-related ubiquitin-like protein family. *Genome Biol, 12*(7), 226. doi:10.1186/gb-2011-12-7-226

Soler, E. P., & Ruiz, V. C. (2010). Epidemiology and risk factors of cerebral ischemia and ischemic heart diseases: similarities and differences. *Curr Cardiol Rev, 6*(3), 138-149. doi:10.2174/157340310791658785

Sun, Y., Zhu, Y., Zhong, X., Chen, X., Wang, J., & Ying, G. (2018). Crosstalk Between Autophagy and Cerebral Ischemia. *Front Neurosci, 12*, 1022. doi:10.3389/fnins.2018.01022

Şahan, M., Satar, S., Koç, A. F., & Sebe, A. J. A. K. T. D. (2010). İskemik İnme ve Akut Faz Reaktanları. *19*(2), 85-140.

Şenol, P. Ş., & Tunçtan, B. (2016). Miyokardiyal ve Renal İskemi/Reperfüzyon Zedelenmesi ve Deneysel Modelleri. *Journal of Literature Pharmacy Sciences, 5*(2), 93-109.

Tehrani, B. N., Truesdell, A. G., Psotka, M. A., Rosner, C., Singh, R., Sinha, S. S., . . . Batchelor, W. B. (2020). A Standardized and Comprehensive Approach to the Management of Cardiogenic Shock. *JACC Heart Fail, 8*(11), 879-891. doi:10.1016/j.jchf.2020.09.005

Ülgenalp, O., Koç, B. T., & Oğuzoğlu, T. Ç. (2018). Viral enfeksiyonlarda otofaji. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi, 75*(3).

Van der Cruyssen, K., Vereeck, L., Saeys, W., & Remmen, R. (2015). Prognostic factors for discharge destination after acute stroke: a comprehensive literature review. *Disabil Rehabil, 37*(14), 1214-1227. doi:10.3109/09638288.2014.961655

Wang, P., Shao, B. Z., Deng, Z., Chen, S., Yue, Z., & Miao, C. Y. (2018). Autophagy in ischemic stroke. *Prog Neurobiol, 163-164*, 98-117. doi:10.1016/j.pneurobio.2018.01.001

Wang, S. Y., Yu, Q. J., Zhang, R. D., & Liu, B. (2011). Core signaling pathways of survival/death in autophagy-related cancer networks. *Int J Biochem Cell Biol, 43*(9), 1263-1266. doi:10.1016/j.biocel.2011.05.010

Wang, W., Fan, H., Zhou, Y., Duan, P., Zhao, G., & Wu, G. (2013). Knockdown of autophagy-related gene BECLIN1 promotes cell growth and inhibits apoptosis in the A549 human lung cancer cell line. *Mol Med Rep, 7*(5), 1501-1505. doi:10.3892/mmr.2013.1379

Wirawan, E., Lippens, S., Vanden Berghe, T., Romagnoli, A., Fimia, G. M., Piacentini, M., & Vandenabeele, P. (2012). Beclin1: a role in membrane dynamics and beyond. *Autophagy, 8*(1), 6-17. doi:10.4161/auto.8.1.16645

Yamamoto, A., & Yue, Z. (2014). Autophagy and its normal and pathogenic states in the brain. *Annu Rev Neurosci, 37*, 55-78. doi:10.1146/annurev-neuro-071013-014149

Yamasaki, Y., Matsuo, Y., Matsuura, N., Onodera, H., Itoyama, Y., & Kogure, K. (1995). Transient increase of cytokine-induced neutrophil chemoattractant, a member of the interleukin-8 family, in ischemic brain areas after focal ischemia in rats. *Stroke, 26*(2), 318-322; discussion 322-313. doi:10.1161/01.str.26.2.318

Yao, H., Takasawa, R., Fukuda, K., Shiokawa, D., Sadanaga-Akiyoshi, F., Ibayashi, S., . . . Uchimura, H. (2001). DNA fragmentation in ischemic core and penumbra in focal cerebral ischemia in rats. *Brain Res Mol Brain Res, 91*(1-2), 112-118. doi:10.1016/s0169-328x(01)00135-8

Zagkou, S., Marais, V., Zeghoudi, N., Guillou, E. L., Eskelinen, E. L., Panasyuk, G., . . . Primard, C. (2022). Design and Evaluation of Autophagy-Inducing Particles for the Treatment of Abnormal Lipid Accumulation. *Pharmaceutics, 14*(7). doi:10.3390/pharmaceutics14071379

Zare-Shahabadi, A., Masliah, E., Johnson, G. V., & Rezaei, N. (2015). Autophagy in Alzheimer's disease. *Rev Neurosci, 26*(4), 385-395. doi:10.1515/revneuro-2014-0076

Zechariah, A., ElAli, A., Doeppner, T. R., Jin, F., Hasan, M. R., Helfrich, I., . . . Hermann, D. M. (2013). Vascular endothelial growth factor promotes pericyte coverage of brain capillaries, improves cerebral blood flow during subsequent focal cerebral ischemia, and preserves the metabolic penumbra. *Stroke, 44*(6), 1690-1697. doi:10.1161/STROKEAHA.111.000240

Zhu, Y., Zhang, J., Deng, Q., & Chen, X. (2024). Mitophagy-associated programmed neuronal death and neuroinflammation. *Front Immunol, 15*, 1460286. doi:10.3389/fimmu.2024.1460286

[1] S. Neudorf, M. Hendrixson, J. Hammond, R. Harris, D. Hake, M. Jones, D. Pietryga, J. Sambrano, A modified method for human bone marrow filtration prior to bone marrow transplantation, Bone Marrow Transplantation, 4 (1989) 97-100.

[2] K.M. Boes, A.C. Durham, Bone marrow, blood cells, and the lymphoid/lymphatic system, Pathologic basis of veterinary disease, (2017) 724.

[3] C.J. Rosen, C. Ackert-Bicknell, J.P. Rodriguez, A.M. Pino, Marrow fat and the bone microenvironment: developmental, functional, and pathological implications, Critical Reviews™ in Eukaryotic Gene Expression, 19 (2009).

[4] M. Marenzana, T.R. Arnett, The key role of the blood supply to bone, Bone research, 1 (2013) 203-215.

[5] G.S. Travlos, Normal structure, function, and histology of the bone marrow, Toxicologic pathology, 34 (2006) 548-565.

[6] E.S. Jaffe, Pathology and genetics of tumours of haematopoietic and lymphoid tissues, Iarc2001.

[7] Y. Wu, A.F. Pegoraro, D.A. Weitz, P. Janmey, S.X. Sun, The correlation between cell and nucleus size is explained by an eukaryotic cell growth model, PLoS computational biology, 18 (2022) e1009400.

[8] U.A. Gurkan, O. Akkus, The mechanical environment of bone marrow: a review, Annals of biomedical engineering, 36 (2008) 1978-1991.

[9] D. Bhartiya, Stem cells, progenitors & regenerative medicine: a retrospection, Indian Journal of Medical Research, 141 (2015) 154-161.

[10] G. Despars, Y. St-Pierre, Bidirectional interactions between bone metabolism and hematopoiesis, Experimental hematology, 39 (2011) 809-816.

[11] R. Rezzani, L. Nardo, G. Favero, M. Peroni, L.F. Rodella, Thymus and aging: morphological, radiological, and functional overview, Age, 36 (2014) 313-351.

[12] P. Thapa, D.L. Farber, The role of the thymus in the immune response, Thoracic surgery clinics, 29 (2019) 123-131.

[13] H. Chahal, W. Drake, The endocrine system and ageing, The Journal of Pathology: A Journal of the Pathological Society of Great Britain and Ireland, 211 (2007) 173-180.

[14] T.S. Heng, G.L. Goldberg, D.H. Gray, J.S. Sutherland, A.P. Chidgey, R.L. Boyd, Effects of castration on thymocyte development in two different models of thymic involution, The Journal of Immunology, 175 (2005) 2982-2993.

[15] A. Sikandar, N. Ullah, Microarchitecture of the thymus gland; its age and disease-associated morphological alterations, and possible means to prolong its physiological activity, Thymus, IntechOpen2020.

[16] L.P. Hale, J. Neff, L. Cheatham, D. Cardona, M.L. Markert, J. Kurtzberg, Histopathologic assessment of cultured human thymus, PLoS One, 15 (2020) e0230668.

[17] O. Prykhodko, S. Dmytruk, O. Avilova, E. Kubikova, V. Bumeister, O. Yarmolenko, O. Gordienko, Histoultramicroscopic Investigation of the Rats' Thymus (Experimental Data), Duzce Medical Journal, 23 (2021) 142-150.

[18] Y. Nigam, J. Knight, The lymphatic system 2: structure and function of the lymphoid organs, Nursing Times, 116 (2020) 44-48.

[19] S. Kathiresan, The epithelial reticular cell of the thymus, SRI RAMACHANDRA, (2007) 1.

[20] M. Rusu, F. Pop, V. Mănoiu, M. Lupuşoru, A. Didilescu, Zipper-like series of desmosomes supported by subplasmalemmal actin belts in thymic epithelial reticular cells in the rat, Annals of Anatomy-Anatomischer Anzeiger, 195 (2013) 359-364.

[21] I. Ohigashi, M. Kozai, Y. Takahama, Development and developmental potential of cortical thymic epithelial cells, Immunological reviews, 271 (2016) 10-22.

[22] M. Eşrefoğlu, The Golgi Apparatus: Morphology and Function with Recent Facts, (2019).

[23] S.N. Shishido, S. Varahan, K. Yuan, X. Li, S.D. Fleming, Humoral innate immune response and disease, Clinical immunology, 144 (2012) 142-158.

[24] K.T. Schultz, F. Grieder, Structure and function of the immune system, Toxicologic pathology, 15 (1987) 262-264.

[25] J. Gordon, N.R. Manley, Mechanisms of thymus organogenesis and morphogenesis, Development, 138 (2011) 3865-3878.

[26] S. Karaman, A. Aspelund, M. Detmar, K. Alitalo, The lymphatic system, ESC Textbook in Vascular Biology, (2017) 123-137.

[27] J. Gameiro, P. Nagib, L. Verinaud, The thymus microenvironment in regulating thymocyte differentiation, Cell adhesion & migration, 4 (2010) 382-390.

[28] D. Ribatti, The discovery of the blood–thymus barrier, Immunology letters, 168 (2015) 325-328.

[29] D. Liu, H. Ellis, The mystery of the thymus gland, Clinical Anatomy, 29 (2016) 679-684.

[30] M.P. Dabrowski, B. Dabrowska-Bernstein, Immunoregulatory role of thymus, CRC Press2019.

[31] L. Cohn, A. Ray, Biology of lymphocytes, Middleton's Allergy: Principles and Practice E-Book: 2-Volume Set, (2008) 271.

[32] J.F. Miller, How the immunologic function of the thymus was discovered, Journal of Allergy and Clinical Immunology, 116 (2005) 1171-1174.

[33] R. Pabst, The bone marrow is not only a primary lymphoid organ: The critical role for T lymphocyte migration and housing of long-term memory plasma cells, European journal of immunology, 48 (2018) 1096-1100.

[34] B. Alberts, A. Johnson, J. Lewis, M. Raff, K. Roberts, P. Walter, Lymphocytes and the cellular basis of adaptive immunity, Molecular Biology of the Cell. 4th edition, Garland Science2002.

[35] D.L. Farber, N.A. Yudanin, N.P. Restifo, Human memory T cells: generation, compartmentalization and homeostasis, Nature Reviews Immunology, 14 (2014) 24-35.

[36] M. Besman, A. Zambrowicz, M. Matwiejczyk, Review of Thymic Peptides and Hormones: From Their Properties to Clinical Application, International Journal of Peptide Research and Therapeutics, 31 (2025) 1-17.

[37] S.A. Elmore, Enhanced histopathology of the thymus, Toxicologic pathology, 34 (2006) 656-665.

[38] J. Beard, THE TRUE FUNCTION OF THE THYMUS, The Lancet, 153 (1899) 144-146.

[39] J. Cobb, R. Hotchkiss, I. Karl, T. Buchman, Mechanisms of cell injury and death, British journal of anaesthesia, 77 (1996) 3-10.

[40] I. Varga, V. Pospisilova, V. Jablonska, V. Sisovsky, P. Galfiova, S. Polak, M. Adamkov, Thymic Hassall's bodies of children with congenital heart defects, Bratislavske lekarske listy, 111 (2010) 552-557.

[41] A.D. Griesemer, E.C. Sorenson, M.A. Hardy, The role of the thymus in tolerance, Transplantation, 90 (2010) 465-474.

[42] B. Glick, Normal growth of the bursa of Fabricius in chickens, Poultry science, 35 (1956) 843-851.

[43] E.K. Sari, H. Altunay, N. Kurtdede, B. Bakir, The Structure Of Bursa Of Fabricius In The Long-Legged Buzzard (): Histological And Histochemical Study, Acta Veterinaria, 65 (2015) 510-517.

[44] F. Abbate, C. Pfarrer, C.J. Jones, E. Ciriaco, G. Germanà, R. Leiser, Age-dependent changes in the pigeon bursa of Fabricius vasculature: a comparative study using light microscopy and scanning electron microscopy of vessel casts, Journal of Anatomy, 211 (2007) 387-398.

[45] K. Takahashi, Immunobiologic role of the bursa of Fabricius and thymus in the development of the competence to produce serum antibody in chickens, Japanese Journal of Microbiology, 11 (1967) 1-12.

[46] E. Moticka, The bursa of Fabricius in lymphocyte maturation, A historical perspective on evidence-based immunology. Elsevier, (2016) 75-82.

[47] N.H. Ruddle, E.M. Akirav, Secondary lymphoid organs: responding to genetic and environmental cues in ontogeny and the immune response, The Journal of immunology, 183 (2009) 2205-2212.

[48] O.M. Løken, H. Bjørgen, I. Hordvik, E.O. Koppang, A teleost structural analogue to the avian bursa of Fabricius, Journal of Anatomy, 236 (2020) 798-808.

[49] V. BUILDER, LYMPHATIC SYSTEM REVIEW, Mosby's Pathology for Massage Professionals-E-Book: Mosby's Pathology for Massage Professionals-E-Book, (2021) 265.

[50] R.A. Warnke, Tumors of the lymph nodes and spleen, American Registry of Pathology1995.

[51] J. Fortune, M. Yang, W. Muruvi, The earliest stages of follicular development: follicle formation and activation, Society of Reproduction and Fertility supplement, 67 (2010) 203.

[52] Y.A. Bozkurt, T.K.F. Basak, The architecture of the lymph nodes in the abdominal and thoracic cavities of wild boar, Indian Journal of Animal Research, 53 (2019) 609-615.

[53] K. Yadava, P. Bollyky, M.A. Lawson, The formation and function of tertiary lymphoid follicles in chronic pulmonary inflammation, Immunology, 149 (2016) 262-269.

[54] M.J. Shlomchik, F. Weisel, Germinal center selection and the development of memory B and plasma cells, Immunological reviews, 247 (2012) 52-63.

[55] O.A. Smirnova, S. Hu, F.A. Cucinotta, Analysis of the lymphocytopoiesis dynamics in nonirradiated and irradiated humans: a modeling approach, Radiation Research, 181 (2014) 240-250.

[56] Q. Zhang, S. Wu, Tertiary lymphoid structures are critical for cancer prognosis and therapeutic response, Frontiers in Immunology, 13 (2023) 1063711.

[57] T. Cupedo, R.E. Mebius, Cellular interactions in lymph node development, The Journal of Immunology, 174 (2005) 21-25.

[58] X. Ding, S. Xiang, Endocytosis and human innate immunity, Journal of Immunological Sciences, 2 (2018).

[59] S. Tokhtayev, STAGES AND CHARACTERISTICS OF THROMBOCYTOPOIESIS AND LYMPHOCYTOPOIESIS, Новости образования: исследование в XXI веке, 2 (2024) 62-76.

[60] R. Reverberi, L. Reverberi, Factors affecting the antigen-antibody reaction, Blood transfusion, 5 (2007) 227.

[61] G. Thorbecke, A. Amin, V. Tsiagbe, Biology of germinal centers in lymphoid tissue, The FASEB journal, 8 (1994) 832-840.

[62] C. Berek, A. Berger, M. Apel, Maturation of the immune response in germinal centers, Cell, 67 (1991) 1121-1129.

[63] A.K. Grootveld, W. Kyaw, V. Panova, A.W. Lau, E. Ashwin, G. Seuzaret, R. Dhenni, N.D. Bhattacharyya, W.H. Khoo, M. Biro, Apoptotic cell fragments locally activate tingible body macrophages in the germinal center, Cell, 186 (2023) 1144-1161. e1118.

[64] A. Emonet, F. Zhou, J. Vacheron, C.M. Heiman, V.D. Tendon, K.-W. Ma, P. Schulze-Lefert, C. Keel, N. Geldner, Spatially restricted immune responses are required for maintaining root meristematic activity upon detection of bacteria, Current Biology, 31 (2021) 1012-1028. e1017.

[65] G. Douglas, F. Nicol, C. Robertson, Macleod's Clinical Examination E-Book: Macleod's Clinical Examination E-Book, Elsevier Health Sciences2013.

[66] M. Goos, E. Christophers, Lymphoproliferative diseases of the skin, Springer Science & Business Media2012.

[67] A. Moriyama, J. Fujishima, T. Furukawa, T. Yoshikawa, R. Kodama, Y. Sasaki, T. Nagaoka, Y. Kamimura, H. Maeda, T. Hirai, Quantitative analyses of lymphoid tissue in the spleen, lymph nodes and peyer's patches in cynomolgus monkeys, Journal of Veterinary Medical Science, 73 (2011) 1459-1464.

[68] A. Arambula, J.R. Brown, L. Neff, Anatomy and physiology of the palatine tonsils, adenoids, and lingual tonsils, World Journal of Otorhinolaryngology-Head and Neck Surgery, 7 (2021) 155-160.

[69] H. Uchida, C.E. Ovitt, Novel impacts of saliva about oral health, The journal of prosthetic dentistry, 127 (2022) 383-391.

[70] M. Madani, T. Berardi, E.T. Stoopler, Anatomic and examination considerations of the oral cavity, Medical Clinics, 98 (2014) 1225-1238.

[71] G.T. Belz, Intercellular and lymphatic pathways associated with tonsils of the soft palate in young pigs, Anatomy and embryology, 197 (1998) 331-340.

[72] K.S. Blum, R. Pabst, Keystones in lymph node development, Journal of anatomy, 209 (2006) 585-595.

[73] J.W. Breslin, Y. Yang, J.P. Scallan, R.S. Sweat, S.P. Adderley, W.L. Murfee, Lymphatic vessel network structure and physiology, Comprehensive Physiology, 9 (2018) 207.

[74] P. Schineis, P. Runge, C. Halin, Cellular traffic through afferent lymphatic vessels, Vascular pharmacology, 112 (2019) 31-41.

[75] H.R. Neely, M.F. Flajnik, Emergence and evolution of secondary lymphoid organs, Annual review of cell and developmental biology, 32 (2016) 693-711.

[76] C. Kim, S. Lee, Y. Kim, B. Kim, H. Choi, T. Kawada, B. Kwon, R. Yu, Visceral fat accumulation induced by a high-fat diet causes the atrophy of mesenteric lymph nodes in obese mice, Obesity, 16 (2008) 1261-1269.

[77] C. Janeway, P. Travers, M. Walport, M. Shlomchik, Immunobiology: the immune system in health and disease, Garland Pub. New York2001.

[78] K.L. Medina, Overview of the immune system, Handbook of clinical neurology, Elsevier2016, pp. 61-76.

[79] E. Ergün, L. Ergün, A. Özen, R. Astı, Determination of alpha naphthyl acetate esterase activity in the peripheral blood leukocytes of ostrich (Struthio camelus masaicus), (2004).

[80] C. Betterle, R. Zanchetta, The immunofluorescence techniques in the diagnosis of endocrine autoimmune diseases, Autoimmunity Highlights, 3 (2012) 67-78.

[81] A.Y. Lai, M. Kondo, T and B lymphocyte differentiation from hematopoietic stem cell, Seminars in immunology, Elsevier, 2008, pp. 207-212.

[82] R.L.E. Cano, H.D.E. Lopera, Introduction to T and B lymphocytes, Autoimmunity: from bench to bedside [Internet], El Rosario University Press2013.

[83] Y. Bozkurt, S. Kuş, T. Kozlu, F. Başak, Histological and immunohistochemical studies of the structure of lymph nodes in Kilis goats, Biotechnic & Histochemistry, 89 (2014) 440-445.

[84] M.F. Cesta, Normal structure, function, and histology of the spleen, Toxicologic pathology, 34 (2006) 455-465.

[85] B. Olga, Morphology of the spleen and its ligamentous apparatus, Curierul Medical, 58 (2015) 37-47.

[86] M.A. Suckow, K.A. Stevens, R.P. Wilson, The laboratory rabbit, guinea pig, hamster, and other rodents, Academic Press2011.

[87] A. Chadburn, The spleen: Anatomy and anatomical function, Seminars in Hematology, 37 (2000) 13-21.

[88] K. Vaiphei, B.N. Dutta, C.K. Banerjee, Malpighian corpuscles of spleen in infancy and childhood, Indian J Pathol Microbiol, 34 (1991) 193-199.

[89] M. Null, T.C. Arbor, M. Agarwal, Anatomy, Lymphatic System, StatPearls Publishing, Treasure Island (FL)2023.

[90] A.W. Suttie, Histopathology of the Spleen, Toxicologic Pathology, 34 (2006) 466-503.

[91] F.D. Reilly, P.A. McCuskey, M.L. Miller, R.S. McCuskey, H.A. Meineke, Innervation of the periarteriolar lymphatic sheath of the spleen, Tissue and Cell, 11 (1979) 121-126.

[92] S.N. Mueller, R.N. Germain, Stromal cell contributions to the homeostasis and functionality of the immune system, Nature reviews. Immunology, 9 (2009) 618-629.

[93] S. Sasou, T. Sugai, Periarterial lymphoid sheath in the rat spleen: A light, transmission, and scanning electron microscopic study, The Anatomical record, 232 (1992) 15-24.

[94] E.C. Josefsson, W. Vainchenker, C. James, Regulation of Platelet Production and Life Span: Role of Bcl-xL and Potential Implications for Human Platelet Diseases, International journal of molecular sciences, 21 (2020).

[95] L. Weiss, 2 - The Red Pulp of the Spleen: Structural Basis of Blood Flow, Clinics in Haematology, 12 (1983) 375-393.

[96] H. Li, Z.L. Liu, How the spleen reshapes and retains young and old red blood cells: A computational investigation, 17 (2021) e1009516.

[97] J. Stasney, Erythrophagocytosis and Hemosiderosis in the Liver and Spleen in Sickle Cell Disease, Am J Pathol, 19 (1943) 225-237.

[98] A.R. West, P.S. Oates, Mechanisms of heme iron absorption: current questions and controversies, World journal of gastroenterology, 14 (2008) 4101-4110.

[99] M. Cataldi, C. Vigliotti, T. Mosca, M. Cammarota, D. Capone, Emerging Role of the Spleen in the Pharmacokinetics of Monoclonal Antibodies, Nanoparticles and Exosomes, International journal of molecular sciences, 18 (2017).

[100] S.A. Elmore, Enhanced Histopathology of the Spleen, Toxicologic Pathology, 34 (2006) 648-655.

[101] S.C. Eisenbarth.

[102] T.W. LeBien, T.F. Tedder, B lymphocytes: how they develop and function, Blood, 112 (2008) 1570-1580.

[103] A. Chauveau, G. Pirgova, H.-W. Cheng, A. De Martin, F.Y. Zhou, S. Wideman, J. Rittscher, B. Ludewig, T.I. Arnon, Visualization of T Cell Migration in the Spleen Reveals a Network of Perivascular Pathways that Guide Entry into T Zones, Immunity, 52 (2020) 794-807.e797.

CERRAHİ TIP BİLİMLERİNDE

GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler
Prof. Dr. Ufuk Karadavut
Prof. Dr. Ömer Faik Ersoy

EĞİTİM
yayınevi

CERRAHİ TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Prof. Dr. Ufuk Karadavut • Prof. Dr. Ömer Faik Ersoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-15-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı-Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
CERRAHİ TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
Editörler: Prof. Dr. Ufuk Karadavut • Prof. Dr. Ömer Faik Ersoy
IV+191 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-15-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Arnold Jr, (1955). The clinical manifestations of spondylochondrosis (spondylosis) of the cervical spine. Baltimore, Maryland *141*(6), 872.

Baba, H., Uchida, K., Maezawa, Y., Furusawa, N., Azuchi, M., & Imura, S. (1996). Lordotic alignment and posterior migration of the spinal cord following en bloc open-door laminoplasty for cervical myelopathy: a magnetic resonance imaging study. *J. Neurol*, *243*(9), 626-632.

Bajamal, A. H., Kim, S.-H., Arifianto, M. R., Faris, M., Subagio, E. A., Roitberg, B., Udo-Inyang, I., Belding, J., Zileli, M., & Parthiban, J. K. (2019). Posterior surgical techniques for cervical spondylotic myelopathy: WFNS spine committee recommendations. *16*(3), 421.

Boijsen, E. (1954). The cervical spinal canal in intraspinal expansive processes. (2), 101-115.

Cao, J., Zhang, J., Yang, D., Yang, L., & Shen, Y. (2017). Multivariate analysis of factors associated with kyphotic deformity after laminoplasty in cervical spondylotic myelopathy patients without preoperative kyphotic alignment. Sci. Rep. *7*(1), 1-6.

Smith, C.L, Carreon, L. Y., Dimar, J. R., Glassman, S. D. (2016). Correlation of cervical sagittal alignment parameters on full-length spine radiographs compared with dedicated cervical radiographs. Spine J. *11*(1), 1-5.

Chen, C., Li, J., Liao, Z., Gao, Y., Shao, Z., & Yang, C. (2020). C3 laminectomy combined with modified unilateral laminoplasty and in situ reconstruction of the midline structures maintained cervical sagittal balance: a retrospective matched-pair case-control study. *Spine J*, *20*(9), 1403-1412.

Cho, S. K., Kim, J. S., Overley, S. C., & Merrill, R. K.(2018). Cervical laminoplasty: indications, surgical considerations, and clinical outcomes. J. Am. Acad. Orthop. Surg. *26*(7), e142-e152.

Duetzmann, S., Cole, T., & Ratliff, J. K.(2015). Cervical laminoplasty developments and trends, 2003–2013: a systematic review. J Neurosurg. *23*(1), 24-34.

Dugoni, D., Mancarella, C., Landi, A., Tarantino, R., Ruggeri, A., & Delfini, R. (2014). Post laminoplasty cervical kyphosis— Int J Surg Case rep. *5*(11), 853-857.

Fehlings, M. G., & Skaf, G. (1998). A review of the pathophysiology of cervical spondylotic myelopathy with insights for potential novel mechanisms drawn from traumatic spinal cord injury. Spine *23*(24), 2730-2736.

Glassman, S. D., Bridwell, K., Dimar, J. R., Horton, W., Berven, S., & Schwab, F. (2005). The impact of positive sagittal balance in adult spinal deformity. Spine *30*(18), 2024-2029.

Heller, J. G., Edwards, C. C., Murakami, H., & Rodts, G. E. (2001). Laminoplasty versus laminectomy and fusion for multilevel cervical myelopathy: an independent matched cohort analysis. Spine *26*(12), 1330-1336.

Hirabayashi, K., Watanabe, K., Wakano, K., Suzuki, N., Satomi, K., & Ishii, Y. (1983). Expansive open-door laminoplasty for cervical spinal stenotic myelopathy. Spine *8*(7), 693-699.

Hyun, S.-J., Kim, K.-J., Jahng, T.-A., & Kim, H.-J. (2016). Relationship between T1 slope and cervical alignment following multilevel posterior cervical fusion surgery: impact of T1 slope minus cervical lordosis. Spine. *41*(7), E396-E402.

Janssen, M. M., Vincken, K. L., van Raak, S. M., Vrtovec, T., Kemp, B., Viergever, M. A., Bartels, L. W., & Castelein, R. M. (2013). Sagittal spinal profile and spinopelvic balance in parents of scoliotic children. Spine J. *13*(12), 1789-1800.

Johnson, R., Valore, A., Villaminar, A., Comisso, M., & Balsano, M. (2013). Sagittal balance and pelvic parameters–a paradigm shift in spinal surgery. J. Clin. Neuroscience. *20*(2), 191-196.

Jun, H. S., Chang, I. B., Song, J. H., Kim, T. H., Park, M. S., Kim, S. W., & Oh, J. K. (2014). Is it possible to evaluate the parameters of cervical sagittal alignment on cervical computed tomographic scans? Spine. *39*(10), E630-E636.

Kato, M., Namikawa, T., Matsumura, A., Konishi, S., & Nakamura, H. (2017). Effect of cervical sagittal balance on laminoplasty in patients with cervical myelopathy. Globla Spine J. *7*(2), 154-161.

Kawakami, M., Tamaki, T., Ando, M., Yamada, H., Matsumoto, T., & Yoshida, M. (2002). Preoperative instability does not influence the clinical outcome in patients with cervical spondylotic myelopathy treated with expansive laminoplasty. J Spine Disord Tech. *15*(4), 277-283.

Kimura, I., Shingu, H., & Nasu, Y. (1995). Long-term follow-up of cervical spondylotic myelopathy treated by canal-expansive laminoplasty. *Journal Bone Joint Surg. Br*. *77*(6), 956-961.

Kurokawa, R., & Kim, P. (2015). Cervical laminoplasty: the history and the future. *Neurol med-chir*, 2014-0387.

Kwon, S., Kang, S. H., Jeon, S. R., Roh, S. W., & Rhim, S. C. (2006). Cervical laminoplasty: factors associated with cervical myelopathy. Korean J Spine *3*(4), 205-212.

Lafage, V., Schwab, F., Patel, A., Hawkinson, N., & Farcy, J.-P. (2009). Pelvic tilt and truncal inclination: two key radiographic parameters in the setting of adults with spinal deformity. Spine. *34*(17), E599-E606.

Le Huec, J., Demezon, H., & Aunoble, S. (2015). Sagittal parameters of global cervical balance using EOS imaging: normative values from a prospective cohort of asymptomatic volunteers. *Eur Spine J*, *24*(1), 63-71.

Lee, C. K., Shin, D. A., Yi, S., Kim, K. N., Shin, H. C., & Ha, Y. (2016). Correlation between cervical spine sagittal alignment and clinical outcome after cervical laminoplasty for ossification of the posterior longitudinal ligament. J. Neurosurg Spine. *24*(1), 100-107.

Lee, J. S., Son, D. W., Lee, S. H., Kim, D. H., Lee, S. W., & Song, G. S. (2017). The predictable factors of the postoperative kyphotic change of sagittal alignment of the cervical spine after the laminoplasty. J. Korean Neurosurg Soc. *60*(5), 577.

Lee, S.-H., Son, E.-S., Seo, E.-M., Suk, K.-S., & Kim, K.-T. (2015). Factors determining cervical spine sagittal balance in asymptomatic adults: correlation with spinopelvic balance and thoracic inlet alignment. Spine J. *15*(4), 705-712.

Lee, S. H., Hyun, S.-J., & Jain, A. (2020). Cervical sagittal alignment: literature review and future directions. Neurospine. *17*(3), 478.

Lee, S. H., Son, D. W., Lee, J. S., Kim, D. H., Sung, S. K., Lee, S. W., & Song, G. S. (2018). Differences in cervical sagittal alignment changes in patients undergoing laminoplasty and anterior cervical discectomy and fusion. Neurospine. *15*(1), 91.

Li, D., Hai, Y., Meng, X., Yang, J., & Yin, P. (2019). Posterior open-door laminoplasty secured with titanium miniplates vs anchors: a comparative study of clinical efficacy and cervical sagittal balance. *J Orthop Surg Res*, *14*(1), 1-8.

Lin, S., Zhou, F., Sun, Y., Chen, Z., Zhang, F., & Pan, S. (2015). The severity of operative invasion to the posterior muscular-ligament complex influences cervical sagittal balance after open-door laminoplasty. *European Spine J*, *24*(1), 127-135.

Ling, F. P., Chevillotte, T., Thompson, W., Bouthors, C., & Le Huec, J.-C. (2018). Which parameters are relevant in sagittal balance analysis of the cervical spine? A literature review. *European Spine J*, *27*(1), 8-15.

Matsuoka, Y., Suzuki, H., Endo, K., Sawaji, Y., Murata, K., Nishimura, H., Tanaka, H., & Yamamoto, K. (2018). Small sagittal vertical axis accompanied with lumbar hyperlordosis as a risk factor for developing postoperative cervical kyphosis after expansive open-door laminoplasty. J. Neurosurg Spine. *29*(2), 176-181.

Mun, H. W., Yuk, C. D., Kim, T. H., Park, M. S., Kim, S. W., Kim, J. H., Ahn, J. H., Chang, I. B., Song, J. H., & Oh, J. K. (2020). Cervical Sagittal Imbalance after Cervical Laminoplasty in Elderly Patients. Biomed Res Int *2020*.

Murone, I. (1974). The importance of the sagittal diameters of the cervical spinal canal in relation to spondylosis and myelopathy. J. Bone Joint Surg Br. *56*(1), 30-36.

Nori, S., Shiraishi, T., Aoyama, R., Ninomiya, K., Yamane, J., Kitamura, K., & Ueda, S. (2018). Muscle-preserving selective laminectomy maintained the compensatory mechanism of cervical lordosis after surgery. *Spine*, *43*(8), 542-549.

Nouri, A., Tetreault, L., Singh, A., Karadimas, S. K., & Fehlings, M. G. (2015). Degenerative cervical myelopathy: epidemiology, genetics, and pathogenesis. Spine *40*(12), E675-E693.

Oe, S., Yamato, Y., Togawa, D., Kurosu, K., Mihara, Y., Banno, T., Yasuda, T., Kobayashi, S., Hasegawa, T., & Matsuyama, Y. (2016). Preoperative T1 slope more than 40 as a risk factor of correction loss in patients with adult spinal deformity. Spine *41*(19), E1168-E1176.

Oshima, Y., Takeshita, K., Taniguchi, Y., Matsubayashi, Y., Doi, T., Ohya, J., Soma, K., Kato, S., Oka, H., & Chikuda, H., Tanaka, S., (2016). Effect of preoperative sagittal balance on cervical laminoplasty outcomes. *Spine*, *41*(21), E1265-E1270.

Patwardhan, A. G., Khayatzadeh, S., Havey, R. M., Voronov, L. I., Smith, Z. A., Kalmanson, O., Ghanayem, A. J., & Sears, W. (2018). Cervical sagittal balance: a biomechanical perspective can help clinical practice. Eur Spine J. *27*(1), 25-38.

Riew, K. D., Raich, A. L., Dettori, J. R., & Heller, J. G. (2013). Neck pain following cervical laminoplasty: does preservation of the C2 muscle attachments and/or C7 matter? *Evid-Base spine-care J*, *4*(01), 042-053.

Roguski, M., Benzel, E. C., Curran, J. N., Magge, S. N., Bisson, E. F., Krishnaney, A. A., Steinmetz, M. P., Butler, W. E., Heary, R. F., & Ghogawala, Z. (2014). Postoperative cervical sagittal imbalance negatively affects outcomes following surgery for cervical spondylotic myelopathy. Spine *39*(25), 2070.

Rose, P. S., Bridwell, K. H., Lenke, L. G., Cronen, G. A., Mulconrey, D. S., Buchowski, J. M., & Kim, Y. J. (2009). Role of pelvic incidence, thoracic kyphosis, and patient factors on sagittal plane correction following pedicle subtraction osteotomy. *Spine*, *34*(8), 785-791.

Sakai, K., Yoshii, T., Hirai, T., Arai, Y., Torigoe, I., Tomori, M., Sato, H., & Okawa, A. (2016). Cervical sagittal imbalance is a predictor of kyphotic deformity after laminoplasty in cervical spondylotic myelopathy patients without preoperative kyphotic alignment. Spine. *41*(4), 299-305.

Sakaura, H., Ohnishi, A., Yamagishi, A., & Ohwada, T. (2019). Differences in postoperative changes of cervical sagittal alignment and balance after laminoplasty between cervical spondylotic myelopathy and cervical ossification of the posterior longitudinal ligament. Dlobal Spine J. *9*(3), 266-271.

Scheer, J. K., Tang, J. A., Smith, J. S., Acosta, F. L., Protopsaltis, T. S., Blondel, B., Bess, S., Shaffrey, C. I., Deviren, V., & Lafage, V. (2013). Cervical spine alignment, sagittal deformity, and clinical implications: a review. J. Neurosurg Spine. *19*(2), 141-159.

Schwab, F., Lafage, V., Patel, A., & Farcy, J.-P. (2009). Sagittal plane considerations and the pelvis in the adult patient. Spine *34*(17), 1828-1833.

Sekhon, L. H., & Fehlings, M. G. (2001). Epidemiology, demographics, and pathophysiology of acute spinal cord injury. Spine *26*(24S), S2-S12.

Sodeyama, T., Goto, S., Mochizuki, M., Takahashi, J., & Moriya, H. (1999). Effect of decompression enlargement laminoplasty for posterior shifting of the spinal cord. *Spine*, *24*(15), 1527.

Stephens, B. F., Rhee, J. M., Neustein, T. M., & Arceo, R. (2017). Laminoplasty does not lead to worsening axial neck pain in the properly selected patient with cervical myelopathy. Spine. *42*(24), 1844-1850.

Suda, K., Abumi, K., Ito, M., Shono, Y., Kaneda, K., & Fujiya, M. (2003). Local kyphosis reduces surgical outcomes of expansive open-door laminoplasty for cervical spondylotic myelopathy. Spine. *28*(12), 1258-1262.

Suk, K.-S., Kim, K.-T., Lee, J.-H., Lee, S.-H., Lim, Y.-J., & Kim, J.-S. (2007). Sagittal alignment of the cervical spine after the laminoplasty. Spine *32*(23), E656-E660.

Sun, J., Zhao, H.-W., Wang, J.-J., Xun, L., Fu, N.-X., Huang, H. (2018). Diagnostic value of T1 slope in degenerative cervical spondylotic myelopathy. Med Sci Monit. *24*, 791.

Tamai, K., Buser, Z., Paholpak, P., Sessumpun, K., Nakamura, H., & Wang, J. C. (2018). Can C 7 Slope Substitute the T1 slope? An Analysis Using Cervical Radiographs and K i n e m a t i c MRIs. Spine. , *43*(7), 520-525.

Tang, J. A., Scheer, J. K., Smith, J. S., Deviren, V., Bess, S., Hart, R. A., Lafage, V., Shaffrey, C. I., Schwab, F., & Ames, C. P. (2015). The impact of standing regional cervical sagittal alignment on outcomes in posterior cervical fusion surgery. *Neurosurg. 76*(suppl_1), S14-S21.

Uchida, K., Nakajima, H., Sato, R., Yayama, T., Mwaka, E. S., Kobayashi, S., & Baba, H. J.(2009). Cervical spondylotic myelopathy associated with kyphosis or sagittal sigmoid alignment: outcome after anterior or posterior decompression. J. Neurosurg Spine. *11*(5), 521-528.

Vital, J., Senegas, J. (1986). Anatomical bases of the study of the constraints to which the cervical spine is subject in the sagittal plane A study of the center of gravity of the head. Surg. Radiol Anat. *8*(3), 169-173.

Wang, Z.-L., Xiao, J.-L., Mou, J.-H., Qin, T.-Z., Liu, P. (2015). Analysis of cervical sagittal balance parameters in MRIs of patients with disc-degenerative disease. Med. Sci Monit. *21*, 3083.

Wang, Z., Wang, Z.-W., Fan, X.-W., Liu, Z., Sun, J.-Y., Ding, W.-Y., & Yang, D.-L. (2021). Influence of SCA on clinical outcomes and cervical alignment after laminoplasty in patients with multilevel cervical spondylotic myelopathy. *J Orthop Surg Res*, *16*(1), 1-9.

Weinberg, D. S., & Rhee, J. M. (2020). Cervical laminoplasty: indication, technique, complications. J. Spine Surg. *6*(1), 290.

Yoon, S. T., Raich, A., Hashimoto, R. E., Riew, K. D., Shaffrey, C. I., Rhee, J. M., Tetreault, L. A., Skelly, A. C., & Fehlings, M. G. (2013). Predictive factors affecting outcome after cervical laminoplasty. Spine. *38*(22S), S232-S252.

Kaynakça:

Akkus Z, Cai J, Boonrod A, Zeinoddini A, Weston AD, Philbrick KA, et al. A survey of deeplearning applicati ons in ultrasound: Artificial intelligence-powered ultra sound for improving clinical workflow. J Am Coll Radiol 2019;16:1318–28.

Al-Ani T, Murphy R. Plan A blocks course. Reg Anesth Pain Med 2021;70(Suppl 1):A88.

Barrington MJ, Uda Y. Did ultrasound fulfill the promise of safety in regional anesthesia? Curr Opin Anaesthesiol 2018;31:649–55.

Bowness JS, Pawa A, Turbitt L, Bellew B, Bedforth N, Burckett St Laurent D, et al. International consensus on anatomical structures to identify on ultrasound for the performance of basic blocks in ultrasound-guided regional anesthesia. Reg Anesth Pain Med 2022;47:106–12.

Bruzoni M, Slater BJ, Wall J, St Peter SD, Dutta S. A prospective randomized trial of ultrasound – vs landmark-guided central venous access in the pediatric population. J Am Coll Surg 2013;216(5):939-43.

Cantinotti M, Giordano R, Valverde I. Lung ultrasound: a new basic, easy, multifunction imaging diagnostic tool in children undergoing pediatric cardiac surgery. J Thorac Dis 2017;9(6):1396-9.

Chen M, Decary M. Artificial intelligence in healthcare: An essential guide for health leaders. Healthc Manage Forum 2020;33:10–8.

Gray A. Ultrasound-guided regional anesthesi ology. Current state of the art. Anesthesiology 2006; 104:368-73.

Gürkan Y, Acar S, Solak M, Toker K. comparison of nerve stim ulation vs. ultrasound-guided lateral sagittal infraclavicular block. Acta Anaesthesiol Scand 2008;52(6):851–5.

Gürkan Y, Kuş A, Aksu C, Ohtaroğlu C, Solak M, Toker K. Changing trends and regional anesthesia practices in Tur key. Agri [Article in Turkish] 2014;26:131–7.

Hamet P, Tremblay J. Artificial intelligence in medicine. Me tabolism 2017;69S:S36–40.

Kaya T, Özkan R, Adapınar B. US fiziği. Đç: Kaya T, editör. Temel radyoloji tekniği. 3. baskı. Bursa: Güneş NobelTıpKitabevleri;1997.s.41527.

Kristin A. Carmody, Christopher L. Moore, Chapter 1. Critical Care And Emergency Ultrasound Handbook Of Critical Care And Emergency Ultrasound. 2011.

Kurt, Ercan. “Rejyonal Anestezide Ultrasonografi Kullanımı.” Journal of the Turkish Anaesthesiology & Intensive Care Society-JTAICS/Türk Anestezi ve Reanimasyon Dergisi 2010; 38.2.

Leyvi G, Taylor DG, Reith E, et al.Utilityof ultrasoundguidedcentral venous cannulation in pediatric surgical patients: a clinical series. Paediatr Anaesth 2005;15:9538.

Mintz Y, Brodie R. Introduction to artificial intelligence in medicine. Minim Invasive Ther Allied Technol 2019;28:73 81.

Oberndorfer U, Marhofer P, Bösenberg A, Willschke H, Felfernig M, Weintraud M, et al. Ultrasonographic guidance for sciatic and femoral nerve blocks in children. Br J Anaesth 2007;98(6):797-801.

Pavithra Ranganathan, Matthew Ellison, Justin B. Lee, Manuel C. Vallejo, Hong Wang. Role of Ultrasound in Pediatric Anesthesia. J Anesth Perioper Med 2018;5: 259- 266.

Raghunathan, K1, Schwartz D, Connelly NR. Determining the accuracy of caudal needle placement in children: a comparison of the swoosh test and ultrasonography. Paediatr Anaesth. 2008 Jul;18(7):606-12.

Roberts, SA1, Guruswamy V, Galvez I. Caudal injectate can be reliably imaged using portable ultrasound--a preliminary study. Paediatr Anaesth. 2005 Nov;15(11):948-52.

Schindler E, Schears GJ, Hall SR, Yamamoto T. Ultrasound for vascular access in pediatric patients. Paediatr Anaesth 2012;22(10):1002-7.

Shibasaki M, Nakajima Y, Ishii S, Shimizu F, Shime N, Sessler DI. Prediction of Pediatric Endotracheal Tube Size by Ultrasonography. Anesthesiology 2010; 113(4):819-24.

Sites BD, Gallagher JD, Cravero J, Lundberg J, Blike G. The learning curve associated with a simulated ultrasound-guided interventional task by inexperienced anesthesia residents. Reg Anesth Pain Med 2004; 29:544-8.

Stafrace S, Engelhardt T, Teoh WH, Kristensen MS. Essential ultrasound techniques of the pediatric airway. Paediatr Anaesth 2016;26(2):122-31.

Sutagatti JG, Raja R, Kurdi MS. Ultrasonographic Estimation of Endotracheal Tube Size in Paediatric Patients and its Comparison with Physical Indices Based Formulae: A Prospective Study. J Clin Diagn Res 2017;11(5):UC05-UC08.

Taenzer A, Walker BJ, Bosenberg AT, Krane EJ, Martin LD, Polaner DM, et al. Interscalene brachial plexus blocks under general anesthesia in children: is this safe practice?: A Report from the Pediatric Regional Anesthesia Network (PRAN). Reg Anesth Pain Med 2014;39(6):502-5.

Tessaro MO, Salant EP, Arroyo AC, Haines LE, Dickman E. Tracheal rapid ultrasound saline test (T. R. U. S. T.) for confirming correct endotracheal tube depth in children. Resuscitation 2015;89:8-12.

Tsui BC, Suresh S. Ultrasound imaging for regional anesthesia in infants, children, and adolescents: a review of current literature and its application in the practice of neuraxial blocks. Anesthesiology 2010;112 (3):719-28.

Via G, Hussain A, Wells M, Reardon R, ElBarbary M, Noble VE, et al. International evidence-Based recommendations for focused cardiac ultrasound. J Am Soc Echocardiogr 2014;27(7):683.e1-683.e33.

Wilson JMB, Germain G, Vaghadia H, Tang R, Sawka A. In-plane ultrasound-guided needle insertion ALONG or ACROSS the visual axis hand positions. British Journal of Anaesthesia. Published online October 2014; 717-718.

Writing Group for Echocardiography in Outpatient Pediatric Cardiology, Campbell RM, Douglas PS, Eidem BW, Lai WW, Lopez L, et al. ACC /AP/ AHA/ ASE/ HRS/ SCAI/ SCCT/ SCMR/ SOPE 2014 appropriate use criteria for initial transthoracic echocardiography in outpatient pediatric cardiology: a report of the American College of Cardiology Appropriate Use Criteria Task Force, American Academy of Pediatrics, American Heart Association, American Society of Echocardiography, Heart Rhythm Society, Society for Cardiovascular Angiography and Interventions, Society of Cardiovascular Computed Tomography, Society for Cardiovascular Magnetic Resonance, and Society of Pediatric Echocardiography. J Am Soc Echocardiogr 2014;27(12):1247-66.

Referanslar

Acar, H. Z. (2021). Graves hastalığı cerrahisinde güncel yaklaşımlar. *Dicle Tıp Dergisi, 48*(4), 889-897.

Arifoğlu, Y. (2021). *Her Yönüyle Anatomi* İstanbul: İstanbul Tıp Kitapevleri.

Arıncı, K., & Elhan, A. (2001). *Anatomi 1. Cilt* (Vol. 3). Ankara: Güneş Kitabevi.

Atmaca, H. (2012). Hipotiroidizm. *Journal of Experimental and Clinical Medicine, 29*(4S), 301-308.

Baskan, S., & Koçak, S. (1995). Hipertiroidizm Tedavisinde Cerrahinin Günümüzdeki Değeri. *Turkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 15*(5), 292-296.

Bilge, Ç., & Şahin, N. (2015). Gebelik ve Tiroid Hastalıkları. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 2*(1), 1-14.

Bünyamin, Ş. (2019). *Sağlık Bilimleri için Resimli Temel Anatomi*. İstanbul: İstanbul Tıp Kitapevleri.

Çorapçıoğlu, D. (2004). Hipertiroidizm. *Turkiye Klinikleri Journal of Endocrinology, 2*(1), 30-39.

Durgun, Z., & İnan, A. O. (2019). Tiroit Hormonları ve Hastalıkları. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 2*(1), 28-40.

Erdoğan, M. F., & Kamel, N. (1996). Türkiye'nin Değişik Coğrafi Bölgelerinden Gelen Hastalarda Ötiroid Guatr Etiyolojisindeİyot Eksikliğinin Önemi. *Turkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 16*(5), 364-369.

Koç, C., Akyol, M. U., & Özdem, C. (1995). Boyun kitleleri. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 48*(2).

Taşkesen, F., Uslukaya, Ö., Hekim, K., Gümüş, M., Girgin, S., & Bilsel, B. (2014). Hipertiroidizm ile tiroid kanseri birlikteliği. *Dicle Tıp Dergisi, 41*(2), 364-367.

Tekiner, S., & Dağlı, Z. (2015). Hipotiroidizm. *Turkiye Klinikleri Family Medicine-Special Topics, 6*(5), 11-16.

Yeşilkaya, E., Belen, B., Bideci, A., Çamurdan, O., Boyraz, M., & Cinaz, P. (2008). Kronik otoimmün tiroiditli çocuk ve ergenlerin klinik özellikleri. *Gülhane Tıp Dergisi, 50*(3), 147-150.

Yıldırım, M., Oktay, M. F., Topçu, İ., & Meriç, F. (2006). Boyun kitleleri: 420 olgunun retrospektif analizi. *Dicle Tıp Dergisi, 33*(4), 210-214.

Zülal, Ö. (2021). *Sağlık Bilimleri için Anatomi* Ankara: Akademisyen kitapevi.

KAYNAKLAR

Alkatout I, Mechler U, Mettler L,Pape J, Maass N, Biebl M, Gitas G, Laganà AS and Freytag D (2021) The Development of Laparoscopy—A Historical Overview. Front. Surg. 8:799442. doi: 10.3389/fsurg.2021.799442

Litynski GS. Laparoscopy–the early attempts: spotlighting Georg Kelling and Hans Christian Jacobaeus. JSLS 1997;1:83–5.

Julietta Chang, David W. Rattner(2018) History of Minimally Invasive Surgical Oncology Surg Oncol Clin N Am. https://doi.org/10.1016/j.soc.2018.07.001

Kaiser AM, Corman ML. History of laparoscopy. Surg Oncol Clin N Am. 2001 Jul;10(3):483-92. PMID: 11685923.

Davis, C.J., Filipi, C.J. (1995). A History of Endoscopic Surgery. In: Arregui, M.E., Fitzgibbons, R.J., Katkhouda, N., McKernan, J.B., Reich, H. (eds) Principles of Laparoscopic Surgery. Springer, New York, NY. https://doi.org/10.1007/978-1-4612-2480-8_1

Litynski GS. Endoscopic surgery: the history, the pioneers. World J Surg. 1999 Aug;23(8):745-53. doi: 10.1007/s002689900576. PMID: 10415199.

Semm K. Advances in pelviscopic surgery. Prog Clin Biol Res. 1982;112 Pt B:127-49. PMID: 7163307.

Litynski GS. Erich Mühe and the rejection of laparoscopic cholecystectomy (1985): a surgeon ahead of his time. JSLS. 1998 Oct-Dec;2(4):341-6. PMID: 10036125; PMCID: PMC3015244.

Enciso S, Díaz-Güemes I, Pérez-Medina T, Zapardiel I, de Santiago J, et al. Validation of a structured intensive laparoscopic course for basic and advanced gynecologic skills training. Int J Gynaecol Obstet. 2016; 133: 241–244

Sánchez-Margallo FM, Sánchez-Margallo JA. In Laparoscopic Surgery. London: Intech Open; Ergonomics in laparoscopic surgery.

Deie K, Uchida H, Kawashima H, Tanaka Y, Masuko T, et al. Single-incision laparoscopic-assisted appendectomy in children: Exteriorization of the appendix is a key component of a simple and cost-effective surgical technique. 2013; 29: 1187–1191

Arulampalam T, Patterson-Brown S, Morris AJ, Parker MC. Consensus statement: Natural orifice transluminal endoscopic surgery. Ann R CollSurg Engl. 2009; 91: 456–459.

Phillipe M Pinto, E Lima, J Correia Pinto, C Rolanda, J Correia Pinto, et al. A review of natural orifice transluminal endoscopic surgery, World J. Gastroenterol. 2011; 17: 3795-3801.

DB kalloo, JR Romanelli. A review of single-port laparoscopic surgery, Surg. Endosc. 2009; 23: 1419-1427.

Choi KK, Kim MJ, Park H, Choi DW, Choi SH, et al. Single-incision laparoscopic splenectomy versus conventional multiport laparoscopic splenectomy: A retrospective comparison of outcomes. Surg Innov. 2013; 20: 40–45.

Phillipe M Pinto, E Lima, J Correia Pinto, C Rolanda, J Correia Pinto, et al. A review of natural orifice transluminal endoscopic surgery, World J. Gastroenterol. 2011; 17: 3795-3801.

Carbajo MA, Luque-de-León E, Jiménez JM, Ortiz-de-Solórzano J, Pérez-Miranda M, et al. Laparoscopic one-anastomosis gastric bypass: Technique, results, and long-term follow-up in 1200 patients. Obes Surg. 2017; 27: 1153–1167.

Dallemagne B, Weerts JM, Jehaes C, Markiewicz S, Lombard R. Laparoscopic Nissen fundoplication: preliminary report. Surg Laparosc Endosc. 1991;1(3):138 –143

Davis CS, Baldea A, Johns JR, Joehl RJ, Fisichella PM. The Evolution and Long-Term Results of Laparoscopic Antireflux Surgery for the Treatment of Gastroesophageal Reflux Disease. JSLS: Journal of the Society of Laparoendoscopic Surgeons. 2010 Jul;14(3):332.

Lee PC, Lo C, Lai PS, Chang JJ, Huang SJ, ET AL, et al. Randomized clinical trial of single-incision laparoscopic cholecystectomy versus minilaparoscopic cholecystectomy. 2010; 97: 1007–1012.

Basso N, Soricelli E, Casella G, Genco A, Redler A. Bariatric Surgery. InMultidisciplinary Approach to Obesity: From Assessment to Treatment 2014 Oct 15 (pp. 271-299). Cham: Springer International Publishing.

M Badshah, A Aleter, J Baazaoui, colleagues SADI-S versus OAGB-MGB as revisional operations for individuals with weight recurrence following sleeve gastrectomy: A comparative study of efficacy and outcomes, Obesity Surgery. 2020; 4715-4723.

S Li, Ling, E Zhao, Ling, Z Wang, et al. Li In the diagnosis of ascites of uncertain origin, transvaginal natural orifice transluminal endoscopic surgery is used. Gastrointest Endosc. 2019; 89: 872-877.

AN Kalloo, VK Singh, SB Jagannath, H Niiyama, SL Hill, and others. Flexible transgastricperitoneoscopy: a unique method to peritoneal cavity diagnostic and therapeutic interventions in Gastrointest. Endosc. 2004; 60:114-117.

Pilgrim CH, To H, Usatoff V, Evans PM. Laparoscopic hepatectomy is a safe procedure for cancer patients. HPB. 2009 May 1;11(3):247-51.

Lanfranco AR, Castellanos AE, Desai JP, Meyers WC. Robotic surgery: a current perspective. Ann Surg. 2004 Jan;239(1):14-21. doi: 10.1097/01.sla.0000103020.19595.7d. PMID: 14685095; PMCID: PMC1356187.

Pugin F, Bucher P, Morel P. History of robotic surgery: from AESOP® and ZEUS® to da Vinci®. J Visc Surg. 2011 Oct;148(5 Suppl):e3-8. doi: 10.1016/j.jviscsurg.2011.04.007. Epub 2011 Oct 4. PMID: 21974854.

Shah J, Vyas A, Vyas D. The History of Robotics in Surgical Specialties. Am J Robot Surg. 2014 Jun 1;1(1):12-20. doi: 10.1166/ajrs.2014.1006. PMID: 26677459; PMCID: PMC4677089.

D Bypass, A Abbas, S Moustafa, and others. A comparison between single anastomosis gastric bypass and the DIAREM grading system in terms of type 2 diabetes remission. Medical Science. 2020; 4098-4107.

S Li, Ling, E Zhao, Ling, Z Wang, et al. Li In the diagnosis of ascites of uncertain origin, transvaginal natural orifice transluminal endoscopic surgery is used. Gastrointest Endosc. 2019; 89: 872- 877.

Saad HA, Baz A, Eraky ME, El-Taher AK, Riad M, et al. Current Developments in Laparoscopic Surgical Technology: A Summary of Progress. Ann Oncol Case Rep. 2023; 2(2): 1014.

Kaynaklar

Abrams, P., Constable, L. D., Cooper, D., MacLennan, G., Drake, M. J., Harding, C., . . . Glazener, C. (2021). Outcomes of a Noninferiority Randomised Controlled Trial of Surgery for Men with Urodynamic Stress Incontinence After Prostate Surgery (MASTER). *Eur Urol, 79*(6), 812-823. doi:10.1016/j.eururo.2021.01.024

Anderson, C. A., Omar, M. I., Campbell, S. E., Hunter, K. F., Cody, J. D., & Glazener, C. M. (2015). Conservative management for postprostatectomy urinary incontinence. *Cochrane Database Syst Rev, 1*(1), Cd001843. doi:10.1002/14651858.CD001843.pub5

Attard, G., Parker, C., Eeles, R., Schroder, F., Tomlins, S., Tannock, I., & Drake, C. J. P. c. L. (2016). deBono JS. *387*(10013), 70-82.

Barbieri, C. E., Bangma, C. H., Bjartell, A., Catto, J. W., Culig, Z., Grönberg, H., . . . Rubin, M. A. (2013). The mutational landscape of prostate cancer. *Eur Urol, 64*(4), 567-576. doi:10.1016/j.eururo.2013.05.029

Bauer, R. M., Gozzi, C., Hübner, W., Nitti, V. W., Novara, G., Peterson, A., . . . Stief, C. G. (2011). Contemporary management of postprostatectomy incontinence. *Eur Urol, 59*(6), 985-996. doi:10.1016/j.eururo.2011.03.020

Berghmans, B., Hendriks, E., Bernards, A., de Bie, R., & Omar, M. I. (2013). Electrical stimulation with non-implanted electrodes for urinary incontinence in men. *Cochrane Database Syst Rev*(6), Cd001202. doi:10.1002/14651858.CD001202.pub5

Bill-Axelson, A., Holmberg, L., Garmo, H., Taari, K., Busch, C., Nordling, S., . . . Johansson, J. E. (2018). Radical Prostatectomy or Watchful Waiting in Prostate Cancer - 29-Year Follow-up. *N Engl J Med, 379*(24), 2319-2329. doi:10.1056/NEJMoa1807801

Bright, E., Cotterill, N., Drake, M., & Abrams, P. (2014). Developing and validating the International Consultation on Incontinence Questionnaire bladder diary. *Eur Urol, 66*(2), 294-300. doi:10.1016/j.eururo.2014.02.057

Burkhard, F., Bosch, J., Cruz, F., Lemack, G., Nambiar, A., Thiruchelvam, N., & Tubaro, A. (2017). *EAU guidelines on urinary incontinence.* Paper presented at the EAU Annual Congress London.

Cameron, A. P., Suskind, A. M., Neer, C., Hussain, H., Montgomery, J., Latini, J. M., & DeLancey, J. O. (2015). Functional and anatomical differences between continent and incontinent men post radical prostatectomy on urodynamics and 3T MRI: a pilot study. *Neurourol Urodyn, 34*(6), 527-532. doi:10.1002/nau.22616

Castellan, P., Ferretti, S., Litterio, G., Marchioni, M., & Schips, L. (2023). Management of Urinary Incontinence Following Radical Prostatectomy: Challenges and Solutions. *Ther Clin Risk Manag, 19*, 43-56. doi:10.2147/tcrm.S283305

Chen, H., Liu, Y., Wu, J., Liang, F., & Liu, Z. (2023). Acupuncture for postprostatectomy incontinence: a systematic review. *BMJ Support Palliat Care, 13*(e1), e10-e19. doi:10.1136/bmjspcare-2020-002450

Choinière, R., Violette, P. D., Morin, M., Tu, L. M., Guyatt, G. H., Reed, C., . . . Richard, P. O. (2022). Evaluation of Benefits and Harms of Surgical Treatments for Post-radical Prostatectomy Urinary Incontinence: A Systematic Review and Meta-analysis. *Eur Urol Focus, 8*(4), 1042-1052. doi:10.1016/j.euf.2021.09.007

Clark, C. B., Kucherov, V., Klonieck, E., Shenot, P. J., & Das, A. K. (2021). Management of urinary incontinence following treatment of prostate disease. *Can J Urol, 28*(S2), 38-43.

Cornel, E. B., Elzevier, H. W., & Putter, H. (2010). Can advance transobturator sling suspension cure male urinary postoperative stress incontinence? *J Urol, 183*(4), 1459-1463. doi:10.1016/j.juro.2009.12.013

Cornu, J. N., Merlet, B., Ciofu, C., Mouly, S., Peyrat, L., Sèbe, P., . . . Haab, F. (2011). Duloxetine for mild to moderate postprostatectomy incontinence: preliminary results of a randomised, placebo-controlled trial. *Eur Urol, 59*(1), 148-154. doi:10.1016/j.eururo.2010.10.031

Culp, M. B., Soerjomataram, I., Efstathiou, J. A., Bray, F., & Jemal, A. (2020). Recent Global Patterns in Prostate Cancer Incidence and Mortality Rates. *Eur Urol, 77*(1), 38-52. doi:10.1016/j.eururo.2019.08.005

D'Ancona, C., Haylen, B., Oelke, M., Abranches-Monteiro, L., Arnold, E., Goldman, H., . . . Herschorn, S. (2019). The International Continence Society (ICS) report on the terminology for adult male lower urinary tract and pelvic floor symptoms and dysfunction. *Neurourol Urodyn, 38*(2), 433-477. doi:10.1002/nau.23897

De Nunzio, C., Brucker, B., Bschleipfer, T., Cornu, J. N., Drake, M. J., Fusco, F., . . . Madersbacher, S. (2021). Beyond Antimuscarinics: A Review of Pharmacological and Interventional Options for Overactive Bladder Management in Men. *Eur Urol, 79*(4), 492-504. doi:10.1016/j.eururo.2020.12.032

Deruyver, Y., Schillebeeckx, C., Beels, E., De Ridder, D., & Van der Aa, F. (2022). Long-term outcomes and patient satisfaction after artificial urinary sphincter implantation. *World J Urol, 40*(2), 497-503. doi:10.1007/s00345-021-03877-1

Fernández, R. A., García-Hermoso, A., Solera-Martínez, M., Correa, M. T., Morales, A. F., & Martínez-Vizcaíno, V. (2015). Improvement of continence rate with pelvic floor muscle training post-prostatectomy: a meta-analysis of randomized controlled trials. *Urol Int, 94*(2), 125-132. doi:10.1159/000368618

Gacci, M., Baldi, E., Tamburrino, L., Detti, B., Livi, L., De Nunzio, C., . . . Serni, S. (2014). Quality of Life and Sexual Health in the Aging of PCa Survivors. *Int J Endocrinol, 2014*, 470592. doi:10.1155/2014/470592

Gacci, M., De Nunzio, C., Sakalis, V., Rieken, M., Cornu, J. N., & Gravas, S. (2023). Latest Evidence on Post-Prostatectomy Urinary Incontinence. *J Clin Med, 12*(3). doi:10.3390/jcm12031190

Gacci, M., Sakalis, V. I., Karavitakis, M., Cornu, J. N., Gratzke, C., Herrmann, T. R. W., . . . Gravas, S. (2022). European Association of Urology Guidelines on Male Urinary Incontinence. *Eur Urol, 82*(4), 387-398. doi:10.1016/j.eururo.2022.05.012

Gandaglia, G., Leni, R., Bray, F., Fleshner, N., Freedland, S. J., Kibel, A., . . . La Vecchia, C. (2021). Epidemiology and Prevention of Prostate Cancer. *Eur Urol Oncol, 4*(6), 877-892. doi:10.1016/j.euo.2021.09.006

Giri, V. N., Hegarty, S. E., Hyatt, C., O'Leary, E., Garcia, J., Knudsen, K. E., . . . Gomella, L. G. (2019). Germline genetic testing for inherited prostate cancer in practice: Implications for genetic testing, precision therapy, and cascade testing. *Prostate, 79*(4), 333-339. doi:10.1002/pros.23739

Gregori, A., Simonato, A., Lissiani, A., Scieri, F., Rossi, R., & Gaboardi, F. (2006). Transrectal ultrasound guided implantation of the ProACT adjustable continence therapy system in patients with post-radical prostatectomy stress urinary incontinence: a pilot study. *J Urol, 176*(5), 2109-2113; discussion 2113. doi:10.1016/j.juro.2006.07.041

Heesakkers, J., Farag, F., Bauer, R. M., Sandhu, J., De Ridder, D., & Stenzl, A. (2017). Pathophysiology and Contributing Factors in Postprostatectomy Incontinence: A Review. *Eur Urol, 71*(6), 936-944. doi:10.1016/j.eururo.2016.09.031

Helfand, B. T., Smith, A. R., Lai, H. H., Yang, C. C., Gore, J. L., Erickson, B. A., . . . Kirkali, Z. (2018). Prevalence and Characteristics of Urinary Incontinence in a Treatment Seeking Male Prospective Cohort: Results from the LURN Study. *J Urol, 200*(2), 397-404. doi:10.1016/j.juro.2018.02.075

Hemminki, K. (2012). Familial risk and familial survival in prostate cancer. *World J Urol, 30*(2), 143-148. doi:10.1007/s00345-011-0801-1

Henry, G. D., Graham, S. M., Cornell, R. J., Cleves, M. A., Simmons, C. J., Vakalopoulos, I., & Flynn, B. (2009). A multicenter study on the perineal versus penoscrotal approach for implantation of an artificial urinary sphincter: cuff size and control of male stress urinary incontinence. *J Urol, 182*(5), 2404-2409. doi:10.1016/j.juro.2009.07.068

Hudolin, T., Kolar Mitrović, H., Bakula, M., Kuliš, T., Penezić, L., Zekulić, T., . . . Kaštelan, Ž. (2022). PELVIC REHABILITATION FOR URINARY INCONTINENCE AFTER RADICAL PROSTATECTOMY. *Acta Clin Croat, 61*(Suppl 3), 71-75. doi:10.20471/acc.2022.61.s3.10

Hurtes, X., Rouprêt, M., Vaessen, C., Pereira, H., Faivre d'Arcier, B., Cormier, L., & Bruyère, F. (2012). Anterior suspension combined with posterior reconstruction during robot-assisted laparoscopic prostatectomy improves early return of urinary continence: a prospective randomized multicentre trial. *BJU Int, 110*(6), 875-883. doi:10.1111/j.1464-410X.2011.10849.x

Kahokehr, A. A., Selph, J. P., Belsante, M. J., Bashir, M., Sofue, K., Tausch, T. J., . . . Peterson, A. C. (2018). Mechanism of Action of the Transobturator Sling for Post-Radical Prostatectomy Incontinence: A Multi-institutional Prospective Study Using Dynamic Magnetic Resonance Imaging. *Urology, 116*, 185-192. doi:10.1016/j.urology.2018.01.053

Kotecha, P., Sahai, A., & Malde, S. (2021). Use of Duloxetine for Postprostatectomy Stress Urinary Incontinence: A Systematic Review. *Eur Urol Focus, 7*(3), 618-628. doi:10.1016/j.euf.2020.06.007

Lebret, T., Cour, F., Benchetrit, J., Grise, P., Bernstein, J., Delaporte, V., . . . Costa, P. (2008). Treatment of postprostatectomy stress urinary incontinence using a minimally invasive adjustable continence balloon device, ProACT: results of a preliminary, multicenter, pilot study. *Urology, 71*(2), 256-260. doi:10.1016/j.urology.2007.08.062

Leicht, W., & Thüroff, J. (2012). [Therapy of male urinary incontinence: artificial sphincter versus male slings]. *Urologe A, 51*(3), 341-347. doi:10.1007/s00120-012-2820-y

Liss, M. A., Morales, B., Skarecky, D., & Ahlering, T. E. (2014). Phase 1 clinical trial of Vesicare™ (solifenacin) in the treatment of urinary incontinence after radical prostatectomy. *J Endourol, 28*(10), 1241-1245. doi:10.1089/end.2014.0342

Malde, S., Umbach, R., Wheeler, J. R., Lytvyn, L., Cornu, J. N., Gacci, M., . . . Tikkinen, K. A. O. (2021). A Systematic Review of Patients' Values, Preferences, and Expectations for the Diagnosis and Treatment of Male Lower Urinary Tract Symptoms. *Eur Urol, 79*(6), 796-809. doi:10.1016/j.eururo.2020.12.019

Mottet, N., Bellmunt, J., Bolla, M., Briers, E., Cumberbatch, M. G., De Santis, M., . . . Cornford, P. (2017). EAU-ESTRO-SIOG Guidelines on Prostate Cancer. Part 1: Screening, Diagnosis, and Local Treatment with Curative Intent. *Eur Urol, 71*(4), 618-629. doi:10.1016/j.eururo.2016.08.003

Mungovan, S. F., Carlsson, S. V., Gass, G. C., Graham, P. L., Sandhu, J. S., Akin, O., . . . Patel, M. I. (2021). Preoperative exercise interventions to optimize continence outcomes following radical prostatectomy. *Nat Rev Urol, 18*(5), 259-281. doi:10.1038/s41585-021-00445-5

Mungovan, S. F., Sandhu, J. S., Akin, O., Smart, N. A., Graham, P. L., & Patel, M. I. (2017). Preoperative Membranous Urethral Length Measurement and Continence Recovery Following Radical Prostatectomy: A Systematic Review and Meta-analysis. *Eur Urol, 71*(3), 368-378. doi:10.1016/j.eururo.2016.06.023

Munier, P., Nicolas, M., Tricard, T., Droupy, S., Costa, P., & Saussine, C. (2020). What if artificial urinary sphincter is not possible? Feasibility and effectiveness of ProACT for patients with persistent stress urinary incontinence after radical prostatectomy treated by sling. *Neurourol Urodyn, 39*(5), 1417-1422. doi:10.1002/nau.24355

Nguyen, L., Leung, L. Y., Walker, R., Nitkunan, T., Sharma, D., & Seth, J. (2019). The use of urethral bulking injections in post-prostatectomy stress urinary incontinence: A narrative review of the literature. *Neurourol Urodyn, 38*(8), 2060-2069. doi:10.1002/nau.24143

Nguyen, M. M., Kamoi, K., Stein, R. J., Aron, M., Hafron, J. M., Turna, B., . . . Gill, I. S. (2008). Early continence outcomes of posterior musculofascial plate reconstruction during robotic and laparoscopic prostatectomy. *BJU Int, 101*(9), 1135-1139. doi:10.1111/j.1464-410X.2007.07425.x

Nyberg, T., Frost, D., Barrowdale, D., Evans, D. G., Bancroft, E., Adlard, J., . . . Antoniou, A. C. (2020). Prostate Cancer Risks for Male BRCA1 and BRCA2 Mutation Carriers: A Prospective Cohort Study. *Eur Urol, 77*(1), 24-35. doi:10.1016/j.eururo.2019.08.025

O'Connor, R. C., Lyon, M. B., Guralnick, M. L., & Bales, G. T. (2008). Long-term follow-up of single versus double cuff artificial urinary sphincter insertion for the treatment of severe postprostatectomy stress urinary incontinence. *Urology, 71*(1), 90-93. doi:10.1016/j.urology.2007.08.017

Ostrowski, I., Śledź, E., Ciechan, J., Golabek, T., Bukowczan, J., Przydacz, M., . . . Chłosta, P. L. (2015). Current interventional management of male stress urinary incontinence following urological procedures. *Cent European J Urol, 68*(3), 340-347. doi:10.5173/ceju.2015.616

Pernar, C. H., Ebot, E. M., Wilson, K. M., & Mucci, L. A. (2018). The Epidemiology of Prostate Cancer. *Cold Spring Harb Perspect Med, 8*(12). doi:10.1101/cshperspect.a030361

Plata, M., Zuluaga, L., Santander, J., Salazar, M., Castaño, J. C., Benavides-MartÍnez, J. A., . . . Azuero, J. (2022). Performance of the artificial urinary sphincter implantation in men with urinary incontinence: Results from a contemporary long-term real-world nationwide analysis. *Neurourol Urodyn, 41*(7), 1573-1581. doi:10.1002/nau.25002

Porpiglia, F., Morra, I., Lucci Chiarissi, M., Manfredi, M., Mele, F., Grande, S., . . . Fiori, C. (2013). Randomised controlled trial comparing laparoscopic and robot-assisted radical prostatectomy. *Eur Urol, 63*(4), 606-614. doi:10.1016/j.eururo.2012.07.007

Radadia, K. D., Farber, N. J., Shinder, B., Polotti, C. F., Milas, L. J., & Tunuguntla, H. (2018). Management of Postradical Prostatectomy Urinary Incontinence: A Review. *Urology, 113*, 13-19. doi:10.1016/j.urology.2017.09.025

Rahnama'i, M. S., Marcelissen, T., Geavlete, B., Tutolo, M., & Hüsch, T. (2021). Current Management of Post-radical Prostatectomy Urinary Incontinence. *Front Surg, 8*, 647656. doi:10.3389/fsurg.2021.647656

Rebello, R. J., Oing, C., Knudsen, K. E., Loeb, S., Johnson, D. C., Reiter, R. E., . . . Bristow, R. G. (2021). Prostate cancer. *Nat Rev Dis Primers, 7*(1), 9. doi:10.1038/s41572-020-00243-0

Rehder, P., & Gozzi, C. (2007). Transobturator sling suspension for male urinary incontinence including post-radical prostatectomy. *Eur Urol, 52*(3), 860-866. doi:10.1016/j.eururo.2007.01.110

Sacco, E., Prayer-Galetti, T., Pinto, F., Fracalanza, S., Betto, G., Pagano, F., & Artibani, W. (2006). Urinary incontinence after radical prostatectomy: incidence by definition, risk factors and temporal trend in a large series with a long-term follow-up. *BJU Int, 97*(6), 1234-1241. doi:10.1111/j.1464-410X.2006.06185.x

Sandhu, J. S., Breyer, B., Comiter, C., Eastham, J. A., Gomez, C., Kirages, D. J., . . . McCammon, K. (2019). Incontinence after Prostate Treatment: AUA/SUFU Guideline. *J Urol, 202*(2), 369-378. doi:10.1097/ju.0000000000000314

Schlomm, T., Heinzer, H., Steuber, T., Salomon, G., Engel, O., Michl, U., . . . Huland, H. (2011). Full functional-length urethral sphincter preservation during radical prostatectomy. *Eur Urol, 60*(2), 320-329. doi:10.1016/j.eururo.2011.02.040

Shamliyan, T. A., Wyman, J. F., Ping, R., Wilt, T. J., & Kane, R. L. (2009). Male urinary incontinence: prevalence, risk factors, and preventive interventions. *Rev Urol, 11*(3), 145-165.

Siegel, R. L., Miller, K. D., & Jemal, A. (2018). Cancer statistics, 2018. *CA Cancer J Clin, 68*(1), 7-30. doi:10.3322/caac.21442

Soljanik, I., Bauer, R. M., Becker, A. J., Stief, C. G., Gozzi, C., Solyanik, O., . . . Kirchhoff, S. M. (2014). Is a wider angle of the membranous urethra associated with incontinence after radical prostatectomy? *World J Urol, 32*(6), 1375-1383. doi:10.1007/s00345-014-1241-5

Song, C., Doo, C. K., Hong, J. H., Choo, M. S., Kim, C. S., & Ahn, H. (2007). Relationship between the integrity of the pelvic floor muscles and early recovery of continence after radical prostatectomy. *J Urol, 178*(1), 208-211. doi:10.1016/j.juro.2007.03.044

Sosnowski, R., Szymański, M., Wolski, J. K., Nadolski, T., Kalinowski, T., Demkow, T., . . . Michalski, W. (2011). Urinary incontinence after radical prostatectomy - experience of the last 100 cases. *Cent European J Urol, 64*(4), 213-217. doi:10.5173/ceju.2011.04.art5

Sountoulides, P., Vakalopoulos, I., Kikidakis, D., & Charalampous, S. (2013). Conservative management of post-radical prostatectomy incontinence. *Arch Esp Urol, 66*(8), 763-775.

Steiner, M. S. (1994). The puboprostatic ligament and the male urethral suspensory mechanism: an anatomic study. *Urology, 44*(4), 530-534. doi:10.1016/s0090-4295(94)80052-9

Stolzenburg, J. U., Kallidonis, P., Hicks, J., Do, M., Dietel, A., Sakellaropoulos, G., . . . Liatsikos, E. (2010). Effect of bladder neck preservation during endoscopic extraperitoneal radical prostatectomy on urinary continence. *Urol Int, 85*(2), 135-138. doi:10.1159/000314842

Tan, G. Y., Jhaveri, J. K., & Tewari, A. K. (2009). Anatomic restoration technique: a biomechanics-based approach for early continence recovery after minimally invasive radical prostatectomy. *Urology, 74*(3), 492-496. doi:10.1016/j.urology.2009.02.005

Tang, K., Jiang, K., Chen, H., Chen, Z., Xu, H., & Ye, Z. (2017). Robotic vs. Retropubic radical prostatectomy in prostate cancer: A systematic review and an meta-analysis update. *Oncotarget, 8*(19), 32237-32257. doi:10.18632/oncotarget.13332

Timms, B. G. (2008). Prostate development: a historical perspective. *Differentiation, 76*(6), 565-577. doi:10.1111/j.1432-0436.2008.00278.x

Toia, B., Gresty, H., Pakzad, M., Hamid, R., Ockrim, J., & Greenwell, T. (2019). Bulking for stress urinary incontinence in men: A systematic review. *Neurourol Urodyn, 38*(7), 1804-1811. doi:10.1002/nau.24102

Townsend, M. K., Jura, Y. H., Curhan, G. C., Resnick, N. M., & Grodstein, F. (2011). Fluid intake and risk of stress, urgency, and mixed urinary incontinence. *Am J Obstet Gynecol, 205*(1), 73.e71-76. doi:10.1016/j.ajog.2011.02.054

Tutolo, M., Cornu, J. N., Bauer, R. M., Ahyai, S., Bozzini, G., Heesakkers, J., . . . Van Der Aa, F. (2019). Efficacy and safety of artificial urinary sphincter (AUS): Results of a large multi-institutional cohort of patients with mid-term follow-up. *Neurourol Urodyn, 38*(2), 710-718. doi:10.1002/nau.23901

Verze, P., Cai, T., & Lorenzetti, S. (2016). The role of the prostate in male fertility, health and disease. *Nat Rev Urol, 13*(7), 379-386. doi:10.1038/nrurol.2016.89

Yang, S. W., Na, Y. G., Song, K. H., Shin, J. H., Chang, Y. S., Park, J. M., . . . Lim, J. S. (2016). Lower Urinary Tract Symptoms and Efficacy of Anticholinergic Drugs in Patients Remaining Disease-Free After Radical Retropubic Prostatectomy. *Urol J, 13*(3), 2684-2689.

Young, H. H. (2002). The early diagnosis and radical cure of carcinoma of the prostate. Being a study of 40 cases and presentation of a radical operation which was carried out in four cases. 1905. *J Urol, 167*(2 Pt 2), 939-946; discussion 947.

Zhang, C., Ding, Z. H., Li, G. X., Yu, J., Wang, Y. N., & Hu, Y. F. (2010). Perirectal fascia and spaces: annular distribution pattern around the mesorectum. *Dis Colon Rectum, 53*(9), 1315-1322. doi:10.1007/DCR.0b013e3181e74525

References

1. Ashes C, Judelman S, Wijeysundera DN, et al. Selective β1-antagonism with bisoprolol is associated with fewer postoperative strokes than atenolol or metoprolol: a single-center cohort study of 44,092 consecutive patients. *Anesthesiology*. 2013;119(4):777-787. doi:10.1097/ALN.0b013e3182a17f12
2. Bailes BK. Perioperative care of the elderly surgical patient. *AORN J*. 2000;72(2):186-226. doi:10.1016/s0001-2092(06)61931-5
3. Becker K, Schneider G, Eder M, et al. Anaesthesia monitoring by recurrence quantification analysis of EEG data. PLoS One. 2010;5(1):e8876. Published 2010 Jan 26. doi:10.1371/journal.pone.0008876
4. Benes J, Chytra I, Altmann P, et al. Intraoperative fluid optimization using stroke volume variation in high risk surgical patients: results of prospective randomized study. Crit Care. 2010;14(3):R118. doi:10.1186/cc9070
5. Benish SM, Cascino GD, Warner ME, Worrell GA, Wass CT. Effect of general anesthesia in patients with epilepsy: a population-based study. *Epilepsy Behav*. 2010;17(1):87-89. doi:10.1016/j.yebeh.2009.10.015
6. Berger M, Terrando N, Smith SK, Browndyke JN, Newman MF, Mathew JP. Neurocognitive Function after Cardiac Surgery: From Phenotypes to Mechanisms. *Anesthesiology*. 2018;129(4):829-851. doi:10.1097/ALN.0000000000002194
7. Bijker JB, Persoon S, Peelen LM, et al. Intraoperative hypotension and perioperative ischemic stroke after general surgery: a nested case-control study. *Anesthesiology*. 2012;116(3):658-664. doi:10.1097/ALN.0b013e3182472320
8. Borchers F, Knaak C, Piper SK, Spies C. Empfehlungen zur Erfassung und Beschreibung perioperativer kognitiver Störungen in Wissenschaft und Praxis [Recommendations for the Detection and Specification of Perioperative Neurocognitive Disorders]. *Anasthesiol Intensivmed Notfallmed Schmerzther*. 2019;54(11-12):652-667. doi:10.1055/a-0853-3060
9. Bucerius J, Gummert JF, Borger MA, et al. Stroke after cardiac surgery: a risk factor analysis of 16,184 consecutive adult patients. *Ann Thorac Surg*. 2003;75(2):472-478. doi:10.1016/s0003-4975(02)04370-9
10. Carey TW, Shaw KA, Weber ML, DeVine JG. Effect of the degree of reverse Trendelenburg position on intraocular pressure during prone spine surgery: a randomized controlled trial. *Spine J*. 2014;14(9):2118-2126. doi:10.1016/j.spinee.2013.12.025
11. Coburn M, Fahlenkamp A, Zoremba N, Schaelte G. Postoperative cognitive dysfunction: Incidence and prophylaxis. *Anaesthesist*. 2010;59(2):177-185. doi:10.1007/s00101-009-1657-2
12. Chan MT, Cheng BC, Lee TM, Gin T; CODA Trial Group. BIS-guided anesthesia decreases postoperative delirium and cognitive decline. *J Neurosurg Anesthesiol*. 2013;25(1):33-42. doi:10.1097/ANA.0b013e3182712fba
13. Clayer M, Bruckner J. Occult hypoxia after femoral neck fracture and elective hip surgery. *Clin Orthop Relat Res*. 2000;(370):265-271. doi:10.1097/00003086-200001000-00027
14. Daiello LA, Racine AM, Yun Gou R, et al. Postoperative Delirium and Postoperative Cognitive Dysfunction: Overlap and Divergence. *Anesthesiology*. 2019;131(3):477-491. doi:10.1097/ALN.0000000000002729
15. Devereaux PJ, Yang H, et al. Effects of extended-release metoprolol succinate in patients undergoing non-cardiac surgery (POISE trial): a randomised controlled trial. *Lancet*. 2008;371(9627):1839-1847. doi:10.1016/S0140-6736(08)60601-7
16. Edlund A, Lundström M, Lundström G, Hedqvist B, Gustafson Y. Clinical profile of delirium in patients treated for femoral neck fractures. *Dement Geriatr Cogn Disord*. 1999;10(5):325-329. doi:10.1159/000017163

17. Edmonds CR, Barbut D, Hager D, Sharrock NE. Intraoperative cerebral arterial embolization during total hip arthroplasty. *Anesthesiology*. 2000;93(2):315-318. doi:10.1097/00000542-200008000-00006

18. Elie M, Cole MG, Primeau FJ, Bellavance F. Delirium risk factors in elderly hospitalized patients. *J Gen Intern Med*. 1998;13(3):204-212. doi:10.1046/j.1525-1497.1998.00047.x

19. Elkassabany NM, Bhatia J, Deogaonkar A, et al. Perioperative complications of blood brain barrier disruption under general anesthesia: a retrospective review. *J Neurosurg Anesthesiol*. 2008;20(1):45-48. doi:10.1097/ANA.0b013e31815d5f1f

20. Farag E, Sessler DI, Kovaci B, et al. Effects of crystalloid versus colloid and the α-2 agonist brimonidine versus placebo on intraocular pressure during prone spine surgery: a factorial randomized trial. *Anesthesiology*. 2012;116(4):807-815. doi:10.1097/ALN.0b013e3182475c10

21. Flacker JM, Lipsitz LA. Neural mechanisms of delirium: current hypotheses and evolving concepts [published correction appears in J Gerontol A Biol Sci Med Sci 1999 Jul;54(7):B275]. *J Gerontol A Biol Sci Med Sci*. 1999;54(6):B239-B246. doi:10.1093/gerona/54.6.b239

22. Gallinat J, Möller H, Moser RL, Hegerl U. Das postoperative Delir. Risikofaktoren, Prophylaxe und Therapie [Postoperative delirium: risk factors, prophylaxis and treatment]. *Anaesthesist*. 1999;48(8):507-518. doi:10.1007/s001010050741

23. Ge Y, Grossman RI, Babb JS, Rabin ML, Mannon LJ, Kolson DL. Age-related total gray matter and white matter changes in normal adult brain. Part I: volumetric MR imaging analysis. *AJNR Am J Neuroradiol*. 2002;23(8):1327-1333.

24. Haenggi M, Blum S, Brechbuehl R, Brunello A, Jakob SM, Takala J. Effect of sedation level on the prevalence of delirium when assessed with CAM-ICU and ICDSC. *Intensive Care Med*. 2013;39(12):2171-2179. doi:10.1007/s00134-013-3034-5

25. Hatta K, Kishi Y, Wada K, et al. Antipsychotics for delirium in the general hospital setting in consecutive 2453 inpatients: a prospective observational study. *Int J Geriatr Psychiatry*. 2014;29(3):253-262. doi:10.1002/gps.3999

26. Herrmann M, Ebert AD, Galazky I, et al: Neurobehavioral out- come prediction after cardiac surgery: Role of neurobiochemi- cal markers of damage to neuronal and glial brain tissue. Stroke 31:645-650, 2000.

27. Hogue CW Jr, De Wet CJ, Schechtman KB, Dávila-Román VG. The importance of prior stroke for the adjusted risk of neurologic injury after cardiac surgery for women and men. *Anesthesiology*. 2003;98(4):823-829. doi:10.1097/00000542-200304000-00006

28. Hudetz JA, Patterson KM, Iqbal Z, et al. Ketamine attenuates delirium after cardiac surgery with cardiopulmonary bypass. *J Cardiothorac Vasc Anesth*. 2009;23(5):651-657. doi:10.1053/j.jvca.2008.12.021

29. Inouye SK, Charpentier PA. Precipitating factors for delirium in hospitalized elderly persons. Predictive model and interrelationship with baseline vulnerability. *JAMA*. 1996;275(11):852-857.

30. Ji F, Li Z, Nguyen H, et al. Perioperative dexmedetomidine improves outcomes of cardiac surgery. *Circulation*. 2013;127(15):1576-1584. doi:10.1161/CIRCULATIONAHA.112.000936

31. Kaneko T, Takahashi S, Naka T, Hirooka Y, Inoue Y, Kaibara N. Postoperative delirium following gastrointestinal surgery in elderly patients. *Surg Today*. 1997;27(2):107-111. doi:10.1007/BF02385897

32. Kaeser PF, Borruat FX. Visual loss after orthopedic procedures. *J Arthroplasty*. 2011;26(2):. doi:10.1016/j.arth.2009.11.010

33. Katircioglu K, Hasegeli L, Ibrahimhakkioglu HF, Ulusoy B, Damar H. A retrospective review of 34,109 epidural anesthetics for obstetric and gynecologic procedures at a single private hospital in Turkey. *Anesth Analg*. 2008;107(5):1742-1745. doi:10.1213/ane.0b013e31817bd11f

34. Kotfis K, Marra A, Ely EW. ICU delirium - a diagnostic and therapeutic challenge in the intensive care unit. *Anaesthesiol Intensive Ther*. 2018;50(2):160-167. doi:10.5603/AIT.a2018.0011

35. Le Y, Liu S, Peng M, et al. Aging differentially affects the loss of neuronal dendritic spine, neuroinflammation and memory impairment at rats after surgery. PLoS One. 2014;9(9):e106837. Published 2014 Sep 8. doi:10.1371/journal.pone.0106837

36. Leslie K, Sleigh J, Paech MJ, Voss L, Lim CW, Sleigh C. Dreaming and electroencephalographic changes during anesthesia maintained with propofol or desflurane. *Anesthesiology*. 2009;111(3):547-555. doi:10.1097/ALN.0b013e3181adf768

37. Lewis SC, Warlow CP, et al. General anaesthesia versus local anaesthesia for carotid surgery (GALA): a multicentre, randomised controlled trial. *Lancet*. 2008;372(9656):2132-2142. doi:10.1016/S0140-6736(08)61699-2

38. Marcantonio E, Ta T, Duthie E, Resnick NM. Delirium severity and psychomotor types: their relationship with outcomes after hip fracture repair. *J Am Geriatr Soc*. 2002;50(5):850-857. doi:10.1046/j.1532-5415.2002.50210.x

39. Marko Mrkobrada, Michael D Hill, Matthew T Chan, Alben Sigamani, et al. The Neurovision Pilot Study: non-cardiac surgery carries a significant risk of acute covert stroke, Stroke, 2013

40. Mashour GA, Shanks AM, Kheterpal S. Perioperative stroke and associated mortality after noncardiac, nonneurologic surgery. *Anesthesiology*. 2011;114(6):1289-1296. doi:10.1097/ALN.0b013e318216e7f4

41. Mashour GA, Sharifpour M, Freundlich RE, et al. Perioperative metoprolol and risk of stroke after noncardiac surgery. *Anesthesiology*. 2013;119(6):1340-1346. doi:10.1097/ALN.0b013e318295a25f

42. Mason SE, Noel-Storr A, Ritchie CW. The impact of general and regional anesthesia on the incidence of post-operative cognitive dysfunction and post-operative delirium: a systematic review with meta-analysis. J Alzheimers Dis 2010; 22(Suppl. 3): 67 – 79

43. Meier DE. Pain as a cause of agitated delirium. *Arch Intern Med*. 2012;172(15):1130. doi:10.1001/archinternmed.2012.2088

44. Moller JT, Cluitmans P, Rasmussen LS, et al. Long-term postoperative cognitive dysfunction in the elderly ISPOCD1 study. ISPOCD investigators. International Study of Post-Operative Cognitive Dysfunction [published correction appears in Lancet 1998 Jun 6;351(9117):1742]. *Lancet*. 1998;351(9106):857-861. doi:10.1016/s0140-6736(97)07382-0

45. Ng JL, Chan MT, Gelb AW. Perioperative stroke in noncardiac, nonneurosurgical surgery. *Anesthesiology*. 2011;115(4):879-890. doi:10.1097/ALN.0b013e31822e9499

46. Nuttall GA, Garrity JA, Dearani JA, Abel MD, Schroeder DR, Mullany CJ. Risk factors for ischemic optic neuropathy after cardiopulmonary bypass: a matched case/control study. *Anesth Analg*. 2001;93(6):. doi:10.1097/00000539-200112000-00012

47. Olotu C. Postoperative neurocognitive disorders. *Curr Opin Anaesthesiol*. 2020;33(1):101-108. doi:10.1097/ACO.0000000000000812

48. Ono M, Joshi B, Brady K, et al. Risks for impaired cerebral autoregulation during cardiopulmonary bypass and postoperative stroke. *Br J Anaesth*. 2012;109(3):391-398. doi:10.1093/bja/aes148

49. Ozge A. Çömelekoğlu Q.MM. Altankan A. Anestezi Derinligini Belirlemede Kantitatif EEG Analizi Bölgesel Farklılıklar ve hemisfer Asimetrisi Epilepsi Dergisi 2002;7(3):95-99

50. Peters A. Structural changes that occur during normal aging of primate cerebral hemispheres. *Neurosci Biobehav Rev*. 2002;26(7):733-741. doi:10.1016/s0149-7634(02)00060-x

51. Riker RR, Shehabi Y, Bokesch PM, et al. Dexmedetomidine vs midazolam for sedation of critically ill patients: a randomized trial. *JAMA*. 2009;301(5):489-499. doi:10.1001/jama.2009.56

52. Rudolph JL, Inouye SK, Jones RN, et al. Delirium: an independent predictor of functional decline after cardiac surgery. *J Am Geriatr Soc*. 2010;58(4):643-649. doi:10.1111/j.1532-5415.2010.02762.x

53. Sachdev PS, Blacker D, Blazer DG, et al. Classifying neurocognitive disorders: the DSM-5 approach. *Nat Rev Neurol*. 2014;10(11):634-642. doi:10.1038/nrneurol.2014.181

54. Shackelford DP, Lalikos JF. Estrogen replacement therapy and the surgeon. *Am J Surg*. 2000;179(4):333-336. doi:10.1016/s0002-9610(00)00331-7

55. Shafer SL. The pharmacology of anesthetic drugs in elderly patients. *Anesthesiol Clin North Am*. 2000;18(1):1-v. doi:10.1016/s0889-8537(05)70146-2

56. Sharifpour M, Moore LE, Shanks AM, Didier TJ, Kheterpal S, Mashour GA. Incidence, predictors, and outcomes of perioperative stroke in noncarotid major vascular surgery. *Anesth Analg*. 2013;116(2):424-434. doi:10.1213/ANE.0b013e31826a1a32

57. Sharma PT, Sieber FE, Zakriya KJ, et al. Recovery room delirium predicts postoperative delirium after hip-fracture repair. *Anesth Analg*. 2005;101(4):1215-1220. doi:10.1213/01.ane.0000167383.44984.e5

58. Shapira OM, Kimmel WA, Lindsey PS, Shahian DM. Anterior ischemic optic neuropathy after open heart operations. *Ann Thorac Surg*. 1996;61(2):660-666. doi:10.1016/0003-4975(95)01108-0

59. Small SA. Age-related memory decline: current concepts and future directions. *Arch Neurol*. 2001;58(3):360-364. doi:10.1001/archneur.58.3.360

60. Schenning K, Deiner S. Postoperative Delirium: A Review of Risk Factors and Tools of Prediction. *Current Anesthesiology Reports.* 2014;5(1):48–56.

61. Selim M. Perioperative stroke. *N Engl J Med*. 2007;356(7):706-713. doi:10.1056/NEJMra062668

62. Sorenson EJ. Neurological injuries associated with regional anesthesia. *Reg Anesth Pain Med*. 2008;33(5):442-448. doi:10.1016/j.rapm.2005.08.011

63. Wang P, Velagapudi R, Kong C, et al. Neurovascular and immune mechanisms that regulate postoperative delirium superimposed on dementia. *Alzheimers Dement*. 2020;16(5):734-749. doi:10.1002/alz.12064

Kaynaklar:

1. Al-Husban, N., Elmuhtaseb, M. S., Al-Husban, H., Nabhan, M., Abuhalaweh, H., Alkhatib, Y. M., ... & Alghazo, A. (2021). Anesthesia for cesarean section: retrospective comparative study. International Journal of Women's Health, 141-152.
2. Beckmann M, Calderbank S. Mode of anaesthetic for category 1 caesarean sections and neonatal outcomes. Aust N Z J Obstet Gynaecol. 2012;52(4):316–20.
3. CDC-Births-Method of Delivery. https://www.cdcgov/nchs/fastats/deliveryhtm, Last accessed 11.29.2020.
4. Cook TM, Andrade J, Bogod DG, Hitchman JM, Jonker WR, Lucas N, et al. 5th National Audit Project (NAP5) on accidental awareness during general anaesthesia: patient experiences, human factors, sedation, consent, and medicolegal issues. Br J Anaesth. 2014;113(4):560–74.
5. Çelikçi S, Demircan C. Gebelikte organ ve sistemlerle ilişkili fizyolojik değişiklikler. Demircan C, editör. Gebelik ve İç Hastalıkları. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2022. p.6-10.
6. Delgado C, Ring L, Mushambi MC. General anaesthesia in obstetrics. BJA Education. 2020;20(6):201–7.
7. Gong RS, Liu XW, Li WX, Zhao J. Effects of colloid preload on the incidence of hypotension in spinal anesthesia for cesarean section: a systematic review and meta-analysis. Chin Med J (Engl). 2021 Apr 20;134(9):1043-1051. doi: 10.1097/CM9.0000000000001477. PMID: 33883404; PMCID: PMC8116017.
8. Guglielminotti J, Landau R, Li G. Adverse events and factors associated with potentially avoidable use of general anesthesia in cesarean deliveries. Anesthesiology. 2019;130(6):912–22.
9. Kinsella SM, Winton AL, Mushambi MC, Ramaswamy K, Swales H, Quinn AC, et al. Failed tracheal intubation during obstetric general anaesthesia: a literature review. Int J Obstet Anesth. 2015;24(4):356–74.
10. Morgan G, Adward and Maged S. Mikhail. 2018. Morgan and Mikhail's Clinical Anesthesiology. 6th Edition. Edited by J. F. Butterworth, D. C. Mackey and J. D. Wasnick . New York: McGraw-Hill Education.
11. Mhyre JM, Sultan P. General anesthesia for cesarean delivery: occasionally essential but best avoided. Anesthesiology. 2019;130(6):864–6.
12. Odor PM, Bampoe S, Moonesinghe SR, Andrade J, Pandit JJ, Lucas DN. Pan-London Peri-operative Audit Research Network for the direct reporting of awareness in maternity patients Investigators G: General anaesthetic and airway management practice for obstetric surgery in England: a prospective, multicentre observational study. Anaesthesia. 2020.
13. Paech MJ, Scott KL, Clavisi O, Chua S, McDonnell N, Group AT. A prospective study of awareness and recall associated with general anaesthesia for caesarean section. Int J Obstet Anesth. 2008;17(4):298–303.
14. Palanisamy A, Mitani AA, Tsen LC. General anesthesia for cesarean delivery at a tertiary care hospital from 2000 to 2005: a retrospective analysis and 10-year update. Int J Obstet Anesth. 2011;20(1):10–6
15. Park HS, Choi WJ. Use of vasopressors to manage spinal anesthesia-induced hypotension during cesarean delivery. Anesth Pain Med (Seoul). 2024 Apr;19(2):85-93. doi: 10.17085/apm.24037. Epub 2024 Apr 30. PMID: 38725163; PMCID: PMC11089295.
16. Shang Y, Li H, Ma J, Tan L, Li S, Li P, Sheng B, Wang R. Colloid preloading versus crystalloid preloading to prevent hypotension after spinal anesthesia for cesarean delivery: A protocol for

systematic review and meta-analysis. Medicine (Baltimore). 2021 Feb 19;100(7):e24607. doi: 10.1097/MD.0000000000024607. PMID: 33607794; PMCID: PMC7899897.

17. Ünsal M, Zorlu U, Aktemur G, Vanlı Tonyalı N, Diktaş EG, Bastemur AG, Kiykac Altinbas S, Altun Ensari T. Sezaryen Oranlarının Robson On Grup Sınıflandırılması İle Değerlendirilmesi: Sezeryan Oranları Azaltılabilir Mi?. Hitit Medical Journal. Ekim 2023;5(3):185-189. doi:10.52827/hititmedj.1304323

KAYNAKÇA

American Society of Anesthesiologists. (2018). ASA Physical Status Classification.

American Society of Anesthesiologists. (2018). Practice Guidelines for Moderate Procedural Sedation and Analgesia.

Butterworth, J. F. (2018). Pediatric Anesthesia. Morgan and Mikhail's Clinical Anesthesiology, 6th edition. (897-927).

Coté, C. J. (2019). Guidelines for Monitoring and Management of Pediatric Patients Before, During, and After Sedation for Diagnostic and Therapeutic Procedures. Pediatrics, 143(6).

Cosgrove, P. (2022). Predictors of Laryngospasm During 276,832 Episodes of Pediatric Procedural Sedation. Annals of Emergency Medicine, 80(6), 485-496.

Dijk, H. (2023). Age-Stratified Propofol Dosage for Pediatric Procedural Sedation and Analgesia. Anesthesia & Analgesia. 136(3) 551-558.

Havidich, J. H. (2016). Preterm Versus Term Children: Analysis of Sedation/Anesthesia Adverse Events and Longitudinal Risk. Pedıatrıcs. 137(3).

Lee, H. (2013). Trends in death associated with pediatric dental sedation and general anesthesia. Pediatric Anesthesia, 23(8), 741-746.

Mason, K. P. (2021). The synergistic effect of dexmedetomidine on propofol for paediatric deep sedation. European Journal of Anaesthesiology, 38(5) 541-547.

Morse, J. D. (2023). Considerations for Intravenous Anesthesia Dose in Obese Children: Understanding PKPD. Journal of Clinical Medicine. 12 1-20.

Önçağ, Ö. (2013). Diş Hekimliğinde Sedasyon, Genel Anestezi Uygulamaları ve Diş Hekiminin Konumu. Turkiye Klinikleri Journal of Dental Sciences Special Topics, 4(3), 1-9.

Özçelik, M. (2016). Pediatrik Anestezi. Keçik, Y., *Temel Anestezi.* 2.baskı. 479-492 Güneş Tıp Kitabevi.

Özmert, S. (2019). Derin Sedasyon Altında Dental Tedavi Uygulanan Çocuklarda Anestezik Yaklaşımın Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Pediatric Disease*, 13(1), 30-35.

Pawar, D. (2012). Common post-operative complications in children. *Indian Journal of* Anaesthesia. 56 (5) 496-501.

Ungern-Sternberg, B. S. (2010). Risk assessment for respiratory complications in paediatric anaesthesia: a prospective cohort study. Lancet. 376: 773–83.

Türk Anesteziyoloji Ve Reanimasyon Derneği (2022). Ameliyathane Dışı Anestezi Uygulamaları TARD Klavuzu.

Zielinska, M. (2019). Safe pediatric procedural sedation and analgesia by anesthesiologists for elective procedures: A clinical practice statement from the European Society for Paediatric Anaesthesiology. Pediatric Anesthesia, 29,583–590.

Kaynaklar

1. Aswanetmanee P, Limsuwat C, Kabach M, Alraiyes AH, Kheir F. The role of sedation in endobronchial ultrasound-guided transbronchial needle aspiration: Systematic review. Endosc Ultrasound. 2016 Sep-Oct;5(5):300-306. doi: 10.4103/2303-9027.191608. PMID: 27803902; PMCID: PMC5070287.
2. Becker HD, Herth F. Endobronchial Ultrasound of the Airways and Mediastinum. In Interventional Bronchoscopy. Bolliger CT, Mathur PN (Eds). Prog Respir Res. Basel, Karger,2000; 30: 80-93.
3. Bollinger CT, Mathur PN. ERS/ATS statement on interventional pulmonology. Eur Respir J 2002;19:356-73.
4. Chin R Jr, McCain TW, Lucia MA, Cappellari JO, Adair NE, Lovato JF, Dunagan DP, Brooks MA, Clark HP, Haponik EF. Transbronchial needle aspiration in diagnosing and staging lung cancer: how many aspirates are needed? Am J Respir Crit Care Med. 2002 Aug 1;166(3):377-81. doi: 10.1164/rccm.2106153. PMID: 12153974.
5. Dietrich CF, Annema JT, Clementsen P, Cui XW, Borst MM, Jenssen C. Ultrasound techniques in the evaluation of the mediastinum, part I: endoscopic ultrasound (EUS), endobronchial ultrasound (EBUS) and transcutaneous mediastinal ultrasound (TMUS), introduction into ultrasound techniques. J Thorac Dis. 2015 Sep;7(9):E311-25. doi: 10.3978/j.issn.2072-1439.2015.09.40. PMID: 26543620; PMCID: PMC4598491.
6. Dooms C, Vander Borght S, Yserbyt J, Testelmans D, Wauters E, Nackaerts K, Vansteenkiste J, Verbeken E, Weynand B. A Randomized Clinical Trial of Flex 19G Needles versus 22G Needles for Endobronchial Ultrasonography in Suspected Lung Cancer. Respiration. 2018;96(3):275-282. doi: 10.1159/000489473. Epub 2018 Jun 29. PMID: 29961053.
7. Erer OF. Akciğer kanseri tanısında endoskopik yöntemler. Nucl Med Semin 2018;4:18-25. DOI:10.4274/nts.2018.003.
8. Ernst A, Silvestri GA, Johnstone D. Interventional pulmonary pro- cedures: guidelines from the American College of Chest Physici- ans. Chest 2003;123:1693-717.
9. Griffin AC, Schwartz LE, Baloch ZW. Utility of on-site evaluation of endobronchial ultrasound-guided transbronchial needle aspiration specimens. Cytojournal. 2011;8:20. doi: 10.4103/1742-6413.90081. Epub 2011 Nov 21. PMID: 22145008; PMCID: PMC3229807.
10. Ilgazlı A. Radial Prob Endobronşial Ultrasonografi, Girişimsel Pulmonoloji. Metintaş M, Selçuk ZT, Yılmaz A. 2014; 245-253.
11. Öztaş S, Aka Aktürk Ü, Alpay LA, Meydan B, Ogün H, Taylan M, Yalçınsoy M, Çalışır HC, Görgüner AM, Ernam D. A comparison of propofol-midazolam and midazolam alone for sedation in endobronchial ultrasound-guided transbronchial needle aspiration: a retrospective cohort study. Clin Respir J. 2017 Nov;11(6):935-941. doi: 10.1111/crj.12442. Epub 2016 Feb 24. PMID: 26720178.
12. Yarmus LB, Akulian J, Lechtzin N, Yasin F, Kamdar B, Ernst A, Ost DE, Ray C, Greenhill SR, Jimenez CA, Filner J, Feller-Kopman D; American College of Chest Physicians Quality Improvement Registry, Education, and Evaluation (AQuIRE) Participants. Comparison of 21-gauge and 22-gauge aspiration needle in endobronchial ultrasound-guided transbronchial needle aspiration: results of the American College of Chest Physicians Quality Improvement Registry, Education, and Evaluation Registry. Chest. 2013 Apr;143(4):1036-1043. doi: 10.1378/chest.12-1205. PMID: 23632441; PMCID: PMC4694078.
13. Yılmaz Demirci N, Yılmaz A. Konveks Prob Endobronşial Ultrasonografi, Girişimsel Pulmonoloji. Metintaş M, Selçuk ZT, Yılmaz A. 2014; 253-271.

REFERANSLAR

Bartoníček, J., Rammelt, S., & Tuček, M. (2017). Posterior Malleolar Fractures: Changing Concepts and Recent Developments. *Foot and Ankle Clinics*, *22*(1), 125–145. https://doi.org/10.1016/J.FCL.2016.09.009

Berkes, M. B., Little, M. T. M., Lazaro, L. E., Pardee, N. C., Schottel, P. C., Helfet, D. L., & Lorich, D. G. (2013). Articular congruity is associated with short-term clinical outcomes of operatively treated SER IV ankle fractures. *The Journal of Bone and Joint Surgery. American Volume*, *95*(19), 1769–1775. https://doi.org/10.2106/JBJS.L.00949

Carragee, E. J., Csongradi, J. J., & Bleck, E. E. (1991). Early complications in the operative treatment of ankle fractures. Influence of delay before operation. *The Journal of Bone and Joint Surgery. British Volume*, *73*(1), 79–82. https://doi.org/10.1302/0301-620X.73B1.1991782

Donohoe, S., Alluri, R. K., Hill, J. R., Fleming, M., Tan, E., & Marecek, G. (2017). Impact of Computed Tomography on Operative Planning for Ankle Fractures Involving the Posterior Malleolus. *Foot & Ankle International*, *38*(12), 1337–1342. https://doi.org/10.1177/1071100717731568

Elias, I., Jung, J. W., Raikin, S. M., Schweitzer, M. W., Carrino, J. A., & Morrison, W. B. (2006). Osteochondral lesions of the talus: change in MRI findings over time in talar lesions without operative intervention and implications for staging systems. *Foot & Ankle International*, *27*(3), 157–166. https://doi.org/10.1177/107110070602700301

Gandham, S., Millward, G., Molloy, A. P., & Mason, L. W. (2020). Posterior malleolar fractures: A CT guided incision analysis. *Foot (Edinburgh, Scotland)*, *43*. https://doi.org/10.1016/J.FOOT.2019.101662

Haddix, K. P., Clement, R. C., Tennant, J. N., & Ostrum, R. F. (2018). Complications Following Operatively Treated Ankle Fractures in Insulin- and Non-Insulin-Dependent Diabetic Patients. *Foot & Ankle Specialist*, *11*(3), 206–216. https://doi.org/10.1177/1938640017714867

Jain, S., Haughton, B. A., & Brew, C. (2014). Intramedullary fixation of distal fibular fractures: a systematic review of clinical and functional outcomes. *Journal of Orthopaedics and Traumatology : Official Journal of the Italian Society of Orthopaedics and Traumatology*, *15*(4), 245–254. https://doi.org/10.1007/S10195-014-0320-0

Kelly, P. J., & Peterson, L. F. A. (1962). Compound dislocation of the ankle without fracture. *American Journal of Surgery*, *103*(2), 170–172. https://doi.org/10.1016/0002-9610(62)90481-6

Kyriacou, H., Mostafa, A. M. H. A. M., Davies, B. M., & Khan, W. S. (2021). Principles and guidelines in the management of ankle fractures in adults. *Journal of Perioperative Practice*, *31*(11), 427–434. https://doi.org/10.1177/1750458920969029

Lampridis, V., Gougoulias, N., & Sakellariou, A. (2018). Stability in ankle fractures: Diagnosis and treatment. *EFORT Open Reviews*, *3*(5), 294–303. https://doi.org/10.1302/2058-5241.3.170057

Lawson, K. A., Ayala, A. E., Morin, M. L., Latt, L. D., & Wild, J. R. (2023). Republication of "Ankle Fracture-Dislocations: A Review." *Foot & Ankle Orthopaedics*, *8*(3). https://doi.org/10.1177/24730114231195058

Leung, K. H., Fang, C. X. S., Lau, T. W., & Leung, F. K. L. (2016). Preoperative radiography versus computed tomography for surgical planning for ankle fractures. *Journal of Orthopaedic Surgery (Hong Kong)*, *24*(2), 158–162. https://doi.org/10.1177/1602400207

Lorente, A., Palacios, P., Lorente, R., Mariscal, G., Barrios, C., & Gandía, A. (2020). Orthopedic treatment and early weight-bearing for bimalleolar ankle fractures in elderly patients: Quality of life and complications. *Injury*, *51*(2), 548–553. https://doi.org/10.1016/J.INJURY.2019.11.028

Lübbeke, A., Salvo, D., Stern, R., Hoffmeyer, P., Holzer, N., & Assal, M. (2012). Risk factors for post-traumatic osteoarthritis of the ankle: an eighteen year follow-up study. *International Orthopaedics*, *36*(7), 1403–1410. https://doi.org/10.1007/S00264-011-1472-7

Macera, A., Carulli, C., Sirleo, L., & Innocenti, M. (2018). Postoperative Complications and Reoperation Rates Following Open Reduction and Internal Fixation of Ankle Fracture. *Joints*, *6*(2), 110–115. https://doi.org/10.1055/S-0038-1653949

Mehta, S., Rees, K., Cutler, L., & Mangwani, J. (2014). Understanding risks and complications in the management of ankle fractures. *Indian Journal of Orthopaedics*, *48*(5), 445–452. https://doi.org/10.4103/0019-5413.139829

Moehring, H. D., Tan, R. T., Marder, R. A., & Lian, G. (1994). Ankle dislocation. *Journal of Orthopaedic Trauma*, *8*(2), 167–172. https://doi.org/10.1097/00005131-199404000-00015

Nosewicz, T. L., Beerekamp, M. S. H., De Muinck Keizer, R. J. O., Schepers, T., Maas, M., Niek Van Dijk, C., & Goslings, J. C. (2016). Prospective Computed Tomographic Analysis of Osteochondral Lesions of the Ankle Joint Associated With Ankle Fractures. *Foot & Ankle International*, *37*(8), 829–834. https://doi.org/10.1177/1071100716644470

Odak, S., Ahluwalia, R., Unnikrishnan, P., Hennessy, M., & Platt, S. (2016). Management of Posterior Malleolar Fractures: A Systematic Review. *The Journal of Foot and Ankle Surgery : Official Publication of the American College of Foot and Ankle Surgeons*, *55*(1), 140–145. https://doi.org/10.1053/J.JFAS.2015.04.001

O'Loughlin, P. F., Heyworth, B. E., & Kennedy, J. G. (2010). Current concepts in the diagnosis and treatment of osteochondral lesions of the ankle. *The American Journal of Sports Medicine*, *38*(2), 392–404. https://doi.org/10.1177/0363546509336336

Payne, R., Kinmont, J. C., & Moalypour, S. M. (2004). Initial management of closed fracture-dislocations of the ankle. *Annals of the Royal College of Surgeons of England*, *86*(3), 177–181. https://doi.org/10.1308/003588404323043300

Regan, D. K., Gould, S., Manoli, A., & Egol, K. A. (2016). Outcomes Over a Decade After Surgery for Unstable Ankle Fracture: Functional Recovery Seen 1 Year Postoperatively Does Not Decay With Time. *Journal of Orthopaedic Trauma*, *30*(7), e236–e241. https://doi.org/10.1097/BOT.0000000000000571

Regier, M., Petersen, J. P., Hamurcu, A., Vettorazzi, E., Behzadi, C., Hoffmann, M., Großterlinden, L. G., Fensky, F., Klatte, T. O., Weiser, L., Rueger, J. M., & Spiro, A. S. (2016). High incidence of osteochondral lesions after open reduction and internal fixation of displaced ankle fractures: Medium-term follow-up of 100 cases. *Injury*, *47*(3), 757–761. https://doi.org/10.1016/J.INJURY.2015.10.029

Sculco, P. K., Lazaro, L. E., Little, M. M., Berkes, M. B., Warner, S. J., Helfet, D. L., & Lorich, D. G. (2016). Dislocation is a risk factor for poor outcome after supination external rotation type ankle fractures. *Archives of Orthopaedic and Trauma Surgery*, *136*(1), 9–15. https://doi.org/10.1007/S00402-015-2353-0

Shah, N. H., Sundaram, R. O., Velusamy, A., & Braithwaite, I. J. (2007). Five-year functional outcome analysis of ankle fracture fixation. *Injury*, *38*(11), 1308–1312. https://doi.org/10.1016/J.INJURY.2007.06.002

Smeeing, D. P. J., Houwert, R. M., Briet, J. P., Groenwold, R. H. H., Lansink, K. W. W., Leenen, L. P. H., van der Zwaal, P., Hoogendoorn, J. M., van Heijl, M., Verleisdonk, E. J., Segers, M. J. M., & Hietbrink, F. (2020). Weight-bearing or non-weight-bearing after surgical treatment of ankle fractures: a multicenter randomized controlled trial. *European Journal of Trauma and Emergency Surgery : Official Publication of the European Trauma Society*, *46*(1), 121–130. https://doi.org/10.1007/S00068-018-1016-6

Srinivasan, C. M. S., & Moran, C. G. (2001). Internal fixation of ankle fractures in the very elderly. *Injury*, *32*(7), 559–563. https://doi.org/10.1016/S0020-1383(01)00034-1

Stoffel, K., Wysocki, D., Baddour, E., Nicholls, R., & Yates, P. (2009). Comparison of two intraoperative assessment methods for injuries to the ankle syndesmosis. A cadaveric study. *The Journal of Bone and Joint Surgery. American Volume*, *91*(11), 2646–2652. https://doi.org/10.2106/JBJS.G.01537

Stufkens, S. A., Knupp, M., Horisberger, M., Lampert, C., & Hintermann, B. (2010). Cartilage lesions and the development of osteoarthritis after internal fixation of ankle fractures: a prospective study. *The Journal of Bone and Joint Surgery. American Volume*, *92*(2), 279–286. https://doi.org/10.2106/JBJS.H.01635

Tejwani, N. C., Pahk, B., & Egol, K. A. (2010). Effect of posterior malleolus fracture on outcome after unstable ankle fracture. *The Journal of Trauma*, *69*(3), 666–669. https://doi.org/10.1097/TA.0B013E3181E4F81E

Verhagen, R. A. W., Maas, M., Dijkgraaf, M. G. W., Tol, J. L., Krips, R., & van Dijk, C. N. (2005). Prospective study on diagnostic strategies in osteochondral lesions of the talus. Is MRI superior to helical CT? *The Journal of Bone and Joint Surgery. British Volume*, *87*(1), 41–46. https://doi.org/10.1302/0301-620X.87B1.14702

Warner, S. J., Schottel, P. C., Hinds, R. M., Helfet, D. L., & Lorich, D. G. (2015). Fracture-Dislocations Demonstrate Poorer Postoperative Functional Outcomes Among Pronation External Rotation IV Ankle Fractures. *Foot & Ankle International*, *36*(6), 641–647. https://doi.org/10.1177/1071100715572222

Kaynaklar

1- Türk Toraks Derneği Uykuda Solunum Bozuklukları Uzlaşı Raporu 2024 sf: XI

2- American Academy of SleepMedicine. International Classification of SleepDisorders. 3rd ed, textrevision. Darien, IL: American Academy of SleepMedicine; 2023.

2-Troester MM, Quan SE, Berry RB, Plante D'T, Abreu AR, Alzoubaidi M,et al.; for theAmerican Academy of Sleep Medicine. The AASM Manual for the Scoring of Sleep and Associated Events: Rules, Terminology and Technical Specifications. Version 3. Darien, IL: American Academy of Sleep Medicine; 2023.

3- Seyit Mehmet Ceylan Uyku Apnesi Tanı ve Tedavi Akademisyen Kitabevi 2020 :57-58.

4- Young T, Palta M, Dempsey J, Skatrud J, Weber S, Badr S. The occurrence of sleep disordered breathing among middle-aged adults. N Engl J Med 1993;328(17):1230-35.

5- Peppard PE, Young T, Barnet JH, Palta M, Hagen EW, Hla KM. Increased prevalence of sleep-disordered breathing in adults. Am J Epidemiol 2013;177(9):1006-14.

6- Heinzer R, Vat S, Marques-Vidal P, Andries D, Tobback N, Mooser V, et al. Prevalence of sleep disordered breathing in the general population: the HypnoLaus study. Lancet Respir Med 2015;3(4):310-18.

7- Benjafield AV, Ayas NT, Eastwood PR, , Heinzer R, Ip MSM, Morrell MJ, et al. Estimation of the global prevalence and burden of obstructive sleep apnoea: a literature-based analysis. Lancet Respir Med 2019;7(8):687-98.

8- McNicholas WT. Obstructive sleep apnoea: focus on pathophysiology. In: Penzel T, Hornero R. (Eds.). Advances in the diagnosis and treatment of sleep apnea: filling the gaps between physicians and engineers. Advances in Experimental Medicine and Biology. Vol:1384, Springer 2022, p.31-42

9- Eckert DJ, White DP, Jordan AS, Malhotra A, Wellman A. Defining phenotypic causes of obstructive sleep apnea. Identification of novel therapeutic targets. Am J Respir Crit Care Med

2013;188(8):996-1004

10- Yu JL, Rosen I. Utility of the modified Mallampati grade and Friedman tongue position in the assessment of obstructive sleep apnea. Journal of Clinical Sleep Medicine 2020;16(2):303-8

11- Mortimore IL, Marshall I, Wraith PK, Sellar RJ, Douglas NJ. Neck and total body fat deposition in nonobese and obese patients with sleep apnea compared with that in control subjects. Am J Respir Crit Care Med 1998;157(1):280-3

12 de Sousa TV, Marques IL, Carneiro AF, Bettiol H, de Souza Freitas J. Nasopharyngoscopy in Robin Sequence: Clinical and Predictive Value. The Cleft Palate Craniofacial Journal. 2003;40(6):618-623. doi:10.1597/02-044

13-16. Michels DS, Silveira Rodrigues AM, Nakanishi M, Sampaio AL, Ramos Venosa A. Nasal involvement in obstructive sleep apnea syndrome. Int J Otolaryngol 2014: Article ID: 717419

14- Eckert DJ, White DP, Jordan AS, Malhotra A, Wellman A. Defining phenotypic causes of obstructive sleep apnea. Identification of novel therapeutic targets. Am J Respir Crit Care Med

15- [Anonim]. EEG arousals: scoring rules and examples: a preliminary report from the Sleep Disorders Atlas Task Force of the American Sleep Disorders Association. Sleep 1992;15(2):173-84

16 Eckert DJ. Phenotypic approaches to obstructive sleep apnoea – new pathways for targeted therapy. Sleep Med Rev 2018;37: 45-59

17- Pelin Z, Karadeniz D, Öztürk L, Gözükırmızı E, Kaynak H. The role of mean inspiratory effort on daytime sleepiness. Eur Respir J 2003;21(4): 688-94

18- Öztürk Ö, Öztürk L, Özdoğan A, Ötem F, Pelin Z. Variables affecting the occurence of gastroesophageal reflux in obstructive sleep apnea patients. Eur Arch Ororhinolaryngol 2004;261(4):

19-Young T. Epidemiology of sleep apnea. Analytic epidemiology studies of sleep disordered breathing-what explains the gender differences in sleep disordered breathing. Sleep 1993;16(8): 1-2

20- Young T, Palta M, Dempsey J, Skatrud J, Weber S, Badr S. Occurence of sleep disordered breathing among middle aged adults. N Eng J Med 1993;328(17): 1230-5

21- Chesson AL Jr, Ferber RA, Fry JM, Grigg-Damberger M, Hartse KM, Hurwitz TD, et al. An American Sleep Disorders Association review: The indications for polysomnography and related procedures. Sleep 1997; 20(6):423-87

22. Peppard PE, Young T, Palta M, Dempsey J, Skatrud J.Longitudinal study of moderate weight change and sleep-disordered breathing. JAMA 2000;284(23):3015–21.

23-Flemons WW, Whitelaw WA, Brant R, Remmers JE. Likelihood ratios for a sleep apnea clinical prediction rule. Am J Respir Crit Care Med 1994;150(5 Pt 1):1279–85.

24-Chesson AL Jr, Ferber RA, Fry JM, Grigg-Damberger M, Hartse KM, Hurwitz TD, et al. An American Sleep Disorders Association review: The indications for polysomnography and related procedures. Sleep 1997; 20(6):423-87

25. Duran J, Esnaola S, Rubio R, Iztueta A.Obstructive sleep apnea-hypopnea and related clinical features in a population-based sample of subjects aged 30 to 70 yr. Am J Respir Crit Care Med 2001;163(3 Pt 1):685–9.

26-Sateia MJ. International classification of sleep disorders. Chest 2014;146(5):1387-94.

27- Kristiansen HA, Kværner KJ, Akre H, Øverland B, Russell MB. Tension-type headache and sleep apnea in the general population. J Headache Pain 2011;12(1):63-9.

28- Parthasarathy S, Fitzgerald M, Goodwin JL, Unruh M, Guerra S, Quan SF. Nocturia, sleep-disordered breathing, and cardiovascular morbidity in a community-based cohort. PLoS One 2012;7(2):30969.

29- Graf K, Karaus M, Heinemann S, Körber S, Dorow P, Hampel K. Gastroesophageal reflux in patients with sleep apnea syndrome. Z Gastroenterol 1995;33(12):689-93.

30- Kahrilas PJ. Obstructive sleep apnea and reflux disease: bed fellows at best. Chest 2010;137(4):74

31-Woodson BT. Obstructive sleep apnea. Evaluation by physical examination and special studies. InFairbanks NF, Mickelson SA, Woodson BT eds, Snoring and obstructive sleep apnea. Lippincott Williams &Wilkins, Philadelphia: 2003;51-9.

32-Ramsey R, Khanna A, Strohl KP. History and physical examination. In Kushida CA ed, Obstructive sleep apnea. Informa healthcare, New York: 2007;1-20.

33-Strauss RA, Burgoyne CC. Diagnostic imaging and sleep medicine. Dent Clin North Am 2008;52(4):891-915

34-Friedman M, Hamilton C, Samuelson CG, Lundgren ME, Pott T. Diagnostic value of the Friedman tongue position and Mallampati classification for obstructive sleep apnea: a meta-analysis. Otolaryngol Head Neck Surg 2013;148(4):540-7.

35-Acar B, Babademez MA, Karabulut H, Ciftçi B, Günbey E, Karaşen RM. Otorhinolaryngologic examination in obstructive sleep apnea syndrome: the correlation between the severity of sleep disorder and physical examination. Kulak Burun Bogaz Ihtis Derg 2009;19(5):246-52.

36-Dreher A, de la Chaux R, Klemens C, Werner R, Baker F, Barthlen G, et al. Correlation bethween otorhinolaryngologic evaluation and severity of obstructive sleep apnea syndrome in snorers. Arch Otolaryngol Head Neck Surg 2005;131(2):95-8.

37-Shigeta Y, Ogawa T, Tomoko I, Clark GT, Enciso R. Soft palatelength and upper airway relationship in OSA and non-OSA subjects. Sleep Breath 2010;14(4):353-8.

38-Friedman M, Ibrahim H, Bass L. Clinical staging for sleep-disordered breathing. Otolaryngol Head Neck Surg 2002;127(1):13- 21.

39-Dreher A, de la Chaux R, Klemens C, Werner R, Baker F, Barthlen G, et al. Correlation between otorhinolaryngologic evaluation and severity of obstructive sleep apnea syndrome in snorers. Arch Otolaryngol Head Neck Surg 2005;131(2):95-8.

40-Skolnick ML, McCALL GN, Barnes M. The sphincteric mechanism of velopharyngeal closure. Cleft Palate J 197

41-Wulfsberg EA. The orofaical examination: normal and abnormal findngs. InWyszynski DF ed. CleftLipandPalate: from originto treatment, Oxford UniversityPress, New York: 2002, 43-7.

42-De Vito A, CarrascoLlatas M, Vanni A, Bosi M, Braghiroli A, Campanini A, et al. European position paper on drug-induced sedation endoscopy (DISE). Sleep Breath 2014;18(3):453-65.

43-Woodson BT. Obstructive sleep apnea. Evaluation by physical examination and special studies. InFairbanks NF, Mickelson SA, Woodson BT eds, Snoring and obstructive sleep apnea. Lippincott Williams &Wilkins, Philadelphia: 2003;51-9.

44-Friedman M, Ibrahim H, Joseph NJ. Staging of obstructive sleep apnea/hypopnea syndrome: a guide to appropriate treatment. Laryngoscope 2004;114(3):454-9.

45-American Academy of Sleep Medicine . ICSD-3:The International Classification of Sleep Disorders,3nded.IL:AASM ,2014.

46-Morgenthaler TI, Kagramanov V,Hanak V, Decker PA .Complex sleep apnea syndrome : is it a unique clinical syndrome? Sleep 2006 ;29:1203-9.

46-Schwab RJ, Klein NS. Radiographic and endoscopic evaluation of the upper airway. In: Sleep: A comprehensive handbook. Editor: Lee-Chiong T. 1st edition, New Jersey, Wiley-Liss, 2006; 293-302.

47-Songu M, Adibelli ZH. Diagnostic imaging studies in sleep-disordered breathing. In: Snoring: Causes diagnosis and treatment. Editors: Lefebvre E, Moreau R. 1st edition, New York, Nova Science Publishers, 2010; 1-19.

48-Schwab RJ, Goldberg AN. Upper airway assessment: radiographic and other imaging techniques. Otolaryngol Clin North Am 1998;31(6):931–68.

49-Welch KC, Foster GD, Ritter CT, Wadden TA, Arens R, Maislin G, et al. A novel volumetric magnetic resonance imaging paradigm to study upper airway anatomy. Sleep 2002;25(5):530- 40.

50-Lin H, Xiong H, Ji C, Wang C, Li Y, An Y, et al. Upper airway lengthening caused by weight increase in obstructive sleep apnea patients. Respir Res 2020;21(1):272

51-Izci B, Ardic S, Firat H, Sahin A, Altinors M, Karacan I. Reliability and validity studies of the Turkish version of the Epworth Sleepiness Scale. Sleep Breath 2008;12(2):161-8.

52-Gandhi DK, Mansukhani MP, Silber MH, Kolla BP. Excessive Daytime Sleepiness: A Clinical Review. Mayo Clin Proc 2021;96(5):1288-1301.

53-Acar HV, Kaya A, Yücel F, Erdem M, Solmaz G, Özgen F, et al. Obstrüktif Uyku Apnesi Tarama testi olarak kullanılan STOPBANG testinin Türk popülasyonundaki geçerliliğininin saptanması. Turk Anesth Reanim 2013;

54-Kürşat Murat Özcan. Uyku Apnesi Tanı ve Tedavi Akademisyen Kitabevi 2020 :71-81.

55- Pressman MR. Evaluating sleep stages. In: Primer of polysomnography interpretation. Pressman MR (ed). Philadelphia: Butterworth-Heinemann; 2002: 17-46.

56-Patil SP, Ayappa IA, Caples SM, Kimoff RJ, Patel SR, Harrod CG. Treatment of Adult Obstructive Sleep Apnea with Positive Airway Pressure: An American Academy of Sleep Medicine Clinical Practice Guideline. J Clin Sleep Med 2019;15(2):335-

57-Lamphere J, Roehrs T, Wittig R, Zorick F, Conway WA, Roth T. Recovary of alertness after CPAP in apnea. Chest 1989;96(6):1364–7.

58-Collard P, Dury M, Delguste P, et al. Movement arousals and sleep-related disordered breathing in adults. Am J Respir Crit Care Med1996;154:454–9.

59-Engleman HM, Martin SE, Deary IJ, Douglas NJ. Effect of continuous positive airway pressure treatment on daytime function in sleep apnoea/hypopnoea syndrome. Lancet1994;343(8897):572–5.

60-Bédard MA, Montplaisir J, Malo J, Richer F, Rouleau I. Persistent neuropsychological deficits and vigilance impairment in sleep apnea syndrome after treatment with continuous positive airways pressure (CPAP). J Clin Exp Neuropsychol 1993;15(2):330-41.

61-Tawk M, Goodrich S, Kinasewitz G, Orr W. The effect of one week of continuous positive airway pressure treatment in obstructive sleep apnea patients with concomitant gastroesophageal reflux. Chest 2006;130(4):1003

62-Ciftci TU, Ciftci B, Guven SF, Kokturk O, Turktas H. Effect of nasal continuous positive airway pressure in uncontrolled nocturnal asthmatic patients with obstructive sleep apnea syndrome. Respir Med 2005;99(5):529-34.

63- Rasche K, Keller T, Tautz B, Hader C, Hergenc G, Antosiewicz J, et al. Obstructive sleep apnea and type 2 diabetes. Eur J Med Res 2010;15 Suppl 2(Suppl 2):152-6.

64- Cooper BG, White JE, Ashworth LA, Alberti KG, Gibson GJ. Hormonal and metabolic profiles in subjects with obstructive sleep apnea syndrome and the acute effects of nasal continuous positive airway pressure (CPAP) treatment. Sleep 1995;18(3):172–9.

65-Pepperell JC, Ramdassingh-Dow S, Crosthwaite N, Mullins R, Jenkinson C, Stradling JR, et al. ambulatory blood pressure after therapeutic nasal continuous positive airway pressure for obstructive sleep apnea: a randomized parallel trial. Lancet 2002; 359(9302): 204-10

66-Sajkov D, McEvoy RD. Obstructive sleep apnea and pulmonary hypertension. Prog Cardiovasc Dis 2009;51(5):363–70.

67-Floras JS. Hypertension and Sleep Apnea. Can J Cardiol 2015;31(7):889-97.

68-Bayram NA; Ciftci B; Keles T, Durmaz T, Turhan S, Bozkurt E, et al. Endothelial function in normotensive men with obstructive sleep apnea before and six months after CPAP treatment. Sleep 2009;32(10):1257–63.

69- Budhiraja R, Budhiraja P, Quan SF. Sleep-disordered breathing and cardiovascular disorders. Respir Care 2010;55(10):1322– 32.

70-Peker Y, Carlson J, Hedner J. Increased incidence of coronary artery disease in sleep apnoea: a long-term follow-up.Eur Respir J 2006;28(3):596–602.

71-Akar Bayram N, Ciftci B, Durmaz T, Keles T, Yeter E, Akcay M, et al. Effects of continuous positive airway pressure therapy on left ventricular function assessed by tissue Doppler imaging in patients with obstructive sleep apnoea syndrome. Eur J Echocardiogr 2009;10(3):376–82.

72-Kasikcioglu HA, Karasulu L, Durgun E, Oflaz H, Kasikcioglu E, Cuhadaroglu C. Aortic elastic properties and left ventricular diastolic dysfunction in patients with obstructive sleep apnea. Heart Vessels 2005;20(6):239–44.

73-Dursunoglu N, Dursunoglu D, Ozkurt S, Kuru O, Gu¨r S, Kiter G et al. Effects of CPAP on left ventricular structure and myocardial performance index in male patients with obstructive sleep apnoea. Sleep Medicine 2007;8(1):51–9.

74-Kasikcioglu HA, Karasulu L, Tartan Z, Kasikcioglu E, Cuhadaroglu C, Cam N. Occult cardiac dysfunction in patients with obstructive sleep apnea syndrome revealed by tissue Doppler imaging. Int J Cardiol 2007;118(2):203–5.

75-TavilY, Kanbay A, Sen N, Tavil Y, Kanbay A, Sen N, et al. Comparison of right ventricular functions by tissue Doppler imaging in patients with obstructive sleep apnea syndrome with or without hypertension. Int J Cardiovasc Imaging 2007;23(4):469– 77.

76-Keles T, Durmaz T, Bayram NA, Ciftci B, Yeter E, Akcay M, et al. Effect of continuous positive airway pressure therapy on aortic stiffness in patients with obstructive sleep apnea syndrome. Echocardiography 2009;26(10):1217–24.

77-1. Türk Toraks Derneği Obstrüktif Uyku Apne Sendromu Tanı ve Tedavi Uzlaşı Raporu. Türk Toraks Derg 2012;13(Supp 1):1-66.

78-Canıgür Bavbek N, Baloş Tuncer B, Üçüncü N. Obstrüktif uyku apne tedavisine ortodontik bakış açısı. Ortodonti Akıl Notları ed. Prof. Dr. Selim Arıcı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri, 2020. p. 249-264.

79-Palomo JM, El H, Palomo L, Strohl KP. Upper airway, cranial morphology, and sleep apnea. In: Orthodontics: Current principles and techniques edited by Graber LW, Vanarsdall RL, Vig KWL and Huang GJ. 6th edition. St. Louis, Missouri: Elsevier, 2017:319-352.

80-Türk Toraks Derneği Obstrüktif Uyku Apne Sendromu Tanı ve Tedavi Uzlaşı Raporu. Türk Toraks Derg 2012;13(Supp 1):1-66.

81- Canıgür Bavbek N, Baloş Tuncer B, Üçüncü N. Obstrüktif uyku apne tedavisine ortodontik bakış açısı. Ortodonti Akıl Notları ed. Prof. Dr. Selim Arıcı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri, 2020. p. 249-264.

82-Ramar K, Dort LC, Katz SG, Lettieri CJ, Harrod CG, Thomas SM, et al. Clinical practice guidelines fort he treatment of obstructive sleep apnea and snoring with oral appliance therapy: an update for 2015. J Clin Sleep Med 2015;11(7):773-827.

83- Johal A, Hamoda MM, Almeida FR, Marklund M, Rallamraju H. The role of oral appliance therapy in obstructive sleep apnoea. Eur Respir Rev 2023;32(168):220257.

84-De Meyer MMD, Vanderveken OM, De Weerdt S, Marks LAM, Carcamo BA, Chavez AM, Matamoros FA, Jacquet W. Use of mandibular advancement devices for the treatment of primary snoring with or without obstructive sleep apnea (OSA): A systematic review. Sleep Med Rev 2021;56:101407.

85-Sarkis LM, Jones AC, Ng A, Pantin C, Appleton SL, MacKay SG. Australasian Sleep Association position statement on consensus and evidence based treatment for primary snoring. Respirology 2023;28(2):110–9.

86-Behrents RG, Shelgikar AV, Conley RS, Flores-Mir C, Hans M, Levine M, et al. Obstructive sleep apnea and orthodontics: An American Association of Orthodontists white paper. Am J Orthod Dentofacial Orthop 2019; 156(1):13-28

87-Mair EA, Day RH. Cautery-assisted palatal stiffening operation Otolaryngol Head Neck Surg2000;122(4):547-56.

88-Dave NB, Strollo PJ. Indications for treatment of obstructive sleep apnea in adults. In: Lee-Chiong T, editor. Sleep: A Comprehensive handbook. New jersey: John Wiley & Sons, Inc.; 2006. p. 331-6.

89-Heimer D, Scharf SM, Lieberman A, Lavie P. Sleep apnea syndrome treated by repair of deviated nasal septum. Chest 1983;84(2):184-5.

90-Aubert-Tulkens G, Hamoir M, Van den Eeckhaut J, Rodenstein DO. Failure of tonsil and nose surgery in adults with long-standing severe sleep apnea syndrome. Arch Intern Med 1989;149(9):2118-21.

91-Binar M, Karakoc O, Akcam T, Asik B, Gerek M. Various combinations of velopharyngeal and hypopharyngeal surgical procedures for treatment of obstructive sleep apnea: Single-stage, multilevel surgery. Am J Otolaryngol2017;38(5):571-5.

92-Cahali MB. Lateral pharyngoplasty: a new treatment for obstructive sleep apnea hypopnea syndrome. Laryngoscope 2003;113(11):1961-8.

93-Cahali MB, Formigoni GG, Gebrim EM, Miziara ID. Lateral pharyngoplasty versus uvulopalatopharyngoplasty: a clinical, polysomnographic and computed tomography measurement comparison. Sleep 2004;27(5):942-50.

94-Certal VF, Zaghi S, Riaz M, Vieira AS, Pinheiro CT, Kushida C, et al. Hypoglossal nerve stimulation in the treatment of obstructive sleep apnea: A systematic review and meta-analysis. Laryngoscope 2015;125(5):1254-64.

95-Li KK, Powell NB, Riley RW, Troell RJ, Guilleminault C. LongTerm Results of Maxillomandibular Advancement Surgery. Sleep Breath 2000;4(3):137-40.

Kaynaklar

Akin-Olugbade, O., Parker, M., Guhring, P., & Mulhall, J. (2006). Determinants of patient satisfaction following penile prosthesis surgery. *J Sex Med, 3*(4), 743-748. doi:10.1111/j.1743-6109.2006.00278.x

Akkus, E., Carrier, S., Rehman, J., Breza, J., Kadioglu, A., & Lue, T. F. (1994). Is colchicine effective in Peyronie's disease? A pilot study. *Urology, 44*(2), 291-295. doi:10.1016/s0090-4295(94)80155-x

Al-Thakafi, S., Al-Hathal, N. J. T. A., & Urology. (2016). Peyronie's disease: a literature review on epidemiology, genetics, pathophysiology, diagnosis and work-up. *2016, 5*(3), 280-289.

Alkandari, M. H., Touma, N., & Carrier, S. (2022). Platelet-Rich Plasma Injections for Erectile Dysfunction and Peyronie's Disease: A Systematic Review of Evidence. *Sex Med Rev, 10*(2), 341-352. doi:10.1016/j.sxmr.2020.12.004

Allen, M. S., & Walter, E. E. (2019). Erectile Dysfunction: An Umbrella Review of Meta-Analyses of Risk-Factors, Treatment, and Prevalence Outcomes. *J Sex Med, 16*(4), 531-541. doi:10.1016/j.jsxm.2019.01.314

Babu, A., & Kayes, O. (2020). Recent advances in managing Peyronie's disease. *F1000Res, 9*. doi:10.12688/f1000research.20557.1

Babu, A., & Kayes, O. J. F. (2020). Recent advances in managing Peyronie's disease. *9*.

Bella, A. J., Lee, J. C., Grober, E. D., Carrier, S., Benard, F., & Brock, G. B. (2018). 2018 Canadian Urological Association guideline for Peyronie's disease and congenital penile curvature. *Can Urol Assoc J, 12*(5), E197-e209. doi:10.5489/cuaj.5255

Berookhim, B. M., Choi, J., Alex, B., & Mulhall, J. P. (2014). Deformity stabilization and improvement in men with untreated Peyronie's disease. *BJU Int, 113*(1), 133-136. doi:10.1111/bju.12346

Bilgutay, A. N., & Pastuszak, A. W. (2016). Peyronie's disease: What's around the bend? *Indian J Urol, 32*(1), 6-14. doi:10.4103/0970-1591.173107

Bjekic, M. D., Vlajinac, H. D., Sipetic, S. B., & Marinkovic, J. M. J. B. i. (2006). Risk factors for Peyronie's disease: A case-control study. *97*(3), 570-574.

Broderick, G. A., McGahan, J. P., Stone, A. R., & White, R. D. (1992). The hemodynamics of vacuum constriction erections: assessment by color Doppler ultrasound. *J Urol, 147*(1), 57-61. doi:10.1016/s0022-5347(17)37132-x

Burnett, A. L., Nehra, A., Breau, R. H., Culkin, D. J., Faraday, M. M., Hakim, L. S., . . . Shindel, A. W. (2018). Erectile Dysfunction: AUA Guideline. *J Urol, 200*(3), 633-641. doi:10.1016/j.juro.2018.05.004

Bürlukkara, S. J. C. B. Ü. S. B. E. D. (2024). Gelişimsel Yaş Dönemlerine Göre Termokoter Yardımlı Sünnetin Erken ve Geç Komplikasyonları. *11*(3), 442-446.

Carson, C. C., 3rd, Sadeghi-Nejad, H., Tursi, J. P., Smith, T. M., Kaufman, G. J., Gilbert, K., & Honig, S. C. (2015). Analysis of the clinical safety of intralesional injection of collagenase Clostridium histolyticum (CCH) for adults with Peyronie's disease (PD). *BJU Int, 116*(5), 815-822. doi:10.1111/bju.13120

Carson, C. C., & Levine, L. A. (2014). Outcomes of surgical treatment of Peyronie's disease. *BJU Int, 113*(5), 704-713. doi:10.1111/bju.12565

Chung, E., Garcia, F., Young, L. D., Solomon, M., & Brock, G. B. (2013). A comparative study of the efficacy of intralesional verapamil versus normal saline injection in a novel Peyronie disease animal model: assessment of immunohistopathological changes and erectile function outcome. *J Urol, 189*(1), 380-384. doi:10.1016/j.juro.2012.08.191

Chung, E., Ralph, D., Kagioglu, A., Garaffa, G., Shamsodini, A., Bivalacqua, T., . . . Broderick, G. (2016). Evidence-Based Management Guidelines on Peyronie's Disease. *J Sex Med, 13*(6), 905-923. doi:10.1016/j.jsxm.2016.04.062

Chung, P. H., Han, T. M., Rudnik, B., & Das, A. K. (2020). Peyronie's disease: what do we know and how do we treat it? *Can J Urol, 27*(S3), 11-19.

Cormio, L., Massenio, P., Di Fino, G., Lucarelli, G., Mancini, V., Liuzzi, G., & Carrieri, G. (2014). Long-term results of combined tunica albuginea plication and penile prosthesis implantation for severe penile curvature and erectile dysfunction. *Case Rep Urol, 2014*, 818623. doi:10.1155/2014/818623

Cowper, M. G., Burkett, C. B., Le, T. V., Scherzer, N., & Hellstrom, W. J. G. (2019). Penile Stretching as a Treatment for Peyronie's Disease: A Review. *Sex Med Rev, 7*(3), 508-515. doi:10.1016/j.sxmr.2018.11.002

Coyne, K. S., Currie, B. M., Thompson, C. L., & Smith, T. M. (2015). Responsiveness of the Peyronie's Disease Questionnaire (PDQ). *J Sex Med, 12*(4), 1072-1079. doi:10.1111/jsm.12838

Çayan, S., Aşcı, R., Efesoy, O., Kocamanoğlu, F., Akbay, E., & Yaman, Ö. (2019). Comparison of Patient's Satisfaction and Long-term Results of 2 Penile Plication Techniques: Lessons Learned From 387 Patients With Penile Curvature. *Urology, 129*, 106-112. doi:10.1016/j.urology.2019.02.039

Dahm, P., Jung, J. H., & Bodie, J. (2017). Moving from Consensus- to Evidence-Based Clinical Practice Guidelines for Peyronie's Disease. *J Sex Med, 14*(1), 170-171. doi:10.1016/j.jsxm.2016.10.015

Davis, S. N., Ferrar, S., Sadikaj, G., Gerard, M., Binik, Y. M., & Carrier, S. (2016). Female Partners of Men With Peyronie's Disease Have Impaired Sexual Function, Satisfaction, and Mood, While Degree of Sexual Interference Is Associated With Worse Outcomes. *J Sex Med, 13*(7), 1095-1103. doi:10.1016/j.jsxm.2016.04.074

Devine, C. J., Jr., Somers, K. D., Jordan, S. G., & Schlossberg, S. M. (1997). Proposal: trauma as the cause of the Peyronie's lesion. *J Urol, 157*(1), 285-290. doi:10.1016/s0022-5347(01)65361-8

Di Stasi, S. M., Giannantoni, A., Capelli, G., Jannini, E. A., Virgili, G., Storti, L., & Vespasiani, G. (2003). Transdermal electromotive administration of verapamil and dexamethasone for Peyronie's disease. *BJU Int, 91*(9), 825-829. doi:10.1046/j.1464-410x.2003.04242.x

Dibenedetti, D. B., Nguyen, D., Zografos, L., Ziemiecki, R., & Zhou, X. (2011). A Population-Based Study of Peyronie's Disease: Prevalence and Treatment Patterns in the United States. *Adv Urol, 2011*, 282503. doi:10.1155/2011/282503

Diegelmann, R. F. (1997). Cellular and biochemical aspects of normal and abnormal wound healing: an overview. *J Urol, 157*(1), 298-302.

Djordjevic, M. L., & Kojovic, V. (2013). Penile prosthesis implantation and tunica albuginea incision without grafting in the treatment of Peyronie's disease with erectile dysfunction. *Asian J Androl, 15*(3), 391-394. doi:10.1038/aja.2012.149

Duncan, M. R., Berman, B., & Nseyo, U. O. (1991). Regulation of the proliferation and biosynthetic activities of cultured human Peyronie's disease fibroblasts by interferons-alpha, -beta and -gamma. *Scand J Urol Nephrol, 25*(2), 89-94. doi:10.3109/00365599109024539

El-Sakka, A. I., Salabas, E., Dinçer, M., & Kadioglu, A. (2013). The pathophysiology of Peyronie's disease. *Arab J Urol, 11*(3), 272-277. doi:10.1016/j.aju.2013.06.006

Evans, H. M., & Bishop, K. S. (1922). ON THE EXISTENCE OF A HITHERTO UNRECOGNIZED DIETARY FACTOR ESSENTIAL FOR REPRODUCTION. *Science, 56*(1458), 650-651. doi:10.1126/science.56.1458.650

Everts, P., Onishi, K., Jayaram, P., Lana, J. F., & Mautner, K. (2020). Platelet-Rich Plasma: New Performance Understandings and Therapeutic Considerations in 2020. *Int J Mol Sci, 21*(20). doi:10.3390/ijms21207794

Falcone, M., Preto, M., Ceruti, C., Timpano, M., Garaffa, G., Sedigh, O., . . . Rolle, L. (2018). A Comparative Study Between 2 Different Grafts Used as Patches After Plaque Incision and Inflatable Penile Prosthesis Implantation for End-Stage Peyronie's Disease. *J Sex Med, 15*(6), 848-852. doi:10.1016/j.jsxm.2018.04.632

Favilla, V., Russo, G. I., Zucchi, A., Siracusa, G., Privitera, S., Cimino, S., . . . Morgia, G. (2017). Evaluation of intralesional injection of hyaluronic acid compared with verapamil in Peyronie's disease: preliminary results from a prospective, double-blinded, randomized study. *Andrology, 5*(4), 771-775. doi:10.1111/andr.12368

Flores, S., Choi, J., Alex, B., & Mulhall, J. P. (2011). Erectile dysfunction after plaque incision and grafting: short-term assessment of incidence and predictors. *J Sex Med, 8*(7), 2031-2037. doi:10.1111/j.1743-6109.2011.02299.x

Gao, L., Qian, S., Tang, Z., Li, J., & Yuan, J. (2016). A meta-analysis of extracorporeal shock wave therapy for Peyronie's disease. *Int J Impot Res, 28*(5), 161-166. doi:10.1038/ijir.2016.24

García-Gómez, B., Aversa, A., Alonso-Isa, M., Parnham, A., Serefoglu, E. C., Corona, G., . . . Romero-Otero, J. (2021). The Use of Penile Traction Devices for Peyronie's Disease: Position Statements from the European Society for Sexual Medicine. *Sex Med, 9*(4), 100387. doi:10.1016/j.esxm.2021.100387

Garcia-Gomez, B., Ralph, D., Levine, L., Moncada-Iribarren, I., Djinovic, R., Albersen, M., . . . Romero-Otero, J. (2018). Grafts for Peyronie's disease: a comprehensive review. *Andrology, 6*(1), 117-126. doi:10.1111/andr.12421

Gokce, A., Abd Elmageed, Z. Y., Lasker, G. F., Bouljihad, M., Kim, H., Trost, L. W., . . . Hellstrom, W. J. (2014). Adipose tissue-derived stem cell therapy for prevention and treatment of erectile dysfunction in a rat model of Peyronie's disease. *Andrology, 2*(2), 244-251. doi:10.1111/j.2047-2927.2013.00181.x

Gonzalez-Cadavid, N. F., & Rajfer, J. (2005). Mechanisms of Disease: new insights into the cellular and molecular pathology of Peyronie's disease. *Nat Clin Pract Urol, 2*(6), 291-297. doi:10.1038/ncpuro0201

Greenfield, J. M., Lucas, S., & Levine, L. A. (2006). Factors affecting the loss of length associated with tunica albuginea plication for correction of penile curvature. *J Urol, 175*(1), 238-241. doi:10.1016/s0022-5347(05)00063-7

Guzzo, T. J., Kovell, R. C., Ziemba, J. B., Weiss, D. A., & Wein, A. J. (2023). *Penn Clinical Manual of Urology, E-Book*: Elsevier Health Sciences.

Hatzimouratidis, K., Eardley, I., Giuliano, F., Hatzichristou, D., Moncada, I., Salonia, A., . . . Wespes, E. (2012). EAU guidelines on penile curvature. *Eur Urol, 62*(3), 543-552. doi:10.1016/j.eururo.2012.05.040

Hauck, E., Weidner, W., & Nöske, H. J. C. W. o. E. D. A. W. G., Berlin, Germany. (2005). François de LaPeyronie: The first complete clinical description of Induratio penis plastica. 105-110.

Hellstrom, W. J., Feldman, R., Rosen, R. C., Smith, T., Kaufman, G., & Tursi, J. (2013). Bother and distress associated with Peyronie's disease: validation of the Peyronie's disease questionnaire. *J Urol, 190*(2), 627-634. doi:10.1016/j.juro.2013.01.090

Hellstrom, W. J., Feldman, R., Rosen, R. C., Smith, T., Kaufman, G., & Tursi, J. J. T. J. o. u. (2013). Bother and distress associated with Peyronie's disease: validation of the Peyronie's disease questionnaire. *190*(2), 627-634.

Hellstrom, W. J., Kendirci, M., Matern, R., Cockerham, Y., Myers, L., Sikka, S. C., . . . Pryor, J. L. (2006). Single-blind, multicenter, placebo controlled, parallel study to assess the safety and efficacy of intralesional interferon alpha-2B for minimally invasive treatment for Peyronie's disease. *J Urol, 176*(1), 394-398. doi:10.1016/s0022-5347(06)00517-9

Herati, A. S., & Pastuszak, A. W. (2016). The Genetic Basis of Peyronie Disease: A Review. *Sex Med Rev, 4*(1), 85-94. doi:10.1016/j.sxmr.2015.10.002

Ibrahim, A., Gazzard, L., Alharbi, M., Rompré-Brodeur, A., Aube, M., & Carrier, S. (2019). Evaluation of Oral Pentoxifylline, Colchicine, and Penile Traction for the Management of Peyronie's Disease. *Sex Med, 7*(4), 459-463. doi:10.1016/j.esxm.2019.07.003

Jiang, H., Gao, Q., Che, X., Zhu, L., Zhang, Z., Chen, Y., & Dai, Y. (2017). Inhibition of penile tunica albuginea myofibroblasts activity by adipose-derived stem cells. *Exp Ther Med, 14*(5), 5149-5156. doi:10.3892/etm.2017.5179

Kadioglu, A., Tefekli, A., Erol, B., Oktar, T., Tunc, M., & Tellaloglu, S. (2002). A retrospective review of 307 men with Peyronie's disease. *J Urol, 168*(3), 1075-1079. doi:10.1016/s0022-5347(05)64578-8

Kadioglu, A., Tefekli, A., Köksal, T., Usta, M., & Erol, H. (2000). Treatment of Peyronie's disease with oral colchicine: long-term results and predictive parameters of successful outcome. *Int J Impot Res, 12*(3), 169-175. doi:10.1038/sj.ijir.3900519

Kendirci, M., & Hellstrom, W. J. (2004). Critical analysis of surgery for Peyronie's disease. *Curr Opin Urol, 14*(6), 381-388. doi:10.1097/00042307-200411000-00015

Kendirci, M., Usta, M. F., Matern, R. V., Nowfar, S., Sikka, S. C., & Hellstrom, W. J. (2005). The impact of intralesional interferon alpha-2b injection therapy on penile hemodynamics in men with Peyronie's disease. *J Sex Med, 2*(5), 709-715. doi:10.1111/j.1743-6109.2005.00110.x

Khera, M., Bella, A., Karpman, E., Brant, W., Christine, B., Kansas, B., . . . Henry, G. (2018). Penile Prosthesis Implantation in Patients With Peyronie's Disease: Results of the PROPPER Study Demonstrates a Decrease in Patient-Reported Depression. *J Sex Med, 15*(5), 786-788. doi:10.1016/j.jsxm.2018.02.024

Krieger, J. R., Rizk, P. J., Kohn, T. P., & Pastuszak, A. (2019). Shockwave Therapy in the Treatment of Peyronie's Disease. *Sex Med Rev, 7*(3), 499-507. doi:10.1016/j.sxmr.2019.02.001

Lee, R. C., & Ping, J. A. (1990). Calcium antagonists retard extracellular matrix production in connective tissue equivalent. *J Surg Res, 49*(5), 463-466. doi:10.1016/0022-4804(90)90197-a

Levine, L., Rybak, J., Corder, C., & Farrel, M. R. (2013). Peyronie's disease plaque calcification--prevalence, time to identification, and development of a new grading classification. *J Sex Med, 10*(12), 3121-3128. doi:10.1111/jsm.12334

Levine, L. A., Greenfield, J. M., & Estrada, C. R. (2005). Erectile dysfunction following surgical correction of Peyronie's disease and a pilot study of the use of sildenafil citrate rehabilitation for postoperative erectile dysfunction. *J Sex Med, 2*(2), 241-247. doi:10.1111/j.1743-6109.2005.20234.x

Lin, H., Liu, C., & Wang, R. (2017). Effect of Penile Traction and Vacuum Erectile Device for Peyronie's Disease in an Animal Model. *J Sex Med, 14*(10), 1270-1276. doi:10.1016/j.jsxm.2017.08.011

Lipshultz, L. I., Goldstein, I., Seftel, A. D., Kaufman, G. J., Smith, T. M., Tursi, J. P., & Burnett, A. L. (2015). Clinical efficacy of collagenase Clostridium histolyticum in the treatment of Peyronie's disease by subgroup: results from two large, double-blind, randomized, placebo-controlled, phase III studies. *BJU Int, 116*(4), 650-656. doi:10.1111/bju.13096

Liu, T., Shindel, A. W., Lin, G., & Lue, T. F. (2019). Cellular signaling pathways modulated by low-intensity extracorporeal shock wave therapy. *Int J Impot Res, 31*(3), 170-176. doi:10.1038/s41443-019-0113-3

Lopes, I., Tomada, N., & Vendeira, P. (2013). Penile corporoplasty with Yachia's technique for Peyronie's disease: Single center experience with 117 patients. *Urol Ann, 5*(3), 167-171. doi:10.4103/0974-7796.115736

MacDonald, L. P., Armstrong, M. L., Lehmann, K. J., Acker, M. R., & Langille, G. M. (2020). Outcome analysis of patients with Peyronie's disease who elect for vacuum erection device therapy. *Can Urol Assoc J, 14*(9), E428-e431. doi:10.5489/cuaj.6205

Masterson, T. A., Rezk, A., & Ramasamy, R. (2020). Characteristics predictive of response to collagenase clostridium histolyticum for Peyronie's disease: a review of the literature. *World J Urol, 38*(2), 279-285. doi:10.1007/s00345-019-02850-3

Matsushita, K., Stember, D. S., Nelson, C. J., & Mulhall, J. P. (2014). Concordance between patient and physician assessment of the magnitude of Peyronie's disease curvature. *J Sex Med, 11*(1), 205-210. doi:10.1111/jsm.12337

Merkle, W. (1990). Cause of deviation of the erectile penis after urethral manipulations (Kelami syndrome)--demonstration of ultrasound findings and case reports. *Urol Int, 45*(3), 183-185. doi:10.1159/000281704

Milenkovic, U., Albersen, M., & Castiglione, F. (2019). The mechanisms and potential of stem cell therapy for penile fibrosis. *Nat Rev Urol, 16*(2), 79-97. doi:10.1038/s41585-018-0109-7

Mills, S. A., & Gelbard, M. K. (2020). Sixty years in the making: collagenase Clostridium histolyticum, from benchtop to FDA approval and beyond. *World J Urol, 38*(2), 269-277. doi:10.1007/s00345-019-02818-3

Montorsi, F., Salonia, A., Guazzoni, G., Barbieri, L., Colombo, R., Brausi, M., . . . Pizzini, G. (2000). Transdermal electromotive multi-drug administration for Peyronie's disease: preliminary results. *J Androl, 21*(1), 85-90.

Morgado, A., Morgado, M. R., & Tomada, N. (2018). Penile lengthening with porcine small intestinal submucosa grafting in Peyronie's disease treatment: long-term surgical outcomes, patients' satisfaction and dissatisfaction predictors. *Andrology, 6*(6), 909-915. doi:10.1111/andr.12522

Mulhall, J. P. (2003). Expanding the paradigm for plaque development in Peyronie's disease. *Int J Impot Res, 15 Suppl 5*, S93-102. doi:10.1038/sj.ijir.3901082

Mulhall, J. P., Nicholson, B., Pierpaoli, S., Lubrano, T., & Shankey, T. V. (2004). Chromosomal instability is demonstrated by fibroblasts derived from the tunica of men with Peyronie's disease. *Int J Impot Res, 16*(3), 288-293. doi:10.1038/sj.ijir.3901170

Mulhall, J. P., Schiff, J., & Guhring, P. (2006). An analysis of the natural history of Peyronie's disease. *J Urol, 175*(6), 2115-2118; discussion 2118. doi:10.1016/s0022-5347(06)00270-9

Musitelli, S., Bossi, M., & Jallous, H. J. T. j. o. s. m. (2008). A brief historical survey of "Peyronie's disease". *5*(7), 1737-1746.

Müller, A., & Mulhall, J. P. (2009). Peyronie's disease intervention trials: methodological challenges and issues. *J Sex Med, 6*(3), 848-861. doi:10.1111/j.1743-6109.2008.01081.x

Nascimento, B., Cerqueira, I., Miranda, E. P., Bessa, J., Jr., Ivanovic, R. F., Guglielmetti, G., . . . Cury, J. (2018). Impact of Camera Deviation on Penile Curvature Assessment Using 2D Pictures. *J Sex Med, 15*(11), 1638-1644. doi:10.1016/j.jsxm.2018.08.017

Natale, C., McLellan, D. M., Yousif, A., & Hellstrom, W. J. G. (2021). Review of Intralesional Collagenase Clostridium Histolyticum Injection Therapy and Related Combination Therapies in the Treatment of Peyronie's Disease (an Update). *Sex Med Rev, 9*(2), 340-349. doi:10.1016/j.sxmr.2020.01.005

Nehra, A., Alterowitz, R., Culkin, D. J., Faraday, M. M., Hakim, L. S., Heidelbaugh, J. J., . . . Burnett, A. L. (2015). Peyronie's Disease: AUA Guideline. *J Urol, 194*(3), 745-753. doi:10.1016/j.juro.2015.05.098

Nelson, C. J., & Mulhall, J. P. (2013). Psychological impact of Peyronie's disease: a review. *J Sex Med, 10*(3), 653-660. doi:10.1111/j.1743-6109.2012.02999.x

Nesbit, R. M. (1965). CONGENITAL CURVATURE OF THE PHALLUS: REPORT OF THREE CASES WITH DESCRIPTION OF CORRECTIVE OPERATION. *J Urol, 93*, 230-232. doi:10.1016/s0022-5347(17)63751-0

Ohebshalom, M., Mulhall, J., Guhring, P., & Parker, M. (2007). Measurement of penile curvature in Peyronie's disease patients: comparison of three methods. *J Sex Med, 4*(1), 199-203. doi:10.1111/j.1743-6109.2006.00404.x

Paulis, G., Brancato, T., D'Ascenzo, R., De Giorgio, G., Nupieri, P., Orsolini, G., & Alvaro, R. (2013). Efficacy of vitamin E in the conservative treatment of Peyronie's disease: legend or reality? A controlled study of 70 cases. *Andrology, 1*(1), 120-128. doi:10.1111/j.2047-2927.2012.00007.x

Paulis, G., Paulis, A., Romano, G., Barletta, D., & Fabiani, A. (2017). Rationale of combination therapy with antioxidants in medical management of Peyronie's disease: results of clinical application. *Res Rep Urol, 9*, 129-139. doi:10.2147/rru.S141748

Porst, H., & Burri, A. (2019). Current Strategies in the Management of Peyronie's Disease (PD)-Results of a Survey of 401 Sexual Medicine Experts Across Europe. *J Sex Med, 16*(6), 901-908. doi:10.1016/j.jsxm.2019.03.404

Prieto Castro, R. M., Leva Vallejo, M. E., Regueiro Lopez, J. C., Anglada Curado, F. J., Alvarez Kindelan, J., & Requena Tapia, M. J. (2003). Combined treatment with vitamin E and colchicine in the early stages of Peyronie's disease. *BJU Int, 91*(6), 522-524. doi:10.1046/j.1464-410x.2003.04134.x

Qian, A., Meals, R. A., Rajfer, J., & Gonzalez-Cadavid, N. F. (2004). Comparison of gene expression profiles between Peyronie's disease and Dupuytren's contracture. *Urology, 64*(2), 399-404. doi:10.1016/j.urology.2004.04.006

Qiu, X. W., Wang, J. H., Fang, X. W., Gong, Z. Y., Li, Z. Q., & Yi, Z. H. (2005). [Anti-inflammatory activity and healing-promoting effects of topical application of emu oil on wound in scalded rats]. *Di Yi Jun Yi Da Xue Xue Bao, 25*(4), 407-410.

Raheem, A. A., Garaffa, G., Raheem, T. A., Dixon, M., Kayes, A., Christopher, N., & Ralph, D. (2010). The role of vacuum pump therapy to mechanically straighten the penis in Peyronie's disease. *BJU Int, 106*(8), 1178-1180. doi:10.1111/j.1464-410X.2010.09365.x

Ralph, D., Gonzalez-Cadavid, N., Mirone, V., Perovic, S., Sohn, M., Usta, M., & Levine, L. (2010). The management of Peyronie's disease: evidence-based 2010 guidelines. *J Sex Med, 7*(7), 2359-2374. doi:10.1111/j.1743-6109.2010.01850.x

Ralph, D. J., al-Akraa, M., & Pryor, J. P. (1995). The Nesbit operation for Peyronie's disease: 16-year experience. *J Urol, 154*(4), 1362-1363.

Reddy, R. S., McKibben, M. J., Fuchs, J. S., Shakir, N., Scott, J., & Morey, A. F. (2018). Plication for Severe Peyronie's Deformities Has Similar Long-Term Outcomes to Milder Cases. *J Sex Med, 15*(10), 1498-1505. doi:10.1016/j.jsxm.2018.08.006

Rhoden, E. L., Riedner, C. E., Fuchs, S. C., Ribeiro, E. P., & Halmenschlager, G. (2010). A cross-sectional study for the analysis of clinical, sexual and laboratory conditions associated to Peyronie's disease. *J Sex Med, 7*(4 Pt 1), 1529-1537. doi:10.1111/j.1743-6109.2009.01584.x

Rompel, R., Mueller-Eckhardt, G., Schroeder-Printzen, I., & Weidner, W. (1994). HLA antigens in Peyronie's disease. *Urol Int, 52*(1), 34-37. doi:10.1159/000282566

Russo, G. I., Cacciamani, G., Cocci, A., Kessler, T. M., Morgia, G., Serefoglu, E. C., . . . Verze, P. (2019). Comparative Effectiveness of Intralesional Therapy for Peyronie's Disease in Controlled Clinical Studies: A Systematic Review and Network Meta-Analysis. *J Sex Med, 16*(2), 289-299. doi:10.1016/j.jsxm.2018.12.011

Russo, G. I., Di Gaetano, C., Silva, A. C., & Morgado, A. (2022). Peyronie's Disease and Penile Curvature. In *Andrology and Sexual Medicine* (pp. 117-150): Springer.

Russo, G. I., Milenkovic, U., Hellstrom, W., Levine, L. A., Ralph, D., & Albersen, M. (2018). Clinical Efficacy of Injection and Mechanical Therapy for Peyronie's Disease: A Systematic Review of the Literature. *Eur Urol, 74*(6), 767-781. doi:10.1016/j.eururo.2018.07.005

Rybak, J., Papagiannopoulos, D., & Levine, L. (2012). A retrospective comparative study of traction therapy vs. no traction following tunica albuginea plication or partial excision and grafting for Peyronie's disease: measured lengths and patient perceptions. *J Sex Med, 9*(9), 2396-2403. doi:10.1111/j.1743-6109.2012.02849.x

Safarinejad, M. R. (2004). Therapeutic effects of colchicine in the management of Peyronie's disease: a randomized double-blind, placebo-controlled study. *Int J Impot Res, 16*(3), 238-243. doi:10.1038/sj.ijir.3901185

Salem, E. A. (2018). Modified 16-Dot plication technique for correction of penile curvature: prevention of knot-related complications. *Int J Impot Res, 30*(3), 117-121. doi:10.1038/s41443-018-0018-6

Salonia, A., Bettocchi, C., & Carvalho, J. (2021). EAU guidelines: Sexual and reproductive health [in Uroweb]. In.

Scott, W. W., & Scardino, P. L. (1948). A new concept in the treatment of Peyronie's disease. *South Med J, 41*(2), 173-177. doi:10.1097/00007611-194802000-00017

Selman, M., Carrillo, G., Salas, J., Padilla, R. P., Pérez-Chavira, R., Sansores, R., & Chapela, R. (1998). Colchicine, D-penicillamine, and prednisone in the treatment of idiopathic pulmonary fibrosis: a controlled clinical trial. *Chest, 114*(2), 507-512. doi:10.1378/chest.114.2.507

Seveso, M., Melegari, S., De Francesco, O., Macchi, A., Romero Otero, J., Taverna, G., & Bozzini, G. (2018). Surgical correction of Peyronie's disease via tunica albuginea plication: long-term follow-up. *Andrology, 6*(1), 47-52. doi:10.1111/andr.12431

Shirazi, M., Haghpanah, A. R., Badiee, M., Afrasiabi, M. A., & Haghpanah, S. (2009). Effect of intralesional verapamil for treatment of Peyronie's disease: a randomized single-blind, placebo-controlled study. *Int Urol Nephrol, 41*(3), 467-471. doi:10.1007/s11255-009-9522-4

Sikka, S. C., & Hellstrom, W. J. (2002). Role of oxidative stress and antioxidants in Peyronie's disease. *Int J Impot Res, 14*(5), 353-360. doi:10.1038/sj.ijir.3900880

Sokolakis, I., Pyrgidis, N., Ziegelmann, M. J., Mykoniatis, I., Köhler, T. S., & Hatzichristodoulou, G. (2022). Penile Prosthesis Implantation Combined With Grafting Techniques in Patients With Peyronie's Disease and Erectile Dysfunction: A Systematic Review. *Sex Med Rev, 10*(3), 451-459. doi:10.1016/j.sxmr.2021.03.007

Stewart, S., Malto, M., Sandberg, L., & Colburn, K. K. (1994). Increased serum levels of anti-elastin antibodies in patients with Peyronie's disease. *J Urol, 152*(1), 105-106. doi:10.1016/s0022-5347(17)32828-8

Szardening-Kirchner, C., Konrad, L., Hauck, E. W., Haag, S. M., Eickelberg, O., & Weidner, W. (2009). Upregulation of mRNA expression of MCP-1 by TGF-beta1 in fibroblast cells from Peyronie's disease. *World J Urol, 27*(1), 123-130. doi:10.1007/s00345-008-0320-x

Tanner, M. S., Jackson, D., & Mowat, A. P. (1981). Hepatic collagen synthesis in a rat model of cirrhosis, and its modification by colchicine. *J Pathol, 135*(3), 179-187. doi:10.1002/path.1711350303

Taylor, F. L., & Levine, L. A. (2007). Peyronie's Disease. *Urol Clin North Am, 34*(4), 517-534, vi. doi:10.1016/j.ucl.2007.08.017

Tsambarlis, P., & Levine, L. A. (2019). Nonsurgical management of Peyronie's disease. *Nat Rev Urol, 16*(3), 172-186. doi:10.1038/s41585-018-0117-7

Tunuguntla, H. S. (2001). Management of Peyronie's disease - a review. *World J Urol, 19*(4), 244-250. doi:10.1007/s003450100209

Valente, E. G., Vernet, D., Ferrini, M. G., Qian, A., Rajfer, J., & Gonzalez-Cadavid, N. F. (2003). L-arginine and phosphodiesterase (PDE) inhibitors counteract fibrosis in the Peyronie's fibrotic plaque and related fibroblast cultures. *Nitric Oxide, 9*(4), 229-244. doi:10.1016/j.niox.2003.12.002

Vicini, P., Di Nicola, S., Antonini, G., De Berardinis, E., Gentile, V., & De Marco, F. (2016). Geometrical modified nesbit corporoplasty to correct different types of penile curvature: description of the surgical procedure based on geometrical principles and long-term results. *Int J Impot Res, 28*(6), 209-215. doi:10.1038/ijir.2016.28

Wiggins, A., Farrell, M. R., Tsambarlis, P., & Levine, L. A. (2019). The Penile Sensitivity Ratio: A Novel Application of Biothesiometry to Assess Changes in Penile Sensitivity. *J Sex Med, 16*(3), 447-451. doi:10.1016/j.jsxm.2019.01.002

Wilson, S. K. (2007). Surgical techniques: modeling technique for penile curvature. *J Sex Med, 4*(1), 231-234. doi:10.1111/j.1743-6109.2007.00407.x

Wilson, S. K., & Delk, J. R., 2nd. (1994). A new treatment for Peyronie's disease: modeling the penis over an inflatable penile prosthesis. *J Urol, 152*(4), 1121-1123. doi:10.1016/s0022-5347(17)32519-3

Wymer, K., Ziegelmann, M., Savage, J., Kohler, T., & Trost, L. (2018). Plaque Calcification: An Important Predictor of Collagenase Clostridium Histolyticum Treatment Outcomes for Men With Peyronie's Disease. *Urology, 119*, 109-114. doi:10.1016/j.urology.2018.06.003

Yousif, A., Natale, C., & Hellstrom, W. J. G. (2021). Conservative Therapy for Peyronie's Disease: a Contemporary Review of the Literature. *Curr Urol Rep, 22*(2), 6. doi:10.1007/s11934-020-01024-8

Zaid, U. B., Alwaal, A., Zhang, X., & Lue, T. F. (2014). Surgical management of Peyronie's disease. *Curr Urol Rep, 15*(10), 446. doi:10.1007/s11934-014-0446-x

Zorba, O. U., Sirma, S., Ozgon, G., Salabas, E., Ozbek, U., & Kadioglu, A. (2012). Comparison of apoptotic gene expression profiles between Peyronie's disease plaque and tunica albuginea. *Adv Clin Exp Med, 21*(5), 607-614.

DAHİLİ TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

EDİTÖRLER:
PROF. DR. UFUK KARADAVUT · PROF. DR. ORHAN ÖNALAN

EĞİTİM
yayınevi

DAHİLİ TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Prof. Dr. Ufuk Karadavut • Prof. Dr. Orhan Önalan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-14-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı-Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
DAHİLİ TIP BİLİMLERİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
Editörler: Prof. Dr. Ufuk Karadavut • Prof. Dr. Orhan Önalan
IV+268 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-14-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

1. HAYIRLIDAĞ, M., & BÜKEN, N. Ö. Dr. Hüseyin Hulki Bey's Life Story, Works and Notes from Participating Medical Congresses. *Dört Öge*, (15), 155-165.
2. Kahya, E. (1987). 18. ve 19. Yüzyılda Genel Çizgileriyle Osmanlılarda Bilim. *Erdem*, *3*(8), 491-418.
3. ACIDUMAN, A. (2010). Darüşşifalar Bağlamında Kitabeler, Vakıf Kayıtları ve Tıp Tarihi Açısından Önemleri-Anadolu Selçuklu Darüşşifaları Özelinde.
4. Aydin, E. (2004). 19. Yüzyilda Osmanli Sağlik Teşkilatlanmasi.
5. Tababet-i Belediye İcrasına Dair Nizamname. Düstur Tertip I, C. 2. 814-6.
6. Duman, F. (2015). *Osmanlı'da tıp eğitimi ve mekteb-i tıbbiye* (Master's thesis, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
7. Başbakanlık Arşivi, Cevdet Sıhhiye 1287, 26. Ca. 1242.
8. Billroth, Theodor, The Medical Sciences in the German University, çev. William Welch, NewYork 1924, ss. 31-37.
9. Prevot, A., La Faculte de la Medecine de Paris, ses Chaires, ses Annexes et son Personel Enseignement de 1794 â 1900, Paris 1900, s. 14.
10. Çelik, Y. (2012). XIX. Yüzyılda Osmanlı'da Anatomi Eğitimi ve Kadavra Temininde Yaşanan Sorunlar. *Tarih Dergisi*, (48), 47-63.
11. Bilgin, N. G., Ögenler, O., & Tamer, A. K. Ç. A. (2011). Ülkemizde adli otopsinin tarihçesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *1*(1), 8-12.
12. Yusuf, A. T. A. N., BAHŞİ, İ., TATAROĞLU, Z., ORHAN, M., & ÇETKİN, M. DR. CHARLES AMBROİSE BERNARD: TÜRKİYEDE ADLİ OTOPSİNİN BAŞLANGICI. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *2*(3), 155-158.
13. Kâhya, E. (1979). Bízde díseksíyon Ne Zaman ve Nasil başladı? *Belleten (Turk Tarih Kurumu)*, *43*(172), 739-759. https://www.tarihi.ist/mekteb-i-tibbiye-i-sahane/
14. Ataç, A., Kurt, E., & Keser, A. (2013). From Mekteb-i Tıbbiye-i Adliye-i şahane to Present Day an Overview to Pharmaceutics Education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *106*, 1259-1264.
15. Resul, K. Ö. S. E. Mekteb-i Tıbbiye'nin Haydarpaşa'ya Nakli ve Açılışı (1903). *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, *1*(1), 53-60. https://islamansiklopedisi.org.tr/mekteb-i-tibbiyye
16. TÜRK TIP TARİHİ BİBLİYOGRAFYASI (Tıp, Eczacılık, Diş Hekimliği, Veteriner Hekimliği, Hemşirelik, Ebelik) (19-21. YY.)

Kaynaklar

Al-rousan, T. M., Rubenstein, L. M., & Wallace, R. B. (2014). Preparedness for Natural Disasters Among Older US Adults: A Nationwide Survey. *American Journal of Public Health*, *104*(3), 506-511. https://doi.org/10.2105/AJPH.2013.301559

Alabaster, G., R., J., F., T., & A., S. (2021). *Progress on Wastewater Treatment Global Stat Us And Acceler Ation Needs For Sdg Indicator 6.3.1*. United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat) and World Health Organization (WHO). https://unhabitat.org/sites/default/files/2021/08/sdg6_indicator_report_631_progress_on_wastewater_treatment_2021_english_pages.pdf

Alexander, D. (2015). Disability and Disaster: An Overview. In I. Kelman & L. M. Stough (Eds.), *Disability and Disaster: Explorations and Exchanges* (pp. 15-29). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9781137486004_2

Bayer, S. (2021). *Afetlerde Su Yönetimi*. http://olcuistanbul.org/index.php?sx=2021_nisan_15.php

Bhadra, S. (2022). Psychosocial Support for Protection of Children in Disasters. In S. Deb (Ed.), *Child Safety, Welfare and Well-being: Issues and Challenges* (pp. 453-482). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-16-9820-0_26

Bilici, S. (2012). *Toplu Beslenme Sistemleri Çalışanları İçin Hijyen El Kitabı* (Vol. 2). https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat-db/Dokumanlar/Kitaplar/Toplu_Beslenme_Sistemlerinde_Calisanlar_Icin_Hijyen_El_Kitabi.pdf

Bourque, L. B., Siegel, J. M., Kano, M., & Wood, M. M. (2007). Morbidity and Mortality Associated with Disasters. In *Handbook of Disaster Research* (pp. 97-112). Springer New York. https://doi.org/10.1007/978-0-387-32353-4_6

Caldera, H. J., & Wirasinghe, S. C. (2022). A universal severity classification for natural disasters. *Nat Hazards (Dordr)*, *111*(2), 1533-1573. https://doi.org/10.1007/s11069-021-05106-9

Calderon-Rodriguez, C., & Noble, L. (2022). 23 - Infant Feeding After a Disaster. In R. A. Lawrence & R. M. Lawrence (Eds.), *Breastfeeding (Ninth Edition)* (pp. 695-703). Elsevier. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/B978-0-323-68013-4.00023-7

Cesur, S., & Kınıklı, S. (2020). Afetlerde enfeksiyon kontrol önlemleri [Infectious control preventions in disasters]. *Uluslararası Modern Sağlık Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 15-23. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijchs/issue/53784/682592

Chiu, M., Goodman, L., Palacios, C. H., & Dingeldein, M. (2022). Children in disasters. *Semin Pediatr Surg*, *31*(5), 151219. https://doi.org/10.1016/j.sempedsurg.2022.151219

Council, D. P. A., Medicine, C. o. P. E., Krug, S. E., Chung, S., Fagbuyi, D. B., Fisher, M. C., Schonfeld, D. J., Shook, J. E., Chun, T. H., & Conners, G. P. (2015). Ensuring the health of children in disasters. *Pediatrics*, *136*(5), e1407-e1417.

Dedeoğlu, N. (2017). *Depremlerde Sağlık Hizmetleri*. https://www.ttb.org.tr/565ygou

Ekinci, R., Büyüksaraç, A., Ekinci, Y. L., & Işık, E. (2020). Bitlis ilinin doğal afet çeşitliliğinin değerlendirilmesi.

Ersel, M. (2015). Water and Sanitation Standards in Humanitarian Action. *Turk J Emerg Med*, *15*(Suppl 1), 27-33. https://doi.org/10.5505/1304.7361.2015.48753

Gözübüyük, A., Duras, E., Dağ, H., & Arıca, V. (2015). Olağan üstü durumlarda çocuk sağlığı. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*, *6*(3), 324-330. https://doi.org/10.5799/ahinjs.01.2015.03.0544

Hobfoll, S. E., Watson, P., Bell, C. C., Bryant, R. A., Brymer, M. J., Friedman, M. J., Friedman, M., Gersons, B. P., de Jong, J. T., Layne, C. M., Maguen, S., Neria, Y., Norwood, A. E., Pynoos, R. S., Reissman, D., Ruzek, J. I., Shalev, A. Y., Solomon, Z., Steinberg, A. M., & Ursano, R. J. (2007). Five essential elements of immediate and mid-term mass trauma intervention: empirical evidence. *Psychiatry*, *70*(4), 283-315; discussion 316-269. https://doi.org/10.1521/psyc.2007.70.4.283

İnce, C. (2020). AFETLERDE SOSYAL SAVUNMASIZ BİR GRUP OLARAK YAŞLILAR: COVID-19 ÖRNEĞİ. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(9), 184-198. https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/56911/791042

Izumikawa, K. (2019). Infection control after and during natural disaster. *Acute Med Surg*, *6*(1), 5-11. https://doi.org/10.1002/ams2.367

Kouadio, I. K., Aljunid, S., Kamigaki, T., Hammad, K., & Oshitani, H. (2012). Infectious diseases following natural disasters: prevention and control measures. *Expert review of anti-infective therapy*, *10*(1), 95-104.

Krug, S. E., Chung, S., Fagbuyi, D. B., Fisher, M. C., Schonfeld, D. J., Shook, J. E., Chun, T. H., & Conners, G. P. (2015). Ensuring the health of children in disasters. *Pediatrics*, *136*(5), e1407-e1417.

Lee, Y. S., Behn, M., & Rexrode, K. M. (2021). Women's Health in Times of Emergency: We Must Take Action. *J Womens Health (Larchmt)*, *30*(3), 289-292. https://doi.org/10.1089/jwh.2020.8600

Makwana, N. (2019). Disaster and its impact on mental health: A narrative review. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, *8*(10), 3090-3095. https://doi.org/10.4103/jfmpc.jfmpc_893_19

Mao, W., & Agyapong, V. I. O. (2021). The Role of Social Determinants in Mental Health and Resilience After Disasters: Implications for Public Health Policy and Practice. *Front Public Health*, *9*, 658528. https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.658528

Math, S. B., Girimaji, S. C., Benegal, V., Uday Kumar, G. S., Hamza, A., & Nagaraja, D. (2006). Tsunami: psychosocial aspects of Andaman and Nicobar islands. Assessments and intervention in the early phase. *Int Rev Psychiatry*, *18*(3), 233-239. https://doi.org/10.1080/09540260600656001

Math, S. B., Nirmala, M. C., Moirangthem, S., & Kumar, N. C. (2015). Disaster Management: Mental Health Perspective. *Indian J Psychol Med*, *37*(3), 261-271. https://doi.org/10.4103/0253-7176.162915

Matsuo, Y., & Hirano, M. (2021). Effectiveness of disaster preparedness education in helping older people prevent isolation. *Public Health Nurs*, *38*(5), 837-849. https://doi.org/10.1111/phn.12911

McCann, D. G., Moore, A., & Walker, M. E. A. (2011). The public health implications of water in disasters. *World Medical & Health Policy*, *3*(2), 1-22.

McCann, D. G. C., Moore, A., & Walker, M.-E. (2011). The water/health nexus in Disaster Medicine. II: water contamination in disasters. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, *3*(6), 486-490. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.cosust.2011.10.012

McFarlane, A. C., & Williams, R. (2012). Mental health services required after disasters: learning from the lasting effects of disasters. *Depress Res Treat*, *2012*, 970194. https://doi.org/10.1155/2012/970194

Miki, Y., & Ito, K. (2022). Appropriate Health Management Considering the Vulnerability of Women during Disasters. *The Tohoku Journal of Experimental Medicine*, *256*(3), 187-195. https://doi.org/10.1620/tjem.256.187

Morganstein, J. C., & Ursano, R. J. (2020). Ecological Disasters and Mental Health: Causes, Consequences, and Interventions. *Front Psychiatry*, *11*, 1. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.00001

North, C. S. (2014). Current Research and Recent Breakthroughs on the Mental Health Effects of Disasters. *Current Psychiatry Reports*, *16*(10), 481. https://doi.org/10.1007/s11920-014-0481-9

Öney, B., & Akman, K. (2022). Afet Durumlarında Beslenme Hizmetleri [Nutrition Services in Disaster Situations]. *Afet ve Risk Dergisi*, *5*(1), 239-246. https://doi.org/10.35341/afet.1058795

Öztürk, İ., & Koçak, Ç. (2017). *Türk Kızılayı Afetlerde Belenme Kılavuzu*. https://www.kizilay.org.tr/Upload/Dokuman/Dosya/86107045_afetlerde-beslenme-hizmetleri-kilavuzu.pdf

Riyad Fatema, S. (2020). Women's health-related vulnerabilities in natural disaster-affected areas of Bangladesh: a mixed-methods study protocol. *BMJ Open*, *10*(11), e039772. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-039772

Riyad Fatema, S., Islam, M. S., East, L., & Usher, K. (2019). Women's health-related vulnerabilities in natural disasters: a systematic review protocol. *BMJ Open*, *9*(12), e032079. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2019-032079

Sheikhbardsiri, H., Yarmohammadian, M. H., Rezaei, F., & Maracy, M. R. (2017). Rehabilitation of vulnerable groups in emergencies and disasters: A systematic review. *World J Emerg Med*, *8*(4), 253-263. https://doi.org/10.5847/wjem.j.1920-8642.2017.04.002

Sphere, A. (2018). *Sphere handbook: humanitarian charter and minimum standards in humanitarian response*. Practical Action.

Thordardottir, E. B., Gudmundsdottir, B., Petursdottir, G., Valdimarsdottir, U. A., & Hauksdottir, A. (2018). Psychosocial support after natural disasters in Iceland-implementation and utilization. *International journal of disaster risk reduction*, *27*, 642-648.

Ton, K. T., Gaillard, J. C., Adamson, C., Akgungor, C., & Ho, H. T. (2020). An Empirical Exploration of the Capabilities of People with Disabilities in Coping with Disasters. *International Journal of Disaster Risk Science*, *11*(5), 602-614. https://doi.org/10.1007/s13753-020-00287-6

Ustyol, A., Sajjad, S., Safian, F., Raitt, J. M., Mills, K., & North, C. S. (2023). A systematic review of alcohol consumption and disorders in relation to disasters. *Ann Clin Psychiatry*, *35*(1), 40-60. https://doi.org/10.12788/acp.0097

Walika, M., Moitinho De Almeida, M., Castro Delgado, R., & Arcos González, P. (2023). Outbreaks Following Natural Disasters: A Review of the Literature. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, *17*, e444, Article e444. https://doi.org/10.1017/dmp.2023.96

Watson, J. T., Gayer, M., & Connolly, M. A. (2007). Epidemics after natural disasters. *Emerging infectious diseases*, *13*(1), 1.

WHO. (2006). *Five Keys To Safer Food Manual*. Retrieved 2024 from https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43546/9789241594639_eng.pdf?sequence=1

Zhang, R., Zhang, Y., & Dai, Z. (2022). Impact of Natural Disasters on Mental Health: A Cross-Sectional Study Based on the 2014 China Family Panel Survey. *Int J Environ Res Public Health*, *19*(5). https://doi.org/10.3390/ijerph19052511

KAYNAKLAR

Arbaje, A. I., Maron, D. D., Yu, Q., Wendel, V. I., Tanner, E., Boult, C., Eubank, K. J., & Durso, S. C. (2010). The geriatric floating interdisciplinary transition team. *Journal of the American Geriatrics Society*, *58*(2):364–370. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2009.02682.x

Altuntaş, M., Yılmazer, T.T., Güçlü, Y.A., Öngel, K. (2010). Evde Sağlık Hizmeti ve Günümüzdeki Uygulama Şekilleri, *Tepecik Eğitim Hastanesi. Dergisi.* 20 (3): 153-8.

Altay, B., Emiroğlu, O.N. (2005). Yaşlılık Hizmetleri, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Dergisi,* 22(4): 165–170

Akdemir, N., Bostanoğlu, H., Yurtsever, S., Kutlutürk, S., Kapucu, S., Özer, Z.C. (2011). Yatağa bağımlı hastaların evde yaşadıkları sağlık sorunlarına yönelik evde bakım hizmet gereksinimleri. *Dicle Med J.* 38(1):57-65.

Altıparmak, S. (2009). Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin yaşam doyumu, sosyal destek düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi,* 23(3): 159-164.

Ata, Z., Ekinci, N. (2020). Yaşlı Bireylerde Yaşam Doyumu: İzmir'de Bir Sağlıklı Yaş Alma Merkezi Örneği. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 3(1): 1-16.

Aydıner Boylu, A., Günay, G . (2018). Yaşlı Bireylerde Algılanan Sosyal Desteğin Yaşam Doyumu Üzerine Etkisi. *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 7 (2):1351-1363.

Beğer, T., Yavuzer, H. (2012). *Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi,* T. Gören (Ed.), Klinik Gelişim (s. 1-3), 25(3), Ankara: İstanbul Tabip Odası.

Bildik, F. (2019). Geriatrik sendromlar. *Turkiye Klinikleri Emergency Medicine-Special Topics,* 5(2), 13-21.

Bilir, N., Paksoy, N. (2007). *Değişen dünyada ve Türkiye'de yaşlılık kavramı*. In: Kutsal YG (ed). Temel Geriatri. 1. Baskı. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri; 2007. 3-9.

Butler R. N. (2002). The study of productive aging. *The journals of gerontology. Series B, Psychological sciences and social sciences*, *57*(6):323. https://doi.org/10.1093/geronb/57.6.s323

Chadborn, N. H., Goodman, C., Zubair, M., Sousa, L., Gladman, J. R. F., Dening, T., & Gordon, A. L. (2019). Role of comprehensive geriatric assessment in healthcare of older people in UK care homes: realist review. *BMJ Open*, *9*(4), e026921. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2018-026921

Chalise, H.N. (2019). Aging: Basic Concept. American Journal of Biomedical Science and Research, 1, 8-10. https://doi.org/10.34297/AJBSR.2019.01.000503

Collins, N. (2014). A brief introduction to the Social theory of Ageing and Ageism. Old Age Psychiatrist, 59, 1-3.

Duben, A. (2018). *Türkiye ve Avrupa'da Nüfus Yaşlanması, Aile, Piyasa ve Devlet,* Yaşlanma ve Yaşlılık içinde (der. Alan Duben), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 67-79.

Duyar İ., (2008), Yaşlanma, Yaşlılık ve Antropoloji. İn:Geriatri. Edts: Mas R, Işık TA, Karan MA, Beğer T, Akman Ş, Ünal T. Birinci Baskı, Ankara, TGV, s.9-19.

Feng, Q., Purser, J. L., Zhen, Z., & Duncan, P. W. (2011). Less exercise and more TV: leisure-time physical activity trends of Shanghai elders, 1998-2008. *Journal of public health (Oxford, England)*, *33*(4), 543–550. https://doi.org/10.1093/pubmed/fdr031

Foster, L., Walker, A. (2015). Active and successful aging: a European policy perspective., *Gerontologist.* 55(1), 83-90. doi: 10.1093/geront/gnu028.

Gürer, A., Çırpan, F. K., & Özlen, N. A. (2019). Yaşlı bakım hizmetleri. Sağlık Hizmetleri ve Eğitimi Dergisi, 3(1), 1-6.

Hablemitoğlu, Ş., Özmete, E. (2010). *Yaşlı Refah.* Kilit Yayınları.

Inouye, S.K., Studenski, S., Tinetti, M., Kuchel, G.A. (2007). Geriatric Syndromes: Clinical, Research, and Policy Implications of a Core Geriatric Concept. *JAGS,* 55:780-791

IHME, (2016). Küresel Hastalık Maliyeti. https://www.healthdata.org/. Erişim Tarihi: 01.06.2024.

Kalınkara, V.(2011).*Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi,* Ankara: Nobel Yayınları,

Kaya, D., Koçyiğit, S.E., Dokuzlar, Ö., Soysal, P., Işık, A.T. (2018). Geriatri poliklinik olgularında geriatrik sendromlar: 1048 olgunun analizi. *ETD.* 57(1):31-5.

Kim, S., Park, J, Ahn, H., Lee, S., Yoo, H.J., Yoo J, et al. (2017). Risk factors of geriatric syndromes in Korean population. *Annals of Geriatric Medicine and Research.* 21(3): 123-130. doi: 10.4235/agmr.2017.21.3.123.

Kinsella, K., Wan, H.. U.S.)2008). *Census Bureau, International Population Reports,* P95/09-1, An Aging World: U.S. Government Printing Office, Washington DC.

Karakuş, B. (2018). *Türkiye'de Yaşlılara Yönelik Hizmetler, Kurumsal Yaşlı Bakımı Ve Kurumsal Yaşlı Bakımında İllerin Durumu*. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları.

Kuzgun, İ. K. (2002). Nüfusun Yaşlanmasının İş Gücü Arzına Etkisi. *Geriatri,* 5 (1):38.

Meyer, A.M., Becker, I., Siri, G., Brinkköter, P.T., Benzing, T., Pilotto, A, et al. (2020).The prognostic significance of geriatric syndromes and resources. *Aging Clinical and Experimental Research.*32(1): 115–124. doi: 10.1007/s40520-019-01168-9.

Oğuz, M. T. (2007). Yaşlılarda Görülen Biyolojik ve Sosyal değişimler, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Antropoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Okumuş, H.(2002). *III. Basamak Sağlık Hizmetlerinde Yaşlı Bakımı,* I. Ulusal Geriatri Kongresi Bildiri Kitabı, 30 Ekim – 3 Kasım.

Özdemirkan, T., Şenlik, Z. B., & Şimşek, A. Ç. (2020). Sağlıklı aktif başarılı yaşlanma. Turkey Health Literacy Journal, 1(1), 51-57.

Özkul, M., Kalaycı, I. (2015). Türkiye'de Yaşlılık Çalışmaları. Journal of Sociological Studies / Sosyoloji Konferanslari, 52.

Parker, L., Moran, G. M., Roberts, L. M., Calvert, M., & McCahon, D. (2014). The burden of common chronic disease on health-related quality of life in an elderly community-dwelling population in the UK. *Family Practice,* 31(5), 557-563.

Rowe, J.W., Kahn, R.L. (1987). Human aging: usual and successful. *Science,* 237 (4811), 143-149.

Sun, F, Norman I.J., While, A.E. (2013). Physical activity in older people: a systematic review. *BMC Public Health.* 13:449.

Schroots, J. J. (1996). Theoretical Developments in the Psychology of Aging. *The Gerontologist,* 36(6):742-748.

Sevim, K. (2017). Hollanda'da Yaşlı Bakım Hizmetleri, *Sosyal Çalışma Dergisi,* 2017; 1(1), 55-63.

Şahin, S. (2012). Geriatrik Sendromlar, *Klinik Gelişim,* 25(3):13-17.

T.C. Sağlık Bakanlığı, (2024). YAŞAM. https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR-96308/saglikli-yas-alma-merkezlerinin-kurulmasina-dair-genelge-yayimlandi.html

TÜİK, 2013 Yaş Grubu ve Cinsiyete Göre Yıl Ortası Nüfus Projeksiyonları Erişim: http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?tb_id=39&ust_id=11 Erişim tarihi: 24.05.2024.

TÜİK, 2012 verileri. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=37. Erişim tarihi: 15.05.2024

Tufan, İ. (2016). *Antik Çağ'dan Günümüze Yaşlılık ve Yaşlanma,* Nobel Yayınları, Ankara.

Volkerta, D. (2024). Espen guidelines on enteral nutrition: geriatrics Clin Nutr. 2006;25(2):330-360.

Yılmaz, M., Sametoğlu, F., Akmeşe, G., Tak, A., Yağbasan, B., Gökçay, S, et al. (2010). Sağlık Hizmetinin Alternatif Bir Sunum Şekli Olarak Evde Hasta Bakımı. *Istanbul Med J,* 11(3):125-32.

WHO. (1984). The uses of epidemiology in the study of the elderly. WHO, Technical Reports Series 706, Geneva:8-9.

Wulff, H.R., Gotzche, P.C. (1999). Rational diagnosis and treatment: evidence- based. *Madlen: Blackwell Science,* 39-92

WHO (2002). Active ageing: A policy frame- work (Report No. WHO/NMH/NPH/02.8). Geneva, Switzerland: Author.

Zaidi, A. (2015). *Active Ageing Index 2014,* Active Ageing Index Project Presentation at the Expert Group Meeting on Ageing, New York, 7-9 July.

KAYNAKLAR

Alonso-Magdalena, P., Morimoto, S., Ripoll, C., Fuentes, E., & Nadal, A. (2006). The Estrogenic Effect of Bisphenol A Disrupts Pancreatic β-Cell Function In Vivo and Induces Insulin Resistance. *Environmental Health Perspectives, 114*(1), 106-112. doi:doi:10.1289/ehp.8451

Andersen, H. R., Vinggaard, A. M., Rasmussen, T. H., Gjermandsen, I. M., & Bonefeld-Jørgensen, E. C. (2002). Effects of currently used pesticides in assays for estrogenicity, androgenicity, and aromatase activity in vitro. *Toxicology and applied pharmacology, 179*(1), 1-12.

Awobajo, F. O., Medobi, E. F., Abdul, M. W., Aminu, B. B., Ojimma, C. T., & Dada, O. G. (2022). The effect of genistein on IGF-1, PlGF, sFLT-1 and fetoplacental development. *General and Comparative Endocrinology, 329*, 114122. doi:https://doi.org/10.1016/j.ygcen.2022.114122

Bar-El Dadon, S., & Reifen, S. R. (2010). Soy as an Endocrine Disruptor: Cause for Caution? *Journal of Pediatric Endocrinology and Metabolism, 23*(9), 855-861. doi:doi:10.1515/jpem.2010.138

Berman, Y. e. E., Doherty, D. A., Main, K. M., Frederiksen, H., Hickey, M., Keelan, J. A., . . . Hart, R. J. (2021). Associations between prenatal exposure to phthalates and timing of menarche and growth and adiposity into adulthood: a twenty-years birth cohort study. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(9), 4725.

Bommarito, P. A., Martin, E., & Fry, R. C. (2017). Effects of Prenatal Exposure to Endocrine Disruptors and Toxic Metals on The Fetal Epigenome. *Epigenomics, 9*(3), 333-350. doi:10.2217/epi-2016-0112

Calafat, A. M., Ye, X., Wong, L. Y., Reidy, J. A., & Needham, L. L. (2008). Exposure of the U.S. population to bisphenol A and 4-tertiary-octylphenol: 2003-2004. *Environ Health Perspect, 116*(1), 39-44. doi:10.1289/ehp.10753

Cantonwine, D. E., Meeker, J. D., Ferguson, K. K., Mukherjee, B., Hauser, R., & McElrath, T. F. (2016). Urinary Concentrations of Bisphenol A and Phthalate Metabolites Measured during Pregnancy and Risk of Preeclampsia. *Environ Health Perspect, 124*(10), 1651-1655. doi:10.1289/ehp188

Cardenas, A., Gold, D. R., Hauser, R., Kleinman, K. P., Hivert, M.-F., Calafat, A. M., . . . Oken, E. (2017). Plasma concentrations of per-and polyfluoroalkyl substances at baseline and associations with glycemic indicators and diabetes incidence among high-risk adults in the diabetes prevention program trial. *Environmental Health Perspectives, 125*(10), 107001.

Caserta, D., Bordi, G., Ciardo, F., Marci, R., La Rocca, C., Tait, S., . . . Moscarini, M. (2013). The influence of endocrine disruptors in a selected population of infertile women. *Gynecological Endocrinology, 29*(5), 444-447. doi:10.3109/09513590.2012.758702

Chang, W.-H., Chou, W.-C., Waits, A., Liao, K.-W., Kuo, P.-L., & Huang, P.-C. (2021). Cumulative risk assessment of phthalates exposure for recurrent pregnancy loss in reproductive-aged women population using multiple hazard indices approaches. *Environment International, 154*, 106657.

Chen, J., Kumar, M., Chan, W., Berkowitz, G., & Wetmur James, G. (2003). Increased influence of genetic variation on PON1 activity in neonates. *Environmental Health Perspectives, 111*(11), 1403-1409. doi:10.1289/ehp.6105

Dal Forno, G. O., Oliveira, I. M., Cavallin, M. D., Santos, T. I. A., Sleiman, H. K., Falbo, M. K., . . . Romano, R. M. (2023). Peripubertal soy isoflavone consumption leads to subclinical hypothyroidism in male Wistar rats. *Journal of Developmental Origins of Health and Disease, 14*(2), 209-222. doi:10.1017/S2040174422000496

Damalas, C. A., & Eleftherohorinos, I. G. (2011). Pesticide exposure, safety issues, and risk assessment indicators. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 8*(5), 1402-1419.

Degen, G. H., Janning, P., Diel, P., Michna, H., & Bolt, H. M. (2002). Transplacental transfer of the phytoestrogen daidzein in DA/Han rats. *Arch Toxicol, 76*(1), 23-29. doi:10.1007/s00204-001-0305-7

Ding, E. L., Song, Y., Manson, J. E., Rifai, N., Buring, J. E., & Liu, S. (2007). Plasma sex steroid hormones and risk of developing type 2 diabetes in women: a prospective study. *Diabetologia, 50*(10), 2076-2084. doi:10.1007/s00125-007-0785-y

Dolinoy, D. C., Weidman, J. R., & Jirtle, R. L. (2007). Epigenetic gene regulation: linking early developmental environment to adult disease. *Reprod Toxicol, 23*(3), 297-307. doi:10.1016/j.reprotox.2006.08.012

EFSA Panel on Food Contact Materials, E., Flavourings, & Aids, P. (2015). Scientific Opinion on the risks to public health related to the presence of bisphenol A (BPA) in foodstuffs. *EFSA Journal, 13*(1), 3978. doi:https://doi.org/10.2903/j.efsa.2015.3978

Eskenazi, B., Marks, A. R., Bradman, A., Fenster, L., Johnson, C., Barr, D. B., & Jewell, N. P. (2006). In utero exposure to dichlorodiphenyltrichloroethane (DDT) and dichlorodiphenyldichloroethylene (DDE) and neurodevelopment among young Mexican American children. *Pediatrics, 118*(1), 233-241.

Faulk, C., Kim, J. H., Jones, T. R., McEachin, R. C., Nahar, M. S., Dolinoy, D. C., & Sartor, M. A. (2015). Bisphenol A-associated alterations in genome-wide DNA methylation and gene expression patterns reveal sequence-dependent and non-monotonic effects in human fetal liver. *Environ Epigenet, 1*(1). doi:10.1093/eep/dvv006

Ferguson, K. K., Meeker, J. D., Cantonwine, D. E., Mukherjee, B., Pace, G. G., Weller, D., & McElrath, T. F. (2018). Environmental phenol associations with ultrasound and delivery measures of fetal growth. *Environ Int, 112*, 243-250. doi:10.1016/j.envint.2017.12.011

Filardi, T., Panimolle, F., Lenzi, A., & Morano, S. (2020). Bisphenol A and Phthalates in Diet: An Emerging Link with Pregnancy Complications. *Nutrients, 12*(2). doi:10.3390/nu12020525

Gao, F., Hu, W., Li, Y., Shen, H., & Hu, J. (2017). Mono-2-ethylhexyl phthalate inhibits human extravillous trophoblast invasion via the PPARγ pathway. *Toxicology and applied pharmacology, 327*, 23-29.

Garry, V. F., Harkins, M. E., Erickson, L. L., Long-Simpson, L. K., Holland, S. E., & Burroughs, B. L. (2002). Birth defects, season of conception, and sex of children born to pesticide applicators living in the Red River Valley of Minnesota, USA. *Environmental Health Perspectives, 110*(Suppl. 3), 441-449. doi:10.1289/ehp.02110s3441

Ghassabian, A., & Trasande, L. (2018). Disruption in Thyroid Signaling Pathway: A Mechanism for the Effect of Endocrine-Disrupting Chemicals on Child Neurodevelopment. *Frontiers in Endocrinology, 9*, 204. doi:10.3389/fendo.2018.00204

Gladen, B. C., Monaghan, S. C., Lukyanova, E. M., Hulchiy, O. P., Shkyryak-Nyzhnyk, Z. A., Sericano, J. L., & Little, R. E. (1999). Organochlorines in breast milk from two cities in Ukraine. *Environ Health Perspect, 107*(6), 459-462. doi:10.1289/ehp.99107459

Goldman, L., Falk, H., Landrigan, P. J., Balk, S. J., Reigart, J. R., & Etzel, R. A. (2004). Environmental pediatrics and its impact on government health policy. *Pediatrics, 113*(Supplement_3), 1146-1157.

Gore, A. C., Chappell, V. A., Fenton, S. E., Flaws, J. A., Nadal, A., Prins, G. S., . . . Zoeller, R. T. (2015). Executive Summary to EDC-2: The Endocrine Society's Second Scientific Statement on Endocrine-Disrupting Chemicals. *Endocrine Reviews, 36*(6), 593-602. doi:10.1210/er.2015-1093

Grindler, N., Vanderlinden, L., Karthikraj, R., Kannan, K., Teal, S., Polotsky, A., . . . Jansson, T. (2018). Exposure to phthalate, an endocrine disrupting chemical, alters the first trimester placental methylome and transcriptome in women. *Scientific reports, 8*(1), 6086.

Grindler, N. M., Vanderlinden, L., Karthikraj, R., Kannan, K., Teal, S., Polotsky, A. J., . . . Jansson, T. (2018). Exposure to Phthalate, an Endocrine Disrupting Chemical, Alters the First Trimester Placental Methylome and Transcriptome in Women. *Sci Rep, 8*(1), 6086. doi:10.1038/s41598-018-24505-w

Heudorf, U., Mersch-Sundermann, V., & Angerer, J. (2007). Phthalates: toxicology and exposure. *International Journal of Hygiene and Environmental Health, 210*(5), 623-634.

Hu, C. Y., Li, F. L., Hua, X. G., Jiang, W., Mao, C., & Zhang, X. J. (2018). The association between prenatal bisphenol A exposure and birth weight: a meta-analysis. *Reprod Toxicol, 79*, 21-31. doi:10.1016/j.reprotox.2018.04.013

Hu, J., Qin, X., Zhang, J., Zhu, Y., Zeng, W., Lin, Y., & Liu, X. (2021). Polystyrene microplastics disturb maternal-fetal immune balance and cause reproductive toxicity in pregnant mice. *Reproductive Toxicology, 106*, 42-50.

Huen, K., Yousefi, P., Bradman, A., Yan, L., Harley, K. G., Kogut, K., . . . Holland, N. (2014). Effects of age, sex, and persistent organic pollutants on DNA methylation in children. *Environ Mol Mutagen, 55*(3), 209-222. doi:10.1002/em.21845

Ikezuki, Y., Tsutsumi, O., Takai, Y., Kamei, Y., & Taketani, Y. (2002). Determination of bisphenol A concentrations in human biological fluids reveals significant early prenatal exposure. *Hum Reprod, 17*(11), 2839-2841. doi:10.1093/humrep/17.11.2839

Jacobson, J. L., & Jacobson, S. W. (1996). Intellectual impairment in children exposed to polychlorinated biphenyls in utero. *New England Journal of Medicine, 335*(11), 783-789.

Janesick, A. S., & Blumberg, B. (2016). Obesogens: an emerging threat to public health. *American journal of obstetrics and gynecology, 214*(5), 559-565.

Jessica, L., Alexandra, M. B., Thomas, F. M., & Karin, B. M. (2016). First-Trimester Urine Concentrations of Phthalate Metabolites and Phenols and Placenta miRNA Expression in a Cohort of U.S. Women. *Environmental Health Perspectives, 124*(3), 380-387. doi:doi:10.1289/ehp.1408409

Kang, J.-H., Kondo, F., & Katayama, Y. (2006). Human exposure to bisphenol A. *Toxicology, 226*(2), 79-89. doi:https://doi.org/10.1016/j.tox.2006.06.009

Kappil, M. A., Li, Q., Li, A., Dassanayake, P. S., Xia, Y., Nanes, J. A., . . . Lambertini, L. (2016). In utero exposures to environmental organic pollutants disrupt epigenetic marks linked to fetoplacental development. *Environmental Epigenetics, 2*(1). doi:10.1093/eep/dvv013

Kaur, R., Choudhary, D., Bali, S., Bandral, S. S., Singh, V., Ahmad, M. A., . . . Chandrasekaran, B. (2024). Pesticides: An alarming detrimental to health and environment. *Science of The Total Environment, 915*, 170113. doi:https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2024.170113

Kelley, A. S., Banker, M., Goodrich, J. M., Dolinoy, D. C., Burant, C., Domino, S. E., . . . Padmanabhan, V. (2019). Early pregnancy exposure to endocrine disrupting chemical mixtures are associated with inflammatory changes in maternal and neonatal circulation. *Scientific reports, 9*(1), 5422. doi:10.1038/s41598-019-41134-z

Kundakovic, M., Gudsnuk, K., Franks, B., Madrid, J., Miller, R. L., Perera, F. P., & Champagne, F. A. (2013). Sex-specific epigenetic disruption and behavioral changes following low-dose in utero bisphenol A exposure. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 110*(24), 9956-9961.

Kuratsune, M., Yoshimura, T., Matsuzaka, J., & Yamaguchi, A. (1972). Epidemiologic study on Yusho, a poisoning caused by ingestion of rice oil contaminated with a commercial brand of polychlorinated biphenyls. *Environmental Health Perspectives, 1*, 119-128.

Leclerc, F., Dubois, M. F., & Aris, A. (2014). Maternal, placental and fetal exposure to bisphenol A in women with and without preeclampsia. *Hypertens Pregnancy, 33*(3), 341-348. doi:10.3109/10641955.2014.892607

Lecomte, S., Demay, F., Ferrière, F., & Pakdel, F. (2017). Phytochemicals Targeting Estrogen Receptors: Beneficial Rather Than Adverse Effects? *Int J Mol Sci, 18*(7). doi:10.3390/ijms18071381

Lecomte, S., Demay, F., Ferrière, F., & Pakdel, F. (2017). Phytochemicals targeting estrogen receptors: beneficial rather than adverse effects? *International Journal of Molecular Sciences, 18*(7), 1381.

Lee, D.-H., Porta, M., Jacobs Jr, D. R., & Vandenberg, L. N. (2014). Chlorinated persistent organic pollutants, obesity, and type 2 diabetes. *Endocrine Reviews, 35*(4), 557-601.

Lee, W. C., Fisher, M., Davis, K., Arbuckle, T. E., & Sinha, S. K. (2017). Identification of chemical mixtures to which Canadian pregnant women are exposed: The MIREC Study. *Environ Int, 99*, 321-330. doi:10.1016/j.envint.2016.12.015

Lemaire, G., Mnif, W., Mauvais, P., Balaguer, P., & Rahmani, R. (2006). Activation of α-and β-estrogen receptors by persistent pesticides in reporter cell lines. *Life sciences, 79*(12), 1160-1169.

Levin, E. D., Addy, N., Baruah, A., Elias, A., Christopher, N. C., Seidler, F. J., & Slotkin, T. A. (2002). Prenatal chlorpyrifos exposure in rats causes persistent behavioral alterations. *Neurotoxicology and teratology, 24*(6), 733-741.

Liew, Z., Luo, J., Nohr, E. A., Bech, B. H., Bossi, R., Arah, O. A., & Olsen, J. (2020). Maternal plasma perfluoroalkyl substances and miscarriage: a nested case–control study in the Danish National Birth Cohort. *Environmental Health Perspectives, 128*(4), 047007.

Liu, S., & Sun, Q. (2018). Sex differences, endogenous sex-hormone hormones, sex-hormone binding globulin, and exogenous disruptors in diabetes and related metabolic outcomes. *Journal of Diabetes, 10*(6), 428-441. doi:https://doi.org/10.1111/1753-0407.12517

Loffredo, C. A., Silbergeld, E. K., Ferencz, C., & Zhang, J. (2001). Association of Transposition of the Great Arteries in Infants with Maternal Exposures to Herbicides and Rodenticides. *American Journal of Epidemiology, 153*(6), 529-536. doi:10.1093/aje/153.6.529

Long, M., Wielsøe, M., Bech, B. H., Henriksen, T. B., & Bonefeld-Jørgensen, E. C. (2023). Maternal serum dioxin-like activity and gestational age at birth and indices of foetal growth: The Aarhus birth cohort. *Sci Total Environ, 897*, 165286. doi:10.1016/j.scitotenv.2023.165286

Lopez-Espinosa, M. J., Murcia, M., Iñiguez, C., Vizcaino, E., Costa, O., Fernández-Somoano, A., . . . Ballester, F. (2016). Organochlorine Compounds and Ultrasound Measurements of Fetal Growth in the INMA Cohort (Spain). *Environ Health Perspect, 124*(1), 157-163. doi:10.1289/ehp.1408907

Ma, J., Li, Y., Qian, L., Geng, S., Yao, X., Gao, X., . . . Wen, J. (2023). Serum levels of polychlorinated biphenyls and polybrominated diphenyl ethers in early pregnancy and their associations with gestational diabetes mellitus. *Chemosphere, 339*, 139640. doi:10.1016/j.chemosphere.2023.139640

Ma, Y., Xia, W., Wang, D., Wan, Y., Xu, B., Chen, X., . . . Xu, S. (2013). Hepatic DNA methylation modifications in early development of rats resulting from perinatal BPA exposure contribute to insulin resistance in adulthood. *Diabetologia, 56*, 2059-2067.

Mallozzi, M., Bordi, G., Garo, C., & Caserta, D. (2016). The effect of maternal exposure to endocrine disrupting chemicals on fetal and neonatal development: A review on the major concerns. *Birth Defects Research Part C: Embryo Today: Reviews, 108*(3), 224-242. doi:https://doi.org/10.1002/bdrc.21137

Manservisi, F., Gopalakrishnan, K., Tibaldi, E., Hysi, A., Iezzi, M., Lambertini, L., . . . Belpoggi, F. (2015). Effect of maternal exposure to endocrine disrupting chemicals on reproduction and mammary gland development in female Sprague-Dawley rats. *Reproductive Toxicology, 54*, 110-119. doi:https://doi.org/10.1016/j.reprotox.2014.12.013

Merrill, A. K., Sobolewski, M., & Susiarjo, M. (2023). Exposure to endocrine disrupting chemicals impacts immunological and metabolic status of women during pregnancy. *Molecular and Cellular Endocrinology, 577*, 112031. doi:https://doi.org/10.1016/j.mce.2023.112031

Mfarrej, M. F. B., & Rara, F. M. (2019). Competitive, sustainable natural pesticides. *Acta Ecologica Sinica, 39*(2), 145-151.

Mnif, W., Hassine, A. I. H., Bouaziz, A., Bartegi, A., Thomas, O., & Roig, B. (2011). Effect of Endocrine Disruptor Pesticides: A Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 8*(6), 2265-2303. Retrieved from https://www.mdpi.com/1660-4601/8/6/2265

Monneret, C. (2017). What is an endocrine disruptor? *C R Biol, 340*(9-10), 403-405. doi:10.1016/j.crvi.2017.07.004

Moser, V. C., Shafer, T. J., Ward, T. R., Meacham, C. A., Harris, M. W., & Chapin, R. E. (2001). Neurotoxicological outcomes of perinatal heptachlor exposure in the rat. *Toxicological Sciences, 60*(2), 315-326. doi:10.1093/toxsci/60.2.315

Murkies, A. L., Wilcox, G., & Davis, S. R. (1998). Clinical review 92: Phytoestrogens. *J Clin Endocrinol Metab, 83*(2), 297-303. doi:10.1210/jcem.83.2.4577

Nadal, A., Alonso-Magdalena, P., Soriano, S., Quesada, I., & Ropero, A. B. (2009). The pancreatic β-cell as a target of estrogens and xenoestrogens: Implications for blood glucose homeostasis

and diabetes. *Molecular and Cellular Endocrinology, 304*(1), 63-68. doi:https://doi.org/10.1016/j.mce.2009.02.016

Nadal, A., Ropero, A. B., Laribi, O., Maillet, M., Fuentes, E., & Soria, B. (2000). Nongenomic actions of estrogens and xenoestrogens by binding at a plasma membrane receptor unrelated to estrogen receptor α and estrogen receptor β. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 97*(21), 11603-11608. doi:doi:10.1073/pnas.97.21.11603

Nesan, D., & Kurrasch, D. M. (2020). Gestational Exposure to Common Endocrine Disrupting Chemicals and Their Impact on Neurodevelopment and Behavior. *Annual Review of Physiology, 82*(Volume 82, 2020), 177-202. doi:https://doi.org/10.1146/annurev-physiol-021119-034555

Otake, T., Yoshinaga, J., Enomoto, T., Matsuda, M., Wakimoto, T., Ikegami, M., . . . Kato, N. (2007). Thyroid hormone status of newborns in relation to in utero exposure to PCBs and hydroxylated PCB metabolites. *Environ Res, 105*(2), 240-246. doi:10.1016/j.envres.2007.03.010

Palanza, P., Nagel, S. C., Parmigiani, S., & vom Saal, F. S. (2016). Perinatal exposure to endocrine disruptors: sex, timing and behavioral endpoints. *Current Opinion in Behavioral Sciences, 7*, 69-75. doi:https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2015.11.017

Pan, I. J., Daniels, J. L., Herring, A. H., Rogan, W. J., Siega-Riz, A. M., Goldman, B. D., & Sjödin, A. (2010). Lactational exposure to polychlorinated biphenyls, dichlorodiphenyltrichloroethane, and dichlorodiphenyldichloroethylene and infant growth: an analysis of the Pregnancy, Infection, and Nutrition Babies Study. *Paediatr Perinat Epidemiol, 24*(3), 262-271. doi:10.1111/j.1365-3016.2010.01114.x

Papadopoulou, E., Caspersen, I. H., Kvalem, H. E., Knutsen, H. K., Duarte-Salles, T., Alexander, J., . . . Haugen, M. (2013). Maternal dietary intake of dioxins and polychlorinated biphenyls and birth size in the Norwegian Mother and Child Cohort Study (MoBa). *Environment International, 60*, 209-216. doi:https://doi.org/10.1016/j.envint.2013.08.017

Papadopoulou, E., Kogevinas, M., Botsivali, M., Pedersen, M., Besselink, H., Mendez, M. A., . . . Haugen, M. (2014). Maternal diet, prenatal exposure to dioxin-like compounds and birth outcomes in a European prospective mother-child study (NewGeneris). *Sci Total Environ, 484*, 121-128. doi:10.1016/j.scitotenv.2014.03.047

Patisaul, H. B. (2017). Endocrine disruption by dietary phyto-oestrogens: impact on dimorphic sexual systems and behaviours. *Proceedings of the Nutrition Society, 76*(2), 130-144. doi:10.1017/S0029665116000677

Perera, F., & Herbstman, J. (2011). Prenatal environmental exposures, epigenetics, and disease. *Reprod Toxicol, 31*(3), 363-373. doi:10.1016/j.reprotox.2010.12.055

Philips, E. M., Trasande, L., Kahn, L. G., Gaillard, R., Steegers, E. A. P., & Jaddoe, V. W. V. (2018). Early pregnancy bisphenol and phthalate metabolite levels, maternal hemodynamics and gestational hypertensive disorders. *Human Reproduction, 34*(2), 365-373. doi:10.1093/humrep/dey364

Profita, M., Fabbri, E., Spisni, E., & Valbonesi, P. (2021). Comparing effects and action mechanisms of BPA and BPS on HTR-8/SVneo placental cells. *Biology of Reproduction, 105*(5), 1355-1364.

Rahman, M. L., Zhang, C., Smarr, M. M., Lee, S., Honda, M., Kannan, K., . . . Buck Louis, G. M. (2019). Persistent organic pollutants and gestational diabetes: A multi-center prospective cohort study of healthy US women. *Environ Int, 124*, 249-258. doi:10.1016/j.envint.2019.01.027

Ramírez, V., Gálvez-Ontiveros, Y., González-Domenech, P. J., Baca, M. Á., Rodrigo, L., & Rivas, A. (2022). Role of endocrine disrupting chemicals in children's neurodevelopment. *Environmental Research, 203*, 111890. doi:https://doi.org/10.1016/j.envres.2021.111890

Reynolds, P., Von Behren, J., Gunier, R. B., Goldberg, D. E., Hertz, A., & Harnly, M. E. (2002). Childhood cancer and agricultural pesticide use: an ecologic study in California. *Environmental Health Perspectives, 110*(3), 319-324.

Rezg, R., El-Fazaa, S., Gharbi, N., & Mornagui, B. (2014). Bisphenol A and human chronic diseases: current evidences, possible mechanisms, and future perspectives. *Environ Int, 64*, 83-90. doi:10.1016/j.envint.2013.12.007

Ribas-Fitó, N., Cardo, E., Sala, M., Eulalia de Muga, M., Mazón, C., Verdu, A., . . . Sunyer, J. (2003). Breastfeeding, exposure to organochlorine compounds, and neurodevelopment in infants. *Pediatrics, 111*(5), e580-e585.

Robins, J. C., Marsit, C. J., Padbury, J. F., & Sharma, S. S. (2011). Endocrine disruptors, environmental oxygen, epigenetics and pregnancy. *Front Biosci (Elite Ed), 3*(2), 690-700. doi:10.2741/e279

Robledo, C., Peck, J. D., Stoner, J. A., Carabin, H., Cowan, L., Koch, H. M., & Goodman, J. R. (2013). Is Bisphenol-A Exposure During Pregnancy Associated with Blood Glucose Levels or Diagnosis of Gestational Diabetes? *Journal of Toxicology and Environmental Health, Part A, 76*(14), 865-873. doi:10.1080/15287394.2013.824395

Rolfo, A., Nuzzo, A. M., De Amicis, R., Moretti, L., Bertoli, S., & Leone, A. (2020). Fetal–Maternal Exposure to Endocrine Disruptors: Correlation with Diet Intake and Pregnancy Outcomes. *Nutrients, 12*(6), 1744. Retrieved from https://www.mdpi.com/2072-6643/12/6/1744

Rosen Vollmar, A. K., Weinberg, C. R., Baird, D. D., Wilcox, A. J., Calafat, A. M., Deziel, N. C., . . . Jukic, A. M. Z. (2023). Urinary phenol concentrations and fecundability and early pregnancy loss. *Human Reproduction, 38*(1), 139-155.

Sathyanarayana, S., Butts, S., Wang, C., Barrett, E., Nguyen, R., Schwartz, S. M., . . . Team, t. T. (2017). Early Prenatal Phthalate Exposure, Sex Steroid Hormones, and Birth Outcomes. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism, 102*(6), 1870-1878. doi:10.1210/jc.2016-3837

Shaffer, R. M., Ferguson, K. K., Sheppard, L., James-Todd, T., Butts, S., Chandrasekaran, S., . . . Sathyanarayana, S. (2019). Maternal urinary phthalate metabolites in relation to gestational diabetes and glucose intolerance during pregnancy. *Environment International, 123*, 588-596. doi:https://doi.org/10.1016/j.envint.2018.12.021

Shapiro, G. D., Dodds, L., Arbuckle, T. E., Ashley-Martin, J., Ettinger, A. S., Fisher, M., . . . Fraser, W. (2016). Exposure to organophosphorus and organochlorine pesticides, perfluoroalkyl substances, and polychlorinated biphenyls in pregnancy and the association with impaired glucose tolerance and gestational diabetes mellitus: The MIREC Study. *Environ Res, 147*, 71-81. doi:10.1016/j.envres.2016.01.040

Shapiro, G. D., Dodds, L., Arbuckle, T. E., Ashley-Martin, J., Fraser, W., Fisher, M., . . . Ettinger, A. S. (2015). Exposure to phthalates, bisphenol A and metals in pregnancy and the association with impaired glucose tolerance and gestational diabetes mellitus: The MIREC study. *Environment International, 83*, 63-71. doi:https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.05.016

Tanner, E. M., Hallerbäck, M. U., Wikström, S., Lindh, C., Kiviranta, H., Gennings, C., & Bornehag, C.-G. (2020). Early prenatal exposure to suspected endocrine disruptor mixtures is associated with lower IQ at age seven. *Environment International, 134*, 105185. doi:https://doi.org/10.1016/j.envint.2019.105185

Torres-Sánchez, L., Rothenberg, S. J., Schnaas, L., Cebrián, M. E., Osorio, E., Del Carmen Hernández, M., . . . López-Carrillo, L. (2007). In utero p,p'-DDE exposure and infant neurodevelopment: a perinatal cohort in Mexico. *Environ Health Perspect, 115*(3), 435-439. doi:10.1289/ehp.9566

USEPA. (1988). Bisphenol a reference dose for chronic oral exposure (RFD) in integrated risk information system (IRIS), a toxicology data file on the national library of medicine's (NLM) TOXNET System. In: USEPA.

Veiga-Lopez, A., Kannan, K., Liao, C., Ye, W., Domino, S. E., & Padmanabhan, V. (2015). Gender-Specific Effects on Gestational Length and Birth Weight by Early Pregnancy BPA Exposure. *J Clin Endocrinol Metab, 100*(11), E1394-1403. doi:10.1210/jc.2015-1724

Visser, K., Mortimer, M., & Louw, A. (2013). Cyclopia extracts act as ERα antagonists and ERβ agonists, in vitro and in vivo. *PloS one, 8*(11), e79223.

vom Saal, F. S., Akingbemi, B. T., Belcher, S. M., Birnbaum, L. S., Crain, D. A., Eriksen, M., . . . Zoeller, R. T. (2007). Chapel Hill bisphenol A expert panel consensus statement: integration of mechanisms, effects in animals and potential to impact human health at current levels of exposure. *Reprod Toxicol, 24*(2), 131-138. doi:10.1016/j.reprotox.2007.07.005

Wan, H. T., Zhao, Y. G., Leung, P. Y., & Wong, C. K. (2014). Perinatal exposure to perfluorooctane sulfonate affects glucose metabolism in adult offspring. *PloS one, 9*(1), e87137.

Wang, X., Chen, X., Feng, X., Chang, F., Chen, M., Xia, Y., & Chen, L. (2015). Triclosan causes spontaneous abortion accompanied by decline of estrogen sulfotransferase activity in humans and mice. *Scientific reports, 5*(1), 18252.

Warner, G. R., Dettogni, R. S., Bagchi, I. C., Flaws, J. A., & Graceli, J. B. (2021). Placental outcomes of phthalate exposure. *Reprod Toxicol, 103*, 1-17. doi:10.1016/j.reprotox.2021.05.001

Wesselink, A., Warner, M., Samuels, S., Parigi, A., Brambilla, P., Mocarelli, P., & Eskenazi, B. (2014). Maternal dioxin exposure and pregnancy outcomes over 30 years of follow-up in Seveso. *Environ Int, 63*, 143-148. doi:10.1016/j.envint.2013.11.005

Woodruff, T. J., Zota, A. R., & Schwartz, J. M. (2011). Environmental chemicals in pregnant women in the United States: NHANES 2003-2004. *Environ Health Perspect, 119*(6), 878-885. doi:10.1289/ehp.1002727

Xiang, H., Nuckols, J. R., & Stallones, L. (2000). A geographic information assessment of birth weight and crop production patterns around mother's residence. *Environmental Research, 82*(2), 160-167.

Yan, D., Jiao, Y., Yan, H., Liu, T., Yan, H., & Yuan, J. (2022). Endocrine-disrupting chemicals and the risk of gestational diabetes mellitus: a systematic review and meta-analysis. *Environmental Health, 21*(1), 53. doi:10.1186/s12940-022-00858-8

Yao, X., Geng, S., Zhu, L., Jiang, H., & Wen, J. (2023). Environmental pollutants exposure and gestational diabetes mellitus: Evidence from epidemiological and experimental studies. *Chemosphere, 332*, 138866. doi:10.1016/j.chemosphere.2023.138866

Ye, Y., Tang, Y., Xiong, Y., Feng, L., & Li, X. (2019). Bisphenol A exposure alters placentation and causes preeclampsia-like features in pregnant mice involved in reprogramming of DNA methylation of WNT2. *Faseb j, 33*(2), 2732-2742. doi:10.1096/fj.201800934RRR

Yu, Z., Han, Y., Shen, R., Huang, K., Xu, Y. Y., Wang, Q. N., . . . Tao, F. B. (2018). Gestational di-(2-ethylhexyl) phthalate exposure causes fetal intrauterine growth restriction through disturbing placental thyroid hormone receptor signaling. *Toxicol Lett, 294*, 1-10. doi:10.1016/j.toxlet.2018.05.013

Zota, A. R., Geller, R. J., Romano, L. E., Coleman-Phox, K., Adler, N. E., Parry, E., . . . Laraia, B. A. (2018). Association between persistent endocrine-disrupting chemicals (PBDEs, OH-PBDEs, PCBs, and PFASs) and biomarkers of inflammation and cellular aging during pregnancy and postpartum. *Environment International, 115*, 9-20.

References

1. Hickey, A. J. (2013). Back to the future: inhaled drug products. *Journal of pharmaceutical sciences*, *102*(4), 1165-1172. https://doi.org/10.1002/jps.23465
2. Anderson, S., Atkins, P., Bäckman, P., Cipolla, D., Clark, A., Daviskas, E., ... & Weers, J. (2022). Inhaled medicines: past, present, and future. *Pharmacological Reviews*, *74*(1), 48-118. https://doi.org/10.1124/pharmrev.120.000108
3. Smith, I. J., & Parry-Billings, M. (2003). The inhalers of the future? A review of dry powder devices on the market today. *Pulmonary pharmacology & therapeutics*, *16*(2), 79-95. https://doi.org/10.1016/S1094-5539(02)00147-5
4. Muttil, P., Wang, C., & Hickey, A. J. (2009). Inhaled drug delivery for tuberculosis therapy. *Pharmaceutical research*, *26*, 2401-2416. https://doi.org/10.1007/s11095-009-9957-4
5. Ibrahim, M., Verma, R., & Garcia-Contreras, L. (2015). Inhalation drug delivery devices: technology update. *Medical Devices: Evidence and Research*, 131-139. http://dx.doi.org/10.2147/MDER.S48888
6. Atkins, P. J., & Crowder, T. M. (2004). The design and development of inhalation drug delivery systems. *DRUGS AND THE PHARMACEUTICAL SCIENCES*, *134*, 279-310. ISBN9780429223464
7. Jackson, C., & Lipworth, B. (1995). Optimizing inhaled drug delivery in patients with asthma. *British Journal of General Practice*, *45*(401), 683-687.
8. Zhang, J., Wu, L., Chan, H. K., & Watanabe, W. (2011). Formation, characterization, and fate of inhaled drug nanoparticles. *Advanced drug delivery reviews*, *63*(6), 441-455. https://doi.org/10.1016/j.addr.2010.11.002
9. Chen, L., Okuda, T., Lu, X. Y., & Chan, H. K. (2016). Amorphous powders for inhalation drug delivery. *Advanced drug delivery reviews*, *100*, 102-115. https://doi.org/10.1016/j.addr.2016.01.002
10. Groneberg, D. A., Witt, C., Wagner, U., Chung, K. F., & Fischer, A. (2003). Fundamentals of pulmonary drug delivery. *Respiratory medicine*, *97*(4), 382-387. https://doi.org/10.1053/rmed.2002.1457
11. Heyder, J. (2004). Deposition of inhaled particles in the human respiratory tract and consequences for regional targeting in respiratory drug delivery. *Proceedings of the American Thoracic Society*, *1*(4), 315-320. ISSN: 1546-3222
12. Dolovich, M. B., & Dhand, R. (2011). Aerosol drug delivery: developments in device design and clinical use. *The Lancet*, *377*(9770), 1032-1045. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(10)60926-9
13. Newman, S. P. (2017). Drug delivery to the lungs: Challenges and opportunities. *Therapeutic delivery*, *8*(8), 647-661. https://doi.org/10.4155/tde-2017-0037
14. Kumbhar, P., Kaur, J., De Rubis, G., Paudel, K. R., Prasher, P., Patel, V., ... & Dua, K. (2023). Inhalation drug delivery in combating pulmonary infections: Advances and challenges. *Journal of Drug Delivery Science and Technology*, 105022. https://doi.org/10.1016/j.jddst.2023.105022
15. Rogliani, P., Calzetta, L., Coppola, A., Cavalli, F., Ora, J., Puxeddu, E., ... & Cazzola, M. (2017). Optimizing drug delivery in COPD: the role of inhaler devices. *Respiratory medicine*, *124*, 6-14. https://doi.org/10.1016/j.jddst.2023.105022
16. Hickey, A. J. (2020). Emerging trends in inhaled drug delivery. *Advanced drug delivery reviews*, *157*, 63-70. https://doi.org/10.1016/j.addr.2020.07.006
17. Yıldız-Peköz, A., & Ehrhardt, C. (2020). Advances in pulmonary drug delivery. *Pharmaceutics*, *12*(10), 911. **https://doi.org/10.3390/pharmaceutics12100911**
18. Cazzola, M., Cavalli, F., Usmani, O. S., & Rogliani, P. (2020). Advances in pulmonary drug delivery devices for the treatment of chronic obstructive pulmonary disease. *Expert opinion on drug delivery*, *17*(5), 635-646. https://doi.org/10.1080/17425247.2020.1739021
19. Colombo, P., Traini, D., & Buttini, F. (Eds.). (2012). *Inhalation drug delivery: techniques and products*. John Wiley & Sons. İSBN: 1118397169, 9781118397169

20. Hye, T., Moinuddin, S. M., Sarkar, T., Nguyen, T., Saha, D., & Ahsan, F. (2023). An evolving perspective on novel modified release drug delivery systems for inhalational therapy. *Expert opinion on drug delivery*, *20*(3), 335-348. https://doi.org/10.1080/17425247.2023.2175814

21. Mehta, P. (2016). Dry powder inhalers: a focus on advancements in novel drug delivery systems. *Journal of drug delivery*, *2016*(1), 8290963.

https://doi.org/10.1155/2016/8290963

22. Martin, A. R., & Finlay, W. H. (2015). Nebulizers for drug delivery to the lungs. *Expert opinion on drug delivery*, *12*(6), 889-900. https://doi.org/10.1517/17425247.2015.995087

23. Jain, K. K. (2020). An overview of drug delivery systems. *Drug delivery systems*, 1-54. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-9798-5_1

24. Mandal, S., Tyagi, P., Jain, A. V., & Yadav, P. Advanced Formulation and Comprehensive Pharmacological Evaluation of a Novel Topical Drug Delivery System for the Management and Therapeutic Intervention of Tinea Cruris (Jock Itch). *Journal of Nursing*, *71*(03). DOI: 10.5281/zenodo.10811676

25. Biharee, A., Chaudhari, L., Bhartiya, S., Kori, S. K., Chaudhary, A., Dubey, D., & Yadav, A. (2024). A Comprehensive Study on Natural Products and their Bioactive Constituents to Cure Respiratory Diseases. *The Natural Products Journal*, *14*(2), 32-70. https://doi.org/10.2174/2210315513666230612111133

26. Balaei-Kahnamoei, M., Al-Attar, M., Khazaneha, M., Raeiszadeh, M., Ghorbannia-Dellavar, S., Bagheri, M., ... & Arabfard, M. (2024). Overview of herbal therapy of acute and chronic pulmonary disease: a conceptual map. *Library Hi Tech*, *42*(1), 79-100. ISSN: 0737-8831

27. Labiris, N. R., & Dolovich, M. B. (2003). Pulmonary drug delivery. Part II: the role of inhalant delivery devices and drug formulations in therapeutic effectiveness of aerosolized medications. *British journal of clinical pharmacology*, *56*(6), 600-612.

https://doi.org/10.1046/j.1365-2125.2003.01893.x

Kaynaklar

1.Sucaklı MH, Koşar Y. Palyatif Bakım ve Yaşam Kalitesi. Aile Hekimliği. Mayıs 2016;8(3):34-39.

2. Greydanus DE, Merrick J. "Neonatal period, palliative care and end-of-life." Journal of Pain Management 7.3 (2014): 189.

3.Kavşur Z, Sevimli E. Türkiye'deki Palyatif Bakım Hizmetlerinin Bazı Gelişmiş Ülkeler İle Karşılaştırılması. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi 4 (2020): 715-730.

4.Sürmeli DM, Akçiçek F. Palyatif Bakım: Tanımı ve Tarihçesi. Turkiye Klinikleri General Surgery-Special Topics 9.1 (2016): 8-11.

5.Kabalak Ayla, et al. SB Ulus Devlet Hastanesi'nde Kapsamlı Palyatif Bakım Merkezi Uygulaması. Çağdaş Tıp Dergisi 2.2 (2012): 122-126.

6.Sepúlveda C, Marlin A, Yoshida T, et al. Palliative Care: The World Health Organization"s Global Perspective. J Pain Symptom Manage 2002;24(2):91-6.

7.WHO definition of palliative care. http://www.who.int/cancer/palliative/en/ 30.03.2016.

8.Kabalak A.A. Türkiye'de palyatif bakım; güncel gelişmeler, gereksinimler. Anestezi Dergisi. 2014; 22(3):121-123.

9.Bağ B. Almanya örneğinde sağlık sisteminde palyatif bakım uygulamaları. Türk Onkoloji Dergisi. 2012; 27(3):142-149.

10. TANRIVERDİ Ö,Kömürcü Ş. "Palyatif bakım ünitelerinde yapılanma." (2017).

11.Kahveci K. ve Gökçınar, D. (2014). Dünyada ve Türkiye'de Palyatif Bakım. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

12.Turgay G. Sağlık personelinin palyatif bakıma ilişkin görüşleri. MS thesis. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2010.

13.Uslu FŞ, Terzioğlu F. Dünyada ve Türkiye'de palyatif bakım eğitimi ve örgütlenmesi. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi 4.2 (2015): 81-90.

14.Türkiye'de kanser hastaları için palyatif bakım. Prof. Dr. Hikmet Akgül. https://www.medimagazin.com.tr/authors/hikmet-akgul/tr-turkiye8217de-kanser-hastalariicin-palyatif-bakim-72-3-984.html, 09.10.2019.

15.Aslan Y. Türkiye'de ve Dünya'da palyatif bakım modellerine genel bakış. Anadolu Güncel Tıp Derg 2020; 2(1): 19-27.

16.İnci F, Öz F. "Palyatif bakım ve ölüm kaygısı." Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 4.2 (2012): 178-187.

17.Boyle P, Levin B. World cancer report. 2008.

18.Hoch JS. Improving efficiency and value in palliative care with net benefit regression: an introduction to a simple method for cost-effectiveness analysis with person-level data. J Pain Symptom Manage. 2009 Jul;38(1):54-61.

19.O'Neill SM, Ettner SL, Lorenz KA. Paying the price at the end of life: a consideration of factors that affect the profitability of hospice. J Palliat Med. 2008 Sep;11(7):1002-8.

20.Gómez-Batiste X, Porta-Sales J, Pascual A, Nabal M, Espinosa J, Paz S, Minguell C, Rodríguez D, Esperalba J, Stjernswärd J, Geli M; Palliative Care Advisory Committee of the Standing Advisory Committee for SocioHealth Affairs, Department of Health, Government of Catalonia. Catalonia WHO palliative care demonstration project at 15 Years (2005). J Pain Symptom Manage. 2007 May;33(5):584-90.

21.Gültekin M, et al. "Türkiye'de palyatif bakim hizmetlerinin mevcut durumu." Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi 13.1 (2010): 1-6.

22.Centeno C, Clark D, Lynch T, Racafort J, Praill D, De Lima L, Greenwood A, Flores LA, Brasch S, Giordano A; EAPC Task Force. Facts and indicators on palliative care development in 52 countries of the WHO European region: results of an EAPC Task Force. Palliat Med. 2007 Sep;21(6):463-71.

23.Kaasa S, Hjermstad MJ, Loge JH. Methodological and structural challenges in palliative care research: how have we fared in the last decades? Palliat Med. 2006 Dec;20(8):727-34.

24.White Paper on Standards and norms for hospice and palliative care in Europe Part I. Recommendations from the European Association for Palliative Care. Eur J Palliative Care, 2009; 16(6):278-89.

25.Gómez-Batiste X, Paz S, Porta-Sales J, Espinosa J, Trelis J and Esperalba J. Basic Principles, Definitions and Concepts on the Organization of Public Health Palliative Care Programmes and Services. The World Health Organization Collaborating Centre for Public Health Palliative Care Programmes,2009.

26.Meghani SH. A concept analysis of palliative care in the United States. J.Adv.Nurs. 2004;46(2):152-161.

27.Yurtsever S. Palyatif Bakım. Atabek Aştı T, Ayişe K (editör). 1.Baskı. İstanbul: Hemşirelik Esasları; 201. s: 1147-1153.

28.Elçigil A. Palyatif bakım hemşireliği. Gülhane Tıp Dergisi. 2012;54(3): 29-334.

29.Dalgaard, KM, et al. "Early integration of palliative care in hospitals: a systematic review on methods, barriers, and outcome." Palliative & supportive care 12.6 (2014): 495-513.

30.Busolo D, Woodgate R. "Palliative care experiences of adult cancer patients from ethnocultural groups: a qualitative systematic review protocol." JBI Evidence Synthesis 13.1 (2015): 99-111.

31.World Health Organization. Definition of Palliative Care. World Health Organization Web site. http://www. who.int/cancer/palliative/definition/en/.

32.Aydoğan F, Uygun K. "Kanser hastalarında palyatif tedaviler." Klinik Gelişim 24.3 (2011): 4-9.

33.Lagman R, Walsh D. "Integration of palliative medicine into comprehensive cancer care." Seminars in oncology. Vol. 32. No. 2. WB Saunders, 2005.

34.Santa-Emma P, Roach R, Gill M, et al. Development and implementation of an inpatient acute palliative care service. J Palliat Med, 2002;5(1): 93–100.

35.Hui D, Bruera E. "Models of integration of oncology and palliative care." Annals of palliative medicine 4.3 (2015): 898-898.

36. Aslan Y. Türkiye'de ve Dünya'da palyatif bakım modellerine genel bakış. Anadolu Güncel Tıp Dergisi 2.1 (2020): 19-27.

Kaynaklar

American College of Emergency Physicians. (2023). Ultrasound guidelines: Emergency, point-of-care, and clinical ultrasound guidelines in medicine. https://www.acep.org/siteassets/new-pdfs/policy-statements/ultrasound-guidelines--emergency-point-of-care-and-clinical-ultrasound-guidelines-in-medicine.pdf

American College of Surgeons. (1997). Advanced Trauma Life Support for Physicians. Chicago, IL: Author.

Branney, S. W., Wolfe, R. E., Moore, E. E., Albert, N. P., Heinig, M. J., Mestek, M., & Eule, J. (1995). Quantitative sensitivity of ultrasound in detecting free intraperitoneal fluid. Journal of Trauma, 39(2), 375-380.

Carmody, K. A., Moore, C. L., & Feller-Kopman, D. (2011). Handbook of critical care & emergency ultrasound. McGraw-Hill.

Cogo, A., Lensing, A. W., Prandoni, P., & Hirsh, J. (1993). Distribution of thrombosis in patients with symptomatic deep vein thrombosis. Implications for simplifying the diagnostic process with compression ultrasound. Archives of Internal Medicine, 153(24), 2777-2780.

Kirkpatrick, A. W., Sirois, M., Laupland, K. B., Liu, D., Rowan, K., Ball, C. G., Hameed, S. M., Brown, R., Simons, R., Dulchavsky, S. A., Hamiilton, D. R., & Nicolaou, S. (2004). Hand-held thoracic sonography for detecting post-traumatic pneumothoraces: the Extended Focused Assessment with Sonography for Trauma (EFAST). Journal of Trauma, 57(2), 288-295. https://doi.org/10.1097/01.ta.0000133565.88871.e4

Lensing, A. W., Prandoni, P., Brandjes, D., Huisman, P. M., Vigo, M., Tomasella, G., Krekt, J., Wouter Ten Cate, J., Huisman, M. V., & Büller, H. R. (1989). Detection of deep-vein thrombosis by real-time B-mode ultrasonography. New England Journal of Medicine, 320(6), 342-345.

Lichtenstein, D. A., & Mezière, G. A. (2008). Relevance of lung ultrasound in the diagnosis of acute respiratory failure: the BLUE protocol. Chest, 134(1), 117-125. https://doi.org/10.1378/chest.07-2800

Melniker, L. A., Leibner, E., McKenney, M. G., Lopez, P., Briggs, W. M., & Mancuso, C. A. (2006). Randomized controlled trial of point-of-care limited ultrasonography for trauma in the emergency department: the first sonography outcomes assessment program trial. Annals of Emergency Medicine, 48(3), 227-235.

Montoya, J., Stawicki, S. P., Evans, D. C., Bahner, D. P., Sparks, S., Sharpe, R. P., & Cipolla, J. (2016). From FAST to E-FAST: an overview of the evolution of ultrasound-based traumatic injury assessment. European Journal of Trauma and Emergency Surgery, 42(2), 119-126. https://doi.org/10.1007/s00068-015-0512-1

Perera, P., Mailhot, T., Riley, D., & Mandavia, D. (2010). The RUSH exam: Rapid Ultrasound in SHock in the evaluation of the critically lll. Emergency Medicine Clinics of North America, 28(1), 29-56. https://doi.org/10.1016/j.emc.2009.09.010

Scalea, T. M., Rodriguez, A., Chiu, W. C., Brenneman, F. D., Fallon, W. F. Jr., Kato, K., McKenney, M. G., Nerlich, M. L., Ochsner, M. G., & Yoshii, H. (1999). Focused Assessment with Sonography for Trauma (FAST): results from an international consensus conference. Journal of Trauma, 46(3), 466-472.

KAYNAKLAR

1. Mann RM, Hooley R, Barr RG, Moy L. Novel Approaches to Screening for Breast Cancer. Radiology. 2020 Nov;297(2):266–85.
2. Chong A, Weinstein SP, McDonald ES, Conant EF. Digital Breast Tomosynthesis: Concepts and Clinical Practice. Radiology. 2019 Jul;292(1):1–14.
3. Hooley RJ, Scoutt LM, Philpotts LE. Breast Ultrasonography: State of the Art. Radiology. 2013 Sep;268(3):642–59.
4. Mann RM, Cho N, Moy L. Breast MRI: State of the Art. Radiology. 2019 Sep;292(3):520–36.
5. Suleiman ME, Brennan PC, McEntee MF. Diagnostic reference levels in digital mammography: a systematic review. Radiat Prot Dosimetry. 2015 Dec;167(4):608–19.
6. Haus AG. Recent Advances in Screen-Film Mammography. Radiol Clin North Am. 1987 Sep;25(5):913–28.
7. Dershaw DD. Film or Digital Mammographic Screening? N Engl J Med. 2005 Oct 27;353(17):1846–7.
8. Park JM, Franken EA, Garg M, Fajardo LL, Niklason LT. Breast Tomosynthesis: Present Considerations and Future Applications. RadioGraphics. 2007 Oct;27(suppl_1):S231–40.
9. Marinovich ML, Hunter KE, Macaskill P, Houssami N. Breast Cancer Screening Using Tomosynthesis or Mammography: A Meta-analysis of Cancer Detection and Recall. JNCI J Natl Cancer Inst. 2018 Sep 1;110(9):942–9.
10. Pattacini P, Nitrosi A, Giorgi Rossi P, Iotti V, Ginocchi V, Ravaioli S, et al. Digital Mammography versus Digital Mammography Plus Tomosynthesis for Breast Cancer Screening: The Reggio Emilia Tomosynthesis Randomized Trial. Radiology. 2018 Aug;288(2):375–85.
11. Bahl M, Mercaldo S, Dang PA, McCarthy AM, Lowry KP, Lehman CD. Breast Cancer Screening with Digital Breast Tomosynthesis: Are Initial Benefits Sustained? Radiology. 2020 Jun;295(3):529–39.
12. Lång K. The Coming of Age of Breast Tomosynthesis in Screening. Radiology. 2019 Apr;291(1):31–3.
13. Hovda T, Holen ÅS, Lång K, Albertsen JL, Bjørndal H, Brandal SHB, et al. Interval and Consecutive Round Breast Cancer after Digital Breast Tomosynthesis and Synthetic 2D Mammography versus Standard 2D Digital Mammography in BreastScreen Norway. Radiology. 2020 Feb;294(2):256–64.
14. Conant EF, Zuckerman SP, McDonald ES, Weinstein SP, Korhonen KE, Birnbaum JA, et al. Five Consecutive Years of Screening with Digital Breast Tomosynthesis: Outcomes by Screening Year and Round. Radiology. 2020 May;295(2):285–93.
15. Lalji UC, Jeukens CRLPN, Houben I, Nelemans PJ, Van Engen RE, Van Wylick E, et al. Evaluation of low-energy contrast-enhanced spectral mammography images by comparing them to full-field digital mammography using EUREF image quality criteria. Eur Radiol. 2015 Oct;25(10):2813–20.
16. Fallenberg EM, Dromain C, Diekmann F, Renz DM, Amer H, Ingold-Heppner B, et al. Contrast-enhanced spectral mammography: Does mammography provide additional clinical benefits or can some radiation exposure be avoided? Breast Cancer Res Treat. 2014 Jul;146(2):371–81.
17. Zanardo M, Cozzi A, Trimboli RM, Labaj O, Monti CB, Schiaffino S, et al. Technique, protocols and adverse reactions for contrast-enhanced spectral mammography (CESM): a systematic review. Insights Imaging. 2019 Dec;10(1):76.
18. Lee-Felker SA, Tekchandani L, Thomas M, Gupta E, Andrews-Tang D, Roth A, et al. Newly Diagnosed Breast Cancer: Comparison of Contrast-enhanced Spectral Mammography and Breast MR Imaging in the Evaluation of Extent of Disease. Radiology. 2017 Nov;285(2):389–400.
19. Weigert JM. The Connecticut Experiment; The Third Installment: 4 Years of Screening Women with Dense Breasts with Bilateral Ultrasound. Breast J. 2017 Jan;23(1):34–9.

20. Zhan J, Diao XH, Jin JM, Chen L, Chen Y. Superb Microvascular Imaging—A new vascular detecting ultrasonographic technique for avascular breast masses: A preliminary study. Eur J Radiol. 2016 May;85(5):915–21.
21. Yongfeng Z, Ping Z, Wengang L, Yang S, Shuangming T. Application of a Novel Microvascular Imaging Technique in Breast Lesion Evaluation. Ultrasound Med Biol. 2016 Sep;42(9):2097–105.
22. Barr RG. Sonographic Breast Elastography: A Primer. J Ultrasound Med. 2012 May;31(5):773–83.
23. Hari S, Paul SB, Vidyasagar R, Dhamija E, Adarsh AD, Thulkar S, et al. Breast mass characterization using shear wave elastography and ultrasound. Diagn Interv Imaging. 2018 Nov;99(11):699–707.
24. Li C, Duric N, Littrup P, Huang L. In vivo Breast Sound-Speed Imaging with Ultrasound Tomography. Ultrasound Med Biol. 2009 Oct;35(10):1615–28.
25. Shiina T, Nightingale KR, Palmeri ML, Hall TJ, Bamber JC, Barr RG, et al. WFUMB Guidelines and Recommendations for Clinical Use of Ultrasound Elastography: Part 1: Basic Principles and Terminology. Ultrasound Med Biol. 2015 May;41(5):1126–47.
26. Larson ED, Lee WM, Roubidoux MA, Goodsitt MM, Lashbrook C, Davis CE, et al. Preliminary Clinical Experience with a Combined Automated Breast Ultrasound and Digital Breast Tomosynthesis System. Ultrasound Med Biol. 2018 Mar;44(3):734–42.
27. Bombardieri E, Gianni L. The choice of the correct imaging modality in breast cancer management. Eur J Nucl Med Mol Imaging. 2004 Jun 1;31(0):S179–86.
28. Karellas A, Vedantham S. Breast cancer imaging: A perspective for the next decade. Med Phys. 2008 Nov;35(11):4878–97.
29. Bitencourt AGV, Pereira NP, França LKL, Silva CB, Paludo J, Paiva HLS, et al. Role of MRI in the staging of breast cancer patients: does histological type and molecular subtype matter? Br J Radiol. 2015 Nov;88(1055):20150458.
30. Rodríguez-Ruiz A, Krupinski E, Mordang JJ, Schilling K, Heywang-Köbrunner SH, Sechopoulos I, et al. Detection of Breast Cancer with Mammography: Effect of an Artificial Intelligence Support System. Radiology. 2019 Feb;290(2):305–14.
31. Freeman K, Geppert J, Stinton C, Todkill D, Johnson S, Clarke A, et al. Use of artificial intelligence for image analysis in breast cancer screening programmes: systematic review of test accuracy. BMJ. 2021 Sep 1;n1872.
32. Elahi R, Nazari M. An updated overview of radiomics-based artificial intelligence (AI) methods in breast cancer screening and diagnosis. Radiol Phys Technol [Internet]. 2024 Sep 16 [cited 2024 Oct 28]; Available from: https://link.springer.com/10.1007/s12194-024-00842-6
33. Qi YJ, Su GH, You C, Zhang X, Xiao Y, Jiang YZ, et al. Radiomics in breast cancer: Current advances and future directions. Cell Rep Med. 2024 Sep;5(9):101719.
34. Wang L, Chen X, Zhang L, Li L, Huang Y, Sun Y, et al. Artificial intelligence in clinical decision support systems for oncology. Int J Med Sci. 2023;20(1):79–86.

7. Kaynaklar

Abdullaev, F.I.J.E.b. and medicine, *Cancer chemopreventive and tumoricidal properties of saffron (Crocus sativus L.).* 2002. 227(1): p. 20-25.

Abdullaev, F., J.J.C.D. Espinosa-Aguirre, and prevention, *Biomedical properties of saffron and its potential use in cancer therapy and chemoprevention trials.* 2004. 28(6): p. 426-432.

Adhami, V.M., et al., *Oral consumption of green tea polyphenols inhibits insulin-like growth factor-I-induced signaling in an autochthonous mouse model of prostate cancer.* Cancer Res, 2004. 64(23): p. 8715-22.

Alecu, M., et al., *Photodynamic treatment of basal cell carcinoma and squamous cell carcinoma with hypericin.* Anticancer Res, 1998. 18(6b): p. 4651-4.

Anand, P., et al., *Curcumin and cancer: an "old-age" disease with an "age-old" solution.* 2008. 267(1): p. 133-164.

Aung, H., et al., *Crocin from Crocus sativus possesses significant anti-proliferation effects on human colorectal cancer cells.* 2007. 29(3): p. 175.

Barton, D.L., et al., *Pilot study of Panax quinquefolius (American ginseng) to improve cancer-related fatigue: a randomized, double-blind, dose-finding evaluation: NCCTG trial N03CA.* Support Care Cancer, 2010. 18(2): p. 179-87.

Barton, D.L., et al., *Wisconsin Ginseng (Panax quinquefolius) to improve cancer-related fatigue: a randomized, double-blind trial, N07C2.* J Natl Cancer Inst, 2013. 105(16): p. 1230-8.

Basnet, P. and N.J.M. Skalko-Basnet, *Curcumin: an anti-inflammatory molecule from a curry spice on the path to cancer treatment.* 2011. 16(6): p. 4567-4598.

Ben-Arye, E., et al., *Potential risks associated with traditional herbal medicine use in cancer care: A study of Middle Eastern oncology health care professionals.* Cancer, 2016. 122(4): p. 598-610.

Bernstein, B.J. and T. Grasso, *Prevalence of complementary and alternative medicine use in cancer patients.* Oncology (Williston Park), 2001. 15(10): p. 1267-72; discussion 1272-8, 1283.

Boon, H., et al., *Use of complementary/alternative medicine by breast cancer survivors in Ontario: prevalence and perceptions.* J Clin Oncol, 2000. 18(13): p. 2515-21.

Brienza, R.S., M.D. Stein, and M.J. Fagan, *Delay in obtaining conventional healthcare by female internal medicine patients who use herbal therapies.* J Womens Health Gend Based Med, 2002. 11(1): p. 79-87.

Bruera, E., et al., *Effect of fish oil on appetite and other symptoms in patients with advanced cancer and anorexia/cachexia: a double-blind, placebo-controlled study.* J Clin Oncol, 2003. 21(1): p. 129-34.

Budzinski, J.W., et al., *An in vitro evaluation of human cytochrome P450 3A4 inhibition by selected commercial herbal extracts and tinctures.* Phytomedicine, 2000. **7**(4): p. 273-82.

Chang, R., *Functional properties of edible mushrooms.* Nutr Rev, 1996. 54(11 Pt 2): p. S91-3.

Chehl, N., et al., *Anti-inflammatory effects of the Nigella sativa seed extract, thymoquinone, in pancreatic cancer cells.* 2009. 11(5): p. 373-381.

Chen, B. and P.A. de Witte, *Photodynamic therapy efficacy and tissue distribution of hypericin in a mouse P388 lymphoma tumor model.* Cancer Lett, 2000. 150(1): p. 111-7.

Chung, P.S., et al., *Intratumoral hypericin and KTP laser therapy for transplanted squamous cell carcinoma.* Laryngoscope, 2000. 110(8): p. 1312-6.

Davis, G.E., et al., *Treatment delay associated with alternative medicine use among veterans with head and neck cancer.* Head Neck, 2006. 28(10): p. 926-31.

Delaey, E., et al., *Photocytotoxicity of hypericin in normoxic and hypoxic conditions.* J Photochem Photobiol B, 2000. 56(1): p. 19-24.

deVere White, R.W., et al., *Effects of a mushroom mycelium extract on the treatment of prostate cancer.* Urology, 2002. 60(4): p. 640-4.

Dy, G.K., et al., *Complementary and alternative medicine use by patients enrolled onto phase I clinical trials.* J Clin Oncol, 2004. 22(23): p. 4810-5.

Dorant, E., et al., *Garlic and its significance for the prevention of cancer in humans: a critical view.* 1993. 67(3): p. 424.

Engel, L.W. and S.E. Straus, *Development of therapeutics: opportunities within complementary and alternative medicine.* Nat Rev Drug Discov, 2002. 1(3): p. 229-37.

Ernst, E., K. Schmidt, and M.K. Steuer-Vogt, *Mistletoe for cancer? A systematic review of randomised clinical trials.* Int J Cancer, 2003. 107(2): p. 262-7.

Escribano, J., et al., *Crocin, safranal and picrocrocin from saffron (Crocus sativus L.) inhibit the growth of human cancer cells in vitro.* 1996. 100(1-2): p. 23-30.

Ezzo, J., et al., *Acupuncture-point stimulation for chemotherapy-induced nausea and vomiting.* J Clin Oncol, 2005. 23(28): p. 7188-98.

Farah, I.O. and R.A.J.B.S.I. Begum, *Effect of Nigella sativa (N. sativa L.) and oxidative stress on the survival pattern of MCF-7 breast cancer cells.* 2003. 39: p. 359-364.

Fattahi, S., et al., *Antioxidant and apoptotic effects of an aqueous extract of Urtica dioica on the MCF-7 human breast cancer cell line.* 2013. 14(9): p. 5317-5323.

Fleischauer, A.T. and L.J.T.J.o.n. Arab, *Garlic and cancer: a critical review of the epidemiologic literature.* 2001. 131(3): p. 1032S-1040S.

Gali-Muhtasib, H., et al., *Thymoquinone extracted from black seed triggers apoptotic cell death in human colorectal cancer cells via a p53-dependent mechanism.* 2004. 25(4): p. 857-866.

Giovannucci, E., *Tomato products, lycopene, and prostate cancer: a review of the epidemiological literature.* J Nutr, 2005. 135(8): p. 2030s-1s.

Goey, A.K., J.H. Beijnen, and J.H. Schellens, *Herb-drug interactions in oncology.* Clin Pharmacol Ther, 2014. 95(4): p. 354-5.

Golden, E.B., et al., *Green tea polyphenols block the anticancer effects of bortezomib and other boronic acid-based proteasome inhibitors.* Blood, 2009. 113(23): p. 5927-37.

Greenlee, H., et al., *Prevalence and predictors of antioxidant supplement use during breast cancer treatment: the Long Island Breast Cancer Study Project.* Cancer, 2009. 115(14): p. 3271-82.

Guess, B.W., et al., *Modified citrus pectin (MCP) increases the prostate-specific antigen doubling time in men with prostate cancer: a phase II pilot study.* Prostate Cancer Prostatic Dis, 2003. **6**(4): p. 301-4.

Heaney, M.L., et al., *Vitamin C antagonizes the cytotoxic effects of antineoplastic drugs.* Cancer Res, 2008. 68(19): p. 8031-8.

Hildenbrand, G.L., et al., *Five-year survival rates of melanoma patients treated by diet therapy after the manner of*

Hoffer, L.J., et al., *Phase I clinical trial of i.v. ascorbic acid in advanced malignancy.* Ann Oncol, 2008. 19(11): p. 1969-74.

Hsu, Y.-L., et al., *6-shogaol, an active constituent of dietary ginger, impairs cancer development and lung metastasis by inhibiting the secretion of CC-chemokine ligand 2 (CCL2) in tumor-associated dendritic cells.* 2015. **63**(6): p. 1730-1738.

Hussain, T., et al., *Green tea constituent epigallocatechin-3-gallate selectively inhibits COX-2 without affecting COX-1 expression in human prostate carcinoma cells.* Int J Cancer, 2005. 113(4): p. 660-9.

Jatoi, A., et al., *A tomato-based, lycopene-containing intervention for androgen-independent prostate cancer: results of a Phase II study from the North Central Cancer Treatment Group.* Urology, 2007. 69(2): p. 289-94.

Jian, L., et al., *Protective effect of green tea against prostate cancer: a case-control study in southeast China.* Int J Cancer, 2004. 108(1): p. 130-5.

Jin, X., et al., *Ganoderma lucidum (Reishi mushroom) for cancer treatment.* Cochrane Database Syst Rev, 2016. 4: p. Cd007731.

Kaegi, E., *Unconventional therapies for cancer: 3. Iscador. Task Force on Alternative Therapies of the Canadian Breast Cancer Research Initiative.* Cmaj, 1998. 158(9): p. 1157-9.

Kamuhabwa, A.R., et al., *Photodynamic activity of hypericin in human urinary bladder carcinoma cells.* Anticancer Res, 2000. 20(4): p. 2579-84.

Kaptchuk, T.J., *Acupuncture: theory, efficacy, and practice.* Ann Intern Med, 2002. 136(5): p. 374-83.

Katsube, N., et al., *Induction of apoptosis in cancer cells by bilberry (Vaccinium myrtillus) and the anthocyanins.* 2003. 51(1): p. 68-75.

Kavanaugh, C.J., P.R. Trumbo, and K.C. Ellwood, *The U.S. Food and Drug Administration's evidence-based review for qualified health claims: tomatoes, lycopene, and cancer.* J Natl Cancer Inst, 2007. 99(14): p. 1074-85.

Kienle, G.S. and H. Kiene, *Complementary cancer therapy: a systematic review of prospective clinical trials on anthroposophic mistletoe extracts.* Eur J Med Res, 2007. 12(3): p. 103-19.

Kivisto, K.T., H.K. Kroemer, and M. Eichelbaum, *The role of human cytochrome P450 enzymes in the metabolism of anticancer agents: implications for drug interactions.* Br J Clin Pharmacol, 1995. 40(6): p. 523-30.

Konrad, L., et al., *Antiproliferative effect on human prostate cancer cells by a stinging nettle root (Urtica dioica) extract.* 2000. 66(01): p. 44-47.

Laurie, S.A., et al., *Phase I study of green tea extract in patients with advanced lung cancer.* Cancer Chemother Pharmacol, 2005. 55(1): p. 33-8.

Lesser, G.J., et al., *A randomized, double-blind, placebo-controlled study of oral coenzyme Q10 to relieve self-reported treatment-related fatigue in newly diagnosed patients with breast cancer.* J Support Oncol, 2013. 11(1): p. 31-42.

Lin, H.L., et al., *Berberine modulates expression of mdr1 gene product and the responses of digestive track cancer cells to Paclitaxel.* Br J Cancer, 1999. 81(3): p. 416-22.

Liu, C.D., et al., *Hypericin and photodynamic therapy decreases human pancreatic cancer in vitro and in vivo.* J Surg Res, 2000. 93(1): p. 137-43.

Lotfi-Jam, K., et al., *Nonpharmacologic strategies for managing common chemotherapy adverse effects: a systematic review.* J Clin Oncol, 2008. 26(34): p. 5618-29.

Markman, M., *Safety issues in using complementary and alternative medicine.* J Clin Oncol, 2002. 20(18 Suppl): p. 39s-41s.

McCulloch, M., et al., *Astragalus-based Chinese herbs and platinum-based chemotherapy for advanced non-small-cell lung cancer: meta-analysis of randomized trials.* J Clin Oncol, 2006. 24(3): p. 419-30.

Mei, Y., et al., *Reversal of cancer multidrug resistance by green tea polyphenols.* J Pharm Pharmacol, 2004. 56(10): p. 1307-14.

Meng, Z., et al., *Randomized controlled trial of acupuncture for prevention of radiation-induced xerostomia among patients with nasopharyngeal carcinoma.* Cancer, 2012. 118(13): p. 3337-44.

Meng, Z., et al., *Sham-controlled, randomised, feasibility trial of acupuncture for prevention of radiation-induced xerostomia among patients with nasopharyngeal carcinoma.* Eur J Cancer, 2012. 48(11): p. 1692-9.

Metz, J.M., et al., *Cancer patients use unconventional medical therapies far more frequently than standard history and physical examination suggest.* Cancer J, 2001. **7**(2): p. 149-54.

Milner, J.A.J.T.J.o.n., *A historical perspective on garlic and cancer.* 2001. 131(3): p. 1027S-1031S.

Monti, D.A., et al., *Phase I evaluation of intravenous ascorbic acid in combination with gemcitabine and erlotinib in patients with metastatic pancreatic cancer.* PLoS One, 2012. **7**(1): p. e29794.

Murch, S.J.J.S.R.A.M., *Phytopharmaceuticals: problems, limitations and solutions.* 2000. 4: p. 33-38.

Murphy, R.A., et al., *Supplementation with fish oil increases first-line chemotherapy efficacy in patients with advanced nonsmall cell lung cancer.* 2011. **117**(16): p. 3774-3780.

Nangia-Makker, P., et al., *Inhibition of human cancer cell growth and metastasis in nude mice by oral intake of modified citrus pectin.* J Natl Cancer Inst, 2002. 94(24): p. 1854-62.

Navo, M.A., et al., *An assessment of the utilization of complementary and alternative medication in women with gynecologic or breast malignancies.*J Clin Oncol, 2004. 22(4): p. 671-7.

Nguyen, V., et al., *Cytotoxic effects of bilberry extract on MCF7-GFP-tubulin breast cancer cells.* 2010. 13(2): p. 278-285.

Padayatty, S.J., et al., *Vitamin C: intravenous use by complementary and alternative medicine practitioners and adverse effects.* PLoS One, 2010. 5(7): p. e11414.

Pae, H.O., et al., *Potentiation of tumor necrosis factor-alpha-induced apoptosis by mistletoe lectin.* Immunopharmacol Immunotoxicol, 2000. 22(4): p. 697-709.

Perrone, G., et al., *Ascorbic acid inhibits antitumor activity of bortezomib in vivo.* Leukemia, 2009. 23(9): p. 1679-86.

Pfister, D.G., et al., *Acupuncture for pain and dysfunction after neck dissection: results of a randomized controlled trial.* J Clin Oncol, 2010. 28(15): p. 2565-70.

Platt, D. and A. Raz, *Modulation of the lung colonization of B16-F1 melanoma cells by citrus pectin.* J Natl Cancer Inst, 1992. 84(6): p. 438-42.

Redd, W.H., G.H. Montgomery, and K.N. DuHamel, *Behavioral intervention for cancer treatment side effects.* J Natl Cancer Inst, 2001. 93(11): p. 810-23.

Richardson, J., et al., *Hypnosis for procedure-related pain and distress in pediatric cancer patients: a systematic review of effectiveness and methodology related to hypnosis interventions.* J Pain Symptom Manage, 2006. 31(1): p. 70-84.

Riordan, H.D., et al., *A pilot clinical study of continuous intravenous ascorbate in terminal cancer patients.* P R Health Sci J, 2005. 24(4): p. 269-76.

Roffe, L., K. Schmidt, and E. Ernst, *Efficacy of coenzyme Q10 for improved tolerability of cancer treatments: a systematic review.* J Clin Oncol, 2004. 22(21): p. 4418-24.

Roscoe, J.A., et al., *Acupressure bands are effective in reducing radiation therapy-related nausea.* J Pain Symptom Manage, 2009. 38(3): p. 381-9.

Roscoe, J.A., et al., *The efficacy of acupressure and acustimulation wrist bands for the relief of chemotherapy-induced nausea and vomiting. A University of Rochester Cancer Center Community Clinical Oncology Program multicenter study.* J Pain Symptom Manage, 2003. 26(2): p. 731-42.

Schumacher, U., S. Feldhaus, and U. Mengs, *Recombinant mistletoe lectin (rML) is successful in treating human ovarian cancer cells transplanted into severe combined immunodeficient (SCID) mice.* Cancer Lett, 2000. 150(2): p. 171-5.

Shafi, G., et al., *Induction of apoptosis in HeLa cells by chloroform fraction of seed extracts of Nigella sativa.* 2009. 9(1): p. 29.

Shanmugam, M., et al., *The multifaceted role of curcumin in cancer prevention and treatment.* 2015. 20(2): p. 2728-2769.

Shen, J., et al., *Electroacupuncture for control of myeloablative chemotherapy-induced emesis: A randomized controlled trial.* Jama, 2000. 284(21): p. 2755-61.

Shen, J., et al., *Use of complementary/alternative therapies by women with advanced-stage breast cancer.* BMC Complement Altern Med, 2002. 2: p. 8.

Shi, S. and U. Klotz, *Drug interactions with herbal medicines.* Clin Pharmacokinet, 2012. 51(2): p. 77-104.

Shukla, Y., M.J.F. Singh, and c. toxicology, *Cancer preventive properties of ginger: a brief review.* 2007. **45**(5): p. 683-690.

Sparreboom, A., et al., *Herbal remedies in the United States: potential adverse interactions with anticancer agents.* J Clin Oncol, 2004. 22(12): p. 2489-503.

Spigset, O., *Reduced effect of warfarin caused by ubidecarenone.* Lancet, 1994. 344(8933): p. 1372-3.

Stein, G.M. and P.A. Berg, *Characterisation of immunological reactivity of patients with adverse effects during therapy with an aqueous mistletoe extract.* Eur J Med Res, 1999. 4(5): p. 169-77.

Stephenson, C.M., et al., *Phase I clinical trial to evaluate the safety, tolerability, and pharmacokinetics of high-dose intravenous ascorbic acid in patients with advanced cancer.* Cancer Chemother Pharmacol, 2013. 72(1): p. 139-46.

Sun, A.S., et al., *Phase I/II study of stage III and IV non-small cell lung cancer patients taking a specific dietary supplement.* Nutr Cancer, 1999. 34(1): p. 62-9.

Sun, A.S., et al., *Pilot study of a specific dietary supplement in tumor-bearing mice and in stage IIIB and IV non-small cell lung cancer patients.* Nutr Cancer, 2001. 39(1): p. 85-95.

Werneke, U., et al., *Potential health risks of complementary alternative medicines in cancer patients.* Br J Cancer, 2004. 90(2): p. 408-13.

Zhang, M., et al., *Green tea consumption enhances survival of epithelial ovarian cancer.* Int J Cancer, 2004. 112(3): p. 465-9.

Zuber, R., et al., *Effect of silybin and its congeners on human liver microsomal cytochrome P450 activities.* Phytother Res, 2002. 16(7): p. 632-8.

11. Kaynaklar

Aapro, M., Arends, J., Bozzetti, F., Fearon, K., Grunberg, S. M., Herrstedt, J., . . . Strasser, F. (2014). Early recognition of malnutrition and cachexia in the cancer patient: a position paper of a European School of Oncology Task Force. *Ann Oncol, 25*(8), 1492-1499. doi:10.1093/annonc/mdu085

Alicikuş, Z. A. (2020). Onkoloji Hastalarında Nütrisyonel Bozuklukların Tanısı ve Takip Yöntemi. *Turkish Journal of Oncology, 35*.

Anderson, P. M., Schroeder, G., & Skubitz, K. M. (1998). Oral glutamine reduces the duration and severity of stomatitis after cytotoxic cancer chemotherapy. *Cancer, 83*(7), 1433-1439. doi:10.1002/(sici)1097-0142(19981001)83:7<1433::aid-cncr22>3.0.co;2-4

Arends, J. (2012a). Ernährung von Tumorpatienten. *Aktuelle Ernährungsmedizin, 37*(02), 91-106.

Arends, J. (2012b). Nutrition in Cancer Patients. *Aktuelle Ernährungsmedizin, 37*(02), 91-106.

Arends, J., Bachmann, P., Baracos, V., Barthelemy, N., Bertz, H., Bozzetti, F., . . . Kaasa, S. (2017). ESPEN guidelines on nutrition in cancer patients. *Clinical nutrition, 36*(1), 11-48.

Arends, J., Baracos, V., Bertz, H., Bozzetti, F., Calder, P., Deutz, N., . . . Lobo, D. (2017). ESPEN expert group recommendations for action against cancer-related malnutrition. *Clinical nutrition, 36*(5), 1187-1196.

Arends, J., Bertz, H., Bischoff, S., Fietkau, R., Herrmann, H., Holm, E., . . . Schmid10, I. (2015). Klinische Ernährung in der Onkologie. *Aktuel Ernahrungsmed, 40*, e1-e74.

Argilés, J. M., Olivan, M., Busquets, S., & López-Soriano, F. J. (2010). Optimal management of cancer anorexia-cachexia syndrome. *Cancer Manag Res, 2*, 27-38. doi:10.2147/cmar.s7101

August, D. A., & Huhmann, M. B. (2009). A.S.P.E.N. clinical guidelines: nutrition support therapy during adult anticancer treatment and in hematopoietic cell transplantation. *JPEN J Parenter Enteral Nutr, 33*(5), 472-500. doi:10.1177/0148607109341804

Bahri, Ü., & Handan, A. MALNUTRİSYONU OLAN VE MALNUTRİSYONU OLMAYAN 3-36 AY ARASI AKUT İSHALLİ ÇOCUKLARDA GLUTAMİN TEDAVİSİNİN ETKİNLİĞİ.

Baracos, V. E., Martin, L., Korc, M., Guttridge, D. C., & Fearon, K. C. (2018). Cancer-associated cachexia. *Nature reviews Disease primers, 4*(1), 1-18.

Barbul, A. (1986). Arginine: biochemistry, physiology, and therapeutic implications. *JPEN J Parenter Enteral Nutr, 10*(2), 227-238.

Beirer, A. (2021). Malnutrition and cancer, diagnosis and treatment. *memo - Magazine of European Medical Oncology, 14*(2), 168-173. doi:10.1007/s12254-020-00672-3

BIÇAKLI, D. H. (2020). Onkoloji Hastalarında Nütrisyonel Değerlendirme. *Turkiye Klinikleri Medical Oncology-Special Topics, 13*(2), 5-7.

Bing, C. (2011). Lipid mobilization in cachexia: mechanisms and mediators. *Curr Opin Support Palliat Care, 5*(4), 356-360.

Bozzetti, F. (1992). Nutritional support in the adult cancer patient. *Clinical nutrition, 11*(4), 167-179.

Bruera, E. (1997). ABC of palliative care. Anorexia, cachexia, and nutrition. *BMJ, 315*(7117), 1219-1222. doi:10.1136/bmj.315.7117.1219

Bymaster, F. P., Falcone, J. F., Bauzon, D., Kennedy, J. S., Schenck, K., DeLapp, N. W., & Cohen, M. L. (2001). Potent antagonism of 5-HT(3) and 5-HT(6) receptors by olanzapine. *Eur J Pharmacol, 430*(2-3), 341-349. doi:10.1016/s0014-2999(01)01399-1

Caccialanza, R., Goldwasser, F., Marschal, O., Ottery, F., Schiefke, I., Tilleul, P., . . . Pedrazzoli, P. (2020). Unmet needs in clinical nutrition in oncology: a multinational analysis of real-world evidence. *Therapeutic advances in medical oncology, 12*, 1758835919899852.

Caillet, P., Liuu, E., Simon, A. R., Bonnefoy, M., Guerin, O., Berrut, G., . . . Rolland, Y. (2017). Association between cachexia, chemotherapy and outcomes in older cancer patients: a systematic review. *Clinical nutrition, 36*(6), 1473-1482.

Carneiro, I. P., Mazurak, V. C., & Prado, C. M. (2016). Clinical Implications of Sarcopenic Obesity in Cancer. *Curr Oncol Rep, 18*(10), 62. doi:10.1007/s11912-016-0546-5

Carruba, G., Cocciadiferro, L., Di Cristina, A., Granata, O. M., Dolcemascolo, C., Campisi, I., . . . Traina, A. (2016). Nutrition, aging and cancer: lessons from dietary intervention studies. *Immunity & Ageing, 13*, 1-9.

Castillo-Martínez, L., Castro-Eguiluz, D., Copca-Mendoza, E. T., Pérez-Camargo, D. A., Reyes-Torres, C. A., Ávila, E. A.-D., . . . del Pilar Milke-García, M. (2018). Nutritional assessment tools for the identification of malnutrition and nutritional risk associated with cancer treatment. *Revista de investigacion clinica, 70*(3), 121-125.

Cederholm, T., Barazzoni, R., Austin, P., Ballmer, P., Biolo, G., Bischoff, S. C., . . . Holst, M. (2017). ESPEN guidelines on definitions and terminology of clinical nutrition. *Clinical nutrition, 36*(1), 49-64.

Cohen, C. W., Fontaine, K. R., Arend, R. C., & Gower, B. A. (2020). A Ketogenic Diet Is Acceptable in Women with Ovarian and Endometrial Cancer and Has No Adverse Effects on Blood Lipids: A Randomized, Controlled Trial. *Nutr Cancer, 72*(4), 584-594. doi:10.1080/01635581.2019.1645864

Cruz-Jentoft, A. J., Bahat, G., Bauer, J., Boirie, Y., Bruyère, O., Cederholm, T., . . . Sayer, A. A. (2019). Sarcopenia: revised European consensus on definition and diagnosis. *Age Ageing, 48*(1), 16-31.

de van der Schueren, M., Elia, M., Gramlich, L., Johnson, M. P., Lim, S. L., Philipson, T., . . . Prado, C. M. (2014). Clinical and economic outcomes of nutrition interventions across the continuum of care. *Ann N Y Acad Sci, 1321*, 20-40. doi:10.1111/nyas.12498

Dev, R., Hui, D., Chisholm, G., Delgado-Guay, M., Dalal, S., Del Fabbro, E., & Bruera, E. (2015). Hypermetabolism and symptom burden in advanced cancer patients evaluated in a cachexia clinic. *J Cachexia Sarcopenia Muscle, 6*(1), 95-98. doi:10.1002/jcsm.12014

Doğanay, M., Akçay, K., Çil, T., Dağ, B., Demirağ, K., Demirkan, S. K., . . . Topçuoğlu, M. A. (2023). KEPAN enteral Beslenme (EB) rehberi. *Clinical Science of Nutrition, 5*, 1-29.

Fearon, K., Strasser, F., Anker, S. D., Bosaeus, I., Bruera, E., Fainsinger, R. L., . . . Mantovani, G. (2011). Definition and classification of cancer cachexia: an international consensus. *The lancet oncology, 12*(5), 489-495.

GÖREN, A., SEZER, M. T., & BEYLER, A. R. (1992). Onkolojide Nutrisyon. *Turkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences, 12*(6), 499-506.

Grant, B. L. (2015). *Academy of Nutrition and Dietetics Pocket Guide to the Nutrition Care Process and Cancer*: Academy of Nutrition and Dietetics.

Gray, A., Dang, B. N., Moore, T. B., Clemens, R., & Pressman, P. (2020). A review of nutrition and dietary interventions in oncology. *SAGE Open Med, 8*, 2050312120926877.

Gueta, I., Altman, A., & Shoenfeld, Y. (2010). [The effect of blocking TNF-alpha in patients with cancer-related cachexia and anorexia]. *Harefuah, 149*(8), 512-514, 551, 550.

Hauner, H., & Martignoni, M. (2018). *Ernährung in der Onkologie: Empfehlungen zur Diagnostik, Therapie und Nachsorge*: W. Zuckschwerdt Verlag.

Hébuterne, X., Lemarié, E., Michallet, M., de Montreuil, C. B., Schneider, S. M., & Goldwasser, F. (2014). Prevalence of malnutrition and current use of nutrition support in patients with cancer. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition, 38*(2), 196-204.

Kardinal, C. G., Loprinzi, C. L., Schaid, D. J., Curtis Hass, A., Dose, A. M., Athmann, L. M., . . . Schray, M. F. (1990). A controlled trial of cyproheptadine in cancer patients with anorexia and/or cachexia. *Cancer, 65*(12), 2657-2662.

Karnofsky, D. A., Abelmann, W. H., Craver, L. F., & Burchenal, J. H. (1948). The use of the nitrogen mustards in the palliative treatment of carcinoma: With particular reference to bronchogenic carcinoma. *Cancer*.

Kirk, S. J., & Barbul, A. (1990). Role of arginine in trauma, sepsis, and immunity.

Kushi, L. H., Doyle, C., McCullough, M., Rock, C. L., Demark-Wahnefried, W., Bandera, E. V., . . . Gansler, T. (2012). American Cancer Society guidelines on nutrition and physical activity for cancer prevention. *CA Cancer J Clin, 62*(1).

Lerman, R. H. (2010). The macrobiotic diet in chronic disease. *Nutr Clin Pract, 25*(6), 621-626. doi:10.1177/0884533610385704

Levin, R., Leser, M., & Ledesma, N. (2013). Nutrition risk screening and assessment of the oncology patient. *Oncology Nutrition for Clinical Practice. Chicago: Oncology Nutrition Dietetic Practice Group*, 25-32.

Liposits, G., Orrevall, Y., Kaasa, S., Österlund, P., & Cederholm, T. (2021). Nutrition in Cancer Care: A Brief, Practical Guide With a Focus on Clinical Practice. *JCO Oncology Practice, 17*(7), e992-e998. doi:10.1200/op.20.00704

Lis, C. G., Gupta, D., Lammersfeld, C. A., Markman, M., & Vashi, P. G. (2012). Role of nutritional status in predicting quality of life outcomes in cancer--a systematic review of the epidemiological literature. *Nutr J, 11*, 27. doi:10.1186/1475-2891-11-27

Macris, P. C., Schilling, K., & Palko, R. (2018). Academy of Nutrition and Dietetics: Revised 2017 standards of practice and standards of professional performance for registered dietitian nutritionists (competent, proficient, and expert) in oncology nutrition. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics, 118*(4), 736-748. e742.

Martin, L., Senesse, P., Gioulbasanis, I., Antoun, S., Bozzetti, F., Deans, C., . . . Chasen, M. (2015). Diagnostic criteria for the classification of cancer-associated weight loss. *Journal of Clinical Oncology, 33*(1), 90-99.

McGuire, M. (2000). *Nutritional care of surgical oncology patients.* Paper presented at the Seminars in oncology nursing.

McMillan, D. C. (2013). The systemic inflammation-based Glasgow Prognostic Score: a decade of experience in patients with cancer. *Cancer treatment reviews, 39*(5), 534-540.

Moertel, C. G., Schutt, A. J., Reitemeier, R. J., & Hahn, R. G. (1974). Corticosteroid therapy of preterminal gastrointestinal cancer. *Cancer, 33*(6), 1607-1609. doi:10.1002/1097-0142(197406)33:6<1607::aid-cncr2820330620>3.0.co;2-v

Muscaritoli, M., Lucia, S., Farcomeni, A., Lorusso, V., Saracino, V., Barone, C., . . . Carteni, G. (2017). Prevalence of malnutrition in patients at first medical oncology visit: the PreMiO study. *Oncotarget, 8*(45), 79884.

Naing, A., Dalal, S., Abdelrahim, M., Wheler, J., Hess, K., Fu, S., . . . Kurzrock, R. (2015). Olanzapine for cachexia in patients with advanced cancer: an exploratory study of effects on weight and metabolic cytokines. *Support Care Cancer, 23*(9), 2649-2654. doi:10.1007/s00520-015-2625-9

Neu, J., & Hilton, B. (2002). Update on host defense and immunonutrients. *Clinics in perinatology, 29*(1), 41-64.

Novak, F., Heyland, D. K., Avenell, A., Drover, J. W., & Su, X. (2002). Glutamine supplementation in serious illness: a systematic review of the evidence. *Critical care medicine, 30*(9), 2022-2029.

Nutrition in Cancer Care. (june 2024). Retrieved from https://www.cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/appetite-loss/nutrition-hp-pdq#_104

Qiang, H., Hang, L., & Shui, S. Y. (2016). The curative effect of early use of enteral immunonutrition in postoperative gastric cancer: a meta-analysis. *Minerva Gastroenterologica e Dietologica, 63*(3), 285-292.

Rieger, J., Bähr, O., Maurer, G. D., Hattingen, E., Franz, K., Brucker, D., . . . Steinbach, J. P. (2014). ERGO: a pilot study of ketogenic diet in recurrent glioblastoma. *Int J Oncol, 44*(6), 1843-1852. doi:10.3892/ijo.2014.2382

Ruiz-García, V., López-Briz, E., Carbonell-Sanchis, R., Bort-Martí, S., & Gonzálvez-Perales, J. L. (2018). Megestrol acetate for cachexia-anorexia syndrome. A systematic review. *J Cachexia Sarcopenia Muscle, 9*(3), 444-452. doi:10.1002/jcsm.12292

Ryan, A., Leser, M., & Ledesma, N. (2018). Nutrition support in the oncology setting. *Oncology nutrition for clinical practice. Chicago, III: Oncology Nutrition Dietetic Practice Group*, 123-134.

Sadeghi, M., Keshavarz-Fathi, M., Baracos, V., Arends, J., Mahmoudi, M., & Rezaei, N. (2018). Cancer cachexia: Diagnosis, assessment, and treatment. *Critical Reviews in Oncology/Hematology, 127*, 91-104.

Stal, M. (2018). *Differences in Fatigue, Depression, and Hemoglobin as a Function of MPN Diagnosis Types (Polycythemia Vera, Essential Thrombocythemia, and Myelofibrosis).* Northcentral University,

Tantamango-Bartley, Y., Jaceldo-Siegl, K., Fan, J., & Fraser, G. (2013). Vegetarian diets and the incidence of cancer in a low-risk population. *Cancer epidemiology, biomarkers & prevention, 22*(2), 286-294.

Tayek, J. A. (1992). A review of cancer cachexia and abnormal glucose metabolism in humans with cancer. *Journal of the American College of Nutrition, 11*(4), 445-456.

Thompson, K. L., Elliott, L., Fuchs-Tarlovsky, V., Levin, R. M., Voss, A. C., & Piemonte, T. (2017). Oncology Evidence-Based Nutrition Practice Guideline for Adults. *J Acad Nutr Diet, 117*(2), 297-310.e247. doi:10.1016/j.jand.2016.05.010

Tisdale, M. J. (2003). Pathogenesis of cancer cachexia. *The journal of supportive oncology, 1*(3), 159-168.

Tong, H., Isenring, E., & Yates, P. (2009). The prevalence of nutrition impact symptoms and their relationship to quality of life and clinical outcomes in medical oncology patients. *Support Care Cancer, 17*(1), 83-90. doi:10.1007/s00520-008-0472-7

UK, N. G. C. (2018). Modalities of RRT.

Valentini, L., Volkert, D., Schütz, T., Ockenga, J., Pirlich, M., Druml, W., . . . Weimann, A. (2013). Leitlinie der Deutschen Gesellschaft für Ernährungsmedizin (DGEM). *Aktuelle Ernährungsmedizin, 38*(02), 97-111.

von Haehling, S., & Anker, S. D. (2014). Treatment of cachexia: an overview of recent developments. *J Am Med Dir Assoc, 15*(12), 866-872. doi:10.1016/j.jamda.2014.09.007

Williams, G. R., Rier, H. N., McDonald, A., & Shachar, S. S. (2019). Sarcopenia & aging in cancer. *Journal of geriatric oncology, 10*(3), 374-377.

KAYNAKLAR

1. Kale N. Multipl sklerozun immunopatogenezi, nöroenflamasyon, demyelinizasyon, remyelinizasyon, nörodejenerasyon ve aksonal kayıp. Duman T, Editör. Multipl Skleroz. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020.p. 1-4.
2. Hüsnü Efendi, Demet Yandım Kuşçu (Editörler); Multipl skleroz tanı ve tedavi klavuzu 2018, ISBN:978-605-89294-9-4, Basım Tarihi 2018 Galenos Yayınevi, İstanbul. p. 9, 84-5
3. Efendi H, Bünül SD. Multipl skleroz tanım, tarihçe ve epidemiyolojisi. Beckmann Y, Uzunköprü C, Editör. Multipl Skleroz. 1. Baskı. İstanbul, EMA Tıp Kitabevi Yayıncılık. p.1-11.
4. Wootla B, Eriguchi M, Rodriguez M. Is multiple sclerosis an autoimmune disease? Autoimmune Dis. 2012;2012:969657.
5. Tüzün E. Multipl skleroz etyolojisi. Beckmann Y, Uzunköprü C, Editör. Multipl Skleoz. İstanbul, EMA Tıp Kitabevi Yayıncılık. p.15-22.
6. Miller H, Newell DJ, Ridley A. Multiple sclerosis. Treatment of acute exacerbations with corticotrophin (A.C.T.H). Lancet 1961;2: 1120-1122.
7. Nagata S, Taira H, Hall A et al. Synthesis in E. Coli of a polypeptide with human leukocyte interferon activity. Nature 1080; 284: 316-320.
8. Tütüncü M, Uygunoğlu U, Saip S, Siva A. Uzun süreli tedavi planlaması ve tedavi stratejileri. Duman T, Editör. Multıpl Skleroz. 1. Baskı. Amkara: Türkiye Klinikleri; 2020. p.74-82.
9. Montalban X, et al. "ECTRIMS/EAN guideline on the pharmacological treatment of people with multiple sclerosos," European Journal of Neurology. 2018;25(2):162-73.
10. B. A. C. Cree, J. Mares, and H. P. Hartung, "Current therapeutic landscape in muliple sclerosis: An evolving treatment paradigm." Current Opinion in Neurology. 2019;32(3):365-77.
11. Le Page E, Edan G. "Induction or escalation therapy for patients with multıple sclerosis?," Revue Neurologique. 2018; 174(6):449-57.
12. Hauser S.L, Cree B. A. C. Treatment of Multiple Sclerosis: A Review. Am J Med. 2020 Dec; 133(12):1380-90.
13. Cohen J.A, Baldassari L.E, Atkins H.L, et al. Autologous hematopoietic cell tranplantation for treatment-reflactory relapsing multiple sclerosis: position statement from the American Society for Blood and Marrow Transplantation. Biol Blood Marrow Transplant 2019; 25(5):845-54.
14. Beutler E. Cladribine (2-chlorodeoxyadenosine). Lancet. 1992;340(8825):952-6
15. Romine JS, Sipe JC, Koziol JA, Zyroff J, Beutler E. A double-blind, placebo-controlled, randomized trial of cladribine in relapsing-remitting multiple sclerosis. Proc Assoc Am Physicians. 1999; 111(1):35-44.
16. Giovannoni G, Comi G, Cook S, Rammohan K, Rieckmann P et al. A placebo-controlled trial of oral cladribine for relapsing multıple sclerosis. N Engl J Med. 2010; 362:416-26.
17. Carson DA, Wasson DB, Taetle R, Yu A. Specific toxicity of 2-chlorodeoxyadenosine toward rsting and proliferating human lymphocytes. Blood. 1983; 62(4):737-43.
18. Liliemark J. The clinical pharmacokinetics of Cladribine. Clin Pharmacokinet. 1997;32:120-31.
19. Giovannoni G, Sorenseen SP, Cook SD, Rammohan K, Rieckmann P, et al. Safety and efficacy of cladribine tablets in patients with relapsing-remitting multiple sclerosis: Results from the randomized extension trial of the CLARITY study. Mult Scler. 2018; 24(12):1594-604.
20. Baker D, Herrod SS, Alvarez-Gonzalez C, Zalewski L, Albor C et al. Both cladribine and alemtuzumab may effect MS via B-cell depletion. Neurol Neuroimmunol Neuroinflamm. 2017; 4:e360.
21. Fissolo N, Calvo-Barreiro L, Eixarch H, Boschert U, Espejo C, et al. Immunomodulatory effects associated with cladribine treatment. Cells. 2021; 10(12):3488.

22. Korsen M, Bragado Alonso S, Peix L, Bröker BM, Dressel A. Cladribine exposure results in a sustained modulation of the cytokine response in human peripheral blood mononuclear cells. PLoS One. 2015; 10(6):e0129182.
23. Jensen K, Johnson LA, Jacobson PA, Kachler S, Kirsyein MN, et al. Cytotoxic pürine nucleoside analogues bind to A1, A2A, and A3 adenosine receptors. Naunyn Schmiedebergs Arch Pharmacol. 2012; 38:519-25.
24. Sitkovsky MV. Use of the A(2A) adenosine receptor as a physiological immunosuppressor and to engineer inflammation in vivo. Biochem Pharmacol. 2003; 65:493-501.
25. Gergely P, Nuesslein-Hildesheim B, Guerini D, et al. The selectivesphingosine 1-phosphate reseptör modülatör BAF312 redirects lymphocyte distribution and has species-specific effects on heart rate. Br J Pharmacol 2009; 167:1035-47.
26. Brinkmann V. FTY720 (fingolimod) in multiple sclerosis: therapeutic effects in the immune and the central nervous system. Br J Pharmacol 2009; 158:1173-82.
27. Aslanis V, Faller T, Van de Kerkhof E, Schubart A, Wallström E, et al. Siponimod (BAF312) (and/or its metabolites) penetrates into the CNS and distributes to white matter areas. Mult Scler 2012; 18(4 supp): 279-508.
28. Gentile A, Musella A, Bullitta S, et al. Siponimod (BAF312) prevents synaptic neurodegeneration in experimental multiple sclerosis. J Neuroinflammation 2016; 13:207.
29. Jackson SJ, Giovannoni G, Baker D. Fingolimod modulates microglial activation to augment markers of remyelination. J Neuroinflammation 2011; 8:76.
30. Selmaj K, Li DK, Hartung HP, Hemmer B, Kappos L, et al. Siponimod for patients with relapsing-remitting multiple sclerosis (BOLD): an adaptive, doseranging, randomised, phase 2 study. Lancet Neurol. 2013:12(8):756-67.
31. Kappos L, Li DK, Stüve O, Hartung HP, Freedman MS, Hemmer B, et al. Safety and efficacy of siponimod (BAF312) in patients with relapsing-remitting multiple sclerosis: döşe blinded, randomized exhension of the phase 2 bold study. JAMA Neurol. 2016; 73(9):1089-98.
32. Kappos L, Bar-Or A, Fox JR, Giovannoni G, Gold R, et al. Siponimod versus placebo in secondary progressive multiple sclerosis (EXPAND): a double-blind, randomised, phase 3 study. Lancet. 2018;31;391(10127):1263-73.
33. Scott FL, Clemons B, Brooks J, Brahmachary E, Powell R, et al. Ozanimod (RPC1063) is a potent sphingosine-1-phosphate receptor-1 (SIP1) and receptor-5 (S1P5) agonist with autoimmune disease-modifying activity. British Journal of Pharmacology. 2016; 173 (11):1778-92.
34. Cohen JA, Arnold DL, Comi G, Bar-Or A, Gujrathi S, et al. Safety and efficacy of the selective sphingosine 1-phosphate receptor modülatör ozanimod in relapsing multiple sclerosos (RADIANCE): randomised placebo-controlled, phase 2 trial. The Lancet Neurol. 2016 Apr; 15(4):373-81.
35. Cohen JA, Comi G, Selmaj KW, Bar-Or A, Arnold DL, et al. Safety and efficacy of ozanimod versus interferon beta-1a in relapsing multiple sclerosis (RADIANCE): a multicentre, randomised, 24-month, phase 3 trial. Lancet Neurol.2019 Nov; 18(11):1021-1033.
36. Cree BA, Selmaj KW, Steinmen L, Comi G, Bar-Or A, et al. Long-term safety and efficacy of ozanimod in relapsing multiple sclerosis: Up to 5 years of follow-up in the DAYBREAK open-label extension trial. Mult Scler. 2022; 28(12):1944-62.
37. Lin TS. Ofatumab: a novel momoclonal anti-CD20 antibody. Pharmagenomics Pers Med 2010; 3:51-9.
38. Pawluczkowycz AW, Beurskens FJ, Beum PV, et al. Binding of submaximal C1q promotes complement-dependent cytotoxicity (CDC) of B cells opsonized with anti-CD20 mAbs ofatumab (OFA) or rituximab (RTX): considerably higher levels of CDC are induced by OFA than by RTX. J Immunol. 2009; 183:749-58.

39. Craigen JL, Mackus WJ, Engleberts P, et al. Ofatumab, a human Mab targeting a memrane-proximal small-loop epitope on CD20, induces potent NK cell-medited ADCC. [abstract]. Blood. 2009; 114:687.

40. Arneth BM. Impact of B cells to the pathophysiology of multiple sclerosis. Journal of Neuroinflammation. 2019; 16(1):128.

41. Hauser SL, Bar-Or A, Cohen A, Comi G, Correale J, et al. Ofatumumab versus Teriflunamide in Multiple Sclerosis. N Engl Med. 2020:383:546-57.

42. "Kesimpta-Summary of Product Charecteristics (SPC). European Medicines Agency. www.ema.europa.eu

43. D'Ambrosio D, Freedman MS, Prinz J. Ponesimod, a selective S1P1 receptor modülatör: apotential treatment for multiple sclerosis and other immune-mediated diseases. Ther Adv Chronic Dis. 2016; 7(1):18-33.

44. Piali L, Froidevaux S, Hess P, et al. The selective sphingosine 1-phosphate receptor 1 agonist ponesimod protects against lymphocyte-mediated tissue inflammation. J Pharmacol Exp Ther. 2011; 337(2): 547-56.

45. Brossard P, Derendorf H, Xu J, Maatouk H, Halabi A, et.al. Pharmacokinetics and pharmacodynamics of ponesimod, a delective S1P1 receptor modülatör, in the first-in-human study. Br J Clin Pharmacol. 2013; 76(6):888-96.

46. Olsson T, Boster A, Fernandez O, et.al. Oral ponesimod in relapsing-remitting multiple sclerosis: a randomised phase II trial. J Neurol Neurosurg Psychiatry. 2014; 85(11):1198-1208.

47. Kappos L, Fox RJ, Burcklen M, Freedman MS, Havrdova EK, et al. Ponesimod Compared With Teriflunomide in Patients With Relapsing Multiple Sclerosis in the Active-Comparator Phase 3 OPTIMIM Study: A Randomized Clinical Trial. JAMA Neurol. 2021; 78(5):558-67.

48. Janssen Announces U.S. FDA Approval of Ponvory (ponesimod) an Oral Treatment for Adults with Relapsing Multiple Sclerosis Proven Superior to Aubagio (teriflunomide) in Reducing Annual Relapses and Brain Lesions. (Press release) 19 March 2021- via PR Newswire.

49. Hoch M, Darpo B, Brossard P, Zhou M, Stoltz R, et al. Effect of ponesimod, a selective S1P1 receptor modülatör, on the QT interval in healthy individuals. Basic&Clinical Pharmacology&Toxicology. 2015; 116(5):429-37.

KAYNAKÇA

Aliferi, A., Ballard, D., Gallidabino, M. D., Thurtle, H., Barron, L., & Syndercombe Court, D. (2018). DNA methylation-based age prediction using massively parallel sequencing data and multiple machine learning models. *Forensic Science International: Genetics*, *37*, 215-226. https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2018.09.003

Alzubi, J., Nayyar, A., & Kumar, A. (2018). Machine Learning from Theory to Algorithms: An Overview. *Journal of Physics: Conference Series*, *1142*(1), 012012. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1142/1/012012

Baykan, A. H., Şahin, Ş., & Şirik, M. (2020). Kemik Kırıklarının Tanısında Yapay Zekâ Uygulamaları. Turkiye Klinikleri Radiology - Special Topics, 13(1), 47-50.

Buchan, M. J., & Anderson, G. S. (2001). Time Since Death: A Review of the Current Status of Methods used in the Later Postmortem Interval. *Canadian Society of Forensic Science Journal*, *34*(1), 1-22. https://doi.org/10.1080/00085030.2001.10757514

Büken, B., Demir, F., & Büken, E. (2003). 2001-2003 yılları arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi Düzce Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na gönderilen yas tayini olgularının analizi ve adli tıp pratiginde karsılasılan güçlükler. *Düzce Tıp Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 18-23.

Cansever, Ö. M., & Sav, A. (2022). Sanal Otopsi-Virtopsi (Postmortem Radyoloji ve Patoloji Ortak Çalışma Süreçleri). *Turkiye Klinikleri Medical Pathology - Special Topics*, *7*(1), 54-60.

Carriquiry, A., Hofmann, H., Tai, X. H., & VanderPlas, S. (2019). Machine learning in forensic applications. *Significance*, *16*(2), 29-35.

Ceza Muhakemesi Kanunu, 5271 (2004). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5271&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (Erişim tarihi:25.07.2024)

Chariot, P., Witt, K., Pautot, V., Porcher, R., Thomas, G., Zafrani, E. S., & Lemaire, F. (2000). Declining Autopsy Rate in a French Hospital Physicians' Attitudes to the Autopsy and Use of Autopsy Material in Research Publications. *Archives of Pathology & Laboratory Medicine*, *124*(5), 739-745. https://doi.org/10.5858/2000-124-0739-DARIAF

Dargan, S., Kumar, M., Mittal, A., & Kumar, K. (2024). Handwriting-based gender classification using machine learning techniques. *Multimedia Tools and Applications*, *83*(7), 19871-19895. https://doi.org/10.1007/s11042-023-16354-1

Demirhan, A., Kiliç, Y. A., & Güler, İ. (2022). *Tıpta Yapay Zeka Uygulamaları*. *24*(3), 604-613. https://doi.org/DOI: 10.24938/kutfd.1214512

Dirnhofer, R., Jackowski, C., Vock, P., Potter, K., & Thali, M. J. (2006). VIRTOPSY: Minimally Invasive, Imaging-guided Virtual Autopsy. *RadioGraphics*, *26*(5), 1305-1333. https://doi.org/10.1148/rg.265065001

Düzcan, A. M., Durak, D., Fedakar, R., & İnanır, N. T. (2023). Adli Tıp Ana Bilim Dalı Tarafından Düzenlenen Maluliyet Raporlarının Retrospektif İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *49*(1), Article 1. https://doi.org/10.32708/uutfd.1197486

Ekiz, T. (2023). Türkiye'de Sığınmacı Çocuklara Yönelik Geliştirilen Sosyal Politikalar Mersin Örneği. *Social Sciences Studies Journal*, *113*(113), 7504-7515. https://doi.org/10.29228/sssj.70488

Fang, Y. T., Lan, Q., Xie, T., Liu, Y. F., Mei, S. Y., & Zhu, B. F. (2020). New Opportunities and Challenges for Forensic Medicine in the Era of Artificial Intelligence Technology. *Fa Yi Xue Za Zhi*, *36*(1), 77-85. https://doi.org/10.12116/j.issn.1004-5619.2020.01.016

Fyfe, B. S., & Miller, D. V. (2015). *Diagnostic Pathology: Hospital Autopsy: Diagnostic Pathology: Hospital Autopsy E-Book*. Elsevier Health Sciences.

Georgieva, L., Dimitrova, T., & Stoyanov, I. (2005). *Computer-aided System for the Bruise Color's Recognition*. International Conference on Computer Systems and Technologies-CompSysTech'2005. http://ecet. ecs. ru. acad. bg/cst05/Docs/cp/SIII/IIIA. 23. pdf (Erişim tarihi: 08.08.2024).

Hachem, M., & Sharma, B. K. (2019). Artificial Intelligence in Prediction of PostMortem Interval (PMI) Through Blood Biomarkers in Forensic Examination–A Concept. *2019 Amity International Conference on Artificial Intelligence (AICAI)*, 255-258. https://doi.org/10.1109/AICAI.2019.8701416

Hagen, M., Schmidt, S., Schulz, R., Vieth, V., Ottow, C., Olze, A., Pfeiffer, H., & Schmeling, A. (2020). Forensic age assessment of living adolescents and young adults at the Institute of Legal Medicine, Münster, from 2009 to 2018. *International Journal of Legal Medicine*, *134*(2), 745-751. https://doi.org/10.1007/s00414-019-02239-2

Haque, M. A. (2021). Medical Professionals' Perspective on Virtual Autopsy: Comprehensive Analysis and Validation Study with Respect to Traditional Autopsy. *Medico-Legal Update*, *21*, 278-287. https://doi.org/10.37506/mlu.v21i4.3142

Hourri, S., & Kharroubi, J. (2020). A deep learning approach for speaker recognition. *International Journal of Speech Technology*, *23*(1), 123-131. https://doi.org/10.1007/s10772-019-09665-y

Howley, T., Madden, M. G., (Madden, t.y.) O'Connell, M. L., & Ryder, A. G. (2005). Investigation into the use of PCA with Machine Learning for the Identification of Narcotics based on Raman Spectroscopy. *AICS'05*, *277*.

Irons, A., & Lallie, H. S. (2014). Digital Forensics to Intelligent Forensics. *Future Internet*, *6*(3), Article 3. https://doi.org/10.3390/fi6030584

Islam, M. A., Majumder, M. Z. H., Hussein, M. A., Hossain, K. M., & Miah, M. S. (2024). A review of machine learning and deep learning algorithms for Parkinson's disease detection using handwriting and voice datasets. *Heliyon*, *10*(3). https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e25469

Jiang, Y., Li, X., Luo, H., Yin, S., & Kaynak, O. (2022). Quo vadis artificial intelligence? *Discover Artificial Intelligence*, *2*(1), 4. https://doi.org/10.1007/s44163-022-00022-8

Keleş, H. (2022). Tıpta Yapay Zeka Uygulamaları. *Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *24*(3), Article 3. https://doi.org/10.24938/kutfd.1214512

Latham, K. E., Finnegan, J. M., Buikstra, J. E., & Rhine, S. (Ed.). (2010). *Age estimation of the human skeleton*. Charles C. Thomas Publisher, Ltd.

Mohd Hanifa, R., Isa, K., & Mohamad, S. (2021). A review on speaker recognition: Technology and challenges. *Computers & Electrical Engineering*, *90*, 107005. https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2021.107005

Naghiyev, M., Taş, İ. Ç., & Tekin, Y. (2023). Bağımlılık Yapıcı Madde Kullanımı Riskinin Makine Öğrenmesi Yöntemleriyle Tahmini. *Abant Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*, *3*(2), Article 2.

Nirvan, A., Sonone, S. S., Saini, K., & Sankhla, M. S. (2024). Introduction to Artificial Intelligence in Forensic Science. İçinde *Artificial Intelligence in Forensic Science*. CRC Press.

Pearson, R. (2013). What's My Age Again; The Immigrant Age Problem in the Criminal Justice System. *Minnesota Law Review*, *98*, 745.

Phillips, P. J., Yates, A. N., Hu, Y., Hahn, C. A., Noyes, E., Jackson, K., Cavazos, J. G., Jeckeln, G., Ranjan, R., Sankaranarayanan, S., Chen, J.-C., Castillo, C. D., Chellappa, R., White, D., & O'Toole, A. J. (2018). Face recognition accuracy of forensic examiners, superrecognizers, and face recognition algorithms. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *115*(24), 6171-6176. https://doi.org/10.1073/pnas.1721355115

Rashidi, H. H., Tran, N. K., Betts, E. V., Howell, L. P., & Green, R. (2019). Artificial Intelligence and Machine Learning in Pathology: The Present Landscape of Supervised Methods. *Academic Pathology*, *6*, 2374289519873088. https://doi.org/10.1177/2374289519873088

Schmeling, A., Geserick, G., Reisinger, W., & Olze, A. (2007). Age estimation. *Forensic Science International*, *165*(2), 178-181. https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2006.05.016

Sharma, R., Diksha, Bhute, A. R., & Bastia, B. K. (2022). Application of artificial intelligence and machine learning technology for the prediction of postmortem interval: A systematic review of preclinical and clinical studies. *Forensic Science International*, *340*, 111473. https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2022.111473

Singh, J. P., Desmarais, S. L., Hurducas, C., Arbach-Lucioni, K., Condemarin, C., Dean, K., Doyle, M., Folino, J. O., Godoy-Cervera, V., Grann, M., Ho, R. M. Y., Large, M. M., Nielsen, L. H., Pham, T. H., Rebocho, M. F., Reeves, K. A., Rettenberger, M., de Ruiter, C., Seewald, K., & Otto, R. K. (2014). International Perspectives on the Practical Application of Violence Risk Assessment: A Global Survey of 44 Countries. *International Journal of Forensic Mental Health*, *13*(3), 193-206. https://doi.org/10.1080/14999013.2014.922141

Štepanovský, M., Ibrová, A., Buk, Z., & Velemínská, J. (2017). Novel age estimation model based on development of permanent teeth compared with classical approach and other modern data mining methods. *Forensic Science International*, *279*, 72-82. https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2017.08.005

Tortora, L., Meynen, G., Bijlsma, J., Tronci, E., & Ferracuti, S. (2020). Neuroprediction and A.I. in Forensic Psychiatry and Criminal Justice: A Neurolaw Perspective. *Frontiers in Psychology*, *11*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00220

Tukra, S., Lidströmer, N., & Ashrafian, H. (2020). Meta Learning and the AI Learning Process. Içinde N. Lidströmer & H. Ashrafian (Ed.), *Artificial Intelligence in Medicine* (ss. 1-15). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-58080-3_327-1

Türk Ceza Kanunu. Kanun no: 5237, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi (12.10.2004),

http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf Erişim tarihi:25.07.2024. Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi. https://www.atk.gov.tr/tckyaralama24-06-19.pdf Erişim tarihi:25.07.2024

Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Sunumu Hakkında Yönetmelik. Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi (10.02.2022), Sayı: 31746, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/02/ 20220210-2.htm Erişim tarihi:25.08.2024

Vidaki, A., Ballard, D., Aliferi, A., Miller, T. H., Barron, L. P., & Syndercombe Court, D. (2017). DNA methylation-based forensic age prediction using artificial neural networks and next generation sequencing. *Forensic Science International: Genetics*, *28*, 225-236. https://doi.org/10.1016/j.fsigen.2017.02.009

Widek, T., Genet, P., Merkens, H., Boldt, J., Petrovic, A., Vallis, J., & Scheurer, E. (2019). Dental age estimation: The chronology of mineralization and eruption of male third molars with 3T MRI. *Forensic Science International*, *297*, 228-235. https://doi.org/10.1016/j.forsciint.2019.02.019

Yilmaz, R., Erkaymaz, O., Kara, E., & Ergen, K. (2017). Use of Autopsy to Determine Live or Stillbirth: New Approaches in Decision-support Systems. *Journal of Forensic Sciences*, *62*(2), 468-472. https://doi.org/10.1111/1556-4029.13277

Završnik, A. (2020). Criminal justice, artificial intelligence systems, and human rights. *ERA Forum*, *20*(4), 567-583. https://doi.org/10.1007/s12027-020-00602-0

Zou, Y., Zhuang, C., Fang, Q., & Li, F. (2020). Big Data and Artificial Intelligence□ New Insight into the Estimation of Postmortem Interval. *Fa Yi Xue Za Zhi*, *36*(1), 86-90. https://doi.org/10.12116/j.issn.1004-5619.2020.01.017

REFERANSLAR

AKBEY KOÇAK, Tuğba, and Şahin ERDÖL. 2022. "Sfingolipidoz Tanısı Ile İzlediğimiz Olguların Değerlendirilmesi: Tek Merkez Deneyimi." *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi* 48(1):65–69. doi: 10.32708/uutfd.1024593.

Argyriou, Catherine, Maria Daniela D'Agostino, and Nancy Braverman. 2016. "Peroxisome Biogenesis Disorders." *Translational Science of Rare Diseases* 1(2):111–44. doi: 10.3233/TRD-160003.

Aydın Seren, Kurt Bayır Gülbahar, Sanrı Aslıhan, Öz Tunçer Gökçen, Özer Işıl, and Aksoy Ayşe. 2023. "A Rare Lysosomal Storage Disease: Mucolipidosis Type IV." *Türkiye Klinikleri* 5(3):105–6.

Bajaj, Lakshya, Parisa Lotfi, Rituraj Pal, Alberto di Ronza, Jaiprakash Sharma, and Marco Sardiello. 2019. "Lysosome Biogenesis in Health and Disease." *Journal of Neurochemistry* 148(5):573–89. doi: 10.1111/jnc.14564.

Bernardes, Thaíza Passaglia, Renato Demarchi Foresto, and Gianna Mastroianni Kirsztajn. 2020. "Fabry Disease: Genetics, Pathology, and Treatment." *Revista Da Associação Médica Brasileira* 66(suppl 1):s10–16. doi: 10.1590/1806-9282.66.s1.10.

Beyhan Tüysüz, Ali Dursun. 2016. "Metabolik Hastalıklarda Dismorfik Bulgular ve Veziküler Trafik Bozuklukları." in *Tıbbi Genetik ve Klinik Uygulamaları*. Vol. 1, edited by M. Dundar. Kayseri: Akademisyen Kitabevi.

Boustany, Rose-Mary Naaman. 2013. "Lysosomal Storage Diseases—the Horizon Expands." *Nature Reviews Neurology* 9(10):583–98. doi: 10.1038/nrneurol.2013.163.

Braverman, Nancy, Li Chen, Paul Lin, Cassandra Obie, Gary Steel, Pamela Douglas, Pranesh K. Chakraborty, Joe T. R. Clarke, Avihu Boneh, Ann Moser, Hugo Moser, and David Valle. 2002. "Mutation Analysis of PEX7 in 60 Probands with Rhizomelic Chondrodysplasia Punctata and Functional Correlations of Genotype with Phenotype." *Human Mutation* 20(4):284–97. doi: 10.1002/humu.10124.

Braverman, Nancy E., Maria Daniela D'Agostino, and Gillian E. MacLean. 2013. "Peroxisome Biogenesis Disorders: Biological, Clinical and Pathophysiological Perspectives." *Developmental Disabilities Research Reviews* 17(3):187–96. doi: 10.1002/ddrr.1113.

Braverman, Nancy E., and Ann B. Moser. 2012. "Functions of Plasmalogen Lipids in Health and Disease." *Biochimica et Biophysica Acta* 1822(9):1442–52. doi: 10.1016/j.bbadis.2012.05.008.

Cachon-Gonzalez, Maria Begona, Eva Zaccariotto, and Timothy Martin Cox. 2018. "Genetics and Therapies for GM2 Gangliosidosis." *Current Gene Therapy* 18(2):68–89. doi: 10.2174/1566523218666180404162622.

Coppola, Antonietta, Marta Ianniciello, Ebru N. Vanli-Yavuz, Settimio Rossi, Francesca Simonelli, Barbara Castellotti, Marcello Esposito, Stefano Tozza, Serena Troisi, Marta Bellofatto, Lorenzo Ugga, Salvatore Striano, Alessandra D'Amico, Betul Baykan, Pasquale Striano, and Leonilda Bilo. 2020. "Diagnosis and Management of Type 1 Sialidosis: Clinical Insights from Long-Term Care of Four Unrelated Patients." *Brain Sciences* 10(8):506. doi: 10.3390/brainsci10080506.

Crane, Denis I., Megan A. Maxwell, and Barbara C. Paton. 2005. "*PEX1* Mutations in the Zellweger Spectrum of the Peroxisome Biogenesis Disorders." *Human Mutation* 26(3):167–75. doi: 10.1002/humu.20211.

Dandana, Azza, Souhaira Ben Khelifa, Hinda Chahed, Abdelhédi Miled, and Salima Ferchichi. 2016. "Gaucher Disease: Clinical, Biological and Therapeutic Aspects." *Pathobiology* 83(1):13–23. doi: 10.1159/000440865.

Donida, Bruna, Carlos Eduardo Diaz Jacques, Caroline Paula Mescka, Daiane Grigolo Bardemaker Rodrigues, Desirèe Padilha Marchetti, Graziela Ribas, Roberto Giugliani, and Carmen Regla Vargas. 2017. "Oxidative Damage and Redox in Lysosomal Storage Disorders: Biochemical Markers." *Clinica Chimica Acta* 466:46–53. doi: 10.1016/j.cca.2017.01.007.

Fernandes Filho, Jose Americo, and Barbara E. Shapiro. 2004. "Tay-Sachs Disease." *Archives of Neurology* 61(9):1466. doi: 10.1001/archneur.61.9.1466.

Ferreira, Carlos R., and William A. Gahl. 2017. “Lysosomal Storage Diseases.” *Translational Science of Rare Diseases* 2(1–2):1–71. doi: 10.3233/TRD-160005.

Gümüş, Ersin, and Hasan Özen. 2023. “Glycogen Storage Diseases: An Update.” *World Journal of Gastroenterology* 29(25):3932–63. doi: 10.3748/wjg.v29.i25.3932.

Hall, Patricia, Sara Minnich, Claire Teigen, and Kimiyo Raymond. 2014. “Diagnosing Lysosomal Storage Disorders: The GM2 Gangliosidoses.” *Current Protocols in Human Genetics* 83:17.16.1-8. doi: 10.1002/0471142905.hg1716s83.

Hennermann, Julia B., Eva M. Raebel, Francesca Donà, Marie-Line Jacquemont, Graziella Cefalo, Andrea Ballabeni, and Dag Malm. 2022. “Mortality in Patients with Alpha-Mannosidosis: A Review of Patients’ Data and the Literature.” *Orphanet Journal of Rare Diseases* 17(1):287. doi: 10.1186/s13023-022-02422-6.

Iacono, Salvatore, Elda Del Giudice, Alberta Leon, Vincenzo La Bella, and Rossella Spataro. 2022. “A Novel Compound Heterozygous Mutation in GALC Associated with Adult-Onset Krabbe Disease: Case Report and Literature Review.” *Neurogenetics* 23(2):157–65. doi: 10.1007/s10048-021-00682-1.

Islinger, Markus, Alfred Voelkl, H. Dariush Fahimi, and Michael Schrader. 2018. “The Peroxisome: An Update on Mysteries 2.0.” *Histochemistry and Cell Biology* 150(5):443–71. doi: 10.1007/s00418-018-1722-5.

Kaur, Arpanjeet, Arshdeep S. Dhaliwal, Hillary Raynes, Thomas P. Naidich, and David M. Kaufman. 2019. “Diagnosis and Supportive Management of Fucosidosis: A Case Report.” *Cureus* 11(11):e6139. doi: 10.7759/cureus.6139.

Khan, Aiza, and Consolato Sergi. 2018. “Sialidosis: A Review of Morphology and Molecular Biology of a Rare Pediatric Disorder.” *Diagnostics* 8(2):29. doi: 10.3390/diagnostics8020029.

Khan, Shaukat A., and Saori C. Tomatsu. 2020. “Mucolipidoses Overview: Past, Present, and Future.” *International Journal of Molecular Sciences* 21(18):6812. doi: 10.3390/ijms21186812.

Kong, Weijing, Cheng Lu, Yingxue Ding, and Yan Meng. 2022. “Update of Treatment for Gaucher Disease.” *European Journal of Pharmacology* 926:175023. doi: 10.1016/j.ejphar.2022.175023.

Leal, Andrés Felipe, Eliana Benincore-Flórez, Daniela Solano-Galarza, Rafael Guillermo Garzón Jaramillo, Olga Yaneth Echeverri-Peña, Diego A. Suarez, Carlos Javier Alméciga-Díaz, and Angela Johana Espejo-Mojica. 2020. “GM2 Gangliosidoses: Clinical Features, Pathophysiological Aspects, and Current Therapies.” *International Journal of Molecular Sciences* 21(17):6213. doi: 10.3390/ijms21176213.

Luzio, J. P., Y. Hackmann, N. M. G. Dieckmann, and G. M. Griffiths. 2014. “The Biogenesis of Lysosomes and Lysosome-Related Organelles.” *Cold Spring Harbor Perspectives in Biology* 6(9):a016840–a016840. doi: 10.1101/cshperspect.a016840.

Malm, Dag, and Øivind Nilssen. 2008. “Alpha-Mannosidosis.” *Orphanet Journal of Rare Diseases* 3(1):21. doi: 10.1186/1750-1172-3-21.

Matalon, Reuben, and Kimberlee Michals Matalon. 2015. “The Mucolipidoses.” Pp. 365–68 in *Rosenberg’s Molecular and Genetic Basis of Neurological and Psychiatric Disease*. Elsevier.

Meikle, Peter J., Enzo Ranieri, Henrik Simonsen, Tina Rozaklis, Steve L. Ramsay, Phillip D. Whitfield, Maria Fuller, Ernst Christensen, Flemming Skovby, and John J. Hopwood. 2004. “Newborn Screening for Lysosomal Storage Disorders: Clinical Evaluation of a Two-Tier Strategy.” *Pediatrics* 114(4):909–16. doi: 10.1542/peds.2004-0583.

Michalski, Jean-Claude, and André Klein. 1999. “Glycoprotein Lysosomal Storage Disorders: α- and β-Mannosidosis, Fucosidosis and α-N-Acetylgalactosaminidase Deficiency.” *Biochimica et Biophysica Acta (BBA) - Molecular Basis of Disease* 1455(2–3):69–84. doi: 10.1016/S0925-4439(99)00077-0.

Molho-Pessach, Vered, Ruth Bargal, Yigal Abramowitz, Victoria Doviner, Arieh Ingber, Annick Raas-Rothschild, Zvi Ne’eman, Marsha Zeigler, and Abraham Zlotogorski. 2007. “Angiokeratoma

Corporis Diffusum in Human β-Mannosidosis: Report of a New Case and a Novel Mutation." *Journal of the American Academy of Dermatology* 57(3):407–12. doi: 10.1016/j.jaad.2007.01.037.

Nagpal, Ritu, Ram Bharos Goyal, K. Priyadarshini, Seema Kashyap, Mohita Sharma, Rajesh Sinha, and Namrata Sharma. 2022. "Mucopolysaccharidosis: A Broad Review." *Indian Journal of Ophthalmology* 70(7):2249–61. doi: 10.4103/ijo.IJO_425_22.

Nascimbeni, Anna Chiara, Marina Fanin, Corrado Angelini, and Marco Sandri. 2017. "Autophagy Dysregulation in Danon Disease." *Cell Death & Disease* 8(1):e2565. doi: 10.1038/cddis.2016.475.

Özdemir, Gül Nihal, and Eren Gündüz. 2022. "Gaucher Disease for Hematologists." *Turkish Journal of Haematology : Official Journal of Turkish Society of Haematology* 39(2):136–39. doi: 10.4274/tjh.galenos.2021.2021.0683.

Özkaya, Beyhan, Ebru Erbaş Canda, and Sema Kalkan Uçar. 2016. "Lysosomal Lipid Storage Disease from the Perspective of General Pediatricians." *The Journal of Pediatric Research* 3(2):70–75. doi: 10.4274/jpr.43650.

Pará, Camila, Poulomee Bose, and Alexey V Pshezhetsky. 2020. "Neuropathophysiology of Lysosomal Storage Diseases: Synaptic Dysfunction as a Starting Point for Disease Progression." *Journal of Clinical Medicine* 9(3). doi: 10.3390/jcm9030616.

Patterson, M. C. 2014. "Hexosaminidase Deficiency." *Encyclopedia of the Neurological Sciences* 564–65. doi: 10.1016/B978-0-12-385157-4.00098-1.

Schrader, Michael, and H. Dariush Fahimi. 2008. "The Peroxisome: Still a Mysterious Organelle." *Histochemistry and Cell Biology* 129(4):421–40. doi: 10.1007/s00418-008-0396-9.

Stepien, Karolina M., Elżbieta Ciara, and Aleksandra Jezela-Stanek. 2020. "Fucosidosis-Clinical Manifestation, Long-Term Outcomes, and Genetic Profile-Review and Case Series." *Genes* 11(11). doi: 10.3390/genes11111383.

Sun, Angela, Irene J. Chang, Christina Lam, and Gerard T. Berry. 2021. "Lysosomal Storage Disorders." Pp. 563–682 in *Emery and Rimoin's Principles and Practice of Medical Genetics and Genomics*. Elsevier.

Thurm, Audrey, Colby Chlebowski, Lisa Joseph, Cristan Farmer, Dee Adedipe, Madison Weiss, Edythe Wiggs, Nicole Farhat, Simona Bianconi, Elizabeth Berry-Kravis, and Forbes D. Porter. 2020. "Neurodevelopmental Characterization of Young Children Diagnosed with Niemann-Pick Disease, Type C1." *Journal of Developmental and Behavioral Pediatrics : JDBP* 41(5):388–96. doi: 10.1097/DBP.0000000000000785.

Tüysüz, Beyhan, Ehud Goldin, Barış Metin, Barış Korkmaz, and Cengiz Yalçınkaya. 2009. "Mucolipidosis Type IV in a Turkish Boy Associated with a Novel MCOLN1 Mutation." *Brain and Development* 31(9):702–5. doi: 10.1016/j.braindev.2008.10.001.

Wraith, J. Ed. 2013. "Mucopolysaccharidoses." Pp. 1–40 in *Emery and Rimoin's Principles and Practice of Medical Genetics*. Elsevier.

Xu, Yanan, Qian Zhang, Liang Tan, Xubiao Xie, and Yong Zhao. 2019. "The Characteristics and Biological Significance of NPC2: Mutation and Disease." *Mutation Research/Reviews in Mutation Research* 782:108284. doi: 10.1016/j.mrrev.2019.108284.

Yalakİ, Zahide, Gizem Er Akpınar, and Abdullatif Bakır. 2020. "Yeni Mutasyon Saptanan GM1 Gangliosidoz Olgusu." *Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi* 53(1):73–75. doi: 10.20492/aeahtd.656845.

Yang, Chonglin, and Xiaochen Wang. 2021a. "Lysosome Biogenesis: Regulation and Functions." *Journal of Cell Biology* 220(6). doi: 10.1083/jcb.202102001.

Yang, Chonglin, and Xiaochen Wang. 2021b. "Lysosome Biogenesis: Regulation and Functions." *Journal of Cell Biology* 220(6). doi: 10.1083/jcb.202102001.

KAYNAKLAR:

Agha-Jaffar, R., Oliver, N., Johnston, D., & Robinson, S. (2016). Gestational diabetes mellitus: does an effective prevention strategy exist?. Nature Reviews Endocrinology, 12(9), 533-546.

Akış, N. ve ark. (2008) Gestasyonel Diyabetes Mellitüs Prevalansı ve İlişkili Risk Etmenleri. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi; 34 (3) 93-96

Avşar, A., Kaya, S., & Kaya, B. (2012). Türkiye'de Folik Asit Perikonsepsiyonel Olarak Kullanılmalı Mıdır? *Ankara Medical Journal,* 12(4), 188-194.

Balkis, B., Özkaya, S., Aydemir, D., Doğru, M. A., Olguner, C., & Aydemir, E. (2023). Folik Asitin Kanser Hücreleri Üzerine Etkisi ve Sitotoksisitelerinin Değerlendirilmesi. Bilim Armonisi, 5(2), 24-31.

Barua, S., Kuizon, S., Junaid, M. A. (2014). Folic acid supplementation in pregnancy and implications in health and disease. Journal of biomedical science, 21(1), 77.

Başlı, M., & Aksu, H. (2019). Kadınların folik asit kullanımı ile ilgili bilgi düzeyleri ve prenkonsepsiyonel dönemde folik asit kullanımları. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, 28(3), 220-226.

Bider-Canfield, Z., Martinez, M. P., Wang, X., Yu, W., Bautista, M. P., Brookey, J., ... & Xiang, A. H. (2017). Maternal obesity, gestational diabetes, breastfeeding and childhood overweight at age 2 years. Pediatric obesity, 12(2), 171-178.

Bilgin, Z., & Demirci, N. (2019). Gebelikte Demir ve Folat Eksikliği Anemisinde Kanıta Dayalı Güncel Yaklaşımlar. Zeynep Kâmil Tıp Bülteni, 50(3), 167-174.

Budak N. (2002) Folik asitin kadın ve çocuk sağlığında önemi. Erciyes Med J.;24:209-14.

Burris HH, Werler MM. (2011). U.S. provider reported folic acid or multivitamin ordering for nonpregnant women of childbearingage: NAMCS and NHAMCS, 2005–2006. Matern Child Health J.;15:352-9

Cantarella, C. D., Ragusa, D., Giammanco, M., & Tosi, S. (2017). Folate deficiency as predisposing factor for childhood leukaemia: a review of the literature. Genes & nutrition, 12(1), 1-15.

Coşar E, Köken G, Köken R, Şahin KF, Yeşildağer E, Arıöz TD et al. (2009). Gebelik ve nöral tüp defektleri. TJOD.;6:193-6.

Duthie, S. J. (2011). Folate and Cancer: How DNA Damage, Repair and Methylation İmpact on Colon Carcinogenesis. Journal of Inherited Metabolic Disease, 34(1), 101-109.

Ebara, S. (2017). Nutritional Role of Folate. Congenital Anomalies, 57(5), 138-141.

Farrar, D., Simmonds, M., Bryant, M., Sheldon, T. A., Tuffnell, D., Golder, S., ... & Lawlor, D. A. (2016). Hyperglycaemia and risk of adverse perinatal outcomes: systematic review and meta-analysis. bmj, 354.

Fışkın, G., & Şahin, N. H. (2018). Gebelikte diyabet: Bakım ve yönetim. Turkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics, 4(2), 101-108.

Gilbert, ES., Harmon, JS. (2011) Yüksek Riskli Gebelik ve Doğum El Kitabı. (2. baskı) Palme Yayıncılık; 217-275

Green, R., & Mitra, A. D. (2017). Megaloblastic Anemias: Nutritional and Other Causes. Medical Clinics, 101(2), 297-317.

Gürlek, B., & Kale, İ. (2019). Rize İlinde Gestasyonel Diabetes Mellitus Prevalansı. Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 16(1), 31-36.

Hodgetts VA, Morris RK, Francis A, Gardosi J, Ismail KM. (2015) Effectiveness of folic acid supplementation in pregnancy onreducing the risk of small-for-gestational age neonates: a population study, systematic review and meta-analysis. BJOG;122:478-90

Kabaran, S., Ayaz, A. (2013). Maternal ve fetal sağlık üzerinde B12, folik asit, A, D, E ve C vitaminlerinin etkileri. Türk hijyen ve deneysel biyoloji dergisi, 70(2), 103-112.

Karaçil Ermumcu, M. Ş, Acar Tek, N. (2023). Effects of high-dose folic acid supplementation on maternal/child health outcomes: gestational diabetes mellitus in pregnancy and insulin resistance in offspring. Canadian Journal of Diabetes, 47(2), 133-142.

Keating, E., Martel, F., Araújo, J. R. (2018). Folic Acid and Gestational Diabetes: Foundations for Further Studies Nutrition and Diet in Maternal Diabetes. Springer, . 465-477.

Keser, N., Pazarbaşı, A., & Özpak, L. (2014). Metilentetrahidrofolat redüktaz aktivitesi ve folat metabolizması. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, 23(2), 237-256.

Köken, G. N., Derbent, A. U., Erol, O., Saygın, N., Ayık, H., & Karaca, M. (2013). Awareness and use of folic acid among reproductive age and pregnant women. Journal of the Turkish German Gynecological Association, 14(2), 87.

Köşüş, N., Köşüş, A. (2021). Nöral Tüp Defekti Nedir, Nasıl Anlaşılır?. Erişim linki: https://jinekologankara.com/noral-tup-defekti-tanisi-tedavisi-ve-onlenmesi/ Erişim tarihi: 25.07.2024

Li, X., Jiang, J., Xu, M., Xu, M., Yang, Y., Lu, W., Yu, X., Ma, J., Pan, J. (2015). Individualized supplementation of folic acid according to polymorphisms of methylenetetrahydrofolate reductase (MTHFR), methionine synthase reductase (MTRR) reduced pregnant complications. Gynecologic and Obstetric Investigation, 79(2), 107-112.

Li, M., Li, S., Chavarro, J. E., Gaskins, A. J., Ley, S. H., Hinkle, S. N., Wang, X., Ding, M., Bell, G., Bjerregaard, A. A., Olsen, S. F., Mills, J. L., Hu, F. B., Zhang, C. (2019). Prepregnancy Habitual Intakes of Total, Supplemental, and Food Folate and Risk of Gestational Diabetes Mellitus: A Prospective Cohort Study. Diabetes Care, 42(6), 1034-1041.

Li, Q., Zhang, Y., Huang, L., Zhong, C., Chen, R., Zhou, X., Chen, X., Li, X., Cui, W., Xiong, T., Gao, Q., Xu, S., Wu, Y., Wang, X., Zhang, G., Zhang, X., Lin, L., Gao, D., Xiao, M., Xiong, G., Yang, H., Yang, N., Yang, X., Hao, L., Jin, Z., Yang, N. (2019). High-Dose Folic Acid Supplement Use From Prepregnancy Through Midpregnancy Is Associated With Increased Risk of Gestational Diabetes Mellitus: A Prospective Cohort Study. Diabetes Care. doi: 10.2337/dc18-2572

Liew, S. C. (2016). Folic acid and diseases - supplement it or not? Revista da Associação Médica Brasileira , 62(1), 90-100.

Ly, A., Hoyt, L., Crowell, J., & Kim, Y. I. (2012). Folate and DNA methylation. Antioxidants & redox signaling, 17(2), 302-326.

Mahan, L. K., Raymond, J. L. (2016). Krause's food & the nutrition care process. (13th Edition). United States of America: Elsevier Health Sciences, 347-374

Moussa, H. N., Hosseini Nasab, S., Haidar, Z. A., Blackwell, S. C., & Sibai, B. M. (2016). Folic Acid Supplementation: What İs New? Fetal, Obstetric, Long-Term Benefits and Risks. Future Science, 2(2).

Nelson, D. B., et al. (2023). Reaffirming Recommendations for Folic Acid Supplementation. JAMA.

Oyama, K., Sugimura, Y., Murase, T., Uchida, A., Hayasaka, S., Oiso, Y., Murata, Y. (2009). Folic acid prevents congenital malformations in the offspring of diabetic mice. Endocrine Journal, 56(1), 29-37.

Öztürk, FY., Altuntaş, Y. (2015) Gestasyonel Diyabetes Mellitüs. Ş.E.E.A.H. Tıp Bülteni; 49(1):1-10

Page, K. A., Luo, S., Wang, X., Chow, T., Alves, J., Buchanan, T. A., & Xiang, A. H. (2019). Children exposed to maternal obesity or gestational diabetes mellitus during early fetal development have hypothalamic alterations that predict future weight gain. Diabetes care, 42(8), 1473-1480.

Patel, K. R., & Sobczyńska-Malefora, A. (2017). The adverse effects of an excessive folic acid intake. European journal of clinical nutrition, 71(2), 159-163.

Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü (2018). Doğum Öncesi Bakım Yönetim Rehberi. Erişim linki: https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/Yayinlarimiz/Rehberler/dogum_oncesi_bakim_08-01-2019_1.pdf

Saravanan, P., Sukumar, N., Adaikalakoteswari, A., Goljan, I., Venkataraman, H., Gopinath, A., ... & Fall, C. H. (2021). Association of maternal vitamin B 12 and folate levels in early pregnancy with gestational diabetes: a prospective UK cohort study (PRiDE study). Diabetologia, 64, 2170-2182.

Shulpekova, Y., Nechaev, V., Kardasheva, S., Sedova, A., Kurbatova, A., Bueverova, E., & Ivashkin, V. (2021). The Concept of Folic Acid in Health and Disease. Molecules, 26(12), 3731.

Taşkın, L. (2007) Doğum ve Kadın Hastalığı Hemşireliği. (8.baskı) Sistem Ofset Matbaacılık; 224-231.

Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması (TBSA). (2010). Sağlık Bakanlığı Yayın No: 931. Ankara.

Uslu N., Ünsal Avdal E., Tokem Y. (2022).Amerikan Diyabet Birliği (ADA) 2022 Diyabette Tıbbi Bakım Standartları.Turkish Journal of Diabetes Nursing

Viswanathan, M., Treiman, K. A., Doto, J. K., Middleton, J. C., Coker-Schwimmer, E. J. L., & Nicholson, W. K. (2017). Folic Acid Supplementation: An Evidence Review for the U.S. Preventive Services Task Force. Agency for Healthcare Research and Quality (US).

Williams, J., Mai, C. T., Mulinare, J., Isenburg, J., Flood, T. J., Ethen, M., ... & Centers for Disease Control and Prevention. (2015). Updated estimates of neural tube defects prevented by mandatory folic acid fortification—United States, 1995–2011. MMWR Morb Mortal Wkly Rep, 64(1), 1-5.

World Health Organization (WHO) (2015). Guideline: Optimal serum and red blood cell folatecon centrations in women of reproductive age for prevention of neural tube defects. WHO Press, Geneva, 9-48.

Xu, R., Liu, S., Zhong, Z., Guo, Y., Xia, T., Chen, Y., & Ding, L. (2023). The influence of maternal folate status on gestational diabetes mellitus: A systematic review and meta-analysis. Nutrients, 15(12), 2766.

Yang, Y., Cai, Z., & Zhang, J. (2021). Association between maternal folate status and gestational diabetes mellitus. Food science & nutrition, 9(4), 2042-2052.

Yılmazel, G., Duman, N. B., & Güngör, T. (2015). Doğurgan yaş grubundaki kadınlarda folik asit kullanımı, bilgi ve farkındalığı. Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi, 12(6), 209-212.

Yücel, Y., & Ertürk, D. B. (2024). Gebelerin Prekonsepsiyonel Dönemde Folik Asit Bilgisi, Kullanım Prevalansı Ve İlişkili Faktörler. İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 12(1), 135-148.

Zhu, B., Ge, X., Huang, K., Mao, L., Yan, S., Xu, Y., … Tao, F. (2016). Folic acid supplement intake in early pregnancy increases risk of gestational diabetes mellitus: Evidence from a prospective cohort study. Diabetes Care, 39(3), e36–e37. Doi: doi.org/10.2337/dc15-2389

References

1. Lyons AB, Moy L, Moy R, Tung R. Circadian Rhythm and the Skin: A Review of the Literature. J Clin Aesthet Dermatol. 2019 ; 12(9):42-45
2. Greener, M. Update on chronotherapy: it's about time. Prescriber,2023; 34: 16-20.
3. E. Haus et al., Increased tolerance of leukemic mice to arabinosyl cytosine with schedule adjusted to circadian system. *Science* 1972 ; 177: 80–82
4. Lévi F, Focan C, Karaboué A, de la Valette V, Focan-Henrard D, Baron B, Kreutz F, Giacchetti S. Implications of circadian clocks for the rhythmic delivery of cancer therapeutics. Adv Drug Deliv Rev. 2007; 31;59(9-10):1015-35.
5. Sancar A, Van Gelder RN. Clocks, cancer, and chronochemotherapy. Science. 2021 Jan 1;371(6524):eabb0738.
6. D. Montaigne et al. Daytime variation of perioperative myocardial injury in cardiac surgery and its prevention by Rev-Erbα antagonism: A single-centre propensity-matched cohort study and a randomised study. *Lancet* 2018 *;* 391, 59–69
7. Adam D. Emerging science of chronotherapy offers big opportunities to optimize drug delivery. PNAS 116 (44) ,21957-21959 (2019)
8. Yosipovitch G, Xiong GL, Haus E et al. Time-dependent variations of the skin barrier function in humans: transepidermal water loss, stratum corneum hydration, skin surface pH, and skin temperature. J Invest Dermatol. 1998;110(1):20–23
9. Patel T, Ishiuji Y, Yosipovitch G. Nocturnal itch: why do we itch at night?. Acta Derm Venereol. 2007;87(4):295–298
10. Draelos ZD, Makino ET, Kadoya K, Nguyen A, Jiang LI, Mehta RC. Clinical Benefits of Circadian-based Antioxidant Protection and Repair. J Drugs Dermatol. 2020;19(12):1209-1214
11. Scheer FA, Hilton MF, Mantzoros CS, et al. Adverse metabolic and cardiovascular consequences of circadian misalignment. *Proc Natl Acad Sci U S A.* 2009;106:4453–8.
12. Li WQ, Qureshi AA, Schernhammer ES, Han J. Rotating night-shift work and risk of psoriasis in US women. J Invest Dermatol. 2013 ;133(2):565-7
13. Nguyen S, Bahakeem H, Alkhalifah A, Cavalié M, Boukari F, Montaudié H, Lacour JP, Passeron T. Topical corticosteroids application in the evening is more effective than in the morning in psoriasis: results of a prospective comparative study. J Eur Acad Dermatol Venereol. 2017 ;31(5):e263-e264.
14. Ferrara N. Vascular endothelial growth factor. Arterioscler Thromb Vasc Biol. 2009 Jun;29(6):789-91.
15. Marina ME, Roman II, Constantin AM, Mihu CM, Tătaru AD. VEGF involvement in psoriasis. Clujul Med. 2015;88(3):247-52.
16. Chen Y, Tai Z, Zhu C, Yu Q, Zhu Q, Chen Z. Vascular Endothelial Growth Factor A VEGFA Inhibition: An Effective Treatment Strategy for Psoriasis. Int J Mol Sci. 2023; 20;25(1):59.
17. Luengas-Martinez A, Paus R, Iqbal M, Bailey L, Ray DW, Young HS. Circadian rhythms in psoriasis and the potential of chronotherapy in psoriasis management. Exp Dermatol. 2022 ;31(11):1800-1809.
18. Ding M, Zhou H, Li YM, Zheng YW. Molecular Pathways Regulating Circadian Rhythm and Associated Diseases. Front Biosci (Landmark Ed). 2024 May 28;29(6):206.

REFERANSLAR

Addis, D. R., Wong, A. T., & Schacter, D. L. (2007). Remembering the past and imagining the future: Common and distinct neural substrates during event construction and elaboration. *Neuropsychologia*, *45*(7), 1363–1377.

Averbeck, B., & O'Doherty, J. P. (2022). Reinforcement-learning in fronto-striatal circuits. *Neuropsychopharmacology*, *47*(1), 147–162.

Batalla, A., Bhattacharyya, S., Yuecel, M., Fusar-Poli, P., Crippa, J. A., Nogue, S., Torrens, M., Pujol, J., Farre, M., & Martin-Santos, R. (2013). Structural and functional imaging studies in chronic cannabis users: a systematic review of adolescent and adult findings. *PloS one*, *8*(2), e55821.

Bonnelle, V., Ham, T. E., Leech, R., Kinnunen, K. M., Mehta, M. A., Greenwood, R. J., & Sharp, D. J. (2012). Salience network integrity predicts default mode network function after traumatic brain injury. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *109*(12), 4690–4695.

Bressler, S. L., & Menon, V. (2010). Large-scale brain networks in cognition: emerging methods and principles. *Trends in cognitive sciences*, *14*(6), 277–290.

Briend, F., Armstrong, W. P., Kraguljac, N. V, Keilhloz, S. D., & Lahti, A. C. (2020). Aberrant static and dynamic functional patterns of frontoparietal control network in antipsychotic-naïve first-episode psychosis subjects. *Human Brain Mapping*, *41*(11), 2999–3008.

Bullmore, E., Barnes, A., Bassett, D. S., Fornito, A., Kitzbichler, M., Meunier, D., & Suckling, J. (2009). Generic aspects of complexity in brain imaging data and other biological systems. *Neuroimage*, *47*(3), 1125–1134.

Cai, W., Chen, T., Ryali, S., Kochalka, J., Li, C.-S. R., & Menon, V. (2016). Causal interactions within a frontal-cingulate-parietal network during cognitive control: Convergent evidence from a multisite–multitask investigation. *Cerebral cortex*, *26*(5), 2140–2153.

Cao, H., Plichta, M. M., Schäfer, A., Haddad, L., Grimm, O., Schneider, M., Esslinger, C., Kirsch, P., Meyer-Lindenberg, A., & Tost, H. (2014). Test–retest reliability of fMRI-based graph theoretical properties during working memory, emotion processing, and resting state. *Neuroimage*, *84*, 888–900.

Chand, G. B., Wu, J., Hajjar, I., & Qiu, D. (2017). Interactions of the salience network and its subsystems with the default-mode and the central-executive networks in normal aging and mild cognitive impairment. *Brain connectivity*, *7*(7), 401–412.

Chang, X., Shen, H., Wang, L., Liu, Z., Xin, W., Hu, D., & Miao, D. (2014). Altered default mode and fronto-parietal network subsystems in patients with schizophrenia and their unaffected siblings. *Brain research*, *1562*, 87–99.

Cohen, J. R., & D'Esposito, M. (2016). The segregation and integration of distinct brain networks and their relationship to cognition. *Journal of Neuroscience*, *36*(48), 12083–12094.

Cole, M. W., Repovš, G., & Anticevic, A. (2014). The frontoparietal control system: a central role in mental health. *The Neuroscientist*, *20*(6), 652–664.

ColeMichael, W., & BraverTodd, S. (2015). Lateral prefrontal cortex contributes to fluid intelligence through multinetwork connectivity. *Brain connectivity*.

Di Martino, A., Ross, K., Uddin, L. Q., Sklar, A. B., Castellanos, F. X., & Milham, M. P. (2009). Functional brain correlates of social and nonsocial processes in autism spectrum disorders: an activation likelihood estimation meta-analysis. *Biological psychiatry*, *65*(1), 63–74.

Dong, D., Wang, Y., Chang, X., Luo, C., & Yao, D. (2018). Dysfunction of large-scale brain networks in schizophrenia: a meta-analysis of resting-state functional connectivity. *Schizophrenia bulletin*, *44*(1), 168–181.

Dosenbach, N. U. F., Fair, D. A., Miezin, F. M., Cohen, A. L., Wenger, K. K., Dosenbach, R. A. T., Fox, M. D., Snyder, A. Z., Vincent, J. L., & Raichle, M. E. (2007). Distinct brain networks for adaptive and stable task control in humans. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *104*(26), 11073–11078.

Duffy, K. A., Rosch, K. S., Nebel, M. B., Seymour, K. E., Lindquist, M. A., Pekar, J. J., Mostofsky, S. H., & Cohen, J. R. (2021). Increased integration between default mode and task-relevant networks in children with ADHD is associated with impaired response control. *Developmental cognitive neuroscience*, *50*, 100980.

Fan, F., Tan, S., Huang, J., Chen, S., Fan, H., Wang, Z., Li, C.-S. R., & Tan, Y. (2022). Functional disconnection between subsystems of the default mode network in schizophrenia. *Psychological medicine*, *52*(12), 2270–2280.

Finn, E. S., Shen, X., Scheinost, D., Rosenberg, M. D., Huang, J., Chun, M. M., Papademetris, X., & Constable, R. T. (2015). Functional connectome fingerprinting: identifying individuals using patterns of brain connectivity. *Nature neuroscience*, *18*(11), 1664–1671.

Fornito, A., Zalesky, A., Pantelis, C., & Bullmore, E. T. (2012). Schizophrenia, neuroimaging and connectomics. *NeuroImage*, *62*(4), 2296–2314. https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2011.12.090

Fox, M. D., Snyder, A. Z., Vincent, J. L., Corbetta, M., Van Essen, D. C., & Raichle, M. E. (2005). The human brain is intrinsically organized into dynamic, anticorrelated functional networks. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *102*(27), 9673–9678.

Fries, W. (1984). Cortical projections to the superior colliculus in the macaque monkey: a retrograde study using horseradish peroxidase. *Journal of Comparative Neurology*, *230*(1), 55–76.

Goulden, N., Khusnulina, A., Davis, N. J., Bracewell, R. M., Bokde, A. L., McNulty, J. P., & Mullins, P. G. (2014). The salience network is responsible for switching between the default mode network and the central executive network: replication from DCM. *Neuroimage*, *99*, 180–190.

Goya-Maldonado, R., Brodmann, K., Keil, M., Trost, S., Dechent, P., & Gruber, O. (2016). Differentiating unipolar and bipolar depression by alterations in large-scale brain networks. *Human brain mapping*, *37*(2), 808–818.

Griffa, A., Amico, E., Liégeois, R., Van De Ville, D., & Preti, M. G. (2022). Brain structure-function coupling provides signatures for task decoding and individual fingerprinting. *NeuroImage*, *250*, 118970.

Harlé, K. M., Zhang, S., Ma, N., Angela, J. Y., & Paulus, M. P. (2016). Reduced neural recruitment for Bayesian adjustment of inhibitory control in methamphetamine dependence. *Biological psychiatry: cognitive neuroscience and neuroimaging*, *1*(5), 448–459.

He, Q., Zheng, H., Zhang, J., Yue, L., Kang, Q., Lian, C., Guo, L., Chen, Y., Hu, Y., & Wang, Y. (2023). The predictive role of frontoparietal network in clinical symptoms and treatment response in anorexia nervosa. *Research Square.com*, *PREPRINT V*. https://doi.org/https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-3218402/v1

Huys, Q. J. M., Maia, T. V, & Frank, M. J. (2016). Computational psychiatry as a bridge from neuroscience to clinical applications. *Nature neuroscience*, *19*(3), 404–413.

Huys, Q. J. M., Maia, T. V, & Paulus, M. P. (2016). Computational psychiatry: from mechanistic insights to the development of new treatments. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, *1*(5), 382–385.

Jiang, X., Fu, S., Yin, Z., Kang, J., Wang, X., Zhou, Y., Wei, S., Wu, F., Kong, L., & Wang, F. (2020). Common and distinct neural activities in frontoparietal network in first-episode bipolar disorder and major depressive disorder: preliminary findings from a follow-up resting state fMRI study. *Journal of affective disorders*, *260*, 653–659.

Komatsu, H., Watanabe, E., & Fukuchi, M. (2021). Psychiatric neural networks and precision therapeutics by machine learning. *Biomedicines*, *9*(4), 403.

Krukow, P., Jonak, K., Grochowski, C., Plechawska-Wójcik, M., & Karakuła-Juchnowicz, H. (2020). Resting-state hyperconnectivity within the default mode network impedes the ability to initiate cognitive performance in first-episode schizophrenia patients. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, *102*, 109959.

Kustubayeva, A. M., Nelson, E. B., Smith, M. L., Allendorfer, J. B., & Eliassen, J. C. (2022). Functional MRI study of feedback-based reinforcement learning in depression. *Frontiers in Neuroinformatics*, *16*, 1028121.

Lee, J. S., Kim, J. H., & Lee, S.-K. (2020). The relationship between neuropsychiatric symptoms and default-mode network connectivity in Alzheimer's disease. *Psychiatry Investigation*, *17*(7), 662.

León, J. J., Fernández-Martin, P., González-Rodríguez, A., Rodríguez-Herrera, R., García-Pinteño, J., Pérez-Fernández, C., Sánchez-Kuhn, A., Amaya-Pascasio, L., Soto-Ontoso, M., & Martínez-Sánchez, P. (2023). Decision-making and frontoparietal resting-state functional connectivity among impulsive-compulsive diagnoses. Insights from a Bayesian approach. *Addictive behaviors*, *143*, 107683.

Li, W., Cui, H., Li, H., Colcombe, S., Smith, R. C., Cao, X., Pang, J., Hu, Q., Zhang, L., & Yang, Z. (2023). Specific and common functional connectivity deficits in drug-free generalized anxiety disorder and panic disorder: A data-driven analysis. *Psychiatry Research*, *319*, 114971.

Liang, S., Wang, Q., Greenshaw, A. J., Li, X., Deng, W., Ren, H., Zhang, C., Yu, H., Wei, W., & Zhang, Y. (2021). Aberrant triple-network connectivity patterns discriminate biotypes of first-episode medication-naive schizophrenia in two large independent cohorts. *Neuropsychopharmacology*, *46*(8), 1502–1509.

Lindquist, K. A., & Barrett, L. F. (2012). A functional architecture of the human brain: emerging insights from the science of emotion. *Trends in cognitive sciences*, *16*(11), 533–540.

Luo, Q., Pan, B., Gu, H., Simmonite, M., Francis, S., Liddle, P. F., & Palaniyappan, L. (2020). Effective connectivity of the right anterior insula in schizophrenia: the salience network and task-negative to task-positive transition. *NeuroImage: Clinical*, *28*, 102377.

Lynall, M.-E., Bassett, D. S., Kerwin, R., McKenna, P. J., Kitzbichler, M., Muller, U., & Bullmore, E. (2010). Functional connectivity and brain networks in schizophrenia. *Journal of Neuroscience*, *30*(28), 9477–9487.

Maia, T. V. (2015). Introduction to the series on computational psychiatry. *Clinical Psychological Science*, *3*(3), 374–377.

Marek, S., & Dosenbach, N. U. F. (2018). The frontoparietal network: function, electrophysiology, and importance of individual precision mapping. *Dialogues in clinical neuroscience*, *20*(2), 133–140.

Massullo, C., Carbone, G. A., Farina, B., Panno, A., Capriotti, C., Giacchini, M., Machado, S., Budde, H., Murillo-Rodríguez, E., & Imperatori, C. (2020). Dysregulated brain salience within a triple network model in high trait anxiety individuals: A pilot EEG functional connectivity study. *International Journal of Psychophysiology*, *157*, 61–69.

Maximo, J. O., Briend, F., Armstrong, W. P., Kraguljac, N. V, & Lahti, A. C. (2024). Higher-order functional brain networks and anterior cingulate glutamate+ glutamine (Glx) in antipsychotic-naïve first episode psychosis patients. *Translational Psychiatry*, *14*(1), 183.

McCutcheon, R. A., Pillinger, T., Rogdaki, M., Bustillo, J., & Howes, O. D. (2021). Glutamate connectivity associations converge upon the salience network in schizophrenia and healthy controls. *Translational Psychiatry*, *11*(1), 322.

Menon, V. (2015a). Large-scale functional brain organization. Içinde A. W. Toga (Ed.), *Brain mapping: An encyclopedic reference* (C. 2, ss. 449–459). Elsevier New York, NY.

Menon, V. (2015b). Salience network. *Brain mapping*, *2*, 597–611.

Menon, V. (2020). Brain networks and cognitive impairment in psychiatric disorders. *World Psychiatry*, *19*(3), 309.

Menon, V. (2023). 20 years of the default mode network: A review and synthesis. *Neuron*, *111*(16), 2469–2487.

Menon, V., & Uddin, L. Q. (2010). Saliency, switching, attention and control: a network model of insula function. *Brain structure and function*, *214*, 655–667.

Mental Health ATLAS 2017. (2018). Içinde W. H. Organization (Ed.), *World Health Organization, Geneva*. https://www.who.int/publications/i/item/mental-health-atlas-2017

Miller, E. K., & Cohen, J. D. (2001). An integrative theory of prefrontal cortex function. *Annual review of neuroscience*, *24*(1), 167–202.

Mueller, F., Musso, F., London, M., de Boer, P., Zacharias, N., & Winterer, G. (2018). Pharmacological fMRI: Effects of subanesthetic ketamine on resting-state functional connectivity in the default mode network, salience network, dorsal attention network and executive control network. *NeuroImage: Clinical*, *19*, 745–757.

Mulders, P. C., van Eijndhoven, P. F., Schene, A. H., Beckmann, C. F., & Tendolkar, I. (2015). Resting-state functional connectivity in major depressive disorder: a review. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, *56*, 330–344.

Neftci, E. O., & Averbeck, B. B. (2019). Reinforcement learning in artificial and biological systems. *Nature Machine Intelligence*, *1*(3), 133–143.

Norman, L. J., Carlisi, C. O., Christakou, A., Murphy, C. M., Chantiluke, K., Giampietro, V., Simmons, A., Brammer, M., Mataix-Cols, D., & Rubia, K. (2018). Frontostriatal dysfunction during decision making in attention-deficit/hyperactivity disorder and obsessive-compulsive disorder. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, *3*(8), 694–703.

Palaniyappan, L., & Liddle, P. F. (2012). Does the salience network play a cardinal role in psychosis? An emerging hypothesis of insular dysfunction. *Journal of Psychiatry and Neuroscience*, *37*(1), 17–27.

Pang, Y., Chen, H., Wang, Y., Long, Z., He, Z., Zhang, H., Liao, W., Cui, Q., & Chen, H. (2018). Transdiagnostic and diagnosis-specific dynamic functional connectivity anchored in the right anterior insula in major depressive disorder and bipolar depression. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, *85*, 7–15.

Park, B., Hong, J., Lee, S.-H., & Park, H. (2016). Functional connectivity of child and adolescent attention deficit hyperactivity disorder patients: correlation with IQ. *Frontiers in Human Neuroscience*, *10*, 565.

Parkes, L., Satterthwaite, T. D., & Bassett, D. S. (2020). Towards precise resting-state fMRI biomarkers in psychiatry: synthesizing developments in transdiagnostic research, dimensional models of psychopathology, and normative neurodevelopment. *Current Opinion in Neurobiology*, *65*, 120–128.

Phillips, M. L., & Vieta, E. (2007). Identifying functional neuroimaging biomarkers of bipolar disorder: toward DSM-V. *Schizophrenia bulletin*, *33*(4), 893–904.

Pizzagalli, D. A. (2011). Frontocingulate dysfunction in depression: toward biomarkers of treatment response. *Neuropsychopharmacology*, *36*(1), 183–206.

Posner, J., Cha, J., Wang, Z., Talati, A., Warner, V., Gerber, A., Peterson, B. S., & Weissman, M. (2016). Increased default mode network connectivity in individuals at high familial risk for depression. *Neuropsychopharmacology*, *41*(7), 1759–1767.

Posner, J., Hellerstein, D. J., Gat, I., Mechling, A., Klahr, K., Wang, Z., McGrath, P. J., Stewart, J. W., & Peterson, B. S. (2013). Antidepressants normalize the default mode network in patients with dysthymia. *JAMA psychiatry*, *70*(4), 373–382.

Rabany, L., Brocke, S., Calhoun, V. D., Pittman, B., Corbera, S., Wexler, B. E., Bell, M. D., Pelphrey, K., Pearlson, G. D., & Assaf, M. (2019). Dynamic functional connectivity in schizophrenia and autism spectrum disorder: Convergence, divergence and classification. *NeuroImage: Clinical*, *24*, 101966.

Rai, S., Griffiths, K. R., Breukelaar, I. A., Barreiros, A. R., Chen, W., Boyce, P., Hazell, P., Foster, S. L., Malhi, G. S., & Harris, A. W. F. (2021). Default-mode and fronto-parietal network connectivity during rest distinguishes asymptomatic patients with bipolar disorder and major depressive disorder. *Translational psychiatry*, *11*(1), 547.

Raichle, M. E., MacLeod, A. M., Snyder, A. Z., Powers, W. J., Gusnard, D. A., & Shulman, G. L. (2001). A default mode of brain function. *Proceedings of the national academy of sciences*, *98*(2), 676–682.

Redish, A. D., & Gordon, J. A. (2016). *Computational psychiatry: New perspectives on mental illness* (C. 20). MIT Press.

Rigoux, L., Stephan, K. E., Friston, K. J., & Daunizeau, J. (2014). Bayesian model selection for group studies—revisited. *Neuroimage*, *84*, 971–985.

Roiser, J. P., Wigton, R., Kilner, J. M., Mendez, M. A., Hon, N., Friston, K. J., & Joyce, E. M. (2013). Dysconnectivity in the frontoparietal attention network in schizophrenia. *Frontiers in psychiatry*, *4*, 176.

Rolls, E. T. (2023). *Brain computations and connectivity*. Oxford University Press.

Rothkirch, M., Tonn, J., Köhler, S., & Sterzer, P. (2017). Neural mechanisms of reinforcement learning in unmedicated patients with major depressive disorder. *Brain*, *140*(4), 1147–1157.

Rubinov, M., & Bullmore, E. (2013). Schizophrenia and abnormal brain network hubs. *Dialogues in clinical neuroscience*, *15*(3), 339–349.

Russell, S. J., & Norvig, P. (2016). *Artificial intelligence: a modern approach* (3 rd.). Pearson.

Scalabrini, A., Vai, B., Poletti, S., Damiani, S., Mucci, C., Colombo, C., Zanardi, R., Benedetti, F., & Northoff, G. (2020). All roads lead to the default-mode network—global source of DMN abnormalities in major depressive disorder. *Neuropsychopharmacology*, *45*(12), 2058–2069.

Schimmelpfennig, J., Topczewski, J., Zajkowski, W., & Jankowiak-Siuda, K. (2023). The role of the salience network in cognitive and affective deficits. *Frontiers in human neuroscience*, *17*, 1133367.

Seeley, W. W. (2019). The salience network: a neural system for perceiving and responding to homeostatic demands. *Journal of Neuroscience*, *39*(50), 9878–9882.

Sejnowski, T. J., Koch, C., & Churchland, P. S. (1988). Computational neuroscience. *Science*, *241*(4871), 1299–1306.

Sha, Z., Wager, T. D., Mechelli, A., & He, Y. (2019). Common dysfunction of large-scale neurocognitive networks across psychiatric disorders. *Biological psychiatry*, *85*(5), 379–388.

Shine, J. M., Müller, E. J., Munn, B., Cabral, J., Moran, R. J., & Breakspear, M. (2021). Computational models link cellular mechanisms of neuromodulation to large-scale neural dynamics. *Nature neuroscience*, *24*(6), 765–776.

Smallwood, J., Bernhardt, B. C., Leech, R., Bzdok, D., Jefferies, E., & Margulies, D. S. (2021). The default mode network in cognition: a topographical perspective. *Nature reviews neuroscience*, *22*(8), 503–513.

Sorias, S. (2015). Overcoming the Limitations of the Descriptive and Categorical Approaches in Psychiatric Diagnosis: A Proposal Based on Bayesian Networks. *Turk Psikiyatri Dergisi*, *26*(1).

Sporns, O., Tononi, G., & Kötter, R. (2005). The human connectome: A structural description of the human brain. *PLoS Computational Biology*, *1*(4), 0245–0251. https://doi.org/10.1371/journal.pcbi.0010042

Spreng, R. N., & Grady, C. L. (2010). Patterns of brain activity supporting autobiographical memory, prospection, and theory of mind, and their relationship to the default mode network. *Journal of cognitive neuroscience*, *22*(6), 1112–1123.

Stember, J., Stember, D., Pasquini, L., Merhnaz, J., Holodny, A., & Shalu, H. (2022). Deep reinforcement learning for fMRI prediction of Autism Spectrum Disorder. *arXiv preprint arXiv:2206.11224*.

Tan, W., Liu, Z., Xi, C., Deng, M., Long, Y., Palaniyappan, L., & Yang, J. (2021). Decreased integration of the frontoparietal network during a working memory task in major depressive disorder. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, *55*(6), 577–587.

Wang, X.-J., & Krystal, J. H. (2014). Computational psychiatry. *Neuron*, *84*(3), 638–654.

Weiss, Y., Simoncelli, E. P., & Adelson, E. H. (2002). Motion illusions as optimal percepts. *Nature neuroscience*, *5*(6), 598–604.

Weng, Y., Qi, R., Zhang, L., Luo, Y., Ke, J., Xu, Q., Zhong, Y., Li, J., Chen, F., & Cao, Z. (2019). Disturbed effective connectivity patterns in an intrinsic triple network model are associated with posttraumatic stress disorder. *Neurological Sciences*, *40*, 339–349.

Whitfield-Gabrieli, S., Thermenos, H. W., Milanovic, S., Tsuang, M. T., Faraone, S. V, McCarley, R. W., Shenton, M. E., Green, A. I., Nieto-Castanon, A., & LaViolette, P. (2009). Hyperactivity and hyperconnectivity of the default network in schizophrenia and in first-degree relatives of persons with schizophrenia. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *106*(4), 1279–1284.

Yang, Y., Liu, S., Jiang, X., Yu, H., Ding, S., Lu, Y., Li, W., Zhang, H., Liu, B., & Cui, Y. (2019). Common and specific functional activity features in schizophrenia, major depressive disorder, and bipolar disorder. *Frontiers in psychiatry*, *10*, 52.

Yazdi-Ravandi, S., Akhavanpour, H., Shamsaei, F., Matinnia, N., Ahmadpanah, M., Ghaleiha, A., & Khosrowabadi, R. (2018). Differential pattern of brain functional connectome in obsessive-compulsive disorder versus healthy controls. *EXCLI journal*, *17*, 1090.

Zhang, Z., Bo, Q., Li, F., Zhao, L., Wang, Y., Liu, R., Chen, X., Wang, C., & Zhou, Y. (2022). Altered effective connectivity among core brain networks in patients with bipolar disorder. *Journal of Psychiatric Research*, *152*, 296–304.

BEDEN EĞİTİMİ VE
SPOR ÖĞRETMENLERİNDE

MESLEKİ TUTUM, BAĞLILIK VE ÖĞRENME

AHMET DEVECİ

EDİTÖR: **PROF. DR. FİKRET ALINCAK**

EĞİTİM
yayınevi

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNDE

MESLEKİ TUTUM, BAĞLILIK VE ÖĞRENME

Ahmet Deveci
Editör: Prof. Dr. Fikret Alıncak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-08-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNDE

MESLEKİ TUTUM, BAĞLILIK VE ÖĞRENME

Ahmet Deveci
Editör: Prof. Dr. Fikret Alıncak
VI+231 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-08-1

Bu kitap, danışmanlığını Prof. Dr. Fikret ALINCAK'ın yürüttüğü Ahmet DEVECİ'nin 2023 yılında Gazi Antep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde tamamladığı, "**Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Tutum, Mesleki Bağlılık ve Mesleki Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir. Ayrıca https://tez.yok.gov.tr/ uzantılı internet adresinde **817615** tez no ile yer almaktadır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

6. KAYNAKLAR

1. Kavcar C. Nitelikli öğretmen sorunu. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 1999;11(özel sayı):1-13.
2. Üzüm H, Yalçın HB, Biçer B, Yüktaşır B, Yıldırım Y. Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleklerine karşı tutumları. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2015;20(1-4):1-10.
3. T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı. Ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı. Erişim tarihi: 25 Mayıs 2023. Erişim adresi: http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=334. s.10.
4. Mahiroğlu A. Öğretmenlik mesleği ve öğretmen yetiştirmede gelişmeler ve yenilikler. Içinde: Demirel Ö, Kaya Z (ed.). Eğitim bilimine giriş. 7. baskı. Ankara: Pegem; 2012: s. 373-419.
5. Mirze F, Yılmaz A. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2022;22(2):723-37.
6. Karadağ M. Mobil Destekli Danışmanlık ile Öğretmenlik Uygulamasının Aday Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkileri. 2021, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 175 sayfa, Malatya, (Doç. Dr. Ramazan Özbek).
7. Ahmad I, Said H, Zeb A, Sihatullah, Ur Rehman K. Effects of professional attitude of teachers on their teaching performance: Case of Government Secondary School teachers in 3 Malakand Region, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan 4. Journal of Educational and Social Research. 2013;3(1):25-31.
8. Darling-Hammond L, Wise AE, Pease SR. Teacher evaluation in the organizational context: A review of the literature. Review of Educational Research. 1983;53(3):285-328.
9. Bayraktar T. Doktorlara Uygulanan Şiddetin Meslek Bağlılığına Etkisi: Kocaeli Örneği. 2017, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 166 sayfa, Sakarya, (Prof. Dr. Yılmaz Özkan).
10. Nguyen D, David NG. Teacher collaboration for change: Sharing, improving, and spreading. Professional Development in Education. 2020;46(4):638-651.
11. Senge P, 2000, Schools that learn. Öğrenen okullar, Çetin M, Nobel, Ankara, 2014: 1-598.
12. Woulfin SL, Jones B. Special development: The nature, content, and structure of special education teachers' professional learning opportunities. Teaching and Teacher Education. 2021;100:103277.
13. Kellogg R. Learning by drilling: Interfirm learning and relationship persistence in the Texas oilpatch. The Quarterly Journal of Economics. 2011;126(4):1961-2004.
14. Bettini E, Jones N, Brownell M, Conroy M, Park Y, Leite W, Benedict A. Workload manageability among novice special and general educators: Relationships with emotional exhaustion and career intentions. Remedial and Special Education. 2017;38(4):246-56.
15. Shohoodi M, Gholami Z, Alizadeh L, Farajolahi R. Mediating the role of spiritual leadership on relationship between exercise self-efficacy and professional commitment among physical education teachers. Educational and Scholastic Studies. 2013;2(2):58-79.
16. Selçuk MH, Karaca Y. Beden eğitimi öğretmenlerinin işe bağlılıklarının incelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi. 2021;4(2):229-240.
17. Bruce CD, Esmonde I, Ross J, Dookie L, Beatty R. The effects of sustained classroom-embedded teacher professional learning on teacher efficacy and related student achievement. Teachingand Teacher Education. 2010;26(8):1598-1608.
18. Akiba M, Liang G. Effects of teacher professional learning activities on student achievement growth. Journal of Educational Research. 2016;109(1):99-110.
19. Lee H, Longhurst M, Campbell T. Teacher learning in technology professional development and its impact on student achievement in science. International Journal of Science Education. 2017;39(10):1282-1303.
20. Liu S, Hallinger P. Principal instructional leadership, teacher self-efficacy, and teacher professional learning in China: Testing a mediated-effects model. Educational Administration Quarterly. 2018;54(4):501-28.

21. Shengnan L, Hallinger P. Unpacking the effects of culture on school leadership and teacher learning in China. Educational Management Administration & Leadership. 2021;49(2):214-233.
22. Karacabey MF, Bellibaş MŞ, Adams D. Principal leadership and teacher professional learning in Turkish schools: Examining the mediating effects of collective teacher efficacy and teacher trust. Educational Studies. 2022;48(2):253-272.
23. Scribner JP. Teacher efficacy and teacher professional learning: What school leaders should know. In: Paper presented to the Annual Convention of the University Council for Educational Administration. St Louis: October 30-November 1, 1998: p.1-39.
24. Loughland T, Ryan M. Beyond the measures: The antecedents of teacher collective efficacy in professional learning. Professional Development in Education. 2022;48(2):343-352.
25. Pryraksa P, Sarnsawang S, Moore KS, Lapanachokdee W. Factors affecting teacher professional learning of teachers of English in secondary schools under the office of basic education commission. Human Resource and Organization Development Journal. 2018;10(2):58-88.
26. Liu S, Hallinger P, Feng D. Supporting the professional learning of teachers in China: Does principal leadership make a difference? Teaching and Teacher Education. 2016;59(2016):79-91.
27. Hallinger P, Liu S, Piyaman P. Does principal leadership make a difference in teacher professional learning? A comparative study China and Thailand. Compare: A Journal of Comparative and International Education. 2019;49(3):341-357.
28. Frost D. The concept of 'agency' in leadership for learning. Leading and Managing. 2006;12(2):19-28.
29. Piyaman P, Hallinger P, Viseshsiri P. Addressing the achievement gap: exploring principal leadership and teacher professional learning in urban and rural primary schools in Thailand. Journal of Educational Administration. 2017;55(6):717-734.
30. Meirink JA, Imants J, Meijer PC, Verloop N. Teacher learning and collaboration in innovative teams. Cambridge Journal of Education. 2010;40(2):161-181.
31. Opfer VD, Pedder D. Conceptualizing teacher professional learning. Review of Educational Research. 2011;81(3):376-407.
32. Marqua CE. Teachers' Professional Learning: The Role of Support, Informal Learning, and Collaboration. 2010, University of Connecticut, Doctoral Dissertation, 81 pages, Connecticut, (Prof. Dr. Barry G. Sheckley).
33. Li L. Mediating Effects of School Capacity on The Relationship Between Principal Leadership and Teacher Professional Learning: Evidence from Hong Kong Primary Schools. 2014, Hong Kong Institute of Education, Doctoral Dissertation, 196 pages, Hong Kong, (Prof. Dr. Alan David Walker, Yue One James Ko).
34. Cordingley P. The contribution of research to teachers' professional learning and development. Oxford Review of Education. 2015;41(2):234-252.
35. Geijsel FP, Sleegers PJ, Stoel RD, Krüger ML. The effect of teacher psychological and school organizational and leadership factors on teachers' professional learning in Dutch schools. The Elementary School Journal. 2009;109(4):406-427.
36. Thoonen EEJ, Sleegers PJC, Oort FJ, Peetsma TTD, Geijsel FP. How to improve teaching practices, the role of teacher motivation, organizational factors, and leadership practices. Educational Administration Quarterly. 2011;47(3):496-536.
37. Smylie MA. Teacher learning in the workplace: Implications for school reform. Içinde: In Guskey TR, Huberman M (eds.). Professional development in education: New paradigms and practices. New York: Teachers College; 1995: p.92-113.
38. Emre Erden G. Öğretmen Mesleki Öğrenmesini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: Bir Durum Çalışması. 2021, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 136 sayfa, Karabük, (Doç. Dr. Ali Çağatay Kılınç).
39. Lee K, Carswell JJ, Allen NJ. A meta-analytic review of occupational commitment: Relations with person-and work-related variables. Journal of Applied Psychology. 2000;85(5):799-811.
40. Kim SW, Mueller CW. Occupational and organizational commitment in different occupational contexts: The case of South Korea. Work and Occupations. 2011;38(1):3-36.

41. Ertekin Y. Halkla ilişkiler ve meslekleşme olgusu. İçinde: Halkla İlişkiler Sempozyumu-87. Ankara: Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, 20 Nisan 1987: s.35-46.
42. İzveren A. Toplumsal törebilim (sosyal ahlâk). 1. baskı. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi; 1980: s.246.
43. Tak B, Çiftçioğlu BA. Mesleki bağlılık ile çalışanların örgütte kalma niyeti arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik görgül bir çalışma. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi. 2008;63(4):155-178.
44. Çetin M, Cihangiroğlu N, Türk YZ. Bir grup eczacının mesleki bağlılık algılarının incelenmesi. Pamukkale Tıp Dergisi. 2010;3(3):125-130.
45. Blau G. On assessing the construct validity of two multidimensional constructs: Occupational commitment and occupational entrenchment. Human Resource Management Review. 2001;11(3):279-298.
46. Blau G, Lunz M. Testing the incremental effect of professional commitment on intent to leave one's profession beyond the effects of external, personal, and work-related variables. Journal of Vocational Behavior. 1998;52(2):260-269.
47. Cohen A. Dynamics between occupational and organizational commitment in the context of flexible labor markets: A review of the literature and suggestions for a future research agenda. Institute Tecnology and Education. 2007;26:1-22.
48. Çolaklar H. Profesyonellik ve kütüphanecilik mesleği. Bülten: Türk Kütüphaneciler Derneği İstanbul Şubesi. 2004;9-18.
49. Tezcan M. Eğitim sosyolojisi. Ankara: Yargıçoğlu; 1991: s.256-259.
50. Goode W, 1957, Community within a community: The professions. Topluluk içinde topluluk: Meslekler; meslekler ve sosyoloji, Cirhinlioğlu Z, Gündoğan, Ankara, 1996: 68.
51. Aydın İ. Eğitim ve öğretimde etik. 5. baskı. Ankara: Pegem; 2015: s.3-4.
52. Şahin C, Şahin S. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine karşı tutumları, öz-yeterlik inançları ve öğrenciyi tanıma düzeyleri. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2017;15(2):224-238.
53. T.C. Resmî Gazete, Milli Eğitim Temel Kanunu, 24 Haziran 1973, Sayı: 14574.
54. Gül G. Birey toplum eğitim ve öğretmen. HAYEF Journal of Education. 2004;1(1):223-236.
55. Akyüz Y. Türkiye'de öğretmenlerin toplumsal değişmedeki etkileri. Ankara: Doğan; 1978: s.12.
56. Cevizci A. Eğitim felsefesi. 4. baskı. İstanbul: Say; 2016: s.296.
57. Çeliköz N. Bir meslek olarak öğretmenlik ve etiği, öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Asil; 2004: s.12.
58. Büyükkaragöz Ş, Muşta M. Öğretmenlik mesleğine giriş. Konya: Mikro; 1998: s.16.
59. Erçek MK. Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Güvenliğine İlişkin Algılarının Örgütsel Güven ve Mesleki Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi. 2018, Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 168 sayfa, Diyarbakır, (Dr. Öğr. Üyesi Fırat Kıyas Birel).
60. Ulaş M. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretim Süreçlerinde Karşılaştıkları Pedagojik Problemler ve Bu Problemlere Yönelik Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. 2017, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 224 sayfa, Kırıkkale, (Doç. Dr. Sinan Ayan).
61. Özbayraktar F, Kurt T, Yücel E, Kıvanç C, Han A, Kılınç M. Güzel sanatlar ve spor liseleri beden eğitimi bilimine giriş. 6. baskı. Ankara: MEB; 2015: s.132.
62. Karaküçük S. Beden eğitimi öğretmenlerinin faaliyet alanları. Ankara: Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim; 1991: s.66.
63. Ünlü H, Aydos L. Beden eğitimi öğretmenlerinin yeterlilikleri üzerine bir derleme. Milli Eğitim Dergisi. 2010;40(187):172-192.
64. Tamer K, Pulur A. Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri. Ankara: Kozan; 2001: s.17-20.
65. Nakip Özcan G. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik öz-yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. Mersin University Journal of the Faculty of Education. 2016;12(3):783-795.
66. Güllü M. Beden eğitimi öğretmenlerinden öğrencilerinin beklentileri. Ankara: Spor; 2016: s.128.

67. Tezbaşaran AA. Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu. Ankara: Türk Psikologlar Derneği; 1997: s.1.
68. Hogg MA, Vaughan GM. Essentials of social psychology. Harlow: Prentice Hall; 2010: p.94.
69. Üstüner M. Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 2006;45(45):109-127.
70. Smith MB. Attitude change. International Encyclopedia of The Social Sciences. 1968;1(17):458-467.
71. Thurstone LL. Attitudes can be measured. American Journal of Sociology. 1928;33(4):529-554.
72. Allport GW. Attitudes. In: Murchison C (ed.). Handbook of social psychology. Worcester: Clark University; 1935: p.798-844.
73. Pratkanis AR, Greenwald AG, Leippe MR, Baumgardner MH. In search of reliable persuasion effects: III. The sleeper effect is dead: Long live the sleeper effect. Journal of Personality and Social Psychology. 1988;54(2):203-218.
74. Maxwell JC, 1992, Kazanan Tutum: Kişisel Başarının Püf Noktaları. Kaplan U, Sistem Yayıncılık, İstanbul, 1996: 1-147.
75. Usal A, Kuşluvan Z. Davranış bilimleri, sosyal psikoloji. 4. baskı. İzmir: Barış; 2002: s.32.
76. Yenilmez K, Özabacı NŞ. Yatılı öğretmen okulu öğrencilerinin matematik ile ilgili tutumları ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2003;14(14):132-146.
77. Erkuş A. Psikometri üzerine yazılar. Ankara: Türk Psikologlar Derneği; 2003: s.151-153.
78. İnceoğlu M. Tutum algı iletişim. 5. baskı. Ankara: Beykent Üniversitesi; 2010: s.19-56.
79. Cüceloğlu D. İnsan ve davranışı. İstanbul: Remzi Kitabevi; 2004: s.521.
80. Robbins SP, 1991, Essentials of organizational behaviour. Örgütsel davranışın temelleri, Öztürk SA, Eskişehir, Etam, 1994: 20.
81. Koç E. Tüketici davranışı ve pazarlama stratejileri. Ankara: Seçkin; 2013: s.272-287.
82. Sabuncuoğlu Z, Tüz MV. Örgütsel davranış. Bursa: Aktüel; 2013: s.34.
83. Kozak MA, Kızılırmak İ. Türkiye'de meslek yüksekokulu turizm-otelcilik programı öğrencilerinin turizm sektörüne yönelik tutumlarının demografik degişkenlere göre değişimi: Anadolu, Akdeniz ve Karadeniz teknik üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 2001;12(1):9-16.
84. Keller J, 2012, Attitude is everything. Tutum her şeydir, Çelik O, İstanbul, Beyaz, 2017: 14.
85. Krech D, Crutcfield RS, 1948, Theory and Problems of Social Psychology. Sosyal Psikoloji Teori ve Problemler, 3. Baskı, Güngör E, İstanbul, Ötüken, 1980: 180.
86. Atkinson RL, Atkinson RC, Hilgard ER, Introduction to Psychology. Psikolojiye Giriş I. 1. Baskı, Atakay K, Atakay, M, Yavuz A, Sosyal, İstanbul, 1995: 721.
87. Sherif M, Sherif CW. Social psychology. New York: Harper & Row; 1969.
88. Tolan B, İsen G, Sönmez V. Ben ve toplum: sosyal psikoloji-1. Ankara: Teori; 1985: s.260-262.
89. İnceoğlu M. Tutum-algı iletişim. 3. baskı. Ankara: İmaj; 2000: s.8-20.
90. İnceoğlu M. Güdüleme yöntemleri. Ankara: Ankara Üniversitesi; 1985: s.14-21.
91. Aydın O. Tutumlar. İçinde: Özkalp E (ed.). Davranış bilimlerine giriş. 3. baskı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi; 2004: s.279-295.
92. Kâğıtçıbaşı Ç. Dünden bugüne insan ve insanlar. İstanbul: Evrim; 2016: s.143.
93. Morgan CT, 1974, Introduction to Psychology. Psikolojiye Giriş, 19. Baskı, Aydın O, Ankara, Eğitim, 2011: 346-347.
94. Jennings MK, Niemi RG. The transmission of political values from parent to child. American Political Science Review. 1968;62(1):169-184.
95. Kaya M, Nazıroğlu B. Din görevlilerinin mesleki tutum ve motivasyon düzeylerini etkileyen bazı faktörler. Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi. 2008;26(26-27):25-53.
96. Tavşancıl E. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. 5. baskı. Ankara: Nobel; 2002: s.68-118.
97. Kağıtçıbaşı Ç. Yeni insan ve insanlar. 10. baskı. İstanbul: Evrim; 1999: s.104-105.
98. Erdoğan İ. İşletmelerde davranış. İstanbul: Küre Ajans; 1991: s.210-366.

99. Hoyer WD, Maclnnis DJ. Consumer behavior. 5th ed. South-Western: Cengage Learning; 2010: p.122.
100. Cingöz A. Tutumlar, iş tatmini ve örgütsel bağlılık. İçinde: İşcan ÖF (ed.). Örgütsel davranış. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi; 2019: p.76-95.
101. Kayaoğlu A. Tutumlar. İçinde: Ünlü S (ed.). Sosyal psikoloji. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi; 2019: s.71-92.
102. Freedman JL, Sears DO, Merrill Carlsmith J, 1971, Social Psychology. Sosyal Psikoloji, 3. Baskı, Dönmez A, İmge, Ankara, 1998: 268-386.
103. İnceoğlu M. Tutum algı iletişim. Ankara: Verso; 1993: s.15.
104. Çöllü EF, Öztürk YE. Örgütlerde inançlar-tutumlar tutumların ölçüm yöntemleri ve uygulama örnekleri bu yöntemlerin değerlendirilmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi. 2006;9(1-2):373-404.
105. Güdek B. Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 1.ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Öğrenciye Ait Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. 2007, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 210 sayfa, Ankara, (Doç. Dr. Enver Tufan).
106. Tutar H. Sosyal psikoloji. Ankara: Seçkin; 2012: s.160-194.
107. Pehlivan H. Tutumların doğası ve öğretimi. Çağdaş Eğitim. 1997;22(233):46-48.
108. Korkmaz G. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Yaşam Kalitesini Algılama Düzeyleri ve Mesleki Tutumlarının İncelenmesi. 2009, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 153 sayfa, Adana, (Dr. Fatma Sadık).
109. Morgan CT, 1961, Introduction to Psychology. Psikolojiye Giriş, 12. Baskı, Arıcı H, Savşır I, İmamoğlu O, Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Ankara, 1999: 363-364.
110. Silah M. Sosyal psikoloji (davranış bilimi). 1. baskı. Ankara: Gazi; 2000: s.365.
111. İnceoğlu M. Tutum algı iletişim. Ankara: Elips; 2004: s.26-339.
112. Erdoğan İ. İşletmelerde davranış. 10. baskı. İstanbul: Evrim; 1999: s.366.
113. Arslantürk Z, Amman MT. Sosyoloji: Kavramlar, kurumlar, süreçler, teoriler. 1. baskı. İstanbul: Kaknüs; 2000: s.169-170.
114. Tavşancıl E. Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. 3. baskı. İstanbul: Nobel; 2006: s.71-72.
115. Davidoff LL. Introduction to pschology. 3th ed. New York: Mc Graw Hill; 1987: p.569.
116. Kartal S. Tezsiz yüksek lisans programlarına devam eden öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi. 2009;(28):223-239.
117. Arkonaç AS. Sosyal Psikoloji. 2. baskı. İstanbul: Alfa; 2001: s.183.
118. Olcay A, Çelik Z. Turizm ve otel işletmeciliği programında öğrenim gören öğrencilerin otelcilik mesleğine ilişkin algıları. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2010;9(2):279-301.
119. Akyol A, Aslan D. Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ve mesleki benlik saygılarının incelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2006;15(2):51-60.
120. Richardson S. Undergraduates' perceptions of tourism and hospitality as a career choice. International Journal of Hospitality Management. 2009;28(3):382-388.
121. Marhuenda FI, Martinez NA. Conflicting vocational identities and career in the sector of tourism. Career Development International. 2004;9(3):222-244.
122. Sarışık M. Turizm sektöründe meslek sahibi olmaya yönelten etkenler meslek yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir çalışma. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 2007;18(2):143-160.
123. Çeliköz N, Çetin F. Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. Milli Eğitim Dergisi. 2004;(162):8-9.
124. Gürbüz H, Kışoğlu M. Tezsiz yüksek lisans programına devam eden fen-edebiyat ve eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları (Atatürk Üniversitesi örneği). Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi. 2007;9(2):71-83.
125. Çakır Ö. Anadolu üniversitesi açıköğretim fakültesi İngilizce öğretmenliği lisans programı (İÖLP) ve eğitim fakülteleri İngilizce öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe

yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2005;9(6):27-42.

126. Bozdoğan AE, Aydın D, Yıldırım K. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2007;8(2):83-97.
127. Altıntaş Yüksel E. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Yenilikçilik Eğilimleri ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2019, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 261 sayfa, Ankara, (Prof. Dr. Yücel Gelişli).
128. Kaya M. Din eğitiminde iletişim ve dini tutum: Bazı çevre faktörlerinin dini tutum üzerinde etkisi. Samsun: Etüt; 1998: s.46.
129. Karadağ R. Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ve öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri. Humanities Sciences. 2012;7(2):44-66.
130. Hussain S, Ali R, Khan MS, Ramzan M, Qadeer MZ. Attitude of secondary school teachers towards teaching profession. International Journal of Academic Research. 2011;3(1):985-990.
131. Ülgen G. Eğitim psikolojisi: Birey ve öğrenme. Ankara: Bilim; 1995: s.100.
132. Kara A. Öğrenmeye ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2010;9(32):49-62.
133. Gürkan T. İlkokul öğretmenlerinin öğretmenlik tutumları ile benlik kavramları arasındaki ilişki. Ankara: Sevinç; 1993: s.7.
134. Yıldız Z. Öğretmenlik sertifikası programına devam eden öğretmen adaylarının öğrencilere yönelik tutumlardaki değişimin incelenmesi. Eğitim Yönetim Dergisi. 1997;3(3):321-331.
135. Gelişli Y. Öğretmenlik mesleği ve etik. İçinde: 2th International Scientific and Methodical Conference on Theme "Innovation in Education and Science". Almati: Kazakhstan; 22-23 Kasım 2018: s.9-14.
136. Taşgın A. Klinik Uygulamaların Öğretmen Adaylarının Öğrenme ve Öğretme Süreci Becerilerine, Özyeterliklerine ve Mesleki Tutumlarına Etkisi. 2015, Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 225 sayfa, Erzurum, (Doç. Dr. Adnan Küçükoğlu).
137. Barwal SK. Attitude of secondary school teachers towards their teaching profession. International Journal of Education & Allied Sciences. 2011;3(1):63-68.
138. Sharbain IHA, Tan KE. Pre-service teachers' level of competence and their attitudes towards the teaching profession. Asian Journal of Social Sciences Humanities. 2012;1(3):14-22.
139. Trivedi RP. A study of attitude of teachers towards teaching profession teaching at different level. International Multidisciplinary e-Journal. 2012;1(5):24-30.
140. Babu BP, Raju TJMS. Attitude of student teachers towards their profession. International Journal of Social Science Interdisciplinary Research. 2013;2(1):1-6.
141. Chakraborty A, Mondal BC. Attitude of prospective teachers towards teaching profession. American Journal of Social Sciences. 2014;2(6):120-125.
142. Eroglu C, Unlu H. Self-efficacy: Its effects on physical education teacher candidates' attitudes toward the teaching profession. Educational Sciences: Theory & Practice. 2015;15(1):201-212.
143. Egwu SO. Attitude of students towards teaching profession in Nigeria: Implications for education development. Journal of Education and Practice. 2015;6(29):21-25.
144. Maheshwari A. A study of attitude towards teaching profession of prospective teachers. International Research Journal of Commerce Arts and Science. 2016;4(3):601-609.
145. Abakay U, Alincak F, Demir H. The effects of microteaching practices on pre-service physical education and sport teachers'attitudes towards teaching profession. European Journal of Education Studies. 2016;2(9):127-135.
146. Muszkieta R, Napierała M, Cieślicka M, Zukow W, Kozina Z, Iermakov S, Górny, M. The professional attitudes of teachers of physical education. Journal of Physical Education and Sport. 2018;19:1-14.
147. Cetinkaya T, Kirtepe A, Ugurlu FM. Examination of the attitudes of school of physical education and sports students towards teaching profession in terms of various variables. Asian Journal of Education and Training. 2018;4(2):80-84.
148. Odike MN, Nnaekwe K. Influence of teachers' attitude towards teaching profession on under graduate non-education students perception of teacher education. International Journal of Academic Research in Progressive Education Development. 2018;7(4):67-79.

149. Ayenalem KA, Abate SG, Mengistie TA, Lakew KA, Ayana AM, Yohannes ME. The attitude of Ethiopian secondary school teachers towards the teaching profession. Teaching and Teacher Education. 2022;117:103785.
150. Saracaloğlu AS. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının mesleğe yönelik tutumları. Spor Bilimleri Dergisi. 1992;3(1):10-26.
151. Semerci N, Semerci Ç. Türkiye'de öğretmenlik tutumları. Journal of Social Science. 2004;14(1):137-146.
152. Sağlam AÇ. Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2008;5(1):59-69.
153. Pehlivan Z. Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. Eğitim ve Bilim. 2010;35(156):126-141.
154. Abbasoğu E, Öncü E. Beden eğitimi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi. 2013;14(2):407-425.
155. Bakırcı Y. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. 2015, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 63 sayfa, Aksaray, (Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kayıhan Erbaş).
156. Akbal M. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişki. 2016, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 84 sayfa, Bartın, (Yrd. Doç. Dr. Murat Kul).
157. Cinpolat T, Alıncak F, Abakay U. Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 2016;1(1):38-47.
158. Duman T. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları ve Akademik Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi. 2018, Hitit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 86 sayfa, Çorum, (Doç. Dr. Abdullah Güllü).
159. Kocaer G. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleri ve Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum, Serbest Zaman İlgilenim ve Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Fayda Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Bartın İli Örneği). 2018, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 98 sayfa, Bartın, (Dr. Öğr. Üyesi Fatih Yaşartürk).
160. Gülüm R. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin İletişim Becerileri ile Mesleki Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Erzurum İli Örneği). 2019, Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 112 sayfa, Erzurum, (Doç. Dr. Mehmet Ertuğrul Öztürk).
161. Erdemli E. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Tutumu ile Serbest Zaman Doyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2019, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 91 sayfa, Bartın, (Dr. Öğr. Üyesi Fatih Yaşartürk).
162. Türk Dil Kurumu (TDK). Bağlılık kavramı tanımı. Erişim tarihi: 05 Şubat 2022. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/.
163. Balay R. Yönetici ve öğretmenlerde örgütsel bağlılık. Ankara: Nobel; 2000: s.6-22.
164. Çermik H, Doğan B, Şahin A. Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010;28(28):201-212.
165. Locke EA, Shaw KN, Saari LM, Latham GP. Goal setting and task performance: 1969–1980. Psychological Bulletin. 1981;90(1):125-152.
166. Firestone WA, Pennell JR. Teacher commitment, working conditions, and differential incentive policies. Review of Educational Research. 1993;63(4):489-525.
167. Becker HS. Notes on the concept of commitment. American Journal of Sociology. 1960;66(1):32-40.
168. Geer B. Occupational commitment and the teaching profession. The School Review. 1966;74(1):31-47.
169. George PM. A balance approach to occupational commitment, values, and perceptions. Sociological Inquiry. 1967;37(2):291-296.
170. Ritzer G, Trice HM. An empirical study of Howard Becker's side-bet theory. Social Forces. 1969;47(4):475-478.

171. Aranya N, Jacobson D. An empirical study of theories of organizational and occupational commitment. The Journal of Social Psychology. 1975;97(1):15-22.
172. Shoemaker DJ, Snizek WE, Bryant CD. Toward a further clarification of Becker's side-bet hypothesis as applied to organizational and occupational commitment. Social Forces. 1977;56(2):598-603.
173. Meyer JP, Allen NJ, Smith CA. Commitment to organizations and occupations: Extension and test of a three-component conceptualization. Journal of Applied Psychology. 1993;78(4):538-551.
174. Yetgin D. Turist Rehberlerinin Tükenmişlik ve Ekonomik Kaygı Düzeylerinin Mesleki Bağlılık Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. 2017, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 154 sayfa, Eskişehir, (Prof. Dr. Serap Benligiray).
175. Baysal AC, Paksoy M. Mesleğe ve örgüte bağlılığın çok yönlü incelenmesinde Meyer-Allen modeli. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi. 1999;2(1):7-15.
176. Aslan Ş. Örgütsel vatandaşlık davranışı ile örgütsel bağlılık ve mesleğe bağlılık arasındaki ilişkilerin araştırılması. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2008;15(2):163-178.
177. Carson KD, Carson PP, Bedeian AG. Development and construct validation of a career entrenchment measure. Journal of Occupational and Organizational Psychology. 1995;68(4):301-320.
178. Şencan N, Yegenoglu S, Aydıntan B. Sağlık çalışanları ve eczacılar üzerinde yapılan iş doyumu ve örgütsel bağlılık araştırmaları. Marmara Pharmaceutical Journal. 2013;17(2):104-112.
179. Aranya N, Ferris KR. A reexamination of accountants' organizational-professional conflict. Accounting Review. 1984;1(59):1-15.
180. Lachman R, Aranya N. Evaluation of alternative models of commitments and job attitudes of professionals. Journal of Organizational Behavior. 1986;7(3):227-243.
181. Frauman E, Ivy M, Cunningham P. Occupational commitment and the role of leisure and money among recreation and park professionals. The Cyber Journal of Applied Leisure and Recreation Research. 2011;13(1):1-12.
182. Blau Gary J. The Measurement and Prediction of Career Commitment. Journal of Occupational Psychology. 1985;58(4):277-288.
183. Demirel A. Mesleki Tatmin Düzeyinin Mesleki ve Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi: Mali Hizmetler Uzmanlığı Kariyer Mesleği Üzerine Bir Araştırma. 2022, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 253 sayfa, Konya, (Prof. Dr. İsmail Sevinç).
184. Seruya FM, Hinojosa J. Professional and organizational commitment in paediatric occupational therapists: the influence of practice setting. Occupational Therapy International. 2010;17(3):125-134.
185. Morrow PC. Concept redundancy in organizational research: The case of work commitment. Academy of Management Review. 1983;8(3):486-500.
186. Taşkıran E, Dinç ÖE. Örgüte bağlılık ile işe bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik hizmet sektöründe bir araştırma. 15. Yönetim ve Organizasyon Kongresi. 2007;25(27):401-411.
187. Allen NJ, Meyer JP. The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. Journal of Occupational Psychology. 1990;63(1):1-18.
188. Tsoumbris P, Xenikou A. Commitment profiles: The configural effect of the forms and foci of commitment on work outcomes. Journal of Vocational Behavior. 2010;77(3):401-411.
189. Blau G. Early-career job factors influencing the professional commitment of medical technologists. Academy of Management Journal. 1999;42(6):687-695.
190. Yılmaz T, Akdere M, Yenihan B. İş doyumu ve kurumsal bağlılık arasındaki ilişki: Türk ilaç sektöründe çalışan tıbbi tanıtım temsilcileri üzerinde bir alan araştırması. İçinde: 18. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi. Adana: Çukurova Üniversitesi. 20-22 Mayıs 2010: s.920-921.
191. Chen CC, Lee MS, Wu P, Lin XH. Antecedent and outcome of employees' occupational commitment. In: 2010 IEEE International Conference on Management of Innovation & Technology. Singapore: 02-05 June 2010: p.574-578.

192. Kaya DŞ. Psikolojik Sermaye ve Mesleki Bağlılık İlişkisine Kariyer Planlamasının Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Model Önerisi. 2012, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 270 sayfa, Konya, (Doç. Dr. Muammer Zerenler).
193. Şimşek MŞ, Aslan Ş. Meslekî ve örgütsel bağlılığın, örgütsel davranışa ilişkin sonuçlarla ilişkileri. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 2012;12(23):414-454.
194. Özdevecioğlu M, Aktaş AGA. Kariyer bağlılığı, mesleki bağlılık ve örgütsel bağlılığın yaşam tatmini üzerindeki etkisi: İş-aile çatışmasının rolü. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2007;1(28):1-20.
195. Şişman M, Acat MB. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarının öğretmenlik mesleğinin algılanmasındaki etkisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2003;13(1):235-250.
196. Izzati UA, Nurchayati N, Lolita Y, Mulyana OP. Professional commitment in terms of gender and tenure of vocational high school teachers. IJORER: International Journal of Recent Educational Research. 2022;3(2):135-146.
197. Benligiray S, Sönmez H. Relationships of nurses' professional commitment with other commitment forms: Organizational commitment, work commitment and family commitment. The Nursing Journal of Hacettepe University Faculty of Health Sciences. 2011;18(1):28-40.
198. Wrzesniewski A, Dutton JE. Crafting a job: Revisioning employees as active crafters of their work. Academy of Management Review. 2001;26(2):179-201.
199. Demerouti E. Design your own job through job crafting. European Psychologist. 2014;19(4):237-247.
200. Berg JM, Dutton JE, Wrzesniewski A. Job crafting and meaningful work. In: Dik BJ, Bryan ZS, Steger MF (eds.). Purpose in the workplace. Washington: American Psychological Association; 2013: p.81-104.
201. Kerse G. İş becerikliliği (job crafting) ölçeğini Türkçe'ye uyarlama ve duygusal tükenme ile ilişkisini belirleme. İşletme Araştırmaları Dergisi. 2017;9(4):283-304.
202. Lodahl TM, Kejnar M. The definition and measurement of job involvement. Journal of Applied Psychology. 1965;49(1):24-33.
203. Solmuş T. iş yaşamında duygular ve kişilerarası ilişkiler. İstanbul: Beta; s.2004: 218-221.
204. Keser A, Yılmaz G. İşe bağlanma. İçinde: Keser A, Yılmaz G, Yürür Ş (ed.). Çalışma yaşamında davranış: Güncel yaklaşımlar. Kocaeli: Umut; 2009: s.95-118.
205. Kanungo RN. Measurement of job and work involvement. Journal of Applied Psychology. 1982;67(3):341-349.
206. Schaufeli WB, Salanova M, González-Romá V, Bakker AB. The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. Journal of Happiness Studies. 2002;3(1):71-92.
207. Alioğulları ZD. İdeal çalışanın oluşmasında sosyal sermaye, hizmet inovasyonu ve bilgi paylaşımının önemi: İşe bağlılık değişkeninin aracılık rolü. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2021;23(1):163-186.
208. Özoğul G, Eğe Z. Mesleki bağlılık: Tanımı, boyutları ve turist rehberliği açısından önemi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2018;6(66):366-384.
209. Morrow PC, Wirth RE. Work commitment among salaried professionals. Journal of Vocational Behavior. 1989;34(1):40-56.
210. Güney S. Açıklamalı yönetim-organizasyon-ve örgütsel davranış terimleri sözlüğü. Ankara: Siyasal; 2004: s.136.
211. Hall DT. A theoretical model of career subidentity development in organizational settings. Organizational Behavior and Human Performance. 1971;6(1):50-76.
212. Colarelli SM, Bishop RC. Career commitment: Functions, correlates, and management. Group Organization Studies. 1990;15(2):158-176.
213. Arthur MB, Hall DT, Lawrence BS. Generating new directions in career theory: The case for a transdisciplinary approach. In: Arthur MB, Hall DT, Lawrence BS (eds.). Handbook of career theory. Cambridge: Cambridge University Press; 1989: p.7-25.
214. Menezes IG. Comprometimento Organizacional: Construindo um Conceito Que Integre Atitudes e Intenções Comportamentais. 2009, Universidade Federal da Bahia, Faculdade de

Filosofia e Ciências Humanas, Doctoral Dissertation, 203 pages, Salvador, (Prof. Dr. Antonio Virgílio Bittencourt).

215. O'Reilly CA, Chatman J. Organizational commitment and psychological attachment: The effects of compliance, identification, and internalization on prosocial behavior. Journal of Applied Psychology. 1986;71(3):492-499.
216. Caldwell DF, Chatman JA, O'reilly CA. Building organizational commitment: A multifirm study. Journal of Occupational Psychology. 1990;63(3):245-61.
217. Sığrı Ü. İş görenlerin örgütsel bağlılıklarının Meyer ve Allen tipolojısiyle analizi: Kamu ve özel sektörde karşılaştırmalı bir araştırma. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2007;7(2):261-278.
218. Vandenberg RJ, Scarpello V. A longitudinal assessment of the determinant relationship between employee commitments to the occupation and the organization. Journal of Organizational Behavior. 1994;15(6):535-547.
219. Goulet LR, Singh P. Career commitment: A reexamination and an extension. Journal of Vocational Behavior. 2002;61(1):73-91.
220. Greenhaus JH. An investigation of the role of career salience in vocational behavior. Journal of Vocational Behavior. 1971;1(3):209-216.
221. Morrow PC. Concept redundancy in organizational research: The case of work commitment. Academy of Management Review. 1983;8(3):486-500.
222. İnce M, Gül H. Yönetimde yeni bir paradigma: Örgütsel bağlılık. İstanbul: Çizgi; 2005: s.9-17.
223. Çam O, Yıldırım S. Akademik hemşirelerde iş ve kuruma yönelik tutum. Anadolu Üniversitesi Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2010;13(2):76-80.
224. Demir C, Öztürk UC. Örgüt kültürünün örgütsel bağlılık üzerine etkisi ve bir uygulama. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2011;26(1):17-41.
225. Baltaş A. Değişimin içinden geleceğe doğru ekip çalışması ve liderlik. İstanbul: Remzi Kitapevi; 2001: s.184-224.
226. Kaya ŞD. Hemşirelerin Örgütsel bağlılık düzeyi üzerine bir araştırma. Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 2010;14(20):77-97.
227. Ceylan C, Bayram N. Mesleki bağlılığın örgütsel bağlılık ve örgütten ayrılma niyeti üzerine etkilerinin düzenleyici değişkenli çoklu regresyon ile analizi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 2006;20(1):105-120.
228. Meyer JP, Allen NJ. A three-component conceptualization of organizational commitment. Human Resource Management Review. 1991;1(1):61-89.
229. Meyer JP, Stanley DJ, Herscovitch L, Topolnytsky L. Affective, continuance, and normative commitment to the organization: A meta-analysis of antecedents, correlates, and consequences. Journal of Vocational Behavior. 2002;61(1):20-52.
230. Tang TLP, Cunningham PH, Frauman E, Ivy MI, Perry TL. Attitudes and occupational commitment among public personnel: Differences between Baby Boomers and Gen-Xers. Public Personnel Management. 2012;41(2):327-360.
231. Pettit T, Donohue R, De Cieri H. Career stage, organizational commitment and organizational citizenship behavior. In: The Australian and New Zealand Academy of Management 17th Annual Conference. Fremantle: Monash Universty Business and Economics. 2-5 December 2004: p.1-9.
232. Boylu Y, Pelit E, Güçer E. Akademisyenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri üzerine bir araştırma. Finans Politik Ekonomik Yorumlar. 2007;44(511):55-74.
233. Çetin MÖ. Örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık. Ankara: Nobel; 2004: s.91-99.
234. Arbak Y, Özmen T, Ömür N. Sağlık kuruluşlarında insan kaynağının sürekli gelişiminin sağlanmasında önemli faktör örgütsel bağlılık öncülleri-etkileri. İçinde: Uluslararası Sağlıkta Kalite ve Performans Kongresi Bildiriler Kitabı. Antalya: 19-21 Mart 2009: s.52-66.
235. Durna U, Eren V. Üç bağlılık unsuru ekseninde örgütsel bağlılık. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 2005;6(2):210-2020.

236. Hall M, Smith D, Langfield-Smith K. Accountants' commitment to their profession: Multiple dimensions of professional commitment and opportunities for future research. Behavioral Research in Accounting. 2005;17(1):89-109.
237. Sharma P, Irving PG. Four bases of family business successor commitment: Antecedents and consequences. Entrepreneurship Theory and Practice. 2005;29(1):13-33.
238. Nammi AZ, Nezhad MZ. The relationship between psychological climate and organizational commitment. Journal of Applied Sciences. 2009;9(1):161-166.
239. Bagraim J. The dimensionality of professional commitment. Journal of Industrial Psychology. 2003;29(2):6-9.
240. Clifford JM. An analysis of the relationship between attitudinal commitment and behavioral commitment. The Sociological Quarterly. 1989;30(1):143-158.
241. Meyer JP, Herscovitch L. Commitment in the workplace: Toward a general model. Human Resource Management Review. 2001;11(3):299-326.
242. Özer G, Uyar M. Muhasebecilerin etik oryantasyonlarının mesleki bağlılığa etkisi üzerine bir inceleme. Muhasebe ve Finansman Dergisi. 2010;(48):89-100.
243. Shore LM, Wayne SJ. Commitment and employee behavior: Comparison of affective commitment and continuance commitment with perceived organizational support. Journal of Applied Psychology. 1993;78(5):774-780.
244. Weng Q, McElroy JC. Organizational career growth, affective occupational commitment and turnover intentions. Journal of Vocational Behavior. 2012;80(2):256-265.
245. Kaya N, Seçil S. Bireysel başarı güdüsü organizasyonel bağlılığı nasıl etkiler? Doğuş Üniversitesi Dergisi. 2007;8(2):175-190.
246. Yıldız S. Öğretmenlik mesleğine bağlılık ölçeğinin geliştirilmesi. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2020;8(2):463-482.
247. Polat ÇM. Sınıf Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine Bağlılık Algıları ile Öğretim Programına Bağlılık Algıları Arasındaki İlişki. 2021, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 168 sayfa, Bolu, (Prof. Dr. Kaya Yıldız, Doç. Dr. Sevilay Yıldız).
248. Chang HY, Shyu YIL, Wong MK, Friesner D, Chu TL, Teng CI. Which aspects of professional commitment can effectively retain nurses in the nursing profession. Journal of Nursing Scholarship. 2015;47(5):468-476.
249. Steyrer J, Schiffinger M, Lang R. Organizational commitment - A missing link between leadership behavior and organizational performance? Scandinavian Journal of Management. 2008;24(4):364-374.
250. Özdevecioğlu M. Algılanan örgütsel destek ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2003;18(2):113-130.
251. Şimşek Ş, Aslan Ş. Mesleki ve örgütsel bağlılığın, temel iş özellikleri, rol stresi, örgüte ilişkin davranışsal sonuçlar, iş ve yaşam doyumuyla ilişkilerinin araştırılması (Hemşire grubu araştırması). İçinde: Yıldız G (ed.). 15. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Sakarya: 2007. s.725-734.
252. Sabuncuoğlu TE. Eğitim, örgütsel bağlılık ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Ege Akademik Bakış. 2007;7(2):613-628.
253. Konateke O. Hemşirelerde Mesleğe Bağlılık ile Hataya Eğilim Arasındaki İlişki. 2020, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 83 sayfa, Sivas, (Prof. Dr. Şerife Karagözoğlu).
254. Yücel C, Taşçı SK. Öğretmenlerin kişilik özellikleri ve örgütsel vatandaşlık davranışı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2008;(20):685-706.
255. Çakar ND, Ceylan A. İş motivasyonunun çalışan bağlılığı ve işten ayrılma eğilimi üzerindeki etkileri. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 2005;6(1):52-66.
256. London M. Toward a theory of career motivation. Academy of Management Review. 1983;8(4):620-630.
257. Özmen ÖT, Özer PS, Saatçioğlu ÖY. Akademisyenlerde örgütsel ve mesleki bağlılığın incelenmesine ilişkin bir örnek araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi. 2005;6(2):1-14.

258. Duygulu S, Abaan S. Örgütsel bağlılık: Çalışanların kurumda kalma ya da kurumdan ayrılma kararının bir belirleyicisi. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2007;14(2):61-73.
259. Şener İ, Doğan B. Karşı cinsin yöneticisi olmak ya da ayrılmak: Birlikte çalışılan grubun cinsiyet bileşiminin işten ayrılma davranışına etkisi. İçinde: Yıldız G (ed.). 15. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı. Sakarya: 25-27 Mayıs 2007: s.179-181.
260. Pai FY, Yeh TM, Huang KI. Professional commitment of ınformation technology employees under depression environments. International Journal of Electronic Business Management. 2012;10(1):17-29.
261. Yüksel İ. Hemşirelerin iş doyum düzeyini ayırt edici iş doyum öğelerinin diskriminant analiziyle belirlenmesi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2002;(3):67-78.
262. Ardıç K, Polatcı S. Tükenmişlik sendromu ve madalyonun öbür yüzü: İşle bütünleşme. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2009;(32):21-46.
263. Moon MM, Jonson CL. The influence of occupational strain on organizational commitment among police: A general strain theory approach. Journal of Criminal Justice. 2012;40(3):249-258.
264. Kaldenberg DO, Becker BW, Zvonkovic A. Work and commitment among young professionals: A study of male and female dentists. Human Relations. 1995;48(11):1355-1377.
265. Irving PG, Coleman DF, Cooper CL. Further assessments of a three-component model of occupational commitment: Generalizability and differences across occupations. Journal of Applied Psychology. 1997;82(3):444-452.
266. Greenfield AC, Norman CS, Wier B. The effect of ethical orientation and professional commitment on earnings management behavior. Journal of Business Ethics. 2008;83(3):419-434.
267. Gambino KM. Registered Nurse Motivation for Entry, Occupational Commitment, and Intent to Stay in Current Position, with Present Employer, and in The Nursing Profession. 2009, Dowling College, School of Education, Doctoral Dissertation, 170 pages, New York, (Prof. Dr. James Bouey Ora).
268. Günlük M. Muhasebecilerin Mesleki ve Örgütsel Bağlılık, İş Memnuniyeti ve İşten Ayrılma Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma. 2010, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 138 sayfa, Kocaeli, (Doç. Dr. Gökhan Özer).
269. Uştu H, Tümkaya S. Sınıf öğretmenlerinin mesleki bağlılık, işten ayrılma niyeti ve bazı sosyo-demografik özelliklerinin örgütsel bağlılığı yordama düzeylerinin incelenmesi. İlköğretim Online. 2017;16(3):1262-1274.
270. Yılmaz F. Örgüt kültürünün mesleğe bağlılık üzerindeki etkilerinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2019;1(1):22-32.
271. Hatunoğlu Z, Koca N. Bağımsız denetçinin eğitim seviyesi ve mesleki tecrübesine göre mesleki bağlılık ve denetimde kalite algı düzeyi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2020;17(2):1118-1134.
272. Örs M, Acuner AM, Sarp N, Önder ÖR. Hastanelerde çalışan hekimler ile hemşirelerin örgütlerine bağlılıklarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası. 2003;56(4):217-224.
273. Raižiene S, Endriulaitiene A. The relations among empathy, occupational commitment, and emotional exhaustion of nurses. Medicina. 2007;43(5):425-431.
274. Gwyn PG. The Quality of Mentoring Relationships' Impact on the Occupational Commitment of Nursing Faculty. 2009, Barry University, Doctoral Dissertation, 160 pages, Miami, (Dr. Alona Angosta, Dr. Jennifer Kawi).
275. Sezgin F. Öğretmenlerin örgütsel bağlılığının bir yordayıcısı olarak okul kültürü. Eğitim ve Bilim. 2010;35(156):142-159.
276. Aydın A. İlköğretim Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılıklarına Etki Eden Faktörler. 2010, Beyken Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 144 sayfa, İstanbul, (Doç. Dr. Gökhan Özer).

277. Uyar M. Muhasebecilerin Bilişsel Ahlaki Gelişim Seviyelerinin Etik Kararlara ve Mesleki Bağlılığa Etkisi. 2010, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 202 sayfa, Kocaeli, (Doç. Dr. Gökhan Özer).
278. Fertig J. Evaluating that piece of paper: The effect of motivation and certif ication status on occupational commitment and job competence. Journal of Leadership & Organizational Studies. 2011;18(1):118-126.
279. Çiftçioğlu A. Mesleki bağlılık ve meslekten ayrılma niyeti ilişkisinin tükenmişlik sendromu bağlamında incelenmesine yönelik bir araştırma. İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 2011;2(3):109-119.
280. Yousaf A, Sanders K, Shipton H. Proactive and politically skilled professionals: What is the relationship with affective occupational commitment? Asia Pacific Journal of Management. 2013;30(1):211-230.
281. Arslantürk Y. Mesleki bağlılık: Turist rehberleri üzerine bir inceleme. İşletme Araştırmaları Dergisi. 2016;8(1):186-207.
282. Saruç S, Aslantürk H. Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki bağlılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care. 2017;12(1):24-34.
283. Gizaw AB, Kebede DB, Hanfore LK, Belachew YB. Level of professional commitment and associated factors among nurses working in Jimma Zone public hospitals; Jimma South West Ethiopia. Palliative Medicine & Care. 2016;5(3):1-9.
284. Karadirek G. Öğretmenlerde iş stresi ve mesleki tükenmişliğin iş tatmini ve mesleki duygusal bağlılık üzerindeki etkisi. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi. 2021;10(1):101-122.
285. Chughtai AA, Zafar S. Antecedents and consequences of organizational commitment among Pakistani university teachers. Applied HRM Research. 2006;11(1):39-64.
286. Blau G, Ryan J. On measuring work ethic: A neglected work commitment facet. Journal of Vocational Behavior. 1997;51(3):435-448.
287. Otley DT, Pierce BJ. The operation of control systems in large audit firms. Auditing. 1996;15(2):65-84.
288. Lambert EG, Hogan NL, Barton SM. The impact of job satisfaction on turnover intent: A test of a structural measurement model using a national sample of workers. The Social Science Journal. 2001;38(2):233-250.
289. Addae HM, Parboteeah KP, Davis EE. Organizational commitment and intentions to quit: An examination of the moderating effects of psychological contract breach in trinidad and tobago. International Journal of Organizational Analysis. 2006;14(3):225-238.
290. Aryee S, Kevin T. Antecedents and outcomes of career commitment. Journal of Vocational Behavior. 1992;40(3):288-305.
291. Smith D, Hall M. An empirical examination of a three-component model of professional commitment among public accountants. Behavioral Research in Accounting. 2008;20(1):75-92.
292. Davis K, John N. Human behavior at work, organizational behavior. 7th ed. New York: McGraw Hill; 1989: p.179.
293. Çaylıkoca A. Örgütsel bağlılığın mesleki bağlılık üzerine etkisi: Konaklama işletmelerinde bir araştırma. Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi. 2007;1(1):1-17.
294. Freudenberger HJ, North G. Women's burnout: How to spot it, how to reverse it, and how to prevent it. New York: Penguin Books; 1986: p.9.
295. Engelberg-Moston T, Stipis C, Kippin B, Spillman S, Burbidge K. Organisational and occupational commitment as predictors of volunteer coaches' burnout. Australian Journal on Volunteering. 2009;14(2009):11-19.
296. Akçay C, Cansu Ç. Eğitim örgütlerinde mesleki bağlılık ve örgütsel bağlılığın öğretmenlerin tükenmişlikleri üzerindeki etkisi. Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi. 2019;6(37):1415-1433.
297. Çınar Ö, Özyılmaz FZ. İş tatmini ile yaşam tatmini arasındaki ilişki: Bayburt üniversitesinde bir uygulama. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2019;(17):533-556.
298. Lu KY, Chang LC, Wu HL. Relationships between professional commitment, job satisfaction, and work stress in public health nurses in Taiwan. Journal of Professional Nursing. 2007;23(2):110-116.

299. Emami M. Investigating the job satisfaction and professional commitment. Elixir Human Resource Menagement. 2012;48(2012):9652-9655.
300. Öztürk D. Örgütsel performans. İçinde: Demir Uslu Y, Hancıoğlu Y, Yeşilaydın G, Oral Kara N (ed.). Örgütsel yaklaşımlar I. Eskişehir: Nisan; 2019: s.240-256.
301. Çalışkan A, Akkoç İ, Turunç Ö. Örgütsel performansın artırılmasında motivasyonel davranışların rolü: Yenilikçilik ve girişimciliğin aracılık rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2011;16(3):363-401.
302. Ketchand AA, Strawser JR. Multiple dimensions of organizational commitment: Implications for future accounting research. Behavioral Research in Accounting. 2001;13(1):221-251.
303. Siders MA, George G, Dharwadkar R. The relationship of internal and external commitment foci to objective job performance measures. Academy of Management Journal. 2001;44(3):570-579.
304. Jaramillo F, Mulki JP, Marshall GW. A metaanalysis of the relationship between organizational commitment and salesperson job performance: 25 Years of research. Journal of Business Research. 2005;58(6):705-714.
305. Kusumastuti R, Ghozali I, Fuad F. Auditor professional commitment and performance: An ethical issue. Risk governance & Control: Financial Markets & Institutions. 2016;6(4):540-548.
306. Hackett RD, Lapierre LM, Hausdorf PA. Understanding the links between work commitment constructs. Journal of Vocational Behavior. 2001;58(3):392-413.
307. Blau G. Job, organizational, and professional context antecedents as predictors of intent for interrole work transitions. Journal of Vocational Behavior. 2000;56(3):330-345.
308. Güleryüz G, Güney S, Aydın EM, Aşan Ö. The mediating effect of job satisfaction between emotional intelligence and organisational commitment of nurses: A questionnaire survey. International journal of Nursing Studies. 2008;45(11):1625-1635.
309. Kaya DŞ, Zerenler M. Çalışma hayatında psikolojik sermaye, mesleki bağlılık ve kariyer planlamasına genel bakış. Ankara: Nobel; 2014: s.91.
310. Fırat MZ. Tükenmişlik ve Örgütsel Bağlılığın Mesleki Bağlılık Üzerindeki Etkileri: Banka Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. 2015, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 179 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Derman Küçükaltan).
311. Sezgin M, Ağar CC. Impact of affective organizational and occupational commitment on job satisfaction: PR specialists in metropolitan municipalities. International Journal of Business and Commerce. 2012;2(2):21-35.
312. Organ DW. Organizational citizenship behavior: It's construct clean-up time. Human Performance. 1997;10(2):85-97.
313. Dede NP. Örgütsel vatandaşlık davranışı: Kuramsal bir çalışma. Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi. 2019;1(3):304-355.
314. Lee K, Allen NJ. Organizational citizenship behavior and workplace deviance: The role of affect and cognitions. Journal of Applied Psychology. 2002;87(1):131-142.
315. Karaman A, Aylan S. Örgütsel vatandaşlık. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2012;2(1):35-48.
316. Cohen A. The relationship between multiple commitments and organizational citizenship behavior in Arab and Jewish culture. Journal of Vocational Behavior. 2006;69(1):105-118.
317. Çelikten M, Şanal M, Yeni Y. Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2005;19(2):207-237.
318. Temizkan M. Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir araştırma. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2008;6(3):461-486.
319. Çakmakçı C. Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda Görev Yapan Öğretmenlerin Bireysel ve Ailevi Özellikleri ile Kuruma Bağlılık Düzeyleri ve Kurumdan Ayrılma İstekleri. 2006, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 197 sayfa, İzmir, (Yrd. Doç. Dr. Aydın Yaka).
320. Uştu H. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti ve Sosyo Demografik Özelliklerinin Örgütsel Bağlılığı Yordama Düzeylerinin İncelenmesi. 2014, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 164 sayfa, Adana, (Prof. Dr. Songül Tümkaya, Yrd. Doç. Dr. Özlem Kaf Hasırcı, Yrd. Doç. Dr. Birsel Aybek).

321. Celep C. Eğitimde örgütsel adanma ve öğretmenler. Ankara: Anı; 2000: s.104.
322. Wallace J. Organizational and professional commitment in professional and nonprofessional organizations. Administrative Science Quarterly. 1995;40(2):228-255.
323. Ergen Y. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetim Becerileri, Akademik İyimserlikleri ve Mesleki Bağlılıkları Arasındaki İlişki: Malatya İli Örneği. 2016, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 210 sayfa, Samsun, (Doç. Dr. Cevat Elma).
324. Ünsal S. Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin statüsüne ilişkin bir pareto analizi. Sakarya University Journal of Education. 2018;8(2):111-130.
325. Bozbayındır F. Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2019;18(72):2076-2104.
326. Somech A, Bogler R. Antecedents and consequences of teacher organizational and professional commitment. Educational Administration Quarterly. 2002;38(4):555-577.
327. Özdem G. The relationship between the organizational citizenship behaviours and the organizational and professional commitments of secondary school teachers. Journal of Global Strategic Management. 2012;6(2):47-64.
328. Shukla S. Teaching competency, professional commitment and job satisfaction-a study of primary school teachers. IOSR Journal of Research & Method in Education. 2014;4(3):44-64.
329. Yousaf A, Sanders K, Abbas Q. Organizational/occupational commitment and organizational/occupational turnover intentions: A happy marriage? Personnel Review. 2015;44(4):470-491.
330. Akram M, Malik MI, Sarwar M, Anwer M, Ahmad F. Relationship of teacher competence with professional commitment and job satisfaction at secondary level. The AYER. 2015;4(2015):58-70.
331. Sawhney S. Unpacking the nature and practices of inclusive education: The case of two schools in Hyderabad, India. International Journal of Inclusive Education. 2015;19(9):887-907.
332. Basu S. Professional commitment and job satisfaction among secondary school teachers. Educational Quest-An International Journal of Education and Applied Social Sciences. 2016;7(3):255-259.
333. Bansal S. Attitudes of teachers towards inclusive education in relation to their professional commitment. Indian Journal of Educational Studies. 2016;3(1):96-108.
334. Bashir L. Job satisfaction of teachers in relation to professional commitment. The International Journal of Indian Pscyology. 2017;4(4):52-59.
335. Shoaib H, Khalid I. Commitment with the teaching profession: Demographical view of teacher educators. Pakistan Journal of Education. 2018;34(2):19-36.
336. Sakallı Demirok M. Career satisfaction and professional commitment of special education teachers. Quality & Quantity. 2018;52:1187-1199.
337. Özgenel M. An antecedent of teacher performance: Occupational commitment. International Journal of Eurasian Education and Culture. 2019;4(7):100-126.
338. Ashraf B, Kumar A. A study of professional commitment of male and female physical education lecturers. International Journal of Physical Education, Sports and Health. 2020;7(3):319-323.
339. Meriç E, Erdem M. Prediction of professional commitment of teachers by the job characteristics of teaching profession. Educational Administration: Theory & Practice. 2020;26(2):449-494.
340. Sharma MC. Professional commitment among physical education teachers with special reference to their type of school. International Journal of Physical Education Sports Management and Yogic Sciences. 2021;11(3):97-101.
341. Catamco GME, Genuba RL. Structural equation model on professional commitment of physical education teachers in relation to behavioral regulation in exercise, health consciousness and ınterpersonal support. Multidisciplinary International Journal of Research and Development. 2022;1(3):80-110.
342. Haddadi M, Ramezani Nejad R, Malaei M. The effect social status on professional commitment among the physical educators by mediating organizational identity. Research on Educational Sport. 2022;10(26):264-243.
343. Ünal A. İş Doyumu, Yaşam Doyumu ve Yaşam Anlamı Değişkenlerinin İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Mesleki Bağlılıkları Üzerine Etkisi. 2015 Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 199 sayfa, Samsun, (Yrd. Doç. Dr. İbrahim Gül).

344. Giderler C, Durmuş H, Kırmızı C. Akademisyenlerin mesleki bağlılıkları ile duygusal emek davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. Global Business Research Congress. 2016;2(1):127-135.
345. Doğan İF, Bakan İ, Oğuz M. Çalışanların motivasyonları üzerinde örgütsel bağlılık mı mesleki bağlılık mı daha etkili? Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 2017;9(2):71-86.
346. Kırdök O, Doğanülkü HA. Öğretmenlerin mesleki bağlılıklarının yordayıcısı olarak kişilik özellikleri. Turkish Studies Educational Science. 2018;13(19):1163-1175.
347. Örgen İ. Ücretli Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki ve Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi. 2020, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 128 sayfa, Adana, (Prof. Dr. Songül Tümkaya).
348. Hıdıroğlu YÖ. Öğretmenlerin Güçlendirilmesinin Örgütsel Bağlılık, Mesleki Bağlılık ve Okullardaki Örgütsel Vatandaşlık Üzerindeki Etkisi. 2021, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 267 sayfa, Denizli, (Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen).
349. Yaşar Ş. Öğretme ve öğrenme sürecinde bellek modeli. Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi. 1992;10(10):279-296.
350. Senemoğlu N. Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya. Ankara: Gönül; 1997: s.39-99.
351. Özer B. Bilgi işleme kuramı. İçinde: Gürhan C (ed.). Gelişim ve öğrenme. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi; 2001: s.157-176.
352. Özden Y. Öğrenme ve öğretme. 2. baskı. Ankara: Pegem; 1998: s.9.
353. Keleş E, Çepni S. Beyin ve öğrenme. Journal of Turkish Science Education. 2006;3(2):66-82.
354. Jonassen DH, Grabowski BL. Handbook of individual differences, learning, and instruction. New York: Routledge; 2012: p.5.
355. Babadoğan C. Öğretim stili odaklı ders tasarımı geliştirme. Millî Eğitim Dergisi. 2000;(147):61-63.
356. Can Ş. Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile bazı değişkenler arasındaki ilişkinin araştırılması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2011;2011(41):70-82.
357. Yenice N, Saracaloğlu AS. Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stilleri ile fen başarıları arasındaki ilişki. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2009;6(1):162-173.
358. Ataseven AGN, Oğuz A. Türkiye'de öğrenme stilleri konusunda yapılan tezlerin incelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. 2015;4(3):192-205.
359. Kaplan A. Lifelong learning: Conclusions from a literatüre. International Online Journal of Primary Education. 2016;5(2):43-50.
360. Büyükalan FS. Eğitimle ilgili temel kavramlar. İçinde: Özdemir MÇ (ed.). Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Asil; 2004: s.3-23.
361. Güven M. Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi; 2004: s.232.
362. Karademir E, Tezel O. Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stillerinin demografik değişkenleri açısından incelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010;28(28):129-145.
363. Tynjälä P. Perspectives into learning at the workplace. Educational Research Review. 2008;3(2):130-154.
364. Jacob R, Hill H, Corey D. The impact of a professional development program on teachers' mathematical knowledge for teaching, instruction, and student achievement. Journal of Research on Educational Effectiveness. 2017;10(2):379-409.
365. Lu M, Loyalka P, Shi Y, Chang F, Liu C, Rozelle S. The impact of teacher professional development programs on student achievement in rural China: Evidence from Shaanxi Province. Journal of Development Effectiveness. 2019;11(2):105-131.
366. Garet MS, Porter AC, Desimone L, Birman BF, Yoon KS. What makes professional development effective? Results from a national sample of teachers. American Educational Research Journal. 2001;38(4):915-945.
367. Lindvall J. Two large-scale professional development programs for mathematics teachers and their impact on student achievement. International Journal of Science and Mathematics Education. 2017;15(7):1281-1301.

368. Shava GN. Enhancing learner achievement through professional development: The zimbabwean experience. South African Journal of Higher Education. 2016;30(6):56-72.
369. Doddilet S, Lundin S, Krüger J. Constructing professionalism in teacher education. Analytical tools from a comparative study. Educational Inquiry. 2019;10(3):208-225.
370. Nicholls N. Professional development, teaching, and lifelong learning: The implications for higher education. International Journal of Lifelong Education. 2000;19(4):370-377.
371. Kwakman K. Factors affecting teachers' participation in professional learning activities. Teaching and Teacher Education. 2003;19(2):149-170.
372. Easton LB. From professional development to professional learning. Phi Delta Kappan. 2008;89(10):755-761.
373. Alagöz Hamzaj Y. Öğretmenlere Yönelik Mesleki Öğrenme Modeli Geliştirilmesi ve Modelin Eğitimde Oyunlaştırma Konusunda Uygulanması. 2022, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 348 sayfa, Eskişehir, (Prof. Dr. Meral Güven).
374. Labone E, Long J. Features of effective professional learning: A case study of the implementation of a system-based professional learning model. Professional Development in Education. 2016;42(1):54-77.
375. Opfer VD, Pedder D. Benefits, status and effectiveness of continuous professional development for teachers in England. The Curriculum Journal. 2010;21(4):413-431.
376. Darling-Hammond L. Teacher education around the world: What can we learn from international practice? European Journal of Teacher Education. 2017;40(3):291-309.
377. Mayer D, Lloyd M. Professional learning: An introduction to the research literature. Melbourne: AITSL; 2011: p.3.
378. Gümüş S, Apaydın Ç, Bellibaş MŞ. Öğretmen mesleki öğrenme ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama. 2018;9(17):107-124.
379. Darling-Hammond L, Wei RC, Andree A, Richardson N, Orphanos S. Professional learning in the learning profession: A status report on teacher development in the united states and abroad. Dallas, TX: National Staff Development Council; 2009: p.1-32.
380. Bullough RV. Professional learning communities and the eight-year study. Educational Horizons. 2007;85(3):168-180.
381. Işık M. Farklı Kariyer Evrelerindeki Okul Yöneticilerinin Profesyonel Öğrenme Düzeylerinin İncelenmesi. 2017, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 406 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Münevver Çetin).
382. DeMonte J. High-quality professional development for teachers: Supporting teacher training to improve student learning. Washington: Center for American Progress; 2013: p.6.
383. Fenstermacher GD, Berliner DC. Determining the value of staff development. The Elementary School Journal. 1985;85(3):281-314.
384. Hallinger P, Kulophas D. The evolving knowledge base on leadership and teacher professional learning: A bibliometric analysis of the literature 1960-2018. Professional Development in Education. 2020;46(4):521-540.
385. Wells M. Elements of effective and sustainable professional learning. Professional Development in Education. 2014;40(3):488-504.
386. Sahlberg P. Finnish lessons 3.0: What can the world learn from educational change in Finland? 3th ed. New York: Teachers College; 2021: p.1-252.
387. Hirsh S, Hord SM. Leader & Learner. Principal Leadership. 2008;9(4):26-30.
388. Leithwood K, Jantzi D, Hopkins CT. The development and testing of a school improvement model. School Effectiveness and School Improvement. 2006;17(4):441-464.
389. Sleegers P, Bolhuis S, Geijsel F. School improvement within a knowledge economy: Fostering professional learning from a multidimensional perspective. Içinde: International handbook of educational policy. Dordrecht: Springer; 2005: p.527-541.
390. Acker S. The realities of teachers' work: Never a dull moment. London: Continuum; 1999: p.1-258.
391. Day C, Kington A, Stobart G, Sammons P. The personal and professional selves of teachers: Stable and unstable identities. British Educational Research Journal. 2006;32(4):601-616.

392. Guskey TR. Professional development and teacher change. Teachers and Teaching: Theory and Practice. 2002;8(3-4):381-391.
393. Kelchtermans G, Vandenberghe R. Teachers' professional development: A biographical perspective. Journal of Curriculum Studies. 1994;26(1):45-62.
394. Sumsion J. Becoming, being and unbecoming an early childhood educator: A phenomenological case study of teacher attrition. Teaching and Teacher Education. 2002;18(7):869-885.
395. İlğan A. Öğretmenler için etkili mesleki gelişim faaliyetleri. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2013;6(ÖYGE Özel Sayısı):41-56.
396. Stoll L, Louis KS. Professional learning communities: Elaborating new approaches. In: Stoll In L, Louis KS (eds.). Professional learning communities: Divergence, depth and dilemmas. Maidenhead: McGraw-Hill; 2007: p.1-13.
397. Darling-Hammond L. The right to learn and the advancement of teaching: Research, policy and practice for democratic education. Educational Researcher. 1996;25(6):5-17.
398. Lieberman A, Miller L, Wiedrick J, von Frank V. Learning communities: The starting point for professional learning is in schools and classrooms. The Learning Professional. 2011;32(4):16-20.
399. Wilson SM, Berne J. Teacher learning and the acquisition of professional knowledge: an examination of research on contemporary professional development. Review of Research in Education. 1999;24(1):173-209.
400. Dufour R. What is a "Professional learning community"? Educational Leadership. 2004;61(8):6-11.
401. Johnson WW. Why professional development matters. Journal of Contemporary Criminal Justice. 2014;30(4):360-361.
402. Brodie K. Learning about learner errors in professional learning communities. Educational Studies in Mathematics. 2014;85(2):221-239.
403. Mayer D. Professional standards for teachers: A case study of professional learning. Asia-Pacific Journal of Teacher Education. 2005;33(2):159-179.
404. Bouley F, Wuttke E, Schnick-Vollmer K, Schmitz B, Berger S, Seifried J. Professional competence of prospective teachers in business and economics education: Evaluation of a competence model using structural equation modeling. Peabody Journal of Education. 2015;90(4):491-502.
405. Forte AM, Flores MA. Teacher collaboration and professional development in the workplace: A study of Portuguese teachers. European Journal of Teacher Education. 2014;37(1):91-105.
406. Korthagen F. Inconvenient truths about teacher learning: Towards professional development 3.0. Teachers and Teaching. 2017;23(4):387-405.
407. Atmaca T. Öğretmenlerin yaptıkları meslek hatalarının mesleki öğrenme bağlamında incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2020;6(1):309-326.
408. MacDonald A, Wise K, Riggall J, Brown N. Converging discipline perspectives to inform the design and delivery of STEAM teacher professional learning. Australian Art Education. 2019;40(1):67-88.
409. Kazu İY, Çam H. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ile kitap okuma alışkanlığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Elbistan örneği). İçinde: Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi. Adıyaman: 26-27 Ağustos 2019: s.678-689.
410. Borko H. Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. Educational Researcher. 2004;33(8):3-15.
411. Malone A, Smith G. Developing schools as professional learning communities: The TL21 experience. US-China Education Review. 2010;7(9):106-114.
412. Vescio V, Ross D, Adams A. A review of research on the impact of professional learning communities on teaching practices and student learning. Teaching and Teacher Education. 2008;24(1):80-91.
413. Nolan A, Molla T. Teacher professional learning in early childhood education: Insights from a mentoring program. Early Years. 2018;38(3):258-270.
414. Avalos B. Teacher professional development in teaching and teacher education over ten years. Teaching and Teacher Education. 2011;27(1):10-20.

415. Lloyd M, Davis JP. Beyond performativity: A pragmatic model of teacher professional learning. Professional Development in Education. 2018;44(1):92-106.
416. In de Wal JJ, den Brok PJ, Hooijer JG, Martens RL, van den Beemt A. Teachers engagement in professional learning: Exploring motivational profiles. Learning and Individual Differences. 2014;36:27-36.
417. Bahous R, Busher H, Nabhani M. Teachers' views of professional learning and collaboration in four urban lebanese primary schools. Teacher Development. 2016;20(2):197-212.
418. Gemeda FT, Tynjälä P. Professional learning of teachers in Ethiopia: Challenges and implications for reform. Australian Journal of Teacher Education. 2015;40(5):1-26.
419. Putnam RT, Borko H. What do new views of knowledge and thinking have to say about research on teacher learning? Educational Researcher. 2000;29(1):4-15.
420. Kelly P. What is teacher learning? A socio-cultural perspective. Oxford Review of Education. 2006;32(4):505-519.
421. Little JW. Professional community and professional development in the learning-centered school. In: Kooy In M, van Veen K (eds.). Teaching learning that matters: International perspectives. London: Routledge; 2012: p.22-46.
422. Timperley H. Realizing the power of professional learning. New York: McGraw-Hill; 2011: p.1-180.
423. Polk JAT. Traits of effective teachers. Arts Education Policy Review. 2006;107(4):23-29.
424. Kaya S, Kartallıoğlu S. Okul temelli mesleki gelişim modeline yönelik koordinatör görüşleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2016;10(2):116-130.
425. Li L, Hallinger P, Ko J. Principal leadership and school capacity effects on teacher learning in Hong Kong. International Journal of Educational Management. 2016;30(1):76-100.
426. Li L, Hallinger P, Walker A. Exploring the mediating effects of trust on principal leadership and teacher professional learning in Hong Kong primary schools. Educational Management, Administration and Leadership. 2016;44(1):20-42.
427. Mockler N. Beyond "what works": Understanding teacher identity as a practical and political tool. Teachers and Teaching. 2011;17(5):517-528.
428. Sachs J. Teacher professionalism: Why are we still talking about it? Teachers and Teaching. 2016;22(4):413-425.
429. Liu S, Hallinger P, Feng D. Learning-centered leadership and teacher learning in China: Does trust matter? Journal of Educational Administration. 2016;54(6):661-682.
430. Hallinger P, Piyaman P, Viseshsiri P. Assessing the effects of learning-centered leadership on teacher professional learning in Thailand. Teaching and Teacher Education. 2017;67:464-476.
431. Lunenberg M, Murray J, Smith K, Vanderlinde R. Collaborative teacher educator professional development in Europe: Different voices, one goal. Professional Development in Education. 2017;43(4):556-572.
432. Golob HM. The impact of teacher's professional development on the results of pupils at national assessment of knowledge. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2012;47:1648-1654.
433. Livingston KT. Teacher education's role in educational change. European Journal of Teacher Education. 2016;39(1):1-4.
434. Durksen TL, Klassen RM, Daniels LM. Motivation and collaboration: The keys to a developmental framework for teachers' professional learning. Teaching and Teacher Education. 2017;67:53-66.
435. Levine TH. Tools for the study and design of collaborative teacher learning: The affordances of different conceptions of teacher community and activity theory. Teacher Education Quarterly. 2010;37(1):109-130.
436. Boyd P, Harris K, Murray J. Becoming a teacher educator. 2th ed. Bristol: The Higher Education Academy; 2011: p.1-36.
437. Kosnik C, Cleovoulou Y, Fletcher T, Harris T, McGlynn-Stewart M, Beck C. Becoming teacher educators: An innovative approach to teacher educator preparation. Journal of Education for Teaching. 2011;37(3):351-363.

438. Savaş G. Öğretmenlerin Mesleki Öğrenmesi ile Bazı Bireysel ve Örgütsel Değişkenler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2021, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 298 sayfa, Ankara, (Doç. Dr. Nihan Demirkasımoğlu).
439. Koffeman A, Snoek M. Identifying context factors as a source for teacher professional learning. Professional Development in Education. 2019;45(3):456-471.
440. Mockler N. Teacher professional learning under audit: Reconfiguring practice in an age of standards. Professional Development in Education. 2022;48(1):166-180.
441. Akiba M. Measuring teachers' professional learning activities in international context. In: Wiseman A, LeTendre GK (eds.). Promoting and sustaining a quality teacher workforce. England: Emerald Group; 2015: p.87-110.
442. Desimone LM. Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. Educational Researcher. 2009;38(3):181-199.
443. Borko H, Jacobs J, Koellner K. Contemporary approaches to teacher professional development. International Encyclopedia of Education. 2010;7(2):548-556.
444. Borko H, Putnam R. Learning to teach. Içinde: Berliner DC, Calfee RC (eds.). Handbook of educational psychology. New York: Macmillan; 1997: p.673-708.
445. Hord SM. Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement. Austin: Southwest Educational Development Laboratory; 1997: p.6-46.
446. Noddings N. Social studies and feminism. Theory and Research in Social Education. 1992;20(3):230-241.
447. Timperley H, Wilson A, Barrar H, Fung I. Teacher professional learning and development. 18th ed. Belley: Imprimerie Nouvelle Gonnet; 2008: p.1-29.
448. Thoonen EEJ, Sleegers PJC, Oort FJ, Peetsma TTD. Building school-wide capacity for improvement: The role of leadership, school organizational conditions, and teacher factors. School Effectiveness and School Improvement. 2012;23(4):1-20.
449. De Neve D, Devos G, Tuytens M. The importance of job resources and self-efficacy for beginning teachers' professional learning in differentiated instruction. Teaching and Teacher Education. 2015;47:30-31.
450. Moolenaar NM, Sleegers PJC, Alan JD. Teaming up: Linking collaboration networks, collective efficacy, and student achievement. Teaching and Teacher Education. 2011;28(2):251-262.
451. Clarke D, Hollingsworth H. Elaborating a model of teacher professional growth. Teaching and Teacher Education. 2002;18(8):947-967.
452. Maslowski R. School Culture and School Performance: An Explorative Study Into The Organizational Culture of Secondary Schools and Their Effects. 2003, Twente Univercity, Doctoral Dissertation, 153 pages, Netherlands, (Prof. Dr. RJ Bosker, Prof. Dr. J. Scheerens).
453. Hobson AJ, Malderez A. Judgementoring and other threats to realizing the potential of school-based mentoring in teacher education. International Journal of Mentoring and Coaching in Education. 2013;2(2):89-108.
454. Walker E. A teacher educator's role in an Asia-derived learning study. Studying Teacher Education. 2007;3(1):103-114.
455. Lieb S, Goodlad J. Principles of adult learning. Phoeniz: South Mountain Community College; 2005: p.3-6.
456. Desimone LM, Porter AC, Garet MS, Yoon KS, Birman BF. Effects of professional development on teachers' instruction: Results from a three-year longitudinal study. Educational Evaluation and Policy Analysis. 2002;24(2):81-112.
457. Cheng AYN, Szeto E. Teacher leadership development and principal facilitation: Novice teachers' perspectives. Teaching and Teacher Education. 2016;58:140-148.
458. Cooper KS, Stanulis RN, Brondyk SK, Hamilton ER, Macaluso M, Meier JA. The teacher leadership process: Attempting change within embedded systems. Journal of Educational Change. 2016;17(1):85-113.
459. Stanulis RN, Brondyk SK, Little S, Wibbens E. Mentoring beginning teachers to enact discussion-based teaching. Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning. 2014;22(2):127-145.

460. Drage K. Professional development: Implications for illinois career and technical education teachers. Journal of Career and Technical Education. 2010;25(2):24-32.
461. Bümen NT, Ateş A, Çakar E, Ural G, Acar V. Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi: Sorunlar ve öneriler. Millî Eğitim Dergisi. 2012;42(194):31-50.
462. Winn J, Blanton L. The call for collaboration in teacher education. Focus Except Child. 2005;38(2):1-10.
463. Polatcan M. An exploration of the relationship between distributed leadership, teacher agency, and professional learning in Turkey. Professional Development in Education. 2021;1-15.
464. Cochran SM, Lytle SL. Relationships of knowledge and practice: Teacher learning in communities . Review of Research in Education. 1999;24(1):249-305.
465. DuFour R, Eaker R. Professional learning communities at work: Best practices for enhancing student achievement. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development; 1998: p.3-4.
466. Mebane DJ, Galassi JP. Variables affecting collaborative research and learning in a professional development school partnership. Journal of Educational Research. 2003;96(5):259-268.
467. Darling-Hammond L, Hyler ME, Gardner M. Effective teacher professional development. Palo Alto: Learning Policy Institute; 2017: p.1-24.
468. Weick KE. Sensemaking in organizations. Thousand Oaks: Sage; 1995: p.17-25.
469. Meirink JA, Meijer PC, Verloop N. A closer look at teachers' individual learning in collaborative settings. Teachers and Teaching. 2007;13(2):145-164.
470. Little JW. Professional community and professional development in the learning-centered school. Berkeley: NEA Research; 2006: p.2-22 s.
471. Horn IS. Learning on the job: A situated account of teacher learning in high school mathematics departments. Cognition and Instruction. 2005;23(2):207-236.
472. Arslan Ü, Nural E. Okul öncesi eğitiminde okul-aile işbirliğinin önemi. Millî Eğitim Dergisi. 2004;162(1):99-108.
473. Atwal K. Theories of Workplace Learning in Relation to Teacher Professional Learning in UK Primary Schools. Research in Teacher Education. 2013;3(2):22-27.
474. Glazer C, Abbott L, Harris J. A teacher developed process for collaborative professional reflection. Reflective Practice. 2004;5(1):33-46.
475. Chan CK, Fai Pang M. Teacher collaboration in learning communities. Teaching education. 2006;17(1):1-15.
476. Richardson V. The dilemmas of professional development. Phi Delta Kappan. 2003;84(5):401-406.
477. Barfield A. Collaboration. ELT Journal. 2016;70(2):222-224.
478. Wenger E, McDermott RA, Snyder W. Cultivating communities of practice: A guide to managing knowledge. Boston: Harvard Business; 2002: p.14.
479. Amason AC, Schweiger D. The effect of conflict on strategic decision making effectiveness and organizational performance. In: De Dreu CKW, Van de Vliert E (eds.). Using conflict in organizations. London: Sage; 1997: p.101-115.
480. De Lima JÁ. Forgetting about friendship: Using conflict in teacher communities as a catalyst for school change. Journal of Educational Change. 2001;2(2):97-122.
481. Uçar H. Öğretmenlerin Mesleki Öğrenmelerine İlişkin Algıları. Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi. 2022;5(1):1-20.
482. Farrell TS. Tailoring reflection to individual needs: A tesol case study. Journal of Education for Teaching. 2001;27(1):23-38.
483. Kılınç AÇ, Polatcan M, Atmaca T, Koşar M. Öğretmen mesleki öğrenmesinin yordayıcıları olarak öğretmen öz yeterliği ve bireysel akademik iyimserlik: Bir yapısal eşitlik modellemesi. Eğitim ve Bilim. 2021;46(205):373-394.
484. Darling-Hammond L. The right to learn: a blueprint for creating schools that work. 1th ed. San Francisco: Jossey-Bass; 1997: p.68-70.
485. Soisangwarn A, Wongwanich S. Promoting the reflective teacher through peer coaching to improve teaching skills. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2014;116:2504-2511.

486. Hairon S, Dimmock C. Singapore schools and professional learning communities: Teacher professional development and school leadership in an asian hierarchical system. Educational Review. 2012;64(4):405-424.
487. De Vries S, van de Grift WJ, Jansen EP. How teachers' beliefs about learning and teaching relate to their continuing professional development. Teachers and Teaching. 2014;20(3):338-357.
488. Yunus MM, Hashim H, Ishak NM, Mahamod Z. Understanding TESL pre-service teachers' teaching experiences and challenges via postpracticum reflection forms. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2010;9:722-728.
489. Villegas-Reimers E. Teacher professional development: An international review of the literature. Paris: UNESCO: International Institute for Education Planning; 2003: p.7-140.
490. Shulman LS, Shulman JH. How and what teachers learn: a shifting perspective. Journal of Curriculum Studies. 2004;36(2):257-271.
491. Jarvis P. Adult learning in the social context. London: Routledge; 2010: p.63.
492. Stewart C. Transforming professional development to professional learning. Journal of Adult Education. 2014;43(1):28-33.
493. Verloop N, Van Driel J, Meijer P. Teacher knowledge and the knowledge base of teaching. International Journal of Educational Research. 2001;35(5):441-461.
494. Guthrie H. Professional development in the vocational education and training workforce: Occasional paper. Australia: National Centre for Vocational Education Research Ltd; 2010: p.14.
495. Tran LT, Le TTT. VET teachers' perceptions of their Professional roles and responsibilities in international education. In: Tran LT, Le TTT (eds.). Teacher professional learning in international education. 1th ed. Cham: Palgrave Macmillan; 2018: p:29-50.
496. Fullan M. Change forces with a vengeance. New York: Routledge/Falmer; 2003: p.91-93.
497. Wang J. Learning to teach with mentors in contrived contexts of curriculum and teaching organization: Experiences of two Chinese novice teachers and their mentors . Journal of In-Service Education. 2002;28(2):339-374.
498. Wong J. Searching for good practice in teaching: A comparison of two subject-based professional learning communities in a secondary school in Shanghai. Compare. 2010;40(5):623-639.
499. Gültekin M, Çubukçu Z. İlköğretim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitime ilişkin görüşleri. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2008;10(19):185-201.
500. Lieberman A, Miller L. Teachers as professionals: evolving definitions of staff development. In: Martin LE, Kragler S, Quatroche DJ, Bauserman KJ (eds.). Handbook of professional development in education. New York: Guilford Press; 2014: p.67-71.
501. Lieberman A, Pointer Mace DH. Teacher learning: The key to educational reform. Journal of Teacher Education. 2008;59(3):226-234.
502. Bakkenes I, Wubbels T, Vermunt JD. Teacher learning in the context of educational innovation: learning activities and learning outcomes of experienced teachers. Learning and Instruction. 2016;20(6):533-548.
503. Hoyle E, John PD. Professional knowledge and professional practice. British Hournal of Educational Studies. 1996;44(1):102-103.
504. Lieberman A. Practices that support teacher development: Transforming conceptions of professional learning. Innovating and Evaluating Science Education. 1995;95(64):67-78.
505. Hodkinson H, Hodkinson P. Improving schoolteachers' workplace learning. Research Papers in Education. 2005;20(2):109-131.
506. Stein MK, Smith MS, Silver E. The development of professional developers: Learning to assist teachers in new settings in new ways. Harvard Educational Review. 1999;69(3):237-270.
507. Bayrakcı M. In-service teacher training in Japan and Turkey: A comparative analysis of institutions and practices. Australian Journal of Teacher Education. 2009;34(1):10-22.
508. Kocaeren E. Öğretmen Liderliği ile Öğretmen Mesleki Öğrenmesi Arasındaki İlişki. 2022, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 175 sayfa, Karabük, (Doç. Dr. Mahmut Polatcan).
509. Mitchell J, Riley P, Loughran J. Leading professional learning in schools: Emotion in action. Teacher Development. 2010;14(4):533-547.

510. Takahashi A, Yoshida M. Lesson-study communities. Teaching Children Mathematics. 2004;10(9):436-443.
511. Hord SM. Professional learning communities. Journal of Staff Development. 2009;30(1):40-43.
512. Zheng X, Yin H, Li Z. Exploring the relationships among instructional leadership, professional learning communities and teacher self-efficacy in China. Educational Management Administration & Leadership. 2019;47(6):843-59.
513. Stoll L, Bolam R, McMahon A, Wallace M, Thomas S. Professional learning communities: A review of the literature. Journal of Educational Change. 2006;7(4):221-258.
514. Hargreaves A, Evans R. Beyond educational reform: Bringing teachers back in. Buckingham: Open University; 1997: p.1-133.
515. Wood E, Bennett N. Changing theories, changing practice: Exploring early childhood teachers' professional learning. Teaching and Teacher Education. 2000;16(2000):635-647.
516. Pissanos BW. Providers of continued professional education: Constructed perceptions of four elementary school physical education teachers. Journal of Teaching in Physical Education. 1995;14(2):215-230.
517. Pissanos BW, Allison PC. Continued professional learning: A topical life history. Journal of Teaching in Physical Education. 1996;16(1):2-19.
518. Bryk A, Camburn E, Louis KS. Professional community in Chicago elementary schools: Facilitating factors and organizational consequences. Educational Administration Quarterly. 1999;35(5):751-781.
519. Armourand KM, Yelling M. Professional development and professional elearning: Bridging the gap for experienced physical education teachers. European Physical Education Review. 2004;10(1):71-93.
520. Armour KM, Yelling M. Effective professional development for physical education teachers: The role of informal, collaborative learning. Journal of Teaching in Physical Education. 2007;26(2):177-200.
521. Wahlstrom KL, Louis KS. How teachers experience principal leadership: The roles of professional community, trust, efficacy, and shared responsibility. Educational Administration Quarterly. 2008;44(4):458-495.
522. Makopoulou K, Armour K. Teachers' professional learning in a European learning society: The case of physical education. Physical Education Sport Pedagogy. 2011;16(4):417-433.
523. Sieller JL. Teachers' Professional Learning: Role of The Building Leader. 2011, University of Connecticut, Doctoral Dissertation, Connecticut, 98 sayfa, (Prof. Dr. Barry G. Sheckley).
524. MacPhail A. Professional learning as a physical education teacher educator. Physical Education Sport Pedagogy. 2011;16(4):435-451.
525. Frederick SR. Does It Compute?: A study of The Long-Term Effects of Professional Development. 2012, University of New Mexico, Doctoral Dissertation, 85 pages, Mexico, (Dr. Lucretia Pence).
526. Armour K, Makopoulou K, Chambers F. Progression in physical education teachers' career-long professional learning: Conceptual and practical concerns. European Physical Education Review. 2012;18(1):62-77.
527. Goodyear VA, Casey A, Kirk D. Physical education teachers' use of practitioner inquiry: Effective, enjoyable and relevant professional learning. Asia-Pacific Journal of Health, Sport and Physical Education. 2013;4(1):19-33.
528. Hürsen Ç. Are the teachers lifelong learners? Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2014;116(2014):5036-5040.
529. Topolinski CC. The Influence of Teacher Leadership and Professional Learning on Teachers' Knowledge and Change of Instructional Practices in Low Performing Schools. 2014, Western Michigan University, Doctoral Dissertation, 154 pages, Michigan, (Dr. Sue Poppink).
530. Jess M, McEvilly N. Traditional and contemporary approaches to career-long professional learning: A primary physical education journey in Scotland. Education 3-13. 2015;43(3):225-237.

531. Schlichter E. Professional Learning Communities: Teacher Perception of Components of Professional Learning Communities in High Schools. 2015, Northern Illinois University, Doctoral Dissertation, 102 pages, Illinois, (Dr. Marc WanOverbeke).
532. Admiraal W, Kruiter J, Lockhorst D, Schenke W, Sligte H, Smit B, Tigelaar D, de Wit W. Affordances of teacher professional learning in secondary schools. Studies in Continuing Education. 2016;38(3):281-298.
533. Yoon K, Armour KM. Mapping physical education teachers' professional learning and impacts on pupil learning in a community of practice in South Korea. Physical Education and Sport Pedagogy. 2017;22(4):427-444.
534. Butler EA. Using The Voices of k-4 Teachers to Explore a Reformed Professional Learning Model: A Qualitative Case Study. 2018, Drexel University, Doctoral Dissertation, 143 pages, United States, (Kenneth J. Mavritz).
535. Jansen in de Wal J, van den Beemt A, Martens RL, den Brok PJ. The relationship between job demands, job resources and teachers' professional learning: Is it explained by self-determination theory? Studies in Continuing Education. 2020;42(1):17-39.
536. Chiva-Bartoll O, Montero PJR, Capella-Peris C, Salvador-García C. Effects of service learning on physical education teacher education students' subjective happiness, prosocial behavior, and professional learning. Frontiers in Psychology. 2020;11(331):1-9.
537. Dervent F. Yansıtıcı Düşünmenin Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Mesleki Uygulamalarına Etkisi. 2012, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 434 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Hasan Kasap).
538. Hünük D. Using Communities of Practice in Developing Health-Related Fitness Knowledge of Physical Education Teachers: Impact on Student Learning. 2013, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 175 sayfa, Ankara, (Doç. Dr. Mustafa Levent İnce).
539. Kulavuz-Önal D, Tatar S. Teacher burnout and participation in professional learning activities: Perspectives from university English language instructors in Turkey. Journal of Language and Linguistic Studies. 2017;13(1):283-303.
540. Saçmalıoğlu MG. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının, Mesleki Öğrenme Topluluğu Aracılığıyla 21. Yüzyıl Becerilerini Ortaya Çıkarma Süreçlerinin Keşfedilmesi. 2019, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 102 sayfa, Ankara, (Doç. Dr. Ferda Gürsel).
541. Çopur A. Tasarlanan Mesleki Öğrenme Topluluğunun Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimine ve Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisinin İncelenmesi. 2020, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 243 sayfa, Bursa, (Prof. Dr. Muammer Demirel).
542. Burns N. The practice of nursing research: Conduct. critique and utilization. 2th ed. Amsterdam: WB Saunders Co; 1993: p.8.
543. Neuman WL, 2000, Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches. Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar. Özge S, Cilt 1 ve Cilt 2, Yayınodası, İstanbul, 2016: 224.
544. Kurtulmuş K. Araştırma yöntemleri. İstanbul: Türkmen; 2010: s.12.
545. Aslan Ş, Yağcı Özen M. Bilimsel araştırmada temel kavramlar. İçinde: Aslan Ş (ed.). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber. Konya: Eğitim; 2018: s.47-55.
546. Tokay Argan M, Argan M, Kurulgan M. Kitaplara ilişkin biçimsel özelliklerin okuyucu tutumları üzerine etkisi. Bilgi Dünyası. 2008;9(1):179-206.
547. Saruhan ŞC, Özdemirci A. Bilim, felsefe ve metodoloji. İstanbul: İnkılap; 2016: s.187.
548. Gay LR, Diehl PL. Research methods for business and management. Singapore: Maxwell Macmillan İnternetional; 1992: p.14.
549. Demirel ET. Nicel araştırma tasarımı. İçinde: Aslan Ş (ed.). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Nicel, nitel ve karma tasarımlar için bir rehber. Konya: Eğitim; 2018: s.105-115.
550. Şimşek A. Araştırma modelleri. İçinde: Şimşek A (ed.). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi; 2012: s.80-107.
551. Gürbüz S, Şahin F. Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe-yöntem-analiz. Ankara: Seçkin; 2018: s.107.

552. Karasar N. Bilimsel irade algı çerçevesi ile bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler. Ankara: Nobel; 2016: s.114-119.
553. Kurtuluş K. Pazarlama araştırmaları. 6. baskı. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi; 1998: s.310.
554. Altunışık R, Coşkun R, Bayraktaroğlu S, Yıldırım E. Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. Sakarya: Sakarya; 2010: s.71-135.
555. Montello DR, Sutton PC. An introduction to scientific research methods in geography. Thousand Oaks: Sage; 2006: p.155.
556. Sekaran U, Bougie R. Research methods for business: A skill building approach. 7th ed. United Kingdom: John Wiley & Sons; 2016: p.52.
557. Creswell JW, 2007, Karma Yöntem Araştırmalarına Giriş. Sözbilir M, Pegem, Ankara, 2017: 80.
558. Ural A, Kılıç İ. Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi. 4. baskı. Ankara: Detay; 2013: s.47-49.
559. Gay LR, Mills GE, Airasain PW. Educational research competencies for analysis and application. 10nd ed. Columbus: Pearson Merrill Prentice Hall; 2011: p.129-139.
560. Kağıtçıbaşı Ç, Üskül A. Yeni insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş. İstanbul: Evrim; 2006.
561. Yaman S, Tekin S. Öğretmenler için hizmet-içi eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi. 2010;5(1):76-88.
562. Varış F. Eğitimde program geliştirme. Ankara: Ankara Üniversitesi; 1988.
563. Cohen GL. Party over policy: The dominating impact of group influence on political beliefs. J Pers Soc Psychol. 2003;85(5):808-822.
564. Izzati UA, Nurchayati N, Lolita Y, Mulyana OP. Professional commitment in terms of gender and tenure of vocational high school teachers. IJORER: International Journal of Recent Educational Research. 2022;3(2):135-146.
565. Avşaroğlu S, Deniz M, Kahraman A. Teknik öğretmenlerde yaşam doyumu iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2005;(14):115-129.
566. Çelen Ü, Köşterelioğlu İ, Akın Köşterelioğlu M. Developing an attitude scale for inservice training. International Journal of Social Sciences and Education. 2016;6(1):81-90.
567. Torff B, Sessions D, Byrnes K. Assessment of teachers' attitudes about professional development. Educational and Psychological Measurement. 2005;65(5):820-830.
568. Kyriakides L, Creemers BP, Antoniou P. Teacher behaviour and student outcomes: Suggestions for research on teacher training and professional development. Teaching and Teacher Education. 2009;25(1):12-23.
569. Ajzen I. The theory of planned behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes. 1991;50(2):179-211.
570. Çam E, Üstün A. Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2016;9(1):459-475.
571. Ünlü H. Beden eğitimi öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği (BEÖYTÖ) geliştirilmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri. 2011;11(4):2005-2020.
572. Şimşek ÖF. Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları. Ankara: Ekinoks; 2007: s.315-337.
573. Hong S, Malik ML, Lee MK. Testing configural, metric, scalar, and latent mean invariance across genders in sociotropy and autonomy using a non-Western sample. Educational and Psychological Measurement. 2003;63(4):636-654.
574. Anderson JC, Gerbing DW. Some methods for respecifying measurement models to obtain unidimensional construct measurement. Journal of Marketing Research. 1982;19(4):453-460.
575. Lomax RG, Schumacker RE. A beginner's guide to structural equation modeling. 2th ed. Lawrence Erlbaum Associates; 2004: p.82.
576. Hu LT, Bentler PM. Evaluating model fit. In: Hoyle RH (ed.). Structural equation modeling: Concepts, issues and application. Thousand Oaks: Sage; 1995: p.77-99.

577. Schermelleh-Engel K, Moosbrugger H, Müller H. Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. Methods of Psychological Research Online. 2003;8(2):23-74.
578. Bagozzi RP, Heatherton TF. A general approach to representing multifaceted personality constructs: Application to state self-esteem. Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal. 1994;1(1):35-67.
579. Hair JF, Anderson RL, Tatham WC. Multivariate data analysis with reading. 5th ed. Upper Saddle River: Prentice-Hall; 1998.
580. Çokluk Ö, Şekercioğlu G, Büyüköztürk Ş. Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları. 2. baskı. Ankara: Pegem; 2012. s.304.
581. Fornell C, Larcker DF. Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. Journal of Marketing Research. 1981;18(1):39-50.
582. Wood W. Attitude change: Persuasion and social influence. Annual Review of Psychology. 2000;51(1):539-570.
583. Sobol DF, Dent CW, Gleason L, Brannon BR, Johnson CA, Flay BR. The integrity of smoking prevention curriculum delivery. Health Education Research. 1989;4(1):59-67.
584. Kağıtçıbaşı Ç, Cemalcılar Z. Dünden bugüne insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş. Ankara: Evrim; 2014: s.129-130.
585. Lumpe AT, Chambers E. Assessing teachers' context beliefs about technology use. Journal of Research on Technology in Education. 2001;34(1):93-107.
586. Fuller A, Hodkinson H, Hodkinson P, Unwin L. Learning as peripheral participation in communities of practice: A reassessment of key concepts in workplace learning. British Educational Research Journal. 2005;31(1):49-68.
587. Haney JJ, Czerniak CM, Lumpe AT. Teacher beliefs and intentions regarding the implementation of science education reform strands. Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching. 1996;33(9):971-993.
588. Capogna S. Learning and social networks: New forms of sociability. ESA Research Network Sociology of Culture Midterm Conference. Culture and the Making of Worlds. Roma: 14-17 October 2010: s.1-15.
589. Torff B, Sessions D. Factors associated with teachers' attitudes about professional development. Teacher Education Quarterly. 2008;35(2):123-133.
590. Eroğlu M, Erdoğan U, Özbek R. Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleriyle mesleki gelişime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Journal of Social and Humanities Sciences Research. 2018;5(30):4379-4388.
591. Torff B, Byrnes K. Differences across academic subjects in teachers' attitudes about professional development. The Educational Forum. 2010;75(1):26-36.
592. Sullivan LJ. The Influence of School Culture, School Goals, and Teacher Collaboration on Teachers' Attitudes Toward Their Professional Development Plans. 2010, George Mason University, Doctoral Dissertation, 236 pages, Fairfax: VA, (Prof. Dr. Gary Galluzzo).
593. Çam E, Üstün A. Öğretmenlerin mesleki tutumları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 2016;9(1):459-475.
594. Eroğlu M. Öğretmenlerin Mesleki Gelişime Katılımlarıyla, Mesleki Gelişime Yönelik Tutumları, Kendi Kendine Öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları ve Destekleyici Okul Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2019, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 278 sayfa, Malatya, (Doç. Dr. Ramazan Özbek).
595. Karasolak K, Tanrıseven I, Yavuz Konokman GY. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim etkinliklerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2013;21(3):997-1010.
596. Kulaz E. İlkokul Öğretmenlerinin Kendilerine Yönelik Hizmetiçi Eğitim Uygulamalarının Koşulları ve Verimliliği Hakkındaki Görüşleri (İstanbul İli Tuzla İlçesi Örneği). 2013, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 101 sayfa, İstanbul, (Yrd. Doç. Dr. Mustafa Otrar).
597. Carrim NMH, Basson JS. Creating a learning climate: A South African study. Learning Organization. 2013;20(1):6-19.

598. Durmuşoğlu MV. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık ve Mesleki Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2021, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi, 111 sayfa, Samsun, (Prof. Dr. Osman İmamoğlu).
599. Yıldız Y, Çelik B. Commitment to the teaching profession. International Journal of Social Sciences & Educational Studies. 2017;4(2):93-977.
600. Demirtaş H, Cömert M, Özer N. Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. Eğitim ve Bilim. 2011;36(159):96-111.
601. O'Reilly III CA, Caldwell DF. The commitment and job tenure of new employees: Some evidence of postdecisional justification. Administrative Science Quarterly. 1981;26(4):597-616.
602. Schwenk CH. Information, cognitive biases, and commitment to a course of action. Academy of Management. 1986;11(2):298-310.
603. Oliver N. Rewards, investments, alternatives and organizational commitment: Empirical evidence and theoretical development. Journal of Occupational Psychology. 1990;63(1):19-31.
604. Handy C. The empty raincoat: Making sense of the future. London: Hutchinson; 1994: p.1-280.
605. Meyer JP, Allen NJ. Commitment in the workplace: Theory, research, and application. Thausand Oaks: Sage; 1997: p.1-10.
606. Brockner J, Higgins ET. Regulatory focus theory: Implications for the study of emotions at work. Organizational Behavior and Human Decision Processes. 2001;86(1):35-66.
607. Schleicher A. Preparing teachers and developing school leaders for the 21st century: Lessons from around the world. Paris: OECD; 2012: p.1-112.
608. Goe L, Stickler LM. Teacher quality and student achievement: Making the most of recent research. TQ Research & Policy Brief. Washington: National Comprehensive Center for Teacher Quality; 2008: p.1-20.
609. Darling-Hammond L. The flat world and education: How America's commitment to equity will determine our future. New York: Teachers College; 2010: p.208-240.
610. Eroğlu C. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlikleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. 2013, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 112 sayfa, Aksaray, (Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Ünlü).
611. Aydilek E. Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Yaşam Doyumları ve Beden Eğitimi Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. 2019, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 79 sayfa, Çanakkale, (Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Barut).
612. Kuru T. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleğine Yönelik Tutumları ile Uzaktan Eğitim Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2022, Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 86 sayfa, Bartın, (Doç. Dr. Taner Bozkuş).
613. Ünlü H. Do prospective physical education teachers really want to be physical education teachers? Croatian Journal of Education. 2013;15(4):211-230.
614. Eraslan L, Çakıcı D. Pedagojik formasyon programı öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2011;19(2):427-438.
615. Fresko B, Kfir D, Nasser F. Predicting teacher commitment. Teaching and Teacher Education. 1997;13(4):429-438.
616. Sood V, Anand A. Professional commitment among b. ed. teacher educators of himachal pradesh. E-journal of All India Association for Educational Research. 2010;22(1):51-60.
617. Ataç, İ. Öğretmenlerin Denetim Odakları ile Mesleki Bağlılıkları Arasındaki İlişki. 2019, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 86 sayfa, İstanbul, (Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Özgenel).
618. Aksu T. Öğretmenlerin Mesleki Bağlılıkları ile Duygusal Emeklerinin Okul Etkililiğini Yordama Düzeyi. 2021, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. 154 sayfa, İstanbul, (Doç. Dr. Mustafa Özgenel).
619. Hung A, Liu J. Effects of stay-back on teachers' professionalcommitment. International Journal of Educational Management. 1999;15(5):226-241.
620. Sorensen TJ, McKim AJ. Perceived work-life balance ability, job satisfaction, and professional commitment among agriculture teachers. Journal of Agricultural Education. 2014;55(4):116-132.

621. Çokal E. Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Öğrenmeleri ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2022, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 133 sayfa, Çanakkale, (Prof. Dr. Çiğdem Şahin Taşkın).
622. Özbay C. Öğretmenlerin Mesleki Öğrenme Düzeyleri ile Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi. 2023, Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 138 sayfa, Muş, (Dr. Öğr. Üyesi Metin Karayol).
623. Runhaar P, Sanders K, Yang H. Stimulating teachers' reflection and feedback asking: an interplay of self-efficacy, learning goal orientation, and transformational leadership. Teaching and Teacher Education. 2010;26(5):1154-1161.
624. Dresel M, Haugwitz M. The relationship between cognitive abilities and self-regulated learning evidence for interactions with academic self-concept and gender. High Ability Studies. 2005;16(2):201-218.
625. Zhou G, Xu J. Adoption of educational technology: How does gender matter? International Journal of Teaching and Learning in Higher Education. 2007;19(2):140-153.
626. Scott S. Professional Development: A Study of Secondary Teachers' Experiences and Perspectives. 2002, Curtin University, Doctoral Dissertation, 182 pages, Curtin, (Assoc. Prof. Dr. Rob Baker).
627. Banks J, Smyth E. Continuous professional development among primary teachers in Ireland. Maynooth: The Teaching Council and Economic and Social Research Institute (ESRI); 2011: p.1-32.
628. de Vries S, Jansen EP, van de Grift WJ. Profiling teachers' continuing professional development and the relation with their beliefs about learning and teaching. eaching and Teacher Education. 2013;33:78-89.
629. Hürsen Ç. Determine the attitudes of teachers towards professional development activities. Procedia Technology. 2012;1:420-425.
630. Özer N, Beycioğlu K. The relationship between teacher professional development and burnout. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2010;2(2):4928-4932.
631. Kesici Ş, Şahin İ, Aktürk AO. Analysis of cognitive learning strategies and computer attitudes, according to college students' gender and locus of control. Computers in Human Behavior. 2009;25(2):529-534.
632. Cücümen F. Mesleki Öğrenme Topluluğu Olarak İlköğretim Okullarının İncelenmesi. 2018, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 100 sayfa, Eskişehir, (Prof. Dr. Cemil Yücel).
633. Güney B. Sınıf Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri. 2018, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 125 sayfa, Malatya, (Prof. Dr. Bürhan Akpunar).
634. Çalık C. Eğitim Örgütlerinde Mesleki Bağlılık, Örgütsel Bağlılık ve Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2019, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 168 sayfa, İstanbul, (Prof. Dr. Recep Cengiz Akçay).
635. Zedef S. Eğitim Kurumlarında Mesleki Bağlılık, Örgütte Kalma ve Örgütten Ayrılma Niyetinin Araştırılması. 2017, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 125 sayfa, Isparta, (Prof. Dr. Ramazan Erdem).
636. Steers RM. Antecedents and outcomes of organizational commitment. Administrative Science Quarterly. 1977;21(1):46-56.
637. Yıldırım Y. Duygusal Emek ve Mesleki Bağlılık İlişkisi: Avukatlar Üzerine Bir Araştırma. 2019, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 133 sayfa, Muğla, (Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Gün Eroğlu).
638. İştahlı SB. Duygusal Emeğin Çalışanların Örgütsel Bağlılık ve Mesleki Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi: Duygusal Zekânın Rolü. 2013, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 158 sayfa, Kayseri, (Prof. Dr. Ayşegül Asuman Akdoğan).
639. Quarles NR. Professional Commitment, Organizational Commitment, and Organizational-Professional Conflict in The Internal Audit Function: Model Development and Test. 1988, University of North Texas, Doctoral Dissertation, 249 pages, Texas.

640. Kılıçdağı Y. Serbest Eczacıların Duygusal Emek Davranışlarının ve Genel Öz Yeterlik Algılarının Mesleki Bağlılıklarına Etkisinin Araştırılması: Ankara İli Örneği, 2020, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 127 Sayfa, Ankara, (Prof. Dr. Gülbin Özçelikay).
641. Demir S. Mesleki Bağlılık ve Örgütsel Bağlılığın İş Tatminine Etkisi: Sosyal Güvenlik Denetim Elemanları Üzerine Bir Araştırma. 2016, Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 153 sayfa, Ankara, (Prof. Dr. Hamdullah Nejat Basım).
642. Turhan M, Yaraş Z. Lisansüstü programların öğretmen, yönetici ve denetmenlerin mesleki gelişimine katkısı. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 2013;12(43):200-218.
643. Helvacı MA, Karadurmuş M. İlköğretim okullarının öğrenen örgüt olma özellikleri açısından incelenmesi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2015;5(2):31-62.
644. Bal Ö. İlköğretim Okullarında Görev Yapan Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Öğrenen Örgüt Olarak Okullarına İlişkin Algıları (Başakşehir Örneği). 2011, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 114 sayfa, İstanbul, (Yrd. Doç. Dr. Sevinç Peker).
645. Banoğlu K. İlköğretim okullarında görev yapmakta olan yönetici ve öğretmenlerin öğrenen örgüt algısı. Journal of Computer and Education Research. 2009;5(10):125-149.
646. Uslu E. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile İş Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. 2022, Amasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 106 sayfa, Amasya, (Dr. Öğr. Üyesi Kurtuluş Özlü).
647. Özkan V. İlköğretim Okulunda Görevli Sınıf Öğretmenlerinin Bazı Değişkenlere Göre Örgütsel Bağlılık Düzeyleri (Sakarya İli Örneği). 2008, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 102 sayfa, Sakarya, (Yrd. Doç. Dr. Bayram Çetin).
648. Altınkurt Y, Yılmaz K. Öğretmenlerin mesleki profesyonelliği ile iş doyumları arasındaki ilişki. Sakarya University Journal of Education. 2014;4(2):57-71.
649. Durak HY, Tekin S. Öğretmenlerin hayat boyu öğrenme yeterliliklerinin kişisel ve mesleki değişkenlere göre incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2020;20(1):221-235.
650. Ayaz C. Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. 2016, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 112 sayfa, Bartın (Yrd. Doç. Dr. Fatma Ünal).
651. Russell G, Bradley G. Teachers' computer anxiety: Implications for professional development. Education and Information Technologies. 1997;2(1):17-30.
652. Rotermund S, DeRoche J, Ottem R. Teacher professional development by selected teacher and school characteristics: 2011-2012. Stats in brief. NCES 2017-200. National Center for Education Statistics. 2017: p.1-21.
653. Çapa Y, Çil N. Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2000;(18):69-73.
654. Şahin F. Özel Eğitim Okullarında Çalışan Kadrolu, Emekli Ücretli ve Ücretli Öğretmenlerin Mesleki Aidiyet Duygularının Değerlendirilmesi. 2013, Yeditepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 178 sayfa, İstanbul, (Yrd. Doç. Dr. Mustafa Otrar).
655. Parasuraman S, Nachman SA. Correlates of organizational and professional commitment the case of musicians in symphony orchestras. Group & Organization Management. 1987;12(3):287-303.
656. Carson KD, Bedian AG. Career commitment: Construction of a measure and examination of it's psychometric properties. Journal of Vocational Behavior. 1994;44(3):237-262.
657. Uysal HT. Stajyer çalışanların mesleki bağlılık gelişimine örgüt ikliminin etkisi. Business and Economics Research Journal. 2013;4(3):93-110.
658. Yasa HD. Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ile Bilgi Okuryazarlığı Becerileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. 2018, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 149 sayfa, Bartın, (Dr. Öğr. Üyesi Harun Er).
659. Yuvacı H. Sınıf ve Beden Eğitimi Öğretmenliği Mezunu Öğretmenlerin Beden Eğitimi Mesleğine Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. 2015, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 82 sayfa, Bolu, (Doç. Dr. Hakkı Çoknaz).

660. Arjunan M, Balamurugan M. Professional commitment of teachers working in tribal area schools. International Journal of Current Research and Development. 2013;2(1):65-74.
661. Kalkan F. İlköğretim okulu öğretmenlerinin mesleki öğrenme topluluğu algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. Electronic Turkish Studies. 2015;10(11):847-868.
662. Mahmoudi F, Özkan Y. Exploring experienced and novice teachers' perceptions about professional development activities. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2015;199:57-64.
663. İlğan A, Erdem M, Çakmak A, Erdoğmuş E, Sevinç S. İlköğretim okullarının mesleki öğrenme topluluğu olma durumlarının değerlendirilmesi. Kastamonu Education Journal. 2011;19(1):151-166.

İş Eş Aşk Anne

SPİKERLERİN GÖRÜNMEYEN MÜCADELESİ

CEREN UYSAL, HACER AKER

EĞİTİM
yayınevi

İŞ EŞ AŞK ANNE
SPİKERLERİN GÖRÜNMEYEN MÜCADELESİ

Ceren Uysal, Hacer Aker

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Fatih Kabakçı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-94-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

İŞ EŞ AŞK ANNE
SPİKERLERİN GÖRÜNMEYEN MÜCADELESİ

Ceren Uysal, Hacer Aker
VI+98 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-94-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Adams, G. A., & Weiss, H. M. (2020). The development and validation of a measure of career development in organizations. *Journal of Organizational Behavior, 41*(1), 78-91.

Adams, R., & Weiss, E. (2020). Work-life balance in media: policies, practices, and perspectives. *Journal of Media Management*, *22*(3), 195-210.

Ahmad, F. (1993). *The making of modern Turkey*. Routledge.

Akbaş, G. ve Korkmaz L. (2017). Kadın yöneticiler: görünmez engellerin gölgesinde yükselme çabası, *İş ve İnsan Dergisi 4*(2), 73-86

Akçay, C. (2012). Çalışma yaşamında duygular ve yönetimi: kavramsal bir inceleme, *Eğitimde Politika Analizi Dergisi 1*(1), 3-25

Aker, H. (2010). Televizyon haberciliğinde anchor'ların kullandıkları beden dilinin izleyicinin kanal tercihi üzerine etkisi, [Yüksek Lisans Tezi], Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Aker, H. (2015). The effect of body language used by anchor in television journalism on channel choice of the audience, (pp. 131-140), (Ed. by., Maciej Kołodziejski, Mehmet Ali Icbay, Hasan Arslan), *Contemporary Issues In Cultural Studies*, Ehrmann Verlag.

Aktaş, K. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, Konya, 15.02.2024.

Alankuş, S. (2015). Women and media in Turkey: A historical overview. In S. Alankuş & E. Cindoglu (Eds.), *Gender and Media: Representations and Politics* (pp. 15-30). Routledge.

Alparslan, M.H., Çetinkaya, Bozkurt Ö. ve Özgöz, A. (2015). İşletmelerde cinsiyet ayrımcılığı ve kadın çalışanların sorunu, *MAKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *2*(3), 66-81.

Arat, Y. (1998). From emancipation to liberation: the changing role of women in Turkey's public realm. *Journal of International Affairs*, *52*(1), 107-128.

Ata, S. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, Ankara, 12.03.20

Aydın, E. (2008). Formel ve enformel kadın çalışanların istihdam edilme biçimlerinin iş doyum düzeyleri üzerindeki etkisi, [Yüksek Lisans Tezi], Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Babcock, L., & Laschever, S. (2003). *Women don't ask: negotiation and the gender divide.* Princeton University Press.

Bailyn, L., Drago, R., & Kochan, T. A. (2007). *Integrating work and family life: a holistic approach.* MIT Press.

Bailyn, L., et al. (2007). *Flexibility at work: balancing the ınterests of employer and employee.* Jossey-Bass.

Baker, J. (2014). *Gender equality and work-life balance: a study of female professionals in modern society.* Routledge.

Başak, S. (2009). Cam tavanlar, *KÖK Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, *11*(2), 119-132.

Bayraktaroğlu, N. (2018). Women's voices in Turkey's digital media landscape. *Turkish Studies*, *19*(3), 421-435.

Beasley, M. H., & Gibbons, S. J. (2003). *Taking their place: a documentary history of women and journalism.* American University Press.

Belet, N. H. (2013). Kriz olgusunun kadına yönelik algıya ve kadın işgücüne etkisi, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 196-223.

Bennett, J. M. (1989). *Women in the medieval english countryside: gender and household in brigstock before the plague.* Oxford University Press.

Bennett, J. M. (1996). *Medieval women in modern perspective.* Oxford University Press.

Bertman, S. (2003). *Handbook to life in ancient Mesopotamia*. Oxford University Press.

Bianchi, S. M., & Milkie, M. A. (2010). Work and family research in the first decade of the 21st century. *Journal of Marriage and Family*, *72*(3), 705-725.

Bildirici, M. A. (2023). Türkiye'de yayın yapan ulusal haber kanallarında diksiyon analizi: Ana haber bültenleri, [Yüksek Lisans Tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Bittman, M., & Pixley, J. (1997). The double bind of the 'new father': dual earner household dilemmas. *Journal of Family Studies*, *3*(1), 27-41.

Blau, F. D., & Kahn, L. M. (2017). The gender wage gap: extent, trends, and explanations. *Journal of Economic Literature, 55*(3), 789-865.

Bohnet, I. (2016). *What works: gender equality by design*. Harvard University Press.

Buchanan, N. T., Settles, I. H., & Woods, K. C. (2014). Comparing sexual harassment subtypes among black and white women by military rank: double jeopardy, the jezebel, and the cult of true womanhood. *Psychology of Women Quarterly, 32*(4), 401-418.

Byerly, C. M. (2013). *The palgrave ınternational handbook of women and journalism*. Palgrave Macmillan.

Can, H. (2017). Çalışan kadınlarda zaman yönetimi ve iş-yaşam dengesi, [Yüksek Lisans Tezi], Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.

Carter, C., Branston, G., & Allan, S. (1998). *News, gender and power.* Routledge.

Catalyst. (2021). *Women in leadership: why ıt matters.* Retrieved from Catalyst. org

Ceylan, İ. (2015). İKBLOG, İş hayatında erkek ve kadın algısı değişiyor, www. kariyer.net Erişim tarihi 28.08.2024.

Chambers, D., Steiner, L., & Fleming, C. (2004*). Women and journalism.* Routledge.

Cochrane, K. (2013). *All the rebel women: the rise of the fourth wave of feminism.* Guardian Books.

Collins, P. H., & Bilge, S. (2016*). Intersectionality.* Polity Press.

Connell, R. W. (1987). *Gender and power: society, the person, and sexual politics.* Stanford University Press.

Correll, S. J., Benard, S., & Paik, I. (2007). Getting a job: ıs there a motherhood penalty? *American Journal of Sociology, 112*(5), 1297-1338.

Crenshaw, K. (1991). Mapping the margins: ıntersectionality, ıdentity politics, and violence against women of color. *Stanford Law Review, 43*(6), 1241-1299.

Crompton, R., & Lyonette, C. (2006). Work-life 'balance' in Europe. *Acta Sociologica, 49*(4), 379-393.

Çakır, Ö. (2008). Türkiye'de kadının çalışma yaşamından dışlanması, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (31), 25-47.

Çalışır, G. (2003). Ulusal basında düşünce yazarı kadın gazeteciler, [Yüksek Lisans Tezi], Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Çarkoğlu, A., Kadirbeyoğlu, Z., & Kayran, E. (2020). Women's representation in the turkish parliament: opportunities and challenges. *Politics & Gender, 16*(3), 808-833.

Çelik, K., & Er, B. (2021). Social media as a platform for women's advocacy in Turkey. *Journal of Middle Eastern Women's Studies, 17*(1), 67-85.

Davidoff, L., & Hall, C. (1987). *Family fortunes: men and women of the english middle class, 1780-1850.* University of Chicago Press.

De Vuyst, S., & Raeymaeckers, K. (2017). Gender dynamics in newsrooms: the relationship between work environment and gender bias in journalism. *Journalism Studies, 18*(5), 630-647.

Demerouti, E., Bakker, A. B., Nachreiner, F., & Schaufeli, W. B. (2001). The job demands-resources model of burnout. *Journal of Applied Psychology, 86*(3), 499-512.

Demir, G. (1997). Çalışan kadınlarda rol çatışmaları, [Yayımlanmamış Doktora Tezi], İnönü Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı, Malatya.

Deuze, M., & Prenger, M. (2020). *Making media: production, practices, and professions.* Amsterdam University Press.

Duben, A., & Behar, C. (1991). *İstanbul households: marriage, family, and fertility, 1880-1940.* Cambridge University Press.

Duman, A., & Lo Bianco, J. (2018). Women in turkish journalism: gendered challenges and strategies for success. *Journal of Media Ethics, 33*(4), 174-185.

Eagly, A. H., & Carli, L. L. (2007). *Through the labyrinth: the truth about how women become leaders.* Harvard Business Review Press.

Eagly, A. H., & Karau, S. J. (2002). Role congruity theory of prejudice toward female leaders. *Psychological Review*, *109*(3), 573-598.

Ekizer, F. N. (2021). The effect of project-based teaching on language learners' success in social environments: Training social actors in ELT (A. Acar, Ed.). Akademisyen Publishing House.

Ekizer, F. N. (2023). Nurturing the passion: Cultivating intrinsic motivation in English language teachers. In Ö. Kırmızı & A. Irgatoğlu (Eds.), *Situated nature of EFL teacher psychology: Insights from Türkiye* (pp. 203–223). Nobel Publishing.

Ekizer, F. N., & Yıldırım, S. S. (2023). 21st Century Skills and Learning Environments: ELT Students' Perceptions. *Educational Research and Reviews, 18*(6), 114-128.

Ely, R. J., & Meyerson, D. E. (2000). Theories of gender in organizations: a new approach to organizational analysis and change. *Research in Organizational Behavior, 22*, 103-151.

Erdem, G. (2008), Ana haber bültenlerinde görev yapan sunucuların ses-söz dizimi ilişkili konuşma becerileri, [Doktora Tezi], Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Erdoğan, E. (2021). Domestic violence and Turkey's withdrawal from the Istanbul convention. *Middle East Policy, 28*(3), 146-153.

Ergüneş, F. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, Ankara, 04.03.2024.

Erikli, S. (2020). Çalışma yaşamında toplumsal cinsiyet ayrımcılığının görünümü. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(1), 39-60.

Erkaya, O. (2019). Work-family balance among female journalists in Turkey. *Journal of Media Research, 12*(2), 45-58.

Ersin, N. (2023). Dilin yenileşme sürecinde radyo ve televizyon spikerleri: 1927-1990, *Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları Dergisi, 4*(8), 55-72.

European Parliament. (2021). *Turkey's withdrawal from the Istanbul convention:* What It Means and What's Next.

Everbach, T., & Flournoy, C. (2007). *Women in journalism: work/family balance in the digital age.* Routledge.

Eyüpoğlu, F. (1999). *Türkiye Topraklarının Verimlilik Durumu,* T.C. Başbakanlık Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ens. Yayınları.

Faroqhi, S. (1997). *Subjects of the sultan: culture and daily life in the ottoman empire.* I.B. Tauris.

Fitzgerald, L. F., Drasgow, F., Hulin, C. L., Gelfand, M. J., & Magley, V. J. (1997). "Antecedents and consequences of sexual harassment in organizations: a test of an ıntegrated model." *Journal of Applied Psychology, 82*(4), 578-589.

Fletcher, J. K., & Thomas, L. T. (1996). Networking as women's work. *International Journal of Career Management, 8*(6), 3-10.

Fletcher, J. K., & Thomas, R. J. (1996). The paradox of postheroic leadership: an essay on gender, power, and transformational change. *The Leadership Quarterly, 7*(2), 212-233.

Franks, S. (2013). *Women and journalism*. I.B. Tauris.

Freeman, J. (1975). *The Politics of women's liberation: a case study of an emerging social movement and ıts relation to the policy process.* Longman.

Friedan, B. (1963). *The feminine mystique.* Norton.

Gallagher, M. E., & Kligyte, V. (2019). Feminist media studies: an ıntroduction. *Media, Culture & Soci*ety, *41*(8), 1103-1114.

Gallagher, M., & Kligyte, G. (2019). *Media and gender: a scholarly agenda for the global alliance on media and gender.* UNESCO.

Gatrell, C. (2019). *Embodying women's work.* Cambridge University Press.

Gill, R. (2007). *Gender and the media*. Polity Press.

Gill, R., & Orgad, S. (2018). The shifting terrain of sex and power: from the 'sexualization of culture' to #metoo. *Sexualities, 21*(8), 1313-1324.

GMMP. (2020). *Global media monitoring project 2020:* Who Makes the News?

Goldin, C. (1991). *The role of world war II in the rise of women's employment. The American Economic Review*, 81(4), 741-756.

Goldin, C. (2014). A grand gender convergence: ıts last chapter" *American Economic Review, 104*(4), 1091-1119.

Gornick, J. C., & Meyers, M. K. (2003). *Families that work: policies for reconciling parenthood and employment.* Russell Sage Foundation.

Göle, N. (1996). *The forbidden modern: civilization and veiling.* University of Michigan Press.

Greenhaus, J. H., & Beutell, N. J. (1985). Sources of conflict between work and family roles. *Academy of Management Review, 10*(1), 76-88.

Gülsüm, H. (2021). Women in media: challenges and opportunities. *International Journal of Media and Cultural Politics, 17*(2), 251-270.

Gülsüm, Ö. (2021). Women's representation in media leadership: a case study of Turkey. *Journal of Media Management, 18*(4), 245-263.

Güngör, N. D. (2015). Work-family conflict and women's working conditions in Turkey. *Gender, Work & Organization, 22*(4), 397-415.

Günsel, A., Köroğlu, S., ve Demirci, L. (2015). Çalışma hayatında kadınların karşılaştıkları sorunlar ve cam tavan algıları: Kadın öğretmenler üzerinde bir araştırma, *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 74-113.

Heilman, M. E. (2012). Gender stereotypes and workplace bias. *Research in Organizational Behavior, 32*, 113-135.

Hewlett, S. A., Marshall, M., & Sherbin, L. (2010). How diversity can drive ınnovation. *Harvard Business Review, 88(*12), 45-51.

Hill, E. J., Hawkins, A. J., Ferris, M., & Weitzman, M. (2001). Finding an extra day a week: the positive ınfluence of perceived job flexibility on work and family life balance. *Family Relations, 50*(1), 49-58.

Hochschild, A. R., & Machung, A. (2012). *The second shift: working families and the revolution at home.* Penguin Books.

Hunt, V., Yee, L., Prince, S., & Dixon-Fyle, S. (2020). *Diversity wins: how ınclusion matters.* McKinsey & Company.

Ibarra, H. (1993). Network centrality, power, and ınnovation ınvolvement: determinants of technical and administrative roles. *Academy of Management Journal, 36*(3), 471-501.

Ibarra, H., Carter, N. M., & Silva, C. (2010). Why men still get more promotions than women. *Harvard Business Review, 88*(9), 80-85.

Ilgaz, S. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, İstanbul, 23.02.2024.

İlalan, İ. (2017). OECD ülkelerinde kadın işgücüne katılımın ekonomik kalkınma ve vergi yükü açısından analizi, [Yayınlanmamış Doktora Tezi], Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

İnce, M., Yılmaz, M. (2020). Ana haber bültenlerinde haberlerin konusu ve sunum tarzı ile reyting arasındaki ilişki üzerine bir inceleme, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 8*(1), 416-441.

İpekgil, H. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, Ankara, 04.03.2024.

İsmini vermek istemeyen haber spikeri "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, İstanbul, 01.03.2024.

Kadın liderliği karar alma mekanizmalarına farklı bir bakış açısı sunuyor www.paradergi.com.tr, Erişim Tarihi 27.05.2024.

Kandiyoti, D. (1977). Urban change and women's role in turkish society. *International Journal of Middle East Studies, 8*(4), 485-501.

Kandiyoti, D. (2016). Locating the politics of gender: patriarchy, neo-liberal governance and violence in Turkey. *Research and Policy on Turkey, 1*(2), 103-118.

Kanter, R. M. (1977). *Work and family in the united states: a critical review and agenda for research and policy.* Russell Sage Foundation.

Kapız, S. Ö. (2002). İş aile yaşamı dengesi ve dengeye yönelik yeni bir yaklaşım: Sınır teorisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(3), 139.

Kars, S., & Öztürk, S. (2019). Representation of women in turkish media: content and discourse analysis of tv series. *Journal of Media Research, 12*(2), 23-42.

Kasım, M. (2009). Spiker olmak o kadar kolay mı?, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (25), 209-228.

Kaya, B. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, İstanbul, 19.05.2024.

Kelly, J. (1984). *Women, history & theory: the essays of Joan Kelly.* University of Chicago Press.

King, M. L. (1991). *Women of the renaissance.* University of Chicago Press.

Ko, D. (1994). *Teachers of the Inner Chambers: women and culture in seventeenth-century China.* Stanford University Press.

Kocacık, F. ve Gökkaya, V.B. (2005). Türkiye'de çalışan kadınlar ve sorunları, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *6*(1), (195-219).

Koslowski, A. S., Morris, M. D. S., & Kalleberg, A. L. (2012). *Work, family, and ınequality: the changing dynamics of families and society.* Emerald Group Publishing.

Koslowski, A., et al. (2012). The time divide in cross-national context: the work-family ınterface in four countries. *International Journal of Comparative Sociology, 53*(1), 5-24.

Kossek, E. E., Baltes, B. B., & Matthews, R. A. (2011). How work-family research can finally have an ımpact in organizations. *Industrial and Organizational Psychology, 4*(3), 352-369.

Kuyucu, M. (2013). Medyada kadın olmak: Medya işletmelerinde çalışan kadınların sorunları, *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, *2*(6), (29-64).

Küçükdalak, Z. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, İstanbul, 12.04.2024.

Lefkowitz, M. R. (1983). *Women in greek myth.* Johns Hopkins University Press.

Lewis, S., et al. (2008). *The work-family challenge: rethinking employment.* Palgrave Macmillan.

Lewis, S., Gambles, R., & Rapoport, R. (2008). The constraints of a work-life balance approach: an ınternational perspective. *The International Journal of Human Resource Management, 18*(3), 360-373.

Mansell, R., & Nast, H. (2019).In and out of the frame: motherhood, professionalism, and ıdentity in media production. *Television & New Media, 20*(3), 289-306.

McNair, B. (2002). *Striptease culture: sex, media and the democratization of desire.* Routledge.

Mellado, C., & Rafter, K. (2021). Gender and work-life balance in journalism: a comparative study of ten countries. *Journalism Studies, 22*(4), 451-470.

Meyers, M. K., & Gornick, J. C. (2018). *Work-family reconciliation policies: the united states in comparative perspective.* In Treas, J., Scott, J., & Richards,

M. (Eds.), *The wiley blackwell companion to the sociology of families* (pp. 379-396). Wiley-Blackwell.

Mızrahi, R., Aracı, H. (2010). Kadın yöneticiler ve cam tavan sendromu üzerine bir araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 149-156.

Mill, J. S. (1869). *The subjection of women.* Longmans, Green, Reader, and Dyer.

Morrison, A. M., White, R. P., & Van Velsor, E. (1987). Breaking the glass ceiling: can women reach the top of america's largest corporations? Addison-Wesley.

Newman, B. (1987). *Sister of Wisdom: St. Hildegard's theology of the feminine.* University of California Press.

Ng, T. W., Eby, L. T., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. (2005). Predictors of objective and subjective career success: a meta-analysis. *Personnel Psychology, 58(*2), 367-408.

North, L. (2009). The gendered newsroom: how journalists experience the changing world of media. *Journalism Practice, 3*(2), 218-233.

North, L. (2009). *The gendered newsroom: how journalists experience the changing world of media.* Hampton Press.

Olivelle, P. (2006). *The life of the Buddha.* Penguin Books.

Özçatal, E. (2011). Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1*(1), 21-39.

Pomeroy, S. B. (1994). *Goddesses, whores, wives, and slaves: women in classical antiquity.* Schocken Books.

Posetti, J. (2017). *Protecting journalists from online harassment: a guide for newsrooms. International Center for Journalists*. Retrieved from ICFJ

Pugh, M. (2000). *The march of the women: a revisionist analysis of the campaign for women's suffrage, 1866-1914.* Oxford University Press.

Ridgeway, C. L. (2001). Gender, status, and leadership. *Journal of Social Issues, 57*(4), 637-655.

Robins, G. (1993). *Women in ancient egypt.* Harvard University Press.

Rodgers, S., & Thorson, E. (2003). The reporter's gender, knowledge, and professionalism as predispositions to gender bias in story source selection. *Journalism & Mass Communication Quarterly, 80*(4), 772-788.

Ross, K., & Carter, C. (2011). "Women and news: a long and winding road." *Media, Culture & Society, 33*(8), 1148-1165.

Rothbard, N. P. (2001). Enriching or depleting? the dynamics of engagement in work and family roles. *Administrative Science Quarterly, 46*(4), 655-684.

Ryan, M. K., & Haslam, S. A. (2005). The glass cliff: evidence that women are over-represented in precarious leadership positions. *British Journal of Management, 16*(2), 81-90.

Sarılar, N. B. (2018). 1950'lerden bugüne haber perspektifinde dönüşen haber sunucusu profili: Spiker-Anchor, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 2(2), 63-72.

Sarışın, M. (2020). Medya sektöründe çalışan kadınların konumu ve yaşadıkları zorluklar: Ordu yerel medyasında çalışan kadınlar ve ulusal gazete künyelerinin incelenmesi, *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi 4*(1), 16-29.

Selek, S. (2024). "Ekran yüzlerinin annelik deneyimlerine ilişkin görüşme", Röp., Ceren Uysal, İstanbul, 19.05.2024.

Sevim. B. (2008). Kültür endüstrisi bağlamında yıldızlaştırılan ana haber sunucularının haberin izlenmesine etkileri, [Doktora Tezi], Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Steinem, G. (1983). *Outrageous acts and everyday rebellions*. Holt, Rinehart, and Winston.

Steiner, L. (2018). "Feminist media studies in a digital age." *Feminist Media Studies, 18*(5), 737-744.

Stevenson, L. (2015). Working mothers in neoliberal times, *The Australian Sociological Association Conference*, Cairns, November, 23-26.

Sundin, E. C., & Seale, C. (2010). "Health professionals, health care chaplains and researchers: towards partnership in care*." Journal of Health Organization and Management, 24*(4), 413-430.

Sümer, S., & Eslen-Ziya, H. (2017). "Gendered dynamics in turkish media: the ıntersection of patriarchy and neoliberalism." *Journal of Middle Eastern Women's Studies, 13*(3), 366-387.

Şener, B., & Egeli, E. (2020). "Gender representation in turkish television drama: analyzing the roles of women in prime-time series." *Communication Studies, 71*(6), 729-744.

Taşkın, E., Çetin, A. (2012). Kadın yöneticilerin cam tavan algısının cam tavanı aşma stratejilerine etkisi: Bursa örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *33*(9), 19 -34.

Tekeli, S. (1986). "Emergence of the feminist movement in Turkey." *Signs: Journal of Women in Culture and Society, 12*(1), 136-146.

Thomas, L. T., & Ganster, D. C. (1995). Impact of family-supportive work variables on work-family conflict and strain: a control perspective. *Journal of Applied Psychology, 80*(1), 6-15.

Tılıç, D. (2006). "*Women in Turkish media: present and future perspectives*." In Women and Media: A Critical Overview (pp. 112-128). UNIFEM.

Tilly, L. A., & Scott, J. W. (1978). *Women, work, and family.* Routledge.

Timisi, N. (1997). *Medyada Cinsiyetçilik,* Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Timurturkan, M. (2020). Özel sektörde çalışan yönetici kadınların annelik anlatıları: Deneyimler, beklentiler ve annelik ideolojileri, *İnsan ve Toplum, 10*(1), 107-143.

Toptaş, S. (2018). Türkiye'de radyo kanalı ve program seçiminde DJ ve spikerlerin rolü, [Yüksek Lisans Tezi], Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tuchman, G. (1978). *Making news: a study in the construction of reality.* Free Press.

Tunalı, A. (2006). Kadın kamu yöneticilerinin liderlik özellikleri (Türkiye'deki kadın kaymakamlar örneği), [Yüksek Lisans Tezi], Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Türeli, N. ve Dolmacı, N. (2013). İş yaşamında kadın çalışana yönelik ayrımcı bakış açısı ve mobbing üzerine ampirik bir çalışma. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 83-104.

Ustabaş, A. ve Afacan Fındıklı, M. (2017). Çalışma hayatında kadın yönetici olmak: Türkiye'de sanayi sektöründe kadın yöneticilerin karşılaştıkları sorunlar. *KSBD 9* (Kadın Özel Sayısı), 421-442.

Valkenburg, D., & van der Meer, T. (2021). "The need for ıntersectionality in gender research and ıts ımportance for policy: a case study of poverty in the european union." *Feminist Economics, 27*(3), 27-48.

Van Zoonen, L. (1994). *Feminist media studies*. SAGE Publications.

Vural, İ. (2003). Televizyon haberciliğinde bir mesleki kişilik olarak "anchor"kaynak kişi özellikleri boyutunda değerlendirilmesi ve Türkiye'deki uygulama biçimine yönelik durum saptaması, [Doktora Lisans Tezi], Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Vural, İ. (2010). Televizyon Dünyasının Habercileri Bile... (Yaman Bir Paradoks), Derin Yayınları.

Warhurst, C. (2003). "Work and employment relations in the high-performance workplace." *International Journal of Employment Studies, 11*(2), 21-40.

White, J. B. (2003). *Islamist mobilization in Turkey: a study in vernacular politics.* University of Washington Press.

Williams, J. C. (2000). *Unbending gender: Why family and work conflict and what to do about ıt.* Oxford University Press.

Wollstonecraft, M. (1792). *A vindication of the rights of woman*. J. Johnson.

World Economic Forum. (2021). Global Gender Gap Report 2021. Retrieved from weforum.org

Yener, A. (2023). Futbol izleyicilerinin kadın spikerlere ilişkin görüşlerinin toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmesi, [Yüksek Lisans Tezi], Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Yöndem, T., Karadağ, G. H. (2019). Artırılmış gerçeklikle değişen haber sunumu, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 3(1), 22-44.

Yükseker, H. D., & Koyuncu-Lorasdağı, B. (2021)."Women's labor in Turkey: neoliberalism and gender equality in the 21st century. *Social Politics: International Studies in Gender, State & Society, 28*(2), 352-377.

Zilfi, M. C. (1997). *Women and slavery in the late ottoman empire: the design of difference.* Cambridge University Press.

Science to Think, Math to Design, Sports to Live

EDİTÖR: DOÇ. DR. TAYFUN TUTAK

EĞİTİM
yayınevi

SCIENCE TO THINK, MATH TO DESIGN, SPORTS TO LIVE

Editör: Doç. Dr. Tayfun Tutak

Yayınevi Grubu Genel Başkanı: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-051-7
1. Baskı, Ocak 2025

Kütüphane Kimlik Kartı

SCIENCE TO THINK, MATH TO DESIGN, SPORTS TO LIVE

Editör: Doç. Dr. Tayfun Tutak
IV+168 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-051-7

Bölümlerin sorumluluğu yazarlara aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

EĞİTİM YAYINEVİ GRUBU

References

Adu-Boateng, S., & Goodnough, K. (2022). Examining a science teacher's instructional practices in the adoption of inclusive pedagogy: A qualitative case study. *Journal of Science Teacher Education,* 33(3), 303-325.

Agrawal, J., Barrio, B. L., Kressler, B., Hsiao, Y. J., & Shankland, R. K. (2019). International policies, identification, and services for students with learning disabilities: An exploration across 10 countries. *Learning Disabilities*, 17(1), 95-114.

Alber-Morgan, S. R., Sawyer, M. R., & Miller, H. L. (2015). Teaching science to young children with special needs. In K. Cabe Trundle, & M. Sackes (Eds.), Research in early childhood science education (pp. 299-324). Springer.

Anastasiou D. (2024). Promoting Science in Specific Learning Disabilities: Three Kinds of Challenges. 7(1):3-33. doi: 10.28987/7.1.3

Apanasionok, M. M., Hastings, R. P., Grindle, C. F., Watkins, R. C., & Paris, A. (2019). Teaching science skills and knowledge to students with developmental disabilities: A systematic review. *Journal of Research in Science Teaching,* 56(7), 847-880.

Apanasionok, M. M., Neil, J., Watkins, R. C., Grindle, C. F., & Hastings, R. P. (2020). Teaching science to students with developmental disabilities using the early science curriculum. *Support for Learning,* 35(4), 493-505.

Asghar, A., Sladeczek, I.E., Mercier, J., Beaudoin, E. (2017). Learning in science, technology, engineering, and mathematics: Supporting students with learning disabilities.. Canadian Psychology, 58(3):238-249. doi: 10.1037/CAP0000111

Bal, F. B., & Beşoluk, Ş. (2024). Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum ve Yeterlilik Algıları ile Bu Alandaki Bilgi Yeterliliklerinin Karşılaştırılması. Journal of Individual Differences in Education, 6(1), 48-72. https://doi.org/10.47156/jide.1482389

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Diskalkuliye İlişkin Görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 22(1), 485-505.

Bancroft, J. (2002). A methodology for developing science teaching materials for pupils with learning difficulties. *Support for Learning*, 17(4), 168-175.

Bancroft, J. (2002). A methodology for developing science teaching materials for pupils with learning difficulties. *Support for Learning*, 17(4), 168-175.

Baran E., Bilici S.C. (2015). Pedagojik alan bilgisi (tpab) üzerine alan yazın incelemesi: Türkiye örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education),* 30(1), 15-32.

Bongwong, B. (2019). Inclusive Education: Education and Development of Persons with Disabilities in the Buea Municipality, Fako Division, South West Region of Cameroon. International journal of humanities and social sciences, 6(6):30-40.

Chang, C. Y., & Hwang, G. J. (2018). Trends of mobile technology-enhanced medical education: A review of journal publications from 1998 to 2016. *International Journal of Mobile Learning and Organization,* 12(4), 373-393.

Cumhur, M., Masalimova, A. R., Rostovtseva, P. P., Shindryaev, N. N., & Kryukova, N. I. (2021). Content analysis of studies conducted on stem education from 2010 to 2020: Perspective of emerging technologies in learning. International Journal of Emerging Technologies in Learning, 16(19), 139-151.

Dalgaard, N., Bondebjerg, A., Viinholt, B. ve Filges, T. (2022). Dahil etmenin özel eğitim gereksinimi olan çocukların akademik başarısı, sosyo-duygusal gelişimi ve refahı üzerindeki etkileri. *Campbell Sistematik İncelemeleri*, 18. https://doi.org/10.1002/cl2.1291.

Devi, S., Ingole, M. (2023). Inclusive science education for learners with visual disabilities: a systematic review. International journal of advanced research, 11(01):1090-1116. doi: 10.21474/ijar01/16124

Erickson, J., & Davis, C. A. (2015). Providing appropriate individualized instruction and access to the general education curriculum for learners with lowincidence disabilities. In C. Forlin, & E. A. West (Eds.), *International Perspectives on Inclusive Education,* 137-158.

Gilmour, A. F., Fuchs, D., & Wehby, J. H. (2019). Are students with disabilities accessing the curriculum? A meta-analysis of the reading achievement gap between students with and without disabilities. *Exceptional Children*, 85(3), 329-346.

Humm, C., & Schrögel, P. (2020). Science for All? Practical Recommendations on Reaching Underserved Audiences. *Frontiers in Communication*, 5(42), 1-13.

Hyytinen, H., Toom, A., & Shavelson, R. J. (2019). Enhancing scientific thinking through the development of critical thinking in higher education. In M. Murtonen, & K. Balloo (Eds.), *Redefining Scientific Thinking For Higher Education* (pp. 59-78). Palgrave Macmillan.

Juergensen, R.L., Zangori, L. (2023). Teaching Science to Students with Disabilities Using Socio-Scientific Issues. Journal of science education for students with disabilities, doi: 10.14448/jsesd.15.0007

Jurowski, K. (2015). Comprehensive review of mnemonic devices and their applications: State of the art. *International E-Journal of Science, Medicine & Education*, 9(3), 4-9.

Kahn, S., & Lewis, A. R. (2014). Survey on teaching science to k-12 students with disabilities: teacher preparedness and attitudes. *Journal of Science Teacher Education*, 25(8), 885-910.

Kahn, S., & Lewis, A. R. (2014). Survey on teaching science to k-12 students with disabilities: teacher preparedness and attitudes. *Journal of Science Teacher Education*, 25(8), 885-910.

Karaçam, Z. (2013). Sistematik Derleme Metodolojisi: Sistematik Derleme Hazırlamak İçin Bir Rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Karlsudd, P. (2020). Looking for special education in the Swedish after-school leisure program construction and testing of an analysis model. *Education Sciences*, 10(12), 1-13.

King-Sears, M. E., & Johnson, T. M. (2020). Universal design for learning chemistry instruction for students with and without learning disabilities. *Remedial and Special Education*, 41(4), 207-218.

Kizilaslan, A., Zorluoglu, S. L., & Sozbilir, M. (2021). Improve learning with hands-on classroom activities: Science instruction for students with visual impairments. *European Journal of Special Needs Education,* 36(3), 371-392.

Knight, V. F., Wood, L., McKissick, B. R., & Kuntz, E. M. (2020). Teaching science content and practices to students with intellectual disability and autism. *Remedial and Special Education*, 41(6), 327-340.

Lartec, J. K., & Espique, F. P. (2012). Communication strategies of teachers educating students who are legally blind in the general education setting. *Insight: Research and Practice in Visual Impairment and Blindness,* 5(2), 70-82.

Lee, J., Koo, Y., & Kim, M. H. (2016). Enhancing problem solving skills in science education with social media and an e-collaboration tool. *New Educational Review*, 43(1), 248-259.

Legeza, E., Lyutikov, P. (2023). Administrative and legal principles of ensuring the right to professional preliminary education for persons with disabilities. 1(75):234-238. doi: 10.24144/2307-3322.2022.75.1.38

Magnusson, L. K., & Walton, E. (2021). Challenges arising from the special education legacy in Russia and South Africa: A cross-case analysis. *Compare*, 53(3), 488-505.

Mallidis-Malessas, P., Iatraki, G., & Mikropoulos, T. A. (2022). Teaching physics to students with intellectual disabilities using digital learning objects. *Journal of Special Education Technology*, 37(4), 510-522.

McKissick, B. R., Davis, L. L., Spooner, F., Fisher, L. B., & Graves, C. (2018). Using computer-assisted instruction to teach science vocabulary to students with autism spectrum disorder and intellectual disability. *Rural Special Education Quarterly*, 37(4), 207-218.

Meek, H. (2020). Problem-Based Learning for Students with Learning Disabilities in Science Classrooms. 9(1)

Meyer, A., Rose, D. H., & Gordon, D. (2014). Universal design for learning: Theory and practice. CAST Professional Publishing.

Minner, D.D., Levy, A.J., Century, J. (2010). Inquiry-based science instruction—what is it and does it matter? Results from a research synthesis years 1984 to 2002. *Journal of Research in Science Teaching*. 47(4), 474-496.

Mulvey, B. K., Chiu, J. L., Ghosh, R., & Bell, R. L. (2016). Special education teachers' nature of science instructional experiences. *Journal of Research in Science Teaching*, 53(4), 554-578.

Parris, E., Bechem, C., & Valery, W. (2019). Inclusive education in Cameroon: Challenges and prospects. *Journal of Education and Practice*, 10(12), 112-118.

Pertile, E.B., Ribeiro Mori, N.N. (2021). História e contradições na educação da pessoa com deficiência: da eliminação ao atendimento educacional especializado. *Revista HISTEDBR on line*, 21, 1-19 doi: 10.20396/RHO.V21I00.8659160

Phelan, M. P. (2018). General education science and special education teachers' experiences with inclusive middle school science classrooms [PhD dissertation, Lindenwood University].

Polat, M., & Tutak, T. (2024a). Applicability and potential of artificial intelligence supported personalized learning methods in science and mathematics education. *International Eurasian Conference on Health Sciences & Social Research*, 14-15 December 2024, Gjakova, Kosovo.

Polat, M., & Tutak, T. (2024b). The effects of artificial intelligence supported personalised education on social skills development in individuals with autism spectrum disorder. *International Eurasian Conference on Health Sciences & Social Research*, 14-15 December 2024, Gjakova, Kosovo.

Pujaningsih, P., Wahab, R. ve Praptiningrum, N. (2021). Özel İhtiyaçları Olan Öğrencilere Fen Öğretmedeki Engeller: Öğretmenlerin Bakış Açılarından Keşif. *KnE Sosyal Bilimler*. https://doi.org/10.18502/kss.v6i2.10014.

Rix, J., Hall, K., Nind, M., Sheehy, K., & Wearmouth, J. (2009). What pedagogical approaches can effectively include children with special educational needs in mainstream classrooms? A systematic literature review. *Support for Learning*, 24(2), 86-94.

Russell, J. L., DiNapoli, J., & Murray, E. (2022). Documenting professional learning focused on implementing high-quality instructional materials in mathematics: The AIM-TRU learning cycle. *International Journal of STEM Education*, 9, 46. https://doi.org/10.1186/s40594-022-00362-y.

Shavkatovna, O. (2023). ÖZEL EĞİTİM VE KAPSAYICI UYGULAMALAR. *Amerikan Sosyal Bilimler ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*. https://doi.org/10.37547/ajsshr/volume03issue10-22.

Solari, E. J., Hayes, L., Demchak, A., & Wilburn, K. E. (2022). Aligning special education teacher training with reading science: Challenges and recommendations. *Intervention in School and Clinic*, 59(8), 105345122211300.

Spektor-Levy, O., & Yifrach, M. (2019). If science teachers are positively inclined toward inclusive education, why is it so difficult? *Research in Science Education*, 49(3), 737-766.

Spooner, F., McKissick, B. R., & Knight, V. F. (2017). Establishing the state of affairs for evidence-based practices in students with severe disabilities. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities,* 42(1), 8-18.

Starcic, A. I., & Bagon, S. (2014). ICT-supported learning for inclusion of people with special needs: Review of seven educational technology journals, 1970- 2011. *British Journal of Educational Technology,* 45(2), 202–230.

Syafaren, A., Yustina, Y., Mahadi, I., & Vebrianto, R. (2019). Increasing critical thinking skills through natural science learning based on the integration of guided inquiry with numbered heads together. *Journal of Educational Sciences*, 3(3), 433.

Thornton, A., McKissick, B. R., Spooner, F., Lo, Y. Y., & Anderson, A. L. (2015). Effects of collaborative preteaching on science performance of high school students with specific learning disabilities. *Education and Treatment of Children*, 38(3), 277-304.

Toste, J. R., & Lindström, E. R. (2022). Science of reading in special education teacher preparation. *Intervention in School and Clinic*, 59(1), 105345122211300.

Tu, Y. F., & Hwang, G. J. (2018). The roles of sensing technologies and learning strategies in libraryassociated mobile learning: A review of 2007-2016 journal publications. *International Journal of Mobile Learning and Organization,* 12(1), 42-54.

Turan, Z., & Atila, G. (2021). Augmented reality technology in science education for students with specific learning difficulties: Its effect on students' learning and views. *Research in Science and Technological Education,* 39(4), 506-524.

Villanueva, M. G., Taylor, J., Therrien, W., & Hand, B. (2012). Science education for students with special needs. *Studies in Science Education*, 48(2), 187-215.

Vosniadou, S. (2019). The development of students' understanding of science. *Frontiers in Education*, 4, 1-6.

Walker, V.L., Carpenter, M.E., Kittelman, A., Rowe, D.A. (2023). Supports Planning to Improve Access and Participation in General Education Classrooms for Students With Disabilities. *Teaching Exceptional Children,* 55(4), 232-235. doi: 10.1177/00400599231167479

White, B. (2022). Effects of using hands-on materials during narrative literacy activities in the preschool [Master's thesis, Northwestern College].

References

Alarcon, D., Talavera-Mendoza, F., Paucar, F., Caceres, K., & Viza, R. (2023). Science and inquiry-based teaching and learning: a systematic review. , 8. https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1170487.

Atalmiş, S. (2022). Social Studies and Science Teachers' Abilities to Use WEB 2.0 Tools. *Journal of Innovative Research in Social Studies*. https://doi.org/10.47503/jirss.1039178.

Bancong, H., Sukmawati, S., Nursalam, N., Tadeo, D.J. (2023). Nature of Science: A Comparative Analysis of the High School Physics Textbooks in Indonesia and Korea. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, doi: 10.26803/ijlter.22.10.7

Bouni, A., Nchia, L.N., Sigha, P.M., Mfeyet, B.A., Aimée, A.N., Ateba, J.A., Nchinmoun, M., Meli, N.D., Soudani, M. (2024). The foundations of the nature of science as a tool for teaching and learning scientific concepts. International Journal of Science and Research Archive, 13(1):113-120. doi: 10.30574/ijsra.2024.13.1.1589

de Mello, L.A. (2020). Using Didactic Transposition Theory and the Concept Maps Tool to Build a Theory of Scientific Knowledge. 4(1), 8-18. doi: 10.11648/J.AJEIT.20200401.12

Efe, H., Turan, H., & Topsakal, Ü. (2022). Web 2.0 Tools for Increasing Secondary School Students' Access to Science Courses. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*. https://doi.org/10.53047/josse.1180398.

Harizanov, K., Milanova, S.S. (2022). Scientific knowledge - categories, types and its application in the teaching of mathematics and information technology. doi: 10.46687/znla8096

Khut, S., & Shimizu, K. (2023). Integrating STEM Approach in K-12 Science Education Teaching Practice: A Systematic Literature Review. *International Journal of Research in STEM Education*. https://doi.org/10.33830/ijrse.v5i2.1598.

Kondrashev, S., Sokolova, N., Zaripova, Z., Khairullina, E., Omarova, L., Zamaraeva, E., & Dobrokhotov, D. (2024). Innovations in science education: A bibliometric exploration of trends and future directions. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*. https://doi.org/10.29333/ejmste/14591.

Kurashov, V., & Kurashov, Y. (2023). Dynamics of interaction of natural science and technology in the history of the development of scientific and technical knowledge: philosophical and methodological analysis. *Vestnik of Samara State Technical University. Series Philosophy*. https://doi.org/10.17673/vsgtu-phil.2023.3.6.

Maryamkhan, I., & Khojirakhan, M. (2024). Technology science training integration. *International Journal of Artificial Intelligence for Digital Marketing*. https://doi.org/10.61796/ijaifd.v1i1.52.

Popper, K.R. (2001). *Daha İyi Bir Dünya Arayışı,* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Pratiwi, D.A., Sopandi, W., Pangesty, D.A.R. (2023). Analysis of The Nature of Science in The Prototype Curriculum Based on Social and Science Students' Book for Fourth Grade Phase B. JPPIPA (Jurnal Penelitian Pendidikan IPA), doi: 10.29303/jppipa.v9i8.3523

Ural, E. (2016). Comparison of pre-service science and pre-service primary school teachers' nature of scienceviews. *International J. Soc. Sci. & Education,* 6(1), 98-108.

Uyar, F.K., Uludağ Kırçıl, R., Uluçınar Sağır, Ş. (2024). Analysis of Articles on the Nature of Science between 2015 and 2022. *Participatory Educational Research*, 11(4):215-234. doi: 10.17275/per.24.57.11.4

References

Amin, S., Mbah, O., Mateo-Orcajada, A., Albaladejo-Saura, M., and Vaquero-Cristóbal, R. (2023). *European handbook for gender equality, equity, inclusion in sport: A perspective through the erasmus + women-up project. (Madrid: Dykinson)*.

Anand, A. (2024). Gender Discrimination in Indian sports. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4790992.

Balish, S. M., Deaner, R. O., Rathwell, S., Rainham, D., and Blanchard, C. (2016). Gender equality predicts leisure-time physical activity: benefits for both sexes across 34 countries. *Cogent Psychol* 3:1174183. doi: 10.1080/23311908.2016.1174183

Bekiari, A. (2023). "Sport legislation and possible gender discrimination in european countries" in *European handbook for gender equality, equity, inclusion in sport: A perspective through the erasmus + women-up project*. Eds. S. Amin, O. Mbah, A. Mateo-Orcajada, M. Albaladejo-Saura and R. Vaquero-Cristóbal. (Madrid, Spain: Dykinson).

Betzer-Tayar, M., Zach, S., Galily, Y., and Henry, I. (2017). Barriers to women's access to decision-making positions in sport organizations: the case of establishing a girls' volleyball academy in Israel. *J. Gend. Stud.* 26, 418–431. doi: 10.1080/09589236.2015.1111835

Braun, V., and Clarke, V. (2019). Reflecting on reflexive thematic analysis. *Qual Res Sport Exerc Health* 11, 589–597. doi: 10.1080/2159676X.2019.1628806

Capranica, L., Doupona, M., Abelkalns, I., Bisenieks, U., Sánchez-Pato, A., Cánovas-Alvarez, F. J., et al. (2022). Understanding dual career views of European university athletes: the more than gold project focus groups. *PLoS One* 17:e0264175. doi: 10.1371/journal.pone.0264175

Didymus, F. F. (2017). Olympic and international level sports coaches' experiences of stressors, appraisals, and coping. *Qual Res Sport Exerc Health* 9, 214–232. doi: 10.1080/2159676X.2016.1261364

Kamchibekova, Z. (2022). The significance of sport in achieving gender equality. *Alatoo Academic Studies*. https://doi.org/10.17015/aas.2022.223.37.

Mateo-Orcajada, A., Abenza-Cano, L., Vaquero-Cristóbal, R., Martínez-Castro, S. M., Leiva-Arcas, A., Gallardo-Guerrero, A. M., et al. (2021a). Influence of gender stereotypes, type of sport watched and close environment on adolescent sport practice according to gender. *Sustain. For.* 13, 1–14. doi: 10.3390/su132111863

Pereira, A., Mendes, F., and Figueiredo, A. (2023). "Governance in sports organizations: a gender approach" in *European handbook for gender equality, equity, inclusion in sport: A perspective through the erasmus + women-up project*. Eds. S. Amin, O.Mbah, A. Mateo-Orcajada, M. Albaladejo-Saura and R. Vaquero-Cristóbal (Madrid, Spain: Dykinson).

Plaza, M., Boiché, J., Brunel, L., and Ruchaud, F. (2017). Sport = male… but not all sports: investigating the gender stereotypes of sport activities at the explicit and implicit levels. *Sex Roles* 76, 202–217. doi: 10.1007/s11199-016-0650-x

Sharma, L., & Singh, K. (2024). Gender Equity in Sports: Addressing Disparities in Access, Resources, and Opportunities. *Innovations in Sports Science*. https://doi.org/10.36676/iss.v1.i1.03.

Uyar, Y., Gentile, A., Uyar, H., Erdeveciler, Ö., Sunay, H., Mîndrescu, V., Mujkić, D., & Bianco, A. (2022). Competition, Gender Equality, and Doping in Sports in the Red Queen Effect Perspective. *Sustainability*. https://doi.org/10.3390/su14052490.

Wiltshire, G., and Ronkainen, N. (2021). A realist approach to thematic analysis: making sense of qualitative data through experiential, inferential and dispositional themes. *J. Crit. Realism* 20, 159–180. doi: 10.1080/14767430.2021.1894909

References

Alzahrani, A., & Ullah, A. (2024). Advanced biomechanical analytics: Wearable technologies for precision health monitoring in sports performance. *Digital Health*, 10. https://doi.org/10.1177/20552076241256745.

Boot, M., Ulak, B., Geurs, K., & Havinga, P. (2023). Using body sensors in evaluations of the impact of smart cycling technologies on cycling experience. *Proceedings of the 25th International Conference on Mobile Human-Computer Interaction*. https://doi.org/10.1145/3565066.3609736.

Chinthamu, N., Moyal, V., Sharma, R., Mohanaprakash, T., Waris, S., & Renuka, K. (2023). Athlete Fitness Monitoring with the Application of Wearable IoT Devices. *2023 4th International Conference on Smart Electronics and Communication (ICOSEC)*, 424-427. https://doi.org/10.1109/ICOSEC58147.2023.10276361.

Fazio, R., Mastronardi, V., Vittorio, M., & Visconti, P. (2023). Wearable Sensors and Smart Devices to Monitor Rehabilitation Parameters and Sports Performance: An Overview. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 23. https://doi.org/10.3390/s23041856.

Kumar, M., Mohanty, A., Raman, R., Muthulekshmi, M., & Barve, A. (2023). Smart Biking: IoT-Connected Cycling Gear for Training and Safety. *2023 Second International Conference On Smart Technologies For Smart Nation (SmartTechCon)*, 652-656. https://doi.org/10.1109/SmartTechCon57526.2023.10391382.

Lin, C.W., Mao, T.Y., Huang, Y.C., Sia, W.Y. (2020). Exploring the Adoption of Nike+ Run Club App: An Application of the Theory of Reasoned Action. *Mathematical Problems in Engineering*, 9(17), 1-10.

Migliaccio, G., Padulo, J., & Russo, L. (2024). The Impact of Wearable Technologies on Marginal Gains in Sports Performance: An Integrative Overview on Advances in Sports, Exercise, and Health. *Applied Sciences*. https://doi.org/10.3390/app14156649.

Romagnoli, S., Ripanti, F., Morettini, M., Burattini, L., & Sbrollini, A. (2023). Wearable and Portable Devices for Acquisition of Cardiac Signals while Practicing Sport: A Scoping Review. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 23. https://doi.org/10.3390/s23063350.

Russell, H., Potts, C., & Nelson, E. (2022). "If It's not on Strava it Didn't Happen": Perceived Psychosocial Implications of Strava use in Collegiate Club Runners. *Recreational Sports Journal*, 47, 15 - 25. https://doi.org/10.1177/15588661221148170.

Seçkin, A., Ateş, B., & Seçkin, M. (2023). Review on Wearable Technology in Sports: Concepts, Challenges and Opportunities. *Applied Sciences*. https://doi.org/10.3390/app131810399.

Szot, T. (2024). Evolution of sport wearable global navigation satellite systems' receivers: A look at the Garmin Forerunner series. *Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part P: Journal of Sports Engineering and Technology*. https://doi.org/10.1177/17543371241237319.

Tyagi, N., Singh, J., & Singh, S. (2022). Sensor Based Wearable Devices for Road Navigation. *ECS Transactions*. https://doi.org/10.1149/10701.8863ecst.

Yang, Y., Shi, B., & Huang, X. (2024). Application of Smart Wearable Devices in Athlete Health Monitoring. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, 9. https://doi.org/10.2478/amns-2024-1436.

REFERENCES

Akgün, E., & Ustun, A. B. (2023). Mobil Artırılmış Gerçeklikle Öğrenmeye Yönelik İçerik Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* (56), 362-383. https://doi.org/10.53444/deubefd.1153240

Bagir, M., Önal Karakoyun, G., Asiltürk, E., (2022). Views of Science Teachers on the Use of Artificial Intelligence in Education. *International Online Journal Of Educational Sciences*, 14(5), 1223-1234.

Bano, M., Zowghi, D., Kearney, M., Schuck, S., & Aubusson, P. (2018). Mobile learning for science and mathematics school education: A systematic review of empirical evidence. *Comput. Educ.*, 121, 30-58. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.02.006.

Burden, K., & Kearney, M. (2016). Future Scenarios for Mobile Science Learning. *Research in Science Education*, 46, 287 - 308. https://doi.org/10.1007/s11165-016-9514-1.

Crompton, H., Burke, D., Gregory, K., & Gräbe, C. (2016). Bilimde Mobil Öğrenmenin Kullanımı: Sistematik Bir İnceleme. *Bilim Eğitimi ve Teknolojisi Dergisi*, 25, 149 - 160. https://doi.org/10.1007/s10956-015-9597-x.

Ekici, M., Erdem, M. (2020). Developing Science Process Skills through Mobile Scientific Inquiry. *Thinking Skills and Creativity*. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2020.100658.

Falloon, G. (2017). Mobile Devices and Apps as Scaffolds to Science Learning in the Primary Classroom. *Journal of Science Education and Technology*, 26, 613 - 628. https://doi.org/10.1007/s10956-017-9702-4.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

Ly, L. (2022). Investigating University Science Teachers', Students' and Learning Designers' Perspectives of Mobile Learning. *ASCILITE Publications*. https://doi.org/10.14742/apubs.2022.101.

Önal Karakoyun, G., (2023). Digital Storytelling and Researches on Digital Storytelling in Science Education. *International Conference on Economics & Social Sciences* (pp.163-169). Bucuresti, Romania.

Özyurt, Ö., & Aslan, A. (2023). Makine Öğrenmesine Dayalı Problem Tabanlı Öğrenme Alanına Genel Bir Bakış: Konu Modellemesine Dayalı Büyük Ölçekli Bir Çalışma. *Uluslararası Eğitim Çalışmaları E-Dergisi,* 7(15), 608-626. https://doi.org/10.31458/iejes.1320491

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). Bilgisayar Destekli Matematik Öğretiminin Matematik Öğretmen Adaylarının Öğrenme Süreçlerine Yönelik Görüşlerine Etkileri. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tümkaya, S., & Hürriyetoğlu, N. (2023). Matematik Ve Fen Eğitiminde Mobil Uygulama Kullanım Eğilimleri: Bir İçerik Analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1), 1-19. https://doi.org/10.35379/cusosbil.1080364

Ürün Arıcı, N., & Yıldız, E. (2023). Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Eğitimde Kullanımının Başarı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi: 2010-2020 Yılları arasında Yapılan Çalışmaların Meta-Analizi. *Journal of Computer and Education Research*, 11(22), 405-428. https://doi.org/10.18009/jcer.1241110

Varlık, S. (2024). Hope Has Augmented Reality Applications in Science Education Improved Academic Achievement? An Experimental Study. *Journal of Computer and Education Research,* 12(24), 319-341. https://doi.org/10.18009/jcer.1425840

REFERENCES

Belmokaddem, M., Mahi, A., Senhadji, Y., & Pekmezci, B. (2020). Mechanical and physical properties and morphology of concrete containing plastic waste as aggregate. *Construction and Building Materials*, 257, 119559. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.119559.

Trotter, B., Ramsperger, A., Raab, P., Haberstroh, J., & Laforsch, C. (2019). Plastic waste interferes with chemical communication in aquatic ecosystems. *Scientific Reports*, 9. https://doi.org/10.1038/s41598-019-41677-1.

Situmorang, R., Liang, T., & Chang, S. (2020). The Difference of Knowledge and Behavior of College Students on Plastic Waste Problems. *Sustainability*, 12, 7851. https://doi.org/10.3390/SU12197851.

Worch, J., & Dove, A. (2020). 100th Anniversary of Macromolecular Science Viewpoint: Toward Catalytic Chemical Recycling of Waste (and Future) Plastics.. *ACS macro letters*, 9 11, 1494-1506 . https://doi.org/10.1021/acsmacrolett.0c00582.

Bucknall, D. (2020). Plastics as a materials system in a circular economy. *Philosophical Transactions of the Royal Society A*, 378. https://doi.org/10.1098/rsta.2019.0268.

Coates, G., & Getzler, Y. (2020). Chemical recycling to monomer for an ideal, circular polymer economy. *Nature Reviews Materials*, 5, 501-516. https://doi.org/10.1038/s41578-020-0190-4.

Podgórski, M., Fairbanks, B., Kirkpatrick, B., McBride, M., Martinez, A., Dobson, A., Bongiardina, N., & Bowman, C. (2020). Toward Stimuli-Responsive Dynamic Thermosets through Continuous Development and Improvements in Covalent Adaptable Networks (CANs). *Advanced Materials*, 32. https://doi.org/10.1002/adma.201906876.

Singh, P., Déparrois, N., Burra, K., Bhattacharya, S., & Gupta, A. (2019). Energy recovery from cross-linked polyethylene wastes using pyrolysis and CO2 assisted gasification. *Applied Energy*. https://doi.org/10.1016/J.APENERGY.2019.113722.

REFERENCES

Aksakal, F., Dönel Akgül, G., Geçikli, E., Pınar, M. A. (2021). Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Ve Öğretmen Adaylarının Dijital Öğretmenlik Algıları. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 206-231.

Alakurt, T., & Yılmaz, B. (2021). Teachers' Views on the Use of Mobile Phones in Schools. *Journal of Computer and Education Research*, 9(18), 575-597. https://doi.org/10.18009/jcer.901358

Avidov-Ungar, O., & Tsybulsky, D. (2021). Shaping Teachers' Perceptions of their role in the Digital age Through Participation in an Online PBL-based Course. *Electronic Journal of e-Learning*, 19, 186-198. https://doi.org/10.34190/EJEL.19.3.2300.

Bagir, M., Onal Karakoyun, G., Asilturk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point. International Online Journal of Educational Sciences, 14(5), 1223-1234.

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Diskalkuliye İlişkin Görüşleri. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1), 485-505.

Dias-Trindade, S., Moreira, J., & Ferreira, A. (2020). Assessment of university teachers on their digital competences. *Qwerty. Open and Interdisciplinary Journal of Technology, Culture and Education*. https://doi.org/10.30557/qw000025.

Erbek, N., Asiltürk, E., & Kahyaoğlu, M. (2023). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin İnovatif Düşünme Becerilerine İlişkin Özyeterlilik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi, 11(1), 153-179. https://doi.org/10.56423/fbod.1264434

Garzón-Artacho, E., Sola-Martínez, T., Romero-Rodríguez, J., & Gómez-García, G. (2021). Teachers' perceptions of digital competence at the lifelong learning stage. *Heliyon*, 7. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07513.

Önal Karakoyun, G., Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship. *Topic Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Önal Karakoyun, G., Asiltürk, E. (2022). The effect of heuristics on the reasoning of the pre-service science teachers on the topic of melting and boiling point. *ActaChimicaSlovenica*, 69(1), 60-72.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Matematik Öğretim Programına Yönelik 2006–2009 Sürecinde Görüşlerinin Değerlendirilmesi Elazığ Örneği. *Education Sciences*, 4(3), 1034-1045.

REFERENCES

Albion, P., Wu, T., Kist, A., Orwin, L., Maxwell, A., & Maiti, A. (2016). Alleviating Pre-Service Teachers' STEM Anxiety Through the Use of Remote Access Laboratories. , 2016, 146-154.

Aydoğdu, C. (2017). The Effect of Chemistry Laboratory Activities on Students' Chemistry Perception and Laboratory Anxiety Levels. *The International Journal of Progressive Education*, 13, 85-94.

Baran E. & Bilici S.C. (2015). Pedagojik alan bilgisi (tpab) üzerine alan yazın incelemesi: Türkiye örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education),* 30(1), 15-32.

Baysen, E., & Baysen, F. (2022). Experimentation anxieties of pre-school and primary school teacher candidates. *South African Journal of Education*. https://doi.org/10.15700/saje.v42n1a1911.

Berber, N. (2013). Anxieties, preferences, expectations and opinions of pre-service teachers related to physics laboratory. *Educational Research Review*, 8, 1220-1230. https://doi.org/10.5897/ERR2013.1518.

Bilen, D. (2023). Examination of the Relationship between University Students' Perceptions Regarding the Chemistry Laboratory Environment and their Chemistry Laboratory Anxiety. *International e-Journal of Educational Studies*. https://doi.org/10.31458/iejes.1218321.

Espinosa, A., Tameta, A., & Castillo, D. (2015). Test Anxiety and Moving Examination in Science Laboratory Classes. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 30, 343.

Ghimire, P. (2023). Chemistry Anxiety Among Bachelor-Level Students in Science Education. *Ganeshman Darpan*. https://doi.org/10.3126/gd.v8i1.57333.

Güven, G., Sitki, M., Çam, A., & Sülün, Y. (2015). Effectiveness of case-based laboratory activities on chemistry laboratory anxiety of pre-service science teachers.

Hamza, K. (2013). Distractions in the School Science Laboratory. *Research in Science Education*, 43, 1477-1499. https://doi.org/10.1007/S11165-012-9316-Z.

Karaçam, Z. (2013). Sistematik Derleme Metodolojisi: Sistematik Derleme Hazırlamak İçin Bir Rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1) : 26-33.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Kaya, E., & Yıldırım, A. (2014). Science Anxiety among Failing Students. , 13.

Kırbaşlar, F., Veyisoğlu, A., & Özsoy-Güneş, Z. (2015). Investigating the Relationships between Pre-service Science Teachers' Self- efficacy in Laboratory and Anxiety towards Chemistry Laboratory. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174, 43-50. https://doi.org/10.1016/J.SBSPRO.2015.01.624.

Kurbanoğlu, N. (2014). Development and evaluatıon of an ınstrument measurıng anxıety toward bıology laboratory classes among unıversıty students. *Journal of Baltic Science Education*. https://doi.org/10.33225/jbse/14.13.802.

Minner, D.D., Levy, A.J. & Century, J. (2010). Inquiry-based science instruction—what is it and does it matter? Results from a research synthesis years 1984 to 2002. *Journal of Research in Science Teaching*. 47(4), 474-496.

Ural, E. (2016). The Effect of Guided-Inquiry Laboratory Experiments on Science Education Students' Chemistry Laboratory Attitudes, Anxiety and Achievement. *Journal of education and training studies*, 4, 217-227. https://doi.org/10.11114/JETS.V4I4.1395.

Watters, J., & Ginns, I. (1994). Self-efficacy and science anxiety among preservice primary teachers: Origins and remedies. *Research in Science Education*, 24, 348-357. https://doi.org/10.1007/BF02356362.

REFERENCES

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journa*l, 22(1), 485-505.

Bingölbali, E. and Coşkun, M. (2016). A conceptual framework proposal for improving the use of association skills in mathematics teaching. *Education and Science*, 41(183), 233-249.

Bolat, M., Turna, Ö. and Keskin, S. (2012). *"Interdisciplinary approach music physics mathematics example,"* Xth National Science and Mathematics Education Congress, Turkey, 2012.

Bork, A. (1987). *Learning With Personal Computers.* Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Coşkun, A. (2013). An investigation of the effectiveness of the modular General English language teaching preparatory program at a Turkish university. *SA Journal of Education, Vol 33, No 3 (2013)*

Ersoy. Y. (2003). Technology Supported Mathematics Education-1: Developments, Policies and Strategies. *Elementary Education Online*, 2(1). 18-27.

George, M. & Thomaskutty, PJ. (2007). *Interdisciplinary Programs Involving Mathematics*. Proceedings of Learning Technologies and Mathematics Middle East Conference, Omman, 2007.

Hanushek, E. A. and Woessmann, L. (2008). The Role of Cognitive Skills in Economic Development. *Journal of Economic Literature* 2008, 46:3, 607–668.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences,* 19(73), 156-170.

Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary Curriculum: Design and Implementation* (Ed.). Association for Supervision and Curriculum Development, 1250 N. Pitt Street, Alexandria, VA 22314.

Karakuş, M and Aslan, S. (2016). Examining the Current Situation of Interdisciplinary Teaching in Primary School. *Elementary Education Online*, 2016; 15(4): 1325-1344.

MEB. (2009). *MEB Journal of Announcements*, 2009, 2616(72).

MEB. (2013). *MEB Preschool Education Program*, Activity Book. 2013.

Mikkelsen, B. (2005). *Methods for Development Work and Research: A New Guide for Practitioners*. 2nd Edition, Sage Publications, New Delhi.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies,* 7(14), 416-425.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11(1), 65-78

NCTM (2000). *Principles and Standards for School Mathematics*. Reston, Va. NCTM.

OECD, (2000). *OECD Annual Report 2000*. https://www.oecd.org.

Saunders, M., Lewis, P. and Thornhill, A. (2009). *Research Methods for Business Students*. Pearson, New York.

Şahinkaya, N. and Aladağ, E. (2013). Opinions of Primary School Teacher Candidates about Graphics. *Adıyaman University Social Sciences Institute Journal*, 6(15).

Turna, Ö. and Bolat, M. (2015). Analysis of Theses Using Interdisciplinary Approach in Education. *OMU Faculty of Education Journal / OMU J. Fac. Educ*. 2015, 34(1), 35-55.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal, 24, 234–243.*

Yalçın, H. (2013). Effects of Mother-Child Communication Training. *SDÜ Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences*, April 2013, Issue: 28, 179-194.

REFERENCES

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal*, 22(1), 485-505.

Barab, S., Thomas, M., Dodge, T., Carteaux, R., Tuzun, H. (2005). Making learning fun: Quest Atlantis, a game without guns. *Educational Technology Research and Development.* 1(53), 86-107.

Bork, A. (1987). *Learning With Personal Computers.* Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Clark, D. B., Tanner-Smith, E. E., Killingsworth, S. S. (2016). Digital Games, Design, and Learning: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Rev Educ Res*. 2016 Mar;86(1):79-122.

Gee, J. P. (2003). What Video Games Have to Teach us about Learning and Literacy? *Computers in Entertainment* (CIE), 1, 20-20. http://dx.doi.org/10.1145/950566.950595.

Hamari, J., Shernoff, D. J., Rowe, E., Coller, B., Clarke, J. A., Edwards, T. (2016). hallenging games help students learn: An empirical study on engagement, flow and immersion in game-based learning. *Computers in Human Behavior,* Volume 54, January 2016, Pages 170-179.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(73), 156-170.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(14), 416-425.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11(1), 65-78.

Öztürk, F. Z., Aksoy, H. (2014). Evaluation of the Transition Model from Basic Education to Secondary Education According to the Opinions of 8th Grade Students (Ordu Province Sample). *OMU Faculty of Education Journal / OMU J. Fac. Educ*. 2014, 33(2), 439-454.

Plass, J. L., Homer, B. D., K,inzer, C. K. (2015). Foundations of Game-Based Learning. *Educational Psychologist*. 50(4), 258-283.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants, Part 1. *On The Horizon*, 9, 3-6. http://dx.doi.org/10.1108/10748120110424816.

Rawansyah, R., Pramudhita, A. N. & Pramitarini, Y. (2021, February). *Enhancing student interest in learning through the development of serious mathematics games*. The 2nd Annual Technology Applied Science and Engineering Conference (ATASEC 2020) Vol. 1073. In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering (pp. 1-6). Malang, Indonesia: IOP Publishing. doi:10.1088/1757-899x/1073/1/012064.

Sinaga, J. E., Pratomo, W. A., Irsad. (2024). The Effect of Bank Credit, Export Value, Government Expenditure, And Labor Force on Provincial Economic Growth in Indonesia. *International Journal of Research and Review,* Volume 11; Issue: 9; September 2024.

Sitzmann, T. (2011). A meta-analytic examination of the instructional effectiveness of computer-based simulation games. *Personnel Psychology, 64*(2), 489–528. https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2011.01190.x

Squire, K. (2006). From content to context: Videogames as designed experience. *Educational Researcher*, 35, 19-29. doi:10.3102/0013189X035008019.

Steinkuehler, C., Duncan, S. (2011). Scientific Habits of Mind in Virtual Worlds. *Journal of Science Education and Technology*, v17 n6 p530-543 Dec 2008.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal, 24, 234–243.*

Van Eck, R. (2006). Digital Game-Based Learning: It's Not Just the Digital Natives Who Are Restless. *Educause Review*, 41, 1-16.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Young, E. T., Zhang, C., Shokat, K. M., Paura, P. K., Braun, K. A. (2012). The AMP-activated Protein Kinase Snf1 Regulates Transcription Factor Binding, RNA Polymerase II Activity, and mRNA Stability of Glucose-repressed Genes in *Saccharomyces cerevisiae. Journal of Biological Chemistry,* Volume 287, Issue 34, 17 August 2012, Pages 29021-29034.

REFERENCES

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal,* 22(1), 485-505.

Baloğlu-Demir, S. (2022). *Examination of 8th grade secondary school students' transition skills between multiple representations in algebra*, [Unpublished master's thesis]. Erciyes University.

Bork, A. (1987). *Learning With Personal Computers.* Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Bosse, M. J., Adu-Gyamfi, K., & Cheetham, M. (2011*). Translations Among Mathematical Representations: Teacher Beliefs and Practices.* East Caroline University

Boyun, Ö. F. (2024). *Examining the effect of algebra teaching supported by multiple representations on students' algebraic reasoning* [Unpublished master's thesis]. Bursa Uludağ University.

Can, C. (2014). *Examining the effect of teaching the subject of functions with multiple representations on student success* [Unpublished master's thesis]. Balıkesir University.

Dussel, C. M. (2019). *Examination of classroom teachers' views on using multiple representations in mathematics lessons* [Unpublished master's thesis]. Kırıkkale University.

Gürmen, S. (2024). *Examination of 8th and 9th grade mathematics textbooks in the context of multiple representations* [Unpublished master's thesis]. Bursa Uludağ University.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(73), 156-170.

İlhan, A. (2019). *9th grade students' processes of creating function concept knowledge in the context of different representations* [Unpublished master's thesis]. Kastamonu University.

Karahan, M. (2024). *Examining the explanations of exponents in secondary school mathematics textbooks and educational software in terms of multiple representations* [Unpublished master's thesis]. Afyon Kocatepe University.

Mainali, B. (2021). Representation in teaching and learning mathematics. International Journal of Education in Mathematics, *Science, and Technology (IJEMST),* 9(1), 1-21. https://doi.org/10.46328/ijemst.1111

Ministry of National Education (2018). *Mathematics Lesson (Primary and Secondary School 1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, 7th and 8th Grades) Curriculum*, Board of Education and Discipline, Ankara.

Ministry of National Education (2024). *Secondary School Mathematics Course (Grades 5, 6, 7 and 8) Curriculum*, Board of Education and Discipline, Ankara.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies, 7(14), 416-425.*

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11(1), 65-78

Şaşkan, M. (2023). *Examining the subject of fractions in terms of multiple representations in post-republic period mathematics textbooks* [Unpublished master's thesis]. Afyon Kocatepe University.

Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Turkish Language Association (TDK) (2023), *Current Turkish Dictionary*, http://www.tdk.gov.tr/

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal,* 24, 234–243.

Van De Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams,J. M. (2019). *Primary and secondary school mathematics*. (Soner Durmuş, Trans.). Nobel Academic Publishing.

REFERENCES

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal*, 22(1), 485-505.

Bork, A. (1987). *Learning with Personal Computers*. Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Bozkurt, A., & Akalın, S. (2010). The place and importance of material development and use in mathematics teaching and the role of the teacher in this regard. *Dumlupınar University Journal of Social Sciences, (27), 47-56.*

Çiftçi, Ş. K., Yıldız, P., & Bozkurt E. (2015). Secondary school mathematics teachers' opinions on material use. *Journal of Policy Analysis in Education*, 4(1), 79-89.

Demir, Ö. (2019). *The effect of using concrete materials in teaching geometric objects on students' success, attitudes and self-efficacy* [Unpublished master's thesis]. Bartın University Institute of Educational Sciences, Bartın.

Demir, Ö., & Gün, Ö. (2023). The effect of using concrete materials in teaching geometric objects on students' success, attitudes and self-efficacy. *Buca Faculty of Education Journal, (57), 1735-1762.*

Erdem, Z., Doğan, M. F., Gürbüz, R., & Şahin, S. (2017). Reflections of mathematical modeling on teaching tools; textbook analysis. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences, 7(1), 61-86.*

Hacıömeroğlu, G., & Apaydın, S. (2009). Calculating perimeter and area with Tangram activity. *Elementary Education Online*, 8(2), 1-6.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

Kutluca, T., & Akın, M.F. (2013). Teaching mathematics with abstract materials: A qualitative study on the use of four-pan algebra balance. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 4(1), 48-65.*

Ministry of National Education (2005). *Primary School Mathematics Course (6th, 7th and 8th Grades) Curriculum*, TTKB, Ankara.

Ministry of National Education (2013). *Secondary School Mathematics Course (5th, 6th, 7th and 8th Grades) Curriculum*, TTKB, Ankara.

Ministry of National Education (2018). *Mathematics Lesson (Grades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8) Curriculum,* TTKB, Ankara.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies, 7(14), 416-425.*

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies, 11(1), 65-78*

Şimşek, H., & Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences, 15(2), 238-250*.

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal*, 24, 234–243.

Yazlık, D. O. (2018). Teachers' views on the use of concrete teaching materials in mathematics teaching. *International Journal of Social Research*, 8(15), 2528-9527.

REFERENCES

Aktümen, M., Aksoy, Y., Bulut, M., & Kabaca, T. (2010). Mathematics teachers' introduction to the dynamic mathematics software GeoGebra within the scope of the Eurasian GeoGebra meeting and their opinions about GeoGebra. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education Vol.1(2), 148-165*

Aktümen, M., Horzum, T., Ceylan, T., & Yıldız, A. (2010). *A Dynamic mathematics software*: geogebra and sample activities for primary school 6-8th grade mathematics courses.

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal, 22(1), 485-505.*

Bork, A. (1987). *Learning with Personal Computers*. Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Çekici, E., & Yıldırım, H. (2011). Review on mathematics education. *Marmara University Faculty of Economics and Administrative Sciences Journal,* volume xxxi (2), 175-196.

Ertekin, E. (2019). *Algebraic thinking and teaching with application examples*. Sarpkaya-Aktaş, G. (Edt.) Equation concept and teaching. Pegem Academy Publishing.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences,* 19(73), 156-170.

Kaçar, A., & Nasibov, F., (2005). About mathematics and mathematics education. *Kastamonu Education Journal*, volume 13(2) 339-346

Karakaş-Türker, N., & Turanlı, N. (2008). Development of an attitude scale towards mathematics education courses. *GU, Journal of Gazi Faculty of Education*, 28(3) 17-29

Ministry of National Education (2018). *Mathematics Lesson (Grades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8) Curriculum*, TTKB, Ankara.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(14), 416-425.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11(1), 65-78

Özçakır, B. (2019). *Computer aided education*. Ünlü, M. (Edt.) New approaches in mathematics teaching with application examples. Pegem Academy

Şimşek, N., & Yaşar, A. (2019). Thematic and methodological trends of postgraduate theses on GeoGebra: A content analysis. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 10(2) ,290-313

Tatar, E., & Tatar, E. (2008). Analysis of science and mathematics education Research-I: keywords. *İnönü University / Faculty of Education Journal 9(16), 89-103*

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies,* 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal*, 24, 234–243.

Zengin, Y. (2017). Examining the effect of Geogebra software on mathematics anxiety and mathematics teaching anxiety. *YYU Faculty of Education Journal,* 14(1) 908-939

REFERENCES

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal, 22(1), 485-505.*

Beberman, M. (1959). Introduction in C. H. Shutter & R. L. Spreckelmeyer (Eds.), *Teaching the third R: A comparative study of American and European textbooks in arithmetic*. Washington DC: Council for Basic Education.

Bork, A. (1987). *Learning with Personal Computers*. Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Büyüköztürk Ş. (2007). *Experimental designs pretest-posttest control group design and data analysis* (2nd edition). Ankara: Pegem A Publishing.

Keçeci, T. and Akademi, T. G. (2011). *The role and importance of mental operations with practical mathematical techniques in increasing the love and success of mathematics*. Paper presented at the 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, (pp. 68-79), Antalya, Turkey.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(73), 156-170.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(14), 416-425.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11(1), 65-78

Reys, R. E. (1984). Mental computation and estimation: past, present and future. *Elementary School Journal*, 84, 546-557.

Rubenstein, N. (2001). Mental mathematics beyond the middle school. *Mathematics Teacher*, 94(6), 442-447.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal*, 24, 234–243.

Yıldırım, A. and Şimşek, H. (2011). *Qualitative Research Methods in the Social Sciences* (8th ed.). Ankara: Seçkin Publishing House.

REFERENCES

Ashlock, R. B. (2002). *Error patterns in computation: Using error patterns to improve instruction*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Asquith, P., Stephens, A., Knuth, E., & Alibali, M. (2007). Middle school teachers‟ understanding of core algebraic concepts: Equal sign and variable. *Mathematical Thinking and Learning,* 9(3), 249-272.

Baki, A. (2006). *Mathematics Education from Theory to Practice* (3rd Ed.). Istanbul: Derya Bookstore.

Baki, A. (2008). *Mathematics education from theory to practice* (4th Expanded Edition). Ankara: Letter Education Publishing.

Baldemir, B., İç, Ü., Tutak, T. (2022). Primary School Mathematics Teacher Candidates' Views on Dyscalculia. *Bolu Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal*, 22(1), 485-505.

Baykul, Y. (2002). *Teaching Mathematics in Primary Education 6th-8th. For Classes*, Ankara: Pegem A Publishing.

Baykul, Y. (2003). *Teaching Mathematics in Primary Education* (7th Ed.). Ankara: Pegem A Publishing.

Bork, A. (1987). *Learning with Personal Computers*. Harpers & Row Publishers, United Kingdom.

Cooke, H. (2007). *Mathematics for primary and early years*. London: Open University

Çıldır, I. and Şen, A. İ. (2006). Determining High School Students' Misconceptions About Electric Current with Concept Maps. *Hacettepe University Faculty of Education Journal*, 30, 92-101.

Duran, M. (2013). Opinions of 7th grade primary school students about visual mathematics literacy. *Mehmet Akif Ersoy University Educational Sciences Institute Journal*, 2 (2), 38-51.

Edwards, S. (2007). *Primary mathematics for teaching assistants*. New York: Routledge.

Erdoğan, A. and Özdemir Erdoğan, E. (2009). *Teaching the concepts of addition and subtraction and student difficulties*, E. Bingölbali and M. F. Özmantar (Editors), Mathematical Difficulties Encountered in Primary Education and Solution Suggestions, Ankara, Pegem A Publishing.

Gökkurt, B., Şahin, Ö., Soylu, Y., & Doğan, Y. (2015). Pedagogical content knowledge of prospective teachers regarding student errors regarding the subject of geometric objects. *Elementary Education Online*, 14(1), 55-71.

Harmin, M. & Toth, M. (2006). *Inspiring Active Learning: A Complete Handbook for Today's Teachers* (2nd Edition). United States of America: Association Supervision & Curriculum Development.

Hindman, J. L., Stronge, J. H. & Tucker, P. D. (2004). *Handbook for Qualifications of Effective Teachers*. United States of America: Association for Supervision & Curriculum Development.

İç, Ü., Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü., Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(14), 416-425.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2024). The Role of Artificial Intelligence in Teaching Mathematics: Examining the Tools Used in Teaching. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11(1), 65-78

Tanışlı, D., & Köse, N. Y. (2013). Pre-service mathematics teachers' knowledge of students about the algebraic concepts. *Australian Journal of Teacher Education*, 38 (2), 1-18.

TTKB. (2013a). *Secondary school mathematics course (5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum*. Ankara: MEB.

Tutak, T., İç, Ü., Gün, Z., Emül, N. (2009). Evaluation of the Opinions of Classroom Teachers regarding the New Primary School Mathematics Curriculum in the 2006-2009 Period. Elazığ Example. *Educational Sciences*, 4(3), 1034-1045.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A, B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Umay, A. (2003). Mathematical Reasoning Ability. *Hacettepe University Education Faculty Journal*, 24, 234–243.

Ülgen, G. (2004). *Concept Development: Theories and Applications* (4th Ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Van de Walle, J., Karp, K. S., & Bay-Williams, J. M. (2014). *Elementary and middle school mathematics methods: teaching developmentally*. (Professional Development edition). New York: Allyn and Bacon.

Zembat, İ, Ö. (2010). *What is a misconception?* M. F. Özmantar, E. Bingölbali and H. Akkoç (Editors), Mathematical Misconceptions and Solution Suggestions. Ankara; PegemA Publishing.

TÜRKİYE FESTİVALLER ATLASI

EDİTÖRLER:
DOÇ. DR. ÖMÜR UÇAR, DOÇ. DR. BAYRAM KANCA

YAZARLAR:
DOÇ. DR. ÇAĞDAŞ ERTAŞ
DOÇ. DR. MEHMET MERT PASLI
DOÇ. DR. ÖMÜR UÇAR
DOÇ. DR. PAŞA MUSTAFA ÖZYURT
ÖĞR. GÖR. AHMET ÖNAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE FESTİVALLER ATLASI

Editörler: Doç. Dr. Ömür Uçar, Doç. Dr. Bayram Kanca

Yazarlar:
Doç. Dr. Çağdaş Ertaş
Doç. Dr. Mehmet Mert Paslı
Doç. Dr. Ömür Uçar
Doç. Dr. Paşa Mustafa Özyurt
Öğr. Gör. Ahmet Önal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-97435-0-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE FESTİVALLER ATLASI

Editörler: Doç. Dr. Ömür Uçar, Doç. Dr. Bayram Kanca

Yazarlar:
Doç. Dr. Çağdaş Ertaş
Doç. Dr. Mehmet Mert Paslı
Doç. Dr. Ömür Uçar
Doç. Dr. Paşa Mustafa Özyurt
Öğr. Gör. Ahmet Önal
VI+108 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-97435-0-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağbay, N. C. (2023). Ahlat 1071 Malazgirt Zaferi Kutlamalarının Etkinlik Turizmi Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Social Sciences Research Journal, 12*(12), 1513-1523.

Algan Özkök, G., Mutu, O., ve Sormaz, Ü. (2024). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Silivri İlçesinin Gastronomi Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi, 4*(1), 165-181.

Alkan, F., Okca Koyuncu, A., ve Öz, N. D. (2024). Bursa Uluslararası İpek İğne Oyası Festivali ve Tasarım Yarışması. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi, 8*(1), 65-81.

Aytekin. (2021). Covıd-19 Sürecinde Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Film Festivalleri Üzerine Bir İnceleme. İçinde *Değişen ve Değişmeyenleri ile COVID-19 Dönemi ve Yeni Normaller - Cilt 2* (ss. 150-189). İstanbul: Der Yayınları.

Belber, B. G. (2019). Turistik Destinasyon Bakış Açısıyla, Geçmişten Günümüze Bursa'nın Kültürel ve Turistik Özellikleri. İçinde B. KARACA, E. İSLAMOĞLU ve C. İYEM (Eds.), *Sosyal Bilimlerde Yeni Araştırmalar II*.

Bezirgan, M., ve Çolakoğlu, F. (2017). Festival Kalitesinin Turistlerin Bağlılıklarına Etkisi: Burhaniye Deve Güreşleri Festivali Örneği. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 74-84.

Bilgiçli, İ., ve Cantimer, A. (2017). Konaklama İşletmelerinin Lojistik (Gıda-Tarım Ürünleri) İhtiyaçlarının Karşılanmasına Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Kongresi.*

Burhaniye Belediyesi. (2024). 62. Geleneksel Burhaniye Yoğurt Festivali Resmi Duyuruları. Erişim: https://www.burhaniye.bel.tr/Guncel/Haberler_ Detay.aspx?ID=13958

Bursa Büyükşehir Belediyesi. (2023). 3. Uluslararası İpek İğne Oyası Tasarım Yarışması ve Festivali. Erişim: https://www.bursa.bel.tr/etkinlik/3-uluslararasi-ipek-igne-oya-tasarim-yarismasi-ve-festivali-376

Butler, R. W., Smale, B. J. A. (1991). Geographic Perspectives on Festivals in Ontario. *Journal of Applied Recreation Research, 16*(1), 3-23

Cömert, M., ve Çetin, K. (2017). Gastronomi Temalı Yerel Festivaller Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(54), 1092-1101.

Çalışkan, S. (2018). *Türkiye'de Reklam Filmlerinde Hikaye Anlatıcılığı Kullanımı: 2017 Kristal Elma Festivali Örneği* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çırak, K. ve Akbulut, E. (2024). Gastronomide Şef İmajı: Göstergebilimsel Bir İnceleme (Chef Image in Gastronomy: A Semiotic Analysis). Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 12(1), 83-110.

Çırak, K. ve Gümüş, B. (2021). Yerel Halkın Gastronomi İmajı ve Yenilik Korkusu Algılarının Yiyecek Tüketim Niyetine Etkisi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi,* 10(1), 80-103.

Çiftçi, G., Çakır, A., ve ÇAKIR, G. (2016). Political Crisis' And Their Implications on Heritage Sites: The Case of Turkey. *Journal of Tourism Theory and Research, 2*(2), 112-121.

Çubukcu, G., ve SÖZÜNERİ, G. (2016). İletişim Aracı Olarak Kullanılan Afişlerde Tipografinin İncelenmesi. *International Multidisciplinary Conference, 21-22 Nisan 2016, Antalya.*

Demirbilek, E. (2018). *Gastronomi Festivallerinin Başarısını Etkileyen Faktörler: Ege Bölgesi Örneği*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu.

Deveci, M., ve Bulut, E. (2015). Öğrencilerin Grafik Tasarımda İmge ve Simgeleri Kullanma Becerilerinin Geliştirilmesine Yönelik Bir Eylem Araştırması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(3).

Dilek, T. (2022). Geleneksel İşleme Sanatında Kullanılan Şile Bezi Motifleri. *Kesit Akademi.*

Dülgaroğlu, O. (2021). Uluslararası Troia Festivali'nin Marka Kişiliği: Sosyal Medya Destekli Bir Çalışma. *Journal of Global Tourism and Technology Research, 2*(2), 131-139.

Ekerim, F., ve Tanrısever, C. (2020). Türkiye Gastronomi Festivalleri ve Haritalandırılması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8*(3), 2277-2297.

Ergan, K., Kızılırmak, İ., ve Ergan, S. (2020). Gastronomik Ürünlerin Destinasyon Seçimine Olan Etkisi: Edirne İli Örneği. *Balkan ve Near Eastern Journal of Social Sciences, 6*(3), 1-10.

Erkin, T. (2019). Türkiye'de Gastronomi Festivallerinin Gelişimi Üzerine Bir Analiz. *Gastronomy and*

Culinary Arts Journal, 7(1), 45-60.

Festtr. (2024). Uluslararası Tekirdağ Kiraz Festivali Hakkında. Erişim: https://festtr.com/festival/tekirdag-kiraz-festivali/

Gotobursa. (2023). Uluslararası Bursa Festivali. Erişim: https://www.gotobursa.com.tr/tr/mekan/uluslararasi-bursa-festivali-1797/

Hemiş Öztürk, Ö. (2011). Uzam Tanrının Bir Sıfatıdır. *Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, 1*, 107-113.

İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı (İKSV). (2024). İstanbul Film Festivali Resmi Web Sayfası. Erişim: https://film.iksv.org/

Janiskee, B. (1980). South Carolina's Harvest Festivals: Rural Delights for Day Tripping Urbanities. *Journal of Cultural Geography, 1*(1), 96-104.

Janiskee, R. L. (1995). The Temporal Distribution of America's Community Festivals. *Festival Management and Event Tourism. 3*(3), 129-137.

Kale, A. E. (2022). *Kristal Elmada Ödül Alan Yaratıcı Dijital Sosyal Sorumluluk Reklamlarının Farkındalık Sağlamadaki Etkisi: İstanbul'daki Tüketiciler Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaleli, S. (2024) Marka Şehir Olma Yolunda Edirne: Kentsel Kimlik Öğeleri. Edit. Aslan Çetin, F. Pazarlama Alanında Uluslararası Akademik Çalışmalar. 33-54.

Karakayalı, Z., Kanca, B., ve Uçar, Ö. (2023) Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Geçmişte Giresun İlinde Oynanan Çocuk Oyunları. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 6(2), 813-823.

Kılıç, S. N., Ulusoy, H., ve Avcıkurt, C. (2021). Yerel İnternet Gazetesi Haberlerinde Balıkesir Turizmi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(2), 1281-1299.

Koç, O., ve Yıldırım, H. M. (2021). Festivallerin Destinasyonlara Etkileri Üzerine Bir Araştırma: Uluslararası Troia Festivali Örneği. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel, 4*(1), 18-28.

Kurultay, A. B. (2019). Kristal Elma Yaratıcılık Festivali'nde (1988-2018) Cam Tavan Olgusu: Kadın Jüri Üyesi Oranlarına Dair Bir İnceleme. *Kültür ve İletişim, 22*(2), 239-269.

Mutu, O., ve Sormaz, Ü. (2023). Covid-19 Sonrası Turizm İşletmelerinin Gastronomi Festivallerinden Beklentilerine Yönelik Bir Çalışma: Silivri İlçesi Örneği. *Tourism Economics, Management and Policy Research, 3*(1), 1-13.

Penpece, D. (2014). Festivallerin Pazarlanması: Türkiye'deki Uluslararası Festivaller Üzerinde Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*(1), 193-210.

Renkçi Taştan, T. (2021). Festivallerden Festivalizm ve Bienallere. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 1610-1632.

Ryan C., Smee A., Murphy S. ve Getz D. (1998). New Zealand Events: A Temporal and Regional Analysis. *Festival Management and Event Tourism. 5*(1-2), 71-83.

Silivri Belediyesi. (2024). 62. Geleneksel Silivri Yoğurt Festivali Resmi Duyuruları. Erişim: https://www.silivri.bel.tr/

Taş, A. (2020). *2000-2019 Yılları Arasında Düzenlenen Uluslararası İstanbul Caz Festivali Afişlerinin Grafik Tasarım İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Tepeköylü, İ. (2016). Kent İmgesinin Kültür Ekonomisine Dönüşüm Örneği: İzmit ve Pişmaniye. *International Journal of Academic Value Studies, 2*(3), 24-29.

Tokatlı, C., Başarangil, İ., ve Metin, T. (2020). Yerel Halkın Festival Etkilerine Yönelik Algılarının Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8*(1), 175-190.

Türkmen, N. (2017). *Türkiye'de festivaller ve şenlikler*. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sivas.

Uca, S., ve Kumlu, S. (2023). İnsan Yapımı Varlıklar ve Çekicilikler. Türkiye Turizm Zirvesi Çalıştay Raporları. 65-70.

Uğurlu, E. G., ve AŞKAN, H. (2018). Türkiye'deki Uluslararası Film Festivalleri ve Uluslararası Eskişehir Film Festivali İzleyici Araştırması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(2), 81-98.

Unesco. (2010). Kırkpınar Oil Wrestling Festival. Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity. Kırkpınar oil wrestling festival - intangible heritage - Culture Sector - UNESCO

Ürkmez, D., ve Akbulut, D. (2020). Yerel Yönetimlerde Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Festivallerin Kullanımı. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 218-244.

Visser G. (2005). Let's Be Festive: Exploratory Notes on Festival Tourism in South Africa. *Urban Forum, 16*(2-3), 155-175.

Yüksel, T. (2022). Türkiye'deki Uluslararası Müzik Festivalleri: 2012-2022 Programlarında Klarnet Performanslarına Yönelik Bir İnceleme. *International Academic Social Resources Journal, 7*(41), 1035-1040.

KAYNAKÇA

Ağbay, N. C. (2023). Ahlat 1071 Malazgirt Zaferi Kutlamalarının Etkinlik Turizmi Perspektifinden Değerlendirilmesi. *So-cial Sciences Research Journal, 12*(12), 1513-1523.

Ağbay, N. C. ve Karakılçık, Y. (2020). Turizm politikasının oluş-turulmasında yönetişim uygulaması: Türkiye üzerine bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 17*(2), 248-269.

Akpınar, A. (2024). Ürgüp Uluslararası Bağ Bozumu Festivali, İçinde, Kozak, N. (Editör), Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/urgup-uluslararasi-bag-bozumu-festivali (Erişim tarihi: 04.12.2024).

Aktan, A. (1998). *Bir Çınar Gibi. Festivalin On Yılı*. Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı, Ankara

Artan, M. (2023). Horasan Erenleri'nden Hacı Bektaş Veli'nin insan sevgisi ve fütuhat anlayışı. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi *SBE Dergisi*, İhtisaslaşma Özel Sayısı, 200-212.

Bakırcı, M. (2014). Coğrafi açıdan Anadolu'nun tarihi ulaşım ağı ve İpek Yolu. Avrasya Etüdleri, 45(1), 63-86.

Bayar, V. ve Bayar, S. A. (2014). Erdemli İnsan Yetiştirme Modeli: Hacı Bektâş-ı Veli Felsefesinden Çağcıl Eğitim Sistemleri İçin Bazı Çıkarımlar, *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 5(9), 19-42.

Belber, B. G. ve Karataş, M. (2023). Çekirdek Kapadokya Bölgesi'ndeki Gastronomi Paydaşlarının Şarap Turizmine Yönelik Görüşleri. *Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences,* 6(2), 316–338.

Beyşehir Belediyesi. (2024a). 17. Beyşehir Göl Festivali İçin Geri Sayım Başladı. https://www.beysehir.bel.tr/haber/1052. Erişim Tarihi: 05.11.2024.

Beyşehir Belediyesi. (2024b). 17. Uluslararası Göl Festivali Coşkuyla Başladı. https://www.beysehir.bel.tr/haber/1053. Erişim Tarihi: 05.11.2024.

Çelikkanat Paslı N. ve Paslı, M. M. (2019). Festival turizmi kapsamında yöresel mutfak kültürünün değerlendirilmesi: Bodrum Halikarnassos İki Yaka Kültür Festivali örneği. İ. Elagöz, A. Gezer, A. Yılmaz ve G. Erdoğan (Ed.), *Sosyal Bilimler Alanında Araştırma Makaleleri – 4,* içinde (s. 247-254). Gece Akademi.

Çırak, K. ve Akbulut, E. (2024). Gastronomide Şef İmajı: Göstergebilimsel Bir İnceleme (Chef Image in Gastronomy: A Semiotic Analysis). Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 12(1), 83-110.

Çırak, K. ve Gümüş, B. (2021). Yerel Halkın Gastronomi İmajı ve Yenilik Korkusu Algılarının Yiyecek Tüketim Niyetine Etkisi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi,* 10(1), 80-103.

Çifçi, İ. ve Akova, O. (2016). İnanç Turizmi Kapsamında Hacı Bektaş Veli Dergâhına Yönelik Bir Araştırma. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi* 80, 183-218.

Del Barrio, M. J., Devesa, M. ve Herrero, L. C. (2012). Evaluating intangible cultural heritage: The case of cultural festivals. *City, Culture and Society*, *3*, 235–244.

Eker, N., Aslan, H., Yılmaz, İ., ve İşler, E. (2023). Turizmin ritmi: unesco yaratıcı şehirler ağı müzik teması kapsamında Kırşehir ve Neşet Ertaş'ın değerlendirilmesi. *Review of Tourism Administration Journal, 4* (2), 176-192.

Ertaş Sabancı, A. ve Akbulut, E. (2024). Evaluation of Gastronomic Elements of Railway Travel Routes in Turkey. İ. Yazıcıoğlu, Ö. Yayla, A. Işın, F. Bayram ve E. Yalçın (Editörler). *Contemporary Studies and Theories in Gastronomy and Food Science* içinde (381-393), Peterlang Publishing.

Fib Haber. (2024). 52. Uluslararası Ürgüp Bağ Bozumu festivali başladı!. https://www.fibhaber.com/52-uluslararasi-urgup-bag-bozumu-festivali-basladi. Erişim Tarihi: 02.112024.

Giritlioğlu, İ., Olcay, A. ve Özekici, Y. K. (2015). Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 5*(13), 306-323.

Gürsoy, D. ve Kendall, K.W. (2006). Hosting mega events: Modeling locals' support. *Annals of Tourism Research, 33*(3), 603– 623.

Gürsoy, D., Nunkoo, R. ve Yolal, M. (2020). *Festival and Event Tourism Impacts*. Abingdon: Routledge.

Kantarci, K., Başaran, M. A. ve Özyurt, P. M. (2017). Understanding the impact of Turkish TV series on inbound tourists: A case of Saudi Arabia and Bulgaria. *Tourism Economics, 23*(3), 712-716.

Karaöngel, F. (2022). Sivas Yöresi Halk Kültüründe Eğlence. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 166-185.

Konya Büyükşehir Belediyesi (2024). 21. Uluslararası Konya Mistik Müzik Festivali Kapılarını Açıyor. https://www.konya.bel.tr/haber/21-uluslararasi-konya-mistik-muzik-festivali-kapilarini-aciyor. Erişim Tarihi: 06.11.2024.

Kumaş, G. (2024). Cappadox Festivali, İçinde, Kozak, N. (Editör), Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/ cappadox-festivali (Erişim tarihi: 03.12.2024).

Küçüközyiğit, U. (2015). Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri Hakkındaki Haberler: Bir İçerik Analizi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, (75), 29-48.

Litvin, S. W. ve Fetter, E. (2006). Can a festival be too successful? A review of Spoleto, USA. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 18*(1), 41–49.

Metin, H. ve Lamba, M. (2016). Hititlerden Roma İmparatorluğu'na Kadar Anadolu Uygarlıklarında Yönetim Yapısı. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(27), 155-174.

Odunpazarı Belediyesi Resmi Web Sayfası (2024). https://www.odunpazari. bel.tr/odunpazari/ festivaller Erişim tarihi:02.12.2024.

O'Sullivian ve Jackson J. M. (2010). Festival Tourism: A Contributer to Sustainable Local Economic Development? *Journal of Sustainable Tourism, 10*(4), 325-342.

Özyurt, P. M. ve Sarıibrahimoğlu, S. (2022). Doğu Karadeniz'e Özgü Kalandar Kutlamalarının Kültürel Miras Turizmi Kapsamaında İncelenmesi. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi, 16*(33), 263-284.

Prentice, R. ve Andersen, V. (2003). Festival as Creative Destination. *Annals of Tourism Research, 30*(1), 7-30.

Saydam, F. ve Öztürk, B. (2024). Ekoturizm Algısı ve Açık Alan Rekreasyonuna Katılım Düzeyleri: Giresun Üniversitesi Örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 11*(113), 2302-2314.

Sert, A. N. (2020). Uluslararası Beypazarı ve Yöresi Tarih, Kültür ve Turizm Festivali, İçinde, Kozak, N. (Editör), Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/ uluslararasi-beypazari-ve-yoresi-tarih-kultur-ve-turizm-festivali (Erişim tarihi: 03.12.2024).

Stevenson, N. (2016). Local festivals, social capital and sustainable destination development: Experiences in East London. *Journal of Sustainable Tourism, 24*(7), 990–1006.

Şahin, S. (2022). Hacı Bektaş-ı Veli ve yaşadığı dönemde Anadolu'nun siyasi ve sosyal durumu. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 12*(1),448-456

Şenel, Elif. (2021). Ahşap Eserler Müzesi, İçinde, Kozak, N. (Editör), Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/ ahsap-eserler-muzesi (Erişim tarihi: 07.12.2024).

Tanford, S. ve Jung, S. (2017). Festival Attributes and Perceptions: A Meta-Analysis of Relationships with Satisfaction and Loyalty. *Tourism Management,* 61, 209-220.

Türkben, C., Gül, F. ve Uzar, Y. (2012). Türkiye'de bağcılığın tarım turizmi (agro-turizm) içinde yeri ve önemi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 2012(2), 47-50.

Uğurlu, H. ve Uğurlu, E. G. (2011). Uluslararası Eskişehir Film Festivali İzleyici Araştırması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 259-276.

Unesco Türkiye Milli Komisyonu, (2024). UNESCO Dünya Mirası Listesi. https://www.unesco.org.tr. Erişim Tarihi: 12.11.2024.

Ülker, M. ve Akbulut, E. (2023). Şarap. G. Yılmaz (Editör). Tarihsel, Kültürel ve Turizm Boyutuyla İçecekler içinde (328-356), Detay Yayıncılık.

Ünal, S. L. (2012). *Sevda-Cenap And Müzik Vakfı'nın Düzenlediği "Uluslararası Ankara Müzik Festivalleri"nde Çağdaş Türk Bestecilerinin ve Yorumcularının Yeri (1985-2011).* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. HacettepeÜniversitesi.

Ürgüp Belediyesi (2024). https://www.urgup.bel.tr/haber-etkinlik/52-uluslararasi-urgup-bag-bozumu-festivali. Erişim tarihi: 01.12.2024.

Yavuzer, H. (2023). *Vefatının 750. Yılında Hünkâr Hacı Bektaş Veli*. Paradigma Akademi Yayınları.

Yetginer, S. (2019). *Alternatif Turizm Kapsamında Festival Turizminin Yerel Halk Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi: Edremit Örneği.* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.

Yıldırım, İ. (2014). *Yöresel Festival Üzerine Görsel Etnografik Bir İnceleme: Ankara "Beypazarı Festivali" Örneği.* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi.

Yönet Eren, F., Tuna, M. ve Özgül Katlav, E. (2019). Kapadokya da Bağcılığın Gastronomi Turizmi Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(3), 2167–2186.

Yüksel, T. (2022). Türkiye'deki Uluslararası Müzik Festivalleri: 2012-2022 Programlarında Klarnet Performanslarına Yönelik Bir İnceleme. *International Academic Social Resources Journal*, 7(41), 1035- 1040.

Yüncü, H. F. (2016). İç Anadolu Bölgesi'nin Yöresel Mutfağı. Zencir, E. (Ed.). *Yöresel Mutfaklar.* içinde (Ünite 3). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Afyonkarahisar Belediyesi, (2024). Gastro Afyon Fest 27 Eylül'de Başlıyor. Erişim Tarihi: 10.12.2024, Erişim Adresi: https://www.afyon.bel.tr/haber/1/ 11190/gastro-afyon-fest-27-eylulde-basliyor.

Afyonkarahisar İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://afyon.ktb.gov.tr/TR-210538/yerel-etkinlikler.html.

Alaçatı Ot Festivali (2024). Festival Hakkında, Erişim adresi: https://alacatiotfestivali.com.tr/hakkimizda/

Atlı, S. (2018). Bir Sûfinin Sılaya Vuslatından Günümüze: Manisa-Akhisar Çağlak Mesiresi/Festivali. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi.* 6(15), 337-357.

Avcı, E. (2021). Özgün Festival Deneyimine Etki Eden Unsurların Belirlenmesi: Alaçatı Ot Festivali Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*. 9(3), 1722-1740.

Avcı, E., Özoğul, G. ve Yıldız, İ. (2016). Selçuk Efes Deve Güreşlerinin Festival Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Selçuk-Efes Devecilik Kültürü ve Güreşleri Sempozyumu* I. Cilt. (17-19 Kasım) Selçuk Efes Kent Belleği Yayınları.

Aydın İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://aydin.ktb.gov.tr/Eklenti/67126,etkinlik-listesi-2019-11pdf.pdf?0.

Bodrum Belediyesi, (2024). Bodrum'da İki Yaka Rüzgârı Esecek. Erişimadresi:https://www.bodrum.bel.tr/haber.php?id=9857/bodrum%e2%80%99da_ıkı_yaka_ruzg%c3%82rı_esecek

Bodrum Cup, (2024). The Bodrum Cup Tarihçe. Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://www.bodrumcup.com/the-bodrum-cup-tarihce-667/

Çalışkan, V. (2013). Somut Olmayan Kültürel Bir Mirasın Güncel Bir Değerlendirmesi: Anadolu Devecilik Kültürü ve Geleneksel Deve Güreşi Şenlikleri. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, (11), 137-166.

Çelik, S. ve Çetinkaya, M. Y. (2013). Festivals in Event Tourism: The Case of International İzmir Art Festival. *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*. 3(1), 1-21.

Çelikkanat Paslı, N. ve Paslı, M. M. (2019). Festival Turizmi kapsamında yöresel mutfak kültürünün değerlendirilmesi: Bodrum Halikarnassos İki Yaka Festivali Örneği. İ. Elagöz, A. Gezer, A. Yılmaz ve G. Erdoğan, (Editörler). *Sosyal Bilimler Alanında Araştırma Makaleleri – 4* içinde (247-254). Gece Akademi.

Çelikkanat, N. ve Güçer, E. (2014). Yerel Halkın Turizme Bakış Açısı: Bodrum İlçesi Örneği. *15. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı (13-16 Kasım).* Ankara

Çırak, K. ve Gümüş, B. (2021). Yerel Halkın Gastronomi İmajı ve Yenilik Korkusu Algılarının Yiyecek Tüketim Niyetine Etkisi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi,* 10(1), 80-103.

Çırak, K. ve Akbulut, E. (2024). Gastronomide Şef İmajı: Göstergebilimsel Bir İnceleme (Chef Image in Gastronomy: A Semiotic Analysis). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *12*(1), 83-110.

Çoban, M. ve Süer, S. (2018). Destinasyon Markalaşmasında Festival Turizminin Rolü: Alaçatı Ot Festivali Üzerine Bir Çalışma. *International Journal of Contemporary Tourism Research.* 2(1), 58-67.

Çulha, O. (2008). Kültür Turizmi Kapsamında Destekleyici Turistik Ürün Olarak Deve Güreşi Festivalleri Üzerine Bir Alan Çalışması. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 3(12), 1827-1852.

Denizli İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://denizli.ktb.gov.tr/TR-211933/belirli-gun-etkinlikleri.html.

Dursun, M. T. ve Argun, S. (2022). Destinasyon Yönetimi ve Sürdürülebilirliği Kapsamında Festivaller: Denizli İlinde Bir Araştırma. A. Ünal, (Editör). *Turizm ve Destinasyon Araştırmaları II*. içinde (249-269). Çizgi Yayınevi.

Dursun, M. ve Ardıç Yetiş, Ş. (2019). Etkinlik Turizmi. Ş.Aydın ve D.Eren (Editörler), *Alternatif Turizm* içinde (167-184), Detay Yayıncılık.

Erciyas, N. ve Yılmaz, İ. (2021). "Gastronomi Turizminin Gelişiminde Gastronomi Festivalleri ve Türkiye'deki Mevcut Durum", *ART/icle: Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (1): 91-108.

Erdoğan Aksu, H. (2017). Eller havaya eller şifaya: Uluslararası Manisa Mesir Festivali üzerine bir inceleme. *Milli Folklor Dergisi,* 29(115), 91-105.

Giritlioğlu, İ., Olcay, A. ve Özekici, Y. K. (2015). Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(13), 306-323.

Gürdal, M. (2014). Türkiye *Turizm Coğrafyası Profesyonel Turist Rehberi ve Gezi Kılavuzu*. Nobel Yayınevi.

İKSEV (2024a). İzmir Kültür ve Sanat Vakfı. Erişim Tarihi: 01.12.2024. Erişim Adresi: https://www.iksev.org/tr/izmir-festivali.

İKSEV (2024b). İzmir Kültür ve Sanat Vakfı. Erişim Tarihi: 09.12.2024. Erişim Adresi: https://www.iksev.org/tr/caz-festivali

İnangül, P. (2024). İzmir'de Yeni Bir Festivale Doğru. Erişim Adresi: https://tiyatronline.com/-zmir-de-yeni-bir-festivale-dogru-15105.

İnanır, A. ve Uçar, Ö. (2021). Yerel Halkın Kişilik Özelliklerinin Turizm Etkilerini Algılama Düzeylerine Etkisi: Antalya Örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(38), 5161-5185.

İzmir İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://izmir.ktb.gov.tr/TR-77545/yerel-etkinlikler.html.

Jazz Dergisi (2024). 31. İzmir Avrupa Caz Festivali Başlıyor 02.12.2024. Erişim Tarihi: 05.12.2024, Erişim adresi: https://www.jazzdergisi.com/31-izmir-avrupa-caz-festivali-basliyor/

Kargiglioğlu, Ş. ve Kabacık, M. (2017). Gastronomi Turizmi Kapsamında Urla Enginar Festivaline Gelen Turistlerin Festival Hakkındaki Görüşleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 5(3), 409-421.

Kemalpaşa Kaymakamlığı (2024). Kemalpaşa Altın Kiraz Kültür ve Sanat Festivali. Erişim Tarihi: 05.12.2024, Erişim adresi: http://www.kemalpasa.gov.tr/kemalpasa-altin-kiraz-kultur-ve-sanat-festivali

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2024). Yaşayan Miras ve Kültürel Etkinlikler Genel Müdürlüğü. Mesir Macunu Festival. Erişim Tarihi: 05.12.2024, Erişim Adresi: https://yakegm.ktb.gov.tr/TR-345118/mesir-macunu-festival.html.

Kütahya İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://kutahya.ktb.gov.tr/TR-203794/yerel-etkinlikler.html.

Manisa İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://manisa.ktb.gov.tr/TR-151977/yerel-etkinlikler.html.

Muğla İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://mugla.ktb.gov.tr/Eklenti/109720, etkinliktakvimipdf.pdf?0.

Lin, Y. (2006). *Food Images In Destination Marketing*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Purdue University, İndiana.

O'Sullivan, D. ve Jackson, M. J. (2002) Festival Tourism: A Contributor to Sustainable Local Economic Development?, *Journal of Sustainable Tourism*, (10)4, 325-342.

Özoğul, G. (2019). Selçuk Efes Deve Güreşleri Festivali. Turizm Ansiklopedisi maddesi. Erişim Tarihi:01. 12. 2024. Erişim Adresi: https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/selcuk-efes-deve-guresleri-festivali.

Özyurt, P. M. ve Sarıibrahimoğlu, S. (2022). Doğu Karadeniz'e Özgü Kalandar Kutlamalarının Kültürel Miras Turizmi Kapsamında İncelenmesi. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi*. (33): 263-284.

Penpece, D. (2014). Festivallerin pazarlanması: Türkiye'deki uluslararası festivaller üzerinde bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 193-210.

Polat, S., Aktaş Polat, S. ve Halis, M. (2013). Kent Kimliği Kapsamında Festivallerin Değerlendirilmesi: Uluslararası Altın Safran Film Festivali Örneği. *Turar Turizm & Araştırma Dergisi,* 2(1), 57-69.

Soysal, A. ve Karahan, Ü. O. (2022). Çal Kültür Tarihi ve Sudan Koyun Atlatma Geleneği. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi,* 9(1), 136-157.

TAKSAV İzmir Uluslararası Tiyatro Festivali, (2024).12. İzmir Uluslararası Tiyatro Festivali. Erişim Tarihi: 02.12.2024 Erişim adresi: https://izmirtiyatrofestivali.org/.

TUİK (2023). Nüfus İstatistikleri Portalı. Erişim Tarihi: 01.12.2024. Erişim Adresi: https://nip.tuik.gov.tr/.

Türköz Bakırcı, G., Bucak, T. ve Turhan, K. N. (2017). Bölge gastronomi turizmi üzerine yöresel ürün festivallerinin etkisi: Urla örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies,* 5(Special Issue 2), 230-240.

Urla Enginar Festivali, (2024). Urla Sakız Enginarı. Erişim tarihi: 04.12.2024, Erişim adresi: https://www.urlaenginarfestivali.com/

Ursavaş, Ö. (2018). Manisa'nın Akhisar İlçesinde Kutlanan Çağlak Festivali Üzerine Bir İnceleme. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi.* 11(23), 111-123.

Uşak İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Yerel Etkinlikler. Erişim Tarihi: 02.12.2024, Erişim Adresi: https://usak.ktb.gov.tr/TR-75329/festival-ve-senlikler.html.

Uygur, H. K. ve Koçyiğit, A. (2018). Eğlence Kültürü Bağlamında Deve Güreşleri. *II. Uluslararası Selçuk-Efes Devecilik Kültürü ve Deve Güreşleri Sempozyumu*. I.Cilt. (18-20 Ocak). Selçuk Efes Kent Belleği Yayınları.

Ülker, M. ve Akbulut, E. (2023). Şarap. G. Yılmaz (Editör). *Tarihsel, Kültürel ve Turizm Boyutuyla İçecekler* içinde (328-356), Detay Yayıncılık.

Yenipınar, U. (2018). Efsane ve Söylence Turizmi. Ş. Aydın, ve M. Boz, (Editörler). *Turizmde Güncel Konu ve Eğilimler II*. içinde (325-342) Detay Yayıncılık.

Yüksel, T. ve Yüksel G. (2022). Uluslararası İzmir Festivali 1987-2022 Programları. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, İzmir Özel Sayısı, 99-110.

Zengin, B. (2006). *Turizm Coğrafyası: Türkiye Genel ve Bölgeler Turizm Coğrafyası*, Değişim Yayınları.

KAYNAKÇA

Alan Aktaş, A. (2019). Antalya Uluslararası Altın Portakal Film Festivali, İçinde, Kozak, N. (Editör). Online Türkiye turizm ansiklopedisi, Erşim tarihi: 05.12.2024 http://turkiyeturizmansiklopedisi.com/antalya-uluslararasi-altin-portakal-film-festivali

Altın Koza, (2024). Tarihçe. Erişim tarihi: 01.12.2024 https://www.altinkozaff.org.tr /tarihce/

Altın Portakal Film Festivali, (2024). Altın portakalın sinemaya desteği artarak sürüyor. Erişim tarihi: 01.11.2024 https://antalyaff.com/tr/page/oduller

Atçeken, K., Doğrul, Ü. ve Çabuk, S. (2018). Tutundurmada sosyal medyanın önemi: 5. Mersin Uluslararası Narenciye Festivali Örneği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *10*(18), 146-157.

Aygören, E. (2023). Ürün raporu turunçgiller 2023 Erişim tarihi: 01.12.2024 https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF

Bali, A. (2017). Halk oyunları üzerine halkbilimsel bir araştırma: Mersin ili Silifke ilçesi Örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (33), 78-91.

Barakazı, M. ve Kayran, M. F. (2019). Festivallerin düzenlendikleri destinasyonlara katkısının incelenmesi: Narenciye Festivali örneği. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, *5*(20), 1031-1039.

Baykul, A. ve Maden, S. I. (2017). Bölgesel kalkınma ve turizm ilişkisi: TR61 bölgesi üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 65-73.

Baz, F. (2013). Aspendos kentinde imparator kültüne ilişkin gözlemler. *Adalya*, (16), 71-83.

Birdir, S. S., Toksöz, D. ve Bak, E. (2016). Karnavala katılım güdüleri: IV. Adana Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalı Örneği. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(1), 21-39.

Crespi-Valbona, M. ve Greg R. (2007). The meaning of cultural festivals: Stakeholder perspectives in Catalunya. *International Journal of Cultural Policy 13*(1), 103–122.

Çakıcı, A. C. ve Es Yılmaz, B. (2017). Clustering participants based on their motivations for attending 2013 Mersin International Music Festival within the scope of event tourism. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *19*(4), 683-704.

Çavuş, A. ve Gürgah, A. (2022). Etkinlik turizmi kapsamındaki festivallerin yerel halk üzerindeki olumsuz etkilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Uluslararası Silifke Müzik ve Folklor Festivali Örneği. *Journal Of Silk Road Tourism Research*, *2*(1), 12-23.

Çelikkanat Paslı N. ve Paslı, M. M. (2019). Festival turizmi kapsamında yöresel mutfak kültürünün değerlendirilmesi: Bodrum Halikarnassos İki Yaka Kültür Festivali örneği. İ. Elagöz, A. Gezer, A. Yılmaz ve G. Erdoğan (Ed.), *Sosyal Bilimler Alanında Araştırma Makaleleri – 4,* içinde (s. 247-254). Gece Akademi.

Dalgıç, A. ve Birdir, K. (2019). Festival anahtar başarı faktörlerinin festival sadakati üzerine etkisi: Portakal Çiçeği Festivali Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(4), 2718-2738.

Deniz, A. (2019). Osmanlı Devletinin 18. YY kadarki deniz ticaretinde liman kentlerine genel bakış. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, *7*(19), 375-389.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, (2024). Aspendos Opera ve Bale Festivali. Erişim tarihi. 24.11.2024, https://www.operabale.gov.tr/PublishingImages/ Lists/ Festivallerdosyalari2024/2024_31_ASPENDOS_2.pdf

Erkılıç, H. ve Ünal, R. (2018). Türkiye sinemasına özgü bir üretim tarzı olarak bölge işletmecilığı: Adana Bölgesi işletmeciliği örnek olay incelemesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, *5*(3), 54-74.

Es Yılmaz, B. (2015). *Bireylerin kültürel etkinliklere katılım motivasyonları: Mersin uluslararası müzik festivali 2013 katılımcıları üzerinde bir araştırma*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin Üniversitesi, Mersin.

Euromonitor, (2023). Euromonitor International's Report Reveals World's Top 100 City Destinations for 2023. Erişim tarihi: 10.11.2024, https://www.euromonitor.com/ press/press-releases/dec-2023/euromonitor-internationals-report-reveals-worlds-top-100-city-destinations-for-2023

Görk, R. V. (2010). Nedir şu Yeşilçam'ın meyvesi 'Altın Portakal'? Antalya'nın yeniden yapılandırılması sürecinde Antalya Altın Portakal Film Festivalinin metalaştırılması. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *10*(20), 1-40.

Gündüz Alptürker, İ. ve Alptürker, H. (2021). Gelenekten geleceğe yöresel kültürün taşınmasında festivallerin rolü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(2), 1409-1422.

Gürsu, I., (2017). Ankara İngiliz Arkeoloji Enstitüsü Kültürel Miras Yönetimi Projesi: Aspendos ve Pisidya Bölgesi", *38. Araştırma Sonuçları Toplantısı.*

Kanca, B. ve Unur, K. (2021). Evaluation of wedding tourism in Antalya. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *9*(2), 595-608.

Kapan, K. ve Timor, A. N. (2018). Turizm gelişme modellemeleri açısından Antalya şehri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (71), 53-61.

Karaca, O. B., Yıldırım, O. ve Çakıcı, A. C. (2017). Adana Uluslararası Portakal Çiçeği Karnavalına katılan ziyaretçilerin algı ve memnuniyetleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(37).

Köse, V., Bilgin, M., Kopçuk, İ. ve Şehit, E. (2024). Aspendos' tan 12. Yüzyıla tarihlendirilen bir depolama birimi ve kentin akdeniz ticaretindeki yeri üzerine yeni bulgular. *Höyük*, (14), 231-256.

Mersin Uluslararası Müzik Festivali, (2024). Tarihçe. Erişim tarihi: 20.11.2024, https://www.merfest.org.tr/tarihce/

Nisanda Adana (2024). Nisan'da Adana'da sürdürülebilirlik adası workshopları. Erişim tarihi: 27.11.2024, https://www.nisandaadanada.com/nisanda-adanada-surdurulebilirlik-adasi-workshoplari

Onat, G. (2021). Rekreasyon faaliyetleri bağlamında gastronomik etkinliklerin değerlendirilmesi. Birinci M. C. & Yayla, Ö. (Ed.), Rekreasyon ve Turizm Araştırmaları içinde (ss. 281-299). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.

Özhancı, E. (2009). Türkiye'de opera, bale ve devlet opera ve balesi'nin evrimselliği. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (23), 197-203.

Özözen, S. (2023). Türkiye'nin narenciye sektöründe karşılaştırmalı rekabet gücü. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *21*(Cumhuriyetin 100. Yılı Özel Sayısı), 944-967.

Penpece, D. (2014). *Festivallerin pazarlanması: Türkiye'deki uluslararası festivaller üzerinde bir araştırma.* (Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi), 23(1), 193-210.

Pereira, G. (2007). *Antik tiyatroların opera ve bale gösterileri için kullanımında sahne tasarımı problemleri ve aspendos örneği. (*Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylul Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.

Perry, B., Ager, L. ve Sitas, R. (2020). Cultural heritage entanglements: festivals as integrative sites for sustainable urban development. *International Journal of Heritage Studies*, *26*(6), 603-618.

Saçlı, Ç. (2020). Festival memnuniyeti ile kültürel etkileşim arasındaki ilişki üzerine bir araştırma: Silifke Uluslararası Müzik ve Folklor Festivali Örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 505-520.

Seçen, D. (2019). *Altın Portakal Film Festivali: Ödüllü filmlerde sinematografik özellikler ve toplumsal cinsiyet temsillerinin değişimi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yaşar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Sözen, M. (2023). Bir vaka incelemesi olarak 'Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin kimlik savrulma süreç Deneyimi. *Film Festivalleri Kitabı II*, Erkılıç, H., (Editör) 93-115. Doruk yayınevi, Adana.

Süslü, C., Eryılmaz, G., ve Demir, E. (2019). Festival turizminin ekonomik kalkınmaya etkisi: Silifke Uluslararası Müzik ve Folklor Festivali, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4): 1074-1090.

Tarım Bakanlığı, (2024). Turunçgil yetiştiriciliği pratik bilgiler, Erişim tarihi: 27.10.2024 https://arastirma.tarimorman.gov.tr/batem/Belgeler/Kutuphane/Teknik%20 Bilgiler/Turun%C3%A7gil%20Yeti%C5%9Ftiricili%C4%9Fi.pdf

Timothy, D. J. (2014). Contemporary cultural heritage and tourism: Development issues and emerging trends. *Public Archaeology*, *13*(1-3), 30-47.

Turgut, M. ve Ersöz, C. (2024). Narenciye sektörünün ihracat performansı: Hedef pazar analizi. *Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 62-79.

TUİK, (2024). Nüfus istatistikleri, Erişim tarihi: 07.10.2024, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1

Tümbek-Tekeoğlu, A. N. & Gökseven, K. (2019). Bir şehrin festivaller ile markalaşması ve pazarlanması olarak Adana'nın incelenmesi. *Turan: Stratejik Arastirmalar Merkezi*, *11*(42), 345-357.

Türten, B. (2021). Film festivalleri ve turizm ilişkisi: Belgesel film yönetmenleri üzerine bir çalışma. *Erciyes İletişim Dergisi*, *8*(1), 205-230.

Uçar, Ö., ve Tozoğlu, B. (2022). Airbnb çevrimiçi yorumlarının incelenmesi: Antalya örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, *6*(3), 713-727.

Ulusal Narenciye Konseyi, (2024). Mersin narenciye festivali, Erişim tarihi: 12.11.2024, https://www.utk.org.tr/7-mersin-narenciye-festivali/

UNESCO, (2024). UNESCO Dünya Mirası Listesi, Erişim: 25.10.2024, https://www.unesco.org.tr/Pages/125/122/UNESCO-D%C3%BCnya-Miras%C4%B1-Listesi

Unur, K., Erdem, A. ve Şeker, F. (2017). Adana Portakal Çiçeği Festival katılımcılarının #Portakalçiçeğifestivali etiketi ile instagramda paylaştıkları fotoğrafların incelenmesi, *1. Uluslararası Turizmin Geleceği; İnovasyon, Girişimcilik ve Sürdürebilirlik Kongresi (Futourism 2017)*, 889-897.

Yazıcıoğlu, İ., Işın, A. ve Yalçın, E. (2019). Coğrafi işaretli ürünlerin gastronomi turizmi kapsamında değerlendirilmesi: Akdeniz bölgesi örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, *3*(4), 861-871.

Yıldırım, H. M., ve Üzden, A. (2022). Katılımcıların Uluslararası Adana Portakal Çiçeği Karnavalına yönelik algıları: Ekşi sözlük üzerine bir inceleme. *Journal of Eurasia Tourism Research*, *3*(1), 1-11.

Yılmaz, N. (2020). *The impact of festival participation on social well-being and subjective well-being: a study of the international orange blossom carnival visitors in Turkey*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Clemson University, ABD.

Yozcu, S., ve Demirkol, Ş. (2019). Göçebe turizmi ve göçebe kültürünün turizm potansiyelinin değerlendirmesi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 62-77.

Yüksel, T. (2022). Türkiye'deki uluslararası müzik festivalleri: 2012-2022 programlarında klarnet performanslarına yönelik bir inceleme. *ASR JOURNAL*, *7*(41), 1035-1040.

Zou, Y., Meng, F., Bi, J. ve Zhang, Q. (2021). Evaluating sustainability of cultural festival tourism: From the perspective of ecological niche. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, *48*, 191-199.

KAYNAKÇA

Acar, A. (2023). The role of gastronomy tourism in shaping destination brand equity: The case of Gaziantep International Gastronomy Festival. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel, 6*(2), 535-547.

Akbıyık, M. (2014). *Şanlıurfa ilinin turizm potansiyelinin belirlenmesi ve planlamaya yönelik öneriler*. (Doktora tezi), Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Altan, S. (2021). Adıyaman ekonomik gelişiminin yerel basındaki akisleri (1960-1980). İçinde (H. Erol ve O. Karacan, Ed.), *Adıyaman araştırmaları 1* (ss. 249-265). Sonçağ Akademi.

Aksoy, M. ve Sezgi, G. (2015). Gastronomi turizmi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi gastronomik unsurları. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *3*(3), 79-89.

Anadolu Ajansı (2024). Şırnak'ta "Geleneksel Kuzu Kırpma Kültür ve Yayla Festivali" etkinliklerle sürüyor. Erişim adresi: https://www.aa.com.tr/tr/ yasam/sirnakta-geleneksel-kuzu-kirpma-kultur-ve-yayla-festivali-etkinliklerle-suruyor/3281558

Balıkçı, Ş. (2024). Uygulamalı halk biliminin kent turizmine katkısı: Mardin örneği. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, *17*(45), 186-201.

Baycar, A. (2022). Antep fıstığı ve türevlerinin Gaziantep yerel gastronomik kimliğindeki yeri. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(2), 749-764.

Budak, E. (2020). Türk diasporasına yönelik dijital diplomasi: Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı üzerine bir inceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *8*(1), 535-558.

Cabras, I., Lorusso, M. ve Waehning, N. (2020). Measuring the economic contribution of beer festivals on local economies: The case of York, United Kingdom. *International Journal of Tourism Research*, *22*(6), 739-750.

Ceylan, J. A., Esgin, Ö., Başpınar, B. ve Özfer, A. (2019). Cuisine Culture of Mesopotamia, Anatolia and Turkish. *Recent studies in health sciences*, 36.

Coşkun, A., Durma, F. ve Kırca, E. D. O. (2024). Lejyoner Kalesi'nde sanat: Zerzevan'da bulunan tibialar üzerine değerlendirmeler. *Amisos*, *9*(16), 15-31.

Çalışkan, V. ve Koç, H. (2013). Türkiye'de coğrafi işaretlerin dağılış özelliklerinin ve coğrafi işaret potansiyelinin değerlendirilmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, *17*(28), 193-214.

Durkheim, E. (2016). The elementary forms of religious life. In *Social theory re-wired* (pp. 52-67). Routledge.

Ekerim, F. Ve Tanrısever, C. (2020). Türkiye gastronomi festivalleri ve haritalandırılması. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8*(3), 2277-2297.

Eliade, M. (1959). The sacred and the profane: the nature of religion. *Harvest Book*.

Erdem, A. (2024). Evaluation of local people's perceptions, satisfaction, and support for tourism regarding the Şanlıurfa culture route festival. *Business & Management Studies: An International Journal*, *12*(3), 521-534.

Ertaş Sabancı, A. ve Akbulut, E. (2024). Evaluation of Gastronomic Elements of Railway Travel Routes in Turkey. İ. Yazıcıoğlu, Ö. Yayla, A. Işın, F. Bayram ve E. Yalçın (Editörler). *Contemporary Studies and Theories in Gastronomy and Food Science* içinde (381-393), Peterlang Publishing.

Finkel, R. ve Platt, L. (2020). Cultural festivals and the city. *Geography Compass*, *14*(9), 1-12.

GastroAntep Kültür Yolu (2024). Kültür Yolu Festivali GastroAnteo. Erişim adresi: http:// gastroantepfest.com/tr/Manage/GastroAntep

Giritlioğlu, İ., Olcay, A. ve Özekici, Y. K. (2015). Bir turizm çeşitliliği olarak festival etkinliklerinin sınıflandırılması: Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *5*(13), 306-323.

Göbeklitepe Uluslararası Film Festivali (2024). Festival hakkında. Erişim adresi: https:// gobeklitepekultursanat.org.tr/index.php/festival-hakkinda/

Haberturk (2024). Birecik'te "Kelaynak ve Balcan Festivali"nin 4'üncüsü düzenlendi. Erişim adresi: https://www.haberturk.com/birecik-te-kelaynak-ve-balcan-festivali-3723893

Kruijer, L. W., & Versluys, M. J. (2024). Rooted cosmopolitanism in Southeast Türkiye? Contemporary responses to Nemrut Dağı and ancient Commagene. In *Rooted Cosmopolitanism, Heritage and the Question of Belonging* (pp. 118-157). Routledge.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2024). Türkiye kültür yolu festivali. Erişim adresi: kulturyolufestivali.com

Mardin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim adresi: https://mardin.ktb.gov.tr/TR-375350/bakanligimizin-da-destekleriyle3 uluslararasi-midyat-ku.html#:~:text=Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1m% C4%B1z%C4%B1n%20da%20Destekleriyle%203.Uluslararas%C4%B1,Eyl%C3%BCl%202024%20Tarihleri%20Aras%C4%B1nda%20Ger%C3%A7ekle%C5%9Ftirilecektir.

Meşeli, A. (2018). Mardin'de kültürel turizm ve diğer çekicilikler, tespitler, sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 79*, 156-183.

Okumuş, V. (2010). *Diyarbakır karpuz genotiplerinin (Citrullus lanatus cv.Beyazkış, Karakış ve Sürme) mikroçoğaltılması üzerine biyoteknolojik araştırmalar*. Doktora tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Ossowska, L., Janiszewska, D., Kwiatkowski, G. ve Kloskowski, D. (2023). The impact of local food festivals on rural areas' development. *Sustainability*, *15*(2), 1447.

Parpola, S. (2004). National and ethnic identity in the Neo-Assyrian empire and Assyrian identity in post-empire times. *Journal of Assyrian Academic Studies*, *18*(2), 5-22.

Pereira, L., Jerónimo, C., Sempiterno, M., Lopes da Costa, R., Dias, Á. ve António, N. (2021). Events and festivals contribution for local sustainability. *Sustainability*, *13*(3), 1520.

Postgate, N. (2017). *Early Mesopotamia: society and economy at the dawn of history*. Routledge.

Qu, M. ve Cheer, J. M. (2022). Community art festivals and sustainable rural revitalisation. In *Events and Sustainability* (pp. 18-37). Routledge.

Richards, G. (2018). Cultural tourism: A review of recent research and trends. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, *36*, 12-21.

Schenker, A. ve Erhardt, A. (2023). Assessment of suitable habitats using satellite imagery: example of the Northern Bald Ibis Geronticus eremita in south-eastern Turkey. *Bird Conservation International*, *33*, 1-8.

Schmidt, K. (2012). Göbekli Tepe: a stone age sanctuary in South-Eastern Anatolia.

Şanlıurfa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2024). Kelaynaklar. Erişim adresi: https://sanliurfa.ktb.gov.tr/TR-259399/kelaynaklar.html

Tunç, İ. (2022). Cudi Dağı'nda İbrahimî dinlerin ortak mirası olarak Sefine Festivali. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *9*(2), 988-1011.

Turner, V. (1998). *From ritual to theatre: The human seriousness of play* (Vol. 1). Performing arts journal publications.

Türkmen, N. (2017). *Türkiye'de festivaller ve şenlikler*. Doktora tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Yozukmaz, N., Bertan, S. ve Alkaya, S. (2020). Festivals' social impacts and emotional solidarity. *International Journal of Event and Festival Management*, *11*(2), 239-253.

Yücel, Ç. (2020). Marduk (Akitu) bayramı ve şenlikleri. İçinde (S. Topgül, Ed.), *Sosyal ve insani bilimler: Teori, güncel araştırmalar ve yeni eğilimler* (ss. 1-17). IVPE.

KAYNAKÇA

Açа, M. (2020). *Denizin çocukları, Giresun ve Trabzon Yöresi balıkçılarının meslek folkloru*. İstanbul: Hiper Yayın.

Akan, S. ve Ünüvar, F. İ. (2020). Sarımsak üretiminin ekonomik durumu ve taşköprü ilçesi açısından değerlendirilmesi. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, *7*(3), 627-636.

Akbulut E. ve Yardım A.R. (2023). Gastronomy as a Cultural Heritage: The Example of The Trabzon Province. *HERiPRENEURSHIP, Sustainable Tourism, Heritage Management and the Cultural and Creative Industries: Creating New Investment Opportunities at Places of Cultural Significance.* içinde (129-136), Mega Publishing House.

Akçaabat Belediyesi (2024). Uluslararası Akçaabat Müzik ve Halkoyunları Festivali, Erişim tarihi: 22.10.2024, https://www.akcaabat.bel.tr/haber-detay.aspx?id=1148

Akyol, C., Zengin, B., Akkaşoğlu, S. ve Ulama, Ş. (2020). Yerel yöneticilerin bölge turizmine yönelik düşünceleri üzerine bir araştırma: Artvin-Arhavi örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *15*(2), 743-764.

Altın Safran (2024). Hakkımızda. Erişim tarihi: 03.10.2024 https://www.Altinsafran.org/İcerik/Hakkinda

Arhavi Belediyesi (2024). Arhavi festivali, Erişim tarihi: 26.11.2024, https://festival.arhavi.bel.tr/about/

Arslan, H. (2019). Somut olmayan kültürel mirasın sürdürülebilirliği kapsamında Amasya mutfağı. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.

Birinci, S. ve Zaman, M. (2016). Çımağıl mağarası (Bayburt) ve çevresinin ekoturizm potansiyeli. *Electronic Turkish Studies*, *11*(2), 241-258.

Cengiz, T. (1996). *Artvin Kafkasör yöresi peyzaj planlama kararlarının saptanması üzerine bir araştırma.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Cesur, E., ve Çeken, H. (2021). Trabzon yerel halkının turizm algısında turist profilinin rolü: Arap turist profili. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergi*si, 24(46-1), 1313-1331.

Çam, O. (2023). Gastronomi Turizmi Kapsamında Taşköprü Sarımsağı'nın Değerlendirilmesi. *Turizm Çalışmaları Dergisi*, *5*(1), 27-40.

Çavuş, A. ve Baki, A. (2020). Yerel halk üzerindeki sosyal etkileri bakımından akçaabat müzik ve halk oyunları festivali. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(1), 279-289.

Çelebi, E. (2014). Millî Mücadele'de Kastamonu. *CTAD: Journal of Modern Turkish History Studies*, *10*(19), 105-117.

Çırak, K. ve Akbulut, E. (2024). Gastronomide Şef İmajı: Göstergebilimsel Bir İnceleme (Chef Image in Gastronomy: A Semiotic Analysis). Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 12(1), 83-110.

Demir, N. (2018). Tarihi süreç içinde Karadeniz Bölgesi. Altınordu Yayınları.

Deveci, H., Belet, D. ve Türe, H. (2013). Dede Korkut hikayelerinde yer alan değerler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(46), 294-321.

Erdem, Ö., Mızrak, M. ve Aratoğlu, C. (2018). Festivallerin bölge turizmine katkıları ve sürdürülebilirliği: Uluslararası Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali örneği. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *6*(1), 228-245.

Hoşcan, N., Koray, G. ve Şengül, S. (2016). Bolu kent markası oluşturma sürecinde aşçılık kültürü ve gastronomi turizminin önemi: Bolgamer önerisi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *4* (Özel Sayı, 1), 52-76.

Genç, K. ve Türkay, O. (2021). Geleneksel halk ritüellerinden çağdaş gösterilere: Mayıs Yedisi Bayramı'nın organizasyon ve anlam dönüşümü. *Journal of Global Tourism And Technology Research*, *2*(1), 35-47.

İnebolu Belediyesi, (2024). Uluslararası Heyamola Deniz Şenlikleri Kültür ve Sanat Festivali, Erişim tarihi: 07.11.2024, https://www.inebolu.bel.tr/kultur-ve-sanat-detay.asp?Id=35&kultursanatdetay=heyamola-deniz-senlikleri-kultur-ve-sanat-festivali

Karakayalı, Z., Kanca, B. ve Uçar, Ö. (2023). Somut olmayan kültürel miras kapsamında geçmişte Giresun İlinde oynanan çocuk oyunları. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 6(2) – 813-823.

Kıvılcım, B. ve Bilici, N. S. (2020). Sürdürülebilir turizm kapsamında seyahat acentelerinin ekoturizm faaliyetleri: Doğu Karadeniz Bölgesinde bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (45), 53-69.

Kurnaz, A. ve İşlek, E. (2018). Aşçılık kültürünün festival turizmi kapsamında kullanılması: Mengen Uluslararası Aşçılık ve Turizm Festivali. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *6*(Özel sayı 3), 3-13.

Mercan, M., Yücel, M. ve Sanal, Ş. (2020). Artvin ili folklorunda boğa güreşi festivalleri. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *10*(3), 317-326.

Oğan, Y. ve Büyükyılmaz, S. (2020). Karadeniz Bölgesinin coğrafi işaretli gastronomik ürünleri. Gastroia: *Journal of Gastronomy and Travel Research*, 4(3), 337-354.

Paslı, M. M. (2020). Uluslararası Aksu Fesrtivali, İçinde, Kozak, N. (Editör). Online Türkiye turizm ansiklopedisi, Erişim tarihi: 22.11.2024, http://turkiyeturizmamsiklopedisi.com/uluslararası-aksu-festivali

Paslı, M. M. ve Turpcu, E. (2019). Festivallerin ziyaretçi memnuniyeti üzerindeki etkisi: Giresun ili Aksu Festivali örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(4), 2739-2757.

Polat, S., Polat, S. A. ve Halis, M. (2013). Kent kimliği kapsamında festivallerin değerlendirilmesi: Uluslararası Altın Safran Film Festivali Örneği1. *Turar Turizm Ve Araştırma Dergisi*, *2*(1), 69-85.

Sert, A. N. (2020). Mengen Aşçılık ve Turizm Festivali, içinde, Kozak, N. (Editör), Online Türkiye turizm ansiklopedisi, rişim tarihi: 26.11.2024, http://turkiyeturizmansiklopedisi.com/mengen-acsilik-ve-turizm-festivali

Sever, R. (2019). Giresun'da düzenlenen festival ve şenlikler. *II. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresi,* 15-17 Mart 2019, Malatya.

Şahin, G. (2019). Kafkasör Kültür, Turizm ve Sanat Festivali, içinde Kozak, N. (Editör). Online Türkiye turizm ansiklopedisi, Erişim tarihi: 16.10.2024 http://turkiyeturizmansiklopedisi.com/kafkasor-kultur-turizm-ve-sanat-festivali

Taşlıgil, N. (2020). Milli parklar arasında farklı bir örnek: İstiklâl Yolu Tarihi Milli Parkı. *Türk Coğrafya Dergisi*, (74), 87-96.

TUİK, (2024). Nüfus istatistikleri, Erişim tarihi: 03.11.2024, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1

Türk Dil Kurumu (2024). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim tarihi: 19.10.2024, https://sozluk.gov.tr/

Uçar, Ö. (2023). Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Yer Alan Beş ve Dört Yıldızlı Otel İşletmelerinin Web Sitelerinin İçerik Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *15*(3), 2321-2330.

UNESCO, (2024). UNESCO Dünya Mirası Listesi, Erişim tarihi: 25.10.2024, https://www.unesco.org.tr/Pages/125/122/UNESCO-D%C3%BCnya-Miras%C4%B1-Listesi

Üçüncü, K. (2015). Dede Korkut ve Bayburt. *Ankara: Detay Yayıncılık*.

Ünal, B. (2012). *Kentleşme Sürecinde Üniversitenin Rolü: Amasya İli Örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Ürkmez, D. ve Akbulut, D. (2020). Yerel yönetimlerde bir halkla ilişkiler aracı olarak festivallerin kullanımı. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, *10*(2), 218-244.

Zavalsız, Y. S., ve Öztürk, Y. E. (2020). Festivallerin yerel halk üzerindeki sosyo-kültürel etkileri: Uluslararası Altın Safran Belgesel Film Festivali Örneği. *Journal Of Humanities And Tourism Research*, *10*(2), 456-474.

KAYNAKÇA

Ağbay, N. C. (2023). Ahlat 1071 Malazgirt Zaferi Kutlamalarının Etkinlik Turizmi Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Social Sciences Research Journal, 12*(12), 1513-1523.

Ağrı İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://agri.ktb.gov.tr/.

Akyol, C. (2022). Doğal ve Kültürel Kaynaklara Dayalı Turizm: Kars Destinasyonu. *Journal of Applied Tourism Research*. (3)1, 81-94.

Ardahan Belediyesi (2023). Bal Festivali Büyük Bir Coşkuyla Başladı. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim Adresi: https://www.ardahan.bel.tr/haberler/bal-festivali-buyuk-bir-coskuyla-basladi-619

Ardahan İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://ardahan.ktb.gov.tr/.

Balcı, S. (2024). Ardahan ve Kars Kentlerinin Gastronomik Kimliğinin Oluşmasında Bal ve Kaşarın Konumu. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 17(46), 562-578.

Bilgili, B., Yağmur, Ö. ve Yazarkan, H. (2012). Turistik ürün olarak festivallerin etkinlik ve verimliliği üzerine bir araştırma (Erzurum-Oltu Kırdağ Festivali örneği). *International Journal of Social and Economic Sciences*, 2(2), 117-124.

Bingöl İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://bingol.ktb.gov.tr/.

Bingöl Valiliği (2024). 6. Bingöl Uluslararası Kısa Film Festivali Başladı. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim Adresi: http://www.bingol.gov.tr/6-bingol-uluslararasi-kisa-film-festivali-basladi.

Çakar Bikiç, N. (2020). Pandemi Etkisi: Kısa Film Festivalleri ve Yaşanan Dönüşüm Üzerine Bir Değerlendirme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 1234-1261.

Çırak, K. ve Gümüş, B. (2021). Yerel Halkın Gastronomi İmajı ve Yenilik Korkusu Algılarının Yiyecek Tüketim Niyetine Etkisi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi,* 10(1), 80-103.

Çelikkanat Paslı, N. ve Paslı, M. M. (2019). Festival Turizmi kapsamında yöresel mutfak kültürünün değerlendirilmesi: Bodrum Halikarnassos İki Yaka Festivali Örneği. İ. Elagöz, A. Gezer, A. Yılmaz ve G. Erdoğan, (Editörler). *Sosyal Bilimler Alanında Araştırma Makaleleri – 4* içinde (247-254). Gece Akademi.

Çelikkanat Paslı, N. ve Sergen, Y. (2020). Turizmde Risk Kaynakları Mikro Riskler. M. Tuna (Editör) *Turizmde Risk Yönetimi* içinde (115-154). Detay Yayıncılık.

Elazığ İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://elazig.ktb.gov.tr/.

Erciş Kaymakamlığı (2022). 10. Uluslararası İnci Kefali Göçü Kültür ve Sanat Festivali. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim Adresi: http://www.ercis.gov.tr/ 10-uluslararasi-inci-kefali-gocu-kultur-ve-sanat-festivali-

Ertaş Sabancı, A. ve Akbulut, E. (2024). Evaluation of Gastronomic Elements of Railway Travel Routes in Turkey. İ. Yazıcıoğlu, Ö. Yayla, A. Işın, F. Bayram ve E. Yalçın (Editörler). *Contemporary Studies and Theories in Gastronomy and Food Science* içinde (381-393), Peterlang Publishing.

Erzincan İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://erzincan.ktb.gov.tr/.

Erzurum İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://erzurum.ktb.gov.tr/.

Frozen Festival (2024). Benzersiz bir kış deneyimi. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim Adresi: https://www.frozenfestival.org/

Gök, A. ve Tuna, H. (2013). Turizm Pazarlaması Açısından Malatya İlinin Potansiyelinin Belirlenmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştrmalar Dergisi*, 15(24): 01-11.

Güngördü, E. (2003). *Türkiye'nin Turizm Coğrafyası (Doğal ve Tarihi Coğrafya Açısından)*. Nobel Yayın.

Gürdal, M. (2014). *Türkiye Turizm Coğrafyası Profesyonel Turist Rehberi ve Gezi Kılavuzu*. Nobel Yayınevi.

Hakkâri İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://hakkari.ktb.gov.tr/.

Hakkâri Valiliği, (2024). Tarih. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim adresi: http://www.hakkari.gov.tr/ilimiz-tarihi.

Hasdemir, M. (2023). *Ürün Raporu Kayısı.* Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü.

Iğdır İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://igdir.ktb.gov.tr/.

İçişleri Bakanlığı (2021). Türkiye'nin Nüfus Haritası. Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://www.icisleri.gov.tr/turkiyenin-nufus-haritasi-10072021

Kanca, B., Karakayalı, Z. ve Uçar Ö. (2022). Determination of Giresun Province Alternative Hiking Routes within the Scope of Nature Tourism, *Kent Akademisi Dergisi*, 15(2):506-515.

Karakayalı, Z. ve Kanca, B. (2022). *Yenilebilir Yabani Bitkilerin Gastronomik Değeri*. Detay Yayıncılık.

Karakuzulu, Z. (2006). Doğu Anadolu Bölgesinde Nüfus Dağılışında Görülen Farklılıklar. *IV. Ulusal Coğrafya Sempozyumu. (25-26 Mayıs)*. Ankara.

Kars İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://kars.ktb.gov.tr/.

Malatya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2024a). 26. Malatya Kültür Sanat Etkinlikleri ve Kayısı Festivali Bugün Başlıyor. Erişim Tarihi: 05.12.2024, Erişim Adresi: https://malatya.ktb.gov.tr/TR-374576/26-malatya-kultur-sanat-etkinlikleri-ve-kayisi-festival-.html.

Malatya İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024b). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://malatya.ktb.gov.tr/.

Muş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://mus.ktb.gov.tr/.

Özgen, N. (2010). Doğu Anadolu Bölgesi'nin Doğal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Planlamaya Yönelik Öneriler. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 7(1), 1385-1416.

Özgürel, G., Alan, R., ve Bingöl, Z. (2015). Yerel kalkınmada bir araç olarak festivaller: Munzur Kültür ve Doğa Festivali. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 5(2), 113-121.

Özyurt, P. M. ve Gülmez, M. (2020). Turizm Gelişiminin Yerel Halkın Bireysel ve Toplumsal Yaşam Kalitesine Etkileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 31(1), 52-62.

Pınar, S., Aksoy, F., Pınar, R. ve Alioğlu, S. (2023). Van Gölünün Endemik Değeri: İnci Kefali (Alburnus tarichi [Guldenstaedtii, 1814]). *Akademik Et ve Süt Kurumu Dergisi* (5), 31-35.

Sağlam, O. ve Bilgin, Ö. (2024). Sat Buzul Gölleri, 6. Cilo Festivali'ne ev sahipliği yapıyor. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim Adresi: https://www.aa.com.tr/tr/kultur/sat-buzul-golleri-6-cilo-festivaline-ev-sahipligi-yapiyor/3300297

Sarıkamış Kaymakamlığı (2017). 4.Sarıkamış Kış Oyunları Festivali. Erişim Tarihi: 08.12.2024, Erişim Adresi: http://www.sarikamis.gov.tr/4sarikamis-kis-oyunlari-festivali

Savgın, E.C. ve Belli, S. (2017). Bitlis Ilinin Turizm Çeşitliliğinin İncelenmesi, *International Journal of Academic Value Studies*. 3(17), 01-13.

Sayılan, H. (2008). Endemik bir bitki türü olan Muş Lalesi'nin (Tulipa sintenisii Baker) botanik turizmi (bitki gözlemciliği) amaçlı değerlendirilmesi. *V.Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiriler Kitabı (16-17 Ekim)*, Ankara.

Selçuklu Gazetesi, (2023). Adilcevaz'da "26. Ceviz Festivali ve Kültür Etkinlikleri" düzenlenecek. Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://www.selcuklugazetesi.com.tr/adilcevaz-da-26-ceviz-festivali-ve-kultur-etkinlikleri-duzenlenecek/2711/.

Şahin, G. ve Kahraman, M. (2017). Hakkâri'nin Turizme Yönelik Potansiyelleri Hakkında Bir Değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi* (34), 1-21.

Şenol, F. (2008). *Turizm Coğrafyası.* Detay Yayıncılık.

Şıktaş, A. (2024). Türkiye'nin İlk Tuz Mağara Kitap, Kültür ve Çocuk Festivali Iğdır'da Başladı. Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://www.yesiligdir.com/turkiye-nin-ilk-tuz-magara-kitap-kultur-ve-cocuk-festivali-igdir-da-basladi/39974/.

Tarım ve Orman Ekranı (2017). Muş'ta "Lale Festivali" düzenlendi. Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://www.tarimtv.gov.tr/tr/video-detay/mus-ta-lale-festivali-duzenlendi-8241

Tunceli İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://tunceli.ktb.gov.tr/.

Türk Patent ve Marka Kurumu (2020). Ardahan Çiçek Balı. Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/ 502d86bf-320d-43dd-9395-608613a1bab0.pdf.

Türk, O. ve Toprak, L. S. (2019). Kırsal Kalkınmada Kırsal Turizmin Rolü: Muş İlinin Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(1), 185-192.

Uçar, Ö. (2020). Film Turizmi. Ç.Ertaş ve B. Kanca (Editörler). *Turizmin Geleceği: Yeni Deneyimler* içinde (83-104). Detay Yayıncılık.

Uslu, F., Tekin, Z. ve Çotul, A. (2020). Yerel İşletmeler İçin Stratejik Bir Vizyon: Festival Turizmi (Korkut Lale Festivali). *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(UMS'20), 169-180.

Van İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Erişim Tarihi: 06.12.2024, Erişim Adresi: https://van.ktb.gov.tr/.

Wong, C. H. (2011). *Film festivals: Culture, people, and power on the global screen.* Rutgers University Press.

Zengin, B. (2006). *Turizm Coğrafyası: Türkiye Genel ve Bölgeler Turizm Coğrafyası,* Değişim Yayınları.

Editörler:
Prof. Dr. Şebnem Yücel
Prof. Dr. Recep Yücel

Nicel Karar Yöntemleri

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-92-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel
VIII+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-92-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Allaire, J., Xie, Y., Dervieux, C., McPherson, J., Luraschi, J et al. (2024). rmarkdown: Dynamic Documents for R. R package version 2.26.

Arnold, J. (2024). ggthemes: Extra Themes, Scales and Geoms for 'ggplot2'. R package version 5.1.0, https://CRAN.R-project.org/package=ggthemes.

Bulut, T. (2024). A New Quantitative Method Proposal For Evaluation of Turkish Health System Capacity: Bulut Scoring System (BSS). Prof. Dr. Radoslav Baltezarević (Editor). 6th International Black Sea Modern Scientific Research Congress (453-462), Trabzon, Türkiye. August 23-25, 2024. https://doi.org/10.5281/zenodo.13871545.

Mardani, A., Jusoh, A., MD Nor, K., Khalifah, Z., Zakwan, N et al. (2015). Multiple criteria decision-making techniques and their applications – a review of the literature from 2000 to 2014. Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 28(1): 516–571. https://doi.org/10.1080/1331677X.2015.1075139.

Microsoft Corporation. (2018). Microsoft Excel. URL: https://office.microsoft.com/excel.

R Core Team. (2024). R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. Access address https://www.R-project.org/.

Schauberger, P., Walker, A. (2024). openxlsx: Read, Write and Edit xlsx Files. R package version 4.2.6.1. https://CRAN.R-project.org/package=openxlsx.

Taherdoost, H., Madanchian, M. (2023). Multi-Criteria Decision Making (MCDM) Methods and Concepts. Encyclopedia, 3(1):77-87. https://doi.org/10.3390/encyclopedia3010006.

Wickham, H. ggplot2: Elegant Graphics for Data Analysis. Springer-Verlag New York, 2016. ISBN: 978-3-319-24277-4. https://ggplot2.tidyverse.org.

Wickham, H., Francois, R., Henry, L., Muller, K., Vaughan, D. (2023). dplyr: A Grammar of Data Manipulation. R package version 1.1.4, https://CRAN.R-project.org/package=dplyr.

Wickham, H., Vaughan, D., Girlich, M. (2024). tidyr: Tidy Messy Data_. R package version 1.3.1, https://CRAN.R-project.org/package=tidyr.

Zavadskas, E. K., Turskis, Z., & Kildienė, S. (2014). State of art surveys of overviews on MCDM/MADM methods. Technological and Economic Development of Economy, 20(1):165-179. https://doi.org/10.3846/20294913.2014.892037.

KAYNAKÇA

Abdulvahitoğlu, A., & Cengiz, N. (2022). Peynir Üretiminde Kullanılan Gıda Katkı Maddelerinin SWARA Yöntemi ile Değerlendirilmesi. 1st International Conference on Scientific and Academic Research, (s. 730-738). Konya.

Abdulvahitoğlu, A., Abdulvahitoğlu, A., & Kılıç, M. (2022). Elektrikli Araç Bataryalarının Bütünleşik Swara-Topsis Metodu ile Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, 1061-1076.

Altıntaş, F. F. (2021). Akdeniz Ülkelerinin Deniz Sağlığı Performanslarının Analizi: CRITIC Tabanlı MARCOS Yöntemi İle Bir Uygulama. Acta Aquatica Turcica, 19(1), 1-20. doi:1086840

Amalia, F. S., & Alita, D. (2023). Application of SAW Method in Decision Support System for Determination of Exemplary Students. Journal of Information Technology, Software Engineering and Computer Science, 14-21.

Ayçin, E., & Arsu, T. (2021). Sosyal Gelişme Endeksine Göre Ülkelerin Değerlendirilmesi: MEREC ve MARCOS Yöntemleri ile Bir Uygulama. İzmir Yönetim Dergisi, 2(2), 75-88.

Aytekin, A., & Korucuk, S. (2024). Evaluating Performance-Based Logistics in Manufacturing Through Polytopic Fuzzy SWARA: A Criterion Assessment Approach. Journal of Engineering Management and Systems Engineering, 65-71.

Badi, I. M. (2022). Measuring Sustainability Performance Indicators Using FUCOM-MARCOS Methods. Operational Research in Engineering Sciences: Theory and Applications, 5(2), 99-116.

Beşiroğlu, Ş., & Özmen, E. (2022). Sürdürülebilir Mimarlık Kapsamında Ekolojik Bina ve Enerji Etkin Binanın Basit Toplamlı Ağırlıklandırma Yöntemi ile Karşılaştırılması. Ekolojik ve Enerji Etkin Binaların Karşılaştırılması, 194-205.

C. H. . (2003). The Selection Of Multiattribute Decision Making Methods For Scholarship Student Selection. International Journal Of Selection And Assessment, 11(4), 291.

Cinemre, N. (2011). Yöneylem Araştırması (2 b.). İstanbul.

Çakır, E. (2017). Kentsel Dönüşüm Kapsamında Müteahhit Firmanın SWARA–Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Seçilmesi . The Journal Of International Scientific Researches, 2(6), 79-95.

Çınaroğlu, E. (2021). CRITIC Temelli MARCOS Yöntemi ile Yenilikçi ve Girişimci Üniversite Analizi. Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 10(1), 111-133.

Das, P. P., & Chakraborty, S. (2022). SWARA-CoCoSo Method-Based Parametric Optimization of Green Dry Milling Processes. Journal of Engineering and Applied Science, 1-21.

Demirci, F. (2023). Mülkiyet Yapılarına Göre Türk Bankacılık Sektörünün Yönetim Yeterliliği Performansının Entropi-MARCOS Yöntemiyle Analizi. Verimlilik Dergisi, 57(2), 327-342.

Demircioğlu, O. (2010). Kuruluş Yeri Seçiminde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi. s. 33.

Dinçer, S. (2019). Çok Kriterli Karar Alma (1.Baskı b.). Ankara: Gece Akademi

Yayıncılık.

Ecer, F. (2020). Çok Kriterli Karar Verme. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ekin, E. (2020). Havacılık Sektöründe Yedek Parça Envanter Problemlerine Simülasyon ve Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Hibrit Bir Çözüm Yaklaşımı, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,2020.

Erdoğan, H., Tutcu, B., Talaş, H., & Terzioğlu, M. (2022). Performance Analysis in Renewable Energy Companies: Application of SWARA and WASPAS Methods. Journal of Sustainable Finance & Investment, 1-22.

Eroğlu. (2019). Yöneylem Araştırması Yayınlanmamış Ders Notları. İÜ Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 15. İstanbul.

Eroğlu, Ö., & Gencer, C. (2021). Classification on SWARA Method and an Application with SMAA-2. Journal of Polytechnic, 1707-1718.

Ersoy, N. (2017). Çok Kriterli Karar Verme Metodları Kullanılarak Perakende Sektöründe Performans Ölçümü. Ege Akademik Bakış Dergisi, 17(4), 542.

Es, H. A., & Hatipoğlu, M. (2022). Çok Kriterli Grup Karar Verme Problemleri için Sezgisel Bulanık SAW Yönteminin Genişletilmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 142-153.

Esen, Ö. (2008). Yöneticiler İçin Bilgisayar Destekli Karar Modelleri, Uygulamalı Yöneylem Araştırması - Excel ile Modelleme ve Çözüm Uygulamaları. İstanbul: Çağlayan Kitabevi.

Güngör, Y. (2024). Analysis of Financial Performance of Public Sports Clubs in Türkiye via CRITIC-Based SAW Method. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 499-509.

Kaya, İ. (2017). Karar Teorisi, Markov Süreçleri. Endüstri Muhendisliği Bölümü Ders Notları. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Kumar, N., Tyagi, M., Sachdeva, A., Kazancıoğlu, Y., & Ram, M. (2022). Impact Analysis of COVID 19 Outbreak on Cold Supply Chains of Perishable Products Using a SWARA Based MULTIMOORA Approach. Operations Management Research, 1290-1314.

Lezki, Ş. (2014). Çok Kriterli Karar Verme Problemlerinde Karar Ağacı Kullanımı. Siirt Üniversitesi İ.İ.B.F. İktisadi Yenilik Dergisi, 2(1), 17.

Mahendra, G. S. (2021). Implementation of the FUCOM-SAW Method on E-Commerce Selection DSS in Indonesia. Journal of Tech-E, 75-85.

Maruf, M., & Özdemir, K. (2021). Türkiye'deki Ticari Bankalara Ait Web Sitelerin Performanslarının SWARA ve ARAS Yöntemi ile Sıralanması. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 1515-1537.

Muqorobin. (2023). The Decision Support System for Selecting the Best Teacher for Birull Walidaini Using the SAW Method. International Journal of Computer and Information System (IJCIS), 105-112.

Naz, S., Shafiq, A., Butt, S. A., & Ijaz, R. (2023). A new Approach to Sentiment Analysis Algorithms: Extended SWARA-MABAC Method with 2-tuple Linguistic □-rung Orthopair Fuzzy Information. Engineering Applications of Artificial Intelligence, 1-17.

Ömürbek, N., & Karataş, T. (2018). Girişimci ve Yenilikçi Üniversitelerin Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Teknikleri ile Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(24),

181.

Özaydın, G., & Karakul, A. (2021). Entropi Tabanlı MAUT, SAW ve EDAS Yöntemleri ile Finansal Performans Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13-29.

Özbek, A., & Engür, M. (2019). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Öğrenci İşleri Otomasyon Seçimi. Afyon Kocatepe İİBF Dergisi, 1-18.

Özdağoğlu, A. ,. (2021). Dünyanın En İşlek Havalimanlarının Pıprecıa-E, Smart ve Marcos Yöntemleri ile Değerlendirilmesi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(58), 333-352.

Özden, Ü. H. (2009). Türkiye'deki Mevduat Bankalarının Performansları: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Analiz. 55.

Öztürk, A. (2002). Yöneylem Araştırması (8.Baskı b.). Bursa: Ekin Kitabevi.

R.L., R. (1998). Optimization in Operations Research. Prentice Hall Inc.

Ristiana, R., & Jumaryadi, Y. (2020). Sistem Pendukung Keputusan Pemilihan Paket Wedding Organizer Menggunakan Metode SAW. Jurnal SISFOKOM (Sistem Informasi dan Komputer), 25-30.

Sarıgül, S., Ünlü, M., & Yaşar, E. (2023). Financial Performance Analysis of Airlines Operating in Europe: CRITIC Based MAUT and MARCOS Methods. International Journal of Business and Economic Studies, 5(2), 76-97. doi: https://doi.org/10.54821/uie

Satria, M., & Takaendengan, M. (2023). Application of SAW in the Class Leader Selection Decision Support System. Journal of Computer Technology, Computer Engineering and Informatics, 27-31.

Setyadi, A. T., Cakranegara, P. A., Muditomo, A., Kusnadi, I. H., & Efendi. (2022). Combination of SAW Method and Linear Interpolation in Selection of Raskin Recipients. Jurnal Infokum, 33-41.

Seyhan, N. (2023). AB'de Döngüsel Ekonomi Üretim ve Tüketim Göstergelerinin Değerlendirilmesi: MEREC Temelli MARCOS Uygulaması. Sosyal Mucit Academic Review, 4(3), 364-391. doi:1338423

Sharma, H., Sohani, N., & Yadav, A. (2021). Comparative Analysis of Ranking the Lean Supply Chain Enablers: An AHP, BWM and fuzzy SWARA Based Approach. IJQRM.

Siregar, V. M., Irmayanti, Julyanti, E., Hrp, N., Jannah, M., Sagala, E., Arief, A. S. (2022). Decision Support System for Selection of Food Aid Recipients Using SAW Method. 1st International Conference on Technology, Informatics, and Engineering, 1-6.

Stević, Ž. P. (2020). Sustainable Supplier Selection In Healthcare Industries Using a New MCDM Method: Measurement of Alternatives and Ranking According to Compromise Solution (MARCOS). Computers & Industrial Engineering.

Taherdoost, H. (2023). Analysis of Simple Additive Weighting Method (SAW) as a Multi-Attribute Decision-Making Technique: A Step-by-Step Guide. Journal of Management Science & Engineering Research, 21-24.

Taştan, H. &. (2023). Mevduat Bankalarının Finansal Performansının CRITIC ve MARCOS Yöntemleriyle Değerlendirilmesi https://doi.org/10.29106/fesa.1380163. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(4), 906-921. doi:1380163

Timor, M. (2011). Yöneylem Araştırması. İstanbul: Türkmen.

Toygar, A., Yıldırım, U., & İnegöl, G. M. (2022). Investigation of Empty Containe Shortage Based on SWARA-ARAS Methods in the COVID-19 Era. European Transport Research Review, 1-17.

Türkmen, M. A., & Demirel, A. (2022). SWARA Ağırlıklı Bulanık COPRAS Yöntemi ile Tedarikçi Seçimi. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 1739-1756.

Winston, W. L. (2004). Operations Research: Applications and Algorithms (Cilt Fourth Edition).

Yoon, K. v. (1995). Multiple Attribute Decision Making an Introduction. Sage Publications.

KAYNAKÇA

Alves, A., Gersonius, B., Sanchez, A., Vojinovic, Z. ve Kapelan, Z. (2018). Multi-Criteria Approach for Selection of Green and Grey Infrastructure to Reduce Flood Risk and İncrease Co-Benefits. Water Resources Management, 32(7), 2505-2522.

Assavavipapan, K. ve Opasanon, S. (2016). Thailand Transportation Infrastructure Performance and The Economics: Measurement and Relationship. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 28(5), 923-938.

Bogetic, Z. ve Fedderke, J. W. (2006). International Benchmarking of South Africa's Infrastructure Performance. World Bank Policy Research Working Paper, 3830, 1-19.

Dwipawarman, A. (2018). Effıciency in Infrastructure Development. IJTI (International Journal of Transportation and Infrastructure), 2(1), 18-25.

Hansen, S., Suryadibrata, A. ve Hansun, S. (2023). Infrastructure Project Selection Automation Using Non-Structural Fuzzy Decision Support System II. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 121(3), 46-56.

Keshavarz-Ghorabaee, M., Amiri, M., Zavadskas, E. K., Turskis, Z. ve Antucheviciene, J. (2021). Determination of Objective Weights Using A New Method Based on The Removal Effects of Criteria (MEREC). Symmetry, 13(4), 525, 1-20.

Lesik, I., Bobrovska, N., Bilichenko, O., Dranus, L., Lykhach, V., Dranus, V., Stoian, O., Kolevatova, A. ve Nazarenko, I. (2020). Assessment of Management Efficiency and Infrastructure Development of Ukraine. Management Science Letters, 10, 3071–3080.

Lo Storto, C. ve Evangelista, P. (2023). Infrastructure Efficiency, Logistics Quality and Environmental Impact of Land Logistics Systems in The EU: A DEA-Based Dynamic Mapping. Research in Transportation Business & Management, 46, 1-19.

Mahmoodi, E., Azari, M. ve Dastorani, M. T. (2023). Comparison of Different Objective Weighting Methods in A Multi-Criteria Model for Watershed Prioritization for Flood Risk Assessment Using Morphometric Analysis. Journal of Flood Risk Management, 16(2), e12894, 1-19.

Newell, G., Wing Chau, K. ve Kei Wong, S. (2009). The Significance and Performance of Infrastructure in China. Journal of Property Investment & Finance, 27(2), 180-202.

Oswald, M., Li, Q., McNeil, S. ve Trimbath, S. (2011). Measuring Infrastructure Performance: Development of A National Infrastructure Index. Public Works Management & Policy, 16(4), 373-394.

Song, Y., Thatcher, D., Li, Q., McHugh, T. ve Wu, P. (2021). Developing Sustainable Road Infrastructure Performance Indicators Using A Model-Driven Fuzzy Spatial Multi-Criteria Decision Making Method. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 138, 110538, 1-14.

Stanujkić, D., Karabašević, D., Popović, G., Zavadskas, E. K., Saračević, M., Stanimirović, P. S., ... ve Meidute-Kavaliauskiene, I. (2021). Comparative Analysis of The Simple WISP And Some Prominent MCDM Methods: A Python Approach. Axioms, 10(4), 347.

Stanujkic, D., Popovic, G., Karabasevic, D., Meidute-Kavaliauskiene, I. ve Ulutaş, A. (2023). An Integrated Simple Weighted Sum Product Method—WISP. IEEE Transactions on Engineering Management, 70(5), 1933-1944.

The World Bank, Infrastructure | Data (worldbank.org), (E. T.: 25.12.2023).

Tortajada, C. ve K. Biswas, A. (2014). Infrastructure and Development. International Journal of Water Resources Development, 30(1), 3-7.

Tudorica, A., Banacu, C. S. ve Colesca, S. E. (2021). A Literature Review Regarding The Application of Multi-Criteria Analysis in Transport Infrastructure Projects. Management Research & Practice, 13(2), 36-59.

Kaynakça

D. P. D. N. ve -, R. (2023). Rural Healthcare Services in India: Challenges and Remedies. *International Journal For Multidisciplinary Research*, *5*(5). doi:10.36948/ijfmr.2023.v05i05.6388

Aaberge, R., Langørgen, A., Mogstad, M. ve Østensen, M. (2008). The impact of local public services and geographical cost of living differences on poverty estimates.

Abimbola, A. N., Adejumobi, V. O., Aribisala, O. C. ve Oyeniyi, E. O. (2024). Influence of Plastic Waste Management on the Environment: A review. *Environmental Technology and Science Journal*, *14*(2), 56–64. doi:10.4314/etsj.v14i2.8

Agarwal, A., Kaur, A., Saxena, S. ve Arora, S. (2023). Achieving Sustainable Development Goal Related to Water and Sanitation through Proper Sewage Management. doi:10.5772/intechopen.109970

Andriyanto, N., Suheri, A. ve Soesanta, P. E. (2023). Analysis of Factors Leveraging Sustainability of Community-Based Drinking Water Supply (Case Study of Drinking Water Supply for The Pamsimas Program, Kapongan Sub-District, Situbondo Regency). *Journal of Development Research*, *7*(2), Process. doi:10.28926/jdr.v7i2.340

Astrini, N. J. (2015). Local Government Performance Measurement: Developing Indicators Based on IWA 4: 2009. *Public Organization Review*, *15*(3), 365–381. doi:10.1007/s11115-014-0276-9

Atmiş, E., Günşen, H. B., Yücedağ, C. ve Lise, W. (2012). Status, Use and Management of Urban Forests in Turkey. *South-east European forestry*, *3*(2), 69–78. doi:10.15177/seefor.12-08

Banks, A. P. W., Lai, F. Y., Mueller, J. F., Jiang, G., Carter, S. ve Thai, P. K. (2018). Potential impact of the sewer system on the applicability of alcohol and tobacco biomarkers in wastewater-based epidemiology. *Drug Testing and Analysis*, *10*(3), 530–538. doi:10.1002/dta.2246

Bryndin, E. (2022). Ecological Management and Waste Recycling as an Environmental Quality Factor. *Journal of Civil Engineering Research & Technology*, 1–4. doi:10.47363/JCERT/2022(4)129

Bulos, R. M. (2021). Citizen Awareness and Satisfaction Survey: The Case of Tumauini, Isabela Philippines. *Psychology and Education Journal*, *58*(1), 5478–5487. doi:10.17762/pae.v58i1.2164

Bulti, A. T. ve Yutura, G. A. (2023). Water infrastructure resilience and water supply and sanitation development challenges in developing countries. *AQUA — Water Infrastructure, Ecosystems and Society*, *72*(6), 1057–1064. doi:10.2166/aqua.2023.037

Carvalho, W. O. (2021). BIM and AM to Manage Critical and Relevant Water and Wastewater Utilities Assets (ss. 697–720). doi:10.1007/978-3-030-51295-8_49

Chupin, V. R., Moroz, M. V., Bober, V. A. ve Maocai, Z. (2022). Development of water supply and sewerage systems based on pipeline and road transport of water and sewage liquor (s. 030002). doi:10.1063/5.0091618

Dabson, B. (2019). Regional Solutions for Rural and Urban Challenges. *State and Local Government Review*, *51*(4), 283–291. doi:10.1177/0160323X20925132

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2001). Considering the financial ratios on the performance evaluation of highway bus industry. *Transport reviews*, *21(4),* s. 449-467.

Geymen, A. ve Baz, I. (2007). Monitoring urban growth and detecting land-cover changes on the Istanbul metropolitan area. *Environmental Monitoring and Assessment*, *136*(1–3), 449–459. doi:10.1007/s10661-007-9699-x

Güven, A. (2022). Analysis of Provincial Municipalities in the Framework of E-Municipalism Practices in Turkey. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*. doi:10.48146/odusobiad.1108161

Kaddoura, S. (2022). Evaluation of Machine Learning Algorithm on Drinking Water Quality for Better Sustainability. *Sustainability*, *14*(18), 11478. doi:10.3390/su141811478

Kurucu, Y. ve Chiristina, N. K. (2007). Monitoring the impacts of urbanization and industrialization on the agricultural land and environment of the Torbali, Izmir region, Turkey. *Environmental Monitoring and Assessment*, *136*(1–3), 289–297. doi:10.1007/s10661-007-9684-4

Laauwen, M. ve Nowicki, S. (2024). Reinforcing Feedbacks for Sustainable Implementation of Rural Drinking-Water Treatment Technology. *ACS ES&T Water*, *4*(4), 1763–1774. doi:10.1021/acsestwater.3c00779

Liu, T., Wang, P., Zhang, Q., Cao, J. ve Wu, Y. (2024). Changes in the environmental impacts of the waste management system after implementing the waste-sorting policy: A Beijing case study. *Journal of Industrial Ecology*. doi:10.1111/jiec.13495

Mac Mahon, J. (2022). Water purity and sustainable water treatment systems for developing countries. *Water and Climate Change* içinde (ss. 115–144). Elsevier. doi:10.1016/B978-0-323-99875-8.00021-5

Mazele, O. ve Amoah, C. (2022). The causes of poor infrastructure management and maintenance in South African municipalities. *Property Management*, *40*(2), 192–206. doi:10.1108/PM-06-2021-0042

Miri, S., Ghanei, J. ve Brar, S. K. (2022). Characteristic of wastewater and drinking water treatment. *Modular Treatment Approach for Drinking Water and Wastewater* içinde (ss. 13–32). Elsevier. doi:10.1016/B978-0-323-85421-4.00007-3

Mishra, S. ve Vijaya Lakshmi, K. (2018). Reaching the Last Mile—Technology Solutions and Models for Service Delivery. *Technologies for Development* içinde (ss. 141–152). Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-319-91068-0_12

Mu, B., D, M. ve R, K. (2017). A Review of Effects of Quality Municipal Services on Citizen Satisfaction in Malaysian Municipal Council: A Content Analysis. *Global Journal of Research and Review*, *04*(03). doi:10.21767/2393-8854.100028

Mulloy, K. B. (2001). Sewage workers: toxic hazards and health effects. *Occupational Medicine (Philadelphia, Pa.)*, *16*(1), 23–38.

Nagy, M., Hoffman, I. ve Papp, D. (2019). A Comparative Research on Municipal Voluntary Tasks of Three Hungarian and Slovenian Municipalities. *Central European Public Administration Review*, *17*(1), 165–198. doi:10.17573/cepar.2019.1.09

Nisa', S. Q. Z., Novembrianto, R., Murti, R. H. A. ve Jawwad, M. A. S. (2023). Sustainability Assessment of Rural Water Supply System. *Journal of Advanced Civil and Environmental Engineering*, *6*(2), 123. doi:10.30659/jacee.6.2.123-128

Öksüz, M. (2023). Konaklama Vergisinin Belediyelere Tahsisi: Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Ekonomi ve Finans Politikaları Üzerine Çalışmalar* içinde . Özgür Yayınları. doi:10.58830/ozgur.pub68.c318

Oluwafemi Dipeolu, I. (2022). New Approaches for Improved Service Delivery in Rural Settings. *Rural Health* içinde . IntechOpen. doi:10.5772/intechopen.101705

Özçürümez, S. ve Hoxha, J. (2023). Expanding the boundaries of the local: entrepreneurial municipalism and migration governance in Turkey. *New Perspectives on Turkey*, *68*, 95–113. doi:10.1017/npt.2022.19

Patience, J. J. ve Nel, D. (2021). Municipal infrastructure management and its impact on service delivery in the City of Ekurhuleni. *Africa's Public Service Delivery and Performance Review*, *11*(1). doi:10.4102/apsdpr.v11i1.508

Pham, N.-B., Kuyama, T. ve Kataoka, Y. (2014). PRIVATISATION OF SANITATION AND SEWERAGE SERVICES - LESSONS LEARNT FROM THE PHILIPPINES. https://www.iges.or.jp/en/pub/privatisation-sanitation-and-sewerage-services/en adresinden erişildi.

Ramadhan, M. F. (2024). Environmental pollution and its impact: a study on waste management. *Asian Journal of Toxicology, Environmental, and Occupational Health*, *1*(2). doi:10.61511/ajteoh.v1i2.2024.564

Schaefer, S. L. ve Ibrahim, A. M. (2024). Overcoming Geographic Barriers: Surgical Care in Rural Populations. *Clinics in Colon and Rectal Surgery*. doi:10.1055/s-0044-1786390

Shahata, K., El-Zahab, S., Zayed, T. ve Alfalah, G. (2022). Client-driven performance-evaluation framework for municipal infrastructure. *Structure and Infrastructure Engineering*, *18*(5), 710–727. doi:10.1080/15732479.2020.1867590

Sharara, N., Endo, N., Duvallet, C., Ghaeli, N., Matus, M., Heussner, J., … Erickson, T. B. (2021). Wastewater network infrastructure in public health: Applications and learnings from the COVID-19 pandemic. *PLOS Global Public Health*, *1*(12), e0000061. doi:10.1371/journal.pgph.0000061

Shin, H. ve Oh, Y. (2022). Exploring Local Managers' Motivations to Seek Problem-Solving in Response to Citizens' Feedback Signals on Service Quality. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, (67 E), 81–100. doi:10.24193/tras.67E.5

Smirnova, T. V. (2022). EFFICIENCY OF PUBLIC AND MUNICIPAL SERVICES IN REGIONS: SOCIOLOGICAL ANALYSIS. *Вестник Удмуртского университета. Социология. Политология. Международные отношения*, *6*(1), 19–28. doi:10.35634/2587-9030-2022-6-1-19-28

Sojobi, A. O. ve Zayed, T. (2022). Impact of sewer overflow on public health: A comprehensive scientometric analysis and systematic review. *Environmental Research*, *203*, 111609. doi:10.1016/j.envres.2021.111609

Tutar, H., Parlak, İ. H., Tuzcuoğlu, F., Başpınar, N. Ö. ve Nam, S. (2023). Analyzing the Web Sites of Metropolitan Municipalities in Turkey in Terms of Digital Access Indicators. *Lex localis - Journal of Local Self-Government*, *21*(2), 471–494. doi:10.4335/21.2.471-494(2023)

van Bunningen BSc, E. E., Schaefer, W. F., Masselink, P., Han, Q. ve Taal, S. (2013). CONCENTRATION OF PUBLIC SERVICES IN MUNICIPAL REAL ESTATE IN RESPONSE TO DEMOGRAFIC TRANSITION A case of rural municipalities in Noord-Brabant, The Netherlands. *EXPLORING ENERGY NEUTRAL DEVELOPMENT Part 3 TU/e*, 57.

Wang, Y. (2019). Research on Performance Evaluation of Local Government Public Service Based on Public Satisfaction. *DEStech Transactions on Social Science, Education and Human Science*, (miera). doi:10.12783/dtssehs/miera2019/29989

Yılmaz, E. (2022). 1990'LI YILLARDATÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK YAPISINDA ÖNE ÇIKAN BAZI ÖZELLİKLER. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*. doi:10.26450/jshsr.3114

YUCEL, I. ve KUTLAR, İ. (2020). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi | An evaluation of local government services for women in Turkey on the basis of gender. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, *3*(1), 151–169. doi:10.33708/ktc.733045

PAZARLAMADA TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

PROF. DR. ABDULVAHAP BAYDAŞ

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMADA TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ

Prof. Dr. Abdulvahap Baydaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-014-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMADA TOPLAM KALİTE YÖNETİMİ
Prof. Dr. Abdulvahap Baydaş
VIII+148 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-014-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aaker, D. ve Jacobson, R. (1994), The Financial information content of perceived quality. Journal of Marketing Research, 31(2), 191-201.

Aaker, D.A. (1991), Managing Brand Equity: Capitalyzing on the Value of a Brand, The Free Press, New York, NY.

Ababneh, O.M.A. (2021). The impact of organizational culture archetypes on quality performance and total quality management: the role of employee engagement and individual values. International Journal of Quality & Reliability Management, 38(6), 1387-1408.

Abbas, J. (2020). Impact of total quality management on corporate green performance through the mediating role of corporate social responsibility. Journal of Cleaner Production, 242, 118458.

Abernathy, W.J. ve Utterback, J.M. (1988). Innovation over time and in historical context. Readings in the Management of Innovation, 2, 25-36.

Abildgaard, J.S., Hasson, H., von Thiele Schwarz, U., Løvseth, L.T., Ala-Laurinaho, A. ve Nielsen, K. (2020). Forms of participation: The development and application of a conceptual model of participation in work environment interventions. Economic and Industrial Democracy, 41(3), 746-769.

Abrunhosa, A. ve Sa, P.M.E. (2008). Are TQM principles supporting innovation in the Portuguese footwear industry? Technovation, 28(4), 208-221.

Abukhader, K. ve Onbaşıoğlu, D. (2021). The effects of total quality management practices on employee performance and the effect of training as a moderating variable. *Uncertain Supply Chain Management*, *9*(3), 521-528.

Aburizaizah, S.J. (2022). The role of quality assurance in Saudi higher education institutions, International Journal of Educational Research Open, 3, 100127.

Achanga, P., Shehab, E,. Roy, R. ve Nelder, G. (2006) Critical success factors for lean implementation within SMEs, Journal of manufacturing technology management 17(4), 460-471.

Acikdilli, G., Mintu-Wimsatt, A., Kara, A. ve Spillan, J.E. (2022). Export market orientation, marketing capabilities and export performance of SMEs in an emerging market: A resource-based approach. Journal of Marketing Theory and Practice, 30(4), 526-541.

Adam, E.E.Jr. (1994), Alternative quality improvement practices and organization performance, Journal of Operations Management, 12(1), 27-44.

Adam, E.E.Jr., Corbett, L.M., Flores, B.E., Harrison, N.J., Lee, T.S., Rho, B., Ribera, J., Samson, D. ve Westbrook, R. (1997), An international study of quality improvement approach and firm performance. International Journal of Operations and Production Management, 17(9), 842-873.

Adis, W. (2003), Quality of service middleware, Industrial Management & Data Systems, 103(1), 47-51.

Adonisi, M. (2003). The relationship between Corporate Entrepreneurship, Market Orientation, Organisational Flexibility and Job Satisfaction (Doctoral dissertation, University of Pretoria).

Agag, G., Shehawy, Y.M., Almoraish, A., Eid, R., Lababdi, H.C., Labben, T.G. ve Abdo, S.S. (2024) Understanding the relationship between marketing analytics, customer agility, and customer satisfaction: A longitudinal perspective. Journal of Retailing and Consumer Services, 77, 103663.

Agus, A., Krishnan, S.K., Latifah, S. ve Kadir, S.A. (2000). The structural impact of total quality management on financial performance relative to competitors through customer satisfaction: A study of Malaysian manufacturing companies. Total Quality Management, 11(4/5/6), 814–819.

Agyapong, A., Afi, J.D. ve Kwateng, K.O. (2018) Examining the effect of perceived service quality of health care delivery in Ghana on behavioural intentions of patients: the mediating role of customer satisfaction. International Journal Healthcare Management 11(5): 1-13.

Ahanotu, N.D. (1998). Empowerment and production workers: a knowledge-based perspective. Empowerment in Organizations 6(7), 177–186.

Ahire, S.L. ve Golhar, D.Y. (1996), Quality management in large vs small firms, Journal of Small Business Management, 34(2), 1-11.

Ahire, S.L., Golhar, D.Y. ve Waller, M.M.A. (1996a). Development and validation of TQM implementation constructs. Decision Sciences, 27(1), 23–56.

Ahire, S.L., Waller, M.A. ve Golhar, D. (1996b). Quality management in TQM versus non-TQM firms: an empirical investigation. International Journal of Quality & Reliability Management, 13(8), 8–27.

Ahmad, M.M. ve Elhunim, R. (2014), Critical quality factors for successful TQM implementation in Libyan oil and gas sector, Benchmarking: An International, 21(5), 713-733.

Akbaş, A. (2020). Örgüt kültürü ile inovasyon ve yenilik ilişkisi: İstanbul Büyükşehir Belediye'sinin iştirak kurumlarında bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Akben, İ. ve Güngör, A. (2018). Tedarik Zinciri ve Yalin Tedarik Zinciri. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(7), 171-179.

Akoglu, H.E. ve Özbek, O. (2022). The effect of brand experiences on brand loyalty through perceived quality and brand trust: a study on sports consumers. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *34*(10), 2130-2148.

Aktan, C.C. (2012). Organizasyonlarda toplam kalite yönetimi. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(2), 249-256.

Akyol, Ş. (2020). Finansal Risk Yönetimi ile Firma Performansı Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul Üretim Sektörü Alt Dalları Üzerine Bir Araştırma (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Al Ahbabi, S.A., Singh, S.K., Balasubramanian, S. ve Gaur, S.S. (2019), Employee perception of impact of knowledge management processes on public sector performance, Journal of Knowledge Management, 23(2), 351-373.

Albloushi, B., Alharmoodi, A., Jabeen, F., Mehmood, K. ve Farouk, S. (2023). Total quality management practices and corporate sustainable development in manufacturing companies: The mediating role of green innovation, Management Research Review, 46(1), 20-45.

Albuhisi, A.M. ve Abdallah, A.B. (2018), The impact of soft TQM on financial performance: the mediating roles of non-financial balanced scorecard perspectives, International Journal of Quality and Reliability Management, 35(7), 1360-1379.

Al-Dhaafri, H.S. ve Al-Swidi, A. (2016), The impact of total quality management and entrepreneurial orientation on organizational performance, International Journal of Quality and Reliability Management, 33(5), 597-614.

Al-Dhaafri, H.S., Al-Swidi, A.K. ve Yusoff, R.Z.B. (2016), The mediating role of total quality management between the entrepreneurial orientation and the organizational performance, The TQM Journal, 28(1), 89-111.

Alexander, W.L., Dayal, S., Dempsey, J.J. ve Vander Ark, J.D. (2002). The secret life of factory service centres. The McKinsey Quarterly, 3, 106-115.

Al-Hawari, M. A., Bani-Melhem, S. ve Quratulain, S. (2020). Abusive supervision and frontline employees' attitudinal outcomes: the multilevel effects of customer orientation, International Journal of Contemporary Hospitality Management, 32(3), 1109-1129.

Al-Hawary, S.I.S. (2013). The role of perceived quality and satisfaction in explaining customer brand loyalty: mobile phone service in Jordan. International Journal of Business Innovation and Research, 7(4), 393-413.

Ali, B.J., Gardi, B., Othman, B.J., Ahmed, S.A., Ismael, N.B., Hamza, P.A., Aziz, H.M., Sabir, B.Y., Sorguli, S. ve Anwar, G. (2021). Hotel service quality: The impact of service quality on customer satisfaction in hospitality. International Journal of Engineering, Business and Management, 5(3), 14-28.

Ali, G.A., Abdullah, H.H. ve Gorondutse, A.H. (2017). The effect of entrepreneurial orientation, market orientation, total quality management and organizational culture on the SMEs performance: A theoretical framework. *Journal of Business and Retail Management Research (JBRMR)*, *12*(1), 26-40.

Ali, G.A., Hilman, H. ve Gorondutse, A.H. (2020). Effect of entrepreneurial orientation, market orientation and total quality management on performance: Evidence from Saudi SMEs. Benchmarking: An International Journal, 27(4), 1503-1531.

Ali, K., Johl, S.K., Muneer, A., Alwadain, A. ve Ali, R.F. (2022). Soft and hard total quality management practices promote industry 4.0 readiness: a SEM-neural network approach, Sustainability, 14(19), 11917.

Allen, F. (1984), Reputation and product quality. Rand Journal of Economics, 15(3), 311-327.

Al-Mashari, M., Zairi, M. ve Ginn, D. (2005), Key enablers for the effective implementation of QFD: a critical analysis, Industrial Management & Data Systems, 105(9), 1245-1260.

Almsalam, S. (2014) The effects of customer expectation and perceived service quality on customer satisfaction. International Journal of Business and Management Invention, 3(8): 79-84.

Alves, J.R.X. ve Alves, J.M. (2015). Production management model integrating the principles of lean manufacturing and sustainability supported by the cultural transformation of a company, International Journal of Production Research, 53(17), 5320-5333.

Alzoubi, H.M., In'airat, M. ve Ahmed, G. (2022). Investigating the impact of total quality management practices and Six Sigma processes to enhance the quality and reduce the cost of quality: the case of Dubai. International journal of business excellence, 27(1), 94-109.

Amabile, T.M. (1998). How to kill creativity (Vol. 87). Boston, MA: Harvard Business School Publishing.

Amabile, T.M. ve Gryskiewicz, N.D. (1989). The creative environment scales: Work environment inventory. Creativity research journal, 2(4), 231-253.

Amabile, T.M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J. ve Herron, M. (1996), Assessing the work environment for creativity, Academy of Management Journal, 39, 1154-1184.

Ambaye, M. (2005). A consumer decision process model for the internet (Doctoral dissertation, Brunel University Information Systems and Computing PhD Theses).

American Quality Foundation and Ernst & Young, (1991), International Quality Study: the Definitive Study of the Best International Quality Management Practices (Cleveland, Ohio: Ernst & Young).

Amin, M., Thurasamy, R., Aldakhil, A.M. ve Kaswuri, A.H.B. (2016), The effect of market orientation as a mediating variable in the relationship between entrepreneurial orientation and SMEs performance, Nankai Business Review International, 7(1), 39-59.

Anderson, E.W., Fornell, C. ve Lehmann, D.R. (1994), Customer satisfaction, market share, and profitability: findings from Sweden. Journal of Marketing, 58(3), 53-66.

Anderson, J.C., Rungtusanatham, M., Schroeder, R.G. ve Devaraj, S. (1995). A path analytic model of a theory of quality management underlying the Deming Management Method: Preliminary empirical findings. Decision Sciences, 26(5), 637-658.

Andersson, R., Eriksson, H. ve Torstensson, H. (2006) Similarities and differences between TQM, six sigma and lean, The TQM magazine, 18(3), 282-296.

Andreeva, T. ve Kianto, A. (2011). Knowledge processes, knowledge-intensity and innovation: a moderated mediation analysis. Journal of Knowledge Management, 15(6), 1016-1034.

Antony, J. (2004), Six sigma in the UK service organisations: results from a pilot survey, Managerial Auditing Journal, 19(8), 1006-1013.

Antony, J. Kumar, M. ve Labib, A. (2008) Gearing Six Sigma into UK Manufacturing SMEs: An empirical assessment of critical success factors, impediments, and viewpoints of Six Sigma Implementation in SMEs, Journal of Operations Research Society 59(4), 482-493.

Antony, J. ve Banuelas, R. (2002). Key ingredients for the effective implementation of Six Sigma program, Measuring business excellence, 6(4), 20-27.

Antony, J., Swarnakar, V., Sony, M., McDermott, O. ve Jayaraman, R. (2024). How do organizational performances vary between early adopters and late adopters of Quality 4.0? An exploratory qualitative study, The TQM Journal, 36(8), 2338-2359.

Anvari, A., Ismail, Y. ve Hojjati, S.M.H. (2011). A study on total quality management and lean manufacturing: through lean thinking approach. World applied sciences journal, 12(9), 1585-1596.

Anwar, A.S. (2008). A factor analytic investigation of the construct of market orientation. International Journal of Management, 25(1),186–197.

Aoki, K. (2008) Transferring Japanese Kaizen activities to overseas plants in China, International Journal of Operations & Production Management 28(6), 518-539.

Appiah-Adu, K. ve Ranchhod, A. (1998), Market orientation and performance in the biotechnology industry: an exploratory empirical analysis, Technology Analysis & Strategic Management, 10(2), 197-210.

Apte, U.M. ve Goh, H.C. (2004). Applying lean manufacturing principles to information intensive services, International J. Services Technology and Management, 5(56), 488-506.

Aqra, S.W.M. ve İnan, S.E. (2024). Yeşil Pazarlamanın Yeşil Ürünlere Yönelik Tüketici Davranışlarına Etkisi. Eğitim Yayınevi.

Arab, M, Tabatabaei, SMG, Rashidian, A, Forushani, AR, ve Zarei, E (2012) The effect of service quality on patient loyalty: a study of private hospitals in Tehran, Iran. Iran J Public Health 41(9): 71-77.

Aramburu, N., Saenz, J. ve Rivera, O. (2006). Fostering innovation and knowledge creation: the role of management context. Journal of Knowledge management, 10(3), 157-168.

Arı, F. (2020). Yerel Kalkınma ve İnovasyon, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(20), 369-381.

Arı, F. ve Yılmaz, V. (2023). Türkiye'de ve Dünya'da Enerji Kaynaklarının Genel Görünümü ve Alternatif Enerji Kaynaklarının Önemi, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (34), 496-519.

Arslan, İ.K. ve Şatıroğlu, O. (2020). Menşe Ülke ve Pazarlama Karmasının Algılanan Kalite Üzerindeki Etkileri: Almanya Beyaz Eşya Pazarında Bir Araştırma. International Journal of Social Humanities Sciences Research, 7(61), 3304-3319.

Arumugam, V., Ooi, K.-B. ve Fong, T.-C. (2008). TQM practices and quality management performance: An investigation of their relationship using data from ISO 9001: 2000 firms in Malaysia. The TQM Journal, 20(6), 636-650.

Ata, S., Baydaş, A. ve Say, Ş. (2022). The Influence of Religious Attitudes in Turkish Muslim on Women's Hijab Fashion Style and the Role of Reference Groups. Insaniyat: Journal of Islam and Humanities, 6(2), 133-143.

Atuahene-Gima, K. (1995). An exploratory analysis of the impact of market orientation on new product performance: a contingency approach. Journal of Product Innovation Management, 12(4), 275–293.

Atuahene-Gima, K. ve Ko, A. (2001), An empirical investigation of the effect of market orientation and entrepreneurship orientation alignment on product innovation, Organization Science, 12(1), 54-74.

Avlonitis, G.J. and Gounaris, S.P. (1999), Market orientation and its determinants: an empirical analysis, European Journal of Marketing, 33(11/12), 1003-1037.

Avlonitis, G.J. ve Gounaris, S.P. (1997). Marketing orientation and company performance: industrial vs. consumer goods companies. Industrial Marketing Management 26(5), 385-402.

Awang, K ve Hassan V (2009). Halal Food in New Zealand Restaurants: An Exploratory Study, Int. Journal of Economics and Management 3(2), 385-402.

Aziz, N.A. ve Yassin, N.M. (2010). How will market orientation and external environment influence the performance among SMEs in the agro-food sector in Malaysia? International Business Research, 3(3), 154–164.

Azizan, A. (2010). Measuring TQM implementation: a case study of Malaysian SMEs. Measuring Business Excellence, 14(3), 3-15.

Bağış, B. ve Barut, M.N. (2023). Yenilik ve Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkileri, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 27(1), 27-48.

Bakator, M., Borić, S. ve Petrović, N. (2018). Differences and similarites between total quality management, İSO 9001, lean production, and six sigma. International Journal Advanced Quality, 46(1), 17-20.

Baker, M.J. (Ed.) (1999), Encyclopaedia of Marketing, Thomson Learning, London.

Balachander, S. ve Srinivasan, K. (1994), Selection of product line qualities and prices to signal competitive advantage. Management Science, 40(7), 824-841.

Balinado, J.R., Prasetyo, Y.T., Young, M.N., Persada, S.F., Miraja, B.A. ve Redi, A.A.N.P. (2021). The effect of service quality on customer satisfaction in an automotive after-sales service. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 7(2), 116.

Ballantyne, D. (2004), Dialogue and its role in the development of relationship specific knowledge, Journal of Business & Industrial Marketing, 19(2), 114-123.

Band, W.A. (1991), Creating Value for Customers, John Wiley & Sons, New York, NY.

Barjak, F. ve Heimsch, F. (2023). Understanding the relationship between organizational culture and inbound open innovation. European Journal of Innovation Management, 26(3), 773-797.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. Journal of Management, 17(1), 99–120.

Bathie, D. ve Sarkar, J. (2002), Total quality marketing (TQMk) – a symbiosis, Managerial Auditing Journal, 17(5), 241-244.

Batra, R. ve Athola, O.T. (1991), Measuring the hedonic and utilitation sources of consumer attitude, Marketing Letters, 2(2), 59-70.

Batu, A. (2012). Helal (Mahzursuz) Gıda Belgelendirmesindeki Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Electronic Journal of Food Technologies, 7(2), 60-75.

Baydaş, A. (1995) Yeni Mamul Geliştirme Süreci ve Kahramanmaraş'taki Dokuma Sektöründe Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Baydaş, A. (2003) Rekabete Dayalı Yeni Ürün Geliştirme Süreci ve Dokuma Sektöründe Bir Uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Baydaş, A. (2023) Dijital Pazarlama ve Dijital Pazarlama Karması, (Baydaş, A., Yaşar, M.E. ve Ata, S. (Editörler) Dijital Pazarlama Karması ve Güncel Uygulamaları). Eğitim Yayınevi.

Baydaş, A. ve Berdibek, U. (2020). Yeşil Ürün Satın Alma Davranışı ile Dini Değerlerin İlişkilendirilmesi: Bingöl İli Örneği. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(2), 922-943.

Baydaş, A. ve Yaşar, M.E. (2019). Reklam ve Etkili Reklam Unsurlarının Belirlenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma. Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 3(2), 204-217.

Baydaş, A., Güven, M. ve Tan, A. (2004). Bilgiye dayalı yeni pazarlama anlayışı. Pİ: Pazarlama ve İletişim Kültürü Dergisi, 7(3), 47-59.

Baydaş, A., Kılıç, E. ve Türkan, Y. (2019). Tüketim Üzerinde Etkili Olan Faktörlerin İnanç Açısından Belirlenmesi: Bingöl İli Örneği. Sosyal Bilimler Metinleri, 2019(1), 1-13.

Baydaş, A., Say, Ş. ve Derindağ, M.R. (2020). Dini tutum açısından tesettür moda giyim tercihinde etkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik bir çalışma, Bilimname, 2020(42), 181-213.

Baydaş, A., Sezer, A. ve Kanoğlu, M.F. (2021). Investigation of the effects of hedonic consumption reasons on voluntary simplicity lifestyle within the scope of consumer purchasing behavior in terms of generations x, y, z. Journal of Current Researches on Social Sciences, 11(4), 451-474.

Bayraktar, E., Tatoglu, E. ve Zaim, S. (2008). An instrument for measuring the critical factors of TQM in Turkish higher education. Total Quality Management & Business Excellence, 1919(6), 551–574.

Becherer, R.C., Halstead, D. ve Haynes, P. (2001), Marketing orientation in SMEs: effects of the internal environment, Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship, 3(1), 1-17.

Beheshti, H.M. ve Lollar, J.G. (2003). An empirical study of US SMEs using TQM, TQM & Business Excellence, 14(8), 839-847.

Bejou, D. (2005), Treating students like customers, BizEd, March/April, pp. 44-7, online edition available at: www.aacsb.edu/publications/archives/MarApr05/p44-47.pdf (accessed 2 September 2005).

Belch, G.E. ve Belch, M.A. (2018). Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective. Mcgraw-hill.

Berger, A. (1997). Continuous improvement and kaizen: standardization and organizational designs. Journal of Integrated Manufacturing Systems, 8(2), 110-117

Berry, L.L. ve Parasuraman, A. (2004). Marketing services: Competing through quality. Simon and Schuster.

Berry, T.H. (1990). Managing the Total Quality Transformation, McGraw-Hill, Inc. New York.

Bijmolt, T.H.A., Huizingh, E.K.R.E. ve Krawczyk, A. (2014) Effects of complaint behaviour and service recovery satisfaction on consumer intentions to repurchase on the internet. Internet Res., 24, 608–628.

Black, S.A. ve Porter, L.J. (1996), Identification of the critical factors of TQM, Decision Sciences, 27(1), 1-21.

Blackwell, R.D., Engel, J. ve Miniard, P. (2001), Consumer Behavior – Ninth Edition, Harcourt Inc. Florida.

Blank, S. (2020). The four steps to the epiphany: successful strategies for products that win. John Wiley & Sons.

Blankson, C. ve Ming-Sung Cheng, J. (2005), Have small businesses adopted the market orientation concept? The case of small businesses in Michigan, Journal of Business and Industrial Marketing, 20(6), 317-330.

Blythe, J. (2001) Pazarlama İlkeleri, Çev. Yavuz Odabaşı, Bilim Teknik Yayınevi.

Boaden, R.J. (1997). What is total quality management... and does it matter? Total Quality Management & Business Excellence, 8(4), 153-171.

Bon, A.T., Mustafa, E. ve Syamsyul Rakiman, U. (2012). Recent and Influential Studies on TQM-innovation Relationship: A review. International Journal of Manage. Studies, Statistics & Applied Economics (IJMSAE), 2(2), 147-162.

Bond, E.U. ve Fink, R.L. (2003), Customer satisfaction and the marketing-quality interface, Journal of Business & Industrial Marketing, 18(3), 204-218.

Bonney, E.K. (2014). The Impact of advertising on consumer purchase decision, Undergraduate Thesis.

Boso, N., Story, V.M. ve Cadogan, J.W. (2013), Entrepreneurial orientation, market orientation, network ties, and performance: study of entrepreneurial firms in a developing economy, Journal of Business Venturing, 28(6), 708-727.

Botsman, R. ve Rogers, R. (2010) Beyond Zipcar: Collaborative consumption. Harv. Bus. Rev., 88, 30.

Boulding, W. ve Kirmani, A. (1993), A consumer side experimental examination of signaling theory: do consumers perceive warranties as signals of quality? Journal of Consumer Research, 20(1), 111-123.

Bou-Llusar, J.C., Escrig-Tena, A.B., Roca-Puig V. ve Beltra´n-Martý´n, I. (2009). An empirical assessment of the EFQM Excellence Model: Evaluation as a TQM framework relative to the MBNQA Model, J. Operations Management, 27(1), 1-22.

Bowen, D.E. ve Youngdahl, W.E. (1998). Lean service: in defense of a production-line approach. International J. Service Industry Management, 9(3), 207-225.

Bower, M. ve Garda, R.A. (1985), The role of marketing in management, The McKinsey Quarterly, Autumn, pp. 34-46.

Brah, S.A., Tee, S.S. ve Madhu Rao, B. (2002). Relationship between TQM and performance of Singapore companies. International Journal of Quality & Reliability Management, 19(4), 356-379.

Brax, S. (2005), A manufacturer becoming service provider – challenges and a paradox, Managing Service Quality, 15(2), 142-155.

Breiter, D. ve Bloomquist, P. (1998). TQM in American hotels: an analysis of application. Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 39(1), 26–33.

Brooksbank, R., Subhan, Z. ve Miller, S. (2018). What differentiates successful strategic marketing among manufacturers in an emerging vs developed market? Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 30(2), 309-332.

Brown, K.A. ve Mitchell, T.R. (1991). A comparison of just-in-time and batch manufacturing: The role of performance obstacles. Academy of Management Journal, 34: 906-917.

Budayan, C. ve Okudan, O. (2022). Roadmap for the implementation of total quality management (TQM) in ISO 9001-certified construction companies: Evidence from Turkey, Ain shams engineering journal, 13(6), 101788.

Buli, B.M. (2017), Entrepreneurial orientation, market orientation and performance of SMEs in the manufacturing industry: evidence from Ethiopian enterprises, Management Research Review, 40(3), 292-309.

Bundschuh, R.G. ve Dezvane, T.M. (2003). How to make after-sales services pay off. McKinsey Quarterly, (4), 116-127

Burdett, J.O. (1994). TQM and reengineering – the battle for the organization of tomorrow. TQM Magazine, 6(2), 7–13.

Buzzell, R.D., Gale, B.T. ve Sultan, R.G.M. (1975), Market share-a key to profitability. Harvard Business Review, 53(1), 97-106.

Büschgens, T., Bausch, A. ve Balkin, D.B. (2013). Organizational culture and innovation: A meta-analytic review. Journal of product innovation management, 30(4), 763-781.

Cabrera, E. ve Cabrera, A. (2005). Fostering knowledge sharing through people management practices. The International Journal of Human Resource Management, 16(5), 720-35.

Caldera, H.T.S., Desha, C. ve Dawes, L. (2019). Evaluating the enablers and barriers for successful implementation of sustainable business practice in 'lean'SMEs. Journal of cleaner production, 218, 575-590.

Calvo-Mora, A., Ruiz-Moreno, C., Picon-Berjoyo, A. ve Cauzo-Bottala, L. (2014), Mediation effect of TQM technical factors in excellence management systems, Journal of Business Research, 67(6), 769-774.

Camgoz-Akdag, H. (2007), Total quality management through six-sigma benchmarking: A case study, Benchmarking: An International Journal, 14(6), 186-201.

Cao, G., Clarke, S. ve Lehaney, B. (2000). A systematic view of organisational change and TQM, The TQM Magazine, 12(3), 186-193.

Capon, N., Farley, J.U. ve Hoenig, S. (1990), Determinants of financial performance: a meta-analysis. Management Science, 36(10), 1143-1159.

Caves, R.E. ve Greene, D.P. (1996), Brands' quality levels, prices, and advertising outlays: empirical evidence on signals and information costs. International Journal of Industrial Organization, 14(1), 29-52.

Chadam, J. ve Pastuszak, Z. (2005), Marketing aspects of knowledge-based management in groups of companies: case of Poland, Industrial Management & Data Systems, 105, 459-475.

Chaerudin, S.M. ve Syafarudin, A. (2021). The effect of product quality, service quality, price on product purchasing decisions on consumer satisfaction. Ilomata International Journal of Tax and Accounting, 2(1), 61-70.

Chamchong, P. ve Ichon, W. (2005). Relationship between Customer Satisfaction and TQM: A case study in the Thai Conveniences Store. Journal of Management Science Research, 22(05), 839-856.

Chang, H.H. (2005). The influence of continuous improvement and performance factors in total quality organization. Total Quality Management & Business Excellence, 16(3), 413-437.

Chang, S.C. ve Lee, M.S. (2008). The linkage between knowledge accumulation capability and organizational innovation. Journal of Knowledge Management, 12(1), 3-20.

Chang, T.Z. ve Chen, S.J. (1998), Market orientation, service quality and business profitability: a conceptual model and empirical evidence, Journal of Services Marketing, 12(4), 246-264.

Chang, W.J., Liao, S.H., Tay, C. ve Wu, C.C. (2008). Mapping TQM-innovation relationship on learning organisation: A strategic management perspective. In Industrial Engineering and Engineering Management, 2008. IEEM 2008. IEEE International Conference on (pp. 1620-1624). IEEE.

Chase, R., Shankar, R. ve Jacobs, F. (2014) Operations and supply chain management, New Delhi: McGraw Hill Education India Private Limited.

Chaurey, S., Kalpande, S.D., Gupta, R.C. ve Toke, L.K. (2023). A review on the identification of total productive maintenance critical success factors for effective implementation in the manufacturing sector. Journal of quality in maintenance engineering, 29(1), 114-135.

Chen, C.J. ve Huang, J.W. (2009). Strategic human resource practices and innovation performance--The mediating role of knowledge management capacity. Journal of Business Research, 62(1), 104-114.

Chenavaz, R.Y. ve Jasimuddin, S.M. (2017). An analytical model of the relationship between product quality and advertising. European Journal of Operational Research, 263(1), 295-307.

Chi, H.K., Yeh, H.R. ve Yang, Y.T. (2009). The impact of brand awareness on consumer purchase intention: The mediating effect of perceived quality and brand loyalty. The journal of international management studies, 4(1), 135-144.

Chiang, I.P., Lin, P.W. ve Yang, W.L. (2021) Exploring the impacts of sharing economy drivers on consumers' usage intention. Contemp. Manag. Res., 17, 1–26.

Choi, T.Y. ve Eboch, K. (1998). The TQM paradox: relations among TQM practices, plant performance, and customer satisfaction. Journal of Operations Management, 17(1), 59–75.

Chong, V.K. ve Rundus, M.J. (2004). Total quality management, market competition and organizational performance. The British accounting review, 36(2), 155-172.

Chonko, L.B., Tanner, J.F. ve Davis, R. (2002), What are they thinking? Students' expectations and self-assessments, Journal of Education for Business, 77(5), 271-281.

Christopher, M. (1996), From brand values to customer value, Journal of Marketing Practice: Applied Marketing Science, 2(1), 55-66.

Christopher, M., Payne, A. ve Ballantyne, D. (1991), Relationship Marketing, Butterworth-Heinemann, Oxford.

Christopher, M., Payne, A. ve Ballantyne, D. (2002), Relationship Marketing: Creating Stakeholder Value, Butterworth-Heinemann, Oxford.

Chung-Jen, C., Jing-Wen, H. ve Yung-Chang, H. (2010). Knowledge management and innovativeness: The role of organizational climate and structure. International Journal of Manpower, 31(8), 848-870.

Churchill, Jr. G.A. ve Peter, J.P. (1994). Creating value for customer. New York: Irwin.

Cirillo, V., Rinaldini, M., Staccioli, J. ve Virgillito, M.E. (2021). Technology vs. workers: the case of Italy's Industry 4.0 factories. Structural change and economic dynamics, 56, 166-183.

Cohen, S. ve Brand, R. (1993) Total Quality Management in Government: A Practical Guide for the Real World, San Francisco: Jossey-Bass.

Cole, R.E. ve Matsumiya, T. (2007). Too much of a good thing? Quality as an impediment to innovation. California Management Review, 50(1), 77-93.

Collard, R. (1994) Toplam Kalite: İnsan Kaynaklarının Rolü, Bizden Haberler. Ocak.

Cooke, F.L. (2000), Implementing TPM in plant maintenance: some organisational barriers, International Journal of Quality and Reliability Management, 17(9), 1003-1016.

Cooper, R. ve Ross, T.W. (1984), Prices, product qualities and asymmetric information, the competitive case. Review of Economic Studies, 51, 197-207.

Cooper, R. ve Ross, T.W. (1985). Product warranties and double moral hazard. Rand Journal of Economics, 16(1), 103-113.

Coopers ve Lybrand, CBI (1995) A Survey of Benchmarking in the UK. London.

Cop, R. ve Yüzüak, A. (2016). Değer Temelli Pazarlamada Müşteri Değerine, Firma ve Müşteri Bakış Açısından Bolu İlinde Bir Uygulama, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 49-80.

Craig, C.S. ve Douglas, S.P. (1982), Strategic factors associated with market and financial performance. Quarterly Review of Economics and Business, 22(2), 101-112.

Crick, J.M., Karami, M. ve Crick, D. (2021). The impact of the interaction between an entrepreneurial marketing orientation and coopetition on business performance, *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, *27*(6), 1423-1447.

Cronin, J.J. ve Taylor, S.A. (1994). SERPERF versus SERVQUAL: Reconciling performance based and measurement of service quality. Journal of Marketing, 58, 125–132.

Crosby, P. (1996), Quality is Free: The Art of Making Quality Certain, McGraw-Hill, New York, NY.

Crossan, M.M. ve Apaydin, M. (2010). A multi-dimensional framework of organisational innovation: A systematic review of the literature. Journal of management studies, 47(6), 1154-1191.

Curry, A. ve Kadasah, N. (2002), Focusing on key elements of TQM – evaluation for sustainability, The TQM Magazine, 14(4), 207-216.

Curry, D.J. (1985), Measuring price and quality competition. Journal of Marketing, 49(2), 106-117.

Curry, D.J. ve Riesz, P.C. (1988), Prices and price/quality relationships: a longitudinal analysis, Journal of Marketing, 52(1), 36-51.

Çabuk, S.N. (2013). Kalite Yönetim Sistemlerinde Temel Kavramlar: Kalite Kontrol, Kalite Güvence ve Kalite İyileştirme. Kalite Yönetim Sistemleri içinde, Deniz Taşçı, Saye Nihan Çabuk (Ed.) 46-73, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çakırlı Akyüz, N. ve Çetin, C. (2009) Yalın Organizasyon ilkeleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma, Öneri, 8(32). 1-14.

Çedikçi, T.Ç. ve Yıldırım, G. (2021). A Research Study on the Public Relations & Publicity and Advertising Students Accreditation Perception Within the Scope of Quality Management, Communication and Technology Congress – CTC 2021 (April 12th-14th, 2021-Turkey, Istanbul).

Dahiya, R. ve Gayatri. (2018). A research paper on digital marketing communication and consumer buying decision process: An empirical study in the Indian passenger car market, Journal of Global Marketing, 31(2), 73-95.

Dale, B.G. (2003). Managing Quality, 4th ed. Blackwell Publishers, Oxford.

Dale, B.G. ve Plunkett, J.J. (1990). Managing Quality. Philip Allan, Hemel Hempstead.

Dale, B.G. ve Plunkett, J.J. (1995), Quality Costing (London: Chapman & Hall).

Damanpour, F. (1991). Organizational innovation: A meta-analysis of effects of determinants and moderators. Academy of management journal, 34, 555-590.

Damanpour, F. (2010). An integration of research findings of effects of firm size and market competition on product and process innovations. British Journal of Management, 21(4), 996-1010.

Damanpour, F. ve Aravind, D. (2012). Managerial innovation: Conceptions, processes, and antecedents. Management and Organisation Review, 8(2), 423-454.

Damanpour, F. ve Gopalakrishnan, S. (2001). The dynamics of the adoption of product and process innovations in organisations. Journal of Management studies, 38(1), 45-65.

Darby, M.R. ve Karni, E. (1973), Free competition and the optimal amount of fraud. Journal of Law and Economics, 16, 67-86.

Dardis, R. ve Gieser, N. (1980), Price and quality of durable goods: are they more closely related in the seventies than in the sixties? Journal of Consumer Policy, 4(3), 238-247.

Darroch, J. (2005). Knowledge management, innovation and firm performance. Journal of Knowledge Management, 9(3), 101-115.

Das, G. (2014). Linkages of retailer awareness, retailer association, retailer perceived quality and retailer loyalty with purchase intention: A study of Indian food retail brands, Journal of Retailing and Consumer services, 21(3), 284-292.

Davig, W., Brown, S., Friel, T. ve Tabibzadeh, K. (2003), Quality management in small manufacturing, Industrial Management & Data Systems, 130(2,) 68-77.

Day, G.S. (1992), Marketing's Contribution to the Strategy Dialogue, Journal of Marketing, 20(4), 323-329.

Day, G.S. (1994), The capabilities of market-driven organizations, Journal of Marketing, 58(4), 37-52.

Day, G.S. (1998), What does it mean to be market-driven?, Business Strategy Review, 9, 1-14.

Dayton, N.A. (2003). The demise of total quality management (TQM). The TQM Magazine, 15(6), 391–396.

De Chernatony, L., Harris, F. ve Dall'Olmo Riley, F. (2000), Added value: its nature, roles and sustainability, European Journal of Marketing, 34(1/2), 39-56.

De Giovanni, P. (2024). The modern meaning of "quality": analysis, evolution and strategies, The TQM Journal, 36(9), 309-327.

Dean Jr., J.W. ve Bowen, D.E. (1994). Management theory and total quality: improving research and practice through theory development. Academy of Management Review, 19(3): 392-418.

Delone, W.H. ve Mclean, E.R. (2003) The DeLone and McLean model of information systems success. J. Manag. Inf. Syst., 19, 9–30.

Deming, W.E. (1986), Quality, productivity and Competitive Position, Boston, MA: MIT Press.

Deming, W.E. (1992). A system of profound knowledge. British Deming Association.

Demirbag, M., Lenny Koh, S.C., Tatoglu, E. ve Zaim, S. (2006b), TQM and market orientation's impact on SMEs' performance, Industrial Management and Data Systems, 106(6), 1206-1228.

Demirbag, M., Tatoglu, E., Tekinkus, M. ve Zaim, S. (2006a). An analysis of the relationship between TQM implementation and organizational performance: evidence from Turkish SMEs. Journal of Manufacturing Technology Management, 17(6), 829–847.

Deng, S. ve Dart, J. (1994). Measuring market orientation: a multi-factor, multi-item approach. Journal of Marketing Management, 10(8), 725–742.

Denton, P. ve Hodgson, A. (1997) Implementing strategy-led BPR in a small manufacturing company, in The Fifth International Conference on FACTORY 2000 - The Technology Exploitation Process Conference Publication No. 435, Cambridge.

Deshpande, R. ve Farley, J.U. (1999), Executive insights: corporate culture and market orientation: comparing Indian and Japanese firms, Journal of International Marketing, 7(6), 111-127.

Deshpande, R., Farley, J.U. ve WebsterJr., F.E. (1993). Corporate culture, customer orientation, and innovativeness in Japanese firms: a quadrad analysis. Journal of Marketing 57(January), 23–37.

Diamantopoulos, A. ve Hart, S. (1993), Linking market orientation and company performance: preliminary evidence on Kohli and Jaworski's framework, Journal of Strategic Marketing, 1, 93-121.

Dishman, P.L. ve Calof, J.L. (2008). Competitive intelligence: A multiphasic precedent to marketing strategy. European Journal of Marketing, 42(7/8), 766-785.

Dobni, C.B. ve Luffman, G. (2003). Determining the scope and impact of market orientation profiles on strategy implementation and performance. Strategic Management Journal, 24(6), 577–585.

Dodds, W.B., Monroe, K.B. ve Grewal, D. (1991), Effects of price, brand, and store 319.

Doğaner, M. ve Yüksel, F. (2003) Pazarlamada Toplam Kalite Yönetimi, GOU. Ziraat Fakültesi Dergisi, 20(2), 69-80.

Dooley, K.J. ve Flor, R.F. (1998). Perceptions of success and failure in TQM initiatives. Journal of Quality Management, 3(2), 157–174.

Dooley, L. ve O Sullivan, D. (2007). Managing within distributed innovation networks. International Journal of Innovation Management, 11(3), 397.

Dooley, R.S., Fryxell, G.E. ve Judge, W.Q. (2000). Belaboring the not-so-obvious: Consensus, commitment, and strategy implementation speed and success. Journal of Management, 26(6), 1237-1257.

Dora, M.K., Kumar, M., Goubergen, D.V., Molnar, A. ve Gellynck, X. (2013) Food Quality Management System: Reviewing Assessment Strategies and a Feasibility Study for European Food Small and Medium-Sized Enterprises, Food Control, 31(2), 607-616.

Douglas, J.D. ve Leonard, J.P. (1986). Marketing Management Strategy and Cases. John Wiley and Sons Inc., New York.

Douglas, T.J. ve Judge, W.Q. Jr (2001), Total quality management implementation and competitive advantage: the role of structural control and exploration, Academy of Management Journal, 44(1), 158-169.

Drucker, P.F. (1986). Innovation and Entrepreneurship. Harper & Row, New York.

Durugbo, C., Tiwari, A. ve Alcock, J.R. (2013). Modelling information flow for organisations: A review of approaches and future challenges. International Journal of Information Management, 33(3), 597–610. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.01.009.

Dvir, R. (2002). Potential for leverage between the quality management and knowledge management professional communities: an intellectual capital mapping. PhD thesis, Cranfield University.

Eagle, L. ve Brennan, R. (2007). Are students customers? TQM and marketing perspectives, Quality assurance in education, 15(1), 44-60.

Easton, G.S. ve Jarrel, S.L. (1998), The effects of total quality management on corporate performance: an empirical investigation, Journal of Business, 71(2), 253-307.

Ebrahimi, M. ve Sadeghi, M. (2013), Quality management and performance: an annotated review, International Journal of Production Research, 51(18), 5625-5643.

Edosomwan, J.A. (1993), Customer and Market-driven Quality Management, ASQC Quality Press, Milwaukee, WI.

Eggers, F., Kraus, S., Hughes, M., Laraway, S. ve Snycerski, S. (2013), Implications of customer and entrepreneurial orientations for SME growth, Management Decision, 51(3), 524-546.

Egwunatum, S.I., Anumudu, A.C., Eze, E.C. ve Awodele, I.A. (2021). Total quality management (TQM) implementation in the Nigerian construction industry. Engineering, Construction and Architectural Management, 29(1), 354-382.

Elibol, F. (2023). Özel Bakım Merkezlerinde Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma. Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 157-172.

Elmeguid, S.M.A., Ragheb, M.A., Tantawi, P.I. ve Elsamadicy, A.M. (2018) Customer satisfaction in sharing economy the case of ridesharing service in Alexandria, Egypt. Bus. Manag. Rev., 9, 373–382.

Emiliani, M.L. (2004). Improving business school courses by applying lean principles and practices. Quality Assurance in Education, 12(4), 175-187.

Erdal, H. ve Korucuk, S. (2016). Toplam Kalite Yönetimine Askeri Bakış Açısı: Toplam Kalite Liderliği. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 465-484.

Erdil, N.O. ve Arani, O.M. (2019). Quality function deployment: more than a design tool, International Journal of Quality and Service Sciences, 11(2), 142-166.

Eriksson, H. ve Garvare, R. (2005). Organisational performance improvement through quality award process participation. International J. Quality & Reliability Management, 22(9), 894-912.

Ersoy, N.F. (2007). Pazarlama Konusu ve Pazarlama Yönetimi. (Ed.) Birol Tenekecioğ lu, Pazarlama Yönetimi içinde (s.3-22). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1478. Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 791.

Erturgut, R. ve Coşkun, A.E. (2019). Lojistik ve Tersine Lojistik: Etimolojik Bir Analiz. In 5th Eurasian Conference on Language and Social Sciences Letoonia Golf Resort Belek.

Eskildsen, J.K. ve Dahlgaard, J.J. (2000). A causal model for employee satisfaction. Total Quality Management, 11(8), 1081–1094.

Evans, J.R. ve Lindsay, W.M. (1996). The Management and Control of Quality. West Publishing Company, St Paul, MN.

Eymen, U.E. (2007). Tedarik zinciri yönetimi. Kalite Ofisi Yayınları no: 15.

Faghidian, S.F. ve Mahmodi, S. (2024). Evaluation of total quality management enablers using the DEMATEL-ISM integration method in the steel industry. *Systemic analytics*, *2*(1), 14-26.

Famiyeh, S., Kwarteng, A. ve Asante-Darko, D. (2018). Service quality, customer satisfaction and loyalty in automobile maintenance services: Evidence from a developing country. Journal of Quality in Maintenance Engineering, 24(3), 262-279.

Fang, S.R., Chang, E., Ou, C.C. ve Chou, C.H. (2014), Internal market orientation, market capabilities and learning orientation, European Journal of Marketing, 48(1/2), 170-192.

Farida, I. ve Setiawan, D. (2022). Business strategies and competitive advantage: the role of performance and innovation. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 8(3), 163.

Farris, P.W. ve Reibstein, D.J. (1979), How prices, ad expenditures, and profits are linked. Harvard Business Review, 57(6), 173-184.

Feigenbaum, A.V. (1951), Quality Control: Principles, Practice and Administration, McGraw-Hill, New York, NY.

Feigenbaum, A.V. (1956), Total quality control, Harvard Business Review, pp. 93-101.

Feigenbaum, A.V. (1983), Total Quality Control. Engineering and Management, 3rd edn, (New York: McGraw-Hill).

Feng, J., Prajogo, D., Tan, K. ve Sohal, A. (2006). The impact of TQM practices on performance: a comparative study between Australian and Singapore an organizations. European Journal of Innovation Management, 9(3), 269–278.

Fening, F.A. (2012), Impact of quality management practices on the performance and growth of small and medium sized enterprises (SMEs) in Ghana, International Journal of Business and Social Science, 3(13), 1-13.

Ferdousi, F., Baird, K., Munir, R. ve Su, S. (2018), Associations between organizational factors, TQM and competitive advantage: evidence from an emerging economy, Benchmarking: An International Journal, 25(3), 854-873.

Fernandes, A.A.C.M. ve Lourenço, L. (2011). Quality, innovation and performance: an exploratory study. European Concurrent Engineering Conference.

Filippakopoulos, P., Kofler, M., Hantschel, O., Gish, G.D., Grebien, F., Salah, E. ve Pawson, T. (2008), Structural coupling of SH2-kinase domains links Fes and Abl substrate recognition and kinase activation, Cell, 134(5), 793-803.

Finoti, L.L., Toaldo, A.M.M., Schwarzbach, L.C. ve Marchetti, R.Z. (2019). Marketing Strategy Process: analyzing the sequential relationships among its strategic activities. Revista Brasileira de Gestão de Negócios, 21(04), 767-787.

Firman, A., Mustapa, Z., Ilyas, G.B. ve Putra, A.H.P.K. (2020). Relationship of TQM on managerial perfomance: Evidence from property sector in Indonesia. Journal of Distribution Science, 18(1), 47-57.

Fisher, T.J. (1992), The impact of quality management on productivity. International Journal of Quality and Reliability Management, 9(3), 44-52.

Fissher, O. ve Nijhof, A. (2005). Implications of business ethics for quality management. The TQM Magazine, 17(2), 150-160.

Flynn, B.B., Sakakibara, S. ve Schroeder, R.G. (1995a). Relationship between JIT and TQM: practices and performance. Academy of management Journal, 38(5), 1325-1360.

Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Sakakibara, S. (1994). A framework for quality management research and an associated measurement instrument. Journal of Operations Management, 11(4), 339-366.

Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Sakakibara, S. (1995b). The impact of quality management practices on performance and competitive advantage. Decision Sciences, 26(5), 659–692.

Foley, K. (2004). Five Essays on Quality Management. SAI Global Ltd, Sydney.

Fonseca, L.M. (2015). From Quality Gurus and TQM to ISO 9001: 2015: a review of several quality paths. International Journal for Quality Research (IJQR), 9(1), 167-180.

Forker, L.B. (1997), Factors affecting supplier quality performance. Journal of Operations Management, 15(4), 243-269.

Foster, S.T. ve Gardner, J.W. (2022). Managing quality: Integrating the supply chain. John Wiley & Sons.

Fotopoulos, C.B. ve Psomas, E.L. (2009). The impact of “soft” and “hard” TQM elements on quality management results. International Journal of Quality & Reliability Management, 26(2), 150-163.

Fram, E.H. (1995). Not so strange bedfellows: Marketing and total quality management. Managing Service Quality, 5(1), 50–56.

Freitas, V.V., Borges, L.L.R., Vidigal, M.C.T.R., dos Santos, M.H. ve Stringheta, P.C. (2024). Coffee: A comprehensive overview of origin, market, and the quality process, Trends in Food Science & Technology, 104411.

Fritsch, M. ve Meschede, M. (2001). Product innovation, process innovation, and size. Review of Industrial Organisation, 19(3), 335-350.

Fuchsberg, G, (1993a), Baldrige award may be losing some luster. Wall Street Journal, April.

Fuchsberg, G, (1993b), Small firms struggle with latest management trends. Wall Street Journal, August.

Fuentes, M.M.F., Montes, F.J.L. ve Fernández, L. (2006). Total Quality Management, strategic orientation and organizational performance: the case of Spanish companies. Total Quality Management & Business Excellence, 17(3), 303-323.

Gabor, A. ve Granger, C.W.J. (1966), Price as an indicator of quality: report on an inquiry. Economica, 33(129), 43-70.

Gale, B.T. (1994), Managing Customer Value, The Free Press, New York, NY.

Gale, B.T. ve Buzzell, R.D. (1989), Market perceived quality: key strategic concept. Planning Review, 17(2), 6-48.

Gal-Or, E. (1989), Warranties as signal of quality. Canadian Journal of Economics, 22(1), 50-61.

Gardner, D.M. (1971), Is there a generalized price-quality relationship? Journal of Marketing Research, 8(2), 241-243.

Garvin, D.A. (1988), Managing Quality (New York: The Free Press).

Garvin, DA. (1987) Competing on the eight dimensions of quality. Harvard Bus Rev, 65(6), 25–43.

Gatignon, H. ve Xuereb, J. (1997), Strategic orientation of the firm and new product performance, Journal of Marketing Research, 34, 77-90.

Gaynor, G.H. (2002), Innovation by design: what it takes to keep your company on the cutting edge, American Management Association, AMACOM, New York, NY.

Geistfeld, L.V. (1982). The price-quality relationship revisited. The Journal of Consumer Affairs, 16(2), 334-346.

Gerstner, E. (1985), Do higher prices signal higher quality? Journal of Marketing Research, 22(2), 209-215.

Ghobadian, A. ve Speller, S. (1994), Gurus of quality: a framework for comparison, Total Quality Management, 5(3), 53-69.

González, T.F. ve Guillen, M. (2002). Leadership ethical dimension: a requirement in TQM implementation. The TQM Magazine, 14(3), 150-164.

Gotlieb, J.B. ve Sarel, D. (1992), The influence of type of advertisement, price, and source credibility on perceived quality. Journal of the Academy of Marketing Science, 20(3), 253-260.

Gotzamani, K.D. ve Tsiotras, G.D. (2001). An empirical study of the ISO 9000 standards' contribution towards total quality management. International Journal of Operations & Production Management, 21(10), 1326-1342.

Grandzol, J.R. ve Gershon, M. (1998). A survey instrument for standardizing TQM modeling research. International Journal of Quality Science, 3(1), 80–105.

Grant, R.M., Shani, R. ve Krishnan, R. (1994), TQM's challenge to management theory and practice, Sloan Management Review, 35(2), 25-35.

Gray, B., Matear, S., Boshoff, C. ve Matheson, P. (1998). Developing a better measure of market orientation. European Journal of Marketing, 32(9/10), 884–903.

Greenley, G.E. (1995a), Market orientation and company performance: empirical evidence from UK companies, British Journal of Management, 6, 1-13.

Greenley, G.E. (1995b). Forms of market orientation in UK companies. Journal of Management Studies, 32(1), 46–66.

Griffin, A. (1997). PDMA research on new product development practices: Updating trends and benchmarking best practices. Journal of Product Innovation Management, 14(6), 429-458.

Grinstein, A. (2008), The relationships between market orientation and alternative strategic orientations: a meta-analysis, European Journal of Marketing, 42(1/2), 115-134.

Gro¨nroos, C. (1996) Relationship marketing logic. Asia – Aust Mark J., 4, 7–18.

Gronroos, C. (2004), The relationship marketing process: communication, interaction, dialogue, value, Journal of Business & Industrial Marketing, 19(2), 99-113.

Gronroos, C. (2006), Adopting a service logic for marketing, Marketing Theory, 6(3), 317-33.

Gruber-Muecke, T. ve Hofer, K.M. (2015), Market orientation, entrepreneurial orientation and performance in emerging markets, International Journal of Emerging Markets, 10(3), 560-571.

Gummesson E. (1991) Marketing-orientation revisited: the crucial role of the parttime marketer. Eur J Mark 25(2), 60–75.

Gummesson, E. (1998), Implementation requires a relationship marketing paradigm, Journal of the Academy of Marketing Science, 26(3), 222-236.

Gummesson, E. (2002), Total Relationship Marketing, 2nd ed., Butterworth-Heinemann, Oxford.

Gupta, A., McDaniel, J.C. ve Kanthi Herath, S. (2005), Quality management in service firms: sustaining structures of total quality service, Managing Service Quality, 15(4), 389-402.

Gupta, S. ve Zeithaml, V. (2006). Customer metrics and their impact on financial performance, Marketing Science, 25(6), 718-739.

Guttentag, D. (2015) Airbnb: Disruptive innovation and the rise of an informal tourism accommodation sector. Curr. Issues Tour., 18, 1192–1217.

Gürbüz, E. (2008). Retail store branding in Turkey: its effect on perceived quality, satisfaction and loyalty. EuroMed Journal of Business, 3(3), 286-304.

Habib, M.A., Bao, Y., Nabi, N., Dulal, M., Asha, A.A. ve Islam, M. (2021). Impact of strategic orientations on the implementation of green supply chain management practices and sustainable firm performance. Sustainability, 13(1), 340.

Habibi, G. (2020). Impact of Total Quality Management on Customer Satisfaction in Telecom Industry in Afghanistan (Doctoral dissertation, Master thesis, Kardan University, Kabul, Afghanistan).

Hackley, C. (2010). Advertising and promotion: An integrated marketing communications approach. Sage.

Hackman, J.R. ve Wageman, R. (1995). Total quality management: Empirical, conceptual and practical issues. Administrative Science Quarterly, 40(2), 309-342.

Hakala, H. ve Kohtamäki, M. (2010). The interplay between orientations: Entrepreneurial, technology and customer orientations in software companies. Journal of Enterprising Culture, 18(03), 265-290.

Hakansson, H. ve Snehota, I. (Eds) (1995), Developing Relationship in Business Networks, Routledge, London.

Hamari, J., Ukkonen, A. ve Sjöklint, M. (2016) The sharing economy: Why people participate in collaborative consumption. J. Assoc. Inf. Sci. Technol., 67, 2047-2059.

Han, J.K., Kim, N. ve Srivastava, R.K. (1998). Market orientation and organizational performance: is innovation a missing link? Journal of Marketing, 62(4), 30-45.

Han, W. (2021). Purchasing decision-making process of online consumers. In 2021 international conference on public relations and social sciences (ICPRSS 2021) (pp. 545-548). Atlantis Press.

Hansson, J., Backlund, F. ve Lycke, L. (2003). Managing commitment: increasing the odds for successful implementation of TQM, TPM or RCM. International Journal of Quality & Reliability Management, 20(9), 993-1008.

Harari, O. (1993). Ten reasons why TQM doesn't work. Management Review, 82(1), 33–38.

Harrington, H.J. (1999), Performance improvement: a total poor-quality cost system, The TQM Magazine, 11(4), 221-230.

Harris, L.C. (2001). Market orientation and performance: objective and subjective empirical evidence from UK companies. Journal of Management Studies, 38(1), 17–43.

Hart, M. (1996), Improving the quality of NHS out-patient clinics: the applications and misapplications of TQM, International Journal of Health Care Quality Assurance, 9(2), 20-27.

Hassan, M., Mukhtar, A., Qureshi, S.U. ve Sharif, S. (2012), Impact of TQM practices on firm's performance of Pakistan's manufacturing organizations, International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 2(10), 230-259.

Hassan, M.U., Shaukat, S., Nawaz, M.S. ve Naz, S. (2013). Effects of innovation types on firm performance: an empirical study on Pakistan's Manufacturing Sector. Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences, 7(2), 243-262.

Hassenzahl, M. (2018). The thing and I: understanding the relationship between user and product, Funology 2: from usability to enjoyment, 301-313.

Hataani, L. ve Mahrani, S. (2013). Strategic human resource management practices: mediator of total quality management and competitiveness (a study on small and medium enterprises in kendari southeast sulawesi). International Journal of Business and Management Invention, 2(1), 8-20.

Hellsten, U. ve Klefsjo¨, B. (2000). TQM as a management system consisting of values, techniques and tools. TQM Magazine, 12(4), 238-244.

Hendricks, K.B. ve Singhal, V.R. (1996), Quality awards and the market value of the firm: an empirical investigation. Management Science, 42(3), 415-436

Hendricks, K.B. ve Singhal, V.R. (1997). Does implementing an effective TQM program actually improve operating performance? Empirical evidence from firms that have won quality awards. Management Science, 43(9), 1258-1274

Hendricks, K.B. ve Singhal, V.R. (2001a). Firm characteristics, total quality management, and financial performance. Journal of Operations Management, 19(3), 269-285.

Hendricks, K.B. ve Singhal, V.R. (2001b). The long-run stock price performance of firms with effective TQM programs. Management Science, 47(3), 359–368.

Hertzendorf, M.N. (1993), I'm Not a high quality firm, but I play one on TV. Rand Journal of Economics, 24(2), 236-247.

Herzallah, A.M., Gutiérrez-Gutiérrez, L. ve Rosas, J.F.M. (2014) Total quality management practices, competitive strategies and financial performance: the case of the Palestinian industrial SMEs, Total Quality Management & Business Excellence 25(5-6), 635-649.

Hibino, S., Noguchi, K. ve Plenert, G. (2017). Toyota's global marketing strategy: Innovation through breakthrough thinking and Kaizen. Productivity Press.

Hicks, B.J. (2007). Lean information management: Understanding and eliminating waste. International Journal of Information Management, 27(4), 233-249. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2006.12.001.

Hilman, H., Ali, G.A. ve Gorondutse, A.H. (2019), The relationship between TQM and SMEs' performance, International Journal of Productivity and Performance Management, 69(1), 61-84.

Hines, P., Holweg, M. ve Rich, N. (2004). Learning to evolve: A review of contemporary lean thinking. International J. Operations and Production Management, 24(10), 994-1011.

Hirschman, E.C. ve Holbrook, M.B. (1982), Hedonic consumption emerging concepts, methods and propositions, The Journal of Marketing, 46, 92-101.

Hjorth-Andersen, C. (1991), Quality indicators in theory and in fact. European Economic Review, 35(8), 1491-1505.

Ho, S.H., Wu, J.J. ve Chen, Y. (2010), Influence of corporate governance and market orientation on new product preannouncement: evidence from Taiwan, Asia Pacific Management Review, 15(1), 1-14.

Hoang, D., Igel, B. ve Laosirihongthong, T. (2006). The impact of total quality management on innovation: Findings from a developing country. International journal of quality & reliability management, 23(9), 1092-1117.

Hofstede, G. (1997), Cultures and Organizations: Software of the Mind, McGraw-Hill, London.

Hogan, S.J. ve Coote, L.V. (2014). Organizational culture, innovation, and performance: A test of Schein's model. Journal of business research, 67(8), 1609-1621.

Holbrook, M.B. (1999). Introduction to consumer value. In Consumer value. A framework for analysis and research Eds. M. B. Holbrook. London: Routledge.

Honarpour, A., Jusoh, A. ve Md Nor, K. (2012). Knowledge management, total quality management and innovation: A new look, Journal of technology management & innovation, 7(3), 22-31.

Hooley, G.J. (1993) Market led quality management. Journal of Marketing Management, 9(3), 315-335.

Hooley, G.J., Lynch, J. ve Shepherd, J. (1990) The marketing concept: putting theory into practice. European Journal of Marketing, 24(9), 7-23.

Horng, S-C. ve Chen, A.C-H. (1998), Market orientation of small and medium sized firms in Taiwan, Journal of Small Business Management, 36(3), 79-86.

Houston, F.S. (1986) The marketing concept: what it is and what it is not. J Mark, 50:81–87.

Hoyle, D. (2003), ISO 9000:2000 – An A-Z Guide, Butterworth-Heinemann, Oxford, MA.

Hoyle, D. (2009), ISO 9000 Quality Systems Handbook – updated for the ISO 9001:2008 standard, sixth Edition: Using the standards as a framework for business improvement, English, ISBN 10: 1856176843.

Hölttä, V., Mahlamäki, K., Eisto, T. ve Ström, M. (2010). Lean information management model for engineering changes. World Academy of Science, Engineering and Technology, 42, 1459–1466. https://doi.org/10.1016/j.jamcollsurg.2006.03.027.

Huang, J.-W. ve Li, Y.-H. (2009). The mediating effect of knowledge management on social interaction and innovation performance, International Journal of Manpower, 30(3), 285-301.

Hung, R.Y.Y., Lien, B.Y.H., Fang, S.C. ve McLean, G.N. (2010). Knowledge as a facilitator for enhancing innovation performance through total quality management.Total Quality Management, 21(4), 425-438.

Hung, R.Y.Y., Lien, B.Y.-H., Yang, B., Wu, C.-M. ve Kuo, Y.-M. (2011). Impact of TQM and organizational learning on innovation performance in the high-tech industry. International Business Review, 20(2), 213-225.

Huq, Z. (2005), Managing change: a barrier to TQM implementation in service industries, Managing Service Quality, 15(5), 452-469.

Hurley, R.F. ve Hult, G.T.M. (1998), Innovation, market orientation and organizational learning: an integration and empirical examination, Journal of Marketing, 62, 42-54.

Hurley, R.F. ve Laitamaki, J.M. (1993), Total quality research: integrating markets and the organization, California Management Review, 38(1), 59-78.

IBM Consulting and London Business School (1994) Made in Europe. A Four Nations Best Practice Study. London.

Ingavale, D. (2013). An impact of advertisements on purchase decision of youth with reference to consumer goods. Advances in management, 3(1), 18-22.

Irani, Z., Beskese, A. ve Love, P.E.D. (2004), Total quality management and corporate culture: constructs of organizational excellence, Technovation, 24, 643-650.

Ishikawa, K. (1985). What is Total Quality Control? The Japanese Way. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Ismail Salaheldin, S. (2009), Critical success factors for TQM implementation and their impact on performance of SMEs, International Journal of Productivity and Performance Management, 58(3), 215-237.

ISO 9004-1987, Quality Management and Quality Systems Elements Guidelines, Internatıonal Organization for Standardization, Zürih, 1987.

Ittner, C.D. ve Larcker, D. (1997). The performance effects of process management techniques. Management Science, 43(4), 522-534.

Iuga, M.V., Kifor, C.V. ve Rosca, L.I. (2015). Lean information management: Criteria for selecting key performance indicators at shop floor. ACTA Universitatis Cibiniensis, 66(1), 67–72. https://doi.org/10.1515/aucts-2015-0029.

Izvercian, M., Radu, A., Ivascu, L. ve Ardelean, B.O. (2014). The impact of human resources and total quality management on the enterprise. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 124, 27-33.

İslamoğlu, A.H. (2000) Pazarlama Yönetimi, Beta Yayıncılık.

Jabeen, R., Aliyu, M.S. ve Mahmood, R. (2016). The moderating effect of external environment on the relationship between market orientation and business performance: A quantitative approach. International Postgraduate Business Journal, 8(1), 16-25.

Jacobson, R. ve Aaker, D.A. (1987), The strategic role of product quality. Journal of Marketing, 51(4), 31-44.

Jami, D.Z. ve Muharam, A. (2022). Strategy for Improving the Quality of Islamic Religious Education Study Programs with Total Quality Management. *Nidhomul Haq: Jurnal Manajemen Pendidikan Islam*, *7*(2), 267-283.

Jannah, M., Fahlevi, M., Paulina, J., Nugroho, B.S., Purwanto, A., Subarkah, M.A. ve Cahyono, Y. (2020). Effect of ISO 9001, ISO 45001 and ISO 14000 toward financial performance of Indonesian manufacturing. Systematic Reviews in Pharmacy, 11(10), 894-902.

Jantunen, A. (2005). Knowledge-processing capabilities and innovative performance: an empirical study. European Journal of Innovation Management, 8(3), 336-349.

Jaworski, B.J. ve Kohli, A.K. (1993), Market orientation: antecedents and consequences, Journal of Marketing, 57(3), 53-70.

Jaworski, B.J., Kohli, A.K. ve Sahay, A. (2000), Market-driven versus driving markets, Journal of Academy of Marketing Science, 28(1), 45-54.

Jayaram, J. Ahire, S.L. ve Dreyfus, P. (2010) Contingency relationships of firm size, TQM duration, unionization and industry context on TQM implementation - a focus on total effects, Journal of Operations Management (28), 345-356.

Jeston, J. (2014). Business process management: practical guidelines to successful implementations, Routledge.

Jiang, X. ve Li, Y. (2009). An empirical investigation of knowledge management and innovative performance: The case of alliances. Research Policy, 38(2), 358-368.

Jobber, D. (1998) Principles and Practice of Marketing, 2nd edn. McGraw Hill.

Jogaratnam, G. (2017), The effect of market orientation, entrepreneurial orientation and human capital on positional advantage: evidence from the restaurant industry, International Journal of Hospitality Management, 60, 104-113.

Johnson, W.C. ve Chvala, R.J. (1996), Total Quality in Marketing, St Lucie Press, Boca Raton, FL.

Johnson, W.C. ve Chvala, R.J. (2017). Why Total Quality in Marketing. In Total Quality in Marketing (pp. 1-26). Routledge.

Jumenez, D. ve Martinez-Costa, M. (2009). The performance effect of HRM and TQM: a study in Spanish Organization. International Journal of Operations & Production Management, 29(12), 266-289.

Jung, D. ve Sosik, J. (2002). Transformational leadership in work groups: The role of empowerment, cohesiveness, and collective efficacy on perceived group performance. Small Group Research, 33, 313-36.

Jung, D.I. (2001). Transformational and transactional leadership and their effects on creativity in groups. Creativity Research Journal, 13(2), 185-195.

Jung, D.I., Chow, C. ve Wu, A. (2003). The role of transformational leadership in enhancing organisational innovation: Hypotheses and some preliminary findings. The Leadership Quarterly, 14(4), 525-544.

Juran, J. (1986). The quality trilogy. Quality Progress, 9(8), 19–24.

Juran, J.M. (1988) Juran on Planning For Quality, (New York The Free Prees).

Juran, J.M. ve Godfrey, A.B. (1998), Juran's Quality Handbook, 5th ed. McGraw-Hill Professional, New York, NY.

Juran, J.M., Gryna, F. Jr and Bingham, R.S. (1974), Quality Control Handbook, McGraw-Hill, New York, NY.

Kajalo, S. ve Lindblom, A. (2015), Market orientation, entrepreneurial orientation and business performance among small retailers, International Journal of Retail and Distribution Management, 43(7), 580-596.

Kanji, G.K. ve Tambi, M.A. (1999), Total quality management in UK higher education institutions, Total Quality Management, 10(1), 129-153.

Kannan, V.R. ve Tan, K.C. (2005) Just in time, total quality management, and supply chain management: understanding their linkages and impact on business performance, Omega 33(2), 153-162.

Kano, N., Tanaka, H. ve Yamaga, Y. (1983), The TQC Activity of Deming Prize Recipients and its Economic Impact (Tokyo: Union of Japanese Scientists and Engineers).

Kara, A., Spillan, J.E. ve DeShields Jr., O.W. (2005). The effect of a market orientation on business performance: a study of small-sized service retailers using MARKOR scale. Journal of Small Business Management, 43(2), 105–118.

Karabulut, M. (1995) Toplam Pazarlama Yönetimi Kalitesi, Mesaj, Türkiye Pazarlama Derneği Haber Bülteni, Sayı: 5, Temmuz-Aralık.

Karahan, M. (2011). İstatistiksel tahmin yöntemleri: Yapay sinir ağları ile ürün talep tahmini uygulaması, Doktora Tezi, Konya

Karalar, R. (1997). Toplam Kalite Yönetiminin Pazarlama Süreci Açısından İrdelenmesi, Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(1), 14-42.

Karaman, F. (2023). Türk Sivil Havacılık Sektöründe Farklılaştırma Uygulamalarının Toplam Kalite Yönetimine Etkisinde Çalışan Performansının Aracı Rolü. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22(88), 1472-1491.

Karta, T.K. ve Ünver, Ö. (2022). İnsan Kaynakları Yönetimi ve Toplam Kalite Yönetimi Arasındaki İlişki: Ankara İli Örneği. *Turkish Business Journal*, *3*(5), 32-43.

Kaur, S., Gupta, S., Singh, S.K. ve Perano, M. (2019), Organizational ambidexterity through global strategic partnerships: a cognitive computing perspective, Technological Forecasting and Social Change, 145, 43-54.

Kaya, E. ve Peker, K. (2021). Yenilik Yönetimi; Mobilya Sektörü Örneği. Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi, 8(15), 99-124.

Kaya, E.Ç. ve Ündil, S.H. (2022). Bilgi Teknolojilerinin Gelişimiyle Dijital Pazarlamanin Doğuşu. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 17(2), 107-137.

Kaya, F.A. ve Akyüz, A.M. (2023). Engelli Bireylerin Müşteri Memnuniyeti ve Destinasyon Sadakatlerine Etki Eden Pazarlama Faktörlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma, The Journal of International Scientific Researches, 8(1), 107-131.

Kayıkçı, K. (1999). Toplam Kalite Yönetiminde Liderlik, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 5(20), 570-584.

Kaynak, H. (2003), The relationship between total quality management practices and their effects on firm performance, Journal of Operations Management, 21(4), 405-435.

Kebede Adem, M. ve Virdi, S.S. (2021). The effect of TQM practices on operational performance: an empirical analysis of ISO 9001: 2008 certified manufacturing organizations in Ethiopia. The TQM Journal, 33(2), 407-440.

Kedar, A.P., Lakhe, R.P., Deshpande, V.S., Washimkar, P.V. ve Wakhare, M.V. (2008). Comparative review of TQM, TPM and related organisational performance improvement programs. First International Conference on Emerging Trends in Engineering and Technology.

Kemelgor, B.H. (2002). A comparative analysis of corporate entrepreneurial orientation between selected firms in the Netherlands and the USA. Entrepreneurship & Regional Development, 14(1), 67-87.

Kerin, R.A., Hartley, S.W., Berkowitz, E.N. ve Rudelius, W. (2006). Marketing, 8th ed. McGraw-Hill, Boston.

Kesici, B. ve Yıldız, M.S. (2023) ISO 9001: 2015 ve IATF 16949: 2016, Kalite Yönetim Sistemi Standartları Belgelendirmesi ve Performans, Nobel Yayınevi.

Khanna, V. ve Gupta, R. (2014) Comparative study of the impact of competency-based training on 5"S" and TQM: A case study, International Journal of Quality and Reliability Management 31(3), 238-260.

Khosroniya, M., Hosnavi, R. ve Zahedi, M.R. (2024). Enhancing Operational Performance in Industry 4.0: The Mediating Role of Total Quality Management and Total Productive Maintenance at Zarharan Industrial Complex. International journal of industrial engineering and operational research, 6(1), 96-122.

Khoury, G. ve Analoui, F. (2004). Innovative management model for performance appraisal: the case of the Palestinian public universities. Management Research News, 27(1-2), 56-73.

Kıpçak, M. ve Uyar, B. (2021). Havaalanlarında Müşteri Memnuniyetinin Sağlanması: Van Ferit Melen Havaalanı Örneği. Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies, 8(2), 1-26.

Kihlstrom, R.E. ve Riording, M.H. (1984), Advertising as a signal. Journal of Political Economy, 92(3), 427-451.

Kim, D.-Y., Kumar, V. ve Kumar, U. (2012). Relationship between quality management practices and innovation. Journal of Operations Management, 30(4), 295-315.

King, S. (1985) Has marketing failed or was it never really tried? J Mark Management, 1:1– 19.

Kirca, A.H., Jayachandran, S. ve Bearden, W.O. (2005). Market orientation: a meta- analytic review and assessment of its antecedents and impact on performance. Journal of Marketing, 69(April), 24–41.

Kirmani, A. ve Wright, P. (1989), Money talks: perceived advertising expense and expected product quality. Journal of Consumer Research, 16(3), 344-353.

Kjellberg, H., Azimont, F. ve Reid, E. (2015), Market innovation processes: balancing stability and change", Industrial Marketing Management, 44, 4-12.

Kober, R., Subraamanniam, T. ve Watson, J. (2012), The impact of total quality management adoption on small and medium enterprises' financial performance, Accounting and Finance, 52(2), 421-438.

Koenigsaecker, G. (2016). Liderando a transformação lean nas empresas. Bookman Editora.

Koh, S.C.L. ve Gunesekaran, A. (2006), A knowledge management approach for managing uncertainty in manufacturing, Industrial Management & Data Systems, 106(4), 439-59.

Kohli, A.K. ve Jaworski, B.J. (1990), Market orientation: the construct, research propositions, and managerial implications, Journal of Marketing, 54(2), 1-18.

Kohli, A.K., Jaworski, B.J. ve Kumar, A. (1993). MARKOR: a measure of market orientation. Journal of Marketing Research, 30(November), 467–477.

Konecny, P.A. ve Thun, J.H. (2011), Do it separately or simultaneously—an empirical analysis of a conjoint implementation of TQM and TPM on plant performance, International Journal of Production Economics, 133(2), 496-507.

Kordupleski, R.E., Rust, R.T. ve Zahorik, A.J. (1993), Why improving quality doesn't improve quality (or whatever happened to marketing?), California Management Review, 35(3), 82-95.

Kotler, P. (1997). Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control (9th Edition). New Jersey: Prentice Hall International.

Kotler, P. (1998) Marketing Management, Analysis, Planning, Implementation, and Control, 9th edn. London: Prentice Hall.

Kotler, P. (2009). Marketing management. Pearson Education India.

Kuehn, A.A. ve Day, R.L. (1962), Strategy of product quality. Harvard Business Review, 40(6), 100-110.

Kullak, F.S., Baier, D. ve Woratschek, H. (2023). How do customers meet their needs in in-store and online fashion shopping? A comparative study based on the jobs-to-be-done theory, Journal of Retailing and Consumer Services, 71, 103221.

Kumar, K., Subramanian, R. ve Yauger, C. (1998), Examining the market-performance relationship: a context specific study, Journal of Management, 24(2), 201-34.

Kumar, M., Khurshid, K.K. ve Waddell, D. (2014) Status of Quality Management practices in manufacturing SMEs: a comparative study between Australia and the UK, International Journal of Production Research, 52(21), 6482-6495.

Kumar, P. ve Polonsky, M.J. (2019). In-store experience quality and perceived credibility: A green retailer context. *Journal of Retailing and consumer services*, *49*, 23-34.

Kumar, S., Hudson, B. ve Lowry, J. (2010). Consumer purchase process improvements in e-tailing operations: A case study. International Journal of Productivity and Performance Management, 59(4), 388-403.

Kumar, V., Choisne, F., de Grosbois, D. ve Kumar, U. (2009). Impact of TQM on company's performance. International Journal of Quality & Reliability Management, 26(1), 23-37.

Kumar, V., Choisne, F., de Grosbois, D. ve Kumar, U. (2009). Impact of TQM on company's performance, International journal of quality & reliability management, 26(1), 23-37.

Kumar, V., Jones, E., Venkatesan, R. ve Leone, R.P. (2011), Is market orientation a source of sustainable competitive advantage or simply the cost of competing?, Journal of Marketing, 75(1), 16-30.

Kusumawati, A., Wusko, A.U., Suharyono, S. ve Pangestuti, E. (2021) Relational benefits on customer satisfaction: Sharia empirical study in Indonesia. Utopía y Praxis Latinoam., 26, 312–319.

Kuvat, Ö. ve Abatay, G. (2020). Karma yem üretiminde müşteri ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik kalite fonksiyonu göçerimi uygulaması. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 22(2), 717-740.

La, K.V. ve Kandampully, J. (2004), Market oriented learning and customer value enhancement through service recovery management, Managing Service Quality, 14(5), 390-401.

Lagrosen, S. ve Lagrosen, Y. (2003), Management of service quality – differences in values, practices and outcomes, Managing Service Quality, 13(5), 370-381.

Lagrosen, S., Seyyed-Hashemi, R. ve Leitner, M. (2004), Examination of the dimensions of quality in higher education, Quality Assurance in Education, 12(2), 61-69.

Lai, K.H. (2003). Market orientation in quality-oriented organizations and its impact on their performance. International Journal of Production Economics, 84(1), 17–34.

Lai, K.H. ve Cheng, T.E. (2005). Effects of quality management and marketing on organizational performance. Journal of Business research, 58(4), 446-456.

Lai, K.-H. ve Weerakoon, T.S. (1998). Total quality management and marketing: Complementary business philosophies. International Journal of Management, 15(4), 414–420.

Lam, S.Y., Lee, V.H., Ooi, K.B. ve Lin, B. (2011), The relationship between TQM, learning orientation and market performance in service organisations: an empirical analysis, Total Quality Management and Business Excellence, 22(12), 1277-1297.

Lamb, C.W., Hair, J.F. ve McDaniel, C. (2005). Marketing, 8th ed. Thomson South-Western Inc.

Lambert, D.R. (1980), Price as a quality signal: the tip of the iceberg. Economic Inquiry, 18, 144-150.

Larry, L. (1993), Betting to win on the Baldrige winners. Business Week, 18(October), 16-17.

Larson, P.D. ve Sinha, A. (1995). The TQM impact: A study of quality managers' perceptions. Quality Management Journal, 2(3), 53–65.

Lasrado, F. (2019). Examining the role of marketing motives and benefits of quality award frameworks. Measuring Business Excellence, 23(2), 182-198.

Lawson, B. ve Samson, D. (2001). Developing innovation capability in organisations: a dynamic capabilities approach. International journal of innovation management, 5(03), 377-400.

Lazari, C.G. ve Kanellopoulos, D.N. (2007). Total quality management in hotel restaurants: a case study in Greece. Journal of Engineering and Applied Sciences, 2(3), 564–571.

Lee, C.Y. (2004), Perception and development of total quality management in small manufacturers: an exploratory study in China, Journal of Small Business Management, 42(1), 102-115.

Lee, V.H., Ooi, K.B., Tan, B.I. ve Chong, A.Y.L. (2010). A structural analysis of the relationship between TQM practices and product innovation. Asian Journal of Technology Innovation, 18(1), 73-96.

Legnani, E., Cavalieri, S. ve Gaiardelli, P. (2013). Modelling and Measuring After-Sales Service Delivery Processes. Dlm. (pnyt.). Service Orientation in Holonic and Multi Agent Manufacturing and Robotics, hlm. 71-84. Springer Berlin Heidelberg.

Lekmat, L., Selvarajah, C. ve Hewege, C. (2018), Relationship between market orientation, entrepreneurial orientation, and firm performance in Thai SMEs: the mediating role of marketing capabilities, International Journal of Business and Economics, 17(3), 213-237.

Lemark, D.J. ve Reed, R. (1997). Commitment to total quality management: Is there a relationship with firm performance? Journal of Quality Management, 2(1), 67–87.

Leonard, D. ve McAdam, R. (2002), The strategic placement of TQM in the organization: a grounded study, Managing Service Quality, 12(1), 43-53.

Lepistö, K., Saunila, M. ve Ukko, J. (2024). Enhancing customer satisfaction, personnel satisfaction and company reputation with total quality management: combining traditional and new views. Benchmarking: An International Journal, 31(1), 75-97.

Levitt, T. (1960), Marketing myopia, Harvard Business Review, 38(4), 45-56.

Lewis, B.R. (1993). Service quality: recent developments in financial services. International Journal of Bank Marketing.

Lewis, W.G., Pun, K.F. ve Lalla, T.R.M. (2006). Empirical investigation of the hard and soft criteria of TQM in ISO 9001 certified small and medium sized enterprises. International J. Quality & Reliability Management, 23(8), 964-985.

Li, B., Liu, L., Mao, W., Qu, Y. ve Chen, Y. (2023). Voice artificial intelligence service failure and customer complaint behavior: The mediation effect of customer emotion. Electronic Commerce Research and Applications, 59, 101261.

Li, B., Riley, M.W., Lin, B. and Qi, E. (2006), A comparison study of customer satisfaction between the UPS and FedEx, Industrial Management & Data Systems, 106(2), 182-199.

Li, F. ve Xu, G. (2022). AI-driven customer relationship management for sustainable enterprise performance, Sustainable Energy Technologies and Assessments, 52, 102103.

Li, F., Lu, H., Hou, M., Cui, K. ve Darbandi, M. (2021). Customer satisfaction with bank services: The role of cloud services, security, e-learning and service quality. Technology in Society, 64, 101487.

Li, L., Tse, E.C.Y. ve Xie, L. (2007). Hotel general manager profile in China: a case of Guangdong Province. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 19(4), 263-274.

Li, S., Wang, K., Huo, B., Zhao, X. ve Cui, X. (2022). The impact of cross-functional coordination on customer coordination and operational performance: an information processing view, Industrial management & data systems, 122(1), 167-193.

Li, Y., Wei, Z. ve Liu, Y. (2010), Strategic orientations, knowledge acquisition, and firm performance: the perspective of the vendor in cross-border outsourcing, Journal of Management Studies, 47(8), 1457-1482.

Li, Y., Zhao, Y., Tan, J. ve Liu, Y. (2008). Moderating effects of entrepreneurial orientation on market orientation-performance linkage: evidence from Chinese small firms. Journal of Small Business Management, 46(1), 113-133.

Liao, S.H. ve Wu, C. (2010). System perspective of knowledge management, organizational learning, and organizational innovation. Expert Systems with Applications, 37(2), 1096-1103.

Liao, S.H., Chang, W.J. ve Wu, C.C. (2010). Exploring TQM-Innovation relationship in continuing education: A system architecture and propositions. Total Quality Management, 21(11), 1121-1139.

Lichtenstein, D.R. ve Burton, S. (1989). The relationship between perceived and objective price-quality. Journal of Marketing Research, 26(4), 429-443.

Lii, P. ve Kuo, F.-I. (2016). Innovation-oriented supply chain integration for combined competitiveness and firm performance. Int. J. Prod. Econ. 174, 142-155.

Liker, J.K. (2010). Toyota tarzı 14 yönetim ilkesi (Ü. Şensoy, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

Lin, D.J., Li Y.H., Pai J.Y., Sheu I.C., Glen R., Chou, M.J. ve Lee, C.Y. (2009). Chronic kidney-disease screening service quality: questionnaire survey research evidence from Taichung city. BMC Health Services Research, 9(239): 1-11.

Lin, F. ve Chen, Y. (2007), Discovering classes of strongly equivalent logic programs, Journal of Artificial Inteligence Research, 28(1), 431-451.

Lisnawati, H. ve Sinaga, A. (2020). Data mining with associated methods to predict consumer purchasing patterns. International Journal of Modern Education and Computer Science, 13(5), 16.

Litvaj, I., Ponisciakova, O., Stancekova, D., Svobodova, J. ve Mrazik, J. (2022). Decision-making procedures and their relation to knowledge management and quality management, Sustainability, 14(1), 572.

Liu, L. ve Fang, C.C. (2020). Accelerating the social media process: the impact of internet celebrity word-of-mouth communication and relationship quality on consumer information sharing. International Journal of Human Resource Studies, 10(1), 201-222.

Liu, X., Yu, J., Guo, Q. ve Li, J. (2022). Employee engagement, its antecedents and effects on business performance in hospitality industry: a multilevel analysis. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 34(12), 4631-4652.

Llach, J., Casadesus, M. ve Marimon, F. (2011). Relationship between quality-management systems and organisational innovations. Human Factors in Ergonomics & Manufacturing, 21(1), 52-66.

Llorens, F.J., Ruiz, A. ve Molina, L.M. (2003), An analysis of the relationship between quality and perceived innovation: the case of financial firms, Industrial Management & Data Systems, 103, 579-590.

Lobova, S.V. ve Bogoviz, A.V. (2017). Online environment as a business territory: Review of the Russian e-commerce market, Espacios, 38(61), 28-32.

Longbottom, D. (1998) Self-assessment: game over? Total Quality Management Journal, 9(4/5), 156-159.

Longbottom, D., Mayer, R. ve Casey, J. (2000). Marketing, total quality management and benchmarking: exploring the divide. Journal of Strategic Marketing, 8(4), 327–340.

Longo, C.R.J. ve Cox, M.A.A. (1997). Total quality management in financial services: beyond the fashion the reality has to take off. Total Quality Management, 8(6), 323–333.

Lopez-Mielgo, N., Montes-Peón, J.M. ve Vázquez-Ordás, C.J. (2009). Are quality and innovation management conflicting activities? Technovation, 29(8), 537-545.

Lorente, A.R.M., Dewhurst, F. ve Dale, B.G. (1999). TQM and business innovation. European Journal of Innovation Management, 2(1), 12-19.

Lorentzen, J. (2009). Learning by firms: the black box of South Africa's innovation system. Science and Public Policy, 36(1), 33-45.

Love, J.H. ve Roper, S. (2009). Organising innovation: complementarities between cross-functional teams. Technovation, 29(3), 192-203.

Lovelock, C. ve Gummesson, E. (2004), Whither services marketing? In search of a new paradigm and fresh perspectives, Journal of Service Research, 7(1), 20-41.

Lutz, N.A. (1989), Warranties as signals under consumer moral hazards. RAND Journal of Economics, 20(2), 239-255.

Madani, S. (2009). Mining changes in customer purchasing behavior: a data mining approach.

Madu, C.N. (2006). House of quality in a minute: Quality function deployment. Chi Publishers Inc.

Madu, C.N. (2019). The House of Quality in a Minute: A Guide to Quality Function Deployment, IAP.

Magnusson, K., Kroslid, D. ve B. Bergman, (2003). Six Sigma – The Pragmatic Approach. Lund, Student literature.

Mahmutović, K. (2021). Development and validation of the scale for measuring digital marketing orientation in the hotel industry. *Ekonomski Vjesnik/Econviews: Review Of Contemporary Business, Entrepreneurship And Economic Issues*, *34*(1), 115-129.

Majumdar, J.P. ve Manohar, B.M. (2016) Why Indian manufacturing SMEs are still reluctant in adopting total quality management, International Journal of Productivity and Quality Management, 17(1), 16-35.

Malshe, A., Friend, S.B., Al-Khatib, J., Al-Habib, M.I. ve Al-Torkistani, H.M. (2017). Strategic and operational alignment of sales-marketing interfaces: Dual paths within an SME configuration. Industrial Marketing Management, 66(12), 145-158.

Mandal, P. (2000), Interfunctional spread of quality in manufacturing, Industrial Management & Data Systems, 100(3), 135-40.

Manders, B., de Vries, H.J. ve Blind, K. (2016). ISO 9001 and product innovation: A literature review and research framework. Technovation, 48, 41-55.

Mani, T.P., Murugan, N. ve Rajendran, C. (2003). TQM is a must for success, but not sufficient for survival: A conceptual framework as contemplated in ancient Tamil literature in India. Total Quality Management, 14(4), 395–405.

Martin, C. ve Powell, P. (1992). Information systems: A management perspective. (No Title).

Martínez-Costa, M. ve Martínez-Lorente, A.R. (2008). Does quality management foster or hinder innovation? An empirical study of Spanish companies. Total Quality Management, 19(3), 209-221.

Martínez-Lorente, A.R., Dewhurst, F. ve Dale, B.G. (1999). TQM and business innovation. European Journal of Innovation Management, 2(1), 12-19.

Martinez-Lorente, A.R., Dewhurst, F.W. ve Gallego-Rodriguez, A. (2000). Relating TQM, marketing and business performance: An exploratory study. International Journal of Production Research, 38(14), 3227–3246.

Martinez-Lorente, A.R., Gallego-Rodriíguez, A. ve Dale, B.G. (1998a), Total quality management and company characteristics: an examination. Quality Management Journal, 5(4), 59-71.

Martinez-Lorente, A.R., Gallego-Rodriíguez, A. ve Dale, B.G. (1998b), Total Quality Management: origins and evolution of the term. The TQM Magazine, 10(5), 378-386.

Maryani, Y., Entang, M. ve Tukiran, M. (2021). The relationship between work motivation, work discipline and employee performance at the Regional Secretariat of Bogor City, International Journal of Social and Management Studies, 2(2), 1-16.

Mason, W. (1977). Management Information and Control Systems. Journal of the Operational Research Society, 28(2), 484-485.

Mathews, J. (1992). The cost of quality. Newsweek, September, pp. 48-49.

Matiaske, W. ve Grözinger, G. (2010), Religion and the organisation man, Management Revue, 21(1), 5-7.

May, R.C., Stewart Jr., W.H. ve Sweo, R. (2000). Environmental scanning behavior in a transitional economy: evidence from Russia. Academy of Management Journal, 43(3), 403-427.

McCabe, D. ve Wilkinson, A. (1998). The rise and fall of TQM: the vision, meaning and operation of change. Industrial Relations Journal, 29(1), 18–29.

McConnell, J.D. (1968), The price-quality relationship in an experimental setting. Journal of Marketing Research, 5(3), 300-303.

McCurry, L. ve McIvor, R.T. (2001). Agile manufacturing: 21st century strategy for manufacturing on the periphery? Conference Proceedings, Irish Academy of Management Conference, University of Ulster, September.

McGuire, J.B., Schneeweis, T. ve Branch, B. (1990), Perceptions of firm quality: a cause or result of firm performance. Journal of Management, 16(1), 167-180.

McKone, K.E., Roger, G.S. ve Cua, K.O. (2001), The impact of total productive maintenance practices on manufacturing performance, Journal of Operations Management, 19(1), 39-58.

Mehra, S., Hoffman, J.M. ve Sirias, D. (2001). TQM as a management strategy for the next millennia. International Journal of Operations & Production Management, 21(5/6), 855-876.

Mei, S. ve Nie, M. (2007). Relationship between knowledge sharing, knowledge characteristics, absorptive capacity and innovation: An empirical study of Wuhan optoelectronic cluster. The Business Review, 7(2), 154-161.

Mejabi, O.O. (2003). Framework for a lean manufacturing planning system. International J. Manufacturing Technol. and Management, 55(6), 563-578.

Mele, C. (2007). The synergic relationship between TQM and marketing in creating customer value. Managing Service Quality: An International Journal, 17(3), 240-258.

Mele, C. ve Colurcio, M. (2006). The evolving path of TQM: towards business excellence and stakeholder value, International Journal of Quality & Reliability Management, 23(5), 464-489.

Mellahi, K. ve Budhwar, P.S. (2010), Introduction: Islam and human resource management, Personnel Review, 39(6), 685-691.

Menguc, B. ve Auh, S. (2006). Creating a firm-level dynamic capability through capitalizing on market orientation and innovativeness. Journal of the Academy of Marketing Science, 34(1), 63–73.

Milgrom, P. ve Roberts, J. (1986). Price and advertising signals of product quality. Journal of Political Economy, 94(4), 796-821.

Milliken, F.J. (1987). Three types of perceive dun certainty about environment: state, effect, and response uncertainty. Academy of Management Review, 12(1), 133–143.

Misischia, C.V., Poecze, F. ve Strauss, C. (2022). Chatbots in customer service: Their relevance and impact on service quality. Procedia Computer Science, 201, 421-428.

Mitra, A. (2016). Fundamentals of quality control and improvement. John Wiley & Sons.

Mizuno, M. ve Odagiri, H. (1990), Does advertising mislead consumers to buy low quality products? International Journal of Industrial Organization, 4, 545-558.

Mizuno, S. (1988). Company-wide Total Quality Control, Asian Productivity Organization, Tokyo.

Modgil, S. ve Sharma, S. (2016). Total productive maintenance, total quality management and operational performance: An empirical study of Indian pharmaceutical industry. Journal of Quality in Maintenance Engineering, 22(4), 353-377.

Mohr-Jackson, I. (1998a). Conceptualizing total quality orientation. European Journal of Marketing, 32(1/2), 13–22.

Mohr-Jackson, I. (1998b). Managing a total quality orientation: factors affecting customer satisfaction. Industrial Marketing Management, 27(2), 109–125.

Mokhtar, S.S.M. ve Yusoff, R.Z. (2009). Exploring the relationship of key strategic orientations towards sustainable organizational performance. International Journal of Business and Management Science, 2(1), 79–87.

Moktadir, M.A., Kumar, A., Ali, S.M., Paul, S.K., Sultana, R. ve Rezaei, J. (2020). Critical success factors for a circular economy: Implications for business strategy and the environment, Business strategy and the environment, 29(8), 3611-3635.

Montes, F.J.L., Jover, A.V. ve Fernandez, L.M.M. (2003). Factors affecting the relationship between total quality management and organizational performance. International Journal of Quality & Reliability Management, 20(2), 189–209.

Montiel-Campos, H. (2018), Entrepreneurial orientation and market orientation: systematic literature review and future research, Journal of Research in Marketing and Entrepreneurship, 20(2), 292-322.

Moreno, A.R., Morales, V.G. ve Montes, F.J.L. (2005), Learning the quality management process, Industrial Management & Data Systems, 105(8), 1001-1021.

Morgan, N.A. (1992). The marketing-quality management interface. In P. Kunst & J. Lemmink (Eds.), Quality management in services (pp. 15–28). Assen, The Netherlands: Van Gorcum Publishers.

Morgan, N.A. ve Piercy, N.F. (1992). Market-led quality. Industrial Marketing Management, 21(2), 111–118.

Morgan, N.A. ve Piercy, N.F. (1998), Interactions between marketing and quality at the SBU level: influences and outcomes, Journal of the Academy of Marketing Science, 26(3), 190-208.

Morgan, N.A., Vorhies, D.W. ve Mason, C.H. (2009), Market orientation, marketing capabilities, and firm performance, Strategic Management Journal, 30(8), 909-920.

Morris, D.S., Barnes, B.R. ve Lynch, J.E. (1999). Relationship marketing needs total quality management. Total Quality Management, 10(4/5), 659–666.

Morris, D.S., Barnes, B.R. ve Lynch, J.E. (1999). Relationship marketing needs total quality management, Total quality management, 10(4-5), 659-665.

Möhlmann, M. (2015) Collaborative consumption: Determinants of satisfaction and the likelihood of using a sharing economy option again. J. Consum. Behav., 14, 193–207.

Naj, A. (1993), Some manufacturers drop eforts to adopt Japanese manufacturing techniques. Wall Street Journal, April.

Narver, J.C. ve Slater, S.F. (1990), The effect of a market orientation on business profitability, Journal of Marketing, 54(4), 20-35.

Nassar, M.L., Yahaya, K.A. ve Shorun, C.Y. (2015). Total Quality Management and customer's satisfaction in selected service industries in Ilorin, Nigeria, Journal of Sustainable Development in Africa 17(6), 146-162.

Navarro-García, A., Arenas-Gaitán, J. ve Rondán-Cataluña, F.J. (2014). External environment and the moderating role of export market orientation. Journal of Business Research, 67(5), 740-745.

Nelson, P. (1970). Information and consumer behavior. Journal of Political Economy, 78(2), 311-329;

Nelson, P. (1974). Advertising as information. Journal of Political Economy, 81(4), 729-754.

Neneh, B.N. (2016). Market orientation and performance: the contingency role of external environment, Environmental Economics, 7(2), 130-137.

Neunhoeffer, F. ve Teubner, T. (2018). Between enthusiasm and refusal: A cluster analysis on consumer types and attitudes towards peer-to-peer sharing. J. Consum. Behav., 17, 221–236.

Ng, R., Low, J.S.C. ve Song, B. (2015). Integrating and implementing Lean and Green practices based on proposition of Carbon-Value Efficiency metric. J. Clean. Prod. 95, 242-255.

Ngah, R. ve Ibrahim, A.R. (2012). The relationship of intellectual capital, innovation and organizational performance: A preliminary study in Malaysian SMEs. Advances in Global Business Research, 1(1), 1-14.

Ngambi, M.T. ve Nkemkiafu, A.G. (2015). The Impact of Total Quality Management on Firm's Organizational Performance. *American Journal of Management*, *15*(4).

Ngo, L.V. ve O'Cass, A. (2012), Performance implications of market orientation, marketing resources, and marketing capabilities, Journal of Marketing Management, 28(1-2), 173-187.

Nguyen, T.L.H. ve Nagase, K. (2019). The influence of total quality management on customer satisfaction. International journal of healthcare management, 12(4), 277-285.

NIST, (2000). Principles of Lean Manufacturing with Live Simulation. Manufacturing Extension Partnership, National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

NIST, (2003). Utah Manufacturing Extension Partnership, Manufacturing Extension Partnership, National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

Nijssen, E.J. ve Frambach, R.T. (2001), Creating Customer Value through Strategic Marketing Planning: A Management Approach, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht.

Nilsson, L., Johnson, M.D. ve Gustafsson, A. (2001), The impact of quality practices on customer satisfaction and business results: product versus service organizations, Journal of Quality Management, 6(1), 5-27.

Nita, A. (2016), *Marketing. Note de Curs.* E.T.: 07.10.2024 https://www.academia.edu/13203414/Marketıng_Note_de_curs_Cap.1_NO%C5%A2Iunı_Introductıve_1.1_Definirea_conceptului_de_marketing, pp. 9–26.

Noranee, S., Aziz, R.A., Anuar, M.Z.H., Som, R.M. ve Shahruddin, S. (2021). The Influence of After-Sales Service Quality and Product Quality on Customer Satisfaction. Global Business & Management Research, 13(4).

Nuryakin, N. ve Maryati, T. (2022). Do green innovation and green competitive advantage mediate the effect of green marketing orientation on SMEs' green marketing performance?, *Cogent Business & Management*, *9*(1), 2065948.

Nwabueze, U. (2001). An industry betrayed: the case of total quality management in manufacturing, The TQM Magazine, 13(6): 400-408.

Nwokah, N.G. (2008). Strategic market orientation and business performance: the study of food and beverages organizations in Nigeria. European Journal of Marketing 42(3/4), 279–286.

O'Neal, C.R. (1989), JIT Procurement and Relationship Marketing, Industrial Marketing Management, 18(1), 55-63.

O'Neal, C.R. ve LaFief, W.C. (1992). Marketing's lead role in total quality. Industrial Marketing Management, 21, 133–143.

O'Neill, P., Sohal, A. ve Teng, C.W. (2016). Quality management approaches and their impact on firms' financial performance–An Australian study. International Journal of Production Economics, 171, 381-393.

Oakland, J.S. (1999), Total quality management, in Baker, M.J. (Ed.), Encyclopaedia of Marketing, Thomson Learning, London.

Oakland, J.S. (2000) Total Organizational Excellence Achieving World Class Performance. Oxford: Butterworth Heinemann.

Ofori, D., Osei, A., Ato–Mensah, S. ve Affum, E.K. (2015). Innovation and knowledge sharing: A new competitive advantage in the mobile telecommunication industry in Ghana. Science Journal of Business and Management, 3(5), 157-163.

Ohno, T. (1978) Toyota production system-aiming at an off-scale management. Diamond Co, Tokyo, Japan.

Ohno, T. (1988). The Toyota production system: Beyond large-scale production. Portland: Productivity Press.

Oke, A., Munshi, N. ve Walumbwa, F.O. (2009). The influence of leadership on innovation processes and activities. Organisational Dynamics, 38(1), 64-72.

Okpala, C.O.R. ve Korzeniowska, M. (2023). Understanding the relevance of quality management in agro-food product industry: From ethical considerations to assuring Food hygiene quality safety standards and its associated processes. Food Reviews International, 39(4), 1879-1952.

Oliver, R.L. (1993). A conceptual model of service quality and service satisfaction: Comparative goals, different concepts. Advances in Service Marketing and Management, 2, 65-85.

Omachonu, V.K. ve Ross, J. E. (2004). *Principles of total quality*. Crc Press.

Onurlubaş E ve Çakırlar H (2016). Tüketicilerin Süt ve Süt Ürünleri Tüketimini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 217-242.

Ooi, K.B. (2009). TQM and knowledge management: Literature review and proposed framework. African Journal of Business Management, 3(11), 633-643.

Ooi, K.-B., Lin, B., Tan, B.-I. ve Chong, A.Y.-L. (2010), Are TQM practices supporting customer satisfaction and service quality? Journal of Services Marketing, 25(6), 410-419.

Ooi, K.-B., Teh, P.-L. ve Chong, A.Y.-L. (2009). Developing an integrated model of TQM and HRM on KM activities. Management Research News, 32(5), 477- 490.

Oparanma, A.O., Hamilton, D.I. ve Jaja, S.A. (2009). Strategies for managing hospitality in a turbulent environment: Nigerian experience. International Journal of Management and Innovation, 1(1), 24–36.

Orzach, R., Overgaard, P.B. ve Tauman, Y. (2002). Modest advertising signals strength. RAND Journal of Economics, 340-358.

Øvretveit, J. (2000), The economics of quality – a practical approach, International Journal of Health Care Quality Assurance, 13(5), 200-207.

Öksüz Demirgubuz, M. ve Ömürbek, V. (2024). Gri Tahminleme ve Taguchi Kayıp Fonksiyonu ile Gizli Kalite Maliyetlerinin Hesaplanması. Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi, 15(43).

Özgül, N. (2008). Bütünleşik Pazarlama İletişiminde Gerilla Pazarlama Stratejilerinin Kullanılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Özkan, H. (2021) Örgütsel Çevikliğin Sürdürülebilir Kalite Algısı Üzerine Etkisinde Yenilik Odaklılığının Aracı Rolü, Yüksek lisan tezi.

Özmen, M., Uzkurt, C., Özdemir, Ş., Altınışık, R. ve Torlak, Ö. (2013). Pazarlama ilkeleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

Öztürk, S.A. (2000). Hizmet kalitesi ölçümünde yeni bir yaklaşım: kritik olaylar tekniği. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 11(2), 57-68.

Palo, S. ve Padhi, N. (2005). How HR professionals drive TQM: a case study in an Indian organization. The TQM Magazine, 17(5), 467-485.

Pan, X. ve Li, S. (2016). Dynamic optimal control of process- product innovation with learning by doing. Eur. J. Oper. Res. 248(1), 136-145.

Panizzolo, R., Garengo, P., Sharma, M.K. ve Gore, A. (2012) Lean manufacturing in developing countries: evidence from Indian SMEs, Production Planning & Control: The management of operations 23(10-11), 769-788.

Panuwatwanich, K. ve Nguyen, T.T. (2017), Influence of total quality management on performance of Vietnamese construction firms, Procedia Engineering, 182, 548-555.

Parasuraman, A., Berry, L.L. ve Zeithaml, V.A. (1985), A conceptual model of service quality and its implications for future research, Journal of Marketing, 49, 41-50.

Park, C.l (2004). Efficient or enjoyable? Consumer values of eating-out and fast food restaurant consumption in Korea. International Journal of Hospitality Management, 31, 87-94.

Park, S., Lee, P. ve Yoo, S.H. (2024). Investigation of product quality and advertising: Government intervention in advertising. *Managerial and Decision Economics*, *45*(3), 1642-1658.

Pattanayak, D. ve Maddulety, K. (2008). Effects of TQM on Customer Satisfaction in Indian Banking Industry: A Literature Review. European Journal of Business and Management, 67(9), 212-220.

Patyal, V.S. ve Koilakuntla, M. (2018), Impact of organizational culture on quality management practices: an empirical investigation, Benchmarking: An International Journal, 25(5), 1406-1428.

Pavnaskar, S.J., Gershenson, J.K. ve Jambekar, A., B. (2003). Classification Scheme For Lean Manufacturing Tools, International Journal of Production Research, 41(13), 3075-3090.

Payne, A. (2006), Towards an integrated approach to co-creation, paper presented at Workshop on New Direction in Relationship Marketing, EIASM Brussels, 7-8 November.

Pearson, M. (2015) The small business owner's simplified guide to ISO 9001 and Business Improvement, BSI Group, London.

Pechmann, C. ve Ratneshwar, S. (1992), consumer covariation judgments: theory or data driven? journal of consumer research, 19(3), 373-386.

Pekovic, S. ve Galia, F. (2009). From quality to innovation: Evidence from two French Employer Surveys. Technovation, 29(12), 829-842.

Pelenk, S.E. (2020). İnovatif (Yenilikçi) İnsan Kaynakları Uygulamalarının Yenilik Kültürüne Etkisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(Temmuz 2020 (Özel Ek)), 237-261.

Perdomo-Ortiz, J., González-Benito, J. ve Galende, J. (2006). Total quality management as a forerunner of business innovation capability. Technovation, 26(10), 1170-1185.

Perdomo-Ortiz, J., Gonzalez-Benito, J. ve Galende, J. (2009). An analysis of the relationship between total quality management-based human resource management practices and innovation. The International Journal of Human Resource Management, 20(5), 1191-1218.

Perdomo-Ortiz, J., Gonzalez-Benito, J. ve Galende, J. (2009). The intervening effect of business innovation capability on the relationship between Total Quality Management and technological innovation. International Journal of Production Research, 47(18), 5087-5107.

Perez, V.F. ve Gutierrez Gutierrez, L. (2013), External managerial networks, strategic flexibility and organisational learning: a comparative study among non-QM, ISO and TQM firms, Total Quality Management and Business Excellence, 24(3-4), 243-258.

Permana, A., Purba, H.H. ve Rizkiyah, N.D. (2021). A systematic literature review of Total Quality Management (TQM) implementation in the organization, International Journal of Production Management and Engineering, 9(1), 25-36.

Perreault, W.D. ve McCarthy, J.E. (1997). Essentials of marketing: A global managerial approach, 7th ed. Irwin / McGraw Hill.

Perry, M.L. ve Shao, A.T. (2002). Market orientation and incumbent performance in dynamic market. European Journal of Marketing, 36(9/10), 1140–1153.

Pescher, C., Reichhart, P. ve Spann, M. (2014). Consumer decision-making processes in mobile viral marketing campaigns. Journal of interactive marketing, 28(1), 43-54.

Pfohl, H.C. ve Zöllner, W. (1997). Organization for Logistics: The Contingency Approach. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 27(5/6), 306-320.

Pham, T.M.D.P. (2020). On the relationship between total quality management practices and firm performance in Vietnam: The mediating role of non-financial performance, Management Science Letters, 10(8), 1743-1754.

Phillips, L.W., Chang, D.R. ve Buzzell, R.D. (1983), Product quality, cost position and business performance: a test of some key hypotheses. Journal of Marketing, 47(2), 26-43.

Phillips, P.A. (1999). Hotel performance and competitive advantage: a contingency approach. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 11(7), 359–365.

Piercy, N.F. (1997), Market-Led Strategic Change: Transforming the Process of Going To Market, Oxford: Butterworth-Heinemann.

Piercy, N.F. (1998). Marketing implementation: The implications of marketing paradigm weakness for the strategy execution process. Journal of the Academy of Marketing Science, 26(3), 222–236.

Piga, C.A. (2000) Competition in a duopoly with sticky price and advertising. Int J Ind Organ 18(4), 595–614.

Pinho, J.C. (2008). TQM and performance in small medium enterprises: The mediating effect of customer orientation and innovation. International journal of quality & reliability management, 25(3), 256-275.

Pires, P.B., Santos, J.D., Brito, P.Q.D. ve Marques, D.N. (2022). Connecting digital channels to consumers' purchase decision-making process in online stores, Sustainability, 14(21), 14392.

Porter, M.E. (1980). Competitive Strategy, New York, Free Press.

Porter, M.E. ve Stern, S. (2001), Measuring the "Ideas" Production Function: Evidence from International Patent Output, MIT Sloan School of Management, Mimeo, MA.

Potra, S., Pugna, A., Negrea, R., & Izvercian, M. (2018). Customer perspective of value for innovative products and services. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 238, 207-213.

Powell, T.C. (1995), Total quality management as competitive advantage: a review and empirical study. Strategic Management Journal, 16(1), 15-37.

Prado-Prado, J.C., García-Arca, J., Fernández-González, A.J. ve Mosteiro-Añón, M. (2020). Increasing competitiveness through the implementation of lean management in healthcare, International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(14), 4981.

Prahalad, C.K. ve Ramaswamy, V. (2000). Co-opting customer competence. Harvard business review, 78(1), 79-90.

Prahalad, C.K. ve Ramaswamy, V. (2004), The Future of Competition: Co-creating Unique Value with Customers, Harvard Business School Press, Boston, MA.

Prajogo, D.I. (2007). The relationship between competitive strategies and product quality, Industrial Management & Data Systems, 107(1), 69–83.

Prajogo, D.I. (2011). The roles of firms' motives in affecting the outcomes of ISO 9000 adoption. International Journal of Operations & Production Management, 31(1), 78-100.

Prajogo, D.I. (2016). The strategic fit between innovation strategies and business environment in delivering business performance. International Journal of Production Economics. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2015.07.037.

Prajogo, D.I. ve Ahmed, P.K. (2006). Relationships between innovation stimulus, innovation capacity, and innovation performance. R&D Management, 36(5), 499-515.

Prajogo, D.I. ve Brown, A. (2006) Approaches to adopting quality in SMEs and the impact on quality management practices and performance, Total Quality Management & Business Excellence 17(5), 555-566.

Prajogo, D.I. ve Hong, S.W. (2008) The effect of TQM on performance in R&D environments: A perspective from South Korean firms, Technovation 28(12), 855–863.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2001). TQM and innovation: a literature review and research framework. Technovation, 21(9), 539-558.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2003). The relationship between TQM practices, quality performance, and innovation performance: An empirical examination. International journal of quality & reliability management, 20(8), 901-918.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2004), The sustainability and evolution of quality improvement rogrammes – an Australian case study, Total Quality Management and Business Excellence, 15(2), 205-220.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2004a). The multidimensionality of TQM practices in determining quality and innovation performance—an empirical examination. Technovation, 24(6), 443-453.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2006), The relationship between organization strategy, total quality management (TQM) and organization performance-the mediating role of TQM, European Journal of Operational Research, 168(1), 35-50.

Prajogo, D.I., Power, D.J. ve Sohal, A.S. (2004). The role of trading partner relationships in determining innovation performance: an empirical examination. European Journal of Innovation Management, 7(3), 178-186.

Pramuka, B.A. ve Adawiyah, W.R. (2012). The Human Related Dimensions of TQM in Service Settings. American International Journal of Contemporary Research, 2(1), 124-131.

Preston, L. ve Post, J.E. (1974). The third Managerial Revolution, Academy of Management Journal, 17(3), 476-486.

Puffer, S.M. ve McCarthy, D.J. (1996). A framework for leadership in a TQM context. Journal of Quality Management, 1(1), 109-130.

Qu, R. ve Ennew, C.T. (2003). An examination of the consequences of market orientation in China. Journal of Strategic Marketing, 11(3), 201–214.

Radnor, Z. (2000). Changing to a Lean Organisation: The Case of Chemicals Company, International Journal of Manufacturing Technology and Management 1(4/5):444-454.

Rahman, S. (2001), A comparative study of TQM practice and organisational performance of SMEs with and without ISO 9000 certification, International Journal of Quality and Reliability, 18(1), 35-49.

Rahman, S. (2004). The future of TQM is past. Can TQM be resurrected? Total Quality Management, 15(4), 411-422.

Rahman, S. ve Bullock, P. (2005), The relationship between organization strategy, total quality management (TQM) and organization performance-the mediating role of TQM, Omega, 33, 73-83.

Rai, V.K., Rai, R.S., ve Sharma, A. (2024). A Systematic Review of the Relationship between Service Quality, Customer Satisfaction, and Brand Loyalty with special reference to Selected Dairy Companies in Delhi NCR. Pacific Business Review International, 16(11).

Rajasa, E.Z., Manap, A., Ardana, P.D.H., Yusuf, M. ve Harizahayu, H. (2023). Literature Review: Analysis Of Factors Influencing Purchasing Decisions, Product Quality And Competitive Pricing. Jurnal Ekonomi, 12(01), 451-455.

Raju, P.S. ve Lonial, S.C. (2002). The impact of service quality and marketing on financial performance in the hospital industry: an empirical examination. Journal of Retailing and Consumer Services, 9(6), 335–348.

Raju, P.S., Lonial, S.C. ve Crum, M.D. (2011), Market orientation in the context of SMEs: a conceptual framework, Journal of Business Research, 64(12), 1320-1326.

Ramdinpuii, O., Chaudhary, K., Kapur, P.K., Dhakal, K.N., Bhatia, S.K. ve Kumar, V. (2024). Modelling the impact of advertising and quality on goodwill under dynamic conditions, International Journal of System Assurance Engineering and Management, 1-10.

Rane, N.L., Achari, A. ve Choudhary, S.P. (2023). Enhancing customer loyalty through quality of service: Effective strategies to improve customer satisfaction, experience, relationship, and engagement. International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science, 5(5), 427-452.

Rao, A.R. ve Monroe, K.B. (1989). The effect of price, brand name, and store name on buyers' perceptions of product quality: an integrative review. Journal of Marketing Research, 26(3), 351-357.

Rao, S.S., Solis, L.S. ve Raghu-Nathan, T.S. (1999). A frame work for international quality management research: development and validation of are search instrument. Total Quality Management, 10(7), 1047–1075.

Ravald, A. ve Gro¨nroos, C. (1996), The value concept and relationship marketing, European Journal of Marketing, 30(2), 19-30.

Redeker, G.A., Kessler, G.Z. ve Kipper, L.M. (2019). Lean information for lean communication: Analysis of concepts, tools, references, and terms. International Journal of Information Management, 47, 31-43.

Redmond, M.R., Mumford, M.D. ve Teach, R. (1993). Putting creativity to work: Effects of leader behavior on subordinate creativity. Organisational Behavior and Human Decision Processes, 55, 120 – 51.

Reed, R., Lemak, D.J. ve Montgomery, J.C. (1996). Beyond Process: TQM content and firm performance. Academy of Management Review, 21(1), 173-201.

Reed, R., Lemakb, D.J. ve Meroc, N.P. (2000). Total quality management and sustainable competitive advantage. Journal of Quality Management 5, 5-26.

Reinertsen, D. (2009). The Principles of Product Development Flow: Second Generation Lean Product Development. Celeritas Publishing.

Ritala, P., Vanhala, M. ve Järveläinen, K. (2020). The role of employee incentives and motivation on organisational innovativeness in different organisational cultures, International Journal of Innovation Management, 24(04), 2050075.

Rivaldo, Y. ve Amang, A. (2022). Influence of Marketing Strategy, Trust, and Perception Service Quality of Purchasing Decisions. Jurnal Manajemen dan Kewirausahaan, 2(1), 99-103.

Rjoub, H., Iloka, C.B. ve Venugopal, V. (2022). Changes in the Marketing Orientation within the Business Model of an International Retailer: IKEA in Malaysia for Over 20 Years. In *Handbook of Research on Current Trends in Asian Economics, Business, and Administration* (pp. 170-190). IGI Global.

Robbins, S. (2003). Organizational Behaviour: Concepts, Controversies, Applications (11th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Rogers, M. (1998). The definition and measurement of innovation: Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research Parkville, VIC.

Rose, G.M. ve Shoham, A. (2002). Export performance and market orientation: establishing an empirical link. Journal of Business Research, 55(3), 217–225.

Ross, J.E. (1994). Total Quality Management: Text, Cases and Readings. St. Lucie Press, Delray Beach, FL.

Sabbagha, O., Ab Rahman, M.N., Ismail, W.R. ve Hussain, W.M.H.W. (2016). Impact of quality management systems and after-sales key performance indicators on automotive industry: A literature review. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 224, 68-75.

Saccani, N., Johansson, P. ve Perona, M. (2007). Configuring the after-sales service supply chain: A multiple case study. International Journal of Production Economics, 110(1-2), 52-69

Sader, S., Husti, I. ve Daroczi, M. (2022). A review of quality 4.0: Definitions, features, technologies, applications, and challenges, Total Quality Management & Business Excellence, 33(9-10), 1164-1182.

Sadikoglu, E. ve Olcay, H. (2014), The effects of total quality management practices on performance and the reasons of and the barriers to TQM practices in Turkey, Advances in Decision Sciences, 537605, pp. 1-88.

Saffar, N.A..A. ve Obeidat, A. (2020). The effect of total quality management practices on employee performance: The moderating role of knowledge sharing. Management Science Letters, 10(1), 77-90.

Sahoo, S. ve Yadav, S. (2017) Effectiveness of Lean Manufacturing Technologies for Improving Business Performance: A study of Indian Manufacturing Industries, World Academy of Science, Engineering and Technology: International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering 11(2), 318-325.

Sahoo, S. ve Yadav, S. (2017). Entrepreneurial orientation of SMEs, total quality management and firm performance. Journal of Manufacturing Technology Management, 28(7), 892-912.

Sahoo, S. ve Yadav, S. (2018). Total quality management in Indian manufacturing SMEs, Procedia Manufacturing, 21, 541-548.

Salerno, M.S., de Vasconcelos Gomes, L.A., Oliveira da Silva, D., Barros Bagno, R. ve Uchoa Freitas, S.L.T. (2015). Innovation processes: which process for which project? Technovation 35, 59-70.

Samson, D. ve Terziovski, M. (1999). The relationship between total quality management practices and operational performance. Journal of Operations Management, 17(4), 393-409.

Santos-Vijande, M.L. ve Álvarez-González, L.I. (2007). Innovativeness and organisational innovation in total quality oriented firms: The moderating role of market turbulence. Technovation, 27(9), 514-532.

Santos-Vijande, M.L. ve Álvarez-González, L.I. (2009). TQM's contribution to marketing implementation and firm's competitiveness. Total Quality Management, 20(2), 171–196.

Santos-Vijande, M.L. ve Escanciano Garcı´a-Miranda, C. (2002). Benefits of the ISO 9000:1994 system: Some considerations to reinforce competitive advantage. International Journal of Quality and Reliability Management, 19(3), 321–344.

Santos-Vijande, M.L., Sanzo-Pérez, M.J., Álvarez-González, L.I. ve Vázquez-Casielles, R. (2005). Organizational learning and market orientation: inter face and effects on performance. Industrial Marketing Management, 34(3), 187–203.

Sanzo, M. J., Santos, M.L., Vázquez, R. ve Álvarez, L. I. (2003). The role of market orientation in business dyadic relationships: Testing an integrator model. Journal of marketing Management, 19(1-2), 73-107.

Saraph, J.V., Benson, P.G. ve Schroeder, R.G. (1989). An instrument for measuring the critical factors of quality management. Decision sciences, 20(4), 810-829.

Sargeant, A. ve Mohamad, M. (1999). Business performance in the UK hotel sector—does it pay to be market oriented? Services Industries Journal, 19(3), 42–59.

Sari, D.P., Nabella, S.D. ve Fadlilah, A.H. (2022). The effect of profitability, liquidity, leverage, and activity ratios on dividend policy in manufacturing companies in the food and beverage industry sector listed on the Indonesia Stock Exchange in the 2016-2020 period. Jurnal Mantik, 6(2), 1365-1375.

Satish, K.P. ve Srinivasan, R. (2010). Total quality Management and Innovation performance: An Empirical Study on the interrelationships and Effects. South Asian Journal of management, 17(3), 8-22.

Saydam, F. ve Karacaoğlu, K. (2020). Otel işletmelerinde yönetici özerkliği, stratejik kontrol, örgütsel politika ve stratejik planlama performansı üzerine bir araştırma: Antalya örneği.

Schein, E.H. (1990). Organizational culture. American Psychologist, 45(February), 109–119.

Schiavone, F., Pietronudo, M.C., Sabetta, A. ve Ferretti, M. (2023). Total quality service in digital era. The TQM Journal, 35(5), 1170-1193.

Schmalensee, R. (1978), A model of advertising and product quality. Journal of Political Economy, 86(3), 485-503.

Schmidt, W. ve Finnigan, J. (1992), The Race without a Finish Line: America's Quest for Total Quality, Jossey-Bass, San Francisco, CA.

Scott, S.G. ve Bruce, R.A. (1994). Determinants of innovative behavior: A path model of individual innovation in the workplace. Academy of management journal, 37(3), 580-607.

Scrabec, Q. (2000), A quality education is not customer driven, Journal of Education for Business, 75(5), 298-300.

Seth, D. ve Tripathi, D. (2006), A critical study of TQM and TPM approaches on business performance of Indian manufacturing industry, Total Quality Management and Business Excellence, 17(7), 811-824.

Sevim, Ş. Savaş, F. ve Bozdoğan, T. (2018). Ortaöğretim mesleki eğitimi muhasebe ve finans alanında işletmelerde beceri eğitimi uygulamalarının hizmet kalitesi üzerine bir araştırma. Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 5(24), 1729-1749.

Sezer, A. ve Baydaş, A. (2024). Marketing Ethics and Customer Loyalty: The Serial Mediating Role of Relationship Quality and the Moderating Role of Voluntary Simplicity, Interdisciplinary Description of Complex Systems: INDECS, 22(5), 548-585.

Shah, R. ve Ward, P.T. (2003). Lean manufacturing: Context, practice bundles and performance. J. Operations Management, 21(2), 129-149.

Shah, R. ve Ward, P.T. (2007), Defining and developing measures of lean production, Journal of Operations Management, 25(4), 785-805.

Shah, S.M.A., El-Gohary, H. ve Hussain, J.G. (2015), An investigation of market orientation (MO) and tourism small and medium-sized enterprises' (SMEs) performance in developing countries: a review of the literature, Journal of Travel and Tourism Marketing, 32(8), 990-1022.

Shapiro, B.P. (1988), What the hell is market oriented?, Harvard Business Review, 66(6), 119-125.

Sharma, M. ve Kodali, R. (2008) TQM implementation elements for manufacturing excellence, The TQM Journal 20(6), 599-621.

Shehu, A.M. ve Mahmood, R. (2014), The relationship between market orientation and business performance of Nigerian SMEs: the role of organizational culture, International Journal of Business and Social Science, 9(1), 159-168.

Sheikholeslam, M.N. ve Emamian, S. (2016), TQM and Customer satisfaction towards business excellence, International Journal of Learning Management Systems, 4(1), 21-32.

Shewhart, W.A. (1980). Economic Control of Quality of Manufactured Product. ASQC Quality Press, Milwaukee, WI.

Shimbum, N.K. (1998). Improving Product Quality by Preventing Defects.

Shwedeh, F., Aldabbagh, T., Aburayya, A. ve Uppilappatta, H. (2023). The Impact of Harnessing Total Quality Management Studies on the Performance of Smart Applications: A Study in Public and Private Sectors in the UAE. Migration Letters, 20(S12), 83-108.

Sigala, M. ve Christou, E. (2006), Global trends and challenges in services", Managing Service Quality, 16(4), 345-348.

Sila, I. (2007), Examining the effects of contextual factors on TQM and performance through the lens of organizational theories: an empirical study, Journal of Operations Management, 25(1), 83-109.

Sila, I. ve Ebrahimpour, M. (2002). An investigation of the total quality management survey based research published between 1989 and 2000: A literature review. International Journal of Quality & Reliability Management, 19(7), 902–970.

Simkin, L. (2002). Barriers impeding effective implementation of marketing plans-a training agenda. Journal of Business & Industrial Marketing, 17(1), 8-24.

Sin, L.Y.M., Tse, A.C.B., Heung, V.C.S. ve Yim, F.H.K. (2005). An analysis of the relationship between market orientation and business performance in the hotel industry. International Journal of Hospitality Management, 24(6), 555-577.

Singh, P.J. ve Smith, A.J.R. (2004), Relationship between TQM and innovation: an empirical study, Journal of Manufacturing Technology Management, 15(5), 394-401.

Singh, R. Garg, S. ve Deshmukh, S. (2010) The competitiveness of SMEs in a globalized economy: Observations from China and India, Management Research Review 33(1), 54-65.

Singh, S.K., Gupta, S., Busso, D. ve Kamboj, S. (2019), Top management knowledge value, knowledge sharing practices, open innovation and organizational performance, Journal of Business Research, 39, 1-11.

Sinha, N., Garg, A.K., Dhingra, S. ve Dhall, N. (2016), Mapping the linkage between organizational culture and TQM: the case of Indian auto component industry, Benchmarking: An International Journal, 23(1), 208-235.

Sitkin, S.B., Sutcliffe, K.M. ve Schroeder, R.G. (1994). Distinguishing control from learning in total quality management: A contingency perspective. Academy of management review, 19(3), 537-564.

Sittimalakorn, W. ve Hart, S. (2004). Market orientation versus quality orientation: Sources of superior business performance. Journal of Strategic Marketing, 12(4), 243-253.

Sjolander, R. (1992), Cross cultural effects of price on perceived product quality. European Journal of Marketing, 26(7), 34-44.

Slater, S.F. ve Narver, J.C. (1994a), Does competitive environment moderate the market orientation performance relationship?, Journal of Marketing, 58(1), 46-55.

Slater, S.F. ve Narver, J.C. (1994b), Market orientation, customer value, and superior performance, Business Horizons, 37(2), 22-27.

Slater, S.F. ve Narver, J.C. (1995). Market orientation and learning organization. Journal of Marketing, 59(July), 63-74.

Slater, S.F. ve Narver, J.C. (1998). Research notes and communications customer-led and market-oriented: Let's not confuse the two. Strategic management journal, 19(10), 1001-1006.

Slater, S.F. ve Narver, J.C. (1999), Market orientation is more than being customer led, Strategic Management Journal, 20, 1165-1168.

Soares, S. ve Teixeira, L. (2014). Lean information management in industrial context: An experience based on a practical case. Bonfring International Journal of Industrial Engineering and Management Science, 5(2), 107–114.

Soliman, F. (2013). Does innovation drive sustainable competitive advantages? Journal of Modern Accounting and Auditing, 9(1), 130.

Sörqvist, L. (1998). Poor quality costing. Stockholm: Royal Institute of Technology.

Sparks, R. ve Legault, R. (1993), A definition of quality for total customer satisfaction: the bridge between manufacturer and customer. SAM Advanced Management Journal, 58(1), 16-21.

Spence, M. (1977), Consumer misperceptions, product failure and producer liability. Review of Economic Studies, 44(3), 561-572.

Spiteri, J.M. ve Dion P.A. (2004). Customer value, overall satisfaction, end-user loyalty, and market performance in detail intensive industries. Industrial Marketing Management, 33, 675-687.

Spreitzer, G.M. (1995). Psychological empowerment in the workplace: Dimensions, measurement, and validation. Academy of management Journal, 38(5), 1442-1465.

Sproles, G.B. (1977), New evidence on price and product quality. The Journal of Consumer Affairs, 11(1), 63-77.

Stafford, J.E. ve Enis, B.M. (1969), The price-quality relationship: an extension, Journal of Marketing Research, 6(4), 456-458.

Stamatis, D.H. (2018). Total quality service: principles, practices, and implementation. Routledge.

Stankevich, A. (2017). Explaining the consumer decision-making process: Critical literature review, Journal of international business research and marketing, *2*(6).

Stanton, W., Miller, K. ve Layton, R. (1994). Fundamentals of marketing.

Steel, R.P. ve Jennings, K.R. (1992). Quality improvement technologies for the 90s: new direction for research and theory. Research in Organizational Change and Development, 6, 1–36.

Stewart, T. ve Ruckdeschel, C. (1998). Intellectual capital: The new wealth of organisations, (https://scholar.google.co.za/scholar?q=stewart+ruckdeschel+1998%2C+people&btnG=&hl=en&as_sdt=0%2C5, downloaded November 2016).

Stoelhorst, J.W. ve VanRaaij, E.M. (2004). On explaining performance differential: marketing and the managerial theory of the firm. Journal of Business Research, 57(5), 462–477.

Stowell, D.M. (1989). Quality in the marketing process. Quality Progress, 22(10), 57-62.

Strahilevitz, M.A. ve Myers, J. (1998), Donations to charity as purchase incentives: how well they work may depend on what you are trying to sell, Journal of Consumer Research, 24(4), 434-446.

Strubering, L. ve Klaus, L.N. (1997), Small business thinking big, Quality Progress, 2, 23-27.

Subramanian, R. ve Gopalakrishna, P. (2001). The market orientation-performance relationship in the context of a developing economy: an empirical analysis. Journal of Business Research, 53(1), 1–13.

Subramanian, R., Kumar, K. ve Strandholm, K. (2009). The relationship between market orientation and performance under different environmental conditions: the moderating effect of the top management team's risk taking behavior. Academy of Strategic Management Journal, 8,121–135.

Sun, H. (1999). Diffusion and contribution of total quality management: an empirical study in Norway. Total Quality Management, 10(6), 901-914.

Sun, H. (2000). Total Quality Management, ISO 9000 Certification and Performance Improvement, International Journal of Quality & Reliability Management, 17(2), 168-179.

Sundqvist, A. ve Svärd, P. (2016). Information culture and records management: A suitable match? Conceptualizations of information culture and their application on records management. International Journal of Information Management, 36(1), 9–15. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2015.08.004.

Sureshchandar, G.S., Rajendran, C. ve Anantharaman, R.N. (2001). A conceptual model for total quality management in service organizations. Total Quality Management 12(3), 343–363.

Swamidass, P.M., Baines, T. ve Darlow, N. (2001). The role of manufacturing and marketing managers in strategy development: Lessons from three companies. International Journal of Operations & Production Management, 21(7), 933-948.

Swan, J., Newell, S., Scarbrough, H. ve Hislop, D. (1999). Knowledge management and innovation: networks and net-working. Journal of Knowledge management, 3(4), 262-275.

Şekerci, S. (2024). Tedarik Zinciri Yönetiminde Bilgi Teknolojileri ve Toplam Kalite Yönetimi, Eğitim Yayınevi.

Taddese, F. ve Osada, H. (2010). Process Techno-Innovation Using TQM in Developing Countries Empirical Study of Deming Prize Winners. Journal of technology management & innovation, 5(2), 47-65.

Tan, L.P., Casidy, R. ve Arli, D. (2025). Drivers of strategic green marketing orientation: An SME owner-manager perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 82: 104130.

Tan, Y., Floros, C. ve Anchor, J. (2017). The profitability of Chinese banks: impacts of risk, competition and efficiency. Review of Accounting and Finance, 16(1), 86-105.

Taner, B ve Kaya, İ. (2005). Toplam Kalite Yönetimi'nin Başarıyla Uygulanma Esasları-Bir Hizmet İşletmesi Örneği. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 353-362.

Tang, H. (2021). Quality Planning and Assurance: Principles, Approaches, and Methods for Product and Service Development. John Wiley & Sons.

Tapiero, C. (2012). The management of quality and its control. Springer Science & Business Media.

Tarí, J.J., Claver-Cortés, E., Pereira-Moliner, J. ve Molina-Azorín, J.F. (2010). Levels of quality and environmental management in the hotel industry: the in joint influence on firm performance. International Journal of Hospitality Management, 29(3), 500–510.

Tariq, A., Badir, Y.F., Tariq, W. ve Bhutta, U.S. (2017). Drivers and consequences of green product and process innovation: a systematic review, conceptual framework and future outlook. Technol. Soc. 51, 8-23.

Taylor, W.A. ve Wright, G.H. (2003). A longitudinal study of TQM implementation: Factors influencing success and failure. Omega, 31(2), 97–111.

Tazıcı, S.K. ve Aktürk, E.B. (2022). Toplam kalite ve stratejik kalite yönetimi uygulamaları bağlamında motivasyon araçlarının işletme performansı üzerine etkisinin incelenmesi: İlaç sektöründe bir araştırma. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 5(7), 870-896.

Tek, Ö.B. (1997). Pazarlama İlkeleri, Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları, Geliştirilmiş 7. Baskı.

Tekle Ş, Sağdıç O, Nursaçan, Ş, Erdem M (2013). Ülkemizde ve Dünyada Helal Gıda Hususunda Karşılaşılan Problemler. EJOSAT: European Journal of Science and Technology, Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 1(1), 1-6.

Telli, S.G., Işıkay, T. ve Demir, C. (2022). Pazarlama yönetiminde insan faktörü: içsel pazarlama ve iç müşteriler. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *4*(6), 75-96.

Tellis, G.J. ve Fornell, C. (1988). The relationship between advertising and product quality over the product life cycle: a contingency theory. Journal of Marketing Research, 25(1), 64-71.

Tellis, G.J. ve Wernerfelt, B. (1987), Competitive price and quality under asymmetric information. Marketing Science, 6(3), 240-253.

Temizel, G. ve Garda, B. (2017). Konaklama İşletmelerinde Hizmet Kalitesi Kavramı ve Hizmet Kalitesinin Ölçülmesinde Kullanılan Modeller. Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, (14), 161-171.

Temizkan, Ö.Y. (2019). Hizmet kalitesi algı ve beklentilerinin analizi: bir devlet hastanesi örneği. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, CEEIK 2018 Special Issue, 147-158.

Temtime, Z.T. ve Solomon, G.H. (2002) Total quality management and the planning behaviour of SMEs in developing economies, The TQM Magazine, 14(3), 181-191.

Tena, A.B.E., Llusar, J.C.B. ve Puig, V.R. (2001). Measuring the relationship between total quality management and sustainable competitive advantage: a resource-based view. Total Quality Management, 12(7-8), 932–938.

Terziovski, M. and Samson, D. (1999), The link between total quality management practice and organisational performance, International Journal of Quality and Reliability Management, 16(3), 226-237.

Thrassou, A., Vrontis, D. ve Bresciani, S. (2017). The Agile Innovation Pendulum: A Strategic Marketing Multicultural Model for Family Businesses. International Studies of Management and Organization, 48(1), 105-120.

Tjahjadi, B., Soewarno, N., Hariyati, H., Nafidah, L.N., Kustiningsih, N. ve Nadyaningrum, V. (2020). The role of green innovation between green market orientation and business performance: Its implication for open innovation. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 6(4), 173.

Toga, M. (2017). The relationship between total quality management and innovation in the South African foundry/steel industry. Doctoral dissertation.

Topalovic, S. (2015), The implementation of total quality management in order to improve production performance and enhancing the level of customer satisfaction, Procedia Technology, 19, 1016-1022.

Tortorella, G.L., Marodin, G.A., Fettermann, D.D.C. ve Fogliatto, F.S. (2016). Relationships between lean product development enablers and problems. Int. J. Prod. Res. 54(10), 2837–2855.

Toyoda, E. ve Toyoda, S. (1988). Toyota: A history of the first 50 years. Toyota City, Japan: Toyota Motor Corporation.

Triantafillidou, E. ve Koutroukis, T. (2022). Human resource management, employee participation and European Works Councils: The case of pharmaceutical industry in Greece, Societies, 12(6), 167.

Trivedi, S.K. ve Yadav, M. (2020) Repurchase intentions in Y generation: Mediation of trust and e-satisfaction. Mark. Intell. Plan., 38, 401–415.

Troyanskaya, M.A., Ostrovskiy, V.I. ve Litvinova, T.N., Matkovskaya, Y.S., Bogoviz, A.V. (2017). Possibilities and perspectives for activation of sales in the agricultural machinery market within sectorial development of Russian and European economies. Contributions to Economics, (9783319606958), 473-480.

Tsou, Y.H., Huang, Y.F., Liu, S.C. ve Do, M.H. (2021). The effects of total quality management and corporate social responsibility on firm performance: A future research agenda, The journal of Asian finance, economics and business, 8(4), 277-287.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2019). İhracat Rakamları. http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=30664.

Ulaga, W. (2003), Capturing value creation in business relationship: a customer perspective, Industrial Marketing Management, 32, 677-693.

Ulaga, W. ve Eggert, A. (2006), Relationship value and relationship quality: broadening the nomological network of business-to-business relationships, European Journal of Marketing, 40(3/4), 311-327.

Ulle, R.S. ve Kumar, A.S. (2014). A Review on Total Quality Leadership in TQM Practices-Industrial Management and Organisations. International Journal of Emerging Research in Management & Technology, 3(5).

Uyguç, N. (1998). Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi Stratejik Bir Yaklaşım. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri odaklı pazarlama anlayışına göre değer yaratma: Bir model olarak Değer İletim Sistemi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 2(1), 11-29.

Valmohammadi, C. (2011). The impact of TQM implementation on the organizational performance of Iranian manufacturing SMEs, The TQM journal, 23(5), 496-509.

Valmohammadi, C. ve Roshanzamir, S. (2015). The guidelines of improvement: relations among organizational culture, TQM and performance, International Journal of Production Economics, 164, 167-178.

Van Assen, M.F. (2021). Training, employee involvement and continuous improvement–the moderating effect of a common improvement method. Production planning & control, 32(2), 132-144.

Van der Haar, Jeanke W., Ron G. M. Kemp ve Onno Omta (2001). Creating value that cannot be copied. Industrial Marketing Management, 30, 627-636.

Van der Wiele, A., Williams, A.R.T. ve Dale, B.G. (2000). Total quality management: is it a fad, fashion, or fit? Quality Management J., 7(2), 65-79.

Vandermerwe, S. ve Rada, J. (1989). Servitization of business: adding value by adding services. European Management Journal, 6(4), 314-324.

Varadarajan, R. (2018). Advances in strategic marketing and the advancement of the marketing discipline: the promise of theory. Journal of Marketing Management, 34(1-2), 71-85.

Vargo, S.L. ve Lusch, R.F. (2004a), Evolving to a new dominant logic of marketing, Journal of Marketing, 68(1), 1-17.

Vargo, S.L. ve Lusch, R.F. (2004b), The four service marketing myths – remnants of a goods-based, manufacturing model, Journal of Service Research, 6(4), 324-335.

Vargo, S.L. ve Lusch, R.F. (2006), Service-dominant logic: reactions, reflections and refinements, Marketing Theory, 6(3), 281-288.

Veerasamy, U., Joseph, M.S. ve Parayitam, S. (2024). Green human resource management and employee green behaviour: participation and involvement, and training and development as moderators. South Asian Journal of Human Resources Management, 11(2), 277-309.

Venkatakrishnan, J., Alagiriswamy, R. ve Parayitam, S. (2023). Web design and trust as moderators in the relationship between e-service quality, customer satisfaction and customer loyalty. The TQM Journal, 35(8), 2455-2484.

Venkatesh, V., Thong, J.Y. ve Xu, X. (2012) Consumer acceptance and use of information technology: Extending the unified theory of acceptance and use of technology. MIS Q., 36, 157–178.

Verhoef, P.C. ve Leeflang, P.S. (2009). Understanding the marketing department's influence within the firm. Journal of marketing, 73(2), 14-37.

Vieira, V.A. (2010), Antecedents and consequences of market orientation: a Brazilian meta-analysis and an international mega-analysis, BAR-Brazilian Administration Review, 7(1), 40-58.

Vorhies, D.W. ve Harker, M. (2000). The capabilities and performance advantages of market-driven firms: An empirical investigation. Australian Journal of Management, 25(2), 145–173.

Voss, C., Alstrom, P. ve Blackmon, K. (1997) Benchmarking and operational performance: some empirical results. International Journal of Operations and Production Management, 17(10), 1046-1058.

Voss, G.B. ve Voss, Z.G. (2000). Strategic orientation and firm performance in an artistic environment. Journal of Marketing, 64(January), 67–83.

Vovchenko, N.G., Popkova, E.G., Epifanova, T.V. ve Pogorelenko, N.S. (2018). The relationship between the oil price and the U.S. dollar. Journal of Business and Retail Management Research, 12(3), 220-230.

Walker Jr, O.C., Larreche, J.W., Mullins, H.W. ve Boyd, J.C. (2006). Marketing Strategy: A Decision-focused Approach, 5th ed. McGraw-Hill Irwin, New York.

Wan, D., Ong, C.H. ve Lee, F. (2005). Determinants of firm innovation in Singapore. Technovation, 25(3), 261-268.

Wan, P.K. ve Leirmo, T.L. (2023). Human-centric zero-defect manufacturing: State-of-the-art review, perspectives, and challenges. Computers in Industry, 144, 103792.

Wang, C.H., Chen, K.Y. ve Chen, S.C. (2012). Total quality management, market orientation and hotel performance: The moderating effects of external environmental factors. International journal of hospitality management, 31(1), 119-129.

Wang, E.T.G. ve Wei, H.L. (2005). The importance of market orientation, learning orientation, and quality orientation capabilities in TQM: an example from Taiwanese software industry. Total Quality Management & Business Excellence, 16(10), 1161–1177.

Wang, X., Guo, J., Wu, Y. ve Liu, N. (2020). Emotion as signal of product quality: Its effect on purchase decision based on online customer reviews. Internet Research, 30(2), 463-485.

Wang, X., Lin, X. ve Abdullat, A. (2021) Sharing economy: A review of literature and a framework for future research. VINE J. Inf. Knowl. Manag. Syst., 51, 418–437.

Wang, Y., Xiuping, S. ve Zhang, Q. (2021). Can fintech improve the efficiency of commercial banks? - An analysis based on big data. Research in international business and finance, 55, 101338.

Ward, A., Liker, J., Cristiano, J. ve Sobek, D. (1999). The second Toyota paradox: how delaying decisions can make better cars faster. Sloan Manag. Rev. 36(3), 43-61.

Warmke, R.F., Wyllie, E.D. ve Sellers, B.E. (1977). Consumer decision taking: Guide to better living. 2nd ed.

Webster, F.E. (1988). The rediscovery of the marketing concept. Business Horizons, 31(3), 29–39.

Webster, F.E. (1992) The changing role of marketing in the corporation. J Mark, 56(4), 1– 18.

Webster, F.E. (1994), Market-Driven Management, John Wiley & Sons, New York, NY.

Wells, J.D., Valacich, J.S. ve Hess, T.J. (2011). What signal are you sending? How website quality influences perceptions of product quality and purchase intentions. MIS quarterly, 373-396.

West, M. (1990). The social psychology of innovation in groups, Psychological and organizational strategies, 309-333.

Wheatley, J.J. ve Chiu, J.S. (1977), The effects of price, store image, and product and respondent characteristics on perceptions of quality. Journal of Marketing Research, 14(4), 181-186.

White, P.D. ve Cundiff, E.W. (1978), Assessing the quality of industrial products. Journal of Marketing, 42(1), 80-86.

Williams, N. (1997). ISO 9000 as a route to TQM in small to medium-sized enterprises: snake or ladder? The TQM Magazine, 9(1), 8-13.

Wilshaw, G. ve Dale, B.G. (1996) Developing a continuous improvement philosophy in a marketing organisation: an examination of key events. Services Industry Journal, 16(3), 401-415.

Wilson A., Zeithaml V.A., Bitner M.J. ve Gremler D.D. (2008) Services Marketing, McGraw-Hill Education

Wilson, J.P. ve Campbell, L. (2016). Developing a knowledge management policy for ISO 9001: 2015. Journal of Knowledge Management, 20(4), 829-844.

Wilson, R.M.S., Gilligan, C. ve Pearson, D. (1996) Strategic Marketing Management, Planning Implementation and Control. Oxford: Butterworth Heinemann.

Wind, J. ve Mahajan, V. (1997). Editorial: issues and opportunities in new product development: an introduction to the special issue. Journal of marketing research, 34(1), 1-12.

Wise, R. ve Baumgartner, P. (1999). Go downstream The new profit imperative in manufacturing. Harvard Business Review 77(5), 133-141.

Wisner, J.D. ve Eakins, S.G. (1994), Competitive Assessment of the Baldrige Winners. International Journal of Quality and Reliability Management, 11(2), 8-25.

Witcher, B. (1995). Marketing and total quality management. European Journal of Marketing 29(5), 23–24.

Witcher, B.J. (1990). Total marketing: total quality and the marketing concept.

Wolinsky, A. (1983), Prices as signals of product quality. Review of Economic Studies, 50, 647-658.

Womack, J.P., Jones, D.T. ve Roos, D. (1990). The machine that changed the world: The story of lean production. New York: Rawson Associates.

Wongsansukcharoen, J. (2022). Effect of community relationship management, relationship marketing orientation, customer engagement, and brand trust on brand loyalty: The case of a commercial bank in Thailand. Journal of Retailing and Consumer Services, 64, 102826.

Woodruff R.B. ve Gardial S.F. (1996). Know your customer: New approaches to understanding customer value and satisfaction, Cambridge: Blackwell Publishing Ltd.

Woodruff, R.B. (1997), Customer value: the next source for competitive advantage, Journal of the Academy of Marketing Science, 25(2), 139-153.

Yam, R.C.M., Tam, A.Y.K., Tang, E.P.Y. ve Mok, C.K. (2005). TQM: a change management model or market orientation. Total Quality Management & Business Excellence, 16(4), 439–461.

Yaman, F.T. (2021). Çalışanların yönetime katılımında başarıyı etkileyen örgütsel unsurlar, Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 10(1), 50-67.

Yanamandra, R. ve Alzoubi, H.M. (2022). Empirical investigation of mediating role of six sigma approach in rationalizing the COQ in service organizations. Operations and Supply Chain Management: An International Journal, 15(1), 122-135.

Yang, J., Wong, C.W., Lai, K.H. ve Ntoko, A.N. (2009), The antecedents of dyadic quality performance and its effect on buyer–supplier relationship improvement, International Journal of Production Economics, 120(1), 243-251.

Yang, R., Tang, W. ve Zhang, J. (2021). Technology improvement strategy for green products under competition: The role of government subsidy. European Journal of Operational Research, 289(2), 553-568.

Yasin, M.M., Alavi, J., Kunt, M. ve Zimmerer, T.W. (2004), TQM practices in service organizations: an exploratory study into the implementation, outcome and effectiveness, Managing Service Quality, 14(5), 377-389.

Yayla, E.G., Yayla, H. ve Ulusoy, N. (2023). Toplam Kalite Yönetimi Kuramının Eğitim Yönetimine Katkıları. International Journal of Social Humanities Sciences Research, 10(94), 797-805.

Yeung, C.L. ve Chan, L.Y. (1998), Quality management system development: some implications from case studies, Computers a Industrial Engineering, 35(1-26), 221-224.

Yıldız, S., Yıldız, E. ve Topal M.H. (2014). Islamic marketing as a new marketing trend: an application for determining consumers' Islamic bank selection criteria. Banks and Bank Systems, 9(1), 22-27.

Yi, H.T., Cha, Y.B. ve Amenuvor, F.E. (2021). Effects of sales-related capabilities of personal selling organizations on individual sales capability, sales behaviors and sales performance in cosmetics personal selling channels. Sustainability, 13(7), 3937.

Yoganathan, D., Jebarajakirthy, C. ve Thaichon, P. (2015), The influence of relationship marketing orientation on brand equity in banks, Journal of Retailing and Consumer Services, 26, 14-22.

Yong, J. ve Wilkinson, A. (2001). Rethinking total quality management. Total Quality Management, 12, 247–258.

York, K.M. ve Miree, C.E. (2004). Causation or co-variation: An empirical re-examination of the link between TQM and financial performance. Journal of Operations Management, 22(3), 291–311.

Yousif, A.S.H., Najm, N.A. ve Al-Ensour, J.A. (2017). Total quality management (TQM), organizational characteristics and competitive advantage. Journal of Economic & Financial Studies, 5(04), 12-23.

Youssef, M.A., Boyd, J. ve Williams, E. (1996). The impact of total quality management on firms' responsiveness: An empirical analysis. Total Quality Management, 7(1), 127–144.

Yu, X., Roy, S.K., Quazi, A., Nguyen, B. ve Han, Y. (2017). Internet entrepreneurship and "the sharing of information" in an Internet-of-Things context: The role of interactivity, stickiness, e-satisfaction and word-of-mouth in online SMEs' websites. Internet Research, 27(1), 74-96.

Yudelson, J. (1999). Adapting McCarthy's Four P's for the Twenty-First Century. Journal of Marketing Education, 21(1): 60-67.

Yusof, S. ve Aspinwall, E. (2000) A conceptual framework for TQM implementation for SMEs, The TQM Magazine, 12(1), 31-36.

Yusr, M.M. (2016). Innovation capability and its role in enhancing the relationship between TQM practices and innovation performance. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 2(1), 1-15.

Yusr, M.M., Mokhtar, S.S. ve Othman, A.R. (2014). The effect of TQM practices on technological innovation capabilities: Applying on Malaysian manufacturing sector. International Journal for Quality Research, 8(2), 197-216.

Yüksel, B. (1998). Kalite Kavramına Müşteri Yönelimli Yaklaşım, Pazarlamanın Kalite Hareketindeki Rolünün İncelenmesi, Verimlilik Dergisi, 1998/2.

Zack, M., McKeen, J. ve Singh, S. (2009). Knowledge management and organizational performance: an exploratory analysis. Journal of Knowledge Management, 13(6), 392-409.

Zaid, A.A., Arqawi, S.M., Mwais, R.M.A., Al Shobaki, M.J. ve Abu-Naser, S.S. (2020). The impact of Total quality management and perceived service quality on patient satisfaction and behavior intention in Palestinian healthcare organizations. Technology Reports of Kansai University, 62(03), 221-232.

Zaim, H., Tatoglu, E. ve Zaim, S. (2007). Performance of knowledge management practices: a causal analysis. Journal of Knowledge Management, 11(6), 54-67.

Zeb, A., Akbar, F., Hussain, K., Safi, A., Rabnawaz, M. ve Zeb, F. (2021). The competing value framework model of organizational culture, innovation and performance. Business process management journal, 27(2), 658-683.

Zeithaml, V., Parasuraman, A. ve Berry, K. (1990) Delivering Service Quality, New York: Free Press.

Zeithaml, V.A. (1988), Consumer perceptions of price, quality, and value: a means-end model and synthesis of evidence. Journal of Marketing, 52(3), 2-22.

Zeithaml, V.A., Berry, L.L. ve Parasuraman, A. (1996), The behavioural consequences of service quality, Journal of Marketing, 60, 31-46.

Zhang, Z. (2000). Quality management approach in China. The TQM Magazine, 12(2), 92-105.

Zhang, Z., Waszink, A.B. ve Wijngaard, J. (2000). An instrument for measuring TQM implementation for Chinese manufacturing companies. International Journal of Quality & Reliability Management, 17(7), 730-755.

Zhou, K.Z., Yim, C.K. ve Tse, D.K. (2005). The effects of strategic orientations on technology- and market-based break through innovations. Journal of Marketing, 69(2), 42–60.

Zimmermann, R., Miguel, L., Fernandes, D., Antonio, F. ve Moreira, C. (2016). The influence of supply chain on the innovation process: a systematic literature review. Supply Chain Manag.: Int. J. 21(3), 289-304.

Zulfugarlı, J. (2023). Dijital Pazarlama Uygulamalarının Müşteri Memnuniyetine Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma.

YALIN UYGULAMALAR
AÇISINDAN PAZARLAMA

DOÇ. DR. MURAT BAYAT

EĞİTİM
yayınevi

YALIN UYGULAMALAR AÇISINDAN PAZARLAMA

Doç. Dr. Murat Bayat

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-013-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YALIN UYGULAMALAR AÇISINDAN PAZARLAMA
Doç. Dr. Murat Bayat
VIII+182 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-013-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ababa, A. (2024). Damat Hotel and College Department of Hotel Management, E.T.: 20.12.2024.

Abdallah, A.B. ve Matsui, Y. (2007), JIT and TPM: their relationship and impact on JIT and competitive performances, Conference of the International Decision Sciences Institute (DSI), Bangkok, Thailand.

Abdul-Amir, H.S. (2020). Strategies for marketing services and marketing performance: The mediating role of marketing knowledge: A study on a sample of service institutions in the city of Baghdad. (Unpublished PhD thesis), Sudan University of Science and Technology.

Abdullah, M.M.B., Uli, J. ve Tarí, J.J. (2008). The influence of soft factors on quality improvement and performance: Perceptions from managers. The TQM Journal, 20(5), 436-452.

Abdul-Razzaq, N.Q. Jasim, A.B. ve Bakr, F.O. (2021). The role of marketing culture in enhancing marketing performance: A field research in the Abu Ghraib dairy factory. Journal of Economic, Administrative and Legal Sciences, 5(8), 117-138.

Abhishek, P.G. ve Pratap, M. (2020). Achieving lean warehousing through value stream mapping, South Asian Journal of Business and Management Cases, 9(3), 387-401.

Abushaikha, I. (2018), The influence of logistics clustering on distribution capabilities, International Journal of Retail & Distribution Management, 46(6), 577-594.

Abushaikha, I., Salhieh, L. ve Towers, N. (2018). Improving distribution and business performance through lean warehousing. International Journal of Retail & Distribution Management, 46(8), 780-800.

Achrol, R.S. (1991), Evolution of the Marketing Organization: New Forms for Turbulent Environments, Journal of Marketing, 55(4), 77-94.

Ackerman, K. (2007), Lean Warehousing, Ackerman Publications.

Adalı, M.R., Kiraz, A., Akyüz, U. ve Halk, B. (2016) Yalın Üretime Geçiş Sürecinde Değer Akışı Haritalama Tekniğinin Kullanılması: Büyük Ölçekli Bir Traktör İşletmesinde Uygulama. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 21(2), 242-251.

Adesta, E.Y.T., Prabowo, H.A. ve Agusman, D. (2018). Evaluating 8 pillars of Total Productive Maintenance (TPM) implementation and their contribution to manufacturing performance. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 1-8.

Adikorley, R.D., Rothenberg, L. ve Guillory, A. (2017). Lean Six Sigma applications in the textile industry: a case study. International journal of lean six sigma, 8(2), 210-224.

Agostinho, V. ve Baldo, C.R. (2021). Assessment of the impact of Industry 4.0 on the skills of Lean professionals. Procedia Cirp, 96, 225-229.

Agustiady, T.K. ve Cudney, E.A. (2018). Total productive maintenance. Total Quality Management & Business Excellence, 1-8.

Ahmad, M.F., Zakuan, N., Jusoh, A. ve Takala, J. (2012), Relationship of TQM and business performance with mediators of SPC, lean production and TPM, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 65, 186-191.

Ahmadi, I., Abou Nabout, N., Skiera, B., Maleki, E. ve Fladenhofer, J. (2024). Overwhelming targeting options: Selecting audience segments for online advertising. International Journal of Research in Marketing, 41(1), 24-40.

Ahuja, I.P.S. ve Khamba, J.S. (2008a), Assessment of contributions of successful TPM initiatives towards competitive manufacturing, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 14(4), 356-374.

Ahuja, I.P.S. ve Khamba, J.S. (2008b), Strategies and success factors for overcoming challenges in TPM implementation in Indian manufacturing industry, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 14(2), 123-147.

Ahuja, I.P.S. ve Singh, P. (2017). Total Productive Maintenance-A Tool for World Class Manufacturing. International Journal of Advanced Production and Industrial Engineering. Special Issue on Operations & Supply Chain Management, 20-23.

Akça, A.E., Akça, G., Topçu, F.T., Macit, E., Pikdöken, L. ve Özgen, I.Ş. (2016). The comparative evaluation of the antimicrobial effect of propolis with chlorhexidine against oral pathogens: An in vitro study. BioMed research international, 2016(1), 3627463.

Aksoy, S. (2019). İleri Üretim Teknolojileri ve Andon Uyarı Sistemleri, Journal of Academic Value Studies, 5(3), 352-366 (ISSN:2149-8598).

Alagaraja, M. (2014), A conceptual model of organizations as learning-performance systems: integrative review of lean implementation literature, Human Resource Development Review, 13(2), 207-233.

Albert, M. (2019). Sustainable frugal innovation-the connection between frugal innovation and sustainability. Journal of Cleaner Production, 237, 117747.

Alexander, J.R., Reddy, A.V. ve Reddy, N.K. (2023). A critical review on implementation of 5S and six sigma in textile industry. In AIP Conference Proceedings 2800(1). AIP Publishing.

Alexis, K.S. (1998), A Framework for Achieving Lifecycle Value in Product Development, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA.

Al-Hashemi, A.G. (2018). Adopting agile marketing in achieving sustainable marketing performance by adopting green strategy operations: an analytical study of the views of a sample of workers in the southern fertilizer industry general company, (Unpublished PhD thesis), Karbala University.

Ali, A.Y. (2019). Application of Total Productive Maintenance in Service Organization. International Journal of Research in Industrial Engineering, 8(2), 176-186.

Ali, H.H., Khalil, S.S. ve Khalil, R.J. (2021). The role of lean marketing in achieving sustainable competitive advantage: An analytical study at Al-Mosul dairy manufactory. Journal of Techniques, 3(2), 61–72.

Alizon, F., Shooter, S.B. ve Simpson, T.W. (2009) Henry Ford and the model T: Lessons for product platforming and mass customization. Design Studies, 30: 588-605.

Al-Janabi, A. ve Al-Jubouri, M. (2020). Agile marketing and its role in enhancing the bank's marketing efficiency: an analytical exploratory study of the views of a sample of administrative leaders in private banks in the Holy Karbala governorate. Journal of Administration and Economics, 9 (36), 68-88.

Alkhoraif, A. ve McLaughlin, P. (2018), Lean implementation within manufacturing SMEs in Saudi Arabia: Organizational culture aspects. In Journal of King Saud University - Engineering Sciences. King Saud University, 30(3), 232-242.

Al-Kiki, G.M. (2010). The relationship between the dimensions of operations strategy and marketing performance: An exploratory study of the opinions of managers in the general company for the pharmaceutical industry and medical appliances/Nineveh. Al-Rafidain Development Journal, 32(99).

Allen, G. J. (2022). Conceptureali̇ze™: A new contribution to generate real-needs-focussed, user-centred, lean business models. Journal of innovation and entrepreneurship, 11(1), 6.

Almeida, L.G.D.C. ve Teymourifar, A. (2024). Evaluating the Impact of Leadership, Training, and Empowerment on Lean Implementation Success: Insights from Organizational Practice. Training, and Empowerment on Lean Implementation Success: Insights from Organizational Practice.

Al-Najem, M. (2014). Investigating the factors affecting readiness for lean system adoption within Kuwaiti small and medium-sized manufacturing industries (Doctoral dissertation, University of Portsmouth).

Al-Najem, M., Dhakal, H., Labib, A. ve Bennett, N. (2013), Lean readiness level within Kuwaiti manufacturing industries. International Journal of Lean Six Sigma, 4(3), 280-320.

Alnajem, M., Garza-Reyes, J.A. ve El-Melegy, A. (2019). Measuring the lean readiness of Kuwaiti manufacturing industries. International Journal of Business Performance Management, 20(1), 70-92.

Alqassimi, A., Ahmed, E., Almarzooqi, F. ve Bastaki, M. (2020), Developing readiness index for Critical Success Factors for lean Six Sigma in service organization.

Al-Rabiawi, S. ve Al-Shuwaili, H. (2014). The impact of marketing knowledge in improving marketing performance: An applied study in mobile phone communication companies in Iraq. Journal of Economic and Administrative Sciences, 20(76), 51-82.

Alsubaie, B. ve Yang, Q. (2017). Maintenance Process Improvement Model by Integrating LSS and TPM for Service Organizations. Engineering Asset Management, 13-24.

Alvim, S.L. ve Oliveira, O.G. (2020). Lean Supply Chain Management: a lean approach applied to distribution–a literature review of the concepts, challenges and trends, Journal of Lean Systems, 5(1), 85-103.

Al-Zoubi, J. ve Hashem, T. (2015). Information quality and its impact on the marketing performance in industrial Jordanian corporations-field study. International Journal of business, Humanities and Technology, 5(5), 48-56.

Amorim, G., Hatakeyama, K. ve Rojas-Lema, X. (2018). Implantation of Total Productive Maintenance: A Case Study in the Manufacturing Industry. New Global Perspectives on Industrial Engineering and Management, 259-267.

Amorim, V., Rua, O.L. ve de Sousa Lopes, B. (2023). Understanding the Implementation of Lean Philosophy in Warehouse Management. In Change Management During Unprecedented Times (pp. 323-340). IGI Global.

Anđelković, A., Radosavljević, M. ve Stošić, D. (2016). Effects of lean tools in achieving lean warehousing. Economic Themes, 54(4), 517-534.

Andersen Consulting (1993), The Lean Enterprise Benchmarking Project Report, Andersen Consulting, London.

Anderson, J.C., Rungtusanatham, M., Schroeder, R.G. ve Devaraj, S. (1995). A path analytic model of a theory of quality management underlying the Deming Management Method: Preliminary empirical findings. Decision Sciences, 26(5), 637-658.

Andersson, R., Eriksson, H. ve Torstensson, H. (2006). Similarities and differences between TQM, six sigma and lean. The TQM Magazine, 18(3), 282-296.

Andrews, F. (2000), Dell, it turns out, has a better idea than Ford. The New York Times, 26th January.

Androniceanu, A., Enache, I.C., Valter, E.N. ve Raduica, F.F. (2023). Increasing energy efficiency based on the kaizen approach. Energies, 16(4), 1930.

Antony, J. (2004), Six sigma in the UK service organisations: results from a pilot survey, Managerial Auditing Journal, 19(8), 1006-1013.

Antony, J. Kumar, M. ve Labib, A. (2008) Gearing Six Sigma into UK Manufacturing SMEs: An empirical assessment of critical success factors, impediments, and viewpoints of Six Sigma Implementation in SMEs, Journal of Operations Research Society 59(4), 482-493.

Antony, J., ve Banuelas, R. (2002). Key ingredients for the effective implementation of Six Sigma program. Measuring business excellence, 6(4), 20-27.

Anvari, A., Ismail, Y. ve Hojjati, S.M.H. (2011). A study on total quality management and lean manufacturing: through lean thinking approach. World applied sciences journal, 12(9), 1585-1596.

Appelqvist, P., Babongo, F., Chavez-Demoulin, V., Hameri, A.P. ve Niemi, T. (2016), Weather and supply chain performance in sport goods distribution, International Journal of Retail & Distribution Management, 44(2), 178-202.

Apte, U.M. ve Goh, H.C. (2004). Applying lean manufacturing principles to information intensive services, International J. Services Technology and Management, 5(56), 488-506.

Arı, F. (2020). Yerel Kalkınma ve İnovasyon, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(20), 369-381.

Arslan, S. (2008). Yalın Üretim ve MAN Türkiye AŞ'de Örnek Bir Yalın Üretim Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Arslandere, M. (2018). Yalın Üretim ve Yalın Üretime Geçiş Aşamaları, Konya: Eğitim Yayınevi.

Asif, M. ve Vries, H.J. (2014). Creating ambidexterity through quality management. Total Quality Management & Business Excellence, 26(11-12), 1226-1241.

Atul, P. ve Pankaj, D. (2021) Lean manufacturing a vital tool to enhance productivity in manufacturing. Mater. Today Proc., 46, 729-736.

Azevedo, S.G., Carvalho, H., Duarte, S. ve Cruz-Machado, V. (2012). Influence of green and lean upstream supply chain management practices on business sustainability. IEEE Trans. Eng. Manag. 59(4), 753-765.

Baker, P. (2006). Designing distribution centres for agile supply chains. International Journal of Logistics: Research and Applications, 9(3), 207-221.

Baker, S. (2001) New marketing, Cranfield School of Management, 17, Winter 2001, 21-23.

Baker, S. (2003) New Marketing, Chichester: John Wiley and Sons.

Ballard, G. ve Howell, G. (1997) Implementing lean construction: improving downstream performance. Lean construction, 111-125.

Ballé, F. ve Ballé, M. (2005), Lean Development, Business Strategy Review, 16(3), 17-22.

Barbosa, A.T., da Silva, C.C., Caetano, R.L., da Silva, D.P.S., Barbosa, J.V. ve Pinto, Z.T. (2022). Agile methodologies: And its applicability in the marketing area. Revista Ibero-Americana de Humanidades, Ciências e Educação, 8(3), 1659-1669.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. Journal of Management, 17(1), 99-120.

Bartezzaghi, E. (1999), The evolution of production models: is a new paradigm emerging?, International Journal of Production and Operations Management, 19(2), 229-250

Bartholdi III, J.J. ve Hackman, S.T. (2010), Warehouse and Distribution Science, Georgia Institute of Technology.

Bataineh, O., Al-Hawari, T., Alshraideh, H. ve Dalalah, D. (2019). A sequential TPM-based scheme for improving production effectiveness presented with a case study. Journal of Quality in Maintenance Engineering, 25(1), 144-161.

Batchelor, R. (1994) Henry Ford, mass production, modernism, and design. Manchester University Press.

Battista, C., Fumi, A., Laura, L. ve Schiraldi, M.M. (2014), Multiproduct slot allocation heuristic to minimize storage space, International Journal of Retail & Distribution Management, 42(3), 172-186.

Baudin, M. (2005), Lean Logistics: The Nuts and Bolts of Delivering Materials and Goods, (Productivity Press: New York).

Bawab, F.A. (2019). The effects of Lean Six Sigma critical success factors on organizational performance: a mixed-methods study on United Arab Emirates hospitals (Doctoral dissertation, Heriot-Watt University).

Baydaş, A. (1995) Yeni Mamul Geliştirme Süreci ve Kahramanmaraş'taki Dokuma Sektöründe Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Baydaş, A. (2003) Rekabete Dayalı Yeni Ürün Geliştirme Süreci ve Dokuma Sektöründe Bir Uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Baydaş, A. (2023) Dijital Pazarlama ve Dijital Pazarlama Karması, (Baydaş, A., Yaşar, M.E. ve Ata, S. (Editörler) Dijital Pazarlama Karması ve Güncel Uygulamaları). Eğitim Yayınevi.

Baydaş, A. ve Yaşar, M.E. (2019). Reklam ve Etkili Reklam Unsurlarının Belirlenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma. Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 3(2), 204-217.

Baydaş, A., Sezer, A. ve Kanoğlu, M.F. (2021). Investigation of the effects of hedonic consumption reasons on voluntary simplicity lifestyle within the scope of consumer purchasing behavior in terms of generations x, y, z. Journal of Current Researches on Social Sciences, 11(4), 451-474.

Bayrakçeken, H., Tasgetiren, S. ve Yavuz, I. (2007). Two cases of failure in the power transmission system on vehicles: A universal joint yoke and a drive shaft, Engineering Failure Analysis, 14(4), 716-724.

Becchetti, L., Castriota, S. ve Tortia, E.C. (2013). Productivity, wages and intrinsic motivations. Small business economics, 41, 379-399.

Beckmann, M., Hielscher, S. ve Pies, I. (2014). Commitment strategies for sustainability: how business firms can transform trade-offs into win–win outcomes. Bus. Strat. Environ. 23(1), 18-37.

Bedez Üte, T. ve Güner, M. (2010). İplik işletmelerine "yalın" yaklaşım. Tekstil Teknolojileri Elektronik Dergisi, 4(1), 11-24.

Bednár, R., Vidová, H. ve Beluský, M. (2012). Lean principles application in business logistics. Proceedings of 21st International Conference on Metallurgy and Materials –METAL, May 23-25, Brno, Czech Republic, EU.

Beesley, A. (1994), A need for time based process mapping and its application in procurement, Proceedings of the 3rd Annual IPSERA Conference, University of Glamorgan, pp. 41-56.

Behrouzi, F. ve Wong, K.Y. (2011). Lean performance evaluation of manufacturing systems: A dynamic and innovative approach. Procedia Computer Science, 3(Supplement C), 388-395. doi:https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.065

Bektaş, Ç. (2019). İşletmede İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kalite Güvence Sistemlerinin Rolü. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 8(20), 135-157.

Belekoukias, I., Garza-Reyes, J.A. ve Kumar, V. (2014). The impact of lean methods and tools on the operational performance of manufacturing organisations. Int. J. Prod. Res. 52(18), 5346-5366.

Bellgran, M., Kurdve, M. ve Hanna, R. (2019) Cost driven Green Kaizen in pharmaceutical production-Creating positive engagement for environmental improvements. Procedia CIRP, 81, 1219-1224.

Bendell, T. (2006) A review and comparison of six sigma and the lean organisations, The TQM Magazine, 18(3), 255-262.

Benson Randall, J. (1986) JIT: Not just For the Factory! APICS 29th Annual International Conference Proceedings), pp. 370-374.

Berber, İ. (2013) Yalın Üretim Teknikleri; Kaizen ve Sektörel Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi, Hatay.

Berger, A. (1997). Continuous improvement and kaizen: standardization and organizational designs. Journal of Integrated Manufacturing Systems, 8(2), 110-117

Berger, S.L.T., Yokoyama, T.T. ve Rodriguez, C.M.T. (2018). An overview of Lean Supply Chain Management: concepts, principles and impacts. Journal of Lean Systems, 3(2), 90-103.

Berggren, C. (1992). Alternatives to Lean Production: Work Organization in the Swedish Auto Industry. New York: ILR Press.

Berggren, C. (1993). Lean production - the end of history. Work Employment and Society, 7(2), 163-188.

Berrone, P., Fosfuri, A., Gelabert, L. ve Gomez-Mejia, L.R. (2013). Necessity as the mother of 'green' inventions: institutional pressures and environmental innovations. Strat. Manag. J. 34(8), 891-909.

Bertagnolli, F. (2022). Lean Management. https://doi.org/10.1007/978-3-658-36087-0

Berthon, P., Pitt, L.F. ve Watson, R.T. (1996). The World Wide Web as an advertising medium: Toward an understanding of conversion efficiency. Journal of Advertising Research, 36(1), 43-54.

Beske, P. (2012). NOFOMA dynamic capabilities and sustainable supply chain management. Int. J. Phys. Distrib. Logist. Manag. 42(4), 5-25.

Bhamu, J. ve Singh Sangwan, K. (2014). Lean manufacturing: literature review and research issues. International Journal of Operations & Production Management, 34(7), 876-940.

Bhasin, S. (2008). Lean and performance measurement. Journal of Manufacturing Technology Management, 19(5), 670-684.

Bhasin, S. ve Burcher P. (2006). Lean viewed as a philosophy, Journal of Manufacturing Technology Management, 17(1), 56-72.

Bicheno, J. (2004). The new lean toolbox: Towards fast, flexible flow (3rd edn). Buckingham: PICSIE Books.

Billesbach, T. ve Schniderjans, M. (1989) Applicability of JIT techniques in administration. Production and Inventory Management, 40-55.

Billesbach, T.J. (1991) A study of the implementation of Just-in-Time in the United States. Production and Inventory Management 32(30), 1-4.

Birtic, M., Syberfeldt, A. ve Ribeiro, L. (2024). Towards ultra-flexibility: a framework for evaluating the cyber-physical continuum in flexible production systems, Procedia Computer Science, 232, 645-654.

Black, J.T. ve Hunter, S.L. (2003) Lean Manufacturing Systems and Cell Design. Society of Manufacturing Engineers.

Blackburn, J.D. (1991), Time-Based Competition: The Next Battleground in American Manufacturing, Business One Irwin, Homewood.

Blanco, G.C.C. (2020). Implementation of Additive Manufacturing and Lean Six Sigma Methodologies in an Advertising Company (Master's thesis, The University of Texas at San Antonio).

Blank, S. (2012). The startup owner's manual: the step-by-step guide for building a great company (1st ed.). K & S Ranch Consulting.

Blank, S. (2018). Why the lean start-up changes everything. Harvard Business Review. https://hbr.org/2013/05/why-the-lean-start-up-changes-everything.

Bloom, P.N. ve Reve, T. (1990), Transmitting Signals to Consumers for Competitive Advantage, Business Horizons, July-August, 58-66.

Boaden, R.J. (1997). What is total quality management... and does it matter? Total Quality Management & Business Excellence, 8(4), 153-171.

Bon, A.T. ve Lim, M. (2015). Total Productive Maintenance in Automotive Industry: Issues and Effectiveness. Proceedings of International Conference on Industrial Engineering and Operations Management. Dubai (UAE).

Bonavia, T. ve Marin-Garcia, J.A. (2011). Integrating human resource management into lean production and their impact on organizational performance. International Journal of Manpower, 32(8), 923-938.

Booth, R. (1996), Agile manufacturing, Engineering Management Journal, 6(2), 105-112.

Bootstrapping, (2015). BusinessDictionary.com. E.T.: 15.9.2023. http://www.businessdictionary.com/definition/bootstrapping.html.

Bortolotti, T., Boscari, S. ve Danese, P. (2015). Successful lean implementation: organizational culture and soft lean practices. Int. J. Prod. Econ. 160, 182-201.

Boston Consulting Group (1993). The Evolving Competitive Challenge for the European Automotive Components Industry, Boston Consulting Group, London.

Bou-Llusar, J.C., Escrig-Tena, A.B., Roca-Puig V. ve Beltra´n-Martý´n, I. (2009). An empirical assessment of the EFQM Excellence Model: Evaluation as a TQM framework relative to the MBNQA Model, J. Operations Management, 27(1), 1-22.

Bowen, D.E. ve Youngdahl, W.E. (1998). Lean service: in defense of a production-line approach. International J. Service Industry Management, 9(3), 207-225.

Bower, J. ve Hout, T. (1988). Fast-cycle capability for competitive power. Harvard Business Review, 66(6), 110-118.

Bozer, Y.A. ve Britten, R. (2012), Developing and Adapting Lean Tools/Techniques to Build New Curriculum/Training Program in Warehousing and Logistics, Department of Industrial and Operations Engineering, University of Michigan, MI.

Brackett, L.K. ve Carr, B.N. (2001). Cyberspace advertising vs. other media: Consumer vs. mature student attitudes. Journal of Advertising Research, 41(5), 23-32.

Brem, A., Nylund, P.A. ve Schuster, G. (2016). Innovation and de facto standardization: the influence of dominant design on innovative performance, radical innovation, and process innovation. Technovation 50-51, 79-88.

Breu, K., Hemingway, C.J., Strathern, M. ve Bridger, D. (2001), Workforce agility: the new employee strategy for the knowledge economy, Journal of Information Technology, 17(1), 21-31.

Brito, M., Vale, M., Leão, J., Ferreira, L.P., Silva, F.J.G. ve Gonçalves, M.A. (2020) Lean and Ergonomics decision support tool assessment in a plastic packaging company, Procedia Manufacturing 51, 613-619.

Brown, J. (2007) The Lean Product Development Benchmark Report, Aberdeen Group.

Brown, K.A. ve Mitchell, T.R. (1991). A comparison of just-in-time and batch manufacturing: The role of performance obstacles. Academy of Management Journal, 34: 906-917.

Brown, S. (1997) Postmodern Marketing 2, London: Thomson Learning.

Brown, T. (2008). Design 84. Harvard Business Review, (June), 85-92.

Browning, T. (2000). Value-based product development: refocusing lean. Engineering Management Journal, Proceedings of the IEEE 168-172.

Brox, J.A. ve Fader, C. (2002), The set of just-in-time management strategies: an assessment of their impact on plant-level productivity and input-factor substitutability using variable cost function estimates, International Journal of Production Research, 40(12), 2705-2720.

Brunet, A.P. ve New, S. (2003). Kaizen in Japan: an empirical study. International Journal of Operations & Production Management, 23(12), 1426-1446.

Bulut, A. (2015). Lean Marketing: Know who not to advertise to!. Electronic Commerce Research and Applications, 14(6), 631-640.

Bumin, B. ve Erkutlu, H. (2002) Toplam Kalite Yönetimi ve Kıyaslama (Benchmarking) İlişkileri, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 83-100.

Buonamico, N., Muller, L. ve Camargo, M. (2017, April). A new fuzzy logic-based metric to measure lean warehousing performance. In Supply Chain Forum: An International Journal, 18(2), 96-111.

Campos, L.M.S. ve Vazquez-Brust, D.A. (2016). Lean and green synergies in supply chain management. Supply Chain Manag.: Int. J. 21(5), 627-641.

Cantamessa, M., Gatteschi, V., Perboli, G. ve Rosano, M. (2018). Startups' roads to failure, Sustainability, 10(7), 2346.

Cao, G., Clarke, S. ve Lehaney, B. (2000). A systematic view of organisational change and TQM, The TQM Magazine, 12(3), 186-193.

Cardenas Caldas, J.E. (2012). Study of improvements in the production process and application of services in FULAUSTRA. Bachelor's Thesis.

Carter, B., Danford, A., Howcroft, D., Richardson, H., Smith, A. ve Taylor, P. (2011). 'All they lack is a chain': lean and the new performance management in the British civil service. New Technology, Work and Employment, 26(2), 83-97.

Carvalho, H., Duarte, S. ve Cruz–Machado, V. (2011). Lean, agile, resilient and green: divergences and synergies. Int. J. Lean Six Sigma 2(2), 151-179.

Carvalho, H., Govindan, K., Azevedo, S.G. ve Cruz-Machado, V. (2017). Modelling green and lean supply chains: an eco-efficiency perspective. Resources. Conserv. Recycl. 120, 75-87.

Castiglione, A., Cimmino, L., Di Nardo, M. ve Murino, T. (2024). Optimising production efficiency: Managing flexibility in Industry 4.0 systems via simulation, Computers & Industrial Engineering, 197, 110540.

Chaerudin, S.M. ve Syafarudin, A. (2021). The effect of product quality, service quality, price on product purchasing decisions on consumer satisfaction. Ilomata International Journal of Tax and Accounting, 2(1), 61-70.

Chanaron, J.J. ve Lung, Y. (1999). Product variety, principles of productiveorganization and industrial models. In: Lung, Y., Chanaron, J.J., Fujimoto, T., Raff, D. (Eds.), Coping with Variety. Flexible Produc-tion Systems for Product Variety in the Automobile Industry. Ashgate, Aldershol.

Chaplin, L. ve O'Rourke, S.T. (2018). Could lean and green be the driver to integrate business improvement throughout the organisation?. International Journal of Productivity and Performance Management, 67(1), 207-219.

Chaplin, L. ve O'Rourke, S.TJ. (2014). Lean Six Sigma and marketing: a missed opportunity, International Journal of Productivity and Performance Management, 63(5), 665-674.

Chapman, C.D. (2005). Clean house with lean 5S. Quality progress, 38(6), 27-32.

Chase, J. (2000), Measuring Value in Product Development, The Lean Aerospace Initiative, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA.

Chase, R.B., Jacobs, F.R. ve Aquilano, N.J. (2004). Operations management for competitive advantage. McGraw-Hill/Irwin, Boston.

Chavez, R., Yu, W., Jacobs, M., Fynes, B., Wiengarten, F. ve Lecuna, A. (2015), Internal lean practices and performance: the role of technological turbulence, International Journal of Production Economics, 1(160), 157-171.

Chen, H. ve Taylor, R. (2009). Exploring the Impact of Lean Management on Innovation Capability, in PICMET 2009 Proceedings, August 2-6, Portland, Oregon.

Chen, H., Chan-Olmsted, S., Kim, J. ve Mayor Sanabria, I. (2022). Consumers' perception on artificial intelligence applications in marketing communication. Qualitative Market Research: An International Journal, 25(1), 125-142.

Chen, J.C., Dugger, J. ve Hammer, B. (2001). A kaizen based approach for cellular manufacturing system design: A case study. Journal of Technology Studies, 27(2).

Chen, Y., Lai, S. ve Wen, C. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. J. Bus. Ethics 67, 331-339.

Cherrafi, A., El Fezazi, S., Garza-Reyes, J.A., Benhida, K. ve Mokhlis, A. (2017b). Barriers in Green Lean implementation: a combined systematic literature review and interpretive structural modelling approach. Prod. Plann. Contr. 28(10), 829-842.

Cherrafi, A., Elfezazi, S., Chiarini, A., Mokhlis, A. ve Benhida, K. (2016). The integration of lean manufacturing, Six Sigma and sustainability: a literature review and future research directions for developing a specific model. J. Clean. Prod. 139, 828-846.

Cherrafi, A., Elfezazi, S., Govindan, K., Garza-Reyes, J.A., Benhida, K. ve Mokhlis, A. (2017a). A framework for the integration of Green and Lean Six Sigma for superior sustainability performance. Int. J. Prod. Res. 55(15), 4481-4515.

Cherrafi, A., Garza-Reyes, J.A., Kumar, V., Mishra, N., Ghobadian, A. ve Elfezazi, S. (2018). Lean, green practices and process innovation: A model for green supply chain performance. International Journal of Production Economics, 206, 79-92.

Chiang, C., Kocabasoglu-Hillmer, C. ve Suresh, N. (2012). An empirical investigation of the impact of strategic sourcing and flexibility on firm's supply chain agility. International Journal of Operations & Production Management, 32(1), 49-78.

Childerhouse, P. ve Towill, D. (2000). Engineering supply chains to match customer requirements, Logistics Information Management, 13(6), 337-345.

Chiou, T.-Y., Chan, H.K., Lettice, F. ve Chung, S.H. (2011). The influence of greening the suppliers and green innovation on environmental performance and competitive advantage in Taiwan. Transport. Res. Part E Logist. Transp. Rev. 47, 822-836.

Choi, T.Y. ve Eboch, K. (1998). The TQM paradox: relations among TQM practices, plant performance, and customer satisfaction. Journal of Operations Management, 17(1), 59-75.

Chojnacka-Komorowska, A. ve Kochaniec, S. (2019). Improving the quality control process using the PDCA cycle. Research Papers of Wrocław University of Economics, 63(4), 69–80.

Chris, B. ve Gerhard, V.W. (2016). An investigation of the marketing performance measurement practices in Hatfield Volkswagen group. African Journal of Business Management, 10(6), 131-139.

Christopher, M. (1998), Logistics and Supply Chain Management, 2nd ed., (Pearson: Harlow).

Christopher, M. (2000). The agile supply chain: competing in volatile markets. Industrial Marketing Management, 29(1), 37-44.

Čiarnienė, R. ve Vienažindienė, M. (2012). Lean Manufacturing: Theory and Practice. Economics and Management, 14(2), 726-732.

Ciocanel, A.B. ve Pavelescu, F.M. (2015) Innovation and Competitiveness in European Context, Procedia Econ. Finance, 32, 728–737.

Clark, B.H. (1999). Marketing performance measures: history and interrelationships. Journal of Marketing Management, 15(8),711–732.

Clark, K.B. ve Fujimoto, T. (1989), Reducing the Time to Market: The Case of the World Auto Industry, Design Management Journal, 1(1), 49-57.

Clark, K.B. ve Fujimoto, T. (1989). Lead time in automobile product development explaining the Japanese advantage. J. Eng. Technol. Manag. 6(1), 25-58.

Clark, K.B. ve Fujimoto, T. (1991), Product Development Performance, (Harvard Business School Press: Boston).

Clark, K.B., Bruce Chew W., ve Fujimoto, T. (1987) Product Development in the World Auto Industry, Brookings Papers on Economic Activity, 729-781.

Clemente-Pecho, F., Ruiz-Cerón, A. ve Saenz-Moron, M. (2023). Proposal for improvement in warehouse management using Lean Warehousing methodology to increase the service level of a distribution company. LACCEI, 1(8).

Cohen, S.G. ve Ledford, G. (1994). The effectiveness of self-managing teams: A quasi-experiment. Human Relations, 47(1), 13-31.

Cole, R.E. (1981). The Japanese lesson in quality. Technology Review, 83(1): 29-40.

Colicchia, C., Creazza, A. ve Dallari, F. (2017). Lean and green supply chain management through intermodal transport: insights from the fast moving consumer goods industry. Prod. Plan. Contr. Manag. Oper. 28(4), 1221-1232.

Collins, R.S. ve Schmenner R.W. (1993). Achieving rigid flexibility: Factory focus for the 1990s. European Management Journal, 11(4), 443–447.

Conant, R. (1998) JIT in a mail order operation: processing time reduced from 4 days to 4 hours. Industrial Engineering, 34-37.

Cook, R.L. (1996) Applying JIT principles to continuous process manufacturing supply chains. Production and Inventory Management Journal 37(1), 12-17.

Cooney, R. ve Sohal, A. (2004). Teamwork and total quality management: A durable partnership, Total Quality Management & Business Excellence, 15(8), 1131-1142.

Cooper, L.G. (2014). Market share analysis: evaluating competitive marketing effectiveness market-share analysis. Kluwer Academic Publishers.

Cooper, M.C., Lambert, D.M. ve Pagh, J.D. (1997). Supply chain management: more than a new name for logistics. The International Journal of Logistics Management, 8(1), 1-14.

Cop, R. ve Yüzüak, A. (2016). Değer Temelli Pazarlamada Müşteri Değerine, Firma ve Müşteri Bakış Açısından Bolu İlinde Bir Uygulama, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 49-80.

Cravens, D.W., Piercy, N.F. ve Shipp, S.H. (1996), New Organizational Forms for Competing in Highly Dynamic Environments: The Network Paradigm, British Journal of Management, 7, 203-218.

Crawford, K.M., Blackstone, J.H. ve Cox, J.F. (1988) A study of JIT implementation and operating problems. Int. J. Production Research 26(9), 1561-1568.

Crossan, M.M. ve Apaydin, M. (2010). A multi-dimensional framework of organisational innovation: A systematic review of the literature. Journal of management studies, 47(6), 1154-1191.

Crowe, T.J. (1992). Integration is not synonymous with flexibility. International Journal of Operations & Production Management, 12(10), 27-35.

Cua, K.O., McKone, K.E. ve Schroeder, R.G. (2001). Relationships between implementation of TQM, JIT, and TPM and manufacturing performance. Journal of operations management, 19(6), 675-694.

Culpepper, P.D. (1999), The future of the high-skill equilibrium in Germany, Oxford Review of Economic Policy, 15(1), 43-59.

Cusamano, M.A. ve Nobeoka, K. (1998), Thinking Beyond Lean: How Multi Project Management is Transforming Product Development at Toyota and Other Companies, The Free Press, New York, NY.

Cusumano, M.A. (1994). The limits of lean. Sloan Management Review, 35(4), 27-32.

Cusumano, M.A. ve Nobeoka, K. (1990) Strategy, Structure, and Performance in Product Development: Observations from the Auto Industsry, Massachusetts Institute of Technology.

Çakırlı Akyüz, N. ve Çetin, C. (2009) Yalın Organizasyon ilkeleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma, Öneri, 8(32). 1-14.

Çanakçıoğlu, M. (2019). Yalın düşünce felsefesinde israfla mücadele araçları. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 8(3), 270-282.

Çelik, S., Eru, O. ve Cop, R. (2024). Mobil Uygulamalardan Gelen Reklam Bildirimlerine Yönelik Tutumlarının Çevrimiçi Anlık Satın Alma Eğilimine Etkisi. Politik Ekonomik Kuram, 8(1), 226-242.

Çiçekli, U.G. ve Soyumert, Ş.M. (2018). Yalın üretim tekniklerinden toplam ekipman etkinliği, Türkiye imalat sanayinde bir uygulama, Nobel Bilimsel Eserler.

Çilhoroz, Y. ve Arslan, İ. (2018). Yalın Yönetim Yaklaşımı ve Sağlık Hizmetlerinde Uygulamaları, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(32), 156-185.

Çimen, N.S. (2022). Yalın üretime geçişte süreç yönetimi ve süreç iyileştirme: Çelik kapı imalatında uygulama (Master's thesis, Nevşehir).

Dahlgaard, J. ve Dahlgaard-Park, S. (2006). Lean production, six sigma quality, TQM and company culture. TQM Mag. 18(3), 263-281.

Dale, B.G. (2003). Managing Quality, 4th ed. Blackwell Publishers, Oxford.

Danese, P., Manfè, V. ve Romano, P. (2018). A systematic literature review on recent lean research: state-of-the-art and future directions. International Journal of Management Reviews, 20(2), 579-605.

Dankbaar, B. (1997). Lean production: denial, confirmation or extension of sociotechnical systems design?. Human relations, 50(5), 567-583.

Danovaro, E., Janes, A. ve Succi, G. (2008). Jidoka in Software Development. Proceedings of the Conference on Object-Oriented Programming Systems, Languages, and Applications, OOPSLA, 827-830.

Davis, T. (1993), Effective supply chain management. Sloan Manage. Rev., 34, 35-46.

Davy, J.A., White, R.E., Merritt, N.J. ve Gritzmacher, K. (1992). A derivation of the underlying constructs of just-in-time management systems. Academy of Management Journal, 35: 653-670.

Day, G.S. (1992), Marketing's Contribution to the Strategy Dialogue, Journal of Marketing, 20(4), 323-329.

Day, G.S. (1994), The capabilities of market-driven organizations, Journal of Marketing, 58(4), 37-52.

De Carlo, F. ve Richardson Simioli, G. (2018). Lean production and world class manufacturing: a comparative study of the two most important production strategies of recent times. International Journal of Industrial and Operations Research, 1, 1-16.

de Chernatony, D. ve McDonald, M. (1998) Creating Powerful Brands, Oxford: Butterworth Heinemann.

De Corniere, A. ve De Nijs, R. (2016). Online advertising and privacy. The RAND Journal of Economics, 47(1), 48-72.

De la Vega-Rodríguez, M., Baez-Lopez, Y.A., Flores, D.L., Tlapa, D.A. ve Alvarado-Iniesta, A. (2018). Lean manufacturing: a strategy for waste reduction. New Perspectives on Applied Industrial Tools and Techniques, 153-174.

de Leeuw, S. ve Wiers, V.C. (2015), Warehouse manpower planning strategies in times of financial crisis: evidence from logistics service providers and retailers in the Netherlands, Production Planning and Control, 26(4), 328-337.

de Oliveira, R.G. (2018). Lean and Performance Measuring-Developing a New Performance Measurement Framework to Fit Lean (Master's thesis).

De Treville, S. ve Antonakis, J. (2006). Could lean production job design be intrinsically motivating? Contextual, configurational, and levels-of-analysis issues. J. Oper. Manag. 24(2), 99-123.

de Vargas Mores, G., Spanhol Finocchio, C.P., Barichello, R. ve Avila Pedrozo, E. (2018). Sustainability and innovation in the Brazilian supply chain of green Plastic. J. Clean. Prod. 177, 12-18.

Dean, J.W. ve Bowen, D.E. (1994). Management theory and total quality: improving research and practice through theory development. Academy of Management Review, 19(3): 392-418.

Dean, J.W. ve Snell, S.A. (1991). Integrated manufacturing and job design: Moderating effects of organizational inertia. Academy of Management journal, 34(4), 776-804.

Delbridge, R., Lowe, J. ve Oliver, N. (2000). Shopfloor responsibilities under lean team working. Human Relations, 53(11), 1459-1479.

Demeter, K. ve Matyusz, Z. (2011). The impact of lean practices on inventory turnover. Int. J. Prod. Econ. 133, 54-163.

Demeter, K., Losonci, D., Matyusz, Z. ve Jenei, I. (2009). The Impact of Lean Management on Business Level Performance and Competitiveness. In G. Reiner (Ed.), Rapid Modelling for Increasing Competitiveness: Tools and Mindset (pp. 177-198). London: Springer London.

Deming, W.E. (1986), Quality, productivity and Competitive Position, Boston, MA: MIT Press.

Deming, W.E. (1992). A system of profound knowledge. British Deming Association.

Demirtaş, M. ve Akyol, M. (2024). Halkla İlişkiler ve Pazarlama Stratejileri Ekseninde Türk Yükseköğretim Kurumlarının Akreditasyon Programlarında Uygulanan PUKÖ Döngüsünün İncelenmesi. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 7(3), 324-333.

Dennis, P. (2002). Lean production simplified: A plain language guide to the world's most powerful production system. New York: Productivity Press.

Dennis, P. (2007). Lean Production Simplified. Productivity Press, New York.

Derdiyok, T. (2019). Üniversitelerde kalite güvence sistemi kapsamında PDCA yönetim döngüsü uygulamasında bir model önerisi. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, 173-198.

Derin, N. (2017). İşletmelerde Yalın Yaklaşım, Ankara: Nobel Yayınları.

Deshmukh, M., Gangele, A., Gope, D.K. ve Dewangan, S. (2022). Study and implementation of lean manufacturing strategies: A literature review. Materials Today: Proceedings, 62, 1489-1495.

Deuse, J., Dombrowski, U., Nöhring, F., Mazarov, J. ve Dix, Y. (2020). Systematic combination of Lean Management with digitalization to improve production systems on the example of Jidoka 4.0. International Journal of Engineering Business Management, 12, 1847979020951351.

Dewell, R. (2007), The dawn of Lean marketing. Journal of Digital Asset Management, 3(1), 23-28.

Dhandra, T.K. (2019). Achieving triple dividend through mindfulness: more sustainable consumption, less unsustainable consumption and more life satisfaction. Ecological Economics, 161, 83-90.

Díaz-Reza, J.R., García-Alcaraz, J.L., Avelar-Sosa, L., Mendoza-Fong, J.R., Diez-Muro, J.C.S. ve Blanco-Fernández, J. (2018). The Role of Managerial Commitment and TPM Implementation Strategies in Productivity Benefits. Applied Sciences, 8(7), 1-19.

Dillon, A.P. ve Shingo, S. (1985) A Revolution in Manufacturing: The SMED System. CRC Press.

Do, D. (2017) The Five Principles of Lean, (theleanway.net) E.T.: 21.09.2024.

Dombrowski, U. ve Schmidtchen, K. (2014) Impact of the Lean Development implementation on Product Development (in German), 109, 805-808.

Doolen, T. ve Hacker, M. (2005). A review of lean assessment in organizations: an exploratory study of lean practices by electronics manufacturers. J. Manuf. Syst. 24(1), 55-67.

Dora, M., Kumar, M., van Goubergen, D., Molnar, A. ve Gellynck, X. (2013), Operational performance and critical success factors of lean manufacturing in European food processing SMEs. In Trends in Food Science and Technology, 31(2), 156-164.

Doran, J. ve Ryan, G. (2012). Regulation and firm perception, eco-innovation and firm performance. Eur. J. Innovat. Manag. 15(4), 421-441.

Dotoli, M., Epicoco, N., Falagario, M., Costantino, N. ve Turchiano, B. (2015), An integrated approach for warehouse analysis and optimization: a case study, Computers in Industry, 70, 56-69.

Dou, Y., Zhu, Q. ve Sarkis, J. (2013). Evaluating green supplier development programs with a grey-analytical network process-based methodology. Eur. J. Oper. Res. 233(2), 420-431.

Douglas, J., Antony, J. ve Douglas, A. (2015), Waste identification and elimination in HEIs: the role of Lean thinking, International Journal of Quality and Reliability Management, 32(9), 970-981.

Dove, R. (1999). Knowledge management, response ability and the agile enterprise. J. Knowledge Management, 3(1), 18-35.

Drake, P.R., Myung Lee, D. ve Hussain, M. (2013), The lean and agile purchasing portfolio model, Supply Chain Management: An International Journal, 18(1), 3-20.

Du, J., Zhang, J., Castro-Lacouture, D. ve Hu, Y. (2023). Lean manufacturing applications in prefabricated construction projects. Automation in Construction, 150, 104790.

Dubey, R., Gunasekaran, A. ve Ali, S.S. (2015). Exploring the relationship between leadership, operational practices, institutional pressures and environmental performance: a framework for green supply chain. Int. J. Prod. Econ. 160, 120-132.

Duque, D.F.M. ve Cadavid, L.R. (2007). Lean manufacturing measurement: The relationship between lean activities and lean metrics. *Estudios Gerenciales*, 23(105), 69-83.

Dyer, J.H. (2000) Collaborative Advantage: Winning Through Extended Enterprise Supplier Networks, Oxford University Press, U.S.A.

Eaidgah, Y., Maki, A.A., Kurczewski, K. ve Abdekhodaee, A. (2016). Visual management, performance management and continuous improvement A lean manufacturing approach. International Journal of Lean Six Sigma, 7(2), 187-210.

Easton, G. ve Rothschild, R. (1987). The influence of product and production flexibility on marketing strategy. In Pettigrew, A., The Management of Strategic Change. Basil Blackwell Limited, Oxford.

Ebert, C. (2015) Produktentwicklung im Zeitalter von Industrie 4.0 (Product development in the era of Industry 4.0). Presentation Stuttgart.

Ebrahimpour, M. ve Lee, S.M. (1988). Quality Management Practices of American and Japanese Elect. Production and Inventory Management Journal, 29(4), 28-31.

Efendi, M.Y. ve Aryanny, E. (2024). A Analysis of Waste in the Warehousing Flow Process with Lean Warehousing Method at PT. XYZ. Tekmapro, 19(2).

Eigner, M. (2014) Introduction Model-based Virtual Product Development (in German) In: model-based virtual product development. Springer Berlin Heidelberg, 1-13.

Ekström, J. (2024). LEAN Project Management: Implementing LEAN principles to a service industry organisation.

Elias, S. ve Harrison, R. (2015), Applying Lean in Sales & Marketing Moving to Process Thinking. www.truly-creative.co.uk, E.T.: 12.01.2020.

Emiliani, M.L. (2004). Improving business school courses by applying lean principles and practices. Quality Assurance in Education, 12(4), 175-187.

Eng, T.Y. (2016), An empirical study of Chinese SME grocery retailers' distribution capabilities, Supply Chain Management: An International Journal, 21(1), 63-77.

Eraslan, İ.H., Kuyucu, A.D.H. ve Bakan, İ. (2008). Değer Zinciri Yöntemi ile Türk Tekstil ve Hazır giyim Sektörünün Değerlendirilmesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2), 307-332.

Erdem, S. ve Aksoy, K. (2009). Implementing lean service operations: A case study from Turkish banking industry, İşletme Fakültesi Dergisi, 10(1), 169-196.

Erdoğan, Z., Haşit, G. ve Taşer, A. (2006). Tam Zamanlı Üretim Sisteminin Kütahya İlinde Seramik Üretimi Yapan Kobiler'de Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (19), 191-212.

Eriksson, H. ve Garvare, R. (2005). Organisational performance improvement through quality award process participation. International J. Quality & Reliability Management, 22(9), 894-912.

Erk, Ç. (2009). Müşteri İçin Değer Yaratma, Müşteri Sadakati Oluşum Süreci Ve Şirket Performansına Etkileri Üzerine Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Ertaş, F.C. ve Arslan, M.C. (2010). Yalın Muhasebe, Mali Çözüm Dergisi, (102).

Eryc, E. (2022). Systematic literature review of critical success factors in online advertising, Journal of Informatics and Telecommunication Engineering, 5(2), 551-561.

Eser, S. ve Yıldız, M.S. (2017). Denim pantolonu üretiminde değer akış haritalandırma yönteminin uygulaması. İşletme Bilimi Dergisi, 5(3), 1-24.

Eskildsen, J. ve Kristensen, K. (2008). Customer satisfaction and customer loyalty as predictors of future business potential. Total Quality Management & Business Excellence, 19(7–8), 843-853.

Eskildson, L. (1994). Improving the odds of TQM's success. Quality Progress, 27(4), 61-3.

Evans, D. (2011). Thrifty, green or frugal: Reflections on sustainable consumption in a changing economic climate. Geoforum, 42(5), 550-557.

Evans, J.R. ve Lindsay, W.M. (1996). The Management and Control of Quality. West Publishing Company, St Paul, MN.

Ewel, J. (2020). The six disciplines of agile marketing: Proven practices for more effective marketing and better business results. John Wiley & Sons.

Faber, N., de Koster, M.B.M. ve Smidts, A. (2013), Organizing warehouse management, International Journal of Operations and Production Management, 33(9), 1230-1256.

Famiyeh, S., Kwarteng, A. ve Asante-Darko, D. (2018). Service quality, customer satisfaction and loyalty in automobile maintenance services: Evidence from a developing country. Journal of Quality in Maintenance Engineering, 24(3), 262-279.

Fang, C. ve Zhang, J. (2018). Performance of green supply chain management: a systematic review and meta analysis. J. Clean. Prod. 183, 1064-1081.

Feather, J.J. ve Cross, K.F. (1998) Workflow analysis, JIT techniques simplify administrative process in paper work operations. Industrial engineering 20(1), 32-40.

Fercoq, A. Lamouri, S. ve Carbone, V. (2016) Lean/Green integration focused on waste reduction techniques, J. Clean. Prod., 137, 567-578.

Ferreira, P.O., Francescki, A.S.N., Melo, D.M., Silva, J.R. ve Reichert, L.R. (2017). Lean Thinking as support to integration of Service areas. Journal of Lean Systems, 2(4): 2-12.

Ferriss, T. (2007) The 4 hour work week. New York: Crown Publishers.

Fiore, C. (2004) Accelerated Product Development: Combining Lean and Six Sigma for Peak Performance, Productivity Press.

Firman, A. ve Ilyas, G.B. (2021). The effect of Kaizen strategy on customer satisfaction: Empirical study on budget hotels in Makassar city, Point of View Research Management, 2(1), 1-9.

Fischer, E. ve Reuber, A.R. (2011). Social interaction via new social media: (How) can interactions on Twitter affect effectual thinking and behavior?. Journal of business venturing, 26(1), 1-18.

Fisher, M.L. (1997), What is the right supply chain for your product? Har. Bus. Rev., 75, 105-116.

Fisher, M.L., Hammond, J.H., Obermeyer, W.R. ve Raman, A. (1994), Making supply meet demand in an uncertain world. Har. Bus. Rev., 72, 83-93.

Fissher, O. ve Nijhof, A. (2005). Implications of business ethics for quality management. The TQM Magazine, 17(2), 150-160.

Fleiter, G. (2024). Addressing Vision Challenges within the Lean Startup Approach: A Qualitative Study of Startups (Master's thesis, University of Twente).

Fliedner, G. ve Majeske, K. (2010). Sustainability: the new lean frontier. Prod. Inventory Manag. J. 46(1), 6-13.

Florida, R. (1996). Lean and Green: the move to environmentally conscious manufacturing. California Bus. Rev. 39(1), 80-105.

Flynn, B.B., Huo, B. ve Zhao, X. (2010). The impact of supply chain integration on performance: a contingency and configuration approach. J. Oper. Manag. 28(1), 58-71.

Flynn, B.B., Sakakibara, S. ve Schroeder, R.G. (1995a). Relationship between JIT and TQM: practices and performance. Academy of management Journal, 38(5), 1325-1360.

Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Sakakibara, S. (1994). A framework for quality management research and an associated measurement instrument. Journal of Operations Management, 11(4), 339-366.

Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Sakakibara, S. (1995b). The impact of quality management practices on performance and competitive advantage. Decision Sciences, 26(5), 659-692.

Fogarty, D.W., Blackstone, J.H. ve Hoffmann, T.R. (1991). Production and inventory magement. Cincinnati: South-Western.

Foley, K. (2004). Five Essays on Quality Management. SAI Global Ltd, Sydney.

Fonseca, L. ve Domingues, J.P. (2017). ISO 9001: 2015 edition-management, quality and value. International Journal for Quality Research, 11(1), 149-158.

Forza, C., Vinelli, A. ve Filippini R. (1993), Telecommunication services for quick response in the textile-apparel industry, Proceedings of the 1st International Symposium on Logistics, The University of Nottingham, pp. 119-126.

Foss, N.J. ve Saebi, T. (2018). Business models and business model innovation: Between wicked and paradigmatic problems. Long Range Planning, 51(1), 9–21.

Francis, A. ve Thomas, A. (2020). Exploring the relationship between lean construction and environmental sustainability: A review of existing literature to decipher broader dimensions. Journal of cleaner production, 252, 119913.

Franco-Silvera, N., Valdez-Yrigoyen, A. ve Quiroz-Flores, J.C. (2023). Warehouse Management Model under the Lean Warehousing approach to Increase the order Fill Rate in glass marketing SMEs. In Proceedings of the 2023 9th International Conference on Industrial and Business Engineering (pp. 379-387).

Frazzon, E.M., Albrecht, A., Hurtado, P.A., Silva, L.S. ve Pannek, J. (2015). Hybrid modelling approach for the scheduling and control of integrated production and logistic processes along export supply chains. IFAC - PapersOnLine, 48(3): 1521-1526.

Fujimoto, T. (1989) Organizations for Effective Product Development: The Case of the Global Automobile Industry, Harvard University.

Fujimoto, T. (1999), The Evolution of a Manufacturing System at Toyota, (Oxford University Press: Oxford).

Fujimoto, T. (2006), Toyota and its evolution since 'The Machine'. IMVP and WZB Sponsor Industry Workshop, Berlin, 28th March.

Fujimoto, T. ve Takeishi, A. (2001). Automobiles: Strategy-based Lean Production System. Tokyo University, Tokyo Working Paper F-121, CIRJE.

Fullerton, R. ve Wempe, W. (2009), Lean manufacturing, non-financial performance measures, and financial performance, International Journal of Operations & Production Management, 29(3), 214-240.

Fullerton, R.R., McWatters, C.S. ve Fawson, C. (2003), An examination of the relationships between JIT and financial performance, Journal of Operations Management, 21(4), 383-404.

Furlan, A., Dal Pont, G. ve Vinelli, A. (2011), On the complementarity between internal and external just-in-time bundles to build and sustain high performance manufacturing, International Journal of Production Economics, 133(2), 489-495.

Gagliardi, J.-P., Renaud, J. ve Ruiz, A. (2012), Models for automated storage and retrieval systems: a literature review, International Journal of Production Research, 50(24), 7110-7125.

Gao, D., Xu, Z., Ruan, Y.Z. ve Lu, H. (2017). From a systematic literature review to integrated definition for sustainable supply chain innovation (SSCI). J. Clean. Prod. 142(4), 1518-1538.

Garrahan, P. ve Stewart, P. (1992), The Nissan Enigma: Flexibility at Work in a Local Economy, Mansell Publishing, London.

Garvin, D.A. (1983). Quality on the line. Harvard Business Review, 61(5): 64-75.

Garza-Reyes, J.A. (2015a). Lean and Green - a systematic review of the state of the art literature. J. Clean. Prod. 102, 18-29.

Garza-Reyes, J.A. (2015b). Green lean and the need for six sigma. Int. J. Lean Six Sigma 6(3), 226-248.

Garza-Reyes, J.A., Kumar, V., Chaikittisilp, S. ve Hua Tan, K. (2018). The effect of lean methods and tools on the environmental performance of manufacturing organisations. Int. J. Prod. Econ. 200, 170-180.

Gautam, N. ve Singh, N. (2008). Lean product development: maximizing the customer perceived value through design change (redesign). Int. J. Prod. Econ. 114(1), 313-332.

George, M., Rowlands, D. ve Kastle, B. (2003), What is Lean Six Sigma?, McGraw-Hill, New York, NY.

Gerwin, D. (1993). Manufacturing flexibility: a strategic perspective. Management Science, 39(4), 395-410.

Ghezzi, A. ve Cavallo, A. (2020). Agile business model innovation in digital entrepreneurship: Lean startup approaches. Journal of business research, 110, 519-537.

Gil-Vilda, F., Yaguee-Fabra, J. A., & Sunyer, A. (2021). From lean production to lean 4.0: a systematic literature review with a historical perspective. Applied Sciences, 11(21), 10318.

Goddard, W.E. (1986). Just-in-time: Surviving by breaking tradition. (No Title).

Godina, R. Rodrigues, E.M.G. ve Matias, J.C.O. (2018a) An Alternative Test of Normality for Improving SPC in a Portuguese Automotive SME, in Closing the Gap Between Practice and Research in Industrial Engineering, Springer, Cham, 277-285.

Godina, R., Pimentel, C., Silva, F.J.G. ve Matias, J.C. (2018b). A structural literature review of the single minute exchange of die: the latest trends. Procedia Manufacturing, 17, 783-790.

Goetsch, D.L., Davis, S., Goetsch, D., Doğan, İ., Topoyan, M. ve Argun, N. (2016). Toplam kalite yönetimi-örgütsel mükemmellik için-: toplam kaliteye giriş. (7. Baskı) Nobel Akademik Yayınları.

Goforth, K.A. (2007). Adapting Lean Manufacturing Principles to the Textile Industry. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, North Carolina State University, Raleigh.

Goldfarb, A. (2014). What is different about online advertising?. Review of Industrial Organization, 44, 115-129.

Goldman, S.L. ve Nagel, R.N. (1993), Management, technology and agility: the emergence of a new era in manufacturing, International Journal of Technology Management, 8(1-2), 18-38.

Goldman, S.L., Nagel, R.N ve Priess, K. (1995). Agile competitors and virtual organizations: strategies for enriching the customer. Van Nostrand Reinhold, United States.

Goldratt, E.M. (1990), What Is This Thing Called Theory of Constraints and How Should It Be Implemented?, North River Press, Croton-on-Hudson, New York, NY.

Goldsby, T.J., Griffis, S.E. ve Roath, A.S. (2006). Modelling lean, agile and leagile supply chain strategies. Journal of Business Logistics, 27(1), 57-79.

Gornostaeva, Z.V., Lazareva, N.V., Bugaeva, M.V., Gribova, O.V. ve Zibrova, N.M. (2019). Directions and Tools of Strategic Marketing Management of Retail Trade Enterprises in Modern Russia on The Basis of Quality Management. International journal for quality research, 13(2). 301-314.

Gosain, S., Malhotra, A. ve El Sawy, O.A. (2005). Coordinating for flexibility in e-business supply chains. Journal of Management Information Systems, 21(3), 7-45.

Gosling, J., Purvis, L .ve Naim, M.M. (2010). Supply chain flexibility as a determinant of supplier selection. International Journal of Production Economics, 128(1), 11-21.

Govindan, K., Azevedo, S.G., Carvalho, H. ve Cruz–Machado, V. (2014a). Impact of supply chain management practices on sustainability. J. Clean. Prod. 85, 212-225.

Govindan, K., Kaliyan, M., Kannan, D. ve Haq, A. (2014b). Barriers analysis for green supply chain management implementation in Indian industries using analytic hierarchy process. Int. J. Prod. Econ. 147, 555-568.

Grant, R.M. (1991), The resource-based theory of competitive advantage: implications for strategy formulation, California Management Review, 33(3), 114-135.

Griffin, A. (1997). PDMA research on new product development practices: Updating trends and benchmarking best practices. Journal of Product Innovation Management, 14(6), 429-458.

Gronroos, C. (2004). The relationship marketing process: communication, interaction, dialogue, value, Journal of Business & Industrial Marketing, 19(2), 99-113.

Gu, J., Goetschalckx, M. ve McGinnis, L.F. (2007). Research on warehouse operation: A comprehensive review. European Journal of Operational Research, 177(1), 1-27.

Gu, J., Goetschalckx, M. ve McGinnis, L.F. (2010), Research on warehouse design and performance evaluation: a comprehensive review, European Journal of Operational Research, 203(3), 539-549.

Guillebeau, C. (2012). The $100 startup: Reinvent the way you make a living, do what you love, and create a new future. Crown Currency.

Guillen-Royo, M. (2019). Sustainable consumption and wellbeing: Does on-line shopping matter?. Journal of Cleaner Production, 229, 1112-1124.

Guimarães, M.C. ve Rodriguez, C.M.T. (2018). Lean assembly supply strategies and results in logistics and manufacturing. Journal of Lean Systems, 3(4): 15-37.

Gunasekaran, A. (1998). Agile manufacturing: enablers and an implementation framework, International journal of production research, 36(5), 1223-1247.

Gunasekaran, A. (1999), Agile manufacturing: a framework for research and development, International Journal of Production Economics, 62(1-2), 87-105.

Gunasekaran, A., Lai, K.-H. ve Cheng, T.C.E. (2008). Responsive supply chain: a competitive strategy in a networked economy. Omega: The International Journal of Management Science, 36 (4), 549–564.

Gunasekaran, A., Yusuf, Y.Y., Adeleye, E.O., Papadopoulos, T., Kovvuri, D. ve Geyi, D.A.G. (2019), Agile manufacturing: an evolutionary review of practices, International Journal of Production Research, 57(15-16), 5154-5174.

Gunn, T.G. (1987). Manufacturing for competitive advantage: becoming a world class manufacturer. (No Title).

Gupta, A.K. (2012). JIT in healthcare: an integrated approach. International Journal of Advances in Management and Economics, 1(1), 20-27.

Gupta, D. ve Buzacott, J.A. (1996). A goodness test for operational measures of manufacturing flexibility, *International Journal of Manufacturing Systems*, 8, 233-245.

Gutierrez Posadas, A.M. ve Vargas Castillo, R.L. (2023). Business Agile Model for Startups in the Meat Industry using Digital Marketing, Lean Canvas and Lean Startup.

Güneşlik, M. (2012). Yalın yönetim düşüncesinin muhasebe üzerindeki etkileri: otomotiv sanayiinde bir uygulama (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey)).

Ha, J.H. ve Ferguson, M.A. (2015). Perception discrepancy of public relations functions and conflict among disciplines: South Korean public relations versus marketing professionals, Journal of Public Relations Research, 27(1), 1-21.

Habibi, G. (2020). Impact of Total Quality Management on Customer Satisfaction in Telecom Industry in Afghanistan (Doctoral dissertation, Master thesis, Kardan University, Kabul, Afghanistan).

Hackman, J.R. ve Wageman, R. (1995). Total quality management: Empirical, conceptual and practical issues. Administrative Science Quarterly, 40(2), 309-342.

Hagen, B., Zucchella, A. ve Ghauri, P.N. (2019). From fragile to agile: marketing as a key driver of entrepreneurial internationalization. International Marketing Review, 36(2), 260-288.

Hajmohammad, S., Vachon, S., Klassen, R.D. ve Gavronski, I. (2013). Lean management and supply management: their role in green practices and performance. J. Clean. Prod. 39, 312-320.

Hall, R. W. 1987. Attaining manufacturing excellence. Homewood, IL: Business One Irwin.

Hallgren, M. ve Olhager, J. (2009), Lean and agile manufacturing: external and internal drivers and performance outcomes, International Journal of Operations and Production Management, 29(10), 976-999.

Hamdi, S.H. ve Raouf, R.A. (2013). The dimensions of agile marketing and its role in enhancing marketing efficiency: A Case study in Nineveh Asiacell communications company. Al-Rafidain Development Journal, 35 (114), 317-335.

Hameed, A.M. (2022). Strategıc Behavıor and Its Impact on Lean Marketıng Practıces, a Fıeld Study in The 5 & 4 Stars Hotels in The Cıty of Baghdad. PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology, 19(1), 1503-1533.

Hammer, M. (2010), What is business process management?, in Brocke, J.V. and Rosemann, M. (Eds), Handbook on Business Process Management 1: Introduction, Methods and Information Systems, Springer Verlag, Berlin, pp. 3-16.

Haque, B. (2003). Lean engineering in the aerospace industry. Proceedings, I MECH E Part B Journal of Engineering Manufacture 217(10), 1409-1420.

Haque, B. ve James-Moore, M. (2004) Applying Lean Thinking to New Product Introduction, Journal of Engineering Design, 15(1), 1-31.

Harari, O. (1993). Ten reasons why TQM doesn't work. Management Review, 82(1), 33-38.

Harmon, R.L. ve Peterson, L.D. (1990). Reinventing the factory: Productivity breakthroughs in manufacturing today (Vol. 1). New York: Free Press.

Harris, C. ve Harris, R. (2008). Lean Connections: Making Information Flow Efficiently and Effectively. New York: CRC Press.

Harrison, A. (1997). From leanness to agility. Manufacturing Engineer, 76(6), 257-260.

Harrison, A. (1998) Manufacturing strategy and the concept of world class manufacturing. International Journal of Operations & Production Management 18, 397-408.

Hartley, J.R. (1992). Concurrent engineering. Cambridge, MA: Productivity Press.

Hasan, Z. ve Hossain, M.S. (2018). Improvement of effectiveness by applying PDCA cycle or kaizen: An Experimental study on engineering students. Journal of Scientific Research, 10(2), 159-173.

Hasso, P., Meinel, C. ve Leifer, L. (2009). Design thinking. Springer. 10.1007/978-3-642-13757-0.

Hay, E.J. (1988). The just-in-time breakthrough: Implementing the new manufacturing basics. New York: Wiley.

Hayes, R.H. (1981), Why Japanese factories work, Harvard Business Review, July-August, pp. 57-66.

Heiko, L. (1990). Production lead time minimization and just-in-time. Operations Management Review, 7(3-4): 19-23.

Hellsten, U. ve Klefsjo¨, B. (2000). TQM as a management system consisting of values, techniques and tools. TQM Magazine, 12(4), 238-244.

Henry, J.R. (2013) Achieving Lean Changeover: Putting SMED to Work. CRC Press.

Hernandez-Matias, J.C., Ocampo, J.R., Hidalgo, A. ve Vizan, A. (2020). Lean manufacturing and operational performance: Interrelationships between human-related lean practices, Journal of Manufacturing Technology Management, 31(2), 217-235.

Herron, C. ve Braiden, P. (2006). A methodology for developing sustainable quantifiable productivity improvement in manufacturing companies. Int. J. Prod. Econ. 104, 143-153.

Hertz, S., Johansson, J.K. ve de Jager, F. (2001), Customer-oriented cost cutting: process management at Volvo. Supply Chain Management: An International Journal, 6, 128-141.

Hibino, S., Noguchi, K. ve Plenert, G. (2017). Toyota's global marketing strategy: Innovation through breakthrough thinking and Kaizen. Productivity Press.

Higginson, J.K. ve Bookbinder, J.H. (2005). Distribution Centers in Supply Chain Operations, Logistics Systems: Design and Optimization, 67-91.

Hinckley, C.M. (2007). Combining Mistake-Proofing and Jidoka to Achieve World Class Quality in Clinical Chemistry. Accreditation and Quality Assurance, 12(5), 223-230.

Hines, P. (1994), Creating World Class Suppliers: Unlocking Mutual Competitive Advantage, Pitman Publishing, London.

Hines, P. ve Rich, N. (1997), The seven value stream mapping tools, International Journal of Production and Operations Management, 17(1), 44-62.

Hines, P., Francis, M. ve Found, P. (2006). Towards lean product lifecycle management: a framework for new product development. J. Manuf. Technol. Manag. 17(7), 866-887.

Hines, P., Holweg, M. ve Rich, N. (2004). Learning to evolve: A review of contemporary lean thinking. International J. Operations and Production Management, 24(10), 994-1011.

Hines, P., Riccardo, S. ve Bartolini, M. (2002) Lean Profit Potential, Cardiff: Lean Enterprise Research Centre.

Hitt, M.A., Hoskisson, R.E. ve Harrison, J.S. (1991). Strategic competitiveness in the 1990s: Challenges and opportunities for U.S. executives. Academy of Management Executive, 5(2): 7-21.

Hoch, S.J. ve Deighton, J. (1989), Managing What Consumers Learn From Experience, Journal of Marketing, 53(2), 1-20.

Hoch, S.J. ve Ha, Y.-W. (1986), Consumer Learning: Advertising and the Ambiguity of Product Experience, Journal of Consumer Research, 13, October, 221-233.

Hoekstra, S. ve Romme, J. (1992), Integral Logistic Structures – Developing Customer-oriented Goods Flow, (McGraw Hill: London).

Hofer, C., Eroglu, C. ve Hofer, A.R. (2012), The effect of lean production on financial performance: the mediating role of inventory leanness, International Journal of Production Economics, 138(2), 242-253.

Hojnik, J. ve Ruzzier, M. (2016). The driving forces of process eco-innovation and its impact on performance: insights from Slovenia. J. Clean. Prod. 133, 812-825.

Holweg, M. (2007), The genealogy of lean production, Journal of Operations Management, 25(2), 420-437.

Holweg, M. ve Pil, F.K. (2001), Successful build-to-order strategies start with the customer. MIT Sloan Manage. Rev., 43, 74-83.

Holweg, M. ve Pil, F.K. (2004), The Second Century: Reconnecting Customer and Value Chain Through Build-to-Order, (MIT Press: Cambridge, Mass.; London).

Hooley, G.J., Greenley, G.E., Cadogan, J.W. ve Fahy, J. (2005). The performance impact of marketing resources. Journal of business research, 58(1), 18-27.

Hooley, G.J., Saunders, J. ve Piercy, N. (1998), Marketing Strategy and Competitive Positioning, Hemel Hempstead: Prentice-Hall.

Hoppmann, J., Rebentisch, E., Dombrowski, U. ve Zahn, T. (2011). A framework for organizing lean product development. Engineering Management Journal, 23(1), 3-15.

Hormozi, A.M. (2001), Agile manufacturing: the next logical step, Benchmarking: An International Journal, 8(2), 132-143.

https://lean.org.tr/yalin-satis-pazarlama-hizmet-lean-sales-marketing-services, E.T.: 20.06.2024.

https://lean.org.tr/yalin-satis-ve-pazarlama-brent-wahba/ E.T.: 21.06.2024.

https://www.iienstitu.com/blog/yalin-uretim-kavramlari-ve-anlamlari?utm_source=chatgpt.com /E.T.: 11.12.2024

https://yalindanisman.com/yalin-satis-pazarlama/ E.T.: 21.06.2023.

Huang, S.H., Dismukes, J.P., Shi, J., Su, Q., Razzak, M.A., Bodhale, R. ve Robinson, D.E. (2003), Manufacturing Productivity Improvement Using Effectiveness Metrics and Simulation Analysis, International Journal of Production Research, 41(3).

Huq, Z. (2005), Managing change: a barrier to TQM implementation in service industries, Managing Service Quality, 15(5), 452-469.

Hübner, A., Kuhn, H. ve Wollenburg, J. (2016), Last mile fulfilment and distribution in omni-channel grocery retailing: a strategic planning framework, International Journal of Retail & Distribution Management, 44(3), 228-247.

Iacocca Institute, (1991). 21st Century manufacturing enterprise strategy. Lehigh University, Bethlehem, PA.

IBM Consulting Group (1993), Making It in Britain, IBM Consulting Group, London.

Illanganthilake, A. ve Wickramarachchi, R. (2021). A systematic review on factors affecting lean marketing readiness in the retail sector in Sri Lanka. International Conference on Industrial Engineering and Operations Management.

Imai, M. (1997) Gemba Kaizen: A Commonsense Approach to a Continuous Improvement Strategy; McGraw-Hill: New York, NY, USA.

Inman, R.A. ve Mehra, S. (1991) JIT applications for service environments. Production and inventory Management Journal 32(3), 16-21.

Inman, R.A., Sale, R.S., Green, K.W. Jr ve Whitten, D. (2011), Agile manufacturing: relation to JIT, operational performance and firm performance, Journal of Operations Management, 29(4), 343-355.

Inuwa, M. ve Rahim, S.B.A. (2020), Lean readiness factors and organizational readiness for change in manufacturing SMEs: The role of organizational culture. In Journal of Critical Reviews, Innovare Academics Sciences Pvt. Ltd, 7(5), 56-67.

Iqbal, T., Huq, F. ve Bhutta, M.K.S. (2018), Agile manufacturing relationship building with TQM, JIT, and firm performance: an exploratory study in apparel export industry of Pakistan, International Journal of Production Economics, 203, 24-37.

Iqbal, T., Jajja, M.S.S., Bhutta, M.K. ve Qureshi, S.N. (2020). Lean and agile manufacturing: complementary or competing capabilities?, Journal of Manufacturing Technology Management, 31(4), 749-774.

Ishikawa, K. (1982) Guide to Quality Control. White Plains, NY: Quality Resources.

Ishikawa, K. (1985). What is Total Quality Control? The Japanese Way. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Iuga, M.V., Kifor, C.V. ve Rosca, L.I. (2015). Lean information management: Criteria for selecting key performance indicators at shop floor. ACTA Universitatis Cibiniensis, 66(1), 67-72.

Jabbour, C.J.C., Neto, A.S., Gobbo, J.A., Ribeiro, M.S. ve Jabbour, A.B.L.S. (2015). Ecoinnovations in more sustainable supply chains for a low-carbon economy: a multiple case study of human critical success factors in Brazilian leading companies. Int. J. Prod. Econ. 164, 245-257.

Jaca, C., Santos, J., Errasti, A. ve Viles, E. (2012). Lean thinking with improvement teams in retail distribution: a case study. Total Quality Management & Business Excellence, 23(3-4), 449-465.

Janjić, V., Bogicevic, J.R. ve Krstić, B. (2019) Kaizen as a global business philosophy for continuous improvement of business performance. Ekonomika, 65(2), 13-25.

Japan Management Association, (1985) Kanban: Just-in-Time at Toyota, Productivity Press, Cambridge, MA.

Jasti, N.V.K. ve Kodali, R. (2015). Lean production: literature review and trends. Int. J. Prod. Res. 53(3), 867-885.

Jayal, A.D., Badurdeen, F., Dillon Jr., O.W. ve Jawahir, I.S. (2010). Sustainable manufacturing: modeling and optimization challenges at the product, process and system levels. CIRP J. Manuf. Sci. Technol. 2, 144-152.

Jenkins, D. ve Gregory, J. (2003), The Gorillas Want Bananas: The Lean Marketing Handbook for Small Expert Businesses. Lean Marketing Press.

Jessop, D. ve Jones, O. (1995), Value stream process modelling: a methodology for creating competitive advantage, Proceedings of the 4th Annual IPSERA Conference, University of Birmingham.

Jin-Hai, L., Anderson, A.R. ve Harrison, R.T. (2003), The evolution of agile manufacturing, Business Process Management Journal, 9(2), 170-189.

Jobber, D. (1998) Principles and Practice of Marketing, 2nd edn. McGraw Hill.

Jones, D. ve Mitchell, A. (2006) Lean thinking for the NHS. London: NHS confederation.

Jones, D.T. ve Womack, J.P. (2017). The evolution of lean thinking and practice. In: Netland, T.H., Powell, D.J. (Eds.), The Routledge Companion to Lean Management. Routledge, 1-7.

Jones, D.T., Hines, P. ve Rich, N. (1997). Lean logistics. International Journal of physical distribution & logistics management, 27(3/4), 153-173.

Júnior, A.A. ve Broday, E.E. (2019). Adopting PDCA to loss reduction: A case study in a food industry in Southern Brazil. International Journal for Quality Research, 13(2), 335-347.

Juran, J. H. (1978). Japanese and Western quality-a contrast. Quality Progress, 11(12), 10-18.

Juran, J. ve Godfrey, A.B. (1999), Quality Handbook, Republished McGraw-Hill, New York, NY.

Kaizen, S.L.B. (2020). Mejora Continua. Ingeniería Industrial online.com. E.T.: 17.10.2024.

Kakati, M. (1996) Dynamic personnel scheduling- key to improving hospital performance. Productivity 37(2), 288-296.

Kamble, S.S., Gunasekaran, A., Ghadge, A. ve Raut, R. (2020). A performance measurement system for industry 4.0 enabled smart manufacturing system in SMMEs-A review and empirical investigation. International journal of production economics, 229, 107853.

Kaplan, R.S. ve Norton, D.P. (1992), The balanced Scorecard-Measures that drive performance, Harvard Business Review, 70(1), 71-79.

Kapuscinski, R., Zhang, R.Q., Carbonneau, P., Moore, R. ve Reeves, B. (2004), Inventory decisions in Dell's supply chain. Interfaces, 34, 191-205.

Karahan, M. (2011). İstatistiksel tahmin yöntemleri: Yapay sinir ağları ile ürün talep tahmini uygulaması, Doktora Tezi, Konya.

Karim, A. ve Arif-Uz-Zaman, K. (2013). A methodology for effective implementation of lean strategies and its performance evaluation in manufacturing organizations. Business Process Management Journal, 19(1), 169-196.

Karim, M.A., Smith, A.J.R., Halgamuge, S.K. ve Islam, M.M. (2008). A comparative study of manufacturing practices and performance variables. Int. J. Prod. Econ. 112(2), 841-859.

Karlsson, C. ve Ahlstrom, P. (1996), The difficult path to lean product development, Journal of Product Innovation Management, 13(4), 283-295.

Karlsson, C. ve Alsthrom, P. (1996), Assessing changes towards lean production, International Journal of Production and Operations Management, 16(2), 24-41.

Karmarkar, U.S. (1996), Integrative research in marketing and operations management. J. Market. Res., 33, 125-133.

Katayama, H. ve Bennett, D. (1996), Lean production in a changing competitive world: a Japanese perspective, International Journal of Production and Operations Management, 16(2), 8-23.

Kaynak, H. (2003), The relationship between total quality management practices and their effects on firm performance, Journal of Operations Management, 21(4), 405-435.

Kedar, A.P., Lakhe, R.P., Deshpande, V.S., Washimkar, P.V. ve Wakhare, M.V. (2008). Comparative review of TQM, TPM and related organisational performance improvement programs. First International Conference on Emerging Trends in Engineering and Technology.

Kelley, D. ve Kelley, T. (2015). Creative confidence: unleashing the creative potential within us all. Harper Collins Publishers.

Kennedy, M. (2013). Product Development for the Lean Enterprise: Why Toyota's System Is Four Times More Productive and How You Can Implement it. Oaklea Press.

Kerga, E., Rossi, M., Taisch, M. ve Terzi, S. (2011) Lean Product development: a LEARNING KIT, proceedings of the SIG workshop IFIP GaLA Workshop: Co-Designing Serious Games, Espoo (Finland), pp. 55-65.

Kesici, B. ve Yıldız, M.S. (2023) ISO 9001: 2015 ve IATF 16949: 2016, Kalite Yönetim Sistemi Standartları Belgelendirmesi ve Performans, Nobel Yayınevi.

Kesseler, A. (1998). The Creative Supplier, A New Model for Strategy, Innovation, and Customer relationships in Concurrent Design andEngineering Processes: The Case of the Automobile Industry. Ph.D. Thesis, Ecole Polytechnique, Paris.

Ketokivi, M. ve Schroeder, R. (2004), Manufacturing practices, strategic fit and performanc: a routine-based view, International Journal of Operations & Production Management, 24(2), 171-191.

Ketola, J. ve Roberts, K. (2001). Demystifying ISO 9001: 2000 (part 2). Quality Progress, 34(10), 44.

Khalfallah, M. ve Lakhal, L. (2021). The relationships between TQM, TPM, JIT and agile manufacturing: an empirical study in industrial companies. The TQM Journal, 33(8), 1735-1752.

Khalil, L.J. ve Al-Qaisi, H.K. (2023). The impact of lean marketing on enhancing marketing performance: A study of the employees' opinions at the Mosul Dairy Factory. Res Militaris, 13(1), 1437-1449.

Khalilzadeh, J. ve Wang, Y. (2018). The economics of attitudes: A different approach to functions of players in tourism marketing coalitional networks. Tourism Management, 65, 14-28.

Kılıç, A. ve Ayvaz, B. (2015). Türkiye otomotiv yan sanayinde yalın üretim uygulaması, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, (29), 29-60.

Kibira, D., Brundage, M.P., Feng, S. ve Morris, K.C. (2018). Procedure for Selecting Key Performance Indicators for Sustainable Manufacturing. Journal of Manufacturing Science and Engineering, Transactions of the ASME, 140(1), 1-8.

Kiff, J.S. (1997), Supply and stocking systems in the UK car market. Int. J. Phys. Distr. Logi. Manage., 27, 226–243.

Kiff, J.S. (2000), The lean dealership a vision for the future: 'from hunting to farming'. Market. Intell. Plann., 18, 112126.

Kigsirisin, S., Pussawiro, S. ve Noohawm, O. (2016). Approach for Total Productive Maintenance Evaluation in Water Productivity: A Case Study at Mahasawat Water Treatment Plant. Procedia Engineering, 154, 260-267.

Kim, Jaeyoon ve Bruce S. Kang. (2018) Optimization of Design Process of Fused Filament Fabrication (FFF) 3D Printing, ASME 2018 International Mechanical Engineering Congress and Exposition. American Society of Mechanical Engineers Digital Collection.

King, P.L. ve King, J.S. (2017). Value stream mapping for the process industries: Creating a roadmap for lean transformation. CRC Press.

Kleindorfer, P.R., Singhal, K. ve van Wassenhove, L.N. (2005). Sustainable operations management. Prod. Oper. Manag. 14(4), 482-492.

Kobu, B. (2006), Üretim Yönetimi, 13. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Kobus, J. ve Westner, M. (2015), Lean Management of IT Organizations Lean Management of IT Organizations: Implementation Success Factors and Theoretical Foundation. Twenty-first Americas Conference on Information Systems, Puerto Rico.

Koch, R. (2011). The 80/20 Principle: The Secret of Achieving More with Less: Updated 20th anniversary edition of the productivity and business classic. Hachette UK.

Kodali, R. ve Chandra, S. (2001). Analytical hierarchy process for justification of total productive maintenance. Production Planning & Control, 12(7), 695-705.

Koen, P. (2015). Lean startup in large enterprises using human-centered design thinking: a new approach for developing transformational and disruptive innovations. Howe School Research Paper. https://doi.org/10.2139/ssrn.2556187

Kolay, M.K. (1993) Supplier asset baseappreciating or depreciating. International Journal of Operations and Production Management 13(8), 72-86.

Kordupleski, R.E., Rust, R.T. ve Zahorik, A.J. (1993), Why improving quality doesn't improve quality (or whatever happened to marketing?), California Management Review, 35(3), 82-95.

Korgaonker, M.G. (1992) Just In Time manufacturing, Macmillan India Limited.

Kosonen, K. ve Buhanist, P. (1995), Customer focused lean production development, International Journal of Production Economics, 41, 211-216.

Kotler, P. (2009). Marketing management. Pearson Education India.

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2013). Principles of marketing 15th global edition. Pearson.

Kotler, P. ve Keller, K.L. (2009). Marketing management. Jakarta: Erlangga.

Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J. ve Wong, V. (1999) Principles of Marketing, 2nd European Edn, Prentice Hall Europe.

Koufteros, X., Vonderembse, M. ve Doll, W. (2001). Concurrent engineering and its consequences. J. Oper. Manag. 19(1), 97-115.

Krafcik, J.F. (1988). The Triumph of the lean production system. Sloan Management Review, 30(1), 41-51.

Kreafle, K. (2011). Lean product development. Interdiscipl. Inf. Sci. 17(1), 11-13.

Krishnamurthy, R. ve Yauch, C.A. (2007). Leagile manufacturing: A proposed corporate infrastructure. International Journal of Operations & Production Management, 27(6), 588-604.

Kristensen, T.B. ve Israelsen, P. (2014), Performance effects of multiple control forms in a lean organization: a quantitative case study in a systems fit approach, Management Accounting Research, 25(1), 45-62.

Kumar, CH Bharat, ve V. Anandakrishnan. (2020) Experimental investigations on the effect of wire arc additive manufacturing process parameters on the layer geometry of Inconel 825, Materials Today: Proceedings, 21, 622-627.

Kumar, M., Antony, J., Singh, R.K., Tiwari, M.K. ve Perry, D. (2006) Implementing the lean sigma framework in an Indian SME: a case study, Production Planning & Control 17(4), 407-423.

Kumar, R., Sharma, M. ve Agarwal, A. (2015). An experimental investigation of lean management in aviation: avoiding unforced errors for better supply chain. J. Manuf. Technol. Manag. 26(2), 231-260.

Kumar, S., Dhingra, A.K. ve Singh, B. (2018). Process improvement through Lean-Kaizen using value stream map: a case study in India. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 96, 2687-2698.

Kumar, V., Choisne, F., de Grosbois, D. ve Kumar, U. (2009). Impact of TQM on company's performance. International Journal of Quality & Reliability Management, 26(1), 23-37.

Kuncoro, H.A.D.P. ve Kusumawati, N. (2021). A Study of Customer Preference, Customer Perceived Value, Sales Promotion, and Social Media Marketing Towards Purchase Decision of Sleeping Product in Generation Z. Advanced Internatıonal Journal of Busıness, Entrepreneurshıp and SME's (AIJBES), 3(9), 265-276.

Kundu, G. ve Manohar, B.M. (2012). Critical success factors for implementing lean practices in it support services. International Journal for Quality Research, 6(4), 301-312.

Kusumawati, A., Wusko, A.U., Suharyono, S. ve Pangestuti, E. (2021) Relational benefits on customer satisfaction: Sharia empirical study in Indonesia. Utopía y Praxis Latinoam., 26, 312-319.

Lachajczyk, H. ve Dudek-Burlikowska, M. (2006). Quality continuous improvement of company with usage the Poka-Yoke methods. PSKN, 7(1), 57-64.

Lai, K.H. ve Cheng, T.E. (2005). Effects of quality management and marketing on organizational performance. Journal of Business research, 58(4), 446-456.

Lambert, D.M., Stock, J.R. ve Ellram, L. (1998). Fundamentals of logistics management. Singapore: McGraw-Hill.

Lambertini, L. ve Mantovani, A. (2009). Process and product innovation by a multiproduct monopolist: a dynamic approach. Int. J. Ind. Organ. 27(4), 508-518.

Lamming, R. (1993), Beyond Partnership: Strategies for Innovation and Lean Supply, (Prentice Hall: New York).

Lande, M., Shrivastava, R.L. ve Seth, D. (2016), Critical success factors for Lean Six Sigma in SMEs (small and medium enterprises). TQM Journal, 28(4), 613-635.

Lander, E. ve Liker, J. (2007). The Toyota production system and art: making highly customized and creative products the Toyota way. Int. J. Prod. Res. 45(16), 3681-3698.

Laseter, T.M., Ramachandran, C.V. ve Leary, T.M. (1997). Global Sourcing: Another Critical Purchasing Skill, Booz, Allen and Hamilton, Strategy and Business.

Lau, A.K.W., Tang, E. ve Yam, R.C.M. (2010). Effects of supplier and customer integration on product innovation and performance: empirical evidence in Hong Kong manufacturers. J. Prod. Innovat. Manag. 27(5), 761-777.

Le, P.L. ve Nguyen, N.T.D. (2022). Prospect of lean practices towards construction supply chain management trends. International Journal of Lean Six Sigma, 13(3), 557-593.

Lean blog. http://kanban.blogspot.com/2005/05/what-is-lean.html.

Lean Enterprise Institute (2009), Action plan, www.lean.org/WhatsLean/GettingStarted.cfm (E.T.: 10.11.2024).

Lean Manufacturing (2015). Iowa State University: Facilities Planning and Management. E.T.: 7.3.2024.

Lee, C.Y. (2004), Perception and development of total quality management in small manufacturers: an exploratory study in China, Journal of Small Business Management, 42(1), 102-115.

Lee, H.L. (2004a). The triple-A supply chain. Harvard Business Review 82(10), 102-113.

Lee, L.C. ve Seah, K.H.W. (1988). JIT and the effects of varying process and setup times. International Journal of Operations and Production Management, 8(1), 19-35.

Lee, S.Y. (2012). Corporate carbon strategies in responding to climate change. Bus. Strat. Environ. 21(1), 33-48.

Leon, H. ve Farris, J. (2011). Lean product development research: current state and future directions. Eng. Manag. J. 23(1), 29-51.

Lepistö, K., Saunila, M. ve Ukko, J. (2024). Enhancing customer satisfaction, personnel satisfaction and company reputation with total quality management: combining traditional and new views. Benchmarking: An International Journal, 31(1), 75-97.

Letens, G., Farris, J.A. ve Van Aken, E.M. (2011). A multilevel framework for lean product development system design. Eng. Manag. J. 23(1), 69-85.

Lewis, M.A. (2000). Lean production and sustainable competitive advantage, International journal of operations & production management, 20(8), 959-978.

Lewis, W.G., Pun, K.F. ve Lalla, T.R.M. (2006). Empirical investigation of the hard and soft criteria of TQM in ISO 9001 certified small and medium sized enterprises. International J. Quality & Reliability Management, 23(8), 964-985.

Lewrick, M., Link, P., Leifer, L.J. ve Langensand, N. (2018). The design thinking playbook: mindful digital transformation of teams, products, services, businesses and ecosystems. Wiley.

Li, C. ve Bernoff, J. (2009). Marketing in the Groundswell. Harvard Business Press.

Li, K.G. (2013). The study on the management of TPM in the foundry of Dongfeng motor. Master thesis. University of science and technology Wuhan.

Lichtenthaler, U. (2020). Agile innovation: The complementarity of design thinking and lean startup. International Journal of Service Science, Management, Engineering, and Technology, 11(1), 157–167. https://doi.org/10.4018/IJSSMET.2020010110.

Liedtka, J. (2011). Learning to use design thinking tools for successful innovation. Strategy and Leadership, 39(5), 13-19.

Liedtka, J. (2014). Innovative ways companies are using design thinking. Strategy and Leadership, 42(2), 40–45.

Lies, J. (2021). Digital marketing: Incompatibilities between performance marketing and marketing creativity, Journal of Digital & Social Media Marketing, 8(4), 376-386.

Lii, P. ve Kuo, F.-I. (2016). Innovation-oriented supply chain integration for combined competitiveness and firm performance. Int. J. Prod. Econ. 174, 142-155.

Liker, J. ve Morgan, J. (2011). Lean product development as a system: a case study of body and stamping development at Ford. Eng. Manag. J. 23(1), 16-28.

Liker, J., Ettlie, J.E. ve Campbell, J.C. (1995). Engineered in Japan: Japanese Technology-Management Practices (Japan Businessand Economics). Oxford University Press, New York.

Liker, J.K. (2004). The Toyota way: 14 management principles from the World's greatest manufacturer. New York: McGraw-Hill.

Liker, J.K. (2010). Toyota tarzı 14 yönetim ilkesi (Ü. Şensoy, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

Liker, J.K. ve Morgan, J. (2006) The Toyota product development system: integrating people, process, and technology, Productivity Press.

Liker, J.K. ve Morgan, J.M. (2006) The Toyota Way in Services: The Case of Lean Product Development. Academy of Management Perspectives, 20, 5-20.

Liker, J.K., Sobek, D.K., Ward, A.C. ve Christiano, J.J. (1995) Integrating Suppliers into Fast-cycle Product Development. In J. K. Liker, J.E. Ettlie and J.C. Campbell (Eds.), Engineered in Japan: Japanese Technology Management Practices, Oxford University Press.

Liker, J.K., Sobek, D.K., Ward, A.C. ve Christiano, J.J. (1996), Involving Suppliers in Product Development in the United States and Japan: Evidence for Set-Based Concurrent Engineering, IEEE Transactions on Engineering Management, 43(2), 165-178.

Lim, W.M., Gupta, S., Aggarwal, A., Paul, J. ve Sadhna, P. (2024). How do digital natives perceive and react toward online advertising? Implications for SMEs. Journal of Strategic Marketing, 32(8), 1071-1105.

Lombardi, S. (2021). Good Examples of Companies that Use Lean Manufacturing.

Lowry, J.R. (2003) A Primer for Lean Marketing. Business Horizons 46(3), 41-48.

Lowson, B., King, R. ve Hunter, A. (1999), Quick Response, (Wiley: Chichester).

Lummus, R., Duclos, L. ve Vokurka, R. (2003). Supply chain flexibility: building a new model. Global Journal of Flexible Systems Management, 4(4), 1-13.

Lund, J. ve Wright, C. (2003). Integrating the supply chain: Industrial relations implications in US grocery distribution. New Technology, Work and Employment, 18(2), 101-114.

Lund, P.D., Lindgren, J., Mikkola, J. ve Salpakari, J. (2015). Review of energy system flexibility measures to enable high levels of variable renewable electricity, Renewable and sustainable energy reviews, 45, 785-807.

Lynch, R.L. ve Cross, K.F. (1991), Measure up!: Yardsticks for Continuous Improvement, Blackwell Business, Cambridge.

Ma, J., Wang, Q. Ve Zhao, Z. (2017). SLAE–CPS: Smart Lean Automation Engine Enabled by Cyber-Physical Systems Technologies. Sensors (Switzerland), 17(7), 1-22.

Maarof, M.G. ve Mahmud, F. (2016) A Review of Contributing Factors and Challenges in Implementing Kaizen in Small and Medium Enterprises. Procedia economics and Finance, 35, 522-531.

MacDuffie, J.P. ve Helper, S. (1997), Creating lean suppliers: diffusing lean production through the supply chain. California Manage. Rev., 39, 118-151.

MacDuffie, J.P., Sethuraman, K. ve Fisher, M.L. (1996), Product Variety and Manufacturing Performance: Evidence from the International Automotive Assembly Plant Study, Management Science, 42(3), 350-369.

Magnusson, K., Kroslid, D. ve B. Bergman, (2003). Six Sigma – The Pragmatic Approach. Lund, Student literature.

Mahfouz, A. ve Arisha, A. (2013). Lean distribution assessment using an integrated framework of value stream mapping and simulation. In 2013 Winter Simulations Conference (WSC) (pp. 3440-3449). IEEE.

Makkonen, H., Saarikorpi, M. ve Rajala, R. (2019). A transition from goods-dominant to service-dominant exchange logic in a B2B relationship: A relationship positioning perspective, Industrial Marketing Management, 81, 65-77.

Malhotra, M.K. ve Sharma, S. (2002), Spanning the continuum between marketing and operations, J. Oper. Manag., 20, 209-219.

Malik, M. ve Abdallah, S. (2020), The relationship between organizational attitude and lean practices: an organizational sense-making perspective. Industrial Management and Data Systems, 120(9), 1715-1731.

Mallik, S. ve Chhajed, D. (2006), Optimal temporal product introduction strategies under valuation changes and learning, European Journal of Operational Research, 172, 430-52.

Manning, G.L. (2010). Selling Today: Creating Customer Value, 9/e. Pearson Education India.

Maran, M., Thiagarajan, K., Manikandan, G. ve Sarukesi, K. (2016). Competency enhancement and employee empowerment in a TPM organization-an empirical study, International Journal of Advanced Engineering Technology, 7(2), 40-47.

Marodin, G., Frank, A.G., Tortorella, G.L. ve Netland, T. (2018). Lean product development and lean manufacturing: Testing moderation effects. International Journal of Production Economics, 203, 301-310.

Marodin, G.A. ve Saurin, T. (2013). Implementing lean production systems: research areas and opportunities for future studies. Int. J. Prod. Res. 51(22), 6663-6680.

Marodin, G.A., Tortorella, G.L., Frank, A.G. ve Filho, M.G. (2017). The moderating effect of Lean supply chain management on the impact of Lean shop floor practices on quality and inventory. Supply Chain Manag.: Int. J. 22(6), 473-485.

Marques, P.A., Carvalho, A.M. ve Santos, J.O. (2022) Improving Operational and Sustainability Performance in a Retail Fresh Food Market Using Lean: A Portuguese Case Study. Sustainability, 14(1), 403.

Martinez-Jurado, P. ve Moyano-Fuentes, J. (2014). Lean management, supply chain management and sustainability: a literature review. J. Clean. Prod. 85, 134-150.

Martinez-Jurado, P., Moyano-Fuentes, J. ve Jerez-Gomez, P. (2014). Human resource management in lean production adoption and implementation process: success factors in the aeronautics industry. Bus. Res. Quart. 17(1), 47-68.

Maruta, R. (2012). Maximizing knowledge work productivity: A time constrained and activity visualized PDCA cycle. Knowledge and Process Management, 19(4), 203-214.

Masaaki, A. ve Seiitiro, U. (1986). Effects of diuretics on sodium, potassium, chloride and water transport across the seawater eel intestine. Zoological science, 3(4), 605-612.

Mascitelli, R. (2007). The Lean Product Development Guidebook, Technology Perspectives, Northridge.

Maskell, B. ve Baggaley, B., Grasso, L. (2011). *Practical lean accounting*, CBR Press, New York.

Mason, R., Nieuwenhuis, P. ve Simons, D. (2008). Lean and green supply chain mapping: adapting a lean management tool to the needs of industrial ecology. Prog. Ind. Ecol. Int. J. 5(4), 302-324.

Mason-Jones, R., Naylor, J.B. ve Towill, D.R. (2000), Lean, agile or leagile? Matching your supply chain to the marketplace. Int. J. Prod. Res., 38, 4061-4070.

Mather, H. (1988), Competitive Manufacturing, (Prentice Hall: Englewood Cliffs).

Matt, D., Rauch, E. ve Franzellin, V.M. (2015) An Axiomatic Design based approach for the patient-value oriented design of a sustainable Lean Healthcare System. International Journal of Procurement Management, 8, 66-81.

Matt, D.T. ve Rauch, E. (2014) Implementing Lean in Engineer-to-Order Manufacturing: Experiences from a ETO Manufacturer. In Modrák V, Semančo P, editors. Handbook of Research on Design and Management of Lean Production Systems. Hershey, PA: Business Science Reference; 148-172.

Matt, D.T., Rauch, E. ve Fraccaroli, D. (2016) Smart Factory for SMEs. Designing a holistic production system by industry 4.0 vision in small and medium enterprises (SMEs) (in German). ZWF Zeitschrift für wirtschaftlichen Fabrikbetrieb, 111, 2-5.

Mauzy, J., Harriman, R. ve Marrapodi, J. (2003). Building an inventive organization. T+ D, 57(4), 77-79.

Maware, C., Okwu, M.O. ve Adetunji, O. (2022). A systematic literature review of lean manufacturing implementation in manufacturing-based sectors of the developing and developed countries. International Journal of Lean Six Sigma, 13(3), 521-556.

McCann, L., Hassard, J.S., Granter, E. ve Hyde, P.J. (2015). Casting the lean spell: The promotion, dilution and erosion of lean management in the NHS. Human relations, 68(10), 1557-1577.

McCarthy, D. ve Rich, N. (2015) Lean TPM: A Blueprint for Change. Butterworth-Heinemann.

McCullen, P. ve Towill, D. (2001). Achieving lean supply through agile manufacturing, Integrated Manufacturing Systems, 12(7), 524-533.

McCurry, L. ve McIvor, R.T. (2001). Agile manufacturing: 21st century strategy for manufacturing on the periphery? Conference Proceedings, Irish Academy of Management Conference, University of Ulster, September.

McDonald, M. ve Wilson, H. (2002) The New Marketing, Oxford: Butterworth Heinemann.

McIntosh, R. Owen, G. Culley, S. ve Mileham, T. (2007) Changeover Improvement: Reinterpreting Shingo's ldquo; SMED rdquo; Methodology, IEEE Trans. Eng. Manag., 54(1), 98-111.

McKone, K.E., Roger, G.S. ve Cua, K.O. (2001), The impact of total productive maintenance practices on manufacturing performance, Journal of Operations Management, 19(1), 39-58.

McManus, H. (2005) Product development Value Stream Mapping (PDVSM) manual, MIT Lean Aerospace Initiative, Cambridge.

Mefford, R.M. (1989), The productivity nexus of new inventory and quality control techniques, Engineering Costs and Production Economics, 17(1-4), 21-28.

Mejabi, O.O. (2003). Framework for a lean manufacturing planning system. International J. Manufacturing Technol. and Management, 55(6), 563-578.

Melacini, M., Perotti, S. ve Tumino, A. (2011). Development of a framework for pick-and-pass order picking system design. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 53(9), 841-854.

Mello, A. (2001). Bulletproof your supply chain. http://www.zdnet.com/news/bulletproof-your-supply-chain/297103

Melton, T. (2005). The benefits of lean manufacturing: What lean thinking has to offer the process industries. Chemical Engineering Research and Design, 83(A6), 662-673.

Méndez, J.D.M. ve Rodríguez, R.S. (2017). Total productive maintenance (TPM) as a tool for improving productivity: a case study of application in the bottleneck of an auto-parts machining line. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 92(1), 1013-1026.

Messer, M. (1996) How JIT Staffing can add value to your accounting department. Management Accounting, 28-31.

Miao, M., Jalees, T., Zaman, S.I., Khan, S., Hanif, N.U.A. ve Javed, M.K. (2022). The influence of e-customer satisfaction, e-trust and perceived value on consumer's repurchase intention in B2C e-commerce segment. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 34(10), 2184-2206.

Mileham, A.R., Culley, S.J., Mclntosh, R.I., Gest, G.B. ve Owen, G.W. (1997). Set-up reduction (SUR) beyond total productive maintenance (TPM). Journal of Engineering Manufacture, 211(4), 253-260.

Miles, L. (1961), Techniques of Value Analysis and Engineering, McGraw-Hill, New York, NY.

Millard, R.L. (2001). Value stream analysis and mapping for product development (Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology).

Miller, D. (1986). Configurations of strategy and structure: towards a synthesis. Strat. Manag. J. 7(3), 233-249.

Miller, D. (1992). Environmental fit versus internal fit. Organ. Sci. 3, 159-178.

Miller, J., Wroblewski, M. ve Villafuerte, J. (2013) Creating a Kaizen Culture: Align the Organization, Achieve Breakthrough Results, and Sustain the Gains; McGraw-Hill Education: New York, NY, USA.

Mirea, G. (2013). Lean Manufacturıng- Path to Performance. In I. Popa, C. Dobrin, & C. N. Ciocoiu (Eds.), Proceedings of the 7th International Management Conference: New Management for the New Economy (pp. 407-413). Bucuresti: Editura Ase.

Mizuno, S. (1988). Company-wide Total Quality Control, Asian Productivity Organization, Tokyo.

Modgil, S. ve Sharma, S. (2016), Total productive maintenance, total quality management and operational performance: an empirical study of Indian pharmaceutical industry, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 22(4), 353-377.

Mohammadzadeh, A., Rezazadeh, A., Nazari-Shirkouhi, S., Ghadamyari, M. ve Dalvand, M.R. (2011), A performance measurement system under activity based costing for advanced manufacturing systemsby an integrated fuzzy AHP-fuzzy TOPSIS approach, Scientific Research and Essays, 6(22), 4856-4866.

Moi, L. ve Cabiddu, F. (2021). An agile marketing capability maturity framework. Tourism management, 86, 104347.

Mollenkopf, D., Stolze, H., Tate, W. ve Ueltschy, M. (2010). Green, lean, and global supply chains. Int. J. Phys. Distrib. Logist. Manag. 40(1/2), 14-41.

Monden, Y. (1998). Toyota production system: An integrated approach to just-in-time (2nd ed.). London: Chapman and Hall.

Morgan, J.M. ve Liker, J.K. (2006) The Toyota Product Development System: Integrating People, Process, and Technology, Productivity Press.

Morgan, N. A. ve Piercy, N.F. (1996), Competitive Advantage, Quality Strategy and the Role of Marketing, British Journal of Management, 7, 231-245.

Morlok, E. ve Chang, D. (2004). Measuring capacity flexibility of a transportation system. Transportation Research Part A: Policy and Practice, 38(6), 405-420.

Mowar, A. (2022). Marketing management. Blue Rose Publishers.

Mu, J., Peng, G. ve MacLachlan, D.L. (2009). Effect of risk management strategy on NPD performance. Technovation 29(3), 170-180.

Mukhopadhyay, S.K. ve Gupta, A.V. (1998), Interfaces for resolving marketing, manufacturing and design conflicts. Eur. J. Market., 32, 101-124.

Muntinga, D.G., Moorman, M. ve Smit, E.G. (2011). Introducing COBRAs: Exploring motivations for brand-related social media use. International Journal of advertising, 30(1), 13-46.

Muraira, E., Garzafox, L. ve Villarreal, B. (2014, January). Increasing Customer Satisfaction Through Lean Distribution. In Proceedings of the 2014 International Conference on Industrial Engineering and Operations Management (pp. 3024-3030).

Murman, E.M., Allen, T. Bozdogan, K. Cutcher-Gershenfeld, J., McManus, H, ve Nightingale, D. (2002) Lean Enterprise Value: Insights from MIT's Lean Aerospace Initiative, Palgrave.

Müller, R.M. ve Thoring, K. (2012). Design thinking vs. lean startup: A comparison of two user-driven innovation strategies. Leading Through Design, 151, 91-106.

Myerson, P. (2012), Lean Supply Chain and Logistics Management, McGraw-Hill, New York, NY.

Mynott, C. (2012) Lean Product Development: A Manager's Guide. IET.

Naeemah, A.J. ve Wong, K.Y. (2022). Positive impacts of lean manufacturing tools on sustainability aspects: a systematic review. Journal of Industrial and Production Engineering, 39(7), 552-571.

Naim, M.M., Potter, A.T., Mason, R.J. ve Bateman, N. (2006). The role of transport flexibility in logistics provision. The International Journal of Logistics Management, 17(3), 297-311.

Nakajima, S. (1986). TPM-challenge to the improvement of productivity by small group activities. Maintenance Manage International, 6(2), 73-83.

Nakajima, S. (1988). Introduction to TPM: total productive maintenance. Cambridge: Productivity Press.

Nandakumar, Nikhil, P. G. Saleeshya, and Priya Harikumar. (2020) Bottleneck Identification And Process Improvement By Lean Six Sigma DMAIC Methodology, Materials Today: Proceedings 24: 1217-1224.

Narasimhan, R. ve Das, A. (2000). An empirical examination of sourcing's role in developing manufacturing flexibilities. International Journal of Production Research, 38(4), 875-893.

Narasimhan, R., Swink, M. ve Kim, S.W. (2006), Disentangling leanness and agility: an empirical investigation, Journal of Operations Management, 24(5), 440-457.

Naumann, E. (1995). Creating Customer Value-The Path to Sustainable Competitive Advantage, South-Western Publish.

Naveen, G. ve Singh, N. (2008), Lean product development: maximizing the customer perceived value through design change (redesign), International Journal of Production Economics, 114, 313-332.

Naylor, J.B. Naim, M.M. ve Berry, D. (1999). Leagility: integrating the lean and agile manufacturing paradigms in the total supply chain. International Journal of Production Economics, 62(1/2), 107-118.

Neely, A., Adams, C. ve Crowe, P. (2001), The performance prism in practice, Measuring Business Excellence, 5(2), 6-12.

Neely, A., Gregory, M. ve Platts, K. (1995), Performance measurement system design: a literatüre review and research agenda, International Journal of Operations & Production Management, 15(4), 80-116.

Nefes, K.F. (2019). Mevcut Üretim Sürecinin Yalın Üretim Teknikleri ile Yeniden Yapılandırılması ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Negrão, L.L., Godinho Filho, M. ve Marodin, G.A. (2017). Lean practices and their effect on performance: a literature review. Prod. Plann. Contr. 28(1), 33-56.

Nellore, R., Chanaron, J.J. ve Söderquist, K.E. (2001). Lean supply and price-based global sourcing-the interconnection. European Journal of Purchasing & Supply Management, 7(2), 101-110.

Netland, T. ve Ferdows, K. (2014). What to expect from a corporate lean program. MIT Sloan Manag. Rev. 55(3), 83-89.

Netland, T.H. (2016). Critical success factors for implementing lean production: the effect of contingencies. Int. J. Prod. Res. 54(8), 2433-2448.

Netland, T.H. ve Sanchez, E. (2014). Effects of a production improvement program on global quality performance: the case of the Volvo Production System. The TQM Journal 26(2), 188-201.

Nevins, J.L. ve Whitney, D.E. (1989) Concurrent Design of Products and Processes: A Strategy for the Next Generation in Manufacturing, MacGraw-Hill.

New, C. (1993), The use of throughput efficiency as a key performance measure for the new manufacturing era, The International Journal of Logistics Management, 4(2), 95-104.

Ng, R., Low, J.S.C. ve Song, B. (2015). Integrating and implementing Lean and Green practices based on proposition of Carbon-Value Efficiency metric. J. Clean. Prod. 95, 242-255.

Ngadiman, Y., Hussin, B. ve Majid, I.A. (2012). A study of total productive maintenance implementation in manufacturing industry for generating greater profits. Proceedings of International Conference of Technology Management, Business and Entrepreneurship. Melaka, Malaysia.

NIST, (2000). Principles of Lean Manufacturing with Live Simulation. Manufacturing Extension Partnership, National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

NIST, (2003). Utah Manufacturing Extension Partnership, Manufacturing Extension Partnership, National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

Noor, U., Mansoor, M. ve Shamim, A. (2024). Customers create customers! –Assessing the role of perceived personalization, online advertising engagement and online users' modes in generating positive e-WOM. Asia-Pacific Journal of Business Administration, 16(2), 392-409.

Noranee, S., Aziz, R.A., Anuar, M.Z.H., Som, R.M. ve Shahruddin, S. (2021). The Influence of After-Sales Service Quality and Product Quality on Customer Satisfaction. Global Business & Management Research, 13(4).

Norris, V.P. (1984). The economic effects of advertising: A review of the literature. Current Issues & Research in Advertising, 7(2), 39.

Nsafon, B.E.K., Butu, H.M., Owolabi, A.B., Roh, J.W., Suh, D. ve Huh, J.S. (2020). Integrating multi-criteria analysis with PDCA cycle for sustainable energy planning in Africa: Application to hybrid mini-grid system in Cameroon. Sustainable energy technologies and assessments, 37, 100628.

Nwabueze, U. (2001). An industry betrayed: the case of total quality management in manufacturing, The TQM Magazine, 13(6): 400-408.

O'Neal, C.R. ve LaFief, W.C. (1992). Marketing's lead role in total quality. Industrial Marketing Management, 21, 133-143.

Ohno, T. (1978) Toyota production system-aiming at an off-scale management. Diamond Co, Tokyo, Japan.

Ohno, T. (1982), Taiichi Ohno's Workplace Management, McGraw-Hill, New York, NY.

Ohno, T. (1988). The Toyota production system: Beyond large-scale production. Portland: Productivity Press.

Ohno, T. (1996). Toyota Ruhu. İstanbul: Melisa Matbaacılık.

Oke, A. (2005). A framework for analysing manufacturing flexibility. International Journal of Operations & Production Management, 25(10), 973-996.

Olhager, J. (2003), Strategic positioning of the order penetration point. Int. J. Prod. Econ., 85, 319-329.

Oliver, N. ve Hunter, G. (1998), The financial impact of `Japanese' manufacturing methods, Manufacturing in Transition, Chapter 5, Routledge & Kegan Paul, London.

Oliver, N., Delbridge, R. ve Lowe, J. (1996), The European auto components industry: manufacturing performance and practice, International Journal of Production and Operations Management, 16(11), 85-97.

Oliver, N., Delbridge, R., Jones, D. ve Lowe J. (1994) WCM. Further evidence in lean production debate. British Journal of Management 5, 53-63.

Olson, E.M., Slater, S.F., Hult, G.T.M. ve Olson, K. M. (2018). The application of human resource management policies within the marketing organization: The impact on business and marketing strategy implementation. Industrial Marketing Management, 69(February), 62-73.

Oppenheim, B. (2011). Lean for Systems Engineering with Lean Enablers for Systems Engineering. Wiley&Sons, New Jersey.

Oppenheim, B.W. (2004), Lean Product Development Flow, Systems Engineering, 7(4), 352-378.

Orynycz, O., Tucki, K. ve Prystasz, M. (2020) Implementation of Lean Management as a Tool for Decrease of Energy Consumption and CO_2 Emissions in the Fast Food Restaurant, Energies, 13(5), 1184.

Osterwalder, A. ve Pigneur, Y. (2010). Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers. Wiley.

Osterwalder, A., Pigneur, Y., Bernarda, G. ve Smith, A. (2015). Value proposition design: How to create products and services customers want. John Wiley & Sons.

Otsuka, K., Jin, K. ve Sonobe, T. (2018) Applying Kaizen in Africa: A New Avenue for Industrial Development; Palgrave Macmillan: Cham, Switzerland.

Özdemir, A. ve Özdemir, A. (2006). Talep Tahminlemesinde Kullanılan Yöntemlerin Karşılaştırılması: Seramik Ürün Grubu Firma Uygulaması, Ege Academic Review, 6(2), 105-114.

Pacaiova, H. ve Izarlkova, G. (2019). Base Principles and Practices for Implementation of Total Productive Maintenance in Automotive Industry. Quality Innovation Prosperity, 23(1), 45-59.

Pagatheodrou, Y. (2005). The price of leanness. Industrial Management, 47(1), 8-14.

Pagell, M. ve Gobeli, D. (2009). How plant managers' experiences and attitudes towards sustainability relate to operational performance. Prod. Oper. Manag. J. 18(3), 278-299.

Pakdil, F. ve Leonard, K.M. (2014). Criteria for a lean organisation: development of a lean assessment tool. International Journal of Production Research, 52(15), 4587-4607.

Palmer, A. (2012). Introduction to marketing: Theory and practice. Oxford University Press, USA.

Palmer, V.S. (2001). Inventory management KAIZEN. Proceedings 2nd International Workshop on Engineering Management for Applied Technology. EMAT 2001.

Pan, X. ve Li, S. (2016). Dynamic optimal control of process- product innovation with learning by doing. Eur. J. Oper. Res. 248(1), 136-145.

Paneerselvam, N., Muhammad, N.A., Azhan, A.M. ve Muhammad, N. (2024). Analyzing critical success factors in Lean Six Sigma training. International Journal of Productivity and Performance Management, https://doi.org/10.1108/IJPPM-11-2023-0627.

Panigrahi, S., Al Ghafri, K.K., Al Alyani, W.R., Ali Khan, M.W., Al Madhagy, T. ve Khan, A. (2023). Lean manufacturing practices for operational and business performance: A PLS-SEM modeling analysis. International Journal of Engineering Business Management, 15, 18479790221147864.

Papa, A. ve Payaro, A.R. (2016). Wastes and Tools in the Lean Marketing Strategy: An Exploratory Study in the Italian SMEs, Journal of Business and Economics, 7(2), 290-298.

Parasuraman, A. ve Grewel, D. (2000) The impact of technology on the quality-value-chain: a research agenda. Journal of the Academy of Marketing Science 28(1), 168-174.

Paro, P.E.P. ve Gerolamo, M.C. (2017), Organizational culture for lean programs. Journal of Organizational Change Management, 30(4), 584-598.

Patel, S., Dale, B.G. ve Shaw, P. (2001). Set-up time reduction and mistake proofing methods: an examination in precision component manufacturing. The TQM Magazine, 13(3), 175-179.

Patil, L. ve Raut, N. (2019). Study of total productive maintenance and improving the production, International Journal of Research and Analytical Reviews, 6(1), 519-522.

Pavnaskar, S.J., Gershenson, J.K. ve Jambekar, A.B. (2003) Classification scheme for lean manufacturing tools, International Journal of Production Research, 41(13), 3075-3090.

Payaro, A. ve Papa, A.R. (2016). Wastes and tools in the lean marketing strategy: an exploratory study in the Italian SMEs. Journal of Business and Economics, 7(2), 282-290.

Peng, X. ve Liu, Y. (2016). Behind eco-innovation: managerial environmental awareness and external resource acquisition. J. Clean. Prod. 139, 347-360.

Peng, Y.-S. ve Lin, S.-S. (2008). Local responsiveness pressure, subsidiary resources, green management adoption and subsidiary's performance: evidence from Taiwanese manufactures. J. Bus. Ethics, 79(1-2), 199-212.

Pepper, M. ve Spedding, T. (2010), The evolution of Lean Six Sigma, International Journal of Quality and Reliability Management, 27(2), 317-322.

Perera, S. ve Perera, C. (2019). Performance measurement system for a lean manufacturing setting. Measuring Business Excellence, 23(3), 240-252.

Peteraf, M.A. (1993). The cornerstones of competitive advantage: a resource-based view. Strat. Manag. J. 14(3), 179-191.

Piercy, N. (2010). Improving marketing–operations cross-functional relationships. Journal of Strategic Marketing, 18(4), 337-356.

Piercy, N. ve Rich, N. (2009), Lean transformation in the pure service environment: the case of the call service center, International Journal of Operations and Production Management, 29(1), 54-76.

Piercy, N.C. ve Rich, N. (2004). Strategic marketing and operations relationships: the case of the lean enterprise. Journal of Strategic Marketing, 12(3), 145-161.

Piercy, N.F. (1997), Market-Led Strategic Change: Transforming the Process of Going To Market, Oxford: Butterworth-Heinemann.

Piercy, N.F. ve Morgan, N.A. (1997). The impact of lean thinking and the lean enterprise on marketing: threat or synergy? Journal of Marketing management, 13(7), 679-693.

Pil, F.K. ve Holweg, M. (2004), Linking product variety to order-fulfillment strategies. Interfaces, 34, 394-403.

Pilkington, A. (1998), Manufacturing strategy regained: evidence for the demise of best practice, California Management Review, 41(1), 31-42.

Pires, M., Pratas, J., Liz, J. ve Amorim, P. (2017), A framework for designing backroom areas in grocery stores, International Journal of Retail & Distribution Management, 45(3), 230-252.

Porteus, E.L. (1986). Optimal lot sizing, process quality improvement and setup cost reduction. Operations Research, 34(1), 137-144.

Prajogo, D.I. (2016). The strategic fit between innovation strategies and business environment in delivering business performance. International journal of production Economics, 171, 241-249.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2004), The sustainability and evolution of quality improvement rogrammes – an Australian case study, Total Quality Management and Business Excellence, 15(2), 205-220.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2004a). The multidimensionality of TQM practices in determining quality and innovation performance—an empirical examination. Technovation, 24(6), 443-453.

Presley, A., Meade, L. ve Sarkis, J. (2007). A strategic sustainability justification methodology for organizational decisions: a reverse logistics illustration. Int. J. Prod. Res. 45(18-19), 4595-4620.

Prince, J. ve Kay, J.M. (2003). Combining lean and agile characteristics: creation of virtual groups by enhanced production flow analysis. International Journal of Production Economics, 85(3), 305-318.

Purvis, L., Gosling, J. ve Naim, M.M. (2014). The development of a lean, agile and leagile supply network taxonomy based on differing types of flexibility. International Journal of Production Economics, 151, 100-111.

Qaqish, D. (2013). The Revenue Marketing Journey. In Rise of the Revenue Marketer. BookLogix.

Qi, G.Y., Shen, L.Y., Zeng, S.X. ve Jorge, O.J. (2010). The drivers for contractors' green innovation: An industry perspective. J. Clean. Prod. 18(14), 1358-1365.

Qiu, Y.X., Zhao, C.Y., Zhu, J.M. ve Li, L.J. (2019). Analysis of the application and practice of PDCA cycle in management of the naked medicine dispensing- The quality and safety of the drug. Frontiers of Nursing, 6(3), 227-231.

Radhakrishan, R. ve Balasubramanian, S. (2008). Business Process Reegineering- Text & Cases, New Delhi: PHI Learning Pvt.

Radnor, Z. (2000). Changing to a Lean Organisation: The Case of Chemicals Company, International Journal of Manufacturing Technology and Management 1(4/5):444-454.

Raghuram, P. ve Arjunan, M.K. (2022). Design framework for a lean warehouse–a case study-based approach. International Journal of Productivity and Performance Management, 71(6), 2410-2431.

Rahman, S. (2004). The future of TQM is past. Can TQM be resurrected? Total Quality Management, 15(4), 411-422.

Rahman, S. ve Bullock, P. (2005), The relationship between organization strategy, total quality management (TQM) and organization performance-the mediating role of TQM, Omega, 33, 73-83.

Rajasa, E.Z., Manap, A., Ardana, P.D.H., Yusuf, M. ve Harizahayu, H. (2023). Literature Review: Analysis of Factors Influencing Purchasing Decisions, Product Quality and Competitive Pricing. Jurnal Ekonomi, 12(01), 451-455.

Raluca, B. (2015). Textile Industry Application of the 5S Method. Fascicle of Textiles, Leatherwork, 16(2), 13-18.

Ramdas, K. (2003), Managing Product Variety: An Integrative Review and Research Directions, Production and Operations Management, 12(1), 79-101.

Rangaswamy, A., Giles, C.L. ve Seres, S. (2009). A strategic perspective on search engines: thought candies for practitioners and researchers. Journal of Interactive Marketing, 23(1), 49-60.

Rao, P. ve Holt, D. (2005). Do green supply chains lead to competitiveness and economic performance? Int. J. Oper. Prod. Manag. 25(9), 898-916.

Rauch, E., Dallasega, P. ve Matt, D.T. (2016). The way from lean product development (LPD) to smart product development (SPD). Procedia CIRP, 50, 26-31.

Ray, C., Zuo, X. Michael, J. ve Wiedenbeck, J. (2006). The Lean Index: Operational "Lean" Metrics for the Wood Products Industry. Wood and Fiber Science 38: 238-255.

Redeker, G.A., Kessler, G.Z. ve Kipper, L.M. (2019). Lean information for lean communication: Analysis of concepts, tools, references, and terms. International Journal of Information Management, 47, 31-43.

Reed, R., Lemak, D.J. ve Montgomery, J.C. (1996). Beyond Process: TQM content and firm performance. Academy of Management Review, 21(1), 173-201.

Reicheld, F. (1996) Learning from customer defections. Harvard Business Review, March/April.

Reichhart, A. ve Holweg, M. (2007a). Lean distribution: concepts, contributions, conflicts. International journal of production research, 45(16), 3699-3722.

Reichhart, A. ve Holweg, M. (2007b). Creating the customer-responsive supply chain: a reconciliation of concepts. International Journal of Operations & Production Management, 27(11), 1144-1172.

Reihanian, A., Mahmood, N.Z.B., Kahrom, E. ve Hin, T.W. (2012). Sustainable tourism development strategy by SWOT analysis: Boujagh National Park, Iran. Tourism Management Perspectives, 4, 223-228.

Reinertsen, D. (2009). The Principles of Product Development Flow: Second Generation Lean Product Development. Celeritas Publishing.

Rexhausen, D., Pibernik, R. ve Kaiser, G. (2012), Customer-facing supply chain practices – the impact of demand and distribution management on supply chain success, Journal of Operations Management, 30(4), 269-281.

Richard, L.M. (1999), Value Stream Analysis and Mapping for Product Development, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA.

Ridout, T.N., Franklin Fowler, E. ve Branstetter, J. (2010). Political advertising in the 21st century: The rise of the YouTube ad.

Ries, E. (2011) The Lean Startup: How Today's Entrepreneurs Use Continuous Innovation to Create Radically Successful Businesses. New York: Crown Business.

Rivaldo, Y. ve Amang, A. (2022). Influence of Marketing Strategy, Trust, and Perception Service Quality of Purchasing Decisions. Jurnal Manajemen dan Kewirausahaan, 2(1), 99-103.

Ross, J.E. (1994). Total Quality Management: Text, Cases and Readings. St. Lucie Press, Delray Beach, FL.

Rossi, M., Kerga, E., Taisch, M. ve Terzi, S. (2011b) Proposal of a method to systematically identify wastes in New Product Development Process, International Conference on Concurrent Enterprising ICE2011, Aachen (Germany), June 20-22.

Rossi, M., Kerga, E., Taisch, M. ve Terzi, S. (20lla) Lean Product Development: Fact Finding Research in Italy, International Conference on Industrial Engineering and systems Management (IESM), ENIM-Metz (France)May, 25-27.

Rossi, M., Morgan, J. ve Shook, J. (2017). Lean product and process development. In: Netland, T.H., Powell, D.J. (Eds.), The Routledge Companion to Lean Management. Routledge, 1-7.

Rossi, M., Taisch, M. ve Terzi S. (2011c) From Academic Innovation to Practical Application: the LeanPD Italian Community, APMS2011, Stavanger (Norway), Sep. 26-28.

Rossi, M., Taisch, M. ve Terzi, S. (2012). Lean product development: a five-steps methodology for continuous improvement. In: Proceedings of 18th International Conference on Engineering, Technology and Innovation. (pp. 1-10). IEEE.

Rushton, A., Croucher, P. ve Backer, P. (2001). The handbook of logistics and distribution management. Boston: McGraw-Hill.

Russell, R.S. ve Taylor, B.W. (2000). Operations Management. Prentice–Hall, Englewood Cliffs.

Sá, J.C., Sousa Pereira, M. ve Almeida, S. (2022). Lean Marketing: Application of the Lean Six Sigma to Marketing–Case Study. In World Conference on Information Systems and Technologies (pp. 66-73). Cham: Springer International Publishing.

Sabri, E.H. ve Shaikh, S.N. (2010). Lean and agile value chain management: a guide to the next level of improvement. J. Ross Publishing.

Sachdeva, P. ve Kumar, D. (2022). Trategic Marketing: Agile Marketing Developments, Journal of Positive School Psychology, 6575-6589.

Sahoo, S. ve Yadav, S. (2017) Effectiveness of Lean Manufacturing Technologies for Improving Business Performance: A study of Indian Manufacturing Industries, World Academy of Science, Engineering and Technology: International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering 11(2), 318-325.

Sakakibara, S., Flynn, B.B. ve Schroeder, R.G. (1993), A framework and measurement instrument for just-in-time manufacturing, Production and Operations Management, 2(3), 177-194.

Sakakibara, S., Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Morris, W.T. (1997), The impact of just-in-time manufacturing and its infrastructure on manufacturing performance, Management Science, 43(9), 1246-1257.

Salah, S. ve Mustafa, A. (2021) Integration of energy saving with Lean production in a food processing company. Journal of Machine Engineering, 21(4), 118-133.

Saleem, M., Khan, N., Hameed, S. ve Abbas, M. (2012). An analysis of relationship between total quality management and Kaizen. Life Science Journal, 9(3), 31-40.

Salerno, M.S., de Vasconcelos Gomes, L.A., Oliveira da Silva, D., Barros Bagno, R. ve Uchoa Freitas, S.L.T. (2015). Innovation processes: which process for which project? Technovation 35, 59-70.

Salhieh, L. ve Abushaikha, I. (2016), Assessing the driving forces for greening business practices: empirical evidence from the United Arab Emirates' logistics service industry, South African Journal of Business Management, 47(4), 59-69.

Salhieh, L., Abushaikha, I., Atmeh, M. ve Mdanat, M. (2018), Transportation extended wastes and road haulage efficiency, International Journal of Quality and Reliability Management, 35(5) (forthcoming).

Salonitis, Konstantinos, and Peter Ball. (2013) Energy efficient manufacturing from machine tools to manufacturing systems, Procedia Cirp 7, 634-639.

Samaka, A.M.A. ve Kazem, M.A.H. (2022). Agile Marketing Strategy in Banks and its Impact on Enhancing Customer Loyalty: An Analytical Study. Journal of Positive School Psychology, 7251-7265.

Samson, D. ve Terziovski, M. (1999). The relationship between total quality management practices and operational performance. Journal of Operations Management, 17(4), 393-409.

Sanchez, L.M. ve Nagi, R. (2001). A review of agile manufacturing systems. International Journal of Production Research, 39(16), 2561-3600.

Sandberg, A. (Ed.) (1995), Enriching Production: Perspectives on Volvo's Uddevalla Plant as an Alternative to Lean Production, Avebury, Aldershot.

Sangpikul, A. (2017). Implementing academic service learning and the PDCA cycle in a marketing course: Contributions to three beneficiaries. Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education, 21(August), 83-87.

Sangwa, N.R. ve Sangwan, K.S. (2018). Development of an integrated performance measurement framework for lean organizations. Journal of Manufacturing Technology Management, 29(1), 41-84.

Sangwa, N.R., Sangwan, K.S., Paidipati, K.K. ve Shah, B. (2023). Lean performance measurement system for an Indian automotive supply chain. International Journal of Quality & Reliability Management, 40(5), 1292-1315.

Sanjay, B. (2008). Lean and performance measurement. Journal of Manufacturing Technology Management, 19(5), 670-684.

Santos, A.C.O., da Silva, C.E.S., Braga, R.A.D.S., Corrêa, J.É. ve de Almeida, F.A. (2020). Customer value in lean product development: Conceptual model for incremental innovations, Systems Engineering, 23(3), 281-293.

Santos, J., Wysk, R.A. ve Torres, J.M. (2015). Improving production with lean thinking. John Wiley & Sons.

Satyam, Aithal, R.K. ve Maurya, H. (2017), Exploring channel conflict in an emerging economy: the small retailer's perspective, International Journal of Retail & Distribution Management, 45(10), 1061-1078.

Saunila, M., Ukko, J. ve Rantala, T. (2017). Sustainability as a driver of green innovation investment and exploitation. J. Clean. Prod. 179, 631-641.

Saurin, T.A., Marodin, G.A. ve Ribeiro, J.L.D. (2011). A framework for assessing the use of lean production practices in manufacturing cells. Int. J. Prod. Res. 49(11), 3211-3230.

Saxena, A. ve Khanna, U. (2013). Advertising on Social Network Sites: A Structural Equation Modelling Approach. Vision 17(1). 17-25.

Schipper, T. ve Swets, M. (2009). *Innovative Lean Development*, CBC Press.

Schonberger, R. (2008). Best Practices in Lean Six Sigma Process Improvement: a Deeper Look. John Wiley & Sons, Hoboken, N.J.

Schonberger, R.J. (1982). The transfer of Japanese manufacturing management approaches to U.S. industry. Academy of Management Review, 7: 479-487.

Schonberger, R.J. ve Ansari, A. (1984). "Just-in-time" purchasing can improve quality, Journal of Purchasing and Materials Management, 20(1), 2-7.

Schuh, G., Lenders, M. and Schöning, S. (2007) Mit Lean Innovation zu mehr Erfolg Ergebnisse der Erhebung, Werkzeugmaschinenlabor WZL, RWTH Aachen.

Scur, G. ve Barbosa, M.E. (2017). Green supply chain management practices: multiple case studies in the Brazilian home appliance industry. J. Clean. Prod. 141, 1293-1302.

Seth, D., Seth, N. ve Dhariwal, P. (2017). Application of value stream mapping (VSM) for lean and cycle time reduction in complex production environments: a case study, Production Planning & Control, 28(5), 398-419.

Sezer, A. ve Baydaş, A. (2024). Marketing Ethics and Customer Loyalty: The Serial Mediating Role of Relationship Quality and the Moderating Role of Voluntary Simplicity, Interdisciplinary Description of Complex Systems: INDECS, 22(5), 548-585.

Shah, B. ve Khanzode, V. (2017), Storage allocation framework for designing lean buffers in forward-reserve model: a test case, International Journal of Retail & Distribution Management, 45(1), 90-118.

Shah, R. ve Ward, P.T. (2003). Lean manufacturing: Context, practice bundles and performance, J. Operations Management, 21(2), 129-149.

Shah, R. ve Ward, P.T. (2007), Defining and developing measures of lean production, Journal of Operations Management, 25(4), 785-805.

Shapiro, B.P. (1977), Can marketing and manufacturing coexist? Har. Bus. Rev., 55, 104-114.

Sharifi, H. ve Zhang, Z. (1999), A methodology for achieving agility in manufacturing organisations: an introduction, International Journal of Production Economics, 62(1-2), 7-22.

Sharifi, H. ve Zhang, Z. (2001). Agile manufacturing in practice: application of a methodology, International Journal of Operations & Production Management, 21(5/6), 772-794.

Sharma, R., Singh, J. ve Rastogi, V. (2018), The impact of total productive maintenance on key performance indicators (PQCDSM): a case study of automobile manufacturing sector, International Journal of Productivity and Quality Management, 24(2), 267-283.

Sharma, S. ve Shah, B. (2015), A proposed hybrid storage assignment framework: a case study, Journal of Operations Management, 25(4), 785-805.

Sharma, S. ve Shah, B. (2016), Towards lean warehouse: transformation and assessment using RTD and ANP, International Journal of Productivity and Performance Management, 65(4), 571-599.

Sharma, V.K. ve Yadav, V. (2016). Analysis of TPM implimentation in auto sector-a case study, International Journal of Engineering Research & Management Technology, 3(4), 68-78.

Sheth, J.N. ve Parvatiyar, A. (2021). Sustainable marketing: Market-driving, not market-driven, Journal of macromarketing, 41(1), 150-165.

Shewhart, W.A. (1980). Economic Control of Quality of Manufactured Product. ASQC Quality Press, Milwaukee, WI.

Shimbum, N.K. (1998). Improving Product Quality by Preventing Defects.

Shingo, S. (1989), A Study of the Toyota Production System from an Industrial Engineering Point of View, Productivity Press, Cambridge, MA.

Shingo, S. (2021). Zero quality control: Source inspection and the poka-yoke system. Routledge.

Shioji, H. (2000), The order entry system in Japan, in International Symposium on Logistics, Morioka, Japan, 12th–15th July.

Shortell, S.M., Blodgett, J.C., Rundall, T.G., Henke, R.M. ve Reponen, E. (2021). Lean management and hospital performance: adoption vs. implementation. The Joint Commission Journal on Quality and Patient Safety, 47(5), 296-305.

Sigma Center, (2024) 7 Temel İsraf https://sigmacenter.com.tr/blog/7-temel-israf/, E.T.: 22.12.2024.

Sim, K.L. ve Rogers, J.W. (2008). Implementing lean production systems: barriers to change. Manag. Res. News 32(1), 37-49.

Simchi-Levi, D., Kaminsky, P. ve Simchi-Levi, E. (2003). Designing and managing the supply chain: concepts, strategies, and case studies. Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Singh, J. ve Singh, H. (2009). Kaizen philosophy: a review of literature. IUP Journal of Operations Management, 8(2), 51-72.

Singh, U. ve Ahuja, I.S. (2015). Evaluating the contributions of total productive maintenance on manufacturing performance. International Journal of Process Management and Benchmarking, 5(4), 425-455.

Sink, D. ve Tuttle, T. (1990), The performance management question in the organization of the future, Industrial Management, 32(1), 4-12.

Sitkin, S.B., Sutcliffe, K.M. ve Schroeder, R.G. (1994). Distinguishing control from learning in total quality management: A contingency perspective. Academy of management review, 19(3), 537-564.

Slack, N. (1987). The flexibility of manufacturing systems. International Journal of Operations & Production Management, 7(4), 35-45.

Slack, N. (2005). The changing nature of operations flexibility. International Journal of Operations & Production Management, 25(12), 1201-1210.

Slywotzky, A. (1996), Value Migration, Boston, MA: Harvard University Press.

Smith, P.G. ve Reinertsen, D.G. (1997) Developing Products in Half the Time: New Rules, New Tools, Wiley.

Snee, R.D. (2010), Lean Six Sigma – getting better all the time, International Journal of Lean Six Sigma, 1(1), 9-29.

Snell, S.A. ve Dean, J.W. (1992). Integrated manufacturing and human resource management: A human capital perspective. Academy of Management Journal, 35: 467-504.

So, S.C.K. ve Sun, H.Y. (2010). Supplier integration strategy for lean manufacturing adoption in electronic-enabled supply chains. Supply Chain Manag. Int. J. 15(6), 474-487.

Soba, M. (2008). Esnek Üretim Sistemleri ve İşletmelerin Rekabet Gücüne Etkileri, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1/2, 103-124.

Soba, M. ve Taştepe, Ö. (2018). Yalın Düşünce Çerçevesinde Pazarlamaya Genel Bir Bakış, In İzmir International Congress on Economics and Administrative Sciences (IZCEAS) (s. 1551-1564).

Sobek, D., Liker, J. ve Ward, A. (1998). Another look at how Toyota integrates product development. Harv. Bus. Rev. 76(4), 36-47.

Sobek, D.K., Ward, A.C. ve Liker, J.K. (1999), Toyota's Principles of Set-Based Concurrent Engineering, Sloan Management Review, 40(2), 67-84.

Sohlenius, G. (1992), Concurrent Engineering, CIRP ANN., 41(2), 645-656.

Soliman, M. (2016). Jidoka-The Missing Pillar. Available at SSRN 3365343.

Soliman, M. (2020). Jidoka: The Toyota Principle of Building Quality into the Process.

Soosay, C.A., Hyland, P.W. ve Ferrer, M. (2008). Supply chain collaboration: capabilities for continuous innovation. Supply Chain Manag. Int. J. 13, 160-169.

Sörqvist, L. (1998). Poor quality costing. Stockholm: Royal Institute of Technology.

Spehler, N. (2015). Lean Marketing for Startups. Marketing Research Paper. Luettu.

Spreng, R.A., Mackenzie, S.B. ve Olshavsky, R.W. (1996), A Re-examination of the Determinants of Consumer Satisfaction, Journal of Marketing, 60(3), 15-33.

Sprengel, D. ve Busch, T. (2011). Stakeholder engagement and environmental strategy – the case of climate change. Bus. Strat. Environ. 20(6), 351-364.

Srivastava, S.K. (2007). Green supply chain management: a state-of-the art literature view. Int. J. Manag. Rev. 9(1), 53-80.

Stalk, G. (1988). Time – The next source of competitive advantage. Harvard Business Review, 66 (4), 41-51.

Stalk, G. ve Hout, T.M. (1990). Competing against time: How time-based competition is reshaping global markets. New York: Free Press.

Stalk, G., Evans, P. ve Schulman, L.E. (1992), Competing on Capabilities: the New Rules of Corporate Strategy, Harvard Business Review, 70(2), 57-69.

Stevenson, M. ve Spring, M. (2007). Flexibility from a SC perspective: definition and review. International Journal of Operations & Production Management, 27(7), 685-713.

Streeck, W. (1992), Social Institutions and Economic Performance, Sage Publications, London.

Sturdevant, D. (2014). (Still) learning from Toyota. Mckinsey and Company. Available at: http://www.mckinsey.com/insights/Manufacturing/Still_learning_from_Toyota?cid=manufacturing-eml-alt-mkq-mck-oth-1402

Sugimori, Y., Kusunoki, K., Cho, F. ve Uchikawa, S. (1977). Toyota production system and kanban system: Materialization of just-in-time and respect for human system. International Journal of Production Research, 15: 553-564.

Sullivan, A.P., Sullivan, G.W. ve Sullivan, J.A. (2016). Translating the Research: Keyword Advertising for Lean Start-Ups.

Sun, H. (1999). Diffusion and contribution of total quality management: an empirical study in Norway. Total Quality Management, 10(6), 901-914.

Sundararajan, N. ve Terkar, R. (2022) Improving productivity in fastener manufacturing through the application of Lean-Kaizen principles. Mater. Today Proc., 62, 1169-1178.

Susilawati, A., Tan, J., Bell, D. ve Sarwar, M. (2012). A Multiple Criteria Decision Making Based Performance Measurement and Improvement Model for Lean Manufacturing Activities. Paper presented at the International Conference on Mechanical, Automobile and Robotics Engineering.

Susilawati, A., Tan, J., Bell, D. ve Sarwar, M. (2013). Develop a framework of performance measurement and improvement system for lean manufacturing activity. International Journal of Lean Thinking, 4(1), 51-64.

Susman, G.I. (1992), Integrating Design and Manufacturing for Competitive Advantage, Oxford University Press.

Sutoni, A., Setyawan, W. ve Munandar, T. (2019). Total Productive Maintenance (TPM) Analysis on Lathe Machines using the Overall Equipment Effectiveness Method and Six Big Losses. Journal of Physics: Conference Series, 1179, 1-6.

Svensson, G. (2007). Aspects of sustainable supply chain management (SSCM): conceptual framework and empirical example. Supply Chain Manag.: Int. J. 12(4), 262-266.

Swafford, P.M. Ghosh, S. ve Nagash, N.M. (2006). A framework for assessing value chain agility. International Journal of Operations & Production Management, 26(2), 118-140.

Swank, C.K. (2003), The lean service machine, Harvard Business Review, 81(10), 123-130.

Tachizawa, E.M. ve Thomsen, C.G. (2007). Drivers and sources of supply flexibility: an exploratory study. International Journal of Operations & Production Management, 27(10), 1115-1136.

Taherimashhadi, M. ve Ribas, I. (2018), A model to align organizational culture to lean culture. Journal of Industrial Engineering and Management, 11(2), 207-221.

Take, N., Byakika, S., Tasei, H. ve Yoshikawa, T. (2015). The effect of 5S-continuous quality improvement-total quality management approach on staff motivation, patients' waiting time and patient satisfaction with services at hospitals in Uganda. Journal of Public Health in Africa, 6(1), 486.

Taleb, A.F., Al-Tai, F.A. ve Ghobash, A. (2018). the role of agile marketing in achieving sustainable marketing performance: Analytical research for the views of a sample of workers in the southern fertilizer industry general company. Journal of the College of Administration and Economics, 12(25), 244-277.

Tangen, S. (2004), Performance measurement: from philosophy to practice, International Journal of Productivity and Performance Management, 53(8), 726-737.

Tanrıverdi, M. (2024). Yalın yönetim kavramı üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi, Turkish Studies- Economy, 19(2), 567-585.

Tanudiharjo, R.K., Ng, F., Yun, J., Heng, J., Joo, A. ve Arokiam, I.C. (2021), Investigation of Factors Impacting Lean Implementation in the Indonesian Fast-Moving Consumer Goods Industry. Operatıons and Supply Chaın Management, 14(2), 162-172.

Tao, F., Cheng, J., Qi, Q., Zhang, M., Zhang, H. ve Sui, F. (2018). Digital twin-driven product design, manufacturing and service with big data, The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 94, 3563-3576.

Tariq, A., Badir, Y.F., Tariq, W. ve Bhutta, U.S. (2017). Drivers and consequences of green product and process innovation: a systematic review, conceptual framework and future outlook. Technol. Soc. 51, 8-23.

Taylor, D. ve Brunt, D. (Eds) (1997), Manufacturing Operations, Thompson, London.

Teece, D.J. (1986). Firm Boundaries, Technological Innovation and Strategic Planning. In: Thomas, G.L. (Ed.), The Economics of Strategic Planning, pp. 187–199 D.C., Heath, Lexington, MA.

Tegethoff, H.G. ve Wilkesmann, U. (1995) Lean Administration: Lernt die öffentliche Verwaltung bei der Schlankheitskur? Soziale Welt, 27-50.

Theagarajan, S.S. ve Manohar, H.L. (2015). Lean management practices to improve supply chain performance of leather footwear industry. Proceedings of Industrial Engineering and Operations Management (IEOM), March 3-5, Dubai, 1-5.

Thomke, S. ve Fujimoto, T. (2000), The Effect of 'Front-Loading' Problem-Solving on Product Development Performance, Journal of Product Innovation Management, 17(2), 128-142.

Tomelero, R.L., Ferreira, J.C.E., Kumar, V. ve Garza-Reyes, J.A. (2017). A lean environmental benchmarking (LEB) method for the management of cutting tools. Int. J. Prod. Res. 55(13), 3788-3807.

Ton, Z. (2014). The good jobs strategy: How the smartest companies invest in employees to lower costs and boost profits. Houghton Mifflin Harcourt.

Topolska, K., Florkiewicz, A. ve Filipiak-Florkiewicz, A. (2021). Functional food—consumer motivations and expectations. International journal of environmental research and public health, 18(10), 5327.

Tortorella, G.L., Marodin, G.A., Fettermann, D.D.C. ve Fogliatto, F.S. (2016). Relationships between lean product development enablers and problems. Int. J. Prod. Res. 54(10), 2837-2855.

Towill, D. ve Christopher, M. (2002). The supply chain strategy conundrum: to be lean or agile or to be lean and agile? International Journal of Logistics, 5(3): 299-309.

Toyoda, E. ve Toyoda, S. (1988). Toyota: A history of the first 50 years. Toyota City, Japan: Toyota Motor Corporation.

Treacy, M. ve Wiersema, F. (1995), The Discipline of Market Leaders, Reading, MA: Addison-Wesley.

Trivedi, S.K. ve Yadav, M. (2020) Repurchase intentions in Y generation: Mediation of trust and e-satisfaction. Mark. Intell. Plan., 38, 401-415.

Turock, A. (2001). There's danger in listening to customers. Supermarket Business, 56(4), 27-29.

Türkan, Ö.U. (2010). Üretimde yalın dönüşümün temel performans kriterleri. Balıkesir Üniversitesi Fen Bil. Enst. Dergisi, 12(2), 28-41.

Tyagi, S., Choudhary, A., Cai, X. ve Yang, K. (2015). Value stream mapping to reduce the lead-time of a product development process. International journal of production economics, 160, 202-212.

Uhrin, Á., Bruque-Cámara, S. ve Moyano-Fuentes, J. (2017). Lean production, workforce development and operational performance. Management Decision, 55(1), 103-118.

Upton, D.M. (1994). The management of manufacturing flexibility, *California Management Review*, 36(Winter), 72-89.

Uzoeghelu, J. ve Kaur, P. (2024). Implementation Strategy of Integrating Lean and Agile Project Management within Start-Up Projects: a Case Study of Nigeria.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri odaklı pazarlama anlayışına göre değer yaratma: Bir model olarak Değer İletim Sistemi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 2(1), 11-29.

Valmohammadi, C. ve Roshanzamir, S. (2015), The guidelines of improvement: relations among organizational culture, TQM and performance, International Journal of Production Economics, 164, 167-178.

Van Der Merwe, A. ve Thomson J. (2007). The lowdown on lean accounting, *Strategic Finance*, 88(2), 26-33.

Van der Wiele, A., Williams, A.R.T. ve Dale, B.G. (2000). Total quality management: is it a fad, fashion, or fit? Quality Management J., 7(2), 65-79.

Van Hoek, R.I., Harrison, A. ve Christopher, M. (2001). Measuring agile capabilities in the supply chain. International Journal of Operations & Production Management, 21(1/2), 126-147.

Vanalle, R.M., Ganga, G.M.D., Godinho Filho, M. ve Lucato, W.C. (2017). Green supply chain management: an investigation of pressures, practices, and performance within the Brazilian automotive supply chain. J. Clean. Prod. 151, 250-259.

Varadarajan, R. (2018). Advances in strategic marketing and the advancement of the marketing discipline: the promise of theory. Journal of Marketing Management, 34(1-2), 71-85.

Vardhan, S., Gupta, P. ve Gangwar, V. (2015). The impact of Quality Maintenance Pillar of TPM on manufacturing performance. Proceedings of International Conference on Industrial Engineering and Operations Management. Dubai (UAE).

Vazquez-Bustelo, D., Avella, L. ve Fernandez, E. (2007), Agility drivers, enablers and outcomes, International Journal of Operations and Production Management, 27(12), 1303-1332.

Venkatesh, J. (2007). An introduction to total productive maintenance (TPM). The plant maintenance resource center, 3-20.

Viinikka, E.L. (2019). How a Lean Agile Business Model Can Help Company A Provide Better Digital Marketing Service for SMEs.

Vijaya Sundar, M.M. (2013), Synergies of Lean Six Sigma, IUP Journal Of Operations Management, 12(1), 21-31.

Villarreal, B., Garcia, D. ve Rosas, I. (2009), Eliminating transportation waste in food distribution: a case study, Transportation Journal, 48(4), 72-77.

Villarreal, B., Garza-Reyes, J.A. ve Kumar, V. (2016), Lean road transportation – a systematic method for the improvement of road transport operations, Production Planning and Control, 27(11), 865-877.

Vinodh, S. ve Kumar, A. (2015). A case study on lean product and process development. In: Research Advances in Industrial Engineering. Springer International Publishing, pp. 17-30.

Vinodh, S., Arvind, K.R. ve Somanaathan, M. (2011). Tools and techniques for enabling sustainability through lean initiatives. Clean. Tech. Environ. Policy 13(3), 469-479.

Von der Gracht, H.A. ve Darkow, I.-L. (2010), Scenarios for the logistics services industry: a Delphibased analysis for 2025, International Journal of Production Economics, 127(1) 46-59.

Vonderembse, M.A. Uppal, M. Huang, S.H. ve Dismukes, J.P. (2006). Designing supply chains: towards theory development. International Journal of Production Economics, 100(2), 223-238.

Voronova, O. (2022). Improvement of warehouse logistics based on the introduction of lean manufacturing principles. Transportation Research Procedia, 63, 919-928.

Wacker, J.G. ve Sheu, C. (2006). Effectiveness of manufacturing planning and controlsystems on manufacturing competitiveness: evidence from global manufacturing data, International Journal of Production Research, 44(5), 1015-1036.

Wahab, A.N.A., Mukhtar, M. ve Sulaiman, R. (2013). A Conceptual Model of Lean Manufacturing Dimensions. Procedia Technology, 11, 1292-1298.

Walton, M. (1999) Strategies for lean product development. The Lean Aerospace Initiative Working Paper Series WP99-01-91. Massachusetts Institute of Technology, August.

Wang, B. (2008). Analysis of efficiency of lean production implemented in multi-national optic enterprises. International Journal of Technology Management, 43(4), 304-319.

Wang, C.H., Chen, K.Y. ve Chen, S.C. (2012). Total quality management, market orientation and hotel performance: The moderating effects of external environmental factors. International journal of hospitality management, 31(1), 119-129.

Wang, L., Ming, X.G., Kong, F.B., Li, D. ve Wang, P.P. (2011). Focus on implementation: a framework for lean product development. Journal of Manufacturing Technology Management, 23(1), 4-24.

Wang, X., Guo, J., Wu, Y. ve Liu, N. (2020). Emotion as signal of product quality: Its effect on purchase decision based on online customer reviews. Internet Research, 30(2), 463-485.

Wang, Y. ve Hao, F. (2018). Does internet penetration encourage sustainable consumption? A cross-national analysis. Sustainable Production and Consumption, 16, 237-248.

Wang, Y., Xiang, D., Yang, Z. ve Ma, S. S. (2019). Unraveling customer sustainable consumption behaviors in sharing economy: A socio-economic approach based on social exchange theory. Journal of Cleaner Production, 208, 869-879.

Wangwacharakul, P., Berglund, M., Harlin, U. ve Gullander, P. (2014) Cultural Aspects when Implementing Lean Production and Lean Product Development–Experiences from a Swedish Perspective. Quality Innovation Prosperity, 18, 125-140.

Wantuck, K.A. (1989). Just In Time for America (Milwaukee, WI: The Forum).

Ward, A., Liker, J., Cristiano, J. ve Sobek, D. (1999). The second Toyota paradox: how delaying decisions can make better cars faster. Sloan Manag. Rev. 36(3), 43-61.

Ward, A.C. (2007). *Lean Product and Process Development*, Lean Enterprise Institute.

Ward, A.C. ve Seering, W. (1989a), The Performance of a Mechanical Design Compiler, ICED Proceedings of the 1989 International Conference on Engineering Design, 39-45.

Ward, A.C. ve Seering, W. (1989b), Quantitative Inference in a Mechanical Design Compiler, Proceedings of the First International ASME Conference on Design Theory and Methodology, 89-97.

Ward, A.C., Liker, J.K. Christiano, J.J. ve Sobek, D.K. (1995) The Second Toyota Paradox: How Delaying Decisions Can Make Better Cars Faster, Sloan Management Review, 36, 43-61.

Ward, A.C., Shook, J. ve Sobek, D. (2007), Lean Product and Process Development, The Lean Enterprise Institute, Cambridge, MA.

Webster, F.E. (1992) The changing role of marketing in the corporation. J Mark, 56(4), 1-18.

Webster, F.W. (1997), The Future Role of Marketing in the Organization, In Reflections on the Futures of Marketing, (Eds) Lehmann, D.R. and Jocz, K.E., Cambridge, MA: Marketing Science Institute.

WebTrends, (2006). Marketing performance management: The essential guide for Web-smart marketers. BtoB Magazine.

Williams, K. ve Haslam, C. (1992), Against lean production, Economy and Society, 21, 321-254.

Williams, K., Haslam, C., Johal, S. ve Williams, J. (1994), Cars, Berghahn Books, Providence, RI.

Wilson, A., Zeithaml, V.A., Bitner, M.J. ve Gremler, D.D. (2008) Services Marketing, McGraw-Hill Education

Wilson, J.P. ve Campbell, L. (2016). Developing a knowledge management policy for ISO 9001: 2015. Journal of Knowledge Management, 20(4), 829-844.

Wisner, J.D., Leong, G.K. ve Tan, K.C. (2005), Principles of supply chain management: a balanced approach, Southwestern, United States.

Womack, J. (2003) Beach Reading. Electronic distribution to members of the Lean Enterprise Institute, Available at: http://www.lean.org.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1994), From lean production to the lean enterprise, Harvard Business Review, March-April, pp. 93-103.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1996) Lean thinking—banish waste and create wealth in your corporation. Journal of the operational research society, 48(11), 1148-1148.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1996), Beyond Toyota: How to Root out Waste and Pursue Perfection, Harvard Business Review, September-October, pp.140-158.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1996b), Lean Thinking, Simon and Schuster, New York, NY.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (2003). Lean thinking: Banish waste and create wealth in your corporation. New York: Free Press.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (2005), Lean consumption. Har. Bus. Rev., 83, 58-68.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (2015). Lean solutions: how companies and customers can create value and wealth together. Simon and Schuster.

Womack, J.P., Jones, D.T. ve Roos, D. (1990). The machine that changed the world: The story of lean production. New York: Rawson Associates.

Womack, J.P., Jones, D.T. ve Roos, D. (2007). The machine that changed the world: The story of lean production—Toyota's secret weapon in the global car wars that is now revolutionizing world industry. Simon and Schuster.

Worley, J.M. ve Doolen, T.L. (2015), Organizational structure, employee problem solving, and lean implementation, International Journal of Lean Six Sigma, 6(1), 39-58.

Worley, J.M. ve Doolen, T.L. (2015). Organizational structure, employee problem solving, and lean implementation. International Journal of Lean Six Sigma, 6(1), 39-58.

Wright, C. ve Lund, J. (2006). Variations on a lean theme: Work restructuring in retail distribution. New Technology, Work and Employment, 21(1), 59-74.

www.1000ventures.com, E.T.: 20.10.2024.

www.knowitsdifference.com, E.T.: 20.10.2024

Xie, X., Huo, J., Qi, G. ve Zhu, K.X. (2016). Green process innovation and financial performance in emerging economies: moderating effects of absorptive capacity and green subsidies. EEE Trans. Eng. Manag. 63(1), 101-112.

Yadav, P. ve Singh, N. (2017). Youtube: Lucrative platform for lean advertising, Chanderprabhu Jain College of Higher Studies & School of Law.

Yalçıntekin, T. (2015). Yalın Üretim Felsefesinin ve Tekniklerinin Bir Tekstil İşletmesinde Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Yang, L., Ye, Z., Lee, C.G., Yang, S. ve Peng, R. (2019). A two-phase preventive maintenance policy considering imperfect repair and postponed replacement. European Journal of Operational Research, 274(3), 966-977.

Yang, M., Hong, P. ve Modi, S. (2011). Impact of lean manufacturing and environmental management on business performance: an empirical study of manufacturing firms. Int. J. Prod. Econ. 129, 251-261.

Yang, Y. ve Zhai, P. (2022). Click-through rate prediction in online advertising: A literature review, Information Processing & Management, 59(2), 102853.

Yasin, M.M., Small, M. ve Wafa, M.A. (1997), An empirical investigation of JIT effectiveness: an organizational perspective, Omega, 25(4), 461-471.

Yasin, M.M., Wafa, M.A. ve Small, M.H. (2003) Organizational modifications to support JIT implementation in manufacturing and service operations. Omega, Int. J. Management Science, 31, 213-226.

Yavuz, N., Toker, K. ve Görener, A. (2019). Yalın Uygulamaların İşletme Performansı Üzerine Etkisinde İnsan Sermayesinin Aracılık Rolü: Bir Model Önerisi. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 76-99.

Yazgan, H., Sarı, Ö. ve Seri, V. (1998). Features of the Toyota Production System. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2(2), 129-134

Yazıcı, S., Ünal, F. ve Çulhaoğlu, Ö. (2023). Kalite Süreçlerinde PUKÖ Döngüsü: Dış Değerlendiricilerin Görüşlerine Göre Türk Üniversitelerinin Yeterlik Düzeyleri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (57), 281-305.

Yıldız, B. ve Kütahyalı, D.N. (2021). Yeşil ürün tutumunun yeşil satın alma niyeti, geri dönüşüm ve yalın tüketim üzerindeki etkisi. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 365-398.

Yılmaz, E. (2012). Siparişe Göre Üretim Yapan Sistemlerde Yalın Üretim Uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yi-Tao, D.E.N.G. (2010). The internet of things technology application in the supply chain management [J]. Logistics Sci-Tech, 9: 92-94.

Yoon Sung-Joon, ve Kim Joo-Ho. (2001). Is the Internet more effective than traditional media? Factors affecting the choice of media. Journal of Advertising Research, 41(6), 53-60.

Yusr, M.M. (2016). Innovation capability and its role in enhancing the relationship between TQM practices and innovation performance. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 2(1), 1-15.

Yusuf, M., Gunasekaran, A., Adeleye, E. ve Sivayoganathan, K. (2004). Agile supply chain capabilities-determinants of competitive objectives. European Journal of Operational Research, 159(2), 379-392.

Yusuf, Y.Y. ve Adeleye, E.O. (2002), A comparative study of lean and agile manufacturing with related survey of current practices in the UK, International Journal of Production Research, 40(17), 4545-4562.

Yusuf, Y.Y., Adeleye, E.O. ve Sivayoganathan, K. (2003). Volume flexibility: the agile manufacturing conundrum. Management Decision, 41(7), 613-624.

Yusuf, Y.Y., Sarhadi, M. ve Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: the drivers, concepts and attributes. International Journal of Production Economics, 62(1/2), 33-43.

Yüksel, H. (2010). Üretim/işlemler yönetimi temel kavramlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Zailani, S., Govindan, K., Iranmanesh, M. ve Shaharudin, M.R. (2015). Green innovation adoption in automotive supply chain: the malaysian case. J. Clean. Prod. 108(A), 1115-1122.

Zargun, S. ve Al-Ashaab, A. (2014), Critical success factors for lean manufacturing: A systematic literature review an international comparison between developing and developed countries. Advanced Materials Research, 845, 668-681.

Zeithaml, V., Parasuraman, A. ve Berry, K. (1990) Delivering Service Quality, New York: Free Press.

Zeithaml, V., Parasuraman, A. ve Malhotra, K. (2000) A conceptual framework for understanding e-service quality, Marketing Science Institute Working Paper, report number 00-115.

Zeithaml, V.A. (1988), Consumer perceptions of price, quality, and value: a means-end model and synthesis of evidence. Journal of Marketing, 52(3), 2-22.

Zeithaml, V.A., Berry, L.L. ve Parasuraman, A. (1996), The behavioural consequences of service quality, Journal of Marketing, 60, 31-46.

Zelbst, P. J., Green, K.W., Abshire, R.D. ve Sower, V.E. (2010). Relationships among market orientation, JIT, TQM, and agility. Industrial Management & Data Systems, 110(5), 637-658.

Zhang, Q., Irfan, M., Aamir Obaid Khattak, M., Abbas, J., Zhu, X. ve Sanullah Shah, M. (2012), Critical success factors for successful Lean Six Sigma implementation in Pakistan, Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business, 4(1), 117-124.

Zhang, Z. (2000). Quality management approach in China, The TQM Magazine, 12(2), 92-105.

Zhao, X. ve Sun, B. (2016). The influence of Chinese environmental regulation on Corporation innovation and competitiveness. J. Clean. Prod. 112(Part 2), 1528-1536.

Zhou, B. (2016). Lean principles, practices, and impacts: a study on small and medium-sized enterprises (SMEs). Annals of Operations Research, 241, 457-474.

Zhou, K.Z. ve Wu, F. (2010). Technological capability, strategic flexibility, and product innovation, Strategic management journal, 31(5), 547-561.

Zhou, Y. (2019). Research on Lean Marketing Management of Mobile Games. Modern Economy, 10(01), 86-95.

Zimmermann, R., Miguel, L., Fernandes, D., Antonio, F. ve Moreira, C. (2016). The influence of supply chain on the innovation process: a systematic literature review. Supply Chain Manag.: Int. J. 21(3), 289-304.

Zoroğlu, B. ve Yıldız, M.S. (2013). Bir Otomobil Yan Sanayi Fabrikasında Andon Sistemi Uygulaması. 13. Üretim Araştırmaları Sempozyumu, 186-192.

Zylstra, K.D. (2005), Lean Distribution: Applying Lean Manufacturing to Distribution, Logistics, and Supply Chain, (Wiley: New York).

HALKLA İLİŞKİLER

KAVRAMLAR MODELLER ARAÇLAR

DR. GIYASETTİN TAYFUR

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMLAR MODELLER ARAÇLAR

Dr. Gıyasettin Tayfur

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-43-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMLAR MODELLER ARAÇLAR

Dr. Gıyasettin Tayfur
XII+314 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-5971-43-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

AKDEMİR Ali, **İşletmeciliğin Temel Bilgileri,** 2. Baskı, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2012

AKSU Metin, **Kriz Yönetimi**, Kum Saati Yayınları, İstanbul, 2008

ARGAN TOKAY Mehpare, **Etkinlik Yönetimi,** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir, 2013

ARGAN TOKAY Mehpare, YÜNCÜ Deniz, **Etkinlik Pazarlama Yönetimi,** Detay Yayıncılık, Ankara, 2016

ASNA Alaeddin, **Public Relations,** Der Yayınları, İstanbul, 1993

AŞKUN İnal Cem, **İşletmelerde Halkla İlişkiler,** Esader, Cilt IX. Eskişehir, 1973

AVŞAR B.Zakir, Müge ELDEN, **Reklam ve Reklam Mevzuatı,** Radyo-Televizyon Üst Kurulu Yayınları, Ankara, 2004

BADUROĞLU Adni Banu, ÇİÇEKDEMİR, Hatice, KALAÇ İshak, ULU Şenane, **Halkla İlişkiler ve İletişim,** Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2020

BALTAŞ Zuhal, **Krizde Fırsatları Görmek: Yöneticiler İçin Krizde Yönetim El Kitabı,** Remzi Kitapevi, İstanbul, 2002

BARUTÇUGİL İsmet, **Kültürler Arası Yönetim**, Kariyer Yayıncılık, İstanbul, 2011

BAŞOK Nilay, **Halkla İlişkilerde Uygulama Teknikleri**, Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Erzurum, 2015

BİBER Ayhan, **Halkla İlişkilerde Temel Kavramlar,** Ankara, Nobel Yayınları, 2003

BİLGİN Lale, **Halkla İlişkiler**, Kumsaati Yayınları, İstanbul, 2010

BOZKURT İzzet, **Bütünleşik Pazarlama İletişimi**, Media Cat Yayınları, İstanbul, 2000

BOZKURT İzzet, **İletişim Odaklı Pazarlama,** Media Cat Yayınları, İstanbul, 2004

BUDAK Gönül, BUDAK Gülay, **Halkla İlişkiler Davranışsal Bir Yaklaşım**, Barış Yayınları, İzmir, 2000

CAN Halil, AZİZOĞLU AŞAN Öznur, AYDIN MİSKİ Eren, **Organizasyon ve Yönetim**, 8. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2011

CANÖZ Nilüfer, **Hizmet Sektöründe Kurumsal İmaj Algısı**, Palet Yayınları, Konya, 2015

CERİTOĞLU A. Bahar, **Kurumsal Sosyal Sorumluluk,** Yalın Yayıncılık, İstanbul, 2011

CINGI Mustafa, **Halkla İlişkiler Kampanyaları**, Ders Notu, 2021

ÇAĞLAR İrfan, KILIÇ Sabih, **Pazarlama,** Nobel Yayınları, Ankara, 2005

ÇALIŞIR Gülsüm, DİKER Ersin, TÜRKAL İhsan Edt. **Halkla İlişkiler Uygulamaları,** Eğitim Yayınevi, Konya, 2023

ÇAMDERELİ Mete, **Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler**, Çizgi Kitabevi, Konya, 2000

DEĞİRMENCİ Fatih, **Sponsorluk,** Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Erzurum, 2015

DEMİRCİ Emre vd. **Yönetim ve Organizasyon**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018

DİKER Ersin, ÇALIŞIR Gülsüm Edt. İletişim Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar ve Araştırmalar (SÖNMEZ Gülen, **Halkla İlişkilerde Ölçme ve Değerlendirme: Modeller ve Standartlaşma Çabaları**) Eğitim Yayınları, Konya, 2021

EKİCİ Kenan Mehmet, OYUR Emine Edt. **Halkla İlişkiler**,(URALTAŞ Kıvanç Nazlım Türel, **Halkla İlişkilerin Gelişim Süreci ve Halkla İlişkilere Yakın Kavramlar**), Savaş Yayınevi, Ankara, 2010

EKİCİ Kenan Mehmet, TÜZEL URALTAŞ Nazlım Edt. **Halkla İlişkiler**, (TÜRK Kartal, **Halkla İlişkilerde Amaç ve İlkeler**), SFS Yayıncılık, Ankara, 2010

ELDEN Müge, YEYGEL Sinem, **Kurumsal Reklamın Anlattıkları**, Beta Yayım Dağıtım, İstanbul, 2006

ERDOĞAN İrfan, **Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler**, 3. Baskı, Erk Yayınları, Ankara, 2014

ERTEKİN Bülent Aydın Etd. **Lobicilik ve Halkla İlişkiler**, (GÖKSU Nilüfer Fatma, **Lobicilik ve Halkla İlişkiler, (Halkla İlişkiler ve Lobicilik Paradigmasında Halkla İlişkiler Fonksiyonu**) Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir, 2016

ERTEKİN Bülent Aydın, **Lobicilik ve Halkla İlişkiler**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2013

ERTEKİN Yücel, **Halkla İlişkiler**, Yargı Yayınevi, Ankara, 2000

GEÇİKLİ Fatma Edt. **Halkla İlişkilerde Ölçme ve Değerlendirme,** (AKBULUT Eyüp, **Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi Kavram, Kuram ve Uygulamalar**), Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 2021

GÖKCAN Kemal, **Halkla İlişkiler Notları**, Zonguldak, 1998

GÖKSEL Ahmet Bülent, BAŞOL YURDAKUL Nilay, **Temel Halkla İlişkiler Bilgileri**, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İzmir, 2002

GÖKSU Nilüfer Fatma, **Etkinlik Yönetimi**, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2015

GÖNENÇ Aslı Yapar, **Türkiye'de ve Fransa'da Dergicilik ve Kadın Dergileri,** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2006

GÜRDAL Sahavet, **Halkla İlişkiler ve Yerel Yönetimlerde Uygulamalar,** Simge Ofis Matbaacılık, İstanbul, 1997

GÜRESİN Nilgün, **Çağdaş İşletmelerde Halkla İlişkilerin Önemi,** Tüsside, Gebze 1988

GÜRÜZ Demet, **Halkla İlişkiler Teknikleri**, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, İzmir, 1993

HEJLOVÁ Denisa, **Public Relations,** Grada Publishing, Praha, 2015

HAŞİT Gürkan, **İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Türkiye'nin Büyük Sanayi İşletmeleri Üzerinde Yapılan Araştırma Çalışması,** Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2000, Eskişehir

HEPKON Zeliha, **İletişim ve Teknoloji,** Kırmızı Kedi Yayınevi, İstanbul, 2011

IŞIK Metin Edt. **Halkla İlişkilere Giriş** (CINGI Mustafa, **Halkla İlişkiler Kampanya Süreci)** Eğitim Yayınevi, Konya, 2012

IŞIK Metin, AKDAĞ Mustafa, **Dünden Bugüne Halkla İlişkiler,** Eğitim Akademi Yayınları, Konya, 2011

JAKUS Dalibor, **The Measurement And Evaluatıon Of Pr Communıcatıon**, MINIB, 2018

KADIBEŞEGİL M. Salim, **Halkla İlişkilerde Temel İlkeler**, Tükelmat Yayınları, İzmir, 1986

KADIBEŞGİL M. Salim, **Kriz Yönetimi ve İletişimi**, MediaCat Yayınları, Ankara, 2001

KALENDER Ahmet, FİDAN Mehmet Edt. **Halkla İlişkiler,** (TARHAN Ahmet**, Halkla İlişkiler Modelleri**), Tablet Yayınları, Konya, 2008

KALENDER Ahmet, PELTEKOĞLU Zeynep Filiz, BAYÇU Sevil, vd, **Halkla İlişkiler,** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2018

KAZANCI Metin, **Kamuda ve Özel Sektöre Halkla İlişkiler**, 5. Baskı, Turhan Kitapevi, Ankara, 2004

KIRDAR Yalçın, **Pazarlama Halkla İlişkileri: MPR**, Kitapsal Basım Yayın ve Dağıtım, İstanbul, 2012

KOCABAŞ Füsun, ELDEN Müge, İNCİ ÇELEBİ Serra, **Marketing P.R.** MediaCat Yayınları, 1999

KOÇYİĞİT Murat, **Kurumsal Sosyal Sorumluluk**, Eğitim Yayınları, Konya, 2018

KOTLER Philip, JATUSRIPITAK Somkid, MAESINCEE Suvit, **Ulusların Pazarlanması**, Çev: Ahmet BUĞDAYCI, İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2000

KURTULUŞ Kemal, **Reklam Harcamaları**, 2.Baskı, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul, 1982

MEB, **Halkla İlişkiler Kavramı,** Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2012, s.11

MEB, **Halkla İlişkilerin İlişkili Olduğu Alanlar,** MEB Yayınları, Ankara, 2011

MEB, **İletişim Süreci ve Türleri,** MEB Yayınları, Ankara, 2011

MEGEP, **Halkla İlişkilerde Kampanya,** MEB Basımevi, Ankara, 2011

MEGEP, **Halkla İlişkiler ve Organizasyon Hizmetleri,** MEB Basımevi Ankara, 2012

MEGEP, **Halkla İlişkilerde Yazılı Araçlar,** MEB Yayınları, Ankara, 2008

MİRZE S. Kadir Edt. İşletme, (TORLAK Ömer, **Pazarlama, Tüketiciler İşletmeler ve Toplumsal Hayat**) Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2010

ODABAŞI Yavuz, OYMAN Mine**, Pazarlama İletişimi Yönetimi**, MediaCat Yayınları, İstanbul, 2003

OKAY Aydemir, OKAY Ayla, **Halkla İlişkiler ve Medya**, MediaCat, Kitapları, İstanbul, 2007

OKAY Aydemir, **Sponsorluğun Temelleri**, Der Yayınları, İstanbul, 2005

OKAY Ayla, OKAY Aydemir, **Halkla İlişkiler Kavram ve Strateji Uygulamaları,** Der Yayınları, İstanbul, 2002

OKSAY Ünsal**, İletişimin ABC'si**, Simavi Yayınları, İstanbul 1992

OKTAY Mahmut, **Halkla İlişkiler Mesleğinin İletişim Yöntem ve Araçları**, Der Yayınları, İstanbul, 1996

ÖRÜCÜ Edip, **Modern İşletmecilik**, Gazi Kitapevi, Ankara, 2005

ÖZGÜR Aydın Ziya Edt. **Halkla İlişkiler**, (GÖZTAŞ Aylin, (**Halkla İlişkilerde Stratejik Uygulamalar**), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1676, Eskişehir, 2013

ÖZKAN Abdullah, **Halkla İlişkiler Yönetimi**, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İstanbul, 2009

ÖZKOYUNCU Fatih, **Halkla İlişkiler Uygulamaları**, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları, İstanbul, 2010

ÖZODAŞIK Mustafa, BANAR Fatma Seçil, **Halkla İlişkiler ve İletişim**, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2017

ÖZTÜRK Mesude Canan, TORLAK Ömer, TOKGÖZ Nuray, v.d. **Kurumsal Sosyal Sorumluluk,** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Yayın No: 1973, Eskişehir, 2013

PELTEKOĞLU Filiz, **Halkla İlişkiler,** Beta Yayınları, İstanbul, 2007

PICKTON David, BRODERICK Amanda, **Integrated Marketing Communications,** 5. Edition, Prentice Hall, England, 2005

PİRA Aylin, **Etkinlik Yönetimi**, Mediacat Kitapları, İstanbul, 2004,

PİRA Aylin, SOHODOL Çisil, **Kriz Yönetimi**, 5. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul, 2015

PRITCHITT Jim, **Halkla İlişkilerde Değerleme: Profesyonel Sorumluluk.** Çev. Ahmet ÜNVER Rota Yayınları, İstanbul, 1998

SABUNCUOĞLU Zeyyat, **Çalışma Psikolojisi,** Uludağ Üniversitesi Yayını, Bursa,1987

SABUNCUOĞLU Zeyyat, **Halkla İlişkiler,** 5. Baskı, Ezgi Kitapevi, Bursa, 2001

SABUNCUOĞLU Zeyyat, **İşletmelerde Halkla İlişkiler,** 3. Baskı, Bursa, 1996

SEZGİN Murat, **Halkla İlişkiler**, Yücemedya Yayınları, Konya, 2007

SUHER KARADEMİRLİDAĞ İdil, ÖZKOÇAK Levent, BAYÇU Sevil, ÖZTÜRK Mesude Canan, **Halkla İlişkiler Uygulamaları ve Örnek Olaylar,** Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 2013

SUMMAK M. Erhan, **Özel ve Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler,** IKSAD Publications, Ankara, 2020

ŞİMŞEK Göksel, **Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler: MPR, Halkla İlişkiler,** Tablet Yayınları, Konya, 2008

TARHAN Ahmet, **Kamu Yönetimde Halkla İlişkiler Ve E-Devlet,** Palet Yayınları, Konya, 2011

TARHAN Nevzat, **Psikolojik Savaş,** 15. Baskı, Timaş Yayınları, İstanbul, 2021

TAYFUR Gıyasettin, **Medya Planlama ve Satın Alma,** Eğitim Yayınevi, Konya, 2017

TAYFUR Gıyasettin, **Reklamcılık,** 2. Baskı, Nobel Yayınları, Ankara, 2006

TENGİLİMOĞLU Dilaver, ÖZTÜRK Yüksel, **İşletmelerde Halkla İlişkiler,** Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011

TOPUZ Hızı, **Uluslararası İletişim**, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir, 1984

TORTOP Nuri, **Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler,** Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir 1986

TUNÇER Polat, **Satış Teknikleri,** 3. Baskı, Ekin Yayınları, Bursa, 2017

TUTAR Hasan, **İşletme Yönetimi,** 3. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2007

ÜLGER Billur, **İşletmelerde İletişim ve Halkla İlişkiler,** Der Yayınları, İstanbul, 2003

ÜZÜN Cengiz, **Stratejik Yönetim ve Halkla İlişkiler,** Dokuz Eylül Yayınları, İzmir, 2000

YALÇINDAĞ Selçuk, **Belediyelerimiz ve Halkla İlişkiler,** Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1996

YURDAKUL BAŞOK Nilay, ÇOŞKUN Gül, **Halkla İlişkiler Projeleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2008

YÜKSELEN Cemal, **Satış Yönetimi**, Detay Yayıncılık, 6. Baskı, Ankara, 2017

MAKALELER

AKAR Hüsamettin, ***Halkla İlişkilere Farklı Bir Yaklaşım: İlişki Yönetimi*****,** Selçuk İletişim, 2010

AKBULUT Deniz, ÜSTÜNBAŞ Birgül***, Ulusal ve Uluslararası Halkla İlişkiler Ajanslarının Uygulama Alanları Üzerine Bir Karşılaştırma,*** Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2021

AKBULUT Deniz, ***Halkla İlişkiler ve Gazetecilik Sektörleri İlişkisi Bağlamında Haber Kaynağı Olarak Basın Bültenleri,*** İletişim Çalışmaları Dergisi, 2016

AKÇAKAYA Murat, ***Belediyelerde Halkla İlişkiler***, Sayıştay Dergisi, Sayı:34, 1999

AKÇAY Ebru, ***Su Krizini Çerçevelemek: Halkla İlişkiler Pratiği Olarak Çevre Sponsorluğu***, Afet ve Risk Dergisi, 2023

AKDAĞ Mustafa, TAŞDEMİR Erdem, ***Krizden Çıkmanın Yolları: Etkin Bir Kriz İletişimi,*** Selçuk İletişim, 2006

AKDAĞ Mustafa, ***Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi,*** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2005

AKGÜL Urungu, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramına Sosyal Antropolojik Bir Yaklaşım,*** Antropoloji Dergisi, 2010

AKKAYA Yahya, ***Sponsorluk Faaliyetlerinin Spora Etkilerinin İncelenmesi,*** International Journal of Science Culture and Sport, 2016

AKSOY Abdülhak Sacid, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Türkiye'deki Gelişimi,*** **Şırnak Üniversitesi İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi, 2023**

AKYÜREK Rüveyde ***Sorun Yönetimi: Kavramsal Bir Değerlendirme***, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2002

ALTUNOĞLU Ali Ender, SARAÇOĞLU N. Tuğçe, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamalarının Müşteri Güveni, Müşteri Bağlılığı ve Firma İmajı Üzerine Etkileri: Otel İşletmelerinde Bir İnceleme***, Sakarya İktisat Dergisi, 2013

ARICI Erhan, ***İç Denetimde Toplantı ve Toplantı Yönetimi,*** Denetişim Dergisi, 2011

ATİK Abdulkadir, TAŞCIOĞLU Raci, ***Radyo ve Televizyonun Yerel Yönetimlerin Halkla İlişkiler Uygulamalarında İletişim Yöntem ve Aracı Olarak Kullanımı: Erzurum Belediyeleri Örneği,*** ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 2009

BABACAN Eylin, KAMANLIOĞLU Ebru, ALEMDAR YENİÇERİ Mine, ***Pazarlama İletişimi ve Halkla İlişkiler Uygulamalarında İnternet Kullanımı: İzmir'de Yer Alan Seyahat Acenteleri Üzerine Bir Araştırma,*** İstanbul Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dergisi, 2008

BARİTCİ FİDAN Zühal, BARİTCİ Fatih, ***Kamu Kurumlarında Sosyal Sorumluluk Projeleri: Nevşehir Belediyesi Örneği,*** Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR), 2017

BARTHENHEIER Günter, ***Halkla İlişkilerin Temelleri***, Çev: Ayla OKAY, Marmara İletişim Dergisi, 1994

BAŞ Mehmet, ***Spor Sponsorluğu ve Spor Federasyonlarının Sponsorluğa Bakışı Üzerine Bir Araştırma,*** Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2008

BAŞOL ÖZTÜRK Rüveyda, ***Pazarlama Halkla İlişkileri Kavramına Dair Teorik Bir Değerlendirme,*** Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016

BAYRAM Ayhan, BİLİR GÜLER Seyhan, KOLDERE AKIN Yasemin, ***Mahalli İdarelerde İtibar Yönetimi,*** Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016

BECERİKLİ YILDIRIM Sema, ***Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler (MPR),*** İş-Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 2002

BEZİRGÂN Muammer, ÇOLAKOĞLU Fatih, ***Festival Kalitesinin Turistlerin Bağlılıklarına Etkisi: Burhaniye Deve Güreşleri Festivali Örneği,*** Uluslararası Global Turizm Araştırma Dergisi, 2017

BOZKURT ÇETİNKAYA Özlem, GÜRBÜZ Celile, ***Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi,*** Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2018

BOZTEPE Hatun, ***Sivil Toplum Kuruluşlarında Halkla İlişkiler: Kurumsal Web Sayfalarının Bağışçı İlişkileri Açısından Fon Sağlama Aracı Olarak Kullanımı,*** Erciyes İletişim Dergisi, 2014

BOZTEPE Hatun***, Halkla İlişkilerin Kurum ile Hedef Kitle Arasında İlişki Oluşturma Amacı ve Kurumsal Web Sayfalarının Diyalojik Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kullanımı,*** Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2013

BOZTEPE Hatun, ***Halkla İlişkiler Perspektifinden Güven Kavramı: Katılımcılık, Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik İlkelerinin Kamu Kurumlarına Yönelik Güvenin Oluşmasındaki Rolü,*** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2013

BÜYÜKYILMAZ Ozan, FİDAN Yahya, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Kavramsal Bir Bakış,*** Business & Management Studies: An International Journal, 2015

CANÖZ Kadir, ÖNDOĞAN GEDİKÇİ Ayşe, ***Kriz Yönetiminde Dönüşümcü Liderin Rolü, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2015***

ÇAKMAK Ahmet Ferda, KİLCİ Sacide, ***Kamu Yönetiminde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi***, Kamu-İş Dergisi, 2011

ÇAMUR Ömer, ***Kamu Yönetimi ve Kurumsal Algı Yönetimi***, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 22/3, 2020

ÇALIŞKAN Mustafa, MENCİK Yunus, ***Polislik Mesleğinde Halkla İlişkilerin Önemi ve Polislerin Vatandaşa Bakışı Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Örneği,*** Akademik Bakış Dergisi, Mart-Nisan 2017

ÇAPAR Selim, KOCA Mehmet, ***Güvenlik ve Kriz Yönetimi***, İdarecinin Sesi Dergisi, Sayı: 179, Eylül-Ekim 2017

ÇAVUŞ Ahmet, GÜRGAH Alim, ***Etkinlik Turizmi Kapsamındaki Festivallerin Yerel Halk Üzerindeki Olumsuz Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Uluslararası Silifke Müzik ve Folklor Festivali Örneği,*** Journal of Silk Road Tourism Research, 2022, s.14

ÇAYAN Duygu, AYDAN SAT Necibe, ***Mega Etkinlikler ve Kentsel Mirasları: Birleşmiş Milletler Habitat II-İstanbul Deneyimi***, Kent Araştırmaları Dergisi, 2022

ÇETİN ATAGAN Aysun, DOĞAN Saime, ÇETİN Olgun Irmak, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Çevresel Sürdürülebilirlik İlişkisi: Marmara Bölgesindeki İşletmeler Örneği,*** Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019

ÇÖKLÜ Y. Ece, ***Halkla İlişkiler Faaliyetleri Çerçevesinde Kuruluştaki Kriz Yönetimi***, Marmara İletişim Dergisi, 1994

ÇULHA Osman, ***Kültür Turizmi Kapsamında Destekleyici Turistik Ürün Olarak Deve Güreşi Festivalleri Üzerine Bir Alan Çalışması***, Journal of Yasar University, 2008

DEMİR Mesude***, Uluslararası Güvenlik Disiplini Çerçevesinde Çevre Güvenliği ,*** Küresel Siyaset Dergisi, 2020

DEMİRTAŞ Hasan, ***Kriz Yönetimi***, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 2000

DEVELİOĞLU Kazım, ***Örgütsel Güvenin Kaynağı Olarak İşletmelerin Çalışanlara Karşı Sosyal Sorumlulukları,*** Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2012

DOĞAN ***İsmailcan***, CANÖZ Kadir, ***Sosyal Sponsorluk ve Kurumsal İmaj İlişkisi Üzerine Teorik Bir Çalışma,*** Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der, 2017

DUHALM Simona, ALECSANDRI Vasile, ***The Role And* Importance *Of Public Relations At Non-Governmental Organizations,*** Studies And Scientific Researches - Economic Edition, 2010

DURUSOY Haydar, ***İki Yönlü Simetrik İletişim Çerçevesinden Kadıköy ve Datça Belediyeleri Twitter Kullanımı,*** Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2018

EMİNİ TUFAN Filiz, ANCAK Emine S, ***Yerel Yönetişim ve Halkla İlişkiler: Yerel Yönetimlerin Tanıma ve Tanıtma Yöntemleri Üzerine Bir Derleme,*** Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2018

ERDEM Ayhan, ***Firmalarda Bütünleşik Pazarlama İletişimi Stratejilerinin Belirlenmesinde Tüketici Davranışlarının Önemi,*** Erciyes İletişim, 2009

ERDOĞAN Umut, ***Public Relations Practices in Local Governments: The Case of Beşiktaş Municipality,*** Contemporary Issues of Communication, 2024

EROĞLU Feyzullah, ***Değişimler Karşısında Yönetici Yetersizliği ve Yönetim Paradoksu,*** Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 2021

ERTEKİN İrfan, ***Halkla İlişkilerde Mükemmellik Kuramı Açısından Kurumsal İletişim***, İletişim Çalışmaları Dergisi, 2016

ERTEM Tuğçe, ***Türkiye'de Halkla İlişkiler Ajanslarında Değerlendirmenin Yeri ve Önemi,*** Atatürk İletişim Dergisi Sayı 6 / Ocak 2014

ERTÜRK Kazım Özkan, BERKMAN Ayberk Nuri, ***Corporate Governance As A Communıcatıon Polıcy In Two-Way Symmetrıcal Publıc Relatıons Model,*** Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Nisan 2016

GARG Shivani, ***Analysing Grunig's Two Way Symmetrical Model in the context of NGOs: A Case Study of Bal Sahyog, Teach for India and Good Weave, International,*** International Journal of Science and Research, 2020

GENCER TAMER Zekiye, DELİCAN Ahper Nuri, ***Kamu Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları: Sivas Kamu Kurumları Örneği,*** Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 2022

GİRİTLİOĞLU İbrahim, OLCAY Atınç, ÖZEKİCİ Yakup Kemal, ***Bir Turizm Çeşitliliği Olarak Festival Etkinliklerinin Sınıflandırılması: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme,*** Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2015

GOLKARIAN Ghadir, ***Iran's Strategy and Perspectives in Lobbying,*** Karabuk University Journal of Institute of Social Sciences, 2019

GÖK Ayşe Betül, Bora BİNGÖL, ***Tarih ve Kültür Temalı Parklar,*** İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 2017

GÜLLÜOĞLU Özlem, ***Halkla İlişkiler ve Propaganda İlişkisi Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme,*** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 2009

GÜNEY ARIKAN Semra, ***Kriz Yönetiminde Halkla İlişkilerin Başarı Şartları,*** H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 20, Sayı 1, 2002

GÜRBÜZ Salih, ***Kurumsal İmaj Oluşturmada Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri: İzlenim Yönetimi Taktiklerinin Youtube Videolarında Kullanımı,*** Necmettin Erbakan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 2018

HAKLI Zafer, TUNCA Mustafa Zihni, ***Stratejik Halkla İlişkiler Yönetiminde Birliktelik Kuralları Analizi Örneğinde Veri Madenciliğinin Kullanımı,*** SDÜ İFADE Dergisi, 2022

INOBEMHE Kelvin, GARBA Suleiman, UDEH Nick-Tansi Saint, SANTAS Tsegyu, ***A Dıscourse On Publıc Relatıons And Image Management Strategıes Of The Nıgerıa Polıce Force (Npf) Aftermath Of Endsars Protests Across Nıgerıa,*** Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 2023

IŞIK Gülcan, ***Sivil Toplum Örgütlerinde İletişim ve Halkla İlişkilerin Yeri ve Rolü: TOBB* Örneği**) Selçuk İletişim Dergisi, 2002

İLDEM Sercan, ÖZGEN Ebru, ***Pazarlama Yönlü Halkla İlişkiler Açısından Yeni Bir Yaklaşım: Random Acts Of Kindness (Rastgele İncelikli Davranışlar),*** Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2016

JAKUS Dalibor, ***The Measurement And Evaluatıon Of Pr Communıcatıon,*** MINIB, 2018

JUGO Damir, MIHOLCĆ Dubravko, ŽIGIĆ Ivica, ***Lobbyıng And Publıc Relatıons: Overlappıng Of Two Dıfferent Professıons,*** Communication Management Forum, 2015

KAHKECİ Hasan, BUCAK Abdullah, ***Belediyelerde İletişim Stratejilerinde Dijital İletişim Sistemi ve Sosyal Medya Uygulamaları: Şanlıurfa Örneği,*** Strategic Public Management Journal, 2019

KAMAN Zeittey Karmilla, ***Corporate Social Responsibility (CSR) Models : An Approach to Environmental Perspective,*** International Research Journal of Engineering and Technology, 2015

KANILMAZ Ahmet, ***Sivil Toplum Örgütleri ve Halkla İlişkiler Çalışmaları (TEGV Örneği),*** İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 2017

KARATAŞ Adnan, ***Kamu Çalışanlarının Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algısının Demografik Faktörler Açısından Değerlendirilmesi***, Journal Of Socıal, Humanıtıes And Admınıstratıve Scıences, 2019

KARAYEL Emel, ***Halkla İlişkilerde Kurumsal Reklamcılık***, Marmara İletişim Dergisi, 1994

KAYA Kahraman Kağan, ***Planlı Dönem ve Halkla İlişkiler: Türk Kamu Yönetiminde Gerçekleştirilen Çalışmaların Eleştirel Bir Değerlendirmesi,*** Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 2021

KER Müjde, ***Halkla İlişkiler ve Propaganda İlişkisi,*** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,1998

KERR Gayle, JOHNSTON Kim A, BEATSON Amanda, ***A Framework Of Corporate Social Responsibility For Advertising Accountability: The Case Of Australian Government Advertising Campaign,*** Journal of Marketing Communications, 20008

KESTELLİOĞLU Gözde, ***Halkla İlişkilerde İnternetin Yeri ve Önemi,*** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 2013

KILIÇ Selim, ***Örnekleme Yöntemleri,*** Journal of Mood Disorders, 2013

KILINÇ Özgür, ***Halkla İlişkiler Kampanyalarında Ödüller: IPRA Altın Küre Ödülleri Üzerine Bir Analiz,*** İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2019

KOCAMAN Kasım, ***Yaygın Din Eğitimi İletişimi Sürecinde Hedef Kitlenin Özelliklerini Bilmenin Önemi,*** International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 2013

KOÇYİĞİT Murat, KÜÇÜKCİVİL Büşra, ***Pazarlama Amaçlı Sponsorluk Etkinlikleri ile Tüketici Temelli Marka Değeri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Türk Markası Üzerine Tüketici Araştırması,*** Istanbul University Journal of Communication Sciences, 2018

KOÇYİĞİT Murat, SALUR M. Nuri, ***Stratejik Kurumsal İletişim Aracı Olarak Finansal Halkla İlişkiler: BİST'te Bir Uygulama,*** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2014

KURT Kübra, ***Belediyelerde Halkla İlişkilerin Önemi***, ASOS Journal, 2015

KURT ÜNLÜ Simge, ***An Alternative Event Managament Tool for Public Relations: The Case of Eventbrite,*** Online Academic Journal of Information Technology, 2018

LINDENMANN Walter***, An Effectiveness Yardstick To Measure Public Relations Success,*** Public Relations Quarterly, 1993

MEMLÜK Yalçın, ***Tema Parklar–Eğlence Parkları Ya Da Lunaparklar,*** Plant Dergisi, 2016

METİN Hatice, ALTUNOK Mustafa, ***Karşılaştırmalı Bir Yaklaşımla Kamu Yönetimi ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler,*** Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2002

MICHAEL Hall Colin, ***The Definition And Analysis Of Hallmark Tourist Events***, Geojournal, 1989

MIROŃCZUK JAKUBIAK Aneta***, Lobbying in a Democratic State of Law – between Meaning and Judgment,*** Persona Y Derec, 2015

MURAT Güven, MISIRLI Kamuran, ***Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Kriz Yönetimi: Çaycuma Örneği,*** ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi Cilt 1, Sayı 1, 2005

NESSMANN Karl, ***Public Relations İn Europe: A Comparison With The United States,*** Elsevier Advanced Technology Publications, 1995

OĞUR Recai, Ömer Faruk TEKBAŞ, ***Anket Nasıl Hazırlanır?*** Sted Dergisi, 2003

ÖKSÜZ Burcu, ***Halkla İlişkiler ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk İlişkisi: Halkla İlişkiler Öğrencilerinin Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma,*** Selçuk İletişim, 2014

ÖNER Şerif, ***Belediyelerde Yönetime Katılmada Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi,*** Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 3, Sayı:2, 2001

ÖNGÖREN Yasemin, ***Halkla İlişkiler Stratejik Planlamada Değerlendirme: Reklam Eşdeğerlerinin Kurumlar Açısından Kullanım Alanları***, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2009

PAVLIŞIN Oleg V. ,USTYMENKO Tetiana P., BABİUK Mariia v.d. ***Social Responsibility as a Performance Indicator of Public Authorities,*** Academic Journal of **İnterdisciplinary** Studies, 2021

PİR ÖZKAN Esra, ***Halkla İlişkiler Modellemesinde İki Yönlü Simetrik Model İle İki Yönlü Asimetrik Model Arasındaki Uygulama Farklılıklar,*** Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, Ağustos 2019

PİRA Aylin, DEMİRTAŞ Erhan, GEÇİCİ Fatma, v.d. ***Halkla İlişkilerin Evrimi, Grunig-Hunt Modelleri Üzerine Bir Çalışma,*** Yeni Düşünceler Dergisi, 2005

O'NEIL Julie, An **İnvestigation** ***Of The Sources Of*** **İnfluence** ***Of Corporate Public Relations Practitioners,*** Public Relations Review, 2003

ÖZBEK Ferhat, ***İnsan İlişkilerinde Güvenin Yeri ve Önemi,*** Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 2004

ÖVÜR Ayten, ***Kitle İkna Tekniklerinin Kullanılması Bakımından Günümüz Televizyon Yayıncılığı,*** İletişim Çalışmaları Dergisi 2016

ÖZER M. Akif, ***Yerel Yönetimlerin Varlık Nedeni Olarak "Halkla" İlişkiler,*** Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2013

ÖZER Nuri Paşa, ***Propagandada Yöntemler, Araçlar ve Bir Propaganda Modeli Olarak; Herman ve Chomsky Propaganda Modeli,*** Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi, 2019

ÖZDEMİR Lutfiye, UÇAR Yunus, ***Kriz Yönetimi Etkinlik Sistemine Yönelik Bir Öneri,*** Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2020

ÖZGEN Ebru, ***Halkla İlişkilerde Radyonun Yeri ve Radyo Reklamları,*** Marmara İletişim Dergisi, 1995

ÖZGEN Ebru, ***Halkla İlişkilerde Televizyon ve Televizyon Reklamları,*** Marmara İletişim Dergisi, 1994

ÖZGEN Ebru, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Çalışan Memnuniyetine Etkisi,*** D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007

ÖZKAYA Betül, ***Halkla İlişkilerde Çevrimiçi Araştırma Tekniklerinin Kullanımı,*** Yeni Düşünceler Dergisi, 2013

ÖZTÜRK Selen, OKUMUŞ Abdullah, ***Pazarlama İletişimi Aracı Olarak Ürün Yerleştirme: Kavramsal Bir Çerçeve***, İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 2014

SARIKAYA Muammer, AKARCA Yasemin, ***Kurumsal Sosyal Sorumlulukta Ölçüm Teknikleri***, Denetişim Dergisi, 2011

SAVAŞ Sezgin, SÜRÜCÜ Ahmet, ***Değer Oluşturmada İlişki Yönetimi***, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Sayı:4, 2016

SELÇUK Harun, AY Akın, ***Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Süreci Üzerine Nitel Çalışma: Halkla İlişkiler Sürecinin Önemi,*** Dijital Comunication Journal, 2023

SELVİ Özgür, AFACAN Selin, BİÇİCİ Gülhanım, ***Sivil Toplum Kuruluşlarında Sosyal Sorumluluk Anlayışı: Yeşilay Örneği,*** Middle Black Sea Journal of Communication Studies, 2020

SEZGİN Murat, BULUT Beyza, ***Örgüt Kültürü ve Halkla İlişkiler,*** Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2013

SİLSÜPÜR Özer, ***Halkla İlişkiler ve Medya: Araç ve Yöntemler Üzerine Bir Çalışma,*** Türkiye, Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi, 2021

SOLMAZ Başak, ***Halkla İlişkilerde Proaktif ve Reaktif Stratejiler,*** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2012

SUNMAK M. Erhan, ***Kamu ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler (Karşılaştırmalı Bir Çalışma),*** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 2008

SÜLLÜ Zübeyde, ***Finansal Halkla İlişkiler Sürecinde Risk Yönetimi ve Risk İletişiminin Kullanımı,*** Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2013

ŞANLI Önder, ARABACI İmam Bakır, ***Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel İmaj Algılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi,*** Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 2017

ŞENKAL Yelda, ***Bütünleşik Pazarlama İletişim Sürecinde Halkla İlişkiler ve Reklam,*** İletişim Çalışmaları Dergisi, 2016

ŞENTÜRK Zülfiye Acar, ***Halkla İlişkilerde Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik: Türkiye'nin İtibarlı 10 Kurumunun Faaliyet Raporlarının Analizi,*** SBARD, 2016

ŞEN Mesut, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sivil Toplum*****,** İNSAMER, 2020

ŞEN Mesut, AKGÜN Serkan, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Anlayışının Sivil Toplum Kuruluşlarına Etkileri,*** Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi, 2021

TAĞRAF Hasan, ARSLAN N. Talat**,** ***Kriz Yönetiminde Yaratıcı Çözümler ve Proaktif Yaklaşım Yöntemi,*** C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 4, Sayı1, 2003

TANER Bahar, ***Örgüt Yaşam Evrelerinde Toplam Kalite Yönetimi,*** Öneri Dergisi, 2003

TANYILDIZI Nuran İMİK, SERTTAŞ Ayhan, ***Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nde Halkla İlişkilerin Tarihsel Gelişimi,*** The Journal of Academic Social Science Studies, 2013

TARHAN Ahmet, ***Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Medya Uygulamalarına Halkla İlişkiler Modellerinden Bakmak***, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2012

TARHAN Ahmet, ***Halkla İlişkilerde Medyayla İlişkiler: Medya Çalışanlarının Görüşleri Üzerine Bir Saha Araştırması,*** E-Journal of New World Sciences Academy, 2013

TAŞ İ.Ethem, KESTELLİOĞLU Gözde, ***Halkla İlişkilerde İnternetin Yeri ve Önemi,*** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2011

TARLAKAZAN Burak Erhan, ***Çevrim İçi Sergilerin Sanat Eğitimindeki Yeri,*** Medeniyet Sanat - İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 2021

TAŞKIRAN BOZTEPE Hatun, ***İlişkisel Yaklaşım Perspektifinden Halkla İlişkilerde Toplumsal İlişkilerin Önemi: Türkiye'nin 500 Sanayi Kuruluşuna Yönelik Bir İnceleme,*** Akdeniz İletişim Dergisi, 2015

TERKAN Nurullah, ***Türk Devlet Geleneğinde Halkla İlişkiler,*** Selçuk İletişim, 1999

TİYEK Ramazan, ***Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Uygulamalarındaki Rolü: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Yardım Birimi Örneği,*** Yerel Politikalar Dergisi, 2012

TOKU Aslı Burcu, ***Kurum Kimliğinin Bir Yansıması Olarak Kurumsal Yayınlar: Koç Holding "Bizden Haberler" ve Çalık Holding "Çalık Haber" Dergilerinin Karşılaştırmalı Analizi,*** İletişim Çalışmaları Dergisi, 2020

TUNCER Aslı **İcil**, ***Bir İlişki Yönetimi Olarak Halkla İlişkiler: Örgüt ve Kamu İlişkilerinin Çözümlenmesi,*** Busıness & Management Studıes:An Internatıonal Journal, 2019

TUNÇ Ahmet, ***Yerel Yönetimlerde Halkla İlişkiler Uygulamaları: Kilis Belediyesi Örneği***, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2016

TUNÇEL Hakan, ***Halkla İlişkiler Anlayışıyla Bütünleşik Pazarlama İletişimi,*** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2009

TÜRK M. Sezai, ***Risk Yönetimi ve Halkla İlişkiler***, Çağın Polisi Dergisi, 2012

UĞURLU Ferhat, YEŞİL Salih, ***Halkla İlişkiler Uygulamalarında Kullanılan Modellerin Hofstede'in Kültür Boyutları ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma,*** BEÜ İİBF AİD, 2020

UĞURLU Ferhat, YEŞİL Salih, ***İşletmelerin Halkla İlişkiler Faaliyetlerinde Kullandıkları Modellerin İşletme Performanslarına ve Halkla İlişkiler Performanslarına Etkileri: Özel Sektörde Bir Araştırma,*** Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2021

UĞURLU Özge, ***Halkla İlişkilere Algı Çerçevesinden Bakış,*** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2008

USTAKARA Fuat, ***Türklerde Sosyal Sorumluluğun Temelleri: Halkla İlişkiler Açısından Ahilik Teşkilatı Üzerine Bir Değerlendirme,*** Selçuk İletişim, 2019

UYGUN Serdar Vural, ***Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Kavramının Konumu: Anlayış, Uygulama ve Karşılaştırma,*** Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 2018

USTA Aydın**,** ***Evreleri İle Bilimsel Araştırma Süreci ve Raporlaştırılması,*** ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 2019

UYSAL Birkan, ***Yerel Yönetimin Çevresi- Halkla İlişkiler ve Kanaat Araştırmaları***, Amme Dergisi, Mart 1987

UZUNOĞLU Ebru, ÖKSÜZ Burcu***, Kurumsal İtibar Riski Yönetimi: Halkla İlişkilerin Rolü,*** Selçuk İletişim, 2008, s.118

ÜNER Tuğçe, BAŞ Mehmet, ***Carroll'ın Kurumsal Sosyal Sorumluluk Modeli Kullanılarak Geliştirilen Toplumsal Pazarlama Ölçeği Çalışması,*** İşletme Araştırmaları Dergisi, 2018

ÜRKMEZ Derya, AKBULUT Deniz, ***Yerel Yönetimlerde Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Festivallerin Kullanımı,*** Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi, 2020

VRONTIS Demetris, ***Marketing Public Relations: A Consumer-focused Strategic Perspective***, Journal of Customer Behaviour, 2014

VURAL AKINCI Beril, COŞKUN Gül, ***Yeni Teknolojiler ve Halkla İlişkiler: Halkla İlişkiler Alanında Internet Kullanımı Üzerine Bir Araştırma,*** Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2006

WOOD Donna J. ***Measuring Corporate Social Performance:A Review,*** **İnternational** Journal of Management Reviews, 2009

WOOD Donna J. ***Corporate Socıal Performance Revısıted,*** Academy of Management Review, Vol. 16, No. 4, 1991

XANTHOPOULOU Panagiota, SAHİNİDİS Alexandros, PANAGOPOULOU Maria v.d. ***Public Organizations' Social Responsibility and Its Impact on Citizens' Trust in Public Administration,*** Strategic Innovative Marketing and Tourism, 2024

YAĞCI Tevfik, UÇAR Mustafa, ***İletişimde Engeller ve Etkinlik,*** Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 2018

YARIMOĞLU KURŞUNLUOĞLU Emel, HACIOĞLU Fatma, GENÇTÜRK Selin v.d. ***A Qualitative Research on Municipalities' Social Responsibility Practices in Izmir City***, E- /Journal of Yasar University, 2015,

YAYINOĞLU ERASLAN Pınar, ***Yerel Yönetimler Kuruluşlarında Halkla İlişkiler İşlevleri ve Yeni Yaklaşımlar,*** Selçuk İletişim Dergisi, 2005

YAYINOĞLU ERASLAN Pınar, ***Halkla İlişkiler Yönetiminde Araştırma ve Sahaya Dayalı Araştırmaların Yürütülmesi,*** İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 2005

YILDIRIM Gonca, ***Halkla İlişkilerde Şeffaf İç İletişim ve Dönüşümcü Liderliğin Kurumsal Değişim ve Kurumsal Güven İnşasındaki Rolü***, Erciyes İletişim Dergisi, 2020

YILMAZ Erol, ***Kütüphanelerde Halkla İlişkiler Çalışmaları ve Türkiye de Durum***, Verimlilik Dergisi, 2006

YÜCESOY Neşe, ÇANGA ÇELİK Aysun***, Tema Parkları ve Bursa Odaklı Park Temalarının Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma,*** Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 2019

YÜKSEL Erkan, ***"Kamuoyu Oluşturma" ve "Gündem Belirleme" Kavramları Nerede Kesişmekte, Nerede Ayrılmaktadır?*** Sosyal Bilimler Dergisi, 2007

TEZLER

AKDAĞ Mustafa, **Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi,** Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2005

AKIM Feride, **Halkla İlişkiler Uygulayıcılarının Görev Dağılımlarının Kurumların Stratejik Karar Alma Fonksiyonuna Etkisi ve Metateorik** Açıdan Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, İstanbul, 2009

AR AKDENİZ Aybeniz, **Yeşil Pazarlamadan Kaynaklanan Kazanımlar ve Türk Tekstil Sektöründe Bir Uygulama,** Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi Ve Pazarlama Bilim Dalı, Bursa, 2009

AVCI Bünyamin, **İletişim Sektöründe Tutundurma Çabalarının Önemi ve Kablo TV Üzerine Bir Uygulama,** Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Ankara, 2012

CANÖZ Kadir, **Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak Lobicilik: Ankara Ticaret Odası (ATO) Örneği,** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Bilim Dalı, Doktora tezi, Konya, 2007

CINGI Mustafa, **Turizm Tanıtımında Sosyal Medya Planlamasına Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma: Erciyes Dağı Örneği,** Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı, Kayseri, 2015

KASIM Ahmet, **Meslek Lisesi Yöneticilerinin Yönetim Süreçlerine Göre Okul Yönetme Becerileri,** Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2008

KORO Tarkan, **Halkla İlişkilerde Kullanılan Yöntem ve Araçlar,** Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2005

KÖMÜRCÜ Simge, **Etkinlik Turizmi Ve İnanç Turizmi Paradoksu: Turizm Yazınında İnanç Etkinliklerinin Kavramsal Analizi ve Konumlandırılması,** Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Turizm İşletmeciliği Programı, İzmir, 2017

LALE Ceyda, **Ziyaretçilerin Etkinliklere Katılım Güdülerinin Etkinlik Türüne Göre Karşılaştırılması: İzmir İli Örneği,** Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, İzmir, 2012

OKAY Aydemir, **Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk,** Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Anabilim Dalı, İstanbul, 1996

ÖZTÜRK Mustafa Hüseyin, **Bir Kitle İletişim Aracı Olarak Sinema ve Postmodern Sinema İle Algı Yönetimi,** Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı Reklamcılık Bilim Dalı, İstanbul, 2019

SERT Ayşe Nevin, **Kırsal Turizm Bölgelerinde Festivallerin Yerel Halk Üzerindeki Sosyal Etkileri: Beypazarı Festivaline Yönelik Bir Araştırma,** Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2013

YAZMAN Mete, **Kamu Kurumlarında Halkla İlişkiler Tekniği Olarak Basın Yayınla İlişkiler ve T.S.K. Yönelik Bir İnceleme,** Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2004

YILMAZ Emre, **Sivil Toplum Kuruluşlarında Halkla İlişkiler: Konya Ticaret Odası Örneği,** Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı, Konya, 2019

BİLDİRİLER

BERG Kati Tusinski, ***A Description of Lobbying as Advocacy Public Relations***, International Public Relations Research Conference, 2007

DEREN Seçil, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Kavramsal Çerçeve*** Uluslararası Halkla İlişkiler Sempozyumunda Sunduğu Bildiri, 2009

FİDAN Mehmet, RENÇBER Hasan, ***İki Yönlü Simetrik Halkla İlişkiler Sürecinde Bir Moderatör Olarak Yapay Zekânın Rolü,*** 6. Uluslararası İletişim Günleri Dijital Dönüşüm Sempozyumunda Sundukları Bildiri, İstanbul, Mayıs 2019

RUBTCOVA Mariia V. PAVENKOV Oleg V. ***Features Of Integrated Marketing Communications Of The Russian Bank Sphere,*** RF - 360th International Conference on Management, Economics & Social Science - ICMESS 2019, New Delhi, India.

TOKSÖZ Derya, BAK Elif, BENLİ Sercan, ***Mega ve Özellikli Spor Etkinliklerinin Dünyadan ve Türkiye'den Örneklerle Benzerlik ve Farklılıkları,*** 3. Doğu Akdeniz Turizm Sempozyumunda Sunulan Bildiri, 18 Nisan 2014

İNTERNET

AGRAWA Surabhi, ***How Are PR And Media Relations Different?*** https://www.linkedin.com// Erişim Tarihi: 03.08.2024

AĞIZ Yakup, ***Basın Ajansı Modeli ve P. T. Barnum,*** https://iletisimogrencisi.com, Erişim Tarihi:09.06.2023

AĞYILDIZ Tolga Sefa, ***Pazarlamada Halkla İlişkilerin Önemini Vurgulayan 5 Nokta,*** https://www.ticimax.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023

AJIHSON Joseph, ***Publıc Relatıons And Related Dıscıplınes:Sımılıtude And Otherness Perspectıves,*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:01.10.2024

AJIHSON Joseph, ***Publıc Relatıons Models: An Illustratıve Analysıs,*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:09.06.2024

AKBAŞ Özge, ***Basın Ajansı Modeli Tek Yönlü İletişim Sürecine Dayanıyor,*** https://www.sektorel.com.tr/Erişim Tarihi:09.09.2024

AKKAYA Abdullah, ***Derneklerin Kuruluşu ve Tüzel Kişilik Kazanması,*** https://dergipark.org.tr/ Erişim Tarihi:29.07.2024

AKMAN Alpaslan, ***Kriz Yönetim Esasları,*** https://alpaslanakman.com.tr/Erişim Tarihi:24.02.2024

AKŞENER Ruhat Sena, ***Lobicilik Rehberi***, https://etkiniz.eu/Erişim Tarihi:29.04.2024

ALAN ERNEK Aygül, ***Halkla İlişkiler Araştırmaları***, http://docplayer.biz.tr Erişim Tarihi:11.03.2024

ALTUNBAY Dilara, ***Kamu Diplomasisi- Lobicilik ve Halkla İlişkiler,*** https://medium.com/ Erişim Tarihi:28.04.2023

AMARESAN Swetha ,***10 Crisis Communication Plan Examples (and How to Write Your Own),*** https://blog.hubspot.com/ Erişim Tarihi:08.08.2023

AMIRA Aloui, ***The Origins of Public Relations***, https://www.researchgate.net/ Erişim Tarihi:10.03.2024

ARABACI Şeyda, ***Etkinlik Planlama: Başarıya Giden Yol,*** https://www.iienstitu.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024

ARSLAN Şerafettin, ***Halkla İlişkiler Uzmanının Görevleri Nelerdir?*** https://ruyameslekler.envizyon.com.tr/ Erişim Tarihi:26.01.2024

AŞKIN Dilara, ***Halkla İlişkiler ve Sponsorluk,*** http://www.prakdeniz.com/Erişim Tarihi:03.04.2024

BAILEY Richard , ***Macnamara's Measurement Masterclass,*** https://pracademy.co.uk/Erişim Tarihi: 05.10.2024

BALDVINSSON **Árni** Alexander, ISOPAHKALA Joel, ***Examining the Fans' Perception of Sponsorship Fit in eSports,*** https://lup.lub.lu.se/ Erişim Tarihi:01.11.2024

BAIRD Scott O.***Business Relationship Management Griffin Hill,*** https://blog.griffinhill.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024

BALAJI Divya, ***The Role of Relationship Management in Leadership***,https://blogs.illinois.edu/ Erişim Tarihi:07.04.2024

BANG Julie, ***Relationship Management: Definition, Types, and Importance,*** https://www.investopedia.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024

BARAN Hitay, ***İşletmelerde Kriz Yönetimi,*** https://www.yumpu.com/Erişim Tarihi:21.02.2024

BARAZ Barış, YILMAZ Hakan, ***Halkla İlişkiler Süreci***, https://docplayer.biz.tr/Erişim Tarihi:11.03.2024

BARUTCUGİL İsmet, ***İlişki Yönetimi,*** https://ismetbarutcugil.com/Erişim Tarihi:07.04.2024

BAYRAK Nadide ***Halkla İlişkilerin Temel İlkeleri,*** https://nadidebayrak.blogspot.com/ ErişimTarihi:01.03.2023

BIÇAKÇI Banu, ***Halkla İlişkilerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Algısının Ölçümü*** https://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/ Erişim Tarihi: 03.03.2024

BIÇAKÇI Ayşe Banu, ***Halkla İlişkilerin Kurumsal Sosyal Sorumluluktaki Rolleri,*** https://www.academia.edu/ Erişim Tarihi:16.04.2024

BOWER Rachel, ***Corporate PR 101: What İs Corporate Communications?,*** https://www.prmoment.com/ Erişim Tarihi: 14.06.2023

BOZGÜL Furkan ***Halkla İlişkiler Nedir? İşlevleri Nelerdir?*** https://www.pazarlamasyon.com/ Erişim Tarihi:10.08.2023

ÇALIŞKAN Semih, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Nedir? Örneklerle Açıklıyoruz,*** https://tr.linkedin.com/ Erişim Tarihi: 05.03.2024

CANBOLAT Elif, ***İşletmelerin Gelişiminde İletişim ve Halkla İlişkilerin Önemi,*** https://www.dunya.com/ Erişim Tarihi:01.03.2023

ÇANKAYA Soner, ***Araştırma Yöntemler ve İstatistik Ders Sunum Notları,*** https://avys.omu.edu.tr, Erişim Tarihi:08.03.2024

ÇAĞLAR KAMAŞOĞLU Tuba, ***Sosyal Sorumluluk Nedir?*** https://www.iienstitu.com/ Erişim Tarihi: 10.10.2024

CENGİZ Abdullah, ***Lobicilik,*** https://www.expermio.com/ Erişim Tarihi:28.04.2023

CHAKRABARTY Alekhya, ***Perception Management: Meaning, Importance & Process Explained,*** https://unstop.com/ Erişim Tarihi: 05.02.2024

CHATTERJEE Anıruddha, ***How Can You Distinguish Public Relations From Media Relations?*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

CİCİBIYIK Eren , ***Türk-İslam Tarihinin En Yetkin Halkla İlişkiler Uzmanı: Yusuf Has Hacip,*** https://ceotudent.com/ Erişim Tarihi:31.03.2023

COATES Mike, ***Fundamentals of Public Relations and Marketing Communications in Canada,*** https://www.degruyter.com/ Erişim Tarihi:09.06.2024

ÇİFCİ Esra, ***Halkla İlişkiler Değerlendirme Modelleri***, http://www.prakdeniz.com/Erişim Tarihi:20.03.2024

DEĞİRMENCİ Kadir Can, ***Marketing Public Relations (Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler)*** 2018, https://tr.linkedin.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2023

DEMİR E. Ömer, ***Halkla İlişkiler ve Turizm,*** https://www.turizmguncel.com/ Erişim Tarihi:10.03.2023

DEMİRCİ Hakkı, ***Mobbing Nedir? Nasıl İspatlanır? Mobbing'e Uğrayan Çalışanın Yasal Hakları Ne?*** https://www.ey.com/tr_tr/tax, Erişim Tarihi:21.02.2024

DEY Madhuparna, ***The Vital Role of Public Relations in Crisis Management,*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:08.08.2023

DIAS Michelle, ***How Can Event Planning* İmprove *Stakeholder Relationships İn PR Campaigns?*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:05.04.2024

DİRİK Deniz, ***Kriz Yönetimi***, https://www.slideshare.net/ Erişim Tarihi:26.01.2024

DOĞAN Ahmet, ***Kriz Yönetimi-1,*** https://medium.com/ Erişim Tarihi:26.01.2024

EKŞİOĞLU Ayşen Gönül, ***Toplantı Türleri ve Kongrelerin Nitelik ve Sınırları,*** https://avys.omu.edu.tr, Erişim Tarihi:06.06.2023

EMMETT Lorraine , ***Four steps to successful integrated PR (& Marketing) for 2022,*** https://ec-pr.com/ Erişim Tarihi:18.04.2024

ERCAN Erdem, ***Sosyal Sorumluluk ile İşletmenizdeki Sürdürülebilirlik***, https://hayatinritmi.com.tr/ Erişim Tarihi: 04.03.2024

ERDEM Sanem, ***Reklam İle Halkla İlişkiler Arasındaki Benzerlikler ve Farklılıklar,*** https://www.brandingturkiye.com/, Erişim Tarihi:13.04.2023

ERDEM Sanem***, Geçmişten Bugüne Halkla İlişkiler***, https://www.brandingturkiye.com/ Erişim Tarihi:10.03.2023

ERDOĞAN İrfan, ***İletişimde Gürültü, İletişim Çökmesi ve Meşrulaştırılan Baskı,*** https://erdoganirfan.blogspot.com/ Erişim Tarihi:30.09.2024

ERDOĞMUŞ Nihat, ***Sivil Toplum Kuruluşlarının Temel Felsefesi ve Çözüm Önerileri,*** https://ilke.org.tr/ ErişimTarihi:01.03.2024

ERGİN GÜNEŞ Meral, ***Halkla İlişkiler Tanımı, Tarihçesi, Amaçları ve Yakın Kavramlar*** https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:27.02.2023

ERGİN GÜNEŞ Meral, ***Kriz Yönetiminde Halkla İlişkiler***, https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:26.01.2024

ERGİN GÜNEŞ Meral, ***Halkla İlişkiler ve Sponsorluk*****,** https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:05.04.2024

ERGİN GÜNEŞ Meral, ***Halkla İlişkiler Süreci***, https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:08.05.2023

ERGİN GÜNEŞ Meral, ***İşletmelerde Halkla İlişkiler Biriminin Örgütlenmesi,*** https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:25.01.2024

ERGİN GÜNEŞ Meral, ***Halkla İlişkilerde İzlenen Amaç ve İlkeler***, https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:04.04.2023

ERMUT KILAN Nazlı, ***Kurumsal Güven,*** https://nazliermut.com/ Erişim Tarihi:01.03.2023

FAKHRUDDIN Hussain, ***What Is Event Management? Event Management Types, Stages and Main Components***, https://eventify.io/ Erişim Tarihi:01.11.2021

FALK Adrian, ***What Are The Main Objectives Of PR***, https://www.believeadvertising.com/ Erişim Tarihi:16.04.2023

FINDIK Öztürk, ***Sosyal Sorumluluk***, https://www.ozturkfindik.com.tr/Erişim Tarihi:01.04.2024

FOSTER Ashley, ***The End of a Publicity Era: How Ringling Bros. and Barnum & Bailey Circus' Founder Affected Marketing and Public Relations,*** https://bigcom.com/ Erişim Tarihi:09.06.2023

GAIVORONSKAYA Kate, ***Event* İndustry *FAQs: How Are Public Relations Related To Event Management?*** https://www.splento.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024

GAWROŃSKI Slawomir, D***ispute about Public Relations - Between Social and Marketing Communication,*** https://www.researchgate.net/ Erişim Tarihi: 03.08.2023

GENCEROĞLU Ulaş, ***Halkla İlişkiler ve Lobicilik***, https://www.pratolye.com/ Erişim Tarihi:28.04.2024

GÖK Cüneyt, ĞARTEL Ahmet, ***Halkla İlişkiler ve Pazarlama Arasındaki Altı Fark,*** https://iletisimakademisi.wordpress.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023

GÜLDÜ Özgür, ***Halkla İlişkiler ve Sponsorluk***, https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi: 04.02.2024

GÜLDÜ Özgür, ***Halkla İlişkiler Süreci***, https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:19.03.2024

GÜLDÜR Muhammed Mustafa, ***Halkla İlişkilerle İlgili Kavramlar,*** https://acikders.ankara.edu.tr, Erişim Tarihi:13.04.2024

GÜNAYDIN Erdinç***, Halkla İlişkiler***, https://avys.omu.edu.tr/Erişim Tarihi:13.04.2023

GÜNAYDIN Erdinç, ***Halkla İlişkilerde Sosyal Sorumluluk ve Uygulamaları*** https://avys.omu.edu.tr/ Erişim Tarihi: 07.04.2024

GÜNEY O. İnanç, ***Araştırma Yöntem ve Teknikleri***, https://abs.cu.edu.tr/ ErişimTarihi:08.03.2024

GÜNEY Sanem Kavram**,** ***Reklam Türleri Nelerdir*****?** https://kurumsalkimliknedir.com/Erişim Tarihi:09.09.2024

GÜREL Abdülkerim, ***İletişim Nedir? İletişim Neden Önemlidir? İletişim Türleri Nelerdir?*** https://www.brandingturkiye.com/ Erişim Tarihi: 10.03.2023

HALE Haley, ***The Difference Between PR And Communications****,* https://obsidianpr.com/ Erişim Tarihi: 20.07.2024

HAYES Adam, ***Public Relations (PR) Meaning, Types, and Practical Examples,*** https://www.investopedia.com/ Erişim Tarihi:18.07.2023

HAZARD Eric, ***The Complete Guide to Public Relations for Financial Services***, https://fullyvested.com/Erişim Tarihi:25.09.2024

HERRITY Jennifer, ***Marketing vs. Public Relations: What's the Difference?*** https://www.indeed.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023

IKRAM Mariam, ***Models Of Public Relations***, https://jameshredden.wordpress.com/ Erişim Tarihi:10.10.2024

ILGAZ Hikmet **,** ***Sosyal Sorumluluk Projesi Nedir Ne İşe Yarar*****,** https://onlinekrediler.net/ ErişimTarihi:01.04.2024

ILONE Justine, ***PR: 9 Reasons Why Public Relations Is Crucial for Business Growth,*** https://www.business-powerhouse.com/ Erişim Tarihi:01.04.2024

IZRYADNOV Alexander, ***The Influence Of Perception: How Public Relations Shapes Public Opinion,*** https://medium.com/ Erişim Tarihi:02.05.2024

JOLLİFFE Nick, ***What Are The Benefits Of Media Relations?*** https://lionspiritmedia.co.uk/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

JOHNSON Jamie, ***What's the Difference Between PR and Marketing?*** https://www.uschamber.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023

KACIR Bayram, ***Halkla İlişkiler ve Propaganda*****,** https://www.proutletplus.com/ Erişim Tarihi:27.042024

KALENDER Ahmet, ***Propaganda ve Halkla İlişkiler Arasındaki Farklar,*** https://stratejikileti.blogspot.com/ Erişim Tarihi:02.09.2024

KANAT Emine Büşra, ***Proaktif ile Reaktif Halkla İlişkilerin Farkı,*** https://www.iienstitu.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2023

KANAT Emine Büşra, ***Etkinlik Yönetimi Ne İşe Yarar?*** https://www.iienstitu.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024

KAZAK Liudmila, ***Understanding PR Evaluation: Unveiling Models and Processes (Part I),*** https://www.clappro.ch/ Erişim Tarihi:10.09.2024

KEKLİK Büşra, ***Halkla İlişkiler ve Lobicilik: Birlikte Güçlü,*** https://www.halklailiskilerdergisi.com.tr/ Erişim Tarihi:29.04.2024

KENTON Will, ***Relationship Management: Definition, Types, and Importance,*** https://www.investopedia.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024

KINGORI Hazel, Integrated Marketing And Communications For Business Growth, https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:30.10.2024

KOYUNOĞLU Kutalp, ***Kriz Yönetiminde Yaratıcı Çözümler ve Proaktif Yaklaşım Yöntemi,*** Https://Kobitek.Com/ Erişim Tarihi:21.02.2024

KUL Ali, ***Propaganda Nedir?*** https://www.kariyerimdergisi.com/ Erişim Tarihi:27.042023

KUMAR Prince , ***Understanding the Framework: Theoretical Models in PR Research,*** https://journalism.university/ Erişim Tarihi:10.10.2024

KURTULUŞ Özgür, ***Taktik ve Strateji: Fark Nedir ve Neden Önemlidir?*** https://tr.linkedin.com/ Erişim Tarihi:26.02.2024

KUYUMCUOĞLU Romina, ***İyi Bir İlişkinin Formülü,*** https://www.uplifers.com/ Erişim Tarihi:27.02.2023

LAMMERTYN Marina,***8 Steps to Build a Solid Problem Management Process,*** https://blog.invgate.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024

LONG Richard, ***The Risk Management Process: Manage Uncertainty, Then Repeat***, https://www.mha-it.com/ Erişim Tarihi:09.04.2024

LUCAS SOLTANİ Sama, ***Models of Public Relations,*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:09.06.2023

MACNAMARA Jim, A ***Call For Reconfiguring Evaluation Models, Pedagogy, And Practice: Beyond Reporting Media-Centric Outputs And Fake* İmpact *Scores,*** Public Relations Review, 2023, p.1

MAINVILLE David , ***Problem Management Best Practices***, https://navvia.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024

MCKENCIE Tonya, ***Public Relations for Your Events***, https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:09.04.2024

MRAISH Bashır, ***The Role of Public Relations in Building Corporate Reputation,*** https://bashirmraish.com/ Erişim Tarihi:01.07.2024

MURRAY Jack, ***Why Media Relations Will Help You Succeed***, https://www.mediahq.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

MUSTAFAZADEH Rashid ,***Uluslararası Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak Lobicilik: Ermeni Lobi Faaliyetleri: 907. Değişiklik,*** https://www.academia.edu/,Erişim Tarihi:28.04.2023

NADLER Judy, Miriam SCHULMAN, ***Lobbying Ethics,*** https://www.scu.edu/ Erişim Tarihi:28.04.2023

NAZIR Himayun, ***Perception in Management***, https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:30.05.2024

NICK Edward ***4 Successful Integrated Marketing Communications Examples,*** https://www.datasciencecentral.com/ Erişim Tarihi:18.04.2023

OJO Adedayo, ***The Thın Lıne Between Lobbyıng And Publıc Relatıons,*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:03.09.2024

ONAR Buse, ***Halkla İlişkiler ve Medya***, https://www.pratolye.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

ÖZER Deniz, ***Kurumsal Halkla İlişkiler-Corporate Public Relations*** https://iletisimansiklopedisi.com/ Erişim Tarihi: 14.06.2023

ÖZİŞ Halil, ***Spor ve İletişim Araçları***, https://www.orduolay.com//Erişim Tarihi:06.06.2023

ÖZLÜ Özden, ***Kriz Yönetimi,*** https://www.slideshare.net/ Erişim Tarihi:21.02.2024

PEREZ Ed, ***What Is Problem Management? Problem Management Explaıned And Best Practıces,*** https://blog.ifs.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024

PLESSIS C Du, ***Marketıng Publıc Relatıons (MPR): A Theoretıcal Overvıew,*** https://uir.unisa.ac.za/ Erişim Tarihi:21.02.2024

SALİH Cengizhan**,** ***Reklamın Temel Fonksiyonları*****,** https://dijilopedi.com/Erişim Tarihi:13.05.2024

SANAL Damla, ***Etkinlik Yönetimi***, https://prezi.com/ Erişim Tarihi:05.04.2024

SANCAK Hasan, ***Sponsorluk ve Muhasebe Uygulama Örnekleri***, https://tr.linkedin.com/ Erişim Tarihi: 04.02.2024

SAVAŞ Gülay, ***Algı Yönetimi Nedir ve Nasıl Yapılır?*** https://www.gulaysavas.com.tr/Erişim Tarihi:02.05.2024

SAWFORD Andy, ***Public Affairs: A Strategic Approach To Building Relationships With Your Communities Of* İnfluence,** https://www.Local.Gov.Uk/Erişim Tarihi:20.07.2024

SCHMITZ Andy, ***Public Relations***, https://2012books.lardbucket.org/Erişim Tarihi:20.07.2024

SILFWER Jerry, ***P.T. Barnum: "There's No Such Thing as Bad Publicity",*** https://doctorspin.net/ Erişim Tarihi:09.06.2023

SINGLA Arşi, ***Importance Of Communication İn Marketing*****,** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi:14.04.2023

SILFWER Jerry, ***The Stakeholders in Public Relations***, https://doctorspin.net/ Erişim Tarihi:05.04.2024

SİNANOĞLU Devran, ***Propaganda,*** https://www.tigrishaber.com/Erişim Tarihi:10.05.2023

SHAH Neha, ***Role of Communication in Public Relations,*** https://scoreindia.org/ Erişim Tarihi:20.04.2023

SHENKER Nancy, ***What is Media Relations***? https://www.clearvoice.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

SLEDZIK William, Four Models Of Public Relations, https://ohiostate.pressbooks.pub/ Erişim Tarihi:09.06.2023

STRZELCZAK Stanislaw, ***Business Planning And Risk Management***, https://www.researchgate.net/ Erişim Tarihi:07.04.2024

ŞAHİN Kemal, ***Örneklem Nedir? Örnekleme Yöntemleri,*** https://www.kemalsahin.com/ Erişim Tarihi:08.03.2024

ŞAHİN Levent, ***Kurumsal Sosyal Sorumluluk Piramidi,*** https://www.profdrleventsahin.com/ Erişim Tarihi: 04.03.2024

TAŞAR Firdevs ,***Halkla İlişkilerde Lobicilik***, http://www.prakdeniz.com/Erişim Tarihi:28.04.2023

TEKE Berkant, ***Bir Kurum İçin Halkla İlişkiler Çalışmalarının Önemi Nedir?*** http://www.prakdeniz.com/ ErişimTarihi:01.03.2023

THAM Jason ***Branding, Marketing and Advertising with J.T.*** https://thebiznavigator.wordpress.com/ Erişim Tarihi:09.06.2023

THOMAS Jonaki, ***Keith Davıs Model Of Corporate Socıal Responsıbılıty,*** https://managementinnovations.wordpress.com/ Erişim Tarihi: 04.03.2024

TIERNEY Georgina, ***Public Relations vs Media Relations, Aren't They The Same Thing?*** https://www.bluesky-pr.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

TOKER Huriye, ***NGOs and CSR,*** https://link.springer.com/ Erişim Tarihi: 03.03.2024

TOL GÖKMEN Meltem, ***Halkla İlişkiler ve Medya İlişkisi: Özerklik mi Bağımlılık mı?*** https://www.academia.edu/ Erişim Tarihi: 03.08.2023

TOPALOĞLU Mustafa, ***Sponsorluk Kavramı ve Tarihi Gelişimi***, https://www.mtopaloglu.av.tr/ Erişim Tarihi:03.04.2024

TUCCI Linda, ***What İs Risk Management And Why İs İt* İmportant*?*** https://www.techtarget.com/ Erişim Tarihi:08.04.2024

TÜRK M. Sezai, ***İletişimde Algı Yönetiminin Önemi,*** https://www.academia.edu/ Erişim Tarihi: 05.02.2024

UYAR Tuba, ***Medya Nedir? Ne İçin Kullanılır?*** https://www.iienstitu.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

VÁZQUEZ- QUİROZ Camilo, What ***is Problem Management?*** https://www.ibm.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024

VIEIRA Edward T. ***The Importance of Defining the Public Relations Issue at Hand,*** https://www.linkedin.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024

WATSON Maddy, ***The Power of Purpose: Why You Need a Marketing Communications Strategy,*** https://marketingcommunications.wvu.edu/ Erişim Tarihi:13.04.2024

WILKENS Elizabeth, ***7 Ways You Can Take Proactive PR Measures To Prevent Reputation Disasters,*** https://www.agilitypr.com/ Erişim Tarihi:25.01.2024

YAPICI Çağla, ***Pazarlama ve Halkla İlişkiler İlişkisi***, https://prezi.com/Erişim Tarihi:27.04.2023

YILDIZ Haldun, ***Marka Algısı Nedir? Nasıl Ölçülür?*** https://tr.linkedin.com/Erişim Tarihi:02.05.2024

YILDIZ Haldun, ***Pazarlama Nedir***, https://www.haldunyildiz.com/Erişim Tarihi:13.04.2023

YILDIRIM Barış, ***Sponsorluğun Yapılma Nedenleri,*** https://www.slideshare.net/ Erişim Tarihi:03.04.2024

YILMAZ Mehmet, ***Sponsorluk Eğitimi,*** https://prezi.com/ Erişim Tarihi:03.04.2024

YILMAZ Recep, ***Halkla İlişkilerde Kampanya Süreci ve Hedef Kitle***, https://avys.omu.edu.tr , Erişim Tarihi:08.03.2024

YILMAZ Melisa, ***Halkla İlişkiler ve Tanıtımın Pazarlama İle İlişkisi,*** http://www.prakdeniz.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023

ZIVKOVIC Mile, ***Financial PR Guide: Key Differences & Strategies to Amplify,*** https://prowly.com/ Erişim Tarihi:08.08.2024

ZÜLFİKAR Haluk, ***Gözlem***, https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/Erişim Tarihi:08.03.2024

https://www.leblebitozu.com/ Erişim Tarihi:27.02.2023

https://tr.wikipedia.org/ Erişim Tarihi:27.02.2023

https://www.teknobilim.net/ Erişim Tarihi:27.02.2023

https://www.iprojectmaster.com/ Erişim Tarihi:27.02.2023

https://www-prsa-org. Erişim Tarihi:27.02.2023

https://www.5wpr.com/ Erişim Tarihi:27.02.2023

https://acikders.ankara.edu.tr/ Erişim Tarihi:10.03.2023

https://www.reklamzamani.net/ Erişim Tarihi:27.02.2023
https://bby508sirinak.wordpress.com/ Erişim Tarihi:10.03.2023
https://sinav.adaletci.net/ Erişim Tarihi:10.03.2023
https://acikerisim.deu.edu.tr, ErişimTarihi:01.03.2023
https://www.speakeragency.com.tr/ ErişimTarihi:01.03.2023
https://pubrelpro.wordpress.com/ Erişim Tarihi: 10.03.2023
https://www-bms-co-in. Erişim Tarihi:06.04.2023
https://hizligir-halk.blogspot.com/ ErişimTarihi:01.03.2023
https://hizligir-halk.blogspot.com/ ErişimTarihi:07.03.2023
https://slideplayer.biz.tr/ ErişimTarihi:07.03.2023
https://www.cenuta.com Erişim Tarihi:17.07.2023
https://www.gigde.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023
https://kabafii.com/ Erişim Tarihi: 20.04.2023
https://herkafadanses.com/ Erişim Tarihi: 08.05.2023
https://docplayer.biz.tr/, Erişim Tarihi:18.05.2023
https://iletisimde-alici-hedef.nedir.org/ Erişim Tarihi:20.04.2023
https://inovakademi.com/ Erişim Tarihi:28.04.2023
https://stratejikileti.blogspot.com/ Erişim Tarihi:28.04.2023
https://halklailiskiler.co/ Erişim Tarihi:28.04.2023
https://catalystpr.in/ Erişim Tarihi:10.05.2023
https://fliphtml5.com/ Erişim Tarihi:29.05.2023
https://www.tusedad.org/ Erişim Tarihi:30.05.2023
https://www.milliyet.com.tr/ Erişim Tarihi:30.05.2023
https://www.matbuu.com/ Erişim Tarihi:30.05.2023
https://www.pngwing.com/ Erişim Tarihi:31.06.2023
https://www.areltasarim.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.teknolojikogretmenler.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.reflexreklam.com.tr/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.hurriyet.com.tr/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.bcajans.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.kartvizitservisi.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.dopadirect.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://digitalreport.com.tr/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.pazarlamasyon.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://eksisozluk1923.com/ Erişim Tarihi:31.05.2023
https://www.bedas.com.tr/ Erişim Tarihi:31.06.2023
http://www.prakdeniz.com/ Erişim Tarihi:25.05.2023
https://www.uplifers.com/ Erişim Tarihi:06.06.2023
https://www.flaticon.com/ Erişim Tarihi:06.06.2023
https://neuroscience.stanford.edu/ Erişim Tarihi:06.06.2023
https://www.freepik.es/ Erişim Tarihi: 06.06.2023
https://www.filmstube berlin.com/ Erişim Tarihi: 06.06.2023
https://prnews.io/Erişim Tarihi:09.06.2023
https://tr.linkedin.com/ Erişim Tarihi:09.06.2023
https://www.lesechos.fr/ Erişim Tarihi:09.06.2023
https://truncgil.com.tr/ Erişim Tarihi:09.06.2023
https://ohiostate.pressbooks.pub/ Erişim Tarihi:09.06.2023
https://gfkdsgn.wordpress.com/ Erişim Tarihi:09.06.2023
https://open.lib.umn.edu/ Erişim Tarihi:09.06.2023

https://twitter.com/ Erişim Tarihi:14.06.2023
https://www.proutletplus.com/ Erişim Tarihi: 14.06.2023
https://diamondvision.com.tr/ Erişim Tarihi: 14.06.2023
https://the-definition.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2023
https://www.researchgate.net/ Erişim Tarihi: 03.08.2023
https://www.occons.com/index.php, Erişim Tarihi: 14.06.2023
https://www.noboruworld.com/ Erişim Tarihi:14.04.2023
https://businessjargons-com. Erişim Tarihi:13.04.2023
https://pazarlamaturkiye.com/ Erişim Tarihi:13.04.2023
https://manifestoiletisim.com.tr/ Erişim Tarihi: 03.08.2023
https://digitalschoolofmarketing.co.za/ Erişim Tarihi: 03.08.2023
https://www.cornucopia-events.co.uk/ Erişim Tarihi:06.06.2023
https://www.dogakoleji.k12.tr/ Erişim Tarihi:06.06.2023
https://www.halklailiskilerdergisi.com.tr/ Erişim Tarihi:11.03.2024
https://online.aurora.edu/ Erişim Tarihi: 30.10.2024
https://izmir.csb.gov.tr/ Erişim Tarihi: 07.05.2024
https://www.webtures.com/ Erişim Tarihi:13.05.2024
https://www.isbank.com.tr/ Erişim Tarihi: 03.03.2024
https://www.pratolye.com/ Erişim Tarihi:26.01.2024
https://b4mind.com/ Erişim Tarihi:13.04.2024
https://www.vgm.gov.tr/ Erişim Tarihi: 07.05.2024
https://currentworks.com.tr/ Erişim Tarihi:13.05.2024
https://backstagecreative.net/Erişim Tarihi:13.05.2024
https://support.google.com/ Erişim Tarihi:13.05.2024
https://www.shiftcomm.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://www.aa.com.tr/Erişim Tarihi:01.10.2024
https://www.duvaronline.com/Erişim Tarihi:13.09.2024
Kaynak: https://www.istesob.org.tr/ Erişim Tarihi: 15.09.2024
http://www.felsefetasi.org/ Erişim Tarihi:10.03.2024
https://www.netreputation.com/ Tarihi:01.10.2024
https://genciletisim.com/ Erişim Tarihi:29.04.2024
https://application.wiley-vch.de/ Erişim Tarihi: 06.09.2024
https://tulunaycreative.com/ Erişim Tarihi:29.05.2024
https://oskarstrauss.com/ Erişim Tarihi:18.05.2024
https://www.mektupyaz.com.tr/ Erişim Tarihi:31.05.2024
https://vault.com/ Erişim Tarihi:26.01.2024
https://tr.b2press.com/ Erişim Tarihi:26.01.2024
https://languages.oup.com/Erişim Tarihi:03.10.2024
https://organikinsan.com/ Erişim Tarihi: 21.09.2024
https://www.ozdogrular.com.tr/ Erişim Tarihi: 04.02.2024
https://www.cottgroup.com/ Erişim Tarihi: 14.06.2024
https://anabilgi.anadolu.edu.tr/ Erişim Tarihi:25.01.2024
https://tr.trainings.350.org/ Erişim Tarihi:14.09.2024
https://www.iienstitu.com/ Erişim Tarihi:25.01.2024
https://aof.sorular.net/ Erişim Tarihi:25.01.2024
https://www.kariyer.net/ Erişim Tarihi:25.01.2024
http://sikayetyonetimi.blogspot.com, Erişim Tarihi:25.01.2024
https://www.liderlikokulu.com.tr/ Erişim Tarihi:26.01.2024
https://www.bankaciyim.net/ Erişim Tarihi:26.01.2024

https://www.pratolye.com/ Erişim Tarihi:26.01.2024
https://www.questionpro.com/ Erişim Tarihi:08.03.2024
https://www.perakendeokulum.com/ Erişim Tarihi:26.02.2024
https://btm.istanbul/blog, Erişim Tarihi:26.02.2024
https://avys.omu.edu.tr, Erişim Tarihi:26.02.2024
https://mochatouch.com.tr/ Erişim Tarihi:26.02.2024
https://www.prweek.com/ Erişim Tarihi: 05.10.2024
https://mustafayilmazpr.wixsite.com /Erişim Tarihi:29.03.2024
https://prlab.co/blog, Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://mediarelations.io/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://www.shiftcomm.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://armapr.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://www.3epr.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://www.adonimedia.com.au/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://uzemigunsem.gedik.edu.tr/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://agital.com/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://www.adonimedia.com.au/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
https://mediarelations.io/ Erişim Tarihi: 03.08.2024
http://danismend.com/ Erişim Tarihi: 03.03.2024
https://istanbulbogazicienstitu.com/ Erişim Tarihi: 03.03.2024
https://pazarlamailetisimi.com, / Erişim Tarihi: 05.03.2024
https://tscfm.org/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://cdn.istanbul.edu.tr/ Erişim Tarihi: 03.03.2024
https://www.bilgiustam.com/ Erişim Tarihi: 03.03.2024
https://www.cooleaf.com/ Erişim Tarihi: 03.03.2024
https://ajansspor.com/ Erişim Tarihi: 05.03.2024
https://www.educationleaves.com. Erişim Tarihi:07.04.2024
https://communication.uii.ac.id/ Erişim Tarihi: 04.03.2024
https://sinspek.sinop.edu.tr/ Erişim Tarihi:01.04.2024
https://anbeankampus.co/ Erişim Tarihi:01.04.2024
https://networkokulu.net/ Erişim Tarihi:01.04.2024
https://www.toktut.org/ Erişim Tarihi:01.04.2024
https://www.four4event.com/ Erişim Tarihi:03.04.2024
https://www.projesoft.com.tr/ ErişimiTarihi:05.04.2024
https://www.albertsolino.com/ ErişimiTarihi:05.04.2024
https://anasponsor.com/ Erişim Tarihi: 04.02.2024
https://www.konyaboks.com/ Erişim Tarihi:05.04.2024
https://sponsordosyasi.blogspot.com/ Erişim Tarihi:03.04.2024
https://prezi.com/ Erişim Tarihi:05.04.2024
https://www.monotasarim.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://www.hmsotel.com/Erişim Tarihi:25.07.2024
https://www.mynet.com/ Erişim Tarihi:06.06.2023
https://www.narlidere-bld.gov.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://tegm.meb.gov.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://www.ideakurumsal.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://nefesorman.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://erlas.com.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://www.kuantumarastirma.com/ Erişim Tarihi:02.05.2024
https://unstop.com/Erişim Tarihi: 05.02.2024

https://www.dreamstime.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024
https://mehmetalicandan.com/ Erişim Tarihi: 15.06.2024
https://www.smartsheet.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024
https://techgenix.com/ Erişim Tarihi:17.05.2024
https://ms.hmb.gov.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://www.ktu.edu.tr/ Erişim Tarihi:08.04.2024
https://www.apm.org.uk/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://bulutistan.com/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://corporatefinanceinstitute.com/ Erişim Tarihi:08.04.2024
https://webdosya.csb.gov.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://www.gtech.com.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://turizm.subu.edu.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024
https://www.mha-it.com/Erişim Tarihi:06.08.2024
https://qualcy.com/ Erişim Tarihi:06.08.2024
https://copymate.app/ Erişim Tarihi:08.06.2024
https://www.slidegeeks.com/ Erişim Tarihi:20.09.2024
https://www.agilitypr.com/ Erişim Tarihi:20.09.2024
https://smartmessage.com/ Erişim Tarihi:13.04.2024
https://www.dijitalmecmua.com/ Erişim Tarihi: 15.06.2024
https://www.managementstudyguide.com/ Erişim Tarihi:09.06.2024
https://library.fiveable.me/ Erişim Tarihi:09.06.2024
https://adeayobusiness.com.ng/ Erişim Tarihi:09.09.2024
https://excellencetheory.wordpress.com/ Erişim Tarihi:09.06.2024
https://www.koffeetech.com/ Erişim Tarihi:01.11.2024
https://vh-info.com/ Erişim Tarihi:25.01.2024
https://aaft.com Erişim Tarihi:05.11.2024
https://www.chegg.com Erişim tarini:05.11.2024
https://www.jaffejuice.com Erişim Tarihi:10.11.2024
https://www.polo.com.tr/ Erişim Tarihi:07.04.2024

KATILIM FİNANS MUHASEBE STANDARTLARI

Editörler

Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı
Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Bulut Deniz
Öğr. Gör. Dr. Merve Bakan

EĞİTİM
yayınevi

KATILIM FİNANS MUHASEBE STANDARTLARI

Editörler: Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı, Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Bulut Deniz, Öğr. Gör. Dr. Merve Bakan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-97-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KATILIM FİNANS MUHASEBE STANDARTLARI
Editörler: Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı, Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Bulut Deniz, Öğr. Gör. Dr. Merve Bakan
X+306 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-97-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Ababaike, P., Rosman, R., & Sharofiddin, A. (2023). The Presentation and Disclosure of Islamic Banks' Financial Statements: A Comparative Analysis of IFRS and AAOIFI Financial Accounting Standards. Mansour, N., & Vadell, L. M. B. (Eds.), *Islamic Sustainable Finance, Law and Innovation*, İçinde (s. 473-482). Cham: Springer.

Ahmed, M. U., Sabirzyanov, R., & Rosman, R. (2016). A Critique on Accounting for Murabaha Contract: A Comparative Analysis of IFRS and AAOIFI Accounting Standards. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, *7*(3), 190-201. Doi: 10.1108/JIABR-04-2016-0041.

Alkış, A. (2018). İslam Hukukunda Katılım Bankacılığı Fon Toplama ve Kullandırma Yöntemleri. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 120-133.

Bayındır, S. (2005). Bir Finansman Yöntemi Olarak Kullanılan Sermaye Ortaklığının İslâm Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. *Usûl İslam Araştırmaları*, *3*(3), 139-157.

Çakar, R. (2020). Katılım Bankalarının Bilanço Dışı İşlemleri İle Performansları Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *12*(2), 1949-1961. Doi: 10.20491/isarder.2020.954.

Çetin, A. (2020). Bankacılık Kanunu ve AAOIFI Kurallarına Göre Finansal Raporların Karşılaştırılması ve Katılım Bankacılığı Mevzuat Önerisi. *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, *2*(1), 73-99.

Gökçen, G. (2021). Faizsiz Finans Ve Muhasebe Standartları (FFMS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)/Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) İle Karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6*(3), 552-565. Doi: 10.29106/fesa.993335.

Gökçen, G., & Ataman, B. (2020). *Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamaları*. (3. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Iqbal, Z., & Mirakhor, A. (2011). *An Introduction to Islamic Finance: Theory and Practice*. Singapore: John Wiley & Sons.

Khammasi, I., & Ben Jedidia, K. (2018). Do Islamic Banking Standards Convey More Financial Transparency than Conventional Banking Ones? *Turkish Journal of Islamic Economics*, *5*(1), 109-132. Doi: 10.26414/tujise.2018.5.1.109-132.

Lewis, M. K. (2008). In What Ways Does Islamic Banking Differ From Conventional Finance. *Journal of Islamic Economics, Banking and Finance*, *4*(3), 9-24.

Mahar, A. R., Bhatti, A., Ashraf, M. J., & Malik, A. Z. (2024). *Financial Reporting for Islamic Financial Institutions: Accounting Standards, Interpretation and Application*. New York: Routledge.

Okka, O., & Kazak, H. (2020). *İslami Finansal Yönetim-Sistem ve Uygulama (Konvansiyonel Finansla Mukayeseli)*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özdemir, O., Demirdöğen, Y., & Oushar, Y. (2019). Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının Mali Tabloların Sunuluşuna Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(2), 1151-1171. Doi: 10.20491/isarder.2019.662.

Pomeranz, F. (1997). The Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions: An Important Regulatory Debut. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation, 6*(1), 123−130. Doi: 10.1016/S1061-9518(97)90016-1.

Siddiqi, M. N. (2006). Islamic Banking and Finance in Theory and Practice: A Survey of State of the Art. *Islamic Economic Studies*, *13*(2).

Şahin, E. E., & Aktan, C. (2020). Bilanço Dışı İşlemler İle Karlılık ve Makroekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Mars Metodu İle Belirlenmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (1), 40-54. Doi: 10.18070/erciyesiibd.844814.

Şensoy, N. (2021). Katılım Finansının Özellikleri ve Finansal Raporlamaya Yansıması. *VI. International Symposium on Accounting and Finance (ISAF 2021),* 23-25 Nisan 2021, Bursa, (s. 372-384).

Utku, M., & Kaya, Y. (2021). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları ve TMS/TFRS Karşısındaki Durumu. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *17*(2), 331-352. Doi: 10.17130/ijmeb.822578.

Yatbaz, A. (2015). Faizsiz Finansal Kuruluşlarda Zekât, Zekât Fonu ve Zekât Muhasebesi. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 113-139.

KAYNAKLAR

Aktepe, İ. E. (2017). *Katılım Finans*. İstanbul: TKBB Yayınları.

Albaraka Türk Katılım Bankası, (2024). (25/07/2024 tarihinde https://www.albaraka.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri adresinden ulaşılmıştır).

Altun M. L. (2022). Faize Alternatif Olarak Mudârebe. *İhya Uluslararası İslam Araştırmaları Dergisi, 8*(2), 937-959.

Atmeh, M. & Ramadan, A. H. (2012). A Critique On Accounting For The Mudarabah Contract, *Journal of Islamic Accounting and Business Research, 3*(1), 7-19.

Canbaz, M. F. & Erden, A. S. (2020). Katılım Bankalarında Mudârebe Finansmanını Engelleyen Faktörler. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(4), 2602-2486.

Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Basics Of Qualitative Research: Techniques And Procedures For Developing Grounded Theory* (3rd ed.). Sage Publications, Inc.

Çelenk, H. & Çebi, A. (2019). Finansman Sağlamada Mudarabe Sukuk ve Müşareke Sukukun Ortaklığa Dayalı Kira Sertifikaları Boyutuyla Değerlendirilmesi ve Muhasebeleştirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *17*(1), 124-142.

Çelik, İ. (2017). Meşru' Bir Yatırım Aracı Olarak Mudarebe ve Günümüzde Kullanımı. *Injosos Al-Farabi International Journal On Socıal Scıences*, *1*(3), 381-395.

Dar, H. & Presley, J. R. (2000). Lack of Profit Loss Sharing in Islamic Banking: Management and Control Imbalances, *International Journal of Islamic Financial Services, 2*(2), 3-18.

Eğri, T. & Sağlam, M. S. (2020). Mudarebe Finansmanının Katılım Bankalarında Uygulanmasının Ahlaki Risk Yönünden Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 2, 197-226.

FFMS-3 (2024). Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 3 Mudârebe Finansmanı.

Gedikli, F. (1996). 16. ve17. Asır Osmanlı Şer'iyye Sicillerinde Mudârebe Ortaklığı : Galata Örneği. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kapıcı, N. L. (2021). *Hanefi Mezhebinde Mudaribin Tazmin Sorumluluğu Meselesi ve Katılım Bankacılığı Uygulamalarına Yansıması*. 9. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı – II, 289-302.

Kaya, S., Durmuş, M. E., Bektaş, İ. & Akkaya, A. (2017). Muhasebe Kayıtları Işığında 18. Yüzyıl Para Vakıflarının Nakit İşletme Yöntemleri, *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 50-62.

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(15), 170-189.

Kumaş, M. S. & Abdullayev, E. (2016). Bir Finansman Modeli Olarak Mudârabe'nin Faizsiz Bankacılıkta Etkin Şekilde Kullanılması Sürecinde Sivil Toplum Örgütlerinin Aktif Rol Üstlenmesi. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 2*(1), 67-87.

Kuveyt Türk Katılım Bankası, (2024). (25/07/2024 tarihinde https://www.kuveytturk.com.tr/yatirimci-iliskileri adresinden ulaşılmıştır).

Özsoy, İ., Görmez, B. & Mekik, S. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik, *Yönetim ve Ekonomi, 20*(1), 187-206.

Rammal, H. G. (2003). Mudaraba in Islamic Finance: Principles and Application. *Business Journal for Entrepreneurs, 16*(4), 105-112.

Rapley, T. (2007). *Doing Conversation, Discourse And Document Analysis.* London: Sage Publications.

Serahsî, M. B. (2009). E*l-Mebsût* (Cilt 22). Beyrut: Darü'l-Kütübi'l-İlmiyye.

Shaikh, S. A. (2011), A Critical Analysis of Mudarabah & A New Approach to Equity Financing in Islamic. *Finance Journal of Islamic Banking & Finance, 28*(3), 15-26.

TDV-Türkiye Diyanet Vakfı Sözlük, (2024). (10/07/2024 tarihinde https://islamansiklopedisi.org.tr/Mudârebe adresinden ulaşılmıştır).

Türkiye Emlak Katılım Bankası (2024). (25/07/2024 tarihinde https://www.emlakkatilim.com.tr/tr/yatirimci-iliskileri adresinden ulaşılmıştır).

Türkiye Finans Katılım Bankası (2024). (25/07/2024 tarihinde https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/yatirimci-iliskileri/finansal-raporlar/Sayfalar/faaliyet-raporlari.aspx adresinden ulaşılmıştır).

Vakıf Katılım Bankası, (2024). (25/07/2024 tarihinde https://www.vakifkatilim.com.tr/tr/hakkimizda/yatirimci-iliskileri/raporlar adresinden ulaşılmıştır).

Yıldız, E. (2019). Kamu Kurumlarının Finansmanında Mudarebe İmkânlarının Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yılmaz, E. (2014). Yeni Bir Finansal Araç Olarak Sukuk: Çeşitleri, Türkiye Uygulaması ve Vergilendirilmesi, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *61*, 81-99.

Ziraat Katılım Bankası, (2024). (25/07/2024 tarihinde https://www.ziraatkatilim.com.tr/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgileri adresinden ulaşılmıştır).

KAYNAKLAR

Albaraka Katılım Bankası (2024). *Müşareke (Kâr-Zarar Ortaklığı) Akdi Müşteri Bilgilendirme Formu,* (01.06.2024 tarihinde https://www.albaraka.com.tr/documents/hakkimizda/katilim-bankaciligi-bilgilendirme-formu/musareke_-kar_zarar_ortakligi.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Arshed, N., & Kalim, R. (2021). Exploration of the equilibrium level of Musharaka financing in full-fledged Islamic banks. *Journal of Islamic Accounting and Business Research, 12*(3), 340-361.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (2024). *Bankalar,* (01.06.2024 tarihinde https://www.bddk.org.tr/Kurulus/Liste/77 adresinden ulaşılmıştır).

Din İşleri Yüksek Kurulu, (2024). (01.06.2024 tarihinde https://kurul.diyanet.gov.tr/Cevap-Ara/1385/katilim-bankalarindan-alinan-kar-payinin-dini-hukmu-nedir#:~:text=Mud%C3%A2rabe%3B%20bir%20taraf%C4%B1n%20sermaye%20vermek,kar%C5%9F%C4%B1lanmak%20%C3%BCzere%20kurduklar%C4%B1%20i%C5%9Fletme%20t%C3%BCr%C3%BCd%C3%BCr. adresinden ulaşılmıştır).

Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartları Kapsamında Müşterilerin ve Kamuoyunun Bilgilendirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (2022). (01.06.2024 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=39172&mevzuatTur=Teblig&mevzuatTertip=5 adresinden ulaşılmıştır).

Fathurrahman, A., & Devi, A. S. (2021). The determinants of musharaka financing in Indonesia. *Jurnal Ekonomi & Studi Pembangunan, 22*(1), 37-47.

Harper, M. (1994). Musharaka partnership financing–an approach to venture capital for micro–enterprise. *Small Enterprise Development, 5*(4), 27-36.

Kamu Gözetimi Kurumu (2024). *Katılım Finans Muhasebe Standartları (KFMS)*, (01.06.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9201/Faizsiz-Finans-Muhasebe-Standartlar%C4%B1-(FFMS) adresinden ulaşılmıştır).

Kuveyt Türk Katılım Bankası (2024). *Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartları Kapsamında Müşteri Bilgilendirme Formu (Fon Kullandırım- Müşâreke),* (01.06.2024 tarihinde https://www.kuveytturk.com.tr/hakkimizda/katilim-bankaciligi/bilgilendirme-formlari adresinden ulaşılmıştır).

Rammal, H. G. (2004). Financing through musharaka: principles and application. *Business Quest.*

Resmi Gazete (2023). *Bankaların Kredi İşlemlerine İlişkin Yönetmelik,* (01.06.2024 tarihinde https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231221-3.htm adresinden ulaşılmıştır).

Roziq, A., Shulthoni, M., Anugerah, E. G., Mawardi, A. A. K., & Prasetyo, W. (2024). Three research method approaches: musharaka financing performance model in Indonesian Islamic banks. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*.

Türkiye Finans Katılım Bankası (2024). *Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartları Kapsamında Müşteri Bilgilendirme Formu (Fon Kullandırım- Müşâreke),* (01.06.2024 tarihinde https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/katilim-bankaciligi-sistemi/Documents/kar-zarar-ortakligi-musareke.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Ziraat Katılım Bankası (2024). *Müşârekе Akdi Müşteri Bilgilendirme Formu*, (01.06.2024 tarihinde https://www.ziraatkatilim.com.tr/sites/default/files/2022-04/Fon%20Kulland%C4%B1r%C4%B1m-M%C3%BC%C5%9Fareke.pdf adresinden ulaşılmıştır).

KAYNAKLAR

Arzova, S. B. & Şahin, B. Ş. (2019). Tarımın Finansmanında Selem Yöntemi ve Muhasebe Kayıtları. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi,* 3(7), 32-47.

Aslan, H. & Yatbaz, A. (2022). Selem ve Alt Selem Finansman İşlemleminin Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarına (FFMS) Göre Muhasebeleştirilmesi: Katılım Bankacılığı Örneği. Salih Ülev & Mercan Selçuk (Ed.), *İslam İktisadında Selem Fıkhi ve İktisadi Yönleriyle* (1. Baskı, s. 129-153) içinde. İstanbul: İktisat Yayınları.

Aybakan, B. (2009). "Selem". *TDV İslam Ansiklopedisi*. C.36. 402-405. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Bakacak, M. E. (2021). *İslâmi Finans Enstrümanları*. 1. Baskı, İstanbul: İktisat Yayınları.

Devellioğlu F. (1993). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat Eski ve Yeni Harflerle.* 11. Baskı. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Durmuş, M. E. & Bektaş, İ. (2022). Selem Akdi ve Fıkhi Mahiyeti. Salih Ülev & Mercan Selçuk (Ed.), *İslam İktisadında Selem Fıkhi ve İktisadi Yönleriyle* (1. Baskı, s. 1-27) içinde. İstanbul: İktisat Yayınları.

Ehsan, A. & Shahzad, M. A. (2015), Bay Salam: A Proposed Model for Shari'ah Compliant Agriculture Financing. *Business & Economic Review*, 7(1), 67-80.

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 7 (FFMS 7) Selem ve Alt Selem. (2019, 21 Mayıs) Ankara: Resmi Gazete (30780 Sayılı).

Gökçen, G. (2021). Faizsiz Finans ve Muhasebe Standartları (FFMS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) /Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) İle Karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(3), 552-565.

Ishtiaq, S. M., Nihal, H. M. S., & Mukhtar, M. M. (2015). An alternative İslâmic mode of finance for SMEs: A case for Bai Salam. *İslâmic Banking and Finance Review*, 2(1), 17–27.

Kılıçarslan, A. & Okka, O. (2021). Ticaret Borsalarında Selem ve Alt Selem Sözleşmelerinin Alternatif Enstrüman Olarak Kullanılması. *International Journal of İslâmic Economics and Finance Studies,* 7(3), 186-208. https://doi.org/10.54427/ijisef.971841

Mohammed, A. I. , Ogunbado A. F. ve Bashir, A. (2016), The Viability of Salam Finance In The Growth Of Agricultural Production In Kano State, Nigeria. *Asian Journal of Multidisciplinary Studies*, 4(12), 87-92

Özdemir, M. (2022). İslâmi Bankacılıkta Selemin Kullanım Örnekleri. Salih Ülev & Mercan Selçuk (Ed.), *İslam İktisadında Selem Fıkhi ve İktisadi Yönleriyle* (1. Baskı, s. 29-50) içinde. İstanbul: İktisat Yayınları.

Şahin, B. Ş. & Arzova, S. B. (2021). *Tarımın Faizsiz Araçlarla Finansmanı ve Muhasebeleştirilmesi*. 1. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Şeyranlıoğlu, O. & Karavardar, A. (2019). Katılım Bankacılığında Selem Finansman Yöntemine Dayalı Bir Model Önerisi. *Turkish Studies Economics, Finance, Politics. 14(2),* 523-538.

KAYNAKLAR

Ataman, B., Gökçen, G. (2017). Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Uygulamaları, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Çemberlitaş, A., Oral, T. & Erkuş H., (2020), İslami Finansal Kuruluşlar İçin Muhasebe Standartları ve Uluslararası Muhasebe Standartlarının Karşılaştırmalı Olarak Analizi, Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8 (İİB) 79-89

KGK,https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/FFMS/FFMS%2010%20-%20%C4%B0stisn%C3%A2%20ve%20Alt%20%C4%B0stisn%C3%A2.pdf (Erişim Tarihi: 24.07.2024)

KGK https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9201/Faizsiz-Finans-Muhasebe-Standartlar%-C4%B1-(FFMS) (Erişim Tarihi: 24.07.2024)

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6102&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (Erişim Tarihi: 23.07.2024)

Yatbaz, A., (2019), Faizsiz Bankacılık Fon Kullandırma Yöntemlerinin Uluslararası Muhasebe Standartları Kapsamında İncelenmesi: Bir Alan Çalışması, Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı, Yayımlanmış Doktora Tezi,

Çetin, A. (2020). Bankacılık Kanunu ve AAOIFI Kurallarına Göre Finansal Raporların Karşılaştırılması Ve Katılım Bankacılığı Mevzuat Önerisi. Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi, 2(1), 73-99.

Hassan, M., K., Aliyu, S., Huda, M., (2019). A Survey on Islamic Finance and Accounting Standards. Borsa Istanbul Review, 1(19), S1-S13 DOI: 10.1016/j.bir.2019.07.006

Arzova, S. B., & Şahin, B. Ş. (2021). TFRS/ TMS, BOBİ FRS, KÜMİ FRS VE Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kapsamında Gerçeğe Uygun Değer Kavramı. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 43(1), 21-41. https://doi.org/10.14780/muiibd.960261

KAYNAKLAR

AAOIFI (2024). https://aaoifi.com/about-aaoifi/?lang=en, (Erişim Tarihi:20.09.2024).

Financial Accounting Standard (14) Investment Funds. https://aaoifi.com/accounting-standards-separated-2/?lang=en, (Erişim Tarihi : 01.07.2022).

KAYNAKLAR

Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Instution.
(2024). What We Do. https://aaoifi.com/our-history/?lang=en. Erişim Tarihi: 05.07.2024.
Asker, E., Yumuşak İ. (2020). Katılım Bankalarının AAOIFI Standartlarına
Uygun Finansal Raporlama Uygulamaları. İslam Ekonomi ve Finansı Dergisi. 6(1). 125-142.
Çelenk, H., Tağtekin, T. (2021). Katılım Bankalarında Fon Transfer Fiyatlama
Sistemi, Finansal Performansa Yansıması ve Muhasebeleştirilmesi (Katılım Bankasında Bir Uygulama), *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(1). 112-122. DOI : 10.29106/fesa.851517
Demirgil, B., Türkay, H. (2017). Tarihsel Süreç İçinde Faizin Kuramsal
Açıdan Gelişimi. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 18(2). S. 133.
Ersoy, M., Süner, M. (2019). AAOIFI Standartlarının Türkiye'deki Katılım
Bankalarına Olası Etkileri. Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (2). 226-245. DOI: 10.22466/acusbd.658562
Gökşen, G. (2021). Faizsiz Finans ve Muhasebe Standartları Kapsamında
Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)/ Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) İle Karşılaştırması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(3). 552-565.
Gutnu, M. (2023). Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 16 (FFMS-16 Yabancı
Para İşlemleri ve Yurtdışındaki İşletmeler) Standardının Muhasebeleştirilmesi. (Mehmet Murat Gutnu (Ed.), Muhasebede Güncel Yaklaşımlar (s. 1-17). Ankara: Akademisyen Kitabevi
Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2024). Faizsiz
Finans Denetim Standartları. https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/10228/Faizsiz-Finans-Denetim-Standartlar%C4%B1. Erişim Tarihi: 21.07.224.
Torun, H., Savsar C. (2023). Murabaha İşlemlerinin Muhasebe Standartları
Açısından İncelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi.* 98 (1). 1-20. DOI: 10.25095/mufad.1191743
Say, S., Kinali, F. (2021). Türkiye'de Katılım Bankaları Tarafından
Uygulanan Murabaha İşlemlerinin TMS/TFRS ve FFMS Kapsamında Muhasebeleştirilmesi. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 7(1). 1-15.
Sharairi. M. (2021). Islamic Accounting Standards vs International Financial
Reporting Standards. Academy of Strategic Management Journal. 20(4). s. 1-14.
Şenel, S., Arslan, Ö. (2020). Katılım Bankası Çalışanlarının Faizsiz Finans
Muhasebe Standartlarına Bakış Açılarının Analizi: Sivas İli Örneği, *Journal of Business Resarch,* 12(2). 1394-1414.
Türk, M. & Uslu, A. (2020). Faizsiz finans denetim standartlarının faizsiz
finans kurumlarına etkileri üzerine bir değerlendirme. Ed. M, Gün (Ed.), Finansal servis bankacılık ve finans, içinde (35-58). Livre De Lyon, London.
Yatbaz, Y., Çatıkbaş, Ö. (2021). Murabaha Finansmanı Yönteminin Türkiye
Muhasebe Standartları ve Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kapsamında Katılım Bankaları Açısından Muhasebeleştirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Örnek Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 18(3), 1-26. DOI: 10.25095/mufad.851787

KAYNAKLAR

Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI). https://aaoifi.com/e-standards/?lang=en. (Erişim Tarihi: 15.08.2024).

Çetin, A. (2020). Bankacılık Kanunu ve AAOIFI Kurallarına Göre Finansal Raporların Karşılaştırılması ve Katılım Bankacılığı Mevzuat Önerisi. *Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*. 2(1), 73-99.

Çetin, A. (2020). Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebesi*, TKBB Yayınları*, İstanbul.

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 1 (FFMS 1), https://www.kgk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 08.10.2024).

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 21 (FFMS 21), https://www.kgk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 15.10.2024).

Kamu Gözetim Kurumu (KGK). www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/09/20190906-7.pdf. (Erişim Tarihi: 10.09.2024).

KAYNAKLAR

Akbaba, H. (1997). Konsolide Mali Tablolar ve Konsolidasyon ile İlgili Bir Vak'a Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Armutlu, M.R. (2022). TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar, Editörler: Prof. Dr.Yusuf Cahit Çukacı, Öğr.Gör.Dr.İlyas Yılmaz, Dr. Murat Katı, Öğr.Gör.Zeliha Koca, *Türkiye Muhasebe Standartları* (277-285). Ankara: Gazi Kitabevi.

Gençoğlu, Ü., Özerhan, Y. ve Karabınar, S. (2013). Türkiye Finansal Raporlama Standartları. Sakarya Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları, Sakarya.

Gider, S. (2022). Konsolide ve Bireysel Finansal Tabloların Yayınlanma Zamanlamasına Etki Eden Faktörler ve Zamanlamanın Hisse Senetleri Fiyatına Etkisine İlişkin BİST'te Bir Araştırma. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar, https://www.kgk.gov.tr/, (Erişim Tarihi 27.08.2024)

Kamu Gözetimi Kurumu, https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9201/Faizsiz-Finans-Muhasebe-Standartlar%C4%B1-(FFMS) , (Erişim Tarihi 27.08.2024).

Poroy Arsoy. (2016). Konsolide Finansal Tablolar Standardına Göre Edinim Tarihindeki Konsolidasyon Prensipleri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 69, 25-40.

Türkiye Denetim Standartları, Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 23, Konsolidasyon, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/ , (Erişim Tarihi 27.08.2024).

Utku, M. ve Kaya, Yusuf. (2021). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları ve TMS/TFRS Karşısındaki Durumu. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 17(2), 331-352.

Yardımcıoğlu, M. (2008). Finansal Tabloların Konsolidasyonu ve Uluslararası Muhasebe Standartları Yönünden Değerlendirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, 90, 145-168.

KAYNAKLAR

Asker, E., & Yumuşak, İ. G. (2020). Katılım bankalarının AAOIFI standartlarına uygun finansal raporlama uygulamaları. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi/Journal of Islamic Economics and Finance.*

Kısacık, H. (2021). Katılım finans ürünleri ve muhasebe süreçleri: katılım bankaları ve işletmeler açısından tms/tfrs ve ffms'ye göre karşılaştırmalı bir analiz. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi.

Güneş, M. (2022). Türkiye Muhasebe Standardı 41'e (TMS 41) Göre Tarımsal Faaliyetlerin Muhasebeleştirilmesi: Bir Süt İşletmesi Örneği. *Teoriden Pratiğe Muhasebe ve Denetim,* 102.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), *Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 26 (FFMS 26) Gayrimenkul Yatırımları,* https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararları/FFMS/FFMS%2026-%20Gayrimenkul%20Yatırımları.pdf. Erişim tarihi: 02.11.2024.

Kaynaklar

1. Akgüç, Öztin; Ticaret Bankalarının Yönetimi, Arayış Basın Yayıncılık, İstanbul 2011.
2. KGK (2024). KFMS 1Finansal Tablolarda Genel Sunum ve Açıklamalar (Revize) 10.12. 2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS/FFMS/Finansal%20Raporlamaya%20%C4%B0li%C5%9Fkin%20Kavramsal%20%C3%87er%C3%A7eve%20(Revize).pdf adresinden ulaşılmıştır.
3. KGK (2024). FFMS 27 Yatırım Hesapları, 11.11.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/FFMS/FFMS%2027-%20Yat%C4%B1r%C4%B1m%20Hesaplar%C4%B1.pdf adresinden ulaşılmıştır.
4. İslami İktisad (2024) Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Alternatif mi Tamamlayıcı mı, 12. 12. 2024 tarihinde https://islamiktisadi.net/2020/03/02/faizsiz-finans-muhasebe-standartlari-alternatif-mi-tamamlayici-mi/ adresinden ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

Aktepe, İ. E. (2013). *Sorularla Katılım Bankacılığı*. Türkiye Katılım Bankaları Birliği. https://yonetim.tkbb.org.tr/upload/sorularla_katilim_bankaciligi_baski.pdf

Al-Fasfus, F. (2018). Reasons of the Difference of Murabaha Accounting Standards in Islamic Banks. *International Journal of Economics and Finance*, *11*(1), 28.

Ali Sharifi, A. M., & Al-Shamam, M. A. H. (2022). Evaluation of the Reality of Accounting Procedures for Murabaha Banking Activities in the Iraqi Environment Applying to Cihan Islamic Bank. *Tikrit Journal of Administrative and Economic Sciences*, *18*(57-1), 124-138. https://doi.org/10.25130/tjaes.18.57.1.7

Aydoğmuş, T., & Ülker, Y. (2021). Murabaha İşlemlerinin Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kapsamında Değerlendirilmesi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *17*(1), 49-71.

Ayub, M. (2011). *Understanding Islamic Finance* (Repr. January 2011). Wiley.

Bakkal, A. (2016). Katılım Bankalarında Murabaha Dışı Gelir Kaynaklarının Arttırılması. *Harran Üniversitesi İlahiyat Dergisi*, *21*(36), 7-29.

Bayındır, S. (2005). Çağdaş Murâbahaya Etkisi Bakımından Fıkıhta Va'din Bağlayıcılığı Meselesi. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *11*, 107-120.

Cüre, E. (2017). *İslami Bankacılıkta Uygulanan Bireysel Murabaha İşlemleri: Türkiye Örneği* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Çetin Torun, H., & Savsar, C. (2023). Murabaha İşlemlerinin Muhasebe Standartları Açısından İncelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *98*, 1-20. https://doi.org/10.25095/mufad.1191743

Dönmez, İ. K. (2020). Murâbaha. İçinde *TDV İslâm Ansiklopedisi* (Vols. 1-31, ss. 148-152). https://islamansiklopedisi.org.tr/murabaha

Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 28: Murâbaha ve Diğer Vadeli Satışlar. (2023). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/FFMS/FFMS%2028%20-%20Mur%C3%A2baha%20ve%20Di%C4%9Fer%20Vadeli%20Sat%C4%B1%C5%9Flar.pdf

Güçlü, F. (2022). İslami Finans Endüstrisinde Denetleme, Gözetim ve Standartlaşma: TKBB Danışma Kurulu ve AAOIFI Standartları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Uluslararası Bankacılık Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 1-27. https://doi.org/10.52736/ubeyad.1071231

Kamu Gözetim Kurumu. (2023). *Katılım Finans Muhasebe Standardı 1: Finansal Tablolarda Genel Sunum ve Açıklamalar Standardı*. Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS/FFMS/KFMS%201%20Finansal%20Tablolarda%20Genel%20Sunum%20ve%20A%C3%A7%C4%B1klamalar%20(Revize).pdf

Kapıcı, N. (2018). Katılım Bankalarının Murabaha İşlemlerinde Malın Kabzı Meselesinin İslam Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 43-61.

Kazak, H., & Okka, O. (2022). *İslami Finans Ekonomik Kalkınma ve Sosyal Barış*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Khalil, Z. (2020). *Günümüz İslam Bankacılığında Murâbahaya Dayalı Yeni Uygulamaların Fıkhî Açıdan Değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. https://acikerisim.uludag.edu.tr/server/api/core/bitstreams/fb7c7fbb-dd16-43e8-ba79-1508fef5382e/content

Kılınç, Y. (2021). Murabaha İşlemlerinin Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarına Göre Muhasebeleştirilmesinin TMS/TFRS'ler Açısından Karşılaştırmalı İncelemesi. *Alanya Akademik Bakış*, *5*(3), 1213-1229.

Murabaha Standardı (Katılım Finansı Standartları No. 3). (2021). Türkiye Katılım Bankaları Birliği. https://yonetim.tkbb.org.tr/upload/Murabaha%20Standard%C4%B1%20TR.pdf

Okka, O., & Kazak, H. (2021). *Isl??m?? Finansal y??netim: Sistem ve uygulama (konvansiyonel finansla mukayeseli)*.

Özyurt, K. (2015). *Banka Kredilerine Alternatif Olarak Murabaha Modelinin İncelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. https://tkbbegitim.org.tr/Documents/Yonetmelikler/Master_Tezi_%20BANKA_KREDILERINE_ALTERNATIF_OLARAK_MURABAHA_MODELININ_INCELENMESI.pdf

Samireh, M. A. (2020). *Murabaha'nın Katılım Bankalarının Finansal Gelişimi Üzerine Etkisi (Karşılaştırmalı Bir Analiz)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Say, S., & Kınalı, F. (2021). Türkiye'de Katılım Bankaları Tarafından Uygulanan Murabaha İşlemlerinin TMS/TFRS ve FFMS Kapsamında Muhasebeleştirilmesi. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Researches*, *7*(11), 1-15. https://doi.org/10.51293/socrates.101

Selvam, A. (2020). Singapur'da İslami Bankacılık ve Finansın Gelişimini Destekleyen Yasal ve Düzenleyici Değişiklikler (S. Turgut Umut, Çev.). İçinde A. M. Venardos (Ed.), *İslami Bankacılık ve Finansta Güncel Meseleler Mevcut Sistemde Direnç ve İstikrar*. İktisat Yayınları.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2024). *Kullandırılan Fonların Dağılımı İstatistikleri*. https://www.tkbb.org.tr/veripetegi-detay/10

Ustaoğlu, M. (2024). Bai' al-Sarf. Içinde M. Ustaoglu & C. Çakmak (Ed.), *The Palgrave Encyclopedia of Islamic Finance and Economics* (ss. 1-6). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-93703-4_292-1

Yardımcıoğlu, M., Coşkun, S., & Kocamaz, H. (2012). Özellikli Varlık Yatırımının Finansmanında Murabaha Kredisi (Üretim Desteği) Kullanımı ve Kar Payı Ödemelerinin TMS–23'e Göre Muhasebeleştirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 121-129.

Yatbaz, A., & Çatıkkaş, Özgür, Ö. (2021). Murabaha Finansmanı Yönteminin Türkiye Muhasebe Standartları ve Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kapsamında Katılım Bankaları Açısından Muhasebeleştirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Örnek Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *89*, 1-26.

Yurttadur, M., & Yıldız, İ. (2017). *Faizsiz Finans*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

KAYNAKLAR

Akhter, W., Pappas, W. ve Khan, S.A. (2017). A Comparison of Islamic and Conventional İnsurance Demand: Worldwide Evidence During The Global Financial Crisis, Research in International Business and Finance, 42, 1401-1412. DOİ:10.1016/j.ribaf.2017.07.079.

Billah, M. M. (2007). *Applied Takaful and Modern Insurance: Law and Practice*. Sweet & Maxwell Asia. Malezya. https://books.google.com.tr/books?id=7CIOkgEACAAJ

Credit Losses and Credit Quality of Financial İnstruments. (2022). https://viewpoint.pwc.com/dt/us/en/pwc/accounting_guides/loans_and_investment/loans_and_investment_US/chapter_12_presentat__1_US/127_disclosures_for__US.html#pwc topic.dita_1640304910047311)

Çetin, A. (2020). Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebesi Tek Düzen Hesap Planı ve AAOIFI Standartları Çerçevesinde, Eser Medya TKBB Yayınları, Yayın No: 14, İstanbul.

Çiftçi, H. N. (2021). Bankacılık Sektöründe Kredilerin TFRS-9'a Göre Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması – Beklenen Kredi Zararı. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 14 (1), 343-361.

El-Gamal, M. A. (2006). *Islamic Finance: Law, Economics, and Practice*. Cambridge University Press, İngiltere.

Initialanalysis FAS 30 :Impairment credit lossesand onerous commitments, https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/bh/pdf/4/fas-30-initial-views-islamicaaoifi-final.pdf

Iqbal, M., ve Mirakhor, A. (2007). *An Introduction to Islamic Finance: Theory and Practice*. John Wiley & Sons. Almanya. DOI:10.1002/9781118390474

KGK (2024). FFMS 30 Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler

(https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9201/Kat%C4%B1l%C4%B1m-Finans-Muhasebe-Standartlar%C4%B1-KFMS adresinden 01.07.2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Özdemir, O., Demirdöğen, Y. ve Oushar, Y. (2019). Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının Mali Tabloların Sunuluşuna Etkileri Üzerine Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 11 (2), 1151-1171.

Öztürk, S. ve Gerekan, B. (2022). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları: Akademisyenlerin Görüşü Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(2), 461-481. DOİ:10.31460/mbdd.950696

Şenel, S. A. ve Arslan, Ö. (2020). Katılım Bankası Çalışanlarının Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarına Bakış Açılarının Analizi: Sivas İli Örneği, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 12 (2), 1394-1414.

Trokic, A. (2015). Islamic Accounting; History, Development and Prospects. *European Journal of Islamic Finance*, (3), 1-5.

Usmani, M. T. (2002). *An Introduction to Islamic Finance*. Idara Isha'at-e-Diniyat, Pakistan.

Utku, M. Ve Kaya, Y. (2021). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları ve TMS/TFRS Karşısındaki Durumu, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(2), 331-352.

Warde, I. (2000). *Islamic Finance in the Global Economy*. Edinburgh University Press. Birleşik Krallık.

Yanık, R. ve Erden, B. (2019). Katılım Bankalarının Faizsiz Bankacılık Prensiplerine Göre Denetimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *International Journal of Academic Value Studies*, 5(1), 186-198. DOI:10.23929/javs.852

KAYNAKLAR

Ahmad, S. M., & Chowdury, S. R. H. (2020). Interest-free financing: an overview of interest-free finance in Turkey and Bangladesh. *International Journal of Social, Political and Economic Research*, *7*(2), 272-291.

Can, A.V. & Kostak N. (2022). Türkiye'de Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının Oluşturulması ve Uygulanması, İ. Çemberlitaş (Ed.) *İslami Finansal Kurumlar Üzerine Güncel Teorik ve Uygulamalı Çalışmalar,* 13-36. Ankara, Nobel Yayınları.

Cari, E. S., & Nesimioğlu, Ş. Ö. (2019). İslami Finans Açısından Katılım Endeksi ve Hisse Senetleri. In *Internatıonal Congress 0f Islamıc Economy, Fınance And Ethıcs* (56-68).

Çakır, M. (2019). "Yatırım Vekâleti Uygulamalarında Kârın Tazmini Problemi". Marife 19/1 (2019): 23- 44. https://doi.org/10.33420/marife.516459.

Dinç, Y. (2018). Economic Contributions of Interest-Free Finance Models. Journal of Islamic Economics and Finance, 4(2), 175-194.

Gençoğlu, Ü. G., Özerhan, Y., & Karabınar, S. (2013). Türkiye Finansal Raporlama Standartları. *Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları*.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/EK2_Finansal%20Raporlama%20Standartlar%C4%B1na%20Uygun%20Hesap%20Plan%C4%B1%20Tasla%C4%9F%C4%B1.pdf, Erişim tarihi: 12.10.2024

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 30 Değer Düşüklüğü, Kredi Zararları ve Ekonomik Açıdan Dezavantajlı Taahhütler, https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/FFMS/FFMS%2030-%20De%C4%9Fer%20D%C3%BC%C5%9F%C3%BCkl%C3%BC%C4%9F%C3%BC%2C%20Kredi%20Zararlar%C4%B1%20ve%20Ekonomik%20A%C3%A7%C4%B1dan%20Dezavantajl___.pdf

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK). Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 31 Yatırım Vekâleti (EI-Vekâle Bi'l.İstithmar), https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/FFMS/FFMS%2031%20-%20Yat%C4%B1r%C4%B1m%20Vek%C3%A2leti%20(El%20Vek%C3%A2le%20Bil-%C4%B0stithmar).pdf

Kazancı, F. (2021). Katılım Bankacılığı İhracat Finansmanında Murabaha Yöntemi Uygulamaları, İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi, 8(2),409-442, https://doi.org.tr/10.54863/jief.1001311

Nidaussalam, M. (2016). Mudaraba as a model of Islamic finance. *Shirkah: Journal of Economics and Business*, *1*(1), 73-92.

Özdemir, O., Demirdöğen, Y., & Oushar, Y. (2019). Faizsiz finans muhasebe standartlarının mali tabloların sunuluşuna etkileri üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(2), 1151-1171.

Özdemir, M., & Kapıcı, N. (2020). Katılım Bankacılığında Kullanılan Yatırım Vekaleti Hesaplarının Fıkhi ve İktisadi Tahlili. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *22*(42), 343-372.

Öztürk, M.K. ve Yumuşak, İ.G. (2020). Fon Toplama Yöntemi Olarak Yatırım Vekâleti ve Türkiye Uygulaması. İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi, 6(1) 1-23.

Rammal, H.G. (2004) "Financing Through Musharaka: Principles And Application", Business Quest, Online, available at: http://www.westga.edu/~bquest/2004/musharaka.htm

Shah, B. A., & Niazi, G. S. K. (2019). Issues in contemporary implementation of murabaha. *Turkish Journal of Islamic Economics*, *6*(2), 1-24.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği (2024). Faizsiz finans standartları, Seçil Ofset, İstanbul.

Yardımcıoğlu, M. (2016). İcare (Finansal Kiralama) İşlemlerinin İslami Muhasebe Standartları Çerçevesinde İncelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *3*(7), 224-233.

Zolfaghari, P. (2017). An introduction to Islamic securities (Sukuk).

KAYNAKLAR

AAOIFI (2022), fas 32 Ijarah, (29.06.2024 tarihinde https://aaoifi.com/themencode-pdf-viewer-sc/?lang=en&tnc_pvfw=ZmlsZT1odHRwczovL2Fhb2lmaS5jb20vd3AtY29udGVudC91cGxvYWRzLzIwMTkvMTIvQUFPSUZJLUZpbmFuY2lhbC1BY2NvdW50aW5nLVN0YW5kYXJkLUZBUy0zMi1JamFyYWgtRmluYWwtMzAtRGVjZW1iZXItMjAxOS5wZGYmc2V0dGluZ3M9MDAxMDAwMTExMTExMDExMTEwMCZsYW5nPWVuLVVT#page=1&zoom=auto,-158,841 adresinden ulaşılmıştır).

Ayub, M. (2017). İslami Finansı Anlamak. İstanbul: İktisat Yayınları.

Dinç Y. & Bakacak M. E. (2021). Kiralama ve Mülkiyetin Devri İle Sona Eren Finansal Kiralama Sözleşmeleri Kapsamında Gerçekleşen İşlemlerin TMS/ TFRS ve AAOIFI Temelli Raporlama Farklılıkları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 12(1), 126-145.

KGK (2022), FFMS 32 - İcâre, (29.06.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/FFMS/FFMS%2032%20-%C4%B0c%C3%A2re.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Kısacık, H. (2022). Katılım Finans Ürünleri ve Muhasebe Süreçleri. İstanbul: TKBB Yayınları.

Usmani, M. I. (2016). Islamic finance. Dubai-UAE: Ethica Institute of Islamic Finance

Vejzagic, M. (2014). Ijarah Muntahia Bittamleek (IMB): A Risk Management Perspective. *Merit Research Journal of Accounting, Auditing, Economics and Finance*. 2(1): 1-7.

KAYNAKLAR

AAOIFI. (2018). Financial Accounting Standard No. 33 Investments in Sukuk, shares and similar instruments. *Islamic Financial Accounting Standard* . Bahrain: AAOIFI.

Abdelrahman, A. Y. (2019). Sukuk: A Critique of Experience, and their Possible Developmental Role in Muslim Countries. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies*, s. 1-19.

Abdelrahman, A. Y. (2019). Sukuk: A Critique of Experience, and their Possible Developmental Role in Muslim Countries. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies*, s. 1-19.

Ariff, M., Shamsher, M., & Meysam, S. (2014). *Sukuk Securities: New Ways of Debt Contracting.* John Wiley & Sons Singapore Pte Ltd,.

Bayındır, S. (2015). *Fıkhi ve İktisadi Açıdan İslami Finans: Para ve Sermaye.* Süleymaniye Vakfı Yayınları.

CBonds. (2024, Eylül 9). *Cbonds*. Cbonds: https://cbonds.com/glossary/murabaha-sukuk/ adresinden alındı

COMCEC. (2018). *The Role of Sukuk in Islamic Capital Markets.* Ankara.

Dar Al Istithmar. (2006). *Sukuk.* 2024 tarihinde Sukuk: https://www.sukuk.com/wp-content/uploads/2014/03/Sukuk-Structures.pdf adresinden alındı

Financial Accounting Standard (33) Investment in Sukuk Shares and Similar Instrutmen. https://aaoifi.com/accounting-standards-separated-2/?lang=en, (Erişim Tarihi : 01.07.2022).

Iqbal, Z., & Mirakhor, A. (2011). *An introduction to islamic finance: Theory and practice.* Singapore: Wiley.

Islamic Markets. (2023, Aralık 02). *Islamic Markets*. https://islamicmarkets.com/education/sukuk-al-murabaha adresinden alındı

ISRA. (2017). *Sukuk: Principles and Practices. International Shariah Research Academy for Islamic Finance.* International Shariah Research.

Lackman, B. G. (2015). Types of Sukuk (Islamic Bonds) and History of Japanese Company Issuance, 6(2), 1–20. *Nomura Journal of Capital Markets Winter, 6*(20), s. 1-20.

Paltrinieri, A., Hassan, M. K., Bahoo, S., & Khan, A. (2019). A bibliometric review of sukuk literature. *International Review of Economics and Finance*(86), s. 897-918.

Tok, A. (2009). *İslami Finans Çerçevesinde Sukuk (İslami Tahvil) Uygulamaları, Katılım Bankaları ve Türkiye Açısından Değerlendirme,.* İstanbul: Sermaye Piyayası Kurulu.

Yacoub, S. B. (2023). Yeşil İslâmi Finansın Sürdürülebilir Kalkınmadaki Rolü: Malezya Tecrübesi. Sakarya: Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yiğiter, Ş. Y., Sarı, S. S., & Başakın, E. E. (2021). Türkiye'de İşlem Gören Firmaların Sukuk Verileri ile Karşılaştırmalı Zaman Serisi Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(3), s. 1232-1248.

Yılmaz, E. (2014, Ocak). Yeni Bir Finansal Araç Olarak Sukuk: Çeşitleri, Türkiye Uygulaması ve Vergilendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* , s. 81-100.

KAYNAKLAR

AAOIFI (2010). Shari'ah Standards, Accounting, Auditing and Governance Standards for Islamic Financial Institutions. (04/06/2024 tarihinde https://www.comcec.org/wp-content/ adresinden ulaşılmıştır)

Akpınar, A. ve Çetintaş, M.E. (2021). Sukuk Yatırım Sertifikalarının FFMS33 ve FFMS 34 Kapsamında Muhasebeleştirilmesi. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies,* 1, 72—99.

Alam, N., Hassan, M.K. ve Haque, M.A. (2013). Are İslamic Bonds Different From Conventional Bonds?. International Evidence From Capital Market Tests. *Borsa Istanbul Review,* 13(3), 22–29.

Al-Hares, O.M., AbuGhazaleh, N.M. ve El-Galfy, A.M. (2013). Financial Performance And Compliance With Basel III Capital Standards: Conventional Vs. Islamic Banks. *Journal of Applied Business Research,* 29(4), 1031.

Al-Zaqeba, M.A.A. ve Basheti, I.A. (2024). Measurement Problems in Interest-Free Financial Instruments. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, 22(1), 5558-5575.

Aquil, B. (2005). *Takaful: Models and Markets in United Kingdom and Europe.* In Jaffer, S. (Ed.), Islamic Retail Banking and Finance: Global Challenges and Opportunities. Euromoney Books.

Bilen, B. (2016). Sukuk ve Muhasebe Uygulamaları. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 8(15), 249-279.

Çetin, A. (2020). *Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebesi Tek Düzen Hesap Planı ve AAOIFI Standartları Çerçevesinde*. İstanbul: TKBB Yayınları

Godlewski, C.J., Turk-Ariss, R. ve Weill, L. (2013). Sukuk vs. Conventional Bonds: A Stock Market Perspective. *Journal of Comparative Economics,* 41(3), 745-761.

Hossain, M.S. (2018). Sukuk As A Financial Asset: A Review. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal,* 22. https://api.elsevier.com/content/abstract/scopus_id/85045739114

Kamaluddin, N., Manan, S.K.A., Sufian, F. ve Htay, S.N.N. (2012). Shari'ah Principles of Sukuk Structure in Malaysia Islamic Capital Market. 3rd Terengganu *International Business and Economics Conference (TIBEC* 111), Terengganu, Malaysia. http://irep.iium.edu.my/id/eprint/28223

KGK. (2019). *Faizsiz Finans Muhasebe Standartları 33 Sukuk Pay ve Benzeri Araçlara Yapılan Yatırımlar.* (15/05/2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/ adresinden alınmıştır).

KGK. (2019). *Faizsiz Finans Muhasebe Standardı 34 Sukuk Sahipleri için Finansal Raporlama.* (15/05/2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/ adresinden alınmıştır).

Kısacık, H. (2021). *Katılım Finans Ürünleri ve Muhasebe Süreçleri.* İstanbul: TKBB Yayıları.

Kusuma, K.A. ve Silva, A.C. (2014). Sukuk Markets: A Proposed Approach for Development. WB Policy Research Working Paper 7133. Washington, DC: World Bank.

Morshed, A. (2020). Applying IFRS9 with Sukuk by IFRS's Compliant Firms. *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies,* 3, 318-335.

Okur, K.R. ve Kayadibi, S. (2023). Taxation Of Sukuk In Turkey: As An Alternative Financial Product. JIEP: Journal of Islamic Economics and Philanthropy, 6(1), 41-58.

Shazly, M.R.E. ve Tripathy, P. (2013). *Sukuk Structures, Profiles and Risks.* https://www.isfin.net/sites/isfin.com/files/sukuk_structures_profiles_and_risks.pdf

Sial, M.S., Cherian, J., Meero, A., Salman, A., Rahman, A.A.A., Samad, S. ve Negrut, C.V. (2022). Determining Financial Uncertainty through the Dynamics of Sukuk Bonds and Prices in Emerging Market Indices. Risks, 10(61). https://doi.org/10.3390/risks10030061

SPK. (2013). *Kira Sertifikaları Tebliği.* (02/06/2024 tarihinde https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/06/20130607-14.htm. adresinden ulaşılmıştır).

Şen, R. (2022). İcare Sukukun FFMS ile TMS/TFRS Açısından Karşılaştırılması ve Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneri. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Taoual, S. (2016). *Sukuk: A Potential For Stability And Development İn The GCC.* Economics Discussion Papers, No. 2016-7. Kingdom University, London.

Tariq, A.A. (2004). *Managing Financial Risks Of Sukuk Structures*. Dissertation, Loughborough University, UK

Zafar, M.B. (2024). Islamic Financial Accounting Standards İn Pakistan: A Comparison With AAOIFI. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*. https://doi.org/10.1108/JIABR-10-2023-0335

Zolfaghari, Z. (2017). An Introduction to Islamic Securities (Sukuk). Uppsala Faculty of Law, Working Paper 2.

Zulkhibri, M. ve Ghazal, R. (2014). Standardisation of Islamic Banking Practices: A Regulatory Perspective. *Afro-Asian Journal of Finance and Accounting,* 4(1), 1-25.

KAYNAKLAR

Blakley, B., McDermott, E. ve Geer, D. (2001). Information Security Is

Information Risk Management. In Proceedings of the 2001 Workshop on New security Paradigms (pp. 97-104). ACM.

Çeliktaş, B. ve Ünlü, N. (2018). 'Risk Değerlendirme Karar Matrisi Yöntemi

Kullanarak Örnek Bir Risk Değerlendirme' *The Journal of Academic Social Science Studies* Number: 65, p. 483-504,

Doi number: http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7527

Gökçen, G. (2021). Faizsiz Finans ve Muhasebe Standartları (FFMS)

Kapsamında Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) /Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ile Karşılaştırılması, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt.6 Sayı.3, Eylül 2021

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Faizsiz Finans

Muhasebe Standardı 35 Risk Yedekleri, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/FFMS/FFMS_35(1).pdf

Öztürk, S. ve Gerekan, B., (2022). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları:

Akademisyenlerin Görüşü Üzerine Bir Araştırma, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi Haziran 2022, 24(2), 461-481.

KAYNAKLAR

Gökmen, E. 211 Numaralı Manisa Şer'İyye Sicilindeki Vakıf Muhasebe Kayıtları (1778-1795), Vakıflar Dergisi Aralık 2012 Sayı: 38, 2012.

Güvemli, O. ve Aslan Ü., "Muhasebe ve Finansman Öğretim Üyeleri Kendi Branşlarının Tarihi ile Meşgul Olmalılar mı?" Journal Mufad, Sayı:41, 2009.

https://cdn.vgm.gov.tr/genelicerik/genelicerik_220_260519/tek-duzen-hesap-plani.pdf 26.11.2024

Ihsan, Hidayatul ve Adnan, Muhammad Akhyar,"Waqf Accounting and The Construction of Accountability, Padang State Polytechnic", Indonesia, http://waqfacademy.org/wpcontent/uploads/2013/02/Hidayatul-Ihsan-Muhammad-Akhyar-Adnan-HI-MAA.-Date.- Waqf-Accounting-The-Construction-of-AccountabilityPlacePub.pdf;eriĢim:08.11.2013.

İhsan, Hidayatul ve Adnan, Muhammad Akhyar,"Waqf Accounting and The Construction of Accountability, Padang State Polytechnic", Indonesia,http://waqfacademy.org/wpcontent/uploads/2013/02/Hidayatul-Ihsan-Muhammad-Akhyar-Adnan-HI-MAA.-Date.-Waqf-Accounting-The-Construction-of-Accountability PlacePub.pdf;eriĢim:08.11.2013.

Korkusuz R. - Ergün Ö., "Hukuksal Boyutları Ġle Eski ve Yeni Vakıflar", Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12-13, 2009.

Masruki, Rosnia ve Shafii, Zurina, "The Development of Waqf Accounting in Enhancing Accountability", Middle-East Journal of Scientific Research 13, Malaysia, 2013.

Ocak N. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj /https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/261884 26.11.2024

Orbay, K.,"Vergi Kayıtları Mahsul Miktarları ve Fiyatlar: Vakıfların Rüsum, A,,sar-ı Hububat ve Füruht-ı Hububat Defterleri", OTAM, Sayı: 30, 2011.

Özerhan, Y. ve diğerleri, "Osmanlı Arşivinde Merdiven Yöntemi ile Yazılmış Muhasebe Defter ve Raporları", Mufitad Dergisi, 2013.

Ulubaş Şahin Ş. 17.Yüzyıl Anadoluda Vakıf Muhasebesi: Tokat Hatuniye Vakıf Muhasebesi Örneği TC Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi).

KFMS 37 Vakıf Kuruluşları ve Vakıf Kuruluşları İçin Finansal Raporlama Standardı

Türk Medeni Kanunu

KAYNAKLAR

5411 SK, 5411 sayılı Bankacılık Kanunu (2005). T.C. Resmî Gazete, 25983, 01 Kasım 2005.

Çetin, A. (2020). Bankacılık Kanunu ve AAOIFI Kurallarına Göre Finansal Raporların Karşılaştırılması ve Katılım Bankacılığı Mevzuat Önerisi. *Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*. 2(1), 73-99.

FFMS 28 (2024). *Murâbaha ve diğer vadeli satışlar*, (20.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/FFMS/FFMS%2028%20-%20Mur%C3%A2baha%20-ve%20Di%C4%9Fer%20Vadeli%20Sat%C4%B1%C5%9Flar.pdf adresinden ulaşılmıştır).

FFMS 32 (2024). *İcâre*, (20.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/FFMS/FFMS%2032%20-%C4%B0c%C3%A2re.pdf adresinden ulaşılmıştır).

FFMS 38 (2024). *Vaat, opsiyon ve korunma*, (20.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/FFMS/FFMS%2038%20-Vaat%2C%20Opsiyon%20ve%20Korunma.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Gökçen, G. (2021). Faizsiz Finans ve Muhasebe Standartları (FFMS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) /Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ile Karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 552-565.

Kamu Gözetim Kurumu (2024). Türkiye Denetim Standartlarına İlişkin Genel Bilgi, (24/07/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Turkiye_denetim_standartlarina_iliskin_bilgi_notu_%20(1).pdf adresinden ulaşılmıştır).

Kamu Gözetim Kurumu (2024). *Katılım finans muhasebe standartları (KFMS)*, (12/07/2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/9201/Kat%C4%B1l%C4%B1m-Finans-Muhasebe-Standartlar%C4%B1-KFMS adresinden ulaşılmıştır).

Kartal, M.T. ve Ay, H. (2019). Türkiye'de Faizsiz Finans Kuruluşları Açısından Bir Dönüm Noktası: Faizsiz Finans Muhasebe Standartları (FFMS) Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Bankacılık, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 77-102.

Utku, M. ve Kaya, Y. (2021). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları ve TMS/TFRS Karşısındaki Durumu. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(2), 331-352.

KAYNAKLAR

Al-Jarhi, M. A. (2002). Islamic Finance: An Efficient and Equitable Option. Islamic Research And Training Institute, Islamic Development Bank.

Anadolu Ajansı (2024). Katılım Finans Kuruluşları, Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/bddk-baskani-kavcioglu-katilim-finans-kuruluslari-2-2-trilyon-liralik-toplam-aktif-buyukluge-ulasti/3228462#, Erişim Tarihi: 20.12.2024.

Bakan, M. (2023). Kâr Dağıtım Politikalarının Firma Değeri Üzerine Etkisi: BIST Katılım 50 Endeksi Üzerine Uygulama. 4. Uluslararası İslami Finans ve Muhasebe Konferansı, Gaziantep.

Gökçen, G. ve Gönen, İ. (2017). Katılım Bankalarının Finans Sektörü İçindeki Yeri ve Katılım Bankalarına Yönelik Müşteri Algısı", Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(1), 61-77.

Şit, A. ve Topal, Ş. (2023). Firmaların Kârlılıklarını Etkileyen İç ve Dış Faktörlerin Araştırılması: BIST Katılım-30 Endeksi Üzerine Bir Uygulama, 4. Uluslararası İslami Finans ve Muhasebe Konferansı, Gaziantep.

Utku, M. ve Kaya, Yusuf. (2021). Faizsiz Finans Muhasebe Standartları ve TMS/TFRS Karşısındaki Durumu. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 17(2), 331-352.

Yakar, S., Kandır, S. Y. ve Önal, Y. B. (2013). Yeni Bir Finansman Aracı Olarak Sukuk-Kira Sertifikası ve Vergisel Boyutunun İncelenmesi. Bankacılar Dergisi, 84, 72-94.

Yardımcıoğlu, M. (2008). Finansal Tabloların Konsolidasyonu ve Uluslararası Muhasebe Standartları Yönünden Değerlendirilmesi. Mali Çözüm Dergisi, 90, 145-168.

KAYNAKLAR

AAOIFI (Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions). (2020). Şeriat Standartları. https://www.aaoifi.com

Abdullrahim, N. (2010). Service quality of English Islamic banks, Doctoral dissertation, Bournemouth University, England, https://eprints.bournemouth.ac.uk/15833/1/ABDULLRAHIM_Najat_Ph.D.-2010-Service_Quality_of_English_Islamic_Banks.pdf.

Bankacılık Kanunu (2015). Resmi Gazete (Sayı: 25983 (Mükerrer)). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5411.pdf.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu. (2021). Katılım Bankacılığı Düzenlemeleri. https://www.bddk.org.tr

Basel Committee on Banking Supervision. (2021). Regulatory Consistency of Islamic Finance. https://www.bis.org

Civan, M., Dayı F., ve Akdemir E. (2015). Yapay Sinir Ağı ile Katılım Bankalarında Kar Payının Tahmin Edilmesi: Türkiye Uygulaması, 19. Finans Sempozyumu, 21-24 Ekim, Çorum

Deloitte. (2020). Cost Efficiency in Islamic Banking. https://www2.deloitte.com

Deloitte. (2020). Digital Transformation in Accounting. https://www2.deloitte.com

Er, B., & Uysal, M. (2012). Türkiye'deki ticari bankalar ve katılım bankalarının karşılaştırmalı etkinlik analizi: 2005-2010 dönemi değerlendirmesi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26(3-4), ss. 365-387.

Ernst & Young. (2020). Global Islamic Banking Competitiveness Report. https://www.ey.com

Eskicioğlu, O. (2010). İslam Ekonomisinde Gelir Dağılımı Ücret Kâr Kira ve Faiz, http://www.enfal.de/oe147.htm 25/06/2018.

Gelir İdaresi Başkanlığı. (2022). Vergi Usul Kanunu ve İslami Finans. https://www.gib.gov.tr

Islamic Financial Services Board. (2019). Islamic Financial Services Industry Stability Report. https://www.ifsb.org

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/KFMS40_Katilim_Finans_Pencere_Modeline_Iliskin_Finansal_Raporlama.pdf

KPMG. (2021). Islamic Finance Outlook. https://home.kpmg

PwC. (2021). The Future of Islamic Finance. https://www.pwc.com

Özkan, H. (2012). Katılım bankacılığının klasik bankalarla karşılaştırılması ve muhasebe uygulamaları, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde.

Özulucan, A. ve Deran, A. (2009). "Katılım Bankacılığı ile Geleneksel Bankaların Bankacılık Hizmetleri ve Muhasebe Uygulamaları Açısından Karşılaştırılması", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 6, Sayı:11, 85-108.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2022). Katılım Bankacılığı ve Ürünleri. https://www.tkbb.org.tr

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2021). Katılım Bankacılığı ve Etik Yatırım. https://www.tkbb.org.tr

Qambar, A. S. O. (2015). Human capital development in the UAE Islamic banking sector: addressing the challenges of Emiratisation, Unpublished Doctoral Thesis, Cardiff Metropolitan University Cardiff School of Management, Engla nd.

KAYNAKLAR

AAOIFI (2017). Shariah Standards For Islamic Financial Institutions. Bahreyn: Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions, Erişim Linki: https:// aaoifi.com/ exposure-drafts-4/?lang=en, Erişim Tarihi: 15.09.2024.

Ağkan, F. (2018). AAOIFI Standartları ve Türkiye Katılım Bankalarında Uygulanabilirliği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 235-245.

Akın, F. ve Ece, N. (2010). İslami Finans Sistemi İçinde İslami bankacılığının Yeri ve Türkiye'de Katılım Bankacılığı. *Mevzuat Dergisi*, 13(151), 1-9.

Ataman, B. ve Gökçen, G. (2017). *Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı (BOBİ FRS) Uygulamaları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Avşar, Y. (2019). *Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Açısından Mali Tabloların Uyum Düzeyinin Araştırılması*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmış doktora tezi), Isparta.

Aydoğmuş, T. ve Ülker, Y. (2021). Murabaha İşlemlerinin Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kapsamında Değerlendirilmesi. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 17(1), 49-71.

Çemberlitaş, İ., Oral, T., ve Erkuş, H. (2020). İslami Finansal Kuruluşlar İçin Muhasebe Standartları ve Uluslararası Muhasebe Standartlarının Karşılaştırmalı Olarak Analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 79-89.

Çetin, A. (2020). Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebesi-Tekdüzen Hesap Planı ve AAOIFI Standartları Çerçevesinde. *TKBB Yayınları*, 14.

El-Halaby, S., Albarrak, H. ve Grassa, R. (2020). Influence Of Adoption AAOIFI Accounting Standards On Earning Management: Evidence From Islamic Banks. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*, 11(10), 1847-1870.

Ehsan, A. S., Syed K, Shahzad,,M.A. ve Iqbal, H.R.(2019). Compliance Of Financial Statements Of Islamic Banks Of Pakistan With AAOIFI Guidelines In General Presentation and SEISENSE. *Journal of Management (SJOM)*, 2(1), 65-79.

Gökçen, G. (2021). Faizsiz Finans Ve Muhasebe Standartları (FFMS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) /Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) İle Karşılaştırılması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(3), 552-565.

Güney, N. (2015). İslami Finansta Şer'i Yönetim Uygulamaları Ve Konuyla İlgili Tartışmalara Genel Bir Bakış. *Türkiye İslam İktisadı Dergisi*, 2, 45-69

Kartal, M. T. ve Ay, H. (2019). Türkiye'de Faizsiz Finans Kuruluşları Açısından Bir Dönüm Noktası: Faizsiz Finans Muhasebe Standartları (FFMS) Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Bankacılık Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 77-102.

Kamu Gözetim Kurumu (KGK)$_a$. (2024). *Faizsiz Finans Muhasebe Standartları*. Erişim Linki: https:// www.kgk. gov.tr/DynamicContentDetail/ 9201/Faizsiz-Finans-Muhasebe-Standartlar%C4%B1- (FFMS) Erişim Tarihi: 13.09.2024.

Kamu Gözetim Kurumu (KGK)$_b$. (2024). *Faizsiz Finans Denetim Standartları*. Erişim Linki: https:// www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/ 10228/Faizsiz-Finans-Denetim-Standartlar%C4%B1, Erişim Tarihi: 13.09. 2024.

Kamu Gözetim Kurumu (KGK)$_c$. (2024). *Katılım Esaslı Faaliyet Gösteren Sigorta ve Bireysel Emeklilik Şirketlerinin Finansal Tablolarında Genel Sunum ve Açıklama*. Erişim Linki: https://kgk. gov.tr/ContentAssignment Detail/ 4829/FFMS-T1:-Kat%C4%B1l%C4%B1m-Esasl%C4%B1-Faaliyet-Go%CC%88steren-Sigorta-ve-Bireysel-Emeklilik-S%CC%A7irketlerinin-Finansal-Tablolar%C4%B1nda-Genel-Sunum-ve-Ac%CC%A7%C4% Blklama-Standard%C4%B1na-I%CC%87lis%CC%A7kin-Kurul-Karar% C4%B1-19-Mart-2022-tarihli-ve-31783-sa- Erişim Tarihi: 13.09.2024.

Kotan, M.(2022). *Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Ve Türk bankacılık Sisteminde Uygulanabilirliği*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Mabid Ali, A. J. (2017). *Islamic Finance*. Erişim Linki: http://www.iefpedia. com/english/ wp-content/ uploads/2009/ 11/islamic-finance-an-efficient-equitable-option. pdf. Erişim Tarihi: 01.04.2017.

Musa, H., ve Obadi, S. M. (2009). Islamic Financial Systems. Studia Universitatis" Vasile Goldiş. *Arad Economic Sciences*, 1(1), 124-130.

Özdemir, O., Demirdöğen, Y. ve Oushar, Y. (2019). Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarının Mali Tabloların Sunuluşuna Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 1151-1171.

Öztürk, S. ve Gerekan, B. (2022) Faizsiz Finans Muhasebe Standartları: Akademisyenlerin Görüşü Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 24(2), 461-481

Selahaddin, A. (2006). *Islamic Banking, Finance and Insurance, A Global Overview Kuala Lumpur*. Dar Al Wahi Publishing, 1-175.

Sevilengül, O. (2005). *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu (SEDDK) (2021). Katılım Esaslı Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Genelge (2021/3), Yayınlanma Tarihi: 01.04.2021.

Subardi, H. M. P. (2019). Kebutuhan AAOIFI Sebagai Standar Akuntansi Keuangan Syariah Dalam Harmonisasi Penyajian Laporan Keuangan. *Owner*, 3(1), 16-28.

Taşar Açık, S. (2023). TMS1 ve FFMS1 Muhasebe Standartlarının Karşılaştırılması Ve Katılım Bankaları Açısından Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33(1), 371-382.

Türkiye Sigorta (2024). Bireysel Emeklilik (BES) Devlet Katkısı, Erişim Linki: https://www.turkiyesigorta.com.tr/bireysel-emeklilik/devlet-katkisi, Erişim Tarihi: 11.09.2024.

Türkiye Sigorta Birliği (2022). 2022 Genel Kurul Faaliyet Raporu.

Ulusoy, R., ve Altun, İ. (2017). Faizsiz Finans Sistemine Teorik Yaklaşım. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 135-150.

Yatbaz, A. (2020). *Faizsiz Finansal Kuruluşlarda Muhasebe ve Finansal Raporlama İlkeleri*. TKBB Yayınları.

Türkiye Denetim Standartları

FAİZSİZ FİNANS DENETİM STANDARTLARI

Editörler

Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı
Öğr. Gör. Dr. Özge Özkan
Öğr. Gör. Dr. Merve Bakan

EĞİTİM
yayınevi

Türkiye Denetim Standartları
FAİZSİZ FİNANS DENETİM STANDARTLARI
Editörler: Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı, Öğr. Gör. Dr. Özge Özkan, Öğr. Gör. Dr. Merve Bakan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-98-2
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

Türkiye Denetim Standartları
FAİZSİZ FİNANS DENETİM STANDARTLARI
Editörler: Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı, Öğr. Gör. Dr. Özge Özkan, Öğr. Gör. Dr. Merve Bakan
VIII+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-98-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

www.kgk.gov.tr Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin Etik Kurallar

www.diyanet.gov.tr Diyanet İşleri Başkanlığı Kur'an-ı Kerim Mealleri

KAYNAKLAR

Ahmad, I. ve Shappir, G. (2001). Frequently Asked Questions on İslami Banking. Islamic Banking Department State Bank of Pakistan Karachi. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbp.org.pk/departments/ibd/FAQs.pdf, Erişim Tarihi:06.08.2024.

Doğan, B. ve Hilal, E. (2019). Türkiye'de Muhasebe Denetimi. Ankara: İksad Yayınevi.

Erdoğan, M. (2002). Muhasebe, Denetim ve Bağımsız Denetimin Gerekliliği. Doğuş Üniversitesi Dergisi, (5), 51-63.

Ertugay, E., Gülençer, İ., Karabayır, M.E. ve Doğan, M. (2019). Faizsiz Finans Kuruluşlarının Denetimi. Üçüncü Sektör Sosyal Uygulama Dergisi, 54(3), 1442-1457.

Dönmez, A. (2008). Bağımsız Denetim Sürecinde Kullanılan Analitik İnceleme Prosedürlerinin Denetim Standartları Açısından Değerlendirilmesi ve Türkiye'de SPK'dan Yetki Almış Denetim Firmaları Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Kaval, Hasan (2005). Muhasebe Denetimi. (2.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Karacaer, B. ve Kurt, G. (2023). Türkiye'de Faaliyet Gösteren Faizsiz Finans Kurumlarının Yönetişim Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma. Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 23(3), 1680-1705.

Karadeniz, Y. (2015). 6102 Sayılı TTK Kapsamında Türkiye'de Bağımsız Denetim ve Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Nitel Bir Araştırma. İşletme Araştırmaları Dergisi, 7(4), 313-335.

Kızılkaya, N. (2012). Modern Dönemde Faizsiz Bankacılık ve Fıkhi İşleyiş. İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi, 20, 135-150.

Mücahitoğlu, N. (2015). Türkiye'de Katılım Bankalarının Finansal Kiralamadaki Yeri, Diğer Finansal Kiralama Şirketleriyle Karşılaştırılması ve Sektörde Sukuk Uygulaması Beklentileri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Nural, S. (2024). Faizsiz Finans Modelinin Güçlü ve Zayıf Yanları. Pearson Journal of Social Sciences&Humanities, (8), 1451-1476.

Süklüm, N. (2020). Denetim Kalitesinin Bağımsızlık İlkesi ve Etik İlişkisi Bağlamında İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, (11), 17-28.

Şenel, S.A. ve Arslan, Ö. (2020). Katılım Bankası Çalışanlarının Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarına Bakış Açılarının Analizi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(2), 1394-1414.

Yanık, R. ve Erden, B. (2019). Katılım Bankalarının Faizsiz Bankacılık Prensiplerine Göre Denetimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. International Journal of Academic Value Studies, 5(1), 186-198.

Türkiye Denetim Standartları, Faizsiz Finans Denetim Standardı 1, Bağımsız Denetimin Amacı ve İlkeleri, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/ .

KAYNAKLAR

Güçlü, F. (2019). AAOIFI Faizsiz Finans Standartları ve Sermaye Piyasası Kurulu Mevzuatında Sukuk Düzenlemeleri. *Conference: II. Business and Organization Research International Conference (BOR)* (s. 1111). İzmir: Yaşar Üniversitesi.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), *Faizsiz Finans Denetim Standardı 2 (FFDS 2), Bağımsız Denetçi Raporu*, https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/AAOIFI%20Denetim%20Standardı%202_RG.PDF Erişim tarihi:5.11.2024.

Yelsiz, İ., & Yurtseven, M. (2024). Türkiye Katılım Bankalarının AAOIFI Standartlarına Adaptasyonunda Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi, 6(15), 82-100.

Yurtseven, M. (2021). İslami Finans Sisteminin Küresel Mimarisi, Kurumları, Yapısal İşleyişleri ve Türkiye İçin Kurumsal Model Önerisi. Doktora Tezi. Isparta.

KAYNAKLAR

Albaraka, (2024). *Katılım Bankacılığı,* (24.07.2024 tarihinde Https://Www.Albaraka.Com.Tr/Tr/Hakkimizda/Katilim-Bankaciligi adresinden ulaşılmıştır.

Akın, C. 1986. *Faizsiz Bankacılık ve Kalkınma*. Kayıhan Yayınları, İstanbul.

Akbaş F. (2022). Katılım Bankalarında Denetim Kalitesi ve Kârlılık İlişkisi Üzerine Bir Uygulama. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD),* 12 (3), 1997-2012 Doi: 10.48146/Odusobiad.1133889.

Ağkan, F. (2018). AAOIFI Standartları ve Türkiye Katılım Bankalarında Uygulanabilirliği, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2) 235–245.

Alam, M. K., Ahmaad, A.U. F., Ahmed M. U., Uddin, Md. S. (2023). Shariah Audit Of Islamic Banks İn Bangladesh: The Present Practice And The Way Forward, *Journal Of Applied Accounting Research* 24(5), 986-1003.

*Bağımsız Denetim Standardı 210, Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Şartları Üzerinde Anlaşmaya Varılması (BDS 210), (*29.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20210%20.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

Bahari, N. F., Baharidun N. A., (2016). Sharıah Governance Framework: The Roles Of Sharıah Revıew And Sharıah Audıtıng, *Proceeding Of The 3rd International Conference On Management & Muamalah* 2016 (3rd Icomm) 31st October - 1 St November, 978-967-0850-61-0.

Burtan Doğan, B. Kaya, M. Narciçek, N. (2017). Dünya Bankacılık Sektöründe İslami Bankacılık Sisteminin Gelişimi, Çalışma Prensipleri ve Türkiye'de İslam Bankacılığı Üzerine Bir Analiz, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(48), 175-190.

Chapra, M. U. Ahmed, H. (2002). *Corporate Governance In İslamic Financial Institutions*. Islamic Development Bank.

Çelik, İ., (2016). "Katılım Bankaları ve Denetleme Sorunsalı", *ANKA E-Dergi*, 1(1), 29-43.

Doğan, İ. Öncü. S. Sayın, F. Kayalı, N. (2022). Faizsiz Finans Denetim Standartlarına Uyum Düzeylerinin Finansal Performans Üzerindeki Etkisi: Uluslararası Bir Uygulama Örneği. *Journal Of Social And Humanities Sciences Research,* 9(86), 1483-1505. Http://Dx.Doi.Org/10.26450/Jshsr.3188.

Erden, B., Yanık, R., (2022). Sektörel Gelişimde Bağımsız Denetim Ve Kamu Denetimi Birlikteliği: Katılım Bankacılığı Örneği, *Journal Of Academic Value Studies*, 8 (3), ISSN: 2149-8598 204-219.

Ertugay, E. Gülençer, İ. Karabayır, M. E. Doğan, M. (2019). Faizsiz Finansal Kuruluşların Denetimi, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 54(3), 1442-1457, Doi: 10.15659/3.Sektor-Sosyal-Ekonomi.19.09.1199.

Ertuğrul, A. N., Küçükşahin, Y. (2021). Katılım Bankaları ve Türkiye'deki İlgili Muhasebe Mevzuatının İncelenmesi, *Uşak Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi* 1(1), 1-14.

Faizsiz Finans Denetim Standardı 3, Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Şartları (FFDS 3), (29.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/AAOIFI%20Denetim%20Standard%C4%B1%203_RG.PDF adresinden ulaşılmıştır.)

Faza, M., Badwan, N. (2024). Compliance Of Sharia Audit İn Banks And Islamic Financial Institutions İn Palestine: A Literature Review, *Al Of Islamic Economics And Finance Studies Volume* 5, No. 1 (June, 2024), Pp. 42-66 ISSN 2723 - 6730 (Print) DOI. Http://Dx.Doi.Org/10.47700/Jiefes.V5i1.7712.

Gökçen, G. (2021). Faizsiz Finans Ve Muhasebe Standartları (FFMS) Kapsamında Düzenlenen Finansal Tabloların İncelenmesi Ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) /Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) İle Karşılaştırılması, *Finans Ekonomi Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (3),ISSN : 2602 – 2486, 552-565.

Işık, A. (2022). Muhasebe Denetiminde Kontrol Riskinin Hesaplanması ve Türkiye Uygulamaları, *Muhasebe Ve Finansman Dergisi* (96), 85-96.

Karacaer, B., Kurt, G. (2022). Faizsiz Finans Kurumlarında İç Denetimin Etkinliğinin Belirleyici Unsurları, *İşletme Akademisi Dergisi*, 3 (2):90-104.

Karim, Md. R., Shetu, S.A. (2020). Shariah Audit İn Islamic Financial Institutions (Ifıs): A Literature Review, *BUFT Journal Of Business & Economics* (BJBE) ISSN 2664-9942 Volume 1, 45-66.

Keleş, D. (2022). İslami Finansal Kurumların Bağımsız Denetim Raporlarının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi: Katılım Bankaları Örneği, İbrahim Çemberlitaş (Ed), *İslami Finansal Kurumlar Üzerine Güncel Teorik ve Uygulamalı Çalışmalar* İçinde. (s. 99-112). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Khelassi A., A. Ayad, A. Halali, A. Lutfi B. M. (2024). The Effect Of External Shariah Audit On The Performance Of Islamic Banking: Evidence From Bahrain And Oman. *Journal Of Islamic Marketing*, DOI 10.1108/JIMA-12-2023-0396.

Köksal, A. (2008). Bağımsız Denetim Sözleşmesi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özkan, H. (2012). Katılım Bankacılığının Klasik Bankalarla Karşılaştırılması ve Muhasebe Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Özulucan, A. Deran, A. (2009). Katılım Bankacılığı ile Geleneksel Bankaların Bankacılık Hizmetleri ve Muhasebe Uygulamaları Açısından Karşılaştırılması, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6 (11), 85-108.

Rashid, A. Ghazi, M. S. (2021). Factors Affecting Shariʿah Audit Quality İn Islamic Banking İnstitutions Of Pakistan: A Theoretical Framework, *Islamic Economic Studies*, 28 (2), 124-140.

Safdari, A. (T.Y.). İslami (Faizsiz) Bankacılık, (20.07.2024 tarihinde https://Akbarsafdari.Blogspot.Com/2009/02/İrandaki-İslami-Bankacilikta-Denetim.Html, adresinden ulaşılmıştır.)

Şenel, S. A., Arslan, Ö. (2020). Katılım Bankası Çalışanlarının Faizsiz Finans Muhasebe Standartlarına Bakış Açılarının Analizi: Sivas İli Örneği, *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (2), 1394-1414.

Yasoa, M. R., Wan Abdullah, W. A. Ve Endut, W. A. (2018). Shariah Audit Effectiveness İn Islamic Banks: A Conceptual Framework. *Journal Of Humanities, Language, Culture And Business (HLCB*), 2(10), 12–19.

Yatbaz, A. (2019). Faizsiz Bankacılık Fon Kullandırma Yöntemlerinin Uluslararası Muhasebe Standartları Kapsamında İncelenmesi: Bir Alan Çalışması, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, 25983 sayılı 01.11.2005 Tarihli Resmi Gazete, (29.07.2024 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5411.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

KAYNAKLAR

Çetinkaya Aslı, (2023). "İslami Finans Sistemi ve Katılım Bankacılığının Değerlendirilmesi", Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi, Vol. 7 (3), 142-156.

Dilber, C. (2022). İslami Finans ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye ve Seçilmiş Ülkeler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Kamu Gözetim Kurumu (2024), https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/11570/TDS-2024-Seti.

Karahan h ve Ersoy H. (2016). "Faizsiz Finansın Temel Prensipleri ile Türkiye'de Reel Kesimde Kullanılması", Maliye Finans Yazıları, (105), 93-114.

Ulusoy Recep ve İslam Altun, (2017). "Faizsiz Finans Sistemine Teorik Yaklaşım", Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 63, 135-150.

(2024). *Faizsiz Finans Kuruluşlarının Bağımsız Denetimini Yürüten Denetçiler İçin Etik Kurallar,* 27.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/FFK_Denetcileri_Icin_Etik_Kurallar.PDF adresinden ulaşılmıştır.

FFDS 1 (2024). *Bağımsız Denetimin Amacı Ve İlkeleri,* 22.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/AAOIFI%20Denetim%20Standard%C4%B1%201_RG.PDF adresinden ulaşılmıştır.

FFDS 2 (2024). *Bağımsız Denetçi Raporu,* 25.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/AAOIFI%20Denetim%20Standard%C4%B1%202_RG.PDF adresinden ulaşılmıştır.

FFDS 4 (2024). *Bağımsız Denetçi Tarafından Fıkhîilke Ve Kurallara Uygunluğun Test Edilmesi,* 25.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2023_UygulamaRehberleri/AAOIFI_Denetim_Standardi_4_RG.PDF adresinden ulaşılmıştır.

Kamu Gözetim Kurumu (2024), https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/11570/TDS-2024-Seti.

KAYNAKLAR

AAOIFI. (2024). Accounting and Auditing Organization For İslamic Financial Institutions. 08 28, 2024 tarihinde https://aaoifi.com/ adresinden alındı

ACFE. (2024). Association of Certified Fraud Examiners. 08 28, 2024 tarihinde efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.acfe.com/-/media/files/acfe/pdfs/rttn/2024/2024-report-to-the-nations.pdf adresinden alındı

Akdoğan, N. (2020). Borsa İstanbul Şirketlerinin 2017 ve 2018 Yıllarındaki Denetim Görüşleri ile Bağımsız Denetçi Raporlarında Verilen Görüşün Dayanağının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi(59), 1-18.

Albrecht, W. S., Albrecht, C., & Albrecht, C. C. (2008). Current Trends in Fraud and its Detection. Information Security Journal: A Global Perspective, 17(1), 2-12. doi:10.1080/19393550801934331

Bozkurt, N. (2018). Muhasebe Denetimi (8. b.). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Bunget, O. C., & Dumitrescu, A. C. (2009). Detecting and Reporting the Frauds And Errors by the Auditor. Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 11(1), 117-125.

Çekmen, Y. (2022). Muhasebede Yapılan Hatalar, Hileler ve Adli Muhasebe (1. b.). Ankara: İksad Yayınevi.

Demir, C., & Yıldız, A. (2022). Muhasebe Hata ve hileleri ve Hilelerin Ortaya Çıkarılmasında Adli Muhasebecilik Mesleği. Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 12(1), 91-141. doi:https://doi.org/10.20493/birtop.1090835

Demir, M., & Arslan, Ö. (2019). Bağımsız Denetim Standartları Açısından Hileye Karşı Denetçinin ve tarafların sorumluluklarının Bağımsız Denetçiler Yönünden Değerlendirilmesi: Türkiyede'ki Bağımsız Denetçilere Yönelik Bir Anket Çalışması. Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi(57), 61-82.

Demir, M., Kısakürek, M., & Arslan, Ö. (2019). İç Denetim Sisteminin Hileli Finansal Raporlamayı Önlemedeki Rolüne Yönelik Bağımsız Denetçiler Üzerinde Bir Araştırma. Muhasebe ve Finansman Dergisi (82), 111-134. doi:10.25095/mufad.536033

Doğan, S., & Kayakıran, D. (2017). İşletmelerde Hile Denetiminin Önemi. Maliye Finans Yazıları(108), 167-188.

Grigoras, C. E., Bordeianu, O. M., & Danila, L. M. (2024). The Importance of the Financial Audit in the Identification of Fraud and Errors Recorded by Companies. Europan Journal of Accounting, Finance & Business , 12(1), 32-47. doi:10.4316/EJAFB.2024.12106

Güredin, E., & Uyar, S. (2020). Denetim ve Güvence Hizmetleri (15. b.). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Hassan, M. K., Aliyu, S., Huda, M., & Rashid, M. (2019). A survey on Islamic Finance and accounting standards. Borsa İstanbul Review, 19, 1-13. doi:https://doi.org/10.1016/j.bir.2019.07.006

Kaban, İ., & Arslan, M. C. (2016). Bilgi Teknolojileri Destekli Denetim Uygulamaları Kapsamında Zimmet Hilelerinin Ortaya Çıkarılması;Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. Ege Akademik Bakış, 16(3), 415-424.

Karahan, A., & Çukacı, Y. C. (2019). Bağımsız Denetçinin Mesleki Şüpheciliğinin Denetim Standartları Bağlamında Denetim Kalitesine Etkisi ve Bir Araştırma. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(2), 1-27.

Karahan, M., & Çolak, M. (2019). Hile Önleyici Olarak Sürekli Denetim Verimliliği . Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(2), 561-572. doi:10.32709/akusosbil.529906

Kaya, H., & Uzay, Ş. (2018). Hileli Finansal Raporlama ve Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 20(Özel Sayı), 721-740.

KGK. (2024). Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. 08 28, 2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/ adresinden alındı

KGK. (2024). Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. 8 25, 2024 tarihinde efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/AAOIFI%20Denetim%20Standard%C4%B1%205_RG.PDF. adresinden alındı

Lin, C.-C., Chiu, A.-A., Huang, S. Y., & Yen, D. C. (2015). Detecting the financial statement fraud: The analysis of the differences between data mining techniques and experts' judgments. Knowledge-Based Systems, 89, 459-470. doi:http://dx.doi.org/10.1016/j.knosys.2015.08.011

Özdemir, M. (2023). Varlıkların Kötüye Kullanılmasına Yol Açan Fırsatlar ve Önleyici Tedbirler: Stokların Çalınmasına İlişkin Vakalar Üzerinden Bir Değerlendirme . Journal of Emerging Economies and Policy , 8(2), 155-167.

Özkul, F. U., & Pektekin, P. (2009). Muhasebe Yolsuzluklarının Tespitinde Adli Muhasebecinin Rolü ve Veri Madenciliği Tekniklerinin Kullanılması. MÖDAV(4), 57-88.

Sanusi, Z. M., Khalid, N. H., & Mahir, A. (2015). An Evaluation of Clients' Fraud Reasoning Motives in Assessing Fraud Risks: From the Perspective of External and Internal Auditors. Procedia Economics and Finance, 31, 2-12. doi:10.1016/S2212-5671(15)01126-0

Selimoğlu, S. K., Özbirecikli, M., & Uzay, Ş. (2019). Bağımsız Denetim (3. b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tayman, M., & Tekşen, Ö. (2019). Muhasebe Denetiminde Karşılaşılan Hata ve Hileler: Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi , 24(3), 455-477.

Uğurlu, F., & Çukacı, Y. C. (2019). Kamu Kurumlarında İç Kontrol Sisteminin Yapısı, İşleyişi : Üniversitelere Yönelik Bir Araştırma. Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 10(1), 13-38.

Yanık, S., & Karataş, M. (2017). Denetim Raporlarının Geleceği: Yeni Düzenlemeler ve Ülke Uygulamaları . Muhasebe ve Finansman Dergisi (73), 1-26. doi:https://doi.org/10.25095/mufad.396739

Yaylalı, İ. (2024). Muhasebe Hata ve Hilelerin Tespitinde Kırmızı Bayrakların (Hile Belirteçleri) Önemi: 2008-2022 ACFE Raporlarının Değerlendirilmesi . Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 27(1), 184-202.

KAYNAKLAR

Çetin, A. (2020). *Faizsiz Finans Kuruluşları Muhasebesitek Düz*en Hesap Planı Ve AAOIFI Standartları Çerçevesinde. İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yayınları.

Çetin, A. (2020). Varlık Yönetim Şirketleri Eliyle Takipteki Kredi Kartı Alacaklarının Karz-ı Hasen Yoluyla Çözülmesi. D. Karaman içinde, Sosyal Bilimler Alanında Güncel Akademik Çalışmalar (s. 233-274). Ankara: Iksad Publications.

Erkuş, H., & Çemberlitaş, İ. (2016). İslami Finansal Araçlardan Olan Sukuk'ların Muhasebeleştirilmesi. Dicle University Journal of Economics and Administrative Sciences, 6(11), 242-259.

Güngör, H. Y., & Doğan, E. (2017). TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı ve Uygulaması. Anadolu Araştırma ve İnceleme Dergisi, 1(1), 11-27.

Kamu Gözetimi Kurumu. (2021, 01 01). Faizsiz Finans Denetim Standardı 6. Fıkhî Denetim (Faizsiz Finans Kuruluşlarının Fıkhî İlke ve Kurallara Uygunluk Sağlamasına Yönelik Güvence Denetimi). Ankara: Kamu Gözetimi Kurumu.

Yatbaz, A., & Çatıkkaş, Ö. (2021). Murabaha Finansmanı Yönteminin Türkiye Muhasebe Standartları ve Faizsiz Finans Muhasebe Standartları Kapsamında Katılım Bankaları Açısından Muhasebeleştirilmesi: Karşılaştırmalı Bir Örnek Uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi(89), 1-26.

BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI

Editörler
Prof. Dr. İsmail Bekci
Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı
Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Bulut Deniz

EĞİTİM
yayınevi

BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI

Editörler: Prof. Dr. İsmail Bekci, Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı, Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Bulut Deniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-96-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

BAĞIMSIZ DENETİM STANDARTLARI
Editörler: Prof. Dr. İsmail Bekci, Prof. Dr. Yusuf Cahit Çukacı, Dr. Öğr. Üyesi Mehtap Bulut Deniz
XII+520 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-96-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Acca Global, (2015). *CPD Technical Article Audit Evidence and Specific Considerations For Certain Items,* (https://www.accaglobal.com/gb/en/member/discover/cpd-articles/audit-assurance/specific-considerations.html adresinden 06/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Akdoğan, N. ve Muluk, F. Z. (2019). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Grup Çirketlerinin Önemlilik Düzeylerinin Belirlenmesi, Kullanılan Yöntemlerin İncelenmesi ve Bayesian Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21 (3), 704-732.

Bağımsız Denetim Yönetmeliği, Resmi Gazete No: 28509 Resmi Gazete Tarihi: 26.12.2012 (https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121226.pdf adresinden 10/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Barlev, B., Haddad, J. R. (2003). Fair Value Accounting and The Management of The Firm. *Critical Perspectives on Accounting*, 14(4), 383-415.

BDS 200 Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi, 13/10/2013 tarihli ve 28794 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr).

BDS 220 Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Yönetimi, 14/11/2013 tarihli ve 28821 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr).

BDS 260 Üst Yönetimden Sorumlu Olanlarla Kurulacak İletişim, 10/12/2013 tarihli ve 28847 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr).

BDS 315 "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi, 30/12/2013 tarihli ve 28867 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr)

BDS 700 Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, 18/03/2014 tarihli ve 28945 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr)

BDS 705 Bağımsız Denetçi Raporunda Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi, 18/3/2014 tarihli ve 28945 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr).

Bik, O. P. G. (2010). The Behavior of Assurance Professionals: A Cross-Cultural Perspective. [Thesis fully internal (DIV), Rijksuniversiteit Groningen]. Eburon.

Bozkurt, N. (2015). *Muhasebe Denetimi*. (7.Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.

Campbell, T. (2005). True and Fair to Whom?: A Philosophical Approach to Auditing, T. Campbell and K. Houghton (Ed.). *Ethics and Auditing*. ANU E Press, Canberra, 85- 108.

Chukwu, Gospel, J., Ordu, P. A., Barıgbon, M., Namapele, A. (2019). Sufficiency and appropriateness of audit evidence for giving an opinion on the true and fair view of financial statements. *International Journal of Innovative Development and Policy Studies*, *7*(3), 36-43.

Çukacı, Y. C. (2006). Kamuyu Aydınlatmada Muhasebe Meslek Elemanının Etik Anlayışı ve İzmir İlinde Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(1), 89-111.

Demir, B. (2015). Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Etik. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(4), 341-352.

Demir, E., Çiftci, Y. (2016). Denetçi Bağımsızlığının Etik İlkeler Çerçevesinde İncelenmesi: Bir Denetim Firması Uygulaması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *18* (31), 88-97.

Demirkol, Ö.F., İkvan, A. (2020). Denetimde İşletme Çevresinin Analizinin BDS 315 Kapsamında Değerlendirilmesi: BİST Perakende Ticaret Sektöründe Uygulama, Ganite Kurt ve Cevdet Yiğit Özbek (Ed.), *Denetimde Seçme Konular 3 BDS Örnek Uygulamalar ve Araştırmalar* (1-22), Ankara: Gazi Kitabevi.

Dinç, Y., & Cengiz, S. (2014). Muhasebe Denetiminde Hata ve Hilenin Denetçi Etiği Açısından İncelenmesi: Enron Skandalı Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(1), 221-236.

Erdoğan, N., & Azgın, N. (2019). Denetçinin Mesleki Şüpheciliğinin Denetim Kalitesine Etkisi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *21*(1), 27-54.

Farag, M. S., Elias, R. Z. (2016). The Relationship Between Accounting Students' Personality, Professional Skepticism and Anticipatory Socialization. *Accounting Education*, *25*(2), 124-138.

Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve, 27/10/2018 tarihli ve 30578 Sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr).

Glover, S. M., Prawitt, D. F. (2014). Enhancing Auditor Professional Skepticism: The Professional Skepticism Continuum. *Current Issues in Auditing*, *8*(2), P1-P10.

IAASB, Handbook of International Quality Management, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements (2022).

(https://www.iaasb.org/publications/2022-handbook-international-quality-management-auditing-review-other-assurance-and-related-services adresinden 25/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Johnson, R.N., Wiley, L.D., (2016). *Auditing: A Practical Approach with Data Analytics,* (Third Edition). John Wiley & Sons, Inc.

Karabınar, S. (2021). Muhasebe ve Denetimde Mesleki Yargının Epistemolojik Boyutu: Özne-Nesne İlişkisi. *TIDE AcademIA Research*, *3*(1), 41-54.

Kaya, H. P., Gökbayrak, S. (2021). Bağımsız Denetçilerin Denetim Riski ve Bileşenlerine Yönelik Yaklaşımları: Nitel Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *8*(3), 468-493.

KGK, (2024). *Türkiye Denetim Standartlarına İlişkin Genel Bilgi*, (https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Turkiye_denetim_standartlarina_iliskin_bilgi_notu_%20(1).pdf adresinden 12/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

KGK, Bağımsız Denetçiler İçin Etik Kurallar Hakkında Tebliğ, Resmi Gazete No: 29362, Resmi Gazete Tarihi: 21.05.2015. (https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/05/20150521.pdf adresinden 12/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Koban, A. O., Karakaya, G. (2022). Enron Vakası'nın Denetim, Risk Yönetimi Ve İç Kontrol İlkeleri Çerçevesinde İncelenmesi. *Denetişim*, (24), 91-106.

Kung, F. H., Li Huang, C. (2013). Auditors' Moral Philosophies and Ethical Beliefs. *Management Decision*, *51*(3), 479-500.

Nelson, M., Tan, H. T. (2005). Judgment and Decision Making Research In Auditing: A Task, Person, And Interpersonal Interaction Perspective. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, *24*(1), 41-71.

Nelson, M.W. (2009). A Model and Literature Review Of Professional Skepticism In Auditing. *Auditing: A Journal of Practice & Theory, 28*(2), 1-34. doi:10.2308/aud.2009.28.2.1

Nolder, C. J., Kadous, K. (2018). Grounding The Professional Skepticism Construct In Mindset and Attitude Theory: A Way Forward. *Accounting, Organizations and Society, 67*, Pages 1-14.

Oktay, S. (2013). Bağımsız Denetim Etkinliğinin Arttırılmasında, Denetim Hizmetinde Kalite ve Kalite Kontrol: ABD Düzenlemeleri. *Maliye ve Finans Yazıları*, *1*(100), 42-94.

Ritchie, B., & Khorwatt, E. (2007). The Attitude of Libyan Auditors to Inherent Control Risk Assessment. *The British Accounting Review*, *39*(1), 39-59.

SPK, Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğ (Seri No: X/22), Resmi Gazete No: 26196, Resmi Gazete Tarihi: 12/06/2006. (https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060727-9.htm adresinden 28/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Tez, B. (2021). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (89), 113-132.

Türker, M., Sayar, Z., Türker, İ. (Ed.) (2014). Muhasebe Meslek Mensupları İçin Etik Kurallar El Kitabı. *TÜRMOB Yayınları,* Yayın No: 470, Ankara. (https://www.turmob.org.tr/ekutuphane/detailPdf/58717b3a-355d-48d3-8712-b7e9744b0ba4/muhasebe-meslek-mensuplari-icin-etik-kurallar-el-kitabi--turkce-----2014 adresinden 28/06/2024 tarihinde ulaşılmıştır).

Uludağ, S. (2015). Bağımsız Denetimde Önemli Riski Etkileyen Unsurlar Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *17*(1), 1-18.

Vitalis, K., Patrick, Z., Mdoom, I. (2017). Effect of Auditor Independence on Audit Quality: A Review of Literature. *International Journal of Business and Management Invention, 6*(3), 51-59.

Yılancı, F.M., Yıldız, B., Kiracı, M. (2016). *Türkiye Bağımsız Denetim Standartları İle Uyumlu Muhasebe Denetimi*. (2.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

KAYNAKLAR

Boolaky, P. K., & Soobaroyen, T. (2017). Adoption of International Standards on Auditing (ISA): Do Institutional Factors Matter? *International Journal of Auditing*(21), 59-81. doi:10.1111/ijau.12081

Bozkurt, N. (2018). *Muhasebe Denetimi* (8. b.). İstanbul: Alfa Yayınları.

Erol, M., ve Aslan, M. (2017). Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişmesi. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*(12), 55-86.

Güredin, E., ve Uyar, S. (2020). *Denetim ve Güvence Hizmetleri* (15. b.). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

IAASB (2024). *İnternational Auditing And Assurance Standarts Board* . 04.06.2024 tarihinde https://www.iaasb.org/. adresinden alındı

Kaval, H., Örten, R., ve Karapınar, A. (2021). *Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları Uygulama ve Yorumları* (14. b.). Ankara: Gazi Kitabevi.

KGK (2024) *Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu.* 11.06.2024 tarihinde chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/Tan%C4%B1t%C4%B1m/Kariyer_Uzman%C4%B1.pdf adresinden alındı

KGK (2024). *Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu* 25.06.2024 tarihinde chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20210%20.pdf adresinden alındı

Selimoğlu, S. K., Özbirecikli, M., ve Uzay, Ş. (2019). *Bağımsız Denetim* (3. b.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tez, B. (2021). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*(89), 113-132. doi:10.25095/mufad.852095

Zencirkıran, S. (2015). Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Ulusal Düzeydeki Mevzuat ile İlişkisi:Türkiye Örneği. *Sayıştay Dergisi*(98), 61-74.

KAYNAKLAR

Dinç, Y., & Cengiz, S. (2014). Muhasebe Denetiminde Hata ve Hilenin Denetçi Etiği Açısından İncelenmesi: Enron Skandalı Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 221-236.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), *Bağımsız Denetim Standardı 220 (Revize) (BDS 220 (Revize)), Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Yönetimi,* https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20220.pdf Erişim tarihi:08.09.2024.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), *Bağımsız Denetim Standardı 700 (BDS 700), Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama*, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20700.pdf Erişim tarihi:08.09.2024.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), *Bağımsız Denetim Standardı 230 (BDS 230), Bağımsız Denetimin Belgelendirilmesi,* https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20230.pdf Erişim tarihi:08.09.2024.

Sağlar, J., & Yüce, D. (2015). Bağımsız denetimde kamu gözetim kurumunun rolü ve kurumdan beklentilerin tespitine yönelik bir araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(3), 45-57.

Sanusi, Z. M., Isa, Y. M., Iskandar, T. M., & Heang, L. T. (2014). Roles of audit oversight bodies in governing financial reporting. *International Review of Management and Business Research*, 3(2), 1220.

Tanören, D., Biçer, A. A. (2023). Kalite Yönetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim Kalitesi. *Vergi Dünyası*, Yıl 42, Sayı 501.

Yıldız, E. Bağımsız Denetim Kalitesi ve Kalite Yönetim Standartları. In *Güncel Gelişmeler Ekseninde Muhasebe ve Denetim* (pp. 253-287). Özgür Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Yükçü, S., & Koçakoğlu, Ö. (2016). Halka açık şirketler muhasebe gözetim kurulu (public company accounting oversight board-PCAOB) denetim kalitesi göstergeleri. World of Accounting Science, 18.

KAYNAKLAR

Akdoğan, N. Aktaş, M. ve Gülhan, O. (2015). Borsa İstanbul'da Bağımsız Denetim Şirketleri ve Bağımsız Denetim Görüşleri Üzerine Bir İnceleme, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 17(1), 19-32.

Akdoğan, N. ve Akdoğan, U. (2018). Büyük Veri – Bilişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Uygulamalarına ve Muhasebe Mesleğine Etkisi, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, (55), 1-14.

Akdoğan, N. ve Muluk, F. Z. (2019). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Grup şirketlerinin Önemlilik Düzeylerinin Belirlenmesi, Kullanılan Yöntemlerin İncelenmesi ve Bayesian Modeli Uygulanmasının Değerlendirilmesi, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(3), 704-732.

Alvin, A.A. Randal, J.E. Mark S. B. (2017). *Auditing And Assurance Services*. (16. Edition). England: Pearson Education Limited. ISBN:978-0-13-406582-3

Demir, M. Ülker, Y. & Arslan, Ö. (2018). İç Kontrol, İç Denetim ve Bağımsız Denetim İlişkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(5), 82-104.

Gönen, S. (2016). Bağımsız Denetimde Çalışma Kâğıtlarının 230 No'lı Türkiye Denetim Standardı Açsından İncelenmesi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 5(7), 1792-1808.

Kardeş Selimoğlu, S. Özbirecikli, M. Uzay, Ş. Kurt, G. Alagz, A. ve Yanık, S. (2011). *Muhasebe Denetimi.* (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi. ISBN:978-9944-165-74-7

İnternet Kaynakları

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20230.pdf (2.07.2024)

BDS_230.pdf (kgk.gov.tr) (06.06.2024)

EK23.pdf (iski.gov.tr) (14.06.2024)

Guncel BDY.pdf (kgk.gov.tr) (20.07.2024)

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme ve Yayın Genel Müdürlüğü (resmigazete.gov.tr) (01.07.2024)

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20200(1).pdf BDS 200 (05.07.2024)

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20210.pdf BDS 210 (05.07.2024)

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20220(1).pdf BDS 220 (06.07.2024)

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20230-Site.pdf BDS 230 (07.06.2024)

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20240_RG.PDF BDS 240 (09.07.2024)

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/DENET%C4%B0M%20STANDARTLARI/BDS_250.pdf BDS 250 (07.07.2024)

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20260-Site.pdf BDS 260 (09.07.2024)

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20315-Site.pdf BDS 315 (03.07.2024)

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/BDS_450.pdf BDS 450 (02.07.2024)

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20540(1).pdf BDS 540 (06.07.2024)

https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/DENET%C4%B0M%20STANDARTLARI/BDS%20600.pdf BDS 600 (21.07.2024)

https://www.ulusoyelektrik.com.tr/sites/other/ulusoyelektrik/uploads/contents/72/9e631d4d588f5f90e69c494c158c30ef.pdf (22.07.2024)

www.egcyh.egelico.com/Content/Files/Reports/47511d47-52a3-436c-9881-06c9e2cb478c.pdf (22.07.2024)

www.dardanel.com.tr/_FILES/Contents/638/dardanel_konsolide_finansal_tablolar_ve_bagimsiz_denetim_raporu_2012.pdf (21.07.2024)

KAYNAKLAR

ACFE (Association of Certified Fraud Examiners) (2016). "Report to The Nation on Occupational Fraud and Abuse", https://www.acfe.com/rttn2016/docs/2016-report-to-the-nations.pdf

BDS 240 Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Bağımsız Denetçinin Hileye İlişkin Sorumlulukları (2020). https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/11570/TDS-2024-Seti

Bozkurt, N. (2009). *"İşletmelerin Kara Deliği Hile* (1. bs). Alfa Yayınları.

Collings, S. (2011). *Interpretation and Application of International Standards on Auditing* (First Edition). A John Wiley and Sons, Ltd., Publication.

Moeller, R. (2009). *Brink's Modern Internal Auditing* (Seventh Edition). John Wiley&Sons, Inc.

Nigrini, M. (2011). *Forensic Analytics: Methods and Techniques for Forensic Accounting Investigations*. John Wiley & Sons.

Occupational Fraud 2024: A Report to The Nations: Hearing de Association of Certified Fraud Examiners (2024). https://legacy.acfe.com/report-to-the-nations/2024/

Pehlivanlı, D. (2011). *Hile Denetimi Metodoloji ve Raporlama* (1. bs). Beta Yayınları.

Singleton, T. W., & Singleton, A. J. (2010). *Fraud Auditing and Forensic Accounting* (Fourth Edition). NJ: John Wiley & Sons.

Singleton, T. W., Singleton, A. J., Bologna, J., & Lindquist, R. (2006). *Fraud Auditing and Forensic Accounting* (Third Edition). John Wiley&Sons, Inc.

Türk Dil Kurumu (2024). https://sozluk.gov.tr/

Vona, L. W. (2008). *Fraud Risk Assesment Building a Fraud Audit Program*. NJ: John Wiley & Sons.

KAYNAKLAR

BDS 200 (2024). *Bağımsız denetçinin genel amaçları ve bağımsız denetimin bağımsız denetim standartlarına uygun olarak yürütülmesi*, (10/06/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20200.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 250 (2024). *Finansal tabloların bağımsız denetiminde mevzuatın dikkate alınması*, (09.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20250%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 260 (2024). *Üst yönetimden sorumlu olanlarla kurulacak iletişim*, (20.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20260%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 315 (2024). "*Önemli yanlışlık" risklerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi*, (09.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20315_2024%20mart.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 705 (2024). *Bağımsız denetçi raporunda olumlu görüş dışında bir görüş verilmesi*, (20.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20705%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Demir, M., Ülker, Y. ve Arslan, Ö. (2018). İç Kontrol, İç Denetim ve Bağımsız Denetim İlişkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(5), 82-104.

Erdoğan, M. (2002). Muhasebe, Denetim ve Bağımsız Denetimin Gerekliliği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 3(1), 51-63.

Kamu Gözetim Kurumu (2024a). *Türkiye denetim standartlarına ilişkin genel bilgi*, (10/06/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Turkiye_denetim_standartlarina_iliskin_bilgi_notu_%20(1).pdf adresinden ulaşılmıştır).

Kamu Gözetim Kurumu (2024b). Bağımsız denetçiler için etik kurallar (bağımsızlık standartları dâhil), (19/07/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti/ETIK_KURALLAR(1).pdf adresinden ulaşılmıştır).

KAYNAKLAR

Acar, D., & Senal, S. (2011). Bağımsız Denetim Kalitesinin Arttırılmasında Kamu Gözetim Kurulu'nun Rolü: Bağımsız Denetim Firmaları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *35*, 33–50.

Anukrithi, V., Prince. Dunia., (2023). Corporate and Commercial LawAlliance Univercity, Alliance School of Law,(Master).Karbnataka.India.

BDS 260 Üst Yönetimden Sorumlu Olanlarla Kurulacak İletişim, 10/12/2013 tarihli ve 28847 sayılı Resmi Gazete (www.kgk.gov.tr).

Cowperthwaite, P. (2010). Culture Matters: How Our Culture Affects the Audit. *Accounting Perspectives*, *9*(3), 175–215. https://doi.org/10.1111/j.1911-3838.2010.00010.x

de Souza, D. M. S., de Sousa, R. G., & Jácome, M. A. R. (n.d.). *Expectation gap: Analysis of the social perception of the responsibilities of the independent auditor*. Retrieved 18 July 2024, from https://periodicos.ufsc.br/index.php/contabilidade/article/download/2175-8069.2020v17n45p66/44632/282715

Dönmez, A., & Çavuşoğlu, K. (2015). *Hilelerin Ortaya Çıkarılması Bakımından Bağımsız Denetim İle Adli Muhasebenin Karşılaştırılması (The Comparison Of Independent Audit And Forensic Accounting In Terms Of Exposing Fraud)*.

Fatima, E., Siregar, S. V., & Diyanty, V. (2022). Auditors' Communication with Audit Committee: Evidence from Indonesia. *Jurnal Ilmiah Akuntansi*, *7*(2), 312–328.

Fiolleau, K., Hoang, K., & Pomeroy, B. (2019). Auditors' communications with audit committees: The influence of the audit committee's oversight approach. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, *38*(2), 125–150.

Haberal, Z. (2024). Bağımsız Denetim Gözetimi: 2020-2022 Yılları KGk ve Uluslararası İnceleme Raporlarının Karşılaştırılması. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *24*(72), 239–258. https://doi.org/10.55322/mdbakis.1457202

Minutti-Meza, M. (2021). The art of conversation: The expanded audit report. *Accounting and Business Research*, *51*(5), 548–581. https://doi.org/10.1080/00014788.2021.1932264

Peter, Vassallo, J., Tabone, N., Ellul, L., & Grima, S. (2022). Communication Barriers between External Auditors and Client/Management: A Maltese Perspective. *European Research Studıes Journal*, *XXV*(Issue 3), 441–469. https://doi.org/10.35808/ersj/3041

Richard, C. (2006). Why an auditor can't be competent and independent: A french case study. *European Accounting Review*, *15*(2), 153–179. https://doi.org/10.1080/09638180500104832

Shbeilat, M. K. (2018). The Need for Audit Trinity Report to Reinforce Financial Reporting Integrity. *Accounting and Finance Research*, *7*(4), 184. https://doi.org/10.5430/afr.v7n4p184

Shbeilat, M. K. (2019). International Standard on Auditing No. 260 and audit quality: Evidence from Jordan. *International Business Research*, *12*(4), 61–75.

Şoimu, S., Graur, A., & Bădicu, G. (2022). Relevance and role of communication between auditors an the audited entity in the audit mission. *European Journal of Accounting, Finance and Business*, 96–101.

Susanto, D. (2020). The Triangle Defense for Financial Reporting Quality: The Interplay between Internal Auditing, the Audit Committee, and the External Auditor. *Wahana: Jurnal Ekonomi, Manajemen dan Akuntansi*, *23*(1), 112–130. https://doi.org/10.35591/wahana.v23i1.260

Tez, B. (2021). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *89*, 113–132. https://doi.org/10.25095/mufad.852095

Türedi, H., Ala, T., & Tepegöz, Ş. M. (2018). Uluslararası Denetim Standartları Açısından Kurumsal Yönetim Sürecinin Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *78*, 1–16. https://doi.org/10.25095/mufad.412424

Tušek, B., & Ježovita, A. (2018). The Key Audıt Matters As An Element Of The Independent Audıtor's Report – A Booster To The Corporate Governance. *InterEULawEast: Journal for the International and European Law, Economics and Market Integrations*, 242–276. https://doi.org/10.22598/iele.2018.5.2.9

KAYNAKLAR

Akışık, O. (2005). İç kontrol Sistemi ve bağımsız Denetim İçindeki Yeri, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, Ocak Sayısı, 89-102.

Aktürk, A. Kılıç, R. (2015). İşletme Yöneticilerinin İç Kontrol Yanılgıları: Antalya Gıda Üretim Sektöründe Bir Araştırma, *Journal of Yasar University*, 10(39), 6555 – 6611.

Bağımsız Denetim Standardı 200 Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi (BDS 200), (30.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20200.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

Bağımsız Denetim Standardı 260 Üst Yönetimden Sorumlu Olanlarla Kurulacak İletişim (BDS 260), (30.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20260%20.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

Bağımsız Denetim Standardı 315 "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi (BDS 315), (30.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20315_2024%20mart.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

Bağımsız Denetim Standardı 330 Bağımsız Denetçinin Risk Olarak Değerlendirilmiş Hususlara Karşı Yapacağı İşler (BDS 330), (30.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20330.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

Bağımsız Denetim Yönetmeliği (2012). 28509 sayılı 26.12.2012 Tarihli Resmî Gazete.

Bankaların İç Sistemleri ve İçsel Sermaye Yeterliliği Değerlendirme Süreci Hakkında Yönetmelik, 29057 Sayılı 11.07.2014 Tarihli Resmî Gazete.

Baydoral, O. (2007). İç Kontrol Sistemi Etkinliğinin Muhasebe Denetimindeki Önemi ve Kontrol Riskinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bower, B. J., Schlosser, E. R. (1965), Internal Control - Its True Nature, *The Accounting Review,* 40(2), 338-344.

Bozkurt, N. (1995). Bağımsız denetimde iç kontrol Yapısının Tanınması ve Kontrol Riskinin Değerlendirilmesi, 1(2), 29-34.

Durak, G. (2020). Bağımsız Denetim ve İç Denetim Halis. Kıral (Ed), *İç Denetim- Kuruma Değer Katmak* içinde (s.269-293). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Fidan, T. Tekşen, Ö. (2021). İç Kontrol Bileşenleri ile İç Kontrol Sisteminin Etkililiği İlişkisinde Durumsal Etkenlerin Farklılaştırıcı Etkisi: Üniversite İdari Personeli Üzerine Bir Araştırma*, Sosyoekonomi*, 29(49), 427-454.

Görmen, M. (2021). İç Denetim Bakış Açısıyla Suiistimal Riski Yönetimi, *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler dergisi (DEAS)*, 92-103.

Güneş, R. Dursun, G, D. (2019). İç Kontrol Sistemi Etkinliğinin İncelenmesinde SWOT Analizi, *Dicle Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi,* 9 (18), 296-306.

Güredin, E. (2010). *Denetim ve Güvence Hizmetleri*. Arıkan Yayınları, 13. Basım, İstanbul.

Hatunoğlu, Z. Koca, N. Kıllı, M. (2012). İç Kontrolün Muhasebe Sistemindeki Hata ve Hilelerin Önlenmesindeki Rolü Üzerine Bir Alan Çalışması, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 9(20), 169-189.

Karakaya, G. (2020). BDS 265 Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrol İlişkisi, *İşletme The Business Journal*. 1(2), 1-14.

Kaval H., (2005). *Muhasebe Denetimi*, (2. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaya, B. (2020). İç Denetçilerin İç Kontrole İlişkin rol ve Sorumlulukları, Halis. Kıral (Ed.), *İç Denetim- Kuruma Değer Katmak* içinde (s.147-174). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kurt, G., Uçma, T. (2013). COSO İç Kontrol-Bütünleşik Çerçeve Güncelleme Projesinin Yenilikleri, *Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı Dergisi* (*MÖDAV),* 2, 79-89.

Özeren, B. (2006). *INTOSAI: Kamu Kesimi İç Kontrol Standartları Rehberi*, (29.07.2024 tarihinde https://strateji.iyte.edu.tr/wp-content/uploads/sites/108/2019/10/INTOSAI-%C4%B0%C3%A7-Kontrol-Standartlar%C4%B1-K%C4%B1lavuzu.pdf. adresinden ulaşılmıştır.)

Selimoğlu, S. Özbek, C. Y. (2018). *İç Denetim Uluslararası İç Denetim Standartları ile Uyumlu*. Ankara: Nobel Yayınları.

TİDE, (2017). Mesleki Uygulama Çerçevesi Kapsamında Uluslararası İç Denetim Standartları (06.10.2023 tarihinde https://www.tide.org.tr/file/documents/pdf/UMUC-2017-updated.pdf adresinden ulaşılmıştır.)

Tüm, K. (2015). Muhasebe Hilelerinin Önlenmesinde İç Kontrol Sisteminin Önemi Üzerine Bir Araştırma. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1(1), 105-128.

Uğurlu, F., Çukacı, Y. C. (2019). Kamu Kurumlarında İç Kontrol Sisteminin Yapısı, İşleyişi: Üniversitelere Yönelik Bir Araştırma, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 10 (1), 13-38.

Ulutaş, H. (2022). Türkiye Finans Piyasası İç Denetiminde Çift Başlılık – İç Kontrol Ve İç Denetim Uygulaması. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.

Umur, U. (2016). Bağımsız Denetim ve İç Kontrol Etkileşimi: İç Kontrol Eksikliklerinin Üst Yönetimden Sorumlu Olanlara ve Yönetime Bildirilmesi *Durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Uyar, S. (2010). UFRS Uygulamalarında İç Kontrol Sisteminin Etkisi ve Önemi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(2), 37-60.

Uyar, S. (2015). Denetim Standartlarına Göre Sınırlı Bağımsız Denetim Finansal Tabloların Gözden Geçirilmesi, *Mali Çözüm Dergisi*, 25 (130), 15- 39.

Uzay Ş., (1999), İşletmelerde İç Kontrol Sistemini İncelemenin Bağımsız Denetim Karar Sürecindeki Yeri ve Türkiye'deki Denetim Firmalarına Yönelik Bir Araştırma, SPK Yayın No: 132.

Yalman, H. (2015). İşletmelerde İç Kontrol Sistemi ve İç Denetimin Etkinliğinin Bağımsız Denetimdeki Yeri ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yurtsever, G. (2008). Bankacılığımızda İç Kontrol, Türkiye Bankalar Birliği, Yayın no: 256.

5018 Sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 25326 Sayılı 24.12.2003 Tarihli Resmî Gazete.

KAYNAKLAR

Acar, D., Öztürk, S. ve Usul, H. (2016). Dijital Ortamda Denetim: Sürekli Denetim. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*(5), 1561-1571.

Akbıyık, S. (2005). *Vergi Uygulamaları Yönüyle Denetim ve Raporlama*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Akışık, O. (2005). İç Kontrol Sistemi ve Bağımsız Denetim İçindeki Yeri. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *Ocak*, 89-101.

Aksoy, S. (2018). *Denetimde Önemlilik ve Denetim Riski*, (20.07.2024 tarihinde https://www.ticaret.edu.tr/uploads/dosyalar/921/136%20DENET%98MDE%20%99NEML%98L%98K%20VE%20DENET%98M%20R%98SK%98.pdf adresinden ulaşılmıştır)

Bakır, M. (2017). *Denetim.* Trabzon: Dilara Yayınevi.

Concept, L. (2006). *Audit independence Risk*, (05.07.2024 tarihinde https://researchbank.swinburne.edu.au/file/cae91df1-a7fd-48c3-9978-237942357f57/1/PDF%20%28Published%20version%29.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Çalış, Y. E. (2016). Bağımsız Denetim Sürecinde Analitik İnceleme Prosedürleri. *Denetişim*, *8*, 31-40.

Çömlekçi, F., Yılancı, M., Erdoğan, N., Önce, S., Selimoğlu, S. ve Kaya, E. (2010). *Muhasebe Denetimi ve Mali Analiz.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Demir, B., Kırlı, M., Çarıkçı, O., Soysal, M., Atukalp, E., Çelebi, İ., Kırdaş, E., Kınay, B., Gül, A., Benli, T., Kaygusuzoğlu, M., Aydemir, İ., Karaca, C., (2014). *Muhasebe Denetimi.* İstanbul: Lisans Yayın.

Erdoğan, M. (2005). *Denetim.* Ankara: Maliye ve Hukuku Yayınları.

Erdoğan, N. (2006). Muhasebe Denetiminde Niteliksel Önemliliğin Gerekliliği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *31*, 112-119.

Erturan, İ. (2021). Denetçi Adaylarının Denetimde Kanıt Kavramına Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. *İşletme Akademisi Dergisi*, *2*(1), 123-142.

Galvez, J. (2022). *Audit Planning Strategies*, (01/08/2024 tarihinde https://revistas.unan.edu.ni/index.php/Torreon/article/view/3055/4732 adresinden ulaşılmıştır).

Gartland, D. (2017). *The importance of audit planning*, (09/07/2024 tarihinde https://www.journalofaccountancy.com/issues/2017/sep/importance-of-audit-planning.html adresinden ulaşılmıştır).

Gökçen, B. (2022). Muhasebe Denetiminde Kanıt Toplama Tekniklerinin Bağımsız Denetim Üzerine Etkisi ve Bir Araştırma. *İşletme Akademisi Dergisi*, *3*(3), 271-297.

Güçlü, F. (2005). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Güredin, E. (2000). *Denetim.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Hayes, R. (2005). *Principle of Auditing*, (01/08/2024 tarihinde https://kelasunggulanb2016.wordpress.com/wp-content/uploads/2018/05/e-book-audit-rick-hayes-roger-dassen-arnold-schilder-and-philip-wallage-principles-of-auditing-an-introduction-to-international-standards-on-auditing-prentice-hall-2004.pdf adresinden ulaşılmıştır)

İnaltong, C. ve Taş, O. (2015). Bağımsız Denetim Sürecinde Önemlilik Düzeyinin Belirlenmesi ve Bir Uygulama. *Vergi Dünyası Dergisi*, *401*, 73-89.

İSMMMO (2008). *Muhasebe Denetimi*. İstanbul: İSMMMO Yayınları.

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi

Kaya, H. P. (2017), Türkiye'de Bağımsız Denetim Şirketlerinin Denetim Kadrolarında Yer alan Denetçi Sayısını Etkileyen Faktörler. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *50*, 45-60.

KGK (2024). *Finansal tabloların bağımsız denetiminin planlanması, BDS-300*, (05/07/2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti/BDS_300_kys_600_degisiklikleri.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Kueppers, R., Sullivan, K. (2010). How and Why an Independent Audit Matters. *International Journal of Disclosure and Governance*, (7), 286-293

Ordu, A. P., Chukwu, G. J., Namapele, A., and Barigbon, M. (2019). Audit Planning in Contemporary Organisation: Issues of great Importance. *International Journal of Business & Law Research*, *7*(3), 37-41.

Saleem, A. K. (2018). The Impact of the Requirements of International Audit Standard No (300): Planning for Auditing Financial Statements on the Quality of the Audit Report. *International Journal of Economics and Finance*, *10*(12), 19-36. Doi: 10.5539/ijef.v10n12p19

Tas, O., Mert, H., Koc, F., Kamalak, İ., (2018), The Importance of Analytcal Investigation Technİques in Independent Audit. *4th Global Business Research Congress,* May 24-25, İstanbul, 344-347.

Terzi, S. (2012). Önemlilik Değerlendirmesinde Bulanık Mantık Yönteminin Kullanımı ve Bir Uygulama. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, *37*, 125-149.

TESMER (2001). *Muhasebe Denetimi ve Raporlama*. Ankara: Tesmer Yayınları.

TÜRMOB (2024). *Bağımsız Denetim Yönetmeliği*, (26.06.2024 tarihinde https://www.turmob.org.tr/GaleriArsiv/TurmobGaleri/Dosyalar/fbdabd1f-90fc-4f45-bd52-51f132b040fb/29112012_103933_b9616b51-a3d5-427e-b5f1-48ba55bffc9d.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Yılancı, M. (2006). *İç Denetim*. Ankara: Nobel Yayınevi.

KAYNAKLAR

Akgül, Z. E. (2016). İşletmelerdeki İç Kontrol Sisteminin ve İç Denetim Fonksiyonunun Bağımsız Denetimdeki Önemi. *Muhasebe ve Denetim Dünyası,* 1(1),67-82.

Bozkurt, N. (2012). *Muhasebe Denetimi.* (6.Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.

COSO (The Committee of Sponsoring Organizations), www.coso.org/resources.htm (Erişim Tarihi: 27.07.2024).

Eilifsen, A., Messier, W. F., Glover, S. M. and Prawitt, D. F. (2015). *Auditing & Assurance Services.* Third International Edition, published by McGraw Hill Education.

Erdoğan, M. (2005). *Denetim.* (3. Baskı). Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.

Gökbayrak, S. (2020). Bağımsız Denetim Sürecinde Denetçilerin Denetim Riskine Yönelik Yaklaşımlarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.

Helliar, C., Monroe, G. S. and Woodliff, D. R. (1996). UK Auditors' Perceptions of Inherent Risk. *British Accounting Review,* (28), 45-72.

Işık, A. (2022). Muhasebe Denetiminde Kontrol Riskinin Hesaplanması ve Türkiye Uygulamaları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (96), 85-96.

Kamu Gözetimi Kurumu. (2019). *BDS 200 Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi.* Resmî Gazete Tarihi: 31/12/2019, Resmî Gazete Sayısı: 30995 (4.M).

Kamu Gözetimi Kurumu. (2022). *BDS 315 "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi.* Resmî Gazete Tarihi: 09/01/2022, Resmî Gazete Sayısı: 31714.

Karacan, S. ve Uygun R. (2012). *Denetim ve Raporlama.* (1. Baskı). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Karapınar, N. (2018). Denetim Risk Modeli ve Denetim Sürecine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi.* (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaya, H.P. ve Gökbayrak, S. (2021). Bağımsız Denetçilerin Denetim Riski ve Bileşenlerine Yönelik Yaklaşımları: Nitel Bir Araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *8*(3), 468-493.

Köse, Y. ve Ertan, S. (2016). Türkiye'de Bağımsız Denetçilik ve Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi.* ICAFR 16 Özel Sayısı, 290-307.

Mcnamee, D. (1997). Risk-Based Auditing. *Internal Auditor,* 54(4), 22-27

Özbilgin, İ. G. (2012). Risk ve Risk Çeşitleri. *Bilişim Dergisi*, (7), 86-93.

Ritchie, B. and Khorwatt, E. (2007). The Attitude of Libyan Auditors To Inherent Control Risk Assessment. *The British Accounting Review,* (39), 39-59.

Uzay, Ş. (2014). Denetim Süreci ve Aşamaları. Seval Kardeş Selimoğlu ve Şaban Uzay (Ed.), *Muhasebe Denetimi* İçinde (s. 77-131). Ankara: Gazi Kitabevi.

Yükçü, S. ve Okur, N. (2021). Bağımsız Denetimde Riskli Alanlar Denetimi. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 1(1), 36-47.

KAYNAKLAR

Abdioğlu, H., (2006). Denetimde Önemlilik Planlaması ve Risk Olgusu Çerçevesinde Vergi Denetimi. *Vergi Raporu, 86*(11), 86-99.

Akdoğan, N. ve Muluk, F. Z. (2019). Bağımsız denetim standartları kapsamında grup Çirketlerinin önemlilik düzeylerinin belirlenmesi, kullanılan yöntemlerin incelenmesi ve bayesian modeli uygulamasının değerlendirilmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21 (3), 704-732. http://dx.doi.org/10.31460/mbdd.562373.

Aktaş, R., & Acar, M. (2020). Bağımsız Denetimde Önemlilik Perspektifinden Kilit Denetim Konuları: BIST 100 Uygulaması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *38*(2), 185-214.

Azad, A., Salehi, M., & Lari Dashtbayaz, M. (2022). An empirical study on the materiality calculation at financial statements level. *Journal of Public Affairs*, *22*(4), e2608.

Azzopardi, J., & Baldacchino, P. J. (2009). The concept of audit materiality and attitudes towards materiality threshold disclosure among Maltese audit practitioners. *Bank of Valletta Revie*, No. 40, Autumn 2009.

Bağımsız Denetim Standartları 320 (2017). "Bağımsız Denetimin Planlanması ve Yürütülmesinde Önemlilik" Türkiye Denetim Standartları, Kamu Gözetimi Kurumu, https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20320-Site.pdf, (Erişim tarihi: 25.07.2024).

Bağımsız Denetim Standardı BDS 450 (2017). "Bağımsız Denetimin Yürütülmesi Sırasında Belirlenen Yanlışlıkların Değerlendirilmesi", Türkiye Denetim Standartları, Kamu Gözetimi Kurumu, https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20450.pdf, (Erişim tarihi: 25.07.2024).

Cömert, N. (2012). Uluslararası Denetim Standartları Kapsamında Önemlilik Düzeyinin Belirlenmesinde Kullanılabilecek Yöntemler In The Context of Internatıonal Audıtıng Standards The Methods for Determınıng Materıalıty. *Financial Analysis/Mali Cozum Dergisi*, (109).

Erdoğan, N. (2006). Muhasebe denetiminde niteliksel önemliliğin gerekliliği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (31), 112-119.

Güredin, E. (2014). *Denetim ve Güvence Hizmetleri*. *SMM ve YMM'lere Yönelik İlkeler ve Teknikler,* Türkmen Kitabevi.

Haberal, Z., & Akdoğan, N. (2022). Bağımsız Denetimin Planlanması ve Yürütülmesinde Önemlilik. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *21*(65), 89-112.

International Standard on Auditing (2009). Materiality in Planning and Performingan Audit, https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/A019%202012%20IAASB%20Handbook%20ISA%20320.pdf (Erişim tarihi: 25.07.2024).

Joldoş, A. M., Stanciu, I. C., & Grejdan, G. (2010). Pillars of the audit activity: materiality and audit risk. *Of The Unıversıty of Petroşanı Economıcs*, *10*(2), 225-238.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (2024). Finansal Tabloların Sunuluşu,https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS/TMS%201%20Finansal%20Tablolar%C4%B1n%20Sunulu%C5%9Fu.pdf (Erişim tarihi: 24.07.2024).

Karaca, H., Tetik, N.,(2023). *İç Denetimin Hileli Finansal Raporlama Üzerine Etkisi: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir*

Uygulama. Özgür Publications. DOI: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub106. License: CC-BY-NC 4.0

Karapinar, N. (2018). *Denetim risk modeli ve denetim sürecine etkisi* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Kudrenko, N., & Kotendzhi, M. (2020). Maın Crıterıa Of Determınıng Level Of Materıalıty Durıng Audıt. *Economıc Scıences*, 21-25.

Memiş, M. Ü., & Okşaş, M. (2019). Denetimde Önemlilik Kavramı Üzerine Bir Literatür Taraması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *12*, 1030-1051.

Sürmen, Y., & Bayraktar, Y. (2015). Muhasebe ve denetim mesleğinde mesleki yargı kullanımının değerlendirilmesi: Borsa İstanbul (BIST) 100 Endeksi'ndeki şirketler üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (9), 108-152.

Uludağ, S. (2018). Denetimin Planlanması, Önemlilik ve Denetim Risk Kavramları, *Muhasebe Denetimi*, 1. Baskı, içinde (123-136), *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir.

Yıldız, B. (2018). Bilanço ve Gelir Tablosu Denetimi, *Muhasebe Denetimi*, 1. Baskı, içinde (123-136), *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, Eskişehir.

KAYNAKLAR

Arens, Alvin A. Randal J. (2014) *Auditing andAssurance Services*(303), 16. Baskı, Pearson Yayınları.

Bozkurt, N. (2012)*Muhasebe Denetimi* (182). Alfa Yayınları.

Collings, S.(2011)*Interpretationand Application of International Standards on Auditing*(296-311),WileyPublication.

COSO İç Kontrol- Bütünleşik Çerçeve, 2013,www.tide.org.tr.

Güredin, E. ve Uyar, S. (2020) *Denetim ve Güvence Hizmetleri*(388), 15. Baskı, Türkmen Kitapevi.

International Federation of Accountants (2013)Handbook of International Quality Control, Auditing, Review, OtherAssurance, AndRelated Services Pronouncements, New York: International Federation of Accountants. http://www.ifac.org/publications-resources/2013-handbookinternational-quality-control-auditing-review-other-assurance-a

Işık A. (2022).Muhasebe Denetiminde Kontrol Riskinin Hesaplanması Ve Bir Uygulama. Yayınlanmış Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi,Bursa.

Loughran, M. (2010*). Auditing forDummies*(69).WileyPuslishing.

SAS 300 (1995)*Accounting andInternal Control SystemsandAudit Risk Assessments* (2).

Bağımsız Denetim Standardı 200 (BDS-200), *Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları Ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi.* (31/12/2019 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20200(1).pdf)

Bağımsız Denetim Standardı 230 (BDS-230), *Bağımsız Denetimin Belgelendirilmesi*.(07/12/2017 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20230-Site.pdf)

Bağımsız Denetim Standardı 315 (BDS-315),*İşletme Ve Çevresini Tanımak Suretiyle "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi Ve Değerlendirilmesi*. (13/12/2017 tarihinden https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20315-Site.pdf)

Bağımsız Denetim Standardı 330 (BDS-330), *Bağımsız Denetçinin Değerlendirilmiş Risklere Karşı Yapacağı İşler.* 24/12/2013 tarihinden https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS_330.pdf)

Bağımsız Denetim Standardı 500 (BDS-500), *Bağımsız Denetim Kanıtları.*13/12/2017 tarihinden https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20500-Site.pdf)

Bağımsız Denetim Standardı 520 (BDS-520), *Analitik Prosedürler,* 09/01/2014 tarihindenhttps://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDSyeni11092019/BDS_520.pdf)

Bağımsız Denetim Standardı 530 (BDS-530), *Bağımsız Denetimde Örneklem.* 22/01/2014 tarihinden https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS_530.pdf)

Tez B. (2021). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (89): 113-132, doi:10.25095/mufad.852095.

Selimoğlu S. Yeşilçelebi G. Altunel M. (2021). Pandemi Krizi Döneminde Bağımsız Denetim İçin Yeni Bir Anlayış, *Business & Management Studies: An International Journal,* 9 (2):778-793, doi: https://doi.org/10.15295/bmij.v9i2.1744

Yörübulut Ö. Salim (2022). Bağımsız Denetimde Finansal Tablolar Hesap Grupları Düzeyinde Risk Olarak Değerlendirilmiş Hususlara Karşı Uygulanacak Müteakip Denetim Prosedürleri Üzerine Bir Uygulama. Yükseklisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Werner M.,Wiese M. veMaas A., (2021)EmbeddingProcessMiningİnto Financial Statement Audits,*InternationalJournal of Accounting Information Systems,* Volume 41, June 2021, 100514, https://doi.org/10.1016/j.accinf.2021.100514

KAYNAKLAR

BDS 200 Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi, 13/10/2013 tarihli ve 28794 sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr)

BDS 315 İşletme ve Çevresini Tanımak Suretiyle "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi, 30/12/2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete (Güncel versiyonu için bakınız www.kgk.gov.tr)

BDS 402 Hizmet Kuruluşu Kullanan Bir İşletmenin Bağımsız Denetiminde Dikkate Alınacak Hususlar. 30/12/2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete

IAASB. (2020). International Standard on Auditing (ISA) 402: Audit Considerations Relating to an Entity Using a Service Organization.

IAASB. (2020). International Standards on Auditing (ISA) 200: Overall Objectives of the Independent Auditor and the Conduct of an Audit in Accordance with International Standards on Auditing.

IFAC- International Federationof Accountants. (2018), Guide To Using Isa's İn The Audits Of Small- And Medium- Sized Entities, 4.Baskı, Volume:1, Core Concepts

KGK. (2021). Türkiye Denetim Standartları Hakkında Tebliğler.

Lessambo, Felix. I. (2018), Auditing, Assurance Services, And Forensics. Palgrave Macmillan. Https://Doi.Org/10.1007/978-3-319-90521-1

Porter, Brenda (2003), Principles Of External Auditing, Second Edition, John Wiley & Sons Ltd., İngiltere

Tez, B. (2021). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi. The Journal of Accounting and Finance(89), 113-132. https://doi.org/10.25095/mufad.852095

Yükçü, S., & Atağan, G. (2009). Etkinlik, Etkililik Ve Verimlilik Kavramlarinin Yarattiği Karişiklik. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23(4), 1-13.

KAYNAKLAR

BDS 200 (2024). *Bağımsız denetçinin genel amaçları ve bağımsız denetimin bağımsız denetim standartlarına uygun olarak yürütülmesi*, (17/06/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20200.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 240 (2024). *Finansal tabloların bağımsız denetiminde Bağımsız Denetçinin Hileye İlişkin Sorumlulukları*, (01.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20250%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 260 (2024). *Üst yönetimden sorumlu olanlarla kurulacak iletişim*, (10.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20260%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 320 (2024). *Bağımsız Denetimin Planlanması Ve Yürütülmesinde*

Önemlilik, (10.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20315_2024%20mart.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 450 (2024). *Bağımsız Denetimin Yürütülmesi Sırasında Belirlenen*

Yanlışlıkların Değerlendirilmesi, (13.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20705%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 530 (2024). *Bağımsız Denetimde Örnekleme*, (15.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20705%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 700 (2024). *Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma Ve Raporlama*, (12.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20705%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 705 (2024). *Bağımsız Denetçi Raporunda Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi*, (17.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20705%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

İnaltong C ve Taş O. (2015). Bağımsız Denetim Sürecinde Önemlilik Düzeyinin Belirlenmesi ve Bir Uygulama, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı: 401, Ocak, 73-89.

Kamu Gözetim Kurumu (2024), https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/11570/TDS-2024-Seti.

Kamu Gözetim Kurumu (2024a). *Türkiye denetim standartlarına ilişkin genel bilgi*, (20/06/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Turkiye_denetim_standartlarina_iliskin_bilgi_notu_%20(1).pdf adresinden ulaşılmıştır).

Kamu Gözetim Kurumu (2024b). Bağımsız denetçiler için etik kurallar (bağımsızlık standartları dâhil), (10/07/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti/ETIK_KURALLAR(1).pdf adresinden ulaşılmıştır).

İnaltong C ve Taş O. (2015). Bağımsız Denetim Sürecinde Önemlilik Düzeyinin Belirlenmesi ve Bir Uygulama, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı: 401, Ocak, 73-89.

KAYNAKLAR

Al-Sayyed, S., Al-Aroud, S. ve Zayed, L. (2021). The Effect of Artificial İntelligence Technologies on Audit Evidence, *Accounting*, 281-288. Doi:10.5267/j.ac.2020.12.003.

Brown-Liburd, H., Issa, H., ve Lombardi, D. (2015). Behavioral İmplications of Big Data's İmpact on Audit Judgment and Decision Making And Future Research Directions, *Accounting Horizons*, 29(2), 451–468.

Çalgan, E., Menteşe, E., Işıloğlu, F.,vd. (2008). *Muhasebe Denetimi,* İstanbul: İSMMMO Yayınları, İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası, 113, İstanbul.

Çetinkaya, N. (2017). Risk Odaklı Denetide Kanıtın Kalitesinin Önemi ve Bir Araştırma, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), 109-133.

Demir Baş, P. (2019). Bağımsız Denetimde Kanıtların Toplanmasında İç Kontrolün Etkisi: Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul.

Durmuş, A.F., Otlu, F. ve Özkan, Ö. (2018). Denetim Kanıtı Kalitesinin Denetci Goruşune Etkisi: Literatur İncelemesi, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi,* 9(1), 66-88.

Gönen, S. ve Yıldırım, F. (2019). Bağımsız Denetimde Kanıt ve BİST Uygulaması, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(1), 1085-1097.

İkvan, A. ve Demirkol, Ö.F. (2021). Bağımsız Denetimin Kalitesinde Kanıtların Rolü, *Birey Ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 43-80.

KGK (2024). *Bağımsız Denetim Standardı 500 Bağımsız Denetim Kanıtları*, (16/01/2023 tarihli ve 32075 sayılı Resmî Gazete. https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/11570/TDS-2024-Seti adresinden ulaşılmıştır).

Koç, İ. ve Çakır, H. (2015). Denetim Süreçlerinde Dijital Delillerin Elde Edilmesi ve Korunması, *International Journal of Human Sciences*, 12(2), 1092-1110.

Liu, C. L. ve Lai, S.M. (2012). Organizational Complexity and Auditor Quality, *Corporate Governance: An International Review*, 20(4), 352–368.

Moorthy, M., Seetharaman, A., Mohamed, Z. vd., (2011). The Impact of Information Technology on Internal Auditing, *South African Journal of Business Management*. 5(9), 3523-3539. doi:10.5897/AJBM10.1047.

Obaid, A. ve Wahhab, A. (2023). Adoption of the ISA 500 and its Impact on Audit Quality and Fraud Reduction: Evidence from Iraq, *Technium Social Sciences Journal*, 45. 30-48. Doi:10.47577/tssj.v45i1.9194.

Özdemir Yılmaz, S. (2015). Uluslararası Denetim Standartlarına Göre Denetim Kanıtları Ve Kanıt Toplama Teknikleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Savcı, M. ve Balioğlu, İ. (2021). Muhasebe Bilgi Sisteminde Veri Kalitesinin Denetim Kanıtlarının Güvenilirliğine Etkisinin Değerlendirilmesi, *Journal of Emerging Economies and Policy*, 6(1), 52-63.

Scrut Automation (2023). (https://www.scrut.io/post/types-of-audit-evidence).

Sunday, O. E. ve Bassey, E. B. (2015). Information Technology, Audit Evidence and Financial Performance of An Organization, *European Journal of, Accounting, Auditing and Finance Research*, 3(7),64-71.

Şirin, M. (2006). Denetimde Kanıt Teorisi ve Gelişimi, *Sayıştay Dergisi*, 61, 23-36.

Zakari, M. A. ve Ahmad, N. S. M. (2014). The Role of Audit Evidence Source in Enhancing the Quality and Reliability Libyan Auditor's Report, *Review of Integrative Business & Economics Research, 3*(1), 1-12.

KAYNAKLAR

Appelbaum, D., Budnik, S., & Vasarhelyi, M. (2020). Auditing and Accounting During and After The COVID-19 Crisis. *The CPA Journal*, *90*(6), 14-19.

BDS 330 Bağımsız Denetçinin Değerlendirilmiş Risklere Karşı Yapacağı İşler, KGK, (18.06.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDSyeni11092019/BDS_501.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 501 Bağımsız Denetim Kanıtları-Belirli Kalemler İçin Dikkate Alınması Gereken Özel Hususlar, KGK, (18.06.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDSyeni11092019/BDS_501.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Bozkurt, N. (2018). *Muhasebe Denetimi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Collings, S. (2011). *Interpretation and Application of International Standards on Auditing*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Dauber, N. A., Qureshi, A. A., Levine, M. H., & Siegel, J. G. (2008). *The Complete Guide to Auditing Standards and Other Professional Standards for Accountants.* New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Elder, R. J., Beasley, M. S., Hogan, C. E., & Arens, A. A. (2020). *Auditing and Assurance Services: International Perspectives*. London: Pearson Education Limited.

Elitaş, C., & Özdemir, S. (2012). TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardının Uygulanma Düzeyinin TMS 14 Bölümlere Göre Raporlama Standardı ile Karşılaştırması: İMKB 100 Uygulaması. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 14*(4), 121-149.

Flood, J. M. (2015). *Wiley GAAP 2015: Interpretation and Application of Generally Accepted Accounting Principles.* New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Güredin, E. (2007). *Denetim ve Güvence Hizmetleri.* İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Hayes, R., Wallage, P., & Gortemaker, H. (2014). *Principle of Auditing: An Introduction to International Standards on Auditing*. London: Pearson Education Limited.

ICAI The Institute of Chartered Accountants of India (2013). *Implementation Guide to Standard on Auditing (SA) 501, Audit Evidence-Specific Considerations for Selected Items*, New Delhi, (18.06.2024 tarihinde https://kb.icai.org/pdfs/PDFFile5b276d5abb40d0.90414037.pdf adresinde ulaşılmıştır).

Kaur, H., & van der Laan, S. (2013). Auditing Litigation and Claims: Conflicts and The Compromise of Privilege. *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, *7*(4), 3-16. Doi: 10.14453/aabfj.v7i4.2.

KPMG (2020). *Accounting and Auditing Update*, Issue No.44, (18.06.2024 tarihinde https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/in/pdf/2020/03/aau-covid-19-financial-reporting-inventory-impact-relaxations.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Louwers, T. J., Blay, A. D., & Sinason, D. H. (2018). *Auditing & Assurance Services*. New York: McGraw-Hill.

Müller, W., Kuznetsova, A., Karpachova, O., Khrystoforova, O., & Sulima, M. (2020). Accounting and Auditing According to International Standards as a Managment Function. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, *4*(35), 60-68. Doi: 10.18371/fcaptp.v4i35.221787.

PCAOB (2024). *Auditing Standards of the Public Company Accounting Oversight Board*, (18.06.2024 tarihinde https://assets.pcaobus.org/pcaob-dev/docs/default-source/standards/auditing/documents/auditing_standards_audits_after_december_15_2024.pdf?sfvrsn=6a045cf7_1 adresinden ulaşılmıştır).

Pratt, M., Van Peursem, K., & Garg, M. (2023). *Auditing Theory and Practice*. Melbourne: Cengage Learning Australia.

TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı, KGK, (18.06.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/TFRS_2020/TFRS%208.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Toroslu, M. V. (2016). *Finansal Tablolar Denetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKLAR

Akdoğan, N. (1989). "Muhasebe Denetiminde Denetim Standartları",

İşletmelerde Denetim Fonksiyonu Sempozyumu, 17, 65-84, Ankara.

Arslan, Ö., Kır, K., Demir, M. (2019). "Bağımsız Denetçilerin Sorumluluklarının SPK, VUK, 3568 Sayılı Kanun, TTK ve KGK Düzenlemeleri Açısından İncelenmesi"*, Journal of Academic Value Studies,* 5(1), 100-113.

BDS 200. Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi, (24/07/2024 tarihinde

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20200.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 250. Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Mevzuatın Dikkate Alınması, (24.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20250%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 510. İlk Bağımsız Denetimler – Açılış Bakiyeleri, (24.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25. 12.2017/BDS%20510-Site.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 700. Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, (24.07.2024 tarihinde

https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/BDS%20700.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 705. Bağımsız Denetçi Raporunda Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi, (24.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20705%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 710. Karşılaştırmalı Bilgiler-Önceki Dönemlere Ait karşılık gelen Bilgiler ve Karşılaştırmalı Finansal Tablolar, (24.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021_Seti/BDS_710.pdf adresinden ulaşılmıştır).

BDS 720. Bağımsız Denetçinin Diğer Bilgilere İlişkin Sorumlulukları, (24.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2021 _Seti/BDS%20720.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Bozkurt, N. (2006). *Muhasebe Denetimi.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Gürbüz, H. (1995). *Muhasebe Denetimi,* İstanbul: Bilim Teknik Yayınevi.

Kamu Gözetim Kurumu (2024). *Türkiye Denetim Standartlarına İlişkin Genel Bilgi*, (24/07/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Turkiye_denetim_standartlarina_iliskin_bilgi_notu_%20(1).pdf adresinden ulaşılmıştır).

Tez, B. (2021). "Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi". *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (89), 113-132.

KAYNAKLAR

Benford, F. (1938). The Law of Anomalous Numbers. *Proceedings of the American Philosophical Society, 78*(4), 551-572.

Çabuk, A. (2019). *Finansal Analiz Teknikleri.* İçinde S. Önce (Ed.), Finansal Tablolar Analizi (s. 46-9). Anadolu Üniversitesi.

BDS 520. (2024). *Bağımsız Denetim Standartları,* (01.06.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail/5167/Bag%CC%86%C4%B1ms%C4%B1z-Denetim-Standartlar%C4%B1 adresinden ulaşılmıştır).

KAYNAKLAR

www.kgk.gov.tr BDS 540-Muhasebe Tahminlerinin Ve İlgili Açıklamaların Bağımsız Denetimi Standardı

KAYNAKLAR

Erdoğan, T. ve Çarıkçıoğlu, P. S., (2021). 845352- *IAASB Denetim Raporu*

Projesi Ve Yeni Denetim Raporu: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketlerin Denetim Raporları Üzerine Bir Araştırma, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2021, C: 23, Sayı: 2 (747-763)

BDS, IAASB Kamu Gözetimi Kurumu, *Türkiye Denetim Standartları: Bağımsız Denetim Standardı: 550*, 2023.

KGK, Bağımsız Denetim Yönetmeliği, Resmi Gazete:28509, 2012: 4(1/b).

Tez, B. (2021). Bağımsız denetim standartları kapsamında bağımsız denetim ve iç kontrol etkileşimi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (89): 113-132.

KAYNAKLAR

Bozkurt, N. (2010). *Muhasebe Denetimi* (Cilt 5. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.

BDS 560. Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), *"Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar"*

Dauber, N. A., Levine, M. H., Qureshi, A. A., & Siegel, J. G. (2008). *The Complete Guide to Auditing Standards and Other Professional Standards for Accountans.* New Jersey: Wiley.

Dönmez, A. (2010). Bilanço Tarihinden Sonra Ortaya Çıkan Olayların Denetim Standartları Açısından Değerlendirilmesi. *Mali Çözüm*(99), 13-34.

Epstein, B. J., & Mirza, A. A. (2003). *Wiley IAS 2003: Interpretation and Application of International Accounting Standards.* New Jersey: Wiley & Sons, Inc.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 10- Raporlama Döneminden Sonraki Olaylar Standardı www.kgk.gov.tr

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 560- Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar, www.kgk.gov.tr

Kaval, H. (2008). *Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS/IAS) Uygulama Örnekleri ile Muhasebe Denetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Muthupandian, K. (2008). IAS 10 Events After the Reporting Period-A Closer Look. *MRPA Paper*(36783), 1-8.

Örten, R., Kaval, H., & Karapınar, A. (2020). *Türkiye Muhasebe Finansal Raporlama Standartları TMS-TFRS.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Şen, İ. K. (2015). Uluslararası Finansal Raporlamave Uluslararası Denetim Standartlarında Raporlamadöneminden Sonraki Olaylar. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 15*(45), 131-146.

Tekşen, Ö., & Büyükarıkan, U. (2015). Tms 10 Raporlama Döneminden Sonraki Olayların Muhasebe Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(13), 462-480.

Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TÜRMOB Yayınları, 2. Baskı, Ankara.

Tüm, K., & Memiş, M. Ü. (2015). TMS 10 Raporlama Döneminden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaykar Standardı ve Bağımsız Denetçilerin Sorumlulukları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24*(1), 321-334.

Yükçü, S., & Yaşar, Ş. (2013). Tms 10 Raporlama Tarihinden (Bilanço Tarihinden) Sonraki Olaylar Standardına İlişkin Uygulamalar. *Mali Çözüm, 23*(115), 15-29.

KAYNAKLAR

Ayboğa, M. H. (2022). Muhasebe ve Denetim Açısından İşletmenin Sürekliliği ve Sürdürülebilirlik. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (18), 37-61.

Bağımsız Denetim Standardı 200: Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi. (2020). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20200.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 315: "Önemli Yanlışlık" Risklerinin Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi Türkiye Denetim Standartları. (2023). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20315_2024%20mart.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 320: Bağımsız Denetimin Planlanması ve Yürütülmesinde Önemlilik. (2013). https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS_320.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 330: Bağımsız Denetçinin Risk Olarak Değerlendirilmiş Hususlara Karşı Yapacağı İşler. (2022). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20330.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 500: Bağımsız Denetim Kanıtları. (2019). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20500%20.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 560: Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar. (2017). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20560.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 570: İşletmenin Sürekliliği. (2023). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20570%20.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 580: Yazılı Beyanlar. (2019). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20580.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 700: Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama. (2020). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20700.pdf adresinden erişildi.

Bağımsız Denetim Standardı 701: Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi. (2023). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20701%20.pdf adresinden erişildi.

Beller Dikmen, B. ve Özçelik, M. (2020). BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardı: Bankacılık Sektörü Denetim Raporlarında Uygulamalar. G. Kurt ve M. Özbirecikli (Ed.), *Denetimde Seçme Konular 5* içinde (ss. 55-78). Ankara: Gazi Kitabevi.

Çil Koçyiğit, S., Güngör Tanç, Ş. ve Elitaş, B. L. (2018). İşletmenin Sürekliliği ve Bağımsız Denetçi Raporlarının Türkiye Bağımsız Denetim Standartları BDS 570 ve BDS 700 Açısından İncelenmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *17*(53), 143-162. https://dergipark.org.tr/en/pub/mdbakis/issue/63892/967201 adresinden erişildi.

Demirkol, Ö. F. (2019). Bds 570 İşletmenin Sürekliliği Standardının Uygulama Süreci ve Bağımsız Denetim Raporlarına Etkisi: Bist İnşaat ve Bayındırlık Sektöründe Uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *11*(1), 478-489. https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=791272 adresinden erişildi.

Fidiana, F., Yani, P. ve Suryaningrum, D. H. (2023). Corporate Going-Concern Report in Early Pandemic Situation: Evidence from Indonesia. *Heliyon*, *9*(4). https://www.cell.com/heliyon/fulltext/S2405-8440(23)02345-9 adresinden erişildi.

Gönen, S. ve Yurtlu, Ö. (2022). İşletmelerdeki Kriz Yönetimi Uygulamalarının BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardı Kapsamında Değerlendirilmesi. M. Mete, A. Toptaş ve Y. Katı (Ed.), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Araştırmalar* içinde . Ankara: Gece Kitaplığı. https://www.researchgate.net/profile/Ramazan-Bas/publication/361939961_TURK_SIGORTACILIK_SEKTORUNUN_SWOT_ANALIZI_ILE_INCELENMESI_Bolum_1/links/62cda0b05dc7555897cbfd20/TUeRK-

SIGORTACILIK-SEKTOeRUeNUeN-SWOT-ANALIZI-ILE-INCELENMESI-Boeluem-1.pdf#page=33 adresinden erişildi.

Güney Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Anonim Şirketi. (2021). *Batısöke Söke Çimento Sanayii T.A.Ş. 1 Ocak—31 Aralık 2020 Tarihinde Sona Eren Hesap Dönemine Ait Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu*. www.kap.org.tr adresinden erişildi.

Güngör, N., Ayluçtarhan, A. ve Sarı, E. S. (2022). BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardının Denetim Raporlarına Etkisi: BİST Şirketlerinde Bir İnceleme. *Sayıştay Dergisi*, *33*(127), 609-635. https://dergipark.org.tr/en/pub/sayistay/article/1202437 adresinden erişildi.

Güreli Yeminli Mali Müşavirlik ve Bağımsız Denetim Hizmetleri A.Ş. (2021). *Yeşil Yapı Endüstrisi Anonim Şirketi 01 Ocak 2020 – 31 Aralık 2020 Hesap Dönemine Ait Konsolide Finansal Tablolar ve Denetim Raporu*. www.kap.org.tr adresinden erişildi.

Handoyo, S., Wicaksono, A. P. ve Aditya, F. A. (2022). Does Audit Lag Become a Signal of Going-Concern Audit Opinion? *International Journal of Economics, Business and Management Research*, *6*(12), 68-80. https://www.academia.edu/download/100052462/IJEBMR_1090.pdf adresinden erişildi.

Kardeş Selimoğlu, S., Özbirecikli, M. ve Uzay, Ş. (2017). *Bağımsız Denetim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kaya, U. ve Yazan, Ö. (2018). Muhasebenin Temel Varsayımlarından İşletmenin Sürekliliğine Tarihsel Bir Bakış. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, *11*(2), 185-199. doi:10.29067/muvu.340818

Köse, T. ve Ağdeniz, Ş. (2020). COVID-19 Salgınının BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardının Uygulama Sürecine Etkileri. *Mali Çözüm Dergisi*, (30), 69-94.

Maliye ve Gümrük Bakanlığı. 1 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (1992). https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/21447_1.pdf adresinden erişildi.

Mert, H., Güner, M. ve Duyar, G. (2019). İşletmenin Sürekliliği Standardının Denetim Raporlarına Etkilerinin BİST Kapsamındaki Şirketler Üzerinde Araştırılması. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *19*(57), 119-140. https://dergipark.org.tr/en/pub/mdbakis/issue/63888/967173 adresinden erişildi.

Nurdiani, A., Kustiawan, M., Saepudin, D. ve Evianti, D. (2023). The Impact of Corporate Expansion, Financial Liquidity, Profitability, And Solvency on The Issuance of Going Concern Audit Opinions In Manufacturing Firms. *Jurnal Audit, Pajak, Akuntansi Publik (AJIB)*, *2*(2), 115-122. https://jurnal.usbypkp.ac.id/index.php/AJIB/article/view/3240 adresinden erişildi.

Pamukçu, F. ve Pamukçu, N. (2009). Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar (TMS-10) ve Finansal Tablolara Etkiler. *Mali Çözüm Dergisi*, (91), 67-80. http://cizgidenetim.com.tr/pdf/makale_04.pdf adresinden erişildi.

Sari, R. D. ve Praptoyo, S. (2020). Peranan Standar Audit 570 Terhadap Opini Auditor. *Jurnal Ilmu dan Riset Akuntansi (JIRA)*, *9*(7), 1-19. http://jurnalmahasiswa.stiesia.ac.id/index.php/jira/article/download/2964/2976 adresinden erişildi.

Senal, S. ve Erkan, A. (2019). Bağımsız Denetim Kapsamında İşletme Sürekliliği: Borsa İstanbul'da İmalat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmeler Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(4), 105-118. https://dergipark.org.tr/en/pub/ausbd/issue/51525/668627 adresinden erişildi.

Sevim, U. ve Paça, M. (2022). İşletme Sürekliliği Varsayımının Finansal Raporlar ve Denetim Raporları Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, *9*(2), 917-939. https://dergipark.org.tr/en/pub/makuiibf/article/913939 adresinden erişildi.

Stancheva-Todorova, E. (2021). Covid-19 Impact on the Going Concern Assessment–the Management Perspective. *Innovations*, *9*(3), 96-99. https://stumejournals.com/journals/innovations/2021/3/96 adresinden erişildi.

Tania, L., Simanjuntak, T. A. I. ve Hutahaean, T. F. (2021). The Effect of Auditor Quality, Liquidity, Profitability, and Solvency on Going concern Audit Opinions on Property and Real Estate Companies Listed on IDX in 2016-2020. *Journal of Economics, Finance And Management Studies*, *4*(10), 2026-2037. https://ijefm.co.in/v4i10/Doc/26.pdf adresinden erişildi.

Tas, O., Mert, H., Guner, M. ve Duyar, G. (2018). BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardının Denetim Raporlarına Etkisi. *Pressacademia*, *7*(1), 339-343. doi:10.17261/Pressacademia.2018.911

Triani, N. N. A., Satyawan, M. D. ve Yanthi, M. D. (2017). Determining the Effectiveness of Going Concern Audit Opinion by ISA 570. *Asian Journal of Accounting Research*, *2*(2), 29-35. https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/AJAR-2017-02-02-B004/full/html adresinden erişildi.

TTK. 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) (2011). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6102.pdf adresinden erişildi.

Tuo, L., Han, S., Rezaee, Z. ve Yu, J. (2023). What Does Corporate Sustainability Reporting Imply to Auditors? Evidence from Going-Concern Opinions and Discretionary Accruals. *International Journal of Accounting & Information Management*, *31*(3), 478-503. doi:10.1108/IJAIM-04-2022-0070

Türkiye Denetim Standartları 260: Üst Yönetimden Sorumlu Olanlarla Kurulacak İletişim. (2023). Kamu Gözetimi Kurumu. https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20260%20.pdf adresinden erişildi.

Utami, I. ve Praptoyo, S. (2020). Perolehan Buktı Audit Berdasarkan Standar Audit 570 Dan 580 Untuk Mendukung Opini Audit. *Jurnal Ilmu dan Riset Akuntansi (JIRA)*, *9*(12). http://jurnalmahasiswa.stiesia.ac.id/index.php/jira/article/download/3756/3768 adresinden erişildi.

Uyar, S., Erkman, O. S. ve Kumaş, C. (2020). İşletmenin Sürekliliğinin Bağımsız Denetçi Raporlarına Etkisi: BİST'de Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, *4*(7), 24-48.

Uzay, Ş. ve Güngör Tanç, Ş. (2010). İMKB'de İşlem Gören Şirketlerin Bağımsız Denetim Raporlarında İşletmenin Sürekliliği Kavramının Analizi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MÖDAV)*, (12), 143-179.

Vargün, H. ve Yıldız, B. (2022). Bağımsız Denetim Standardı (BDS) 570 Kapsamında İşletme Sürekliliğinin Değerlendirilmesi: BİST KOBİ Sanayi Endeksi Üzerine Ekonometrik Bir Analiz. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *24*(1), 153-172. https://dergipark.org.tr/en/pub/mbdd/issue/69111/844439 adresinden erişildi.

Yaroğlu, Z. ve Kurt, G. (2022). COVID-19 Pandemisinin BDS 570 İşletmenin Sürekliliği Standardı Kapsamında BİST'te İşlem Gören Şirketlerin Denetim Raporlarına Etkisi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *22*(66), 171-194. https://dergipark.org.tr/en/pub/mdbakis/issue/69329/982862 adresinden erişildi.

Yaşar, A. ve Çetin, E. (2020). BDS 570 Kapsamında Verilen Denetçi Raporlarının İletişim Değeri Açısından İncelenmesi. *İşletme araştırmaları dergisi*, *12*(1), 384-391. https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=887451 adresinden erişildi.

Yeditepe Bağımsız Denetim ve YMM A.Ş. (2020). *Kervansaray Yatırım Holding 1 Ocak – 31 Aralık 2019 Hesap Dönemine Ait Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu*.

Yılmaz, Z. ve Yaşar, A. (2018). Bağımsız Denetim Raporlarının İşletmenin Sürekliliği Denetim Standardı 570 Çerçevesinde İncelenmesi: BİST İmalat Sanayi Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. *Mali Çözüm Dergisi*, (145), 55-90. https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=13035444&AN=128513160&h=i15Wzqbp5jcRRZNtP0w3uPeAbd2AS71G9Dzd7apMiDdyVWf4AqATAy%2F4W0BCnW2KvEAinopEgYFeU1O6jusymQ%3D%3D&crl=c adresinden erişildi.

Zdolšek, D., Jagrič, T. ve Kolar, I. (2022). Auditor's Going-Concern Opinion Prediction: The Case of Slovenia. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, *35*(1), 106-121. https://hrcak.srce.hr/file/435170 adresinden erişildi.

KAYNAKLAR

BDS 580 Yazılı Beyanlar Hakkında Bağımsız Denetim Standardı, Türkiye Denetim Standartları Tebliği

Cömert, N., Uzay, Ş., Selimoğlu, S.K. ve Uyar, S. (2013). *Uluslararası Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim.* Sakarya: SAÜSEM Yayınları

Demir, M., ve Arslan, Ö. (2019). Bağımsız Denetim Standartları Açısından Hileye Karşı Denetçinin ve Tarafların Sorumluluklarının Bağımsız Denetçiler Yönünden Değerlendirilmesi: Türkiye'deki Bağımsız Denetçilere Yönelik Bir Anket Çalışması. *Muhasebe ve Denetime Bakış,* (57), 61-82.

Güçlü, F. (2008*). Muhasebe Denetimi.* Ankara: Detay Yayıncılık

Güredin, E. (2014). *Denetim ve Güvence Hizmetleri.* İstanbul: Türkmen Kitabevi

Karacan, S. ve Uygun, R. (2012). *Denetim ve Raporlama.* Kocaeli: Umuttepe Yayınları

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi

Phillips, E. (1986). Written representations to auditors. *New York Certified Public Accountant*, 22(11), 680-688.

Selimoğlu, S.K., Özbirecekli, M., Uzay, Ş. ve Uyar, S. (2015). *Bağımsız Denetim.* Ankara: Türmob Yayınları

Tez, B. (2021). Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim ve İç Kontrolün Etkileşimi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (89), 113-132.

KAYNAKLAR

Albawwat, İ. E. (2022). External Auditors' Reliance on The Internal Audit Functions and Audit Fees. *Global Business and Economics Review*, *26* (4), 436–456. Doi:10.1504/GBER.2022.123271.

Al-Tarawneh, A., Weshah, S., & Humeedat, M. (2020). The Extent of External Auditor Relaying on Internal Auditor Work under ERP Continuous Auditing: The Case of Jordan. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*, *24* (2), 1–9.

Al-Twaijry, A., Brierley, J., & Gwilliam, D. (2004). An Examination of The Relationship between Internal and External Audit in The Saudi Arabian Corporate Sector. *Managerial Auditing Journal, 19* (7), 929–944. Doi: 10.1108/02686900410549448.

Azzam, M. J., Alrabbaa, H. M., AlQudaha, A. M., & Mansur H. M. A. (2020). A Study on The Relationship between Internal and External Audits on Financial Reporting Quality. *Management Science Letters*, 10, 937–942.

BDS 610 (2024) Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı, 610 İç Denetçi Çalışmalarının Kullanılması (20/06/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/portalv2uploads/files/duyurular/v2/tds/tds_2024_seti_/bds%20610%20.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Bendermacher, J. (2017). *Global Perspectives and Insights: Internal and External Audit, Distinctive Roles in Organizational Governance*, The Institute of Internal Auditors (IIA), 8, Netherlands (20/06/2024 tarihinde https://www.iia.nl/SiteFiles/GPI-Distinctive-Roles-in-Organizational-Governance.pdf. adresinden ulaşılmıştır).

Brewster, C., Chung, C., & Sparrow, P. (2016). *Globalizing Human Resource Management*: Routledge.

Carcello, J. V., Hermanson, D. R., & Ye, Z. (2011). Corporate Governance Research in Accounting and Auditing: Insights, Practice Implications, and Future Research Directions. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, *30* (3), 1–31.

Doidge, C., Karolyi, G. A., & Stulz, R. M. (2007). Why Do Countries Matter So Much for Corporate Governance? *Journal of Financial Economics*, *86* (1), 1–39.

Eck, N. J. V., & Waltman, L. (2015). *VOSviewer Manual, Manual for VOSviewer Version 1.6.1.* (15/06/2024 tarihinde https://www.vosviewer.com/documentation/Manual_VOSviewer_1.6.1.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Felix, W., Gramling, A. A., & Maletta, M. J. (2001). The Contribution Of Internal Audit As A Determinant Of External Audit Fees and Factors Influencing This Contribution. *Journal of Accounting Research*, *39* (3), 513–534. Doi: 10.1111/1475-679X.00026.

Gramling, A. A., & Myers, P. M, (2003). Internal Auditors' Assessment of Fraud Warning Signs: Implications for External Auditors. *The CPA Journal*, *73* (6), 20–4.

Gras-Gil, E., Marin-Hernandez, S., & Garcia-Perez de Lema, D. (2012). Internal Audit and Financial Reporting in The Spanish Banking Industry. *Managerial Auditing Journal*, *27* (8), 728–753.

Green, S, (2003). Fighting Financial Reporting Fraud. *Internal Auditor*, *60* (6), 58–65.

Haniffa, R. M. & Cooke, T. E. (2002). Culture, Corporate Governance and Disclosure in Malaysian Corporations. *Abacus*, *38* (3), 317–349.

Haron, H., Chambers, A., Ramsi, R., & Ismail, I. (2004). The reliance of External Auditors on Internal Auditors. *Managerial Auditing Journal*, 19 (9), 1148–1159.

Ho, S. & Hutchinson, M, (2010). Internal Audit Department Characteristics/ Activities and Audit Fees: Some Evidence From Hong Kong Firms. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation, 19* (2), 121–136, Doi: 10.1016/j.intaccaudtax.2010.07.004.

IAASB, (2024). Uluslararası Kalite Yönetim, Bağımsız Denetim, Sınırlı Bağımsız Denetim, Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetler Standartları Kitabı, (30/06/2024 tarihinde https://www.iaasb.org/ publications/kalite-yonetimi-standardi-1-finansal-tablolarin-bagimsiz-denetim-veya-sinirli-bagimsiz-denetimleri adresinden ulaşılmıştır).

IFAC, (2009). *International Auditing and Assurance Standards Board ISA: 610 International Standard On Auditing Using The Work Of Internal Auditors*, New York: IFAC.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu – KGK (20/06/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/DynamicContentDetail /11570 /TDS-2024-Seti adresinden ulaşılmıştır).

Marko Čular & Sergeja Slapničar & Tina Vuko, (2020). The Effect of Internal Auditors' Engagement in Risk Management Consulting on External Auditors' Reliance Decision. *European Accounting Review, Taylor & Francis Journals*, 29(5), 999-1020.

Mautz, R. (1984). Internal and External Auditors: How Do They Relate. *Corporate Accounting, 3* (4), 56–58.

Mert, H., Koç, F., Varcan Başkaya, A., & Topluk, B. (2021). BIST Kapsamında Bankacılık Sektörü İşletmeleri Bağımsız Denetim Raporlarının, BDS-610 Standardı Doğrultusunda İncelenmesi. *Çağ Üniversitesi Uluslararası Güvenlik ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 44–61.

Moya-Anegón, F.D., Chinchilla-Rodrîguez, Z., Vargas-Quesada, vd. (2007). Coverage Analysis of Scopus: A Journal Metric Approach. *Scientometrics*, *73*(1), 53–78. Doi: 10.1007/s11192-007-1681-4.

Mubako, G. & Muorewa, S. C. (2018). Interaction between Internal and External Auditors – Insights from A Developing Country. *Meditari Accountancy Research*, *27* (6), 840–861.

Mustapha, M. & Lee, Y. K. (2020). Sourcing Arrangement of Internal Audit Services: Does It Matter to The External Auditors? *International Journal of Business Continuity and Risk Management, 10* (2-3), 99–111. Doi: 10.1504/IJBCRM.2020.108513.

Quick R. & Henrizi, P. (2019). Experimental Evidence on External Auditor Reliance on The Internal Audit. *Review of Managerial Science*, 13, 1143–1176. Doi: 10.1007/s11846-018-0285-0.

Ritchie, B. & Khorwat, E. (2007). The Attitude of Libyan Auditors to Inherent Control Risk Assessment. *The British Accounting Review*, *39* (1), 39–59.

Saputra I. G. & Yusuf, A. (2019). The Role of Internal Audit in Corporate Governance and Contribution to Determine Audit Fees for External Audits. *Journal of Finance and Accounting*, *7* (1), 1–5.

Şavlı, T. (2011). Uluslararası Denetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim Süreci. İ*.S.M.M.M.O. 5-9 Ekim Uluslararası Muhasebe Sempozyumu - Muhasebe Denetimi Sempozyumu – 10*, Antalya.

Şavlı, T. (2022). Türkiye'de Bağımsız Denetçilerin İç Denetçi Çalışmalarından Faydalanması Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *24* (MODAVICA Özel Sayısı),184–201.

The International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB, (2024). (30/06/2024 tarihinde https://www.iaasb.org/ adresinden ulaşılmıştır).

The International Federation of Accountants – IFAC, (2024). (30/06/2024 tarihinde https://www.ifac.org/ adresinden ulaşılmıştır).

KAYNAKLAR

Altas, S. (2016). Bağımsız Denetim Sonucunda Düzenlenecek Görüş Yazısının Türleri ve Şirket Yönetimine Etkisi. *Mali Çözüm Dergisi*, *26*, 139.

Erol, M., & Aslan, M. (2017). Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartlarının Gelişmesi. *Muhasebe Ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*(*12*), 55-86.

Gönen, S., & Yıldırım, F. (2019). Bağımsız denetimde kanıt ve BİST uygulaması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(1), 1085-1097.

Koçyiğit, S. Ç., & Tanç, Ş. G. (2017). Türkiye'de ki Üniversitelerde Lisansüstü Eğitim Programlarında Yer Alan Muhasebe Standartları Dersleri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 16(50), 57-78.

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 200, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 330, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 450, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 560, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 700, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 701, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Yılmaz, B. (2007). Muhasebe Standartlarının Oluşumu ve Uygulama Alanı. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 7 (13), 139-153.

KAYNAKLAR

Abdullatif, M. (2016). Auditing Fair Value Estimates in Developing Countries: The case of Jordan. *Asian Journal of Business and Accounting,* 9(2), 101–140.

Aboud, A., Elbardan, H., El-Helaly, M. ve Kotb, A. (2024). Does The Audit Committee Member's Accounting Experience Associated With Key Audit Matter Types? *Review of Quantitative Finance and Accounting,* https://doi.org/10.1007/s11156-024-01276-2

Abu, N. A. ve Jaffar, R. (2020). Audit Committee Effectiveness and Key Audit Matters. *Asian Journal of Accounting & Governance,* 14. http://dx.doi.org/10.17576/AJAG-2020-14-06

Akdoğan, N. ve Bülbül, S. (2019). Bağımsız Denetçi Raporlarında Kilit Denetim Konularının Bildirilmesinde BİST 100 Şirketlerindeki İlk Uygulama Sonuçlarının Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 56, 1-24.

Alsdaifat, S. M., Hamid, M. A. H., Saidin, S. F. ve Ab Aziz, N. H. (2024). Insight of ISA 701: Key Audit Matter Disclosure in Extended Audit Report. *International Journal Of Academic Research In Business And Social Sciences,* 14(2), 278-287.

Al Lawati, H. ve Hussainey, K. (2022). The Determinants and Impact of Key Audit Matters Disclosure in the Auditor's Report. *International Journal of Financial Studies,* 10, 107. https://doi.org/10.3390/ijfs10040107

Baatwah, S. R., Almoataz, E. S., Omer, W. K. ve Aljaaidi, K. S. (2022). Does KAM Disclosure Make A Difference in Emerging Markets? An İnvestigation İnto Audit Fees And Report Lag. *International Journal of Emerging Markets.* https://doi.org/10.1108/IJOEM-10-2021-1606

BDS 701 *Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi,* (25/05/2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDSyeni1109201 9/BDS_701.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Bepari, M. K., Nahar, S., Mollik, A. T. ve Azim, M. I. (2024). Content Characteristics Of Key Audit Matters Reported By Auditors in Bangladesh And Their Implications For Audit Quality. *Journal of Accounting in Emerging Economies,* 14(4), 855-885.

Biçer, A. A. ve Erol, S. (2017). UDS 701 Kapsamında Denetimde Tespit Edilen Kilit Bulguların Finansal Bilgi Kullanıcılarına Sunulması. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi,* 12(47), 71-84.

Camacho-Miñano, M. del M., Muñoz-Izquierdo, N., Pincus, M. ve Wellmeyer, P. (2023). Are Key Audit Matter Disclosures Useful in Assessing The Financial Distress Level Of A Client Firm? *British Accounting Review.* https://doi.org/10.1016/j.bar.2023.101200

Can, M. ve Çil Koçyiğit, S. (2020). BDS 701 Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi Standardı Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi,* 13 (3), 739-771.

Coram, P.J. ve Wang, L. (2021). The Effect Of Disclosing Key Audit Matters And Accounting Standard Precision On The Audit Expectation Gap. *International Journal of Auditing,* 25(2), 270–282. https://doi.org/10.1111/ijau.12203

Demaki, G. O. (2011). Proliferation of Codes of Corporate Governance in Nigeria and Economic Development. *Business and Management Review*, 1(16), 1-7.

Demirel Arıcı, N. (2021). *Kilit Denetim Konuları Sermaye Piyasalarında Denetimin Riskli Alanlarının Raporlanması.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Elmarzouky, M., Hussainey, K., Abdelfattah, T. ve Karim, A. E. (2022). Corporate Risk Disclosure And Key Audit Matters: The Egocentric Theory. *International Journal of Accounting and Information Management,* 30(2), 230–251. https://doi.org/10.1108/IJAIM-10-2021-0213

Elshafie, E. (2023). Critical Audit Matters: Litigation, Quality and Conservatism. *Review of Accounting and Finance,* 22(3), 294-328.

Erdem, B. (2020). Finansal Tablolardaki Hile Olasılığının Kilit Denetim Konularına Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Analiz. *ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(2), 245-260.

Etçi, F. ve Esmeray, A. (2024). Bağımsız Denetçi Raporlarında Yer Alan Kilit Denetim Konularının Sektörel Büyüklüklere Göre İncelenmesi: Bist Ana Metal Sanayi Örneği. *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi,* 4(1), 20-37.

European Commission (2010) *Audit Policy: Lessons from the Crisis.* Green Paper, (04/06/2024 tarihinde http://goo.gl/SvAqT2 adresinden ulaşılmıştır).

EY. (2016). *Enhanced Auditor's Reporting. Assurance,* (07/06/2024 tarihinde http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-enhanced-auditors-reporting/$FILE/EYenhanced-auditors-reporting.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Financial Reporting Council (2006). *The Combined Code on Corporate Governance*, (04/06/2024 tarihinde http://goo.gl/VpZpyO adresinden ulaşılmıştır).

Gold, A., Heilmann, M., Pott, C. ve Rematzki, J. (2020). Do Key Audit Matters Impact Financial Reporting Behavior? *International Journal of Auditing,* 24, 232-244.

Haapamäki, E. ve Sihvonen, J. (2019). Research on International Standards On Auditing: Literature Synthesis And Opportunities For Future Research. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation,* 35, 37–56. https://doi.org/10.1016/j.intaccaudtax.2019.05.007

Hopper, T., Lassou, P. ve Soobaroyen, T. (2017). Globalisation, Accounting and Developing Countries. *Critical Perspectives on Accounting,* 43, 125– 148. https://doi.org/10.1016/j.cpa.2016.06.003

Hussin, N., Md Salleh, M. F., Ahmad, A. ve Rahmat, M. M. (2023). The Association Between Audit Firm Attributes And Key Audit Matters Readability. *Asian Journal of Accounting Research,* 8(4), 322-333.

IAASB. (2013). Reporting on Audited Financial Statements: Proposed New and Revised International Standards on Auditing (ISAs). IFAC. (08/06/2024 tarihinde https://www.ifac.org/publicatio nsresources/reporting-audited- financialstatements-proposed-new-and-revised- international adresinden ulaşılmıştır).

IAASB. (2015). Auditor Reporting – Key Audit Matters. IFAC. Accessible, (08/06/2024 tarihinde http://www.ifac.org/sites/default/files/publications/files/Auditor-Reporting- ToolkitKAMOverview.pdf adresinden ulaşılmıştır).

Karapınar, A. ve Dölen, T. (2020). Bağımsız Denetim Raporlarında Kilit Denetim Konusu Açıklamaları: Türkiye Örneği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 22(4), 763-780. https://doi.org/10.31460/mbdd.781322

Keleş, D. (2022). Denetçi Raporlarında Kilit Denetim Konularının Bildirilmesi: Borsa İstanbul (BİST) İnşaat Endeksi İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,* 67, 241-252. https://doi.org/10.55322/mdbakis.1045449

Khan, A., Badrul Muttakin, M. ve Siddiqui, J. (2015). Audit Fees, Auditor Choice, And Stakeholder İnfluence: Evidence From A Family Firm Dominated Economy. *The British Accounting Review,* 47, 304–320. https://doi.org/10.1016/j.bar.2015.03.002

Kitiwong, W. ve Sarapaivanich, N. (2020). Consequences of The Implementation of Expanded Audit Reports With Key Audit Matters (KAMs) on Audit Quality. *Managerial Auditing Journal,* 35(8), 1095-1119.

Li, H., Ning, J., Zhang, Y. ve Zhang, J. (2021). Key Audit Matters and Debt Contracting: Evidence From China. *Managerial Auditing Journal,* 37(6), 657-678.

Lianne, D. (2011). Inquiry into finance company failures. Report of the Commerce Committee presented to the House of Representatives. (04/06/2024 tarihinde http://goo.gl/f9fwgN adresinden ulaşılmıştır).

Ma, J., Coram, P. J. ve Troshani, I. (2020). The Effect of Key Audit Matters and Uncertainty Disclosures on Auditors' Accountability Perceptions and Fair Value Decisions. *SSRN Electronic Journal.* https://doi.org/10.2139/ssrn.3718508

Norwani, N. M., Mohamad, Z. Z. ve Chek, I. B. (2011). Corporate Governance Failure And its Impact on Financial Reporting with Selected Companies. *International Journal of Business and Social Sciences,* 2(21), 205-213.

Oghuvwu, M. E. ve Orakwue, A. C. (2019). Determinants of Key Audit Matters Disclosure. *Accounting and Taxation Review,* 3(3), 69-77.

Onocak, D. (2024). Bağımsız Denetim Raporlarındaki Kilit Denetim Konuları: Bilişim Sektörü Üzerine Betimsel Bir Analiz. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 26(2), 77-101. https://doi.org/10.31460/mbdd.1398218

Pinello, A., Puschaver, L. ve Volkan, A. (2020). The Relationship Between Critical Accounting Estimates and Critical Audit Matters. *Accounting & Taxation,* 12(1), 23-33.

Polat Çeltikçi, N. ve Atay, M. S. (2021). Kilit Denetim Konuları (KDK) Standardı Uygulaması İle Bağımsız Denetim Kalite İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (60), 547-570. DOI: 10.18070/erciyesiibd.883040

Porter, B. E. ve Gowthorpe, C. (2004). Audit Expectation-Performance Gap in The United Kingdom in 1999 And Comparison With The Gap in New Zealand in 1989 And in 1999. *The Institute of Chartered Accountants of Scotland Edinburgh*, http://goo.gl/IRtLnI

Public Company Accounting Oversight Board (2011*). Improving the Transparency of Audits: Proposed Amendments to PCAOB Auditing Standards and Form 2,* (04/06/2024 tarihinde http://goo.gl/JFZX.0./ adresinden ulaşılmıştır).

Rahaman, M. M. ve Karim, M. R. (2023). How Do Board Features and Auditor Characteristics Shape Key Audit Matters Disclosures? Evidence from Emerging Economies. *China Journal of Accounting Research,* 16(4), 100331.

Rahaman, M. M., Hossain, M. M. ve Bhuiyan, M. B. U. (2023). Disclosure of Key Audit Matters (Kams) in Financial Reporting: Evidence From An Emerging Economy. J*ournal of Accounting in Emerging Economies,* 13(3), 666-702.

Rautiainen, A., Saastamoinen, J. ve Pajunen, K. (2021). Do Key Audit Matters (Kams) Matter? Auditors' Perceptions Of Kams And Audit Quality in Finland. *Managerial Auditing Journal,* 36(3), 386–404. https://doi.org/10.1108/MAJ-11-2019-2462

Reid, L. C., Carcello, J. V., Li, C. ve Neal, T. L. (2019). Impact of Auditor Report Changes on Financial Reporting Quality and Audit Costs: Evidence from the United Kingdom*. Contemporary Accounting Research,* 36(3), 1501–1539. https://doi.org/10.1111/1911-3846.12486

Sakin, T. ve Kuzu Yıldırım, S. (2022). The Effect Of Key Audit Matters On Audit Report Lag And Determinants Of The Audit Report Lag: Turkish Evidence*. Hitit Journal of Social Sciences,* 15(2), 549-566. doi: 10.17218/hititsbd.1168160

Sierra-García, L., Gambetta, N., García-Benau, M. A. ve Orta-Pérez, M. (2019). Understanding The Determinants Of The Magnitude Of Entity-Level Risk And Account-Level Risk Key Audit Matters: The Case Of The United Kingdom. *British Accounting Review,* 51(3), 227–240. https://doi.org/10.1016/j.bar.2019.02.004

Sirois, L.-P., Bdard, J. ve Bera, P. (2018). The Informational Value of Key Audit Matters in the Auditor's Report: Evidence from an Eye-Tracking Study. *Accounting Horizons,* 32(2), 141. https://doi.org/10.2139/ssrn.2469905

Smith, K. W. (2022). Tell Me More: A Content Analysis Of Expanded Auditor Reporting in The United Kingdom. SSRN. https://doi.org/10.2139/ssrn.2821399

Süer, A. Z. (2021). Önemli Muhasebe Tahminlerinin Kilit Denetim Konuları Çerçevesinde İncelenmesi. *Muhasebe Enstitüsü,* 65, 23-37.

Terzi, S. ve Kıymetli Şen, İ. (2023). Kilit Denetim Konuları Raporlamasının Denetim Kalitesine Etkisi: Türkiye'ye İlişkin Bulgular. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 68, 59-74. https://doi.org/10.55322/mdbakis.1098821

Uyurca Ayotuz, E. (2019). Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi Standardı Uygulamasının, Denetçi Yargısı, Örneklem Ve Önemlilik Üzerine Etkisinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Varıcı, İ. ve Çağıran, F. K. (2019). Bağımsız Denetim Standardı (Bds) 701 Çerçevesinde Kilit Denetim Konuları: Borsa İstanbul'daki İşletmelerin Denetim Raporları Üzerine Bir Analiz. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* (22), 193-208**.**

Wang, G. ve Wu, M. (2024). Corporate Carbon Emissions Management and The Disclosure Of Key Audit Matters. *Frontiers in Environmental Science,* 12, 1381466.

Yaşar, A. ve Yalçın, N. (2023). BİST Şirketleri Denetçi Raporlarının Kilit Denetim Konularına Uygulanan Denetim Prosedürleri Sonuçlarına İşaret Edilmesi Yönünden İncelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 19(1), 14-33.

Yılmaz, C. (2023). Türkiye'de Bağımsız Denetim Raporlarındaki Kilit Denetim Konuları: BİST-100'de İşlem Gören İşletmelerin 2021 Raporları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans, İstanbul Bilgi Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü, İstanbul.

KAYNAKLAR

Akdoğan, N. (2020). Borsa İstanbul (BİST) Şirketlerinin 2017 ve 2018 yıllarındaki Denetim Görüşleri ile Bağımsız Denetçi Raporlarında Verilen Görüşün Dayanağının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış,* (59), 1-18.

Akdoğan, N., Gülhan, O. Ve Aktaş, M. (2015). Halka Açık Şirketlerde Bağımsız Denetçi Görüşleri. *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 17(2), 245-260.

Akdoğan, N. ve Kılıç, G. (2021). Borsa İstanbul (BİST) Şirketlerinin 2019 Yılındaki Denetim Görüşleri, Bağımsız Denetçi Raporlarında Verilen Görüşün Dayanağı ve Kilit Denetim Konularının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe Ve Denetime Bakış*, (64), 1-18.

Ayanoğlu, Y. ve Dölen, T. (2020). Sınırlı Olumlu Görüş Verilen Denetim Raporlarının İçerik Analizi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(3), 703-720.

Aydın, A. ve Çürük, T. (2017). Bağımsız Denetçinin Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama Standardından Kaynaklanan Yükümlülükleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26 (2), 226-238.

DRT Bağımsız Denetim A.Ş, Bağımsız Denetim Raporu, https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/828907 , Erişim Tarihi:20:07.2024).

Kadem Bağımsız Denetim A.Ş., Bağımsız Denetim Raporu , https://www.mmz.com.tr/images/kurumsal/bilgi_toplumu/bagimsiz_denetim_raporu_TTK.pdf, Erişim Tarihi: 18.07.2024).

Kaval, H., Muhasebe Denetimi (2.Baskı), Ankara, Gazi Kitapevi, 2005.

Kılıç, İ. (2023). Olumlu Dışında Görüş Bildirilen Denetim Raporlarındaki Görüşün Dayanağı Paragraflarının Okunabilirlik Düzeylerinin Araştırılması: BİST İmalat Sektöründe Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (99), 43-60.

Note Office Uluslararası Bağımsız Denetim A.Ş., Bağımsız Denetim Raporu, https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/917472 , Erişim tarihi:18.07.2024).

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 700, Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Türkiye Denetim Standartları, Bağımsız Denetim Standardı 705, Bağımsız Denetçi Raporunda Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, https://www.kgk.gov.tr/

Öksüz Demirgubuz (2022). Denetim Raporu Görüşü "Görüş Vermekten Kaçınma" Olan 2021 Yılı Borsa İşletmeleri Denetim Raporları İncelenmesi ve Finansal Oranların Analizi. Pamukkale Üniversitesi Database https://gcris.pau.edu.tr/handle/11499/45817, 99-110.

KAYNAKLAR

Bava F., Gromis di Trana M. & Pisoni P. (2018). Going Concern Emphasis of Matter and Accuracy of Audit Opinion: Italian Evidence, *International Business Management*, 2(3), 292-298.

Dohrer, B. & Mayes, C. (2020). Auditing During COVID-19: 6 Areas To Focus On. *Journal of Accountancy*, A Publication of the American Instutite of CPAs Special Digital Edition, May 15, 2020, 14-18 (23.07.2024 tarihinde https://www.journalofaccountancy.com/content/dam/jofa/issues/2020/may/may-15-2020-issue.pdf adresinden ulaşılmıştır.)

Flood J. (2019). *Wiley Practitioner's Guide to GAAS 2019: Covering all SASs, SSAEs, SSARSs, PCAOB Auditing Standards, and Interpretations*. US: John Wiley & Sons, Inc.

Kamuyu Aydınlatma Platformu (2024). *BIST İşletmeleri.* (14.07.2024 tarihinde https://www.kap.org.tr/tr/bist-sirketler adresinden ulaşılmıştır.)

Kamu Gözetimi Kurumu (2024). *Bağımsız Denetim Standartları-BDS 706 Bağımsız Denetçi Raporunda Yer Alan Dikkat Çekilen Hususlar lar ve Diğer Hususlar Paragrafları.* (10.07.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TDS/TDS_2024_Seti_/BDS%20706%20.pdf adresinden ulaşılmıştır.)

Neuman, W. L. (2012). Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nicel ve Nitel Yaklaşımlar III. Cilt (5. Basım). İstanbul: Yayın Odası.

Pobrić A. (2024). Emphasıs Of Matter Paragraph In Audıtor's Reports On Fınancıal Statements Of Lısted Companıes In Bosnıa And Herzegovına. *Ekonomski İzazovi/ Economic Challenges*, 13(25), 43-54.

Saravanakumar N. (2024). *Emphasis Of Matter Paragraph*. (20.07.2024 tarihinde https://www.wallstreetmojo.com/emphasis-of-matter-paragraph/ adresinden ulaşılmıştır.)

Vargün H. ve Sarısoy Ö. (2022). Denetçi Raporlarında Güncel Gelişmeler: Uluslararası İnceleme. Münir Şakrak, Ganite Kurt ve Ömer Faruk Güleç (Ed.), *Dikkat Çekilen Hususlar ve Diğer Hususlar Kapsamında Bağımsız Denetçi Raporlarının Değerlendirilmesi* (s. 159 – 187). Ankara: Gazi Kitabevi

Yaşar A.ve Çetin E. (2019). Academic Studies on Social and Education Sciences. Mehmet Dalkılıç (Ed.), Bağımsız Denetçi Raporunda Yer Alan Dikkat Çekilen Hususlar Paragraflarının İncelenmesi (s. 293 – 301). Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zhu J. (2023). Misuse of Emphasis of Matter Paragraphs in Unqualified Audit Opinions. *Highlights in Business Economics and Management*, 18, 206-209.

KAYNAKLAR

1. KGK (2024). *BDS 200, Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları Ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi,* 31.07.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20200 adresinden ulaşılmıştır.
2. KGK (2024). *BDS 260, Üst Yönetimden Sorumlu Olanlarla Kurulacak İletişim 16*.08.2024 tarihinde *https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20260* adresinden ulaşılmıştır.
3. KGK (2024). *BDS 510 İlk Bağımsız Denetimler – Açılış Bakiyeleri 16*.08.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20510 adresinden ulaşılmıştır.
4. KGK (2024). *BDS* 560 Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar *16*.08.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20560 adresinden ulaşılmıştır.
5. KGK (2024) *BDS 580 Yazılı Beyanlar 24*.08.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20580 adresinden ulaşılmıştır.
6. KGK (2024) *BDS 701 Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi 24*.08.2024 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20701
7. KGK (2024) BDS 705 *Bağımsız Denetçi Raporunda Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi 24*.08.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20705 adresinden ulaşılmıştır.
8. KGK (2024) *BDS 706 Bağımsız Denetçi Raporunda Yer Alan Dikkat Çekilen Hususlar Ve Diğer Hususlar Paragrafları 24*.08.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20kararlar%C4%B1/DENET%C4%B0M%20STANDARTLARI/BDS%20706 adresinden ulaşılmıştır.
9. KGK (2024) *BDS 710 Karşılaştırmalı Bilgiler-Önceki Dönemlere Ait Karşılık Gelen Bilgiler Ve Karşılaştırmalı Finansal Tablolar* 08.07.2024 tarihinde https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDSyeni11092019/BDS_710 adresinden ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

Abdioğlu, H., Gülşen N., (2022), Bulut Bilişim ve Stok Hesaplarının Denetimi: BDS 805 Kapsamında Örnek Bir Uygulama, Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 3(2), 135-180

Abdulhameed, S.S.A. (2021). Mali Yolsuzluğu Tespitinde Bağımsız Denetçinin Sorumluluğu: Yemen'deki Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Aksoy Tamer, (2006). Tüm Yönleriyle Denetim, Yetkin Yayınları, Ankara.

Tektüfekçi, F., (2019), An Examination On The Interaction Between Concordat, The Concordat Commissariat, And The Independent Audit Report: An Example Of The Independent Reasonable Assurance Report For A Preliminary Concordat Project, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (Ağustos Özel Sayısı), 115-126

Ravaş, B., (2022), The Partıculars Of The Fınancıal Audıt In The Fıeld Of European Projects, Annals of the University of Petroşani, Economics, 22(2), 89-106

Başpınar, A. (2005). Türkiye'de ve Dünyada denetim standartlarının oluşumuna genel bakış. Maliye Dergisi. 148(1): 23.

BDS 210: Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Şartları Üzerinde Anlaşmaya Varılması https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20210.pdf (erişim tarihi: 14.07.2024)

BDS 300: Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminin Planlanması, https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/bdsyeni25.12.2017/BDS%20300-Site.pdf (erişim tarihi: 16.07.2024)

BDS 805: Tek Bir Finansal Tablonun Bağımsız Denetimi ile Finansal Tablolardaki Belirli Unsurların, Hesapların veya Kalemlerin Bağımsız Denetimi Standardı https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Diger/Turkiye_denetim_standartlarina_iliskin_bilgi_notu_%20(1).pdf (erişim tarihi: 14.07.2024)

Bozkurt, N. (2000). Muhasebe Denetimi, Alfa Yayınları, İstanbul.

Bozkurt, N. (2018), Muhasebe Denetimi, 5. Baskı, Alfa Basım; İstanbul.

Erturan, İ., E., Erdoğan, M., (2008), Denetçinin Kültürel Kimliğinin Denetim Sürecine Etkileri, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, (2).

Güredin, E., (2014). Denetim ve Güvence Hizmetleri, Türkmen Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Kaval H., (2008) Muhasebe Denetimi, Gazi Yayınevi, Ankara

Nolder, W. Ve Collmer, Ş. "Analytıcal Review Procedures: New Revelance", CPA Journal, Volume 50, No:11, November 1980, P.29.

Rövaş, B., (2022), Avrupa projeleri Alanındaki Mali Denetimin Özellikleri, Annals of the University of Petroşani, Economics, 22(2), 89-106.

Sağlam, N., & Yolcu, M. (2014). Türkiye Denetim Standartlarına Göre Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi ve Raporlanması, 1. Baskı, Yaklaşım Yayıncılık; Ankara.

Şerban, M. (2014). Auditing European Funds – Comparisons between ISRS 4400 and ISA 805 (Auditarea fondurilor europene – comparații între ISRS 4400 și ISA 805). Audit Practices, 3(11), pp. 13-17.

Şuteu, A. (2015). Reflections on ISA 805 from the Audit of European Funds 2014- 2020 (Reflecţii privind ISA 805 din perspectiva auditului fondurilor europene 2014-2020). Audit Practices, 3(15), pp. 43-52.

Uzun, E. (2023). Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı Taslağı Kapsamında Finansal Durum Tablosu Pasif Yapısının Değerleme Ölçüleri ve Muhasebe Kayıtları Açısından Karşılaştırılması. Alanya Akademik Bakış, 7(3), Sayfa No.1301-1320.

Editör:
Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar II

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR II

Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-86-8
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR II
Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık
VI+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-86-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Aksu, N. (2008). Örgüt kültürü bağlamında farklılıkların yönetimi ve bir uygulama. [Doktora Tezi], Uludağ Üniversitesi.

Alp, L. (2014). Dezavantajlı grupların istihdama katılmaları: G20 ülkelerindeki başarılı uygulamalar. [Uzmanlık Tezi], Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

Ashkanasy, N. M. & Hartel, C.E.J. & Daus, C. S. (2002). Diversity and emotion: The new frontiers in organizational behavior research. Journal of Management, 28(3), 307-338.

Bleijenbergh, I., Peters, P., & Poutsma, E. (2010). Diversity management beyond the business case. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29(5), 413-421.

Boxenbaum, E. (2006). Lost in translation: The making of Danish diversity management. American Behavioral Scientist, 49(7), 939-948.

Cooke, A. L. (1999). Oppression and the workplace: A framework for understanding. Diversity Factor, 8(1), 6-11.

Cox, T. & Blake, S. (1991). Managing cultural diversity: Implications for organizational competitiveness. Academy of Management Executive, 5(3), 45-57.

Cox, T. (1993). Cultural diversity in organizations: Theory, research and practice. Berrett-Koehler Publishers.

Çakar, H. (2020). Farklılıkların yönetimi algısı ve çalışan sesi: Türkiye'deki akademisyenler üzerine bir araştırma. [Doktora Tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Çevik, C. & Özkul, B. (2022). Çalışma yaşamında dezavantajlı gruplar ve eşitsizlikler. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 7(3), 611-618.

Dass, P., & Parker, B. (1999). Strategies for managing human resuorces diversity: From resistance to learning. Academy Of Management Executive, 13(2), 68-80.

Demirel, Y., & Özbezek, B. D. (2016). Örgütlerde zenginliğin kaynağı olarak farklılıkların yönetimi: Kavramsal bir inceleme. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 1-28.

Erdur, D. A. (2016). Yönetim bilgisinin çokuluslu örgütler yoluyla yayılımı: Farklılıkların yönetimi uygulamaları örneği. [Doktora Tezi], Uludağ Üniversitesi.

Ferner, A., Almond, P., & Colling, T. (2005). Institutional theory and the cross-national transfer of employment policy: The case of 'workforce diversity' in US multinationals. Journal of International Business Studies, 36, 304-321.

Gilbert, J. A., Stead, B. A., & Ivancevich, J. M. (1999). Diversity management: A new organizational paradigm. Journal of business ethics, 21, 61-76.

Harrison, D. A., Price, K. H., & Bell, M. P. (1998). Beyond relational demography: time and the effects of surface and deep level diversity on work group cohesion. Academy of Management Journal, 41(1), 96–107.

Heres, L., & Benschop, Y. (2010). Taming diversity: an exploratory study on the travel of a management fashion. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29(5), 436-457.

Hubbard, E. E. (2004). The manager's pocket guide to diversity management. HRD Press, Inc

Ivancevich, J. M., & Gilbert, J. A. (2000). Diversity management: Time for a new approach. Public Personnel Management, 29(1), 75-92.

Jonsen, K., Maznevski, M.L. & Schneider, S.C. (2011). Diversity and its not so diverse literature: An international perspective. International Journal of Cross Cultural Management, 11(1), 35-62.

Kelly, E., & Dobbin, F. (1998). How affirmative action became diversity management: Employer response to antidiscrimination law, 1961 to 1996. American Behavioral Scientist, 41(7), 960-984.

Klarsfeld, A. (2009). The diffusion of diversity management: The case of France. Scandinavian Journal of Management, 25(4), 363-373.

Köksalan, N. (2019). Farklılıkların yönetimi. Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 3(6), 51-66.

Köllen, T. (2021). Diversity management: A critical review and agenda for the future. Journal of Management Inquiry, 30(3), 259-272.

Litvin, D. R. (1997). The discourse of diversity: From biology to management. Organization, 4(2), 187-209.

Loden, M. & Rosener J. B. (1991). Workforce America. Managing employee diversity as a vital resource. McGraw-Hill.

Lorbiecki, A., & Jack, G. (2000). Critical turns in the evolution of diversity management. British Journal of Management, 11, S17-S31.

Mannix, E., & Neale, M. A. (2005). What differences make a difference? The promise and reality of diverse teams in organizations. Psychological science in the public interest, 6(2), 31-55.

Mazur, B. (2010). Cultural diversity in organisational theory and practice. Journal of Intercultural Management, 2(2), 5-15.

McGrath, J. E., Berdahl, J. L. & Arrow, H. (1995). Traits, expectations, culture, and clout: The dynamics of diversity in work groups. S. E. Jackson & M. N. Ruderman (Ed). Diversity in work teams: Research paradigms for a changing workplace içinde (ss. 17-45). American Psychological Association.

Milliken, F. J., & Martins, L. L. (1996). Searching for common threads: Understanding the multiple effects of diversity in organizational groups. Academy of management review, 21(2), 402-433.

Nishii, L. H., & Özbilgin, M. F. (2007). Global diversity management: towards a conceptual framework. International Journal of Human Resource Management, 18(11), 1883-1894.

Nkomo, S. & Stewart, M. (2006). Diverse identities in organizations. S. R. Clegg, C. Hardy, T. B. Lawrance ve W. R. Nord (Eds). Sage Handbook of Organization Studies içinde (ss. 520-540) 2nd ed. Sage.

Nkomo, S., & Hoobler, J. M. (2014). A historical perspective on diversity ideologies in the United States: Reflections on human resource management research and practice. Human Resource Management Review, 24(3), 245-257.

Omanoviç, V. (2009). Diversity and its management as a dialectical process: Encountering Sweden and the US. Scandinavian journal of management, 25(4), 352-362.

Özkaya, M. O., Özbilgin, M., & Şengül, C. M. (2008). Türkiye'de farklılıkların yönetimi: Türk ve yabancı ortaklı şirket örnekleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 359-374.

Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). İşletmelerin farklılıkların yönetimi anlayışına yaklaşım tarzlarının saptanmasına yönelik bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(4), 65-96.

Syed, J., & Özbilgin, M. (2009). A relational framework for international transfer of diversity management practices. The International Journal of Human Resource Management, 20(12), 2435-2453.

Tatlı, A. (2011). A multi-layered exploration of the diversity management field: Diversity discourses, practices and practitioners in the UK. British Journal of Management, 22(2), 238-253.

Tatlı, A., & Özbilgin, M. F. (2009). Understanding diversity managers' role in organizational change: Towards a conceptual framework. Canadian Journal of Administrative Sciences, 26(3), 244-258.

Thomas, D.A., & Ely, R.J. (1996). Making differences matter: A new paradigm for managing diversity. Harvard Business Review, 74(5), 79-90.

Thomas, R. (1990). From affirmative action to affirming diversity. Harvard business review, 68(2), 107-117.

Thomas, R. (1991). Beyond race and gender: Unleashing the power of your total workforce by managing diversity. Amacom, American Management Association.

Thomas, R. (1996). Redefining diversity auther of beyond race and gender. Amacom, American Management Association. In Library of Congress Cataloging-in Publication Data.

Tozkoparan, G., & Vatansever, Ç. (2011). Farklılıkların yönetimi: İnsan kaynakları yöneticilerinin farklılık algısı üzerine bir odak grup çalışması. Akdeniz İİBF Dergisi, 11(21), 89-109.

Williams, K.Y., & O'Reilly C.A. (1998). Demography and diversity in organizations: A review of 40 years of research. Research in organizational behavior, 20, 77-140.

Yılmaz, M. (2023). Ulusal kültür boyutlarının farklılıkların yönetimi üzerindeki etkisinde kültürel zekânın aracılık rolü: Türkiye ve İngiltere karşılaştırması. [Doktora Tezi], İstanbul Üniversitesi.

Zanoni, P., Janssens, M., Benschop, Y., & Nkomo, S. (2010). Unpacking diversity, grasping inequality: Rethinking difference through critical perspectives. Organization, 17(1), 9-29.

KAYNAKÇA

Adiyaman, D., & Meier, L.L. (2022). Short-term effects of experienced and observed incivility on mood and self-esteem. Work Stress, 36, 133-146. doi: 10.1080/02678373.2021.1976880

Akella, D., & Eid, N. (2020). An institutional perspective on workplace incivility: Case studies from academia. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, ahead-of-print(ahead-of-print). doi:10.1108/qrom-11-2019-1853

Akella, D., & Lewis, V.J. (2019). The modern face of workplace incivility. *Organization Management Journal*, 1-6. doi:10.1080/15416518.2019.1604202

Alexander-Snow, M. (2004). Dynamics of gender, ethnicity, and race in understanding classroom incivility. *New Directions for Teaching and Learning, 2004*(99), 21-31. doi:10.1002/tl.155

Andersson, L.M., & Pearson, C.M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of incivility in the workplace. *Academy of Management Review, 24*(3), 452-471. doi:10.2307/259136

Arasli, H., Hejraty Namin, B., & Abubakar, A.M. (2018). Workplace incivility as a moderator of the relationships between polychronicity and job outcomes. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 30*(3), 1245-1272. doi:10.1108/ijchm-12-2016-0655

Bandura, A., & Walters, R.H. (1977). *Social Learning Theory* (Vol. 1). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bartlett, J.E., Bartlett, M.E., & Reio, T.G.J. (2008). Workplace incivility: Worker and organizational antecedents and outcomes. Online Submission, (2001).

Baruch, Y., Prouska, R., Ollier-Malaterre, A., & Bunk, J. (2017). Swearing at work: The mixed outcomes of profanity. *Journal Of Managerial Psychology, 32*(2), 149-162. doi:10.1108/jmp-04-2016-0102

Beattie, L., & Griffin, B. (2014). Day-level fluctuations in stress and engagement in response to workplace incivility: A diary study. *Work and Stress, 28*(2), 124-142. https://doi.org/10.1080/02678373.2014.898712.

Berger, B.A. (2000). Incivility. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 64, 445-450.

Berthod, O. (2016). "Institutional theory of organizations". Farazmand, A. (Ed.), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy and Governance.* Springer Nature Switzerland AG, Cham, pp. 1-5.

Bibi, Z., Karim, J., & Din, S. (2013). Workplace incivility and counterproductive work behavior: Moderating role of emotional intelligence. *Pakistan Journal of Psychological Research, 28*(2), 317-334.

Bowler, L., Knobel, C., & Mattern, E. (2015). From cyberbullying to well-being: A narrative based participatory approach to values-oriented design for social media. *Journal of the Association for Information Science & Technology, 66*(6), 1274-1293. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1002/asi.23270

Coe, K., Kenski, K., & Rains, S.A. (2014). Online and uncivil? Patterns and determinants of incivility in newspaper website comments. *Journal of Communication, 64*(4), 658–679. https://doi.org/10.1111/jcom.12104

Cohen, A. (2016). Are they among us? A conceptual framework of the relationship between the dark triad personality and counterproductive work behaviors (CWBs). *Human Resource Management Review, 26*(1), 69-85. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2015.07.003

Cortina, L.M. (2008). Unseen injustice: Incivility as modern discrimination in organizations. *Academy of Management Review, 33*(1), 55-75. doi:10.5465/amr.2008.27745097

Cortina, L.M., Kabat-Farr, D., Magley, V.J., & Nelson, K. (2017). Researching rudeness: The past, present, and future of the science of incivility. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(3), 299-313. https://dx.doi.org/10.1037/ocp0000089

Cortina, L.M., Magley, V.J., Williams, J.H., & Langhout, R.D. (2001). Incivility in the workplace: Incidence and impact. Journal of Occupational Health Psychology, 6(1), 64-80. https://doi.org/10.1037/1076-8998.6.1.64

Estes, B., & Wang, J. (2008). Workplace incivility: Impacts on individual and organizational performance. *Human Resource Development Review, 7*(2), 218-240. https://doi.org/10.1177/1534484308315565

Faith, K. E. (2013). The role of values-based leadership in sustaining a culture of caring. *Healthcare Management Forum, 26*(1,) 6-10. https://doiorg.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.hcmf.2012.07.001

Farley, S., Coyne, I., Axtell, C., & Sprigg, C. (2016). Design, development and validation of a workplace cyberbullying measure, the WCM. *Work & Stress, 30*(4), 293-317. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1080/02678373.2016.1255998

Felblinger, D.M. (2008). Incivility and bullying in the workplace and nurses' shame responses. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing, 37*(2), 234-242. doi:10.1111/j.1552-6909.2008.00227.x

Ferguson, M. (2012). You cannot leave it at the office: Spillover and crossover of coworker incivility. *Journal of Organizational Behavior, 33(*4), 571-588. https://doi.org/10.1002/job.774

Ferris, D.L., Chen, M., & Lim, S. (2017). Comparing and contrasting workplace ostracism and incivility. *Annual Review of Organizational Psychology & Organizational Behavior, 4*(3), 315-338. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113223

Foulk, T., Woolum, A., & Erez, A. (2016). Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors. *Journal of Applied Psychology, 101*(1), 50-67. doi:10.1037/apl0000037

Freedman, S., & Vreven, D. (2016). Workplace incivility and bullying in the library: Perception or reality? *College & Research Libraries, 77*(6), 727-748. http://dx.doi.org.proxy1.ncu.edu/10.5860/crl.77.6.727

Gabriel, A.S., Butts, M.M., Yuan, Z., Rosen, R.L., & Sliter, M.T. (2018). Further understanding incivility in the workplace: The effects of gender, agency, and communion. *Journal of Applied Psychology, 103*(4), 362-382. doi:10.1037/apl0000289

Ganesh, S., & Zoller, H.M. (2012), "Dialogue, activism, and democratic social change". *Communication Theory, 22*(1), 66-91. doi: 10.1111/j.1468-2885.2011.01396.x.

Geldart, S., Langlois, L., Shannon, H.S., Cortina, L.M., Griffith, L., & Haines, T. (2018). Workplace incivility, psychological distress, and the protective effect of co-worker support. *Int. J. Workplace Health Manag.* 11, 96-110. doi: 10.1108/IJWHM-07-2017-0051

Gervais, B.T. (2014). Following the news? Reception of uncivil partisan media and the use of incivility in political expression. *Political Communication 31*(4), 564-583. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1080/10584609.2013.852640

Ghosh, R., Reio, T.G., Jr, & Bang, H. (2013). Reducing turnover intent: Supervisor and co-worker incivility and socialization-related learning. *Human Resource Development International, 16*(2), 169-185. https://doi.org/10.1080/13678868.2012.756199

Greenway, L. (2014). Trash talking. *Cricketeer, 11*(4), 20-21.

Gregoire, T.K., Propp, J., & Poertner, J. (1998). The supervisor's role in the transfer of training. *Administration in Social Work*, 22, 1-18. https://doi.org/10.1300/J147v22n01_01

Guay, S., Goncalves, J., & Jarvis, J. (2014). Verbal violence in the workplace according to victims' sex—A systematic review of the literature. *Aggression and Violent Behavior, 19*(5), 572-578. https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.08.001

Hershcovis, M.S. (2011). ―Incivility, social undermining, bullying… oh my!‖: A call to reconcile constructs within workplace aggression research. *Journal of Organizational Behavior, 32*(3), 499-519. http://dx.doi.org/10.1002/job.689

Hershcovis, M.S., Cameron, A., Gervais, L., & Bozeman, J. (2018). The effects of confrontation and avoidance coping in response to workplace incivility. *Journal Of Occupational Health Psychology, 23*(2), 163-174. doi:10.1037/ocp0000078

Higgins, T., & Tykocinski, O. (1992). Seff-discrepancies and biographical memory: Personality and cognition at the level of psychological situation. *Personality and Social Psychology Bulletin, 18*(5), 527-535. doi:10.1177/0146167292185002

Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of resources. A new attempt at conceptualizing stress. *The American psychologist, 44*(3), 513-524. https://doi.org/10.1037//0003-066x.44.3.513

Hoffman, R.L. & Chunta, K. (2015). Workplace incivility: Promoting zero tolerance in nursing. *Journal of Radiology Nursing, 34*(4), 222-227. doi:10.1016/j.jradnu.2015.09.004

Holm, K., Torkelson, E., & Backström, M. (2015). Models of workplace incivility: The relationships to instigated incivility and negative outcomes. *BioMed Research International, 11*(1), 1-10. https://doi.org/10.1155/2015/920239

Isaacs, W.N. (1993). "Taking flight: dialogue, collective thinking, and organizational learning". *Organizational Dynamics, 22*(2), 24-39. doi: 10.1016/0090-2616(93)90051-2.

Jelavić, S.R., Aleksić, A., & Braje, I.N. (2021). Behind the curtain: Workplace ıncivility—ındividual actors in cultural settings. *Sustainability, 13*(3), 1249. doi:10.3390/su13031249

Hornstein, H. (2003). Workplace incivility: An unavoidable product of human nature and organizational nurturing. Ivey Business Journal, 68(2), 1-7.

Kabat-Farr, D., Cortina, L.M., Marchiondo, L.A. (2018). The emotional aftermath of incivility: Anger, guilt, and the role of organizational commitment. *International Journal of Stress Management, 25*(2), 109-128. https://doi-orgproxy1.ncu.edu/10.1037/str0000045

Koon, V.-Y., & Pun, P.-Y. (2017). The mediating role of emotional exhaustion and job satisfaction on the relationship between job demands and instigated workplace incivility. *The Journal of Applied Behavioral Science, 54*(2), 187-207. https://doi.org/10.1177/0021886317749163

Kunkel, D., & Davidson, D. (2014). Taking the good with the bad: Measuring civility and incivility. Journal Of Organizational Culture, *Communications & Conflict, 18*(1), 215-232.

Laschinger, H.K., Wong, C.A., Cummings, G.G., & Grau, A.L. (2014). Resonant leadership and workplace empowerment: The value of positive organizational cultures in reducing workplace incivility. *Nursing Economics, 32*(1), 5-16.

Leiter, M P., Day, A., & Price, L. (2015). Attachment styles at work: Measurement, collegial relationships, and burnout. *Burnout Research, 2*(1), 25-35. doi:10.1016/j.burn.2015.02.003

Lewis, P.S., & Malecha, A. (2011). The impact of workplace incivility on the work environment, manager skill, and productivity. *Journal of Nursing Administration, 41*(1), 41-47. https://doi.org/10.1097/NNA.0b013 e3182002a4c

Liao, Z., Yam, K.C., Johnson, R.E., Liu, W., & Song, Z. (2018). Cleansing my abuse: A reparative response model of perpetrating abusive supervisor behavior. *Journal of Applied Psychology, 103*(9), 1039-1056. https://doi.org/10.1037/apl0000319

Lim, S., & Cortina, L.M. (2005). Interpersonal mistreatment in the workplace: The interface and impact of general incivility and sexual harassment. *Journal of Applied Psychology, 90*(3), 483-496. doi:10.1037/0021-9010.90.3.483

Lim, S., & Lee, A. (2011). Work and nonwork outcomes of workplace incivility: Does family support help? *J. Occup. Health Psychol.* 16, 95-111. doi: 10.1037/a0021726

Lim, S., Cortina, L.M., & Magley, V.J. (2008). Personal and workgroup incivility: Impact on work and health outcomes. *Journal of Applied Psychology, 93*(1), 95-107. https://doi.org/10.1037/0021-9010.93.1.95

Lindebaum, D., & Geddes, D. (2015). The place and role of (moral) anger in organizational behavior studies. *Journal of Organizational Behavior, 37*(5), 738-757. doi:10.1002/job.2065

Marco, D.D., Hoel, H., Arenas, A., & Munduate, L. (2018). Workplace incivility as modern sexual prejudice. *Journal of Interpersonal Violence, 33*(12), 1978-2004. https://doi.org/10.1177/0886260515621083

Marks, J. (2017). Incivility in America. How crude, rude and obnoxious behavior has replaced good manners and why that hurts our politics and culture. U.S. News & World Report.

Mazuritsky, S. (2018). Perceptions of Workplace Incivility Based on Personality Characteristics: A Replication. Master's Thesis. The University of Guelph, Guelph, ON, Canada.

Meier, L.L., & Semmer, N.K. (2013). Lack of reciprocity, narcissism, anger, and instigated workplace incivility: A moderated mediation model. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 22*(4), 461-475. doi:10.1080/1359432x.2012.654605

Meyer, A.D., Gaba, V., & Colwell, K.A. (2005). "Organizing far from equilibrium: Nonlinear change in organizational field". *Organization Science, 16*(5), 456-473. http://dx.doi.org/10.1287/orsc.1050.0135

Miner, K.N., Diaz, I., Wooderson, R.L., McDonald, J.N., Smittick, A.L., & Lomelli, L.C. (2018). Identifying theoretical speedbumps and alternative routes for future research. *Journal Of Occupational Health Psychology, 23*(3), 320-337. doi:10.1037/ocp0000093

Miner, K.N., Settles, I.H., Pratt-Hyatt, J.S., & Brady, C.C. (2012). Experiencing incivility in organizations: The buffering effects of emotional and organizational support. *Journal of Applied Social Psychology, 42*(2), 340-372. http://dx.doi.org/10.1111/j.1559-1816.2011.00891.x

Montgomery, K., Kane, K., & Vance, C.M. (2004). Accounting for differences in norms of respect: A study of assessments of incivility through the lenses of race and gender. *Group & Organization Management, 29*(2), 248-268. https://doi.org/10.1177/1059601103252105

Naseer, S., Raja, U., & Donia, M.B.L. (2016). Effect of perceived politics and perceived support on bullying and emotional exhaustion: The moderating role of type A personality. *The Journal of Psychology, 150*(5), 606-624. doi: 10.1080/00223980.2016.1154809

Neuman, J., & Baron, R. (1998). Workplace violence and workplace aggression: Evidence concerning specific forms, potential causes, and preferred targets. *Journal of Management*, 24, 391-419. https://doi.org/10.1177/014920639802400305

Ng, T.W.H., Lam, S.S.K., & Feldman, D.C. (2016). Organizational citizenship behavior and counterproductive work behavior: Do males and females differ? Journal of Vocational Behavior, 93, 11-32. doi://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.jvb.2015.12.005

Oz, M., Zheng, P., & Chen, G.M. (2018). Twitter versus Facebook: Comparing incivility, impoliteness, and deliberative attributes. *New Media & Society, 20*(9), 3400-3419. https://doi.org/10.1177/1461444817749516

Pearson, C., & Porath, C. (2009). *The Cost of Bad Behavior: How Incivility Ruins Your Business and What You Can Do About It.* Portfolio Hardcover.

Pearson, C.M., & Porath, C.L. (2005). On the nature, consequences and remedies of workplace incivility: No time for "nice"? Think again. *Academy of Management Perspectives, 19*(1), 7-18. doi:10.5465/ame.2005.15841946

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Porath, C.L. (2000). Assessing and attacking workplace incivility. *Organizational Dynamics*, 29, 123-137. doi: 10.1016/s0090-2616(00)00019-x

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Porath, C.L. (2005). Workplace incivility. In S. Fox & P. E. Spector (Eds.), *Counterproductive work behavior: Investigations of actors and targets* (pp. 177–200). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10893-008

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Wegner, J.W. (2001). When workers flout convention: A study of workplace incivility. *Human Relations, 54*(11), 1387-1419. doi:10.1177/00187267015411001

Penney, L.M., & Spector, P.E. (2005). Job stress, incivility, and counterproductive work behavior (CWB): The moderating role of negative affectivity. *Journal of Organizational Behavior, 26*(7), 777-796. https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/job.336

Peters, A.B. (2015). The concept of incivility: A case study. *Teaching and Learning in Nursing, 10*(4), 156-160. https://doi.org/10.1016/j.teln.2015.06.002

Porath, C., & Pearson, C. (2013). The price of incivility. Harvard business review, 91(1-2), 115-121.

Porath, C.L., & Erez, A. (2007). Does rudeness really matter? The effects of rudeness on task performance and helpfulness. Academy of Management Journal, 50(5), 1181-1197. https://doi.org/10.2307/20159919

Porath, C.L., & Pearson, C.M. (2012). Emotional and behavioral responses to workplace incivility and the impact of hierarchical status. *Journal of Applied Psychology, 42*(1), 326-357. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2012.01020.x.

Posey, C., Roberts, T.L., & Lowry, P.B. (2015). The impact of organizational commitment on insiders' motivation to protect organizational information assets. *Journal of Management Information Systems, 32*(4), 179-214. doi:10.1080/07421222.2015.1138374

Powell, W., & Rerup, C. (2017). Opening the Black Box: The Microfoundations of Institutions. Greenwood, R., Oliver, C., Lawrence, T. and Meyer, R.E. (Eds), *In book: The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (2nd edition) (pp.311-337), Sage Publications, London, UK.

Reio, T.G., & Ghosh, R. (2009). Antecedents and outcomes of workplace incivility: Implications for human resource development research and practice. *Human Resource Development Quarterly, 20*(3), 237-264. https://doi.org/10.1002/hrdq.20020

Rinke, E.M., Wessler, H., Löb, C., & Weinmann, C. (2013). Deliberative qualities of generic news frames: Assessing the democratic value of strategic game and contestation framing in election campaign coverage. *Political Communication, 30*(3), 474-494. doi:10.1080/10584609.2012.737432

Robinson, S.L., Wang, W., & Kiewitz, C. (2014). Coworkers behaving badly: The ımpact of coworker deviant behavior upon ındividual employees. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 1*(1), 123-143. doi:10.1146/annurev-orgpsych-031413-091225

Ryan, M. (2016). Besting the workplace bully. *Reference & User Services Quarterly, 55*(4), 267-269. http://dx.doi.org/10.5860/rusq.55n4.267

Salin, D. (2003). Ways of explaining workplace bullying: A review of enabling, motivating and precipitating structures and processes in the work environment. *Human Relations, 56*(10), 1213-1232. doi:10.1177/00187267035610003

Samnani, A.-K., & Singh, P. (2016). Workplace bullying: Considering the interaction between individual and work environment. *Journal of Business Ethics, 139*(3), 537-549. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-015-2653-x

Scheff, S. (2017). Shame nation: The rise of incivility in America. The Huffington Post.

Schilpzand, P., De Pater, I.E., & Erez, A. (2016). Workplace incivility: A review of the literature and agenda for future research. *Journal of Organizational Behavior, 1*(37), 57-88. doi:10.1002/job.1976

Shandwick, W., & Tate, P. (2017). Civility in America vii: The state of civility. KRC Research, 1-22.

Sharma, P.N. (2018). Moving beyond the employee: The role of the organizational context in leader workplace aggression. *The Leadership Quarterly, 29*(1), 203-221. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.leaqua.2017.12.002

Sherrod, J.T., & Lewallen, L.P. (2021). Workplace incivility and its effects on the physical and psychological health of nursing faculty. *Nurs. Educ. Perspect.* 42, 278-284. doi: 10.1097/01.NEP.0000000000000839

Sliter, M., Sliter, K., & Jex, S. (2012). The employee as a punching bag: The effect of multiple sources of incivility on employee withdrawal behavior and sales performance. *Journal of Organizational Behavior, 33*(1), 121-139. https://doi.org/10.1002/job.767

Sliter, M.T., Jex, S., Wolford, K.A., & McInnerney, J. (2010). The relationship between customer incivility and stress, burnout and performance: Emotional labor as a moderator. *Journal of Occupational Health Psychology,* 15, 468-481. http://dx.doi.org/10.1108/JCHRM-03-2017-0005

Sood, S., & Kour, D. (2022). Perceived workplace incivility and psychological well-being in higher education teachers: a multigroup analysis. *Int. J. Workplace Health Manag.* 16, 20-37. doi: 10.1108/IJWHM-03-2021 0048

Torkelson, E., Holm, K., Backstrom, M., & Schad, E. (2016). Factors contributing to the penetration of workplace incivility: The importance of organizational aspects and experiencing incivility from others. *Work & Stress, 30*(2), 115-131. https://doi.org/10.1080%2F02678373.2016.1175524

Vahle-Hinz, T. (2019). Little things matter: A daily diary study of the within-person relationship between workplace incivility and work-related rumination. *Ind. Health*, 57, 676-690. doi: 10.2486/indhealth.2018-0186

Vickers, M.H. (2006). Writing what's relevant: Workplace incivility in public administration-A wolf in sheep's clothing. *Administrative Theory & Praxis, 28*(1), 69-88. https://doi.org/10.1080/10841806.2006.11029525

Weiss, H.M., & Cropanzano, R. (1996). Affective events theory: A Theoretical discussion of the structure, causes and consequences of affective experiences at work. In B. M. Staw, & L. L. Cummings (Eds.), *Research in organizational behavior: An annual series of analytical essays and critical reviews* (pp. 1-74). Greenwich, CT: JAI Press.

Wu, L.-Z., Birtch, T.A., & Zhang, H. (2018). Perceptions of negative workplace gossip: A selfconsistency theory framework. *Journal of Management, 44*(5), 1873-1898. ttps://doi.org/10.1177/0149206316632057

Wu, X., Kwan, H.K., Wu, L.-Z., & Ma, J. (2018). The effect of workplace negative gossip on employee proactive behavior in China: The moderating role of traditionality. *Journal of Business Ethics, 148*(4), 801-815. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-015-3006-5

Xenakis, C. (2018, October 1). Incivility in the public square and in the American church [Web log post]. https://carducc.wordpress.com/2018/10/01/incivility-in-thepublic-square-and-in-the-american-church/

Yang, L.-Q., & Caughlin, D.E. (2017). Aggression-preventive supervisor behavior: Implications for workplace climate and employee outcomes. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(1), 1-18. https://doi.org/10.1037/a0040148

Yeung, A., & Griffin, B. (2008). Workplace incivility: Does it matter in Asia? *People and Strategy, 31*(3), 14-19.

Yip, J.A., Schweitzer, M.E., & Nurohamed, S. (2018). Trash-talking: Competitive incivility motivates rivalry, performance, and unethical behavior. *Organizational Health and Human Decision Processes, 14*(4), 125-144. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2017.06.002

Zhou, Z. (2014). Effects of workplace incivility on Nurses' emotions, well-being, and behaviors: A Longitudinal study (University of South Florida). https://scholarcommons.usf.edu/etd

Zhou, Z.E., Yan, Y., Che, X.X., & Meier, L.L. (2015). Effect of workplace incivility on end-of-work negative affect: Examining individual and organizational moderators in a daily diary study. *Journal of Occupational Health Psychology, 20*(1), 117-130. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0038167

KAYNAKLAR

Anandarajan, M., Devine, P. and Simmers, C. (2004). A Multidimensional Scaling Approach to Personal Web Usage ın The Workplace. In M. Anandarajan & C. Simmers (Eds.), *Personal Web Usage ın The Workplace: A Guide To Effective Human Resource Management*. Hershey, PA: Information Science Publishing.

Blanchard, Anita L. and Christine A. Henle (2008), "Correlates of Different Forms of Cyberloafing: the Role of Norms and External Locus of control", *Computers in Human Behavior*, Vol.24, pp.1067-1084.

Blau, G., Yang, Y. and Ward-Cook, K. (2006). Testing a Measure of Cyberloafing, *Journal of Allied Health*, 35 (1): 9-17.

Burleson, J., and Greenbaum, B. E. (2019). When spheres collide: A Refocused Research Framework for Personal Use of Technology at Work. *Communications of the Association for Information Systems*, *45*(23), 411-432 https://doi.org/10.17705/1CAIS.04523

Garrett, K. R. and, Danziger N. J. (2008), "Disaffection or Expected Outcomes: Understanding Personal Internet use During Work", *Journal of Computer-Mediated Communication*, Vol.13, pp. 937–958.

Hu, Y., Chen, Y., & Ye, M. (2021). Eager to Belong: Social Cyberloafing As A Coping Response to Workplace Ostracism. *Current Psychology*, 1-10. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01690-y

Huma, Z., Hussain, S., Thurasamy, R., & Malik, M. I. (2017). Determinants of cyberloafing: A comparative study of a public and private sector organization. *Internet Research*. *27(*1), 97-117. https://doi.org/10.1108/IntR-12-2014-0317

Jandaghi, G., Alvani, S.M., Matin, H.Z., and Kozekanan, S.F. (2015). Cyberloafing Management in Organizations. *Iranian Journal of Management Studies*, 8, 335-349.

Jinnan W., Wenjuan M., Lin L. and Joseph U.,C. (2020). "The Bright and Dark Sides of Social Cyberloafing: Effects on Employee Mental Health in China." *Journal of Business Research* 112: 56– 64. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.02.043.

Kamins, A. (1995) *Cyber-Loafing: Does Employee Time Online Add up to Net Losses*. New York Daily News.

Keser, H., Kavuk, M. and Numanoglu, G. (2016). The Relationship Between Cyber-Loafing and Internet Addiction. *Cypriot Journal Of Educational Sciences*, 11(1), 37-42. Doi: 10.18844/cjes.v11i1.431.

Koay, K.-Y. and Soh, P.C.-H. (2018), "Should Cyberloafing Be Allowed ın The Workplace?", *Human Resource Management International Digest*, Vol. 26 No. 7, pp. 4-6. https://doi.org/10.1108/HRMID-05-2018-0107

Lim, P. K., K. Y. Koay, and W. Y. Chong. (2021). "The Effects of Abusive Supervision, Emotional Exhaustion and Organizational Commitment on Cyberloafing: *A Moderated-Mediation Examination." Internet Research* 31 (2): 497–518. https://doi.org/10.1108/INTR-03-2020-0165.

Lim, V. (2002). "The IT Way of Loafing on The Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organisational Justice". *Journal of Organisational Behaviour,* 23(5), 675-694.

Lim, V. K., and Teo, T. S. (2022). Cyberloafing: A review and research agenda. *Applied Psychology*, 1–44. https://doi.org/10.1111/apps.12452

Modzelewski P (2020) Fomo (fear of missing out)–an Educational and Behavioral Problem ın Times of New Communication Forms. *Konteksty Pedagogiczne*, 14:215-232.

Ozler, D. E., and Polat, G. (2012). Cyberloafıng Phenomenon In Organızatıons: Determınants and Impacts. *International Journal of E-Business and E-Government Studies*, 4(2), 1-15.

Özcan, H. M., and Koç, U. (2023). The Role of Fear of Mıssıng Out (FoMO) In The Relatıonshıp Between Personalıty Traıts and Cyberloafıng. *Ege Academic Review*, 23(1), 11-26. https://doi.org/10.21121/eab.987487

Rogers, A.P. and Barber, L.K. (2019). Addressing Fomo and Telepressure Among University Students: Could A Technology İntervention Help With Social Media Use and Sleep Disruption? *Computers in Human Behavior,* 93, 192-199.

Stanton, J. M. (2002), "Company Profile of the Frequent Internet User", *Communications of the ACM*, Vol.45, No.1, pp.55-59.

Tekin, M. (2018). *Akıllı Bilgi Çağı*, Konya: Günay Ofset.

Venkatesh, V., Cheung, C., Davis, F. and Lee, Z. (2023). Cyberslacking in the Workplace: Antecedents and Effects on Job Performance. *MIS Quarterly* 47 (1): 281–316. https://doi.org/10.25300/MISQ/2022/14985.

Weatherbee, T. G. (2010), "Counterproductive Use of Technology at Work: Information and Communications Technologies and Cyberdeviancy", *Human Resource Management Review*, Vol.20, pp. 35-44.

Wong, G. Y. L., Kwok, W. C. R., Zhang, S., Lai, H. C. G. and Cheung F. C. J. (2023)."Mutually Complementary Effects of Cyberloafing and Cyber-Life-Interruption on Employee Exhaustion." *Information & Management* 60 (2): 103752. https://doi.org/10.1016/j.im.2022.103752.

Wu, J., Mei, W., Liu, L. and Ugrin, J.C. (2020), "The Bright And Dark Sides Of Social Cyberloafing: Effects On Employee Mental Health ın China", *Journal of Business Research*, Vol. 112, pp. 56-64.

Yalçın, Y. Y. ve Arık, Ö. (2020). Sanal Kaytarma. Çelik A. vd. (Editör) *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, 589-596, Konya: Eğitim Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akbulut, V. (2021). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Dönüşümsel Liderlik Algıları, Beden Eğitimi Dersi Yatkınlıkları ve Motivasyonlarının Karma Yöntem Aracılığıyla İncelenmesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Arar T., Çetiner N. Ve Yurdakul G. (2023). Quiet Muittin: Bildin a Comprehensive Theoretical Framework. *Jurnal of Akademice Researches and Studies*;15(28):122-138.

Arnet, E. (2022). The Ethics of Quiet Quitting, The Prindle Institute, https://www.prindleinstitute.org/2022/09/the-ethics-of-quiet-quitting/ (E.T.: 27.04.2024

Bradbury, M. D., Martin, M., and Yokley-Krige, E. (2022). He Sutay Interview: A Tol For Retention. *Review of Public Personnel Administration*, 42(4), 789-794.

Callahan, C. (2022). WTF is Quiet Quitting (and why is Gen Z doing it), Worklife, https://www.worklife.news/culture/quiet-quitting/ (E. T.: 22.10.2022)

Chavarin G. (2023). Re-Framing Quiet Quitting: An Opportunity For Employers to İmprove the Workplace, https://www.modernhealth.com/post/what-is-quiet-quitting / (E. T.: 19.05.2024).

Cholteeva Y. (2023). 'Quiet Quitting': How Should HR Manage it?, https://www.peoplemanagement.co.uk/article/1795213/quiet-quitting-hr-manage-it/ (E. T.: 10.05.2024).

Cuadra, D. (2022). 'A silent protest': CPO at Headspace Health Explains Why Workers Are 'Quiet Quitting', Benefit News, https://www.benefitnews.com/news/cpo-at-headspace-health-on-quiet-quitting/ (E.T.: 18.05.2024)

Çalışkan, K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı Mı Yeniden Diriliş Mi?. *Jurnal of Organizational Behavior Review*, 5(2), 190-204.

Çimen, A. İ., ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 5(1), 27-33.

Dawson, J. and Ozick, C. (2022). Gratitude: A Building Block for the Culture of Appreciation. The School of Positive Psychology, https://www.positivepsych.edu.sg/gratitude-culture-appreciation/ (E.T.: 12.05.2024).

Elgan, M. (2022). It's Time to Quit Quitting on The Quiet Quitters, *Computer World*, https://www.computerworld.com/article/3673096/its-time-to-quit-quitting-on-the-quiet-quitters.html/ (E. T.: 05.05.2024).

Ellis, L. and Yang, A. (2022). If Your Co-Workers Are 'Quiet Quitting,' Here's What That Means. *The Wall Street Jurnal*, https://www.wsj.com/articles/if-your-gen-z-co-workers-are-quiet-quitting-heres-what-that-means-11660260608/ (E. T.: 26.04.2024).

Formica, S., and Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting Paradigm Shifts: An Overview of Current Situation and Future Research Directions. *Jurnal of Hospitality Marketing & Management*, 31(8), 899-907.

Fresh H. (2022). What is Quiet Quitting? Where Did It Originate From? Know Everything About the Practice That is Changing the Dynamics of Workplace. https://freshheadline.com/what-is-quiet-quitting-where-did-it-originate-from-know-everything-about-the-practice-that-is-changing-the-dynamics-of-workplace/210489/ (E. T.: 18.05.2024).

Güler, M. (2023). Çalışma Kültüründe Yeni Bir Kavram: Sessiz İstifa. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1), 247-261.

Günay M. (2023). Sessiz İstifa Etkisi Artıyor, https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/sessiz-istifanin-etkisi-artiyor-2020275/ (E. T.: 04.05.2024).

Harter, J. (2022). Is Quiet Quitting Real? Gallup: https://www.gallup.com/workplace/398306/quiet-quitting-real.aspx/ (E. T.: 13.05.2024).

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know, Techtarget, https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quiet-quitting-explained-Everything-you-need-to-know/(E. T.: 07.05.2024).

Hitt, T. (2022). The Libertarian Who Supposedly Coined "Quiet Quitting", Gawker.com, https://www.gawker.com/news/the-libertarian-who-supposedly-coined-quiet-quitting/ (E. T.: 12.05.2024).

Karayaman, S. (2023). *Kuşak teorisi bağlamında sessiz istifa*. C. Duran (Ed.) *Sessiz istifa içinde* (62-85). Konya. Eğitim Yayınevi.

Kelly, J. (2022). How Both Managers And Workers Can Combat 'Quiet Quitting', Forbes, https://www.forbes.com/sites/jackkelly/2022/08/22/how-both-managers-and-workers-can-combat-quiet-quitting/?sh=2b5af2dc466d/ (E. T.: 12.05.2024).

Kızıldağ, D. (2019). Z Kuşağı Hangi Beklentilerle İş Yaşamına Giriyor? Seçme ve Yerleştirme Sürecine İlişkin Bir Değerlendirme. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C-IASOS Özel Sayısı, 32-46.

Klotz, A. C. and Bolino, M. C. (2022). When Quiet Quitting İs Worse Than The Real Thing. Harvard Business Review, Managing Employees: https://hbr.org/2022/09/when-quiet-quitting-is-worse-than-the-real-thing/ (E. T.: 2.05.2024).

Kolev, G. (2022). What is "Quietquitting" (Andshouldyoujointhe Trend). https://officetopics.com/what-is-quiet-quitting/ (E. T.: 27.04.2024).

Lin, L., and Gullotta, D. (2021). Disarticulating Gingnian: Chinese Youth Beyond'rising Tides' and 'Lying Flat', *Made in China Jurnal*, 6(3), 20-30.

Mahand, T., and Cam, C. (2023). Quiet Quitting-Causes and Opportunities. *Business and Management Researches*, 1(12), 8-18.

Mamona, S. (2022). 'Quiet Quitting' is TikTok's Antidote to Generation Burnout – But it Only Works For the Privileged. https://www.glamourmagazine.co.uk/article/quiet-quitting-is-a-privilege/ (E.T.: 12.05. 2024).

Masterson, V. (2022). What is Quiet Quitting? WeForum: https://www.weforum.org/agenda /2022/09 /tiktok-quiet-quitting-explained/ (E. T.: 12.05.2024).

McGregor, G. (2022). Before "Quiet Quitting" in the U.S., There Was "Lying Flat" in China. How the Anti-Work Movement Swept the World's Two Largest Economies, Fortune, (E. T.: 12.05.2024).

Pelc, C. (2022). Can Overwork Kill You? Medical News Today: / (E. T.: 18.05.2024).

Power, D. J., and Phillips-Wren, G. (2011). Impact of Social Media and Web 2.0 on Decision-Making. *Jurnal of Decision Systems*, 20(3), 249-261, p. 254.

Thapa, A. (2022). How 'Quiet Quitting' Became the Next Phase of the Great Resignation. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/09/02/how-quiet-quitting-became-the-next-phase-of-the-great-resignation. html/ (E. T.: 20.04.2024).

Tong, G. C. (2022). Is "Quiet Quitting" a Good Idea ? Here's What Workplace Experts Say. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/08/30/is-quiet-quitting-a-good-idea-heres-what-workplace-experts-say.html/ (E. T.: 21.04.2024).

Urban Legal Recruiment (2022). Is Quiet Quitting Just Another Word for Disengagement, https://www.urbanlegal.ca/weekly-insights.html?nID=46/ (E. T.: 21.04.2024).

Ward, M. (2022). Quiet Quitting Marginalized Backgrounds Minorities Diversity. Business Insider: https://www.businessinsider.com/quiet-quitting-marginalized-backgrounds-minorities-diversity-2022-9/ (E. T.: 23.05.2024).

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet quitting: A conceptual İnvestigation. Anadolu 10th International Conference On Social Science (581-591). Diyarbakır: 15-16 Ekim 2022.

Yıldız, D. (2023). Örgütlerde İşgören ve İşverenlerin Güncel Sorunu: Sessiz İstifa. *Social Sciences Research Jurnal*, 12 (6), 795-802.

Yıldız, S. ve Özmenekşe, Y. O. (2022), "Kaçınılmaz Son: Sessiz İstifa", *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (4), 14-24.

Zaw, P., ve Takahashi, Y. (2022). Effect of Transformational Leadership on Contextual Performance Mediated by Work Engagement and Moderated by Mindful Awareness. Merits, 2(4), 241-257.

KAYNAKÇA

Abu-Saifan, S. (2012). Social entrepreneurship: Definition and boundaries. *Technology innovation management review*, *2*(2).

Alvord, S. H., Brown, L. D., & Letts, C. W. (2004). Social Entrepreneurship and Societal Transformation: An Exploratory Study. *The Journal of Applied Behavioral Science*, *40*(3), 260-282. https://doi.org/10.1177/0021886304266847

Austin, J., Stevenson, H., & Wei–Skillern, J. (2006). Social and Commercial Entrepreneurship: Same, Different, or Both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, *30*(1), 1-22. https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x

Barber, K. (1998). The Canadian oxford dictionary.

Bornstein, D. (2007). *How to change the world: Social entrepreneurs and the power of new ideas*. Oxford University Press.

Bornstein, D., & Davis, S. (2010). *Social entrepreneurship: What everyone needs to know®*. Oxford University Press.

Borzaga, C., & Defourny, J. (2004). *The emergence of social enterprise* (C. 4). Psychology Press.

Cantillon, R. (1755). *Essai sur la nature du commerce en général*.

Cukier, W., Trenholm, S., Carl, D., & Gekas, G. (2011). Social entrepreneurship: A content analysis. *Journal of Strategic Innovation and Sustainability*, *7*(1), 99-119.

Cunningham, J. B., & Lischeron, J. (1991). Defining entrepreneurship. *Journal of small business management*, *29*(1).

Dacin, M. T., Dacin, P. A., & Tracey, P. (2011). Social Entrepreneurship: A Critique and Future Directions. *Organization Science*, *22*(5), 1203-1213. https://doi.org/10.1287/orsc.1100.0620

Dart, R. (2004). The legitimacy of social enterprise. *Nonprofit Management and Leadership*, *14*(4), 411-424. https://doi.org/10.1002/nml.43

Dees, J. G. (1998). *The meaning of social entrepreneurship*. Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership.

Dees, J. G. (2007). Taking social entrepreneurship seriously. *society-new brunswıick*, *44*(3), 24.

Dees, J. G., & Anderson, B. B. (2002). For-profit social ventures. *International Journal of Entrepreneurship Education*, *2*(1), 1-13.

Drucker, P., & Maciariello, J. (2014). *Innovation and entrepreneurship*. Routledge.

Gönül, F., & Yaşar, M. E. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlilik ve İşsizlik Kaygılarının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 85-101.

Gupta, P., Chauhan, S., Paul, J., & Jaiswal, M. P. (2020). Social entrepreneurship research: A review and future research agenda. *Journal of business research*, *113*, 209-229.

Gümül, F., Çalık, A., & Halit, K. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 91-107.

Haugh, H. (2005). A research agenda for social entrepreneurship. *Social enterprise journal*, *1*(1), 1-12.

Hébert, R. F., & Link, A. N. (1989). In search of the meaning of entrepreneurship. *Small business economics*, *1*, 39-49.

Howorth, C., Smith, S. M., & Parkinson, C. (2012). Social Learning and Social Entrepreneurship Education. *Academy of Management Learning & Education*, *11*(3), 371-389. https://doi.org/10.5465/amle.2011.0022

Https://www.toms.com/us/impact.html. (t.y.). https://www.toms.com/us/impact.html(E.T.: 14.04.2024)

Kickul, J., & Lyons, T. S. (2020). *Understanding social entrepreneurship: The relentless pursuit of mission in an ever changing world*. Routledge.

Kümbül, G. B. (2011). Yoksullukla mücadelede sosyal girişimcilik: Ashoka üyelerinden sosyal yenilikçi örnek uygulamalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(3), 79-111.

Lepoutre, J., Justo, R., Terjesen, S., & Bosma, N. (2013). Designing a global standardized methodology for measuring social entrepreneurship activity: The Global Entrepreneurship Monitor social entrepreneurship study. *Small Business Economics*, *40*(3), 693-714. https://doi.org/10.1007/s11187-011-9398-4

Light, P. C. (2006). Reshaping social entrepreneurship. *Stanford Social Innovation Review*, *4*(3), 47-51.

Mair, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of world business*, *41*(1), 36-44.

Mair, J., & Noboa, E. (2003). *Social entrepreneurship: How intentions to create a social enterprise get formed*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=462283

Martin, R. L., & Osberg, S. (2007). *Social entrepreneurship: The case for definition*. Stanford social innovation review Stanford.

Murphy, P. J., Liao, J., & Welsch, H. P. (2006). A conceptual history of entrepreneurial thought. *Journal of management history*, *12*(1), 12-35.

Noruzi, M. R., Westover, J. H., & Rahimi, G. R. (2010). An exploration of social entrepreneurship in the entrepreneurship era. *Asian Social Science*, *6*(6), 3.

Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: Teorik çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *32*, 81-95.

Parkinson, C., & Howorth, C. (2008). The language of social entrepreneurs. *Entrepreneurship & Regional Development*, *20*(3), 285-309. https://doi.org/10.1080/08985620701800507

Peredo, A. M., & McLean, M. (2006). Social entrepreneurship: A critical review of the concept. *Journal of world business*, *41*(1), 56-65.

Portales, L. (2019). *Social Innovation and Social Entrepreneurship: Fundamentals, Concepts, and Tools*. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-13456-3

Prabhu, G. N. (1999). Social entrepreneurial leadership. *Career development international*, *4*(3), 140-145.

Rey-Martí, A., Ribeiro-Soriano, D., & Palacios-Marqués, D. (2016). A bibliometric analysis of social entrepreneurship. *Journal of business research*, *69*(5), 1651-1655.

Roberts, D., & Woods, C. (2005). Changing the world on a shoestring: The concept of social entrepreneurship. *University of Auckland business review*, *7*(1), 45-51.

Santos, F. M. (2012). A positive theory of social entrepreneurship. *Journal of business ethics*, *111*(3), 335-351.

Seelos, C., & Mair, J. (2005). Social entrepreneurship: Creating new business models to serve the poor. *Business horizons*, *48*(3), 241-246.

Smith, W., & Darko, E. (2014). Social enterprise: Constraints and opportunities–evidence from Vietnam and Kenya. *ODI. www. odi. org/publications/8303-social-enterprise-constraintsopportunities-evidence-vietnam-kenya*. https://cdn.odi.org/media/documents/8877.pdf

Sud, M., VanSandt, C. V., & Baugous, A. M. (2009). Social entrepreneurship: The role of institutions. *Journal of business ethics*, *85*, 201-216.

Sullivan Mort, G., Weerawardena, J., & Carnegie, K. (2003). Social entrepreneurship: Towards conceptualisation. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *8*(1), 76-88. https://doi.org/10.1002/nvsm.202

Swanson, L. A., & Di Zhang, D. (2010). The Social Entrepreneurship Zone. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *22*(2), 71-88. https://doi.org/10.1080/10495140903550726

Tan, W.-L., Williams, J., & Tan, T.-M. (2005). Defining the 'social'in 'social entrepreneurship': Altruism and entrepreneurship. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, *1*, 353-365.

Thompson, J. L. (2002). The world of the social entrepreneur. *International journal of public sector management*, *15*(5), 412-431.

Vasi, I. B. (2009). New heroes, old theories? Toward a sociological perspective on social entrepreneurship. *An introduction to social entrepreneurship*, 155-173.

KAYNAKÇA

AlTaweel, I. R., ve Al-Hawary, S. I. (2021). The Mediating Role of Innovation Capability on The Relationship Between Strategic Agility and Organizational Performance. *Sustainability*, 13(14), 7564.

Alyahya, M., Aliedan, M., Agag, G., ve Abdelmoety, Z. H. (2023). Understanding the Relationship Between Big Data Analytics Capabilities and Sustainable Performance: The Role of Strategic Agility and Firm Creativity. *Sustainability*, 15(9), 7623.

Arokodare, A, M., Asikhia, U, O., Makinde, ve O, G. (2019). Strategic Agility and Firm Performance: The Moderating Role of Organisational Culture. *Business Management Dynamics*, 9(3),1–12.

Arokodare, M.A., ve Asikhia, O.U. (2020). Strategic Agility: Achieving Superior Organizational Performance through Strategic Foresight. *Global Journal of Business and Management*, 20(A3), 7-16.

Arokodare, M.A. (2021). Do Strategic Agility Measures Affect Overall Firm Performance of Oil and Gas Industry? An Empirical Investigation. *European Journal of Business and Management*, 13(3), 31-42.

Arıcı, T., ve Gök, M. S. (2023). Examining Environmental Turbulence Intensity: A Strategic Agility and Innovativeness Approach on Firm Performance in Environmental Turbulence Situations. *Sustainability*, 15(6), 5364.

Atieno, O.J., ve Senaji, T.A. (2017). Relationship Between Strategic Agility and Organization Performance. *Africa International Journal of Management Education and Governance*, 2(3), 73-79.

Backhouse, C. J., ve Burns, N. D. (1999). Agile Value Chains for Manufacturing – Implications For Performance Measures. *International Journal of Agile Management Systems*, 1(2), 76–82.

Balzano, M., ve Bortoluzzi, G. (2024). The Historical Roots of Strategic Agility, Strategic *Agility in Dynamic Business Environments* içinde (Ed. Marco Balzano & Guido Bortoluzzi), Springer.

Bayus, B. L. (1994). Are Product Life Cycles Really Getting Shorter? *Journal of Product Innovation Management*, 11(4), 300–308.

Bessant, J., Francis, D., Meredith, S., Kaplinsky, R., ve Brown, S. (2001). Developing Manufacturing Agility in Smes. *International Journal of Technology Management*, 22(1-3), 28-28.

Boisot, M. H. (1998). *Knowledge Assets: Securing Competitive Advantage in The Information Economy*, Oxford University Press: Oxford.

Brannen, M. Y., ve Doz, Y. L. (2012). Corporate Languages and Strategic Agility: Trapped in Your Jargon or Lost in Translation? *California Management Review*, 54(3), 77–97.

Burgess, T. F. (1994). Making the Leap to Agility: Defining and Achieving Agile Manufacturingthrough Business Process Redesign and Business Network Redesign. *International Journal of Operations & Production Management*, 14(11), 23-34.

Clauss, T., Abebe, M., Tangpong, C., ve Hock, M. (2021). Strategic Agility, Business Model Innovation, and Firm Performance: An Empirical Investigation. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 68(3), 767–784.

Czinkota, M. R., Knight, G., Liesch, P. W., ve Steen, J. (2010). Terrorism and International Business: A Research Agenda. *Journal of International Business Studies*, 41(5), 826–843.

Doz, Y., ve Kosonen, M. (2008). The Dynamics of Strategic Agility: Nokia's Rollercoaster Experience. *California Management Review*, 50(3), 95–118.

Elali, W. (2021). The Importance Of Strategic Agility to Business Survival During Corona Crisis and Beyond. *International Journal of Business Ethics and Governance*, 4(2) 1–8.

Fernandez, Z., ve Nieto, M. J. (2006). The Internet: Competitive Strategy and Boundaries of the Firm. *International Journal of Technology Management*, 35(1/2/3/4), 182.

Fitzgerald, R. (Ed.). (1994). *The Competitive Advantages of Far Eastern Business*, Psychology Press.

Gerald, E., Obianuju, A., ve Chukwunonso, N. (2020). Strategic Agility and Performance of Small and Medium Enterprises in the Phase of Covid-19 Pandemic. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 2(1), 41–50.

Goldman, S. L., Nagel, R. N., ve Preiss, K. (1995). *Agile Competitors and Virtual Organizations: Strategies for Enriching the Customer (Vol. 8)*. New York: Van Nostrand Reinhold.

Gurkov, I., Goldberg|, A., ve Saidov, Z. (2017). Strategic Agility and Persistence: HEM's Entry into The Russian Market of Expendable Materials For Clinical Laboratories. *Global Business and Organizational Excellence*, 36(5), 12–19.

Haider, S. A., ve Kayani, U. N. (2020). The Impact of Customer Knowledge Management Capability On Project Performance-Mediating Role of Strategic Agility. *Journal of Knowledge Management*, 25(2), 298–312.

Halalmeh, M. (2021). The Impact of Strategic Agility On Employees' Performance in Commercial Banks in Jordan. *Management Science Letters*, 11(5), 1521–1526.

Huang, C., ve Nof, S. Y. (1999). Enterprise Agility: A View from The PRISM Lab. *International Journal of Agile Management Systems*, 1(1), 51–60.

Jain, S. C., ve Grosse, R. (2009). Impact of Terrorism and Security Measures On Global Business Transactions: Some International Business Guidelines. *Journal of Transnational Management*, 14(1), 42–73.

Junni, P., Sarala, R. M., Tarba, S. Y., ve Weber, Y. (2015). The Role of Strategic Agility in Acquisitions. *British Journal of Management*, 26(4), 596–616.

Khraim, H. (2022). The Influence of Technological Innovative Capabilities on Firm Performance: Moderating Effect of Strategic Agility. *Problems and Perspectives in Management*, 20(2), 459–470.

Kudrle, R. T. (2006). The Globalization of Competition Policy, *Transformations In Global Governance: Implications for Multinationals and Other Stakeholders (Ed. Sushil Vachani)* içinde, Edward Elgar Publishing.

Lewis, M. W., Andriopoulos, C., ve Smith, W. K. (2014). Paradoxical Leadership to Enable Strategic Agility. *California Management Review*, 56(3), 58–77.

Lungu, M. F. (2020). The Influence of Strategic Agility on Firm Performance. *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 14(1), 102–110.

Lyn Chan, J. I., ve Muthuveloo, R. (2021). Antecedents and Influence of Strategic Agility on Organizational Performance of Private Higher Education Institutions in Malaysia. *Studies in Higher Education*, 46(8), 1726–1739.

Nejatian, M., Zarei, M. H., Rajabzadeh, A., Azar, A., ve Khadivar, A. (2019). Paving the Path Toward Strategic Agility: A Methodological Perspective and An Empirical Investigation. *Journal of Enterprise Information Management*, 32(4), 538–562.

Nurjaman, R., Rahayu, A., Wibowo, L., ve Widjajani, W. (2021a). The Role of Strategic Agility Towards the Firm Performance of Logistics Service Providers in Indonesia. *Management Science Letters*, 11(3), 965–974.

Nurjaman, R., Rahayu, A., Wibowo, L. A., Widjajani, ve Mujiarto. (2021b). The Relationship Between Strategic Agility and Resource Base View of the Firm Performance in Manufacturing Industry: The Research Framework. *Journal of Physics: Conference Series*, 1764(1).

Ofoegbu, O. E., ve Akanbi, P. A. (2012). The Influence of Strategic Agility on the Perceived Performance of Manufacturing Firms in Nigeria. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 11(2), 153–160.

Olaleye, B., Anifowose, O., Efuntade, A., ve Arije, B. (2021). The Role of Innovation and Strategic Agility on Firms' Resilience: A Case Study of Tertiary Institutions in Nigeria. *Management Science Letters*, 11(1), 297–304.

Prater, E., Biehl, M., ve Smith, M. A. (2001). International Supply Chain Agility-Tradeoffs Between Flexibility and Uncertainty. *International Journal of Operations & Production Management*, 21(5/6), 823-839.

Reed, J. H. (2020). Strategic Agility and the Effects of Firm Age and Environmental Turbulence. *Journal of Strategy and Management*, 14(2), 129–149.

Reed, J. (2021). Strategic Agility in The SME: Use It Before You Lose It. *Journal of Small Business Strategy*, 31(3), 33–46.

Roth, A. V. (1996). Achieving Strategic Agility Through Economies of Knowledge. *Planning Review*, 24(2), 30–36.

Shafer, R. A., Dyer, L., Kilty, J., Amos, J., ve Ericksen, J. (2001). Crafting a Human Resource Strategy to Foster Organizational Agility: A Case Study. *Human Resource Management*, 40(3), 197–211.

Sull, D. (2009). How to Thrive in Turbulent Markets, *Harvard Business Review*, 87(2), 78-88.

Suradi, S., Mahrinasari MS, M. M., ve Hasnawati, S. (2020). The Mediating Effect of Strategic Agility in The Relationship of Supply Chain Management Activities and Firm Performance of the Textile Industry of Indonesia. *International Journal of Supply Chain Management*, 9(3), 649–656.

Tallon, P. P., ve Pinsonneault, A. (2011). Competing Perspectives on the Link Between Strategic Information Technology Alignment and Organizational Agility: Insights From a Mediation Model. *Management Information System Quarterly*, 35(2), 463-486.

Teece, D. J., Pisano, G., ve Shuen, A. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management. *Strategic Management Journal*, 18(7), 509–533.

Teoh, A. P., Lee, K. Y., ve Muthuveloo, R. (2017). The Impact of Enterprise Risk Management, Strategic Agility, and Quality of Internal Audit Function on Firm Performance. *International Review of Management and Marketing*, 7(1), 222-229.

Tripsas, M. (2008). Customer Preference Discontinuities: A Trigger for Radical Technological Change. *Managerial and decision economics*, 29(2-3), 79-97.

Vagnoni, E., ve Khoddami, S. (2016). Designing Competitivity Activity Model Through the Strategic Agility Approach in a Turbulent Environment. *Foresight*, 18(6), 625–648.

Vrontis, D., Belas, J., Thrassou, A., Santoro, G., ve Christofi, M. (2023). Strategic Agility, Openness and Performance: A Mixed Method Comparative Analysis of Firms Operating in Developed and Emerging Markets. *Review of Managerial Science*, 17(4), 1365–1398.

Wang, F., ve Zhang, X. P. S. (2015). The Role of The Internet in Changing Industry Competition. *Information & Management*, 52(1), 71-81.

Weber, Y., ve Tarba, S. Y. (2014). Strategic Agility: A State of the Art Introduction to the Special Section on Strategic Agility. *California Management Review*, 56(3), 5-12.

Widjajani, ve Nurjaman, R. (2020). The Framework Of Strategic Agility in Small and Medium Enterprise. *Journal of Physics: Conference Series*, 1477(5), 052034.

KAYNAKÇA

Abu-Goukh. M.E., Ibraheem G.M ve Goukh, H.M.E.A. (2013). Engineering Education for Sustainability and Economic Growth in Developing Countries (the Sudanese Case). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 102, 421 – 431.

Addai, K., Serener, B. ve Kirikkaleli, D. (2023). Can environmental sustainability be decoupled from economic growth? Empirical evidence from Eastern Europe using the common correlated effect mean group test. *Regional Sustainability*, 4, 68 – 80.

Ahmad, M. ve Wu, Y. (2022). Combined role of green productivity growth, economic globalization, and eco-innovation in achieving ecological sustainability for OECD economies. *Journal of Environmental Management*, 302, 1 - 13.

Ahmad, P., Yusof, F. ve Abdullah, F. (2013). Local Economic Growth and Community Sustainability. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 101, 437 – 444.

Al-Emran, M. (2023). Beyond technology acceptance: Development and evaluation of technology-environmental, economic, and social sustainability theory. *Technology in Society,* 75, 1 – 11.

Albornoz-Mendoza, L. ve Mainar-Causapé, A. J. (2019). Analysis of the social and environmental economic sustainability in the territory of Yucatan (Mexico). *Papers in Regional Science*, 98, 1215 – 1238.

Aras, G. ve Sarıoğlu, G. U. (2015). *Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama*. TÜSİAD. İstanbul.

Baajike, F. B., Ntsiful, E., Afriyie, A. B. ve Oteng-Abayie E. F. (2022). The effects of economic growth, trade liberalization, and financial development on environmental sustainability in West Africa. The role of institutions. *Research in Globalization*, 5, 1 – 12.

Dai, Y., Ding, Y., Fu, S., Zhang, L., Cheng, J. ve Zhu D. (2024). Analyzing the impact of natural capital on socio- economic objectives under the framework of sustainable development goals. *Environmental Impact Assessment Review*, 104, 1 – 11.

Ding, Y., Geng, X., Wang, P. ve Chen W. Q. (2021). How material stocks sustain economic growth: Evidence from provincial steel use in China. *Resources, Conservation & Recycling*, 171, 1 – 9.

Doğan, B., Balsalobre-Lorente, D. ve Nasir, M. A. (2020). European commitment to COP21 and the role of energy consumption, FDI, trade and economic complexity in sustaining economic growth. *Journal of Environmental Management*, 273, 1 – 13.

Du, M., Zhao, M. ve Fu, Y. (2020). Revisiting urban sustainability from access to jobs: Assessment of economic gain versus loss of social equity. *Environmental Impact Assessment Review*, 85, 1 – 12.

Ergün, T. ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 97 - 123.

Galanis, A., Botzoris, G., Siapos, A., Eliou, N. ve Profillidis, V. (2017). Economic crisis and promotion of sustainable transportation: A case survey in the city of Volos, Greece. *Transportation Research Procedia*, 24, 241 – 249.

Gonzalez, L. R. ve Gale F. (2023). Sustainability as economic value pluralism: Implications for urban politics and policy. *Cities*, 134, 1 – 5.

Grodach, C. (2011). Barriers to sustainable economic development: The Dallas–Fort Worth experience. *Cities*, 28, 300 – 309.

Gyamfi, A. B., Agozie, D. Q., Musah, M., Onifade, S. T. ve Prusty S. (2023). The synergistic roles of green openness and economic complexity in environmental sustainability of Europe's largest economy: Implications for technology-intensive and environmentally friendly products. *Environmental Impact Assessment Review*, 102, 1 – 14.

Hamann, K. R. S., Bertel, M. P., Ryszawska, B., Lurger, B., Szymanski, P., Rozwadowska, M., Goedkoop, F., Jans, L., Perlaviciute, G., Masson, T., Fritsche, I., Favaro, T., Hofer, A., Eisenberger, I., Gutschi, C., Grosche, C., Held, J., Athenstaedt, U. ve Corcoran, K. (2023). An interdisciplinary understanding of energy citizenship: Integrating psychological, legal, and economic perspectives on a citizen-centred sustainable energy transition. *Energy Research & Social Science,* 97, 1-18

Hillman, B., Douglas, E. M. ve Terkla D. (2012). An analysis of the allocation of Yakima River water in terms of sustainability and economic efficiency. *Journal of Environmental Management*, 103, 102-112.

Jayasiri, M. M. J. G. C. N., Dayawansa, N. D. K., Ingold, K. ve Yadav, S. (2024). Are rice systems sustainable in Sri Lanka? - A case of Deduru Oya reservoir irrigation scheme. *Environmental Impact Assessment Review*, 106, 1 – 13.

Jiang, Y., Tian, S., Xu, Z., Gao, L., Xiao, L., Chen, S., Xu, K., Chang, J., Luo, Z. ve Shi, Z. (2022). Decoupling environmental impact from economic growth to achieve Sustainable Development Goals in China. *Journal of Environmental Management*, 312, 1 – 9.

Kirikkaleli, D., Sofuoglu, E., Abbasi, K. R. ve Addai, K. (2023). Economic complexity and environmental sustainability in eastern European economy: Evidence from novel Fourier approach. *Regional Sustainability*, 4, 349 – 358.

Kumar, P. ve Datta, S. K. (2021). Interdependence between environmental performance and economic growth with a policy approach towards sustainability: Evidence from panel data. *Current Research in Environmental Sustainability,* 3, 1 – 11.

Lucendo-Monedero, A. L., Ruiz-Rodríguez, F. ve Gonzalez-Relano, R. (2023). The information society and socio-economic sustainability in european regions. Spatio-temporal changes between 2011 and 2020. *Technology in Society,* 75, 1 – 15.

McDermott, C. C. (2009). Corporate Agenda 21: a unified global approach to CSR and sustainability. *Corporate Communications: An International Journal*, 14(3), 286 - 302.

Nepal, R., Paija, N., Tyagi, B. ve Harvie, C. (2021). Energy security, economic growth and environmental sustainability in India: Does FDI and trade openness play a role?. *Journal of Environmental Management,* 281, 1 – 12.

Niu, B., Mu, Z., Chen, L. ve Lee C. K.M. (2019). Coordinate the economic and environmental sustainability via procurement outsourcing in a co-opetitive supply chain. *Resources, Conservation & Recycling*, 146, 17 – 27.

Raihan, A. ve Tuspekova, A. (2022). Role of economic growth, renewable energy, and technological innovation to achieve environmental sustainability in Kazakhstan. *Current Research in Environmental Sustainability*, 4, 1-10.

Rasmussen, L. V., Bierbaum, R., Oldekop, J. A. ve Agrawal, A. (2017). Bridging the practitioner-researcher divide: Indicators to track environmental, economic, and sociocultural sustainability of agricultural commodity production. *Global Environmental Change*, 42, 33 – 46.

Sampaio, C., Macedo, E., Coelho, M. C. ve Bandeira, J. M. (2020). Economic and environmental analysis of measures from a Sustainability Urban Mobility Plan – Application to a small sized city. *Transportation Research Procedia*, 48, 2580 – 2588.

Shahmoradi, S., Abtahi, S. M. ve Guimaraes, P. (2023). Pedestrian street and its effect on economic sustainability of a historical Middle Eastern city: The case of Chaharbagh Abbasi in Isfahan, Iran. *Geography and Sustainability*, 4, 188 – 199.

Wanga, J. Y. T., Ehrgott, M., Dirks, K. N. ve Gupta, A. (2014). A bilevel multi-objective road pricing model for economic, environmental and health sustainability. *Transportation Research Procedia*, 3, 393 – 402.

KAYNAKÇA

Amrutha, V. N., & Geetha, S. N. (2020). A systematic review on greenhuman resource management: Implications for social sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 247, 119131.

Adı, N., Mulyadı, M., Setini, M., & Astawa, N. D. (2021). Green Employee Empowerment? Driving And Inhibiting Factors For Green Employee Performance. *The Journal Of Asian Finance, Economics And Business*, 8(5), 293-302.

Acar, S.(2022). Örgütlerde Yeşil İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi. İksad Yayınevi. Ankara.

Alanlı, A. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Kamu Bankaları Özelinde Değerlendirilmesi. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 5(4), 110-124.

Ahmad, S. (2015) Green Human Resource Management: Policies and practices, *Cogent Business & Management,* 2:1, 1030817.

Amjad F, Abbas W, Zia-Ur-Rehman M, Baig SA, Hashim M, Khan A, Rehman HU (2021) Efect of green human resource management practices on organizational sustainability: the mediating role of environmental and employee performance. *Environmental Science and Pollution Research,* 28(22), 28191–28206.

Baş, D., Kesen, M. (2024). Yeşil İnsan Kaynakları Uygulamalarının Örgütsel Özdeşleşme ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 8(1), 174-194.

Chowdhury, R.S., Sanju, L.N., & Asaduzzaman, M.K.A. (2017). Green HRM practices as a means of promoting CSR: Suggestions for garments industry in Bangladesh. *Global Journals Inc*, 17(6), 28-35.

Coşkun, F., Ö. (2022). Çevre Tutkusunun, Yeşil Dönüştürücü Liderliğin ve Yeşil Örgüt İkliminin Çevreci Çalışan Davranışları Üzerine Etkisi. *Journal of Politics, Economy and Management*, 5(1),1-16.

Deshwal, P. (2015). Green HRM: An organizatonal strategy of greening people. *International Journal of Applied Research,* 176-180.

Uslu Demir, Y., Kedikli, E. (2017). Sürdürülebilirlik Kapsamında Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimine Genel Bir Bakış. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 52(3), 66-81.

Uslu, Y., Altun, U.,Yılmaz, E. (2022). Sağlık İşletmeleri Açısından Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevlerinin Bulanık AHS Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi*, 29(3), 603-621.

Hosain, S., Rahman, M.D. (2016). Green human resource management: A theoretical overview. *IOSR J. Bus. Manag. (IOSR-JBM)*, *18*, 54–59.

Kavgacı, Y., Erkmen, T. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Kurumsal Sosyal Sorumluluktaki Rolü. *Bmij*, 9(3), 794-821.

Kenar, G., Ceyhan, S. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları İşe Adanmışlığın Öncülü Olabilir mi? *Parion Akademik Bakış Dergisi*, 1(1), 65-80.

Kesen, M., Öselmiş, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Ölçeği (Yikyö): Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(4), 1231-1256.

Korkmaz, M., Gültekin, Z. (2023). "Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi" Başlıklı Çalışmaların Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 9(20), 461-482.

Labella-Ferna´ndez, A., & Martı´nez-del-Rı´o, J. (2020). Green human resource management. In W. L. Filho, A. M. Azul, L. Brandli, P. G. O¨zuyar & T. Wall (Eds.), Responsible consumption and production, encyclopedia of the UN sustainable development goals (1–12). Springer

Mousa, S. K., ve Othman, M. (2020). The impact of green human resource management practices on sustainable performance in healthcare organisations: A conceptual framework. *Journal of Cleaner Production,* 243, 118595

Sağbaş, M., Erdoğan, A.F., Sundu, M. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi: Sistematik İçerik Analizi Yöntemi İle Alan Yazının İncelenmesi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(3), 236-257.

Sarıyıldız, Y.A. (2021). Sağlık Kurumlarında Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi ve Uygulamaları. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 155-159.

Oncer, Z.A. (2019). Örgütlerde Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları. *İş ve İnsan Dergisi*, 6(2), 199-208.

Opatha, H. H., ve Arulrajah, A. A. (2014). Green human resource management: Simplified general reflections. *International Business Research*, 7(8), 101-112.

Öner, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Sistemine İlişkin Kritik Başarı Faktörlerinin Dematel Yöntemiyle Analizi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özalp, Ö., Erbaşı A. (2021). Yeşil Örgüt İklimi Algısının Yeşil Örgütsel Davranış Üzerine Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 22(1), 43-73.

Tekin, E., Doğan, A. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi. *Küresel Sistemde Yeşil Yönetim*. (41-74) Ankara: Gazi Kitabevi.

Turan, İ., Sundu, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 731-744.

Yavuz, N. (2020). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi ve Yeşil İş Yetkinliklerinin İçerik Analizi Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2669-2681.

Yolvermez, B. (2023). Kariyerin Geleceği: Yeşil Kariyer. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 89-107.

MÜZİK SANATI VE EĞİTİMİNDE

ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR VII

"ŞİNASİ ÇİLDEN ÖZEL SAYISI"

EDİTÖRLER:

PROF. DR. ŞEBNEM Y. ORHAN

PROF. DR. BEGÜM ÖZ

DOÇ. BAHADIR ÇOKAMAY

EĞİTİM yayınevi

MÜZİK SANATI VE EĞİTİMİNDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR VII

"ŞİNASİ ÇİLDEN ÖZEL SAYISI"

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Y. Orhan, Prof. Dr. Begüm Öz, Doç. Bahadır Çokamay

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Begüm Öz

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-55-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜZİK SANATI VE EĞİTİMİNDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR VII
"ŞİNASİ ÇİLDEN ÖZEL SAYISI"
Editörler: Prof. Dr. Şebnem Y. Orhan, Prof. Dr. Begüm Öz, Doç. Bahadır Çokamay
VIII+196 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-55-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altunya, N. (2006). Gazi Eğitim Enstitüsü Gazi Orta Öğretmen Okulu ve Eğitim Enstitüsü (1926-1980), Gazi Üniversitesi Yayınları.

Anadolu Ajansı, (2020). İstiklal Marşı'nın bestecisi: Osman Zeki Üngör. https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/istiklal-marsinin-bestecisi-osman-zeki-ungor-/1746553 sayfasından erişilmiştir.

Ankara Devlet Konservatuvarı, (t.y.). Müdürlerimiz. https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/menu/mudurlerimiz-61 sayfasından erişilmiştir.

Baskan, G. A. (2001). Türkiye de Yükseköğretimin Gelişimi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21 (1), Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6769/91090

Biyografya, (t.y.) Niyazi Altunya. https://www.biyografya.com/biyografi/9219 sayfasından erişilmiştir.

Büyüköztürk, Ş., vd. (2017). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (23. Baskı). Pegem Akademi.

Gazi Kitabevi. [@gazikitabevi5]. (2021, Temmuz 15). Şu an Gazi Üniversitesi'nin rektörlük binası olarak kullanılan, Cumhuriyet döneminin ünlü mimarlarından Mimar Kemaleddin'in eseri olan bina. Gazi Üniversitesi Merkez Yerleşkesi henüz etrafında yeni kuruluyor. [Tweet; https://x.com/gazikitabevi5/status/1415591863617265665] sayfasından erişilmiştir.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (2022). Tanıtım. https://egtbil.gazi.edu.tr/view/page/290626/tanitim#:~:text=E%C4%9Fitim%20bilimlerinin%20sosyal%20bilimlerden%20 sayfasından erişilmiştir.

Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, (2021). Tarihçe. https://gef-guzelsanatlar-muzik.gazi.edu.tr/view/page/26429 sayfasından erişilmiştir.

Gazi Üniversitesi, (2015). Binamızın Tarihi. https://gazi.edu.tr/view/page/219/binamizin-tarihi sayfasından erişilmiştir.

Gazi Üniversitesi, (2022). Gazi Üniversitesi Tarihi. https://gazi.edu.tr/view/page/169255/gazi-universitesi-tarihi sayfasından erişilmiştir.

Müzik Eğitimcileri Derneği, (2021). Prof. Dr. Yıldıray Erdener'i Yitirdik. https://muzed.org.tr/prof-dr-yildiray-erdeneri-yitirdik/ sayfasından erişilmiştir.

Okyay, E. (2013). Atatürk Müzik Devriminin Simge Kurumu Ankara Devlet Konservatuvarı, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.

Özdemir, M. Ç. & Bastık, H. (2020). Orta Muallim Mektebi'nden Gazi Terbiye Enstitüsü'ne. Öğretmen Eğitimi ve Öğretim, 1 (1), 1-13. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/jnate/issue/56903/738629

Say, A. (1985). Musiki Muallim Mektebi, *Müzik Ansiklopedisi* içinde (Cilt 3, 861. ss.). Başkent Yayınevi.

Şentürk, N. (2001). Musiki Muallimden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21 (2), Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/gefad/issue/6768/91079

Tangülü, Z. & Becerikli, S. (2020). Musiki Muallim Mektebi (1924-1937). Asia Minor Studies, 8 (2), 458-466. DOI: 10.17067/asm.747050

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. Baskı). Seçkin.

Yükseköğretim Teşkilatı Kanunu. (1982). *T.C. Resmi Gazete* (17760, 20 Temmuz 1982).

damıtılmış müzikal prensipler olarak sunulmaya çalışılmıştır. Bu prensiplerin sadece viyolonsel müziğine değil, yaylı çalgıların tümüne uyarlanabilir olduğu düşünülmektedir. Yine bu prensipler sadece solo viyolonsel müziği için değil, trio, quartet ve orkestra müziğinde de kullanılabilir niteliktedir. Şinasi Çilden'in müzikal ve teknik yaklaşımlarının tüm yaylı çalgı öğrencilerine hep ışık tutmaya devam etmesini umarak sevgili hocama şükranlarımı sunuyorum.

KAYNAKÇA

Alcantara, P. d. (1997). *Indirect Procedures: A Musician's Guide to the Alexander Technique*. Birleşik Krallık: Clarendon Press.

Mamaç, S. (2019). Pablo Casals'ın 20. Yüzyıl Müzik Dünyasına Etkileri. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(37), 959-973. https://doi.org/10.21550/sosbilder.434524.

Kahramankaptan, Ş. (2016). https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/sefik-kahramankaptan/ozune-isine-bagli-bir-cellistin-emekliligi/1044/

KAYNAKÇA

Cömert, M. ve Erim, A. (2018). Viyolonsel Eğitimiyle İlgili Araştırma Sonuçlarının Alana Katkısı ve Uygulanabilirliği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(1), 107-129. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018..-363890

Çanakkale Türküsü 1 (t.y.). https://www.turkuler.com/nota/ezgi_canakkale_icinde_aynali_carsi.html sayfasından erişilmiştir.

Çanakkale Türküsü 2 (t.y.). https://www.repertukul.com/CANAKKALE-ICINDE-AYNALI-CARSI-461 sayfasından erişilmiştir.

Çilden, Ş. (2008). *İki Viyolonsel İçin Anadolu Ezgileri*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Güler, B., Berki, T. ve Çilden, Ş. (2006). *Ülkemiz müzik eğitimi anabilim dallarında kullanılan viyolonsel etüdleri üzerine bir inceleme.* Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Pamukkale Üniversitesi, Denizli. https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/pamukkale/B-Guler.pdf sayfasından erişilmiştir.

Koğa Demirbacak, N. (2019). *Viyolonsel Eğitiminin Başlangıç Aşamasında Tekerlemelerin ve Türk Çocuk Şarkılarının Kullanımına Yönelik Eğitimci Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Sachs, C. (1965). *Kısa Dünya Musikisi Tarihi* (çev. İ. Usmanbaş). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Tura, Y. (2019). *Türk Musikisinin Meseleleri-II Türk Musikisi ve Armoni*. İstanbul: İz Yayıncılık.

Say, A. (1997). *Müzik Tarihi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2009). *Müzik Sözlüğü.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Mimaroğlu, İ. K. (1970). *Musiki Tarihi*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Orhan, A. H. (2011). *1950-1960 Yılları Arasında Türkiye'de Resim ve Çoksesli Müzik Alanlarında Geleneksel Kaynaklara Yönelimler.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Tuğrul, O. (2022). Gülizar ve Gerdaniye Makamlarının Sözlü Eserler Üzerinden İncelenmesi ve Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 8*(16), 200. *10.36442/AMADER.2022.62*

KAYNAKÇA

Boratav, P. N. (2009). *Zaman zaman içinde.* Ankara: İmge.

Çilden, Ş. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştirme sürecinde çalgı eğitiminin nitelik sorunlarının irdelenmesi.* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Denizli.

Demirbacak, N. K. (2019). *Viyolonsel eğitiminin başlangıç aşamasında tekerlemelerin ve Türk çocuk şarkılarının kullanımına yönelik eğitimci görüşleri.* Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Erden, E. (2011). *İlköğretimde müzikli dramatizasyon destekli viyolonsel eğitimine yönelik bir model önerisi.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Karaağaçlı, M. (2019). *Eğitim gelişim ve öğrenmede psikoloji bilgi kolu.* Ankara: Kitapçı.

Orhan, Ş , & Kayaarslan B. (2022). "Marian Miedlar Çello Okulu 1" Viyolonsel Başlangıç Metodunun İncelenmesi. Güncel Alan Araştırmaları IV, s. 97, (97-116) Akademisyen Yayınevi Bilimsel Araştırmalar Kitabı.

Say, A. (1985). *Müzik Ansiklopedisi Cil 4.* Ankara: Başkent.

Şahin, M. (2011). *Masalların Çocuk Gelişimine Etkilerinin Öğretmen Görüşleri Açısından İncelenmesi. Milli Folklor Dergisi*, *12*(89), 208-219.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel , F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Basit, A. (2023). Viyolonsel Eğitimine Yönelik Öğrenci İhtiyacı Çerçevesinde Popüler Müzik Eksenine Dayalı Materyal Hazırlama ve Öğretmen Görüşleri. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş* . Ankara: Anı Yayıncılık.

Güçlü, H. E. (2017). *Viyolonsel Eğitiminde En Sık Kullanılan Yay Teknikleri, Bu Tekniklerin Öğretilmesinde Kullanılan Metotlar Ve Öğretim Yöntemlerinin Uzman Görüşleri Doğrultusunda Belirlenmesi Yüksek Lisans Tezi.* Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı .

Özeren, H. (2003). Müzik Eğitiminde Geleneksel Öğelere Yer Verilmesi. *Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu* (s. 229-231). Malatya: Sakarya Üniversitesi.

Kaya, A., Balay, R., & Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Bilme, Uygulama ve Eğitim İhtiyacı Düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, 1234-1235.

Kaya, E. E. (2010). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Makamsal Etüt ve Egzersizlerle Viyolonsel Eğitiminin Uygulanabilirliği. Yayımlanmış Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tarman, S. (1997). Müzik eğitiminin Çalgı Eğitimi Boyutunda Bilgiyi İşleme Kuramının İşe Koşulması. *IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar -İlkeler- Yaklaşımlar.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1996). *İnsan Ve Müzik, İnsan Ve Sanat Eğitimi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Umuzdaş, S. (2013). Lise Ve Lisans Düzeyindeki Viyolonsel Öğrencilerinin Çalgı Çalmada Karşılaştıkları Teknik Problemlerin İncelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 1221-1239.

KAYNAKÇA

Avcı Akbel, B. (2018). Türk Müziği Çalgı Eğitiminde Kullanılan Öğretim Yöntemleri ve Teknikleri. Eğitim Bilimlerinde Akademik Araştırmalar içinde (ss.171-186), Ankara: Gece Kitaplığı.

Aytemur, B., & Şirin, C. (2022). Leh, Macar ve Türk flüt metotlarının ulusalcı yaklaşım çerçevesinde incelenmesi. *Journal of Arts, 5*(2), 53-70.

Aytemur, B. (2012). Çalgı eğitiminde etüt yazma modeli. *e-Journal of New World Sciences Academy, 7*(1), 21-34.

Aytemur, B. (2016). Flüt eğitiminde bir öğrenciyle ton geliştirme çalışmaları. *İdil Sanat ve Dil Dergisi, 6*(28), 75-90.

Aytemur, B. (2022). .). Müzik araştırmalarında nitel veri analizi. Ü. S. Şen, Y. Şen ve Ş. Ö. Akçay (Ed). *Müzik araştırmalarında bilimsel yöntem ve yaklaşımlar* içinde (sf. 233-261). Nobel Akademik Yayıncılık.

Aytemur, B., Eldemir, A. C., & Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9*(2), 1583-1595.

Bulut, D., & Topaloğlu, T. (2012). JJF Dotzauer viyolonsel metodu birinci kitabının hedef ve hedef davranışlar yönünden incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*, 69-81.

Demirbatır, R. E. (1999). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümlerinde viyolonsel eğitiminin genel durumu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(1), 171-183.

Gorgoretti, B. (2013). The technical analysis of violoncello etudes. *A Quarterly Peer-Reviewed Journal, 13*(53/A), 257.

Hwang, I. H. (2006). *A synthesis of the advanced etudes by Dotzauer, Gruetzmacher, and Popper*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. University of Cincinnati.

Onuk, Ö. (2009). Köhler'in Op:33 Vol:2 4 numaralı flüt etüdünün analizi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(3), 655-666.

Tunca, O. E. (2003). *Most commonly used etude books by cello teachers in American colleges and universities*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. The Florida State University.

Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Şişman, Ç. (2010). *Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi müzik eğitimi bölümlerinde ve devlet konservatuarlarında lisans düzeyinde yaygın olarak kullanılan viyolonsel sol el ile ilgili metotların analizi.* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. Evrensel Müzikevi.

Yalçınkaya, B. (2012). Çalgı Eğitiminde Etüt Yazma Modeli. *Fine Arts*, *7*(1), 21-34.

Yalçınkaya, B., Eldemir, A. C., & Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies, 9*(2), 1583-1595.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). Bilimsel araştırma yöntemleri (24. baskı).

Chalakov, B. N. (2023). Tradition and Innovation in Louis Feuillard' s Cello Pedagogy . *D.M.A Document* . Ohio: The Ohio State University.

Ekinci, H. (2004). Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimine ilişkin düzeye uygun teknik alıştırma metodu sorunu. *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*, (s. 7-10).

Felek, A., & Demirci, B. (2012). Viyolonsel Eğitiminde En Çok Kullanılan Başlangıç Metotlarının Karşılaştırmalı Analizi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*(29), s. 83-99.

Feuillard, L. (1953). *Methode du Jeune Violoncelliste.* Delrieu.

Güler, B., Berki, T., & Çilden , Ş. (2006). Ülkemiz Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Kullanılan Viyolonsel Etüdleri Üzerine Bir İnceleme. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, (s. 562-583).

Karadut, A. P. (2012). Effects of E. L. Thorndike's theory of connectionism rudiments on developing cello playing skills for beginners. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*(69), s. 298-305.

Méthode du jeune violoncelliste. Henry Lemoine: https://www.henry-lemoine.com/en/partitions-par-instrument/12386-methode-du-jeune-violoncelliste.html (E.T.: 29.07.24).

Özçimen, A., ve Burubatur, M. (2012). Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarında birinci sınıf 1. ve 2. yarıyıl viyolonsel eğitiminde en çok kullanılan metot etüt ve egzersizler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(27), s. 85-194.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Baskı).

KAYNAKÇA

Aksoy, N. R. (2020). Müzik eğitimi ana bilim dallarında popüler müzik eğitimi. Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 238–258.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. Ve Demirel, F. (2020). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.

Çiftçi, E. (2010) Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 12 (2), 149-161.

Demirbatır, R. E., (2005). Müzik öğretmenliği eğitimi kapsamında viyolonsel eğitiminde geleneksel müziklerimizin kullanımına ilişkin durum. Genel Müzik Eğitiminde Geleneksel Müziklerimiz Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Demirtaş, H.O. ve Köse, H.S. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının müzik türlerine ilgileri üzerine bir inceleme. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18 (3), 1378-1403.

Kınık, M. (2013). Bağlama eğitiminde popüler müzik eserlerinden yararlanma: Orhan Gencebay örneği. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 4 (7), 128-136.

Kuyucu, M. (2016). Theodor W. Adorno'nun perspektifinden popüler Türk müziğinde standartlaşma sorunsalı. TRT AKADEMİ, Eğlence Endüstrisi Sayısı, 1 (1), 188 – 208.

Özkan, E. ve Yıldırım Orhan, Ş. (2017). Sebastian lee op.113 etüt kitabı ı. etüdün teknik ve biçimsel analizi. Fine Arts (NWSAFA), 12(2), 83-91.

Patton, M.Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. 3. Baskıdan Çeviri. Bütün, M & Demir, S. B. (Edt.), Ankara: Pegem Akademi.

Sakar, M. H. (2009). Popüler müzik ve müzik eğitimi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(8), 285 – 393.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018) Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, K. (2003). *Aktif öğrenme.* Biliş.

Atay, B. (2018). *Müzik öğretmeni adaylarının müzik performansı kaygı düzeyleri ve akademik motivasyon düzeylerinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bozanoğlu İ. (2004). Akademik güdülenme ölçeği: Geliştirmesi, geçerliği, güvenirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37*(2), 83-98.

Braten, I. & Olaussen, B. S., (2005). Profiling individual differences in student motivation: A longitudinal cluster-analytic studying different academic contexts. *Contemporary Educational Psychology,* 30, 359- 396.

Breen,R. &Lindsay, R. (1999). Academic research and student motivation. *Studies in Higher Education,* 24(1), 75- 93.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (21.Baskı). Pegem.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education.* Routledge.

Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 21(1), 1-8.

Deckers, L. (2018). *Motivation: Biological, Psychological, and Environ- mental.* (5th Ed). Routledge.

Duit, R. ve Treagust, D., (2003). Conceptual change: A powerful framework for improving science teaching and learning. *International Journal of Science Education,* 25(6), 671-688.

Eggen, P. & Kauchak, D. (2001). *Educational Psychology.* (5. Baskı), Merrill Prentice Hall. Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Yelkentepe Yayınları.

Göktaş Kulualp, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin motivasyonunda sosyal etkinliklerin önemi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 7(3), 1592-1611. https://doi.org/10.15869/itobiad.391011

Gömleksiz M. N. & Serhatlıoğlu B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 173, 99-127

Karagüven, H. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçe'ye adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi,* 12(4), 2599-2620.

Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.) *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Anı. Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Alkım Kitapevi.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Nobel Yayınları.

Karataş, H. & Erden, M. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin dilsel eşdeğerlilik, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *E-Journal of New World Sciences Academy (NEWWSA),* 12(4), 983-1003.

Kelecioğlu, H. (1992). Güdülenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 175-181.

Küçükosmanoğlu, H. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının akademik motivasyon düzeylerinin belirlenmesi üzerine bir çalışma (Konya ili örneği). sed, 3 (1), 1-21

Lee, O. & Brophy, J. (1996). Motivational patterns observed in sixth-grade science classrooms. *Journal of Research in Science Teaching, 33*(3), 585-610.

McClelland, D. C., Atkinson, J. W., Clark, R. A., & Lowell, E. L. (1953). *The achievement motive.*

Appleton-Century-Crofts.

Morgan, C. T. (1984). *Psikolojiye giriş ders kitabı* (Çeviri), Meteksan Yayınları. Murray, H. A. (1938). *Explorations in personality.* University Press.

Özmenteş, S. (2012). Çalgı eğitiminde güdü ve performans ilişkisi. *Çağdaş Eğitim Dergisi Akademik,* (2), 47-56.

Pintrich, P.R., & Schunk, D.H. (2002). *Motivation in education: Theory, Research and Applications.*

Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall Merrill.

Renzulli, J. S. (1998). The three-ring conception of giftedness. In S. M. Baum, S. M. Reis, & L. R. Maxfield (Eds.), *Nurturing The Gifts And Talents Of Primary Grade Students* (pp. 1-27). Mansfield Center, CT: Creative Learning Press

Richardson, M. Abraham, C., & Bond, R. (2012). Psychological correlates of university students' academic performance: a systematic review and meta-analysis. Psychological Bulletin. 138(2), 353–387.

Richardson, M., Abraham, C, &. Bond, R. (2012). Psychological correlates of university students' academic performance: a systematic review and meta-analysis. *Psychological Bulletin.* 138(2), 353–387.

Schunk, D. H., (2009). *Öğrenme teorileri: Eğitimsel bir bakışla* (Çev. M. Şahin), (5. Baskıdan Çeviri). Nobel Yayınevi.

Seah, W. T. & Bishop, A. J. (2000). *Values in mathematics textbooks: A wiew throught the australasian regions. Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association,* LA:New Orleans.

Semerci, C. (2010). Başarı odaklı motivasyon (BOM) ölçeğinin geliştirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy, 5*(4), 2123-2133.

Senemoğlu, N., (2007). *Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya.* Gönül Matbaacılık.

Thompson, T. L. & Mintzes, J. J., (2002). Cognitive structure and the affective domain: On knowing and feeling in biology. *International Journal of Science Education,* 24(6), 645-660.

Tucker, A. L., Edmondson, A. C., & Spear, S. (2002). When problem solving prevents organizational learning. *Journal of Organizational Change Management*, *15*(2), 122-137.

Uçan, A. (1994). *Müzik Eğitiminde Kavramlar- İlkeler-Yaklaşımlar.* Müzik Ansiklopedisi Yayın Evi Uçan, A. (2005). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. (Genişletilmiş 3.Basım). Evrensel Müzikevi. Ulusoy, A., (2007). Güdülenme (Ed. A.Ulusoy), *Eğitim psikolojisi.* Anı yayıncılık.

Ülgen, G. (1994). *Eğitim psikolojisi: Kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve uygulamalar.* Lazer Ofser Matbaa.

Vara, Ş. (1999). *Yoğun bakım hemşirelerinde iş doyumu ve genel yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi.* Yüksek Lisan Tezi, Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Weaver, G.C. (1998). Strategies in K-12 science instruction to promote conceptual change. *Science Education,* 82(4), 455-472.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, K. Ü. (1992). *İşbirlikli Öğrenme: Kuram Araştırma Uygulama*. Ankara: Uğurel Matbaası.

Akdoğan, B. (2013). Çocuklarda Erken Dönemde Müzik Ve Sanatsal Yeteneklerin Tespiti Ve Geliştirilmesi Üzerine. *Bozok Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 4(4), 1-22.

Avcı, B. (2012). *Bireylerin Duygusal Zeka Düzeylerinin, Müzik Gruplarındaki Hazırlık Çalışmaları Ve Konser Performanslarına Etkisi*. Yayımlanmış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bayrakçeken, S., Doymuş, K. & Doğan, A. (2015). *İşbirlikli Öğrenme Modeli Ve Uygulanması Becerileri Ve Özyeterlilik Algıları Üzerine Etkileri.* Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Brody, Z. S. (2016). " Suzuki Yetenek Eğitimi" Felsefesine Kısa Bir Bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, *6*(1), 79-88.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). Methods of scientific research. *Elementary Education Online*, *13*(2), 2-5.

Çanakçı, P. (2015). *Çocuk Korosunda Şarkı Söyleyen Çocuklar İle Söylemeyen Çocukların Umut Düzeylerinin Karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Çaylak, D. G. (2022). *Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Bireysel Çalgı Dersine Yönelik Akademik Motivasyon Ve Tutumlarının İncelenmesi* . Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Doğan, A. (2021). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Çalışma Alışkanlıkları İle Çalgı Dersine Yönelik Motivasyonlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Ercan, H. (2021). *Birlikte Seslendirme Ve Sergileme Etkinliklerinin Müzik Öğretmeni Adaylarının Umut Ve Mutluluk Düzeylerine Etkisi.* Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Girgin, D. (2015). Bireysel çalgı dersi motivasyon ölçeği: Geçerlik güvenirlik analizi.

Kaya, A., Balay, R., & Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin Alternatif Ölçme Ve Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Bilme, Uygulama Ve Eğitim İhtiyacı Düzeyleri. *International Journal of Human Sciences*, *9*(2), 1229-1259.

Kıvrak, Y. (2003). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarımızda Toplu Çalma/Söyleme Derslerindeki Repertuar Sorunu*. Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Orhan, Ş. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitiminde Motivasyon. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (20).

Özal Göncü, İ. (2016). 4, 6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses Ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16.

Özmenteş, S. (2013). Çalgı Eğitiminde Öğrenci Motivasyonu Ve Performans. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *2*(2).

Say, A., (2002). Müzik Sözlüğü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları

Soysal, F. (2019). Erken Çocukluk Dönemi Müzik Eğitimi. The Journal of Academic Social Science Studies, 5(5 Issue 3), 191-207.

Sucuoğlu, H. (2003). *İşbirlikli Öğrenmenin Öğrencilerin Yükleme, Edim Ve Strateji Kullanımları Üzerindeki Etkileri Ve İşbirlikli Öğrenme Gruplarındaki Etkileşim Örüntüleri.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Sungurtekin, K. M. (2010). Motivasyon Ve Çalgı Eğitimindeki Yeri. *Fine Arts*, *5*(1), 28-34.

Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A., (1996). *İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi*. (2.Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Umuzdaş, S., & Yağız, M. (2020). Öğrencilerin Değerlendirmeleriyle Çalgı Çalışma Motivasyonlarını Olumlu Ve Olumsuz Etkileyen Öğretmen Özellikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, *26*(45), 546-557.

KAYNAKÇA

Becker, H. (1941). *Kummer 10 Melodik Etüt Op.57.* Leipzig:Edition Peters
Feulliard, L.R. (1919). *Günlük egzersizler*. Almanya: Schott
Feulliard,L.R. (1953). *Genç çellist metodu.* Paris: Delreu
Klingenberg,J. (Ed.).(1962*). Dotzauer Viyolonsel metodu kitap-1.* Braunschweıg: Henry Litolff's
Lee,S. (1911). *Zwölf melodische etüden.* Germany: Schott
Matz, R. (1981*). Viyolonsel için 25 etüt.* Ottawa: Dominis Music Ltd.
Miedlar,M. (1998). *Viyolonsel okulu-1* Krakow: Polonya Müzik
Mooney, R. (1997). *Position pieces for cello.* USA*:* Alfred Publishing
Popper, D. (1911). *Fifteen etudes.* Leipzig: Friedrich Hofmeister
S.Suzuki (1991). *Cello okulu kitap 1.* Amerika: Warner Bros.
Werner, J. (1880). *Viyolonsel okulu Op.12.* Leipzig: Carl Rüchle's

KAYNAKÇA

Acar, E. (2016). Askerî Bando Orkestralama Tekniklerinin İncelenmesi Ve Frederic Chopin'in 1'inci Piyano Konçertosunun 1'inci Bölümünün Askerî Bandoya Transkripsiyonu. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Akdağ, Ö. (2011). Yeni Müzikte Çalgı Toplulukları ve Çalgılama. Yüksek Lisans Tezi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Aydınoğlu, O. (2010). Ravel'in Orkestrasyon Tekniği Üzerine Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Blatter, A. (1980). *Instrumentation/Orchestration*. New York: Schirmer Books.

Boran, İ, Şenürkmez, Yıldız, Ş. (2010). *Kültürel Tarih Işığında Çoksesli Batı Müziği*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Borodin, A. (?). Prens Igor Bale Müziği: Euphonium Çalgı Partisi. New York & Sdyney: Chapell & C. Ltd.

Clappe, A., A. (1921). *The Principles of Wind Band Transcription*. New York: Car Fischer.

Çokamay, B. (2018). Senfonik Müziği Bando Müziğine Uyarlama (Transkripsiyon) Ve Orkestralama (Orkestrasyon) Teknikleri Üzerine Bir İnceleme. İçinde H. Yücel, S. Türkel Öter (Editör), *Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler-I* (s.169-186). Konya: Eğitim Yayınevi.

Dvorak, A. (?). 9. Senfoni: Bariton Saksafon Çalgı Partisi. Hollanda: Molenaar Edition.

Feridunoğlu, L. (2014). *Müziğe Giden Yol*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Houser, J., R. (2008). An Examination of Wind Band Transcriptions. Master Thesis. The University of Texas at El Paso.

Hüseynova, G. (2013). Senfoni Orkestrasının Kısa Tarihçesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 1(1), 125-131.

Kennan, W., K. (1970). *Notes The Technique of Orchestration*. Michael Morangelli (Editör). https://www.thereelscore.com/PortfolioStuff/PDFFiles/TechniqueOfOrchestration.pdf (Erişim Tarihi: 07.12.2024).

Mammadova, T. (2015). J.S. Bach'ın Özgün Eserlerinin Romantik Dönem Bestecilerinin Piyano Transkripsiyonları İle Karşılaştırılması. Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Okan, C. (2009). F. Liszt'in Piyanoya Uyarlama Sanatı Ve Buna Bir Örnek Olarak L. Van Beethoven'in 5. Senfonisi'nin Analizi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Pares, G. (1898). *Traité d'Instrumentation et d'Orchestration*. Paris- Bruxelles: Henry Lemoine & Cie.

Sevsay, E. (2015). *Orkestrasyon.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Saint-Saens, C. (1934). Samson et Dalila Bacchanale. Sib Bas Klarnet Partisi. Durand &Cies Editeurs.

Say, A. (1997). *Müzik Tarihi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2001). *Müziğin Kitabı*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Şişman, Ç. (2010). Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Bölümlerinde Ve Devlet Konservatuarlarında Lisans Düzeyinde Yaygın Olarak Kullanılan Viyolonsel Sol El İle İlgili Metotların Analizi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Tchaikovsky, P., I. (?). 1812 Uvertür: Fagot Çalgı Partisi. London: Boosey & Hawkes Ltd.

Yener, F. (1983). *Müzik*, İstanbul: Apa Ofset Basımevi.

URL 1: https://windbandhistory.neocities.org/rhodeswindband_11_instrumentation (E.T.: 09.12.2024).

URL 2: https://windbandhistory.neocities.org/rhodeswindband_11_instrumentation (E.T.: 08.12.2024)

İNCELENEN KAYNAKLAR

Hanönü, Y. (2007). Askeri Bando Çalgılarının, Çalgılama Tekniklerine Uygun Olarak İncelenmesi ve Claude Debussy'nin Chıldren's Corner Adlı Piyano Eserinin Askeri Bando Çalgılama Tekniklerine Uygun Olarak Orkestrasyonunun Yapılması. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Öztürk, A. (2010). Gabriel Pares'e Ait Düzenlemelerdeki Çalgılama Tekniklerinin İncelenmesi ve Bu Yapıya Uygun Olarak Beethoven'ın 9. Senfonisinin Bandoya Uyarlanması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Köyüstü, M. (2010). Senfoni Orkestrasındaki Yaylı Çalgıların Askerî Bando Çalgılarına Aktarımı. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

YALIN UYGULAMALAR
AÇISINDAN PAZARLAMA

DOÇ. DR. MURAT BAYAT

EĞİTİM
yayınevi

YALIN UYGULAMALAR AÇISINDAN PAZARLAMA

Doç. Dr. Murat Bayat

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-013-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YALIN UYGULAMALAR AÇISINDAN PAZARLAMA
Doç. Dr. Murat Bayat
VIII+182 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-013-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ababa, A. (2024). Damat Hotel and College Department of Hotel Management, E.T.: 20.12.2024.

Abdallah, A.B. ve Matsui, Y. (2007), JIT and TPM: their relationship and impact on JIT and competitive performances, Conference of the International Decision Sciences Institute (DSI), Bangkok, Thailand.

Abdul-Amir, H.S. (2020). Strategies for marketing services and marketing performance: The mediating role of marketing knowledge: A study on a sample of service institutions in the city of Baghdad. (Unpublished PhD thesis), Sudan University of Science and Technology.

Abdullah, M.M.B., Uli, J. ve Tarí, J.J. (2008). The influence of soft factors on quality improvement and performance: Perceptions from managers. The TQM Journal, 20(5), 436-452.

Abdul-Razzaq, N.Q. Jasim, A.B. ve Bakr, F.O. (2021). The role of marketing culture in enhancing marketing performance: A field research in the Abu Ghraib dairy factory. Journal of Economic, Administrative and Legal Sciences, 5(8), 117-138.

Abhishek, P.G. ve Pratap, M. (2020). Achieving lean warehousing through value stream mapping, South Asian Journal of Business and Management Cases, 9(3), 387-401.

Abushaikha, I. (2018), The influence of logistics clustering on distribution capabilities, International Journal of Retail & Distribution Management, 46(6), 577-594.

Abushaikha, I., Salhieh, L. ve Towers, N. (2018). Improving distribution and business performance through lean warehousing. International Journal of Retail & Distribution Management, 46(8), 780-800.

Achrol, R.S. (1991), Evolution of the Marketing Organization: New Forms for Turbulent Environments, Journal of Marketing, 55(4), 77-94.

Ackerman, K. (2007), Lean Warehousing, Ackerman Publications.

Adalı, M.R., Kiraz, A., Akyüz, U. ve Halk, B. (2016) Yalın Üretime Geçiş Sürecinde Değer Akışı Haritalama Tekniğinin Kullanılması: Büyük Ölçekli Bir Traktör İşletmesinde Uygulama. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 21(2), 242-251.

Adesta, E.Y.T., Prabowo, H.A. ve Agusman, D. (2018). Evaluating 8 pillars of Total Productive Maintenance (TPM) implementation and their contribution to manufacturing performance. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 1-8.

Adikorley, R.D., Rothenberg, L. ve Guillory, A. (2017). Lean Six Sigma applications in the textile industry: a case study. International journal of lean six sigma, 8(2), 210-224.

Agostinho, V. ve Baldo, C.R. (2021). Assessment of the impact of Industry 4.0 on the skills of Lean professionals. Procedia Cirp, 96, 225-229.

Agustiady, T.K. ve Cudney, E.A. (2018). Total productive maintenance. Total Quality Management & Business Excellence, 1-8.

Ahmad, M.F., Zakuan, N., Jusoh, A. ve Takala, J. (2012), Relationship of TQM and business performance with mediators of SPC, lean production and TPM, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 65, 186-191.

Ahmadi, I., Abou Nabout, N., Skiera, B., Maleki, E. ve Fladenhofer, J. (2024). Overwhelming targeting options: Selecting audience segments for online advertising. International Journal of Research in Marketing, 41(1), 24-40.

Ahuja, I.P.S. ve Khamba, J.S. (2008a), Assessment of contributions of successful TPM initiatives towards competitive manufacturing, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 14(4), 356-374.

Ahuja, I.P.S. ve Khamba, J.S. (2008b), Strategies and success factors for overcoming challenges in TPM implementation in Indian manufacturing industry, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 14(2), 123-147.

Ahuja, I.P.S. ve Singh, P. (2017). Total Productive Maintenance-A Tool for World Class Manufacturing. International Journal of Advanced Production and Industrial Engineering. Special Issue on Operations & Supply Chain Management, 20-23.

Akça, A.E., Akça, G., Topçu, F.T., Macit, E., Pikdöken, L. ve Özgen, I.Ş. (2016). The comparative evaluation of the antimicrobial effect of propolis with chlorhexidine against oral pathogens: An in vitro study. BioMed research international, 2016(1), 3627463.

Aksoy, S. (2019). İleri Üretim Teknolojileri ve Andon Uyarı Sistemleri, Journal of Academic Value Studies, 5(3), 352-366 (ISSN:2149-8598).

Alagaraja, M. (2014), A conceptual model of organizations as learning-performance systems: integrative review of lean implementation literature, Human Resource Development Review, 13(2), 207-233.

Albert, M. (2019). Sustainable frugal innovation-the connection between frugal innovation and sustainability. Journal of Cleaner Production, 237, 117747.

Alexander, J.R., Reddy, A.V. ve Reddy, N.K. (2023). A critical review on implementation of 5S and six sigma in textile industry. In AIP Conference Proceedings 2800(1). AIP Publishing.

Alexis, K.S. (1998), A Framework for Achieving Lifecycle Value in Product Development, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA.

Al-Hashemi, A.G. (2018). Adopting agile marketing in achieving sustainable marketing performance by adopting green strategy operations: an analytical study of the views of a sample of workers in the southern fertilizer industry general company, (Unpublished PhD thesis), Karbala University.

Ali, A.Y. (2019). Application of Total Productive Maintenance in Service Organization. International Journal of Research in Industrial Engineering, 8(2), 176-186.

Ali, H.H., Khalil, S.S. ve Khalil, R.J. (2021). The role of lean marketing in achieving sustainable competitive advantage: An analytical study at Al-Mosul dairy manufactory. Journal of Techniques, 3(2), 61–72.

Alizon, F., Shooter, S.B. ve Simpson, T.W. (2009) Henry Ford and the model T: Lessons for product platforming and mass customization. Design Studies, 30: 588-605.

Al-Janabi, A. ve Al-Jubouri, M. (2020). Agile marketing and its role in enhancing the bank's marketing efficiency: an analytical exploratory study of the views of a sample of administrative leaders in private banks in the Holy Karbala governorate. Journal of Administration and Economics, 9 (36), 68-88.

Alkhoraif, A. ve McLaughlin, P. (2018), Lean implementation within manufacturing SMEs in Saudi Arabia: Organizational culture aspects. In Journal of King Saud University - Engineering Sciences. King Saud University, 30(3), 232-242.

Al-Kiki, G.M. (2010). The relationship between the dimensions of operations strategy and marketing performance: An exploratory study of the opinions of managers in the general company for the pharmaceutical industry and medical appliances/Nineveh. Al-Rafidain Development Journal, 32(99).

Allen, G. J. (2022). Conceptureali̇ze™: A new contribution to generate real-needs-focussed, user-centred, lean business models. Journal of innovation and entrepreneurship, 11(1), 6.

Almeida, L.G.D.C. ve Teymourifar, A. (2024). Evaluating the Impact of Leadership, Training, and Empowerment on Lean Implementation Success: Insights from Organizational Practice. Training, and Empowerment on Lean Implementation Success: Insights from Organizational Practice.

Al-Najem, M. (2014). Investigating the factors affecting readiness for lean system adoption within Kuwaiti small and medium-sized manufacturing industries (Doctoral dissertation, University of Portsmouth).

Al-Najem, M., Dhakal, H., Labib, A. ve Bennett, N. (2013), Lean readiness level within Kuwaiti manufacturing industries. International Journal of Lean Six Sigma, 4(3), 280-320.

Alnajem, M., Garza-Reyes, J.A. ve El-Melegy, A. (2019). Measuring the lean readiness of Kuwaiti manufacturing industries. International Journal of Business Performance Management, 20(1), 70-92.

Alqassimi, A., Ahmed, E., Almarzooqi, F. ve Bastaki, M. (2020), Developing readiness index for Critical Success Factors for lean Six Sigma in service organization.

Al-Rabiawi, S. ve Al-Shuwaili, H. (2014). The impact of marketing knowledge in improving marketing performance: An applied study in mobile phone communication companies in Iraq. Journal of Economic and Administrative Sciences, 20(76), 51-82.

Alsubaie, B. ve Yang, Q. (2017). Maintenance Process Improvement Model by Integrating LSS and TPM for Service Organizations. Engineering Asset Management, 13-24.

Alvim, S.L. ve Oliveira, O.G. (2020). Lean Supply Chain Management: a lean approach applied to distribution–a literature review of the concepts, challenges and trends, Journal of Lean Systems, 5(1), 85-103.

Al-Zoubi, J. ve Hashem, T. (2015). Information quality and its impact on the marketing performance in industrial Jordanian corporations-field study. International Journal of business, Humanities and Technology, 5(5), 48-56.

Amorim, G., Hatakeyama, K. ve Rojas-Lema, X. (2018). Implantation of Total Productive Maintenance: A Case Study in the Manufacturing Industry. New Global Perspectives on Industrial Engineering and Management, 259-267.

Amorim, V., Rua, O.L. ve de Sousa Lopes, B. (2023). Understanding the Implementation of Lean Philosophy in Warehouse Management. In Change Management During Unprecedented Times (pp. 323-340). IGI Global.

Anđelković, A., Radosavljević, M. ve Stošić, D. (2016). Effects of lean tools in achieving lean warehousing. Economic Themes, 54(4), 517-534.

Andersen Consulting (1993), The Lean Enterprise Benchmarking Project Report, Andersen Consulting, London.

Anderson, J.C., Rungtusanatham, M., Schroeder, R.G. ve Devaraj, S. (1995). A path analytic model of a theory of quality management underlying the Deming Management Method: Preliminary empirical findings. Decision Sciences, 26(5), 637-658.

Andersson, R., Eriksson, H. ve Torstensson, H. (2006). Similarities and differences between TQM, six sigma and lean. The TQM Magazine, 18(3), 282-296.

Andrews, F. (2000), Dell, it turns out, has a better idea than Ford. The New York Times, 26th January.

Androniceanu, A., Enache, I.C., Valter, E.N. ve Raduica, F.F. (2023). Increasing energy efficiency based on the kaizen approach. Energies, 16(4), 1930.

Antony, J. (2004), Six sigma in the UK service organisations: results from a pilot survey, Managerial Auditing Journal, 19(8), 1006-1013.

Antony, J. Kumar, M. ve Labib, A. (2008) Gearing Six Sigma into UK Manufacturing SMEs: An empirical assessment of critical success factors, impediments, and viewpoints of Six Sigma Implementation in SMEs, Journal of Operations Research Society 59(4), 482-493.

Antony, J., ve Banuelas, R. (2002). Key ingredients for the effective implementation of Six Sigma program. Measuring business excellence, 6(4), 20-27.

Anvari, A., Ismail, Y. ve Hojjati, S.M.H. (2011). A study on total quality management and lean manufacturing: through lean thinking approach. World applied sciences journal, 12(9), 1585-1596.

Appelqvist, P., Babongo, F., Chavez-Demoulin, V., Hameri, A.P. ve Niemi, T. (2016), Weather and supply chain performance in sport goods distribution, International Journal of Retail & Distribution Management, 44(2), 178-202.

Apte, U.M. ve Goh, H.C. (2004). Applying lean manufacturing principles to information intensive services, International J. Services Technology and Management, 5(56), 488-506.

Arı, F. (2020). Yerel Kalkınma ve İnovasyon, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(20), 369-381.

Arslan, S. (2008). Yalın Üretim ve MAN Türkiye AŞ'de Örnek Bir Yalın Üretim Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Arslandere, M. (2018). Yalın Üretim ve Yalın Üretime Geçiş Aşamaları, Konya: Eğitim Yayınevi.

Asif, M. ve Vries, H.J. (2014). Creating ambidexterity through quality management. Total Quality Management & Business Excellence, 26(11-12), 1226-1241.

Atul, P. ve Pankaj, D. (2021) Lean manufacturing a vital tool to enhance productivity in manufacturing. Mater. Today Proc., 46, 729-736.

Azevedo, S.G., Carvalho, H., Duarte, S. ve Cruz-Machado, V. (2012). Influence of green and lean upstream supply chain management practices on business sustainability. IEEE Trans. Eng. Manag. 59(4), 753-765.

Baker, P. (2006). Designing distribution centres for agile supply chains. International Journal of Logistics: Research and Applications, 9(3), 207-221.

Baker, S. (2001) New marketing, Cranfield School of Management, 17, Winter 2001, 21-23.

Baker, S. (2003) New Marketing, Chichester: John Wiley and Sons.

Ballard, G. ve Howell, G. (1997) Implementing lean construction: improving downstream performance. Lean construction, 111-125.

Ballé, F. ve Ballé, M. (2005), Lean Development, Business Strategy Review, 16(3), 17-22.

Barbosa, A.T., da Silva, C.C., Caetano, R.L., da Silva, D.P.S., Barbosa, J.V. ve Pinto, Z.T. (2022). Agile methodologies: And its applicability in the marketing area. Revista Ibero-Americana de Humanidades, Ciências e Educação, 8(3), 1659-1669.

Barney, J. (1991). Firm resources and sustained competitive advantage. Journal of Management, 17(1), 99-120.

Bartezzaghi, E. (1999), The evolution of production models: is a new paradigm emerging?, International Journal of Production and Operations Management, 19(2), 229-250

Bartholdi III, J.J. ve Hackman, S.T. (2010), Warehouse and Distribution Science, Georgia Institute of Technology.

Bataineh, O., Al-Hawari, T., Alshraideh, H. ve Dalalah, D. (2019). A sequential TPM-based scheme for improving production effectiveness presented with a case study. Journal of Quality in Maintenance Engineering, 25(1), 144-161.

Batchelor, R. (1994) Henry Ford, mass production, modernism, and design. Manchester University Press.

Battista, C., Fumi, A., Laura, L. ve Schiraldi, M.M. (2014), Multiproduct slot allocation heuristic to minimize storage space, International Journal of Retail & Distribution Management, 42(3), 172-186.

Baudin, M. (2005), Lean Logistics: The Nuts and Bolts of Delivering Materials and Goods, (Productivity Press: New York).

Bawab, F.A. (2019). The effects of Lean Six Sigma critical success factors on organizational performance: a mixed-methods study on United Arab Emirates hospitals (Doctoral dissertation, Heriot-Watt University).

Baydaş, A. (1995) Yeni Mamul Geliştirme Süreci ve Kahramanmaraş'taki Dokuma Sektöründe Bir Uygulama, Marmara Üniversitesi SBE Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Baydaş, A. (2003) Rekabete Dayalı Yeni Ürün Geliştirme Süreci ve Dokuma Sektöründe Bir Uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Baydaş, A. (2023) Dijital Pazarlama ve Dijital Pazarlama Karması, (Baydaş, A., Yaşar, M.E. ve Ata, S. (Editörler) Dijital Pazarlama Karması ve Güncel Uygulamaları). Eğitim Yayınevi.

Baydaş, A. ve Yaşar, M.E. (2019). Reklam ve Etkili Reklam Unsurlarının Belirlenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma. Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 3(2), 204-217.

Baydaş, A., Sezer, A. ve Kanoğlu, M.F. (2021). Investigation of the effects of hedonic consumption reasons on voluntary simplicity lifestyle within the scope of consumer purchasing behavior in terms of generations x, y, z. Journal of Current Researches on Social Sciences, 11(4), 451-474.

Bayrakçeken, H., Tasgetiren, S. ve Yavuz, I. (2007). Two cases of failure in the power transmission system on vehicles: A universal joint yoke and a drive shaft, Engineering Failure Analysis, 14(4), 716-724.

Becchetti, L., Castriota, S. ve Tortia, E.C. (2013). Productivity, wages and intrinsic motivations. Small business economics, 41, 379-399.

Beckmann, M., Hielscher, S. ve Pies, I. (2014). Commitment strategies for sustainability: how business firms can transform trade-offs into win–win outcomes. Bus. Strat. Environ. 23(1), 18-37.

Bedez Üte, T. ve Güner, M. (2010). İplik işletmelerine "yalın" yaklaşım. Tekstil Teknolojileri Elektronik Dergisi, 4(1), 11-24.

Bednár, R., Vidová, H. ve Beluský, M. (2012). Lean principles application in business logistics. Proceedings of 21st International Conference on Metallurgy and Materials –METAL, May 23-25, Brno, Czech Republic, EU.

Beesley, A. (1994), A need for time based process mapping and its application in procurement, Proceedings of the 3rd Annual IPSERA Conference, University of Glamorgan, pp. 41-56.

Behrouzi, F. ve Wong, K.Y. (2011). Lean performance evaluation of manufacturing systems: A dynamic and innovative approach. Procedia Computer Science, 3(Supplement C), 388-395. doi:https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.065

Bektaş, Ç. (2019). İşletmede İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kalite Güvence Sistemlerinin Rolü. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 8(20), 135-157.

Belekoukias, I., Garza-Reyes, J.A. ve Kumar, V. (2014). The impact of lean methods and tools on the operational performance of manufacturing organisations. Int. J. Prod. Res. 52(18), 5346-5366.

Bellgran, M., Kurdve, M. ve Hanna, R. (2019) Cost driven Green Kaizen in pharmaceutical production-Creating positive engagement for environmental improvements. Procedia CIRP, 81, 1219-1224.

Bendell, T. (2006) A review and comparison of six sigma and the lean organisations, The TQM Magazine, 18(3), 255-262.

Benson Randall, J. (1986) JIT: Not just For the Factory! APICS 29th Annual International Conference Proceedings), pp. 370-374.

Berber, İ. (2013) Yalın Üretim Teknikleri; Kaizen ve Sektörel Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi, Hatay.

Berger, A. (1997). Continuous improvement and kaizen: standardization and organizational designs. Journal of Integrated Manufacturing Systems, 8(2), 110-117

Berger, S.L.T., Yokoyama, T.T. ve Rodriguez, C.M.T. (2018). An overview of Lean Supply Chain Management: concepts, principles and impacts. Journal of Lean Systems, 3(2), 90-103.

Berggren, C. (1992). Alternatives to Lean Production: Work Organization in the Swedish Auto Industry. New York: ILR Press.

Berggren, C. (1993). Lean production - the end of history. Work Employment and Society, 7(2), 163-188.

Berrone, P., Fosfuri, A., Gelabert, L. ve Gomez-Mejia, L.R. (2013). Necessity as the mother of 'green' inventions: institutional pressures and environmental innovations. Strat. Manag. J. 34(8), 891-909.

Bertagnolli, F. (2022). Lean Management. https://doi.org/10.1007/978-3-658-36087-0

Berthon, P., Pitt, L.F. ve Watson, R.T. (1996). The World Wide Web as an advertising medium: Toward an understanding of conversion efficiency. Journal of Advertising Research, 36(1), 43-54.

Beske, P. (2012). NOFOMA dynamic capabilities and sustainable supply chain management. Int. J. Phys. Distrib. Logist. Manag. 42(4), 5-25.

Bhamu, J. ve Singh Sangwan, K. (2014). Lean manufacturing: literature review and research issues. International Journal of Operations & Production Management, 34(7), 876-940.

Bhasin, S. (2008). Lean and performance measurement. Journal of Manufacturing Technology Management, 19(5), 670-684.

Bhasin, S. ve Burcher P. (2006). Lean viewed as a philosophy, Journal of Manufacturing Technology Management, 17(1), 56-72.

Bicheno, J. (2004). The new lean toolbox: Towards fast, flexible flow (3rd edn). Buckingham: PICSIE Books.

Billesbach, T. ve Schniderjans, M. (1989) Applicability of JIT techniques in administration. Production and Inventory Management, 40-55.

Billesbach, T.J. (1991) A study of the implementation of Just-in-Time in the United States. Production and Inventory Management 32(30), 1-4.

Birtic, M., Syberfeldt, A. ve Ribeiro, L. (2024). Towards ultra-flexibility: a framework for evaluating the cyber-physical continuum in flexible production systems, Procedia Computer Science, 232, 645-654.

Black, J.T. ve Hunter, S.L. (2003) Lean Manufacturing Systems and Cell Design. Society of Manufacturing Engineers.

Blackburn, J.D. (1991), Time-Based Competition: The Next Battleground in American Manufacturing, Business One Irwin, Homewood.

Blanco, G.C.C. (2020). Implementation of Additive Manufacturing and Lean Six Sigma Methodologies in an Advertising Company (Master's thesis, The University of Texas at San Antonio).

Blank, S. (2012). The startup owner's manual: the step-by-step guide for building a great company (1st ed.). K & S Ranch Consulting.

Blank, S. (2018). Why the lean start-up changes everything. Harvard Business Review. https://hbr.org/2013/05/why-the-lean-start-up-changes-everything.

Bloom, P.N. ve Reve, T. (1990), Transmitting Signals to Consumers for Competitive Advantage, Business Horizons, July-August, 58-66.

Boaden, R.J. (1997). What is total quality management... and does it matter? Total Quality Management & Business Excellence, 8(4), 153-171.

Bon, A.T. ve Lim, M. (2015). Total Productive Maintenance in Automotive Industry: Issues and Effectiveness. Proceedings of International Conference on Industrial Engineering and Operations Management. Dubai (UAE).

Bonavia, T. ve Marin-Garcia, J.A. (2011). Integrating human resource management into lean production and their impact on organizational performance. International Journal of Manpower, 32(8), 923-938.

Booth, R. (1996), Agile manufacturing, Engineering Management Journal, 6(2), 105-112.

Bootstrapping, (2015). BusinessDictionary.com. E.T.: 15.9.2023. http://www.businessdictionary.com/definition/bootstrapping.html.

Bortolotti, T., Boscari, S. ve Danese, P. (2015). Successful lean implementation: organizational culture and soft lean practices. Int. J. Prod. Econ. 160, 182-201.

Boston Consulting Group (1993). The Evolving Competitive Challenge for the European Automotive Components Industry, Boston Consulting Group, London.

Bou-Llusar, J.C., Escrig-Tena, A.B., Roca-Puig V. ve Beltra´n-Martý´n, I. (2009). An empirical assessment of the EFQM Excellence Model: Evaluation as a TQM framework relative to the MBNQA Model, J. Operations Management, 27(1), 1-22.

Bowen, D.E. ve Youngdahl, W.E. (1998). Lean service: in defense of a production-line approach. International J. Service Industry Management, 9(3), 207-225.

Bower, J. ve Hout, T. (1988). Fast-cycle capability for competitive power. Harvard Business Review, 66(6), 110-118.

Bozer, Y.A. ve Britten, R. (2012), Developing and Adapting Lean Tools/Techniques to Build New Curriculum/Training Program in Warehousing and Logistics, Department of Industrial and Operations Engineering, University of Michigan, MI.

Brackett, L.K. ve Carr, B.N. (2001). Cyberspace advertising vs. other media: Consumer vs. mature student attitudes. Journal of Advertising Research, 41(5), 23-32.

Brem, A., Nylund, P.A. ve Schuster, G. (2016). Innovation and de facto standardization: the influence of dominant design on innovative performance, radical innovation, and process innovation. Technovation 50-51, 79-88.

Breu, K., Hemingway, C.J., Strathern, M. ve Bridger, D. (2001), Workforce agility: the new employee strategy for the knowledge economy, Journal of Information Technology, 17(1), 21-31.

Brito, M., Vale, M., Leão, J., Ferreira, L.P., Silva, F.J.G. ve Gonçalves, M.A. (2020) Lean and Ergonomics decision support tool assessment in a plastic packaging company, Procedia Manufacturing 51, 613-619.

Brown, J. (2007) The Lean Product Development Benchmark Report, Aberdeen Group.

Brown, K.A. ve Mitchell, T.R. (1991). A comparison of just-in-time and batch manufacturing: The role of performance obstacles. Academy of Management Journal, 34: 906-917.

Brown, S. (1997) Postmodern Marketing 2, London: Thomson Learning.

Brown, T. (2008). Design 84. Harvard Business Review, (June), 85-92.

Browning, T. (2000). Value-based product development: refocusing lean. Engineering Management Journal, Proceedings of the IEEE 168-172.

Brox, J.A. ve Fader, C. (2002), The set of just-in-time management strategies: an assessment of their impact on plant-level productivity and input-factor substitutability using variable cost function estimates, International Journal of Production Research, 40(12), 2705-2720.

Brunet, A.P. ve New, S. (2003). Kaizen in Japan: an empirical study. International Journal of Operations & Production Management, 23(12), 1426-1446.

Bulut, A. (2015). Lean Marketing: Know who not to advertise to!. Electronic Commerce Research and Applications, 14(6), 631-640.

Bumin, B. ve Erkutlu, H. (2002) Toplam Kalite Yönetimi ve Kıyaslama (Benchmarking) İlişkileri, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 83-100.

Buonamico, N., Muller, L. ve Camargo, M. (2017, April). A new fuzzy logic-based metric to measure lean warehousing performance. In Supply Chain Forum: An International Journal, 18(2), 96-111.

Campos, L.M.S. ve Vazquez-Brust, D.A. (2016). Lean and green synergies in supply chain management. Supply Chain Manag.: Int. J. 21(5), 627-641.

Cantamessa, M., Gatteschi, V., Perboli, G. ve Rosano, M. (2018). Startups' roads to failure, Sustainability, 10(7), 2346.

Cao, G., Clarke, S. ve Lehaney, B. (2000). A systematic view of organisational change and TQM, The TQM Magazine, 12(3), 186-193.

Cardenas Caldas, J.E. (2012). Study of improvements in the production process and application of services in FULAUSTRA. Bachelor's Thesis.

Carter, B., Danford, A., Howcroft, D., Richardson, H., Smith, A. ve Taylor, P. (2011). 'All they lack is a chain': lean and the new performance management in the British civil service. New Technology, Work and Employment, 26(2), 83-97.

Carvalho, H., Duarte, S. ve Cruz–Machado, V. (2011). Lean, agile, resilient and green: divergences and synergies. Int. J. Lean Six Sigma 2(2), 151-179.

Carvalho, H., Govindan, K., Azevedo, S.G. ve Cruz-Machado, V. (2017). Modelling green and lean supply chains: an eco-efficiency perspective. Resources. Conserv. Recycl. 120, 75-87.

Castiglione, A., Cimmino, L., Di Nardo, M. ve Murino, T. (2024). Optimising production efficiency: Managing flexibility in Industry 4.0 systems via simulation, Computers & Industrial Engineering, 197, 110540.

Chaerudin, S.M. ve Syafarudin, A. (2021). The effect of product quality, service quality, price on product purchasing decisions on consumer satisfaction. Ilomata International Journal of Tax and Accounting, 2(1), 61-70.

Chanaron, J.J. ve Lung, Y. (1999). Product variety, principles of productiveorganization and industrial models. In: Lung, Y., Chanaron, J.J., Fujimoto, T., Raff, D. (Eds.), Coping with Variety. Flexible Produc-tion Systems for Product Variety in the Automobile Industry. Ashgate, Aldershol.

Chaplin, L. ve O'Rourke, S.T. (2018). Could lean and green be the driver to integrate business improvement throughout the organisation?. International Journal of Productivity and Performance Management, 67(1), 207-219.

Chaplin, L. ve O'Rourke, S.TJ. (2014). Lean Six Sigma and marketing: a missed opportunity, International Journal of Productivity and Performance Management, 63(5), 665-674.

Chapman, C.D. (2005). Clean house with lean 5S. Quality progress, 38(6), 27-32.

Chase, J. (2000), Measuring Value in Product Development, The Lean Aerospace Initiative, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA.

Chase, R.B., Jacobs, F.R. ve Aquilano, N.J. (2004). Operations management for competitive advantage. McGraw-Hill/Irwin, Boston.

Chavez, R., Yu, W., Jacobs, M., Fynes, B., Wiengarten, F. ve Lecuna, A. (2015), Internal lean practices and performance: the role of technological turbulence, International Journal of Production Economics, 1(160), 157-171.

Chen, H. ve Taylor, R. (2009). Exploring the Impact of Lean Management on Innovation Capability, in PICMET 2009 Proceedings, August 2-6, Portland, Oregon.

Chen, H., Chan-Olmsted, S., Kim, J. ve Mayor Sanabria, I. (2022). Consumers' perception on artificial intelligence applications in marketing communication. Qualitative Market Research: An International Journal, 25(1), 125-142.

Chen, J.C., Dugger, J. ve Hammer, B. (2001). A kaizen based approach for cellular manufacturing system design: A case study. Journal of Technology Studies, 27(2).

Chen, Y., Lai, S. ve Wen, C. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. J. Bus. Ethics 67, 331-339.

Cherrafi, A., El Fezazi, S., Garza-Reyes, J.A., Benhida, K. ve Mokhlis, A. (2017b). Barriers in Green Lean implementation: a combined systematic literature review and interpretive structural modelling approach. Prod. Plann. Contr. 28(10), 829-842.

Cherrafi, A., Elfezazi, S., Chiarini, A., Mokhlis, A. ve Benhida, K. (2016). The integration of lean manufacturing, Six Sigma and sustainability: a literature review and future research directions for developing a specific model. J. Clean. Prod. 139, 828-846.

Cherrafi, A., Elfezazi, S., Govindan, K., Garza-Reyes, J.A., Benhida, K. ve Mokhlis, A. (2017a). A framework for the integration of Green and Lean Six Sigma for superior sustainability performance. Int. J. Prod. Res. 55(15), 4481-4515.

Cherrafi, A., Garza-Reyes, J.A., Kumar, V., Mishra, N., Ghobadian, A. ve Elfezazi, S. (2018). Lean, green practices and process innovation: A model for green supply chain performance. International Journal of Production Economics, 206, 79-92.

Chiang, C., Kocabasoglu-Hillmer, C. ve Suresh, N. (2012). An empirical investigation of the impact of strategic sourcing and flexibility on firm's supply chain agility. International Journal of Operations & Production Management, 32(1), 49-78.

Childerhouse, P. ve Towill, D. (2000). Engineering supply chains to match customer requirements, Logistics Information Management, 13(6), 337-345.

Chiou, T.-Y., Chan, H.K., Lettice, F. ve Chung, S.H. (2011). The influence of greening the suppliers and green innovation on environmental performance and competitive advantage in Taiwan. Transport. Res. Part E Logist. Transp. Rev. 47, 822-836.

Choi, T.Y. ve Eboch, K. (1998). The TQM paradox: relations among TQM practices, plant performance, and customer satisfaction. Journal of Operations Management, 17(1), 59-75.

Chojnacka-Komorowska, A. ve Kochaniec, S. (2019). Improving the quality control process using the PDCA cycle. Research Papers of Wrocław University of Economics, 63(4), 69–80.

Chris, B. ve Gerhard, V.W. (2016). An investigation of the marketing performance measurement practices in Hatfield Volkswagen group. African Journal of Business Management, 10(6), 131-139.

Christopher, M. (1998), Logistics and Supply Chain Management, 2nd ed., (Pearson: Harlow).

Christopher, M. (2000). The agile supply chain: competing in volatile markets. Industrial Marketing Management, 29(1), 37-44.

Čiarnienė, R. ve Vienažindienė, M. (2012). Lean Manufacturing: Theory and Practice. Economics and Management, 14(2), 726-732.

Ciocanel, A.B. ve Pavelescu, F.M. (2015) Innovation and Competitiveness in European Context, Procedia Econ. Finance, 32, 728–737.

Clark, B.H. (1999). Marketing performance measures: history and interrelationships. Journal of Marketing Management, 15(8),711–732.

Clark, K.B. ve Fujimoto, T. (1989), Reducing the Time to Market: The Case of the World Auto Industry, Design Management Journal, 1(1), 49-57.

Clark, K.B. ve Fujimoto, T. (1989). Lead time in automobile product development explaining the Japanese advantage. J. Eng. Technol. Manag. 6(1), 25-58.

Clark, K.B. ve Fujimoto, T. (1991), Product Development Performance, (Harvard Business School Press: Boston).

Clark, K.B., Bruce Chew W., ve Fujimoto, T. (1987) Product Development in the World Auto Industry, Brookings Papers on Economic Activity, 729-781.

Clemente-Pecho, F., Ruiz-Cerón, A. ve Saenz-Moron, M. (2023). Proposal for improvement in warehouse management using Lean Warehousing methodology to increase the service level of a distribution company. LACCEI, 1(8).

Cohen, S.G. ve Ledford, G. (1994). The effectiveness of self-managing teams: A quasi-experiment. Human Relations, 47(1), 13-31.

Cole, R.E. (1981). The Japanese lesson in quality. Technology Review, 83(1): 29-40.

Colicchia, C., Creazza, A. ve Dallari, F. (2017). Lean and green supply chain management through intermodal transport: insights from the fast moving consumer goods industry. Prod. Plan. Contr. Manag. Oper. 28(4), 1221-1232.

Collins, R.S. ve Schmenner R.W. (1993). Achieving rigid flexibility: Factory focus for the 1990s. European Management Journal, 11(4), 443–447.

Conant, R. (1998) JIT in a mail order operation: processing time reduced from 4 days to 4 hours. Industrial Engineering, 34-37.

Cook, R.L. (1996) Applying JIT principles to continuous process manufacturing supply chains. Production and Inventory Management Journal 37(1), 12-17.

Cooney, R. ve Sohal, A. (2004). Teamwork and total quality management: A durable partnership, Total Quality Management & Business Excellence, 15(8), 1131-1142.

Cooper, L.G. (2014). Market share analysis: evaluating competitive marketing effectiveness market-share analysis. Kluwer Academic Publishers.

Cooper, M.C., Lambert, D.M. ve Pagh, J.D. (1997). Supply chain management: more than a new name for logistics. The International Journal of Logistics Management, 8(1), 1-14.

Cop, R. ve Yüzüak, A. (2016). Değer Temelli Pazarlamada Müşteri Değerine, Firma ve Müşteri Bakış Açısından Bolu İlinde Bir Uygulama, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 49-80.

Cravens, D.W., Piercy, N.F. ve Shipp, S.H. (1996), New Organizational Forms for Competing in Highly Dynamic Environments: The Network Paradigm, British Journal of Management, 7, 203-218.

Crawford, K.M., Blackstone, J.H. ve Cox, J.F. (1988) A study of JIT implementation and operating problems. Int. J. Production Research 26(9), 1561-1568.

Crossan, M.M. ve Apaydin, M. (2010). A multi-dimensional framework of organisational innovation: A systematic review of the literature. Journal of management studies, 47(6), 1154-1191.

Crowe, T.J. (1992). Integration is not synonymous with flexibility. International Journal of Operations & Production Management, 12(10), 27-35.

Cua, K.O., McKone, K.E. ve Schroeder, R.G. (2001). Relationships between implementation of TQM, JIT, and TPM and manufacturing performance. Journal of operations management, 19(6), 675-694.

Culpepper, P.D. (1999), The future of the high-skill equilibrium in Germany, Oxford Review of Economic Policy, 15(1), 43-59.

Cusamano, M.A. ve Nobeoka, K. (1998), Thinking Beyond Lean: How Multi Project Management is Transforming Product Development at Toyota and Other Companies, The Free Press, New York, NY.

Cusumano, M.A. (1994). The limits of lean. Sloan Management Review, 35(4), 27-32.

Cusumano, M.A. ve Nobeoka, K. (1990) Strategy, Structure, and Performance in Product Development: Observations from the Auto Industsry, Massachusetts Institute of Technology.

Çakırlı Akyüz, N. ve Çetin, C. (2009) Yalın Organizasyon ilkeleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma, Öneri, 8(32). 1-14.

Çanakçıoğlu, M. (2019). Yalın düşünce felsefesinde israfla mücadele araçları. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 8(3), 270-282.

Çelik, S., Eru, O. ve Cop, R. (2024). Mobil Uygulamalardan Gelen Reklam Bildirimlerine Yönelik Tutumlarının Çevrimiçi Anlık Satın Alma Eğilimine Etkisi. Politik Ekonomik Kuram, 8(1), 226-242.

Çiçekli, U.G. ve Soyumert, Ş.M. (2018). Yalın üretim tekniklerinden toplam ekipman etkinliği, Türkiye imalat sanayinde bir uygulama, Nobel Bilimsel Eserler.

Çilhoroz, Y. ve Arslan, İ. (2018). Yalın Yönetim Yaklaşımı ve Sağlık Hizmetlerinde Uygulamaları, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(32), 156-185.

Çimen, N.S. (2022). Yalın üretime geçişte süreç yönetimi ve süreç iyileştirme: Çelik kapı imalatında uygulama (Master's thesis, Nevşehir).

Dahlgaard, J. ve Dahlgaard-Park, S. (2006). Lean production, six sigma quality, TQM and company culture. TQM Mag. 18(3), 263-281.

Dale, B.G. (2003). Managing Quality, 4th ed. Blackwell Publishers, Oxford.

Danese, P., Manfè, V. ve Romano, P. (2018). A systematic literature review on recent lean research: state-of-the-art and future directions. International Journal of Management Reviews, 20(2), 579-605.

Dankbaar, B. (1997). Lean production: denial, confirmation or extension of sociotechnical systems design?. Human relations, 50(5), 567-583.

Danovaro, E., Janes, A. ve Succi, G. (2008). Jidoka in Software Development. Proceedings of the Conference on Object-Oriented Programming Systems, Languages, and Applications, OOPSLA, 827-830.

Davis, T. (1993), Effective supply chain management. Sloan Manage. Rev., 34, 35-46.

Davy, J.A., White, R.E., Merritt, N.J. ve Gritzmacher, K. (1992). A derivation of the underlying constructs of just-in-time management systems. Academy of Management Journal, 35: 653-670.

Day, G.S. (1992), Marketing's Contribution to the Strategy Dialogue, Journal of Marketing, 20(4), 323-329.

Day, G.S. (1994), The capabilities of market-driven organizations, Journal of Marketing, 58(4), 37-52.

De Carlo, F. ve Richardson Simioli, G. (2018). Lean production and world class manufacturing: a comparative study of the two most important production strategies of recent times. International Journal of Industrial and Operations Research, 1, 1-16.

de Chernatony, D. ve McDonald, M. (1998) Creating Powerful Brands, Oxford: Butterworth Heinemann.

De Corniere, A. ve De Nijs, R. (2016). Online advertising and privacy. The RAND Journal of Economics, 47(1), 48-72.

De la Vega-Rodríguez, M., Baez-Lopez, Y.A., Flores, D.L., Tlapa, D.A. ve Alvarado-Iniesta, A. (2018). Lean manufacturing: a strategy for waste reduction. New Perspectives on Applied Industrial Tools and Techniques, 153-174.

de Leeuw, S. ve Wiers, V.C. (2015), Warehouse manpower planning strategies in times of financial crisis: evidence from logistics service providers and retailers in the Netherlands, Production Planning and Control, 26(4), 328-337.

de Oliveira, R.G. (2018). Lean and Performance Measuring-Developing a New Performance Measurement Framework to Fit Lean (Master's thesis).

De Treville, S. ve Antonakis, J. (2006). Could lean production job design be intrinsically motivating? Contextual, configurational, and levels-of-analysis issues. J. Oper. Manag. 24(2), 99-123.

de Vargas Mores, G., Spanhol Finocchio, C.P., Barichello, R. ve Avila Pedrozo, E. (2018). Sustainability and innovation in the Brazilian supply chain of green Plastic. J. Clean. Prod. 177, 12-18.

Dean, J.W. ve Bowen, D.E. (1994). Management theory and total quality: improving research and practice through theory development. Academy of Management Review, 19(3): 392-418.

Dean, J.W. ve Snell, S.A. (1991). Integrated manufacturing and job design: Moderating effects of organizational inertia. Academy of Management journal, 34(4), 776-804.

Delbridge, R., Lowe, J. ve Oliver, N. (2000). Shopfloor responsibilities under lean team working. Human Relations, 53(11), 1459-1479.

Demeter, K. ve Matyusz, Z. (2011). The impact of lean practices on inventory turnover. Int. J. Prod. Econ. 133, 54-163.

Demeter, K., Losonci, D., Matyusz, Z. ve Jenei, I. (2009). The Impact of Lean Management on Business Level Performance and Competitiveness. In G. Reiner (Ed.), Rapid Modelling for Increasing Competitiveness: Tools and Mindset (pp. 177-198). London: Springer London.

Deming, W.E. (1986), Quality, productivity and Competitive Position, Boston, MA: MIT Press.

Deming, W.E. (1992). A system of profound knowledge. British Deming Association.

Demirtaş, M. ve Akyol, M. (2024). Halkla İlişkiler ve Pazarlama Stratejileri Ekseninde Türk Yükseköğretim Kurumlarının Akreditasyon Programlarında Uygulanan PUKÖ Döngüsünün İncelenmesi. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 7(3), 324-333.

Dennis, P. (2002). Lean production simplified: A plain language guide to the world's most powerful production system. New York: Productivity Press.

Dennis, P. (2007). Lean Production Simplified. Productivity Press, New York.

Derdiyok, T. (2019). Üniversitelerde kalite güvence sistemi kapsamında PDCA yönetim döngüsü uygulamasında bir model önerisi. Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, 173-198.

Derin, N. (2017). İşletmelerde Yalın Yaklaşım, Ankara: Nobel Yayınları.

Deshmukh, M., Gangele, A., Gope, D.K. ve Dewangan, S. (2022). Study and implementation of lean manufacturing strategies: A literature review. Materials Today: Proceedings, 62, 1489-1495.

Deuse, J., Dombrowski, U., Nöhring, F., Mazarov, J. ve Dix, Y. (2020). Systematic combination of Lean Management with digitalization to improve production systems on the example of Jidoka 4.0. International Journal of Engineering Business Management, 12, 1847979020951351.

Dewell, R. (2007), The dawn of Lean marketing. Journal of Digital Asset Management, 3(1), 23-28.

Dhandra, T.K. (2019). Achieving triple dividend through mindfulness: more sustainable consumption, less unsustainable consumption and more life satisfaction. Ecological Economics, 161, 83-90.

Díaz-Reza, J.R., García-Alcaraz, J.L., Avelar-Sosa, L., Mendoza-Fong, J.R., Diez-Muro, J.C.S. ve Blanco-Fernández, J. (2018). The Role of Managerial Commitment and TPM Implementation Strategies in Productivity Benefits. Applied Sciences, 8(7), 1-19.

Dillon, A.P. ve Shingo, S. (1985) A Revolution in Manufacturing: The SMED System. CRC Press.

Do, D. (2017) The Five Principles of Lean, (theleanway.net) E.T.: 21.09.2024.

Dombrowski, U. ve Schmidtchen, K. (2014) Impact of the Lean Development implementation on Product Development (in German), 109, 805-808.

Doolen, T. ve Hacker, M. (2005). A review of lean assessment in organizations: an exploratory study of lean practices by electronics manufacturers. J. Manuf. Syst. 24(1), 55-67.

Dora, M., Kumar, M., van Goubergen, D., Molnar, A. ve Gellynck, X. (2013), Operational performance and critical success factors of lean manufacturing in European food processing SMEs. In Trends in Food Science and Technology, 31(2), 156-164.

Doran, J. ve Ryan, G. (2012). Regulation and firm perception, eco-innovation and firm performance. Eur. J. Innovat. Manag. 15(4), 421-441.

Dotoli, M., Epicoco, N., Falagario, M., Costantino, N. ve Turchiano, B. (2015), An integrated approach for warehouse analysis and optimization: a case study, Computers in Industry, 70, 56-69.

Dou, Y., Zhu, Q. ve Sarkis, J. (2013). Evaluating green supplier development programs with a grey-analytical network process-based methodology. Eur. J. Oper. Res. 233(2), 420-431.

Douglas, J., Antony, J. ve Douglas, A. (2015), Waste identification and elimination in HEIs: the role of Lean thinking, International Journal of Quality and Reliability Management, 32(9), 970-981.

Dove, R. (1999). Knowledge management, response ability and the agile enterprise. J. Knowledge Management, 3(1), 18-35.

Drake, P.R., Myung Lee, D. ve Hussain, M. (2013), The lean and agile purchasing portfolio model, Supply Chain Management: An International Journal, 18(1), 3-20.

Du, J., Zhang, J., Castro-Lacouture, D. ve Hu, Y. (2023). Lean manufacturing applications in prefabricated construction projects. Automation in Construction, 150, 104790.

Dubey, R., Gunasekaran, A. ve Ali, S.S. (2015). Exploring the relationship between leadership, operational practices, institutional pressures and environmental performance: a framework for green supply chain. Int. J. Prod. Econ. 160, 120-132.

Duque, D.F.M. ve Cadavid, L.R. (2007). Lean manufacturing measurement: The relationship between lean activities and lean metrics. *Estudios Gerenciales*, 23(105), 69-83.

Dyer, J.H. (2000) Collaborative Advantage: Winning Through Extended Enterprise Supplier Networks, Oxford University Press, U.S.A.

Eaidgah, Y., Maki, A.A., Kurczewski, K. ve Abdekhodaee, A. (2016). Visual management, performance management and continuous improvement A lean manufacturing approach. International Journal of Lean Six Sigma, 7(2), 187-210.

Easton, G. ve Rothschild, R. (1987). The influence of product and production flexibility on marketing strategy. In Pettigrew, A., The Management of Strategic Change. Basil Blackwell Limited, Oxford.

Ebert, C. (2015) Produktentwicklung im Zeitalter von Industrie 4.0 (Product development in the era of Industry 4.0). Presentation Stuttgart.

Ebrahimpour, M. ve Lee, S.M. (1988). Quality Management Practices of American and Japanese Elect. Production and Inventory Management Journal, 29(4), 28-31.

Efendi, M.Y. ve Aryanny, E. (2024). A Analysis of Waste in the Warehousing Flow Process with Lean Warehousing Method at PT. XYZ. Tekmapro, 19(2).

Eigner, M. (2014) Introduction Model-based Virtual Product Development (in German) In: model-based virtual product development. Springer Berlin Heidelberg, 1-13.

Ekström, J. (2024). LEAN Project Management: Implementing LEAN principles to a service industry organisation.

Elias, S. ve Harrison, R. (2015), Applying Lean in Sales & Marketing Moving to Process Thinking. www.truly-creative.co.uk, E.T.: 12.01.2020.

Emiliani, M.L. (2004). Improving business school courses by applying lean principles and practices. Quality Assurance in Education, 12(4), 175-187.

Eng, T.Y. (2016), An empirical study of Chinese SME grocery retailers' distribution capabilities, Supply Chain Management: An International Journal, 21(1), 63-77.

Eraslan, İ.H., Kuyucu, A.D.H. ve Bakan, İ. (2008). Değer Zinciri Yöntemi ile Türk Tekstil ve Hazır giyim Sektörünün Değerlendirilmesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2), 307-332.

Erdem, S. ve Aksoy, K. (2009). Implementing lean service operations: A case study from Turkish banking industry, İşletme Fakültesi Dergisi, 10(1), 169-196.

Erdoğan, Z., Haşit, G. ve Taşer, A. (2006). Tam Zamanlı Üretim Sisteminin Kütahya İlinde Seramik Üretimi Yapan Kobiler'de Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (19), 191-212.

Eriksson, H. ve Garvare, R. (2005). Organisational performance improvement through quality award process participation. International J. Quality & Reliability Management, 22(9), 894-912.

Erk, Ç. (2009). Müşteri İçin Değer Yaratma, Müşteri Sadakati Oluşum Süreci Ve Şirket Performansına Etkileri Üzerine Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

Ertaş, F.C. ve Arslan, M.C. (2010). Yalın Muhasebe, Mali Çözüm Dergisi, (102).

Eryc, E. (2022). Systematic literature review of critical success factors in online advertising, Journal of Informatics and Telecommunication Engineering, 5(2), 551-561.

Eser, S. ve Yıldız, M.S. (2017). Denim pantolonu üretiminde değer akış haritalandırma yönteminin uygulaması. İşletme Bilimi Dergisi, 5(3), 1-24.

Eskildsen, J. ve Kristensen, K. (2008). Customer satisfaction and customer loyalty as predictors of future business potential. Total Quality Management & Business Excellence, 19(7–8), 843-853.

Eskildson, L. (1994). Improving the odds of TQM's success. Quality Progress, 27(4), 61-3.

Evans, D. (2011). Thrifty, green or frugal: Reflections on sustainable consumption in a changing economic climate. Geoforum, 42(5), 550-557.

Evans, J.R. ve Lindsay, W.M. (1996). The Management and Control of Quality. West Publishing Company, St Paul, MN.

Ewel, J. (2020). The six disciplines of agile marketing: Proven practices for more effective marketing and better business results. John Wiley & Sons.

Faber, N., de Koster, M.B.M. ve Smidts, A. (2013), Organizing warehouse management, International Journal of Operations and Production Management, 33(9), 1230-1256.

Famiyeh, S., Kwarteng, A. ve Asante-Darko, D. (2018). Service quality, customer satisfaction and loyalty in automobile maintenance services: Evidence from a developing country. Journal of Quality in Maintenance Engineering, 24(3), 262-279.

Fang, C. ve Zhang, J. (2018). Performance of green supply chain management: a systematic review and meta analysis. J. Clean. Prod. 183, 1064-1081.

Feather, J.J. ve Cross, K.F. (1998) Workflow analysis, JIT techniques simplify administrative process in paper work operations. Industrial engineering 20(1), 32-40.

Fercoq, A. Lamouri, S. ve Carbone, V. (2016) Lean/Green integration focused on waste reduction techniques, J. Clean. Prod., 137, 567-578.

Ferreira, P.O., Francescki, A.S.N., Melo, D.M., Silva, J.R. ve Reichert, L.R. (2017). Lean Thinking as support to integration of Service areas. Journal of Lean Systems, 2(4): 2-12.

Ferriss, T. (2007) The 4 hour work week. New York: Crown Publishers.

Fiore, C. (2004) Accelerated Product Development: Combining Lean and Six Sigma for Peak Performance, Productivity Press.

Firman, A. ve Ilyas, G.B. (2021). The effect of Kaizen strategy on customer satisfaction: Empirical study on budget hotels in Makassar city, Point of View Research Management, 2(1), 1-9.

Fischer, E. ve Reuber, A.R. (2011). Social interaction via new social media: (How) can interactions on Twitter affect effectual thinking and behavior?. Journal of business venturing, 26(1), 1-18.

Fisher, M.L. (1997), What is the right supply chain for your product? Har. Bus. Rev., 75, 105-116.

Fisher, M.L., Hammond, J.H., Obermeyer, W.R. ve Raman, A. (1994), Making supply meet demand in an uncertain world. Har. Bus. Rev., 72, 83-93.

Fissher, O. ve Nijhof, A. (2005). Implications of business ethics for quality management. The TQM Magazine, 17(2), 150-160.

Fleiter, G. (2024). Addressing Vision Challenges within the Lean Startup Approach: A Qualitative Study of Startups (Master's thesis, University of Twente).

Fliedner, G. ve Majeske, K. (2010). Sustainability: the new lean frontier. Prod. Inventory Manag. J. 46(1), 6-13.

Florida, R. (1996). Lean and Green: the move to environmentally conscious manufacturing. California Bus. Rev. 39(1), 80-105.

Flynn, B.B., Huo, B. ve Zhao, X. (2010). The impact of supply chain integration on performance: a contingency and configuration approach. J. Oper. Manag. 28(1), 58-71.

Flynn, B.B., Sakakibara, S. ve Schroeder, R.G. (1995a). Relationship between JIT and TQM: practices and performance. Academy of management Journal, 38(5), 1325-1360.

Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Sakakibara, S. (1994). A framework for quality management research and an associated measurement instrument. Journal of Operations Management, 11(4), 339-366.

Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Sakakibara, S. (1995b). The impact of quality management practices on performance and competitive advantage. Decision Sciences, 26(5), 659-692.

Fogarty, D.W., Blackstone, J.H. ve Hoffmann, T.R. (1991). Production and inventory magement. Cincinnati: South-Western.

Foley, K. (2004). Five Essays on Quality Management. SAI Global Ltd, Sydney.

Fonseca, L. ve Domingues, J.P. (2017). ISO 9001: 2015 edition-management, quality and value. International Journal for Quality Research, 11(1), 149-158.

Forza, C., Vinelli, A. ve Filippini R. (1993), Telecommunication services for quick response in the textile-apparel industry, Proceedings of the 1st International Symposium on Logistics, The University of Nottingham, pp. 119-126.

Foss, N.J. ve Saebi, T. (2018). Business models and business model innovation: Between wicked and paradigmatic problems. Long Range Planning, 51(1), 9–21.

Francis, A. ve Thomas, A. (2020). Exploring the relationship between lean construction and environmental sustainability: A review of existing literature to decipher broader dimensions. Journal of cleaner production, 252, 119913.

Franco-Silvera, N., Valdez-Yrigoyen, A. ve Quiroz-Flores, J.C. (2023). Warehouse Management Model under the Lean Warehousing approach to Increase the order Fill Rate in glass marketing SMEs. In Proceedings of the 2023 9th International Conference on Industrial and Business Engineering (pp. 379-387).

Frazzon, E.M., Albrecht, A., Hurtado, P.A., Silva, L.S. ve Pannek, J. (2015). Hybrid modelling approach for the scheduling and control of integrated production and logistic processes along export supply chains. IFAC - PapersOnLine, 48(3): 1521-1526.

Fujimoto, T. (1989) Organizations for Effective Product Development: The Case of the Global Automobile Industry, Harvard University.

Fujimoto, T. (1999), The Evolution of a Manufacturing System at Toyota, (Oxford University Press: Oxford).

Fujimoto, T. (2006), Toyota and its evolution since 'The Machine'. IMVP and WZB Sponsor Industry Workshop, Berlin, 28th March.

Fujimoto, T. ve Takeishi, A. (2001). Automobiles: Strategy-based Lean Production System. Tokyo University, Tokyo Working Paper F-121, CIRJE.

Fullerton, R. ve Wempe, W. (2009), Lean manufacturing, non-financial performance measures, and financial performance, International Journal of Operations & Production Management, 29(3), 214-240.

Fullerton, R.R., McWatters, C.S. ve Fawson, C. (2003), An examination of the relationships between JIT and financial performance, Journal of Operations Management, 21(4), 383-404.

Furlan, A., Dal Pont, G. ve Vinelli, A. (2011), On the complementarity between internal and external just-in-time bundles to build and sustain high performance manufacturing, International Journal of Production Economics, 133(2), 489-495.

Gagliardi, J.-P., Renaud, J. ve Ruiz, A. (2012), Models for automated storage and retrieval systems: a literature review, International Journal of Production Research, 50(24), 7110-7125.

Gao, D., Xu, Z., Ruan, Y.Z. ve Lu, H. (2017). From a systematic literature review to integrated definition for sustainable supply chain innovation (SSCI). J. Clean. Prod. 142(4), 1518-1538.

Garrahan, P. ve Stewart, P. (1992), The Nissan Enigma: Flexibility at Work in a Local Economy, Mansell Publishing, London.

Garvin, D.A. (1983). Quality on the line. Harvard Business Review, 61(5): 64-75.

Garza-Reyes, J.A. (2015a). Lean and Green - a systematic review of the state of the art literature. J. Clean. Prod. 102, 18-29.

Garza-Reyes, J.A. (2015b). Green lean and the need for six sigma. Int. J. Lean Six Sigma 6(3), 226-248.

Garza-Reyes, J.A., Kumar, V., Chaikittisilp, S. ve Hua Tan, K. (2018). The effect of lean methods and tools on the environmental performance of manufacturing organisations. Int. J. Prod. Econ. 200, 170-180.

Gautam, N. ve Singh, N. (2008). Lean product development: maximizing the customer perceived value through design change (redesign). Int. J. Prod. Econ. 114(1), 313-332.

George, M., Rowlands, D. ve Kastle, B. (2003), What is Lean Six Sigma?, McGraw-Hill, New York, NY.

Gerwin, D. (1993). Manufacturing flexibility: a strategic perspective. Management Science, 39(4), 395-410.

Ghezzi, A. ve Cavallo, A. (2020). Agile business model innovation in digital entrepreneurship: Lean startup approaches. Journal of business research, 110, 519-537.

Gil-Vilda, F., Yaguee-Fabra, J. A., & Sunyer, A. (2021). From lean production to lean 4.0: a systematic literature review with a historical perspective. Applied Sciences, 11(21), 10318.

Goddard, W.E. (1986). Just-in-time: Surviving by breaking tradition. (No Title).

Godina, R. Rodrigues, E.M.G. ve Matias, J.C.O. (2018a) An Alternative Test of Normality for Improving SPC in a Portuguese Automotive SME, in Closing the Gap Between Practice and Research in Industrial Engineering, Springer, Cham, 277-285.

Godina, R., Pimentel, C., Silva, F.J.G. ve Matias, J.C. (2018b). A structural literature review of the single minute exchange of die: the latest trends. Procedia Manufacturing, 17, 783-790.

Goetsch, D.L., Davis, S., Goetsch, D., Doğan, İ., Topoyan, M. ve Argun, N. (2016). Toplam kalite yönetimi-örgütsel mükemmellik için-: toplam kaliteye giriş. (7. Baskı) Nobel Akademik Yayınları.

Goforth, K.A. (2007). Adapting Lean Manufacturing Principles to the Textile Industry. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, North Carolina State University, Raleigh.

Goldfarb, A. (2014). What is different about online advertising?. Review of Industrial Organization, 44, 115-129.

Goldman, S.L. ve Nagel, R.N. (1993), Management, technology and agility: the emergence of a new era in manufacturing, International Journal of Technology Management, 8(1-2), 18-38.

Goldman, S.L., Nagel, R.N ve Priess, K. (1995). Agile competitors and virtual organizations: strategies for enriching the customer. Van Nostrand Reinhold, United States.

Goldratt, E.M. (1990), What Is This Thing Called Theory of Constraints and How Should It Be Implemented?, North River Press, Croton-on-Hudson, New York, NY.

Goldsby, T.J., Griffis, S.E. ve Roath, A.S. (2006). Modelling lean, agile and leagile supply chain strategies. Journal of Business Logistics, 27(1), 57-79.

Gornostaeva, Z.V., Lazareva, N.V., Bugaeva, M.V., Gribova, O.V. ve Zibrova, N.M. (2019). Directions and Tools of Strategic Marketing Management of Retail Trade Enterprises in Modern Russia on The Basis of Quality Management. International journal for quality research, 13(2). 301-314.

Gosain, S., Malhotra, A. ve El Sawy, O.A. (2005). Coordinating for flexibility in e-business supply chains. Journal of Management Information Systems, 21(3), 7-45.

Gosling, J., Purvis, L .ve Naim, M.M. (2010). Supply chain flexibility as a determinant of supplier selection. International Journal of Production Economics, 128(1), 11-21.

Govindan, K., Azevedo, S.G., Carvalho, H. ve Cruz–Machado, V. (2014a). Impact of supply chain management practices on sustainability. J. Clean. Prod. 85, 212-225.

Govindan, K., Kaliyan, M., Kannan, D. ve Haq, A. (2014b). Barriers analysis for green supply chain management implementation in Indian industries using analytic hierarchy process. Int. J. Prod. Econ. 147, 555-568.

Grant, R.M. (1991), The resource-based theory of competitive advantage: implications for strategy formulation, California Management Review, 33(3), 114-135.

Griffin, A. (1997). PDMA research on new product development practices: Updating trends and benchmarking best practices. Journal of Product Innovation Management, 14(6), 429-458.

Gronroos, C. (2004). The relationship marketing process: communication, interaction, dialogue, value, Journal of Business & Industrial Marketing, 19(2), 99-113.

Gu, J., Goetschalckx, M. ve McGinnis, L.F. (2007). Research on warehouse operation: A comprehensive review. European Journal of Operational Research, 177(1), 1-27.

Gu, J., Goetschalckx, M. ve McGinnis, L.F. (2010), Research on warehouse design and performance evaluation: a comprehensive review, European Journal of Operational Research, 203(3), 539-549.

Guillebeau, C. (2012). The $100 startup: Reinvent the way you make a living, do what you love, and create a new future. Crown Currency.

Guillen-Royo, M. (2019). Sustainable consumption and wellbeing: Does on-line shopping matter?. Journal of Cleaner Production, 229, 1112-1124.

Guimarães, M.C. ve Rodriguez, C.M.T. (2018). Lean assembly supply strategies and results in logistics and manufacturing. Journal of Lean Systems, 3(4): 15-37.

Gunasekaran, A. (1998). Agile manufacturing: enablers and an implementation framework, International journal of production research, 36(5), 1223-1247.

Gunasekaran, A. (1999), Agile manufacturing: a framework for research and development, International Journal of Production Economics, 62(1-2), 87-105.

Gunasekaran, A., Lai, K.-H. ve Cheng, T.C.E. (2008). Responsive supply chain: a competitive strategy in a networked economy. Omega: The International Journal of Management Science, 36 (4), 549–564.

Gunasekaran, A., Yusuf, Y.Y., Adeleye, E.O., Papadopoulos, T., Kovvuri, D. ve Geyi, D.A.G. (2019), Agile manufacturing: an evolutionary review of practices, International Journal of Production Research, 57(15-16), 5154-5174.

Gunn, T.G. (1987). Manufacturing for competitive advantage: becoming a world class manufacturer. (No Title).

Gupta, A.K. (2012). JIT in healthcare: an integrated approach. International Journal of Advances in Management and Economics, 1(1), 20-27.

Gupta, D. ve Buzacott, J.A. (1996). A goodness test for operational measures of manufacturing flexibility, *International Journal of Manufacturing Systems*, 8, 233-245.

Gutierrez Posadas, A.M. ve Vargas Castillo, R.L. (2023). Business Agile Model for Startups in the Meat Industry using Digital Marketing, Lean Canvas and Lean Startup.

Güneşlik, M. (2012). Yalın yönetim düşüncesinin muhasebe üzerindeki etkileri: otomotiv sanayiinde bir uygulama (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey)).

Ha, J.H. ve Ferguson, M.A. (2015). Perception discrepancy of public relations functions and conflict among disciplines: South Korean public relations versus marketing professionals, Journal of Public Relations Research, 27(1), 1-21.

Habibi, G. (2020). Impact of Total Quality Management on Customer Satisfaction in Telecom Industry in Afghanistan (Doctoral dissertation, Master thesis, Kardan University, Kabul, Afghanistan).

Hackman, J.R. ve Wageman, R. (1995). Total quality management: Empirical, conceptual and practical issues. Administrative Science Quarterly, 40(2), 309-342.

Hagen, B., Zucchella, A. ve Ghauri, P.N. (2019). From fragile to agile: marketing as a key driver of entrepreneurial internationalization. International Marketing Review, 36(2), 260-288.

Hajmohammad, S., Vachon, S., Klassen, R.D. ve Gavronski, I. (2013). Lean management and supply management: their role in green practices and performance. J. Clean. Prod. 39, 312-320.

Hall, R. W. 1987. Attaining manufacturing excellence. Homewood, IL: Business One Irwin.

Hallgren, M. ve Olhager, J. (2009), Lean and agile manufacturing: external and internal drivers and performance outcomes, International Journal of Operations and Production Management, 29(10), 976-999.

Hamdi, S.H. ve Raouf, R.A. (2013). The dimensions of agile marketing and its role in enhancing marketing efficiency: A Case study in Nineveh Asiacell communications company. Al-Rafidain Development Journal, 35 (114), 317-335.

Hameed, A.M. (2022). Strategıc Behavıor and Its Impact on Lean Marketıng Practıces, a Fıeld Study in The 5 & 4 Stars Hotels in The Cıty of Baghdad. PalArch's Journal of Archaeology of Egypt/Egyptology, 19(1), 1503-1533.

Hammer, M. (2010), What is business process management?, in Brocke, J.V. and Rosemann, M. (Eds), Handbook on Business Process Management 1: Introduction, Methods and Information Systems, Springer Verlag, Berlin, pp. 3-16.

Haque, B. (2003). Lean engineering in the aerospace industry. Proceedings, I MECH E Part B Journal of Engineering Manufacture 217(10), 1409-1420.

Haque, B. ve James-Moore, M. (2004) Applying Lean Thinking to New Product Introduction, Journal of Engineering Design, 15(1), 1-31.

Harari, O. (1993). Ten reasons why TQM doesn't work. Management Review, 82(1), 33-38.

Harmon, R.L. ve Peterson, L.D. (1990). Reinventing the factory: Productivity breakthroughs in manufacturing today (Vol. 1). New York: Free Press.

Harris, C. ve Harris, R. (2008). Lean Connections: Making Information Flow Efficiently and Effectively. New York: CRC Press.

Harrison, A. (1997). From leanness to agility. Manufacturing Engineer, 76(6), 257-260.

Harrison, A. (1998) Manufacturing strategy and the concept of world class manufacturing. International Journal of Operations & Production Management 18, 397-408.

Hartley, J.R. (1992). Concurrent engineering. Cambridge, MA: Productivity Press.

Hasan, Z. ve Hossain, M.S. (2018). Improvement of effectiveness by applying PDCA cycle or kaizen: An Experimental study on engineering students. Journal of Scientific Research, 10(2), 159-173.

Hasso, P., Meinel, C. ve Leifer, L. (2009). Design thinking. Springer. 10.1007/978-3-642-13757-0.

Hay, E.J. (1988). The just-in-time breakthrough: Implementing the new manufacturing basics. New York: Wiley.

Hayes, R.H. (1981), Why Japanese factories work, Harvard Business Review, July-August, pp. 57-66.

Heiko, L. (1990). Production lead time minimization and just-in-time. Operations Management Review, 7(3-4): 19-23.

Hellsten, U. ve Klefsjo¨, B. (2000). TQM as a management system consisting of values, techniques and tools. TQM Magazine, 12(4), 238-244.

Henry, J.R. (2013) Achieving Lean Changeover: Putting SMED to Work. CRC Press.

Hernandez-Matias, J.C., Ocampo, J.R., Hidalgo, A. ve Vizan, A. (2020). Lean manufacturing and operational performance: Interrelationships between human-related lean practices, Journal of Manufacturing Technology Management, 31(2), 217-235.

Herron, C. ve Braiden, P. (2006). A methodology for developing sustainable quantifiable productivity improvement in manufacturing companies. Int. J. Prod. Econ. 104, 143-153.

Hertz, S., Johansson, J.K. ve de Jager, F. (2001), Customer-oriented cost cutting: process management at Volvo. Supply Chain Management: An International Journal, 6, 128-141.

Hibino, S., Noguchi, K. ve Plenert, G. (2017). Toyota's global marketing strategy: Innovation through breakthrough thinking and Kaizen. Productivity Press.

Higginson, J.K. ve Bookbinder, J.H. (2005). Distribution Centers in Supply Chain Operations, Logistics Systems: Design and Optimization, 67-91.

Hinckley, C.M. (2007). Combining Mistake-Proofing and Jidoka to Achieve World Class Quality in Clinical Chemistry. Accreditation and Quality Assurance, 12(5), 223-230.

Hines, P. (1994), Creating World Class Suppliers: Unlocking Mutual Competitive Advantage, Pitman Publishing, London.

Hines, P. ve Rich, N. (1997), The seven value stream mapping tools, International Journal of Production and Operations Management, 17(1), 44-62.

Hines, P., Francis, M. ve Found, P. (2006). Towards lean product lifecycle management: a framework for new product development. J. Manuf. Technol. Manag. 17(7), 866-887.

Hines, P., Holweg, M. ve Rich, N. (2004). Learning to evolve: A review of contemporary lean thinking. International J. Operations and Production Management, 24(10), 994-1011.

Hines, P., Riccardo, S. ve Bartolini, M. (2002) Lean Profit Potential, Cardiff: Lean Enterprise Research Centre.

Hitt, M.A., Hoskisson, R.E. ve Harrison, J.S. (1991). Strategic competitiveness in the 1990s: Challenges and opportunities for U.S. executives. Academy of Management Executive, 5(2): 7-21.

Hoch, S.J. ve Deighton, J. (1989), Managing What Consumers Learn From Experience, Journal of Marketing, 53(2), 1-20.

Hoch, S.J. ve Ha, Y.-W. (1986), Consumer Learning: Advertising and the Ambiguity of Product Experience, Journal of Consumer Research, 13, October, 221-233.

Hoekstra, S. ve Romme, J. (1992), Integral Logistic Structures – Developing Customer-oriented Goods Flow, (McGraw Hill: London).

Hofer, C., Eroglu, C. ve Hofer, A.R. (2012), The effect of lean production on financial performance: the mediating role of inventory leanness, International Journal of Production Economics, 138(2), 242-253.

Hojnik, J. ve Ruzzier, M. (2016). The driving forces of process eco-innovation and its impact on performance: insights from Slovenia. J. Clean. Prod. 133, 812-825.

Holweg, M. (2007), The genealogy of lean production, Journal of Operations Management, 25(2), 420-437.

Holweg, M. ve Pil, F.K. (2001), Successful build-to-order strategies start with the customer. MIT Sloan Manage. Rev., 43, 74-83.

Holweg, M. ve Pil, F.K. (2004), The Second Century: Reconnecting Customer and Value Chain Through Build-to-Order, (MIT Press: Cambridge, Mass.; London).

Hooley, G.J., Greenley, G.E., Cadogan, J.W. ve Fahy, J. (2005). The performance impact of marketing resources. Journal of business research, 58(1), 18-27.

Hooley, G.J., Saunders, J. ve Piercy, N. (1998), Marketing Strategy and Competitive Positioning, Hemel Hempstead: Prentice-Hall.

Hoppmann, J., Rebentisch, E., Dombrowski, U. ve Zahn, T. (2011). A framework for organizing lean product development. Engineering Management Journal, 23(1), 3-15.

Hormozi, A.M. (2001), Agile manufacturing: the next logical step, Benchmarking: An International Journal, 8(2), 132-143.

https://lean.org.tr/yalin-satis-pazarlama-hizmet-lean-sales-marketing-services, E.T.: 20.06.2024.

https://lean.org.tr/yalin-satis-ve-pazarlama-brent-wahba/ E.T.: 21.06.2024.

https://www.iienstitu.com/blog/yalin-uretim-kavramlari-ve-anlamlari?utm_source=chatgpt.com /E.T.: 11.12.2024

https://yalindanisman.com/yalin-satis-pazarlama/ E.T.: 21.06.2023.

Huang, S.H., Dismukes, J.P., Shi, J., Su, Q., Razzak, M.A., Bodhale, R. ve Robinson, D.E. (2003), Manufacturing Productivity Improvement Using Effectiveness Metrics and Simulation Analysis, International Journal of Production Research, 41(3).

Huq, Z. (2005), Managing change: a barrier to TQM implementation in service industries, Managing Service Quality, 15(5), 452-469.

Hübner, A., Kuhn, H. ve Wollenburg, J. (2016), Last mile fulfilment and distribution in omni-channel grocery retailing: a strategic planning framework, International Journal of Retail & Distribution Management, 44(3), 228-247.

Iacocca Institute, (1991). 21st Century manufacturing enterprise strategy. Lehigh University, Bethlehem, PA.

IBM Consulting Group (1993), Making It in Britain, IBM Consulting Group, London.

Illanganthilake, A. ve Wickramarachchi, R. (2021). A systematic review on factors affecting lean marketing readiness in the retail sector in Sri Lanka. International Conference on Industrial Engineering and Operations Management.

Imai, M. (1997) Gemba Kaizen: A Commonsense Approach to a Continuous Improvement Strategy; McGraw-Hill: New York, NY, USA.

Inman, R.A. ve Mehra, S. (1991) JIT applications for service environments. Production and inventory Management Journal 32(3), 16-21.

Inman, R.A., Sale, R.S., Green, K.W. Jr ve Whitten, D. (2011), Agile manufacturing: relation to JIT, operational performance and firm performance, Journal of Operations Management, 29(4), 343-355.

Inuwa, M. ve Rahim, S.B.A. (2020), Lean readiness factors and organizational readiness for change in manufacturing SMEs: The role of organizational culture. In Journal of Critical Reviews, Innovare Academics Sciences Pvt. Ltd, 7(5), 56-67.

Iqbal, T., Huq, F. ve Bhutta, M.K.S. (2018), Agile manufacturing relationship building with TQM, JIT, and firm performance: an exploratory study in apparel export industry of Pakistan, International Journal of Production Economics, 203, 24-37.

Iqbal, T., Jajja, M.S.S., Bhutta, M.K. ve Qureshi, S.N. (2020). Lean and agile manufacturing: complementary or competing capabilities?, Journal of Manufacturing Technology Management, 31(4), 749-774.

Ishikawa, K. (1982) Guide to Quality Control. White Plains, NY: Quality Resources.

Ishikawa, K. (1985). What is Total Quality Control? The Japanese Way. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Iuga, M.V., Kifor, C.V. ve Rosca, L.I. (2015). Lean information management: Criteria for selecting key performance indicators at shop floor. ACTA Universitatis Cibiniensis, 66(1), 67-72.

Jabbour, C.J.C., Neto, A.S., Gobbo, J.A., Ribeiro, M.S. ve Jabbour, A.B.L.S. (2015). Ecoinnovations in more sustainable supply chains for a low-carbon economy: a multiple case study of human critical success factors in Brazilian leading companies. Int. J. Prod. Econ. 164, 245-257.

Jaca, C., Santos, J., Errasti, A. ve Viles, E. (2012). Lean thinking with improvement teams in retail distribution: a case study. Total Quality Management & Business Excellence, 23(3-4), 449-465.

Janjić, V., Bogicevic, J.R. ve Krstić, B. (2019) Kaizen as a global business philosophy for continuous improvement of business performance. Ekonomika, 65(2), 13-25.

Japan Management Association, (1985) Kanban: Just-in-Time at Toyota, Productivity Press, Cambridge, MA.

Jasti, N.V.K. ve Kodali, R. (2015). Lean production: literature review and trends. Int. J. Prod. Res. 53(3), 867-885.

Jayal, A.D., Badurdeen, F., Dillon Jr., O.W. ve Jawahir, I.S. (2010). Sustainable manufacturing: modeling and optimization challenges at the product, process and system levels. CIRP J. Manuf. Sci. Technol. 2, 144-152.

Jenkins, D. ve Gregory, J. (2003), The Gorillas Want Bananas: The Lean Marketing Handbook for Small Expert Businesses. Lean Marketing Press.

Jessop, D. ve Jones, O. (1995), Value stream process modelling: a methodology for creating competitive advantage, Proceedings of the 4th Annual IPSERA Conference, University of Birmingham.

Jin-Hai, L., Anderson, A.R. ve Harrison, R.T. (2003), The evolution of agile manufacturing, Business Process Management Journal, 9(2), 170-189.

Jobber, D. (1998) Principles and Practice of Marketing, 2nd edn. McGraw Hill.

Jones, D. ve Mitchell, A. (2006) Lean thinking for the NHS. London: NHS confederation.

Jones, D.T. ve Womack, J.P. (2017). The evolution of lean thinking and practice. In: Netland, T.H., Powell, D.J. (Eds.), The Routledge Companion to Lean Management. Routledge, 1-7.

Jones, D.T., Hines, P. ve Rich, N. (1997). Lean logistics. International Journal of physical distribution & logistics management, 27(3/4), 153-173.

Júnior, A.A. ve Broday, E.E. (2019). Adopting PDCA to loss reduction: A case study in a food industry in Southern Brazil. International Journal for Quality Research, 13(2), 335-347.

Juran, J. H. (1978). Japanese and Western quality-a contrast. Quality Progress, 11(12), 10-18.

Juran, J. ve Godfrey, A.B. (1999), Quality Handbook, Republished McGraw-Hill, New York, NY.

Kaizen, S.L.B. (2020). Mejora Continua. Ingeniería Industrial online.com. E.T.: 17.10.2024.

Kakati, M. (1996) Dynamic personnel scheduling- key to improving hospital performance. Productivity 37(2), 288-296.

Kamble, S.S., Gunasekaran, A., Ghadge, A. ve Raut, R. (2020). A performance measurement system for industry 4.0 enabled smart manufacturing system in SMMEs-A review and empirical investigation. International journal of production economics, 229, 107853.

Kaplan, R.S. ve Norton, D.P. (1992), The balanced Scorecard-Measures that drive performance, Harvard Business Review, 70(1), 71-79.

Kapuscinski, R., Zhang, R.Q., Carbonneau, P., Moore, R. ve Reeves, B. (2004), Inventory decisions in Dell's supply chain. Interfaces, 34, 191-205.

Karahan, M. (2011). İstatistiksel tahmin yöntemleri: Yapay sinir ağları ile ürün talep tahmini uygulaması, Doktora Tezi, Konya.

Karim, A. ve Arif-Uz-Zaman, K. (2013). A methodology for effective implementation of lean strategies and its performance evaluation in manufacturing organizations. Business Process Management Journal, 19(1), 169-196.

Karim, M.A., Smith, A.J.R., Halgamuge, S.K. ve Islam, M.M. (2008). A comparative study of manufacturing practices and performance variables. Int. J. Prod. Econ. 112(2), 841-859.

Karlsson, C. ve Ahlstrom, P. (1996), The difficult path to lean product development, Journal of Product Innovation Management, 13(4), 283-295.

Karlsson, C. ve Alsthrom, P. (1996), Assessing changes towards lean production, International Journal of Production and Operations Management, 16(2), 24-41.

Karmarkar, U.S. (1996), Integrative research in marketing and operations management. J. Market. Res., 33, 125-133.

Katayama, H. ve Bennett, D. (1996), Lean production in a changing competitive world: a Japanese perspective, International Journal of Production and Operations Management, 16(2), 8-23.

Kaynak, H. (2003), The relationship between total quality management practices and their effects on firm performance, Journal of Operations Management, 21(4), 405-435.

Kedar, A.P., Lakhe, R.P., Deshpande, V.S., Washimkar, P.V. ve Wakhare, M.V. (2008). Comparative review of TQM, TPM and related organisational performance improvement programs. First International Conference on Emerging Trends in Engineering and Technology.

Kelley, D. ve Kelley, T. (2015). Creative confidence: unleashing the creative potential within us all. Harper Collins Publishers.

Kennedy, M. (2013). Product Development for the Lean Enterprise: Why Toyota's System Is Four Times More Productive and How You Can Implement it. Oaklea Press.

Kerga, E., Rossi, M., Taisch, M. ve Terzi, S. (2011) Lean Product development: a LEARNING KIT, proceedings of the SIG workshop IFIP GaLA Workshop: Co-Designing Serious Games, Espoo (Finland), pp. 55-65.

Kesici, B. ve Yıldız, M.S. (2023) ISO 9001: 2015 ve IATF 16949: 2016, Kalite Yönetim Sistemi Standartları Belgelendirmesi ve Performans, Nobel Yayınevi.

Kesseler, A. (1998). The Creative Supplier, A New Model for Strategy, Innovation, and Customer relationships in Concurrent Design andEngineering Processes: The Case of the Automobile Industry. Ph.D. Thesis, Ecole Polytechnique, Paris.

Ketokivi, M. ve Schroeder, R. (2004), Manufacturing practices, strategic fit and performanc: a routine-based view, International Journal of Operations & Production Management, 24(2), 171-191.

Ketola, J. ve Roberts, K. (2001). Demystifying ISO 9001: 2000 (part 2). Quality Progress, 34(10), 44.

Khalfallah, M. ve Lakhal, L. (2021). The relationships between TQM, TPM, JIT and agile manufacturing: an empirical study in industrial companies. The TQM Journal, 33(8), 1735-1752.

Khalil, L.J. ve Al-Qaisi, H.K. (2023). The impact of lean marketing on enhancing marketing performance: A study of the employees' opinions at the Mosul Dairy Factory. Res Militaris, 13(1), 1437-1449.

Khalilzadeh, J. ve Wang, Y. (2018). The economics of attitudes: A different approach to functions of players in tourism marketing coalitional networks. Tourism Management, 65, 14-28.

Kılıç, A. ve Ayvaz, B. (2015). Türkiye otomotiv yan sanayinde yalın üretim uygulaması, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, (29), 29-60.

Kibira, D., Brundage, M.P., Feng, S. ve Morris, K.C. (2018). Procedure for Selecting Key Performance Indicators for Sustainable Manufacturing. Journal of Manufacturing Science and Engineering, Transactions of the ASME, 140(1), 1-8.

Kiff, J.S. (1997), Supply and stocking systems in the UK car market. Int. J. Phys. Distr. Logi. Manage., 27, 226–243.

Kiff, J.S. (2000), The lean dealership a vision for the future: 'from hunting to farming'. Market. Intell. Plann., 18, 112126.

Kigsirisin, S., Pussawiro, S. ve Noohawm, O. (2016). Approach for Total Productive Maintenance Evaluation in Water Productivity: A Case Study at Mahasawat Water Treatment Plant. Procedia Engineering, 154, 260-267.

Kim, Jaeyoon ve Bruce S. Kang. (2018) Optimization of Design Process of Fused Filament Fabrication (FFF) 3D Printing, ASME 2018 International Mechanical Engineering Congress and Exposition. American Society of Mechanical Engineers Digital Collection.

King, P.L. ve King, J.S. (2017). Value stream mapping for the process industries: Creating a roadmap for lean transformation. CRC Press.

Kleindorfer, P.R., Singhal, K. ve van Wassenhove, L.N. (2005). Sustainable operations management. Prod. Oper. Manag. 14(4), 482-492.

Kobu, B. (2006), Üretim Yönetimi, 13. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Kobus, J. ve Westner, M. (2015), Lean Management of IT Organizations Lean Management of IT Organizations: Implementation Success Factors and Theoretical Foundation. Twenty-first Americas Conference on Information Systems, Puerto Rico.

Koch, R. (2011). The 80/20 Principle: The Secret of Achieving More with Less: Updated 20th anniversary edition of the productivity and business classic. Hachette UK.

Kodali, R. ve Chandra, S. (2001). Analytical hierarchy process for justification of total productive maintenance. Production Planning & Control, 12(7), 695-705.

Koen, P. (2015). Lean startup in large enterprises using human-centered design thinking: a new approach for developing transformational and disruptive innovations. Howe School Research Paper. https://doi.org/10.2139/ssrn.2556187

Kolay, M.K. (1993) Supplier asset baseappreciating or depreciating. International Journal of Operations and Production Management 13(8), 72-86.

Kordupleski, R.E., Rust, R.T. ve Zahorik, A.J. (1993), Why improving quality doesn't improve quality (or whatever happened to marketing?), California Management Review, 35(3), 82-95.

Korgaonker, M.G. (1992) Just In Time manufacturing, Macmillan India Limited.

Kosonen, K. ve Buhanist, P. (1995), Customer focused lean production development, International Journal of Production Economics, 41, 211-216.

Kotler, P. (2009). Marketing management. Pearson Education India.

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2013). Principles of marketing 15th global edition. Pearson.

Kotler, P. ve Keller, K.L. (2009). Marketing management. Jakarta: Erlangga.

Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J. ve Wong, V. (1999) Principles of Marketing, 2nd European Edn, Prentice Hall Europe.

Koufteros, X., Vonderembse, M. ve Doll, W. (2001). Concurrent engineering and its consequences. J. Oper. Manag. 19(1), 97-115.

Krafcik, J.F. (1988). The Triumph of the lean production system. Sloan Management Review, 30(1), 41-51.

Kreafle, K. (2011). Lean product development. Interdiscipl. Inf. Sci. 17(1), 11-13.

Krishnamurthy, R. ve Yauch, C.A. (2007). Leagile manufacturing: A proposed corporate infrastructure. International Journal of Operations & Production Management, 27(6), 588-604.

Kristensen, T.B. ve Israelsen, P. (2014), Performance effects of multiple control forms in a lean organization: a quantitative case study in a systems fit approach, Management Accounting Research, 25(1), 45-62.

Kumar, CH Bharat, ve V. Anandakrishnan. (2020) Experimental investigations on the effect of wire arc additive manufacturing process parameters on the layer geometry of Inconel 825, Materials Today: Proceedings, 21, 622-627.

Kumar, M., Antony, J., Singh, R.K., Tiwari, M.K. ve Perry, D. (2006) Implementing the lean sigma framework in an Indian SME: a case study, Production Planning & Control 17(4), 407-423.

Kumar, R., Sharma, M. ve Agarwal, A. (2015). An experimental investigation of lean management in aviation: avoiding unforced errors for better supply chain. J. Manuf. Technol. Manag. 26(2), 231-260.

Kumar, S., Dhingra, A.K. ve Singh, B. (2018). Process improvement through Lean-Kaizen using value stream map: a case study in India. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 96, 2687-2698.

Kumar, V., Choisne, F., de Grosbois, D. ve Kumar, U. (2009). Impact of TQM on company's performance. International Journal of Quality & Reliability Management, 26(1), 23-37.

Kuncoro, H.A.D.P. ve Kusumawati, N. (2021). A Study of Customer Preference, Customer Perceived Value, Sales Promotion, and Social Media Marketing Towards Purchase Decision of Sleeping Product in Generation Z. Advanced Internatıonal Journal of Busıness, Entrepreneurshıp and SME's (AIJBES), 3(9), 265-276.

Kundu, G. ve Manohar, B.M. (2012). Critical success factors for implementing lean practices in it support services. International Journal for Quality Research, 6(4), 301-312.

Kusumawati, A., Wusko, A.U., Suharyono, S. ve Pangestuti, E. (2021) Relational benefits on customer satisfaction: Sharia empirical study in Indonesia. Utopía y Praxis Latinoam., 26, 312-319.

Lachajczyk, H. ve Dudek-Burlikowska, M. (2006). Quality continuous improvement of company with usage the Poka-Yoke methods. PSKN, 7(1), 57-64.

Lai, K.H. ve Cheng, T.E. (2005). Effects of quality management and marketing on organizational performance. Journal of Business research, 58(4), 446-456.

Lambert, D.M., Stock, J.R. ve Ellram, L. (1998). Fundamentals of logistics management. Singapore: McGraw-Hill.

Lambertini, L. ve Mantovani, A. (2009). Process and product innovation by a multiproduct monopolist: a dynamic approach. Int. J. Ind. Organ. 27(4), 508-518.

Lamming, R. (1993), Beyond Partnership: Strategies for Innovation and Lean Supply, (Prentice Hall: New York).

Lande, M., Shrivastava, R.L. ve Seth, D. (2016), Critical success factors for Lean Six Sigma in SMEs (small and medium enterprises). TQM Journal, 28(4), 613-635.

Lander, E. ve Liker, J. (2007). The Toyota production system and art: making highly customized and creative products the Toyota way. Int. J. Prod. Res. 45(16), 3681-3698.

Laseter, T.M., Ramachandran, C.V. ve Leary, T.M. (1997). Global Sourcing: Another Critical Purchasing Skill, Booz, Allen and Hamilton, Strategy and Business.

Lau, A.K.W., Tang, E. ve Yam, R.C.M. (2010). Effects of supplier and customer integration on product innovation and performance: empirical evidence in Hong Kong manufacturers. J. Prod. Innovat. Manag. 27(5), 761-777.

Le, P.L. ve Nguyen, N.T.D. (2022). Prospect of lean practices towards construction supply chain management trends. International Journal of Lean Six Sigma, 13(3), 557-593.

Lean blog. http://kanban.blogspot.com/2005/05/what-is-lean.html.

Lean Enterprise Institute (2009), Action plan, www.lean.org/WhatsLean/GettingStarted.cfm (E.T.: 10.11.2024).

Lean Manufacturing (2015). Iowa State University: Facilities Planning and Management. E.T.: 7.3.2024.

Lee, C.Y. (2004), Perception and development of total quality management in small manufacturers: an exploratory study in China, Journal of Small Business Management, 42(1), 102-115.

Lee, H.L. (2004a). The triple-A supply chain. Harvard Business Review 82(10), 102-113.

Lee, L.C. ve Seah, K.H.W. (1988). JIT and the effects of varying process and setup times. International Journal of Operations and Production Management, 8(1), 19-35.

Lee, S.Y. (2012). Corporate carbon strategies in responding to climate change. Bus. Strat. Environ. 21(1), 33-48.

Leon, H. ve Farris, J. (2011). Lean product development research: current state and future directions. Eng. Manag. J. 23(1), 29-51.

Lepistö, K., Saunila, M. ve Ukko, J. (2024). Enhancing customer satisfaction, personnel satisfaction and company reputation with total quality management: combining traditional and new views. Benchmarking: An International Journal, 31(1), 75-97.

Letens, G., Farris, J.A. ve Van Aken, E.M. (2011). A multilevel framework for lean product development system design. Eng. Manag. J. 23(1), 69-85.

Lewis, M.A. (2000). Lean production and sustainable competitive advantage, International journal of operations & production management, 20(8), 959-978.

Lewis, W.G., Pun, K.F. ve Lalla, T.R.M. (2006). Empirical investigation of the hard and soft criteria of TQM in ISO 9001 certified small and medium sized enterprises. International J. Quality & Reliability Management, 23(8), 964-985.

Lewrick, M., Link, P., Leifer, L.J. ve Langensand, N. (2018). The design thinking playbook: mindful digital transformation of teams, products, services, businesses and ecosystems. Wiley.

Li, C. ve Bernoff, J. (2009). Marketing in the Groundswell. Harvard Business Press.

Li, K.G. (2013). The study on the management of TPM in the foundry of Dongfeng motor. Master thesis. University of science and technology Wuhan.

Lichtenthaler, U. (2020). Agile innovation: The complementarity of design thinking and lean startup. International Journal of Service Science, Management, Engineering, and Technology, 11(1), 157–167. https://doi.org/10.4018/IJSSMET.2020010110.

Liedtka, J. (2011). Learning to use design thinking tools for successful innovation. Strategy and Leadership, 39(5), 13-19.

Liedtka, J. (2014). Innovative ways companies are using design thinking. Strategy and Leadership, 42(2), 40–45.

Lies, J. (2021). Digital marketing: Incompatibilities between performance marketing and marketing creativity, Journal of Digital & Social Media Marketing, 8(4), 376-386.

Lii, P. ve Kuo, F.-I. (2016). Innovation-oriented supply chain integration for combined competitiveness and firm performance. Int. J. Prod. Econ. 174, 142-155.

Liker, J. ve Morgan, J. (2011). Lean product development as a system: a case study of body and stamping development at Ford. Eng. Manag. J. 23(1), 16-28.

Liker, J., Ettlie, J.E. ve Campbell, J.C. (1995). Engineered in Japan: Japanese Technology-Management Practices (Japan Businessand Economics). Oxford University Press, New York.

Liker, J.K. (2004). The Toyota way: 14 management principles from the World's greatest manufacturer. New York: McGraw-Hill.

Liker, J.K. (2010). Toyota tarzı 14 yönetim ilkesi (Ü. Şensoy, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

Liker, J.K. ve Morgan, J. (2006) The Toyota product development system: integrating people, process, and technology, Productivity Press.

Liker, J.K. ve Morgan, J.M. (2006) The Toyota Way in Services: The Case of Lean Product Development. Academy of Management Perspectives, 20, 5-20.

Liker, J.K., Sobek, D.K., Ward, A.C. ve Christiano, J.J. (1995) Integrating Suppliers into Fast-cycle Product Development. In J. K. Liker, J.E. Ettlie and J.C. Campbell (Eds.), Engineered in Japan: Japanese Technology Management Practices, Oxford University Press.

Liker, J.K., Sobek, D.K., Ward, A.C. ve Christiano, J.J. (1996), Involving Suppliers in Product Development in the United States and Japan: Evidence for Set-Based Concurrent Engineering, IEEE Transactions on Engineering Management, 43(2), 165-178.

Lim, W.M., Gupta, S., Aggarwal, A., Paul, J. ve Sadhna, P. (2024). How do digital natives perceive and react toward online advertising? Implications for SMEs. Journal of Strategic Marketing, 32(8), 1071-1105.

Lombardi, S. (2021). Good Examples of Companies that Use Lean Manufacturing.

Lowry, J.R. (2003) A Primer for Lean Marketing. Business Horizons 46(3), 41-48.

Lowson, B., King, R. ve Hunter, A. (1999), Quick Response, (Wiley: Chichester).

Lummus, R., Duclos, L. ve Vokurka, R. (2003). Supply chain flexibility: building a new model. Global Journal of Flexible Systems Management, 4(4), 1-13.

Lund, J. ve Wright, C. (2003). Integrating the supply chain: Industrial relations implications in US grocery distribution. New Technology, Work and Employment, 18(2), 101-114.

Lund, P.D., Lindgren, J., Mikkola, J. ve Salpakari, J. (2015). Review of energy system flexibility measures to enable high levels of variable renewable electricity, Renewable and sustainable energy reviews, 45, 785-807.

Lynch, R.L. ve Cross, K.F. (1991), Measure up!: Yardsticks for Continuous Improvement, Blackwell Business, Cambridge.

Ma, J., Wang, Q. Ve Zhao, Z. (2017). SLAE–CPS: Smart Lean Automation Engine Enabled by Cyber-Physical Systems Technologies. Sensors (Switzerland), 17(7), 1-22.

Maarof, M.G. ve Mahmud, F. (2016) A Review of Contributing Factors and Challenges in Implementing Kaizen in Small and Medium Enterprises. Procedia economics and Finance, 35, 522-531.

MacDuffie, J.P. ve Helper, S. (1997), Creating lean suppliers: diffusing lean production through the supply chain. California Manage. Rev., 39, 118-151.

MacDuffie, J.P., Sethuraman, K. ve Fisher, M.L. (1996), Product Variety and Manufacturing Performance: Evidence from the International Automotive Assembly Plant Study, Management Science, 42(3), 350-369.

Magnusson, K., Kroslid, D. ve B. Bergman, (2003). Six Sigma – The Pragmatic Approach. Lund, Student literature.

Mahfouz, A. ve Arisha, A. (2013). Lean distribution assessment using an integrated framework of value stream mapping and simulation. In 2013 Winter Simulations Conference (WSC) (pp. 3440-3449). IEEE.

Makkonen, H., Saarikorpi, M. ve Rajala, R. (2019). A transition from goods-dominant to service-dominant exchange logic in a B2B relationship: A relationship positioning perspective, Industrial Marketing Management, 81, 65-77.

Malhotra, M.K. ve Sharma, S. (2002), Spanning the continuum between marketing and operations, J. Oper. Manag., 20, 209-219.

Malik, M. ve Abdallah, S. (2020), The relationship between organizational attitude and lean practices: an organizational sense-making perspective. Industrial Management and Data Systems, 120(9), 1715-1731.

Mallik, S. ve Chhajed, D. (2006), Optimal temporal product introduction strategies under valuation changes and learning, European Journal of Operational Research, 172, 430-52.

Manning, G.L. (2010). Selling Today: Creating Customer Value, 9/e. Pearson Education India.

Maran, M., Thiagarajan, K., Manikandan, G. ve Sarukesi, K. (2016). Competency enhancement and employee empowerment in a TPM organization-an empirical study, International Journal of Advanced Engineering Technology, 7(2), 40-47.

Marodin, G., Frank, A.G., Tortorella, G.L. ve Netland, T. (2018). Lean product development and lean manufacturing: Testing moderation effects. International Journal of Production Economics, 203, 301-310.

Marodin, G.A. ve Saurin, T. (2013). Implementing lean production systems: research areas and opportunities for future studies. Int. J. Prod. Res. 51(22), 6663-6680.

Marodin, G.A., Tortorella, G.L., Frank, A.G. ve Filho, M.G. (2017). The moderating effect of Lean supply chain management on the impact of Lean shop floor practices on quality and inventory. Supply Chain Manag.: Int. J. 22(6), 473-485.

Marques, P.A., Carvalho, A.M. ve Santos, J.O. (2022) Improving Operational and Sustainability Performance in a Retail Fresh Food Market Using Lean: A Portuguese Case Study. Sustainability, 14(1), 403.

Martinez-Jurado, P. ve Moyano-Fuentes, J. (2014). Lean management, supply chain management and sustainability: a literature review. J. Clean. Prod. 85, 134-150.

Martinez-Jurado, P., Moyano-Fuentes, J. ve Jerez-Gomez, P. (2014). Human resource management in lean production adoption and implementation process: success factors in the aeronautics industry. Bus. Res. Quart. 17(1), 47-68.

Maruta, R. (2012). Maximizing knowledge work productivity: A time constrained and activity visualized PDCA cycle. Knowledge and Process Management, 19(4), 203-214.

Masaaki, A. ve Seiitiro, U. (1986). Effects of diuretics on sodium, potassium, chloride and water transport across the seawater eel intestine. Zoological science, 3(4), 605-612.

Mascitelli, R. (2007). The Lean Product Development Guidebook, Technology Perspectives, Northridge.

Maskell, B. ve Baggaley, B., Grasso, L. (2011). *Practical lean accounting*, CBR Press, New York.

Mason, R., Nieuwenhuis, P. ve Simons, D. (2008). Lean and green supply chain mapping: adapting a lean management tool to the needs of industrial ecology. Prog. Ind. Ecol. Int. J. 5(4), 302-324.

Mason-Jones, R., Naylor, J.B. ve Towill, D.R. (2000), Lean, agile or leagile? Matching your supply chain to the marketplace. Int. J. Prod. Res., 38, 4061-4070.

Mather, H. (1988), Competitive Manufacturing, (Prentice Hall: Englewood Cliffs).

Matt, D., Rauch, E. ve Franzellin, V.M. (2015) An Axiomatic Design based approach for the patient-value oriented design of a sustainable Lean Healthcare System. International Journal of Procurement Management, 8, 66-81.

Matt, D.T. ve Rauch, E. (2014) Implementing Lean in Engineer-to-Order Manufacturing: Experiences from a ETO Manufacturer. In Modrák V, Semančo P, editors. Handbook of Research on Design and Management of Lean Production Systems. Hershey, PA: Business Science Reference; 148-172.

Matt, D.T., Rauch, E. ve Fraccaroli, D. (2016) Smart Factory for SMEs. Designing a holistic production system by industry 4.0 vision in small and medium enterprises (SMEs) (in German). ZWF Zeitschrift für wirtschaftlichen Fabrikbetrieb, 111, 2-5.

Mauzy, J., Harriman, R. ve Marrapodi, J. (2003). Building an inventive organization. T+ D, 57(4), 77-79.

Maware, C., Okwu, M.O. ve Adetunji, O. (2022). A systematic literature review of lean manufacturing implementation in manufacturing-based sectors of the developing and developed countries. International Journal of Lean Six Sigma, 13(3), 521-556.

McCann, L., Hassard, J.S., Granter, E. ve Hyde, P.J. (2015). Casting the lean spell: The promotion, dilution and erosion of lean management in the NHS. Human relations, 68(10), 1557-1577.

McCarthy, D. ve Rich, N. (2015) Lean TPM: A Blueprint for Change. Butterworth-Heinemann.

McCullen, P. ve Towill, D. (2001). Achieving lean supply through agile manufacturing, Integrated Manufacturing Systems, 12(7), 524-533.

McCurry, L. ve McIvor, R.T. (2001). Agile manufacturing: 21st century strategy for manufacturing on the periphery? Conference Proceedings, Irish Academy of Management Conference, University of Ulster, September.

McDonald, M. ve Wilson, H. (2002) The New Marketing, Oxford: Butterworth Heinemann.

McIntosh, R. Owen, G. Culley, S. ve Mileham, T. (2007) Changeover Improvement: Reinterpreting Shingo's ldquo; SMED rdquo; Methodology, IEEE Trans. Eng. Manag., 54(1), 98-111.

McKone, K.E., Roger, G.S. ve Cua, K.O. (2001), The impact of total productive maintenance practices on manufacturing performance, Journal of Operations Management, 19(1), 39-58.

McManus, H. (2005) Product development Value Stream Mapping (PDVSM) manual, MIT Lean Aerospace Initiative, Cambridge.

Mefford, R.M. (1989), The productivity nexus of new inventory and quality control techniques, Engineering Costs and Production Economics, 17(1-4), 21-28.

Mejabi, O.O. (2003). Framework for a lean manufacturing planning system. International J. Manufacturing Technol. and Management, 55(6), 563-578.

Melacini, M., Perotti, S. ve Tumino, A. (2011). Development of a framework for pick-and-pass order picking system design. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 53(9), 841-854.

Mello, A. (2001). Bulletproof your supply chain. http://www.zdnet.com/news/bulletproof-your-supply-chain/297103

Melton, T. (2005). The benefits of lean manufacturing: What lean thinking has to offer the process industries. Chemical Engineering Research and Design, 83(A6), 662-673.

Méndez, J.D.M. ve Rodríguez, R.S. (2017). Total productive maintenance (TPM) as a tool for improving productivity: a case study of application in the bottleneck of an auto-parts machining line. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 92(1), 1013-1026.

Messer, M. (1996) How JIT Staffing can add value to your accounting department. Management Accounting, 28-31.

Miao, M., Jalees, T., Zaman, S.I., Khan, S., Hanif, N.U.A. ve Javed, M.K. (2022). The influence of e-customer satisfaction, e-trust and perceived value on consumer's repurchase intention in B2C e-commerce segment. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 34(10), 2184-2206.

Mileham, A.R., Culley, S.J., Mclntosh, R.I., Gest, G.B. ve Owen, G.W. (1997). Set-up reduction (SUR) beyond total productive maintenance (TPM). Journal of Engineering Manufacture, 211(4), 253-260.

Miles, L. (1961), Techniques of Value Analysis and Engineering, McGraw-Hill, New York, NY.

Millard, R.L. (2001). Value stream analysis and mapping for product development (Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology).

Miller, D. (1986). Configurations of strategy and structure: towards a synthesis. Strat. Manag. J. 7(3), 233-249.

Miller, D. (1992). Environmental fit versus internal fit. Organ. Sci. 3, 159-178.

Miller, J., Wroblewski, M. ve Villafuerte, J. (2013) Creating a Kaizen Culture: Align the Organization, Achieve Breakthrough Results, and Sustain the Gains; McGraw-Hill Education: New York, NY, USA.

Mirea, G. (2013). Lean Manufacturıng- Path to Performance. In I. Popa, C. Dobrin, & C. N. Ciocoiu (Eds.), Proceedings of the 7th International Management Conference: New Management for the New Economy (pp. 407-413). Bucuresti: Editura Ase.

Mizuno, S. (1988). Company-wide Total Quality Control, Asian Productivity Organization, Tokyo.

Modgil, S. ve Sharma, S. (2016), Total productive maintenance, total quality management and operational performance: an empirical study of Indian pharmaceutical industry, Journal of Quality in Maintenance Engineering, 22(4), 353-377.

Mohammadzadeh, A., Rezazadeh, A., Nazari-Shirkouhi, S., Ghadamyari, M. ve Dalvand, M.R. (2011), A performance measurement system under activity based costing for advanced manufacturing systemsby an integrated fuzzy AHP-fuzzy TOPSIS approach, Scientific Research and Essays, 6(22), 4856-4866.

Moi, L. ve Cabiddu, F. (2021). An agile marketing capability maturity framework. Tourism management, 86, 104347.

Mollenkopf, D., Stolze, H., Tate, W. ve Ueltschy, M. (2010). Green, lean, and global supply chains. Int. J. Phys. Distrib. Logist. Manag. 40(1/2), 14-41.

Monden, Y. (1998). Toyota production system: An integrated approach to just-in-time (2nd ed.). London: Chapman and Hall.

Morgan, J.M. ve Liker, J.K. (2006) The Toyota Product Development System: Integrating People, Process, and Technology, Productivity Press.

Morgan, N. A. ve Piercy, N.F. (1996), Competitive Advantage, Quality Strategy and the Role of Marketing, British Journal of Management, 7, 231-245.

Morlok, E. ve Chang, D. (2004). Measuring capacity flexibility of a transportation system. Transportation Research Part A: Policy and Practice, 38(6), 405-420.

Mowar, A. (2022). Marketing management. Blue Rose Publishers.

Mu, J., Peng, G. ve MacLachlan, D.L. (2009). Effect of risk management strategy on NPD performance. Technovation 29(3), 170-180.

Mukhopadhyay, S.K. ve Gupta, A.V. (1998), Interfaces for resolving marketing, manufacturing and design conflicts. Eur. J. Market., 32, 101-124.

Muntinga, D.G., Moorman, M. ve Smit, E.G. (2011). Introducing COBRAs: Exploring motivations for brand-related social media use. International Journal of advertising, 30(1), 13-46.

Muraira, E., Garzafox, L. ve Villarreal, B. (2014, January). Increasing Customer Satisfaction Through Lean Distribution. In Proceedings of the 2014 International Conference on Industrial Engineering and Operations Management (pp. 3024-3030).

Murman, E.M., Allen, T. Bozdogan, K. Cutcher-Gershenfeld, J., McManus, H, ve Nightingale, D. (2002) Lean Enterprise Value: Insights from MIT's Lean Aerospace Initiative, Palgrave.

Müller, R.M. ve Thoring, K. (2012). Design thinking vs. lean startup: A comparison of two user-driven innovation strategies. Leading Through Design, 151, 91-106.

Myerson, P. (2012), Lean Supply Chain and Logistics Management, McGraw-Hill, New York, NY.

Mynott, C. (2012) Lean Product Development: A Manager's Guide. IET.

Naeemah, A.J. ve Wong, K.Y. (2022). Positive impacts of lean manufacturing tools on sustainability aspects: a systematic review. Journal of Industrial and Production Engineering, 39(7), 552-571.

Naim, M.M., Potter, A.T., Mason, R.J. ve Bateman, N. (2006). The role of transport flexibility in logistics provision. The International Journal of Logistics Management, 17(3), 297-311.

Nakajima, S. (1986). TPM-challenge to the improvement of productivity by small group activities. Maintenance Manage International, 6(2), 73-83.

Nakajima, S. (1988). Introduction to TPM: total productive maintenance. Cambridge: Productivity Press.

Nandakumar, Nikhil, P. G. Saleeshya, and Priya Harikumar. (2020) Bottleneck Identification And Process Improvement By Lean Six Sigma DMAIC Methodology, Materials Today: Proceedings 24: 1217-1224.

Narasimhan, R. ve Das, A. (2000). An empirical examination of sourcing's role in developing manufacturing flexibilities. International Journal of Production Research, 38(4), 875-893.

Narasimhan, R., Swink, M. ve Kim, S.W. (2006), Disentangling leanness and agility: an empirical investigation, Journal of Operations Management, 24(5), 440-457.

Naumann, E. (1995). Creating Customer Value-The Path to Sustainable Competitive Advantage, South-Western Publish.

Naveen, G. ve Singh, N. (2008), Lean product development: maximizing the customer perceived value through design change (redesign), International Journal of Production Economics, 114, 313-332.

Naylor, J.B. Naim, M.M. ve Berry, D. (1999). Leagility: integrating the lean and agile manufacturing paradigms in the total supply chain. International Journal of Production Economics, 62(1/2), 107-118.

Neely, A., Adams, C. ve Crowe, P. (2001), The performance prism in practice, Measuring Business Excellence, 5(2), 6-12.

Neely, A., Gregory, M. ve Platts, K. (1995), Performance measurement system design: a literatüre review and research agenda, International Journal of Operations & Production Management, 15(4), 80-116.

Nefes, K.F. (2019). Mevcut Üretim Sürecinin Yalın Üretim Teknikleri ile Yeniden Yapılandırılması ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Negrão, L.L., Godinho Filho, M. ve Marodin, G.A. (2017). Lean practices and their effect on performance: a literature review. Prod. Plann. Contr. 28(1), 33-56.

Nellore, R., Chanaron, J.J. ve Söderquist, K.E. (2001). Lean supply and price-based global sourcing-the interconnection. European Journal of Purchasing & Supply Management, 7(2), 101-110.

Netland, T. ve Ferdows, K. (2014). What to expect from a corporate lean program. MIT Sloan Manag. Rev. 55(3), 83-89.

Netland, T.H. (2016). Critical success factors for implementing lean production: the effect of contingencies. Int. J. Prod. Res. 54(8), 2433-2448.

Netland, T.H. ve Sanchez, E. (2014). Effects of a production improvement program on global quality performance: the case of the Volvo Production System. The TQM Journal 26(2), 188-201.

Nevins, J.L. ve Whitney, D.E. (1989) Concurrent Design of Products and Processes: A Strategy for the Next Generation in Manufacturing, MacGraw-Hill.

New, C. (1993), The use of throughput efficiency as a key performance measure for the new manufacturing era, The International Journal of Logistics Management, 4(2), 95-104.

Ng, R., Low, J.S.C. ve Song, B. (2015). Integrating and implementing Lean and Green practices based on proposition of Carbon-Value Efficiency metric. J. Clean. Prod. 95, 242-255.

Ngadiman, Y., Hussin, B. ve Majid, I.A. (2012). A study of total productive maintenance implementation in manufacturing industry for generating greater profits. Proceedings of International Conference of Technology Management, Business and Entrepreneurship. Melaka, Malaysia.

NIST, (2000). Principles of Lean Manufacturing with Live Simulation. Manufacturing Extension Partnership, National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

NIST, (2003). Utah Manufacturing Extension Partnership, Manufacturing Extension Partnership, National Institute of Standards and Technology, Gaithersburg, MD.

Noor, U., Mansoor, M. ve Shamim, A. (2024). Customers create customers! –Assessing the role of perceived personalization, online advertising engagement and online users' modes in generating positive e-WOM. Asia-Pacific Journal of Business Administration, 16(2), 392-409.

Noranee, S., Aziz, R.A., Anuar, M.Z.H., Som, R.M. ve Shahruddin, S. (2021). The Influence of After-Sales Service Quality and Product Quality on Customer Satisfaction. Global Business & Management Research, 13(4).

Norris, V.P. (1984). The economic effects of advertising: A review of the literature. Current Issues & Research in Advertising, 7(2), 39.

Nsafon, B.E.K., Butu, H.M., Owolabi, A.B., Roh, J.W., Suh, D. ve Huh, J.S. (2020). Integrating multi-criteria analysis with PDCA cycle for sustainable energy planning in Africa: Application to hybrid mini-grid system in Cameroon. Sustainable energy technologies and assessments, 37, 100628.

Nwabueze, U. (2001). An industry betrayed: the case of total quality management in manufacturing, The TQM Magazine, 13(6): 400-408.

O'Neal, C.R. ve LaFief, W.C. (1992). Marketing's lead role in total quality. Industrial Marketing Management, 21, 133-143.

Ohno, T. (1978) Toyota production system-aiming at an off-scale management. Diamond Co, Tokyo, Japan.

Ohno, T. (1982), Taiichi Ohno's Workplace Management, McGraw-Hill, New York, NY.

Ohno, T. (1988). The Toyota production system: Beyond large-scale production. Portland: Productivity Press.

Ohno, T. (1996). Toyota Ruhu. İstanbul: Melisa Matbaacılık.

Oke, A. (2005). A framework for analysing manufacturing flexibility. International Journal of Operations & Production Management, 25(10), 973-996.

Olhager, J. (2003), Strategic positioning of the order penetration point. Int. J. Prod. Econ., 85, 319-329.

Oliver, N. ve Hunter, G. (1998), The financial impact of `Japanese' manufacturing methods, Manufacturing in Transition, Chapter 5, Routledge & Kegan Paul, London.

Oliver, N., Delbridge, R. ve Lowe, J. (1996), The European auto components industry: manufacturing performance and practice, International Journal of Production and Operations Management, 16(11), 85-97.

Oliver, N., Delbridge, R., Jones, D. ve Lowe J. (1994) WCM. Further evidence in lean production debate. British Journal of Management 5, 53-63.

Olson, E.M., Slater, S.F., Hult, G.T.M. ve Olson, K. M. (2018). The application of human resource management policies within the marketing organization: The impact on business and marketing strategy implementation. Industrial Marketing Management, 69(February), 62-73.

Oppenheim, B. (2011). Lean for Systems Engineering with Lean Enablers for Systems Engineering. Wiley&Sons, New Jersey.

Oppenheim, B.W. (2004), Lean Product Development Flow, Systems Engineering, 7(4), 352-378.

Orynycz, O., Tucki, K. ve Prystasz, M. (2020) Implementation of Lean Management as a Tool for Decrease of Energy Consumption and CO_2 Emissions in the Fast Food Restaurant, Energies, 13(5), 1184.

Osterwalder, A. ve Pigneur, Y. (2010). Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers. Wiley.

Osterwalder, A., Pigneur, Y., Bernarda, G. ve Smith, A. (2015). Value proposition design: How to create products and services customers want. John Wiley & Sons.

Otsuka, K., Jin, K. ve Sonobe, T. (2018) Applying Kaizen in Africa: A New Avenue for Industrial Development; Palgrave Macmillan: Cham, Switzerland.

Özdemir, A. ve Özdemir, A. (2006). Talep Tahminlemesinde Kullanılan Yöntemlerin Karşılaştırılması: Seramik Ürün Grubu Firma Uygulaması, Ege Academic Review, 6(2), 105-114.

Pacaiova, H. ve Izarlkova, G. (2019). Base Principles and Practices for Implementation of Total Productive Maintenance in Automotive Industry. Quality Innovation Prosperity, 23(1), 45-59.

Pagatheodrou, Y. (2005). The price of leanness. Industrial Management, 47(1), 8-14.

Pagell, M. ve Gobeli, D. (2009). How plant managers' experiences and attitudes towards sustainability relate to operational performance. Prod. Oper. Manag. J. 18(3), 278-299.

Pakdil, F. ve Leonard, K.M. (2014). Criteria for a lean organisation: development of a lean assessment tool. International Journal of Production Research, 52(15), 4587-4607.

Palmer, A. (2012). Introduction to marketing: Theory and practice. Oxford University Press, USA.

Palmer, V.S. (2001). Inventory management KAIZEN. Proceedings 2nd International Workshop on Engineering Management for Applied Technology. EMAT 2001.

Pan, X. ve Li, S. (2016). Dynamic optimal control of process- product innovation with learning by doing. Eur. J. Oper. Res. 248(1), 136-145.

Paneerselvam, N., Muhammad, N.A., Azhan, A.M. ve Muhammad, N. (2024). Analyzing critical success factors in Lean Six Sigma training. International Journal of Productivity and Performance Management, https://doi.org/10.1108/IJPPM-11-2023-0627.

Panigrahi, S., Al Ghafri, K.K., Al Alyani, W.R., Ali Khan, M.W., Al Madhagy, T. ve Khan, A. (2023). Lean manufacturing practices for operational and business performance: A PLS-SEM modeling analysis. International Journal of Engineering Business Management, 15, 18479790221147864.

Papa, A. ve Payaro, A.R. (2016). Wastes and Tools in the Lean Marketing Strategy: An Exploratory Study in the Italian SMEs, Journal of Business and Economics, 7(2), 290-298.

Parasuraman, A. ve Grewel, D. (2000) The impact of technology on the quality-value-chain: a research agenda. Journal of the Academy of Marketing Science 28(1), 168-174.

Paro, P.E.P. ve Gerolamo, M.C. (2017), Organizational culture for lean programs. Journal of Organizational Change Management, 30(4), 584-598.

Patel, S., Dale, B.G. ve Shaw, P. (2001). Set-up time reduction and mistake proofing methods: an examination in precision component manufacturing. The TQM Magazine, 13(3), 175-179.

Patil, L. ve Raut, N. (2019). Study of total productive maintenance and improving the production, International Journal of Research and Analytical Reviews, 6(1), 519-522.

Pavnaskar, S.J., Gershenson, J.K. ve Jambekar, A.B. (2003) Classification scheme for lean manufacturing tools, International Journal of Production Research, 41(13), 3075-3090.

Payaro, A. ve Papa, A.R. (2016). Wastes and tools in the lean marketing strategy: an exploratory study in the Italian SMEs. Journal of Business and Economics, 7(2), 282-290.

Peng, X. ve Liu, Y. (2016). Behind eco-innovation: managerial environmental awareness and external resource acquisition. J. Clean. Prod. 139, 347-360.

Peng, Y.-S. ve Lin, S.-S. (2008). Local responsiveness pressure, subsidiary resources, green management adoption and subsidiary's performance: evidence from Taiwanese manufactures. J. Bus. Ethics, 79(1-2), 199-212.

Pepper, M. ve Spedding, T. (2010), The evolution of Lean Six Sigma, International Journal of Quality and Reliability Management, 27(2), 317-322.

Perera, S. ve Perera, C. (2019). Performance measurement system for a lean manufacturing setting. Measuring Business Excellence, 23(3), 240-252.

Peteraf, M.A. (1993). The cornerstones of competitive advantage: a resource-based view. Strat. Manag. J. 14(3), 179-191.

Piercy, N. (2010). Improving marketing–operations cross-functional relationships. Journal of Strategic Marketing, 18(4), 337-356.

Piercy, N. ve Rich, N. (2009), Lean transformation in the pure service environment: the case of the call service center, International Journal of Operations and Production Management, 29(1), 54-76.

Piercy, N.C. ve Rich, N. (2004). Strategic marketing and operations relationships: the case of the lean enterprise. Journal of Strategic Marketing, 12(3), 145-161.

Piercy, N.F. (1997), Market-Led Strategic Change: Transforming the Process of Going To Market, Oxford: Butterworth-Heinemann.

Piercy, N.F. ve Morgan, N.A. (1997). The impact of lean thinking and the lean enterprise on marketing: threat or synergy? Journal of Marketing management, 13(7), 679-693.

Pil, F.K. ve Holweg, M. (2004), Linking product variety to order-fulfillment strategies. Interfaces, 34, 394-403.

Pilkington, A. (1998), Manufacturing strategy regained: evidence for the demise of best practice, California Management Review, 41(1), 31-42.

Pires, M., Pratas, J., Liz, J. ve Amorim, P. (2017), A framework for designing backroom areas in grocery stores, International Journal of Retail & Distribution Management, 45(3), 230-252.

Porteus, E.L. (1986). Optimal lot sizing, process quality improvement and setup cost reduction. Operations Research, 34(1), 137-144.

Prajogo, D.I. (2016). The strategic fit between innovation strategies and business environment in delivering business performance. International journal of production Economics, 171, 241-249.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2004), The sustainability and evolution of quality improvement rogrammes – an Australian case study, Total Quality Management and Business Excellence, 15(2), 205-220.

Prajogo, D.I. ve Sohal, A.S. (2004a). The multidimensionality of TQM practices in determining quality and innovation performance—an empirical examination. Technovation, 24(6), 443-453.

Presley, A., Meade, L. ve Sarkis, J. (2007). A strategic sustainability justification methodology for organizational decisions: a reverse logistics illustration. Int. J. Prod. Res. 45(18-19), 4595-4620.

Prince, J. ve Kay, J.M. (2003). Combining lean and agile characteristics: creation of virtual groups by enhanced production flow analysis. International Journal of Production Economics, 85(3), 305-318.

Purvis, L., Gosling, J. ve Naim, M.M. (2014). The development of a lean, agile and leagile supply network taxonomy based on differing types of flexibility. International Journal of Production Economics, 151, 100-111.

Qaqish, D. (2013). The Revenue Marketing Journey. In Rise of the Revenue Marketer. BookLogix.

Qi, G.Y., Shen, L.Y., Zeng, S.X. ve Jorge, O.J. (2010). The drivers for contractors' green innovation: An industry perspective. J. Clean. Prod. 18(14), 1358-1365.

Qiu, Y.X., Zhao, C.Y., Zhu, J.M. ve Li, L.J. (2019). Analysis of the application and practice of PDCA cycle in management of the naked medicine dispensing- The quality and safety of the drug. Frontiers of Nursing, 6(3), 227-231.

Radhakrishan, R. ve Balasubramanian, S. (2008). Business Process Reegineering- Text & Cases, New Delhi: PHI Learning Pvt.

Radnor, Z. (2000). Changing to a Lean Organisation: The Case of Chemicals Company, International Journal of Manufacturing Technology and Management 1(4/5):444-454.

Raghuram, P. ve Arjunan, M.K. (2022). Design framework for a lean warehouse–a case study-based approach. International Journal of Productivity and Performance Management, 71(6), 2410-2431.

Rahman, S. (2004). The future of TQM is past. Can TQM be resurrected? Total Quality Management, 15(4), 411-422.

Rahman, S. ve Bullock, P. (2005), The relationship between organization strategy, total quality management (TQM) and organization performance-the mediating role of TQM, Omega, 33, 73-83.

Rajasa, E.Z., Manap, A., Ardana, P.D.H., Yusuf, M. ve Harizahayu, H. (2023). Literature Review: Analysis of Factors Influencing Purchasing Decisions, Product Quality and Competitive Pricing. Jurnal Ekonomi, 12(01), 451-455.

Raluca, B. (2015). Textile Industry Application of the 5S Method. Fascicle of Textiles, Leatherwork, 16(2), 13-18.

Ramdas, K. (2003), Managing Product Variety: An Integrative Review and Research Directions, Production and Operations Management, 12(1), 79-101.

Rangaswamy, A., Giles, C.L. ve Seres, S. (2009). A strategic perspective on search engines: thought candies for practitioners and researchers. Journal of Interactive Marketing, 23(1), 49-60.

Rao, P. ve Holt, D. (2005). Do green supply chains lead to competitiveness and economic performance? Int. J. Oper. Prod. Manag. 25(9), 898-916.

Rauch, E., Dallasega, P. ve Matt, D.T. (2016). The way from lean product development (LPD) to smart product development (SPD). Procedia CIRP, 50, 26-31.

Ray, C., Zuo, X. Michael, J. ve Wiedenbeck, J. (2006). The Lean Index: Operational "Lean" Metrics for the Wood Products Industry. Wood and Fiber Science 38: 238-255.

Redeker, G.A., Kessler, G.Z. ve Kipper, L.M. (2019). Lean information for lean communication: Analysis of concepts, tools, references, and terms. International Journal of Information Management, 47, 31-43.

Reed, R., Lemak, D.J. ve Montgomery, J.C. (1996). Beyond Process: TQM content and firm performance. Academy of Management Review, 21(1), 173-201.

Reicheld, F. (1996) Learning from customer defections. Harvard Business Review, March/April.

Reichhart, A. ve Holweg, M. (2007a). Lean distribution: concepts, contributions, conflicts. International journal of production research, 45(16), 3699-3722.

Reichhart, A. ve Holweg, M. (2007b). Creating the customer-responsive supply chain: a reconciliation of concepts. International Journal of Operations & Production Management, 27(11), 1144-1172.

Reihanian, A., Mahmood, N.Z.B., Kahrom, E. ve Hin, T.W. (2012). Sustainable tourism development strategy by SWOT analysis: Boujagh National Park, Iran. Tourism Management Perspectives, 4, 223-228.

Reinertsen, D. (2009). The Principles of Product Development Flow: Second Generation Lean Product Development. Celeritas Publishing.

Rexhausen, D., Pibernik, R. ve Kaiser, G. (2012), Customer-facing supply chain practices – the impact of demand and distribution management on supply chain success, Journal of Operations Management, 30(4), 269-281.

Richard, L.M. (1999), Value Stream Analysis and Mapping for Product Development, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA.

Ridout, T.N., Franklin Fowler, E. ve Branstetter, J. (2010). Political advertising in the 21st century: The rise of the YouTube ad.

Ries, E. (2011) The Lean Startup: How Today's Entrepreneurs Use Continuous Innovation to Create Radically Successful Businesses. New York: Crown Business.

Rivaldo, Y. ve Amang, A. (2022). Influence of Marketing Strategy, Trust, and Perception Service Quality of Purchasing Decisions. Jurnal Manajemen dan Kewirausahaan, 2(1), 99-103.

Ross, J.E. (1994). Total Quality Management: Text, Cases and Readings. St. Lucie Press, Delray Beach, FL.

Rossi, M., Kerga, E., Taisch, M. ve Terzi, S. (2011b) Proposal of a method to systematically identify wastes in New Product Development Process, International Conference on Concurrent Enterprising ICE2011, Aachen (Germany), June 20-22.

Rossi, M., Kerga, E., Taisch, M. ve Terzi, S. (20lla) Lean Product Development: Fact Finding Research in Italy, International Conference on Industrial Engineering and systems Management (IESM), ENIM-Metz (France)May, 25-27.

Rossi, M., Morgan, J. ve Shook, J. (2017). Lean product and process development. In: Netland, T.H., Powell, D.J. (Eds.), The Routledge Companion to Lean Management. Routledge, 1-7.

Rossi, M., Taisch, M. ve Terzi S. (2011c) From Academic Innovation to Practical Application: the LeanPD Italian Community, APMS2011, Stavanger (Norway), Sep. 26-28.

Rossi, M., Taisch, M. ve Terzi, S. (2012). Lean product development: a five-steps methodology for continuous improvement. In: Proceedings of 18th International Conference on Engineering, Technology and Innovation. (pp. 1-10). IEEE.

Rushton, A., Croucher, P. ve Backer, P. (2001). The handbook of logistics and distribution management. Boston: McGraw-Hill.

Russell, R.S. ve Taylor, B.W. (2000). Operations Management. Prentice–Hall, Englewood Cliffs.

Sá, J.C., Sousa Pereira, M. ve Almeida, S. (2022). Lean Marketing: Application of the Lean Six Sigma to Marketing–Case Study. In World Conference on Information Systems and Technologies (pp. 66-73). Cham: Springer International Publishing.

Sabri, E.H. ve Shaikh, S.N. (2010). Lean and agile value chain management: a guide to the next level of improvement. J. Ross Publishing.

Sachdeva, P. ve Kumar, D. (2022). Trategic Marketing: Agile Marketing Developments, Journal of Positive School Psychology, 6575-6589.

Sahoo, S. ve Yadav, S. (2017) Effectiveness of Lean Manufacturing Technologies for Improving Business Performance: A study of Indian Manufacturing Industries, World Academy of Science, Engineering and Technology: International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering 11(2), 318-325.

Sakakibara, S., Flynn, B.B. ve Schroeder, R.G. (1993), A framework and measurement instrument for just-in-time manufacturing, Production and Operations Management, 2(3), 177-194.

Sakakibara, S., Flynn, B.B., Schroeder, R.G. ve Morris, W.T. (1997), The impact of just-in-time manufacturing and its infrastructure on manufacturing performance, Management Science, 43(9), 1246-1257.

Salah, S. ve Mustafa, A. (2021) Integration of energy saving with Lean production in a food processing company. Journal of Machine Engineering, 21(4), 118-133.

Saleem, M., Khan, N., Hameed, S. ve Abbas, M. (2012). An analysis of relationship between total quality management and Kaizen. Life Science Journal, 9(3), 31-40.

Salerno, M.S., de Vasconcelos Gomes, L.A., Oliveira da Silva, D., Barros Bagno, R. ve Uchoa Freitas, S.L.T. (2015). Innovation processes: which process for which project? Technovation 35, 59-70.

Salhieh, L. ve Abushaikha, I. (2016), Assessing the driving forces for greening business practices: empirical evidence from the United Arab Emirates' logistics service industry, South African Journal of Business Management, 47(4), 59-69.

Salhieh, L., Abushaikha, I., Atmeh, M. ve Mdanat, M. (2018), Transportation extended wastes and road haulage efficiency, International Journal of Quality and Reliability Management, 35(5) (forthcoming).

Salonitis, Konstantinos, and Peter Ball. (2013) Energy efficient manufacturing from machine tools to manufacturing systems, Procedia Cirp 7, 634-639.

Samaka, A.M.A. ve Kazem, M.A.H. (2022). Agile Marketing Strategy in Banks and its Impact on Enhancing Customer Loyalty: An Analytical Study. Journal of Positive School Psychology, 7251-7265.

Samson, D. ve Terziovski, M. (1999). The relationship between total quality management practices and operational performance. Journal of Operations Management, 17(4), 393-409.

Sanchez, L.M. ve Nagi, R. (2001). A review of agile manufacturing systems. International Journal of Production Research, 39(16), 2561-3600.

Sandberg, A. (Ed.) (1995), Enriching Production: Perspectives on Volvo's Uddevalla Plant as an Alternative to Lean Production, Avebury, Aldershot.

Sangpikul, A. (2017). Implementing academic service learning and the PDCA cycle in a marketing course: Contributions to three beneficiaries. Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education, 21(August), 83-87.

Sangwa, N.R. ve Sangwan, K.S. (2018). Development of an integrated performance measurement framework for lean organizations. Journal of Manufacturing Technology Management, 29(1), 41-84.

Sangwa, N.R., Sangwan, K.S., Paidipati, K.K. ve Shah, B. (2023). Lean performance measurement system for an Indian automotive supply chain. International Journal of Quality & Reliability Management, 40(5), 1292-1315.

Sanjay, B. (2008). Lean and performance measurement. Journal of Manufacturing Technology Management, 19(5), 670-684.

Santos, A.C.O., da Silva, C.E.S., Braga, R.A.D.S., Corrêa, J.É. ve de Almeida, F.A. (2020). Customer value in lean product development: Conceptual model for incremental innovations, Systems Engineering, 23(3), 281-293.

Santos, J., Wysk, R.A. ve Torres, J.M. (2015). Improving production with lean thinking. John Wiley & Sons.

Satyam, Aithal, R.K. ve Maurya, H. (2017), Exploring channel conflict in an emerging economy: the small retailer's perspective, International Journal of Retail & Distribution Management, 45(10), 1061-1078.

Saunila, M., Ukko, J. ve Rantala, T. (2017). Sustainability as a driver of green innovation investment and exploitation. J. Clean. Prod. 179, 631-641.

Saurin, T.A., Marodin, G.A. ve Ribeiro, J.L.D. (2011). A framework for assessing the use of lean production practices in manufacturing cells. Int. J. Prod. Res. 49(11), 3211-3230.

Saxena, A. ve Khanna, U. (2013). Advertising on Social Network Sites: A Structural Equation Modelling Approach. Vision 17(1). 17-25.

Schipper, T. ve Swets, M. (2009). *Innovative Lean Development*, CBC Press.

Schonberger, R. (2008). Best Practices in Lean Six Sigma Process Improvement: a Deeper Look. John Wiley & Sons, Hoboken, N.J.

Schonberger, R.J. (1982). The transfer of Japanese manufacturing management approaches to U.S. industry. Academy of Management Review, 7: 479-487.

Schonberger, R.J. ve Ansari, A. (1984). "Just-in-time" purchasing can improve quality, Journal of Purchasing and Materials Management, 20(1), 2-7.

Schuh, G., Lenders, M. and Schöning, S. (2007) Mit Lean Innovation zu mehr Erfolg Ergebnisse der Erhebung, Werkzeugmaschinenlabor WZL, RWTH Aachen.

Scur, G. ve Barbosa, M.E. (2017). Green supply chain management practices: multiple case studies in the Brazilian home appliance industry. J. Clean. Prod. 141, 1293-1302.

Seth, D., Seth, N. ve Dhariwal, P. (2017). Application of value stream mapping (VSM) for lean and cycle time reduction in complex production environments: a case study, Production Planning & Control, 28(5), 398-419.

Sezer, A. ve Baydaş, A. (2024). Marketing Ethics and Customer Loyalty: The Serial Mediating Role of Relationship Quality and the Moderating Role of Voluntary Simplicity, Interdisciplinary Description of Complex Systems: INDECS, 22(5), 548-585.

Shah, B. ve Khanzode, V. (2017), Storage allocation framework for designing lean buffers in forward-reserve model: a test case, International Journal of Retail & Distribution Management, 45(1), 90-118.

Shah, R. ve Ward, P.T. (2003). Lean manufacturing: Context, practice bundles and performance, J. Operations Management, 21(2), 129-149.

Shah, R. ve Ward, P.T. (2007), Defining and developing measures of lean production, Journal of Operations Management, 25(4), 785-805.

Shapiro, B.P. (1977), Can marketing and manufacturing coexist? Har. Bus. Rev., 55, 104-114.

Sharifi, H. ve Zhang, Z. (1999), A methodology for achieving agility in manufacturing organisations: an introduction, International Journal of Production Economics, 62(1-2), 7-22.

Sharifi, H. ve Zhang, Z. (2001). Agile manufacturing in practice: application of a methodology, International Journal of Operations & Production Management, 21(5/6), 772-794.

Sharma, R., Singh, J. ve Rastogi, V. (2018), The impact of total productive maintenance on key performance indicators (PQCDSM): a case study of automobile manufacturing sector, International Journal of Productivity and Quality Management, 24(2), 267-283.

Sharma, S. ve Shah, B. (2015), A proposed hybrid storage assignment framework: a case study, Journal of Operations Management, 25(4), 785-805.

Sharma, S. ve Shah, B. (2016), Towards lean warehouse: transformation and assessment using RTD and ANP, International Journal of Productivity and Performance Management, 65(4), 571-599.

Sharma, V.K. ve Yadav, V. (2016). Analysis of TPM implimentation in auto sector-a case study, International Journal of Engineering Research & Management Technology, 3(4), 68-78.

Sheth, J.N. ve Parvatiyar, A. (2021). Sustainable marketing: Market-driving, not market-driven, Journal of macromarketing, 41(1), 150-165.

Shewhart, W.A. (1980). Economic Control of Quality of Manufactured Product. ASQC Quality Press, Milwaukee, WI.

Shimbum, N.K. (1998). Improving Product Quality by Preventing Defects.

Shingo, S. (1989), A Study of the Toyota Production System from an Industrial Engineering Point of View, Productivity Press, Cambridge, MA.

Shingo, S. (2021). Zero quality control: Source inspection and the poka-yoke system. Routledge.

Shioji, H. (2000), The order entry system in Japan, in International Symposium on Logistics, Morioka, Japan, 12th–15th July.

Shortell, S.M., Blodgett, J.C., Rundall, T.G., Henke, R.M. ve Reponen, E. (2021). Lean management and hospital performance: adoption vs. implementation. The Joint Commission Journal on Quality and Patient Safety, 47(5), 296-305.

Sigma Center, (2024) 7 Temel İsraf https://sigmacenter.com.tr/blog/7-temel-israf/, E.T.: 22.12.2024.

Sim, K.L. ve Rogers, J.W. (2008). Implementing lean production systems: barriers to change. Manag. Res. News 32(1), 37-49.

Simchi-Levi, D., Kaminsky, P. ve Simchi-Levi, E. (2003). Designing and managing the supply chain: concepts, strategies, and case studies. Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Singh, J. ve Singh, H. (2009). Kaizen philosophy: a review of literature. IUP Journal of Operations Management, 8(2), 51-72.

Singh, U. ve Ahuja, I.S. (2015). Evaluating the contributions of total productive maintenance on manufacturing performance. International Journal of Process Management and Benchmarking, 5(4), 425-455.

Sink, D. ve Tuttle, T. (1990), The performance management question in the organization of the future, Industrial Management, 32(1), 4-12.

Sitkin, S.B., Sutcliffe, K.M. ve Schroeder, R.G. (1994). Distinguishing control from learning in total quality management: A contingency perspective. Academy of management review, 19(3), 537-564.

Slack, N. (1987). The flexibility of manufacturing systems. International Journal of Operations & Production Management, 7(4), 35-45.

Slack, N. (2005). The changing nature of operations flexibility. International Journal of Operations & Production Management, 25(12), 1201-1210.

Slywotzky, A. (1996), Value Migration, Boston, MA: Harvard University Press.

Smith, P.G. ve Reinertsen, D.G. (1997) Developing Products in Half the Time: New Rules, New Tools, Wiley.

Snee, R.D. (2010), Lean Six Sigma – getting better all the time, International Journal of Lean Six Sigma, 1(1), 9-29.

Snell, S.A. ve Dean, J.W. (1992). Integrated manufacturing and human resource management: A human capital perspective. Academy of Management Journal, 35: 467-504.

So, S.C.K. ve Sun, H.Y. (2010). Supplier integration strategy for lean manufacturing adoption in electronic-enabled supply chains. Supply Chain Manag. Int. J. 15(6), 474-487.

Soba, M. (2008). Esnek Üretim Sistemleri ve İşletmelerin Rekabet Gücüne Etkileri, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1/2, 103-124.

Soba, M. ve Taştepe, Ö. (2018). Yalın Düşünce Çerçevesinde Pazarlamaya Genel Bir Bakış, In İzmir International Congress on Economics and Administrative Sciences (IZCEAS) (s. 1551-1564).

Sobek, D., Liker, J. ve Ward, A. (1998). Another look at how Toyota integrates product development. Harv. Bus. Rev. 76(4), 36-47.

Sobek, D.K., Ward, A.C. ve Liker, J.K. (1999), Toyota's Principles of Set-Based Concurrent Engineering, Sloan Management Review, 40(2), 67-84.

Sohlenius, G. (1992), Concurrent Engineering, CIRP ANN., 41(2), 645-656.

Soliman, M. (2016). Jidoka-The Missing Pillar. Available at SSRN 3365343.

Soliman, M. (2020). Jidoka: The Toyota Principle of Building Quality into the Process.

Soosay, C.A., Hyland, P.W. ve Ferrer, M. (2008). Supply chain collaboration: capabilities for continuous innovation. Supply Chain Manag. Int. J. 13, 160-169.

Sörqvist, L. (1998). Poor quality costing. Stockholm: Royal Institute of Technology.

Spehler, N. (2015). Lean Marketing for Startups. Marketing Research Paper. Luettu.

Spreng, R.A., Mackenzie, S.B. ve Olshavsky, R.W. (1996), A Re-examination of the Determinants of Consumer Satisfaction, Journal of Marketing, 60(3), 15-33.

Sprengel, D. ve Busch, T. (2011). Stakeholder engagement and environmental strategy – the case of climate change. Bus. Strat. Environ. 20(6), 351-364.

Srivastava, S.K. (2007). Green supply chain management: a state-of-the art literature view. Int. J. Manag. Rev. 9(1), 53-80.

Stalk, G. (1988). Time – The next source of competitive advantage. Harvard Business Review, 66 (4), 41-51.

Stalk, G. ve Hout, T.M. (1990). Competing against time: How time-based competition is reshaping global markets. New York: Free Press.

Stalk, G., Evans, P. ve Schulman, L.E. (1992), Competing on Capabilities: the New Rules of Corporate Strategy, Harvard Business Review, 70(2), 57-69.

Stevenson, M. ve Spring, M. (2007). Flexibility from a SC perspective: definition and review. International Journal of Operations & Production Management, 27(7), 685-713.

Streeck, W. (1992), Social Institutions and Economic Performance, Sage Publications, London.

Sturdevant, D. (2014). (Still) learning from Toyota. Mckinsey and Company. Available at: http://www.mckinsey.com/insights/Manufacturing/Still_learning_from_Toyota?cid=manufacturing-eml-alt-mkq-mck-oth-1402

Sugimori, Y., Kusunoki, K., Cho, F. ve Uchikawa, S. (1977). Toyota production system and kanban system: Materialization of just-in-time and respect for human system. International Journal of Production Research, 15: 553-564.

Sullivan, A.P., Sullivan, G.W. ve Sullivan, J.A. (2016). Translating the Research: Keyword Advertising for Lean Start-Ups.

Sun, H. (1999). Diffusion and contribution of total quality management: an empirical study in Norway. Total Quality Management, 10(6), 901-914.

Sundararajan, N. ve Terkar, R. (2022) Improving productivity in fastener manufacturing through the application of Lean-Kaizen principles. Mater. Today Proc., 62, 1169-1178.

Susilawati, A., Tan, J., Bell, D. ve Sarwar, M. (2012). A Multiple Criteria Decision Making Based Performance Measurement and Improvement Model for Lean Manufacturing Activities. Paper presented at the International Conference on Mechanical, Automobile and Robotics Engineering.

Susilawati, A., Tan, J., Bell, D. ve Sarwar, M. (2013). Develop a framework of performance measurement and improvement system for lean manufacturing activity. International Journal of Lean Thinking, 4(1), 51-64.

Susman, G.I. (1992), Integrating Design and Manufacturing for Competitive Advantage, Oxford University Press.

Sutoni, A., Setyawan, W. ve Munandar, T. (2019). Total Productive Maintenance (TPM) Analysis on Lathe Machines using the Overall Equipment Effectiveness Method and Six Big Losses. Journal of Physics: Conference Series, 1179, 1-6.

Svensson, G. (2007). Aspects of sustainable supply chain management (SSCM): conceptual framework and empirical example. Supply Chain Manag.: Int. J. 12(4), 262-266.

Swafford, P.M. Ghosh, S. ve Nagash, N.M. (2006). A framework for assessing value chain agility. International Journal of Operations & Production Management, 26(2), 118-140.

Swank, C.K. (2003), The lean service machine, Harvard Business Review, 81(10), 123-130.

Tachizawa, E.M. ve Thomsen, C.G. (2007). Drivers and sources of supply flexibility: an exploratory study. International Journal of Operations & Production Management, 27(10), 1115-1136.

Taherimashhadi, M. ve Ribas, I. (2018), A model to align organizational culture to lean culture. Journal of Industrial Engineering and Management, 11(2), 207-221.

Take, N., Byakika, S., Tasei, H. ve Yoshikawa, T. (2015). The effect of 5S-continuous quality improvement-total quality management approach on staff motivation, patients' waiting time and patient satisfaction with services at hospitals in Uganda. Journal of Public Health in Africa, 6(1), 486.

Taleb, A.F., Al-Tai, F.A. ve Ghobash, A. (2018). the role of agile marketing in achieving sustainable marketing performance: Analytical research for the views of a sample of workers in the southern fertilizer industry general company. Journal of the College of Administration and Economics, 12(25), 244-277.

Tangen, S. (2004), Performance measurement: from philosophy to practice, International Journal of Productivity and Performance Management, 53(8), 726-737.

Tanrıverdi, M. (2024). Yalın yönetim kavramı üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi, Turkish Studies- Economy, 19(2), 567-585.

Tanudiharjo, R.K., Ng, F., Yun, J., Heng, J., Joo, A. ve Arokiam, I.C. (2021), Investigation of Factors Impacting Lean Implementation in the Indonesian Fast-Moving Consumer Goods Industry. Operatıons and Supply Chaın Management, 14(2), 162-172.

Tao, F., Cheng, J., Qi, Q., Zhang, M., Zhang, H. ve Sui, F. (2018). Digital twin-driven product design, manufacturing and service with big data, The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 94, 3563-3576.

Tariq, A., Badir, Y.F., Tariq, W. ve Bhutta, U.S. (2017). Drivers and consequences of green product and process innovation: a systematic review, conceptual framework and future outlook. Technol. Soc. 51, 8-23.

Taylor, D. ve Brunt, D. (Eds) (1997), Manufacturing Operations, Thompson, London.

Teece, D.J. (1986). Firm Boundaries, Technological Innovation and Strategic Planning. In: Thomas, G.L. (Ed.), The Economics of Strategic Planning, pp. 187–199 D.C., Heath, Lexington, MA.

Tegethoff, H.G. ve Wilkesmann, U. (1995) Lean Administration: Lernt die öffentliche Verwaltung bei der Schlankheitskur? Soziale Welt, 27-50.

Theagarajan, S.S. ve Manohar, H.L. (2015). Lean management practices to improve supply chain performance of leather footwear industry. Proceedings of Industrial Engineering and Operations Management (IEOM), March 3-5, Dubai, 1-5.

Thomke, S. ve Fujimoto, T. (2000), The Effect of 'Front-Loading' Problem-Solving on Product Development Performance, Journal of Product Innovation Management, 17(2), 128-142.

Tomelero, R.L., Ferreira, J.C.E., Kumar, V. ve Garza-Reyes, J.A. (2017). A lean environmental benchmarking (LEB) method for the management of cutting tools. Int. J. Prod. Res. 55(13), 3788-3807.

Ton, Z. (2014). The good jobs strategy: How the smartest companies invest in employees to lower costs and boost profits. Houghton Mifflin Harcourt.

Topolska, K., Florkiewicz, A. ve Filipiak-Florkiewicz, A. (2021). Functional food—consumer motivations and expectations. International journal of environmental research and public health, 18(10), 5327.

Tortorella, G.L., Marodin, G.A., Fettermann, D.D.C. ve Fogliatto, F.S. (2016). Relationships between lean product development enablers and problems. Int. J. Prod. Res. 54(10), 2837-2855.

Towill, D. ve Christopher, M. (2002). The supply chain strategy conundrum: to be lean or agile or to be lean and agile? International Journal of Logistics, 5(3): 299-309.

Toyoda, E. ve Toyoda, S. (1988). Toyota: A history of the first 50 years. Toyota City, Japan: Toyota Motor Corporation.

Treacy, M. ve Wiersema, F. (1995), The Discipline of Market Leaders, Reading, MA: Addison-Wesley.

Trivedi, S.K. ve Yadav, M. (2020) Repurchase intentions in Y generation: Mediation of trust and e-satisfaction. Mark. Intell. Plan., 38, 401-415.

Turock, A. (2001). There's danger in listening to customers. Supermarket Business, 56(4), 27-29.

Türkan, Ö.U. (2010). Üretimde yalın dönüşümün temel performans kriterleri. Balıkesir Üniversitesi Fen Bil. Enst. Dergisi, 12(2), 28-41.

Tyagi, S., Choudhary, A., Cai, X. ve Yang, K. (2015). Value stream mapping to reduce the lead-time of a product development process. International journal of production economics, 160, 202-212.

Uhrin, Á., Bruque-Cámara, S. ve Moyano-Fuentes, J. (2017). Lean production, workforce development and operational performance. Management Decision, 55(1), 103-118.

Upton, D.M. (1994). The management of manufacturing flexibility, *California Management Review*, 36(Winter), 72-89.

Uzoeghelu, J. ve Kaur, P. (2024). Implementation Strategy of Integrating Lean and Agile Project Management within Start-Up Projects: a Case Study of Nigeria.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri odaklı pazarlama anlayışına göre değer yaratma: Bir model olarak Değer İletim Sistemi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 2(1), 11-29.

Valmohammadi, C. ve Roshanzamir, S. (2015), The guidelines of improvement: relations among organizational culture, TQM and performance, International Journal of Production Economics, 164, 167-178.

Van Der Merwe, A. ve Thomson J. (2007). The lowdown on lean accounting, *Strategic Finance*, 88(2), 26-33.

Van der Wiele, A., Williams, A.R.T. ve Dale, B.G. (2000). Total quality management: is it a fad, fashion, or fit? Quality Management J., 7(2), 65-79.

Van Hoek, R.I., Harrison, A. ve Christopher, M. (2001). Measuring agile capabilities in the supply chain. International Journal of Operations & Production Management, 21(1/2), 126-147.

Vanalle, R.M., Ganga, G.M.D., Godinho Filho, M. ve Lucato, W.C. (2017). Green supply chain management: an investigation of pressures, practices, and performance within the Brazilian automotive supply chain. J. Clean. Prod. 151, 250-259.

Varadarajan, R. (2018). Advances in strategic marketing and the advancement of the marketing discipline: the promise of theory. Journal of Marketing Management, 34(1-2), 71-85.

Vardhan, S., Gupta, P. ve Gangwar, V. (2015). The impact of Quality Maintenance Pillar of TPM on manufacturing performance. Proceedings of International Conference on Industrial Engineering and Operations Management. Dubai (UAE).

Vazquez-Bustelo, D., Avella, L. ve Fernandez, E. (2007), Agility drivers, enablers and outcomes, International Journal of Operations and Production Management, 27(12), 1303-1332.

Venkatesh, J. (2007). An introduction to total productive maintenance (TPM). The plant maintenance resource center, 3-20.

Viinikka, E.L. (2019). How a Lean Agile Business Model Can Help Company A Provide Better Digital Marketing Service for SMEs.

Vijaya Sundar, M.M. (2013), Synergies of Lean Six Sigma, IUP Journal Of Operations Management, 12(1), 21-31.

Villarreal, B., Garcia, D. ve Rosas, I. (2009), Eliminating transportation waste in food distribution: a case study, Transportation Journal, 48(4), 72-77.

Villarreal, B., Garza-Reyes, J.A. ve Kumar, V. (2016), Lean road transportation – a systematic method for the improvement of road transport operations, Production Planning and Control, 27(11), 865-877.

Vinodh, S. ve Kumar, A. (2015). A case study on lean product and process development. In: Research Advances in Industrial Engineering. Springer International Publishing, pp. 17-30.

Vinodh, S., Arvind, K.R. ve Somanaathan, M. (2011). Tools and techniques for enabling sustainability through lean initiatives. Clean. Tech. Environ. Policy 13(3), 469-479.

Von der Gracht, H.A. ve Darkow, I.-L. (2010), Scenarios for the logistics services industry: a Delphibased analysis for 2025, International Journal of Production Economics, 127(1) 46-59.

Vonderembse, M.A. Uppal, M. Huang, S.H. ve Dismukes, J.P. (2006). Designing supply chains: towards theory development. International Journal of Production Economics, 100(2), 223-238.

Voronova, O. (2022). Improvement of warehouse logistics based on the introduction of lean manufacturing principles. Transportation Research Procedia, 63, 919-928.

Wacker, J.G. ve Sheu, C. (2006). Effectiveness of manufacturing planning and controlsystems on manufacturing competitiveness: evidence from global manufacturing data, International Journal of Production Research, 44(5), 1015-1036.

Wahab, A.N.A., Mukhtar, M. ve Sulaiman, R. (2013). A Conceptual Model of Lean Manufacturing Dimensions. Procedia Technology, 11, 1292-1298.

Walton, M. (1999) Strategies for lean product development. The Lean Aerospace Initiative Working Paper Series WP99-01-91. Massachusetts Institute of Technology, August.

Wang, B. (2008). Analysis of efficiency of lean production implemented in multi-national optic enterprises. International Journal of Technology Management, 43(4), 304-319.

Wang, C.H., Chen, K.Y. ve Chen, S.C. (2012). Total quality management, market orientation and hotel performance: The moderating effects of external environmental factors. International journal of hospitality management, 31(1), 119-129.

Wang, L., Ming, X.G., Kong, F.B., Li, D. ve Wang, P.P. (2011). Focus on implementation: a framework for lean product development. Journal of Manufacturing Technology Management, 23(1), 4-24.

Wang, X., Guo, J., Wu, Y. ve Liu, N. (2020). Emotion as signal of product quality: Its effect on purchase decision based on online customer reviews. Internet Research, 30(2), 463-485.

Wang, Y. ve Hao, F. (2018). Does internet penetration encourage sustainable consumption? A cross-national analysis. Sustainable Production and Consumption, 16, 237-248.

Wang, Y., Xiang, D., Yang, Z. ve Ma, S. S. (2019). Unraveling customer sustainable consumption behaviors in sharing economy: A socio-economic approach based on social exchange theory. Journal of Cleaner Production, 208, 869-879.

Wangwacharakul, P., Berglund, M., Harlin, U. ve Gullander, P. (2014) Cultural Aspects when Implementing Lean Production and Lean Product Development–Experiences from a Swedish Perspective. Quality Innovation Prosperity, 18, 125-140.

Wantuck, K.A. (1989). Just In Time for America (Milwaukee, WI: The Forum).

Ward, A., Liker, J., Cristiano, J. ve Sobek, D. (1999). The second Toyota paradox: how delaying decisions can make better cars faster. Sloan Manag. Rev. 36(3), 43-61.

Ward, A.C. (2007). *Lean Product and Process Development*, Lean Enterprise Institute.

Ward, A.C. ve Seering, W. (1989a), The Performance of a Mechanical Design Compiler, ICED Proceedings of the 1989 International Conference on Engineering Design, 39-45.

Ward, A.C. ve Seering, W. (1989b), Quantitative Inference in a Mechanical Design Compiler, Proceedings of the First International ASME Conference on Design Theory and Methodology, 89-97.

Ward, A.C., Liker, J.K. Christiano, J.J. ve Sobek, D.K. (1995) The Second Toyota Paradox: How Delaying Decisions Can Make Better Cars Faster, Sloan Management Review, 36, 43-61.

Ward, A.C., Shook, J. ve Sobek, D. (2007), Lean Product and Process Development, The Lean Enterprise Institute, Cambridge, MA.

Webster, F.E. (1992) The changing role of marketing in the corporation. J Mark, 56(4), 1-18.

Webster, F.W. (1997), The Future Role of Marketing in the Organization, In Reflections on the Futures of Marketing, (Eds) Lehmann, D.R. and Jocz, K.E., Cambridge, MA: Marketing Science Institute.

WebTrends, (2006). Marketing performance management: The essential guide for Web-smart marketers. BtoB Magazine.

Williams, K. ve Haslam, C. (1992), Against lean production, Economy and Society, 21, 321-254.

Williams, K., Haslam, C., Johal, S. ve Williams, J. (1994), Cars, Berghahn Books, Providence, RI.

Wilson, A., Zeithaml, V.A., Bitner, M.J. ve Gremler, D.D. (2008) Services Marketing, McGraw-Hill Education

Wilson, J.P. ve Campbell, L. (2016). Developing a knowledge management policy for ISO 9001: 2015. Journal of Knowledge Management, 20(4), 829-844.

Wisner, J.D., Leong, G.K. ve Tan, K.C. (2005), Principles of supply chain management: a balanced approach, Southwestern, United States.

Womack, J. (2003) Beach Reading. Electronic distribution to members of the Lean Enterprise Institute, Available at: http://www.lean.org.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1994), From lean production to the lean enterprise, Harvard Business Review, March-April, pp. 93-103.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1996) Lean thinking—banish waste and create wealth in your corporation. Journal of the operational research society, 48(11), 1148-1148.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1996), Beyond Toyota: How to Root out Waste and Pursue Perfection, Harvard Business Review, September-October, pp.140-158.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (1996b), Lean Thinking, Simon and Schuster, New York, NY.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (2003). Lean thinking: Banish waste and create wealth in your corporation. New York: Free Press.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (2005), Lean consumption. Har. Bus. Rev., 83, 58-68.

Womack, J.P. ve Jones, D.T. (2015). Lean solutions: how companies and customers can create value and wealth together. Simon and Schuster.

Womack, J.P., Jones, D.T. ve Roos, D. (1990). The machine that changed the world: The story of lean production. New York: Rawson Associates.

Womack, J.P., Jones, D.T. ve Roos, D. (2007). The machine that changed the world: The story of lean production—Toyota's secret weapon in the global car wars that is now revolutionizing world industry. Simon and Schuster.

Worley, J.M. ve Doolen, T.L. (2015), Organizational structure, employee problem solving, and lean implementation, International Journal of Lean Six Sigma, 6(1), 39-58.

Worley, J.M. ve Doolen, T.L. (2015). Organizational structure, employee problem solving, and lean implementation. International Journal of Lean Six Sigma, 6(1), 39-58.

Wright, C. ve Lund, J. (2006). Variations on a lean theme: Work restructuring in retail distribution. New Technology, Work and Employment, 21(1), 59-74.

www.1000ventures.com, E.T.: 20.10.2024.

www.knowitsdifference.com, E.T.: 20.10.2024

Xie, X., Huo, J., Qi, G. ve Zhu, K.X. (2016). Green process innovation and financial performance in emerging economies: moderating effects of absorptive capacity and green subsidies. EEE Trans. Eng. Manag. 63(1), 101-112.

Yadav, P. ve Singh, N. (2017). Youtube: Lucrative platform for lean advertising, Chanderprabhu Jain College of Higher Studies & School of Law.

Yalçıntekin, T. (2015). Yalın Üretim Felsefesinin ve Tekniklerinin Bir Tekstil İşletmesinde Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Yang, L., Ye, Z., Lee, C.G., Yang, S. ve Peng, R. (2019). A two-phase preventive maintenance policy considering imperfect repair and postponed replacement. European Journal of Operational Research, 274(3), 966-977.

Yang, M., Hong, P. ve Modi, S. (2011). Impact of lean manufacturing and environmental management on business performance: an empirical study of manufacturing firms. Int. J. Prod. Econ. 129, 251-261.

Yang, Y. ve Zhai, P. (2022). Click-through rate prediction in online advertising: A literature review, Information Processing & Management, 59(2), 102853.

Yasin, M.M., Small, M. ve Wafa, M.A. (1997), An empirical investigation of JIT effectiveness: an organizational perspective, Omega, 25(4), 461-471.

Yasin, M.M., Wafa, M.A. ve Small, M.H. (2003) Organizational modifications to support JIT implementation in manufacturing and service operations. Omega, Int. J. Management Science, 31, 213-226.

Yavuz, N., Toker, K. ve Görener, A. (2019). Yalın Uygulamaların İşletme Performansı Üzerine Etkisinde İnsan Sermayesinin Aracılık Rolü: Bir Model Önerisi. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 76-99.

Yazgan, H., Sarı, Ö. ve Seri, V. (1998). Features of the Toyota Production System. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 2(2), 129-134

Yazıcı, S., Ünal, F. ve Çulhaoğlu, Ö. (2023). Kalite Süreçlerinde PUKÖ Döngüsü: Dış Değerlendiricilerin Görüşlerine Göre Türk Üniversitelerinin Yeterlik Düzeyleri, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (57), 281-305.

Yıldız, B. ve Kütahyalı, D.N. (2021). Yeşil ürün tutumunun yeşil satın alma niyeti, geri dönüşüm ve yalın tüketim üzerindeki etkisi. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 365-398.

Yılmaz, E. (2012). Siparişe Göre Üretim Yapan Sistemlerde Yalın Üretim Uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yi-Tao, D.E.N.G. (2010). The internet of things technology application in the supply chain management [J]. Logistics Sci-Tech, 9: 92-94.

Yoon Sung-Joon, ve Kim Joo-Ho. (2001). Is the Internet more effective than traditional media? Factors affecting the choice of media. Journal of Advertising Research, 41(6), 53-60.

Yusr, M.M. (2016). Innovation capability and its role in enhancing the relationship between TQM practices and innovation performance. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 2(1), 1-15.

Yusuf, M., Gunasekaran, A., Adeleye, E. ve Sivayoganathan, K. (2004). Agile supply chain capabilities-determinants of competitive objectives. European Journal of Operational Research, 159(2), 379-392.

Yusuf, Y.Y. ve Adeleye, E.O. (2002), A comparative study of lean and agile manufacturing with related survey of current practices in the UK, International Journal of Production Research, 40(17), 4545-4562.

Yusuf, Y.Y., Adeleye, E.O. ve Sivayoganathan, K. (2003). Volume flexibility: the agile manufacturing conundrum. Management Decision, 41(7), 613-624.

Yusuf, Y.Y., Sarhadi, M. ve Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: the drivers, concepts and attributes. International Journal of Production Economics, 62(1/2), 33-43.

Yüksel, H. (2010). Üretim/işlemler yönetimi temel kavramlar. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Zailani, S., Govindan, K., Iranmanesh, M. ve Shaharudin, M.R. (2015). Green innovation adoption in automotive supply chain: the malaysian case. J. Clean. Prod. 108(A), 1115-1122.

Zargun, S. ve Al-Ashaab, A. (2014), Critical success factors for lean manufacturing: A systematic literature review an international comparison between developing and developed countries. Advanced Materials Research, 845, 668-681.

Zeithaml, V., Parasuraman, A. ve Berry, K. (1990) Delivering Service Quality, New York: Free Press.

Zeithaml, V., Parasuraman, A. ve Malhotra, K. (2000) A conceptual framework for understanding e-service quality, Marketing Science Institute Working Paper, report number 00-115.

Zeithaml, V.A. (1988), Consumer perceptions of price, quality, and value: a means-end model and synthesis of evidence. Journal of Marketing, 52(3), 2-22.

Zeithaml, V.A., Berry, L.L. ve Parasuraman, A. (1996), The behavioural consequences of service quality, Journal of Marketing, 60, 31-46.

Zelbst, P. J., Green, K.W., Abshire, R.D. ve Sower, V.E. (2010). Relationships among market orientation, JIT, TQM, and agility. Industrial Management & Data Systems, 110(5), 637-658.

Zhang, Q., Irfan, M., Aamir Obaid Khattak, M., Abbas, J., Zhu, X. ve Sanullah Shah, M. (2012), Critical success factors for successful Lean Six Sigma implementation in Pakistan, Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business, 4(1), 117-124.

Zhang, Z. (2000). Quality management approach in China, The TQM Magazine, 12(2), 92-105.

Zhao, X. ve Sun, B. (2016). The influence of Chinese environmental regulation on Corporation innovation and competitiveness. J. Clean. Prod. 112(Part 2), 1528-1536.

Zhou, B. (2016). Lean principles, practices, and impacts: a study on small and medium-sized enterprises (SMEs). Annals of Operations Research, 241, 457-474.

Zhou, K.Z. ve Wu, F. (2010). Technological capability, strategic flexibility, and product innovation, Strategic management journal, 31(5), 547-561.

Zhou, Y. (2019). Research on Lean Marketing Management of Mobile Games. Modern Economy, 10(01), 86-95.

Zimmermann, R., Miguel, L., Fernandes, D., Antonio, F. ve Moreira, C. (2016). The influence of supply chain on the innovation process: a systematic literature review. Supply Chain Manag.: Int. J. 21(3), 289-304.

Zoroğlu, B. ve Yıldız, M.S. (2013). Bir Otomobil Yan Sanayi Fabrikasında Andon Sistemi Uygulaması. 13. Üretim Araştırmaları Sempozyumu, 186-192.

Zylstra, K.D. (2005), Lean Distribution: Applying Lean Manufacturing to Distribution, Logistics, and Supply Chain, (Wiley: New York).

SAFRANBOLU'DA KAMUSAL ALANIN İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK KENTSEL TASARIM PROJELERİ SEÇKİSİ

PROF. DR. HATİCE SELMA ÇELİKYAY

EDİTÖR: RUKİYE GİZEM ÖZTAŞ KARLI

EĞİTİM
yayınevi

SAFRANBOLU'DA KAMUSAL ALANIN İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK KENTSEL TASARIM PROJELERİ SEÇKİSİ

Prof. Dr. Hatice Selma Çelikyay

Editör: Rukiye Gizem Öztaş Karlı
Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-039-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAFRANBOLU'DA KAMUSAL ALANIN İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK KENTSEL TASARIM PROJELERİ SEÇKİSİ
Prof. Dr. Hatice Selma Çelikyay
VI+60 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-039-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Çelikyay, S. (2016). Spatial Development Strategies for Liveable City: Parthenia. Chapter In: The Sustainable City XI, WIT Transactions on Ecology and The Environment, Vol.204, 129-141.

Çelikyay, H.S. (2017). "Kent İmgelerinin Kamusal Alanı Tariflemedeki Rolü" (Kitapta Bölüm) (Ed.: H.Selma Çelikyay) Kamusal Alanların Mekânsal Organizasyonu. Bartın Üniversitesi Yayın No:30, Fen Bilimleri Enstitüsü Yayın No:01, s:19-41.

Çelikyay, S. (2023). "Planlama sürecinde kentsel koruma-kentsel tasarım ilişkisi" (Kitapta Bölüm) Mimarlık, Planlama ve Tasarım Alanında Araştırma ve Derlemeler, Platanus Yayınevi, s:95-104, ISBN:9978-625-6517-46-2

ÇŞB (2016). *Kentsel Tasarım Rehberleri,* Cilt:2, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yayını, ISBN: 978-605-5294-56-4

ÇŞB (2017). *Yerel Yönetimler İçin Kentsel Tasarım Rehberi Hazırlama El Kitabı.* Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ankara.

Gökgür, P. (2008). *Kentsel Mekânda Kamusal Alanın Yeri.* Bağlam Yayıncılık, Birinci Basım, İstanbul, ISBN: 978-975-8803-88-0.

Hall, K.B., Porterfield, G.A., (2001). *Community by Design: New Urbanism for Suburbs and Small Communities,* Mc. Graw Hill, New York.

KENTTAM, (2016). *Kentsel Tasarım Rehberlerinin Hazırlanması Projesi Arama Konferansı Hazırlık Dokümanı,* Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ankara.

Lynch, K. (1960). *The Image of the City,* MIT&Harvard College.

Otaner, F.Z., Keskin, A. (2005). Kentsel geliştirmede Kamusal Alanların Kullanımı, *itüdergisi/a mimarlık, planlama, tasarım,* Cilt:4, Sayı:1, 107-114.

Onur, B., Tuna-Kayılı, M. (2021). Sürdürülebilir Kent Arayışında Bir Stüdyo Deneyimi: Ekotopya, *International Social Sciences Studies Journal,* 7 (85), 2966- 2976.

Özeren, Ö., Tuna-Kayılı, M. (2021). Designing Public Squares to Optimize Human Outdoor Thermal Comfort: A Case Study in Safranbolu, *Journal of Awareness,* 6 (1), 13-20.

Stauskis, G., Eckardt, F. (2011). Empowering Public Spaces as catalysers of Social Interactions in Urban Communities, Urbanistika ir achitektûra, 35(2):117-128.

Tuna Kayılı, M., Onur Işıkoğlu, B. (2019). "Sürdürülebilirlik Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Eflani İçin İrdeleme" (Kitapta Bölüm) Mimarlık Alanında Güncel Çalışmalar, İksad Yayınevi, ISBN: 978-605-7695-25-3

Tuna Kayılı, M., Onur , B. (2023). *Karabük Kent Meydanı Kentsel Tasarim Projesİ Önerileri.* İksad Yayınevi, ISBN: 978-625-6404-73-1

READING MEDIA WITH AI

Editors
ASSOC. PROF. DR. BURÇİN YERSEL ÖZKARAYANIK
ASSOC. PROF. DR. BAŞAK KALKAN

EĞİTİM
yayınevi

READING MEDIA WITH AI

Edıtors: Assoc. Prof. Dr. Burçin Yersel Özkarayanık, Assoc. Prof. Dr. Başak Kalkan

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: ©AI via Canva.com

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5971-41-8
1. Edition, December 2024

Printing and Binding
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Printing House Certificate No: 77079

Library Information Card

READING MEDIA WITH AI
Edıtors: Assoc. Prof. Dr. Burçin Yersel Özkarayanık, Assoc. Prof. Dr. Başak Kalkan
VI+98, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5971-41-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Arslan, M. H., & Polat, H. (2019). Evolution of virtual assistants: From Apple Siri to Microsoft Cortana. *Journal of Artificial Intelligence Research*.

Brennen, S., Simon, F., & Nielson, R. K. (2020). Types, sources, and claims of fake news: A review of the literature. *Oxford Internet Institute*.

Chesney, B., & Citron, D. K. (2019). Deep fakes: A new threat to democracy. *Foreign Affairs, 98*(1), 30-37.

Chesney, R., & Citron, D. K. (2019). Deep fakes: A looming challenge for privacy, democracy, and national security. *California Law Review*.

Chesney, R., & Citron, D. (2019). Deepfakes and the new disinformation war: The coming age of post-truth geopolitics. *Foreign Affairs*.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT Press.

Goodfellow, I., et al. (2014). Generative adversarial nets. *Advances in Neural Information Processing Systems*.

Karras, T., Aila, T., Laine, S., & Lehtinen, J. (2017). Progressive growing of GANs for improved quality, stability, and variation. *arXiv preprint arXiv:1710.10196*.

Kietzmann, J. H., Paschen, J., & Krafft, P. M. (2020). Artificial intelligence in advertising: How to make it work for your brand. *Journal of Advertising Research, 60*(4), 404-412.

Kietzmann, J., et al. (2020). Deepfakes: Trick or treat? *Business Horizons*.

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2012). ImageNet classification with deep convolutional neural networks. *Advances in Neural Information Processing Systems, 25*, 1097-1105.

Maras, M.-H., & Alexandrou, A. (2019). Deep fakes: A new threat to privacy and security. *Computer Law & Security Review, 35*(4), 501-507.

Mustak, M., Salminen, J., Mäntymäki, M., Rahman, A., & Dwivedi, Y. K. (2023). Deepfakes: Deceptions, mitigations, and opportunities. *Journal of Business Research, 154*, 113368. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.113368

Paris, B., & Donovan, J. (2019). Deepfakes and cheap fakes: The manipulation of audio and visual evidence. *Data & Society*.

Pereira, J., Santos, M., & Martins, C. (2020). The impact of deepfakes on social media and information literacy. *Journal of Information Literacy, 14*(1), 78-90.

Schwartz, O. (2018, November 12). You thought fake news was bad? Deep fakes are where truth goes to die. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2018/nov/12/deep-fakes-fake-news-truth (Erişim tarihi: 24.03.2024)

Silver, D., et al. (2016). Mastering the game of Go with deep neural networks and tree search. *Nature, 529*(7587), 484-489.

Tavani, H. T. (2021). Ethical issues in the use of artificial intelligence and deep learning. *AI & Society, 36*(2), 465-477).

Westerlund, M. (2019). The emergence of deepfake technology: A review. *Technology Innovation Management Review*.

Ziraat Bank 175th Anniversary Commercial:Deep Fake Video with Kemal Sunal. https://www.youtube.com/watch?v=o9hXSfig0ss

Deepfakes Classroom Guide & Discussion. (n.d.). Squarespace. https://static1.squarespace.com/static/64398599b0c21f1705fb8fb3/t/6716899ed32d4e06fefedb12/1729530270573/Deepfakes+Classroom+Guide%2BDiscussion.pdf

Deepfakes Virtuality. (n.d.). MIT. https://deepfakes.virtuality.mit.edu/

Deep Fake Teknolojisi: Gerçeklik Algımızı Nasıl Değiştiriyor? (n.d.). Cüneyt Üre. https://www.cuneyture.com/blog/deep-fake-teknolojisi-gerceklik-algimizi-nasil-degistiriyor

In Event of Moon Disaster. (n.d.). MIT Docubase. https://docubase.mit.edu/project/in-event-of-moon-disaster/

GAN's Çalışma Prensibi. Zhang, A., Lipton, Z. C., Li, M., & Smola, A. J. (n.d.). GitHub. https://github.com/d2l-ai/d2l-en, CC BY-SA 4.0.

History of Information. (n.d.). History of Information. https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=4792

Deepfake Video. (n.d.). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=LWLadJFI8Pk

Yapay Zekanın Tarihi: Dünden Bugüne Yapay Zeka. (n.d.). CoderSpace. https://coderspace.io/blog/yapay-zekanin-tarihi-dunden-bugune-yapay-zeka/#header-index-7

REFERENCES

Akgün, S. & Greenhow, C. (2021). Artificial intelligence in education: addressing ethical challenges in K-settings. *AI and Ethics*, *2*(3), 431-440. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00096-7

Argyle, L. (2023). Leveraging AI for democratic discourse: chat interventions can improve online political conversations at scale. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *120*(41). https://doi.org/10.1073/pnas.2311627120

Ateşgöz, K. (2023). Otomatikleşen medya ortamı bağlamında yapay zekâ haberciliği/gazeteciliği okuryazarlığı. K. Ateşgöz (Ed.), In *Medya ve Habercilik Alanında Yapay Zekânın Yükselişi* (pp. 95-116). Konya: Eğitim Yayınevi.

Bag, S., Srivastava, G., Bashir, M., Kumari, S., Giannakis, M., & Chowdhury, A. (2021). Journey of customers in this digital era: understanding the role of artificial intelligence technologies in user engagement and conversion. *Benchmarking an International Journal*, *29*(7), 2074-2098. https://doi.org/10.1108/bij-07-2021-0415

Baig, K. (2024). Impact of AI on communication relationship and social dynamics: A qualitative approach. *BBE*, *13*(2), 282-289. https://doi.org/10.61506/01.00283

Balta, N. (2023). Ethical considerations in using AI in educational research. *Journal of Research in Didactical Sciences*, *2*(1), 14205. https://doi.org/10.51853/jorids/14205

Baskara, R. (2023). Personalized learning with ai: implications for Ignatian pedagogy. *International Journal of Educational Best Practices*, *7*(1), 1. https://doi.org/10.31258/ijebp.v7n1.p1-16

Cardon, P. (2023). Searching for the right metaphors to understand and interrogate the AI age. *Business Communication Research and Practice*, *6*(2), 65-69. https://doi.org/10.22682/bcrp.2023.6.2.65

Carolus, A., Koch, M., Straka, S., Latoschik, M. E., & Wienrich, C. (2023). MAILS—Meta AI Literacy Scale: Development and testing of an AI literacy questionnaire based on well-founded competency models and psychological change-and meta-competencies. https://doi.org/10.48550/arXiv.2302.09319

Felzmann, H., Fosch-Villaronga, E., Lutz, C., & Tamò-Larrieux, A. (2020). Towards transparency by design for artificial intelligence. *Science and Engineering Ethics*, *26*(6), 3333-3361. https://doi.org/10.1007/s11948-020-00276-4

Gampala, S., Vankeshwaram, V., & Gadula, S. S. P. (2020). Is artificial intelligence the new friend for radiologists? a review article. *Cureus*. https://doi.org/10.7759/cureus.11137

Gerdes, A. (2022). The tech industry hijacking of the ai ethics research agenda and why we should reclaim it. *Discover Artificial Intelligence*, *2*(1). https://doi.org/10.1007/s44163-022-00043-3

Getchell, K., Carradini, S., Cardon, P., Fleischmann, C., Ma, H., Aritz, J., … & Stapp, J. (2022). Artificial intelligence in business communication: the changing landscape of research and teaching. *Business and Professional Communication Quarterly*, *85*(1), 7-33. https://doi.org/10.1177/23294906221074311

Hastuti, R. (2023). Ethical considerations in the age of artificial intelligence: balancing innovation and social values. *WSSHS*, *1*(02), 76-87. https://doi.org/10.58812/wsshs.v1i02.191

Hoseini, F. (2023). AI ethics: a call for global standards in technology development. *aitechbesosci*, *1*(4), 1-3. https://doi.org/10.61838/kman.aitech.1.4.1

Huang, W., Zhang, L., Sheng, A., Li, M., & Guo, B. (2022). From "human-to-human" to "human-to-non-human" – influence factors of artificial intelligence-enabled consumer value co-creation behavior. *Frontiers in Psychology*, *13*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.863313

Jeong, J. and Park, N. (2023). Examining the influence of artificial intelligence on public relations: insights from the organization-situation-public-communication (ospc) model. *Asia-Pacific Journal of Convergent Research Interchange*, *9*(7), 485-495. https://doi.org/10.47116/apjcri.2023.07.38

Jiménez, E. and Ouariachi, T. (2020). An exploration of the impact of artificial intelligence (ai) and automation for communication professionals. *Journal of Information Communication and Ethics in Society*, *19*(2), 249-267. https://doi.org/10.1108/jices-03-2020-0034

Jin, K. Y., Reichert, F., Cagasan, L. P., Jr., de La Torre, J., & Law, N. (2020). Measuring digital literacy across three age cohorts: Exploring test dimensionality and performance differences. *Computers & Education*, *157*, 103968. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2020.103968

Khajeh Naeeni, S. (2023). Sustainability and AI: prioritizing environmental considerations in tech advancements. *AI and Tech in Behavioral and Social Sciences*, *1*(3), 1-3. https://doi.org/10.61838/kman.aitech.1.3.1

Kiseleva, A., Kotzinos, D., & Hert, P. (2022). Transparency of ai in healthcare as a multilayered system of accountabilities: between legal requirements and technical limitations. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *5*. https://doi.org/10.3389/frai.2022.879603

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. *California Management Review*, *61*(4), 135-155. https://doi.org/10.1177/0008125619859317

Lérias, E. (2024). Literacy in artificial intelligence as a challenge for teaching in higher education: a case study at portalegre polytechnic university. *Information*, *15*(4), 205. https://doi.org/10.3390/info15040205

Li, C. (2016). When does web-based personalization really work? the distinction between actual personalization and perceived personalization. *Computers in Human Behavior*, *54*, 25-33. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.049

Lim, S. and Schmälzle, R. (2023). Artificial intelligence for health message generation: an empirical study using a large language model (llm) and prompt engineering. *Frontiers in Communication*, *8*. https://doi.org/10.3389/fcomm.2023.1129082

Matz, S., Kosinski, M., Nave, G., & Stillwell, D. (2017). Psychological targeting as an effective approach to digital mass persuasion. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *114*(48), 12714-12719. https://doi.org/10.1073/pnas.1710966114

Nagahisarchoghaei, M., Nur, N., Cummins, L., Nur, N., Karimi, M., Nandanwar, S., … & Rahimi, S. (2023). An empirical survey on explainable ai technologies: recent trends, use-cases, and categories from technical and application perspectives. *Electronics*, *12*(5), 1092. https://doi.org/10.3390/electronics12051092

Ng, D. T. K., Wu, W., Leung, J. K. L., Chiu, T. K. F., & Chu, S. K. W. (2023). Design and validation of the ai literacy questionnaire: the affective, behavioral, cognitive and ethical approach. *British Journal of Educational Technology*, *55*(3), 1082-1104. https://doi.org/10.1111/bjet.13411

Piano, S. (2020). Ethical principles in machine learning and artificial intelligence: cases from the field and possible ways forward. *Humanities and Social Sciences Communications*, *7*(1). https://doi.org/10.1057/s41599-020-0501-9

Senyapar, H. (2024). Artificial intelligence in marketing communication: a comprehensive exploration of the integration and impact of ai. *Technium Social Sciences Journal*, *55*, 64-81. https://doi.org/10.47577/tssj.v55i1.10651

Su, J. & Yang, W. (2023). Unlocking the power of ChatGPT: a framework for applying generative ai in education. *ECNU Review of Education*, *6*(3), 355-366. https://doi.org/10.1177/20965311231168423

Thamik, H. & Wu, J. (2022). The impact of artificial intelligence on sustainable development in electronic markets. *Sustainability*, *14*(6), 3568. https://doi.org/10.3390/su14063568

Tomašev, N., Cornebise, J., Hutter, F., Mohamed, S., Picciariello, A., Connelly, B., … & Clopath, C. (2020). Ai for social good: unlocking the opportunity for positive impact. *Nature Communications*, *11*(1). https://doi.org/10.1038/s41467-020-15871-z

Tsai, L. (2024). Generative ai for pro-democracy platforms. *An MIT Exploration of Generative AI*. https://doi.org/10.21428/e4baedd9.5aaf489a

Upadhyay, U. (2023). Call for the responsible artificial intelligence in the healthcare. *BMJ Health & Care Informatics*, *30*(1), e100920. https://doi.org/10.1136/bmjhci-2023-100920

Williams, R., Ali, S., Devasia, N., DiPaola, D., Hong, J., Kaputsos, S. P., … & Breazeal, C. (2022). Ai + ethics curricula for middle school youth: lessons learned from three project-based curricula. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, *33*(2), 325-383. https://doi.org/10.1007/s40593-022-00298-y

Zhang, R. (2023). Editorial: responsible ai in healthcare: opportunities, challenges, and best practices. *Frontiers in Computer Science*, *5*. https://doi.org/10.3389/fcomp.2023.1265902

Zhao, L., Wu, X., & Luo, H. (2022). Developing ai literacy for primary and middle school teachers in china: based on a structural equation modeling analysis. *Sustainability*, *14*(21), 14549. https://doi.org/10.3390/su142114549

REFERENCES

Antmen, A. (2021). Movements in 20th Century Western Art. Istanbul: Sel Publishing.

Avcıoğlu, A. (2017). The War of Algorithms. Back Window Magazine, 1, 110-111.

Berger, P. L. & Luckmann, T. (2018). The Social Construction of Reality. (V. S. Öğütle, Trans.) Ankara: Atıf Publishing.

Deleuze, G. & Guattari, F. (2020a). Anti-Oedipus: Capitalism and Schizophrenia 1. (F. Ege & H. Erdoğan & M. Yiğitalp, Trans.) Ankara: Science and Socialism Publishing.

Deleuze, G. & Guattari, F. (2020b). What is Philosophy?. (T. Ilgaz, Trans.) Istanbul: Yapı Kredi Publishing.

Deleuze, G. (2009). Deserted Island and Other Texts. (F. Taylan, H. Yücefer, Trans.) Istanbul: Bağlam Publishing.

Deleuze, G. (2021). Cinema 2: Time-Image. (B. Yalım & E. Koyuncu, Trans.) Istanbul: Norgunk Publishing.

Foucault, M. (1999). The Archaeology of Knowledge. (V. Urhan, Trans.) Istanbul: Birey Publishing.

Gevgili, A. (1989). Cinema Questioning Its Age. Istanbul: Bağlam Publishing.

Gomery, D. (1991). Movie History: A Survey. California: Wadsworth Publishing Company.

Kuyucak, E. Ş. (2013). Auteur Theory in Cinema. In Z. Özarslan (Ed.), Cinema Theories 2: Theories Illuminating the Silver Screen (pp. 33-50). Su Publishing.

Makal, O. (1996). French Cinema. Istanbul: Kitle Publishing.

Monaco, J. (2002). How to Read a Film? (Yılmaz, E. Trans.) Istanbul: Oğlak Publishing.

Nietzsche, F. (2000). Nietzsche and Philosophy. (F. Taylan, Trans.) Istanbul: Norgunk Publishing.

Saussure, D. F. (1985). Course in General Linguistics. (B. Vardar, Trans.) Ankara: Turkish Language Institution Publishing.

Spinoza, B. (2011). Ethics. (H. Z. Ülken, Trans.) Ankara: Dost Bookstore.

Zourabichvili, F. (2021). Deleuze: A Philosophy of Events. (A. U. Kılıç, Trans.) Istanbul: Bağlam Publishing.

REFERENCES

Alsaadi, O.A.H. (2024). Televizyon Haberciliğinde Yapay Zekâ Tekniklerinin Kullanımı. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Aziz, A. (1996). *Radyo televizyon yayıncılığında yasal düzenlemeler*. Ankara: Ankara Üniversitesi. İletişim Fakültesi Basın Yayın Araştırma ve Uygulama Merkezi.

Borano, J. (2016). Applications of artificial intelligence & associated technologies. *Science,* 5(6). 32(11), 1238–1274.

de-Lima-Santos and Ceron (2021). Artificial Intelligence in News Media: Current Perceptions and Future Outlook. *Journal. Media*, 3(1), 13-26. https://doi.org/10.3390/journalmedia3010002

Ducharme, J. (2019). Artificial Intelligence Could Help Solve America's Impending Mental Health Crisis. *Time* (E.T.: 05.07. 2024).

François-Lavet, V., Henderson, P., ve Pineau, J. (2018). An introduction to deep reinforcement learning. *Foundations and Trends in Machine Learning,* 11 (No. 3-4).

Garcia, M., Lopez, R., & Diaz, J. (2022). Enhancing audio quality with AI: Techniques and applications. *Broadcast Engineering*, 19(1), 89-102.

Geoghegan, M. W. ve Klass, D. (2007). *Podcast solutions: The complete guide to audio and video podcasting.* Newyork: Apress.

Giordano, M. J. (2017). Extensive listening using student-generated podcasts. İçinde (Editör) P. Clements, A. Krause, & H. Brown, *Transformation in language education,* Tokyo: JALT.

Huang, M., Yang, D., Zhu, D. M., Yang, M., & Yang, J. (2020). Fm broadcast monitoring using artificial intelligence. *Radio Science*, 55(4). https://doi.org/10.1029/2019rs006885

Jones, A., & Brown, S. (2019). Personalizing radio: The impact of AI on listener engagement. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 63(2), 123-140.

Joshi, N. (2019). 7 Types Of Artificial Intelligence. *Forbes.* (E.T.: 05.07. 2024).

Luger, G. F. (2008). *Artificial intelligence*: Structures and strategies for complex problem solving. Pearson.

Miller, T., & Roberts, H. (2021). Audience analytics: Leveraging AI for better insights. *Media Research Journal*, 27(4), 78.

Oyedokun, I. (2023). Effects of adopting Artificial Intelligence Presenters in Broadcasting on Audience Perception and Gratification of Broadcast Content. 10.13140/RG.2.2.32818.99529.

Paschen, U., Pitt, C., ve Kietzmann, J. (2020). Artificial intelligence: building blocks and an innovation typology. *Business Horizons,* 63(2), 147-155.

Petropoulos, G. (2018). The impact of artificial intelligence on employment. *Practical Intelligence for Work in the Digital Age*, 119.

Rime, J., Pike, C., & Collins, T. (2022). What is a podcast? Considering innovations in podcasting through the six-tensions framework. *Convergence, 28*(5),1260-1282. https://doi.org/10.1177/13548565221104444 2022

Sanders, B., & Tahir, Ş. (2020). *Öküzün A'sı: Elektronik çağda yazılı kültürün çöküşü ve şiddetin yükselişi*. Ayrıntı Yayınları.

Vrzalíková, K. (2023). The artificial intelligence behind the podcast microphone: ai-generated content in podcasting. *Media &Amp; Marketing Identity*, 437-445. https://doi.org/10.34135/mmidentity-2023-44

Welz, J., Riemer, A., Döbel, I., Dakkak, N., & Schwartzenberg, A. S. V. (2020). Identifying future trends by podcast mining: an explorative approach for web-based horizon scanning. *Foresight,* 23(1), 1-16. https://doi.org/10.1108/fs-07-2020-0069

Yılmaz, E. (2024). Alternatif Bir Yayıncılık Ortamı Olarak Haber Podcastleri. *Doktora Tezi.* Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Internet Sources

(URL-1) https://medium.com/türkiye/aristodan-elon-musk-a-yapay-zeka

(URL-2) The Impact of AI on Radio Broadcasting. https://radiocontentpro.com/insights-updates/the-impact-of-ai-on-radio-broadcasting/ (E.T.: 07.06.2024)

(URL-3) Teke Tek Bilim. https://www.youtube.com/watch?v=Bee_sls2FlE (Yayın tarihi : 24.02.2024))

(URL-4) AI in Radio Broadcasting: Revolutionizing the Industry with Tailored Playlists and Optimized Ad Delivery. https://theainewsletter.in/2023/10/31/ai-in-radio-broadcasting-3/ (E.T.: 07.06.2024)

Ajaz, F. (2024). The Impact of AI on Radio Broadcasting https://www.bestdigitaltoolsmentor.com/ai-tools/audio/the-impact-of-ai-on-radio-broadcasting/ (E.T.: 20.06.2024)

Encyclopedia Britannica, (2010) “radio” | Definition, history, & facts. Available at: https://www.britannica.com/topic/radio (E.T:27.06.2024).

Futuri, (2024). Press Release: Futuri AudioAI™ Introduces Live AI-powered Co-Hosts and CallerAI Listener Interaction. https://futurimedia.com/futuri-audioai-introduces-live-ai-powered-co-hosts/ (E.T.: 28.06.2024)

Podcast.ai, (2024). https://podcast.ai/about (E.T.: 27.06.2024)

Radio GPT, (2023). https://radiogpt.ar/ (E.T.: 20.06.2024)

Urban Media, (2024). Sound Affects will AI kill the radio star? https://www.urbanmedia.ie/press-release-sound-affects-3-will-ai-kill-the-radio-star/ (E.T.: 07.06.2024)

REFERENCES

Bozkurt, A. (2024). Why generative AI literacy, why now and why it matters in the educational landscape? Kings, queens and GenAI dragons. *Open Praxis, 16*(3), 283–290. https://doi.org/10.55982/openpraxis.16.3.739

Cambridge Dictionary (2024). *Literacy*. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/literacy

Çelebi, C., Demir, U. & Karakuş, F. (2023). Yapay zekâ okuryazarlığı konulu çalışmaların sistematik derleme yöntemiyle incelenmesi [*Systematic review of studies on artificial intelligence literacy*]. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(2), 535-560. https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.67

Chiu, T. K., Ahmad, Z., Ismailov, M., & Sanusi, I. T. (2024). What are artificial intelligence literacy and competency? A comprehensive framework to support them. *Computers and Education Open, 6*, 100171.

Crabtree, M. (2023). What is AI literacy? A comprehensive guide for beginners. Datacamp Blogs. Retrieved from, https://www.datacamp.com/blog/what-is-ai-literacy-a-comprehensive-guide-for-beginners

Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard Business Review, 96(*1), 108-116.

Du, Y. R. (2023). Personalization, echo chambers, news literacy, and algorithmic literacy: A qualitative study of ai-powered news app users. *Journal of Broadcast Electronic Media, 67*(3), 246–73. https://doi.org/10.1080/08838151.2023.2182787

Du, H., Sun, Y., Jiang, H., Islam, A. Y. M. A., & Gu, X. (2024). Exploring the effects of AI literacy in teacher learning: An empirical study. Humanities and Social Sciences Communication, 11, 559. https://doi.org/10.1057/s41599-024-03101-6

Faruqe, F., Watkins, R., & Medsker, L. (2021). Competency model approach to AI literacy: Research-based path from initial framework to model. arXiv preprint arXiv:2108.05809

Hornberger M, Bewersdorff A, Nerdel C. (2023). What do university students know about Artificial Intelligence? Development and validation of an AI literacy test. *Computers and Education: Artificial Intelligence 5,* 100165. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100165

Hornberger, M., Bewersdorff, A., & Nerdel, C. (2023). What do university students know about Artificial Intelligence? Development and validation of an AI literacy test. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 5,* 100165.

Keefe, E. B., & Copeland, S. R. (2011). What is literacy? The power of a definition. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities, 36*(3-4), 92–9. https://doi.org/10.2511/027494811800824507

Kong, S. C., Cheung, W. M. Y., & Zhang, G. (2021). Evaluation of an artificial intelligence literacy course for university students with diverse study backgrounds. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 2,* 100026.

Laupichler, M. C., Aster, A., Haverkamp, N., & Raupach, T. (2023). Development of the "Scale for the assessment of non-experts' AI literacy" – An exploratory factor analysis. *Computers in Human Behavior Reports, 12*, 100338. https://doi.org/10.1016/j.chbr.2023.100338

Lee, I., Ali, S., Zhang, H., DiPaola, D. & Breazeal, C. (2021, March). Developing Middle School Students' AI Literacy. In Proceedings of the 52nd ACM Technical Symposium on Computer Science Education, 191-197. https://doi.org/10.1145/3408877.3432513

Lintner, T. (2024). A systematic review of AI literacy scales. *npj Science of Learning, 9*(50). https://doi.org/10.1038/s41539-024-00264-4

Long, D., & Magerko, B. (2020, April). What is AI literacy? Competencies and design considerations. In *Proceedings of the 2020 CHI conference on human factors in computing systems* (pp. 1-16).

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay zekâ: insan-bilgisayar etkileşimi* [Artificial intelligence: human-computer interaction]. Seçkin Yayıncılık.

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Chu, S. K. W., & Qiao, M. S. (2021). Conceptualizing AI literacy: An exploratory review. *Computers and Education: Artificial Intelligence. 2*:100041.

Ng, D. T. K., Luo, W., Chan, H. M. Y., & Chu, S. K. W. (2022). Using digital story writing as a pedagogy to develop AI literacy among primary students. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 3*, 100054.

Ng, D. T. K., Xinyu, C., Leung, J. K. L., & Chu, S. K. W. (2024). Fostering students' AI literacy development through educational games: AI knowledge, affective and cognitive engagement. *Journal of Computer Assisted Learning, 40*(5), 2049–2064. https://doi.org/10.1111/jcal.13009

Ng, D. T. K., Wu, W., Leung, J. K. L., Chiu, T. K. F., & Chu, S. K. W. (2024). Design and validation of the AI literacy questionnaire: The affective, behavioural, cognitive and ethical approach. *British Journal of Educational Technology, 55,* 1082–1104. https://doi.org/10.1111/bjet.1341114678535

Nilsson, N. (1990). *The mathematical foundations of learning machines*. San Mateo: Morgan Kaufmann.

Nye, B. D., Graesser, A. C. & Hu, X. (2014). AutoTutor and family: A review of 17 years of natural language tutoring. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 24*(4), 427-469.

Schank, R. C. (1987). What is AI, anyway? *AI Magazine, 8*(4), 59-65. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1609/aimag.v8i4.623

Touretzky, D., Gardner-McCune, C., & Seehorn, D. (2023). Machine learning and the five big ideas in AI. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 33*(2), 233-266

UNESCO (2019). *Beijing consensus on artificial intelligence and education*. Outcome document of the International Conference on Artificial Intelligence and Education 'Planning education in the AI era: Lead the leap'. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000368303

UNESCO (2022). Vision statement of secretary-general transforming education: An urgent political imperative for our collective future. https://www.un.org/en/transforming-education-summit/sg-vision-statement

Wang, B., Rau, P. P., & Yuan, T. (2022): Measuring user competence in using artificial intelligence: validity and reliability of artificial intelligence literacy scale, *Behaviour & Information Technology*, https://doi.10.1080/0144929X.2022.2072768

Yang, S. & Shin, S. (2021). Necessity of AI literacy education to enhance for the effectiveness of AI Education. *Korean Association for Information Education: Conference Proceedings*, 295-301. https://koreascience.kr/article/CFKO202130548314125.page

Motifs on Historical Objects and Buildings in Hakkâri

ASSOC. PROF. FİRDEVS SAĞLAM

EĞİTİM
yayınevi

MOTIFS ON HISTORICAL OBJECTS AND BUILDINGS IN HAKKARİ

Assoc. Prof. Firdevs Sağlam

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5971-09-8
1. Edition, December 2024

Printing and Binding
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Library Information Card

MOTIFS ON HISTORICAL OBJECTS AND BUILDINGS IN HAKKARİ

Assoc. Prof. Firdevs Sağlam
VI+190, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5971-09-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Alikılıç, D. (2010). Hakkari Tarihi. Ankara: Anıt Press.

Alp, K. Ö. (1998). Konya ve Yöresi Kilimlerinde Semboller. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Altınlı, E. (1966). Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun jeolojisi. MTA Dergisi, 66, 35-74.

Arvas, T.Z. (2010), Hakkâri Nasturileri (1836-1936). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Ay, I. ve Ergin, Ş. (2023). Geleneksel Taş Yapılarda Meydana Gelen Bozunmalar: Hakkari Meydan Medresesi Örneği. Mimari İncelemeler ve Güncel Yaklaşımlar, 151–168. Atlas Akademik.

Aydar, M. (2024). Bir Motif Olarak Spiral Formunun Sembolist Dönem Sonrası Batı Avrupa Sanatında Plastik Bir Ögeye Dönüşümü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi , İzmir.

Burney, C. A. (1958). Eastern Anatolia in the Chalcolithic and Early Bronze Age, Anatolian Studies 8: 157 – 209.

Cebeci, A. (2018). Yerel Motif Yorumları. (Yayımlanmamış Sanatta Yeterlilik Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

ER, G. (2009). Görsel Tüketim Nesnesi Olarak Motif. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul.

Erinç, S. (1953). Van'dan Cilo Dağlarına. İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Enstitüsü Dergisi, 3-4, 84-106.

Fortescue, A. (1913). The Lesser Eastern Churches. London : Catholic Truth Society 69 Southwark Bridge Road, S.E.

Gökler, B. M. (2023). Yaşam Çiçeği ve Osmanlı Cami Mimarisine Yansımaları. Selçuk Türkiyat, (60): 133-152.

Harris, P. A. (2014). Tracing the Cretan labyrinth: Mythology, archaeology, topology, phenomenology. Kronoscope, 14(2), 133-149.

Kılıçkan, H.(2004). Tarih Boyunca Bezeme Sanatı ve Örnekleri. İstanbul: İnkılap Kitapevi.

M.E. B Megep (2009).El Sanatları. Bitkisel Motif Çizimi Modülü. Ankara.

Kemp, K. W. (1981). Selected Decorative Motifs of the Ancient World. (Doctoral Dissertation). Oklahoma State University, Oklahoma.

Kılıç, S. (2006). Van'da Tarihöncesi Çağlar (Prehistorya). Van 2006 Kültür ve Turizm Envanteri I: Tarihsel Değerler, 55-74.

Lunde, P. (2010). İşaretler, Semboller, Kodlar, Gizli Diller, Şifreler Kitabı. İstanbul: NTV Yayınları.

Meyer, F. (1957). Handbook of Ornament. New York: Dover Publication, Inc.

Özipek, K. (2016). Hakkari'deki Nasturi Kiliseleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, van.

Öztürk, Ş. (2020). Hakkari/Şemdinli Kayme Sarayı Kazı-Proje ve Onarım Uygulaması Hakkında Bir İnceleme. Online Journal of Art & Design, 8(3).

Öztürk, Ş ve Top, M. (2005). Hakkâri Meydan Medresesi. Vakıflar Dergisi, 29 : 373-396.

Reilly, E. B. (1940). Tilki Tepe'deki İlk Kazılar (1937), Türk Tarih Arkeologya ve Etnografya Dergisi, IV: 145-178.

Speltz, A. (1959). The Styles of Ornament. New York: Courier Corporation.

Schimmel, A. M., (1954). Dinde Sembolün Fonksiyonu Nedir. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 3 (3-4) 67-74.

T.C. Hakkâri Valiliği, "Hakkari" (2010). Yayın No:6 (Ed. Mehmet Top). Ankara: Anıt Matbaa.

Tümer, H. (2017). *Van-Hakkari Dağlık Bölgesi Kaya Resimleri.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

6 OCAK AYAKLANMASINA GİDEN YOL:

ABD'DE HAKİKATİN ÇÖKÜŞÜ VE SOSYAL AĞ KİTLELERİNİN GÜCÜ

DR. MERT CAN ATAR

EĞİTİM
yayınevi

6 OCAK AYAKLANMASINA GİDEN YOL:

ABD'DE HAKİKATİN ÇÖKÜŞÜ VE SOSYAL AĞ KİTLELERİNİN GÜCÜ

Dr. Mert Can Atar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-20-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

6 OCAK AYAKLANMASINA GİDEN YOL:

ABD'DE HAKİKATİN ÇÖKÜŞÜ VE SOSYAL AĞ KİTLELERİNİN GÜCÜ

Dr. Mert Can Atar
XIV+272 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-20-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adorno, Theodor W., Max Horkheimer: **Aydınlanmanın Diyalektiği,** Çev. Nihat Ülner, Elif Öztarhan Karadoğan, 2. bs., İstanbul, Kabalcı Yayıncılık, 2014.

Anderson, Kevin B.: "The January 6 Insurrection: Historical and Global Contexts", **Critical Sociology**, C. 48, S. 6, 2021, s. 901–907.

Aral, Sinan: **Furya Makinesi: Sosyal Medya Seçimlerimizi, Ekonomimizi ve Sağlığımızı Nasıl Bozuyor?**, Çev. Sevgi Halime Özçelik, İstanbul, Tellekt, 2022.

Aristoteles: **Sofistçe Çürütmeler**, Çev. Y. Gurur Sev, 2. bs., İstanbul, Pinhan Yayınları, 2022.

Arslan, Ahmet: **İlk Çağ Felsefe Tarihi 1,** İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.

Arslan, Ahmet: **İlk Çağ Felsefe Tarihi 2,** İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.

Arslan, Ahmet: **İlk Çağ Felsefe Tarihi 3,** İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2006.

Bagdikian, Ben: **The New Media Monopoly,** Boston, Beacon Press, 2004.

Baum, Matthew A.: "Sex, Lies, and War: How Soft News Brings Inattentive Public", **The American Political Science Review**, C. 96, S. 1, 2002, s. 91-109.

BBC News: "Capitol riots timeline: What happened on 6 January 2021?", (Çevrimiçi), https://www.bbc.com/news/world-us-canada 56004916, 4 Kasım 2023.

Berger, Peter L., Thomas Luckmann: **Modernite, Çoğulculuk ve Anlam Krizi: Modern İnsanın Yönelimi**, Çev. Mustafa Derviş Dereli, 2. bs., İstanbul, alBaraka Yayınları, 2022.

Bhunjun, Avinash: "What does 'drain the swamp' mean and why did Donald Trump say it?", (Çevrimiçi), https://metro.co.uk/2018/01/20/what-does-drain-the-swamp-mean-and-why-did-donald-trump-say-it-7245279/, 5 Temmuz 2023.

Boyd, Danah M., Nicole B. Ellison: "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship"**, Journal of Computer-Mediated Communication,** C. 13, S. 1, 2007, s. 210-230.

Boykoff, Maxwell T., Jules M. Boykoff:: "Balance as Bias: Global Warming and the US Prestige Press", **Global Environmental Change** S. 14, 2004, s. 125-136.

Brotherton, Robert, Christopher C. French: "Belief in Conspiracy Theories and Susceptibility to the Conjunction Fallacy", **Applied Cognitive Psychology**, C. 28, S. 2, 2014, s. 238-248.

Buhari, Ömer Kemal: **Epistemoloji, Bilgi Sosyolojisi, Psikoloji ve Siyaset Bilimi Bağlamında: Komplo Teorileri,** İstanbul, İnsan Yayınları, 2021.

Butt, Khalid Manzoor, Mominyar Khalid: "Rise of the Far-right Groups in Trump's America", **Journal of Political Studies**, C. 25, S. 2, 2018, s. 105-120.

Carlson, Tucker: **Ship of Fools: How a Selfish Ruling Class Is Bringing America to the Brink of Revolution**, 2018'den aktaran Peter Turchin, **End of Times**, New York, Penguin Press, 2023.

Castells, Manuel: İnternetin Siyaseti I: Bilgisayar Ağı, Sivil Toplum ve Devlet, **İnternet Galaksisi: İnternet, İş Dünyası ve Toplum Üzerine Düşünceler**, Der. Tuğba Asrak Hasdemir, Çev. Hilal Berge, Ankara, Phoenix Yayınları, 2020, s. 195-234.

Cevizci, Ahmet: **Felsefe Sözlüğü,** 3. bs., İstanbul, Paradigma Yayınevi, 1999.

Cevizci, Ahmet: **Felsefe Tarihi: Thales'ten Baudrillard'a,** 7. bs.**,** İstanbul, Say Yayınları, 2017.

Cevizci, Ahmet: **Ortaçağ Felsefesi**, 2. bs., İstanbul, Asa Yayınevi, 2001.

Cillizza, Chris: "Donald Trump said something truly terrifying", (Çevrimiçi), https://edition.cnn.com/2018/07/25/politics/donald-trump-vfw-unreality/index.html, 5 Temmuz 2023.

Cook, John: "Understanding and Countering Misinformation About Climate Change", **Handbook of Research on Deception, Fake News and Misinformation Online,** Der., Innocent E. Chiluwa, Sergei A. Samoilenko, Hershey, IGI-Global, s. 281-306.

Çelik, Sara: **Yeniçağ'da Bilgi Felsefesi**, İstanbul, Doruk Yayınları, 2015.

Çetin, Burak: **Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller,** 2. bs., İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

Çiğdem, Ahmet**:** **Aydınlanma Düşüncesi**, 4. bs., Ankara, Vulgus Yayınları, 2021.

Çotuksöken, Betül, Saffet Babür: **Metinlerle Ortaçağda Felsefe,** 4. bs., Ankara, BilgeSu Yayıncılık, 2019.

Çüçen**,** Kadir: **Bilgi Felsefesi**, 4. bs., İstanbul, Sentez Yayıncılık, 2012.

Demirtürk, E. Lale: **Amerika'da Irkçı Söylem ve Şiddet: Siyahları "Öldürme" Politikasının Açılımı,** İstanbul, Kopernik Yayınları, 2021.

Dentith, Matthew R. X.: **The Philosophy of Conspiracy Theories**, Hampshire, Palgrave Macmillan, 2014.

DeSteno, David, Nilanjana Dasgupta, Monica Barlett: "Prejudice From Thin Air. The Effect of Emotion on Automatic Intergroup Attitudes", **Psychological Science**, C. 15, S. 6, 2004, s. 319-324.

Dictionary.com: "Poe's Law"**,** (Çevrimiçi), https://www.dictionary.com/e/slang/poes-law/, 26 Eylül 2023.

Dürüşken, Çiğdem**:** **Antikçağ Felsefesi: Homeros'tan Augustinus'a Bir Düşünce Serüveni,** İstanbul, Alfa Yayınları, 2014.

Feuer, Alan, Luke Broadwater, Maggie Haberman, Katie Benner, Michael S. Schmidt: "Jan. 6: The Story So Far", (Çevrimiçi), https://www.nytimes.com/interactive/2022/us/politics/jan-6-timeline.html 29 Eylül 2023.

Feuer, Alan, Michael S. Schmidt, Luke Broadwater: "New Focus on How a Trump Tweet Incited Far-Right Groups Ahead of Jan. 6", (Çevrimiçi), https://www.nytimes.com/2022/03/29/us/politics/trump-tweet-jan-6.html, 29 Eylül 2023.

Finchelstein, Federico: **Faşist Yalanların Kısa Tarihi,** Çev. Zeynep Şarlak, 2. bs., İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.

Finchelstein, Federico: **Faşizmden Popülizme,** Çev. Ali Karatay, İstanbul, İletişim Yayınları, 2019.

Foucault, Michel: "Hakikat ve İktidar", **Entelektüelin Siyasi İşlevi**, Çev. Işık Ergüden, Ferda Keskin, Osman Akınhay, 3. bs., İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2011.

Foucault, Michel: "İktidar ve Bilgi", **İktidarın Gözü**, Çev. Işık Ergüden, 3. bs., İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2013.

Fry, Hannah: **Merhaba Dünya: Makine Çağında İnsan Olmak,** Çev. İpek Güneş Çıgay, İstanbul, Hep Kitap, 2018.

Fukuyama, Francis: "Against Identity Politics"**,** (Çevrimiçi), https://www.foreignaffairs.com/articles/americas/2018-08-14/against-identity-politics-tribalism-francis-fukuyama?check_logged_in=1, 12 Nisan 2023.

Fuller, Steve: **Hakikat Sonrası: Güç Oyunu Olarak Bilgi,** Çev., Emre Bilgiç, Ankara, Fol Yayınları, 2022.

Goldman, Lucien: **Aydınlanma Felsefesi,** Çev. Emre Arslan, Ankara, Doruk Yayınları, 1999.

Gökberk, Macit: **Felsefenin Tarihi**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1993.

Han, Byung-Chul: **Enfokrasi: Dijitalleşme ve Demokrasinin Krizi**, Çev. Mustafa Özdemir, 2. bs., İstanbul, Ketebe Yayınları, 2022.

Hanna, Jason: "What is Infowars?", (Çevrimiçi), https://edition.cnn.com/2017/01/27/politics/infowars-explainer/index.html, 9 Ekim 2023.

Hare, R. M.: **Platon**, Çev. Işık Şimşek, Bediz Yılmaz, İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi, 2002.

Herman, Edward S., Noam Chomsky: **Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politiği,** Çev. Ender Abadoğlu, 2. bs., İstanbul, bgst Yayınları, 2012.

Hirigoyen, Marie-France: **Narsisistler İktidarda**, Çev. Ayşen Gür, İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.

Kakutani, Michiko: **Hakikatin Ölümü,** Çev. Cesi Mizrahi, İstanbul, Doğan Kitap, 2018.

Kant, Immanuel: "Aydınlanma Nedir?" Sorusunun Cevabı**, Aydınlanma Nedir?,** Çev. Mehmet Barış Albayrak**,** 2. bs., İstanbul, alBaraka Yayınları, 2022.

Kazin, Micheal: "Trump and American Populism: Old Whine, New Bottles"**,** (Çevrimiçi), https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2016-10-06/trump-and-american-populism, 27 Haziran 2023.

Keen, Andrew: **The Cult of Amateur,** New York, Doubleday, 2007.

Kenny, Anthony: **Batı Felsefesinin Yeni Tarihi, II. Cilt: Ortaçağ Tarihi,** Çev. Şeyma Yılmaz, İstanbul, Küre Yayınları, 2017.

Keyes, Ralph: **Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma,** Çev. Deniz Özçetin, 2. bs., Ankara, Delidolu Yayınları, 2019.

Klayman, Joshua: "Varieties of Confirmation Bias", **Psychology of Learning and Motivation**, C. 32, 1995, s. 385-418.

Knight Foundation: "American Views 2022: Part 2", (Çevrimiçi), https://knightfoundation.org/wp-content/uploads/2023/02/American-Views-2022-Pt-2-Trust-Media-and-Democracy.pdf., 10 Eylül 2023.

Kruger, Justin, David Dunning: "Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments", **Journal of Personality and Social Psychology,** C. 77, S. 6, 1999, s. 1121-1134.

Kuran, Hikmet: "İklim Değişikliği, İnkâr, Çarpıtma ve Hakikat", **Hakikat Sonrası: Siyaset, Felsefe, Medya, Uluslararası İlişkiler**, Der., Bülent Özçelik, Ankara, Nika Yayınevi, 2021, s. 375-394.

Küçükalp, Kasım: **Nietzsche'nin Postmodernizme Felsefe Bakımından Etkileri.** Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, 2002.

Lucy, Niall: **A Derrida Dictionary**, Massachusetts, Blackwell Publishing 2004.

Lyotard, Jean-François: **Postmodern Durum**. Çev. İsmet Birkan, Ankara, BilgeSu Yayınları, 2013.

Marantz, Andrew: "Inside the Daily Stormer's Style Guide", (Çevrimiçi), https://www.newyorker.com/magazine/2018/01/15/inside-the-daily-stormers-style-guide, 26 Eylül 2023.

Marshall Cohen, Avery Lotz: "The January 6 Insurrection: Minute-by-minute", (Çevrimiçi), https://edition.cnn.com/2022/07/10/politics/jan-6-us-capitol-riot-timeline/index.html, 5 Kasım 2023.

Marwick, Alice, Rebecca Lewis: "Media Manipulation and Disinformation Online", (Çevrimiçi), https://datasociety.net/pubs/oh/DataAndSociety_MediaManipulationAndDisinformationOnline.pdf., 26 Eylül 2023.

Mattelart, Armand: **İletişimin Dünyasallaşması,** Çev. Halime Yücel, 4. bs., İstanbul, İletişim Yayınları, 2016.

McCright, Aaron M., Riley E. Dunlap: "Challenging Global Warming As a Social Problem: An Analysis of the Conservative Movement's Counter-Claims", **Social Problems**, C. 47, S. 4, 2000, s. 499-522.

Mcintyre, Lee: **Hakikat Sonrası**, Çev. Mehmet Fahrettin Biçici, İstanbul, Tellekt, 2019.

Miller-Idriss, Cynthia: **Anavatanda Nefret: Yeni Küresel Aşırı Sağ**, Çev. Behzat Hıroğlu, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2023.

Moffit, Benjamin: **Popülizmin Küresel Yükselişi: Performans, Siyasi Üslup ve Temsil**, Çev. Onur Özgür, İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

Mollaer, Fırat: "Moderniteden Postmoderniteye: Rasyonalite, Bilim, Kapitalizm", **Düşünen Siyaset Düşünce Dergisi**, S. 21, Ankara, Lotus Yayınevi, 2005, s. 63-100.

Morini, Marco: **Lessons From Trump's Political Communication,** Bournemouth, Pelgrave Macmillan, 2020.

Morlin, Bill: "Unrepentant and Radicalized Online: A Look At The Trial Of Dylann Roof", (Çevrimiçi), https://www.splcenter.org/hatewatch/2016/12/19/unrepentant-and-radicalized-online-look-trial-dylann-roof, 14 Ekim 2023.

Mudde, Cas: **The Far Right in America,** New York, Routledge, 2018.

Mudde, Cas: **Günümüzde Aşırı Sağ,** Çev. S. Erdem Türközü, Ankara, Nika Yayınları, 2022.

Müller, Jan-Werner: **Popülizm Nedir?** Çev. Onur Yıldız, 5. bs., İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.

Network Contagion Research Institute: "The QAnon Conspiracy: Destroying Families, Dividing Communities, Undermining Democracy", (Çevrimiçi), https://networkcontagion.us/wp-content/uploads/NCRI-%E2%80%93-The-QAnon-Conspiracy-FINAL.pdf. 27 Eylül 2023.

Nichols, Tom: "In Trump's World, Reality Is Negotiable", (Çevrimiçi), https://www.theatlantic.com/politics/archive/2019/01/donald-trump-rejects-expertise/579808/, 5 Temmuz 2023.

Nichols, Tom: **The Death of Expertise: The Campaign Against Established Knowledge and Why It Matters**, Oxford, University Press, 2017.

Nyhan, Brendan, Jason Reifler: "When Corrections Fail: The Persistence of Political Misperceptions", **Political Behavior,** C. 32, S. 2, 2010, s. 303-330.

O'Neil, Cathy: **Matematiksel İmha Silahları: Büyük Veri, Eşitsizliği Nasıl Artırıp Demokrasiyi Tehdit Ediyor?**, Çev. Akın Emre Pilgir, İstanbul, Tellekt, 2020.

Oreskes, Naomi, Erik Conway: **Merchants of Doubt: How a Handful of Scientists Obscured the Truth on Issues from Tobacco Smoke to Global Warming"**, New York, Bloomsbury Publishing, 2010.

Oxford Dictionaries: "Word of the Year 2016", (Çevrimiçi), https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/, 6 Nisan 2023.

Özcan, Sevgi: "Jean François Lyotard'ın Düşünceleri Bağlamında Postmodern Bilgi Sorunu", **SDÜ Fen ve Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, No: 55, Nisan 2022, s. 167-182.

Pennock, Robert: "The Postmodern Sin of Intelligent Design Creationism", **Science and Education,** C: 19, 27 Şubat 2010, s. 757-778.

Plant, Robert: "Online Communities", **Technology in Society**, C. 26, S. 1, 2004, s. 51-65.

Platon: **Devlet,** Çev. Furkan Akderin, 2. bs., İstanbul, Say Yayınları, 2016.

Platon: **Phaidon: Ruh Üzerine,** Çev. Nazile Kalaycı, İstanbul, Kabal Yayınevi, 2012.

Platon: **Şölen,** Çev. Eyüp Çoraklı, İstanbul, Alfa Yayınları, 2014.

Rahmstorff, Stefan: "The Climate Sceptics", (Çevrimiçi), https://www.pikpotsdam.de/~stefan/Publications/Other/rahmstorf_climate_sceptics_2004.pdf, 8 Eylül 2023.

Rheingold, Howard: **The Virtual Community**, Reading, Addison-Wesley, 1993.

Rohrmeier, Patrick**:** **Social Networks and Online Communities: Managing User Acquisition, Activation and Retention,** Doktora Tezi, Münih Teknik Üniversitesi, 2012.

Sarup, Madan: **Post-yapısalcılık ve Postmodernizm**, Çev. Abdülbaki Güçlü, Ankara, Bilim ve Sanat, 2004.

Savage, Charlie, Adam Goldman: "The Trump Jan. 6 Indictment, Annotated", (Çevrimiçi), https://www.nytimes.com/interactive/2023/08/01/us/politics/trump-jan-6-indictment-2020-election-annotated.html, 29 Eylül 2023.

Smith, Brad, Carol Ann Browne: **Araçlar ve Silahlar**, Çev. Kadir Yiğit Us, İstanbul, Kronik Kitap, 2022.

Sokal, Alan, Jean Bricmont: **Son Moda Saçmalar,** Çev. Mehmet Baydur, Ongun Onaran, İstanbul, İletişim Yayınları, 2002.

Steinhorn, Leonard: "The fundamental flaw in 'Make America Great Again", (Çevrimiçi), https://www.washingtonpost.com/made-by-history/2022/07/26/fundamental-flaw-make-america-great-again/, 5 Temmuz 2023.

Sunstein, Cass R.: **Going to Extremes: How Like Minds Unite and Divide,** New York, Oxford University Press, 2009.

Sunstein, Cass R.: **#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media,** Princeton, Princeton University Press, 2017.

Suppran, Geoffrey, Naomi Oreskes: "Assessing Exxonmobil's Climate Change Communications (1977-2014)", **Environmental Research Letters**, 2017, C. 12, S. 8, 2017, s. 1-18.

Swol, Lyn Van, Sangwon Lee, Rachel Hutchins: "The Banality of Extremism: The Role of Group Dynamics and Communication of Norms in Polarization on January 6", **Group Dynamics: Theory, Research, and Practice**, C. 26, S. 3, 2022, s. 239-251.

Şaylan, Gencay: **Postmodernizm**, 4. bs., Ankara, İmge Kitabevi, 2009.

Şimşek, Mehmet E.: **Modernite, Postmodernite ve Bauman,** İstanbul, Belge Yayınları, 2016.

Taggart, Paul: **Populism**, Buckhingman, Open University Press, 2000.

Tepe, Harun: **Platon'dan Habermas'a Felsefede Doğruluk Ya Da Hakikat,** Ankara, BilgeSu Yayıncılık, 2016.

Theel, Shauna, Max Greenberg, Denise Robbins: "STUDY: Media Sowed Doubt In Coverage Of UN Climate Report", (Çevrimiçi), https://www.mediamatters.org/washington-post/study-media-sowed-doubt-coverage-un-climate-report, 9 Eylül 2023.

Todorov, Tzvetan: **Aydınlanma Zihniyeti,** Çev. A. Nüvit Bingöl, İstanbul, bgst Yayınları, 2019.

Tuğçe, Tuncay: **Batı Felsefesi Tarihi,** 4. bs., Ankara, Alesta Yayıncılık, 2003.

Turchin, Peter: **End of Times,** New York, Penguin Press, 2023.

Turchin, Peter: "America is Headed Toward Collapse", (Çevrimiçi), https://www.theatlantic.com/ideas/archive/2023/06/us-societal-trends-institutional-trust-economy/674260/, 4 Temmuz 2023.

van Prooijen, Jan-Willem: "Connecting the Dots: Illusory Pattern Perception Predicts Belief in Conspiracies and the Supernatural", **European Journal of Social Psychology**, C. 48, S. 3, 2018, s. 320-335.

Vorlander, Karl: **Felsefe Tarihi,** Çev. Mehmet İzzet, Orhan Saadeddin, İstanbul, Kapı Yayınları, 2022.

Wang, Jian: **The U.S. Capitol Riot: Examining the Rioters, Social Media, and Disinformation**, Yüksek Lisans Tezi, Harvard Üniversitesi, 2022.

Wardetzki, Bärbel: **Siyasette ve Toplumda Narsisizm, Ayartma ve İktidar**, Çev. Deniz Cankoçak, 2. bs., 2018, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

Washington Post: "Social Media & the January 6th Attack on the U.S. Capitol: Summary of Investigative Findings", (Çevrimiçi), https://www.washingtonpost.com/documents/5bfed332-d350-47c0-8562-0137a4435c68.pdf., 15 Kasım 2023.

Webb, Amy: **Dokuz Dünya Devi: Teknoloji Devleri ve Onların Düşünen Makineleri İnsanlığı Nasıl Tahrip Edebilir?,** Çev. Duygu Dalgakıran, İstanbul, Kronik Kitap, 2021.

Yaylagül, Levent: "Eleştirel Ekonomi Politik Bakış Açısından Medyada Tekelleşme Sorunu*",* **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi***,* S. 48, 2019, s. 404-418.

Yıldız, Metin: "Aquinoslu Thomas'ın Felsefesinde Bilginin İmkânı ve Değeri", **Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,** C. 5, S. 7, Aralık 2017, s. 1-19.

BELGESEL SİNEMADA

KADIN PERSPEKTİFİ

SALİH KESKİN

EĞİTİM
yayınevi

BELGESEL SİNEMADA KADIN PERSPEKTİFİ
Salih Keskin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-05-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

BELGESEL SİNEMADA KADIN PERSPEKTİFİ
Salih Keskin
VIII+238 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-05-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acar, A. (2012). *Estetik: Marksçı Estetik Toplumcu Gerçeklik*. Doruk Yayımcılık.

Adalı, B. (1986). *Belgesel Sinema*. Hil Yayınları.

Adanır, O., & Kuyucak, Ş., & Duruel, S., & Çetin, Z., & Topçu, G., & Celal, Y., & Yaren, Ö., & Erkılıç, H., & Özçınar, M., & Güngör, A., & Özarslan, Z., & Saygılıgil, F., & Bakır, B. (2003) *Sinema Kuramları-2.* Zeynep Özarslan (Editör.), İçinde, Su Yayınevi.

Akbulut, D. (2012a). *Belgesel ve Deneysel Sinema*. Etik Yayınları.

Akbulut, D. (2012b). *Sinemanın İlkleri.* Etik Yayınları.

Akçura, G. (1995). *Aile Boyu Sinema*. Yapı Kredi Yayınları.

Algan, E. (1999). *Görüntü Yönetmenliğine Giriş.* Çözüm Yayınları.

Alkan, M. E. (1973) *Eyüboğlu'nun Sinemacı Yönü*. Yeni Ufuklar Dergisi. 234. Sayı. 175-177.

Andrew, J. D. (2018). *Büyük Sinema Kuramları.* Zahit Atam (Çev.), Doruk Yayıncılık.

Ankaralıgil, N. (2015). *Çözümleme ve Örneklerle Sinemada Görüntü Düzenleme.* Literatürk Academia.

Arijon, D. (1996). *Film Dilinin Grameri*. Yalçın Hardy, Nazlı Bayram, Uğur Demiray, Nazmi Ulutak, Murat Barkan (Çev.), Kavram Yayınları.

Armes, R. (2011). *Sinema ve Gerçekçilik, Tarihsel Bir İnceleme.* Zeynep Özen Barkot (Çev.). Doruk Yayımcılık.

Arnheim, R. (2010). *Sanat Olarak Sinema*. Rabia Ünal Tamdoğan (Çev.). Hil Yayın.

Asiltürk, C. (2008). *Sinemada Diyalektik Kurgu*. Beykent Üniversitesi Yayınları.

Aslanyürek, S. (2004a). *Senaryo Kuramı.* Pan Yayınları.

Aslanyürek, S. (2012b*). Tarkovski'den* Sinema Dersleri. Agora Kitaplığı.

Aufderheide, P. (2007). *Documentary Film A Very Short Introduction* (1. Baskı), Oxford Üniversitesi Yayınları.

Ayça, E. (1997). *Belgesel Sinema Üzerine: Belgesel Sinemacılar Birliği 1. Ulusal Konferansı Bildirileri.* Enis Rıza (Editör.), İçinde, Belgesel Sinemacılar Birliği Yayınları, 18-26.

Aydın, H. (2017). *Sinema Dersleri*. İnkılap Yayınları.

Aytekin, H. (2013a). *Türkiye'de Toplumsal Değişme ve Belgesel Sinema.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aytekin, H. (2017). *Türkiye'de Toplumsal Değişme ve Belgesel Sinema* (1.Baskı), İstanbul: BSB Yayınları.

Balkaya, F. (1993). *Türkiye'de Belgesel Film Çalışmaları*. Basım & Grafik Matbaacılık.

Balkaya, G. (2001). *Film Çözümlemede Temel Yaklaşımlar.* Der Yayınları.

Barsam, R. M. (1973). *Nonfiction Film. A Critical History.* New York: Dutton.

Barthes, R. (1988). *Anlatıların Yapısal Çözümlemesine Giriş*. Mehmet Rifat-Sema Rifat (Çev.), Gerçek Yayınevi.

Başol, Ö. (2010). *Senaryo Kitabı, Senaryo Yazım Teknikleri ve Film Örnekleri*. Pana Film.

Bazin, A. (2013). *Sinema Nedir?*. İbrahim Şener (Çev.), Doruk Yayınları.

Becer, E. (2015). *İletişim ve Grafik Tasarım*. Dost Kitabevi.

Bonitzer, P. (1995). *Bakış ve Ses.* İzzet Yaşar (Çev.), Yapı Kredi Yayınları.

Bordwell, D., & Thompson, K. (2013). *Film Sanatı.* Ertan yılmaz, Emrah Suat Onat (Çev.), De ki Basım Yayın.

Bordwell, D., & Thompson, K. (2010). *Film Sanatı: Bir Giriş.* E. Özcan (Çev.). De Ki.

Bozkurt, N. (2012). *Sanat ve Estetik Kuramları*. Bursa: Sentez Yayıncılık.

Brown, B. (2018). *Sinematografi Kuram ve Uygulama*. Selçuk Taylaner (Çev.), Hil Yayınları.

Buckland, W. (2018). *Sinemayı Anlamak*. Tufan Göbekçin (Çev.), Hayalperest Yayınevi.

Büker, S. (1997). *Onat Kutlar'a Armağan Sinema Yazıları*. Doruk Yayınları.

Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratma.* Hayalperest Yayınevi.

Büyükdüvenci, S., Öztürk, S. R. (1997). *Postmodernizm ve Sinema.* Bilim ve Sanat Yayınları.

Can, A. (2005). *Kısa Film*. Tablet Kitabevi.

Canikligil, İ. (2007). *Dijital Video ile Sinema.* Pusula Yayıncılık.

Carriere, J. C. (1997). *Sinemanın Gizli Dili*. Der Yayınları.

Cereci, S. (1997). *Belgesel Film*. Şule Yayınları.

Cereci, S. (2011). *Belgesel Film ve Zaman İlişkisi*. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi,* Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3-4, 135-144.

Cereci, S. (2013). *Film Yapımı*. Nobel Yayınları.

Chatman, S. (2008). *Öykü ve Söylem, Filmde ve Kurmacada Anlatı Yapısı.* Özgür Yaren (Çev.). De Ki Basım Yayım.

Chion, M. (2003). *Bir Senaryo Yazmak*. Nedret Tanyolaç Öztokat (Çev.), Agora Kitaplığı.

Clarke, J. (2012). *Sinema Akımları.* Çağdaş Eylem Babaoğlu (Çev.), Kalkedon Yayınları.

Coşkun, E. (2017). *Dünya Sinemasında Akımlar.* Phoenix Yayınları.

Curry, I. (2017). *Directing and Producing for Television*. Routgede.

Çakıcı, Ö.G. (2014). *Belgesel Filmin Anlatı Yapısının Mecraya Bağlı Değişimi.*

Çay, H. (2022). *Sinema ve Görsel Efekt.* Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık.

Çöm, Ş. (2019). *Belgesel Sinemada Sinematografi ve Gerçeklik: Kuramsal Bir İnceleme Suha Arın Belgeselleri.* Literatürk Yayınları.

Çöm, Ş. (2021). *Yarına Kalan Bir Belgesel Sinemacı Hakan Aytekin.* Kriter Yayınları.

Dancyger, K. (2015). *Film Kurgu Teknikleri: Tarihi, Kuramı ve Uygulama.* E. Özcan (Çev.). Es Yayınları.

Demir, Y. (1994). *Filmde Zaman ve Mekan*. Turkuaz Yayınları.

Demirkıran, C. (2019). *Kolektif Belleğin Yitimine Karşı Belgesel Sinema: "Ahıskalı Türkler Belgesel Filminin Tasarımı.* Aytekin Can, Erhan Yıldırım (Editör.), Sinema ve Televizyonda Yeni Yaklaşımlar.

Demoğlu, E. (2014). *Düş ile Gerçek Arasında: Sahte - Belgesel*. Doğu Kitabevi.

Dilmen, G. (1973). *Sabahattin Eyüboğlu ve Anadolu*. *Yeni Ufuklar Dergisi*, 234. Sayı. 134-135.

Dmytryk, E. (1990). *Sinemada Yönetmenlik*. Ülkü Uzun (Çev.), Afa Yayıncılık.

Dmytryk, E. (1993). *Sinemada Kurgu*. Zafer Özden (Çev.), Afa Yayıncılık.

Dönmez, A. (2017). *2000 Sonrası Türk Sineması'nda Görüntü Estetiği ve Mizansen*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Eısenstein, M. S. (2006). *Sinema Dersleri*. Engin Ayça (Çev.), Agora Kitaplığı.

Ekinci, B. T. (2018). *Sinemada Yeni Dil Arayışları*. Gece Akademi Yayınları.

Erdemir, F. (2009). *Postmodern Sinemada Kahramanın Dönüşümü*. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.* Cilt 0, Sayı 35, 21-40.

Erdin, H. (2014). *Tanıklar Sineması Belgesel Sinema Üzerine*. Özgür İpek (Editör.), Agora Kitaplığı, 35-74.

Erdoğan, Ş. (2011). *Sinema Manifestoları, Sinemadan Videoya Görüntünün Yazılı Tarihi*. Altıkırkbeş Yayın.

Ersümer, O. A. (2013). *Klasik Anlatı Sineması.* Hayalperest Yayınevi.

Evren, B. (1995). *Türkiye'ye Sinemayı Getiren Adam, Sigmund Weinberg*. Milliyet Yayınları.

Evren, B. (2014). *Bir Filmin Serüveni: Ayastefanos'taki Rus Abidesi'nin Yıkılışı.* İstanbul: Malatya Uluslararası Film Festivali Yayınları.

Evren, B. & Marian, T. (2015) *Sinemada Tarih Yazımı.* Söyleşi (Derleyen: Barış Saydam). İstanbul: Uluslararası Boğaziçi Sinema Derneği.

Field, S. (2013). *Senaryo Yazımının Temelleri*. Şerif Erol (Çev.), Alfa Yayım-Dağıtım.

Forceville, C. (2017). *Interactive Documentary And Its Limited Opportunities To Persuade. Discourse*, *Context & Media*, 20, 218-226.

Foss, B. (2012). *Sinema ve Televizyonda Anlatım Teknikleri ve Dramturji*. Mustafa K. Gerçeker (Çev.), Hayalperest Yayınevi.

Gider, N. (2007). *Yapısal Özellikleri Açısından Belgesel Sinema*. *Marmara İletişim Dergisi*, 12 (12), 134-140.

Gider, I. N. (2009). *Ötekini Belgelemek: Belgesel Sinemada Kültürel Temsiller*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Glynne A. (2011). *Belgeseller Nasıl Yapılır*. Zeynep Mertoğlu Oğur, Nalan Işık Ceper (Çev.), Kalkedon Yayınları.

Gökçe, G. (2012). *Televizyon Program Yapımcılığı ve Yönetmenliği*. Der Yayınları.

Gönen, M. (2004). *Paradoksal Sanat Sinema* (1.Baskı). Es Yayınları.

Grierson, J. (1933). *The Documentary Producer*. Cinema Quarterly, 7-9.

Gündeş, S. (1998). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi ve Türkiye'ye Yansıması*. Der Yayınları.

Güngör, A. Ş. (1994). *Sinemada Görüntü Yönetmeni*. Kitle Yayınları.

Hayward, S. (2012). *Sinemasın Temel Kavramları*. Uğur Kutay, Metin Çavuş (Çev.), Es Yayınları.

Hardy, F. (1979). *Grierson on Documentary.* Faber and faber.

Hauser, Arnold (1984). *Sanatın Toplumsal Tarihi* (1.Baskı). Yıldız Gölünü. *Remzi Kitabevi.*

Hegel, G. W. F. (2011). *Estetiğe Giriş*. Aziz Yardımlı (Çev.), İstanbul: İdea Yayınevi.

Hunt, R., & Edgar, M., & Rawle, S. (2012). *Film Dili*. Senem Aytaç (Çev.), Literatür Yayınları.

Husiyev, A., Uzunöz, C. (2019). *Sinemanın Göstergebilimi ve Film Estetiği Sorunları.* İletişim Çalışmaları Dergisi. 5-1, ss.51-58.

Işıkman, G. N. (2014). *Tanıklar Sineması Belgesel Sinema Üzerine.* Özgür İpek (Editör.), İçinde, Agora Kitaplığı, 75-107.

İpek, Ö. (2014). *Tanıklar Sineması Belgesel Sinema Üzerine.* Agora Kitaplığı.

Lawson J. (1994) *Zaman ve Mekanın Anlatımı.* Yalçın Demir (Çev.). Sinemada Zaman ve Mekan. Turkuaz Yayıncılık.

Kabadayı, L. (2013). *Film Eleştirisi: Kuramsal Çerçeve ve Sinemamızdan Örnek Çözümlemeler.* Ayrıntı Yayınları.

Kafalı, N. (2000). *Televizyonda Kameramanlık.* Ümit Yayıncılık.

Kars, N. (2003). *Televizyon Programı Yapalım Herkes İzlesin.* Derin Yayınları.

Katz, S. D. (1991). *Film Directing Shot By Shot: Visualizing From Concept To Screen.* Michael Wiese.

Kemp, P. (2014). *Sinemanın Tüm Öyküsü*. Ertan Yılmaz, Nuray Yılmaz (Çev.), Hayalperest Yayınevi.

Kılıç, L. (2003). *Görüntü Estetiği*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Kıpçak, N. S. (2008). *Belgesel Sinemada Kent Olgusu ve Yolcu.* Marmara Universitesi.

Koca, S. (2018). *Yeni Türk Sinemasında Biçem, Anlatının ve Stilistik Yapının Düzenlenmesi* (1.Baskı). Literatürk Academia.

Korz, M. (2011). *Senaryoda Diyalog*. Gonca Gülbey (Çev.), Altıkırkbeş Yayın.

Kovács, A. B. (2010). Modernizmi seyretmek: Avrupa sanat sineması, 1950- 1980. (Çev. E.Yılmaz). De Ki Yayınları.

Köylü, D. (2014). *Tanıklar Sineması Belgesel Sinema Üzerine.* Özgür İpek (Editör.), İçinde, Agora Kitaplığı, 3-34.

Kuralay, İ. (2020). Kamusal televizyon yayıncılığının belgesel türleri üzerinde etkisi: TRT televizyon belgeselciliği. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 140-160.

Kutay, U. (2016). *Gerçeklik Krizi ve Belgesel Sinema*. Es Yayınları.

Küçükcan, U., & Gösterişli, M., & Erdem, K., M., & Tolga, T. O., & Yaşar, O. E., & Nezih, A., & Alper, D. (2010). *Film ve Video Yapımı.* Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Küçükerdoğan, B. (2010). *Sinemada Kurgu ve Eisenstein.* Hayalbaz Kitap.

Lawson, J. H. (1994). *Zaman ve Mekan, Filmde Zaman ve Mekan*, Y. Demir (Çev.), Turkuaz Yayınları.

Lotman, M. Y. (1999). *Sinema Estetiğinin Sorunları, Filmin Semiotiğine Giriş*. Oğuz Özügül (Çev.), Öteki Yayınevi.

Mascelli, J. V. (2014). *Sinemanın 5 Temel Öğesi.* Hakan Gür (Çev.), İmge Kitabevi.

McLane, B. A. (2012). *A New History of Documentary Film (Second Edition).* Continuum International Publising Group.

Mercado, G. (2013). *The Filmmaker's Eye: Learning (And Breaking) The Rules Of Cinematic Composition.* Focal.

Mert, A. (2021). *Vertov'dan Frick'e Belgesel Sinemanın İzsürümü.* Yayınlanmış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Metz, C. (2012). *Sinemada Anlam Üstüne Denemeler.* Oğuz Adanır (Çev.), Hayalperest Yayınevi.

Miller, W. (2016). *Senaryo Yazımı: Sinema ve Televizyon İçin*. Yılmaz Büyükerşen, Yalçın Demir, Nesrin Esen (Çev.), İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Millerson, G. (2007). *Sinema ve Televizyon İçin Aydınlatma Tekniği*. Selçuk Taylaner (Çev.). Es Yayınları.

Monaco, J. (2002). *Bir Film Nasıl Okunur*. Ertan Yılmaz (Çev.), Oğlak Yayıncılık.

Monaco, J. (2008). *Sinema Dili, Tarih ve Kuramı.* Oğlak Yayıncılık.

Monaco, J. (2013). *Bir Film Nasıl Okunur?* S. F. Üçer (Çev.). İletişim.

Mutlu, E. (1991). *Televizyonu Anlamak.* Gündoğan Yayınları.

Mükerrem, Z. (2012). *Sinematografi Üzerine Düşünceler, Kuram ve Uygulamalar.* Ayrıntı Yayınları.

Mükerrem, Z. (2016). *Belgesel Estetiği Üzerine Düşünceler*. Literatürk Akademia.

Nichols, B. (2017). *Belgesel Sinemaya Giriş.* Duygu Eruçman (Çev.), Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Odabaş, B. (2013). *Fransız Siyasal Sineması*. Es Yayınları.

Oluk, A. (2008). *Klasik Anlatı Sineması*. İstanbul: Hayalet Kitap.

Onaran, O. (2004). *Sinemada Müzik Kullanımı ve Bir Örnek: Uzak*. Pan Yayınları.

Otan, O. (2021). *Bir Anlatı Formu Olarak Senaryo*. Sayı:41, 1200-1209.

Öngören, S. G. (1991). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi ve Türkiye'ye Yansıması*. Der Yayınları.

Özön, N. (1984). *100 Soruda Sinema Sanatı.* Gerçek Yayınevi.

Özön, N. (1985). *Sinema Uygulayımı-Sanatı-Tarihi*. Hil Yayınları.

Özön, N. (2008). *Sinema Sanatına Giriş.* Agora Kitaplığı.

Öztürk, G. (2014). *Tanıklar Sineması Belgesel Sinema Üzerine.* Özgür İpek (Editör.), İçinde, Agora Kitaplığı, 108-133.

Özdemir, Deniz (2007). *Tarih ve Arkeoloji Belgesellerinde Görsel Belge Sorunu ve Popülerleşme Eğilimleri.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Parkan, M. (1983). *Brecht Estetiği ve Sinema*. Ankara: Dost Kitabevi.

Parkan, M. (1993). *Sinema Estetiği ve Godard.* İleri Kitabevi.

Pembecioğlu, N. (2005). *Belgesel Film Üstüne Yazılar.* Babil Yayıncılık.

Purchell, J. (2007). *Dialogue Editing for Motion Pictures: A Guide To The Invisible Art*. Oxford: Focal Press.

Rabiger, M. (1997). *Directing The Documentary: Third Edition.* Woburn: Focal Press.

Rıza, E., Aytekin, H., Treske, A., Kırklar, A., Müller, T., S., Tuncer, Ö., Kutay, U. (2003). *Belgesel Sinema 2.* Belgesel Sinemacılar Birliği.

Rotha, P. (2000). *Belgesel Sinema.* İzdüşüm Yayınları.

Ryan, M., Lenos, M. (2012). *Film Çözümlemelerine Giriş Anlatı Sinemasında Teknik ve Anlam.* E.S. Onak (Çev.), De ki Basım Yayım.

Saunders, D. (2014). *Belgesel.* Ali Nejat Kanıyaş (Çev.), Kolektif Kitap.

Schreier, M. (2012). *Qualitative Content Analysis İn Practice.* SAGE.

Scognamillo, G. (1997). *Dünya Sinema Sanayii.* Timaş Yayınları.

Sjill, J. V. (2013). *Sinematik Hikaye Anlatımı, Her Sinemacının Bilmesi Gereken En etkili 100 Geleneksel Yöntem.* Gökhan Rızaoğlu (Çev.), Kayısı Araştırma ve Geliştirme ve Tanıtma Vakfı.

Sokolov, A. G. (2007). *Sinema ve Televizyonda Görüntü Kurgusu.* Semih Aslanyürek (Çev.), Agora Kitaplığı.

Sözön, M. (2010). *Belgesel Filmin Tasarım Boyutu Ve Türk Belgesel Sinemasından Örnek Uygulamalar. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 6, Sayı 11, ss. 241–266.

Spehr, P. C. vd. (2009). *1890-1895 Movies And Kinetoscope* (edited by: Andre Gaudreaulty) *American Cinema 1890-1909*. *Newbrunswick, Newjersey and London: Rutger University Press*, 22-45.

Stam, R. (2004). *Film Teorisine Giriş.* E. Tüzel (Çev.). Doruk.

Susam, A. (2015). *Toplumsal Bellek ve Belgesel Sinema*. Ayrıntı Yayınları.

Susar, A. F. (2004). *Türkiye'de Belgesel Sinemacılar*. Es Yayınları.

Şen, A. (2017). *Devrimin Sineması: Odessa Kaldırımlarında Ayağa Kalkan Sine-Göz. Ayrıntı Dergi*, sayı 23, 95-98.

Şeremetli, E., Aslankara, M. Sadık, Tansuğ, S., Güngör, Ş., Kutay, U. (2002). *Belgesel Sinema 1.* Belgesel Sinemacılar Birliği.

Talay, M. (2002). *Soruşturma: Belgeselin Geleceği.* Belgesel Sinema, Belgesel Defterleri Sayı 1, Güz 2002, BSB Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği Yayını, s. 70-71.

Tağ, Ş. (2003). *Belgesel Sinema ve Türleri, Yüksek Lisans Tezi*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Teksoy, R. (2005). *Rekin Teksoy'un Sinema Tarihi.* Oğlak Yayıncılık.

Tonks, P. (2010). *Film Müziği.* Es Yayınları.

Townsend, D. (2002). *Estetiğe Giriş*. Sabri Büyükdüvenci (Çev.), İmge Kitabevi.

Turani, A. (1993). *Sanat Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Uçar, T. F. (2016). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İnkılap Kitabevi.

Ulutaş, S. (2017). *Sinema Estetiği: Gerçeklik ve Hakikat*. Hayalperest Yayınevi.

Ünal, Y. (2015). *Dram Sanatı ve Sinema, Klasik Anlatı Yapısının Kökenleri*. Hayalperest Yayınları.

Vardar, B. (2012). *Sinema* ve Televizyon *Görüntüsünün Temel Öğeleri.* Beta Yayınları.

Vineyard, J. (2010). *Sinemada Çekim Teknikleri.* İstanbul Organizasyon Yayınları.

Wheeler, P. (2020). *Uygulamalı Sinematografi.* Selçuk Taylaner (Çev.) Es Yayınları.

Yıldırım, C. (2019). *Film Kurgusu, Tarihi, Kuramı ve Tekniği*. Urzeni Yayınevi.

Yıldız, S. (2014). *Sinematografik Anlatım.* Su Yayınları.

Yıldız, S., Çelikcan, P., Makal, O., Güngör, Ş., Vardar, B., Ergül, R., Maral, A., Aytekin, H., Eroğlu, İ., (2018). *Sinema Dili, Beyaz Perdeyi Yaratanlar.* Su Yayınları.

Yin, R. K. (2014). Case study research: Design and methods. (5. baskı). Sage Publication

Zettl, H. (2017). *Sight Sound Motion: Applied Media Aesthetics (Eighth Edition).* USA: Cengage Learning.

https://sinema.ktb.gov.tr/TR-144750/turkiye39de-sinema.html: Erişim Tarihi: 24.06.2022

www.sozluk.gov.tr : Erişim Tarihi: 05.06.2022

https://www.kameraarkasi.org/yonetmenler/kerimesenyucel.html: Erişim Tarihi: 24.09.2023

Sinema ve Belgesel Filmler

Anderson, W., Rudin, S., Rales, S., Dawson, J. (Yapımcı), Anderson, W. (Senarist), Anderson, W. (Yönetmen). (2014). Büyük Budapeşte Oteli [Film]. ABD: Fox Searchlight Pictures.

Arın, S. (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1979). Tahtacı Fatma [Film]. Türkiye: MTV.

Balcon, M. (Yapımcı), Flaherty, R. J. (Senarist) Flaherty, R. J. (Yönetmen). (1934). Aranlı Adam [Film]. Birleşik Krallık: Gainsborough Pictures.

Bey, H. (Yapımcı), Bey, H. (Senarist), Bey, H. (Yönetmen). (1926). Nur Baba Boğaziçi Esrarı [Film]. Türkiye: Hakkı Bey Film Şirketi.

Bibb, P. (Yapımcı), Zwerin, C., Maysles, A. Maysles, D. (Yönetmen). (1970). Gimme Shelter [Film]. ABD: Maysles Films.

Blyoh, Y. (Yapımcı), Agadjanova, N., Eisenstein, S., Tretyakov S., Aseyev N. (Senarist) Eisenstein, S. (Yönetmen). (1925). Potemkin Zırhlısı [Film]. Sovyetler Birliği: Mos Film.

Cavalcanti, A. (Yapımcı), Cavalcanti, A. (Yönetmen). (1926). Yalnızca Saatler [Film]. Fransa: Silent Film.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Adıvar, H. E. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1928). Ateşten Gömlek [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1925). İstanbul'da Bir Facia-ı Aşk [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1928). Leblebici Horhor [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1929). Kız Kulesinde Bir Facia [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1931). Sözde Kızlar [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1934). Zafer Yolları [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1935). Düğün Gecesi (Kanlı Nigar) [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1935). Yeni Karagöz [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Ertuğrul, M. (Yapımcı), Ertuğrul, M. (Senarist), Ertuğrul, M. (Yönetmen). (1933). Düğün Gecesi [Film]. Türkiye: İstanbul Film Şirketi.

Flaherty, R. J. (Yapımcı), Flaherty, R. J. (Yönetmen). (1920). Kuzeyli Nanook. [Film]. ABD.

Flaherty, R. J. (Yapımcı), Flaherty, R. J. (Yönetmen). (1926). Moana [Film]. ABD: Silent Film.

Flaherty, R. J. (Yapımcı), Flaherty, R. J. (Yönetmen). (1933). Endüstri Ülkesi Britanya [Film]. ABD.

Fletcher, Y. (Yapımcı), Rotha, P., Orr, J. B., Knight, E. (Senarist), Rotha, P. (Yönetmen). (1935). Bereket Dünyası [Film]. Birleşik Krallık: Paul Rotha Productions.

Folman, A., Lalou S. (Yapımcı), Folman, A. (Senarist), Folman, A. (Yönetmen). (2008). Beşir'le Vals [Film]. İsrail, Almanya, Fransa: Sony Pictures Classics (ABD), Warner Bros. (Almanya), ARP Sélection (Fransa)

Froemke, S., Maysles, A. Maysles, D. (Yapımcı), Hovde, E., Meyer, M., Maysles, A. Maysles, D. (Yönetmen). (1975). Gri Bahçe [Film]. ABD: Maysles Films.

Grierson, J. (Yapımcı), Elton, A. (Yönetmen). (1931). Dağdaki Gölge [Film]. Birleşik Krallık.

Grierson, J. (Yapımcı), Elton, A. (Yönetmen). (1931). Nehir Yukarı [Film]. Birleşik Krallık: GPO.

Grierson, J. (Yapımcı), Flaherty, R. J. (Yönetmen). (1935). Britanya'nın Yüzü [Film]. ABD: Empire Marketing Board Film Unit.

Grierson, J. (Yapımcı), Grierson, J. (Yönetmen). (1929). Balıkçı Tekneleri [Film]. Birleşik Krallık: DOP.

Grierson, J. (Yapımcı), Knox, R. (Senarist), Wright, B. (Yönetmen). (1934). Seylan Türküsü [Film]. Birleşik Krallık: GPO.

Grierson, J. (Yapımcı), Legg, S., (Yönetmen). (1931). Genç Kuşak [Film]. ABD.

Grierson, J. (Yapımcı), Legg, S., Cavalcanti, A. (Senarist), Cavalcanti, A. (Yönetmen). (1934). Pett ile Pott [Film]. Birleşik Krallık: GPO.

Grierson, J. (Yapımcı), Wright, B. (Yönetmen). (1933). Köy Kente Geliyor [Film]. ABD: Empire Marketing Board Film Unit.

Hitchcock, A. (Yapımcı), Maurier, D. D., Hunter, E. (Senarist), Hitchcock, A. (Yönetmen). (1963). Kuşlar [Film]. ABD: Warner Bros, Universal Pictures.

Ivens, J. (Yapımcı), Ivens, J. (Senarist), Ivens, J. (Yönetmen). (1930). Zuiderzee [Film]. Sovyetler Birliği.

Ivens, J. (Yapımcı), Ivens, J. (Yönetmen). (1928). Köprü [Film]. Hollanda.

Ivens, J. (Yapımcı), Ivens, J., Franken M. (Senarist), Ivens, J., Franken M. (Yönetmen). (1929). Yağmur [Film]. Hollanda.

Ivens, J., Storck, H. (Yapımcı), Ivens, J., Storck, H. (Senarist), Ivens, J., Storck, H. (Yönetmen). (1934). Borinage [Film]. Sovyetler Birliği.

Ivens, J., Storck, H. (Yapımcı), Ivens, J., Storck, H. (Senarist), Ivens, J., Storck, H. (Yönetmen). (1937). İspanyol Toprağı [Film]. Sovyetler Birliği.

İpek Film (Yapımcı), Refig, A. H. (Senarist), Refig, A. H. (Yönetmen). (1960). Hitit Güneşi [Film]. Türkiye: İpek Film Productions.

Karmitz, M. (Yapımcı), Kieslowski, K., Piesiewicz, K. (Senarist), Kieslowski, K. (Yönetmen). (1993). Üç Renk: Mavi [Film]. Fransa: MK2 Diffusion, Rialto Film.

Karmitz, M. (Yapımcı), Kieslowski, K., Piesiewicz, K. (Senarist), Kieslowski, K. (Yönetmen). (1994). Üç Renk: Kırmızı [Film]. Fransa: MK2 Diffusion, Rialto Film.

Karmitz, M. (Yapımcı), Kieslowski, K., Piesiewicz, K. (Senarist), Kieslowski, K. (Yönetmen). (1993). Üç Renk: Beyaz [Film]. Fransa: MK2 Diffusion, Rialto Film.

Karmitz, M. (Yapımcı), Kieslowski, K., Piesiewicz, K. (Senarist), Kieslowski, K. (Yönetmen). (1993). Üç Renk: Beyaz [Film]. Fransa: MK2 Diffusion, Rialto Film.

Karslıoğlu, E. (Yapımcı), Karslıoğlu, E. (Senarist), Karslıoğlu, E. (Yönetmen). (1987). Suyla Gelen Kültür [Film]. Türkiye: TRT.

Kosove, A. A., Johnson, B., Yorkin, B., Yorkin, C. (Yapımcı), Green, M., Fancher, H. (Senarist), Villeneuve, D. (Yönetmen). (2017). Blade Runner [Film]. ABD: Warner Bros.

Kubrick S. (Yapımcı), Kubrick S. (Senarist), Kubrick S. (Yönetmen). (1987). Full Metal Jacket [Film]. ABD: Warner Bros.

Kubrick, S. (Yapımcı), Kubrick, S., Clarke, C. A. (Senarist), Kubrick, S. (Yönetmen). (1968). 2001: Bir Uzay Macerası [Film]. ABD: MGM.

Kurosava, H., Spielberg, S., Iizumi, S., Inoue, M. Y., Liebert, A. H. (Yapımcı), Kurosava, A. (Senarist), Kurosava, A., Honda, I. (Yönetmen). (1990). Düşler [Film]. ABD: Warner Bros.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2019). Suut Kemal Üzerine [Film]. Türkiye: TRT.

Lipson, M. (Yapımcı), Morris, E. (Senarist), Morris, E. (Yönetmen). (1988). İnce Mavi Çizgi [Film]. ABD: Miramax Films.

Livi, J. L. (Yapımcı), Quignard, P. (Senarist), Corneau, A. (Yönetmen). (1991). Dünyanın Bütün Sabahları [Film]. ABD: BAC.

Lumiere, L., Lumiere A. (Yapımcı), Lumiere, L., Lumiere A. (Yönetmen). (1895). Trenin Gara Girişi [Film]. Fransa: Société Lumiere.

Magidson, M. (Yapımcı), Fricke, R. (Senarist), Fricke, R. (Yönetmen). (1992). Baraka [Film]. ABD: Magidson Films.

Marshall, N., Blatty, W. P. (Yapımcı), Blatty, W. P. (Senarist), Friedkin, W. (Yönetmen). (1972). Şeytan [Film]. ABD: Warner Bros.

Maysles, A. Maysles, D. (Yapımcı), Maysles, A. Maysles, D. (Senarist), Maysles, A. Maysles, D. (Yönetmen). (1969). Seyyar Satıcı [Film]. ABD: Maysles Films.

Moore, M., Donovan, M., Bishop, C. (Yapımcı), Moore, M. (Senarist), Moore, M. (Yönetmen). (2002). Benim Cici Silahım [Film]. ABD: United Artists, Alliance Atlantis.

Nolan, C., Thomas, E., Roven, C. (Yapımcı), Nolan, C., Nolan, J. (Senarist), Nolan, C. (Yönetmen). (2008). Kara Şövalye [Film]. ABD: Warner Bros.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1915). Anafartalar Muharebesi'ndeki İtilaf Ordularının Püskürtülmesi [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1915). Çanakkale Muharebeleri [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1916). Galiçya Harekatı [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1917). Galiçya'da On Dokuzuncu Süvari Müfrezesi [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1917). Alman İmparatorunun Askeri Müzeyi Ziyareti [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1918). Abdülhamit'in Cenaze Merasimi [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1920). Vahdettin'in Biat Töreni [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1920). Vahdettin Kılıç Alayı [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

Osmanlı Ordusu (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1926). Sultan Reşat'ın Cenaze Merasimi [Film]. Türkiye: Osmanlı Ordusu.

Porter, E. S. (Yapımcı), Porter, E. S. (Senarist), Porter, E. S. (Yönetmen). (1903). Büyük Tren Soygunu [Film]. ABD: Edison Manufacturing Company.

Rodriguez, R. (Yapımcı), Kubrick S., Miller, F. (Senarist), Rodriguez, R. (Yönetmen). (2005). Günah Şehri [Film]. ABD: Warner Bros.

Rotha, P. (Yapımcı), Marshall, A. C. (Senarist), Rotha, P. (Yönetmen). (1947). Dünya Zengindir [Film]. Birleşik Krallık: Films Of Fact.

Rotha, P. (Yapımcı), Rotha, P. (Yönetmen). (1945). Vaatler Ülkesi [Film]. Birleşik Krallık: Paul Rotha Productions.

Ruddy, A. S. (Yapımcı), Coppola, F. F., Puzo, M. (Senarist), Coppola, F. F. (Yönetmen). (1972). Baba [Film]. ABD: Paramount Pictures

Ruttmann, W. (Yapımcı), Ruttmann, W., Freund, K., Mayer C. (Senarist), Ruttmann, W. (Yönetmen). (1927). Berlin: Büyük Bir Şehrin Senfonisi [Film]. ABD: Fox Film Corporation.

Sauvage, A. (Yapımcı), Sauvage, A. (Yönetmen). (1928). Paris Üzerine Etütler [Film]. ABD.

Sheeler, C., Strand P. (Yapımcı), Sheeler, C., Strand P. (Yönetmen). (1921). Manhatta [Film]. ABD.

Singh, T., Singh, A., Turtle, T. (Yapımcı), Singh, T., Soultanakis, N., Gilroy, D. (Senarist), Singh, T. (Yönetmen). (2006). Düşüş [Film]. Hindistan, ABD, İngiltere.

Sözen, M., & Dayı, H. (2013). Sinemada ışık kullanımı ve örnek bir çözümleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 3(1).

Crane, D. (Yapımcı), Kauffman, M. (Yönetmen). (1999-2009). Friends [Dizi]. ABD: Warner Bros. Television.

Güven, B. (Yapımcı), Aras, M., Güven, B., Işık, E., Gök, D. (Senarist), Saçıntı, B., Güven, B., Tekay, B., Yağcıoğlu M. (Yönetmen). (2012-2022). Seksenler [Dizi]. Türkiye: TRT 1.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (1997). GAP: Güneydoğunun Gerçekleşen Rüyası [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (1999). Halfeti: Suya Dönüşen Topraklar [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2002). Zeugma… Dün, Bugün [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2005). Işık Yenersu: Tiyatronun Narin/Çetin Divası [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2006). Osmanoğlu'nun Sürgünü [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2009). Halfeti'den Hasankeyf'e Sudaki Umut [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2012). Fatih: Avrupa'nın Kaderini Değiştiren Adam [Film]. Türkiye: TRT.

Senyücel, K. (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2016). Bilun: Sürgünün Son Tanığı [Film]. Türkiye: TRT.

TBMM (Yapımcı), Refig, A. H. (Senarist), Refig, A. H. (Yönetmen). (1939). Türkiye'nin Kalbi Ankara [Film]. Türkiye: Ankara Film Şirketi.

TBMM (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1922). Sultan İstiklal (İzmir Zaferi) [Film]. Türkiye: TBMM.

TBMM (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1923). Sultan Ordunun İstanbul'a Gelişi [Film]. Türkiye: TBMM.

TRT (Yapımcı), Arslan, F. (Senarist), Arslan, F. (Yönetmen). (1985). Karadeniz'den Çeşitlemeler [Film]. Türkiye: TRT.

TRT (Yapımcı), Arslan, F. (Senarist), Arslan, F. (Yönetmen). (1986). Anadolu'dan Çeşitlemeler [Film]. Türkiye: TRT.

TRT (Yapımcı), Arslan, F. (Senarist), Arslan, F. (Yönetmen). (1988). Göçerler [Film]. Türkiye: TRT.

TRT (Yapımcı), Sözen, M. (Senarist), Karslıoğlu, E. (Yönetmen). (1986). Divandan Sandalyeye [Film]. Türkiye: TRT.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1974). Hattilerden Hititlere [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1975). Midas'ın Dünyası [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1976). Safranbolu'da Zaman [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1977). Urartu'nun İki Mevsimi [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1977). İstanbul'un Çağırdığı Su [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1978). Likya'nın Sönmeyen Ateşi [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1980). 40.000 Adım [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1981). Dolmabahçe ve Atatürk [Film]. Türkiye.

TTOK (Yapımcı), Arın, S. (Senarist), Arın, S. (Yönetmen). (1984). Kariye [Film]. Türkiye.

Tülin Film (Yapımcı), Akad, Ö. L. (Senarist), Akad, Ö. L. (Yönetmen). (1954). Bir Şehrin Hikayesi [Film]. Türkiye: Tülin Film Productions.

Uth, K., Saxon, E., Bozman, R. (Yapımcı), Tally, T. (Senarist), Demme, J. (Yönetmen). (1991). Kuzuların Sessizliği [Film]. ABD: Orion.

Uzkınay, F. (Yapımcı), Uzkınay, F. (Senarist), Uzkınay, F. (Yönetmen). (1914). Ayastefanos'taki (Yeşilköy) Rus Abidesi [Film]. Osmanlı İmparatorluğu: Osmanlı Ordusu.

VEKAM (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2020). Özden Toker ve Pembe Köşk [Film]. Türkiye: VEKAM.

VEKAM (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2021). Yüzyıllık Ankaralı - Nebahat Taşkın [Film]. Türkiye: VEKAM.

VEKAM (Yapımcı), Senyücel, K. (Yönetmen). (2022). Antik Tuğra - Özcan İzmirlier [Film]. Türkiye: VEKAM.

Vertov, D. (Yapımcı), Vertov, D. (Senarist), Vertov, D. (Yönetmen). (1929). Kameralı Adam [Film]. Sovyetler Birliği.

Vertov, D. (Yapımcı), Vertov, D. (Senarist), Vertov, D. (Yönetmen). (1930). Coşku [Film]. Sovyetler Birliği.

Vertov, D. (Yapımcı), Vertov, D. (Senarist), Vertov, D. (Yönetmen). (1934). Lenin İçin Üç Şarkı [Film]. Sovyetler Birliği.

Vertov, D. (Yapımcı), Vertov, D. (Senarist), Vertov, D. (Yönetmen). (1937). Ninni [Film]. Sovyetler Birliği.

Vertov, D. (Yapımcı), Vertov, D. (Senarist), Vertov, D. (Yönetmen). (1930). Konsomol [Film]. Sovyetler Birliği.

Vigo, J. (Yapımcı), Vigo, J. (Senarist), Vigo, J. (Yönetmen). (1930). Nice Üzerine [Film]. Fransa.

Vigo, J. (Yapımcı), Vigo, J. (Senarist), Vigo, J. (Yönetmen). (1930). Nice Üzerine [Film]. Fransa.

Welles, O. (Yapımcı), Welles, O. (Senarist), Welles, O. (Yönetmen). (1941). Yurttaş Kane [Film]. ABD: RKO Radio Pictures.

Wiseman, F. (Yapımcı), Wiseman, F. (Senarist), Wiseman, F. (Yönetmen). (1967). Titicut Follies [Film]. ABD: Grove Press.

Wright, B., Watt, H. (Yapımcı), Auden, W. H. (Senarist), Wright, B., Watt, H. (Yönetmen). (1936). Gece Postası [Film]. Birleşik Krallık: GPO.

Yıldırım, Y. (Yapımcı), Sözen, M. (Senarist), Karslıoğlu, E. (Yönetmen). (1986). Bin Türlü Mavi Akar Boğaziçi'nden [Film]. Türkiye: TRT.

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER

(CİLT II)

EDİTÖRLER

İsmail DURSUNOĞLU • Mehmet KAPUSIZOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT II)

Editörler: İsmail Dursunoğlu • Mehmet Kapusızoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-35-7
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT II)
Editörler: İsmail Dursunoğlu • Mehmet Kapusızoğlu
VIII+453 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-35-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Ahmad, F. (1999). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

Akgün, B. (2009). 12 Eylül Döneminde İç ve Dış Politika. (Ed. A. Çaylak vd.), Osmanlıdan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi. Savaş Yayınevi.

Akıncı, A. (2013). Türk Siyasal Hayatında 1980 Sonrasında Darbeler ve E-Muhtıra. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(2), 39-58.

Aktan, Ç. C. (1999). Turgut Özal: Liberal Reformist Miydi?. Yeni Türkiye Dergisi, (25), 459-469.

Anavatan Partisi (1983). Anavatan Partisi Hükümet Programı.

Anavatan Partisi (1983). Anavatan Partisi Parti Programı.

Anavatan Partisi (1983). Anavatan Partisi Seçim Beyannamesi.

Bora, T. (2018). Cereyanlar: Türkiye'de Siyasi İdeolojiler. İletişim Yayınları.

Çaha, Ö. (2009). Türkiye'de Sivil Toplum ve Demokrasi. (Ed. A. Çaylak vd.), Osmanlıdan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi. Savaş Yayınevi.

Çavdar, T. (2006). Türkiye'nin Ulusal Egemenliğini Yitirme Süreci. Memleket Siyaset Yönetim Dergisi, 1(1), 41-56.

Çavdar, T. (2019). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi: 1950'den Günümüze. İmge Yayınevi.

Doğan, Y. (1985). Dar Sokakta Siyaset 1980-1983. Tekin Yayınevi.

Duman, M. Z. (2017). Türkiye'de Liberal-Muhafazakâr Siyaset ve Turgut Özal. Liberte Yayınları.

Ersel, H. & Tunçay, M. (2002). Cumhuriyet Ansiklopedisi 1981-2000. YKY Yayınları.

Fedayi, C. (2009). Türkiye'nin siyasal ve sosyal kaos dönemi [1971-1980]. (Ed. A. Çaylak vd.), Osmanlıdan İkibinli Yıllara Türkiye'nin Politik Tarihi. Savaş Yayınevi.

Güner, E. (2000). Özal'lı Yıllarım. Babıali Kültür Yayıncılık.

Heper, M. (2011). Türkiye'nin Siyasal Hayatı. Doğan Kitap.

Ilıman, A. & Dönmez, C. (2015). 12 Mart 1971 Muhtırası Sonrasında Kurulan Koalisyonlara Örnek: Birinci ve İkinci Milliyetçi Cephe Hükûmetleri. CTAD, 11(21), 163-198.

Kahraman, H. B. (1995). Sağ Türkiye ve Partileri. İmge Yayınevi.

Kalaycıoğlu, E. & Sarıbay, A. Y. (2008). Türkiye'de Siyaset. Der Yayınları.

Kepenek, Y. (1987). 12 Eylül'ün Ekonomi Politikası ve Sosyal Demokrasi. V Yayınları.

Köse, M. A. (2010). Anavatan Partisi'nin Siyasal İdeolojisi. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Mert, N. (2007). Merkez Sağın Kısa Tarihi. Selis Kitap.

Öngider, S. (2010). Türk'ün Darbe ile İmtihanı. Aykırı Yayınları.

Özal, T. (1993). 3. İzmir İktisat Kongresi Açılış Konuşması. 3. İzmir İktisat Kongresi 4-7 Haziran 1992. İzmir: T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı.

Tekin, Y. & Okutan, M. Ç. (2015). Türk Siyasal Hayatı. Orion Yayınları.

Tosun, T. (1999). Merkez Sağ ve Solda Parçalanma. Boyut Yayınları.

Zürcher, E. J. (2019). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Altan, C. (2005). Genel Seçimler-Yerel Seçimler İlişkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4(12),174-190.

Bora, T. & Taşkın, Y. (2009). Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce C. 2. İletişim Yayınları.

Çölük, Ö. (2018). Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1983-1986). Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

Evren, K. (1994). Zorlu Yıllarım. C. 2. Milliyet Yayınları.

Evren, K. (2000). Seçme Konuşmalar 12 Eylül 1980-6 Kasım 1989. Doğan Kitapçılık.

Güven, T.Y. (1991). Demirel'li Yıllar-Hamzakoy'dan Demokrasi Mahzenine. Başak Maatbacılık.

https://www.ysk.gov.tr/tr/1983-2007-yillari-arasi-milletvekili-genel secimleri/3008

Kaynar, M. K. (2007). Cumhuriyet Dönemi Siyasi Partileri 1923-2006. İmge Kitabevi.

Milliyetçi Demokrasi Partisi (1983). Milliyetçi Demokrasi Partisi Programı. Kültür Ofset Matbaacılık.

Sönmez, M. (1984). Türkiye Ekonomisinde Bunalım. Belge Yayınları

Zürcher, E.J. (2008). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Gazeteler

Hürriyet 15 Temmuz 1985

Milliyet Gazetesi 16 Eylül 1980

Milliyet 25 Nisan 1983

Milliyet 16 Mayıs 1983

Milliyet 17 Mayıs 1983

Milliyet 7 Haziran 1983

Milliyet 12 Haziran 1983

Milliyet 26 Mart 1984

Milliyet 6 Nisan 1984

Milliyet 12 Temmuz 1984

Milliyet 4 Şubat 1985

Milliyet 14 Temmuz 1985

Milliyet 15 Temmuz 1985

Milliyet 5 Mayıs 1986

Tercüman 24 Temmuz 1981

Tercüman 12 Nisan 1984

Kaynakça

Ahmad, F. (2011). Cumhuriyet Türkiye'sinde Siyaset ve Siyasi Partiler. (Ed. R. Kasaba), Türkiye Tarihi 1839-2010, Modern Dünyada Türkiye. Kitap Yayınevi.

Ahmad, F. (2016). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

ANAP Yerel Seçimlerin de Galibi. (2002). Cumhuriyet Ansiklopedisi 1981-2000, C. 4. Yapı Kredi Yayınları.

Akın, R. (2012). Türk Siyasal Tarihi 1908-2000. On İki Levha Yayıncılık.

Barlas, M. (1983, Kasım 15). Sosyal Demokratlar. Milliyet, 1.

Bora, T. (2016). Cereyanlar: Türkiye'de Siyasi İdeolojiler. İletişim Yayınları.

Calp: ANAP ile MDP Arasında Bu Kadar Büyük Fark Beklemiyordum. (1983, Kasım 8). Milliyet.

Calp, SODEP'i HP Çatısı Altına Çağırdı. (1983, Kasım, 11). Milliyet.

Doğan, Y. (1985). Dar Sokakta Siyaset 1980-1983. Tekin Yayınevi.

Düzenli, K. (2021). Halkçı Partinin Politik Kimliği Üzerine Bir Değerlendirme. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(3), 59-74.

Ergül, T. (2000). Sosyal Demokraside Bölüşme Yılları: Sosyal Demokratların On Yılı. Gündoğan Yayınları.

Ergül, T. (2000a). Sosyal Demokraside Ayrışma Yılları (1980-1985): Sosyal Demokratların On Yılı. Gündoğan Yayınları.

Evren: Az ve Öz Parti İstiyoruz. (1983, Haziran 20). Milliyet.

Evren Yapıcı Muhalefet İstedi. (1983, Kasım 10). Milliyet.

Finkel, A., & Hale, W. (1990). Politics And Procedure in the 1987 Turkish General Election. (Ed. A. Finkel & N. Sirman), Turkish State, Turkish Society. Routledge.

Heper, M. (2011). Türkiye'nin Siyasal Hayatı: Tarihsel, Kuramsal ve Karşılaştırmalı Açıdan. Doğan Kitap.

HP ile SODEP, SHP'de Birleşti. (2002). Cumhuriyet Ansiklopedisi 1981-2000 C. 4. Yapı Kredi Yayınları.

HP'nin Başarısı Övgüye Değer. (1983, Kasım 10). Milliyet, 6.

İnönü, E. (2007). Anılar ve Düşünceler 2. Boyut Kitapları.

Kartay: Calp'e Sosyal Demokratlığın İlkelerini Açıklayacağız. (1983, Kasım 12). Milliyet.

Kırçuval, E. (1983, Ekim 17). Calp: Parasızlık Taç Gibi HP'yi Süslemektedir. Milliyet, 3.

Mango, A. (2016). The Social Democratic Populist Party, 1983-1989. (Ed. M. Heper & J. M. Landau), Political Parties And Democracy in Turkey. Routledge.

Memleket Yararı Her Türlü Parti Çıkarının Üzerindedir. 1(983, Kasım 9). Milliyet.

Özal Evren'e Rağmen Kazandı. (2002). Cumhuriyet Ansiklopedisi 1981-2000 C. 4. Yapı Kredi Yayınları.

Özbudun, E. (2001). The İnstitutional Decline of Parties in Turkey. (Ed. E. Özbudun), Political Parties and Democracy. John Hopkins University Press.

Partiler 4'e Çıktı. (1983, Mayıs 21). Milliyet.

Seçkin, A. (2019). Türk Siyasi Yaşamında Halkçı Parti. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.

SODEP ve DYP de Yerel Seçimlere Katılabilecek. (1983, Kasım 11). Milliyet.

Soysal, İ. (1983, Ekim 17). Alan Yerine Salon. Milliyet, 3.

Soysal, M. (1983, Kasım 8). Yön. Milliyet, 2.

SODEP ve MDP Grupları Birleşmeye Çağırdı. (1983, Haziran 21). Milliyet.

Sunay, C. (2024). Tanzimattan Bugüne Türk Siyasal Hayatı. Sayda Yayıncılık.

Tosun, T. (2008). Siyaseti İzlerken. Liberte Yayınları.

Üste, R. B. (2016). Türkiye'de Siyaset. Beta Yayıncılık.

Yeni Partilere Veto Darbesi. (2002). Cumhuriyet Ansiklopedisi 1981-2000 C. 4. Yapı Kredi Yayınları.

Yıldız, Y. G. (1996). SHP-CHP. (Ed. M. Belge vd.), Yüzyıl Biterken Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi. İletişim Yayınları.

Yücer, R. (2024). Siyasi Kimliği ile Necdet Calp ve Halkçı Parti (1983-1985). Medeniyet ve Toplum Dergisi, 8(2), 219-229.

Zürcher, E. J. (2008). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Ahmad, F. (2020). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

Altan, C. (2019). Doğru Yol Partisi. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakki'den Günümüze Siyasal Partiler. Orion Kitabevi.

Arslan, M. (2021). Süleyman Demirel. İletişim Yayınları.

Cizre-Sakallıoğlu, Ü. (1995). Doğru Yol Partisi. (Ed. Kolektif), Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi C. 15. İletişim Yayınları.

Çavuşoğlu, H. (2007). 12 Eylül ve Merkez Sağ. SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 183-201.

Çavuşoğlu, H. (2010). Anavatan Partisi ile Doğru Yol Partisi'nin Karşılaştırmalı Analizi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 19-33.

Doğru Yol Partisi (1983). Tüzük ve Program.

Doğru Yol Partisi (1985). Tüzük ve Programı.

Doğru Yol Partisi (1986). 1986 Ara Seçim Beyannamesi: Cumhuriyet Medeniyeti'nin Üç Temeli: Hürriyet, Güvenlik ve Refah. Dün Üçü De Beraberdi… Yine Beraber Olacak!. Semih Ofset Matbaacılık.

Doğru Yol Partisi (1987). Seçim Beyannamesi: Büyük Türkiye Programı Hürriyet, Güvenlik ve Refah İçin El Ele.

Doğru Yol Partisi (1988). Tüzük ve Programı.

Doğru Yol Partisi (1990). Tüzük ve Programı.

Doğru Yol Partisi (1991). Seçim Bildirgesi: 21 Ekim Sabahı Yeni Bir Türkiye.

Karpat, K. (2020). Kısa Türkiye Tarihi: 1800-2012. Timaş Yayınları.

Resmî Gazete (1980). 21 Eylül 1980 Sayı No: 17112. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17112.pdf

Resmî Gazete (1981). 2485 Sayılı Kurucu Meclis Hakkında Kanun. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17386_1.pdf

Resmî Gazete (1981). 2533 Sayılı Siyasi Partilerin Feshine Dair Kanun. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17486_1.pdf

Resmî Gazete (1982). 2709 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/17844.pdf

Resmî Gazete (1983). 2820 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18027.pdf

Resmî Gazete (1983). 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/18076.pdf

Soysal, İ. (1983). 12 Eylül Sonrasının Başlıca Partileri. (Ed. Kolektif), Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi C. 8. İletişim Yayınları.

TÜİK (2013). Mahalli İdareler Seçimi: İl Genel Meclisi Üyeleri Seçimi Sonuçları. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=adalet-ve-secim-110

TÜİK (2018). Milletvekili Genel Sonuçları (1983-2018). https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=adalet-ve-secim-110

TÜİK (2024). 2017, 2010, 2007, 1988, 1987, 1982 ve 1961 Halkoylaması Sonuçları. https://rapory.tuik.gov.tr/28-11-2024-21:08:09-119318970252723767514329097 54.pdf?

Yavaşça, K. (2023). ANAP İktidarında Sonun Başlangıcı: 25 Eylül 1988 Referandumu. Akademik Hassasiyetler, 10(22), 518-540.

YSK (1982). 7 Kasım 1982 Halkoylaması Kesin Sonuçları. https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/1982Referandum/7-Kasım-1982-Halk-Oylaması.pdf

YSK (1987). 6 Eylül 1987 Halkoylaması Kesin Sonuçları. https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/1987Referandum/6-Eylul-1987-Halkoylaması.pdf (E.

YSK (2004). 28 Mart 2004 Mahalli İdareler Genel Seçimleri. https://www.ysk.gov.tr/tr/28-mart-2004-mahalli-idareler-genel-secimleri/2818

Yücel, M. S. (2006). Türkiye'nin Siyasal Partileri. Alfa Yayınları.

Kaynakça

Açıkgöz, N. (1996). Kelimelerin Büyüsü ve 24 Aralık Seçimleri. Türkiye Günlüğü Dergisi, 38, 145-154.

AİHM Kararları (2003). Refah Partisi, Diğerleri ve Türkiye. Strasbourg: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

Arıkan, H. (2002). Türkiye'de Siyasi Partilerin Kapatılması ve Demokrasi. Beta Yayınları.

Arpacı, I. (2017). Türk Siyasetinde Erbakan. Kopernik Yayınları.

Baykal, Ö. (2017). Türk Siyasetinde Refah Partisi Deneyimi: Gelenek, İdeoloji ve Politika. Doktora Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Bergen, L. (2016). Millî Görüş ile Altı Ders. Yazıgen Yayıncılık.

Beriş, H. E. (2006). Küreselleşme Çağında Egemenlik. Lotus Yayınları.

Buğra, A. (1998). Class, Culture, and State: An Analysis of Interest Representation By Two Turkish Business Associations. International Journal of Middle East Studies, 30, 521-539.

Çakır, R. (1994). Ayet ve Slogan: Türkiye'de İslami Oluşumlar. Metis Yayınları.

Çakır, R. (1994). Siyasal İslam'ın Sorunları. İletişim Yayınları.

Çakır, R. (2001). Direniş ve İtaat: İslamcı Kimliğin Dönüşümü. İletişim Yayınları.

Çarkoğlu, A. & Kalaycıoğlu, E. (2007). Turkish Democracy and Political Representation. Routledge.

Çarkoğlu, A. (1998). Turkish Party System in Transition: Party Performance and Agenda Change. Political Studies Review, 46(3), 544-571.

Çelebi, M. B. (2021). Millî Görüş Hareketi'nin Siyasal Partileri ve Değişim: Milli Selamet Partisi ve Refah Partisi Üzerine Bir İnceleme. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

Dağı, İ. (1998). Kimlik Söylem ve Siyaset Doğu-Batı Ayrımında Refah Partisi Geleneği. İmge Kitabevi.

Duman, M. Z. (2017). Türkiye'de Liberal-Muhafazakâr Siyaset ve Turgut Özal. Liberte Yayınları.

Erbakan, N. (1991). Adil Düzen ve İslam Ekonomisi. MGV Yayınları.

Erbakan, N. (2016). Millî Görüş İktidarı Niçin ve Nasıl?. MGV Yayınları.

Göle, N. (1997). Modern Mahrem: Medeniyet ve Örtünme. Metis Yayınları.

Gül, M. (1997). Refah Partisi'nin Sosyal Politikaları ve Aileye Bakış Açısı. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 5(2), 34-45.

Gülalp, H. (2001). Globalization and Political Islam: The Social Bases of Turkey's Welfare Party. International Journal of Middle East Studies, 33(3), 433-48.

Heper, M. (2002). The Consolidation of Democracy versus Democratization in Turkey. Turkish Studies, 3(1), 138-146.

Heper, M. (2005). Türkiye'de Devlet ve Demokrasi. ODTÜ Yayınları.

Jenkins, G. (2001). Context and Circumstance: The Turkish Military and Politics. Routledge

Kalaycıoğlu, E. (2005). The Mystery of the Turkish Party System: Party Preferences and Institutional Consequences. Turkish Studies, 6(3), 407-421.

Kara, İ. (2017). Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi. İnsan Yayınları.

Karatepe, Ş. (1996). Adil Düzen ve Faizsiz Ekonomi: Teorik ve Pratik Uygulamalar. Şura Yayınları.

Karpat, K. H. (2001). Türk Demokrasi Tarihi. İmge Kitabevi.

Koçak, H. (2003). Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Parti Kapatma Davaları. Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi, 9(1), 77-94.

Mardin, Ş. (2007). Türkiye'de Din ve Siyaset: Makaleler 3. İletişim Yayınları.

Mert, N. (2007). Merkez Sağın Kısa Tarihi. Selis Kitaplar.

Refah Partisi (1994). Tüzük ve Beyanname. Refah Partisi Yayınları.

Saraçoğlu, C. (2015), 1980-2002 Tank Paletiyle Neoliberalizm. (Yay. Haz. Gökhan Atılgan vd.), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Siyasal Hayat. Yordam Kitap.

Sarıbay, A. Y. (1994). Refah Partisi'nin Ardındaki Sosyo-Politik Dinamikler. Türkiye Günlüğü Dergisi, 27.

Savaş, V. (1997). Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Refah Partisi Kapatma Davası İddianamesi. Yargıtay Yayınları.

Tekdal, A. (1985). Refah Partisi Birinci Büyük Kongresi Genel Başkan Ahmet Tekdal'ın Açılış Konuşması. Elif Matbaası.

Uğraş, Ö. S. (2023). 1980 Sonrası Toplumsal Değişme ve Refah Partisi. Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

White, J. (2002). Islamist Mobilization in Turkey: A Study in Vernacular Politics. University of Washington Press.

Yalçın, S. (2019). Erbakan: Eziyet Edilerek Yalnızlığa Yükseltilen Bir Siyasal Liderin Portresi. Kırmızıkedi Yayınevi.

Yavuz, H. (2003). Islamic Political Identity in Turkey. Oxford University Press.

Yıldız, A. (1999). Refah Partisi'nin Kapatılması ve Türk Siyasi Tarihinde Parti Kapatma Davaları. Anayasa Hukuku Dergisi, 15(1), 33-55.

Zürcher, E. J. (2004). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Ahmad, F. (1995). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Sarmal Yayınevi.

Akşin, S. (2015). Kısa Türkiye Tarihi. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Altan, C. (2010). Doğru Yol Partisi. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakki'den Günümüze Türkiye'de Siyasal Partiler. Orion Kitabevi.

Altay, A. A. (2022). Türk Solunun Umudu ve Hayal Kırıklığı: Sosyaldemokrat Halkçı Parti. (Ed. M. Karataş), Türk Demokrasi Tarihi (1980'den Günümüze): Liderler, Partiler ve Seçimler. Efe Akademi Yayıncılık.

Aydın, S. & Taşkın, Y. (2016). 1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi. İletişim Yayınları.

Aydın, Ş. (2022). Türk Siyasal Yaşamında Erdal İnönü. Myrina Yayınları.

Basmacı, G. (2019). Koalisyon Hükümetlerinde Basın Özgürlüğü: Doğru Yol Partisi ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti/Cumhuriyet Halk Partisi Örneği (1991-1996). Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, (33), 63-79.

Çavdar, T. (2019). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi: 1950'den Günümüze. İmge Kitabevi.

Çetin, H. (2016). 12 Eylül Rejimi ve Özal Dönemi: 1980-1993. Türk Siyasal Hayatında Krizler Kahramanlar ve Hainler C V. Orion Kitabevi.

Dağıstanlı, F. (1998). Sosyal Demokratlar. Bilgi Yayınevi.

Ergül, T. (2000). Sosyal Demokraside Bölüşme Yılları. Gündoğan Yayınları.

Karakoç, S. (2022). Türkiye ve Sosyal Demokrasi Üzerine Bir İnceleme: Sosyal Demokrasi Partisi (SODEP). Akademik Açı, 2(1), 38-64.

Kömürcü, D. (2008). 1980 Sonrası Türkiye'de Sosyal Demokrasi: Fırsatlar, Stratejiler ve Kriz (SODEP ve SHP Deneyimleri). Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

Mutlusu, A. F. (2010). Anavatan Partisi. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakki'den Günümüze Türkiye'de Siyasal Partiler. Orion Kitabevi.

Polat, A. (2009). 1980 Sonrası Türkiye Solu: SHP Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Sabuncu, Y. & Şeker, M. (1996). Seçimler. (Ed. F. Aral), Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi C. 14. İletişim Yayınları.

Saraçoğlu, C. (2015). 1980-2002 Tank Paletiyle Neoliberalizm. (Yay. Haz. Gökhan Atılgan vd.), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Siyasal Hayat. Yordam Kitap.

SHP (1985). Sosyaldemokrat Halkçı Parti Programı.

SHP (1990). Sosyal Demokrat Halkçı Partinin Doğu ve Güneydoğu Sorununa Bakışı ve Çözüm Önerileri Raporu.

TBMM (2015). Koalisyon Hükümetleri, Koalisyon Protokolleri, Hükümet Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri C 2. (Haz. İ. Neziroğlu & T. Yılmaz). TBMM Başkanlığı Yayınları.

Turan, A. E. (2008). Türkiye'de Yerel Seçimler. Bilgi Üniversitesi Yayınları.

TÜİK (2012). Milletvekili Genel Seçimleri 1923-2011. Yayın No: 3685.

Yıldız, Y. G. (1996). SHP-CHP. (Ed. F. Aral), Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi C. 15. İletişim Yayınları.

Zürcher, E. J. (2015). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Ağtaş, Ö. (2007). Ortanın Solu: İsmet İnönü'den Bülent Ecevit'e. (Ed. M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce C. 8/Sol. İletişim Yayınevi.

Akar, A. (2002). Öteki DSP Ecevitlerin Gayri Resmi Öyküsü. Metis Yayınları.

Alper, E. (2007). Bülent Ecevit. (Ed. M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce C. 8/Sol. İstanbul: İletişim Yayınevi.

ANKA (2023). DSP'li Eski Bakan ve Milletvekillerinden Kılıçdaroğlu'na Destek. ANKA Haber Ajansı. https://ankahaber.net/haber/detay/dspli_51_eski_bakan_ve_milletvekilinden_kilicdarogluna_destek_demokratik_solcular_olarak_kisisel_hicbir_beklentimiz_olmaksizin_millet_ittifakini_ve_onun_cumhurbaskani_adayi_kemal_kilicdaroglunu_destekleyecegiz_131161.

CHP (1967). İnönü Ortanın Solunu Anlatıyor. CHP Nedir, Ne Değildir?. Ulusal Basımevi.

CHP (1976). Tüzük ve Yönetmelikler. Caba Matbaası.

Çetingüleç, M. (2002). Rahşan. Sabah Kitap.

Çevikcan, S. (2001). Köprüleri Attılar. Milliyet Gazetesi. https://www.milliyet.com.tr/siyaset/kopruleri-attilar-5289915.

Çiçek, A. (2023). İdeolojiden Kitleye Türkiye'de Siyasi Partiler. Dicle Akademi Dergisi, 3(2). 255-281.

Çolak, M. (2019). Bülent Ecevit Karaoğlan. İletişim Yayınları.

DSP (1984). Demokratik Sol Hareketin Öncülerine Çağrı. Erdem Matbaacılık.

Ecevit, B. (2008). Demokratik Sol. İş Bankası Kültür Yayınları.

Ecevit, B. (2011). Dış Politika ve Kıbrıs Dosyası. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Hatipoğlu, A. (2012). CHP'nin İdeolojik Dönüşümü Kemalizmden Sosyal Demokrasiye. Kaynak Yayınları.

Fedayi, C. (2006). Ortanın Solu Akımı. Liberal Düşünce, 33. 163-183.

Kaynar, M. K., Özsel, D., Çavdar, O., Altaylı, E., Mutluay, B., Ateş, S., & Sadioğlu, U. (2007). Cumhuriyet Dönemi Siyasi Partileri 1923-2006. (Der. M. K. Kaynar). İmge Kitabevi.

Milliyet Gazetesi. 08.10.1965. İnönü "Ortanın Solu Komünizmi Önler".

Ortaylı, İ. (2017). Sayın Hitabını Siyasete Sokan Saygın Siyasetçi: Bülent Ecevit. Hürriyet Gazetesi. https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ilber-ortayli/sayin-hitabini-siyasete-sokan-saygin-siyasetci-bulent-ecevit-40680681.

T24. (2023). Binali Yıldırım DSP'yi ziyaret etti, DSP'li 74 bakan ve milletvekili Kılıçdaroğlu'na desteğini açıkladı". https://t24.com.tr/video/binali-yildirim-ziyaret-etti-dsp-li-74-bakan-ve-milletvekili-kilicdaroglu-na-destegini-acikladi,53299.

Zürcher, E. J. (2020). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Açıl, M. (2020). Başkanlık Sisteminde Koalisyonlar. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 149, 1-50.

Ahmad, F. (1996). Demokrasi Sürecinde Türkiye (1945-1980). Hil Yayınları.

Altın, Y. Ş. (2019). Sosyal Demokrasiden Yeni Sağa CHP'nin Söylemsel Dönüşümü: Bir Siyasal Söylem Çözümlemesi Denemesi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(3), 434-461.

Altunoğlu, M. (2014). Geçmişin Yüküyle Yenilik Arayışı. SETA Yayınları.

Altunoğlu, M. & Eşkinat, D. (2014). 30 Mart'a Doğru Cumhuriyet Halk Partisi. SETA Analiz, S. 90.

Ateş, T. (1999). CHP'nin Durumu…27 Nisan 1999 tarihli Cumhuriyet Gazetesi.

Aydın, S. & Taşkın, Y. (2020). 1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi. İletişim Yayınları.

Ayata, G. A. (1995). Türkiye'nin Demokratikleşme Sürecinde Ortanın Solu Hareketi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 4(11), 79-89.

Baykal, D. ve Cem, İ. (1992). Yeni Sol. Cem Yayınevi.

Bozatay, A. Ş. (2011). 12 Eylül 2010 Referandumu ve Referandum Sürecinin Üniversite Öğrencileri Tarafından Algılanmasına İlişkin Bir Araştırma: Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi, 9(2), 115-140.

Bölükbaşı, M. & Macar, E. (2019). Seçim Kampanyalarının Profesyonelleşmesi: AK Parti ve CHP'nin 2011 Genel Seçim Kampanyalarının Analizi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 8 (2), 939-964.

Cemal, H. (1999). CHP'de Öymen'e Köstek Değil, Destek Olmak… Milliyet Gazetesi.

CHP Seçim Bildirgesi. (2011). https://chp.org.tr/yayin/2011-secim-bildirgesi/Open.

Cıngı, A. (2010). Sosyal Demokratlaşmaktaki Bir Parti: CHP., İstanbul: Avrupa'da Sosyal Demokrasinin Bugünü ve Geleceği. Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği Yayınları.

Çolak, D. Ç. (2020). Seçim İttifakı Sisteminin 2018 Milletvekili Genel Seçimlerine Etkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 15(2), 719-742.

Dağıstanlı, F. (1998). Sosyal Demokratlar. Bilgi Yayınevi.

Fedayi, C. (2006). Ortanın Solu Akımı. Liberal Düşünce Dergisi, 33, 163-183.

Kapusızoğlu, M. & Yolcu, T. (2023). Siyasal Uzlaşma Bağlamında Siyasi İttifaklar: Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı'na Yönelik Bir İnceleme. Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 14(2), 664-692.

Kaynar, M. K. (2007). Cumhuriyet Dönemi Siyasi Partileri. İmge Kitabevi.

Kışlalı, T. A. (1999). Ben Demokrat Değilim. İmge Kitapevi.

Köse, T. (2017). Çözüm Sürecinin Yükselişi ve Düşüşü. Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi. 4(1), 13-40.

Kuzu, A. (2014). Atatürk ve CHP'nin Saklı Tarihi. Parola Yayınları.

Miş, N. & Yanık, M. (2014). Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Adaylar: Ekmeleddin İhsanoğlu'nun Siyasal Anlamı. SETA, S. 105.

Nişancı, Ş. & Doğan, S. (2022). Türkiye'de 2018 Yılında Gerçekleştirilen Seçim İttifaklarının Kurumsal Yönden Tahlili. Atatürk Üniversitesi İİBF Yayınları, 36(2), 183-194.

Övür, M. (2011). 12 Eylül'den 12 Haziran'a Siyasi Partiler Cumhuriyet Halk Partisi (CHP). SETA.

Özipek, B. B. (2014). Türkiye Siyasetinde 2014 Cumhurbaşkanlığı Seçimi. Liberal Düşünce Dergisi, 19(75), 93-105.

Öztürk, A. (2015). İzlenimler, AKP Türkiye'si. Gündoğan Yayınları.

Sambur, B. (2013). Gezizm, Kolektivizm ve Anti-demokrasi. Liberal Düşünce Dergisi, 18(71), 181-186.

Saraçoğlu, C. (2015). İki Darbe Arasında Kriz Sarmalı. (Ed. E. Ozan), Osmanlı'dan Günümüze Siyasal Hayat. Yordam Kitap.

Sarıbay, A. Y. (1996). Siyasal Sosyoloji. Uludağ Üniversitesi.

Savut, E. (2020). Geçmişten Bugüne Türkiye Siyasetinde Seçim İttifakları: Tercih mi? Zorunluluk mu?. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 39, 33-48.

Sayın, A. (2023). CHP'de Yerel Seçim Takvimi Netleşti: Aday Belirlemede Hangi Kriterler Dikkate Alınacak. https://www.bbc.com/turkce/articles/cl7p0q5rx8qo. 16.11.2024 tarihinde alınmıştır.

Tanilli, S. (1997). Uygarlık Tarihi. Çağdaş Yayınları.

Tanör, B. (1994). İki Anayasa 1961 ve 1982. Beta Yayıncılık.

Tuncel, G. & Demirhan, Y. (2018). 15 Temmuz Darbe Girişimi ve Sonrasında Çıkartılan Kanun Hükmünde Kararnamelerin Kamu Yönetimine Etkisi. Birey ve Toplum Dergisi, 8(16), 5-38.

Uzun, Y. & Nisan, F. (2018). 16 Nisan 2017 Anayasa Değişikliği Referandum Sürecinin Ulusal Basındaki Haber Çerçevelenmesi Üzerine Bir Çalışma. İNİF E- DERGİ, 3(1), 159-177.

Yaman, Z. (2021). Başörtüsü Karşıtlığının Arkeolojisi ve CHP. Kriter Dergisi, S. 54.

Zabun, A. H. (2020). 7 Haziran ve 1 Kasım 2015 Genel Seçimleri Bağlamında Cumhuriyet Halk Partisine Yönelik Bir Karşılaştırma. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 519-590.

Kaynakça

Akar, F. & Savut, E. (2020). Siyasal Liderlik ve Bir Siyasal Lider Olarak Muhsin Yazıcıoğlu. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 11(28), 829-854.

Akpınar, H. (2005). Kurtların Kardeşliği. Bir Harf Yayınları.

Akpınar, H. (2016). Kurtların Kardeşliği CMKP'den MHP'ye Ülkücü Hareketin Kısa Tarihi. amer Yayınları.

Akşam Gazetesi. (2024) https://secim.aksam.com.tr/secim/12-haziran-2011-genel-secimleri.

Akşam Gazetesi. (2024). https://secim.aksam.com.tr/secim/1-kasim-2015-genel-secimleri.

Bayraktar, Ö. (2016). Ülkücü Harekette Bölünme: Milliyetçi Hareket Partisi ve Büyük Birlik Partisi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.

BBP (1993). Büyük Birlik Partisi Programı. BBP Yayınları.

BBP (1993). Büyük Birlik Partisi Tüzüğü. BBP Yayınları.

BBP (1999). Büyük Birlik Partisi Seçim Beyannamesi. BBP Yayınları.

BBP (1995). BBP Genel Merkezi Muhsin Yazıcıoğlu Özel Video Arşivi. 1995 BBP Reklam Filmi.

Bora, T. & Can, K. (2004). Devlet ve Kuzgun 1990'lardan 2000'lere MHP. İletişim Yayınları.

Burak, A. (1989). Kitle Hareketleri ve Gençlik. Bizim Dergâh Dergisi, 22, 19.

Coşar, S. (2011). Turkish Nationalism and Sunni Islam in the Construction of Political Identites. (Ed. A. Kadıoğlu & F. Keyman), Symbiotic Antoganisms: Competing Nationalism in Turkey. The University of Utah Press.

Çayır, R. (1993). Remzi Çayır ile Söyleşi. Bizim Dergâh Dergisi, 13-14.

Çoraklı, S. (2009). Muhsin Yazıcıoğlu Adam Gibi Adam. Hayat Yayınları.

Damatlar, M. (1996). Alperen Kimdir?. Nizam-ı Âlem Dergisi, 15.

Eryılmaz, A. (1990). Tartışmalı mıyız?. Bizim Dergâh Dergisi, Şubat-Mart, 9-10.

https://www.haberler.com/secim/7-haziran-2015-secimi/.

https://yerelsecim.com/YerelSecimSonuclari.asp?SY=1999.

İslamoğulları, A. (2010). Sosyal Teşhir Masasında Bir Siyasi Hareket ve Bizim Çocuklara Dair Bir Deneme. Alperen Ocakları Kültür ve Fikir Dergisi, 9.

Kaplan, K. (1989). İnsan Hakları. Bizim Dergâh Dergisi, 22, 22-23.

Kaynar, K. M., Özsel, D., Çavdar, O., Altaylı, E., Mutluay, B., Ateş, S. & Sadioğlu, U. (2007). (Der. M. K. Kaynar), Cumhuriyet Dönemi Siyasi Partileri 1923-2006. İmge Yayınları.

Küpçük, S. (2012). Yüzleşmenin Kişisel Tarihi. Granada Yayınları.

Örmeci, O. (2008). Türk Siyasal Tarihi. İstanbul: Yayıncılık.

Öznur, H. (2009). 21. Yüzyılda Bir Alperen Muhsin Yazıcıoğlu. Öncü Basımevi Yayınları.

Öztepe, M. (1996). Neden Nizam-ı Âlem Ülküsü?. Nizam-ı Âlem Dergisi, 12-14.

Resmî Gazete, (21 Kasım 1995). https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22470.pdf

Resmî Gazete, (11 Mayıs 2009). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/05/20090511M1-1.htm

Sarıgöl, C. (2008). BBP Lideri Muhsin Yazıcıoğlu Röportajı 1. Bölüm, https://cenksarigol.blogspot.com/2008/11/bbp-lideri-muhsin-yazcolu-rportaj-i-blm.html

Selvi, A. & Seven, E. (2010). İşkence Koğuşlarından Siyaset Meydanına. Nesil Yayınları.

TBMM, (26 Kasım 1995). TBMM Tutanak Dergisi, 19. Dönem 5. Yasama Yılı C. 95, 15. Birleşim.

Turgut, H. (1995). Şahinlerin Dansı. ABC Yayınları.

Umur, Ö. (2016). Türk Siyasi Tarihinde "Büyük Birlik Partisi" (Siyasi Gelişimi- Fikri Kaynakları- Teşkilatlanma Yapısı, 1993-2009). Yüksek Lisans Tezi. Ordu Üniversitesi.

Umur, Ö. (2017). Türk Siyasi Tarihinde Büyük Birlik Partisi: Siyasi Gelişimi, Fikri Kaynakları, Teşkilatlanma Yapısı 1993-2009. Muhsiyad Yayınları.

Yanardağ, M. (2002). MHP Değişti mi? Ülkücü Hareketin Analitik Tarihi. Gendaş Yayınları.

Yazıcıoğlu, M. (1992). İhtilafın Rahmetinde Milli Mutabakata Doğru. Kardelen Yayınları.

Yorulmaz, M. (1996). Biz Kimiz?. Nizam-ı Âlem Dergisi, 27.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Mahalli/1994/ilGenel/Pdf/1994Mahalli-ilGenel-Tumu.pdf.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr//doc/dosyalar/docs/Mahalli/1999/ilGenel/Pdf/1999Mahalli-ilGenel-Tumu.pdf.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/Mahalli/2004/ilGenel/Pdf/2004Mahalli-ilGenel-Tumu.pdf.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr /doc/dosyalar/docs/2009MahalliIdareler/ResmiGazete/IlGenel.pdf.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr/tr/30-mart-2014-mahalli-idareler-genel-secimleri/2853.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr/tr/31-mart-2019-mahalli-idareler-secimi/77916.

YSK (2024). https://ysk.gov.tr/tr/31-mart-2024-mahalli-idareler-secimi/46637316.

Kaynakça

Akın, M. (2021). Fazilet Partisi. (Ed. M. Maruf & Y. Yalanız), Millî Görüş Partileri. Nobel Kitap.

Arpacı, I. (2017). Türk Siyasetinde Erbakan. Kopernik Yayınları.

Çakır, R. (2000), Fazilet Kongresi: Demokrasi Virüsü FP'ye de Sızdı, Birikim, 134-135- Haziran/Temmuz, https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-134-135-haziran-temmuz-2000/2327/fazilet-kongresi-demokrasi-virusu-fp-ye-de-sizdi/3956.

Çakır, R. (2005). Millî Görüş Hareketi. (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), İslamcılık. İletişim Yayınları.

Çalmuk, F. (2001). Erbakan'ın Kürtleri: Millî Görüş'ün Güneydoğu Politikası. Metis Yayınları.

Çınar, M. (2000), Fazilet Kongresi: Millî Görüş Hareketi Kurumsallaşabilecek mi? Birikim, 134-135- Haziran/Temmuz, https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-134-135-haziran-temmuz-2000/2327/fazilet-kongresi-Millî-gorus-hareketi-kurumsallasabilecek-mi/3955.

Dursun, Ç. (2004). Televizyon Haberlerinde Siyasal İslamcı Partinin Temsili: 1999 Seçimlerinde Fazilet Partisi. Selçuk İletişim, 3(1), 5-20.

Erbakan, N. (1973). Mecliste Millî Görüş Açısından 3. Beş Yıllık Kalkınma Planının Tenkidi. AğaçİŞ Matbaası.

Fazilet Partisi Programı (1998). Ankara.

Howe, M. (1998). The Islamist Agenda in Turkey; Democracy. The Washington Report on Middle East Affairs, 17(7), 18-33.

Kapusızoğlu, M. (2018). Türkiye'nin Demokrasi Politikası. (Ed. I. Arpacı & O. Ağır) Türkiye'de Devlet Politikaları. Nobel Yayınları.

Karaalioğlu, M. (2001). Hilal ve Ampul Fazilet'ten Saadet ve AK Parti'ye Bir Hareketin Öyküsü. Bakış Yayınları.

Küçükcan, T. (2003), State, Islam, and Religious Liberty in Modern Turkey: Reconfiguration of Religion in the Public Sphere. Brigham Young University Law Review, 2(1), 475-506.

Mencan, Q. (2011). Erbakan'ın Mirası. Umran, 200(1), 33–35.

Millîyet (2001). Mahkemenin Kapatma Kararı, Millîyet Gazetesi, 23.06.2001.

Okutan, M. Ç. (2006). Adalet ve Kalkınma Partisi: Muhafazakâr Demokrat mı, Hıristiyan Demokrasinin Müslüman Versiyonu mu?, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(1), 307-324.

Öniş, Z. (2001). Political Islam at the Crossroods: From Hegemony to Co-Existence. Contemporary Politics, 7(4), 281-288.

Özdemir, H. (2015). 28 Şubat Süreci Arifesinde ve Ertesinde İki Millî Görüş Partisi: Refah Partisi (RP)-Fazilet Partisi (FP) (Karşılaştırmalı Bir Analiz). Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 20(2), 165-193.

Özet, İ. (2024). Fazilet Partisi Ekseninde Millî Görüş Geleneğinde Kopuş ve Süreklilikler. ESAM Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(1), 1-25.

Tecim, E. (2017). Bir Sosyal Hareket Olarak Millî Görüş, Doğumunun 90. yılında Necmettin Erbakan Sempozyumu. Necmettin Erbakan Üniversitesi Kültür Yayınları.

Toruk, İ. (2011). Türkiye'de Başörtüsü Sorunu ve Yazılı Medyada Sunumu. Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 30(1), 483-514.

Yalanız, Y. (2023). 1980 Sonrası Millî Görüş Hareketi'nin Siyasi Yapılanması. (Ed. A. R.Savaş & A. H. Zabun), 1980'den Günümüze Türk Siyasal Hayatı: Siyaset, Ekonomi, Dış Politika. Özgür Yayınları.

Kaynakça

AA (2014). Kamalak Yeniden Genel Başkan, https://www.aa.com.tr/tr/politika/kamalak-yeniden-genel-baskan/162262

AA (2019). Saadet Partisi genel merkez binası tahliye ediliyor, https://www.aa.com.tr/tr/politika/saadet-partisi-genel-merkez-binasi-tahliye-ediliyor/1449098

Ahmad, F. (2010). Bir Kimlik Peşinde Türkiye, (çev.) Sedat Cem Karadeli. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Al Jazeera (2014). Saadet'te Erbakan Gerilimi, https://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/saadette-erbakan-gerilimi.

Balcı, Ş., & Ayhan, B. (2004). Seçmen Tercihlerinin Belirlenmesine Yönelik Yapılan Kamuoyu Araştırmalarında Güvenilirlik ve Geçerlilik Problemleri: 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (11), 135-167.

BBC (2024). Saadet Partisi'nin yeni lideri Mahmut Arıkan kimdir?https://www.bbc.com/turkce/articles/cgmvr7l1r7no.

Bloomberght (2016). Temel Karamollaoğlu Saadet Partisi'nin yeni genel başkanı seçildi, https://www.bloomberght.com/temel-karamollaoglu-saadet-partisinin-yeni-genel-baskani-secildi-1937195.

CNN Türk (2010). Saadet Partisi'nden olaylı iftar için açıklama, https://www.cnnturk.com/turkiye/saadet-partisinden-olayli-iftar-icin-aciklama-110589.

Çakır, R. (2005). "Millî Görüş Hareketi", (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye Siyasî Düşünce C. 6: İslamcılık. İletişim Yayınları.

Diken (2023). Saadet-Gelecek grubu ilk toplantısını düzenledi, https://www.diken.com.tr/saadet-gelecek-grubu-ilk-toplantisini-duzenledi

Evrensel (2024). Saadet Partisi olağanüstü kongreyi iptal etti, https://www.evrensel.net/haber/521890/saadet-partisi-olaganustu-kongreyi-iptal-etti.

Habertürk (2010a). Şevket Kazan Önder Sav'la ne görüştü?, https://www.haberturk.com/gundem/haber/535573-sevket-kazan-onder-savla-ne-gorustu?page=2

Habertürk (2010b). Numan Kurtulmuş kararını verdi!, https://www.haberturk.com/gundem/haber/557157-numan-kurtulmus-kararini-verdi?page=11

Hürriyet (2010). Numan Kurtulmuş Yeniden Genel Başkan, https://www.hurriyet.com.tr/gundem/numan-kurtulmus-yeniden-genel-baskan-15286765

Hürriyet (2014). Fatih Erbakan genel başkan adayı olduğunu açıkladı, https://www.hurriyet.com.tr/gundem/fatih-erbakan-genel-baskan-adayi-oldugunu-acikladi-26279404

iha.com.tr (2008). Saadet Partisi 3. Olağan Kongresi, https://www.iha.com.tr/haber-saadet-partisi-3-olagan-kongresi-39516

Kabakcı, G. (2011). Neo-kemalist Bir Hareket: Cumhuriyet Mitingleri. Selçuk İletişim, 7(1), 96-112.

Kol, Y. (2019). İslami Hareketin Siyasi Temsilinde Yenilikçiler ve Gelenekçiler Ayrışması: Fazilet Partisi ve Sonrasında Ortaya Çıkan Siyasi Tablo. Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Millî Gazete (2010). Kongre çağrı heyeti görev dağılımı yaptı, https://www.milligazete.com.tr/haber/1135876/kongre-cagri-heyeti-gorev-dagilimi-yapti

Millî Gazete (2018). Saadet Partisi milletvekilleri Cihangir İslam ve Abdulkadir Karaduman TBMM'de yemin etti, https://www.milligazete.com.tr/haber/1652637/saadet-partisi-milletvekilleri-cihangir-islam-ve-abdulkadir-karaduman-tbmmde-yemin-etti

Millî Gazete (2024). Allah rızası için geçen bir ömür: Necmettin Erbakanhttps://www.milligazete.com.tr/haber/19374470/allah-rizasi-icin-gecen-bir-omur-necmettin-erbakan

Milliyet (2010). SP Kongresi 17 Ekim'de, https://www.milliyet.com.tr/siyaset/sp-kongresi-17-ekimde-1296782

Milliyet (2014). Saadet Partisi'nden cumhurbaşkanlığı seçimi kararı, https://www.milliyet.com.tr/siyaset/saadet-partisinden-cumhurbaskanligi-secimi-karari-1916008

NTV (2010). Saadet İftarında Kavga, https://www.ntv.com.tr/turkiye/saadet-iftarinda-kavga,nGu1HR0OCkeGLHrKzwGuzg

Okur Çakıcı, F. & Doğanay, T.C. (2022). Siyasal Partiler ve Tipolojileri Üzerinden Türkiye'de Genel Seçimlerin Dönemsel Değerlendirilmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma, İmgelem, 6(11), 605-630.

Resmî Gazete (2004).12 Mayıs 2004, Sayı: 25460.

Resmî Gazete (2007). 30 Temmuz 2007, Sayı: 26598.

Resmî Gazete (2009). 11 Mayıs 2009, Sayı: 27225

Resmî Gazete (2011). 23 Haziran Mayıs 2011, Sayı: 27973

Resmî Gazete (2014). 06 Mayıs 2014, Sayı: 28992

Resmî Gazete (2014). 28 Ağustos 2014, Sayı: 29102

Resmî Gazete (2015a). 18 Haziran 2015, Sayı: 29390

Resmî Gazete (2015b). 19Kasım 2015, Sayı: 29562

Resmî Gazete (2018). 04 Temmuz 2018, Sayı: 30468.

Resmî Gazete (2019). 22 Mayıs 2019, Sayı: 30781.

Resmî Gazete (2023). 07 Mayıs 2024, Sayı: 32539.

Resmî Gazete (2023). 30 Mayıs 2023, Sayı: 32208

Resmî Gazete (2023a). 19 Mayıs 2023, Sayı: 32195.

Resmî Gazete (2023b). 30 Mayıs 2023, Sayı: 32206

Saadet Partisi (2002). Acil Onarım ve Atılım Programı. Saadet Partisi.

Saadet Partisi (2007). Saadet Partisi Seçim Beyannamesi 22 Temmuz 2007. Saadet Partisi.

Sabah, (2010). Ve Erbakan genel başkan! https://www.sabah.com.tr/gundem/2010/10/17/erbakan_aday_degil.

Temiztürk, H. (2011). Türkiye'de Ordunun Siyasete Müdahale Geleneği ve Basın: 27 Nisan 2007 Muhtırasından Önce ve Sonra. Erciyes İletişim Dergisi, 1(1), 6-26.

Ustabulut, B. (2017). Millî Görüş Partilerinde Parti Disiplini Uygulamaları. Electronic Turkish Studies, 12(8). 337-354.

Uzun, N. (2011). Türkiye'de İslamcı Hareket Gelişimi, İlişkileri, Ayrılıkları ve Dönüşümü. Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi.

Yavuz, H. (2008). Modernleşen Müslümanlar: Nurcular, Nakşiler, Milli Görüş ve AK Parti. Kitap Yayınevi.

Yeni Şafak, (2010). Kurtulmuş da deliller için CHP'yi işaret ettihttps://www.yenisafak.com/gundem/kurtulmus-da-deliller-icin-chpyi-isaret-etti-279935

Yenidenrefahpartisi.org.tr (2020). 13/40, Saadet Partisi Milli Görüşü temsil etmiyor mu?, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/13-47-40-saadet-partisi-milli-gorusu-temsil-etmiyor-mu-/1459

Kaynakça

AK Parti Programı (2002). https: //www.akparti.org.tr/media/0auje2sn/partiprogrami.pdf

AK Parti Tüzük (2023). https: //www.akparti.org.tr/media/asbklfdx/ak-parti-tuzuk.pdf

AK Parti 16 yılda 13 seçimden zaferle çıktı (2018). TRT Haber, https: //www.trthaber.com/haber/gundem/ak-parti-16-yilda-13-secimden-zaferle-cikti-371720.html

AK Parti'nin 2002'den Bu Yana Oy Oranları (%) (2023). Veri Kaynağı, https: //www.verikaynagi.com/grafik/ak-partinin-2002den-bu-yana-oy-oranlari/

Akdoğan, Y. (2003). Muhafazakâr Demokrasi, AK Parti.

Akdoğan, Y. (2004). AK Parti ve Muhafazakâr Demokrasi. Alfa Yayınları.

Akdoğan, Y. (2010). Muhafazakâr-Demokrat Siyasal Kimliğin Önemi ve Siyasal İslamcılıktan Farkı, (Ed. H. Yavuz), 2002-2004-AK Parti, Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri. Kitap Yayınevi.

Akgül, M. (2004). Türkiye'de Siyasal-Toplumsal Merkezin Değişim Süreci ve Muhafazakârlık, Marife, 4(2), 109-127.

Akgün, M. H. (2019). AK Parti'nin Kaldırdığı 28 Şubat Uygulamaları, Kriter Dergisi, 3(32) https: //kriterdergi.com/siyaset/ak-partinin-kaldirdigi-28-subat-uygulamalari

Akıncı, M. (2012). Türk Muhafazakarlığı-Çok Partili Siyasal Hayatta 12 Eylül'e-. Ötüken Yayınları.

Aktaşlı, U. (2009). Muhafazakâr Düşünce ve Türk Muhafazakârlığı, Haksöz, https: //www.haksozhaber.net/okul/muhafazakar-dusunce-ve-turk-muhafazakarl_g_-5722yy.htm.

Akyol, T. (2004). Konuşma, Uluslararası Muhafazakarlık ve Demokrasi Sempozyumu: 10-11 Ocak 2004. AK Parti Kütüphanesi.

Alemdar, A. (2020). Uluslararası İlişkilerde 'Güç' ve 'Yumuşak Güç' Boyutu, Defence Turk , https: //www.defenceturk.net/uluslararasi-iliskilerde-guc-ve-yumusak-guc-boyutu.

Aslan, A. (2020). AK Parti'nin Muhalif Hikayeleri, Seta Analiz, https: //www.setav.org/yorum/ak-partinin-muhalif-hikayeleri.

Atila, S. (2022). 3 Kasım 2002'den bugüne AKP ve Erdoğan'ın 20 yıllık seçim tarihi, Medyascope, https: //medyascope.tv/2022/11/03/3-kasim-2002den-bugune-akp-ve-erdoganin-20-yillik-secim-tarihi/.

Aydın, E. (2022). Savunma Sanayimizde Yerli ve Millî Askeri Araçlara Verilen Adlar. International Journal of Filologia, (7), 70-103.

Bağcı, H. & Sinkaya, B. (2006). Büyük Ortadoğu Projesi ve Türkiye: AK Parti'nin Perspektifi. Akademik Orta Doğu, 1(1), 21-37.

Barış, İ. (2014). Muhafazakâr Düşüncenin Temel Değerleri Çerçevesinde AK Parti. Muhafazakâr Düşünce, 11(41-42), 237-255.

Başarının sırrı Erdoğan: 2011 genel seçimi (2011). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2011.

Baykal, Ö. & Çaha, Ö. (2017). Politik Aktör Olarak Necmettin Erbakan'ın Türk Siyasetindeki Yeri. Akademik Hassasiyetler, 4(8), 1-18.

Belge, M. (2003). Milliyetçilik ve Sol, Birikim, (165), https: //www.birikimdergisi.com/birikim-yazi/2947/milliyetcilik-ve-sol#.Xl2HMFRKjIU

Bingöl, Y. & Akgün, Ş. (2005). Demokratlıktan Muhafazakâr Demokratlığa: Demokrat Parti ile Adalet ve Kalkınma Partisinin Karşılaştırmalı Bir Analizi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1 (9), 1-33.

Bize Müslüman Demokrat Demesinler, (2003). Sabah, ars_v.sabah.com.tr/2003/08/16/g01.html.

Blok hareketi: 7 Haziran 2015 genel seçimi (2015). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2015.

Bora, T. (1995). Milliyetçiliğin Kara Baharı. Birikim Yayınları.

Bora, T. (2003). Türk Sağının Üç Hali: Milliyetçilik, Muhafazakarlık, İslamcılık. Birikim Yayınları.

Bölükbaşı, M. (2012). Millî Görüş'ten Muhafazakâr Demokrasiye: Türkiye'de 28 Şubat Süreci Sonrası İslami Elitlerin Dönüşümü. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1(2), 166-187.

Castells, M. (2006). Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür C. 2: Kimliğin Gücü. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Coşkun, R. (2010). Türkiye'de Siyasal İslam'ın Liberalleşmesi: "Nereye Gidiyorsun?". Düşünce Dünyasında Türkiz, 1(4), 43-54.

Coşkun, S. (2019). Neoliberal Gölgeler Altında Muhafazakâr Demokrasi, YTÜ Atatürkçü Düşünce Topluluğu Kulübü, http: //www.adtk.y_ld_z.edu.tr/makaleler/scoskun_mdemokras_.htm.

Cumhurbaşkanlığı Seçimleri ve Genel Seçimler Seçim Beyannamesi 2018 (2018). Güçlü Meclis Güçlü Hükümet Güçlü Türkiye, https: //www.akparti.org.tr/media/quhdqtia/24-haziran-2018-cumhurbaskanligi-secimleri-ve-genel-secimler-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf

Cumhurbaşkanı Seçimi 28 Mayıs ikinci tur sonucu: Erdoğan yarışı önde tamamladı (2023). Euronews, https: //tr.euronews.com/2023/05/28/28-mayis-cumhurbaskani-secimi-ikinci-tur-sonucu-erdogan-ve-kilicdaroglunun-oyu-kac-kim-ond

Cumhurbaşkanlığı 2.Tur Seçimi - 28 Mayıs 2023 Sonuçları (2023). Hürriyet, https: //secim.hurriyet.com.tr/28-mayis-2023-secimleri/secim-sonuclari/

Çağlıyan, Z. (2006). Muhafazakar Demokrasi mi Demokrasiyle Süslenmiş Muhafazakarlık mı?. Muhafazakar Düşünce, 3(9-10), 75-77.

Çakır, R. (2003). AKP Kimliksizliğe Mahkum, Vatan, www.gazetevatan.com/akp-k_ml_ks_zl_ge-mahkum-15666-gundem/

Çakır, R. (2013). Milli Görüş Hareketi: Dün, Bugün, Yarın. (Ed İ. Kara & A. Öz), Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri. Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.

Çavdar, T. (2013). Neoliberalizmin Türkiye Seyir Defteri. Yazılama Yayınları.

Çaylak A., Dinç G. & Güngör, M. (2017). AK Parti Döneminde Türkiye'de Siyaset ve Muhafazakâr Siyasetin Serencamı: 2002'den Günümüze. (Ed A. Çaylak & S. A. Avcu), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'nin Siyasal Hayatı. Savaş Yayınları.

Çiçek, A. (2022a). Liberal Discourse And Policies in Ak Party Government Programs: 2002-2015 Period. New Era International Journal of Interdisciplinary Social Researches, 7(16), 1-17.

Çiçek, A. (2022b). Türkiye'deki Siyasal Partilerin Yerel Yönetim Tasavvurları, (Ed. K. A.Demir & A. Çiçek), Kamu Yönetimi-Yerel Yönetimler, Yerel Demokrasi ve Kentleşme. Orion Akademi.

Dağı, İ. D. (2010). Adalet ve Kalkınma Partisi: Güvenlik ve Meşruiyet Arayışında Kimlik, Siyaset ve İnsan Hakları Söylemi, (Ed. H. Yavuz), AK Parti, Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri. Kitap Yayınevi.

Demirel, T. (2004). Konuşma: Türkiye'de Merkez Sağ ve Muhafazakarlık, Uluslararası Muhafazakarlık ve Demokrasi Sempozyumu: 10-11 Ocak 2004. AK Parti Kütüphanesi.

Demiröz, V. (2023). AK Parti 20 yıldır vesayet odaklarıyla çok mücadele etti, https: //www.akparti.org.tr/haberler/ak-parti-20-yildir-vesayet-odaklariyla-cok-mucadele-etti-darbeler-afetler-yasadik-ama-bunlara-ragmen-turkiye-ekonomisi-dunyada-en-hizli-buyuyen-ekonomilerin-basinda-geldi-25-04-2023-22-53-28/

Deprem bölgesinde tablo değişmedi, afetzedelere hakaret Erdoğan'ın oylarını yükseltti (2023, 29 Mayıs). Independent, https: //www.indyturk.com/node/635291/siyaset/deprem-b%C3%B6lgesinde-tablo-de%C4%9Fi%C5%9Fmedi-afetzedelere-hakaret-erdo%C4%9Fan%C4%B1n-oylar%C4%B1n%C4%B1#google_vignette

Doğanay, Ü. (2007). AKP'nın Demokrasi Söylemi ve Muhafazakarlık: Muhafazakâr Demokrasi ve Eleştirel Bir Bakış. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 62(1), 65-88.

Dursun, D. (2003). AK Parti ve Muhafazakâr Demokrasi. Yeni Şafak, https: //www.yen_safak.com/ars_v/2003/agustos/14/ddursun.html.

Dursunoğlu, İ. (2018). Türk Tipi Başkanlık: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. (Ed. K. Özdaşlı vd.), Sosyal Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar C.1. Gece Yayınları.

Ekiz, A. & Çimen, İ. (2023). AK Parti'nin seçim karnesi, Anadolu Ajansı, https: //www.aa.com.tr/tr/politika/ak-partinin-secim-karnesi/2897999

Ekşi, M. (2018). Kamu Diplomasisi ve AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası. Siyasal Kitabevi.

Eratalay, O. (2021). Silahlı İnsansız Hava Araçları, Gelenek Dergisi, (153), https: //gelenek.org/silahli-insansiz-hava-araclari/.

Erbakan, N. (2014). Davam. MGV Yayınları.

Erdil, B. (2021). İnsansız Hava Araçlarının Kullanım Alanları ile Bu Araçların Türkiye'nin Yurtdışı Operasyonlarındaki Yeri ve Önemi. Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 5(2), 581-607.

Erdoğan, R. T. (2004). Konuşma, Uluslararası Muhafazakarlık ve Demokrasi Sempozyumu: 10-11 Ocak 2004. AK Parti Kütüphanesi.

Erdoğan: Benim İçin Affedersin 'Ermeni' Dediler, (2014, 05 Ağustos). Radikal, http: //www.radikal.com.tr/politika/basbakan_erdogan_canli_yayinda_sorulari_yanitliyor-1205259.

Erler, Ö. (2007). Yeni Muhafazakarlık, AKP ve 'Muhafazakâr Demokrat' Kimliği. TASAM Stratejik Araştırmalar Dergisi Stratjik Öngörü, (10), 126-132.

Ernur, G. & Coşkun, T. (2015). Muhafazakârlık ve Türkiye Muhafazakârlıklarının Bazı Halleri. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(1), 27-40.

Fırat, M. M. D. (2004). Konuşma, Uluslararası Muhafazakarlık ve Demokrasi Sempozyumu: 10-11 Ocak 2004. AK Parti Kütüphanesi.

Gezi Parkı Eylemleri: Gün gün neler yaşandı? (2024, 28 Mayıs). BBC News, https: //www.bbc.com/turkce/articles/cv21rz7lykdo.

Güçlü meclis güçlü hükumet: Haziran 2018 genel seçimi (2018). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2018.

Gündoğan, M. (2017). Narkoz. Destek Yayınları.

Güngörmez, B. (2013). Siyasî Hayatın Huzursuz Kuzenleri: Liberaller ve Muhafazakârlar. Liberal Düşünce, 18(69-70), 107-114.

Hale, W. (2010). Hristiyan Demokrasi ve AKP, Benzerlikler ve Zıtlıklar. (Ed. H. Yavuz), AK Parti, Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri. Kitap Yayınevi.

Halk sandığı patlattı: 2007 genel seçimi (2007). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2007.

https: //www.akparti.org.tr/ (2024). AK Parti.

Hülür, H. & Akça, G. (2007). İmparatorluktan Cumhuriyete Siyasal Bütünlük ve Ulusalcılık Söylemi, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (22), 311-335.

Introvigne, M. (2010). Türkiye'de Dini Piyasalar. (Ed. H. Yavuz), AK Parti, Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri. Kitap Yayınevi.

İlçelere Göre Seçim Sonuçları (2019). Sözcü, https: //secim2019.sozcu.com.tr/secim2019/23-haziran-ibb-secimi.

Kader günü: 2002 genel seçimi (2002). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2002.

Kalkar, Ö. Ş. & Yemen Öcal, A. (2020). Bir İçerik Analizi: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 1-30.

Kara, İ. (2013). Türkiye'de İslâmcılık Düşüncesi ve Hareketi Üzerine Birkaç Not. (Ed. İ. Kara & A. Öz), Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri. Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.

Kılıçdaroğlu seçmeninden depremzedelere hakaret üstüne hakaret (2023, 16 Mayıs). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/video-galeri/gundem/kilicdaroglu-secmeninden-depremzedelere-hakaret-ustune-hakaret-4531353

Kirazlı, H. (2019). 2002'den bugüne sandıkta neler yaşandı?, Gerçekhayat, https: //www.gercekhayat.com.tr/kapak/2002den-bugune-sandikta-neler-yasandi/

Koç, Y. T. (2011) 12 Eylül'den 12 Haziran'a Siyasi Partiler Adalet ve Kalkınma Partisi (AK PARTİ), SETA Analiz, (4), https: //file.setav.org/Files/Pdf/12-eylulden-12-hazirana-siyasal-partiler-ak-parti.pdf

Koçal, A. V. (2013). Türkiye'de Siyasal Değişme Bağlamında Küreselleşme Sürecinde Muhafazakârlığın Dönüşümü, II. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi - Bildiriler Kitabı I: 6-8 Mayıs 2013. Bursa.

Koyuncu, B. (2014). Benim Milletim, AK Parti İktidarı, Din ve Ulusal Kimlik. İletişim Yayınevi.

Küçük, B. (2018). Erdoğan: İstiklal Marşımız Dışında Bir Ant Tanımıyoruz, Tanımayacağız, Euronews, https: //tr.euronews.com/2018/10/23/erdogan-istiklal-marsimiz-disinda-bir-ant-tanimiyoruz-tanimayacagiz.

Küçükömer, İ. (2014). Batılılaşma ve Düzenin Yabancılaşması. Profil Yayıncılık.

Laleoğlu, B. (2023). Yüzyıldan Öte: Cumhuriyet Türkiye'sinde Seçimlerin Değişen Anlamı, Kriter Dergisi, 8(84), https: //kriterdergi.com/dosya-100-yil/yuzyildan-ote-cumhuriyet-turkiyesinde-secimlerin-degisen-anlami.

Macit, A. (2016). Necmettin Erbakan'ın Çağdaş İslam Düşüncesindeki Yeri. Turkish Studies, 12(8), 1-21.

Mardin, Ş. (1969). Siyasi Fikir Tarihi Çalışmalarında Muhteva Analizi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Mert, N. (2004). Konuşma, Uluslararası Muhafazakarlık ve Demokrasi Sempozyumu: 10-11 Ocak 2004. AK Parti Kütüphanesi.

Milletvekili Seçimi (2018). Hürriyet, https: //secim.hurriyet.com.tr/24-haziran-2018-secimleri/secim-sonuclari/.

Milletvekili Seçimi (2023). Hürriyet, https: //secim.hurriyet.com.tr/14-mayis-2023-secimleri/secim-sonuclari/.

Miş, N. (2018). Geçmişten Bugüne AK Parti Seçim Beyannameleri, Seta Analiz, https: //www.setav.org/yorum/gecmisten-bugune-ak-parti-secim-beyannameleri

Okutan, Ç. (2006). Adalet ve Kalkınma Partisi: Muhafazakar Demokrat mı, Hristiyan Demokrasinin Müslüman Versiyonu mu?. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8(1), 307-324.

Osmanoğlu, E. (2017). Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) Milliyetçilik Anlayışı. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdemir, H. (2012). Demokrat Parti (DP) ile Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP)'nin Karşılaştırmalı Tarihsel Analizi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(2), 188-209.

Öztan, G. G. (2013). Neo-Liberal Milliyetçilik ve AKP, Bianet, http: //www.bianet.org/bianet/siyaset/144811-neo-liberal-milliyetcilik-ve-akp

Sakman, T. (2021). Türk Dış Politikasında Güç Enstrümanı Olarak Savunma Sanayii, DİPAM (Diplomatik İlişkiler ve Politik Araştırmalar Merkezi). https: //dipam.org/turk-dis-politikasinda-guc-enstrumani-olarak-savunma-sanayii/

Saraçoğlu, C. (2013). AKP, Milliyetçilik ve Dış Politika: Bir Milliyetçilik Doktrini Olarak Stratejik Derinlik. Alternatif Politika, 5(1), 52-68.

Sarıbay, A. Y. (2004). Konuşma, Uluslararası Muhafazakarlık ve Demokrasi Sempozyumu: 10-11 Ocak 2004. AK Parti Kütüphanesi.

Sayın, A. (2024). AKP: Türkiye'nin son 22 yılına damga vuran parti, BBC News, https: //www.bbc.com/turkce/articles/c3g4llnr2jmo

Seçim Beyannamesi 2023 (2023). Türkiye Yüzyılı, Yarın Değil Hemen Şimdi, https: //www.akparti.org.tr/media/3qkcsy0c/tu-rkiye-yu-zy%C4%B1l%C4%B1-ic-in-dog-ru-ad%C4%B1mlar-yar%C4%B1n-deg-il-hemen-s-imdi-2023.pdf

Selvi, A. (2021). AK Parti hakkında iki kapatma davası açılmıştı, Hürriyet, https: //www.hurriyet.com.tr/yazarlar/abdulkadir-selvi/ak-parti-hakkinda-iki-kapatma-davasi-acilmisti-41769380

Sezik, M. (2013). Muhafazakâr Siyaset İdeolojisi ve Türkiye'de Muhafazakârlık, II. Türkiye Lisansüstü Çalışmaları Kongresi Bildiriler Kitabı- II: 6-8 Mayıs 2013. Bursa.

Söğütlü, İ. (2010). Cumhuriyet Türkiye'sinde Modernleşme ve Bürokratik Vesayet. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(1), 49- 68.

Şen, Y. F. (2015). Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Milliyetçilik Söylemi: Bir Siyasal Söylem Çözümlemesi. (Ed. H. E. Beriş), Muhafazakâr Düşünce Dergisi 11(44). Orient Yayıncılık.

Tekin, Ü. (2004). AK Parti'nin Muhafazakâr Demokrat Kimliği. Orient Yayınları.

Tepe, S. (2010). İslami Eğilimli Bir Parti Olarak Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Değişim Vaatleri, Çelişkileri ve Sınırları, (Ed. H. Yavuz), AK Parti, Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri. Kitap Yayınevi.

Turan, A. (2022). 20 Yıllık İktidarın Bir Muhasebesi: AK Parti ve Milliyetçilik. Eğitim Yayınevi.

Turan, A. (2024). Türk Siyasi Hayatında Kılıçdaroğlu Dönemi ve CHP'nin İdeolojik Yönelişi: Millet İttifakı'na Çıkan Yol. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (36), 48-73.

Türkiye Genel Seçim Tarihi (2023). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim/genel-secim

Türkiye Geneli Cumhurbaşkanı Seçimi Sonucu (2018). TRT Haber, https: //secim2018.trthaber.com/

Türkiye Geneli Yerel Seçim Sonuçları (2024). TRT Haber, https: //secim.trthaber.com/

Türkiye Yüzyılının En Önemli Seçimi (2023). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-cumhurbaskanligi-2023-2-tur

Uluçakar, M. (2018). Muhafazakâr Demokrasi Söylemi Üzerine Bir İnceleme. Alternatif Politika, 10(3), 349-373.

Uzunçayır, C. (2013). 2000 Sonrası Türk Milliyetçiliğinin Farklı Yüzleri: Bir Sınıflandırma Denemesi. Liberal Düşünce, 18(71), 203-218.

Yavuz, M. H. (2010). Giriş: Türkiye'de İslami Hareketin Dönüşümünde Yeni Burjuvazinin Rolü, (Ed. H. Yavuz,), AK Parti, Toplumsal Değişimin Yeni Aktörleri. Kitap Yayınevi.

Yesevi, Ç. G. (2018). Türk Milliyetçiliği, Doğuşu, Yükselişi ve Siyasal Yansımaları. Kripto Yayınları.

Yıldırım, E. (2014). Muhafazakâr Demokrasi ve Milliyetçi Muhafazakârlık, Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/yazarlar/ergun-yildirim/muhafazakr-demokrasi-ve-milliyetci-muhafazakrlik-2006264

Yıldız, A. (2004). AK Partinin 'Yeni Muhafazakâr Demokratlığı': Türkiye Siyasetinde Adlandırma Problemi. Liberal Düşünce, Bahar, 5-11.

Yıldız, A. (2015). Başkanlık Sistemi ve Türkiye. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 5(1), 1-14.

Yıldız, O. (2020). Yeni Muhafazakâr Demokrasi ve Milliyetçilik, Köklü Değişim Dergisi, (ss.1-8). www.kokludeg_s_mderg_s_.com/_ndex.php?p=makaleDetay&makale=690

Yılmaz, N. (2013). İslâmcılık Tartışmasına Katkı: İslâmcılık ve AK Parti'den Sonra İslâmcılık, (Ed. İ. Kara & A. Öz), Türkiye'de İslamcılık Düşüncesi ve Hareketi Sempozyum Tebliğleri. Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.

Yılmaz, S. (2016). Millî Görüş Hareketi: Toplumsal Hareketlerde Çerçeve Değişimi Etkisi. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(4), 1164-1185.

Zariç, S. (2016). Türk Siyasal Hayatında Millî Görüş Hareketinin Tarihsel Gelişimi Işığında Millî Görüş ile Adalet ve Kalkınma Partisi Arasındaki İdeolojik Farklılıklar. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(38), 228-243.

Zariç, S. (2017). Söylem ve Belge Analiziyle Adalet ve Kalkınma Partisi ile Saadet Partisi Arasında Laiklik Meselesine Yaklaşım Farkı. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (28), 311-324.

4.Olağan Büyük Kongre 2023 Siyasi Vizyonu, (2015).

5 ayda 5 milyon oy: Kasım 2015 genel seçimleri (2015). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2015-kasim

7 Haziran 2015 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi (2015, Temmuz). Tanıtım ve Medya Başkanlığı, Yeni Türkiye Yolunda Daima Adalet Daima Kalkınma, https: //www.akparti.org.tr/media/fmypruoa/7-haziran-2015-edited.pdf

12 Haziran 2011 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi (2011). Türkiye Hazır Hedef 2023, https: //www.akparti.org.tr/media/iesaeuoj/12-haziran-2011-genel-secimleri-secim-beyannamesi.pdf

17-25 Aralık 2013'te neler oldu ve o dönemin 17 aktörü bugün nerede? (2021, 17 Aralık). Euronews, https: //tr.euronews.com/my-europe/2021/12/17/17-aralikin-17-aktoru-bugun-nerede

22 yıl önce AK Parti iktidara geldi! 'Türk siyasi hayatında yeni bir başlangıç' (2024, 3 Kasım). Milliyet, https: //www.milliyet.com.tr/gundem/22-yil-once-ak-parti-iktidara-geldi-turk-siyasi-hayatinda-yeni-bir-baslangic-7224797

31 Mart 2019 Yerel Seçim Türkiye geneli (2019). Sözcü, https: //secim2019.sozcu.com.tr/secim2019/

100 Yılın Genel Seçimi: 14 Mayıs Milletvekili Seçimleri (2023). Yeni Şafak, https: //www.yenisafak.com/secim-2023

2002 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi (2015, Ocak). Tanıtım ve Medya Başkanlığı, https: //www.akparti.org.tr/media/acqnb24y/3-kasim-2002-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf

2007 Genel Seçimleri Seçim Beyannamesi (2015, Ocak). Tanıtım ve Medya Başkanlığı, https: //www.akparti.org.tr/media/o0omydr3/22-temmuz-2007-genel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf

2011 böyle geçti (2011, 30 Aralık). Anadolu Ajansı, https: //www.aa.com.tr/tr/turkiye/2011-boyle-gecti/387329

2014 Yerel Seçimleri Seçim Beyannamesi (2015, Ocak). Tanıtım ve Medya Başkanlığı, https: //www.akparti.org.tr/media/fjshy4eb/2014-yerel-secimleri-secim-beyannamesi-sayfalar.pdf

2023 Siyasal Vizyon (2023). https: //www.akparti.org.tr/parti/2023-siyasal-vizyon/siyaset/

2024 Yerel Seçimleri Beyannamesi, (2023). Türkiye Yüzyılı Şehirleri İçin Gerçek Belediyecilik, https: //www.akparti.org.tr/media/0iphdfqk/2024-yerel-se%C3%A7imleri-se%C3%A7im-beyannamesi.pdf

Kaynakça

Alemdar, M. Y. & Köker, N. E. (2011). Siyasi Partilerin 2007-2011 Türkiye Genel Seçimlerinde Web Sitesi Kullanımı ve Karşılaştırmalı Analizi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(31), 225-254.

Angılı, M. (2004). 1980 Sonrası Türkiye Siyaseti ve Genç Parti. Praksis, (12), 37-62.

Aziz. A. (2011) Siyasal İletişim. Nobel Yayınları.

Bayramoğlu, A. (2002, 9 Ekim). Genç Parti Fenomeni, Yeni Şafak Gazetesi.

Bora, T. (2002). Cem Uzan ve Neo-Faşizmin Yeni Yüzü: Şirket Konserlerinden Partiye. Birikim Dergisi, (162), 53-60.

Demirci, K. (2016). Modern Seçim Kampanyalarının Türkiye'deki Seyrine Dair Bir Eleştiri ve Dönemleştirme Denemesi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 71(3), 889-918.

Devran, Y. (2004). Siyasal Kampanya Yönetimi: Mesaj, Strateji ve Taktikler. Alemdar Ofset.

Dursunoğlu, İ. (2019). Dünden Bugüne Türkiye'de Siyasal Hayat. (Ed. İ. Dursunoğlu vd.), Modernleşme Bağlamında Türkiye'nin Sosyo-Politik Yapısı. İmaj Yayınları.

Ezikoğlu, Ç. (2021). Türkiye Siyasetinde Bir Siyasal Beka Aracı Olarak 28 Şubat. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (46), 85-100.

Genç Parti (2003a). Genç Parti Tüzüğü. Erişim Adresi: www.gencparti.org

Genç Parti (2003b). Genç Parti Parti Programı. Erişim Adresi: www.gencparti.org

Gökçe, O., Akgün B. & Karaçor S. (2002). 3 Kasım Seçimlerinin Anatomisi: Türk Siyasetinde Süreklilik ve Değişim, Selçuk Üniversitesi İİBF, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2(4), 1-44.

Göksu, G. (2015). Türkiye'de Yaşanan Finansal Kriz Dönemlerinde Uluslararası Brüt Sermaye Hareketlerinin Analizi. Doktora Tezi. Başkent Üniversitesi.

Güler, F. (2023). 1924 Anayasası Öncesi Dönem Siyasi Parti Tüzükleri. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32 (Dicle Üniversitesi'nin 50. Yılına Özel 50 Makale), 1-15.

Güloğlu, B. & Altunoğlu, E. (2002). Finansal Serbestleşme Politikaları ve Finansal Krizler: Latin Amerika, Meksika, Asya ve Türkiye Krizleri. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, (27), 107-134.

Hürriyet Gazetesi (2002). Uzanlar Siyasete Rüşvetle Başladı. 22 Ağustos 2002.

Judis, J. B. (2016). The Populist Explosion: How the Great Recession Transformed America and European Politics. Columbia Global Reports,

Kan, M. E. (2023). Siyasi Partilerin Seçim Beyannamelerinin Karşılaştırmalı Metin Analizi: 1 Kasım 2015 ve 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimleri Örneği. İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 6(1), 1-14.

Karaçor, Z. (2006). Öğrenen Ekonomi Türkiye: Kasım 2000, Şubat 2001 Krizinin Öğrettikleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (16), 379-391.

Karagöl, E. T. & Dama, N. (2015). Partilerin Vaatleri Seçim Sonuçlarını Nasıl Etkiler?. Seta Perspektif, 101, 1-5.

Kutlu, A. (2022). Türk Demokrasi Tarihinde 18 Nisan 1999 Genel Seçimleri. (Ed. M. Karataş), Türk Demokrasi Tarihi (1980'den Günümüze) Liderler, Partiler ve Seçimler. Efe Akademi.

Resmî Gazete (2002). 3 Kasım 2002 Pazar Günü Yapılan 22'nci Dönem Milletvekili Genel Seçimine Katılmaya Hak Kazanan Siyasi Partiler Tarafından Gösterilmiş Olan Adaylarla Seçime Bağımsız Olarak Katılmak Üzere Başvurmuş Olan Adaylara İlişkin "Kesin Aday Listeleri" Hakkında Karar. 10 Kasım 2002, Sayı: 24932

Sağlam, S. (2007). Genç Parti Buraya Kadar. Türk Yurdu, 27(240). 25-27.

Sancar, S. (2002). Seçim Dersleri: İmaj mı? Örgüt mü?. Birikim Dergisi, (163-164), 71-74.

Sarıkaya, M. Z. (2021). Bir Popülist Siyaset Örneği Olarak Genç Parti. Doktora Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Şener, N. (2004). Uzanlar: Bir Korku İmparatorluğunun Çöküşü. Güncel Yayıncılık.

Yalnız, M. (2004). Siyasal Reklam-Genç Parti'nin 3 Kasım 2002 Seçim Kampanyası. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

Taşlıcalı, M. (2002). Beyaz Yakalı: Cem Uzan Fenomeni. Karakutu Yayınları.

Tokdemir, K. & Karakuş, A. (2020). 1999'dan 2002 Genel Seçimlerine Giden Süreçte Türkiye'de Kritik Yeniden Saflaşma ve Kritik Seçim Teorisi Üzerine Bir Değerlendirme. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, (Özel Sayı), 757-775.

Tuncer, E., Kasapbaş, C. & Tuncer, B. (2003). 3 Kasım 2002 Milletvekili Genel Seçimleri Sayısal ve Siyasal Değerlendirme. Toplumsal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı Yayınları.

Turan, Ö. & Çapan Z. G. (2003). Siyasetin Yeniden Tanımlanması ve Gösteri Toplumu: Genç Parti Özelinde 3 Kasım 2002 Seçimleri. Birikim Dergisi, (165), 101-118.

Turan, Z. (2005). Türkiye Ekonomisinde Kasım 2000-Şubat 2001 Krizleri. Tühis İş Hukuku & İktisat Dergisi, 19(5), 1-18.

Turgut, M. (2003). 18 Nisan 1999 ve 3 Kasım 2002 Genel Seçimleri Değerlendirmesi. Boğaziçi Yayınları.

Türk, H. B. (2007). Genç Parti'yi Anlamak: Parti, Lider ve Kitle Üzerine Bir Çalışma. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

Koçak, P. G. & Akdağ, M. (2020). Siyasal İletişimde Kültür Odaklı Algılama Yönetimi: Seguela'dan Taran'a Seçim Çalışmaları. (Ed. T. Şener), Siyaset, Medya ve Seçmen Üzerine Yazılar. Nobel Yayınları.

Kaynakça

Aksu, F. (2014). Demokratik Özerklik ve Demokratik Birey. Aram Yayınları.

Aktan, H. (2012). Kürt Vatandaş. İletişim Yayınları.

Anayurt, Ö. (2001). Türk Hukukunda Siyasal Partilerin Kapatılması Rejimi: Ulusal Demokrasinin Strasbourg Demokrasisi Karşısında Hükmen Yenilgisi. Liberal Düşünce, 6(23), 5-28.

Arslan, Z. (2001). Anayasa Mahkemesi'nin Siyasi Partiler Politikası: 'Ve Çağı'nda 'Ya-ya da'cı Yaklaşımın Anakronizmi Üzerine Bir Deneme. Liberal Düşünce, 6(22), 5-31.

Aykol, H. (2009). Türkiye'de Siyasi Parti Kapatmanın Tarihi. İmge Yayınları.

BDP (2012). BDP Tüzüğü İşleyişi ve Yönetim Anlayışı. Gün Matbaacılık.

BDP, (2014). BDP Tüzüğü. http://www.yargitaycb.gov.tr/Partiler / kimlik / bvdp. pdf,

Benedikter, T. (2013). Etnik Uyuşmazlığın Özyönetimle Çözümü. Aram Yayınları.

Croch, C. (2004). Post Demokrasi. Polity Press. http://emreyildirim.me/dosyalar/postdemokrasi.pdf.

Çağlayan, H. (2007). Analar, Yoldaşlar, Tanrıçalar: Kürt Hareketinde Kadınlar ve Kadın Kimliğinin Oluşumu. İletişim Yayınları.

Dündar, S. (2009). Kürtler ve Azınlık Tartışmaları. Doğan Kitap.

Erdem, F. H. (2001). Türkiye'de Sistemsel Kriz ve Siyasal Yansımasının Analizi. Liberal Düşünce, 6(22), 93-109.

Ersanlı, B. & Özdoğan, G. G. (2012). Kürtlerin Türkiye'de Yakın Dönem Siyasi Temsiliyet ve Katılım Mücadeleleri. (Der. B. Ersanlı vd.), Türkiye Siyasetinde Kürtler: Direniş, Hak Arayışı, Katılım. İletişim Yayınları.

Gülsoy, M. T. (2001). Anayasa Mahkemesi Kararlarında Ölçü-Norm ve Siyasal Alanın Sınırı Olarak Başlangıç İlkeleri. Liberal Düşünce, 6(22), 46-58.

Güneş, C. D. (2013). Micheal Foucault'da Söylem ve İktidar. Kaygı, 21, 55-69.

HDP (2015a). Parti Tüzüğü. web: https://www.hdp.org.tr/tr/parti-tuzugu/10/

HDP (2015b). Parti Programı. web: https://www.hdp.org.tr/tr/parti-programi/8/

HDP (2015c). Yerel Seçim Bildirgesi. web: https://www.hdp.org.tr/tr/yerel-secim-bildirgesi/5425/

Irmak, S. (2015). Bir Demokratik Ulus Deneyimi; Kantonlarda Alternatif Sistem ve Kadının Rengi. Heviya Jinê, 14, 33-35.

Işık, H. M. (2011) Anayasa Mahkemesi Kararlarına Göre Türkiye'de Cumhuriyet ve Devlet Anlayışı: Siyasi Parti Kapatma Kararlarının İçerik Analizi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

Kavak, Ş. (2012). Kürt Siyasetinin 2000'li Yılları: Türkiyelileşme ve Demokratik Toplum Partisi. (Der. B. Ersanlı vd.), Türkiye Siyasetinde Kürtler: Direniş, Hak Arayışı, Katılım. İletişim Yayınları.

McDowald, D. (2004). Modern Kürt Tarihi. Doruk Yayınları.

Murtazaoğlu, F. (2004). Acaralıların Siyasi Özerklik Hakkının Süjesi Haline Gelmeleri ve Türkiye'nin Bu Sürece Etkisi. Bilig, 29, 41-82.

Nalbant, A. (2012). Üniter Devlet: Bölgeselleşmeden Küreselleşemeye. On İki Levha Yayıncılık.

Özcan, A. K. (2014). Türkiye'nin Kürtleri. Profil Yayıncılık.

Sunay, R. (2001). Siyaset-İdeoloji-Yargı Ekseninde Türkiye'de Parti Özgürlüğü ve Avrupa Sözleşmesi Uygulanması. Liberal Düşünce, 6(22), 32-45.

Şafak, M. (2015). Komün-Meclis Anlayışımız ve Yaşanan sorunlar. Özgür Halk, 2(9), 11-22.

TBMM (2014). HADEP Parti Programı. GAZETELER/WEB/KUTUPHANEDE% 20BULUNAN %20DIJITAL % 2 0 K A Y N A KLAR/KITAPLAR/SIYASI%20PARTI%20 YAYINLARI/199600970%20HADEP%20PROGRAM%201994/199600970%20HADEP%20 PROGRAM%201994.pdf

TBMM (2014a). HEP Parti Programı. http://www.tbmm.gov.tr/eyayin/ GAZETELER/WEB/ KUTUPHANEDE%20BULUNAN%20DIJITAL%20KAYNAKLAR/KITAPLAR/SIYASI%20

PARTI%20YAYINLARI/199004408%20HEP%20PROGRAMI%201990/199004408%20HEP%20PROGRAMI%201990.pdf

TBMM (2014b). DEHAP Parti Programı. GAZETELER/WEB/KUTUPHANEDE%20BULUNAN %20 D I J I T A L % 2 0 K A Y N AKLAR/KITAPLAR/SIYASI%20PARTI%20YAYINLARI/200707309%20DEHAP%20PROGRAM%20VE%20TUZUK%202003/200707309%20DEHAP%20PROGRAM%20VE%20TUZUK%202003.

TBMM (2014c). DTP Parti Programı. http://www.tbmm.gov.tr/eyayin/ GAZETELER/WEB/KUTUPHANEDE%20BULUNAN%20DIJITAL%20KAYNAKLAR/KITAPLAR/SIYASI%20PARTI%20YAYINLARI/200707129%20DTP%20PROGRAM%20VE%20TUZUGU%202005/200707129%20DTP%20PROGRAM%20VE%20TUZUGU%202005%200000_0215.pdf,

Özçelik, O. (2010). Derinden Açılan Yaraya Sökün Etmek: Türkiye'de de Legal Kürt Hareketinin Ortaya Çıkışı. Toplum ve Kuram Dergisi, 4, 121-135.

Turhan, M. (2001). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Siyasi Parti Kapatma Davaları. Liberal Düşünce, 6(22), 15-31.

Watts, N. F. (2014). Sandıkla Meydan Okumak: Türkiye'de Kürtlerin Siyasi Yolculuğu. İletişim Yayınları.

Yayla, A. (2001). AİHM'nin RP Kararı Üzerine. Liberal Düşünce, 6(23), 76-80.

Yılmaz, A. (2006). Siyaset ve Kadın Kimliği: Leyla Zana. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.

Kaynakça

Ahmad, A. (2004). Mevdûdî (1903-1979). İslam Ansiklopedisi C. 29. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Ahmad, İ. (2012). Demokrasi ve İslam. Journal of Islamic Research, 23(2), 79-88.

Akman, K. (2021). Türkiye'de Gençlik ve Siyaset: Gelecek İçin Nasıl Bir Katılım?. Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi, 4(1), 157-181.

Althusser, L. (1990). Felsefe ve Bilim Adamlarının Kendiliğinden Felsefesi. Verso Yayınları.

Althusser, L. (1994). İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları. İletişim Yayınları.

Apaydın, F. (2009). Kurumsal Teori ve İşletmelerin Kurumsallaşması. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 10(1), 1-22.

Arı, T. & Koç, E. (2014). Müslüman Kardeşler Hareketinin Mısır Hükümeti ile Paradoksal İlişkilerinin Analizi: 1931-1970. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (42), 225-232.

Arklan, Ü. (2015). Siyasal Liderlikte Karizma Olgusu: Recep Tayyip Erdoğan Örneğinde Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma. .

Bagasi, İ. (2004). Kendi Dilinde Hizbullah ve Mücadele Tarihinden Önemli Kesitler. http://huseynisevda.biz/viewpage.php?page_id=33.

Balcı, Ş. (2007). Türkiye'de Negatif Siyasal Reklamlar: 1995, 1999 ve 2002 Genel Seçimleri Üzerine Bir Analiz. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 4(4), 22-142.

Baytok, E. (2010). Radikal Demokrasi ve Türkiye'deki Siyasi Partiler. Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi.

Bottomore, T. (1997). Frankfurt Okulu. Vadi Yayınları.

Bourdieu, P. (2010). Sermaye Biçimleri. (Der. M. M. Şahin & A. Z. Ünal), Sosyal Sermaye. Değişim Yayınları.

Brenner, J. (2012). Sınıf Siyaseti ve Kadın. Kalkedon Yayınları.

Crouch, C. (2004). Post Demokrasi. Polity Press.

Çakır, R. (2011). Derin Hizbullah: İslamcı Şiddetin Geleceği. Metis yayınları.

Çakmak, C. (2007). Müslüman Kardeşler Bir Sivil Toplum Örgütü Mü?. Akademik Orta Doğu, 2(1), 69-98.

Çetin, H. (2003). Demokratik Meşruiyet Versus Karizmatik Meşruiyet, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 27(2), 91-108.

Dahl, R. A. (2001). Demokrasi Üstüne. Yetkin Yayınları.

Doğan A. & Aslantaş A. G. (2015). Bir İkna Yöntemi Olarak Siyasal Reklamlarda Millet ve Hizmetin Temsili. Akademik Bakış Dergisi, (17), 35-52.

Erzen, Ü. M. (2008). Siyasi Lider İmajlarının Seçimlerdeki Etkisi. İletişim Fakültesi Dergisi, (31), 65-81.

Fukuyama, F. (2001). Social Capital, Civil Society and Development. Third World Quarterly, 22(1), 7-20.

Göker, E. (2007). Ekonomik İndirgemeci mi Dediniz?. (Der. G. Çeğin vd.), Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi. İletişim Yayınları.

Görgün, A. (2002). Çamurda Dans-Negatif Politik Reklam-. Bas-Haş Yayınları.

Guiraud, P. (1994). Göstergebilim. İmge Kitabevi.

Gunsch, M. A, vd. (2000). Differential Linguistic Content of Various Forms of Political Advertising. Journal of Broadcasting & Electronic Madia, 44(1), 27-42.

Gündoğmuş, B. & Tuncel, G. (2012). Türkiye Siyasetinde Merkez-Çevrenin Dönüşümü ve Geleneksel Merkezin Konumlanma Sorunu. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(3), 137-158

İyimaya, A (2006). Siyasi Partilerde Teşkilat Yönetimi. TBB Dergisi, (66), 133-172.

Kimberly, J. R. (1979). Issues in the Creation of Organizations: Initiation, Innovation, Institutionalization. Academy of Management Journal, 19(9), 437-457.

Krogh, T. (1999). Frankfurt Okulunun Kültür Analizi. (Der. M. Küçük), Medya İktidar İdeoloji. Ark Yayınları.

Kubat, M. (2013). Hâricilerin İmamet Görüşleri Bağlamında Yapılan Bazı Çağdaş Yorumların Tutarsızlığı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(27), 316-335.

Kurt, M. (2015). Din, Şiddet ve Aidiyet: Türkiye'de Hizbullah. İletişim Yayınevi.

Kutup, S. (1994). Yoldaki İşaretler. Pınar Yayınları.

Marshall, G. (2005). Sosyoloji Sözlüğü. Bilim ve Sanat Yayınları.

MÜSİAD (2013). Araştırma Raporları: Batı-Sonrası Dünyaya Doğru Türk Dış Politikası. http://www.musiad.org.tr/F/Root/Pdf/Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Raporlar %C 4%B1/Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%20Raporlar%C4%B1/Dis_Politika_Raporu.pdf

Offe, C. (1999). How Can We Trust Our Fellow Citizens?. (Ed. E. W. Martin), Democracy and Trust. Cambridge University Press.

Özçubukçu, Y. (2013). Erken Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Toplumsal Değişmenin Tanığı Olarak Karikatürler (1928-1940) ve Eğitim. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi

Özdemir, G. (2013). Farklılıkların Kesiştiği Coğrafyalar İçin Bir Öneri: Radikal Demokrasi. Yönetim ve Ekonomi, 20(1), 73-93.

Potter, J. & Whetherel, M. (1992). Discourse and Social Psychology. Sage Publications.

Sanlı, L. (2011). Yeni Toplumsal Hareketler ve Gelişim Koşulları. http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuifm/article/view/1023007180/1023006696,

Sennett, R. (2005). Otorite. İletişim Yayınları.

Shils, E. (2002). Merkez-Çevre. Türkiye Günlüğü, (70), 86-96.

Sorescu, A. B. & Betsy D. G. (2000). Negative Comparative Advertising: Evidence Favoring Fine-Tuning. The Journal of Advertising, 29(4), 25-40.

Swingewood, A. (1996). Kitle Kültürü Efsanesi. Bilim ve Sanat Yayınları.

Uztuğ, F. (1999). Siyasal Marka: Seçim Kampanyaları ve Aday İmajı. Media Cat Yayınları

Weber, M. (2006b). Sosyoloji Yazıları. İletişim Yayınları.

Weber, M. (2006). Bürokrasi ve Otorite. Adres Yayınları.

Yavuz, S. (2014). Bir Karizmatik Otorite Örneği Olarak İmamet ve Mehdi Anlayışı: Türkiye Caferîleri (Iğdır Örneği). Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13(25), 1-35.

Yıldırım, T. (2014). Seyyid Kutub – Fatmanur Altun. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13(25), 216-220.

Yılmaz, H. & Tutar C. vd. (2001). Hizbullah Ana Davası: Savunmalar. Dua Yayıncılık.

Kaynakça

Akçay, E. Y.,, & Deniş, H. E. (2022). The Zafer Party's Discourse on the European Union as an Example of the European Type Radical Right Party in Türkiye. Journal of Social Sciences, 5(4), 29-44.

Akyol, T. (2022, Mayıs 18). İyi Parti. Hürriyet Gazetesi. https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/taha-akyol/iyi-parti-40622859

Akyol, T. (2024, Ekim 6). Merkez Sorunu. Karar Gazetesi. https://www.karar.com/yazarlar/taha-akyol/merkez-sorunu-1601419

Arslan, E., Çiçek, A., & Baykal, Ö. (2021). Türkiye'deki Siyasal Partilerin Geçici Koruma Altındaki Suriyeliler Sorununa Bakışı Üzerine Bir İnceleme. (Ed. F. Emini Tufan & E. Arslan), İktisadi ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar. Eğitim Yayınları.

Canbolat, H. (2023). Türkiye'de Parti İçi Demokrasi Seviyesinin İndeksler Yoluyla İncelenmesi: İyi Parti Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Cengiz, F. Ç. (2023). The Rise of the Right-Wing Good Party (İYİP) in Turkey: Authoritarian Turn, Anomie, and Regulatory Nostalgia. Journal of Balkan and Near Eastern Studies, 25, 778-796.

Çakır, R. (2024, Nisan 27). Akşener'den sonra İYİ Parti: Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Medyascope. https://medyascope.tv/2024/04/28/rusen-cakir-yazdi-aksenerden-sonra-iyi-parti-hicbir-sey-eskisi-gibi-olmayacak/

Çelenk, A. A., & Deniş, H. E. (2020). Political Hegemony and Media: A Comparative Analysis of Single-Party Governments in Turkey. Analytical Politics, 1(1), 1-17.

Çiçek, A. (2022). Türkiye'deki Siyasal Partilerin Yerel Yönetim Tasavvurları. (Ed. K. A. Demir & A. Çiçek), Kamu Yönetimi: Yerel Yönetimler, Yerel Demokrasi, Kentleşme. Orion Kitabevi.

Çiçek, A. (2023). İdeolojiden Kitleye Türkiye'de Siyasi Partiler. Dicle Akademi Dergisi, 3(2), 255-281.

Deniş, H. E. (2021). Political Participation, Voting, and Chaos: Electronic Voting and an Assessment of Turkey. (Ed. Ş. Ş. Erçetin vd.), Chaos, Complexity and Leadership 2020. Springer International Publishing.

Dervişoğlu, M. (2024, Mayıs 8). İYİ Parti TBMM Grup Toplantısı [Video recording]. https://www.youtube.com/watch?v=ah3CoLHterE

Duran, H. (2019, Ağustos 10). İYİ Parti'de Kongre Sonrası Döneme Dair Notlar. SETA. https://www.setav.org/yorum/iyi-partide-kongre-sonrasi-doneme-dair-notlar

Durgun, H. (2017). Meral Akşener'in Siyasi Anlamı ve İyi Parti. SETA. https://www.setav.org/assets/uploads/2018/02/223.-analiz-guncel.pdf

Duyan Ergür, İ. (2023). İYİ Partililer milletvekili adaylarını belirlemek için ön seçimde sandık başına gitti, Serbestiyet, https://serbestiyet.com/haberler/secim-2023-iyi-partililer-milletvekili-adaylarini-belirlemek-icin-on-secimde-sandik-basinda-123816/

Erdem. (2023). Türkiye'de Siyasal Partiler ve Seçmen Davranışı Dinamikleri: İyi Parti Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Güler, E., & Çiçek, A. (2023). Türkiye'de Hükümet Sistemlerinin Yerel Yönetimler Üzerindeki Etkisi. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 6(2), 439-449.

İde, M. (2017, Ekim 26). "İYİ" diyelim "İYİ" olsun... Yeniçağ Gazetesi. https://www.yenicaggazetesi.com.tr/iyi-diyelim-iyi-olsun-1-395398h.htm

İYİ Parti Programı. (2017). https://iyiparti.org.tr/storage/img/doc/iyi-parti-guncel-parti-program.pdf

Karagül, İ. (2019). * "Muhafazakâr İYİ Parti" planı.. * 15 Temmuz sonrası en derin yapılanma. * FETÖ'den sonra en tehlikeli operasyon. * Müdahale ittifakı, "muhafazakâr ortak" olmadan başarılı olamaz!, Yenişafak Gazetesi, https://www.yenisafak.com/yazarlar/ibrahim-karagul/-muhafazakr-iyi-parti-plani-15-temmuz-sonrasi-en-derin-yapilanma-fetoden-sonra-en-tehlikeli-operasyon-mudahale-ittifaki-muhafazakr-ortak-olmadan-basarili-olamaz-2052476

Siyasi Partiler Kanunu, 2820 (1983). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2820.pdf

Turan, A. (2022). 20 Yıllık İktidarın Bir Muhasebesi: AKP ve Milliyetçilik. Eğitim Yayınevi.

Turan, A. (2024). Türk Siyasi Hayatında Kılıçdaroğlu Dönemi ve CHP'nin İdeolojik Yönelişi: Millet İttifakı'na Çıkan Yol. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 36, 48-73.

URL-1:https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/05/160513_mhp_tedbir

URL-2:https://www.ysk.gov.tr/tr/24-haziran-2018-secimleri/77536

URL-3:https://www.ysk.gov.tr/tr/31-mart-2019-mahalli-i%CC%87dareler-secimi/77916

URL-4:https://www.ysk.gov.tr/tr/14-mayis-2023-secimleri/82491

URL-5:https://iyiparti.org.tr/yarinin-turkiyesi-icin-ortak-politikalar-mutakabat-metni

URL-6:https://www.ntv.com.tr/2023-secim/meral-aksener-6li-masadan-kalkti-dayatmaya-boyun-egmeyecegiz,8IBE2QotNUivZs7Zf5U63A

URL-7:https://www.ntv.com.tr/turkiye/iyi-parti-genel-sekreteri-poyraz-28-mayis-itibariyla-secim-ittifaki-bitmistir,cRNSDk79IUyF8BwNOkdGZw

URL-8: https://iyiparti.org.tr/mecbur-degilsin1

Kaynakça

Akın, M. H. & Buçukçu, Ö. (2019). Türkiye'de Siyasal Süreçlerin Toplumsal Değişime Etkileri. (Ed. L. Sunar), Türkiye'de Toplumsal Yapı ve Değişim. Nobel Akademik Yayıncılık.

Anadolu Ajansı (2023). Seçimlerin Yenilenmesine İlişkin Cumhurbaşkanı Kararı Resmî Gazete'de yayımlandı. https://www.aa.com.tr/tr/politika/secimlerin-yenilenmesine-iliskin-cumhurbaskani-karari-resmi-gazetede-yayimlandi/2842216.

Apak, D., Duygulu Elcim, Ş., İngün Karkış, Ö. & Akıncılar Köseoğlu, N. (2023). Cumhuriyet'in 100. Yılında Siyasi Partilerin 2023 Seçim Beyannameleri Üzerinden Türkiye Siyasetine Karşılaştırmalı Bir Bakış. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 22(Cumhuriyet'in 100. Yılı), 579-601.

Baykal, Ö. (2021). Sağ Bir Siyaset Olarak Millî Görüş Hareketi. Muhafazakâr Düşünce Dergisi, 17(60), 34-58.

BBC (2023). Yeniden Refah Partisi'nden Kadına Karşı Şiddet Kanununu Ayıklama Sözü. https://www.bbc.com/turkce/articles/c51qv1z2qwqo.

Cumhuriyet (2023). Yeniden Refah Partisi: Seçime tek başımıza gireceğiz. https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/yeniden-refah-partisi-secime-tek-basimiza-girecegiz-2019371.

Çaha, Ö. & Baykal, Ö. (2017). Millî Görüş Hareketi'nin Kuruluşu: Türk Siyasetinde Milli Nizam Partisi Deneyimi. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 788-806.

Çakır, R. (1994). Refah Partisini Anlamak. Metis Yayınları.

Çalışlar, O. (1995). Refah Partisi Nereden Nereye?. Pencere Yayınları.

Demir, O. & Kıvrak, E. (2024). Yeniden Refah Partisi: Kuramsal Bir Değerlendirme. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(2), 468-481.

DHA (2021). Yeniden Refah Partisi İlk Seçiminde Kadın Adayla Boy Gösterecek. https://www.dha.com.tr/politika/yeniden-refah-partisi-ilk-seciminde-kadin-adayla-boy-gosterecek-1827943.

Eser, Y. (2013). Türk Siyasal Kültürü İçinde Dinin Rolü Üzerine Bir Açıklama Çabası: Millî Görüş Hareketi ve Milli Nizam Partisi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(3), 201-224.

Gülalp, H. (2001). Globalization And Political Islam: The Social Bases of Turkey's Welfare Party. International Journal of Middle East Studies, 33(3). 433-448.

Hürriyet (2021). Afyonkarahisar'ın Güney beldesinde seçimin kazanını belli oldu. https://web.archive.org/web/20210709181718/https://www.hurriyet.com.tr/gundem/afyonkarahisarin-guney-beldesinde-secimin-kazanini-belli-oldu-41826512.

Mardin, Ş. (2015). Türkiye'de Din ve Siyaset: Makaleler 3. İletişim Yayınları.

Milliyet (2022). Dodurga'da seçim sonuçları belli oldu" https://www.milliyet.com.tr/gundem/dodurgada-secim-sonuclari-belli-oldu-6783720.

Milliyet (2023). İncirlik ve Kürecik derhal kapatılmalı", https://www.milliyet.com.tr/gundem/incirlik-ve-kurecik-derhal-kapatilmali-7020005.

Milliyet (2024). Erbakan'dan "İslam birliği" açıklaması. https://www.milliyet.com.tr/gundem/erbakandan-islam-birligi-aciklamasi-7132806

Oğuz, M. C. (2024). Komplo Güdümlü Siyasal Partilerin Yükselişi ve Türkiye'den Yeniden Refah Partisi Örneği. Politik Ekonomik Kuram, 8(3), 848-862.

Onis, Z. (1997). The Political Economy of Islamic Resurgence in Turkey: The Rise of the Welfare Party in Perspective. Third World Quarterly, 18(4), 743-766

Özipek, B. B. (2010). Avrupa'da ve Türkiye'de Muhafazakârlık. Muhafazakâr Düşünce Dergisi, 7(25-26), 105-120.

TBMM (2023). 28. Dönem TBMM ALBÜMÜ, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Basın, Yayın ve Halkla İlişkiler Başkanlığı, https://cdn.tbmm.gov.tr/TbmmWeb/Albumler/Mv_Albumu/28_donem_mv_album.pdf, Erişim Tarihi: 22.09. 2024.

Ulukuş, S. (2023). 2018 Seçimleri Sonrasında Kurulan Partilerde Liderlerin Yeşil Siyasete Bakışı ve Parti Programlarında Yeşil Siyaset. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 71-88.

Yargıtaycb (2024). Siyasi Parti Genel Bilgileri, https://www.yargitaycb.gov.tr/kategori/38/siyasi-parti-genel-bilgileri.

Yavuz, M. H. (1997). Political Islam and the Welfare (Refah) Party in Turkey. Comparative Politics, 63-82.

Yavuz, M. H. (2005). Millî Görüş Hareketi: Muhalif ve Modernist Gelenek. (Ed. T. Bora vd.), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce İslamcılık. İletişim Yayınları.

Yeniçağ (2022). Erbakan: İktidara geldiğimizde derneklerini kapatacağız. https://www.yenicaggazetesi.com.tr/yeniden-refah-partisinin-baskani-fatih-erbakan-iktidara-geldigimizde-derneklerini-kapatacagiz-596654h.htm.

Yeni Şafak (2023). Yeniden Refah Cumhur'a katıldı. https://www.yenisafak.com/gundem/yeniden-refah-cumhura-katildi-4518071

Yeni Şafak (2024). Suat Pamukçu Yeniden Refah'tan niçin ayrıldığını Yeni Şafak'a anlattı. https://www.yenisafak.com/gundem/suat-pamukcu-yeniden-refahtan-nicin-ayrildigini-yeni-safaka-anlatti-partiye-fetoyu-aldilar-4607105.

YÖK (2024). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi.

YRP Programı, (2018). Yeniden Refah Partisi Programı, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/parti-programi/14.

YRP Tüzüğü, (2018). Yeniden Refah Partisi Tüzüğü, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/parti-tuzugu/12.

YRP (2024). Yeniden Refah Partisi Resmî Web Sitesi, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/

YSK (2024a). Yüksek Seçim Kurulu, https://www.ysk.gov.tr/tr/milletvekili-genel-secim-arsivi/2644).

YSK (2024b). Yüksek Seçim Kurulu, https://www.ysk.gov.tr/tr/mahalli-idareler-genel-secimleri-arsivi/2650).

Kaynakça

Anadolu Ajansı (15.05.2023). Millet İttifakı partilerinden 39 aday, CHP listesinden Meclise girdi. https://www.aa.com.tr/tr/politika/millet-ittifaki-partilerinden-39-aday-chp-listesinden-meclise-girdi/2898010

Ataay, F. (2008). Neoliberalizm ve Muhafazakâr Demokrasi. De Ki Basım Yayın.

BBC (13 Eylül 2019). Ahmet Davutoğlu'ndan istifa açıklaması: AKP'den ayrılan eski başbakanın yol haritasında ne var? https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49691853

BBC (2 Haziran 2023). İYİ Parti Millet İttifakı'ndan ayrıldı, DEVA ve Gelecek partileri Meclis'te ayrı grup kurma yolunda. https://www.bbc.com/turkce/articles/cq5g0r7d404o

BBC (21 Ağustos 2014). AKP'nin tercihi Davutoğlu. https://www.bbc.com/turkce/haberler/2014/08/140821_yeni_basbakan

Beetham, D. (2006). Demokrasi ve İnsan Hakları. Liberte Yayınları.

Coşkun, C., & Yanar, E. (2020). Millî Görüş ve Adalet ve Kalkınma Partisi: Süreklilikler ve Kopuşlar. Akademik İzdüşüm Dergisi, 5(2), 266-280.

Çağlar, İ. (2020). Yeni Partilerin Adı Yok. https://www.setav.org/yorum/yeni-partilerin-adi-yok

Çaha, Ö., & Baykal, Ö. (2017). Millî Görüş Hareketinin Kuruluşu: Türk Siyasetinde Milli Nizam Partisi Deneyimi. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 788-806.

Davutoğlu, A. (1994). Alternative Paradigms: The İmpact of Islamic And Western Weltanschauungs on Political Theory. University Press of America.

Davutoğlu, A. (1997). Medeniyetlerin Ben-İdraki. Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi, (3), 1-53.

Davutoğlu, A. (1999). Tarih İdrâki Oluşumunda Metodolojinin Rolü: Medeniyetlerarası Etkileşim Açısından Dünya Tarihi ve Osmanlı. Dîvân: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi, (7), 1-63.

Davutoğlu, A. (2001). Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu. Küre Yayınları.

Davutoğlu, A. (2003). Küreselleşme ve AB-Türkiye İlişkileri Çerçevesinde Ulusal Egemenliğin Geleceği. Anayasa Yargısı, 19(1).

Demir, Ö. (2021). 12 Mart'tan 12 Eylül'e Necmettin Erbakan ve Kıbrıs Davası. (Ed. M. H. Akın vd.), Türk Siyasal Hayatında Millî Görüş Hareketi ve Necmettin Erbakan. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Deva Partisi (2023). DEVA, Gelecek ve Saadet Partileri arasında yapılan görüşmelere dair bilgilendirme. https://devapartisi.org/parti/e-arsiv/deva-gelecek-ve-saadet-partileri-arasnda-yaplan-gorusmelere-dair-bilgilendirme

Doğanay, Ü. (2007). AKP'nin Demokrasi Söylemi ve Muhafazakarlık: Muhafazakâr Demokrasi ve Eleştirel Bir Bakış. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 62(01), 65-88.

Duran, B. (2022). DEVA ve GP'nin 'İttifak' Mühendisliği. https://www.setav.org/yorum/deva-ve-gpnin-ittifak-muhendisligi

Erbakan, N. (1973). Millî Görüş ve 3. Beş Yıllık Plan. Furkan Yayınevi.

Erbakan, N. (2017). Adil Ekonomik Düzen. Refah Partisi. https://acikerisim.tbmm.gov.tr/items/82f31f08-8220-4f83-9fe4-3c38d0ff243f

Erol, V. (2021). Türk Yerel Yönetimlerinin Yasal ve Yapısal Dönüşümünde Fransa ve İngiltere Örneklerinin Etkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (70), 123-139.

Euronews (15 Mayıs 2023). CHP listelerinden meclise giren Millet İttifakı milletvekilleri kimler? https://tr.euronews.com/2023/05/15/chp-listelerinden-meclise-giren-millet-ittifaki-milletvekilleri-kimler

Euronews (20.06.2019). Ahmet Davutoğlu AK Parti'yi sert eleştirdi: Sistemde değişiklik istedi. https://tr.euronews.com/2019/06/30/ahmet-davutoglu-ak-partiyi-sert-elestirdi-sistemde-degisiklik-istedi

Euronews (2023). 14 Mayıs Seçimlerinde Hangi Parti Hangi İttifakta Yer Alıyor? Kim Dışarıdan Destek Veriyor? https://tr.euronews.com/2023/03/29/14-mayis-secimlerinde-hangi-parti-hangi-ittifakta-yer-aliyor-kim-disaridan-destek-veriyor

Gelecek Partisi Programı (2019). https://gelecekpartisi.org.tr/uploads/kurumsal/Gelecek_Partisi_Program.pdf

Gelecek Partisi Tüzüğü (2019). https://gelecekpartisi.org.tr/uploads/dosyalar/tuzuk-1608964756-tr.pdf

Gelecekpartisi.org (17 Ekim, 2014). Görsel Kimlik Rehberi, https://gelecekpartisi.org.tr/uploads/file/gelecek-partisi-kurumsal-kimlik.pdf

Gelecekpartisi.org.tr (2019). Program. https://gelecekpartisi.org.tr/partimiz/program.

Gözler, K. (2019). Anayasa Hukukuna Giriş: genel esaslar ve Türk anayasa hukuku. Bursa: Ekin Kitabevi.

Güler, E. Z. (2008). Muhafazakâr ve Gerçekçi: Prof. Dr. Ahmet Davutoğlu. Memleket Siyaset Yönetim, 3(6), 1-21.

Hürriyet (1 Nisan 2024). Yerel Seçimler 2024. https://secim.hurriyet.com.tr/31-mart-2024-yerel-secimleri/gelecek-partisi-yerel-secim-sonuclari/

Naess, A. (2017). The Shallow And The Deep, Long-Range Ecology Movement. A Summary. In The Ethics Of The Environment. Routledge.

NTV (13.09.2019). Ahmet Davutoğlu AK Parti'den İstifa Etti. https://www.ntv.com.tr/turkiye/ahmet-davutoglu-ak-partiden-istifa-etti,tzhx_GmNME-TtiUsE-Qo3Q

Özdemir, M. (2023). Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisi'nin Medya Analizi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 25(44), 491-520.

Saf, H. H. (2020). Partileşme Sürecinde İdeolojik Söylem: Demokrasi ve Atılım Partisi ve Gelecek Partisi Programlarında Adalet ve Kalkınma Partisi Eleştirisi. Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 6(2), 74-94.

Sayın, A. (2024). DEVA ve Gelecek birleşme görüşmeleri liderler düzeyine taşındı: Hangi formüller tartışılıyor? https://www.bbc.com/turkce/articles/

Tüysüzoglu, G. (2013). Milenyum Sonrası Türk Dış Politikası: Yeni Osmanlıcılık ve Türk Avrasyacılığı Ekseninde İnşa Edilen Bir Pragmatizm. Alternative Politics/Alternatif Politika, 5(3). 295-323.

Üçüncü, G., & Büyükbaş, H. (2023). Ekonomide Millî Görüş. Erciyes Akademi, 37(3), 975-998.

Yeniasır (7 Haziran 2021). Ahmet Davutoğlu'nun Gelecek Partisi girdiği ilk seçimde yüzde 1 oy bile alamadı! Alay konusu oldu. https://www.yeniasir.com.tr/ege/afyonkarahisar/2021/06/07/ahmet-davutoglunun-gelecek-partisi-girdigi-ilk-secimde-yuzde-1-oy-bile-alamadi-alay-konusu-oldu

Yıldız, Z. (2013). Politika Sözlüğü. Etkileşim.

YSK (2021). T.C. Yüksek Seçim Kurulu Karar No: 127. https://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya/80044/2021.127.pdf

YSK (2023). T.C. Yüksek Seçim Kurulu Karar No: 2023/1255. https://www.ysk.gov.tr/tr/14-mayis-2023-secimleri/82491

Kaynakça

Çarkçı, A. (2021). Karşılaştırmalı Bir Bakışla Ak Parti, Deva Partisi ve Gelecek Partisi Parti Programlarında Dış Politika Vizyonu. İzmir Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 106- 116.

Demir, O. & Kıvrak, E. (2024). Yeniden Refah Partisi: Kuramsal Bir Değerlendirme. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(2), 468-481.

Duverger, M. (1993). Siyasi Partiler. Bilgi Yayınevi.

Gümüş, K., & Demir Sargut, B. D. (2024). Türkiye'deki Seçim Sisteminin Siyasi Parti İttifaklarına Etkisi. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2), 322-342.

Kalkan, N. (2021). DEVA Partisi: Siyâset ve Teknokrasi Arasındaki Bir "Catch-All" Adayı. Daktilo 1984 Araştırma Grubu Siyasi Parti İncelemeleri.

Özdemir, M. (2023). Bağımsız Türkiye Partisi, Demokrasi ve Atılım Partisi, Gelecek Partisi, Memleket Partisi ve Zafer Partisinin Medya Analizi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 25(44), 491-520).

Saf, H. H. (2020). Partileşme Sürecinde İdeolojik Söylem: Demokrasi ve Atılım Partisi ve Gelecek Partisi Programlarında Adalet ve Kalkınma Partisi Eleştirisi. AÇÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 6(2), 74-94.

Sinanoğlu, E. N. (2021). Siyasal Parti Tipolojileri: Maurıce Duverger (1917-2014) ve Sonrası. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Süer, S. S. (2011). "Catch-all" Siyasi Partiler. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 0(96), 49-90.

Tunaya, T. Z. (1995). Türkiye'de Siyasi Partiler. Arba Yayınları.

Ulukuş, S. (2023). 2018 Seçimleri Sonrasında Kurulan Partilerde Liderlerin Yeşil Siyasete Bakışı ve Parti Programlarında Yeşil Siyaset. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(1), 71-88.

URL 1: https://referandum.ntv.com.tr/

URL 2: https://turkiyeraporu.com/arastirma/2018-turkiye-genel-secimleri-sureci-13948/).

URL 3: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-50778451

URL 4: https://tr.euronews.com/2020/03/10/ali-babacan-yeni-partisi-devanin-tanitimini-yarin-carsamba-yapacak

URL 5: https://x.com/devapartisi/status/1340574883542085632

URL 6: https://www.ysk.gov.tr/tr/24-haziran-2018-secimleri/77536

URL 7: https://www.haberturk.com/son-dakika-reuters-duyurdu-ali-babacan-ak-parti-den-istifa-etti-2502358?page=5

URL 8: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-51842258

URL 9: https://www.youtube.com/watch?v=SIj0nklPnj4

URL 10: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51801127

URL 11: https://devapartisi.org/temel-metinler/parti-tuzugu

URL 12: https://devapartisi.org/temel-metinler/parti-programi (

URL 13: https://sivas.devapartisi.org.tr/haber/deva-parti%CC%87si%CC%87ni%CC%87n-si%CC%87yaset-i%CC%87lkesi%CC%87-i%CC%87deoloji%CC%87si%CC%87z-i%CC%87deoloji%CC%87

URL 14: https://devapartisi.org/parti/sik-sorulan-sorular

URL 15: https://devahazir.devapartisi.org.tr/deva-iktidarinin-adil-yargi-eylem-plani/

URL 16: https://devahazir.devapartisi.org.tr/deva-iktidarinin-demokrasiye-gecis-eylem-plani/

URL 17: https://devapartisi.org/guclendirilmis-parlamenter-sistem/mutabakat-metinleri

URL 18: https://www.youtube.com/watch?av=rU3mBFcdWTA

URL 19: https://www.cumhuriyet.com.tr/siyaset/deva-partisi-kac-milletvekili-cikardi-14-mayis-2023-secimlerinde-deva-partisi-ne-kadar-oy-aldi-deva-partisi-hangi-2082245 (

URL 20: https://www.ysk.gov.tr/tr/31-mart-2024-secimi/46637316

URL 21: https://www.youtube.com/watch?v=dSAxNRzOzVo

URL 22: https://medyascope.tv/2024/09/23/deva-ve-gelecek-partisi-birlesiyor-mu-masada-babacanin-genel-baskanligi-davutoglunun-onursal-baskanligi-var/

URL 23: https://tr.euronews.com/2024/10/18/gelecek-partisi-deva-partisi-ile-birlesme-gorusmeleri-rafa-kaldirildi

Kaynakça

31 Mart 2024 Yerel Seçimleri Memleket Partisi Seçim Beyannamesi (2024). https://www.memleketpartisi.org.tr/parti/kurumsal-kimlik.

Acar, A. (7 Ekim 2021). İnce: Çatı Aday Katılımı Düşürür, Her Parti Kendi Adayını Göstermeli, https://www.dha.com.tr/gundem/ince-cati-aday-katilimi-dusurur-her-parti-kendi-adayini-gostermeli-1852754.

Albayrak, B. & Akay, F. (9 Mayıs 2023). İnce: Her Evden Memleket Partisi'ne 1 Oy İstiyorum, https://www.dha.com.tr/politika/ince-her-evden-memleket-partisine-1-oy-istiyorum-2248680

Birgün Gazetesi (3 Nisan 2023). Muharrem İnce, 'Ne Sağdan Ne Soldan Atatürk'ün Yolundan' Diyerek Anıtkabir'e Yürüyecek, https://www.birgun.net/haber/muharrem-ince-ne-sagdan-ne-soldan-ataturk-un-yolundan-diyerek-anitkabir-e-yuruyecek-427238.

CNN Türk (13 Mart 2023). Muharrem İnce'nin Adaylığı Muhalefetin Oylarını Böler mi? Hakan Bayrakçı Anlatıyor, https://www.youtube.com/watch?v=7UhAkmRuiK8&ab_channel=CNNT%C3%9CRK,

Erdoğan, F. E. (21 Ekim 2021). Muharrem İnce: Fatih de Bizim Atatürk de Bizim, https://www.dha.com.tr/gundem/muharrem-ince-fatih-de-bizim-ataturk-de-bizim-1855398

Erdoğan, F. E. (29 Nisan 2023). Muharrem İnce: Bu Millet, Ecevit'in Nezaketini, Demirel'in Mizah Gücünü Özledi, https://www.dha.com.tr/politika/muharrem-ince-bu-millet-ecevitin-nezaketini-demirelin-mizah-gucunu-ozledi-2243512

Gazete Duvar (8 Mart 2023). Sosyal Medyada Yeni Akım: Muharrem İnce Dansı, https://www.youtube.com/watch?v=5A4xAZKyxMs&ab_channel=GazeteDuvar.

Güneş Gazetesi (13 Mayıs 2023). İnce'nin Adaylıktan Çekilmesinin Ardından Memleket Partisi'nden İstifa Dalgası: Başkan Erdoğan'ı Destekleyeceğiz, https://www.gunes.com/gundem/incenin-adayliktan-cekilmesinin-ardindan-memleket-partisinde-istifa-dalgasi-baskan-erdogan-1168559

İttifak Gazetesi (5 Nisan 2024). İlginç Bir Gelişme: Memleket Partisi Dijital Parti Olarak İnternetten Faaliyet Yapacak, https://www.ittifakgazetesi.com/ilginc-bir-gelisme-memleket-partisi-dijital-parti-olarak-internetten-faaliyet-yapacak.

Kaplıca, K. (26 Haziran 2018). Muharrem İnce CHP Oylarının Ötesine Geçti, https://www.dogrulukpayi.com/iddia-kontrolu/muharrem-ince/77-den-bu-yana-41-yil-sonra-30-barajini-gecmisiz?gad_source=1&gclid=CjwKCAiA6aW6BhBqEiwA6KzDc1s2Kfl_dHSnix-JAHE1da5pjS76fhetlWRU4hB4hmYrXocCEGaA9BoCtmQQAvD_BwE.

Kırlak, M. (26 Mayıs 2023). Ordu'da Memleket Partisi'nden 150 Kişi İstifa Etti, https://www.dha.com.tr/video/canli-yayin/orduda-memleket-partisinden-150-kisi-istifa-etti-2256925.

Memleket Partisi (2021). https://www.memleketpartisi.org.tr/genel-baskan.

Memleket Partisi Parti Tüzüğü (2021). https://www.memleketpartisi.org.tr/parti/tuzuk.

Memleket Partisi Parti Programı (2021). https://www.memleketpartisi.org.tr/parti/parti-programi

Özmen, E. (27 Nisan 2023). İnce: Türkiye'nin Neresine Gidersem Gideyim, Beni Gençler Karşılıyor, https://www.dha.com.tr/politika/ince-turkiyenin-neresine-gidersem-gideyim-beni-gencler-karsiliyor-2242424.

Özonur, N. (18 Eylül 2021). Muharrem İnce: Açıklıyorum, Aday Adayıyım, https://www.dha.com.tr/politika/muharrem-ince-acikliyorum-aday-adayiyim-1849223

Özonur, N. & Karalar, B. (17 Mayıs 2021). Memleket Partisi Kuruldu: Muharrem İnce Genel Başkan Seçildi, https://www.dha.com.tr/politika/memleket-partisi-kuruldu-muharrem-ince-genel-baskan-secildi-1827404.

Öztürk, D. B. & Şafak, M. S. (22 Mart 2023). Cumhurbaşkanı Adaylığına Başvuran 11 Kişi İçin 100 Bin İmza Süreci Başladı, https://www.dha.com.tr/politika/cumhurbaskani-adayligina-basvuran-11-kisi-icin-100-bin-imza-sureci-basladi-2224957.

Sayın, A. (11 Mayıs 2023). Muharrem İnce Cumhurbaşkanı Adaylığından Muhalefeti de Eleştirerek Çekildi: Bahaneleri Kalmadı. BBC News Türkçe, https://www.bbc.com/turkce/articles/cq5wg4kkg05o.

Sputnik Türkiye (1 Nisan 2024). Memleket Partisi İlk ve Tek Belediyesini Kazandı, https://anlatilaninotesi.com.tr/20240401/memleket-partisi-ilk-ve-tek-belediyesini-kazandi--1082361959.html.

Türkay, Ş. (13 Mayıs 2023). YSK Başkanı Yener: Muharrem İnce'ye Verilen Oylar Geçerli Kabul Edilecek, https://www.dha.com.tr/video/canli-yayin/ysk-baskani-yener-muharrem-inceye-verilen-oylar-gecerli-kabul-edilecek-2250426.

TV100 (29 Mart 2023). Muharrem İnce Oyları Bölüyor Mu? Ece Ünver ile Tv100 Ana Haber, https://www.youtube.com/watch?v=N3uw6DZYvqk&ab_channel=TV100.

Ünür, E. (2024). Siyasal Pazarlama Süreçlerinde Dijital Kampanyalar: 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26(1), 139-176.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı (2024a). Faaliyette Olan Siyasi Partiler, https://www.yargitaycb.gov.tr/documents/29112024FaalPartiler-kurulu%C5%9Ftarihineg%C3%B6re-1732887646.pdf.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı (2024b). Siyasi Parti Genel Bilgileri: Memleket Partisi, https://www.yargitaycb.gov.tr/icerik/1696.

Yeşil, K. (13 Nisan 2023). https://www.dha.com.tr/politika/18-yasindaki-milletvekili-adayi-ataturkun-actigi-yolda-yurumeye-devam-edecegim-2235372.

Yılmaz, F. (5 Kasım 2021). Muharrem İnce: Oy Almak için İnsanlara Yalan Söylemeyeceğiz, https://www.dha.com.tr/politika/muharrem-ince-oy-almak-icin-insanlara-yalan-soylemeyecegiz-1858321.

YSK (Yüksek Seçim Kurulu) Açık Veri Portalı (2021). Siyasi Parti Verileri: Faal Siyasi Partilerin Teşkilatlanmış İl Sayıları, https://acikveri.ysk.gov.tr/parti-istatistik/parti-il-teskilat-sayisi.

YSK (Yüksek Seçim Kurulu) (2023a.) 32149 Sayılı Resmî Gazete, https://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya/82605/2023-321.pdf.

YSK (Yüksek Seçim Kurulu) (2023b). Seçim Adı ile Sorgula, https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu.

YSK (Yüksek Seçim Kurulu) (2023c). 14 Mayıs 2023 Pazar Günü Yapılacak Olan 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimine Katılacak Olan İttifakların ve Siyasi Partilerin Birleşik Oy Pusulasındaki Yerlerinin Ad Çekme ile Belirlenmesine İlişkin Tutanak, https://www.ysk.gov.tr/doc/karar/dosya/658968/2023-KuraTutanagi.pdf.

YSK (Yüksek Seçim Kurulu) (2023d). Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri Seçim İstatistikleri Bülteni, https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/14%20May%C4%B1s%202023%20Cumhurba%C5%9Fkan%C4%B1%20ve%2025.%20D%C3%B6nem%20MV%20Genel%20Se%C3%A7imleri%20%C4%B0statistikleri.pdf.

YSK (Yüksek Seçim Kurulu) (2023e). Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü 28 Haziran 2023 Cumhurbaşkanı ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimleri Seçim İstatistikleri Bülteni, https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/31%20MART%202024%20MAHALL%C4%B0%20%C4%B0DARELER%20B%C3%9CLTEN%C4%B0_portal.PDF.

Kaynakça

Akçay, E. Y., & Deniş, H. E. (2022). The Zafer Party's Discourse on the European Union As An Example of the European-Type Radical Right Party in Türkiye. Technical University of Moldova Journal of Social Sciences, 5(4), 29-44.

BBC (2023). Ümit Özdağ: MHP'den Zafer Partisi'ne uzanan, milliyetçi siyasette bir yolculuk. BBC. https://www.bbc.com/turkce/articles/crg3vyzprxeo

Cumhuriyet (2016). MHP'de deprem: Ümit Özdağ istifa edip kurultay çağrısı yaptı. Cumhuriyet. https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/mhpde-deprem-umit-ozdag-istifa-edip-kurultay-cagrisi-yapti-486742

Cumhuriyet (2020). Ümit Özdağ İYİ Parti'den ihraç edildi. Cumhuriyet. https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/umit-ozdag-iyi-partiden-ihrac-edildi-1791443

Deniş, H. E. (2018). Türk Siyasal Hayatında Hak ve Eşitlik Partisi. (Ed. H. Acar), Türk Siyasal Hayatı: Osmanlı Modernleşmesinden Günümüze. Nobel Yayınları.

Deniş, H. E. (2021). Popülist Milliyetçilik. (Ed. H. Acar), Milliyetçilik Tipolojileri. Nobel Yayınları.

Deniş, H. E., & Demircioğlu, F. (2024). Aşırı Sağın Yükselişi: Avrupa ve Türkiye'deki Değişimin Analizi. (Ed. E. A. Yılmaz), Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası Göç Politikaları. TESAM Yayıncılık.

Deniş, H. E., & Karaman, F. (2023). A Review of Asylum And Migration Policies of Political Groups in The European Parliament. TİHEK Akademik Dergisi, 6(10), 165-196.

Gazete Duvar (2021). Mahkeme, İYİ Parti'nin Ümit Özdağ'ı ihraç kararını iptal etti. Gazete Duvar. https://www.gazeteduvar.com.tr/mahkeme-iyi-partinin-umit-ozdagi-ihrac-kararini-iptal-etti-haber-1510143

Gazete Duvar (2023). Ümit Özdağ: Sinan Oğan bana nedenlerini anlattı. Gazete Duvar. https://www.gazeteduvar.com.tr/umit-ozdag-sinan-ogan-bana-nedenlerini-anlatti-haber-1620388

Korkusuz (2024). Hudut namustur. Korkusuz. https://www.korkusuz.com.tr/hudut-namustur-p9895

Sözcü (2016). Ümit Özdağ olağanüstü kurultay çağrısı yaptı. Sözcü. https://www.sozcu.com.tr/2016/gundem/umit-ozdag-olaganustu-kurultay-469858/

Sözcü (2023). Zafer Seçim Sonuçları. Sözcü. https://secim.sozcu.com.tr/secim2023mayis14/zafer-partisi-secim-sonuclari

Uluslararası Politika Akademisi (2023). Türkiye'de Siyasi Yelpazede Sağda Yer Alan Partilerin Göçmen Meselesine Bakışları Üzerine Bir İnceleme. Politika Akademisi. https://politikaakademisi.org/2023/08/26/turkiyede-siyasi-yelpazenin-saginda-yer-alan-partilerin-gocmen-meselesine-bakislari-uzerine-bir-inceleme

Yeniçağ (2023). Zafer Partisi Kars ve Iğdır'da DEM'e (HDP) karşı kimi destekleyeceğini açıkladı. Yeniçağ. https://www.yenicaggazetesi.com.tr/zafer-partisi-kars-ve-igdirda-deme-hdp-karsi-kimi-destekleyecegini-acikladi-747672h.htm

Zafer Partisi (2021a). Parti Programı. Zafer Partisi. https://zaferpartisi.org.tr/parti-programi/

Zafer Partisi (2021b). Ümit Özdağ BBN Türk'te Zafer Partisi'nin politikalarını anlattı. Zafer Partisi. https://zaferpartisi.org.tr/zafer-partisi-nin-politikalari/

Zafer Partisi (2023a). Ümit Özdağ Özgeçmiş. Zafer Partisi. https://zaferpartisi.org.tr/ozgecmis/

Zafer Partisi (2023b). Zafer Partisi, yıkılmak istenen milli, üniter, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin son politik savunma hattıdır. Zafer Partisi. https://zaferpartisi.org.tr/zafer-partisi-yikilmak-istenen-milli-uniter-laik-turkiye-cumhuriyetinin-son-politik-savunma-hattidir/

Zafer Partisi (2024a). Suriyeli sığınmacıların vatanlarına dönmeleri için yapılması gerekenler. Zafer Partisi. https://zaferpartisi.org.tr/suriyeli-siginmacilarin-vatanlarina-donmeleri-icin-yapilmasi-gerekenler/

Zafer Partisi (2024b). Zafer Partisi Lideri Prof. Dr. Ümit Özdağ: "Erdoğan parlamenter sisteme dönmeyi hedefliyor". Zafer Partisi. https://zaferpartisi.org.tr/zafer-partisi-lideri-prof-dr-umit-ozdag-erdogan-parlamenter-sisteme-donmeyi-hedefliyor/

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER

(CİLT I)

Editörler

İsmail DURSUNOĞLU • Mehmet KAPUSIZOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT I)

Editörler: İsmail Dursunoğlu • Mehmet Kapusızoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-34-0
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKİYE'DE SİYASAL PARTİLER (CİLT I)
Editörler: İsmail Dursunoğlu • Mehmet Kapusızoğlu
VIII+352 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-34-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Ahmad, F. (1999). İttihatçılıktan Kemalizme. Kaynak Yayınları.

Akgöl, E. S. (2021). Osmanlı'nın Son On Yılı. Derin Tarih Kültür Yayınları.

Akşin, S. (2016). Kısa Türkiye Tarihi. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Arslan, E. (2020). Kadimden Moderne Türkiye'de Kamu Yönetimi, Değişen Anlayışlar Değişmeyen Arayışlar. Gazi Kitabevi.

Çavdar, T. (1999). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950. İmge Kitabevi.

Çiçek, A. & Savaş, A. R. (2021). Mecmua ve Ceride: Bir Gündelik Haber Akışı Olarak Modernlik. (Ed. F. Ertugay), Türk Modernleşmesi Nesneler ve Semboller. Çizgi Kitabevi.

Çiçek, A. (2023). İdeolojiden Kitleye Türkiye'de Siyasi Partiler. Dicle Akademi Dergisi. 3(2). 255-281.

Fortna, B. C. (2011). II. Abdülhamid'in Saltanatı. (Ed. R. Kabasakal). Türkiye Tarihi 1839-2010. Cilt 4. Kitap Yayınevi.

Hocaoğlu, B. (2010). II. Meşrutiyette İktidar-Muhalefet İlişkileri 1908-1913. Kitap Yayınevi.

İnalcık, H. (2022). Millî Mücadele Tarihi (1908-1923). Kronik Kitap.

Kabasakal, M. (2016). Türkiye'de Siyasal Partiler. (Der. M. Kabasakal) Türkiye'de Siyasal Yaşam, Dün, Bugün, Yarın. Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kansu, A. (2002). 1908 Devrimi. İletişim Yayınları.

Karpat, K. H. (2007). Türkiye'de Siyasal Sistemin Evrimi 1876-1980. İmge Kitabevi.

Karpat, K. H. (2013). Kısa Türkiye Tarihi 1800-2012. Timaş Yayınları.

Kuran, A. B. (2000). İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler. Kaynak Yayınları.

Lewis, B. (2013). Modern Türkiye'nin Doğuşu. Arkadaş Yayınevi.

Macfie, A. L. (2003). Osmanlı'nın Son Yılları 1908-1923. Kitap Yayınevi.

Şakir, Z. (2014). İttihat ve Terakki-I Nasıl Doğdu. Akıl Fikir Yayınları

Tanör, B. (2007). Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri. Yapı Kredi Yayınları.

Tansu, S. N. (2016). Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe İttihat ve Terakki. İlgi Kültür Sanat Yayıncılık.

Tekir, S. (2023). İttihatçılık Doğuş. Kronik Kitap.

Tunaya, T. Z. (1998). Türkiye'de Siyasal Partiler Cilt-1. İkinci Meşrutiyet Dönemi. İletişim Yayınları.

Tunaya, T. Z. (2000). Türkiye'de Siyasal Partiler Cilt-3. Bir Çağın, Bir Kuşağın, Bir Partinin Tarihi. İletişim Yayınları.

Zürcher, E. J. (2005). Savaş, Devrim ve Uluslaşma Türkiye Tarihinde Geçiş Dönemi: 1908-1928. Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kaynakça

Akşin, S. (1972). 31 Mart Olayına Değin Sabahattin Bey ve Ahrar Fıkrası. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 27(03), 541-560.

Aliefendioğlu, Y. (1999). Siyasal Partiler ve Sivil Toplum Örgütleri. Anayasa Yargısı Dergisi, 16(1), 95-115.

Arsel, İ. (1994). Teokratik Devlet Anlayışından Demokratik Devlet Anlayışına. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.

Aydoğdu, N. (2021). Osmanlı Kimliğinden Türk Ulusuna: Modernleşen Türkiye'de Milli Kimlik Politikaları. Belgi Dergisi, (21), 59-72.

Çalen, M. K. (2012). 1909 Kanun-i Esasî Tadîlâtı. Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 2(4), 129-140.

Durdu, M. B. (2003). Osmanlı Devleti'nde Jön Türk Hareketinin Başlaması ve Etkileri. OTAM Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 14(14), 291-318.

Eraslan, C. & Olgun, K. (2015). 1876'dan 1950'ye İstanbul'un Seçim Tarih. Büyük İstanbul Tarihi. Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi C. 3, https://istanbultarihi.ist/86-1876dan-1950ye-istanbulun-secim-tarihi

Güllü, R. E. (2023). Türkiye'nin Yakın Tarihine Dair Bir Propaganda: Prens Sabahattin Millî Mücadele Taraftarı mıydı?. Tarih Dergisi, (81), 33-61.

Günay, N. (2018). II. Meşrutiyet Dönemi'nde Ermeni Partilerinin Seçim İttifakları. 18. Türk Tarih Kongresi, Ankara.

Hanioğlu, Ş. (2009). Siyasal Temsil Olayının Osmanlı İmparatorluğundaki Yeri. (Ed. E. Kalaycıoğlu & E. ve A. Y. Sarıbay), Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme. Dora Yayınları.

Helvacı, E. (2011). A Pioneer in Ottoman Sociology: Prince Sabahattin. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 154-171.

Kadıoğlu, A. (2007). An Oxymoron: The Origins of Civic-republican Liberalism in Turkey, Critique: Critical Middle Eastern Studies, 16(2), 171-190.

Kahraman, H. B. (2008). Türk Siyasetinin Yapısal Analizi-1: Kavramlar Kuramlar. Agora Kitaplığı.

Kalaycıoğlu, E. & Sarıbay, Y. A. (2009). Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Politik Değişme. (Ed. E. Kalaycıoğlu, E. & A. Y. Sarıbay), Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme. Dora Yayınları.

Kaluç, Ş. (2009). Osmanlı Ahrar Fırkasının Kuruluşu, Faaliyetleri ve Sonu. Liberal Düşünce Dergisi, (54), 191-227.

Kansu, A. (2016). İttihadcıların Rejim ve İktidar Mücadelesi, 1908-1913. İletişim Yayınevi.

Kapusızoğlu, M. (2018). Türkiye'nin Demokrasi Politikası. (Ed. I. Arpacı & O. Ağır), Türkiye'de Devlet Politikaları Ankara: Nobel Yayınları.

Karacakaya, R. (2013). Meclis-i Mebusan Seçimleri ve Ermeniler (1908-1914). Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, (3), 127-142.

Karpat, K. H. (2007). Türkiye'de Siyasal Sistemin Evrimi 1876-1980. İmge Kitabevi

Kongar, E. (1999). 21. Yüzyılda Türkiye: 2000'li Yıllarda Türkiye'nin Toplumsal Yapısı. Remzi Kitabevi.

Köroğlu, A. (2012). Türkiye'de 1990'lı Yıllarda Ortaya Çıkan Siyasi Liberalizm Pratikleri. İnsan ve Toplum, 2(3), 119-138.

Mardin, Ş., Türköne M. & Önder, T. (2002). Türkiye'de Toplum ve Siyaset. İletişim Yayınları.

Okur, M. (1999). II. Meşrutiyet Dönemi Siyasi Partileri. Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, (11), 225-238.

Olgun, K. (2012). Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nda Ara Seçimler (1908-1912 Dönemi). Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, XXVIII, 1-24.

Oral, U. (2019). Prens Sabahaddin'in Siyasi Fikirlerinin Analizi. TURAN: Stratejik Araştırmalar Merkezi, 11(43), 501-507.

Ortaylı, İ. (2008). Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi. Cedit Neşriyat Yayınları.

Ortaylı, İ. (2009). Tanzimat Adamı ve Tanzimat Toplumu. (Ed. E. Kalaycıoğlu, E. & A. Y. Sarıbay), Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme. Dora Yayınları.

Özek, S., Yener, S., & Can, C. (2017). The First Turkish Sociologist to Propose Private Enterprise: Prince Sabahattin. İşletme Bilimi Dergisi, 5(2), 245-260.

Shaw, S. J. & Shaw, E. K. (2010). Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye II. E-Yayınları.

Tansü, Y. E. & Özçörekçi, C. (2020). Ahrâr Fırkası, Tarih ve Gelecek Dergisi, 6(2), 232-242.

Tunaya, T. Z. (2009). Hakimiyet-i Siyasiye ve Milli Egemenlik: Türkiye'de Siyasal Rejimin Meşruluğunun Dayandığı Temeller. (Ed. E. Kalaycıoğlu, E. & A. Y. Sarıbay), Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme. Dora Yayınları.

Tural, E. (2004). II. Meşrutiyet Döneminde Siyasal Partilerin Taşra Politikaları. Amme İdaresi Dergisi, 37(4), 57-82.

Ugan, A. A. (2023). Türk Siyasal Hayatında İlk Liberal Parti: Osmanlı Ahrar Fırkası. (Ed. M. Karataş), Türk Demokrasi Tarihi (1876-1945) Liderler, Partiler ve Seçimler. Efe Akademi.

Yalçın, C. H. (1976). Siyasal Anılar. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Zeyrek, S. & Ulutin, H. H. (2019). 31 Mart İsyanı Üzerine Bazı Düşünceler (13 Nisan 1909). Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri Dergisi, 5(8), 572-601.

Zürcher, J. E. (2010). The Young Turks Legacy and National Building from the Ottoman Empire to Atatürk's Turkey. I.B. Tauris & Co Ltd.

Zürcher, J. E (2016). Millî Mücadelede İttihatçılık. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Ahmad, F. (1996). Demokrasi Sürecinde Türkiye. Hil Yayınları.

Ahmad, F. (2012). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

Akın, Y. (2004). Gürbüz ve Yavuz Evlatlar: Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor. İletişim Yayınları.

Akşam Gazetesi (1954). C.H.P İçin Yeni Bir Seçim Mücadelesi Devri Açıldı. 28 Şubat 1954.

Akşin, S. (2000). Siyasal Tarih (1960-1980). (Ed. S. Akşin), Çağdaş Türkiye Tarihi 1908-1980. Cem Yayınevi.

Aktar, A. (2006). Varlık Vergisi ve Türkleştirme Politikaları. İletişim Yayınları.

Alkan, M. Ö. (1999). Osmanlı'dan Günümüze Seçimlerin Kısa Tarihi. Görüş Dergisi, 39, 48-61.

Alkan, M.Ö. (2006). Milli Şef'li Tek-Parti Döneminde Seçimler (1939 ve 1943 Seçimleri). (Haz. M. Ö. Alkan), Bülent Tanör'e Armağan. Oğlak Yayıncılık.

Altuntaş Duman, N. (2020). Cumhuriyetin Tek Partili Son Genel Seçimleri:1943 Seçimleri. (Ed. Y. Tekin), Yüzüncü Yılında TBMM Oluşumu, Çalışma Şartları ve İşleyişi. TBMM Basımevi.

Atatürk, M. K. (2015). Nutuk. Kaynak Yayınları.

Avcıoğlu, D. (1996). Türkiye'nin Düzeni (Dün-Bugün-Yarın) Birinci Kitap. Tekin Yayınevi.

Aykut, Ş. (1936). Kamalizm (C.H. Partisi Programının İzahı). Muallim Ahmet Halit Kitapevi.

Aysal. N. (2017). Tek Parti Döneminde Cumhuriyet Halk Partisi Dördüncü Büyük Kurultayı (9-16 Mayıs 1935). History Studies, 9(1). 21-45.

Batuman, B. (2010). Toplumcu Bir Belediyecilik Modeli: "Yeni Belediyecilik Hareketi" 1973-1977. Mülkiye Dergisi, 34(266), 223-241.

Beriş, H. E. (2020). VI. Yasama Dönemi (1939-1943) İkinci Dünya Savaşı'nın Gölgesinde Yeni Bir Dönemin Başlaması. (Ed. Y. Tekin), Yüzüncü Yılında TBMM Oluşumu, Çalışma Şartları ve İşleyişi. TBMM Basımevi.

Bezci, B. (2010). Cumhuriyet Halk Partisi. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakki'den Günümüze Siyasi Partiler. Orion Yayınları.

Bila, H. (1987). Sosyal Demokrat Süreç İçinde CHP ve Sonrası. Milliyet Yayınları.

Bila, H. (1999). CHP 1919-1999. Doğan Kitapçılık.

Binark, İ. (2004). Türk Parlamento Tarihi TBMM VI. Dönem (3 Nisan 1939-15 Ocak 1943) 5 Cilt. TBMM Yayınları.

Boratav, K. (2005). Türkiye İktisat Tarihi 1908-2002. İmge Kitabevi.

Cumhuriyet Gazetesi (1947). İnönü'nün Beyanatı. 12 Temmuz 1947.

Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) (1923). Halk Fırkası Nizamnamesi. Ankara, 1342-1339.

Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) (1927). Cumhuriyet Halk Fırkası Nizamnamesi. https://acikerisim.tbmm.gov.tr/items/73f80df6-9755-4674-ba6c-cf66f8639bcc

Cumhuriyet Halk Fırkası (CHF) (1931). C.H.F Nizamnamesi ve Programı. T.B.M.M. Matbaası

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1933). Halkevi Cumhuriyetin Onuncu Yıl Dönümü Fevkalâde Nüshası. No.13-15.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1935a). C.H.P Programı. Ulus Matbaası.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1935b). C.H.P Dördüncü Büyük Kurultayı Görüşmeleri Tutalgası. Ulus Matbaası.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1935c). C.H.P Tüzüğü. Ulus Matbaası.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1938). Cumhuriyet Halk Partisi: Üsnomal Büyük Kurultayının Zabtı. Receb Ulusoğlu Basımevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1939a). C. H. P. Nizamnamesi. Ulus Basımevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1939b). C. H. P. Beşinci Büyük Kurultay Zabıtları. Ulus Basımevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1939b). C. H. P. Beşinci Büyük Kurultay Zabıtları. Ulus Basımevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1943). Cumhuriyet Halk Partisi Program ve Nizamname. Zerbamat Basımevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1951). C.H.P Dokuzuncu Kurultay Beyannamesi ve Rapor. Ulus Matbaası.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1961). C.H.P. Tüzüğü. Ankara Basım ve Ciltevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1965). Cumhuriyet Halk Partisi Söz Veriyor. Güzel Sanatlar Matbaası.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1969). İnsanca Bir Düzen Kurmak İçin Halktan Yetki İstiyoruz. Ulusal Basımevi.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1973). Ak Günlere Cumhuriyet Halk Partisi 1973 Seçim Bildirgesi. https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/d378af40-4060-4b42-b81e-0d691a73474a/content

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) (1976). Cumhuriyet Halk Partisi Programı. Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii.

Çakmak, F. (2015). Halkevlerinin Kapatılması ve Cumhuriyet Halk Partisi Mallarına El Konulması. History Studies, 7(3), 1-21.

Çavdar, T. (1983). Cumhuriyet Halk Partisi. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi Cilt 8. İletişim Yayınları.

Çevik, Z (2023). Cumhuriyetin İlanı ve İç Siyasi Gelişmeler. (Ed. Kolektif), Türkiye Cumhuriyeti Tarihi-II Yeni Türkiye: Türkiye Cumhuriyeti. Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Çolak, M. (2019). Bülent Ecevit. İletişim Yayınları.

Demirel, A. (2014). Tek Partinin İktidarı Türkiye'de Seçimler ve Siyaset (1923-1946). İletişim Yayınları.

Demirel, T. (2021). Türkiye'nin Uzun On Yılı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ecevit, B. (1966). Ortanın Solu. İstanbul Matbaası.

Emrence, C. (2006). 99 Günlük Muhalefet Serbest Cumhuriyet Fırkası. İletişim Yayınları.

Eroğul. C. (1992). Çok Partili Düzenin Kuruluşu: 1945-1971. (Der. I. C. Schick ve E. A. Tonak), Geçiş Sürecinde Türkiye. Belge Yayınları.

Eroğul. C. (2014). Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi. Yordam Yayınları.

Feyzioğlu, T. (1983). Cumhuriyetçi Güven Partisi. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi Cilt 8. İletişim Yayınları.

Gedikli Berber, Ş. (2012). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Sivil Hükümet Darbesi: CHP'de 35'ler Vakası. Gazi Akademik Bakış, 6(11), 131-150.

Göktürk, G. (2012). 1946-1980 Yılları Arasında Siyaset Sosyolojisi Açısından Cumhuriyet Halk Partisi. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Görücü, Ç. (2016). Muhalefet Döneminde (1950-1960) CHP'de İdeolojik ve Örgütsel Arayışlar. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

Görücü, Ç. (2020). CHP: Değişim, Umut, Hayal Kırıklığı. (Ed. M. K. Kaynar), Türkiye'nin 1970'li Yılları. İletişim Yayınları.

Güneş, İ. (1987). Müdafaa-I Hukuk Cemiyeti'nden Halk Fırkası'na Geçiş. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 3(8), 427-442.

Hatipoğlu, A. (2012). CHP'nin İdeolojik Dönüşümü Kemalizmden Sosyal Demokrasiye. Kaynak Yayınları.

Kara İncioğlu, N. (2000). Türkiye'de Çok Partili Sisteme Geçiş ve Demokrasi Sorunları. (Ed. E. Kalaycıoğlu ve A. Y. Sarıbay), Türkiye'de Politik Değişim ve Modernleşme. Alfa Yayınları.

Karpat, K. H. (2010). Türk Demokrasi Tarihi. Timaş Yayınları.

Kaynar, M. K & Kalkan, N. (2022). Cumhuriyet Dönemi Partiler, Seçimler, Beyannameler (1923-1980). TBMM Basımevi.

Kili, S. (2005). Türk Devrim Tarihi. İş Bankası Kültür Yayınları.

Kirby, F. (1962). Türkiye'de Köy Enstitüleri. İmece Yayınları.

Koçak, C. (2000). Siyasal Tarih (1923-1950). (Ed. S. Akşin), Çağdaş Türkiye Tarihi 1908-1980. Cem Yayınevi.

Koçak, C. (2012). Türkiye'de Milli Şef Dönemi Cilt I (1938-1945). İletişim Yayınları.

Koçak, C. (2013). Türkiye'de Milli Şef Dönemi Cilt II (1938-1945). İletişim Yayınları.

Lüleci, T. (2023). İsmet İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı Seçimleri. Gazi Akademik Bakış, 16(32), 173-185.

Okyar, A. F. (1980). Üç Devirde Bir Adam. Tercüman Yayınları.

Olgun, K. (2011). Türkiye'de Cumhuriyetin İlanından 1950'ye Genel Seçim Uygulamaları. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, XXVII, 1-36.

Oran, B. (2009). Türkiye Dış Politikası Cilt I: 1919-1980. İletişim Yayınları.

Özdalga, E. (1998). Modern Türkiye'de Örtünme Sorunu: Resmi Laiklik ve Popüler İslam. Sarmal Yayınları.

Özdemir, H. (2000). Siyasal Tarih (1960-1980). (Ed. S. Akşin), Çağdaş Türkiye Tarihi 1908-1980. Cem Yayınevi.

Parla, T. (1992). Türkiye'de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları Cilt 3 Kemalist Tek-Parti ideolojisi ve CHP'nin Altı Ok'u. İletişim Yayınları.

Saygılı, R. (2017). Erken Cumhuriyet Modernleşmesinin (1923-1937) Gramscian Analizi. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi.

Serbest Cumhuriyet Fırkası (SCF) (1930). Serbes(t) Layık Cumhuriyet Fırkası Yasası. Cumhuriyet Matbaası.

Soyak, H. R. (1973). Atatürk'ten Hatıralar Cilt I. Yapı Kredi Bankası A.Ş. Yayınları.

Tanör, B. (2014). Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri (1789-1980). Yapı Kredi Yayınları.

Taşkın, Y. (2009). Turan Feyzioğlu. (Ed. T. Bora & M. Gültekin), Kemalizm Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 2. İletişim Yayınları.

Timur, T. (1991). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş. İletişim Yayınları.

Toker, M. (1991). Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973. Bilgi Yayınevi.

Toprak, Z. (2002). Radikal Sosyalist 'Enternasyonal' ve Cumhuriyet Halk Fırkası 1927 Kongresi. Toplumsal Tarih, 106, 42-49.

Tuğluoğlu, F. (2017). CHP'nin 14. Kurultayı ve İlk Hedefler Beyannamesi. Atatürk Yolu Dergisi, 15(60), 277-310.

Tuncay, M. (1981). Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek Parti Yönetiminin Kurulması-1923-1931. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Turan, İ. (2002). İsmet İnönü ve Tek Dereceli İlk Seçimler (1946-1950-1954-1957) Üzerine Seçmeler. İnönü Vakfı.

Turan, İ. (2003). İsmet İnönü Konuşma, Demeç, Makale, Mesaj ve Söyleşileri 1933-1938. TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları.

Turan, Ş. (2002). Türk Devrim Tarihi 5.Kitap Çağdaşlık Yolunda Yeni Türkiye (27 Mayıs 1960-12 Eylül 1980). Bilgi Yayınevi

Tütüncü Esmer, G. (2006). Türk Siyasal Yaşamında Ortanın Solu. Yeniden Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Yayınları.

Uçkan, R. (2017). Altmışlı Yıllarda Cumhuriyet Halk Partisi ve Ortanın Solu. (Ed. M. K. Kaynar). Türkiye'nin 1960'li Yılları. İstanbul: İletişim Yayınları.

URL-1: https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/dokuz-umde/?pdf=3690

URL-10: https://archive.md/20121222151314/http://www.tesav.org.tr/1975.htm

URL-2:https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/cumhuriyet-halk-firkasi-1923-1938/#:~:text=Cumhuriyet%20Halk%20Partisi'nin%20ilk,kurulu%C5%9F%20tarihi%20olarak%20kabul%20edilmektedir.

URL-3:https://www.tesav.org.tr/wp-content/uploads/2021/06/1923tengunumuzekadarkurulanvekapananSiyasipartiler17062021.pdf

URL-4: https://chp.org.tr/chp-tarihi

URL-5: https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d05/c027/tbmm05027003.pdf

URL-6: https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d06/c001/tbmm06001001.pdf

URL-7: https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/secimler-1939-1950/

URL-8:https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

URL-9:https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/secimler-1950-1960/#:~:text=13%20Kas%C4%B1m%201955'te%20yap%C4%B1lan,0.14%20oran%C4%B1nda%20%C3%BCyelik%20elde%20etmi%C5%9Ftir.

Uyar, H. (2007). CHP'nin Avrupa'nın Radikal ve Demokrat Partileri ile İlişkileri (1926-1935). (Der. M. Ö. Alkan, T. Bora, M. Koraltürk), Mete Tunçay'a Armağan. İletişim Yayınları.

Uyar, H. (2011). Tek Parti Dönemi ve Cumhuriyet Halk Partisi. Boyut Yayıncılık.

Uyar, H. (2017a). Demokrat Parti İktidarında CHP 1950-1960. Doğan Kitap.

Uyar, H. (2017b). İki Darbe Arasında CHP 1960-1971. Doğan Kitap.

Uzun, H. (2010). Tek Parti Döneminde Yapılan Cumhuriyet Halk Partisi Kongreleri Temelinde Değişmez Genel Başkanlık, Kemalizm ve Milli Şef Kavramları. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları, 9(20), 233-71.

Uzun, H. (2012). İktidarını Sürdürmek İsteyen Bir Partinin Kimlik Arayışı: Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1947 Olağan Kurultayı. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 12(25), 101-139.

Uzun, H. (2013). Cumhuriyet Halk Partisi'nin 1946 Olağanüstü Kurultayı. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 13(26),139-61.

Varel, A. (2019). Ellili Yıllarda Muhalefet: Hükümete Yönelik Temel Eleştiriler ve DP Karşısında CHP'nin İdeolojik Konumlanışı. (Ed. M. K. Kaynar), Türkiye'nin 1950'li Yılları. İletişim Yayınları

Yaşlı, F. (2020). Halkçı Ecevit: Ecevit, Ortanın Solu, CHP (1960-1980). Yordam Kitap.

Yeşilkaya, N. (2009). Halkevleri. (Ed. T. Bora & M. Gültekin), Kemalizm Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 2. İletişim Yayınları.

Yıldız, A. (2009). Recep Peker. (Ed. T. Bora & M. Gültekin), Kemalizm Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 2. İletişim Yayınları.

Yılmaz, M. (2009). CHP İlkelerinin 1937'de Anayasaya Girişi ve Liberalizmin Yasaklanışı. (Ed. T. Bora & M. Gültekin), Kemalizm Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 2. İletişim Yayınları.

Yücel, M. S. (2006). Türkiye'nin Siyasal Partileri (1859- 2005). Alfa Yayınları.

Zürcher, E. J. (2000). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Ahmad, F. (1993). The Making of Modern Turkey. Routledge.

Aslan, S. (2015). Tek Parti Döneminde Siyaset. (Ed. A. Karadağ), Türkiye'de Siyasal Hayat. Bilsam Yayınları

Atatürk M. K. (2020). Nutuk. Can Sanat Yayınları.

Atatürk Ansiklopedisi: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/terakkiperver-cumhuriyet-firkasi/?pdf=3335.

Atay, F. R. (1968). Çankaya. Pozitif Yayınları.

Bağbuğ, İ. (2023). Gazi Mustafa Kemal Anlatıyor İdealim: Çağdaş Türkiye. Kırmızı Kedi Yayınları.

Britannica (2013). Optimates and Populares,

Börklüoğlu, L. (2017). Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Türkiye'de Siyaset: Değişim Dinamikleri, Aktörler ve Gelişmeler. (Ed. M. Zencirkıran), Türkiye'nin Toplumsal Yapısı. Dora Yayınevi

Çavdar, T. (1995). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1839-1950. İmge Yayınları.

Demirel, A. (2014). Tek Partinin İktidarı: Türkiye'de Seçimler ve Siyaset (1923-1946). İletişim Yayınları.

Doğan, M. (2013). Türkiye Cumhuriyeti Tarihine Giriş. Yazar Yayınları

Dursunoğlu, İ. (2019). Dünden Bugüne Türkiye'de Siyasal Hayat. (Ed. İ. Dursunoğlu vd.), Modernleşme Bağlamında Türkiye'nin Sosyo-Politik Yapısı. İmaj Yayınevi

Ekincikli, M. (2012). Türk Demokrasi Kültürü'nün Gelişim Sürecinde Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Kuruluşu. Gazi Akademik Bakış, 6(11), 151-163.

Findley, C. (2010). Vaughn. Turkey, Islam, Nationalism, and Modernity: A History, 1789-2007. Yale University Press.

Frey, F. W. (1965). The Turkish Political Elite. Cambridge, MA., M.I.T.

Küçükömer, İ. (2009). Batılılaşma: Düzenin Yabancılaşması. Profil Yayınları.

Lewis, B. (2002). The Emergence of Modern Turkey. Oxford University Press.

Pelinka, A. & Varwick, J. (2010). Grundzüge der Politikwissenschaft, Wien, Köln, Weimar: Böhlau Verlag.

Sürücü, B. (2022). İlk Bölünme: Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın Doğuşu. Turkish Business Journal, 3(6), 1-28.

Ünder, H. (2009). Atatürk İmgesinin Siyasal Yaşamdaki Rolü, (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Kemalizm. İletişim Yayınları.

Zürcher, E. J. (2021). The Progressive Republican Party of 1924-25: Reactionaries, Conservatives or Moderates? European Journal of Turkish Studies, 33, 1-12.

Zürcher, E. J. (2004). Turkey: A Modern History. I.B. Tauris.

Zürcher E. J. (2003). Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1924-1925). İletişim Yayınları

Kaynakça

Afşar, E. (2020). Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası nın 'Programları' Ekseninde Mukayesesi. History Studies International Journal of History, 12(4), 1351-1380.

Ağaoğlu, A. (1969). Serbest Fırka Hatıraları. Baha Matbaası.

Ağaoğlu, S. (1972). Samet Ağaoğlu-Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri, Bir Soru. Baha Matbaası.

Ahmad, F. (1995). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Sarmal Yayınevi.

Atay, F. R. (2009). Çankaya. Pozitif Yayınları.

Avşar, A. (1998). Abdülhamit Avşar Serbest Cumhuriyet Fırkası Bir Partinin Kapanmasında Basının Rolü. Kitabevi Yayınları.

Aydemir, Ş. S. (1993). İkinci Adam 1884-1938 I. Cilt. Remzi Kitabevi.

Aysal, N. (2009). Yönetsel Alanda Değişimler ve Devrim Hareketlerine Karşı Gerici Tepkiler 'Serbest Cumhuriyet Fırkası - Menemen Olayı. Atatürk Yolu Dergisi, 11(44), 581-625.

Balkaya, İ. S. (2005). Ali Fethi Okyar (29 Nisan 1880 - 7 Mayıs 1943). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Balkaya, İ. S. (2010). 1930 Türkiye'sinde Oluşan Muhalefet Hareketinin Diş Basindaki Akisleri (Rusya, İngiltere, Mısır Örneği). Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, (15), 80-102.

Barlas, M. (2000). Türkiye'de Darbeler ve Kavgalar Dönemi. Birey Yayınları.

Bora, T. (2017). Cereyanlar: Türkiye'de Siyasî İdeolojiler. İletişim Yayınları.

Boratav, K. (1998). Türkiye İktisat Tarihi 1908-2015. Gerçek Yayınevi.

Cebesoy, A. F. (1997). Sınıf Arkadaşım Atatürk 1 Okul ve Genç Subaylık Hatıraları. İnkılap Kitabevi.

Cumhuriyet Gazetesi. 18 Kasım 1930. "Fethi Beyin Fırka Teşkilâtına Beyannamesi". 1.

Çanak, E. (2016). Atatürk'ün Yurt Gezilerine Bir Örnek: 1930-1931 Gezisi. The Journal of Academic Social Sciences, 4(23), 128-178.

Demir, M. (2014). Afrika'daki Son Direniş'in Kahramanlarından Ali Fethi (Okyar)'ın Trablusgarb'a Gidişi. Arşiv Dünyası, (16-17), 53-56.

Eraslan, C. (2000). Türkiye Cumhuriyeti'nin Siyasi Hayatında Serbest Cumhuriyet Fırkası Deneyimi Üzerine Düşünceler. İlmi Araştırmalar, (9), 77-96.

Ermence, C. (2006). 99 Günlük Muhalaefet Serbest Cumhuriyet Fırkası. İletişim Yayınları.

Goloğlu, M. (2017). Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II Tek Partili Cumhuriyet (1931-1938). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Göçmen, M. (2007). Okyar, Ali Fethi (1880-1943). TDV İslâm Ansiklopedisi.

Grew, J. (1966). Atatürk ve İnönü Amerika'nın ilk Türkiye Büyükelçisi John Grew'in Hatıraları. Kitapçılık Ticaret Limited Şirketi.

Gülen, A. (2022). Serbest Cumhuriyet Fırkası'nda Genel Sekreterlik Kurumu ve Nuri Conker'in Genel Sekreterliği. Tarih Araştırmaları Dergisi, 41(72), 439-460.

Güneş, G. (2006). Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Aydında Teşkilatlanması ve 1930 Belediye Seçimleri Üzerinde Oluşan Tartışmalar. Tarih Araştırmaları Dergisi, 25(39), 117-147.

Güneş, İ. (2021). Serbest Cumhuriyet Fırkası. Atatürk Ansiklopedisi.

Halıcı, Ş. (2020). Ali Fethi Okyar (1880-1943). Atatürk Ansiklopedisi.

İnan, A. (2009). Atatürk Hakkında Hatıralar ve Belgeler. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Karadağ, A. (2013). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'de Siyasal Hayat. Orion Kitabevi.

Karakaş, Ö. (2010). Dönemin Yerel Basınına Göre Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Manisa Vilayeti'nde Teşkilatlanması ve 1930 Belediye Seçimleri. History Studies, 2(3), 201-222.

Karakaş, Ö. (2013). Balikesir'de Serbest Cumhuriyet Firkasi'ninteşkilatlanmasi ve Belediye Seçimleri (1930). Turkish Studies, 8(5), 357-375.

Karaosmanoğlu, Y. K. (1968). Politikada 45 Yıl. Bilgi Yayınevi.

Koçak, C. (1989). Siyasi Tarih (1925-1950). (Ed. S. Akşin), Türkiye Tarihi 4 - Çağdaş Türkiye 1908-1980. Cem Yayınevi.

Koçak, C. (2014). Belgelerle İktidar ve Serbest Cumhuriyet Fırkası. İletişim Yayınları.

Kutay, C. (1980). Üç Devirde Bir Adam Fethi Okyar. Tercüman Yayınları.

Mango, A. (2000). Atatürk. Sabah Kitapları.

Mechin, J. B. (2001). Kurt ve Pars. Kum Saati Yayınları.

Meydan, S.(2014) İşte Türkiye 'nin Kurtuluş Reçetesi Akl-ı Kemal Atatürk'ün Akıllı Projeleri 1. Cilt. İnkılap Kitabevi.

Okyar, O. & ve Seyitdanlıoğlu M. (1997). Fethi Okyar'ın Anıları Atatürk, Okyar ve Çok Partili Türkiye. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Öz, E. (2015). İzmir ve Serbest Cumhuriyet Fırkası [12 Ağustos-17 Kasım 1930]. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(5), 409-440.

Özcan, N. (1988). Serbest Cumhuriyet Fırkası. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

Özçelik, A. (1993). Ali Fuat Cebesoy. Akçay Yayınları.

Özipek, B B. (1991). Türk Siyasal Yaşamında Serbest Cumhuriyet Fırkası Olayı. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Özipek, B. B.(2005). Serbest Fırkanın Mürtecileri. (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt 6. İletişim Yayınları.

Pınar, M. (2016). Cumhuriyet Döneminde Unutulmuş Bir Siyasi Hareket: Ahali Cumhuriyet Fırkası. Journal of History School, 9(XXVI), 337-362.

Resmî Gazete. 1930. 1580 Sayılı Belediye Kanunu. C. 1580.

Sertel, S. (1987). Roman Gibi. Belge Yayınları.

Sevim, N. (2021). Türk Asker, Diplomat, Siyasetçi Ali Fethi Okyar. Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi, 4(5), 270-306.

Şeker, K. (2014). Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın Kurulması ve Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Gelişmelere Bakışı, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (32), 1-14.

Şimşir, B. (1985). Malta Sürgünleri. Bilgi Yayınevi.

Tabak, S. (1993). Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın İzmir Vilâyetindeki Teşkilatı ve Faaliyetleri. Tarih İncelemeleri Dergisi, 8(1), 183-202.

Tekeli, İ. & İlkin, S. (1977). 1929 Dünya Buhranında Türkiye'nin İktisadi Politika Arayışları. Ortadoğu Teknik Üniversitesi.

Tekin, Y, & Sarıalioğlu İ. (2022). Serbest Cumhuriyet Fırkası Denemesinin Uluslararası Yansımaları: Türk Dış Politikasında Değişim Tartışması". Belleten, 86(307), 1077-1116.

Tevetoğlu, F. (1988). Atatürk'le Okyar'ın Çıkardıkları Gazete: Minber. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 5(13), 183-194.

Timur, T. (2001). Türk Devrimi ve Sonrası. İmge Kitabevi.

Tunaya, T. Z. (1998). Türkiye'de Siyasal Partiler Cilt 1 İkinci Meşrutiyet Dönemi 1908-1918 C. 1. İletişim Yayınları.

Tunaya, T. Z. (2003). Türkiye'de Siyasal Partiler Cilt 2 Mütareke Dönemi 1918-1922 C 2. İletişim Yayınları.

Tunçay, M. (1999). Türkiye Cumhuriyeti'nde Tek-Parti Yönetiminin Kurulması 1923-1931 (Karton Kapak)-22-C-9. 3. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi 15 Kasım 1930, Devre 3, İçtima 4, Cilt 22, https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d03/c022/tbmm03022005.pdf Erişim Tarihi (08.12.2024).

Us, A. (1964). Gördüklerim, Duyduklarım, Duygularım: Meşrutiyet ve Cumhuriyet Devirlerine Ait Hâtıralar ve Tetkikler. Vakit Matbaası.

Uzun, N. E. (2023). 1929 Ekonomik Buhranının Türk Siyasal Hayatına Etkileri; Serbest Cumhuriyet Fırkası ve Menemen Olayı. The International New Issues in Social Sciences, 11(2), 217-238.

Uzun, T. (2010). İttihat ve Terraki'den Günümüze Siyasal Partiler. Orion Kitabevi.

Ünal, S. (2015). Türkiye'de 1923- 1960 Yılları Arasında Kapatılan Siyasi Partiler. Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 5(10), 100-156.

Weiker, W. F. (1973). Political Tutelage and Democracy in Turkey: The Free Party and Its Aftermath. Leiden: E. J. Brill.

Yazman, A. T. (1969). Atatürk'le Beraber- Devrimler, Olaylar, Anılar (1922-1938). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yetkin, Ç. (1982). Serbest Cumhuriyet Fırkası Olayı. Karacan Yayınları.

Yıldırım, İ. (2021). Atatürk'ün 1930-1931 Yurt Gezisi ve Gezi Notlarının Ülke Politikasına Etkileri. Çankırı Karatekin Üniversitesi Karatekin Edebiyat Fakültesi Dergisi, 9(2), 201-219.

Yıldız, M. (2022). Atatürk'ün Direktifleri ile Türk İdare Teşkilat ve Taksimatında Bir Reform Girişimi: 1931 Dâhiliye Vekâleti Raporu. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (36), 151-74.

Yücel, M. S. (2005). Türkiye'nin Siyasal Partileri (1859-2005). Alfa Yayınları.

Zürcher, E. J. (2000). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

Kaynakça

Avşar, Z. & Kaya, E. E. (2012). Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş Sonrasında İlk Muhalefet Partisi: Milli Kalkınma Partisi, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13(2), 113-132.

Bütün Dünya (2003). Türk Demiryolları, Türk Uçakları Yaptı, Bir Nuri Demirağ Vardı. Başkent Üniversitesi Kültür Yayını.

Deliorman, M. N. (1957). Nuri Demirağ'ın Hayat ve Mücadeleleri. Nu. D. Matbaası.

Dervişoğlu, F. M. (2007). Nuri Demirağ: Türkiye'nin Havacılık Efsanesi, Ötüken Neşriyat, İstanbul

Haytoğlu, E. (2002). 1945'te Çok Partili Siyasal Hayata Geçişte Bir İlk: Milli Kalkınma Partisi, (Ed. H. C. Güzel vd.), Türkler 16. Yeni Türkiye Yayınları.

Karataş, M. & Solak, Y. (2023). Türkiye'de Çok Partili Siyasal Hayata Geçiş Sürecinde Muhalif Bir Figür: Nuri Demirağ ve Milli Kalkınma Partisi. Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 15(2), 311-325.

Kılınçoğlu, F. (2003). Milli Kalkınma Partisi ve Nuri Demirağ. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi.

Milli Kalkınma Partisi (1945). Milli Kalkınma Partisi Nizamnamesi. Siyaset Yayınları.

Milli Kalkınma Partisi (1949). MKP 1949 Yılı Umum Kongresi. Vakıf Matbaası.

Özacun, O. (2013). Siyaset Tarihimizde Milli Kalkınma Partisi. Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, (2), 205-233.

Sakaoğlu, N. (2000). Portre Nuri Demirağ. Popüler Tarih Dergisi, 70-73.

Şakir, Z. (1947). Nuri Demirağ Kimdir?, Kenan Matbaası.

Tuna, E. (2019). Türkiye İktisadi Kalkınma Sürecinde Girişimci Örneği: Nuri Demirağ. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi

Yalçın, O. (2009). Mühürdarzade Nuri Bey'in (Demirağ) Hayatı ve Çalışmaları (1886-1957). Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi, 44, 743-769.

Zürcher, E.J. (1992). Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası. Bağlam Yayınları.

https://www.ismetinonu.org.tr

https://www.thk.org.tr

Kaynakça

Ahmad, F. (2007). Demokrasi Sürecinde Türkiye 1945-1980. Hil Yayınları.

Akandere, O. (2010). 1946 Seçimleri ve Sonuçları Üzerinde İktidar ve Muhalefet Partileri Arasında Yapılan Tartışmalar II, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 26(76), 1-26.

Akıncı, A. & Usta S. (2015). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçişte Etkili Olan İç Faktörlerin Analizi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 17(29), 41-52.

Akşin, S. (2007). Kısa Türkiye Tarihi. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Albayrak, M. (2004). Türk Siyasi Tarihinde Demokrat Parti (1946-1960). Phoenix Yayınları.

Albayrak, M. (2009). Demokrat Parti Döneminde İktidar Muhalefet İlişkileri. Demokrasi Platformu, 5(17), 151-186.

Albayrak, M. (2014). Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Yılları ve Demokratikleşme Sürecinin İlk On Yılı. Ankara Barosu Dergisi, 1, 297-312.

Aslan, S. (2015). Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinin Dinamikleri. (Ed. A. Karadağ), Osmanlı'dan Cumhuriyete Türkiye'de Siyasal Hayat. Bilsam Yayınları.

Aydın, A. & Gürbüz, B. Ö. (2023). Dörtlü Takrir ve Demokrat Parti. (Ed. A. Karadağ & M. Kapusızoğlu), Türk Demokrasisinin Dönüm Noktaları: Olaylar ve Aktörler. Ekin Yayınevi.

Bakan, S. & Özdemir, H. (2013), Türkiye'de 1946-1960 Dönemi İktidar ve Muhalefet İlişkileri: Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) DP (DP)'ye Karşı. CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14(1), 373-397.

Çavdar, T. (2008). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1839-1950). İmge Kitabevi.

Çaylak, A. & Nişancı, Ş. (2017). Türkiye'de Çok Partili Siyasal Sürece Giriş: Demokrasiye Geçiş mi Siyasal Rejimin Restorasyonu mu? 1946-1950. (Ed. A. Çaylak & S. A. Avcu), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'nin Siyasal Hayatı. Savaş Yayınları.

Çemrek, M. & Uluer, G. A. (2017). Demokrat Parti Dönemi Türkiye'de İç Politika (1950-1960). (Ed. A. Çaylak & S.A. Avcu), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'nin Siyasal Hayatı. Savaş Yayınları.

Demirel, T. (2016). Türkiye'nin Uzun On Yılı Demokrat Parti İktidarı ve 27 Mayıs Darbesi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Demokrat Parti Programı (1946). https://acikerisim.tbmm.gov.tr/items/3bf0ffa7-72ba-4c30-b434-997981e900bc

Demokrat Parti Tüzüğü (1952). https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/05097e1c-7160-48a1-b3ee-a48ee12b2098/content

Dokuyan, S. (2014). Çok Partili Hayata Geçişte Önemli Bir Adım: Demokrat Parti'nin Kuruluşu. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2/1), 151-169.

Dursun, D. (2008). Türk Siyasetinde Muhalefete Karşı Tahammülsüzlük ve Demokratikleşme Sürecine Etkileri. Türkiye Günlüğü, 92, 46-57.

Dursun. D. (2018). Türkiye'nin Siyasal Hayatı. Beta Yayınları.

Dursunoğlu, İ. (2021). Çok Partili Hayattan 1980'e Demokratik Süreç. (Ed. İ. Dursunoğlu), Türkiye'de Demokrasi: Süreç Yapı Tartışmalar. Efe Akademi Yayınları.

Eroğul, C. (2014). Demokrat Parti-Tarihi ve İdeolojisi. İmge Yayınevi.

Eryılmaz, H. G. (2019). Türkiye'de 1954-57 Dönemi İktidar-Muhalefet İlişkileri. Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 72-88.

Findley, V. C. (2007). Modern Türkiye Tarihi: İslam Milliyetçilik ve Modernlik 1789-2007. Timaş Yayınları.

İnan, S. (2007). Demokrat Parti Dönemi (1950-1960). (Der. Süleyman İnan & Ercan Haytoğlu), Yakın Dönem Türk Politik Tarihi. Anı Yayıncılık.

Kaan, O. (2021). İktidar ve Muhalefet İlişkileri Çerçevesinde Demokrat Parti'nin Birinci Kongresi. Akademik Hassasiyetler Dergisi, 8(15), 165-187.

Kahraman, B. H. (2010). Türk Siyasetinin Yapısal Analizi I: Kavramlar Kuramlar Kurumlar, Agora Kitaplığı.

Kahraman, B. H. (2012). Türk Siyasetinin Yapısal Analizi II: 1920-1960. Agora Kitaplığı.

Kapusızoğlu, M. (2018). Türkiye'nin Demokrasi Politikası. (Ed. I. Arpacı & O. Ağır), Türkiye'de Devlet Politikaları. Ankara: Nobel Yayınları.

Karpat, H. K. (2010). Türk Demokrasi Tarihi. Timaş Yayınları.

Keskin, Y. Z. (2012). Demokrat Parti İktidarı ve Günümüze Yansımaları. Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1), 107-130.

Koçak, C. (2016). Türkiye'de İki Partili Siyasi Sistemin Kuruluş Yılları (1945-1950) Uzlaşma Cilt 5. İletişim Yayınları.

Koçak, C. (2013). Türkiye'de İki Partili Siyasi Sistemin Kuruluş Yılları (1945-1950) Rejim Krizi Cilt 3. İletişim Yayınları.

Kongar, E. (1995). Türkiye'nin Toplumsal Yapısı. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kömür, G. (2020). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçişin Ekonomik Temelleri. (Ed. A. Kara), Ekonomi Perspektifinden Sosyal Bilimlerde Güncel Çalışmalar. Gazi Kitabevi.

Mete, O. (1947). Bütün Tafsilat ve Akisleriyle Demokrat Parti'nin 1'nci Büyük Kongresi 7 Ocak 1947. Ticaret Dünyası Matbaası.

Ör Bayraktar, Ç. (2016). Zoraki Demokrasi. İyi Kitap Yayınevi.

Özer, İ. (2015). Demokrat Parti Dönemi Siyasal ve Sosyal Hayat. İskenderiye Kitap.

Özkazanç, A. (2017). Cumhuriyet Döneminde Siyasal Gelişmeler. (Ed. F. Alpkaya & B. Duru), 1920'den Günümüze Türkiye'de Toplumsal Yapı ve Değişim. Phoenix Yayınları.

Sunar, İ. (1985). Demokrat Parti ve Popülizm. (Ed. M. Belge), Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi C 8. İletişim Yayınları.

Sunay, C. (2013). Demokrat Parti. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakkiden Günümüze Siyasal Partiler. Orion Yayınları.

Şahin, E. & Tunç, B. (2015). Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP-CHP Siyasi Mücadelesi (1945-1947). Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi, 1(2), 31-69.

Şahin, İ. (2017). İktidar-Muhalefet İlişkileri Çerçevesinde İnönü ve Menderes'in Siyaset Dili. Tarih ve Günce: Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi, 1(1), 191-216.

Şeyhanlıoğlu, H. (2011). Türk Siyasal Muhafazakârlığının Kurumsallaşması ve Demokrat Parti. Kadim Yayınları.

TBMM Zabıt Ceridesi (Meclis Tutanak Dergisi). Dönem: XI, Cilt: 13.

Tekin, Y. & Okutan, Ç. (2015). Türk Siyasal Hayatı. Orion Yayınları.

Timur T. (1991). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş. İletişim Yayınları.

Uluç, V. (2020). Türkiye'de Çok Partili Sisteme Geçiş: İç ve Dış Dinamiklerin Analizi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 465-486.

YSK. https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007.

Zürcher E. J. (2018). Modernleşen Türkiye'nin Tarihi. İletişim Yayınları.

12 Temmuz Beyannamesi (1947). https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/12-temmuz-beyannamesi/

Kaynakça

Ahmad, F. & Ahmad, B. T. (1976). Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971. Bilgi Yayınevi.

Bayar, C. (1986). Başvekilim Adnan Menderes. Baha Matbaası.

Bölükbaşı, D. (2005). Türk Siyasetinde Anadolu Fırtınası Osman Bölükbaşı. Doğan Kitapçılık.

Burçak, R. S. (1998). On Yılın Anıları (1950-1960). Nurol Matbaacılık.

Çakmak, C. (2010). Demokrat Parti ve Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi Arasındaki Siyasi Çatışmanın Kırşehir'e Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.

Çaylak, A. (2010). İktidar Muhalefet İlişkileri Bağlamında Türkiye'nin Siyasal Hayatında Osman Bölükbaşı ve Siyasal Hareketi. Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Çelik, B. (2023). Demokratikleşme Sürecinde Millet Partisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi.

Çufalı, M. (2004). Türkiye'de Demokrasiye Geçiş Dönemi (1945-1950). Babil Yayıncılık.

Dursunoğlu, İ. (2021). Çok Partili Hayattan 1980'e Demokratik Süreç. (Ed. İ. Dursunoğlu) Türkiye'de Demokrasi: Süreç, Yapı, Tartışmalar. Efe Akademi.

Eroğul, C. (2019). Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi. Yordam Kitap.

Goloğlu, M. (1982). Demokrasiye Geçiş (1946-1950). Kaynak Yayınları.

Gültekin, Ö. F. (2021). Makro İktisat-Teoriler- Politikalar-Uygulamalar. (Ed. Ö. F. Aslan), Makro İktisatın Kısa Bir Tarihi. Efe Yayınları.

Haytoğlu, E (2007). İnönü Döneminde Türkiye'de Siyasal Yaşam (1938-1950), (Ed. S. İnan. & E. Haytoğlu), Yakın Dönem Türk Politik Tarihi. Anı Yayıncılık.

Kantar, G. (2020). Demokrasi ve Türk Demokratikleşmesi Bağlamında Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 123-135.

Kapusızoğlu, M. (2018). Türkiye'nin Demokrasi Politikası, (Ed. I. Arpacı & O. Ağır). Türkiye'de Devlet Politikaları. Nobel Yayıncılık.

Karpat, K. (1996). Türk Demokrasi Tarihi. Afa Yayınları.

Karpat, K. H. (2010). Türk Demokrasi Tarihi (Sosyal, Ekonomik, Kültürel Temeller). Timaş Yayınları

Kılavuz, N. (2021). Cumhuriyet Dönemi Siyasi Partiler Tarihinde Bir İnceleme Millet Partisi (1948-1977). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 11(3), 1260-1270.

Kırçak, Ç. (1994). Meşrutiyetten Günümüze Gericilik. İmge Kitabevi.

Limoncuoğlu, A. (2018). Türkiye'de Üçüncü Yolun Başı; Millet Partisi (1948). Akademik Hassasiyetler, 5(10), 145-155.

Millet Partisi Program ve Tüzüğü (1950). Atlı Matbaası.

Millet Partisi Tüzüğü (1948). Millet Partisi Yayınları.

Öznur, H. (1999). Ülkücü Hareket CMKP'den MHP'ye. Alternatif Yayınları.

Öztürkci, A. (2020). Demokrat Parti'nin Parçalanma Süreci (Ocak-Mayıs 1948). Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, 10, 397-412.

Özüçetin, Y. (2009). Çok Partili Hayata Geçiş Sürecinde Kırşehir. Berikan Yayınevi.

Pancaroğlu, A. F. (2006). Yakın Tarihimizde Millet Partisi Olgusu (1948-1977). Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Şahin, E., & Tunç, B. (2016). Demokrat Parti'nin Kuruluş Süreci ve DP-CHP Siyasî Mücadelesi (1945-1947). Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi (SKAD), 1(2), 31-69.

Toker, M. (1970). Tek Partiden Çok Partiye. Milliyet Yayınları.

Tökin, F. H. (1963). Türk Tarihinde Siyasi Partiler ve Siyasi Düşüncenin Gelişmesi 1839-1965. Elif Yayınları.

Tunaya, T. Z. (2016). Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

URL1:https://www5.tbmm.gov.tr/yayinlar/cumhurbaskani_genel_kurul_konusmalari/CB_konusmalari_cilt_1.pdf.

URL2:https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

Ünlü, M. (2023). Millet Partisi'nin Doğuş Teorileri ve Parti Tipolojileri Bağlamında Değerlendirilmesi. Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(1), 30-56.

Yümlü, M. (2010). Yüzellilikler Meselesi, Mesud Fani ve Risalesi Üzerine Bir İnceleme. History Studies, 2(3), 333-349.

Gazeteler

Büyük Millet, 30.06.1953

Cumhuriyet, 20.06.1952

Kudret, 30.07.1948

Kudret, 09.04.1950

Kudret, 02.06.1951

Kudret, 02.06.1951

Kudret, 19.05.1952

Millet, 28.06.1953

Millet, 01.07.1953

Vatan, 27.06.1953

Yeni Sabah, 18.10.1949

Kaynakça

Adalet Partisi (1961). Program (Prensip Maddeleri). Orijinal Matbaa.

Adalet Partisi (1966). Seçim Konuşmaları. Adalet Partisi Yayını.

Adalet Partisi (1966). Adalet Partisi Program ve Tüzük.

Adalet Partisi (1977). Kervan Yürüyecektir Adalet Partisi 1977 Seçim Beyannamesi.

Ağaoğlu, S. (1972). Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri: Bir Soru. Baha Matbaası.

Ahmad, F. (1996). Demokrasi Sürecinde Türkiye (1945-1980). Hil Yayınları.

Ahmad, F. (2020). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

Ahmad, F. & Ahmad, B. T. (1976). Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi 1945-1971. Bilgi Yayınevi.

Akdağ, M. (2018). Türkiye'de Koalisyonlar Döneminde Siyasal Algı ve Propaganda 1970-1980. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Alkan, M. Ö. (2015). Seçim Afişleri, Parti Amblemleri ve Demokrasi Tarihimize Dair Notlar. Birikim Dergisi, 113, 101-113.

Arcayürek, C. (1992). Cüneyt Arcayürek Açıklıyor-5: Demirel Dönemi 12 Mart Darbesi 1965-1971. Bilgi Yayınevi.

Bekleviş, M. (2021). 1965 Seçimleri Öncesi Adalet Partisi ve Süleyman Demirel'in Siyasal İletişim Açısından Propaganda Faaliyetleri. Mediterranean Summit 6th International Social Sciences Congress. Adana: Ekim 2021.

Çavdar, T. (2013). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi 1950'den Günümüze. İmge Kitabevi.

Çavdar, T. (1983). Adalet Partisi. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi Cilt 8. İletişim Yayınları.

Demirci Güler, F. (2003). Türkiye'nin Yakın Siyasetinde Bir Örnek Olay: Adalet Partisi. TODAİE Yayınları.

Demirel, S. (1973). 1971 Buhranı ve Aydınlığa Doğru. Doğuş Matbaası.

Demirel, T. (2021). Adalet Partisi: İdeoloji ve Politika. İletişim Yayınları.

Duman, D., & Sun İpekşen, S. (2013). Türkiye'de Genel Seçim Kampanyaları (1950-2002). Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 8, 117-135.

Dursunoğlu, İ. (2021). Çok Partili Hayattan 1980'e Demokratik Süreç. (Ed. İ. Dursunoğlu), Türkiye'de Demokrasi Süreç, Yapı, Tartışmalar. Efe Akademi.

Eroğul, C. (2013). Çok Partili Düzenin Kuruluşu: 1945-1971. (Der. I. C. Schink & E. A. Tonak), Geçiş Sürecinde Türkiye. Belge Yayınları,

Fedayi, C. (2019). Adalet Partisinin Birinci Dönemi: 1961-1971. Muhafazakâr Düşünce Dergisi, 57, 123-150.

Guida, M. (2021). Turkish Politics: Making Sense of Nation, Identities, and Ideologies. Orion Kitabevi.

Hale, W. (1994). Turkish Politics and the Military. Routledge.

Kalaycıoğlu, E. (2023). A Hundred Years of Flux: Turkish Political Regimes from 1921 to 2023. Turkish Studies, 24(3-4), 412-434.

Karataş, M. (2022). Türkiye'nin 1970'li Yılları ve Milliyetçi Cephe Hükümetleri. Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi, 5(10), 387-422.

Karpat, K. (1972). Political Developments in Turkey, 1950-70. Middle Eastern Studies, 8(3), 349-375.

Kongar, E. (1995). 12 Eylül Kültürü. Remzi Kitabevi.

Kurt, H. (2019). Adalet Partisi. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakki'den Günümüze Siyasal Partiler. Orion Kitabevi.

Kuru, H. (1996). Türk Siyasal Yaşamında Adalet Partisi. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Özbudun, E. (2016). Türkiye'de Parti ve Seçim ve Seçim Sistemi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Resmî Gazete (1968). Seçimlerle ilgili kanunların bazı maddelerinin yürürlükten kaldırılması ve 306 sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa bazı maddeler eklenmesi hakkında Kanun, https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/12856.pdf

Resmî Gazete (1965). Seçimlerle İlgili Kanunların Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/11934.pdf

Tekeli, Ş. (1983). Cumhuriyet Dönemi Seçimler. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi Cilt 7. İletişim Yayınları.

Tunçay, M. (1983). Adalet Partisi. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi Cilt 8. İletişim Yayınları.

Türk, H. S. (2006). Seçim, Seçim Sistemleri ve Anayasal Tercihi. Anayasa Yargısı Dergisi, 23, 75-113.

YSK (1961a). 9 Temmuz 1961 Anayasa Değişikliği Halkoylaması https://www.ysk.gov.tr/tr/halkoylamasi-arsivi/2648

YSK (1961b). 1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri, https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

YSK (1963). 17 Kasım 1963 Mahalli İdareler Genel Seçimi, https://www.ysk.gov.tr/tr/17-kasim-1963-mahalli-i%CC%87dareler-genel-secimleri/80092

YSK (1965). 1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri, https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

YSK (1969). 1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri, https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

YSK (1973). 1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri, https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

YSK (1977). 1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri, https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

648 Sayılı Siyasi Partiler Kanunu

Kaynakça

Ahmad, F. (2012). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

Aydın, S. & Taşkın, Y. (2018). 1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi. İletişim Yayınları.

Akıncı, A. & Usta, S. (2015). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçişte Etkili Olan İç Faktörlerin Analizi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 17(29), 41-52.

Akıncı, A. & Usta, S. (2016). Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçişte Etkili Olan Dış Faktörlerin Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 275-288.

Atabay, M. (2014). Partiler, Seçimler, İktidarlar ve Müdahalelerle Türk Demokrasi Tarihi. Paradigma Yayınları.

Beriş, H. E. (2022). Demokrasiye ve Milli İradeye İlk Darbe. TBMM Yayınları.

Bulut, S. (2009). 27 Mayıs 1960'tan Günümüze Paylaşılamayan Demokrat Parti Mirası. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (19), 73-90.

Cumhuriyet. https://egazete.cumhuriyet.com.tr/yayinlar

Çavuşoğlu, H. (2018). 27 Mayıs 1960 Darbesinin Nedenleri ve Sonuçları Üzerine bir Tartışma. (Ed. H. Acar), Türk Siyasal Hayatı: Osmanlı Modernleşmesinden Günümüze. Nobel Yayıncılık.

Çolak, M. (1997). Yeni Türkiye Partisi 1961-1973. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi

Dursunoğlu, İ. (2021). Çok Partili Hayattan 1980'e Demokratik Süreç. (Ed. İ. Dursunoğlu), Türkiye'de Demokrasi: Süreç Yapı Tartışmalar. Efe Akademi.

Duverger, M. (1974). Siyasi Partiler. Bilgi Yayınevi.

Gökçe, B. (2019). 1960-1980 Arası Türkiye'deki Siyasi Partilerin Kimlik Sorunları International. Social Sciences Studies Journal, 5(40), 4134-4146.

Gökçen, S. (2020). İki Darbe Arası Türk Demokrasisi (1961-1980). Atatürk Yolu Dergisi, 67, 241-264.

Güney, A. (2002). The People's Democracy Party. (Ed. B. Rubin & M. Heper), Political Parties in Turkey. Frank Cass and Company Limited.

Heper, M. & Criss, N. B. (2009). Historical Dictionary of Turkey. Scarecrow Press.

Heywood, A. (2017). Siyaset. Adres Yayınları.

İlgen, F. (2020). Türk Siyasal Hayatında Çok Partili Hayata Geçiş Süreci: İç ve Dış Siyasette Yaşanan Gelişmelerin Genel Değerlendirmesi. Journal of Universal History Studies, 3(1), 126-147.

Kaçer, M. (2017). Türkiye Belediye Başkanlığı Seçimlerinde Yenilenme (1963-2014). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**,** 15(4), 329-350.

Karataş, M. (2020). 27 Mayıs 1960 Sonrası Merkez Sağda Bir Siyasal Aktör Olarak Ferruh Bozbeyli ve Demokratik Sağ Düşüncesi. Türk Dünyası Araştırmaları, 126(248), 211-230.

Karpat, K. H. (2013). Kısa Türkiye Tarihi 1800-2012. Timaş Yayınları.

Kaynar, M. K. & Kalkan, N. (2022). Cumhuriyet Dönemi: Partiler Seçimler Beyannameler (1923-1980). TBMM Basımevi.

Kılağız, N. (2007). Türk Siyasi Hayatında 1965 Seçimleri. Berikan Yayınevi.

Milliyet. https://gazetearsivi.milliyet.com.tr.

Neziroğlu, İ. & Yılmaz, T. (2015). Koalisyon Hükümetleri, Koalisyon Protokolleri, Hükümet Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri C 1. TBMM Basımevi.

Oral, M. & Kaya, M. (2024). 27 Mayıs 1960 Darbesi'nin Nedenleri. Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi, 15, 191-214.

Özbudun, E. (1977). Siyasi Partiler. AÜ Hukuk Fakültesi Yayınları.

Özdemir, H. (2002). Siyasal Tarih 1960-1980. (Ed. S. Akşin), Çağdaş Türkiye 1908-1980. Cem Yayınları.

Öztekin, A. (2007). Siyaset Bilimine Giriş. Siyasal Kitabevi.

Sayarı, S. (2016). Siyasi Partiler ve Parti Sistemleri. (Der. S. Sayarı & H. Dikici Bilgin) Karşılaştırmalı Siyaset: Temel Konular ve Yaklaşımlar. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Sayarı, S. (2018). *The Study of Party Politics in Turkey.* (Ed. S. Sayarı vd.), Party Politics in Turkey: A Comparative Perspective. Routledge.

Sencer, M. (1971). Türkiye'de Siyasi Partilerin Sosyal Temelleri. Geçiş Yayınları.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmî Gazete (30.05.1960). Sayı: 10515:3. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10515.pdf

T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmî Gazete (20.07.1961). Sayı: 10859: 4645. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10859.pdf

T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmî Gazete (30.05.1961). Sayı: 10815: 4188. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/10815.pdf

Telli Dursun, Ö. & Oral, M. (2023). 1960 Askeri Darbesi ve 1971 Muhtırası Üzerine Bir inceleme. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 1(1), 49-64.

Temizgüney, F. (2021). 27 Mayıs Darbesi Sonrasında Eski Demokrat Partililerin Demokrasi Arayışlarına Bir Örnek: Bizim Ev Kulübü. Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi,17(33), 289-315.

Teziç, E. (1976). 100 Soruda Siyasi Partiler. Gerçek Yayınevi.

Tuğluoğlu, F. (2019). 1961 Anayasa Referandumu ve DP Tabanı. Gazi Akademik Bakış, 12(24), 135-162.

Tuna, I. (2020). 27 Mayıs'ın Gölgesinde Demokrasiye Dönüş: 15 Ekim 1961 Genel Seçimleri. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 20(40), 227-251.

Yalçın, A. K. (2021). Türk Siyasal Hayatında yeni Türkiye Partisi (1961-1973). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(4), 2013-2041.

YSK (2024a). 1950-1977 Yılları Arasında Yapılan Milletvekili Genel Seçimleri. https://www.ysk.gov.tr/tr/1950-1977-yillari-arasi-milletvekili-genel-secimleri/3007

YSK (2024b). 12. Dönem Milletvekili Genel Seçimi. https://www.ysk.gov.tr/tr/17-kasim-1961-xii-donem-milletvekili-genel-secimi/80060

YSK (2024c). 13. Dönem Milletvekili Genel Seçimi. https://www.ysk.gov.tr/tr/19-ekim-1965-xiii-donem-milletvekili-genel-secimi/80059

YSK (2024d). 14. Dönem Milletvekili Genel Seçimi. https://www.ysk.gov.tr/tr/12-ekim-1969-xiiii-donem-milletvekili-genel-secimi/80058

YTP Tüzüğü ve Programı (1963). https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/8ebf5e7e-d99a-41fa-9602-d49355bb82ee/content

YTP Seçim Beyannamesi (1965). https://acikerisim.tbmm.gov.tr/bitstreams/5a13523b-402b-41dc-8702-b8d4e3e7d98e/download

Yücel, M. S. (2006). Türkiye'nin Siyasal Partileri (1859-2005). Alfa Basım Yayım.

Kaynakça

Aksakal, H. (2009). "Güler Yüzlü" Bir Sosyalist, İlkeli Bir Siyasetçi: Mehmet Ali Aybar'ın Türk Siyasal Yaşamındaki Yeri ve Önemi. SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, (20), 79-102.

Anayasa Mahkemesi. (16 Ağustos 2018), E.2018/1.

Arslan, L. (2023). Türkiye'nin 1961-1980 Arası Dönemde Siyasi Açmazları ve Koalisyonlar. Dünya İnsan Bilimleri Dergisi, (1), 141-175.

Atalay, C. (2024). Gezi Ülkenin Dünü Değil Geleceğidir. https://www.birgun.net/haber/gezi-ulkenin-dunu-degil-gelecegidir-533126. Erişim Tarihi: 19.11.2024.

Atılgan, G. (2015). Sanayi Kapitalizminin Şafağında, (Ed. G. Atılgan vd.), Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Siyasal Hayat. Yordam Kitap Basın ve Yayın.

Aybar, M. A. (1988). TİP (Türkiye İşçi Partisi) Tarihi 1. BDS Yayınları.

Berliner, D. (2014). The Political Origins of Transparency. The Journal of Politics, 76(2), 479-491.

Çakır, G. (2011). Türkiye'de Birey, İdeoloji ve Parti İlişkisinde Sosyalist Gelenek: Türkiye İşçi Partisi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.

Della Porta, D. (2006). Diani M: Social Movement. Blackwell, Oxford, England.

Doğan, E. (2010). Parliamentary Experience of The Turkish Labor Party: 1965-1969. Turkish Studies, 11(3), 313-328.

Ekinci, T. Z. (2010). Türkiye İşçi Partisi ve Kürtler. Sosyal Tarih Yayınları.

İnan, E. (2023). Türkiye İşçi Partisi'nin İnşa ve Gelişimini Tetikleyen Koşullar (1960–1966). Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 9(2), 19-33.

Kapusızoğlu, M. (2018). Türkiye'nin Demokrasi Politikası, (Ed. I. Arpacı & O. Ağır), Türkiye'de Devlet Politikaları. Nobel Yayıncılık.

Karakaş, M. (2014). Transparency and Accountability in Political Financing in Turkey. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 15(2), 81-100

Karat, P. (2010). On Democratic Centralism. The Marxist, 26(1), 3-20.

Karpat, K. H. (1967). Socialism and the Labor Party of Turkey. Middle East Journal, 21(2), 157-172.

Koçak, H. & Çelik, A. (2016). Türkiye İşçi Sınıfının Ayağa Kalktığı Gün: Saraçhane Miting. Çalışma ve Toplum, 2(49), 647-678.

Lipovsky, I. (1991). The Legal Socialist Parties of Turkey, 1960-80. Middle Eastern Studies, 27(1), 94-111.

Listhaug, O., Macdonald, S. E., & Rabinowitz, G. (1994). Ideology And Party Support in Comparative Perspective. European Journal of Political Research, 25(2), 111-149.

Maravall, J. M. (2003). The Political Consequences of Internal Party Democracy. Instituto Juan March de estudios e investigaciones.

Nagy, C. J. (1983). Democratic Centralism-Michael Waller: Democratic Centralism: An Historical Commentary. (New York: St. Martin's Press) The Review of Politics, 45(4), 624-626.

Orhan, S.A. & Demircioğlu, D. (2022). After Decades of Repression, the Workers' Party of Turkey Offers Hope for the Left. Jakobin. https://jacobin.com/2022/02/turkish-left-hdp-workers-party-tip-elections-akp-erdogan.

Pektaş, Ş. (2012). Demokrat Parti Döneminde İşçi Hareketleri. Fırat Yayınevi.

Poguntke, T., Scarrow, S. E., Webb, P. D., Allern, E. H., Aylott, N., Van Biezen, I., ... & Verge, T. (2016). Party Rules, Party Resources and The Politics of Parliamentary Democracies: How Parties Organize in the 21st Century. Party Politics, 22(6), 661-678.

Şener, M. (2008). Türkiye İşçi Partisi. (Ed. M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce: Sol. İletişim Yayınları.

TİP (2023). Gezi Direnişi Tarihimizin Yüz Akıdır. https://tip.org.tr/basin-aciklamalari/gezi-direnisi-tarihimizin-yuz-akidir/.

TİP Devrim Programı (2017). Parti Programı. https://tip.org.tr/program/.

TİP Tüzüğü (1965). TBMM Kütüphanesi

TİP Tüzüğü (2017). Türkiye İşçi Partisi Parti Tüzüğü. https://tip.org.tr/tuzuk/

Van Haute, E. (2011). Party Membership: An Under-Studied Mode of Political Participation. aaO (Fn. 6), 7-22.

Kaynakça

Ağaoğulları, M. A. (2006). Aşırı Milliyetçi Sağ. (Ed. I. C. Schıck & E. A. Tona), Geçiş Sürecinde Türkiye. Belge Yayınları.

Ahmad, F. (2015). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Kaynak Yayınları.

Akın, R. (2010). Türk Siyasal Tarihi 1908-2000. XII Levha Yayınları.

Akkuş, T., Eken, H. & Ünlü, H. (2012). Atatürk İlkeleri. (Ed. H. Ünlü), Türkiye Cumhuriyeti Tarihi. Ekin Yayınevi.

Akpınar, H. (2016). Kurtların Kardeşliği CKMP'den MHP'ye Ülkücü Hareketin Kısa Tarihi. Kamer Yayınları.

Aydın, S. (2015). Milliyetçilik. (Ed. Ö. Çaha & B. Şahin), Dünyada ve Türkiye'de Siyasal İdeolojiler. Orion Kitabevi.

Aydın, S. & Taşkın Y. (2020). 1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi. İletişim Yayınları.

Bilgiç, H. (2022). Alparslan Türkeş Vizyonundan Tarih-Coğrafya-Strateji Bağlamında Türk Birliğini Yeniden Okumak. (Ed. M. Yiğit), Türkiye'de Siyasi Partiler ve Milliyetçilik. Palet Yayınları.

Börklüoğlu, L. (2019). Tanzimattan Günümüze Türk Siyasal Hayatı. Dora Basım Yayın.

Çaha, Ö. (2012). Dört Akım Dört Siyaset. Orion Yayınları.

Darendelioğlu, İ. E. (1976). Türk Milliyetçiliği Tarihinde Büyük Kavga. Oymak Yayınevi.

Eren, S. (2019). Türkiye'de Milliyetçi Sağın Kurumsallaşması ve Milliyetçi Hareket Partisi'nin Evrimi. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi

Heper, M. (2011). Türkiye'nin Siyasal Hayatı. Doğan Kitap.

Karpat, K. (2015). Türk Siyasi Tarihi. Timaş Yayınevi.

Landau, J. M. (2008). Alparslan Türkeş. (Ed. M. Heper & S. Sayarı), Liderler ve Türkiye'de Demokrasi. Kitap Yayınevi

Landau, J. M. (2016). Radical Politics in Modern Turkey. Routledge.

Limoncuoğlu, A. (2022). Millet Partisi. (Ed. M. Yiğit), Türkiye'de Siyasi Partiler ve Milliyetçilik. Palet Yayınları.

M.H.P. (1969). Memleket ve Dünya Hadiseleri, Seçim Bildirgesi, https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/43bc94e6-29ba-45ad-81db-3fcbb51e67db/content

Miş, N. (2018). Yeni Siyasal Sistemin İlk Seçimleri ve Sonuçlarının Karşılaştırmalı Analizi. Muhafazakâr Düşünce Dergisi, 15(54), 323-355.

Ortaylı, İ. (2020). Türkiye'nin Yakın Tarihi. Kronik Kitap.

Öğün, S. S. (2000). Mukayeseli Sosyal Teori ve Tarih Bağlamında Milliyetçilik. Alfa Yayınları.

Örmeci, O. (2008). İttihat ve Terakki'den AKP'ye Türk Siyasal Tarihi. Güncel Yayıncılık.

Özbudun, E. (2003). Çağdaş Türk Politikası. Doğan Kitap.

Özdemir, H. (2005). Siyasi Tarih 1960-1980. (Ed. S. Akşin), Çağdaş Türkiye Tarihi 1908-1980 C. 4. Cem Tarih Yayınları.

Öztan, G. G. (2016). Bahçeli Döneminde Türk Milliyetçiliği: MHP'de Değişenler, Değişmeyenler. (Ed. E. Haspolat & D. Yıldırım), Türkiye'de Yeni Siyasal Akımlar (1980 Sonrası). Siyasal Kitabevi.

Öztürk, Ö. (2023). 14 Mayıs 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi ve Kamuoyu Araştırmaları Üzerine. İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi, 12(24), 335-354.

Tanör, B. (2005). Siyasal Tarih 1980-1995. (Ed. S. Akşin), Bugünkü Türkiye 1980-2003 C. 5. Cem Tarih Yayınları.

Tekin, Y. & Okutan M. Ç. (2019). Türk Siyasal Hayatı, Orion Yayınevi.

Tosun, T. (2016). 2023'e Doğru Türkiye'de Siyaset Partiler ve Seçimler. Orion Kitabevi.

Turan, E. (2011). Milliyetçilik Teorisinin Gelişimi ve Türk Milliyetçiliği. Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, 1(1), 135-147.

Türkeş, A. (1974). Milli Doktrin Dokuz Işık. Ergenekon Yayınları.

Türköne, M. (2006). Siyaset, Lotus Yayınevi.

Uzun, T. (2005). Türk Milliyetçiliği ve MHP. Ebabil Yayınları.

Uzun, T. (2010). Milliyetçi Hareket Partisi. (Ed. T. Uzun), İttihat ve Terakki'den Günümüze Siyasal Partiler. Orion Kitabevi.

Varlık, Ü. & Ören B. (2001). Seçim Sistemleri ve Türkiye'de Seçimler. Der Yayınları.

Yanardağ, M. (2002). MHP Değişti mi? Ülkücü Hareketin Analitik Tarihi. Gendaş Yayınları.

Yaşlı, F. (2019). Antikomünizm, Ülkücü Hareket, Türkeş. Yordam Kitap.

Yayla, A. (2005). Siyasi Düşünce Sözlüğü. Adres Yayınları.

Yücel, M. S. (2006). Türkiye'de Siyasal Partiler (1859-2005). Alfa Kitap.

Zariç, S. & Erdem N. (2021). Türk Siyasal Hayatında Sağ Partilerde Bölünme: 1960-1980. International Academic Social Resources Journal, 6(31), 1706-1719.

Kaynakça

Alaçam, M. (2011). A Comperative Analysis of Republican People's Party and Republican Reliance Party: Similarities and Differences. Yüksek Lisans Tezi. Marmara: Üniversitesi.

Armağan, S. (1974). Memleketimizde Son Parlamento Seçimleri. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 40(1-4), 155-179.

Arslan, A. (2005). 1973'ten Günümüze Yerel Seçim Sonuçları Temelinde Samsun'un Siyasi Yapısı. Karadeniz Araştırmaları, 10(10), 76-106.

Arslan, A. (2007). Socio-Political Structure of Turkey in General Elections (Since 1950 up to 1980). Journal of Human Sciences , 4(1). https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/205

Atılgan, G. (2015). Sanayi Kapitalizminin Şafağında. (Yaz. Haz. G. Atılgan vd.) Osmanlı'dan Günümüze Türkiye'de Siyasal Hayat. Yordam Kitap.

Aydın, S. & Taşkın, Y. (2015). 1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi. İletişim Yayınları.

Bakırcı, F. (2023). Parlamenter Sistemde Askeri Muhtıranın Etkisi Üzerine TBMM 1971-1980 Dönemi. ViraVerita E-Dergi, 18, 1-105.

Bilgiç, S. (1995). Türkiye'de Seçimler ve Seçim Kanunları. Boğaziçi Yayınları.

Bora, T. & Taşkın, Y. (2009). Sağ Kemalizm. (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Cilt: 2 Kemalizm. İletişim Yayınları.

Bozkır, G. (2007). Türk Siyasal Hayatında Cumhuriyetçi Güven Partisi. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 6(15), 275-308.

Cumhuriyet Dönemi Partiler, Seçimler, Beyannameler (1923-1980). (2022). (Ed. M. K. Kaynar & N. Kalkan), TBMM Basımevi.

Cumhuriyetçi Güven Partisi Programı. (1971). Ajans-Türk Matbaacılık.

Dursun, S. (2018). Türk Siyasal Hayatında Milliyetçi Cephe Hükümetleri (1975-1977). 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 7(20), 425-440.

Ecevit 826 Oyla Genel Başkan Seçildi. (1972, 15 Mayıs). Cumhuriyet.

Ekmekçi, M. (1992), Hırsızlar Teslim Olun!, https://gazetecimustafaekmekci.com/yazilar/cumhuriyet/hirsizlar-teslim-olun

Erbaş, H. (2023). 1973 Seçimleri ve Seçim Propagandalarının Basına Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Feyzioğlu CGP Genel Başkanı Seçildi. (1973, 5 Mart). Milliyet.

Fidan, S. (2023). Milliyetçi Cephe Hükümetleri Döneminde İç ve Dış Politika (1975-1977). Yüksek Lisans Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Gaytancıoğlu, K. (2017). Bakanlar Kurulu Listesinin Cumhurbaşkanınca Reddi: Suat Hayri Ürgüplü Hükümeti Örneği (14 Mayıs 1972). AÜSBF Dergisi, 72(4), 1047-1080.

Gökçe, B. (2019). 1960-1980 Arası Türkiye'deki Siyasi Partilerin Kimlik Sorunları. Social Sciences Studies Journal, 5(40), 4134-4146.

GP'nin Büyük Kongresi Bugün. (1970, 27 Ekim). Cumhuriyet.

GP'nin İlk Büyük Kongresi Toplantı. (1968, 2 Mart). Milliyet.

Gülbay, A. (2023). TBMM'de Parlamento Dışı Bir Hükümet Kurma Denemesi: Sadi Irmak Hükümeti ve Anayasal Bir Çözüm Önerisine Tepkiler. (Ed. M. Mete vd.), İktisadi ve İdari Bilimlerde Uluslararası Çalışmalar I. Serüven Yayınevi.

Gülen, A. (2019). Siyasi Partilerin Propagandaları Ekseninde 1977 Genel Seçimi. Atatürk Yolu Dergisi, 65, 119-157.

Gülmez, N. & Uslu Önbay, H. (2023). İktidar Değiştiren 14 Ekim 1979 Milletvekili Ara Seçimi Manisa Örneği. Belgi Dergisi, 26, 177-198.

Güven Partisi Dün Kuruldu. (1967, 13 Mayıs). Milliyet.

Güven Partisi Programı. (1967). https://acikerisim.tbmm.gov.tr/items/9cfbf8a3-b7ee-46aa-807c-62d3e234c8fd

Güven Partisi Tüzüğü. (1967). Balkanoğlu Matbaacılık.

https://rapory.tuik.gov.tr/02-10-2024-22:04:26-538359664303320582307872480.html

https://www.ysk.gov.tr/tr/2-haziran-1968-mahalli-i%CC%87dareler-genel-secimleri/80091

Karadoğan, Umut C. (2023). Cumhuriyetçi Güven Partisi'nin Yayın Organı Olan Atayolu Dergisi Üzerinden Turhan Feyzioğlu'nun Atatürkçülüğünün Analizi. Atatürk Yolu Dergisi, 73, 219-240.

Karataş, İ. (2020). 12 Mart Muhtırası ve Nihat Erim Hükümeti'nin Balyoz Harekâtı'nın Medyaya Yansıması. Tarih ve Gelecek Dergisi, 6(4), 1574-1594.

Karataş, M. (2022). Türkiye'nin 1970'li Yılları ve Milliyetçi cephe Hükümetleri. Anadolu ve Balkan Araştırmaları Dergisi, 5(10), 387-422.

Kasapsaraçoğlu, M. (2021). Amerikan Belgelerinde Türkiye'nin İç Politikası: Ecevit ve Demirel Hükümetleri Dönemi (1974-1980). Akademik Bakış, 14(28), 21-42.

Kaya, K. (2023). Cumhuriyetçi Güven Partisi ve Atatürk Yorumu Üzerinde Bir Değerlendirme (1967-1979). Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Kotil, A. E. (1993). 5 Haziran 1977 Seçimleri Ortam ve Parti Söylemleri. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Melen Hükümeti Açıklandı. (1972, 23 Mayıs). Cumhuriyet.

Milletvekili Ara Seçimleri. (1968). Resmi Gazete (12922, 12 Haziran 1968).

Milletvekili Genel Seçimleri. (1977). Resmi Gazete (15971, 19 Haziran 1977).

Milli Güvenlik Konseyinin Yedi Numaralı Bildirisi. (1980). Resmi Gazete, 17103, 12 Eylül 1980.

Neziroğlu, İ. & Yılmaz, T. (2015). Koalisyon Hükümetleri, Koalisyon Protokolleri, Hükümet Programları ve Genel Kurul Görüşmeleri (Cilt I-II). Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Yayınları.

Okur Çakıcı, F. & Bayraktar, Ö. (2020). Siyasi Parti Bölünmeleri ve 1946 Sonrasında Gelişen Parti Bölünmelerine İlişkin Siyasi Süreçlerin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. Mavi Atlas, 8(2), 389-411.

Sekizler Broşürü Dün Yayınlandı. (1967, 23 Şubat). Milliyet.

Sencer, M. (1971). Türkiye'de Siyasal Partilerin Sosyal Temelleri. Geçiş Yayınları.

Siyasi Partilerin Feshine Dair Kanun. (1981). Resmi Gazete, 17486, 16 Ekim 1981.

Soysüren, A. H. & Kurtbaş, İ. (2017). Mefluç Devlet İradesinden" Kudretli Devlete (12 Eylül Yönetiminin Siyasi Kültürü Bağlamında Anayasa Yapım Politikası). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 63-84.

Şendal, T. (2024). Siyasetteki "Üçüncü Yol" Tartışmaları. https://www.perspektif.online /siyasetteki-ucuncu-yol-tartismalari/

Talas, C. (1967, 30 Mayıs). Güven Partisi Yeni Ne Getiriyor?. Milliyet.

Teziç, E. (1976). 100 Soruda Siyasi Partiler. Gerçek Yayınevi.

Turhan F. (1922, Kayseri-1988, İstanbul). Atatürk Ansiklopedisi. https://ataturkansiklopedisi.gov. tr/bilgi/turhan-feyzioglu-1922-kayseri-1988-istanbul/

Türk, H. S. (1981). Açık Parlamento Üyeliklerinin Ara Seçimleri Yoluyla ya da Yedeklerle Doldurulması. AÜHFD, 38(1), 3-52.

Türkiye Seçimleri Zaman Çizelgesi, https://secim.milliyet.com.tr/

Uçar, F. (2018). Hükümet Programlarında Demokratikleşme Politikalarının Değerlendirilmesi (1923-1980). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 21(2), 284-302.

Uyar, Ç. & Ertuğrul, E. (2020). Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi siyasal Modernleşmesi Açısından Milliyetçi Cephe Hükümetleri (1975-1978). Akademik Tarih ve Araştırmalar Dergisi, 2(1), 48-85.

Yeni Partinin İlkeleri Açıklandı. (1967, 3 Mayıs). Cumhuriyet.

Yurdakök, R. (2023). Cumhuriyet'in İlk 100 Yılında Mecliste Bulunan Siyasi Partiler. Akademik Açı, 3(2), 277-299.

Yücel, G. (2021). Cumhuriyetçi Güven Partisi ve Atatürk Milliyetçiliği. (Ed. M. Yiğit), Türkiye'de Siyasi Partiler ve Milliyetçilik. Palet Yayınları.

Yücel, M. S. (2012). Türk Siyasal Hayatında Cumhurbaşkanı Seçimleri. Yüksek Lisans Tezi. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.

Kaynakça

Ahmad, F. (1994). Modern Türkiye'nin Oluşumu. Sarmal Yayınevi.

Ağaoğulları, M. A. (2006). Aşırı Milliyetçi Sağ. (Ed. I. C. Schick & E. A. Tonak), Geçiş Sürecinde Türkiye. Belge Yayınları.

Akın, M. H. & Coşkun, B. (2017). Türkiye Siyasi Kültüründe Sağ-Sol Ayrımı ve Millî Görüş Hareketi. Turkish Studies, 12(8), 1-10.

Arcayürek, C. (1985). Yeni Demokrasi Yeni Arayışlar 1960-1965. Bilgi Yayınları.

Aydınoğlu, E. (2007). Türkiye Solu 1960-1989. Versus Yayınları.

Bektaş, A. (1993). Demokratikleşme Sürecinde Liderler Oligarşisi CHP ve AP (1961-1980). Bağlam Yayınları.

Belge, M. (2006). Sol. (Ed. I. C. Schick & E. A. Tonak), Geçiş Sürecinde Türkiye. Belge Yayınları.

Bıçakçı, Y. (2013). CHP 1960-1980. (Ed. M. Kabasakal), Türkiye'de Siyasi Partiler. Es Yayınları.

Bora, T. & Taşkın, Y. (2009). Sağ Kemalizm. (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Kemalizm. İletişim Yayınları.

Bursa, Z. (2011). Türkiye Solunda Kalkınma Düşüncesi 1920'lerden 1970'lere. Versus Yayınları.

Cizre, Ü. (2009). Egemen İdeoloji ve Türk Silahlı Kuvvetleri: Kavramsal ve İlişkisel Bir Analiz. (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Kemalizm. İletişim Yayınları.

Edwards, B. M. (2005). Islamic Fundamentalism Since 1945. Routledge.

Erbakan, N. (1993). Adil Düzen. Misan Basımevi.

Eroğul, C. (2006). Çok Partili Düzenin Kuruluşu. (Ed. I. C. Schick & E. A. Tonak), Geçiş Sürecinde Türkiye. Belge Yayınları.

Gevgilli, A. (1989). Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi ve Sosyal Sınıflar. Bağlam Yayınları.

Kahraman, H. B. (2010). Türk Siyasetini Yapısal Analizi II. Agora Yayınları.

Karaömerlioğlu, M. A. (2009). Tek Parti Döneminde Halkçılık. (Ed. T. Bora & M. Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Kemalizm. İletişim Yayınları.

Karakoç, S. (1966). Sağ ve Sol. Diriliş, 2(2), 6-8.

Keyder, Ç. (2014). Türkiye'de Devlet ve Sınıflar. İletişim Yayınları.

Macit, A. (2018). Çağa İz Bırakan Önderler: Necmettin Erbakan. İlke Yayıncılık.

Mert, N. (2007). Merkez Sağın Kısa Tarihi. Selis Yayınları.

Milli Nizam Partisi Kuruluş Beyannamesi. (1970). Nüve Matbaası.

Milli Nizam Partisi Program ve Tüzük. (1970). As Matbaası.

Milli Selamet Partisi 5 Haziran 1977 Seçim Beyannamesi. (1977). Yayın Evi Belirtilmemiştir.

Salep, M. (2021). Milli Nizam Partisi ve Türkiye İşçi Partisi'nin Ara Rejim (1971-1973) Döneminde Kapatılması. Tarihin Peşinde, 13(25), 315-342.

Subay, Ö. Ö. (2023). Türkiye'de İslamcılığın Merkez Sağdan Bağımsızlaşması: Milli Nizam Partisi'nin Kurulması. 7th International Congress of Eurasian Social Sciences. Muğla.

Kaynakça

Ahmad, F. (1994). Demokrasi Sürecinde Türkiye (1945-1980). Hil Yayınları.

Altunbaş, M. (2015). Ferruh Bozbeyli ve Siyasal Hayatı. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Arcayürek, C. (1985). Cüneyt Arcayürek Açıklıyor- 6 Çankaya'ya Giden Yol 1971-1973. Bilgi Yayınevi.

Bilgiç, S. (2007). Hatıralar. Akasya Kitap.

Bozbeyli, F. (1970). Parti Programları. Ak Yayınları.

Bozbeyli. F. (1976). Demokratik Parti ve Sağcılık. Dergâh Yayınları.

Bozbeyli, F. (1977). Birinci Cemre Siyasi Hikayeler. Selçuklu Yayınları.

Bulut, S. (2006). Muhtıra Sonrası Demokratikleşme Hareketine Örnek Model Olarak 1973 Genel Seçimleri. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.

Cem, İ. (1970). Türkiye Üzerine. Cem Yayınevi.

Cizre, Ü. (2002). AP-Ordu İlişkileri Bir İkilemin Anatomisi. İletişim Yayınları.

Çavuşoğlu, H. (2009). Türk Siyasi Hayatında Merkez Sağ Çizgisinin Tarihi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19 (2), 265-278.

Demokratik Parti (1971). 72'ler Hareketi ve Demokratik Parti. Demokratik Parti Yayınları.

Doğan, A. (2010). Askeri Müdahaleler ve Demokratik Parti. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Gülen, A. (2019). Siyasi Partilerin Propagandaları Ekseninde 1977 Genel Seçimi. Atatürk Yolu Dergisi, 65(1), 119-157.

Karataş, M. (2018). Türk Siyasal Hayatında Demokratik Parti (1970-1980). Doktora Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Kemal, M. (1980). Celal Bayar Efsanesi ve Raftaki Demokrasi. Abece Yayınları.

Önder, C. (1972). Milli Siyaset Anlayışımız. Demokratik Parti Yayınları.

Önder, C. (1975). Demokratik Parti ve Sağcılık. Sağ Düşünce Dergisi, 1(4), 4.

Özbudun, E. & Kılıç L. (2010). Türk Siyasal Hayatı. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tarım, O. (2013). 27 Mayıs'tan 12 Mart'a Adalet Partisi ve Türkiye. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi.

Turgut, M. (1991). Siyasetten Portreler. Boğaziçi Yayınları.

Uğur, D. İ. F. (2009). Yalnız Demokrat, Ferruh Bozbeyli Kitabı. Timaş Yayınları.

Kaynakça

Ahmad, F. (2010). Demokrasi Sürecinde Türkiye (1945-1980). Hil Yayın.

Akdoğan, Y. (1999). İslamcılık bağlamında Türkiye`de Siyasal İslam'ın gelişimi ve Refah Partisi 1980-1998. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgül, A. (2003). Dünyanın Değişimi ve Erbakan Devrimi. Kültür Yayıncılık ve Dağıtım.

Akşin, S. (2015). Kısa Türkiye Tarihi. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Albayrak, S. (2018). İrticanın Tarihçesi-VI Türk Siyasi Hayatında MSP Olayı. İz Yayıncılık.

Arpacı, I. (2017). Türk Siyasetinde Erbakan. Kopernik Kitap.

Aydın, S. & Taşkın, Y. (2016). 1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi. İletişim Yayınları.

Bolat, M. (2018). 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı (1963-1980). Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 34(98), 377-410.

Çalışlar, O. (1997). Refah Partisi Nereden Nereye. Pencere Yayınları.

Çalmuk, F. (2000). Selamun Aleyküm Komutanım. Kim Yayınları.

Çalmuk, F. (2014). Necmettin Erbakan. (Ed. Y. Aktay), Modern Türkiye'de Siyasal Düşünce C. 6 İslamcılık. İletişim Yayınları.

Çavdar, T. (2008). Türkiye'nin Demokrasi Tarihi. İmge Kitabevi.

Çakır, R. (2014). Millî Görüş Hareketi. (Ed. Y. Aktay). Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce C. 6: İslamcılık. İletişim Yayınları.

Çelebi, M. B. (2021). Milli Selamet Partisi. (Ed. M. Maruf & Y. Yalanız), Millî Görüş Partileri. Nobel Yayıncılık.

Dursunoğlu, İ. (2021). Çok Partili Hayattan 1980'e Demokratik Süreç. (Ed. İ. Dursunoğlu), Türkiye'de Demokrasi Süreç Yapı Tartışmalar. Efe Akademi.

Emre, S. A. (2017). Siyasette 35 Yıl C. 2. MGV Yayınları.

Erbakan, N. (2014). MSP Büyük Kongre Konuşması. (Ed. T. Çetinkaya), Prof. Dr. Necmettin Erbakan Külliyatı C. I. MGV Yayınları.

Kara, M. A. (2007). Türk Siyasal Yaşamında Koalisyon. Cumhuriyet Kitapları.

Karataş, M. (2020). 27 Mayıs 1960 Sonrası Askerî Vesayeti Meşrulaştırma Örneği Olarak Hürriyet ve Anayasa Bayramı (1963-1980). New Developments in Education and Social Sciences 1, 247-270.

Mardin, Ş. (1991). Türkiye'de Din ve Siyaset Makaleler 3. İletişim Yayınları.

Millî Gazete. (t.y.). Kuruluş Hakkında, https://www.milligazete.com.tr/bilgi/kurulus

Milli Selamet Partisi (MSP). (1976). 24 Ekim 1976 3. Büyük Kongresi. Elif Matbaacılık.

Milli Selamet Partisi (MSP). (1972). Program ve Tüzük.

Poyraz, F. (2006). Türk Siyasal Yaşamında Millî Görüş Hareketi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.

Sarıbay, A. Y. (1985). Türkiye'de Modernleşme Din ve Parti Politikası "MSP Örnek Olayı". Alan Yayıncılık.

Şentürk, H. (2015). İslamcılık: Türkiye'de İslami Oluşumlar ve Siyaset. Çıra Yayınları.

Tuncer, E. (2003). Osmanlı'dan Günümüze Seçimler. TESAV Yayınları.

Yavuz, H. (2004). Millî Görüş Hareketi: Muhalif ve Modernist Gelenek. (Ed. Y. Aktay). Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce C. 6: İslamcılık. İletişim Yayınları.

Yorgancılar, S. (2012). Millî Görüş 1960-1980. Pınar Yayınları.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK), (1973). 14 Ekim 1973 Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları, https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/1973MilletvekiliSecimi/1973_Secim_Sonuclari.pdf.

KÜRESEL EKONOMİ ve TÜRKİYE'DE GELİR EŞİTSİZLİKLERİ

Dr. Cansu Güven-Prof. Dr. Fatih Mehmet Öcal

EĞİTİM
yayınevi

KÜRESEL EKONOMİ VE TÜRKİYE'DE GELİR EŞİTSİZLİKLERİ
Dr. Cansu Güven-Prof. Dr. Fatih Mehmet Öcal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-78-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
KÜRESEL EKONOMİ VE TÜRKİYE'DE GELİR EŞİTSİZLİKLERİ
Dr. Cansu Güven-Prof. Dr. Fatih Mehmet Öcal
XII+92 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-78-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., & Ventura, J. (2002). The World Income Distribution. *The Quarterly Journal of Economics*, *117(2),* 659-694. https://doi.org/10.1162/003355302753650355

Aktaş, E.E. (2019). Küresel gelir dağılımının seyri ve boyutu: 1980-2016 dönemi için bir inceleme. *Journal of Politics Economy and Management, 2(2),* 59-76.

Balseven, H. (2017). Refah devleti ve gelir dağılımı: karşılaştırmalı bir analiz. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *18(1*), 87-107.

Çalışkan, Ş. (2011). Türkiye'de gelir eşitsizliği ve yoksulluk. *Journal of Social Policy Conferences, 0(59),* 89-132.

Çeştepe, H. E. & Tatar, H. (2018). Yolsuzluk ve gelir eşitsizliği: gelişmekte olan ülkeler için panel veri analizi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 16(2),* 111-123. https://doi.org/10.11611/yead.393372

Çiftçi, H. (2018). Gelir dağılımında genel teorik tartışmalar. *Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi, 10(1),* 18-33. ISSN: 1309 -8012.

Emin, E. (2018, Ekim 12). Küresel adaletsizlik dünya yoksulluk ve eşitsizlik raporu-2018. İNSAMER, Araştırma 83, Erişim Tarihi: 19.07.2021. https://insamer.com/tr/kuresel-adaletsizlik-dunya-yoksulluk-ve-esitsizlik-raporu-2018_1682.html

FORBES. (2017, Mart 20). Forbes' 31st annual world's bıllıonaıres ıssue. *Forbes Press Releases*. New York, Erişim Tarihi: 12.07.2021. https://www.forbes.com/sites/forbespr/2017/03/20/forbes-31st-annual-worlds-billionaires-issue/?sh=37993d5c408 c

Güven, C. & Öcal, F.M. (2022). Gelir Dağılımı Eşitsizliği: 1990-2018 Döneminde BRICS-T Ülkeleri İncelemesi. Prof. Dr. Sadettin PAKSOY (Editör). *Sosyal Bilimlerde Özgün Çalışmalar- 3 (ss. 15-36). İKSAD Publishing House, https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2022/05/SOSYAL-BILIMLERDE-OZGUN-CALISMALAR-3.pdf#page=6.10*

İlgün, B., & Develi, A. (2020). Türkiye'de ve dünyada gelir dağılımı üzerine mikro bir analiz. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 4(1),* 110-123.

Krugman, P. (1990). The Income Distribution Disparity. *Challenge*, *33*(4), 4–6. http://www.jstor.org/stable/40721169

Kubar**,** Y. (2011). Bir iktisat politikası amacı olarak gelir dağılımı: Türkiye örneği (1994–2007) analizi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2011*, 227-246.

Milanovic, B. (2002). True World Income Distribution, 1988 and 1993: First Calculation Based On Household Surveys Alone. *The Economic Journal*, *112(476*), 51-92.

Our World in Data (2024). "Income inequality: Gini coefficient, 2023". Erişim tarihi: 12.12.2024, Erişim linki: https://ourworldindata.org/grapher/economic-inequality-gini-index?time=2023

Özdemir M,Ç., & İslamoğlu, E. (2017). *Gelir dağılımı ve yoksulluk: kavram, teori, uygulama*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Paya, M. (2013). *Makro iktisat*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Peçe, M, A,, Ceyhan, M.S., &Akpolat, A. (2016, Ağustos). *Türkiye'de Gelir dağılımının ekonomik büyümeye etkisi üzerine ekonometrik bir analiz*. International Journal of Cultural and Social Studies 5th ISCS Conference*,* 2(SI 1), 135-148, Kazakhstan. ISSN : 2458-9381.

SETA. (2020). Yeni jeostratejik güç: BRICS. *BRICS Brasil 2019*. Erişim Tarihi: 18.07.2020. https://www.setav.org/yeni-jeostratejik-guc-brics/

Stiglitz, J. E. (2018). *Eşitsizliğin bedeli: Bugünün bölünmüş toplumu geleceğimizi nasıl tehlikeye atıyor.* (Çev. O. İşler). İletişim Yayınları. (Orijinal eser yayın yılı: 2012). 6 Baskı, 2018, İstanbul.

SWIID. (2020). The Standardized World Income Inequality Database, Versions 8-9. Harvard Dataserve.. https://dataverse.harvard.edu/dataset.xhtml ?persistentId =doi:10.7910/DVN/LM4OWF, Erişim: 03.07.2021

TCMB.(2013).*Enflasyonvefiyatistikrarı*.ISBN(elektronik):978-605-4911-02-8, Erişim Tarihi: 12.01.2020. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/06084069-3751-44a3-ba98-fc5a65b908ba/Enflasyon_FiyatIstikrari.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-06084069-3751-44a3-ba98-fc5a65b908ba-m5lk8Dx

Vergil, H. (2014). *İslam işbirliği teşkilatı ülkeleri: gelir eşitsizliği ve fakirlik analizi*. İstanbul: Değişim Aktüel Kitabevi.

WID-World Inequality Database. (2024, Aralık. 15). Inequality Indicators. Erişim tarihi: 15.12.2024, Erişim linki: https://wid.world/data/#countriestimeseries/sptinc_p90p100_z/WO/1820/2023/eu/k/p/yearly/s

World Bank (2020). World Development Indicators / GDP (constant 2010 US$) & GDP (constant 2010 US$). Erişim Tarihi: 12.07.2020, Erişim linki: https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators/preview/on

World Bank (2024). World Development Indicators, "Gini index", Erişim linki: https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/the-world-by-income-and-region.html

World Bank. (2024). World Development Indicators / The World by Income and Region / The world by income 2023. Erişim tarihi: 12.09.2024, Erişim linki: https://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/the-world-by-income-and-region.html

World Bank. (u.d.). World Development Indicators. Erişim Tarihi: 30.06.2021. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators/preview/on.

World Bank**.** (u.d.). World Development Indicators. Erişim Tarihi: 30.07.2024. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators/preview/on.

World Bank**.** (u.d.). World Development Indicators. Erişim Tarihi: 12.07.2020. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators/preview/on.

World Bank-WDI (2024)., GDP constant 2023. Erişim tarihi: 13.12.2024, Erişim linki: https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators#

World Inequality Lab. (2018). World ınequality report 2018. *Paris School of Economics*, Erişim Tarihi: 21.07.2021. https://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-summary-english.pdf

World Inequality Lab. (2022). World ınequality report 2018. *Paris School of Economics*, Erişim Tarihi: 13.11.2024. https://wir2018.wid.world/files/download/wir2018-summary-english.pdf

https://ekonomi.isbank.com.tr/tr/Sayfalar/anasayfa.aspx

https://www.ekodialog.com/

https://www.mahfiegilmez.com/

https://www.iktisatsozlugu.com/tr/

https://www.mahfiegilmez.com/p/ekonomi-sozlugu.html

https://www.tcmb.gov.tr/

https://www.tuik.gov.tr/

MÜZİKTE
AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Editör
PROF. DR. AYTEKİN ALBUZ

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİKTE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Editör: Prof. Dr. Aytekin Albuz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-19-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜZİKTE AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Prof. Dr. Aytekin Albuz
VI+140 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-19-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Abızova, E. A. (2008). *Garmoniya*. Moskova: Muzyka.

Acim, S., & Sağer, T. (2020). *Müzik Öğrencileri için Temel Armoni Bilgileri.* Ankara: Gece Kitaplığı.

Bağçeci, S. E. (2018). *Piyanoda Armoni Çalışmaları Diyatonik Sistem.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Bağçeci, S., E. (2010). Tonal Armonide Akorların İşlevleri, *Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 178-195.*

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Cangal, N. (2005). *Armoni* (3. Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınları.

Çakır, M. S. (2021). *Temel Armoni Eğitiminde Farklı Yaklaşımlar*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Çelebioğlu, E. (2017). *Armoni*. 2. Baskı. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Çiçek, V. (2022). *Teoriden Uygulamaya Armoni ve Eşlik*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Dic.academic. (t.y.). Tetrakord. https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/690281 (Erişim Tarihi: 25 Ekim 2024).

Dubovskiy, I., Evseev, S., Sposobin, I., & Sokolov, V. (1965). *Uchebnik garmonii*. Moscow: Muzyka.

Elhankızı, A. (2012). *Armoni, Klasik Batı Sistemine Karşı Rus Ekolu Yaklaşımları*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Klyaus, N. Z. (2010). *Harmoniya: Navchal'nyy posibnyk*. Uman: VTP "Vizavi".

Kurtçu, G. (2023). *Yeni Başlayanlar İçin Temel Armoni Bilgileri ve Çözümlemeli Örnekler*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Özdağ, O. (2023). *Armoni Uygulamaları*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Özdağ, O. (2023). *Pratik Armoni*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Özdemir, G. (2022). *Armoni ve Eşlikleme*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Panasenko, I. (2020). *Frigiyskiy tetrahord v kurse garmonii.* YouTube. (Erişim tarihi: 07 Kasım 2024), https://www.youtube.com/watch?v=8FL4phTrZ4U&list=LL&index=1&t=6s&ab_channel=IrinaPanasenko.

Rimskiy-Korsakov, N. (1937). *Prakticheskiy uchebnik garmonii (16th ed., ed. M. O. Shteynberg).* Moskva: Gosudarstvennoe muzykal'noe izdatel'stvo.

Maksimov, S. E. (1957). *Uprazhneniya po garmonii na fortep'yano, chast'1.* Moskva: Gosudarstvennoe muzykal'noe izdatel'stvo.

Mutli, A. (1986). *Sbornik zadach po garmonii*. Moskva: Muzyka.

Savaş, M. (2024). *Tonal Armoni- I*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi* (Cilt 1). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2005). *Müzik Ansiklopedisi* (Cilt 3). Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sınır, İ. (2020). *Armonik Analiz: Armonik Analiz İçin Başlangıç Rehberi*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Tülin, Y. N., & Privano, N. G. (1986). *Uchebnik garmonii*. Moskova: Muzyka.

Usman, O. (2020). *Temel Armoni Çoksesli Batı Müziğinde Yazım ve Analiz* (2. cilt). Konya: Eğitim Yayınevi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKLAR

Arel, H. S. (1968). *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri*. Hüsnütabiat Matbaası.

Bayraktarkatal, E., Güray, C. (2021). *Ezgi Çekirdeklerine Dayalı Bir Makam Modeli Önerisi*. Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Müziği Atlası (Ed. Güray C., Tokaç M. S.), Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Behar, C. (2014). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz Geleneksel Osmanlı Türk Müziğinde Öğretim ve İntikal*. Yapı Kredi Yayınları.

Büyükyıldız, H. Z. (2015). *Türk Halk Müziği Ulusal Türk Müziği*. Arı Sanat Yayınevi.

Demircioğlu, N. (2022). *TRT Repertuvarında Bulunan Amasya ve Samsun Yöresi Uşşak Türkülerinin Makamsal ve Ritmik Yönlerden Karşılaştırmalı İncelenmesi.* Art Vision, 28(49), 162-171.

Güray, C. (2012). *Bin Yılın Mirası Makamı Var Eden Döngü Edvar Geleneği*. Pan Yayıncılık.

Haşhaş, S. (2022). *Türk Halk Müziği THM Bilgileri, Uzun Havalar, Kırık Havalar*. Efeakademi Yaınları.

Ilıcak, N. G.; Aydınalp, Ş. G. (2019). *Amasya Türkülerinde Şehir İmajına Yönelik Bir Değerlendirme*. RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (15), 167-194. DOI: 10.29000/rumelide.580492.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel.

Kolukırık, K. (2017). *Burhan Özbakır ve Amasya Dînî Musıkîsine Katkıları*. Geçmişten Günümüze Uluslararası Dinî Mûsikî Sempozyumu, (35-45).

Koca, F. (2016). *Amasya Mûsikî Cemiyeti ve Büyükağa Medresesi'nin Amasya Dinî Mûsikîsine Katkısı*. Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 127-137, (6).

Özkan, İ. H. (2006). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri*. Ötüken Yayınları.

Öztürk, O. M. (2022). *Türk Müziğinin Temeli Olarak Türk Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması 1*. Müzik Eğitimi Yayınları.

Say, A. (2005). *Müzik Sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Serbestoğlu, İ. (2018). *19. Yüzyılda Amasya Sancağı*. Amasya Belediyesi Kültür Yayınları.

Serdar, U. Ö. (2019). *Hisarlı Ahmet'ten Derlenen Türkülerin Makamsal Yapılarının Ezgi Çekirdekleri Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi.* Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (33), 413-424.

Tanrıkorur, C. (2022). *Osmanlı Dönemi Türk Mûsikîsi*. Dergâh Yayınları.

Yamansoy, İ. Güray, C. (2021). *Makamın Yeniden Yorumlanması Bağlamında Makam Müziğinde "Ezgi Odaklı" Yeni Yaklaşımlar*. 11. Uluslararası Hisarlı Ahmet Sempozyumu, 397-412, İzge Basın Yayın.

Yıldız, Ş. Güray, C. (2020). *Ezgi Çekirdeği Yaklaşımıyla Bir Flamenko Eserin Makam Analizi: A Paso Lento*. 2th International Online Ethnomusicology Symposium, (Proceedings Book) Past, Present and Future of Ethnomusicology in the World and Turkey, 92-107.

Yücel, H. (2016). *Merzifon'un Kültürel Mirası: Merzifon Türküleri.* Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9 (42), 409-418.

Yücel, H. (2017). *Türk Halk Müziğinde Ağıt Yakma Geleneği Üzerine Bir İnceleme: Amasya Yöresi.* Researcher: Social Science Studies 2017, 5 (9), 158-171.

Yücel, H. (2018). *Amasya Türkülerinin Söz ve Müzik Unsurları Bakımından İncelenmesi*. Sosyal Bilimler Dergisi, 5 (22), 372-386.

Yücel, H. (2021). *Türkülerde Coğrafî Kimlik: Amasya Türküleri.* SSD JOURNAL International Conference on Social Sciences & Humanities (Bildiriler Kitabı) 170- 175.

Yücel, H. (2023). *Amasya Yöresi Türkülerinde Alevi-Bektaşi Unsurları ve Bu Eserlerin Müzikal Analizleri*. Online Journal Of Music Sciences, 8 (2), 260-279.

KAYNAKLAR

Dik, C. (2016). Flüt Çalgısının Gelişim Sürecinin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, (6), 323-338.*

Giannini, T. (1993). "Jacques Hotteterre le Romain and His Father, Martin: A Re-Examination Based on Recently Found Documents" *Early Music, Vol. 21, No. 3, Aug, pp. 377-395.*

Hotteterre, J. M. (1983). *Principles of The Flute, Recorder and Oboe(1707)*,(Translated, with Introduction and Notes, by Paul Marshall Douglas) New York: Dover Publications.

Kara, Z. E. (2010). *Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'nde lisans düzeyinde verilen flüt eğitiminin karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik.

Kaygısız, M. (2004). *Müzik tarihi,* İstanbul: Kaynak Yayınları.

Koç, Ü. (2017). Barok dönemden 20. yüzyıla kadar flüt dörtlüsü için bestelenmiş eserlerden bir envanter oluşturma ve analiz çalışması. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koç, Ü., & Karaelma, B. (2023). Başlangıç seviyesi mesleki flüt eğitiminde alternatif parmak pozisyonlarının kullanımına yönelik uzman görüşleri. *Türk Müziği, 2023, 361-370.*

Meylan, R. (1988). *The Flute*, Portland: Amadeus Press.

Mimaroğlu, İ. (1987). *Müzik tarihi,* İstanbul: Varlık Yayınları.

Onuk, Ö . (2019). Dünyanın En Eski Çalgıları: Taş Devri Flütleri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (1), 176-184.* DOI: 10.33206/mjss.478456

Öner, A. (2006). *Johann Sebastian Bach'ın flüt sonatlarının analizi ve flüt eğitimine yönelik teknik etüt örnekleri*. (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Pellerite, J. (1978). *J. A Handbook of Literature for the Flute*. Third Edition. Bloomington, Indiana: Zālo.

Pierreuse, B. (2007). *Le grand répertoire de la flûte*, Mionnay: France.

Powell, A. (2002). *The Flute*, USA: Yale University Press

Quantz, J. J. (1752). *On Playing the Flute,* Retrieved from https://tr.scribd.com/

Stanek, E. (2014). *New insight of into the flute quartet genre: historical and analytical backround to the flute quartets, opus 145, by Ferdinan Ries* (Doctoral dissertation). Retrieved from https://search.proquest.com/

Solum, J. (1992). *The Early Flute*, Oxford: Clarendon Press.

Tatu, A. G. (2006). *Flüt metodu*, İstanbul: Pan.

Toff, N. (1996). *The Flute Book*, New York: Oxford City Press.

Valasek, M. L. (1977). *Flute quartets from the second half of the eighteenth century* (Doctoral dissertation). Retrieved from https://search.proquest.com/

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara: Seçkin.

KAYNAKÇA

Antmen, A. (2022). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*. Remzi Kitabevi, İstanbul.

Ayan, D. (2018). *Bela Bartok'un Türk Halk Müziği Derlemeleri Üzerine Çalışmalar*. Kitabevi Yayınları, İstanbul.

Belen, A. (2022). *Maurice Ravel'in Piyano Müziği ve Sol Majör Piyano Konçertosunun Yorum Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Chou, L.-S. (2004). *Classical elements in Ravel's Sonatine* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). California State University, Long Beach.

Cin, O. O. (2021). *Maurice Ravel ve İzlenimcilik Akımı: "Pavane For A Dead Princess" Adlı Eser Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Çepni, S. (2021). Proje, Tez ve Araştırma Makalelerinin Kavramsal ve Kuramsal Çerçevesi Nasıl Yapılandırılmalı?. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 4(3), 203-216.

Demuth, N. (1947). *Ravel*. London: Dent Publishers.

Evruk, H. (2021). Maurice Ravel'in Müzikal Yaratıcılığı Ve Sol Majör Piyano Konçertosu'nun İncelenmesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, 1(19), 58-75.

Goss, M. (2013). *Bolero-The Life of Maurice Ravel*. Read Books Ltd.

Han, B. (2020). Maurice Ravel'in *Jeux D'eau* Adlı Eserinin Yorum Olarak İncelenmesi ve Piyano Tekniği Açısından Öneriler. *Eurasian Journal of Music and Dance*, 1(16), 281-290.

Hendekli, Z. M. (2008). *Ravel Ve Solo Piyano Eserlerindeki Müzik-Dışı Çağrışımlar* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İlyasoglu, E. (2001). *Zaman İçinde Müzik*. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Kelly, B. (2000). *History and Homage*. In D. Mawer (Ed.), *The Cambridge Companion to Ravel*. Cambridge University Press, Cambridge.

Macmillan, M. (2014). *The War That Ended Peace: The Road to 1914*. Random House Trade Paperbacks.

Mawer, D. (Ed.). (2000). *The Cambridge Companion to Ravel*. Cambridge University Press.

Nectoux, J. M. (2004). *Gabriel Fauré: a musical life*. Cambridge University Press.

Nichols, R. (2011). *Ravel*. Yale University Press.

Orenstein, A. (1990). *A Ravel Reader: Correspondence, Articles, Interviews*. New York: Columbia University Press.

Orenstein, A. (2003). *A Ravel Reader*. Dover, Mineola.

Özyazıcı, F. (2023). Empresyonist Bestecilerden Claude Debussy ve Maurice Ravel'in Piyano Eserlerindeki Tekniklerin Karşılaştırması ve İcracılara Yönelik Öneriler. *The Journal of Academic Social Science*, 146(146), 142-153.

Palmer, C. (1973). *Impressionism in Music.* London: Hutchinson & CO

Park, S. H. (2012). *Elements of Impressionism evoked in Debussy and Ravel's "Reflets dans l'eau" and "Jeux d'eau": The theme of water*. University of Washington.

Pasler, J. (1982). *Stravinsky and the Apaches*. *The Musical Times*, 123(1672), 403–407.

Runghiran, M. (2022). Maurice Ravel's Life And Piano Works: Sonatine. *Ban Somdej Journal of Music*, 4(2), 139-154.

Sadie, S. (2001). *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (2nd ed., Vol. 25). Macmillan.

Sayın, S., & Sayın, E. (2018). M. Ravel *Alborada Del Gracioso*'nun Form ve Piyano Tekniği Açısından İncelenmesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, 1(13), 54-65.

Stout, J. P. (2016). *Coming Out of War: Poetry, Grieving and the Culture of the World Wars*. University Alabama Press.

Tuncay, A. (2023). Maurice Ravel Sonatine'in Piyano Tekniği Açısından İncelenmesi. *Kesit Akademi*, 9(37), 488-498.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, S. B. (2021). *Maurice Ravel'in Piyano Müziğine Genel Bir Bakış Ve "Miroirs" Albümünün Teknik Ve Müzikal Analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Yuan, B. X. (2016, Temmuz). Appreciation of the piano work *Sonatine* by Maurice Ravel. In *2016 5th International Conference on Social Science, Education and Humanities Research (SSEHR 2016)* (s. 1521-1525). Atlantis Press.

Zank, S. (2005). *Maurice Ravel: A Guide to Research*. Routledge, New York.

KAYNAKÇA

Aoyama, Y. (2007). The role of consumption and globalization in a cultural industry: The case of Flamenco. *Geoforum,* 38, 103-113.

Arapgirlioğlu, H. ve Uludağ, A.K. (2011). Flamenko sanatının tarihsel süreci içerisinde farklı müzik türleri ve kültürleriyle etkileşimi. *E,Journal of New World Sciences Academy, 6*(4), 495-505.

Arıca, E. (2013). *Türk müziği ve flamenko müziğinin karşılaştırılması.* (Yüksek Lisans Tezi), Yöktez veri tabanından erişildi (385573).

Bailey, D. (1998). *Doğaçlama.* İstanbul: Pan Yayıncılık.

Bethencourt, F. (2016). Flamenco: An introduction. *Draft for EMPOW.*

Cutmore, J. (2007) Andaluza: From Inspiration to Interpretation. *American Music Teacher, 56*(6), 20-25.

El Mundo Flamenco. (t.y.). Flamenco glossary. Erişim adresi: https://www.elmundoflamenco.co.uk/flamenco-glossary.irs

Fernández, R. (2022). *El flamenco.* El Flamenco.

Gamboa, J.M. 2005. Una historia del flamenco. Madrid: Editorial Espasa Calpe., and Faustino Nuñez. 2003. Camarón: Vida y Obra. Madrid: *Sociedad General de Autores y Editores.*

García, E. G. (2014). Del CajonPeruano Al CajonFlamenco. *Temas Para La Educacion.* 29.

Guastavino, C., Gómez, F., Toussaint, G., Marandola, F. ve Gómez, E. (2009). Measuring similarity between flamenco rhythmic patterns. *Journal of New Music Research, 38*(2), 129-138. DOI: 10.1080/09298210903229968

Heffner Hayes, M. (2009). *Flamenco: Conflicting histories of the dance.* Jefferson: Mc-Farland and Company.

Infante, B. (1980). *Orígenes de lo flamenco y secreto del cante jondo (1929-1931).* Junta de Andalucía, Consejería de Cultura.

İşbilen, M. (2006). *Flamenko gitar metodu.* (1.Baskı). Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Kaya, O. (2017). Bir sanatsal etnografi çalışması: Cajon. *EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi, 11*, 27-36.

Koster, D. (2002). *Flamenco: Your passport to a new world of music (Guitar Atlas)*. New York: Alfred Publishing Company Inc.

Kut, İ. ve Kut, G. (2006). *Büyük Türkçe-İspanyolca sözlük.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Ludmyla, P. ve Sofia, K. (2014). Flamenko Dance. *Publiching house Education and Science s.r.o, 2,* 63–72.

Malefyt, T.D. (1998). "Inside" and "Outside" Spanish flamenco: Gender constructions in andalusian concepts of flamenco tradition. *Anthropological Quarterly, 71*(2), 63-73.

Manuel, P. (1989). Andalusian, gypsy, and class identity in the contemporary flamenco complex. *Ethnomusicology, 33*(1), 47-65.

Martinez, E. (2003). *Flamenco - All you wanted to know.* Missouri: MelBay Yayınları.

Navarro, J. L., ve Pablo, E. (2005). El baile flamenco. Una aproximación histórica. *Córdoba, Almuzara*.

Ordonez Flores, E. ve Jeannin, M. (2008). Metrical and rhythmic interpretations in Cante Flamenco. *The World of Music, 50*(1), 49-62.

Özkasnaklı, U. ve Dalkıran, E. (2013). Klasik ve flamenko gitar sağ el çalım tekniklerinin karşılaştırılması ve gitar eğitiminde kullanılabilirliği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 205-212.

Rodriguez, V. (2024, November 5). *Andalusia.* Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/place/Andalusia-region-Spain

Tekin, D. (2016). *Flamenko dansçılarında yüksek şiddetli aralıklı eğitimin performansa olan etkisi,* (Yüksek Lisans Tezi). Yöktez veri tanabından erişildi. (428941).

Thomas, K. (2002). Summer and autumn flamenco festivals in Southern Spain. *Dance Research Journal, Summer, 34*(1), 102-105.

Uludağ, A.K. (2016). Flamenko gitar stillerinin müzik dersi öğretim programı düzeyine uygun türküler eşliğinde kullanılabilirliği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17*(2), 51-68.

Wieczorek, M. (2018). Flamenco: Contemporary research dilemmas. *Łódzkie Studia Etnograficzne* 57, 75–92. DOI: http://dx.doi.org/10.12775/LSE.2018.57.06

Yeprem, S. (2001). *Flamenko stilleri ve gitar eğitiminde kullanılabilirliği.* (Yüksek lisans tezi). Yöktez veri tabanından erişildi. (78304).

Yeprem, S. (2006). *Flamenko sanatı ve gitar.* İstanbul: Bemol Yayıncılık.

Yılmazoğlu, F.A., (2001). *Flamenko metodu.* İstanbul: Bemol Müzik Yayınları.

KAYNAKÇA

Biber-Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(1), 101-106.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö., Demirel, F., Karadeniz, Ş. & Kılıç-Çakmak, E. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi.

Çakır-İlhan, A. & Karabulut, Y. (2018). Anadolu güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümlerindeki program değişiklikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51*(3), 101-125.

Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme.* Yelkentepe Yayınları.

Karan, M. (2011). *Özengen müzik eğitimi veren kurumlarda çalgı eğitimi alan öğrencilerin mesleki yönelimlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

MEB. (2018). *Güzel Sanatlar Lisesi Batı Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar.* https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=983 adresinden erişilmiştir.

MEB. (2024a). *Güzel Sanatlar Liseleri Tanıtım Kılavuzu.* https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_07/05103043_03163413_guzelsanatlarlisesi.pdf adresinden erişilmiştir.

MEB. (2024b). *Ortaöğretim Kurumlarının Amaçları.* https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_10/16180203_amaclar.pdf adresinden erişilmiştir.

Resmi Gazete. (2009). *Millî Eğitim Bakanlığı Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri Yönetmeliği.* http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/06/20090616-7.htm adresinden erişilmiştir.

Türkmen, E. F. (2016). *Müzik eğitiminde öğretim yöntemleri.* Pegem Akademi.

Uçan, A. (1994). *İnsan ve müzik: İnsan ve sanat eğitimi.* Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi: Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum.* Evrensel Müzik Evi.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Adler, L. (1994). Me and My Big Mouth. Londra: Blake.

Bilen, S. (1995). İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri. Yayımlanmamış doktora tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.

Davidson J., Faulkner R., McPherson G. (2009). Motivating musical learning. The Psychologist Vol 22, No: 12 December

Derin, U. Y. (2007). *Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Seçim Yöntemi, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çilden, Ş. (2016). Çalgı Eğitiminde Usta-Çırak Yöntemi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (İpekyolu Özel Sayısı).

Glenn, N. E., McBride, W. B., Wilson, G.H. (1970). Secondary School Music. Prentice-Hall, Inc. Englewood Cliffs, USA: New Jersey

Gumm, A. (2003). Music teaching style. U.S.A: Meredith Music.

Hallam, S., Cross, I., Thaut, M. (2009). Music Psychology. Oxford University, USA: New York.

Koç, Ü., & Karaelma, B. (2023). Başlangıç seviyesi mesleki flüt eğitiminde alternatif parmak pozisyonlarının kullanımına yönelik uzman görüşleri. *Türk Müziği, 2023, 361-370.*

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50, 370-396. 18 Ağustos 2018 tarihinde https://tr.scribd.com/read/264191380/A-Theory-of-Human-Motivation# adresinden erişildi.

McPherson, G. (2016). The Child As Musician: A Handbook of Musical Development, Oxford University Press (s.409-411)

Orhan, Ş. Y. (2012). Yetişkin öğrencilere uygulanan amatör çalgı eğitiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri, NWSA-Fine Arts, e-Journal of New World Sciences Academy 2012, Volume: 7, Number: 4, Article S.433-444.

Orhan, Ş. Y. (2006). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitiminde Motivasyon, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi 20: 130-136.

Otacıoğlu, S. G. (2008). Müzik Psikolojisi I, Ankara: Pegem Akademi.

Selen, U. (2016). Çalışanlar için iç ve dış motivasyon tekniklerine bakış açılarının değerlendirilmesi; yerel yönetim örneği. Doktora tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Simy Meng-Yu Chen & Robert W. Howard* (2004) Musical instrument choice and playing history in post-secondary level music students: some descriptive data, some causes and some background factors, Music Education Research, 6:2, 217-230, DOI: 10.1080/1461380042000222609

Tanınmış, G. E. (2014). Çocuklar için doğru çalgı seçiminde BEN-TOVIM/BOYD sistemi, NWSA-Fine Arts, D0158, 9, (4)

Uçan, A. (1997) *Müzik Eğitimi/ Temel Kavramlar – İlkeler ve Yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.

Uslu, M. (2006). Türkiye'de Çalgı Eğitiminin Yaygınlaştırılmasında ve Geliştirilmesinde Çoksesli Müzik Eğitimi Görüşü, Müzik ve Bilim Dergisi: Mart sayısı.

Uslu, M. (2012) Nitelikli keman eğitimine yönelik yaklaşımlar. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching Kasım 2012, Cilt 1, Sayı 4

Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik Mesleği, Motivasyon Kaynakları Temel Tutumlar: Kuramsal Bir Bakış. Kastamonu Eğitim Dergisi,17(1), 33-46, No.366s, Kastamonu.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2018). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.

SİYASAL KURUMLAR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

EDİTÖRLER
PROF. DR. İSMAİL AKBAL
ÖĞR. GÖR. TALİP KURŞUNCU

EĞİTİM
yayınevi

SİYASAL KURUMLAR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Editörler: Prof. Dr. İsmail Akbal, Öğr. Gör. Talip Kurşuncu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-06-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SİYASAL KURUMLAR VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
Editörler: Prof. Dr. İsmail Akbal, Öğr. Gör. Talip Kurşuncu
VI+240 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-06-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adler, E., Barnet M. (1998). *Security Communities.* Cambridge: Cambridge University Press.

Balcı, A. (2016). Yeni Dünya Düzeninde Jeopolitiğin Değişen Konumu, *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (10), 107-129.

Baldwin, D. A. (1997). The Concept of Security. *Review of International Studies,* 23(1), 5-26. https://www.jstor.org/stable/20097464?seq=1. E.T: 28.11.2024

Bilgin, P. (2008). The Securityness of Secularism? The Case of Turkey. *Security Dialogue,* 39(6), 593-614.

Brauch, H. G. (2008). Introduction: Globalization and Environmental Challenges: Reconceptualizing Security in the 21st Century. İçinde H. Günter Brauch ve U. Oswald (Editör), *Hexagon Series on Human and Environmental Security and Peace 3.* (27-44). New York: Berlin-Heidelberg.

Bull, H. (2007). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics.* Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave.

Buzan, B., Ole W., Jaap de W. (1998). *Security: A New Framework for Analysis.* Londra: Lynne Rienner Publishers.

Buzan, B. (1991). *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era.* Londra: Pearson Longman.

Cox, R. W. (1981). Social Forces, States, and World Orders: Beyond International Relations Theory. *Millenium Journal of International Studies,* 10(2), 126-155.

Gilpin, R. (1981). *War and Change in World Politics.* Cambridge: Cambridge University Press.

Kaplan, M. A. (1957). *System and Process in International Politics.* New York: John Wiley & Sons, Inc.

Kaplan, M. A. (1968). Systems Theory and Political Science. *Social Research,* 35(1), 30-47.

Katzenstein, P. (1996). *The Culture of National Security: Norms and Identity in World Politics.* New York: Colombia University Press.

Kaynar, M. K. ve Ak, G. (2017). Ege'de Temel Sorun: Unutul[may]an Türk Adaları. *International Journal of Academic Values Studies,* 8, 88-103.

Keohane, R. O., Nye. J. S. (1977). *Power and Interdependence: World Politics in Transition.* Boston: Little, Brown and Company.

Kılıçbeyli, E. H. (2008). Marshall Planı. İçinde H. Çakmak (Editör), *Türk Dış Politikası.* Ankara: Platin Yayınları.

Köse, İ. (2015). Yalta ve Potsdam Konferansları: Sovyetler Birliği'nin Türk Boğazlarında Egemenlik Paylaşım Talepleri. *Karadeniz İncelemeleri Dergisi,* (19), 2015, 241-276.

McClelland, C. A. (1960). The Function of Theory in International Relations. *Journal of Conflict Resolution,* 4(3), 303-336. https://doi.org/10.1177/002200276000400304

Modelski, G. (1978). The Long Cycle of Global Politics and the Nation-State. *Comparative Studies in Society and History,* 20(2), 214-235.

Modelski, G. (1987). *Long Cycles in World Politics.* Basingstoke: Macmillan Press.

Parsons, T. (2013). *Social System*. Hoboken: Taylor and Francis.

Sander. O. (1989). *Siyasi Tarih,* Ankara: İmge Kitabevi.

Singer, D. J. (1961). The Level-of-Analysis Problem in International Relations. *World Politics,* 14(1), 77-92.

Şahin, M. (2024). *Uluslararası Politik Ekonomi: Realist bir Bakış Açısı.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Tanrısever, O. F. (2005). Güvenlik. İçinde A. Eralp (Editör), *Devlet ve Ötesi: Uluslararası İlişkilerde Temel Kavramlar* (107-123). İstanbul: İletişim Yayınları.

Tayfur, F. M. (2000). Systemic-Structural Approaches, World-System Analysis and the Study of Foreign Policy. *METU Studies in Development,* 27(3-4), 265-299.

Tayfur, M. F. (2003). *Semiperipheral Development and Foreign Policy: The cases of Greece and Spain.* Aldershot: Ashgate.

Viotti, P. R., Kauppi, M. V. (2012). *International Relations Theory* (5th ed.). Boston: Longman.

Wallerstein, I. (1974). The Rise and Future Demise of the World Capitalist System: Concepts for Comparative Analysis. *Comparative Studies in Society and History,* 16(4), 387-415. https://doi.org/10.1017/S0010417500007520

Wallerstein, I. (1979). *The Capitalist World-economy: Essays.* Cambridge: Cambridge University Press.

Wallerstein, I. (1984). The Politics of the World-economy: The States, the Movements, and the Civilizations Essays. *Studies in Modern Capitalism Etudes sur le Capitalisme Moderne.* Cambridge: Cambridge University Press.

Walt, S. M. (1991). The Renaissance of Security Studies. *International Studies Quarterly,* 35(2), 211-239.

Waltz, K. N. (1959). *Man the State and War.* New York: Columbia University Press.

Waltz, K. N. (1979). *Theory of International Politics. Addison-Wesley Series in Political Science.* Reading Mass.: Addison-Wesley Pub. Co.

Wendt, A. E. (1987). The Agent-Structure Problem in International Relations Theory. *International Organization,* 41(3), 33-370.

Wendt, A. E. (1992). Anarchy is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics. *International Organization,* 46(2), 391-425.

Wendt, A. E. (1999). *Social Theory of International Politics.* Cambridge: Cambridge University Press.

Wolfers, A. (1952). "National Security" as an Ambiguous Symbol. *Political Scence Quarterly*, 67(4), 481-502.

Yalvaç, F. (2000). Uluslararası İlişkiler Kuramında Yapısalcı Yaklaşımlar. İçinde A. Eralp ve İ. D. Dağı (Editör), *Devlet, Sistem ve Kimlik: Uluslararası İlişkilerde Temel Yaklaşımlar* (131-183). İstanbul: İletişim Yayınları.

Yurdusev, A. N. (1994). The Concept of International System as a Unit of Analysis. *METU Studies in Development,* 21(1), 143–174.

KAYNAKÇA

Abdelal, R., Blyth, M., Parsons, C. (2005). *Constructivist Political Economy. Chapter One: The Case for a Constructivist International Political Economy*. Unpublished draft.

Adler, E. (1997). Seizing the Middle Ground: Constructivism in World Politics. *European Journal of International Relations*, 3(3), 319-363.

Alpay, A. H. (2022). İdealizm/Materyalizm Gerçekliğinde Görecilik/Saltçılık. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (31), 1-15.

Arı, Ö. ve Kıran, A. (2011). Uluslararası İlişkilerde Sosyal İnşacılık. *EKEV Akademi Dergisi*, 15(46), 49-64.

Arı, T. (2014). *Postmodern Uluslararası İlişkiler Teorileri-2: Uluslararası İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*. Bursa: Dora Yayınları.

Arslan, M. (2007). Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 40(1), 41-61.

Ateş, D. (2009). Konstrüktivizm, Tek Kutupluluk Ve Amerikan Hegemonyası. *Uluslararası Hukuk ve Politika*, (20), 79-103.

Aurenhammer, P. K. (2016). Network Analysis and Actor-Centred Approach-a Critical Review. *Forest Policy and Economics,* 68, 30-38.

Avcı, Y. (2024). Thomas Hobbes ve Uluslararası İlişkiler: Realizm ile Rasyonalizm Arasındaki Leviathan. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 16(30), 99-120.

Aydın, S. (2019). Uluslararası İlişkiler Disiplininde Rasyonel Tercih Yaklaşımı, Kuram, Yöntem, Uygulama. Doktora Tezi. Bursa: T.C. Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bakış, M. L. (2024). İdealizm ve Realizmin Birbirini Tenkidi: Rasyonel Temellendirmeler Ekseninde Bir Karşılaştırma. *Mizanü'l-Hak: İslami İlimler Dergisi*, (18), 311-340.

Baylıs, J. (2008). Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kavramı. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 5(18), 69-85.

Benus, B. (2003). Constructivism. *Grove Art Online,* https://www.oxfordartonline.com https://doi.org/10.1093/gao/9781884446054.article.T019194, E.T.: 03.10.2024.

Biçer, S. (2017). Ulusal Güvenlik ve İstihbarat Sisteminde Geleneksel Anlayıştan Modern ve Değişen İhtiyaçlar Dönemine Geçiş. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 435-464.

Birdişli, F. (2011). Ulusal Güvenlik Kavramının Tarihsel ve Düşünsel Temelleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(31), 149-169.

Bosancic, B. ve Matijevic, M. (2020). Information as a Construction. *Journal of Librarianship and Information Science*, 52(2), 620-630.

Bureš, V. (2014). Complex Agend-Based Models: Application of a Constructivism in the Economic Research. *E+M Ekonomie a Management*, 17(3), 152-168.

Buzan, B. (2001). The English School: An Underexploited Resource In IR. *Review of International Studies*, 27(3), 471-488.

Çalış, Ş. ve Özlük, E. (2007). Uluslararası İlişkiler Tarihinin Yapı Sökümü: İdealizm-Realizm Tartışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (18), 225-243.

Çelikcan, H. ve Cavlak, H. (2021). Devletlerarası İlişkilerde Kimlik: Mursi Dönemi Türkiye-Mısır İlişkileri. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 13(25), 591-606.

Doğan, N., Çakıroğlu, J., Çavuş, S., Bilican, K., Arslan, O. (2011). Öğretmenlerin Bilimin Doğası Hakkındaki Görüşlerinin Geliştirilmesi: Hizmetiçi Eğitim Programının Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(40), 127-139.

Dursun, H. R. (2017). Realizmin Realist Bir Eleştirisi Olarak Raymond Aron ve Uluslararası İlişkiler Kuramı. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 5(2), 67-85.

Düzgün, D. M. (2020). Realizm Teorisinin Ortaya Çıkışı ve Gelişme Evreleri. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (47), 256-276.

Emeklier, B. (2011). Uluslararası İlişkiler Disiplininde Epistemolojik Paradigma Tartışmaları: Postpozitivist Kuramlar. *Bilge Strateji*, 3(4), 139-184.

Eralp, A. (2007). "*Uluslararası İlişkiler Disiplininin Oluşumu: İdealizm-Realizm Tartışması", Devlet, Sistem ve Kimlik*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ercan, M. ve Altındağ, N. (2023). Uluslararası İlişkiler Disiplininde Konstrüktivizm Teorisi-Avrupa Birliği ve Türkiye Üzerine Bir İnceleme. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 152-161.

Ertem, H. S. (2012). Kimlik ve Güvenlik İlişkisine Konstrüktivist Bir Yaklaşım: "Kimliğin Güvenliği" ve "Güvenliğin Kimliği". *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 8(16), 177-236.

Ertoy, B. (2019). Uluslararası İlişkilerde Realist Geleneğin Dönüşümü ve Neoklasik realizm. *Anadolu University Journal of Faculty of Economics,* 1(1), 1-26.

Gül, Z. ve Gül, S. K. (2013). Siyaset Bilimi Perspektifinden Kamu Politikaları: Epistemolojik ve Ontolojik Değerlendirmeler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 322-336.

Hopf, T. (1998). The Promise of Constructivism in International Relations Theory. *International Security*, 23(1), 171-200.

Kacziba, P. (2021). The Network Analysis of International Relations: Overview of an Emergent Methodology. *Journal of International Studies*, 14(3), 155-171.

Kamacı, F. (2021). Güvenlik Politikalarının Geleneksel İki Yüzü: Realizm ve İdealizm. *Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 85-95.

Karabulut, B. (2021). Uluslararası İlişkiler Kuramlarının Güvenlik Yaklaşımları: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 51-87.

Karakaş, K. (2022). Sosyal İnşacılık Perspektifinden Post Sovyet Dönemi Rus Dış Politikasının İncelenmesi: Sırbistan ve Ermenistan Örneği. *Uluslararası İlişkiler ve Politika Dergisi*, 2(1), 1-18.

Kaya, S. (2008). Uluslararası İlişkilerde Konstrüktivist Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 63(03), 83-111.

Keren, G. ve Schul, Y. (2009). Two is not Always Better Than One: A Critical Evaluation of Two-System Theories. *Perspectives on Psychological Science*, 4(6), 533-550.

Küçük, M. (2009). Uluslararası İlişkiler Kuramında 'Konstrüktivist Dönüşü' Anlamak. *Ege Akademik Bakış*, 9(2), 777-778.

Narman, M. C. ve Coşar, M. Y. (2024). Çağdaş Seramikte Konstrüktivist Yaklaşımlar. *Journal Of Social, Humanities and Admınistrative Sciences (JOSHAS)*, 10(5), 689-701.

Nurbibi, K. ve Güven, Ö. F. (2020). Uluslararası ilişkilerde konstrüktivizm ve Konstrüktivizm Bakış Açısına Göre Türkmenistan Dış Politikasında Niyazov Döneminin Değerlendirilmesi. *Journal of International Social Research,* 13(69), 372-387.

Ozan, E. (2014). Birinci Dünya Savaşı ve Uluslararası İlişkilerin Doğuşu Üzerine Bir Değerlendirme. *Gazi Akademik Bakış*, (14), 197-214.

Özsaçmacı, B., Yener, D., Dursun, T. (2019). Hedonizm, Hedonik Tüketim ve Tüketimde Materyalist Eğilimler Üzerine Bir Araştırma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(1), 71-88.

Özüdoğru, S. (2013). Modern Sanat Akımları ve Moda. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 2(06), 211-238.

Păduraru, M. (2021). Constructivism and Competitive Intelligence, New Economic Model During Covid-19 Crisis. *In Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 15(1), 1027-1041.

Palan, R. (2000). The Constructivist Underpinnings of the New International Political Economy. İçinde R. N. Palan (Editör), *Global Political Economy* (215-229). London: Routledge.

Popkov, V. (2017). Theory of Economic Constructivism. Economic Thought History, Philosophy, and Methodology, http://etdiscussion.worldeconomicsassociation.org/wp-content/uploads/2017/10/Popkov-09-Oct-17.pdf, Erişim: 10.10.2024

Riegler, A. (2005). Act Always so as to Increase the Number of Scientific Perspectives: Introduction to the Heinz von Foerster Volume. *Kybernetes*, 34(1/2), 6-14.

Roskin, M. G. ve Berry, N. O. (2014). *Uluslararası İlişkiler*. Ankara: Adres Yayınları.

Sayar, Y. (2019). Konstrüktivist Yaklaşım Çerçevesinde Bir Siyasal İslam Örneği Olarak Müslüman Kardeşler. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Scott, B. (2004). Second-Order Cybernetics: An Historical Introduction. *Kybernetes*, 33(9/10), 1365-1378.

Tanrısever, O. (2005). *Devlet ve Ötesi, Uluslararası İlişkilerde Temel Kavramlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Turel, O. ve Qahri-Saremi, H. (2016). Problematic Use of Social Networking Sites: Antecedents and Consequence from a Dual-System Theory Perspective. *Journal of Management Information Systems*, 33(4), 1087-1116.

Umpleby, S. A. (2015). Cybernetics: A general theory that includes command and control. *In 20th International Command and Control Research and Technology Symposium*, Annapolis, MD, June (pp. 1-28).

Umpleby, S. A., Medvedeva, T. A., Lepskiy, V. (2019). Recent Developments in Cybernetics, from Cognition to Social Systems. *Cybernetics and Systems,* 50(4), 367-382.

Varone, F., Ingold, K., Jourdain, C., Schneider, V. (2017). Studying Policy Advocacy Through Social Network Analysis. *European Political Science*, 16, 322-336.

Waisová, Š. (2022). How to Follow and Study Through the Sites and Situations of Expert Knowledge Diffusion in International Politics: Research Challenges and Methodological Responses. *Politics in Central Europe*, 18(1), 151-174.

Wang, Q. K. ve Blyth, M. (2013). Constructivism and The Study of International Political Economy in China. *Review of International Political Economy,* 20(6), 1276-1299.

Wendt, A. (1992). Anarchy is What States Make of it: The Social Construction of Power Politics*. International Organization*, 46(2), 391-425.

Wendt, A. (2003). *Social Theory of Unternational Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.

Widmaier, W. W. (2004). Theory as a Factor and The Theorist as an Actor: The "Pragmatist Constructivist" Lessons of John Dewey and John Kenneth Galbraith. *International Studies Review*, 6(3), 427-445.

Wiener, A. (2003). Constructivism: The Limits of Bridging Gaps. *Journal of International Relations and Development*, 6(3), 252-275.

Yalvaç, F. (2010). Eleştirel Gerçekçilik: Uluslararası İlişkiler Kuramında Post-Pozitivizm Sonrası Aşama. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 6(24), 3-32.

Zhang, W., Zhang, M., Yuan, L., Fan, F. (2023). Social Network Analysis and Public Policy: What's New?. *Journal of Asian Public Policy*, 16(2), 115-145.

KAYNAKÇA

Agostino, D., Arnaboldi, M., Lema, M. (2020). New Development: Covid-19 as an Accelerator of Digital Transformation in Public Service Delivery. *Public Money & Management,* 41(1), 69-72. https://Doi.Org/10.1080/09540962.2020.1764206

Akman, E. ve Kocaoğlu, M. (2019). Kamu Yönetimi Lisans Eğitiminde Teknoloji Kullanımı: Ahi Evran, Çankırı Karatekin ve Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversiteleri Örneği. *International Journal Of Management Economics and Business,* 15(1), 0-0. https://Doi.Org/10.17130/İjmeb.2019149862

Aksoy, C. (2024). Digital Transformation of Businesses and Digital Leadership Approach. *Kalite ve Strateji Yönetimi Dergisi,* 4(1), 1-29. https://Doi.Org/10.56682/Ksydergi.1364569

Alfarizi, M. ve Widiastuti, T. (2023). Exploration of Technological Challenges and Public Economic Trends Phenomenon in The Sustainable Performance of Indonesian Digital Msmes on Industrial Era 4.0. *Journal of Industrial Integration and Management,* 09(01), 65-96. https://Doi.Org/10.1142/S2424862223500045

Amirova, E., Zolkin, A., Podolko, P., Балдина, E., Kosnikov, S. (2021). Analytical Review of Issues of Creation of The Agro-Digital Cooperation Platform as an Economic Mechanism for Sustainable Development of Agricultural Production. *E3s Web of Conferences,* 254, 10003. https://Doi.Org/10.1051/E3sconf/202125410003

Atmaca, Y. ve Karaçay, F. (2020). Türkiye'deki Kamu Yönetimi Reformlarında Dijitalleşme ve E-Yönetişim. *International Journal of Management and Administration,* 4(8), 260-280. https://Doi.Org/10.29064/İjma.779263

Başar, R. (2023). Dijital Dönüşümde Güncel Yaklaşımlar: Türkiye ve Dünya Örnekleri. İçinde İ. Çeviktekin, *Yönetim Bilişim Sistemleri İşletmelerde Dijital Dönüşüm Yönetimi* (125-162). Gaziantep: Özgür Yayınları. https://Doi.Org/10.58830/Ozgur.Pub137.C1388

Bharosa, N., Marangio, F., Petti, C., Janssen, M. (2021). Engaging Citizens in Digital Public Service Innovation Ecosystemi-Insights From The Netherlands and Italy. *ACM Digital Library,* 509-512. https://Doi.Org/10.1145/3494193.3494269

Bondarenko, S., Liganenko, I., Mykytenko, D. (2020). Transformation of Public Administration in Digital Conditions: World Experience, Prospects of Ukraine. *Journal of Scientific Papers Social Development & Security,* 10(2), 76-89. https://Doi.Org/10.33445/Sds.2020.10.2.9

Coşkun, B. ve Yıldırım, Ç. (2018). Kamu Yönetimi Açısından Dijital Zekanın İyi Yönetime Etkisi. *Ombudsman Akademik,* (1), 141-162. https://Doi.Org/10.32002/Ombudsmanakademik.477495

Coştu, Z. (2022). Sanayinin Dijitalleşmesinde Milli Teknoloji Hamlesi, *Türkiye Bilimler Akademisi,* 693-706. https://Doi.Org/10.53478/Tuba.978-625-8352-16-0.Ch34

Çelik, D. (2023). Kamu Yönetiminde Dijital Dönüşümde Bir Sorun Alanı: Dijital Kültüre Yönelik Direnç. *Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi,* 5(1), 69-86. https://Doi.Org/10.58307/Kaytek.1308745

Deni, S., Deni, A., Husain, T. (2022). The Grand Model of Bureaucratic Reform in Strengthening Government Innovation: A Review of North Maluku Province, Indonesia. *Journal of Public Policy and Administration,* 6(4), 165. https://Doi.Org/10.11648/J.Jppa.20220604.12

Doğan, M. ve Yeşildal, A. (2020). Yerel Yönetimlerde Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Katılımcı Yönetişimin Rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29(3), 137-148. https://Doi.Org/10.35379/Cusosbil.668285

Doru, Ö. ve Balku, Y. (2023). Dijitalleşen Kamu Hizmetlerinde E-Demokrasi ve Vatandaşlık Anlayışı: Entropi Temelli Mabac Uygulaması AB Ülkeleri Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 580-605. https://Doi.Org/10.30798/Makuiibf.1219211

Dzvinchuk, D., Borshch, H., Tsygylyk, N., Dobosh, Z., Dziubynska, O. (2022). Public Management for Sustainable Development: Current Challenges and Future Trends. *Cuestiones Políticas,* 40(73), 741-753. https://Doi.Org/10.46398/Cuestpol.4073.42

Felice, F. ve Petrillo, A. (2021). An Interdisciplinary Framework to Define Strategies for Digitalization and Sustainability: Proposal of A 'Digicircular' Model. *IET Collaborative Intelligent Manufacturing,* 3(1), 75-84. https://Doi.Org/10.1049/Cim2.12013

Gangneux, J. ve Joss, S. (2022). Crisis as Driver of Digital Transformation? Scottish Local Governments' Response to Covid-19. *Data & Policy,* 4. https://Doi.Org/10.1017/Dap.2022.18

Gebrihet, H. ve Pillay, P. (2021). Emerging Challenges and Prospects of Digital Transformation and Stakeholders Integration in Urban Land Administration in Ethiopia. *Global Journal of Emerging Market Economies,* 13(3), 341-356. https://Doi.Org/10.1177/09749101211034097

Göçoğlu, V. (2020). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Dijital Dönüşüm: Nesnelerin İnterneti Üzerine Bir İnceleme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(1), 615-628. https://Doi.Org/10.33206/Mjss.538784

Gulliver, R., Fahmi, M., Abramson, D. (2020). Technical Considerations When Implementing Digital Infrastructure for Social Policy. *Australian Journal of Social Issues,* 56(2), 269-287. https://Doi.Org/10.1002/Ajs4.135

Hartley, J. ve Rashman, L. (2018). Innovation and Inter-Organizational Learning in The Context of Public Service Reform. *International Review of Administrative Sciences,* 84(2), 231-248. https://Doi.Org/10.1177/0020852318762309

Jun-Jun, T. ve Zhao, X. (2023). Does The New Digital Infrastructure Improve Total Factor Productivity?. *Bulletin of Economic Research,* 75(4), 895-916. https://Doi.Org/10.1111/Boer.12388

Karasoy, H. ve Babaoğlu, P. (2020). From Electronic Government to Digital Government in Turkey. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(23), 397-416. https://Doi.Org/10.38155/Ksbd.825899

Klarić, M. (2022). "Smart City" Concept As A Possible Answer To New Challenges in Post-Covid Era, *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series (ECLIC),* https://Doi.Org/10.25234/Eclic/22442

Klarić, M. (2023). Smart Digitalization and Public Services in The Eu, *Conference: International Scientific Conference "Digitalization and Green Transformation of the EU.* https://Doi.Org/10.25234/Eclic/27446

Kuhlmann, S. ve Heuberger, M. (2021). Digital Transformation Going Local: Implementation, Impacts and Constraints From A German Perspective. *Public Money & Management,* 43(2), 147-155. https://Doi.Org/10.1080/09540962.2021.1939584

Kurkcuoglu, M. (2021). Infrastructure Systems in Sustainability and Regional Development. *Resilience,* 5(2), 309-325. https://Doi.Org/10.32569/Resilience.1002755

Li, N., Liu, Z., Zhang, X. (2022). A Study on The Impact of Dynamic Visitor Demand on The Digital Transformation of Enterprises-Considerations Based on The Regional Innovation Environment and The Level of Big Data. *Sustainability,* 15(1), 261. https://Doi.Org/10.3390/Su15010261

Maulana, R. ve Dečman, M. (2023). Collaborative Governance in The Digital Transformation Age: A Systematic Literature Review with Bibliometric Mapping. *Central European Public Administration Review,* 21(1), 31-60. https://Doi.Org/10.17573/Cepar.2023.1.02

Mulenga, R. (2023). Dynamic and Static Effects of Digital Services Trading on Economic Growth of World Regions. American *Journal of Economics and Business Innovation,* 2(3), 131-144. https://Doi.Org/10.54536/Ajebi.V2i3.2051

Nuryadin, R. (2023). Digital Leadership in The Public Sector-Systematic Literature Review. *Jurnal Ilmu Administrasi Media Pengembangan Ilmu Dan Praktek Administrasi,* 20(1), 90-106. https://Doi.Org/10.31113/Jia.V20i1.934

Nwozor, A., Ake, M., Oluwakemi, O., Tijesunimi, A. (2022). Digital Transformation and The Fight Against Corruption in Nigeriaâ€™S Public Sector. *Perspektif,* 11(3), 850-858. https://Doi.Org/10.31289/Perspektif.V11i3.6449

Ölmez, M. (2023). Kamu Hizmetlerinde Dijital Dönüşümün Örgüt Kültürünün Soyut ve Somut Öğeleri Üzerindeki Çalışan Algısına Etkisi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(2), 127-156. https://Doi.Org/10.53443/Anadoluibfd.1242494

Över, A. ve Kaya, T. (2021). Dejure ve Defacto Ülkelerde E-Devlet Uygulamalarına Genel Bakış: Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Karşılaştırması. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. https://Doi.Org/10.30794/Pausbed.789576

Özyardımcı, E. (2022). Dijitalleşmenin Yerel Yönetimlere Etkisi: Türkiye ve İngiltere Yerel Yönetimleri Örnekleri. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 4(2), 35-52. https://Doi.Org/10.46482/Ebyuiibfdergi.1206590

Pananrangi, A. (2023). Public Service Innovation in Barru District, Indonesia: A Qualitative Investigation. *Asian Journal of Education and Social Studies,* 48(4), 32-39. https://Doi.Org/10.9734/Ajess/2023/V48i41082

Pham, T., Hoang, T., Thalassinos, E., Le, H. (2022). The Impact of Quality of Public Administration on Local Economic Growth in Vietnam. *Journal of Risk and Financial Management,* 15(4), 158. https://Doi.Org/10.3390/Jrfm15040158

Poiran, P., Albadry, S., Burhanuddin (2023). Digital Transformation and Its Role in Improving Democracy: A Systematic Literature Review. *Open Access Indonesia Journal of Social Sciences,* 6(3), 1004-1009. https://Doi.Org/10.37275/Oaijss.V6i3.164

Popelo, O., Garafonova, O., Tulchynska, S., Derhaliuk, M., Berezovskyi, D. (2021). Functions of Public Management of The Regional Development in The Conditions of Digital Transformation of Economy. *Revista Amazonia Investiga,* 10(43), 49-58. https://Doi.Org/10.34069/Ai/2021.43.07.5

Prihatin, P., Amri, P., Wicaksono, A. (2023). Public Service Transformation Trough Digital-Based Services During Covid-19 Pandemic in Riau Province, Indonesia. *Otoritas Jurnal Ilmu Pemerintahan,* 13(1), 111-124. https://Doi.Org/10.26618/Ojip.V13i1.9861

Ravšelj, D., Umek, L., Todorovski, L., Aristovnik, A. (2022). A Review of Digital Era Governance Research in The First Two Decades: A Bibliometric Study. *Future Internet,* 14(5), 126. https://Doi.Org/10.3390/Fi14050126

Saçak, R., Gür, Ş., Eren, T. (2020). Türkiye'nin Dijital Dönüşüm Yol Haritasında Yer Alan Stratejilerin Topsis Yöntemi ile Sıralanması. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 335-346. https://Doi.Org/10.24889/İfede.839791

Saputra, F. (2023). Initiatives of The Indonesian GovernmentfFor Digital Transformation in Rural Areas. *E3s Web of Conferences,* 444, 03001. https://Doi.Org/10.1051/E3sconf/202344403001

Sayimer, İ. ve Küçüksaraç, B. (2019). Service Delivery of Municipalities Within the Context of E-Governance and The Factors Affecting Municipality-Citizen İnteraction: The Case of Kocaeli Province. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (37), 173-194. https://Doi.Org/10.35343/Kosbed.552837

Senir, G. ve Akin, M. (2022). Exporter Companies' Expectations From The Government Regarding The Logistics Sector. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 15(3), 563-576. https://Doi.Org/10.25287/Ohuiibf.1010988

Silva, R., Jardón, C., Ávila, L. (2021). Effects of Structural Intellectual Capital on the Innovation Capacity of Public Administration. *Journal of Technology Management & Innovation,* 16(3), 66-78. https://Doi.Org/10.4067/S0718-27242021000300066

Stepura, T. ve Kuzmak, O. (2023). Capability of Higher Education in Overcoming Digital Inequality in The Conditions of The Crisis in Ukraine. *Economics,* 11(S1), 21-36. https://Doi.Org/10.2478/Eoik-2023-0028

Stoyanova, M. (2023). Digital Transformation As A Prerequisite For Region`S Convergence. *E3s Web Of Conferences,* 452, 05019. https://Doi.Org/10.1051/E3sconf/202345205019

Tanaka, H. (2017). Sustainability of Global Communities and Regional Risk Governance. *Asia-Pacific Journal of Regional Science,* 1(2), 639-653. https://Doi.Org/10.1007/S41685-017-0057-X

Tutar, F., Canbulut, S., Tutar, N. (2022). Yerel Ekonomik Kalkınmada Sürdürülebilir Bir Hayat İçin Akıllı Şehirler. *International Journal of Disciplines in Economics and Administrative Sciences Studies (Ideastudies),* 43(43), 472-495. https://Doi.Org/10.29228/İdeas.63683

Uslu, H. (2023). Dijital Dönüşüm ve Kamu Hizmetleri Yönetimde Yenilikçi Yaklaşımlar ve Zorluklar. *International Journal Of Political Studies*. https://Doi.Org/10.25272/İcps.1354693

Utlu, E. ve Er, A. (2021). Municipalities From Digital Transformation to Digital Governance in The Context of Local Participation: Practices, Opportunities and Recommendations. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(41), 97-110. https://Doi.Org/10.35343/Kosbed.864042

Uysal, Y. (2023). Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve E-Yönetişim. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (78), 211-231. https://Doi.Org/10.51290/Dpusbe.1337001

Vasyltsiv, T., Mulska, O., Levytska, O., Лупак, Р., Семак, Б., Shtets, T. (2022). Factors of The Development of Ukraine's Digital Economy: Identification and Evaluation. *Science and Innovation,* 18(2), 44-58. https://Doi.Org/10.15407/Scine18.02.044

Xiao, J., Han, L., Zhang, H. (2022). Exploring Driving Factors of Digital Transformation Among Local Governments: Foundations for Smart City Construction in China. *Sustainability,* 14(22), 14980. https://Doi.Org/10.3390/Su142214980

KAYNAKÇA

Aksoy, Z. (2012). Uluslararası Göç ve Kültürlerarası İletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(20), 292-303.

Aktaş, S. (2009). İdeal Hukuk Kavramı Üzerine. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(3-4), 1-21.

Anadolu Ajansı (06 Aralık 2013). AB ile tarihi anlaşma imzalandı. https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ab-ile-tarihi-anlasma-imzalandi/197368, (E.T.: 15.10.2024).

Anadolu Ajansı (08 Kasım 2023). Fransa'da oturumu olmayanlara ücretsiz tedaviyi yasaklayan madde senatodan geçti. https://www.aa.com.tr, (E.T.: 15.10.2024).

Atasü Topcuoğlu, R. (2016). Göç Yazınındaki Düzenli ve Düzensiz Göç Kavramları, İnsan Hakları Temelinde Bir Kavramsal Sorgulama. *İnsan Hakları Yıllığı*, (34), 1-20.

Balun, B., Kurter, O., Dinçay, İ. H. (2023). Göç Yönetimi ve Göçlerin Türkiye'deki Sosyoekonomik Yaşama Etkilerine İlişkin Akademisyen Görüşleri. *Third Sector Social Economic Review*, 58(1), 877-900.

Batır, K. (2017). Avrupa Birliği'nin Geri Kabul Anlaşmaları, Türkiye ile AB Arasında İmzalanan Geri Kabul Anlaşması Çerçevesinde Hukuki Bir Değerlendirme. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 15(30), 585-604.

Bayır, D. ve Aksu, F. (2020). Açık Kapı Politikasından Güvenlik Tehdidine Türkiye'de Suriyeli Sığınmacılar Olgusu. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 8(2), 324-356.

Can, C. (1988). Yapısalcılık-Hukuk İlişkileri Üzerine Deneme. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 40(1), 33-62.

Canyaş, A. B. (2015). Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Kapsamındaki Geri Gönderme Yasağının Uygulanma Koşullarının AİHM Kararları Çerçevesinde İrdelenmesi. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 5(1), 73-90.

Castles, S. ve Miller, M.J. (2008). *Göçler Çağı, Modern Dünyada Uluslararası Göç Hareketleri*. (çev. B. U. Bal ve İ. Akbulut). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Corbett, J. (2003). *Ernest George Ravenstein, The Laws of Migration, 1885*, CSISS, UC Santa Barbara (Center for Spatially Integrated Social Science), https//escholarship.org/uc/item/3018p230, (E.T.: 15.10.2024).

Çağlayan, S. (2006). Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, (17), 67-91.

Çakran, Ş. ve Eren, V. (2017). Mülteci Politikası: Avrupa Birliği ve Türkiye Karşılaştırması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (39), 1-30.

Çavuşoğlu, H. (2006). Uluslararası Göç, Nedenleri, Tipleri, Türleri ve Göçmenler. *Folklor/Edebiyat Dergisi*, 12(48), 83-104.

Çiçekli, B. (2014). *Yabancılar ve Mülteci Hukuku.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Deutsche Welle (2019). DSÖ: Mültecilere Daha İyi Sağlık Hizmeti Sunulmalı. https://www.dw.com, (E.T.: 10.10.2024).

Donelli, F. (2018). Syrian Refugees in Turkey, a Security Perspective. *New England Journal of Public Policy*, 30(2), 1-8.

Ekinci, M. U. (2016). *Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması ve Vize Diyaloğu*. İstanbul: SETA Yayınları.

Eren, E. Y. (2016). Geçici Koruma Statüsü ve Türkiye'deki Suriyelilere Sağlanan Hizmetlere İlişkin Bir Değerlendirme. *Middle East Journal of Refugee Studies*, 1(2), 109-139.

Ergüven, S. N. ve Özturanlı, B. (2013). Uluslararası Mülteci Hukuku ve Türkiye. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 62 (4), 1007-1061.

Erol, M. ve Ersever, O. G. (2014). Göç Krizi ve Göç Krizine Müdahale*. Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 24(1), 47-68.

Ertan, K. A. ve Ertan, B. (2017). Türkiye'nin Göç Politikası. *Contemporary Research in Economics and Social Sciences*, 1(2), 7-39.

Erten, R. (2015). Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu Hakkında Genel Bir Değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 19(1), 3-52.

Eser, H. B. ve Çiçek, A. (2020). Avrupa'da Aşırı Sağın Ayak Sesleri, Zenofobinin Patolojik Normalleşmesi. *Alternatif Politika*, 12(1), 114-144.

Federal Mülteciler Yardım Yasası, https://www.gesetze-im-internet.de, (E.T.: 10.10.2024).

Güreşçi, E. (2016). Ortak ve Farklı Yönleriyle İç ve Dış Göçler. *Journal of International Social Research*, 9(43), 1058-1064.

Güveyi, N. (2017). Anglo-Sakson Hukuk Sistemi ve Kara Avrupası Hukuk Sistemi Boyutuyla Ekonomik İdare Hukuku Üzerine Bazı Düşünceler. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21(1), 83-122.

IOM (2019). *Glossary on Migration*, International Migration Law, No, 34, Geneva. https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf, (E.T.: 10.10.2024).

IOM (2024). World Migration Report 2024. https://worldmigrationreport.iom.int/msite/wmr-2024-interactive/, (E.T.: 10.10.2024).

İçduygu, A. (2014). Bir Siyaset Siyasa Alanı Olarak Son Yüzyılda Göç, Son Yüzyılda Dünya ve Türkiye. İçinde A. İçduygu, S. Erder, Ö. F. Gençkaya (Editör), *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları 1923-2023, Ulus Devlet Oluşumundan Ulus Devlet Ötesi Dönüşümlere* (26-76). MiReKoç Proje Raporları. İstanbul, Koç Üniversitesi Koç Araştırmaları Merkezi.

İçduygu, A., Erder, S., Gençkaya, Ö. F. (2014). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları, 1923-2023, Ulus-Devlet Oluşumundan Ulus-Ötesi Dönüşümlere*. MiReKoç Proje Raporları, 1/2014, İstanbul.

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı (2024). Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu (Temmuz 2024), Ankara. https://www.goc.gov.tr/kurumlar/goc.gov.tr/Kurumsal/Strateji/Performans-Raporu/2024/07-Temmuz/31-Temmuz/2024-Yili-Kurumsal-Mali-Durum-Beklentiler-Raporu.pdf, (E.T.: 15.10.2024).

Karababa, P. (2019). Göç Alanında Hukuksal Aksaklığa Karşı Kolektif Bellek. *ViraVerita E-Dergi*, (10), 109-131.

Karagözoğlu, C. (2023). Non-Refoulement İlkesinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Çerçevesinde Uygulanması. *Public and Private International Law Bulletin*, 43(1), 313-351.

Kaygalak, S. (2009). *Kentin Mültecileri, Neoliberalizm Koşullarında Zorunlu Göç ve Kentleşme*. Ankara: Dipnot Yayınları.

Koca, B. T. (2015). Deconstructing Turkey's "Open Door" Policy Towards Refugees from Syria. *Migration Letters*, 12(3), 209-225.

Koczan, Z., Peri, Pinat, M., Rozhkov, D. (2021). The Impact of International Migration on Inclusive Growth, a Review. *IMF Working Paper*, WP/21/88.

Koç Üniversitesi, (2009). Göç Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Programı, Türkiye'ye Yönelen Göç ve Sığınma Hareketleri ve Politikaları Üzerine Brifing. http//mirekoc.ku.edu.tr/sites/mirekoc.ku.edu.tr/files/Policy%20Brief%201%20TR.pdf, (E.T.: 15.10.2024).

Koçak, H. (2011) Kent-Kültür İlişkisi Bağlamında Türkiye'de Değişen ve Dönüşen Kentler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 259–269.

Koçak, Y. ve Terzi, E. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri. *KAÜ-İİBF Dergisi*, 3(3), 163-184.

Köse, M. A. (2015). Geri Kabul Anlaşması ve Vizesiz Avrupa, Türkiye'nin Dış Politika Tercihlerini Anlamak. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 3(2), 195-220.

Köşk, U. C. ve Özbek, Ç. (2017). Küreselleşme ve Uluslararası Göç İlişkisinde Değişen Göçmen Algısı. *Researcher*, 5(1), 247-265.

Lynn McBrien, J. L. (2017). Refugees, Asylum Seekers, and Other Immigrants, Help for Teachers with Problematic Definition. *Social Studies Research and Practice*, 12(2), 113-124.

Marancı, D. (2021). Türkiye-Avrupa Birliği ve 16 Aralık 2013 Tarihli Vize Serbestisi Diyaloğu Mutabakat Metni ve Geri Kabul Anlaşması. *Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 288-329.

Martin, S. F. (2018). Forced Migration and Refugee Policy. Demography of Refugee and Forced Migration, 271-303.

Mat, T. Y. ve Özdan, S. (2018). AB ile Türkiye Arasındaki Geri Kabul Anlaşması'nın İnsan Hakları Açısından Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 24(1), 36-49.

Nalbant, F., Eseler, B. ve Göksoy Sevinçli, B. (2022). Göç Olgusuna İlişkin Kavramsal ve Kuramsal Bir Çerçeve. İçinde M. Kartal ve İ. Akbal (Editör), *Ulusal ve Uluslararası Boyutlarıyla Göç (Kurumlar, Politikalar, Uygulamalar ve Ekonomik Sonuçlar)* (s. 1-24). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Nas, Ç. (2015). Türkiye-AB İlişkilerinde Geri Kabul ve Vize Serbestliği, Hareketliliğin Yönetimi. *Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 169-186.

Nurdoğan, A. K. ve Öztürk, M. (2018). Geçici Koruma Statüsü ile Türkiye'de Bulunan Suriyelilerin Vatandaşlık Hakkı. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 23(3), 1163-1172.

OHCHR (2018). Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM). OHCHR and migration, https://www.ohchr.org/en/migration/global-compact-safe-orderly-and-regular-migration-gcm, (E.T.: 03.10.2024).

Önder, N. (2019). Türkiye'de Geçici Koruma Altındaki Suriyelilere Yönelik Sağlık Politikalarının Analizi. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 110-165.

Özel, S. (2014). *AB-Türkiye Geri Kabul Anlaşması ve Vize Serbestisi*. Toplantı Notları. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.

Özkalp, E. (2003). *Sosyolojiye Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Radbruch, G. (2015). Hukuk Kavramı. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 144-150.

Raghuram, P. (2009). Which Migration, What Development? Unsettling the Edifice of Migration and Development. *Population, Space and Place*, 15(2), 103-117.

Ranis, G. ve Fei, J. C. (1961). A Theory of Economic Development. *The American Economic Review*, 533-565.

Ravenstein, E. G. (1885). The Laws of Migration, Blackwell Publishing for the Royal Statistical Society. *Journal of the Statistical Society of London*. 48(2),167-235, http//blog.lib.umn.edu/globerem/main/Ravenstein.pdf, (E.T.: 03.10.2024).

Skeldon, R. (2012). Migration Transitions Revisited: Their Continued Relevance for the Development of Migration Theory. *Population, Space and Place*, 18(2), 154-166.

Şahin, İ. (2015). Türkiye'ye Gerçekleştirilen Ortadoğu Kaynaklı Zorunlu Göçlerin Sosyo-Ekonomik Etkileri, 1979-2014 Arası. *TESAM Akademi Dergisi*, 2(2), 167-195.

T. C. Dışişleri Bakanlığı (2013). Türkiye-AB Vize Muafiyeti Süreci ve Geri Kabul Anlaşması Hakkında Temel Sorular ve Yanıtları, https//www.ab.gov.tr/49332.html (E.T.: 03.10.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2024). Kamu Sağlık Hizmetleri Fiyat Tarifesi (2024 yılı). https://shgmsgudb.saglik.gov.tr/TR-102010/kamu-saglik-hizmetleri-fiyat-tarifesi-2024-yili.html, (E.T.: 15.10.2024).

Thompson, R. (1991). Early Modern Migration. *Journal of American studies*, 25(1), 59-69.

Topal, A. H. (2015). Geçici Koruma Yönetmeliği ve Türkiye'deki Suriyelilerin Hukuki Statüsü. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 5-22.

Tüzünkan, D. (2013). Uluslararası İş Gücü Göçünün Uluslararası Sosyal Politika ve Düzgün İş Unsurları İçinde İncelenmesi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 5(1), 163-173.

Uluslararası Göç Örgütü (2013). *Göç terimleri sözlüğü*, (Ed. R. Perruchoud ve J. Redpath-Cross), 2. Baskı, Uluslararası Göç Hukuku, No: 31.

UNDP (2019). *Advancing Development Approaches To Mıgration UNDP Position Paper*. New York: United Nations Development Programme.

Wise, R. D. ve Covarrubias, H. M. (2009). Understanding the Relationship Between Migration and Development: Toward a New Theoretical Approach. *Social Analysis*, 53(3), 85-105.

Yetiş, M. M. (2016). Geçicilikten Kalıcılığa Sağlıklı Bir Göç Yönetimi Politikasının Oluşturulması. *Göç ve Sağlık-Sağlık Politikaları*, 1(1), 12-15.

Yılmaz, F. (2008). *Avrupa'da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı-AB Politikalarının Etkin(Siz)Liği,* Ankara: USAK Yayınları.

Ziya, O. (2012). Mülteci-Göçmen Belirsizliğinde İklim Mültecileri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 99(232-233), 201-240.

29.02.2009 tarih ve 5901 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu, Resmî Gazete 12.06.2009, Sayı, 27256

29.08.1961 tarihli ve 359 sayılı "Cenevre'de 28 Temmuz 1951 Tarihinde İmzalanmış Olan Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmenin Onaylanması Hakkında Kanun" Resmî Gazete; 05.09.1961 Tarih ve Sayı 10898

04.04.2013 tarihli ve 6458 saylı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

13.10.2014 tarihli ve Resmî Gazete, 21953 saylı Geçici Koruma Yönetmeliği

17.03.2016 tarihli ve Resmî Gazete, 29656 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

22.05.2022 tarih ve 5554 Karar sayılı, Türk Vatandaşlığı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, OHCHR (2018). The Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (A/RES/73/195),

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, OHCHR (2021). Regular Pathways for Admission and Stay for Migrants in Situations of Vulnerability,

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, OHCHR (2022). International standards governing migration policy, https//www.ohchr.org/en/migration/international-standards-governing-migration-policy, Erişim: 15.10.2024

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Ofisi, BMYK (2001). Mültecilerin Korunması, Uluslararası Mülteci Hukuku Rehberi. Parlamenterler için El kitabı Sayı-2.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, BMMYK (2001). Mültecilerin korunması, uluslararası mülteci hukuku rehberi, parlamenterler için el kitabı, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği Ofisi, Cenevre.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, BMMYK (2009). 1951 Sözleşmesinin 1E Maddesi", Mültecilerin Hukuki Statüsüne ilişkin 1951 Sözleşmesi 1E Maddesinin Yorumlanmasına İlişkin BMMYK Notu, Cenevre.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, BMMYK (2009). Uluslararası Koruma Hizmetleri "Uluslararası Korumaya İlişkin Kılavuz İlkeler Bölümü BMMYK, Cenevre.

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği, UNHCR (2021). Türkiye Bilgi Notu, https//reliefweb.int/report/turkey/unhcr-turkey-fact-sheet-september-2021-entr, Erişim: 15.10.2024

Birleşmiş Milletler, BM (1990). Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme, BM A/RES/45/158 Saylı ve 18.12.1990 Tarihli Genel Kurul Kararı

Birleşmiş Milletler, BM (1951). Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Cenevre Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 429 (V) Sayılı ve 14.12. 1950 Tarihli Kararı

Birleşmiş Milletler, BM (1961). Vatansızlığın Azaltılmasına Dair 1961 Sözleşmesi, 896 (IX) Sayılı ve 30.08.1961 Tarihli Kararı

Birleşmiş Milletler, BM (1965). Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme, 2106 A (XX) Sayılı ve 21.12.1965 Tarihli Genel Kurul Kararı

Birleşmiş Milletler, BM (1966). Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 2200 A (XXI) Sayılı ve 16.12. 1966 Tarihli Genel Kurul Kararı.

Birleşmiş Milletler, BM (2000). Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol, Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesini Ekleyen Protokol, 2241 UNTS 480 Sayılı ve 15.11.2000 Tarihli Karar

KAYNAKÇA

Akyüz, E. (2019). Çevre Sorunları ve İnsan Hakları İlişkisi. *The Journal of Academic Social Science*, 15(15), 427-436.

Arı, Y. (2024). İnsansız Korumadan Biyokültürel Korumaya: Son 150 Yılda Dünyada Doğa Koruma Paradigmalarının Değişimi. *International Journal of Geography and Geography Education*, (53), 298-317.

Arthur, C. (2021). New Research Shows Food System is Responsible for a Third of Global Anthropogenic Emissions. https://www.unido.org, (E.T.: 21.09.2024).

Awasthi, A. K., Zeng, X., Li, J. (2016). Environmental Pollution of Electronic Waste Recycling in India: A Critical Review. *Environmental Pollution*, 211, 259-270.

Ayanoğlu, S., Dölarslan, M., Gül, E. (2020). Ecological Balance and Human Health in Forested Areas. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 9-14.

Bartlett, J. (2024). Fast Fashion Goes to Die in the World's Largest Fog Desert. The Scale is Breathtaking. https://www.nationalgeographic.com/environment/article/chile-fashion-pollution, (E.T.: 30.09.2024).

Bashir, M. F., Benjiang, M. A., Shahbaz, M., Shahzad, U., Vo, X. V. (2021). Unveiling the Heterogeneous Impacts of Environmental Taxes on Energy Consumption and Energy Intensity: Empirical Evidence from OECD Countries. *Energy*, 226, 120366.

Bates, S. (2019). A New Estimate Triples the Number of People in the Path of Rising Seas. https://www.sciencenews.org, (E.T.: 21.09.2024).

Beşballı, S. G. (2023). Çevre Sorunları Çerçevesinde Küresel İklim Değişikliği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 500-521.

Calda, B., Kutluğ, E., An, N., Kurnaz, L. (2022). İklim Değişikliği Etkilerinin Küresel Performans Göstergeleri Açısından Değerlendirilmesi. *Resilience*, 6(1), 171-196.

Ceballos, G., Ehrlich, P. R., Raven, P. H. (2020). Vertebrates on the Brink as Indicators of Biological Annihilation and the Sixth Mass Extinction. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 117(24), 13596-13602.

Ceylan, S. (2024). Geçmişten Günümüze İnsan-Çevre İlişkisi. *International Journal of Geography and Geography Education*, (52), 179-199.

Chen, X., Memon, H. A., Wang, Y., Marriam, I., Tebyetekerwa, M. (2021). Circular Economy and Sustainability of the Clothing and Textile Industry. *Materials Circular Economy*, 3, 1-9.

Cimini, A. (2021). Evolution of the Global Scientific Research on the Environmental Impact of Food Production from 1970 to 2020. *Sustainability*, 13(21), 11633.

Dasgupta, P. ve Levin, S. (2023). Economic Factors Underlying Biodiversity Loss. *Philosophical Transactions of the Royal Society B*, 378(1881), 20220197.

Dehkordi, M. M., Nodeh, Z. P., Dehkordi, K. S., Khorjestan, R. R., Ghaffarzadeh, M. (2024). Soil, Air, and Water Pollution from Mining and Industrial Activities: Sources of Pollution, Environmental Impacts, and Prevention and Control Methods. *Results in Engineering*, 102729.

Demirbaş, M. ve Aydın, R. (2020). 21. Yüzyılın En Büyük Tehdidi: Küresel İklim Değişikliği. *Ecological Life Sciences*, 15(4), 163-179.

Deniz, M. (2009). Sanayileşme Perspektifinde Kentleşme ve Çevre İlişkisi. *Coğrafya Dergisi*, (19), 95-105.

Dolganyuk, V., Sukhikh, S., Kalashnikova, O., Ivanova, S., Kashirskikh, E., Prosekov, A., ..., Babich, O. (2023). Food Proteins: Potential Resources. *Sustainability*, 15(7), 5863.

Dwyer, O. (2023). Food and Farming. https://www.carbonbrief.org/food-waste-makes-up-half-of-global-food-system-emissions/, (E.T.: 11.09.2024).

EARTH.ORG (2020) What are Tipping Points in the Climate Crisis?, https://earth.org/what-are-tipping-points-in-the-climate-crisis/, (E.T.: 22.09.2024).

EEA (2021). Climate Change Impacts and Vulnerability in Europe, European Environment Agency (EEA), https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/climate-change-impacts-risks-and-adaptation, (E.T.: 05.10.2024).

EEA (2022). Health Impacts of Air Pollution in Europe, 2022. https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2022/health-impacts-of-air-pollution, (E.T.: 21.09.2024).

Eren, Z. (2021). Zararlı Alg Patlaması ve Marmara Denizindeki Müsilaj Problemi İlişkisi. *JENAS Journal of Environmental and Natural Studies*, 3(2), 203-213.

Ertürk, R. (2017). İlkokul Öğrencilerinin Çevre Sorunları ve Çevre Eğitimine Yönelik Algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 12-24.

European Commission. (2021). Renewable Energy Directive 2030, https://energy.ec.europa.eu, (E.T.: 10.10.2024).

FAO (2020). Global Forest Resources Assessment 2020, https://openknowledge.fao.org, (E.T.: 16.09.2024).

Forbes (2023). Emperor Penguins Could Go Extinct By 2100 Due To Climate Change, Study Says. https://www.forbes.com/sites/tylerroush/2023/08/24/emperor-penguins-could-go-extinct-by-2100-due-to-climate-change-study-says/, (E.T.: 13.09.2024).

Girotto, F., Alibardi, L., Cossu, R. (2015). Food Waste Generation and Industrial Uses: A Review. *Waste Management*, 45, 32-41.

Global Carbon Project. (2022). Global Carbon Budget 2022. https://www.globalcarbonproject.org/carbonbudget/22/files/GCP_CarbonBudget_2022.pdf, (E.T.: 10.10.2024).

Görmez, K. (2015). *Çevre Sorunları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Gül, F. (2013). İnsan-Doğa İlişkisi Bağlamında Çevre Sorunları ve Felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 17-21.

Harrould-Kolieb, E. R. (2019). Framing Ocean Acidification in the Context of the United Nations Framework Convention on climate change (UNFCCC) and Paris Agreement. *Climate Policy*, 19(10), 1225-1238.

Home, A. (2021). Cobalt, Congo and a Mass Artisanal Mining Experiment. https://www.reuters.com/business/energy/cobalt-congo-mass-artisanal-mining-experiment-andy-home-2021-05-13/, (E.T.: 30.09.2024).

IBERDROLA (2024). Environmental Issues, The Big Global Environmental Issues We Need to Resolve by 2030. https://www.iberdrola.com/sustainability/most-important-environmental-issues, (E.T.: 20.09.2024).

IPCC (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis, https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-i/, (E.T.: 20.10.2024).

IPCC (2024). The Intergovernmental Panel on Climate Change. https://www.ipcc.ch/, (E.T.: 20.09.2024).

Karagözoğlu, N. (2020). Çevre Sorunları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri: Yozgat Örneği. *lnternational Journal of Geography and Geography Education*, (42), 356-373.

Karataş, A. (2013). Gençlerin Doğal Çevre ile Etkileşim Kurmalarının Güvenli Yarınlar İçin Önemi. *Düşünce Dünyasında Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi*, (23), 80-93.

Kaypak, Ş. (2013). Çevre Sorunlarının Çözümünde Küresel Çevre Politikalarının Önemi. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (31), 17-34.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2005). *Çevrebilim*. İstanbul: İmge Yayınları.

Kılıç, S. (2013). Çevre Sorunları ve Yoksulluk. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 5(1), 9-20.

Kurşuncu, T. (2022). Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının İklim Değişikliği Konusuna Yönelik Kamu Politikaları. İçinde İ. Akbal ve F. Nalbant (Editör), *Güncel Araştırmalar Çerçevesinde İklim Değişikliği (Nedenler, Sonuçlar ve Mücadele Politikaları)* (3-17). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kurt, H. (2017a). İnsanlığın Gıda Sorunu ve Biyolojik Çeşitlilik. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(2), 13-26.

Kurt, H. (2017b). Çevre Sorunlarının Kavşağında Biyolojik Çeşitlilik. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(3), 825-837.

Lai, C. (2022). Explainer: What Is Ocean Acidification?. *Americas Asia Europe Oceania,* https://earth.org/what-is-ocean-acidification/, (E.T.: 21.09.2024).

Menteşe, S. (2020). Çevre ve Güvenlik İlişkisi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 7(52), 969-977.

Milman, O. (2020). Greenland's Melting Ice Raised Global Sea Level by 2.2mm in Two Months. *Climate Science,* https://www.theguardian.com/science/2020/mar/19/greenland-ice-melt-sea-level-rise-climate-crisis, (E.T.: 21.09.2024).

Nalbant, F. Ve Sevinçli, Ç. (2023). Büyükşehir Belediyelerinin İklim Değişikliğiyle İlgili Mevzuat ve Kurumsal Raporlarının Kent Ekonomisi İlişkisi Kapsamında İncelenmesi. İçinde Y. Bulut ve A. Kayan (Editör), *Kent Ekonomisi ve Kentsel Gelişme* (231-264). Bursa: Sayda Yayıncılık.

NASA (2022). NASA Says 2022 Fifth Warmest Year on Record, Warming Trend Continues, https://climate.nasa.gov/news/3246/nasa-says-2022-fifth-warmest-year-on-record-warming-trend-continues/, (E.T.: 10.10.2024).

National Geographic (2020). Plastic Pollution, https://www.nationalgeographic.com/science/artle/plastic-trash-in-seas-will-nearly-triple-by-2040-if-nothing-done, (E.T.: 16.09.2024).

NOAA (2023). Ocean Acidification. https://www.noaa.gov/education/resource-collections/ocean-coasts/ocean-acidification, (E.T.: 21.09.2024).

NOAA (2024). Broken record: Atmospheric Carbon Dioxide Levels Jump Again. https://www.noaa.gov/news-release/broken-record-atmospheric-carbon-dioxide-levels-jump-again, (E.T.: 20.09.2024).

Nunes, M. R., Karlen, D. L., Moorman, T. B. (2020). Tillage Intensity Effects on Soil Structure Indicators-A US Meta-Analysis. *Sustainability*, 12(5), 2071.

OECD (2019). Taxing Energy Use 2019. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/carbon-pricing-and-energy-taxes/brochure-taxing-energy-use-2019.pdf, (E.T.: 22.09.2024).

Özgen, N. ve Kahyaoğlu, M. (2012). Yaşamsal Mekanların Bozulması: Çevre Sorunları. İçinde N. Özgen (Editör), *Günümüz Dünya Sorunları* (71-105). Ankara: Eğiten Kitap.

Parker, L. (2020). Plastic Trash Flowing Into the Seas will Nearly Triple by 2040 Without Drastic Action. https://www.nationalgeographic.com/science/article/plastic-trash-in-seas-will-nearly-triple-by-2040-if-nothing-done, (E.T.: 16.09.2024).

PBS (2022). Melting 'Zombie Ice' from Greenland will Raise Sea Level by 10 Inches, Study Says. https://www.pbs.org/newshour/science/melting-zombie-ice-from-greenland-will-raise-sea-level-by-10-inches-study-says, (E.T.: 22.09.2024).

Perry, C. (2024). 5 Best Bass Lures for Hooking More Bass Year Round. https://anglers.com/fishing-lures/best-bass-fishing-lures/, (E.T.: 30.09.2024).

Rantanen, M., Karpechko, A. Y., Lipponen, A., Nordling, K., Hyvärinen, O., Ruosteenoja, K., ..., Laaksonen, A. (2022). The Arctic has Warmed Nearly Four Times Faster than the Globe Since 1979. *Communications Earth & Environment*, 3(1), 168.

REC (2024). *Türkiye'nin Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama Potansiyeli*. Ankara: Kaynak, Çevre ve İklim Derneği (REC).

Ritchie, H. (2020). Food Waste is Responsible for 6% of Global Greenhouse Gas Emissions. https://ourworldindata.org, (E.T.: 11.09.2024).

SAEREM (2020). The Biggest Environmental Problems of 2020. https://saerem.com/the-biggest-environmental-problems-of-2020/, (E.T.: 11.09.2024).

Sigmund, G., Ågerstrand, M., Antonelli, A., Backhaus, T., Brodin, T., Diamond, M. L., ..., Groh, K. J. (2023). Addressing Chemical Pollution in Biodiversity Research. *Global Change Biology*, 29(12), 3240-3255.

Sitaramaiah, Y. ve Kumari, M. K. (2014). Impact of Electronic Waste Leading to Environmental Pollution. *Journal of Chemical and Pharmaceutical Sciences,* 974, 2115.

Sneed, A. (2021). How is Worldwide Sea Level Rise Driven by Melting Arctic Ice?. https://www.scientificamerican.com/article/how-is-worldwide-sea-level-rise-driven-by-melting-arctic-ice/, (E.T.: 21.09.2024).

Şimşek, P. ve Çilingir, D. (2018). Çevreye Uyum ve Bütünlüğün Korunması: Levine'nin Koruma Modeli. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi,* 7(1), 34-41.

The Economist (2022). How the World Depends on Small Cobalt Miners. https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2022/07/05/how-the-world-depends-on-small-cobalt-miners, (E.T.: 30.09.2024).

The World Counts (2024). Roughly a Third of the World's Food is Wasted. https://www.theworldcounts.com/challenges/people-and-poverty/hunger-and-obesity/food-waste-statistics, (E.T.: 11.09.2024).

Topçu, F. H. (2012). Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi: Müzakereden Uygulamaya. *Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 57-97.

Topçu, P., Yavuz, Ö., Tolunay, A. (2022). Sürdürülebilir Toprak Yönetiminde Toprak Organik Karbonunun Önemi. *Turkish Journal of Forest Science,* 6(2), 604-614.

Tuğaç, Ç. (2022). İklim Değişikliği Krizi ve Şehirler. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi*, 1(1), 38-60.

UN (2021). Land-The Planet's Carbon Sink. https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/land, (E.T.: 30.09.2024).

UN (2023). *Plastic Pollution Report*, New York: United Nations Publications.

UN Environment Programme (2022). Plastic Pollution, https://www.unep.org/plastic-pollution, (E.T.: 13.09.2024).

UN Goals (2019). UN Report: Nature's Dangerous Decline 'Unprecedented'; Species Extinction Rates 'Accelerating', Global Goals for Sustainable Development, https://www.un.org/sustainabledevelopment, (E.T.: 21.09.2024).

UNDRR (2020). Deforestation. https://www.undrr.org/understanding-disaster-risk/terminology/hips/en0009, (E.T.: 16.09.2024).

UNEP (2019). Global Environment Outlook – GEO-6. https://www.unep.org/geo/geo-resources/geo-6, (E.T.: 10.10.2024).

UNESCO (2022). Ocean Plastic Pollution an Overview: Data and Statistics. https://oceanliteracy.unesco.org/plastic-pollution-ocean/, (E.T.: 16.09.2024).

UNFCCC (2016). Key Aspects of the Paris Agreement. https://unfccc.int, (E.T.: 23.09.2024).

UNFCCC (2018). UN Helps Fashion Industry Shift to Low Carbon. https://unfccc.int/news/un-helps-fashion-industry-shift-to-low-carbon, (E.T.: 27.09.2024).

UNFCCC (2021). United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) Report. https://earth.org/ipcc-report-2021/, (E.T.: 23.09.2024).

UNICEF (2021). Silent Suffocation in Africa: Air Pollution is a Growing Menace https://www.unicef.org/reports, (E.T.: 18.09.2024).

Weisse, M., Goldman, E., Carter, S. (2024). Forest Pulse: The Latest on the World's Forests. World Resources Institute, https://research.wri.org, (E.T.: 18.09.2024).

WHO (2024a). Ambient (outdoor) air pollution. https://www.who.int/news, (E.T.: 18.09.2024).

WHO (2024b). Electronic waste (e-waste). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/electronic-waste-(e-waste), (E.T.: 25.09.2024).

WMO (2024). Climate change indicators reached record levels in 2023: WMO. World Meteorological Organization (WMO), https://wmo.int, (E.T.: 20.09.2024).

World Wild Life (2024). Overview. https://www.worldwildlife.org/threats/water-scarcity, (E.T.: 27.09.2024).

WTO (2022). Agreement on Fisheries Subsidies. World Trade Organization (WTO), https://www.wto.org, (E.T.: 30.09.2024).

Yakıncı, Z. D. ve Kök, M. (2017). Yenilenebilir Enerji ve Toplum Sağlığı. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi,* 5(1), 43-55.

Yigitbaşıoğlu, H. ve Uğur, A. (2010). Burdur Gölü Havzasında Arazi Kullanım Özelliklerinden Kaynaklanan Çevre Sorunları. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, 2(2), 129-143.

Yücel, F. (2003). Sürdürülebilir Kalkınmanın Sağlanmasında Çevre Korumanın ve Ekonomik Kalkınmanın Karşıtlığı ve Birlikteliği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 100-120.

KAYNAKÇA

Akal, C. B. (1990). *Sivil Toplumun Tanrısı.* İstanbul: Afa Yayınları.

Akbal, İ. (2011). Doğa Hukukçularından Hegel'e Sivil Toplum Devlet İlişkileri: Sivil Toplumun Siyasal Anlamından Kurtuluşu. *Muhafazakâr Düşünce,* 8(29-30), 39-61.

Akbal, İ. ve Karasoy, H. A. (2012). Türk Siyasal Sisteminde Sivil Toplum Kuruluşları ve Karar Alma Sürecine Etkileri. İçinde F. Kırışık ve Ö. Önder (Editör), *Kamu Yönetimi ve Siyaset Biliminde Karar Verme.* Ankara: Orion Yay.

Akbal. İ. (2017). *Sivil Toplum.* Konya: Çizgi Yayınevi.

Baur, D. (2011). *NGOs as Legitimate Partners of Corporations.* London: Springer Press.

Belge, M. (2001). Sivil Toplum Örgütleri. İçinde T. Ulaş (Editör), *Merhaba Sivil Toplum* (23-37). Ankara: Helsinki Yurttaşlar Derneği Yay.

Çaha, Ö. (1994). Sivil Toplumun Dünü ve Bugününde Kadın. *Türkiye Günlüğü,* (26), 56-70.

Hegel, G. W. F. (1991). *Hukuk Felsefesinin Prensipleri.* (çev. C. Karakaya). İstanbul: Sosyal Yayınları, İstanbul.

Heine, J. (2013). *From Club to Network Diplomacy.* London: Oxford University Press.

Hockıng, B. (2006). *Multistakeholder Diplomacy: Forms, Functions, and Frustrations.* Paris: MPA Sciences.

International Classification of Non Profit Organizations Abbreviation: Short Forms Guide. https://www.allacronyms.com/ (E.T.: 28.10.2024).

Keane, J. (1993). *Despotizm ve Demokrasi Sivil Toplum ile Devlet Arasındaki Ayrımın Kökenleri ve Gelişimi, Sivil Toplum ve Devlet.* (çev. L. Köker). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kurşuncu, T. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının Kent Konseyleri Vasıtası ile Belediyelerin Karar Alma Süreçlerine Katılımı ve Yasal Dayanakları. İçinde İ. Akbal ve T. Kurşuncu, *Sivil Toplum Üzerine Araştırmalar* (53-70). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Lewis, D. Ve Kanji, N. (2009). *Non-Governmental Organization and Development.* London and New York: Routledge.

Mardin, Ş. (1992). *Türkiye'de Toplum ve Siyaset.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Marks, K. ve Engels, F. (1992). *Alman İdeolojisi.* (çev: S. Belli). Ankara: Sol Yay.

Mcgrew, A. (2014). *Globalization and Global Politics*, London: Oxford University Press.

Mumcu, U. (1992). *Sivil Topluma Geçiş.* İstanbul: Ekonomik ve Sosyal Etütler Konferansı Heyeti.

Olarewaju, T. (2019). Transformative Role of Non-Governmental Organizations, Social Marketing and Social Media for Improving Public Accountability and Reducing Corruption in Government Budgets: Lessons from Nigeria, *Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries.* https://onlinelibrary.wiley.com/journal/ 16814835, Et: 30.10.2024.

Piotrowicz, M. ve Cianciara, D. (2013). The Role of Non-Governmental Organizations in the Social and the Health System. *Przegl Epidemiol,* 67-74.

Sarıbay, A. Y. (1994). Sivil Toplum-Devlet İlişkisi veya Demokrasinin Etiği. *Birikim,* (59).

Taşçı, M. M. ve Akbal, İ. (2022). Sivil Toplum Kuruluşlarının Küresel Çevre Sorunları ve İklim Değişikliği Konusundaki Konumları. 8. International EMI Congress (657-676). Aksaray-Capadocia 17-19 Kasım 2022.

Timur, T. (1993). *Küreselleşme ve Demokrasi Krizi.* Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

KAYNAKÇA

Ad Hoc and Special Committees. (2023). Ad Hoc Committee established by General Assembly resolution 51/210 of 17 December 1996, https://legal.un.org/committees/terrorism/, (E.T.:12.11.2024).

Adalet Bakanlığı, Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme, https://diabgm.adalet.gov.tr/arsiv/adli_yardimlasma/adli_isbirligi_ceza/suclularin_iadesi_ek/terorizmin_finansman%C4%B1n%C4%B1n_%C3%B6nlenmesine_ili%C5%9Fkin%20BM%20s%C3%B6zlesmesi.pdf, (E.T.: 12.11.2024).

Akbulut, İ. (1993). Terör ve Tasnifleri. *Türk İdare Dergisi*, 65(399), 47-59.

Ateş, D. (2008). Terör Ve Yapısal Gerçekçilik: Küresel Anarşide Aktörlük İddiasının Kuramsal Açıklaması*, Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1). 1-23.

Ayhan, H. (2015). Terör Kavramı, Güvenlik Konseyi ve Genel Kurul Özelinde Birleşmiş Milletler'in 2001 Sonrası Terör Yaklaşımı. *Güvenlik Stratejileri*, 11(21), 117-147.

Aykın, H. ve Sözmen H. K. (2008). Terörün Finansmanı ile Mücadele, Mali Suçları Araştırma Kurulu Yayın No: xx, Ankara.

Baharçiçek, A. (2000). Etnik Terör ve Etnik Terörle Mücadele Sorunu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1),* 11-27.

Baki, M. (2009). Uluslararası Terörizmle Mücadelede Birleşmiş Milletler'in Rolü ve Etkisi. Yüksek Lisans Tezi: İstanbul, İstanbul Üniversitesi.

Bartley, C.M. (2005). The Art of Terrorism: What Sun Tzu can Teach Us About International Terrorism"; Comparative Strategy, 24 (3), 237-251.

Bassiouni, C. (2001). *International Terrorism; Multilateral Conventions (1937-2001)*. New York: Transnational Publishers.

Caşın, H. (2008). *Uluslararası Terörizm.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Crenshaw, M. (1981). The Causes of Terrorism. *Comparative Politics*, 13(4), 379-399.

Çağlar, Ü. (2014). Terör ve Ekonomi. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 67-80.

Demirli, A. (2018). Devrimin Çocuklarını Yargılamak: Jakobenler. *Hacettepe HFD*, 8(1) 57–68.

Duyvesteyn, I. (2004). How New is the New Terrorism?. *Studies in Conflict&Terrorism*, 27(5), 439-454.

Erdem, O. ve Özdemir, H. (2009). Terör ve Terörizm: Çok Boyutlu Bir Değerlendirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 267-278.

Erickson, R. J. (1989). *Legitimate Use Of Military Force Against State-Sponsored International Terrorism*. Washington: Air University Press.

Garrison, A. (2003). Terrorism: The Nature of its History. *Criminal Justices Studies*, 16(1), 39-52.

Hacıtahiroğlu, K. (2011). *Türkiye'deki Terörizmin İşsizlik Üzerine Etkisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Hazır,H. (1990). Demokrasi ve Siyasi Terör. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3(1), 35-49.

Helvacıköylü, G. (2007). Terör Nedir?. *Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi,* https://tasam.org/tr-TR/Icerik/515/teror_nedir, (E.T.: 02.10.2024).

Herre, B., Samborska V., R. Hannah ve Roser M. (2024). Our World in Data. Terrorism, https://ourworldindata.org/terrorism, (16.10.2024).

Hoffman, B. (2006). *Inside Terrorism*. Columbia University Press.

Jenkins B. M. (1974). Terorism Works Sometimes, https://www.ojp.gov/pdffiles1/Photocopy/19510NCJRS.pdf, (E.T.: 18.10.2024).

Kalkanlı, Z.G. (2019). Terör, 11 Eylül'ün Psikolojik Etkileri ve İyileştirici Terapiler. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 0*, 275-305.

Karaarslan, A. (2014). İfade Özgürlüğü Bağlamında Terör Propagandasının Yasaklanması Sorunu. Ankara: *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,* 4(4), 311-349.

Katzenstein, P.J. (2003). Same War-Different Views: Germany, Japan and Counterterrorism. *International Organization*, 57(4), 731-760.

Kaya, İ. (2005). *Terörle Mücadele ve Uluslararası Hukuk*. Ankara: Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Yayınları.

Koechler H. (2002). The United Nations And International Terrorism: Challenges To Collective Security, https://www.i-p-o.org/koechler-terrorism-collective-security.htm#(V) , (E.T. 20.10.2024).

Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı. (2006). Faaliyet Raporu 2005. Ankara.

Krebs, R.R. ve J.K. Lobasz (2007), Fixing the Meaning of 9/11: Hegemony, Coercion and the Road to War in Iraq. *Security Studies*, 16(3), 409-451.

Kuyaksil, A. (2014). Terör Örgütlerinin İdeoloji Unsuru Olarak Kullandığı Bazı Dinî Kavramlar. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi (ASSAM – UHAD)*, 1, 86.

Kuyaksil, A. Uluslararası Sistem ve Terör. I. Milletlerarası Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Güvenlik ve Huzur Sempozyumu Bildiriler, (s.589), Elazığ: 27-28-29 Mart 2000.

LaFree, G., Morris, N. A., ve Dugan, L. (2009). Cross-National Patterns Of Terrorism: Comparing Trajectories for Total, Attributed and Fatal Attacks, 1970–2006. *The British Journal of Criminology*, 50(4), 622-649.

Laqueur, W. (2003). *No End to War: Terrorism in the Twenty-First Century.* New York: Continuum.

Legislation, Terrorism Act 2000, https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/11/section/1, (E.T.: 20.09.2024).

Lewis, B. (1967). *The Assassins: A Radical Sect in Islam.* London: Weidenfeld& Nicolson press.

Maxwell, B. (2003). *Terrorism: A Documentary History*. Washington, DC: Cq Press.

McAleenan, K.K. (2019). Department of Homeland Security, Department of Homeland Security Framework for Countering Terrorismand Targeted Violence, https://www.govinfo.gov/content/pkg/GOVPUB-HS-PURL-gpo126140/pdf/GOVPUB-HS-PURL-gpo126140.pdf, (E.T.: 18.10.2024).

Mullins, W. C. (1997). A Sourcebook on Domestic and International Terrorism: An Analysis of Issues, Organizations*. Tactics and Responses*. Springfield, Illinois: Charles C Thomas Publisher Ltd.

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. (2018). Terrorism and Counter-Terrorism, Fact Sheet No.32, https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/Factsheet32EN.pdf, (E.T.: 13.11.2024).

Sakada, S. (2015). Terrorism Causes, Effects, and Solutions, https://www.slideshare.net/slideshow/terrorism-causese-effects-and-solutions/46886440, (E.T.: 14.11.2024).

Saral, C. (2012). *Terörün Gizli Efendileri*. Ankara: Kripto Yayınevi.

Schmid, A. P. ve Jongman, A. J. (2005). *Political Terrorism: A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories, and Literature*. Transaction Publishers.

Schmid, A.P (2004). Frameworks for Conceptualizing Terrorism. *Terrorism and Political Violence* 16(2), 197-221.

Schmid, A.P. (2023). International Center for Counter- Terrorism, ICCT Report March 2023, Defining Terrorism,https://www.icct.nl/sites/default/files/2023-03/Schmidt%20-%20Defining%20Terrorism_1.pdf, (E.T.: 22.10.2024).

Seçkin, O. (2001). *Devlet Güvenliği ve Haber Alma.* Ankara: Polis Akademisi Başkanlığı Yayınları.

Sevim, O. U. Adalet Bakanlığı, Birleşmiş Milletlerin Küresel Terörizm ile Mücadele Algısı Çerçevesinde Türkiye, Uluslararası Hukuk Bülteni, https://diabgm.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/2622020090228o_utkusevim.pdf, (E.T.: 23.10.2024).

Sinclair, A. (2003). An Anatomy of Terror. Oxford: Pan Macmillan.

Singhal, N. (2010). Global Terrorism, https://www.slideshare.net/slideshow/global-terrorism/5454621, (E.T.: 13.11.2024).

Sorkin B. (2013). Psychology of Terrorism, https://www.slideshare.net/brucesorkin/psychology-of-terrorism, (E.T.: 15.10.2024).

Subedi S.P. (2002). The Un Response to International Terrorism in The Aftermath of The Terrorist Attacks in America and The Problem of The Definition of Terrorism in International Law. *International Law Forum Du Droit İnternational,* 4, 159-169.

Sur, S. (2013). International Terrorism, https://www.slideshare.net/sursayantan92/international-terrorism, (E.T.: 05.11.2024).

Şavur, E. ve Arslan Tomas, S. (2010). Terör Olayları Sonrasında Psikososyal Destek Hizmetleri. *Kriz Dergisi*, 18(1), 45-58.

Tavlaş, N. (1995). Terörü Tanımlamak. *Strateji Dergisi*, 95(2), 125-132.

Terörle Mücadele Kanunu (1991). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3713.pdf, (E.T.: 20.09.2024).

Tezcan, D. (1988). Uluslararası Terör Suçlarında Uluslararası Yardımlaşma. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 1(1), 19-27.

Turan, N. ve Özkan, B. (2019). Travmatik Terör Yaşantıları Sonrası Kendine Yabancılaşma. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* 11, 496-505.

United Nations Office on Drugs and Crime. (2007). Definition of Terrorism, https://web.archive.org/web/20070527145632/http://www.unodc.org/unodc/terrorism_definitions.html, (E. T.: 22.10.2024).

United Nations Office on Drugs and Crime. (2018). Defining Terrorism, https://www.unodc.org/e4j/en/terrorism/module-4/key-issues/defining-terrorism.html, (E.T.: 20.10.2024).

Vision of Humanity. (2019). Institute for Economics & Peace. Global Terrorism Index 2019: Measuring the Impact of Terrorism, https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2020/11/GTI-2019-web.pdf, (E.T.: 13.10.2024).

What We Investigate, Terorism Definition, https://www.fbi.gov/investigate/terrorism, (E.T.: 16.10.2024).

Yalçıner, S. (2006). Soğuk Savaş Sonrası Uluslararası Terörizmin Dönüşümü ve Terörizmle Mücadele. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 2(4), 99-119.

KAYNAKÇA

Akkemik, K. A. (2016). Is Turkey Turning its Face Away from Japan to China and Korea? Evidence from Trade Relations. *Perceptions: Journal of International Affairs*, *21*(1), 45-62.

APERC (2007). *A Quest for Energy Security in the 21st Century: Resources and Constraints.* Japan: Institution of Energy Economics.

Artantas, O. C. (2024). Türkiye's Nuclear Energy Aspirations: Policy Challenges and Legal Trajectory. *The Journal of World Energy Law & Business*, *17*(3), 201-214.

Asia-Pasific Economic Cooperation Secretariat (2024). *Japan Contributes JPY 90 Million to Boost Energy Efficiency and Low-Carbon Initiatives.* https://www.apec.org/press/news-releases/2024/japan-contributes-jpy-90-million-to-boost-energy-efficiency-and-low-carbon-initiatives (E.T.: 14.11.2024).

Asia-Pasific Economic Cooperation. (2024a). *What is Asia-Pacific Economic Cooperation?* https://www.apec.org/about-us/about-apec. (E.T.: 14.11.2024).

Asia-Pasific Economic Cooperation. (2024b). *Energy*. https://www.apec.org/groups/som-steering-committee-on-economic-and-technical-cooperation/working-groups/energy. (E.T.: 15.11.2024).

Aydin, U. ve Azhgaliyeva, D. (2019). Assessing Energy Security in the Caspian Region: The Geopolitical Implications to European Energy Strategy. İçinde F. Taghizadeh-hesary, N. Yoshino, Y. Chang, A. D. Rillo (Editörler), *Achieving Energy Security in Asia: Diversification, Integration and Policy Implications* (s. 257-290). Singapore: Asian Development Bank.

Biresselioğlu, M. E. (2012). NATO'nun Değişen Enerji Güvenliği Algısı: Türkiye'nin Olası Konumu. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *9*(34), 227-252.

Caballero-Anthony, M., Koh, S. L. C., ve Jamil, S. (2012). Rethinking Energy Security: A Non-Traditional View of Human Security. İçinde M. Caballero-Anthony, Y. Chang, N. Putra (Editörler), *Rethinking Energy Security in Asia: A Non-Traditional View of Human Security* (s.1-20). Berlin: Springer.

Çolakoğlu, S. (2009). Türkiye'nin Doğu Politikasi Çerçevesinde Kuzey Doğu Asya Ülkeleriyle İlişkileri. *Türk Dış Politikası: Uluslararası III. Türk Dış Politikası Sempozyumu Tebliğleri*, *24*.

Duffield, J. S., ve Woodall, B. (2011). Japan's New Basic Energy Plan. *Energy Policy*, *39*(6), 3741-3749.

Erdoğan, S. (2016). Enerji Arz Güvenliği Bağlamında Türkiye'de Nükleer Enerji. *Liberal Düşünce Dergisi*, (82), 79-98.

Gasparatos, A., ve Gadda, T. (2009). Environmental Support, Energy Security and Economic Growth in Japan. *Energy Policy*, *37*(10), 4038-4048.

Goldthau, A. (2011). The Public Policy Dimension of Energy Security. İçinde B. K. Sovacool (Editör), *The Routledge Handbook of Energy Security* (s.129–145). Abingdon: Routledge

International Energy Agency (t.y.). Realible, Affordable Accsess to all Fuels and Energy Sources. https://www.iea.org/topics/energy-security. (E.T.: 22.11.2024).

Independent Türkçe. (2020). *Enerji Bakanı'ndan Sinop Nükleer Santrali Hakkında Açıklama: Japonya Artık Gündemde Değil, Başka Tedarikçi ile Devam Edeceğiz.* https://www.indyturk.com/node/120361/ekonomi%CC%87/enerji-bakan%C4%B1%E2%80%99ndan-sinop-n%C3%BCkleer-santrali-hakk%C4%B1nda-a%C3%A7%C4%B1klama-japonya-art%C4%B1k. (E.T.: 24.11.2024).

Ivanova, I., ve Ledovskaya, O. (2016). Turkey and Japan: Partnership is Gaining Strength. *Восточная аналитика*, (2), 89-99.

Kingston, J. (2013). Nuclear Power Politics in Japan, 2011-2013. *Asian Perspective*, *37*(4), 501-521.

Kösebalaban, H. (2008). Torn Identities and Foreign Policy: The Case of Turkey and Japan. *Insight Turkey*, 5-29.

Matano, A. (1996). *Japon-Türk Ilişkileri.* [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. ProQuest Dissertations and Theses Global

McDonald, P. (1993). Japan: Energy Security to the Fore. *The World Today*, *49*(1), 17-20.

Mohn, K. (2020). The Gravity of Status Quo. *Economics of Energy and Environmental Policy, 9* (1), 63-82.

Öztopal, M. K., ve Yiğittepe, L. (2020). Türkiye'nin Enerji Güvenliği Bağlamında Doğu Akdeniz'de Enerji Rekabeti. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, 259-272.

Pekşen, H. D. (2016). NATO'nun Dönüşümünün Sınırları: Bir Uygulama Vakası Olarak Enerji Güvenliği. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *12*(23), 35-69.

Ravenhill, J. (2013). APEC and Security. İçinde V. K. Aggarwal ve K. Govella (Editörler), *Linking Trade and Security Evolving Institutions and Strategies in Asia, Europe, and the United States* (s. 49-66). New York: Springer.

Selçuk, I. Ş. (2010). *Küresel Isınma, Türkiye'nin Enerji Güvenliği ve Geleceğe Yönelik Enerji Politikaları*. Ankara Barosu Yayınları.

Shadrina, E. (2012). Fukushima Fallout: Gauging the Change in Japanese Nuclear Energy Policy. *International Journal of Disaster Risk Science*, *3*, 69-83.

Sudo, S. (2008). Energy Security Challenges to Asian Countries from Japan's Viewpoint. İçinde A. Marquina (Editör), *Energy Security Visions from Asia and Europe* (s. 147-161). New York: Palgrave Macmillan.

Şahin, D., ve Sözen, A. (2019). Maximizing the Potential of a Japan-Turkey Strategic Relationship: The Security of Middle Eastern Energy Supplies. İçinde A. S. İkiz (Editör), *Economic Dynamics of Global Energy Geopolitics* (s. 192-214). Hershey: IGI Global.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). *Yeniden Asya Girişimi*. https://www.mfa.gov.tr/yeniden-asya-girisimi.tr.mfa#. (E.T.: 01.12.2024).

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). Uluslararası Antlaşmalar. https://ua.mfa.gov.tr/. (E.T.: 26.11.2024).

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2015). *2015 Yılı Faaliyet Raporu*. https://enerji.gov.tr//Media/Dizin/SGB/tr/Faaliyet_Raporlari/2015/371412-2015yuksek.pdf. (E.T.: 28.11.2024).

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2016). *Türkiye'nin Nükleer Santral Projeleri: Soru-Cevap*. https://enerji.gov.tr/Media/Dizin/NUPGM/tr/Belgeler/49020-nukleer1.pdf. (E.T.: 24.11.2024).

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2022). *Akkuyu Nükleer Güç Santrali Projesi*. https://enerji.gov.tr/neupgm-akkuyu-nukleer-guc-santrali-projesi. (E.T.: 02.12.2024).

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2023). *Türkiye-Japonya Enerji Forumu'nun Başlatılmasına İlişkin Ortak Bildiri'yi İmzaladık*. https://enerji.gov.tr/haber-detay?id=21175. (E.T.: 29.11.2024).

Toichi, T. (2003). Energy Security in Asia and Japanese Policy. *Asia Pacific Review*, *10*(1), 44-51.

Üzümcü, A. (2010). Türkiye'nin Enerji Güvenliği ve Dış Politika Yansımaları. *Yeni Dönemde Türk Dış Politikası: Uluslararası IV. Türk Dış Politikası Sempozyumu tebliğleri*, *36*, 171.

Üzümcü, A., ve Akdeniz, S. (2014). Yeni İpek Yolu: TRACECA ve Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Projesi. *Avrasya Etüdleri*, *45*(1), 11-39.

Vivoda, V. (2016). *Energy Security in Japan: Challenges After Fukushima*. Routledge.

Yetiv, S. A., ve Lu, C. (2007). China, Global Energy, and the Middle East. *The Middle East Journal*, *61*(2), 199-218.

Yorucu, V., ve Mehmet, O. (2018). *The Southern Energy Corridor: Turkey's Role in European Energy Security*. Cham: Springer International Publishing.

Zarakol, A. (2010). Ontological (in) Security and State Denial of Historical Crimes: Turkey and Japan. *International Relations*, *24*(1), 3-23.

KAYNAKÇA

Akbal, İ. (2017). *Sivil Toplum (Sivil toplum Düşüncesi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Kamu Yönetiminde Karar Alma Üzerine Etkisi)*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Aksu Ereker, F. (2019). Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü-NATO. *Güvenlik Yazıları Serisi*(28). https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/NATO_FulyaAksuEreker_v.1.pdf, (E.T.: 28.11.2024).

Bayram, K. (2023). NATO'nun Balkanlarda Genişleme Faaliyetleri. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* 9(49), 1066-1077.

Çetinoğlu, O. (2008). 4 Nisan 1949. *Açıklamalı Kronolojik Kültür Sanat Tarih Ansiklopedisi (7007 Yıllık Dünya Tarihi)* (Cilt 2, 932-934). içinde İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Doğan, N. (2004). Yeni Dünya Düzeni Bağlamında Uluslararası Sistem, NATO'nun Rolü ve Türkiye'nin Stratejik Konumu. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(10), 25-41.

Karadeniz, D. (2020). Sovyetler Birliği Ekseninden Avrupa Birliği Üyeliğine: Doğu Avrupa Ülkelerinde Ekonomik ve Siyasal Dönüşümün Analizi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi,* 6(1), 1-21.

Kuzey Atlantik Antlaşması. (1949, Nisan 04). Kuzey Atlantik Antlaşması. Wahington, Amerika Birleşik Devletleri.

NATO. (2014). NATO Nedir?. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20190925_What_is_NATO_tur_20190712_LD.pdf, (E.T.: 18.10.2024).

NATO. (2023, Temmuz 10). *Operations and missions: past and present*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm, (E.T.: 13.11.2024).

NATO. (t.y). NATO Nedir?. https://www.nato.int/nato-welcome/index.html, (E.T.: 25.11.2024).

Şahin, Y. (2013). *Batı Balkanlar AB Yolunda.* İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.

Uslu, A. (2008). Prag Darbesi'nden Prag Baharı'na: Çekoslovakya'nın yirmi yılı (1948-1968). *Devrimci Marksizm,* (6-7), 150-176.

www.mfa.gov.tr. (2024). NATO Genel Bilgi Notu. https://www.mfa.gov.tr/data/nato-bilgi--notu.pdf, (E.T.: 01.11.2024).

KAYNAKÇA

Akgül, Ö. (2008). Soğuk Savaş Sonrası Dönemde NATO-AB İlişkilerinde Rekabet-İşbirliği Analizi ve Türkiye Faktörü. *Güvenlik Stratejileri Dergisi,* 4(7), 91-124.

Aksu, F. (t.y.). *NATO'nun Genişlemesi*. https://www.secopedia.org/kavramlar/guvenlik-yapilari/nato-guvenlik-yapilari/natonun-genislemesi/, (E.T.: 27.11.2024).

Allcock, J. B., Poulsen, T. M., & Lampe, J. R. (2024, Kasım 21). *Federation with Serbia*. https://www.britannica.com/place/Montenegro/Federation-with-Serbia, (E.T.: 25.11.2024).

Bağbaşlıoğlu, A. (2011). NATO'nun Genişlemesi ve Balkanlar. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bağcı, H. (1991). Türkiye'nin NATO Üyeliğini Hızlandıran İki Önemli Faktör: Kore Savaşı ve ABD Büyükelçisi George McGhee. *ODTÜ Gelişme Dergisi,* 18(1-2), 1-35.

Bayram, K. (2023). NATO'nun Balkanlarda Genişleme Faaliyetleri. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* 9(49), 1066-1077.

Brahaj, S. (2009). Arnavutluk'ta Demokratikleşme Süreci ve Avrupa Birliği'nin Yapıcı Etkileri. Yüksel Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Büyük, H. F. (2015). Karadağ'ın Yaklaşan NATO Üyeliği Batı ve Rusya Arasında Yeni Bir Gerilim. *Analist*(58), 78-80.

Çakır, S. ve Şahin, G. (2023). NATO Üyeliği Öncesinde ve Sonrasında Hırvatistan'ın Tercihleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(1), 188-221.

Çam, Ö. T. (2023, Nisan 05). *Finlandiya resmen NATO'nun 31'inci üyesi oldu*. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/finlandiya-resmen-natonun-31inci-uyesi-oldu/2863311, (E.T.: 26.11.2024).

Çaylı, Ş. (2023). Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye-Yunanistan İlişkilerinde Güvenlik İkilemi: NATO Üzerinden Bir Analiz. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 26(49-1 Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 137-155.

Çopur, H., Pala, M., & Rasquinho, S. V. (2023, Mart 08). *İsveç, NATO'nun resmen 32. üyesi oldu*. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/isvec-natonun-resmen-32-uyesi-oldu/3158437, (E.T.: 26.11.2024).

Deveci Bozkuş, Y. (2023). NATO'nun Genişleme Politikası, Kafkasya ve Türkiye ile İlişkiler. *Journal of Balkan and Black Sea Studies,* 6(10), 61-89.

Doğan, N. (2004). Yeni Dünya Düzeni Bağlamında Uluslararası Sistem, NATO'nun Rolü ve Türkiye'nin Stratejik Konumu. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(10), 25-41.

Eroğul, C. (2022). *Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi* (4. b.). İstanbul: Yordam Kitap.

Esendik, T. (2018). Karadağ Cumhuriyeti'nin Batı Merkezli Uluslararası Örgütlere (Avrupa Birliği ve NATO) Katılımı. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal),* 4(13), 249-257.

Haglund, D. G. (2024a, Kasım 14). *The role of Germany*. https://www.britannica.com/topic/North-Atlantic-Treaty-Organization/The-role-of-Germany, (E.T.: 15.11.2024).

Haglund, D. G. (2024b, Kasım 25). *NATO in the post-Cold War era*. https://www.britannica.com/topic/North-Atlantic-Treaty-Organization/NATO-in-the-post-Cold-War-era, (E.T.: 26.11.2024).

İletişim Başkanlığı. (2024, Ocak 24). T*ürkiye Büyük Millet Meclisi, İsveç'in NATO üyeliğini onaylayan tasarıyı kabul etti*. https://www.iletisim.gov.tr/turkce/dis_basinda_turkiye/detay/turkiye-buyuk-millet-meclisi-isvecin-nato-uyeligini-onaylayan-tasariyi-kabul-etti#:~:text=T%C3%BCrkiye%20B%C3%BCy%C3%BCk%20Millet%20Meclisi%2023,taraf%C4%B1ndan%20onay%20s%C3%BCreci%20neredeyse%, (E.T.: 26.11.2024).

İşbilen, S. (2021). AB'nin Güvenlik Endişelerinde NATO ve AUKUS'un Etkileri. *Cappadocia Journal of Area Studies (CJAS),* 3(2), 216-229.

Kancı, M. (2024, Kasım 05). *NATO'nun İskandinav genişlemesi amacına ulaştı mı?*. https://www.aa.com.tr/tr/analiz/natonun-iskandinav-genislemesi-amacina-ulasti-mi/3384514, (E.T.: 14.11.2024).

Karaoğlu, O. (2022, Mayıs 27). *NATO'nun Genişleme Hamlesi Yeni Soğuk Savaş Jeopolitiğini Hareketlendirdi*. https://www.uikpanorama.com/blog/2022/05/27/nato-genisleme/, (E.T.: 25.11.2024).

Kostak, E. (2022). İkinci Dünya Savaşı'nın Ardından ABD'nin Türkiye'ye Yönelik Başlattığı Askerî Yardımlara Truman Doktrini ve Marshall Planı'nın Etkisi. *Atatürk Dergisi,* 11(1), 9-23.

Koyuncu Lorasdağı, B. (2022). *Soğuk Savaş*. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/soguk_savas, (E.T.: 18.11.2024).

NATO. (2024, Ekim 03). *Enlargement and Article 10*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49212.htm, (E.T.: 15.11.2024).

NATO. (2024, Mart 11). *NATO member countries*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52044.htm#n-mac, (E.T.: 25.11.2024).

NATO. (t.y.). *Almanya ve NATO*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_185912.htm, (E.T.: 11.11.2024).

NATO. (t.y.). *İspanya ve NATO*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_195140.htm, (E.T.: 11.11.2024).

NATO. (t.y.). *NATO Nedir?*. https://www.nato.int/nato-welcome/index.html, (E.T.: 25.11.2024).

Pekşen, H. D. (2016). NATO'nun Dönüşümünün Sınırları: Bir Uygulama Vakası Olarak Enerji Güvenliği. *Güvenlik Stratejileri Dergisi,* 12(23), 35-69.

Purtaş, F. (2005). Soğuk Savaş Sonrası NATO'nun Dönüşümü ve Genişlemesi Çerçevesinde Türk Amerikan Askeri İlişkileri. *Güvenlik Stratejileri Dergisi,* 1(2), 7-30.

Riegert, B. (2008, Mart 07). *NATO genişlemesine Yunanistan engeli*. https://www.dw.com/tr/nato-geni%C5%9Flemesine-yunanistan-engeli/a-3174920, (E.T.: 25.11.2024).

Şahin, Y. (2013). *Batı Balkanlar AB Yolunda.* İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.

Tanılır, M. N. (2015, Aralık 24). *NATO neden Karadağ'ı üyeliğe davet etti?*. https://www.aljazeera.com.tr/gorus/nato-neden-karadagi-uyelige-davet-etti, (E.T.: 24.11.2024).

TRT. (2023, Mart 31). *Kasım 25, 2024 tarihinde Arnavutluk'un NATO'ya üye oluşunun 14. yıl dönümü.* https://www.trtavaz.com.tr/haber/tur/avrasyadan/arnavutlukun-natoya-uye-olusunun-14-yil-donumu/642635aa01a30a32681d684f, (E.T.: 25.11.2024).

Vucinic, B. (2008, Aralık 17). *Karadağ, NATO ve yeni bir devletin güvenliği*. https://www.nato.int/docu/review/tr/articles/2008/12/17/karadag-nato-ve-yeni-bir-devletin-guevenligi/index.html, (E.T.: 15.11.2024).

www.history.state.gov. (t.y.). *North Atlantic Treaty Organization (NATO), 1949*. https://history.state.gov/milestones/1945-1952/nato (E.T.: 11.11.2024).

www.mfa.gov.tr. (2024). *NATO Genel Bilgi Notu.* https://www.mfa.gov.tr/data/nato-bilgi--notu.pdf, (E.T.: 01.11.2024).

Yüceer, S. (2002). Tarihsel Perspektif İçinde Türkiye'nin NATO'ya Girişi ve Meclisteki Yankıları. *Atatürkçü Bakış,* 1(1), 71-89.

KAYNAKÇA

Caufield, C. (1997). *Masters of Illusion: The World Bank and the Poverty of Nations.* Henry Holt & Company.

IMF (tarih yok). IMF Web Sitesi: http://www.imf.org/external/about/histcoop.htm adresinden alındı

IMF (tarih yok). IMF Web Sitesi: http://www.imf.org/external/about/histend.htm adresinden alındı

IMF. (2024, Aralık 01). *IMF Üyelerinin Kotaları ve Oylama Gücü ve IMF Yönetim Kurulu*. Aralık 01, 2024 tarihinde IMF Web Sitesi: http://www.imf.org/external/np/sec/memdir/members.htm#3 adresinden alındı

Keynes, J. M. (1929). *The Economic Consequences of the Peace.* New York.

Keynes, J. M. (1935). *The General Theory of Employment, Interest and Money.* New York.

Krugman, P., Obsfeld, M. (2006). *International Economics Theory & Policy* (7. b.). Boston: Darly Fox.

Macmillian, M. (2004). *Paris 1919.* (B. Dişbudak, Çev.) Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Moore, D. (2007). *The World Bank.* University of KwaZulu-Natal Press.

Moss, D. A., Bartlett, N. (2002, Eylül). World Trade Organization, The. Harvard Business School Case 703-015.

O'Brien, R., Williams, M. (2007). *Global Political Economy* (2. b.). Houndmills: Palgrave Macmillian.

Öniş, Z. (2006). Varities and Crises of Neoliberal Globalisation. *Third World Quarterly,* 27(2), 239-263.

Sönmezoğlu, F. (2005). *Uluslararası Politika ve Dış Politika Analizi.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

The Versailles Treaty . (tarih yok). *Versay Antlaşması 28 Haziran 1919*. Yale Law School Web Sitesi: http://avalon.law.yale.edu/subject_menus/versailles_menu.asp adresinden alındı

World Bank Group. (tarih yok). Kasım 20, 2024 tarihinde Dünya Bankası Web Sitesi: https://www.worldbank.org/en/about/leadership adresinden alındı

WTO (tarih yok). *The GATT years: from Havana to Marrakesh*. Kasım 25, 2024 tarihinde World Trade Organization Web Sitesi: https://www.wto.org/English/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact4_e.htm adresinden alındı

WTO (tarih yok). *The General Agreement on Tariffs and Trade (GATT 1947)*. Kasım 25, 2024 tarihinde World Trade Organization Web Sitesi: http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/gatt47_01_e.htm adresinden alındı

www.privatschule-eberhard.de. (tarih yok). Privatschule Eberhard Web Sitesi: http://privatschule-eberhard.de/interessant/Preisindex.htm#Hyperinflation adresinden alındı

Yeldan, E. (2009a, Eylül 24). Küresel Krizden Somut Dersler. *Cumhuriyet Gazetesi*.

Yeldan, E. (2009b, Ekim 7). İstanbul Kararları: IMF Değişti mi? *Cumhuriyet Gazetesi*.

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XV

Editörler

Prof. Haluk Yücel

Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Prof. Dr. Nilgün Sazak

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XV

Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter, Prof. Dr. Nilgün Sazak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-015-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XV
Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter, Prof. Dr. Nilgün Sazak
VIII+356 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-015-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynak Kişiler

K.K.1. M. B. (yaş 34) müzisyen tulum icracısı, lise mezunu, Düzce merkez, görüşme tarihi 10.10.2023.

K.K.2. İ. Ş. (yaş 70) emekli ilkokul terk, Akçakoca Esmahanım Köyü, görüşme tarihi 14.10.2023.

K.K.3. F. B. (yaş 60) ev hanımı Akçakoca Esmahanım Köyü ilkokul mezunu, görüşme tarihi 10.10.2023.

K.K.4. E. D (yaş 26) müzisyen tulum icracısı, lise mezunu, Düzce merkez, görüşme tarihi 10.10.2023.

K.K.5. E. G. (yaş 33) müzisyen tulum ve kemençe icracısı, lise mezunu, Düzce merkez, görüşme tarihi 20. 07. 2023.

K.K.6. A. K. (yaş 65) ev hanımı, ilkokul mezunu, doğum yeri Akçakoca Esmahanım Köyü, görüşme tarihi 22. 07. 2023.

K.K.7. T. Ç. (yaş 45) esnaf lise mezunu Akçakoca Hemşin Köyü, görüşme tarihi 23. 07.2023..

K.K.8. N. Ö. (yaş 71) ev hanımı, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 23.11.2023.

K.K.9. M. A. (yaş 53) memur, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 23.11.2023.

K.K.10. İ. M. (yaş 64) emekli, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 23.11.2023.

K.K.11. M. K. (yaş 34) esnaf, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 23.1.2024.

K.K.12. E. B. (yaş 39) esnaf, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 17.1.2024.

K.K.13. F. K. (yaş 59) esnaf, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 23.8.2024.

K.K.14. M. Ş. (yaş 53) emekli, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 21.8.2023

K.K.15. M. A. (yaş 34) esnaf, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 23.8.2024.

K.K.16. İ. P. (yaş 47) esnaf, lise mezunu, Akçakoca Karatavuk Köyü, görüşme tarihi 21.8.2024.

Kaynakça

Akat, Abdullah. Hemşin Ve Hemşinlilerde Dayanışma Faaliyetleri, Karadeniz Araştırmaları, Sayı 35, 2012, 207-227.

Cömert, Eray. “Tulum maddesi”, TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 41. 2012, ss.368-369.

Şentürk, Onur. Karadeniz Kemençesinin Yunanistan’daki İcra Geleneği, ERDEM, Sayı: 78; 2020, 189-212.

Vural, Timur. ve Demir, Ömer.Faruk. (2021) “Türk Dünyasında Yaşayan Nefesli Çalgılar” VIII. Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Tam Metin Bildiri. 2021, s.261-271.

Yılmaz, Oğuz. Rize Çamlıhemşin Bölgesinde Görülen Tulum Çalgısının Yapısal Ve İcrasal Özellikleri, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Afyon, 2017.

Yücel, Haluk. Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçay Yayıncılık, Ankara, 2023

URL Adresleri

https://rize.ktb.gov.tr/TR-113715/horon.html (Erişim Tarihi: 14.04.2023)

https://tr.wikipedia.org/wiki/Tulum_(%C3%A7alg%C4%B1) (Erişim Tarihi: 22.04.2023)

Tespit edilen bu sonuçlar ışığında, Cinuçen Tanrıkorur'un bestelediği diğer eserlerde de bu çalışmada ulaşılan neticelerin mevcudiyetinin araştırılması; edebiyat ve mûsıkî alanlarındaki disiplinlerarası ilişki gözetilerek yeni çalışmalara yer verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Aksın Çevik, A. E. (2022). 20. yy Beste Formu Üzerine Bir İnceleme, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler X, Konya: Eğitim Yayınevi.

Altuntaş, İ. H. (2011). *Niyâzî-i Mısrî Kaddese'llâhü Sırrahu'l-Aziz Dîvân-ı İlâhiyyât ve Açıklaması*. İstanbul: Gözde Matbaacılık.

Çetinkaya, Y. (1991). *İhvân-ı Safâ'da Mûsıkî Düşüncesi*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

DîvânMakam. (t.y.). *DîvânMakam*. 23 Kasım 2024 tarihinde https://divanmakam.com/ adresinden erişildi.

Eren, M. (2017). "İhvân-ı Safâ'nın Sanat Ontolojisi." *Bilig*, (81), 1-26.

Gökçe, E. (2021). *20. Yüzyılda Yazılmış Divanların İncelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güldaş, S. (2003). *Türk Dilinin Diksiyonu - Prozodisi Vurgu Ve Vurgulamaları ile Türk Mûsikîsinde Prozodi*. İstanbul: Kurtiş Matbaacılık.

Kılınç, A. (2021). *Fuzûlî Dîvânı*. İstanbul: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş.

Özalp, M. N. (1992). *Türk Mûsıkîsi Beste Formları*. Ankara: TRT Genel Sekreterlik Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları.

Öztuna, Y. (1976). *Türk Musıkisi Ansiklopedisi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Pala, İ. (2002). *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*. İstanbul: L&M Yayıncılık.

Tahralı, M. (2013). *Kadim Mânânın Rüzgâriyle*. İstanbul: Hülbe Yayınları.

Türkel Oter, S. (2011). *Hâfız Sâdeddin Kaynak'ın Mânâ Prozodisi Yönünden Zengin Olan Eserlerinin Analizi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Türkel Oter, S. (2018). Klâsik Türk Mûsıkîsi'nde Güftenin Önemi, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler I, Konya: Eğitim Yayınevi.

Türkel Oter, S. (2020). Kârçe Olarak Bilinen Eserlerin Analizi ve Formun Varlığı Üzerine Bir Tartışma, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler V, Konya: Eğitim Yayınevi.

Yavaşça, A. (2002). *Türk Mûsıkîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. İstanbul: Mart Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Afacan, Ş. (2022). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim İle Gerçekleştirilen Keman Eğitimi Derslerine İlişkin Öğrenci Görüşleri. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 12(1), 472-487.

Akçay, Ş. Ö., & Sürmeli, Ö. (2022). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Öğretmenlerinin Covid-19 Pandemisi Sürecindeki Uzaktan Eğitim Hakkında Görüşleri. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2), 648-668.

Akıncı, M. Ş., & Bolat, M. (2022). Müzik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Süreçlerine İlişkin Görüşleri. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), 1349-1401.

Atik Kara, D., & Kara, M. (2023). Covıd-19 Pandemisinin Konservatuvardaki Çalgı Eğitimine Yansımaları. Fırat University Journal of Social Sciences, 33(3), 1143-1158.

Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri. İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 10(1), 52-84. https://doi.org/10.15869/itobiad.769798

Balım, A. G., Altay, E., & Öztaş, B. (2022). Covıd-19 Sürecinde Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmenler Üzerine Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(*62*), 503-526.

Bozkurt, A. (2014). Ağ Toplumu ve Öğrenme: Bağlantıcılık. Akademik Bilişim 2014 (s. 601-606). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Dağlar, N. (2023). Covid-19 Pandemi Sürecinin Uzaktan Eğitim Yöntemlerine Etkisi: Ulusal Alan Yazın Taraması, Journal of Digital Technologies and Education, Year: 2023, Volume: 2, Issue: 1, Pages : 16-37

Eren, Z. (2020) Toplum 5.0 ve Dijital Dünyada Toplumsal Dönüşüm ve Eğitim 5.0, Yayın Yeri: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları, Editör: Deniz Akçay ve Eren Efe, Basım sayısı:1, Sayfa sayısı:206, ISBN:ISBN: 978-605-4827-69-5, Bölüm Sayfaları:169 -206 Kitap adı: Dijital Dönüşüm ve Süreçler

Güler, A. (2014). Türkiye Cumhuriyeti Eğitim Politikasının Ana Devreleri ve Karakteristikleri. Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty, 4(1), 46-68.

Piji Küçük, D. (2020). Covıd-19 Salgını Sürecinde Müzik Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi, Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 47, Ağustos 2020, s. 19-40

Sağer, T. (2021). Pandemi Döneminde Sanat Eğitimi. Medeniyet Sanat Dergisi, 7(2), 214-226.

Sakarya, G. & Zahal O. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Uzaktan Keman Eğitimine İlişkin Öğrenci Görüşleri. Turkish Studies, 15(6), 795-817.

Topalak, Ş. (2021). Müzik Öğretmenlerinin Bakış Açısından Pandemi Döneminde Online Eğitim. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(2), 291-308.

Uçan, A. (1994) Müzik Eğitimi: Temel Kavramlar-İlkeler- Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları

Yılmaz, H. (2022). Covid-19 Sürecinde Konservatuvarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. E-Kafkas Journal of Educational Research, 9(2), 642-658.

Yılmaz, H., Sakarya, G., Gayretli, Ş. ve Zahal, O. (2021). Covid-19 ve çevrimiçi müzik eğitimi: okul öncesi öğretmen adaylarının görüşleri üzerine nitel bir çalışma. Journal of Qualitative Research in Education, 28, 283-299.

KAYNAKÇA

Agricola, Martin (1529) "*Musica Enstrumentalis Deudsch*" , Pub. Wittenberg: Georg Rhaw

Aycil, S. ve Çubukcu, G. (2022) "Türk Musikisi Çalgılarının ve Roman Kültüründeki Çalgı Geleneğinin Posta Pulları Üzerinden Değerlendirilmesi" Atatürk Üniversitesi Yayınları, 39(1) s.44-57.

Freud, Sigmund (1930) "Civilization and Its Discontents", Pub. Leonard & Virginia Woolf, London

Gazimihal, M.R. (2001). "Şarki Anadolu Türküleri ve Oyunları" T.C. Maarif V. Derleme Müdürlüğü, İstanbul Konservatuvarı, İstanbul.

İstanbullu, S. (2021) "Melezleşmenin Kültür Ürünlerine Yansıması Bağlamında İki Çalgı: Bağmani ve Yaybüş" İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi, 10 (4), s. 3585-3609.

Kaya, C. V. (2014) "Ankara Devlet Konservatuvarı'nın Halk Müziği Alan Araştırmaları Kataloğu**"** İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Sachs, Curt (1940) "*The History of Musical Instruments*", Norton Company, New York

Sarı, Ayhan (2011) "Türkiye'de Müzik Kültürü Kongresi Bildirileri" Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, İstanbul.

Somakcı, P. (2016) "Geleneksel Türk Müziği'ne Özgü Çalgıların Organolojik Gelişim" Dergi Park Konservatoryum Dergisi, Cilt 3, Sayı 1.

Tetik Işık, S. ve Uslu, R. (2012) "Türk Müziğinde Ağaç ve Çalgı Yapım Bibliyografyası" Acta Turcica, Yıl IV, Sayı 2-2.

Tetik, Işık (2015) "Türkiye'de Organoloji Çalışmaları", *Mukaddime Dergisi*, 6 (1), ss.197-220 Tetik, S. (2017) "Ali Rıza Yalgın'ın Organoloji'ye Katkıları" Rast Müzikoloji Dergisi, Cilt V, Sayı 2, s.1668-1676.

Ülkütaşır, M.Ş. (1973) "Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları" Başbakanlık Basımevi, Ankara.

Virdung, Sebastian (1510/1511) "Musica getutscht: a treatise on musical instruments".

Yeğin, Veysel (T.Yok) "Çalgı Bilgisi ve Tarihi Ders Notları", Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Yayımlanmamış Ders Notları

Yıldırım, Z. (2019) "Kemençe, Tanbur, Ud, Kanun ve Bağlama Çalgılarının 20. Yüzyılda Geçirdiği Fiziksel Değişimler" İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

İnternet Kaynakçası

(Url:1) https://islamansiklopedisi.org.tr/gazimihal-mahmut-ragıp/ (Erişim Tarihi : 25.06.2022).

Kaynak Kişi

(KK1.) Ayhan Sarı, Görüşme Saati ve Tarihi: 19/12/2024-16:00

KAYNAKÇA

Aydoğan, S. (1992) Hayat Kaynağımız Müzik. Arkadaş Yay. Ankara.

Çevik, S. (1999). Koro eğitimi, yönetimi ve teknikleri. Yurt Renkleri. Ankara.

Denizoğlu, İ. (2020). Klinik Vokoloji. Doktor Voz Sağlık Hizmetleri ve Medikal Sistemler Ltd. Şti.: Ankara.

Erdur, O. E. (2019) Cerrahi Destekli Hızlı Üst Çene Genişletmesi Yapılan

Göğüş, İ. M. (1994) Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Anadal Ses Eğitimi Programlarının Etkinliği. Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.İstanbul.

Hastalarda Ses Değişikliklerinin İncelenmesi. Bezmialem Vakıf Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ortodonti Anabilim Dalı Ortodonti Doktora Programı. Doktora Tezi. İstanbul.

Hill, D., Jones,H., Ash, E.(2007)Training Your Choir. Great Britain: Kevin Mayhev Ltd.

Howard, (2007) The Child-Voice in Singing. United States of America.

Madura, P.W.(2010) Becoming a choral music teacher : a field experience workbook. New York: Taylor & Francis Group.

Piştav Akmeşe, P. (2008) Çocuk Seslerinin Akustik Özelliklerinin Belirlenmesi. Odyoloji ve Konuşma Bozuklukları Programı Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi

Poloz, Z. (2016). Voıces Of Youth-Joy Of Sıngıng!. Choral Journal, 57(1), 51-55.

Richardson, Alfred Madeley (1899) Choir Training Based on Voice Production. The Vincent Music Company, Ltd. London

Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Smith, B. ve Sataloff, R. T. (2000). Choral Pedagogy. Singular Publishing Group.

Tadıhan Özkan,E. (2012) Disfonisi Olan İlköğretim Çağı Çocuklarında Vokal Fonksiyon Egzersizleri ve Vokal Hijyen Önerilerinden Oluşan Ses Terapisi Programının Etkililiğinin İncelenmesi. Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dil ve Konuşma Terapistliği Anabilim Dalı Eskişehir.

Tagg, B.(2013) Before the Singing:Structuring Children's Choirs for Success.New York: Oxford University Press.

Türkmen,E.F.(2018) Koro Eğitiminde Teori Pratik İlişkisi/Pedagojik Yaklaşımlar Ve Uygulama Önerleri. ASOS Journal Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 6, Sayı: 73, Temmuz 2018, s. 68-76

Verster, Huibrecht. (2008) Choral Technıques For Chıldren's Choırs: A Qualıtatıve Approach. Faculty of Humanities Department of Music at the University of the Free State. South Africa.

Kaynakça

Akgün, G. ve Kıyak, E. (2023). Amatör Çoksesli Koroların, Koro Üyelerinin Toplumsal Gelişimlerine Katkılarının İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 43*(1), 307-330.

AÇMD: Ankara Çoksesli Müzik Derneği. (2022). Ankara Çoksesli Müzik Derneği Hakkında. *Ankara Çoksesli Derneği web sitesi*, https://acmd.org.tr/hakkimizda-acmd/ adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Amdal, M. (2024a, 14 Mart). The Essential Role of Choir in Building Community. *Chorus Connection çevrimiçi koro yönetim içerik sistemi web sitesi*. https://blog.chorusconnection.com/the-essential-role-of-choir-in-building-community adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Amdal, M. (2024b, 14 Mart). Catalyst for Social Change: The Transformative Power of Choirs. *Chorus Connection çevrimiçi koro yönetim içerik sistemi web sitesi*. https://blog.chorusconnection.com/transformative-power-of-choirs adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Apaydın, M. (2001). Koro ile Müzik Eğitiminin Toplumun Müziksel Düzeyini Geliştirmedeki Yeri ve Önemi. I. *Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu Bildiriler*, 131-139.

Apaydınlı, K. (2017). Türk Beşleri ve Türkiye'deki Çok Sesli Koro Eğitimine Katkıları. ERPA Uluslararası Eğitim Kongresi 2017 – Bildiriler Kitabı, 255-265.

Atılgan, D.S. ve Ördekci, Ş. (2015). İlkokul Öğrencilerinin Sosyalleşmelerinde Koro Eğitiminin Rolü. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 1-25.

Asa, R. (2012, 16 Ocak). Müziğe Adanmış Bir Yaşam: Prof. Eduard Zuckmayer. *Şalom Gazetesi web sitesi*. https://www.salom.com.tr/arsiv/haber/85509/muzige-adanmis-bir-yasam-prof-eduard-zuckmayer adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Azmioğlu, S.S. (2018). Türkiye'deki Koro Şenlik/Festivallerinin Türk Koro Müziğine Katkılarının İncelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bayrak, E. ve Karaçil Cerit, V. (2024). Türkiye'deki Çok Sesli Koroların Son Yıllardaki Gelişimi. *Yegah Müzikoloji Dergisi, 7* (1), 80-101. https://doi.org/10.51576/ymd.1439135.

Beşevli, P., (2023). Türkiye'de Çağdaş Müzik Politikaları Bağlamında Muammer Sun. *Folklor Akademi Dergisi, 6*(1), 272 – 290. Doi: 10.55666/folklor.1251458.

Blood, P. ve Patterson, A. (2014). Understanding Different Types of Choirs. *Rustling Rise Up Singing kitabı web sitesi*. https://www.rustling.org/2014/12/understanding-different-types-of-choirs.html adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Clift SM. ve Hancox G. (2001). The perceived benefits of singing: findings from preliminary surveys of a university college choral society. *JR Soc Promot Health, 121*(4). 248-56. Doi: 10.1177/146642400112100409.

Çerkez, B. (1995). Muzika-yı Hümayun. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çevik. S. (2013). Koro Eğitimi ve Yönetimi. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları. ISBN: 978-605-63620-0-2.

Demir, M. (2018). Folklor Tatbikatı'ndan Konservatuvar Topluluğu'na Bir Halk Müziği İcra Geleneği. *Konservatoryum, 5* (1), 159-206. https://doi.org/10.26650/CONS435634 .

Duygulu, M. ve Ünlü, C. (2017). Son Yüz Yılda Türkiye'nin Müzik Hayatı: Tarih, Türler, Ses Kaydı, Sektörel Yapı. *Türk Kültür Vakfı Turkish Music Portal web sitesi*. http://turkishmusicportal.org/tr/makaleler/son-yuz-yilda-turkiyenin-muzik-hayati-tarih-turler-ses-kaydi-sektorel-yapi adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Doğan, K. (2024, 1 Mayıs). Koro Festivallerine Sayılı Günler Kala. *Jineps Gazetesi,* https://jinepsgazetesi.com/2024/05/koro-festivallerine-sayili-gunler-kala/ adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Egüz, S. (1981). Koro Eğitimi ve Yönetimi. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Ekinci Yılmaz, C. (2023, 17 Ekim). Korolar Maratonu Kültür Maratonu. *Medium*. https://medium.com/t%C3%BCrkiye/korolar-maratonu-k%C3%BClt%C3%BCr-maratonu-ff4991ddc2e1 adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

GFPA: Global Foundation for the Performing Arts (2023, 25 Nisan). World Symposium on Choral Music 2023. *The Global Foundation for the Performing Arts web sitesi*, https://gfpa.ngo/event/world-symposium-on-choral-music-2023/ adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Gökçe, M. (2007). Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliğinin Kazandırışları Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (Icanas'38),* 325-352. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı.

DÇK: Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu. (tarihsiz). Walter Strauss. Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Devlet Çoksesli Korosu web sayfası. https://devletcokseslikorosu.ktb.gov.tr/EN-350010/institutive.html adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Göltürk-Cary, D. (2015). The Evolutıon of Music Educatıon in Turkey. DEBATES - *Cadernos Do Programa De Pós-Graduação Em Música*, (13), 13-22. https://seer.unirio.br/revistadebates/article/view/4607.

Hatipoğlu, G. (2017). Türkiye'de Çoksesli Müzik. *Online Journal of Music Sciences, 2*(1), 136-165.

IFCM: The International Federation for Choral Music (2022, 27 Temmuz). Breaking News! The World Symposium on Choral Music goes to Istanbul, Turkey, in 2023!. *The International Federation for Choral Music web sitesi*, https://www.ifcm.net/news/671/breaking-news--the-world-symposium-on-choral-music-goes-to-istanbul--turkey--in-2023- adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

İlyasoğlu, E. (2007). 71 Türk Bestecisi (71 Turkish Composers). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Kalyoncu, N. (2005). 20. Yüzyılın Birinci Yarısında Alman Müzik Eğitimini Etkileyen Başlıca Oluşumlar ve Okul Müzik Dersi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25 (1), 1-19. https://doi.org/10.17152/gefd.48423.

Keleş, D. (2022). Shifting a Culture: The Turkish Five and Musical Westernization. Loyka Görsel Sanatlar Turquazz web sitesi. https://www.turquazz.com/shifting-a-culture-the-turkish-five-and-musical-westernization/ adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

KKD. Koro Kültürü Derneği. (2023). Koro Kültürü Derneği Hakkında. *Koro Kültürü Derneği web sitesi*, https://www.korokulturu.org/hakk%C4%B1m%C4%B1zda adresinden 2211.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Kreutz, G., Bongard, S., Rohrmann, S., Hodapp, V. ve Grebe, D. (2004). Effects of Choir Singing or Listening on Secretory Immunoglobulin A, Cortisol, and Emotional State. *J Behav Med 27*, 623–635 https://doi.org/10.1007/s10865-004-0006-9.

Linnemann, A., Schnersch, A., ve Nater, U. M. (2017). Testing the beneficial effects of singing in a choir on mood and stress in a longitudinal study: The role of social contacts. *Musicae Scientiae, 21*(2), 195-212. https://doi.org/10.1177/1029864917693295.

MÜZED: Müzik Eğitimcileri Derneği. (2024). Müzik Eğitimcileri Derneği Hakkında. *Müzik Eğitimcileri Derneği web sitesi,* https://muzed.org.tr/hakkimizda adresinden 27.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Oransay, G. (1985). Küğ. İzmir: Küğ Yayınları, Ankara: Çağ Basımevi.

Özal Göncü, İ. ve Azmioğlu, S.S. (2018). Türkiye'deki Koro Şenlik/ Festivallerinin Türk Koro Müziğine Katkılarının İncelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences, 13* (10), 833-844. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13707.

Özdemir, N. (2022). Ulusal Musikinin Öncü Cemiyeti: Ses ve Tel Birliği (1940-1972). *Akademik Tarih Ve Düşünce Dergisi, 9*(2), 389-423. DOI: 10.46868/atdd.234.

SANSEV: Sanatçılar Sanatseverler Kültür ve Dayanışma Derneği. (2023). SANSEV Hakkında. *Sanatçılar Sanatseverler Kültür ve Dayanışma Derneği web sitesi*, https://sansev.org.tr/index.php/318-2/ adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Sarınay, Y. (2016). Atatürk ve Milliyetçilik. Kırmızılar Derneği web sitesi. https://www.kirmizilar.com/ataturk-ve-milliyetcilik/ adresinden 22.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Saydam, R. (2024, 1 Kasım). Müzik Eğitimcileri Derneği (MÜZED) Basın Açıklaması: Musıkî Muallim Mektebinin Açılışın 100. Yılı ve 1 Kasım Müzik Öğretmenliği Günü Kutlu Olsun. *Müzik Eğitimcileri Derneği web sitesi*. https://muzed.org.tr/muzik-egitimcileri-dernegi-muzed-basin-aciklamasi-musiki-muallim-mektebinin-acilisin-100-yili-ve-1-kasim-muzik-ogretmenligi-gunu-kutlu-olsun/ adresinden 23.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Sazak, N., Öncül. N. (2016). Dernekler ve Müzik Eğitimine Katkıları (SANSEV örneği). *Online Journal of Music Sciences, 1* (2), 41-64.

Sun, S.A. (2011). Karnında Güneş Olan Adam: Muammer Sun. (Ed.: Yasemin Yıldırım). Ankara: Sevda-Cenap And Vakfı Yayınları. ISBN: 978-975-96429-9-0.

Şanal, A.M. (2011). Çoksesli Koroda Şarkı Söylemenin Psikolojik ve Fizyolojik Etkileri. Yayımlanmamış doktora tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Tamplin, J., Baker, F., Jones, B., Way, A. ve Lee, S. (2013). "Stroke a Chord": The Effect of Singing in a Community Choir on Mood and Social Engagement for People Living with Aphasia Following a Stroke. *NeuroRehabilitation, 32*(4), 929-941. Doi: 10.3233/NRE-130916.

Temel, H. (2014). Çağdaş Türk Müziği Lied'lerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adıyaman.

Tokyay, M. (20021, 29 Mayıs). Koro Kültürü Derneği ve Rezonans oda korosu kurucusu genç şef Burak Onur Erdem: "Türkiye'de üniversitelerde koro şefliği bölümü açılmalı". *Menekşe Tokyay'ın Kaleminden web sitesi,* https://meneksetokyay.com/2021/05/29/koro-kulturu-dernegi-ve-rezonans-oda-korosu-kurucusu-genc-koro-sefi-burak-onur-erdem-turkiyede-universitelerde-koro-sefligi-bolumu-acilmali/ adresinden 26.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

TPKD: Türkiye Polifonik Korolar Derneği. (2008). Türkiye Polifonik Korolar Derneği Dernek Tüzüğü. *Türkiye Polifonik Korolar Derneği web sitesi*, http://www.polifonik.org/bizkimiz.htm adresinden 26.11.2024 tarihinde alıntılanmıştır.

Tunçdemir, İ. (2006). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Korosu: AB Sürecinde Türk ve Dünya Müziği Arasında Çağdaş Bir Köprü. *Sevda-Cenap And Müzik Vakfı "Müzik Sanatımız ve AB Süreci" Sempozyumu Bildirileri*. 17- 18 Mart 2006, Ankara.

Türkmen, E. F., ve Gökçe, M. (2022). Investigation of the Economic Dimensions of Choir Festivals-Festivities in Terms of Participating Choirs and Organizations: "Choral Tourism". *Musicologist, 6*(1), 60-89. https://doi.org/10.33906/musicologist.1000997.

Uçan, A. (2000). Geçmişten Geleceğe Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları. ISBN: 975-7436-28-3.

Yadigaroğlu, Z. ve Şahin, P. (2021). Türkiye Korolar Şenliği'nde seslendirilen çoksesli Türk müziği eserlerinin besteci, yöre, makam ve ölçü yapısı bakımından analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 10*(1), 399-412. https://doi.org/10.7884/TEKE.5220.

Yener, S. (2001). Türkiye'deki Koro Çeşitleri ve Müzik Toplum Etkileşiminde Koro Müziğinin Rolü. *I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu Bildirileri*, 83-93.

Kaynakça

Akdoğu, O. (1991), *Hüseyin Sadeddin Arel Türk Mûsıkîsi Nazariyatı Dersleri*, Ankara, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Başer, F. A. (2013). *Türk Musikisinde Abdülbaki Nasır Dede*, İstanbul, Fatih Üniversitesi Yayınları.

Behar, C. (1992). *Zaman, Mekan, Müzik*, İstanbul, Afa Yayınları.

Berger, P. & Huntington, S. P. (2013). *Bir Küre, Binbir Küreselleşme*, (A. Ortaç, Çev.), İstanbul, Kitap Yayınevi.

Çolakoğlu Sarı, G. (2017). "20. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Bestecilikte Yeni Bir Soluk: Ali Rifat Çağatay". *Musikinin Asrî Prensi*, N. Doğrusöz & A. Ergur (Yay. Haz.), Ankara, Gece Kitaplığı, ss: 91-132.

Doğrusöz, N. & Ergur, A. (2017). "Çatışmalar ve Dönüşümler Çağında Bir Bileşimci: Ali Rifat Çağatay", *Musikinin Asrî Prensi*, N. Doğrusöz ve A. Ergur (Yay. Haz.), Ankara, Gece Kitaplığı, ss: 19-90.

Giz, A. (1998). *Bir Zamanlar Kadıköy*, İstanbul, İstanbul İletişim Yayınları.

Gökalp, Z. (1976). *Türkçülüğün Esasları.* M. Kaplan (Yay. Haz.), İstanbul, MEB Basımevi.

İnal, İ. M. K. (2019). *Hoş Sadâ: Son Asır Türk Musikişinasları*, İstanbul, Ketebe Yayınları.

Özkan, İ. H. (2000) *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri: Kudüm Velveleleri*, İstanbul, Ötüken Neşriyat.

Özkaya Duman, O. (2017). Yüzüncü Yılında Darülelhan'dan Konservatuvar'a Musiki Eğitimi ve Cumhuriyet Dönemi Modernleşme ile Musikinin Millileşme Meselesi: Saray Müziğinden Salon Müziğine, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Sayı: 61, ss: 111-141.

Öztürk, O. M. (2014). *Makam Müziğinde Ezgi ve Makam İlişkisinin Analizi ve Yorumlanması Açısından Yeni Bir Yaklaşım: Perde Düzenleri ve Makamsal Ezgi Çekirdekleri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzikoloji ve Müzik Teorisi Anabilim Dalı, İstanbul.

İnternet-1: "Ali Rıfat Çağatay", İslam Ansiklopedisi, Erişim Tarihi: 20.12.2024, https://islamansiklopedisi.org.tr/cagatay-ali-rifat.

İnternet-2: Ali Rıfat Çağatay, "Gördüm Yine Bir Gonce-i Nâdîde Edâyı" isimli eserin nota nüshası, DîvânMakam, Erişim Tarihi: 20.12.2024, https://divanmakam.com/attachments/gordum-yine-bir-afet-i-gonce-i-nadide-edayi-ali-rifat-cagatay-udi-nihavend-v1-pdf.26977/.

başlamıştır (Nim Hicaz perdesi son dönemin bazı bestekârları tarafından bir renk unsuru olarak bu makamda kullanılması tercih edilmiştir). Melodi yine diğer hanelerde olduğu şekilde devam etmiş ve Neva' da Hicaz ile mülâzime kısmına bağlanmıştır.

KAYNAKÇA

AKDOĞU, Onur (1996) Türk Müziğinde Türler ve Biçimler, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

AYDEMİR, Murat (2010) Türk Müziği Makam Rehberi, Pan Yayınları, İstanbul.

ÖZALP, Nazmi (2000) Türk Musikisi Tarihi 1. Cilt, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

ÖZALP, Nazmi (2000) Türk Musikisi Tarihi 2. Cilt, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

ÖZTUNA, Yılmaz (2000) Türk Musiki Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Ankara, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

SALGAR, M.Fatih (2017) Elli Türk Müziği Bestekârı, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

SALGAR, M.Fatih (2017) Türk Müziğinde Makamlar, Usuller ve Seyir Örnekleri, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

TDV İslâm Ansiklopedisi (2007) 33. Cilt, s. 460-461, İstanbul.

TDV İslâm Ansiklopedisi (1989) 2. Cilt, s. 456-457, İstanbul.

Yeni Türkiye (2013) Türk Musikisi Özel Sayısı (57), Cilt I.

http://www.turkishmusicportal.org/tr/besteciler/detay/selim

KAYNAKLAR

Arıcı-Kethüda, S., & Yıldırım-Orhan, Ş. (2019). Rudolf Matz '54 Kısa Etüt' metodunun analizi. S. Çeçen, Ö. Kahya, Ş. Bozgun ve K. Toptaş (Ed.), *Current debates on social sciences human studies 3* içinde (s. 41-52). Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Başak, N. B., Bağcı, H., & Can, Ü. K. (2020). Türkiye'de klasik batı müziği alanında yayınlanmış keman ile ilgili öğretici ulusal kitapların incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 13*(30), 917-935. https://doi.org/10.12981/mahder.679746

Bulut, D., & Topaloğlu, T. (2012). J. J. F. Dotzauer viyolonsel metodu birinci kitabının hedef ve hedef davranışlar yönünden incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* (18), 69-81.

Burubatur, M. (2006). *Eğitim fakülteleri müzik eğitimi ana bilim dallarında birinci sınıf 1. ve 2. yarıyıl viyolonsel eğitiminde en çok kullanılan metot etüt ve egzersizlerin incelenmesi* [Yüksek Lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Gerekten, S. E. (2020). Bağlama/Saz çalgısı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi. *Eurasian Journal of Music and Dance,* (17), 391-411.

Kurtuldu, M. (2009). Czerny Op 299 30 numaralı etüde yönelik teknik ve biçimsel analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (1), 28-38.

Urhal, N., & Can, Ü. K. (2018). Türkiye'de yayınlanmış çello, piyano, keman, viyola ve flüt nota kitaplarının incelenmesi. *Online Journal of Music Sciences, 3*(1), 56-89. https://doi.org/10.31811/ojomus.436905

Zahal, O. (2010). *Türkiye'de müzik alanında yayımlanan bilimsel makalelere ilişkin bir inceleme* [Yüksek Lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

KAYNAKLAR

American Music Therapy Association [AMTA]. (2024). *Erişim Tarihi: 10.04.2024*. http://www.musictherapy.org/about/musictherapy/

Akyürek, G. (2021). *Türkiye'de Uygulanan Müzik Terapi Yaklaşımları* [Yüksek lisans tezi, Ordu Üniversitesi].

Akyürek, G., ve Özkeleş, S. (2023). Türkiye'deki müzik terapistlerin müzik terapi eğitiminin yürütülmesine ilişkin görüşleri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 13*(3), 3373-3398. https://doi.org/10.48146/odusobiad.1189846

Akan, N. (2017). *Platon'da Müzik* (2. Baskı). Bağlam Yayıncılık.

Bruscia, K. (2018). *A working definition of music therapy* (3rd Edition). Barcelona Publishers.

Byers, K. L. H. (2016). *A History of the Music Therapy Profession*. Barcelona Publishers.

Can, Ü. K., ve Yılmaz, B. (2019). Türkiye'de müzik terapi konusunda oluşturulmuş bilimsel yayınların incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 12*(27), 794-812. https://doi.org/10.12981/mahder.574009

Croxson, M. (1993). Music therapy in New Zealand. In C. D. Maranto (Ed.), *Music therapy: International perspectives* (pp. 423–444). Pipersville, PA: Jeffrey Books.

Çoban, A. (2020). *Ruh ve beden sağlığı için müzik terapi* (3. Baskı). Timaş Yayınları.

De Witte, M., Pinho, A. da S., Stams, G. J., Moonen, X., Bos, A. E. R., & van Hooren, S. (2020). Music therapy for stress reduction: A systematic review and meta-analysis. *Health Psychology Review, 16*(1), 134–159. https://doi.org/10.1080/17437199.2020.1846580

Doğan, S., ve Öztosun Çaydere, Ö. (2023). Türkiye'de müzik terapi sertifikası veren kurumlar. *Gazi Üniversitesi Sanat Eğitimi Sempozyumu*, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Doğan, S., ve Öztosun Çaydere, Ö. (2023). Özel eğitim öğretmenlerinin otizmli bireylerin eğitiminde müziği kullanma durumu. *Çukurova Araştırmaları Dergisi, 9*(3), 159–176. https://doi.org/10.29228/cukar.70228

Erer, S., ve Atıcı, E. (2010). Selçuklu ve Osmanlılarda müzikle tedavi yapılan hastaneler. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 36*, 29-30.

Gençel, Ö. (2006). Müzikle tedavi. *Kastamonu Education Journal, 14*(2), 697-706.

Gooding, L. F., & Springer, D. G. (2020). Music therapy knowledge and interest: A survey of music education majors. *Journal of Music Therapy, 57*(4), 455–474. https://doi.org/10.1093/jmt/thaa020

Gregory, A. H. (1997). The roles of music in society: The ethnomusicological perspective. In D. J. Hargreaves & A. C. North (Eds.), *The social psychology of music* (pp. 123–140). Oxford University Press.

Güvenç, R. O. (1985). *Türklerde ve dünyada müzikle ruhi tedavinin tarihçesi ve günümüzdeki durumu* [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi].

Gündüz, K. (2020). Müzik terapi dernekleri. *Online Journal of Music Sciences, 5*(1), 54–82. https://doi.org/10.31811/ojomus.734621

İkuno, R. (2007). At ending my term for board director of Japanese Music Therapy Association. *Voices: A World Forum for Music Therapy.* Retrieved July 26, 2016, from http://voices.no/community/?q=fortnightly-columns/2007-ending-my-term-board-director-japanese-music-therapy-association-converting

İnternet Kaynakları

(https://my.clevelandclinic.org/health/treatments/8817-music-therapy erişim tarihi (01.05.2024)

Sağlık Bakanlığı, Müzik Terapi Sertifikalı Eğitim Programı Standardı. Eğitim Ve Sertifikasyon Dairesi Başkanlığı (saglik.gov.tr) erişim tarihi: (01.06.2024).

kanalı kanalı kanalı kanalı kanalı

SONUÇ

Ses eğitiminin geleneksel olarak yapılmasında yaşanan zorluklar en fazla soyut kavramların somutlaştırması sürecinde yaşanmaktadır. Yüz yüze yapılan eğitimde yaşanan zorlukların sanal ortamda daha fazla olacağı düşünülmüş olsa da, Youtube'un eğitim sistemleri ve eğitim durumları için tamamlayıcı bir araç olarak kullanılabileceği görülmüştür. Bunun genel sebepleri ise öğrenenin; somut olup fiziksel ortamda erişilemeyecek nesnelerin görsel ve işitsel olarak algılayıp kavramasına katkı sağlaması, ayrıca fiziksel formu bulunmayan soyut kavramların öğrenebilmesine katkı sağlamasıdır.

Bu bağlamda, yeni bir öğretme şekli olarak yaygınlaşan vokal koçluğu altında bulunan ses eğitimi kanalları geleneksel ses eğitiminin temel ilke ve kalıplarını zorlayarak ve mekânsal değişikliklerle alternatif bir eğitim alanı olarak artık karşımızda durmaktadır.

KAYNAKÇA

Aruğaslan, E. & Çivril, H. (2023). *Öğrenme ortamı olarak YouTube'un kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, Cilt 9, Sayı 1, 356-375.

Cheryl Porter Vocal Coach. (b.t.) *Anasayfa* [You Tube Kanalı]. Ulaşılan Tarih 19 Mayıs, 2024, https://www.youtube.com/@CherylPorterVocalCoach.

Çevik, Suna (1994). *Ses Eğitiminin Temel İlkeleri*. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı.

EricArceneaux. (b.t.) *Anasayfa* [You Tube Kanalı]. Ulaşılan Tarih 22 Mayıs, 2024, https://www.youtube.com/@ericarceneaux.

Helvacı, Ayhan. (2016). *Ses Eğitimi Derslerinde Görsel Materyal Kullanımının Eğitim Sürecine Etkisi*. Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi. (32), 287-302.

Ramsey Voice Studio. (b.t.) *Anasayfa* [You Tube Kanalı]. Ulaşılan Tarih 20 Mayıs, 2024, https://www.youtube.com/@ramseyvoicestudio.

Singeo. (b.t.) *Anasayfa* [You Tube Kanalı]. Ulaşılan Tarih 18 Mayıs, 2024, https://www.youtube.com/@SingeoOfficial.

Stevie Mackey. (b.t.) *Anasayfa* [You Tube Kanalı]. Ulaşılan Tarih 21 Mayıs, 2024, https://www.youtube.com/@StevieMackey.

Tepe, C. & Yokuş, B. (2022). *Müzik öğretmeni adaylarının güzel sanatlar lisesi bireysel ses eğitimi dersi kazanımlarına ulaşma düzeyleri*. Eurasian Journal of Music and Dance, (21), 31-49.

Töreyin, A.M. (2008). *Ses Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yöntemler.* Sözkesen Matbaacılık.

Töreyin, A.M. (2021). *Ses Eğitiminde Metot ve Uygulama.* Akademisyen Yayınevi. Ankara

Kaynakça

Albayrak, U. (2015) Müzik beğenisinde kültürel sermaye ve kültürel elitizm: Kıbrıs örneği (Tez No. 413923) [Doktora tezi Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Altan, A. ve Övür, A. (2020). Müzik sektörünün gelişmesinde yeni medya platformlarının etkisi ‘‘Spotify ve Fizy karşılaştırması’’. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 12* (4), 319-331.

Askeroğlu, E. D. ve Karakulakoğlu, S. E. (2019). Geleneksel medyadan yeni medyaya geçiş sürecinde değişen gazetecilik ‘yurttaş gazeteciliği: kuşaklar üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7*(1), 508-536. https://doi.org/10.19145/e-gifder.442960

Ayvaz, T. (2013, 8 Temmuz). Y kuşağı özellikleri. Dijital Ajanslar. https://www.dijitalajanslar.com/y-kusagi/

Bayhan, V. (2013). Gençlik ve Postmodern kimlik örüntüleri-üniversite gençliğinin sosyolojik profili (İnönü Üniversitesi Uygulaması). *Gençlik Araştırma Dergisi.1*(1), 134-157

Bayramoğlu, G. (2018). X ve Y kuşağının liderlik davranışı açısından karşılaştırılması. *Ege Akademik Bakış. 18*(1), 15-30. http://doi.org/10.21121/eab.2018132202

Bejtkovsky, J. (2016). The current generations: the baby boomers, x, y and z in the context of human capital management of the 21st century in selected corporations in the czech republic. *Littera scripta,* 9 (2), 25-45. https://dokumen.tips/documents/the-current-generations-the-baby-boomers-x-y-and-z-in-usa-the-term-aoehusaks.html?page=21

Berkup, S. B. (2014). Working with generations x and y in generation z period: management of different generations in business life. *Mediterranean Journal of Social Sciences, 5*(19), 218 229. https://www.researchgate.net/publication/272708404_Working_With_Generations_X_And_Y_In_Generation_Z_Period_Management_Of_Different_Generations_In_Business_Life

Bogt TT, ve R. Q. (2003). Youngsters And Their Musical Taste: Musical Styles. Nedherlands: The Nedherland’ Journal of Social Science 39 (1). 35-49 https://www.researchgate.net/publication/46648328_Youngsters_and_Their_Musical_Taste_Musical_Styles_and_Taste_Groups

Cilliers, E.J. (2017). The challenge of teaching generation z. *People: İnternational Journal Of Social Sciences.* 3(1), 188-198. https://doi.org/10.20319/pijss.2017.31.188198

Çerezcioğlu, A. (2013). Popüler müzik ve gündelik yaşam deneyimi. Folklor/Edebiyat, 19(75), 159-172. http://dergipark.org.tr/fe/issue/26040/274276

Çetinkaya Bal, K. (2020, 26 Kasım). X*, Y, Z, alfa kuşağı… peki ya ötesi?* Bilim Genç. https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/x-y-z-alfa-kusagi-peki-ya-otesi

Demirtaş, H.O. ve Köse, H.S. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının müzik türlerine ilgileri üzerine bir inceleme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18* (3), 1378-1403.

Doğan, E. ve Dönmez, B. M. (2016). Türkiye’de altmış sekiz kuşağı dünya algısının popüler müziğe yansıması. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi,* 2(1), 45-75. http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11616/4740/Makale.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Doğan, U. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin müzik beğeni ve tercihlerinin çeşitli değişkenler yönünden incelenmesi (Sivas/Zara Örneği). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(76), 1579-1600. https://doi.org/10.17755/esosder.669678

Ercan, H. (2014) Klasik batı müziği eğitimi veren devlet konservatuvarı müzik lisans öğrencilerinin müzikal beğenileri ve müzik dinleme alışkanlıklarının incelenmesi Tez No. 370239) [Yüksek lisans tezi Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Erdör, M. (2018, Mayıs 8) *Alfa Kuşağı geliyor.* Tech Insıde. https://www.techinside.com/alfa-kusagi-geliyor/

Ergün, E. (2016). Türkiye’de kullanılan online müzik platformları: spotify örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 6* (2), 114-118, http://hdl.handle.net/11413/1421

Erin, B. (2019). Türkiye’de işveren markasının önemi ve işveren markasının, Y ve X kuşağı açısından incelenmesi [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Ersoy, İ. (2014). Kültür içi bir değerlendirme: toplumsal normlar ekseninde “müziksel tercih”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(30), 90-100. www.sosyalarastirmalar.com/cilt7/sayi30pdf/ersoy_ilhan.pdf

Erten, Ö. (2011). Müzik Dinleyerek Okumanın Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi (Tez No. 280288) [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi] Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Göncü, İ. (2002). 4-6 Yaş anaokulu çocuklarına uygulanan müzik eğitiminin müziksel ses ve işitsel algı gelişimlerine etkileri. (Tez No. 123557) [Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi

Güdücü, B., ve Balcı, C. (2021). Kuşaklar ve eğitim üzerine sosyolojik bir analiz. *Aydın İnsan ve Toplum Dergisi*, *7*(1), 105-120. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aitdergi/issue/62850/783343

Gültekin, M. (2013). Müzik psikolojisi; heavy metal müziğin psiko-sosyal etkileri. *Aile Akademisi*, 1-23. http://evreninsirlari.net/dosyalar/131_s07_02.pdf

Gürkan, C.G. (2021). İnternet ile gelişen ve değişen radyo kültürü: Spotify incelemesi. İstanbul *Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 7(*13), 101-110. http://doi.org/10.17932/IAU.SANAT.2015.015/sanat_v07i13009

Hasannov, S. (2022) Azerbaycan'da yaşayan Z kuşağı tüketicilerin "Made In Turkey" etiketli ürünlere yönelik davranışları: Bakü ilinde bir araştırma (Tez No. 731441) [Yüksek lisans tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Hoyladı, T. (2023) Z *kuşağı bireylerin bir rekreasyon işletmesi olarak spor salonlarından faydalanma bağlamında yaşam kalitesi düzeyleri* (Tez No. 774617) [Yüksek lisans tezi Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

IFPI Representing The Recording İndustry Worldwide. (2022). Engagıng With Musıc. https://www.ifpi.org/wp-content/uploads/2022/11/Engaging-with-Music-2022_full-report-1.pdf

Jones, V., J. Jo & Martin P. (2007). *Future schools and how technology can be used to support millennial and g eneration Z students.* In ICUT 2007 (Proc. B), 1st Int. Conf. Ubiquitous Information Technology, p. 886-891, Queensland, Australia. https://research-repository.griffith.edu.au/bitstream/handle/10072/19022/46373_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Kapil, Y. ve Roy, A. (2014). A critical evaluation of generation Z at workplaces. *International Journal of Social Relevance & Concern, 2(*1),10-14. https://ijournals.in/wp-content/uploads/2017/07/IJOURNAL_CAMERA_READY.pdf

Kayıkçı, Y. M. ve Bozkurt, K. A. (2018). Dijital çağda Z ve Alpha kuşağı, yapay zekâ uygulamaları ve turizme yansımaları. *Sosyal Bilimler Metinleri.* (1), 54-64.

Konuk, E. ve Kırdar, Y. (2023). Dijital teknoloji çağında müzik. *Journal of Awareness, 8* (1), 1-17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/joa/issue/75807/1248867

Kuran, E. (2021). *Z-Bir Kuşağı Anlamak* (9. Baskı). İstanbul: Can Sanat Yayıncılık

Kutluk, M. ve Kaptanoğlu, B. (2019). Dijital müzik ve internet'in kısa tarihine genel bir bakış. Saka E. (Ed.), Yeni medya çalışmaları V- Türkiye internet tarihi içinde (s. 368-402). Alternatif Bilişim

Kutsal, A. (2010). "İnfografik: Geçmişten Bugüne Online Müzik Servisi Fizy", https://webrazzi.com/2010/09/13/fizy-infografik/ (Erişim Tarihi 30.09.2023).

Kuyucu M. (2021, 8 Ekim). Dijital dönüşüm ve müzik: müzik endüstrisinde yaşanan dijitalleşmenin avantaj ve dezavantajları [Bildiri sunumu]. 3. International Culture, Art and Literature Congress (UKSEK), Ankara, Türkiye

Kuyucu, M. (2020). Dijital ve Geleneksel Medyanın Z Kuşağının Müzik Dinleme Alışkanlıklarına Olan Etkisi, *Ispec 4th International Conference On Social Sciences & Humanities,* s.182-195, Ankara.

Marshall, G. (2009). Sosyoloji sözlüğü. (Çev. O. Akınhay ve D. Kömürcü). Bilim ve Sanat Yayınları

Mccrindle (n.d.) *The generations defined*. Retrieved Sepember 24, 2023 from https://mccrindle.com.au/article/topic/demographics/the-generations-defined/#

Mccrindle (n.d.) *Understanding generation alpha Retrieved Sepember 24, 2023 from https://mccrindle.com.au/article/topic/generation-alpha/generation-alpha-defined/#gen_alpha*

McCrindle, M. (2014). *The ABC of XYZ: Understanding the global generations.* [XYZ: Küresel nesilleri anlamak]. Australıa: A McCrindle Publication. https://www.saspa.com.au/wp-content/uploads/2016/02/The-ABC-of-XYZ_Chapter-1.pdf

McCrindle, M.ve Wolfinger E. (2010), Generations Defined*. Ethos: Social Education Victoria, 18* (1), 8-13. https://www.researchgate.net/publication/306189905_Generations_defined

Okumuş, B. E. (2016). Kuşak farkı özelliklerine göre şekillenen ofis iç mekân tasarımı kriterlerinin irdelenmesi- Y ve Z kuşağı üzerine araştırma ve model önerisi (Tez No. 444469) [Yayımlanmamış doktora tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital ımmigrants. *On the Horizon MCB University Press, 9*(5), 1-6.

Sarıoğlu, E. ve Özmen, D. (2017). Determining sources of motivation for nurses of different generations in Turkey. *Journal of Advances in Medicine and Medical Research. 23*(5), 1-9. https://doi.org/10.9734/JAMMR/2017/35010

Say, A. (2000). *Müzik Tarihi*. (4. Basım) Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2009). Müziğin Kitabı. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları

Seymen, A. F. (2017). Y ve Z kuşak insanı özelliklerinin Millî Eğitim Bakanlığı 2014-2019 stratejik programı ve TÜBİTAK vizyon 2023 öngörüleri ile ilişkilendirilmesi. *Kent Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*. *10*(32), 467-489. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kent/issue/34454/346427

Sladek, S. & Grabinger A. (n.d.) Gez Z The first generation of the 21st century has arrived! XYZ Unıversity, https://www.xyzuniversity.com/wp-content/uploads/2018/08/GenZ_Final-dl1.pdf

Soysal, G., Soysal, N. F., Balcı, E. (2021). Meslek yüksek okulu öğrencilerinin ruhsal durum algıları ile müzik tercihlerinin incelenmesi. *Rast Müzikoloji Dergisi, 9*(3), 3063-3084. DOI: 10.12975/rastmd.2021938

Srinivasan, V. (2012). Multi Generations in The Workforce: Building Collaboration. IIMB Management Review, 24(1), 48-66. https://repository.iimb.ac.in/handle/2074/11654

Şafak, Z., ve Bilginsoy, M. (2019). Kırklareli merkez örnekleminde Z kuşağı gençlerinin sosyal medyadaki yeni kelimeleri kullanım alışkanlıkları üzerine nicel bir yaklaşım. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* 125-136 https://doi.org/10.29000/rumelide.606082

Şenel, O. (2013). Müzik algısı, müzik tercihi ve sosyal kimlik bağlamında müzikte önyargı ve kalıp yargı (Tez No. 356239) [Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]

Şenel, O. (2014). Müzik tercihinin karmaşık arka planı. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,7(30). https://www.academia.edu/6213357/MÜZİK_TERCİHİNİN_KARMAŞIK_ARKA_PLANI_COMPLEX_BACKGROUND_OF_MUSIC_PREFERENCE

Tamer, N. (2020). *İnternet Sır Tutmaz* (Birinci Basım), İstanbul: Ceres Yayınları.

Terzi, E. ve Boylu, Y. (2019). Türkiye ve dünya'da tersine mentorluk: kuşaklar bazında farklılaşan iş değerleri ve gençlerin işten ayrılma niyeti açısından bir inceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 11 (4), 3283-3322. https://doi.org/10.20491/isarder.2019.810

Turner, A. (2015). Generation Z: Technology and Social Interest. *The Journal of Individual Psychology,* 71 (2), 103-113. https://doi.org/10.1353/jip.2015.0021

Türk Dil Kurumu. (2023). *Güncel Türkçe Sözcük.* 20 Nisan, 2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr adresinden edinilmiştir

Türk Dil Kurumu. (t.y). *Güncel Türkçe Sözlük.* 20 Şubat, 2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr adresinden edinilmiştir

Uslu, N. (2010). Niğde ilinde görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile Niğde üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından müziksel beğenilerinin incelenmesi. (Tez No. 249101) [Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi] Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Uslu, N. (2010). Niğde ilinde görev yapmakta olan müzik öğretmenleri ile Niğde üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim görmekte olan üniversite öğrencilerinin çeşitli değişkenler açısından müziksel beğenilerinin incelenmesi. (Tez No. 249101) [Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi] Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Yazıcı, B. (2018). Yeni Lüks Kavramı Bağlamında Y Kuşağı İle Evrilen Tüketim ve Y Kuşağının Lüks Kavramına Bakışı. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (36),* 95-112. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kosbed/issue/43239/525084

YouTube Music. (2022, Mayıs 7). İçinde *Wikipedia*, https://tr.wikipedia.org/wiki/YouTube_Music

Yudiana, T.C. (2022). An ınequalıty of moral rıghts ın apple musıc platform as a dıgıtal copyrıght protectıon ınfrıngement. *Jurnal Supremasi Jurnal Ilmiah Ilmu Hukum*, 12 (2), 17-26. https://doi.org/10.35457/supremasi.v12i2.1971

söz etmek mümkün değildir. Sonuç olarak Türk müziği çalgı eğitiminde materyal eksikliği önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu eksikliğin giderilmesi çok sayıda icracının eğitim faaliyetlerine yönelik materyal üretimi yapması gerekir. Çalgı eğitimi literatürünün zenginleştirilmeye ihtiyacı vardır. Materyal havuzunun zenginleştirilmesiyle daha kaliteli bir çalgı eğitimi elde edilerek hem eğitimin niteliği artırılabilir hem de enstrümantal Türk müziğinin evrensel standartlara ulaşması sağlanabilir.

Kaynaklar

Arnold, D. (1965). *Instruments and Instrumental Teaching in the Early Italian Conservatoires,* The Galpin Society Journal, Vol. 18, 72-81.

Astarita, T. (2013). *A Companion to Early Modern Naples*, Koninklijke Brill NV ISBN 978-90-04-23670-7

Behar, C. (2019). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Blasco, S. (2015). *The Cello in Naples in the Early 18th Century: Teaching Methods and Performance Practice*, Royal Conservatoire The Hague.

Çilden, Ş. (2016). *Çalgı eğitiminde usta-çırak yöntemi*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (İpekyolu özel sayısı), 2208-2220.

Haşhaş, S. (2016). *Bağlama Öğretimi/Öğreniminde Geçmişten Günümüze Usta-Çırak İlişkisi,* İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi. Cilt, 2 Sayı, 2, 35-41.

Judetz, E. P. (1998). *Türk Musiki Kültürünün Anlamları*, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Özmenteş, G. (2005). *Dalcroze eurhythmics öğretiminin müziksel beceriler, müzik dersine ilişkin tutumlar ve müzik yeteneğine ilişkin özgüven üzerindeki etkileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Özmenteş, S. (2008). *Çalgı Eğitiminde Öndüzenlemeli Öğrenme Taktikleri*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (16), 157-175.

Şahin, M., Duman, R. (2008). *Cumhuriyetin Yapılanma Sürecinde Müzik Eğitimi,* Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi. Cilt: VII, Sayı: 16. 259-272.

KAYNAKLAR

Assmann, J. (2001). Kültürel Bellek. İstanbul. Ayrıntı Yayınları.
Benbassa, E., Rodrigue, A. (2014). Türkiye ve Balkan Yahudileri Tarihi. İstanbul. İletişim yayınları.
Bohlmann, P. (2002). Dünya Müziği.Kültür Kitaplığı 148. Ankara. Dost Yayınları.
Bourse, M. (2009). Melezliğe Övgü. İstanbul. Ayrıntı Yayınları.
Dufoıx, S. (2011). Diasporalar. İstanbul. Uluslararası Hrant Dink Yayınları.
Eagleton, T. (2021). Kültür. İstanbul. Can Sanat Yayınları.
Güleryüz, N. A. (2015). Toplumsal Yaşamda Türk Yahudileri. İstanbul. Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş.
Muallem, Y. (2020). İstanbul – Tel Aviv. Ankara. Paloma Yayınevi.
Seoussi, E. (2009). Maftirim Olgusuna Tarihsel Genel Bir Bakış. S: 43-52. Maftirim / Türk-Sefarad Sinagog İlahileri. İstanbul . Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş.
Sowell, T. (2020).Göçler ve Kültürler. Ankara. Hece Yayınları.
Şarhon, Gerson K. (2015) Antik çağdan XXI.Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi / Edebiyat, Kültür ve Sanat. İstanbul. İBB Kültür A.Ş. Mas Matbaacılık.judeo-espanyol-ladino-turkiye-yahudilerinin-dili-246.pdf. Erişim : 01.12.2024
Şaul, L. (2015).Sefarad Şarkılarının Tarihçesi, Oluşumu ve Yapısı. EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi 2015 (7) : 111-119. Microsoft Word - 10-sefarad sarkilarinin tarihcesi olusumu ve yapisi 2.docx (dergipark.org.tr) Erişim.03.07. 2022
Şentürk, R. (2016). " Yahudi Müziği Üzerine- Karen Gerson Şarhon".s.352-365. Müzik ve Kimlik. İstanbul. Küre Yayınları.
Şentürk, R. (2016). " Yahudi Müziği Üzerine- Selim Hubeş".s. 367-377. Müzik ve Kimlik. İstanbul. Küre Yayınları.
Taranç, B. (2007). İki Kıyının Müziği. Ankara. Ürün Yayınları.

İnternet Kaynakları

Url 1: Kitlesel Akınlar Erişim 17.11.2024
Url 2 : Musica Sefardita Erişim 20.11.2024
Url 3 : KAYBOLMUŞ BİR DİLDEN ŞARKILAR, YAHUDİCE – LADİNO ŞEHİR MÜZİĞİ » Cafrande Kültür Sanat Erişim : 29.11.2024
Url 4 : Osmanlı'ya göç eden Seferadların torunları, dilleri Ladino'yu koruma mücadelesi veriyor | Euronews By Enis Günaydın Yayınlanma Tarihi 04/01/2020 Erişim:17.11.2024
Url 5 :Türk-Sefarad Müziği /KIRKBUDAK DERGİSİ YAYINLARI – 2007 Karen Gerson Şarhon. Erişim : 30.11.2024.
Url 6 : [Live on Zoom] Sephardic Art Song: A Musical Legacy of the Sephardic Diaspora | YIVO Institute for Jewish Research Erişim : 20.11.2024.
Url 7 : Musica Sefardita Erişim 20.11.2024.
Url 8 : Borrowed Melodies - The UCLA Herb Alpert School of Music by Simone Salmon, Ph.D. candidate, The UCLA Herb Alpert School of Music. Erişim 20.11.2024.
Url 9 : OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA YAHUDİLERİN DİNÎ HAYATI | Büyük İstanbul TarihiKaren Gerson Şarhon.cilt 5.s.181. Erişim: 29.11.2024
Url 10: Türk-Sefarad Müziği /KIRKBUDAK DERGİSİ YAYINLARI – 2007 Karen Gerson Şarhon. Erişim: 29.11.2024
Url 11 : Música Sefardí Erişim 20.11.2024
Url 12: Türk-Sefarad Müziği /KIRKBUDAK DERGİSİ YAYINLARI – 2007 Karen Gerson Şarhon. Erişim : 28.11.2024
Url 13 : Türk Sefarad Müziği Tarihçesi – Sefarad Kültürü Araştırma Merkezi Erişim: 17.11.2024
Url 14 : Türk-Sefarad Müziği /KIRKBUDAK DERGİSİ YAYINLARI – 2007 Karen Gerson Şarhon. Erişim: 29.11.2024
Url 15: OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA YAHUDİLERİN DİNÎ HAYATI | Büyük İstanbul Tarihi cilt 5.s.184. Karen Gerson Şarhon. Erişim : 29.11.2024.
Url 16 : OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE İSTANBUL'DA YAHUDİLERİN DİNÎ HAYATI | Büyük İstanbul Tarihi cilt 5. s.183. Karen Gerson Şarhon. Erişim : 29.11.2024
Url 17: Kantikas Para Syempre – Sefarad Kültürü Araştırma Merkezi Erişim : 30.11.2024
Url 18: Tangos Sefaradis del Dip del Baul – Sephardic Center of Istanbul Erişim : 30.11.2024

Sözlü Görüşme

Erdal, G.(2020). Karen Gerson Şarhon ile kişisel görüşme. 20.02.2020. İstanbul. Osmanlı Türk Sefarad Kültürü Araştırma Merkezi.

ÖNERİLER

1) Vurmalı çalgılar alanında ulusal kaynakların azlığı nedeniyle yeni yapılacak araştırmalar ile metot veya benzeri çalışma parçalarının hazırlanması faydalı olacaktır.

2) Yeni yapılacak metot, kaynak ve benzeri çalışmalarda, günün teknolojik gelişimlerinin ve beklentilerinin göz önünde bulundurularak internet ortamı, Qr kod veya benzeri kaynaklarda da dinlenebilecek materyaller ile beraber sunulması yararlı görülmektedir.

3) Tüm çalgıları içeren metot ve etütler yanında, çalgıların teknik ve müzikal güçlüklerini ayrıntılı olarak çalışabilmeyi hedefleyen tek bir çalgı için hazırlanmış metot ve etütlerin hazırlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Akın, Ö. ve Baştürk, D. (2012). Keman Eğitiminde Temel Becerilerin Rasch Ölçme Modeli ile Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(31), 175-187.

Azar, N. R. (2020). Rates and Patterns of Playing-Related Musculoskeletal Disorders in Drummers. Medical problems of performing artists, 35(3), 153-161.

Bachman, B. (2011). *Stick Technique,* https://www.moderndrummer.com/modern-drummer-presents-stick-technique/ (E.T.: 10.04.2020).

Bartok, B. (1937), Sonata for 2 Pianos and Percussion, Sz.110 https://imslp.org/wiki/Sonata_for_2_Pianos_and_Percussion,_Sz.110_(Bartók,_Béla), (E.T.: 11.05.2020).

Beck, J. (2001), *Concepts for Timpani,* https://books.google.com.tr/books/about/Concepts_for_timpani.html?id=8yNQNXtw5IC&redir_esc=y (E.T.: 13.03.2019).

Berg, D. (2009). *Studies for Marimba by Daniel,* https://www.lonestarpercussion.com/Sheet-Music-Books/Marimba-Method-Books/Marimba-Method-Book-Studies-for-Marimba-by-Daniel-Berg-Norsk-Percussion.html (E.T.: 05.06.2020).

Bilgen, B. Ö. ve Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Belirleme Tekniklerinin Karşılaştırılması. Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology, 8(1), 63-78.

Bozza, E. (2005). *Rythmic For Timpanı, Percussıon And Piano.* Paris: Alphonse Leduc Yayınevi.

Davila, L. (2014). *Timp-Tastic. https://www.lonestarpercussion.com/Sheet-Music-Books/Timpani-Method-Books/Timpani-Multi-Percussion-Solo-Timp-Tastic-By-Lalo-Davila-Row-Loff.html* (E.T.: 19.01.2020).

Delecluse, J. (1964) *Douze Etudes (Twelve Studies) for Snare Drum.* Paris: Alphonse Leduc Yayınevi.

Delecluse, J. (1969). *Methode de Caisse-Claire (Snare Drum Method).* Paris: Alphonse Leduc Yayınevi.

Delikara, A. (2013). Keman Eğitimine Yönelik Bir "Etüt Analiz Modeli". *Sanat Eğitimi Dergisi, 1*(2), 1-17.

Dinç, Ş. Ö. (2010). Konservatuvarların Müfredatlarında Kullanılan Viyola Başlangıç Metotlarının İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerine Uygulanmasında Oluşan Sorunlar. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(1), 454-464.

Dönmez, L. M. ve Dalkıran, E. (2017). Vurmalı Çalgılar Eğitiminde Karşılaştırmalı Program Analizi. *The Journal of Academic Social Sciences*, (60), 567-582.

Dönmez, L. M. ve Dalkıran, E. (2018). Vurmalı Çalgılar Dereceli Puanlama Anahtarı Tasarımı ve Geleneksel Puanlama Yöntemi İle İlişki ve Farklılığın Tespit Edilmesi. *The Journal of Academic Social Sciences*, (84), 500-518.

Dönmez, L. M. (2021). Konservatuvar Lisans Düzeyinde Vurmalı Çalgılar Metotları Geliştirilmesi. Doktora Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Doktora Programı. https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Eyüpoğlu, E. B. (2017). F. Chopin'in Op. 10 No. 2 Kromatik Etüdünün Piyano Tekniğine Etkileri. *Konservatoryum Dergisi*, *4*(2), 37-60.

Ford, M. (2005). *Marimba: Technique Through Music,* https://www.lonestarpercussion.com/Sheet-Music-Books/Marimba-Method-Books/Mallet-Keyboard-Book-Marimba-Technique-Through-Music-Ford-Innovative-Percussion.html (E.T.: 21.09.2020).

Green, G. H. (1983). *Instruction Course for Xylophone,* https://www.steveweissmusic.com/product/Green-Instruction-Course-For-Xylophone/mallet-books (E.T.: 27.04.2020).

Hochrainer, R. (1958). *Etuden fur Timpani (Etudes for Timpani) Vol 1.* https://www.lonestarpercussion.com/Sheet-Music-Books/Timpani-Method-Books/Timpani-Method-Book-Etuden-fur-Timpani-Etudes-for-Timpani-Vol-1-by-Richard-Hochrainer-Doblinger-M_2.html (E.T.: 26.04.2020).

İftar, G., İftar, E., Kurt, O. ve Erbaş, D. (2018). *Eğitim Ve Davranış Bilimlerinde Tek-Denekli Araştırmalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

İstock. (tarihsiz), *Snare Drum* [Photograph]. Retrieved from https://www.istockphoto.com/tr/search/2/image?page=2&phrase=snare%20drum (E.T.: 28.06.2020).

Kahyaoğlu, Y. (2017). Kanun Sazı Eğitiminde Metod İhtiyacı ve Türkiye'deki Kanun Metodları Üzerine Bir İnceleme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 3*(1), 97-107.

Keser, N. (2005). Sanat Sözlüğü, Ankara: Ütopya Yayınları.

Koppel, A. (1996). *Toccata (Duet) by Anders,* https://www.steveweissmusic.com/product/koppel-toccata-for-marimba-vibraphone-duet-version/mallet-duet (E.T.: 22.03.2020).

Kılıç, D. ve Güneş, P. (2016). Dereceli Puanlama Anahtarı İle Öz, Akran Ve Öğretmen Değerlendirmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(39), 58-69.

Larson, K. (2012). *Style Studies for Timpani by Keith,* https://www.explorersdrums.com/Style-Studies-for-Timpani--Keith-Larson_p_4183.html (E.T.: 12.01.2020).

Mancar, S. A. (2019). Performansa Dayalı Durum Belirlemede Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Tekniklerinin Karşılaştırılması. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ölçme Ve Değerlendirme Anabilim Dalı, Ölçme Ve Değerlendirme Programı. https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

McCARTHY, D. (1994). *Concerto For Marimba, Percussion and Synthesizer.* http://c-alanpublications.com/concerto-for-marimba-percussion-synthesizers/ (E.T.: 29.04.2020).

Orfaly, A. (2008). *Studies In Copper.* http://c-alanpublications.com/studies-in-copper/ (E.T.: 12.05.2020).

Özçimen, A. ve Burubatur, M. (2012). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında Birinci Sınıf 1. ve 2. Yarıyıl Viyolonsel Eğitiminde En Çok Kullanılan Metot Etüt ve Egzersizler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (27), 185-194.*

Parlak, B. ve Doğan, N. (2014). Dereceli Puanlama Anahtarı ve Puanlama Anahtarından Elde Edilen Puanların Uyum Düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29*,(29-2), 189-197.

Peters, M. (1976). *Intermediate Snare Drum Studies.* Los Angeles: TRY Publishing Yayınevi

Pinterest. (tarihsiz). *Percussion Set Up* [Photograph]. Retrieved from https://tr.pinterest.com/pin/438960294907390209/ (E.T.: 28.09.2020).

Raymond, D. (2014). *Elements in Time – Groovy.* https://www.tapspace.com/snare-drum/elements-in-time-groovy (E.T.: 29.09.2020).

Horner, R. (2000). *The Tuneful Timpanist. https://www.amazon.com/Tuneful-Timpanist-Anthology-Melodies/dp/0634022172* (E.T.: 14.09.2020).

Sachs, C. (1965). Kısa Dünya Musikisi Tarihi, Çeviren İlhan Usmanbaş, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Sarvan, G. ve Akıncı, Ç. (2018). Eğitim Yıllarından Profesyonelliğe, Üfleme ve Vurma Çalgı Çalan İcracılarda Cinsiyetin İcraya Etkisi. Etnomüzikoloji Dergisi, 1(1), 25-40.

Say, A. (2019). Müzik Üzerine, İstanbul: Kor Kitap Yayınları.

Schwantner, J. (1995). *Concerto For Percussion and Orchestra.* https://www.eamdc.com/psny/composers/joseph-schwantner/works/concerto-11/ (E.T.: 30.09.2020).

Sewrey, J., Hans, B. ve Schneller, T. (1981). *Modern School for Mallet-Keyboard Instruments.* https://www.alle-noten.de/Schlagzeug-Percussion/Stabspiele/Modern-School-For-Mallet-Keyboard-Instruments.html (E.T.: 11.01.2020).

Shutterstock. (tarihsiz). *Timpani* [Photograph]. Retrieved from https://www.shutterstock.com/tr/image-photo/timpani-isolated-on-white background-793013341 (E.T.: 17.04.2020).

Stone, G. L. (2009). *Stick Control: For The Snare Drummer*. Boston: George B. Stone Yayınevi.

Taner, B. B. (2007). Çağdaş Bestecilerden Bela Bartok'un Mikrokosmoslarının Taşıdığı Müzikal Değerler ve Bu Yapıda Örnek Eserler Yazılması. Yüksek Lisans tezi. Afyonkarahisar: Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anabilim Dalı. https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Tufan, E. (2004). Geleneksel Makamlar Kullanılarak Yazılan Etütlerin Piyano Eğitimi Açısından Önemi, GÜ, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*(2), *65-77.*

Uzun, G. U., (2007). Bela Bartok İki Piyano Ve Perküsyon İçin Sonat'ın İncelenmesi. Yüksek Lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Sanat Dalı. https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Yalçınkaya, B. (2010). Flüt Eğitiminde Geleneksel Türk Müziği Eserlerinin Seslendirilmesine Yönelik Oluşturulan "Etüt Yazma Modeli" ve Bu Modelle Bestelenen "Özgün Etütler"in Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı. https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Yalçınkaya, B. (2012). Çalgı Eğitiminde Etüt Yazma Modeli. *E-Journal of New World Sciences Academy*, *7*(1), 21-34.

Yamaha. (tarihsiz). *Keyboard Percussion* [Photograph]. Retrieved from https://usa.yamaha.com/products/musical_instruments/percussion//index.html (E.T.: 11.11.2020).

Yurteri, N. ve Akdemir, M. (2019). Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklarda Müzik Terapinin Otizm Belirtileri Ve Yaşam Kalitesine Etkisi. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 20(4), 436-441.

adlandırılan Anadolu Halk Şarkıları'nın ezgi yapılarının makam/terkip özellikleri açısından tespit edilebildiğini göstermiştir. Hiçbir makam ve terkip ismine sahip olmayanların ise mevcut bulunan ve tarifi bulunan makam veya terkip isimlerinin birleştirilmesiyle adlandırılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer sonuç; artık klasik Türk müziğinde az kullanılan veya kullanılmayan makam/terkiplerin, türkülerimizde varlığını sürdürdüğü ve bu ezgi yapılarının; "dizi mantığı"ndan ziyade ancak gelenekteki makam ve terkip anlayışıyla açıklanabileceği sonucunu ortaya çıkarmıştır.

KAYNAKLAR

Algan, G, (2023) Dârü'l-Elhân Külliyatında Bulunan Anadolu Halk Şarkılarının Makam Ve Terkip Özellikleri Açısından İncelenmesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı Türk Müziği Bilim Dalı, Ankara

Dârü'l-Elhân Külliyâtı Anadolu Halk Şarkıları (1926). İstanbul: 1. Defter, Şehzadebaşı Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası.

Dârü'l-Elhân Külliyâtı Anadolu Halk Şarkıları (1927). İstanbul: 4. Defter, Şehzadebaşı Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası.

Dârü'l-Elhân Külliyâtı Anadolu Halk Şarkıları (1927). İstanbul: 5. Defter, Şehzadebaşı Evkâf-ı İslâmiyye Matbaası.

Güray, C. (2018). Dâr'ül-Elhân'dan Yurttan Sesler'e Türk Halk Müziği Derlemelerine Bir Bakış, Gülçin Yahya Kaçar (Editör), Kuruluşunun yüzüncü yılında Dârü'lElhân'a Armağan (179-195). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

Hatipoğlu, E. (2019). Makamlar ve Terkipler, Mansûr/AEU. https://play.google.com/books/reader?id=DnGqDwAAQBAJ&pg=GBS.PP2& hl=tradresiden 11.11.2021 tarihinde alınmıştır.

Kaya, V. C. (2019) Türk Halk Müziği Derleme Çalışmaları Tarihçesi, Bir Dünya Müzik Trt Aylık Müzik Dergisi S. 45, 10-13 Temmuz

Kolukırık, K. (2019). Türk Müzik Tarihinde Dârü'l-Elhân ve Dârü'l-Elhân Mecmuası. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

Kolukırık, K. (2014). Osmanlı Devleti'nde İlk Resmi Konservatuvar Olan Darü'lElhân'da Derleme ve Yayım Faaliyetleri. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, sayı 35, s.479-497

Kaynakça

Aydın, E. C. (2016). The cultural significance of the Turkish 9 rhythm: Timing, tradition, and identity. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 2268–2276.

Coşkun, H. (2020). Âşık Veysel'in türkülerinde Alevi ve Bektaşi kültürünün izleri. *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 96, 513–529.

Cragun, D., Pal, T., Vadaparampil, S., Baldwin, J., Hampel, H., ve DeBate, R. (2016). Qualitative Comparative Analysis. Journal of Mixed Methods Research, 10, 251 - 272.

Çelikoğlu, Ş. (2016). Geography in the folk songs of Western Black Sea Region. In Proceedings of the International Scientific Conference Geobalcanica 2016. 277-284.

Çetin, H. (2020). Karacaoğlan'ın şiirlerinde ahlak anlayışı ve dini motifler üzerine inceleme. *Turkologya*, 4(102), 91–104.

De Luca Picione, R. (2019). Mirrors and Reflexive processes: From Looking Oneself in the Mirror to Sensemaking Processes of One's Own Experience. In: Silva-Filho, W., Tateo, L. (eds) Thinking About Oneself. Philosophical Studies Series, vol 141. Springer, Cham.

Değirmenci, K. (2006). On the pursuit of a nation: The construction of folk and folk music in the founding decades of the Turkish Republic. *International Review of the Aesthetics and Sociology of Music*, 37(1), 47–65.

Erdal, G. G. (2015). The heritage Central Asian Turkish music culture left to Anatolian music culture: Similar elements in Central Asian-Anatolian Turkish music cultures. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 174, 2983–2988.

Erdal, G. G. (2015). The heritage Central Asian Turkish music culture left to Anatolian music culture: Similar elements in Central Asian-Anatolian Turkish music cultures. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 174, 2983–2988.

Ersoy, İ. (2014). Türk halk müziğinin yeniden üretimi/inşası: Ulusal kaynaştırma projesi olarak "Yurttan Sesler" topluluğu. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 931–947.

Franks, D., ve Gecas, V. (1992). Autonomy and Conformity in Cooley's Self-Theory: The Looking-Glass Self and Beyond. Symbolic Interaction, 15, 49-68.

Gürsoy, A. B. (2023). Preserving the memories by music: The collective conscious in Balkan songs. *International Journal of Arts, Humanities and Social Sciences,* 4(7), 14–25.

Lundgren, D. (2004). Social Feedback and Self-Appraisals: Current Status of the Mead-Cooley Hypothesis. Symbolic Interaction, 27, 267-286.

Mayring, P. (2015). Qualitative Content Analysis: Theoretical Background and Procedures. In: Bikner-Ahsbahs, A., Knipping, C., Presmeg, N. (eds) Approaches to Qualitative Research in Mathematics Education. Advances in Mathematics Education. Springer, Dordrecht.

Mete, F., Aksay Albuz, S., & Candeğer, Ü. (2022). Halk türkülerinde saklanan hayatlar: Kadın ağzı türküleri. *Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(29), 582–594.

Muzi, S., Madera, F., ve Boiardo, A. (2021). A narrative review on clinical and research applications of The Mirror Paradigm: body image, psychopathology, and attachment. Mediterranean Journal of Clinical Psychology, 9.

Önlü, A., Öztürk, S., Hamzaçebi, G., ve Karadeniz, Ç. (2017). Giresun ili sınırları içerisindeki kayıt altına alınmamış türkülerin derlenmesi. The Journal of Academic Social Science Studies, 61, 15-24.

Picione, R. (2019). Mirrors and reflexive processes: From looking oneself in the mirror to sensemaking processes of one's own experience. In W. J. Silva-Filho & L. Tateo (Eds.), Thinking about oneself: *The place and value of reflection in philosophy and psychology* (pp. 123–139). Springer.

Saygun, A. A. (1951). Bartók in Turkey. The Musical Quarterly, 37(1), 5–9.

Soysal, F. (2020). An analysis of the art aspect of folk music. *Rast Musicology Journal,* 8(1), 2373–2381.

Strauss, A. (1959). Mirrors and masks : the search for identity. American Sociological Review, 20, 298.

Sulzhitsky, G. (2023). Integrative measurement of collective memory. Russian Journal of Philosophical Sciences, 66(12), 7–19.

Vural, F. G. (2011). Türk kültürünün aynası: Türküler. E-Journal of New World Sciences Academy, 6(3), 397-411.

Yeung, K.-T., ve Martin, J. L. (2003). The looking glass self: An empirical test and elaboration. *Social Forces*, 81(3), 843–879.

Sonuç

Ruhi Su; halk müziği ve kültürünü evrensel düzeyde temsil etmeyi başarmış, bir köprü olmayı amaç edinmiş önemli bir sanatçıdır. Onun yaşamı ve müziği, kişisel mücadelelerle harmanlanmış bir sanat yolculuğu olarak karşımıza çıkar. Türkülerin yalınlığını ve özünü koruyarak onları modern tekniklerle yorumlaması Ruhi Su'yu yalnızca bir halk ozanı ya da opera sanatçısı değil, aynı zamanda toplumun kültürel hafızasını evrensel düzeye taşımaya çabalayan bir öncü yapmıştır. Kendisinden sonra gelen sanatçılara ilham veren Ruhi Su, sesini ve eserlerini zamanın ötesine taşıyarak kültürel mirasımızın sürekliliğini sağlamıştır. Onun müziği yalnızca birer ezgi ya da türküden ibaret değil; aynı zamanda halkın yaşamına, acılarına ve umutlarına ayna tutan bir ifade biçimidir. Ruhi Su'nun dediği gibi: "Türkülerin, halkın içinde gelişerek bulduğu erişilmez sadelik, bir sanatın ölümsüzleşmesindeki en önemli değerdir" (Su, 1985: 48). İşte bu sadelik ve derinlik, onun mirasını bugün de anlamlı kılmaktadır.

KAYNAKÇA

Akatlı, F. (2020). *Bir de Ruhi Su Geçti.* (2. basım). İstanbul: Su Yayınevi

Bahçekapılı, A., Belekoğlu, N. (2016). *Ruhi Su 'Sen Gittin Gideli'.* (1. basım). İstanbul: BRT Yayınları.

Can, U. (23.01.2016). *Ruhi Su- "Yüreğinde Anadolu'nun Ezgisi, Sesinde Dağların Yankısı" Ödüllü Belgesel* – Ulaş Can, Yön TV-Yön Radyo [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=92Mo25Eshcw

Etikan, H. (07.02.2014). Ruhi Su Belgeseli, Ruhi Su Kültür ve Sanat Vakfı [Video]. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=fVstKf0RcWc

Kişin, Y. *Halk Türkülerinde Protest Olgu ve Ruhi Su.* Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, 2019.

Pehlivan, B. (1985). *Ruhi Su……Ruhi Su.* (1.basım). İstanbul: Yaprak Yayınları.

Su, R. (1985). *Ezgili Yürek*. (1. basım). İstanbul: Adam Yayıncılık.

Türkülerin 100'ü: Ruhi Su, https://www.ruhisu.org.tr/ruhi-su*, (Erişim Tarihi: 20.10.2022)*

anlayışına modern, bütüncül bir boyut kazandırmaktadır. Bu bağlamda, Feldenkrais yönteminin şan eğitimine yönelik uygulanabilirliği, sanatçıların sadece teknik becerilerini değil aynı zamanda sanatsal ifade kapasitelerini geliştirmeleri açısından da önemlidir. Dolayısıyla, Feldenkrais prensiplerinin şan öğrencilerine ve sanatçılarına yönelik uygulanması, yalnızca bireysel düzeyde değil, aynı zamanda şan eğitimi ve performans sanatlarına yönelik genel yaklaşımlarda da önemli bir paradigma değişimi yaratabilecek bir potansiyele sahiptir. Bu yöntem, şan sanatçılarına fiziksel ve zihinsel açıdan daha sağlıklı ve sürdürülebilir bir performans deneyimi sunarken, sanatlarının sanatsal ve teknik boyutlarını bütünleştirerek daha etkili bir ifade biçimi geliştirmelerine katkı sağlayabilir. Feldenkrais prensiplerinin şan eğitimi programlarına sistematik bir şekilde entegre edilmesi, gelecekte bu alandaki eğitim ve araştırmalara önemli bir yön verebilecektir. Bu bağlamda, şan sanatının geleceği için güçlü bir yöntemsel ve kuramsal temel oluşturulması adına, Feldenkrais yönteminin uygulanabilirliği ve etkileri üzerine daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

KAYNAKÇA

Berland, R., Marques-Sule, E., Marín-Mateo, J. L., Moreno-Segura, N., López-Ridaura, A., ve Sentandreu-Mañó, T. (2022). Effects of the Feldenkrais Method as a physiotherapy tool: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(21), 13734.

Broomhead, P., Skidmore, J. B., Eggett, D. L., ve Mills, M. M. (2012). The effects of a positive mindset trigger word pre-performance routine on the expressive performance of junior high age singers. *Journal of Research in Music Education*, 60(1), 62–80.

Connors, K. A., Galea, M. P., Said, C. M., ve Remedios, L. J. (2010). Feldenkrais Method balance classes are based on principles of motor learning and postural control retraining: A qualitative research study. *Physiotherapy*, 96(4), 324–336.

Crivelli, D., Di Ruocco, M., Balena, A., ve Balconi, M. (2021). The empowering effect of embodied awareness practice on body structural map and sensorimotor activity: The case of Feldenkrais method. *Brain Sciences*, 11(12), 1599.

Czajkowski, A.-M. L., Greasley, A. E., ve Allis, M. (2021). Mindfulness for singers: A mixed methods replication study. *Music & Science*, 4, 1–12.

Davidson, J. W. (2001). The role of the body in the production and perception of solo vocal performance: A case study of Annie Lennox. *Musicae Scientiae*, 5(2), 235–256.

Ding, S. (2018). Research on the artistic expression of vocal music. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 263, 663–665.

Fisher, R. A., Hoult, A. R., ve Tucker, W. S. (2020). A comparison of facial muscle activation for vocalists and instrumentalists. *Journal of Music Teacher Education*, 30(1), 53–64.

Flock, L. (2020). Freedom of the singing voice: An exploration of the mind-body connection, performance anxiety and confidence through methods of Fitzmaurice Voicework, Organic Intelligence, and Ziva Meditation. *Voice and Speech Review*, 14(1), 3–15.

Fredricksson, K. (2015). Feldenkrais and training in puppetry and material performance. *Theatre, Dance and Performance Training*, 6(2), 233–246.

Gordon, S., Goldberg, L. R., Rockwell, J. A., ve Netsell, R. (2007). Feldenkrais-based sensory movement technique and breathing for voice production for the stage. *Voice and Speech Review*, 5(1), 171–182.

Hancock, D. (2015). Teaching the Feldenkrais Method® in UK higher education performer training. *Theatre, Dance and Performance Training*, 6(2), 159–172.

Hillier, S., ve Worley, A. (2015). The effectiveness of the Feldenkrais Method: A systematic review of the evidence. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, Makale ID 752160.

Iris, G. (2021). Human ability to learn according to the Feldenkrais Method: From writings to practice. *Journal of Education and Training Studies*, 9(2), 1–13.

Ismail, F., Fatemi, A., ve Johnston, M. V. (2017). Cerebral plasticity: Windows of opportunity in the developing brain. *European Journal of Paediatric Neurology*, 21(1), 23–48.

Kolt, G. S., ve McConville, J. C. (2000). The effects of a Feldenkrais® Awareness Through Movement program on state anxiety. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 4(4), 216–220.

Leanderson, R., Sundberg, J., ve von Euler, C. (1987). Role of diaphragmatic activity during singing: A study of transdiaphragmatic pressures. *Journal of Applied Physiology*, 62(1), 259–270.

Longo, L., Di Stadio, A., Ralli, M., Marinucci, I., Ruoppolo, G., Dipietro, L., de Vincentiis, M., ve Greco, A. (2020). Voice parameter changes in professional musician-singers singing with and without an instrument: The effect of body posture. *Folia Phoniatrica et Logopaedica,* 72(4), 309–315.

Lyttle, T. S. (1997). The Feldenkrais Method: Application, practice and principles. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 1(5), 262–269.

McCaw, D. (2015). Training Grounds editorial. *Theatre, Dance and Performance Training*, 6(3), 353–354

Meitlis, R. (2015). Connecting through the breath towards expressive communication in performance: An enquiry into the training of opera singers. *Theatre, Dance and Performance Training*, 6(2), 173–186.

Myers, L. K. (2016). Application of neuroplasticity theory through the use of the Feldenkrais Method® with a runner with scoliosis and hip and lumbar pain: A case report. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 20(2), 300–309.

Neely, D. W. (2016). Body consciousness and singers: Do voice teachers use mind-body methods with students and in their own practice? *Journal of Singing*, 73(2), 155–162.

Nelson, S. H. (1989). Playing with the entire self: The Feldenkrais method and musicians. *Seminars in Neurology*, 9(2), 97–104.

Paolucci, T., Zangrando, F., Iosa, M., De Angelis, S., Marzoli, C., Piccinini, G., ve Saraceni, V. M. (2017). Improved interoceptive awareness in chronic low back pain: A comparison of Back School versus Feldenkrais Method. *Disability and Rehabilitation*, 39(10), 994–1001.

Paparo, S. A. (2022). Singing with awareness: A phenomenology of singers' experience with the Feldenkrais Method. *Research Studies in Music Education*, 44(3), 541–553.

Posadzki, P., Stöckl, A., ve Mucha, D. (2010). Qi Gong exercises and Feldenkrais method from the perspective of Gestalt concept and humanistic psychology. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 14(3), 227–233.

Russell, R. (2020). Perspectives on the Feldenkrais Method. *Kinesiology Review*, 9(3), 214–227.

Wallman-Jones, A., Mölders, C., Schmidt, M., ve Schärli, A. (2023). Feldenkrais to improve interoceptive processes and psychological well-being in female adolescent ballet dancers: A feasibility study. *Journal of Dance Education*, 23(3), 254–266.

KAYNAKÇA

COOPER, D (1998, Mart). The Unfolding of Tonality in the Music of Béla Bartók. Music Analysis, Vol. 17, No. 1.

GILLIELS, M. (1994). *The Bartók Companion.* Portland: Amadeus Press

KENNESON, C (1994). Székely and Bartók: The Story of a Friendship. Portland: Amadeus Press

KIM, S. J. (2016). *The Violin Concerti Of Béla Bartók.* Houston: Rice University.

LAMPERT, V. (1993). *The Bartók Companion*. Portland: Amadeus Press.

SCHNEIDER, D. (2004). *Bartok, Hungary and The Renewal of Tradition: Case Studies in the Intersection of Modernity and Nationality.* University of California Press

URL:

Hollywood Bowl. (tarih yok). Hollywood Bowl:
https://www.hollywoodbowl.com/musicdb/pieces/4564/violin-concerto-no-2 adresinden alındı.

Şekil 9. Le Merle Noir, 54-57 ölçüler

Temponun tekrar hızlandığı 83.ölçüde başlayan cümle, eserin sonunda yer alan *coda* öncesinde bir köprü görevi görmektedir. 91. ölçüde başlayan coda ise oldukça hızlı ve dinamik bir yapıya sahiptir. Flütün staccato notaları, ısrarcı şekilde tekrar eden ritimlerle birleşmiştir. Büyük aralıklı atlamalar ile apojatürler coda içinde de yer alır. Coda, piyanonun 3 akor çalması ardından, flütün karakuşun yüksek oktavlardaki ötüşü gibi fff dinamiğinde yükselmesi ile son bulmaktadır (Şekil 10).

Şekil 10. Le Merle Noir, 122-125 ölçüler

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, Olivier Messiaen'in müzik anlayışına ışık tutarken, flüt ve piyano için bestelediği Le Merle Noir eserini genel bakış açısıyla açıklamaktır. Messiaen, büyük ilgisinin olduğu kuş seslerinden ilham alarak bestelediği bu eseri, 12 ton müziğinden esinlenerek kurgulamıştır. Oransız ölçüler ve Yunan ritim kalıplarıyla Messiaen'ın modları birleşince, karakuşun tınısının oldukça gerçekçi bir taklidi oluşmaktadır.

İcracıların, yalnızca eserin solfejinin değil, aynı zamanda her temanın temsil ettiği öğelerin farkında olmaları önemlidir. Bu farkındalık ile eser daha başarılı yorumlanabilmektedir. Flütistin, farklı tınıların olduğu temalardaki tempo ve ton seçimi, eserin doğru icrasını sağlamak adına dikkat etmesi gereken unsurlardır. Bu seçimler ise, eserin tüm öğeleriyle bilinmesi ve bestecinin müzik anlayışının tanınması ile mümkün olmaktadır.

KAYNAKÇA

BELL, CARLA HUSTON: *Olivier Messiaen*, First Printing, Massachusetts, Twayne Publishers, 1984

SAMUEL, CLAUDE: *Olivier Messiaen Music and color: Conversations with Claude Samuel,* Portland, Oregon, Amadeus Press, 1994

İLYASOĞLU, EVİN: *Zaman İçinde Müzik*, 11. Basım, İstanbul, Remzi Kitabevi, 2023

MİCHELS, ULRİCH VOGEL, GUNTER: *Müzik Atlası*, çev. Semih Uçar, 1.Basım, İstanbul, ALFA Yayınları, Mayıs 2015

TARİHİ KAMU YAPILARININ CEPHE DÜZENİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

KONYA'DA 19.YY VE SONRASINDA AÇILAN AZINLIK VE YABANCI DEVLET OKULLARI[1]

ÖĞR. GÖR. OSMAN ZİYAETTİN YAĞCI[2]
DOÇ. DR. A. ESRA BÖLÜKBAŞI ERTÜRK[3]

1 Karabük Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilimdalı'nda Dr. Öğr. Üyesi Ayşen Esra BÖLÜKBAŞI ERTÜRK danışmanlığında, Osman Ziyaettin YAĞCI tarafından yapılan "19.Yy-20. Yy Konya ve Çevresinde Gayrimüslim Mektepleri ve Yabancı Devlet Okullarının Mimari Analizi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

2 Öğr. Gör. Karabük Üniversitesi, Safranbolu Başak CENGİZ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, osmanyagci@karabuk.edu.tr, ORCİD: 0000-0002-7129-1891

3 Doç. Dr. Karabük Üniversitesi Karabük Üniversitesi, Safranbolu Başak CENGİZ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, esrabolukbasi@karabuk.edu.tr, ORCİD:0000-0002-9218-0728

EĞİTİM
yayınevi

TARİHİ KAMU YAPILARININ CEPHE DÜZENİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KONYA'DA 19.YY VE SONRASINDA AÇILAN AZINLIK VE YABANCI DEVLET OKULLARI

Öğr. Gör. Osman Ziyaettin Yağcı, Doç. Dr. A. Esra Bölükbaşı Ertürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-48-7
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TARİHİ KAMU YAPILARININ CEPHE DÜZENİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KONYA'DA 19.YY VE SONRASINDA AÇILAN AZINLIK VE YABANCI DEVLET OKULLARI

Öğr. Gör. Osman Ziyaettin Yağcı, Doç. Dr. A. Esra Bölükbaşı Ertürk
IV+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-48-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Bâbıâli Evrek Odası (BEO), Muktezâ Defteri (MD), no:35.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maârif Nezâreti Mektûbi (MF. MKT), 5/77.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Şûrâ-yı Devlet (ŞD)., 1757/12.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Yıldız Perakende Umûm Vilâyât (Y. PRK. UM)., 68/72.

Konya Maarif Arşivi (KMA), Ruhsatname Defteri (RD) 3

Konya Maarif Arşivi (KMA), Ruhsatname Defteri (RD) 1

Konya Salnâmesi, Hicri 1332.

Resmi Kurum Belgeleri

Türk Hukuk Kurumu (THK), *Türk Hukuk Lügatı*, Ankara 1944.

İnternet Sayfaları

https://www.dlir.org son erişim tarihi:02.06.2019.

Kaynak Kişiler

Erdal Zeki Tomar (d.1983) ile 20.12.2019.

Hasan Çopur (d. 1934) 11.06.2020.

Haydar Çoban (d.1965).

İsmail Yağcı (d.1959).

Mehmet Ali Uz (d.1935), 11.06.2020

Kitap ve Makaleler

Bilgiç, Veysel K., *Osmanlı Devleti'nde Azınlıklar,* İslam Hukuku araştırmaları Dergisi, 21, 2013, s.339-354.

Ertuğrul, Halit, *Azınlık ve Yabancı Okulları Türk Toplumuna Etkisi*, Nesil Basım Yayın, İstanbul 1998.

Ergin, Osman, *Nuri, Türk Maarif Tarihi*, Eser Kültür Yayınları, C2, İstanbul 1977.

Eryılmaz, Bilal, Osmanlı'da Gayrimüslim Tebanın Yönetimi, Risale Yayınları, İstanbul 1990.

Esenkal, Ebru, *Yabancı Ülkeler Tarafından Osmanlı Coğrafyasında Açılan Okullar,* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne,2007.

Haydaroğlu, Polat, *İlknur, Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1990.

Kocabaşoğlu, Uygur, *Anadolu'daki Amerika - Kendi Belgeleriyle 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları*, Arba Yayınları, İstanbul 1989.

Küçükoğlu, Remzi, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancıların İmtiyazları,* Güven Yayınları, Ankara 1976, s.39.

Mert, Derya, *Akşehir Ermeni Kilisesi'nin Koruma Süreci ve Kent Kimliği'ne Katkısının Değerlendirmesi*, Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2020.

Mutlu, Şamil, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1999.

Öner, Göksu Özden, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Konya'da Eğitim Yapıları (1839-1939),* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.

Öztuna, Yılmaz, Büyük Türkiye Tarihi, Ötüken Yayınevi, C10, İstanbul 1983.

Polvan, Nurettin, *Türkiye'de Yabancı Öğretim*, M.E.B Yayınları, C1, İstanbul 1952.

Sarıçelik, Kerim, *Konya'da Modern Eğitim Kurumları (1869-1919),* Çizgi Kitabevi, Konya 2010.

Şakiroğlu, Mahmut, *Fatih Sultan Mehmet'in Galatalılara Verdiği Fermanın Türkçe Metinleri,* Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, C 14/S.25, 1983, s.211-232.

Şener, Abdülkadir, *İslam Hukukunda Gyrimüslimler,* Türk Tarihinde Ermeniler Sempozyumu *Tebliğler ve Panel Konuşmaları*, Şafak Basım ve Yayın Evi, İzmir 1983, s.43.

Şeref, Abdurrahman, *Tarih Muhasebeleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1985.

Şimşir, Bilal, Niyazi, *Ermeni Propagandasının Amerikan Boyutu Üzerine*, Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu, Erzurum, 8-12 Ekim 1984, Bildiriler, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1985, s.79-124.

Tekeli, İlhan- İlkin, Selim, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1999.

Tozlu, Necmettin, *Kültür ve Eğitim Tarihimizde Yabancı Okulları*, Akçağ Yayınları, Ankara 1991.

Tunç, Sevim, *Türkiye'de Eğitim Eşitliği*, Başnur Matbaası, Ankara, 1969.

Uğur, Mehmed Ferid- Koner, Muhlis- Soyman, Mümtaz Bahri, çev. Mehmet Ali Uz, *Konya ve Rehberi (1339/1923)*, Konya Aydınlar Ocağı Yayını, Konya 1997.

Uğurol, Barlas, *Gaziantep Tıp Fakültesi Tarihi ve Azınlık Okulları*, Gaziantep Kültür Derneği Yayınları, Gaziantep, 1971.

Ülken, Hilmi Ziya, *Sosyoloji Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1969.

Uz, Mehmet Ali- Doğan,Mehmet, *Belgelerle Adım Adım Eski Konya (8), Fransız Katolik Kilisesi ve Fransız Mektebi*, Akademik Sayfalar, Mayıs 2010, s.242-244.

Vahapoğlu, Hidayet, *Osmanlı'dan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları (Yönetimleri Açısından),* Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 109/A.20, Ankara 1990.

Yaylıoğlu, Erdal, *Konya İli Akşehir İlçesi Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu'nun Akşehir Eğitim Tarihi Açısından Öneminin ve Okulun Tarihi Gelişiminin İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010.

HALKLA İLİŞKİLERİN YENİ DÜNYASI:

DİJİTAL ARAÇLAR VE KÜRESEL DİNAMİKLER

DR. E. FAZIL ÇÖLLÜ

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLERİN YENİ DÜNYASI:
DİJİTAL ARAÇLAR VE KÜRESEL DİNAMİKLER

Dr. E. Fazıl Çöllü

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-98-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HALKLA İLİŞKİLERİN YENİ DÜNYASI:
DİJİTAL ARAÇLAR VE KÜRESEL DİNAMİKLER
Dr. E. Fazıl Çöllü
IV+149 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-98-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Adlmaier-Herbst, D. G. (2014). Public relations in the digital world: Global relationship management and personal information. Digital media and social inclusion. Conference Book, İstanbul.

Al Hadeed, A. Y., Maysari, I., Aldroubi, M. M., Attar, R. W., Al Olaimat, F., & Habes, M. (2024). Role of public relations practices in content management: The mediating role of new media platforms. Frontiers in Sociology, 8, 1273371.

Allagui, I., & Breslow, H. (2016). Social media for public relations: Lessons from four effective cases. Public Relations Review, 42(1), 20-30.

Babatunde, K. A. (2022). Public relations and social media for effective crisis communication management. *Jurnal Bina Praja, 14*(3), 543-553.

Bîră, M., Stroe, L., Buzoıanu, C., & Răducu, R. (2021). Hearing out your audiences: Models, means, and practices for social media listening in PR. *Strategica*, 328.

Çataldaş, İ., & Özgen, E. (2023). Artificial intelligence in digital public relations: A Delphi study. *Etkileşim, 12*, 84-103. https://doi.org/10.17351/etk.12

DiStaso, M. W., & McCorkindale, T. (2012). Social media: Uses and opportunities in public relations. *Global Media Journal, 5*(2), 75.

Dsouza, A., & Panakaje, N. (2023). A study on the evolution of digital marketing. *International Journal of Case Studies in Business, IT and Education (IJCSBE), 7*(1), 95-106.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Firdaus, N., Jumroni, J., Aziz, A., Sumartono, E., & Purwanti, A. (2024). The influence of social media, misinformation, and digital communication strategies on public perception and trust. *The Journal of Academic Science, 1*(3), 131-138.

Jiang, Y. (2022). Social media platforms and public relations for brand promotion. *BCP Business Management, 34*, 769-775.

Jimin, P. (2023). The evolving role of social media in public relations in East African countries. *American Journal of Public Relations, 2*(1), 10-19.

Karakuş, M. (2024). "Dijital Halkla İlişkiler" ve "Çevrimiçi Halkla İlişkiler" Kavramları Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 36*, 478-494.

Ki, E. J., Ertem-Eray, T., & Hayden, G. (2024). The evolution of digital public relations research. *Public Relations Review, 50*(5), 102505.

Kralj, S., Nikolić, M. T., & Vukašinović, M. (2022). The use of virtual and augmented reality in digital marketing. *Conference on Advances in Science and Technology, Coast, 2023*, 2, Herceg Novi.

Kvalnes, Ø. (2020). *Digital dilemmas: Exploring social media ethics in organizations* (p. 85). Springer Nature.

Maden, D. (2018). The role of digital influencers in the diffusion of new products. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 30*, 119-141.

Nuseir, M., Aljumah, A., & El-Refae, G. (2022). Digital marketing and public relations: A way to promote public relations value. *International Journal of Data and Network Science, 6*(4), 1331-1340.

Özgen, E., & Saydam, S. (2022). Challenges and opportunities in the new era of communication: Digitalization and public relations. *Academic Social Resources Journal, 7*(42), 1121-1132.

Özgen, E., Yılmaz, E., & Kuzu, M. (2023). Digital public relations in the context of knowledge gap theory. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 9*(3), 243-255.

Quach, S., Thaichon, P., Martin, K. D., Weaven, S., & Palmatier, R. W. (2022). Digital technologies: Tensions in privacy and data. *Journal of the Academy of Marketing Science, 50*(6), 1299-1323.

Siah Ann Mei, J., Bansal, N., & Pang, A. (2010). New media: A new medium in escalating crises?. *Corporate Communications: An International Journal, 15*(2), 143-155.

Sijabat, L., Rantung, D. I., & Mandagi, D. W. (2022). The role of social media influencers in shaping customer brand engagement and brand perception. *Jurnal Manajemen Bisnis, 9*(2), 280-288.

Sutcu, C. S., & Bilbil, E. K. (2008). New media in PR: A research on the utilization of new media technologies in public relations firms in Turkey. *International Journal of Technology, Knowledge and Society, 4*(5), 159-167.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75-100.

Ulaş, S. (2021). The role of augmented reality on public relations and advertising: Augmented reality and public relations and advertising. In *Handbook of Research on New Media Applications in Public Relations and Advertising* (pp. 196-216). IGI Global.

Valentini, C., & Kruckeberg, D. (2012). New media versus social media: A conceptualization of their meanings, uses, and implications for public relations. In *New Media and Public Relations* (pp. 3-12). Peter Lang.

Wright, D. K., & Hinson, M. D. (2008). How blogs and social media are changing public relations and the way it is practiced. *Public Relations Journal, 2*(2), 1-21.

Yadav, M., Joshi, Y., & Rahman, Z. (2015). Mobile social media: The new hybrid element of digital marketing communications. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 189*, 335-343.

Zachlod, C., Samuel, O., Ochsner, A., & Werthmüller, S. (2022). Analytics of social media data–State of characteristics and application. *Journal of Business Research, 144*, 1064-1076.

Zheng, J., & Mason, D. S. (2022). New media, digitalization, and the evolution of the professional sport industry. *Frontiers in Sports and Active Living, 4*, 921329.

Kaynakça

Ausat, Abu Muna Almaududi. (2023). The role of social media in shaping public opinion and its influence on economic decisions. *Technology and Society Perspectives (TACIT)*, 2023, 1.1: 35-44.

Alves, C. P. D. L., & Costa, G. G. D. (2022). Transparency and integrity in research: from problems to potential solutions. *Revista Brasileira de Geriatria e Gerontologia*, *24*, e210239.

Ayinla, B. S., Amoo, O. O., Atadoga, A., Abrahams, T. O., Osasona, F., & Farayola, O. A. (2024). Ethical AI in practice: Balancing technological advancements with human values. *International Journal of Science and Research Archive, 11*(1), 1311-1326.

Bala, R. (2022). Challenges and ethical issues in data privacy: Academic perspective. *International Journal of Information Retrieval Research (IJIRR)*, 12(2), 1-7.

Bankins, S., & Formosa, P. (2023). The ethical implications of artificial intelligence (AI) for meaningful work. *Journal of Business Ethics, 185*(4), 725-740.

Cheung, F. S. L., & Leung, W. F. (2016). Transparency for crisis communication in the digital age–cases from food safety disasters. *Eurasian Journal of Business and Management, 4*(1), 51-61.

Çerçi, Ü. Ö. (2024). An innovative communication paradigm for the future of public relations: Artificial intelligence. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 128-147.

Dan, V., Christopher, G., & Ogunrinde, V. (2024). Ethical research in the digital age: Addressing the policy gap for online research settings. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/380711598_What_is_special_about_the_ethical_issues_in_online_research

Gamerdinger, A., Just, S. N., & Lantz, P. M. V. (2023). Healthy transparency: Dynamic interrelations between credibility, transparency, and trust in the context of Danish public authorities' COVID-19 communication. *Social Sciences & Humanities Open, 8*(1), 100688.

Gasana, K. (2024). Crisis communication and reputation management in the age of fake news. *Journal of Public Relations, 3*(1), 28-39.

Hafferty, C., Reed, M. S., Brockett, B. F., Orford, S., Berry, R., Short, C., & Davis, J. (2024). Engagement in the digital age: Understanding "what works" for participatory technologies in environmental decision-making. *Journal of Environmental Management, 365*, 121365.

Hagelstein, J., Einwiller, S., & Zerfass, A. (2021). The ethical dimension of public relations in Europe: Digital channels, moral challenges, resources, and training. *Public Relations Review, 47*(4), 102063.

Intemann, K. (2023). Science communication and public trust in science. *Interdisciplinary Science Reviews, 48*(2), 350-365.

Jackson, M., Chorazy, E., Sison, M. D., & Wise, D. (2022). Public relations ethics in the 21st century: a state-of-the-field review. *Journal of Communication Management*, *26*(3), 294-314.

James, O., & Lucas, E. (2024). Ethical AI: Balancing innovation and data privacy in the digital business landscape.

Jiang, H. (2023). Challenges and upholding integrity: The research on the imperative of ethical public relations. *Proceedings of the 2nd International Conference on Interdisciplinary Humanities and Communication Studies*.

Johnston, J. (Ed.). (2020). *Public relations: Theory and practice*. Routledge.

Kent, M. L., & Li, C. (2020). Toward a normative social media theory for public relations. *Public Relations Review*, *46*(1), 101857.

Kumar, S. (2024). Digital ethics - Public relations ethics. In *Online and Digital Education* (pp. 155-177). Crosby Books.

Lan, D. H., & Tung, T. M. (2024). Exploring fake news awareness and trust in the age of social media among university student TikTok users. *Cogent Social Sciences, 10*(1), 2302216.

Managing online reputation in the age of cancel culture. *Carijournals.org*.

Meng, J., Kim, S., & Reber, B. (2022). Ethical challenges in an evolving digital communication era: Coping resources and ethics training in corporate communications. *Corporate Communications: An International Journal, 27*(3), 581-594.

Mirghaderi, L., Sziron, M., & Hildt, E. (2023). Ethics and transparency issues in digital platforms: An overview. *AI, 4*(4), 831-843.

Moreno, Á., Tench, R., & Verhoeven, P. (2021). Trust in public relations in the age of mistrusted media: A European perspective. *Publications, 9*(1), 7.

Murphy P., E., Laczniak G.R. ve Wood, G. (2007). An ethical basis for relationship marketing: A virtue ethics perspective. *European Journal of Marketing*, 41(1/2), 37-57.

Ethics Perspective. European Journal of Marketing, 41(1/2), 37-57.

Morris, T., & Goldsworthy, S. (2020). *Public relations ethics: the real-world guide*. Routledge.

Necić, N. (2021). Ethics in public relations: Ethical theories, codes, and conflicts. *Media Studies and Applied Ethics, 2*(2), 87-100.

Nkrumah, D. (2023). Managing online reputation in the age of cancel culture. *Journal of Public Relations, 2*(1), 25-37.

Rachman, R., Hamid, MA, Wijaya, BK, Wibowo, SE ve Intan, DN (2024). Dijital çağda marka hikayesi anlatımı: çevrimiçi pazarlamadaki zorluklar ve fırsatlar. *Ekonomi Dergisi*, *13* (01), 355-364.

Rayhan, R. ve Rayhan, S. (2023). Yapay zeka ve insan hakları: dijital çağda inovasyon ve gizlilik arasında denge kurmak. *DOI: 10.13140/RG. 2.2*,*35394*.

Schnackenberg, A. K., & Tomlinson, E. C. (2016). Organizational transparency: A new perspective on managing trust in organization-stakeholder relationships. *Journal of Management, 42*(7), 1784-1810.

Seidenglanz, R., & Baier, M. (2023). The Impact of Artificial Intelligence on the Professional Field of Public Relations/Communications Management: ethical issues, challenges and an attempt at a forecast. *Artificial Intelligence in Public Relations and Communications: cases, reflections, and predictions*, 124.

Sezgül, İ. (2019). Public relations ethics. *Milli Eğitim Dergisi, 48*(222), 277-292.

Shahbazi, M., & Bunker, D. (2024). Social media trust: Fighting misinformation in the time of crisis. *International Journal of Information Management, 77*, 102780.

Stahl, B. C., & Eke, D. (2024). The ethics of ChatGPT–Exploring the ethical issues of an emerging technology. *International Journal of Information Management, 74*, 102700.

Şenyapar, H. N. D. (2024). Digital marketing in the age of cyber threats: A comprehensive guide to cybersecurity practices. *The Journal of Social Science, 8*(15), 1-10.

Valin, J., & Gregory, A. (2020). *Ethics guide to artificial intelligence in PR - UK edition*. Chartered Institute of Public Relations.

Vivekananda, N., & Meenakshi, R. (2024). Honesty and its role in maintaining social cohesion and trust. *Educational Administration: Theory and Practice, 30*(2), 612-615.

Vujnovic, M., & Kruckeberg, D. (2016). Pitfalls and promises of transparency in the digital age. *Public Relations Inquiry, 5*(2), 121-143.

Wamprechtsamer, P. (2024). Transparency ideals in online PR: Between dialogue, control, and authenticity. *Journal of Communication Management, 28*(2), 211-225.

Zararsız, Ö. F. (2024). Artificial intelligence in public relations: Potential benefits and drawbacks. *Yeni Medya, 16*, 354-368.

Kaynakça

Abkenar, S. B., Kashani, M. H., Mahdipour, E., & Jameii, S. M. (2021). Big data analytics meets social media: A systematic review of techniques, open issues, and future directions. *Telematics and Informatics, 57*, 101517.

Ahmad, N. S., Musa, R., & Harun, M. H. M. (2016). The impact of social media content marketing (SMCM) towards brand health. *Procedia Economics and Finance, 37*, 331-336.

Al-Jenaibi, B. (2015). Current issues about public relations professionals: Challenges and potentials of PR in UAE organisations. *Middle East Journal of Management, 2*(4), 330-351.

Al-Rahman, M. A. (2024). *Content marketing is a strategic marketing approach focused on creating and distributing valuable, relevant, and consistent content to attract and retain a clearly defined audience, ultimately aiming to drive profitable customer action*. Kasım, 2024. Retrieved from www.researchgate.net.

Anani-Bossman, A. A. (2023). The use of social and digital media in public relations: Empirical perspectives from Ghana. In *Public Relations Management in Africa Volume 1: Exploring Organisational Impact* (pp. 41-67). Cham: Springer International Publishing.

Appel, G., Grewal, L., Hadi, R., & Stephen, A. T. (2020). The future of social media in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 79-95.

Beninger, K., Fry, A., Jago, N., Lepps, H., Nass, L., & Silvester, H. (2014). Research using social media: Users' views. *NatCen Social Research*, 20.

Bulotano, P. (2024). Data-driven decision making in PR. *Lead Advisors*. Retrieved November 21, 2024, from https://leadadvisors.com/blog/data-driven-decision-making-in-pr/

Chaitanya, K., Saha, G. C., Saha, H., Acharya, S., & Singla, M. (2023). The impact of artificial intelligence and machine learning in digital marketing strategies. *European Economic Letters (EEL), 13*(3), 982-992.

Çerçi, Ü. Ö. (2024). An innovative communication paradigm for the future of public relations: Artificial intelligence. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 128-147.

DiStaso, M. W., & McCorkindale, T. (2012). Social media: Uses and opportunities in public relations. *Global Media Journal, 5*(2), 75.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., ... & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Fitzpatrick, K. R., & Weissman, P. L. (2021). Public relations in the age of data: Corporate perspectives on social media analytics (SMA). *Journal of Communication Management, 25*(4), 401-416.

Gurgu, E., Zorzoliu, R., Gurgu, I. A., & Ilisie, M. G. (2022). Creativity and innovation in public relations as an important tool in assisting managerial decisions. *Annals of Spiru Haret University. Economic Series, 22*(2).

Maden, D. (2018). The role of digital influencers in the diffusion of new products. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (30)*, 119-141.

Rosário, A. T., & Dias, J. C. (2023). How has data-driven marketing evolved: Challenges and opportunities with emerging technologies. *International Journal of Information Management Data Insights, 3*(2), 100203.

Rosário, A. T., & Dias, J. C. (2023). Marketing strategies on social media platforms. *International Journal of E-Business Research (IJEBR), 19*(1), 1-25.

Saura, J. R., Ribeiro-Soriano, D., & Palacios-Marqués, D. (2021). From user-generated data to data-driven innovation: A research agenda to understand user privacy in digital markets. *International Journal of Information Management, 60*, 102331.

The Power of Social Listening in Public Relations. (2024). Kasım, 2024. Retrieved from locobuzz.com.

The Power of Storytelling in PR. (n.d.). Retrieved November 21, 2024, from https://stonehillresearch.com/the-power-of-storytelling-in-pr/

Westermann, A., & Forthmann, J. (2021). Social listening: A potential game changer in reputation management. How big data analysis can contribute to understanding stakeholders' views on organisations. *Corporate Communications: An International Journal, 26*(1), 2-22.

Yunandika, N. P., & Bangun, C. R. A. (2024). The role of public relations in the digital era: Storytelling strategy to develop corporate reputation. *Jurnal Vokasi Indonesia, 11*(2), 7.

Zachlod, C., Samuel, O., Ochsner, A., & Werthmüller, S. (2022). Analytics of social media data: State of characteristics and application. *Journal of Business Research, 144*, 1064-1070.

Kaynakça

Donofrio, K. (2014). Content marketing enhances public relations strategies through social media to increase market shares for businesses.

Du Plessis, C. (2017, July). Towards a more universal understanding of content marketing: The contribution of academic research. In *Proceedings of Business and Management Conferences* (No. 5607983). International Institute of Social and Economic Sciences.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., ... & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Gupta, S. (2022). Brand storytelling in digital media: An emerging perspective. *International Journal of Advanced Research in Commerce, Management & Social Science (IJARCMSS), 5*(2), 183-188.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119-132.

Hong, J., Yang, J., Wooldridge, B. R., & Bhappu, A. D. (2022). Sharing consumers' brand storytelling: Influence of consumers' storytelling on brand attitude via emotions and cognitions. *Journal of Product & Brand Management, 31*(2), 265-278.

Julaeha, L. S. (2024). The role of content marketing in brand loyalty: An empirical analysis. *MASMAN: Master Manajemen, 2*(2), 117-132.

Karkar, A. (2016). Content marketing on the increase of value and confidence network. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 2*(1), 274-285.

Kavitha, M. (2023). Effectiveness of online marketing with video content: A review. *Journal of Interdisciplinary Cycle Research, XII*(5), 1463.

Keith, A. (2023). The power of storytelling in public relations. *Journal of Public Relations*, 50-61.

Kuş, O., & Tunç, A. Ö. (2022). Content marketing in online learning programs: A research on the EU-funded 'E-Profman' project. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi), 7*(1), 56-74.

Lund, N. F., Cohen, S. A., & Scarles, C. (2018). The power of social media storytelling in destination branding. *Journal of Destination Marketing & Management, 8*, 271-280.

Mayrhofer, M., Matthes, J., Einwiller, S., & Naderer, B. (2020). User-generated content presenting brands on social media increases young adults' purchase intention. *International Journal of Advertising, 39*(1), 166-186.

Mikáčová, L., & Gavlaková, P. (2014). The role of public relations in branding. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 110*, 832-840.

Mills, A. J., & John, J. (2020). Brand stories: Bringing narrative theory to brand management. *Journal of Strategic Marketing*, 1-19.

Murár, P., & Kubovics, M. (2023, September). Using AI to create content designed for marketing communications. In *European Conference on Innovation and Entrepreneurship* (Vol. 18, No. 1, pp. 660-668).

Naem, M., & Okafor, S. (2019). User-generated content and consumer brand engagement. In *Leveraging Computer-Mediated Marketing Environments* (pp. 193-220). IGI Global.

Özoran, B. A., & Üzümlü, A. M. (2024). Storytelling as a tool for activist public relations: A qualitative study in the case of women. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 53*, 352-366.

Pulizzi, J. (2012). The rise of storytelling as the new marketing. *Publishing Research Quarterly, 28*(2), 116-123.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75-100.

Teraiya, V., Namboodiri, S., & Jayswal, R. (2023). The impact of storytelling advertising on consumer advertising experiences and brand equity. *GLIMS Journal of Management Review and Transformation, 2*(1), 1-23.

Vinerean, S. (2017). Content marketing strategy: Definition, objectives and tactics. *Expert Journal of Marketing, 5*(2), 92-98.

Yörük, E. E. (2023). Tüketimde keyif arayışı: Hedonik tüketimin anatomisi. In M. Öztürk & M. Işık (Eds.), *Çalışma hayatı araştırmaları 2023* (pp. 183-200).

ZA, S. Z., Tricahyadinata, I., Robiansyah, R., Darma, D. C., & Achmad, G. N. (2021). Storytelling marketing, content marketing, and social media marketing on the purchasing decision. *Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal), 4*(3), 3836-3842.

Kaynakça

Alkan, Z., & Ulaş, S. (2023). Trust in social media influencers and purchase intention: An empirical analysis. *Online Journal of Communication and Media Technologies, 13*(1).

Belanche, D., Casaló, L. V., Flavián, M., & Ibáñez-Sánchez, S. (2021). Building influencers' credibility on Instagram: Effects on followers' attitudes and behavioral responses toward the influencer. *Journal of Retailing and Consumer Services, 61*, 102585.

Belanche, D., Casaló, L. V., Flavián, M., & Ibáñez-Sánchez, S. (2021). Understanding influencer marketing: The role of congruence between influencers, products and consumers. *Journal of Business Research, 132*, 186-195.

Cartwright, S., Liu, H., & Davies, I. A. (2022). Influencer marketing within business-to-business organisations. *Industrial Marketing Management, 106*, 338-350.

Galdón Salvador, J. L., Gil Pechuán, I., AlFraihat, S. F. A., & Tarabieh, S. M. (2024). Effect of social media influencers on consumer brand engagement and its implications on business decision making. *El Profesional de la Información (Online), 33*(2).

González-Díaz, C., & Quintas-Froufe, N. (2024). Regulating influencers' commercial communication: No legislation, hardly any self-regulation and policy recommendations. *Policy & Internet*.

Joshi, Y., Lim, W. M., Jagani, K., & Kumar, S. (2023). Social media influencer marketing: Foundations, trends, and ways forward. *Electronic Commerce Research*, 1-55.

Kauffmann, P., & Vaičiūnaitė, S. (2024). An ethical dilemma in influencer marketing. *Lund University, School of Economics and Management*.

Kemeç, U., & Yüksel, H. F. (2021). The relationships among influencer credibility, brand trust, and purchase intention: The case of Instagram. *Journal of Consumer & Consumption Research/Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 13*(1).

Kim, J. Y., Ko, S. H., & Choi, Y. (2024). Unveiling the power of social influencers in brand trust and brand identification. *South African Journal of Business Management, 55*(1), 4087.

Lailler, J. (2023). Why brands should invest in long-term collaborations with influencers. Retrieved November 20, 2024, from www.territory-influence.com.

Liu, X., & Zheng, X. (2024). The persuasive power of social media influencers in brand credibility and purchase intention. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*(1), 1-12.

Maden, D. (2018). The role of digital influencers in the diffusion of new products. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (30)*, 119-141.

Nuji, M. N. N., Ali, A., Noordin, W. N. W., Thaheer, B. A. N. M., & Mathiew, V. (2023). Of trust and influence: A look at social media influencers and brand promotion. *International Journal of Academic Research in Business & Social Sciences, 13*(6), 2152-2170.

Ooi, K. B., Lee, V. H., Hew, J. J., Leong, L. Y., Tan, G. W. H., & Lim, A. F. (2023). Social media influencers: An effective marketing approach?. *Journal of Business Research, 160*, 113773.

Sabella, V. P., Hermawan, A., & Dhewi, T. S. (2022). The influence of brand ambassador and social media marketing on purchase intention through brand image (Study on consumers' Sang Dewa Snack). *International Journal of Humanities Education and Social Sciences, 2*(1).

Sánchez, Ibáñez S., Flavián, M., Casaló, L. V., & Belanche, D. (2022). Influencers and brands successful collaborations: A mutual reinforcement to promote products and services on social media. *Journal of Marketing Communications, 28*(5), 469-486.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75-100.

Ünalmış, E., Dirsehan, T., & Erdoğmuş, İ. E. (2024). Consequences of influencer-created content on influencers' authenticity in the beauty and personal care industry. *Journal of Marketing Communications*, 1-27.

Wang, R., & Chan-Olmsted, S. (2024). Brand communication through social media influencers: Trust building and trust transfer mechanisms. *International Journal of Business Communication*, 23294884241255911.

Yörük, E. E. (2023). *Viral pazarlamanın tüketici davranışları üzerindeki etkisinde marka sadakatinin aracılık rolü*. Konya: Tablet Kitabevi.

Yörük, E. E., & Summak, M. E. (2023). Influencer marketing and public relations: The new dynamics of building a brand image in the digital age. *JBFEM, 6*(2), 67-76.

Kaynakça

Bombaij, N. J., & Mokarram-Dorri, S. (2024). Does posting about diversity and inclusion (D&I) improve engagement in social media? Antecedents and impact of D&I communication decisions. *Journal of Interactive Marketing*, 10949968241239285.

Campbell, C., Sands, S., McFerran, B., & Mavrommatis, A. (2023). Diversity representation in advertising. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 1-29.

Chipriyanov, M., Chipriyanova, G., Krasteva-Hristova, R., Atanasov, A., & Luchkov, K. (2024). Researching the impact of corporate social responsibility on economic growth and inequality–methodological aspects.

Eisend, M., Muldrow, A. F., & Rosengren, S. (2023). Diversity and inclusion in advertising research. *International Journal of Advertising, 42*(1), 52-59.

Ferraro, C., Hemsley, A., & Sands, S. (2023). Embracing diversity, equity, and inclusion (DEI): Considerations and opportunities for brand managers. *Business Horizons, 66*(4), 463-479.

Hofhuis, J., Gonçalves, J., Schafraad, P., & Wu, B. (2024). Examining strategic diversity communication on social media using supervised machine learning: Development, validation and future research directions. *Public Relations Review, 50*(1), 102431.

Hon, L. C., & Brunner, B. (2000). Diversity issues and public relations. *Journal of Public Relations Research, 12*(4), 309-340.

Khan, U., Kim, S., Choi, S., & Labroo, A. (2024). Diversity representations in advertising: Enhancing variety perceptions and brand outcomes. *Journal of Consumer Research*, ucae060.

Li, Q. (2022). Engaging consumers on social media: A critical review of inclusivity and social media marketing (Doctoral dissertation, The University of Manchester). https://pure.manchester.ac.uk/ws/portalfiles/portal/295844944/FULL_TEXT.PDF

Putriani, I., & Aras, M. (2022). Elevate company's social media as a diversity, equity, and inclusion platform: Multi cases study to digital technology companies. *Journal of World Science, 1*(10), 906-916.

Sahoo, D., Mishra, S. J., & Rout, D. (2024). Marketing diversity: How inclusive workplaces attract customers and improve brand image. *The Power of Culture and Inclusion in Marketing*. https://imcprofessional.medill.northwestern.edu/blog/the-power-of-culture-and-inclusion-in-marketing

Trkulja, Ž. M., Primorac, D., & Bilić, I. (2024). Exploring the role of socially responsible marketing in promoting diversity, equity, and inclusion in organizational settings. *Administrative Sciences, 14*(4), 66.

Tynes, B. (2022). The importance of diversity and inclusion for today's companies. *Forbes*. The Importance of Diversity and Inclusion for Today's Companies. https://www.forbes.com

Verbytska, A., Lysenko, I., Babachenko, L., & Kraskivska, N. (2023). Inclusive social marketing: Representation and diversity in brand campaigns.

Waymer, D., Brown, K. A., & Jackson, J. (2023). Researcher responsibility to diversity and inclusion in public relations and social scientific research: A call for more inclusive research and researcher participation. *Journal of Public Relations Research, 35*(5-6), 287-306.

Kaynakça

Ahmed, R., Shaheen, S., & Philbin, S. P. (2022). The role of big data analytics and decision-making in achieving project success. *Journal of Engineering and Technology Management, 65*, 101697.

Babatunde, S. O., Odejide, O. A., Edunjobi, T. E., & Ogundipe, D. O. (2024). The role of AI in marketing personalization: A theoretical exploration of consumer engagement strategies. *International Journal of Management & Entrepreneurship Research, 6*(3), 936-949.

Çataldaş, İ., & Özgen, E. (2023). Artificial intelligence in digital public relations: A Delphi study. *Etkileşim*, (12), 84-103.

Çerçi, Ü. Ö. (2024). An innovative communication paradigm for the future of public relations: Artificial intelligence. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 128-147.

Dubey, R., Bryde, D. J., Dwivedi, Y. K., Graham, G., & Foropon, C. (2022). Impact of artificial intelligence-driven big data analytics culture on agility and resilience in humanitarian supply chain: A practice-based view. *International Journal of Production Economics, 250*, 108618.

Gregory, A., & Halff, G. (2020). The damage done by big data-driven public relations. *Public Relations Review, 46*(2), 101902.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119-132.

Ifeanyi, A. J. (2024). The role of big data analytics in decision making and strategy formulation. *Research Output Journal of Arts and Management, 3*(2), 50-54.

James, M. (2024). The ethical and legal implications of using big data and artificial intelligence for public relations campaigns in the United States. *International Journal of Communication and Public Relations, 9*(1), 38-52.

Jeljeli, R., Farhi, F., Setoutah, S., Lagha, F. B., Mohsen, M., & Mallek, M. (2024). The role of artificial intelligence and public relations in reputation management: A structural equation modelling-based (SEM) study.

Kam, Ng. (2024). *Big Data: Understanding and Implementation in the Data-Driven Era* [e-book]. https://www.researchgate.net/publication/377359928_Big_Data_Understanding_and_Implementation_in_the_Data-Driven_Era#full-text

Kumar, V., Ashraf, A. R., & Nadeem, W. (2024). AI-powered marketing: What, where, and how? *International Journal of Information Management, 77*, 102783.

Liew, F. E. E. (2021). Artificial intelligence disruption in public relations: A blessing or a challenge? *Journal of Digital Marketing and Communication, 1*(1), 24-28.

Olusegun, J. (2024). The role of AI in enhancing sentiment analysis for brand management.

Pinto, R., & Bhadra, A. (2024). Smarter public relations with artificial intelligence: Leveraging technology for effective communication strategies and reputation management—A qualitative analysis. *REDVET-Revista electrónica de Veterinaria, 25*(1).

Pothuri, V. R. V., & Reddy, U. M. (2019). AI and big data: Harnessing the power of data-driven decision making. *International Journal of Advanced Research in Science Communication and Technology, 5*(1), 63-71.

Sundu, M., Yasar, O., & Findikli, M. A. (2022). Data-driven innovation: Digital tools, artificial intelligence, and big data. In *Organizational innovation in the digital age* (pp. 149-175). Cham: Springer International Publishing.

Şenyapar, H. N. D. (2024). The future of marketing: The transformative power of artificial intelligence. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 1-19.

Türksoy, N. (2022). The future of public relations, advertising, and journalism: How artificial intelligence may transform the communication profession and why society should care. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 40*, 394-410.

Wiencierz, C., & Röttger, U. (2019). Big data in public relations: A conceptual framework. *Public Relations Journal, 12*(3), 1-15.

Yablonsky, S. (2019). Multidimensional data-driven artificial intelligence innovation. *Technology Innovation Management Review, 9*(12), 16-28.

Zararsız, Ö. F. (2024). Artificial intelligence in public relations: Potential benefits and drawbacks. *Yeni Medya, 16*, 354-368.

Kaynakça

Aksu, F. (2024). Kamu Diplomasisi: Kavramlar, Yaklaşımlar ve Uygulamalar. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(Özel Sayı), 211-230.

Alvarez-Monzoncillo, J. M. (2023). *The dynamics of influencer marketing: A multidisciplinary approach* (p. 220). Taylor & Francis.

Asemah, E. S. (2024). *Case studies in public relations, advertising and behavioural change communication*. Franklead Printing and Publishing Company, Enugu, Nigeria. Retrieved November 20, 2024, from www.researchgate.net

Christian, A. N. (2020). Exploring the effect of cultural sensitivity in public relations campaigns. *Senior Honors Projects, 2020-current*, 115. https://commons.lib.jmu.edu/honors202029/115

Cultural Sensitivity in Global Public Relations Campaigns. (n.d.). Retrieved November 20, 2024, from ajpojournals.org

Erdoğan, U. (2024). Public relations practices in local governments: The case of Beşiktaş Municipality. *Contemporary Issues of Communication, 3*(1), 51-62.

Huang, M. (2024). Cross-cultural communication in the digital era: Insights from social media interactions. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media, 54*, 23-29.

Joseph, C. K. (2023). Cultural sensitivity in global public relations campaigns. *American Journal of Public Relations, 2*(1), 20-27.

Kawecka, W., Kubiak, A., & Sekieta, M. (2018). How to overcome language barriers and cultural diversity in a production company? *Emerging Trends in Economics, Culture and Humanities-etECH2018*, 12.

Lansing, A. E., Romero, N. J., Siantz, E., Silva, V., Center, K., Casteel, D., & Gilmer, T. (2023). Building trust: Leadership reflections on community empowerment and engagement in a large urban initiative. *BMC Public Health, 23*(1), 1252.

Lutz, S. A. (2017). Cultural sensitivity: Importance, competencies, and public relations implications. *Chancellor's Honors Program Projects*. https://trace.tennessee.edu/utk_chanhonoproj/2052

Mandela, K. (2024). Influence of cultural differences on global PR campaigns. *Journal of Public Relations, 3*(1), 52-63.

Safeer, A. A., Chen, Y., Abrar, M., Kumar, N., & Razzaq, A. (2022). Impact of perceived brand localness and globalness on brand authenticity to predict brand attitude: A cross-cultural Asian perspective. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 34*(7), 1524-1543.

Summak, E. (2024). Kültürel semboller ve halkla ilişkiler: Yerel ve küresel yaklaşımlar. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(35), 191-209.

Viken, A., Höckert, E., & Grimwood, B. S. (2021). Cultural sensitivity: Engaging difference in tourism. *Annals of Tourism Research, 89*, 103223.

Williams, S. (2024). Navigating globalisation: The importance of cultural sensitivity in PR strategies. Retrieved November 20, 2024, from www.linkedin.com

SON AŞAMA TESLİMATINDA YENİLİK YOLCULUĞU:

Mevcut Çözümler ve Gelecek Perspektifleri

Editörler
PROF. DR. MEHMET TANYAŞ
DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİL KARLI

EĞİTİM
yayınevi

SON AŞAMA TESLİMATINDA YENİLİK YOLCULUĞU: MEVCUT ÇÖZÜMLER VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ

Editörler: Prof. Dr. Mehmet Tanyaş, Dr. Öğr. Üyesi Halil Karlı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-44-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SON AŞAMA TESLİMATINDA YENİLİK YOLCULUĞU: MEVCUT ÇÖZÜMLER VE GELECEK PERSPEKTİFLERİ
Editörler: Prof. Dr. Mehmet Tanyaş, Dr. Öğr. Üyesi Halil Karlı
V+147 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-44-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Agatz, N., Bouman, P., & Schmidt, M. (2018). Optimization approaches for the traveling salesman problem with drone. *Transportation Science*, 52(4), 965-981.

Aized, T., & Srai, J. S. (2014). Hierarchical modelling of last mile logistic distribution system. The *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 70(5–8), 1053–1061. https://doi.org/10.1007/s00170-013-5349-3

Alidaee, B., Wang, H., & Sua, L. S. (2023). The last-mile delivery of heavy, bulky, oversized products: Literature review and research agenda. Logistics, 7(4), 98.

Aljohani, K. ve Thompson, R. (2018). A stakeholder-based evaluation of the most suitable and sustainable delivery fleet for freight consolidation policies in the ınner-city area. Sustainability, 11(1), 124. doi:10.3390/su11010124

Allen, J., Piecyk, M., Piotrowska, M., McLeod, F., Cherrett, T., Ghali, K., ... & Austwick, M. (2018). Understanding the impact of e-commerce on last-mile light goods vehicle activity in urban areas: The case of London. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 61, 325–338. https://doi.org/10.1016/j.trd.2017.07.020

Allen, J., Thorne, G. ve Browne, M. (2007). BESTUFS good practice guide on urban freight transport (Report). 06 Nisan 2021 tarihinde http://www.bestufs.net/download/BESTUFS_II/good_practice/English_BESTUFS_Guide.pdf adresinden erişildi.

An, H. S., Park, A., Song, J. M. ve Chung, C. (2022). Consumers' adoption of parcel locker service: Protection and technology perspectives. Cogent Business & Management, 9(1), 2144096. doi:10.1080/23311975.2022.2144096

Anand, N. (2015). An Agent Based Modelling Approach for Multi-Stakeholder Analysis of City Logistics Solutions. [Doktora tezi, Delft Teknik Üniversitesi]. 17 Aralık 2021 tarihinde https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid%3Adaf2ce7f-8864-4bf9-8fb0-13aaf520ead9 adresinden erişildi.

Anand, N., Yang, M., van Duin, J. H. R. ve Tavasszy, L. (2012). GenCLOn: An ontology for city logistics. Expert Systems with Applications, 39(15), 11944-11960. doi:10.1016/j.eswa.2012.03.068

Asdecker, B. (2021). Building the E-commerce supply chain of the future: what influences consumer acceptance of alternative places of delivery on the last-mile. *Logistics*, 5(4), 90.

Ayyildiz, E., & Erdogan, M. (2024). Addressing the challenges of using autonomous robots for last-mile delivery. *Computers & Industrial Engineering*, 190, 110096.

Baldisseri, A., Siragusa, C., Seghezzi, A., Mangiaracina, R., & Tumino, A. (2022). Truck-based drone delivery system: An economic and environmental assessment. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 107, 103296.

Bosona, T. (2020). Urban freight last mile logistics—Challenges and opportunities to improve sustainability: A literature review. Sustainability, 12(21), 8769.

Boysen, N., Fedtke, S. ve Schwerdfeger, S. (2021). Last-mile delivery concepts: A survey from an operational research perspective. OR Spectrum, 43(1), 1-58. doi:10.1007/s00291-020-00607-8

Cambridge University Press. (2024). Freight. In Cambridge dictionary. Erişim adresi https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-turkish/freight (E.T.: 15.08.2024)

Comi, A., & Savchenko, L. (2021). Last-mile delivering: Analysis of environment-friendly transport. *Sustainable Cities and Society*, 74, 103213.

Ducret, R. (2014). Parcel deliveries and urban logistics: Changes and challenges in the courier express and parcel sector in Europe—The French case. Research in Transportation Business & Management, 11, 15-22.

Dündar, A. O. (2021). Kitle kaynak lojistiğin son adım teslimatlarda uygulanması üzerine bir araştırma. Selçuk Üniversitesi *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 24(2), 511-527. doi:10.29249/selcuksbmyd.998149

Garg, V., Niranjan, S., Prybutok, V., Pohlen, T., & Gligor, D. (2023). Drones in last-mile delivery: A systematic review on Efficiency, Accessibility, and Sustainability. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 123, 103831.

Gevaers, R., Van de Voorde, E., & Vanelslander, T. (2014). Cost modelling and simulation of last-mile characteristics in an innovative B2C supply chain environment with implications on urban areas and cities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 125, 398-411.

Hepp, S. B. (2018). Innovation in last mile delivery: Meeting evolving customer demands: the case of In-Car Delivery. [Yüksek Lisans Tezi, Cátolica-Lisbon School of Business & Economics ve Università Bocconi]. 21.07.2021 tarihinde https://repositorio.ucp.pt/bitstream/10400.14/25359/1/01%20-%20Full%20Dissertation.pdf adresinden erişildi.

Hiremath, N. C., Sahu, S., & Tiwari, M. K. (2013). Multi objective outbound logistics network design for a manufacturing supply chain. *Journal of Intelligent Manufacturing*, 24, 1071-1084.

Jaller, M., Pineda, L., Ambrose, H., & Kendall, A. (2021). Empirical analysis of the role of incentives in zero-emission last-mile deliveries in California. *Journal of Cleaner Production*, 317, 128353.

Janinhoff, L., Klein, R., Sailer, D., & Schoppa, J. M. (2024). Out-of-home delivery in last-mile logistics: A review. Computers & Operations Research, 106686.

Janjevic, M. ve Winkenbach, M. (2020). Characterizing urban last-mile distribution strategies in mature and emerging e-commerce markets. Transportation Research Part A: Policy and Practice, 133, 164-196. doi:10.1016/j.tra.2020.01.003

Joerss, M., Schröder, J., Neuhaus, F., Klink, C. ve Mann, F. (2016). Parcel delivery: The future of last mile. McKinsey & Company.

Kapser, S. ve Abdelrahman, M. (2020). Acceptance of autonomous delivery vehicles for last-mile delivery in Germany – Extending UTAUT2 with risk perceptions. Transportation Research Part C: Emerging Technologies, 111, 210-225. doi:10.1016/j.trc.2019.12.016

Karlı, H. ve Tanyaş, M. (2021). Akıllı paket dolapların kullanım kriterlerinin çok kriterli karar verme yöntemleri ile incelenmesi. *Uluslararası Stratejik Boyut Dergisi*, 1(2), 129-142.

Karlı, H. (2019). Kentsel lojistik. Çukurova 3. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi, 3-6 Ekim 2019, Adana, Türkiye.

Kazancı, U., & Tanyaş, M. (2024). E-ticarette son aşama teslimatlarının kentsel lojistiğe olan etkileri. İçinde E. İpek & M. Turgut (Ed.), Tedarik zinciri ve lojistik yönetiminde dijitalleşme ve güncel yaklaşımlar (s. 53–79). Paradigma Akademi.

Kiba-Janiak, M., Marcinkowski, J., Jagoda, A. ve Skowrońska, A. (2021). Sustainable last mile delivery on e-commerce market in cities from the perspective of various stakeholders. Literature review. Sustainable Cities and Society, 71, 102984. doi:10.1016/j.scs.2021.102984

Kolasińska-Morawska, K., Sułkowski, Ł., Buła, P., Brzozowska, M. ve Morawski, P. (2022). Smart logistics—sustainable technological ınnovations in customer service at the last-mile stage: the Polish perspective. Energies, 15(17), 6395. doi:10.3390/en15176395

Lee, H., Chen, M., Pham, H. T. ve Choo, S. (2019). Development of a decision making system for ınstalling unmanned parcel lockers: Focusing on residential complexes in Korea. KSCE Journal of Civil Engineering, 23(6), 2713-2722. doi:10.1007/s12205-019-1398-y

Lim, S. F. W., Jin, X., & Srai, J. S. (2018). Consumer-driven e-commerce: A literature review, design framework, and research agenda on last-mile logistics models. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 48(3), 308-332.

Lin, Y., Wang, Y., Lee, L. H. ve Chew, E. P. (2022). Profit-maximizing parcel locker location problem under threshold Luce model. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 157, 102541. doi:10.1016/j.tre.2021.102541

Liu, S., & Hassini, E. (2024). Freight last mile delivery: a literature review. Transportation Planning and Technology, 47(3), 323-369.

Macario, R., Rodrigues, M., Gama, A., Timms, P., Lama, C., Amaral, M. ve Quinn, D. (2011). Handbook on urban logistics-Turblog_ww: Transferability of urban logistics concepts and practices from a worldwide perspective. TIS. pt–Transportes, Inovação e Sistemas, SA, Lisbon.

Macharis, C., Milan, L. ve Verlinde, S. (2014). A stakeholder-based multicriteria evaluation framework for city distribution. Research in Transportation Business & Management, 11, 75-84. doi:10.1016/j.rtbm.2014.06.004

Mangiaracina, R., Perego, A., Seghezzi, A., & Tumino, A. (2019). Innovative solutions to increase last-mile delivery efficiency in B2C e-commerce: a literature review. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 49(9), 901-920.

Moshref-Javadi, M., & Winkenbach, M. (2021). Applications and Research avenues for drone-based models in logistics: A classification and review. *Expert Systems with Applications*, 177, 114854.

Motavallian, J. (2019). Last mile delivery in the retail sector in an urban context. (Doktora Tezi). RMIT Universitesi, Avustralya, Melbourne.

Muñuzuri, J., Larrañeta, J., Onieva, L. ve Cortés, P. (2005). Solutions applicable by local administrations for urban logistics improvement. Cities, 22(1), 15-28. doi:10.1016/j.cities.2004.10.003

Murray, C. C., & Chu, A. G. (2015). The flying sidekick traveling salesman problem: Optimization of drone-assisted parcel delivery. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*, 54, 86-109.

Nakiboğlu, G. (2020). Drone taşımacılığı ve son-adım teslimatta kullanımı. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2), 285-298.

Nuzzolo, A., Persia, L. ve Polimeni, A. (2018). Agent-based simulation of urban goods distribution: A literature review. Transportation Research Procedia, 30, 33-42. doi:10.1016/j.trpro.2018.09.005

Olsson, J., Hellström, D. ve Pålsson, H. (2019). Framework of last mile logistics research: A systematic review of the literature. *Sustainability*, 11(24), 7131. doi:10.3390/su11247131

Özarık, S. S., da Costa, P., & Florio, A. M. (2024). Machine learning for data-driven last-mile delivery optimization. *Transportation Science*, 58(1), 27-44.

Özbekler, T. M. (2021). Kentsel lojistiğin son kilometre dağıtım ağ yapısında mikro tesis yer seçimi ve çok aktörlü yaklaşımla teslimat alternatiflerinin belirlenmesi. (Yayın no. 675486) [Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Özdemir, D. (2022). Kentsel lojistikte son kilometre teslimat ve uygulamaları. İçinde Kutlu, H.A., Çubukçu M. İ., Aydemir, A.F., Karabacak, E. (ed.) Uluslararası Ticaret ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar ve Değerlendirmeler-3. Ss. 139-157. Efeakademi Yayınları.

Öztaş Karlı, R. G., ve Çelikyay, H. S. (2022). Akıllı ulaşım sistemleri (AUS) üzerine Türkiye'deki politikaların araştırılması. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi*, *5*(2), 1-14.

Paker, N. (2021). Esnaf teslim noktası hizmetinin algılanan değeri üzerine öncü bir çalışma. *Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar*, 5(2), 71-82.

Ranieri, L., Digiesi, S., Silvestri, B. ve Roccotelli, M. (2018). A review of last mile logistics ınnovations in an externalities cost reduction vision. Sustainability, 10(3), 782. doi:10.3390/su10030782

Sacramento, D., Pisinger, D., & Ropke, S. (2019). An adaptive large neighborhood search metaheuristic for the vehicle routing problem with drones. Transportation Research Part C: Emerging Technologies, 102, 289-315.

Simić, V., Lazarević, D., & Dobrodolac, M. (2021). Picture fuzzy WASPAS method for selecting last-mile delivery mode: a case study of Belgrade. *European Transport Research Review*, 13, 1-22.

Simoni, M. D. (2019). Urban freight distribution and innovative last-mile solutions from a traffic perspective. [Doktora Tezi, Austin Texas Üniversitesi]. 18 Şubat 2022 tarihinde https://repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/83054 adresinden erişildi.

Song, L., Cherrett, T., McLeod, F. ve Guan, W. (2009). Addressing the last mile problem: Transport ımpacts of collection and delivery points. Transportation Research Record: Journal of the Transportation Research Board, 2097(1), 9-18. doi:10.3141/2097-02

Srinivas, S., Ramachandiran, S. ve Rajendran, S. (2022). Autonomous robot-driven deliveries: A review of recent developments and future directions. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 165, 102834. doi:10.1016/j.tre.2022.102834

Švadlenka, L., Simić, V., Dobrodolac, M., Lazarević, D., & Todorović, G. (2020). Picture fuzzy decision-making approach for sustainable last-mile delivery. *Ieee Access*, 8, 209393-209414.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2023). *2023 yılı Türkiye'de e-ticaretin görünümü raporu*. https://ticaret.gov.tr/data/66506fa313b87685dc0dbce8/2023%20y%C4%B1l%C4%B1%20Tu%CC%88rkiye'de%20E-Ticaretin%20Go%CC%88ru%CC%88nu%CC%88mu%CC%88%20Raporu.pdf (E.T.: 16.06.2024)

Tang, Y. M., Chau, K. Y., Xu, D., & Liu, X. (2021). Consumer perceptions to support IoT based smart parcel locker logistics in China. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 62, 102659.

Taniguchi, E. ve Tamagawa, D. (2005). Evaluating city logistics measures considering the behavior of several stakeholders. Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies, 6, 3062-3076.

Thirumalai, S., & Sinha, K. K. (2005). Customer satisfaction with order fulfillment in retail supply chains: implications of product type in electronic B2C transactions. Journal of Operations Management, 23(3-4), 291-303.

Titiyal, R., Bhattacharya, S., & Thakkar, J. J. (2022). E-fulfillment across product type: a review of literature (2000–2020). *Management Research Review*, 45(11), 1450-1478.

Toraman, Y., Bayirli, M., & Ramadani, V. (2024). New technologies in small business models: use of electric vehicles in last-mile delivery for fast-moving consumer goods. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 31(3), 515-531.

Toraman, Y., ve Öz, T. (2023). The Use of New Technologies in Logistics: Drone (UAV) Use in Last Mile Delivery. *Sosyoekonomi*, 31(58), 105-124.

van Audenhove, F.-J., Durance, M. ve De Jongh, S. İnternet Sitesi (2015). Urban logistics: How to unlock value from last mile delivery for cities, transporters and retailers. Arthur D Little.

Visser, J. (2014). Role of the public sector. In E. Taniguchi & R. G. Thompson (Eds.), CityLogistics. Mapping The Future (pp. 25–40). Hoboken: Taylor and Francis.

Wang, C. N., Chung, Y. C., Wibowo, F. D., Dang, T. T., & Nguyen, N. A. T. (2023). Sustainable Last-Mile Delivery Solution Evaluation in the Context of a Developing Country: A Novel OPA–Fuzzy MARCOS Approach. *Sustainability*, 15(17), 12866.

Wang, X., Yuen, K. F., Wong, Y. D. ve Teo, C. C. (2018). An innovation diffusion perspective of e-consumers' initial adoption of self-collection service via automated parcel station. The International Journal of Logistics Management, 29(1), 237-260. doi:10.1108/IJLM-12-2016-0302

Wang, X., Zhan, L., Ruan, J., & Zhang, J. (2014). How to Choose "Last Mile" Delivery Modes for E-Fulfillment. *Mathematical Problems in Engineering*, 2014(1), 417129.

Wicaksono, S., Lin, X. ve Tavasszy, L. A. (2022). Market potential of bicycle crowdshipping: A two-sided acceptance analysis. Research in Transportation Business & Management, 45, 100660. doi:10.1016/j.rtbm.2021.100660

Yang, M. (2011). An ontology for city logistics. [Yüksek Lisans Tezi, Delft Teknik Universitiesi]. 18 Eylül 2021 tarihinde https://repository.tudelft.nl/islandora/object/uuid:991f4cbe-acf5-464b-9c4c-7c8d133e315e/datastream/OBJ/download adresinden erişildi.

KAYNAKÇA

Aljohani, K. (2024). The Role of Last-Mile Delivery Quality and Satisfaction in Online Retail Experience: An Empirical Analysis. *Sustainability*, 16(11), 4743.

Asdecker, B. (2021). Building The E-Commerce Supply Chain Of The Future: What İnfluences Consumer Acceptance Of Alternative Places Of Delivery On The Last-Mile. *Logistics*, 5(4), 90.

Başkale, H. (2016). Nitel Araştırmalarda Geçerlik, Güvenirlik Ve Örneklem Büyüklüğünün Belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28.

BoynerNow. (2024). Boyner Now ile Siparişlerin 90 Dakikada Kapında. https://www.boyner.com.tr/mag/boyner-now-ile-siparislerin-90-dakikada-kapinda/, (E.T.: 03.10.2024).

Caruana, A. (2002). Service Loyalty: The Effects Of Service Quality And The Mediating Role Of Customer Satisfaction. *European Journal of Marketing*, 36(7/8), 811-828.

Cronin, J. J., Brady, M. K. ve Hult, G. T. M. (2000). Assessing The Effects Of Quality, Value, And Customer Satisfaction On Consumer Behavioral İntentions İn Service Environments. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 76, 193-218. doi: 10.1016/S0022-4359(00)00028-2.

Cunningham, L. F., Gerlach, J. H., Harper, M. D. ve Young, C. E. (2005). Perceived Risk And The Consumer Buying Process: Internet Airline Reservations. *International Journal of Service Industry Management,* 16(4), 357–372. https://doi.org/10. 1108/09564230510614004.

EasyPoint. (2024). Kargon Seni Beklesin Sen Hayatı Yakala!. https://www.linkedin.com/company/easy-point/posts/?feedView=all, (E.T.: 10.10.2024).

Gajewska, T., Zimon, D., Kaczor, G. ve Madzík, P. (2020). The impact of the level of customer satisfaction on the quality of e-commerce services. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 69(4), 666-684.

Given, L.M. (2008). *The Sage Encyclopedia Of Qualitative Research Methods*, Sage Publications.

Grönroos, C. ve Voima, P. (2013). Critical Service Logic: Making Sense Of Value Creation And Co-Creation. *Journal of The Academy of Marketing Science*, 41, 133-150.

Hagen, T. ve Scheel-Kopeinig, S. (2021). Would Customers Be Willing To Use An Alternative (Chargeable) Delivery Concept For The Last Mile?. *Research in Transportation Business & Management*, 39, 100626.

Holbrook, M. B. (2006). Consumption Experience, Customer Value, And Subjective Personal İntrospection: An İllustrative Photographic Essay. *Journal of Business Research*, 59(6), 714-725.

Hu, M., Huang, F., Hou, H., Chen, Y. ve Bulysheva, L. (2016). Customized Logistics Service And Online Shoppers' Satisfaction: An Empirical Study. *Internet Research*, 26(2), 484-497.

Hsieh, H.-F. ve Shannon, S. E. (2005). Three Approaches To Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research, 15*(9), 1277-1288. doi: 10.1177/1049732305276687

Jagoda, A., Kolakowski, T., Marcinkowski, J., Cheba, K. ve Hajdas, M. (2023). E-Customer Preferences On Sustainable Last Mile Deliveries İn The E-Commerce Market: A Cross-Generational Perspective. Equilibrium. *Quarterly Journal of Economics and Economic Policy*, 18(3), 853-882.

Karlı, H., & Tanyaş, M. (2024). Innovative Delivery Methods in the Last-Mile: Unveiling Consumer Preference. Future Transportation, 4(1), 152-173.

Kim, D. J., Ferrin, D. L. ve Rao, H. R. (2009). Trust And Satisfaction, Two Stepping Stones For Successful Ecommerce Relationships: A Longitudinal Exploration. *Information Systems Research*, 20(2), 237–257. doi:10.1287/isre.1080.0188.

Krippendorf, K. (2013). *Content Analysis: An Introduction to its Methodology*, USA, Sage Publications, Inc.

Kolasińska-Morawska, K., Sułkowski, Ł., Buła, P., Brzozowska, M. ve Morawski, P. (2022). Smart Logistics—Sustainable Technological İnnovations İn Customer Service At The Last-Mile Stage: The Polish Perspective. *Energies*, 15(17), 6395.

Kunytska, O., Persia, L., Iwan, S., Datsenko, D., Kijewska, K. ve Gurrieri, A. (2023). Comparative Analysis Of The Parcel Lockers Market And İts Users İn Italy, Poland, and Ukraine. *Zeszyty Naukowe Akademii Morskiej w Szczecinie*.

Lai, P. L., Jang, H., Fang, M. Ve Peng, K. (2022). Determinants Of Customer Satisfaction With Parcel Locker Services İn Last-Mile Logistics. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*, 38(1), 25-30.

Larivière, B., Bowen, D., Andreassen, T. W., Kunz, W., Sirianni, N. J., Voss, C., ... ve De Keyser, A. (2017). "Service Encounter 2.0": An İnvestigation İnto The Roles of Technology, Employees And Customers. *Journal of Business Research*, 79, 238-246.

Lemon, K. N. ve Verhoef, P. C. (2016). Understanding Customer Experience Throughout The Customer Journey. *Journal of Marketing*, 80(6), 69-96.

Li, F., Fan, Z. P., Cao, B. B. ve Li, X. (2020). Logistics Service Mode Selection For Last Mile Delivery: An Analysis Method Considering Customer Utility And Delivery Service Cost. *Sustainability*, 13(1), 284.

Lusch, R. F. ve Vargo, S. L. (2006). Service-Dominant Logic: Reactions, Reflections And Refinements. *Marketing Theory*, 6(3), 281-288.

Markowska, M. ve Marcinkowski, J. (2022). Rural E-Customers' Preferences For Last Mile Delivery: Evidence From Poland. *Energies,* 15(22), 8351.

Markowska, M., Marcinkowski, J., Kiba-Janiak, M. ve Strahl, D. (2023). Rural E-Customers' Preferences For Last Mile Delivery And Products Purchased Via The Internet Before And After The COVID-19 Pandemic. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 18(1), 597-614.

Marcysiak, A. (2021). Customer Service Quality Management on The Courier Services Market. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 9(1), 190.

Meyer, C. ve Schwager, A. (2007). Understanding Customer Experience. *Harvard Business Review*, 85(2), 116.

Mogire, E., Kilbourn, P. J. Ve Luke, R. (2023). Customer Satisfaction With Last-Mile Delivery in Kenya: An Online Customer Perspective. *Journal of Transport And Supply Chain Management*, 17, 844.

Neuman, W. L. (2006). *Social Research Methods: Qualitative And Quantitative Approaches* (6 ed.). Boston, MA.: Allyn and Bacon.

Oliver, R. L. (1980). A Cognitive Model of The Antecedents And Consequences Of Satisfaction Decisions. *Journal of Marketing Research*, 17(4), 460-469.

Oliver, R.L. (1999). Whence Consumer Loyalty? *Journal of Marketing, Fundamental Issues and Directions for Marketing*, 63, 33-44.

Olsson, J., Hellström, D. ve Vakulenko, Y. (2022a). Customer Experience Dimensions İn Last-Mile Delivery: An Empirical Study On Unattended Home Delivery. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 53(2), 184-205.

Olsson, J., Osman, M. C., Hellström, D. ve Vakulenko, Y. (2022b). Customer Expectations Of Unattended Grocery Delivery Services: Mapping Forms and Determinants. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 50(13), 1-16.

Otter, C., Watzl, C., Schwarz, D. ve Priess, P. (2017). Towards Sustainable Logistics: Study of Alternative Delivery Facets. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 4(4), 460-476.

Öztürk, A.S. (2019). *Hizmet Pazarlaması*. Ekin Yayınevi: Bursa

Paker, N. (2021). Esnaf teslim noktası hizmetinin algılanan değeri üzerine öncü bir çalışma. *Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar*, 5(2), 71-82.

Paker, N. ve Kızılırmak, B. (2023). Çevrim İçi Müşteri Yorumlarını Etkileyen Faktörler Üzerine Keşifsel Bir Çalışma: Trendyol Örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(4), 1393-1414.

Patowary, M. M. I., Peulers, D., Richter, T., Melovic, A., Nilsson, D. ve Söilen, K. S. (2023). Improving Last-Mile Delivery for E-Commerce: The Case of Sweden. *International Journal of Logistics Research and Applications*, 26(7), 872-893.

Pine, B. J., & Joseph, B. (1998). Welcome to The Experience Economy. *Harvard Business Review*.

Ramaswamy, V. (2011). It's About Human Experiences . . . and Beyond, To Co-Creation. *Industrial Marketing Management*, 40 (2), 195–196. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2010.06.030

Restuputri, D. P., Fridawati, A. ve Masudin, I. (2022). Customer Perception On Last-Mile Delivery Services Using Kansei Engineering And Conjoint Analysis: A Case Study Of Indonesian Logistics Providers. *Logistics*, 6(2), 29.

Schmitt, B. (1999). Experiential Marketing. *Journal of Marketing Management*, 15(1-3), 53-67.

Singh, R. ve Söderlund, M. (2022). There is No Place Like Home: Home Satisfaction And Customer Satisfaction in Online Grocery Retailing. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 32(4), 370-387.

Sweeney, J. C., Soutar, G. N. ve Johnson, L. W. (1999). The Role Of Perceived Risk İn The Quality-Value Relationship: A Study in a Retail Environment. *Journal of Retailing*, 75, 77-105. doi: 10.1016/S0022-4359(99)80005-0.

Ta, H., Esper, T. L., Rossiter Hofer, A. ve Sodero, A. (2023). Crowdsourced Delivery And Customer Assessments Of E-Logistics Service Quality: An Appraisal Theory Perspective. *Journal of Business Logistics*, 44(3), 345-368.

Uvet, H., Dickens, J., Anderson, J., Glassburner, A. ve Boone, C. A. (2024). A Hybrid E-Logistics Service Quality Approach: Modeling The Evolution of B2C E-Commerce. *The International Journal of Logistics Management*, 35(4), 1303-1331.

Vakulenko, Y., Hellström, D. ve Hjort, K. (2018). What's İn The Parcel Locker? Exploring Customer Value İn E-Commerce Last Mile Delivery. *Journal of Business Research*, 88, 421-427.

Vakulenko, Y., Shams, P., Hellström, D. ve Hjort, K. (2019). Online Retail Experience And Customer Satisfaction: The Mediating Role Of Last Mile Delivery. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research,* 29(3), 306-320.

Vakulenko, Y., Shams, P., Hellström, D. ve Hjort, K. (2019b). Service Innovation in E-Commerce Last Mile Delivery: Mapping The E-Customer Journey. *Journal of Business Research*, 101, 461-468.

Vrhovac, V., Vasić, S., Milisavljević, S., Dudić, B., Štarchoň, P. ve Žižakov, M. (2023). Measuring E-Commerce User Experience in the Last-Mile Delivery. *Mathematics*, 11 (6), 1482.

Voorhees, C. M., Fombelle, P. W., Gregoire, Y., Bone, S., Gustafsson, A., Sousa, R. ve Walkowiak, T. (2017). Service Encounters, Experiences And The Customer Journey: Defining The Field And A Call To Expand Our Lens. *Journal of Business Research*, 79, 269-280.

Vural, C.A. ve Aktepe, Ç. (2021). Why Do Some Sustainable Urban Logistics İnnovations Fail? The Case Of Collection And Delivery Points. *Research in Transportation Business Management*, 100690.

Vrhovac, V., Dakić, D., Milisavljević, S., Ćelić, Đ., Stefanović, D. ve Janković, M. (2024). The Factors Influencing User Satisfaction in Last-Mile Delivery: *The Structural Equation Modeling Approach. Mathematics*, 12(12), 1857.

Yang, H. J., Fang, M., Yao, J. ve Su, M. (2023). Green Cooperation İn Last-Mile Logistics And Consumer Loyalty: An Empirical Analysis of A Theoretical Framework. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 73, 103308.

Yuen, K. F., Wang, X., Ma, F. ve Wong, Y. D. (2019). The Determinants Of Customers' İntention To Use Smart Lockers For Last-Mile Deliveries. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 49, 316-326.

Yurt, O., Sorkun, M. F. ve Hsuan, J. (2023). Modularization of The Front-End Logistics Services İn E-Fulfillment. *Journal of Business Logistics*, 44(4), 583-608.

KAYNAKÇA

Acar, O. (2020). Yapay zeka fırsat mı, yoksa tehdit mi?, İstanbul: Kriter Yayınevi.

Adalı, E. (2012). Doğal dil işleme. Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi, 5(2).

Adalı, E. (2017). Yapay zeka. İTÜ Vakfı Dergisi, 75, 8-13.

Akman, G., Yorur, B., Boyaci, A. I., ve Chiu, M. C. (2023). Assessing innovation capabilities of manufacturing companies by combination of unsupervised and supervised machine learning approaches. Applied Soft Computing, 147, 110735.

Amazon (2023). 11 photos of Amazon's new Prime Air drone that can fly in light rain and deliver packages up to five pounds in under an hour. https://www.aboutamazon.co.uk/news/operations/photos-of-amazons-new-prime-air-drone E.T: (04.11.2024)

Aviation Turkey (2019) UPS Flight Forward, Drone Hava Yolu için FAA'dan Tam Onay Alan İlk Şirket Oldu. https://www.aviationturkey.com/en/content/ups-flight-forward-drone-hava-yolu-icin-faa-dan-tam-onay-alan-ilk-sirket-oldu-152 E.T: (04.11.2024)

Aylak, BL., Oral, O., ve Yazıcı, K. (2021). Yapay Zeka ve Makine öğrenimi Tekniklerinin Lojistik Sektöründe Kullanımı, El-Cezeri Fen ve Mühendislik Dergisi, 8 (1), 74-93.

Cainiao, (2024a) Cainiao logistics unmanned vehicle https://www.cainiao.com/en/technology-unmanned-vehicles.html?spm=a2d524.28498183.0.0.50b15fc1EWIiRw E.T: (05.11.2024)

Cainiao, (2024b) Cainiao post https://www.cainiao.com/en/technology-cainiao-post.html?spm=a2d524.28498183.0.0.50b15fc1fvBpua&from=subHeaderClick E.T: (05.11.2024)

Cellan-Jones, R. (2014). Stephen Hawking warns artificial intelligence could end mankind. *BBC news*, *2*(10), 2014.

Chawla, A., Singh, A., Lamba, A., Gangwani, N., ve Soni, U. (2019). Demand forecasting using artificial neural networks—a case study of American retail corporation. In Applications of Artificial Intelligence Techniques in Engineering: SIGMA 2018, Volume 2 (pp. 79-89). Springer Singapore.

Corea, F. (2019). An Introduction to Data. Springer International Publishing.

Çentik, G.,(2013) Makine Öğrenmesi Yöntemlerinin Polisomnografik Verilere Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

de Araujo, A. C., ve Etemad, A. (2021). End-to-end prediction of parcel delivery time with deep learning for smart-city applications. IEEE Internet of Things Journal, 8(23), 17043-17056.

DHL (2019) Saving lives, one drone delivery at a time. https://lot.dhl.com/saving-lives-one-drone-delivery-at-a-time/ E.T: (04.11.2024)

DHL (2024) Logistics Trend Radar 7,0. https://www.dhl.com/content/dam/dhl/global/csi/documents/pdf/glo-csi-logistics-trend-radar-7-0.pdf E.T: (04.11.2024)

Dündar, A. O., Şahman, M. A., Tekin, M., ve Kıran, M. S. (2019). A comparative application regarding the effects of traveling salesman problem on logistics costs. International Journal of Intelligent Systems and Applications in Engineering. 7(4), 207–215

Eksioglu, B., Vural, A. V., ve Reisman, A. (2009). The vehicle routing problem: A taxonomic review. Computers & Industrial Engineering, 57(4), 1472-1483.

El-Sherbeny, N. A. (2010). Vehicle routing with time windows: An overview of exact, heuristic and metaheuristic methods. Journal of King Saud University-Science, 22(3), 123-131.

Fedex (2019) Delivering the Future: FedEx Unveils Autonomous Delivery Robot https://newsroom.fedex.com/newsroom/united-states/thefuturefedex E.T: (05.11.2024)

Grewal D. S., (2014), A critical conceptual analysis of definitions of artificial intelligence as applicable to computer engineering, IOSR Journal of Computer Engineering, 16(2), 9–13.

Hassabis, D. (2017). Artificial intelligence: chess match of the century. Nature, 544(7651), 413-414.

Haykin, S. (1998). Neural networks: a comprehensive foundation. Prentice Hall PTR.

Hermans, M. P., ve Mileff, P. (2023). Short introduction to Mendix. Production Systems and Information Engineering, 11(3), 64-84.)

Interreg Europe (2020) Sustainable Urban Logistics: A Policy Brief from the Policy Learning Platform on Low-Carbon Economy. http://www.interregeurope.eu/fileadmin/user_upload/plp_uploads/policy_briefs/Sustainable_urban_logistics.pdf (E.T.: 29.10.2024).

James, J. Q., Yu, W., ve Gu, J. (2019). Online vehicle routing with neural combinatorial optimization and deep reinforcement learning. IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems, 20(10), 3806-3817.

Janiesch, C., Zschech, P., ve Heinrich, K. (2021). Machine learning and deep learning. Electronic Markets, 31(3), 685-695.

Jennings, D., ve Figliozzi, M. (2019). A study of sidewalk autonomous delivery robots and their potential impacts on freight efficiency and travel. Transportation Research Record, 2673(6), 317-326.

Joerss, M., Neuhaus, F., ve Schröder, J. (2016). How customer demands are reshaping last-mile delivery. The McKinsey Quarterly, 17, 1-5.

Jucha, P. (2021). Use of artificial intelligence in last mile delivery. In SHS Web of Conferences (Vol. 92, p. 04011). EDP Sciences.

Kamran, H. (2021). Pazarlamada Yapay Zeka'nın Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Keskenler, M. F., ve Keskenler, E. F. (2017). Geçmişten günümüze yapay sinir ağları ve tarihçesi. Takvim-i Vekayi, 5(2), 8-18.

Küçük, D., ve Arıcı, N. (2018). Doğal Dil İşlemede Derin Öğrenme Uygulamaları Üzerine Bir Literatür Çalışması. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 2(2), 76-86.

Lee, J., Davari, H., Singh, J., ve Pandhare, V. (2018). Industrial Artificial Intelligence for industry 4.0-based manufacturing systems. Manufacturing letters, 18, 20-23.

Lemardelé, C., Estrada, M., Pagès, L., ve Bachofner, M. (2021). Potentialities of drones and ground autonomous delivery devices for last-mile logistics. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 149, 102325.

Levine, I. (2024) New AI tech in Amazon vans spotlights packages to save drivers effort and time https://www.aboutamazon.com/news/transportation/amazon-vapr-delivery-van-packages E.T: (05.11.2024)

Lim, S. F. W., Jin, X., ve Srai, J. S. (2018). Consumer-driven e-commerce: A literature review, design framework, and research agenda on last-mile logistics models. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 48(3), 308-332.

Mangiaracina, R., Perego, A., Seghezzi, A., ve Tumino, A. (2019). Innovative solutions to increase last-mile delivery efficiency in B2C e-commerce: a literature review. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 49(9), 901-920.

Mendix (2024). AntTail tackles last mile medication delivery with a smart app. https://www.mendix.com/customer-stories/anttail-tackles-last-mile-medication-delivery-smart-app/ E.T: (06.11.2024)

Moradi, N., Wang, C., ve Mafakheri, F. (2024). Urban Air Mobility for Last-Mile Transportation: A Review. Vehicles, 6(3), 1383-1414.

Murphy, K. P. (2012). Machine learning: a probabilistic perspective. MIT press.

Nadimpalli, M. (2017). Artificial intelligence–consumers and industry impact. International Journal of Economics & Management Sciences, 6(03), 4-6.

Narvaez Rojas, C., Alomia Peñafiel, G. A., Loaiza Buitrago, D. F., ve Tavera Romero, C. A. (2021). Society 5.0: A Japanese concept for a superintelligent society. *Sustainability*, *13*(12), 6567.

Neba, C., Gerard, S. F., Nsuh, G., Amouda, P., Neba, A., Webnda, F., ... ve Sylla, N. A. (2024). Advancing Retail Predictions: Integrating Diverse Machine Learning Models for Accurate Walmart Sales Forecasting. Asian Journal of Probability and Statistics.

Oblander, S., ve Jerath, K. (2024). The Non-Linear Impact of Delivery Time on Online Purchasing, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4959549, (E.T.: 29.10.2024).

Öztemel, E. (2006). Yapay sinir ağları. Papatya Yayınevi, İstanbul.

Öztürk, H. (2021). Arşivler ve Yapay Zekâ. Bilgi Yönetimi, 4(2), 283-300.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. Takvim-i Vekayi, 6(2), 25-36.

Paul, R. K., ve Sarkar, B. (2021). AI-powered forecasting algorithms to optimize last mile delivery. International Journal Of Data Science Research And Development (IJDSRD), 1(2), 1-8.

Pehlivan, B. (2019). FedEx Teslimat Robotları Çok Yakında Bizlerle! https://www.yapayzekatr.com/2019/03/06/fedex-teslimat-robotlari-cok-yakinda-bizlerle/ E.T: (05.11.2024)

Pillac, V., Gendreau, M., Guéret, C., ve Medaglia, A. L. (2013). A review of dynamic vehicle routing problems. European Journal of Operational Research, 225(1), 1-11.

Pincay, J., Portmann, E., ve Terán, L. (2020). Towards a Computational Intelligence Framework to Smartify the Last-Mile Delivery. Polibits, 62, 85-91.

Plaza, J. (2024) The Ford Motor Company Enters the Drone Race https://www.commercialuavnews.com/the-ford-motor-company-enters-the-drone-race E.T: (05.11.2024)

Roadie (2024) , https://www.roadie.com E.T: (06.11.2024)

Rubio-Licht, N. (2024). Ford Drone Patent May Create an Autonomous Driving Russian Doll https://www.thedailyupside.com/industries/autos/ford-drone-patent-may-create-an-autonomous-driving-russian-doll/ E.T: (05.11.2024)

Rumelhart, D. E., Hinton, G. E., ve Williams, R. J. (1986). Learning representations by back-propagating errors. nature, 323(6088), 533-536.

Russell, S., ve Norvig, P. (2005). AI a modern approach. Learning, 2(3), 4.

Salari, N., Liu, S., ve Shen, Z. J. M. (2022). Real-time delivery time forecasting and promising in online retailing: When will your package arrive?. *Manufacturing & Service Operations Management*, *24*(3), 1421-1436.

Samoili, S., Cobo, M. L., Gómez, E., De Prato, G., Martínez-Plumed, F., ve Delipetrev, B. (2020). AI Watch. Defining Artificial Intelligence. Towards an operational definition and taxonomy of artificial intelligence. 1st Edition, Publications Office of the European Union.

Say, C., (2018). 50 Soruda Yapay Zeka. İstanbul: 7 Renk Basım Yayın

Scott, S. (2019). Meet Scout https://www.aboutamazon.com/news/transportation/meet-scout E.T: (05.11.2024)

Sevli, O. (2022). Sağlık ve Yapay Zeka. Yapay Zekanın Değiştirdiği Dinamikler. Ed. Dr. Mehmet Bilen. Eğitim Yayınevi, 47-67.

Soleimani, H., Chaharlang, Y., ve Ghaderi, H. (2018). Collection and distribution of returned-remanufactured products in a vehicle routing problem with pickup and delivery considering sustainable and green criteria. Journal of cleaner production, 172, 960-970.

Starship (2024a) Starship Robots – Your Local, Community Helpers https://www.starship.xyz/the-starship-robot/ E.T: (05.11.2024)

Starship (2024b) 'Robovan' by Starship Technologies and Mercedes-Benz Vans: future-proof local delivery https://www.starship.xyz/press_releases/robovan-by-starship-technologies-and-mercedes-benz-vans-future-proof-local-delivery/ E.T: (05.11.2024)

Stuart (2024). https://stuart.com E.T: (06.11.2024)

Sucu, İ., ve Ataman, E. (2020). Dijital evrenin yenidünyası olarak yapay zekâ ve her filmi üzerine bir çalışma. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 4(1), 40-52.

Şeker, A., Diri, B., ve Balık, H. H. (2017). Derin öğrenme yöntemleri ve uygulamaları hakkında bir inceleme. Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 3(3), 47-64.

Telluru, P. (2019). How AI is Transforming Last Mile Delivery. https://shipconsole.com/shipping-automation-last-mile-delivery/, (E.T.: 29.10.2024).

UPS (2024a) UPS's DeliveryDefense pits AI against criminals https://about.ups.com/us/en/our-stories/innovation-driven/ups-s-deliverydefense-pits-ai-against-criminals.html E.T: (06.11.2024)

UPS (2024b) UPS DeliveryDefense Solutions https://learningcenter-ihub.ups.com/Solutions/DigitalInc/UPSCapital/DeliveryDefense E.T: (06.11.2024)

Van Gelder, K. (2024), E-commerce worldwide - statistics & facts. https://www.statista.com/topics/871/online-shopping/#topicOverview E.T: (01.11.2024)

Wing (2024) https://wing.com/ E.T: (05.11.2024)

Xing, E., ve Cai, B. (2020, October). Delivery route optimization based on deep reinforcement learning. In 2020 2nd International Conference on Machine Learning, Big Data and Business Intelligence (MLBDBI) (pp. 334-338). IEEE.

Zinnenlauf, P., Pina-Pardo, J. C., ve Winkenbach, M. (2024). The Value of Demand Forecasting in Stochastic Last-Mile Fleet Sizing and Composition Planning. MIT Center for Transportation and Logistics.

KAYNAKÇA

Alessandrini, A., Campagna, A., Delle Site, P., Filippi, F., & Persia, L. (2015). Automated vehicles and the rethinking of mobility and cities. Transportation Research Procedia, 5, 145-160.

Archetti, C., & Bertazzi, L. (2021). Recent challenges in Routing and Inventory Routing: E-commerce and last-mile delivery. Networks, 77(2), 255-268.

Bachofner, M., Lemardelé, C., Estrada, M., & Pagès, L. (2022). City logistics: Challenges and opportunities for technology providers. Journal of urban mobility, 2, 100020.

Balcik, B., Beamon, B. M., & Smilowitz, K. (2008). Last mile distribution in humanitarian relief. Journal of intelligent transportation systems, 12(2), 51-63.

Balaska, V., Tsiakas, K., Giakoumis, D., Kostavelis, I., Folinas, D., Gasteratos, A., & Tzovaras, D. (2022). A viewpoint on the challenges and solutions for driverless last-mile delivery. Machines, 10(11), 1059.

Banker, S. (2023). Last Mile Delivery, Visibility, And Vehicle Capacity. Forbes. https://www.forbes.com/sites/stevebanker/2023/02/26/last-mile-delivery-visibility-and-vehicle-capacity/?sh=2cacec307f3c, (E.T.:10.11.2024)

Bibri, S. E., Krogstie, J., & Kärrholm, M. (2020). Compact city planning and development: Emerging practices and strategies for achieving the goals of sustainability. Developments in the built environment, 4, 100021.

Bloomberg. (2023). Are underground tubes the future of home delivery? This startup hopes so. https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-12-14/are-underground-tubes-the-future-of-home-delivery-this-startup-hopes-so, (E.T.:02.12.2024)

Bloomreach. (2024). E-ticaret müşteri deneyimi. https://www.bloomreach.com/en/blog/ecommerce-customer-experience#the-impact-of-covid-19, (E.T.:02.11.2024)

Boysen, N., Schwerdfeger, S., & Weidinger, F. (2018). Scheduling last-mile deliveries with truck-based autonomous robots. European Journal of Operational Research, 271(3), 1085-1099.

CBA Consult. (2024). Exploring self-charging electric vehicles: Technologies and innovations. Retrieved from https://blog.cbaconsult.eu/exploring-self-charging-electric-vehicles-technologies-and-innovations, (E.T.:03.12.2024)

Digital Commerce 360, 2019, How a lack of delivery visibility produces frustrated customers? https://www.digitalcommerce360.com/2019/04/05/how-a-lack-of-delivery-visibility-produces-frustrated-customers/, (E.T.:10.01.2024)

eMarketer. (2023). How Ecommerce Is Transforming FedEx's Logistics and Last-Mile Delivery? https://www.emarketer.com/content/how-ecommerce-is-transforming-fedex-s-logistics-and-last-mile-delivery, (E.T.:05.01.2024)

Engesser, V., Rombaut, E., Vanhaverbeke, L., & Lebeau, P. (2023). Autonomous delivery solutions for last-mile logistics operations: A literature review and research agenda. Sustainability, 15(3), 2774.

Fact.MR. (2024). Autonomous last-mile delivery market outlook (2024 to 2034). https://www.factmr.com/report/autonomous-last-mile-delivery-market, (E.T.:10.01.2024)

FreightWaves. (2023). Retail leaders: Same-day delivery is no longer optional, https://www.freightwaves.com/news/retail-leaders-same-day-delivery-is-no-longer-an-option, (E.T.:05.01.2024)

Guru, S., Verma, S., Baheti, P., & Dagar, V. (2023). Assessing the feasibility of hyperlocal delivery model as an effective distribution channel. Management Decision, 61(6), 1634-1655.

Hülemeyer, D., & Schoeder, D. (2019). Carbon Footprint Accounting for General Goods—A Comparison. Progress in Life Cycle Assessment 2018, 139-153.

Kelly, J., & Marinov, M. (2017). Innovative interior designs for urban freight distribution using light rail systems. Urban Rail Transit, 3, 238-254.

O'Connor, K. (2010). Global city regions and the location of logistics activity. Journal of Transport Geography, 18(3), 354-362.

Pani, A., Mishra, S., Golias, M., & Figliozzi, M. (2020). Evaluating public acceptance of autonomous delivery robots during COVID-19 pandemic. Transportation research part D: transport and environment, 89, 102600.

Jeong, D., Kim, M., Song, K., & Lee, J. (2021). Planning a green infrastructure network to integrate potential evacuation routes and the urban green space in a coastal city: the case study of Haeundae District, Busan, South Korea. Science of the Total Environment, 761, 143179.

Rabta, B., Wankmüller, C., & Reiner, G. (2018). A drone fleet model for last-mile distribution in disaster relief operations. International journal of disaster risk reduction, 28, 107-112.

RailFreight. (2024,). DHL's cargo tram service in German city gets scrapped. https://www.railfreight.com/railfreight/2024/03/25/dhls-cargo-tram-service-in-german-city-gets-scrapped/?gdpr=accept, (E.T.:28.10.2024)

Ranieri, L., Digiesi, S., Silvestri, B., & Roccotelli, M. (2018). A review of last mile logistics innovations in an externalities cost reduction vision. Sustainability, 10(3), 782.

Reuters. (2024). Amazon developing driver eyeglasses to shave seconds off deliveries, sources say. Reuters. https://www.reuters.com/technology/amazon-developing-driver-eyeglasses-shave-seconds-off-deliveries-sources-say-2024-11-11/, (E.T.:02.12.2024)

Rodrigues, T. A., Patrikar, J., Oliveira, N. L., Matthews, H. S., Scherer, S., & Samaras, C. (2022). Drone flight data reveal energy and greenhouse gas emissions savings for very small package delivery. Patterns, 3(8).

Sánchez-Corcuera, R., Nuñez-Marcos, A., Sesma-Solance, J., Bilbao-Jayo, A., Mulero, R., Zulaika, U., ... & Almeida, A. (2019). Smart cities survey: Technologies, application domains and challenges for the cities of the future. International Journal of Distributed Sensor Networks, 15(6), 1550147719853984.

Shah, K. J., Pan, S. Y., Lee, I., Kim, H., You, Z., Zheng, J. M., & Chiang, P. C. (2021). Green transportation for sustainability: Review of current barriers, strategies, and innovative technologies. Journal of Cleaner Production, 326, 129392.

Sorooshian, S., Khademi Sharifabad, S., Parsaee, M., & Afshari, A. R. (2022). Toward a modern last-mile delivery: Consequences and obstacles of intelligent technology. Applied System Innovation, 5(4), 82.

Su, Y., Duan, H., Wang, Z., Song, G., Kang, P., & Chen, D. (2020). Characterizing the environmental impact of packaging materials for express delivery via life cycle assessment. Journal of Cleaner Production, 274, 122961.

Ulmer, M. W., Mattfeld, D. C., & Köster, F. (2018). Budgeting time for dynamic vehicle routing with stochastic customer requests. Transportation Science, 52(1), 20-37.

Wang, Y., Zhang, D., Liu, Q., Shen, F., & Lee, L. H. (2016). Towards enhancing the last-mile delivery: An effective crowd-tasking model with scalable solutions. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 93, 279-293.

Wojewódzka-Król, K., & Rolbiecki, R. (2019). The role of inland waterway transport in city logistics. Transport Economics and Logistics, 84.

World Economic Forum. (2020). The future of the last-mile ecosystem: Transition roadmaps for public- and private-sector players. https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_the_last_mile_ecosystem.pdf, (E.T.:05.01.2024)

Xia, X., & Li, P. (2022). A review of the life cycle assessment of electric vehicles: Considering the influence of batteries. Science of the Total Environment, 814, 152870.

KAYNAKÇA

Abd Aziz, N. N., Aziz, M. A., ve Abd Rahman, N. A. S. (2023). The Mediating Effects Of Student Satisfaction On Technostress–performance Expectancy Relationship In University Students. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 15(1), 113-129. https://doi.org/10.1108/JARHE-03-2021-0117

Aydın, İ. (2022). Hedonik Motivasyonun Drone ile Teslimata Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi: Ağızdan Ağıza İletişimin Aracılık Rolü. *Türk Turizm Arastirmalari Dergisi*. https://doi.org/10.26677/tr1010.2022.962

Battal, S. (2020). *Tüketicilerin Anında Teslim Online Sipariş Uygulamalarını Kullanmasının Birleştirilmiş Teknoloji Kabul ve Kullanımı Teorisine*(BTKKT-2) Göre İncelemesi: Getir ve Yemeksepeti-Banabi Üzerine Bir Uygulama . [Yüksek Lisans Tezi]. Istanbul. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Batucan, G. B., Gonzales, G. G., Balbuena, M. G., Pasaol, K. R. B., Seno, D. N., ve Gonzales, R. R. (2022). An Extended UTAUT Model to Explain Factors Affecting Online Learning System Amidst COVID-19 Pandemic: *The Case of a Developing Economy. Frontiers in Artificial Intelligence*, 5. https://doi.org/10.3389/frai.2022.768831

Burgess, M. (2016). DHL's delivery drone can make drops quicker than a car. http:// www.wired.co.uk/article/dhl-drone-delivery-germany/

Camilleri, M. A. (2024). Factors Affecting Performance Expectancy And Intentions to Use ChatGPT: Using SmartPLS to Advance an Information Technology Acceptance Framework. *Technological Forecasting and Social Change*, 201. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123247

Can, N., ve Kahveci, M. (2017). İnsansız Hava Araçları: Tarihçesi, Tanımı, Dünyada Ve Türkiye'deki Yasal Durumu. Selçuk Üniversitesi *Journal of Engineering Science and Technology*, 5(4), 511-535. https://doi.org/10.15317/scitech.2017.109

Chang, L., Wang, Y., Liu, J., Feng, Y., ve Zhang, X. (2023). Study on Factors Influencing College Students' Digital Academic Reading Behavior. *Frontiers in Psychology*, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1007247

Chen, M., Wang, X., Wang, J., Zuo, C., Tian, J., ve Cui, Y. (2021). Factors Affecting College Students' Continuous Intention to Use Online Course Platform. *SN Computer Science*, 2(2). https://doi.org/10.1007/s42979-021-00498-8

Chung, S. H., Sah, B., ve Lee, J. (2020). Optimization For Drone and Drone-truck Combined Operations: A Review of The State of The Art And Future Directions. *Computers and Operations Research* (C. 123). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.cor.2020.105004

Ciceklidag, Pasa. (2020). Exploring Acceptence Of E-exam Using PLS-SEM Approach :A case Study In Turkey. Master Thesis. Istanbul. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Figliozzi, M. A. (2017). Lifecycle Modeling And Assessment of Unmanned Aerial Vehicles (Drones) CO2e Emissions. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 57, 251-261. https://doi.org/10.1016/J.TRD.2017.09.011

Goodchild, A., ve Toy, J. (2018). Delivery By Drone: An Evaluation of Unmanned Aerial Vehicle Technology in Reducing CO2 Emissions in The Delivery Service Industry. *Transportation Research Part D: Transport and Environment*, 61, 58-67. https://doi.org/10.1016/J.TRD.2017.02.017

Hoyle, R. H. (1995). *The Structural Equation Modeling Approach: Basic Concepts And Fundamental* Issues. (ss. 1-15) Sage Publications, Inc.

Hsiu-Hua Chang, Huey-Wen Chou, Chun-Po Yin, ve Cecilia I. Lin. (2011). ERP Post-Implementation Learning, ERP Usage And Individual Performance Impact. Pacis 2011 Proceedings.

Hu W, Dong J, Hwang BG, Ren R, ve Chen Z. (2019). A Scientometrics Review on City Logistics Literature: Research Trends, Advanced Theory And Practice. *Sustainability*, 11(2724).

International Civil Aviation Organization. (2011). Unmanned Aircraft Systems (UAS). https://www.icao.int/meetings/uas/documents/circular%20328_en.pdf

Jöreskog, K. G. (1973). Analysis of Covariance Structures. Multivariate Analysis–III, 263-285. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-426653-7.50024-7

Liu, H., Tsang, Y. P., ve Lee, C. K. M. (2024). A Cyber-physical Social System For Autonomous Drone Trajectory Planning In Last-mile Superchilling Delivery. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*, 158. https://doi.org/10.1016/j.trc.2023.104448

Nakiboğlu, G. (2020). Drone Transportation And Its Use in Last-Mile Distribution. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 24(2), 285-298.

Nurcan, D. (2020). E-Ticaret Lojistiğinde Son Adım Dağıtım Hizmetlerine Yönelik Çok Seferli Ve Zaman Pencereli Sayısal Bir Yaklaşım. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul . İstanbul Teknik Üniversitesi

Özcan Atilgan, K., ve Bozkurt, M. (2023). Tüketicilerin Drone Aracılığıyla Ürün Dağıtımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* Cilt (C. 20). https://dergipark.org.tr/cagsbd

Özdamar, K. (2004). Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi. Kaan Kitabevi

Pasha, J., Elmi, Z., Purkayastha, S., Fathollahi-Fard, A. M., Ge, Y. E., Lau, Y. Y., ve Dulebenets, M. A. (2022). The Drone Scheduling Problem: A Systematic State-of-the-Art Review. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 23(9), 14224-14247. https://doi.org/10.1109/TITS.2022.3155072

Qin CHEN. (2014). Sustainable Last-mile Solutions: Urban Freight Consolidation and Eco-routing Strategies [Doctoral Thesis].

Rabta, B., Wankmüller, C., ve Reiner, G. (2018). A Drone Fleet Model For Last-mile Mistribution In Disaster Relief Operations. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 28, 107-112. https://doi.org/10.1016/J.IJDRR.2018.02.020

Rahi, S., Othman Mansour, M. M., Alghizzawi, M., ve Alnaser, F. M. (2019). Integration of UTAUT Model In Internet Banking Adoption Context: The Mediating Role of Performance Expectancy And Effort Expectancy. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 13(3), 411-435. https://doi.org/10.1108/JRIM-02-2018-0032

Ramadan, Z. B., Farah, M. F., ve Mrad, M. (2017). An Adapted TPB Approach to Consumers' Acceptance of Service-delivery Drones. *Technology Analysis and Strategic Management*, 29(7), 817-828. https://doi.org/10.1080/09537325.2016.1242720

Schumacker, R. E., ve Lomax, R. G. (2012). *A Beginner's Guide To Structural Equation Modeling* (Routledge, C. 3).

Sewandono, R. E., Thoyib, A., Hadiwidjojo, D., ve Rofiq, A. (2023). Performance Expectancy of E-Learning on Higher Institutions of Education Under Uncertain Conditions: Indonesia Context. *Education and Information Technologies*, 28(4), 4041-4068. https://doi.org/10.1007/s10639-022-11074-9

Toraman, Y. (2021). Blokzincir Teknolojisinin Benimsenmesinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi: Kripto (Dijital) Paralar Üzerine Bir Araştırma. *Journal Of Social, Humanities Aand Administrative Sciences*, 7(45), 1841-1856. https://doi.org/10.31589/joshas.753

Toraman, Y. (2022). Interest-Free Finance Model by Using Blockchain-Based Company Tokens: Research on Digital Turkish Lira (DTL) and Borsa Istanbul with Technology Acceptance Model (TAM). *Emerging Market Journal*, 12(2). https://doi.org/10.5195/emaj.2018.134

Utomo, P., Kurniasari, F., ve Purnamaningsih, P. (2021). The Effects of Performance Expectancy, Effort Expectancy, Facilitating Condition, and Habit on Behavior Intention in Using Mobile Healthcare Application. *International Journal of Community Service & Engagement* (C. 2, Sayı 4). https://dinkes.tangerangselatankota.go.id/uploads/lkip/10.pdf

URL-1: https://www.dictionary.com/browse/uav?s=t (E.T.: 19.01.2024).

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478.

Yoo, W., Yu, E., ve Jung, J. (2018). Drone delivery: Factors Affecting The Public's Attitude And Intention To Adopt. *Telematics and Informatics*, 35(6), 1687-1700. https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.04.014

KAYNAKÇA

Amazon Web Services. (t.y.). *Amazon Location Service.* https://aws.amazon.com/location/?nc1=h_ls adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 21.11.2024).

Ayokanmbi, F. M. (2021). The impact of big data analytics on decision-making. *International Journal of Management IT and Engineering*, *11*(4), 1-5.

Blank, Z. (2021). *FedEx is hiring now: Here's how you can become a holiday helper*. https://www.getstraightaway.com/blog-posts/fedex-is-hiring-now-heres-how-you-can-become-a-holiday-helper adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 21.11.2024).

Borgi, T., Zoghlami, N., & Abed, M. (2017, January). Big data for transport and logistics: A review. In *2017 International Conference on Advanced Systems and Electric Technologies (IC_ASET)* (44-49). IEEE.

Chen, H., Chiang, R. and Storey, V. (2012), "Business intelligence and analytics: from Big Data to big impact", MIS Quarterly Special Issue: Business Intelligence Research, 36(4), 1166-1188.

Chilipirea, C., Petre, A. C., & Dobre, C. (2016). Big Data Uses in Crowd Based Systems. *Resource Management for Big Data Platforms: Algorithms, Modelling, and High-Performance Computing Techniques*, 441-459.

Choi, W. W., Ahn, J. W., & Shin, D. B. (2019). Study on the development of geo-spatial big data service system based on 7V in Korea. *KSCE Journal of Civil Engineering*, *23*, 388-399.

DHL (2023). Big Data in Logistics: What Is the True Value of Data?, Trends. https://dhl-freight-connections.com/en/trends/big-data-in-logistics-what-is-the-true-value-of-data/ adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 30.09.2024).

Elgendy, N., & Elragal, A. (2016). Big data analytics in support of the decision making process. *Procedia Computer Science*, *100*, 1071-1084.

Estellés-Arolas, E., & González-Ladrón-de-Guevara, F. (2012). Towards an integrated crowdsourcing definition. *Journal of Information Science*, 38(2), 189-200.

Ghosh, D. (2015, September). Big Data in Logistics and Supply Chain management-a rethinking step. In 2015 International Symposium on Advanced Computing and Communication (ISACC) (168-173). IEEE.

Guo, P., Xiao, K., Ye, Z., & Zhu, W. (2021). Route Optimization via Environment-Aware Deep Network and Reinforcement Learning. ACM Trans. Intell. Syst. Technol., 12. 1–21.

Hattawi, W., Shaban, S., Al Shawabkah, A., & Alzu'bi, S. (2021, July). Recent quality models in bigdata applications. In *2021 International Conference on Information Technology (ICIT)* (pp. 811-815). IEEE.

İyigün, İ. (2019). Lojistik ve tedarik zinciri süreçlerinde büyük veri kullanımı ve etkilerinin analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*, 95-103.

Jeske, M., Grüner, M., & Weiß, F. (2013). Big data in logistics: a DHL perspective on how to move beyond the hype. *DHL Customer Solutions & Innovation*, *12*, 1-30.

Jin, D. H., & Kim, H. J. (2018). Integrated understanding of big data, big data analysis, and business intelligence: A case study of logistics. *Sustainability*, *10*(10), 3778.

Kckelhaus, M. (2016). *Logistics trend radar*. Technical report, DHL Trend Research.

Laney, D. (2001). Application delivery strategies. META Group. *META Delta*, *949*(4).

Leveling, J., Edelbrock, M., & Otto, B. (2014, December). Big data analytics for supply chain management. In *2014 IEEE international conference on industrial engineering and engineering management* (pp. 918-922). IEEE.

Mehmann, J., Frehe, V., & Teuteberg, F. (2015). Crowd logistics− a literature review and maturity model. *https://econpapers. repec. org/RePEc: zbw: hiclpr: 20*, 117-145.

Meng, Y. (2024). Logistics Transportation Route Optimization Algorithm Based on Big Data Analysis. *Journal of Electrical Systems*, *20*(9), 575-581.

Michelin, (2024). Optimising Performance: Leveraging Analytics in Enhancing Last-Mile Delivery Efficiency, Optimise productivity. https://connectedfleet.michelin.com/blog/optimising-performance-leveraging-analytics-in-enhancing-last-mile-delivery-efficiency/ adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 30.09.2024)

Naclerio, A. G., & De Giovanni, P. (2022). Blockchain, logistics and omnichannel for last mile and performance. *The International Journal of Logistics Management*, *33*(2), 663-686.

Nakiboğlu, G. (2020). Drone taşımacılığı ve son-adım teslimatta kullanımı. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 24(2), 285-298

Olsson, J., Hellström, D., & Pålsson, H. (2019). Framework of Last Mile Logistics Research: A Systematic Review of the Literature. *Sustainability*, 11, 1-25

Oussous, A., Benjelloun, F. Z., Lahcen, A. A., & Belfkih, S. (2018). Big Data technologies: A survey. *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, *30*(4), 431-448.

Spector, S. (2024). Maximizing Efficiency: The Power of Analytics in Last-Mile Delivery. https://www.dropoff.com/blog/last-mile-analytics/ adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 5.10.2024).

Thymschenko, D. (2024). Last-mile Delivery Solutions: Optimize Logistics for Better Customer Satisfaction. https://acropolium.com/blog/last-mile-delivery-solutions-optimize-logistics-for-better-customer-satisfaction/ adresinden alınmıştır (Erişim Tarihi: 5.10.2024).

Verbytskyi, Y. (2023). Delivery routes optimization using machine learning algorithms.

Wang, G., Gunasekaran, A., Ngai, E. W., & Papadopoulos, T. (2016). Big data analytics in logistics and supply chain management: Certain investigations for research and applications. *International Journal of Production Economics*, 176, 98-110.

Yılmaz, Ş. F., Aktaş, N., & Demirel, N. (2022). Novel last mile delivery models in terms of sustainable urban logistics. *Journal of Turkish Operations Management*, 6(1), 1076-1091.

Zampou, E., Milioti, C., Liapis, A., Rodrigalvarez, V., Flocke, F., Dimitrakopoulos, G., & Bravose, G. (2018). Big data analytics in e-commerce logistics: Findings from a systematic review and a case study. *Proceedings of 7th Transport Research Arena TRA 2018*.

KAYNAKÇA

Alverhed, E., Hellgren, S., Isaksson, H., Olsson, L., Palmqvist, H., & Flodén, J. (2024). Autonomous last-mile delivery robots: a literature review. *European Transport Research Review*, *16*(1). https://doi.org/10.1186/s12544-023-00629-7

Amazon. (2024). *Everything you need to know about Amazon's electric delivery vans from Rivian*. https://www.aboutamazon.com/news/transportation/everything-you-need-to-know-about-amazons-electric-delivery-vans-from-rivian

Bányai, T. (2022). Impact of the Integration of First-Mile and Last-Mile Drone-Based Operations from Trucks on Energy Efficiency and the Environment. *Drones*, *6*(9), 249. https://doi.org/10.3390/drones6090249

Bonomi, V., Mansini, R., & Zanotti, R. (2022). Last Mile Delivery with Parcel Lockers: evaluating the environmental impact of eco-conscious consumer behavior. *IFAC-PapersOnLine*, *55*(5), 72-77. https://doi.org/10.1016/j.ifacol.2022.07.642

Borghetti, F., Caballini, C., Carboni, A., Grossato, G., Maja, R., & Barabino, B. (2022). The Use of Drones for Last-Mile Delivery: A Numerical Case Study in Milan, Italy. *Sustainability*, *14*(3), 1766. https://doi.org/10.3390/su14031766

Boysen, N., Fedtke, S., & Schwerdfeger, S. (2021). Last-mile delivery concepts: a survey from an operational research perspective. *OR Spectrum*, *43*(1), 1-58. https://doi.org/10.1007/s00291-020-00607-8

Boysen, N., Schwerdfeger, S., & Weidinger, F. (2018). Scheduling last-mile deliveries with truck-based autonomous robots. *European Journal of Operational Research*, *271*(3), 1085-1099. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2018.05.058

Comi, A., & Savchenko, L. (2021). Last-mile delivering: Analysis of environment-friendly transport. *Sustainable Cities and Society*, *74*, 103213. https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.103213

Demir, E., Syntetos, A., & van Woensel, T. (2022). Last mile logistics: Research trends and needs. *IMA Journal of Management Mathematics*, *33*(4), 549-561. https://doi.org/10.1093/imaman/dpac006

Ehrler, V. C., Schöder, D., & Seidel, S. (2021). Challenges and perspectives for the use of electric vehicles for last mile logistics of grocery e-commerce – Findings from case studies in Germany. *Research in Transportation Economics*, *87*, 100757. https://doi.org/10.1016/j.retrec.2019.100757

Foote, V. (2024). *Freewheeling: E-Bikes in Canada*. https://fedexcares.com/stories/sustainable-logistics/freewheeling-e-bikes-canada

Flyzipline. (2024a). *https://www.flyzipline.com*.

Flyzipline. (2024b). *https://www.flyzipline.com/about/zipline-fact-sheet*.

Ghaderi, H., Zhang, L., Tsai, P.-W., & Woo, J. (2022). Crowdsourced last-mile delivery with parcel lockers. *International Journal of Production Economics*, *251*, 108549. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2022.108549

Giuffrida, M., Mangiaracina, R., Perego, A., & Tumino, A. (2017). Cross-border B2C e-commerce to Greater China and the role of logistics: a literature review. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *47*(9), 772-795. https://doi.org/10.1108/IJPDLM-08-2016-0241

Iwan, S., Nürnberg, M., Jedliński, M., & Kijewska, K. (2021). Efficiency of light electric vehicles in last mile deliveries – Szczecin case study. *Sustainable Cities and Society*, *74*, 103167. https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.103167

Ignat, B., & Chankov, S. (2020). Do e-commerce customers change their preferred last-mile delivery based on its sustainability impact? *The International Journal of Logistics Management*, *31*(3), 521-548. https://doi.org/10.1108/IJLM-11-2019-0305

InPost. (2024). *https://inpost.co.uk/blog/parcel-lockers-explained*.

Jennings, D., & Figliozzi, M. (2019). Study of Sidewalk Autonomous Delivery Robots and Their Potential Impacts on Freight Efficiency and Travel. *Transportation Research Record: Journal of the Transportation Research Board*, *2673*(6), 317-326. https://doi.org/10.1177/0361198119849398

Loan, N. T. C., Huyen, N. T., Loan, B. T. T., Giang, T. T. T., Trinh, H. T., Dat, K. M., & Mai, P. T. N. (2022). Last–Mile Delivery in B2C E-Commerce – Common Practices in Some Countries, But What Do They Mean for Businesses in Vietnam? *Journal of Hunan University Natural Sciences*, *49*(5), 21-32. https://doi.org/10.55463/issn.1674-2974.49.5.3

Masteguim, R., & Cunha, C. B. (2022). An Optimization-Based Approach to Evaluate the Operational and Environmental Impacts of Pick-Up Points on E-Commerce Urban Last-Mile Distribution: A Case Study in São Paulo, Brazil. *Sustainability*, *14*(14), 8521. https://doi.org/10.3390/su14148521

Mohammad, W. A., Nazih Diab, Y., Elomri, A., & Triki, C. (2023). Innovative solutions in last mile delivery: concepts, practices, challenges, and future directions. *Supply Chain Forum: An International Journal*, *24*(2), 151-169. https://doi.org/10.1080/16258312.2023.2173488

Muriel, J. E., Zhang, L., Fransoo, J. C., & Perez-Franco, R. (2022). Assessing the impacts of last mile delivery strategies on delivery vehicles and traffic network performance. *Transportation Research Part C: Emerging Technologies*, *144*, 103915. https://doi.org/10.1016/j.trc.2022.103915

Niemeijer, R., & Buijs, P. (2023). A greener last mile: Analyzing the carbon emission impact of pickup points in last-mile parcel delivery. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *186*, 113630. https://doi.org/10.1016/j.rser.2023.113630

Nogueira, G. P. M., Silva, S. V., Hasenclever, L., & de Assis Rangel, J. J. (2024). Sustainability in B2C e-commerce: a literature review and future research opportunities in last-mile deliveries. *Environment, Development and Sustainability*. https://doi.org/10.1007/s10668-024-04471-2

Paul, A. (2024). *Amazon's Prime Air delivery drones get a major FAA clearance*. https://www.popsci.com/technology/amazon-drone-bvlos/

Qi, W., Li, L., Liu, S., & Shen, Z.-J. M. (2018). Shared Mobility for Last-Mile Delivery: Design, Operational Prescriptions, and Environmental Impact. *Manufacturing & Service Operations Management*, *20*(4), 737-751. https://doi.org/10.1287/msom.2017.0683

Rohmer, S., & Gendron, B. (2020). A Guide to Parcel Lockers in Last Mile Distribution – Highlighting Challenges and Opportunities from an OR Perspective. *Cirrelt*.

Schnieder, M., Hinde, C., & West, A. (2021). Sensitivity Analysis of Emission Models of Parcel Lockers vs. Home Delivery Based on HBEFA. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(12), 6325. https://doi.org/10.3390/ijerph18126325

Song, L., Cherrett, T., McLeod, F., & Guan, W. (2009). Addressing the Last Mile Problem. *Transportation Research Record: Journal of the Transportation Research Board*, *2097*(1), 9-18. https://doi.org/10.3141/2097-02

Sorooshian, S., Khademi Sharifabad, S., Parsaee, M., & Afshari, A. R. (2022). Toward a Modern Last-Mile Delivery: Consequences and Obstacles of Intelligent Technology. *Applied System Innovation*, *5*(4), 82. https://doi.org/10.3390/asi5040082

Starship. (2024). *https://starship.co*.

Tiwapat, N., Pomsing, C., & Jomthong, P. (2018). Last mile delivery: Modes, efficiencies, sustainability, and trends. *3rd International Conference on Intelligent Transportation Engineering*, 313-317. https://doi.org/10.1109/ICITE.2018.8492585

van Duin, J. H. R., Wiegmans, B. W., van Arem, B., & van Amstel, Y. (2020). From home delivery to parcel lockers: a case study in Amsterdam. *Transportation Research Procedia*, *46*, 37-44. https://doi.org/10.1016/j.trpro.2020.03.161

Viu-Roig, M., & Alvarez-Palau, E. J. (2020). The Impact of E-Commerce-Related Last-Mile Logistics on Cities: A Systematic Literature Review. *Sustainability*, *12*(16), 6492. https://doi.org/10.3390/su12166492

Walker, W. (2024a). *2024 trends in last-mile delivery and crowdsourcing*. https://www.roadie.com/blog/2024/01/2024-trends-in-last-mile-delivery-and-crowdsourcing-ent

Walker, W. (2024b). *Roadie's route optimization empowers faster, more efficient delivery from dock-to-door*. https://www.roadie.com/blog/2022/11/roadies-route-optimization-empowers-faster-more-efficient-delivery-from-dock-to-door-ent

Wing. (2024). *https://wing.com*.

KAYNAKLAR

Akbulut, D. (2016). *Türkiye'de Karayoluyla Yapılan Kargo Taşımacılığının Yapısı ve Sektörel Değerlendirmeler, Yayımlanmamış Ulaştırma ve Haberleşme Uzmanlığı Tezi,* Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı.

Alp, M.Köleoğlu, N.,Çınar, B. (2019), *Kargo Firmalarının* İtibarının Müşteri Memnuniyetine Etkisi,*Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,E-ISSN:2587-005X 60,1-13.

ATO Allinks. (2023). *Teslimat şirketleri son aşama takipte veri güvenliği ve gizliliğini nasıl sağlar?* ATO Allinks. https://www.atoallinks.com/2023/how-can-delivery-companies-ensure-data-security-and-privacy-in-last-mile-tracking/

Connover Packaging. (2023). *Güvenli tedarik zincirleri: Güvenlik göstergeli paketleme için en iyi uygulamalar*. Connover Packaging. https://connoverpackaging.com/blog/secure-supply-chains-tamper-evident-packaging-best-practices/?utm_source=chatgpt.com

Deniz, A., & Gödekmerdan, L. (2011). Müşterilerin kargo firmalarının sunduğu hizmetlere yönelik tutum ve düşünceleri üzerine bir araştırma, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*(2), 379- 396.

Duran G. (2017). Kargo hizmetlerinin tüketici davranışlarına etkisi üzerine bir uygulama. *Strategic Public Management Journal*, *3*(5), 109-123.

Fulfillment Hub USA. (2023). *Yapay zekâ ile verimlilik artışı: Teslimat hizmetlerinde yenilikçi yaklaşımlar. Fulfillment Hub USA*. https://fulfillmenthubusa.com/yapay-zeka-ile-verimlilik-artisi-teslimat-hizmetlerinde-yenilikci-yaklasim/

GroupSense. (2023). *Yıl sonu teslimatlarında siber güvenlik: Son aşama teslimat için dikkate alınması gerekenler*. GroupSense. https://www.groupsense.io/resources/securing-the-last-mile-cybersecurity-considerations-for-year-end-deliveries?

InCountry. (2023). *Lojistik ve tedarik zinciri sektörleri için veri egemenliği prensipleri*. InCountry. https://incountry.com/blog/data-sovereignty-principles-for-the-logistics-and-supply-chain-industries/

Karlı, H., & Tanyaş, M. (2024). Innovative Delivery Methods in the Last-Mile: Unveiling Consumer Preference. *Future Transportation*, 4(1), 152-173.

Kaspersky. (2024). *Şifreleme nedir?* Kaspersky. https://www.kaspersky.com.tr/resource-center/definitions/encryption

Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (2024). *Anasayfa*. Kişisel Verileri Koruma Kurumu. https://www.kvkk.gov.tr

Kobu, B. (2003). *Üretim Yönetimi*, İstanbul, Avcıol Yayınları.

Krontech. (2023). *Rol tabanlı erişim kontrolü (RBAC) nedir?* Krontech. https://krontech.com/tr/rol-tabanli-erisim-kontrolu-rbac-nedir

Microsoft. (2023). *Kimlik ve erişim yönetimi (IAM) nedir?* Microsoft. https://www.microsoft.com/tr-tr/security/business/security-101/what-is-identity-access-management-iam

Seals. (2023). *Neden güvenlik mühürleri kargo koruması için önemlidir?* Seals. https://seals.com/security-seals-blog/why-tamper-evident-seals-cargo-protection?

Status.net. (2023). *Etik davranış ve etik kurallar: Neleri içermeli? Örneklerle açıklama*. Status.net. https://status.net/articles/code-of-conduct-and-ethics-what-to-include-with-examples/?

Sunucun. (2023). *Şifreleme ve veri gizliliği*. Sunucun. https://www.sunucun.com.tr/blog/dt-article/sifreleme-ve-veri-gizliligi/

TSplus. (2023). *Güvenlikte erişim kontrolü nedir?* TSplus. https://tsplus.net/tr/advanced-security/blog/what-is-access-control-in-security/

Ülger, Hülya Tuğçe, and Hasan Bülbül. *Yenilikçi Tedarik Zinciri Uygulamaları ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme*. Diss. Furkan ÇELEBİ, 2024.

Weiguo Fan et al. (2017), "Considerable Environmental Impact of The Rapid Development of China's Express Delivery Industry", *Resources, Conservation & Recycling,* Vol.126,p. 174.

Yurtiçi Kargo. (2024). *Kişisel verilerin korunması politikası*. Yurtiçi Kargo. https://www.yurticikargo.com/tr/kvkk/kvkk-politikasi

ŞİRKETLERİN HALKA ARZINDA ÖZELLİKLİ HUSUSLAR

EDİTÖR: **DR. MUSTAFA YILMAZ**

EĞİTİM
yayınevi

ŞİRKETLERİN HALKA ARZINDA ÖZELLİKLİ HUSUSLAR

Editör: Dr. Mustafa Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-045-6

1. Baskı, Aralık 2024

ŞİRKETLERİN HALKA ARZINDA ÖZELLİKLİ HUSUSLAR
Editör: Dr. Mustafa Yılmaz
IV+82 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-045-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

10.8. KAYNAKÇA:

Aktan, C. C. (2013). Kurumsal Şirket Yönetimi.*Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *5*(1), Article 1.

Albayrak, Ö. A. (2022). 6335 Sayılı Kanun'un Mal Varlığının Korunması İlkesine Etkisinin Değerlendirilmesi. *Adalet Dergisi*, *68*, Article 68.

Bağcı, H., & Sarıay, İ. (2021). Halka Açık Piyasa Değeri ve Piyasa Değerinin İşletme Performansındaki Rolü: Bist Halka Arz Endeksi'nde Bir Uygulama. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, *13*(24), Article 24. https://doi.org/10.14784/marufacd.880613

Barak, D. O. (2014).Hisse Senedi Piyasasında Halka Açıklık Oranının Piyasa Fiyatı Üzerine Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *10*(1-2), Article 1-2.

Benligiray, S. (2006). İşletmelerimizde İnsan Kaynakları Bölümlerinin ve Yöneticilerin Önemi *Öneri Dergisi*, *7*(25), Article 25. https://doi.org/10.14783/maruoneri.677359

Chi, Y., He, J., Ma, X., & Wu, F. (2023). Institutional investor inattention bias in auctioned IPOs. *Journal of Banking & Finance*, *150*, 106831. https://doi.org/10.1016/j.jbankfin.2023.106831

Cho, E., & Kim, W. (2023). Skewness preference and IPO underpricing: International evidence. *Research in International Business and Finance*, *66*, 102054. https://doi.org/10.1016/j.ribaf.2023.102054

Çelik, A. (2005). Halka Açık Anonim Ortaklık Statüsünün Kaybedilmesi. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *13*(1), Article 1. https://doi.org/10.15337/SUHFD.2017.188

Dağlı, H., & Kurtaran, A. (2008). İlk Halka Arzlarda Düşük Fiyatlandırmayı Etkileyen Unsurlar: Türkiye Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *39*, Article 39.

Demir, E., García-Gómez, C. D., Díez-Esteban, J. M., & Farinha, J. B. (2023). How does uncertainty impact IPO activity? International evidence. *Finance Research Letters*, *58*, 104517. https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104517

Demirel, Y. (2014). Yönetim Kurulu Yapısının Şirkete Getirdiği Fırsat ve Tehditler: eBay Örneği. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *25*(76), Article 76.

Dırın, F., & Tutan, M. (2015). Ekonomik Krizlerin Ardından Büyük Aile İşletmesi Anayasası: İzmir İli Merkezli Üç Aile İşletmesi Örneği. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *10*(38), Article 38. https://doi.org/10.19168/jyu.30266

Geçer, T., Çakalı, K. R., & Baloğlu, G. (2023). Kalkınma ve Yatırım Bankaları Tarafından Kabul Edilen Fonlar Hesabında Gerçekleşen İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi. *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), Article 2.

Humphrey, J. (2024). Beyond the IPO horizon: Understanding the determinants and consequences of IPO withdrawal. *Journal of Business Venturing Insights*, *21*, e00439. https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2023.e00439

İşeri, M., & Yozgat, U. (2005). İşletmelerin Halka Açılma Nedenlerine İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *14*, Article 14.

Kaya, G. A. (2016). Türkiye Muhasebe-Finansal Raporlama Standartları'na Göre Finansal Araçların Muhasebeleştirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *25*(1), Article 1. https://doi.org/10.18069/fusbed.05021

Kesbiç, C. Y., & Taşdemir, B. M. (2019). Halka Açıklık Oranının Finansal Performans Üzerindeki Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *26*(2), Article 2. https://doi.org/10.18657/yonveek.589982

Kurtaran, A. (2010). İlk Halka Arzlardaki Düşük Fiyatlandırmanın İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *22*(1), Article 1.

Küçükkocaoğlu, G., & Çakır, N. (2018). Halka Arzda Aracı Kuruluş İtibarının Etkisi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *20*(4), Article 4. https://doi.org/10.31460/mbdd.420687

Lefebvre, V. (2023). The growth process of IPO firms. *Journal of Business Venturing Insights*, *19*, e00377. https://doi.org/10.1016/j.jbvi.2023.e00377

Meng, Q., Peng, T., Song, X., & Wang, S. (2024). Green innovation and IPO return: Evidence from China. *International Review of Economics & Finance*, *93*, 660-677. https://doi.org/10.1016/j.iref.2024.03.043

Mortaş, M., & Orman, M. İ. (2019). Halka Arz ve Sonrası Firma Değerlemeleri: Bıst Şehir Endeksi Firmaları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, *7*(18), Article 18. https://doi.org/10.33692/avrasyad.595757

Otay, F. (2014). Pazarlama İletişiminde Global Pazarlama Stratejisi. *Selçuk İletişim*, *1*(4), Article 4. https://doi.org/10.18094/si.39037

Özcan, H., Işık, T., Dünya, P., & Kocabaş, İ. (2020). Türkiye'deki Özel Firmaların ve Halka İlişkiler Ajanslarının Halka İlişkiler Mezunlarına Bakış Açıları ve Halkla İlişkiler Çalışanlarından Beklentileri. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*, Article 3.

Pamukçu, A., & Öztürk, E. (2018). Halka Arzlarda Düşük Fiyatlama ve Borsa İstanbul'a Arz Olma Kriterleri. *Ida Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi*, *1*(2), Article 2.

Uzay, Ş. (1996). Türkiye'de Anonim Ortaklıklarda Halka Açılma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*, Article 12.

Yakar, S. (2015). Denetim Kalitesinde Denetim Komitesinin Etkinliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(54), Article 54. https://doi.org/10.17755/esosder.71902

Yang, B., & Yuan, T. (2022). Trademark and IPO underpricing. *Financial Management*, *51*(1), 271-296. https://doi.org/10.1111/fima.12369

Yener, E. B. (2022). Halka Arza Aracılık Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği. *Adalet Dergisi*, *68*, Article 68.

4. KAYNAKLAR

Bekçi & Özboyacı & Negiz. (2010). Halka Arzın Şirketlerin Performansı. *2010*, *2*(2), 34.

Çatakoğlu, B. (2016). *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 118-132. https://dergipark.org.tr/en/pub/iibfdkastamonu/issue/29620/317980

Dilber, F. (2014). Kitle İletişim Araçları ve Suç Olgusu. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2014*(3), 60-66. https://doi.org/10.18493/kmusekad.37789

Doy, A. Z. H. (2019). *Halka arz ve Sorumluluk*.

Göktürk, N. (2023). Usulsüz halka arz suçunda satış kavramının hukuki niteliği ve kapsamı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, *55*, 285-314. https://doi.org/10.54049/taad.1328442

Kurtaran, A. (2008). İlk halka arzlardaki düşük fiyatlandırmanın İstanbul Menkul Kıymetler Borsasındaki değerlendirilmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*.

Manavgat, Ç. (2012). Türk Ticaret Kanunu'nun Halka Arz Kavramına Yaklaşımı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, *18*(2), 401-410. https://dergipark.org.tr/en/pub/maruhad/issue/48277/615906

Özbay, E. (2007). *İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören şirketlerin yıllar itibariyle şeffaflık düzeyleri ile likidite arasındaki ilişki(1995-2005)*. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Özer, H. D. (1998). *Hisse senetlerinin halka arz edilmesi ve halka arz öncesi denetim* [Doktora tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Özyürek, H. (2012). Uluslararası finansal raporlama standartları açısından bağımsız denetimin önemi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 95-105. https://dergipark.org.tr/en/pub/oybd/issue/16340/171109

Sırma, İ. (2016). Sermaye Piyasası araçlarının halka arzında İzahname kapsamındaki bilgilerin yatırımcı talebine etkisi. *International Journal of Management Economics and Business*, *12*(29), 0-0. https://doi.org/10.17130/ijmeb.20162922028

SPK.4/I; II-5.1 sayılı İzahname Tebliği, 5/I). (t.y.). Geliş tarihi 30 Mayıs 2024, gönderen https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=18509&mevzuatTur=Teblig&mevzuatTertip=5

Terzi, Ö. (2012). *Finansal raporlama açısından marka değerinin ölçümü ve değerlendirilmesi*.

Turan, G. (2016). *Türk hukukunda izahnameden doğan hukuki sorumluluğun esasları*.

Usul, Arş. grv. H. (1996). Sermaye Piyasalarının Bütünleştiği Dünyamızda Türk Sermaye Piyasası'nda Muhasebe Denetimi Sorunları Ve Çözüm Önerileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1*(1). https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduiibfd/issue/20856/223715

Yalçın, S. (2006). *Gayrimenkul değerlemesinde değerleme uzmanlığı üzerine bir inceleme* [YÜKSEK LİSANS TEZİ]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Borsa İstanbul Kotasyon Yönergesi, Borsa İstanbul A.Ş., 29 Aralık 2023

Pay Tebliği (VII-128.1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (VII-128.1.d), Resmî Gazete, 31078, 22 Haziran 2013

İnternet Kaynakları

https://x.com/Halkaarzanaliz/status/1588252604458733568

5. KAYNAK

Borsa İstanbul A.Ş. (2022). https://borsaistanbul.com/tr/sayfa/244/satis-yontemleri

Çakır, N., Küçükkocaoğlu, G., & Kapucu, H. (2017). İLK HALKA ARZDA SICAK VE SOĞUK PİYASALAR. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 695-708. https://doi.org/10.18092/ulikidince.323759

Devecioglu, S. (2004). Halka arz edilen spor kulüplerinin sportif başarıları ile piyasa değerleri arasındaki ilişki. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. https://www.academia.edu/116442617/Halka_arz_edilen_spor_kul%C3%BCplerinin_sportif_ba%C5%9Far%C4%B1lar%C4%B1_ile_piyasa_de%C4%9Ferleri_aras%C4%B1ndaki_ili%C5%9Fki

Ihsan Özeroğlu, A. (2014). SUKUK VE TÜRKİYEDE SUKUKUN UYGULANABİLİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ. Journal Of History School, 7(XIX), 751-772. https://doi.org/10.14225/Joh562

İlk halka arzlarda satış ve dağıtıma ilişkin yeni düzenleme. (2023). https://halkarz.com/haberler/ilk-halka-arzlarda-satis-ve-dagitima-iliskin-yeni-duzenleme/

Kaderli, Y. (2016). HALKA ARZ SEFERBERLİĞİ SONRASINDA BORSA İSTANBUL'DA YAPILAN HALKA ARZLARIN ORTA VE UZUN DÖNEMLİ PERFORMANSININ ÖLÇÜLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(1), Article 1.

Kahraman, İ. K. (2016). İlk halka arzda düşük fiyatlama olgusu ve Borsa İstanbul'da düşük fiyatlamanın belirleyicileri [Master Thesis, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. https://gcris.pau.edu.tr/handle/11499/1335

Karaa, I. E. (2018). Borsa İstanbul'a Kayıtlı Firmaların Halka Arz Öncesi Ve Sonrası Finansal Karakteristikleri. https://www.academia.edu/35607293/Borsa_%C4%B0stanbula_Kay%C4%B1tl%C4%B1_Firmalar%C4%B1n_Halka_Arz_%C3%96ncesi_Ve_Sonras%C4%B1_Finansal_Karakteristikleri

Karaaslan, E., Gökgöz, F., & Karatepe, Y. (2002). Türkiye'de Birincil Halka Arz Uygulamalarının Analizi. Iktisat Isletme ve Finans, 17(201), 20-31.

Kurtaran Çelik, M. (2016). FİRMALARIN İLK HALKA ARZ SONRASI FAALİYET PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: BORSA İSTANBUL ÖRNEĞİ. International Journal of Management Economics and Business, 12(27), 0-0. https://doi.org/10.17130/10.17130/ijmeb.2016.12.27.1077

Küçükkocaoğlu, G., & Alagöz, A. (2016). İMKB'DE UYGULANAN HALKA ARZ YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(2), Article 2.

11. KAYNAKLAR

Akay, R. A. (2014). *Etkinlik Yönetimi Uygulamalarında Yaratıcı Rekabet Ve Sosyal Medyanın Entegrasyonu*. http://hdl.handle.net/11413/1107

Alkibay, S. (2005). PROFESYONEL SPOR KULÜPLERİNİN TARAFTAR İLİŞKİLERİ YOLUYLA MARKA DEĞERİ YARATMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(1), Article 1.

Atasaygin, S. (2019). *Yatirimci Duyarliliğının Türkiye Sermaye Piyasası'na Etkisi* [Master's Thesis]. https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2689296931/abstract/C78F807C13A044E4PQ/24

Ay, C., & Ünal, A. (2002). "Gerilla Pazarlaması". *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *9*(1), Article 1.

Babacan, M., & Onat, F. (2002). POSTMODERN PAZARLAMA PERSPEKTİFİ. *Ege Academic Review*, *2*(1), Article 1.

Bernsdorf, T. N. (2023). *SOCIAL MEDIA MANAGERS' PERCEPTIONS OF RELATIONSHIP MARKETING AND CUSTOMER ENGAGEMENT* [Doktora tezi, Cheryl Boncuore, PhD, Interim Dean School of Business, Technology, and Health Care Administration]. https://www.proquest.com/docview/2860548448/7FEBC615006C4A93PQ/1?accountid=159111&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses

Bulunmaz, B. (2016). *Gelişen Teknolojiyle Birlikte Değişen Pazarlama Yöntemleri ve Dijital Pazarlama*.

Büyükbaykal, G. N., & Büyükbaykal, A. C. I. (2024). *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar XV*. Eğitim Yayinevi.

Chandler, C. S. (2014). *Exploring the relevance of relationship management theory to investor relations* [M.S.]. https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/1535293272/abstract/368422D473354AF5PQ/1

Curtin, P. A., & Gaither, K. (2007). *International Public Relations: Negotiating Culture, Identity, and Power* (s. 304). https://doi.org/10.4135/9781452224817

Çakir, N., Küçükkocaoğlu, G., & Kapucu, H. (2017). İLK HALKA ARZDA SICAK VE SOĞUK PİYASALAR. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*. https://doi.org/10.18092/ulikidince.323759

Çelik, M. K. (2016). FİRMALARIN İLK HALKA ARZ SONRASI FAALİYET PERFORMANSLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: BORSA İSTANBUL ÖRNEĞİ. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *12*(27), Article 27. https://doi.org/10.17130/10.17130/ijmeb.2016.12.27.1077

Çengel, D. Ö. (2020). *COVID-19 SÜRECİNDE İŞLETMELERDE KURUMSAL YÖNETİM VE SOSYAL SORUMLULUK STRATEJİLERİNİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI ÜZERİNE PAZARLAMA YÖNLÜ BİR YAKLAŞIM*. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1195865

Gedik, Y. (2020). PAZARLAMADA YENİ BİR PENCERE: DİJİTAL PAZARLAMA. *Journal of Business in The Digital Age*, *3*(1), Article 1. https://doi.org/10.46238/jobda.726408

Gustafson, M., Henry, J. J., Kim, E., & Pisciotta, K. (2022). *The Breadth of IPO Marketing*.

KARA, F. Z., SARIKAYA, M., & TEMİZEL, F. (2009). YATIRIMCI İLİŞKİLERİ YÖNETİMİNDE GÜVEN ve EKONOMİYE ETKİSİ. *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 29.

Kütük, A. (2016). *SOCIAL MEDIA MARKETING IN TOURISM INDUSTRY AND ROLE OF THE SOCIAL MEDIA ON CONSUMER PREFERENCES: A SURVEY ON THE EFFECTS OF SOCIAL MEDIA SITES ON THE BUYING DECISION MAKING PROCESS* [masterThesis, YAŞAR ÜNİVERSİTESİ]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Leow, K.-R., Chew, L., & Ong, L.-Y. (2021). *Online Roadshow: A New Model for the Next-Generation Digital Marketing* (ss. 994-1005). https://doi.org/10.1007/978-3-030-89906-6_64

Lopes, A. F. R. (2015). *Brand Management in SMES: A New Customer Brand Engagement Framework. The Case of Beauti Portugal* [M.M.]. https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2689289799/abstract/69D9DC4846B54854PQ/1

Nardalı, S. (2009). Gerilla Pazarlaması ve Uygulamadaki Bazı Örnekleri. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *16*(2), Article 2.

Ozsaatci, F. G. B. (2022). Sosyal medya pazarlaması alanındaki yayınların bibliyometrik analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(4), 3177-3192.

Övek, P. (2003). *Risk Sermayesi yatırım ortaklıkları Ve Muhasebe Sistemi* [Master's Thesis]. https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2569583616/abstract/F36AA1C41F164DCFPQ/3

Özdemir, O., Ateş, B. A., & Tekin, T. (2022). Yatırımcı İlişkileri: Scopus Veri Tabanında Bibliyometrik Analiz. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *17*(65), Article 65. https://doi.org/10.19168/jyasar.884225

Szymkowiak, A. (2016). *Social Media Marketing* (ss. 91-98).

Temizel, F. (2010). Yatırımcı İlişkileri Yönetimi Uygulamaları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *46*, Article 46.

Uygun, S. V. (2018). *Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Kavramının Konumu: Anlayış, Uygulama ve Karşılaştırma*.

Yenidünya, S. T. (2006). *Risk yönetiminin Türkiye'De Uygulama olanakları* [Master's]. https://www.proquest.com/pqdtglobal/docview/2569583475/abstract/F36AA1C41F164DCFPQ/4

Yılmaz elbaşı, G. (2015). *SOSYAL MEDYADA PAZARLAMA: SOSYAL MEDYADA KULLANICI MOTİVASYONUNUN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA PAZARLAMA ALGISINA İLİŞKİN BİR UYGULAMA* [PhD Thesis]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

6. KAYNAKLAR

2023 Yılı Halka Arz Piyasası Özet Raporu—KPMG Türkiye. (2024, Şubat 22). KPMG. https://kpmg.com/tr/tr/home/gorusler/2024/02/halka-arz-piyasasi-ozet-raporu.html

Bakırhan, C., & Sayılgan, G. (2023). Hisse Senedi İlk Halka Arzlarının Kısa ve Uzun Dönemli Performans Analizi: Borsa İstanbul Örneği (1993-2020). *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *78*(4), 635-661.

Borsa İstanbul A.Ş. (t.y.). Geliş tarihi 21 Mayıs 2024, gönderen https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/151/halka-arzin-faydalari-ve-halka-arza-karar-verme

Çağlar, B. (2003). *Türkiyede Halk Arz ve Halka Arda Değerleme* [Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Çalışkan, U. (2022). *2021 Yılında Halka Arz Edilen Şirketlerin Hisse Senetlerinde Anormal Getirilerinin Varlığının Sınanması*.

Halka arz. (2024). İçinde *Vikipedi*. https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=Halka_arz&oldid=32645059

Halka Arzda Dikkat Edilecek 10 Şey. (t.y.). İntegral Yatırım. Geliş tarihi 21 Mayıs 2024, gönderen https://integralyatirim.com.tr/makaleler/halka-arzda-dikkat-edilecek-10-sey

İstanbul, B. (t.y.). *Halka Arz ve Borsa İstanbul'da İşlem Görme*.

İşeri, M., & Yozgat, U. (2005). *İşletmelerin Halka Açılma Nedenlerine İlişkin Bir Araştırma*.

Kaderli, Y. (2016). Halka Arz Seferberliği Sonrasında Borsa İstanbul'da Yapılan Halka Arzların Orta Ve Uzun Dönemli Performansının Ölçülmesine Yönelik Bir Araştırma. *Dergi*.

Küçükçolak, R. A., Küçükoğlu, S., & İLter Küçükçolak, N. (2023). Şirket Finansmanında Halka Arzlar: Borsa İstanbul Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(47), 830-866.

Usanmaz, S., & Söylemez, A. O. (2021). Halka Arzlarda Anormal Getiriye Etki Eden Faktörlerin Tespiti. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *43*(2), 312-328.

Yener, E. B. (2022). *Sermaye Piyasası Hukukunda Halka Arza Aracılık Faaliyeti ve Halka Arza Aracılık Sözleşmesi* [Tez].

9. KAYNAKLAR

Aksu, C. (2022). *Şirket değerleme yöntemleri ve Borsa İstanbul'da kimyasal gübre sektöründe bir uygulama*.

Aypek, N. (2009). *Ekonomik terimler sözlüğü: Ekonomi, işletme, finans, bankacılık, borsa ve dış ticaret "açıklamalı ve ingilizce karşılıklı*. Gazi Kitabevi.

Bıçak, Ş. (2016). *ŞİRKET DEĞERLEME YÖNTEMLERİ VE BORSA İSTANBUL'DA BİR UYGULAMA*.

Chambers, N. (2005). *Firma Değerlemesi*. Avcıol Basım Yayın.

Chambers, N. (2009). *Firma Değerlemesi* (2. b.). Beta Basım.

Damodaran, A. (2007). Valuation Approaches and Metrics: A Survey of the Theory and Evidence. *Foundations and Trends® in Finance*, *1*(8), 693-784. https://doi.org/10.1561/0500000013

Ercan, M. K., & Ban, Ü. (2005). *Değere Dayalı İşletme Finansı Finansal Yönetim*. Fersa Matbaacılık.

Güler, H. (2010). *Şirket Değerleme Yöntemleri Ve Halka Arz Fiyatının Belirlenmesi* [M.A., Marmara Universitesi (Turkey)]. https://www.proquest.com/docview/2594700610/abstract/1EFF64C1D52043B2PQ/1

Konuk, H. (2006). *Şirket Değerleme Yöntemleri ve Reel Opsiyonlar Yaklaşımı* [Master's, Marmara Universitesi (Turkey)]. https://www.proquest.com/docview/2569583658/abstract/6C8D7E81B31F4E9CPQ/1

Konuralp, G. (2005). *Sermaye Piyasaları*. Alfa Yayınları.

Matevosyan, E. (2020). *Valuation of Netflix, Inc. Using Selected Valuation Methods. Thomas Bata Unıversity in Zilin Master's thesis*.

Öztürk, H. (2009). *Şirket Değerlemesinin Esasları Teorik ve Pratik Yaklaşımlar*. Türkmen Kitabevi.

Pike, R., & Neale, B. (1999). *Corporate finance and investment: Decisions & strategies*. Prentice Hall Europe.

Serin, G. R. (2004). *Nakit Akışı Bazında Firma Değerlemesi*.

Seyidoğlu, H. (1992). *Ekonomik Terimler Ansiklopedik Sözlük*. Güzem Yayınları.

Sipahi, B., Yanık, S., & Aytürk, Y. (2016). *Şirket Değerleme Yaklaşımları* (2. b.). Seçkin Yayıncılık.

Şahin, M. (2017). *Şirket Değerleme Yaklaşımları ve Borsa İstanbul'da İletişim Endeksinde Bir Uygulama*.

MEDYADA YAPAY ZEKÂ:
OLANAKLAR VE SORUNLAR

Editör
Seyhan Aksoy

EĞİTİM
yayınevi

MEDYADA YAPAY ZEKÂ: OLANAKLAR VE SORUNLAR

Editör: Doç. Dr. Seyhan Aksoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Nazlı Azaklı

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-36-4
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MEDYADA YAPAY ZEKÂ: OLANAKLAR VE SORUNLAR
Editör: Doç. Dr. Seyhan Aksoy
VIII+160 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-36-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Bellman, R. E. (1978). An Introduction to Artificial Intelligence: Can Computers Think? Boyd & Fraser Publishing Company.

Bordwell, D., & Thompson, K. (2008). Film Art: An Introduction. McGraw-Hill Education.

Bratko, I. (2012). Prolog programming for artificial intelligence. Pearson.

Brown, B. (2012). *Cinematography: Theory and Practice* (3. baskı). Focal Press.

Brown, T., Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J., Dhariwal, P., Neelakantan, A., Shyam, P., Sastry, G., Askell, A., Agarwal, S., Herbert-Voss, A., Krueger, G., Henighan, T., Child, R., Ramesh, A., Ziegler, D., Wu, J., ... Amodei, D. (2020). Language models are few-shot learners. Advances in Neural Information Processing Systems, 33, 1877–1901.

Buckland, W. (2015). Film Studies: An Introduction: Teach Yourself. John Murray Learning.

Charniak, E. & McDermott, D. (1985). Introduction to Artificial Intelligence. Addison-Wesley.

Cleve, B. (2006). Film production management. Taylor & Francis.

Corrigan, T. (2010). A Short Guide to Writing About Film. Pearson.

Field, S. (2005). *Screenplay: The Foundations of Screenwriting*. Delta.

Finney, A. (2020). *The International Film Business: A Market Guide Beyond Hollywood*. Routledge.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep Learning. MIT Press.

Gunning, T. (1986). The cinema of attraction [s]: Early film, its spectator and the avant-garde. Theater and Film: A Comparative Anthology, 39.

Haugeland, J. (Ed.). (1985). Artificial Intelligence: The Very Idea. MIT Press.

Irving, D. K., & Rea, P. W. (2010). Producing and Directing the Short Film and Video (5. baskı). Focal Press.

Kurzweil, R. (1990). The Age of Intelligent Machines. MIT Press.

Levison, L. (2022). *Filmmakers and Financing: Business Plans for Independents*. Focal Press.

LoBrutto, V. (2002). *The Filmmaker's Guide to Production Design*. Allworth Press.

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. MIT Press.

Marich, R. (2005). *Marketing to moviegoers: A handbook of strategies used by major studios and independents*. Routledge.

Murch, W. (2001). *In the Blink of an Eye: A Perspective on Film Editing*. Silman-James Press.

Nilsson, N. J. (1998). Artificial Intelligence: A New Synthesis. Morgan Kaufmann.

Poole, D., Mackworth, A. K. & Goebel, R. (1998). Computational intelligence: A logical approach. Oxford University Press.

Prince, S. (2012). *Digital Visual Effects in Cinema: The Seduction of Reality*. Rutgers University Press.

Rabiger, M. (2008). *Directing: Film Techniques and Aesthetics* (4. baskı). Focal Press.

Rich, E. & Knight, K. (1991). Artificial Intelligence. McGraw-Hill.

Russell, S. J., & Norvig, P. (2016). Artificial intelligence: a modern approach. Pearson.

Turing, A. M. (2021). Computing machinery and intelligence (1950).

Weston, J. (1996). *Directing Actors: Creating Memorable Performances for Film and Television*. Michael Wiese Productions.

Winston, P. H. (1992). Artificial Intelligence. Addison-Wesley.

Çevrim içi Kaynaklar

https://aiscreenwriter.com/ (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)

https://app.glcoverage.com/about (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)

https://borisfx.com/products/mocha-pro/#features (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)

https://get.slated.com/analysis/ (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)
https://github.com/google-deepmind/dramatron (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://help.openai.com/en/articles/6783457-what-is-chatgpt (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://latitude.io/blog/ai-magic-what-it-takes-to-play-ai-games (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://openai.com/index/dall-e/ (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://runwayml.com/product/use-cases (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://www.adobe.com/tr/products/premiere/ai-video-editing.html (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)
https://www.artbreeder.com/about (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://www.blackmagicdesign.com/products/davinciresolve (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)
https://www.cinelytic.com/use-cases (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)
https://www.deepstory.ai/ (Erişim tarihi: 24 Kasım 2024)
https://www.izotope.com/en/products/rx/features.html (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)
https://www.luxand.com/facesdk/tech/ (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)
https://www.nvidia.com/en-us/studio/canvas/ (Erişim tarihi: 1 Aralık 2024)

Kaynakça

Ari, E. S. (2021). Süper Akıllı Toplum: Toplum 5.0. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *23*(1), 455-479.

Block, N., ve Rey, G. (2005). Mind, Computational Theories of. İçinde E. Craig (Ed.), *The Shorter Routledge Encyclopedia of Philosophy* (ss. 675-688). Routledge.

Boden, M. A. (2005). Artificial Intelligence. İçinde E. Craig (Ed.), *The Shorter Routledge Encyclopedia of Philosophy* (ss. 71–72). Routledge.

Boden, M. A. (2006). *Mind as Machine.* Oxford University Press.

Boden, M. A. (2014). *Creativity and artificial intelligence: A contradiction in terms.* Oxford University Press.

Brynjolfsson, E., ve McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies.* W. W. Norton & Company.

Bostrom, N. (2014). *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies.* Oxford University Press.

Buolamwini, J., ve Gebru, T. (2018). Gender Shades: Intersectional Accuracy Disparities in Commercial Gender Classification. *Proceedings of the 1st Conference on Fairness, Accountability and Transparency.*

Burrell, J. (2016). How the Machine "Thinks": Understanding Opacity in Machine Learning Algorithms. *Big Data & Society, 3*(1), 1-12.

Chalmers, D. J. (2010). The singularity: A philosophical analysis. *Journal of Consciousness Studies, 17*(9), 7-65.

Chui, M., Manyika, J., ve Miremadi, M. (2016). *Where machines could replace humans—and where they can't (yet).* McKinsey Quarterly.

Ciucu-Durnoi, A. N., Delcea, C., Stănescu, A., Teodorescu, C. A., ve Vargas, V. M. (2024). Beyond Industry 4.0: Tracing the Path to Industry 5.0 through Bibliometric Analysis. *Sustainability*, *16*(12), 1-26.

Couldry, N., ve Hepp, A. (2017). *The Mediated Construction of Reality*. Polity Press.

Çalış Duman, M. (2022). Toplum 5.0: İnsan Odaklı Dijital Dönüşüm. *Journal of Social Policy Conferences,* (82), 309-336.

Dinana, H. (2020). Society 5.0 and the Future Economies. *The Cairo Review of Global Affairs,* https://www.thecairoreview.com/essays/society-5-0-and-the-future-economies/ (Erişim Tarihi: 27.10.2024).

Doğan, A. (2002). *Yapay Zekâ*. Kariyer Yayıncılık.

Dreyfus, H. L. (1972). *What computers can't do: A critique of artificial reason.* Harper and Row Publishers Inc.

Er, H., Turan, S., ve Kaymakci, S. (2021). Toplum 5.0 Sürecinin Gelişimi ve Eğitime Etkisinin Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (39), 27-66.

Feigenbaum, A. F., ve Feldman, J. (1963). *Computers and Thought.* McGrawHill.

Foucault, M. (1980). *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings 1972-1977.* Pantheon Books.

Fukuyama, M. (2018). Society 5.0: Aiming for a New Human-Centered Society. *Japan Spotlight,* 47-50.

Garg, P. K., ve Sharma, L. (2023). *Technological Prospects and Social Applications of Society 5.0.* Chapman and Hall/CRC.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age.* Stanford University Press.

Gurjanov, A. V., Zakoldaev, D. A., Shukalov, A. V., ve Zharinov, I. O. (2020). The smart city technology in the super-intellectual Society 5.0. *Journal of Physics: Conference Series*, *1679*(3), 1-5.

Hitachi-UTokyo Laboratory(H-UTokyo Lab.) (Ed.). (2020). *Society 5.0: A People-centric Super-smart Society*. Springer.

Hussain, C., Petrillo, A., ve Ul Islam, S. (2023). *Concepts in Smart Societies: Next-generation of Human Resources and Technologies*. CRC Press.

Kalpokas, I. (2017). Information Warfare on Social Media: A Brand Management Perspective. *Baltic Journal of Law & Politics, 10*(1), 35-62.

Lackes, R. ve Siepermann, M. (2014). *Künstliche Intelligenz (KI),* https://wirtschaftslexikon.gabler.de/definition/kuenstliche-intelligenz-ki-40285/version-184779 (Erişim Tarihi: 20.10.2024).

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., ve Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson Education.

Mani Sekhar, S. R., Akshitha, M., ve Siddesh, G. M. (2022). Introduction to Society 5.0. İçinde K. G. Srinivasa, G. M. Siddesh, ve S. R. Manisekhar (Ed.), *Society 5.0: Smart Future Towards Enhancing the Quality of Society* (ss. 1-11). Springer Nature.

McLaughlin, B. P. (2005). Connectionism. İçinde E. Craig (Ed.), *The Shorter Routledge Encyclopedia of Philosophy* (ss. 141–142). Routledge.

McCorduck, P. (1977). History of artificial intelligence. *IJCAI (United States),* 951–954.

O'Neill, E. (2016) *How Is the Accountancy and Finance World Using Artificial Intelligence?* https://www.icas.com/ca-today-news/how-accountancy-and-finance-are-using-artificial-intelligence (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

Ramanathan, M. ve Devi, A. J. (2022). Amazon's Artificial Intelligence in Retail Novelty - Case Study. *International Journal of Case Studies in Business, IT, and Education (IJCSBE), 6*(2), 787-804.

Schröder, A. J., Cuypers, M., ve Götting, A. (2024). From Industry 4.0 to Industry 5.0: The Triple Transition Digital, Green and Social. Içinde D. Stroud, A. J. Schröder, L. Antonazzo, C. Behrend, V. Colla, A. Goti, ve M. Weinel (Ed.), *Industry 4.0 and the Road to Sustainable Steelmaking in Europe: Recasting the Future* (ss. 35-51). Springer International Publishing.

Searle, J. R. (1980). Minds, Brains, and Programs. *Behavioral and Brain Sciences, 3*(3), 417-457.

Segran, E. (2019). *Yuval Noah Harari: Humans are on the verge of merging with machines,* https://www.fastcompany.com/90373620/yuval-noah-harari-humans-are-on-the-verge-of-merging-with-machines (Erişim Tarihi: 19.10.2024).

Serpa, S., ve Ferreira, C. M. (2019). Socıety 5.0 and Sustainability Digital Innovations: A Socıal Process. *Journal of Organizational Culture, Communications and Conflicts, 23*(1), 1-14.

Tegmark, M. (2017). *Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence.* Knopf.

Zambak, A. F. (2014). Artificial Intelligence as a New Metaphysical Project. İçinde R. Hagengruber ve U. Riss (Ed.), *Philosophy, Computing and Information Science* (ss. 67–74). Pickering & Chatto.

Wagner, R. (2012). *Godwired: Religion, Ritual and Virtual Reality.* Routledge.

Whitby, B. (2005). *Yapay Zekâ: Yeni Başlayanlar İçin Kılavuz*. Ç. Karabağlı (Çev.), İletişim Yayınları.

Wisskirchen, G., Biacabe, B. T., Bormann, U., Muntz, A., Niehaus, G., Soler, G. J. ve von Brauchitsch, B. (2017). *Artificial intelligence and robotics and their impact on the workplace.* IBA (International Bar Association) Global Employment Institute.

Kaynakça

Ajisafe, I. (2023). Radio broadcasting in the digital age: Adapting to the challenges of the 21st century. *International Journal of Advanced Mass Communication and Journalism*, 4(2), 36-44.

Alemfm.com. (t.y.). *Meltem Neredeyse Gerçek.* Erişim adresi: https://www.alemfm.com/programlar/neredeyse-gercek-921.

Ataman, E. Ö. (2009). Sayısal çağda sayısal radyo yayıncılığı: sayısal ses yayın (dab) teknolojisi ve Türkiye'deki yansıması. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 6(1), 214-226.

Aytekin, Ç. & Varol, C. (2023). Bir doğal dil üretimi uygulaması olarak spor haberleri için türkçe şablon üretme: derbi ve haftanın maçları otomasyonu. N. E. Dilmen, Ç. Aytekin (Ed), *Yapay zekâ ve iletişim* içinde (1-32. ss.). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Aziz, A. (2018). *Radyo Yayıncılığı.* İstanbul: Nobel.

Barr, A. ve Feigenbaum, E. A. (1981). *The Handbook of Artificial Intelligence*. Standford: William Kaufmann Inc.

Benes, P. (2023). *Den s umělou inteligencí: Na Expres FM vysílá Hacsiko, umělou inteligencí vytvořený syntetický hlas.* Erişim adresi: https://www.expresfm.cz/trendy/den-s-umelou-inteligenci-na-expres-fm-vysila-hacsiko-umelou-inteligenci-vytvoreny-synteticky-hlas/.

Bureau, A. (2023). *Mirchi launches world's first AI presenter.* Erişim adresi: https://adgully.me/post/1946/mirchi-launches-worlds-first-ai-presenter

Cher, p. (2024). *Check out these 5 aı tools which will ımprove your radio production process.* Erişim adresi: https://www.nobexpartners.com/2024/03/08/check-out-these-5-ai-tools-which-will-improve-your-radio-production-process/

Cui, M. ve Zhang, D. Y. (2021). Artificial ıntelligence and computational pathology. *Laboratory Investigation*, 101(4), 412-422.

Deng, J. ve Lin, Y. (2022). The benefits and challenges of chatgpt: an overview. *Frontiers in Computing and Intelligent Systems*, 2(2), 81-83.

Faulkner, M. (2006). *VJ: Audio-Visual Art and VJ Culture.* London: Laurence King Publishing.

Funradio.sk. (2023). *Sajfa skúsil umelú inteligenciu, ktorá mu napísala vstup do rádia. Je lepší ako jeho vlastný?* Erişim adresi: https://www.funradio.sk/clanok/47146-hlasuj-sajfa-skusil-umelu-inteligenciu-ktora-mu-napisala-vstup-do-radia-je-lepsi-ako-jeho-vlastny/.

Furtakova, L. ve Janackova, L. (2023). *Ai in radio: the game changer you did not hear coming. Marketing Identıty: Ai - the future of today*. Conference Proceedings from the Annual International Scientific Conference, Trnava, Slovakia.

Graf, A. (2023). *Yapay zekâ dijital hayalet*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Granger, J. (2023) *Finding purpose for AI in the newsroom.* Erişim adresi: https://www.journalism.co.uk/news/ai-in-the-newsroom-make-sure-the-tech-helpsmeet-company-values/s2/a1078338/.

Haton, J.P. ve Haton, M.C. (1991). *Yapay zeka.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Heath, N. (2018). *What is deep learning? Everything you need to know.* Erişim adresi: https://www.zdnet.com/article/what-is-deep-learning-everything-you-need-to-know/.

Heinrichs, J. (2024). *Lovo.ai review: the best aı voice generator of 2024?* Erişim adresi: https://www.unite.ai/lovo-ai-review/

Hu, M. ve Xiang, Z. ve Li, K. (2021). Application of artificial ıntelligence voice technology in radio and television media. *Journal of Physics Conference Series*. 2031(1):012051, 1-7.

Huang, X. ve Li, Y. ve Gong, Y. (2014). A deep learning approach to acoustic model estimation for speech recognition. *Computer Speech & Language,* 28(1), 142-159.

Ibiquity. (2022). *iBiquity Digital Broadcaster Licensing.* Erişim adresi: https://key.ibiquity.com/

Inamdar, F, M. ve Ambesange, S. ve Mane, R. ve Hussain, H. (2023). Voice cloning using artificial ıntelligence and machine learning: A review. *Journal Of Advanced Zoology,* 44(S7), 419-427.

Kavut, S. (2024). *Yapay zeka ve iletişim*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Khurana, D. ve Koli, A. ve Khatter, K. ve Singh, S. (2023). Natural language processing: state of the art, current trends and chalenges. *Multimedia Tools and Applications* (82), 3713-3744.

Kınık, A. M. (2018). Analogdan sayısal teknolojiye geçiş sürecinde iletişim ortamlarında dönüşümün radyo yayıncılığına etkisi. *Radyo Vizyon*, (30), 19-21.

Kim, J., Xu, K., & Merrill, K. (2022). Man vs. machine: human responses to an aı newscaster and the role of social presence. *The Social Science Journal,* 1-13.

Kuyucu, M. (2019). Artificial ıntelligence in media: Radio automation systems as the first artificial ıntelligence application in media in the terms of threats and opportunities, *Digital Transformation and Innovation 4th International New Media Conference*, İstanbul, 134-168.

Larson, E. J. (2021). T*he myth of artificial ıntelligence: why computers can't think the way we do*. Belknap Press: An Imprint of Harvard University Press.

Leong, M. (2023). *Meet Fly FM's Aina Sabrina, Malaysia's first AI disc jockey.* Erişim adresi: https://www.nst.com.my/news/nation/2023/11/973818/meet-fly-fms-aina-sabrina-malaysias-first-ai-disc-jockey#google_vignette.

Liu, J. ve Jiang, W. (2017). Deep learning for audio signal processing. *IEEE Signal Processing Magazine*, 34(6), 114-121.

Live955.com. (t.y.). Erişim adresi: https://www.live955.com/shows/ashley/

McCarthy, J. ve Minsky, M. ve Rochester, N. ve Shannon, C. (1955). *A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence*, 1-13, Hanover: NH.

Multicam Radio. (2019) Erişim adrsi http://www.multicam-systems.com/multicam-radio/

Newman, N. (2023). *Journalism, media, and technology trends and predictions 2023.* Reuters Institute. Erişim adresi: https://reutersinstitute. politics. ox. ac. uk/sites/default/files/Journalism_media_and_technology_trends_and_predictions_2023.pdf.

OECD, (2023). AI language models: Technological, socio-economic and policy considerations. *OECD Digital Economy Papers*, (352), Paris: OECD Publishing.

Öztemel, E. (2020). Yapay zekâ ve insanlığın geleceği. bilişim teknolojileri ve iletişim: Birey ve toplum güvenliği. *Türkiye Bilimler Akademisi*, 95-112.

Qu, S. (2023). Study on the role of ai in improving announcer's speech skills. *Proceedings of the 2023 7th International Seminar on Education, Management and Social Sciences,* s. 666-676.

RadioGPT. (2024). Erişim adresi: https://futurimedia.com/solutions/audioai/

RadioGPT. (2024). *Futuri AudioAI is a huge step in the evolution of audio.* Erişim adresi: https://futurimedia.com/solutions/audioai/

Ran, D. ve Yingli, W. ve Haoxin, Q. (2021). Artificial intelligence speech recognition model for correcting spoken english teaching. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, 40(2).

Ratem.org. (2024). *Ratem bilişim a.ş'den yapay zekâ devrimi: "sezai.org.tr".* Erişim adresi: https://ratem.org/ratem-bilisim-a-s-den-yapay-zeka-devrimi-quot-sezai-org-tr

Rosen, J. (2011). *The People Formerly Known as the Audience*. M. Mandiberg (Ed.) The Social Media Reader içinde (13-16. ss.), USA: New York University Press.

Rts.ch. (2023). Intelligence artificielle sur RTS-Couleur 3. Erişim adresi: https://www.rts.ch/entreprise/espace-pro/communiques-de-presse/13976724-intelligence-artificielle-sur-rtscouleur-3-rendeznous-nos-humains.html

Safko, F. ve Brake, D. K. (2009). *The social media bible*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Subhash, S., Srivatsa, P. N., Siddesh, S., Ullas, A. ve Santhosh, B. (2020). Artificial Intelligence-based Voice Assistant, *2020 Fourth World Conference on Smart Trends in Systems, Security and Sustainability (WorldS4),* London, UK, 593-596.

Tayeh, C. (2020). AI's Role in Broadcast Media Production. Erişim adresi: https://blog.storyblocks.com/news/ais-role-in-broadcast-media-produ.

Tekinalp, Ş. (2003). C*amera obscura'dan synopticon'a radyo ve televizyon*. İstanbul: Der Yayınları.

Tufan, F. ve Kökat, S. (2014). Gizemli kutudan görsel çeşitliliğe radyonun görsel serüveni: TRT radyolarının yaklaşımı. *TRT Akademi Dergisi*, 5(9), 86-130.

Wang, X. (2021). Research on the training model of broadcasting and hosting talents under the background of aı anchors. *Academic Journal of Humanities & Social Sciences. 4(5), 74-77.*

Wolk, K. (2013). B*uilding an ınternet radio system*. Lambert Academic Publishing.

WorldDab. (2021). Erişim adresi: https://www.worlddab.org/countries/turkey#current_situait.

Yang X. ve Wang X. ve Ma Y. (2020). Simulation of polarization ımage based on ıntensity ımage. *International Journal of Pattern Recognition and Artificial Intelligence,* 34(11).

Yavuz, Y. (2008). *Radyonun ABeCe'Sİ.* İstanbul: Ütopya Yayınları.

Zazgornik, A. (2023). *Basia znów będzie na antenie. Jutro kolejna audycja.* Erişim adresi: https://radiopiekary.pl/basia-znow-bedzie-na-antenie-jutro-kolejna-audycja.

Kaynakça

Acar, Y. (2002). *İdeolojik Bir Araç Olarak Reklamların Tüketime Dayalı Bir Kim- lik ve Yaşam Tarzı Oluşturmadaki Rolü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Alan, Ernek, G. A., & Bilgin, O. K. (2024). Yapay zekâ, makine öğrenmesi ve reklamcılık konulu araştırmaların bibliyometrik analizi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi (KİAD)*, (12), 114-147. DOI: 10.56676/kiad.1349868.

Alıcılar, H. E. & Çöl, M. (2021). Halk Sağlığında Yapay Zekânın Kullanımı. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 47(1), 151-158. Doi: https://doi.org/10.32708/uutfd.891274.

Başcıllar, M., Karataş, M., & Pak Güre, M. D. (2022). Dijital Çağda Sosyal Algoritmalar: Yapay Zekâ ve Sosyal Hizmet. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 22(56), 539-565. https://doi.org/10.21560/spcd.vi.1081060.

Belch, G. E., & Belch, M.A. (2003). *Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective.* (6. ed.). USA: McGraw−Hill Companies.

Cellen, B. (2010). *Manager's Guide to Marketing, Advertising and Publicity*. The McGraw-Hill Companies: New York.

Chen, G., Xie, P., Dong, J. & Wang, T. (2019). Understanding Programmatic Creative: The Role of AI, *Journal of Advertising*, 48:4, 347-355, DOI: 10.1080/00913367.2019.1654421

Çelik, İ. N., Arslan, F. K., Tunç, R., Yıldız, İ. (2021). İlaç Keşfi ve Geliştirilmesinde Yapay Zekâ. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 45(2), 400-427. https://doi.org/10.33483/jfpau.878041.

Demirayak, İ. E. (2024). Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ Kullanımı ve Örnekler. Erişim Adresi: https://www.moof.com.tr/dijital-pazarlamada-yapay-zekâ-kullanimi/, Erişim Tarihi: 02.10.2024.

Deng, S., Tan, C., Wang, W. & Pan, Y. (2019). Smart Generation System of Personalized Advertising Copy and Its Application to Advertising Practice and Research. *Journal of Advertising*, 48, 356-365.

Ekrem, Cirban, E. ve Daşıkan, Z. (2021). Perinatal Dönemde Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. *Eurasian Journal of Health*, 5(2):147-162.

Fill, C. (2009). *Marketing Communication*. Prentice Hall: Italy.

Fill, C., Hughes, G. & De Francesco, S. (2013). *Advertising: Strategy, Creativity and Media*. Pearson: Italy.

Gök, T. (2021). Büyük Ölçekte Yapay Zekâ Destekli Reklam Kreatifleri Oluşturmaya Başlamak İçin Nihai Kılavuz. Erişim Adresi: https://tr.adcreative.ai/post/the-ultimate-guide-to-start-generating-ai-powered-ad-creatives-at-scale, Erişim Tarihi: 02.10.2024.

Hanna, D. M. (2023). The Use of Artificial Intelligence Art Generator "Midjourney" in Artistic and Advertising Creativity. *Journal of Design Sciences and Applied Arts*, 4(2), 42-58.

Keller, K. (2013). *Strategic Brand Management* (4. Ed). England: Pearson Education Limited.

Kline, R. R. (2011). Cybernetics, Automata Studies, and the Dartmouth Conference on Artificial Intelligence, in IEEE Annals of the History of Computing, 33(4), 5-16.

Kotler, P. & Armstrong, G. (2011). *Principles of Marketing*. NJ: Pearson Prentice Hall.

Li, H. (2019). Special Section Introduction: Artificial İntelligence and Advertising. *Journal of Advertising*, 48(4), 333-337.

Moriarty, S., Mitchell, N. & Wells, W. (2015). *Advertising & IMC: Principles & Practise*. N.J.: Prentice Hall/Pearson.

Nesterenko, V., & Olefirenko, O. (2023). The impact of AI development on the development of marketing communications. *Marketing and Management of Innovations*, 1, 169-181. https://doi.org/10.21272/mmi.2023.1-15.

Odabaşı, Y. & Oyman, M. (2014). *Pazarlama İletişimi Yönetimi.* İstanbul: MediaCat.

Okay, S. (2023). Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ ve Makine Öğrenimi Kullanımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(85), 135-142.

Owczarczuk, M. (2023). Ethical and Regulatory Challenges Amid Artificial Intelligence d-Development: An Outline of The Issue. *Ekonomiai Prawo. Economics and Law*, 22(2), 295–310.https://doi.org/10.12775/EiP.2023.017.

Pelsmacker, P. D., Geuens, M. & Bergh, J. V. (2010). *Marketing Communications. A European Perspective*. (4. ed.). Essex: Pearson.

Percy, L. (2008). *Strategic Intagrated Marketing Communications*. Oxford: Elsevier.

Pickton, D. & Broderick, A. (2005). *Intagrated Marketing Communications. (2. ed.*). US: Prentice Hall.

Qin, X., & Jiang, Z. (2019). The impact of AI on The Advertising Process: The Chinese Experience. *Journal of Advertising*, 48, 338–346

Sterne, J. (2017). *Artificial Intelligence for Marketing: Practical Applications*. John Wiley & Sons.

Szczepański, M. (2019). Economic Impacts of Artificial Intelligence (AI). Retrieved 10.09.2022 fromhttps://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/637967/EPRS_BRI(2019)637967_EN.pdf.

Tosun, N. (2014). *Marka Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Tosun, N. B., Uraltaş, N. T., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., . . . Kiçir, İ. (2018). *Reklam Yönetimi.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Türksoy, N. (2022). The Future of Public Relations, Advertising and Journalism: How Artificial Intelligence May Transform the Communication Profession and Why Society Should Care?. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, 40, 394-410.

Yeshin, T. (2006). Advertising. Singapore: Seng Lee Press.

Kaynakça

Ak, D. (2018). Endüstri 4.0'ın Çalışma İlişkileri ve Emek Süreci Üzerine Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:* Antalya.

Aksakal, A. (2017). Türkiye'deki Resmi Dairelerde Talep Tarafı Yönetimi ve Yapay Zekâ. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*: Kırıkkale.

Alanka, Ö., Çimen, Ü. ve Akköprü, B. (2024). Yeni Medya ile Ortaya Çıkan Gazetecilik Türlerinin Yerel Medya Haber Üretim Süreçleri Üzerine Etkileri: Van İli Örneği, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 8 (2), 293-324.

Altunay, A. (2012). "Kes-Kopyala-Yapıştır: Bir Sanat Yüzeyi Olarak Yeni Ekran", Yeni Medya ve … (Ed: Deniz Yengi) 13-42, İstanbul: *Anahtar Yayınevi*.

Ang, I. (1996). Living Room Wars: Rethinking Media Audiences for a Postmodern World. *Taylor & Francis Group.*

Anyoha, R. (22 Ağustos 2017). The History of Artificial Intelligence. Harvard University The Graduate of Arts and Sciences: http://www.sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificialintelligence/ Erişim Tarihi: 23.04.2019

Banger, G. (2017). Endüstri 4.0 Ekstra. Ankara: *Dorlion Yayınları*.

Bayuk, M. N., ve Öz, A. (2017). Nesnelerin İnterneti ve İşletmenin Pazarlama Faaliyetlerine Etkileri. *Asos Journal,* 5(43), 45.

Bıçakçı, S. (2021). Otonom Robot Nedir?, https://www.sanayinindijitaldonusumu.com/otonom-robot-nedir/ Erişim Tarihi: 01.09.2024.

Campa, R. (2020). Fourth Industrial Revolution and Emotional Intelligence: A Conceptual and Sciencetometric Analysis, *Changing Societies & Personalities*, 4(1), 8–30. D.

Can, Ö., ve Sezgin, M. (2024). Yapay Zekâ Teknolojilerinin Kurumsal İletişimdeki Rolünün Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 103-114. https://doi.org/10.58201/utsobilder.1497333

Castells, M. (2001). İnternet Galaksi, İnternet Üzerindeki Yansımalar, İş ve Toplum. Oxford: *Oxford Üniversitesi Basımı*. ISBN 978-0-19-925577-1.

Çakmak, M. (2018). Impacts Of Industry 4.0 On Labour Force And Business Organizations: A Qualitative Analsis Of Consultants, Experts And Unions Introspections. İstanbul: *Istanbul Bilgi University Institute Of Social Sciences*.

Çelen, S. (2017). Sanayi 4.0 ve Simülasyon. *International Journal Of 3d Printing Technologies And Digital Industry*, 1(1), 10.

Dahlgren, P. ve Olsson, T. (2007). "From Public Sphere to Civic Culture: Young Citizen's Internet Use", Media and Public Spheres Palgrave. Richard Butsch (ed.). New York: *MacMillan*

Dilmen, E. ve Öğüt, S. (2006). "Yeni İletişim Ortamları ve Etkileşime İletişimsel Bilişim Yaklaşımı", *Yeni İletişim Ortamları ve Etkileşim Uluslararası Konferansı*, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Diri, F. (2024). "Yapay Zekâ Teknolojisi ve Beraberinde Getirdiklerinin Sağlık Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi". *Bilişim Hukuku Dergisi* 6, 270-320. https://doi.org/10.55009/bilisimhukukudergisi.1429569.

Dreyfus, R. (2002). "Bilgi otobanında Nihilizm: Günümüz Çağında Anonimlik Karşısında Bağlılık." *Cogito*: 100-118

Dülger, M. V. (2018). "Günümüz Yapay Zekâ Teknolojisi ve Robot Yargıç/Avukat" Gerçeği: Mesleğimiz Elimizden Gidiyor Mu? *Hplus*, 6-7.

Esser, H. ve Witting, T. (1997). Transferprozesse beim Computerspiel, in Fritz.'den aktaran Refik Toksöz; Yeni Bir Medya Türü Olarak Etkileşimli Bilgisayar Oyunları, Yüksek Lisans Tezi, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Anabilim Dalı*, Ankara, 1999, 68.

Fırat, F. (2018). İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ Teknolojisi Kullanımı: Robot Habercilik. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*: Ankara.

Friedman, T. (1999). Civilization and Its Discontents: Simulation, Subjectivity and Space, New York: *New York Universtiy Press*.

Geray, H. (1994). Yeni İletişim Teknolojileri. Ankara: *Kılıçaslan Matbaacılık*.

Güdek, B. (2023). Endüstriyel Dönüşüm ve Endüstri 5.0. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(4), 1129-1142. https://doi.org/10.25287/ohuiibf.1331731

Hirschkop, K. (2003). "Demokrasi ve Yeni Teknolojiler", Kapitalizm ve Enformasyon Çağı. Robert W. McChesney-Ellen MeikinsWood-John Bellamy Foster (der.). Ankara: *Epos*: 241- 251.

Kagermann, H., Wahlster, W. ve Helbig, J. (2013). Recommendations for Implementing the Strategic Initiative Industrie 4.0: Final Report of the Industrie 4.0 Working Group. Frankfurt: *Acatech*.

Koştı, G. "Sanayi 4.0 ve Teknoloji Bileşenleri", *Journal of Business, Innovation and Govarnance*, 3(2), 131-144, 2020.

Kökümer, Z. (2018). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Beyaz Eşya Sektöründe Endüstri 4.0 Dijital Dönüşüm Yetkinlik Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*: Kocaeli

Köroğlu, O. (2009). Mobil İçerik ve Yayıncılıkta İzne Bağlı Bireysel Pazarlama. İstanbul: *Marmara Üniversitesi Yayınları*.

Kuşçu, E. (2015). Çeviride Yapay Zekâ Uygulamaları. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi* (30), 46.

Laughley, D. (2010). Medya Çalışmaları. Ali Toprak (çev:). İstanbul: *Kalkedon.*

Manovich, L. (2001). The Language of New Media. Cambridge: *The MIT Press*.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50, 370-396.

Mcluhan, M.ve Fiore, Q. (1967). The Medium is the Massage: An Inventory of Effects. Corte Madera. CA.: *Gingko*.

Mcluhan, M., Mcluhan, E. ve Zingrone, F. (1995). Essential McLuhan. New York: *BasicBooks*.

Mcluhan, M. (2002). Understanding Media: The Extensions of Man. Cambridge: *MIT Press*.

Metesen, Akıllı Üretim Çağı: Endüstri 4.0 ve Getirecekleri, http://www.metesen.org.tr/akilli-uretimcagiendustri4-0/, 13.09.2021.

Milvusrobotics, Endüstri 4.0, Akıllı Fabrikalar ve Otonom Mobil Robotlar, https://milvusrobotics.com/tr/blog/endustri40-akilli-fabrikalar-otonom-mobil-robotlar/ 05.11.2021.

Müller, N. (2010). Media Evolution. Hamburg.

Nabiyev, V. (2012). Yapay Zekâ. Ankara: *Seçkin Yayıncılık*.

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 49-60.

Öztemel, E. (2020). Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği. *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği.* Ankara.

Pirim, H. (2006). Yapay Zekâ. *Journal of Yaşar University*, 1(1), 82-92.

Pi Robotik, (2021). Otonom Sistemler, https://pirobotik.com/otonom-sistemler/, 30.10.2021.

Poster, M. (2001). What's the Matter with the Internet? *Electronic Mediations Series.*

Sarıcıoğlu, P., İlerisoy, Z. Y. ve Soyluk, A. Mimarlık ve Endüstri 4.0 Eşleşmesi, https://yapidergisi.com/mimarlik-ve-endustri-4-0-eslesmesi/, 06.05.2022.

Sayer, S. ve Ülker, A. (2014). Ürün Yaşam Döngüsü Yönetimi. *Mühendis ve Makina*, 55(657), 66.

SDA, H.R.3388 - Self Drive Act: https://www.congress.gov/bill/115th-congress/house-bill/3388 [01.07.2020].

Söyleyici, G. T., & Söyleyici, A. (2024). Yeni Medya Okuryazarlığının Finansal Okuryazarlık Üzerine Etkisi Sosyal Medya Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. *International Journal of Arts and Social Studies*, 7(12), 1-22.

Şener, S. ve Elevli, B. (2017). Endüstri 4.0'da Yeni İş Kolları ve Yüksek Öğrenim. *Mühendis Beyinler Dergisi*, 1(2), 27-28.

Sheikh, S. (2020). Understanding the Role of Artificial Intelligence and Its Future Social Impact, *IGI Global*.

Slevin, J. (2000). The Internet and Society. Cambridge: *Polity Press*, 266pp. ISBN 0-7456-2086-8

Toffler, A. (1996). Üçüncü Dalga. İstanbul: *Altın Kitaplar Yayınevi*.

Toker, K. (2018). Endüstri 4.0 ve Sürdürülebilirliğe Etkileri. *Istanbul Management Journal*, 29(84), 53-55.

Törenli, N. (2005). Yeni Medya, Yeni İletişim Ortamı. *Bilim ve Sanat*, Ankara.

Turkle, S. (1984). The Second Self: Computers and the Human Spirit., New York: *Simon & Schuster*.

Türkoğlu, E. (2018). Firmaların Endüstri 4.0' a Hazırlık Çalışmalarının Değerlendirilmesi: Bursa İlindeki Uygulama. *Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*: İstanbul.

Virilio, P. (2000). The Information Bomb. London and New York: *Verso*.

Waltz, M. (2005). Alternative and Activist Media. Edinburgh: *Edinburgh University Press*.

Wang, L., ve Wang, G. (2016). Big Data in Cyber-Physical Systems, Digital Manufacturing and. I.J. Engineering and Manufacturing, 6(4), 2.

WEF. (2015). Deep Shift - Technology Tipping Points and Societal Impact, A survey Report, *World Economy Forum.*

Weıiser, M. (1993). "Some Computer Science Problems in Ubiquitous Computing," *Communications of the ACM*, 36(7), 74-83.

Yacan, İ. (2021). Endüstri 4.0 Teknolojileri ve Toplum 5.0 Kavramı. *Yeni Fikir Dergisi*, 13(27), 31-39.

Yıldırım, F. (2018). Dijital Dönüşüm. *Kalkınmada Anahtar Verimlilik T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Aylık Yayın Organı*, 30(352), 11.

Kaynakça

Aleem, S.; Capretz, L. F. ve Ahmed, F. (2016). Game development software engineering process life cycle: a systematic review, Journal of Software Engineering Research and Development, 4, s. 1-30.

Allis, L. V. (1994). Searching for Solutions in Games and Artificial Intelligence, http://fragrieu.free.fr/SearchingForSolutions.pdf Erişim tarihi: 14.09.2024

Callele, D.; Neufeld, E. ve Schneider, K. (2005). Requirements engineering and the creative process in the video game industry, 13th IEEE International Conference on Requirements Engineering (RE'05), Ağustos, s. 240-250.

DSouza, J. (22.08.2024). What is AI in Gaming Industry (40+ AI Powered Games in 2024, https://www.engati.com/blog/ai-for-gaming, Erişim tarihi: 15.09.2024

Gaming Türkiye Raporu 2023 (2024). https://www.gaminginturkey.com/tr/turkiye-oyun-sektoru-raporu-2023/ Erişim tarihi: 29.09.2024

Genesereth, M. (25.09.2024). Overview of General Game Playing, Computer Science Department Stanford University, http://ggp.stanford.edu/notes/overview.html

Haenlein, M. ve Kaplan, A. (2019). A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence. California Management Review, 61(4), s. 5-14.

Huang, T.; Smith, C.; McGuire, B., ve Yang, G. (2006). The history of artificial intelligence. University of Washington, Aralık, https://www.coursehero.com/file/120173809/The-History-of-Artificial-Intelligencepdf/, Erişim tarihi: 16.09.2024

Kaul, V.; Enslin, S.; ve Gross, S. A. (2020). History of artificial intelligence in medicine, Gastrointestinal Endoscopy, 92(4), s. 807-812.

Keskenler, M. F. ve Keskenler, E. F. (2017). From Past to Present Artificial Neural Networks and History, Takvim-I Vekayi. Cilt: 5, Sayı: 2, s. 9-18.

Kıymaz, Y. E. ve Taşdemir, Ş. (2022). Dijital Oyunlarda Yapay Zekâ ve Sanal/Arttırılmış Gerçeklik Uygulamaları, Dijital Oyunlar 2. (içinde), Ed. Şeref Sağıroğlu, Halil İbrahim Bülbül, Ahmet Kılıç, Mustafa Küçükali, Şahin Bayzan, Yavuz Samur, s. 279-310, Nobel Yayınevi: Ankara.

Metagame and General Game Playing (8.11.2013). https://satirist.org/learn-game/projects/metagame.html, Erişim tarihi: 11.09.2024

Mijwel, M. M. (2015). History of Artificial Intelligence, Computer Science, Nisan, s. 3-4.

Miyake, Y. (2017). Current Status of Applying Artificial Intelligence, Digital Games, Handbook of Digital Games and Entertainment Technologies. (içinde), Ed. Ryohei Nakatsu, Matthias Rauterberg, Paolo Ciancarini, Springer Science+Business Media: Singapur.

Mouritsen, K. (2.06.2020). Every NPC Has A Name In The Last of Us Part 2, https://www.noobfeed.com/news/every-npc-has-a-name-in-the-last-of-us-part-2, Erişim tarihi: 18.09.2024

Muthukrishnan, N.; Maleki, F.; Ovens, K.; Reinhold, C; Forghani, B. ve Forghani, R. (2020). Brief History of Artificial Intelligence, Machine Learning and Other Artificial Intelligence Applications. (içinde), Ed. Reza Forghani, Kasım, Cilt: 30, Sayı: 4, s. 393-399.

Norris, D.; Jones, R.; Hurst-Coffey, J. ve Johnson, A. (2024). Consumer Experience, ENGL 1102 Showcase, Spring, https://digitalcommons.kennesaw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=engl1102 Erişim tarihi: 13.09.2024

Rajaraman, V. (2014). John McCarty-Father of Artificial Intelligence, Resonance. Mart, s. 198-207.

Schubert, T.; Mensah, P.; Lara, C. ve Wasztyl, N. (2024). A New Update is Ready to be Installed: The Ever-Increasing Advancement of the Video Game Industry, ENGL 1102 Showcase. 15, https://digitalcommons.kennesaw.edu/engl1102/15 Erişim tarihi: 20.08.2024

Schultz, D. P. ve Ellen-Schultz, S. (2007). Modern Psikoloji Tarihi. Çev. Y. Aslay, Kaknüs Yayınları: İstanbul.

Sezgin, S. (2019). Türkiye'de dijital oyun endüstrisi ve yaratıcı emek, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Endüstrisi, Ankara.

Soler, G. F. ve Lantyer, H. V. (2024). Palworld Vs Pokemon: A Possible Copyright Infringement? SSRN, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4756015 Erişim tarihi: 24.09.2024

Świechowski, M.; Park, H.; Mańdziuk, J. ve Kim, K. (2015). Recent Advances in General Game Playing, The Scientific World Journal. Ağustos, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1155/2015/986262, Erişim tarihi: 18.09.2024

Tank, S. (2023). Artificial Intelligence in Games And Its Application, https://www.researchgate.net/publication/366907716_ARTIFICIAL_INTELLIGENCE_IN_GAMES_AND_ITS_APPLICATION, Erişim tarihi: 15.09.2024

Thayer, A. ve Kolko, B. E. (2004). Localization of digital games: The process of blending for the global games market. Technical Communication, 51(4), s. 477-488.

Xu, Z.; Sukumar, A.; Jafari-Sadeghi, V.; Li, F. ve Tomlins, R. (2021). Local-global design: entrepreneurial ecosystem approach for digital gaming industry, International Journal of Technology Transfer and Commercialisation. 18(4), s. 418-438.

Yoon, S. (27.03.2024). The Gaming Industry's Edge in the Artificial Intelligence Revolution, Forbes Books, https://www.forbes.com/sites/forbesbooksauthors/2024/03/27/the-gaming-industrys-edge-in-the-artificial-intelligence-revolution/

Kaynakça

Abrar, K. (2018). Impact of Augmented Reality on Consumer Purchase Intention with the Mediating role of Customer Brand Engagement: Moderating role of Interactivity in Online Shopping. *Bahria University Journal of Management & Technology, 1*(2), 64-80.

Ağca, G., & Kozbekçi A. S. (2021). Moda Sektöründe Artırılmış Gerçeklik Ve Sanal Gerçeklik. *Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi*, 25, 1-15. doi: 10.17484/yedi.731854.

Akıncı, O., & Taşkıran, H. B. (2020). Deneyim Odaklı Pazarlama ve Arttırılmış Gerçeklik: Arttırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Marka Tercihi Üzerindeki Etkisini Tespit Etmeye Yönelik Bir Araştırma. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi, 8*(18), 98-128.

Akyol, A. Ç., & Ersöz, F. T. (2020). Fijital Pazarlama Kapsamında Artırılmış Gerçeklik İçeren Reklam Örnekleri İncelemesi. *7. Uluslararası İletişim Günleri Dijital Çağda İletişim Eğitimi Sempozyumu*, 59-69.

Alcañiz, M., Bigné, E., & Guixeres, J. (2019). Virtual Reality in Marketing: A Framework, Review, and Research Agenda. *Frontiers in psychology , 10*(1530), 1-15.

Andrade, J. G., & Dias, P. (2020). A Phygital Approach To Cultural Herıtage: Augmented Realıty At Regaleıra. *Virtual Archaeology Review, 11*(22), 15-25.

Artırılmış Sanal ve Karma Gerçeklik Teknolojileri. (2023, 06 03). https://tr.linkedin.com/pulse/artirilmi%C5%9F-sanal-ve-karma-ger%C3%A7eklik-aselsan: https://tr.linkedin.com/pulse/artirilmi%C5%9F-sanal-ve-karma-ger%C3%A7eklik-aselsan adresinden alındı

Azuma, R. T., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S., & MacIntyre, B. (2001). Recent advances in augmented reality. *IEEE Computer Graphics and Applications, 21*(6), 34-47.

Billinghurst, M., Kato, H., & Poupyrev, I. (2001). MagicBook: Transitioning between Reality and Virtuality. *CHI'01 Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems*, 25-26.

Bimber, O., & Raskar, R. (2006). Modern Approaches to Augmented Reality. *ACM SIGGRAPH 2006 Courses* , 1-86.

Bingöl, B. (2018). Yeni bir Yaşam Biçimi: Artırılmış Gerçeklik (AG). *Etkileşim, 1*(1), 44-55.

Budak, B. (2017). GAP, Artırılmış Gerçeklik Giyinme Odalarına Yatırım Yapıyor, *Webrazzi.* https://webrazzi.com/2017/02/15/gap-artirilmis-gerceklik-giyinme-odalarina-yatirim-yapiyor/ adresinden alındı.

Burger King Rakiplerini Yakıyor. (2019). Campaign Türkiye: https://www.campaigntr.com/burger-king-rakiplerini-yakiyor/ adresinden alındı

Cevher, M. F. (2023). Fijital Pazarlama: Geleneksel ve Dijital Pazarlamanın Kesişimi. *Pearson Journal of Social Sciences & Humanities, 8*(25), 520-535.

Costanza, E., Kunz, A., & Fjeld, M. (2009). Mixed Reality: A Survey. *Springer Berlin Heidelberg*, 47-68.

Çakın, Ö., & Yaman, D. (2020). Fijital (Phygital) Pazarlama Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme: Amazon Go Örneği. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies, 5*(1), 1-10.

Çelik, Z. (2021). Fijital (Phygıtal) Pazarlama. M. Sağlam içinde, *Dijitalleşen Dünyada Pazarlama* (s. 297-317). Ankara: Atlas Akademik Basım.

Dachis, A. (2016). Volvo Takes Showrooming to the Next Level with a HoloLens, *Next Reality*. https://hololens.reality.news/news/volvo-takes-showrooming-next-level-with-hololens-0172247/ adresinden alınmıştır.

Development Using VR Glasses: How Volkswagen Uses Virtual Workflows. (2022). VolkswagenNews. https://www.volkswagen-newsroom.com/en/stories/development-using-vr-glasses-how-volkswagen-uses-virtual-workflows-15786 adresinden alındı.

Deyo, J. (2022). Adidas, Snapchat Partner for Exclusive Bitmoji Fashion Drop, MarketingDive. https://www.marketingdive.com/news/adidas-snapchat-bitmoji-fashion-drop-metaverse/638175/ adresinden alınmıştır.

En Başarılı "Artırılmış Gerçeklik" Kampanyaları… (2016, 04, Ekim). MarketingTurkiye https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/en-basarili-artirilmis-gerceklik-kampanyalari/ adresinden alınmıştır.

Fajobi, R. (2023). Adidas Shows up in Style With Snapchat Bitmoji Collaboration, *Wavemaker*. https://wavemakerglobal.com/platform-watch/adidas-shows-up-in-style-with-snapchat-bitmoji-collaboration adresinden alınmıştır.

Göçmen, P. Ö. (2018). Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları ile Yeni Medya Reklam Tasarımı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*(22), 175-191.

Gaggioli, A. (2017). Phygital Spaces: When Atoms Meet Bits. *Cyber Sıghtıngs, 20*(12).

Gedik, Y. (2021). Pazarlamada Yeni Bir Dönem: Fijital Pazarlama. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2), 99-131.

Gezer, Ü. (2020). Artırılmış Gerçeklik Teknolojisinin Grafik Tasarımdaki Kullanım Alanlarının Reklam Grafiği Üzerinden İncelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7*(53), 1292-1301.

Hönig, W., Milanes, C., Scaria, L., Phan, T., Bolas, M., & Ayania, N. (2015). Mixed Reality for Robotics. *International Conference on Intelligent Robots and Systems (IROS) Congress Center Hamburg*, 5382-5387.

Kapralau, M. (2019). Adidas Highlights Sustainability With XR Experience At Flagship Paris Store, *A.listDaily*. https://www.alistdaily.com/lifestyle/adidas-xr-experience-sustainability/ adresinden alınmıştır.

Kişin, S. (2021). 10 Artırılmış Gerçeklik Marka Deneyimi Örneği, *AdjustBrand*. https://www.adjustbrand.com/haberler/10-artirilmis-gerceklik-marka-deneyimi-ornegi/ adresinden alınmıştır.

Köse, N. (2017). Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Reklam Kampanyalarına Etkisi. *Yeni Medya Elektronik Dergi, 1*(1), 53-59.

Köse, N., & Yengin, D. (2018). Dijital Pazarlamadan Fijital Pazarlamaya Geçişe Örnek Olarak Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Pazarlama Üzerindeki Katkılarının İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10*(1), 77-111.

Küçük, S., Yılmaz, R. M., & Göktaş, Y. (2014). İngilizce Öğreniminde Artırılmış Gerçeklik: Öğrencilerin Başarı, Tutum ve Bilişsel Yük Düzeyleri. *Eğitim ve Bilim, 39*(176), 393-404.

Krevelen, D., & Poelman, R. (2010). A Survey of Augmented Reality Technologies, Applications and Limitations. *The International Journal of Virtual Reality, 9*(2), 1-20.

Lu, Y., & Shana , S. (Temmuz 22-27, 2007). Augmented reality e-commerce assistant system: trying while shopping. *Human-Computer Interaction. Interaction Platforms and Techniques: 12th International Conference, HCI International* (s. 643-652). Beijing, China,: Springer, Berlin, Heidelberg.

Milgram, P., & Kishino, F. (1994). A Taxonomy Of Mixed Reality Visual Displays. *IEICE Transactions on Information and Systems, E77-D*(12), 1*16.

Moravciko, D., & Kliestikova, J. (2017). Brand Building with Using Phygital Marketing Communication. *Journal of Economics, Business and Management, 5*(3), 148-153.

Mustajbasic, A. (2018). *Introducing an E-Marketplace and Phygital Store to the Swiss Market: The Key Success Factors For The Fashion İndustry in Switzerland.* Geneva: Haute École de Gestion de Genève (HEG-GE) Filière Économie d'entreprise.

Papuççiyan, A. (2019). Porsche'den artırılmış gerçeklik uygulaması: Porsche AR Visualizer. https://webrazzi.com/2019/05/28/porsche-artirilmis-gerceklik-uygulamasi/ adresinden alındı.

Somyürek, S. (2014). Öğrenme Sürecinde Z Kuşağının Dikkatini Çekme: Artırılmış Gerçeklik. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 4*(1), 63-80.

Şeker, A. (2021). Türkiye'de Fijital (Phygital) Pazarlama Uygulamaları Üzerine Nitel Bir Araştırma: Bref'le Hijyene Yolculuk Projesi Örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12*(23), 187-206.

Şimşek, E. T. (2022). Artırılmış Gerçeklik Nedir Sorusuna En Güzel Cevap: Pokemon Go, Digitalreport. https://digitalreport.com.tr/pokemon-go-artirilmis-gerceklik-94401/ adresinden alınmıştır.

Uğur, İ., & Apaydın, Ş. (2014). Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Reklam Beğeni Düzeyindeki Rolü. *Humanities Sciences, 9*(4), 145-156.

Vate-U-Lan, P., Quigley, D., & Masouras, P. (2016). Phygital Learning Concept: From Big to Smart Data. *The Thirteenth International Conference on eLearning for Knowledge-Based Society*, (s. 9.1-9.6). Thailand.

Williams, R. (2018). Adidas Pairs with Snapchat for AR Sneaker Try-on, *MarketingDive*. https://www.marketingdive.com/news/adidas-pairs-with-snapchat-for-ar-sneaker-try-on/544270/ adresinden alınmıştır.

Yıldız, G. (2023). Maybelline, Teams Toplantılarının Yıldızı Olmak İsteyenler için "Sanal Makyaj Çantası"nı Tanıttı, *MarketingTurkiye*. https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/sanal-makyaj-cantasi/ adresinden alınmıştır.

Yuen, S. C.-Y., Yaoyuneyong, G., & Johson, E. (2011). Augmented Reality: An Overview and Five Directions for AR in Education. J*ournal of Educational Technology Development and Exchange, 4*(1), 119-140.

Zachary, W., Ryder, J., Hicinbothom, J., & Bracken, K. (1997). The Use of Executable Cognitive Models in Simulation-basedIntelligent Embedded Training. *Proceedıngs Of The Human Factors And Ergonomıcs Socıety 41st Annual Meetin*g, 1118-1122.

Kaynakça

Adaklı, G. (2010). "Gazetecilik Etiğini Belirleyen Yapısal Unsurlar: Mülkiyet ve Kontrol Sorunu", *Televizyon Haberciliğinde Etik* içinde. (Ed. Bülent Çaplı ve Hakan Tunçel). Ankara: Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi. 61-96.

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2010). "Kültür Endüstrisi: Kitlelerin Aldatılışı Olarak Aydınlanma", *Aydınlanmanın Diyalektiği*, Kabalcı: İstanbul.

Atabek, Ü. (2006). "İnternette Etik Sorunların Ekonomi Politik Bağlamı", *Küresel İletişim Dergisi*, Sayı 2. Erişim tarihi 18.07.2024.

Bornstein, S. (2018). *Antidiscriminatory algorithms*. Alabama Law Rev 70:519

Brincker, M. (2021). "Disoriented and Alone in the "Experience Machine" – On Netflix, Shared World Deceptions and the Consequences of Deepening Algorithmic Personalization". *Northern European Journal of Philosophy* SATS 2021; 22(1): 75–96.

Carlson, M. (2015). "The robotic reporter: automated journalism and the redefinition of labour, compositional forms, and journalistic authority", *Digital journalism* 3(3), 416-431.

Cave, S., Nyrup, R., Vold, K. ve Weller, A. (2019). "Motivations and Risks of Machine Ethics," in *Proceedings of the IEEE*, vol. 107, no. 3, pp. 562-574.

Chandrashekar, A., F. Amat, J. Basilico ve T. Jebara. 2017. Artwork Personalization at Netflix. https://netflixtechblog.com/artwork-personalization-c589f074ad76.

Chen, Yi-Ning K. (2017). "Competitions among ott tv platforms and traditional television in taiwan: a niche analysis", *14th ITS Asia-Pacific Regional Conference*. Kyoto.

Chen, Z. (2023). "Ethics and discrimination in artificial intelligence-enabled recruitment practices", *Humanities and Social Sciences Communications* 10(1).

Chow, P.S. (2020). Ghost in the (Hollywood) machine: Emergent applications of artificial intelligence in the film industry. *NECSUS European Journal of Media Studies*, July.

Curran, J. (1997). "Medya ve Demokrasi: Yeniden Değer Biçme". İçinde *Medya, Kültür, Siyaset. Der.* Süleyman İrvan. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları: 139-197.

Çalışır, G. (2013). Medya ve etik. C. Vatandaş (Ed), Bilim ve Ahlak içinde (s. 223-242). Açılım Kitap.

Dörr, K. N., & Hollnbuchner, K. (2016). "Ethical Challenges of Algorithmic Journalism", *Di- gital Journalism*. doi:10.1080/21670811.2016.1167612. edited by Lawrie Zion and David Craig, 202–219. New York: Routledge.

Du S. ve Xie C. (2021). "Paradoxes of artificial intelligence in consumer markets: Ethical challenges and opportunities", *Journal of Business Research*, Vol. 129, 961-974.

Engels, F. (1968). *L. Feuerbach Üzerine Tezler ve Klasik Alman Felsefesinin Sonu*, çev. N. Burhan. Sosyal Yayınları.

Erdoğan, İ. (2006)."Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 23 Yaz-Güz 2006, s. 1-26.

Gezgin, U.B. (2023). "Yapay Zeka ve Toplum: Yapay Zeka Sosyolojisiyle Eleştirel Bir Bakış", Uluslararası Felsefi Boyutlarıyla Teknoloji ve İletişim Sempozyumu, 14-15 Ocak, Marmara Üniversitesi İstanbul bildiri kitabı.

Ghuman, R. ve Kumari, R. (2013). "Narrative Science: A Review", *International Journal of Science and Research (IJSR)*, Volume 2 Issue 9.

Gordon, J.S. (2021). "AI and law: ethical, legal, and socio-political implications". *AI&Society*. 36:403–404.

Hallinan, B., & Striphas, T. (2016). "Recommended for you: The Netflix prize and the production of algorith-mic culture", *New Media & Society*, 18(1), 117–137. https://doi.org/10.1177%2F1461444814538646

Harari, Y. N. (2017). Reboot for the AI revolution. Nature (London), 550(7676), 324–327.

Hongladarom, S. (2020). "Shoshana Zuboff, The age of surveillance capitalism: the fight for a human future at the new frontier of power". Book Review, *AI&Society*. 38(6).

Jameel, T., Ali, R. ve Toheed, I., (2020). "Ethics of artificial intelligence: research challenges and potential solutions". In 2020. 3rd International Conference on Computing, Mathematics and Engineering Technologies (iCoMET) (pp. 1-6).

Kılıç, S. (2021). "İnternet ve Dijitalleşmenin Gazeteciliğe Etkileri: Olanaklar, Sınırlar ve Sorunlar", *Medya Siyaset ve Toplum Ekseninde Dijitalleşme ve İnternet*. içinde. Editör Seyfi Kılıç. Ankara: Nobel.

Ma, H., Gao, Q., Li, X., & Zhang, Y. (2022). "AI development and employment skill structure: A case study of China". *Economic Analysis and Policy*, 73, 242–254.

Matthew, J. R. (2020). "Netflix and the Design of the AudienceThe Homogeneous Constraints of Data-Driven Personalization". *MedieKultur*, 69, 52-70.

McAlone, N. (2016). "Why Netflix thinks its personalized recommendation engine is worth $1 billion per year." https://www.businessinsider.com/netflix-re- commendation-engine-worth-1-billion-per-year-2016-6?r=US&IR=T Eri- şim tarihi: 27.08.2020.

Mutlu, E. (2005). "Saddam, İkiz Kuleler ve Global Medya Ahlakı." *Globalleşme, Popüler Kültür ve Medya* içinde. Ankara: Ütopya.

Ouchchy, L., Coin, A. ve Dubljević, V. (2020). "AI in the headlines: the portrayal of the ethical issues of artificial intelligence in the media, *AI&Society*, Volume 35(1), pages 927–936.

Pajkovic, N. (2022). "Algorithms and taste-making: Exposing the Netflix Recommender System's operational logics". *The International Journal of Research into New Media Technologies*. Vol. 28(1) 214–235.

Shaw, J. (2019). "Articial Intelligence and Ethics", Harvard Magazine, January-Ferbruary, https://cs.brown.edu/courses/csci1800/sources/2019_JanFeb_HarvardMagazine_ConfrontingPitfallsOfMachineLearning.pdf.

Smythe, D. W., (1977). "Communications: Blindspot Of Western Marxism", *Canadian Journal of Political and Social Theory*, C. 1, No. 3, ss. 1-28.

Sobral, F. A. (2019). Traditional television, millennials and binge-watching –from television viewer to digital user", *IJASOS- International E-Journal of Advances in Social Sciences*. Vol. V, Issue 14, August.

Subbarao, M. (2022). Is Netflix's Recommendation Algorithm Making You Depressed?. https://blogs.ischool.berkeley.edu/w231/2022/07/05/is-netflixs-recommendation-algorithm-making-you-depressed/. Erişim tarihi 15.09.2024.

Susser, D. 2019. "Invisible Influence: Artificial Intelligence and the Ethics of Adaptive Choice Architectures." In Proceedings of the 2019 AAAI/ACM Conference on AI, Ethics, and Society, 403–8. New York: ACM.

Taş, O. (2010). "Medya Etiğinin Tarihsel Temelleri ve Gelişimi", *Televizyon Haberciliğinde Etik* içinde. (der.) Bülent Çaplı ve Hakan Tuncel, Ankara: Fersa. 3-23.

Tılıç, L. D. (2015). "Medya ve Etik: Yapısal Çürümüşlüğe Karşı Bireysel Erdem?", *Ayrıntı Dergisi*. Sayı 11.

Turilli, M., ve Floridi, L. (2009). "The ethics of information transparency", *Ethics and Information Technology*, *11*, 105-112.

URL 1 https://www.diken.com.tr/olu-film-yildizlari-yapay-zekayla-canlandirilirsa-olumsuzluk-mulanet-mi/

URL 2 https://www.innova.com.tr/blog/yapay-zeka-film-endustrisini-nasil-sekillendirecek

Cumhuriyet'in 100. Yılında

TÜRKÇE EĞİTİMİNE

GENEL BİR BAKIŞ

EDİTÖR
DOÇ. DR. ESRA KARAKUŞ TAYŞİ

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA TÜRKÇE EĞİTİMİNE GENEL BİR BAKIŞ

Editör: Doç. Dr. Esra Karakuş Tayşi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-047-0
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA TÜRKÇE EĞİTİMİNE GENEL BİR BAKIŞ
Editör: Doç. Dr. Esra Karakuş Tayşi
IV+142 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-047-0

Bu kitap, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nin "100. Yılımızda 100 Kitap" projesinde listelenmektedir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçay, A., & Baskın, S. (Ed.) (2017). *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi*. Ankara: Anı.

Aktaş, E., & Bayram, B. (2021). Anlatma becerileri kapsamında 1-8. sınıf Türkçe ders kitaplarına bir bakış: Konuşma ve yazma stratejilerinin kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9*(1), 1-18.

Altunkaya, H. (2015). Konuşma ile ilgili temel kavramlar. (2017). A. Akçay & S. Baskın (Ed.). *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 25-56). Ankara: Anı.

Arıcı, A. F. (2006). Türkçe öğretiminde kullanılan strateji-yöntem ve teknikler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(1), 299-307.

Aytan, T., & Güneş, G. (2020). Konuşmanın fiziksel ve zihinsel unsurları. M. N. Kardaş (Ed.). *Konuşma eğitimi* içinde (s. 63-79). Ankara: Pegem.

Bağcı Ayrancı, B. (2016). Konuşma, konuşma eğitimi ve Türkçe programlarındaki yeri. *Karaelmas Journal of Educational Sciences, 4*, 15-24.

Bozkurt, B. Ü. (2021). Konuşmanın zihinsel ve fiziksel temelleri. G. Çetinkaya (Ed.). *Konuşma ve eğitimi* içinde (s. 43-70). Ankara: Pegem.

Çelebi, S. (2020). Konuşmada bürün olguların üretimi ve işlevi. M. N. Kardaş (Ed.). *Konuşma eğitimi* içinde (s. 129-152). Ankara: Pegem.

Çetinkaya, G. (Ed.) (2021). *Konuşma ve eğitimi*. Ankara: Pegem.

Dilekçi, A., & Haratay, H. (2022). Türkçe dersi kitaplarındaki etkinliklerin eleştirel düşünme becerisine göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (64), 78-101.

Dilekçi, A., & Karatay, H. (2022). Türkçe dersi kitaplarındaki etkinliklerin eleştirel düşünme becerisine göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 64*, 78-101.

Doğan, F. N., & Sinan, A. T. (2024). 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki konuşma etkinliklerinin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (39), 26-46.

Doğan, Y. (2019). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(1), 185-204.

Er, S. (2020). *Etkili ve güzel konuşma sanatı.* Ankara: Hayat.

Erdem, İ. (2013). Konuşma eğitimi esnasında karşılaşılan konuşma bozuklukları ve bunları düzeltme yolları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 6*(11), 415-452.

Eyüp, B., & Kansızoğlu, N. (2020). 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki konuşma etkinlikleri üzerine bir inceleme. *Trakya Eğitim Dergisi, 11*(1), 366-385.

Gün, M. (2015). Beden dili ve hitabet. (2017). A. Akçay & S. Baskın (Ed.). *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 57-102). Ankara: Anı.

Güneş, F. (2014). Konuşma öğretimi yaklaşım ve modelleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*(1), 1-27.

Işık Aydın, R., & Erdem, İ. (2022). Konuşma becerisine yönelik bir uzman değerlendirme ölçeği geliştirme çalışması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (30), 106-120.

İşcan, A. (2015). İletişim, konuşma ve konuşmayla ilgili temel kavramlar. A. Şahin (Ed.). *Konuşma eğitimi yöntemler-etkinlikler* içinde (s. 1-27). Ankara: Pegem.

Karabacak, M. T. (2023). *Televizyon dizilerindeki konuşma bozuklukları*. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya.

Kardaş, M. N. (2020). Konuşma eğitimiyle ilgili temel bilgiler. M. N. Kardaş (Ed.). *Konuşma eğitimi* içinde (s. 1-24). Ankara: Pegem.

Kardaş, M. N. (Ed) (2020). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem.

Kargın, T. (1993). Afazi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, *1*(3), 18-22.

Kavruk, H., & Yıldırım, N. (2021). Türkçe öğretim programındaki konuşma kazanımlarının ortaokul Türkçe ders kitabı (5, 6, 7 ve 8. sınıf) etkinliklerine yansıması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, *9*(2), 159-174.

Kaya, A. (2016). *Etkili ve güzel konuşma sanatı*. İstanbul: Salon.

Kemiksiz, Ö. (2017). Ortaokul 7. ve 8. sınıf Türkçe derslerindeki sözlü anlatım etkinliklerinin çeşitli açılardan incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *55*, 79-96.

Kıymaz, M. S., & Doyumğaç, İ. (2020). Konuşma eğitiminde ölçme ve değerlendirme. M. N. Kardaş (Ed.). *Konuşma eğitimi* içinde (s. 273-294). Ankara: Pegem.

Kurudayıoğlu, M., & Kiraz, B. (2020). Hazırlıksız konuşma stratejileri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (20), 167-189.

MEB (2006). İlköğretim *Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı.* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB (2015). *Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı.* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB (2017). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB (2018). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Polat, M., Kılıç, Ö., & Topçuoğlu Ünal, F. (2020). Ortaokul 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerde kullanılan konuşma yöntem ve tekniklerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(107), 457-468.

Sağlam, M. H., & Yüksel, A. (2019). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında empati kurarak dinleme ve konuşma etkinlikleri üzerine bir değerlendirme çalışması. *6. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi,* 15-25.

Sevim, O. (2015). Konuşma ilkeleri ve konuşmacı özellikleri. (2017). A. Akçay & S. Baskın (Ed.). *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi içinde* (s. 235-256). Ankara: Anı.

Şahin, A. (Ed) (2015). *Konuşma eğitimi: Yöntemler-teknikler*. Ankara: Pegem.

Şen, Ü. (Ed). (2019). *Dil eğitiminin temel kavramları*. Ankara: Pegem.

Temizyürek, F., & Balcı, A. (2015). *Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları*. Ankara: Nobel.

Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2017). *Konuşma eğitimi (Sözlü anlatım)*. Ankara: Pegem.

Topçuoğlu Ünal, F. & Özden, M. (2019). *Diksiyon ve konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem.

Topçuoğlu Ünal, F. (2023). Konuşma becerisinin geliştirilmesi. Y. Yılmaz & Ö. Çangal (Ed.). *Yurt dışında Türkoloji ve Türkçe öğretimi 1* içinde (s. 15-35). Kırklareli: RumeliYA, Erzurum: Fenomen.

Topçuoğlu Ünal, F., & Özden, M. (2019). *Diksiyon ve konuşma eğitimi.* Ankara: Pegem.

Tunalı, M. (2015). *Başarılı ve güzel konuşma sanatı*. İstanbul: Yediveren.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2024) https://sozluk.gov.tr/

Ülper, H. (2021). Konuşma becerisini ölçme ve değerlendirme. G. Çetinkaya (Ed.). *Konuşma ve eğitimi* içinde (s. 305-320). Ankara: Pegem.

Varışoğlu, B. (2015). Konuşma becerisinde ölçme ve değerlendirme. (2017). A. Akçay & S. Baskın (Ed.). *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* içinde (s. 437-454). Ankara: Anı.

Yalçın, A. (2018). *Son bilimsel gelişmeler ışığında Türkçenin öğretimi yöntemleri*. Ankara: Akçağ.

Yangil, M. K., & Topçuoğlu Ünal, F. (2019). İkna etme tekniğinin konuşma tutumu üzerindeki etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7*(2), 321-336.

Yazıcı, H. (Ed). (2021). *Dil eğitiminin temel kavramları*. Ankara: Anı.

Yılmaz, D., & Abacı, İ. Ç. (2023). Ortaokul Türkçe öğretmenlerinin kullandıkları konuşma yöntem ve teknikleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *12*(36), 919-936.

Yüksel, G., & Büyükalan Filiz, S. (Ed.). (2017). *Sınıf yönetimi.* Ankara: Pegem.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2012). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Pegem Akademi.

Akyüz, Y. (2009). *Türk eğitim tarihi* (s. 326). Pegem Akademi.

Blanck, H. (1999). *Eski Yunan ve Roma'da yaşam* (İ. Tanrıkut, Çev.). İstanbul.

Çifçi, M. (2006). Türkçe öğretiminin sorunları. In G. Gülsevin & E. Boz (Eds.), *Türçenin çağdaş sorunları* (pp. 77-134). Gazi Kitabevi.

Dilek, Y. (2022). Çivi yazısından Arap alfabesine ortak bir gereksinim: Alfabe ve yazı sistemleri. *Journal of Universal History Studies, 5*(1), 1-13. https://doi.org/10.38000/juhis.1120381

Eyüp, B. (2008). *İlköğretim ikinci kademe 1981 ile 2005 Türkçe programlarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.

Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3*(12), 178-195.

Haarman, H. (2021). *Yazının tarihi* (Ö. B. Yılmaz, Çev.). Runik.

Kavcar, C., Oğuzhan, F., & Sedat, S. (1995). *Türkçe öğretimi*. Engin.

Kramer, S. N. (2002). *Tarih Sümer'de başlar* (H. Koyukan, Çev.). Kabalcı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (1981). *Ortaokul programı*. Millî Eğitim.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2006). *İlköğretim Türkçe dersi öğretim programı*. Millî Eğitim.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019). *Türkçe dersi öğretim programı*. Millî Eğitim.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı*.

Özbay, M. (2009). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Öncü.

Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Öncü.

Özdemir, B., & Demir, T. (2013). Türkçe öğretim programında yer alan okuma ve yazma becerilerine yönelik kazanımların ölçme değerlendirme yöntemlerine göre sınıflandırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 172*(172), 11-32.

Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı.

Şimşek, T. (2022). Türkçe dersi yazma becerisinin öğretim programları çerçevesinde karşılaştırmalı değerlendirmesi. *Rumeli'de Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 29*, 19-36. https://doi.org/10.29000/rumelide.1163998

Tağa, T., & Ünlü, S. (2013). Yazma eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme. *Turkish Studies, 8*(8), 1285-1299.

Tekşan, K. (2013). *Yazma eğitimi*. Kriter.

Temizkan, M., & Atasoy, A. (2014). Cumhuriyet dönemi Türkçe eğitimi ve öğretimi programlarında yazma becerisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 2*(2), 42-71.

Temizyürek, F., & Balcı, A. (2006). *Cumhuriyet dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları* (1. basım). Nobel.

Topuzkanamış, E. (2014). *Yazma stratejileri eğitiminin Türkçe öğretmenliği birinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım başarısı ve yazma kaygısına etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tunagür, M. (2020). *Üstbilişsel stratejilere dayalı yazma etkinliklerinin 8. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine, tutumlarına ve üstbilişsel yazma farkındalıklarına etkisi: Karma yöntem çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi.

Ünlüoğlu, C. (2015). *Görsel destekli yazma etkinliklerinin öğrencilerin yazma başarısına ve yazmaya yönelik görüşlerine etkisi* (Yüksek lisans tezi).

KAYNAKÇA

Acat, M. B., Demiral, H., & Kaya, M. F. (2013). Web tabanlı dinlediğini anlama testinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1-10.

Altunkaya, H. (2019). Dinleme eğitimi ve sözcük öğretimi. O. Alpaslan , & G. Gökçen içinde, *Türkçenin sözcük öğretimi* (s. 65-90). Ankara: Nobel Yayınları.

Aydın, G. (2009). Zihin Haritalama Tekniğinin Dinlediğini Anlamaya Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Bayburtlu, Y. S. (2015). 2015 Türkçe dersi öğretim programı ve 2006 Türkçe dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature And History of Turkish or Turkic, 10*(15), 137-158.

Bentley, S. C. (2000). Listening 21. Century. *İnternational Journal of Listening*, 129-142.

Blau, E. K. (1991). *More on Comprehensible Input: The Effect of Pauses and Hesitation.* Boston: Heinle & Heinle Publishers.

Cramer, R. L. (2004). *The language arts: a balanced approach to teaching reading, writing, listening, talking and thinking.* USA: Pearson Education Inc.

Çalıcı, M. A., & Aytan, T. (2020). Dinleme becerisini ölçme ve değerlendirme. T. Aytan içinde, *Etkinliklerle dinleme eğitimi* (s. 42-47). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çetinkaya, G. ve Şentürk, R. (2021). Dinleme eğitiminde ölçme ve değerlendirme. N. Bayat (Ed.), Dinleme ve eğitimi içinde (ss.313-363). Anı Yayıncılık.

Demirel, Ö., & Şahinel, M. (2003). *Türkçe öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Doğan, Y. (2011). *Dinleme eğitimi.* Ankara: Pegem Akademi.

Doğan, Y. (2014). Dinleme eğitimi kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. A. Güzel, & H. Karatay içinde, *Türkçe öğretimi el kitabı.* Ankara: PegamA yayıncılık.

Erdem, A., & Erdem, M. (2015). Yapılandırmacı Karma Öğrenme Ortamlarının Dinleme ve Konuşma Becerilerine Etkileri. *İlköğretim Online*, 1130-1148.

Erkuş, A. (2012). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme temel kavramlar ve işlemler.* Ankara: Pegem Akademi.

Girmen, P., & Bayrak, E. (2013). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Dinlediğini Anlama Sürecindeki Zihinsel Beceri Düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 221-248.

Goh, C. M. (1998). How ESL learners with different listening abilities use comprehension strategies and tactics. *Language Teaching Research, 2*(30), 124-147.

Göçer, A. (2007). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Dil Dergisi, 137*, 30-46.

Göçer, A. (2014). *Türkçe eğitiminde ölçme ve değerlendirme.* Ankara: PegemA Yayıncılık.

Graham, S., Santos, D., & Vanderplank, R. (2008). Listening comprehension and strategy use: A longitudinal exploration. *System, 36*(1), 185-206.

Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılanma.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Karakuş Tayşi, E. (2017). Dil becerileri: Anlama (dinleme ve okuma becerileri). H. Develi içinde, *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı* (s. 289-359). Ankara: Kesit Yayıncılık.

Maden, A. (2020). Türkçe dersi öğretim programlarında dinleme eğitimi. M. N. Kardaş içinde, *Dinleme Eğitimi* (s. 26-27). Ankara: Pegem Yayıncılık.

MEB. (2015). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

MEB. (2018). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara: MEB Yayınları.

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara: Talim Terbiye Kurulu.

Melanlıoğlu, D. (2016). Yabancı Öğreniciler için Dinleme Becerisine Yönelik Üstbilişsel Dereceli Puanlama Anahtarı. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1206-1229.

Melanlıoğlu, D., & Demir, A. (2016). Ortaokul Öğrencileri İçin Dinleme Stratejileri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 1885-1904.

Melanlıoğlu, D., & Karakuş- Tayşi, E. (2013). Türkçe Öğretim Programındaki DinlemeKazanımların Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Bakımından Sınırlandırılması. *Dil ve Edebiyat Eğitimi*

Dergisi, 2, 22-32.

Oxford, R. L. (1990). *Language learning strategies: What every teacher should know.* New York: Newbury House Publishers.

Özbay, M. (2009). *Dinleme eğitimi.* Ankara: Öncü Yayıncılık.

Özbay, M. (2015). *Anlama teknikleri 2: Dinleme eğitimi.* Ankara: Öncü Kitap.

Özbay, M., & Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretim programlarının dinleme becerisi bakımından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 87-97.

Özdemir, S. (2018). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Kaygısını Gidermede Hazırlıklı Konuşmaların Rolü. *.Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(1), 361-374.

Özdemir, B. (2021). Dinleme türleri ve stratejileri. E.Kolaç, S. Dal içinde, *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi.* Ankara: Nobel

Temizyürek, F., & Ünlü, N. A. (2015). Dil Öğreniminde Teknolojinin Materyal Olarak Kullanımına Bir Örnek. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 303-319.

Tompkins, G. E. (2005). *Language arts essentials.* New Jersey: Pearson Education.

Turgut, M. F., & Baykul, Y. (2014). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme.* Ankara: Pegem Akademi.

Yıldız, C., Alpaslan, O., Gökhan, A., & Yakup, Y. (2013). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Yıldız, N. (2015). Dinleme stratejileri öğretiminin beşinci sınıf öğrencilerinin dinlediğini anlama becerilerine etkisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*.

KAYNAKÇA

Akyol, H. (2012). *Programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri.* Pegem.

Allington, R. L. (2013). What really matters when working with struggling readers. *The Reading Teacher, 66*(7), 520-530.

Alvermann, D. E. (1981). The compensatory effect of graphic organizer ınstruction on text structure. *65 th Annual Meeting of the American Educational Research Association*, (s. 1-27). Los Angeles.

Baker, L., Scher, D., & Mackler, K. (1997). Home and family influences on motivations for reading. *Educational Psychologist, 32*(2), 69-82.

Bear, M. F., Connors, B. W., & Paradiso, M. A. (2016). *Neuroscience: Exploring the brain.* Wolters Kluver.

Becker, M., McElvany, N., & Kortenbruck, M. (2010). Intrinsic and Extrinsic Reading Motivation as Predictors of Reading Literacy: A Longitudinal Study. *Journal of Educational Psychology, 102*(4), 773-785.

Blachowicz, C., & Ogle, D. (2008). *Reading comprehension: Strategies for independent learners.* The Guilford Press.

Block, C. C., Rodgers, L. L., & Johnson, R. B. (2004). *Comprehension process instruciton.* The Guilford Press.

Clarke, P. J., Truelove, E., Hulme, C., & Snowling, M. J. (2014). *Developing reading comprehension.* Wiley Blackwell.

Clarke, P. J., Truelove, E., Hulme, C., & Snowling, M. J. (2014). *Developing reading comprehension.* Wiley Blackwell.

Dehaene, S. (2014). *Beyin nasıl okur? Okumanın bilimi ve evrimi.* Alfa Bilim.

DiCecco, V. M., & Gleason, M. M. (2002). Using graphic organizers to attain relational knowledge from expository text. *Journal of Learning Disabilities, 35*(4), 306-320.

Duffelmeyer, F. A., Baum, D. D., & Merkley, D. J. (1987). Maximizing reader-text confrontation with an extended anticipation guide. *Journal of Reading, 31*(2), 146-150.

Duke, N. K., Pearson, P. D., Strachhan, S. L., & Billman, A. K. (2011). Essential elements of fostering and teaching reading comprehension. S. J. Samuels, & A. E. Farstrup içinde, *What research has to say about reading instruction* (s. 51-93). International Reading Association: 2011.

Dunston, P. J. (1991). A critique of graphic organizer research. *Reading Research and Instruction, 31*(2), 57-65.

Dye, G. A. (2000). Graphic organizers to the rescue! *Teachıng Exceptional Children, 32*(3), 72-76.

Ehri, L. C. (2006). More about phonics: Findings and reflections. K. A. Dougherty Stahl, & M. C. McKenna içinde, *Reading research at work: Foundations of effective practice* (s. 155-165). Guilford.

Feathers, K. M. (2004). *Infotext: Reading and learning.* Pippin Publishing.

Gunning, T. G. (2005). *Creating literacy: Instruction for all students.* Pearson.

Guthrie, J. T., & Wigfield, A. (2000). Engagement and motivation in reading. M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. D. Pearson, & R. Barr içinde, *Haanbook of reading research: Volume III* (s. 403-422). Routledge.

Harvey, S., & Goudvis, A. (2017). *Strategies that work: Teaching comprehension for understanding, engagement, and buliding knowledge.* Stenhouse Publishers.

Hygge, S., & Knez, I. (2001). Effects of noise, heat and indoor lighting on cognitive performance and self-reported affect. *Journal of Environmental Psychology, 21*(3), 291-299.

Juhkam, M., Jõgi, A.L., Soodla, P. & Aro, M. (2023) Development of reading fluency and metacognitive knowledge of reading strategies during reciprocal teaching: Do these changes actually contribute to reading comprehension? *Frontiers in Psychology, 14* 1191103.

Kandel, E. R., Koester, J. D., Mack, S. H., & Siegelbaum, S. A. (2021). *Principles of neural science.* McGraw Hill.

Karatay, H. (2014). *Okuma eğitimi: Kuram ve uygulama.* Pegem Akademi.

Kelley, M. J., & Clausen-Grace, N. (2013). *Comprehensiion shouldn't be silent: From stragtegy instruction to students independence.* International Reading Associaton.

Kintsch, W. (1988). The role of knowledge in discourse comprehension: A construction-integration model. *Psychological Review, 95*(2), 163-182.

Kintsch, W. (1998). *Comprehension: A paradigm for cognition.* Cambridge University Press.

Kintsch, W., & Kintsch, E. (2005). Comprehension. S. G. Paris, & S. A. Stahl içinde, *Children's reading comprehension and assesment* (s. 71-92). Lawrence Erlbaum.

Klinger, J. K., Morrison, A., & Eppolito, A. (2011). Metacognition to ,mprove reading comprehension. R. E. O'Connor, & P. F. Vadasy içinde, *Handbook of reading intervetions* (s. 220-253). The Guilford press.

Kozen, A. A., Murray, R. K., & Idajean, W. (2006). Increasing all students' chance to achieve: Using and adapting anticipation guides with middle school learners. *Intervention in School and Clinic, 41*(4), 195-200.

Kucer, S. B. (2014). *Dimensions of literacy: A conceptual base for teaching reading and writing in school settings.* Routledge.

Kuhn, M. R., & Stahl, S. A. (2003). Fluency: A review of developmental and remedial practices. *Journal of Educational Psychology, 95*(1), 3-21.

Kuşdemir, Y. (2014). Doğrudan Öğretim Modeli'nin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerine etkisi (Tez No. 354645) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi] YÖK Tez Merkezi.

Manz, S. L. (2002). A Strategy for Previewing Textbooks: Teaching Readers To Become THIEVES. *The Reading Teacher, 55*(5), 434-435.

McKenna, M. C., Kear, D. J., & Ellsworth, R. A. (1995). Children's attitudes towards reading: A national survey. *Reading Research Quarterly, 30*(4), 934-956.

McLuhan, M. (2002). *The Gutenberg galaxy: The making of typographic man.* University of Toronto Press.

Melby-Lervåg, M., Lyster, S.-A. H., & Hulme, C. (2012). Phonological skills and their role in learning to read: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin, 138*(2), 322-352.

Mokhtari, K., & Reichard, C. A. (2002). Assessing students' metacognitive awareness of reading strategies. *Journal of Educational Psychology, 94*(2), 249-259. doi: 10.1037//0022-0663.94.2.249

Mokhtari, K., & Reichard, C. A. (2002). Assessing Students' Metacognitive Awareness of Reading Strategies. *Journal of Educational Psychology, 94*(2), 249-259.

Neufeld, P. (2005). Comprehension instruction in content area classes. *The Reading Teacher, 59*(4), 302-312.

Oakhill, J., Cain, K., & Elbro, C. (2015). *Understanding and teaching reading comprehension.* Routledge.

Ogle, D. M. (1986). K-W-L: A teaching model that develops active reading of expository text. *The Reading Teacher, 39*(6), 564-570.

Paris, S. G., Wasik, B. A., & Turner, J. C. (1996). The development of srategic readers. R. Barr, M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, & P. Pearson içinde, *Handbook of reading research: Volume II* (s. 609-640). Lawrence Erlbaum Associates.

Pearson, P. D., & Gallagher, M. C. (1983). The instruction of reading comprehension. *Contemporary Educational Psychology, 8*(3), 317-344.

Perfetti, C., & Helder, A. (2022). Progress in reading science: Word identification, comprehension, and universal perspectives. M. J. Snowling, C. Hulme, & K. Nation içinde, *The science of reading: A handbook* (s. 5-35). Wiley Blackwell.

Pressley, M. (2000). What should comprehension ınstruction be the ınstruction of? M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P. Pearson, & R. Barr içinde, *Handbook of reading research: Volume III* (s. 545-561). Lawrence Erlbaum Associates.

Rayner, K. (1998). Eye movements in reading and information processing: 20 years of research. *Psychological Bulletin, 124*(3), 372-422.

Robinson, M. V. (2005). *Examining the relationship between vocabulary knowledge, oral reading fluency, and reading comprehension* (Publication No. 3181126) [Doctoral dissertation, University of Oregon] ProQuest Dissertation & Theses Global.

Rumelhart, D. E. (2013). Toward an interavtive model of reading. D. E. Alvermann, N. J. Unrau, & R. B. Ruddell içinde, *Theoretical models and processes of reading* (s. 719-747). International Reading Association.

Saenger, P. (1997). *Space between words: The origins of silent reading.* Stanford University Press.

Schiefele, U. (1999). Interest and learning from text. *Scientific Studies of Reading, 3*(3), 257-279.

Schunk, D. H., & Zimmerman, B. J. (2007). Influencing children's self-efficacy and self-regulation of reading and writing through modeling. *Reading & Writing Quarterly, 23*(1), 7-25.

Stockard, J., Wood, T. W., Coughlin, C., & Rasplica Khoury, C. (2018). The effectiveness of direct instruction curricula: A meta-analysis of a half century of research. *Review of Educational Research, 88*(4), 479–507. https://doi.org/10.3102/0034654317751919

Tavşanlı, Ö. F., & Kaldırım, A. (2023). *Grafik örgütleyiciler el kitabı: Yazma becerisi etkinlikleri.* Nobel.

Tavşanlı, Ö. F., & Kaldırım, A. (2024). *Grafik örgütleyiciler el kitabı: Okuma becerisi etkinlikleri.* Nobel.

Tompkins, G. E. (2010). *Literacy for the 21st century: A balanced approach.* Allyn & Bacon.

Urquhart, V., & McIver, M. (2005). *Teaching writing in the content areas.* Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.

Ülper, H. (2010). *Okuma ve anlamlandırma becerilerinin kazandırılması.* Nobel Akademik.

Vacca, J. A., Vacca, R. T., Gove, M. K., Burkey, L. C., Lenhart, L. A., & McKeon, C. A. (2015). *Reading & learning to read.* Pearson.

Vincent, D. (2000). *The rise of mass literacy: Reading and writing in modern europe.* Polity.

Vogrinčič Čepič, A., Mascia, T., & Aerila , J.-A. (2024). Reading for Pleasure: A Review of Current Research. *New Zealand Journal of Educational Studies, 59*, 49-71.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Harvard University Press.

Vygotsky, L. S. (2012). *Thought and language.* MIT Press.

Wentzel, K. R. (1998). Social relationships and motivation in middle school: The role of parents, teachers, and peers. *Journal of Educational Psychology, 90*(2), 202-209.

Williams, J. P., Pollini, S., Nubla-Kung, A. M., Snyder, A. E., Garcia, A., Ordynans, J. G., & Atkins, J. G. (2014). An ıntervention to improve comprehension of cause/effect through expository text structure instruction. *Journal of Educational Psychology, 106*(1), 1-17.

KAYNAKÇA

Acat, M. B. (2002). Türkiye' de yabancı dil öğreniminde motivasyon kaynakları ve sorunları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *31*(31), 312-329.

Adelmann, K. (2012). Eavesdropping as listening development. *International Journal of Listening Special Issue: Best Practices in the Teaching of Listening*, *26*(2), 91-93.

Akalın, Ş. H. (2000). Bilişim çağı ve Türkçenin sorunları. *2000 Yılında Türk Dilinin Sorunları Toplantısında sunulmuş bildiri*, *İstanbul Üniversitesi*, *İstanbul*.

Akar, A. (2010). *Türk dili tarihi*. Ankara: Ötüken.

Akkoyunlu, B. & İsmailov, İ. (2009). Sosyal ağ (Blogs, Facebook, Myspace) araçlarında yapılan dil yanlışları. 2. *Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, *Lefkoşa*, *K.K.T.C.*

Aksan, D.(2004). *Dil bilim ve Türkçe yazıları*. İstanbul: Multilingual.

Akşehirli, M. (2023). Televizyon dizilerinde yabancı kelime ve dil bilgisi ögelerinin kullanımı. *Dil Araştırmaları*, 32, 239-256.

Akyol, H. (2003). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi*. Ankara: Gündüz.

Altuntaş, İ. (2012). *Yedinci sınıf Türkçe dersi konuşma eğitiminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çukurova Üniversitesi, Adana.

Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies*, *5*(3), 729-749.

Alyılmaz, C.,Er, O. & Çoban, İ. (2023). *Türkçe eğitiminin güncel sorunları*. Bursa: Teke Akademi.

Ashley, K. D. (2008). *The effects of focused fluency practice on Reading Rate, motivation, and ınterest in reading for struggling primary students*. Wichita State University.

Avcı, Y. E., Koçoğlu, E. & Ekici, Ö. (2013). Göçün eğitim ve eğitim yönetimine etkisine ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri (Diyarbakır ili örneği). *International Journal of Social Science*, *6*(2), 91-105.

Aydın, E. & Kaya, M. (2021). *Yazma yöntem ve teknikleri*. Ankara: Pegem

Bayar, N. (2016). Dil ve toplum. *Uluslararası Edebiyat ve Toplum Sempozyumu*.

Bekar, B. (2021). Avrupa' da yaşayan Türkler için Türkçenin önemi. *Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*. 1, 129-140.

Boylu, E. & Işık, P. (2019). Suriyeli mülteci çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaşadıkları durumlara ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *39*(2), 895- 936.

Bulak, Ş. (2013).Türkçenin sadeleştirilmesinde yanlış ek kullanımı veya eklerin yanlış kullanılması. *International Journal of Social Science*, *6*(3), 57-76.

Calhoon, M. B. (2005). Effects Of A Peer-Mediated Phonological Skill And Reading Comprehension Program on Reading Skill Acquisition for Middle School Students with Reading Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, *38*(5), 424-433.

Çakır, H. & Topçu, H. (2005). Bir iletişim dili olarak internet. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *19*(2), 71-96.

Çakır, M. (1994). Dil kirlenmesi: Türkçede yabancı sözcüklerin kullanımı. *Cogito Dergisi*, 2. Çifçi, M. (2006). *Türkçe öğretiminin sorunları*. Ankara: Gazi.

Çiftçi, M. (2006). *Türkçe öğretiminin sorunları*. Ankara: Gazi.

Çiftçi, Ö. & Temizyürek, F. (2008). İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin ölçülmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 109-129.

Çiftçi, Ö. & Uzunyol, C. (2019). Öğretmen görüşlerine göre Türkçe öğretiminde karşılaşılan problemlerin kaynakları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *7*(4), 825-840.

Demir, C. & Yapıcı, M. (2007). Ana dili olarak Türkçenin öğretimi sorunları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(2), 177-192.

Demirel, Ö. (1999). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem.

Dolgun, U. (2005). *Enformasyon toplumundan gözetim toplumuna*. Bursa: Ekin.

Erden, B. (2014). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programında konuşma eğitimine yönelik olarak önerilen yöntem tekniklere ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

Erdoğan, M. (2012). Yeni medyada dil kullanımı. *Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, *Karınca Yayıncılık*.

Erdoğan, Ö. & Yangın, B. (2014). Süreç temelli yaratıcı yazma uygulamalarının yazılı anlatıma ve yazmaya ilişkin tutuma etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 438-459.

Ergin, M. (1995). *Türk dili*. İstanbul: Bayrak.

Ergin, M. (1996). *Orhun abideleri*. İstanbul: Boğaziçi.

Evcen, Y. (1999). Dil bir ulusun en güçlü silahıdır. *Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı Tebliğler Kitabı*, Ankara: *TRT.*

Fansa, M. (2015). Geçici eğitim merkezlerindeki yabancı öğrencilere yönelik Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri [Bildiri sunumu]. *25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, *Antalya*.

Göçer, A. (2010). Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. *3*(12), 178-195.

Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarına göre Türkçenin güncel sorunları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*. *6*(11), 492-515.

Göçer, A. (2016). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem.

Gözübüyük T. M. (2017). Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların Trabzon devlet okullarındaki durumu. *Göç Dergisi*, *4*(1), 119-152.

Guthrie, J. T., Wigfield, A., Metsala, J.L., & Cox, K.E. (1999). Metin anlama ve okuma miktarının motivasyonel ve bilişsel tahmin edicileri. *Bilimsel Okuma Çalışmaları*, 3, 231-256.

Gülbuğ, E. (2011). Kitle iletişim araçlarında kullanılan Türkçe ve yozlaşan bir değer olarak dil üzerine. *Dil Bilimi, Dil Bilgisi ve Dil Eğitimi II*, *Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları*, *Ankara*, 38. ICANAS (10-15.09.2007), 569-590.

Gümüş, O. & Buluç, B. (2007). İşbirliğine dayalı öğrenme yaklaşımının Türkçe dersinde akademik başarıya etkisi ve öğrencilerin derse ilgisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 49, 7-30.

Güneş, F. (2009). *Hızlı okuma ve anlamı yapılandırma*. Ankara: Nobel.

Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem.

Hinofotis, F. & Baily, K. (1980). American undergraduate reaction to the communication skills of foreign teaching assistants TESOL 80: Building Bridges. *Research and Practice in TESL*, 124-125

İlhan, N. (2007). Çocukların dil edinimi, dil gelişimi ve dile katkıları. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 155-160.

Kantemir, E. (1997).*Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Engin.

Karahan, L. (1999). Radyo ve televizyon yayınlarında yöresel söyleyiş sorunu. *Radyo ve Televizyon Yayınlarında Türk Dilinin Kullanımı Tebliğler Kitabı*, T*RT Eğitim Dairesi Başkanlığı*, *Ankara*, 53-58.

Kavcar, C. (2002). Türkçenin güncel sorunları. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*.

Kurudayıoğlu, M. & Çetin, Ö. (2014). Temel beceriler ve Türkçe öğretimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *3*(3), 119.

Kurudayıoğlu, M. (2011). *Konuşma Eğitimi*. İstanbul: Kriter.

Larsen F. & Long, M. (1991). *An ıntroduction to second language research*. New york: Longman.

Levent, F. & Çayak, S. (2017). Türkiye' deki Suriyeli öğrencilerin eğitimine yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(27), 21-46.

MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı ve kılavuzu*. Ankara: MEB.

MEB. (2019). *İlköğretim Türkçe dersi (1-8.sınıflar) öğretim programı*. Ankara: MEB.

Mercan Uzun, E. & Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, *1*(1), 72-83.

Moralı, G. (2018). Suriyeli mülteci çocuklara Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *8*(15), 1426-1449. DOI: 10.26466/opus.443945

Öner, T. (2006). Bilişimde özenli Türkçenin önemi. *Bilişim ve Bilgisayar Mühendisliği Dergisi*, 1(1).

Öz, M. F. (2006). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı.

Özbay, M. (2005). Sesle ilgili kavramlar ve konuşma eğitim. *Millî Eğitim*,168, 116-125. Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Rize: Öncü.

Özdemir, E. (2011). *Eleştirel okuma*. Ankara: Bilgi.

Özönder, S. (2008). *Kaşgarlı Mahmut kitabı*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Roundy, A. R., & Roundy, P. T. (2009). The effect of repeated reading on student fluency: Does practice always make perfect?. *International Journal of Human and Social Sciences*, *4*(1), 54-59.

Sanders Reio, J. (2010). *Investigation of the relations between domain-specific beliefs about writing, writing self-efficacy, writing apprehension, and writing performance in undergraduates*. University of Maryland, College Park.

Sayılı, A. (1994). Bilim, kültür ve öğretim dili olarak Türkçe, *Türk Tarih Kurumu Yayınları XXIII Dizisi*, 1(2).

Schoenbach, R., Braunger, J., Greenleaf, C.& Litman, C. (2003). Apprenticing adolescents to reading in subject area classrooms. *Phi Delta Kappan*. *85*(2), 133-138.

Sever, S. (1992). Dil ve edebiyat öğretiminde fonetik ve diksiyon çalışmalarının önemi. *Eğitim ve Bilim*, *16*(83), 45-53.

Sever, S. (2001). Öğretim dili olarak Türkçenin sorunları ve öğretme-öğrenme sürecindeki etkili yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *34*(1), 11-22.

Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı.

Sever, S., Kaya Z. & Aslan C. (2011). *Etkinliklerle Türkçe öğretimi*. İzmir: Tudem.

Susar Kırmızı, F. & Akkaya, N. (2009). Türkçe öğretimi programında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(25), 42-54.

Şahin, Y. (2011). *Okuma eğitimi*. Konya: Eğitim.

Şamiloğlu, O. (1999). Eğitim ve iletişim dili olarak Türkçe. *Radyo ve Televizyon Yayınlarında Rürk Dilinin Kullanımı Tebliğler Kitabı*. Ankara: TRT.

Tağa, T & Ünlü S. (2013). Yazma eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir inceleme.*Turkish Studies*, *8*(8), 1285-1299.

Tanay Akalın, A. (2016). *Türkiye'ye gelen Suriyeli göçmen çocukların eğitim sorunları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Tarcan, A. (2006). Sanal dünyada dil savaşları. *Üniversite ve Toplum Dergisi*, *6*(1), 1-9.

Taşçı, F. (2011). Anadolu liseleri İngilizce derslerinde konuşma ve dinleme becerilerinin kazandırılmasına yönelik etkinliklerde karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarının incelenmesi: öğretmen ve öğrenci algıları (Kayseri ili örneği) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Taşkın, G. & Üsküplü, S. (2004). Bilişim Türkçesi. *Akademik Bilişim Konferansında sunulmuş bildiri*, *Karadeniz Teknik Üniversitesi*, *Trabzon*.

Tattersal, A. (2003). The ınternet and French language. *Center for Language in Education Occasional Papers*, ED: 477228.

TDK. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.

Temur, T. & Vuruş, N. (2009). İnternet (genel ağ) ortamında Türkçenin kullanımına ilişkin bir çözümleme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(22).

Tok, M. & Ünlü, S. (2014). Yazma becerisi sorunlarının ilkokul, ortaokul ve lise öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *50*(13), 73-95.

Topsakal, C., Merey, Z. & Keçe, M. (2013). Göçle gelen ailelerin çocuklarının eğitim-öğrenim hakkı ve sorunları üzerine nitel bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6* (27), 546-560.

Tosun, C. (2005). Dil zenginliği, yozlaşma ve Türkçe. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *1*(2), 136-153.

Tuna, O. N. (1997). *Sümer ve Türk dillerinin tarihi ilgisi ile Türk dilinin yaşı meselesi*. Ankara: TDK.

Tunagür, M. (2020). *Üst bilişsel stratejilere dayalı yazma etkinliklerinin 8. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerilerine, tutumlarına ve üst bilişsel yazma farkındalıklarına etkisi: karma yöntem çalışması* [Yayımlanmamış Doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Türkoğlu, N. (2003). *Kitle iletişimi ve kültür*. Anadolu: Naos.

Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 461-472.

Ünalan, Ş. (2006). *Dil fukaralığı: Söz varlığından söz darlığına*. Ankara: MEB.

Yaman, H. & Erdoğan, Y. (2007). İnternet kullanımının Türkçeye etkileri: Nitel bir araştırma. Journal of Language and Linguistic Studies, 3(2).

Yangın, B. (1994). *İlkokul öğretmenlerinin Türkçe dersindeki davranışları* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Yılmaz, M. F. (2012).İnternet ortamında şekillenen söyleşi dili üzerine toplum dil bilimsel bir inceleme. *Dede Korkut Dergisi*, *1*(1).

BÖLÜM YAZARI HAKKINDA BİLGİ

Doç. Dr. Muharrem Kürşad YANGİL

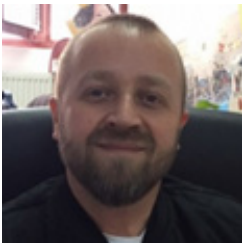

2000 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 2002 yılında aynı üniversitede yüksek lisans eğitimini tamamladı. 2015 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi ABD'nda doktora eğitimini tamamladı. Hâlen Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Türkçe Eğitimi ABD'nda görev yapmakta olan YANGİL evli ve bir çocuk babasıdır.

KAYNAKÇA

Ahi, S. S. (2020). *Ulusal Kimliğin İnşası Sürecinde Çocuk Edebiyatı Faaliyetleri (1923-1940)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Akdağ, E. (2012). *Sevimli Mecmua adlı çocuk dergisi (çeviri yazı, inceleme)*. Yüksek lisans tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alaylıoğlu, R. ve Oğuzkan, A. F. (1976). *Ansiklopedik eğitim sözlüğü.* İstanbul: İnkılap ve Ata.

Aslan, İ. (1982). Dünyanın İlk Çocuk Bayramı ve 23 Nisan Çocuk Yılı. *Belleten*, (182).

Aygün, E. (2013). Erken cumhuriyet dönemi çocuk roman ve hikâyelerinde bellek sosyalizasyonu çerçevesinde çocuk özne. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 110-128.

Doğan, A. (2001). Aka Gündüz'ün çocuklara yönelik eserleri ve çocuk edebiyatındaki yeri. Türkbilig, (2), 32-39.

Gürel, Z. ve Aksoy, T. (2008). Türkçe ilk alfabe kitabı Nuhbetü'l-Etfâl'de Türkçe öğretim metodu ve günümüzdeki bazı uygulamalar. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *2*(17), 1-29.

Karakuş Öztürk, H. (2017). Çocukluğun tarihsel gelişimi üzerine düşünceler. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 253-276.

Koçakoğlu, B. (2020). Ulus devlet modelinde bir yurttaş çocuk: Küçük Durmuş. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (43), 380-390.

Neydim, N. (1998). Çocuk ve edebiyat. İstanbul: Bu.

Onur, B. (2009). Türk modernleşmesinde çocuk. Ankara: İmge.

Sever, S. (2012). Çocuk ve edebiyat. İzmir: Tudem.

Sınar, A. (2006). Türkiye'de çocuk edebiyatı çalışmaları. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, (7), 175-226.

Şimşek, H. (2001). XIX. yüzyıl çocuk dergiciliği ve eğitsel işlevleri üzerine. Milli Eğitim Dergisi, 151, 1-9.

Şimşek, T., Arslan, A. ve Yakar, Y. M. (2011). Çocuk edebiyatı tarihi. Tacettin Şimşek (Ed.). Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı. Ankara: Grafiker Yayınları

Şimşek, T. (2014). Çocuk edebiyatı tarihine ön söz. *Türk Dili Dergisi*, *7*(756), 15-58.

Şirin, M. R. (2015). Çocuğa adanmış konuşmalar II. İstanbul: İz.

Şirin, M. R. (2016). Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı. İstanbul: Kapı.

TDK Büyük Türkçe Sözlük (2005). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yavuzer, H. (2001). Çocuk psikolojisi. İstanbul: Remzi.

Yılmaz, N. (2012). *Türk çocuk edebiyatı kitaplarındaki çocuk gerçekliğine eleştirel bir bakış.* Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

TÜRKİYE'NİN DALGA ENERJİSİ POTANSİYELİNE COĞRAFİ BİR BAKIŞ:

MUHTEMEL SAHALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

KÜBRA METİN
DOÇ. DR. MUHAMMED ORAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'NİN DALGA ENERJİSİ POTANSİYELİNE COĞRAFİ BİR BAKIŞ: MUHTEMEL SAHALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kübra Metin, Doç. Dr. Muhammed Oral

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-24-1
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'NİN DALGA ENERJİSİ POTANSİYELİNE COĞRAFİ BİR BAKIŞ: MUHTEMEL SAHALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ
Kübra Metin, Doç. Dr. Muhammed Oral
IX+109 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-24-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağaçbiçer, G. (2010). *Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Türkiye Ekonomisine Katkısı ve Yapılan Swot Analizler, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.* Çanakkale.

Ağarı, M. (2007). Irak ve Belh Coğrafya Ekolleri ve İlk Temsilcileri: İbn Hurdazbih, Ya Kubi ve İstahri. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 34, s. 169- 191.

Ağca, T. (2019). Enerji Koridoru Olma Yolunda Türkiye'nin Enerji Arz Güvenliği: Avantajlar ve Dezavantajlar, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Blimler Enstitüsü, İktisat Ana Bilim Dalı. Sivas.

Akengin, H., Dölek , İ., ve Özdemir, Y. (2020). Türkiye'nin Denizleri ve Kıyıları. H. Akengin, ve İ. Dölek içinde, *Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası* (s. 301-325). Ankara: Pegem Akademi.

Akkuş, İ., ve Alan, H. (2016). *Türkiye'nin Jeotermal Kaynakları, Projeksiyonlar, Sorunlar ve Öneriler Raporu.* Ankara: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Jeoloji Mühendisleri Odası (JMO).

Akova, İ. (2022). Enerji Kaynakları. M. Doğan, ve Ö. Sertkaya Doğan içinde, *Beşeri ve Ekonomik Coğrafya* (s. 285- 329). Ankara: Pegem Akademi.

Akpınar, E., ve Başıbüyük, A. (2011). Jeoekonomik Önemi Giderek Artan Bir Enerji Kaynağı: Doğalgaz . *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, Cilt: 6, Sayı: 3, s. 119-136.

Aksoy, B. (2021). Enerji Kaynakları. Ü. Bekdemir içinde, *Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya* (s. 235-259). Ankara: Pegem Akademi.

Alparslan, U. (2023). *Türkiye Elektrik Görünümü 2023.* EMBER.

Andrews, J., ve Jelley, N. (2007). *Energy Science: Principles, Technologies and Impacts.* Oxford University Press.

Argın, M., ve Yerci, V. (2015). The Assessment of Offshore Wind Power Potential of Turkey. *9th International Conference on Electrical and Electronics Engineering (ELECO)*, 966-970.

Arslan, S., Darıcı, M., ve Karahan, Ç. (2001). Türkiye'nin Jeotermal Enerji Potansiyeli . M. Toksoy içinde, *Jeotermal Enerji Doğrudan Isıtma Sistemleri: Temelleri ve Tasarımı Seminer Kitabı* (s. 21-28). İzmir: TMMOB Makine Mühendisleri Odası, MMO Yayın no : MMO/2001/270.

Atalay, İ. (1981). *Denizaltı Jeolojisi ve Jeomorfolojisi* . Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Atalay, İ. (2011). *Türkiye İklim Atlası.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Atalay, İ. (2013). *Uygulamalı Klimatoloji.* İzmir: META Basım .

Atalay, İ. (2016). *Uygulmalı Jeomorfoloji.* İzmir: Meta Basım.

Atalay, İ. (2017). *Türkiye Jeomorfolojisi.* İzmir: Meta Basım .

Ayhan , V. (2009). *İmparatorluk Yolu: Orta Doğu ve Petrol.* Bursa: Dora Yayınları.

Aytaç, A. (2021). Jeolojik Zamanlar . M. Alım, ve S. Doğanay içinde, *Yer Bilimi* (s. 32- 48). Ankara: Pegem Akademi.

Badcock- Broe , A., Flynn, R., George, S., Gruet, R., ve Medic, N. (2014). *Wave and Tidal Energy Market Deployment Strategy for Europe.* SI Ocean.

Bak, U. (2003). *Dalga Enejisinden Elektrik Enerjisine Dönüşüm Sistemleri, Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.*

BAKKA. (2017, Haziran). *Pilot Dalga Enerji Santrali Protokolü İmzalandı*. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA): https://www.bakka.gov.tr/haber/pilot-dalga-enerji-santrali-protokolu-imzalandi/863, Erişim Tarihi: 14.07.2023 adresinden alındı

Bauen, A. (2006). Future energy sources and system- Acting on climate change and energy security. *Journal of Power Sources 157*, 893- 901.

Bayraç, H. N. (2018). Uluslararası Doğalgaz Piyasasının Ekonomik Yapısı ve Uygulanan Politikalar. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi* , Cilt: 13, Sayı: 3, s. 13- 36.

Biresselioğlu , M. (2012). NATO' nun Değişen Enerji Güvenliği Algısı: Türkiye'nin Olası Konumu. *Uluslararası İlişkiler*, Cilt: 9, Sayı: 34, s. 227- 252.

Blij, H. D. (2019). *Coğrafya Neden Önemlidir Hiç Olmadığı Kadar.* Ankara: Hece .

Boniface, P. (2018). *Herkes İçin Jeopolitik.* İstanbul: Erdem Yayınları .

Boztepe, M. (2009). İzmir ve Çevresinde Yenilenebilir Enerji Kaynakları Potansiyeli ve Kullanımı. *TMMOB İKK İzmir Kent Sempozyumu* , (s. 197- 203). İzmir.

BP. (2022). Statstical Review of World Energy- all data, 1965- 2021. British Petroleum.

Campos, A., ve Fernandes, C. P. (2017). The Geopolitics of Energy. C. P. Fernandes , ve T. F. Rodrigues içinde, *Geopolitics of Energy and Energy Security* (s. 23- 40). Lisboa- Portugal: Instituto da Defesa Nacional.

Clarke, J. A., Connor, G., Grant, A. D., ve Johnstone, C. M. (2006). Regulating the output characteristics of tidal current power stations to facilitate better base load matching over the lunar cycle. *Renewable Energy, Vol. 31 (2)*, 173- 180.

Clemenet, A., McCullen, P., Falcao, A., Fiorentino, A., Gardner, F., Hammarlund, K., . . . Thorpe, T. (2002). Wave energy in Europe: Current Status and Perspectives. *Renewable and Sustainable Energy Reviews, Vol. 6 (5)*, 405- 431.

Çelikpala, M. (2014). Enerji Güvenliği: NATO'nun Yeni Tehdit Algısı. *İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları* , Cilt: 10, Sayı: 40, s. 75- 99.

Day, A. H., Babarit, A., Fontaine, A., He, Y. P., Kraskowski, M., Murai, M., . . . Shin, H. K. (2015). Hydrodynamic Modelling of Marine Renewable Energy Devices: A State of the Art Review. *Ocean Engineering, Vol. 108*, 46- 69.

Defay, A. (2005). *Jeopolitik.* Ankara: Dost Kitabevi.

Demirel, Y. (2012). *Energy: Production, Conversion, Storage, Conservation and Coupling.* U.S.A.: Green Energy and Technology, Springer.

Demirok, H. D., ve Koçer, H. E. (2020). Generation of Electrical Energy From OWC Based Wave Motion. *European Journal of Science and Technology* , 202- 206.

Demirtaş, Ö. (2013). *Enerji Piyasasındaki Son Gelişmeler ve Kaya (Şeyl) Gazı* . Türkiye İş Bankası.

Doğanay, H., ve Coşkun, O. (2017). *Enerji Kaynakları.* Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, H., ve Doğanay, S. (2020). *Coğrafya'ya Giriş.* Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, H., ve Sever, R. (2020). *Genel ve Fiziki Coğrafya.* Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, H., Özdemir, Ü., ve Şahin, İ. F. (2015). *Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya.* Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, S., ve Doğanay, G. (2022). Türkiye'nin Coğrafi Konumu, Sınırları ve Jeopolitiği. S. Doğanay, ve M. Alım içinde, *Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası* (s. 1-52). Ankara: Pegem Akademi.

Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası.* İstanbul: Çantay Kitabevi.

Dölek, İ. (2020). Hidrografya. H. Akengin, ve İ. Dölek içinde, *Genel Fiziki Coğrafya* (s. 341-365). Ankara: Pegem Akademi.

DSİ. (2021). *DSİ 2021 Yılı Faaliyet Raporu.* T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü.

Duman, F. (2021). Deniz Jeopolitiğinin Kavramsal ve Teorik Kökenleri. *Deniz Araştırmaları ve Mavi Strateji Dergisi*, 75-85.

Edenhofer, O., Madruga, R. P., Sokona, Y., Seyboth, K., Matschoss, P., Kadner, S., . . . Stechow, C. V. (2011). *Renewable Energy Sources and Climate Change Mitigation Special Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* Cambridge University Press.

Edirne Valiliği.(2020).Dalga (Gelgit) Enerjisi Sunumu.

EIA. (2011). *World Shale Gas Resources: An Initial Assessment of 14 Regions Outside the United States.* Washington, DC: U.S. Energy Information Administration.

Engin, N. (1984- 85). Petrol ve Türkiye. *İ. Ü. İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, Seri: 30, s. 105- 120. .

EPDK. (2022). *Doğalgaz Piyasası 2022 Yılı Sektör Raporu.* Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu.

EPDK. (2022). *Elektrik Piyasası 2022 Yılı Piyasa Gelişim Raporu.* Enerji Piyasa Düzenleme Kurulu.

Erdal, L., ve Karakaya, E. (2012). Enerji Arz Güvenliğini Etkileyen Ekonomik, Siyasi ve Coğrafi Faktörler. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt:31, Sayı: 1, s. 107- 136.

Erdener, H., Erkan , S., Eroğlu, E., Nadiye , G., Şengül, E., ve Baç, N. (2010). *Sürdürülebilir Enerji ve Hidrojen* . ANKARA: ODTÜ Yayıncılık.

Erinç, S. (2015). *Jeomorfoloji I.* İstanbul: Der Yayınları.

Etemadi, A., Emami, Y., Asefafshar, O., ve Emdadi, A. (2011). Electricity Generation by the Tidal Barrages . *Energy Procedia, Vol. 12* , 928- 935.

Falnes, J. (2007). A Review of Wave-Energy Extraction. *Marine Structures, Vol. 20 (4)*, 185- 201.

Flint, C., ve Taylor, P. J. (2014). *Siyasi Coğrafya Dünya- Ekonomisi, Ulus- Devlet ve Yerellik.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Folley, M. (2017). The Wave Energy Resource. A. Pecker, ve J. P. Kofoed içinde, *Handbook of Ocean Wave Energy.* Springer.

GECF. (2022). *Global Gas Outlook 2050.* Gas Exporting Countries Forum.

Ghaedi, A., ve Gorginpour, H. (2021). Generated Power Enhancement of the Barrage Type Tidal Power Plants . *Ocean Engineering, Vol. 226*, 1- 14.

Gobato, R., Gobato, A., ve Fedrigo, D. F. (2015). Study Pelamis System to Capture Energy of Ocean Wave. *arXis ön baskısı arXiv:1508.01106*, 1- 31.

Göğsu, S., ve Hastaoğlu, K. Ö. (2019). Ters Mesafe Ağırlıklı Enterpolasyon Yönteminde Güç Fonksiyonu Etkisinin İncelenmesi, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 17. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 25-27 Nisan 2019. Ankara.

Gülersoy, A. (2014). Unutulmuş Bir Coğrafya Ekolü: Belh Coğrafya Okulu. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, s. Cilt: 9, Sayı: 11, s. 233- 242.

Gülmez, S. B. (2009). Denizlerin Jeopolitiği: Alfred Thayer Mahan. M. S. Palabıyık içinde, *Batı'da Jeopolitik Düşünce* (s. 21-34). Ankara: Orion Kitabevi.

Gülsaç, I. I. (2009). Okyanuslardan Gelen Enerji Dalga Enerjisi. *Bilim ve Teknik* , 58- 61.

Gümüşçü, O. (2015). *Coğrafya'ya Davet.* İstanbul: Yeditepe .

Gürdeniz , C. (2019). *Mavi Vatan Yazıları.* İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınevi.

GWEC. (2023). *Global Wind Report 2023.* Global Wind Energy Council.

Hanilçe, M. (2010). Coğrafi Keşiflerin Nedenlerine Yeniden Bakmak. *Tarih Okulu*, s. Cilt: 7, s. 47-70.

Helfer, F., Lemckert, C., ve Annissimov, Y. G. (2014). Osmotic Power with Pressure Retarded Osmosis: Theory, Performance and Trends– A Review. *Journal of Membrane Science, Vol. 453*, 337- 358.

Huggett, R. J. (2015). *Jeomorfolojinin Temelleri.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

IEA. (2022). *Nuclear Power and Secure.* International Energy Agency .

IEA. (2022). *SDG7: Data and Projections.* International Energy Agency.

IEA. (2022). *World Energy Outlook.* International Energy Agency.

İkiz, A. S. (2020). *Doğal Kaynaklar ve Enerji Ekonomisi.* Ankara: Astana Yayınları.

İlhan, S. (2003). *Jeopolitik Duyarlılık.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

İlhan, S. (2004). *Türkie'nin Zorlaşan Konumu (Uygarlıklar Savaşı- Küreselleşme- Petrol).* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

IRENA. (2020). *Green Hydrogen a Guide to Policy Making.* Abu Dhabi: International Renewable Energy Agency .

IRENA. (2022). *Renewable Capacity Statistics.* International Renewable Energy Agency.

IRENA. (2023). *Global Geothermal Market and Technology Assessment.* International Renewable Energy Agency.

Jensen, A. H. (2019). *Coğrafya Tarihi, Felsefesi ve Temel Kavramları.* İstanbul: İdil Yayıncılık.

Jia, Y., Alva, G., ve Fang, G. (2019). Development and applications of photovoltaic– thermal systems: A review. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 249- 265, https://doi.org/10.1016/j.rser.2018.12.030.

Kademli, M. (2020). *Temel Enerji Kaynakları.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kara, H. (2018). Fiziki Coğrafya. H. Yazıcı, ve N. Koca içinde, *Genel Coğrafya* (s. 65-108). Ankara: Pegem Akademi.

Karaaslan, A., ve Gezen , M. (2017). *Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Değerlendirilmesi Türkiye Örneği.* Bursa: Eken Yayınları.

Karabulut, Y. (2003). *Türkiye Enerji Kaynakları.* Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.

Karaca, U. (2009). Hitler'in Jeopolitiği: Karl Haushofer. M. S. Palabıyık içinde, *Batı'da Jeopolitik Düşünce* (s. 111-124). Ankara: Orion Kitabevi.

Karagöl, E. T., ve Kavaz, İ. (2017). *Kaya Gazının Küresel Enerji Piyasalarındaki Yeri ve Türkiye'deki Geleceği, Sayı: 222.* İstanbul: SETA .

Kempener, R., ve Neumann, F. (2014). *IRENA Ocean Energy Technology Brief- Tidal Energy.* IRENA .

Khare, V., Nema , S., ve Baredar, P. (2020). *Ocean Energy Modeling and Simulation with Big Data.* Oxford, United Kingdom: Butterworth-Heinemann Publication.

Kim, N. J., Ng, K. C., ve Chun, W. (2009). Using the Condenser Effluent From a Nuclear Power Plant for Ocean Thermal Energy Conversion (OTEC). *International Communications in Heat and Mass Transfer, Vol. 36 (10)*, 1008- 1013.

Kleipert, R. (2012). The feasibility of a commercial osmotic power plant, Delft University of Technology, Faculty of Civil Engineering and Geosciences, Department of Hydraulic Engineering (Master's Thesis).

Kocadağlı, A. Y. (2011). Şehir Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Ayvalık. *Sosyoloji Dergisi, Dizi: 3, Sayı: 22*, 89- 131.

Kofoed, J. P. (2017). The Wave Energy Sector. A. Pecher, ve J. P. Kofoed içinde, *Handbook of Ocean Wave Energy.* Springer.

Kofoed, J. P., Frigaard, P., Friss- Madsen, E., ve Sorensen, H. C. (2006). Prototype Testing of the Wave Energy Converter Wave Dragon. *Renewable Energy Vol. 31(2)*, 181- 189.

Kopar, İ. (2022). Türkiye'nin Jeomorfolojik Özellikleri. S. Doğanay, ve M. Alım içinde, *Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası* (s. 67-101). Ankara: Pegem Akademi.

Koral, H., ve Öncel, A. O. (1995). İzmit Körfezinin Yapısal ve Sismolojik Özellikleri. *Jeofizik Dergisi 9(10)*, 79- 82.

Korkmaz, A. B. (2017). The Potential of Osmotic Power for Turkey, Master Thesis, The Graduate School of Natural And Applied Sciences of Middle East Technical University. Ankara, Türkiye.

Lenee- Bluhm, P., Paasch, R., ve Özkan- Haller , H. T. (2011). Characterizing the Wave Energy Resource of the US Pacific Northwest. *Renewable Energy, Vol.36 (8)*, 2106- 2119.

Li, W., Chau, K. T., Li, J., ve Zhang, X. (2009). Wave Power Generation and Its Feasibility in Hong Kong. *8th International Conference on Advances in Power System Control, Operation and Management.* Hong Kong: APSCOM.

Limonis, G. (2004). Wave and Tidal Energy Conversion. *Encyclopedia of Energy*, 385- 396.

Magesh, R. (2010). OTEC Technology- A World of Clean Energy and Water. *Proceedings of the World Congress on Engineering, Vol. 2*, 1- 6.

Mehdiyoun, K. (2000). Ownership of Oil and Gas Resources in the Caspian Sea. *The American Journal of International Law*, Cilt: 94, Sayı: 1, s. 179-189.

Mekhiche, M., ve Edwards, K. A. (2014). Ocean Power Technologies Powerbuoy: System- Level Desing, Development and Validation Methodology. *Proceedings of the 2nd Marine Energy Technology Symposium* , (s. 1- 9). Seattle.

MTA. (2023). *TÜRKİYE JEOTERMAL ENERJİ POTANSİYELİ VE ARAMA ÇALIŞMALARI*. https://www.mta.gov.tr/v3.0/arastirmalar/jeotermal-enerji-arastirmalari adresinden alındı

Muminjanov, H., ve Karagöz , A. (2019). *Türkiye'nin Biyoçeşitliliği: Genetik Kaynakların Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemlerine Katkısı.* Ankara: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü .

Neil, S. P., Angeloudis, A., Robins, P. E., Walkington, I., Ward, S. L., Masters, I., . . . Falconer, R. (2018). Tidal Range Energy Resource and Optimization– Past Perspectives and Future Challenges. *Renewable Energy, Vol. 127*, 763- 778.

Neill, S. P., Hashemi, M. R., ve Lewis, M. J. (2016). Tidal Energy Leasing and Tidal Phasing. *Renewable Energy, Vol. 85*, 580- 587.

Nicola , P., Giovanni, B., Biagio, P., Antonello, S. S., Giacomo, V., ve Giuliana, M. (2017). Wave Tank Testing of a Pendulum Wave Energy Converter 1:12 Scale Model. *International Journal of Applied Mechanics, Vol.9 (2)*, 1- 30.

Oral, M. (2017). Enerji Coğrafyası Perspektifinde Türkiye'nin Enerji Politikaları, Doktora Tezi, Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Karabük.

Oral, M. (2018). Küresel Gelişmişlik Farklılıların Kökenleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, s. Cilt:7, Sayı:3, 2000-2011.

Oral, M. (2020). *Gücün Coğrafi Bağlamı.* Ankara: Pegem.

Oral, M., ve Özdemir, Ü. (2017). Küresel Enerji Jeopolitiğinde Türkiye: Fırsatlar ve Riskler. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 4*, 948- 959, DOI: 10.7596/taksad.v6i4.1054.

Özçağlar, A. (2006). *Coğrafya'ya Giriş.* Ankara: Hilmi Usta Matbaacılık.

Özdamar, A. (2000). Dalga Enerjisinden Elektrik Enerjisi Eldesi Üzerine Bir Araştırma: Çeşme Örneği. *Su Ürünleri Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 1-2*, 201- 213.

Özdamar, İ. Ö. (2006). The Great Game Redux: Energy Security And The Emergence Of Tripolarity In Eurasia, Doctoral Thesis. *The Faculty of the Graduate School University of Missouri, Columbia, USA.*

Özey, R. (2019). *Türkiye'nin Jeopolitiği Değişimler ve Öncelikler* . Ankara: Pegem Akademi.

Özgüç, N., ve Tümertekin, E. (2014). *Coğrafya Geçmiş, Kavramlar, Coğrafyacılar.* İstanbul: Çantay.

Özkan, A. (2009). Uluslararası Deniz Hukuku Açısından Ege Denizi Kıta Sahanlığı Uyuşmazlığı, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Özsavaş- Atay, S. (2016). Dış Politika Açısından Deniz Gücünün Jeopolitik Önemi. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:5, Sayı:10, s. 98-105.

Öztürk, İ. (2021). *Bilimsel Veriler Işığında Marmara Denizi ve Türk Boğazlar Sistemi* . Ankara: TDV Yayın.

Öztürk, S., ve Saygın, S. (2017). 1973 Petrol Krizinin Ekonomiye Etkileri ve Stagflasyon Olgusu. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 12, s. 1- 12.

Özyurt Tarakcıoğlu, G., Tiğrek, Ş., ve Korkmaz, A. B. (2018). Kıyılarda Yenilenebilir Enerji Kaynağı Olarak Osmotik Enerji: İklim ve İnsan Etkisinin Türkiye'nin Potansiyeline Etkisi. *9. Kıyı Mühendisliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, (s. 562- 568). Adana .

Pamir, N. (2012). Enerji Politikaları ve Küresel Gelişmeler . *Enerji Mühendisleri Odası* , 56-73.

Pehlivanoğlu , F., ve Narman, Z. (2022). *Enerji Ekonomisi ve Yenilenebilir Enerji'nin Rolü* . Ankara: Gazi Kitabevi.

Ploetz, R., Rusdianasari, R., ve Eviliana, E. (2016). Renewable energy: Advantages and disadvantages. *Proceeding Forum in Research, Science, and Technology (FIRST), Politeknik Negeri Sriwijaya*.

Polis, H. J., Dreyer, S. J., ve Jenkins, L. D. (2017). Public Willingness to Pay and Policy Preferences for Tidal Energy Research and Development: A Study of Households in Washington State, Vol.136 . *Ecological Economics*, 213- 225.

Pontes, M. T. (2007). Implementing Agreement on Ocean Energy Systems. *Proceedings of the 26th International Conference on Offshore Mechanics and Arctic Engineering Vol. 42711, pp. 609- 613.* , (s. 1- 5).

Pudasainee, D., Kurian, V., ve Gupta, R. (2020). Coal: Past, Present, and Future Sustainable Use. *Elsevier* , 21- 48, doi:10.1016/b978-0-08-102886-5.00002-5.

PWC. (2021). *Türkiye ve Dünyada Güneş Enerjisi Sektörü.* PWC.

Resmi Gazete. (1990). *Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 21 Kasım 1990, Sayı: 20702.

Resmi Gazete. (2005). *Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun* . https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/05/20050518-1.htm adresinden alındı

Resmi Gazete. (2018). *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığından.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 5 Ocak 2018, Sayısı: 30292.

Resmi Gazete. (2020). *Cumhurbaşkanı Kararı.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 26 Eylül 2020, Sayı: 31256, Karar Sayısı: 3025; Karar Sayısı: 3026.

Resmi Gazete. (2020). *Cumhurbaşkanı Kararı.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Yayın Tarihi: 20 Nisan 2020, Sayı 31106, Karar Sayısı: 2461.

Resmi Gazete. (2020). *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 19 Şubat 2020, Sayısı: 31044.

Resmi Gazete. (2020). *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 17 Mart 2020, Sayısı: 31071.

Resmi Gazete. (2020). *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 28 Kasım 2020, Sayı: 31318.

Resmi Gazete. (2021). *Cumhurbaşkanı Kararı.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 22 Nisan 2021, Sayı: 31462, Karar Sayısı: 3881.

Resmi Gazete. (2021). *Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Yayın Tarihi: 6 Mayıs 2021, Sayı: 31476.

Resmi Gazete. (2022). *Cumhurbaşkanı Kararı.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 2 Şubat 2022, Sayı: 31738, Karar Sayısı: 5145.

Resmi Gazete. (2023). *Cumhurbaşkanı Kararları.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Yayın Tarihi: 13 Nisan 2023, Sayı: 32162.

Resmi Gazete. (2023). *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünden.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete Tarihi: 6 Nisan 2023, Sayısı: 32155.

Riffenburgh, B. (2012). *Antik Dönemden Günümüze Haritacılar* . İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rourke, F. O., Boyle, F., ve Reynolds, A. (2010). Tidal energy update 2009. *Applied Energy, Vol. 87 (2)*, 398- 409.

Sağlam, M., ve Uyar, T. S. (2005). Dalga Enerjisi ve Türkiye'nin Dalga Enerjisi Teknik Potansiyeli. *III. Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyunumu, 19- 21 Ekim.* Ankara: TMOMB Elektrik Mühendisleri Odası.

Saraçoğlu, N. (2018). *Küresel İklim Değişimi Biyoenerji Enerj Ormancılığı ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları.* Bartın: Efil Yayıevi.

Sevim, C. (2012). Küresel Enerji Jeopolitiği ve Enerji Güvenliği. *Journal of Yaşar University*, Cilt: 7, Sayı: 26, s. 4378- 4391.

Sevim, C. (2019). *Küresel Enerji Stratejileri ve Jeopolitik.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Sevim, C. (2020). Yeni Enerji Jeopolitiğine Genel Bakış . *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi* , Cilt: 2, Sayı: 2, s. 57- 63.

Seyir, Hidrografi ve Oşinografi Dairesi Başkanlığı. (2022). *Denizcilere İlanlar Yıllığı* .

Smil, V. (2017). *Enegy Transitions: Global and National Perspective, 2nd Edition.* Santa Barbara: Praeger .

Sönmez, M. E., ve Dölek, İ. (2020). Türkiye'nin Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikleri . H. Akengin, ve İ. Dölek içinde, *Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası* (s. 9- 29). Ankara: Pegem Akademi.

Stenzel, P., ve Wagner, H. J. (2010). Osmotic Power Plants: Potential Analysis and Site Criteria. *3rd International Conference on Ocean Energy, Vol. 6*, (s. 1- 5).

Sundar, V., ve Sannasiraj, S. A. (2022). Wave Energy Potential . A. Samad, S. A. Sannasiraj, V. Sundar, ve P. Halder içinde, *Ocean Wave Energy Systems Hydrodynamics, Power Takeoff and Control Systems.* Springer.

Süar, F. (2011). Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Avrupa Birliği- Orta Asya İlişkileri; Enerji Sektörü Bağlamında Bir Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Şen, Z. (2012). Energy Generation Possibility from Ocean Currents: Bosphorus, Istanbul. *Ocean Engineering, Vol. 50*, 31- 37.

Takahashi, P. K., ve Trenka, A. (1992). Ocean Thermal Energy Conversion: Its Promise as a Total Resource System. *Energy, Vol. 17 (7)*, 657- 668.

TEİAŞ. (2022). *Aylık Elektrik Üretim-Tüketim Raporları*. https://www.teias.gov.tr/aylik-elektrik-uretim-tuketim-raporlari adresinden alındı

TEİAŞ. (2022). *Yük Tevzi Dairesi Başkanlığı Kurulu Güç Raporu* . Türkiye Elektrik İletim A.Ş.

TEİAŞ. (2022). *Yük Tevzi Dairesi Başkanlığı Kurulu Güç Raporu Aralık 2022.* TEİAŞ.

Tekeli, S., Kahya, E., Dosay, M., Demir, R., Topdemir, H. G., Unat, Y., ve Koç Aydın, A. (2015). *Bilim Tarihine Giriş.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık .

Temurçin, K., ve Aliağaoğlu, A. (2003). Nükleer Enerji ve Tartışmalar Işığında Türkiye'de Nükleer Enerji Gerçeği. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, Cilt: 1, Sayı: 2, s. 25- 39.

Tezkan, Y., ve Taşar, M. M. (2013). *Dünden Bugüne Jeopolitik Dünya ve Türkiye.* İstanbul: Ülke Yayın.

Thalassinos, E., Kadłubek, M., Thong, L. M., Hiep, T. V., ve Ugurlu, E. (2022). Managerial Issues Regarding the Role of Natural Gas in the Transition of Energy and the Impact of Natural Gas Consumption on the GDP of Selected Countries. *Resources, Cilt: 11, Sayı: 5, https://doi.org/10.3390/ resources11050042*, 1- 22.

Thorpe, T. W. (1999). *A Brief Review of Wave Energy.* ETSU- R120.

Thorsen, T., ve Holt, T. (2009). The Potential for Power Production from Salinity Gradients by Pressure Retarded Osmosis. *Journal of Membrane Science, Vol: 335 (1- 2)* , 103- 110.

Tortumluoğlu, M. İ., ve Doğan , M. (2021). Açık Deniz Rüzgar Türbinleri İçin Uygun Yer Seçimi Kriterlerinin İrdelenmesi ve Kuzey Ege Kıyılarına Uygulanması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi, 23 (67)*, 25-42.

Tuna, M., Türker, N., Demiral , N. Ö., ve Ağaoğlu, D. (2022). *Turizm Ana Planı.* Bozcaada Belediyesi.

Tümertekin, E., ve Özgüç, N. (2016). *Ekonomik Coğrafya Küreselleşme ve Kalkınma* . İstanbul: Çantay Kitabevi .

Uihlein, A., ve Magagna, D. (2016). Wave and Tidal Current Energy – A Review of the Current State of Research Beyond Technology. *Renewable and Sustainable Energy Reviews, Vol. 58*, 1070- 1081.

Ural, A. (2009). ABD'nin Enerji Hakimiyeti Teorisi ve Büyük Ortadoğu Projesi. *Akademik Ortadoğu*, Cilt:3, Sayı:2, s.131- 147.

Üçışık, S., ve Demirci, A. (2002). 21. Yüzyılda Çağdaş Coğrafya Bilimi ve Temel Unsurları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, s. Sayı:5, 117-133.

Ültanır, M. Ö. (1998). *21.Yüzyıla Girerken Türkiye'nin Enerji* . İstanbul: Lebib Yalkın Yayımları.

Ün, Ü. T. (2003). *Dalga Enerjisi: Teknolojisi, Ekonomisi, Çevresel Etkisi ve Dünyadaki Durumu. II. YenilenebilirEnerji Sempozyumu.*

Ünlüata, Ü., Oğuz, T., Latif , M. A., ve Özsoy, E. (1990). On the Physical Oceanography of the Turkish Straits. L. J. Pratt içinde, *The Physical Oceanography of Sea Straits, NATO ASI Series, Vol. 318* (s. 25- 60). Springer.

Varınca, K. B., ve Gönüllü, M. T. (2006). Türkiye'de Güneş Enerjisi Potansiyeli ve Bu Potansiyelin Kullanım Derecesi, Yöntemi ve Yaygınlığı Üzerine Bir Araştırma. *I. Ulusal Güneş ve Hidrojen Enerjisi Kongresi* (s. 270-275). Eskişehir: UGHEK.

WEF. (2022). *Fostering Effective Energy Transition 2022.* World Economic Forum .

Westwood, A. (2004). Ocean Power: Wave and Tidal Energy Review. *Refocus, Vol.5 (5)* , 50- 55.

Widen, J., Carpman, N., Castellucci, V., Lingfor, D., Olauson, J., Remouit, F., . . . Waters, R. (2015). Variability assessment and forecasting of renewables: A review for solar, wind, wave and tidal resources, Vol. 44. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 356- 375.

Xu, T., Hass, K. A., ve Gunawan, B. (2023). Estimating Annual Energy Production from Short Tidal Current Records. *Renewable Energy, Vol. 207*, 105- 115.

Yalçın Erik, N. (2016). Şeyl Gazı; Jeolojik Özellikleri, Çevresel Etkileri ve Küresel Ekonomik Anlamı. *Türkiye Jeoloji Bülteni, Cilt: 59, Sayı: 2*, 211- 237.

Yardımcı, O., ve Tuğan, M. F. (2021). Petrol ve Doğal Gaz Endüstrisi, Mühendislik Eğitimi, Çalışma Alanları ve Koşulları. M. F. Tuğan, ve O. Yardımcı içinde, *21. Yüzyılda Petrol ve Doğalgaz Mühendisliği* (s. 1- 17). Ankara: Gazi Kitabevi.

Yavan, N. (2014). Batı Coğrafyası Geleneği Üzerine. E. Bekaroğlu , ve A. Özdemir içinde, *Bir Disiplinin İç Dünyası Modern Türk Coğrafyası Üzerine Söyleyişler* (s. 17-51). İstanbul: İdil Yayıncılık.

Yazıcı, Ö. (2022). Türkiye'nin Hayvan Coğrafyası Özellikleri. S. Doğanay , ve M. Alım içinde, *Türkiye'nin Fiziki Coğrafyası* (s. 229-255). Ankar: Pegem Akademi.

Yener, A. B. (2022). Türkiye'de Jeotermal Kaynakların Kullanımı ve Jeotermal Enerji. *Türkiye'nin Enerji Görünümü 2022, Yayın No: MMO/731*. TMMOB Makina Mühendisleri Odası.

Yergin , D. (2006). Ensuring Energy Security. *Foreign Affairs, Vol. 85, No. 2* , 69- 82, doi:10.2307/20031912.

Yergin, D. (2014). *Enerjinin Geleceği (Petrol, Doğalgaz, Elektrik).* İstanbul: Optimist Yayınları .

Yergin, D. (2016). *Petrol Para ve Güç Çatışmasının Epik Öyküsü.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücel, M., ve Tarhan, İ. (2019). Çanakkale Boğazı Akıntı Türbin Modellemesi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, Cilt. 24, Sayı. 3*, 59- 74.

İnternet Kaynakları

URL 1: https://l24.im/LbCA, Erişim Tarihi: 15.04.2022

URL 2: https://www.britannica.com/technology/coal-mining, 22.04.2022

URL 3: https://www.iea.org/reports/phasing-out-unabated-coal-current-status-and-three-case-studies, Erişim Tarihi: 29.09.2022

URL 4: https://www.iea.org/reports/coal-market-update-july-2022, Erişim Tarihi: 29.09.2022

URL 5: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/avrupa-enerji-krizinde-kaya-gazina-yonelebilir/2670493, Erişim Tarihi: 12.01.2023

URL 6: https://www.eia.gov/analysis/studies/worldshalegas/, Erişim Tarihi: 20.02.2023

URL 7: https://www.enerjiportali.com/gunes-enerjisi-nedir-4/, Erişim Tarihi: 25.01.2023

URL 8: https://world-nuclear.org/information-library/facts-and-figures/nuclear-generation-by-country.aspx, Erişim Tarihi: 20.12.2022.

URL 9: https://globalsolaratlas.info/map?c=11.523088,8.261719,3, Erişim Tarihi: 18.04.2023

URL 10: https://enerji.gov.tr/eigm-yenilenebilir-enerji-kaynaklar-ruzgar, Erişim Tarihi: 19.04.2023

URL 11: https://globalwindatlas.info/en/area/Turkey, Erişim Tarihi: 19.04.2023

URL 12: https://www.mta.gov.tr/v3.0/hizmetler/jeotermal-harita, Erişim Tarihi: 22.04.2023

URL 13: https://www.bluespring.blue/post/worldwide-potential-energy-from-water, Erişim Tarihi: 19.06.2023

URL 14: https://www.eia.gov/energyexplained/hydropower/tidal-power.php, 20.06.2023

URL 15: https://www.baretdergisi.com/yazarlar/semih-calapkulu/gelgit-enerjisi/96/#:~:text=Gelgit%20Enerjisi%3A%20G%C3%BCne%C5%9F'in%20ve,ve%20iki%20defa%20da%20al%C3%A7al%C4%B1r., Erişim Tarihi: 23.05.2023

URL 16: https://bigthink.com/the-present/membrane-osmotic-energy/, Erişim Tarihi: 23.06.2023

URL 17: https://www.bbc.com/future/article/20150610-blue-energy-how-mixing-water-can-create-electricity, Erişim Tarihi: 06.05.2023

URL 18: https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/okyanus-derinliklerindeki-guclu-akintilar-nasil-olusur, Erişim Tarihi: 03.03.2023

URL 19 https://www.maritimejournal.com/denmarks-wave-dragon-delivers-power-to-the-grid/485454.article, Erişim Tarihi: 13.07.2023

URL 20: https://politikam.com/gundem/turkiyenin-ilk-dalga-enerjisi-santrali-icin-calismalar-basladi.html, Erişim Tarihi: 13.07.2023

URL 21: https://www.processindustryforum.com/energy/pros-cons-wave-power, Erişim Tarihi: 12.06.2023.

URL 22: https://denizcilikistatistikleri.uab.gov.tr/turk-bogazlari-gemi-gecis-istatistikleri, Erişim Tarihi: 28.05.2023

URL 23: https://ockb.csb.gov.tr/datca-bozburun-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2747, Erişim Tarihi: 07.07.2023

URL 24: https://tvk.csb.gov.tr/fethiye-gocek-i-391, Erişim Tarihi: 15.09.2023

URL 25: https://ockb.csb.gov.tr/marmara-denizi-ve-adalar-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-106827 , Erişim Tarihi: 15.09.2023

URL 26: https://istanbul.csb.gov.tr/istanbul-ili-sariyer-ilcesi-sinirlari-icerisinde-yer-alan-yavuz-sultan-selim-koprusu-ve-cevresi-etabi-dogal-sit-alani-nin-nitelikli-dogal-koruma-alani-ve-surdurulebilir-koruma-ve-kontrollu-kullanim-alani-olarak-tescil-edilmesine-dair-ilan-duyuru-439410, Erişim Tarihi: 12.07.2023

URL 27: https://duzce.csb.gov.tr/ilimiz-akcakoca-ilcesi-akcakoca-batisi-dogal-sit-alani-tescili-hakkinda-duyuru-415421, Erişim Tarihi: 13.07.2023

URL 28: https://samsun.csb.gov.tr/nitelikli-dogal-koruma-alani-dogal-sit-surdurulebilir-koruma-ve-kontrollu-kullanim-alani-tescili-duyuru-406602, Erişim Tarihi: 24.06.2023

URL 29: https://unesco.goturkiye.com/tr/karadeniz-turkiye, Erişim Tarihi: 24.06.2023

URL 30: https://webdosya.csb.gov.tr/db/giresun/menu/giresun-ili-dogal-sit-alanlari_20221101093907.pdf, Erişim Tarihi: 25.06.2023

URL 31: https://rize.csb.gov.tr/rize-ili-findikli-ilcesi-findikli-sahil-ve-aksu-mahallesi-dogal-sit-alaninin-koruma-statusunun-dogal-sit-surdurulebilir-koruma-ve-kontrollu-kullanim-alani-olarak-tescil-edilmesi-duyuru-411506, Erişim Tarihi: 25.06.2023

URL 32: https://tvk.csb.gov.tr/trabzon-ili-vakfikebir-ilcesi-merkez-camlik-mahallesi-dogal-sit-alani-bakanlik-makaminin-22.08.2017-tarihli-ve-9910-sayili-olur-u-ile-dogal-sit-nitelikli-dogal-koruma-alani-olarak-tescil-edilmistir.-duyuru-343133, Erişim Tarihi: 26.06.2023

URL 33: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/orduda-dunyanin-en-buyuk-dalga-enerjisi-santrali-icin-baharda-ilk-kazma-vurulacak/2768016, Erişim Tarihi: 22.06.2023

URL 34: https://tvk.csb.gov.tr/antalya-demre-ve-finike-beymelek-kiyi-bandi-tescil-ilani-duyuru-415449, Erişim Tarihi: 23.06.2023

URL 35: https://webdosya.csb.gov.tr/db/antalya/duyurular/kahyalars-ttesc-l-20220221124418.pdf, Erişim Tarihi: 29.06.2023

URL 36: https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/anamurun-turizm-kozu-caretta-carettalar-295704, Erişim Tarihi: 01.07.2023

URL 37: https://www.marinetraffic.com/en/ais/home/centerx:28.8/centery:41.1/zoom:9, Erişim Tarihi: 03.07.2023

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI 2024

Editörler
PROF. DR. AYTEKİN İŞMAN
DOÇ. DR. MUSTAFA ÖZTUNÇ
DOÇ. DR. NESRİN AKINCI ÇÖTOK

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI 2024

Editörler: Prof. Dr. Aytekin İşman, Doç. Dr. Mustafa Öztunç, Doç. Dr. Nesrin Akıncı Çötok

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-25-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI 2024
Editörler: Prof. Dr. Aytekin İşman, Doç. Dr. Mustafa Öztunç, Doç. Dr. Nesrin Akıncı Çötok
VI+182 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-25-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Çebi, M.S. (1999). Medyaya yeni düzen devlet-medya ilişkilerinde yeni kuramsal eğilimler. *Selçuk İletişim*, 1(1), 41-57. https://doi.org/10.18094/si.92066

Çelik, N. (2022). *Yeni medyada bilginin üretimi ve paylaşımı sorunsalı.* F. Ayaz & B.Taşdelen, Bir yaşam alanı olarak dijital medya içinde (s.58). Eğitim Yayınevi.

Gönenç, Ö. (2023). *Medyanın sorunları*. İstanbul: Almina Kitap.

Gülçay, H., Balcı Vadi, E. (2018). Medya ve gelişim: Yakın geleceği üzerine öngörüsel değerlendirmeler. *e-Kurgu*, 26(3), 238-248. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1505392

Güven, E. (2023). *Clicbait (Tıklama Yemi) gazeteciliği sorunsalı: Geçmişten günümüze sansasyonel haberler*. E. Güven & İ. Kılıç, Yeni çağda dönüşen gazetecilik gazetecilikte yeni yaklaşımlar içinde (s. 34). Eğitim Yayınevi.

Güz, N., Yanık, H. (2020). Toplumsal sorumluluk yaklaşımı ve güven bağlamında medya ve kamuoyu araştırmaları arasındaki ilişki. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(1), 298-336. https://doi.org/10.19145/e-gifder.671286

Işık, M.İ (2002). İletişim sistemleri –siyasal sistem ilişkileri bağlamında iletişim alanının düzenlenmesi ve medya –devlet ilişkilerinin değerlendirilmesi. *Selçuk İletişim,* 2,(2), 23-34. https://doi.org/10.18094/si.38520

Kaya, A.R. (1985). *Kitle iletişim sistemleri basın, radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi*. Teori Yayınları.

Özgen, M. (2002). *Gazetecinin etik kimliği*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları

Saqib, S.M. (2014). Normative Theories – Four theories of the press. *Media Laws & Ethics*, 1-5. https://syedmuhammadsaqib.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/09/normative-theories.pdf

Tokgöz, O. (2013). *Temel gazetecilik*. İmge Kitabevi.

Van Dijk, T. A. (2015). Critical discourse analysis. D. Tannen & H. E. Hamilton & D. Schiffrin . *The handbook of discourse*, Wiley Blackwell.

Kaynakca

Albayrak, O. (2023). Dijital Diplomasi: Diplomasi 3.0. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(46), 493-508.

Barresi, A. (2023). Urban Digital Twin and urban planning for sustainable cities. TECHNE-Journal of Technology for Architecture and Environment, (25), 78-83.

Bertot, J. C., Jaeger, P. T., & Grimes, J. M. (2016). Using ICTs to create a more inclusive society: A framework for citizen participation and democracy. Government Information Quarterly, 33(1), 28-42. https://doi.org/10.1016/j.giq.2015.12.004

Cıftcı, D. (2020). Sivil Toplum Örgütleri ve Dijital Dönüşümler: Kuzey Kıbrıs Kadın Sivil Toplum Kuruluşları Üzerine Bir İnceleme. Erciyes İletişim Dergisi, 7(1), 451-472.

Cohn, J. G. (2024). A critical examination of the recent evolution of B2B sales. IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-0348-1

Ehrlich, B. (2024, September 2). Istanbul. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/place/Istanbul

Friggeri, A., Galstyan, A., & Gummadi, K. P. (2014). Rumor Cascades. Proceedings of the 2014 International Conference on Web Search and Data Mining, 101-110. https://doi.org/10.1145/2556195.2556239

Ghisleni, C. (2024, February 8). Artificial intelligence and urban planning: Technology as a tool for city design. ArchDaily. https://www.archdaily.com/1012951/artificial-intelligence-and-urban-planningtechnology-as-a-tool-for-city-design

Hancock, J., Curry, L., & Gable, T. (2013). Psychological Aspects of Internet Use and Addiction. Springer. https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4614-3052-1

Hargittai, E. (2010). Digital Naaves: The Internet and the Access Divide. In Handbook of the Sociology of the Internet. Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1183-2_7

Keseru, I., & Randhahn, A. (2023). Towards User-Centric Transport in Europe 3: Making Digital Mobility Inclusive and Accessible (p. 292). Springer Nature.

Matei, A., & Cocoşatu, M. (2024). Artificial Internet of Things, sensor-based digital twin urban computing vision algorithms, and blockchain cloud networks in sustainable smart city administration. Sustainability, 16(16), 6749. https://doi.org/10.3390/su16166749

Norris, P. (2001). Digital Divide: Civic Engagement, Information Poverty, and the Internet Worldwide. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511819605

OECD. (2020). Building trust in government in a digital era. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/e66c1f5a-en

Öze, N. (2017). GÜNDELİK YAŞAMDA İNTERNET VE SOSYAL AĞLARI KULLANIM PRATİKLERİ: KUZEY KIBRIS VAKA İNCELEMESİ∗. Intermedia International e-journal, 3(5), 278-300.

Pennycook, G., & Rand, D. G. (2018). Fighting misinformation on social media using crowdsourced judgments of news source quality. Proceedings of the National Academy of Sciences, 115(48), 12176-12181. https://doi.org/10.1073/pnas.1804768115

Sırmalı, E., & Türk, M. S. (2022). KAMU DİPLOMASİSİNDE YENİ MEDYA KULLANIM BECERİLERİ. Düşünce Dünyasında Türkiz, 7(40), 135-185.

Solove, D. J. (2021). Understanding Privacy. Harvard University Press. https://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674032174

Sørensen, E., & Torfing, J. (2021). Public governance and democratic engagement in the digital age. Routledge. https://www.routledge.com/Public-Governance-and-Democratic-Engagement-in-the-Digital-Age/Sorensen-Torfing/p/book/9780367336723

Tsahor, M., Katoshevski-Cavari, R., & Alfasi, N. (2023). Assessing urban adaptability: The key is in the land use plan. Land Use Policy, 126, 106508.

Yılmaz, Y,(2021) "Dijital Ekonomiye Geçiş Süreci, Ölçümü ve Dijitalleşme Verimlilik İlişkisi", İstanbul İktisat Dergisi, Cilt: 71, Sayı: 1, İstanbul, Temmuz 2021, s.283-316.

Zahid, R. (2023, July 31). Rural-urban migration: Causes, consequences, and solutions. Imarat Institute Policy Study. Retrieved from https://iips.com.pk/rural-urbanmigration-causes-consequences-and-solutions/

KAYNAKÇA

Adorno, T., & Horkheimer, M. (2002). *The Dialectic of Enlightenment.* Stanford University Press.

Aydın, T. (2019*). İnternet gazeteciliği ve değişen habercilik*. İstanbul: Beta Yayınları.

Bagdikian, B. H. (2004). *The new media monopoly*. Beacon Press.

Baker, C. E. (2007). *Media concentration and democracy: Why ownership matters*. Cambridge University Press.

Bakır, O. (2019, Kasım 18). Dijital emek: Haberin kalitesi, editörün kalitesine bağlı. Journo: https://journo.com.tr/dijital-emek-kalitesi-haber adresindern alındı E.T. 18/03/2023

Bal, E. (2010). Televizyon haberciliğinde magazinleşme olgusu: TRT, NTV ve Show TV örneği. *Erciyes İletişim, 1(1),* 119–138.

Ensonhaber. (2024, Şubat 29). İzmir'de iki tır arasında kazaya karışan otomobil kağıt gibi ezildi: 1 ölü. Ensonhaber. https://www.ensonhaber.com/3-sayfa/izmirde-iki-tir-arasinda-kazaya-karisan-otomobil-kagit-gibi-ezildi-1-olu, Erişim Tarihi: 15 Kasım 2024

Esser, F. (1999), "Tabloidization' of News: A Comparative Analysis of AngloAmerican and German Press Journalism", *European Journal of Communication,* 14(3), 291–324.

Fuchs, C. (2014). *Bilişsel kapitalizm ya da enformasyonel kapitalizm? Enformasyonel ekonomide sınıfın rolü.* In M. A. Peters & E. Bulut (Eds.), Bilişsel kapitalizm, eğitim ve dijital emek (ss. 137-188). İstanbul: NotaBene Yayınları.

Fuchs, C. (2015). *Dijital emek ve Karl Marx* (T. E. Kalaycı & S. Oğuz, Çev.). Ankara: NotaBene Yayınları.

Gencel Bek, M. (2004). Türkiye'de televizyon haberciliği ve tabloidleşme. *Ankara Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 9-40.

Gencel Bek, M. (2006). Editör'den .. *Kültür ve İletişim, 9(1)(17)*, 5-8.

İnal, A. (2010). *Tabloid habercilik*. In B. Çaplı & H. Tuncel (Eds.), Televizyon haberciliğinde etik (pp. 163-178). Fersa Matbaacılık.

Kaypakoğlu, M. (2020). Medya ve tabloidleşme: Türkiye'de haber kalitesinin düşüşü. Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kol, Y. (2024). Televizyon haberciliğinde tabloidleşme olgusu. *Telakki Sosyal Bilimler Dergisi. 3 (4),* 111-150.

McChesney, R. W. (2004). *The problem of the media: U.S. communication politics in the twenty-first century.* Monthly Review Press.

Milliyet. (2024, Ağustos 9). Ankara'daki feci kazada şok detaylar! Görgü tanıkları anlattı. Milliyet. https://www.milliyet.com.tr/gundem/ankaradaki-feci-kazada-sok-detaylar-gorgu-taniklari-anlatti-7168326, Erişim Tarihi: 21 Kasım 2024

NTV. (2023, 18 Ekim). Gazze'de insani dram derinleşiyor. NTV. https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/gazzede-insani-dram-derinlesiyor,cpGG8D2yqkySci-ybakw2g/SD6PoShqKkKUjUE2ZNDvPA, Erişim Tarihi: 24 Ekim 2024.

NTV. (2024, Kasım 20). Adapazarında korkunç cinayet: Genç kadını sokak ortasında öldürdü. NTV. https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/adapazarinda-korkunc-cinayet-genc-kadini-sokak-ortasinda-oldurdu,6oDzSyPlpk-uMdt8CGL1Ng/a5vNY4PERUiZX_1Mjj1d3w, Erişim Tarihi: 25 Kasım 2024

NTV. (2024, Şubat 2). Taksici cinayeti: İzmir'de Taksici Oğur Erge üşümesin diye aldığı yolcu tarafından vurularak hayatını kaybetti. NTV. https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/usumesin-diye-aldigi-yolcu-bazi-insanlara-guvenmeyeceksin-diyerek-vurdu,ojiANZoLX02V9xraLJrRyw/JSb3WDsXEUWMQ6G8eZS R6g, Erişim Tarihi: 20 Kasım 2024

Ornebring, H., & Jönsson, A. M. (2004). Tabloid journalism and the public sphere: A historical perspective on tabloid journalism. *Journalism Studies, 5(3),* 283-295. https://doi.org/10.1080/1461670042000246052

Smythe, D. W. (1981). *On the audience commodity and its work.* Malden: Blackwell Publishing.

Sparks, C. (2000) "Introduction: The Panic over Tabloid News", Colin Sparks, John Tulloch (eds.) Tabloid Tales Global Debates over Media Standarts. Lanham, Boulder and New York*, Oxford: Rovvman&Littlefield, University Press,* 1-41.

Van Dijk, T. A. (1993). Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society, 4(2),* 249–283.

Van Dijk, T. A. (1998). *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: Sage.

Van Dijk, T. A. (2006*). Politics, Ideology, and Discourse*. In Encyclopedia of Language and Linguistics (pp. 728–740).

Van Dijk, T. A. (2013). *News as Discourse*. New York: Routledge.

KAYNAKÇA

Anıkaydın, İ. (2022). Deepfake Uygulamalarının Hukuk'i Boyutu. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(2), 736-747.

B.J.Siekierski. (2019). Economics, Resources and International Affairs Division Parlıementary Information and Research Service. *In Brief*, 1-6.

Baudrillard, J. (2018). *Simülakrlar ve Simülasyon.* Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Berk, M. E. (2020). Dijital Çağın Yeni Tehlikesi "Deepfake". *OPUS International Journal of Society Researches, 16*(28), 1508-1523

Britt Paris, J. D. (2019). DeepFakes and CheapFakes. *Data & Society*, 1-47.

Castells, M. (2008). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür* (Cilt 1). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çağan, K. (2007). Değişim ve Postmodernlik: Zaman ve Mekân Bağlamında İletişim Araçları ve Anlamları. *Edebiyat Dergisi*, 135-146.

Duverger, M. (1994). *Siyasal Rejimler.* İletişim Yayınları.

Köroğlu, Y. (2017). Yapay Zeka'nın Teorik ve Pratik Sınırları. *Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi*, 1-10.

Luca Guarnera, O. G. (2020). Preliminary Forensics Analysis of DeepFake Images. *2020 AEIT International Annual Conference (AEIT)*, 1-6.

Maigret, E. (2014). *Medya ve İletişim Sosyolojisi.* (H. Yücel, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Maras, M. H., ve Alexandrou, A. (2019). Determining authenticity of video evidence in the age of artificial intelligence and in the wake of Deepfake videos. The International Journal of Evidence & Proof, 23(3), 255–262.

Marketing Türkiye. (2023/12/19). https://www.marketingturkiye.com.tr

Nguyen T. T., N. C. (2019). Deep Learning for Deepfakes Creation and Detection: A Survey. *School of Information Technology*, 1-19.

Öztürk, G. (2017). Bir Propaganda Aracı Olarak Radyo. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR), 2*(3), 157-174.

Paris B. ve Danovan, J. (ty). Deepfakes and Cheap Fakes, The Manipulatıon Of Audio and Visual Evidence Report, https://datasociety.net

Rana, M. S., Nobi, M. N., Murali, B., & Sung, A. H. (2022). Deepfake detection: A systematic literature review. *IEEE access*, *10*, 25494-25513

Robinson, A. (2019). Yazının Kökenleri. D. Crowley, & P. Heyer içinde, *İletişim Tarihi: Taş Devri Sembollerinden Sosyal Medyaya* (B. Ersöz, Çev., s. 53-63). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Sander, O. (1996). *Siyasi Tarih: 1918-1994.* Ankara: İmge Kitabevi.

Sander, O. (2017). *Siyasi Tarih: İlkçağlardan 1918'e.* Ankara: İmge Kitabevi.

Sarkar, S. (2012). The Role of Information and Communication Technology (ICT) in Higher Education for the 21st Century. Journal of The Science Probe 1, 30–40.

Scolari C. A. (2009), Mapping conversations about new media: the theoretical field of digital communication, New Media & Society 11:6, 943-964

Zhang,Tao (2020). Deepfake generation and detection, a survey, Multimedia Tools and Applications (2022) 81:6259–6276

İnternet Kaynakları

YouTube - https://www.youtube.com/watch?v=ynIlYOt29hY (2023, 12 19).

NTV - https://www.ntv.com.tr (2023, 12 20).

Türk Dil Kurumu Sözlükleri - sozluk.gov.tr (2023, 12 18).

https://www.jdsupra.com (2023, 12 20).

Kaynakça

Aktan, O. and Nohl, A.-M. (2010). International trans-editing: typical intercultural communication strategies at the BBC World Service Turkish radio. *Journal of Intercultural Communication.*

Baker, M. (2006). Translation and Conflict: A Narrative Acount. London: Routledge

Baker, M. (2014). Translation as re-narration. Translation: A Multidisciplinary Approach House, J. (Ed.) içinde. New York: Palgrave Macmillan. S. 158–177.

Bassnett, S. &, Lefevere, A. (2001). Constructing Cultures: Essays on LiteraryTranslation. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press. in Proposing a Theoretical Framework of Patron's Ideology in Translation, Shunyi Chen International Journal of Humanities and Social Sciences. ISSN 2250-3226 Volume 6, Number 1 (2016), pp. 105-116

Bassnett, S. (1998). The translation turn in cultural studies. In S., Bassnett, & A., Lefevere, Constructing cultures: Essays on literary translation. Clevedon, Philadelphia, Toronto, Sydney & Johannesburg: Multilingual Matters, 123-140.

Bassnett, S. (2002). Translation Studies. London: Routledge.

Bassnette, S. (2005). Bringing the news back home: Strategies of Culture and Alienation. Language and Intercultural Communication, 5 (2),120-130.

Bassnett, S. (ed.) (2005). Global News Translation. Clevedon/Buffalo: Multilingual Matters. Special issue of Language and Intercultural Communication 5(2).

Bauman, Z. (1999). Culture as Praxis. London: Sage.

BBC News (2022, Kasım 14). About BBC News: This is BBC News. http://news.bbc.co.uk/aboutbbcnews/hi/this_is_bbc_news/default.stm (Erişim tarihi:14 Kasım 2022).

BBC News (2007, 27 Feb-2022, 19 Oct.). A Brief History of Broadcast Journalism http://www.westminsterjournalism.co.uk/Broadcast06/BBC/BBCNewsIntro.html (Erişim tarihi:14 Kasım 2022).

BBC Türkçe Servisi (2022, Haziran 19). İngiltere Genel Kurmay Başkanı Sir Patrick'ten askerlere: Cephede Rusya'yla yüzleşmeye hazır olmalısınız. https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-61859915 (ErişimTarihi:26.09. 2022)

BBC News (2024, Mart 20).BBC, internet haberciliğinde kendisine duyulan güveni ve şeffaflığı artırmak için neler yapıyor? https://www.bbc.com/turkce/kurumsal-50221017 (Erişim Tarihi: 20 Mart 2024).

Bielsa, E. (2020). News Translation. In book Routledge Encyclopedia of Translation Studies (pp.365-370).

Brezinski, Z. (2004). The Choice: Global Domination or Global Leadership? (New York: Basic Books.

Cortes, C. ve Harding (2018). The routledge handbook of translation and culture.

Fairclough, N. (1989) *Language and power.* London: Longman.

…….(1995) Critical Discourse Analysis. Harlow: Longman

……..(2001. Language and Power. Harlow: Longman.

Foglia, C., (2013). Political Discourse, Media and Translation. Schäffner, Christina and Bassnett, Susan (eds). Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.

Gilboa, A. (2001). Diplomacy in the media age: Three models of uses and effects, Diplomacy and Statecraft, 12:2, 1-28, DOI: 10.1080/09592290108406201

……2001a). Diplomacy in the media age: Three models of uses and effects, Diplomacy and Statecraft, 12:2, 1-28, DOI: 10.1080/09592290108406201

Gillespie, M.&McAvoy, A.N. (2018). The BBC's Corporate Cosmopolitanism: The Diasporic Voice Between Empire and Cold War.

Gillespie, M.&Baumann, G. (2016). Diasporic Contact Zones at the BBC World Service, in Tuning In Working Paper Series, no. 14, 1–26.

Gutierrez, M. (2006). Journalism and Language Divide. In Translation and Global News. *The Centre for Translation and Comparative Cultural Studies.* University of Warwick.29-34.

Kitsou, S. (2011). The Power of Culture İn Diplomacy: The Case of U.S. Cultural Diplomacy in France and Germany. Exchange: *The Journal of Public Diplomacy*.

Koçlu, S. (2022). HABER ÇEVİRİLERİ: Medya-iletişim ve Çeviribilim Kuramları Işığında. Ankara: Nobel.

Kontos, P. & Sidiropoulou, M. (2012). Political Routines in Press Translation. *Meta*, 57(4), 1013–1028. https://doi.org/10.7202/1021230a

Lefevre, A. (1985). Why waste our time on rewrites? The trouble with interpretation and the role of rewriting in an alternative paradigm. In T.Hermans (ed.), the manipulation of literature. Studies in literary translation (pp.215-233). New York: St. Martin's Press.

Lefevere, A. (1992). *Translation, history and culture: A sourcebook.* London & New York: Routledge.

Lefevere, A. (1992a). *Translation, history and culture: A sourcebook.* London & New York: Routledge.

National Institute of Economic and Social Research (2022,11 May). The Economic Consequences of the Ukraine War for UK Household Incomes. . (Erişim Tarihi: 20 Kasım 2023)

Pan, L. (2019). Mediation in News Translation: A Critical Analytical Framework. doi: 10.5040/9781501300196.ch-011https://www.researchgate.net/publication/337 338957.

Ping, L. (2014). Literal translation, gender and cultural diplomacy: İnterwieving witk Luise von Flotow Vol.1 (3) *İnternational Journal of English Language.*

Pym, A. (2010): On empiricism and bad philosophy in translation studies. Jurnal Penterjemah. 12(1):109-123.

Schäffner, C. (2012b). Unknown Agents in Translated Political Discourse. *Target*. Vol. 24. No.1. 103–12

Troqe, R. ve Marchan, F. (2017) News Transaltion: Text Analysis, Fieldwork, Survey. In Silvia Hansen-Schirra, Oliver Czulo & Sascha Hofmann (eds.), Empirical modelling of translation and interpreting, 277–310. Berlin: Language Science Press.

Pamment, J. (2018). Diplomacy and Digitization: A Proffession Adapting To New Networks of Power. *Revista Mexicana de Política Exterior*, (113). https://revistadig ital.sre.gob.mx/images/stories/numeros/n113/pammenti.pdf

Pym, A. (2004). On Social And Cultural İn Translation Studies. DOI: 10.1075/ btl.67. 02pym https ://www.researchgate. net/publication /255626695 _On_the_social _and_the_cultural_in_ Translation_Studies. (Erişim Tarihi:29 Kasım 2022).

----------(2004a). On Social And Cultural İn Translation Studies. DOI: 10. 10 75/ btl. 67.02pym https ://www. Research gate.net /publication /255626695 _On_the_social _and_the_cultural_in_ Translation_Studies. (Erişim Tarihi:3 Aralık 2022).

Pym, A. (2010): On empiricism and bad philosophy in translation studies. Jurnal Penterjemah. 12(1):109-123

Spencer-thomas, O. (2023). News values. http://values-Owen-Spencer-Thomas.com/journalism/newsvalues/ (Erişim Tarihi:

Troqe R. Marchan F. (2017). News Translation: Text Analysis, fielwork, Survey. İn Silvia-Hansen Schirra, Oliver Czulo, Sacha Hoffmann (eds.). Emprical modelling of translation and interpreting, 277-310. Berlin: Language science Press. DOI:10.5281/zenodo.1090974

------------(2017a). News Translation: Text Analysis, fielwork, Survey. İn Silvia-Hansen Schirra, Oliver Czulo, Sacha Hoffmann (eds.). Emprical modelling of translation and interpreting, 277-310. Berlin: Language science Press. doi:10.5281/zenodo.1090974

------------(2017b). News Translation: Text Analysis, fielwork, Survey. İn Silvia-Hansen Schirra, Oliver Czulo, Sacha Hoffmann (eds.). Emprical modelling of translation and interpreting, 277-310. Berlin: Language science Press. doi:10.5281/zenodo.1090974

Valdeón, R. A. (2015). Fifteen years of journalistic translation research and more. Perspectives, 23(4), 634–662. https://doi.org/10.1080/0907676X.2015.1057187

Valdeón, R.A. (2019).Ad Hoc Corpora And Journalistic Translation Research: BBC News and BBCMundo's Coverage of Margaret Thtacher's Death and Funeral. DOI: 10.1556/084.2019.20.1.4 (PDF) Ad Hoc Corpora and Journalistic Translation Research: BBCNews and BBCMundo's Coverage of Margaret Thatcher's Death and Fuenral (researchgate.net) (Erişim Tarihi:15 Aralık 2022).

van Doorslaer, L. (2009). "How language and (non-)translation impact on media newsrooms. The case of newspapers in Belgium." Perspectives 17 (2): 83–92.

Van Doorslaer, L. (2010). Journalism and translation. *Handbook of translation studies* 180-184 John Benjamins publishing

Youmans, W.L.&Powers, S.(2012). Remote Negotiations: İnternational Broadcasting as Bargaining in the Information Age. *İnternational Journal of Communication*. Vol.6 2149-2172

Zanettin f. (2021). News Media Translation. Cambridge University Press

Kaynakça

Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve. Kronotop İletişim Dergisi, 1(1), 62-82.

Akın, A. (2019). İtibar Yönetimi Bağlamında Sosyal Reklam Kavramına Yönelik Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksoy, R., & Kitiroğlu, L. A. (2023). Sosyal Reklam Çekicilikleri ile Tutum ve Reklam İlgilenimi İlişkisine Yönelik Kavramsal bir İnceleme. Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 6(11), 1515-1532.

Aydın, Y. (2021). İkna Edici Mesaj Stratejisi Açısından Emniyet Genel Müdürlüğü Tarafından Yayınlanan Kamu Spotlarında Duygusal Çekiciliğin Rolü (Master's thesis, Marmara Universitesi (Turkey)).

Aydoğan, H. (2018). Sosyal reklamlarda korku çekiciliği:"İhlalsiz Trafik". Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 13(50), 210-231.

Bilgiç, B. (2016). Türkiye'de Kamu Spotu Oluşum Süreci ve Yayın Politikaları. İletişim Çalışmaları Dergisi, 2(1), s.25-61.

Çelik, C. (2005). Uluslararası reklamcılıkta kültürün etkileri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları

Elden, M. (2009). Reklam ve Reklamcılık. Ġstanbul: Say.

İnceoğlu, M. (2010). Tutum, Algı, İletişim. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınevi.

Keller, P. K. (2006). Marketing Management. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2013). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu, Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi 4(3), 21-28.

Myrick, J. G. ve Oliver, M. B. (2015). Laughing and Crying: Mixed Emotions, Compassion and The Effectiveness of a Youtube PSA About Skin Cancer. Health Communication 30 (8), s.820-829.

THINK!. Story of THINK!. 1 Haziran 2024 tarihinde https://www.think.gov.uk/about-think/story-of-think/ adresinden erişildi.

Topuz Savaş, A.(2014). Sosyal Amaca Yönelik Pazarlama Reklamlarına Yönelik Tutum, Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi, 4/2 Erişim: https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/iletisimarastirmalari_503c4.pdf

Tükel, İ.B. (2008). Sosyal Pazarlama ve Reklam "Dergi Reklamlarına Yönelik Bir Analiz", Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Reklamcılık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Uslusoy, B. (2004). Sosyal Reklamların Halkla İlişkiker Uygulamalarındaki Önemi. Kocaeli, Türkiye.

Yüksel, H. (2021). Sosyal Mesaj İçerikli Reklamlar: Türk Telekom Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projeleri Reklam Filminin Göstergebilimsel Çözümlemesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 21 (55): 33-55.

Witte, K., and Allen, M. (2000). A Meta-Analysis of Fear Appeals: Implications for Effective Public Health Campaigns. Health Education & Behavior, 27(5): 591-615.

KAYNAKÇA

Aydemir, S. E. (1999). Planlama ve Planlamanın Evrimi, Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, Ders Notları No: 54, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, (pp.62-91), Trabzon.

Aydemir, S. E. (2004). Kentsel Donatılar-Rekreasyon, Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, Akademi Kitapevi, (pp.285-338), Trabzon.

Aydemir, S. E., Sancar, C. ve Beyazlı, D. Ş. (2004). Türkiye'de İmar Kurumu, Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, Akademi Kitapevi, (pp.409-501), Trabzon.

Beauvoir, S. (2011).” İkinci Cinsiyet”.

Uşak, J. (2019).” Cinsiyet Sorunu: Feminizm ve Kimliğin Yıkılması.

Dupont, M. (2015). “Parc de Bruxelles: Tarihsel Bir Perspektif.” Brussels Heritage Quarterly, cilt 10, no. 3, (s.15-28).

Gedikli,R.(1998). KentlerdeKişiBaşınaDüşmesiGerekenAçıkYeşilAlanBüyüklüğününDeğerlendirilmesindeKullanılabilecekMatematikselBirModelÖnerisi: Trabzon Örneği, Doktora Tezi,KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Friedan, B. (2015). “Kadınsı Gizem”.

Gülez, S. (1987). Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Ders Notları, Trabzon.

Johnson, E. (2018). “Kungsträdgården'in Tarihi: Kraliyet Bahçesinden Halka Açık Parka.” İskandinav Kent Araştırmaları Dergisi, cilt 15, no. 2, (ss.45-59).

Jónsson, Ó. (2018).” Hljómskálagarður: Reykjavík'te Yeşil Bir Vaha.” İzlanda Parkları ve Rekreasyon Dergisi, cilt 10, no. 2, (ss.30-45).

Karaküçük, S. (1997). Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme Kavram, Kapsam ve Bir Araştırma, 2. Baskı, Seren Ofset, Ankara.

Karaküçük, S. ve Gürbüz, B., Rekreasyon ve Kent(li)leşme, Gazi Kitapevi, Ankara.

Kim, J. (2007). “Seul Ormanı: Kentsel Doğa İçin Kapsamlı Bir Rehber.” Seul Şehir Parkları İncelemesi, cilt 25, no. 3, (s.40-55).

Leclerc, M. (2018). “Jardin des Tuileries: Tarihsel Bir Bakış.” Paris Bahçeleri Dergisi, cilt 20, no. 2, (s.45-58).

Thompson, C. W. (2002). 21. Yüzyılda Kentsel Açık Alan, Peyzaj ve Kent Planlama, 60, 2, (ss.59-72).

Trabzon Büyükşehir Belediyesi

Trabzon İl Emniyet Müdürlüğü Bölge Trafik Denetim Şubesi

Uzun, G. ve Altunkasa, M.F. (1997). Rekreasyonel Planlamada Arz ve Talep, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayın No:6, Yardımcı Ders Kitapları Yayın No:1, Adana.

Yılmaz Bayram, Z. (2011). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kentsel Açık Yeşil Alan Kullanım Talebini Etkileyen Etmenler, Trabzon,

Yılmaz Bayram, Z. (2020). Belediyeler İçin Kadın Hizmetleri Rehberi, Birinci Baskı, İdealkent Yayınları, Ankara.

ÇEVRİMİÇİ KAYNAKLAR

(URL1) https://tr.wikipedia.org/wiki/Cinsiyet_E%C5%9Fitsizli%C4%9Fi_Endeksi. Erişim: 03 Şubat 2024

(URL2)https://www.stadt-zuerich.ch/ted/de/index/gsz/natur-erleben/park-und gruenanlagen/parkanlagen-von-az/zuerichhorn.html. Erişim: 04 Şubat 2024

(URL3)https://www.stadt-zuerich.ch/ted/de/index/gsz/natur-erleben/park-und gruenanlagen/parkanlagen-von-az/zuerichhorn.html. Erişim: 03 Şubat 2024

(URL4) Zürih stratejileri, 2025. Erişim: 05 Şubat 2024

(URL5) Kraliyet Sarayı . “Slottsparken” (Norwegian). Accessed: 03 February 2024

(URL6) https://www.kongehuset.no/artikkel.html?tid=115020&sek=99667. Erişim: 05 Şubat 2024

(URL7) “Tembellik kıvılcımı” . www.kongehuset.no (Norveççe) . Erişim: 04 Şubat 2024

(URL8) https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1553. Erişim: 05 Şubat 2024

(URL9) https://vihreatsylit.fi/kaivopuisto/. Erişim: 05 Şubat 2024

(URL10) https://www.pps.org/places/kaivopuisto. Erişim: 04 Şubat 2024
(URL11) https://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1553. Erişim: 04 Şubat 2024
(URL12) https://www.amsterdam.nl/toerisme-vrije-tijd/parken/vondelpark/. Erişim: 03 Şubat 2024
(URL13) www.openluchttheater.nl. Erişim: 03 Şubat 2024
(URL14) https://www.pps.org/places/vondelpark. Erişim: 03 Şubat 2024
(URL15) https://www.trfihi-parks.com/en/park-details/14341-%C3%98rsteds-Park. Erişim: 03 Şubat 2024

KAYNAKÇA

Altuğ, Taylan. *Kant Estetiği*. İstanbul: Payel Yayınevi, 2016.

Arat, Necla. "Kant Estetik'inde Güzel Ve Yüce Değerleri". Felsefe Arkivi, sy. 21 (Temmuz 2013).

Burke, Edmund. *Yüce ve Güzel Kavramlarımızın Kaynağı Hakkında Felsefi Bir Soruşturma.* Çeviren: M. Barış Gümüşbaş, Ankara: BilgeSu, 2008.

Bolak Hisarlıgil, Beyhan. "Martin Heidegger'de "Mekan" Düşüncesi: Hermeneutik-Fenomenolojik Bir Yaklaşım", *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Say :25 Y l:2008/2: 23-34.

Bolak Hisarlıgil, Beyhan ve Uluoğlu, Belkıs. Geleneksel Anadolu Yerleşmelerinde "ara"ların Hermeneutik-Fenomenolojisi, *itüdergisi/a*, 7 (2), (2008): 64-75.

Cevizci, Ahmet. *Felsefenin Kısa Tarihi*. İstanbul: Say Yayınları, 2012.

Cirhinlioğlu, Zafer. "Post-Modern Çözülüş ve Sağlık", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), (2003): 131-148.

Debord, Guy. *Gösteri Toplumu*. Çeviren: Ayşen Ekmekçi ve Okşan Taşkent, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2019.

Ergenekon, Begümşen. "Estetik Cerrahiye Başvurmanın Kültürel Nedenleri", Yayımlanmamış Doktora Tezi, *Ankara Üniversitesi SBE,* 2002.

Ergün, Mustafa. "Nitel Verilerin ve Yorumların Güvenirliği Felsefesi", Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 7 (13), (2018): 29-44.

Göçmen, Doğan. "İmmanuel Kant'ın Güzellik ve Yücelik Duygusu Üzerine Gözlemler'i", *Felsefe Logos*, 41 (3), (2011): 121-142.

Han, Byung-Chul. *Güzeli Kurtarmak*, Çeviren: Kadir Filiz, İstanbul: İnsan Yayınları, 2020a.

Han, ByungChul. *Şeffaflık Toplumu*. Çeviren: Haluk Barışcan, İstanbul: Metis, 2020b.

Han, Byung-Chul. *Kapitalizm ve Ölüm Dürtüsü*. Çeviren: Çağlar Tanyeri, İstanbul: İnka Kitap, 2021.

Heimsoeth, Heinz. *Kant Felsefesi*. Çeviren: Takiyettin Mengüşoğlu, İstanbul: Doğu Batı Yayınları, 2019.

Hutcheson, Francis. *Güzellik ve Erdem İlkelerimizin Kökeni Üzerine Bir Soruşturma*, çev. M. Menekşe Özer ve Adnan Akdağ, İstanbul: Say Yayınları, 2020.

Husserl, Edmund. *Kesin Bilim Olarak Felsefe*. Çeviren: Abdullah Kaygı, Ankara: Felsefe Kurumu Yayınları, 2007.

Kant, Immanuel. *Güzellik ve Yücelik Duyguları Üzerine Gözlemler*. Çeviren: Ahmet Fethi, İstanbul: Hil Yayın, 2017.

Tunalı, İsmail. *Estetik*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 2001.

Ziss, Avner. *Estetik*, Çeviren: Yakup Şahan, İstanbul: Hayalbaz Kitap, 2009.

Kaynakça

Abaza, M. (21 Şubat 2023). Doğum Günü Münasebetiyle Mustafa Emin Hakkında 12 Bilgi. (elwatannews.com). Erişim tarihi: 04.12.2023.

Abdülhadi, M. (9 Nisan 2018). Karikatür Mısır Basınında Kayboluyor… Hükümet Onu Sevmiyor. (alarab.news). Erişim tarihi: 24.12.2023.

Abdülhafız, M, S. (26 Temmuz 2022). İki Cumhuriyet Arasında Basının Devletleştirilmesi. (masr360.net). Erişim tarihi: 26.12.2023.

Ebu El Nasr, M. (13 Kasım 2019). Rose al-Youssef…Mısır Basınında İlham Verici Biyografisi. (aawsat.com). Erişim tarihi: 27.11.2023.

Ebu Raya, M. (27 Ekim 2020). Simsarların Oyunu Muydu Yoksa Gazeteler Mi Abarttı? Kral Faruk'u Deviren Kusurlu Silahların Hikayesi. (arabicpost.net). Erişim tarihi:24.12.2023.

Adil, G. (01 Ocak 2019). İhsan Abdulkuddus Hapiste ... Kral ve Hür Subaylar Onu Hapse Attı. (shorouknews.com). Erişim tarihi: 17.12.2023.

Alrai.com. (21 Kasım 2005). Gazeteci Rose al-Youssef ve Bir Kadın Mücadelesinin 80. Yıl Dönümü. (alrai.com). Erişim tarihi: 17.12.2023.

Alrai.com. (01 Eylül 2010). Rose al-Youssef Dergisinin Kuruluşunun 85. Yıl Dönünü Münasebetiyle Alaycı Karikatüre Özel Sayı. (alrai.com). Erişim tarihi: 24.12.2023.

Ashraf, R. (10 Nisan 2023). Dergisini Vatanın Meselelerine Hizmet Etmek İçin Adayan ve Mısır Basınının Öncüsü Olan Rose al-Youssef Kimdir. https://www.elbalad.news/5724598. Erişim tarihi: 15.12.2023.

Badran, W. (05 Kasım 2021). Süveyş Krizi: İngiltere, Fransa ve İsrail'in Mısır'a Saldırılarının Hikayesi. https://www.bbc.com/arabic/middleeast-59166836. Erişim tarihi: 25.12.2023.

Egypt Arts Academy. (14 Ocak 2015). Tiyatro ile Basın Arasında Rose al-Youssef. http://egyptartsacademy.kenanaonline.com/posts/698598. Erişim tarihi: 27.11.2023.

El Bedri, Hala. (11 Nisan 2023). Rose al-Youssef: Kaçan Bir Çocuktan Kadın Adını Taşıyan ilk Derginin Sahibine. https://www.elmashhad.online/Post/details/150628. Erişim tarihi: 13.12.2023.

El Gizawi, H. (2022). Arap Basınının Öncüsü Rose al-Youssef, Şam'ın Kızı ve Mısır'da Köklü Bir Basın Kuruluşunun Kurucusu. Al Arabi Dergisi, Sayı:767. https://alarabi.nccal.gov.kw/Home/Article/24481. Erişim tarihi: 03.12.2023.

El Janaini, F. (26 Ağustos 2023). Mısır ile Britanya Arasında 1936 Anlaşmasının İmzalanması. (maspero.eg). Erişim tarihi: 26.12.2023.

El Karras, T. (02 Ocak 2022). Mısır'da En Ünlü Karikatürist Saruhan'ın Ölümünün 45. Yıl Dönümü. (vetogate.com). Erişim tarihi: 24.12.2023.

El Karras, T. (18 Mayıs 2023). Gazeteciliğin Prensi ve Makaleleriyle Bakanlıkları Devreden Muhammed al-Tabei. https://www.vetogate.com/4885861. Erişim tarihi: 03.12.2023.

El Mallah, E. (22 Haziran 2013). Rose al-Youssef'in Krizi. (almodon.com). Erişim tarihi: 28.12.2023.

El Murshidi, R. (02 Ocak 2022). Rose al-Youssef 2000-2009 arasında 10 Yıl Boyunca Siyasal İslamcı Grupların Planlarını İfşa Etmekten Hiç Vazgeçmedi. Erişim tarihi: 28.12.2023.

El Masry, H. (8 Kasım 2021). El Masry Efendi ... 20. Yüzyılda Yolsuzluk ve Sömürgeciliğe Karşı Mücadele etmiş Mısırlı Bir Karakter. (aljazeera.net). Erişim tarihi: 23.11.2023.

El Sherif, A, İ. (26 Ocak 2020). Kahire'yi Kim Yaktı? Ateş 1952 Yılında 700 Binaya Ulaştı. (youm7.com). Erişim tarihi: 26.12.2023.

Gamil, B. (10 Nisan 2022), Rose al-Youssef, Okuma Yazma Bilmeyen Ama Döneminde En Önemli Derginin Sahibi, (youm7.com), Erişim tarihi: 27.11.2023.

Gate Ahram. (16 Aralık 2021). Altın Kitap, Yetenekler Keşfi ve Destekleme Kampanyasının İkinci Aşamasını Başlatıyor. https://gate.ahram.org.eg/News/3190080.aspx. Erişim tarihi: 28.12.2023.

Habib, A. (7 Ekim 2023). 1936 Anlaşması … Mısır Hükümeti Britanya'yla Anlaşmayı Neden İptal Etti. (youm7.com). Erişim tarihi: 27.12.2023.

Hasan, M. (10 Nisan 2014). Geçmişin Gazeteciliği: "Al-Sarkha"... Mısır'ın Siyasi ve Sanatsal Hafızasını Belgeleme Projesi. https://www.almasryalyoum.com/news/details/426744. Erişim tarihi: 22.12.2023.

Hashish, M. A. (2017). Temmuz'un İktidarı ile Basın: Alahram Öğrneği 1952-1960. Mansura Üniversitesi Edebiyat Fakültesinin Dergisi, Sayı: 61, S. 471, 472 ve 473.

Kamil, R. (6 Haziran 2021). Gazeteciliğin Prensi Muhammed al-Tabei'nin 125. Doğum Günü ve Rose al-Youssef Dergisinde Geçen 9 Yıllık Mücadele Hatıraları. (rosaelyoussef.com). Erişim tarihi: 06.12.2023.

Kamil, R. (24 Temmuz 2022). Temmuz Devriminin 70. Yıl Dönümü. Temmuz Devrimi ve Rose al-Youssef Dergisi. (rosaelyoussef.com). Erişim tarihi: 23.12.2023.

Omar, E. (24 Ekim 2021). Hafız Mahmoud'un Kalemiyle Rose al-Youssef (mobtada.com). Erişim tarihi: 10.12.2023.

Rose al-Youssef. (04 Ekim 2023). "Muzaffer Ordu". Şanlı Ekim Zaferi Münasebetiyle Altın Kitap'tan Özel Sayı. (rosaelyoussef.com).

Samaha, M. (2 Ocak 2022). 1940'lı ve 1950'li Yıllarda Vatan İçin En Önemli Mücadeleler Veren ve Tarihini Yazan Rose al-Youssef. Mısır ve İngiltere'de İktidarları Sarsan ve Siyonistlere Karşı Duran Dergi. (rosaelyoussef.com). Erişim tarihi: 11.12.2023.

Shaban, A. (27 Ekim 2018). Bunlar Burada Doğdu. (rosaelyoussef.com). Erişim tarihi: 03.12.2023.

Tharwat, M. (31 Ağustos 2010). Gazeteciliğin Prensinin Sarayında Aşık Kadınlar. https://annaharkw.com/Article.aspx?id=227216&date=11012012. Erişim tarihi: 30.11.2023.

Yusuf, E. (18 Mayıs 2021). Muhammed al-Tabei: Basının Göze Yazarı. https://gate.ahram.org.eg/News/2720285.aspx. Erişim tarihi: 03.12.2023.

Zekeriya, H. (4 Temmuz 2023). 30 Haziran Devrimi ve "Biz" Anlayışının Tekrardan Elde Edilmesi. (rosaelyoussef.com). Erişim tarihi: 28.12.2023.

KAYNAKÇA

"Aktif Facebook Kullanıcı Sayısı" https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/ (Erişim Tarihi: 19.10.2024).

Albarran, A. A. (1996). *Media Economics: Understanding Markets, Industries and Concepts*. Ames: Iowa State University.

Bagdikan, B. H. (2004). *New Media Monpoly,* Boston: Beacon Press.

Bağlı, M. (2011). *Modern Bilinç ve Mahremiyet,* İstanbul: Yarın Yayınları.

Bauman, Z. ve Lyon, D. (2013). *Akışkan Gözetim,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Başaran, F. (2005). İnternetin Ekonomi Politiği, *İnternet, Toplum, Kültür,* (Der. M. Binark ve B. Kılıçbay), Ankara: Epos Yayınları.

Başlar, G. (2013). Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm, *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri,* 823-831.

Berkman, B. (2014). Teknoloji Söylemi ve Yeni Medyanın Ekonomi Politiği, *Erciyes İletişim Dergisi,* 3(3), 44-54.

Castells, M. (2005). *Enformasyonculuk ve Network Toplumu,* (Der. P. Himanen), (Çev. Ş. Kaptan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Castells, M. (2013). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür; Ağ Toplumunun Yükselişi,* (Çev. Ebru Kılıç), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çaycı, A. E. ve Çayçı, B. (2016). İletişimin Dijitalleşmesi: Dijital Gözetim ve Mahremiyet, *İNİF E-Dergi,* 1(2), 157-169.

Doğu, B.; Özçetin, B.; Bayraktutan, G.; Binark, M.; Çomu, T.; Aydemir, A. T.; İslamoğlu, G. (2014). *Siyasetin Yeni Hali: Vaka-i Sosyal Medya,* İstanbul: Kalkedon.

Foucault, M. (2003). *İktidarın Gözü,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fuchs, C. (2016). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş,* (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı), İstanbul: Notabene Yayınları.

Garnham, N. (2000). *Emancipation, The Media, and Modernity.* UK: Oxford University.

Güzel, M. ve Özmen, K. (2018). Google Tekelinde Habeciliğin Dönüşümü, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı: 29, 206-229.

Herman, E. S. ve McChesney R. W. (1997). *The Global Media: The New Missionaries of Corporate Capitalism*. New York: Cassell.

Heywood, A. (2011). *Küresel Siyaset,* Ankara: Adres Yayınları.

Kaplan, M. A. ve Haenlein, M. (2010). Users of The World, Unite! The Challenges and Oppurtunities of Social Media, *Business Horizons,* 53(1), 59-68.

Lyon, D. (2013). *Gözetim Çalışmaları,* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Morozov, E. (2010). The Digital Dictatorship, *The Wall Street Journal,* http://online.wsj.com/article/SB10001424052748703983004575073911147404540.html (Erişim Tarihi: 19.10.2024).

Mosco, V. (2009). *The Political Economy of Communication,* London: Sage.

Mosco, V. ve Fuchs, C. (2019). *Marx Geri Döndü, Medya, Meta ve Sermaye Birikimi,* (Çev. F. Başaran), İstanbul: Notabene Yayınları.

Polat, R. K. (2005). The Internet and Political Participation, *European Journal of Communication,* 20(4), 435-459.

Saatçioğlu, C. ve Öncel, P. (2018). Küreselleşme Çağı'nda İnternetin Ekonomi Politiği: Türkiye Üzerine Bir İnceleme, *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi,* 6(4), 10-17.

Schiller, D. (1999). *Digital Capitalism: Networking the Global Market System,* Cambridge: The MIT Press.

Topbaş, H. ve Işık, U. (2014). Kurgu ve Gerçeklik Arasında Gezi Parkı Eylemleri ve Sosyal Medya, *Birey ve Toplum,* 4(7), 197-230.

Toprak, A.; Yıldırım, A.; Aygül, E.; Binark, M.; Börekçi, S.; Çomu, T. (2014). *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: "görülüyorum öyleyse varım!",* İstanbul: Kalkedon.

Underwood, W. (2002). Embracing Cyberspace: The Evolution of Japan's Internet Culture, *World and I*. 17(6), 265-279.

Wayne, M. (2006). Üretim Tarzı: Teknoloji ve Yeni Medya. *Marksizm ve Medya Araştırmaları, Anahtar Kavramlar ve Çağdaş Eğilimler,* (Çev. B. Cezar), İstanbul: Yordam Kitap Yayıncılık.

Webster, F. (1995). *Theories of the Information Society*. London: Routledge.

Yaylagül, L. (2013). Bilgisayar ve İnternetin Ekonomi Politiği, *Global Media Journal,* 4(7), 214-236.

Kaynakça

Bal, H. (2013). Nitel Araştırma Yöntemi, Fakülte Kitabevi, Isparta.

Bakan, İ; Kefe., İ. (2012) "Kurumsal Açıdan Algı ve Algı Yönetimi." KSÜ İİBF Dergisi, Sayı:1, Cilt: 2, s.19-34.

Cohen, J. Weımann G. (2000). Cultivation Revisited: Some GenresHaveSome Effects on Some Viewers. Erişim Tarihi: 29.06.2016, www.academia.edu/2604566/Cultivation_ revisited_Some_ genres_have_some_effects_on_some_viewers.

Çayoğlu, H. (2010) Algılama Yönetimi Ve Marka Kimliği İlişkisnde Marka Algısının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Erdoğan, İ., Alemdar K. (1990). İletişim ve Toplum. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Gönç Şavran, T. (2018). "Nicel ve Nitel Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Teknikleri", içinde Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2641, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1609.

Gökçe, O. (2012). Yeni Medya, Kamuoyu, Demokrasi. E. Sözen (Ed.) Hepimiz Globaliz Hepimiz Yereliz (s. 36-54). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Güney, S. (2012). "Sosyal Psikoloji", Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

İnceoğlu, M. (1993). Tutum, Algı, İletişim, V Yayınları, İstanbul.

İnceoğlu, M. (2010). Tutum, Algı, İletişim, Beykent Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Kağıtçıbaşı, Ç. ve Z. Cemalcılar. (2014). Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar. (16. bs). İstanbul: Evrim Yayınları.

Karabulut (Ed.). Algı Yönetimi (s.97-117). İstanbul: Alfa Yayınları.

Kocaoğlu Ç, et. al. (2014) "Cerebral Atrophy in a Vitamin 12-deficient Infant of a Vegetarian Mother" J Health Popul Nutr, Jun; 32 (2): 367-371.

Lawrence, E. (2000). Henderson's Dictionary Of Biological Terms,(Ed). Prantice Hall.

Mayring, P. (2011). Nitel Sosyal Araştırmaya Giriş Nitel Düşünce İçin Bir Rehber, (Çev: A. Gümüş ve M. S. Durgun), Bilgesu Yayıncılık, Ankara.

McCombs, M. E., & Shaw, D. L. (1972). The Agenda-Setting Function Of Mass Media. The Public Opinion Quarterly, 176-187.

McQuail, D. & Windahl, S. (2005). İletişim modelleri: Kitle iletişim çalışmalarında. K.

O'brien, D. (2004). The Epistemology Of Perception, Http://Www.İep.Utm.Edu/Epis-Per/

(08.02.2017). Yumlu (Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.

Özarslan, M.Z. (2014). Kitleleri Harekete Geçirme Aracı Olarak Sosyal Algı Yönetimi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yükseklisans Tezi, İstanbul.Siegel, P. (2005). "Perception Management: Io's Stepchild", Low Intensity Conflict Ve Law Enforcement, 13 (2), Pp.117-134.

Stemler, S. (2000). "An Overview of Content Analysis", Practical Assessment, Research and Evaluation, 7/7, s. 1-7.

Şıklar, E. (2018). 6. Ünite Örnekleme ve Bazı Örnekleme Dağılımları. A. Özmen ve B. F.

Taylor, P., L. A Peplau ve D. O. Sears. (2012). Sosyal Psikoloji. (A. Dönmez, Çev.) Ankara: İmge Kitabevi.

Tunçay, G. Y. (2018). Sağlık Yönüyle Vegan/Vejetaryenlik. Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi, 1(1), 25-29.

Turan, K., (2014). Toplum Mühendisliği, Siyaset Mühendisliği ve Algı Yönetimi. B.

White, M. D. ve Marsh, E. E. (2006). "Content Analysis: A Flexible Methodology", Library Trends, 55/1, s. 22-45.

Yıldız, M. (2013). Sosyal Medya Toplumsal Algı ve Devlet. İdarecinin Sesi Dergisi, 156, 56-58.

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ALANA ÖZGÜ YARATICILIKLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK MATEMATİKSEL YARATICILIK TESTİ

DOÇ. DR. BİLGE BAL SEZEREL

EĞİTİM
yayınevi

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ALANA ÖZGÜ YARATICILIKLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK MATEMATİKSEL YARATICILIK TESTİ

Doç. Dr. Bilge BAL SEZEREL

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-31-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN ALANA ÖZGÜ YARATICILIKLARINI ÖLÇMEYE YÖNELİK MATEMATİKSEL YARATICILIK TESTİ
Doç. Dr. Bilge BAL SEZEREL
VI+130 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-31-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Abuhamdeh, S. and Csikszentmihalyi, M. (2004). The Artistic Personality: A systems perspective. In R. J. Sternberg, E. L. Grigorenko and J. L. Singer (Eds.), *Creativity from potential to realization* (pp. 31-43). USA: American Psychological Association.

Aiken, L. R. (1973). Ability and creativity in mathematics. *Review of Educational Research*, *43*(4), 405-432.

Akgül, S. (2014). *Üstün yetenekli öğrencilerin matematik yaratıcılıklarını açıklamaya yönelik bir model geliştirilmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitisü.

Albayrak, A. S. (2005). Çoklu doğrusal bağlantı halinde en küçük kareler tekniğinin alternatifi yanlı tahmin teknikleri ve bir uygulama. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 105-126.

Alencar, E. M. L. S., Fleith, D. S. and Bruno-Faria, M. F. (2014). The measurement of creativity: possibilities and challenges. In E. M. L. S. Alencar, M. F. Bruno-Faria and D.S. Fleith (Eds.), *Theory and practice of creativity measurement* (pp. 1-20). Texas: Prufrock Press Inc.

Alkan, R. (2014). *Genel yaratıcılık, matematiksel yaratıcılık ve akademik başarı arasındaki ilişkilerin incelenmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları.* İstanbul: Pasifik Ofset.

Amabile, T. M. (1983). The social psychology of creativity: A componential conceptualization. *Journal of Personality and Social Psychology, 45*(2), 357–376.

Anastasi, A. and Urbina, S. (1997). *Psychological testing*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice-Hall.

Anderson, R. and Freebody, P. (1981). Vocabulary knowledge. In J. Guthrie (Ed.), *Comprehension and teaching: Research review* (pp. 71–117). Newark, DE: International Reading Association.

Andreasen, N. C. (2005). *The creating brain.* New York: Dana Press.

Applebaum, M., Leikin, R. and Freiman, V. (2008). Teachers' views on teaching mathematically promising students. *11th International Congress on Mathematics Education,* Monterrey, Mexico: University of Nuevo Leon., pp. 1-16.

Baer, J. (1999). Domains of Creativity. In M. A. Runco and S. R. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of Creativity* (Vol 1) (pp. 591-596). Academic Press.

Baer, J. (1998). The case for domain specificity of creativity. *Creativity Research Journal, 11*(2), 173-177.

Bahar, A. K. and Maker, J. C. (2011). Exploring the relationship between mathematical creativity and mathematical achievement. *Asia-Pacific Journal of Gifted and Talented Education, 3*(1), 33-48.

Balachef, N. (1988). A study of students' proving processes at the junior high school level. *Second UCSMP İnternational Conference on Mathematics Education,* Chicago: NCTM., pp. 1-11.

Balka, D. S. (1974). *The development of an instrument to measure creative ability in mathematics.* Unpublished Doctoral Dissertation. Columbia: University of Missouri.

Baumeister, B. F. (1987). How the self became a problem: a psychological review of historical research. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(1), 163-176.

Brennan, J. G. (2009). *A handbook of logic.* (2nd ed.). New York: Harper & Row Publishers.

Brown, J. R. (2008). *Philosophy of mathematics: A contemporary introduction to the world of proofs and pictures.* (2nd ed.). Oxon: Routledge.

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (14. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, E. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (23. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Casakin, H. and Kreitler, S. (2006). Self-assessment of creativity: Implications for design education. *8th International Conference on Engineering and Product Design Education*, Salzburg, Austria: Salzburg University of Applied Sciences, pp. 1-6.

Casti, J. L. (2001). *Mathematical mountaintops: The five most famous problems of all time*. New York: Oxford University Press.

Chamberlin, S. A. and Moon, S. M. (2005). Model-eliciting activities as tool to develop and identify creativity gifted mathematicians. *Journal of Secondary Gifted Education, 17*(1), 37–47.

Charters, E. (2003). The use of think-aloud methods in qualitative research an introduction to think-aloud methods. *Brock Education, 12*(2), 68-82.

Chiu, M. S. (2009). Approaches to the teaching of creative and noncreative mathematical problems. *International Journal of Science and Mathematics Education, 7*, 55–79.

Cicchetti, D. V. and Sparrow, S. S. (1990). Assessment of adaptive behavior in young children. In J. J. Johnson and J. Goldman (Eds.), *Developmental assessment in clinical child psychology: A handbook* (pp. 173–196). New York: Pergamon Press.

Clark, B. (2008). *Growing up gifted.* (7th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.

Clark, L. A. and Watson, D. (1995). Constructing validity: Basic issues in objective scale development. *Psychological Assessment*, *7*(3), 309.

Cohen, J. W. (1988). *Statistical power analysis for the behavirial sciences.* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Cohen, R. J. and Swerdlik, M. (2002). *Psychological testing and assessment: An introduction to test and measurement*. Boston: McGraw-Hill.

Cohen, S. A. and Stover, G. (1981). Effects of teaching sixth-grade students to modify format variables of math word problems. *Reading Research Quarterly, 16*(2), 175-200.

Collins, M. M. and Amabile, T. M. (1999). Motivation and creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 297-312). New York: Cambridge University Press.

Comrey, A. L. and Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis.* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Cropley, A. (2006). In praise of convergent thinking. *Creativity Research Journal, 18*(3), 391-404.

Csikszentmihalyi, M. (1990). The domains of creativity. In M. A. Runco and R. S. Albert (Eds.), *Theories of creativity* (pp. 190-214). London: Sage.

Csikszentmihalyi, M. (1999). Implications of systems perspective for the study of creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 313-335). New York: Cambridge University Press.

Cuoco, A., Goldenberg, E. P. and Mark, J. (1996). Habits of mind: An organizing principle for mathematics curriculum. *Journal of Mathematical Behavior, 15*(4), 375–402.

Czaja, C. and Blair, J. (1996). *Designing surveys: A guide to decisions and procedures*. Thousand Oaks, CA.: Pine Forge Press.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Daepp, U. and Gorkin, P. (2003). *Reading, writing, and proving.* Lewisburg: Springer.

Dancey, C. P. and Reidy, J. (2004). *Statistics without maths for psychology: Using SPSS for Windows.* (3th ed.). London: Pearson Education Limited.

Davis, P. J. and Hersh, R. (1981). *The mathematical experience.* Boston: Houghton Mifflin.

De Groot, A. D. (1965). *Thought and choice in chess.* The Hague: Mouton Publishers.

DeVellis, R. F. (2012). *Scale development: Theory and applications.* (3rd ed.). California: Sage Publications.

Dillon, J. T. (1982). Problem finding and solving. *The Journal of Creative Behavior, 16*(2)*,* 97-111.

Duncker, K. (1945). On problem solving*. Psychological Monographs, 58*(5), i-113.

Dunn, J. A. (1975). Tests of creativity in mathematics. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology, 6*(3), 327-332.

Dunteman, G. H. (1989). *Principal component analysis: Quantitative applications in the social sciences series* (vol. 69)*.* Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

El-Demerdash, M. and Kortenkamp, U. (2012). The development of an Instrument to Measure Geometric Creativity. http://cinderella.de/material/gkt/files/gct_paper.pdf (Erişim tarihi: 25.01.2018).

Einstein, A. and lnfeld, L. (1988). *The evolution of physics.* New York: Simon & Schuster.

Ericsson, K. A. and Simon, H. A. (1993). *Protocol analysis.* Cambridge: The MIT Press.

Erkuş, A. (2016). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I*. (3. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Ervynck, G. (1991). Mathematical Creativity. In D. Tall (Ed.), *Advanced Mathematical Thinking* (pp. 42-53). Dordrecht, Netherlands: Kluwer.

Evans, E. W. (1964). *Measuring the ability of students to respond in creative mathematical situations at the late elementary and early junior high school level.* Unpublished Doctoral Dissertation. USA: University of Michigan.

Feist, G. J. and Barron, F. X. (2003). Predicting creativity from early to late adulthood: Intellect, potential, and personality. *Journal of Research in Personality, 37*(2), 62–88.

Feldhusen, J. F. and Goh, B. E. (1995). Assessing and accessing creativity: An integrated review of theory, research, and development. *Creativity Research Journal, 8*(3), 231-247.

Fetterly, J. M. (2010). *An exploratory study of the use of a problem-posing approach on pre-service elementary education teachers' mathematical creativity, beliefs, and anxiety.* Unpublished Doctoral Dissertation. Tallahassee: Florida State University, School of Teacher Education.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS.* (3rd ed.). London: Sage Publication.

Fisher, R. (1990). *"Teaching for thinking: Language and maths"and "teaching for thinking across the curriculum", chapters in teaching children to think.* Oxford: Basil Blackwell.

Floyd, F. J. and Widaman, K. F. (1995). Factor analysis in the development and refinement of clinical assessment instruments. *Psychological Assessment, 7*(3), 286-299.

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. and Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education.* (8th ed.). New York: McGraw-Hill.

Fosnot, C. T. and Jacob, B. (2009). Young mathematicians at work: The role of context and models in the emergence proof. In D. A. Stykianou, M. L. Blanton and E. J. Knuth (Eds.), *Teaching and learning proof across the grades: A K-16 perspectives* (pp. 102-119). Oxon: Taylor & Francis.

Fouche, K. K. (1993). *Problem solving and creativity: Multiple solution methods in a cross-cultural study in middle level mathematics.* Unpublished Doctoral Dissertation. Gainesville: University of Florida.

Gallagher, A. M. and DeLisi, R. (1994). Gender differences in Scholastic Aptitude Test–Mathematics problem solving among high-ability students. *Journal of Educational Psychology, 86*(2), 204–211.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind.* New York: Basic Books.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligence.* New York: Basic Books.

Garson, D. G. (2013). *Validity & reliability.* Asheboro: G. David Garson and Statistical Associates Publishing.

Gavin, M. K. (2005). Are we missing anyone? Identifying mathematically promising students. *Gifted Education Communicator, 36*(3–4), 24–29.

Gentner, D. (1989). The mechanisms of analogical reasoning. In S. Vosniadou and A. Ortony (Eds.), *Similarity and analogical reasoning* (pp. 199-241). Cambridge, England: Cambridge University Press.

Getzels, J. W. and Jackson, P. W. (1961). Family environment and cognitive style: A study of the sources of highly intelligent and of highly creative adolescents. *American Sociological Association, 26*(3), 351-359.

Gingerich, O. and MacLachlan, J. (2007). *Nicolaus Copernicus: Making the earth a planet.* New York.

Green, S., Salkind, N. and Akey, T. (1997). *Using SPSS for Windows.* New Jersey: Prentice Hall.

Griffiths, S. E. (1996). *The inter-observer reliability of the DISCOVER problem-solving assessment.* Unpublished Manuscript. Arizona: University of Arizona.

Guilford, J. P. (1950) Creativity. *American Psychologist, 5*, 444–454.

Guilford, J.P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York: McGraw-Hill.

Hadamard, J. (1945). *The psychology of invention in the mathematical field*. New York: Dover Publications.

Hall, L. (2009). *Problem solving and creativity: A gender and grade level comparison.* Unpublished Doctoral Dissertation. Tennessee: Tennessee State University.

Han, K. and Marvin, C. (2002). Multiple creatives? Investigating domain-specificity of creativity in young children. *Gifted Child Quarterly, 46*(2), 98–109.

Harel, G. and Sowder, L. (1998). Student's proof schemes: Results from exploratory study. In A. H. Schoenfeld, J. Kaput and E. Dubinsky (Eds.), *Research in collegiate mathematics education* (pp. 234-283). Washington: Amerikan Mathematic Society.

Harrison, J. (2008). Formal proof-theory and practice. *Notice of the AMS, 55*(11), 1395-1046.

Haylock, D. W. (1984). *Aspects of mathematical creativity children aged 11 – 12.* Unpublished Doctoral Dissertation. London: University of London.

Haylock, D. W. (1985). High mathematical creativity in a pair of identical twins. *The Journal of Genetic Psychology, 16*(4), 547-553.

Haylock, D. W. (1987). A framework assesing mathematical creativity in schoolchildren. *Educational Studies in Mathematics, 18*(1), 59-74.

Henning, G. (1993). Issues in evaluating and maintaining an ESL writing assessment program. In L. Hamp-Lyons (Ed.). *Assessing second language writing in academic contexts* (pp. 279-291). New Jersey: Ablex Publishing.

Hersh, R. (1997). *What is mathematics. really?* New York: Oxford University Press.

Hocevar, D. (1976). Dimensionality of creativity. *Psychological Reports, 39*, 869-870.

Hocevar, D. (1979a). A comparison of statistical infrequency and subjective judgment as criteria in the measurement of originality. *Journal of Personality Assessment, 43*(3), 297-299.

Hocevar, D. (1979b). The unidimensional nature of creative thinking in fifth grade children. *Child Study Journal, 9*(4), 273-278.

Hocevar, D. and Bachelor, P. (1989). A taxonomy and critique of measurements used in the study of creativity. In J. A. Glover, R. R. Ronning and C. R. Reynolds (Eds.), *Handbook of creativity* (pp. 53-76). New York, NY: Plenum Press.

Hocevar, D. and Michael, W. B. (1979). The effects of scoring formulas on the discriminant validity of tests of divergent thinking. *Educational and Psychological Measurement, 39*(4), 917-921.

Holyoak, K. J. and Thagard, P. (1997). The analogical mind. *American Psychologist, 52*(1), 35-44.

Housman, A., Kahane, H. and Tıdman, P. (2007). *Logic and philosophy: A modern introduction.* (10th ed.). Belmont: Thomson Wadsworth.

Huck, S.W. (2012). *Reading statistics and research.* (6th ed.). Boston: Pearson.

Isoda, M. and Katagiri, S. (2012). *Mathematical thinking: How to develop it in the classroom.* Singapore: World Scientific Publishing.

Jensen, L. R. (1973). *The relationships among mathematical creativity, numerical aptitude, and mathematical achievement.* Unpublished Doctoral Dissertation. Austin: The University of Texas.

Jöreskog, K. G. and Sörbom, D. (1993). *Lisrel 8: Structural equation modeling with the simples command language*. Lincolnwood: Scientific Software International.

Kantowski, M. G. (1977). Processes involved in mathematical problem solving. *Journal for Research in Mathematics Education, 8*(3), 163-180.

Kaplan, R. and Saccuzzo, D. (2012). *Psychological testing: Principles, applications, and issues*. Belmot CA: Cengage Learning.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler.* (30. baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Kattou, M., Katerina, K., Pitta-Pantazi, D. and Christou, C. (2013). Connecting mathematical creativity to mathematical ability. ZDM Mathematics Education*, 45*(2), 167-181.

Kaufman, J. C. and Baer, J. (2004). Sure, I'm creative-but not in mathematics: Self

reported creativity in diverse domains. *Empirical Studies of the Arts, 22*(2),

143-155.

Kaufman, J. C. and Baer, J. (2005). *Creativity across domains: Faces of the muse*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Kaufman, J. C., Plucker, J. A. and Baer, J. (2008). *Essentials of creativity asssessment*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Keyser, C. J. (2007). Early number systems and symbols. (6th ed.). In D. M. Burton (Ed.), *Hıstory of mathematics: An introduction* (pp. 4-36). USA: McGraw-Hill Companies.

Khatena, J. and Torrance, E. P. (1976). *Manual for Khatena-Torrance creative perception inventory*. Chicago: Stoelting Company.

Kilpatrick. J. (1967). *Analysing the solution of word problems in mathematics: An exploratory study*. Unpublished Doctoral Dissertation. Stanford: Stanford University.

Kim, H., Cho, S. and Ahn, C. (2003). Development of mathematical creative problem solving ability test for identification of the gifted in math. *Gifted Education International, 18*(2), 164-174.

Kline, R. B. (1994). *An easy guide to factor analysis.* New York: Routledge.

Kline, R. B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: Guilford Publications.

Ko, E. and Lee, K. (2011). Are mathematically talented elementary students also talented in statistics? In B. Sriraman and K. H. Lee (Eds.), *The elements of creativity and giftedness in mathematics* (pp. 29-44). Rotterdam: Sense Publishers.

Kroonberg, P. M. and Lewis, C. (1982). Methodological issues in the search for a factor model: Exploration through confirmation. *Journal of Educational Statistics, 7*(2), 69-89.

Krutettskii, V. A. (1976). *The psychology of mathematical abilities in schoolchildren*. London: The University of Chicago Press.

Küchemann, D. and Hoyles, C. (2009). From empirical to structural reasoning in mathematics. In D. A. Stykianou, M. L. Blanton and E. J. Knuth (Eds.), *Teaching and learning proof across the grades: A K-16 perspectives* (pp. 171-203). Oxon: Taylor & Francis.

Kwon, O. N., Park, J. S. and Park, J. H. (2006). Cultivating divergent thinking in mathematics through an open-ended approach. *Asia Pacific Education Review, 7*(1), 51–61.

Leikin, R. (2007). Habits of mind associated with advanced mathematical thinking and solution spaces of mathematical tasks. *Proceedings of the Fifth Congress of the European Society for Research in Mathematics Education,* Cyprus: Department of Education, pp. 2330-2339.

Leikin, R. (2009). Exploring mathematical creativity using multiple solution tasks. In R. Leikin, A. Berman and B. Koichu (Eds.), *Creativity in mathematics and the education of gifted students* (pp. 129–145*).* Rotterdam: Sense Publishers.

Leikin, R. and Lev, M. (2013). Mathematical creativity in generally gifted and mathematically excelling adolescents: What makes the difference? *ZDM-The International Journal on Mathematics Education, 45*(2), 183–197.

Leung, S. S. (1997). On the role of creative thinking in problem posing. *ZDM Mathematics Education, 29*(3), 81-85.

Levav-Waynberg, A. and Leikin, R. (2012). The role of multiple solution tasks in developing knowledge and creativity in geometry. *Journal of Mathematical Behavior, 31*(1), 73-90.

Levenson, E. (2011). Exploring collective mathematical creativity in elementary school. *Journal of Creative Behavior, 45*(3), 215-234.

Liljedahl, P. (2008). Mathematical creativity: In the words of the creators. *Proceedings of the 5th International Conference on Creativity in Mathematics and the Education of Gifted Students*, Israel: University of Haifa, pp. 153-160.

Long, C. T., DeTemple, D. W. and Millman, R. S. (2012). *Mathematical reasoning for elementary teachers.* (6th ed.). Boston: Pearson.

Maher, C. A. (2005). How students structure their investigations and learn mathematics: Insights from a long-term study. *Journal of Mathematical Behavior, 24*(1), 1-14.

Mamona-Downs, J. (1993). On analyzing problem posing. *Proceedings of the 17th International Conference for the Psychology of Mathematics Education*, Tsukuba, Japan: University of Tsukuba, pp. 41-47.

Mann, E. L. (2009). The search for mathematical creativity: Identifying creative potential in middle school students. *Creativity Research Journal, 21*(4), 338-348.

Matlin, M. (1994). *Cognition.* New York: USA.

Mayer, R. E. (2009). Implications of cognitive psychologyfor instruction in mathematical problem solving. In E. A. Silver (Ed.), *Teaching and learning mathematical problem solving: Multiple research perspectives* (pp. 123-138). New York: Routledge.

Meyer, R. W. (1970). *The identification and encouragement of mathematical creativity in first grade students.* Madison: Research and Development Center for Cognitive Learning, Wisconsin University.

Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Milli eğitim bakanlığı ders programları Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72 (Erişim tarihi: 26.12.2015).

Mumford, M. D. (2003). Where have we been, where are we going? Taking stock in creativity research. *Creativity Research Journal, 15*(2), 107-120.

Münz, M. (2013). The elements of mathematical creativity and the function of the attachment style in early childhood. *Online proceedings of the POEM conference,* Germany: Goethe-University, pp. 1-11.

National Council of Teachers Mathematics, (1990). *Teaching & learning mathematics in the 190's.* Reston: The National Concil of Teachers Mathematics, Inc.

National Council of Teachers of Mathematics, (1991). *Professional standards for teaching mathematics.* Reston: The National Concil of Teachers Mathematics, Inc.

National Council of Teachers Mathematics, (2000). Principle and standarts for school mathematics. Reston: The National Concil of Teachers Mathematics, Inc.

Nickerson, R. S. (2010). *Mathematical reasoning.* New York: Psychology Press.

Özdamar, K. (2004). *Paket programlarla istatistiksel veri analizi.* Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual.* (12nd ed.). Australia: Allen & Unwin.

Pham, L. H. (2014). Validation of prediction relationship of creative problem-solving attributes with math creativity. Unpublished Doctoral Dissertation. New York: St. John's University, Faculity of Education.

Pearson, E. S. and Hartley, H. O. (1958). *Biometrika tables for statisticians.* (2nd ed.). New York: Cambridge University Press.

Pelczer, I. and Rodriguez, F. G. (2011). Creativity assessment in school settings through problem posing tasks. *The Montana Mathematics Enthusiast, 8*(1), 383-398.

Peng, S. L., Cherng, B. L. and Chen, H. C. (2013). The effects of classroom goal structures on the creativity of junior high school students. *Educational Psychology, 33*(5), 540-560.

Pittalis, M., Christou, C., Mousoulides, N. and Pitta-Pantazi, D. (2004). A structural model for problem posing. *Proceedings of the 28th Conference of the International*, Bergen, Norway: Bergen University College, pp. 49-56.

Plucker, J. A. (1998). Beware of simple conclusions: the case for content generality of creativity. *Creativity Research Journal, 11*(2), 179-182.

Plucker, J. A., Beghetto, R. A. and Dow, G. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologist? Potential, pittfalls, and future directions in creativity research. *Educational Psychologists, 39*(2), 83-96.

Poincarê, H. (1952). *Science and method: Henri Poincarê*. New York: The Modern Library.

Pollak, M. (1987). Average run lenghts of an optimal method of detecting a change in distribution. *The Annals of Statistics, 15*(2), 749-779.

Polya, G. (1954). *Induction and analogy in mathematics.* Princeton. NJ: Princeton University Press.

Polya, G. (1957). *How to solve it?* (2nd ed.). New York: Doubleday.

Polya, G. (1968). *Mathematics and plausible reasoning: patterns of plausible inference*. New Jersey: Princeton University Press.

Prouse, H. L. (1967). Creativity in school mathematics. *National Council of Teacher of Mathematics, 60*(8), 876-879.

Raubenheimer, J. (2004). An item selection procedure to maximize scale reliability and validity. *SA Journal of Industrial Psychology, 30*(4), 59-64.

Rav, Y. (1999). Why do we prove theorems? *Philosophia Mathemetica, 3*(7), 5-41.

Renzulli, J. S., Siegle, S., Reis, S. M., Gavin, M. K. and Reed, R. E. S. (2009). An investigation of the reliability and factor structure of four new Scales for Rating the Behavioral Characteristics of Superior Students. *Journal of Advanced Academics, 21*(1), 84-108.

Rips, L. J. and Asmuth, J. (2007). Mathematical induction and induction in mathematics. In A. Feeney and E. Heit (Eds.), *Inductive reasoning: experimental, developmental and computational approaches* (pp. 248-268). New York: Cambridge University Press.

Rothernberg, A. and Hausman, C. R. (1976). *The creativity question*. USA: Duke University Press.

Runco, M. A. (1990). The divergent thinking of young children: Implications of the research. *Gifted Child Today, 13*(4), 37-39.

Runco, M. A. (1993). Divergent thinking, creativity, and giftedness. *Gifted Child Quarterly, 37*, 16-22.

Runco, M. A. (2004). Creativity. *Annual Review of Psychology, 55*(1), 657–687.

Runco, M. A. (2007). *Creativity: Theories and themes: Research, development, and practices*. Burlington: Elesevier Academic Press.

Runco, M. A. and Albert, R. S. (1985). The reliability and validity of ideational originality in the divergent thinking of academically gifted and nongifted children. *Educational and Psychological Measurement, 45*(3), 483-501.

Runco, M. A. and Albert, R.S. (2010). Creativity Research: A Historical View. In Kaufman, J. C. and R. J. Sternberg (Eds.), *The Cambridge handbook of creativity* (pp. 3-19). Cambridge, UK: The Cambridge University Press.

Runco, M. A. and Charles, R. E. (1993). Judgments of originality and appropriateness as predictors of creativity. *Personality and Individual Differences, 15*(5), 537-546.

Sak, U. (2014). *Yaratıcılık gelişimi ve geliştirilmesi*. Ankara: Vize Yayıncılık.

Sak, U. and Maker, C. J. (2005). Divergence and convergence of mental forces of children in open and closed mathematical problems. *International Education Journal, 6*(2), 252-260.

Sak, U. and Maker, C. J. (2006). Developmental variation in children's creative mathematical thinking as a function of schooling, age, and knowledge. *Creativity Research Journal, 18*(3), 279-291.

Sak, U., Ayvaz, Ü., Bal-Sezerel, B. and Özdemir, N. N. (2017). Creativity in the domain of mathematics. In J. Kaufman, V. Glăveanu and J. Baer (Eds.), *The Cambridge handbook of creativity across domains* (pp. 276-298). Cambridge: Cambridge University Press.

Sak, U., Demirel-Gürbüz, Ş., Bal-Sezerel, B., Ayas, M. B. ve Özdemir, N. N. (2013). Dünden bugüne ÜYEP: Uygulamalar ve bilimsel çalışmalar. *Uluslararası Yetenek Gelişimi ve Mükemmellik Kongresi*, Antalya: Anemon Otel, s.149.

San, İ. (1979). *Sanatsal yaratma ve çocukta yaratıcılık*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Sanacore, J. and Palumbo, A. (2009). Understanding the fourth-grade slump: Our point of view. *The Educational Forum, 73*(1), 67–74.

Sarouphim, K. M. (1999). Discovering multiple intelligences through a performance-based assessment: Consistency with independent ratings. *Exceptional Children, 65*(2), 151-161.

Sarouphim, K. M. (2001). DISCOVER: Concurrent validity, gender differences, and identification of minority students. *Gifted Child Quarterly, 45*(2), 130-138.

Schaefer, C. E. and Bridges, C. I. (1970). Development of a creativity attitude survey for children. *Perceptual and Motor Skills, 31*(3), 861-862.

Seçer, İ. (2015). P*sikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Seddon, G. M. (1983). The measurement and properties of divergent thinking ability as a single compound entity. *Journal of Educational Mesaurement, 20*(4), 393-402.

Sheffield, L. J. (2009). Developing mathematical creativity—questions may be the answer. In R. Leikin, A. Berman and B. Koichu (Eds.), *Creativity in mathematics and the education of giftedstudents* (pp. 87–100). Rotterdam: Sense Publishers.

Shriki, A. (2010). Working like real mathematicians: Developing prospective teachers' awareness of mathematical creativity through generating new concepts. *Educational Studies in Mathematics*, 73(2), 159-179.

Siegle, D. and Powell, T. (2004). Exploring teacher biases when nominating students for gifted programs. *Gifted Child Quarterly, 48*(1), 21-29.

Silver, E. A. (1994). On mathematical problem solving. *For the Learning of Mathematics, 14*(1), 19-28.

Silver, E. A. (1997). Fostering creativity through instruction rich in mathematical problem solving and problem posing. *ZDM—The International Journal on Mathematical Education, 29*(3), 75–80.

Simonton, D. K. (1983). Formal education, eminence and dogmatism: The curvilinear relationship. *The Journal of Creative Behavior, 17*(3), 149-162.

Singer, F. M., Ellerton, N. and Cai, J. (2013). Problem-posing research in mathematics education: New questions and directions. *Educational Studies in Mathematics, 83*(1), 1-7.

Singer, F. M., Pelczer, I. and Voica, C. (2011). Problem posing and modification as a criterion of mathematical creativity. *Proceedings of the 7th Conference of the European Society for Research in Mathematics Education (CERME 7),* Rzeszow, Poland: University of Rzeszow, pp. 1133-1142.

Singh, B. (1987). The development of tests to measure mathematical creativity. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology, 18*(2), 181-186.

Snyder, A., Mitchell, J., Bossomaier, T. and Pallier, G. (2004) The creatvity quotient: An objective scoring of ideational fluency. *Creativity Research Journal, 16*(4), 415-420.

Sriraman, B. (2004). The characteristics of mathematical creativity. *The Mathematics Educator, 14*(1), 19-34.

Sriraman, B. (2005). Are giftedness and creativity synonyms in mathematics? *The Journal of Secondary Gifted Education, 17*(1), 20-36.

Sriraman, B. (2009). The characteristics of mathematical creativity. *ZDM Mathematics Education, 41*(1), 13–27.

Sriraman, B. and Lee, K. E. (2011). What are the elements of giftedness and creativity in mathematics? In B. Sriraman and K. E. Lee (Eds.), *The elements of creativity and giftedness in mathematics* (pp. 1-4). Rotterdam: Sense Publishers.

Stacey, K., Groves, S., Bourke, S. and Doig, B. (1993). *Profiles of problem solving.* Hawthorn, Victoria: Australian Council for Educational Research.

Starko, A. J. (2005). *Creativity in the classroom.* London: Lawrence Erlbaum Associates Inc.

Sternberg, R. (2003). *Wisdom, intelligence, and creativity synthesized.* Cambridge: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. and Lubart, T. I. (2009). The concept of creativity: Prospects and paradigms. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 3-15). New York: Cambridge University Press.

Stoyanova, E. (1997). *Extending and exploring student's problem solving via problem posing: A study of years 8 and 9 students involved in mathematics challenge and enrichment stages of Euler enrichment for young Australians.* Unpublished Doctoral Dissertation. Perth: Edith Cowan University, Faculty of Education.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları, 3*(6), 49-74.

Şeker, H. ve Gençdoğan, B. (2014). *Psikolojide ve eğitimde ölçme aracı geliştirme*. (2. baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tabachnick, B. G. and Fidel, L. S. (2007). *Using multivariate statistics.* (5th ed.). MA: Allyn & Bacon. Inc.

Tammadge, A. (1979). Creativity. *The Mathematical Gazette*, 63(425), 145-163.

Tanaka, J. S. (1987). How big is big enough? Sample size and goddness of fit in structural equation models with latent variables. *Child Development, 58*(1), 134-146.

Tent, M. B. W. (2006). *The prince of mathematics: Carl Friedrich Gauss.* Wellesley: A K Peters.

Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications.* Washington, DC: American Psychological Association.

Tjoe, H. H. (2011). *Which approaches do students prefer? Analyzing the mathematical problem solving behavior of mathematically gifted students.* Unpublished Doctoral Dissertation. New York: Columbia University, Graduate School of Arts and Sciences.

Tompkins, G. (1994). *Teaching writing: Balancing process and product.* New York: Macmillan.

Torgerson, W. S. (1958). *Theory and methods of scaling*. New York: Wiley.

Torrance, E. P. (1966). *Torrance test of Creative Thinking: Norms-technical manual*. Princeton, NJ: Personnel Press.

Torrance, E. P. (1967). The Minnesota studies of creative behavior: National and international extensions. *Journal of Creative Behavior, 1*(2), 137–154.

Treffinger, D. J. (2003). Assessment and measurement in creativity and cretive problem solving. In J. Houtz (Ed.), *The educational psychology of creativity* (pp. 59-93). Creskill, NJ: Hampton Press.

Trochim, W. M. and Donnelly, J. P. (2006). *The research methods knowledge base.* (3rd ed.). Cincinnati, OH: Atomic Dog.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2006). Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013). *Resmi Gazete,* (Sayı: 26215 (Mükerrer)) https://pbk.tbmm.gov.tr/dokumanlar/kalkinma-plani-9-genel-kurul.pdf (Erişim tarihi: 01.07.2018).

Urban, K. K. and Jellen, H. G. (1996). *Test for creative drawing production (TCT-DP)*. Lisse, Netherland: Swets and Zeitlinger.

Usiskin, Z. (2000). The development into the mathematically talented. *Journal of Secondary Gifted Education, 11*(3), 152–162.

Van De Walle, J. A. (2004). *Elementary and middle school mathematics teaching developmentally.* (5th ed.). Boston: Pearson Education.

Van den Heuvel-Panhuizen, M., Middleton, J. A. and Streefland, L. (1995). Student-generated problems: Easy and difficult problems on percentage. *For the Learning of Mathematics, 15*(3), 21–27.

Van-Harpen, X. Y. and Sriraman, B. (2013). Creativity and mathematical problem posing: an analysis of high school students' mathematical problem posing in China and the USA. *Educational Studies in Mathematics, 82*(2), 201-221.

Van Someren, M. W., Barnard, Y. F. and Sandberg, J. A. (1994). *The think aloud method: A practical guide to modelling cognitive processes*. London: Academic Press.

VanTassel-Baska, J. (1998). Creativity and the gifted. In J. VanTassel-Baska (Ed.), *Excellence in educating gifted and talented learners* (pp. 381-398). Denver: Love Publishing Company.

Wardani, S., Sumarmo, U. and Nishitani, U. (2011). Mathematical creativity disposition: Experimentwith grade-10 students using silver inquiry approach. *Journal of Science and Mathematics Teaching*, 59, 1-16.

Watkins, M. W. (2000). Monte carlo PCA for parallel analysis [computer software]. State College. PA: Ed & Psych Associates, http://www.softpedia.com/get/Others/Home-Education/Monte-Carlo-PCA-for-Parallel-Analysis.shtml (Erişim tarihi: 02.06.2018).

Wolf, R. S. (1998). *Proof, logic, and conjecture: The mathematician's toolbox*. San Luis Obisco: W. H. Freeman.

Worthington, R. L. and Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist, 346*), 806-838.

Yang, G. (2007). A comparison and reflection on the school education of China and the U.S. http://www.sm.gov.cn/bmzd/jcck/200111/Findex.htm (Erişim tarihi: 25.03.2018).

Yıldırım, C. (2000). *Matematiksel düşünme*. (3. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yılmaz, H. (1998). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. (3. baskı). Ankara: Mikro Yayınları.

Yılmaz, T. Y. ve Köse, N. Y. (2015). Öğrencilerin çok çözümlü problemler ile imtihanı: Çözümlerde kullanılan stratejilerin belirlenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi - Journal of Qualitative Research in Education, 3*(3), 78-101.

Yuan, X. and Sriraman, B. (2011). An exploratory study of relationships between student's creativity and mathematical problem-posing abilities: Comparing Chinese and U.S student. In B. Sriraman and K. H. Lee (Eds.), *The elements of creativity and giftedness in mathematics* (pp. 5-28). Rotterdam: Sense Publishers.

Medya ve İletişim Bağlamında Post Truth Dönem

Editör
SEYFİ KILIÇ

Yazarlar
AYŞEGÜL ERYILMAZ ÇETİNKAYA
HÜSEYİN YAŞA
MERVE ŞENTÖREGİL
REVŞAN ŞEN
SEYFİ KILIÇ
TÜLİN SEPETCİ
ZUHAL DEMİREL

EĞİTİM
yayınevi

MEDYA VE İLETİŞİM BAĞLAMINDA POST TRUTH DÖNEM

Editör: Seyfi Kılıç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-28-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MEDYA VE İLETİŞİM BAĞLAMINDA POST TRUTH DÖNEM
Editör: Seyfi Kılıç
V+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-28-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Açıkalın, Ş. N. ve Canbey, M. (2022). Post-Truth Bağlamında Sosyal Medya. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 57, 1-11.

Adorno, W. T. ve Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın Diyalektiği*. Çev. N. Ülner ve E. Öztarhan Karadoğan, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Akarsu, B. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aksoy, S. (2011). Son Dönem Türk Sineması'nda Postmodern Kadın Kimliği. Ö. Yılmazkol (Ed.) *2000 Sonrası Türk Sineması'na Eleştirel Bakış* içinde, (s.225-251). İstanbul: Okur Kitaplığı.

Alpay, Y. (2023). *Yalanın Siyaseti*. İstanbul: Karakarga Yayınları.

Altun (2022). Sosyolojik Teori Bağlamında Post-Truth Anlatısının Eleştirisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, vol.9, sayı:1, 249-267.

American Dialect Society (2006). Word of the year: Truthiness, Erişim: 03.09.2024. https://americandialect.org/truthiness_voted_2005_word_of_the_year/

Barut, E. ve Koç, M. (2016). Yeni Medya Okuryazarlığı. A. İşman, H.F. Odabaşı ve B. Akkoyunlu (Der.), *Eğitim Teknolojileri Okumaları* içinde, (s.595-613). Sakarya Üniversitesi: The Turkish Online Journal of Educational Technology.

Baudrillard, J. (2022). *Simülakrlar ve Simülasyon*. Çev. Oğuz Adanır, Ankara: Doğu Batı.

Bauman, Z. (2022). *Modernite ve Holokost*. Çev. S. Sertabiboğlu. İstanbul: Alfa.

Best, S. ve Kellner, D. (2011). *Postmodern Teori: Eleştirel Soruşturmalar*. Çev. M. Küçük, İstnabul: Ayrıntı Yayınları.

Bulut, Ö. (2021). Felsefe, Hakikat ve Sonrası. B. Özçelik (Der.). *Hakikat Sonrası Siyaset, Felsefe, Medya ve Uluslararası İlişkiler* içinde, (s.97-119). Ankara: Nika Yayınevi.

Cevizci, A. (2005). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cinelli, M.; Morales, G. D. F.; Galeazzi, A.; Quattrociocchi, W. ve Starnini, M. (2020). Echo Chambers on Social Media: A Comparative Analysis. Erişim: 16.06.2022. https://arxiv.org/pdf/2004.09603.pdf

Çakmak, E. (2013). Çocuk Hakları ve Medya Okuryazarlığı Eğitimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (22), 209-224.

Demirkol, O. (2022). Yanlış Bilincin "Aydınlanmış" hali: Bir Semptom Olarak Post-Truth. *Galatasaray Üniversitesi İleti-ş-im Dergisi*, Sayı. 36, 139-164.

Dönmezçelik, Ö. (2023). Post-Truth Kavramına Semantik, Felsefi ve Tarihsel Temelleri Bağlamında Türkçe Karşılık Bulmak. *Yeni Medya* (14), 96-120.

Fabry, M. (2017). Here's How the First Fact-Checkers Were Able to Do Their Jobs Before the Internet, Erişim: 30.11.2024. https://time.com/4858683/fact-checking-history/

Graves, L. ve Cherubini, F. (2016). *The Rise of Fact-Checking Sites in Europe*. Oxford: University of Oxford Reuters Institute.

Günenç, M. (2017). Tom Stoppard'ın Rosencrantz ve Guildenstern Öldüler ve Travestiler Oyunlarında Postmodern Söylem. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 231-242.

Gürkan, M. B. (2017). "Gerçek" kavramı üzerine. Düşün-ü-yorum, Temmuz-Ağustos, (75), s.7-12.

Hunt, E. (2017). 'Disputed by multiple fact-checkers': Facebook Rolls Out New Alert to Combat Fake News, *The Guardian.* https://www.theguardian.com/technology/2017/mar/22/facebook-fact-checking-tool-fake-news Erişim: 30.11.2024.

İslam Ansiklopedisi (1997). "Hakikat". *Türkiye Diyanet Vakfı*, 15. Cilt, Erişim: 12.08.2024. https://islamansiklopedisi.org.tr/hakikat#1

Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2017). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

Karaboğa, M. T. (2017). Eleştirel Bakış Açısıyla Medya Okuryazarlığı Eğitimi 2., *2. Mediterranean International Congress on Social Sciences (MECAS II)* içinde (s.387-406). Ohrid: International Vision University October 10-13.

Karagöz, K. (2019). Post-Truth Çağında Yeni Medya Okuryazarlığı. N. Sezer ve N. Yılmaz Sert (Der.), *Medya Okuryazarlığı Üzerine* içinde (ss.223-259). Konya: Eğitim Yayınevi.

Karlova, N.A. & Fisher, K.E. (2013). A social diffusion model of misinformation and disinformation for understanding human information behaviour. *Information Research*, 18(1). Erişim: 03.12.2024. https://informationr.net/ir/18-1/paper573.html

Keyes, R. (2021). *Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma*. Çev. D. Özçetin. Ankara: Deli Dolu.

Kiriş Yılmaz, N. (2012). Sofistler 'Sofist' miydi?, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (25), 163-178.

Laughley, D. (2010). *Medya Çalışmaları*. Çev. A. Toprak. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lessenski, M. (2023). Finland Tops the New Media Literacy Index 2023, Countries Close to the War in Ukraine Remain Among the Most Vulnerable to Disinformation. Erişim: 04.12.2024 https://osis.bg/?p=4450&lang=en

Marx, K. (2014). *1844 El Yazmaları*. Çev. M. Belge. İstanbul: Birikim Yayınları.

McIntyre, L. (2022). *Hakikat Sonrası*. Çev. M. F. Biçici. İstanbul: Tellekt.

Mutlu, E. (2008). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Ayraç Kitabevi.

Oxford Dictionaries (2016). Word of the year 2016: Post-Truth, Erişim 31.08.2024. https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/

Oxford Dictionaries (2024). "Disinformation", Erişim 23.11.2024. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/disinformation#:~:text=disinformation-,noun,information%20that%20is%20given%20deliberately

Özgan, A. (2020). Hakikatin Ölümü ya da Ölümlü Hakikat. *Etkileşim*, 6, 168-188.

Platon (2010). *Diyaloglar*. Çev. T. Aktürel. İstanbul: Remzi Kitabevi.

TDK, (2024). Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Erişim: 11.08.2024. https://sozluk.gov.tr/

Sarsılmaz, M. (2023). Filtre Balonu Nedir?, Erişim: 29.11.2024.https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/teyit-sozlugu/filtre-balonu-nedir/1815478

Selim, F. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yeniden Düşünmek. *Kaygı*, 22(1), 498-543.

Sönmez, İ. C. (2022). *Hakikatin Metamorfozu: Post Truth Yeni Medya Haber*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Stevenson, N. (2015). *Medya Kültürleri Sosyal Teori ve Kitle İletişim*. Çev. O. Göze ve B. Engin. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Şaylan, G. (2009). *Postmodernizm*. Ankara: İmge Kitabevi.

Tepe, H. (2016). *Platon'dan Habermas'a Felsefede Doğruluk ya da Hakikat*. Ankara: Bilgesu Yayınları.

Tesich, S. (2021). *Yalanlar Rejimi*. Çev. E. E. Ercan. *Cogito*, 104, 23-28.

Uçar, L. (2023). *Post Truth Çağda Medya Okuryazarlığı*. Konya: Literatürk Academia.

Uluk, M. (2021). *Hakikat Sonrası Çağda Yeni Medya & Yalan Haber*. Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Zabcı, F. (2021). Hakikat, Retorik ve Siyaset, (der) Özçelik, B., Hakikat Sonrası Siyaset, Felsefe, Medya, Uluslararası İlişkiler (içinde), s.13-29, Ankara: Nika Yayınevi.

Wardle, C. (2017). Fake news. It's complicated, Erişim: 25.11.2024. https://medium.com/1st-draft/fake-news-its-complicated-d0f773766c79

Varol, S. F. (2022). Yankı Odası: Kavramsal Bir Çerçeve. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 15(91), 457-474.

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Alpay, Y. (2017). *Yalanın Siyaseti*. İstanbul: Destek Yayınları.

Alver, F. (2011). Eleştirel Kuram Perspektifinden İlk Etkin Alımlayıcı Çalışmaları ve Medya Pedagojisi Çalışmalarına Etkisi, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı: 15, s. 49-71.

Aufderheide, P. (1993). *Media Literacy*, Communications and Society Programme. The Aspen Institute: ABD.

Barney, N. (2024). What is Deepfake AI? https://www.techtarget.com/whatis/definition/deepfake Erişim tarihi: 3.08.2024

Biber, A. B. (12.04.2019). 10 Soruda Julian Assange ve WekeLeaks Davası, TRT Haber. https://www.trthaber.com/haber/dunya/10-soruda-julian-assange-ve-wikileaks-davasi-411674.html Erişim tarihi: 20.08.2024

Bulger, M. ve Davison, P. (2018). The promises, challenges and futures of media literacy. Journal of Media Literacy Education, 10(1), s. 1–21.

Cheap Fake, https://mediamanipulation.org/definitions/cheap-fake Erişim tarihi: 3.08.2024

Damico, J.; Baildon, M. ve Panos, A. (2018). Media Literacy and Climate Change in a Post-Truth Society, *Journal of Media Literacy Education.* 10 (2), s. 11-32.

Douglas, K. ve Share, J. (2005). Media Literacy in the USA, *Medien Pedagogik*, https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/kellner_share05-1.pdf Erişim tarihi: 15.07.2024

European Digital Media Observatory (1.09.2024). *The Importance of Media Literacy in Countering Disinformation,* https://edmo.eu/areas-of-activities/media-literacy/the-importance-of-media-literacy-in-countering-disinformation/ Erişim tarihi: 1.09.2024

Evre, B. (2017). Post-Hakikat Döneminde Siyaset Tarzı. *Yeni Düzen,* https://www.yeniduzen.com/post-hakikat-doneminde-siyaset-tarzi-90415h.htm Erişim tarihi: 10.07.2024.

GCF Global, How Filter Bubbles Isolate You? Digital Media Literacy, https://www.techtarget.com/whatis/definition/filter-bubble, Erişim tarihi: 3.08.2024

GCF Global, What is an Echo Chamber? Digital Media Literacy, https://edu.gcfglobal.org/en/digital-media-literacy/what-is-an-echo-chamber/1/, Erişim tarihi: 3.08.2024

Gutiennez Martin, A. ve Tyner, K. (2012). Media Education, Media Literacy and Digital Competence, *Comunicar-Media Education Research Journal.* Cilt: 20, Sayı: 1, s. 31-39.

Hobbs, R. ve Frost, R. (2003). Measuring the acquisition of Media-Literacy Skills, *Reading Research Quarterly,* Cilt: 38, Sayı: 3, s. 330-355.

Hoffman, M. ve Blake, J. (2003). Computer Literacy: Today and Tomorrow, *Consortium for Computing in Small Colleges,* JCSC 18, 5 Mayıs, https://www.researchgate.net/profile/Mark-Hoffman-10/publication/228685085_Computer_literacy_Today_and_tomorrow/links/550ab92f0cf265693ced8ff8/Computer-literacy-Today-and-tomorrow.pdf

Hug, T. (2011). *Visual Competence, Media Literacy and "New Literacies" – Conceptual Considerations in a Plural Discursive Landscape,* International Journal of Media, Technology and Lifelong Learning Cilt. 7 – Sayı: 1.

Innis, H. (1950). *Empire and Communications.* University of Toronto Press: Toronto.

Kearney, N. A. (2013). Literacy in a digital world: searching for common understanding. Yayınlanmamış Doktora Tezi, The Open University. https://www.academia.edu/65749766/Literacy_in_a_digital_world Erişim tarihi: 1.08.2024

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası Çağ-Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma. Ç*ev. D. Özçetin, Tudem Yayın Grubu: İzmir.

Lackovic, N. (2020). Thinking with digital games in the Post-Truth Era: A method in critical media literacy, *Postdigital Science and Education.* 2, s. 442-462.

Llorente, J. A. (2017). *The Post-Truth Era: Reality vs. Perception.* Developing Ideas, Sayı: 27.

Masterman, L. (2001). *A Rationale for Media Education, Media Literacy in the Information Age: Information & Behavior.* Ed. Robert Kubey, Transaction Publishers: New Brunswick ve Londra.

Meckley, T. (3.11.2019). Post-Truth Era: What does it mean, and are we living in one? https://zunews.com/2019/11/post-truth-era-what-does-it-mean-and-are-we-living-in-one/ Erişim tarihi: 4.08.2024

Oxford Dictionaries. (2016).Word of the Year 2016: Shortlist, https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/ Erişim tarihi: 10.07.2024

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man.* Gingko Press: Londra ve New York.

Palma, A. (2017). When the future catches up with us, the past will no longer be valid. Descartes could be a Yardstick, *The Post-Truth Era: Reality vs. Perception.* Developing Ideas, Sayı: 27, s. 17-20.

Postman, N. (1985). *Amusing Ourselves to Death.* Penguin Books: ABD.

Potter, W. J. (2005). *Media Literacy: 3rd Edition.* Sage Publications: Thousand Oaks. U.S.

Sängerlaub, A. (2020). Fakten versus Fakes: Was Fact-Checking als Maßnahme gegen Desinformation leisten kann und was nicht, s. 311-325, https://pdfs.semanticscholar.org/0440/b552b54199381fdf4277c89223d2b2ede91f.pdf Erişim tarihi: 31.08.2024

Schorr, A. (2000). Medienerziehung, Medienkompetenz und Medienwirkungsforschung — eine integrative Perspektive. (İçinde) *Publikums- und Wirkungsforschung.* Ed. Schorr, A.- VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Sepetci, T. ve Mencet, M. S. (2017). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Eğitim Amaçlı İnterneti Kullanım Bilinci, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi.* Cilt: 7, Sayı: 2, s. 192-218.

Spirchagovala, T. A.; Nikitina, S. E.; Spirchagova Nikolaevna, M. (2021). Media Literature and Its Impact on People's Culture, IJSCL. S. 94-101, https://www.ijscl.com/article_243166_d347a0c76a40b60ec99191563a1c0374.pdf Erişim tarihi: 1.09.2024

Şahin, Ç. ve Tüzel, S. (2011). Medya Dünyasının Gerçek Dünyayı Yansıtma Düzeyinin Öğretmen Adaylarının Görüşleri Doğrultusunda Belirlenmesi, *Eğitim ve Bilim.* Cilt: 36, Sayı: 159, s. 127-140.

Terra, J. (10.10.2023). What is technology literacy? https://www.simplilearn.com/what-is-technology-literacyarticle#:~:text=Technology%20literacy%20is%20the%20ability,evaluate%2C%20create%20and%20integrate%20information Erişim tarihi: 20.07.2024

Terzi, Â. (2020). Post-Truth Kavramı ve Türkçe Karşılıkları Üzerine. *TÜRK DİLİ Dil ve Edebiyat Dergisi*, CXVIII (820), s. 80-86.

Tesich, Steve. (1992). *A Government of Lies, The Nation*, *www.thenation.com/archive,* Erişim tarihi: 10.07.2024.

Uçar İlbuğa, E. (2010). Küreselleşme, Kültürel Çeşitlilik ve Kültürlerarası Medya Pedagojisi, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı: 13, s. 93-116.

Waisbord, S. (2018). The elective affinity between post-truth communication and popülist politics, Communication Research and Practice, DOI: 10.1080/22041451.2018.1428928

Wakefield, J. (18.03.2022). Deepfake presidents used in Russia-Ukraine War, BBC Technology, https://www.bbc.com/news/technology-60780142 Erişim tarihi: 1.09.2024

Wu, J ve Wang, Y. (2011). Unpacking New Media Literacy, *Systemics, Cybernetics and Inıformatics*. Cilt:9, Sayı: 2, s. 84-88.

Kaynakça

Alpay, Y. (2021). *Yalanın siyaseti*. İstanbul: Destek Yayınları.

Azwar, S., Lubis, D. P., & Sarwoprasodjo, S. (2023). The disinformation in virtual communities: A systematic literature review. *Technium Social Sciences Journal*, 44, 656–672.

Bayraktar, R. (2023). Dijital çağda dezenformasyon. *Dijital Çağda Medya*, 49.

Bennett, W. L., & Livingston, S. (2018). The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions. *European journal of communication*, *33*(2), 122-139.

Chakraborty, A., Paranjape, B., Kakarla, S., & Ganguly, N. (2016, August). Stop clickbait: Detecting and preventing clickbaits in online news media. In *2016 IEEE/ACM international conference on advances in social networks analysis and mining (ASONAM)* (pp. 9-16). IEEE.

Çakmak, F. (2019). Medyada dezenformasyon sorunsalı ve manipülasyonun gücü: ideoloji ve söylem açısından seçim haberlerinin siyasal iletişimdeki rolü. *Selçuk İletişim*, *12*(2), 1127-1154.

Díaz, C., & Tavira, N. B. (2020). Migrantes mexicanos en Italia: el uso de la red social Facebook y la creación de un ghetto virtual. *Desacatos. Revista de Ciencias Sociales*, (64), 102-117.

Ebo, B. (1998). *Cyberghetto or cybertopıa? Race, class, and gender on the lnternet,* Praeger Publishers.

Ege, G. B. (2017). Kurgu çağında gerçekliğin manipulasyonu, popüler kültür ve "Photoshop". *Sosyoloji Dergisi*, (36), 117-129.

Erdem, N. M. ve Kocabay Şener, N. (2019) "Post-"lar Çağında İletişim içinde, On Dördüncü Bölüm - Post-Hakikat (Post-truth) "Yalanlar İstiyorsan Yalanlar Söyleyelim, (Kocabay Şener, N.)

Gane, N. & Beer, D. (2008), New Media, The Key Concept, Berg Publishing, New York.

Gökgöz, G. (2010). Web 2.0, Postmodern Toplum ve İletişimsel Demokrasi…. *Muğla Üniversitesi XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 601-610.

Güden, O. (2019). Küresel kuruluşların kriz yönetimi ve iletişimi süreçlerine yönelik bir değerlendirme: Facebook & Cambridge Analytica veri skandalının retoriksel arena kuramı bağlamında incelenmesi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (31), 209-231.

Güven, A. (2020). Hakikatin yitimi olarak post-truth: Bir kavramsallaştırma denemesi. *İnsan ve İnsan Dergisi*, 7 (23), 20–36.

Humprecht E, Esser F, Van Aelst P. (2020). Resilience to Online Disinformation: A Framework for Cross-National Comparative Research. *International Journal Press.* 25(3):493–516. doi:10.1177/1940161219900126.

Horkheimer, M. (2002). *Akıl tutulması*. (Çev: Koçak, O.) Metis Yayınları.

Jenkins, H. (2020). Covid-19, Participatory Culture, and the Challenges of Misinformation and Disinformation. *Pop junctions*. https://henryjenkins.org/blog/2020/10/23/covid-19-participatory-culture-and-the-challenges-of-misinformation-and-disinformation Erişim Tarihi: 18. 06. 2024

Karagöz, K. (2018). Post truth çağında yayıncılığın geleceği. *TRT Akademi*, *3*(6), 678-708.

Koç Akgül S. & Şen R. (2022). Hiper-Yerel Medya Tartışmaları Bağlamında Whatsapp Ve Telegram Uygulamalarının Karşılaştırmalı Analizi: Bir Saha Çalışması. İçinde: Dijital Çağda Etik Tartışmalar, Çetinkaya A, Yetkin Cılızoğlu, G (Ed) Literatürk Academia, Konya.

Köçeri, K. (2023). Yapay Zekânın Siyasi, Etik ve Toplumsal Açıdan Dezenformasyon Tehdidi. *İletişim ve Diplomasi*, (11), 247-266.

Lacan, J. (2012). Televizyon, (çev. *Ahmet Soysal), İstanbul, Monokl Yayınları*.

Laguerre, M. S. (2010). Digital diaspora: Definition and models. *Diasporas in the new media age: Identity, politics, and community*, 49-64.

Lyotard, J. F. (2013). Postmodern durum. *Ankara: Bilgesu Yayıncılık*.

Mayfield, A. (2011). What is Social Media? iCrossing (2008).

Nandy, R. (2022). Facebook and the Covid-19 crisis: building solidarity through community feeling. *Human Arenas*, *5*(4), 609-619.

Pira, F. (2023). Disinformation a problem for democracy: profiling and risks of consensus manipulation. *Frontiers in Sociology*, *8*, 1150753.

Postman, N. (2010). *Televizyon: Öldüren eğlence: Gösteri çağında kamusal söylem*. (Çev. Akınhay, O) Ayrıntı Yayınları.

Şener, N. K. (2018). "Doğruluk Kontrol Merkezi" ve "Yalan Haber" Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayısı), 355-373.

Şen, R., & Koç Akgül, S. (2023). WhatsApp dayanışma grupları ve iletişim uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1410-1428. https://doi.org/10.35341/afet.1291956

Timuçin, A. (2004). *Felsefe sözlüğü* (5. bs.). İstanbul: Bulut Yayınları.

Tokgöz, O. (2010). *Temel gazetecilik*. (8. baskı). İmge Kitabevi Yayınları.

Vavilova, Z. (2023). Cyber Inclusion vs Isolation: A Way Out of the Virtual Ghetto. *Dialogue and Universalism*, (1), 77-90.

Wilkinson, D. M., & Huberman, B. A. (2007). Assessing the value of coooperation in wikipedia. *arXiv preprint cs/0702140*.

Woo, J. (2006). The right not to be identified: privacy and anonymity in the interactive media environment. *New media & society*, *8*(6), 949-967.

Ritzer, G., & Kaya, Ş. S. (1996). *Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş toplum yaşamının değişen karakteri üzerine bir inceleme*. Ayrıntı Yayınları.

Thompson, J. L. (2002). Truth and Photography. *The Yale Review*, *90*(1), 25-53.

Wacquant, L. (2011). *Kent paryaları: İleri marjinalliğin karşılaştırmalı sosyolojisi*. (Çev. Doğan, M.) Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kaynakça

Agbedo, C. U. and Krisagbedo, E. C. (2014). Lying Honestly for Government: Linguistic Manipulation as Disinformation Strategy in Nigeria. *Innovare Journal of Social Sciences*, 2(4), 16-27.

Akhtar, P., Ghouri, A. M., Khan, H. U. R., Amin ul Haq, M., Awan, U., Zahoor, N. and Ashraf, A. (2023). Detecting Fake News and Disinformation Using Artificial Intelligence and Machine Learning to Avoid Supply Chain Disruptions. *Annals of Operations Research*, 327(2), 633-657.

Al-Asadi, M.A. and Tasdemir, S. (2022). Using Artificial İntelligence Against The Phenomenon of Fake News: A Systematic Literature Review. *Combating Fake News with Computational Intelligence Techniques*, 1001, 39-54.

Allcott, H. and Gentzkow, M. (2017). Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.

Alpay, Y. (2020). *Yalanın Siyaseti* (6. Basım). İstanbul: Destek Yayınları.

Arslan, Ş. (2022). Sosyal Medya ve Dezenformasyon Tehdidinde Gazetecilik. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(2), 107-134.

Avşar, Z. ve Koyuncu, S. (2024). 7 Ekim Sonrası Gazze'ye İsrail Saldırıları ve Dezenformasyon. *Ombudsman Akademik*, Özel Sayı 2 Gazze, 363-404.

Ayaz, H. ve Ayaz, F. (2021). Black Mirror Dizisi Özelinde Hipergerçeklik: Post-Truth Kavramı Bağlamında Bir Değerlendirme. *Yeni Medya*, 2021(11), 63-86.

Aydın, A. F. (2024). Sosyal Medyada Propaganda ve Algı Yönetimi: İsrail-Filistin Savaşı Örneği. *Ombudsman Akademik*, Özel Sayı 2 Gazze, 65-99.

Baron, S., and Crootof, R. (2017). Fighting fake news-workshop report. In The Information Society Project & the Floyd Abrams Institute for Freedom of Expression. USA: Yale University

Bittman, L. (1985). *The KGB and Soviet disinformation: An insider's view*. Washington, DC:Pergamon-Brassey's.

Buțincu, C. N., and Alexandrescu, A. (2023). Blockchain-based platform to fight disinformation using crowd wisdom and artificial intelligence. *Applied Sciences*, *13*(10), 6088.

Cambridge Dictionary, (2024). Fake news. https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/fake-news, adresinden elde edildi. (E.T.: 15.05.2024).

Castells, M. (2007). Communication, Power and Counter-Power in the Network Society. *International Journal of Communication*, 1(1), 29.

Cevher, R., ve Yaşa, H. (2022). Dijital Medya, Web, Blockchain ve Gazetecilik. İçinde Ferihan Ayaz, Birgül Taşdelen (Ed.). *Bir Yaşam Alanı Olarak Dijital Medya: Kuramlar, Uygulamalar, Tartışmalar* içinde (ss. 9-39). Konya: Eğitim Yayınevi.

Colleoni, E., Rozza, A. and Arvidsson, A. (2014). Echo Chamber or Public Sphere? Predicting Political Orientation and Measuring Political Homophily in Twitter Using Big Data. *Journal of Communication*, 64, 317–332.

Dentith, M. R. X. (2018). What Is Fake News?. *University of Bucharest Review: Literary and Cultural Studies Series*, 8(2), 24–34.

Douai, A. (2019). Global and Arab Media in the Post-Truth Era: Globalization, Authoritarianism and Fake News. *IEMed Mediterranean Yearbook*, 124-132.

Durandın, G. (1993). *L'information, La Désinformation Et La Réalité*. Paris: PUF.

Fallis, D. (2009). A Conceptual Analysis of Disinformation. Paper presented at the fourth annual iConference at University of North Carolina, Chapel Hill.

Fallis, D. (2014). A Functional Analysis of Disinformation. Paper presented at the iConference 2014 Proceedings.

Foça, A. (2016). https://journo.com.tr/dogrulama-10-yolu. (E.T.: 11.05.2024).

Gelfert, A. (2018). Fake News: A Definition. *Informal Logic*, 38(1), 84–117.

Grandin, G. (1995). *La Información, La Desinformación y la Realidad* (çev. F. M. Ortí). España: Ediciones Paidós.

Güven, A. (2020). Hakikatin Yitimi Olarak Post-Truth: Bir Kavramsallaştırma Denemesi. *İnsan&İnsan*, 23, 20-36.

Habgood-Coote, J. (2019). Stop Talking About Fake News!. *Inquiry*, 62 (9-10), 1033-1065.

Harsin, J. (2018). Post-Truth and Critical Communication. D. Cloud (Editör), *Oxford Research Encyclopedia of Communication* içinde (ss. 1-36). Londra: Oxford University Press.

Hirst, M. (2017). Towards a Political Economy of Fake News. *The Political Economy of Communication*, 5(2), 82-94.

https://en.oxforddictionaries.com/definition/post-truth (E.T.: 15.07.2024).

Ireton, C. ve Posetti, J. (2018). *Journalism, Fake News & Disinformation: Handbook for Journalism Education and Training*. Paris: Unesco Publishing.

Jackson, J. (2011). Araştırmacı Gazetecilikte Dürüstlük. İçinde A. Belsey ve R. Chadwick (Editörler), *Medya ve Gazetecilikte Etik Sorunlar* (çev. N. Türkoğlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

James, W. (1905/1975). *The Meaning of Truth*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Jaster, R. and Lanius, D. (2021). Speaking of Fake News: Definitions and Dimensions. İçinde S. Bernecker, A. Flowerree ve T. Grundmann (Editörler), *The Epistemology of Fake News* (ss. 19–45). Oxford: Oxford University Press.

Kaliyar, R. K., Goswami, A., Narang, P. and Sinha, S. (2020). FNDNet – A Deep Convolutional Neural Network for Fake News Detection. *Cognitive Systems Research*, 61, 32-44.

Keyes, R. (2004). *The Post-Truth Era: Dishonesty and Deception in Contemporary Life*. New York:Macmillan Publishers.

Kiwi, P. (2017). *What is… Fake News*. ABD: Jovian Press.

Kotan, S. (2022). Post-Truth Kavramı Özelinde Hakikatin Magazinleşmesi: "Don't Look Up" Filmi Üzerine Bir İnceleme. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(3), 1359-1371.

Kozik, R., Kula, S., Choraś, M. and Woźniak, M. (2022). Technical Solution to Counter Potential Crime: Text Analysis to Detect Fake News and Disinformation. *Journal of Computational Science*, 60, 101576.

Kumar, K. K. and Geethakumari, G. (2014). Detecting Misinformation in Online Social Networks Using Cognitive Psychology. *Human-Centric Computing and Information Sciences*, 4(1), 14.

Lazer, D. M. J., Baum, M. A., Benkler, Y., Berinsky, A. J., Greenhill, K. M., Menczer, F., Metzger, M. J., Nyhan, B., Pennycook, G., Rothschild, D., Schudson, M., Sloman, S. A., Sunstein, C. R., Thorson, E. A., Watts, D. J. ve Zittrain, J. L. (2018). The Science of Fake News. *Science*, 359(6380), 1094-1096.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K. H. and Cook, J. (2017). Beyond Misinformation: Understanding and Coping with the "Post-Truth" Era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 6(4), 353-369.

Mahmoudi, I. A. (2017). La Traduction Audiovisuelle et Manipulation Médiatique: Cas du Journal Télévisé Face à la Désinformation. *Cahiers de Traduction*, 4(8), 73-84.

McIntyre, L. (2018). *Post-Truth*. London, England: Massachusetts Institute of Technology Press.

Metzger, M. J. (2007). Making Sense of Credibility on the Web: Models for Evaluating Online Information and Recommendations for Future Research. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58(13), 2078-2091.

Mukerji, N. (2018). What is Fake News?. *Ergo*, 5, 923–946.

Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtre Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 11(2), 232-251.

Oxford Dictionaries. (2024). Definition of post-truth in English. Oxford Dictionaries.

Özkan, Ö. (2019). Hakikat Sonrası Çağda Medyada Gerçekler: Maya Takvimi Söylentisinin Medyada Sunumu. *Selçuk İletişim*, 12(1), 64-91.

Öztat, F. (2021). Sanal Linç Hareketlerinde Dezenformasyon ve Nefret Söyleminin Kullanılması: İsimsizler ve Ebabil Grupları Örneği. İçinde S. S. Akyüz (Ed.), *Dezenformasyon Çağı* (ss. 77-119). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Pariser, E. (2011). *The Filter Bubble: What the Internet Is Hiding From You*. New York: Penguin.

Reuters. (2017). What can publishers do about "fake" news? https://www.reuterscommunity.com/topics/establish-your-identity/what-can-publishers-doabout-fake-news/ (E.T.: 10.05.2024).

Rini, R. (2017). Fake News and Partisan Epistemology. *Kennedy Institute of Ethics Journal*, 27, 43–64.

Schindler, S. (2020). The Task of Critique in Times of Post-Truth Politics. *Review of International Studies*, 46(3), 376–394. Cambridge University Press.

Shu, K., Bhattacharjee, A., Alatawi, F., Nazer, T. H., Ding, K., Karami, M. and Liu, H. (2020). Combating Disinformation in a Social Media Age. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, 10(6), e1385.

Shu, K., Sliva, A., Wang, S., Tang, J. and Liu, H. (2017). Fake News Detection on Social Media: A Data Mining Perspective. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, 19(1), 22-36.

Sönmezer, Z. (2022). Post-Truth Çağında Yeni Medya Okuryazarlığı. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 6(2), 200-208.

Sutton, J., Palen, L. ve Sjklovski, I. (2008). Backchannels on the Front Lines: Emergent Uses of Social Media in the 2007 Southern California Wildfire. İçinde F. Friedrich ve B. Van de Walle (Editörler), *Proceedings of the 5th International ISCRAM Conference*. Washington, DC.

Şen, R. ve Akgül, S. K. (2023). WhatsApp Dayanışma Grupları ve İletişim Uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1410-1428.

Şener, B. Ç. (2019). Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan Haberlerin İletişim Fakültesi Öğrencileri Tarafından Algılanması ve Değerlendirmesine Yönelik Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(2), 902-931.

Şener, N. K. (2018). Doğruluk Kontrol Merkezi ve Yalan Haber Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *29. Özel Sayısı*, 355-373.

Şentöregil, M. (2023). Yapay Zekâ Çağında Dezenformasyon Sorunu. K. Ateşgöz (Ed.) *Medya ve Habercilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi* içinde (ss. 171-188). Konya: Eğitim Yayınevi.

Tambini, D. (2017). Fake News: Public Policy Responses. LSE: Media Policy Project: https://core.ac.uk/download/pdf/80787497.pdf. (E.T.: 10.06.2024).

Tandoc, E., Lim, Z. W. and Ling, R. (2017). Defining 'Fake News': A Typology of Scholarly Definitions. *Digital Journalism*, 6(2), 137-153.

Tesich, S. (1992). A Government of Lies. *The Nation Magazine*, 12-14.

Thompson, G. (2020). *Post-Truth Public Relations*. London: Routledge.

Tiryaki, S. (2023). Post-Truth ve Sosyal Medya İlişkisine Bibliyometrik Bir Bakış. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(4), 527-545.

Tokgöz, O. (1981). *Temel Gazetecilik*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakülteleri Yayınları.

Toktay, Y. (2019). Sosyal Medyada Dezenformasyon, Manipülasyon ve Propaganda Etkisi: Zeytin Dalı Harekatı Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi.

Tutal, N. (2017). Politik ve Medyatik Post-Gerçek: Yeni Bir Kavram, Yeni Bir Dünya. *Varlık Dergisi*, (1316).

Türk Dil Kurumu (TDK). (2024a). "Yalan", https://sozluk.gov.tr/, Erişim: 15.06.2024.

Türk Dil Kurumu (TDK). (2024b). "Dezenformasyon", https://sozluk.gov.tr/, Erişim: 15.06.2024.

Van Dijk, T. J. (2016). *Ağ Toplumu* (Çev. Özlem Sakin). İstanbul: Kafka Yayınları.

Volkoff, V. (1999). *Désinformation: Flagrant Délit*. France: Éditions du Rocher.

Vosoughi, S., Roy, D., & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.

Wardle, C. (2020). Bilgi düzensizliği çağı. İçinde C. Silverman (Ed.), *Dezenformasyon ve Medya Manipülasyonu Üzerine Doğrulama El Kitabı* (ss. 9-15). European Journalism Center-Teyit.

Wardle, C. & Derakhshan, H. (2017). *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policymaking*. Council of Europe report DGI(2017) 09.

Yaşa, H. (2022). Çevre(cilik) Hareketi Olarak Sosyal Medyada Sıfır Atık Hareketi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 212-230.

Yaşa, H. (2024). Twitter'da (X) Linç Kültürü Pratikleri: Yonca Evcimik Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(2), 975-992.

Yaşa, H. & Öksüz, O. (2020). Nefret Söyleminin İnşasında Sosyal Medyanın Rolü: Ekşi Sözlük Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1383-1408.

Yıldırım, E. & Mazıcı, E. T. (2021). Post-Truth Dönem ve Twitter Kullanıcılarının Hakikate Bakışı Üzerine Bir Araştırma. *Erciyes Akademi*, 35(Özel sayı), 742-768.

Załoga, W. (2022). Disinformation in the Age of the Digital Revolution in the Aspect of State Security. *Wiedza Obronna*, 280(3), 43-62.

Zarzalejos, J. A. (2017). Communication, journalism and fact-checking. Uno Magazine, 27, 11–13.

Zhuk, D., Tretiakov, A., Gordeichuk, A., and Puchkovskaia, A. (2018). Methods to identify fake news in social media using artificial intelligence technologies. In *Digital Transformation and Global Society: Third International Conference, DTGS 2018, St. Petersburg, Russia, May 30–June 2, 2018, Revised Selected Papers, Part I 3* (pp. 446-454). Springer International Publishing.

Alaei, A.R., Becken, S. and Stantic, B. (2019), "Sentiment analysis in tourism: capitalizing on big data", *Journal of Travel Research*, Vol. 58 No. 2, pp. 175-191.

KAYNAKÇA

Alpay, Y. (2021). *Yalanın Siyaseti*. Destek Yayınları. İstanbul.

Arendt, H. (1972). *Crises of the republic*. New York, NY: Harcourt Brace Jovanovich.

Aritoteles (2019). *Metafizik*. Çev: Y. Gurur Sev. Pinhan Yayıncılık.İstanbul.

Armesto-Fernadez, F. (1997). *Truth: A History and a Guide for the Perplexed.*

Arslan, A. (2006a). *İlkçağ Felsefe Tarihi 1*. İstanbul Üniversitesi Yayınları. Birinci Baskı.

Arslan, A. (2006b). *İlkçağ Felsefe Tarihi 2*. İstanbul Üniversitesi Yayınları. Birinci Baskı.

Aster, E. V. (2005). *İlkçağ ve Ortaçağ Felsefe Tarihi*, (Çev: V. Okur). İm Yayınları.

Ball, J. (2017). *Post-truth: How bullshit conquered the world*. Biteback Publishing.

Baudart, A. V., Chenet, F., Dumont, J. P., Farago, F., Hadot, P., Jambet, C., ... & Russ, J. (2012). *Felsefe Tarihi Kurucu Düşünceler-3*, (Çev: İ. Yerguz). İletişim Yayınları

Baudrillard, J. (2011). *Simülakr ve Simülasyon*. (Çev: O. Adanır). Doğu Batı Yayınları.

Bufacchi, V. (2021). Truth, lies and tweets: A consensus theory of post-truth. *Philosophy & Social Criticism*, *47*(3), 347-361.

Bulut, Ö. (2021). *Felsefe, Hakikat ve Sonrası*. Hakikat Sonrası İçinde. Bülent Özçelik (Der.). Nika Yayınevi. Ankara.

Cevizci, A. (2020). *Felsefe Tarihi Thales' den Baudrillard'a*. İstanbul: Say Yayınları, Onuncu Basım.

Çalışlar, A. (1991). *Felsefe Sözlüğü*. Cem Yayınevi.

D'Ancona, M. (2017). *Post-truth: The new war on truth and how to fight back*. Random House.

Dündar, B. İ. (2021): Hakikatin Sırtındaki Yük: Siyaseten Doğruculuk. *Hakikat Sonrası* İçinde. Nika Yayınevi. Ankara.

Dünya Ekonomik Forumu. (2013). World economic forum: Outlook on the global agenda 2014. https://www3.weforum.org/docs/WEF_GAC_GlobalAgendaOutlook_2014.pdf/

Farkas, J., ve Schou, J. (2020). *Post-truth, fake news and democracy: Mapping the politics of falsehood*. Routledge.

Foucault, M. (1992). *Hapishanenin Doğuşu*. (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay). İmge Kitapevi

Gane, M. (Ed.). (2003). *Baudrillard Live: Selected Interviews*. Routledge.

Gökberk, M. (2020). *Felsefe Tarihi*. Remzi Kitabevi: İstanbul. 33. Basım.

Güven, A. (2020). Hakikatin yitimi olarak post-truth: Bir kavramsallaştırma denemesi. *İnsan ve İnsan*, *7*(23), 20-36.

Hançerlioğlu, O. (2007). *Düşünce tarihi*. Remzi Kitabevi.

Hilav, S. (2009). *Felsefe El Kitabı*. Yapı Kredi Yayınları.

Horne, C. L. (2021). Internet governance in the "post-truth era": Analyzing key topics in "fake news" discussions at IGF. *Telecommunications Policy*, *45*(6), 102150.

Karauğuz, A. M. (2020). *Bitmemiş İnşa: Postmodernizm*. Ketebe Yayınları: İstanbul

Kavanagh, J. , Rich, M. D. (2018). *Truth decay: An initial exploration of the diminishing role of facts and analysis in American public life*. Rand Corporation.

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası: Çağ Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma*. Delidolu Yayınları, İzmir.

Küçükalp, K., & Cevizci, A. (2019). *Batı düşüncesi*. İsam Yayınları.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K., & Cook, J. (2017). Beyond misinformation: Understanding and coping with the "post-truth" era. Journal of applied research in memory and cognition, 6(4), 353-369.

McIntyre, L. (2019). *Hakikat Sonrası* (Çev: M. F. Biçici). Tellekt Yayınları: İstanbul

Sokal, A., Bricmont, D. (2013). *Son Moda Saçmalar: Postmodern Aydınların Bilimi İstismar Etmesi*, Alfa Yayınları

Şaylan, G. (2020). *Postmodernizm*. İmge Kitabevi.

Ulusoy, C. (2021). Bir Kavram Üç Dönem: Olmak Olarak Hakikat, İnşa Etmek Olarak Hakikat ve Hakikati Kaybetmek. *Hakikat Sonrası* İçinde. Bülent Özçelik (Der.). Nika Yayınevi. Ankara.

Ülken, H. Z. (1963). *Felsefeye Giriş*. Ankara Üniversitesi Basımevi. İkinci Baskı.

Ülken, H. Z. (1972). *Genel Felsefe Dersleri*. Ankara Üniversitesi Basımevi.

Valişov, Z. (2019). Post-Yapısalcılık: Yapıların ve Anlamın Yıkılışı: Çoğulculuk mu Kaos mu?. *Postlar Çağında İletişim* içinde.

Waisbord, S. (2018). Truth is what happens to news: On journalism, fake news, and post-truth. *Journalism studies*, *19* (13), 1866-1878.

Wight, C. (2018). Post-truth, postmodernism and alternative facts. *New Perspectives*, *26*(3), 17-29.

Yakuboğlu, K. (2015). İnsanın Hakikat Arayışında Felsefenin Rolü Üzerine. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*.13(25), ss. 223 – 239

URL-1: https://www.youtube.com/watch?v=XBzHnZiSv7U (Erişim Tarihi: 10.12. 2024)

URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=HbP8HGxrgo8 (Erişim Tarihi: 10.12. 2024)

Kaynaklar

Arenbibia, M.G ve Velazquez (2024). M.R.H Critical Look at Post Truth Thinking. https://www.sciencepublishinggroup.com/article/10.11648/10059053 , Erişim Tarihi: 28.07.2024.

Anyoha, R. (2017). Can Machines Think? https://sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificial-intelligence/, Erişim Tarihi: 12.12.2021.

Arı, A. ve Berberler, M. E. (2017). Yapay Sinir Ağları ile Tahmin ve Sınıflandırma Problemlerinin Çözümü İçin Arayüz Tasarımı. *Acta Infologica*, *1*(2), 55-73. https://dergipark.org.tr/tr/pub/acin/issue/33868/335553 , Erişim Tarihi: 10.6.2024

Aristoteles (1996). Metafizik. Çev. Ahmet Arslan. İstanbul: Sosyal Yayınları.

Dalkıran, H.P. (2011). Holografi Tekniğinin Haritacılık Alanında Uygulanması. *TMMOB 13. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı* 18-22 Nisan 2011, Ankara. https://obs.hkmo.org.tr/show-media/resimler/ekler/ef6a9290d4db44e_ek.pdf, Erişim Tarihi: 11.5.2024

Erdoğan, A. E. (2018). Sosyal Medya Profilleri Arasında Benzerlik Tespiti ve Gösterimi *(Master's thesis, TOBB University of Economics and Technology, Graduate School of Engineering and Science).* http://193.140.108.196:8080/bitstream/20.500.11851/2279/1/527382.pdf , Erişim Tarihi 10.5.2024.

Farkas, J., ve Schou, J. (2020). Post-Truth Discourses and Their Limits: A Democratic Crisis?.

Gunning, D., Stefik, M., Choi, J., Miller, T., Stumpf, S.,ve Yang, G. Z. (2019). XAI-Explainable Artificial Intelligence. *Science robotics*, *4*(37). https://www.science.org/doi/10.1126/scirobotics.aay7120, Erişim Tarihi : 01.5.2024.

Heidari, E., Sobati, M. A. ve Movahedirad, S. (2016). Accurate Prediction of Nanofluid Viscosity using

Kag, A.ve Saligrama, V. (2021). Training Recurrent Neural Networks Via Forward Propagation Through Time. In *International Conference on Machine Learning* (pp. 5189-5200). PMLR. https://open.bu.edu/handle/2144/44862, Erişim Tarihi: 2.02.2024.

Jiang, Y., Li, X., Luo, H., Yin, S., ve Kaynak, O. (2022). Quo Vadis Artificial Intelligence?. *Discover Artificial Intelligence*, *2*(1), 4.

Karakurt, M., Hark, H., Erdoğan, M. C. ve Karci, A. (2022). Karcı Sinir Ağlarının Uygulaması ve Performans Analizi. *Computer Science*, *7*(2), 68-80.

Kashiri, M., Daraei Garmakhany, A., ve Dehghani, A. A. (2012). Modelling of Sorghum Soaking Using Artificial Neural Networks (MLP). *Quality Assurance and Safety of Crops & Foods*, *4*(4), 179-184.

Kusner, M. (2015). From Word Embeddings to Document Distances. *International Conference on Machine Learning.*

Matt J. Kusner, Yu Sun, Nicholas I. Kolkin, ve Kilian Q. Weinberger (2015) From Word Embeddings to Document Distances. *In ICML*, 957–966.

McCormick, C. (2016). Word2vec tutorial-the skip-gram model. *Apr-2016.[Online]. http:// mccormickml. com/2016/04/19/word2vec-tutorial-the-skip-gram-model*

Mikolov, T., Sutskever, I., Chen, K., Corrado, G. S., ve Dean, J. (2013). Distributed Representations of Words and Phrases and Their Compositionality. *Advances in neural information processing systems*, *26*.

Miller, G. F., Todd, P. M.,ve Hegde, S. U. (1989). Designing Neural Networks Using Genetic Algorithms. In *ICGA* (Vol. 89, pp. 379-384).

Multilayer Perceptron Artificial Neural Network (MLP-ANN). *Chemometrics and intelligent laboratory systems*, *155*, 73-85.https://www.infona.pl/resource/bwmeta1.element.elsevier-6d411f9b-7bd2-3765-9730-92c5245eec3f , Erişim Tarihi: 02.04.2024.

Ünal, T. (2019). Bir ve İki Gizli Katmanlı Yapay Sinir Ağlarının Matematiği (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).

Rogachev, A., Melikhova, E., ve Atamanov, G. (2021). Building Artificial Neural Networks for NLP Analysis and Classification of Target Content. In *Conference on Current Problems of Our Time: The Relationship of Man and Society (CPT 2020)* (pp. 383-387). Atlantis Press.

Sevim, Ş. ve Uğurlu, M. (2015). *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *14*(1), 65-88. Gaziantep Üniversitesi. *http://jss.gantep. edu.tr,* Erişim Tarihi: 01.03.2024

Türk, E. ve Kıanı, F. (2019). Yapay Sinir Ağları ile Talep Tahmini Yapma: Beyaz Eşya Üretim Planlama Örneği. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *1*(1), 30-37.

Yamins, D. L. K .ve DiCarlo, J. J. (2016). Using Goal-Driven Deep Learning Models to Understand Sensory Cortex. *Nature Neuroscience, 19*(3), 356–365. https://doi.org/10.1038/nn.4244

Yang, G. R. ve Wang, X. J. (2020). Artificial Neural Networks for Neuroscientists:a primer. *Neuron*, *107*(6), 1048-1070.

Wolf,F.A. (2011). Kuantum Bilmecesi. (Mihriban Doğan Çev.) Omega Bilim Dizisi. https://www.baeldung.com/cs/word-embeddings-cbow-vs-skip-gram, Erişim tarihi:8.07.2024 saat 15:02

KÜLTÜRDEN TÜKETİME ARMAĞAN

CENK ATEŞ

EĞİTİM
yayınevi

KÜLTÜRDEN TÜKETİME ARMAĞAN

Cenk Ateş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-12-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KÜLTÜRDEN TÜKETİME ARMAĞAN
Cenk Ateş
III+121 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-12-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arık, Bilal. (2004a). Top Ekranda (1. Baskı). İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Arık, Bilal. (2004b). *Bir Kültür Endüstrisi Ürünü Olarak 14 Şubat Sevgililer Günü*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi. Sayı:20. http://www.journals.istanbul.edu.tr/tr/index.php/iletisim/article/view/12736/11963. Erişim Tarihi: 04.02.2013.

Acardağ, Aytaç. (2009). Promosyon ve Eşantiyon Ürünlerin Gelir ve Kurumlar Vergisi ile Katma Değer Vergisi Kanunları Karşısındaki Durumu. *Mali Çözüm Dergisi*. Sayı:92, 195- 204.

Adanır, Oğuz. (2004). Kapitalizm Öncesi Evrensel Kültür/Zihniyetten Günümüze: Osmanlı ve Ötekiler. (1. Baskı). İzmir: Dokuz eylül yayınları.

Akay, Ali. (1999). Armağan. (1.Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Aksoy, Zeynep. (2009). *Tüketim Kültürünün Üretilmesi Bağlamında Kamusal Alanın Yeniden Yapılanması: Alışveriş Merkezleri Üzerine Göstergebilimsel Bir Analiz.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ansal, Hacer (1999). *Esnek Üretimdeki İşçiler ve Sendikalr (Pos-fordizm'de Üretim Esnekleşirken Esnekleşirken İşçiye Neler Oluyor?)*. http://www.birlesikmetal.org/kitap/kitap_99/1999-3.pdf. Erişim Tarihi: 13.12. 202.

Aristoteles. (2000). Politika. (Çeviren: Mete Tunçay). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Atiker, Erhan. (1998). Modernizm ve Kitle Toplumu. (1. Baskı). Ankara: Vadi Yayınları.

Aytaç, Ömer. (2006). Tüketimcilik ve Meta Kıskacında Boş Zaman. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (11) 2006 / 1, 27-53.

Barthes, Roland. (1998). Çağdaş Söylenler. (Çeviren: Tahsin Yücel). İstanbul: Metis Yayınları.

Bataille, Georges. (2010). Lanetli Pay. (Çeviren: Işık Ergüden). Ankara: Dost Kitabevi.

Baudrillard, Jean. (2004). Kötülüğün Şeffaflığı. (Çeviren: Işık Ergüden). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baudrillard, Jean. (2010). Simülakrlar ve Simülasyon. (Çeviren: Oğuz Adanır). Ankara: Doğu-Batı Yayınları.

Baudrillard, Jean. (2012). Tüketim Toplumu. (Çevirenler: Hazal Deliceçaylı- Ferda Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Zygmunt. (2005). Bireyselleşmiş Toplum. (Çeviren: Yavuz Alogan). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Zygmunt. (2010). Sosyolojik Düşünmek. (Çeviren: Abdullah Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Bayhan, Vehbi. (2011). Tüketim Toplumunda Bireyin Ontolojik Mottosu 'Tüketiyorum Öyleyse Varım'. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*. Sayı:43. 221-248.

Bayuk, Nedim**.** (2009). *Özel Gün ve Haftaların Tüketim Üzerindeki Etkileri***.** www.kamu- is.org.tr/pdf/1118 . Erişim Tarihi: 02.10.2011.

Belek, İlker. (1999). Postkapitalist Paradigmalar. (2. Baskı). İstanbul: Sorun Yayınları.

Benedict, Ruth. (2000). Kültür Örüntüleri. (Çeviren: Mustafa Topal). Ankara: Öteki Yayınevi.

Benjamin, Walter. (2002). Pasajlar. (Çeviren: Ahmet Cemal). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bilginer, Ayşe. (2008). *Tüketim Kültürü, Medya ve Meta Estetik*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Bilsel, Hande. (2011).Kültürün Toplumsal Simge Üretme Özelliği: Kalıcı ve Dönüştürücü Öğeler (Editörler: Ali Ergur ve Emre Gökalp). *Kültür Sosyolojisi*. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını. Yayın No:1315. 122-143.

Bocock, Robert. (2009). Tüketim. (Çeviren: İrem Kutluk). Ankara: Dost Kitabevi. Bulaç, Ali. (1995). Din ve Modernizm. (2. Baskı). İstanbul: İz Yayıncılık.

Bulut, Nihat. (2003). Feodaliteden Küreselleşmeye Ekonomik İktidar Siyasal İktidar İlişkisi. (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bruck, Jonathan. (2004). The Evolution of Gift Giving. http://www.jonbruck.com/thoughts/papers/evolution_GiftGiving.pdf. Erişim Tarihi: 14.04. 2013.

Celesta, Krom. (2006). Valentine's Day. *Teen Ink*. , Vol. 17 Issue 6, p18-24.

Chaney, David. (1999). Yaşam Tarzları. (Çeviren: İrem Kutluk). Ankara: Dost Kitabevi.

Cılızoğlu, Y. Gamze. (2011). Kitle İletişim Araçlarında Yer Alan Kurgusal Sosyal Mesajlar: Televizyon Dizilerinde Kitleselleştirilen Değerlere Yönelik Bir Analiz. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi.* Cilt 6, Sayı 4. 90-100.

Close, Angeline G. (2012). Escalated Expectations and Expanded Gender Roles: Womens' Gift-Giving Rituals and Resistance for Valentine's Day Events (July 1, 2011). Gender, Culture And Consumer Behavıor, (Editors: Cele Otnes and Linda Tuncay). Routledge, April 2012. http://ssrn.com/abstract=1986301. Erişim Tarihi: 16.03.2013.

Close, G. Angeline. (2012). Escalated Expectations And Expanded Gender Roles: Womens' Gift-Giving Rituals And Resistance For Valentine's Day Events.

Connor, Steven. (2005). Postmodernist Kültür. (Çeviren: Doğan Şahiner). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Çabuklu, Yaşar (2007). Toplumsal Kurgular ve Cinsiyetçilik. (1. Baskı). İstanbul: Everest Yayınları.

Çakır, Mukadder. (2013). Medya ve Modernlik. (1. Baskı). İstanbul: Parşömen Yayıncılık.

Çalır, Süreyya. (2006). Modern Dönem, Kitle İletişim Araçları ve Hakikat/Yalan/Gerçek/Düş Tasarımları. (Editör: Can Bilgili*). Medyada Olmayanlar*. İstanbul: Beta Yayınları.

Çubukçu, İhsan M. (1999). *Küreselleşme Süreci İçinde Tüketim Toplumu ve Tüketim Kültürü*. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Dağtaş, Banu ve Dağtaş, Erdal. (2009). Tüketim Kültürü, Yaşam Tarzları, Boş Zamanlar ve Medya Üzerine Bir Litaratür Taraması. (Editör: Erdal ve Banu Dağtaş). *Medya, Tüketim Kültürü ve Yaşam Tarzları*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 27-75.

Dağtaş, Banu ve Erol, D. Deniz. (2009). Yaygın Medyanın Haftasonu Eklerinde Tüketime Dayalı Yaşam Tarzı Sunumları. (Editör: Erdal ve Banu Dağtaş). *Medya, Tüketim Kültürü ve Yaşam Tarzları*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 167-202.

Demez, Gönül. (2011). Armağanın Değişen Sosyo-Kültürel Anlamları: Tüketim Toplumu Bağlamında Bir Hediyeleşme Örneği Olarak Çiçek Gönderme. *MJH Mediterranean Journal of Humanities, Akdeniz Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları*, 1(2), 87-103 http://mjh.akdeniz.edu.tr/_dinamik/201/342.pdf Erişim Tarihi: 14. 11. 2012

Deveci, Akın. (2009). Büyüteç: Medya ve Çocuk. *Çalışma Ortamı Dergisi.* Eylül 2009. 17-19.

Dikmen, Ahmet. (2000). *Küresel Üretim, Moda Ekonomileri ve Yeni Dünya Hiyerarşisi.* Toplum ve Bilim Dergisi. Sayı 86 (Güz) : 281–303, http://www.birikimdergisi.com/pdf/86. Erişim Tarihi: 03.05.2012.

Doğan, E. Tuğba. (2004). *1990'lı Yıllarda Türkiye'de Çalışma Yaşamı ve Tüketim*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Doğan, İ.Banu. (2006). *Tarihöncesi Dönemde Ticaretin Göstergeleri ve Tokuş Modelleri.*

Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Eisenstein, Charles. (2012). Kutsal Ekonomi Geçiş çağında Para, Armağan ve Toplum. (Çeviren: Sinem Gül). İstanbul: Okyanus Yayıncılık.

Ercan, Fuat. (1998). Sosyal Bilimleri Açın, Toplumlar ve Ekonomiler. (1. Baskı). İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Erdem, Tevfik. (2006). Feodaliteden Küreselleşmeye Temel Kavram ve Süreçler. (1. Baskı). Ankara: Lotus Yayınları.

Erdoğan, İrfan ve Alemdar, Korkmaz. (2005). Popüler Kültür ve İletişim. (2.Baskı). Ankara: Erk Yayınları.

Erdoğan, İrfan. (2005). Öteki Kuram. (2. Baskı). Ankara: Erk Yayınları.

Erdoğan, İrfan. (2007). Temel Bilgiler: Eleştirel Yaklaşımlarda İletişim Anlayışı. *İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi.* Sayı 24 Kış-Bahar, 153-198.

Erginer, Gürbüz. (1997). Kurban-Kurbanın Kökenleri ve Anadolu'da Kanlı Kurban Ritüelleri. (1.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Ergül, Hakan. (2005). Televizyonda Haberin Magazinelleşmesi. (2.Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.

Ergun, Pervin. (2012). Küresel Dünyanın Tüketim Mitleri Fakelore'un Başarısı: Yılbaşı Mı Kutluyoruz Noel Mi? *Millî Folklor*, Sayı 95. 140-167.

Erol, D. Deniz. (2004). Tekelleşen Türk Medyasında Yazılı Basın Ekleriyle Sunulan Yaşam Tarzları. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Eröz, Mehmet. (1973). İktisat Sosyolojisine Başlangıç. (1. Baskı). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları

Ersoy Ersan. (2008), *Tarihsel Kapitalizmden Güncel Kapitalizme Küreselleşme*. Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları.

Ersoy, Petek. (2008). *Cumhuriyet Döneminde Yılbaşı Kutlamaları Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Featherstone, Mike. (2005). Postmodernizm ve Tüketim Kültürü. (Çeviren: Mehmet Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fiske, John. (1999). Popüler Kültürü Anlamak. (Çeviren: Süleyman İrvan). İstanbul: Ark Yayınları.

Fromm, Erich. (1996). Özgürlükten Kaçış. (Çeviren Şemsa Yeğin). İstanbul: Payel Yayınevi

Godbout, Jacques T. (2003). Armağan Dünyası. (Çeviren: Dilek Hattatoğlu). İstanbul: İletişim Yayınları.

Güneş, Sadık. (2001). Medya ve Kültür. (2. Baskı). Ankara: Vadi Yayınları.

Güngör, Nazife. (2011). İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar. (1.Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Güngören, Ahmet.(2002). *Siberantropos/Reklam-Mantık*. http://mimoza.marmara.edu.tr/~avni/erkenuyari/reklammantik.htm Erişim Tarihi: 25.04. 2013.

Güvenç, Bozkurt. (1999). İnsan ve Kültür. (1.Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Habermars, Jürgen. (1999). Kamusallığın Yapısal Dönüşümü. (Çevirenler: Tanıl Bora- Mithat Sancar). İstanbul: İletişim Yayınları.

Halaçoğlu, Burcu. (2009). Tüketim Kültürü, Yaşam Tarzları ve 1990'lı Yıllar: Yeni Kuşak Türkiye Sinemasında 'Marjinal' Kimlikler. (Editör: Erdal Dağtaş ve Banu Dağtaş). *Medya, Tüketim Kültürü ve Yaşam Tarzları*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 267-303.

Harris, M. (1995). Kültür Bilmeceleri: İnekler, Domuzlar, Savaşlar ve Cadılar. (Çeviren: Fatih Gümüş). Ankara: İmge Kitabevi.

Harvey, David. (1997). Postmodernliğin Durumu. (Çeviren: Sungur Savran). İstanbul: Metis Yayınları.

Horkheimer, Max. (2010). Akıl Tutulması. (Çeviren: Orhan Koçak). İstanbul: Metis Yayınları.

Huberman, Leo. (1995). Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla. (Çeviren: Murat Belge). İstanbul: İletişim Yayınları.

Hyde, Lewis. (2008). Armağan. (Çeviren: Emine Ayhan). İstanbul: Metis Yayınları.

Illich, Ivan. (2011). Tüketim Köleliği. (Çeviren: Mesut Karaşahan). İstanbul: Pınar Yayınları.

İnceoğlu, Yasemin G ve Çomak, Nebahat A. (2009). Metin Çözümlemeleri. (1. Baskı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İşeri, Emine. (2005). *Küresek Kültürün Simgesi Olan McDonald's'ın Yerel Kültüre Etkileri.* Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Jameson, Fredric. (2008). Postmoderniz ya da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantığı. (Çeviren: Nuri Plümer- Abdulkadir Gölcü). Ankara: Nirengi Kitap.

Karaman, Kasım. (2010). Çizgi/Dizi Film Karakterlerinin Çocukların Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Etkisi. *Karadeniz (Black Sea-Çernoye More) Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı:7. 66-89.

Kazgan, Gülten (2005). Dünden Bugüne Küreselleşmenin Ekonomik Temelleri, Tartışma Metni. *Türkiye Ekonomi Kurumu Yayınları, Bölgesel Gelişme Stratejileri ve Akdeniz Ekonomisi*, Ankara: Yayın No. 2012/53, S.1-21.

Kellner, Douglas. (2010). Medya Gösterisi. (Çeviren: Zeynep Paşalı). İstanbul: Açılım Kitap.

Konyar, Hürriyet. (2000). Tüketim Kültürünün Belirlediği Yeni Toplumsal Kimlikler. *Gazi Üniversitesi İletişim Dergisi.* 2000/6: 23-32

Kömürcü, Betül. (2007). *Değişen Tüketim Kültürü ve Serbest Zaman Etkinliklerinin Yeni Kamusal Mekanı: Ankara Atakule ve Ankamall Alışveriş Merkezleri Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Köse, Hüseyin. (2010). Medya ve Tüketim Sosyolojisi. (1.Baskı). Ankara: Ayraç Yayınevi.

Kula, Nesrin. (2013). Televizvon Dizileri Yoluyla Yeniden Üretilen Tüketim Kültürü.

International Journal of Social Science. Volume 6 Issue 1, p. 989-1010.

Kulak, Önder. (2011). Karl Marx'ta Yabancılaşma, Meta Fetişizmi ve Şeyleşme Kavramları. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Ankara: Doğu Batı Yayınları, Sayfa no: 33-61.

Kumar, Krishan. (2004). Sanayi Sonrası Toplumdan Post-modern Topluma. (Çeviren: Mehmet Küçük). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Küçük, Mehmet. (2000). Modernite Versus Postmodernite. (3.Baskı). Ankara: Vadi Yayınları.

Landes, S. Davids. (1998). Kapitalizmin Doğuşu. (Çeviren: E. Süleyman Gündüz). İstanbul: İnsan Yayınları.

Lukes, Steven. (1995). Bireycilik. (Çeviren: İsmail Serin). Ankara: Ark Yayınevi.

Macfarlane, Alan. (1993). Kapitalizm Kültürü. (Çeviren: Remzi Hakan Kır). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Malinowski, Bronislaw. (1984). Argonauts Of The Western Pacific. London: Prospect Heights, Ill. : Waveland Press.

Malinowski, Bronislaw. (1999). İlkel Toplum. (Çeviren: Hüsen Portakal). Ankara: Öteki Yayınevi.

Marshall, Gordon. (2005). Sosyoloji Sözlüğü. (Çevirenler: Osman Akınhay ve Derya Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Marx, Karl. (2005). 1844 Elyazmaları. (Çeviren: Murat Belge). İstanbul: Birikim Yayınları.

Marx, Karl. (2010). Kapital (1.C.). (Çevirenler: Mehmet Selik ve Nail Satlıgan). İstanbul: Yordam Kitap.

Maurıce, Dobb.(2001). Kapitalizmin Dünü ve Bugünü. (Çeviren: Feyza Kantur). İstanbul: İletişim Yayınları.

Mauss, Marcel. (2005). Sosyoloji ve Antropoloji. (Çeviren: Özcan Doğan). Ankara: Doğu- Batı Yayınları.

McQuail Denis ve Windahl Sven. (1997). Kitle İletişim Modelleri. (Çeviren: Konca Yumlu). Ankara: İmge Kitabevi.

(Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi). (2007). *Gazetecilik*, *Kitle İletişim Araçları*. Ankara.

Merrin, William. (1999). Television İs Killing The Art Of Symbolic Exchange: Baudrillard's Theory Of Communication. *Theory, Culture&Society*. 16: 119-140

Mika, Ece. (2011). *Yıllanmış Aşklardan Tüketilen Aşklara: 21.Yy'Da Değişen Aşk Kavramı Ve Bir İnceleme Örneği Olarak Sevgililer Günü*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Mutlu, Erol. (2005). Globalleşme, Popüler Kültür ve Medya. (1. Baskı). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Odabaşı, Yavuz. (1999). Tüketim Kültürü. (1.Basım). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Oğuz, Z. Nuran. (2008). *Tüketim Kültürünün Gençler Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Özdemir, Nebi. (2008). Türk Hediyeleşme Geleneği ve Medya. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 1/4: 467-480.

Papatya, Nurhan ve Özdemir, Şefika. (2012). Hazcı Tüketim Davranışları ve Televizyon Programlarını İzleme Eğilimleri Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt: 26, Sayı: 3-4, 161-183.

Pektaş, Hafize. (2006). *Moda ve Postmodernizm*. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Pıerre, Bourdıeu. (2006). Pratik Nedenler. (Çeviren: Hülya U. Tanrıöver). İstanbul: Hil Yayınları.

Postman, Neil. (1994). Televizyon Öldüren Eğlence. (Çeviren: Osman Akınhay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Rand, Ayn. 'Kapitalizm Nedir?' http://ozgurtoplumundegerleri.com/res/Ayn_Rand_Kapitalizm_Nedir Erişim Tarihi: 10.08.2012.

Ritzer, George. (1992). Karl Marx. Sociological Theory, *McGraw-Hill, Third Edition.* (Çeviren: Ümit Tatlıcan). http://www.belgeler.com/blg/33er/karl-marx-george-ritzer-1992 Erişim Tarihi: 29. 09. 2012.

Ritzer, George. (2011a). Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek. (Çeviren: Şen Süer Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ritzer, George. (2011b). Toplumun McDonaldlaştırılması. (Çeviren: Şen Süer Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sahlins, Marshall. (2010). Taş Devri Ekonomisi. (Çeviren: Taylan Doğan ve Şirin Özgün). İstanbul: Bgst Yayınları.

Ali Rıza. (2012). Kapitalist Gelişim Sürecinde Fordizm ve Post Fordizm. Erişim Tarihi: 28.03.2012, http://www.ses.org.tr/images/dokuman/fordizmpostfordizm.pdf. Erişim Tarihi: 08.09. 2011.

Sander, Oral. (2011). Siyasi Tarih İlkçağlardan 1918'e. (21. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Savita, Singh. (2013). You Are Still My Valentine. *Woman's Era* Vol. 40 Issue 940, p108-112. 3p.

Schiller, Herbert. (2005). Zihin Yönlendirenler. (Çeviren. Cevdet Cerit). İstanbul, Pınar Yayınları.

Schulte-Tenckhoff, Isabelle. (2001). Mısrepresentıng The Potlatch. (Editör: Caroline Gerschlager). *Expanding The Economic Concept Of Exchange: Deception, Self-Deception and Illusions*. London: Kluwer Academic Publishers.

Sedillot, Rene. (2005). Değiş Tokuştan Süpermarkete. (Çeviren: Esat Mermi Erendor). Ankara: Dost Kitabevi.

Simmel, Georg. (2011). Modern Kültürde Çatışma. (Çevirenler: Tanıl Bora-Nazile Kalaycı-Elçin Gen). İstanbul: İletişim Yyaınları.

Simmel, Georg. (2009). Bireysellik ve Kültür. (Çeviren:Tuncay Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.

Slater, Phil.(1998). Frankfurt Okulu. (Çeviren: Ahmet Özden). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Şahin, Çağatay Edgücan. (2009). Tüketim Toplumu: 'Mükemmele Evilen Politika'. (Editör: Erdal ve Banu Dağtaş). *Medya, Tüketim Kültürü ve Yaşam Tarzları*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 103-142.

Şaylan, Gencay. (1999). Postmodernizm. (1.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi. Şenel, Alaeddin. (2009). İnsanlık Tarihi. (2. Baskı). Ankara:İmge Kitabevi.

Tellan, Derya. (2009). Bir Tüketim Eylemi Olarak Poüler Kültür. (Editör: Enderhan Karakaoç). *Medya ve Popüler Kültür*. Konya: Litaratürk Yayıncılık.

Tezcan, Mahmut**.** (1989). *Folklorik ve Antropolojik Yönleriyle Hediye Geleneği ve Türk Kültüründeki Yeri*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(1), 29-36.

Topçuoğlu, Nur.N. (1996). Basında Reklam ve Tüketim Olgusu. (1.Baskı). Ankara: Vadi Yayınları.

Touraıne, Alain. (1995). Modernliğin Eleştirisi. (Çeviren: Hülya Tufan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük (1988). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Urry, John. (1999). Mekânları Tüketmek. (Çeviren: Rahmi Öğdül). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Veblen, Torstein. (2005). Aylak Sınıfın Teorisi. (Çevirenler: Zeynep Gültekin - Cumhur Atay). İstanbul: Babil Yayınları.

W Theodor, Adorno ve Horheimer, Max. (2009). Aydınlanmanın Diyalektiği 2. (Çeviren: Oğuz Özügül). İstanbul: İletişim Yayınları.

Weber, Max. (2010). Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhu. (Çeviren: Gülistan Solmaz). Ankara: Alter Yayıncılık.

Wernick, Andrew. (1996). Promosyon Kültürü: Reklam, İdeoloji ve Sembolik Anlatım. (Çeviren: Osman Akınhay). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Wissler, Clark. (1996). Kızılderililerin Tarihi. (Çeviren: Ece Soydan). Ankara: İmge Kitabevi.

Yanıklar, Cengiz. (2006). Tüketimin Sosyolojisi. (1. Baskı). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Yaylagül, Levent. (2009). Yarışma Programları, Tüketim Kültürü ve Kültür Emperyalizmi. Editör: Erdal ve Banu Dağtaş). *Medya, Tüketim Kültürü ve Yaşam Tarzları*. Ankara: Ütopya Yayınevi, 240-267.

Yıldırım, Yıldırım. (2010). *Popüler Televizyon Dizilerinin ve Dizi Karakterlerinin Marka Farkındalığı Yaratmadaki Rolü.* Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Yılmaz, Burcu. (2010-2011). Marx ve İnsani Varoluş. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Ankara: Doğu Batı Yayınları, 63-76.

Zubritski, Mitropolski ve Kerov. (1991). Kapitalist Toplum. (Çeviren:Sevim Belli). Ankara: Sol Yayınları.

Semercioğlu, Cengiz. (13 Mayıs 2008). Kadınlar Akın Akın Sex Shop'a Gidiyor. Hürriyet. http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=8925417 Erişim Tarihi: 21.04.2013

Çakan, Şeyhmus. (2013). Sevgililer Günü'ne Özel Araştırmada İlginç Sonuçlar. http://haber.stargazete.com/dogu/sevgililer-gunune-ozel-arastirmada-ilginc-sonuclar/haber- 727120 Erişim Tarihi: 08.04. 2013.

http://www.sabah.com.tr/Ekonomi/2011/02/16/sevgililer_gununde_rekor_harcama Erişim Tarihi: 21.04.2013.

http://oku.on5yirmi5.com/haber/guncel/olaylar/33527/genclik-sitesi.html Erişim Tarihi: 18.03.2013.

http://www.haberturk.com/medya/haber/500388-medyada-gecen-ayin-gundemi Erişim Tarihi: 14.03.2013.

http://www.marketingturkiye.com.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=9126&Itemid=160 Erişim Tarihi: 04.04.2013.

http://www.capital.com.tr/ozel-gunler-ekonomisi-haberler/16619.aspx Erişim Tarihi: 05.04. 2013.

http://oku.on5yirmi5.com/haber/guncel/olaylar/33527/genclik-sitesi.html Erişim Tarihi: 17.03.2013.

Dijital Düzlemde Modern İnsanın Yolculuğu: Bireyden "Dijital Kullanıcıya"

Editörler:
Doç. Dr. Şakir Güler
Doç. Dr. Serdar Gezer

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL DÜZLEMDE MODERN İNSANIN YOLCULUĞU: BİREYDEN "DİJİTAL KULLANICIYA"
Editör: Şakir Güler & Serdar Gezer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830
E-ISBN: 978-625-385-048-7
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
DİJİTAL DÜZLEMDE MODERN İNSANIN YOLCULUĞU: BİREYDEN "DİJİTAL KULLANICIYA"
Editör: Şakir Güler & Serdar Gezer
IV+78 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-048-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent Mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

arasına bir köprü olmasını sağlarken diğer bireylerden onay ve takdir edilme güdüsünün arayışının da benlik algısının nasıl biçimlendirildiği ortaya koyar.

Çevrimiçi benlik sunumunda bireyin paylaşımında toplumsal onayın yanı sıra akran onayının da ön planda olduğu anlaşılmaktadır (Yau ve Rich, 2018). Bu durumun nedeni, kullanıcıların sosyal çevrelerine kendilerini kabul ettirme ve aidiyet duygularını pekiştirme motivasyonları olduğu düşünülmektedir. Benlik sunumuna yönelik motivasyon kaynaklarına bakıldığı zaman *akran geribildiriminin* bireyin kendisini ifade ediş biçimini derinden etkileyen bir faktör olduğu sonucuna varılmıştır.

Sonuç olarak, sosyal medya platformlarında benlik sunumu, bireylerin kimlik inşa süreçlerinde ve toplumsal etkileşimlerinde kritik bir rol üstlenmektedir. Bu süreç, bireylerin hem öz benlikleriyle hem de toplumsal çevreleriyle olan ilişkilerini derinden etkileme potansiyeline sahiptir. Sosyal medya kullanımının artmasıyla birlikte, bireylerin çevrimiçi ve çevrimdışı kimlikleri arasında denge kurabilmeleri, bu sürecin sağlıklı bir şekilde yönetilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Gelecekte yapılacak araştırmalar, sosyal medyanın uzun vadeli etkilerini inceleyerek, bireylerin kimlik inşa süreçlerini daha iyi anlamamıza katkı sağlayabilir.

Kaynakça

Cheung, C.M.K., Chiu, P. Y. ve Lee, M.K. (2011). Online social networks: why do students use facebook?. Computers in Human Behaviors, 27(4), pp. 1337-1343. doi:10.1016/j.chb.2010.07.028.

Nadkarni, A. ve Hofmann, S.G. (2012). Why do people use facebook? Personality and Individual Differences, 52(3), ss.243-249.

Weller, K. (2016), "Trying to understand social media users and usage: The forgotten features of social media platforms", Online Information Review, Vol. 40 No. 2, pp. 256-264. https://doi.org/10.1108/OIR-09-2015-0299

Turkle, S. (1997). Life on the screen: Identity in the age of the Internet. New York: Simon and Schuster.

Haferkamp, N., Eimler, S. C., Papadakis, A. M., & Kruck, J. V. (2012). Men are from Mars, women are from Venus? Examining gender differences in self-presentation on social networking sites. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *15*(2), 91-98.

Uski, S., & Lampinen, A. (2016). Social norms and self-presentation on social network sites: Profile work in action. *New Media & Society, 18*(3), 447-464. https://doi.org/10.1177/1461444814543164

O'Day, E. B., & Heimberg, R. G. (2021). Social media use, social anxiety, and loneliness: A systematic review. *Computers in Human Behavior Reports*, *3*, 100070.

Bhandari, A., & Bimo, S. (2022). Why's Everyone on TikTok Now? The Algorithmized Self and the Future of Self-Making on Social Media. *Social Media + Society, 8*(1). https://doi.org/10.1177/20563051221086241

D'Angelo, A., & Ryan, L. (2021). The presentation of the networked self: Ethics and epistemology in social network analysis. *Social Networks*, *67*, 20-28.

Aydın, B., (2013). Benlik kavramı ve ben şemaları. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 8*(8), 41-47.

Evlioğlu Gezer, E., & Gezer, S. (2023). Aile Yapısı ve Kimlik İnşası Bağlamında Değişen Tüketim Dinamiklerinin Reklamlar Üzerinden Analizi. *Journal of Akdeniz University Faculty of Communication/Akdeniz Iletişim*, (41).

Gezer, S. (2020). Özneleştirme stratejilerinden özgürleşme pratiği olarak kendilik teknolojileri ve kendilik kültivasyonu. FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, (29), 33-52.

Gezer, S. (2022). Postmodern geç kapital akışkan modern zamanlarda adiyaforileşme, kötülüğün sıradanlığı ve Hannah Arendt" filmi içinde (ss. 1-19) Gerçeğin düşüşü. Nobel Yayınevi.

Gezer, S. (2024). Modern Dünyanın Bir Metaforu Olarak "Ada" Filminde Metalaştırılan ve Nesneleştirilen Yaşamlar: Biyoiktidar, Kutsal İnsan, Kamp. SineFilozofi, 9(17), 69-85.

Kıran, S., vd. (2020). Sosyal medya kullanımının kişiler üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 13(4), 435–441.

Bilge, Y., Baydili, K., & Göktaş, S. (2020). Sosyal medya bağımlılığını yordamada anksiyete, stres ve günlük sosyal medya kullanımı: Meslek yüksekokulu örneği. *Bağımlılık Dergisi*, *21*(3), 223-235.
Cüceloğlu, D. (2015). *İnsan ve davranışı* (25. basım). Büyük Fikir Kitapları Dizisi.
Paslanmaz, İ., & Narmanlıoğlu, H. (2020). Instagram hikayelerinde benliğin sunumu: Influencer'lar üzerine bir araştırma. *Ajıt-E: Academic Journal of Information Technology*, 10(39), 23–51.
Alagül, A., (2018). Sosyal ağ kullanıcılarının "abartılı paylaşım", "benlik sunumu" ve mahremiyet tüketimleri. *Öneri Dergisi, 13*(49), 21-44.
Alican, C., & Saban, A. (2013). Ortaokul ve lise de öğrenim gören öğrencilerin sosyal medya kullanımına ilişkin tutumları: Ürgüp örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(35), 1-14.
Arıcı, A., & Kılınç, Ö. (2023). Kişisel halkla ilişkiler bağlamında benlik sunumu: ünlülerin ınstagram paylaşımları üzerine bir analiz. *Öneri Dergisi, 18*(60), 396-425.
Balcı, Ş., & Sarıtaş, H. (2019). Sosyal medya kullanımının bir belirleyicisi olarak narsisizm: Konya'da yaşayan kullanıcılar üzerine bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (31),* 689-709.
Bekiroğlu, H. A., & Hülür, A. B. (2016). Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımı ve dijital şizofreni üzerine bir araştırma. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 6*(14), 146-175.
Boz, N. (2012). *Yeni iletişim ortamlarında dijital kimlik ve benlik sunumu* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi].
Çankal, S. (2024). Dijital platformlarda kimlik inşası ve sunumu: Z kuşağı üyeleri üzerine bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (61),* 325-342.
Çınar, N. (2021). İyi bir sistematik derleme nasıl yazılmalı? *Online Turkish Journal of Health Sciences, 6*(2), 310-314.
Çoşkun, Ş. (2019). *Kişilerarası iletişimde benlik sunumu: Instagram'daki yeni gelinler üzerine bir araştırma* [Doktora tezi, Marmara Üniversitesi].
Dalkılıç, M. M. (2023). Gözetimin dönüşümü ve sosyal medyada benliğin sunumu: Z kuşağı üzerine bir araştırma.
Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior.* Springer Science & Business Media.
Doğan, T., & Eryılmaz, A. (2013). Benlik saygısı ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33*(33), 107-117.
Fehr, E., & Falk, A. (2001). Psychological foundations of incentives. *Institute for Empirical Research in Economics, University of Zurich Working Paper Series.* Çalışma Raporu No. 95, Paper presented at the Annual Conference of the European Economic Association.
Fiske, J. (2014). *İletişim çalışmalarına giriş* (S. İrvan, Çev.). Ankara: Pharmakon.
Goffman, E. (2009). *Günlük yaşamda benliğin sunumu* (B. Parlak, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.
Güloğlu, B., & Karaırmak, Ö. (2010). Üniversite öğrencilerinde yalnızlığın yordayıcısı olarak benlik saygısı ve psikolojik sağlamlık. *Ege Eğitim Dergisi*, 11(2), 73–88.
Gündüz, A., vd. (2018). Üniversite öğrencilerinin Instagram'daki benlik sunumları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 58(2), 1862–1895.
Ilgar, Ş. (2012). Motivasyon aktiviteleri ve öğretmen. *Hayef Journal of Education*, 1(2), 211–222.
İnanç, A. S., vd. (2020). Ağ toplumunda dijital kimlik tasarımı: Instagram üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (15), 69–96.
Karaşar, B., & Öğülmüş, S. (2016). Üniversite öğrencilerinde sosyal onay ihtiyacının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 469–495.
Kanat, S. (2016). Uluslararası ilişkiler yaklaşımları açısından dijital medya ve savaş. Trt Akademi, 1(2), 528-546.
Kanat, S ve Gürdal, E. (2020). Hegemonyanal düzende gözetim toplumu. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 21(2), 208-237.
Kınağ, M. (2017). George Herbert Mead'in sosyal ahlak anlayışı. *Dini Araştırmalar*, 20, 87–116.
Kıran, Ö. (2021). Dijital ortamlarda benlik sunumu ve kimlik inşası. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 2038–2065.
Mutluer, T. (2019). *Sosyal medyada benlik sunumu: Instagram anneleri örneği* (Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Türkiye).
Nazlı, R. S., & Erdem, Ö. A. (2023). Instagram'da mahremiyet algısının benlik inşasına etkisi: BAİBÜ öğrencileri örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 8*(16), 64-80.
Odacı, B., & Gökalp, E. (2020). Üniversiteli gençlerin sosyalleşme ve kimlik inşası süreçlerinde konum bazlı sosyal medya ağlarının rolü. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(2), 561–586.
Özdemir, B., & Yıldırım, G. (2019). Dijitalleşen iletişim ortamlarında kimlik inşası ve benlik sunumu: İletişim Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 3(3), 178–191.
Saatcıoğlu, E. (2024). Instagram kullanım güdüleri ekseninde kullanıcıların kimlik sunumları. *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar*, XVII, 139.

Sargın, S., & Dursun, Y. (2021). Sanal ideal benlik uyumunun tüketicilerin sosyal medya ilgilenimi ve sosyal medya kullanım motivasyonu üzerindeki etkisi: Bir yapısal eşitlik modellemesi. *Journal of Consumer & Consumption Research/Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 13(2).

Sarıoğlu, C. İ. (2023). Influencer kaynak güvenilirliği ve marka tutumunun satın alma niyeti üzerindeki etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 912–937.

Sepetci, N. E., & Birsen, H. (2023). Çevrimiçi izlenim yönetimi stratejileri: Influencerların sosyal medya kullanımlarına yönelik nitel bir analiz. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (13), 1260–1281.

Sevim, K., & Artan, T. (2021). Yüksek ve düşük benlik saygısını etkileyen faktörler. *Toplumsal Politika Dergisi*, 2(2), 109–121.

Sözkesen, M. E., & Biçer, S. (2018). Instagram'da sosyal kıyaslama, benlik saygısı ve yaşam doyumu ilişkisi: Fırat Üniversitesi üzerinde bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayısı), 302–326.

Stevens, E. N., vd. (2014). Understanding the relationship between actual-ideal discrepancies and depressive symptoms: A developmental examination. *Journal of Adolescence, 37*(5), 612-621.

Şener, G. (2014). Kimlik paylaşımından gözetime: Türkiye'de Facebook kullanımına ilişkin bir saha çalışması. *Academia.edu.* http://www.academia.edu/2369265/ (Erişim Tarihi: 15.07.2024)

Tatar, M. (2021). Aziz Nesin'in yazmış olduğu 'Helal Olsun' isimli hikâyenin benlik kavramı açısından değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(3), 862-880.

Tomris Küçün, N., vd. (2021). Benlik uyuşmazlığı teorisinin tüketicilerin online satın alma davranışına yansımaları. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 14*(3), 579-604.

Tosun, Ü., & Akıncı, F. N. (2016). Sosyal ağ kullanan bireylerin benlik sunumu stratejilerinin incelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 8*(32), 27-60.

Xiao, Y., & Watson, M. (2019). Guidance on conducting a systematic literature review. *Journal of Planning Education and Research, 39*(1), 93-112.

Yağar, F., & Dökme, S. (2018). Niteliksel araştırmaların planlanması: Araştırma soruları, örneklem seçimi, geçerlik ve güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3*(3), 1-9.

Yardımcı, M. (2024). Influencer bireylerin takipçileri üzerindeki etkisi. *International Journal of Media Culture and Literature, 9*(2), 115-129.

Yau, J. C., & Reich, S. M. (2018). It's just a lot of work: Adolescents' self-presentation norms and practices on Instagram. *Journal of Research on Adolescence, 29*(1), 196-209.

Yılmaz, H. A. (2016). Bir derleme: Benlik kavramına ilişkin bazı yaklaşımlar ve tanımlamalar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (48)*, 79-89.

Yusufoğlu, Ö. Ş. (2017). Boş zaman faaliyeti olarak akıllı telefonlar ve sosyal yaşam üzerine etkileri: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(5), 2414-2434.

okuryazarlığı ve dijital medya bağımlılığı ile ilgili çalışmaların yapılması alan yazına ayrıca katkı sağlayabilir.

Kaynakça

Ayas, T. ve Horzum, M. B. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu. *Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal*, *4*(39).

Bakan, U. ve Bakan, U. (2017). Facebook'ta Aile İlişkileri Ve Sosyal Medya Adanmışlığına Yönelik Bir İçerik Analizi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt. 9, Sayı: 20, 54-68.

Bayraktutan, F. (2005). Aile içi ilişkiler açısından internet kullanımı. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Yapı-Sosyal Yapı Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Brereton, P., Kitchenham, B. A., Budgen, D., Turner, M. & Khalil, M. (2007). Lessons From Applying The Systematic Literature Review Process Within The Software Engineering Domain. Journal of Systems and Software, 80(4), 571-583.

Çağlayan, M. T., & Arslantaş, H. (2023). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığını etkileyen faktörler ve sosyal medya bağımlılığının depresyon ve gelişmeleri kaçırma korkusu ile ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi*, *24*(3), 334-348.

Çalışkan, M., & Mencik, Y. (2015). Değişen dünyanin yeni yüzü: Sosyal medya. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (50), 254-277.

Çınar, N. (2021). İyi bir sistematik derleme nasıl yazılmalı? *Online Turkish Journal of Health Sciences*, *6*(2), 310-314.

Demir, Ü. (2016). Sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi: Çanakkale'de lise öğrencileri üzerine bir araştırma. Selçuk İletişim Dergisi 9(2): 27-50

Dilber, F. (2019). Aile içi iletişimde sosyal medya: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (33), 334-381.

Elitaş, S. K. (2020). Sosyal Medyanın Toplumsal Dönüştürücülüğü: Sosyal Medya Kullanan Ergenlerin Aile İçi İletişim Süreçlerine Katılım Düzeyleri Üzerine Nicel Bir Araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, *16*(30), 2616-2632.

Ergin, A., Uzun, S. U., & Bozkurt, A. İ. (2013). Tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı sıklığı ve etkileyen etmenler. Pamukkale Tıp Dergisi, (3), 134-142.

Erol, V. (2022). Sosyal medyanın Türk aile yapısına etkisi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(43), 1127-1139.

Eryılmaz, B. (2014). *Sosyal medya kullanımının müşteri tercihleri üzerine etkileri: konaklama işletmelerinde bir inceleme* (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey).

Feindel, H. (2019). *İnternet bağımlılığı: Bağımlılar ve aileleri için el kitabı*. İletişim Yayınları, İstanbul.

Gençcan, Ö. U. (2021). Genişletilmiş 4. *Bası, Yetkin Yayınları, Ankara*.

Göksu, H., ve Gültekin, M. (2023). Ergenlerin sosyal medya bağımlılığının akademik başarılarıyla ilişkisi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Millî Eğitim Dergisi, 52 (239), 1897-1912. DOI: 10.37669/milliegitim.1193416"

Gül, S. K., & Güneş, İ. D. (2009). Ergenlik Dönemi Sorunlari Ve Şiddet. Sosyal Bilimler Dergisi, 11(1), 80.

Güleç, V. (2018). Aile ilişkilerinin sosyal medyayla birlikte çöküşü. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 2(1), 105-120.

Güler, Ş., Şahin, Y., & Balcı, E. V. (2022). Sosyal medyada çevrimiçi benlik sunumunun öznel iyi oluş üzerine etkisi: Instagram kullanıcıları üzerine bir araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi*, *9*(1), 361-380.

Işık, M., & Kaptangil, İ. (2018). Akıllı telefon bağımlılığının sosyal medya kullanımı ve beş faktör kişilik özelliği ile ilişkisi: Üniversite öğrencileri üzerinden bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 695-717.

İlkin, A. ve Korkmaz, Ö. (2019). Muhtaç Aile Çocuklarının Teknoloji Kullanımı, İnternet Bağımlılığı ve Medya-Televizyon Okuryazarlığının İncelenmesi. *Ondokuz Mayis University Journal of Education*, *38*(2).

Kanat, S. (2016). Uluslararası ilişkiler yaklaşımları açısından dijital medya ve savaş. Trt Akademi, 1(2), 528-546.

Kanat, S ve Gürdal, E. (2020). Hegemonyanal düzende gözetim toplumu. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 21(2), 208-237.

Kalaman, S. ve Çelik, F. (2019). Türkiye'deki evli bireylerin sosyal medya kullanımlarının evlilikleri üzerine etkisi: nitel bir araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, *13*(19), 424-453.

Karakuş, M. (2022). Sosyal medyanın ve online alışveriş sitelerinin tüketici davranışlarına etkisi üzerine nitel bir araştırma. *Atatürk İletişim Dergisi, (23),* 1-8.

Karakuş, M., Balcı, E. V., & Tiryaki, S. (2023). Online Oyun Bağımlılığı: Sorunlar ve Çözümler Üzerine Bir Literatür Taraması. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, *5*(3), 274-279.

Kaya, M. (2021). Bedii, İnternet Hukuku, (2. Baskı). Onikilevha Yayınları, İstanbul.

Kırık, A. M. (2014). Aile ve Çocuk İlişkisinde İnternetin Yeri: Nitel Bir Araştırma, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Cilt. 3, Sayı: 1, 337-347.
Koca, E. B., & Tunca, M. Z. (2020). İnternet ve sosyal medya bağımlılığının öğrenciler üzerindeki etkilerine dair bir araştırma. *Alanya Akademik Bakış*, *4*(1), 77-103.
O'Keeffe, G. S., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics*, *127*(4), 800-804.
Özdemir, H. (2020). "Genç Erişkinlerde Aile İçi Sorunların Sosyal Medya Bağımlılığı ve Benlik Saygısı İle İlişkisinin İncelenmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa.
Özdemir, Z. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı. *Beykoz Akademi Dergisi*, *7*(2), 91-105.
Perdew, L. (2014). *Internet addiction*. Essential Library: Abdo.
Sari, T., & Nayır, F. (2020). Challenges in distance education during the (Covid-19) pandemic period. *Qualitative Research in Education*, *9*(3), 328-360.
Tan, O. (2015). Medya okuryazarlığı eğitimi: öğrenci, öğretmen, aile bağlamında örnek bir araştırma. Akdeniz Üniversitesi /Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
TUIK (2014). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2024. Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492 Erişim Tarihi: 16.12.24
Tüzmen, H. D., Duran, B., & Döner, Ş. İ. (2023). The Effect Of Socıal Medıa Addıctıon On Marrıage Role Expectatıons. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, *25*(3), 44-55.
Ulusoy, Ş. G., & Atar, Ö. G. (2020). Reflection of social media addiction on family communication processes. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, *10*(2), 425-445.
Uyar, P., & Ayar, D. (2024). Hemşirelik Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişiminin Sosyotelist Olma ve Sosyotelizme Maruz Kalma Durumlarına Etkisi. *Sağlık Bilimlerinde Değer*, *14*(1), 83-89.
Ünal-Karagüven, M.H. (2024). Yetişkinlerde Sosyal İlişki Gereksinimi ve Sosyal Medya Kullanımı İlişkisi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 60(60), 38-57. DOI: 10.15285/maruaebd.1417981
We are Social (2024). Digital 2024: 5 billion social media users: we are social 2024 data. https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/ Erişim tarihi: 16.12.24
Williamson, B., Eynon, R., & Potter, J. (2020). Pandemic politics, pedagogies and practices: digital technologies and distance education during the coronavirus emergency. *Learning, media and technology*, *45*(2), 107-114.
Wong, A., Ho, S., Olusanya, O., Antonini, M. V., & Lyness, D. (2021). The use of social media and online communications in times of pandemic COVID-19. *Journal of the Intensive Care Society*, *22*(3), 255-260.
Yavuz, N. (2022). Sosyal bilimlerde sistematik literatür analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 347-360.

Kaynakça

Adıyaman, F. (2024). Bölüm 2 Yapay Zekâ Çağında Gazetecilik Ve Etik: Güncel Tartışmalar Üzerinden Bir Değerlendirme. *Medya ve Habercilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi*, 29.

Ağca, M. E., Türkoğlu, S., & Semiz Türkoğlu, H. (2021). Dijital gazetecilikte yeni bir kaynak olarak büyük veri kullanımı. Uluslararası Beşeri Ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi, 5(2), 180-193.

Akaydın, A., & Sarılar, N. B. E. (2023) Dijital Gazetecilik Ve Büyük Veri: Haberin Metalaşması Ve Tüketimi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, *14*(34), 814-830.

Akyazı A. (2018) Gazetecilikte Dijitalleşme ve Haber Üretimine Yansıması: Robot Gazetecilik -Dijital Medya ve Gazetecilik, Eğitim Yayın Evi, pp.15-30.

Aktaş, C. (2007). İnternet'in gazeteciliğe getirdiği yenilikler. *Selçuk İletişim*, *5*(1), 30-41.

Anderson C W (2011) Between Creative and Quantified Audiences: Web Metrics and Changing Patterns of Newswork in Local U.S. Newsrooms, Journalism: Theory, Practice, Criticism, 22(5), 550-566.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ Ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 71-88.

Atatanır, H. (2022). Dijitalleşme: İş Yaşamında ve Sosyal Güvenlikte. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(Dijitalleşme), 77-92.

Ateşgöz, K. (2024). Bölüm 5 Otomatikleşen Medya Ortamı Bağlamında Yapay Zekâ. *Medya Ve Habercilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi*, 95.

Ay, A. (2023). Gazetecilik 4.0: Yapay Zekâ Haberciliğinin Güncel Örneklerine Yönelik Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *14*(38), 412-435.

Ayer, Z., & Akgül, B. (2008). Gazetecilik Sektörünün Geleceğine Yönelik Genel Değerlendirme. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(2), 136-143.

Bayram, P. (2022). Dijital çağda gazetecilik: Geleneksel ve dijital gazetecilik pratiklerinin karşılaştırılması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (58), 153-169.

Bilge N (2017) Uzman Görüşleri Bağlamında Haber Üretiminde Otomatikleşme: Robot Gazetecilik, Galatasaray Üniversitesi İleti-ş-im Dergisi, 27, 79-108.

Bulut, S. (2020). Dijital Çağda Medya: Makine Öğrenmesi, Algoritmik Habercilik ve Gazetecilikte İşlevsiz İnsan Sorunsalı. *İletişim ve Medya Çalışmaları Dergisi*, 15(3), 229-310.

Chatterjee, Sheshadri & Mariani, Marcello & Fosso Wamba, Samuel, 2023. "Prosumers' intention to co-create business value and the moderating role of digital media usage," Journal of Business Research, Elsevier, vol. 163(C).

Çaycı, A. E., & Çaycı, B. (2016). İletişimin dijitalleşmesi: dijital gözetim ve mahremiyet. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *2*(1), 157-169.

Clerwall C (2014) Enter the Robot Journalist: Users' Perceptions of Automated Content, Journalism Practice 8(5), 519–531.

Çimen, Ü. (2020). Yöndeşen medyayı doğru algılama bağlamında medya okuryazarlığı eğitimi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, *10* (1), 117-137.

Çoban, B. (2021). Post Truth Çağında Dijital Gazetecilik ve Haber Başlıklarında "Tık Tuzağı". *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 12 (2).

Delibaş, İ. (2023). Dijitalleşmenin Yerel Medyanın Dönüşümündeki Etki ve Sonuçları. *Dil Ve Edebiyat Araştırmaları* (*28*), 90-103.

Díaz-Campo J. & Segado-Boj F. (2015) Telematics and Informatics Journalism Ethics in the Digital Environment: How Have the Code of Ethics in Journalism Been Adapted to the Internet and ICT in Countries Around the World?

Doğanay, A. (2024). *Veri Gazeteciliği, Algoritmik Habercilik Ve Yapay Zekanın, Gazetecilik Üzerindeki Dönüştürücü Etkisi* (Master's Thesis, Marmara University, Turkey).

Erdoğan, İ. (2013). Yeni medya gazeteciliğinde etik bir paradigma belirlemenin kapsamı ve sınırları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *36*, 254-272.

Etike, Ş. (2023). Algoritmalar Ve Gazetecilik: Meslek, Kimlik, Değerler Üzerine Bir Tartışma. *Erciyes İletişim Dergisi*, *10*(2), 981-1000.

Etike, Ş. (2023). Yapay Zekâ ve Haber Üretim Süreci: Tanımlar Ve Uygulamalar. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi*, *3*(6), 588-609.

Gencer, T. E., & Aktan, M. C. (2021). Dijitalleşen çağda ve toplumda değişen ihtiyaçlar ve sorunlar: E-sosyal hizmet (Sosyal hizmet 2.0) gereksinimi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *32* (3), 1143-1175.

Graefe, A. (2016) Guide to Automated Journalism. New York: Tow Center for Digital Journalism, Columbia University.

Hançer, E. (2022). Teknolojideki Dönüşümler Çerçevesinde Dijital Gazetelerde İtibar Yönetimi. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10* (2).

Işık, U., Ölçekçi, H., & Koz, K. A. (2022). Yapay Zeka ve Algoritma Ekseninde Gazeteciliğin Geleceği Ve Toplum İçin Anlamı. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *10*(2), 1248-1275.

Kılıç, D. (2024). Bölüm 1 İnsandan Makinaya Eşik Bekçiliği. *Medya Ve Habercilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi*, 9.

Kortak, İ. Y. (2024). İletişim Ve Medya Çalışmalarında Yeni Gelişmeler: Yapay Zekâ Ve Gazetecilik Araştırmalarına Dair Bibliyometrik Bir Analiz. *Moment Dergi*, *11*(1-İletişim Ve Medya Araştırmalarının Dünü, Bugünü Ve Geleceği: Karşılaşmalar, Mücadeleler Ve Tahayyüller), 81-108.

Kortak, İ. Y. (2024). *Haber Medyasında Yapay Zeka Uygulamaları*. Eğitim Yayınevi.

Özbey, İ. B. (2022). Dijitalleşme, sosyal medya ve risk toplumu. *İmgelem*, *6*(10), 141-158.

Özkan, A. (2011). Küreselleşme Sürecinde Medya ve Siyaset: "Medya Gücü" mü, "Gücün Medyası" mı?, Stratejik Öngörü, TASAM, 121-126.

Parlak, M. O. (2018). Yeni medya ve haberciliğin dönüşümü. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(14), 59-82.

Sadakaoğlu, M. C., & Genç, F. (2022). Dijital tüketim kültürü: Dijital kitle iletişim araçları ile tüketim kültürü arasındaki ilişki üzerine bir inceleme. *TRT Akademi*, *7*(14), 286-303.

Sönmez, H. Ş. (2020). Dijital Ortamda Yapılan Halkla İlişkilerin Bir Aracı Olarak Kurumsal Bloglar: 2019 Yılı Türkiye'nin En Değerli 25 Markası Üzerine Bir İnceleme. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (16), 185-207.

Tuğal, İ., Almaz, C., & Sevi, M. (2021). Üniversitelerdeki Siber güvenlik sorunları ve farkındalık eğitimleri. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *14*(3), 229-238.

Tuna, P. C., & Türkölmez, O. (2023). Yeni Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm. *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, *4*(2), 211-240.

Uslu F. , Demir E. (2023) Nitel Bir Veri Toplama Tekniği: Derinlemesine Görüşme. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi 40 (1), 289-299.

Ünal, S. (2024). Bölüm 3 Yapay Zekâ Okuryazarlığına İlişkin Bir Alan Araştırması. *Medya Ve Habercilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi*, 49.

Yavuz, V. (2023). İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ, (Ed. V. Yavuz & E. Gençyürek) Dijital İletişim ve Medyada Yeni Trendler, Konya: Eğitim Yayınevi.

Vardarlıer, P., & Zafer, C. (2019). Medya ve Toplum. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 22(2), 355-361.

sigara içmenin pasif içiciler üzerindeki olumsuz etkisine odaklanılarak hüzün çekiciliği tekniğinden de yararlanılması önerilebilir. Bu şekilde nikotin bağımlılığının yalnızca sigara içen bireylere değil sigara içen bireylerin çevresindeki insanlara da zarar verebildiğine ilişkin farkındalık meydana getirilebilir. Ayrıca sigara karşıtı reklamlarda sigara nedeniyle sağlık sorunları yaşayan bireylere doğrudan yer verilmesi de önerilebilir. Bunun da sigaranın yol açtığı sağlık sorunlarının birinci ağızdan dile getirilmesi açısından önemli olabileceği söylenebilir.

Kaynakça

Adsoftheworld (2009). *Birinci Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/calculates-tobacco-costs-fridge-calculates-tobacco-costs-car, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2013). *İkinci Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/the-weight-of-tobacco-3a679307-9966-4eaa-bc31-9be7d0463cbc, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2016). *Üçüncü Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/kills-more, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2022a). *Dördüncü Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/anti-smoking-c34360f8-941c-419a-bc09-f65ddd6e8e3a, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2022b). *Beşinci Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/draw-the-line, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2023). *Altıncı Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/to-be-or-tobacco, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2024a). *Tütün Konulu Reklamlar*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns?button=&search=tobacco, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Adsoftheworld (2024b). *Yedinci Reklam*, https://www.adsoftheworld.com/campaigns/smoking-is-a-disaster, Erişim Tarihi: 29.10.2024.

Baytimur, T., & Darı, A. B. (2022). Roman Jakobson'un İletişim İşlevleri Bağlamında Obezite Karşıtı Reklam Kampanyaları. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 500-519.

Bozinoff, N., & Le Foll, B. (2018). Understanding the implications of the biobehavioral basis of nicotine addiction and its impact on the efficacy of treatment. *Expert Review of Respiratory Medicine*, 12(9), 793-804.

Carmody, T. P. (1992). Preventing relapse in the treatment of nicotine addiction: current issues and future directions. *Journal of Psychoactive Drugs*, 24(2), 131-158.

Dani, J. A., & Balfour, D. J. (2011). Historical and current perspective on tobacco use and nicotine addiction. *Trends in Neurosciences*, 34(7), 383-392.

Forget, B., Pushparaj, A., & Le Foll, B. (2010). Granular insular cortex inactivation as a novel therapeutic strategy for nicotine addiction. *Biological Psychiatry*, 68(3), 265-271.

Gülada, M. O. (2019). Çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik hazırlanan kamu spotu reklamlarının göstergebilimsel analizi. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 9(1), 215-235.

Jain, R., & Mukherjee, K. (2003). Biological basis of nicotine addiction. *Indian Journal of Pharmacology*, 35(5), 281-289.

Karaca, M., Gazi, M. A., & Çakı, C. (2019). 21. yüzyılın sosyal güvenlik sorunu olarak evsizler: 'Evsizler'i konu alan reklam kampanyaları üzerine göstergebilimsel bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (32), 505-527.

Keskin Yılmaz, Y. (2023). AIDS'e Yönelik Kampanyalarda Kullanılan Reklamların William Labov'un Anlatı Çözümlemesi Işığında İncelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 10(2), 929-947.

Kotlyar, M., & Hatsukami, D. K. (2002). Managing nicotine addiction. *Journal of Dental Education*, 66(9), 1061-1073.

Ling, P. M., & Glantz, S. A. (2002). Nicotine addiction, young adults, and smoke-free bars. *Drug and Alcohol Review*, 21(2), 101-104.

Luty, J. (2002). Nicotine addiction and smoking cessation treatments. *Advances in Psychiatric Treatment*, 8(1), 42-48.

Mansvelder, H. D., & McGehee, D. S. (2002). Cellular and synaptic mechanisms of nicotine addiction. *Journal of Neurobiology*, 53(4), 606-617.

McIvor, A. (2009). Tobacco control and nicotine addiction in Canada: current trends, management and challenges. *Canadian Respiratory Journal: Journal of the Canadian Thoracic Society*, 16(1), 21-26.

Morphett, K., Lucke, J., Gartner, C., Carter, A., Meurk, C., & Hall, W. (2013). *Public Attitudes toward the Treatment of Nicotine Addiction. Nicotine & Tobacco Research*, 15(9), 1617-1622.

Pérez-Rubio, G., Sansores, R., Ramírez-Venegas, A., Camarena, Á., Pérez-Rodríguez, M. E., & Falfán-Valencia, R. (2016). Nicotine addiction development: from epidemiology to genetic factors. *Revista de Investigación Clínica*, 67(6), 333-343.

Pidoplichko, V. I., Noguchi, J., Areola, O. O., Liang, Y., Peterson, J., Zhang, T., & Dani, J. A. (2004). Nicotinic cholinergic synaptic mechanisms in the ventral tegmental area contribute to nicotine addiction. *Learning & Memory*, 11(1), 60-69.

Prochaska, J. J., & Benowitz, N. L. (2016). The past, present, and future of nicotine addiction therapy. *Annual Review of Medicine*, 67(1), 467-486.

Roditis, M., Lee, J., & Halpern-Felsher, B. L. (2016). Adolescent (mis) perceptions about nicotine addiction: Results from a mixed-methods study. *Health Education & Behavior*, 43(2), 156-164.

Shiffman, S., & Paton, S. M. (1999). Individual differences in smoking: gender and nicotine addiction. *Nicotine & Tobacco Research*, 1(Suppl_2), 153-157.

Sliwińska-Mossoń, M., Zieleń, I., & Milnerowicz, H. (2014). New trends in the treatment of nicotine addiction. *Acta Poloniae Pharmaceutica*, 71(4), 525-530.

Subramaniyan, M., & Dani, J. A. (2015). Dopaminergic and cholinergic learning mechanisms in nicotine addiction. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1349(1), 46-63.

Thirlway, F. (2019). Nicotine addiction as a moral problem: Barriers to e-cigarette use for smoking cessation in two working-class areas in Northern England. *Social Science & Medicine*, 238, 1-7.

Wittenberg, R. E., Wolfman, S. L., De Biasi, M., & Dani, J. A. (2020). Nicotinic acetylcholine receptors and nicotine addiction: A brief introduction. *Neuropharmacology*, 177, 1-8.

Kaynakça

Alanka, D. (2024). Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak İçerik Analizi: Teorik Bir Çerçeve. Kronotop İletişim Dergisi, 1(1), 64-84.

Beyaz, G. (2023). Senaryo Kuramları Perspektifinden Yeni Gerçekçi İtalyan Sinemasında Gerçeğin Temsili, Maltepe Üniversitesi.

Biryıldız, E. (2009). Sinema Akımları. İstanbul: Beta Yayınları.

Biryıldız, E. (2014). "İtalyan Yeni Gerçekliği ve Çocuk". Marmara İletişim Dergisi, 11(11), 123-130.

Cook, P. (2009). "İtalya ve Yeni Gerçeklik". (Çev. Yılmaz). İLEM Yıllık, 4(4), 113-120.

Çelik, H. (2010). "Yerel Kültürün Ayak Sesleri: Yeni Gerçekçilik Akımı Doğrultusunda Dondurmam Gaymak Filmi". Ajindex, Academic Journals.

Evlioğlu Gezer, E., & Gezer, S. (2024). "Sinemada Neoformalist Yaklaşım Doğrultusunda "Hayat" Filminin Anlatı Yapısı ve Biçim Analizi". İletişim Ve Toplum Araştırmaları Dergisi.

Gül, S., & Kâhya Nizam, Ö. (2021). "Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi". Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (42), 181-198.

İnam, U. (2023). "İtalya'da Yeni Gerçekçilik ve Türkiye'de Toplumsal Gerçekçi Sinema: Bitmeyen Yol Film Örneği". Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(1), 101-128.

Karataş, Z. (2015). "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri". Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 62-80.

Kartal, E. (2013). "Defining Italian Neorealism: A Compulsory Movement". CINEJ Cinema Journal, 2(2), 140-148.

Önbayrak, N. (2014). "Sanatta Gerçeklik İçerisinde İtalyan Yeni Gerçekliği". Marmara İletişim Dergisi, 13(13), 187-203.

Sivas, A. (2003). "Yeni Gerçekçilik Sonrası İtalyan Sineması" Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, F., Göçen, S., & Yardımcı, R. (2017). "Toplumsal Sorunların Çözümünde Üniversitelerin Rolü". Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(12), 138-149.

Yumrukuz, Ö. (2017). "Şiddete Karşı Duyarsızlaşma ve Sosyal Medya İlişkisi Üzerine Bir İnceleme". Marmara İletişim Dergisi, (28), 89-106.

Filmler "Bisiklet Hırsızları" (1948). Yönetmen: Vittorio De Sica. Senaryo: Cesare Zavattini. Oyuncular: Lamberto Maggiorani, Enzo Staiola, Lianella Carell. Yapımcı: Ente Nazionale Industrie Cinematografiche (İtalya).

"Okul Tıraşı" (2021). Yönetmen: Ferit Karahan. Senaryo: Ferit Karahan, Gülistan Acet. Oyuncular: Ekin Koç, Melih Selçuk, Cansu Fırıncı, Mahir İpek, Samet Yıldız, Münir Can Cindoruk, Nedim Salman. Yapımcı: Kanat Doğramacı (Türkiye).

"Sivas" (2014). Yönetmen: Kaan Müjdeci. Senaryo: Kaan Müjdeci. Oyuncular: Doğan İzci, Muttalip Müjdeci,Hasan Özdemir,Ezgi Ergin, Furkan Uyar.Yapımcı: Kaan Müjdeci, Yasin Müjdeci, Çiğdem Mater, Nesra Gürbüz (Almanya, Türkiye)

"Umberto D." (1952) Yönetmen: Vittorio De Sica. Senaryo: Cesare Zavattini, Vittorio De Sica. Oyuncular: Lina Gennari, Maria-Pia Casilio, Ileana, Simova, Carlo Battisti, Elena Rea, Napoleone, Memmo Carotenuto. Yapımcı: Vittorio De Sica, Giuseppe Amato, Angelo Rizzoli (İtalya).

AZERBAYCAN'IN İNANÇ HARİTASI

(ON DOKUZUNCU YÜZYIL BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME)

EDİTÖR: DOÇ. DR. ŞEVKET YILDIZ

DR. DADAŞ MUTALLİM

EĞİTİM
yayınevi

AZERBAYCAN'IN İNANÇ HARİTASI (ON DOKUZUNCU YÜZYIL BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME)
Editör: Doç. Dr. Şevket Yıldız
Dr. Dadaş Mutallim

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-30-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
AZERBAYCAN'IN İNANÇ HARİTASI (ON DOKUZUNCU YÜZYIL BAĞLAMINDA BİR DEĞERLENDİRME)
Editör: Doç. Dr. Şevket Yıldız
Dr. Dadaş Mutallim
IX+140 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-30-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

BİBLİYOGRAFYA

KİTAPLAR

ADAM Baki, Dinler Tarihi el Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara, 2005.

AGABALİ Mirzade Mustafa Fahreddin, Hümayi-Arş Karabağlı Şeyh Hemze Nigarinin Mankıpnamesi, (haz. Mehmet Rıhtım), Kafkaz Araşdırmalar Enstitü Neşri No 26, Bakı, 2015.

AĞALAR Mirze, Şirvan'a Bine Gelem, Borçalı Neşriyat-Poligrafiya Müessisesi, Bakü, 2004.

AĞAOĞLU Ahmet, Altmış Yeddi Yıl Sonra, Zerbamat Matbaası, Ankara, 1940.

AĞASIYEV İkram, XVIII Esrin Sonu-XX esrin Evvellerinde Almanların Qafqazda Meskûnlaşması, Tehsil, Bakı, 2009.

AHUNDOV Ehliman, Kaçak Nebi, Azerbaycan Devlet Neşriyatı, Bakü, 1961.

AKÇURA Yusuf, Türkçülük, Türkçülüğün Tarihi Gelişimi, Özdemir Basın Evi, İstanbul, 1978.

AKYÜZ Yahya, Türk Eğitim Tarihi, Pegam Akademi Yayınları, Ankara, 2003.

ALİYEV F.M., Antiiranskiy Vistupleniya i Borba Protiv Tureckoy Okkupacii v Azerbaydjane v Pervoy Polovine XVIII veka, Elm Yayınları, Baku, 1975.

ARAPOV D.YU., Nepravoslavnyye Religii V Sisteme Upravleniya Rossiyskoy İmperii –Gosudarstvennoye Upravleniye, İstoriya İ Sovremennost', Moskova, 1997.

ARAPOV D.Yu., Sistema Gosudarstvennogo Regulirovania slama v Rossiyskoy İmperii(poslednayatret XVIII nachalo XX vv.), Moskva, 2004.

ARIK Durmuş, Hıristiyanlaştırılan Türkler (Çuvaşlar), Aziz Adanç Yayınları, Ankara, 2005.

ASLAN Betül, I.Dünya Savaşı Esnasında 'Azerbaycan Türklerinin Anadolu Türklerine 'Kardaş Kömeği' (Yardımı) ve Bakü Müselman Cemiyet-i Hayriyesi'. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Anakara, 2000.

AŞURABEYLİ Sara, Bakü Şeherinin Tarihi, ADN, Bakü, 1998.

ATTAR Aygün - ŞİMŞİR Sebahattin, Türkiye'de Yaşayan Azerbaycan Türkleri, Berikan Yayınevi, Ankara, 2013.

ATTAR Aygün, Karabağ Sorunu Kapsamında Ermeniler ve Ermeni Siyaseti, Atatürk Araştırmaları Merkezi, Ankara, 2005.

AVTANDİL Ağababa ve NİZAMİ Memmedcanlı, Ağababa Folklorundan Nümune, Yazıçı, Bakü, 1994.

BABAŞLI Memmedali, Çarlık Rusyası Döneminden Günümüze Azerbaycan'da Din-Devlet İlişkileri, Uluslararası Türk Dünyasının İslamiyete Katkıları Sempozyumu, Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları, Isparta, 2007.

BAKIHANOV Abaskulu Ağa, Gülüstani-İrem, Azerbaycan SSR Elmler Akademiyası Neşriyatı, Bakü, 1951.

BAYKARA Hüseyin, Azerbaycan İstiklal Mücadelesi Tarihi, Azerbaycan Halk Yayınları, İstanbul, 1975.

BROKGAUR F.A.-EFRON İ.A., Entsiklopedichestiy Slovar, T. II A, Semenovshaya Tiopitografiya (İ. A. Efrona), Spb, 1891.

BÜNYATOV Ziya - YUSİFOV Yusif, Azerbaycan Tarihi (En kadim Zamanlardan XX asradek), Azerbaycan Devlet Naşriyatı, Bakı, 1994.

BÜNYATOV Ziya, Azerbaycan Tarihi, Çıraq Yayınları, Bakü, 2009.

CAFEROĞLU Ahmet, Azerbaycan, Cumhuriyet Matbaası, İstanbul, 1940.

CAMİİ Abdurrahman, Nefehatü'l-Üns, Çev; Kamil Candoğan, Bedir Yayınevi, İstanbul, 1971.

CEFEROV Nizami, Türk Halk Edeviyatı, Kitab-ı Dede Korkut, Bakı, 2006.

CORNELL Svante E., The Politicization of İslam in Azerbaijan, Central Asia-Caucasus İnstitute Silk Road Studies Profram, Washington, 2006.

ÇADIRCI Musa, Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme, Belleten, XXXIV/135, Ankara, 1970.

ÇELİK Sebahattin, Abbasiler Döneminde Hurremiye Mezhebi ve Babek İsyanı, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Balıkesir, 2006.

DADAŞZADE Memmed, Azerbaycan halkının orta esr menevi medeniyyeti, Elm, Baku, 1985.

DAVUD Ebu, Akzıye, 2-3, Nesai, Adabul Kudat, 4.

DEHKHODA Aliakbar, Luğetname-i Dehkhoda, C. I-XV, Tehran, 1998.

DEVLET Nadir, Çağdaş Türk Dünyası, Marmara Üniversite Fen-Edebiyat Fakültesi, İstanbul, 1989.

DEVLET Nadir, Rusya Türklerinin Milli Mücadele Tarihi (1905-1917), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1985.

DOGAN Zeki Velidi, Umumi Türk Tarihine Giriş, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1981.

DVORNİK Francis, Konsiller Tarihi İznik'ten II. Vatikan'a, (çev, Mehmet Aydın) Türk Tarihi Kurumu, Ankara, 1990, s.16.

EFENDİZADE Mehmed Şerif, Azerbaycan ve İnkilabı, Şirket-i Mürettibiyye Matbaası, İstanbul, 1921.

EHMEDOV Hüseyn, XIX asır Azerbaycan mektebi, Te'sil Yayınevi, Bakı, 2006.

HÜLVİ, Mahmud Cemaleddin Lemazat-ı Hulviyye/Ez Lemeat-ı Ulviyye Halveti Büyüklerin Tatlı Halleri, Semerkant Yayıncılık, İstanbul, 2013.

ELİYARLI Süleyman, Azerbaycan Tarihi Üzere Kaynaklar, II. Baskı, Bakı, 2007.

ERAYDIN Selçuk, Tasavvuf ve Tarikatlar, İFAV yayınları, İstanbul, 2016.

TABERÎ, Ebu Ca'fer Muhammed Bin Cerir'üt-Taberi, Tarih-i Taberi, C. IV.

TABERİ, Tarihu'l-Ümem ve'l-Mülük, tah. M. Ebu'l-Fazl, İbrahim Beyrut, 1976, C IV.

FERAHANİ Mirza Muhammed Huseyin, Safername-yi Mırza Muhammed Huseyn Huseyni Ferahani, Mesud Golzari nşr., Tahran, 1362.

FRANÇOİS Georgeon, Azerbaycanlı Bir Aydının İlk Adımları: Ahmed Ağaoğlu Fransa'da (1888-1894), Osmanlı-Türk Modernleşmesi (1900-1930), Seçilmiş Makaleler, Çev: Ali Berktay, Yapı Kredi Yayınları, I. Baskı, İstanbul, 2006.

GÖMEÇ Saadettin, Türk Cumhuriyetleri ve Toplulukları Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara, 1978.

GÖYÜŞOV R., Azerbaycan Arkeologiyası, Bakü, 1985.

GRİBOYEDOV Aleksander Sergeyeviç, Soçineniya v Dvuh Tomah, İzdatelstvo 'Pravda' T. 2, Moskova, 1971.

GÜNGÖR Erol, Tarihte Türkler, Ötüken, İstanbul, 1999.

GEMİCİ Nurettin-TOKER Hikmet, Hatıra-i Atıf, TBMM Basımevi, İstanbul, 2016.

HACINSKİ İskender Bey, Qubalı Feteli Xanın Heyatı, Azerbaycan Ssr Elmler Akademiyası Neşriyyatı, Bakı, 1959.

HAKYEMEZ Cemil, Osmanlı-İran İlişkileri ve Sünni-Şii İttifakı, Kitap yayınevi, İstanbul, 2014.

HALİLİ Faris-CELİLİ, Mehemmed Mehemmed Mevlana İsmail Siraceddin Şirvani, Adiloğlu Neşriyyat, Bakı, 2003.

HANBEL Ahmed b., Kitabü'z-Zühd, çev; Mehmet Emin İhsanoğlu, İz Yayıncılık, 2015.

HAŞİMİYAN Hadi, Tebriz ve Ferheng-i Teşeyyül, Tebriz Neşr, Tebriz, 1393 (2014).

HÜSEYİNLİ Resul, Azerbaycan Ruhaniliyi (Hanlık çağından Sovyet İşgaline kadar olan dönem), Bakü, 2002.

HÜSEYİNLİ Resul, Azerbaycan Ruhaniliyi XVII. Yüzyılın Sonu XIX. Yüzyılın Ortalarında, Kür Yayınları, Bakü, 1996.

ISMAİLOV El'dar, Ocherki Po İstorii Azerbaydzhana, İzdatel'stvo Flinta, Moskva, 2010.

İREVANLI Sevil Abbasoğlu, Kafkaslardaki Kıyım ve Sürgünler Batı Azerbaycan'da Rus ve Ermenilerin Yaptığı Soykırım, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul, 2015.

İSGENDEROV Anar - MÖVLAYİ Adil, Şeyhülislamlığın Tarihi, Elim ve Tehsil 2016.

İSMAİL Mahmut, İstoriya Azerbaycana, El Atası, Baku, 1994.

İSMAİLZADE D. İ., Russkoe Krestyanstvo v Zakavkaze 30'e Godı XIX-Naçalo XX v., İzdatel'stvo Nauka, Moskva, 1982.

İSMAİLZADE D.İ., Graf İ. İvorontsov- Daşkov, Namestnik Kafkazskiy, Zao Tsentropoligraf, Moskva, 2005.

İVANOVİÇ Greç Nikolay, Zapiski O Moey Jizni, Academia, Moskva-Leningrad, 1930.

KAGANKATVATSİ Moiseya, İstoriya Agvan, V Tipografii İmperatorskoy Akademii Nauk, Sankt-Peterburg, 1861.

KARADENİZ Yılmaz, İran'da Sömürgecilik Mücadelesi ve Kaçar Hanedanı 1795-1925, Bakış Yayınevi, İstanbul, 2006.

KIRZIOĞLU M. F., "Dede Korkut Oğuznameleri" Işığında Karapapaklar Borçalı-Kazak Uruğu'nun Kür-Aras Boylarındaki 1800 Yılına Bir Bakış, Erzurum, 1972.

KNİSH Aleksandr Dmitrievich, - MATOCHKİNA Anna İforevna, Shiitskiy İslam: Uchebnoe Posobie, Presidentskaya Biblioteka, Sankt-Peterburg, 2016.

KOVALEVSKİY P.İ., İstoriya Zavoevanie Kavkaza, T.1. Sank-Peterburg, 1915.

KÖPRÜLÜ Mehmed Fuad, Anadoluda İslamiyet, Akçağ Yayınları, İstanbul, 2005.

KÜTÜKOĞLU Bekir, Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri 1578-1590, İstanbul Edebiyat Fak Matbaası, İstanbul, 1962.

LEMERCİER-QUELQEJAY Chantal, Kuzey Kafkasya'da Tarikatlar, çev.: Osman Türer, Ankara, 1988.

LISTSOV V. G., Perdskiy pohod Petra I. 1722-1723, İzdatel'stvo MGU, Moskva, 1951.

LİVİN A. M., Palomnichestvo Russkikh Musul'man s Sanitarnoy Tochki Zreniya, SPb, 1898

LİYARLI Süleyman, Azerbaycan Tarihi(Uzak Geçmişten 1870'li yıllara kadar), Azerbaycan Yayın Evi, Bakü, 1996.

MAKHAN'KO-VARFOLOMEY M. A., ap. // Pravoslavnaya entsiklopediya. T. 6. / Podred. Patriarkha Moskovskogo i vseyaRusiAleksiya II.,Moskva, 2003.

MAMEDOVA Farida, Kavkazskaya Albaniya i Albanı, Tsentr İssledovaniy Kavkazskoy Albanii, Baku, 2015.

MAMEDOVA, Farida PoliticheskayaİstoriyaİİstoricheskayaGeografiyaKavkazskoyAlbanii, Elm, Baku, 1986.

MARKS Karıl - ENGELS Fridrik, Socineniya, T. 21.

MARKS Karıl - ENGELS Fridrik, Soçinenie, 2-e İzdanie, T.9.

MCCARTHY J., Ölüm ve Sürgün. Osmanlı Müslümanların Etnik Kıyımı (1821-1922), Çev. Fatma Sarıkaya, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2014.

MEHMETOV İsmail, Azerbaycan Tarihi, Azerbaycan Devlet Neşriyatı, Bakü, 1993.

MEHMETOV İsmail, Türk Kafkası'nda Siyasi ve Etnik Yapı. (Eski Çağlardan Günümüze Azerbaycan Tarihi), Ötüken, İstanbul, 2009.

MEHMETZADE Mirza Bala, Azerbaycan Türk Matbuası, Azerneşir, Bakü, 1922.

MEMMEDLİ Hüseyingulu Memmed oğlu, Kafkazda İslam ve Şeyhülislamlar, 'MBM' matbası, Bakü, 2005.

MEMMEDOVA İrade, Rusya ile İran Arasında Azerbaycan (Lenkeran Hanlığı), IQ Kültür Sanat Yayıncılık, İstanbul, 2011.

MİOSLAVSKLY G. V., PETROSYAN Yu. A., PİTROVSKİY M. B., PROZOROV S. M., İslam: Entsiklopedicheskiy Slovar, Nauka. Glavnaya Redaktsiya Vostochnoy Literaturı, Moskva, 1991.

MUHSİN Abdulhamid, İslam'a Yönelen Yıkıcı Hareketler, terç: M.S. Yeprem, H. Güleç, Ankara, 1984.

MUHSİN Abdulhamit, Cemaleddin Afganı Hayat ve Etrafındaki Şüpheler, ter: İ. Sarmış, Ankara, 1991.

MUSEVİ T.M., Orta Asır Azerbaycan Tarihine Dair Farsdilli Senedler, Bakı 1977, s. 46.

MUSTAFAYEV Qadim, XX Yüzyılın Başlarında Azerbaycan'da İslam İdeolojisi ve Onun Eleştirisi, Bakü, 1973.

MUSTAFAYEVA Nise, Güney Azerbaycan Hanlıkları, Azerneşr, Baku, 1994.

NE'MET Meşedihanım, Azerbaycan'da Pirler, Azerbaycan Devlet Neşriyeti, Bakü, 1992.

NE'MET Meşedihanım, Azerbaycanda Pirler, Azerbaycan Devlet Neşriyatı, Bakı, 1992.

NİETZSCHE Friedrich Wilhelm, "Böyle Buyurdu Zerdüşt'', Panama Yayıncılık, İstanbul, 2010.

NURİYEVA İrade, Azerbaycan Tarihi (En Kadim Zamandan XXI asrın başlarına), Mütercim neşriyatı, Bakü, 2015.

NURULLAYEV Hacı Fuad İzeet Oğlu, Hacı Allahşükür Paşazade, Şyhülislmalığın Zirvesi, Nurlar Neşriyatı Poligrafiya Merkezi, Bakı, 2014.

NUSRETOĞLU Telman, Azerbaycan'da Rus Kilisesi ve Rusçuluk Faaliyetleri 1828-1905, Ötüken Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 21-22.

PİRİYEV Vagif, Azerbaycan'ın Tarihi Siyasi Coğrafyası, Muallim Neşriyatı, Bakü, 2006.

POPOV M., Slaovar İnostrannih Slov, voshedshih v Upotreblenie v Russkom Yazıke, Tipografiya Tovaritshistva İ. D. Sıtina, Moskva, 1911.

RESULZADE Mehmet Emin, Çağdaş Azerbaycan Tarihi, Bakü, 1991.

RESULZADE Mehmet Emin, O Panturanizme V Svyazi S Kavkazskoy Problemoy, Paris, 1930.

RIZA Gali, Hacilarga Rafıyk Yahud Hacılarının Aldandıklarını Beyan ve Aldanmayencha Yörürge Tugryı Tarik", Elektro-Tipografiya "Ürrnek", Kazan, 1909.

RÜSTEMZADE Rüstem, Koroglu Neveleri, Elesgeroğlu Neşriyatı, Gence, 2006.

RÜSTEMZADE Rüstem, Yeddi Destan, Azerneşr, Bakü, 1989.

RYBAKOV S.G. Ustroystvo İ Nuzhdy Upravleniya Dukhovnymi Delami Musul'man V Rossii, Pg. 1917.

SAKAL Fahri, Ağaoğlu Ahmed Bey, Türk Tarihi Kurumu. Ankara, 1999.

SARAY Mehmet, Atatürk ve Türk Dünyası, 'Türkiye ve Türkiye Haricinde Yaşayan Türkler', Acar Yayınları, İstanbul, 1988.

SARAY Mehmet, Azerbaycan Türkleri Tarihi, Nesil Matbaacılık, İstanbul, 1993.

SARAY Mehmet, Rus İşgali Devrinde Osmanlı Devleti İle Türkistan Hanlıkları Arasındaki Siyasi Münasebetler (1775-1875), Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2017.

SARAY Mehmet, Rus İşgali Devrinde Osmanlı Devleti ile Türkistan Hanlıkları arasındaki Siyasi Münasebetler (1775-1875), İstanbul, 1984.

SARAY Mehmet, Türk İran Münasebetlerinde Şiiliğin Rolü, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1990.

SARIKÇIOĞLU Ekrem, Dinler Tarihi, Otağ Yayınları, İstanbul, 1983.

SAYDAM Abdullah, Kırım ve Kafkasya Göçleri (1856-1876), Türk Tarih Kurumu, Ankara, 1997.

SEYİDOV Mirali, Azerbaycan Halkının Soy kökünü Düşünürken, Yazıçı Yayınları, Bakü, 1989.

SHAVROV Nikolay Nikolayevich, Novaya Ugroza Russkomu Delu v Zakavkazye: Nastoyashaya Rasprodazha Mugani, Tipografiya Redaksii Periodicheskih İzdaniy Ministerstva Finansov, Spb, 1911.

SİBGATULLİNA Al'fina, Kontakty Tyurok-Musul'man Rossiyskoy i Osmanskoy İmperiy na Rubezhe XIX-XX vv., İzdatel'stvo İstok, Moskova, 2010.

SUMER Faruk, Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2017.

SWİETOCHOWSKİ Tadeusz, Russian Azerbaijan 1905-1920 The Shoping of National İdentity in a Muslim Community, Combridge University Press, 1985.

SWİETOCHOWSKİ. T, Müslüman Cemaatten Ulusal Kimliğe: Rus Azerbaycan (1905-1920), Çev. Nuray Mert, Bağlan Yayıncılık, İstanbul, 1988.

ŞAHMERSİ Perviz Zara, Azerbaycan İran-i ve Azerbaycan Kafkas-i, İhtar Nerşriyat, Tebriz, 1999.

ŞAVROV N.N., Novaya Ugroza Russkomu Delu v Zakavkazye: Predstoyaşaya Rapradaja Mugani İnarodsam, SPb, 1911.

TAGİYEV F.A. İstoriya Goroda Baku v Pervoy Polovine XIX Veka (1806-1859), ELM, Baku, 1999, s. 155.

TOSUN Neced, Bahaeddin Nakşben: Hayatı, Görüşleri, Tarikatı, İnsan Yayınları, İstanbul, 2002.

ULUDAĞ Süleyman, Tasavvuf İlmine Dair-Kuşeyri Risalesi, Çev; Abdulkerim Kuşeyri, Dergâh Yayınevi, İstanbul, 2012.

VELİYEV Seyran, Drevniy, drevniyAzerbaydzhan: istoriko-geograficheskiyeocherki, Gyandzhlik, Baku, 1983.

YERASİMOS Stefanos, Tavernier Seyahatnamesi (Stefanes Yerasimosun Anısına), çev; Teoman Tunçdoğan, Kitap yayınevi, İstanbul, 2006.

YEROŞKİN Nikolay Petroviç, Krepostniceskoe Camoderjavie i yeko Politiçeskıye İnstituti (Pervaya Polovina XIX veka), Mısıl, Moskova, 1981.

YEŞİLOT Okan, Hacı Zeynelabidin Tagiyev, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2015.

YUNİTSKİY A., İstoriya Tserkvey İ Prikhodov Bakinskoy Gubernii, Baku, 1906.

YUNUSOV Arif, Azerbaycan'da İslam, Bakı, 2004.

ZAGİDULLİN İldus, İslamskie İnstitutı v Rossiyskoy İmperii: Meçeti ve Evropeyskoy Çasti Rosii i Sibiri, Tatarskoe knizhnoe izdatelstvo, Kazan, 2007.

ZENKOVSKY Serge A., Rusya'da Pan-Türkizm ve Müslümanlık, çev. İzzet Kantemir, Üçdal Neşriyatı, İstanbul, 1967.

Azerbaycan Tarihi, Azerbaycan Devlet Neşriyatı, Bakü, 1994.

İstoriya Azerbaycana, T II, Baku, 1960.

İstoriya Azerbaydzhana. Uchebnik, İzd-vo BGU, Baku, 2016.

Nigari Divan, (Hazırlayan Azmi Bilgin), Kültür Eserleri, Ankara, 2011.

Polnoe Sabranie Zakonov Russiyskoy İmperii s 1649 goda, T. LVII, Sank-Petersburg, 1872. D. 50680.

Polnoe Sobranie Zakonov Rossiyskoy İmperii s 1649 goda, T. XXII, Sank-Peterburg 1830, D. No:16710.

Prisoedinenie Azerbaycana k Rossii, Baku, 1955.

Turkmenchayskiy mirniy dogovor mejdu Rossiey i İranom, Sbornik arhivnih dokumentov, Russkaya Kniga, Moskva, 1992.

Türkiye Dışında Türk Edebiyatları Antolojisi I. Azerbaycan Türk Edebiyatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1992.

ANSİKLOPEDİ MADDELERİ

AKPINAR Yavuz, "Zerdabi", T.D.V. İslâm Ansiklopedisi, I-XLIV, C. VI, İstanbul, 1997, ss. 362-363.

ALGAR Hamid, "Ahundzâde, Mirza Feth Ali", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. II, İstanbul, 2005, ss. 186-190.

ALGAR Hamid, "Ahund", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C.II, İstanbul, 1989, s. 185.

ALGAR Hamid, "Molla", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXX, İstanbul, 2005, ss. 238-239.

APAK Âdem, "Şuubiyye", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXXIX, İstanbul, 2010, ss. 244-246.

ATAR Fahrettin, "Kadı", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXI, İstanbul, 2001, ss. 66-69

BİLGİN Azmi, 'Nigari', T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXXIII, İstanbul, 2007, ss. 85-87.

BEYDİLLİ Kemal, "İmam, Osmanlı Devleti Devleti'nde İmamlık", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXII, İstanbul, 2000, ss. 181-186.

BİLGİLİ Ali Sinan, "Azerbaycan Türkmenleri Tarihi", Türkler Ansiklopedisi, Ankara, 2002, C VII, ss. 21-43.

İPŞİRLİ, "Şeyhülislam", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XI, İstanbul, 2010, ss. 91-96.

KÜÇÜKAŞCI Mustafa Sabri, "İmam", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXII, İstanbul, 2000, ss. 178-181.

MERCİL, "Buveyhiler", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. VI, İstanbul, 1992, ss. 496-500.

ORTAYLI İlber, "Kadı, Osmanlıda kadı", T.D.V. İslam Ansiklopedisi, I-XLIV, C. XXIV, İstanbul, 2001, ss. 69-73.

Azerbaycan Sovyetler Ensiklopediyası, "Zerdüşt", C. IV, Bakü,1980, ss. 323–324.

Azerbaycan Milli Ansiklopedisi, "Baptisteri", C. I, Elmi Merkezi, Bakı, 2009, ss. 153-158

ARŞİV BELGELERİ

Azerbaycan Devlet Tarih Arşivi, Fond 875, opisanie 1, delo 3, List 5.

ADTA, F.875, op. 1, d. 3, L. 23.

Azerbaycan Respublikası Merkezi Devlet Arhivi (ARMDA), fond 63, siy 1, iş 14, v. 574.

ARMDA, fond 63, siy 1, iş 14, v. 12-46.

ARMDA, f. 130, siy. 1, iş 12, v. 23.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), Hatt-ı Humayun, No:324-B.

BOA, Hattı Humayun, No. 1760/a.

BOA, Hattı Humayun, No. 6677/A.

BOA, Hatt-ı Humayun, No: 36217

BOA, Hatt-ı Humayun, No: 44593.

Gürcistan Merkezi Devlet Tarih Arhivi, fond 2, siy. 1, iş 1992, v.1.

MAKALELER

ABDULLAYEV Mehman, Rusya İmparatorluğunun Kuzey Azerbaycan'daki Sömürge Politikasının Antitürk ve Antimüslüman Mahiyeti, Turan Stratejik Araştırma Merkezi Dergisi, 2011, C. 3, Sayı. 12, ss. 100-107.

AĞAYEV Elnur, "Seyyah Karçınzade Süleyman Şükrü'nün Gözüyle Azerbaycan", Karadeniz Araştırmaları, Güz, 2010, S 27, ss. 105-139.

AĞAYEV Seymur, YAMAK Nebiye, "Bağımsız Devletler Topluluğu Ülkelerinde Ekonomik Büyümenin Belirleyicileri", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C 23, S 4, Erzurum, 2009, ss. 179-204.

AKDEMİR Ayşegül, İran'da Eğitimin Tarihçesi, İstanbul 2001, Eğitim Yazıları, S 19, s. 141-147

ALİZADE Orhan, 18. Yüzyılın İlk Yarısında Rusya'nın Kafkasya'da İşgalcilik Politikası, Akademik Bakış, C 4, Sayı 7, 2010, ss. 105-114.

ALP Alper, Rus Çarlığında Müftülüklerin Kuruluşu ve Gelişimi, Akademik Bakış, C. 7, Sayı 13, Ankara, 2013, ss. 117-126.

ARSLAN İsmayıl, XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti İmparatorluğunda İmamlar, Muhtarlar ve Köylüler: Balıkesir Örneği, Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 8, Sayı 13, Bursa, 2007, ss. 235-248.

ATEŞ Abdurrahman, Nadir Şah Afşar'ın Ölümünden Sonra İran'da Hâkimiyet Mücadeleleri Ve Osmanlı Devleti'nin İran Politikası, AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Afyon, 2006, ss. 53-64.

BABAŞLI Memmedali, Çarlık Rusyası Döneminden Günümüze, Azerbaycan'da Din-Devlet İlişkileri, SDÜ İlahiyat Fakültesi Yayınları, Isparta, 2007, ss. 217-224.

CAFEROĞLU Ahmet, Azeri Edebiyatında İstiklal Mücadelesi İzleri, Azerbaycan Yurt Bilgisi, S 11, İstanbul, 1932, s. 365.

CAN Cahit, Zerdüştçülük, Zerdüşt ve Hukuk (Avesta), Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara, 1968, S 1, C 25 ss. 273-288.

Cengiz Mürselov, Azerbaycan Dini İnanışlarına Genel Bakış, Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, C IV, S 8, Bingöl, 2012, ss. 48-70

ÇAPRAZ Hayri, Çarlık Rusyası'nın Türkistan'da Hâkimiyet Kurması, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2011, S 24, s. 51-78.

GASIMOV Zaur, 'A Short Sketch of One Century of Azerbaijani Historical Writing', Caucasus Analytical Digest, Fesearch Centrefor East European Studies, Bremen, 2009, S 8, ss. 5-9.

GÖL Hacer, Geçmişten Günümüze Azerbaycan, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C V, S 1, 2016, ss. 153-170.

KOCACIK F.-ESER M., Kafkasya'dan Anadolu'ya Göçler (Sivas İl Örneği), Zeitschrift fur die Welt der Turken, S 2, 2010, ss. 187-196.

LATİFOVA Elvira, Türkler ve Kafkasya, Turan-San, Ankara, 2012, S 14, s. 84-93.

MANİZHEH Sadri, Kaçar Hanedanı Döneminde İran'da Eğitim-Öğretim Faaliyetlerinin Değişmesi ve Yeni Okulların Açılışı, Belleten, C LXXVII, S 279, 2013, ss. 653-670.

MOLAYİ Adil, Du-Garn Mugavemeti Âlim-i Dini Kafkas Der-beraberi Kofro-elhad ve Diktatori, Tarikhdar Ayiyne-ye Pazhuhesh, Vol. 9, No 1, Tehran, 2012, ss. 102-121.

MURADOVA Firuza, Naskal'nıe Risunki Gobustan, İrs Nasledie, S 36, Bakü, 2008, ss. 10-17.

NAYEB PUR Mohommad, Monasebat İran ve Rusiye Dar-Garn Nozdahom, Ketab Tarikh ve Coğrafya, Pezhuheşgah Ulum Ensani ve Motaleat Farhangi, Tehran, 2008, ss. 18-29.

RIHTIM Mehmet, IX-XIX. Asırlar Azerbaycan Kültür Tarihinde Tasavvufi Hareketler, Avrasya Etüdleri, S 35, Ankara, 2009, ss. 33-60.

SARIKAYA M. Saffet, Dini ve Siyasi Bakımdan Osmanlı-İran Münasebetleri, Türk Kültürü Araştırmalar Dergisi, S 363, Ankara, 2011, ss. 406-422.

SİVRİOĞLU Ulaş Töre, Sasani İmparatorluğu Döneminde İran, Mezopotamya ve Kafkasya'da Hıristiyanlık ve Hıristiyanlar, Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi, C 3, S 10, 2016, ss.24-87.

SOOFİZADEH Abdolvahid, "I. ve II. Erzurum Antlaşmalarının Siyasi Açıdan Değerlendirilmesi", Tarih Araştırmalar Dergisi, C 32, S 54, ss.183-194.

TAGİEV Kövser, Siyasi Tarihi Bağlamında Azerbaycan'da Din Eğitiminin Gelişimi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C 6, S 28, Samsun, 2013, ss. 380-389.

TEPEKAYA Muzaffer, "19. Yüzyılın İkinci Yarısında Kırım ve Kafkasya'dan Göç Hareketleri ve Saruhan (Manisa) Sancağı'na Göçler", Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, C VI, S 2, İzmir, 2006, ss. 463-480.

YEŞİLOT Okan, "Türkmençay Antlaşması ve Sonuçları", A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S 36, Erzurum, 2008, ss. 187-199.

ZEVAKİN Ye. S. Azerbaydzhan v nachale XVIII veka, izdatel'stvo Obshchestva issledovaniya i izucheniya Azerbaydzhana, Baku, 1929, No 8, vıpusk 4.

TEZLER

AHMEDİ Enamullah, Cemaleddin Afganinin düşünce Dünyası basılmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2012.

ATEŞ Abdurrahman, Avşarlı Nadir Şah ve Döneminde Osmanlı-İran Mücadeleleri, SDÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi,

İsparta, 2001.

ÇETİN Ayhan, Ahmet Ağaoğlu'nun Din ve Toplum Anlayışı, TC Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta, 2011.

İPEK, Ali, İlk İslam Döneminde Azerbaycan, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1999.

NABİYEV Zülfikar, Azerbaycan'da Tasavvufi Hareketler, T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Tasavvuf Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2004.

RIZAYEVA Vefa, XIX Yüzyıl Sonu ve XX Yüzyılın Başlarında Azerbaycan'da Toprak Mülkiyeti, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2000.

YEŞİLOT Okan, Hasan Melik Zerdabi'nin Hayatı ve Faaliyetleri, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, İstanbul, 2003.

DİĞER KAYNAKLAR

Dimitri Arapov, Upravleniye Dohovnımi Delami Musulman Kavkaza v Rossiskoy İmerii. https://www.runivers.ru/lib/reader/144527/

Ofog Houza Dergisi, S 177, Gom 2007

آشنایی اجمالی با حوزه علمیه

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİ

DR. CEM ŞENOL

EĞİTİM
yayınevi

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİ

Dr. Cem Şenol

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-29-6
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİ

Dr. Cem Şenol
VII+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-29-6

Bu kitap, yazarın "Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri (BİLSEM Örneği)" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Akarsu, F. (2000). İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) İçin Bir Öğrenme Modeli. *Gifted and Talented İnternational*, 15 (2), 124-129.

Akarsu, F. (2001). *Üstün Yetenekliler, Yetişemediğimiz Çocuklar: Üstün Yetenekli Çocuklar ve Sorunları*. Ankara: Eduser Yayınları.

Akarsu, F. (2004a). Üstün Zihinsel Yeteneklilerin Eğitiminde Sorunlar, *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Akarsu, F. (2004b). Enderun: Üstün Yetenekliler İçin Saray Okulu, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitab*ı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Akkanat, H. (1999). Üstün veya Özel Yetenekliler. *Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi*, 103

Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Basımevi.

Akkutay, Ü. (2004). Osmanlı Eğitim Sisteminde Enderun Mektebi, *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul. Çocuk Vakfı Yayınları.

Akyüz, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi.* Ankara**:** Pegem Yayıncılık.

Arı, B. (2004). Osmanlı Devleti'nde Yüksek Bürokrasi İçin Üstün Yeteneklerin Tespiti ve Sarayda Özel Eğitim Süreci, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Atabay, N. (2004). Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Ataman, A. (1982). *Ankara İli Resmi Şehir İlkokullarındaki Üstün Yetenekli Çocukların Fiziksel Gelişim Özelliklerinin Belirlenmesi.* Yayınlanmış Doçentlik Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Ataman, A. (1984). *Ankara İli Resmi Şehir İlkokullarındaki Üstün Yetenekli Çocukların Fiziksel Gelişim Özelliklerinin Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Ataman, A. (1996). *Üstün Zekalı ve Üstün Özel Yetenekli Çocuklar, Eğitimimize Bakışlar*, (Edt. İ. Fındıkçı), İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.

Ataman, A. (1997). Türkiye'de Özel Eğitime Yeni Yaklaşımlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 136, 22-23.

Ataman, A. (1998). *Üstün Zekâlılar ve Üstün Yetenekliler,* (Edt. S. Eripek), Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1018.

Ataman, A. (2003a). Üstün Zekalı/Yetenekli Çocuklar, (Edt. A. Ataman), *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Ataman, A. (2003b). Üstün Yetenekli/Zekalı Çocuk ile Yaşamak. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 4. http://yayım.meb.gov.tr/dergiler/sayi39-40/ataman.htm internet adresinden 15.10.2010 tarihinde indirilmiştir.

Ataman, A. (2004). Üstün Zekalı ve Üstün Özel Yetenekli Çocuklar. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Aydın, S. (1994). *Eğitime Farklı Bir Bakış*. İzmir: TÖV Yayınları.

Bilgili, A. E. (2004). Bir Türk Eğitim Geleneği Olarak Enderun'un Yeniden İnşası, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Budak, İ. (2008). Üstün Yeteneklilik Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci, *Journal of Qafqaz University*, 22.

Cutts, N. E. ve Moseley, N. (2001). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi* (Çev: İ. Ersevim). İstanbul: Özgür Yayınları.

Çağlar, D. (2004a). *Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri*, (Edt. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili), *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Çağlar, D. (2004b). Üstün Zekalı Çocukların Eğitim Modelleri, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiriler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Çağlar, D. (2004c). 1953–1993 Yılları Arasında Üstün Zekalı Çocuklar Konusunda Alınan Kararlar, Çalışmalar ve Uygulamalar. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Çamurlu, A. (2001). Üstün veya Özel Yetenekli Çocuklar ve Bilim Sanat Merkezleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 1.

Çatalbaş, A. S. (1998). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Yetkinlik Beklentileri***.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Çepni, S. ve Gökdere, M. (2002). *Profiles of the Gifted Students in Turkey*. The New Educational Review.

Çepni, S., Gökdere, M. ve Küçük, M. (2002). *Zihinsel Alanda Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Purdue Modeline Dayalı Fen Alanında Örnek Etkinlik Geliştirme*. (http://www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t68d.pdf internet adresinden 03.09.2010 tarihinde indirilmiştir.)

Cross, L. T. (2009). Social Coping Among Academically Gifted Adolescents in a Residental Setting: A Longitudinal Study. *Gifted Child Quarterly, 53* (1), 25-33.

Dağlıoğlu, H. E. (1995). *İlkokul 2.-5. Sınıflara Devam Eden Çocuklar Arasından Üstün Yetenekli Olanların Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dağlıoğlu, H. E. (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş-Altı Yaş Grubunda ve Matematik Alanında Üstün Yetenekli Olan Çocukların Sosyodemografik Özellikler Bakımından İncelenmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Davaslıgil, Ü. (1990). Üstün Çocuklar. *Yaşadıkça Eğitim*, 13.

Davaslıgil, Ü. (1995). Üstün Çocuklar, *Yaşadıkça Eğitim*, 43.

Davaslıgil, Ü. (2000). Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklara İlişkin Alt Komisyonu, *1. İstanbul Çocuk Kurultayı, İstanbul Çocuk Raporu*. İstanbul: İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. (2004a). Üstün Çocuklar, (Edt. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A. E. Bilgili), *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. (2004b). Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi, *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı.* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. ve diğerleri (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Tarihi İçindeki Yeri, *Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespiti Komisyonu Ön Raporu***.** İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. ve Zeana, M. (2004). Üstün Zekalıların Eğitimi Projesi, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Davis, G. A. ve Rimm, S. B. (1994). *Education of The Gifted and Talented*. USA: Allyn and Bacon.

Dobson, L. (1999). *Homeschooling The Early Years*. USA: Prima Publishing.

Doğan, M., Tekcan, N. ve Cürebal, F. (2004). Üstün ve Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Bir Okul Modeli: TEVİTÖL. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Dori, S. (2000). Taking A Different Path: A Mother's Reflections On Homeschooling. *Roeper Review, 22* (4).

Dönmez, N. B. ve Kurt, Z. Ş. (2004). Bebeklik ve Okul Öncesi Dönemde Üstün Yetenekli Çocukların ve Ailelerinin Yönlendirilmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Dönmez, N. B. (2004). Bilim ve Sanat Merkezleri'nin Kuruluşu ve İsleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler, *Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu (2004). *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul. Çocuk Vakfı Yayınları.

Enç, M. (1979). *Özel Eğitimin Gerekçesi. Üstün Beyin Gücü Gelişimi ve Eğitimleri*. Ankara: Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:83.

Enç, M., Çağlar, D. ve Özsoy, Y. (1981). *Özel Eğitime Giriş.* Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:95.

Ersoy, Ö. ve Avcı, N. (2001). *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri "Özel Eğitim*. İstanbul: YA-PA Yayınları.

Feldhussen, J. ve Kolloff, P. B. (1986). The purdue three-stage enrichment model for gifted education at the elementary level In J.S. Renzulli (Ed.) *System And Models For Developing Programs For The Gifted And Talented.* Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.

Freeman, J. (1985). *The Psychology of Gifted Children, Perspectives on Development and Education*. Suffolk: John Wiley and Sons Ltd.

Gallagher, J. J. (2008). Psychology, Psychologists and Gifted Students. Frank Porter Graham Institute, University of North Carolina at Chapel Hill. *Handbook of Giftedness in Children*, ed. Steven I. Pfeıffer ISBN: 978-0-387-74399-8, Springer Science+Business Media Press.

Greenlaw, J. ve Intosh, E. (1988). *Educating The Gifted*. Chicago: American Library Association.

Gross, M. (1999). Small Poppies: Highly Gifted Children In The Early Years**.** *Roeper Review, 21* (3).

Heller, K. A. ve Schofield, N. J. (2008). Identification and Nurturing the Gifted from an International Perspective. *Handbook of Giftedness in Children*, ed. Steven I. Pfeıffer ISBN: 978-0-387-74399-8, Springer Science+Business Media Pres.

Heward, W. L. ve Orlansky, M. D. (1980). *Exceptional Children*. USA: Merrill Publishing Company.

Hodge, K. ve Kemp, C. (2002). The Role of Invitational Curriculum in the Identification of Giftedness in Young Children. *Australian Journal of Early Childhood, 27* (1).

Hökelekli, H. ve Gündüz, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Karakter Özellikleri ve Değerler Eğitimi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Johnsen, S. K., Haensly, P. ve Ryser, G. (2002). Changing General Education Classroom Practices To Adapt For Gifted Students**.** *Gifted Child Quarterly*, 46 (1), 45-63.

Jones, E. ve Stanley, J. (1993). Acceleration and Enrichment:The Context and Development of Program Options*. International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent***.** U.K: Pergamon Press.

Jost, M. (2006). *İleri Zekalı Çocukları Tespit Etmek ve Desteklemek* (Çev. A. Kanat). İzmir: İlya İzmir Yayınevi.

Kaplan, S. N. (1986). The Grid: A Model to Construct Differentiated Curriculum for the Gifted, *Systems And Models For Developing For The Gifted And Talented*, J.S. Renzulli, Creative learning Press, Inc.

Leyden, S. (1998). *Supporting The Child of Exceptional Ability***.** London: NACE/Fulton Pub.

Malkoç, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar ve Müzik Eğitimi, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

McCarney, S. B. (1988). *Gifted Evaluation Scale-2.* Hawthorne Educational Services, Inc.

MEB. (1991). *I. Özel Eğitim Konseyi,* Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri. Ankara: MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı.

MEB. (2007). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi*.

MEB. (2022). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi.*

Metin, N. (1999). *Üstün Yetenekli Çocuklar.* Ankara: Özaşama Matbaacılık.

Meyen, E. L. ve Skrtic, T. M. (1988). *Exceptional Children and Youth, Love Publishing Company Denver.* USA: Colorado.

Montgomery, D. (1996). *Educating the Able*. London: Cassel Welington House.

Mönks, F. J. (1992). Development of the gifted child: The issue of identification and programmimg. In F. J. Mönks & W. Peters, *Talent for the future*. Mastricht, The Netherlands: Assen.

Munro, J. (2000). *A Learning Base for The Education Gt Students*. www.edfac.unimelb.edu.au/LED/ELAGE/documents/GLTEducationGTstudents.pdf internet adresinden 03.09.2010 tarihinde indirilmiştir.

Nazik, B. (2003). *Çocuk Ruh Sağlığı 1*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Öner, N. (1997). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testler***.** İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Özgüven, I. E. (1999). *Psikolojik Testler.* Ankara: PDREM Yayınları.

Özsoy, Y. (1989). *Özel İlgi ve Eğitim Gerektiren Çocuklar Çalışma Raporu.* Ankara: UNICEF Bilgilendirme Seti.

Özsoy, Y., Saldıroğlu, H. ve Sever, M. (1991). *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri Ön Raporu.* Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı.

Özsoy, Y. Özyürek, M. ve Eripek, S. (2002). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar, Özel Eğitime Giriş.* Ankara: Karatepe Yayınları.

Palancı, M. (2004). Üstün Yetenekli Öğrencilerin İhtiyaçlarını Karşılamaya Yönelik Gerçeklik Terapisi Temelli Okul Rehberlik

ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Modeli. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Passow, H. (2004). The Nature of Giftedness and Talent*. Definitions and Conceptions of Giftedness.* Ed. R.T. Stenberg, California: Corwin Press.

Porter, L. (1999). *Gifted Young Children.* Buckhingham: Open University Press.

Renzulli, J. S. (1986). *The Tree Ring Conception of Giftedness: A Developmental Model for Creative Productivity.* Cambridge: University of Cambridge Press.

Reynolds, M. C. ve Birch, J. W. (1988). *Adaptive Mainstreaming (A Primer for Teachers and Principals).* London: Longman Inc.

Rivero, L. (2002). *Creative Home Schooling.* USA: Great Potential Press Inc.

Robinson, N. M. (2008). The Social World of Gifted Children and Youth. *Handbook of Giftedness in Children,* Ed. Steven I. Pfeıffer ISBN: 978-0-387-74399-8, Springer Science+Business Media Pres.

Sayler, M. (1994). *Investigation of Talented Students*. University of North Teksas, Denton TX.

Shaunessy, E. (2003). State Policies Regarding Gifted Education. *Gifted Chil Today, 26* (3), 16-23.

Silverman, L. K. (1993). Social Development, Leadership, and Gender Issues, In L. K. Silverman (Ed.), *Counceling the Gifted and Talented.* Denver, CO: Love Publishing.

Sisk, D. (1987). *Creative Teaching of The Gifted.* USA: Mc Graw-Hill Inc.

Smutny, J. F. (2000). *Teaching Young Gifted Children In The Regular Classroom.* Eric Clearinghouse On Disabilities And Gifted Education Reston VA, ERIC Digest E595.

Smutny, J. F. (2001). *Stand Up For Your Gifted.* Canada: Free Spirit Publishing.

Swassing, R. H. (1990). *Teaching Gifted Children and Adolescents*, Charles E. Merrill. Ohio: Publishing Company, Columbus.

Tekbaş, D. (2004). *Kaynaştırma Ortamında Üstün Zekalı Çocuğa Uygulanan Zenginleştirme Programı Hakkında Örnek Olay*

İncelemesi Ve Programın Etkililiğine İlişkin Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Ankara.

Tekbaş, D. ve Ataman, A. (2004). Kaynaştırma Ortamında Üstün Zekalı Çocuğa Uygulanan Zenginleştirme Programı Hakkında Örnek Olay İncelemesi ve Programın Etkililiğine İlişkin Bir Araştırma. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Temel, F. ve Çaltık, İ. (2002). Alternatif Eğitim: Ev Okulu Uygulamaları. *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Kök Yayıncılık.

Tucker, B. ve Hafenstein, N. (1997). Psychological Intensities on Young Gifted Children. *Gifted Child Quarterly, 41* (3), 66-75.

Turnbull, R., Turnbull, A., Shank, M., Smith, S. ve Lael, D. (2002). *Exceptional Lives Special Education in Today's Schools*. Ohio: Merrill Prentice Hall, Columbus.

Uzun, A. (2006). *Üstün veya özel yetenekli öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine iliskin tutumları ile cinsiyet, yas, sınıf düzeyi, anababanın öğrenim durumu, ailenin ekonomik durumu, öğretmenin cinsiyeti, akademik basarı, bilim ve sanat merkezine giriş alanı arasındaki, ilişkiler nelerdir?.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Uzun, M. (2004). Üstün veya Özel Yeteneklilik Nedir**?.** *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi El Kitabı.* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

VanTassel-Baska, J. (1986). *Criticalissues in Gifted Education,* Acceleration, C. Maker (Ed.). Rockville, MD: Aspen Publihers.

Walker, B., Hafenstein, N. L. ve Enslow, L. (1999). Meeting The Needs of Gifted Learners In The Early Childhood Classroom. *Young Children, 54* (1), 32-36.

Webb, J. T. (1993). Nurturing Social-Emotional Development of Gifted Children. *International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent.* USA: Pergamon Press.

Webb, J. T., Meckstroth, E. A. ve Tolan, S. S. (2003). Guiding The Gifted Child**.** *Gifted Psychology Press,* Arizona, USA: Scottsdale.

Winner, E. (1996). *Gifted Children Myths and Realities.* New York: Basic Books.

Yeşilova, H. (1997). *Üstün Yeteneklilik ve Türkiye'de Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.

Yılmaz, M. ve Yılan, G. (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Ailelerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Eğitim Örgütlerinde
Yapı ve İnsan:
Bürokrasi ve Sosyalleşme İlişkisi

DOÇ. DR. UFUK ERDOĞAN

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YAPI VE İNSAN: BÜROKRASİ VE SOSYALLEŞME İLİŞKİSİ

Doç. Dr. Ufuk Erdoğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-99-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE YAPI VE İNSAN: BÜROKRASİ VE SOSYALLEŞME İLİŞKİSİ

Doç. Dr. Ufuk Erdoğan
VI+106 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-99-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abadan, N. (1959). *Bürokrasi*. Ankara: AÜSBF Yayınları.

Adkins, C.L. (1995). Previous Work Experience and Organizational Socialization: A Longitudinal Examination. *The Academy of Management Journal*, 38(3), 839-862.

Adler, P., & Borys, B. (1996). Two types of bureaucracy: enabling and coercive, *Administrative Science Quarterly*, 41, 61-89.

Adler, P.S. (1999). Building better bureaucracies. *The Academy of Management Executive*, 133, 36-49.

Aiken, M., & Hage, J. (1966). Organizational Alienation: A Comparative Analysis, *American Sociological Review,* 31(4), 497-507.

Albrow, M. (1970). *Bureaucracy*. New York: Praeger Publishers

Allen, N. J., Meyer, J. P. (1990). Organizational socialization tactics: A longitudinal analysis of links to newcomers' commitment and role orientation. *Academy of Management Journal*, 33, 847–858.

Allen, D. G. (2006). Do organizational socialization tactics influence newcomer embeddedness and turnover? *Journal of Management*, 32, 237–256.

Akan, V. (2003). *Birey ve Toplum: Sosyolojiye Giriş*. İhsan Sezal (ed), Ankara: Martı Kitap Yayınevi.

Akıl Ü.G. (2005). *Bürokrasi ve İlköğretimde Örgütsel Sağlık,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Anderson, B. D. (1973). School bureaucratization and alienation from high school. *Sociology of Education*, 46 (3),315-334.

Anderson, N., & Thomas, H. D. C. (1996). Work group socialization. In M. A. West (ed.), Handbook of work group psychology (423–450). Chichester, England: John Wiley & Sons Ltd.

Anderson, N., & Ostroff, C. (1997). Selection as socialization. In N. Anderson & P. Herriot (eds), International handbook of selection and assessment (413–440). Chichester, England: John Wiley & Sons, Ltd.

Ashford, S. J., & Taylor, M. S. (1990). Adaptation to work transitions: An integrative approach. In G.R. Ferris & K.M. Rowland (eds), Research in personnel and human resources management (Vol. 8, 1–39). Greenwich, CT: JAI Press.

Ashforth, B. E., & Saks, A. M. (1996). Socialization tactics: Longitudinal effects on newcomer adjustment. *Academy of Management Journal*, 39, 149–178.

Ashforth, B. E., Sluss, D. M., & Harrison, S. H. (2007). Socialization in organizational contexts. *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, 22, 1–70.

Aydın, M. (2007). *Eğitim yönetimi* (7. Baskı). Ankara: Hatiboğlu Basım ve Yayım San. Tic. Ltd. Şti.

Aziz, A. (1982). *Toplumsallaşma ve Kitlesel İletişim*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları No: 2

Balcı, A. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler* (8. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2000). *Örgütsel Sosyalleşme*: Kuram Strateji ve Taktikler. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel davranış* (3. Baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi

Bauer, T. N., Morrison, E.W., & Callister, R. R. (1998). Organizational socialization: A review and directions for future research. In G. R. Ferris (ed.), *Research in personnel and human resources management* (Vol. 16, 149–214). Greenwich, CT: JAI Press.

Bendix, R. (1947). Bureaucracy: The Problem and Its Setting, American Sociological Review, 12(5), 493-507.

Blau, P. M. (1963). Critical Remarks on Weber's Theory of Authority, The American Political Science Review, 57(2), 305-316.

Blau, P. M. (1968). The Hierarchy of Authority in Organizations, The American Journal of Sociology, 73(4), 453-467.

Blase, J. (1986). Socialization as humanization: One side of becoming a teacher. *Sociology of Education*, 59, 100-113.

Bozkurt Ö., & Ergun T. (1998). Kamu Yönetimi Sözlüğü , (Ed. S. Sezen), Ankara: TODAİE Yayın No: 283.

Buluç, B. (2009). İlköğretim okullarında bürokratik okul yapısı ile okul müdürlerinin liderlik stilleri arasındaki ilişki, *Eğitim ve Bilim*, 34(152), 71-86.

Bush, T. (2003). Theories of Educational Leadership and Management (3rd edition). CA: Sage Publications.

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. Çakmak, E. K. Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Can, H. (2002). *Organizasyon ve Yönetim.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Can, H., Akgün, A.,& Kavuncubaşı, Ş. (2001). *Kamu ve Özel Kesimde İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Chao, G. T., O'Leary-Kelly, A. M., Wolf, S., Klein, H. J., & Gardner, P. D. (1994). Organizational socialization: Its content and consequences. *Journal of Applied Psychology, 79*(5), 730–743

Chao, G. T. (1996). Unstructured training and development: The role of organizational socialization. In S. W. J. Kozlowski, K. Kraiger, E. Salas ve M. S. Teachout (eds), Improving

training effectiveness in work organizations (129–151). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Cooper-Thomas, H. D., Van Vianen, A., & Anderson, N. (2004). Changes in personorganization fit: The impact of socialization tactics on perceived and actual P-O fit. European Journal of Work and Organizational Psychology, 13, 52–78.

Cooper-Thomas, H.D., & Anderson, N. (2006). Organizational socialization: a new theoretical model and recommendations for future research and HRM practices in organizations. *Journal of Managerial Psychology, 21*(5), 492-516.

Crozier, M. (2002). *Sociology of Bureaucracy*. In N.J. Smelser & P.B. Baltes (Eds.), International encyclopedia of the social and behavioral sciences (1406–1410). Oxford, England: Elsevier Science.

Çalık, T. (2003). İş görenlerin Örgüte Uyumu (Örgütsel Sosyalizasyon). *Türk Eğitim Bilimler Dergisi. 1*(2), 163-177.

Çelik, V. (1993). Eğitim yönetiminde örgütsel kültür ve önemi. V*erimlilik Dergisi*, *1*, 15-27.

Çelik, V. (1998). Alan dışından gelen sınıf öğretmenlerinin sosyalizasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 14*(4), 191-208.

Çelik, V. (1997). *Okul kültürü ve yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çıvgın, İ., & Yardımcı, R. (2007). Sosyolojiye Giriş, Ankara: Nobel Yayınları

Çiftçi, G. (2009). *İlköğretim okullarının bürokratikleşme düzeyi ile öğrenci yabancılaşması arasındaki ilişki*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü-Denizli.

Dönder, H. H. (2006). *Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları ve bürokrasi,* Yayımlanmamış yüksek lisans

tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-Afyonkarahisar.

Dönmezer, S. (1999). *Toplumbilim*, (12. Baskı). İstanbul: Beta yayınları

Elçi, D. (2008). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü- Konya.

Ermeç, E. G. (2007). *İlköğretim okullarının bürokratikleşme düzeyi ile öğretmen morali arasındaki ilişkiler*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü-Denizli.

Erol, Y. C.& Özdemir, Y. T. (2018). Öğretmen adaylarının okul tabanlı mentorluk ve özyeterlik algılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(2), 874-894.

Eroğlu, M., & Özbek, R. (2020). Etkili öğretmenlerin mesleki gelişimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(37), 73-92.

Eroğlu, M., Erdoğan, U., & Özbek, R. (2018). Öğretmenlerin mesleki profesyonellikleriyle mesleki gelişime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 5*(30), 4379-4388.

Eryılmaz, B. (2004). *Bürokrasi ve siyaset* (2. Baskı). İstanbul: Alfa Basın Yayım Ltd. Şti.

Etzioni, A. (1964). *Modern Organizations*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice- Hall.

Feldman, D. C. (1976). A contingency theory of socialization. *Administrative Science Quarterly, 21,* 433–452.

Feldman, D.C. (1981). The multiple socialization of organization members. *Academy of Management Review*, *6*(2), 309-19.

Feiman-Nemser, S. (1983). Learning to teach. In L. Shulman and G. Sykes (Eds.), *Handbook of teaching and policy* (150-170). New York: Longman.

Fichter, J. (1980*) Sosyoloji Nedir*?, (Çev: Nilgün Çelelebi). Ankara: Toplum Kitabevi,

Fisher, C. D. (1986). Organizational socialization: An integrative review. In K. M. Rowland & G. R. Ferris (eds), Research in personnel and human resources management (Vol. 4. 101–145). Greenwich, CT: JAI Press.

Geist, J. R. (2002). Predictors of faculty trust in elementary schools: enabling bureaucracy, teacher professionalism, and academic press. Unpublished master thesis. The Ohio State University- Columbus, OH. [UMI Number: 3179683].

Gruman, J. A., Saks, A. M. ve Zweig, D. I. (2006). Organizational socialization tactics and newcomer proactive behavior:An integrative study. *Journal ofVocational Behavior*, 69, 90–104.

Guldan, E. A. (2004). *Enabling bureaucracy, faculty trust, and collective efficacy in selected Catholic elementary schools*. . *Unpublished doctoral dissertation*, St. John's University-Jamaica, New York. [UMI Number: 3148953].

Güçlü, N. (1996). Öğretmen Olma Süreci: Sosyalleşme. *Eğitim ve Bilim*, 20(99), 55-63.

Güçlü, N. (2004). "*Öğretmenlik Mesleğine Başlarken Yeni Öğretmenlerin Örgütsel Sosyalleşmeleri".* İlk Günden Başöğretmenliğe. (Ed. Erçetin, Ş.): 17 – 39. Ankara: Asil Dağıtım.

Gülmez, M. (1975). Weber ve ideal tip bürokrasi anlayışı. *TODAİE dergisi*, 8(1), 47-73.

Güney, S. (2006). *Davranış Bilimleri* (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Hage, J. and Aiken, M. (1970). Relationship of Centralization to Other Structural Properties, *Administrative Science Quarterly*, 12(1), 72-92.

Hall, R. H. (1962). Intraorganizational Structural Variation: Application of the Bureaucratic Model. *Administrative Science Quarterly*, 7(3), 295-308.

Hall, R. H. (1963). The concept of bureaucracy: An empirical assessment. *American Journal of Sociology*; 69 (1), 32-40.

Hall, R.H. (1982). O*rganizations; Structures, processes, and outcomes*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Harper, D. (1965). The Growth of Bureaucracy in School Systems. American Journal of Economics and Sociology, 24(3), 261-271.

Haueter, J. A., Macan, T. H. ve Winter, J. (2003). Measurement of newcomer socialization: Construct validation of a multidimensional scale. *Journal of Vocational Behavior,* 63, 20–39.

Hicks, G.H., ve Gullet, C.R. 1975. *Organizations: Theory and Behaviour.* New York, NY: McGraw-Hill.

Hoy, W. ve Rees, R. (1977). The bureaucratic socialization of student teachers. *Journal of Teacher Education*, 28(1), 23-26.

Hoy, W., Blazovsky, R. ve Newland, W. (1983). Bureaucracy and alienation: a comparative analysis*, The Journal of Educational Administration*, 21, 109-21.

Hoy, W.K., Woolfolk, A.E. (1990). Socialization of student teachers. American Educational Research Journal 27(2), 279-300.

Hoy, W. K. (2003). An analysis of enabling and mindful school structures: Some theoretical, research, and practical consideration. *Journal of Educational Administration*, 41(1), 87-108.

Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi: Teori, araştırma ve uygulama (7. Baskıdan Çeviri),* S. Turan (Çev. Ed.), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Hoy, W.K. ve Sweetland, S.R. (2000), "School bureaucracies that work: enabling, not coercive", *Journal of School Leadership,* Vol. 10, 525-41.

Hoy, W. K., ve Sweetland, S.R. (2001). Designing better schools: The meaning and measure of enabling school structures. *Educational Administration Quarterly,* 37(3), 296-321.

Jablin, F. M. (1987). *Organizational entry, assimilation, and exit*. In F. M. Jablin, L. L. Putnam, K. H. Roberts & L. W. Porter (eds), Handbook of organizational communication (679–740). Beverly Hills, CA: Sage.

Jacob, J. A. (2003). *A study of school climate and enabling bureaucracy in select New York City public elementary schools*. Unpublished doctoral dissertation, St. John's University-Jamaica, New York. [UMI Number: 3166881].

Jones, G. R. (1986). Socialization tactics, self-efficacy, and newcomers' adjustments to organizations. *Academy of Management Journal*, 29, 262–279.

Kahn, R.L. ve Katz, D. (1977). *Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi* (Çevirenler: Halil Can ve Yavuz Bayar) Ankara: Doğan

Kartal, S. (2005). İlköğretim Okulu Yönetici ve Öğretmenlerinin Örgütsel Sosyalleşmeleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 6(2), 99-112.

Kartal, S. (2007). *Eğitimde Örgütsel Sosyalleşme.* Ankara: Maya Akademi Yayınları.

Kartal, S. (2009). Eğitim Fakülteleri Dışındaki Fakültelerden Mezun Olan Öğretmenlerin Eğitim Örgütlerindeki Değerlere Uyumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21, 283-293.

Kim, T.-Y., Cable, D. M. ve Kim, S.-P. (2005). Socialization tactics, employee proactivity, and person-organization fit. *Journal of Applied Psychology*, 90, 232–241.

Kirby, P., C., Stringfield, S., Teddlie, C., ve Wimpelberg, R., (1992). School Effects on Teacher Socialization, *School Effectiveness and School Improvement*, 3(3), 187-203.

Kotnis, B. (2004). *Enabling bureaucracies in education: A case study of formalization in an urban district and schools*. Unpublished doctoral dissertation, The State University of New York at Buffalo- Buffalo, NY. [UMI Number: 3081919].

Lacey, C. (1977). *The socialization of teachers*. London: Methuen.

Leblebici, Doğan N. (2008) Örgüt Kuramının Temelleri, *Cumhuriyet Üniversitesi İİBF Dergisi*, 9(1), 111-129.

Lortie, D. (2002). *Schoolteacher: A sociological study* (2nd ed.). Chicago: University of Chicago Press.

Louis, M. R. (1980). Surprise and sense making: What newcomers experience in entering unfamiliar organizational settings. *Administrative Science Quarterly*, *25,* 226–251.

Lunenburg F. and Ornstein C. (1999). *Educational administration concepts and practices*, (3rd Ed.). Belmont, CA: Wadsworth Publishing Company.

March, J.G. ve Simon, H.A. (1975). *Örgütler*. (Çev. Ö. Bozkurt ve O. Onaran). Ankara: TODAİE yayınları No: 144, Sevinç matbaası.

McGuigan, L. (2005). *The role of enabling bureaucracy and academic optimism in academic achievement growth*, Unpublished doctoral dissertation The Ohio State University- Columbus, OH. [UMI Number: 3179683]

Merton, R. (1968). *Social Theory and Social Structure*, New York, NY: Free Press,

Meyer, M. (2002). *Bureaucracy and Bureaucratization*. In N.J. Smelser & P.B. Baltes (Eds.), International encyclopedia of the social and behavioral sciences (1402–1407). Oxford, England: Elsevier Science.

Moeller, G. H. (1964). Bureaucracy and Teachers' Sense of Power. *The School Review*, *72* (2), 137-157

Moeller, G. H. and Charters, W. W. (1966). Relation of bureaucratization to sense of power among teachers. *Administrative Science Quarterly*, *11*(1), 444-465

Morrison, E. W. (1993). Longitudinal study of the effects of information seeking on newcomer socialization. *Journal of Applied Psychology*, *78,* 173–183.

Mouzelis, N. P. (2004). Örgüt ve bürokrasi: modern teorilerin analizi (Çev. H. B. Akın) (İkinci Baskı). Konya: Çizgi kitapevi.

Nickinovich, D. (2000). *"Bureaucracy" in Encyclopedia of Sociology*, ed. Edgar F. Borgatta (New York: Macmillan Reference USA), Vol.1, 233–34.

Ozankaya, Ö. (1999). *Toplumbilim*. İstanbul: Cem Yayınları

Ostroff, C., Kozlowski, S. W. J. (1992). Organizational socialization as a learning process: The role of information acquisition. *Personnel Psychology*, 45, 849–874.

Ömeroğlu, Ö. (2006). *Okul yönetiminde bürokrasi ile öğretmenlerin okula ilişkin tutumları arasındaki ilişki*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü-İzmir.

Özer, N. (2010). *İlköğretim okullarının örgütsel diriklik, bürokratiklik ve örgüt normları açısından analizi,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü- Malatya.

Özkalp, E. (2005). *Sosyolojiye Giriş* (Yenilenmiş 14.Baskı). Bursa: Ekin Kitabevi.

Özkan, Y. (2004). *Göreve Yeni Başlayan Öğretmenlerin Örgütsel Sosyalleşme Sürecinde Okul Yöneticilerinin Görevlerine İlişkin Algıları (Ordu İli Örneği).* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, N. (2001). *Liselerde bürokratikleşme ve öğretmenlerin stres düzeyleri* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü-İzmir.

Page, C. H. (1946). Bureaucracy's Other Face, *Social Forces*, 25(1), 88-94.

Pankake, A. M. ve B. R. Kallio. "Bureaucracy." *In Encyclopedia of Educational. Leadership and Administration*, Fenwick W. English, ed. Thousand Oaks: Sage

Papalardo, R. (1996). *The formal and informal socialization process of first years teachers. Unpublished doctoral dissertation*, Arizona State Univesity, Arizona. [UMI Number: 9631430].

Parsons, T. (1947). *"Introduction" to The Theory of Social and Economic Organization, 3-86,* by Max Weber. Glencoe, IL: Free Press.

Peterson, K. J. D. (2001). *Suprise and sensemaking: The organizational socialization of first years teachers in intermediate grades four through six. Unpublished doctoral dissertation*, Omaha: Univesity of Nebraska.

Polatoğlu, A. (1984). Örgüt Kuramları ve İletişim. *Amme İdaresi Dergisi, 17*(4), 62–76.

Porter, L. W., Lawler, E. E., III ve Hackman, J. R. (1975). *Behavior in organizations.* New York: McGraw-Hill.

Pugh, D. S., Hickson, D. J., Hinings, C. R. ve Turner, C. (1968). Dimensions of Organization Structure. Administrative Science Quarterly, 13(1), 65-105

Robbins, S. P. (1983). *Organization theory: the structure and design of organizations,* Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc

Saks, A. M. ve Ashforth, B. E. (1997). Organizational socialization: Making sense of the past and present as a prologue for the future. *Journal of Vocational Behavior, 51,* 234–279.

Schein, E. H., (1975). Örgütsel Sosyalleşme ve Yönetim Mesleği (Çev. Halil Can). *Amme İdare Dergisi. 8*(2), 167-183.

Scott, W. R. (2003). *Organizations: Rational, Natural, and Open Systems* (5th Ed.) New Jersey: Prentice Hall.

Selznick, P. (1943). An Approach to a Theory of Bureaucracy, *American Sociological Review,* 8(1), 47-54.

Silah, M. (2005). *Sosyal Psikoloji* (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları

Sinden, J. (2002). *Enabling bureaucratic behaviors and structures in schools*. Unpublished doctoral dissertation, The Ohio State University- Columbus, OH.

Sinden, J. E., Hoy, W.K., ve Sweetland, S. R. (2004). An analysis of enabling school structure: Theoretical, empirical, and research considerations. *Journal of Educational Administration, 42*(4), 462-478

Sousa, D.A. ve Hoy, W.K. (1981). Bureaucratic structure in schools: A refinement and synthesis in measurement. *Educational Administration Quarterly, 17,* 21- 39.

Staton-Spicer, A. Q. ve Darling, A. L. (1986). Communication in the socialization of preservice teachers. *Communication Education, 35,* 215-230.

Staton, A. Q. ve Hunt, S. L. (1992). Teacher socialization: Review and conceptualization. *Communication Education*, 41, 109–137.

Staton, A. Q. (2008). Teacher Socialization. *The International Encyclopedia of Communication*. Malden, MA: Blackwell Publishing, 4990-4995.

Taormina, R. J. (1994). The organizational socialization inventory. *International Journal of Selection and Assessment*, *2,* 133–145.

Taormina, R. J. (1997). Organizational socialization: A multidomain, continuous process model. *International Journal of Selection and Assessment, 5*, 29–47.

Taormina, R. J. (2004). Convergent validation of two measures of organizational socialization. *International Journal of Human Resource Management*, 15, 76–94.

Tezcan, M. (1988). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Olgaç Matbaası.

Thomas, H.D.C. ve Anderson, N. (1998). Changes in newcomers' psychological contracts during organizational socialization: a study of recruits entering the British Army. *Journal of Organizational Behavior*, 19, 745-67.

Tolan, B. (1985). *Toplum Bilimine Giriş*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayını.

Tyler, W. B. (1985).The Organizational Structure of the School. *Annual Review of Sociology*, 11, 49-73.

Udy, S. Jr. (1959). Bureaucracy and rationality in Weber's organizational theory: an emprical study. *Administrative Science Quarterly*, 24(6), 791-795.

Van Maanen, J. & Schein, E. H. (1979). Toward a theory of organizational socialization. In B.M. Staw (ed.), *Research in Organizational Behavior Vol. 1*, 209–264. Greenwich, CT: JAI Press.

Van Maanen, J. (1975). Police socialization: A longitudinal examination of job attitudes in an urban police department. *Administrative Science Quarterly, 20*, 207–228.

Yücel, C. (1999). *Bureaucracy and teachers' sense of power*. Unpublished doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University- Virginia.

Yüksel, Ö. (1997). Örgüt Kuramlarındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkileri, *Amme İdaresi Dergisi*, 30(2), 31-43.

Yüksel, Ö. (1997). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Wanous, J.P. (1992). *Organizational entry: Recruitment, selection, orientation, and socialization of newcomers* (2nd ed.). Reading, MA: Addison-Wesley.

Watts, D. M. (2009). *Enabling school structure, mindfulness, and teacher empowerment: Test of a theory*. Unpublished doctoral dissertation, The University of Alabama-Tuscaloosa, Alabama.

Weber, M. (1946). *Essays in Sociology*. New York: Oxford University Press

Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organizations*, in Parsons, T. (Ed.), Henderson, A.M. and Parsons, T. (trans.), Free Press, New York, NY

Weber, M. (1978). *Economy and society: An outline of interpretive sociology*. G. Roth & C. Wittich, (Eds.). Berkeley: University of California Press.

Zoba, A. (2000). İlköğretim okullarında varolan örgütsel değerlerle öğretmenlerin sosyalleşmesi arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Zeichner, K. M. ve Gore, J. M. (1990). Teacher socialization. In W. R. Houston (Ed.), *Handbook of research on teacher education* (329-348). New York: Macmillan.

TURİSTİK TÜKETİCİ
DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİNDE

NÖROPAZARLAMA YAKLAŞIMI:

BUTİK OTEL MÜŞTERİLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

KÜBRA KARABACAK

EĞİTİM
yayınevi

TURİSTİK TÜKETİCİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİNDE NÖROPAZARLAMA YAKLAŞIMI: BUTİK OTEL MÜŞTERİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Kübra Karabacak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-69-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TURİSTİK TÜKETİCİ DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİNDE NÖROPAZARLAMA YAKLAŞIMI: BUTİK OTEL MÜŞTERİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Kübra Karabacak
IX+111 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-69-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akan, Ş. (2017). *Havayolu Marka Kişiliği Algısının Yüzyüze Görüme ve Nöropazarlama Yöntemlerinden EEG İle Karşılaştırılması: Bir Uygulama.* Yayınanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivil Havacılık Anabilim Dalı, Eskişehir.

Akgün, Ö., Ergün, G. S. (2016). Yeni Bir Pazarlama Yaklaşımı Olarak Nöropazarlama Üzerine Kuramsal Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*(11), 223-235.

Akın, M. S. (2014). *Pazarlama Araştırmacıları Perspektifinden Nöropazarlama: Keşifsel Bir Araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Sakarya.

Akın, M. S., Sütütemiz, N. (2014). Nöropazarlama ve Uygulamacıların Perspektifinden Etik Yönü. *Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi, 2*(1), 67-83.

Aktuğlu, K. I., Temel, A. (2006). Tüketiciler Markaları Nasıl Tercih Ediyor? Kamu Sektörü Çalışanlarının Giysi Markalarını Tercihini Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 43-59.

Alabay, M. N. (2010). Pazarlamadan Yeni Pazarlama Yaklaşımlarına Geçiş Süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(2), 213-292.

Alemdar, M. Y. (2010). *"Deneyimsel Pazarlamada Alışveriş Atmosferinin Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi.* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Altınköprü, T. (2003). *Şahsiyet Analizi.* İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., Torlak, Ö. (2004). *Modern pazarlama.* İstanbul: Değişim Yayınları.

Alyar, P. (2018). *Pazarlamada Yeni Bir Araştırma Yaklaşımı Olarak Nöropazarlamayla Algı Yönetimi Ve Bir Uygulama.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Pazarlama Bilim Dalı, İstanbul.

Aymankuy, Ş. (2010). urizmde Tüketici Şikayetleri ve Yerli Turistlerin İnternet Ortamındaki Şikayetlerinin Satın Alma Kararlarına Etkileri. *11. Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Aytekin, P., Kahraman, A. (2014). A New Research Approach In Marketing: Neuromarketing. *Journal of Management, Marketing and Logistics, 1*(1), 48-62.

Barabba, V. P. (2000). *Akılların Buluşması.* (E. Gürdemir, Çev.) İstanbul: Alfa Yayınları.

Batra, S., Kazmi, A. (2008). *Consumer Behaviour: TextandCases* (2. Baskı b.). New Delhi: Excel Books.

Bayassova, A. (2016). *Gerçek Eylem Olarak Nöropazarlama: Tüketici Davranışları Uygulaması.* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ABD, İstanbul.

Behremen, C. (2015). *Yiyecek ve İçecek İşletmelerinin Nöropazarlama Faaliyetlerinde Duyusal Algıların Etkisi: Psikonörobiyokimya Perspektifi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.

Blythe, J. (2013). *Consumer Behaviour* (2. Baskı b.). London: SAGE Publication.

Bozkurt, İ. (2013). *Pazarlama İletişiminde Sihirli Dokunuşlar.* İstanbul: MediaCat.

Bozoklu, Ç. P., Alkibay, S. (2017). *Nöropazarlama Reklam Tasarımı ve Etik.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cömert, Y., Durmaz, Y. (2006). üketicinin Tatmini ile Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörlere Bütünleşik Yaklaşım ve Adıyaman İlinde Bir Alan Çalışması. *Journal of Yasar University, 1*(4), 351-375.

Çakır, S. Y. (2010). Markaların Duyular Yoluyla Şekillenmesi: Duyusal Markalama. *Erciyes İletişim Dergisi, 1*(4), 39-62.

Çengelci, T. (2007). Sosyal Bilgiler Dersinde Beyin Temelli Öğrenmenin Akademik Başarıya ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi. *İlköğretim Online, 6*(1), 62-75.

Çift, P., Canan, S. (2016). *Beynin Sırları.* İstanbul: Destek Yayınları.

Çokbilen, E. (2019). *Nöropazarlama Çerçevesinde Destinasyon Pazarlama: Eye-Tracking Yöntemi.* Turizm İşletmeciliği ve

Otelcilik Ana Bilim Dalı. Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çubuk, F. (2012). *Pazarlamada Uygulamaya Yönelik Yeni Bir Yaklaşım: Nöropazarlama.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Estitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İşletme MBA, İstanbul.

Çubukçu, M. (1999). *Küreselleşme Süreci İçinde Tüketim Toplumu Tüketim Kültürü.* Erzurum.

Demirtürk, H. (2016). *Nöropazarlama Açısından Bilgilenmiş Kullanıcıların Karar Süreci Üzerinde Kokunun Etkisnin Ölçümlenmesi.* Doğuş Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD, İstanbul.

Dereli, T., Baykasoğlu, A. (2002). Gaziantep Tüketicisinin Süpermaarket Alışveriş Alışkanlıkları. *Standard Dergisi*, 485.

Doğan, H. (2004). Beyin Paradoksları Bağlamlı Olarak Örtülü Bilgi Geliştirme Yöntemleri ve Organizasyon Yapıları Arasında İlişki Zinciri Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 106-119.

Doruk, A., Uzun, Ö. (1997). Limbik Sistem. *Klinik Psıkofarmakolojı Bülteni., 7*(1-4), 10-17.

Durmaz, Y. (2000). *Tüketici Davranışı* (2.Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Durmaz, Y., Bahar, R., Kutlar, M. (2011). Kişisel Faktörlerin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 2*(1), 114-133.

Elden, M. (2004). Uluslararası Reklamda Tüketici Davranışını Etkileyen Bir Faktör Olarak Kültürel Farklılıkların Önemi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(9), 205-221.

Elden, M. (2009). *Reklam ve Reklamcılık.* İstanbul: Say Yayınları.

Erdoğan, H. (1996). *Uluslararası Turizm* . Bursa.

Erduran, A. D., Yağbasan, R. (2008). Beyin Yarı Kürelerinin Baskın Olarak Kullanılmasına Yönelik Öğretim Stratejileri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*(2), 1-17.

Ersoy, E. G., Köşger, F. (2016). Empati: Tanımı ve Önemi. *Osmangazi Tıp Dergisi, 38*(2), 9-17.

Frager, R., Fadimam, J. (1997). *A.H. Maslow, motivation and personality.* New Jersey: Pearson.

Gençosmanoğlu, F. E. (2006). *Trafik Sigortası Bilgi Merkezinin Trafik Sigortasına Etkisi Üzerine Ekonometrik İnceleme.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

George, D., Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update* (10a ed b.). Boston: Pearson.

Girişken, Y. (2015). *Gerçeği Algıla.* İstanbul: Beta.

Gür, Y. E. (2018). *Beyin Müzik İlişkisi: Tüketicilerin Reklam Müziklerine Tepkilerinin Nöropazarlama İle İncelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Girişimcilik ve Yenilik Yönetimi Anabilim Dalı, Elazığ.

Güzel, Ö. F. (2013). Duyu Tabanlı Pozitif Yüklü Duygu ve Hislerin Satın Alma Sonrası Eğilimlere Etkisi: Alman Turistler Üzerinde Bir Araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24*(2), 226-236.

Hair, J. F., Black, W., Babin, B., Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis.* New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Hatip, M. (2016). *Neuro Marketing.* Nisan 5, 2021 tarihinde https://marketrend.wordpress.com/2008/11/16/neuro-marketing/ (5 Nisan 2021) adresinden alındı

Hawkins, D. I., Mothersbaugh, D. L. (2010). *Consumer Behavior: Building Marketing Strateg.* New York: McGraw-HillIrwin.

Huck, S. W. (2012). *Reading statistics and research* . Boston: Pearson.

İslamoğlu, A. H. (1999). *Pazarlama yönetimi: stratejik ve global yaklaşım* (2. Baskı b.). Beta Yayınları.

İslamoğlu, A. H. (2003). *Tüketici Davranışları.* İstanbul: Beta Yayınları.

İslamoğlu, A. H. (2013). *Tüketici Davranışları.* İstanbul: Beta Yayınları.

İslamoğlu, A. H., Altunışık, R. (2008). *Tüketici Davranışları* (2. Baskı b.). İstanbul: Beta Basım Yayın.

İslamoğlu, A. H., Altunışık, R. (2013). *Tüketici Davranışları.* İstanbul: Beta Yayınları.

İsmayilli, S. (2021). *Covid-19 Salgını Ve İç Turizme Etkilerinin Nöropazarlama Bağlamında Değerlendirilmesi.* Basılmamış

Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nöropazarlama Anabilim Dalı, İstanbul.

Karabacak, E. (1993). *Medyanın Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi ve Pazarlama Yönetimi Açısından Önemi.* Konya.

Karp, R. E. (1974). *Issues in Marketing.* New York.

Keleş, E., Çepni, S. (2006). Beyin ve Öğrenme. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 3*(2), 66-82.

Kesek, H. (2017). *Nöropazarlama Yaklaşımının Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi: Malatya İnönü Üniversitesi Örneği.* KTO Karatay Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme ABD, Konya.

Koç, E. (2015). *Sosyal Ağ Pazarlaması.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Kolar, E. (2014). *Neuromarketing and Marketing Management: Contributions of Neuroscience for the traditional Marketing Mix.* Yüksek Lisans Tezi, University of Twente, Faculty of Management and Governance, Enschede.

Korkmaz, S., Işın, B. F., Öztürk, S. A., Eser, Z. (2009). *Pazarlama: Kavramlar, İlkeler, Kararlar.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kotler, P., Armstrong, G. (1998). *Principles of Marketing.* New Jersey.

Kotler, P., Armstrong, G. (2012). *Principles Of Marketing.* New York: Pearson-Prencite Hall.

Kozak, M. (2006). *Turizm Pazarlaması.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Kozak, M., Şen, Ş. (2013). *Tüketici Davranışları.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Köseoğlu, Ö. (2002). *Değişim Fenomeni Karşısında Markalaşma Süreci ve Bu Süreçte Halkla İlişkilerin Rolü.* izmir.

Lantos, G. P. (2011). *Consumer Behavior in Action.* USA.

Lindstrom, M. (2006). *Duyular ve Marka.* (Çev: Ümit Şensoy) İstanbul: Optimist Yayınları.

March, R., Woodside, A. G. (2005). Advancing Theory on Consumer Plans, Actions, and How Marketing Information Affects Both. *Applying social cognition to consumer-focused strategy*, 155-179.

Mert, S. (2001). *Tüketici Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Sosyal Sınıfların Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi.* Ankara.

Metin, A. (2019). Yüz İfadelerindeki Duygular: Derleme Çalışması. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 10*(17), 2027-2055.

Michman, R. D., Mazze, E. M., Greco, A. J. (2003). *Lifestyle Marketing: Reaching the New American Consumer.* Bloomsbury Academic.

Morin, C. (2011). Neuromarketing: The New Science of Consumer Behavior. *Society, 48*(2), 131-135.

Mucuk, İ. (2004). *Pazarlama İlkeleri.* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Odabaşı, Y., Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: Media Cat Yayınları.

Odabaşı, Y., Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: Media Cat Yayınları.

Özdemir Akgül, S. (2019). *Konaklama İşletmelerinde Yeni Bir Yaklaşım Nöroturizm: Yerli ve Yabancı Turist Algısı Üzerine Bir Araştırma.* Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Turizm İşletmeciliği Bilim Dalı, Konya.

Özdoğan, F. B. (2008). Göz İzleme ve Pazarlamada Kullanılması Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*(2), 134-147.

Özer, N. (2009). Algılama ve Pazarlama Uygulamaları. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, 5*(1), 12.

Papatya, N. (2005). Tüketici Davranışı ile İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(1), 221-240.

Parlak, F. (2005). Tüketici Davranışı ile İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(1), 221-240.

Penpece, D. (2006). *Tüketici Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Kültürün Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisi.* Kahramanmaraş.

Renvoise, P., Morin, C. (2008). *NöroMarketing- Müşterinizin Beynindeki Satın Alma Düğmesine Basmak.* (Y. Yeryutan, Çev.) İstanbul: Media Cat Yayınları.

Renvoise, P., Morin, C. (2013). *NöroMarketing- Müşterinizin Beynindeki Satın Alma Düğmesine Basmak.* (Y. Yertutan, Çev.) İstanbul: MediaCat Yayınları.

Sadedil, S., Tüzel Uraltaş, K. (2018). Nörobilim Araştırmalarında Kullanılan Görüntüleme Yöntemlerinin Nöropazarlama Alanında Kullanılmasına Yönelik Kavrsamsal Bir Çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(20), 257-277.

Solmaz, I. (2014). *Nöropazarlama Faaliyetlerinde Bilinçalı Reklamcılık ve Tüketici Algısı Üzerindeki Etkisi.* İzmir: Gediz Üniversitesi.

Stone, M. A. (2007). *Fundamentals of Marketing.* New York, Francis: Taylor & Desmond John.

Şahan, Y. (2016). *Turizm Pazarlamasında Tüketicilerin Turistik Satın Alma Kararı Üzerinde Etkili Olan Web Sitesi Tasarım Özelliklerinin Nörogörüntüleme Yöntemlerinden Elektroensefalografi (Eeg) Ve Göz İzleme Yöntemleriyle Belirlenmesine Dair Deneysel Bir Çalışma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Çorum.

Şengöz, M. (2022). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Modeli'nin Bütünleşik Bir Süreç. *JRES, 9*(1), 164-173.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (2015). *Using multivariate statistics.* (M. Baloğlu, Çev.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Taybaş, Ç. (2018). *Beyin Lobları Kaç Tanedir ve Görevleri Nedir?* Mayıs 5, 2021 tarihinde https://sinirbilim.org/beyin-loblari-kac-tanedir/ adresinden alındı

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri: Global Yönetimsel Yaklaşım: Türkiye Uygulamaları* (8. Baskı b.). İstanbul: Beta Yayınları.

Tenekecioğlu, B. (2003). Genel İşletme. *T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No:1268 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 704*.

Toker, A. (2019). *Seçilmiş Reklam Filmlerinin Nöropazarlama Kapsamında Göz İzleme Yöntemi İle Analizi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Isparta.

Tozoğlu, M. (2020). *Tüketici Davranışlarını Anlamada Nöropazarlama Konusuna Profesyonel Marka Yöneticilerinin Bakışınn Değerlendirilmesi.* Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nöropazarlama Anabilim Dalı, İstanbul.

Treutler, T., Levine, B., Marci, C. D. (2010). Biometrics and Multi-Platform Messaging The Medium Matters. *Journal of Advertising Research, 50*(3), 243-249.

Tüzel, N. (2010). Tüketicilerin zihnini okumak: nöropazarlama ve reklam. *Marmara İletişim Dergisi*, 164-176.

Ural, T. (2008). Pazarlamada Yeni Yaklaşım: Nöropazarlama Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2), 421-432.

Ural, A., Kılıç, İ. (2013). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Ustaahmetoğlu, E. (2015). Tat Algısı için Dilden Daha Fazlası mı Gerekli? Tat Testi Üzerine Bir Uygulama. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(3), 127-134.

Ustaahmetoğlu, E. (tarih yok). *Tüketici Pazarı ve Tüketici Satın Alma Davranışı.* Ekim 2023 tarihinde researchgate.net: https://www.researchgate.net/profile/Erol-Ustaahmetoglu/publication/324154928_Chapter_5-slide_1_Unite_5_Tuketici_Pazari_ve_Tuketici_Satin_Alma_Davranisi_Chapter_5-slide_2/links/5bd99fec299bf1124fb00993/Chapter-5-slide-1-Uenite-5-Tueketici-Pazari-ve-Tueket adresinden alındı

Ünal, S. (2008). *İçgüdüsel Alışveriş* (1. Baskı b.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Üner, M. (2009). Krizden nasıl çıkılır; Pazarlama Karması Paradigmasında Pazarlama Tanımı. Nöropazarlama: Tüketici Nasıl Karar Alır. *Pi Dergisi*.

Valiyeva, T. (2015). *Tüketici Davranışlarını Etkilemede Yeni Bir İletişim Tekniği Olarak Nöropazarlama İletişimi.* Marmara Üniversitesi, Sostal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ABD, İstanbul.

Wright, R. (2006). *Consumer Behavior.* UK: Cengage Learning EMEA.

Yorgancılar, F. N. (2014). *Tüketici Davranışı Nörolojisi: Nöroekonomi-EEG Yöntemi ile Nöromarketing Uygulaması.* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat ABD İktisat BD, Konya.

Yücel, A., Coşkun, P. (2018). Nöropazarlama Literatür İncelemesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 28*(2), 157-177.

Zaltman, G. (2000). Consumer Researchers: Take a Hike! *Journal of Consumer Research, 26*(4), 423-428.

diyadinnet. (2019). Nisan 22, 2021 tarihinde https://www.diyadinnet.com/bilgi-944-beyin-nedir-beyini-anlami-beyinin-ozellikleri-beynin-tanimi-beyinin-yapisi-beyinin-ozellikleri adresinden alındı

diyadinnet. (2019). Nisan 22, 2021 tarihinde https://www.diyadinnet.com/bilgi-944-beyin-nedir-beyini-anlami-beyinin-ozellikleri-beynin-tanimi-beyinin-yapisi-beyinin-ozellikleri adresinden alındı

https://www.doktorfizik.com. (2019). Mayıs 1, 2021 tarihinde https://doktorfizik.com/wp-content/uploads/2019/11/korpus-kallozum.png

http://www.larendem.com. (2018). Nisan 24, 2021 tarihinde http://www.larendem.com/bilgi-kutuphanesi/insan-beyninin-bolumleri-ne-tur-islevler-ustlenir.html adresinden alındı

https://neuroturkiye.com/. (tarih yok). Mayıs 20, 2021 tarihinde https://neuroturkiye.com/facial-coding-yuz-ifade-analizi/ adresinden alındı

https://www.perakendeokulum.com/. (tarih yok). Kasım 12, 2023 tarihinde https://www.perakendeokulum.com/tuketici-ogrenme-kuramlari/ adresinden alındı

tr.m.wikipedia.org. (tarih yok). Nisan 25, 2021 tarihinde Serebrum: https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Serebrum adresinden alındı

tr.m.wikipedia.org. (tarih yok). Mayıs 01, 2021 tarihinde Beyin Lobları: https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Beyin_loblar%C4%B1 adresinden alındı

tr.wikipedia.org. (tarih yok). Şubat 12, 2024 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/Bilimsel_yöntem adresinden alındı

DÖNÜŞÜMÜN PEŞİNDE

DİJİTAL ÇAĞIN ANATOMİSİ

EDİTÖR
DR. ÖĞR. ÜYESİ ONUR OKTAYSOY

EĞİTİM
yayınevi

DÖNÜŞÜMÜN PEŞİNDE DİJİTAL ÇAĞIN ANATOMİSİ

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Onur Oktaysoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-95-1
1. Baskı, Aralık 2024

DÖNÜŞÜMÜN PEŞİNDE DİJİTAL ÇAĞIN ANATOMİSİ
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Onur Oktaysoy
IV+216 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-95-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abou-Foul, M., Ruiz-Alba, J. L., & Soares, A. (2020). *The impact of digitalization and servitization on the financial performance of a firm: an empirical analysis*. Production Planning & Control, 1-15.

Alshamaila, Y., Papagiannidis, S., & Li, F. (2013). Cloud computing adoption by SMEs in the north east of England: A multi-perspective framework. *Journal of Enterprise. Information Management, 26*(3), 250-275.

Bloomberg, J. (2018). Digitization, digitalization, and digital transformation: confuse them at your peril. Retrieved from https://www.forbes.com/sites/jasonbloomberg/2018/04/29/digitization-digitalization-and-digital-transformation-confusethem-at-your-peril/#2dd1ce842f2c

Bektaş, T., & Çelik, Ç. B. (2021). Örgütsel vatandaşlık davranışının kişilik özellikleri ve örgütsel sosyalleşme açısından incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 119-125.

Çetin Gürkan, G., & Çiftci, G. (2020). Developing a supportive culture in digital transformation. Digital Business Strategies in Blockchain Ecosystems: *Transformational Design and Future of Global Business*, 83-102.

Deloitte. (2018). Digital enablement turning your transformation into a successful journey. Retrieved from https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ie/Documents/Technology/IE_C_HC_campaign.pdf

European Commission. (2019). Digital transformation. Retrieved from https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/digitaltransformation_en

Fischer, M., Imgrund, F., Janiesch, C., & Winkelmann, A. (2020). Strategy archetypes for digital transformation: Defining meta objectives using business process management. *Information & Management*, *57*(5), 103262.

Fletcher, G., & Griffiths, M. (2020). Digital transformation during a lockdown. *International Journal of Information Management, 55*, 102185.

Geçgin, E., & Güney, T. (2024). Online Yiyecek ve İçecek Sipariş Yöntemini Kullanan Tüketicilerin Tutum ve Memnuniyetleri Üzerine Bir Araştırma: Van İli Örneği. *Kesit Akademi*, *10*(39), 456-484.

Ghobakhloo, M. (2020). Industry 4.0, digitization, and opportunities for sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 252, 119869.

Ismail, M. H., Khater, M., & Zaki, M. (2017). Digital business transformation and strategy: What do we know so far? Retrieved from https://cambridgeservicealliance.eng.cam.ac.uk/resources/Downloads/Monthly%20Papers/2017NovPaper_Mariam.pdf

La Valle S., Lesser E., Shockley R., Hopkins M.S., Kruschwitz N. (2011). *Big Data Analytics*

Lacity, M. C., Khan, S., Yan, A., & Willcocks, L. P. (2010). A review of the IT outsourcing empirical literature and future research directions. *Journal of Information Technology, 25*(4), 395-433.

Li, L., Su, F., Zhang, W., & Mao, J. Y. (2018). Digital transformation by SME entrepreneurs: A capability perspective. *Information Systems Journal, 28*(6), 1129–1157.

Lu, Y., & Ramamurthy, K. (2011). Understanding the link between information technology capability and organizational agility: An empirical examination. *MIS Quarterly, 35*(4), 931-954.

Matarazzo, M., Penco, L., Profumo, G., & Quaglia, R. (2020). Digital transformation and customer value creation in Made in Italy SMEs: A dynamic capabilities perspective. *Journal of Business Research, 123*, 642-656.

Matt, C., Hess, T. & Benlian, A. (2015). Digital Transformation Strategies, *Business and Information Systems Engineering, 57*(5),339-343.

McAfee, A., & Brynjolfsson, E. (2017). *Machine, platform, crowd: Harnessing our digital future*. WW Norton & Company.

Mergel, I., Edelmann, N., & Haug, N. (2019). Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government Information Quarterly, 36*(4), 101385.

Mitroulis, D. and F. Kitsios, (2019. *Digital transformation strategy*: A literature review.

Oberc, H., & Kuhlenkötter, B. (2020). Methodology for the development of transformation concepts for digital challenges in the production site. *Procedia Manufacturing*, *45*, 485-490.

OECD. (2018). Going digital in a multilateral world. Retrieved from https://www.oecd.org/going-digital/C-MIN-2018-6-EN.pdf

Özcan, M., & Keskin, B. (2020). Dijitalizasyon Bağlamında Sosyal Dönüşüm. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16*(29), 2214-2229.

Parida, V., Sjödin, D., Reim, W. (2019). Reviewing Literature on Digitalization, Business Model Innovation, and Sustainable Industry: Past Achievements and Future Promises. *Sustainability, 11*, 391.

Ritter, T., & Pedersen, C. L. (2020). Digitization capability and the digitalization of business models in business-tobusiness firms: Past, present, and future. *Industrial Marketing Management, 86,* 180-190.

Ross, J. W., Beath, C. M., & Quaadgras, A. (2015). Make your company a talent factory. *Harvard Business Review, 93*(6), 68-77.

Ross, J. W., Beath, C. M., & Quaadgras, A. (2015). Make your company a talent factory. *Harvard Business Review, 93*(6), 68-77.

Sağlam, M. (2021). İşletmelerde geleceğin vizyonu olarak dijital dönüşümün gerçekleştirilmesi ve dijital dönüşüm ölçeğinin Türkçe uyarlaması. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(40), 395-420. doi: 10.46928/iticusbe.764373

Schwertner, K. (2017). Digital transformation of business. *Trakia Journal of Sciences,* 15(1), 388-393. https://doi.org/ 10.15547/tjs.2017.s.01.065

Sebastian, I.M., Ross, J. W., Beath, C., Mocker, M., Moloney, K. G., & Fonstad, N.O. (2017). How Big Old Companies Navigate Digital Transformation. *MIS Quarterly Executive, 16*(3), 197–213.

Sestino, A., Prete, M. I., Piper, L., & Guido, G. (2020). Internet of Things and Big Data as enablers for business digitalization strategies. Technovation, 102173.

Sezen, H. K., & Eren Şenaras, A. (2022). Dijitizasyon, Dijitalizasyon, Dijital Dönüşüm Kavramlarına İlişkin Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51).

Tekbaş, İ. (2019). *Muhasebenin dijital dönüşümü ve mali mühendislik*. Ceres Yayınları.

Topcuoglu, E., Kobanoglu, M. S., Kaygın, E., Karafakıoglu, E., Erdogan, S. U., Torun, B. T., & Oktaysoy, O. (2023). The Improving Role of Digital Leadership in the Impact of Social Loafing on Job Performance. *International Journal of Organizational Leadership*, *12*(1).

Uluçay Bektaş, E., Bektaş, T. (2024). *Gelişim ve gelişim alanları*. 1.Baskı. Duvar Yayınları: İzmir.

van Deursen, A. J., & van Dijk, J. A. (2015). Internet skill levels increase, but gaps widen: A longitudinal cross-sectional analysis (2010–2013) among the Dutch population. Information, Communication & Society, 18(7), 782-797.

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N., & Haenlein, M. (2021). Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda. *Journal of business research*, *122*, 889-901.

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N., & Haenlein, M. (2019). Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda. Journal of Business Research. https:// doi.org/10.1016/j. jbusres.2019.09.022.

Verina, N., & Titko, J. (2019, May). Digital transformation: conceptual framework. In *Proc. of the Int. Scientific Conference "Contemporary Issues in Business, Management and Economics Engineering* (pp. 9-10).

Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). Leading digital: Turning technology into business transformation. Harvard Business Press.

Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). Leading digital: Turning technology into business transformation. Harvard Business Press.

KAYNAKÇA

Acharya, S., Khan, A. A., & Päivärinta, T. (2024). Interoperability levels and challenges of digital twins in cyber–physical systems. *Journal of Industrial Information Integration, 42*, 100714. https://doi.org/10.1016/j.jii.2024.100714

Akbar, M., Ahmad, I., Mirza, M., Ali, M., & Barmavatu, P. (2024). Enhanced authentication for de-duplication of big data on cloud storage system using machine learning approach. *Cluster Computing, 27*(3), 3683-3702. https://doi.org/10.1007/s10586-023-04171-y

Alvarenga, A., Matos, F., Godina, R., & C. O. Matias, J. (2020). Digital Transformation and Knowledge Management in the Public Sector. S*ustainability, 12*(14), Article 14. https://doi.org/10.3390/su12145824

Alzoubi, Y. I., & Mishra, A. (2024). Green artificial intelligence initiatives: Potentials and challenges. *Journal of Cleaner Production, 468*, 143090. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2024.143090

Aouedi, O., Vu, T.-H., Sacco, A., Nguyen, D. C., Piamrat, K., Marchetto, G., & Pham, Q.-V. (2024). A Survey on Intelligent Internet of Things: Applications, Security, Privacy, and Future Directions. *IEEE Communications Surveys & Tutorials, 1*-1. IEEE Communications Surveys & Tutorials. https://doi.org/10.1109/COMST.2024.3430368

BBC News Türkçe. (2024, Eylül 12). "*Kimlik bilgileri çalındı" iddiasıyla ilgili Bakanlık'tan "güncel bir sızıntı bilgisi yok" açıklaması geldi*. BBC News Türkçe. https://www.bbc.com/turkce/articles/cn8789ez2q7o

Corejova, T., & Chinoracky, R. (2021). Assessing the Potential for Digital Transformation. *Sustainability, 13*(19), Article 19. https://doi.org/10.3390/su131911040

Crusoe, J., Magnusson, J., & Eklund, J. (2024). Digital transformation decoupling: The impact of willful ignorance on public sector digital transformation. *Government Information Quarterly, 41*(3), 101958. https://doi.org/10.1016/j.giq.2024.101958

Çarıkçı, O. (2010). Türkiyede E-Devlet Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*, Article 12.

Dang-Pham, D., Hoang, A.-P., Vo, D.-T., & Kautz, K. (2022). Digital Kaizen: An Approach to Digital Transformation. *Australasian Journal of Information Systems, 26*. https://doi.org/10.3127/ajis.v26i0.3851

Elia, G., Solazzo, G., Lerro, A., Pigni, F., & Tucci, C. L. (2024). The digital transformation canvas: A conceptual framework for leading the digital transformation process. *Business Horizons, 67*(4), 381-398. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2024.03.007

Ellström, D., Holtström, J., Berg, E., & Josefsson, C. (2021). Dynamic capabilities for digital transformation. *Journal of Strategy and Management, 15*(2), 272-286. https://doi.org/10.1108/JSMA-04-2021-0089

Er, A., & Akpınar, A. (2024). Dijital Dönüşümün İşgören Performansı Üzerindeki Etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(47), 1-22. https://doi.org/10.35343/kosbed.1477637

Ersöz, B., & Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve Bilişim Teknolojilerinin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 11*(42), Article 42. https://doi.org/10.5824/ajite.2020.03.007.x

Furjan, M. T., Tomičić-Pupek, K., & Pihir, I. (2020). Understanding Digital Transformation Initiatives: Case Studies Analysis. *Business Systems Research Journal, 11*(1), 125-141. https://doi.org/10.2478/bsrj-2020-0009

Guo, C., Ke, Y., & Zhang, J. (2023). Digital transformation along the supply chain. *Pacific-Basin Finance Journal, 80*, 102088. https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2023.102088

Karasoy, H., & Babaoğlu, P. (2020). Türkiye'de Elektronik Devletten Dijital Devlete Doğru. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(23), 397-416. https://doi.org/10.38155/ksbd.825899

Karoğlu, A. K., Bal, K., & Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 Sürecinde Türkiye'de Eğitimde Dijital Dönüşüm. *Journal of University Research, 3*(3), Article 3. https://doi.org/10.32329/uad.815428

Khedr, A. M., & S, S. R. (2024). Enhancing supply chain management with deep learning and machine learning techniques: A review. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 10*(4), 100379. https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100379

Kitsios, F., Kamariotou, M., & Mavromatis, A. (2023). Drivers and Outcomes of Digital Transformation: The Case of Public Sector Services. *Information, 14*(1), Article 1. https://doi.org/10.3390/info14010043

Klein, M. (2020). İşletmelerin Dijital Dönüşüm Senaryoları—Kavramsal Bir Model Önerisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(74), 997-1019. https://doi.org/10.17755/esosder.676984

Korachi, Z., & Bounabat, B. (2019). Integrated Methodological Framework for Digital Transformation Strategy Building (IMFDS). *International Journal of Advanced Computer Science and Applications (IJACSA), 10*(12), Article 12. https://doi.org/10.14569/IJACSA.2019.0101234

Kurt, A. S. (2020). Dijital Dönüşümün Ekonomiye Etkileri: Türkiye Ekonomisi'ne Yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches, 16*(30), Article 30. https://doi.org/10.26466/opus.714393

Leso, B. H., Cortimiglia, M. N., Ghezzi, A., & Minatogawa, V. (2024). Exploring digital transformation capability via a blended perspective of dynamic capabilities and digital maturity: A pattern matching approach. *Review of Managerial Science, 18*(4), 1149-1187. https://doi.org/10.1007/s11846-023-00692-3

Luo, Y., Cui, H., Zhong, H., & Wei, C. (2023). Business environment and enterprise digital transformation. *Finance Research Letters, 57*, 104250. https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104250

Marczewska, M. (2023). Digital transformation: A challenging opportunity for the food industry companies. *British Food Journal, 126*(5), 2027-2040. https://doi.org/10.1108/BFJ-01-2023-0065

Martínez-Peláez, R., Ochoa-Brust, A., Rivera, S., Félix, V. G., Ostos, R., Brito, H., Félix, R. A., & Mena, L. J. (2023). Role of Digital Transformation for Achieving Sustainability: Mediated Role of Stakeholders, Key Capabilities, and Technology. *Sustainability, 15*(14), Article 14. https://doi.org/10.3390/su151411221

Mele, G., Capaldo, G., Secundo, G., & Corvello, V. (2023). Revisiting the idea of knowledge-based dynamic capabilities for digital transformation. *Journal of Knowledge Management, 28*(2), 532-563. https://doi.org/10.1108/JKM-02-2023-0121

Müller, S. D., Konzag, H., Nielsen, J. A., & Sandholt, H. B. (2024). Digital transformation leadership competencies: A contingency approach. *International Journal of Information Management, 75*, 102734. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2023.102734

Oktaysoy, O., Topcuoglu, E., & Kaygin, E. (2022). A Study on Digital Leadership Scale Adaptation. *International Journal of Organizational Leadership, 0*(0), 407-425. https://doi.org/10.33844/ijol.2022.60342

Otia, J. E., & Bracci, E. (2022). Digital transformation and the public sector auditing: The SAI's perspective. *Financial Accountability & Management, 38*(2), 252-280. https://doi.org/10.1111/faam.12317

Perifanis, N.-A., & Kitsios, F. (2023). Investigating the Influence of Artificial Intelligence on Business Value in the Digital Era of Strategy: A Literature Review. *Information, 14*(2), Article 2. https://doi.org/10.3390/info14020085

Putritamara, J. A., Hartono, B., Toiba, H., Utami, H. N., Rahman, M. S., & Masyithoh, D. (2023). Do Dynamic Capabilities and Digital Transformation Improve Business Resilience during the COVID-19 Pandemic? Insights from Beekeeping MSMEs in Indonesia. Sustainability, 15(3), Article 3. https://doi.org/10.3390/su15031760

Sahoo, S., Kumar, S., Sivarajah, U., Lim, W. M., Westland, J. C., & Kumar, A. (2024). Blockchain for sustainable supply chain management: Trends and ways forward. *Electronic Commerce Research, 24*(3), 1563-1618. https://doi.org/10.1007/s10660-022-09569-1

Sezen, H. K., & Şenaras, A. E. (2022). Dijitizasyon, Dijitalizasyon, Dijital Dönüşüm Kavramları ve Tarihsel Bir Bakış. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 51*, 49-59. https://doi.org/10.30794/pausbed.871440

Shibambu, A., & Ngoepe, M. (2024). *Enhancing service delivery through digital transformation in the public sector in South Africa.* Global Knowledge, Memory and Communication, ahead-of-print(ahead-of-print). https://doi.org/10.1108/GKMC-12-2023-0476

Şahin, Y. (2024). Dijital Liderlik ve İnovasyon Kabiliyeti Arasındaki İlişki Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research, 11*(108), 1179-1188. https://doi.org/10.5281/zenodo.12603341

Şahin, Y. (2024). Havacılık ve Yapay Zeka Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(110), 1637-1648.

Teece, D. J., Pisano, G., & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic Management Journal, 18*(7), 509-533. https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-0266(199708)18:7<509::AID-SMJ882>3.0.CO;2-Z

Theodorakopoulos, L., Thanasas, G., & Halkiopoulos, C. (2024). Implications of Big Data in Accounting: Challenges and Opportunities. *Emerging Science Journal, 8*(3), Article 3. https://doi.org/10.28991/ESJ-2024-08-03-024

Topçuoğlu, E., Kavak, O., & Yenikaya, M. A. (2022). İnovatif Bir Strateji Olarak Dijital Liderliğin Teknoloji Kabul Modeli ile Analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 24*(42), 569-585.

Topcuoglu, E., Kobanoglu, M. S., Kaygın, E., Karafakıoglu, E., Erdogan, S. U., Torun, B. T., & Oktaysoy, O. (2023). The Improving Role of Digital Leadership in the Impact of Social Loafing on Job Performance. *International Journal of Organizational Leadership*, *12*(1).

Türkyılmaz, S. (2024). Dijital Dönüşüm: Tarihçesi, Tanımı ve İşletmeler Üzerindeki Etkisi. Nişantaşı Üniversitesi *Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(1), 276-297. https://doi.org/10.52122/nisantasisbd.1459265

Usta, S., & Bilici, G. (2022). Analysis of the Digitization Process of Turkish Public Administration Based on the Perspective of Digital Government Index and E-Government Development Index. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 5*(3), Article 3. https://doi.org/10.33712/mana.1201122

World internet speed ranking. (2024). *Speedtest Global Index – Internet Speed around the world.* Speedtest Global Index. https://www.speedtest.net/global-index

Wu, Y., & Tham, J. (2023). The impact of environmental regulation, Environment, Social and Government Performance, and technological innovation on enterprise resilience under a green recovery. *Heliyon, 9*(10), e20278. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20278

Yenikaya, M. A., Güvenoğlu, E., & Kondakcı, S. (2022). Nesnelerin interneti (IoT) tabanlı akıllı sulama ve gübreleme sistemi. *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi*, *15*(1), 14-23.

Yenikaya, M. A., & Oktaysoy, O. (2023). Yapay zeka uygulamalarının sağlık sektöründe kullanımı: Derin öğrenme yöntemiyle ön tanı. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 127-131.

Zhang, X., Xu, Y. Y., & Ma, L. (2023). Information technology investment and digital transformation: The roles of digital transformation strategy and top management. *Business Process Management Journal, 29*(2), 528-549. https://doi.org/10.1108/BPMJ-06-2022-0254

KAYNAKÇA

Acquisti, A., Brandimarte, L., & Loewenstein, G. (2015). Privacy and human behavior in the age of information. *Science*, *347*(6221), 509-514.

Agnoletto, S. (2023). İçsel ve Dışsal: Sanayi Devrimi ve Büyük Ayrışmanın Tarih Yazımı Üzerine Tartışmalar. *Ekonomi ve İşletme Tarihi Üzerine Denemeler*, *41* (1), 1-30.

Arnd-Caddigan, M. (2015). Sherry Turkle: Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other: Basic Books, New York, 2011, 348 pp, ISBN 978-0465031467 (pbk).

Ashton, T. S. (1997). *The industrial revolution 1760-1830*. Oxford University Press.

Baron-Cohen, S. (2010). *The essential difference: Male and female brains and the truth about autism*. ReadHowYouWant.com.

Binfield, K. (Ed.). (2015). *Writings of the Luddites*. Jhu press.

Bostrom, N., & Yudkowsky, E. (2018). The ethics of artificial intelligence. In *Artificial intelligence safety and security* (pp. 57-69). Chapman and Hall/CRC.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & company.

Buss, D. (2019). *Evolutionary psychology: The new science of the mind*. Routledge.

Castells, M. (2011). *The rise of the network society*. John wiley & sons.

Creighton, T. B. (2018). Digital Natives, Digital Immigrants, Digital Learners: An International Empirical Integrative Review of the Literature. *Education Leadership Review*, *19*(1), 132-140.

Erdoğan, S. U. (2023). Yönetim alanındaki işe yabancılaşma makalelerinin bibliyometrik analizi. *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 111-139.

Erdoğan, S. U., Kobanoğlu, M. S., & Çiğdemli, A. Ö. Ö. (2023). Otel İşletmelerinde Nezaketsizlik ile Dışlanma Arasındaki İlişkide İşgörenlerin Narsistik Kişiliğinin Düzenleyici Rolü. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *12*(1), 419-444.

Eshet, Y. (2004). Digital literacy: A conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of educational multimedia and hypermedia*, *13*(1), 93-106.

Floridi, L., & Cowls, J. (2022). A unified framework of five principles for AI in society. *Machine learning and the city: Applications in architecture and urban design*, 535-545.

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological forecasting and social change*, *114*, 254-280.

Fukuyama, F. (2003). *Our posthuman future: Consequences of the biotechnology revolution*. Farrar, Straus and Giroux.

Geçgin, E. (2022). *Müşteri ve Yönetici Gözüyle Performans Değerlendirme*. Efe Akademi Yayınları.

Greco, V., & Roger, D. (2001). Coping with uncertainty: The construction and validation of a new measure. *Personality and individual differences*, *31*(4), 519-534.

Hofmann, S. G., Asnaani, A., Vonk, I. J., Sawyer, A. T., & Fang, A. (2012). The efficacy of cognitive behavioral therapy: A review of meta-analyses. *Cognitive therapy and research*, *36*, 427-440.

Hughes, T. P. (1993). *Networks of power: electrification in Western society, 1880-1930*. JHU press.

Jin, H. (2015). Understanding media's extensions Commemoration of the 50th anniversary of the publication of Marshall McLuhan's Understanding media: the extensions of man. *Critical Arts*, *29*(6), 818-826.

Klein, N. (2015). *This changes everything: Capitalism vs. the climate*. Simon and Schuster.

Koşan, L., & Geçgin, E. (2011). Müşteri Beklentisi Ve Maliyet Yönetimi Hedef Maliyet Sistemi Ve Örnek Bir Uygulama. *Mali Çözüm Dergisi*, *106*, 53-68.

Larrere, C. (2010). Ethics and nanotechnology: The issue of perfectionism. *HYLE-International Journal for Philosophy of Chemistry*, *16*(1), 19-30.

Luxton, D. D., Kayl, R. A., & Mishkind, M. C. (2012). mHealth data security: The need for HIPAA-compliant standardization. *Telemedicine and e-Health*, *18*(4), 284-288.

Macer, D. R. (1994). Perception of risks and benefits of in vitro fertilization, genetic engineering and biotechnology. *Social science & medicine*, *38*(1), 23-33.

Mokyr, J. (1992). *The lever of riches: Technological creativity and economic progress*. Oxford University Press.

Mulgan, T. (2016). Superintelligence: Paths, dangers, strategies.

Mumford, L. (2020). "The Urban Drama": from The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects (1961). In *The City Reader* (pp. 106-110).

Naktiyok, S., Geçgin, E., & Korucuk, M. (2019). Turizm İşletmelerindeki İşgörenlerin Örgütsel Güven Algıları İle Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki. *The Journal of Academic Social Science*, *79*(79), 259-276.

Nye, D. (1992). *Electrifying America: Social meanings of a new technology*.

Rockström, J., Steffen, W., Noone, K., Persson, Å., Chapin, F. S., Lambin, E. F., ... & Foley, J. A. (2009). A safe operating space for humanity. *nature*, *461*(7263), 472-475.

Sandel, M. J. (2007). Engineering. Cambridge (Mass.) & London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2007. 162 pp. *Ethical Perspectives*, *14*(2), 207-230.

Selwyn, N. (2004). Reconsidering political and popular understandings of the digital divide. *New media & society*, *6*(3), 341-362.

Slovic, P. (1987). Perception of risk. *science*, *236*(4799), 280-285.

Solove, D. (2004). *The Digital Person: Technology and Privacy in the Information Age*. New York University Press.

Şahin, Y. (2024). Dijital Liderlik ve İnovasyon Kabiliyeti Arasındaki İlişki Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(108), 1179-1188.

Şahin, Y., & Demiral, B. (2023). Sürdürülebilirlik, inovasyon ve liderlik kavramlarına bibliyometrik bakış. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *9*(2), 146-160.

Vail, K. E., Rothschild, Z. K., Weise, D. R., Solomon, S., Pyszczynski, T., & Greenberg, J. (2010). A terror management analysis of the psychological functions of religion. *Personality and Social Psychology Review*, *14*(1), 84-94.

Voigt, P., & Von dem Bussche, A. (2017). The eu general data protection regulation (gdpr). *A Practical Guide, 1st Ed., Cham: Springer International Publishing*, *10*(3152676), 10-5555.

Yenikaya, M. A., & Oktaysoy, O. (2023). Yapay zekâ uygulamalarının sağlık sektöründe kullanımı: Derin öğrenme yöntemiyle ön tanı. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 127-131.

Yenikaya, M. A., Kerse, G., & Oktaysoy, O. (2024). Artificial intelligence in the healthcare sector: comparison of deep learning networks using chest X-ray images. *Frontiers in Public Health*, *12*, 1386110.

KAYNAKÇA

Ashton, T. S. (1997). *The industrial revolution 1760-1830*. Oxford University Press.

Atzori, L., Iera, A., & Morabito, G. (2010). The internet of things: A survey. *Computer networks*, *54*(15), 2787-2805.

Autor, D. H., Levy, F., & Murnane, R. J. (2003). The skill content of recent technological change: An empirical exploration. *The Quarterly journal of economics, 118*(4), 1279-1333.

Bauer, W., & Horváth, P. (2015). Industrie 4.0-Volkswirtschaftliches Potenzial für Deutschland (Interview).

Beniger, J. (2009). The control revolution: Technological and economic origins of the information society. Harvard university press.

Braverman, H. (1998). *Labor and monopoly capital: The degradation of work in the twentieth century*. nyu Press.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & company.

Castells, M. (2011). *The rise of the network society*. John wiley & sons.

Chandler Jr, A. D. (1993). *The visible hand*. Harvard university press.

Chui, M., Manyika, J., & Miremadi, M. (2016). Where machines could replace humans-and where they can't (yet). *The McKinsey Quarterly*, 1-12.

Forester, T. (1987). *High-tech society: the story of the information technology revolution*. Mit Press.

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological forecasting and social change*, *114*, 254-280.

Grieves, M., & Vickers, J. (2017). Digital twin: Mitigating unpredictable, undesirable emergent behavior in complex systems. *Transdisciplinary perspectives on complex systems: New findings and approaches*, 85-113.

Headrick, D. R. (2009). *Technology: A world history*. Oxford University Press.

Hobsbawm, E. J. (1999). *Industry and Empire: from 1750 to the Present Day*. The new press.

Hounshell, D. (1984). *From the American system to mass production, 1800-1932: The development of manufacturing technology in the United States* (No. 4). Jhu Press.

Jaeger, B., & Upadhyay, A. (2020). Understanding barriers to circular economy: cases from the manufacturing industry. *Journal of Enterprise Information Management*, *33*(4), 729-745.

Kagermann, H., Helbig, J., Hellinger, A., & Wahlster, W. (2013). *Recommendations for implementing the strategic initiative INDUSTRIE 4.0: Securing the future of German manufacturing industry; final report of the Industrie 4.0 Working Group*. Forschungsunion.

Landes, D. S. (2003). *The unbound Prometheus: technological change and industrial development in Western Europe from 1750 to the present*. Cambridge University Press.

Lee, J., Bagheri, B., & Kao, H. A. (2015). A cyber-physical systems architecture for industry 4.0-based manufacturing systems. *Manufacturing letters*, *3*, 18-23.

Liao, S. M. (Ed.). (2020). *Ethics of artificial intelligence*. Oxford University Press.

Longo, F., Padovano, A., & Umbrello, S. (2020). Value-oriented and ethical technology engineering in industry 5.0: A human-centric perspective for the design of the factory of the future. *Applied Sciences*, *10*(12), 4182.

McCraw, T. K. (1998). *Creating modern capitalism: how entrepreneurs, companies, and countries triumphed in three industrial revolutions*. Harvard University Press.

Mokyr, J., & Strotz, R. H. (1998). The second industrial revolution, 1870-1914. *Storia dell'economia Mondiale*, *21945*(1), 219-245.

Nahavandi, S. (2019). Industry 5.0—A human-centric solution. *Sustainability*, *11*(16), 4371.

Nof, S. Y. (2009). *Springer handbook of automation* (pp. 1379-1396). S. Y. Nof (Ed.). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Özdemirkol, M. (2023). Hasankeyf/Ilısu Barajı'nda Yeniden Yerleştirme Sürecinin Dünya Bankası Tavsiye Kararları Açısından Değerlendirilmesi. *Kent Akademisi*, *16*(4), 2734-2760.

Pizoń, J., & Gola, A. (2023). Human–machine relationship—perspective and future roadmap for industry 5.0 solutions. *Machines*, *11*(2), 203.

Rifkin. (2008). The third industrial revolution. *Engineering & Technology*, *3*(7), 26-27.

Rojko, A. (2017). Industry 4.0 concept: Background and overview. *International journal of interactive mobile technologies*, *11*(5).

Schwab, K. (2017). *The fourth industrial revolution*. Crown Currency.

Stearns, P. N. (2020). *The industrial revolution in world history*. Routledge.

Şahin, Y. (2024). Havacılık ve Yapay Zeka Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(110), 1637-1648.

Şahin, Y., & Demiral, B. (2023). Sürdürülebilirlik, inovasyon ve liderlik kavramlarına bibliyometrik bakış. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *9*(2), 146-160.

Thompson, E. P. (2016). *The making of the English working class*. Open Road Media.

Țîțu, A. M., Gusan, V., Dragomir, M., Pop, A. B., & Țîțu, Ș. (2024). Cost Calculation and Deployment Strategies for Collaborative Robots in Production Lines: An Innovative and Sustainable Perspective in Knowledge-Based Organizations. *Sustainability*, *16*(13), 5292.

Yenikaya, M. A., Güvenoğlu, E., & Kondakcı, S. (2022). Nesnelerin interneti (IoT) tabanlı akıllı sulama ve gübreleme sistemi. *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi*, *15*(1), 14-23.

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B., & Wang, L. (2021). Industry 4.0 and Industry 5.0—Inception, conception and perception. *Journal of manufacturing systems*, *61*, 530-535.

KAYNAKÇA

Alm, U., Kock, S. ve Hanelt, A. (2016). Industry 4.0 as a path towards the smart factory: A comprehensive review. *Journal of Industrial Information Integration, 6*, 1-15.

Asimakopoulos, S. ve Bessis, N. (2018). *Automation and Robotics. In Handbook of Big Data Technologies* (pp. 1-24). Springer.

Attaran, M., & Gunasekaran, S. (2019). A review of virtual, augmented, and mixed reality in surgery. *Journal of robotic surgery, 13*(4), 441-451.

Balafoutis, A. T., Beck, B., Tsiropoulos, Z., & Drosos, N. (2017). *Smart farming: Monitoring and control of crop diseases using real-time, in-situ sensing systems*. In International Conference on Information and Communication Technologies in Agriculture, Food and Environment (pp. 49-60). Springer.

Barlow, J. (2013). Big data analytics: A new platform for national security. *Signal Magazine, 67*(2), 39-43.

Barlow, J. (2016). Adoption of new technology in the healthcare industry. *Healthcare Financial Management, 70*(10), 76-80.

Bavakutty, M. (2006). The Psychology of Learning and Motivation: The Concept of Learning. *Journal of Indian Psychology, 24*(2), 45-51.

Bimber, O. ve Raskar, R. (2005). *Spatial augmented reality: merging real and virtual worlds*. CRC press.

Bishop, C. M. (2006). *Pattern Recognition and Machine Learning*. Springer.

Bloem, R., Parashar, M., Aazam, M., & Khan, S. U. (2013). Big data analytics in the cloud: A survey. *IEEE Access, 1*, 545-558.

Blok, V. ve Gremmen, B. (2018). Smart farming: towards a sustainable agricultural sector in the 21st century. *Journal of Cleaner Production, 170*, 1269-1271.

Borchers, M. R. ve Bewley, J. M. (2015). Precision livestock farming: a suite of electronic systems to ensure the best welfare of livestock and other farm animals. *Journal of animal science, 93*(6), 3133-3140.

Bramley, R. G. V. (2009). Less Favoured Areas, Agricultural Policy, and Extensive Farming Systems: A Framework for Analysis. *European Journal of Agricultural Geography, 2*(1), 1-20.

Bujak, K. R., Radu, I., Catrambone, R., Macintyre, B., Zheng, R. ve Golubski, G. (2013). A psychological perspective on augmented reality in the mathematics classroom. *Computers & Education, 68*, 536-544.

Busse, M., Vidal, S., Nielsen, T., & Wiggering, H. (2015). Environmental assessment of farming systems—A review of methods. Agriculture, *Ecosystems & Environment*, 202, 225-245.

Cai, H., Liu, H., Du, R., Zhang, Y. ve Li, K. (2018). *Design and Development of a New Robot Arm Based on Sensor Fusion.* In International Conference on Advanced Robotics and Intelligent Systems (pp. 272-279). Springer.

Chen, Y. C., Huang, Y. M. ve Hsu, Y. C. (2021). Enhancing Learning with Virtual Reality and Augmented Reality: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Educational Research Review, 33*, 100360.

Cloud Security Alliance. (2013). *Big data analytics for security intelligence*. CSA Big Data Working Group.

Davenport, T. H. ve Ronanki, R. (2018). Artificial Intelligence for the Real World. *Harvard Business Review* (HBR).

Davis, M. C. (2014). Big data analytics in supply chain: trends and challenges. *Business Horizons, 57*(3), 311-317.

Dawkins, M. S. (2017). Precision livestock farming for animal welfare: current approaches, future possibilities*. Revista Brasileira de Zootecnia, 46*(9), 685-692.

Dodevska, M. ve Mihić, M. (2018). Virtual and augmented reality in medicine: A review. *Bosnian Journal of Basic Medical Sciences, 18*(4), 293-300.

Eastwood, C. R., Worrall, D., Van Evert, F. K., Van Der Fels-Klerx, H. J. ve Stienezen, M. W. J. (2017a). An assessment of precision livestock farming technology adoption and distribution in Europe. *Computers and Electronics in Agriculture,* 139, 130-141.

Eastwood, C. R., Chapman, H. E. ve Kaler, J. (2017b). Data-driven decision making in livestock farming. *Veterinary Record, 181*(8), 195-196.

Farshid, B., Mahjoub, M. A., Moghimi, S. ve Shabaninia, A. (2018). An investigation of virtual reality applications in medical fields. *Health promotion perspectives, 8*(4), 283-288.

Feijoo, C., Gómez-Barroso, J. L., Aguado, J. M. ve Ramos, S. (2012). Mobile gaming: Industry challenges and policy implications. *Telecommunications policy, 36*(3), 212-221.

Fernandez, D. ve Aman, A. (2018). Impacts of robotic process automation on global accounting services. *Asian Journal of Accounting and Governance, 9*, 127-140.

García-Sánchez, A., Gómez-Cámara, M. ve Alvarez-García, S. (2018). Augmented Reality in the Construction Industry: A Review. *Advanced Engineering Informatics, 38*, 25-40.

García-Sánchez, A., Gómez-Pulido, J. A., Vega-Rodríguez, M. A., Noguera-Arnaldos, J. L., García-Chamizo, J. M. ve López-Coronado, M. (2018). Augmented reality systems for architectural heritage learning: A systematic review. *Journal of Educational Technology & Society, 21*(2), 78-88.

Geçgin, E., & Güney, T. (2024). Online Yiyecek ve İçecek Sipariş Yöntemini Kullanan Tüketicilerin Tutum ve Memnuniyetleri Üzerine Bir Araştırma: Van İli Örneği. *Kesit Akademi*, *10*(39), 456-484.

Gries, T. ve Lutz, V. (2018). *Application of Robotics in Garment Manufacturing*. In R. Nayak & R. Padhye (Eds.), Automation in Garment Manufacturing (pp. 179-197). Woodhead Publishing.

Guo, B., Yu, Z., Wang, L. ve Wang, H. (2012). *A survey on internet of things*. In 2012 International Conference on Computer Science and Electronics Engineering (Vol. 3, pp. 663-666). IEEE.

He, W., Xu, L. D. ve Srinivasan, B. (2014). *Internet of Things: Challenges and opportunities*. In 2014 World Automation Congress (WAC) (pp. 1-6). IEEE.

Hunter, G., Powers, R. ve Schmidt, D. (2012). *Sensing-as-a-service: Challenges, architecture, and modeling.* In 2012 IEEE Network Operations and Management Symposium (NOMS) (pp. 1213-1218). IEEE.

Industrial Internet Consortium. (2017). *A Global Industry First: Industrial Internet Consortium and Plattform Industrie 4.0 to Host Joint IIoT Security Demonstration at Hannover Messe 2017*. Retrieved from https://www.iiconsortium.org/press-room/04-20-17.htm

ITU (2013). *Overview of the Internet of Things*. ITU.

Janssen, S. J. C., Heijman, W. J. M. ve Vrolijk, H. C. J. (2017). Big data in smart farming–a review. *Agricultural Systems, 153*, 69-80.

Jayatilake, H. ve Rupasinghe, T. D. (2016). *Implementing Industry 4.0 in the Apparel Industry: A Study to Design a Customized Smart Apparel Production Plant*. Presented at the Simulation and Modelling Design Competition, at Department of Industrial Management, University of Kelaniya, Sri Lanka.

Joshi, A. ve Kim, J. (2013). An overview of internet of things for smart home environments. Journal of Telecommunication, *Electronic and Computer Engineering, 5*(2), 121-126.

Kang, B., Kim, D. ve Kang, S.-H. (2012). Real-time business process monitoring method for prediction of abnormal termination using KNNI-based LOF prediction. *Expert Systems with Applications, 39*(5), 6061-6068.

Kim, Y., Kim, H. ve Kim, Y. O. (2017). Virtual reality and augmented reality in plastic surgery: a review. *Archives of plastic surgery, 44*(03), 179-187.

King, I., Lyu, M. R., & Yang, L. T. (2013). Introduction to big data analytics. *IEEE Intelligent Systems, 28*(3), 13-14.

Kipper, G., & Rampolla, J. (2012). *Augmented reality: An emerging technologies guide to AR*. Elsevier.

Kirtsis, S. (2011). The Internet of Things: A critique of ambient technology and the all-seeing network of RFID. *Surveillance & Society, 9*(4), 401-414.

Kouroupetroglou, G. ve Giannakos, M. (2018). *A survey of virtual and augmented reality technologies for advanced manufacturing systems.* Virtual and Augmented Reality in Manufacturing, 21-43.

Kranenburg, R. V. (2013). *Every object tells a story*. In Internet of Things (pp. 251-260). Springer.

Kubick, W.R. (2012). *Big Data, Information and Meaning*. In Clinical Trial Insights, pp. 26-28.

Langley, A., Lawson, G., Hermawati, S., D'cruz, M., Apold, J., Arlt, F. ve Mura, K. (2016). Establishing the usability of a virtual training system for assembly operations within the automotive industry. *Human Factors and Ergonomics in Manufacturing & Service Industries, 26*(6), 667-679.

Lee, K. (2012). Augmented reality in education and training. *TechTrends, 56*(2), 13.

Lee, J., Lapira, E., Bagheri, B., & Kao, H. A. (2013). Recent advances and trends in predictive manufacturing systems in big data environment. *Manufacturing Letters, 1*(1), 38-41.

Leviäkangas, P. (2016). Smart farming as a service. *Journal of Agricultural Informatics, 7*(3), 36-47.

Liu, X., Li, Y., Liang, W., & Wang, L. (2019). *Research on the Development Trend and Management Mode of Intelligent Manufacturing*. In 2019 4th International Conference on Education, Management, Computer and Society (pp. 27-30). Atlantis Press.

Li, S., Da Xu, L. ve Zhao, S. (2012a). The internet of things: a survey. *Information Systems Frontiers, 17*(2), 243-259.

Li, S., Da Xu, L. ve Zhao, S. (2012b). The internet of things: a survey from the data-centric perspective. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce, 22*(2), 114-132.

Maggi, F.M., Di Francescomarino, C., Dumas, M. ve Ghidini, C. (2014). *Predictive monitoring of business processes*. In: Jarke, M., et al. (Eds.), CAiSe 2014 Proceedings, Thessaloniki, pp. 457-472.

Majeed, A. A. ve Rupasinghe, T. D. (2017). Internet of Things (IoT) Embedded Future Supply Chains for Industry 4.0: An Assessment from an ERP-based Fashion Apparel and Footwear Industry. *International Journal of Supply Chain Management, 6*(1), 25-40.

Marry, M. (2013). *Internet of Things: A new buzzword for the same old problems?*. In 2013 3rd IEEE International Advance Computing Conference (IACC) (pp. 147-152). IEEE.

Mishra, S. ve Mishra, S. K. (2018). *Robotics in industry: A review. In Proceedings of International Conference on Advances in Computing*, Communication and Control (pp. 370-374). Springer.

Moon, I., Lee, G., Park, J., Kiritsis, D. ve von Cieminski, G. (Eds.). (2018). *Advances in Production Management Systems: Smart Manufacturing for Industry 4.0.* APMS 2018. IFIP Advances in Information and Communication Technology. Springer, Cham.

Poole, D. ve Goebel, R. (1998). *Computational Intelligence: A Logical Approach*. Oxford University Press.

Poppe, K. J., Wolfert, J. ve Verloop, C. M. (2013). Future prospects for precision agriculture in the Netherlands. *NJAS-Wageningen Journal of Life Sciences, 66*, 59-70.

Pretz, D. (2013). *Internet of Things: An Introduction to Industry 4.0. A White Paper, Genpact.*

Richard, B. T. ve Felipe, M. (2018). Analyzing the Impacts of Industry 4.0 in Modern Business Environments. IGI Global.

Psotka, J. (2013). Educational games and virtual reality as disruptive technologies. *Journal of Educational Technology & Society, 16*(2), 69-80.

Radnejad, A. B. ve Vredenburg, H. (2019). Disruptive technological process innovation in a process-oriented industry: A case study. *Journal of Engineering and Technology Management, 53*, 63-79.

Roblek, V., Meko, M. ve Krapez, A. (2016). A Complex View of Industry 4.0. *SAGE Open, 6*(2), 2158244016653987.

Rose, D. C. ve Chilvers, J. (2018). Agriculture 4.0: Broadening responsible innovation in an era of smart farming. *Frontiers in Sustainable Food Systems*, 2, 74.

Russom, P. (2011). *Big Data Analytics*. In TDWI Best Practices Report, pp. 1-40.

Rüßmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P. ve Harnisch, M. (2015). *Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries*. Boston consulting group, 9(1), 54-89.

Saito, T., Fuchigami, H., Ohya, J. ve Suzuki, T. (2019). The Effectiveness of Augmented Reality and Virtual Reality in Surgical Training: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Surgical Education, 76*(6), 1668-1679.

SAS. (2014). *What is big data analytics*? SAS White Paper.

Stylios, G. (1996). The Principles of Intelligent Textile and Garment Manufacturing Systems. *Assembly Automation, 16*(3), 40-44.

Smith, M. D. (2018). Precision livestock farming technologies for welfare management: A review. *Computers and Electronics in Agriculture, 145*, 333-341.

Stevens, M. P., Hume, M. E., Dritz, S. S., & Tokach, M. D. (2016). Monitoring animal health and wellbeing: challenges and opportunities for social science. *Frontiers in Veterinary Science*, 3, 20.

Shaikh, S. ve O'Connor, M. (2020). *Current state of virtual and augmented reality in healthcare and future directions*. Medical devices (Auckland, NZ), 13, 455.

Shepherd, A., Sandu, S. ve Moshfegh, B. (2018). A review of digital agriculture and emerging technologies. *Journal of Agricultural Engineering, 49*(3), 139-152.

Sherman, W. R. ve Craig, A. B. (2018). *Understanding virtual reality: Interface, application, and design*. Morgan Kaufmann.

Stanton, N. A. (2012). *Human factors in healthcare: Understanding and improving the safety and usability of medical systems*. CRC press.

Şahin, Y. (2024). Havacılık ve Yapay Zeka Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(110), 1637-1648.

Tilson, D., Lyytinen, K. ve Sørensen, C. (2010). Digital infrastructures: The missing IS research agenda. *Information Systems Research, 21*(4), 748-759.

Vaidya, S., Ambad, P. ve Bhosle, S. (2018). Industry 4.0: A Glimpse. *Procedia Manufacturing, 20*, 233-238.

Van der Aalst, W.M.P., et al. (2011). *Process Mining Manifesto*. In: Daniel, F., Barkaoui, K., Dustdar, S. (Eds.), BPM International Workshops 2011 Proceedings, Clermont-Ferrand, pp. 169-194.

Van der Aalst, W.M.P. (2013). *Business process management: A comprehensive survey*. ISRN Software Engineering, 2013(1), 1-37.

Varghese, A. ve Tandur, D. (2014). *Wireless Requirements and Challenges in Industry 4.0.* In 2014 International Conference on Contemporary Computing and Informatics (IC3I) (pp. 634-638). doi: 10.1109/IC3I.2014.7019732.

Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C. ve Bogaardt, M. J. (2017). *Big data in smart farming–a review*

Wexelblat, A. (2014). *Virtual reality and healthcare*. In Virtual Reality (pp. 111-132). Springer.

Wilamowski, B. M. (2010). *Industrial internet of things*. In 2010 IEEE Industrial Electronics Society Annual Conference (IECON) (pp. 3156-3161). IEEE.

Wolf, J. ve Buttel, F. H. (1996). Environmental sociology and the debate over precision agriculture. *Rural Sociology, 61*(4), 640-660.

Zhong, R. Y., Xu, X., Klotz, E. ve Newman, S. T. (2017). Intelligent Manufacturing in the Context of Industry 4.0: A Review. *Engineering, 3*(5), 616-630.

Zhou, K., Liu, T. ve Zhou, L. (2015). *Industry 4.0: Towards Future Industrial Opportunities and Challenges*. In 2015 12th International Conference on Fuzzy Systems and Knowledge Discovery (FSKD) (pp. 2147-2152). doi: 10.

KAYNAKÇA

Akkaya, B., Gunsel, A., ve Yikilmaz, I. (2021). Digital management towards society 5.0: a review of the framework for Kurt Lewin theory during COVID-19 pandemic. *Emerging Challenges, Solutions, and Best Practices for Digital Enterprise Transformation*, 120-137.

Aksoy, S. (2017). Değişen teknolojiler ve endüstri 4.0: endüstri 4.0'ı anlamaya dair bir giriş. *Sav katkı*, *4*, 34-44.

Aquilani, B., Piccarozzi, M., Abbate, T., ve Codini, A. (2020). The role of open innovation and value co-creation in the challenging transition from industry 4.0 to society 5.0: Toward a theoretical framework. *Sustainability*, *12*(21), 8943.

Arı, E. S. (2021). Süper Akıllı Toplum: Toplum 5.0. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *23*(1), 455-479.

Atalay, M., ve Çelik, E. (2017). Büyük veri analizinde yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamalari-artificial intelligence and machine learning applications in big data analysis. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(22), 155-172.

Berawi, M. A. (2019). Managing nature 5.0 in industrial revolution 4.0 and society 5.0 era. *International Journal of Technology*, *10*(2), 222-225.

Czapran, T. (2023). Management and Society 5.0. *Social Development and Security*, *13*(4), 81-90.

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişim Teknolojileri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(24), 436-450.

Çukurbaşı, B., Gençay, S., Baysal, E., ve Kıyıcı, G. (2023). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Endüstri 4.0 ve/veya Toplum 5.0 ile İlişkili Kavramlara Yönelik Farkındalıklarının Geliştirilmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(2), 99-112.

Doyle Kent, M. ve Kopacek, P. (2019). Industry 5.0: Is the Manufacturing Industry on the Cusp of a New Revolution? https://www.researchgate.net/publication/336819748. (Erişim Tarihi: 04.05.2024).

Durmuş, A., ve Dağlı, A. (2017). 4. Industrial Revolution and New Generation Communication Technologies. *Innovation and Global Issues 2: Extended Abstracts Book*, 290.

Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum, WEF) 2020. https://kpmg.com/tr/tr/home/gorusler/2020/01/dunya-ekonomik-forumu-2020.html (Erişim tarihi: 02.05.2024)

Ercan, T., ve Kutay, M. (2016). Endüstride nesnelerin interneti (IoT) uygulamaları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *16*(3), 599-607.

Erdoğan, S. U. (2023). Yönetim alanındaki işe yabancılaşma makalelerinin bibliyometrik analizi. *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 111-139.

Ferreira, C. M., & Serpa, S. (2018). Society 5.0 and social development: Contributions to a discussion. Management and Organizational Studies, 5 (4), 26–31.

Fukuda, K. (2020). Science, technology and innovation ecosystem transformation toward society 5.0. *International journal of production economics*, *220*, 107460.

Geçgin, E., & Gülsoy, N. (2024). Sosyo-Demografik Özellikler ile Cam Tavan Sendromu Arasındaki İlişki: Mutfak Çalışanları Örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (64), 102-119.

Işık, A. F. (2013). *Sensör çeşitleri, robotik alanda kullanılan sensörler ve FSR sensör uygulaması* (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

İŞKUR (2018). İşgücü Piyasası Araştırması. Türkiye İş Kurumu, https://media.iskur.gov.tr/26549/istihdamda3i-28-sayi-ek-isgucu-piyasasi-arastirmasi-2018-yili-sonuclari.pdf. (Erişim tarihi: 10.05.2024)

İŞKUR (2023). İşbaşı Eğitim Programları. https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/aktif-isgucuprogramlari/isbasi-egitim-programlari. (Erişim tarihi: 10.05.2024)

Jankelová, N., ve Puhovichová, D. (2022). *Organizational innovation in the age of industry 4.0 from management perspective*. Verlag Dr. Kovac GmbH.

Karadeniz, E., Koşan, L., Gecgin, E., & Beyazgül, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlik düzeylerinin analizi: Kafkas Üniversitesi Sarikamiş Kampüsünde bir araştirma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(2), 325-346.

Keats, D., ve Schmidt, J. P. (2007). The genesis and emergence of Education 3.0 in higher education and its potential for Africa. *First monday*, *12*(3), 3-5.

Kılıç, R. (2023). Sanayi Devrimlerinin Serüveni: Endüstri 1.0'dan Endüstri 5.0'a. *Takvim-i Vekayi*, *11*(2), 276-291.

Koşan, L., & Geçgin, E. (2013). Hedef maliyetleme sisteminin menü analizinde kullanılması: bir yiyecek içecek işletmesinde yapılan uygulama ve sonuçları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *22*(2), 391-410.

Koumpan, E., ve Topol, A. (2023). Value-driven architecture enabling new interaction models in Society 5.0. *Human Factors in Software and Systems Engineering*, *94*(94).

Kurniawan, A., Komara, B.D. ve Setiawan, H.C.B. (2019). Preparation and Challenges of Industry 5.0 for Small and Medium Enterprises in Indonesia. Economics and Business, 2 (2): 155-160.

Martynov, V. V., Shavaleeva, D. N., ve Zaytseva, A. A. (2019, September). Information technology as the basis for transformation into a digital society and industry 5.0. In *2019 International Conference" Quality Management, Transport and Information Security, Information Technologies"(IT&QM&IS)* (pp. 539-543).

Maťovčíková, D. (2017). Industry 4.0 as the culprit of unemployment. 12th IWKM 2017, 12–13 October 2017. *Trenčín, Slovakia*.

Mourtzis, D., Angelopoulos, J., & Panopoulos, N. (2022). A Literature Review of the Challenges and Opportunities of the Transition from Industry 4.0 to Society 5.0. *Energies*, *15*(17), 6276.

Özden, A. T. (2022). 1.0'dan 5.0'a dünya: Web, pazarlama, endüstri ve toplum. *Journal of Business in The Digital Age*, *5*(1), 29-44.

Özdoğan, O. (2017). *Endüstri 4.0: dördüncü sanayi devrimi ve endüstriyel dönüşümün anahtarları*. Pusula.

Özer, G. (2020). Eklemeli üretim teknolojileri üzerine bir derleme. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *9*(1), 606-621.

Özsağlam, M. Y. (2021). Endüstri 4.0 Altında IoT Özellikli Akıllı Uygulamalar. *Five Zero*, *1*(1), 34-45.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

Russiian, O. A. (2021). The influences of the" Industry 4.0" development on the human capital of the industrial enterprise: foreign experience. *Economy of industry*, (4 (96)), 93-117.

Saini, N. (2022). Issues, Challenges, and Impact on Women Employment in Industry 4.0. In *Gender Perspectives on Industry 4.0 and the Impact of Technology on Mainstreaming Female Employment* (pp. 132-148). IGI Global.

Salgues, B. (2018). From Society 5.0 to Its Associated Policies.

Saniuk, S., Grabowska, S., ve Gajdzik, B. (2020). Social expectations and market changes in the context of developing the industry 4.0 concept. *Sustainability*, *12*(4), 1362.

Saracel, N., ve Aksoy, I. (2020). Toplum 5.0: Süper akıllı toplum. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *9*(2), 26-34.

Serinikli, N. (2018). Endüstri 4.0'in özel, kamu ve kooperatif sektörlerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1607-1621.

Sidek, S., Khadri, N. A. M., Hasbolah, H., Yaziz, M. F. A., Rosli, M. M., & Husain, N. M. (2021, August). Society 5.0: green logistics consciousness in enlightening environmental and social sustainability. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 842, No. 1, p. 012053). IOP Publishing.

SKD Türkiye (2024). İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği, https://www.skdturkiye.org/ (Erişim Tarihi: 03.04.2024).

Skobelev, P.O. ve Borovik, S.Y. (2017). On the Way from Industry 4.0 to Industry 5.0: From Digital Manufacturing to Digital Society. International Scientific Journal "Industry 4.0", 2 (6): 307-311.

Şahin, Y. (2024). Havacılık ve Yapay Zeka Alanındaki Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(110), 1637-1648.

Taş, H. Y. (2018). Dördüncü sanayi devrimi'nin (endüstri 4.0) çalışma hayatına ve istihdama muhtemel etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, *9*(16), 1817-1836.

Topcu, H. (2020). Türk telekomünikasyon sektörünün Endüstri 4.0 sürecinde Türkiye ekonomisine etkileri.

Torun, B. T. (2023). The Effects of Green Transformational Leadership on The Green Behaviour of Business, The Environment and The Green Performance. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (61), 31-53.

Turečková, K., Nevıma, J., Vaňová, A., & Vıtálišová, K. (2023). Society 4.0: general economic implications. *Journal of European Economy*, *22*(2), 146-157.

Vacek, J. (2017). On the road: from industry 4.0 to society 4.0.

Vieira, R., Monteiro, P., Azevedo, G., & Oliveira, J. (2023, June). Society 5.0 and Education 5.0: A Critical Reflection. In *2023 18th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)* (pp. 1-6). IEEE.

Yenikaya, M. A., Kerse, G., & Oktaysoy, O. (2024). Artificial intelligence in the healthcare sector: comparison of deep learning networks using chest X-ray images. *Frontiers in Public Health*, *12*, 1386110.

Yıldız, A. (2018). Endüstri 4.0 ve akıllı fabrikalar. *Sakarya University Journal of Science*, *22*(2), 546-556.

Yücebalkan, B. (2020). Endüstri 4.0'dan Endüstri 5.0'a Geçiş Sürecine Genel Bakış. *pearson journal*, *5*(9), 241-250.

Zengin, Y., Naktiyok, S., Kaygın, E., Kavak, O., ve Topçuoğlu, E. (2021). An investigation upon industry 4.0 and society 5.0 within the context of sustainable development goals. *Sustainability*, *13*(5), 2682.

Zhang, Y. (2014). The standard of 'civilisation'redux: towards the expansion of international society 3.0?. *Millennium*, *42*(3), 674-696.

KAYNAKÇA

Benitez, J., Arenas, A., Castillo, A., & Esteves, J. (2022). Impact Of Digital Leadership Capability on Innovation Performance: The Role of Platform Digitization Capability. *Information and Management, 59*(2), 1–17.

Bharadwaj, A., El Sawy, O. A., Pavlou, P. A., & Venkatraman, N. (2013). Digital business strategy: Toward a next generation of insights. *MIS Quarterly, 37*(2), 471-482.

Bharadwaj, A., El Sawy, O. A., Pavlou, P. A., & Venkatraman, N. V. (2013). Digital business strategy: toward a next generation of insights. *MIS Quarterly*, 471-482.

Blaschke, M., Cigaina, M., Riss, U. V., & Shoshan, I. (2017). Designing business models for the digital economy. *Shaping the Digital Enterprise: Trends and Use Cases in Digital Innovation and Transformation*, 121-136.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W.W. Norton & Company.

Bulanıklı, M., Ayaşan, T., Karadaş, K., Çelik, Ş., Erdoğan, S. U., & Kobanoğlu, M. S. (2022). Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Bakış Açılarına İlişkin Bir Anket Çalışması. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *12*(2), 1265-1276.

Chen, H., Chiang, R. H. L., & Storey, V. C. (2012). Business Intelligence and Analytics: From Big Data to Big Impact. *MIS Quarterly, 36*(4), 1165-1188.

Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard Business Review, 96*(1), 108-116.

Deloitte. (2015). *Survival Through Digital Leadership*. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/technology/Survival%20through%20Digi tal%20Leadership_safe.pdf.

Erdoğan, S. U., & Çiğdemli, A. Ö. Ö. (2022). Turizm bağlamında işgören devri (turnover) çalışmalarının bibliyometrik analizi: web of science örneği. *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, *4*(2), 84-107.

Gebayew, C., Hardini, I. R., Panjaitan, G. H. A., & Kurniawan, N. B. (2018, October). A systematic literature review on digital transformation. In *2018 International Conference on Information Technology Systems and Innovation (ICITSI)* (pp. 260-265). IEEE.

Hussain, H. N., Alabdullah, T. T. Y., Ries, E., & Jamal, K. A. M. (2023). Implementing Technology for Competitive Advantage in Digital Marketing. *International Journal of Scientific and Management Research*, *6*(6), 95-114.

Imran, F., Shahzad, K., Butt, A., & Kantola, J. (2020). Leadership competencies for digital transformation: evidence from multiple cases. In *Advances in Human Factors, Business Management and Leadership: Proceedings of the AHFE 2020 Virtual Conferences on Human Factors, Business Management and Society, and Human Factors in Management and Leadership, July 16-20, 2020, USA* (pp. 81-87). Springer International Publishing.

International Telecommunication Union (2018). https://www.itu.int/web/pp-18/en/backgrounder/digital-inclusion-of-all (Erişim Tarihi: 17.03.2024).

Jin Zhang, J., Lichtenstein, Y., & Gander, J. (2015). Designing scalable digital business models. In *Business models and modelling* (pp. 241-277). Emerald Group Publishing Limited.

Kurpayanidi, K. (2023). Modern digitalization: priorities and prospects in the context of economic transformation. *Actual Problems of Humanities and Social Sciences*, *3*(2), 22-28.

Li, F. (2020). The digital transformation of business models in the creative industries: A holistic framework and emerging trends. *Technovation*, *92*, 102012.

Ly, B. (2023). The Interplay of Digital Transformational Leadership, Organizational Agility, and Digital Transformation. *Journal of the Knowledge Economy.* https://doi.org/10.1007/s13132-023-01377-8

Mihova, T., & Chukalov, K. (2019, October). Digital business models in industrial enterprises. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* (Vol. 618, No. 1, p. 012074). IOP Publishing.

Oktaysoy, O., Topcuoglu, E., & Kaygin, E. (2023). A study on digital leadership scale adaptation. *International Journal of Organizational Leadership*.

Olifirov, A. V., Makoveichuk, K. A., & Petrenko, S. A. (2019). Transformation of business models in the digital economy. *International Journal of Open Information Technologies*, *7*(4), 85-91.

Osman, A. M. S., Elragal, A. A., & Ståhlbröst, A. (2022). Data-driven decisions in smart cities: A digital transformation case study. *Applied Sciences*, *12*(3), 1732.

Özdemirkol, M. (2020). Çevre bilinci eğitiminde Muş Alparslan Üniversitesi'nin ders müfredatı üzerine bir inceleme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(UMS'20), 181-191.

Philip, J., Gilli, K., & Knappstein, M. (2023). Identifying key leadership competencies for digital transformation: evidence from a cross-sectoral Delphi study of global managers. *Leadership & organization development journal*, *44*(3), 392-406.

Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2015). How smart, connected products are transforming companies. *Harvard Business Review, 93*(10), 96-114.

Rachinger, M., Rauter, R., Müller, C., Vorraber, W., & Schirgi, E. (2018). Digitalization and its influence on business model innovation. *Journal of manufacturing technology management*, *30*(8), 1143-1160.

Ritter, M., & Schanz, H. (2019). The sharing economy: A comprehensive business model framework. *Journal of cleaner production*, *213*, 320-331.

Seufert, E. B. (2013). *Freemium economics*: Leveraging analytics and user segmentation to drive revenue. Elsevier.

Shehadeh, M., Almohtaseb, A., Aldehayyat, J., & Abu-AlSondos, I. A. (2023). Digital transformation and competitive advantage in the service sector: a moderated-mediation model. *Sustainability*, *15*(3), 2077.

Sheninger, E. (2014). Pillars of digital leadership. *International Center for Leadership in Education*, *1*(4).

Shpylyk, S., Pinyak, I., & Shveda, N. (2021). Digital marketing as an innovative control element: development by evolution.

Şahin, Y. (2024). Dijital Liderlik ve İnovasyon Kabiliyeti Arasındaki İlişki Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(108), 1179-1188.

Şahin, Y., & Demiral, B. (2023). Sürdürülebilirlik, inovasyon ve liderlik kavramlarına bibliyometrik bakış. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *9*(2), 146-160.

Teece, D. J. (2010). Business models, business strategy and innovation. *Long range planning*, *43*(2-3), 172-194.

Topcuoglu, E., Oktaysoy, O., Erdogan, S. U., Kaygin, E., & Karafakioglu, E. (2023). The mediating role of job security in the impact of digital leadership on job satisfaction and life satisfaction. *Marketing and Management of Innovations*.

Topçuoğlu, E., Kavak, O., & Yenikaya, M. A. (2022). İnovatif bir strateji olarak dijital liderliğin teknoloji kabul modeli ile analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(42), 569-585.

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N., & Haenlein, M. (2019). Digital transformation: A multidisciplinary reflection and research agenda. *Journal of Business Research*, 122, 889-901.

Vial, G. (2021). Understanding digital transformation: A review and a research agenda. *Managing digital transformation*, 13-66.

Warner, K. S., & Wäger, M. (2019). Building dynamic capabilities for digital transformation: An ongoing process of strategic renewal. *Long range planning*, *52*(3), 326-349.

Westerman, G., & Bonnet, D. (2015). Revamping your business through digital transformation. *MIT Sloan management review*, *56*(3), 10.

Zhu, P. (2015). *Digital master: Debunk the myths of enterprise digital maturity*. Lulu Press, Inc. https://dl.acm.org/doi/abs/10.5555/2789384

Zolnowski, A., Anke, J., & Gudat, J. (2017). Towards a cost-benefit-analysis of data-driven business models.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D., & Restrepo, P. (2019). Automation and new tasks: How technology displaces and reinstates labor. *Journal of Economic Perspectives, 33*(2), 3-30.

Akbulut, A. (2018). Endüstri 4.0, Nesnelerin İnterneti ve İmalat Teknolojileri: Dijitalleşme ve Yapay Zekâ. *Elektrik Mühendisliği ve Bilimleri Dergisi, 5*(1), 68-76.

Anderson, C. (2016). The Long Tail: Why the Future of Business is Selling Less of More. Random House.

Armbrust, M., et al. A view of cloud computing. *Communications of the ACM*, vol. 53, no. 4, 2010, pp. 50-58.

Arslan, G., & Özçelik, Y. (2016). Bulut Bilişim: İş Modelleri, Güvenlik ve Veri Mahremiyeti. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 47*, 65-84.

Atzori, L., Iera, A., & Morabito, G. (2017). The Internet of Things: A survey. *Computer Networks, 54*(15), 2787-2805.

Autor, D. (2015). Why are there still so many jobs? The history and future of workplace automation. *Journal of Economic Perspectives, 29*(3), 3-30.

Aydın, M., & Özçelik, Y. (2019). Yeni Nesil İş Modelleri ve Dijital Dönüşüm: Bir Değer Zinciri Yaklaşımı. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 17*(34), 165-186.

Bakos, Y. (1998). The Emerging Landscape for Retail E-Commerce. *Journal of Economic Perspectives,* vol. 12, no. 3, pp. 51-68.

Bayar, H. T., & Öztürk, M. (2021). Teknolojinin istihdam üzerine etkisi: VAR analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(2), 119-127.

Berners-Lee, T. (1999). *Weaving the Web: The Original Design and Ultimate Destiny of the World Wide Web by Its Inventor*. HarperBusiness.

Bessen, J. E. (2016). *AI and jobs: The role of demand*. NBER Working Paper No. 24235.

Brown, C. (2012). Microelectronics and Consumer Electronics Industry Trends*. Proceedings of the IEEE, 100(*4), 1054-1060.

Brown, J. (2020). *Computer architecture fundamentals and principles of computer design*. CRC Press.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & Company.

Brynjolfsson, E., and Hitt, L. (2000). Beyond Computation: Information Technology, Organizational Transformation and Business Performance. *Journal of Economic Perspectives,* vol. 14, no. 4, 2000, pp. 23-48.

Brynjolfsson, E., and McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W. W. Norton & Company, 2014.

Buyya, R., et al. (2009). Cloud computing and emerging IT platforms: Vision, hype, and reality for delivering computing as the 5th utility." *Future Generation Computer Systems*, vol. 25, no. 6, pp. 599-616.

Buyya, R., et al. (2010). *Cloud computing: principles and paradigms*. John Wiley & Sons.

Büyüközkan, G., & Göçer, F. (2017). Yapay Zekâ ve Endüstri 4.0. *Mühendis ve Makina, 58*(687), 5-10.

Campbell-Kelly, M. (2003). *A History of the Personal Computer: The People and the Technology.* MIT Press.

Ceruzzi, P. E. (2003). *A History of Modern Computing*. MIT Press.

Chen, X., et al. (2017). Advances in Microelectronic Materials and Fabrication Techniques. *Advanced Materials, 29*(43), 1702090.

Chen, Y., Misra, S., & Huang, X. (2019). Mobile Application Security: Malware Threats and Defenses. *IEEE Communications Surveys & Tutorials, 21*(3), 2377-2397.

Clark, A. (2017). The Digital Divide: Arguments for and Against Facebook, Google, Texting, and the Age of Social Networking. St. Martin's Griffin.

Clark, A. (2018). *The Internet of Things in the Industrial Sector: Opportunities and Challenges*. Routledge.

Clark, R. E. (2017). The impact of technology on the educational landscape. *Educational Psychologist, 52*(2), 85-97.

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişim Teknolojileri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12*(24), 436-450.

Davis, R. (2020). *The Technological Society*. Routledge.

Dean, T., & Kaelbling, L. P. (2020). Planning and decision-making in partially observable, stochastic domains. *Annual Review of Control, Robotics, and Autonomous Systems, 3*, 77-103.

Deepika, G., & Gupta, M. (2020). Impact of Smartphones on Society. *International Journal of Recent Technology and Engineering, 8*(6), 4787-4790.

Eravcı, D. B. (2010). Kurumların dijital dönüşümü: büyük veri. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, *11*(1), 90-112.

Eraydın, A.(2001) *Yeni Ekonomi'nin Getirdiği Fırsat ve Riskler Toplumsal ve Mekânsal Açıdan*, Yeni Ekonomi El Kitabı, Ankara: T.C. Merkez Bankası Yay.

García, J., et al. (2020). Microelectronics in Biomedical Applications: Current Trends and Future Directions. *Biosensors and Bioelectronics*, 156, 112126.

George, M. (2004). *The History of Computers*. The Princeton Review.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT Press.

Gradisar, M., Wolfson, A. R., Harvey, A. G., Hale, L., Rosenberg, R., & Czeisler, C. A. (2013). The Sleep and Technology Use of Americans: Findings from the National Sleep Foundation's 2011 Sleep in America Poll. *Journal of Clinical Sleep Medicine, 9*(12), 1291-1299.

Gupta, A. (2017). The Impact of Computer Technology on Various Sectors. *International Journal of Computer Science and Information Technologies, 8*(3), 89-98.

Güçlü, N., & Gündüz, Ş. (2019). Bilgisayar Destekli Eğitim: Öğrenmeye Etkisi ve Eğitim Ortamlarında Kullanımı. *Eğitim ve Bilim, 44*(200), 107-125.

Güzel, E., & Arslan, G. (2020). Dijital Dönüşüm ve İşgücü: Geleceğin Çalışma Yaşamına İlişkin Bir İnceleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22*(1), 1-26.

Hashem, I. A. T., et al. The rise of 'big data' on cloud computing: Review and open research issues. *Information Systems,* vol. 47, 2015, pp. 98-115.

Jadeja, Y., & Modi, K. (2012). *Cloud computing - concepts, architecture and challenges*. In Proceedings of the 2012 International Conference on Computing, Electronics and Electrical Technologies (ICCEET), pp. 877-880.

Johnson, S. (2019). *Industry 4.0: The Industrial Internet of Things*. CRC Press.

Jorgenson, D. W., and Vu, K. M. Information Technology and the World Growth Resurgence. *Scandinavian Journal of Economics*, vol. 109, no. 4, 2007, pp. 741-764.

Kanwal, S., & Jain, P. (2017). Impact of Smartphone's on Society. International Journal of Scientific Research in Computer Science, *Engineering and Information Technology, 2*(3), 394-398.

Kılıçoğlu, G., & Uğurlu, S. (2015). Yapay Zekâ: Üretim Süreçlerindeki Etkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(2), 241-258.

Kolat, H. B. (2023). Bulut bilişim servis sağlayıcısının veri güvenliğinin sağlanmasından doğan sorumluluğu.

Krol, E. (1992). *The Whole Internet: User's Guide and Catalog*. O'Reilly Media.

Kumar, V. (2022). Artificial Intelligence and Its Impact on Society. *Journal of Artificial Intelligence Research, 17*(2), 120-.

Lee, D. (2019). *Nanomaterials and Nanotechnology in Microelectronics*. Materials Today, 22, 16-24.

Marston, S., et al. "Cloud computing—The business perspective." Decision Support Systems, vol. 51, no. 1, 2011, pp. 176-189.

Rayport, J. F., & Sviokla, J. J. (1994). Managing in the Marketspace. *Harvard Business Review, 72*(6), 141-150.

Roberts, J. A., Yaya, L. H., & Manolis, C. (2014). "The Invisible Addiction: Cell-Phone Activities and Addiction among Male and Female College Students." *Journal of Behavioral Addictions, 3*(4), 254-265.

Russell, S. J., & Norvig, P. (2020). *Artificial intelligence: A modern approach*. Pearson.

Sinan, T. (2022). *Yüksek teknoloji ihracatı ve iktisadi büyüme* (Master's thesis, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Smith, P. (2020). *Digital Transformation in Manufacturing: Creating Smarter Industrial Operations.* Kogan Page.

Swan, M. "Blockchain: Blueprint for a New Economy." O'Reilly Media, 2015.

Tapscott, D. (1998). *Growing Up Digital: The Rise of the Net Generation*. McGraw-Hill.

Tekin, M., Zerenler, M. ve Bilge, A. (2005). Bilişim teknolojileri kullanımınınişletme performansına etkileri: lojistik sektöründe bir uygulama. İstanbul Ticaret Üniversitesi, *Fen Bilimleri Dergisi, 4* (8), 115-129.

Topcuoglu, E., Kobanoglu, M. S., Kaygın, E., Karafakıoglu, E., Erdogan, S. U., Torun, B. T., & Oktaysoy, O. (2023). The Improving Role of Digital Leadership in the Impact of Social Loafing on Job Performance. *International Journal of Organizational Leadership*, *12*(1).

Yazıcı, A. (2018). The Impact of Information Technology on Business Process Efficiency. *International Journal of Business and Management, 7*(2), 40-55.

KAYNAKÇA

Akgün, A. E., & Güner, M. (2022). Türkiye'de teknoparkların gelişimi ve önemi. *Millî teknoloji hamlesi içinde (ss. 239-261). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları*.

Babkin, I., Smirnova, O., Asimov, P., & Byankin, A. (2020). Technopark organizational and economic structures: Classification and features. In *Proceedings of the 2nd International Scientific Conference on Innovations in Digital Economy* (pp. 1-8).

Barlas, E., & Aybek, U. (2024). Teknoloji geliştirme bölgeleri yönetici şirketlerine sağlanan muafiyet ve istisnaların vergi mevzuatına göre değerlendirilmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari Çalışmalar Dergisi*, *2*(1), 1-19.

Bilgin, O., & IŞIK, H. B. (2022). Türkiye'deki teknoloji geliştirme bölgeleri üzerine tekno-ekonomik araştırmalar: Makale ve tezler üzerine bir içerik analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 341-362.

Canbulat, A. (2024). *Teknoloji geliştirme bölgelerine uygulanan vergi teşvikleri: Türkiye ve seçilmiş AB ülkeleri örneği* (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Castells, M. (1994). European cities, the informational society, and the global economy. *New left review*, 18-18.

Çelik, M. (2011). Şirketlerin İnovasyon yapma eğilimlerinde üniversite-sanayi işbirliğinin rolü ve ODTÜ Teknokent örneği (Master's thesis, Marmara Universitesi (Turkey)).

Çetin, M. (2006). Bölgesel kalkınmada sosyal ağların rolü: Silikon vadisi örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*(1), 1-25.

Doğan, M. E. (2020). *Teknokentler ve girişimcilik ilişkisi üzerine bibliyometrik analiz çalışması* (Master's thesis, Bursa Uludag University (Turkey)).

Durguter, H. (2012). Kent modelleri ve sürdürülebilir kent yönetimi. *Electronic Turkish Studies*, *7*(3).

Etzkowitz, H., & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: from National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of university–industry–government relations. *Research policy*, *29*(2), 109-123.

Görkemli, H. N. (2011). Bölgesel kalkınmada teknoparkların önemi ve Konya Teknokent örneği.

Gztcom internet sitesi. https://www.gzt.com/arama?q=c2lsaWtvbiUyMHZhZGlzaQ%3D%3D (Erişim Tarihi: 15.10.2024).

Hocaoğlu, A., & Altuğ, S. (2018). Teknoparkların inovasyon ekosistemindeki yeri ve inovasyon başarısına katkısı: Teknopark İzmir özelinde bilişim sektöründe bir şirket örneği. *Izmir Democracy University Social Sciences Journal*, *1*(1), 70-86.

Inaltekin, F., & Gurakan, I. (2017). A unıque technopark from turkey: Bılkent cyberpark & Its value-added servıces'results. *University-Industry Links: Coproducing Knowledge, Innovation & Growth*, 485.

Leydesdorff, L. (2012). The triple helix, quadruple helix,…, and an N-tuple of helices: explanatory models for analyzing the knowledge-based economy?. *Journal of the knowledge economy*, *3*, 25-35.

Link, A. N., & Scott, J. T. (2003). The growth of research triangle park. *Small business economics*, *20*, 167-175.

Luger, M. I., & Goldstein, H. A. (2000). *Technology in the garden: research parks and regional economic development*. Univ of North Carolina Press.

Maninggar, N. (2019). Accelerating Economic Development through Technopark: The staging of National Science-Technopark Formation Process in Indonesia. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, 328. https://doi.org/10.1088/1755-1315/328/1/012047.

Oborin, M. (2022). Experıence And Prospects For The Development Of Technoparks In The Regıons Of Russıa. *Transbaıkal State Unıversıty Journal*. https://doi.org/10.21209/2227-9245-2022-28-2-92-100.

Özdemir, Y. (2018). Teknoparklar üzerine bir değerlendirme: ODTÜ Teknokent firmalarının etkinlik analizi. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, *9*(35), 133-158.

Özdemir, S., Arslan, S., & Özdemir, F. (2024). Türkiye'de Start Up Girişimlerine Bakış: Çanakkale İlinde Bir Vaka Analizi. *Alanya Akademik Bakış*, *8*(2), 533-550.

Phan, P. H., Siegel, D. S., & Wright, M. (2005). Science parks and incubators: observations, synthesis and future research. *Journal of business venturing*, *20*(2), 165-182.

Radosevic, S., & Myrzakhmet, M. (2009). Between vision and reality: Promoting innovation through technoparks in an emerging economy. *Technovation*, *29*(10), 645-656.

Rothaermel, F. T., Agung, S. D., & Jiang, L. (2007). University entrepreneurship: a taxonomy of the literature. *Industrial and corporate change*, *16*(4), 691-791.

Sain, K., & Berber, Ş. (2024). Küresel Rekabette Yükseköğretimin Artan Önemi: Türkiye ve Diğer OECD Ülkeleri Üzerine Panel Eşbütünleşme Analizi. *Yükseköğretim Dergisi*, *14*(2), 71-92.

Sorenson, O. (2024). Silicon Valley. In *The Palgrave Encyclopedia of Private Equity* (pp. 1-4). Cham: Springer International Publishing.

Sung, T. K. (2002). Knowledge and technology transfer in technoparks development. *International Journal of Technology, Policy and Management*, *2*(3), 240-259.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü, İstatistik raporu. https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/istatistik/TGBIstatistikiBilgiler2024V10.pdf

Tekin, E. (2021). Türkiye'de start-up ekosistemi üzerine bir değerlendirme. *Econder International Academic Journal*, *5*(1), 33-48.

Tunçalp, D. (2015). Dynamic Capabilities of Business Incubators for Technology Start-Ups: The Case of ITU ARI Teknokent in Turkey. In *Conference on Engineering And Technology Management GCETM-2015* (p. 277).

Tutar, İ., & Orbey, Ö. (2024). Start-up Değerlemesi: Yeni bir Yöntem Önerisi. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, *9*(3), 549-574.

Yıldız, T. (2015). *Teknokentlerde kümelenmenin yenilik üzerine etkisi: Türkiye'deki teknokentler üzerine bir uygulama* (Doctoral dissertation, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Yusufoğlu, A. (2014). *Teknoloji geliştirme bölgeleri kapsamında teşvik uygulamaları ve ekonomiye katkısının değerlendirilmesi* (Master's thesis).

KAYNAKÇA

Akkuş, B., & İzci, N. A. (2018). Sistem Yaklaşımı, Kavramları ve Yönetim. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(7), 223-237.

Allen, R. C. (2009). *The British industrial revolution in global perspective*. Cambridge University Press.).

Allen, R. C. (2017). *The industrial revolution: A very short introduction* (Vol. 509). Oxford University Press.)

Arıkan, B. A. (2020). *İşletme 2.0: İşletmecilikte Yeni Trendler*. Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. Ve Ltd. Şti

Arnold D, Furmans K. (20099. *Materialfluss in Logistiksystemen. Berlin Heidelberg*. Springer-Verlag. p. 396.

Asçı, Y., Polat, A., Lüle, F., Yarsı, G., Başaran, K., Tümsek, F., ... & Aslay, F. (2020). *Mühendislik Bilimlerinde Akademik Çalışmalar*.

Braverman, H. (1998). *Labor and monopoly capital: The degradation of work in the twentieth century*. NYU Press.).

Cannadine, D. (1984). The present and the past in the English Industrial Revolution 1880–1980. *Past & Present, 103*(1), 131-172.

Chryssolouris G. *Manufacturing System: Theory and Practice*. New York: Springer-Verlag; 2006. p. 606.

Clark, G. (2012). A review essay on the enlightened economy: An economic history of Britain 1700–1850 by Joel Mokyr. *Journal of Economic Literature*, *50*(1), 85-95.

Colledani, M., & Tolio, T. (2012). Integrated quality, production logistics and maintenance analysis of multi-stage asynchronous manufacturing systems with degrading machines. *CIRP annals*, *61*(1), 455-458.

De Vries, J. (2010). The limits of globalization in the early modern world. *The Economic History Review, 63*(3), 710-733.

Dima, I. C., & Modrák, V. (2013). The Management of Basic Production Functions. In *Industrial Production Management in Flexible Manufacturing Systems* (pp. 110-175). IGI Global.

Erdoğan, S. U. (2023). Yönetim alanındaki işe yabancılaşma makalelerinin bibliyometrik analizi. *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 111-139.

Erozan, İ. (2017). *Geleneksel ve Modern Üretim Sistemleri*. Kütahya: Monopol Kitapevi.

Geçgin, E. (2024). Liselerin yiyecek içecek hizmetleri bölümünde gıda israfı eğitiminin değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *13*(2), 760-775.

Groover, M. P. (2020). *Fundamentals of modern manufacturing: materials, processes, and systems.* John Wiley & Sons

Gupta, D., & Buzacott, J. A. (1989). A framework for understanding flexibility of manufacturing systems. *Journal of manufacturing systems, 8*(2), 89-97.

Hopp, W. J., & Spearman, M. L. (2001). *Factory Physics: Foundations of Manufacturing Management*. Chicago: Irwin/McGraw-Hill.)

Jacobsen, E. K. (2006). JCE Resources for Chemistry and the Home. *Journal of Chemical Education, 83*(10), 1444.).

Jones, G. (2005). *Multinationals and global capitalism: From the nineteenth to the twenty first century.* Oxford University Press on Demand.).

Kabakçı, A., & Necati, O. C. A. K. (2019). *Yazılım Sistemleri İçerisinde Depo Yönetimi*. Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. Ve Ltd. Şti.

Kalkınma Bakanlığı (2018). On Birinci Kalkınma Planı (2019–2023) Kadının Kalkınmadaki Rolü Özel İhtisas Komisyonu Raporu. https://dspace.ceid.org.tr/items/3f90f20a-b92d-48f2-b9eb-2a6e4535657b (Erişim Tarihi: 07.11.2024).

Kamacı, K., & Samancı, T. H. (2020). *Pazarlamada Lojistik Faaliyetler ve Maliyetler*. Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. Ve Ltd. Şti.

Karakuş, F. (2020). *Endüstri 4.0 Sürecinde Lojistiğin Yiyecek ve İçecek Endüstrisine Etkisi* (Master's Thesis, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Kennedy, P. (2010). *The rise and fall of the great powers: economic change and military* conflict from 1500 to 2000. Vintage.).

Koşan, L., & Geçgin, E. (2011). Müşteri Beklentisi Ve Maliyet Yönetimi Hedef Maliyet Sistemi Ve Örnek Bir Uygulama. *Mali Çözüm Dergisi*, *106*, 53-68.

Koşan, L., & Geçgin, E. (2013). Hedef maliyetleme sisteminin menü analizinde kullanılması: bir yiyecek içecek işletmesinde yapılan uygulama ve sonuçları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler*

Enstitüsü Dergisi, *22*(2), 391-410.

Landes, D. S. (2003). *The unbound Prometheus: technological change and industrial development in Western Europe from 1750 to the present*. Cambridge University Press.

Landes, D. S. (2003). *The unbound Prometheus: technological change and industrial development in Western Europe from 1750 to the present*. Cambridge University Press.).

Meran, İ. (2020). *İletken Endüstrisinde Faaliyet Gösteren Bir Firma İçin Kalite İyileştirme Çalışması* (Master's Thesis, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Mokyr, J. (Ed.). (2018). *The Economics of the Industrial Revolution* (Routledge Revivals). Routledge.).

Mokyr, J., & Strotz, R. H. (1998). *The second industrial revolution*, 1870-1914. Storia dell'economia Mondiale, 21945(1).

Melcher, A. J., Khouja, M., & Booth, D. E. (2002). Toward a production classification system. *Business Process Management Journal*, *8*(1), 53-79.

O'brien, P. (1997). The micro foundations of macro invention: the case of the reverend edmund cartwright. *Textile History, 28*(2), 201-233.).

Özarslan, Ö. (2021). *Uluslararası Ticarette Lojistik ve Maliyet Faktörleri*.

Özdemir, A. (2021). *Organizasyon ve İş Etüdü* (Vol. 3). Ali Özdemir.

Özdemir, M., & Yıldırım, Ş. (2020). Medya ve Gerçeklik İlişkisini Küresel Biyo politik Dijital Çağda Yeniden Düşünmek. *Erciyes İletişim Dergisi, 7*(1), 507-532.

Rahman, A. (2020). *Revolution of production system for the Industry 4.0*. In Mass Production Processes. IntechOpen.)

Renna, P. (2010). Capacity reconfiguration management in reconfigurable manufacturing systems. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology, 46*, 395-404.

Sanayi, T. C. (2020). TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 2020-2024 Stratejik Planı. https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/stratejik-planlar/mu2112012102 (Erişim Tarihi:08.11.2024).

Schuh, G., Harre, J., Gottschalk, S., & Kampker, A. (2004). Design for changeability (DFC)–Das richtige Maß an Wandlungsfähigkeit finden. *wt Werkstattstechnik online, 94*(4), 100-6.).

Schwab, K. (2017). *The fourth industrial revolution*. Crown Currency.

Seo, Y., Kim, D. Y., & Suh, S. H. (2006). Development of web-based CAM system. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, *28*, 101-108.

Shivanand, H. K. (2006). *Flexible manufacturing system*. New Age International.

Singh, G., & Ahuja, I. S. (2012). Just-in-time manufacturing: literature review and directions. *International Journal of Business Continuity and Risk Management, 3*(1), 57-98.)

Şahin, B., & Şahin, Y. (2024). Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Yeşil Finans Alanında Yapılan Çalışmaların Yazın Taraması. *MAS Journal of Applied Sciences*, *9*(2), 414-426.

Topcuoglu, E., Kobanoglu, M. S., Kaygın, E., Karafakıoglu, E., Erdogan, S. U., Torun, B. T., & Oktaysoy, O. (2023). The Improving Role of Digital Leadership in the Impact of Social Loafing on Job Performance. *International Journal of Organizational Leadership*, *12*(1).

Ulusoy, G. (2019). *Endüstri 4.0 Uygulamalarının Lojistik Sektöründe Operasyonel Verimlilikle İlişkisi Üzerine Bir Araştırma* (Doctoral Dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

Upton, D. M. (1994). The management of manufacturing flexibility. *California management review, 36*(2), 72-89.).

Womack, J. P., Jones, D. T., & Roos, D. (2007). *The machine that changed the world: The story of lean production--Toyota's secret weapon in the global car wars that is now revolutionizing world industry*. Simon and Schuster.)

Yıldırım, S. H. (2022). Uzayda Millî Teknoloji Hamlesi. *Millî Teknoloji Hamlesi Toplumsal Yansımaları ve Türkiye'nin Geleceği, editör Mehmet Fatih Kacır, Muzaffer Şeker, ve Mürsel Doğrul. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi*, 485-96.

Yin, Y., Stecke, K. E., & Li, D. (2018). The evolution of production systems from Industry 2.0 through Industry 4.0. *International Journal of Production Research*, *56*(1-2), 848-861.

Zeng, H. (2020, Ağustos). CNC İşleme Teknolojisine Dayalı Makine Mühendisliği Geliştirme ve Uygulama Araştırması. *Gelen Fizik Journal: Konferans Serisi* (., Cilt 1607, No: 1, S 012.023). IOP Yayıncılık.

Zhang, J., Ding, G., Zou, Y., Qin, S., & Fu, J. (2019). Review of job shop scheduling research and its new perspectives under Industry 4.0. *Journal of Intelligent Manufacturing, 30*, 1809-1830)

KAYNAKÇA

Abro, A. A., Talpur, M. S. H., & Jumani, A. K. (2023). Natural language processing challenges and issues: A literature review. *Gazi University Journal of Science*, 1-1.

Alam, T., & Schmeier, S. (2021). D*eep learning in biomedical text mining: contributions and challenges.* In Multiple Perspectives on Artificial Intelligence in Healthcare: Opportunities and Challenges (pp. 169-184). Springer.

Ben Abdessalem Karaa, W., Alkhammash, E. H., & Bchir, A. (2021). Drug disease relation extraction from biomedical literature using NLP and machine learning. *Mobile Information Systems, 2021*(1), 9958410.

Gohil, S., Vuik, S., & Darzi, A. (2018). Sentiment analysis of health care tweets: review of the methods used. *JMIR public health and surveillance, 4*(2), e5789.

Goss, F. R., Blackley, S. V., Ortega, C. A., Kowalski, L. T., Landman, A. B., Lin, C.-T., Meteer, M., Bakes, S., Gradwohl, S. C., & Bates, D. W. (2019). A clinician survey of using speech recognition for clinical documentation in the electronic health record. *International journal of medical informatics, 130,* 103938.

Hossain, E., Rana, R., Higgins, N., Soar, J., Barua, P. D., Pisani, A. R., & Turner, K. (2023). Natural language processing in electronic health records in relation to healthcare decision-making: a systematic review. *Computers in biology and medicine*, 155, 106649.

Iroju, O. G., & Olaleke, J. O. (2015). A systematic review of natural language processing in healthcare. *International Journal of Information Technology and Computer Science, 8*(8), 44-50.

Jain, K., & Prajapati, V. (2021). NLP/deep learning techniques in healthcare for decision making. *Primary Health Care: Open Access, 11*(3), 373-380.

Kawata, H., Ookawara, K., Muta, M., Masuko, S., & Hoshino, J. i. (2017). *Lifestyle agent: The chat-oriented dialogue system for lifestyle management*. Entertainment Computing–ICEC 2017: 16th IFIP TC 14 International Conference, Tsukuba City, Japan, September 18-21, 2017, Proceedings 16,

Konchady, M. (2006). *Text mining application programming*. Charles River Media, Inc.

Liu, Z., Peng, E., Yan, S., Li, G., & Hao, T. (2018). T-know: a knowledge graph-based question answering and infor-mation retrieval system for traditional Chinese medicine. Proceedings of the 27th international conference on computational linguistics: system demonstrations,

OĞUZ, B., BİLGE, U., & SAKA, O. (2007). Tıpta metin madenciliği. *Tıp Bilişimi, 7*, 15-18.

Perera, N., Dehmer, M., & Emmert-Streib, F. (2020). Named entity recognition and relation detection for biomedical information extraction. *Frontiers in cell and developmental biology, 8,* 673.

Priya, B., Nandhini, J., & Gnanasekaran, T. (2021). *An analysis of the applications of natural language processing in various sectors*. In Smart Intelligent Computing and Communication Technology (pp. 598-602). IOS Press.

Rohil, M. K., & Magotra, V. (2022). An exploratory study of automatic text summarization in biomedical and healthcare domain. *Healthcare Analytics*, *2*, 100058.

Shim, H., Lowet, D., Luca, S., & Vanrumste, B. (2021). *Building blocks of a task-oriented dialogue system in the healthcare domain.* Second Workshop on Natural Language Processing for Medical Conversations (NLPMC),

Sivarethinamohan, R., Sujatha, S., & Biswas, P. (2021). *Envisioning the potential of natural language processing (nlp) in health care management*. 2021 7th International Engineering Conference "Research & Innovation amid Global Pandemic"(IEC),

Wang, H., Wu, H., He, Z., Huang, L., & Church, K. W. (2022). Progress in machine translation. *Engineering*, *18*, 143-153.

Wieland-Jorna, Y., van Kooten, D., Verheij, R. A., de Man, Y., Francke, A. L., & Oosterveld-Vlug, M. G. (2024). Natural language processing systems for extracting information from electronic health records about activities of daily living. A systematic review. *JAMIA open*, *7*(2), ooae044.

Zhou, B., Yang, G., Shi, Z., & Ma, S. (2022). Natural language processing for smart healthcare. *IEEE Reviews in Biomedical Engineering*.

Chen, Y., Zhang, Y., & Xu, T. (2020). Automated clinical text summarization: Opportunities and challenges. *Journal of Biomedical Informatics, 108*, 103510. https://doi.org/10.1016/j.jbi.2020.103510

Gupta, A., & Aggarwal, S. (2019). Challenges in processing multilingual clinical narratives: A review. *Healthcare Technology Letters, 6*(4), 90-96. https://doi.org/10.1049/htl.2019.0022

Jiang, H., Li, W., & Yang, X. (2022). Privacy-preserving techniques in healthcare NLP applications: A survey. *ACM Computing Surveys, 54*(6), 120. https://doi.org/10.1145/3409383

Johnson, A. E. W., Pollard, T. J., & Mark, R. G. (2016). *Reproducibility in critical care: A mortality prediction case study.* Proceedings of the 2nd Machine Learning for Healthcare Conference, 163-174.

McDermott, M. B., Wang, S., & Mao, W. (2020). Reproducibility in artificial intelligence research: Towards reliable and interpretable clinical NLP. *Nature Medicine, 26*(9), 1320-1330.

McKinney, S. M., Sieniek, M., & Godbole, V. (2021). International evaluation of an AI system for breast cancer screening. *Nature, 577*(7788), 89-94. https://doi.org/10.1038/s41586-019-1799-6

Wieland-Jorna, A., Smith, J., & Yim, J. (2024). Natural language processing for clinical decision support systems: Challenges and solutions. *Journal of Medical Informatics, 67*, 100026. https://doi.org/10.1016/j.jmi.2024.100026

Yim, J., & Yetisgen, M. (2021). Applications of natural language processing in healthcare: Challenges and opportunities. *Annual Review of Medicine, 72*, 39-52. https://doi.org/10.1146/annurev-med-052419-015720

Geron, A. (2022). *Hands-on machine learning with ScikitLearn, Keras, and TensorFlow*. " O'Reilly Media, Inc.". https://www.shroffpublishers.com/books/computerscience/artificial-intelligence/machinelearning/9789355421982/.

Hosseinzadeh, M., Saha, A., Brand, P., Slootweg, I., de Rooij, M., & Huisman, H. (2022). Deep learning–assisted prostate cancer detection on bi-parametric MRI: minimum training data size requirements and effect of prior knowledge. *European Radiology*, 1-11. https://doi.org/10.1007/s00330-021-08320-y.

Ismail, A., & Kumar, N. (2021, May). *AI in global health: The view from the front lines*. In Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp. 1-21). https://doi.org/10. 1145/3411764.3445130.

Kadam, S. U., Dhede, V. M., Khan, V. N., Raj, A., & Takale, D. G. (2022). Machine learning methode for automatic potato disease detection. *Neuro Quantology, 20*(16), 2102-2106. https://doi.org/10.48047/NQ.2022.20.16.NQ880300.

Lipton, Z. C., Berkowitz, J., & Elkan, C. (2015*). A critical review of recurrent neural networks for sequence learning*. arXiv preprint arXiv:1506.00019. https://doi.org/10.48550/arXiv.1506.00019.

Loizou, P. C. (2007). *Speech enhancement: Theory and practice*. CRC press. https://www.taylorfrancis.com/books/mono/10.1201/9781420015836/speechenhancement-philipos-loizou.

Swamy, K. V., & Divya , B. (2021). *Skin disease classification using machine learning algorithms.* In 2021 2nd International Conference on Communication, Computing and Industry 4.0 (C2I4) (pp. 1-5). IEEE. https://doi.org/ 10.1109/C2I454156.2021.9689338.

Van Poppel, H., Hogenhout, R., Albers, P., van den Bergh, R. C., Barentsz, J. O., & Roobol, M. J. (2021). Early detection of prostate cancer in 2020 and beyond: Facts and recommendations for the European Union and the European Commission. *Screening, 73,* 56. https://doi.org/10.1016/j.eururo.2020.12.010.

Zhang, L., Luo, M., Li, J., Au, M. H., Choo, K. K. R., Chen, T., & Tian, S. (2019). Blockchain based secure data sharing system for Internet of vehicles: A position paper. *Vehicular Communications, 16,* 85-93. https://doi.org/10.1016/j.vehcom.2019.03.003.

Takale, D. G. A Study of Natural Language Processing in Healthcare Industries.

Bickmore, T., Schulman, D., & Yin, L. (2015). Conversational agents in healthcare: A systematic review. *Journal of Biomedical Informatics, 58*, 124–136.

Broniatowski, D. A., Paul, M. J., & Dredze, M. (2015). Using social media to perform local influenza surveillance in fast-growing healthcare markets: A feasibility study. *Health Informatics Journal, 21*(1), 4–10.

Karabıyık, M. A., Yüksel, A. S., & Tan, F. G. Yapay Zekâ Çağında Duygu Analizi: Büyük Dil Modellerinin Yükselişi ve Klasik Yaklaşımlarla Karşılaştırılması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *24*(06), 1355-1363.

Yürütücü, Ö. Y., & Demir, Ş. (2023). Ön eğitimli dil modelleriyle duygu analizi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *5*(1), 46-53.

Tokcaer, S. (2021). Türkçe metinlerde duygu analizi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *16*(63), 1514-1534.

Rajkomar, A., Dean, J., & Kohane, I. (2019). Machine learning in medicine. *New England Journal of Medicine*, 380, 1347-1358.

Hossain, E., Rana, R., Higgins, N., Soar, J., Barua, P. D., Pisani, A. R., & Turner, K. (2023). Natural language processing in electronic health records in relation to healthcare decision-making: a systematic review. *Computers in biology and medicine*, *155*, 106649.

Huang, Y., et al. (2020). Transformer-Based Models for Text Classification in Healthcare. *Journal of Medical Informatics.*

SÜREÇ ANALİZİ VE SÜREÇ İYİLEŞTİRME UYGULAMALARI

MEHMET AKİF BÜYÜKBAŞ
DR. ÖĞR. ÜYESİ NALAN GÜLTEN AKIN

EĞİTİM
yayınevi

SÜREÇ ANALİZİ VE SÜREÇ İYİLEŞTİRME UYGULAMALARI

Mehmet Akif Büyükbaş, Dr. Öğr. Üyesi Nalan Gülten Akın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-86-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SÜREÇ ANALİZİ VE SÜREÇ İYİLEŞTİRME UYGULAMALARI
Mehmet Akif Büyükbaş, Dr. Öğr. Üyesi Nalan Gülten Akın
VII+82 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-86-9

Mehmet Akif Büyükbaş tarafından Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde hazırlanmış olan "Süreç Analizi ve Süreç İyileştirme: Bir İmalat Firmasında Uygulama" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ack E. (2019). *Kalite Kontrol Diyagramları.* https://medium.com/@erayack/kalite-kontrol-diyagramlar%C4%B1-8d781817e86 (Erişim Tarihi: 15.03.2021)

Akın, B. ve Öztürk, E. (2005). *İstatistik Proses Kontrol Tekniklerinin Bilgisayar Ortamında Uygulanması. Ulusal Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu*, 2-15.

Albayrak, B. (2009). *Proje Yönetimi ve Analizi, Birinci Baskı*, Nobel Yayın, Ankara. s. 27-40.

Aras, A.A. (2005). *Sürdürülebilir Süreç Yönetimi*. Kalder, İstanbul..

Atlı, Ö. ve Kahraman, C. (2013). *Fuzzy Critical Path Analysis. Sigma Journal of Engineering and Natural Sciences.* (31), s.128-140.

Barzelay, M. (1992). *Breaking through bureaucracy: A new vision for managing in government*. Univ of California Press.

Bay, M , Çiçek, E . (2007). *Tam Zamanında Üretim Sistemlerinde Hata Önleyiciler: Poka-Yoke*. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2007 (3) .

Bayraktar, E. (2007). *Üretim ve hizmet süreçlerinin yönetimi*. Çağlayan Kitabevi.

Bayram, Demet. (2003). *Süreç Yönetimi ve Jantaş A.Ş.'de Uygulaması*. (Bitirme Projesi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Berber, G. (2017). *Bir gıda işletmesinde süreç iyileştirme uygulaması: Dondurma fabrikası örneği.* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

Besceli, İ. (2006). *Süreçlerle yönetim ve bir uygulama*. (Doktora Tezi). Sosyal Bilimleri Enstitüsü/Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Bezirci, G. (2006). *Hizmet İşletmelerinde Süreç İyileştirme Ve Uygulama*. (Doktora Tezi). Fen Bilimleri Enstitüsü/İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Bircan, H. ve Gedik, H. (2003). Tekstil yardımları süreç yardımı uygulamasına bir yatırım. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *4* (2), 69-79.

Bozkurt, R. (2003). *Süreç iyileştirme*. Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.

Bülbül, Ş. (2008). *Üretim süreçlerinde iyileştirme alanlarının belirlenmesi için altı sigma araçlarının kullanılması*. (Doktora Tezi). Sosyal Bilimleri Enstitüsü/Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Büyükköse, V.M.B. (2008). *Süreç yönetimi ve bir uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi). Fen Bilimleri Enstitüsü/ Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Cimit, M. N. (2005). *Süreç İyileştirme ve Alüminyum Yassı Ürün Sektöründe Bir Uygulama*. (Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Enstitüsü, İstanbul.

Coşkun, O. ve Ekmekçi, İ. (2012). *Bir İnşaat Projesinin Evreleri ile Zaman ve Maliyet Analizinin Proje Yönetim Teknikleri Vasıtasıyla İncelenmesi*. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(20), s.39-53.

Çelikten, M. (2005). Neden İş Analizi Yapılmalı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(18), 127-135.

Çetin, C., Akın, B. ve Erol, V. (2001). Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Güvence Sistemi (ISO 9000-2000 Revizyonu) İlke Süreç Uygulama, Editör: Canan Çetin, Beta Yayınları 2. *Baskı, İstanbul*.

Daigh, S. L. (2012). *Helicopter final assembly critical path analysis.* (Doktora Tezi). Massachusetts Institute of Technolog.

Doğan, E. (2002). *Eğitimde toplam kalite yönetimi*. Academyplus Yayınevi.

Duran, C. (2007). *Cpm-Pert Modelleri ve Uygulaması*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul. s. 27-35

Duran, C. ve Çetindere, Ö. G. A. (2012). Konfeksiyon Sanayiinde Faaliyet Gösteren Bir İşletmede İstatistiksel Proses Kontrol Teknikleri İle Ürün Hatalarının Analiz Edilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *21*(2), 233-254.

Erkan, E. (2010). *Performans Göstergeleri.* İstanbul: Atılım Üniversitesi Performans Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi. Yıldız A. (2015). *Farklı Coğrafi Bölgelerde Petrol Kuyusu Açma Maliyetlerinin Pert-Cpm Proje Planlama Teknikleri İle Karşılaştırmalı Analizi.*(Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Eroğlu, C. (2006). *Süreç İyileştirme ve Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Eser, P. (2018). *Tedarik zinciri yönetiminde süreç yönetimi ve süreç iyileştirme üzerine uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Eyüboğlu, F. (2010). *Süreç yönetimi ve süreç iyileştirme*. Sistem Yayıncılık.

Eyüpoğlu, F. (2009*). Süreç Yönetimi, Süreç İyileştirme, Kalite, Müşteri İlişkileri, Eğitim-Öğretim-Öğrenme* https://filizeyuboglu.wordpress.com/2009/11/30/sureclerinsiniflandirilmasi/)(Erişim tarihi: 18.12.2020

Gaga, O. (2009). *Süreç analizi ve süreç iyileştirme metodolojisi ve kısıtlar teorisi yöntemiyle süreç analizi uygulaması.* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Gümüşoğlu, Ş. (2000). *İstatistiksel kalite kontrolü ve toplam kalite yönetimi araçları*. Beta Yayınları. İstanbul.

Halis, M. (2000). *Örgütsel İletişim Ve İletişim Tatminine İlişkin Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 14(1).

Harrington, H. J. (1994). *Business process improvement*. Association for Quality and Participation. Wiley Publishing. London.

Hashemipour, M. (2004). *Integration of Process Planning and Scheduling for Outsourcing in the Apparel Industry*. The Journal of The Textile Institute, 95(1-6): 9-18

Hoyur, G. (2001). *Sıfır Hata ve Hata Önleme Tekniği Olarak Poka-Yoke*, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Karadeniz, C. Ö. (2007). *Pert-Cpm İle Proje Planlama, Değerlendirme Ve Bir İşletme Uygulaması.* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karapınar, S. (2006). *İş Akışı Analizi Yoluyla Bir Hastane İşletmesinde Süreç İyileştirme Çalışması.* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kayaalp, İ. D., ve Erdoğan, M. Ç. (2009). Konfeksiyon İşletmesinde Dikiş Hatalarının İstatistiksel Proses Kontrol Yöntemlerini Kullanarak Azaltılması. *Journal Of Textile & Apparel/Tekstil ve Konfeksiyon*, *19*(2).

Kayışkan, D. (2016). *Bir gıda işletmesinde süreç yönetimi ve süreç iyileştirmesi üzerine bir uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi. İzmir.

Kobu, B. (1996). *Üretim yönetimi*. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi. İstanbul.

Koç, E. ve Karataş Çetin, Ç. (2015). *Marinalarda İş Süreçlerinin Analizi ve İyileştirilmesi: Bir Marina İşletmesinde Uygulama*. Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kurt, A. M. (2008). *Etkin bir kalite aracı olarak Hoshin Kanri ve işletme performansına etkisi*. (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Küçük, M. ve Güner, M. (2015). *Bir Konfeksiyon İşletmesinde Süreç Analizi Yolu ile Verimlilik Artırma Çalışması. Journal of Textiles and Engineer*, *2*, s.33-41.

Mazlum, M. (2014). *CPM, Pert Ve Bulanık Mantık Teknikleriyle Proje Yönetimi Ve Bir İşletmede Uygulanması.* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Mind Tools Team. *Analyzing the Pressures For and Against Change* https://www.mindtools.com/pages/article/newTED_06.htm (Erişim Tarihi: 22.04.2021).

Monks, J.G. (1996). *Schaum's Outline of Theory and Problems of Operation Management.* (Second Edition). New York: McGraw-Hill Inc, 352.

Narlı, Y. (2009). *Sağlık sektöründe hasta memnuniyetini arttırıcı süreç iyileştirme çalışmaları üzerine örnek bir uygulama: Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Özcan, S. (2001). *İstatistiksel proses kontrol tekniklerinden pareto analizi ve çimento sanayiinde bir uygulama*. CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, *2*(2), 151-174.

Özdemir, E. (2006). *Süreç yönetimi ve Kara Kuvvetlerine bağlı bir birlikte süreç yönetimi uygulamaları* (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Öztürk, A. (2009). *Kalite yönetimi ve planlaması*. Ekin Yayınevi, Bursa.

Patır, S. (2009). *İstatistiksel Proses Kontrol Teknikleri Ve Kontrol Grafiklerinin Malatya'daki Bir Tekstil (İplik Dokuma) İşletmesinde Bobin Sarım Kontrolüne Uygulanması.* Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(18), 231-249.

Pennypacker, J. S. ve Dye, L. D. (2002). *Project Portfolio Management And Managing Multiple Projects: Two Sides Of The Same Coin*. New York: Marcel Dekker. s.1-10.

Selimoğlu, N. (2005). *Süreç Yönetimi ve Süreç İyileştirmede Bilgi Yönetiminin Rolü ve Uygulamaya İlişkin Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şener, T. ve Kılınç, N. (2013). Hazır Giyim İşletmelerinde Karşılaştırma Yolu ile Üretim Süreçlerinin İyileştirilmesi. Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 13(25): 445-464. Konya.

Şener, T. ve Kılınç, N. (2013). *Hazır Giyim İşletmelerinde Karşılaştırma Yolu ile Üretim Süreçlerinin İyileştirilmesi.* Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 13(25): 445-464. Konya.

Şimşek, M. (2001), *Toplam Kalite Yönetimi*, Geliştirilmiş 3. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Taha, H. A. (2000). *Yöneylem Araştırması.* S.Alp Baray ve Şakir Esnaf (çev.), 6.Basımdan Çeviri, Literatür Yayıncılık, s. 258,259.

Tek, T. (2019). Operasyonel Mükemmellik. https:yalin-dunya. com (Erişim Tarihi: 07.03.2021

Tokcan, T. (2011). *Süreç yönetimi ve süreç iyileştirme teknikleri, gıda işletmesinde bir uygulama*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Tülay, T. (2019). *Operasyonel Mükemmellik* https:yalin-dunya. com (Erişim Tarihi: 07.03.2021).

Uygur, Ö. E. (2011). *Süreç Analizi Ve Süreç İyileştirme Üzerine Tüketici Elektroniği Sektöründe Bir Uygulama*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi. İstanbul.

Ünsalan, E. ve Şimşeker, B. (2006). *Temel işletmecilik bilgileri*. Detay Yayıncılık. Ankara.

Yalkı, İ. (2009). *Proje Yönetimi Ve Cpm-Pert Teknikleri Üzerine Bir Uygulama.* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Yamaç, P.İ. (2006). *Bir Yazılım Gereksinimleri Yönetim Süreci İçin İyileştirme Önerisi*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Yıldız, A. (2019). Farklı Coğrafî Bölgelerde Petrol Kuyusu Açma Maliyetlerinin Pert-Cpm Proje Planlama Teknikleri İle Karşılaştırmalı Analizi. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Yılgör, M. (2005). *Şirketlerde Kalite Maliyet Raporlarının Düzenlemesi Ve Bir Uygulama* https://www.mevzuatdergisi.com/2005/09a/04.htm (Erişim Tarihi: 05.03.2021).

Yılmaz, M. (2011). *Süreç iyileştirme: Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde bir uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

http://endustrimuhendisligi.blogspot.com (Erişim Tarihi: 01.03.2021)

MADEN VE ENERJİ SEKTÖRÜ

REKABET PROFİLİ KAPSAMINDA KÜTAHYA

PROF. DR. HABİBE YELDA ŞENER
PROF. DR. ERCAN TAŞKIN
BİLİM UZMANI ELÇİN ŞEN SADAY

EĞİTİM
yayınevi

MADEN VE ENERJİ SEKTÖRÜ REKABET PROFİLİ KAPSAMINDA KÜTAHYA
Prof. Dr. Habibe Yelda Şener, Prof. Dr. Ercan Taşkın, Bilim Uzmanı Elçin Şen Saday

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-87-6
1. Baskı, Aralık 2024

MADEN VE ENERJİ SEKTÖRÜ REKABET PROFİLİ KAPSAMINDA KÜTAHYA
Prof. Dr. Habibe Yelda Şener, Prof. Dr. Ercan Taşkın, Bilim Uzmanı Elçin Şen Saday
VI+174 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-87-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçil, A., Tuncuk, A., 2006. Kaolenlerin safsızlaştırılmasında kimyasal ve biyolojik yöntemlerin incelenmesi. *Kibited, 1*(2), 59-69.

Akkoyunlu, A. (2006), "Türkiye'de Enerji Kaynakları ve Çevreye Etkileri", I. Ulusal Türkiye'de Enerji ve Kalkınma Sempozyumu

Akkuş İ., Alan H., 2016. Türkiye'nin Jeotermal Kaynakları, Projeksiyonlar, Sorunlar ve Öneriler Raporu. TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, Ankara, Türkiye.

Akkuş İ., 2002. Jeotermal Uygulamalar ve MTA. Dokuz Eylül Üniversitesi, Jeotermal Enerji Araştırma ve Uygulama Merkezi, Jeotermalde Yerbilimsel Uygulamalar Yaz Okulu Ders Notları, İzmir, Türkiye. 1–32.

Ankara Sanayi Odası. (2017). Madencilik Sektörü, 1-24.

Artalkanat, A. K. (1991). Cumhuriyet döneminde madenciliğimizin gelişimi ve Türkiye madencilik politikası. *Jeoloji Mühendisliği, (38),* 51-67.

Aydem Perakende (2024). Erişim Adresi: www.aydemperakende.com.tr

Buluttekin, M.B. (2008). Bor maden ekonomisi: Türkiye'nin dünya bor piyasasındaki yeri. *2. Ulusal İktisat Kongresi*, İzmir.

Coşkun, R. Z. F. (2021). Dünyada ve Türkiye'de gümüş. *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Raporu.* 1-74.

Çakmak, İ. (2011). Elazığ-Güleman yöresi kromit cevheri yataklarının Elazığ ilinin ekonomi sınai ve istihdamındaki önemi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları,* 44-48.

Çondur, F. ve Evlimoğlu, U. (2007). Türkiye'de madencilik sektörünün girdi-çıktı analiz yöntemiyle incelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9* (18). 25-41.

Çorlu Kutso, (2018). Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Sektörü, 1-18.

Çukurçayır, M. A., & Sağır, H. (2008). ENERJİ SORUNU, ÇEVRE VE ALTERNATİF ENERJİ KAYNAKLARI. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*20*), 257-278.

DAKA, (2019). Madencilik Sektörel Analiz Raporu, 1-53.

Demirburgan, A. (2020). Madencilikte sürdürülebilir rehabilitasyon yaklaşımı: Lusatia linyit havzası deneyimi. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi, 3* (2): 68-73. Devrek Ticaret ve Sanayi Odası. (2022). Devrek yerel ürünler raporu, 1-32.

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (2014). *TRB2 Bölgesi Madencilik ve Enerji Mevcut Durum Analizi,* 1-73.

DPT (2006). Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, *Madencilik Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.

EITI. (2023). Erişim Adresi: https://eiti.org/

Enerji Atlası (2024). Erişim Adresi: www.enerjiatlasi.com

ETİ Maden. (2023) Erişim Adresi: https://www.etimaden.gov.tr/turkiyede-bor/

Gümüştaş Maden (2023). Erişim Adresi: https://www.gumustasmaden.com.tr/

IEA. (2024). www.iea.org

IMIB. (2020). Çinko Yataklarının Durumu, İşletmeciliği ve Geleceği,1-38.

İstanbul Politikalar Merkezi. (2021). Cobenefits Politika Raporu Paris Anlaşmasını dünyada ve Türkiye'de bir başarı hikayesine dönüştürmek. 5-47.

Jeotermal Derneği (2024). Erişim Adresi: https://www.jeotermaldernegi.org.tr/

JES Dergi, (2024). Erişim Adresi: https://jesder.org

Jeotermal Elektrik Santral Yatırımcıları Derneği (2024). Erişim Adresi: https://jesder.org

Kendirli, B., & Çakmak, B. (2010). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Sera Isıtmasında Kullanımı. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 2(1), 95-103.

Koç, Ö, Taksuk, M. ve Toraman, S. (2021). Madencilikte yeni eğilim "Dijitalleşme". *Journal of Scientific Reports-B, (4),* 1-7.

Külekçi, Ö.C. (2009). Yenilenebilir Enerji Kaynakları Arasında Jeotermal Enerjinin Yeri ve Türkiye Açısından Önemi, Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 2,(2), 83-91.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (2024). www. https://www.mapeg.gov.tr/

Madeniş. (2023). Erişim adresi: http://www.madenis.org.tr/

MTA. (2024). Erişim Adresi: https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/il-maden- potansiyelleri.

MTA. (2016). Türkiye'de ve dünyada bakır. 1-42.

National Geographic, (2024). Erişim Adresi: https://education.nationalgeographic.org/

OECD. (2024). Erişim Adresi: www.oecd.org

OEC. (2024). Erişim Adresi: https://oec.world/

Özfırat, M. (2009). Robotik sistemler ve madencilikte kullanımının araştırılması. *Tübav Bilim Dergisi, 2* (4), 412-425.

Statista (2024). Erişim Adresi: https://www.statista.com/

Tamzok, N. (2008). Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminden çok partili döneme madencilik politikaları 1861-1948. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 63 (04), 179- 204.

Tamzok, N. (2005). Madencilik politikası ve maden hukuku*. Maden Mühendisliği Açık Ocak İşletmeciliği El Kitabı,* 1-60.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, (2024). Erişim Adresi: https://enerji.gov.tr/

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, (2024).2024-2028 Stratejik Planı

TKİ. (2024). Erişim Adresi: www.tki.gov.tr

TOBB (2020). Türkiye Madencilik Sektörü Gelişim Raporu. 1-133.

TÜİK. (2024). Erişim adresi: https://www.tuik.gov.tr/

Trademap. (2024). Erişim adresi: https://www.trademap.org/

Turan, M. (1981). Madenciliğimizin tarihsel gelişimi, *Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 7. Kongresi Tebliğler Kitabı*, Ankara.

Türk Tarım Orman Dergisi. (2023). Erişim Adresi: http://www.turktarim.gov.tr/

Türkyılmaz, O. Bayrak, Y., Aytaç, O. 2017. Türkiye'de Enerji Görünümü Panel Bildirisi Kitabı, ODTÜ MD, Ankara, s. 99-105.

USGS (2024). Erişim Adresi: https://www.usgs.gov/

YENADER. (2024). Erişim Adresi: https://yenader.org/tr_tr/ruzgar-enerjisi-nedir

Yener, L. (2018). Çinko madenciliğimiz nasıl bir gelecek bekliyor?, Emtia Dünyası, 42- 71. F

Yıldırım, M. (2002). Yalazı/Balıkesir talk cevherinin zenginleştirilmesi. *Scientific Mining Journa , 41* (1) , 16-21 .

Yiğitbaşıoğlu, H. (2004). Türkiye için önemli bir maden: Bor. *Coğrafi Bilimler Dergisi, 2* (2), 13-25. F

Yılmaz A. ve Kuşçu M., (2011). Manyezit Yataklarının Oluşumu, Sınıflandırılması, Kullanım Alanları ve Kalite Sınıflandırması, Sayı 16

Yücel, B. M. (*2020*). Antik dönemden günümüze bir serüven: *Antimuan*. *MTA Doğal Kaynaklar ve. Ekonomi Bülteni, 29*, 79-100.

Zaim, A., & Çavşi, H. (2018). Türkiye'deki Jeotermal Enerji Santrallerinin Durumu. Mühendis Ve Makina, 59(691), 45-58.

Zafer Kalkınma Ajansı. (2012). *TR33 Bölgesi Mevcut Maden Kaynakları ve Stratejileri*, 1-46.

Zafer Kalkınma Ajansı, (2016). *TR 33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı*, 1-218.

Zafer Kalkınma Ajansı. (2017). *Kütahya Maden İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Kurulumuna Yönelik Ön Fizibilite Çalışması*, 1-40.

AÇIK İNOVASYON

FULYA KILIÇ - MEVHİBE AY TÜRKMEN

EĞİTİM
yayınevi

AÇIK İNOVASYON

Fulya Kılıç, Mevhibe Ay Türkmen

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-69-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

AÇIK İNOVASYON

Fulya Kılıç, Mevhibe Ay Türkmen
IV+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-69-2

Bu kitap; Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Programında hazırlanmış olan ve Danışmanlığı Doç. Dr. Mevhibe AY TÜRKMEN tarafından yapılan "Açık İnovasyon Kavramı ve Etkileri Üzerine Bir Uygulama" adlı tezden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adıgüzel, B. (2012). İnovasyon ve İnovasyon Yönetimi: Steve Jobs Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akinseinde, M. (2018), Understanding the concept of Crowd-sourcing, https://www.slideshare.net/slideshow/understanding-the-concept-of-crowdsourcing/86169812, Erişim tarihi: Ekim 2024)

Altunışık, R., Özdemir, Ş. & Torlak Ö. (2017). Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi, 3. Baskı, Beta Yayınları.

Arslantaş, C. C. (2001). Girişimcilikte Yaratıcılık ve Yenilik, İÜ İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi, Sayı 38, 17-23.

Atakan, S. C. (2019). Yenilik Stratejileri İle Yenilik Performansı Arasındaki İlişki. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, *1*(2), 29-42.

Bahadır, O., 2018, Fotokopi devrimi, https://sarkac.org/2018/04/fotokopi-devrimi/, E.T.: Kasım 2024.

Başer, B. C., Yılmaz, A., & İyiler, Z. (2013). Kümeler için İnovasyon ve AR-GE Yönetimi Kılavuzu. T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Genel Müdürlüğü. (Erişim Tarihi: 01/06/2021) www.urge.gov.tr/userfiles/pdf/ belgeler/ekonomiBakanligi/8_inovasyon.pdf

Bayındır, S. (2007). Yenilik Çalışmalarında Dış Kaynak Kullanımı. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 3, 241-250.

Bayrakçı, M. & Eraslan F. (2014). Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin İnovasyon Yeterlilikleri, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 28, 96-136.

Bayus, B. L., & Shane, S. (2008). Understanding customer needs. *Handbook of Technology and Innovation Management*, 115-142.

Bessant, J. (2023), "What is "Not Invented Here" Syndrome and How Does It Impact Innovation Success?", https://www.hypeinnovation.com/blog/what-is-not-invented-here-syndrome. E.T. Kasım 2024.

Bozkurt, K. (2007). İçsel Büyüme Modelleri Bağlamında Türk İmalat Sanayinde Teknolojik Gelişme ve Ekonomik Büyüme, Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, Cilt 44, Sayı 513.

Bulut Ç. & Abak H. (2012). İnovasyon, Direnç ve İletişim: Kavramsal Bir Tartışma, Yenilik – Yenileşim - İnovasyon Dünyasına Bir Yolculuk, Ege Genç İş Adamları Derneği.

Burcharth, A.L., Knudsen, M.P. and Sondergaard, H.A. (2014), "Neither invented nor shared here: the impact and management of attitudes for the adoption of open innovation practices", Technovation, Vol. 34No. 3, pp. 149-161.

Capital, 2012, Gelecek Hesapları, (https://www.capital.com.tr/yonetim/yeni-trendler/gelecek-hesaplari?sayfa=5 , E.T.: 15.02.2018).

Chan, W. C., Chen, P. C., Hung, S. W., Tsai, M. C., & Chen, T. K. (2017). Open innovation and team leaders' innovation traits. *Engineering Management Journal*, *29*(2), 87-98.

Chesbrough, H. (2003). The Era Of Open Innovation, MIT Sloan Management Review Spring , Vol.44, No.3.

Chesbrough, H. W. (2006). The era of open innovation. *Managing innovation and change*, *127*(3), 34-41.

Coşkun, S., Mesci, M. & Kılınç İ. (2013). Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak İnovasyon Stratejileri: Kocaeli Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma, AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 13 (2), 101-132.

Dahlander, L., & Gann, D. M. (2010). How open is innovation?. Research policy, 39(6), 699-709.

Dahlander, L., Gann, D. M., & Wallin, M. W. (2021). How open is innovation? A retrospective and ideas forward. Research Policy, 50(4), 104218. 1-12.

De Jong, J.P.J., Vanhaverbeke, W., Kalvet T. & Chesbrough H. (2008). Policies For Open Innovation: Theory, Framework And Cases, Research Project Funded By Vısıon Era-Net, Finland.

Demirci, A. E. (2006). İşletmelerin Yenilik Faaliyetlerinde Şirketiçi Girişimciliğin Temel Faktör Olarak İncelenmesi: Türkiye ve Polonya'da Faaliyet Gösteren Büyük Ölçekli Kimya-İlaç Sektörü İşletmelerinde Karşılaştırmalı Durum Değerlendirmesi, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Deniz, M. (2011). Kobi'lerde Yenilik, Yenilik Stratejileri ve Bir Uygulama, Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı 22, 142-176.

Docherty, M. (2006). Primer on open innovation: Principles and practice. Pdma Visions, 30(2), 13-17.

Drucker, P. (1998). The Discipline Of Innovation, Harvard Business Review On Knowledge Management.

Drucker, P. F. (2002). The discipline of innovation. Harvard Business Review, 80(8), 95-102.

Durna, U. (2002). Yenilik Yönetimi, Nobel Yayıncılık.

Economist (2018), (http://www.economist.com/node/9928227, E.T.: 13.02.2018).

Elçi, Ş. (2006). İnovasyon Kalkınmanın ve Rekabetin Aanahtarı, Nova Basın Yayın.

Enkel, E., Gassmann, O., & Chesbrough, H. (2009). Open R&D and open innovation: exploring the phenomenon. R&D Management, 39(4), 311-316.

Ergin, A.Ö. (2007), Açık inovasyon, http://www.turkcadcam.net/rapor/acik-inovasyon/, 12.11.2017.

Ettlinger, N. (2017). Open Innovation and Its Discontents, Geoforum, Volume 80, 61–71.

Frascati Kılavuzu, (2002). Bilimsel ve Teknolojik Faaliyetlerin Ölçümü, Araştırma ve Deneysel Geliştirme Taramaları İçin Önerilen Standart Uygulama. OECD.

Gassmann O. & Enkel E. (2004). Towards a Theory of Open Innovation: Three Core Process Archetypes, Institute of Technology Management, University of St. Gallen, Switzerland.

Gebze Teknik Üniversitesi (2016), Açık İnovasyon Anlayışı: Firmalara Hayat Verecek, (http://www.gtu.edu.tr/icerik/8/4620/display.aspx?languageId =1, E.T.: 15.11.2017).

Güleş, H. K. ve Bülbül, H. (2004). Yenilikçilik, Nobel Yayıncılık.

Fernandes, S., Cesário, M. & Barata J.M. (2017). Ways To Open Innovation: Main Agents And Sources In The Portuguese Case, Technology In Society Volume 51, 153-162.

Hosseini, M,, Shahri, S., Phalp, K., Taylor, J. & Ali R. (2015). Crowdsourcing: A Taxonomy And Systematic Mapping Study, Computer Science Review, Volume 17, 43-69.

Işık, N. (2013). Yenilik Yönetimi, TC. Anadolu Üniversitesi Yayını No 2602, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No 1570.

İlter, B., Atrek, B., & İpek, İ. (2016). İnovasyon Faaliyetlerinde Kullanıcının Yeri ve Çevrimiçi Kullanıcı İnovasyon Araçları. Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 23(1), 35-56.

İmamoğlu, S. Z. (1999). Yenilik (inovasyon), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Rektörlüğü, Yayın No 5.

innoCentrum (2017), İnovasyon Stratejileri (http://innocentrum.com/yazilar/ inovasyonstratejileri.php, E.T.: 3.12.2017).

innoCentrum (2018), https://medium.com/innocentrumblog/uygulamalar% C4%B1yla-a%C3%A7%C4%B1ki%CC%-87novasyon-30ba3175a6d7 ET: 01.10.2024

innoCentrum (2018), Açık İnovasyon, (http://innocentrum.com/yazilar/acikinovasyon.php, E.T.: 03.03.2018).

İnomer (2018). İnovasyon Nedir Ne Değildir? (http://www.inomer.org/Inovasyon/%C4%B0novasyon-Nedir-Ne-Degildir, ET: 28 Ocak 2018)

İnoviz (2017), İnovasyon Buluş mudur?, (http://webb.deu.edu.tr/inoviz/, ET: 10 Aralık 2017)

İraz, R. (2010). Yaratıcılık Ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve Kobiler, Çizgi Kitabevi Yayınları.

Karadal, F. & Türk, M. (2008). İşletmelerde Teknoloji Yönetiminin Geleceği, Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi, Haziran, Cilt 1, Sayı 1, 59-71.

Kaynak, R. & Maden, M.O. (2012). İnovasyonda Sınırların Genişlemesi: Açık İnovasyon, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, , Cilt:8, Sayı:1, 31-47.

Kılıç, F. (2018). Açık inovasyon kavramı ve etkileri üzerine bir uygulama / Open innovation concept and an implementation on effects, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Krajewski L., Ritzman L. & Malhotra M. (2014). Üretim Yönetimi Süreçler ve Tedarik Zincileri, Nobel Yayıncılık, No:468.

Kurt, Ü. & Yavuz, M. (2013). Üniversite-Sanayi İşbirliği: Dünü, Bugünü, Geleceği, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Özel Sayı. 17(1), 50-57.

Ekmekçi, K. A. (2011). Küreselleşmenin İşletmelerin Yönetimi Üzerindeki Etkisi. *İstanbul: Beta Yayınevi*.

Karaduman, S. (2012), İşletmelerde Yenilik ve Yaratıcılık Süreci, http://serkankaraduman.blogspot.com.tr/2012/05/yenilikcilik-ve-inovasyon-kaynaklari.html, E.T.: 16 Şubat 2018).

Küresel İnovasyon Endeksi Raporu (2017). Adana Sanayi Odası. (https://www.adaso.org.tr/Content//WebDosyalar/K%C3%9CRESEL%20%C4%B0NOVASYON%20ENDEKS%C4%B0%202017.pdf)

Lenart-Gansiniec, R. (2016). Relational Capital And Open Innovation – In Search Of Interdependencies, Procedia - Social and Behavioral Sciences 220.

Lubello N. (2016). Open Innovatıon In Global Networks, Department of Economics, Management and Statistics.

Lundström, J. S. E., Wiberg, M., Hrastinski, S., Edenius, M., & Ågerfalk, P. J. (Eds.). (2014). *Managing open innovation technologies*. Springer Science & Business Media.

Mintzberg, H., (1994). The Fall and Rise of Strategic Planning, Harvard Business Review, Jan-Feb, 107-114.

Morison, E. (1966). Gunfire at sea: a case study of innovation. Men, Machines, and Modern Times, 17-44.

Mucuk, İ. (2016). Modern İşletmecilik. 20. Baskı. Türkmen Kitabevi.

Naktiyok, A. (2007). Yenilik Yönelimi ve Örgütsel Faktörler, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 21, Sayı 2. 211-230.

OECD (2005). Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler, Oslo Kılavuzu, 3. Baskı.

Oğuz, B (2011), AR-GE, Yenilik ve Teknoloji Politikaları Forumu, (http://www.emo.org.tr/ekler/c8aaefc21981828_ek.pdf?tipi=2&turu=X...14, E.T.: 05.02.2018)

Oğuztürk, B.S. (2003). Yenilik Kavramı ve Teorik Temelleri, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, Cilt 8, Sayı 2, 253-273.

Oğuztürk. B.S. & Türkoğlu M. (2004). Yenilik ve Yenilik Modelleri, Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları.

Osterwalder, A. & Pigneur, Y. (2016). İş Modeli Üretimi, Optimist Yayınları, 6. Baskı.

Öğüt, A. (2006) İşletmelerde Yenilik Yönetimi Sürecinde Örgüt Yapılarında ve Hizmet Tasarımlarında Yaşanan Dönüşümler: Antalya İli Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Ampirik Bir Araştırma ve Hizmet Tasarımı Önerisi, Doktora Tezi, Konya.

Özdemir, M. N., & Deliormanlı, S. (2013). Türkiye'de Açık İnovasyon Ekosisteminin Oluşmasının Önündeki Engeller Ve Çözüm Önerileri. *Yayın No: Tüsiad*, 9.

Özgenç, A. (2015), Kapalı Devre İnovasyon, https://www.capital.com.tr/yazarlar/ali-ozgenc/kapali-devre-inovasyon, ET: 02.04.2018).

Özkan, N. N. (2015). An Example of Open Innovation: P&G, Volume 195, 3 July, 1496-1502.

Pansare, P. (2017), Open Source and Open Innovation, (https://www.linkedin.com/pulse/open-source-innovation-prashant-pansare, Ekim 2024).

Pado, G. (2016). Açık İnovasyonun Rekabet Stratejisi Üzerine Olan Etkileri. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), 1(2), 130-141.

Radziwon, A., Chesbrough, H., West, J., & Vanhaverbeke, W. (2024). The Future of Open Innovation. In Chesbrough, H., Radziwon, A., Vanhaverbeke, W. & West, J. (Eds.), The Oxford Handbook of Open Innovation. (Chapter 57, pp. 914–934). Oxford University Press.

Romijn, H., &Albaladejo, M. (1999). Determinants Of Innovation Capability In Small UK Firms: An Empirical Analysis, Eindhoven Centre For Innovation Studies, The Netherlands.

Saguy, S. & Taoukis P. (2017). From Open Innovation to Enginomics: Paradigm Shifts, Trends In Food Science & Technology, Volume 60, 64-70.

Sanayi, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (2020). Kamu Üniversite-Sanayi İşbirliği (KÜSİ) Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018).

Satı Z.E. & Işık. Ö. (2011). İnovasyon Ve Stratejik Yönetim Sinerjisi: Stratejik İnovasyon, CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 9 Sayı 2, 538-559.

Saxton, G. D., Oh, O., & Kishore, R. (2013). Rules of crowdsourcing: Models, issues, and systems of control. Information systems management, 30(1), 2-20.

Schroll, A. & Mild, A. (2011). Open Innovation Modes and The Role of Internal R&D, An Empirical Study on Open Innovation Adoption in Europe, European Journal of Innovation Management, Volume 14, 475-495.

Şahin, A. (2009). Mersin'de faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin yenilik faaliyetlerinin ölçülmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *10*(2), 259-271.

Şahinli, M. A. ve Kılınç E. (2013). İnovasyon ve İnovasyon Göstergeleri: AB Ülkeleri ve Türkiye Karşılaştırması, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, Sayı 25.

Şeker, S. E. (2014). Yönetim Bilişim Sistemleri Ansiklopedisi, Cilt 1 , Sayı 2.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu (2001). Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu. Ankara. Erişim Tarihi, Ekim 2024.

The Chamber of Commerce and Industry of Slovenia (CCIS) (2020), InTraRed–Innovation frameworks, (https://eng.gzs.si/Novice/ ArticleId/79392/intrared-innovation-frameworks erişim. Ekim 2024)

Utterback, J. M. & Abernathy, W. J. (1975). A Dynamic Model Of Process and Product İnnovation, Vol 3.

Uzkurt, C. (2010). İnovasyon Yönetimi: İnovasyon Nedir, Nasıl Yapılır ve Nasıl Pazarlanır, Ankara Sanayi Odası Yayın Organı.

Ülgen, H. & Mirze, S.K. (2010). İşletmelerde Stratejik Yönetim, Beta Yayıncılık.

Ünal, M. (2016). Açık İnovasyon ve Açık İnovasyon Olgusuna Yönelik Destekler, Ar&Ge Bülten.

Ürper, Y. (2005). Girişimcilik, TC. Anadolu Üniversitesi Yayını No 1567, Açıköğretim Fakültesi Yayını No 824.

Van der Meer, H. (2007). Open innovation–the Dutch treat: challenges in thinking in business models. Creativity and innovation management, 16 (2), 192-202

Yiğit, S. (2015). Değer inovasyonu: inovasyonla değer oluşturmak. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11 (1), 227-244.

Yüksel, A., Uçkun, G., Dinçel G. & Demir, B. (2013). İnovasyon Yeteneğinin Artırılmasında Üniversite Sanayi İşbirliği ve Meslek Yüksekokullarının Rolü, Electronic Journal of Vocational Colleges-UMYOS Özel Sayı.

CULINARY CROSSROADS:

GASTRONOMY, INNOVATION, AND THE TOURIST EXPERIENCE

EDİTORS:
MUHAMMET ERBAY
GÜLÇİN ALGAN ÖZKÖK

EĞİTİM
yayınevi

CULINARY CROSSROADS:
GASTRONOMY, INNOVATION, AND THE TOURIST EXPERIENCE

Editors: Muhammet Erbay, Gülçin Algan Özkök

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-80-7
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

CULINARY CROSSROADS:
GASTRONOMY, INNOVATION, AND THE TOURIST EXPERIENCE
Editors: Muhammet Erbay, Gülçin Algan Özkök
V+118 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-80-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'zdeki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Ab Karim, S., & Chi, C. G. (2010). Culinary Tourism as a Destination Attraction: An Empirical Examination of Destinations' Food Image. *Journal of Hospitality Marketing & Management, 19*(6), 531-555. doi:10.1080/19368623.2010.493064

Abrams, J. (2013). Mise en plate: the scenographic imagination and the contemporary restaurant. *Performance Research, 18(3)*, 7-14.

Adrià, F. (2008). *A Day at elBulli: An Insight into the Ideas, Methods and Creativity of Ferran Adrià.* London: Phaidon Press.

Afonso, C., Silva, G. M., Gonçalves, H. M., & Duarte, M. (2018). The role of motivations and involvement in wine tourists' intention to return: SEM and fsQCA findings. *Journal of Business Research, 89*, 313-321. doi:10.1016/j.jbusres.2017.11.04

Alonso, A. D., Kok, S., & O'Brien, S. (2018). Sustainable culinary tourism and Cevicherias: a stakeholder and social practice approach. *Journal of Sustainable Tourism, 26*(5), 812-831.

Atwell, W. A., Hood, L. F., Lineback, D. R., Varriano-Marston, E., & Zobel, H. F. (1988). The terminology and methodology associated with basic starch phenomena. *Cereal Foods World, 33(3)*, 306-311.

Azinuddin, M., Mior Shariffuddin, N. S., Mohd Hanafiah, M. H., Mat Som, A. P., & Wan Mohd Zain, W. M. (2022). A systematic literature review on tourism networks, knowledge transfer, absorptive capacity, and performance. *Asia-Pacific Journal of Innovation in Hospitality and Tourism, 11*(1), 179-218.

Barham, P. (2001). *The Science of Cooking.* London: Springer.

Barham, P., Skibsted, L. H., Bredie, W. L., Frøst, M. B., Møller, P., Risbo, J., . . . Mortensen, L. M. (2010). Molecular gastronomy: a new emerging scientific discipline. *Chemical reviews, 110(4)*, 2313-2365.

Belisle, F. J. (1983). Tourism and food production in the Caribbean. *Annals o f Tourism Research, 70*(4), 497- 513.

Bilia, A. R., Piazzini, V., Guccione, C., Risaliti, L., Asprea, M., & Capecchi, G. (2012). Improving on Nature: The Role of Nanomedicine in the Development of Clinical Natural Drugs. *Planta Medica, 78(18)*, 1954-1970.

Blumenthal, H. (2006). *In Search of Perfection: Reinventing Kitchen Classics.* London: Bloomsbury Publishing.

Bom Frøst, M., & Jaeger, S. R. (2010). Consumer-perceived aspects underlying food-related preferences: A review on individual differences and the influence of context. *Food Quality and Preference, 21(8)*, 1017-1031.

Boukas, N., & Ziakas, V. (2014). A chaos theory perspective of destination crisis and sustainable tourism development in islands: The case of Cyprus. . *Tourism Planning & Development, 11(2)*, 191-209. doi: 10.1080/21568316.2013.864995 .

Chen, G., Bao, J., & Huang, S. S. (2014). Segmenting Chinese Backpackers by Travel Motivations: Segmenting Chinese Backpackers by Travel Motivations. *International Journal of Tourism Research, 16*(4), 355-367. doi:10.1002/jtr.1928

Chen, L. J., & Chen, W. P. (2015). Push-pull factors in international birders' travel. *Tourism Management, 48*, 416-425. doi:10.1016/j.tourman.2014.12.011

Cho, V. (2008). Linking location attractiveness and tourist intention. *Tourism and Hospitality Research, 8(3)*, 220-224. doi:10.1057/thr.2008.20.

Crosby, G. (2020). *Cook, taste, learn: How the evolution of science transformed the art of cooking.* NY: Columbia University Press.

Deveci, B., Turkmen, S., & Avcikurt, C. (2013). Relation of rural an gastronomy tourism an example of Bigadiç. *International Journal of Social and Economic Sciences, 3*(2), 29-34.

Dixit, S. K. (2019). Gastronomic Tourism: A Theoretical Construct. In S. K. Dixit, *The Routledge Handbook of Gastronomic Tourism* (pp. 13-23). London: Routledge.

Dixit, S. K., & Prayag, G. (2022). Gastronomic tourism experiences and experiential marketing. *Tourism Recreation Research, 47*(3), 217-220.

Du Rand, G. E., Heath, E., & Alberts, N. (2003). The role of local and regional food indestination marketing. *Journal of Travel and Tourism Marketing, 14*(3-4), 97-112.

Dufresne, C., & Farnworth, E. (2001). Tea, Kombucha, and health: a review. *Food Research International, 34(6)*, 407-421.

Egilmez, G., & Tatari, O. (2012). A dynamic modeling approach to highway sustainability: Strategies to reduce overall impact. *Transportation Research Part A: Policy and Practice, 46(7)*, 1086-1096. doi:10.1016/j.tra.2012.04.011 .

Garanti, Z., & Stylianou, C. (2022). Opening the path of gastro-tourism cluster development: the case of Cyprus. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes, 14*(5), 492-500.

García, M. (2019). The Impact of Molecular Gastronomy on Modern Cuisine and Nutrition. *International Journal of Food Science & Technology, 52(3)*, 123-130.

Godoi, F. C., Prakash, S., & Bhandari, B. R. (2016). 3D printing technologies applied for food design: Status and prospects. *Journal of Food Engineering, 179*, 44-54.

Gooding, E. B. (1971). Food Production in Barbados with Particular Reference to Tourism. In G. D. Associates, *The Tourist Industry in Barbados: A Socio-Economic Assessment* (pp. 73-116). Kitchener, Canada: Dusco Graphic PREZ.

Gunn, C. (1972). *Vacationscape: Designing Tourist Regions.* Bureau of Business Research. doi:Austin

Haid, M., & Albrecht, J. N. (2021). Sustainable tourism product development: An application of product design concepts. *Sustainability, 13(14)*, 7957.

Hall, C. M. (2008). *Tourism planning: Policies, processes and relationships, 2nd Ed.* Canada: Pearson Education.

Hall, C. M., Sharples, L., Mitchell, R., Macionis, N., & Cambourne, B. (2003). *Food tourism around the world: Development, management and markets.* Boston: Butterworth.

Haven-Tang, C., Thomas, A., & Fisher, R. (2022). To what extent does the food tourism 'label' enhance local food supply chains? Experiences from Southeast Wales. *Tourism and Hospitality, 3*(1), 153-160.

Hjalager, A. M., & Richards, G. (2002). *Tourism and Gastronomy.* London: Routledge. Hjalager, A. M., & Richards, G. (2002). *Tourism and Gastronomy.* Routledge, London. Jefferson, A., & Lickorish, L. (1988). *Marketing Tourism.* Longman. doi:Harlow

Jolliffe, L. (2016). Marketing culinary tourism experiences: In. M. &. Sotiriadis, *The Handbook o f Managing and Marketing Tourism Experiences* (pp. 363-378). Bingley: Emerald Group Publishing.

Kaya, A., Aydemir, C., & Aydemir, S. (2013). Effect of different storage conditions on the quality of tomato paste. *Journal of Food Quality, 36(2)*, 94-102.

Kim, J. H., & Ritchie, B. W. (2012). Motivation-Based Typology: An Empirical Study of Golf Tourists. *Journal of Hospitality & Tourism Research, 36*(2), 251-280. doi:10.1177/1096348010388661

Kim, Y. G., & Eves, A. (2012). Construction and validation of a scale to measure tourist motivation to consume local food. *Tourism Management, 33*(6), 14581467.

Kivela, J., & Crotts, C. J. (2006). Gastronomy's influence on how tourists experience a destination. *ournal of Hospitality and Tourism Research, 30*, 354.

Kivela, J., & Crotts, J. C. (2006). Tourism and gastronomy: Gastronomy's influence on how tourists experience a destination. *Journal of hospitality & tourism research, 30(3)*, 354-377.

Köse, Ş. (2014). Production Technique, Chemical and Microbiological Properties of Van Herbed Cheese. *Kafkas University Veterinary Faculty Journal, 20(5)*, 747-752.

Kuhn, T. (2016). The Evolution of Molecular Gastronomy. *Journal of Culinary Science & Technology, 14(4)*, 321-335.

Kurt, G., & Dluzewska, A. (2018). Gastro tourism potential and perspectives for Turkey - A theoretical approach. *Czasopismo Geograficzne, 59*(1-2), 121-137.

Kurti, N., & This, H. (1994). Molecular gastronomy. *Scientific American, 270(4)*, 66-71.

Lin, L., & Mao, P. C. (2015). Food for memories and culture-A content analysis study of food specialties and souvenirs. *Journal of Hospitality and Tourism Management, 22*, 19-29.

Lipton, J., Cutler, M., Nigl, F., Cohen, D., Lipson, H., & Lipson, M. (2015). Additive manufacturing for the food industry. *Trends in Food Science & Technology, 43(1)*, 114-123.

Madaleno, A., Eusebio, C., & Varum, C. (2018). Purchase of local food products during trips by international visitors. *International Journal o f Tourism Research, 20*(1), 115-125.

McClements, D. J. (2015). Emulsion design to improve the delivery of functional lipophilic components. *Annual Review of Food Science and Technology, 6*, 129-145.

McGee, H. (2004). *On Food and Cooking: The Science and Lore of the Kitchen.* NE: Scribner.

McGee, H. (2010). *Keys to Good Cooking: A Guide to Making the Best of Foods and Recipes.* London: Penguin Press.

McKercher, B. (2002). Towards a classification of cultural tourists. *International Journal of Tourism Research, 4*(1), 29-38. doi:10.1002/jtr.346

McKercher, B., & du Cros, H. (2003). Testing a cultural tourism typology. *International Journal of Tourism Research, 5*(1), 45-58. doi:0.1002/jtr.417

McKercher, B., Okumus, F., & Okumus, B. (2008). Food tourism as a viable market segment: It's all how you cook the numbers. *Journal of Travel and Tourism Marketing, 25*(2), 137-148. doi:10.1080/10548400802402404

Medlik, S., & Middleton, V. T. (1973). Product Formulation in Tourism. *Tourism and Marketing, Vol:13* (p. Berne). in AIEST.

Merdol, T. K. (2016). Past, present and future of nutrition and dietetics. *Izmir Kâtip Çelebi University Journal of Faculty of Health Sciences, 1(1)*, 1-5.

Middleton, V. T. (1989). Tourist Product. In S. F. Moutinho, *Tourism Marketing and Management Handbook* (pp. 573-576). Prentice-Hall, Hempel Hempstead.

Morgan, T. (2018, August). A Typology of Gastro Tourism Consumers: A Conceptual Classification of Gastronomic Tourists' Consumer Behavior. A Thesis Presented to The Honors Tutorial College Ohio University.

Myhrvold, N., Young, C., & Bilet, M. (2011). *Modernist Cuisine: The Art and Science of Cooking.* London: The Cooking Lab.

Olalı, H. (1990). *Tourism Policy and Planning.* Istanbul: Institute of Business Economics Publications.

Özbey, N., Koçak, M., & İnal, A. (2013). Determination of Physical and Chemical Properties of Çalma Molasses Produced in Tokat Region. *Academic Food, 11(2)*, 16-24.

Park, S., & Santos, C. A. (2017). Exploring the tourist experience: a sequential approach. *ournal of Travel Research, 56*(1), 16-27.

Pérez, B., Martín, C., & Fernández, C. (2019). 3D printing for the food industry: A practical overview. *Food Science and Technology International, 25(7)*, 542-553.

Pesonen, J., Komppula, R., Kronenberg, C., & Peters, M. (2011). Understanding the relationship between push and pull motivations in rural tourism. *Tourism Review, 66*(3), 32-49. doi:10.1108/16605371111175311

Phillip, S., Hunter, C., & Blackstock, K. (2010). A typology for defining agritourism. *Tourism Management, 31*(6), 754-758. doi:10.1016/j.tourman.2009.08.001

Pomfret, G. (2006). Mountaineering adventure tourists: a conceptual framework for research. *Tourism Management, 27*(1), 113-123. doi:10.1016/j.tourman.2004.08.003

Pratt, S., Suntikul, W., & Agyeiwaah, E. (2020). Determining the attributes of gastronomic tourism experience: Applying impact-range performance and asymmetry analyses. *International Journal o f Tourism Research, 22*(5), 564-581.

Quan, S., & Wang, N. (2004). Toward a structural model of the tourist experience: an illustration from food experiences in tourism. *Tourism Management, 25*, 297–305.

Richards, G. (2015). Evolving gastronomic experiences: From food to foodies to foodscapes. *Journal o f Gastronomy and Tourism, 7*(1), 5-17.

Robinson, R. N., & Getz, D. (2016). Food enthusiasts and tourism: Exploring food involvement dimensions. *Journal o f Hospitality and Tourism Research, 40*(4), 432-455.

Rodriguez, A., Jimenez, M., & Castro, L. (2021). Advances in molecular gastronomy: Colombian perspectives. *Journal of Food Science and Technology, 58(3)*, 1117-1130.

Sánchez, R. (2014). The Foundations of Molecular Gastronomy: A Comprehensive Review. *Journal of Culinary Science & Technology, 12(3)*, 197-210.

Santich, B. (2004). The study of gastronomy and its relevance to hospitality education and training. *Hospitality Management, 23*, 15-24.

Schmoll, G. A. (1977). *Tourism Promotion.* London: Tourism International Press.

Searle, L., & Spence, C. (2002). *Modernist Cuisine:The Art and Science of Cooking, Volume 6.* NY: The Cooking Lab.

Severini, C., Derossi, A., & Ricci, I. (2018). 3D food printing: a new perspective on the food design. *International Journal of Food Science & Technology, 53(1)*, 1-12.

Sianipar, M. (2019). Effect of product, price, location and tourism promotion of interest in visiting Lake Toba tourist attraction. *Enrichment: Journal of Management, 9*(2), 18-22.

Silva, A. (2020). 3D Printing Technology in the Brazilian Food Industry: Innovations and Challenges. *Brazilian Journal of Food Technology, 23(1)*, e2019203.

Sinclair, M. G., & Gursoy, D. (2016). A conceptual model of residents' support for tourism development in developing countries. *Tourism Planning & Development, 13(1)*, 1-22. doi: 10.1080/21568316.2015.1047531 .

Smith, S. L. (1994). The tourism product. *Annals of Tourism Research, 21*(3), 582-595.

Stevenson, S. (2019). *The Science of Cooking. In Modernist Cuisine: The Art and Science of Cooking (pp. 321- 360).* NY: Cooking Lab.

Stone, M. J., Migacz, S., & Sthapit, E. (2022). Connections between culinary tourism experiences and memory. *Journal of Hospitality and Tourism Research, 46*(4), 797-807.

Şengül, M., & Keleş, F. (2005). Investigation of physical and chemical properties of potato according to storage conditions. *Food, 30(2)*, 73-79.

Telfer, D. J., & Hashimoto, A. (2013). Raising awareness of local food through tourism as sustainable development. In C. M. Gossling, *Sustainable Culinary Systems: Local Foods. Innovation. Tourism and Hospitality* (pp. 169-185). Oxford, England: Routledge.

Testa, R., Galati, A., G., S., Di Trapani, A., & Migliore, M. G. (2019). Culinary tourism experiences in agri- tourism destinations and sustainable consumption- understanding Italian 'tourists' Motivations. *Sustainability, 77*(17), 4588.

Uysal, M. (1998). The determinants of tourism demand: A theoretical perspective. In D. Ioannides, & K. G. Debbage, *The economic geography of the tourist industry* (pp. 79-98). London: Routledge.

Vega, C., & Ubbink, J. (2008). Molecular gastronomy: a food fad or science supporting innovative cuisine? . *Trends in Food Science & Technology, 19(7)*, 372-382.

Wahab, S., Crampon, L. J., & Rothfield, L. M. (1986). *Tourism Marketing.* London: Tourism International Press. Williams, R. (2012). Pioneers of Molecular Gastronomy: Techniques and Innovations. *Journal of Modern Cuisine, 9(1)*, 58-67.

REFERENCES

Adam, K., L. (2004). *Entertainment Farming and Agri-Tourism*. ATTRA, National Sustainable Agriculture Information Service, Business Management Guide, Rural Business Cooperative Service, U.S. Department of Agriculture, Fayetteville, California, 1-16.

Akdag, G. (2016). Dıfferent Natıons In Turkey From The Sustaınable Gastronomy Tourısm Perspectıve. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Institute of Social Sciences*, 164-175.

Akdağ, G., Özata, E., Sormaz, Ü., & Çetinsöz, B. C. (2016). A New Alternative for Sustainable Gastronomy Tourism: Surf&Turf. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 270-281.

Akdağ, G. & Şahin, E. (2018). Surf and turf. H. F. Nizamlıoğlu (Ed.), *Gastronomide güncel konular* içinde (327-334. ss.). Konya: Billur Yayınevi.

Akman, B., Karaaslan, T., Çelebi Öncü, E., & Karaböcüoğlu, M. (2005). *Fun in the Kitchen with Children.* Istanbul: Epsilon Publications.

Akmeşe, K. A., & Güder, N. (2023). Trends in Gastronomy Tourism: A Research with Secondary Data.*1st International Lake Tourism and Current Trend in Tourism Congress* (pp. 54-69). Konya: Paradigma Academy Publications.

Akoğlu, A., Çavuş, O., & Bayhan, İ. (2017). The Perception and Attitude of Michelin Star Restaurant Chefs on Molecular Gastronomy: The Perception and Attitude of Michelin Star Restaurant Chefs on Molecular Gastronomy: Evidence from San Sebastian, Spain). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 43-59.

Aksoy, M., & Üner, E. H. (2016). The Birth of Refined Cuisine and the Effects of Innovative Culinary Movements Shaping Refined Cuisine on Food and Beverage Businesses. *Gazi University Journal of Social Sciences*, 1-17.

Akyürek, M. İ. (2020). Distance Education: A Literature Review. *Journal of Civilization Education Research*, 1-9.

Alpaslan, K., Tanrısever, C., & Tütüncü, B. (2018). Can Molecular Gastronomy be Used in Mountaineering Tourism? *Journal of Current Tourism Research*, 104-122.

Alpaslan, K., Pamukçu, H., & Tanrısever, C. (2020). Moleküler gastronomi yöresel yemeklerde kullanılabilir mi? *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8*(1), 231-256.

Andaç, A. E., & Tuncel, N. Y. (2023). Edible Insects as a Sustainable and New "Food" Alternative. *Çanakkale Onsekiz Mart University Journal of Advanced Research in Natural and Applied Sciences*, 251-267.

Arslanoğlu, İ. (2000). Culture and Civilization Concepts. *Gazi University Hacı Bektaş Veli Research Journal*, 243-255.

Ataberk, E. (2017). Possibilities of Integrating Tourism Types in Tire (Izmir): Cultural Tourism, Rural Tourism, Agrotourism and Gastronomy Tourism. *Tourism Academic Journal*, 153-164.

Aydemir, B., & Özdemir , S. S. (2014). Evaluation of Local Food and Beverage Initiatives in terms of Slow Food Movement: Aydin Yenipazar Case. *Journal of Entrepreneurship and Development*, 323-336.

Başarangil, İ., & Tokatlı, C. (2018). Slow Food: A Research on the Evaluation of Satisfaction Levels of Visitors of Şile Earth Market. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3-19.

Baylan, İ., & Badem, A. (2023). Formulation of Some Traditional Products with Purple Flour and Evaluation by Sensory Analysis. *Journal of Culture Research*, 197-207.

Baysal, A. (2020). *Nutrition.* Ankara: Hatiboğlu Publishing.

Bozagcı, E. C., & Çevik, A. (2022). Bulut Mutfak Modeli Üzerine Nitel Bir Araştırma: Avane Cloud Kitchens. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 12(2), 675-688.

Boz, B. (2022). The Effect of Attachment Types on Fear of Novelty (Neophobia) and Novelty Seeking (Neophilia) Behavior in Gastronomy: Investigation with Traditional Methods and Neuromarketing Tools. Balıkesir: T.C. Balıkesir University.

Bozok, D., & Yalın, G. (2018). New Trend in Gastronomy: Black Foods. Journal of Current Tourism Research, 251-261.

Bölük, H. (2020). *Sherbet Book: Living Kitchen in the Turkish World.* Antalya: Lycia Book.

Bölük, H., & Küçükaltan, D. (2019). Living Kitchen Concept and Application Examples in Gastronomy. *4th International Gastronomy Tourism Research Congress* (pp. 647-450). Nevsehir: Nevşehir Hacı Bayram Veli University Faculty of Tourism.

Buladi Çubukçu, B. (2023). Bibliometric Analysis of Studies on Agro Tourism. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 665-675.

Burke, R., This, H., & Kelly, A. (2016). *Molecular gastronomy*. School of Culinary Arts and Food Technology, 1-9.

Cankül, D., & Uslu, N. Neurogastronomy and sensory perception. *Journal of Tourism and Management, 1*(1). 2020; 64-74.

Cetin, G., & Bilgihan, A. (2016). Components of cultural tourists' experiences in destinations. *Current Issues in Tourism*, 137-154.

Civelek, M., Dalgın, T., & Çeken, H. (2014). Relationship between Agro-Tourism and Rural Development: A Research on Agro-Tourism Areas in Muğla Region. *Tourism Academic*

Journal, 15-28.

Coşar, Y. (2013). *The Effects of Slow City (Cittaslow) Phenomenon on Tourist Behavior and Local People's Perception of Urban Life Quality (Published Master's Thesis).* Izmir: Dokuz Eylul University.

Cömert, M., & Güdek, M. (2017). Fifth Taste: Umami (Fifth Taste: Umami). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 397-408.

Çılgınoğlu, H., Avcı, M., & Çılgınoğlu, Ü. (2022). The Importance of Vertical Farming in terms of Sustainable Gastronomy. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 455-467.

Çoban, Ö., & Harman, S. (2016). A Research on the Visibility of the Slow City Theme on the Websites of the Member Cities of the Slow City (Cittaslow) Turkey Network. *Journal of Faculty of Business Administration*, 235-253.

Çulha, O. (2020). Experience Economy Applications in Tourism. *Alanya Academic Overview Journal*, 495-519.

Demirtaş, Ü., & Akkuş, G. (2020). Local Cuisine Activities in Hotel Businesses: Situation Analysis.

International Journal of Global Tourism Research, 46-63.

Deniz, S., Özden, O., Akgün, O., & Yıldırım, H. M. (2018). Investigation of Agro Tourism Facilities in Terms of Gastronomy Activities: Çanakkale Sample. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 364-378.

Deveci, B., Türkmen, S., & Avcıkurt, C. (2013). The Relationship Between Rural Tourism and Gastronomy Tourism: Bigadiç Case. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 29- 34.

Dilsiz, B. (2010). Gastronomy and Tourism in Turkey (Istanbul Example). *Istanbul University Department of Tourism Management Master's Thesis*. Retrieved on February 25, 2024 from http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/46167.pdf

Doğan, E. (2023). *Color Perception of Kitchen Studies in Gastrophysics Perspective: A Qualitative Research (Published Master's Thesis).* Karaman: T.C. Karamanoğlu Mehmetbey University.

Dönmez Özel, B. (2021, September). A Research on the Living Culinary Experiences of Tourists Visiting Cappadocia. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Institute of Social Sciences, Gastronomy and Culinary Arts Department Master's Thesis*. Retrieved on February 21, 2024 from https://acikerisim.nevsehir.edu.tr/bitstream/handle/20.500.11787/8108/B%c3%9c%c5%9eRA%20D%c3%96NMEZ.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Dönmez Özel, B., & Dursun Küçükoğlu, M. (2022). A Research on Living Kitchen Experiences of Tourists Visiting Cappadocia. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2665-2688.

Durlu-Özkaya, F., Sünnetçioğlu, S., & Can, A. (2013). The Role of Geographical Indication in Sustainable Gastronomy Tourism Mobility. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 13-20.

Ercan, M. O. (2021, August). Evaluation of Turkish Desserts by Chefs within the Scope of Gastronomy Tourism: Product Development Study within the Scope of Fusion Cuisine Practices. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Gastronomy and Culinary Arts Department Master's Thesis*.

Erdem, B., & Akyürek, S. (2017). A New Cuisine Trend: Living Cuisines (A New Cuisine Trend: Living Cuisines). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 103-126.

Erdoğan, B., Görür, A., Peksever, D., Sümer, O., & El, S. N. (2021). Nutritional Characteristics and Consumer Acceptance of Edible Insects as a Sustainable Protein Source. *The Journal of Food*, 1105-1116.

Eren, E., & Özer, İ. (2018). Dietary Habits in Ancient Anatolian Societies. *Journal of Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 2*(Ek.1), 308-323. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/513855 on February 20, 2024

Eren, S. (2020). Healthy Food Production in Gastronomy and Tourism. *Safran Journal of Culture and Tourism Research*, 228-241.

Ergün, M. (1994). *Sociology of Education.* Ankara: Ocak Publications.

Ertürk, M. (2018). Consumers' Reasons for Eating Out. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 1203-1224.

Everett, S., & Aitchison, C. (2008). The Role of Food Tourism in Sustaining Regional Identity: A Case Study of Cornwall, South West England. *Journal of Sustainable Tourism*, 150-167.

Faat, F. & Zainal, A. (2014). Molecular gastronomy movement and application in food. N. Sumarjan, N., Mohd, Z.M.S., & Hanafiah, M. (Ed.). Hospitality and Tourism: Synergizing Creativity and Innovation in Research (391394). New York: CRC Press.

Fraser, S., & Lyon, P. (2018). Chef perceptions of modernist equipment and techniques in the kitchen. Journal of Culinary Science & Technology, 16(1), 88-105.

Gedik, Y. (2020). Sustainability and Sustainable Development with Social, Economic, Environmental Dimensions. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences,* 196- 215.

Gheorghe, G., Tudorache, P., & Nistoreanu, P. (2014). Gastronomic tourism, a new trend for contemporary tourism. *Cactus Tourism Journal*, 12-21.

Gillespie, C. H. (1994). Gastrosophy and Nouvelle Cuisine: Entrepreneurial Fashion and Fiction. British Food Journal, 19-23.

Gökdeniz, A., Erdem, B., Dinç, Y., & Çelik Uğuz, S. (2015). Gastronomy Tourism: Gastronomy Tourism: An Empirical Study on Domestic Tourists in Ayvalık. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 14-29.

Gökdeniz, A. (2019). Perception of Social Carrying Capacity in Touristic Destinations and Its Effect on Revisit Intention: Ayvalık Research. MANAS Journal of Social Research, 8(3). Retrieved on February 21, 2024 from https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/758438

Güven, S. (2022). Çatalhöyük from Past to Present. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 18*(8), 134-145. Retrieved on February 20, 2024 from https://socratesjournal.org/index.php/pub/article/view/153/140

Ivanovic, S., Mikinac, K., & Perman, L. (2011). Molecular gastronomy in function of scientific implementation in practice. *UTMS Journal of Economics, 2*(2), 139-150.

İpar, M. S., Babaç, E., & Kök, A. (2020). Evaluation of Customer Comments on Green Generation Restaurants with Content Analysis. *Journal of Gastronomy, Hospitality, and Travel*, 260-269.

Kahraman, O. C., & Tanrıverdi, H. (2021). The Relationship Between Memorable Tourism Experience and Revisit Intention. *Anatolia: Journal of Tourism Research*, 43-54.

Karagiannis, D., & Metaxas, T. (2015). Culinary Tourism in Greece: Can the past define the future? A comparative analysis by using 10 case studies. *Munich Personal RePEc Archive*, 1-38.

Karakan, H. İ. (2021). Gastronomy Themed Recreation Activities. In S. Kül Avan, E. K. Şimşek, Ö. Yayla, & M. C. Birinci, *Recreation and Tourism Research* (pp. 41-52). Istanbul: Çizgi Kitabevi.

Karaman, E. E., & Soylu, A. G. (2020). A Study to Determine the Perceptions of Gastronomy and Culinary Arts Doctoral Students on Raw Food. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 251-269.

Kasnak, C., & Palamutoglu, R. (2015). Classification of Natural Antioxidants and Their Effects on Human Health. *Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology*, 226-234.

Kaymaz, E., & Ulema, Ş. (2020). A Research on the Use of Edible Insects in Menus the Case of Cappadocia. *Journal of Travel and Tourism Research*, 46-64.

Kaypak, Ş. (2010). Sustainability of ecological tourism. *Journal of Alanya Faculty of Business*, 93-114. Keskin, E. B. (2020). *Slow City.* Istanbul: Yesterday Today Tomorrow Publications.

Keskin, E., & Sezen, N. (2022). Relationships Among Gastronomy Festivals, Food Image and Destination Image: Relationships Among Gastronomy Festivals, Food Image and Destination Image a Case Study of Hatay. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 856-881.

Kocadaş, B. (2005). Culture and media. *Bilig*, 1-13.

Kurgun, O. A. (2017). Edible Insects. In H. Kurgun, *Gastronomy Trends: Millennium and Beyond* (pp.255-266). Ankara: Detay Publishing House.

Kurnaz, A., Özdoğan O.N. (2017). The evaluation of service quality of the green restaurants in Istanbul using grserv model. *Journal of Dokuz Eylul University Faculty of Business Administration*, 10.24889/ifede.286740 1, 75-99.

Long, L. M. (2004). *Culinary Tourism.* United States of America: The University Press of Kentucky. Mckercher, B., Okumus, F., & Okumus, B. (2008). Food Tourism as a Viable Market Segment: It's All

How You Cook the Numbers! *Journal of Travel & Tourism Marketing,* 137-148.

McMahon, M. (2023). What is Surf and Turf? Delighted Cooking: (Online). https://www.delightedcooking.com/what-is-surf-and-turf.htm (Erişim Tarihi;05.01.2025).

Moyeenudin, H. M., Anandan, R., & Bindu, G. (2020). A research on cloud kitchen prerequisites and branding strategies. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering, 9(*3), 983-987.

Oğuz, E. S. (2011). The Concept of Culture in Social Sciences. *Journal of the Faculty of Literature*, 123- 139.

Okur, B., & Madenci, A. B. (2019). Importance of Germinated Cereals and Legumes in Raw Food Diet. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 664-675.

Otto, J. E., & Ritchie, J. (1996). The service experience in tourism. *Tourism Management*, 165-174. Ölmez, M. (2023). *Gastronomy and Culinary Arts Basic Concepts and Current Issues (Editor: Kadriye Ale Akmeşe).* Istanbul: Education Publishing House.

Özdemir, B. (2020). Healthy Purple Food in Gastronomic Trends. *GSI Journals Serie B: Advancements in Business and Economics*, 16-30.

Özdemir, G., & Dülger Altıner, D. (2019). A Review on the Concept of Gastronomy and Gastronomy Tourism. *Erzincan University Journal of Institute of Social Sciences*, 1-14.

Özdemir, G., & Dülger Altıner, D. (2019). A Review on Gastronomy Concepts and Gastronomy Tourism. *Journal of Midwifery and Health Sciences*, 1-14.

Özel, B. D. (2022). *A Research on the Living Culinary Experiences of Tourists Visiting Cappadocia.* Nevsehir: T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli University Institute of Social Sciences Gastronomy and Culinary Arts Department (Master's Thesis).

Özgören Çapraz, E. (2023). Dark Colored Foods: Black Foods. In S. Türk Aslan, *Gastronomic Movements II* (pp. 143-162). Ankara: Iksad Publishing House.

Özgürel, G., & Avcıkurt, C. (2018). Perception of Slow Food Movement by Local Tourists (Academicians). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 568-587.

Özmen, Ş. Y., Birsen, H., & Birsen, Ö. (2016). "Slow Movement" Rebellion Against Globalization in All

Areas of Life from Environment to Culture. *Inonu University Faculty of Communication Electronic Journal*, 38-49.

Robinson, P., Lück, M., & Smith, S. L. (2020). *Tourism 2nd Edition.* London UK: CABI.

Sarı, D., Dokuz Murat, B., Murat, E., & Samancı, M. (2024). Nörogastronomi Kavramı ve Uygulamalarının Bibliyometrik Analiz Yöntemi İle İncelenmesi . Journal of Recreation and Tourism Research, 11(3), 66–84.

Sarıışık, M., & Özbay, G. (2014). A Literature Review on Gastronomy Tourism. *Anatolia: Journal of Tourism Research*, 264 - 278.

Sarıoğlan, M. (2014). Fusion Cuisine Education and Its Relation with Molecular Gastronomy Education (Comparative Course Content Analysis). International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 5(3), 64-70.

Sevinç, F., & Çakmak, T. F. (2017). Raw Nutrition and Living Foods in Consumption Culture. *IWACT 2017 International West Asia Congress of Tourism Research* (pp. 147-155). Van: Paradigma Academy Press and Publication Distribution.

Sormaz, Ü., & Dursun, K. (2023). Study of fusion implementation in the menus of restaurants serving in Antalya with Porter's five forces model. *CABI Digital Library*, 175-197.

Sormaz, Ü., Özata, E., & Güneş, E. (2015). Gastronomy in Tourism. *Journal of Social Sciences*, 67-73.

Şahingöz, S. A., & Güleç, E. (2019). Green generation restaurant movement in restaurant kitchens: The case of "La Mancha Restaurant". *Journal of Tourism Theory and Research*, 292-300.

Şahin, E. Ö. (2020). A Current Approach to Gastronomy-Neurogastronomy: A Review of the Articles Published in Science Direct Database. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 8*(Special Issue 4), 168-178.

Şengül, A. ve Adabalı, M. M. (20 23). The Relationship Between Neurogastronomy, Senses and Teste, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi, 6(7): 934-951.

Şensoy, F., & Tiritoğlu, S. (2018). Archaeology of Nutrition: Traces of the Past in Today's Ankara Food .

Journal of Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 2(Ek.1), 209-233. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/513840 on February 20, 2024.

Tarınç, A., & Ülken, H. (2021 Kitchen trend after covid-19: cloud kitchen. Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel, 4(2), 321-328

Trihas, N., Kyriakaki, A., & Zagkotsi, S. (2015, October). Local cuisine and agricultural products as a means of enhancing tourists' gastronomic experiences in Greece. In *IMIC2015: 1st International Conference on Experiential Tourism* (pp. 09-11).

Tuğan, U. S. (2021). The Use and Comparative Analysis of Gastronomic Elements in Touristic Promotional Films Used in the Promotion of Turkey and Spain. *Başkent University Gastronomy and Culinary Arts Master's Program with Thesis*. Retrieved on February 25, 2024 from http://dspace.baskent.edu.tr/bitstream/handle/11727/6898/10405240.pdf?sequence=1&isAllowed

Tung, V. W., & Ritchie, J. (2011). Exploring the essence of memorable tourism experiences. *Annals of Tourism Research*, 1367-1386.

Turan, H., Güliz, B., Ayduğ, İ., Bayesen, D., & Sünnetçioğlu, S. (2020). Kitchen Chefs' Opinions on Fusion Cuisine and Suggestions for Fusion Cuisine with Local Foods of Çanakkale Province. *Ankara Hacı Bayram Veli University Tourism Faculty Journal*, 332-358.

Türkben, C., Gül, F., & Uzar, Y. (2012). The Place and Importance of Viticulture in Agro-Tourism in Turkey. *KMÜ Journal of Social and Economic Research*, 47-50.

Uyanık, N., & Berk, F. M. (2016). Çatalhöyük in the context of space - city and civilization. *International Journal of Tourism and Social Research* (16), 1-16. Retrieved on February 20, 2024 from https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1673293

Ünal, M., & Zavalsız, Y. (2016). An Anti-Globalization Movement: The Slow Movement. *Journal of Human and Social Sciences Research,* 889-912.

Üner, E. H. (2023). Renaissance in the Kitchen: Renaissance in the Kitchen: The Early Modern European Culinary Culture. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1230-1242.

Wang, N. (1999). Rethinking Authenticity in Tourism Experience. *Annals of Tourism Research*, 349-370.

Yavuz, V. A. (2010). Sustainability Concept and Sustainable Production Strategies for Businesses. *Mustafa Kemal University Journal of Institute of Social Sciences*, 63-86.

Yazıcıoğlu, İ., & Aydın, A. (2018). A Qualitative Research on Green Restaurant Practices: The Case of Istanbul. *Gazi University Tourism Faculty Journal*, 55-79.

Yıldırım Saçılık, M. (2020). The Applicability of Innovative Culinary Trends within the Scope of Turkish Cuisine and Determination of Opinions on the Use of Local Cuisine in Menus. *Journal of Tourism and Management, 1*(1), 21-39. Retrieved from https://doi.org/10.29329/jtm.2020.289.2 on February 21, 2024

Yildiz, M., & Yilmaz, M. (2020). A Look at Trends in the Field of Gastronomy. *Sivas Interdisciplinary Journal of Tourism Research* (5), 19-35. Retrieved on February 25, 2024 from http://sita.cumhuriyet.edu.tr/tr/pub/issue/57733/781834#article_cite

Yılmaz, H., & Erden, G. (2017). A Research on Investigating the Effects of Colors on Soups' Taste Perception. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 265-275.

Yurtseven, H. R., Kaya, O., & Harman, S. (2010). *The Slow Movement.* Ankara: Detay Publishing. Yüncü, H. R. (2015). Gastronomy Tourism and Perşembe Plateau in terms of Sustainable Tourism. *10th Aybastı-Kabataş Kurultayı*, 27-34

Van der Linden, E., McClements, D.J., & Ubbink, J. (2008). Molecular gastronomy: a food fad or an interface for science-based cooking? *Food Biophysics, 3*, 246-254.

Zurnacı, N. (2012). Entrepreneurship and Organization in Rural Tourism. KMÜ Social and Economic Research Journal, 65-70.

REFERENCES

A. PEKYAMAN, S. Ö. (2023, Ağustos 28). METAVERSE DENEYİMİ: GASTRONOMİ KAPSAMINDA SANAL ORTAMLARDA BULUNUŞLUK HİSSİNİN ÖLÇÜLMESİ. *SOCIAL SCIENCE DEVELOPMENT JOURNAL*.

AKGÜN, A. (2023). Otel Faaliyetleri İçin Yapay Zekâ Destekli Uygulamalar. *Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi, Sayı: 3*, 1-21.

Aslantürk, E. v. (2021). Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumun Otellerde Robot Kabul Edilebilirliği Üzerine Etkisi. *Journal of Global Tourism and Technology Research*, s. 102-115.

Atasoy, Z. B. (2023). Yapay Zeka Ve Beslenme. D. Ö. Göç içinde, *Sağlık & Bilim 2023: YAPAY ZEKA VE BESLENME.* Aydın: Efe akademi yayınları.

Aydın, Ş. &. (2022, Aralık 30). Gastronomi Ve Dijitalleşme. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi 2143-2159.*, s. 4-12.

Aydın, Ş. &. (2022, Aralık 30). GASTRONOMİ VE DİJİTALLEŞME. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi 12(4), 2143-2159*.

BAŞ, P. D. (2022, Aralık 1). *Dijital Gastronominin Gelişim Süreci.* İstanbul: Efe Yayın Akademi.

Bollini, M. T. (2013, ocak). Interpreting and executing recipes with a cooking robot. . *In Experimental Robotics: The 13th International Symposium on Experimental (Springer International Publishing.)*, s. 481-495.

Bregazzi, A. (2013). Digital Gastronomy. In Proceedings of the Food & Material Culture. *Proceedings of the Oxford Symposium on Food and Cookery Oxford Symposium.*

Buckler, N. (2022, 03 25). Foodverse: World's First Food Metaverse Where NFTs Can buy Food IRL. : https://beincrypto.com/foodverse-worlds-first-food-metaverse-where-nfts-can-buy-food-irl/ adresinden alındı

CALAYIR, A. K. (Aralık 2021). YAPAY ZEKÂ DESTEĞİ İLE MİKRO SİGORTALAMA SİSTEMİ İÇİN BLOK ZİNCİRİ UYGULAMASI. *İstanbul Üniversitesi Akademik Veri Yönetim Sistemi*, 20-65.

Chisik, Y. P. (2018). Gastronomy meets ludology: towards a definition of what it means to play with your (digital) food. *In Proceedings of the 2018 Annual Symposium on Computer-Human Interaction* , (s. 155-168). Boston.

Choudhary, S. A. (2016). An Innovative Study on Artificial Intelligence and Robotics. . *International Journal of Innovative Research in Computer and Communication Engineering 3292-3296.*, s. 3-4.

Critic, C. (2020, Şubat). *Celebrity Cruises to Replace Silk Harvest Restaurant with Qsine, Le Petit Chef Experience* . https://www.cruisecritic.co.uk/news/4080/] adresinden alındı

Çerkez, M. &. (2020). Yiyecek–İçecek İşletmelerinde Yapay Zekâ Kullanımı. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(2), 1264-1278.*

Çerkez, M. v. (2022). Geleceğin Restoranlarında Mutfak (İçinde; Geleceğin Restoranları). P. D. BAŞ içinde, *Dijitalleşme 2* (s. 230-237). Ankara: Detay Yayıncılık.

Davutoğlu, N. A. (2019). Turizm 4.0'dan Gastronomi 4.0'a Giden Yolda: Geleceğin . *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, s. 8-109.

Doğan, M. (2023). YİYECEK VE İÇECEK SEKTÖRÜNDE ENDÜSTRİ 4.0 UYGULAMALARI: GASTRONOMİ 4.0 . *11. Uluslararası Mardin Artuklu Bilimsel Araştırmalar Kongresi*, (s. 7-11). Mardin.

Fourtané, S. (2018, Ağustos 30). *İnterestingengineering*. Discover the Virtual Reality Cocktail Bar: The Place For The Drinks of the Future.: https://interestingengineering.com/innovation/future-of-drink-an-augmented-reality-experience adresinden alındı

Gençoğlu, C. &. (2023). Dijital Çağda Sporcu Beslenmesi Ve Yapay Zeka. Dijital Çağda Spor Araştırmaları. P. D. Kishalı içinde, *Dijital Çağda Spor Araştırmaları* (s. 91). Erzurum: Özgür Yayınları.

Hall, M. &. (2003). The consumption of experiences or the experience of consumption? M. S. Hall içinde, *An introduction to the tourism of taste in Food Tourism Around the World Development, management and markets.* London: I. Series Butterworth-Heinemann an Imprint of Elsevier Linacre, Burlington.

Hazarhun, E. &. (2020). Restoranlarda Dijital dönüşüm: Touch restoran örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research* , 4(3) 384-399.

Huang, A. C. (2021). When Artificial Intelligence Meets the Hospitality and Tourism Industry: An Assessment Framework to Inform Theory and Management. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*.

İcestylecg. (tarih yok). 3D Rendering illustration of a cutting-edge food production method. *3D-printed fish flesh that's all set to be cooked.* Shutterstock - https://www.shutterstock.com/tr/image-illustration/3d-rendering-illustration-cuttingedge-food-production-2309010029?consentChanged=true.

Izdebska, J. &.-T. (2016). 3D Food Printing–Facts and Future. *Agro FOOD Industry Hi* , 27(2), 33-37.

Jang, H. W. (28.04.2020). Serving Robots: Management and Applications For Restaurant Business Sustainability. *Sustainability MDPI*, 12(0), 1-15.

Jia, F. W. (2016). Investigating the feasibility of supply chain-centric business models in 3D chocolate printing: A simulation study. *Technological Forecasting and Social Change*, 102-202-213.

Keskin, E. &. (2021). Gastronomi 4.0 Üzerine Kavramsal Bir Araştırma. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 177-198.

Kimes, S. E. (2008). The role of technology in restaurant revenue management. *Cornell Hospitality Quarterly 49(3),* , 297-309.

Kiraz, G. (2020). Değişen Turizm Trendleri ve İncili Restoranların Müşteri Profili. *(Master's thesis, Eastern Mediterranean University (EMU)-Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ))*., 19-25.

Kuday, M. (2021). Konaklama İşletmelerinde Sosyal Medya Araçlarının Pazarlama Aracı Olarak Kullanılması Üzerine Bir Çalışma: Bodrum Yarımadası Örneği. *Master's Thesis, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Kumar, N. K. (2016 Şubat). Ethical aspects and future of artificial intelligence. *In 2016 International Conference on Innovation and Challenges in Cyber Security.* Greater Noida, India.

Lukanova, G. v. (2019). Robots, Artificial Intelligence and Service Automation in Hotels. *S. Ivanov and C. Webster: Robots, Artificial Intelligence, and Service Automation in Travel, Tourism, and Hospitality* (s. 157-183). içinde England: Emerald Publishing Limited.

Morris, K. (2021, kasım). *ktchnrebel*. Is food service heralding in the virtual environment: https://www.ktchnrebel.com/metaverse-virtual-future-gastronomy/ adresinden alındı

Otero, C. (2017). Flippy, Un Automata Que Hace Hamburguesas A Media Jornada. BeTech. Özsoylu, A. F. . *Endüstri 4.0. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 21(1),* , s. 41-64.

Öztürk, H. M. (2020, 09 28). Teknolojik Gelişmeler Ve Gastronomi Alanına Yansımaları: Gastronomi 4.0. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(2),* , s. 222-239.

Pieska, S. L. (2013). Social Service Robots İn Wellness And Restaurant Applications. *Journal of Communication and Computer 10(1),* , s. 116-123. .

Samala, N. K. (2022). Impact of AI and Robotics in the Tourism Sector: A Critical İnsight. *Journal of Tourism Futures, 8(1):* , s. 73 87. .

Spence, C. &.-F. (2013). Technology at the Dining Table. Flavour, 2(1), 16. . *Spence and Piqueras-Fiszman Flavour*, s. Technology at the Dining Table. Flavour, 2(1), 16. .

Sun, J. P. (2015). A review on 3D printing for customized food fabrication. *Procedia Manufacturing*, 308-319.

Şahin, H. (2023). Turizmde Dijital Gelecek: Seyahat, Konaklama, Rehberlik ve Gastronomide Teknolojik Trendler ve Yenilikçi Uygulamalar. H. Şahin içinde, *Yeni Nesil Gastronomi Deneyimleri Dijital Teknolojilerin Gastronomi Sektöründe Kullanımı ve İnovasyonları.* Detay Yayıncılık.

Toksöz, D. &. (2016). Turistlerin seyahat motivasyonlarında yöresel mutfağın rolü. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, s. 174 - 189.

Uzan, Ş. B. (2020). Gastronomideki Robotik Uygulamalar Ve Yapay Zekâ. *Tourism And Recreation, 2(2),* , s. 46-58. .

Yildiz, Z. (2011). Turizmin Sektörünün Gelişimi ve İstihdam Üzerindeki Etkisi. *Visionary Suleyman Demirel University The Journal of Visionary, 3(5),* , s. 54-71.

Yu, C. E. (2020). Humanlike robots as employees in the hotel industry: Thematic content analysis of online reviews. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, s. 29(1) 22-38.

Zoran, A. G. (2021). Cooking with computers: the vision of digital gastronomy. *In Gastronomy and Food Science (pp. 35-53). Academic Press.* .

References

Aladağ, H. N. (2013) Kemalizm ve Bektaşilik İlişkisini Girit Mutfak Kültürü Üzerinden Okumak. In, Ü. Güneş (Ed.), II. Türkiye Lisanüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı-I, 161-169. Bursa: 6-8 May 2013.

Aygün, C. (2019) Çorum ilinde yetişen bazı yenilebilir yabani otların tespiti, sağlık açısından faydaları ve yemeklerde kullanım şekilleri. Master's thesis. İstanbul: İstanbul Okan University, Institute of Social Sciences.

Ayırtman, S. (2015) Farklı azot seviyelerinin rezene (Foeniculum vulgare var. dulce)'nin verim, verim özellikleri ve uçucu yağ oranı üzerine etkisi. Master's thesis. Erzurum: Atatürk University, Institute of Science.

Badayman, M., Dinçel, E., & Alçay, A. Ü. (2018). Çiriş otu ve Türk mutfağında kullanımı. *Aydın Gastronomy*, *2*(1), 51-55.

Balkan C. (2015) Rezene (Foeniculum dulce Miller) uçucu yağının verimine ve bileşimine partikül boyutunun etkisi. Master's thesis. Ankara: Ankara University, Institute of Science.

Batı Akdeniz Development Agency, (2020) *Rezene Tarımı ve Endüstrisi Fizibilite Raporu*. Antalya: Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı Yayınevi.

Baytop, T. (1984). *Türkiyede Bitkiler ile Tedavi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

Baytop, T. (1999) *Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi. Geçmişte ve Bugün*. 2nd ed. Istanbul: Nobel Tıp Yayınevi.

Çelik, M. (2022) Geleneksel Bir Bayram Çöreği: Şanlıurfa Külünçesi. In, Y. Oğan (Ed.), *Gastronomi Alanında Tematik Araştırmalar I*, (80-86). Konya: Çizgi Yayınevi.

Dayıoğlu, S. (2005) Stresli fareler (Mus musculus)'in beyin ve karaciğerlerindeki toplam lipid ve toplam glukoz seviyelerine paxil, kedi otu (Valeriana officinalis), rezene (Foeniculum vulgare) ve oğul otu (Melissa officinalis)'nun etkileri. Master's thesis. Dumlupınar University, Institute of Science.

Dirican, A., Telci, İ. (2016) Tokat Florasında Doğal Yayılış Gösteren Rezene Popülasyonlarının Morfolojik ve Kalite Özeliklerinin Belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 53 (3), 293-299.

European Medicines Agency, (2008) Assessment Report on Foeniculum vulgare Miller. 1-23.

Rafieian, F., Amani, R., Rezaei, A., Karaça, A. C., & Jafari, S. M. (2023). Exploring fennel (Foeniculum vulgare): Composition, functional properties, potential health benefits, and safety. Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 64(20), 6924–6941. https://doi.org/10.1080/10408398.2023.2176817

Güney S., Duman G., Güleç H., Karaer A., Sarper F. (2022) Türk Mutfağında Balıkların Baharatla Kullanımı: Ankara Balık Restoranları Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 10(3), 1716 - 1744.

Hançerli, H. Y. (2011) *Girit Mutfağının Çukurovadaki İzleri*. Adana: Hançerli Yayınları.

Haşimi, N., Tolan, V., Kızıl, S., Kılınç, E. (2014) Anason (Pimpinella anisum L.) ve Kimyon (Cuminum cyminum) Tohumlarının Uçucu Yağ İçeriği, Antimikrobiyal ve Antioksidan Özelliklerinin Belirlenmesi. *Journal of Agricultural Sciences*, 20, 19-26.

Hedge, I.C., Lamond, J.M. (1972) Foeniculum Miller. P.H. Davis (Ed.), *Flora Turkey*, Vol. 4, 376-377.

Karaca O., Yıldırım O., Çakıcı A. (2015) Girit Yemek Kültürü ve Sürdürülebilirliği. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 3(1), 3-13.

Karahan, A. M., Kılınççeker, O. (2021) Adıyaman Çöreği (Tablama)'nın Bazı Özellikleri. *Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 8 (15), 353-358.

Karik, Ü., Öztürk, M. (2009). Türkiye Dış Ticaretinde Tıbbi ve Aromatik Bitkiler. *Bahçe*, 38, 21-31.

Kaya, İ., İncekara, N., Nemli, Y. (2004) Ege Bölgesi'nde Sebze Olarak Tüketilen Yabani Kuşkonmaz, Sirken, Yabani Hindiba, Rezene, Gelincik, Çoban Değneği ve Ebegümecinin Bazı Kimyasal Analizleri. *Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences*, 14, 1-6.

Kendir, G., Güvenç, A. (2010). Etnobotanik ve Türkiye'de Yapılmış Etnobotanik Çalışmalara Genel Bir Bakış. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, 49-80.

Koç Apuhan, A., Beyazkaya, T. (2019) Bingöl'ün yenilebilir yabani bitkilerinin gastronomi turizmine etkisi üzerine bir araştırma . *Tourism and Recreation*, 1, 31-37.

Koru, T. (2019) Foenıculum Vulgare Mıller (Rezene) Bitkisinin Fitoterapide Kullanımı, Master's thesis. İzmir: Ege University, Institute of Health Sciences.

Kooti, W.; Moradi, M.; Akbari, S.; Sharafi-Ahvazi, N.; AsadiSamani, M.; Ashtary-Larky, D. (2015). Therapeutic and pharmacological potential of Foeniculum vulgare Mill: A review. *Journal of HerbMed Pharmacology* 4 (1):1–9.

Köse, A. (2019) Göller Bölgesinde anason ve rezenede fungal hastalık etmenlerinin belirlenmesi. Master's thesis. Isparta: Isparta University of Applied Science, Graduate Education Institute.

Mete, O. (2009) *Kabalcı Şifalı Bitkiler Ansiklopedisi*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Okcu, M. (2016). Gümüşhane Florasında Yabani Olarak Yetişen Rezene (Foeniculum spp.)'lerin Bazı Özelliklerinin Belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *6*(1), 1-12.

Onur, N., Süren T., Güllü M. (2016) Şanlıurfa yöresine özgü geleneksel bir çörek: Külünçe. *SOBİDER The Journal of Social Sciences*, 3, 176-183.

Özbek H., Cengiz N., Hım A., Uğraş S., Özgökçe F., Erdoğan E. (2006) Yüksek kolesterollü diyetle beslenen sıçanlarda Foeniculum vulgare P. mill. (rezene) tohumlarının kan kolesterol seviyesi üzerine etkisi. *Genel Tıp Dergisi*, 16 (4). 175-180.

Özyılmaz, B. (2015) Farklı yörelerden temin edilen tatlı rezene (Foeniculum vulgare var. dulce) populasyonlarının karakterizasyonu. PhD thesis. Tokat: Gaziosmanpaşa University, Institute of Science.

Rafieian, F., Amani, R., Rezaei, A., Karaça, A. C., & Jafari, S. M. (2023). Exploring fennel (Foeniculum vulgare): Composition, functional properties, potential health benefits, and safety. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 64(20), 6924–6941.

Rahimikian, F., R. Rahimi, P. Golzareh, R. Bekhradi, and A. Mehran. (2017). Effect of Foeniculum vulgare Mill.(fennel) on menopausal symptoms in postmenopausal women: a randomized, triple-blind, placebo-controlled trial. *Menopause* 24 (9):1017–1021.

Şanlı, A., Karadoğan, T., Baydar, H. (2008) Doğal Olarak Yetişen Tatlı Rezene (Foeniculum vulgare Mill. var. dulce)'nin Farklı Büyüme ve Gelişme Dönemlerinde Uçucu Yağ Miktarı ile Bileşenlerinin Belirlenmesi. *Ziraat Fakültesi Dergisi*, 3, 17-22.

Şimşek, A., Selçuk, G. N. (2018) Gastro Turistlerin Tipolojisinin Belirlenmesi: Gaziantep Ölçeğinde Bir Uygulama. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3, 28-43.

Tel, A.Z., Ortaç, İ., İlçim, A. & Özuslu, E., (2023) Mersin İlindeki (Türkiye) Bazı Doğal ve Kültürel Sit Alanlarının Floristik Yapısı Üzerine Bir Çalışma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 26 (5), 1056-1065.

Türkoğlu, T., Sandıkcı, M., Saraç, Ö. (2022) Adıyaman Bayram Taplamasının Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Değerlendirilmesi. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, (26), 217-230.

Yeşilyurt, A. G. H., Yeşilyurt, A. G. C., Güler, A. G. O., & Özer, Ö. G. S. (2017). Otel İşletmelerinin Menülerinde Yöresel Yemek Kültürünü Yaşatmak: Adıyaman Örneği. In F. Alaeddinoğlu (Ed.), *International West Asia Congress of Tourism (IWACT'17)* The Book of Full-Text (ss. 173-182). Erzurum: 28 September - 1 October 2017.

Yılmaz Kolancı, B. (2020) Roma İmparatorluk Dönemi'nde Göz Hastalıklarının Tedavisinde Kullanılan Bazı Tıbbi Bitkiler. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19, 629-646.

Yüksel, F., Çağlar, S. (2024). In vitro glycemic index, acrylamide content, and some physicochemical and sensorial properties of special dried bread (Peksimet) enriched with einkorn wheat (Tiriticum monococcum L.) flour. *Journal of Food Science and Technology*, 1-9 https://doi.org/10.1007/s13197-024-06035-8.

Zeller, A., Horst, K., Rychlik, M. (2009). Study of the metabolism of estragole in humans consuming fennel tea. *Chemical research in toxicology*, *22*(12), 1929-1937.

References

Akgül, M. (2023). Şanlıurfa'da turizmin geliştirilmesi bakımından doğa turizmi potansiyelinin değerlendirilmesi. Master's thesis, Sakarya: Sakarya University of Applied Science, Graduate Education Institute.

Altun, S. (2016). Isaura Nekropolleri ve Mezar Tipleri. PhD thesis, Konya: Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Archaeology.

Arslan, A. (2014). Konya Çevresi Bizans Dönemi Mimarî Plastiği. PhD thesis, Eskişehir: Anadolu Institute of Social Sciences, Department of Art History.

Ayhan, A. (2022). Karayip Topluluğuna Üye Ülkelerde Ekoturizm Faaliyetleri. Master's thesis. Konya: Necmettin Erbakan University, Institute of Social Sciences, Department of Ecotourism Guidance.

Beşaltı, K. (2024). Erken Hristiyanlık Döneminde Adana ve Çevresi. *The Journal of Academic Social Science*, *126*(126), 96-109.

Bozdemir, E., Şengül, S. (2021). Kış Turizmi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *Journal of New Tourism Trends*, 2, (1), 35 – 74.

Çam, B. (2024). Bir Serbest Zaman Aktivitesi Olarak Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireylerin Rekreasyonel Spor İyi Oluşları İle Sosyalleşme İlişkilerinin İncelenmesi. Master's thesis, İstanbul Gelişim Unıversıty, Institute of Postgraduate Education, Department of Sport Management.

Çanakçı, M. (2021). Ekonomik Kalkınmada Toplumsal Refahın Önemi: Kamu Politikası Önerileri. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(1), 11-19.

Çelik, M. (2007). İsaura Nekropolü. Master's thesis, Konya: Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Archaeology.

Çelik, S. (2018). Alternatif Turizm. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (56). 194- 204.

Çetin, G. (2008). Dünya'da Golf Turizmi ve Türkiye'de Golf Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi. Master's thesis, İstanbul: İstanbul University Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management.

Çetinkaya, G. (2014). Doğa Yürüyüşü Parkurlarının Turizm Amaçlı Değerlendirilmesi: Antalya Beydağları Örneği. PhD thesis. Antalya: Akdeniz University Institute of Social Sciences, Department of Tourism and Hotel Management.

Çimen, M., (2011). Lykaonia Bölgesi Süvari Betimlemeleri. Master's thesis, Konya: Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Archaeology.

Diker, O., Çetinkaya, A., Cinkara, A. (2016). Hava Sporları Turizmi Ve Safranbolu'nun Hava Sporları Potansiyelinin Belirlenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (1). 85-100

Diodoros Siculus. (1838). Bibliothèque Historique, XVIII,

Doğanay, O. (2008). Isauria Bölgesi Kaya Mezarları ve Ölü Gömme Gelenekleri. PhD thesis. Konya: Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Archaeology.

Doğanay, O. (2016). Zengibar Kalesi (Isaura) 2010-2015 Yılları Yüzey Araştırmaları: İlk Sonuçlar ve Düşünceler. *İdil,* 5(21). 389-408.

Doğanay, O., Kurt, M., Aydaş, M., & Eraslan, H. (2017). Zengibar Kalesi (Konya/Bozkır) 2016 Yüzey Araştırmaları. 35. *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, Cilt II, 319-330. Bursa: 22 May 2017 / 26 May 2017

Doğanay, O., Aydaş, M. (2024). Isaura Territoriumu'ndan Yeni Bir Yazıt. *Seleucia*(XIV), 23-30.

Durmuş, M. B., Demir, M. B., & Aras, E. (2007). (Çoruh Vadisi) İspir, Uzundere ve Yusufeli Bölgelerinde Yapılan Yeni Dağ Yürüyüşü Rotaları, *Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi Dağ Yürüyüşü Raporu,* 6-7, Erzurum.

Erdoğan, H. A. (2019). Konya'daki arkeolojik kültür varlıklarının turizme kazandırılması. PhD thesis. Konya: Selçuk University, Institute of Social Sciences, Department of Archaeology.

Erbay, M. (2024). Automation and Robotics of the Tourism Industry. In *Artificial Intelligence for Smart Technology in the Hospitality and Tourism Industry* (pp. 119-130). Apple Academic Press.

Eren, D., Alaşhan, A. (2020). Nevşehir bölgesinin kongre turizmi potansiyelinin turizm işletme yöneticilerinin bakış açısıyla değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Research Institute*,1 (1), 15-33.

French, D. H. (2014). *Roman Roads & Milestones of Asia Minor*, Cilt 3, Fasicul: 3,7. British Institute, Ankara.

Kulak, P., (2024). Alternatif Turizm Rotalarının Oluşturulmasında Kültürel Miras: Koramaz Vadisi. Master's thesis. Konya: Konya Technıcal Unıversıty, Institute of Postgraduate Education, Department of Architecture.

Kurt M., (2018). Dağlık Kilikia ve Isauria'daki Kentleşme ve Sosyal Yaşam Üzerine Roma Kültürünün Etkileri. *History Studies*, 10(3), 13 -153.

Kurt, M., Atcı, E. (2020). Yazıtlar Işığında Isaurıa Yerleşimi Astra'nın (Temaşalık) Politik ve Sosyo-Kültürel Durumu. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (44), 405-422.

Kurt, M., Karakuş, E. (2023). Geç Roma Cumhuriyeti Dönemi'nden Seçkin Bir Devlet Adamı: P. Servilius Vatia Isauricus. *Cedrus*, 11, 135-163.

Özşaker, K. (2024). Rekreasyonel Amaçlı Doğa Yürüyüşünün Lise Öğrencilerinin Şiddet Yönetimleri Ve Benlik Saygılarına Etkisinin İncelenmesi. Master's thesis, Konya: Selçuk University, Institute of Health Sciences, Department of Recreation.

Öztürk, Y., Yazıcıoğlu, İ. (2002). Gelişmekte Olan Ülkeler Için Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 183-195.

Pilhofer, P. (2018) Das frühe Christentum im kilikisch-isaurischen Bergland: Die Christen der Kalykadnos-Region in den ersten fünf Jahrhunderten. *Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur* 184. Berlin: de Gruyter.

Sezer, İ. (2012). Turistik fonksiyonları ve yat turizmine etkileri açısından Didim yat limanı (d-marin Didim). *Doğu Coğrafya Dergisi*, 28. 103-124.

Strabon, (2000) *Geographika-Antik Anadolu Coğrafyası* (Kitap XII-XIII-XIV), (çev. A. Pekman), İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınevi.

Şafak, İ. (2003). Türkiye`Deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak Işletmelerine Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, A (2). 133-148.

Şahin, H. (2022). Kastamonu doğal mirasının turizm potansiyeli ve sürdürülebilir doğa turizmi için bir yol haritası. Master's thesis, Kastamonu: Kastamonu University, Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management.

Tekin, Ö. (2017). Ekoturizm açısından Konya ili doğa yürüyüşü rotaları üzerine bir araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6 (3). 378-400.

Ulusan, Y., ve Batman, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (23). 244-260.

Yaşar, O. (2011). Saros Körfezi Kıyılarında Su Altı Dalış Turizmi. *Journal Of World of Turks*, 3 (1). 33-55.

Yıldız, S. (2024). Rekreasyonel Spor İyi Oluş İle Depresyon İlişkisi: Doğa Yürüyüşüne Katılan Bireyler Üzerine Bir Araştırma, Master's thesis, İstanbul: İstanbul Gelişim Unıversıty, Institute of Postgraduate Education, Department of Sport Management.

REFERENCES

Akdağ, G., Özata, E., Sormaz, Ü., & Çetinsöz, B. C. (2016). Sürdürülebilir Gastronomi Turizmi İçin Yeni Bir Alternatif: Surf&Turf. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 270-281.

Akman, B., Karaaslan, T., Çelebi Öncü, E., & Karaböcüoğlu, M. (2005). *Çocuklarla Mutfakta Eğlence.* İstanbul: Epsilon Yayınları.

Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan Eğitim: Bir Alanyazın Taraması . *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1-9.

Arslanoğlu, İ. (2000). Kültür ve Medeniyet Kavramları. *Gazi Üniversitesi Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 243-255.

Bölük, H. (2020). *Şerbetli Kitap: Türk Dünyasında Yaşayan Mutfak.* Antalya: Likya Kitap.

Bölük, H., & Küçükaltan, D. (2019). Gastronomide Yaşayan Mutfak Kavramı ve Uygulama Örnekleri. *4. Uluslararası Gastronomi Turizmi Araştırmaları Kongresi* (s. 647-450). Nevşehir: Nevşehir Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi.

Cetin, G., & Bilgihan, A. (2016). Components of cultural tourists' experiences in destinations . *Current Issues in Tourism*, 137-154.

Cohen, E. (1988). Authenticity and Commoditization in Tourism. *Annals of Tourism Research*, 371-386.

Çetinkaya, A. D., & Bucak, T. (2024). Sürdürülebilir Gastronomi Turizmi Kapsamında Yaşayan Mutfak Uygulamalarının Rolü Üzerine Bir Çalışma: Şef Ebru Baybara Demir Örneği. *8. Uluslararası Gastronomi Turizmi Araştırmaları Kongresi* (s. 823-838). Aydın: UGTAK.

Çulha, O. (2020). Turizmde Deneyim Ekonomisi Uygulamaları. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 495-519.

Demirtaş, Ü., & Akkuş, G. (2020). Otel İşletmelerinde Yöresel Mutfak Etkinlikleri: Durum Analizi. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 46-63.

Dönmez Özel, B., & Dursun Küçükoğlu, M. (2022). Kapadokya'yı Ziyaret Eden Turistlerin Yaşayan Mutfak Deneyimleri Üzerine Bir Araştırma** (A Research on Living Kitchen Experiences of Tourists Visiting Cappadocia). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2665-2688.

Erdem, B., & Akyürek, S. (2017). Yeni Bir Mutfak Akımı: Yaşayan Mutfaklar (A New Cuisine Trend: Living Cuisines). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 103-126.

Erdem B, Akyürek S, Bölük H (2018) Livingcuisines As An Example Of New Practice in Hotel Cuisines. İn: Rusev M, Straus E, Avcıkurt C, Soykan A, Parlak B (Eds.). Social Sciences Researches in Theglobalizing World. s.398-407. (Sofia: St. Klimentohridskı University Press).

Everett, S., & Aitchison, C. (2008). The Role of Food Tourism in Sustaining Regional Identity: A Case Study of Cornwall, South West England. *Journal of Sustainable Tourism*, 150-167.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, Ekonomik,Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences* , 196-215.

Gökdeniz, A., Erdem , B., Dinç, Y., & Çelik Uğuz, S. (2015). Gastronomi Turizmi: Ayvalık'ta Yerli Turistler Üzerinde Görgül Bir Araştırma* (Gastronomy Tourism: An Empirical Study on Domestic Tourists in Ayvalık). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 14-29.

Kahraman, O. C., & Tanrıverdi, H. (2021). Unutulmaz Turizm Deneyimi ve Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Arasındaki İlişki. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 43-54.

Karakan, H. İ. (2021). Gastronomi Temalı Rekreasyon Etkinlikleri. S. Kül Avan , E. K. Şimşek, Ö. Yayla , & M. C. Birinci içinde, *Rekreasyon ve Turizm Araştırmaları* (s. 41-52). İstanbul : Çizgi Kitabevi.

Kaypak, Ş. (2010). Ekolojik Turizmin Sürdürülebilirliği. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 2*(2), 93-114.

Keskin, E., & Sezen, N. (2022). Gastronomi Festivalleri, Yemek İmajı ve Destinasyon İmajı Arasındaki İlişkiler: Hatay Örneği (Relationships Among Gastronomy Festivals, Food Image and Destination Image a Case Study of Hatay). *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 856-881.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve medya. *Bilig*, 1-13.

Oğuz, E. S. (2011). Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 123-139.

Otto, J. E., & Ritchie, J. (1996). The service experience in tourism. *Tourism Management*, 165-174.

Özdemir, G., & Dülger Altıner, D. (2019). Gastronomi Kavramı ve Gastronomi Turizmi Üzerine Bir İnceleme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1-14.

Özel, B. D. (2022). *Kapadokya'yı Ziyaret Eden Turistlerin Yaşayan Mutfak Deneyimleri Üzerine Bir Araştırma.* Nevşehir: T.C. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi).

Şengül, S., & Türkay , O. (2016). Yöresel Mutfak Unsurlarının Turizm Destinasyonu Seçimindeki Rolü (Mudurnu Örneği). *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 63-87.

Tung, V. W., & Ritchie, J. (2011). Exploring the essence of memorable tourism experiences. *Annals of Tourism Research*, 1367-1386.

Wang, N. (1999). Rethinking Authenticity in Tourism Experience. *Annals of Tourism Research*, 349-370.

Yavuz, V. (2010). Sürdürülebilirlik Kavramı ve İşletmeler Açısından Sürdürülebilir Üretim Stratejileri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 63-86.

Zurnacı, N. (2012). Kırsal Turizmde; Girişimcilik ve Örgütlenme. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 65-70.

URL 1: https://yasayanmutfak.com.tr/# (E.T.: 07.06.2024).

URL 2: https://mezefestivali.com/tr/ (E.T.: 12.06.2024).

REFERENCES

Aydın, B. O., Duğan, Ö., & Gürbüz, S. (2018). Gastronomy TV program-induced tourism: The case of Gaziantep. *Manas Journal of Social Research, 6* (5), 33-48.

Akgöl, Y. (2012). Gastronomy tourism and the evaluation of gastronomy experiences of foreign tourists visiting Turkey (Master's thesis, Institute of Social Sciences).

Aymaz, G. (2018). An introduction to the social history of communication tools. *Global Media Journal TR Edition, 8* (16), 124-139.

Barakazi, M. (2021). Kültürlerarası iletişimde gastronomi. G. R. Küçükerdoğan, H. Çiftçi (Ed.), Communication studies from A to Z-4 (531-549). Ankara: İKSAD Publishing House.

Baysal, A. and Küçükaslan, N. (2007). *Nutrition principles and menu planning.* Bursa: Ekin Publication Distribution 2nd Edition.

Çakır, M. U., Şengül, S., & Parmaksızoğlu, E. (2020). Gastronomy Image on the Movie Screen: The Sociological Reflections of Food. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 8* (4), 3173-3191.

Çaycı, A. E. (2019). The Role of Social Media in the Transformation of Globalizing Food Culture: Instagram Gourmets, Unpublished Doctoral Thesis, Istanbul: Istanbul Commerce University Institute of Social Sciences.

Çaycı, A. E. (2019). Digital food culture in social media. *International Journal of Cultural and Social Research, 5* (1), 120-136.

Çelik, M. (2023). The effect level of social media on the development of gastronomy tourism in Turkiye. *Journal of Recreation and Tourism Research, 10* (4), 1–13.

Doğan, M., Pekiner, A. B., & Karaca, E. (2018). The Effect of Social Media on Tourism and Tourist Choices: Case of Kars-Doğu Express. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 15* (3), 669-683. https://doi.org/10.24010/soid.443504.

Genç, M. (2021). Examination of Food and Beverage Trends within the Framework of Gastronomic Trends Türkiye Example. (Uploaded master's thesis). Batman University Graduate Education Institute Department of Tourism Management, Batman.

Gillespie, C. & Cousins, J. A. (2001). *European Gastronomy into the 21st Century*, Oxford: Butterworth- Heinemann.

Güler, S. (2007). A general evaluation on the reasons for change in Turkish cuisine. *Ist National Gastronomy Symposium* , Antalya.

Hatipoğlu, A. (2010). Effects of beliefs on gastronomy: A research to determine the opinions of kitchen managers of five-star hotels in Bodrum. Published Master's Thesis, Sakarya University Institute of Social Sciences,Sakarya.

Jones, A., & Quach, X. (2007). *Intercultural communication*. The University of Melbourn.

Işkın, M., Zengin, B. (2017). Assessment of Local Cuisines in Terms of Gastronomy Tourism: A sample of Sivas. *The Journal of Academic Social Science, 5* (40), 404-415.

İlhan, A. (2008). Gastronomy and in Turkiye and in the World *Antalya: II. National Gastronomy Symposium, April 10*. http://www.tgyd.net/?Syf=5&Id=78129 (Reached on: 05 January 2025).

İmre, N. (2020). An evaluation of using social media in tourism sector, *Journal of Turkish tourism research., 4*(2): 1655-1670.

Karaca, O.B. & Karacaoğlu, S. (2016). Conceptual examination of Arabic cuisine within the framework of culture, religion and food interaction: The example of Adana province. *Hitit University Social Sciences Institute Journal 9* (2): 561-584.

Kılıç, S. (2014). The development of mass media and the role of social media in influencing political communication (Master's thesis, Istanbul Gelisim University Institute of Social Sciences).

Kodaş, D. & Dikici, E. (2012). A Qualitative Study on the Possible Social Impacts of Gastronomy Tourism in the Rural Region of *Ahlat. Aksaray University İİBF Journal, 4* (2): 51 – 68.

Özdemir, K. (2022). Evaluation of spice in terms of gastronomy history and culture (Master's thesis, Istanbul Gelisim University Graduate School of Education).

Özkök, E. (1985). *Dissolution of the Masses in Terms of Communication Theories,* Tan Publications, Ankara, pp7-10.

Özkök, G. A. (2017). Kitchen chefs' views on gastronomy: Qualitative research. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 5*(Special Issue 2), 182-193.

Park, N., Kee, K. F. & Valenzuela, S. (2009). Being immersed in social networking environment: Facebook groups, uses and gratifications, and social outcomes. *CyberPsychology & Behavior, 12*(6), 729-733.

Rustamovna, B. R. (2023). Development of gastronomy tourism in Uzbekistan. Scientific Impulse, 1(7), 70–73. Retrieved from https://nauchniyimpuls.ru/index.php/ni/article/view/5570

Samoa, I. (2005). Intercultural communication (Doctoral dissertation, Macquarie University Sydney Australia).

Semiz, T., & Bora, B. (2014). Social media. Retrieved from: https://www. stb. org. tr/Dosyalar/ Arastirmalar/sosyal-medya. pdf.

Turan, A. H. (2011). Factors determining internet shopping consumer behavior: Planned Behavior An empirical test of the theory (TPB). *Doğuş University Journal, 12*(1), 128-143.

Tutar, C., & Durukan, D. (2020). Television in the construction and transformation of gastronomy culture: The case of Masterchef Turkey and The Taste Turkey programs. Istanbul University Journal of Sociology, 40(1), 339-364.

Türkoğlu, N. (2004). *Social Communication, Definitions, Concepts, Discussions*, Babil Publications, Istanbul, pp.67-6

Usluata, A. (1995). *Contact, İletişim* Publications, Yeni Yüzyıl Library. Cep University, Istanbul.

Vukolic, D,, Gajić, & T. Penic, M.(2022). The effect of social networks on the development of gastronomy – the way forward to the development of gastronomy tourism in Serbia, Journal of Tourism Futures, https://doi.org/10.1108/JTF-01-2022.

Yılmaz, H., & Şenel, P. (2017). Gastronomy Travel Shows on Television the Effect of Programs on Behavioral Satisfaction Intention. *Balıkesir University Journal of Institute of Social Sciences, 20*(38), 521-544.

Yüksel, E. (2001). *The Agenda-Setting Power of the Media*, Dizi Bookstore, Konya, pp. 6-9.

Yüksel, Ö. (2009). Mass communication technologie and false consciousness, *Master's Theses*, Dumlupınar University, Social Sciences Institute, Kütahya.

Zengin, B., Uyar, H., & Erkol, G. (2015). A conceptual review on gastronomy tourism. *National Tourism Congress,* 1, 16.

KADIN GİRİŞİMCİLİK PRATİKLERİ

EDİTÖR
DOÇ. DR. MEHMET KAPLAN

EĞİTİM
yayınevi

KADIN GİRİŞİMCİLİK PRATİKLERİ

Editör: Doç. Dr. Mehmet Kaplan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-22-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

KADIN GİRİŞİMCİLİK PRATİKLERİ
Editör: Doç. Dr. Mehmet Kaplan
VI+114 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-22-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abreu, M. ve Grinevich, V. (2017). Gender patterns in academic entrepreneurship. *The Journal of Technology Transfer*, *42*, 763-794.

Böyükaslan, H.D. (2017). Girişimcilik. *Girişimcilik Temel Kavramlar Girişimcilik Türleri Girişimcilikte Güncel Konular.* (Edi. Erdoğan Kaygın). İstanbul: Cinius Yayınları. (ss. 13-30).

Cole, A. (1946). An approach to the study of entrepreneurship: a tribute to edwin f. Gay, *The Journal of Economic History*, 6, 5.

Çelebi, F. (2021). Dijital Çağda Liderlik ve Girişimcilik. Ankara: İKSAD Yayınevi.

Demirel, E. T. (2017). Sosyal girişimcilik. *Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular*. (Edi. Erdoğan Kaygın). İstanbul: Cinius Yayınları, (ss. 121-140).

Demirkan, K. (2023). Stratejik Çeviklik. *Yönetim ve Organizasyon Çalışmaları Güncel ve Gelecek Odaklı Bağlam.* (Edi. Berna Turak Kaplan). Konya: Eğitim Kitabevi. (ss.26-39).

Eyel, C. Ş. ve Sağlam, H. (2021). Dijital Dönüşüm ve Girişimcilikteki Değişim: Dijital Girişimcilik. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, *1*(6), s.7-20.

Günlü, E. (2015). Sosyal Girişimcilik Olgusunun Kavramsal Analizi ve Turizmde Sosyal Girişimcilik. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi.* 16(35). s.35.

Hisrich, R. Fox, J.L. ve Grant, S, (2007). Entrepreneurship research and practice: a call to action for psychology, 62 (63), p.575-589.

https://birimler.dpu.edu.tr/app/views/panel/ckfinder/userfiles/153/files/Elon_Musk.pdf (Erişim: 11.11.2024)

https://karmer.uludag.edu.tr/Girisimci/DetayGoster/1040 (Erişim: 11.11.2024)

https://www.yenisafak.com/ekonomi/abdde-surpriz-bulusma-marti-ve-tesladan-isbirligi-sinyali-4657077 (Erişim:10.12.2024)

Kaplan, M. ve Demirkan, K. (2023). Mavi Ekonomi. *Yönetim ve Organizasyon Çalışmaları Güncel ve Gelecek Odaklı Bağlam.* (Edi. Berna Turak Kaplan). Konya: Eğitim Kitabevi. (ss.81-96).

Kayalar, M. ve Yıldız, S. (2017). Uluslararası Göç Sonrası Ortaya Çıkan Girişimcilik Türleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(1), 55-62.

Kuzgun, Ş. (2024). Yeşil Girişimcilik Literatürünün Bibliyometrik Analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *16*(2), 692-712.

Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 4/1, 21-28.

Leff, N. (1949). Entrepreneurship and Economic Development: The Problem Revisited, Journal of Economic Literature. 17/1, 46-64.

Liebenstein, H. (1968). Entrepreneurship and development, *The American Economic Review*. 58/2, 72-83.

Muştu, Y. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Dijital Kadın Girişimciliği. *Journal Of Business in The Digital Age.* 6/1, 53-67.

Özdevecioğlu, M., Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Girişimciler: Teorik Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 32., 81-95.

Sağlam, Y. (2018). Girişimcilik Sosyolojisi, Kriter yayınevi, İstanbul.

Sipahi, H., & Genç, K. Y. (2022). Akademik Girişimcilik Literatürünün Bibliyometrik Analizi. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, *7*(2), 523-538

Şekerli, E. B. (2021). Etnik Girişimcilik Kapsamında Almanya'daki Türk Girişimciliği. *İktisadi ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar.* S. 3, 210.

Turak Kaplan, B. ve Demirkan, K. (2023). Sosyal Girişimcilik İş Modelleri. *Sosyal Girişimcilik: Teori ve Uygulamalar*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 119-134).

Uzunaslan, I. ve Tek, S. (2021). Sosyal girişimcilik ve sosyal hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *32*(3), 1195-1214.

Yin, C., Salmador, M. P., Li, D. ve Lloria, M. B. (2022). Green entrepreneurship and SME performance: The moderating effect of firm age. *International Entrepreneurship and Management Journal*, *18*(1), 255-275.

KAYNAKÇA

Ahl, H., Berglund, K., Pettersson, K., & Tillmar, M. (2024). Women's contributions to rural development: implications for entrepreneurship policy. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, *30*(7), 1652-1677.

Alhajri, A., & Aloud, M. (2024). Female digital entrepreneurship: a structured literature review. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, *30*(2/3), 369-397.

Anitha, M., & Devi, N. A. (2024). Cognitive Behaviour Therapy for Enhancing Sleep Quality and Work Life Balance among Women Entrepreneurs. *Journal of The Indian Academy Of Applied Psychology*, *50*(2), 129-135.

Berger, J., Osterloh, M., & Rost, K. (2020). Focal random selection closes the gender gap in competitiveness. *Science advances*, *6*(47), eabb2142.

Chávez-Rivera, M. E., Ruíz-Jiménez, J. M., & Fuentes-Fuentes, M. D. M. (2024). The effects of context and characteristics of women entrepreneurs on innovation performance. *BRQ Business Research Quarterly*, *27*(1), 73-90.

Dadheech, R., & Sharma, D. (2023). Home-based work or non-home-based work? Factors influencing work choices of women in the informal sector. *International Journal of Sociology and Social Policy*, *43*(1/2), 89-106.

Ester, P., & Román, A. (2017). A generational approach to female entrepreneurship in Europe. *Journal of Women's Entrepreneurship and Education*, *2017*(3-4).

Ghouse, S. M., Durrah, O., Shekhar, R., & Arslan, A. (2023). Personal characteristics and strategic entrepreneurial behaviour of rural female entrepreneurs: Insights from Oman. *Journal of Small Business Strategy*, *33*(2), 89-106.

Gimenez-Jimenez, D., Edelman, L. F., Dawson, A., & Calabrò, A. (2022). Women entrepreneurs' progress in the venturing process: The impact of risk aversion and culture. *Small Business Economics*, *58*(2), 1091-1111.

Hill, S., Ionescu-Somers, A., Coduras Martínez, A., Guerrero, M., Menipaz, E., Boutaleb, F., ... & Shay, J. (2023). Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023 Global Report: Adapting to a" New Normal".

Hussain, K., Imran, M., & Abid, S. K. (2024). Women Entrepreneurship and Sustainable Innovation in South Asian Economies: A SWOT Analysis. *Journal of Asian Development Studies*, *13*(3), 649-662.

Irwin, K., McDowell, W., & Ribeiro-Navarrete, S. (2023). How can women entrepreneurs overcome funding challenges: the role of digitalization and innovation. *Venture Capital*, 1-23.

Kaplan, B. T. (2021). Hibrit Girişimcilik. *Ekonomi, Finans ve İşletme Yönetimi Alanında Güncel Gelişmeler.* (Edi. Alican Umut). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 155-166).

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Başarılı Yalın Girişim Uygulama ve Örnekleri. *Yalın Yönetim, Yalın Liderlik, Yalın Üretim ve Yalın Girişimcilik*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 427-442).

Kaplan, B. T. (2022). Stratejik Girişimcilik. *Örgütsel Strateji ve Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Sektörel Uygulamalar.* (Edi. Mehmet Sağır). İstanbul: Beta Yayınevi. (ss. 447-459).

Kaplan, B. T. ve Demirkan, K. (2023). Sosyal Girişimcilik İş Modelleri. *Sosyal Girişimcilik: Teori ve Uygulamalar*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 119-134).

Kastelli, I., Dimas, P., Stamopoulos, D., & Tsakanikas, A. (2024). Linking digital capacity to innovation performance: The mediating role of absorptive capacity. *Journal of the Knowledge Economy*, *15*(1), 238-272.

Klumb, P. L., & Lampert, T. (2004). Women, work, and well-being 1950–2000: a review and methodological critique. *Social science & medicine*, *58*(6), 1007-1024.

Kumar, S. (2023). A Study on Role of Women Entrepreneurs in G20 Countries. *DME Journal of Management*, *4*(02), 18-37.

Lamine, W., Fayolle, A., Jack, S., & Audretsch, D. (2023). Impact of digital technologies on entrepreneurship: Taking stock and looking forward. *Technovation*, *126*, 102823.

Lechner, L., & Hartmann, L. (2023). The impact of female entrepreneurship on a country's innovative performance, 31-42.

Lu, Y., Muhamad, N. S. A., & Hanafiah, M. H. (2024). Growth of Digital Entrepreneurship in 2014~ 2023: A Bibliometric Analysis. *Revista de Gestão Social e Ambiental*, *18*(5), e07818-e07818.

Lyons, E., & Zhang, L. (2023). Female Entrepreneurs, Digital Tools, and Work-Life Balance: Evidence from Small Businesses around the World. *Digital Tools, and Work-Life Balance: Evidence from Small Businesses around the World (August 7, 2023)*.

Mani, A., & Manoharan, G. (2025). Innovative Strategies: How Women Rural Entrepreneurs Drive Competitive Success Through Creativity. In *Empowering Women Through Rural Sustainable Development and Entrepreneurship*, 233-252. IGI Global Scientific Publishing.

Mari, M., Poggesi, S., Abatecola, G., & Essers, C. (2024). Women entrepreneurs and innovation: Retrospect and prospect. *Journal of Innovation & Knowledge*, *9*(3), 100519.

Mazirir, E. T., Nyagadza, B., & Chuchu, T. (2023). Key innovation abilities on capability and the performance of women entrepreneurs: the role of entrepreneurial education and proactive personality. *Business Analyst Journal*, *44*(2), 53-83.

Muhammad, S., Kong, X., Saqib, S. E., & Beutell, N. J. (2021). Entrepreneurial income and wellbeing: women's informal entrepreneurship in a developing context. *Sustainability*, *13*(18), 10262.

Mushtaq, M., Din, B. H., Al-Sulaiti, K., & Abbas, J. (2024). Women Empowerment as Sustainability Goal through Microcredit Finance Services with country of origin effect: Mediation of Women Entrepreneurship. *Journal of Excellence in Management Sciences*, *3*(2), 1-24.

Ogundana, O. M., Simba, A., Dana, L. P., & Liguori, E. (2021). Women entrepreneurship in developing economies: A gender-based growth model. *Journal of Small Business Management*, *59*(sup1), S42-S72.

Poli, T. A. (2024). Mediating role of entrepreneurship capability in sustainable performance and women entrepreneurship: an evidence from a developing country. *Journal of Ecohumanism*, *3*(3), 2006-2019.

Rahayu, N. S., & Ellyanawati, E. R. (2023). Women entrepreneurs' struggles during the COVID-19 pandemic and their use of social media. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, *12*(1), 1-17.

Raimi, L., Panait, M., Gigauri, I., & Apostu, S. A. (2023). Thematic review of motivational factors, types of uncertainty, and entrepreneurship strategies of transitional entrepreneurship among ethnic minorities, immigrants, and women entrepreneurs. *Journal of Risk and Financial Management*, *16*(2), 83.

Saluja, O. B. (2024). Crowd-funding to promote women entrepreneurship: a systematic literature review of the empirical studies conducted in the last decade (2012–2023). *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, *16*(4), 500-535.

Serrano, D. R., Fraguas-Sánchez, A. I., González-Burgos, E., Martín, P., Llorente, C., & Lalatsa, A. (2023). Women as Industry 4.0. entrepreneurs: unlocking the potential of entrepreneurship in Higher Education in STEM-related fields. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, *12*(1), 78.

Suseno, Y., & Abbott, L. (2021). Women entrepreneurs' digital social innovation: Linking gender, entrepreneurship, social innovation and information systems. *Information Systems Journal*, *31*(5), 717-744.

Tahir, R. (2024). Balancing borders: exploring work–life balance and its impact on business performance among women entrepreneurs in the United Arab Emirates. *Journal of Islamic Marketing*,7-23.

Zaharieva, G. (2023). Digitalization, Women Enterpreneurship and Sustainable Development Goals: The Bulgarian Case. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 123-130.

Zhao, K., Wang, H., & Wang, W. (2023). Women Entrepreneurs Who Break through in Reward-Based Crowdfunding: The Influence of Entrepreneurial Orientation. *Sustainability*, *15*(12), 9276.

KAYNAKÇA

ABİGEM 3. (2024). Erişim Adresi: https://rekabetcisektorler.sanayi.gov.tr/media/dokumanlar/ABİGEM_-_Başarıya_Giden_Yol.pdf. Erişim Tarihi: 18.11.2024.

ANGİKAD. (2024). Erişim Adresi: https://angikad.org.tr. Erişim Tarihi: 26.11.2024.

Araz Takay, B., Kalemci Tüzün, İ., Kıral, S. ve Batum, U. (2014). Ankara'da kadın girişimciliği: Örnekler ve yol haritası. Ankara Kalkınma Ajansı Araştırmalar serisi-2. Erişim adresi: https://www.kagider.org/docs/default-source/Raporlar-ve- Sunumlar/ankarada-kadin-girisimcilik.pdf?sfvrsn=12

Arslan, İ.K. ve Toksoy, M.D. (2017). "Türkiye'de Kadınları Girişimciliğe Yönelten Faktörler Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri". İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 1(1): 123-148.

Bayram, G.E. (2018). "Kadın Girişimciler ve Turizm: Mevcut Durum ve Sorunlar Üzerine Sinop İlinde Bir Araştırma". Journal of Business Research Turk, 10(2): 56-88.

Bozkurt, Ö. ve Yaşar, F. (2018). "Girişimci Olma Yolunda Kadın Girişimcileri Anlamak: Kadınlar Ne İster?". Akademik Bakış Dergisi, 66: 239-251.

Çakıcı, A. (2004). "Kadın Girişimcilerin İşletme Fonksiyonlarındaki Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma". Yönetim Bilimleri Dergisi, 2(1): 129-142.

Çelik, C. ve Özdevecioğlu, M. (2001). Kadın Girişimcilerin Demografik Özellikleri ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Nevşehir İlinde Bir Araştırma. 1. Orta Anadolu Kongresi. Nevşehir, 487-498.

Durukan, L. (2021). "Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Desteklenmesinde KOSGEB'in Rolü". Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 7(1): 17-37.

Ecevit, Y. ve Kaptanoğlu, İ. (2016). Kadın Girişimciler Araştırması. Garanti Bankası Yayını. İstanbul. Erişim Adresi: https://kadingirisimci.gov.tr/media/kv5hnzm0/7-garanti_kadin_girisimciler_rapor_20150625.pdf. Erişim Tarihi: 8.11.2024.

EEN. (2023), Erişim Adresi: https://een.ec.europa.eu/blog/unlocking-full-potential-women-entrepreneurs. Erişim Tarihi: 12.11.2024.

European Commission. (2012). AB ve Türkiye Kadınlar İçin Birlikte. Erişim Adresi: https://www.ab.gov.tr/files/pub/eu_for_women_tr_2012.pdf. Erişim Tarihi: 02.11.2024.

Hanişoğlu, G. S. ve Özgür, G. (2021). "Türkiye'de Kadın Girişimcilerin ve Finansman Alternatiflerinin Analizi". Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1): 36-45.

İŞKUR. (2024). Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün Kadının Ekonomik Statüsünün Güçlendirilmesine Yönelik Çalışmaları, Sayı: 41, Sayfa: 14-29. Erişim Adresi: https://www.iskur.gov.tr/yayinlarimiz/istihdamda-3i/. Erişim Tarihi: 15.11.2024.

İŞKUR. (2024a). Erişim Adresi: https://www.iskur.gov.tr/isveren/kadin-istihdami-icin-pozitif-ayrimcilik-projesi/. Erişim Tarihi: 07.11.2024.

KADAV. (2024). Erişim Tarihi: https://kadav.org.tr. Erişim Tarihi: 20.11.2024.

KAGİDER. (2024). Erişim Adresi: https://kagider.org/tr/kurumsal/hakkimizda, Erişim Tarihi: 13.11.2024.

KAMER. (2024). Erişim Adresi: https://www.kamer.org.tr. Erişim Tarihi: 15.11.2024.

KEDV. (2024). Erişim Adresi: https://www.kedv.org.tr. Erişim Tarihi: 16.11.2024.

KGF. (2024). Erişim Adresi: https://www.kgf.com.tr/index.php/tr/urunlerimiz/hazine-destekli-kefaletler/gecmis-programlar/kadin-girisimci-destek-paketi. Erişim Tarihi: 15.11.2024.

KGK. (2024). Erişim Adresi: https://www.tobb.org.tr/TOBBKadinGirisimcilerKurulu/Sayfalar/Hakkimizda.php, Erişim Tarihi: 10.11.2024.

KOÇ. (2022). Koç Holding Kadın Teknoloji Girişimcilerini Destekleyecek. Erişim Adresi: https://www.koc.com.tr/medya-merkezi/haberler/2022/bilimde-kadin-ve-kiz-cocuklari-gunu. Erişim Tarihi: 21.11.2024.

KOSGEB. (2016). Erişim Adresi: https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/6057/kadin-girisimciligi-women-entrepreneurship. Erişim Tarihi: 14.11.2024.

MEKSA. (2024). Erişim Adresi: http://www.meksa.org.tr/basinda-biz/157. Erişim Tarihi: 29.11.2024.

Narin, M., Marşap, A. ve Gürol, M. A. (2006). "Global Kadın Girişimciliğinin Maksimizasyonunu Hedefleme: Uluslararası Arenada Örgütlenme ve Ağ Oluşturma". Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(1): 65-78.

Özar, Ş. (2005). GAP Bölgesi'nde Kadın Girişimciliği. GAP-GİDEM Yayınları. Ankara.

Özgül, S.Y. (2019). Kamu Desteklerinden Yararlanan Kadın Girişimciler: Ankara İli Örneği. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Özkara, B., Karayormuk, K. ve Köseoğlu, M.A. (2006). Girişimcinin Son Köyü: Girişimlerin Sürekliliğinin Sorgulanması. Uluslararası Girişimcilik Kongresi. 221-233.

Şahin, E. (2009). "Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama". Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(17): 286-309.

Şahin, F. (2012). Kadın İstihdamının Desteklenmesi Operasyonu. Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü Yerel Süreli Yayını. Sayı: 5, Sayfa: 70-71. Erişim Adresi: https://media.iskur.gov.tr/15351/istihdamda-3i-sayi-5.pdf.

TESKOMB. (2024). Erişim Adresi: http://www.teskomb.org.tr. Erişim Tarihi: 13.11.2024.

Ticaret Bakanlığı. (2023). Ticaret Bakanlığı 2023 Yılı Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ticaret.gov.tr/data/65e1730213b8768d8422d054/Ticaret%20Bakanlığı%202023%20Yılı%20Faaliyet%20Raporu.pdf. Erişim Tarihi: 22.11.2024.

TİKAD. (2024). Erişim Adresi: www.tikad.org.tr. Erişim Tarihi: 25.11.2024.

TKDK. (2024). Kadın Girişimciler ve Kooperatiflerine IPARD Projesi Hazırlama Eğitimi, Erişim Adresi: https://www.tkdk.gov.tr/Haber/kadin-girisimciler-ve-kooperatiflerine-ipard-projesi-hazirlama-egitimi-11586?lang=tr, Erişim Tarihi: 17.11.2024.

TÜBİTAK. (2024). TÜBİTAK, Kız Öğrenciler, Kadın Araştırmacılar ve Girişimcilere Destek Vermeye Devam Ediyor. Erişim Adresi: https://tubitak.gov.tr/tr/haber/tubitak-kiz-ogrenciler-kadin-arastirmacilar-ve-girisimcilere-destek-vermeye-devam-ediyor. Erişim Tarihi: 11.11.2024.

UIA. (2024). Erişim Adresi: https://uia.org/s/or/en/1100025530. Erişim Tarihi: 5.11.2024.

UNDP. (2024). Erişim Adresi: https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/tr/8martnotedesign.pdf. Erişim Tarihi: 22.11.2014.

Urhan, A., Ege, O. ve Çetin, M. (2024). Kadın Girişimciler için KOSGEB Destekleri: Fırsatlar ve Uygulamalar". İstihdamda 3İ Dergisi, 41: 30-37. Erişim Adresi: https://www.iskur.gov.tr/yayinlarimiz/istihdamda-3i/. Erişim Tarihi: 14.11.2024.

Ünal, A.Y. (2024). TÜBİTAK destekleri kadın girişimcilere dünya pazarlarının kapılarını açıyor. Anadolu Ajansı. Ekonomi, İnsana Dair. Güncelleme Tarihi: 06.03.2024.

www.sanayi.gov.tr. Erişim Adresi: https://www.sanayi.gov.tr/medya/haber/kadin-istihdamina-14-milyar-liranin-uzerinde-destek. Erişim Tarihi: 21.11.2024.

www.tarimorman.gov.tr. (2023). Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ. (Tebliğ No: 2023/51). Erişim Adresi: https://www.tarimorman.gov.tr/TRGM/Belgeler/0KIRSAL%20KALKINMA%20DAİRE%20BAŞKANLIĞI/KKYDP%20TEBLİĞ/KKYYDTEBLİĞ.pdf. Erişim Tarihi: 19.11.2024.

www.yalova.tarimorman.gov.tr. Erişim Adresi: https://yalova.tarimorman.gov.tr/Lists/Duyuru/Attachments/90/Tarımda%20Kadın%20Girişimciliğinin%20Güçlendirilmesi%20Programı%20uygulama%20talimatı.pdf. Erişim Tarihi: 05.12.2024.

www.yatirimadestek.gov.tr. Erişim Adresi:https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/dosyalar/ozet-kooperatifcilik_proje_destegi_2024_2donem.pdf. Erişim Tarihi: 18.11.2024.

Yıldırım, İ. ve Çıkmaz, E. (2016). "Kadın Girişimcilerin, Kamu Kurum ve Kuruluşlarından Destek Alma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar: Gaziantep İlinde Nitel Bir Değerlendirme". Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(47): 977-985.

KAYNAKÇA

BTM, (2024). Erişim Linki: https://btm.istanbul/blog/nace-kodu-nedir-nace-kodu-nasil-bulunur?psafe_param=1&gclid=CjwKCAjwxr2iBhBJEiwAdXECw4opnqo1GLhL_Atpdxg2z3T31NnkAsSsYh6JJL9R39ub97Ez0kVcJxoCbvUQAvD_BwE Erişim Tarihi: 07.12.2024.

Chimucheka, T. (2014), Entrepreneurship Education in South Africa, *Mediterranean Journal of Social Sciences,* 5(2), 403-416.

Çetinkaya, A. Ş., & Ay, K. (2017). KOSGEB Girişimcilik Desteklerinin Amacına Ulaşma Düzeyi: Konya İli Araştırması. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 17, 19-34. https://doi.org/10.30976/susead.348111

Durukan, L. (2021). Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Desteklenmesinde KOSGEB'in Rolü. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 7(1): 17-37.

Haşit, G., Çiftçi, N., Gönüllüoğlu, S., Arı, M., & Turan, B. (2020). KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinin Analiz Edilmesi: Bilecik Örneği. *Sakarya İktisat Dergisi,* 9(4), 333-355.

İslamoğlu, E., Namal, M. K., & Köleoğlu, Y. (2014). Bir Aktif İstihdam Politikası Aracı Olarak Girişimcilik Programlarının Etkinliği: "Kosgeb Yeni Girişimcilik Destek Programı" Örneği. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(8), 25-44. Kahya, V. (2023). Enablers and Barriers of Women Business Owners in Turkey. *Int. J. Globalisation and Small Business,* 13(4), 434-453.

KOSGEB, (2024a). https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/7903/tarihce. Erişim Tarihi: 27.11.2024.

KOSGEB, (2024b). https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/337/vizyon-ve-misyon. Erişim Tarihi: 27.11.2024.

KOSGEB, (2024c). KOSGEB 2023 Yılı Faaliyet Raporu. Erişim Linki: https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mevzuat/2024/KOSGEB_2023_Y%C4%B1l%C4%B1_Faaliyet_Raporu.pdf Erişim Tarihi: 31.11.2024.

KOSGEB, (2024d). Girişimci Destek Programı Uygulama Esasları. Erişim Linki: https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Giri%C5%9Fimcilik/2024/2024.10.03/UE.35_(03)_GDP_Uygulama_Esaslar%C4%B1.pdf Erişim Tarihi: 04.12.2024.

KOSGEB, (2024e). Stratejik Plan 2024-2028. Erişim Linki: https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Tablo%20ve%20Raporlar/KOSGEBN%20Stratejik%20Plan/KOSGEB_Stratejik_Plan%C4%B1_(2024-2028).pdf Erişim Tarihi: 05.12.2024.

KOSGEB, (2024f). KOSGEB Destekler. https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/destekler/3/destekler Erişim Tarihi: 28.11.2024.

KOSGEB, Kanun (1990). 3624 Sayılı Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun.

KOSGEB. (2011). *2011-2013 KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı*. Ankara.

Kuadli, J. (2021). Women Entrepreneurs Statistics. Erişim Linki: https://legaljobs.io/blog/women-entrepreneurs-statistics. Erişim Tarihi: 05.12.2024.

Namal, M. K., Koçancı, M., & Aksoy, B. (2018). KOSGEB Girişimcilik Programı: Eleştirel Bir Değerlendirme. *Akademik Hassasiyetler*, 5(9),93-110.

Uluğ, C., & Zorlu, K. (2020). E-Devlet Kapsamında KOSGEB Destek Uygulamalarına İlişkin Kurum Çalışanlarının Memnuniyet Düzeyleri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*, 12(3), 261-278.

www.aa.com.tr Erişim Linki: https://www.aa.com.tr/tr/yasam/hobi-olarak-urettigi-cini-urunlerini-abdde-marka-yapti/1619308# Erişim tarihi: 05.12.2024.

www.beyazgazete.com.tr Erişim Linki: https://beyazgazete.com/haber/2021/12/9/muhabirligi-birakip-kosgeb-destegiyle-hayalindeki-ise-kavustu-6350114.html Erişim Tarihi: 06.12.2024.

www.bingolonline.com.tr Erişim Linki: https://www.bingolonline.com/haber/aldiklari-destekle-kendi-isini-kurdular-68351.html Erişim Tarihi: 06.12.2024.

www.dailymotion.com.tr Erişim Linki: https://www.dailymotion.com/video/x8895nq Erişim Tarihi: 06.12.2024.

www.dunya.com.tr Erişim Linki: https://www.dunya.com/sektorler/teknoloji/kosgeb-destegiyle-savunma-sanayisine-parca-uretiyor-haberi-703664 Erişim Tarihi: 06.12.2024.

www.gzt.com.tr Erişim Linki: https://www.gzt.com/jurnalist/manisali-gulfer-kizilcay-tum-dunyaya-kapi-celengi-ihrac-ediyor-2621717 Erişim Tarihi: 02.12.2024.

www.kadingirisimci.gov.tr Erişim Linki: https://kadingirisimci.gov.tr/kadin-girisimciligi/ Erişim Tarihi: 05.12.2024.

www.kha.com.tr Erişim Linki: https://www.kha.com.tr/karsli-genc-girisimci-kadin-kosgeb-destegi-ile-kendi-isinin-patronu-oldu_35466v.html Erişim Tarihi: 05.12.2024.

www.kosgeb.gov.tr Erişim Linki: https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/haftaninkobisi/5892/kadin-girisimci-kosgeb-destegi-ile-kurdugu-atolyede-tuzdan-hediyelik-esya-uretip-internet-uzerinden-turkiyeye-pazarliyor Erişim Tarihi: 07.12.2024.

www.sabah.com.tr Erişim Linki: https://www.sabah.com.tr/ankara-baskent/2017/02/10/kocasina-inat-girisimci-oldu Erişim Tarihi: 06.12.2024.

www.uretenkadinlarakademisi.com.tr Erişim Linki: https://www.uretenkadinlarakademisi.halkbank.com.tr/Videolar/emine-kilic-3210.html Erişim Tarihi: 07.12.2024.

KAYNAKÇA

Bedük, A. (2005). Türkiye'de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (12): 106-117.

Boyacıoğlu, E. Z. (2014). Kırsal turizmde kadın girişimciliği: Edirne örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, *4*(2), 82-90.

Bozdemir, M., Gülçubuk, B. & Bayramoğlu, Z. (2021), Kırsal Alandaki Kadınların Girişimci Niteliklerinin ve Girişimcilik Becerilerinin Belirlenmesi: Konya İli Araştırması, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23: 87-106.

Duarte, D. C., & Pereira, A. D. J. (2018). The role of women in rural tourism: a study in the Planaltina's Rajadinha circuit-Federal Districts. *Revista Brasileira de Pesquisa em Turismo*, *12* (03): 81-102.

Fidan, F., & Nam, D. (2012). Kırsal Turizmde Yeni Dinamikler: Kadın Girişimciler-Taraklı Örneği. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 14 (23): 51-57.

Gül, D. & Demiryürek, K. (2020). Kırsal ve Kentsel Alanda Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Kullanımı: Ankara Örneği, *Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi*, 35: 341-352.

İlter, B., Kundak, S., & Cenikli, V.S. (2019). Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Bir Alternatif Olarak Kadın Girişimciliği: Afyonkarahisar Örneği. Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 3(5), 30-37. https://doi.org/10.31006/gipad.427872

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ulusal-Egitim-Istatistikleri-2023-53444#:~:text=Okuma%20yazma%20bilen%20oran%C4%B1%20%97,99%2C2'ye%20y%C3%BCkseldi. (Erişim Tarihi: 12.12.2024).

https://kagider.org/tr/projeler/we-tour-projesi-kadinlarin-turizm-yoluyla-guclendirilmesi (Erişim Tarihi: 12.12.2024).

Kaplan, B. T. (2021). Hibrit Girişimcilik. *Ekonomi, Finans ve İşletme Yönetimi Alanında Güncel Gelişmeler.* (Edi. Alican Umut). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 155-166).

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Başarılı Yalın Girişim Uygulama ve Örnekleri. *Yalın Yönetim, Yalın Liderlik, Yalın Üretim ve Yalın Girişimcilik*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 427-442).

Kaplan, B. T. (2022). Stratejik Girişimcilik. *Örgütsel Strateji ve Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Sektörel Uygulamalar.* (Edi. Mehmet Sağır). İstanbul: Beta Yayınevi. (ss. 447-459).

Kaplan, B. T. ve Demirkan, K. (2023). Sosyal Girişimcilik İş Modelleri. *Sosyal Girişimcilik: Teori ve Uygulamalar*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 119-134).

Kara, M., Karaman, M., & Çelikkaya, K. (2023). Sürdürülebilir Pazarlama Yönelimi Ölçeği'nin Konaklama İşletmeleri Üzerinde Uyarlanması: Yozgat İli Örneği, *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 9(2): 84-110. DOI: 10.29131/uiibd.1388244

Karaturhan, B., Ünsal, G., Issabek, B. & Güler, D. (2017). İzmir İlinde Kırsal Kadın Girişimciliği ve Bunu Etkileyen Faktörler, *Tarım Ekonomisi Dergisi,* 23 (1): 85-91.

Kaya, T. E. & Atsan, T. (2012). Kırsal Kadınların Sosyo-Ekonomik Durumları ve Geleceğe Yönelik Beklentileri (TRA1 Bölgesi Örneği). *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 18(1): 1-11.

Kızılaslan, N. & Otçu, M. (2023). Kırsalda Kadınların Tarımsal Faaliyetlere ve Kararlara Katılımının İncelemesi: Tokat İli Merkez İlçe Örneği, *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi,* 12 (1): 167-180.

Küçük, M. (2016). Kırsal Alanlarda Yaşlı Yerel Halkın Karşılaştığı Sorunlar: Konya İli Derebucak İlçesi Üzerine Bir İnceleme, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 18 (1): 29-48.

Küçükaltan, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 4(1): 21-28.

Makandwa, G., Klerk, S.d. and Saayman, A. (2021). Understanding the Experiences of Rural Women in Sustaining Tourism Enterprises, Valeri, M. and Katsoni, V. (Ed.) *Gender and Tourism*, Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 93-112. https://doi.org/10.1108/978-1-80117-322-320211006

Marangoz, M., Hız, G. & Aydın, A. E. (2016). Kırsal Alandaki Kadın Girişimcilik Eğilimi Üzerine Bir Araştırma, *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 5: 24-44.

Muş, M. (2021). Kadın Kooperatiflerine Destekler Hız Kesmeyecek. https://ticaret.gov.tr/haberler/kadin-kooperatiflerine-destekler-hiz-kesmeyecek (Erişim Tarihi: 11.12.2024).

Öksüz, M. (2023). Cumhuriyetin İlanından Günümüze Kadının Turizm Sektöründeki Yeri: Karşılaşılan Kariyer Engelleri, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 34 (3): 255- 272.

Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1): 21-39.

Özdemir, G., Yılmaz, E. & Varnalı, T. (2023). Kırsal Kalkınmada Kadınların Rolü: Karamusul Köyü Örneği ve Tarımsal Eğitim İhtiyaçları, *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*, 3 (2): 71-92.

Özyol, A. İ. (2013). Sürdürülebilir Yeşil Kalkınma ve Kadın, *Fe Dergi* 5 (2): 134-138.

Sarıbaş, S. (2022). Kadın İşgücü, Kadın İstihdamı, Girişimcilik, Kadın Girişimci Destekleri. *Social Science Development Journal*, *7* (29): 163-170.

Soysal, A. (2010). Kadın Girişimcilerin Özellikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, *5* (1): 71-95.

Soysal, A. (2013). Kırsal Alanda Kadın Girişimciliği: Türkiye İçin Durum Değerlendirmesi, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *8* (1): 163-190.

Suryawati, D. A., Dewi, S. P. A. A. P., Osin, R. F., & Anggayana, I. W. A. (2021). The role of women in protecting the village and rural tourism in Timpag Village. *Jurnal Manajemen Pelayanan Hotel*, *5*(2), 74-79.

Şimşek, G. (2013). Somut Olmayan Kültürel Mirası (SOKÜM) ve Kadın, *Mediterranean Journal Of Humanities*, 3 (1): 225-236.

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). "Ulusal Eğitim İstatistikleri 2023),

Türkiye Kadın girişimciler Derneği (2023), "We-TOUR Projesi- Kadınların Turizm Yoluyla Güçlendirilmesi",

Yavuz, N., Güler, D., & Engindeniz, S. (2022). Kırsal Kesimdeki Kadınların Girişimcilik Eğilimlerinin Saptanması: İzmir'in Kemalpaşa İlçesi, *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *19*(2), 191-198.

Yıldız, A., & Özbey, M. D. (2022). Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Mikro Kredinin Kadın Girişimciliğine Etkisi: İzmir Örneği. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *11*(1), 121-142.

KAYNAKÇA

Ayta, F., & Şen, M. (2023). "Türkiye'de Kadın İstihdamının Genel Görünümü: İstihdamın Artırılması Kapsamında Seçilmiş Ülke Örnekleri". Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, 9(2), 421-454.

Bhattacharya, S., & Londhe, B. R. (2014). "Micro Entrepreneurship: Sources of Finance & Related Constraints". Procedia Economics and Finance, 11, 775-783.

Basargekar, P. (2009). "How Empowering Is Micro Entrepreneurship Developed Through Microfinance?". Asia Pacific Business Review, 5(1), 67-76.

Bektaş, H. (2024). "İstatistiklerle Kadın Girişimciliği". İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İstatistik Araştırma Merkezi, İstatistik Araştırma Notları 20241, İstanbul

Charmes, J. (2012). "The Informal Economy Worldwide: Trends and Characteristics". Margin: The Journal of Applied Economic Research, 6(2), 103-132.

Crittenden, V. L., & Crittenden, W. F. (2021). "Empowering Women Through Micro-Entrepreneurship". Gender Equality, 224-233.

Çiftçi, N., Haşit, G., Arı, M., Gönüllüoğlu, S., vd. (2020). "Kadın Yoksulluğuyla Mücadelede Mikro Kredi: Bilecik Örneği". Sakarya İktisat Dergisi, 9(2), 122-141.

Dessing, M. (1990)." Support for Microenterprises: Lessons for Sub-Saharan Africa" (Vol. 122). World Bank Publications.

European Commission. (2005). "The New SME Definition: User Guide and Model Declaration". Office for Official Publications of the European Communities.

Ferdman, S. (2007). "Eradicating Poverty through Enterprise an Israeli Viewpoint". A Paper Presented ro the United Nations. New York 2nd November.

Fields, G. S. (2012). "Poverty and Low Earnings in the Developing World".

Gül, S. S., ve Altındal, Y. (2016). "Türkiye'de Kadın Girişimciliğinin Serüveni: Başarı Mümkün Mü?". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(4), 1361-1377.

Geetha, N. (2014). "Rural Women Empowerment Through Micro-Entrepreneurship Development: Issues and Prospects-A Review". IOSR J. of Econ. and Fin, 3(2), 18-20.

Hazarika, B., & Goswami, K. (2018)." Micro-Entrepreneurship Development in the Handloom İndustry: An Empirical Analysis Among the Tribal Women İn Assam". International Journal of Rural Management, 14(1), 22-38.

Halim, M. A. S. A., Zakaria, Z., Hamid, A. C., & Khalid, M. K. A. (2014). "Fostering Micro-Entrepreneurship as Panacea to Poverty Eradication in The Malaysian Economy: A Conceptual Perception". Asian Social Science, 10(13), 287.

Hanişoğlu, G. S., & Özgür, G. (2021). "Türkiye'de Kadın Girişimcilerin ve Finansman Alternatiflerinin Analizi". Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14(1), 36-45.

İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV). (2019). "AB katılım sürecindeki Türkiye'nin Kadın İstihdamı Karnesi". Dünya Süper Veb Ofset AŞ, İstanbul.

Kantor, P. (2001). "Promoting Women's Entrepreneurship Development Based on Good Practice Programmes: Some Experiences from the North to the South". International Labour Organization.

Mahato, J., Jha, M. K., & Verma, S. (2022). "The Role of Social Capital in Developing Sustainable Micro-Entrepreneurship Among Rural Women in India: A Theoretical Framework". International Journal of Innovation, 10(3), 504-526.

Öz, C. S., ve Çolakoğlu, C. (2014). "Türkiye'de Mikro Kredi Uygulamasının Sakarya İli Özelinde İncelenmesi"". Çalışma ve Toplum, 4(43), 177-206.

Rosa, P., Kodithuwakku, S. S., & Balunywa, W. (2006, December). Entrepreneurial Motivation in Developing Countries: What Does' Necessity'and'Opportunity'Entrepreneurship Really Mean?". In Babson College Entrepreneurship Research Conference (BCERC).

Singh, S., Thakur, G., & Gupta, P. C. (2013). "A Case Study on Empowerment of Rural Women Through Micro Entrepreneurship Development". IOSR Journal of Business and Management, 9(6), 123-126.

Sharma, A., Dua, S., & Hatwal, V. (2012). "Micro Enterprise Development and Rural Women Entrepreneurship: Way for Economic Empowerment". Arth Prabhand: A Journal of Economics and Management, 1(6), 114-127.

Soysal, A. (2010). "Türkiye'de Kadın Girişimciler: Engeller ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme". Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 65(01), 83-114.

TÜİK, (2023). Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2022-49438. (Son Erişim Tarihi: 08.12.2024).

Torregrossa, M. (2016). What Makes Micro-Entrepreneurs Different Than Entrepreneurs. What Makes Micro-Entrepreneurs Different Than Entrepreneurs | by Marco Torregrossa | Euro Freelancers | Medium. (Son Erişim Tarihi: 05.12.2024).

Vetrivel, S. C., & Kumarmangalam, S. C. (2010). "Role of Microfinance İnstitutions in Rural Development". International Journal of Information Technology and Knowledge Management, 2(2), 435-441.

Vial, V. (2011). "Micro-Entrepreneurship in a Hostile Environment: Evidence from Indonesia". Bulletin of Indonesian Economic Studies, 47(2), 233-262.

Yunus, M. (2004). "Grameen Bank, Microcredit nd Millennium Development Goals". Economic and Political Weekly, 4077-4080.

KAYNAKÇA

Abdukarimovna, A. S., & Maftuna, O. (2023). Chanel-Before and After. *Central Asıan Journal of Arts and Desıgn,* 4(12), 9-15.

Acker, J. (1990). "Hierarchies, Jobs, Bodies: A Theory of Gendered Organizations." *Gender & Society*, 4(2), 139-158.

Adler, Emily Stier. "The Intern: A Film Review." *Sociology Between the Gaps: Forgotten and Neglected Topics* 2.1 (2016): 7.

Al amine Djerboua, H. M. (2023). The image of women entrepreneurs in cinema between leadership and monopoly, international and Arab visual models. *image,* 6(02), 1681-1692.

Attwood, L. (1993). *Women, cinema and society.* Red Women on the Silver Screen: Soviet women and cinema from the beginning to the end of the Communist era (London, 1993), 17-130.

Baum, J. R., & Locke, E. A. (2004). The relationship of entrepreneurial traits, skill, and motivation to subsequent venture growth. *Journal of Applied Psychology,* 89(4), 587–598.

Birley, S. (1989). "Female entrepreneurs: are they really any different?" *Journal of small business management* 27 (1), 32-37.

Chapelle, K. (2010). Non-profit and for-profit entrepreneurship: A trade-off under liquidity constraint. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6, 55–80.

Cohen, L. (2017). "The Role of Documentaries in Raising Awareness about Women Entrepreneurs." *International Journal of Documentary Studies,* 6(1), 23-42.

Cohen, L., & Mallon, M. (1999). The transition from organisational employment to portfolio working: perceptions of 'boundarylessness'. *Work, employment and society,* 13(2), 329-352.

Dalton, J. T., & Logan, A. J. (2020). Using the movie Joy to teach innovation and entrepreneurship. *The Journal of Economic Education*, 51(3-4), 287-296.

Empawi, A. A., Sada, C., & Rahmani, E. F. (2024). An Intrinsic Motivation Analysis of the Main Character in the Joy Movie. *Journal of Scientific Research, Education, and Technology (JSRET)*, *3*(1), 374-386.

Global entrepreneurship monitor (gem), 2004, report on women entrepreneurship, 2007.

Goldman, W. (2010). *Adventures in the Screen Trade: A Personal View of Hollywood and Screenwriting.* Warner Books.

Huarng, K. H., Mas-Tur, A., & Yu, T. H. K. (2012). Factors affecting the success of women entrepreneurs. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 8, 487-497.

Kaplan, B. T. ve Demirkan, K. (2023). Sosyal Girişimcilik İş Modelleri. *Sosyal Girişimcilik: Teori ve Uygulamalar*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 119-134).

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Ulusal ve Uluslararası Düzeyde Başarılı Yalın Girişim Uygulama ve Örnekleri. *Yalın Yönetim, Yalın Liderlik, Yalın Üretim ve Yalın Girişimcilik*. (Edi. Duygu Hıdıroğlu). Ankara: Nobel Yayınları. (ss. 427-442).

Kautonen, T., & Palmroos, J. (2010). The impact of a necessity-based start-up on subsequent entrepreneurial satisfaction. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6, 285–300.

Lauzen, M. M. (2020). *"The Celluloid Ceiling: Behind-the-Scenes Employment of Women in the Top 100 Films of 2019." Center for the Study of Women in Television and Film*.

Martínez-Vérez, M. V., & Albar-Mansoa, P. J. (2023). Gender roles in Spanish cinema: a critical and creative process around the word 'woman'. *Humanities and Social Sciences Communications,* 10(1), 1-11.

McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*. Van No Strand.

Reed, R., Storrud-Barnes, S., & Jessup, L. (2012). How open innovation affects the drivers of competitive advantage: Trading the benefits of IP creation and ownership for free invention. *Management Decision,* 50(1), 58–73.

Renko, M., Shrader, R. C., & Simon, M. (2012). Perception of entrepreneurial opportunity: a general framework. *Management Decision*, 50(7), 1233–1251.

Sarkar, S. (2018). "Gender and Entrepreneurship in Cinema: Representation of Women Entrepreneurs in Film." *Feminist Media Studies*, 18(3), 374-392.

Schumpeter, j.a. 2000 (1934). *"entrepreneurship as innovation*". In r. Swedberg (ed.) Entrepreneurship: „the social science view ". Oxford, england: oxford university press.

Tsuchiya, R. (2010). Neighborhood social networks and female self-employment earnings in Taiwan. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6, 143–161.

Ullah, F., Abbas, Q., & Akbar, S. (2010). The relevance of pecking order hypothesis for the financing of computer software and biotechnology small firms: Some UK evidence. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6, 301–315.

Van Gelderen, M., & Verduyn, K. (2003). *Entrepreneurship in the cinema: Feature films as case material in entrepreneurship education.*

Verheul, I., & Thurik, R. (2001). Start-up capital: Does gender matter*? Small Business Management,* 16, 329–345.

Ye, T. I. A. N. (2021). A lovable bossy lady: The characterization of Miranda Priestly in the devil wears Prada. *Journal of Literature and Art Studies*, 11(8), 554-569.

Yusof, M., & Jain, K. K. (2010). Categories of university-level entrepreneurship: A literature survey. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 6, 81–96.

KAYNAKÇA

AA. (2022, Mart 9). Türkiye'nin özel görev uçaklarında kadın imzası. *Anadolu Ajansı*. https://www.aa.com.tr/tr/yasam/turkiyenin-ozel-gorev-ucaklarinda-kadin-imzasi/2527438 (8 Aralık 2024).

Bamforth, C. J., & Abbott, M. (2019). Entrepreneurs of the sky: Case studies on entrepreneurial learning from the early British aviation industry. *Business History,* 63(4), 489–520.

Bashir, A. (2024). Women entrepreneurship—a way to economic development. International *Journal for Multidisciplinary Research*, 10(3), 45–60.

Beifert, A. (2016). Regional airports' potential as a driving force for economic and entrepreneurship development – Case study from Baltic Sea region. *Entrepreneurship and Sustainability* Issues, 3, 228–243.

Braun, P. (2010). Going green: women entrepreneurs and the environment. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 2, 245-259.

British Airways. (2006). WorkFit program initiatives. https://www.britishairways.com (7 Aralık 2024)

British Airways. (2023). Diversity and inclusion report. https://www.britishairways.com (7 Aralık 2024)

Brush, C. G., Carter, N. M., Gatewood, E. J., Greene, P. G., & Hart, M. M. (2006). "*Growth-oriented women entrepreneurs and their businesses: A global research perspective*." Edward Elgar Publishing.

Bureau of Transportation Statistics (BTS). (2021). Women in aviation: Representation in pilot, maintenance, and air traffic control roles. U.S. Department of Transportation. https://www.bts.gov/ (5 Aralık 2024)

Chung, S. (2021). Breaking Barriers: My Journey in Aviation Leadership. *Forbes Aviation Insights*, 23(4), 58-62.

CNN Türk. (2019, Ağustos 16). Havacılıkta kadın detaycılığı eksik. CNN Türk. https://www.cnnturk.com/turkiye/havacilikta-kadin-detayciligi-eksik-1039782 (Erişim tarihi: 8 Aralık 2024)

Cochran, J. (2017). *Sky Girls: Women in Aviation*. Random House.

Damgacı, T. (2023). Sivil havacılıkta toplumsal cinsiyet dengesi geliştirme: Havacı kadın sicili örneği. *International Journal of Aeronautics and Astronautics*, 4(2), 43-52. https://doi.org/10.55212/ijaa.1307503

Desai, S. B. (2018). Women entrepreneurship. *Journal of Advances and Scholarly Researches in Allied Education,* 15(3), 45–60.

Dille, J. R. (1999). Record and around the world flights through Singapore by women. *Aviation, Space, and Environmental Medicine*, 70(10), 1038–1040.

Domańska, A., Hernández-Linares, R., Zajkowski, R., & Żukowska, B.A. (2023). Family firm entrepreneurship and sustainability initiatives: Women as corporate change agents. *Business Ethics, the Environment & Responsibility*.

Douglas, D. G. (1990). United States women in aviation, 1940–1985. *Smithsonian Studies in Air and Space*, (7), 1–142. https://doi.org/10.5479/si.01977245.7.1

Du, Y. (2023). An in-depth look at China's aviation industry's gender ratio. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*.

Dunlap, D.R., Humberd, B.K., Gacula, L.F., Eddleston, K.A., Balachandra, L., Vongswasdi, P., & Crosina, E. (2023). Crossing the Chasm: Unlocking the Next Global Frontier of Female Entrepreneurship. *Academy of Management Proceedings*.

Eagly, A. H., & Karau, S. J. (2002). "Role congruity theory of prejudice toward female leaders." *Psychological Review*, 109(3), 573-598.

Ekonomim. (2024, Mart 8). Sektörün geleceği için daha fazla kadın istihdamı olmalı. Ekonomim. https://www.ekonomim.com/gundem/sektorun-gelecegi-icin-daha-fazla-kadin-istihdami-olmali-haberi-733208 (8 Aralık 2024).

Ekonomist. (2023, Aralık 1). Kadınların omuzlarında yükselen global bir Türk şirketi: Hitit Bilgisayar. Ekonomist. https://www.ekonomist.com.tr/makale/kadinlarin-omuzlarinda-yukselen-global-bir-turk-sirketi-hitit-bilgisayar--45897?utm (8 Aralık 2024).

Ferla, M., & Graham, A. (2019). Women slowly taking off: An investigation into female underrepresentation in commercial aviation. *Research in Transportation Business & Management*, 31, 100378.

Ferla, M., & Graham, A. (2019). Women slowly taking off: An investigation into female underrepresentation in commercial aviation. *Research in Transportation Business & Management.*

Ferla, M., & Graham, P. (2019). Gender stereotypes and aviation. *Journal of Aviation Psychology*, 12(3), 45–59.

Fowler, R., Lundberg, A., Siao, D., & Smith, C. (2023). Women and Minorities in Commercial Aviation: A Quantitative Analysis of Data from the United States Bureau of Labor Statistics. *International Journal of Aviation, Aeronautics, and Aerospace*, 10(2). DOI: https://doi.org/10.58940/2374-6793.1792

Goritiyal, C., & Goritiyal, L. (2020). An entrepreneurial opportunity in civil aviation & defence aerospace sector in India.

Gornick, V. (2015). Women in the Skies: Trailblazers of Aviation History. *Aviation Press.*

Goyer, M. S. (2004). Women in Aviation: Breaking Through Barriers. *Journal of Women's Studies in Aviation*, 7(2), 45-60.

Grandy, G. (2020). Guest editorial. *Gender in Management: An International Journal.*

Green, E., & Baker, T. (2021). Corporate programs for work-life balance in aviation. *Journal of Workplace Diversity*, 15(2), 45–58.

Guerrero, V. (2009). Women and leadership: Examining the impact of entrepreneurial education on leadership self-efficacy. *In United States Association for Small Business and Entrepreneurship. Conference Proceedings* (p. 1015). United States Association for Small Business and Entrepreneurship.

Guillén, M. F. (Ed.). (2013). *Women entrepreneurs: Inspiring stories from emerging economies and developing countries.* Routledge.

Gunderson, E. K. (2017). "Promoting STEM education: Challenges and strategies for female participation in STEM careers." *International Journal of Science and Education*.

Gundry, L.K., Miriam, B., & Posig, M. (2002). Contemporary Perspectives On Women's Entrepreneurship: A Review And Strategic Recommendations. *Journal of Enterprising Culture*, 10, 67-86.

Hafter, D.M. (1985). Women, Technology and Innovation. Women's Studies International Quarterly ed. by Joan Rothschild, and: The Technological Woman: Interfacing with Tomorrow ed. by Jan Zimmerman (review). *Technology and Culture*, 26, 287-290.

Havacılık Psikolojisi. (2021, Nisan 11). Havacılık sektöründe kadının yerine eleştirel bir bakış. *Havacılık Psikolojisi Blogu*. https://blog.havacilikpsikolojisi.net/havacilik-sektorunde-kadinin-yerine-elestirel-bir-bakis/ (8 Aralık 2024).

Havacılık Psikolojisi. (2023, Temmuz 22). Kadınların havacılıkta karşılaştığı zorluklar. Havacılık Psikolojisi Blogu. https://blog.havacilikpsikolojisi.net/kadinlarin-havacilikta-karsilastigi-zorluklar/ (8 Aralık 2024).

Haynsworth, L., & Toomey, L. (1998). *Elsie MacGill: The Queen of the Hurricanes*. University of Toronto Press.

Hitit. (2022, Aralık 5). Hitit: Eşitlik ve çeşitliliğin kurum DNA'sına işlendiği şirket. Hitit. https://hitit.com/tr/haberler/blog/hitit-esitlik-ve-cesitliligin-kurum-dnasina-isledigi-sirket?utm_source (8 Aralık 2024).

Hitit. (2023, Kasım 8). Hitit'in kurucusu Nur Gökman'a Uluslararası Kadın Girişimcileri Destekleme Fonu'ndan yılın ödülü. Hitit. https://hitit.com/tr/haberler/hititin-kurucusu-nur-gokmana-uluslararasi-kadin-girisimcileri-destekleme-fonundan-yilin?utm (Erişim tarihi: 8 Aralık 2024).

IATA. (2019). "25by2025 Initiative." International Air Transport Association.

ICAO. (2023, 27 Nisan). ICAO releases survey data on status of global aviation gender equality. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü. https://www.icao.int/Newsroom/Pages/ICAO-releases-survey-data-on-status-of-global-aviation-gender-equality.aspx

Iqbal, S., Farrukh, M., & Bhaumik, A. (2024). A Retrospective of Women Entrepreneurship Research and Future Research Directions. Vision: The Journal of Business Perspective.

Ison, D.C. (2010). The Future of Women in Aviation: Trends in Participation in Postsecondary Aviation Education.

Jain, P.K., Srivastava, G., Lin, J.C., & Pamula, R. (2022). Unscrambling Customer Recommendations: A Novel LSTM Ensemble Approach in Airline Recommendation Prediction Using Online Reviews. IEEE Transactions on Computational Social Systems, 9, 1777-1784.

JetSetGo. (2014). About us. https://jetsetgo.in/about-us?utm (Erişim tarihi: 8 Aralık 2024)

Kapsam Haber. (2021, Eylül 26). YASED Başkanlığına seçilen Ayşem Sargın kimdir? Kapsam Haber. https://www.kapsamhaber.com/guncel/yased-baskanligina-secilen-aysem-sargin-kimdir/65310/

Kavanaugh, J. (2008). Elsie MacGill: The Queen of the Hurricanes. XYZ Publishing.

Kelley, D. J., Brush, C. G., Greene, P. G., & Litovsky, Y. (2013). "Global Entrepreneurship Monitor: Women's Report." Babson College.

Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Prentice Hall.

Kumar, S., & Zymbler, M.L. (2019). A machine learning approach to analyze customer satisfaction from airline tweets. Journal of Big Data, 6.

Ledwaba, R. (2020). Empowering African Girls Through Aviation: The Story of Girl Fly in Africa Programme. Aviation Women Journal, 12(3), 34-38.

Lovell, M. (1987). Straight on Till Morning: The Life of Beryl Markham. St. Martin's Press.

Luedtke, J. R. (2011, September). History of women: Women's contribution to aviation. Forum on Public Policy: A Journal of the Oxford Round Table. Forum on Public Policy.

McCarthy, K., & Garrison, A. (2020). Gender Barriers in Aviation: A Review of Historical Challenges and Modern Solutions. Aviation and Space Journal, 23(2), 89-105.

Milliyet. (2019, Ağustos 16). Havacılıkta kadın detaycılığı eksik. Milliyet. https://www.milliyet.com.tr/gundem/havacilikta-kadin-detayciligi-eksik-6017458 (Erişim tarihi: 8 Aralık 2024)

Nergiz, A. (2022, Nisan 1). Pegasus'un yeni genel müdürü Güliz Öztürk oldu. Havayolu 101. https://www.havayolu101.com/2022/04/01/pegasusun-yeni-genel-muduru-guliz-ozturk-oldu/

Ngowi, P. (2018). Women Entrepreneurs in African Aviation: The Case of Susan Mashibe. African Journal of Entrepreneurship and Innovation, 6(2), 89-102.

Oakes, C. M. (1985). United States women in aviation, 1930–1939. Smithsonian Studies in Air and Space, (6), 1–70. https://doi.org/10.5479/si.01977245.6.1

OECD (2019). "Entrepreneurship at a Glance 2019." OECD Publishing.

Ourmières-Widener, C. (2023). Leadership in Aviation: Navigating Financial Restructuring at TAP Air Portugal. Aviation Leadership Quarterly, 18(3), 45-52.

Özbek, T. (2022, Nisan 1). Türk kadını havacılıkta daha yükselecek: Uluslararası Havacılıkta Kadın Kuruluşu Türkiye'de. Tolga Özbek. https://tolgaozbek.com/haberler/turk-kadini-havacilikta-daha-yukselecek-uluslararasi-havacilikta-kadin-kurulusu-turkiyede/ (Erişim tarihi: 8 Aralık 2024)

Öztop, S., & Değirmencioğlu, M. (2019). Vardiyalı Çalışma Sisteminin Çalışanların İşten Ayrılma Niyetine Etkisi Üzerinde İş Yaşam Dengesinin Aracılık Rolü. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(29), 623-642.

Öztürk, H. (2020). İş Yaşam Kalitesinin Kurumu Psikolojik Sahiplenmeye Etkisi: Havacılık Çalışanları Örneği. İş ve İnsan Dergisi, 7(2), 123-135.

Patil, P., Kulkarni, M., & Deshpande, Y.M. (2022). Leadership Effectiveness Among Women Entrepreneurs: The Influence of Entrepreneurial Stimulus and Industry Affiliation. SEDME (Small Enterprises Development, Management & Extension Journal), 49, 202 - 210.

Pilot Institute. (2023, April 6). Women in aviation statistics: Representation, opportunities, and challenges. Retrieved December 8, 2024, from https://pilotinstitute.com/women-aviation-statistics

Pines, A.M., Lerner, M., & Schwartz, D. (2010). Gender differences in entrepreneurship: Equality, diversity and inclusion in times of global crisis. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29, 186-198.

Rajani, N. (2008). Management Training Needs of Women Entrepreneurs. The Anthropologist, 10, 277 - 281.

Raman, R., Subramaniam, N., Nair, V.K., Shivdas, A., Achuthan, K., & Nedungadi, P. (2022). Women Entrepreneurship and Sustainable Development: Bibliometric Analysis and Emerging Research Trends. Sustainability.

Ratten, V., & Tajeddini, K. (2018). Women's entrepreneurship and internationalization: patterns and trends. International Journal of Sociology and Social Policy.

Regan, P. (2017). Flying on course. The International Journal of Entrepreneurship and Innovation, 18, 128–135.

Renu, V. (2007). Women entrepreneurship in India. Journal of Entrepreneurship Studies, 5(1), 12–25.

Rich, D. (1993). Amelia Earhart and the Art of Persistence. HarperCollins.

Rodoplu Şahin, D., Kemik, S., & Aslan, M. (2024). A Study of Aviatrixes Holding Leadership Roles in the Historical Phases of Aeronautics. Women's Studies, 53(7), 850-875.

Sahoo, C.K., & Das, S. (2012). Women Entrepreneurship and Connective Leadership: Achieving Success. European Journal of Business and Management, 4, 115-121.

Sales Network. (2024). Güliz Öztürk. Sales Network. https://salesnetwork.net/en/network/our-members/guliz-ozturk (Erişim tarihi: 8 Aralık 2024)

Sanyang, S., & Huang, W. (2008). Green cooperatives: A strategic approach developing women's entrepreneurship in the Asian and Pacific region. *Journal of Sustainable Development*, 5(4), 123–135.

Saurabh, S. (2012). Issues and challenges faced by women entrepreneurs and their training needs. *Journal of Entrepreneurship Studies*, 8(2), 45–60.

Sayde, J.M., & Miller, C.E. (2019). Gender discrimination in the United States: Experiences of women. Health Services Research, 54, 1442 - 1453.

Sayeed, D. I. (2023). Women entrepreneurs development through training and education in India. *EPRA International Journal of Economic and Business Review*, 12(3), 45–60.

Sen, S. (2022). Eco-Entrepreneurship: Gender- Environment- Sustainability. *SSRN Electronic Journal.*

Singh, R., & Roy, S. (2023). Analyzing the factors affecting the growth of JetSetGo Aviation: A case study of private jet aviation industry in India. *International Journal of Social Relevance & Concern*, 10(2), 45–60.

SHGM. (2013, Kasım 16). SHY-6A: Havaalanları yer hizmetleri yönetmeliği. https://web.shgm.gov.tr/doc5/shy-6a.pdf (8 Aralık 2024).

SHGM. (2018, Ağustos 28). SHY-22 Rev2: Hava araçları bakım kuruluşları yönetmeliği. https://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/mevzuat/sektorel/yonetmelikler/2018/SHY-22Rev2.pdf (8 Aralık 2024).

Smith, E. A. (2001). Breaking Through the Clouds: The Role of Women Aviators in Early Aviation History. *Journal of Aviation History*, 12(3), 145-160.

Smith, J. (2001). The Ninety-Nines: Women Pilots in Aviation History. *Aviation History Journal.*

St Endüstri Radyo. (2024, Ocak 15). Aviation Parts & Services CEO'su, KAGİDER üyesi ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Toplumsal Cinsiyet Dengesi Geliştirme Komisyon Danışman Üyesi Aslıhan Bulut Aydemir: Havacılık Sektörü. *Radyo ST Endüstri*. https://radyo.stendustri.com.tr (7 Aralık 2024).

Steelfisher, G.K., Findling, M.T., Bleich, S.N., Casey, L.S., Blendon, R.J., Benson, J.M., Sayde, J.M., & Miller, C.E. (2019). Gender discrimination in the United States: Experiences of women. *Health Services Research*, 54, 1442-1453.

Strobel, J., Wang, J., Weber, N. R., & Dyehouse, M. (2013). "The role of mentorship and community in STEM education." *Journal of STEM Education: Innovations and Research*.

Tiwari, M., Mathur, G., & Awasthi, S. (2018). Gender-Based Discrimination Faced by Females at Workplace: A Perceptual Study of Working Females. *Journal of Entrepreneurship Education*, 21, 1.

Travel Noire. (2024, Kasım 5). Africa's first all-female aviation company. *Travel Noire*. https://travelnoire.com/africa-first-all-female-aviation-company (8 Aralık 2024)

Turney, M.A. (2000). Attracting Women to Aviation Careers: What Recent Studies Reveal. *Collegiate aviation review*, 18.

United Nations (UN) Women. (2018). *Turning promises into action: Gender equality in the 2030 agenda for sustainable development*. https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/2/gender-equality-in-the-2030-agenda-for-sustainable-development-2018 (6 Aralık 2024).

UTED. (2024, Ocak 15). Türk havacılığında marka yaratan kadın girişimci: Aslıhan Bulut. *UTED*. https://www.uted.org/turk-havaciliginda-marka-yaratan-kadin-girisimci-aslihan-bulut (2 Aralık 2024).

UTED. (2024, Mart 15). Pegasus Hava Yolları CEO'su Güliz Öztürk. *UTED.* https://www.uted.org/pegasus-hava-yollari-ceosu-guliz-ozturk?utm_source (5 Aralık 2024).

Van Tuijl, C., & Van der Molen, J. H. (2016). "Study choice and career development in STEM fields: An overview and integration of the research." *International Journal of Gender, Science and Technology*.

Vithanagama, S., & Sirisoma, N. (2020). A study on women's empowerment in aviation industry in Sri Lanka. *Journal of Aviation Studies*, 12(3), 45–60.

Vural, Ü. (2017). Kadın ve erkek girişimcilerin oranlarının coğrafi bakımdan karşılaştırılması. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi* (46), 97-112.

Yadav, V., & Unni, J. (2016). Women entrepreneurship: research review and future directions. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, 6.

Yılmaz, E., & Özcan, E. (2020). Havacılık Sektöründe Kadın İşgücünün Analizi: Pilotaj Bölümleri ve Uçuş Okulları Örneği. *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, 14(2), 45-56.

Yousafzai, S.Y., Saeed, S., & Muffatto, M. (2015). Institutional Theory and Contextual Embeddedness of Women's Entrepreneurial Leadership: Evidence from 92 Countries. *Journal of Small Business Management*, 53, 587-604.

YÖNETİM BİLİMİNİN ESASLARI

EDİTÖR: **DR. TEKMEZ KULU**

DR. TEKMEZ KULU
PROF. DR. MEHEBBET MEMMEDOV
DOÇ. DR. ELESGER ALİYEV
DOÇ. DR. FİDAN MEMMEDOVA
DOÇ. DR. ŞEHLA ALİZADE

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİM BİLİMİNİN ESASLARI

Editör: Dr. Tekmez Kulu

Dr. Tekmez Kulu, Prof. Dr. Mehebbet Memmedov, Doç. Dr. Elesger Aliyev,
Doç. Dr. Fidan Memmedova, Doç. Dr. Şehla Alizade

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-82-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM BİLİMİNİN ESASLARI

Editör: Dr. Tekmez Kulu
Dr. Tekmez Kulu, Prof. Dr. Mehebbet Memmedov, Doç. Dr. Elesger Aliyev,
Doç. Dr. Fidan Memmedova, Doç. Dr. Şehla Alizade
VI+185 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-82-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah.
Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok,
No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah.
10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

1. "Sayısal ekonomi: modern çağrıların ve gerçek fırsatlar" konulu uluslararası konferansın materyalleri. Bakü: UNEC-2020, 542 sayfa.
2. AR Ekonomik Reformların Analizi ve İletişim Merkezi'nin değerlendirmeleri http://iqtisadiislahat.org
3. "Müessese hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu, Bakü, 1996
4. "Sahipkarlık faaliyetleri hakkında" Azerbaycan Cumhuriyeti Kanunu. Bakü, 1996.
5. Azerbaycan Cumhuriyeti Medeni Kanunu, Bakü, 2004.
6. Azerbaycan 2020: Sosyal-ekonomik kalkınmaya dair Ulusal Öncelikler 2021 yılı, 2469 Kararnamesi, Bakü-2021
7. Azerbaycan'da inşaat, Devlet İstatistik Komitesi. Bakü, 2021.
8. Azerbaycan sanayisi, İstatistik dergi, Bakü, "DSK", 2020, 250 s.
9. Azerbaycan'da mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler. İstatistik derleme, Bakü, "DSK", 2020, 272 s.
10. "İnşaatın ekonomisi ve yönetimi" dergisi, 1-14 sayıları, Bakü, 2019-2022
11. Doing Business 2020 - Dünya Bankası Grubu http://www.worldbank.org/
12. Azerbaycan Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı. Orta Vadeli Bütçe Çerçevesi (2022-2025). Bakü: 2021, 53 sayfa.
13. Abbasov İ., Sadıkov F. "Yönetim" B., 2013
14. Abbasov A.B. yönetiminde, İşin Temelleri. Ders kitabı. Bakü, 2005.
15. Abutalıbov R., Mammadov S., Guliyev S. "Yönetimin Temelleri", Bakü-2014
16. Atakişiyev M.C., Süleymanov Q.S "İnovasyon yönetimi" B., 2004
17. Babayev İ.A. Proje yönetiminin Yol Haritası, Bakü-2016, 192 s.
18. Babayev İ.A. Proje Yönetimi, Azerbaycan Eğitim Bakanlığı, F-533 numaralı emir, "Zerdab Yayınları", Bakü-2020, 394 sayfa.
19. Bayramov A. "İşletme Yönetimi", Bakü-2018, 184 sayfa.
20. Bayramov V. "Ulusal ekonominin dayanıklılığı", Bakü. 2019, 161 s.
21. Alekberov E., Veliyef M., Pünhani S., Yönetim, Bakü, 2013
22. Aliyev M., Hamidov H., Hüseyinli A. "Korporatif yönetim" Ders Kitabı. Bakü-2011
23. Aliyev T. "Kümeleme" Uluslararası deneyim ve yenilikçi gelişim B., 2019
24. Alekberov U. "Sürekli gelişim ve ekolojik medeniyetin yönetiminin temelleri", Bakü 2017
25. Gasımlı V. "Ekonomik büyüme", B., 2021
26. Guliyev R. "Korporatif sosyal sorumluluk, Bakü-2017, s. 279.
27. Hesenov N.E. "İşletmenin stratejik yönetimi", Bakü-2018, s. 636.
28. Hesenov N.E. "Uluslararası iş" Ders kitabı. Bakü-2011
29. İmanov E. Kalite yönetimi. Bakü, 2007.
30. İmranov A. "Yönetim" ders kitabı. B.,2009
31. "Ekonomik terimler" Akademik Z. Semedzade'nin editörlüğünde, B., 2020
32. İsmayılov B.V. "Stratejik yönetim", Bakü-2018, 296 s.
33. Guliyev T. "Yönetimin (idare etmenin) temelleri". Bakü, 2001.
34. Manafov Q.N. Ekonomi teorisi: Mikroekonomi, Bakü, 2008, 249 s.
35. Mammadov M.A. İnşaatın ekonomisi (ders kitabı), AR Eğitim Bakanlığı'nın 530 sayılı emri, Bakü-2001, 378 sayfa.
36. Mammadov M.A. Yakıt-enerji kompleksinin gelişimi ve yönetiminde ekonomik programlama, Monografi, Bakü- 2013, 319 sayfa.
37. Mammadov M.A. ve diğerleri. Yatırımın finansmanı ve kredilendirilmesi. Ders kitabı, Bakü "Nurlan", 2003

38. Mammadov M.A., Aliyev E.M., A.E.Abasova Sanayi ve yakıt-enerji kompleksinin gelişim yönlerinin analizi, Bakü "Bilim"-2012
39. Mammadov M.A. Cumhuriyetin sanayinin petrol dışı sektörünün gelişim öncelikleri ve sanayinin gelişim yönleri. AMEA, Ekonomi Enstitüsü. Ulusal ekonomik sorunlar. Bakü-2007
40. Mammadov M., Mammadova F., Alizade Ş., "Stratejik yönetim" B., 2022
41. Mammadov S.M. "Dijital finans" Bakü, 2022
42. Mammadzade R., Abdullayev A. ve diğerleri Yönetim, pazarlama ve eğitimin ekonomisi, Bakü-2015
43. Mehbalıyev F. "Ekonomiye Giriş" B., 2018
44. Niftullayev V. Girişimciliğin Temelleri. Bakü, 2004.
45. Semedzade Ş. "Üretim Yönetimi" B., 2006
46. Safarov Q., Aliyev N., Celilova S. "Finans Yönetimi", Bakü-2012
47. Şükürov T.Ş., Şükürov R.Ş. "Pazarlama Araştırmaları (Ders ve Kaynak)". "Kooperasyon", Bakü, 2007, 424 s.
48. Tağıyev A.H., İ.B. Emirov "İnovasyon Yönetimi", Bakü-2010
49. Tağıyev A., Emirov İ. "İnovasyon Yönetimi", B., 2004
50. Yeşil ekonomi (Vüsal Gasımlı'nın bilimsel editörlüğünde). Bakü 2022

Rus dilinde:
51. Ansoff İ. "Stratejik Yönetim, P., 2009
52. Apishkin O, Bankacılık Yönetimi, M 2005
53. Botavina R. Yönetim Etiği M, 2011
54. Vyatkin V.N., Gamza V.A., Maevskiy F.V. Risk Yönetimi, Ders Kitabı, Moskova, "Yurist Yayıncılığı", 2016
55. Gamza V. Ticari bankalarda risk yönetimi, Moskova, Ekonomi-2000
56. Drucker P., Machiavelli J. A. - Yönetim. M., 2010
57. Zagorodnikov S. V. - Finansal Yönetim. M., 2009
58. Fathutdinov R, Yenilikçi Yönetim, M. 2008
59. Guskov, Y.V. Yönetim Temelleri - Moskova, 2019, -263 sayfa.
60. Kazansky Y, "ABD ve Rusya'da İnşaat: Ekonomi, Organizasyon ve Yönetim". 2015, 321 sayfa.
61. Kotler F. Pazarlama Yönetimi: Analiz, Planlama, Uygulama, Kontrol.- SPb.: Peter, 2002
62. Koçetkov A.I., Proje Yönetimi (yurtdışı deneyimi) Saint Petersburg, 2015, 443 sayfa
63. Kembel D., Stonehouse D., Houston B. Stratejik Yönetim: Ders Kitabı. M.: Prospekt, 2003
64. Medinskiy V, İnovasyon Yönetimi, M, 2009
65. İnşaatta Yönetim" Ders Kitabı, M., 2005.
66. Panov A.I. - Yönetim. M., 2006
67. Parakhina V.N., Ushvitsky L.I. ve diğerleri. "Yönetim Teorisi Temelleri". M., 2003
68. Porter M. Uluslararası rekabet: Çeviri İngilizceden / Ed. V.D. Şetinin, Moskova, Uluslararası İlişkiler, 1993.
69. Richard, Duff "Yönetim", Moskova, 2001
70. Smirnov E. A. "Yönetim Kararlarının Geliştirilmesi". M., 2002
71. Tkachenko E.A., Rogova E.M., Fiyaksal E.A. "Girişimcilik Yönetimi". M., 2011
72. Thompson A.A., Strickland A.Dj. Stratejik Yönetim. Ders Kitabı. İngilizceden Çeviri. M., Bankalar ve Borsalar, YUNITI, 1988.

73. Ekonomi, organizasyon ve işletmelerin planlaması / Ed. Y.A. Sanamov - St. Petersburg: SPbUEF Yayıncılığı, 1996, 172 s.
74. Firmanın ekonomik stratejisi: Öğretim kitabı / Editör: A.P. Gradov - St. Petersburg: Özel Literatur, 1995
75. Firmanın Ekonomik Stratejisi: Öğretim Kitabı / Editör: Prof. A.P. Gradov.- St. Petersburg: Özel Literatür, 1996
76. Şaşkin A. Ekonomik ve finansal riskler. Değerlendirme, yönetim, yatırım portföyü, Moskova, Daşkov ve Şirketi, 2010

İngilizce :
77. Ansoff H.I. Kurumsal Strateji. – Penguin Books, Middlesex, 1981
78. Chang Y.N., Campo-Flores F. İş Politikası ve Stratejisi, Metin ve Vakalar. Good year Yayıncılık Şirketi. – Santa Monica, 1980
79. Channon D.F. Britanya sanayisinde Strateji ve Yapı. Macmillan, 1983
80. Collis D.J., Montgomery C.A. Kurumsal Strateji: Kaynaklar ve Firmanın Kapsamı. Irwin, Chicago, 1997
81. Yaratıcılık ve İnovasyon Ağı. 1986-1987. Cilt.12.N384
82. Greenly G.E. Stratejik Yönetim.- Prentice Hall, Londra, 1989
83. Hax A.C. Majluf N.S. Strateji Kavramı ve Süreci. Pragmatik Bir Yaklaşım Practice-Hall, Inc. Upper Saddle River, New Jersey, 1996
84. Hoskinson R.E., Hitt M.A., Wan W.P., Yin D. Stratejik yönetimde teori ve araştırma: Salınımlar ve sarkaç. Yönetim Dergisi, 25(3), 1999, s. 417-456
85. Jonson G., Scholes K. Kurumsal Stratejiyi Keşfetmek. Stratejik Yönetim Yaklaşımı. – Pitman, Londra, 1992
86. Öğle Yemeği R. Kurumsal Strateji 2. baskı Prentice-Hall, Londra, 2000; de Wit B., Meyer R. Strateji. Süreç, İçerik, Bağlam. Uluslararası Bir Perspektif 3. baskı / Uluslararası Thomson İş Basımı. Londra, 2004
87. Richardson B., Richardson R. İş Planlaması. Stratejik Yönetimde Sanat Yaklaşımı.- Pitman, Londra, 1992
88. www.maliyyə. gov.az-Maliye bakanlığı
89. www.azstat.gov.az - Devlet İstatistik Komitesi
90. www.kitab.az-Elektron - Kütüphane
91. www.anl.az-Milli - Kütüphane

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA GENEL BAKIŞ

EDİTÖR
DOÇ. DR. HATİCE ATEŞ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA GENEL BAKIŞ

Editör: Doç. Dr. Hatice Ateş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-80-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARINA GENEL BAKIŞ
Editör: Doç. Dr. Hatice Ateş
IV+326 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-80-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Aktaş, E. (2021). 2019 Türkçe dersi öğretim programı'ndaki okuma kazanımlarının yaratıcı okumaya uygunluğu. *Journal of History School, 52,* 1758-1784.

Atabey, D. (2014). *Okul Öncesi Sosyal Değer Kazanımı Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Sosyal Değerler Eğitimi Programının Anasınıfına Devam Eden Çocukların Sosyal Değerler Kazanımına Etkisinin İncelenmesi* (Yayınlanmış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bartan, S. (2018). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Değerler Ve Değerler Eğitimi Hakkındaki Görüşleri İle Sınıf İçi Uygulamalarının İncelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Başar, M. (2023). *İlk okuma Yazma Sürecini Etkileyen Etkenler,* Editör Hatice Kadıoğlu Ateş İlkokulda Öğrenme Öğretme Uygulamaları, Eğiten Kitap

Başar, M., Göncü, A., Baran, M S. (2021). Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerin eğitiminde bir eylem araştırması *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 51* 327-348

Başar, M., Batur, Z. (2018). Examination of the students' mistakes of oral reading. *International Electronic Journal of Elementary Education, 11(2), 181-189.*

Başar, M., Karasu, M., Şener, N. (2016) *Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Bitişik Eğik Yazı ile Uygulamalı İlk Okuma Yazma Öğretimi,* Altın Kitaplar

Başar, M., Doğan, C., Karasu, M. Şener, N., Yurttaş R. (2015). İlk okuma yazma sürecine açık ya da kapalı hece ile başlamak, *International Journal of Language Academy*, 9 442-452

Başar, M., Keklik, S., Batur, Z. (2015). Konuşma becerisine ilişkin bir yöntem önerisi: Sömet yöntemi, *International Journal of Language Academy, 8* 66-82

Bayırlı, H., Doruk, O. ve Tüfekci, A. (2020). Öğretmenlerin değerler eğitimi hakkındaki görüşleri: Afyonkarahisar örneği. Egitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – *Journal of Qualitative Research in Education, 8(3),* 865-894. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.8c.3s.5m

Begeney, J. C., Martens, B. K. (2006). Assisting low-performing readers with a group based reading fluency intervention, *School Psychology*, 35 91-107

Calp, Ş. ve Edis, A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin yaşam becerileriyle ilgili bilgi ve deneyimleri, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 10(2),* 549-565. DOI: 10.30783/nevsosbilen.748564

Cullinane, C. R. (2017). *Life lessons: Improving essential life skills for young people*. Sutton Trust.

Erdoğan, M. Topçu, Ç. (2022). Yeni Medya Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (37)*, s. 252-272. DOI: 10.31123/akil.1077886.

Fırat Durdukafa, Ş., Aras, S. ve Tatlı, K. (2023). Sınıf öğretmenlerinin öğretim programlarındaki değişime uyumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14(2),* 1108-1130

Göçer, A. (2017). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*, Pegem Akademi.

Han, Ç. (2013) Öğretmenlerin işlevsel paradigmaları ve eğitim reformu, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 3 (1)* 59-79

Kaçar, T. (2022). *Öğretmenlerin Psikolojik Sağlamlıkları, Yaşam Becerileri ve Öz-Kontrolleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Konya Necmeddin Erbakan Üniversitesi

Kansızoğlu, H. B., Kansızoğlu, N (2022). *Konuşma eğitimiyle ilgili temel kavramlar,* Editör, Gün,M., Memiş, M. Konuşma Eğitimi, Nobel Yayıncılık

Kıran, Ö. (2020). Temel yaklaşımlar açısından medya okuryazarlığı eğitimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(3) 100. Yıl Eğitim Sempozyumu Özel Sayı*, 233-248. DOI: 10.7822/omuefd.742814

MEB (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Türkçe Öğretim Programı

MEB (2018) Türkçe Öğretim Programı müfredat.meb.gov.tr adresinden 20.10.2024 tarihinde alınmıştır.

MEB (2005) Türkçe Öğretim Programı müfredat.meb.gov.tr adresinden 20.10.2024 tarihinde alınmıştır.

Ökcü, M. ve Emir, S. (2024). Dördüncü sınıf olağan gelişim gösteren ve özel yetenekli öğrencilerin yaratıcı okuma ve okuduğunu anlama becerilerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 12(1)*, 111-136.

Özbay, M. (2013). *Türkçe özel öğretim yöntemleri,* Öncü Kitap.

Sağlam, M. (2011). Türk *Eğitim Sisteminde ve Öğretmen Eğitiminde Yapısal Düzenlemeler Ve Program Geliştirme Çalışmaları.* (S. A. Kilimci Ed). Türkiye'de Öğretmen Yetiştirme. Pegem Akademi

Saman, F.D. ve Uysal-Aydın, A., (2022). Sınıf öğretmenlerinin kekemelik hakkındaki tutumları, *Dil, Konuşma ve Yutma Araştırmaları Dergisi, 5(1),* 62-78

Saraç, S. (2014). Okuma güçlükleri ve disleksi, *Psikoloji Çalışmaları, 34 (1)* 71-77

Sayın, Z., Seferoğlu, S. S. (2016). Yeni bir 21. yüzyıl becerisi olarak kodlama eğitimi ve kodlamanın eğitim politikalarına etkisi. Akademik Bilişim Konferansı, (2016), 3-5.

Senemoğlu, N. (2005) *Gelişim ve Öğrenme* Gazi Kitabevi

Stauffer, B. (t.y.). What are 21st century skills? 20 Kasım 2024 tarihinde https://www.aeseducation.com/blog/what-are-21st-century-skills. sitesinden alınmıştır.

TDK (2024). Türk Dil Kurumu Kılavuzu

Ungan, S., Buçan, B. (2022). 2019 Türkçe dersi öğretim programı'nın 21. yüzyıl becerilerinden yaratıcılık ve üretkenlik becerilerine teşvik yönünden incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi, 7(1)*, 46-64.

Yurdakal, İ. H. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (1, 2, 3 ve 4. sınıflar) incelenmesi, *Temel Eğitim Dergisi (Journal of Primary Education),* 24, 76-88.

Yurdakal, İ. H. (2023). *Türkçe Öğretiminde 21. YY Becerileri, Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* içinde (41 56), Pegem Akademi.

KAYNAKLAR

Anras, B. (2020). Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştıkları güçlükler. Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 8(1), 51-67. https://doi.org/10.35233/oyea.712690

Arslan, M. (2006). Ses temelli cümle yöntemi ve uygulanması. İlköğretim Eğitimci Dergisi, 4, 25-31.

Arslan, A. (2007). Müzik Öğretim Yöntemleri ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar. Ayla Oktay & Özgül Polat Unutkan İlköğretim Çağına Genel Bir Bakış. 321- 331. İstanbul: Morpa.

Bacanli, H. (2015). Egitim psikolojisi. (22. Edition). Ankara: Pegem.

Baki, Y. & Karakuş, N. (2012). Turkce Ogretiminde Ogretim Teknolojileri ve Materyal Tasarimi. Ankara: Pegem.

Başar, M., & Tanış Gürbüz, H. M. (2020). İlk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 8(1), 1-20. https://doi.org/10.35233/oyea.666563

Baysal, Z. N. ve Ada, S. (2015). Dünden Bugüne Türk Eğitim Sistemi ve Yapısı. Ankara: Pegem Akademi.

Cemiloğlu, M. (2001). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. Bursa: Alfa Kitabevi.

Coşkun, E. (2002). Okumanın Hayatımızdaki Yeri ve Okuma Sürecinin Oluşumu, Türklük Bilimi Araştırmaları, Bahar, 2002, S. 11, ss. 231-244.

Demirel, Ö. (1996). Türkçe Programı ve Öğretimi. Kardeş Yayınevi. Ankara.

Duran, E., ve Çoban, O. (2016). Ses temelli cümle yöntemine yönelik öğretmen görüşleri. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1(3), 17-2.

Ekici Calın, T. (2019). Sınıf öğretmenlerinin ilkokuma-yazma öğretimine ilişkin görüşleri [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

İşpınar Akçayoğlu, D. (2011). Exploring the role of strategies-based language instruction in teaching English to young gifted learners. Unpublished Doctoral Dissertation. Çukurova University Institute of Social Sciences, Adana.

Kadioglu Ates, H. (2018a). Problems of gifted and talented students regarding cursive handwriting: Parent opinions. European Journal of Educational Research. 7(2): 295-301.

Kadioglu Ates, H. (2018b). Gifted Children Metaphor From The Perspective Of Teachers And Parents. Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 6(2), 30-41.

Kadioglu Ates, H. & Afat, N. (2018). A Case Study Investigating the Language Development Process, Early Literacy Experiences and Educational Problems of a Gifted Child. Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 6(4), 36-71. DOI: http://dx.doi.org/10.17478/JEGYS.2018.83

Kadıoğlu Ateş, H. (2022). İlkokuma Yazmaya Giriş. Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Özenç, Doç. Dr. Emine Gül Özenç, Doç. Dr. Mehmet Fatih Ciğerci. İlk Okuma Yazma Öğretimi Ve Uygulamaları İçinde. Nobel. 1-20.

Kadıoğlu Ateş, H., Gürdağ, K. & Mazı, M.G. (2020). "Özel Yeteneklilerin Bireysel Farklılıklarına Uygun İlkokul Türkçe Dersi Etkinlik Örnekleri" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue:75; pp:5689-5705.

Kadıoğlu Ateş H., Mazı M. (2020). Özel yetenekli öğrencilere ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. Sosyal Bilimler Dergisi, 7(47), 41-68. DOI: http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.44572

Kara, N. (2016). Üstün Zekâlı Çocukların Duygusal Zekâya İlişkin Gelişim Süreçlerinde İletişimin Rolü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi.

Karatay, H. (2014). Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama (2. Edition). Ankara: Pegem.

Kaya, N. G., & Ataman, A. (2017). Effectiveness of teacher education program developed for teachers of gifted students. Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 5(4), 1-30.

Mendaglio, S. & Peterson, J. S. (2016). Üstün yeteneklilere danışmanlık modelleri. Aziz Yıldırım (Çev.). Ankara: Nobel.

Pekdoğan, S., & Bozgün, K. (2017). Examination of postgraduate dissertations within the field of gifted education in Turkey: Content analysis study.

Ruşen, M. (1990). Hızlı Okuma. Alfa Yayınları. İstanbul.

Mangır, M. (2012). İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Deyim Varlığının Öğrencilerin Alıcı Söz Varlığına Katkısı. Turkish Studies -International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7(4): 2371-2385.

Murat, M. (2007). Türkçe Öğretimi. (Editör: Fatma Bölükbaşı). Lisans Yayıncılık. İstanbul.

Özden, Y. (2005). Eğitimde Yeni Değerler. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Özenç, E.G. (2007). İlk okuma ve yazma öğretiminde oyunla öğretim yöntemine ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi. İstanbul.

Sağırlı, M. ve Atik, U. (2022). Öğretmen görüşlerine göre ses esaslı ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan güçlükler. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(3), 376-389. https://doi.org/10.17556/erziefd.1057284

Sak, U. (2014). Üstün zekalılar. Ankara: Vize Yayıncılık.

Sucuoğlu, B. ve Kargın, T. (2008). İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları Yaklaşımlar Yöntemler Teknikler. İstanbul: Morpa.

Tezcan, F. (2012). Perceptions of early childhood teachers towards young gifted children and their education (Master's thesis).

Tomlinson, C. A. (2015). Üstün Zekalı ve Yetenekli Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Karma Öğretim [How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms]. Serap Emir & Ahmet Aksu (Trans.). Ankara: Ani.

Tortop, H. S. (2018). Üstün Zekalılar Eğitiminde Farklılaştırılmış Öğretim Müfredat Farklılaştırma Modelleri. (2. Edition). İstanbul: Genç Bilge Yayıncılık.

Trawick- Smith, J. (2017). Erken Çocukluk Döneminde Gelişim Çok Kültürlü Bir Bakış Açısı. Berrin Akman (Çeviri Ed.). (5. Edition). Ankara: Nobel.

Turan T. (2001). "Dinleme Becerisi", Ataman, A. (Ed.). Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tanıgak, D. (2006). Metinleri anlamada doğru okumanın önemi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi. Konya.

Yazgın, Y. (2018). Güzel yazı teknikleri. Eğiten.

KAYNAKÇA

Akpınar, B. ve Köksalan, B. (2024). Eğitimde maarif ve müfredat yenileme ihtiyacı: türkiye yüzyılı maarif modeli üzerinden teorik bir analiz. *Journal Of History School*, 17(Lxvıı), 27-48.

Aksüt, S. (2023). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

AlAli, R. (2024). Enhancing 21st century skills through ıntegrated stem education using project-oriented problem-based learning. *Geo Journal of Tourism and Geosites,* 53(2), 421-430.

Aydın, E. ve Tunagür, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı'nın 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16(32), 349-374.

Bahşi, N. ve Gençer, G. (2024). Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin 21. yüzyıl becerileri bağlamında incelenmesi. K*ahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 21(2), 394-413.

Çakır, O. (2024). İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler ders kitabındaki soru ve etkinliklerin 21. yüzyıl becerileri bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi, 7*(1), 1-27. https://doi.org/10.53046/ijotem.1470706

Çetin, M. (2022). *Beden eğitimi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri ile öğretmenliğe hazır olma düzeyleri.* Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Dağdeviren, M. A. (2024). *Güncellenen ortaokul matematik dersi öğretim programına 21. yüzyıl becerileri perspektifi ile bütünsel bir bakış*. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Gelen, İ. (2017). P21-Program ve öğretimde 21. yüzyıl beceri çerçeveleri (ABD Uygulamaları). *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 15-29.

Gökbulut, B. (2020). Öğretmen adaylarının eğitim inançları ile 21. yüzyıl becerileri arasındaki ilişki. *Turkish Studies,* 15(1), 127-141.

Gürültü, E., Aslan M. ve Alcı B. (2024). İlköğretim öğretmenlerinin yeterliliklerinin 21. Yüzyıl becerileri ışığında incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science,* 71(71), 543-560.

Hamarat, E., (2019). 21. Yüzyıl becerileri odağında türkiye'nin eğitim politikaları. SETA. Ankara. pp.28.

Hotaman, D. (2019). Ekonomik açıdan 21. yüzyıl becerileri. A.D.Ö. Özçelik ve M.N. Tuğluk (Ed.), Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri içinde (s.269-292). Pegem Akademi Yayıncılık.

International Technology Education Association (ITEA), (2000). Standards for technological literacy: Content for the study of technology. Reston.

İnceoğlu, Y. (2005). Medya okuryazarlığı: Neden gerekli? N. Türkoğlu ve M. Cilman Şimşek, (Editörler.), Medya okuryazarlığı içinde (27-39). İstanbul: Kalemus Yayıncılık.

Kalemkuş, F. ve Özek, M. B. (2021). 21. Yüzyıl becerileri konusunda araştırma eğilimleri: 2000-2020 (Ocak Ayı). *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(2), 878-900.

Kalyani, L. K. (2024). The role of technology in education: Enhancing learning outcomes and 21st century skills. *International Journal of Scientific Research in Modern Science and Technology,* 3(4), 05-10.

Kalyoncu, A. T. (2012). *21. Yüzyılda öğrencilerin sahip olması gereken bazı temel becerilere ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Kılıç, A. (2022). Türkiye yükseköğretim yeterlikler çerçevesi lisansüstü düzey tanımlarının p21'in 21. yüzyıl beceri tasnifi kapsamında değerlendirilmesi. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi,* 5(2), 66-83.

Kılıç, Ç. (2018). Bilgi okuryazarlığı, yaşam boyu öğrenme ve eğitimdeki yansımaları. *The Journal of Academic Social Science*, *65*(65), 48-62.

Komari, A., Yuliarto, H., Solikhin, M. N., Sadewa, Y. R., ve Setyawan, H. (2024). Differences in the implementation of physical education (PE) planning containing 21st-century skills based on period of work and gender. *Retos: nuevas tendencias en educación física, deporte y recreación,* (57), 697-706.

Kotluk N. ve Kocakaya S., (2015). Digital storytelling for developing 21st century skills: From high school students' point of view. *Journal of Research in Education and Teaching*, Cilt: 4, Sayı: 2, s. 354-363.

Kylonen, P. C. (2012). Measurement of 21st century skills within the common core state standards. *Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments,* May 7-8.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2016). Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, MYK, www.myk.gov.tr/index.php/ en/turkiye-yeterlilikler-cercevesi, (Erişim tarihi 24 Ekim 2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2017a). Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. Ankara.

Milli Bakanlığı (MEB), (2017b). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEYY_GENEL_YETERLYKLERY.pdf, (E. T.: 24 Ekim 2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli. https://tymm.meb.gov.tr/. (E. T.: 24 Ekim 2024).

Miliou, O., Adamou, M., Mavri, A., ve Ioannou, A. (2024). An exploratory case study of the use of a digital self-assessment tool of 21st-century skills in makerspace contexts. *Educational technology research and development,* 72(1), 239-260.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2014). Milli eğitim kalite çerçevesi. Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.

Murat, A. (2018). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlik algıları ile stem'e yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Orhan Karsak, H. G. (2016). İlköğretim birinci kademede öğretmen değiştiren ve değiştirmeyen öğrencilerin yaratıcılık becerilerinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, *13*(1), 551-568. doi:10.14687/ijhs.v13i1.3560

Özenç, M. ve Çakır, M. (2015). Sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yeterliklerinin belirlenmesi. *İlköğretim Online*, *14*(3), 914-933.

Özenç, M. (2023). İlkokulda eleştirel okuma eğitimi. H. Kurnaz ve C. Çarkıt (Edt.), *Kuram ve uygulamada eleştirel okuma* içinde (191-212). Nobel Akademik Yayıncılık.

Partnership for 21st century learning (P21), (2019). https://static.battelleforkids.org/documents/p21/p21_framework_brief.pdf . 24.10.2024 tarihinde edinilmiştir.

Saleem, S., Dhuey, E., White, L. ve Perlman, M. (2024). Understanding 21st century skills needed in response to industry 4.0: Exploring scholarly insights using bibliometric analysis. *Telematics and Informatics Reports,* 13, 100124.

Salih, P. ve Erikli Selek, S. (2023). 21. Yüzyıl becerileri: gençlerin algısı. Gazi Kitabevi, s.105, Ankara.

Siddiq, F. (2016). *Assessment of ICT Literacy. A comprehensive inquiry of the educational readiness for the digital era.* Dissertation for the degree of Philosophiae Doctor Department of Teacher Education and School Research Faculty of Educational Sciences University of Oslo.

Soruklu, E., ve Şentürk, Ş. (2024). Öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *The Journal of International Educational Sciences,* 10(35), 167-192.

Şahin, Ç. (2004). Problem çözme becerisinin temel felsefesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 10.

Uçak, S., ve Erdem, H. H. (2020). Eğitimde yeni bir yön arayışı bağlamında "21. Yüzyıl becerileri ve eğitim felsefesi". *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 6(1), 76-93.

Ülçay, O. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli değerlendirmesi. *Ulusal Eğitim Toplum ve Dünya Dergisi*, *1*(2), 70-75.

Voogt, J. ve Roblin, N. P. (2010). 21st Century skills: discussion paper. University of twente. Retrieved from https://www.voced.edu.au/content/ngv:56611.

Wrahatnolo, T., ve Munoto (2018). 21st Centuries skill implication on educational. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering,* 296(1), 12-36

Yalçın, S. (2018). 21. Yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 51(1), 183-201.

Yılmaz, B. ve Yiğit, E. Ö. (2024). 21. Yüzyıl becerileri kapsamında 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme ile dijital okuryazarlık becerileri arasındaki ilişki. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 14(3), 903-922.

KAYNAKÇA

Aydemir, A. (2021). Eğitimde görsel ve grafiksel okuryazarlık. (Ed.). E. Koçoğlu. *Eğitimde okuryazarlık becerileri II.* Pegem Akademi Yayınları.

Egüz, Ş. (2021). Eğitimde çokkültürlü okuryazarlık. (Ed..). E. Koçoğlu. *Eğitimde okuryazarlık becerileri II.* Pegem Akademi Yayınları.

Gündoğdu, A. (2020). *Finansal okuryazarlık araştırmaları*. Gazi kitabevi.

Güneş, F. (2000). *Okuma-yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ocak Yayınları

Koçoğlu, E. (2019). Medya okuryazarlığı ve eğitimiyle ilgili temel kavramlar. (Ed.). E. Koçoğlu ve Ö. Akman. *Medya okuryazarlığı ve eğitimi* içinde (1-8). Pegem Akademi Yayınları.

Koçoğlu, E.. ve Gökalp, L. (2021). Eğitimde veri okuryazarlığı. (Ed.). Koçoğlu, E. *Eğitimde okuryazarlık becerileri II.* Pegem Akademi Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı (2024a*). Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 20.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024b). *İlkokul Türkçe dersi öğretim programı (1, 2, 3 ve 4. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 20.10.2024).

Oğuz Haçat, S. (2021). Eğitimde bilgi okuryazarlığı. E. Koçoğlu (Ed.). *Eğitimde okuryazarlık becerileri II.* Pegem Akademi Yayınları.

Orhan Karsak, H. G. ve Şan, İ. (2021). Uzaktan eğitim okuryazarlığı. E. Koçoğlu (Ed.). *Eğitimde okuryazarlık becerileri I.* Pegem Akademi Yayınları.

Özdemir, O. (2022). *Sürdürülebilir okuryazarlık ve çevre Eğitimi.* Pegem Akademi Yayınları.

Özenç, E. G. (2020). Okuryazarlık. (Ed.) E. G. Özenç ve M. Özenç. *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi* içinde (201-212). Pegem Akademi Yayınları

Perry, K. (2012). What is Literacy? –A critical overview of sociocultural perspectives. *Journal of Language and Literacy Education* [Online], 8(1), 50-71. http://jolle.coe.uga.edu/wp-content/uploads/2012/06/What-is-Literacy_KPerry.pdf (E.T.: 03.10.2024).

Türk Dil Kurumu (2024). *Güncel Türkçe sözlük*. https://sozluk.gov.tr. (E.T.:10.09.2024).

UNESCO (2005). *Education for All: Literacy for Life.* UNESCO Publishing.

UNESCO (2018). *International literacy statistics: A review of concepts, methodology andcCurrent data*. UNESCO Institute for Statistics

https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-literacy-statistics-a-review-of-concepts-methodology-and-current-data-en_0.pdf

Uyar, A. (2021). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeyleri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7*(1), 198-211.

Yücetoker, İ. (2014). Sanat okuryazarlığı ölçeğinin hazırlanması ve geliştirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi, 2(*1), 112-126. https://doi.org/10.7816/sed-02-01-06

Kaynakça

Akbaş, O. (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi, 6*(16), 9-27.

Akkuş, K. & Özenç, M. (2023). İlkokulda Türkçe Öğretimi ve Kültürel Değer Aktarımı. (Editör: Hatice Ateş). Sınıf Öğretmenleri ve Adayları İçin İlkokulda Dil Öğretimi içinde (191-210). Eğitim Yayınevi.

Aral, V. (2012). Eğitimin Temeli olarak Özgür İrade. *Düşün ve Ötesi Dergisi, 2.* http://www.dusunuyorumdergisi.com/

Arslan, Parlak, E.. (2011). Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Müfredatında Ahlak ve Değerler Eğitimi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ay, M. F. (2013). İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Hoşgörü Değerinin Öğretimi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Başçı Namlı, Z. (2019). Karakter ve Değerler Eğitimi. S. Z. Genç ve A. Beldağ (Editörler). *Karakter Eğitimi ve Temel Kavramlar*. Pegem Akademi.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, *9*(2), 27-40.

Candemir, B., Tunç, Y., Açar, D. & Sağlam, M. (2022). Alternatif Eğitim Yaklaşımlarında Değerler Eğitimi. *Fırat University Journal of Social Sciences, 32*(3), 951-966. https://doi.org/10.18069/firatsbed.1103296

Çankırılı, A. (2015). *Ailede ve Okulda Değerler Eğitimi*. Zafer Yayınları

Çengel, Y. (2010). Özlü Sözlerle Güvenli Bir Gelecek İçin İnsani Değerler, Değerler Eğitimi (ss.159-179-) içinde, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü.

Çınar, F. (2019). Karakter ve Değerler Eğitimi. V. Aktepe ve M. Gündüz (Editörler). Kavramsal Çerçeve. Pegem Akademi.

Çobanoğlu, R., & Yıldırım, A. (2021). Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları: Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Tarihsel Bir Analiz. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 19*(2), 810-830.

Demircioğlu, İ. H. & Tokdemir, M. A. (2008). Değerlerin Oluşturulma Sürecinde Tarih Eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi, 6*(15) 69-88.

Kara Özkan, N. K. & Dağdelen, Ö. G. S. (2020). Türkçe eğitiminde değerler eğitimi bağlamında Kutadgu Bilig üzerine bir inceleme. H. Dedeoğlu & M. Riedler (Ed.), *The Thirteenth International Congress of Educational Research "Educational Research in Times of Glocal Crisis: Migration, Diversity and Integration"* içinde (ss. 142-154). Hatay Mustafa Kemal University.

Karadeniz, D. (2010). Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık ve Örgütte Kalma Niyeti Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Köker, S. (2023). Memduh Şevket Esendal'ın İki Öyküsünden Hareketle Toplumsal Yozlaşma Örneği: "Bayram Günleri", Tirâzîzade Sadullah Efendi Konağı". *Edebî Eleştiri Dergisi, 7*(2), 549-562.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni. https://tymm.meb.gov.tr/ortak-metin

Orhan Karsak, H. G. & Özenç, E. G. (2019). Türkçe Ders Kitaplarında Milli ve Kültürel Kavramların İncelenmesi. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(3), 709-735.

Özenç, E. G. & Orhan Karsak, H. G. (2019). İlkokul Birinci ve İkinci Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Milli ve Kültürel Kavramlara Yer Verilme Durumu. Değerler Eğitimi Dergisi, 17(37), 349-379. Doi:10.34234/ded.547761.

Sezer, H. N. & Yalman, D. (2022). Okul Öncesinde Değerler Eğitimi İle İlgili Ebeveyn Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(2), 197-214.

Timur, M., Aydoğan, R., Aydın, D. A. & Şimşek, F. (2023). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9*(65), 3003-3011. http://dx.doi.org/10.29228/JOSH AS.70368

Türk Dil Kurumu. "değer". https://sozluk. gov.tr

Yaşaroğlu, C. (2018). Öğretim Programların Değerler: Hayat Bilgisi Dersi Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(5), 725-733.

Yazıcı, D. (2006). Değerler Eğitimi'ne Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları,19*, 499-522.

Yeşil, R., & Aydın, D. (2007). Demokratik Değerlerin Eğitiminde Yöntem ve Zamanlama. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(2), 65-84.

KAYNAKÇA

Acar-Çiftçi, Y., & Aydın, H. (2015). Türkiye'de çokkültürlü eğitimin gerekliliği üzerine bir çalışma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*(*33*), 197-218.

Aslan, M. & Çıkar, İ. (2017). Evaluation of 4th grade mathematics curriculum by Tyler's objective based evaluation model. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 11*(2), 172-196. https://doi.org/10.17522/balikesirnef.373149

Avcu, T. ve Yenilmez, K. (2011). Yedinci sınıf matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Education Sciences, 6*, 1-19.

Berkant, H. G. & İncecik, A. (2018). Ortaokul matematik dersi beşinci sınıf öğretim programının öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 3*(6), 99-125.

Diker-Coşkun, Y. (2024). 2024 öğretim programları inceleme raporu. https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2024/08/2024-Ogretim-Programlari-Inceleme-Raporu.pdf

Durmaz, B. (2022a). Matematik eğitimi ve drama: Sistematik derleme. *Yaratıcı Drama Dergisi*, *17*(2), 163–190.

Durmaz, B. (2022b). An Evaluation of the preservice-teacher training for children s literature and mathematics ıntegration. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, *15*(3), 605–638.

Eğitim Reformu Girişimi. (2024). *Eğitim askıda: Millî Eğitim Bakanlığı taslak öğretim programları inceleme ve değerlendirmesi*. Eğitim Reformu Girişimi. Erişim tarihi 30 Kasım 2024, https://www.egitimreformugirisimi.org/milliegitim/taslakprogramlar

Erdoğan, A., Denizli, Z. A. & Çoban, F. N. (2019). Why some concepts cannot survive in mathematics curriculums? Example of perspective drawings. *Elementary Education Online*, *18*(4). https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.639346

Gravemeijer, K., Stephan, M., Julie, C. *et al.* (2017). What mathematics education may prepare students for the society of the future?. *Int J of Sci. and Math. Educ.* 15 (Suppl. 1), 105–123. https://doi.org/10.1007/s10763-017-9814-6

Korkmaz, U. (2018). Öğretmen-öğrenci etkileşiminde kültürel farklılıkların başarıdaki eşitsizlikleri üretmedeki etkisi (hakkâri/yüksekova örneği). *Journal Of History School*, *11*(XXXV). https://doi.org/10.14225/joh1345

MEB (2024a). *Millî Eğitim İstatistikleri: Örgün eğitim 2023/2024.* 26.11.2024 tarihinde *https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=629* adresinden alındı.

MEB (2024b). *Ortaokul matematik dersi öğretim programı (5,6, 7 ve 8. sınıflar).* 26.11.2024 tarihinde https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/ortaokul-matematik-dersi adresinden alındı.

MEB. (2024c). *"Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" yeni müfredat taslağı, kamuoyunun görüşüne açıldı*. https://www.meb.gov.tr/turkiye-yuzyili-maarif-modeli-yeni-mufredat-taslagi-kamuoyunun-gorusune-acildi/haber/33489/tr

Nayır, F., & Öztürk, A. K. (2020). Çokkültürlü eğitim, kültürlerarası eğitim ve kültürel değerlere duyarlı eğitim: Kavramsal bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(70), 769-779.

OECD (2023). *PISA 2022 Results (Volume I): The State of learning and equity in education*, PISA, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/53f23881-en.

Orhan-Karsak, H.G. (2018). Eğitimde program değerlendirme kapsamında uzman yönelimli değerlendirme modeli'ne genel bir bakış. T*he Journal of Academic Social Sciences, 66*, 161-176.

Orhan-Karsak, H. G. (2020). Türkçe dersi öğretim programı, Emine Gül Özenç ve Mehmet Özenç (Ed.), *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi* içinde (s.19-44), Ankara: Pegem Akademi

Özdemir, S. M. (2011). Toplumsal değişme ve küreselleşme bağlamında eğitim ve eğitim programları: Kavramsal bir çözümleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 28*(1), 123-135.

Topcubaşı, T. (2016). Türkiye'de ve dünyada kültürlerarası eğitim. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 1*(1), 34-45.

Tuncel, T. & Kazu, İ. Y. (2019). Ortaöğretim matematik öğretim programlarının ölçme ve değerlendirme boyutunda öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. Fırat University Journal of Social Sciences, 29(2), 163-179. https://doi.org/10.18069/firatsbed.549200

Türk Psikologlar Derneği (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli raporu*. https://psikolog.org.tr/belgeler/turkiye-yuzyili-maarif-modeli-raporu-01-08-2024-041ch.pdf

Uyar, A., Şan, İ. & Orhan-Karsak, H. G. (2023). 10. Sınıf matematik dersi öğretim programının öğrencilerin başarılarına, tutumlarına ve görüşlerine göre değerlendirilmesi. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(2), 351-368. https://doi.org/10.17556/erziefd.1176978

van den Akker, J. (2004). Curriculum perspectives: An Introduction. In *Curriculum Landscapes and Trends*. https://doi.org/10.1007/978-94-017-1205-7_1

Yanık, H. B. (2011). Prospective middle school mathematics teachers' preconceptions of geometric translations. *Educational Studies in Mathematics*, *78*(2). https://doi.org/10.1007/s10649-011-9324-3

Yenilmez, K. ve Girit, D. (2013). İlköğretim (6-8) matematik dersi öğretim programındaki yeni alt öğrenme alanlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32*(2), 385-419.

Yenilmez, K. ve Teke, M. (2008). Yenilenen matematik programının öğrencilerin cebirsel düşünme düzeylerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9*(15), 229–246.

Yorulmaz, A., Çekirdekçi, S., & Önal, H. (2022). İlkokul matematik dersi öğretim programının 21. yüzyıl becerilerine göre incelenmesi. Yıldız Journal of Educational Research, 6(2), 95-105.

KAYNAKÇA

American Association for the Advancement of Science (AAAS). (1993). *Benchmarks for science literacy*. Oxford University Press.

Aikenhead, G. S., ve Michell, H. (2011). *Bridging cultures: Indigenous and scientific ways of knowing nature*. Pearson Canada.

Allchin, D. (1999). Values in science education: Ethical and social responsibility. *Science Education, 83*(6), 703–710.

Birzina, R. (2011). Biology students' comprehension of learning as a development of their biological literacy. *Scientific Papers University of Latvia, 778*, 41-50.

Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to the COVID-19 pandemic. *Asian Journal of Distance Education, 15*(1), 1-6.

Bybee, R.W. (1997). *Achieving scientific literacy: From purposes to practices*. Portsmouth: UK, Heinemann.

Cheung, K. K. C., ve Erduran, S. (2023). A systematic review of research on family resemblance approach to nature of science in science education. *Science & Education*, *32*(6), 1637-1673.

Choi, S., ve Lee, H. (2014). The role of ethics in science education: Ethics as an explicit topic and a teaching tool for science teachers. *Science & Education, 23*(6), 1427–1448.

DeBoer, G. E. (2000). Scientific literacy: Another look at its historical and contemporary meanings and its relationship to science education reform. *Journal of Research in Science Teaching, 37*(6), 582–601.

Demirbaş, M., ve Yağbasan, R. (2005). Türkiye'de etkili fen öğretimi için ilköğretim kurumlarına yönelik olarak gerçekleştirilen program geliştirme çalışmalarının analizi ve karşılaşılan problemlere yönelik çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 53-67.

Erduran, S., ve Dagher, Z. R. (2014a). *Reconceptualizing the nature of science for science education: Scientific knowledge, practices, and other family resemblances*. Springer.

Erduran, S., ve Dagher, Z. R. (2014b). Family resemblance approach to nature of science: A practical guide for science educators. *Science & Education*, *23*(7), 1595-1603.

Erduran, S. (2021). *Nature of Science in Science Education: New Perspectives on Social and Epistemic Aspects*. Routledge.

Gräber, W., Nentwig, P., Becker, H.J., Sumfleth, E., Pitton, A., Wollweber, K. ve Jorde, D. (2001). Scientific Literacy: From Theory to Practice. In: Behrendt, H., et al. *Research in Science Education - Past, Present, and Future*. Springer.

Herdem, K., ve Çinici, A. (2021). Fen bilimleri öğretiminde değerler eğitimi: Sosyal sorumluluk ve etik farkındalık. *Journal of Values Education, 19*(2), 123-145.

Hurd, P. D. (1958). Science literacy: Its meaning for American schools. *Educational Leadership, 16*(1), 13-16.

Kalemkuş, J. (2021). Fen bilimleri dersi öğretim programı kazanımlarının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, *11*(1), 63-87.

Karademir, E., Kartal, T., ve Türk, E. (2020). Çocuk merkezli fen etkinliklerinin çevre bilinci geliştirmedeki rolü. *Turkish Journal of Primary Education, 5*(1), 20–35.

Kaya, E. ve Erduran, S. (2016). Yeniden Kavramsallaştırılmış "Aile benzerliği yaklaşımı": Fen eğitiminde bilimin doğasına bütünsel bir bakış açısı. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 13*(2), 77-90.

Khishfe, R. (2017). Consistency of nature of science views across scientific and socioscientific contexts. *International Journal of Science Education*, 39(4), 403-432.

Kocabaş, K. (2014). Köy Enstitüleri ve Fen Eğitimi. *MSGSÜ Sosyal Bilimler, 10*, 62-73.

Laugksch, R. C. (2000). Scientific Literacy: A conceptual overview. *Science Education, 84*(1), 71-94.

Lederman, N. G. (2007). Nature of science: Past, present, and future. *Handbook of Research on Science Education, 2*, 831–879.

Lederman, N. G., ve Lederman, J. S. (2019). Teaching and learning of nature of science: Toward a coherent framework. *Journal of Science Teacher Education, 30*(7), 737-762.

Lucas, A. M., ve Chisman, D. G. (1973). A review of British Science Curriculum Projects, Implications for Curriculum Developers. The Ohio State University, Ohio.

Marks, R. M., ve Jones, A. (2020). Ethical decision-making and environmental responsibility in science education: A global perspective. *International Journal of Science Education, 42*(3), 419–439.

McComas, W. F., ve Nouri, N. (2016). The nature of science and the next generation of biology education. *The American Biology Teacher*, 78(7), 512-519.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2013). *Fen bilimleri dersi öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). *Fen bilimleri öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024a). *2024 Fen bilimleri öğretim programı taslağı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2024b). *2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. Öğretim Programı. https://mufredat.meb.gov.tr/* adresinden alındı.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2004). *Fen ve teknoloji dersi öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

National Research Council (NRC). (1996). *National science education standards*. Washington, DC: National Academy Press.

National Research Council (NRC). (2012). *A framework for K-12 science education: Practices, crosscutting concepts, and core ideas.* The National Academies Press.

NGSS Lead States. (2013). *Next Generation Science Standards: For States, By States*. Washington, DC: The National Academies Press.

Neugebauer, O. (1969). *The Exact Sciences in Antiquity* (2nd Edition). Dover Publications.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2000). *Measuring Student Knowledge and Skills: The PISA 2000 Assessment of Reading, Mathematical and Scientific Literacy*. Paris: OECD Publishing.

Osborne, J., Collins, S., Ratcliffe, M., Millar, R., ve Duschl, R. (2003). What "ideas-about-science" should be taught in school science? A Delphi study of the expert community. *Journal of Research in Science Teaching*, 40(7), 692-720.

Queiruga-Dios, M.A., Lopez-Inesta, E., Diez-Ojeda, M., Saiz-Manzanares, M.C. ve Dorrio, J.B.V. (2020). Citizen science for scientific literacy and the attainment of sustainable development goals in formal education. *Sustainability, 12*, 4283, 1-18

Roberts, D. A. (2018). Scientific literacy: Conceptual frameworks and future directions. *In N. G. Lederman & S. K. Abell (Eds.), Handbook of research on science education* (pp. 729-780). Routledge.

Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB) (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine. Ankara. https://saraykent.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/05164224_TanYtYm_Kitap YY.pdf

Türel, Y.K., Şimşek, A., Şengül Vautier, C.G., Şimşek, E., ve Kızıltepe, F. (2023). 21. Yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2017). *Education 2030: Incheon declaration and framework for action*. Paris: UNESCO.

Wu, J. Y., ve Erduran, S. (2022). Investigating scientists' views of the family resemblance approach to nature of science in science education. *Science & Education*, *33*(1), 73-102.

Yılmaz, Z., ve Yıldırım, H. İ. (2023). Fen bilimleri ders kitaplarının değerler açısından incelenmesi üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 21*(2), 933-958.

Zeidler, D. L. (2021). Socioscientific issues-based education: A pedagogical framework for science teaching. *International Journal of Science Education, 43*(7), 919-933.

KAYNAKÇA

Kan, A. (2009). Ölçmenin temel kavramları. H. Atılgan (Ed.), Eğitimde ölçme ve değerlendirme (s.1-22) (4. baskı). Anı Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2024a*). Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları ortak metni*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 20.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024b). *İlkokul Türkçe dersi öğretim programı (1, 2, 3 ve 4. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 20.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024c). *İlkokul matematik dersi öğretim programı (1, 2, 3 ve 4. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 20.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024d). *İlkokul hayat bilgisi dersi öğretim programı (1, 2 ve 3. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 15.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024e). *İlkokul insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi dersi öğretim programı (4. sınıf)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 15.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024f). *Fen bilimleri dersi öğretim programı (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 15.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024g). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 15.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024h). *İlkokul-ortaokul ve imam hatip ortaokulu: Din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretim programı (4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 15.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024ı). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 16.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024j). *Ortaokul Matematik dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 16.10.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı (2024k). *T.C. inkılap tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı (8. sınıf)*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 16.10.2024).

Turgut, M. F. (1990). Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları (7. baskı). Saydam Matbaacılık.

Türk Dil Kurumu (1976). *Bilim ve sanat terimleri sözlüğü*. https://sozluk.gov.tr (E.T.: 11.10.2024).

Özçelik, D. A. (1998). Ölçme ve değerlendirme. ÖSYM Yayınları.

Özenç, M. (2013). *Sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme yeterliklerinin incelenmesi* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Semerci, Ç. (2009). Eğitimde ölçme ve değerlendirme. E. Karip (Ed.), Ölçme ve değerlendirme (2-15). Pegem A Akademi.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli öğretim programları*. https://mufredat.meb.gov.tr (E.T.: 16.10.2024).

.

KAYNAKÇA

Abbak, B. S. (2008). Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi (Yüksek lisans tezi). Adana, Çukurova Üniversitesi.

Akkök, F. (2002). *Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Aksoy, B. ve Turla, A. (1999). *Okul-Aile İşbirliği. Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı.* İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Aktaş-Arnas, Y. (2011). *Aile Eğitimi ve Okul Öncesinde Aile Katılımı* (3. baskı). Ankara: Vize Yayıncılık.

Akyıldız, H. (1992). Öğretmen Açısından Okul-Toplum Etkileşimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 8, 189-198.

Altınkaynak, Ş. Ö. (2014). Aile Temelli Okuma Yazmaya Hazırlık Programının Çocukların Okuma Yazmaya Hazırlık Becerilerine Etkisi. (Doktora tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Ansari, A. ve Gershoff, E. 2015. Learning-Related Social Skills as a Mediator Between Teacher Instruction And Child Achievement in Head Start. *Social Development*, 24 (4), 699-715

Argon, T. ve Kıyıcı, C. (2012). İlköğretim Kurumlarında Ailelerin Eğitim Sürecine Katılımlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 80-9.

Ataöv, A. (2007) Planlamada sosyal Bilimcinin Değişen Rolü: Toplumdan Biri Olmak. *ODTÜ Mimarlik Fakültesi Dergisi.* 24 (1), 139-152

Aydoğan, İ. (2007). Okul faaliyetlerine aile katılımını engelleyen faktörler, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 23(2), 259-273.

Balkaya, F. C. (2023). Velilerin Okul İklimi ve Aile Katılımı Algısının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Başkent Üniversitesi.

Bay, D. N., Bahçıvan, E., ve Kalay, B. (2018). Okul Öncesinde Okul Aile İşbirliğine Yönelik Ailelerin ve Öğretmenlerin Görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 58-82.

Bayhan, S.P. ve Artan, İ. (2004). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi* (1. Baskı). Morpa Kültür Yayınları.

Bayrakçı, M. ve Dizbay, S . (2013). The Level Of Parents' Associations' Participation To School Ad Ministration İn High Schools. *Sakarya University Journal of Education*, 3 (1), 98-112.

Bayraktar, V., Güven, G. ve Temel, Z. (2016). Okul Öncesi Kurumlarda Görev Yapan Öğretmenlerin Aile Katılım Çalışmalarına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(2), 755-770.

Bilaloğlu, R. ve Aktaş-Arnas, Y. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı Engelleri Ve Süreçte Karşılaşılan Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 804-823.

Bozkaya, Ç. ve Teker, N. (2001). *Sağlık hizmetlerinde toplum katılımı*, Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Brewer, J, A. (2004). *Early Childhood Education Preschool Through Primary Grades*. USA: Merrencehall Allyn and Bacon.

Brooks, J, E. (2004). *Family İnvolvement İn Earlychildhood Education: A Descriptive Study Of Family İnvolvement Approaches And Strategies İn Early Childhood Classrooms* (Doktora tezi). University of South Caroline.

Bruïne, E. J., Willemse, T. M., D'Haem, J., Griswold, P., Vloeberghs, L., Eynde S. V. (2014) Preparing Teacher Candidates For Family–School Partnerships, *European Journal of Te acher Education*, 37 (4), 409-42

Calderon R. ve Low, S. (1998). Early Social-Emotional, Language, And Academic Development İn Children With Hearing Loss: Families With And Without Fathers. *American Annals of the Deaf*, 143(3), 225–234.

Calderon, R. (2000). Parental İnvolvement İn Deaf Children's Education Programs As A Predictor Of Child's Language, Early Reading, And Social-Emotional Development. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education,* 5(2), 140-155.

Canpolat, T. (2001). Öğretmen Aile İşbirliği İle Aileleri Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. (Yüksek lisans tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Çağdaş, A. ve Seçer, Z. (2010). *Anne-Baba Eğitimi.* Ankara: Kök yayıncılık.

Çağdaş, A., Özel, E., Konca, A.S. (2016), İlkokul Başlangıcında Velilerin Aile Katılım Düzeylerinin İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(4), 891-90.

Çelenk, S. (2003). Okul-Aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 3-39.*

Danielson, C. (2002). Enhancing Student Achievement: A Framework For School İmprovement. Association For Supervision & Curriculum Development, Alexandria, VA, USA. http://site.ebrary.com/lib/hacettepe/Doc?id=10 044776&ppg=71.

DeLoatche, K. J., Bradley-Klug, K. L., Ogg, J., Kromrey, J. D. ve Sundman-Wheat, A. N. (2015). Increasing Parent İnvolvement Among Head Start Families: A Randomized Control Group Study. *Early Childhood Education Journal*, 43(4), 271-279.

Desforges, C. ve Abouchaar, A. (2003). The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievements and Adjustment: A Literature Review, *Research Report,* https://www.expertisecentrumtop.nl/upload/files/2003_Desforges_Abouchaar.pdf.

Driessen, G., Smit, F., ve Sleegers, P. (2005). Parental involvement and educational achievement. *British Educational Research Journal*, 31(4), 509-532.

Ensari, H. ve Zembat, R. (1999). *Yönetim Stillerinin Ailenin Okulöncesi Eğitim Programlarına Katılımı Üzerindeki Etkileri. Marmara Üniversitesi Anaokulu\Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı* (1. Baskı) (s.180- 205) içinde. İstanbul: Ya-pa Yayınları.

Epstein, J. L. (1995). School/Family/Community Partnerships: Caring For The Children We Share. *Phi Delta Kappan,* 76(9), 701–712.

Epstein, J. L. ve Jansorn-Rodriguez, N. (2004). School, Family And Community Partnerships Link The Plan. *Education Digest*, 67(6), 19-23.

Epstein, J. L. ve Sheldon B S. (2002). Improving Student Behavior And School Discipline With Community And Family İnvolvement. *Education and Urban Society*, 35(1), 4-26.

Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M. A. ve Childs, S. (2004). Multiple Dimensions Of Family İnvolvement And Their Relations To Behavioral And Learning Competencies For Urban, Low İncome Children. *School Psychology Review*, 33, 467-480.

Friesen, A., Mihai, A., Butera, G., Horn, E., Palmer, S., ve Lieber, J. (2020). Using Family Projects to Promote Meaningful Home–School Partnerships in Inclusive Preschool Classrooms. *Young Exceptional Children,* 23(2), 87-99.

Gül, G. (2004). Birey Toplum Eğitim ve Öğretmen. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 223-236.

Gürşimşek, I. (2003). Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımı ve Psikososyal Gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 3(1), 125-144.

Hayakawa, M., Giovanelli, A., Englund, M. M. ve Reynolds, A. J. (2016). Not just academics: Paths of Longitudinal Effects From Parent İnvolvement To Substance Abuse İn Emerging Adulthood. *Journal of Adolescent Health*, 58(4), 433-439.

Holt, M. L. (2006). Influence of of head start on parent education (Yüksek lisans tezi). Morgan State University.

Hornby, G.ve Lafaele, R. (2011). Barriers To Parental İnvolvement İn Education: An Explanatory Model. *Educational Review*. 63 (1), 37–52

Kağıtçıbaşı, Ç., Bekman, S. ve Sunar, D. (1993). *Başarı Ailede Başlar: Çok Amaçlı Eğitim Modeli* (3. Baskı). İstanbul: Ya-pa Yayınları.

Karip, E. (2002). *Sınıf Yönetimi* (10. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik Başarının Arttırılmasında Aile Katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 9(1),69-83.

Kıral, B. (2000). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Arslan, M. M. (Ed), SMS Yayıncılık. tesoykitapblmokultoplumilikileri.pdf

Kim, E. M., Coutts, M. J., Holmes, S. R., Sheridan, S. M., Ransom, K. A., Sjuts, T. M. ve Rispoli, K. M. (2012). Parent İnvolvement And Family-School Partnerships: Examining The Content, Processes, And Outcomes Of Structural Versus Relationship-Based Approaches. CYFS Çalışma Raporu No. 2012- 6. *Nebraska Center for Research on Children, Youth, Families and Schools.*

Knisely, K. (2011). *Literature Review: How Much Does Parental İnvolvement Really Affect The Student's Success*? http://kniselymtt.pbworks.com/f/EDCI6300_kknisely_LiteratureReview.pdf

Kocabaş, E.Ö. (2006). Eğitim Sürecinde Aile Katılımı: Dünyada ve Türkiye'deki Çalışmalar, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,* 3 (26).

Kocabıyık, F. (2011). Milli Eğitim Bakanlığı ve Okul Öncesi Eğitimi. *Eğitime Bakış Dergisi*, , 7(20).

Koçyiğit, S. (2015). Family İnvolvement İn Preschool Education: Rationale, Problems And Solutions For The Participants. *Educational Sciences: Theory & Practice,* 15(1).

Kohl, G. O., Lengua, L. J., ve McMahon, R. J. (2000). Parent İnvolvement İn School: Conceptualizing Multiple Dimensions And Their Relations With Family And Demographic Risk Factors. *Journal of School Psychology,* 38, 501–523.

Kongar, E., (1985). *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*. Bilgi Yayını.

Kotaman, H. (2008). Türk Ana-Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 21(1), 135-149.

Lindberg, E. N. (2017). Aile Katılımı: Bir Kavramsal Ve Durumsal Analiz Çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi,* 13, 51-72.

Manz, P. H., Fantuzzo, J. W. ve Power, T. J. (2004). Multidimensional Assessment Of Family İnvolvement Among Urban Elementary Students. *Journal of School Psychology*, 42, 461–475.

Marcon, R. A. (1999). Positive Relationships Between Parent School İnvolvement And Public School İnner-City Preschoolers' Development And Academic Performance. *School Psychology Review,* 28, 395–412.

Marsh, C.J., & Willis, G. (2007). *Curriculum: Alternative Approaches, Ongoing İssues*. Pearson Prentice Hall.

Marti, M., Merz, E. C., Repka, K. R., Landers, C., Noble, K. G. ve Duch, H. (2018). Parent İnvolvement İn The Getting Ready For School İntervention İs Associated With Changes İn School Readiness Skills. *Frontiers in Psychology*, 9, 2-15.

McClelland, M. M. ve Morrison, F. J. (2003). The Emergence Of Learning-Related Social Skills İn Preschool Children. *Early Childhood Research Quarterly*, 18(2), 206-224.

Miller, V. (1967). *The Public A Dministration Of American School System Systems*. The Macroillan company,

Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı İle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)*. https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/obader.pdf.

Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Temel Kanunu. Tarih: 14.06.1973, Kanun No: 1739

Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü (2006). *Okul öncesi eğitim programı*. http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf

Nayır, F. (2015). Okul-Aile-Çevre İlişkileri.. Akın, U. (Edt.) *Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi*. Pegem Akademi.

Oğuz, K. (2012). *İlköğretim Okullarında Aile Katılımı: Ölçek Uyarlaması*. (Yüksek Lisans Tezi) Kastamonu Üniversitesi..

Oktay, A. (2002). Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem (2. baskı). İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Ömeroğlu, E., Kandır, A. ve Ersoy, Ö. (2003). *36-72 Aylık Çocukların Eğitimi İçin Yıllık Plan Örnekleri Ve Aile Katılım Çalışmaları.* Morpa Kültür Yayınları.

Öncül, R. (2000) *Eğitim ve Eğitim Bilimleri Sözlüğü.* Milli Eğitim Basımevi.

Özçelik, D.A. (2010). *Eğitim Programları ve Öğretim*. Pegem Akademi.

Powell, D. R., Son, S. H., File, N. ve San Juan, R. R. (2010). Parent–School Relationships And Children's Academic And Social Outcomes İn Public School Pre-Kindergarten. *Journal of School Psychology,* 48(4), 269-292.

Puccioni, J., Froiland, J. M., ve Moeyaert, M. (2020). Preschool Teachers' Transition Practices And Parents' Perceptions As Predictors Of İnvolvement And Children's School Readiness. *Children and Youth Services Review*, 109, 1-15.

Rispoli, K. M., Hawley, L. R. ve Clinton, M. C. (2018). Family Background And Parent–School İnteractions İn Parent İnvolvement For At-Risk Preschool Children With Disabilities. *The Journal of Special Education,* 52(1), 39-49.

Salıcı-Ahioğlu, Ş. (2006). Öğretmen ve veli görüşlerine göre farklı sosyoekonomik düzeydeki ailelerin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma sürecini etkileme biçiminin değerlendirilmesi. Yüksek lisans tezi. Çukurova Üniversitesi.

Short, L. A. (2006). Impact of the effective black parenting program on the behavior problems of African American preschool children (Yüksek lisans tezi). Maryland University.

Simon, B. S. (2004). High School Outreach And Family İnvolvement. *Social Psychology of Education,* 7(2), 185-209.

Sucuka, N. ve Kimmet, E. (2003). *Aile Destek Programlarının Okul-Aile İşbirliğindeki Önemi, Erken Çocuklukta Gelişim Ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*. Morpa Kültür Yayınları.

Şahin, F. T., & Kalburan, F. N. C. (2009). Aile Eğitim Programları ve Etkililiği: Dünyada Neler Uygulanıyor?. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 1-12.

Şirin, H. (2015). Eğitimin Etki Alanında Sivil Toplum ve Kültürel Değişim. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 20.

Taylor, L. C., Clayton, J. D. ve Rowley, S. J. (2004). Academic Socialization: Understanding Parental İnfluences On Children's School-Related Development İn The Early Years. *Review of General Psychology,* 8(3), 163-178.

Temel, Z. F. (2001). *Okul Öncesi Eğitime Aile Katılımı Gazi Üniversitesi Anaokulu-Anasınıfı Öğretmen El Kitabı* (3. Baskı). İstanbul: Ya-pa Yayınları.

Toran, M. ve Özgen, Z. (2018). Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı: Öğretmenler Ne Düşünüyor, Ne Yapıyor? *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 229-245.

Toros, F. (2011). Aile Katılımının Genel Eğitim Sınıflarındaki Özel Gereksinimli Öğrencilerin Okuma Becerileri İle Annelerin İlköğretim Okulundan Memnuniyetleri Üzerindeki Etkisi. (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi.

Turgut, M.F. (1983). *Program Değerlendirme. Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. Milli Eğitim Basımevi.

Uludag, A. (2008). Elementary Preservice Teachers' Opinions About Parental İnvolvement İn Elementary Children's Education. *Teaching and Teacher Education*, 24(3), 807-817.

Van Voorhis, F. L., Maier, M. F., Epstein, J. L. ve Lloyd, C. M. (2013). *The Impact of Family Involvement on the Education of Children Ages 3 to 8: A Focus on Literacy and Math Achievement Outcomes and Social-Emotional Skills. Manpower Demonstration Research Corporation (MDRC).*

Varış, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara Üniversitesi Basımevi.

Varış, F., (1991). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını.

Waanders, C., Mendez, J. L. ve Downer, J. T. (2007). Parent Characteristics, Economic Stress And Neighborhood Context As Predictors Of Parent İnvolvement İn Preschool Children's Education. *Journal of School Psychology*, 45, 619–636.

Wentzel, K. R. (2015). *Socialization İn School Settings. J. E. Grusec Ve P. D. Hastings (Ed.), Handbook Of Socialization: Theory And Research* (s. 251–275) içinde. Boston: Guilford Press.

Yaşar Ekici, F. (2017). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Aile Katılım Çalışmalarına Katılan Ve Katılmayan Ailelerin Çocuklarının Sosyal Beceri ve Problem Davranışları Arasındaki İlişki. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10 (1), 543-562.

Yavuzer, H. (2006). *Ana-Baba Okulu* (15. baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yavuzer, H., (2000). *Okul Çağı Çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yazar, A., Çelik, M. ve Kök, M. (2008). Aile Katılımının Okul Öncesi Eğitimde ve 2006 Okul Öncesi Eğitim Programındaki Yeri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (2), 233-243.

Zembat, R. ve Haktanır, G. (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Ebeveynlerin Eğitime Katılımları. Okulöncesi Eğitimde Denetim Rehber Kitabı*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Zembat, R. ve Unutkan, Ö. P. (1999). *Okul Öncesinde Çocuğun Sosyal Gelişiminde Aile Katılımının Önemi.* İstanbul*:* Ya-pa Yayınları.

https://www.diledebiyat.net/yazi/kapsayici-egitimde-okul-aile-toplum-isbirligi. İ.T.15.11.2024

KAYNAKÇA

Akyol, H., Tertemiz, N., Pilten, G., & Pilten, P. (2016). *İlkokulda üst biliş stratejileri öğretimi.* Nobel Bilimsel Eserler.

Audrin, C., & Audrin, B. (2022). Key factors in digital literacy in learning and education: a systematic literature review using text mining. *Education and Information Technologies*, 27(6), 7395-7419.

Colbert, A., Yee, N., & George, G. (2016). The digital workforce and the workplace of the future. *Academy of management journal*, 59(3), 731-739.

Eshet, Y. (2012). Thinking in the digital era: A revised model for digital literacy. *Issues in informing science and information technology*, 9(2), 267-276.

Gibson, P. F., & Smith, S. (2018). Digital literacies: Preparing pupils and students for their information journey in the twenty-first century. *Information and Learning Sciences,* 119(12), 733–742.

Kohnke, O. (2017). It's not just about technology: The people side of digitization. İçinde G. Oswald & M. Kleinemeier (Editörler.), *Shaping the digital enterprise: Trends and use cases in digital innovation and transformation*, (s.69-91). Springer.

Marín, V. I., & Castaneda, L. (2023). Developing digital literacy for teaching and learning. İçinde O. Zawackı-Rıchter & I. Jung (Editörler). *Handbook of open, distance and digital education* (s. 1089-1108). Singapore: Springer Nature Singapore.

Martin, A. (2008). Digital literacy and the "digital society". *Digital literacies: Concepts, policies and practices*, 30(151), 1029-1055.

MEB. (2009). İlköğretim 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı ve kılavuzu.

MEB. (2018). İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=326 (E.T.:05.08.2024).

MEB. (2023). K-12 Beceriler Çerçevesi Türkiye Bütüncül Modeli.

MEB. (2024a). İlkokul 1, 2 ve 3. sınıflar hayat bilgisi dersi öğretim programı. https://mufredat.meb.gov.tr/ adresinden 05.08.2024 tarihinde alınmıştır.

MEB. (2024b). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. https://tymm.meb.gov.tr/upload/brosur/2024programortakmetinOnayli.pdf (E.T.: 10.08.2024).

Mishra, P., & Koehler, M.J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for integrating technology in teacher knowledge. *Teachers College Record,* 108(6), 1017-1054.

ISTE. (2024). ISTE Standards: For Students. International Society for Technology in Education. Erişim adresi: https://www.iste.org/standards/for-students (E.T.: 10.08.2024).

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital Immigrants. *On the Horizon,* 9(5).

Reddy, P., Sharma, B., & Chaudhary, K. (2020). Digital literacy: A review of literature. *International Journal of Technoethics (IJT)*, 11(2), 65-94.

Rêgo, B. S., Lourenço, D., Moreira, F., & Pereira, C. S. (2024). Digital transformation, skills and education: A systematic literature review. *Industry and higher education*, 38(4), 336-349.

Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational researcher,* 15(2), 4-14.

Taneri, P. O. (2022). Sanat Yoluyla Öğrenme: Teknoloji, Drama ve Resim. İçinde A.O. Namdar, (Editör) *Teknodramart: Teknoloji Destekli Drama Yöntemi ile Sanat Eğitimi Uygulamaları* (s.35-51). Nobel Yayınevi.

van Deursen, A. J., van Dijk, J. A., & Peters, O. (2011). Rethinking Internet skills: The contribution of gender, age, education, Internet experience, and hours online to medium-and content-related Internet skills. *Poetics*, 39(2), 125-144.

van Laar, E., van Deursen, A. J., van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2017). The relation between 21st-century skills and digital skills: A systematic literature review. *Computers in human behavior*, 72, 577-588.

KAYNAKLAR

Akgül, M. H., ve Karafil, A. Y. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Aktiviteye Yönelik Sosyal Destek Algılarının Psikolojik İyi Oluş Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 164-175.

Alp, H. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuklarda Sosyal Uyum Problemlerinin Düzeltilmesinde İşbirliki Öğrenme Yöntemi Ve Oyun Etkinliklerinin Etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi,*(51), 88-101.

Alpaslan, A. H. (2012). Ergen Ruh Sağlığı Ve Spor (Adolescent Mental Health And Sports). C. 13, *Kocatepe Tıp Dergisi Kocatepe Medical Journal* Derleme.

Alsancak, E., ve Tuncer, M. (2023). Platon Felsefesine Göre Beden Ve Zihin Gelişiminde Sporun Önemi. *Sivas Cumhuriyet University Journal of Sport Sciences*, 4(1): 23-28.

Altunkaya, H. (2018). Spor Ve Mantık İlişkisi. *Journal of University Research,* 1(3), 110-115. https://doi.org/10.32329/uad.488266.

Arslan, C., Güllü, M., ve Tutal, V. (2011). Spor Yapan Ve Yapmayan İlköğretim Öğrencilerinin Depresyon Durumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 5(2), 120-132.

Azaula, M., Msall, M.E. and Buck, G., (2000), Measuring Functional Status And Family Support İn Older School-Aged Children With Cerebral Palsy, Comparison Of Three İnstruments. *Arch Phys Med*, 81: 307- 311.

Balgamış, M., ve Akgül, M. H. (2024). LGS'ye Hazırlanan 8. Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısı Düzeyleri İle Beden Eğitimi Dersi Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (70), 239-258.

Bardakçı, O., ve Yıldız, Ö. (2020). Rekreatif Amaçlı Basketbol Oynayan Gençlerin Değer Değişimlerine Yönelik Anne-Baba Görüşleri. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi,* 14(2), 256-270.

Baytur, S. N., ve Ulaş, M. (2022). Spor Eğitim Modeli Üzerine Yapılan Araştırmalara İlişkin Bir Bibliyometrik Analiz. *Gazi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi,* 27(4), 297-312. https://doi.org/10.53434/gbesbd.1151769

Biddle, S. J. H. and Asare, M. (2011). Physical Activity And Mental Health İn Children And Adolescents: A Review Of Reviews. *British Journal of Sports Medicine*, 45, 886-895 doi:10.1136/bjsports-2011-090185.

Bilir, P. (2008). Yeni Beden Eğitimi Öğretim Programı Ve Köy Enstitülerinde Beden Eğitimi Derslerinin Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımı Açısından Değerlendirilmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 6(3), 145-150. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000107

Bingöl, C., ve Alpkaya, U. (2016). Spor Yapan Ve Spor Yapmayan Lise Öğrencilerinin Özsaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi,* 1(1), 31-37. https://doi.org/DOI: 10.22396/sbd.2016.3.

Bompa, T. O. (2011). *Antrenman Kuramı Ve Yöntemi.* (Çev. ve derleme Tanju Bağırgan), Bağırgan Yayınevi, Ankara.

Bozdal, Ö. (2024). *Jimnastik: Vücudun Ve Zihnin Disiplini.* İçinde Zarife Pancar (Ed.) Teoriden Uygulamaya Her Yönüyle Spor. İstanbul: Efe Akademi

Cihan, B. B., ve Tekçe, H. K. (2022). Okulöncesi Öğrenim Gören Öğrenci Velilerinin Beden Eğitimi Ve Oyun Dersine Yönelik Düşüncelerini Keşfetmek. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi,* 5(1), 132-150. https://doi.org/10.38021/asbid.1086931

Çağlar D. (1981). *Uyumsuz Çocuklar ve Eğitimi.* 2. Baskı. Ankara: A. Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları

Çağlın, E. T., Dama, M., Uysal, H. Ş., Korkmaz, S., and Antohe, B. A. (2023). Effect Of Joint Distraction Exercises With Elastic Band During Warm-Up On Maximum Strength Performance İn Male Bodybuilders: A Cross-Sectional Study. *European Journal Of Human Movement*, *50*, 19-30.

Çakmak, G., Kahveci, M.S. ve Karagün, E. (2024). Sağlık Çalışanlarının Egzersiz Ve Spor Kavramlarına İlişkin Metaforları. *The Online Journal of Recreation and Sports (TOJRAS),* 13(1)), 28-38.

Demirdel, E., Aşkın, B.G., Çıtlak, B., ve Zorlu, F. Z. (2021). Madde Bağımlılığı Tedavisinde Egzersiz. *TJHR.* 2(2):51-62.

Deniz, E., Karaman, G., Bektaş, F., Yoncalık, O., Güler, V., Kılıç, A. ve Ateş, A. (2011). *Çocuklara Oryantiring Eğitimi.* Ankara: Ajans Yayınları.

Efek, E. and Eryigit, H. (2022). The Effect Of Tennıs Exercıse Partıcıpatıon On Stress Level Of Secondary Students. *Kinesiologia Slovenica,* 28, 2, 46-61 (2022), ISSN 1318-2269.

Erdemli, A. (2008). Spor Yapan İnsan. İstanbul: E Yayınları

Genç, Ş. (2022). *Antrenörlerin Spor Eğitimi Yoluyla Kazanılan Değerlere Ve Sporda Değer Değişimine Yönelik Görüşleri.* Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Gençay, Ö. A., Gür, Y., Gençay, S., Gür, E., Özaltaş, H. N. Ve Gençay, E. (2019). Liseli Gençlerde Geleneksel Türk Sporlarının Farkındalığının İncelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(1): 566-575

Gilson, N. D., Cooke, C. B. and Mahoney, C.A. (2005). Adolescent Physical Self-Perceptions, Sport/ Exercise And Lifestyle Physical Activity. *Health Educ*.;105(6):437-50.

Gündüz, M., Aktepe, V., Uzunoğlu, H., Gündüz, D. D. (2017). Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklara Eğitsel Oyunlar Yoluyla Kazandırılan Değerler. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(1), 62-70. https://doi.org/10.21666/muefd.303856.

Güneş, A. (2003). *Okullarda Beden Eğitimi Ve Oyun Öğretimi.* Ankara: Pegem Yayıncılık

İlhan, L. (2009). Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Anne-Babaların Çocuklarının Özel Eğitimleri Sürecinde Beden Eğitimi Ve Spor Etkinliklerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 38-48.

İlhan, L. (2008). Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda Beden Eğitimi Ve Sporun Sosyalleşme Düzeylerine Etkisi. *Kastamonu Education Journal,* 16(1), 315-324.

İrepoğlu, G. (2012). *Osmanlı Sanatında Sporu İzlerken.* İ. Yıldıran, ve T. Gültekin içinde, Anadolu Uygarlıklarında Spor (s. 132). Ankara: Spor Yayınevi ve Kitapevi.

Kalaycı, E. (2023). *Ergenlerde Sporun Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerine Etkisi.* İçinde Mehmet Şerif Ökmen, Mehmet Sarıkaya, Spor Bilimlerinde Güncel Yaklaşımlar. İzmir: Duvar Yayınları.

Karafil, A. Y., Atay, E., Ulaş, M., Melek, C. (2017). Spora Katılımın Beden Eğitimi Dersi Sportmenlik Davranışları Üzerine Etkisinin Araştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 1-11.

Kartal, R., Dereceli, Ç., ve Kartal, A. (2016). Eskrim Sporu Yapan Ve Yapmayan 10-12 Yaş Arası Çocukların Dikkat Düzeylerinin İncelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 82-88.

Kuter, F. Ö. ve Kuter, M. (2016). Beden Eğitimi Ve Spor Yoluyla Değerler Eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama,* (6), 75-94.

Mendot, E. E. O., İmamoğlu, O. (2021). *Bazı Filozofların Beden Eğitimi, Jimnastik Ve Sporla İlgili Görüşleri*. X. Uluslararası Türk Halkları Geleneksel Spor Oyunları Sempozyumu, 166-172.

Miçooğulları, B. O., Ekmekçi, R., ve Dağaşan, Y. (2020). Üniversite Sporcu Öğrencilerinde Kendine Güven, Hedef Belirleme Ve Kararlılık. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 14(2), 133-144.

Nilay, O. (2019). Erken Cumhuriyet Yılları Milli Eğitim Yazınında Beden Terbiyesi Ve Hijyen: Öğretmen Sesi Dergisi Örneği (1930-1949). *Yüksek Lisans Tezi.* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Orhan, R. ve Ayan, S. (2018). Psiko-Motor Ve Gelişim Kuramları Açısından Spor Pedagojisi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 523-540.

Öngel, H. B. (1197). Sporda Etik Değerler Açısından Doping. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 2(2), 68-79.

Özyürek, A., Özkan, İ., Begde, Z. And Yavuz, N. F. (2015). Physical Education And Sports İn Preschool Period. *International Journal of Sport Culture and Science,* 3(Special Issue 3), 479-488. https:// doi.org/10.14486/IJSCS314.

Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri Ve Önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 2:49-53.

Pekel, H. A., ve Aydos, L. (2014). Türk Atletlerinin Alt Yapıdaki Başarıları İle Elit Seviyedeki Başarı Durumlarının Karşılaştırılması. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık Ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 13(4).

Ramazanoğlu, F., Karahüseyinoğlu, M. F., Demirel, E. T., Ramazanoğlu, M. O., vd. (2005). Sporun Toplumsal Boyutlarının Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi,* 3(3), 153-157.

Saçlı, F., ve Demirhan, G. (2008). Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Programında Öğrenim Gören Öğrencilerin Eleştirel Düşünme Düzeylerinin Saptanması Ve Karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2), 92-110. https://doi.org/10.17644/sbd.171424.

Sunay, H., Müniroğlu, S., ve Gündüz, N. (2004). Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlik Programlarının Fiziksel Aktiviteye Güdüleme Etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 2(3), 101-107. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000140

Tanyeri, Y. (2010). Sanat ve Spor. *Sanat Dergisi*(4).

Tekin, G. (2023). The Relationship Between Sports, Politics, And Nationalism İn The Historical Process. *Journal of ROL Sport Sciences,* 4(3), 1182–1201. https://doi.org/10.5281/zenodo.8353220

Temel, V., ve Nas, K. (2021). Spora Katılım Güdüsü; Okul Sporlarında Görev Alan Lise Öğrencilerinin Spor Ve Egzersize Katılım Sebepleri. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi,* 8(2), 33-49.

Tingaz, E. O. ve Atalay, Z. (2021). Sporcu Öz Şefkat Ölçeği-Kısa Formu: Türkçeye Uyarlanması Ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi,* 12(3), 305-318. https://doi.org/10.17155/omuspd.903116.

Türkoğlu, P. (1997). *Tonguç ve Enstitüleri.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Uysal, H.Ş., Karafil, A.Y., Dalkıran, O., Uysal, S.N., ve Korkmaz, S. (2023). Evaluation Of Research Quality İn Systematic Reviews Specific To Exercise And Sport Sciences: Adapting TESTEX Criteria To Turkish. Journal of Sport Sciences Research, 8(3), 641-656

Uzun, M. ve Yılmaz, B. (2020). Öğrencilerin Ahlaki Tutumları Üzerinde Spor Eğitiminin Etkisi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 187-194.

Üçüncü, E., ve Balcı, V. (2003). Türkiye Süper Liginde Mücadele Eden Bir Futbol Takımının (Gençlerbirliği) Ekip Etkenliğinin Değerlendirilmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi,* 1(1), 31-38. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000012.

Üzüm, H., Orhan, M., Karlı, Ü., Duş, M. K., et al. (2016). Spor Yapan Ve Yapmayan Bireylerin Öfke Kontrol Tarzlarının İncelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 16(1), 453-469. https://doi.org/10.11616/basbed.vi.455873

World Health Organization (WHO). (2019). *WHO Guidelines On Physical Activity And Sedentary Behaviour*. World Health Organization.

Yavuz Söyler, D., Gacar, A., ve Altungül, O. (2022). Fitness Merkezlerinde Spor Yapan Kadınların Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 9(1), 30-41.

Yıldıran, İ. (2004). Fair Play: Kapsamı, Türkiye'deki Görünümü Ve Geliştirme Perspektifleri. *Gazi Beden E¤itimi ve Spor Bilimleri Dergisi (Gazi BESBD),* IX (2004), 4 : 3 – 16.

Kaynakça

Abrahams, L., Pancorba, G., Primi, R., Santos, D., Kyllonen, P., John, O. P., and De Fruyt F. (2019). Social-Emotional Skill Assessment in Children and Adolescents: Advances and Challenges in Personality, Clinical, and Educational Contexts Psychological Assessment. *Psychological Assessment, 31*(4), 460–473. https://doi.org/10.1037/pas0000591

Achenbach, T. M. (1991). *Manual for the Child Behavior Checklist/4-18 and 1991 profile*. University of Vermont, Department of Psychiatry.

Ashdown, D. M. ve Bernard, M. E. (2012). Can Explicit Instruction in Social and Emotional Learning Skills Benefit the Social-Emotional Development, Well-Being, and Academic Achievement of Young Children?. *Early Childhood Education Journal, 39*(6), 397–405. https://doi.org/10.1007/s10643-011-0481-x

Avcıoğlu, H. (2005). *Etkinliklerle Sosyal Beceri Eğitimi.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Battistich, V., Schaps, E., Watson, M., ve Solomon, D. (1996). Prevention Effects of The Child Development Project: Early Findings From An Ongoing Multi-Site Demonstration Trial. *Journal of Adolescent Research, 11* (1), 12–35. https://doi.org/10.1177/0743554896111003

Benson, P. L. (2006). *All Kids Are Our Kids: What Communities Must Do To Raise Caring and Responsible Children and Adolescents* (2nd ed). San Francisco: Jossey-Bass.

Boyd, J., Barnett, W. S., Bodrova, E., Leong, D. J. ve Gomby, D. (2005). Promoting children's social and emotional development through preschool education. *National Institude for Early Education Research*.

Brackett, M. A., Rivers, S. E., Reyes, M. R. ve Salovey, P. (2012). Enhancing Academic Performance And Social And Emotional Competence With The RULER Feeling Words Curriculum. *Learning and Individual Differences, 22*(2), 218–224. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2010.10.002

Brown, J. L., Jones, S. M., LaRusso, M. D. ve Aber, J. L. (2010). Improving Classroom Quality: Teacher Influences And Experimental Impacts of The 4Rs Program. *Journal of Educational Psychology, 102*(1), 153–167. https://doi.org/10.1037/a0018160

Bruno, K., England, E. ve Chambliss, C. (2002). *SEL Programs for Elemantry School Students: A Pilot Study*. PA: Ursinus College.

Bryk, A. S., ve Schneider, B. (2002). *Trust in schools: A Core Resource For Improvement.* New York: Russell Sage Foundation.

Catalano R. F., Hawkıns J. D., Berglund M. L., Pollard J. A., Arthur M. W. (2002). Prevention Science and Positive Youth Development: Competitive or Cooperative Frameworks?. *Journal of Adolescent Health,* 31(6), 230-239. https://doi.org/10.1016/S1054-139X(02)00496-2

Center on the Social and Emo1onal Founda1ons of Early Learning [CSEFEL] (2009). Social and emotional development in young children: The CSEFEL Pyramid Model, https://csefel.vanderbilt.edu/ (E.T.:11.09.2024)

Cohen, J., Onunaku, N., Clothier, S. ve Poppe, J. (2005). *Helping young children succeed: Strategies to promote early childhood social and emotional development*. Denver: National Conference of State Legislatures.

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning [CASEL]. (2003). Safe and sound: An educational leader's guide to evidence-based social and emotional learning (SEL) programs. https://casel.org/safe-and-sound-guide-to-sel-programs/?view=true (E.T.:06.09.2024)

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning [CASEL]. (2013). 2013 CASEL Guide: Effective Social Emotional Learning Programs, Preschool and Elementary School Edition. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED581699.pdf (E.T.:08.09.2024)

Cook, T. D., Murphy, R. F. ve Hunt, H. D. (2000). Comer's School Development Program in Chicago: A Theory-Based Evaluation. *American Educational Research Journal, 37*(2), 535–597. https://doi.org/10.2307/1163533

Coryn, C. L. S., Spybrook, J. K., Evergreen, S. D. H. ve Blinkiewicz, M. V. (2009). Development and Evaluation of the Social-Emotional Learning Scale. *Journal of Psychoeducational Assessment*, *27*(3), 283-295. https://doi.org/10.1177/0734282908328619

Diekstra, R.F.W. (2008). *Effectiveness of School-Based Social and Emotional Education Programmes Worldwide. In Social and Emotional Education: An International Analysis*. Spain: Fundación Marcelino Botin.

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D. ve Schellinger, K. B. (2011). The Impact of Enhancing Students‟ Social And Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions. *Child Development, 82,* 405– 432. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01564.x

Elbertson, N. A., Brackett, M. A. ve Weissberg, R. P. (2010).School-Based Social and Emotional Learning (SEL) Programming: Current Perspectives. İçinde A. Hargreaves, M. Fullan, D. Hopkins ve A. Lieberman (Eds.). *The Second İnternational Handbook of Educational Change*. (syf. 1017-1032). New York: Springer.

Elias, M. J. (2003). *Academic and social-emotional learning*. Geneva: International Academy of Education and the International Bureau of Education.

Elias, M. J. (2009). Social-emotional and Character Development and Academics as A Dual Focus of Educational Policy. *Educational Policy*, *23*(6), 831-846. https://doi.org/10.1177/0895904808330167

Elias, M.J., Zins, J.E., Weissberg, R.P., Frey, K.S., Greenberg, M.T., Haynes, N.M., Kessler, R., Schwab-Stone, M. E. ve Shriver, T. P. (1997). *Promoting Social And Emotional Learning: Guidelines For Educators*. ASCD.

Erikson, E. H. (1950). *Childhood and Society*. New York: W. W. Norton & Company.

Fox, L., Hemmeter, M. L., Snyder, P., Binder, D. P. ve Clarke, S. (2011). Coaching Early Childhood Special Educators to Implement A Comprehensive Model for Promoting Young Children's Social Competence. *Topics in Early Childhood Special Education, 31*(3), 178-192. https://doi.org/10.1177/0271121411404440

Gardner, H. (2017). *Zihin Çerçeveleri: Çoklu Zekâ Kuramı* (2.baskı). (Çev. E. Kılıç). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Geller, S. (1999). *Al's Pals: Kids Making Healthy Choices. Richmond*. VA: Wingspan LLC.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books.

Goleman, D. (2019). *Duygusal zeka neden IQ'dan önemlidir?* (31. Baskı). (Çev. B. S. Yüksel). İstanbul: Varlık Yayınları.

Goodman, R. (1994). A Modified Version Of The Rutter Parent Questionnaire Including Extra Items on Children's Strengths: A Research Note. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 35*(8), 1483-1494. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.1994.tb01289.x

Greenberg, M. T., Kische, C. A. ve Mihalic, S. F. (1998). *Promoting Alternative Thinking Strategies (PATHS)*. Boulder, CO: Center For The Study And Prevention of Violence, University of Colorado.

Greenberg, M.T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L. ve Resnik, H. (2003). Enhancing School-Based Prevention and Youth Development Through Coordinated Social, Emotional, and Academic Learning, *American Psychological Association,* 58(6/7), 466. https://doi.org/10.1037/0003-066X.58.6-7.466

Gresham, F. M. (1981). Social Skills Training with Handicapped Children: A review. *Review of Educational Research, 51*(1), 139-176. https://doi.org/10.3102/00346543051001139

Hawkins, J. D., Catalano, R. F., Kosterman, R., Abbott, R., ve Hill, K. G. (1999). Preventing Adolescent Health-Risk Behaviors by Strengthening Protection During Childhood. *Archives of Pediatric Adolescent Medicine, 153*, 226–234. https://doi.org/10.1001/archpedi.153.3.226

Humphrey, N. (2013). *Social and Emotional Learning: A Critical Appraisal*. SAGE Publications.

Jones, S. M. ve Bouffard, S. M. (2012). Social and Emotional Learning in Schools: From Programs to Strategies. *Social Policy Report, 26 (4),* 1- 33. https://doi.org/10.1002/j.2379-3988.2012.tb00073.x

Jones, S. M., Brown, J. L. ve Aber, J. L. (2011). Twoyear Impacts of A Universal Schoolbased Socialemotional And Literacy Ġntervention: An Experiment In Translational Developmental Research. *Child Development, 82*, 533-554. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01560.x

Joseph, G. E. ve Strain, P. S. (2003). Comprehensive Evidence-Based Social Emotional Curricula For Young Children: An Analysis of Efficacious Adoption Potential. *Topics in Early Childhood Special Education, 23(2),* 65–76. https://doi.org/10.1177/02711214030230020201

Kabakçı, Ö. F. (2006). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kabakçı, Ö. F. ve Korkut Owen, F. (2010). Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, *35*(157), 152-166.

Korkut Owen, F. (2020). *Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik Danışma* (6.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Lendrum, A., Humprey, N. ve Wigelsworth, M. (2013). Social and Emotional Aspects of Learning (SEAL) For Secondary Schools: Implementation Difficulties and Their Implications for School-Based Mental Health Promotion. *Child and Adolescent Mental Health, 18*(3), 158–164. https://doi.org/10.1111/camh.12006

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review, 50*(4), 370-396. https://doi.org/10.1037/h0054346

McKenzie, M. (2004). Seeing the Spectrum: North American Approaches to Emotional, Social and Moral Education. *The Educational Forum, 69*(1), 79-90. https://doi.org/10.1080/00131720408984667

Merrell, K. W. (2010). Linking Prevention Science and Social and Emotional Learning: The Oregon Resiliency Project. *Psychology in the Schools, 47*(1)*,* 55-70. https://doi.org/10.1002/pits.20451

Merrell, K. W. ve Gueldner, B. A. (2010). *Social and Emotional Learning İn The Classroom: Promoting Mental Health and Academic Success*. New York: The Guilford Press.

Merrell, K. W., Juskelis, M. P., Tran, O. K. ve Buchanan, R. (2008). Social and Emotional Learning in the Classroom: Evaluation of Strong Kids and Strong Teens on Students' Social-Emotional Knowledge and Symptoms. *Journal of Applied School Psychology, 24*(2)*,* 209-224. https://doi.org/10.1080/15377900802089981

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024a). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*. Ankara: MEB Yayınevi.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024b). *Öğretim Programları Okuryazarlığı Öğretmen Kılavuz Kitabı. Temel Eğitimden Ortaöğretime Örneklerle*. Ankara: MEB Yayınevi.

Mokyr, J. (1998). *The British Industrial Revolution: An Economic Perspective*. Westview Press.

Norris, J. A. (2003). Looking at Classroom Management Through A Social and Emotional Learning Lens. *Theory Into Practice*, *42*(4), 313-318. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4204_8

O'Brien, M. U., Weissberg, R. P. ve Munro, S. B. (2005). Reimagining Education: In Our Dream, Social and Emotional Learning-or SEL-Is A Household Term*. Greenmoney Journal, 14*(2), 57

Ostrosky, M. M. ve Meadan, H. (2010). Helping Children Play and Learn Together. *YC Young Children, 65*(1), 104-110.

Özenç, M., & Çarkıt, C. (2021). The relationship between functional literacy and problem-solving skills: A study on 4th-grade students. *Participatory Educational Research (PER),8* (3), 372-384.

Pasi, R, J. (2001). *Higher Expectations: Promoting Social Emotional Learning snd Academic Achievement In Your School*. New York: Teachers College Press.

Patrikakou, E. N., Weissberg, R. P., Redding, S. ve Walberg, H. J. (Eds.). (2005). *School-Family Partnerships for Children's Success*. Teachers College Press.

Payton, J., Weissberg, R. P., Durlak, J. A., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., Schellinger, K. B. ve Pachan, M. (2008). *The Positive Impact of Social and Emotional Learning for Kindergarten to Eighth-Grade Students: Findings From Three Scientific Reviews*. Chicago, IL: Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning.

Raver, C. C., Jones, S. M., Li-Grining, C., Zhai, F., Bub, K. ve Pressler, K. (2011). CSRP' s Impact on Low-Income Preschoolers' Preacademic Skills: Self-Regulation As A Mediating Mechanism. *Child Development, 82*, 362- 378.

Reynolds, A. J., Temple, J. A., Robertson, D. L. ve Mann, E. A. (2001). Long-Term Effects of an Early Childhood Intervention On Educational Achievement and Juvenile Arrest: A 15-Year Follow-Up of Low-Income Children in Public Schools. *Journal of the American Medical Association, 285*(18), 2339–2346. https://doi.org/10.1001/jama.285.18.2339

Rimm-Kaufman, S. E. (2006). *Social And Academic Learning Study On The Contribution Of The Responsive Classroom Approach*. Turner Falls, MA: Northeast Foundation For Children.

Rivers, S. E. ve Brackett, M. A. (2011). Achieving Standards in The English Language Arts (and More) Using The RULER Approach to Social and Emotional Learning. *Reading & Writing Quarterly, 27(1/2),* 75–100. https://doi.org/10.1080/10573569.2011.532715

Salovey, P. ve Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality, 9*(3)*,* 185–211. https://doi.org/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG

Schaps, E. (2010). How A Changing Society Changes SEL. İçinde R. Slavin (Ed.). *Better: Evidence-Based Education. Social-Emotional Learning*, (syf. 20-21), York: Institute for Effective Education, University of York.

Schonert-Reichl, K. ve Hymel, S. (2007). Educating the heart as well as the mind social and emotional learning for school and life success. *Education Canada*, *47*(2), 20-25.

Solomon, D., Battistich, V., Watson, M., Schaps, E. ve Lewis, C. (2000). A Six-District Study Of Educational Change: Direct and Mediated Effects of The Child Development Project. *Social Psychology of Education, 4*(1), 3–51. https://doi.org/10.1023/A:1009609606692

Thompson, E. P. (1967). *The Making of the English Working Class*. Vintage Books.

Totan, T. (2011). Problem Çözme Becerileri Eğitim Programının İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

UNICEF (2023). *K12 Beceriler Çerçevesi Türkiye Bütüncül Modeli*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Weissberg, R. P., Durlak, J. A., Domitrovich, C. E. ve Gullotta, T. P. (2015). Social and Emotional Learning: Past, Present, and Future. İçinde J. A. Durlak, C. E. Domitrovich, R. P. Weissberg ve T. P. Gullotta (Eds.), *Handbook of Social and Emotional Learning: Research and Practice,* (syf. 3–19). Guilford Press.

Wilson, D.B., Gottfredson, D.C. ve Najaka, S.S. (2001). School-Based Prevention of Problem Behaviors: A Meta-Analysis*. Journal of Quantitative Criminology*, *17*(3), 247-272. https://doi.org/10.1023/A:1011050217296

Yıldırım, A., Memiş, R., Aksu, Ö. ve Altunbaş, Z. (2023). Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerilerinin Ölçülmesi. *Millî Eğitim Dergisi, 52*(1), 1119-1136. https://doi.org/10.37669/milliegitim.1309141

Zins, J. E. ve Elias, M. J. (2006). Social And Emotional Learning. İçinde G. G. Bear ve K. M. Minke (Eds.). *Children's Needs III; Development, Prevention and Interventıon,* (syf. 1-13), National Association of School Psychologist.

Zins, J. E., Elias, M. J. ve Greenberg, M. T. (2003). Facilitating success in school and in life through and emotional learning. *Perspectives in Education*, *21*(4), 59-60.

Zins, J. E., Payton, J. W., Weissberg, R. P. ve Utne O'Brien, M. (2007). Social and Emotional Learning for Successful School Performance. İçinde G. Matthews, M. Zeidner ve R. D. Roberts (Eds.). *Emotional Intelligence: Knows and Unknowns* (syf. 376–395). New York: Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Batur, Z., Başar, M., Şener, N., Uygun, K. (2019). The examination on communication and dissenting disputes in different nationalities' students. *Kastamonu Education Journal, 27*(6), 2781-2794. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3797

Banaz, E. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli ortaokul Türkçe dersi öğretim programı'nın dijital okuryazarlık açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(1), 279-290. https://doi.org/10.48066/kusob.1483671.

Descartes, R. (1983). *Felsefenin İlkeleri* (çev. M. Akın). İstanbul: Say Yayınları.

Dewey, J. (2007). *Deneyim ve Eğitim*. (Çev: S. Akıllı). Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Efe, M. E. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Eğitimde kültürel değerler ve dijitalleşme perspektifi. *Route Education and Social Science Journal*, 89, p. 213-224. Doi: 10.17121/ressjournal.3606.

Frank, T. (1995). *Felsefe Tarihi,* (Çev: İ. Şener). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı.*

MEB. (2024). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı.*

Ocak, G., & Kocaman, B. (2021). 2018 yılı 5. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programının değerlendirilmesi. *International Journal of Field Education, 7*(2), 1-24

Öztürk, C., & Deveci, H. (2020). *Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programlarının değerlendirilmesi.* C. Öztürk (Ed.), Farklı ülkelerin sosyal bilgiler öğretim programları içinde (s. 1-42). Ankara: Pegem Akademi

Platon, (2019). *Devlet* (Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cimcoz. Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Thilly, F. (1995). *Felsefe Tarihi*. (Çev: İbrahim Şener). 2 Cilt, İstanbul: SistemYayıncılık.

Tokat, H., Arlı, G., Küçlü, B., Durmaz, T., Şahin B., Durmaz, G. (2024). Öğretmenlerin Farklılaştırılmış Öğretim Özyeterlik Düzeyleri. *Uluslararası Öğrenen Toplum Dergisi, 1*(2),172-187.

Tosun, A., Gökçe, N., (2024). 2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarının Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Açısından İncelenmesi. *The Journal of International Education Science, 11*(40), 249-283.

Ülçay, O. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli değerlendirmesi. *Ulusal Eğitim, Toplum ve Dünya Dergisi, 1*(2), 70-77.

Yıldırım, Y.; Çalışkan, A. (2024). Evaluation of the Türkiye Century Education Model in terms of 21st Century Human Profile [Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nin 21. Yüzyıl İnsan Profili Açısından Değerlendirilmesi] *Electronic Journal of Education Sciences, [Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi], 13*(26), 204-220 DOI: 10.55605/ejedus.1548121

BESTELERİMLE NAZARİYAT

UŞŞÂK VE TEVÂBÎ MAKAMLAR

AHMET ŞAHİN AK

EĞİTİM
yayınevi

BESTELERİMLE NAZARİYAT
UŞŞÂK VE TEVÂBÎ MAKAMLAR

Ahmet Şahin Ak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-57-9
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
BESTELERİMLE NAZARİYAT
UŞŞÂK VE TEVÂBÎ MAKAMLAR
Ahmet Şahin Ak
XXII+351 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-57-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR:

Abdülbâki, Nâsır, Dede, *İnceleme ve Gerçeği Araştırma (Tedkîk ü Tahkîk),* Çev: Yalçın Tura Tura Yayınları İstanbul 1997.

AK, Ahmet, Şahin, *Türk Din Mûsikîsi Câmi ve Tekke Mûsikîsi*, Akçağ Basım Yayım Pazarlama A.Ş. 5.Basım, Ankara 2018.

AK, Ahmet Şahin. Avrupa ve Türk-İslâm Medeniyetinde Müzikle Tedavi Tarihi Gelişimi ve Uygulamaları, Ötüken Yayınları 4.Basım İstanbul 2020

AK, Ahmet Şahin, Türk Mûsikîsi Tarihi, Akçağ Yayınları, 4.Basım Ankara 2018

AKDOĞU, Onur, *Türler Ve Biçimler,* Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir 1996.

AREL, Hüseyin, Sadettin, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri*, Hüsnütabiât Matbaası, İstanbul 1968.

ARISOY, Mithat, *Seydî'nin El-Matla Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Ünv. Sosyal Bilimler Enst. İstanbul 1988.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Ankara 2002.

ERGUNER, Süleyman, Rauf Yekta Bey Neyzen-müzikolog-bestekâr, Kitabevi İstanbul-2003

EZGİ, Suphi, *Nazarî ve Amelî Türk Mûsikîsi*, C.1, Milli Mecmua Matbaası, İstanbul 1933.

GÖNÜL, Mehmet, *Türk Müziği Solfej-Makam-Usûl-Dikte Alıştırmaları*, Gece Kitaplığı Ankara 2017.

GÜREL, Murat. "Anadolu Edvar Geleneği Yaklaşımıyla Makamı Oluşturan Temel İlke ve Öğeler, Hicâz Perde Düzeninden Doğan Otuz Yedi Makam". idil, 85 (2021 Eylül): s. 1376–1409. doi: 10.7816/idil-10-85-09

Hâşim, Bey, *Mûsikî Mecmuası*, İstanbul 1280,

İRDEN, Sühan, *Türk Musıkisinde Düzen Perde Makam Terkib Uygulamaları,* Eğitim Yayınevi Konya 2020.

KANTEMİROĞLU, Dimitri, *Kitâbü'l-ilmü'l-Mûsikî alâ Vechi'l-Hurûfat*, Tıbkı basım, çev: Yalçın Tura, Yapı Kredi Yay., İstanbul 2001

KARADENİZ, M. Ekrem, *Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları*, İş Bankası Yay. Ankara 1983.

KUTLUĞ, Yakup Fikret, *Türk Mûsikîsinde Makamlar*, Yapı Kredi Yay. İstanbul 2000.

KÜÇÜKGÖKÇE, Özgen, XV. Yüzyılda Makamlar. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İslam Tarihi ve Sanatları Ana Bilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Programı Doktora Tezi 2010. Danışman Prof. Dr.M. Hakan CEVHER

ÖZKAN, İsmail, Hakkı, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri*, Ötüken Yay. İstanbul 2006.

ÖZKAN, İsmail, Hakkı, https://islam ansiklopedisi. org.tr/ (27.08.2020).

ÖZTUNA, Yılmaz Öztuna, Türk Musikisi Ansiklopedisi, Milli Eğitim Basımevi İstanbul ,1974 2.cild

Rauf, Yekta Bey, *Türk Mûsikîsi*, Çev: Orhan Nasuhioğlu, Pan Yay., İstanbul 1986.

Safiyûddin, Abdülmümin El Urmevî, "*Kitabü'l Edvâr"*, Nuruosmaniye Kitaplığı, Nr.3653/1, İstanbul

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi 1 ve 44. Ciltler

YAHYA, KAÇAR, Gülçin, "Türk Mûsikîsinde Makam" İSTEM, 2008, C. 11, s.145-158.

YAHYA, KAÇAR, Gülçin, Türk Mûsikîsi Rehberi, Maya Akademi Yayın Ankara 2009.

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

İşletmelerde Etik İklimin Örgütsel Vatandaşlık Davranışına Etkisinde Örgütsel Güvenin Aracı Rolü Üzerine Bir Araştırma

DR. SEVİM ÇEVEN

EDİTÖR: PROF. DR. SEFA ÇETİN

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ
İŞLETMELERDE ETİK İKLİMİN ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞINA ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL GÜVENİN ARACI ROLÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Sevim Çeven

Editör: Prof. Dr. Sefa Çetin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-13-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ
İŞLETMELERDE ETİK İKLİMİN ÖRGÜTSEL VATANDAŞLIK DAVRANIŞINA ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL GÜVENİN ARACI ROLÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA
Dr. Sevim Çeven
Editör: Prof. Dr. Sefa Çetin
XII+107 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-13-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adams, J. S., Tashchian, A. & Shore, T. H. (2001). Codes of ethics as signals for ethical behavior. *Journal of Business Ethics*. 29, 199-211. https://doi.org/10.1023/A:1026576421399

Agarwal, J. & Malloy, D. C. (1999). Ethical work climate dimensions in a not-for-profit organization: An empirical study. *Journal of Business Ethics*, 20(1),1-14.

Akan, N. (2018). Aristoteles'in etik anlayışı doğrultusunda katharsis. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 4(7), 21-28.

Aktan, C. C. (2008). Meslek ahlakı ve sosyal sorumluluk. *İş Ahlakı Dergisi*, 1(1), 99-121.

Allen, T. D., Facteau, J. D. & Facteau, C. L. (2004). Structured interviewing for OCB: Construct validity, faking, and the effects of question type. *Human Performance*, 17(1), 1–24. https://doi.org/10.1207/S15327043HUP1701_1

Arıkan, E., Kılıç, G. ve Becerikli, G. (2017). Karizmatik liderlik ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: Kuşadası'ndaki beş yıldızlı otel işletmelerinde bir uygulama. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 1–19.

Aslan, Ş. (2009). Karizmatik liderlik ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisi: "Kurumda çalışma yılı" ve "ücret" değişkenlerinin rolü. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 256-275.

Aydan, S. ve Kaya, S. (2018). Hemşirelerin etik iklim algılarının örgütsel güven düzeyleri üzerindeki etkisi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 21(2), 199-216.

Barber, B. (1983). *The logic and limits of trust*. Rutgers University Press. [Çevrim-içi: https://books.google.com.tr/books/about/The_Logic_and_Limits_of_ Trust.html]. Erişim tarihi: 18.08.2023.

Barghouti, Z., Guinot, J. & Chiva, R. (2023). Compassion and altruism in organizations: a path for firm survival. *International Journal of Manpower*, 44(9), 1-19. https://doi.org/10.1108/IJM-05-2021-0266

Barnard, C. I. (1938). *The functions of the executive*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Barnett, T. & Schubert, E. (2002). Perceptions of the ethical work climate and covenanta relationships. *Journal of Business Ethics*, 36, 279-290.

Bartlett, J. E., Kotrlik, J. W. & Higgins, C. C. (2001). Organizational research: Determining appropriate sample size in survey research. *Information Technology, Learning and Performance Journal*, 19(1), 43-50.

Basım, H. N. ve Şeşen, H. (2006). Örgütsel vatandaşlık davranışı ölçeği uyarlama ve karşılaştırma çalışması. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 61 (4): 83-101.

Başpınar, N. Ö. ve Çakıroğlu, D. (2012). *Meslek etiği* (2. Basım). Nobel Akademik Yayıncılık

Bateman, T. S. & Organ, D. W. (1983). Job satisfaction and the good soldier: The relationship between affect and employee "citizenship." *Academy of Management Journal*, 26(4), 587–595. https://doi.org/10.2307/255908

Bayrakçı, E. (2022). Türkiye'de örgütsel davranış alanında yazılmış lisansüstü tezlerin içerik analizi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 6(1), 146-164. https://doi.org/10.31200/makuubd.1080817

Bies, R. J. (1989). Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome [Book Reviews]. *Academy of Management Review*, 14(2), 294-297. https://doi.org/10.5465/amr.1989.4282145

Boss, R. W. (1978). Trust and managerial problem solving revisited. *Group & Organization Studies,* 3(3), 331–342. https://doi.org/10.1177/ 105960117800300306

Brickley, J. A., Smith Jr, C. W. & Zimmerman, J. L. (2002). Business ethics and organizational architecture. *Journal of Banking & Finance*, 26(9), 1821–1835. https://doi.org/10.1016/s0378-4266(02)00193-0

Butler, J. K. (1991). Toward understanding and measuring conditions of trust: Evolution of a conditions of trust inventory. *Journal of Management*, 17(3), 643–663. https://doi.org/10.1177/014920639101700307

Büte, M. (2018). *Örgüt kültürü*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Ders Notu, İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Cevizci, A. (1999). *Felsefe sözlüğü*. Paradigma Yayınları.

Chahal, H. & Mehta, S. (2010). Antecedents and consequences of organisational citizenship behaviour (ocb): A conceptual framework in reference to health care sector. Journal of Services Research, 10(2), 25-44.

Coşkun, H. E. ve Tabak, A. (2017). Örgütsel davranış çalıştığımızda aslında ne çalışıyoruz?: Türkiye'de yapılan lisansüstü tezler üzerinden bir değerlendirme. *İş ve İnsan Dergisi*, 4(2), 101-111. https://doi.org/10.18394/ iid.297985

Cullen, J. B., Parboteeah, K. P. & Victor, B. (2003). The effects of ethical climates on organizational commitment: A two-study analysis. Journal of Business Ethics, 46, 127–141.

Cullen, J. B., Victor, B. & Bronson, J. W. (1993). The ethical climate questionnaire: An assessment of its development and validity. *Psychological Reports*, 73, 667–674. https://doi.org/10.2466/pr0.1993.73.2.667

Cullen, J. B., Victor, B. & Stephens, C. (1989). An ethical weather report: Assessing the organization's ethical climate. *Organizational Dynamics*, 18(2), 50–62. https://doi.org/10.1016/0090-2616(89)90042-9

Cummings, L. L. & Bromiley, P. (1996). The organizational trust inventory (OTI): Development and validation. In R. M. Kramer & T. R. Tyler (Eds.), *Trust in organizations: Frontiers of theory and research* (302–330). Sage Publications, Inc. https://doi.org/10.4135/9781452243610.n15

Çil, U. (2022). Türkiye'de yönetim ve organizasyon çalışmalarının güncel görünümü. Ş. Karabulut (Ed..), *Bilimsel Gelişmeler Işığında Yönetim ve Strateji Araştırmaları* içinde (s. 93-108). Ekin Yayınevi.

Çürük, Ö. ve Bağcı, Z. (2020). Örgütsel vatandaşlık davranışı ile demografik özellikler arasındaki ilişkinin CHAID analizi ile incelenmesi: Bankacılık sektöründe bir araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 958-972. https://doi.org/10.33206/mjss.522589

Dai, L. & Wu, Y. (2015). Trust maintenance and trust repair. *Psychology*, 6, 767-772. http://dx.doi.org/10.4236/psych.2015.66075

Demir, S. (2019). Etik iklim ve örgütsel vatandaşlık davranışı arasındaki ilişki: İş doyumunun aracı rolü. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(5), 1991-2000. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3201

Demircan, N. ve Ceylan, A. (2003). Örgütsel güven kavramı: Nedenleri ve sonuçları. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 10(2), 139-150.

Demirel, Y. (2008). Örgütsel güvenin örgütsel bağlılık üzerine etkisi: Tekstil sektörü çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 179-194.

Demirel, Y. ve Özçınar, M. F. (2009). Örgütsel vatandaşlık davranışının iş tatmini üzerine etkisi: Farklı sektörlere yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(1), 129-145.

Dirks, K. T. & Ferrin, D. L. (2001). The role of trust in organizational settings. *Organization Science*, 12(4), 450-467. https://doi.org/10.1287/orsc.12.4.450. 10640

Driscoll, J. W. (1978). Trust and participation in organizational decision making as predictors of satisfaction. *Academy of Management Journal*, 21(1), 44–56. https://doi.org/10.5465/255661

Duygulu, E. ve Sezgin, O. B. (2015). Türkiye'de örgütsel davranış yazını doktora tezlerine yönelik bir inceleme. *İş ve İnsan Dergisi*, 2(1), 13-25.

Fetchenhauer, D. & Dunning, D. (2009). Do people trust too much or too little? *Journal of Economic Psychology*, 30(3), 263-276. https://doi.org/10.1016/ j.joep.2008.04.006

Gellerman, S. (1959). The company personality. *Management Review*. 48, 69-76.

George, D. (2011). *SPSS for windows step by step: A simple study guide and reference*. 17.0 Update, 10/e. Pearson Education India.

Georgopoulos, B. (1965). Normative structure variables and organizational behavior. *Human Relations*, 18, 115-170.

Gilmer, B. (1966). *Industrial psychology* (2nd ed.). McGraw-Hill.

Güngör, B. ve Turan, E. (2021). Karizmatik lider algısının örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisi: Kastamonu ilindeki siyasi partilerde bir araştırma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 861–880. https://doi.org/10.25287/ohuiibf.787637

Günlük, M., Özer, G. ve Özcan, M. (2017). Etik iklim ve örgütsel vatandaşlık davranışı ilişkisinde örgütsel bağlılığın ara değişken etkisi: Muhasebe meslek mensupları üzerinde bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 83-103.

Gürbüz, F. G. ve Dede, E. (2017). Örgütsel güvenin örgütsel vatandaşlık davranışına etkileri: Ortaokul öğretmenleri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12, 106-125.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (4. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J. & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th Edition). Pearson Prentice Hall.

Hofstede, G. (1994). The business of international business is culture. *International Business Review*, 3(1), 1–14. https://doi.org/10.1016/0969-5931(94)90011-6

Hoyle, R. H. (Ed.). (2012). *Handbook of structural equation modeling*. The Guilford Press.

Hu, L. T. & Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to underparameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3(4), 424.

Ivancevich, J. M., Konopaske, R. & Matteson, M. T. (2014). *Organizational behavior and management*. Tenth Edition, New York: McGraw-Hill Companies.

Jackson, D. L., Gillaspy Jr, J. A. & Purc-Stephenson, R. (2009). Reporting practices in confirmatory factor analysis: An overview and some recommendations. *Psychological Methods*, 14(1), 6.

Jones, G. R. & George, J. M. (1998). The experience and evolution of trust: Implications for cooperation and teamwork. *The Academy of Management Review*, 23(3), 531-546. https://doi.org/10.2307/259293

Karataş, A. (2015). Örgütsel iklimin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisi. Bursa ilinde bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 19(1), 47-58.

Katz, D. & Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations*. Wiley.

Katz, D. & Kahn, R.L. (1966). *The social psychology of organizations*. John Wiley and Sons.

Katz, D. 1964. Motivational basis of organizational behavior. *Behavioral Science*, 9(2), 131–146. https://doi.org/10.1002/bs.3830090206

Kauts, A & Sharma, G. (2022). Work climate: Weather of work place. *IJFANS International Journal of Food and Nutritional Sciences, UGC CARE Listed (Group -I) Journal*, 11(10), 2335-2351.

Kavsıracı, O. (2018). Polis faaliyetlerinde gri alanlar ve etik. *OPUS (International Journal of Society Researches) Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(16), 1851-1882. https://doi.org/10.26466/opus.481244

Kee, H. W. & Knox, R. E. (1970). Conceptual and methodological considerations in the study of trust and suspicion. *Journal of Conflict Resolution*, 14(3), 357-366. https://doi.org/10.1177/002200277001400307

Kızıldağ, D. ve Özkara, B. (2016). Türkiye'de örgütsel davranış araştırmalarındaki yönelimler: Ulusal yönetim ve organizasyon kongresi örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(28), 611-631.

Klimsza, L. (2014). Business ethics, introduction to the ethics of values. 1st Edition. bookboon.com. [Çevrim-içi: https://www.academia.edu/9943023/Lucjan_ Klimsza_Business_Ethics_ Introduction_to_the_Ethics_of_Values]. Erişim tarihi: 04.08.2023.

Koçel, T. (2018). *İşletme yöneticiliği*. Beta Yayıncılık.

Kolçak, M. (2012). *Meslek etiği*. Murathan Yayıncılık.

LePine, J. A., Erez, A. & Johnson, D. E. (2002). The nature and dimensionality of organizational citizenship behavior: A critical review and meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, 87(1), 52–65. https://doi.org/10.1037/0021-9010.87.1.52

Litwin, G. & Stringer, R. (1966). *The influence of organizational climate on human motivation.* Paper presented at a conference on organizational climate, Foundation for Research on Human Behavior, Ann Arbor.

Mangundjaya, W. L., Hutapea, B. & Fauzia, S. (2023). Readiness or trust that make people committed to organizational change?. *Jurnal Scientia*, 12(03), 3115-3124. https://doi.org/10.58471/scientia.v12i03.1643

Martin, K. D. & Cullen, J. B. (2006). Continuities and extensions of ethical climate theory: A meta-analytic review. *Journal of Business Ethics*, 69, 175-194.

Mayer, D. M., Kuenzi, M., Greenbaum, R., Bardes, M. & Salvador, R. (Bombie). (2009). How low does ethical leadership flow? Test of a trickle-down model. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 108(1), 1-13. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2008.04.002

Mayer, R.C., Davis, J.H. & Schoorman, F.D. (1995). An integrative model of organizational trust. *The Academy of Management Review*, 20(3), 709-734. https://doi.org/10.2307/258792

McAllister, D.J. (1995). Affect- and cognition-based trust as foundations for interpersonal cooperation in organizations. *Academy of Management Journal*, 38(1), 24-59. https://doi.org/10.2307/256727

McShane, S. L. & Von Glinow, M. A. (2016). *Örgütsel davranış* (Çev. Ed. Ayşe. Günsel, Serdar Bozkurt). Nobel Akademik Yayıncılık.

Meyer, H. (1967). Differences in organizational climate in outstanding and average sales offices: A summary report. *Behavioral Research Service and Public Relations Personnel Service*, General Electric Company.

Milon L. & Shapira-Lishchinsky, O. (2021). Authentic leadership as a mediator between professional identity, ethical climate, citizenship behaviour and political behaviour. *International Journal of Educational Management*, 35(4), 741–753. https://doi.org/10.1108/IJEM-06-2020-0295

Mishra, A. K. (1996). Organizational responses to crisis: The centrality of trust. In R. Kramer & T. Tyler (Eds.), *Trust in organizations: Frontiers of theory and research* (261-287). SAGE Publications.

Moorman, R. H. (1991). Relationship between organizational justice and organizational citizenship behaviors: Do fairness perceptions influence employee citizenship? *Journal of Applied Psychology*, 76(6), 845–855.

Mücevher, M. H., Demirgil, Z., Çetinceli, K. ve Özdemir, K. (2020). Örgütsel davranış alanındaki yönelimler: Örgütsel davranış kongrelerinde sunulan bildirilerin bibliyometrik analizi. *Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 24-36. https://doi.org/10.51177/kayusosder.809447

Mühl, J. K. (2014). *Organizational trust: Measurement, impact, and the role of management accountants*. Springer International Publishing. https://doi.org/ 10.1007/978-3-319-04069-1

Neubaum, D., Mitchell, M. & Schminke, M. (2004). Firm newness, entrepreneurial orientation, and ethical climate. *Journal of Business Ethics*, 52, 335–347. https://doi.org/10.1007/s10551-004-1532-7

Neves P. & Caetano, A. (2006). Social exchange processes in organizational change: The roles of trust and control. *Journal of Change Management*, 6(4), 351–364. https://doi.org/10.1080/14697010601054008

Niehoff, B. P. & Moorman, R. H. (1993). Justice as a mediator of the relationship between methods of monitoring and organizational citizenship behavior. *Academy of Management Journal*, 36(3), 527-556. https://doi.org/10.2307/ 256591

Nyhan, R. C. & Marlowe, H. A. (1997). Development and psychometric properties of the organizational trust inventory. *Evaluation Review*, 21(5), 614–635. https://doi.org/10.1177/0193841x9702100505

Organ, D. W. (1988). *Organizational citizenship behavior: The good soldier syndrome*. Lexington MA: Lexington Books.

Özdevecioğlu, M. (2003). Örgütsel vatandaşlık davranışı ile üniversite öğrencilerinin bazı demografik özellikleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı: 20, (Ocak-Haziran), 117-135.

Özgür, S. ve Turan, M. (2020). Dönüşümsel liderliğin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisinde örgütsel güvenin aracılık rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(4), 389-405. https://doi.org/10.35379/ cusosbil.755277

Özkalp, E. (2004). *Örgütsel davranış* (Ed. Enver Özkalp). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1468, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 782.

Özkalp, E. (2019). *Örgütsel davranış* (Ed. Ayşe Çiğdem Kırel, Ozan Ağlargöz). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2847 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1804.

Pater, A. & Gils, A. V. (2003). Stimulating ethical decision-making in a business context: Effects of ethical and professional codes. *European Management Journal*, 21(6), 762–772. https://doi.org/10.1016/j.emj.2003.09.016

Pekcan, A. (2010). *Yöneticiye güvenin yenilikçi örgütsel vatandaşlık davranışı ile ilişkisinde örgüte güvenin etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Podsakoff, N. P., Whiting, S. W., Podsakoff, P. M. & Blume, B. D. (2009). Individual- and organizational-level consequences of organizational citizenship behaviors: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, 94, 122-141.

Podsakoff, P. M. & MacKenzie, S. B. (1997). Impact of organizational citizenship behavior on organizational performance: A review and suggestion for future research. *Human Performance*, 10(2), 133-151. https://doi.org/10.1207/ s15327043hup1002_5

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Moorman, R. H. & Fetter, R. (1990). Transformational leader behaviors and their effects on followers' trust in leader, satisfaction, and organizational citizenship behaviors. *The Leadership Quarterly*, 1(2), 107-142. https://doi.org/10.1016/1048-9843(90)90009-7

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Paine, J. B. & Bachrach, D. G. (2000). Organizational citizenship behaviors: A critical review of the theoretical and empirical literature and suggestions for future research. *Journal of Management*, 26(3), 513-563. https://doi.org/10.1177/01492063000260030

Pritchard, R. D. & Karasick, B. W. (1973). The effects of organizational climate on managerial job performance and job satisfaction. *Organizational Behavior and Human Performance*, 9(1), 126–146. https://doi.org/10.1016/0030-5073(73)90042-1

Robbins, S. P. & Judge, T. A. (2017). *Örgütsel davranış* (Çev. Ed. İnci Erdem). Nobel Yayın.

Rotundo, M. & Sackett, P. R. (2002). The relative importance of task, citizenship, and counterproductive performance to global ratings of job performance: A policy-capturing approach. *Journal of Applied Psychology,* 87(1), 66-80.

Schminke, M., Ambrose, M. L. & Neubaum, D. O. (2005). The effect of leader moral development on ethical climate and employee attitudes. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 135–151. https://doi.org/ 10.1016/j.obhdp.2005.03.006

Schneider, B. (1975). Organizational climate: An essay. *Personnel Psychology*, 36, 447–479.

Schneider, B., Ehrhart, M. G. & Macey, W. H. (2013). Organizational climate and culture. *Annual Review of Psychology*, 64(1), 361–388. https://doi.org/ 10.1146/annurev-psych-113011-143809

Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3rd Edition). Routledge/Taylor & Francis Group.

Scott, C. L. (1980). Interpersonal trust: A comparison of attitudinal and situational factors. *Human Relations*, 33(11), 805-812. https://doi.org/10.1177/ 001872678003301103

Sezgili, K. ve Efeoğlu, İ.E. (2020). Etik iklimin boyutları ve türleri: Etik alt iklimlerin belirlenmesi ve örgütsel bağlılığa etkileri. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(3), 3615-3639. https://doi.org/10.15295/ bmij. v8i3.1502

Shockley-Zalabak, P. S. & Morreale S. P. (2011). Building high-trust organizations. Leader to Leader, 2011(60), 39–45. https://doi.org/10.1002/ltl.467

Shockley-Zalabak, P. S., Morreale, S. P. & Hackman, M. Z. (2010). Building the high-trust organization: Strategies for supporting five key dimensions of trust. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons. [Çevrim-içi: https://books.google.com.tr/ books?id=V-nQvodBVmsC&printsec= frontcover&hl=tr#v=onepage&q&f= false]. Erişim tarihi: 05.09.2023.

Shockley-Zalabak, P., Ellis, K. & Winograd, G. (2000). Organizational trust: What it means, why it matters. *Organization Development Journal*, 18(4), 35–48.

Smith, C. A., Organ, D. W. & Near, J. P. (1983). Organizational citizenship behavior: Its nature and antecedents. *Journal of Applied Psychology*, 68(4), 653–663. https://doi.org/10.1037/0021-9010.68.4.653

Sumner, W. G. (1940). *Folkways: A study of the sociological importance of usages, manners, customs, mores, and morals.* Ginn and Company Press.

Şahin, B. ve Dündar, T. (2011). Sağlık sektöründe etik iklim ve yıldırma (mobbing) davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66(01), 129-159. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002198

Taguri, R. (1968). The concept of organizational climate. In R. Taguiri & G. Litwin (Eds.), *Organizational climate: Explorations of a concept.* Harvard University Press, 9-32.

Tan, H. H. & Tan, C. S. F. (2000). Toward the differentiation of trust in supervisor and trust in organization. *Genetic, Social and General Psychology Monographs*, 126(2), 241–260.

Tschannen-Moran, M. & Hoy, W. K. (2000). A multidisciplinary analysis of the nature, meaning and measurement of trust. *Review of Educational Research*, 70(4), 547- 593. https://doi.org/10.3102/00346543070004547

Tschannen-Moran, M. and Hoy, W. K. (1998), Trust in schools: A conceptual and empirical analysis. *Journal of Educational Administration*, 36(4), 334-352.

Turunç, Ö. ve Çelik, M. (2012). İş tatmini-kişi-örgüt uyumu ve amire güven-kişi-örgüt uyum ilişkisinde dağıtım adaletinin düzenleyici rolü. *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 14(2), 57-78.

Tüzün, İ. K. (2007). Güven, örgütsel güven ve örgütsel güven modelleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007(2), 93-118.

URL1 YÖK Ulusal Tez Merkezi. (2023). *Etik iklim*. [Çevrim-içi: https://tez.yok.gov.tr/ UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp#top2]. Erişim tarihi: 31.08.2023.

URL2 Vikipedi Ansiklopedi. (2022). *Etik*. [Çevrim-içi: https://tr.wikipedia.org/ wiki/Etik]. Erişim tarihi: 22.12.2022.

URL3 British Broadcasting Corporation (BBC). (2022). *Ethics guide*. [Çevrim-içi: http://www.bbc.co.uk/ethics/introduction/intro_1.shtml#h1]. Erişim tarihi: 22.12.2022.

URL4 Türk Dil Kurumu (TDK). (2022). *Güncel Türkçe sözlüğü.* [Çevrim-içi: https://sozluk.gov.tr]. Erişim tarihi: 17.12.2022.

URL5 Karakaş, S. (2017). *Prof. Dr. Sirel Karakaş psikoloji sözlüğü: Bilgisayar programı ve veritabanı - www.psikolojisozlugu.com (sürüm: 5.2.0/2022)*. [Çevrim-içi: https://www.psikolojisozlugu.com/applied-ethics-uygulamali-etik. Erişim tarihi: 04.08.2023.

Victor, B. & Cullen, J. B. (1987). A theory and measure of ethical climate in organizations. In Frederick, W.C. & Preston, L., (Eds.), *Research in Corporate Social Performance and Policy*. JAI Press, 51-71.

Victor, B. & Cullen, J. B. (1988). The organizational bases of ethical work climates. *Administrative Science Quarterly*, 33(1), 101-125. https://doi.org/ 10.2307/2392857

Wart, V. M. (2003), "Codes of ethics as living documents: The case of the american society for public administration". Public Integrity, 5(4), 331-346. https://doi.org/10.1080/15580989.2003.11770958

Weber, J. (1995). Influences upon organizational ethical subclimates: A multi-departmental analysis of a single firm. *Organization Science*, 6(5), 509–523. https://doi.org/10.1287/orsc.6.5.509

Yang, J. (2005). *The role of trust in organizations: do foci and bases matter?* [Unpublished Doctorate's Thesis]. University of Louisiana State.

Yeşil, S., Ceyhan, S. ve Korkmaz, F. (2020, Ekim, 22-25). *Örgütsel vatandaşlık davranışını etkileyen faktörler ve sonuçları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma* [Sözlü Sunum]. Econder 2020 3rd. International Economics, Business and Social Sciences Congress, Çevrimiçi, Türkiye.

Yıldırım-Okutan, E. ve Erdoğan, H. (2017). Türkiye'de son on yıldaki örgütsel davranış kongrelerindeki yönelimler: Ulusal yönetim ve organizasyon kongresi ve örgütsel davranış kongresi örneği. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 107-117.

Yılmaz, K. (2019). Türkiye'de eğitim yönetimi alanında yapılan örgütsel davranış makalelerindeki yönelimler. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4(2), 81-103.

Yılmaz, V. ve Dalbudak, Z. İ. (2018). Aracı değişken etkisinin incelenmesi: Yüksek hızlı tren işletmeciliği üzerine bir uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(2), 517-534. https://doi.org/10.17130/ijmeb.2018239946

Zand, D. E. (1972). Trust and managerial problem solving. *Administrative Science Quarterly*, 17(2), 229-239. https://doi.org/10.2307/2393957

Zucker, L. G. (1986). Production of trust: Institutional sources of economic structure, 1840–1920. *Research in Organizational Behavior*, 8. [Çevrim-içi: https://digitalassets.lib.berkeley.edu/irle/ucb/text/irla0277.pdf]. Erişim tarihi: 04.08.2023

YAPAY ZEKÂ DENKLEMİNDE "SORGULANANLAR"

(Medya, İletişim ve Eğitim Çalışmaları)

EDİTÖRLER
FERİHAN AYAZ
HAKAN AYAZ

EĞİTİM
yayınevi

YAPAY ZEKÂ DENKLEMİNDE "SORGULANANLAR"
(MEDYA, İLETİŞİM VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI)

Editörler: Ferihan Ayaz • Hakan Ayaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-81-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
YAPAY ZEKÂ DENKLEMİNDE "SORGULANANLAR"
(MEDYA, İLETİŞİM VE EĞİTİM ÇALIŞMALARI)
Editörler: Ferihan Ayaz • Hakan Ayaz
VIII+176 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-81-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altıntop, M. (2023). Yapay Zekâ/Akıllı Öğrenme Teknolojileriyle Akademik Metin Yazma: Chatgpt Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 186-211.

Arslan, E. (2003) Haber ve Habercilik. İçinde S. Alankuş (Editör), *Gazetecilik ve Habercilik*, (ss. 137-151). İstanbul: İPS İletişim Vakfı.

BBC Türkçe. (2017, Nisan 11). *Yapay Zekâ Algoritmaları, İnsanları 'Beyaz' Olarak Gösteriyor*. BBC Türkçe. Https://Www.Bbc.Com/Turkce/Haberler-Dunya-39599214 (E. T.: 08. 11. 2024).

Bircan, U. (2015). Roland Barthes ve Göstergebilim. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *13*(26), 17-41.

Çakı, C. (2018). Nazi Almanyası Etkisindeki İtalyan Sosyal Cumhuriyeti'nin Propaganda Posterleri Üzerine İnceleme. *Selçuk İletişim*, *11*(2), 252-272.

Çetinkaya, A., ve Karlı, İ. (2018). Haberciliğin Değişen Pratikleri: Çoklu Ortam, Çoklu Yetenek, Çevrimiçi Gazetecilik. *AJIT-E: Academic Journal Of Information Technology*, *9*(35), 17-30.

Dursun, Ç. (2003) Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek. İçinde S. Alankuş (Editör), *Gazetecilik ve Habercilik* (ss. 69-90). İstanbul: İPS İletişim Vakfı.

Dyer-Witheford, N., Kjøsen, A. M., ve Steinhoff, J. (2022). *Yapay Zekâ ve Kapitalizmin Geleceği: İnsandışı Bir Güç.* (Çev. B. Cezar). İstanbul: İletişim Yayınları.

Gürbilek, N. (1999*). Ev Ödevi*. İstanbul: Metis.

Güzeldemirci, İ. C. (2024). İçerik Üretiminde Yapay Zekâ Araçlarının Kullanımı. *Entıs-Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 44-52.

Haton, J.P. ve Haton M.C. (1991). *Yapay Zekâ*. İstanbul: Cep Üniversitesi İletişim Yayınları.

Karaşahinoğlu, Ş. (2020). Yapay Zekânın Grafik Tasarım Alanında Kullanım Örneklerinin ve Gelecekteki Olası Rolünün İncelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *10*(3), 612-626.

Kuşçu, E. (2015). Çeviride Yapay Zekâ Uygulamaları. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (30), 45-58.

Levendeli, Ş. T. (2024) Dijital Çağda Yapay Zekâ Tabanlı Ses Taklidi: Algoritmik Vantrilokizm. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *8*(2), 355-373.

Pirim, A. G. H. (2006). Yapay Zekâ. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *1*(1), 81-93.

Sarılar, N. B. (2018). 1950'lerden Bugüne Haber Perspektifinde Dönüşen Haber Sunucusu Profili: Spiker-Anchor*. Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *2*(2), 63-72.

Society Of Professional Journalists (2014). *SPJ Code of Ethics* [Online]. Https://Www.Spj.Org/Ethicscode.Asp. (E. T.: 11.11.2024)

Tokgöz, O. (1981). *Temel Gazetecilik*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Tokgöz, O. (2010). *Temel Gazetecilik* (8. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Uçar, T. F., Uçar, T. F., Kılıç, L., Orhon, N., ve Taşçıoğlu, M. (2011). *Görsel Kültür*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Umunç, C. (2021). Yapısalcılık, Göstergebilim ve Medya. İçinde, Ö. Özer (Editör), *Eleştirel Medya Kuramları* (ss. 263-292). Ankara: Siyasal Yayınevi.

Wooldridge, M. (2021). *Bilinçli Makinelere Giden Yol*. (Çev. Ö. Çelik). İstanbul: Metis Yayınları.

Yağbasan M. ve Yağbasan H. (2021). Dijital Mecralarda İlahi Arayış: "Kargoyla Büyü Hizmeti" Örneği Özelinde Online Teolojinin Patolojik Koordinatları. İçinde A. Karabulut (Editör), *Dijital Yozlaşma ve Etik* (ss. 117-148). Konya: Literatürk Academia.

KAYNAKÇA

Alı, W., Hassoun, M. (2019). Artificial Intelligence and Automated Journalism: Challenges and New Opportunities, *International Journal of Media, Journalism and Mass Communications (IJMJMC)*, 5(1), ss. 40-49.

Aydın, İ. H., Değirmenci, C. H., (2018). *Yapay Zekâ,* İstanbul: Girdap Kitap Yayıncılık,

Berk, E. M.(2020). Dijital Çağın Yeni Tehlikesi "Deepfake", *OPUS Dergisi*, 16(28), ss. 1508-1523

Biricikoğlu, H. (2022). Yapay Zekâ, Duygusal Zekâ ve İnsan Kaynakları. (Ed.: M. A. Özer).*İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Yönelimler*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Büyükuslu, A. R (2020). *Koronavirüs Sonrası Yeni Dünya Düzeni Ekonomi Devlet Yapay Zekâ*. İstanbul: Der Yayınları.

Çetinkaya, A. (2017).Çevrimiçi Gazetecilikte Fikri Mülkiyet Hakları Sorunu, *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology Special Issue/Özel Sayı*, 8(10), ss. 71-90.

Deperlioğlu, Ö., Köse, U.(2023). *Python ile Yapay Zekâya Giriş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Goni, A., Tabassum M. (2020). Artificial Intelligence (AI) in Journalism: Is Bangladesh Ready for it? A Study on Journalism Students in Bangladesh, *Athens Journal of Mass Media and Communications,* 6(4), 209-228.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, P. R., Suman, R. (2022). Artificial Intelligence Applications for Industry 4.0: A Literature-Based Study. *Journal of Industrial Integration and Management,* 7(1), 83-111.

Kılıç, R. (2023). Sanayi Devrimlerinin Serüveni: Endüstri 1.0'dan Endüstri 5.0'a, *Takvim-i Vekayi*, 11(2), 276-291.

Koçyiğit, M. (2017*). Dijital Halkla İlişkiler*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Nabiyev, V., Erümit, A. K. (2022). Yapay Zekânın Temelleri, *Eğitimde Yapay Zekâ Kuramdan Uygulamaya.(*Ed.: V. Nabiyev, A. Kürşat E.). Ankara: Pegem Akademi.

Porlezza, C, (2024), The Datafication Of Digital Journalism A History Of Everlasting Challenges Between Ethical Issues And Regulation, *Journalism,* 25(5), 1167-1185. https://doi.org/10.1177/14648849231190232.

Sayım, F. (2022). *İşletmelerde ve Yönetimde Yapay ZekâKavramlar-Uygulamalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şayir; O. (2022), İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ Gazeteciliğinin Eşik Bekçiliği Açısından İncelenmesi, *Journal of Communication Science Researches*, (2(2), 117-134.

Uzun, R. (2005).Haber Telif Hakları ve İnternet Gazeteciliğinde İntihal. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 21, 45-75.

Yeniceler, İ. (2020). Dijital Toplumda Yapay Zekâ Kullanımıyla Haber Üretimi Örneği Olarak Robot Gazetecilik. İçinde R. Koç (Editör), *Dijital Düzlemde İletişim (ss.275-296)*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Yılmaz, A. (2020). *Yapay Zekâ*. İstanbul: Kodlab Yayıncılık.

İnternet kaynakları

URL-1: https://www.thewrap.com/no-its-not-fake-news-its-robot-written-news/ (E.T.:12.10.2024).

KAYNAKÇA

Adaş, E.B. ve Erbay, B. (2022). Yapay Zekâ Sosyolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 21 (1), 326-337.

Alı, W., Hassoun, M. (2019). Artificial Intelligence and Automated Journalism: Challenges and New Opportunities, *International Journal of Media, Journalism and Mass Communications (IJMJMC)*, 5(1), ss. 40-49.

Anderson, C. W. (2012). Towards A Sociology of Computational and Algorithmic Journalism. *New Media ve Society*, 15, 1005–21.

Anderson, C.W., Bell, E. and Shirky, C. (2015), Post-Industrial Journalism: Adapting to the Present. *Geopolitics, History, and International Relations*, 7(2), 32–123. https://www.jstor.org/stable/26805941

Ay, A. (2022). Yapay Zekâ Haberciliği ve Gazetecilik Tartışmalarına Dair Bir Değerlendirme. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication,* 12 (4), 913-926.

Ay, A. (2023). Gazetecilik 4.0: Yapay Zekâ Haberciliğinin Güncel Örneklerine Yönelik Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(38), 412-435. https://doi.org/10.21076/vizyoner.1141093

Beckett, C. (2019). *New Powers, New Responsibilities: A Global Survey of Journalism and Artificial Intelligence.* Londra: London School of Economics.

Broussard, M., Diakopoulos, N., Guzman, A. L., Abebe, R., Dupagne, M., ve Chuan, C.-H. (2019). Artificial Intelligence and Journalism. *Journalism ve Mass Communication Quarterly*, 96(3), 673-695. https://doi.org/10.1177/1077699019859901

Bunz, M. (2010, Mart 30). In the US, Algorithms Are Already Reporting the News. https://www.theguardian.com/media/pda/2010/mar/30/digital-media-algorithms-reporting-journalism (E. T.: 4.10.2024).

Carlson, M. (2017). Automated Journalism: A Post Human Future for Digital News? İçinde B. Franklin ve S. A. Elridge II (Editör), *The Routledge Companion to Digital Journalism Studies* (ss. 226-234). Routledge.

Chan-Olmsted, S. M. (2019). A Review of Artificial Intelligence Adoptions in the Media Industry. *International Journal on Media Management*, 21 (3-4), 193-215.

Clerwall, C. (2014). Enter the Robot Journalist: Users' Perceptions of Automated Content. *Journalism Practice*, 8(5), 519–531. https://doi.org/10.1080/17512786.2014.883116

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, D.H. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 54 (3), 947-966.

Diakopoulos, N. (2019). *Automating The News: How Algorithms Are Rewriting The Media.* Cambridge, MA: Harvard University Press.

Dörr, K. N. (2016). Mapping the Field of Algorithmic Journalism. *Digital Journalism*, 4(6), 700-722. https://doi.org/10.1080/21670811.2015.1096748

Fletcher, R., Schifferes, S., ve Thurman, N. (2020). Building the 'Truthmeter': Training Algorithms to Help Journalists Assess the Credibility of Social Media Sources. *Convergence*, 26(1), 19-34. https://doi.org/10.1177/1354856517714955

Gillespie, T. (2014). The Relevance of Algorithms. İçinde T. Gillespie, P. J. Boczkowski, K. A. Foot (Editör), *Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society* (ss. 167-193). MIT Press.

Glahn, H. R. (1970). Computer-Produced Worded Forecasts. *Bulletin of the American Meteorological Society*, 51, 1126–32.

Greafe, A. (2016). *Guide to Automated Journalism*. New York: Colombia Journalism School.

Güven, Ş. ve Dik, B.. (2023). Yapay Zekânın Tarihsel Gelişimi. İçinde A. Antepli ve Ş. Güven (Editörler*), Sosyal Bilimlerde Güncel Konular 3: Yapay Zekâ* (ss: 7-12). Konya: Çizgi Kitabevi.

Hansen, M., Roca-Sales, M., Keegan, J. King, G. (2017). *Artificial Intelligence: Practice and Implications for Journalism.* New York: Columbia University.

Keefe, J., Zhou, Y., Merrill, J. (2021). *The Present and Potential of AI in Journalism.*https://knightfoundation.org/articles/the-present-and-potential-of-ai-in-journalism/ (E.T. 21.11.2024).

Kim, D. ve Kim, S. (2018). Newspaper Journalists' Attitudes Towards Robot Journalism. *Telematics and Informatics*, 35(2), 340-357

Kirley, E. A, (2016). The Robot as Cub Reporter: Law's Emerging Role in Cognitive Journalism. *European Journal of Law and Technology*, 7(3), 17-18.

Kotenidis, E., Veglis, A. (2021). Algorithmic Journalism—Current Applications and Future Perspectives. *Journalism and Media*, 2(2), 244-257

Lewis, S. C., Andrea L. G. ve Thomas R. S. (2019). Automation, Journalism, and Human–Machine Communication: Rethinking Roles and Relationships of Humans and Machines in News. *Digital Journalism*, 7 (4), 409–427.

Lindén, C. G. (2017). Algorithms for Journalism: The Future of News Work. *The Journal of Media Innovations*, 4(1), 60-76. https://doi.org/10.5617/jmi.v4i1.2420

Loosen, W., Ahva, L., Reimer, J., Solbach, P., Deuze, M., Matzat, L. (2022). 'X Journalism'. Exploring Journalism's Diverse Meanings Through the Names We Give It. *Journalism*, 23(1), 39-58. https://doi.org/10.1177/1464884920950090

Mark, H., Meritxell, R., Jon, K., George, K. (2017). *Artificial Intelligence: Practice and Implications for Journalism. Amerika:* Tow Center for Digital Journalism and the Brown Institute for Media Innovation.

Marshall, C. ve Rossman, G. B. (2014). *Designing Qualitative Research*. NewYork: Sage.

Milosavljevi´c, M., ve Vobi˘c, I. (2019). 'Our Task is to Demystify Fears': Analysing Newsroom Management of Automation in Journalism. *Journalism,* 22(9), 2203-2221. https://doi.org/10.1177/1464884919861598

Moschovakis, Y. N. (2001). What is an Algorithm?.B. Engquist ve W. Schmid (Ed.), İçinde *Mathematics Unlimited-2001 and Beyond* (ss. 919-936). Springer.

Parratt-Fernández, S., Mayoral-Sánchez, J., Mera-Fernández, M. (2021). The Application of Artificial Intelligence to Journalism: An Analysis of Academic Production. *Profesional de la Información*, 30(3). https://doi.org/10.3145/epi.2021.may.17

Pavlik, J. (2000). The Impact of Technology on Journalism. *Journalism Studies* 1, 229–37.

Primo, A., and Zago, G. (2015). Who and What Do Journalism? An Actor-Network Perspective. *Digital Journalism,* 3 (1), 38–52. https://doi.org/10.1080/21670811.2014.927987

Shahriar, S. ve Hayawi, K. (2023). Let's Have A Chat! A Conversation With Chatgpt: Technology, Apllications, And Limitatinos. Artificial Intelligence and Applications*. Bon View Publishing.*1 (1), 1-16.

Tandoc Jr, E. C.,ve Thomas, R. J. (2015). The Ethics of Web Analytics: Implications of Using Audience Metrics in News Construction. *Digital Journalism*, 3(2), 243-258

Taştan, Ü. (2024). Turing Testinin sınırları üzerine felsefi bir inceleme. *FLSF(Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi),* 37, 325-344.

Techcrunch. (2011, Eylül 12). Stat Sheet Changes Name to Automated Insights, Scores $4 Million. https://techcrunch.com/2011/09/12/statsheet-changes-name-to-automated-insights-lands-4-million/ (E. T: 4.10.2024).

Thurman, N., Dörr, K., ve Kunert, J. (2017). When Reporters Get Hands-On With Robo-Writing. *Digital Journalism*, 5(10), 1240-1259, https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1289819.

Thurman, N., Lewis, S. C., ve Kunert, J. (2019). Algorithms, Automation, and News. *Digital Journalism*, 7(8), 980–992. https://doi.org/10.1080/21670811.2019.1685395

Thurman, N., Schifferes, S., Fletcher, R. Newman, N., Hunt, S., ve Schapals, A. K. (2016). Giving Computers a Nose for News: Exploring the Limits of Story Detection and Verification. *Digital Journalism,* 4 (7), 838–848.

Topal, Ç. (2017). Alan Turing'in Toplum Bilimsel Düşünü: Toplumsal Bir Düş Olarak Yapay Zekâ. *DTCF Dergisi,* 57 (2), 1340-1364.

Ulanoff, L. (2014). *Need to Write 5 Million Stories a Week? Robot Reporters to the Rescue.*https://mashable.com/archive/robot-reporters-add-data-to-the-five-ws (E. T.: 4.10.2024).

Waddell, T. F. (2018). A Robot Wrote This?.*Digital Journalism*, 6(2), 236-255. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1384319.

Waleed, A. ve Hassoun, M. (2019). Artificial Intelligence and Automated Journalism: Contemporary Challenges and New Opportunities. *International Journal of Media, Journalism and Mass Communication,* 5, 40–49.

Whittaker, J. (2019). *Tech Giants, Artificial Intelligence, and the Future of Journalism*. Routledge.

Yağbasan H. ve Yağbasan, M. (2020). Kamu Hizmeti Yayıncılığında Dijitalleşme Serüveni (TRT ve Yeni Medya İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme). İçinde A. Karabulut ve E. Arğın (Ed.), *Dijital Yaşam, Yeni İnsan ve Sonrası* (ss. 131-162). Konya: Literatürk Academia.

Yedekci, E.U. (2021). Yapay Zekâ Teknolojilerine Toplumsal Cinsiyet Perspektifinden Bakmak. İçinde F. Zengin ve B. Kapır (Editörler), *Yapay Zekâ ve Medya* (ss. 159-192). İstanbul: Doruk Yayınları.

Zamith, R. (2019). Algorithms and journalism. İçinde H. Örnebring, Y. Y. Chan, M. Carlson, S. Craft, M. Karlsson, H. Sjøvaag, ve H. Wasserman (Eds.), *Oxford Encyclopedia of Journalism Studies* (ss. 1–21). Oxford: Oxford University Press.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://dipnot.tv/tr-TR/istanbulda-surlarda-oldurulen-ikbal-uzunerin-babasinin-ifadesi-ortaya-cikti (E. T.:31.10.2024).

URL-2: https://dipnot.tv/tr-TR/fatihteki-cinayetle-gundeme-gelen-incel-akimi (E. T.:31.10.2024).

URL-3: https://dipnot.tv/tr-TR/israil-gozaltina-aldigi-gazzeli-masumlara-iskenceler-uyguladi (E. T.: 31.10.2024).

URL-4: https://dipnot.tv/tr-TR/turkiye-aysenur-ve-ikbale-agliyor-yakinlari-fenalik-gecirdi (E. T.:31.10.2024).

URL-5: https://dipnot.tv/tr-TR/hizbullah-ilk-pes-eden-olmayacagiz (E. T.:31.10.2024).

URL-6: https://dipnot.tv/tr-TR/bm-israilin-siddeti-filistinin-tamamina-yayilabilir (E. T.:31.10.2024).

URL-7: https://dipnot.tv/tr-TR/ozgur-ozel-yunan-buyukelci-bizakisi-kabul-etti (E. T.:31.10.2024).

URL-8: https://dipnot.tv/tr-TR/bangladesin-gecis-hukumeti-lideri-belli-oldu (E.T.: 31.10.2024).

URLl-9: https://dipnot.tv/tr-TR/ozgur-ozelden-kemal-kilicdarogluna-hic-birinci-partinin-lideri-olmadi (E. T.: 31.10.2024).

URL-10: https://dipnot.tv/tr-TR/nato-genel-sekreteri-stoltenberg-rusyanin-bizi-yildirma-cabalari-ters-tepiyor (E. T.:31.10.2024).

URL-11: https://dipnot.tv/tr-TR/israil-gozaltina-aldigi-gazzeli-masumlara-iskenceler-uyguladi (E. T.:31.10.2024).

URL-12: https://dipnot.tv/tr-TR/ozgur-ozelden-cumhurbaskani-erdogana-istanbul-sozlesmesi-cagrisi (E. T.:31.10.2024).

URL-13: https://dipnot.tv/tr-TR/fransa-cumhurbaskani-macronu-uzen-anket-popularitesi-dusuyor (E. T.: 31.10.2024).

URL-14: https://dipnot.tv/tr-TR/cumhurbaskani-erdogandan-israile-tepki-nihai-hedefin-ne-oldugunu-gayet-iyi-biliyoruz (E. T.: 31.10.2024).

URL-15: https://dipnot.tv/tr-TR/trump-abdde-cok-fazla-kotu-gen-var (E. T.:31.10.2024).

KAYNAKÇA

Anderson, J., Boyles, J. L., ve Rainie, L. (2020). The Future Impact of the Internet on Higher Education. PEW Research Center Internet and Technology. https://www.pewresearch.org/internet/2012/07/27/main-findings-higher-educations-destination-by-2020/ (E.T:21.11.2024).

Arıcı., İ.(2023).Yapay Zekâ ve Müzik Eğitimi. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 13(3), 579-584.

Azuma, R.T., (1997). A Survey of Augmented Reality. *Presence: Teleoperators and Virtual Environments*, 6(4), 355-385.

Button, M. (1965). *Roles: An Introduction to the Study of Social Relations*. London: Tavistock Publications.

Cukurova, M., Kent, C., ve Luckin, R. (2019). Artificial Intelligence and Multimodal Data in the Service of Human Decision-making: A Case Study in Debate Tutoring.*British Journal of Educational Technology, 50*(6), 3032–3046.

Elmas., Y.,Yücel .,D.(2024). Yabancı Dil Türkçe Öğretiminde İstem Mühendisliği Teknikleriyle Sohbet Robotlarının Kullanımı. *Journal of Criminology Sociology and Law*, 54-83.

Hotomaroğlu, A.T., (2002). Bilgisayar Destekli Öğretim İçin Uzman Sistem Tabanlı Bir Kabuk Programın Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Huang, A. Y., Lu, O. H., and Yang, S. J. (2023). Effects of Artificial Intelligence-Enabled Personalized Recommendations on Learners' Learning Engagement, Motivation, and Outcomes in a Flipped *Classroom. Computers ve Education*, 194 (104684). doi: https://doi.org/10.1016/j.compedu.2022.104684

Karaca, B. ve Telli, G. (2019). Yapay Zekânın Çeşitli Süreçlerdeki Rolü ve Tahminleme Fonksiyonu. İçinde G. Telli (Ed.), *Yapay Zekâ ve Gelecek* (ss. 172-185). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Karsenti, T. (2019). Artificial Intelligence in Education: The Urgent Need to Prepare Teachers for Tomorrow's Schools. *Formation et Profession,* 27(1), 105-111

Kumaş, A. (2022b). Measurement-Evaluation Applications of Context-based Activities in Hybrid Learning Environments. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 9 (Special Issue), 197-217.

Lu, Y. (2017). Industry 4.0: A Survey on the Technologies, Applications and Open Research Issues. *Journal of Industrial Information Integration*, 6, 1-10.

Nayıroğlu., B., Tutak.,T. (2024). Matematik Öğretiminde Yapay Zekânın Rolü: Öğretimde Kullanılan Araçların İncelenmesi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 11 (1), 65-78.

Obschonka, M. ve Audretsch, D. B. (2020). Artificial Intelligence and Big Data Entrepreneurship: A New Era has Begun. *Small Business Economics*, 55, 529-539.

OpenAI. (2022). *Introducing ChatGPT*. OpenAI, https://openai.com/index/chatgpt/ (E.T.: 21.11.2024).

Ouyang, F., Wu, M., Zheng, L. Ark. (2023). Integration of Artificial Intelligence Performance Prediction and Learning Analytics to Improve Student Learning in Online Engineering Course. *International Journal Education Technology of High Edu*cation, 20(1), 4.

Renz, A.,ve Vladova, G. (2021). Reinvigorating the Discourse on Human Centered Artificial Intelligence in Educational Technologies. Technology Innovation Management Review, 11(5), 5-16.

Sampson, D., Karagiannidis, C. ve Kinshuk (2002). Personalised Learning: Educational, Technological and Standardisation Perspective. *Interactive Educational Multimedia*, 4, 24-39.

Shelton, B. E. ve Hedley, N. R. (2002*). Using Augmented Reality for Teaching Earth-Sun Relationships to Undergraduate Geography Students.* The First IEEE International Augmented Reality Toolkit Workshop, Germany: Darmstadt.

Timms, M. J. (2016). Letting Artificial Intelligence in Education out of the Box: Educational Cobots and Smart Classrooms. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 26(2), 701-712.

Turgut, K.(2024). Yapay Zekânın Yüksek Öğretimde Sosyal Bilim Öğretimine Entegrasyonu. *AUSBD*, "Yapay Zekâ ve Sosyal Bilimler Öğretimi" Özel Sayısı, 1-7

U.S. Department of Education. (2016). *Future Ready Learning: Reimagining the Role of Technology in Education*. Office of Educational Technology, Washington, D.C. http://tech.ed.gov/files/2015/12/NETP16.pdf (E.T.: 21.11.2024

KAYNAKÇA

Adaş, E. B. ve Erbay, B. (2022). Yapay Zekâ Sosyolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 21(1), 326-337. https://doi.org/10.21547/jss.991383

Ayhan, H. (2020). *Evcil Hayvanlar Yapay Zekâ ile Çalışacak. Donanım Günlüğü.* https://donanimgunlugu.com/robot-evcil-hayvanlar-yapay-zekâ-ile-calisacak-233160 (E.T.: 21.11.2024).

Bergler, R.ve Hoff, T. (2001). The Positive Influence of Dogs on Children in Divorce Crises From the Mother's Perspective and of the Child-Do Grelationship from the Child's Perspective. *The 9th International Conference On Human-Animal Interactions*'ta sunulan bildiri. Rio De Janeiro.

Cazzaniga, M.,Jaumotte, F., Li, L., Melina, G., Panton, A. J.,Pizzinelli, C., Rockall, E. J.ve Mendes Tavares, M. (2024). *Gen-AI: Artificial Intelligence and the Future of Work*. International Monetary Fund. https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2024/01/14/Gen-AI-Artificial-Intelligence-and-the-Future-of-Work-542379 (E.T.: 21.11.2024).

Chin, W. (2019). Technology, War And The State: Past, Present And Future. *International Affairs*, *95*(4), 765-783.

Choudhary, V. ve Shireshi, S. S. (2022). Analysing the Gig Economy in India and Exploring Various Effective Regulatory Methods to Improve the Plight of the Workers. *Journal of Asian and African Studies,* 57(7), 1343-1356.https://doi.org/10.1177/00219096221082581

Choudhury, A., Renjilian, E.ve Asan, O. (2020). Use of Machine Learning in Geriatric Clinical Care for Chronic Diseases: Asystematic Literature Review. *JAMIA Open*, *3*(3), 459-471.

Clapp, J.veRuder, S.-L. (2020). Precision Technologies For Agriculture: Digital Farming, Gene-Edited Crops, and the Politics of Sustainability. *Global Environmental Politics, 20*(3), 49–69. https://doi.org/10.1162/glep_a_00566

Cumhuriyet. (2022, Ocak 9). *Aradığı Aşkı Bulamayınca, Robotla Evlendi: 'Kutuyu Açtığımda Nefesim Kesildi'.* https://www.cumhuriyet.com.tr/yasam/aradigi-aski-bulamayinca-robotla-evlendi-kutuyu-actigimda-nefesim-kesildi (E.T.: 21.11.2024).

Dünya Halleri. (2017, Nisan 4). *Kendi Yaptığı Robotla Evlendi*. https://www.dunyahalleri.com/kendi-yaptigi-robotla-evlendi (E.T.: 21.11.2024).

Ensonhaber. (2021). *Çinliler Artık Robot Evcil Hayvanları Tercih Ediyor* https://www.ensonhaber.com/teknoloji/cinliler-artik-robot-evcil-hayvanlari-tercih-ediyor (E.T.: 21.11.2024).

Ensonhaber. (2022). *Avustralya'da Bir Adam Robotla Evlendi.* https://www.ensonhaber.com/teknoloji/avustralyada-bir-adam-robotla-evlendi (E.T.: 21.11.2024).

Erbaş, S. (2023). Reklamcılıkta ve Pazarlamada Yeni Aktör: Sosyal Robotlar. *Erciyes Akademi*, *37*(3), 919-942. https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1309995

Filiz, A.ve Voyvoda Keskin, N. (2024). Çalışmanın Yapay Zekâyla Dönüşümüne Dair Anlatılar: Gelecek Sosyolojisi Çerçevesinde Bir İnceleme. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 27*(2), 152-179. https://doi.org/10.18490/sosars.1575283

Fu, Z.,Zhao, T. Z.veFinn, C. (2024). *Mobile ALOHA: Learning Bimanual Mobile Manipulation With Low-Cost Whole-Body Teleoperation*. https://doi.org/10.48550/arXiv.2401.02117 (E.T.: 21.11.2024).

Galaz, V.,Centeno, M. A., Callahan, P. W., Causevic, A., Patterson, T., Brass, I., Baum, S., Farber, D., Fischer, J., Garcia, D., McPhearson, T., Jimenez, D., King, B., Larcey, P.veLevy, K. (2021). Artificial Intelligence, Systemic Risks, and Sustainability. *Technology in Society, 67*, 101741. https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2021.101741

Gözün Kahraman.Ö., Korkut, A. ve Özçetin, E. (2023). Evcil Hayvan Sahibi Olmanın Çocukların Psikolojik İyi Oluşları Üzerindeki Etkisi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 26(3), 966-982.

Henkoğlu, H. Ş. (2023). İnsan Odaklı Yapay Zekâ: İnsan Bilgisayar Etkileşimi ve Yapay Zekânın Kesişimi Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde B. Küçükcan ve B. F. Yıldırım (Ed.), *Yapay Zekâ: Disiplinlerarası Yaklaşımlar* (ss. 13-47). İstanbul: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık.

Ho, A. (2020). Are We Ready for Artificial Intelligence Health Monitoring in Elder Care?. *BMC Geriatrics*, *20*(1), 358.

Howard, J. (2019). Artificial Intelligence: Implications for the Future of Work. *American Journal of Industrial Medicine,* 62(11): 917-926.

Hunter, L. Y., Albert, C., Rutland, J. ve Hennigan, C. (2022). The Fourth Industrial Revolution, Artificial Intelligence, and Domestic Conflict. *Global Society*, *37*(3), 375–396. https://doi.org/10.1080/13600826.2022.2147812

Jaeger, Č. L. (2007). Information Networking Society: Society Of Extreme Inequalities? *Društvena İstraživanja: Časopis Za Opća Društvena Pitanja*, *16*(3[89]), 405–429..

Jarrahi, M. H.,Lutz, C., Boyd, K., Oesterlund, C. veWillis, M. (2023). ArtificialIntelligence in the Work Context. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 74(3), 303-310.

Koç, M. (2023). Artificial Intelligence in Geriatrics. *Türk Geriatri Dergisi, 26*(4), 352-360. https://doi.org/10.29400/tjgeri.2023.362

Ktistakis, I. P.,Goodman, G., ve Britzolaki, A. (2022). Applications of AI in Healthcare and Assistive Technologies. İçinde G. A. Tsihrintzis, M. Virvou, A. Esposito, ve L. C. Jain (Editörler), *Advances İn Assistive Technologies* (*Learning and Analytics in Intelligent Systems*, Vol. 28, ss. 11–31). Springer. Https://Doi.Org/10.1007/978-3-030-87132-1_2

Lakatos, M. veVejnelka, L. (2018). Značaj Života Za Djecu: Implikacije Za Pomagačke Profesije. *Ljetopis Socijalnog Rada*, *25*(1), 101–130.

Meem, K. R. H., Islam, S., Adnan, A. O. S., ve Momen, S. (2022). Premature Birth Prediction Using Machine Learning Techniques. İçinde R. Silhavy (Ed.), *Artificial Intelligence Trends in Systems* (*Lecture Notes in Networks And Systems*, Vol. 502. Springer. Https://Doi.Org/10.1007/978-3-031-09076-9_26

Navarro, J. ve Marijuán, P. C. (2022). The Natural, Artificial, and Social Domains of Intelligence: A Triune Approach. *Proceedings*, *81*(2), 1-5.https://doi.org/10.3390/proceedings2022081002

Norlander, P.,Jukic, N., Varma, A. ve Nestorov, S. (2021). The Effects of Technological Supervision on Gigworkers: Organizational Control and Motivation of Uber, Taxi, And Limousine Drivers. *The International Journal of Human Resource Management, 32*(19), 4053-4077.

NTV. (2024). *Robot Evcil Hayvanlar Stresi Azaltıyor.* https://www.ntv.com.tr/teknoloji/robot-evcil-hayvanlar-stresi-azaltiyor (E.T.: 22.11.2024).

Purewal, R.,Christley, R., Kordas, K., Joinson, C., Meints, K., Gee, N. ve Westgarth, C. (2017). Companion Animals and Child/Adolescent Development: A Systematic Review of the Evidence. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 14(3), 234.

Riccio, T. (2021). Sophia Robot: An EmergentEthnography. *TDR: The Drama Review*. 65(3):42-77.

Rook, D. (2014). Who Gets Charlie? The Emergence of Pet Custody Disputes in Family Law: Adapting the Oretical Tools From Childlaw. *International Journal of Law, PolicyandTheFamily,* 28(2), 177-193.

Sen, K. (2019). Structural Transformation around the World: Patterns And Drivers. *Asian Development Review*, 36 (2), 1–31.

Sözcü (2021, Ekim 13). *Robot Sophia Anne Olmak İstiyor*. https://www.sozcu.com.tr/robot-sophia-anne-olmak-istiyor-wp6704537 (E.T.: 22.11.2024).

Sucu, İ. (2019). Yapay Zekânın Toplum Üzerindeki Etkisi ve Yapay Zekâ (A.I.) Filmi Bağlamında Yapay Zekâya Bakış. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 2(2), 203-215.

Tecuci, G. (2011). *Artificial Intelligence: An Interdisciplinary Approach*. WIREs Computational Statistics.

Tegmark, M. (2017). *Life 3.0: Being Human in the Age of Artificial Intelligence*. London: Penguin Random House.

Topak, Ö. E. (2013). Governing Turkey's Information Society. *Current Sociology*, *61*(5-6), 565-583.

Tuton R. (2023). The Sociology of Futurelessness. *Sociology,* 57(2), 438–453.

Vandevoorde, K.,Vollenkemper, L., Schwan, C., Kohlhase, M., ve Schenck, W. (2022). Using Artificial Intelligence for Assistance Systems Tobring Motor Learning Principles into Real World Motor Tasks. *Sensors, 22*(7), 2481. https://doi.org/10.3390/s22072481

Willcocks, L. (2020). Robo-Apocalypse Cancelled? Reframing the Automation and Future of Work Debate. *Journal of Information Technology, 35*(4), 286-302. https://doi.org/10.1177/0268396220925830

Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C., ve Bogaardt, M. J. (2017). Big Data in Smart Farming–A Review. *Agricultural Systems*, *153*, 69-80.

World Economic Forum. (2023). *Future of Jobs 2023*.https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/ (E.T.: 22.11.2024).

KAYNAKÇA

Alan, G. A. E. ve Bilgin, O. K. (2024). Yapay Zekâ, Makine Öğrenmesi ve Reklamcılık Konulu Araştırmaların Bibliyometrik Analizi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (12), 114-147.

Anyanwu, K. (2011). Overview and Applications of Artificial Intelligence. *Bachelor of Engineering (B. Eng), Electricaland Electronic Engineering, University of TechnologyOwerri*, 1-31.

Ardatürk, Ü. A. Ş. (2022). Tasarımcı Zihninin Bir Yansıması Olarak;" Yapay Zekâ". *Online Journal of Art ve Design*, *10*(4), 283-300.

Ayden, C. (2020). İnsan Kaynakları Yönetimi ve Yapay Zekâ. İçinde B. Akdemir (Editör). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Güncel Yaklaşımlar* (ss373-390). İstanbul: Beta Basım AŞ.

Baek, T. H., ve Morimoto, M. (2012). StayAwayFrom Me. *Journal of Advertising*, *41*(1), 59-76.

Bashang, S. ve Puttanna, K. (2023). The Role of Artificial Intelligence in Digital Marketing: A Review. *International ResearchJournal of Economics and Management Studies IRJEMS*, *2*(3), 125-133.

Borges, A. F.,Laurindo, F. J., Spínola, M. M., Gonçalves, R. F. ve Mattos, C. A. (2021). The Strategic Use of Artificial Intelligence in The Digital Era: Systematic Literature Review and Future Research Directions. *International Journal of Information Management*, *57*, 1-16.

Brown, J.,ve Petrov, I. (2024). Harnessing Artificial Intelligence: Transforming Data into Decisions Exploring AI's Role in Shaping Modern IT Solutions. *MZ Journal Of Artificial Intelligence*, *1*(1), 1-6.

Çeber, B. (2024). Yapay Zekâ Etiği Bağlamında Reklamcılık Sektörü Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma. *Intermedia International E-Journal*, *11*(20), 63-84.

Dereli, T. (2020). Birey ve Toplum Güvenliği, Yapay Zekâ ve İnsanlık. *Bilişim Teknolojileri ve İletişim Dergisi*, 93-94.

Gagnon, E. (2014). Goodbye, B2B Brand Marketing: Developing Content-Based Marketing Programs For the Post-Marketing Era. *International Management Review*, *10*(2), 68-71.

Gao, B.,Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., ve Hu, Y. (2023). Artificial Intelligence in Advertising: Advancements, Challenges, and Ethical Considerations in Targeting, Personalization, Content Creation, and Ad Optimization. *Sage Open*, *13*(4), 1-20.

Güler, T. D. (2024). Yapay Zekâ (AI) Tabanlı Uzaktan Eğitimde Etkileşim Tasarımı: Öğrenci Başarısını Artırmak için Yeni Yaklaşımlar. *Kuantum Teknolojileri ve Enformatik Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 51-60.

Güven, H. (2023). Yapay Zekâ ve Elektronik Ticaretteki Uygulamaları. İçinde S. Karsu,ve E. E. Şentürk (Editörler). *Pazarlamaya Yeni Bir Bakış: Yapay Zekâ.* (ss. 81-113), Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Güven, H. ve Güven, E. T. A. (2023). Yapay Zekâ Uygulamalarının E-Ticarette Kullanımı. *International Journal of Management and Administration*, *7*(13), 69-94.

Karaman, Ö. (2021). Yapay Zekâ Destekli Kişiselleştirme Algoritmalarının Tüketici Zihninde Filtre Balonu Yaratma Etkisinin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *12*(32), 1339-1351.

Kırdar, Y. ve Sönmezer, Z. (2024). Reklamcılık ve Yapay Zekâ Pratiklerini Toplumbilimsel Çözümleme Yöntemiyle İnceleme: "Sephora Reklam Filmleri". *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, *10*(41), 51-59.

Kim, H. ve Huh, J. (2017). Perceived Relevance and Privacy Concern Regarding Online Behavioral Advertising (OBA) and Their Role in Consumer Responses. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, *38*(1), 92-105.

Koç, N. ve Başfırıncı, Ş.C. (2023). İletişim Alanındaki Mesleklerde Yapay Zekâ Uygulamaları: Mevcut Durum Analizi ve Alan Yazın Taraması. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 121-148.

Koçer, L. L. ve Özmerdivanlı, H. (2019). Kişiselleştirilmiş Reklamlara Yönelik Tutumları Etkileyen Faktörlerle Satın Alma Davranışı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *19*(2), 427-454.

Koçyiğit, A. ve Koçyiğit, M. (2024).Yapay Zekâ ve Yeni Medya: Fırsatlar, Tehditler ve Gelecek Perspektifi. *Akademik İletişim Araştırmaları Dergisi,* 2(2), 70-83.

Okkay, İ. (2020). Dijital Gözetim Çerçevesinde Kişiselleştirilmiş Reklamcılık. *OPUS International Journal of Society Researches*, *16*(32), 5359-5376.

Pirim, A. G. H. (2006). Yapay Zekâ. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *1*(1), 81-93.

Say, C. (2018). *50 Soruda Yapay Zekâ.* (4. Baskı) İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.

Strycharz, J., Van Noort, G., Smit, E., ve Helberger, N. (2019). Protective Behavior Against Personalized Ads: Motivation toTurn Personalization off. *Cyber Psychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, *13*(2), 1-22.

Sucu, İ. (2019). Yapay Zekânın Toplum Üzerindeki Etkisi ve Yapay Zekâ (AI) Filmi Bağlamında Yapay Zekâya Bakış. *Uluslararası Ders Kitapları Ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, *2*(2), 203-215.

Tran, T. P. (2017). Personalized Ads On Facebook: An Effective Marketing Tool for Online Marketers. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *39*, 230-242.

İnternet Kaynakları

Çam, M.S. (2022). *Yapay Zekâ Reklamcılığı (2022) İletişim Ansiklopedisi* https://İletisimansiklopedisi.Com/2022/03/24/Yapay-Zekâ-Reklamciligi-Ai-Advertising/ (E.T: 29.06.2024)

Gondal, K. M. (2018). Artificial Intelligence and Educational Leadership. *Annals of King Edward Medical University*, *24*(4).https://annalskemu.org/journal/index.php/annals/article/view/2591/1860 (E.T.: 15.06.2024).

Kavasoğlu, B. R. (2023) *Yapay Zekâ ve Görsel Tasarım Uygulamaları* Https://İksadyayinevi.Com/Wp-Content/Uploads/2023/12/Yapay-Zekâ-Ve-Gorsel-Tasarım-Uygulamaları.Pdf (E.T: 03.07.2024).

URL-1: https://Tr.Adcreative.Ai/Post/The-Ultimate-Guide-To-Start-Generating-Ai-Powered-Ad-Creatives-At-Scale#Yapay-Zekâ-Destekli-Reklam-Kreatifleri-Nedir (E.T: 26.06.2024).

URL-2: https://Turkiye.Ai/Lexus-Yapay-Zekâ-Tarafindan-Yazilan-İlk-Reklam-Filmini-Cekti/ (E.T: 29.06.2024).

URL-3: https://www.unilever.com.tr/ (E.T: 21.09.2024).

URL-4: https://www.dove.com/us/en/stories/campaigns/scalp-hair-ai-therapist.html (E.T: 23.09.2024).

URL-5: https://www.lorealparis.com.tr/dijital-deneyimler (E.T: 24.09.2024).

URL-6:https://www.esteelauder.com.tr/virtual-skinanalysis?srsltid=AfmBOoqxCD4Z3Dimo3FFj4i76_CfLEzfywxy1Cu60klQTSpY-2LIuyUq (E.T: 27.09.2024).

KAYNAKÇA

Adaş, E. B. ve Ebay, B. (2022). Yapay Zekâ Sosyolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21(1), 326-337.

Agrawal, A., Gans, J. ve Goldfarb, A. (2020). Şirketinizin Sahip Olduğu Verilerin Yapay Zekâ Çağında Gerçekten Bir Önemi Var Mı? İçinde T. Davenport (Editör), *Dijital Dönüşüm. Yapay Zekâ* (Çev. L. Göktem), ss. 119-126. İstanbul: Optimist Kitap.

Aluçlu, M. (2024). Bilgi Yönetiminde Yapay Zekânın Rolü: Sistematik Yazın İncelemesi. *Bilgi Yönetim Dergisi*, 7(1), 1405-155.

Aron, R. (1994). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri.* (Çev. K. Alemdar). Ankara: Bilgi Yayınları.

Büyükşener, E. (2024), Yapay Zekâ Ekonomisinin Kaldıraç Etkisi, https://www.businessweek.com.tr/haberler/yapay-zek-ekonomisinin-kaldirac-etkisi-2353116 (E.T.: 10.10.2024).

Bal, H. (2015). *Bilgi Sosyolojisi*. İstanbul: Sentez Yayıncılık.

Barnes, B. (1994). *Bilimsel Bilginin Sosyolojisi*. (Çev. H. Arslan). Ankara: Vadi Yayınları.

Berger, P. ve Luckmann, T. (2008). *Gerçekliğin Sosyal İnşası*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Bourdieu, P. (2013). *Bilimin Toplumsal Kullanımları*. Ankara: Heretik Yayınları.

Bozkurt, A. (2023). ChatGPT, Üretken Yapay Zekâ Ve Algoritmik Paradigma Değişikliği. *Alanyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 4(1), 63-72.

Bozkurt, V. (1996). *Enformasyon Toplumu ve Türkiye*. İstanbul: Sistem Yayınları.

Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2020). Yapay Zekânın Vaat Ettikleri. İçinde T. Davenport (Editör), *Dijital Dönüşüm. Yapay Zekâ* (ss. 19-56). İstanbul: Optimist Yayıncılık.

Büyükşener, E. (2024), Yapay Zekâ Ekonomisinin Kaldıraç Etkisi, https://www.businessweek.com.tr/haberler/yapay-zek-ekonomisinin-kaldirac-etkisi-2353116 (E.T.: 10.10.2024).

Cevizci, A. (2001). *Ortaçağ Felsefesi Tarihi*. Bursa: Asa Yayınları.

Çakır, R. ve Yükseltürk, E. (2010). Bilgi Toplumu Olma Yolunda Öğrenen Organizasyonlar, Bilgi Yönetimi ve E-Öğrenme Üzerine Teorik Bir Çözümleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 10(2), 501-512.

Çalık, D. ve Çınar, P. (2009). Geçmişten Günümüze Bilgi Yaklaşımları: Bilgi Toplumu ve İnternet. İçinde M. Akgül, E. Derman, U. Çağlayan ve A. Özgit (Editörler). XIV. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri (ss. 77-88). İstanbul: 12-13 Aralık 2009.

Denkel, A. (1997). *Düşünceler ve Gerekçeler*. İstanbul: Göçebe Yayınları.

Drucker, P. (1994). *Kapitalist Ötesi Toplum*. (Çev. B. Çorakçı). İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Dyer-Whiteford, N., Kjosen, A. M. ve Steinhoff, J. (2022). *Yapay Zekâ ve Kapitalizmin Geleceği*.(Çev. B. Cezar). İstanbul: İletişim Yayınları.

Foucault, M. (2000). *Bilginin Arkeolojisi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Georges, G. (1985). *Sosoyoloji ve Felsefe*. (Çev. K. Cangızbay). İstanbul: Değişim Yayınları.

Gökberk, M. (1999). *Felsefe Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Jandric, P. ve Ford, D. (2020). Post Digital Ecopedagogies: Genealogies, Contradictions, and Possible Futures. *Postdigital Science and Education,4,* 692-710.

Jandric, P. ve Knox, J. (2022). The Post Digital Turn: Philosophy, Education, Research. *Policy Futures in Education*, 20(7), 780-795.

Jasper, K. (1981). *Felsefeye Giriş*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Johansson, I. (1983). *Anglosakson Bilim Felsefesi*. İçinde Ş. Mardin (Editör). Felsefe Yazıları (ss. 5-40). İstanbul: Yazko/Felsefe Yayınevi.

Kemerlioğlu, E. (1996). *Bilgi Sosyolojisi*. İstanbul: Değişim Yayınları.

Kemp, A. (1976). *The Nature of Knowledge*. London: Clive Bingley.

Kevük, S. (2006). Bilgi Ekonomisi. *Journal of Yasar University*, 1(14), 319-350.

Kırıkçı, S. (2024). Bilgi Ekonomisi ve Bilgi İşçileri. *Emek ve Toplum*, 13(36), 287-304.

Lu, H., Li, Y., Chen, M., Kim, H. ve Serikawa, S. (2018). Brain Intelligence: Go Beyond Artificial Intelligence. *Mobile Networks and Applications*, 23(2), 368-375.

Megahed, F. M., Chen, Y. J., Ferris, J. A., Knoth, S., ve Jones-Farmer, L. A. (2023). How Generative AI Models such as ChatGPT Can Be (Mis) Used in SPC Practice, Education, and Research? An Exploratory Study. *Quality Engineering*, *36*(2), 287–315.

Marx, K. (2018). *Grundrisse Ekonomi Politiğin Eleştirisi İçin Ön Çalışma*. (Çev. S. Nişanyan). İstanbul: Birikim Yayınları.

Marx, K. ve Engels, F. (2011). *Alman İdeolojisi*. (Çev. E. Aktan). Ankara: Alter Yayınları.

McCorduck, P. (2020). *Machines Who Think: A Personal Inquiry Into the History And Prospects of Artificial Intelligence*. Massachusetts: A. K. Peters Publishing.

McRoberts, R., Schmoldt, D. ve Rauscher, M. (1991). Enhancing the Scientific Process with Artificial Intelligence: Forest Science Applications. *Al Applications*, 5(2), 5-26.

Meyer, C., Cohen, D. ve Nair, S. (2020). From Automats to Algorithms: The Automation of Services Using Artificial Intelligence. *Journal of Service Management*, 31(2), 145-161.

Moor, J. (2016). The Dartmouth College Artificial Intelligence Conference: The Next Fifty Years. *AI Magazine*, 27(4), 87.

Newquist, H. (1994). *The Brain Makers: Genius, Ego, and Greed in the Quest for Machines That Think*. New York: Macmillan.

Nietzsche, F. (2009). *Şen Bilim*. (Çev. A. İnam). İstanbul: Say Yayınları.

North, K. ve Kumta, G. (2018). *Knowledge Management. Value Creation Through Organizational Learning.* New York: Springer Cham.

Özcan, K. (2007). Bilgi Ekonomisi Perspektifinden Türkiye'deki İşletmelerin Durumu. Doktora Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özlem, D. (2003). *Felsefe ve Doğa Bilimleri*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Persaud, T. (2001). The Knowledge Gap. *Foreign Affairs*, 80(2), 107-117.

Prusak, L. (1997). *Knowledge in Organisation*. Oxford: Heinemann.

Rouhiainen, L. (2020). *Yapay Zekâ. Geleceğimizle İlgili Bugün Bilmemiz Gereken 101 Şey*. (Çev. T. D. Odabaşı). İstanbul: Pegasus Yayınları.

Swingewood, A. (1998). *Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi*. (Çev. O. Akınhay). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Toffler, A. (1971).*Future Shock*. London: Pan Books.

Toffler, A. (1996). *Üçüncü Dalga*. (Çev. A. Seden). İstanbul: Atın Kitapları.

Uçak, N. (2010). Bilgi: Çok Yüzlü Bir Kavram. *Türk Kütüphaneciliği*, 24(4), 705-722.

Virno, P. (2004). *Çokluğun Grameri*. (Çev. M. Çelik ve V. Kocatürk). İstanbul: Otonom Yayınları.

Webb, A. (2021). *Dokuz Dünya Devi*. (Çev. D. Dalgakıran).İstanbul: Kronik Kitap.

Zbuchea, A. ve Vidu, C. (2018). Knowledge Management in The Digital Era. İçinde C. Bratianu, A. Zbuchea ve A. Vitelar (Editörler). *The 6th International Academic Conference on Strategica. Strategica 2018* (ss. 696-704). Bükreş: 11-12 Ekim 2018.

KAYNAKÇA

Armes, R. (2011). *Sinema ve Gerçeklik*. (Çev: Z. Özen Barkot). İstanbul: Doruk Yayınları.

Bordwell, D. ve Thompson, K. (2008). *Film Sanatı*. (Çev: E. Yılmaz, E. S. Onat). Ankara: De Ki Yayınları.

Bozkurt, A. (2023). ChatGPT, Üretken Yapay Zekâ ve Algoritmik Paradigma Değişikliği. *Alanyazın*, 4(1), 63-72. https://doi.org/10.59320/alanyazin.1283282

Çelebi, E. ve Gültekin, A. (2020). Ontolojik Sınırların Belirsizliği: Yapay Zekâ, Mit ve Her (Aşk) Filmi Üzerinden Bir Değerlendirme. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi,* 6(1), 40-46.

Ersavcı, R. (2023). Yeni Gerçeküstüne Hoş Geldiniz. https://tr.linkedin.com/pulse/yeni-ger%C3%A7ek%C3%BCst%C3%BCne-ho%C5%9F-geldiniz-reha-ersavc%C4%B1 (E.T.: 22.09.2024).

Kolker, R. (2009). *Film, Biçim ve Kültür*. (Çev: F. Ertınaz, A. Güney, Z. Özen, O. Şakır, B. Tokem, D. Tunalı, E. Yılmaz). Ankara: De Ki Yayınları.

Konar, A. (2000). *Artificial Intelligence and Soft Computing: Behavioral and Cognitive Modeling of the Human Brain*. Calcutta: CRC Press.

Morrisett, L. (2003). Technologies of Freedom? İçinde H. Jenkins ve D. Thorburn (Editör), *Democracy and New Media* (ss. 21-32). London: Cambridge The MIT Press.

Pezzella, M. (2006). *Sinemada Estetik*. (Çev: F. Demir). Ankara: Dost Kitabevi.

Raynor, W. J. JR. (1999). *The International Dictionary of Artificial Intelligence*. New York: The Glenlake Publishing Company.

Yağbasan, H. F., & Yıldırım, K. (2023). Seriyal Korku Filmlerindeki Teolojik İkonların Göstergebilimsel Analizi: 'Siccin 6' ve 'Dabbe 4' Filmleri Örnekleri İle. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 13(2), 27-55. https://doi.org/10.53495/e-kiad.1370472

Yılmaz, M., ve Turan, N. S. (2018). Zekâ Yapay Ama Aşk Doğal: Bilim Kurgu Sinemasında Yapay Zekâ- İnsan Aşkının Temsili. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (30), 281-300. https://doi.org/10.31123/akil.462780

İnternet Kaynakları

URL-1: https://www.thefrostpart.one (E.T.03.09.2024).

Görsel-İşitsel Kaynak

The Frost – I (2023). AI Generated Film, 1. Bölüm. Yönetmen: JoshRubin, Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=IgPvoPBrlTE (E.T.21.08.2024).

KAYNAKÇA

Akman, K. (2010). Buşido: Japon Samuraylarının Felsefesi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 132-150.

Albiero, D. (2022). *Robots and AI: Illusions and Social Dilemmas: Cartesian llusions and Social Unsettling Questions*. Berlin: Springer.

Altun, D. (2019). Sanal Gerçeklik ve Yapay Zekâ. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zekâ ve Gelecek* (ss. 139-157). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Arnold, T. ve Scheutz, M. (2018). The "Big Red Button" is too Late: An Alternative Model for the Ethical Evaluation of AI Systems. *Ethics and Information Technology (Special Issue: Ethics and Artificial Intelligence)*, *20*(1), 59-69. https://doi.org/10.1007/s10676-018-9447-7

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 71-88.

Asimov, I. (2016). *Ben Robot.* (Çev. E. Odabaş, 3. Basım) . İstanbul: İthaki Yayınları.

Bhosale, S. S., Salunkhe, A. G.ve Sutar, S. S. (2020). Artificial Intelligence and its Application in Different Areas. *International Journal of Engineering and Innovative Technology*, *7*(1), 35-39.

Black, J. (2023). Past, Present and Tackling the Future of Artificial Intelligence (AI) in Education: Maintaining Agency and Establishing AI Laws. *Open Journal of Social Sciences*, *11*, 442-464. https://doi.org/10.4236/jss.2023.117031

Bonnemains, V., Saurel, C. ve Tessier, C. (2018). Embedded Ethics: Some Technical and Ethical Challenges. *Ethics and Information Technology (Special Issue: Ethics and Artificial Intelligence)*, *20*(1), 41-58. https://doi.org/10.1007/s10676-018-9444-x

Bozkurt Yüksel, A. E. (2017). Robot Hukuku. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, *7*(29), 85-112.

Bryson, J. J. (2018). Patiency is Not a Virtue: The Design of Intelligent Systems and Systems of Ethics. *Ethics and Information Technology (Special Issue: Ethics and Artificial Intelligence)*, *20*(1), 15-26. https://doi.org/10.1007/s10676-018-9448-6

Capek, K. (2021). *Rossum'unEvrensel Robotları.*(Çev. A. Eylem). İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A. ve Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence Trends in Education: A Narrative Overview. *Procedia Computer Science*, *136*, 16-24. https://doi.org/10.1016/j.procs.2018.08.233

Chen, X., Xie, H., Zou, D. ve Hwang, G. J. (2020). Application and Theory Gaps During the Rise of Artificial Intelligence in Education. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *1*, 100002. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2020.100002

Choi, Y. L., Choi, E. C., Chien, D. V., Tin, T. T. veKim, J-W. (29-30 July, 2019). Making of South Korean Robot Ethics Charter: Revised Proposition in 2018. *ICRES 2019: International Conference on Robot* (ss. 64-68). London, England. https://doi.org/10.13180/icres.2019.29-30.07.004

Clark, A. ve Chalmers, D. (1998). The Extended Mind. *Oxford University Press*, *58*(1), 7-19. https://www.jstor.org/stable/3328150

Coşkun, F. veGülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, *54*(3), 947-966. https://doi.org/10.30964/auebfd.916220

Dağ, A. (2020). *Transhümanizm: İnsanın ve Dünyanın Dönüşümü*. İstanbul: Elis Yayınları.

Dignum, V. (2018). Ethics in Artificial Intelligence: Introduction toThe Special Issue. *Ethics and Information Technology, 20*, 1-3. https://doi.org/10.1007/s10676-018-9450-z

Dijital Dönüşüm Ofisi. (2021). *Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025*. TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf (E.T.:03.08.2024).

Dijital Dönüşüm Ofisi. (2024). *Hakkımızda*. https://cbddo.gov.tr/hakkimizda/ (E.T.:03.08.2024).

Dodigovic, M. (2015). Artificial Intelligenceand Second Language Learning: An Efficient Approach to Error Remediation. *Language Awareness*, *16*(2), 99-113. https://doi.org/10.2167/la416.0

Erdoğan, M. (2017). Sıfırıncı Yasa. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *19*(3), 746-759.

Ersoy, Ç. (2020). *Robotlar, Yapay Zekâ ve Hukuk* (5. Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

European Commission. (2018). *The European AI Alliance*. https://tinyurl.com/3d899auy (E.T.:03.08.2024).

European Commission. (2019). *Ethics Guidelines for Trustworthy AI*. https://tinyurl.com/yntr785v (E.T.:03.08.2024).

European Commission. (2020). *White Paper on Artificial Intelligence- A European Approach to Excellence and Trust*. https://tinyurl.com/e2stvtts (E.T.:03.08.2024).

European Parliament. (2020). *Framework of Ethical Aspects of Artificial Intelligence, Robotics, and Related Technologies*. https://tinyurl.com/2s4zuhej (E.T.:03.08.2024).

European Union. (2024). *European Union's Convention on Roboethics 2025*. https://tinyurl.com/3xuds7ef (E.T.:03.08.2024).

Friedman, L.,Blair Black, N., Walker, E. ve Roschelle, J. (November 8, 2021). *Safe AI in Education Needs You*. Association of Computing Machinery Blog [ACM]. https://cacm.acm.org/blogcacm/safe-ai-in-education-needs-you/ (E.T.:29.05.2024).

Gardner, H. (1983). *Frames of Mind theTheory of Multiple Intelligences*. New York: Basic Books.

Good, I. J. (1965). Speculations Concerning the First Ultraintelligent Machine. *Advances in Computers*, *6*, 31-88. https://doi.org/10.1016/S0065-2458(08)60418-0

Gordon, B. M. (2011). *ArtificialIntelligence: Approaches, Tools and Applications*. New York: Nova Science Publishers.

Hodges, B. D. (2020). Onesand Zeros: Medical Education and Theory in the Age of Intelligent Machines. *Medical Education*, *54*(8), 691-693. http://dx.doi.org/10.1111/medu.14149

Institute of Electrical and Electronics Engineers[IEEE]. (2004). *Robot Ethics*. https://www.ieee-ras.org/robot-ethics(E.T.:29.05.2024).

Ishihara, K. ve Fukushi, T. (2010). Giriş: Gelişen Teknoloji Etiği Alanı Olarak Roboetik. *Araştırmada Hesap Verebilirlik*, *17*(6), 273–277. https://doi.org/10.1080/08989621.2010.523672

Joy, B. (2000). *Why the Future Doesn't Need Us*. WIRED. https://www.wired.com/2000/04/joy-2/ (E.T.:29.05.2024).

Kaku, M. (2016). *Geleceğin Fiziği.* (Çev. H. Oymak ve H. Y. Oymak). Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık.

Kaplan, A. ve Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. *Business Horizons*, *62*(1), 15-25. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.08.004

Karatay, M. (2022). Akademik Etik. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(1), 196-214. https://doi.org/10.47525/ulasbid.1054488

Korea Law Translation Center. (2008). *Intelligent Robots Development and Distribution Promotion Act*. https://tinyurl.com/4mvx4vfy (E.T.:03.08.2024).

Köroğlu, Y. (2017). *Yapay Zekâ'nın Teorik ve Pratik Sınırları*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kuçuradi, İ.(2018). *Etik* (7. Baskı). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu.

Kurzweil, R. (1990). *The Age of Intelligent Machines*. Massachusetts: Mit Press.

Leenes, R. E. ve Lucivero, F. (2015). Laws on Robots, Laws By Robots, Laws in Robots: Regulating Robot Behaviour by Design. *Law, Innovation and Technology*, *6*(2), 193-220. https://doi.org/10.5235/17579961.6.2.193

Lima, G., Kim, C., Ryu, S., Jeon, C. ve Cha, M. (2020). Collecting The Public Perception of AI and Robot Rights. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, *4*(135), 1-24. https://doi.org/10.1145/3415206

Ma, W., Adesope, O. O., Nesbit, J. C. Ve Liu, Q. (2014). Intelligent Tutoring Systems and Learning Outcomes: A Meta-Analysis. *Journal of Educational Psychology*, *106*(4), 901-918. http://dx.doi.org/10.1037/a0037123

Marr, D. C. (1976). Artificial Intelligence - A Personal View. *Artificial Intelligence*, *9*(1), 37-48. https://doi.org/10.1016/0004-3702(77)90013-3

Maslej, N., Fattorini, L., Brynjolfsson E., Etchemendy, J., Ligett, K., Lyons, T., Manyika, J., Ngo, H., Niebles, J.C., Parli, V., Shoham, Y., Wald, R., Clark, J. ve Perrault, R., (2023). *The AI Index 2023 Annual Report*. Stanford University: AI Index Steering Committee, Institute for Human-Centered AI. https://aiindex.stanford.edu/report/(E.T.:29.05.2024).

McCarthy, J. (2007). *What is Artificial Intelligence?*.http://jmc.stanford.edu/articles/whatisai.html (E.T.:29.05.2024).

Minsky, M. (1961). Steps toward Artificial Intelligence. *Proceedings of the IRE*, *49*(1), 8-30. https://doi.org/10.1109/JRPROC.1961.287775

National Conferance of State Legislatures. (2020). *Autonomous Vehicles: Self-Sriving Vehicles Enacted Legislation*. https://tinyurl.com/mw4v83ms (E.T.:03.08.2024).

Nilsson, N. (1990). *The Mathematical Foundations of Learning Machines*. Massachusetts: Morgan Kaufmann.

Nilsson, N. J. (2019). *Yapay Zekâ Geçmişi ve Geleceği*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Nitobe, I. (2023). *Bushido: The Soul of Japan.* (Çev. S. Danacı). İstanbul: Maya Kitap.

Oppenheim, M. (2016). *Stephen Hawking: Artificial Intelligence Could Be The Greatest Disaster in Human History*. https://l24.im/JOCSlv (E.T.:03.08.2024).

Özgeldi, M. (2019). Yapay Zekâ ve İnsan Kaynakları. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zekâ ve Gelecek* (ss. 198-222). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Öztürk Dilek, G. (2019). Yapay Zekânın Etik Gerçekliği. *Ankara Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(4), 47-59.

Pannu, A. ve Student, M. T. (2015). Artificial Intelligence and its Application in Different Areas. *International Journal of Engineering and Innovative Technology*, *4*(10), 79–84.

Petit, N. (9 March, 2017). *Law and Regulation of Artificial Intelligence and Robots-Conceptual Framework and Normative Implications*. (Working Paper). https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2931339 (E.T.:03.08.2024).

Poole, D. I.,Goebel, R. G. ve Mackworth, A. K. (1998). *Computational Intelligence and Knowledge*. Oxford: Oxford University Press.

Regona, M.,Yigitcanlar, T., Xia, B. veLi, R.Y.M. (2022). Opportunities and Adoption Challenges of AI in The Construction Industry: A PRISMA Review. *Journal of Open Innovation Technology Market and Complexity*, *8*(45), 1-31. https://doi.org/10.3390/joitmc8010045

Remian, D. (2019). *Augmenting Education: Ethical Considerations for Incorporating Artificial Intelligence in Education*. Master Tezi. Boston: University of Massachusetts Boston.

Robertson, J. (2014). Human Rights vs. Robot Rights: Forecasts From Japan. *Critical Asian Studies*, *46*(4), 571-598. https://doi.org/10.1080/14672715.2014.960707

Rothblatt, M. (2006). Macro-Bushido: A Geoethical Consciousness for an Info-Cultural Age. *The Journal of Personal Cyberconsciousness*,*1*(3), 1-9.

Sawyer Sawyer, R. J. (2007). Robot Ethics. *Science*, *318*, 1037. http://dx.doi.org/10.1126/science.1151606

Say, C. (2022). *50 Soruda Yapay Zekâ* (24. Baskı). İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.

Shulman, C. ve Bostrom, N. (2012). How Hard is Artificial Intelligence? Evolutionary Arguments and Selection Effects. *Journal of Consciousness Studies*, *19*(7-8), 103-130.

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü. (2013). *İnsansız Hava Aracı Sistemlerinin Ayrılmış Hava Sahalarındaki Operasyonlarının Usul ve Esaslarına İlişkin Talimat (SHT-İHA)*. https://tinyurl.com/bdeh5dw8 (E.T.:29.05.2024).

Sivrikaya, E. Z. (2019). Sophia Kişi Midir?. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* 25(2), 1253-1263.https://doi.org/10.33433/maruhad.665527

South Korean Robot Ethics Charter. (2012). https://tinyurl.com/ymm3n5yc (E.T.:29.05.2024).

Southgate, E. (2019). *Artificial Intelligence in Schools: An Ethical Storm is Brewing*. EduResearch Matters, Australia Association for Research in Education. https://www.aare.edu.au/blog/?p=4325 (E.T.:29.05.2024).

Stenbom, A. (2023). Defining Artificial Intelligence. İçinde M. Jaakkola (Ed.), *Reporting on Artificial Intelligence* (ss. 27-36). Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). https://doi.org/10.58338/HSMK8605

Sullins, J. P. (2-5 March, 2015). Applied Professional Ethics for the Reluctant Roboticist. İçinde Riek, L.D.,Hartzog, W., Howard, D., Moon, A., Calo, R. (Eds.), *Proceedings of the 10th ACM/IEEE Conference on Human-Robot Interaction (HRI 2015): The Emerging Policy and Ethics of Human-Robot Interaction Workshop* (ss. 1-8). Portland, USA.

Şenocak, D. (2020). Açık ve Uzaktan Öğrenme Ortamlarında Yapay Zekâ: Sunduğu Fırsatlar ve Yarattığı Endişeler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(3), 56-78.

Tegmark, M. (2019). *Yaşam 3.0 Yapay Zekâ Çağında İnsan Olmak*. İstanbul: Pegasus.

Tekin, B. ve Gurbanov, R. (2023). Alphafold: Derin Öğrenme ve Sinir Ağları Yoluyla Protein Katlamasında Devrim Yaratmak. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *22*(44), 445-466. https://doi.org/10.55071/ticaretfbd.1323165

Temur, S. (2023). Sosyal Bilgiler Dersinin Dijital Yeterlilikler Bağlamında İncelenmesi. İçinde F. Ayaz, D. Turan Eroğlu ve H. Ayaz (Eds.), *Dijital Kültür Bir Değişim Öyküsü (Medya İletişim ve Eğitim Araştırmaları (*ss. 229-255). Konya: Eğitim Yayınevi.

Teng, X. (2019). Discussion About Artificial Intelligence's Advantages and Disadvantages Compete With Natural Intelligence. İçinde *Journal of Physics: Conference Series*, *1187*(39), 1-18. IOP Publishing. http://dx.doi.org/10.1088/1742-6596/1187/3/032083

Thompson, N. (2017). *Instagram's Kevin Systrom Wants to Clean Up Theve#%@! Internet*. WIRED. https://tinyurl.com/4dwswmud (E.T.:29.05.2024).

Toker, F., Kuzgun, Y., Cebe N. ve Uçkunkaya, B. (1968). *Zekâ Kuramları*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Araştırma ve Değerlendirme Bürosu.

Türk Borçlar Kanunu. (2011). Haksız Fiillerden Doğan Borç İlişkileri (Madde 49-71). https://tinyurl.com/yph3esaa (E.T.:03.08.2024).

Ural, T. (2003). *İşletme ve Pazarlama Etiği*. Ankara: Detay.

Vamplew, P.,Dazeley, R., Foale, C., Firmin, S. ve Mummery, J. (2018). Human-Aligned Artificial Intelligence is a Multiobjective Problem. *Ethics and Information Technology (Special Issue: Ethics and Artificial Intelligence)*, *20*(1), 27-40 https://doi.org/10.1007/s10676-017-9440-6

Veruggio, G. (4-6 December, 2007). EURON Robeethics Roadmap. *Humanoid Robots, 2006 6th IEEE-RAS International Conference on* (ss. 612-617). IEEE. Genova, Italy. http://dx.doi.org/10.1109/ICHR.2006.321337

Veruggio, G. (April 18, 2005). The Birth of Roboethics. *IEEE International Conference on Robotics and Automation Workshop on Robo-Ethics* (ss. 1-4). Barcelona, Spain.

Wagner, A.R., Borenstein, J. ve Howard, A. (2018). Overtrustin the Robotics Age. *Communications of the ACM*, *61*(9), 22-24. https://doi.org/10.1145/3241365

Wechsler, D. (1997). *Wechsler Adult Intelligence Scale* (Third Edition). Washington: APA PsycTests. https://doi.org/10.1037/t49755-000

White House Office of Science and Technology Policy. (October 2022), *Blue printfor an AI Bill of Rights: Making Automated Systems Work for the American People*. The White House Office of Science and Technology Policy. https://www.whitehouse.gov/ostp/ai-bill-of-rights/ (E.T.:03.08.2024).

Williamson, J. (1969). With Folded Hands. İçinde R. Elwood (Editör), *Invasion of the Robots* (ss. 46-84). New York: Paperback Library.

Yılmaz, İ., Sözer, C. ve Elver, E. (2021). Yapay Zekâ ile İlgili Güncel Düzenlemeler: Avrupa Birliği ve Amerika Birleşik Devletlerinde Alınan Aksiyonlar Işığında Bir Değerlendirme. *Adalet Dergisi*, (66), 445-469.

İnternet Kaynakları

URL-1: www.Roboethics.org (E.T.: 03.08.2024).

BELİRSİZLİK VE RİSK ALTINDA TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ:

İŞLETME PERFORMANSI ÜZERİNE BİR İNCELEME

DR. ÖĞR. ÜYESİ SEMİR ÖLMEZ

EĞİTİM
yayınevi

BELİRSİZLİK VE RİSK ALTINDA TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ: İŞLETME PERFORMANSI ÜZERİNE BİR İNCELEME

Dr. Öğr. Üyesi Semir Ölmez

Editör: Prof. Dr. Hanifi Murat Mutlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-79-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

BELİRSİZLİK VE RİSK ALTINDA TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİ: İŞLETME PERFORMANSI ÜZERİNE BİR İNCELEME
Dr. Öğr. Üyesi Semir Ölmez
VIII+112 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-79-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdallah, A. B., Obeidat, B. Y., & Aqqad, N. O. (2014). The impact of supply chain management practices on supply chain performance in Jordan: The moderating effect of competitive intensity. *International Business Research*, *7*(3), 13.

Adhitya, A., Srinivasan, R., & Karimi, I. A. (2009). Supply chain risk identification using a HAZOP-based approach. *AIChE journal*, *55*(6), 1447-1463.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı.* Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Aqlan, F. (2016). A software application for rapid risk assessment in integrated supply chains. *Expert Systems with Applications*, *43*, 109-116.

Aqlan, F., & Lam, S. S. (2015). A fuzzy-based integrated framework for supply chain risk assessment. *International journal of production economics*, *161*, 54-63.

Auh, S., & Menguc, B. (2005). Balancing exploration and exploitation: The moderating role of competitive intensity. *Journal of Business Research*, *58*(12), 1652-1661. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2004.11.007

Azadeh, A., & Alem, S. M. (2010). A flexible deterministic, stochastic and fuzzy Data Envelopment Analysis approach for supply chain risk and vendor selection problem: Simulation analysis. *Expert Systems with Applications*, *37*(12), 7438-7448.

Badea, A., Prostean, G., Goncalves, G., & Allaoui, H. (2014). Assessing risk factors in collaborative supply chain with the analytic hierarchy process (AHP). *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *124*, 114-123.

Barratt, M., & Oke, A. (2007). Antecedents of supply chain visibility in retail supply chains: A resource-based theory perspective. *Journal of operations management*, *25*(6), 1217-1233.

Berle, Ø., Norstad, I., & Asbjørnslett, B. E. (2013). Optimization, risk assessment and resilience in LNG transportation systems. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Bernstein, P. L., & Bernstein, P. L. (1996). *Against the gods: The remarkable story of risk*. Wiley New York.

Blackhurst, J. V., Scheibe, K. P., & Johnson, D. J. (2008). Supplier risk assessment and monitoring for the automotive industry. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

Blos, M. F., Quaddus, M., Wee, H. M., & Watanabe, K. (2009). Supply chain risk management (SCRM): A case study on the automotive and electronic industries in Brazil. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Bogataj, D., & Bogataj, M. (2007). Measuring the supply chain risk and vulnerability in frequency space. *International Journal of Production Economics*, *108*(1-2), 291-301.

Boon-itt, S., & Paul, H. (2006). A study of supply chain integration in Thai automotive industry: A theoretical framework and measurement. *Management Research News*.

Bowersox, D. J., & Closs, D. J. (t.y.). *Cooper. MB (2002) Supply Chain Logistics Management*. Singapore McGraw-Hill/Irwin.

Bozarth, C. C., & Handfield, R. B. (2008). *Introduction to operations and supply chain management*. Pearson Prentice Hall.

Brandon-Jones, E., Squire, B., Autry, C. W., & Petersen, K. J. (2014). A contingent resource-based perspective of supply chain resilience and robustness. *Journal of Supply Chain Management*, *50*(3), 55-73.

Braunscheidel, M. J., & Suresh, N. C. (2009). The organizational antecedents of a firm's supply chain agility for risk mitigation and response. *Journal of operations Management*, *27*(2), 119-140.

Bronzo, M., de Resende, P. T. V., de Oliveira, M. P. V., McCormack, K. P., de Sousa, P. R., & Ferreira, R. L. (2013). Improving performance aligning business analytics with process orientation. *International Journal of information management*, *33*(2), 300-307.

Brun, A., Caridi, M., Salama, K. F., & Ravelli, I. (2006). Value and risk assessment of supply chain management improvement projects. *International Journal of Production Economics*, *99*(1-2), 186-201.

Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı (İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum). *Ankara: Pegem Yayıncılık*.

Cadogan, J. W., Cui, C. C., & Li, E. K. Y. (2003). Export market-oriented behavior and export performance: The moderating roles of competitive intensity and technological turbulence. *International marketing review*.

Cao, M., Vonderembse, M. A., Zhang, Q., & Ragu-Nathan, T. S. (2010). Supply chain collaboration: Conceptualisation and instrument development. *International Journal of Production Research*, *48*(22), 6613-6635.

Chan, F. T., & Kumar, N. (2007). Global supplier development considering risk factors using fuzzy extended AHP-based approach. *Omega*, *35*(4), 417-431.

Chan, R. Y., He, H., Chan, H. K., & Wang, W. Y. (2012). Environmental orientation and corporate performance: The mediation mechanism of green supply chain management and moderating effect of competitive intensity. *Industrial Marketing Management*, *41*(4), 621-630.

Chang, W., Ellinger, A. E., & Blackhurst, J. (2015). A contextual approach to supply chain risk mitigation. *The International Journal of Logistics Management*.

Chapman, C. B. (1990). A risk engineering approach to project risk management. *International Journal of Project Management*, *8*(1), 5-16.

Chaudhuri, A., Mohanty, B. K., & Singh, K. N. (2013). Supply chain risk assessment during new product development: A group decision making approach using numeric and linguistic data. *International Journal of Production Research*, *51*(10), 2790-2804.

Chen, C., Gu, T., Cai, Y., & Yang, Y. (2019). Impact of supply chain information sharing on performance of fashion enterprises: An empirical study using SEM. *Journal of Enterprise Information Management*.

Chen, H. L. (2018). Supply chain risk's impact on corporate financial performance. *International Journal of Operations & Production Management*.

Chen, J., Sohal, A. S., & Prajogo, D. I. (2013). Supply chain operational risk mitigation: A collaborative approach. *International Journal of Production Research*, *51*(7), 2186-2199.

Chen, P.-S., & Wu, M.-T. (2013). A modified failure mode and effects analysis method for supplier selection problems in the supply chain risk environment: A case study. *Computers & Industrial Engineering*, *66*(4), 634-642.

Cheng, T. C. E., Yip, F. K., & Yeung, A. C. L. (2012). Supply risk management via guanxi in the Chinese business context: The buyer's perspective. *International Journal of Production Economics*, *139*(1), 3-13.

Cheng, S. K., & Kam, B. H. (2008). A conceptual framework for analysing risk in supply networks. Journal of Enterprise Information Management.

Cheong, T., & Song, S. H. (2013). The value of information on supply risk under random yields. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *60*, 27-38.

Chiang, C.-Y., Kocabasoglu-Hillmer, C., & Suresh, N. (2012). An empirical investigation of the impact of strategic sourcing and flexibility on firm's supply chain agility. *International Journal of Operations & Production Management*.

Chiles, T. H., & McMackin, J. F. (1996). Integrating variable risk preferences, trust, and transaction cost economics. *Academy of management review*, *21*(1), 73-99.

Chopra, S., Meindl, P., & Kalra, D. V. (2013). *Supply chain management: Strategy, planning, and operation* (C. 232). Pearson Boston, MA.

Chopra, S., & Sodhi, M. S. (t.y.). Managing risk to avoid supply-chain breakdown (2004). *Mıt Sloan Management Revıew*, *46*(1).

Christopher, M. (2011). *Logistics & supply chain management*. Pearson education limited.

Christopher, M., & Lee, H. (2004). Mitigating supply chain risk through improved confidence. *International journal of physical distribution & logistics management*.

Christopher, M., & Peck, H. (2004). *Building the resilient supply chain.*

Cigolini, R., & Rossi, T. (2010). Managing operational risks along the oil supply chain. *Production Planning and Control*, *21*(5), 452-467.

Çıkmak, S., Ungan, M. C., & Üstündağ, A. (2020). *Otomotiv Sektöründe Tedarik Zinciri Riskini Azaltma Stratejileri Ve Ni*^{TEL} *Bir Araştırma*.

Çıkmak, S., Ungan, M. C., & Üstündağ, A. (2020). Otomotiv Sektöründe Tedarik Zinciri Riskini Azaltma Stratejileri ve Nitel Bir Araştırma. Business & Management Studies: An International Journal, 8(2), 1255-1288.

Davis, T. (1993). Effective supply chain management. *Sloan management review*, *34*, 35-35.

De Meyer, A. C. L., Loch, C. H., & Pich, M. T. (2002). Managing project uncertainty: From variation to chaos. *MIT Sloan Management Review*, *43*(2), 60.

Duclos, L. K., Vokurka, R. J., & Lummus, R. R. (2003). A conceptual model of supply chain flexibility. *Industrial Management & Data Systems*.

Duncan, R. B. (1972). Characteristics of organizational environments and perceived environmental uncertainty. *Administrative science quarterly*, 313-327.

Durowoju, O. A., Chan, H. K., & Wang, X. (2012). Entropy assessment of supply chain disruption. *Journal of Manufacturing Technology Management*.

Ellegaard, C. (2008). Supply risk management in a small company perspective. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Ellis, S. C., Henry, R. M., & Shockley, J. (2010). Buyer perceptions of supply disruption risk: A behavioral view and empirical assessment. *Journal of operations management*, *28*(1), 34-46.

Epp, A. M., & Price, L. L. (2011). Designing solutions around customer network identity goals. *Journal of Marketing*, *75*(2), 36-54.

Erdal, H. (2018). Tedarik zinciri risk yönetimi: Kavramsal çerçeve ve tedarik yönlü bir literatür araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *24*(4), 764-796.

Fawcett, S. E., Ellram, L. M., & Ogden, J. A. (2007). *Supply chain management: From vision to implementation*. Pearson Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.

Fawcett, S. E., & Waller, M. A. (2011). Cinderella in the C-suite: Conducting influential research to advance the logistics and supply chain disciplines. *Journal of Business Logistics*, *32*(2), 115-121.

Fayezi, S., Zutshi, A., & O'Loughlin, A. (2015). How Australian manufacturing firms perceive and understand the concepts of agility and flexibility in the supply chain. *International Journal of Operations & Production Management*.

Feng, T., Cai, D., Wang, D., & Zhang, X. (2016). Environmental management systems and financial performance: The joint effect of switching cost and competitive intensity. *Journal of cleaner production*, *113*, 781-791.

Francis, V. (2008). Supply chain visibility: Lost in translation? *Supply chain management: An international journal*.

Fugate, B., Sahin, F., & Mentzer, J. T. (2006). Supply chain management coordination mechanisms. *Journal of business logistics*, *27*(2), 129-161.

Ganeshan, R. (1995). An introduction to supply chain management. *http://lcm. csa. iisc. ernet. in/scm/supply_chain_intro. html*.

García-Zamora, E., González-Benito, Ó., & Muñoz-Gallego, P. A. (2013). Organizational and environmental factors as moderators of the relationship between multidimensional innovation and performance. *Innovation*, *15*(2), 224-244. https://doi.org/10.5172/impp.2013.15.2.224

Gaudenzi, B., & Borghesi, A. (2006). Managing risks in the supply chain using the AHP method. *The International Journal of Logistics Management*.

George, D., & Mallery, M. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson

Ghadge, A., Dani, S., Chester, M., & Kalawsky, R. (2013). A systems approach for modelling supply chain risks. *Supply chain management: an international journal*.

Ghadge, A., Dani, S., & Kalawsky, R. (2012). Supply chain risk management: Present and future scope. *The international journal of logistics management*.

Govil, M., & Proth, J.-M. (2002). *Supply chain design and management: Strategic and tactical perspectives*. Elsevier.

Gunday, G., Ulusoy, G., Kilic, K., & Alpkan, L. (2011). Effects of innovation types on firm performance. International Journal of production economics, 133(2), 662-676.

Güven, B. (2010). *Arz zinciri risklerinin yönetiminde enformasyon teknolojilerinin kullanımı* [PhD Thesis]. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2013). Multivariate Data Analysis: Pearson Education Limited.

Hallavo, V. (2015). Superior performance through supply chain fit: A synthesis. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Hallikas, J., Karvonen, I., Pulkkinen, U., Virolainen, V.-M., & Tuominen, M. (2004). Risk management processes in supplier networks. *International Journal of Production Economics*, *90*(1), 47-58. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2004.02.007

Hallikas, J., & Lintukangas, K. (2016). Purchasing and supply: An investigation of risk management performance. *International Journal of Production Economics*, *171*, 487-494.

Handfield, R. B., Blackhurst, J., Elkins, D., & Craighead, C. W. (2007). A framework for reducing the impact of disruptions to the supply chain: Observations from multiple executives. *Supply Chain Risk Management: Minimizing Disruption in Global Sourcing. Taylor and Francis, Boca Raton, FL*, 29-49.

Harland, C., Brenchley, R., & Walker, H. (2003). Risk in supply networks. *Journal of Purchasing and Supply Management*, *9*(2), 51-62. https://doi.org/10.1016/S1478-4092(03)00004-9

Hashemi, S. H., Karimi, A., & Tavana, M. (2015). An integrated green supplier selection approach with analytic network process and improved Grey relational analysis. *International Journal of Production Economics*, *159*, 178-191.

Hauer, L. M. (2003). Risk-adjusted supply chain management. *SUPPLY CHAIN Management Revıew, V. 7, No. 6 (Nov./Dec. 2003), P. 64-71: ILL*.

Hayes, R. H., & Wheelwright, S. C. (1984). *Restoring our competitive edge: Competing through manufacturing* (C. 8). Wiley New York.

Hillson, D. (2006). Integrated risk management as a framework for organisational success. *Proceedings of the PMI Global Congress*.

Hishamuddin, H., Sarker, R. A., & Essam, D. (2013). A recovery model for a two-echelon serial supply chain with consideration of transportation disruption. *Computers & Industrial Engineering*, *64*(2), 552-561.

Ho, C.-F. (1996). A contingency theoretical model of manufacturing strategy. *International Journal of Operations & Production Management*.

Ho, C.-F., Tai, Y.-M., Tai, Y.-M., & Chi, Y.-P. (2005). A structural approach to measuring uncertainty in supply chains. *International Journal of Electronic Commerce*, *9*(3), 91-114.

Ho, W., Dey, P. K., & Lockström, M. (2011). Strategic sourcing: A combined QFD and AHP approach in manufacturing. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Ho, W., Zheng, T., Yildiz, H., & Talluri, S. (2015). Supply chain risk management: A literature review. *International Journal of Production Research*, *53*(16), 5031-5069.

Hoffmann, P., Schiele, H., & Krabbendam, K. (2013). Uncertainty, supply risk management and their impact on performance. *Journal of purchasing and supply management*, *19*(3), 199-211.

Huang, Y.-Y., & Li, S.-J. (2009). The application situation and determinants of postponement: A field survey for large manufacturers in Greater China. *Journal of Manufacturing Technology Management*.

Hugos, M. (t.y.). *Essentials of supply chain management. 2006*. Wiley, New Jersey.

Hussain, M., Awasthi, A., & Tiwari, M. K. (2016). Interpretive structural modeling-analytic network process integrated framework for evaluating sustainable supply chain management alternatives. *Applied Mathematical Modelling*, *40*(5-6), 3671-3687.

Iakovou, E., Vlachos, D., & Xanthopoulos, A. (2010). A stochastic inventory management model for a dual sourcing supply chain with disruptions. *International Journal of Systems Science*, *41*(3), 315-324.

Indrawati, C. D., Karningsih, P. D., & Vanany, I. (2015). Development of supply chain risks interrelationships model using interpretive structural modeling and analytical network process. *IPTEK Journal of Proceedings Series*, *1*(1).

Ivanov, D. (2020). Predicting the impacts of epidemic outbreaks on global supply chains: A simulation-based analysis on the coronavirus outbreak (COVID-19/SARS-CoV-2) case. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *136*, 101922.

Jabbarzadeh, A., Haughton, M., & Pourmehdi, F. (2019). A robust optimization model for efficient and green supply chain planning with postponement strategy. *International Journal of Production Economics*, *214*, 266-283.

Jafari, H. (2015). Logistics flexibility: A systematic review. *International Journal of Productivity and Performance Management*.

Jangga, R., Ali, N. M., Ismail, M., & Sahari, N. (2015). Effect of Environmental Uncertainty and Supply Chain Flexibility Towards Supply Chain Innovation: An exploratory Study. *Procedia Economics and Finance*, *31*, 262-268. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)01228-9

Jaworski, B. J., & Kohli, A. K. (1993). Market orientation: Antecedents and consequences. *Journal of marketing*, *57*(3), 53-70.

Ji, G., & Zhu, C. (2012). A study on emergency supply chain and risk based on urgent relief service in disasters. *Systems Engineering Procedia*, *5*, 313-325.

Jia, F., & Zsidisin, G. A. (2014). Supply relational risk: What role does guanxi play? *Journal of Business Logistics*, *35*(3), 259-267.

Johnson, N., Elliott, D., & Drake, P. (2013). Exploring the role of social capital in facilitating supply chain resilience. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Jüttner, U., & Maklan, S. (2011). Supply chain resilience in the global financial crisis: An empirical study. *Supply chain management: An international journal*.

Jüttner, U., Peck, H., & Christopher, M. (2003). Supply chain risk management: Outlining an agenda for future research. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, *6*(4), 197-210.

Kayis, B., & Karningsih, P. D. (2012). SCRIS: A knowledge-based system tool for assisting manufacturing organizations in identifying supply chain risks. *Journal of Manufacturing Technology Management*.

Ketikidis, P. H., Koh, S. L., Gunasekaran, A., Cucchiella, F., & Gastaldi, M. (2006). Risk management in supply chain: A real option approach. *Journal of Manufacturing Technology Management*.

Khan, O., & Burnes, B. (2007). Risk and supply chain management: Creating a research agenda. *The international journal of logistics management*.

Khilwani, N., Tiwari, M. K., & Sabuncuoglu, I. (2011). Hybrid Petri-nets for modelling and performance evaluation of supply chains. *International Journal of Production Research*, *49*(15), 4627-4656.

Khurana, A. (1999). Managing complex production processes. *MIT Sloan Management Review*, *40*(2), 85.

Kırılmaz, O., & Erol, S. (2017). A proactive approach to supply chain risk management: Shifting orders among suppliers to mitigate the supply side risks. *Journal of Purchasing and Supply Management*, *23*(1), 54-65.

Kilubi, I. (2016). The strategies of supply chain risk management–a synthesis and classification. *International Journal of Logistics Research and Applications*, *19*(6), 604-629.

Knight, F. H. (1921). *Risk, uncertainty and profit* (C. 31). Houghton Mifflin.

Kohli, A. S., & Jensen, J. B. (2010). Assessing effectiveness of supply chain collaboration: An empirical study. *Supply chain forum: An international journal*, *11*(2), 2-16.

Kopczak, L. R., & Johnson, M. E. (2003). The supply-chain management effect. *MIT Sloan Management Review*, *44*(3), 27.

Kouvelis, P., Chambers, C., & Wang, H. (2006). Supply chain management research and production and operations management: Review, trends, and opportunities. *Production and Operations Management*, *15*(3), 449-469.

Kull, T., & Closs, D. (2008). The risk of second-tier supplier failures in serial supply chains: İmplications for order policies and distributor autonomy. *European Journal of Operational Research*, *186*(3), 1158-1174.

Kull, T. J., & Talluri, S. (2008). A supply risk reduction model using integrated multicriteria decision making. *IEEE Transactions on Engineering management*, *55*(3), 409-419.

Kumar, M., Vrat, P., & Shankar, R. (2006). A fuzzy programming approach for vendor selection problem in a supply chain. *International Journal of Production Economics*, *101*(2), 273-285.

Kumar, S. K., Tiwari, M. K., & Babiceanu, R. F. (2010). Minimisation of supply chain cost with embedded risk using computational intelligence approaches. *International Journal of Production Research*, *48*(13), 3717-3739.

Kumar, V., Bak, O., Guo, R., Shaw, S. L., Colicchia, C., Garza-Reyes, J. A., & Kumari, A. (2018). An empirical analysis of supply and manufacturing risk and business performance: A Chinese manufacturing supply chain perspective. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Kurniawan, R., Zailani, S. H., Iranmanesh, M., & Rajagopal, P. (2017). The effects of vulnerability mitigation strategies on supply chain effectiveness: Risk culture as moderator. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Kwieciński, D. (2017). Measures of competitive intensity–analysis based on literature review. *Journal of Management and Business Administration. Central Europe*, *25*(1), 53-77.

Lam, J. S. L., & Bai, X. (2016). A quality function deployment approach to improve maritime supply chain resilience. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *92*, 16-27.

Lavastre, O., Gunasekaran, A., & Spalanzani, A. (2012). Supply chain risk management in French companies. *Decision Support Systems*, *52*(4), 828-838.

Li, G., Fan, H., Lee, P. K., & Cheng, T. C. E. (2015). Joint supply chain risk management: An agency and collaboration perspective. *International Journal of Production Economics*, *164*, 83-94.

Li, R.-K., Shyu, Y.-T., & Adiga, S. (1993). A heuristic rescheduling algorithm for computer-based production scheduling systems. *The International Journal Of Production Research*, *31*(8), 1815-1826.

Li, S., & Chen, X. (2019). The role of supplier collaboration and risk management capabilities in managing product complexity. *Operations Management Research*, *12*(3), 146-158.

Li, S., Rao, S. S., Ragu-Nathan, T. S., & Ragu-Nathan, B. (2005). Development and validation of a measurement instrument for studying supply chain management practices. *Journal of operations management*, *23*(6), 618-641.

Liao, Y., Hong, P., & Rao, S. S. (2010). Supply management, supply flexibility and performance outcomes: An empirical investigation of manufacturing firms. *Journal of Supply Chain Management*, *46*(3), 6-22.

Lockamy III, A. (2014). Assessing disaster risks in supply chains. *Industrial Management & Data Systems*.

Lockamy III, A., & McCormack, K. (2010). Analysing risks in supply networks to facilitate outsourcing decisions. *International Journal of Production Research*, *48*(2), 593-611.

Long, D. (2012). Uluslararası lojistik küresel tedarik zinciri yönetimi. *Tanyaş M. ve Düzgün M. çev.) Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim, Ankara, Türkiye*.

Lorentz, H., Shi, Y., Hilmola, O.-P., Srai, J. S., Ramanathan, U., Gunasekaran, A., & Subramanian, N. (2011). Supply chain collaboration performance metrics: A conceptual framework. *Benchmarking: An international journal*.

Lummus, R. R., & Vokurka, R. J. (1999). Defining supply chain management: A historical perspective and practical guidelines. *Industrial management & data systems*.

Luthra, S., & Haleem, A. (2015). Hurdles in implementing sustainable supply chain management: An analysis of Indian automobile sector. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *189*, 175-183.

Malone, T. W., & Crowston, K. (1994). The interdisciplinary study of coordination. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, *26*(1), 87-119.

Mangla, S. K., Kumar, P., & Barua, M. K. (2015). Risk analysis in green supply chain using fuzzy AHP approach: A case study. *Resources, Conservation and Recycling*, *104*, 375-390.

Manuj, I., & Mentzer, J. T. (2008). Global supply chain risk management. *Journal of business logistics*, *29*(1), 133-155.

Manuj, I., & Mentzer, J. T. (2008). Global supply chain risk management strategies. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management.

March, J. G., & Shapira, Z. (1987). Managerial perspectives on risk and risk taking. *Management science*, *33*(11), 1404-1418.

Mason-Jones, R., & Towill, D. R. (1998). Shrinking the supply chain uncertainty circle. *IOM control*, *24*(7), 17-22.

Meena, P. L., Sarmah, S. P., & Sarkar, A. (2011). Sourcing decisions under risks of catastrophic event disruptions. *Transportation research part E: logistics and transportation review*, *47*(6), 1058-1074.

Mentzer, J. T., DeWitt, W., Keebler, J. S., Min, S., Nix, N. W., Smith, C. D., & Zacharia, Z. G. (2001). Defining supply chain management. *Journal of Business logistics*, *22*(2), 1-25.

Merschmann, U., & Thonemann, U. W. (2011). Supply chain flexibility, uncertainty and firm performance: An empirical analysis of German manufacturing firms. *International Journal of Production Economics*, *130*(1), 43-53.

Miller, K. D. (1992). A framework for integrated risk management in international business. *Journal of international business studies*, *23*(2), 311-331.

Mishra, D., Sharma, R. R. K., Kumar, S., & Dubey, R. (2016). Bridging and buffering: Strategies for mitigating supply risk and improving supply chain performance. *International Journal of Production Economics*, *180*, 183-197.

Monczka, R. M., Handfield, R. B., Giunipero, L. C. and Patterson, J. L. (2014). Purchasing and Supply Chain Management. 6th Edition.

Munir, M., Jajja, M. S. S., Chatha, K. A., & Farooq, S. (2020). Supply chain risk management and operational performance: The enabling role of supply chain integration. *International Journal of Production Economics*, *227*, 107667.

Musa, S. N. (2012). *Supply chain risk management: İdentification, evaluation and mitigation techniques* [PhD Thesis]. Linköping University Electronic Press.

Naim, M. M., Potter, A. T., Mason, R. J., & Bateman, N. (2006). The role of transport flexibility in logistics provision. *The International Journal of Logistics Management*.

Neiger, D., Rotaru, K., & Churilov, L. (2009). Supply chain risk identification with value-focused process engineering. *Journal of operations management*, *27*(2), 154-168.

Niknejad, A., & Petrovic, D. (2016). A fuzzy dynamic inoperability input–output model for strategic risk management in global production networks. *International Journal of Production Economics*, *179*, 44-58.

Nooraie, S. V., & Parast, M. M. (2015). A multi-objective approach to supply chain risk management: Integrating visibility with supply and demand risk. *International Journal of Production Economics*, *161*, 192-200.

Norrman, A., & Jansson, U. (2004). Ericsson's proactive supply chain risk management approach after a serious sub-supplier accident. *International journal of physical distribution & logistics management*.

Norrman, A. and Lindroth, R. (2002), "Supply chain risk management: purchasers' vs planners' views on sharing capacity investment risks in the telecom iindustry", Proceedings of the 11th International Annual IPSERA Conference, Twente University, 25-27 March, pp. 577-95.

Norrman, A., & Lindroth, R. (2004). Categorization of supply chain risk and risk management. *Supply chain risk*, *15*(2), 14-27.

Nunes, P., Oliveira, F., Hamacher, S., & Almansoori, A. (2015). Design of a hydrogen supply chain with uncertainty. *International Journal of Hydrogen Energy*, *40*(46), 16408-16418.

Orel, F. D., & Akkan, E. (2018). Tedarik Zincirinde Risk, Risk Yönetimi Ve Performans İlişkileri: Bir Literatür Taraması. *Beykoz Akademi Dergisi*, 6(1), 84-117.

Ömer, Ş. E. N., & Sandal, E. K. (2017). Gaziantep İlinde Üç Yıldız Analizi Yöntemi İle Endüstriyel Kümelenme Analizi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 22(38), 39-62.

Pagell, M., & Krause, D. R. (2004). Re-exploring the relationship between flexibility and the external environment. *Journal of Operations management*, *21*(6), 629-649.

Park, K. (2011). *Flexible and redundant supply chain practices to build strategic supply chain resilience: Contingent and resource-based perspectives*. The University of Toledo.

Paulraj, A., & Chen, I. J. (2007). Environmental uncertainty and strategic supply management: A resource dependence perspective and performance implications. *Journal of Supply Chain Management*, *43*(3), 29-42.

Peck, H. (2006a). Reconciling supply chain vulnerability, risk and supply chain management. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, *9*(2), 127-142.

Peck, H. (2006b). *Supply chain vulnerability, risk & resilience, in global logistics , Waters D*. London: Kogan Page.

Peng, X., Prybutok, V., & Xie, H. (2020). Integration of supply chain management and quality management within a quality focused organizational framework. *International Journal of Production Research*, *58*(2), 448-466.

Peterson, R. A. (1994). A meta-analysis of Cronbach's coefficient alpha. *Journal of consumer research*, *21*(2), 381–391.

Prater, E. (2005). A framework for understanding the interaction of uncertainty and information systems on supply chains. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

Prostean, G., Badea, A., Vasar, C., & Octavian, P. (2014). Risk variables in wind power supply chain. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *124*, 124-132.

Pujawan, I. N., & Geraldin, L. H. (2009). House of risk: A model for proactive supply chain risk management. *Business Process Management Journal*.

Punniyamoorthy, M., Thamaraiselvan, N., & Manikandan, L. (2013). Assessment of supply chain risk: Scale development and validation. *Benchmarking: An International Journal*.

Rajesh, R., Ravi, V., & Venkata Rao, R. (2015). Selection of risk mitigation strategy in electronic supply chains using grey theory and digraph-matrix approaches. *International Journal of Production Research*, *53*(1), 238-257.

Rao, S., & Goldsby, T. J. (2009). Supply chain risks: A review and typology. *The International Journal of Logistics Management*.

Ravindran, A. R., Ufuk Bilsel, R., Wadhwa, V., & Yang, T. (2010). Risk adjusted multicriteria supplier selection models with applications. *International Journal of Production Research*, *48*(2), 405-424.

Rodrigues, V. S., Stantchev, D., Potter, A., Naim, M., & Whiteing, A. (2008). Establishing a transport operation focused uncertainty model for the supply chain. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

Ruiz-Torres, A. J., Mahmoodi, F., & Zeng, A. Z. (2013). Supplier selection model with contingency planning for supplier failures. *Computers & Industrial Engineering*, *66*(2), 374-382.

Saghiri, S. (2011). A structural approach to assessing postponement strategies: Construct development and validation. *International Journal of Production Research*, *49*(21), 6427-6450.

Saghiri, S. S., & Barnes, S. J. (2016). Supplier flexibility and postponement implementation: An empirical analysis. *International Journal of Production Economics*, *173*, 170-183.

Saglam, Y. C., Çankaya, S. Y., & Sezen, B. (2020). Proactive risk mitigation strategies and supply chain risk management performance: An empirical analysis for manufacturing firms in Turkey. *Journal of Manufacturing Technology Management*.

Samimian-Darash, L., & Rabinow, P. (Eds.). (2015). Modes of uncertainty: Anthropological cases. University of Chicago Press.

Samvedi, A., Jain, V., & Chan, F. T. (2013). Quantifying risks in a supply chain through integration of fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS. *International Journal of Production Research*, *51*(8), 2433-2442.

Sanchez-Rodrigues, V., Potter, A., & Naim, M. M. (2010). The impact of logistics uncertainty on sustainable transport operations. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

Santosa, T. W., & Samuel, H. (2018). The Effect of Marketing Capability on Financial Performance with the mediating role of Perceived Sevice Quality and the moderating role of Competitive Intensity. An empirical study on the Banking Sector in Indonesia. *Petra International Journal of Business Studies*, *1*(2), 80-88.

Sato, Y., Tse, Y. K., & Tan, K. H. (2020). Managers' risk perception of supply chain uncertainties. *Industrial Management & Data Systems*.

Schoenherr, T., Tummala, V. R., & Harrison, T. P. (2008). Assessing supply chain risks with the analytic hierarchy process: Providing decision support for the offshoring decision by a US manufacturing company. *Journal of purchasing and supply management*, *14*(2), 100-111.

Schoenthaler, R. (2003). Creating real-time supply chain visibility. *Electronic Business*, *29*(8), 12-12.

Sheffi, Y., & Rice Jr, J. B. (2005). A supply chain view of the resilient enterprise. *MIT Sloan management review*, *47*(1), 41.

Simangunsong, E., Hendry, L. C., & Stevenson, M. (2012). Supply-chain uncertainty: A review and theoretical foundation for future research. *International Journal of Production Research*, *50*(16), 4493-4523.

Singh, N. P. (2020). Managing environmental uncertainty for improved firm financial performance: The moderating role of supply chain risk management practices on managerial decision making. *International Journal of Logistics Research and Applications*, *23*(3), 270-290.

Singhal, P., Agarwal, G., & Mittal, M. L. (2011). Supply chain risk management: Review, classification and future research directions. *International Journal of Business Science & Applied Management (IJBSAM)*, *6*(3), 15-42.

Slack, N. (1983). Flexibility as a manufacturing objective. *International Journal of Operations & Production Management*.

Sreedevi, R., & Saranga, H. (2017). Uncertainty and supply chain risk: The moderating role of supply chain flexibility in risk mitigation. *International Journal of Production Economics*, *193*, 332-342.

Srinivasan, M., Mukherjee, D., & Gaur, A. S. (2011). Buyer–supplier partnership quality and supply chain performance: Moderating role of risks, and environmental uncertainty. *European Management Journal*, *29*(4), 260-271.

Stevens, G. C. (1989). Integrating the supply chain. *international Journal of physical distribution & Materials Management*.

Sun, S.-Y., Hsu, M.-H., & Hwang, W.-J. (2009). The impact of alignment between supply chain strategy and environmental uncertainty on SCM performance. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Swafford, P. M., Ghosh, S., & Murthy, N. (2006). The antecedents of supply chain agility of a firm: Scale development and model testing. *Journal of Operations management*, *24*(2), 170-188.

Tachizawa, E. M., & Gimenez, C. (2009). Assessing the effectiveness of supply flexibility sources: An empirical research. *International Journal of Production Research*, *47*(20), 5791-5809.

Tachizawa, E. M., & Thomsen, C. G. (2007). Drivers and sources of supply flexibility: An exploratory study. *International Journal of Operations & Production Management*.

Talluri, S., Kull, T. J., Yildiz, H., & Yoon, J. (2013). Assessing the efficiency of risk mitigation strategies in supply chains. *Journal of Business logistics*, *34*(4), 253-269.

Talluri, S., & Narasimhan, R. (2003). Vendor evaluation with performance variability: A max–min approach. *European journal of operational research*, *146*(3), 543-552.

Talluri, S., Narasimhan, R., & Nair, A. (2006). Vendor performance with supply risk: A chance-constrained DEA approach. *International Journal of Production Economics*, *100*(2), 212-222.

Tang, C. S. (2006a). Perspectives in supply chain risk management. *International journal of production economics*, *103*(2), 451-488.

Tang, C. S. (2006b). Robust strategies for mitigating supply chain disruptions. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, *9*(1), 33-45.

Tang, C., & Tomlin, B. (2008). The power of flexibility for mitigating supply chain risks. *International journal of production economics*, *116*(1), 12-27.

Tang, O., & Musa, S. N. (2011). Identifying risk issues and research advancements in supply chain risk management. *International journal of production economics*, *133*(1), 25-34.

Taşkın, B. K. (2020). Tedarik Zinciri Risk Ve Belirsizlikleri: Koronavirüs Pandemisi Ve Ortamında İlaç Sektöründe Risk Yönetimi Ve Halkla İlişkiler. İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi, 8(17), 107-130.

Tatlıdil, H. (1996). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz.* Ankara: Akademi Mat.

Tayur, S., Ganeshan, R., & Magazine, M. (2012). *Quantitative models for supply chain management* (C. 17). Springer Science & Business Media.

Teece, D. J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. *Strategic management journal*, *28*(13), 1319-1350.

Thun, J.-H., & Hoenig, D. (2011). An empirical analysis of supply chain risk management in the German automotive industry. *International journal of production economics*, *131*(1), 242-249.

Trkman, P., & McCormack, K. (2009). Supply chain risk in turbulent environments—A conceptual model for managing supply chain network risk. *International Journal of Production Economics*, *119*(2), 247-258.

Truong, H. Q., & Hara, Y. (2018). Supply chain risk management: Manufacturing-and service-oriented firms. *Journal of Manufacturing Technology Management*.

Tsai, M.-C., Liao, C.-H., & Han, C. (2008). Risk perception on logistics outsourcing of retail chains: Model development and empirical verification in Taiwan. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Tummala, R., & Schoenherr, T. (2011). Assessing and managing risks using the supply chain risk management process (SCRMP). *Supply Chain Management: An International Journal*.

Upton, D. M. (1994). The management of manufacturing flexibility. *California management review*, *36*(2), 72-89.

Van Der Vorst, J. G., & Beulens, A. J. (2002). Identifying sources of uncertainty to generate supply chain redesign strategies. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

Vatansever, K. (2013). *Tedarikçi seçim kararlarında bulanık TOPSIS yönteminin kullanımı ve bir uygulama*.

Vickery, S. nee, Calantone, R., & Dröge, C. (1999). Supply chain flexibility: An empirical study. *Journal of supply chain management*, *35*(2), 16-24.

Viswanadham, N., & Samvedi, A. (2013). Supplier selection based on supply chain ecosystem, performance and risk criteria. *International Journal of Production Research*, *51*(21), 6484-6498.

Wagner, S. M., & Bode, C. (2006). An empirical investigation into supply chain vulnerability. *Journal of purchasing and supply management*, *12*(6), 301-312.

Wagner, S. M., & Bode, C. (2008). An empirical examination of supply chain performance along several dimensions of risk. *Journal of business logistics*, *29*(1), 307-325.

Wagner, S. M., Grosse-Ruyken, P. T., & Erhun, F. (2018). Determinants of sourcing flexibility and its impact on performance. *International Journal of Production Economics*, *205*, 329-341.

Wang, M. (2018). Impacts of supply chain uncertainty and risk on the logistics performance. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*.

Wang, M., Jie, F., & Abareshi, A. (2014). The measurement model of supply chain uncertainty and risk in the Australian courier industry. *Operations and Supply Chain Management: An International Journal*, *7*(3), 89-96.

Wang, X., Chan, H. K., Yee, R. W., & Diaz-Rainey, I. (2012). A two-stage fuzzy-AHP model for risk assessment of implementing green initiatives in the fashion supply chain. *International Journal of Production Economics*, *135*(2), 595-606.

Wang, Z., Mathiyazhagan, K., Xu, L., & Diabat, A. (2016). A decision making trial and evaluation laboratory approach to analyze the barriers to Green Supply Chain Management adoption in a food packaging company. *Journal of Cleaner Production*, *117*, 19-28.

Waters, D. (2011). *Supply chain risk management: Vulnerability and resilience in logistics*. Kogan Page Publishers.

Wei, H.-L., & Wang, E. T. (2010). The strategic value of supply chain visibility: İncreasing the ability to reconfigure. *European Journal of Information Systems*, *19*(2), 238-249.

Wieland, A., & Wallenburg, C. M. (2012). Dealing with supply chain risks. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*.

Wiengarten, F., Pagell, M., & Fynes, B. (2013). The importance of contextual factors in the success of outsourcing contracts in the supply chain environment: The role of risk and complementary practices. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Wong, C. Y., & Boon-Itt, S. (2008). The influence of institutional norms and environmental uncertainty on supply chain integration in the Thai automotive industry. *International Journal of Production Economics*, *115*(2), 400-410.

Wu, D. D., & Olson, D. (2010). Enterprise risk management: A DEA VaR approach in vendor selection. *International Journal of Production Research*, *48*(16), 4919-4932.

Wu, D. D., Zhang, Y., Wu, D., & Olson, D. L. (2010). Fuzzy multi-objective programming for supplier selection and risk modeling: A possibility approach. *European journal of operational research*, *200*(3), 774-787.

Wu, D., & Olson, D. L. (2008). Supply chain risk, simulation, and vendor selection. *International journal of production economics*, *114*(2), 646-655.

Wu, H.-H., & Chang, S.-Y. (2015). A case study of using DEMATEL method to identify critical factors in green supply chain management. *Applied Mathematics and Computation*, *256*, 394-403.

Wu, K.-J., Liao, C.-J., Tseng, M.-L., Lim, M. K., Hu, J., & Tan, K. (2017). Toward sustainability: Using big data to explore the decisive attributes of supply chain risks and uncertainties. *Journal of Cleaner Production*, *142*, 663-676.

Wu, T., Blackhurst, J., & O'grady, P. (2007). Methodology for supply chain disruption analysis. *International journal of production research*, *45*(7), 1665-1682.

Xie, C., Anumba, C. J., Lee, T.-R., Ho, W., Dey, P. K., & Lockström, M. (2011). Strategic sourcing: A combined QFD and AHP approach in manufacturing. *Supply Chain Management: An International Journal*.

Yates, J. (1992). *Risk-taking behavior.* John Wiley & Sons.

Yu, M.-C., & Goh, M. (2014). A multi-objective approach to supply chain visibility and risk. *European Journal of Operational Research*, *233*(1), 125-130.

Zahra, S. A. (1993). Environment, corporate entrepreneurship, and financial performance: A taxonomic approach. *Journal of business venturing*, *8*(4), 319-340.

Zhalechian, M., Tavakkoli-Moghaddam, R., Zahiri, B., & Mohammadi, M. (2016). Sustainable design of a closed-loop location-routing-inventory supply chain network under mixed uncertainty. *Transportation research part E: logistics and transportation review*, *89*, 182-214.

Zhang, Q., Vonderembse, M. A., & Lim, J.-S. (2002). Value chain flexibility: A dichotomy of competence and capability. *International journal of production research*, *40*(3), 561-583.

Zhang, Q., Vonderembse, M. A., & Lim, J.-S. (2003). Manufacturing flexibility: Defining and analyzing relationships among competence, capability, and customer satisfaction. *Journal of Operations Management*, *21*(2), 173-191.

Zhao, L., Huo, B., Sun, L., & Zhao, X. (2013). The impact of supply chain risk on supply chain integration and company performance: A global investigation. *Supply Chain Management: An International Journal*, *18*(2), 115-131.

Zsidisin, G. A. (2003). A grounded definition of supply risk. *Journal of purchasing and supply management*, *9*(5-6), 217-224.

https://fortune.com/2020/02/21/fortune-1000-coronavirus-china-supply-chain-impact/ 05.11.2020

https://foreignpolicy.com/2020/03/04/blindsided-on-the-supply-side/ 05.11.202

Yeni Başlayanlar ve Hazırlık Dönemi Öğrencileri İçin

4 TELLİ KLASİK KEMENÇE ALIŞTIRMALARI

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇAĞLAR TOPTAŞ

EDİTÖR: PROF. DR. GÜLÇİN YAHYA KAÇAR

EĞİTİM
yayınevi

Yeni Başlayanlar ve Hazırlık Dönemi Öğrencileri İçin
4 TELLİ KLASİK KEMENÇE ALIŞTIRMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Çağlar Toptaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-76-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

Yeni Başlayanlar ve Hazırlık Dönemi Öğrencileri İçin
4 TELLİ KLASİK KEMENÇE ALIŞTIRMALARI

Dr. Öğr. Üyesi Çağlar Toptaş
86., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-76-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Dikkat edilmesi gereken hususlar:

*Burada dikkat edilmesi gereken konu, metronoma uyarak ve usul kalıpları içinde Kemençedeki teller arasında yayın bir diğer tele sürtmesine engel olmaktır.

*Aynada bakarak çalışma yapmak, en azından bu konuda kemençeyi çevirmeye, yayın diğer tellere değmeme ve estetik görünümü bozmama adına önemlidir.

KAYNAKÇA

Akdeniz, A. (2021). *Usta Ud İcrâcılarının Perspektifinden Ud Eğitimi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Esen, H. (2006). *Klasik Kemençe Metodu.* İstanbul: Eyüp Musiki Vakfı.

Gönül, M. (2017). *Solfej-Makam-Usûl-Dikte Alıştırmaları.* Ankara: Gece Kitaplığı.

Hatipoğlu, V. (2017). *Türk Müziği Keman Alıştırmaları.* Ankara: Gece Kitaplığı.

Kaçar, G. Y. (2012). *Türk Mûsikîsi Rehberi.* Ankara: Maya Akademi.

Kaçar, G. Y. (2020). *Türk Mûsikîsinde Eser ve İcrâ Tahlîli Yöntemleri.* Ankara: Gece Kitaplığı.

Kaçar, G. Y. (2017). *Ud Metodu* (4. b.). Ankara: Gece Kitaplığı.

Kaygusuz, N. (2024). *Dört Telli Kemençe Metodu.* İstanbul: İTÜ Press.

Orhon, C. (tarih yok). *Basılmamış 4 Telli Klasik Kemençe Metodu 1.*

Eğitim Bilimlerinde Güncel Akademik Çalışmalar:

Araştırma ve Teori

EDİTÖR

DOÇ. DR. SEMİH ÇAYAK

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM BİLİMLERİNDE GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR: ARAŞTIRMA VE TEORİ

Editör: Doç. Dr. Semih Çayak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-42-5
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM BİLİMLERİNDE GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR: ARAŞTIRMA VE TEORİ
Editör: Doç. Dr. Semih Çayak
IV+180 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-42-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Sonuç olarak pandemi küresel ölçüde her alanı etkilediği gibi eğitim politikalarını da derinden sarsmıştır, yeni eğitim yöntemlerini açığa çıkarmıştır. Bu süreçte okulsuz eğitimin, teknolojinin eğitimin merkezine geçmesi, evde eğitim ve teknolojinin ne kadar önemli ve araştırılması gereken bir olgu olduğunu gün yüzüne çıkarmıştır.

KAYNAKÇA

Abuzandah, S. (2020a). History of homeschooling. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research (AJHSSR*), 4(11), 84-88.

Abuzandah, S. (2020b). Social skills for homeschooling students. *Creative Education*, 11(7). https://doi.org/10.4236/ce.2020.117078

Allie-Carson, J. (1990). Structure and interaction patterns of home school families. *Home School Researcher*, 6(3), 11-18

Attwood, T. (2006). *The complete guide to Asperger's syndrome*. London: Jessica Kingsley Publishers.

Baker, D. P. ve Stevenson, D. L. (1986). Mothers' strategies for children's school achievement: Managing the transition to high school. *Sociology of Education*, 59, 156-166.

Barwegen, L. M., Falciani, N. K., Putnam, S. J., Reamer, M. B, ve Stair, E. E. (2004).Academic Achievement of Homeschool and Public School Students and Student Perception of Parent Involvement. *The School Community Journal*, 14(1), 39–58.

Basham, P., Merrifield, J., ve Hepburn, C. R (2007). *Homeschooling from the extreme to the mainstream*. Canada: The Fraser Institute.

Bauman, K. J. (2002). Home schooling in the United States. *Education Policy Analysis Archives*, 10(26).

Bempechat, J. (1992). The role of parent involvement in children's academic achievement. *School Community Journal*, 2(2), 31-41.

Brainerd, L. W., Sobanski, J. ve Winegardner, R. (2002). *Basic skills for homeschooling*. New York: Learning Express.

Bridge, B. (2003). *Zorbalık bilinmeyen çeşitleri ve çözümleri*. İstanbul: Beyaz Yayınları.

Catsambis, S. (1998). *Expanding the knowledge of parent involvement in secondary education: Effects on high school academic success*. (CRESPAR Tech. Rep. No. 27). Baltimore, MD: Johns Hopkins University.

Carlson, A. (1996). Will the separation of school and state strengthen families? Some evidence from fertility patterns. *Home School Researcher*, 12(2), 1-5.

Cibulka, J. (1991). *State regulation of home schooling: A policy analysis.. In home schooling: Political, historical, and pedagogical perspectives* Edited by: van Galen, J. and Pitman, M. A. (pp. 101–119). Norwood, NJ: Ablex.

Cogan, M. F. (2010). Exploring academic outcomes of homeschooled students. *Journal of College Admission,* 208, 18-25.

Collom, E. (2005). The ins and outs of homeschooling: The Determinants of parental motivations and student achievement. *Education and Urban Society*. 37, 307-335.

Cooper, B. S. ve Sureau, J. (2007) The politics of homeschooling new developments, new challenges. *Educational Policy*. 21(1).

Crowson, R. L. (2000). The home schooling movement: A few concluding observations. *Peabody Journal of Education*, 75(1/2), 294-300.

Débats Parlementaires (1882). Compte rendu de la séance du 16 mars 1882 au Sénat.

DeSimone, L. (1999). Linking parent involvement with student achievement: Do race and income matter? *Journal of Educational Research*, 93(1), 11-30.

Drenovsky, C. K., ve Cohen, I. (2012). The impact of homeschooling on the adjustment of college students. *International Social Science Review*, 87(1).

Fineman, M. A. ve Shepherd, G. (2016). Homeschooling: Choosing parental rights over children's interests. *University of Baltimore Law Review*, 46, 57.

Gaither, M. (2011). The Cardus Education Survey and homeschooling. *Homeschooling Research Notes*.

Gater, C. (2021). The homeschooling timetable blanket. *Patterns*, 2(6), 1-4.

Gruenwald, H. (2020). Covid-19 and education revisited. *Educational Research*. DOI: 10.13140/RG.2.2.19814.24647

Guterman, O. ve Neuman, A. (2017b). Schools and emotional and behavioral problems: A comparison of school-going and homeschooled children. *The Journal of Educational Research*, 110, 425-432. https://doi.org/10.1080/00220671.2015.1116055

Guterson, D. (1992). *Family matters: Why home schooling makes sense San Diego*, CA: Harcourt, Brace.

Hamlin, D. ve Cheng, A. (2022). Homeschooling, perceived social ısolation, and life trajectories: An analysis of formerly homeschooled adults. *Journal Articles; Reports – Research*.

Hedin, Norma S. (1991). Self-concept of Baptist children in three educational settings. *Home School Researcher*, 7(3), 1-5.

Holt, J. (1964). Teach your own (1964), 1–365. Erişim adresi: http://playpen.meraka.csir.co.za/~acdc/education/Dr_Anvind_Gupa/Learners_Library_7_March_2007/Resources/books/teachyourown.pdf. Erişim tarihi: 19.05.2021

Kunzman, R. (2012). Education, schooling, and children's rights: The complexity of homeschooling. *Education Theory*, 62(1), 75 -89.

Kunzman, R. ve Gaither, M. (2020). Homeschooling: A comprehensive survey of the research. *Other Education: The Journal of Educational Alternatives,* 2(1), 4-59.

Jolly, J. L. ve Matthews, M. S. (2020). The shifting landscape of the homeschooling continuum. *Educ. Rev.* 72, 269–280. doi: 10.1080/00131911.2018.1552661

Journal Officiel De La République Française, Loi du (1882). 28 Mars 1882, art. 4. Idem pour les articles suivants, 7 et 16.

Martin-Chang, S., Gould, O. N., ve Meuse, R. E. (2011). The impact of schooling on academic achievement: Evidence from homeschooled and traditionally schooled students. *Canadian Journal of Behavioural Science/Revue Canadienne Des Sciences du Comportement,* 43(3), 195.

McDowell, S. A. (2000). The homeschooling mother-teacher: Toward a theory of social integration. *Peabody Journal of Education*, 75(1-2), 187-206.

Medlin, R. G. (2013). Homeschooling and the question of socialization revisited. *Peabody Journal of Education*, 88(3), 284-297. DOI: 10.1080/0161956X.2013.796825

Medlin, R. G. ve Butler, J. L. (2018). Thinking skills, ıntrinsic academic motivation, academic selfconcept, and academic independence in homeschooled children. *Journal of Unschooling and Alternative Learning*, 12, 62-90.

National Education Association. (2005). Rankings and estimates: A Report of School Statistics Update. Erişim adresi: http//www.nea.org/edstats/images/05rankings-update.pdf. Erişim tarihi: 19.05.2021

Ozonoff, S., Dawson, G., ve McPartland, J. C. (2002). *A parent's guide to Asperger syndrome and high-functioning autism: How to meet the challenges and help your child thrive*. New York: Guilford Press.

Petrie, A. J. (1992). *Home education and localeducation authority: From conflict to cooperation*. (Ph.D. thesis). Liverpool Universit, UK.

Petrie, A. J. (1993). Education at Home and the Law. *Education and the Law*, 5(3), 139–144.

Preethi, V. ve Lawrence, A. S. A. (2021). Homeschooling: A paradigm shift during Covid- 19 crisism. *International Journal Of Advance Research and Innovative Ideas In Education*, 7(1), 1474- 1479.

Puga, L. (2021). *Addressing a cultural critique of U.S. homeschooling with African American homeschoolers' perspectives*. Rebecca English (Eds.), In Global Perspectives on Home Education in the 21st Century (pp. 19-29). Camden: IGG Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-6681-7.ch001

Ray, B. D. (2004). Homeschoolers on to college: What research shows us. *Journal of College Admission*, 185, 5(11).

Ray, B. D. (2010). Academic achievement and demographic traits of homeschool students: A nationwide study. *Academic Leadership: The Online Journal*, 8(1), 1-49.

Ray, B. D. (2021). *An overview of the worldwide rise and expansion of home education homeschooling.* Rebecca English (Eds.), In Global Perspectives on Home Education in the 21st Century (pp. 1-18). Camden: IGG Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-6681-7.ch001.

Rudner, Lawrence M. (1999). Scholastic achievement and demographic characteristics of home school students in 1998. *Education Policy Analysis Archives*, 7(8), 1-33.

Robert, A. D. ve Seguy, J. Y. (2015). L'instruction dans les familles et la loi du 28 mars 1882 : paradoxe, controverses, mise en œuvre (1880-1914). *Éducation Privée Et Pratiques Préceptorales Du Xve Au Xıxe Siècle*, 144, 29-52.

Sempeles, E., ve Cui, J. (2024). Parent and Family Involvement in Education: 2023 (NCES 2024-113), National Center for Education Statistics, Institute of Education Sciences, U.S. Department of Education. Washington, DC. Retrieved [date] from http://nces.gov/pubsearch/pubsinfo.asp?pubid=2024113.

Soczka, A. J. (2007). *The challenges of researching the homeschool population* (Thesis of Graduate Degree). University of Wisconsin-Stout, USA.

Stevens, M. (2001). *Kingdom of children: Culture and controversy in the home schooling movement Princeton*. NJ: Princeton University Press.

Treleaven, L. M. (2022). Quantitative insights into the academic outcomes of homeschools from the classic learning test. *Home School Researcher*, 38(1), 1-13.

Van Galen, J. (1991). *Ideologues and pedagogues: Parents who teach their children at home*. In Home schooling: Political, historical, and pedagogical perspectives Edited by: van Galen, J. and Pitman, M. A. 63–76. Norwood, NJ: Ablex.

Waggoner, C. (2005). A hybrid way of learning: Taught at home and taught at school. *The Rural Educator*, 26(3).

Webb, S. (2011). *Elective home education*. Stoke on Trent: Trentham Books.

Wolff, W., Martarelli, C. S., Schüler, J., and Bieleke, M. (2020). High boredom proneness and low trait self-control impair adherence to social distancing guidelines during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(15), 5420. doi: 10.3390/ijerph17155420

Wyatt, G. (2007). Family ties: Relationships, socialization, and home schooling. Lanham, MD: University Press of America

KAYNAKÇA

Augustine, N. (1995). Managing the crisis you tried to prevent, *Harvard Business Review*, 73(6),147-158.

Aksu, A., ve Deveci, S. (2009). İlköğretim okulu müdürlerinin kriz yönetimi becerileri. *Education Sciences*, 4(2), 448-464.

Albright, K. S. (2004). Environmental scanning: Radar for success. *Information Management Journal*, 38(3), 38-45.

Arslan, A. L. (2009). Kriz yönetiminde liderlik. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 18, 179-190.

Aslan, M. ve Yılmaz, O. (2021). *Kriz ve yönetimi*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler Yayınevi.

Aslan, M., Küçükaltan, D., ve Uzun, D. (2020). Kriz yönetim süreci değerlendirme ölçekleri geliştirilme çalışması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2382-2406.

Boin, A. ve Lagadec, P. (2000). Preparing for the future: Critical challenges in crisis management. *Journal of Contingencies and Crisis Managemen*t, 8(4), 185-191.

Bundy, J., Cole, P., ve Coombs, T. (2017). Crises and crisis management: Integration, interpretation, and research development. *Journal of Management,* 43(6) , 1661 –1692.

Büyükakın, F. ve Aydın, S. (2018). Öncü göstergelerle finansal kırılganlık endeksi: Türkiye örneği (1990-2017). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 113-125.

Can, H. (1999). *Organizasyon ve yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Can, H., Azizoğlu, Ö. A., ve Aydın, E. M. (2005). *Organizasyon ve yönetim* (7. baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cemaloğlu, N. ve Özdemir, M. (2021). Eğitim yönetimi. E. Kıral (Ed.) içinde Ankara: Pegem Akademi.

Coombs, W. T. (2001). Teaching the crisis management/communication course. *Public Relations Review,* 27(1), 89-101.

Coombs, W. T. (2015). *Ongoing crisis communication: Planning, managing, and responding*. California: SAGE.

Coombs, W. T., ve Holladay, S. J. (2001). An extended examination of the crisis situations: A fusion of the relational management and symbolic approaches. *Journal of Public Relations Research*, 13(4), 321-340.

Çobanoğlu, N., ve Demir, S. (2022). Crisis management, agile leadership, and organizational culture in primary schools . *International Journal of Education and Literacy Studies*, 10(2), 92-101.

Flannery, R. B. Jr., ve Everly, G. S. Jr. (2000). Crisis intervention: A review. *International Journal of Emergency Mental Health*, 2(2), 199–225.

Hamdouna, H. (2006). *Principals of the secondary school practice of crisis management skill in Gaza Governorate* (Unpublished Master Thesis). College of Education, Islamic University, Gaza.

Haşit, G. (2000). *İşletmelerde kriz yönetimi ve Türkiye'nin büyük sanayi işletmeleri üzerinde yapılan bir uygulama*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Karakurt, B. (2011). Küresel mali krizi önlemede maliye politikasının rolü ve Türkiye'nin krize maliye politikası cevabı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(2), 167-195.

Kernisky, D. A. (1997). Proactive crisis management and ethical discourse: Dow Chemical's issues management bulletins 1979-1990, *Journal of Business Ethics,* 16(8) 843.

Kıral, E. (2021). *Çatışma ve Kriz Yönetimi*. Necati Cemaloğlu, Murat Özdemir (Ed.), Eğitim Yönetimi (4. Baskı) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Kim, J., Kim, H. J., ve Cameron, G. T. (2009). Making nice may not matter: The interplay of crisis type, response type and crisis issue on perceived organizational responsibility. *Public Relations Review*, 35(1), 86-88.

Koç, Z. Z. (2018). Eğitim kurumlarında kriz yönetimi: Basında yer alan haberlerin analizi. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi,* 3(3), 1-11.

Koselleck, R., ve Richter, M. W. (2006). Crisis. *Journal of the History of Ideas*, 67(2), 357-400.

MacNeil, W. K., ve Topping, K. J. (2007). Crisis management in schools: Evidence-based postvention. *The Journal of Educational Enquiry,* 7(2).

Milburn, T. W., Schuler, R. S., ve Watman, K. H. (1983). Organizational crisis. Part I: Definition and conceptualization. *Human Relations*, 36(12), 1141-1160.

Mitroff, I. I. (1988). Crisis management: Cutting through the confusion. *MIT Sloan Management Review*, 29(2), 15.

Mitroff, I. I., Shrivastava, P., ve Udwadia, F. E. (1987). Effective crisis management. *Academy of Management Perspectives,* 1987, 1(4), 283-292.

Moore, M. H. (1995). *Creating public value: Strategic management in government*. London UK: Harvard University Press.

Oran, F. Ç., ve Demir, Y. (2016). Kriz yönetim süreci: Türkiye'de faaliyet gösteren özel bir banka üzerine inceleme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 181-197.

Özcan, Ş. (2021). *Etkili kriz yönetimi*. İksad Yayınevi.

Özdemir, L. (2014). 2008 küresel ekonomik krizinin örgütsel etkileri ve bir ölçek geliştirme. *Yönetim Bilimleri Dergisi,* 12(23), 79-105.

Özdemir, L., ve Uçar, Y. (2020). Kriz yönetimi etkinlik sistemine yönelik bir öneri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 131-164.

Pearson, C. M., ve Clair, J. A. (1998). Reframing crisis management. *Academy of Management Review*, 23(1), 59-76.

Penrose, J. M. (2000). The role of perception in crisis planning. *Public Relations Review*, 26(2), 155-171.

Penuel, K. B., Statler, M., ve Hagen, R. (2013). *Encyclopedia of crisis management*. Sage Publications. https://doi.org/10.4135/9781452275956

Perry, R. W. (2007*). What is a crisis?* In H. Rodriguez, E. L. Quarantelli, & R.R. Dynes (Eds.). Handbook of disaster research (pp. 1–15). New York, NY: Springer.

PwC Küresel Kriz Araştırması 2019. (2024, 06 Ağustos). PWC Türkiye. Erişim adresi: https://www.pwc.com.tr/kuresel-krizarastirmasi-2019.

Quarantelli, E. L. (1988). Disaster crisis management: A summary of research findings. *Journal of Management Studies*, 25(4), 373-385.

Radu, S. (2020). The Billions That Countries Are Spending to Fight COVID-19. Erişim adresi: https://www.usnews.com/news/best-countries/articles/2020-03-19/increasing-number-of-countriespush-coronavirus-rescue-packages.

Regester, M. (1989). *Crisis management*. London: Random House Business Books.

Sahin, S., Ulubeyli, S., ve Kazaza, A. (2015). Innovative crisis management in construction: Approaches and the process. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 2298-2305.

Samawi, F. (2021). Educational crisis management requirements and its relation to using distance learning approach: A cross-sectional survey of secondary stage schools in Al-Balqa'a Governorate during the COVID-19 outbreak from the perspectives of teachers. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 22(3). https://doi.org/10.17718/tojde.930167.

Savçı, S. (2008). *Ortaöğretim okullarında çalışan öğretmenlerin kriz yönetimine ilişkin algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Shaluf, I. M., Ahmadun, F. L. R., ve Mat Said, A. (2003). A review of disaster and crisis. Disaster Prevention and Management. *An International Journal*, 12(1), 24-32.

Sheaffer, Z., ve Mano-Negrin, R. (2003). Executives' orientations as indicators of crisis management policies and practices. *Journal of Management Studies*, 40(2), 573-606.

Starosta, A. (2014). Anti-crisis management strategies. The case of companies in the Greater Poland Voivodeship. *Management*, 18(1), 255-266.

Tanrıverdi, M. A., Dikbaş, Ö., Çetin, K., ve Cebiroğlu, K. (2023). öğretmen algılarına göre ilkokul, ortaokul ve lise okul müdürlerinin kriz yönetim becerilerinin incelenmesi. *Sosyal Gelişim Dergisi*, 1(1), 1-20.

TDK. (2024). Türk Dil Kurumu- Kimya Terimleri Sözlüğü 1981. https://sozluk.gov.tr/

Tekin, M., ve Zerenler, M. (2013). *İşletmelerde kriz yönetimi*. Konya: Buğra Kitabevi.

Tekin, M., Zerenler, M. (2005). *Krizi yönetebilmenin sırları*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Tesei, A. C., So, S. ve Sin, L. (2006). Crisis management and recovery: How Restaurants in Hong Kong responded to sars. *Hospitality Management*, 25, 3-11.

Tuğcu, Ş. (2004). Kriz yönetiminde liderlik kavramının önemi. *Selçuk Üniversitesi Dijital Arşiv Sistemi*, 3(2), 16-22.

Tutar, H. (2000). *Kriz ve stres ortamında yönetim*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Tüz, M. (2001). *Kriz ve işletme yönetimi.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Tüz, M., Haşit, G., İpçioğlu, İ., ve Karademirlidağ Suher, İ. (2019). *Kriz iletişimi ve yönetimi.* Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.

Uyan, Ö. (2016). Kriz yönetimi ve örgütlerin kriz öncesinde, sırasında ve sonrasında yaptığı uygulamalar üzerine alan araştırması. *Uluslararası Avrasya Ekonomileri Konferansı*, 2016 Bildirileri içinde, (s. 691-700). Kaposvár, Macaristan.

Wilks, J., ve Moore, S. (2004). Tourısm risk management for the Asia pacific region: An authoritative guide for man- aging crises and disasters. *APEC International Centre for Sustainable Tourism*.

Vašíčková, V. (2019). Crisis management process-a literature review and a conceptual integration. *Acta Oeconomica Pragensia,* 27(3-4), 61-77.

KAYNAKÇA

Ahraz, S. (2022). *Okuduğunu Anlama Stratejilerinin Anlama, Tutum ve Kalıcılığa Etkisi Üzerine Meta Analiz Çalışması (Doktora Tezi).* Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arıkız, S. ve Beştepe, N. E. (2016). "*Tasarım Sürecinde Yaratıcılık Teknoloji ve Tasarım Dersinin Yaratıcı Drama Yöntemiyle İşlenmesi*." *Yaratıcı Drama Dergisi*. 11(2), 47-64. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/ydrama/issue/34695/383511

Aydın, E. ve Tunagür, M. (2021). "*Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı'nın 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi." Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 349-374.

Cingöz, A. (2023). *Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının 21.Yy Becerileri Açısından İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Van.

Craft, A. (2000). *Creativity Across the Primary Curriculum: Framing and Developing Practice.* Routledge publisher, 1. Baskı, London

Demir, E. ve Aydın, A. (2023). "*2018 Ortaöğretim 9. Sınıf Kimya Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi." Educational Academic Research* (51), 75-90.

Demir, A. Y., ve Özyurt, M. (2021). "*Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarının 21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında İncelenmesi." İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 22(2), 1254-1290. Https://Doi.Org/10.17679/İnuefd.867905

Dilekçi, A. Ve Karatay, H. (2021). "*Türkçe Dersi Öğretim Programlarında 21. Yüzyıl Becerileri." Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi,* 10(4), 1430-1444.

Duman, E. Z. (2018). "*Bir Düşünme Türü Olarak Esnek Düşünme." Electronic Turkish Studies*, 13 (26).

Erdamar, G. ve Barası, M. (2021). "*21. Yüzyıl Becerileri Açısından Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programı." Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(1), 312-342. Https://Doi.Org/10.37217/Tebd.868788

Eskici, M. ve Baruş, B. (2022). "*Lise Türk Dili ve Edebiyatı Ders Programı Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Açısından İncelenmesi."* Z. Karacagil, M. Bulut (Ed.). Sosyal Bilimlerinde Güncel Tartışmalar 10 (s. 54-72). Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Gürkan, T., Gözütok, F. D. (1996), *"İlkokul 1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Dersi İhtiyaç Belirleme Araştırması"*, Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi II. Ulusal Eğitim Sempozyumu Bildirileri, İstanbul, (211-221).

Kalemkuş, J. (2021). "*Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının 21.Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi." Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 11(1), 63-87. Doi: 10.18039/Ajesi.800552

Kaya, B. (2013). "*Yaratıcı Yazma Becerisinin Geliştirilmesine Yönelik Yapılan Çalışmalardan Bir Derleme*." *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(2), 89-101.

Kayhan, E., Altun, S. ve Gürol, M. (2019). "*2018 Sekizinci Sınıf Türkçe Öğretim Programı'nın 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Değerlendirilmesi." Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2), 20-35.

Kıral, B. (2020). "*Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi." Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 8(15), 170-189.

Kocabatmaz, H. (2011). *Teknoloji ve Tasarım Öğretim Programının Değerlendirilmesi (Doktora Tezi).* Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kurudayıoğlu, M. ve Soysal, T. (2019). "*2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının 21. Yüzyıl Becerileri Açısından İncelenmesi*." *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 483-496.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 7. Ve 8. Sınıflar). https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018124112937511. 10.11.2024.*

Rıza, E., T. (1999). "*İlköğretim Türkçe Derslerinde Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri." Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 6, 1-11.

San, İ. (2008). *Sanat ve Eğitim, Yaratıcılık, Temel Sanat Kuramları, Sanat Eleştirisi Yaklaşımları*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Seltzer, K. ve Bentley, T. (1999). The Creative Age: Knowledge and Skills for the New Economy. Demos, London

Spendlove, D., Hopper, M.D. ve Jones, R. (Ed.). (2004). *Creativity In The Primary Curriculum.* Dominic Wyse, David fulton publishers. London.

Şener Koruk, S. (2021). *Çevrimiçi Öğrenme Ortamında Bilgi İşlemsel Düşünme Becerileriyle Bütünleştirilen Hücre Bölünmeleri Konusunun Ortaokul 7.Sınıf Öğrencilerinin Bilgi İşlemsel Düşünme Becerilerine, Yaratıcılıklarına ve Akademik Başarılarına Etkisinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi).* Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Uluğ, F. (2003), *"İlköğretimde Teknoloji Eğitimi"*, MEB Yayınları, https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/146/ulug.htm. 2.11.2023.

Uyğun, A. ve Çetin, D. (2020). "*2018 Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Yazma Kazanımlarının Yaratıcı Yazma Becerisine Uygunluğu*." *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8 (1), 1-13.

Ünveren Kapanadze, D. (2016). *Söylem Çözümleme Yönteminin Türk Dili ve Edebiyatı Öğretiminde Kazandırılması Hedeflenen Becerilere Etkisi (Doktora Tezi).* Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, R., Yılmaz, M. ve Kurt, M. (2023). *"İlkokul Fen Bilimleri 2013 ve 2018 Öğretim Programı Kazanımlarının Öğrenme ve Yenilenme Becerileri Açısından İncelenmesi." Temel Eğitim* (21), 28-41.

KAYNAKÇA

Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ. ve Yalçın, S. (2014). Öğretmenlerin Motivasyon Etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 151-166.

Akbaba, S. (2006), Eğitimde Motivasyon, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*,13, 343-361.

Aydın, B. (2019). Administrator Behaviours That Make Teachers Feel Value. *European Journal of Education Studies,* 6(8), 1-16.

Buçaklar, K., Ballı, A. İ., Koyuncular, A. ve Erkal, A. (2023). Öğretmenlerin İş Tatmini ve Motivasyonu. *International QMX Journal*, 2.(1), 1-10. ISSN: 3023-6037.

Can, H. (1997). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Coşgun, A. (2019). Kamuya ait okullarda öğretmen motivasyonunu etkileyen koşulların Herzberg'in çift faktör kuramı çerçevesinde incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Creswell, J. W. (2017). Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları (çev. S.B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.

Çevik, A. ve Köse, A. (2017). Öğretmenlerin Okul Kültürü Algıları ile Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelemesi. *Itobiad:Journal of the Human & Social Science Researches*, 6(2).

Erduran Tekin, Ö. (2023). *Öğretmenin öğrenci başarısındaki rolü üzerine bir inceleme*. İçinde Z. Karacagil ve M. Bulut (Edl.), Sosyal Bilimlerde Güncel Tartışmalar 11 (s. 1017-1028). Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Eren, E. (2006). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, İstanbul: Beta Yayınları.

Ertürk, R. ve Aydın, B. (2015). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Örgütsel Adalet ve İçsel Motivasyona Yönelik Algılarının İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (4), 233-246.

Gencer, M. (2022). Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerin Motivasyonlarına Etki Eden Davranışları: Bir Meta-Sentez Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(1),27-43.

Gökay, M. ve Özdemir, S. S. (2010). Görsel Sanatlar (Resim-İş) Öğretmenlerinin Motivasyonlarını Etkileyen Faktörler: Konya Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 26: 237-251.

Karabağ Köse, E., Karataş, E., Küçükçene, M. ve Taş, A., (2021). Öğretmen Mesleki Motivasyonu Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması: Çevrimiçi ve Kâğıt Kalem Uygulamalarının Karşılaştırılması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 479-498.

Oktan, M., Kuru, S., Şentürk, S., Çelenk, O. ve Ünal, G. (2023). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Motivasyon ile İlgili Yapılan Bilimsel Çalışmalarda Elde Edilen Sonuçların İçerik Analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(108), 5457-5474.

Özan, M. B., Türkoğlu, A. ve Şener, G. (2010). Okul Yöneticilerinin Sergiledikleri Demokratik Tutum ve Davranışlarının Öğretmenlerin Motivasyonuna Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(1)

Patton, M. Q. (1987). *How To Use Qualitative Methods İn Evaluation.* Newbury Park, CA: Sage

Sertel, G. (2016). Okullarda Örgüt Kültürünün Öğretmenlerin İş Motivasyonuna Etkisi. Denizli İli Honaz İlçe Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Şişman, M. (2011). *Eğitim Bilimine Giriş.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Ugar, Y. (2019). Okul müdürlerinin liderlik uygulamaları ile öğretmenlerin motivasyonu arasındaki ilişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Ünsal, G. ve Üstün A. (2024). Okul Ortamında Öğretmenlerin Motivasyonunu Olumsuz Etkileyen Faktörlerin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences,* 10(4):577-587.

Yavuz, C. ve Karadeniz, B. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonunun İş Tatmini Üzerine Etkisi. *Journal of International Social Research, 2(9).*

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık.

Yıldızhan, S. (2023). Okullarda Öğretmen Motivasyonunu Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi: Altındağ İlçesi Örneği. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 9(73): 4023-4034.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1998*). Okul yöneticiliği*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Alıç, M. (1996). Eğitim sisteminin amaçlarının gerçekleştirilmesinde eğitim yöneticisinin işlevleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 217, 12-16.

Alkan, C. (2000). İki binli yıllarda öğretmenlik mesleğinin yeniden yapılandırılması ve öğretmen adaylarının yetiştirilmesi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 271, 12–14.

Aydın, M. (2005). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.

Aytaç S. (1997*). Çalışma yaşamında kariyer yönetimi planlaması geliştirilmesi sorunları*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Aytaç, T. (2000). *Eğitim yönetiminde yeni paradigmalar/Okul merkezli yönetim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Babadoğan, C. (1989). *Kamu kesimindeki hizmet içi eğitim programlarının değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Balcı, A. (2000). *Örgütsel sosyalleşme: Kuram, strateji ve taktikler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Başaran, İ. E. (1994). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Bingöl, D. (1997). *Personel yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Aş.

Bursalıoğlu, Z. (2011). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. (16. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Cüceloğlu, D. (2007). *İletişim donanımları keşkesiz bir yaşam için iletişim*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çalık, C. (2006). Örgütsel sosyalleşme sürecinde eğitimin değişen rolü ve önemi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 14(1), 1-10.

Çelik V. (2000). *Eğitimsel liderlik.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çelik, V. (2002). *Okul kültürü ve yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çınkır, Ş. (2000). *Örgütlerde personel geliştirme. Yönetimde çağdaş yaklaşımlar uygulamalar ve sorunlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdoğmuş N. (2003). *Kariyer geliştirme kuram ve uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ergin, A. ve Birol, C. (2000*). Eğitimde iletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Feiman-Nemser, S. (2003). What new teachers to learn. *Educational Leadership*, 60(8), 25-29.

Garip, N. (2009). *Okul yöneticilerinin, göreve yeni başlayan öğretmenlerin örgütsel sosyalleşme sürecinde, sosyalleştirme stratejilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Goleman, D. (2006). *Emotional Intelligence.* New York: Bantam Books.

Gök, E. (2000). *Kariyer yönetimi ve planlaması: Bir işletme uygulaması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Kocaeli.

Gökay, M. ve Özdemir, Ş. (2010). GÖRSEL sanatlar (resim-iş) öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörler: Konya örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26.

Gönener, A., Öztürk, A. ve Yılmaz, O. (2017). Kocaeli üniversitesi spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin mental (psikolojik) iyi olma düzeylerinin mutluluk düzeylerine etkisi. *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1, 44-45.

Güçlü, N. (1996). Öğretmen olma süreci: Sosyalleşme. *Eğitim ve Bilim*, 20(99), 55-63.

Güçlü, N. (2004). Öğretmenlik mesleğine başlarken yeni öğretmenlerin örgütsel sosyalleşmeleri. Ş. ERÇETİN içinde, *İlk Günden Başöğretmenliğe* (s. 17-39). Ankara: Asil Dağıtım.

Helvacı, M. A. ve Aydoğan, İ. (2011). Etkili okul ve etkili okul müdürüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 42-61.

Kartal, S. (2003). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin örgütsel sosyalleşme düzeyleri (Ankara ili örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Kocabaş, İ. ve Karaköse, T. (2005). Okul müdürlerinin tutum ve davranışlarının öğretmenlerin motivasyonuna etkisi (Özel ve devlet okulu örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 79-93.

Kurt, T. (2005). Herzberg in Çift Faktörlü Güdüleme Kuramının öğretmenlerin motivasyonu açısından çözümlenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1). 285-299.

Önen, L. ve Tüzün, B. M. (2005). *Motivasyon*. İstanbul: Melisa Matbaası.

Özden, Y. (2004). *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özkan, R. (2005). Birey ve toplum gelişiminde öğretmenlik mesleğinin önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, 33(166).

Senemoğlu, N. (1990). Öğretmen adaylarına 'genel kültür' kazandırma bakımından fen-edebiyat ve eğitim fakültelerinin etkililiği. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. Erişim adresi: https://yunus.hacettepe.edu.tr/~n.senem/makaleler/genel_kultur.htm

Taymaz, H. (1997). *Hizmet içi eğitim*. Ankara: Tapu Kadastro Matbaası.

Tuncer B. (2000). *Hizmet içi eğitimin toplam kalite yönetimindeki yeri ve bir uygulama* (Yüksek Lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Varış, F. (1989). Milli eğitimde birkaç kritik sorun. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1), 1-6.

Varol E. S. (2001). *Kariyer yönetimi, planlaması ve yeni gelişmeler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Yavuz, M. (2007). İlköğretim okulu müdürlerinden beklenen roller ve karşılanma düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 657–670.

Zoba, A. (2000). *İlköğretim okullarında varolan örgütsel değerlerle öğretmenlerinin sosyalleşmesi arasındaki ilişki (Ankara ili Çankaya ilçesi örneği)* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Arıcan, K. (2011). Örgütsel Stres Kaynakları: Kavramsal Bir Çözümleme. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama,* 4, 55-76.

Aslanargun, E. (2007). Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışması. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (18), 119-135.

Brooks, Jeffrey S., Hughes, Roxanne M. ve Brooks, M. C. (2008). Fear and Trembling in The American High School: Educational Reform and Teacher Alienation. *Educational Policy*. 22, 45-62.

Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications.

Erdem, Y. (2005). Eğitimde Yabancılaşma Olgusu ve Öğretmen: Lise Öğretmenleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3*(4).

Eren, E.(2010).*Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Gökalp, M. (2004). Türkiye'deki Öğretmenlerin Meslek Bilgisi, Alan Bilgisi, Sosyal Yönleri ve Kişiliklerine İlişkin Bir Araştırma. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 17, 169-179.

Hacıoğlu, F. ve Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik Uygulamaları*. Ankara: Alkım Yayınları.

Isherwood, G. B. ve Hoy, W. K. (1973). Bureaucracy, Powerlessness and Teacher Work Values. *Journal of Educational Administration*, 11(1), 124-138.

Johnson, B. L. ve C.D. Ellet. (1992). Analysis of School Level Learning Environments: Centralized Decision Making, Teacher Work Alienation and Organizatinal Effectiveness. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, San Francisco, CA.

Kayaalp, E. ve Özdemir, T. Y. (2020). Öğretmenlerin Örgütsel Sessizlik, Örgütsel Yalnızlık ve Örgütsel Yabancılaşma Algılarının Örgütsel Sinizm Düzeyleriyle İlişkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(38), 101-113.

Kılıç, H. (2009). Sosyoekonomik Değişkenler Açısından Eğitimde Yabancılaşma Olgusu ve Öğretme. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Özbudun, S., Markus, G. ve Demirer, T. (2008). Yabancılaşma ve… Ankara: Ütopya Yayınevi.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi.

Supriadi, E. ve Mohamad, Y. A. R. (2015). Relationship between Instructional Leadership of Headmaster and Work Discipline and Work Motivation and Academic Achievement in Primary School at Special Areas of Central Jakarta. *Journal of Education and Learning,* 43.s.123-135.

Şimşek, M.Ş., Çelik, A., Akgemci, T. ve Fettahlıoğlu, T. (2006). Örgütlerde Yabancılaşmanın Yönetimi Araştırması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, 569- 587

Türk Dil Kurumu [TDK] (2022). *Güncel Türkçe Sözlük*.

Yetim, A. A. ve Göktaş, Z. (2004). Öğretmenin Mesleki ve Kişisel Nitelikleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 12*(2), s, 541-550. s,154

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akpınar, B. (2005). Teknik öğretmen yetiştirme sorunu ve teknik eğitim fakültelerinin geleceği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 259-274.

Berk, Ş. (2023). *21.Yüzyılda eğitim politikaları: Karşılaştırmalı perspektifler*. İstanbul: Türkiye Maarif Vakfı.

Bol, T., Ciocca Eller, C., van de Werfhorst, H. G., & DiPrete, T. A. (2019). School-to-Work Linkages, Educational Mismatches, and Labor Market Outcomes. *American Sociological Review*, 84(2), 275-307. https://doi.org/10.1177/0003122419836081

Bowen, G. A. (2009). "Belge Analizi Nitel Araştırma Yöntemi Olarak". *Nitel Araştırma Dergisi*, 9(2), 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Canbal, M, Kerkez , B., & Numanoğlu , K. (2020). Mesleki ve teknik ortaöğretimde paradigma değişimi için yeni bir adım: Eğitim programlarının güncellenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama,* 11(21), 1-26.

Çayak, S., & Karsantık, İ. (2023). Türkiye'de Akreditasyon ile İlgili Yazılmış Lisansüstü Eğitim Tezlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 120-138.

Demirer, M. (2019). Mesleki eğitimde Avrupa Kredi Transfer Sistemi (ECVET) ile ilgili mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması: Bir model önerisi. *Öğretmenim Dergisi Yayınları*.

Demirer, M., & Dal, S. (2020). Güncellenen mesleki ve teknik eğitim programları üzerine eğitim yöneticileri ve meslek dersi öğretmenlerinin görüşleri. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(22), 297-321.

Doğru, M., Gençosman , T., Ataalkın, A. N., & Şeker, F. (2012). Fen bilimleri eğitim tezinde çalışılan yüksek lisans ve doktoraların analizi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 49-64.

European Training Foundation. (2020). *Unlocking youth potential in South Eastern Europe and Turkey*. Erişim tarihi: 11.07.2024, https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2020-10/youth_in_seet.pdf.

Furat, B. S. (2022). *Politika ağları yaklaşımı bağlamında bir politika analizi: 2000 Yılı Sonrası Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim politikaları* (Doktora Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gılıç, F. (2024). Bilgi ekonomisinde talep edilen işgücü nitelikleri açısından mesleki ve teknik eğitim: Bir durum çalışması (doktora tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gömleksiz, M. N., & Bozpolat, E. (2013). Eğitim programları ve öğretim alanındaki lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 457-472.

Gültekin, M. C., & Mazı, F. (2016). Stratejik planlama ve stratejik yönetim uygulamalarının Meslek Yüksekokulları açısından önemi. *Akademik Bakış Dergisi.*

Işığıçok, Ö., & Emirgil, B. F. (2009). Aktif işgücü piyasası politikaları ve mesleki yetiştirme: İşgücü yetiştirme kurslarının etkinliğinin Bursa ili örneğinde incelenmesi. *Journal of Social Policy Conferences,* 213-233.

Jagannathan, S., Ra, S., & Maclean, R. (2019). Dominant recent trends impacting on jobs and labor markets: An overview. *International Journal of Training Research*, 1-11.

Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: Yök ve Proquest veri tabanları örneklemi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 35(35), 1-7.

Karasar, N. (2014*). Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Koska, S., & Üzümcü, Ö. (2023). Proje tabanlı öğrenme ve bu yöntemi içeren tezler üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1020-1036.

Milli Eğitim Bakanlığı, M. E. (2016). *Protokol Hazırlama ve Uygulama Genelgesi*. Erişim tarihi: 30.10.2024, https://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1847.pdf adresinden 30.10.2024.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Strateji Geliştirme Başkanlığı*. Erişim tarihi: 11.07.2024, https://sgb.meb.gov.tr/yayinlarimiz/yayin/112.

Ozan, C., & Köse, E. (2014). Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education,* 4(1), 116-136. https://doi.org/10.19126/suje.76547

Özer, M. (2023a). 2023 Eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3, 425-435. DOI: 10.5961/jhes.2018.284

Özer, M. (2023b). Türkiye'de mesleki ve teknik eğitim sistemi ve paradigma değişimi. *Milli Eğitim Bakanlığı.*

Özer, M., & Suna, H. E. (2020). The linkage between vocational education and labor market in Turkey. *Kastamonu Education Journal*, 558-569.

Scott, J. (1990). *A Matter of Record, documentary sources in social research*. Cambridge: Polity Press.

Somuncu, A. (2019). *Türkiye'de 1980 sonrası mesleki eğitim politikalarının mesleki ve teknik eğitim okullarında yarattığı dönüşüme ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşleri* (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Suna, H. E., Tanberkan, H., Eroğlu, E., Özer, M., & Gür, B. S. (2020). Horizontal skills mismatch in vocational education in Turkey: The reasons for out-of-field employment. *Istanbul University Journal of Sociology*, 931-955.

Şahin , D., Calp , Ş., Bulut, P., & Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf öğretmenliği eğitimi bilim dalında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi. *Türkler Dünyası Dergisi*, 187-205.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 7-17.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Yükseköğretim Kurulu. (2024). *Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi.* Erişim tarihi: 14.11.2024, https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2020/100-2000-yok-doktora-projesi2020.pdf#page=41.16.

KAYNAKLAR

Acar, P. (2021). *Sınıf Öğretmenlerinin eTwinning ile İlgili Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Aksayalı, M. ve Pala, O. (2020*). Proje Temelli Eğitimin Kümeleme ve Sınıflama Algoritmaları ile Değerlendirilmesi,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, Cilt 23, Sayı 2, Kasım 2020, SS. 654-671/ Konferans Bildirisi.

Aktepe, V. (2011). Sınıf Öğretmenlerinin Derslerinde Bilgisayarı Kullanımlarına İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12 (3), 75-92.

Arslan ve Ersaslan (2003). Yeni Eğitim Paradigması ve Türk Eğitim Sisteminde Dönüşüm Gerekliliği. *Milli Eğitim Dergisi*, 160, 2003.

Aydın., N. (2018). Nitel Araştırma Yöntemleri: Etnoloji. *Uluslararası Beşerî ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi,* 2(2).

Aytaş, S. (2022). eTwinning Proje Uygulamalarının Öğrencilerin İngilizce Dört Dil Becerisine Katkısı Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Avcı, F. (2021). *Çevrim İçi Bir Öğrenme Ortamı Olarak Etwinning Platformuna İlişkin Öğretmenlerin Görüş Ve Değerlendirmeleri*. *Cumhuriyet International Journal of Education,* 10(1), 1-22. http://dx.doi.org/10.30703/cije.663472

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Başar, B.F. (2022). eTwinning Faaliyetleri ve 21.Yüzyıl Eğitim ve Öğretim Becerileri İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Bayraktar, V.H. (2015). Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8,37.

Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century: Skills for the future. *The clearing house*, *83*(2), 39-43.

Bickel, F. (1994). *Student Assessment: The Project Method Revisited*, Clearing House, Sep/Oct, Vol. 68, Issue 1, Academic Search Premier.

Bozdağ, Ç. (2017). Almanya ve Türkiye'de Okullarda Teknoloji Entegrasyonu: eTwinning Örneği Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme, *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 1(1), 42- 64.

Camilleri, R. (2016). *Global education and intercultural awareness in eTwinning*, Cogent Education (2016), 3: 1210489http://dx.doi.org/10.1080/2331186X.2016.1210489 https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/2331186X.2016.1210489?needAccess=true&role=button

Claussen, D. (2017). A Review of Literature: Project Based Learning in Early Childhood, Master's Theses, Iowa: Northwestern College,

Çakan, S. (2021). İlkokullarda öğretmenler odasında konuşulan konular. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*,8(77), 3116-3123.http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2862

Çiftçi, S., Sağlam, A. ve Yayla, A. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Öğrenci, Öğretmen ve Eğitim Ortamları*, RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734. DOI: 10.29000/rumelide.995863.

Dede, Y. ve Yaman, S. (2003). Fen ve Matematik Eğitiminde Proje Çalışmalarının Yeri, Önemi ve Değerlendirilmesi, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* 23(1) 117-132.

Demirhan, E., Köklükaya, A. N. ve Laçin Şimşek, C. (2017). Projeye dayalı öğrenmenin faydaları: Proje günlükleri örneği*, Anadolu Öğretmen Dergisi*, 1(2), 1-20.

Demir, M.K. ve Arı, E. (2013) Öğretmen Sorunları – Çanakkale İli Örneği, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 107-126.

Demirel, Ö. (2005). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme*, Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Döğer, M. F. (2022). Sosyal Ağların Eğitimde Dönüştürücü Rolü Etwinning Faaliyeti Örneği, *KSÜ Eğitim Dergisi,* 4(2), 83-103.

Erdem, M. ve Akkoyunlu, B (2002). İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Beşinci Sınıf Öğrencileriyle Yürütülen Ekiple Proje Tabanlı Öğrenmenin Etkililiği Üzerine Bir Çalışma, *İlköğretim Online Dergisi*. 1.

E., Gençtürk Erdem, E., Başar, F.B., Toktay, G., Yayğaz, İ.H. ve Küçüksüleymanoğlu, R. (2021). *Etwinning Projelerinin Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Becerilerine Katkısı*, *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 7 (3), 204-219. DOI: https://doi.org/10.24289/ijsser.901129

Elçiçek, Z. ve Yaşar, M. (2016). Türkiyede ve Dünyada Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi,* 5(9), 12-19.

Eskici, M. (2017*).* Okul Yöneticilerinin Yapılandırmacı Yaklaşım Temel Alınarak Geliştirilen Öğretim Programlarının Uygulanmasına Yönelik Görüşleri, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 16-32. DOI: 10.17679/inuefd.323373.

Filiz, A. ve Kocakülah, M. S. (2020). Fen Eğitiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı İle İlgili Yapılan Araştırmaların İçerik Analizi*, Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 175–194.

Filiz, S.B. (2014). *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları*, Ankara: Pegem Akademi.

Fleming, D..S. (2000). *A Teacher's Guide to Project-Based Learning*, Office of Educational Research and Improvement (ED), Washington, DC, USA.

Garip, S.(2023). Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Geleneği Üzerine Kuramsal Bir İnceleme*, International Journal of Social Science Research*, 12(1), 1-19.

Güven, E. (2011). Çevre Eğitiminde Tahmin – Gözlem – Açıklama Destekli Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Farklı Değişkenler Üzerinde Etkisi ve Yönteme İlişkin Öğrenci Görüşleri. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri.

Gözübüyük, H. (2021). eTwinning Kullanan ve Kullanmayan Okulöncesi Öğretmenlerinin Acil Uzaktan Eğitim Süreçlerinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Ilyosovna, N. A. (2020). The Importance of English Language, *International Journal On Orange Technologies (IJOT),* 2(1).

İbret, B.Ü., Avcı, K.E. ve Recepoğlu, S. (2016). Proje Tabanlı Öğrenmede Teknolojik Araç Gereçlerin Kullanımına İlişkin Sınıf ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi,* (24)4.

Kara, E. (2023). Karma Araştırma Yönteminin Teorik Olarak ve Örnek Araştırmalarla İncelenmesi*, Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 7(13), 73-90.

Karaçallı, S. (2011). İlköğretim 4. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersinde Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin Akademik Başarıya, Tutuma ve Kalıcılığa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Karaçam, Z. (2013). Sistematik Derleme Metodolojisi: Sistematik Derleme Hazırlamak İçin Bir Rehber, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (1) , 26-33.

Karataş, F. R., ve Öztay, E. S. (2023). Öğretmen Ve Öğrencilerin Etwinning Proje Uygulamalarına Yönelik Görüşleri, *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi,* (14), 105-120.

Kaya, F. (2022). eTwinning Projelerinin Öğretmenlerin Eleştirel Düşünme Eğilimlerine Etkisinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Keleş, B. (2022) *eTwinning Projelerindeki Öğretmenlerin Eğitimde Teknoloji Kullanım Tutumlarının İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kokotsaki, D., Menzies, V. ve Wiggins, A. (2016). Proje Tabanlı Öğrenme: Literatürün Gözden Geçirilmesi, *Okulları İyileştirmek*, 19 (3), 267-277.

Korkmaz, H. ve Kaptan, F. (2001). Fen Eğitiminde Proje Temeli Öğrenme Yaklaşımı, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 193 – 200.

Kubinova, M., Novotna, J. ve Littler, G. H. (1998). Projects and Mathematical Puzzles,-A Tool for Development of Mathematical Thinking*, European Research in Mathematics Education.* G.5.

Kurniawati, F. N., Susanto, S. ve Munir, A. (2019). Promoting students' communication skill through the application of project based learning, Linguistic, *English Education and Art (LEEA) Journal,* 3(1), 26-44.

Küçüktaşçı, M. (2022). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin eTwinning Projelerine İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Projesi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Larmer, J., Mergendoller, J. ve Boss, S. (2015). *Setting the standard for Project Based Learning,* Buck Institue for Education, USA.

MEB, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (2019). *eTwinning Faaliyeti Kitapçığı*.Ankara

Moursund, D. (1999). *Project-Based Learning Using Information Technology,* International Society for Technology in Education.

Özbek, Ö. (2010). İlköğretim Fen ve Teknoloji dersinde küresel ısınma konusunun proje tabanlı öğretim modelinde incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Özden, M., Aydın, M. Erdem, A. ve Ekmekçi, S. (2009). Öğretmenlerin Proje Tabanlı Fen Öğretimi Konusunda Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 8 (30), 92-102.

Özel, M. (2013). Proje Tabanlı Öğrenme Yönteminin İlköğretim 2. Kademe Fen ve Teknoloji Derslerindeki Uygulanmasının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Özensoy, U.A. (2017*).* Proje Tabanlı Öğrenme Modelinin Sosyal Bilgiler Dersinde Başarıya Etkisi*, Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 5(9).

Sansur, Z. (2022). Çevrimiçi Öğrenme Topluluklarının Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Öğrenme ve Mesleki Gelişimindeki Rolünün İncelenmesi, eTwinning Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

Saracaloğlu, A. S. , Özyılmaz Akamca, G. ve Yeşildere, S. (2006). İlköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmenin Yeri, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 4(3), 241-260.

Sarı, K. ve Tüfekçi, A. (2022). Okul Öncesi Eğitimi Alanında eTwinning Portalındaki Projelerin İncelenmesi, 10. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, Özel Bildiri Kitapçığı, 100. Bölüm.

Sarıkoç, Z. Ersoy, H. (2022). Tasarım Odaklı Düşünme Yaklaşımıyla STEM Uygulamaları: SPAM eTwinning Projesi Örneği, *Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi,* 5(2),98-122.

Sert, M., Gündoğdu, K., ve Akar Vural, R. (2018). Türkiye'de eğitim programları ve öğretim alanının bugünü, yarını, In Proceedings of The 27th International Congress on Educational Sciences Proceeding Book (pp. 2405-2418).

Suleymanova, G. (2015). Betimsel İstatistik ve Histogram Karma Metodu. Yüksek Lisans Tezi. Kırgızistan Kırgızistan: Türkiye Manas Üniversitesi.

Şık, B. (2022). Fen Bilimleri Dersi Astronomi Konuları ile İlişkilendirilmiş Bir eTwinning Projesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Tuncer, M. (2009). Proje Tabanli Öğrenme ile Problem Tabanlı Öğrenmenin Fark ve Benzerlikleri, *e-Journal of New World Sciences Academy,* 4(2), 395-409.

Tutar, H. (2023). Nitel Araştırma Deseni Belirleme Ölçütleri ve Gerekçelendirilmesi, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 334-355.

Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi, *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188- 201.

Yazgan, F.B. (2022). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin eTwinning Projeleri Hakkında Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi, *Eğitim ve Bilim*, 23(112).

Yıldırım, K. (2020). Öğrenen Öğretmen, "Cahil Hoca" Olabilir Mi? *Alanyazın, Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi,* 1(2), 70-74, 2020.

Yılmaz, F.N. (2015). Fen Bilimleri Öğretiminde Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımının 6. Sınıf Öğrenci Başarısı ve Bilimsel Süreç Becerilerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Yılmaz, K. (2021). Sosyal Bilimlerde ve Eğitim Bilimlerinde Derleme, Meta Değerlendirme ve Bibliyometrik Analizler, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(2), 1457-1490.

KAYNAKÇA

Arı, S. (2003). Yöneticiye Duyulan Güven Örgütsel Bağlılığı Arttırır mı? Gazi Üniversitesi *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4.

Avcı, A. (2017). Örgütsel Bağlılık: Kavramsal Çerçevesi ve Eğitim Örgütleri Açısından Etkileri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkishor Turkic*, 12.

Ayık, A. ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim Okullarında Oluşturulan Okul Kültürü ile Okulların Etkililiği Arasındaki İlişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2). 429-446.

Bayram, L. (2005). Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Bağlılık. *Sayıştay dergisi*, (59), 125-139.

Best, JW. ve Kahn, J. (2006). *Eğitimde Araştırma*. Yeni Delhi: Hindistan Prentice Hall, Pvt, Ltd.

Bozoğlu, G. (2011). Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık Açısından Eğitim Sektöründe Yalova İlinde Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Yalova: Yalova Üniversitesi.

Boylu, Y., Pelit, E. ve Güçer E. (2007). Akademisyenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 55-73.

Güçlü, H. (2006). Turizm Sektöründe Durumsal Faktörlerin Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Hofstede, G. (1980). Culture and organizations. *International Studies of Management & Organization*, 10(4), 15-41.

Kaya, H. (2008). Kamu ve Özel Sektör Kuruluşlarının Örgütsel Kültürünün Analizi ve Kurum Kültürünün Çalışanların Örgütsel Bağlılığına Etkisi: Görgül Bir Araştırma. *Maliye Dergisi*, 155.

O'Reilly, C. A. (1983). The Use of İnformation in Organizational Decision Making: A Model and Some Propositions. *Research in Organizational Behavior*. 5, 103–139.

Parseyhan, B.G.(2014). Etkileşimci ve Dönüşümcü Liderlik Davranışları ile Örgütsel Bağlılık İlişkisinde Örgüt Kültürünün Rolü: Sağlık Kuruluşunda Bir Uygulama. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Pascale, R.T. ve Athos, A.G. (1981). *The Art of Japanese Management: Applications for American Executives*. New York: Warner Books

Tiryaki, T. (2005). Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Uzun, İ. (2020). Büyükşehir Belediye Çalışanlarının Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılıklarının Araştırılması: Karşılıklı Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Abdullah, A., Marzbali, M. H., Bahauddin, A. ve Tilaki, M. J. M. (2015). Broken windows and collective efficacy: Do they affect fear of crime?. *SAGE Open, 5*(1), 1-11.

Acar Şentürk, Z, ve Selvi, Ö. (2016). Kurum içi iletişimi etkinleştiren bir yöntem olarak gezinerek yönetim. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 4*(2), 534-553.

Akçay, F. (2023). Türkiye'de vergi afları ile vergi gelirleri ilişkisi: Kırık camlar kuramı için ampirik kanıtlar. *Fiscaoeconomia, 7*(Özel Sayı), 641-670.

Akdoğan, A. ve Demirtaş, Ö. (2014). Etik liderlik davranışlarının etik iklim üzerindeki etkisi: Örgütsel politik algılamaların aracı rolü. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16*(1), 107-124.

Alıç, M. (1995). Örgütler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 1*(1), 1-40.

Alper Ay, F. ve Kartepe, H. (2023). Etik dışı davranışların çoğalmasında etkisi olan kırık camların üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisi. *Third Sector Social Economic Review, 58*(3), 2851-2870.

Altınkurt, Y. ve Yılmaz, K. (2011). Öğretmen adaylarının öğretmenlerin mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(22), 113-128.

Altıntaş, M. (2023). Kırık camlar teorisinin erdemli raporlama (whistleblowing) davranışına etkisi: Yükseköğretim çalışanları üzerinde bir uygulama. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(*1), 240-257.

Altıntaş, M. ve Palabıyık, N. (2024, Mayıs 23-25). Örgütsel kırık camların yıkıcı sapma davranışları üzerindeki etkisi (Sempozyum). 32. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, Giresun, Türkiye.

Aronson, E., Wilson, T. D. ve Akert, R. M. (2012). *Sosyal psikoloji.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Arslan Hendekci, E. ve Özen, F. (2018). Algılanan örgütsel etik iklimin ilköğretim okullarında öğretmenlerin etik dışı davranışlarına etkisi (Diyarbakır merkez ilçeleri örneği). *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 425-450.

Arslan Namlı, N. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mesleki etik ilkelerine uyma düzeyleri. *Journal of International Social Research, 10*(49), 389-395.

Aydın, F. (2022). Hukukta metrukiyet meşruiyet ilişkisi: Anayasa örneği. *TYB Akademi, 35,* 106-134.

Başel, R. (2007). *Özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışlar (Denizli ili örneği)* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Bektaş, M., Erkal, P. ve Çetin, D. T. (2019). Kırık camlar teorisinin işletmelere uyarlanması: Ölçek geliştirme çalışması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(3), 596-617.

Biçer, C. (2022). Broken windows effect in organizations: A focus on counterproductive work behaviors that lead to employee burnout and employee turnover and solutions. *Tarsus Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(1), 28-45.

Can, E. ve Işık Can, C. (2013, Mart 27-28). Okul yöneticilerinin etik dışı uygulamalarının belirlenmesi (Sempozyum). II. Kamu Etiği Kongresi, Ankara, Türkiye.

Cüceloğlu, D. (2015). *İnsan ve davranışı* (31. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çiftçi, T. E. ve Akçay, F. (2021). Kırık camlar kuramı bağlamında Türkiye'de vergi afları. *Vergi Raporu,* (258), 139-159.

Doğan, H. İ. ve Sevinç, B. (2011). Suç teorileri ve şehir güvenliği: Bitlis iliyle ilgili genel bir değerlendirme. *Polis Bilimleri Dergisi, 13*(4), 27-54.

Ece, S. (2023). Örgütlerde kırık camlar. *EUropean Journal of Managerial Research (EUJMR), 7*(13), 11-23.

Ergün, N. (2009). Örgütlerde etik dışı davranışların nedenleri ve çalışanlara yönelik etik dışı davranışların havayolu taşımacılığı sektörü açısından incelenmesi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 11*(3), 149-168.

Ertem, H. Y. (2020). Okullarda gözlenen örgütsel davranışlar: Bir içerik analizi çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(3), 802-817.

Gau, J. M., Corsaro, N. ve Brunson, R. K. (2014). Revisiting broken windows theory: A test of the mediation impact of social mechanisms on the disorder–fear relationship. *Journal of Criminal Justice, 42*(6), 579-588.

Gül, G. (2024). Bankacılık sektöründe kırık camlar teorisinin incelenmesi: Çankırı ili örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 22*(54), 2470-2494.

Güler, M. (2010). Sosyal psikoloji bakış açısından çocuk ve ergenlerde suçlu davranış gelişimi. *Tbb Dergisi, 89,* 355-372.

Güven, M. ve Akmeşe, A. (2021). Kırık camlar teorisi bağlamında yönetim tarzlarının değerlendirilmesi: Bir alan araştırması. İçinde A. M. Sahabi (Ed.), *İşletmelerde güncel sorunlar ve çözüm önerileri* (ss. 75-86). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Harcourt, B. E. (1998). Reflecting on the subject: A critique of the social influence conception of deterrence, the broken windows theory, and order-maintenance policing New York style. *Michigan Law Review, 97*(2), 291-389.

Katip, M. (2019). *Ortaöğretim okul yöneticilerinin etik dışı liderlik davranışları hakkında öğretmen görüşleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kültür Üniversitesi, İstanbul.

Kayral, İ. H. (2019). Kırık pencereler teorisi, şehir hastaneleri yönetim modelinde hasta güvenliği için kullanılabilir mi?. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 22*(3), 677-694.

Kelling, G. L. ve Wilson, J. Q. (1982). Broken windows. *Atlantic Monthly, 249*(3), 29-38.

Keskin, N. ve Keskin, İ. (2023). Öğretmen adaylarının eğitimde etik dışı davranışlara ilişkin görüşleri. *European Journal of Educational ve Social Sciences, 8*(1), 18-31.

Maskaly, J. ve Boggess, L. N. (2014). Broken windows theory. *The Encyclopedia of Theoretical Criminology,* 1-4.

Nalçacıgil, E. (2020). Kırık camlar teorisinin örgüt yönetimlerine sağladığı katkılar. *Uluslararası Sosyal Bilim Araştırmaları Dergisi, 6*(62), 2149-2157.

Narter, M. (2007). Sosyal psikoloji'nin sosyal kavramına dair öneriler. *İstanbul University Journal of Sociology, 3*(15), 23-30.

O'Brien, D. T., Farrell, C. ve Welsh, B. C. (2019). Broken (windows) theory: A meta-analysis of the evidence for the pathways from neighborhood disorder to resident health outcomes and behaviors. *Social Science ve Medicine, 228,* 272-292.

Orhan, U. (2017). Örgütlerde istenmeyen davranışlar: Türkiye'de yapılan çalışmalara genel bir bakış. *The Journal of Academic Social Science Studies, 7*(60), 385-392.

Özaşçılar, M. (2015). Suç korkusu ve yakın çevre düzensizliği ilişkisi: Kırık cam teorisi. İçinde A. Solak ve Ö. Solak (Eds.), *Suç korkusu kongresi* (ss. 329-347). Ankara: Hegem V Yayınları.

Özgen, N. ve Aycıl, D. (2022). Erdem Tepegöz'ün Gölgeler İçinde'ki distopik dünyasında kavramsal bir gezinti. *SineFilozofi, 7*(14), 236-254.

Pelit, E. ve Güçer, E. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğiyle ilgili etik olmayan davranışlara ve öğretmenleri etik dışı davranışa yönelten faktörlere ilişkin algılamaları. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,* (2), 95-119.

Ramos, J. ve Torgler, B. (2012). Are academics messy? Testing the broken windows theory with a field experiment in the work environment. *Review of Law ve Economics*, *8*(3), 563-577.

Sökmen, A. ve Ekmekçioğlu, E. B. (2013). Yönetici etik davranışlarının sınır birim çalışanlarının motivasyon ve iş tatmini üzerindeki etkisi: Adana'da bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 5*(4), 87-104.

Sökmen, A., Kenek, G. ve Uğraş, E. (2019). Etik liderlik ve üretkenlik karşıtı iş davranışı ilişkisi: Örgütsel bağlılığın aracı rolü. *Third Sector Social Economic Review*, *54*(4), 1568-1582.

Şahin, A., Şakar, M. ve Güler, M. (2023). Spor bilimleri öğrencilerinin sınıf içi davranışlarının kırık camlar teorisi perspektifinden incelenmesi. *5th International Acharaka Congress on Humanities and Social Sciences Procedings Book,* 82-91.

Şakar, M. ve Sarıkan, Ü. (2023). Tribün şiddeti: Sembolik etkileşim kuramı ve kırıkcam teorisi bağlamında bir sentez. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS), 14*(51), 433-447.

Şenol, L. (2022). Örgütsel kırık camların üretim karşıtı iş davranışları üzerine etkisi: Hizmet sektöründe bir araştırma. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal), 8*(97), 1518-1526.

Temir, E. (2020). Kırık camlar teorisinin kurum kültürüne uyarlanabilirliği. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* (4), 133-144.

Turgut, M. (2021). *Sağlık kurumlarında sosyal iklimin örgütsel dışlanma üzerindeki etkisinin incelenmesi: Bir alan araştırması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Vilalta, C. J., Lopez, P., Fondevila, G. ve Siordia, O. (2019). Testing broken windows theory in Mexico City. *Social Science Quarterly, 101*(2), 558-572.

Yaman, E., Çetinkaya Mermer, E. ve Mutlugil, S. (2009). İlköğretim okulu öğrencilerinin etik davranışlara ilişkin görüşleri: Nitel bir araştırma. *Değerler Eğitimi Dergisi, 7*(17), 93-108.

Yavuz Eroğlu, S., Koç, M. C. ve Eroğlu, E. (2022). Spor örgütlerinde kırık camlar teorisinin incelenmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS), 13*(49), 1145-1151.

Yazıcı, N. (2018). Hile üçgeni: Fırsatların önlenmesinde kırık camlar teorisi. *Third Sector Social Economic Review, 53*(3), 843-851.

Yılmaz, K. ve Altınkurt, Y. (2009). Öğretmen adaylarının mesleki etik dışı davranışlar ile ilgili görüşleri. *İş Ahlakı Dergisi, 2*(2), 71-88.

Zhou, C., Mou, H., Xu, W., Li, Z., Liu, X., Shi, L. ... ve Fan, L. (2017). Study on factors ınducing workplace violence in chinese hospitals based on the broken window theory: A crosssectional study. *BMJ Open, 7*(7), 1-10.

KAYNAKÇA

Akca, A. (2013). *Okul yöneticilerinin iş dışı internet kullanım (siber aylaklık) davranışlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Akça, N. (2022). *Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin mesleki etik davranışları ile sanal kaytarma davranışları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Anandarajan, M., Devine P., & Simmers C. A. (2004). A multidimensional sealing approach to personal web usage in the workplace. In M. Anandarajan, C. A. Simmers (Eds.), *Personal Web Usage in the Workplace: A Guide to Effective Human Resources Management* (pp. 61-79). Information science publishing.

Anandarajan, M., Paravastu, N., & Simmers, C. A. (2006). Perceptions of personal web usage in the workplace: AQ-Methodology approach. *CyberPsychology & Behavior, 9*(3), 325–335. Doi:10.1089/cpb.2006.9.325

Arda, A., & Fidan, Y. (2022). The mediating role of perceived organizational punishment in the relationship between ethical values and cyberloafing. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 11*(4), 2011-2028. Doi: 10.15869/itobiad.11268277

Arık, M. (2016). *Eğitim fakültelerinde çalışan öğretim elemanlarının sanal kaytarma düzeylerinin yordayıcısı olarak örgüt iklimi: İstanbul ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Askew, K., Buckner, J., Taing, M., Ilie, A., Bauer, J., & Coovert, M. (2014). Explaining cyberloafing: The role of the theory of planned behavior. *Computers in Human Behavior, 36*, 510-519.

Ataş, M., & Yirci R. (2018). İşkoliklik ile sanal kaytarma davranışları arasındaki ilişki: Öğretmenler üzerine bir uygulama. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6*(86), 428-443.

Bağdoğan, S. Y. (2023). Çalışma yaşamında sanal kaytarma (cyberloafing). H. Çavuş & D. A. Yemişçi (Ed.), *21. Yüzyılda Çalışma İlişkileri* içinde (s. 161-178). İstanbul: Efe Akademik Yayıncılık.

Baydar, F. (2021). *Sanal kaytarma ve etik davranışlar arasındaki ilişki: Öğretmen ve yöneticilerin karşılaştırmalı analizi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Beri, N., & Anand, S. (2020). Consequences of cyberloafing - a literature review. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine, 7*(6), 434-440.

Blanchard, A. L., & Henle, C. A. (2008). Correlates of different forms of cyberloafing: The role of norms and external locus of control. *Computers in Human Behavior, 24*(3), 1067-1084.

Blau, G., Yang, Y., & Ward-Cook, K. (2006). Testing a measure of cyberloafing. *Journal of Allied Health, 35*(1), 9-17.

Bock, G-W., & Ho, S. L. (2009). Non-work related computing (NWRC). *Communications of the ACM, 52*(4), 124-128.

Candan, H., & İnce, M. (2016). Siber kaytarma ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik emniyet çalışanları üzerine bir araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(1), 229-235.

Ceyhan, S. (2021). Sanal kaytarma. M. Ak (Ed.), *Örgütsel davranış üzerine literatürel analiz ve ölçekler* içinde (s. 651-681). Ankara: Nobel.

Chen, J. V., Chen, C. C., & Yang, H. A. (2007). An empirical evaluation of key factors contributing to internet abuse in the workplace. *Industrial Management & Data Systems, 108*(1), 87-106.

Cihan, A. (2018). *Sanal kaytarma ve algılanan mesleki etik arasındaki ilişkiye yönelik bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi, Aksaray.

Çiçek, B. (2020). Organizasyonları aşındırıcı unsurlar olarak sosyal dışlanma ve sanal kaytarma ilişkisi ve bu ilişkide etik iklimin rolü. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 18*(2), 198-217.

Davis, R. A., Flett, G. L., & Besser, A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic internet use: Implications for pre-employment screening. *CyberPsychology and Behavior, 5*(4), 331-345.

Eastin, M. S., Glynn, C. L., & Griffiths, R. P. (2007). Psychology of communication technology use in the workplace. *CyberPsychology and Behavior, 10*, 436-443.

Euronews. (2022). *OECD: Haftada 60 saatten fazla çalışanların oranı en fazla Türkiye'de.* https://tr.euronews.com/2022/05/26/oecd-turkiye-haftada-60-saatten-fazla-cal-san-kisi-oran-en-fazla-olan-ulke (E.T.: 02.11.2023).

Genç, E., & Aydoğan, E., (2016). İş yerinde sanal tembellik davranışı ve etkin zaman yönetimi ilişkisi: Bir kamu kurumunda araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(2), 558-571.

Kalaycı, E. (2010). *Üniversite öğrencilerinin siber aylaklık davranışları ile öz düzenleme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Karabulut-Coskun, B., & Akar, I. (2020). Exploring the relationship between creativity and cyberloafing of prospective teachers. *Thinking Skills and Creativity, 38*(100724).

Kayapalı-Yıldırım, S., & Karabey, C. N. (2017). Etik iklim ve örgütsel kontrol mekanizmalarının sanal kaytarma davranışı üzerindeki etkisinde örgütsel sinizmin aracılık rolü. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(11), 556-594.

Kim, S. J., & Byrne, S. (2011). Conceptualizing personal web usage in work contexts: A preliminary framework. *Computers in Human Behavior, 27*(6), 2271-2283.

Koay, K. Y., & Soh, P. C. H. (2018). Does cyberloafing really harm employees' work performance? An *overview. Lecture Notes on Multidisciplinary Industrial Engineering, Cham*, 901-912.

Lim, V. K. G., & Chen, D. J. Q. (2012). Cyberloafing at the workplace: gain or drain on work? *Behavior & Information Technology, 31*(4), 343-353. Doi: 10.1080/01449290903353054

Lim, V. K. G., & Teo, T. S. (2005). Prevalence, perceived seriousness, justification, and regulation of cyberloafing in Singapore: An exploratory study. *Information & Management, 42*(8), 1081-1093.

Lim, V. K. G., Teo, T. S. H., & Loo G. L. (2002). How do I loaf here? Let me count the ways. *Communications of the ACM, 45*, 66-70.

Lim, V. K., & Teo, T. S. (2022). Cyberloafing: a review and research agenda. *Applied Psychology,* 1-69. Doi: 10.1111/apps.12452

Mamat, N., & Baqutayan, S. M. (2019). Differential perspectives of cyberloafing activities about computer ethics among employees. *Journal of Science, Technology, and Innovation Policy, 5*(1), 22-33.

Mills, J. E., Hu, B., Beldona, S., & Clay, J. (2001). Cyberslacking! A liability issue for wired workplaces. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 42*(5), 34-47. Doi: 10.1177/0010880401425004

Örücü, E., & Özdoğru, M. (2018). Örgütsel güven ile sanal kaytarma davranışları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir çalışma. *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(3), 66-80.

Örücü, E., & Yıldız, H. (2014). İşyerinde kişisel internet ve teknoloji kullanımı: Sanal kaytarma. *Ege Akademik Bakış Dergisi, 14*(1), 99-114.

Ramayah, T. (2010). Personal web usage and work inefficiency. *Business Strategy Series, 11*(5), 295-301.

Sancı, V., & Dulkadir, Ö. (2023). Karabük ilinde çalışan öğretmenlerin örgütsel özdeşleşme düzeylerinin sanal kaytarma düzeyleri üzerindeki etkisi. *Journal of Humanities and Tourism Research, 13*(1), 100-112.

Sarıca, H. (2019). *Öğretmenlerin siber kaytarma davranışları ile işe tutkunluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Soule, L. C., Shell, W., & Kleen, B. A. (2003). Exploring internet addiction: Demographic characteristics and stereotypes of heavy internet users. *Journal of Computer Information Systems, 44*(1), 64-73.

Tandon, A., Kaur, P., Ruparel, N., Islam, J. U., & Dhir, A. (2022). Cyberloafing and cyberslacking in the workplace: systematic literature review of past achievements and future promises. *Internet Res., 32*, 55-89. Doi: 10.1108/INTR-06-2020-0332

Tatlı, Y., & Sadık, F. (2021). Öğretmen adaylarının ders esnasında siber aylaklık yapma nedenlerinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches, 18*(43), 6530-6563. Doi: 10.26466/opus.933566

Temel, S., Temel, E., Kolukırık, B., Arpaç, B., & Davran, B. (2022). Lise öğrencilerinin sanal tembellik davranışlarının demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi, 12,* 182-220.

TÜİK. (2023a). *Hane halkı bilişim teknolojileri araştırması.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407 (E.T.: 01.11.2023).

TÜİK. (2023b). *Girişimlerde bilişim teknolojileri kullanım araştırması.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Girisimlerde-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2023-49393 (E.T.: 02.11.2023).

Ulusoy, H., & Benli. G. D. (2017). Akademisyenlerin sanal kaytarma davranışları: Bir kamu üniversitesi örneği. *Journal of International Social Research, 10*(54), 925-934.

Van Doorn, O. N. (2011). *Cyberloafing: A multi-dimensional construct placed in a theoretical framework* (Unpublished master's thesis). Eindhoven University of Technology, Eindhoven.

Vitak, J., Crouse, J., & LaRose, R. (2011). Personal internet use at work: Understanding cyberslacking. *Computers in Human Behavior, 27*(5), 1751-1759.

We are Social. (2023). *Dijital 2023 October global statshot report.* https://wearesocial.com/us/blog/2023/10/digital-2023-october-global-statshot-report/ (E.T.: 01.11.2023).

Wu, J., Song M., Ugrin J., Liu L., & Zhu, T. (2021). Cyberloafing research 1997-2019: A citation-based literature review. *Organizacija 54*(2), 98-111. Doi: 10.2478/orga-2021-0007

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi. (2008). (17.03.2008 tarih ve 2007/27583 Esas ve 2008/5294 Karar Sayılı Kararı).

Yıldız, B., & Yıldız, H. (2015). İş yaşamındaki sanal kaytarma davranışlarının hukuki yönden incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 13*(3). Doi: 10.11611/JMER468

Zhang, Y., Wang, J., Akhtar, M. N., & Wang, Y. (2022) Authoritarian leadership and cyberloafing: A moderated mediation model of emotional exhaustion and power distance orientation. *Frontiers in Psychology, 13*(1010845), 1-13. Doi: 10.3389/fpsyg.2022.1010845

Zoghbi-Manrique-de-Lara, P., & Viera-Armas, M. (2017). Corporate culture as a mediator in the relationship between ethical leadership and personal internet use. *Journal of Leadership and Organizational Studies, 24*(3), 357-371.

MASUMLAR APARTMANI DİZİSİNDEKİ ARKETİPSEL DÖNÜŞÜMLER: KARAKTERLERİN PSİKOLOJİK YOLCULUKLARI

ÖĞR. GÖR. AYSEL SAĞMEN NACAR

EĞİTİM
yayınevi

MASUMLAR APARTMANI DİZİSİNDEKİ ARKETİPSEL DÖNÜŞÜMLER: KARAKTERLERİN PSİKOLOJİK YOLCULUKLARI

Öğr. Gör. Aysel Sağmen Nacar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-18-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

MASUMLAR APARTMANI DİZİSİNDEKİ ARKETİPSEL DÖNÜŞÜMLER: KARAKTERLERİN PSİKOLOJİK YOLCULUKLARI
Öğr. Gör. Aysel Sağmen Nacar
VIII+166 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-18-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adler, A. (2002). *Bireysel psikoloji*, Halis Özgü (Çev.), İstanbul: Hayat.

Akbulut, N.T., &Bilgili C (2009). *Kitle iletişim ve toplumsalın üretimi.* (1. Baskı). Beta Basım Yayım Dağıtım.

Akdeniz, C. & Erişti, B. (2015). *Kişilik ve öğretim süreci*. Türkiye Alim Kitapları.

Akgöz, E., & Sezgin, M. (2009). *Genel iletişim* (1. Baskı). Gazi Kitabevi.

Asa Berger, A. (2012). *Kültür eleştirisi kültürel kavramlara giriş*. Özgür Emir (Çev.), Pinhan Yayıncılık.

Aziz, A. (1982). *Toplumsallaşma ve kitlesel iletişim*. (2. Baskı). Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları.

Aziz, A. (2013). *Radyo televizyon yayıncılığı.* (6. Baskı). Hiperlink Yayınları.

Aziz, A. (2016). *İletişime giriş.* (5. Baskı). Hiperlink Yayınları.

Bahar, E. (2012). *İletişim*. (1. Baskı). Detay Yayıncılık.

Bay, N. (2007). *Radyo ve televizyon yayıncılığı.* (1. Baskı). Nüve Kültür Merkezi Yayınları.

Beck, A.T. (2008) *Kişilik bozukluklarının bilişsel terapisi*. (1. Baskı). Özden Yalçın, Eylem Necip Akçay (Çev.). Litera Yayıncılık.

Bottome, P. (1957). *Alfred Adler: A portrait from Life*. The Vanguard Press.

Bulduklu, Y., & Karaçor, S. (2019). *Kitle iletişim kuramları.* (1. Baskı). Çizgi Kitabevi

Bulut Ateş, F. (2020). Karen Horney – Psikanalitik sosyal kuram. B. Çapri (Edited by.), *Geçmişten günümüze kişilik kuramları* içinde, (ss. 165-191). Nobel Yayınevi.

Burger, J.M. (2016), *Kişilik psikoloji biliminin insan doğasına dair söyledikleri*, (5. Baskı). İ. Deniz, E. Sarıoğlu, (Çev.), Kaknüs Yayınları.

Ciccarelli, S.K. & White J.N. (2021) *Psikoloji bir keşif gezisi.* (3. Baskı). D. N. Şahin (Çev.), Nobel Yayınları.

Cüceloğlu, D. (1991), *İnsan ve davranışı*. Evrim Matbaacılık.

Cüceloğlu, D. (2006). *İnsan ve davranışı.* (15. Baskı). Remzi Kitabevi.

Cüceloğlu, D. (2016), *İnsan ve davranışı.* (32. Baskı). Remzi Kitabevi.

Çağlar, İ., Kılıç, S., Mutlu, S., Çağlar, M.E., Aydemir, E., & Daldal, K.M. (2014). *Genel, teknik ve etkili iletişim.* (1. Baskı). Noel Akademik Yayıncılık

Darshani, R.K.N.D. (2014). A review of personality types and locus of control as moderators of stress and conflict management, *International Journal of Scientific and Research Publications*, *4*(2), 1-8.

Demir, S. (2020). Alfred Adler-Bireysel psikoloji. B. Çapri (Edited by.), *Geçmişten günümüze kişilik kuramları* içinde, (ss. 105-140). Nobel Yayınevi.

Demirtaş, A.S. (2020). Analitik psikoloji. B. Çapri (Edited by.), *Geçmişten günümüze kişilik kuramları* içinde, (ss. 63-103). Nobel Yayınevi.

Derin, S. (2023). Analitik psikoloji: C. Jung. D. Gençtanırım Kurt, E. Çetinkaya Yıldız (Edited by.), içinde, *Kişilik kuramları: Gerçek yaşamdan kişilik analizi örnekleriyle* (ss. 104-147). Pegem Akademi Yayınları.

Deveci Şirin, H. (2020). Erich Fromm – İnsancıl psikalanatik kuram. B. Çapri (Edited by.), *Geçmişten günümüze kişilik kuramları* içinde, (ss. 193-230). Nobel Yayınevi.

DSM-IV. (1998). *Amerikan Psikiyatri Birliği: Mental bozuklukların tanısal ve sayımsal el kitabı.* (4. Baskı). E. Köroğlu (Ed.). Hekimler Yayın Birliği.

Durna, U. (2004). Stres yönetimi, a ve b tipi kişilik yapıları ve bunlar arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 11* (1), 198-199.

Erdoğan, İ. (1991). *İşletmelerde davranış*, İ.Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü Yayını.

Erdoğan, İ. (1994). *İşletmelerde davranış*. (2. Baskı). Beta Yayınları.

Eroğlu, F. (2015). *Davranış bilimleri*. (14. Baskı). Beta Yayınları.

Ewen R.B. (2003). *An Introduction to theories of personality*. (6. Baskı). London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Farrell, F. (2001). Postmodernism and educational marketing. *Educational Management Administration & Leadership, 29* (2), 171.

Frost, R.O. & Hartl, T.L. (1996). A Cognitive-Behavioral Model Of Compulsive Hoarding. *Elsevier Science*, (34), 341-350.

Geçtan, E. (1995). *Psikanaliz ve sonrası.* Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (1997). *Psikodinamik psikiyatri ve normaldışı davranışlar*. (13. Baskı). Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve sonrası*. (8. Baskı). Remzi Kitabevi.

Gerrig, R.J. & Zimbardo, P.G. (2015). *Pisikolojiye giriş, pisikoloji ve yaşam.* (19. Baskı). G. Sart (Çev.), Nobel Yayınları.

Giddens, A. (2000). *Sosyoloji.* (1. Baskı). H. Özel ve C. Güzel (Çev.), Ayraç Yayınevi.

Giddens, A. (2014). *Sosyoloji başlangıç okumaları* (4. Baskı). Say Yayınları.

Gökçe, G (2012). *Televizyon program yapımcılığı ve yönetmenliği.* (1. Baskı). Der Yayınları.

Gümüşsuyu, Ç., Sönmez, S., & Oyur, E. (2008). *Genel ve teknik iletişim.* (1. Baskı). Savaş Yayınevi.

Gündüz, S. (2020). Kişilik ve temel kavramlar. B. Çapri (Edited by.), *Geçmişten günümüze kişilik kuramları* içinde, (ss. 3-23). Nobel Yayınevi.

Güneş, S. (1996). *Medya ve kültür.* (1. Baskı). Vadi Yayınları.

Güney, S. (2013). *Davranış bilimleri.* (7. Baskı). Nobel Yayınları.

Hall, C.S. & Neordby, V.J. (2016). *Jung psikolojisinin ana çizgileri*. E. Gürol (Çev.), Cem Yayınevi.

Hall, S. (2017). *Temsil kültürel temsiller ve anlamlandırma uygulamaları.* (1. Baskı). İ. Dündar, (Çev.), Pinhan Yayıncılık.

Işık, M. (2017). *İletişim bilimine giriş.* (1. Baskı). Eğitim Yayınevi.

Jarvis, M. & Russel, J. (2002). *Key ideas in psychology*. Cheltenham: Nelson Thornes.H

Jung, C. G. (1971). *Psychological types*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

Jung, C. G. (2005). *Dört arketip*. (2. Baskı). Z. Aksu Yılmazer (Çev.), Metis Yayınları.

Jung, C. G. (2009). *Anılar, düşler, düşünceler*. (4. Baskı). İ. Kantemir (Çev.), Can Sanat Yayınları.

Jung, C. G. (2014). *Jung psikolojisi*, (1. Baskı). M. Ukray (Çev.), Yason Yayınları.

Jung, C. G. (2016). *Analitik psikoloji üzerine iki deneme*. İ.H. Yavuz (Çev.), Pinhan Yayıncılık.

Jung, C. G. (2020). *Dört arketip*. (7. Baskı). Z. Aksu ve Y. Er (Çev.), Metis Yayınları.

Kalyon, N.Y. (2012). *Halkla ilişkiler ve iletişim* (1. Baskı). Ekinoks Yayın Dağıtım.

Karaboğa, T. (2016), Televizyon dizilerinde tüketim olgusu. *International Journal of Human Sciences, 13*(1), 2077.

Karasar, N. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (36. Baskı). Nobel Yayınevi.

Kırık, A.M (2010). *Etkileşimli televizyon*. (1. Baskı). Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Kula, N (2013). Tv dizileri yoluyla yeniden üretilen tüketim kültürü. *International Journal of Social Science, 6* (1), 997.

Kuyucu, M (2019). Gençlerin Türkiye'de üretilen televizyon dizilerine yönelik tutumları ve dizi tüketim faktörlerinin analizi. *International Journal of Cultural and Social Studies, 5* (2), 560-561.

Küçükaslan, N. (2014). *Etkili iletişim teknikleri.* (1. Baskı). Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Lazar, J. (2009). *İletişim bilimi*. C. Anık (Çev.), Vadi Yayınları.

Luthans, F. (1995). *Organizational behaviour*. (7. Baskı). Literatür Yayınları.

Macionis, J.J. (2015), *Sosyoloji.* (13. Baskı). V. Akan (Çev.), Nobel Yayınları.

Maltby, J., Day, L. & Macaskill, A. (2017). *Personality, individual differences and intelligence.* (4. Baskı). UK: Pearson Education.

Masterson, J.F. (2006). *Narsistik ve borderline kişilik bozuklukları, bir bütüncül gelişimsel yaklaşım.* (1. Baskı). B. Açıl (Çev.). Litera Yayıncılık.

Masterson, J.F. (2008). *Kişilik bozuklukları*. (1. Baskı). B. T. Bozkurt, T. V. Soylu (Çev.), Litera Yayıncılık.

McCrae, R.R. & Costa, P.T. (1984). *Emerging lives, enduring dispositions personality in adulthood*. Printed in the United States of America.

Mısırlı, İ. (2013). *Genel ve teknik iletişim*. (7. Baskı). Detay Yayıncılık.

Mutlu, E (2008). *Televizyonu anlamak.* (2. Baskı). Ayraç Yayınları.

Mutlu, E. (1999). *Televizyon ve toplum.* (1. Baskı). Türkiye Radyo Televizyon Kurumu.

Mutlu, E. (2016). *Globalleşme, popüler kültür ve medya*. (2. Baskı). Ütopya Yayınevi.

Nelson Jones, R. (1982). *Danışma psikolojisi kuralları.* (1. Baskı). F. Akkoyun, V. Duyan, S. Doğan, B. Eylen, F. Korkut (Çev.), London: Cassell Educational Limited.

Neuman, W.L. (2017). *Toplumsal araştırma yöntemleri nitel ve nicel yaklaşımlar 2. Cilt.* (9. Baskı). S.Özge (Çev.), Yayınodası Yayıncılık.

Oskay, Ü. (2017). *Kitle iletişiminin kültürel işlevleri.* (2. Baskı). İnkılap Kitabevi.

Ouspensky, P. D. (1995). *İnsanın bilinmeyen psikolojisi*. (2. Baskı). C. Kurdoğlu (Çev.). Ruh ve Madde Yayınları.

Özsosyal, F.S. (2020). Harry Stack Sullivan – Kişilerarası ilişkiler kuramı. Burhan Çapri (Edited by.), *Geçmişten günümüze kişilik kuramları* içinde, (ss. 141-164). Nobel Yayınevi.

Özsoy, A. (2011). *Televizyon ve izleyici.* (1. Baskı). Ütopya Yayınları.

Sambur, B. (2005). *Bireyselleşme yolu Jung'un psikoloji teorisi*. (1. Baskı). Elis Yayınları.

Sayın, Ö. (1990). *Ailenin toplumdaki yeri - aile sosyolojisi.* Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Schultz, D. P. & Schultz, S. E. (2002). *Theories of Personality*, Belmont: Thomson.

Sönmez, M. (2010), Medya, kültür, para ve İstanbul iktidarı. (1. Baskı). Yordam Kitap.

Şen, S. (1992). *Psikoloji*. (1. Baskı). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

Tayfur, G. (2010). *Reklamcılık* (4. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

Tekinalp, Ş. & Uzun, R. (2009). *İletişim araştırmaları ve kuramları.* (3. Baskı). Beta Yayıncılık.

Topses, G. & Bulut Serin, N. (2018). *Psikolojik danışma ve kişilik kuramları.* (2. Baskı). Nobel Yayınları.

Tutar, H. & Erdem, A.T. (2020). *Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve SPSS uygulamaları*. (1. Baskı). Seçkin Yayınları.

Türkoğlu, N. (2004). *İletişim bilimlerinden kültürel çalışmalara toplumsal iletişim tanımlar, kavramlar, tartışmalar.* (1. Baskı). Babil Yayınları.

Uğur Tanrıöver, H. (2011), *Türkiye'de televizyon yayıncılığı 2011*. İstanbul Ticaret Odası.

Uzman, E. (2021). *Bireysel psikoloji*. Ş. G. Kan (Edited by.), *Kişilik kuramları* içinde, (ss. 39-81). Eğiten Kitap.

Yatkın, A. (2003). *Halkla ilişkiler ve iletişim.* (1. Baskı). Nobel Yayın Dağıtım.

Yaylagül, L. (2019). *Kitle iletişim kuramları*. (10. Baskı). Dipnot Yayınları.

Yazgan İnanç, B. & Yerlikaya, E.E. (2022). *Kişilik kuramları.* (18. Baskı). Pegem Akademi.

Zavalsız, Y.S., & Soydaş Dağcı, Y. (2019). Televizyon dizilerinin toplum üzerindeki etkisi (Karabük örneği). *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 19* (1), 198-199.

KAPİTALOSEN ÇAĞ'DA KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, TOPLUMSAL HAREKETLER VE RADİKAL MEDYA

SEDA KARAGÖZ

EĞİTİM
yayınevi

KAPİTALOSEN ÇAĞ'DA KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, TOPLUMSAL HAREKETLER VE RADİKAL MEDYA

Seda Karagöz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-76-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
KAPİTALOSEN ÇAĞ'DA KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ, TOPLUMSAL HAREKETLER VE RADİKAL MEDYA
Seda Karagöz
X+176 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-76-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abramson, J.:2020 **Minerva'nın Baykuşu: Batı Siyasi Düşünce Tarihi,** Çev. İbrahim Yıldız, Ankara: Dipnot Yayınları.

Acar, N. O:2019 "Yeni Medya Ekolojisinin Dijital Aktivizme Etkisi", **Dijital Aktivizm Üzerine,** Ed. Hatun Boztepe Taşkıran, Murat Mengü, İstanbul: Der Yayınları.

Adaklı, G.:2001 **"Post-Marksizmin Kuramsal ve Siyasal Açmazları",** Praksis Dergisi, Sayı: 1, ss. 13-32, (Çevrim içi), http://www.praksis.org/wp-content/uploads/2011/07/001-Adakli.pdf Erişim Tarihi: 25.12.2020.

Ajl, M.:2022 **Halkın Yeşil Yeni Düzeni,** Çev. Eser Kömürcü, İbrahim Erkol, İstanbul: Ceylan Yayınları.

Akdağ, Y.:2022 **Burjuvaziye Yedeklenme Teorisi: Radikal Demokrasi, Laclau ve Mouffe Eleştirisi,** İstanbul: Kor Kitap.

Akkaya, A.Y., Bozdoğan, S.: 2019 **"Hardt ve Negri'nin Küresel Demokrasi Düşüncesi ile Laclau ve Mouffe'un Radikal Demokrasi Projesinin Karşılaştırmalı Bir Analizi",** Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 21, Ek Sayı, ss. 357-375, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/782695 Erişim Tarihi: 18.10.2021.

Aksu, C.:2023 **"Emekoloji: Emeğin Ekolojik Yıkımına Karşı Mücadele",** Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, Sayı: 77-78, ss. 21-33, (Çevrim içi), https://ttb.org.tr/msg/images/files/dergi/77-78/77-78.pdf Erişim Tarihi: 08.03.2024.

Aksu, C.:2019 **"İklim Krizi ve Küresel İklim Adaleti Hareketi",** (Çevrim içi), https://www.polenekoloji.org/iklim-krizi-ve-kuresel-iklim-adaleti-hareketi/ Erişim Tarihi: 22.12.2022.

Akyüz, Z. C.:2013 **"Ekososyalizmi Düşünmek",** Birikim Dergisi, (Çevrim içi), https://birikimdergisi.com/guncel/494/ekososyalizmi-dusunmek Erişim Tarihi: 03.03.2023.

Altunbaş, D.:2003 **"Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Türkiye'deki Kurumsal Değişimlere Bir Bakış",** Yönetim Bilimleri Dergisi, C.1, Sayı: 1-2, ss. 103-118, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/46441 Erişim Tarihi: 16.12.2021.

Amin, S.:2017 **Kapitalizmden Uygarlığa,** Çev. Yağmur Dönmez, Naim Atabağsoy, İstanbul: Yordam Kitap.

Amin, S.:2016 **Liberal Virüs,** Çev. Fikret Başkaya, İstanbul: Yordam Kitap.

Angus, I.:2021 **Antroposen'le Yüzleşmek-Fosil Kapitalizm ve Dünya Sisteminin Krizi,** Çev. Nuray Onuk, İstanbul: Marx21 Yayınları.

Angus, I.:2020 **"Ecosocialism or Barbarism: An Interview With Ian Angus",** (Çevrim içi), https://roape.net/2020/03/24/ecosocialism-or-barbarism-an-interview-with-ian-angus/ Erişim Tarihi: 30.03.2023.

Angus, I.:2019 **Yeşilin Daha Kızıl Tonu: Bilim ve Sosyalizmin Kesişimleri,** Çev. Nil Darılmaz, Ankara: Efil Yayınevi.

Angus, I.:2011 **How To Make An Ecosocialist Revolution",** (Çevrim içi), https://climateandcapitalism.com/2011/10/07/how-to-make-an-ecosocialist-revolution/ Erişim Tarihi: 18.03.2023.

Arcan, H. E.:2016 "Toplumsal Hareket Teorisi Perspektifinden Alternatif/Aktivist Medya: Ana Akım Medya Reddiyesine Bir Çözüm Olarak Eleştirel Medya İçeriği", **Aktivizm: Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü,** Ed. Nuray Yılmaz Sert, İstanbul: Değişim Yayınları.

Arık, E.:2013 **"Yurttaş Gazeteciliğinin Günümüzdeki Görünümü: Twitter Gazeteciliği Örneği",** Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı: 36, ss. 273-287, (Çevrim içi), http://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423903275.pdf Erişim Tarihi: 27.10.2020.

Arklan, Ü., Kartal, N. Z.:2019 **"Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Aktivizm: İlişkisel Düzlemde Epistemolojik Bir Yönelim",** Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, C.10, Sayı: 23, ss. 25-39, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/658819 Erişim Tarihi: 08.09.2020.

Arrighi, G., Vd.:2015 **Sistem Karşıtı Hareketler,** Çev. Celal Kanat, Bülent Somay, İstanbul: Metis Yayınları.

Atik, H.:2017 "Küresel Isınmaya Yol Açan Sera Gazları Bakımından Avrupa Birliği Ülkelerinin Durumu", **Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sosyo-Ekonomik Etkileri,** Ed. Hayriye Atik, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aydın, A. F.:2016 "Sivil İtaatsizlik ve Dijital Aktivizm Bağlamında Gezi Parkı Olaylarına İlişkin Bir Değerlendirme", **Aktivizm: Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü,** Ed. Nuray Yılmaz Sert, İstanbul: Değişim Yayınları.

Aysu, A.:2017 "Türkiye'de Kükürtdioksit Emisyonu Yakınsamasının Analizi: Tar Panel Birim Kök Testi", **Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sosyo-Ekonomik Etkileri,** Ed. Hayriye Etik, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Balcı, M., Çakır, K.:2023 **"Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu (TCK m. 217/A)",** Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (AndHD), C. 9, Sayı: 1, ss. 1-17, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2822343 Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Bank, R. B.:2019 **"Marksizm'den Post-Marksizm'e Farklı Siyasal Açılımlar",** Akdeniz İİBF Dergisi, C.19, Sayı: 2, ss. 352-390, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/859153 Erişim Tarihi: 24.03.2021.

Barker, C.:2013 "Marxism and Social Movements: An Introduction", **Marxism and Social Movements,** Ed. Colin Barker, Laurence Cox, John Krinsky, Alf Gunvald Nilsen, Leiden: Brill Publishers.

Başaran, F.:2018 "Sosyalizmin Güncelliği", **Ekim Devrimi'nin 100. Yılında Sosyalizmin Güncelliği,** Der. Alp Altınörs, İstanbul: Ceylan Yayınları.

Başkaya, F.:2022 **Siyasi Ekoloji Semineri,** Özgür Üniversite Güz Dönemi Çevrim İçi Seminer Dizisi, Seminer Tarihi: 08.11.2022.

Başkaya, F.:2020a **Eko-Sosyalist Paradigma: Komünist Topluma Giden Yol,** İstanbul: Yordam Kitap.

Başkaya, F.:2020b **Gençlerle Baş Başa: İklim Krizi ve Ekolojik Yıkım,** İstanbul: Yordam Kitap.

Başkaya, F.:2015 **Yalan,** İstanbul: Öteki Yayınevi.

Başkaya, F.:2014 **Çığırından Çıkmış Bir Dünya,** İstanbul: Öteki Yayınevi.

Batuhan, T.:2022 "İklim Değişikliği Politikaları", **Kentleşme Politikası,** Ed. Tuna Batuhan, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Baysal, T.:2018 **"Çevrecilik Hareketlerinin Sınıfsal Boyutu ve Kamu Yönetimini Etkileme Potansiyeli",** Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, C. 8, Sayı: 2, ss. 257-276, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/612730 Erişim Tarihi: 20.11.2021.

Belek, İ.:1999 **"Postkapitalist" Paradigmalar,** İstanbul: Sorun Yayınları.

Benlisoy, F.:2021 **Kapitalist Kıyamet-Sermaye Mi Dünya Mı?,** İstanbul: Habitus Yayıncılık.

Benlisoy, S.:2017 "Ekososyalist Alternatif ve Ekolojik Devrim", **Yeşil ve Siyaset: Siyasal Ekoloji Üzerine Yazılar,** Ed. Orçun İmga, Hakan Olgun, Ankara: Liberte Yayınları.

Berberoglu, B.:2019 "Introduction: Dynamics Of Social Movements, Revolution, And Social Transformation", **The Palgrave Handbook Of Social Movements, Revolution, And Social Transformation,** Ed. Berch Berberoglu, Cham: The Palgrave Macmillan.

Best, S., Kellner, D.:2016 **Postmodern Teori: Eleştirel Soruşturmalar,** Çev. Mehmet Küçük, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bilben, M. S. I.:2019 **"Dünyadan Örnekler Işığında İklim Değişikliği Kaynaklı Göçleri Anlamak",** Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, C. 9, Sayı: 2, ss. 335-356, (Çevrim içi), http://proje.akdeniz.edu.tr/mcri/mjh/9-2/MJH-23-Merve_Suzan_ILIK_BILBEN.pdf Erişim Tarihi: 14.11.2022.

Bilben, M. S. I.:2018 "**Yeni Bir Toplumsal Düzenin Doğum Sancısı: İklim Adalet(sizliğ)i ve Hak Temelli Yaklaşımın Önemi",** Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, C. 8, Sayı: 1, ss. 213-226, (Çevrim içi), http://proje.akdeniz.edu.tr/mcri/mjh/8-1/MJH-14-Merve_Suzan_ILIK_BILBEN.pdf Erişim Tarihi: 04.12.2022.

Birdişli, F.:2014 **"Çevreye Metaekolojik Yaklaşım ve Doğada Karşılıklı Dayanışma İlkesi",** Akademik İncelemeler Dergisi, C. 9, Sayı: 1, ss. 25-46, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/17677 Erişim Tarihi: 29.10.2021.

Borch, C.:2017 "Kalabalıklar ve Demokrasi: Kalabalıkların Siyaseti Üzerine Post-Liberal Düşünceler", **Kitleleri Yeniden Düşünmek: Hukuk, Şiddet ve Demokrasi,** Der. Zeynep Koçak, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Bosch, T.:2016 "Twitter And Participatory Citizenship: #FeesMustFall in South Africa", **Digital Activism In The Social Media Era,** Ed. Bruce Mutsvairo, Cham: The Palgrave Macmillan.

Boschele, F. A., Öztürk, Ö. Ç.:2017 **"Dijital İletişim Teknolojileri ve Toplumsal Hareketler Bağlamında Hacktivizm",** Sayı: 5, ss. 429-452, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/509869 Erişim Tarihi: 15.10.2020.

Bottomore, T.:1987 **Siyaset Sosyolojisi,** Çev. Erol Mutlu, Ankara: Teori Yayınları.

Bozoğlu, B.:2019 **21. Yüzyılda İklim Krizi, Paris Anlaşması ve İklim Değişikliğine Uyum,** Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Brecher, J.:2020 **İklim Direnişi: Bir Hayatta Kalma Stratejisi,** Çev. Dilara Kılıç, İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Brechler, J., Costello, T.:2002 **Aşağıdan Küreselleşme/Dayanışmanın Gücü,** Çev. Berna Kurt, Zeynep Kutluata, Şirin Özgün, Aysel Yıldırım, İstanbul: Aram Yayıncılık.

Brownhill, L., Vd.:2022 "An Introduction To Ecosocialism", **The Routledge Handbook Of Ecosocialism,** Ed. Leigh Brownhill, Salvatore Engel-Di Mauro, Terran Giacomini, Ana Isla, Michael Löwy, Terisa E. Turner, New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Buechler, S. M.:2016 **Understanding Social Movements: Theories From The Classical Era To The Present,** New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Boguslavski, Vd.:2012 **Diyalektik ve Tarihsel Materyalizmin Abecesi,** Çev. Vahap Erdoğdu, Ankara: Sol Yayınları.

Burkett, P.:2004 **Marx ve Doğa: Al-Yeşil Bir Perspektif,** Çev. Ercüment Özkaya, Ankara: Epos Yayınları.

Büyüktavşan, H. Z.:2021 **"Güney Afrika'daki Irkçı Apartheid Rejimi: 1948-1994",** C. 1, Sayı: 1, ss. 26-41, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2042630 Erişim Tarihi: 16.11.2022.

Candan, R. B.:2015 **Demokrasi Yolunda Bir Adım Olarak Radikal Demokrasi Kuramları,** İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Carty, V., Barron, F. G. R.:2019 "Social Movements And New Technology: The Dynamics Of Cyber Activism In The Digital Age", **The Palgrave Handbook Of Social Movements,** Ed. Berch Berberoglu, Cham: Palgrave Macmillan.

Castells, M.:2016 **İletişimin Gücü,** Çev. Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castells, M:2013 **İsyan ve Umut Ağları: İnternet Çağında Toplumsal Hareketler,** Çev. Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castells, M.:2006 **Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür/Kimliğin Gücü,** C. 2, Çev. Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cengiz, A.:2022 **" 'Yeşil Kapitalizm': Bir Yanılsamanın Gerçekliği Üzerine",** (Çevrim içi), https://teoriveeylem.net/tr/2022/03/yesil-kapitalizm-bir-yanilsamanin-gercekligi-uzerine/ Erişim Tarihi: 28.05.2022.

Cengiz, S.:2019 **"İklim Krizinin Mitolojisi",** Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 5, Sayı: 2, ss. 600-609, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/905608 Erişim Tarihi: 03.06.2022.

Cevizci, A.:2018 **Felsefe,** Ed. Ahmet Cevizci, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Ceyhan, Ç.:2009 "**Medyada Alternatif Bir Hal: 'AHALİ' ve Karşıt Kamusallık",** Kurgu Online International Journal Of Communication Studies, C. 22, Sayı: 1, ss. 176-209, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1496802 Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Chandler, D., Munday, R.:2018 **Medya ve İletişim Sözlüğü,** Çev. Babacan Taşdemir, İstanbul: İletişim Yayınları.

Chibita, M. B.:2016 "Digital Activism in Uganda", **Digiral Activism In The Social Media Era,** Ed. Bruce Mutsvairo, Cham: The Palgrave Macmillan.

Cıvaş, G.:2020 "Muhtemel Kamusal Alan: İnternet", **Dijital İletişim Kuram ve Araştırmaları,** Ed. Aslı İgit, Özge Sayılgan, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Clark, B., York, R..:2015 "Çatlaklar ve Değişimler: Çevre Krizlerinin Kökenine İnmek", **Marx, Doğa ve Yıkımın Ekolojisi,** Der. Hakan Tanıttıran, Çev. Ali Galip, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Cohen, J.:2016 "Strateji Ya da Kimlik: Yeni Teorik Paradigmalar ve Sosyal Hareketler", **Yeni Sosyal Hareketler,** Ed. Kenan Çayır, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Coşkun, M. K.:2017 **Demokrasi Teorileri ve Toplumsal Hareketler,** Ankara: Dipnot Yayınları.

Crossley, N.:2002 **Making Sense Of Social Movement,** Oxford: Open University Press.

Çakır, M.:2015 **İnternette Gösteri ve Gözetim: Eleştirel Bir Okuma,** Ankara: Ütopya Yayınevi.

Çavuş, S.:2018 "Toplumsal Hareketlerin Değişen Karakteristiği ve Sosyal Ağlar", **Dijital Kültür ve İletişim,** Ed. Veysel Çakmak, Selahattin Çavuş, Konya: Literatürk Academia.

Çayır, K.:2016 "Toplumsal Sahnenin Yeni Aktörleri: Yeni Sosyal Hareketler", **Yeni Sosyal Hareketler,** Der. Kenan Çayır, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Çelik, A.:2019 **"Chantal Mouffe'un Agonistik Demokrasi Kuramına Eleştirel Bir Bakış",** Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi KAÜİİBFD, C. 10, Sayı: 20, ss. 1062-1085, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/913867 Erişim Tarihi: 18.12.2020.

Çelik, H.:2022 **"Kamusallık Deneyimi Bağlamında Oskar Negt-Alexander Kluge ve Jürgen Habermas",** Journal Of Social Sciences And Humanities, C. 6, Sayı: 1, ss. 358-369, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2511284 Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Çelik, M., Dağ, M.:2017 **"Kapitalist İktisadi Düşüncenin Geçirdiği Dönüşümler Üzerine Bir Değerlendirme",** Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi, C. 2, Sayı: 3, ss. 50-70, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/346558 Erişim Tarihi: 12.11.2021.

Çetin, Ö.:2015 "Yeni Medyanın Tahakküm ve Özgürleşim Potansiyeli Bağlamında Hacktivizm", **İletişim Çalışmaları,** Ed. Filiz Aydoğan, İstanbul: Derin Yayınları.

Çetinkaya, Y.D.:2018 "Tarih ve Kuram Arasında Toplumsal Hareketler", **Toplumsal Hareketler: Tarih, Teori ve Deneyim,** Der. Y. Doğan Çetinkaya, İstanbul: İletişim Yayınları.

Çevikel, T.:2015 "Toplumsal Hareket Medyası Deneyimi Olarak IndyMedia", **İnternet ve Sokak,** Der. Yasemin İnceoğlu, Savaş Çoban, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Çığ, E. Ç.:2016 **"Dijital Çağda Bakışın Politikası: Panoptikon ve Aleniyet İlkesi",** Toplum ve Demokrasi Dergisi, C. 10, Sayı: 21, ss. 91-113, (Çevrim içi), https://www.academia.edu/27005889/Dijital_Çağda_Bakışın_Politikası_Panoptikon_ve_Aleniyet_İlkesi Erişim Tarihi: 02.01.2021.

Çınar, M.:2014 "Demokrasi", **Siyaset: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler,** Ed. Yüksel Taşkın, İstanbul: İletişim Yayınları.

Çınar, Ö.:2013 **Çevre Kirliliği ve Kontrolü,** Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çimen, M., Öztürk, S.:2010 **"Küresel Isınma, İklim Değişikliğinin Solunum Sistemi Üzerine Etkisi ve Büyükşehir Bronşiti",** Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi, C. 24, Sayı: 2, ss. 141-146, (Çevrim içi), http://tip.fusabil.org/pdf/pdf_FUSABIL_742.pdf Erişim Tarihi: 30.10.2022.

Çoban, A.:2024 **"Sosyalizm ve Ekososyalizm",** (Çevrim içi), https://www.polenekoloji.org/sosyalizm-ve-ekososyalizm/ Erişim Tarihi: 26.06.2024.

Çoban, A.:2022a **İklim Krizi Nasıl Çözülür?: Kapitalist ve Ekososyalist Çözüm Stratejileri,** İstanbul: Ceylan Yayınları.

Çoban, A.:2022b **Siyasi Ekoloji Semineri,** Özgür Üniversite Güz Dönemi Çevrim İçi Seminer Dizisi, Seminer Tarihi: 08.11.2022.

Çoban, A.:2020b **Çevre Politikası: Ekolojik Sorunlar ve Kuram,** Ankara: İmge Kitabevi.

Çoban, A.:2013 **"Sınıfsal Açıdan Ekolojik Mücadele, Demokrasi Açmazları ve Komünizm",** Yaşayan Marksizm, C. 1, Sayı: 1, ss. 243-282, (Çevrim içi), http://www.aykutcoban.org/yayinlar/makaleler/Sinifsal_Acidan_Ekolojik_Mucadele_Demokr.pdf Erişim Tarihi: 30.06.2023.

Çoban, B., Ataman, B.:2020a "Mahalli Aktivist Yurttaş Gazetecilik", **Yeni Gazetecilik: Mecralar, Deneyimler, Olanaklar,** Der. Özlem Erkmen, Bora Ataman, Barış Çoban, İstanbul: Kafka Kitap.

Çoban, B.:2014 "Radikal Medya İle 'Ne Yapmalı?': Lenin'in Geri Dönüşü", **Kendi Medyanı Yarat: Alternatif Medya-Kavramlar, Tartışmalar, Örnekler,** C. 2, Haz. Berrin Yanıkkaya, Barış Çoban, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Çoban, B.:2009b "Toplumsal Hareketler ve Radikal Medya", **Küreselleşme, Direniş, Ütopya-Yeni Toplumsal Hareketler: Küreselleşme Çağında Toplumsal Muhalefet,** Ed. Barış Çoban, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Çoban, S.:2020a **"Hackerlık Kavramı, Modeller ve Medyada Hackerlığın Sunumu",** AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi, C. 11, Sayı: 40, ss. 43-64, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1096412 Erişim Tarihi: 12.10.2022.

Çoban, S.:2009a "Yeni Toplumsal Hareketler ve İktidar Sorunu", **Küreselleşme, Direniş, Ütopya-Yeni Toplumsal Hareketler: Küreselleşme Çağında Toplumsal Muhalefet,** Ed. Barış Çoban, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Dahlberg, L.:2007 "The Internet And Discursive Exclusion: From Deliberative To Agonistic Public Sphere Theory", **Radical Democracy And The Internet: Interrogating Theory And Practice,** Ed. Lincoln Dahlberg, Eugenia Siapera, New York: Palgrave Macmillan.

Day, R., Montgomery, M.:2016 "Yunan Bir Anarşiste Mektup: Çokluklar, Halklar ve Yeni İmaparatorluklar Üzerine", **Radikal Demokrasi: Kitlenin Biyopolitikası, Halkın Hegemonyası,** Der. Alexandros Kioupkiolis, Giorgos Katsambekis, Çev. Esma Kartal, Hayrullah Doğan, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Della Porta, D., Diani, M.:2020 **Toplumsal Hareketler,** Çev. Pelin Çakır, Ceren Gülbudak, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Della Porta, D.:2019 **Demokrasi Seferberliği: 1989 İle 2011 Yıllarının Karşılaştırması,** Çev. Aslınur Akdeniz Brehmer, İstanbul: Kafka Kitap.

Demir, G.:2014 **Postmarksizm ve Radikal Demokrasi,** İstanbul: Patika Kitap.

Demirci, M.:2013 **"İklim Değişikliği ve Dağıtıcı Adalet",** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 8, Sayı: 2, ss. 183-203, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/65413 Erişim Tarihi: 12.11.2022.

Demirer, T.:2022 "Malûmun İlamı: Kapitalizm -Doğayı da- Yıkıp, Yok Eder!", **Siyasi Ekoloji,** Der. Hakan Yurdanur, Ankara: İmge Kitabevi.

Demirhan, K.:2017 **"Yeni Medyada Siyasal İletişim Sürecinin Kavramsallaştırılmasında Alternatif Modeller: Müzakereci ve Agonistik Demokrasi Yaklaşımları",** Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, C. 5, Sayı: 1, ss. 174-200, (Çevrim içi) https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/271612 Erişim Tarihi: 20.12.2020.

Demirkıran, P.:2013 **"Hacktivizm",** Hack Kültürü ve Hacktivizm: Yeni Bir Siyaset Biçimi, Der. Ali Rıza Keleş, Yetkin Sal, ss. 27-33, (Çevrim içi), https://ekitap.alternatifbilisim.org/pdf/hack-kulturu-ve-hacktivizm.pdf Erişim Tarihi: 10.10.2020.

Demiroğlu, E. T.:2014 **"Yeni Toplumsal Hareketler: Bir Literatür Taraması",** Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, C. 2, Sayı:1, ss. 133-144, (Çevrim içi) https://dergipark.org.tr/tr/pub/marusbd/issue/290/1371 Erişim Tarihi: 28.05.2020.

Deniz, A. Ç.:2015 "İrrasyonelitenin Kolektifleşmesi", **Toplumsal Hareket Teorileri ve Ortadoğu İsyanları",** Ankara: Orion Kitabevi.

Dolgun, U.:2015 **Şeffaf Hapishane Yahut Gözetim Toplumu,** İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Downing, J. D. H:2017 **Radikal Medya: İsyancıların İletişimi ve Toplumsal Hareketler,** Haz. Ülkü Doğanay, İstanbul: İmge Kitabevi.

Downing, J. D. H.:2011 "Citizen Journalism", **Encylopedia Of Social Movement Media,** Ed. John D. H. Downing, California: Sage Publications.

Dubois, F.:2015 "Ağdaşlar Birleşin!: Medya Dayanışmasını Güçlendirmek", **Otonom Medya: Direnişi ve Muhalefeti Canlandırmak,** Der. Andrea Langlois, Frédéric Dubois, Çev. Gülüm Şener, İstanbul: Kafka Kitap.

Duman, F.:2008 **"Sınıf Siyasetinden Kimlik Siyasetine: Radikal Demokrasi ve Yeni Toplumsal Hareketler",** Demokrasi Plâtformu, Yıl: 4, Sayı: 15, ss. 113-141, (Çevrim içi), https://www.demokrasiplatformu.com/dergi/article/view/128 Erişim Tarihi: 12.12.2020.

Duménil, G., Vd.:2013 "Diyalektik", **Marksizmin 100 Kavramı,** Çev. Gözde Orhan, İstanbul: Yordam Kitap.

Durmuş, M.:2021 **"İklim Krizi Militarizm İlişkisi-2",** (Çevrim içi), https://www.polenekoloji.org/iklim-krizi-militarizm-iliskisi-2/ Erişim Tarihi: 15.11.2022.

Dworkin, D.:2012 **Sınıf Mücadeleleri,** Çev. Utku Özmakas, İstanbul: İletişim Yayınları.

Dyer, G.:2013 **İklim Savaşları: Dünya Aşırı Isınırken Hayatta Kalma Mücadelesi,** Çev. Füsun Özlen, İstanbul: Paloma Yayınevi.

Dyer-Witheford, N.:2019 **Siber Proletarya: Dijital Girdapta Küresel Emek,** Çev. Eylem Akçay, İstanbul: Z Yayınları.

Dyer-Witheford, N.:2004 **Siber M@rx: Yüksek Teknoloji Çağında Sınıf Mücadelesi,** Çev. Ali Çakıroğlu, İstanbul: Aykırı Yayınları.

Edgley, R.:2020 "Diyalektik Materyalizm", **Marksist Düşünce Sözlüğü,** Yayın Yön. Tom Bottomore, Çev. Levent Köker, İstanbul: İletişim Yayınları.

Ehrenburg, J.:2003 "Sivil Toplumun Ötesi", **Marksizm Tartışmaları: Manifesto'nun Güncelliği,** Der. Özgür Orhangazi, Çev. Devrim Duman, Özgür Orhangazi, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Eker, E. O.:2020 **"İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Etkileri",** Doğanın Sesi, Sayı: 5, ss. 13-23, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1413770#:~:text=2019%2C%20Evci%20Kiraz%2C%20E.%20D.%2C,gibi%20olumsuz%20etkilere%20sebep%20olmaktad%C4%B1r. Erişim Tarihi: 30.10.2022.

Engels, F.:2011 **Tarihte Zorun Rolü,** Çev. Seyhan Erdoğdu, Ankara: Sol Yayınları.

Engels, F.:1996 "Engels'ten Königsberg'deki J. Bloch'a", **Karl Marx-Friedrich Engels Seçme Mektuplar 1844-1895,** Çev. Alaattin Bilgi, İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Engels, F.:1974 **Ütopik ve Bilimsel Sosyalizm,** Çev. Öner Ünalan, Ankara: Sol Yayınları.

Erbaş, H., Coşkun, M. K.:2007 "Sınıf Kimliğinden Kültürel Kimliğe: Fark/Kimlik Politikalarının Yükselişi", **Fark/Kimlik Sınıf,** Der. Hayriye Erbaş, Ankara: Eos Yayınevi.

Erdem, E.:2020 **"Sosyal Demokrasi-Liberalizm İlişkisi Bağlamında Eduard Bernstein ve Karl Popper'ın Siyaset Felsefeleri",** Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi, C. 16, Sayı: 2, ss. 271-286, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1271417 Erişim Tarihi: 12.04.2021.

Erduran, Y.:2018 **Profesyonel Gazetecinin Yurttaş Gazetecilikle İmtihanı,** İstanbul: Kafka Kitap.

Erk, N.:2017 "İklim Değişikliği ve Tarımsal Üretim Üzerine Etkileri", **Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sosyo-Ekonomik Etkileri,** Ed. Hayriye Atik, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Farrell, S.:2020 **"A Political Economy Of Radical Media",** Dublin City University, PhD Thesis, (Çevrim içi), https://doras.dcu.ie/24995/ 05.01.2024.

Federici, S.:2022 **"Teknoloji, İlerleme Miti ve İnsanın Özerkliği",** (Çevrim içi), https://www.e-skop.com/skopbulten/pasajlar-teknoloji-ilerleme-miti-ve-insanin-ozerkligi/6514 Erişim Tarihi: 03.06.2023.

Finley, M. L, Soifer, S.:2001 "Toplumsal Hareket Kuramları ve MAP: Bir Diyaloğun Başlangıcı", **Demokrasi Yapmak: Toplumsal Hareketleri Örgütlemek İçin MAP Modeli,** Bill Moyer, JoAnn McAllister, Mary Lou Finley, Steven Soifer, Çev. Acar Acar, İstanbul: Arı Yayıncılık.

Ford, T., V., Gil, G.:2017 "Radikal İnternet Kullanımı", **Radikal Medya: İsyancıların İletişimi ve Toplumsal Hareketler,** Haz. Ülkü Doğanay, İstanbul: İmge Kitabevi.

Foster, J. B.:2023 "Planlı Degrowth: Ekososyalizm ve Sürdürülebilir İnsani Kalkınma", **Praksis Dergisi,** Çev. Ali Yalçın Göymen, Ecehan Balta, Sayı: 63, Ankara: Dipnot Yayınları.

Foster, J. B.:2018 **"Interview-Climate Change Is The Product Of How Capitalism 'Values' Nature",** (Çevrim içi), https://www.globalpolicyjournal.com/blog/19/11/2018/interview-climate-change-product-how-capitalism-values-nature Erişim Tarihi: 25.03.2023.

Foster, J. B.:2015 "Marx ve Doğanın Evrensel Metabolizmasında Çatlak", **Marx, Doğa ve Yıkımın Ekolojisi,** Der. Hakan Tanıttıran, Çev. Ali Galip, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Foster, J. B., Magdoff, F.:2014 **Her Çevrecinin Kapitalizm Hakkında Bilmesi Gerekenler: Kapitalizm ve Çevre Üzerine Bir Rehber,** Çev. Özgür Aksakal, İstanbul: Patika Kitap.

Foster, J. B.:2012 **Marksist Ekoloji,** Çev. Barış Baysal, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Foster, J. B.:2001 **Marx'ın Ekolojisi-Materyalizm ve Doğa,** Çev. Ercüment Özkaya, Ankara: Epos Yayınları.

Foucault, M.:2011 **Entelektüelin Siyasi İşlevi Seçme Yazılar: 1,** Çev. Işık Ergüden, Osman Akınhay, Ferda Keskin, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fuchs, C.:2021 **Enformasyon Çağında Marx Okumak: Kapital Cilt 1 Üzerine Bir Medya ve İletişim Çalışması,** Çev. Tarık Özbek, Ümit Keskin, Ankara: Koyusiyah Yayınları.

Fuchs, C.:2016 **Sosyal Medya: Eleştirel Bir Giriş,** Çev. Diyar Saraçoğlu, İlker Kalaycı, İstanbul: NotaBene Yayınları.

Fuchs, C.:2010 **"Alternative Media As Critical Media",** European Journal Of Social Theory, Vol. 13, No: 2, ss. 173-192, (Çevrim içi), https://doi.org/10.1177/1368431010362294 Erişim Tarihi: 20.05.2023.

Füredi, F.:2001 **"Tarihsel Materyalizmde İdeoloji ve Üstyapı'ya Önsöz",** Praksis Dergisi, Sayı: 1, ss. 224-246, (Çevrim içi), http://www.praksis.org/wp-content/uploads/2011/07/001-Furedi.pdf Erişim Tarihi: 05.04.2021.

Gasset, J. O. Y.:2010 **Kitlelerin Ayaklanması,** Çev. Neyyire Gül Işık, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Gençoğlu, P.:2017 "İklim Değişikliğinin Su Kaynakları Üzerindeki Etkilerinin Seçilmiş Avrupa Birliği Ülkeleri Açısından Değerlendirilmesi: İstatistiksel Bir Analiz", **Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sosyo-Ekonomik Etkileri,** Ed. Hayriye Atik, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Geray, H.:2017 **Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş,** Ankara: Ütopya Yayınevi.

Geray, H.:2016 "İletişim Ağları ve Masaüstü Sömürgecilik", **İletişim Ağlarının Ekonomisi,** Der. Funda Başaran, Haluk Geray, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Gerbaudo, P.:2020 "Siber Özerklikten Siber Popülizme: Dijital Aktivizmin İdeolojik Tarihçesi", **Yeni Medya Kuramları II,** Çev. Canan Arslan, Ed. Filiz Aydoğan, İstanbul: Der Yayınları.

Gerbaudo, P.:2014 **Twitter ve Sokaklar: Sosyal Medya ve Günümüzün Eylemciliği,** Çev. Osman Akınhay, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Giraud, E.:2014 **"Has Radical Participatory Online Media Really 'Failed'? Indymedia And Its Legacies",** Convergence: The International Journal Of Research Into New Media Technologies, Vol. 20, Issue: 4, ss. 419-437, (Çevrim içi), https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1354856514541352 Erişim Tarihi: 07.01.2024.

Goodchild, P.:2005 **Deleuze & Guattari: Arzu Politikasına Giriş,** Çev. Rahmi G. Öğdül, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Goodwin, J., Jasper, J. M.:2014 **The Social Movements Reader: Cases and Concepts,** Chichester: Wiley-Blackwell Publishing.

Göksu, F. N., Durmuş, S. B.:2019 "Sosyal Politikalar Bağlamında Dijital Aktivizm", **Dijital Aktivizm Üzerine,** Ed. Hatun Boztepe Taşkıran, Murat Mengü, İstanbul: Der Yayınları.

Gönençgil, B., Vural, G.:2016 **"Çevre Tarihi Açısından Küçük Buzul Çağı ve Sosyal Etkileri",** TÜCAUM Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, 13-14 Ekim 2016, Ankara, ss. 10-25, (Çevrim içi), tucaum.ankara.edu.tr/tucaum-2016-uluslararasi-cografya-sempozyumu/ Erişim Tarihi: 05.07.2024.

Görkem, Ş. Y.:2016 "Dijital Aktivizm: Kapsam, Sınırlılıklar ve Ölçümleme", **Aktivizm: Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü,** Ed. Nuray Yılmaz Sert, İstanbul: Değişim Yayınları.

Granjon, F.:2014 "Devrimci Hareketler ve Proleter Medya", Çev. Nilay Ulusoy, **Kendi Medyanı Yarat: Alternatif Medya-Kavramlar, Tartışmalar, Örnekler,** C. 2, Haz. Berrin Yanıkkaya, Barış Çoban, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Gülenç, K.:2017 "Post-Marksist Siyaset Anlayışı ve Eleştiriler", **Marx ve Sonrası: Marksist Düşünceye Katkılar,** İstanbul: İthaki Yayınları.

Güllüpınar, F.:2012 "Postmarksizm ve Radikal Demokrasi", **Çağdaş Sosyoloji Kuramları,** Ed. Aylin Görgün Baran, Serap Suğur, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gündüz, Ş.:2016 "Pasif Aktivizm: Örgütlerde Patolojik Sorun", **Aktivizm: Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü,** Ed. Nuray Yılmaz Sert, İstanbul: Değişim Yayınları.

Güneş, C. D.:2013 **"Michel Foucault'da Söylem ve İktidar",** Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, Sayı: 21, ss. 55-69, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/271127 Erişim Tarihi: 25.05.2021.

Gürel, E., Nazlı, A.:2019 **"Dijital Aktivizm: Change.org Kampanyaları Üzerine Bir Analiz",** Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 19, Sayı: 4, ss. 187-206, (Çevrim içi) https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/913409 Erişim Tarihi: 18.09.2020.

Güven, S.:2015 "Temsil Krizinin Siyaseti: Sosyal Hareketler", **Sosyoloji Divanı,** Yıl: 3, Sayı: 5, Ed. Köksal Alver, Konya: Çizgi Kitabevi.

Habermas, J.:2007 **"İdeoloji" Olarak Teknik ve Bilim,** Çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hadjimatheou, K.:2023 "Surveillance, Democracy, and Protest In A Time Of Climate Crisis", **The Ethics Of Surveillance In Times Of Emergency,** Ed. Kevin Macnish, Adam Henschke, Oxford: Oxford University Press.

Halleck, D.:1984 **Paper Tiger Television: Smashing The Myths Of The Information Industry Every Week On Public Access Cable",** Media, Culture And Society, Vol. 6, Issue: 3, ss. 313-

318, (Çevrim içi), https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/016344378400600310 Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Han, B. C.:2020 **Şeffaflık Toplumu,** Çev. Haluk Barışcan, İstanbul: Metis Yayınları.

Hardt, M., Negri, A.:2018 **İmparatorluk,** Çev. Abdullah Yılmaz, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hardt, M., Negri, A.:2004 **Çokluk: İmparatorluk Çağında Savaş ve Demokrasi,** Çev. Barış Yıldırım, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Harvey, D.:2015 **Neoliberalizmin Kısa Tarihi,** Çev. Aylin Onacak, İstanbul: Sel Yayıncılık.

Heron, K., Dean, J.:2022 **"Climate Leninism and Revolutionary Transition",** (Çevrim içi), https://spectrejournal.com/climate-leninism-and-revolutionary-transition/ Erişim Tarihi: 24.12.2022.

Heywood, A.:2016 **Siyasetin ve Uluslararası İlişkilerin Temel Kavramları,** Çev. Fahri Bakırcı, Ankara: BB101 Yayınları.

Hickel, J.:2022 **Çoğu Zarar Azı Karar: Dünyayı Küçülme Kurtaracak,** Çev. Deniz Keskin, İstanbul: Metis Yayınları.

Hickel, J.:2020 **"Quantifying National Responsibility For Climate Breakdown: An Equality-Based Attribution Approach For Carbon Dioxide Emissions In Excess Of The Planetary Boundry",** Lancet Planet Health, Vol. 4, Issue: 9, ss. 399-404, (Çevrim içi), https://www.thelancet.com/journals/landplh/article/PIIS2542-5196(20)30196-0/fulltext Erişim Tarihi: 18.03.2024.

Hulme, M.:2016 **İklim Değişikliği Konusunda Neden Anlaşamıyoruz?,** Çev. Merve Özenç, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Işık, G.:2015 **Sanaldan Sokağa Toplumsal Hareketler,** Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Işık, S.:2011 **"Foucault'nun Marksist Tarih, iktidar ve İdeoloji Eleştirisi",** Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, C. 1, Sayı: 1, ss. 131-158, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/40709 Erişim Tarihi: 25.05.2021.

Işıkara, B. G.:2020 "Küçülme-Yeşil Büyüme İkiliğinin Ötesinde: Ekolojik Yıkım ve Kapitalizm", **Praksis Dergisi,** Sayı: 54, Ankara: Dipnot Yayınları.

İlic, D. T.:2016 "Herbert Marcuse'nin Libidinal Marksist Kuramı Üzerinden 68 Gençlik Hareketini Okumak", **Özgürleşmenin Yolları,** Der. Erdal Dağtaş, Ankara: Ütopya Yayınevi.

İnce, M.:2014 **Çağdaş Siyaset Felsefesinde Agonistik Politika,** Ankara: Atıf Yayıncılık.

İnceoğlu, Y., Çoban, S.:2015 "Sokak ve Dijital Aktivizm: Eylemin Sokaktan Siber Uzaya Taşınması ya da Vice Versa", **İnternet ve Sokak,** Ed. Yasemin İnceoğlu, Savaş Çoban, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İrvan, S.:2017 **"Yurttaş Gazeteciliği Nedir Ne Değildir?",** (Çevrim içi), https://suleymanirvan.blogspot.com/2017/08/yurttas-gazeteciligi-nedir-ne-degildir.html Erişim Tarihi: 22.10.2020.

İzci, R.:2008 "İklim Değişikliği ve Uyum (Adaptasyon) Sorunu", **Küresel Isınma ve Kyoto Protokolü: İklim Değişikliğinin Bilimsel, Ekonomik ve Politik Analizi,** Ed. Etem Karakaya, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Jasper, J. M.:2017 **Protesto,** Çev. Aslı Önal, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Jasper, J. M.:2002 **Ahlâki Protesto Sanatı,** Çev. Senem Öner, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Jeppesen, S.:2019 "Radical Media", **Routledge Handbook Of Radical Politics,** Ed. Ruth Kinna, Uri Gordon, New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Johnston, H:2014 **What Is A Social Movement?,** Cambridge: Polity Press.

Johnson, H., Vd.:1994 "Identities Grievances And New Social Movements", **New Social Movements: From Ideology To Identity,** Ed. Enrique Larana, Hank Johnston, Joseph R. Gusfield, Philadelphia: Temple University Press.

Kadıoğlu, M.:2019 **Bildiğiniz Havaların Sonu/Küresel İklim Değişimi ve Türkiye,** İstanbul: Sia Kitap.

Kahriman, E. H.:2020 **"Küresel İklim Değişikliğinin Olumlu ve Olumsuz Dışsallıkları Üzerine Bir Değerlendirme",** Sayıştay Dergisi, C. 33, Sayı: 118, ss. 101-131, (Çevrim içi), https://dergi.sayistay.gov.tr/Upload/95906369/files/dergi/pdf/118m4.pdf Erişim Tarihi: 02.11.2022.

Kar, A., Kesim, S.:2015 "Dijital Aktivizm Gerçek Bir Aktivizm Ruhunu mu Yoksa Bir Vicdan Temizleme Ayinini mi Temsil Ediyor? Dijital Aktivizmin Sosyo-Psikolojik Arka Plânı", **İnternet ve Sokak,** Ed. Yasemin İnceoğlu, Savaş Çoban, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Karagöz, K.:2013 "Yeni Medya Çağında Dönüşen Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm Hareketleri", **İletişim ve Diplomasi,** Yıl: 1, Sayı: 1, Ankara: T.C. Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü.

Karagöz, S.:2016 "**Stratejik İletişim Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi ve Medyanın Rolü",** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karasar, N.:2018 **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler,** Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karatzogianni, A.:2015 "Origins And Rise Of Digital Activism (1994-2007)", **Firebrand Waves Of Digital Activism 1994-2014,** Hampshire: The Palgrave Macmillan.

Kartal, M.:2021 "**Umutsuzluk Çağında Yeni Bir Mücadele: Ekososyalizm ve Ekososyalist Devrim",** Akademik Hassasiyetler, C. 8, Sayı: 16, ss. 503-535, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1691804 Erişim Tarihi: 05.03.2023.

Kaya, H. E.:2020 **"Kyoto'dan Paris'e Küresel İklim Politikaları",** Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, C. 4, Sayı: 10, ss. 165-191, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1241079 Erişim Tarihi: 06.12.2022.

Kaya, Y.:2017 **"Paris Anlaşmasını İklim Adaleti Perspektifinden Değerlendirmek",** Uluslararası Akademik İlişkiler Dergisi, C. 14, Sayı: 54, ss. 87-106, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/627093 Erişim Tarihi: 03.12.2022.

Kaygalak, S.:2001 **"Post-Marksist Siyasetin Sefaleti: Radikal Demokrasi",** Praksis Dergisi, Sayı: 1, ss. 33-59, (Çevrim içi), http://www.praksis.org/wp-content/uploads/2011/07/001-Kaygalak.pdf Erişim Tarihi: 30.12.2020.

Keleş, R.:2019 **100 Soruda Çevre, Çevre Sorunları ve Çevre Politikası,** İzmir: Yakın Yayınları.

Kendall, D.:2010 **Sociology In Our Times,** Wadswoth: Cencage Learning.

Keucheyan, R.:2016 **Aklın Sol Yarısı: Yeni Eleştirel Düşünceler Atlası,** Çev. Selen Şahin, İstanbul: İletişim Yayınları.

Kılavuz, H.:2015 **"Çevre Krizinin Nedenleri ve Çözüm Arayışları",** Mülkiye Dergisi, C. 39, Sayı: 1, ss. 279-296, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1082 Erişim Tarihi: 10.11.2021.

Kılıç, S., Tok, N.:2014 **"Geleneksel Adalet Arayışlarından Çevresel Adalet Anlayışına",** Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, C. 6, Sayı: 3, ss. 213-228, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/201810 Erişim Tarihi: 03.12.2022.

Kışlalı, A. T.:2000 **Siyasal Sistemler: Siyasal Çatışma ve Uzlaşma,** Ankara: İmge Kitabevi.

Kızılçelik, S.:2019 **Çağdaş Sosyal Teorisyenler 2,** Ankara: Anı Yayıncılık.

King, A.:2016 **"Gabriel Tarde And Contemporary Social Theory",** Social Theory, Vol. 34, Issue: 1, ss. 45-61, (Çevrim içi), https://www.jstor.org/stable/44114456?seq=1 Erişim Tarihi: 18.05.2020.

Kleiner, D.:2016 **Telekomünist Manifesto,** Çev. Ali Temizaşık, (Çevrim içi), https://politeknik.org.tr/wp-content/uploads/2016/11/2016-telekomunist_manifesto_pdf.pdf Erişim Tarihi: 01.06.2023.

Koç, S.:2015 "Dijital Aktivizm mi? Sokak isyanı mı?", **İnternet ve Sokak,** Der. Yasemin İnceoğlu, Savaş Çoban, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kolasi, K.:2020 **"Postyapısalcılığın Söylemsel Ontolojisinin Eleştirisi: Uluslararası İlişkilerde Söylem Dışı Alan ve Eleştirel Gerçekçilik",** Uluslararası İlişkiler Dergisi, C. 17, Sayı: 65, ss. 83-110, (Çevrim içi), https://www.jstor.org/stable/

pdf/26895027.pdf?refreqid=excelsior%3Aefba1e865388d0820ecce18167296035&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1 Erişim Tarihi: 17.05.2021.

Konak, İ:2023 **"Çevrim İçinden Çevrim Dışına: İspanyol Indignados Hareketi",** Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi, C. 8, Sayı: 1, ss. 113-128, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3017725 Erişim Tarihi: 10.11.2023.

Koşar, A.:2017a **"Poulantzas'ın Sınıf Analizinin Eleştirisi",** (Çevrim içi), https://teoriveeylem.net/tr/2017/01/01/poulantzasin-sinif-analizinin-elestirisi-1/ Erişim Tarihi: 27.03.2021.

Koşar, A.:2017b **Negri, Sınıf ve Çokluk: Postmodern Özne Arayışının Eleştirisi,** İstanbul: Kor Kitap.

Kovel, J.:2017 **Doğanın Düşmanı: Kapitalizmin Sonu Mu, Dünyanın Sonu Mu?,** Çev. Gürol Koca, İstanbul: Metis Yayınları.

Kozanoğlu, H.:2020 **50 Soruda Küresel İklim Değişikliği ve İnsanlar,** Ankara: Altınbaş Üniversitesi Yayınları.

Kömürcü, G.:2020 **Nasıl Bir Gelecek?,** İstanbul: Aganta Kitap Yayınevi.

Kulak, Ö., Gülenç, K.:2018 **"Marksizm ve Frankfurt Okulu İlişkisi",** Ayrıntı Dergi, (Çevrim içi), https://ayrintidergi.com.tr/marksizm-ve-frankfurt-okulu-iliskisi/ Erişim Tarihi: 19.04.2021.

Kurnaz, L.:2019 **Son Buzul Erimeden: İklim Değişikliği Hakkında Öğrenmek İstediğiniz Her Şey,** İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık.

Küçükşahin, M. E.:2023 **İklim Değişikliğinin İnsan Hakları Üzerindeki Etkisi,** Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Külcür, R.:2022 **"Toplumsal Cinsiyetin Çevresel Adalet ve İklim Değişikliği Bağlamında Türkçe Literatürdeki Görünürlüğü",** İstanbul Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi, Sayı: 24, ss. 31-54, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1923820 Erişim Tarihi: 04.12.2022.

Laclau, E., Mouffe, C.:2017 **Hegemonya ve Sosyalist Strateji: Radikal Demokratik Bir Projeye Doğru,** Çev. Ahmet Kardam, İstanbul: İletişim Yayınları.

Langman, L., K. Fishman, D.:2013 "Alienation And Social Movements", **The Wiley-Blackwell Encyclopedia Of Social And Political Movements,** Ed. David A. Snow, Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam, Chichester: Wiley-Blackwell Publishing.

Le Bon, G.:1997 **Kitleler Psikolojisi,** İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Leather, A.:2020 "Fosil Yakıtlara Çaresizce Adanmak", **İklimi Değil Sistemi Değiştir: Çevre Krizine Devrimci Bir Yanıt,** Ed. Martin Empson, İstanbul: Z Yayınları.

Leichenko, R., O'Brien, K.:2021 **İklim ve Toplum: Geleceği Dönüştürmek,** Çev, Onur Orhangazi, Ankara: Ütopya Yayınevi.

Lelandais, G. E.:2009 "Sosyal Hareketler Teorileri ve Küreselleşme", **Küreselleşme, Direniş, Ütopya-Yeni Toplumsal Hareketler: Küreselleşme Çağında Toplumsal Muhalefet,** Ed. Barış Çoban, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lenin, V. I.:2015 **Nereden Başlamalı-İskra Yazıları I,** Çev. Ferit Burak Aydar, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Lenin, V. I.:2011 **Ne Yapmalı?-Hareketimizin Acil Sorunları,** Çev. Arif Berberoğlu, İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Li, M.:2015 "İklim Değişimi, Büyümenin Önündeki Engeller ve Sosyalizmin Gerekliliği", **Marx, Doğa ve Yıkımın Ekolojisi,** Der. Hakan Tanıttıran, Çev. Ali Galip, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lievrouw, L. A.:2016 **Alternatif ve Aktivist Yeni Medya,** Çev. İlkay Sevgi Temizalp, İstanbul: Kafka Kitap.

Livberber, T.:2019 "Kendini İfade Etmenin Dijital Hâli: Sosyal Medyada Aktivizm", **Sosyal Medya Çalışmaları: Kuram, Söylem, Pratik,** Ed. Tuba Livberber, Salih Tiryaki, Konya: Literatürk Academia.

Lokke, E.:2018 **Mahremiyet: Dijital Toplumda Özel Hayat,** Çev. Dilek Başak, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Löwy, M.:2020 "Ecosocialism: A Radical Alternative", **Reflections On Socialism In The Twenty-First Century,** Ed. Claes Brundenius, Cham: Springer Publishing.

Löwy, M.:2016 **"Ekososyalizm ve Toplumsal Hareketler",** (Çevrim içi), https://demokratikmodernite.org/ekososyalizm-ve-toplumsal-hareketler/ Erişim Tarihi: 19.03.2023.

Machin, A.:2023 **"Climate Change And Imaginaries Of Democracy",** Oxford Research Encyclopedias, (Çevrim içi), https://oxfordre.com/climatescience/display/10.1093/acrefore/9780190228620.001.0001/acrefore-9780190228620-e-859 Erişim Tarihi: 30.06.2023.

Macionis, J. J.:2017 **Sosyoloji,** Çev. Ed. Vildan Akan, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Madra, Ö., Şahin, Ü.:2019 **Açık Yeşil: Teorisi ve Pratiği İle Bir Ekoloji Rehberi,** İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Madra, Ö.:2015 **"800 Yıl Önce, 8 Yüzyıl Sonra: Magna Carta Libertatum",** (Çevrim içi), https://yesilgazete.org/800-yil-once-8-yuzyil-sonra-magna-carta-libertatum Erişim Tarihi: 30.06.2024.

Magdoff, F., Williams, C.:2021 **Ekolojik Bir Toplum Yaratmak: Devrimci Bir Dönüşüme Doğru,** Çev. Meral Üst, Ankara: Efil Yayınevi.

Magdoff, F.:2015 "Uyum ve Ekolojik Uygarlık", **Marx, Doğa ve Yıkımın Ekolojisi,** Der. Hakan Tanıttıran, Çev. Ali Galip, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Malm, A.:2022 **Bir Boru Hattı Nasıl Patlatılır,** Çev. Kurtay Kağan Işıtan, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Malm, A.:2020 **"To Halt Climate Change, We Need An Ecological Leninism",** (Çevrim içi), https://jacobin.com/2020/06/andreas-malm-coronavirus-covid-climate-change Erişim Tarihi: 25.12.2022.

Mani, S. M.:2019 **"Dünya Sosyal Forumu ve Alternatif Küreselleşme",** Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Marcuse, H.:1990 **Tek Boyutlu İnsan,** Çev. Aziz Yardımlı, İstanbul: İdea Yayınları.

Marshall, G.:2005 **Sosyoloji Sözlüğü,** Çev. Osman Akınhay, Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Marx, K., Engels, F.:2018 **Alman İdeolojisi,** Çev. Tonguç Ok, İstanbul: Kor Kitap.

Marx, K.:2012 **Basın Özgürlüğü Üzerine,** Çev. Önder Kulak, Kurtul Gülenç, Ankara: Dipnot Yayınları.

Mazlum, S. C.:2018 "Çevrecilik ve Çevre Hareketleri", **Yeni Toplumsal Hareketler,** Ed. Bilhan Kartal, Belkıs Kümbetoğlu, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

McChesney, R. W.:2003 "Küresel İletişimin Politik Ekonomisi", **Kapitalizm ve Enformasyon Çağı: Küresel İletişim Devriminin Politik Ekonomisi,** Ed. Robert W. McChesney, Ellen Meiksins Wood, John Bellamy Foster, Çev. Nil Senem Çınga, Erhan Baltacı, Özge Yalçın, Ankara: Epos Yayınları.

Melucci, A.:1996 **Challenging Codes: Collective Action In The Information Age,** Cambridge: Cambridge University Press.

Moore, J. W.:2017 **Hayatın Dokusundaki Kapitalizm: Sermaye Birikimi ve Ekoloji,** Çev. Alaz Munzur, Ankara: Epos Yayınları.

Morozov, E.:2019 **Twitter'dan Sonra Bir Tarih Kaldı Mı? Sanal Ağ Yanılsaması,** Çev. Murat Tekin, İstanbul: Açılım Kitap.

Morozov, E.:2011 **"Özgürlükler 'Twit'le Gelmez",** Evgeny Morozov Söyleşisi-Ezgi Başaran, Radikal Gazetesi, (Çevrim içi), http://www.radikal.com.tr/yazarlar/ezgi-basaran/ozgurlukler-twitle-gelmez-1041390/ Erişim Tarihi: 29.10.2020.

Mouffe, C.:2019 **Sol Popülizm,** Çev. Aybars Yanık, İstanbul: İletişim Yayınları.

Mouffe, C.:2017 **Dünyayı Politik Düşünmek. Agonistik Siyaset,** Çev. Murat Bozluolcay, İstanbul: İletişim Yayınları.

Moyer, B.:2001 "MAP Toplumsal Aktivizm Kuramı", **Demokrasi Yapmak: Toplumsal Hareketleri Örgütlemek İçin MAP Modeli,** Bill Moyer, JoAnn McAllister, Mary Lou Finley, Steven Soifer, Çev. Acar Acar, İstanbul: Arı Yayıncılık.

Neale, J.:2021 **Söndür Ateşi: Yeşil Yeni Düzen ve Küresel İklim İstihdamı,** Çev. Tuna Emren, İstanbul: Z Yayınları.

Neuman, W., L.:2014 **Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar,** C.1, Çev. Sedef Özge, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Nimtz, A. H.:2012 **Demokrasi Savaşçıları Olarak Marx ve Engels,** Çev. Can Saday, İstanbul: Yordam Kitap.

Nixon, R.:2011 **Slow Violence And The Environmentalism Of The Poor,** USA: Harvard University Press.

Offe, C.:2016 "Yeni Sosyal Hareketler: Kurumsal Politikanın Sınırlarının Zorlanması", **Yeni Sosyal Hareketler,** Ed. Kenan Çayır, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Oğuz, C. U., Atvur, S.:2015 "Direnişten İktidara: Bolivya'da Toplumsal Hareketlerin Siyasal Dönüşümdeki Rolü", **Mülkiye Dergisi,** C. 39 Sayı: 2, Ed. Meltem Kayıran, Ankara: Bizim Büro Matbaacılık ve Basımevi.

Olson, M.:2002 **The Logic Of Collective Action: Public Goods And The Theory Of Groups,** USA: Harvard University Press.

Orum, A. M., Dale, J. G.:2016 **Siyaset Sosyolojisi: Günümüz Dünyasında İktidar ve Katılım,** Çev. İbrahim Kaya, İstanbul: Say Yayınları.

Oymak, H.:2022 **"Kamuoyunda Dezenformasyon Yasası Olarak Bilinen 7418 Sayılı 'Basın Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Getirdikleri",** Yeni Medya Dergisi, Sayı: 13, ss. 504-514, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2860682 Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Önal, F. G.:2021 "**Pandemiden Sonra Adalet İlkesinin Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme",** Türkiye Biyoetik Dergisi, C. 8, Sayı: 2, ss. 59-69, (Çevrim içi), https://jag.journalagent.com/tjob/pdfs/TJOB_8_2_59_69.pdf Erişim Tarihi: 06.12.2022.

Öngen, T.:2014 **Prometheus'un Sönmeyen Ateşi: Günümüzde İşçi Sınıfı,** İstanbul: Yordam Kitap.

Özalp, A.:2009 **"Liberal Demokrasinin Derinleştirilmesi Gereği ve Müzakereci Demokrasi",** (Çevrim içi), http://www.politikadergisi.com/sites/default/files/kutuphane/liberal_demokrasinin_derinlestirilmesi_geregi_ve_muzakerecei_demokrasi.pdf Erişim Tarihi: 01.12.2020.

Özbudun, S., Demirer, T.:2023 "Doğa, Marksist Ekoloji ve Sosyalizm", **Sosyo Ekolojik Bir Toplum İçin Ne Yapmalı,** Der. Hakan Yurdanur, İstanbul: İmge Kitabevi.

Özcan, E.:2017 **Emeğin Kurucu Öznelliği: Otonomist Marksist Bir Okuma,** İstanbul: Otonom Yayınları.

Özçetin, B.:2015 "Hacktivizmin Politikası ve Poetikası", **İnternet ve Sokak,** Der. Yasemin İnceoğlu, Savaş Çoban, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Özen, H.:2015 "Meydan Hareketleri ve 'Eski' ve 'Yeni' Toplumsal Hareketler", **Mülkiye Dergisi,** C. 39 Sayı: 2, Ed. Meltem Kayıran, Ankara: Bizim Büro Matbaacılık ve Basımevi.

Özen, Z. Vd.:2021 **"Türkiye'de Güvenlikleştirme Söylem ve Pratikleri: Bileşenler, İşleyiş ve Sonuçlar",** (Çevrim içi), https://tihvakademi.org/wp-content/uploads/2022/01/Guvenliklestirme_Soylem_ve_Pratikleri.pdf Erişim Tarihi: 14.11.2022.

Özmakas, U.:2019 **Biyopolitika: İktidar ve Direniş Foucault, Agamben, Hardt-Negri,** İstanbul: İletişim Yayınları.

Özmakas, U.:2012 **"Çokluk: 'Yeni' Proletarya mı?",** EFD/JFL Edebiyat Fakültesi Dergisi, C. 29, Sayı: 2, ss. 87-102, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/619392 Erişim Tarihi: 21.10.2021.

Özmehmet, E.:2008 **"Dünyada ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları",** Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, C. 3, Sayı: 12, ss. 1853-1876, (Çevrim içi), https://journal.yasar.edu.tr/wp-content/uploads/2012/11/vol_3_no_12_Ecehan_OZ_Makale.pdf Erişim Tarihi: 19.12.2021.

Öztürk, K.:2002 **"Küresel İklim Değişikliği ve Türkiye'ye Olası Etkileri",** Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 22, Sayı: 1, ss. 47-65, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/77436 Erişim Tarihi: 20.11.2022.

Paktin, S.:2014 **"change.org: Katılımcı Demokrasi ve Aktivizm",** İnterAktivist: Direnişin @ Hâli, Ed. Savaş Çoban, ss. 92-110, (Çevrim içi), https://www.yesildusunce.org/wp-content/uploads/2021/06/interaktivist_brosur.pdf Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Partigöç, N. S., Soğancı, S.:2019 **"Küresel İklim Değişikliğinin Kaçınılmaz Sonu: Kuraklık",** Dirençlilik Dergisi, C. 3, Sayı: 2, ss. 287-299, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/892749 Erişim Tarihi: 01.11.2022.

Patterson, S.:2021 **"The Hidden Story Of 'Guerilla Television': UChicago Scholars Preserve Decades Old Videos",** (Çevrim içi), https://news.uchicago.edu/story/hidden-history-guerrilla-television-uchicago-scholars-preserve-decades-old-videos Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Perls, F.:2012 "Gerçek Ancak Onu Kendiniz Keşfettiğiniz Zaman Katlanılabilirdir", **Psikoloji Kitabı,** Ed. Sam Atkinson, Sarah Tomley, Çev. Emel Lakşe, İstanbul: Alfa Yayınları.

Polat, E., Vd.:2017 "Sürdürülebilir Kalkınmada İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerindeki Etkisinin Ampirik Analizi", **Küresel Isınma, İklim Değişikliği ve Sosyo-Ekonomik Etkileri,** Ed. Hayriye Atik, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Poulantzas, N.:2014 **Siyasal İktidar ve Toplumsal Sınıflar,** Çev. Şule Ünsaldı, Ankara: Epos Yayınları.

Punch, K. F.:2016 **Sosyal Araştırmalara Giriş,** Çev. Dursun Bayrak, H. Bader Arslan, Zeynep Akyüz, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Purvis, T., Hunt, A.:2014 **"Söylem, İdeoloji, Söylem, İdeoloji, Söylem, İdeoloji…",** Çev. Simten Coşar, Moment Dergi, C. 1, Sayı: 1, ss. 9-36, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/427357 Erişim Tarihi: 23.12.2020.

Rahmstorf & Schellnhuber:2020 **İklim Değişikliği: Teşhisi, Tahmini, Çözümü,** Çev. Hülya Kaya, İstanbul: Runik Kitap.

Raulet, G.:2014 "Frankfurt Okulu'nun Eleştirel Kuramı: Neo-Marksizmden 'Post-Marksizm'e", **Çağdaş Marksizm İçin Eleştirel Kılavuz,** Haz. Jacques Bidet, Stathis Kouvelakis, Çev. Şükrü Alpagut, İstanbul: Yordam Kitap.

Ritzer, G.:2020 **Küresel Dünya,** Çev. Melih Pekdemir, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ritzer, G., Stepnisky, J.:2018 **Modern Sosyoloji Kuramları,** Çev. Himmet Hülür, Ankara: De Ki Basım Yayım.

Roggeband, C., Vd.:2007 "Displinary Approaches To Social Movements", **Handbook Of Social Movements Across Disciplines,** New York: Springer Publishing.

Rootes, C.:2004 "Environmental Movements", **The Blackwell Companion To Social Movements,** Ed. David A. Snow, Sarah A. Soule, Hanspeter Kriesi, Cornwall: Blackwell Publishing.

Roussopoulos, D.:2017 **Politik Ekoloji: İklim Krizi ve Yeni Toplumsal Gündem,** Çev. Fuat Dara Elhüseyni, İstanbul: Sümer Yayıncılık.

Royle, C.:2020 "Marksizm ve Antroposen", **İklimi Değil Sistemi Değiştir: Çevre Krizine Devrimci Bir Yanıt,** Ed. Martin Empson, Çev. Ali Rıza Seven, İstanbul: Z Yayıncılık.

Russell, A.:2005 **"Myth And The Zapatista Movement: Exploring A Network Identity",** New Media & Society, Vol. 7, Issue: 4, ss. 559-577, (Çevrim içi), https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1461444805054119 Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Saito, K.:2020 **Karl Marx'ın Ekososyalizmi,** Çev. Deniz Saygı, Ankara: Efil Yayınevi.

Saka, E.:2012 **"Siber Medya Sonrası Kamusal Alan ve Gazetecilik Pratikleri",** Folklor/Edebiyat Cyprus International University, C. 18, Sayı: 72, ss. 35-50, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/255409 Erişim Tarihi: 27.10.2020.

Sanbonmatsu, J.:2007 **Postmodern Prens: Eleştirel Kuram, Sol Strateji ve Yeni Bir Siyasi Öznenin Oluşumu,** Çev. Emre Ergüven, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Sandoval, M., Fuchs, C.:2010 **"Towards A Critical Theory Of Alternative Media",** Telematics And Informatics, Vol. 27, Issue: 2, ss. 141-150, (Çevrim içi), https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0736585309000410 Erişim Tarihi: 01.07.2023.

Sandoval-Almazan, R., Vd.:2014 **"Towards Cyberactivism 2.0? Understanding The Use Of Social Media And Other Information Technologies For Political Activism And Social Movements",** Government Information Quarterly, Vol. 31, Issue: 3, ss. 365-378, (Çevrim içi), https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740624X14000902?via%3Dihub Erişim Tarihi: 20.09.2020.

Saraçoğlu, C.:2017 "Toplumsal Hareket Teorilerinde Anaakımı Aşmak: Bütünlük ve Antagonizma", **Anaakım Bilime Marksist Müdahaleler,** Haz. Alper Dizdar, İstanbul: İleri Kitaplığı Yayınevi.

Sarı, J. B.:2018 "Verilerin Toplanması", **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri,** Ed. Ali Şimşek, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sarıca, M.:2017 **100 Soruda Siyasi Düşünce Tarihi,** Haz. Halit Fesih Kalkan, İstanbul: Milenyum Yayınları.

Saunders, C.:2013 "Activism", **The Wiley-Blackwell Encylopedia Of Social And Political Movements,** Ed. David A. Snow, Donatella Della Porta, Bert Klandermans, Doug McAdam, Chichester: Wiley-Blackwell Publishing.

Sayers, S.:2018 "Emek Kavramı: Marx ve Eleştirmenleri", **Maddi Olmayan Emek Teorisi,** Haz. Arif Koşar, İstanbul: Kor Kitap.

Sayımer, İ., Vd.:2013 **"Kamuoyu Oluşturma Sürecinde Dijital Aktivizm: Baskı Grubu Olarak Haytap'ın Sosyal Medya Çalışmalarına Yönelik Bir Analiz",** Yeni Medya Çalışmaları: Kuram, Yöntem, Uygulama ve Siyasa I. Ulusal Kongresi Kongre Kitabı, Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi, ss. 17-31, (Çevrim içi), https://ekitap.alternatifbilisim.org/ymk-1/ Erişim Tarihi: 17.09.2020.

Sert, N. Y.:2016 "Aktivizmin Kavramsal, Gelişimsel ve Araçsal Açıdan İncelenmesi", **Aktivizm: Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü,** Ed. Nuray Yılmaz Sert, İstanbul: Değişim Yayınları.

Sezer, S.:2015 "Sosyalist Ekoloji: Gereklilik Mi, Ütopya Mı?", **Siyasal Ekoloji,** Ed. Fatih Kırışık, Özcan Sezer, Ankara: Detay Yayıncılık.

Shah, V., Vd.:2013 **"The Era Of Digital Activism",** International Journal Of Information Technology, Communications and Convergence, Vol. 2, No: 4, ss. 295-307, (Çevrim içi), https://www.inderscience.com/info/inarticle.php?artid=59409 Erişim Tarihi: 05.09.2020.

Shaw, W. H.:2020 "Tarihsel Materyalizm", **Marksist Düşünce Sözlüğü,** Yayın Yön. Tom Bottomore, Çev. Sina Şener, İstanbul: İletişim Yayınları.

Sim, S.:2001 **Post-Marxism: An Intellectual History,** New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Sinn, H. W.:2016 **Yeşil Paradoks: Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım,** Çev. Mehmet Evren Dinçer, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Skocpol, T.:2004 **Devletler ve Toplumsal Devrimler: Fransa, Rusya ve Çin'in Karşılaştırmalı Bir Çözümlemesi,** Çev. Erdem Türközü, Ankara: İmge Kitabevi.

Skoric, M., M.:2012 **"What Is Slack About Slacktivism",** Methodological And Conceptual Issues In Cyberactivism Research, Inter-Asia Rountable, Ed. Chua Beng Huat, National University Of Singapore, ss. 77-105, (Çevrim içi), https://ari.nus.edu.sg/wp-content/uploads/2018/10/InterAsiaRoundtable-2012.pdf Erişim Tarihi: 28.09.2020.

Snow, D. A., Vd.:2019 "Introduction: Mapping And Opening Up The Terrain", **The Wiley-Blackwell Companion To Social Movements,** Ed. David A. Snow, Sarah A. Soule, Hanspeter Kriesi, Holly J. McCammon, Chichester: Wiley-Blackwell Publishing.

Soyer, C.:2020 **Marksizm ve Siyaset: Yöntem, Kuram, Eylem,** İstanbul: Yordam Kitap.

Spears, E. G.:2020 "Introduction: A Field Of Movements", **Rethinking The American Environmental Movement Post-1945,** New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Stalin, J.:2009 **Diyalektik Materyalizm ve Tarihsel Materyalizm,** Çev. Zeynep Seyhan, Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Stein, L.:2017 "Açık Erişim Televizyonu ve Birleşik Devletlerde Tabandan Siyasal İletişim", **Radikal Medya: İsyancıların İletişimi ve Toplumsal Hareketler,** Haz. Ülkü Doğanay, İstanbul: İmge Kitabevi.

Suslakov, B., Yakovleva, L.:2017 **Felsefe El Kitabı,** Çev. Serkan Mutlu, İstanbul: Yordam Kitap.

Swingewood, A.:1998 **Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi,** Çev. Osman Akınhay, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Şahin, Ü.:2022 "İklim Krizine Kavramsal Bir Giriş", **Ekoloji: Bir Arada Yaşamın Geleceği,** Der. Didem Bayındır, Mine Yıldırım, İstanbul: Tellekt Yayınları.

Şanver, T., M., Yavuz, C. I.:2023 **"İklim Krizi ve Çalışan Sağlığı",** Türk Tabipleri Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, Sayı: 77-78, ss. 65-74, (Çevrim içi), https://ttb.org.tr/msg/images/files/dergi/77-78/77-78.pdf Erişim Tarihi: 17.06.2024.

Şavran, T., G.:2009 "Toplum, Bilim ve Yöntem", **Sosyolojiye Giriş,** Ed. Nadir Suğur, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şenel, A.:2015 "Uygarlığa Geçişte ve Uygarlıkların Çöküşünde Çevresel Etmenlerin Etkisi", **Yerel Yönetim, Kent ve Ekoloji,** Ed. Aykut Çoban, Ankara: İmge Kitabevi.

Şentürk, Ü.:2006 **"Küresel Yeni Sosyal Hareketler ve Savaş Karşıtlığı",** Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 30, Sayı: 1, ss. 31-46, (Çevrim içi), http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/1361.pdf Erişim Tarihi: 02.02.2020.

Şimşek, E.:2020 **Küresel İklim Değişikliğinin Belirleyicileri, Etkileri ve Karbondioksit Emisyonu Projeksiyonu: Dünya ve Türkiye Örneği (2018-2027),** Ankara: Gece Kitaplığı.

Şimşek, A.:2018 "Araştırma Modelleri", **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri,** Ed. Ali Şimşek, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tanuro, D.:2011 **Yeşil Kapitalizm İmkânsızdır,** Çev. Volkan Yalçıntoklu, İstanbul: Habitus Yayıncılık.

Taştan, İ. Ö., Kara, İ.:2014 **"Participation In Radical Media In Turkey In The 1970s",** Alternative Media And Participation, Ed. Beybin Kejanlıoğlu, Salvatore Scifo, ss. 2-4, (Çevrim içi), https://www.academia.edu/6154151/_Participation_in_Radical_Media_in_Turkey_in_the_1970s_Alternative_Media_and_Participation_D_Beybin_Kejanl%C4%B1o%C4%9Flu_and_Salvatore_Scifo_Edt_Cost_Action_ISBN_978_2_9601157_4_1_pp_2_4 Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Tecim, E.:2016 "Toplumsal Hareketler ve Yenilik Bağlamı: Eleştirel Bir Teorik Konumlandırma", **Sosyal Hareketler Çağı,** Ed. Ferhat Tekin, İstanbul: Açılım Kitap.

Terrell, J.:2014 "The Harry Potter Alliance: Sociotechnical Contexts Of Digitally Mediated Activism", **Cyberactivism On The Participatory Web,** Ed. Martha McCaughey, New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Thalheimer, A.:2020 **Diyalektik Materyalizme Giriş,** Çev. Sevinç Altınçekiç, İstanbul: Yordam Kitap.

Tilly, C.:2018 "Toplumsal Hareketler Yirmi Birinci Yüzyıla Giriyor", **Toplumsal Hareketler: Tarih, Teori ve Deneyim,** Çev. Emre Ergüven, Ed. Y. Doğan Çetinkaya, İstanbul: İletişim Yayınları.

Tilly, C.:2008 **Toplumsal Hareketler 1768-2004,** Çev. Orhan Düz, İstanbul: Babil Yayınları.

Tiryaki, S.:2020 **Toplumsal Hareketler ve Medya,** Konya: Literatürkacademia Yayınları.

Tokar, B.:2014 **İklim Adaletine Doğru,** Çev. Sezgin Ata, İstanbul: Öteki Yayınevi.

Torun, B. U.:2019 **"Sosyal Medyada #Hashtag Aktivizmi: #ALSIce BucketChallenge Örneği",** Social Mentality And Researcher Thinkers Journal, Vol. 5, Issue: 16, ss. 372-380, (Çevrim içi), https://www.researchgate.net/publication/331299761_Sosyal_Medyada_Hashtag_Aktivizmi_ALSIceBucketChallenge_Ornegi Erişim Tarihi: 29.10.2020.

Turan, Ö.:2019 "Bir Muhalefet Dalgası Olarak 68", **1968: İsyan, Devrim, Özgürlük,** İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Turhan, D. G.:2017 **"Dijital Aktivizm",** Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 26, ss. 26-44, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/518337 Erişim Tarihi: 08.06.2021.

Türk, B., Erciş, A.:2017 **"Türkiye'de Çevre Politikası ve Uluslararası Çevre Sözleşmeleri",** The Journal Of Academic Social Sciences Studies, Sayı: 54, ss. 351-362, (Çevrim içi), https://jasstudies.com/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=420293555_22-Ar%C5%9F.%20G%C3%B6r.%20Dr.%20Bahar%20T%C3%BCrk.pdf&key=28201 Erişim Tarihi: 20.06.2023.

Uçkan, Ö.:2015 **"Sokak+ (Dijital) İletişim=Aktivizm",** (Çevrim içi), https://politus.com.tr/sokak-dijital-iletisim-aktivizm/ Erişim Tarihi: 17.09.2020.

Uçkan, Ö.:2012 **"'Dijital Aktivizm' mi, 'Aktivizm' mi?",** (Çevrim içi), https://spotdergi.wordpress.com/2012/05/30/dijital-aktivizm-mi-aktivizm-mi/ Erişim Tarihi: 01.10.2020.

Ulusoy, T.:2022 "Ekoloji Tezleri", **Siyasi Ekoloji,** Der. Hakan Yurdanur, Ankara: İmge Kitabevi.

Uysal, A.:2016 **Toplumsal Hareketler Sosyolojisi,** İstanbul: Tezkire Yayıncılık.

Uzun, R.:2006 **"Gazetecilikte Yeni Bir Yönelim: Yurttaş Gazeteciliği",** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 16, ss. 633-656, (Çevrim içi), http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/551 Erişim Tarihi: 27.10.2020.

Uzun, Y.:2024 **"İklim Değişikliğinde Yeni Veriler Gerçekçi Eşikler",** Polen Ekoloji Dergisi, Sayı: 11, Kış 2023/2024, ss. 15-18, (Çevrim içi), https://www.polenekoloji.org/wp-content/uploads/2024/02/POLEN-DERGI-11-1.pdf Erişim Tarihi: 10.02.2024.

Uzunyayla, F.:2020 "Çevre Hareketleri", **Çevre Sosyolojisi,** Ed. Oya Beklen Çetin, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Üste, B.:2014 **"Neoliberal Politikaların Çevre Konusuna Etkileri Açısından Bir Değerlendirme",** Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 3, Sayı: 1, ss. 155-176, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/41781 Erişim Tarihi: 26.12.2021.

Van Dijk, J.:2018 **Ağ Toplumu,** Çev. Özlem Sakin, İstanbul: Kafka Kitap.

Vatikiotis, P.:2005 **"Communication Theory And Alternative Media",** Westminster Papers In Communication And Culture, Vol. 2, Issue: 1, ss. 4-26, (Çevrim içi), https://www.westminsterpapers.org/article/id/19/ Erişim Tarihi: 11.01.2024.

Wallace-Wells, D.:2020 **Yaşanmaz Bir Dünya: Isınma Sonrasında Hayat,** Çev. Ebru Kılıç, İstanbul: Domingo Yayınevi.

Wallis, W.:2015 "Ekolojik Krize Kapitalist ve Sosyalist Tepkiler", **Marx, Doğa ve Yıkımın Ekolojisi,** Der. Hakan Tanıttıran, Çev. Ali Galip, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Wayne, M.:2021 **Yeni Başlayanlar İçin Kapital,** Çev. Ümit Şenesen, İstanbul: Yordam Kitap.

Wennerhag, M., Hylmö, A.:2022 "Social Class And Environmental Movements", **The Routledge Handbook Of Environmental Movements,** Ed. Maria Grasso, Marco Giugni, New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Wittel, A.:2014 "Sayısal Marx: Dağıtık Medyanın Ekonomi Politiğine Doğru", **Marx Geri Döndü: Medya, Meta ve Sermaye Birikimi,** Der. Vincent Mosco, Christian Fuchs, Çev. Özgün Dinçer, Ankara: NotaBene Yayınları.

Wood, E. M.:2019 " 'Sivil Toplum' Kavramının Kullanımları ve Kötüye Kullanımları", **Çağdaş Marksizm Seçkisi,** Haz. Bertell Ollman, Kevin B. Anderson, Çev. Şükrü Alpagut, İstanbul: Yordam Kitap.

Wood, E. M.:2016 **Kapitalizm Demokrasiye Karşı,** Çev. Şahin Artan, İstanbul: Yordam Kitap.

Wood, E. M.:2011 **Sınıftan Kaçış,** Çev. Şükrü Alpagut, İstanbul: Yordam Kitap.

Yanardağoğlu, E.:2015 **"Yeni Medya ve Kullanıcı Türevli İçerik: Dokuz8haber Sitesi Örneğinde Yurttaş Gazeteciliği Üzerine Etnografik Bir İnceleme",** Folklor/Edebiyat Cyprus International University, C. 21, Sayı: 83, ss. 251-269, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/255534 Erişim Tarihi: 25.10.2020.

Yarar, N.:2016 "Dijital Aktivizm ve Dijital Eylem Repertuvarı Tipolojisi", **Dijital Kavramlar, Olanaklar, Deneyimler,** Der. Nilüfer Timisi, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Yaş, S. Z.:2020 **Siyasete Katılım ve Toplumsal Hareketler,** Ankara: Astana Yayınları.

Yavaşgel, E.:2004 **Siyasal İletişim: Kavramlar ve Ardındakiler,** Ankara: Babil Yayıncılık.

Yaylacı, F. G.:2018 "Toplumsal Hareketler ve Kuramsal Yaklaşımlar", **Hareketler,** Ed. Bilhan Kartal, Belkıs Kümbetoğlu, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Yaylagül, L.:2006 **Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar,** Ankara: Dipnot Yayınları.

Yegen, C.:2014 "**Dijital Aktivizmin Bir Türü Olarak Hacktivizm ve 'RedHack' ",** Intermedia International E-Journal, C. 1, Sayı: 1, ss. 118-132, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/91438 Erişim Tarihi: 26.10.2020.

Yıldırım, A. E.:2022 **Yeni Tarım Düzeni: Pandemi, İklim Krizi ve Gıda Egemenliği,** İstanbul: Sia Kitap.

Yıldırım, C.:2017 **"Ekoloji Düşüncesinde İnsan ve Toplum Anlayışı",** İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, C. 6, Sayı: 1, ss. 289-308, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/317023 Erişim Tarihi: 25.06.2023.

Yıldırım, G.:2019 "Aktivizm, Medya ve Yeni Medya", **Dijital Aktivizm Üzerine,** Ed. Hatun Boztepe Taşkıran, Murat Mengü, İstanbul: Der Yayınları.

Yıldırım, Y.:2013 **Sosyal Forum'dan Öfkeliler'e,** İstanbul: İletişim Yayınları.

Yılmaz, A.:2016 **Çağdaş Siyasal Akımlar,** İstanbul: Vadi Yayınları.

Yılmaz, B., Vd.:2015 **"Dijital Ortamda Aktivizm: Online İmza Kampanyalarına Katılım Davranışlarının İncelenmesi",** E-Journal Of Intermedia, C. 2, Sayı: 3, ss. 481-504, (Çevrim içi), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/720465 Erişim Tarihi: 22.09.2020.

Yılmaz, O.:2024 **"Türkiye'de Güncel Ekososyalizm Tartışması",** (Çevrim içi), https://www.polenekoloji.org/polen-ekolojiden-ekososyalizm-tartismasi/ Erişim Tarihi: 25.06.2024.

Yurdanur, H.:2022 **Siyasi Ekoloji Semineri,** Özgür Üniversite Güz Dönemi Çevrim İçi Seminer Dizisi, Seminer Tarihi: 08.11.2022.

Yücesan-Özdemir, G.:2023 **Proleterlerin Gündüzü: Günümüzde İşçi Sınıfı Kültürü ve İletişimi,** İstanbul: İmge Kitabevi.

Yüksek, D.:2015 "Alternatif Medya ve Direniş Kültürü: Sosyal Hareketlere Birleştirici Güç Olarak Alternatif Medya", **Direniş Çağında Türkiye'de Alternatif Medya,** Der. Barış Çoban, Bora Ataman, İstanbul: Kafka Kitap.

Zelik, R.:2022 **Sermayenin Yaşayan Ölüleri: Siyasi Canavarlar ve Yeşil Bir Sosyalizm Üzerine,** Çev. Dilek Çınar, İstanbul: İletişim Yayınları.

Zülfikar, H., Tatar, S.:2020 **Zihin ve İçgörü Kapsamında İklim Değişimi ve Etkileri,** İstanbul: Der Yayınevi.

https://tr.sputniknews.com/avrupa/201901281037324362-ingiltere-sosyal-medya-kapatabiliriz/ Erişim Tarihi: 29.12.2020.

https://www.dw.com/tr/ulusal-güvenlik-dairesi/t-1906794 Erişim Tarihi: 02.01.2021.

https://iklim.csb.gov.tr/birlesmis-milletler-iklim-degisikligi-cerceve-sozlesmesi-i-4362 Erişim Tarihi: 20.12.2021.

https://m.bianet.org/bianet/siyaset/261590-atmosferdeki-karbondioksit-miktari-insanlik-tarihinin-en-yuksek-duzeyine-cikti Erişim Tarihi: 30.05.2022.

https://tr.sputniknews.com/20210125/arastirma-dunyanin-buzullari-90li-yillara-gore-daha-hizli-eriyor-1043654119.html Erişim Tarihi: 31.05.2022.

https://www.tarimorman.gov.tr/ABDGM/Belgeler/Uluslararas%C4%B1%20Kurulu%C5%9Flar/IPCC%20TR.pdf Erişim Tarihi: 03.06.2022.

https://tr.boell.org/tr/2015/11/05/sadece-80-kisi-ve-90-sirket-yuzunden Erişim Tarihi: 12.10.2022.

https://cdn.cdp.net/cdpproduction/cms/reports/documents/000/002/327/original/Carbon-Majors-Report-2017.pdf?1501833772 Erişim Tarihi: 18.10.2022.

https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66530/zoonoz.html Erişim Tarihi: 25.10.2022.

https://www.ntv.com.tr/dunya/kuresel-isinmanin-covid-19un-ortaya-cikmasinda-onemli-rol-oynadigi-ileri-suruldu,MMlA0hGksE2iuc_lMksSIw Erişim Tarihi: 30.10.2022.

https://www.eea.europa.eu/tr/isaretler/isaretler-2019/makaleler/toprak-arazi-ve-iklim-degisikligi Erişim Tarihi: 30.10.2022.

https://oi-files-d8-prod.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/2022-09/ENG%20Climate%20Hunger%20BRIEF_16%20Sept%2022_0.pdf Erişim Tarihi: 05.11.2022.

https://www.evrensel.net/haber/474187/bir-milyarder-bir-milyon-insanin-yaydigi-sera-gazini-tek-basina-yayiyor Erişim Tarihi: 07.11.2022.

https://www.evrensel.net/haber/438293/iklim-degisikligi-bir-isci-haklari-sorunudur Erişim Tarihi: 07.11.2022.

https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_712246/lang--tr/index.htm Erişim Tarihi: 12.11.2022.

https://gca.org/wp-content/uploads/2019/09/GlobalCommission_Report_FINAL.pdf Erişim Tarihi: 16.11.2022.

https://m.bianet.org/bianet/iklim-krizi/258436-turkiye-asiri-hava-olaylarina-karsi-avrupa-nin-en-kirilgan-ulkesi Erişim Tarihi: 20.11.2022.

https://iklimgazetesi.com/verilerle-turkiyenin-sera-gazi-salimlari/ Erişim Tarihi: 25.11.2022.

https://www.worldbank.org/tr/country/turkey/brief/key-highlights-country-climate-and-development-report-for-turkiye Erişim Tarihi: 25.11.2022.

https://m.bianet.org/bianet/yasam/268299-turkiye-servet-dagilimin-en-adaletsiz-oldugu-uc-ulkeden-biri Erişim Tarihi: 25.11.2022.

https://www.evrensel.net/haber/471990/oxfam-raporu-turkiyede-yuzde-1lik-kesim-toplam-servetin-yuzde-41ine-sahip Erişim Tarihi: 25.11.2022.

https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/green-jobs/WCMS_828537/lang--tr/index.htm Erişim Tarihi: 26.12.2022.

https://yesilgazete.org/paris-iklim-anlasmasinda-az-bilinen-dogrular/ Erişim Tarihi: 01.03.2023.

https://www.iklimhaber.org/wp-content/uploads/2023/05/Iklim-Haber-Konda-Arastirma-2022.pdf Erişim Tarihi: 25.05.2023.

https://www.mfa.gov.tr/paris-anlasmasi.tr.mfa Erişim Tarihi: 20.06.2023.

https://joinmastodon.org/tr Erişim Tarihi: 30.05.2023.

https://unfccc.int/news/scientists-say-planetary-boundaries-crossed Erişim Tarihi: 01.08.2023.

https://cointelegraph.com/news/mastodon-twitter-rival-active-user-base-increases-by-100k Erişim Tarihi: 11.11.2023.

https://www.lancetcountdown.org/about-us/interact-with-the-key-findings/ Erişim Tarihi: 16.11.2023.

https://www.indyturk.com/node/638306/d%C3%BCnya/d%C3%BCnyada-675-milyon-insan-hala-elektriksiz Erişim Tarihi: 12.12.2023.

https://www.iklimhaber.org/fosil-yakit-kaynakli-karbondioksit-emisyonlari-2023te-rekor-seviyeye-cikti/#:~:text=T%C3%BCrkiye%20ise%2C%202022'de%20400,8%20milyar%20ton%20olaca%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20%C3%B6ng%C3%B6r%C3%BCyor. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

https://www.bbc.com/turkce/articles/cjkyzkvxvg1o Erişim Tarihi: 12.12.2023.

https://www.cbsnews.com/news/much-of-the-world-has-never-heard-of-climate-change/ Erişim Tarihi: 15.12.2023.

https://jacobin.com/about Erişim Tarihi: 10.01.2024.

https://www.magmadergisi.com/dunya-tarihi/zapatista Erişim Tarihi: 14.01.2024.

https://artigercek.com/cevre/turkiyede-iklim-gocu-arastirmasi-goc-egilimi-dogu-guneydogu-ve-ic-anadoluda-daha-279921h Erişim Tarihi: 22.01.2024.

https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/ Erişim Tarihi: 02.02.2024.

https://www.bbc.com/turkce/articles/c72w3kk9jxjo Erişim Tarihi: 03.02.2024.

https://ccpi.org/countries/ Erişim Tarihi: 10.02.2024.

https://www.iklimhaber.org/turkiyenin-iklim-degisikligi-performansi-gecer-not-alamadi/ Erişim Tarihi: 10.02.2024.

https://www.birgun.net/haber/isinmada-esik-17-yil-erken-asildi-498908 Erişim Tarihi: 10.02.2024.

https://www.bbc.com/turkce/articles/crgz0vnq0ewo Erişim Tarihi: 03.03.2024.

https://teyit.org/teyitpedia/dezenformasyon-yasasinin-yildonumunde-gazetecilere-sorusturma-silsilesi Erişim Tarihi: 03.03.2024.

https://static.bianet.org/belge/rapor/MGR_2023_TR_f01.pdf Erişim Tarihi: 03.03.2024.

https://www.democracynow.org/about Erişim Tarihi: 12.05.2024.

https://www.democracynow.org/stations Erişim Tarihi: 12.05.2024.

https://www.ilo.org/tr/resource/news/ilo-raporuna-gore-dunya-capindaki-iscilerin-yuzde-70i-iklim-degisikligi Erişim Tarihi: 14.05.2024.

https://www.bankingonclimatechaos.org/?bank=JPMorgan%20Chase#fulldata-panel Erişim Tarihi: 14.05.2024.

https://yesilgazete.org/rapor-bankalar-8-yilda-fosil-yakit-sirketlerine-7-trilyon-dolar-sagladi/ Erişim Tarihi: 14.05.2024.

https://www.diken.com.tr/turkiye-komurden-elektrik-uretiminde-avrupada-birinci/ Erişim Tarihi: 25.05.2024.

https://www.iucn.org/news/secretariat/201611/climate-change-dramatically-disrupting-nature-genes-ecosystems---study Erişim Tarihi: 05.06.2024.

https://cevre.ibb.istanbul/wp-content/uploads/2022/01/ist_iklim_degisikligi_eylem_plani.pdf Erişim Tarihi: 05.06.2024.

https://yesilgazete.org/turkiyenin-2023-iklim-karnesi-kiriklarla-dolu-oncelik-komur-ve-nukleerde/ Erişim Tarihi: 06.06.2024.

https://www.aa.com.tr/tr/yesilhat/iklim-degisikligi/komur-santrallerindeki-artis-iklim-hedeflerine-ulasmayi-zorlastiriyor/1822929 Erişim Tarihi: 06.06.2024.

https://ember-climate.org/tr/analizler/araştırma/turkiye-elektrik-gorunumu-2024/#ek-materyal Erişim Tarihi: 06.06.2024.

https://www.trthaber.com/haber/gundem/iklim-krizinin-tetikcisi-karbon-emisyonlari-680056.html Erişim Tarihi: 06.06.2024.

https://iklim.gov.tr/db/turkce/dokumanlar/iklim-degisikligi--8230-3122-20240327143639.pdf Erişim Tarihi: 07.06.2024.

https://www.ilo.org/tr/publications/rapora-genel-bakis-iklim-degisikliginin-sagligi-ve-guvenligine-etkileri Erişim Tarihi: 12.06.2024.

https://www.ituc-csi.org/global-rights-index?lang=en Erişim Tarihi: 12.06.2024.

https://www.evrensel.net/yazi/94819/is-cinayetleri-boyle-artiyor Erişim Tarihi: 15.06.2024.

https://data.who.int/dashboards/covid19/deaths?n=c Erişim Tarihi: 18.06.2024.

https://iklim.gov.tr/db/english/dokumanlar/2024-2030--8230-3125-20240328165545.pdf Erişim Tarihi: 14.06.2024.

https://cevre.ibb.istanbul/iklim-degisikligi-sube-mudurlugu-hakkimizda/ Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://www.polenekoloji.org/polen-ekoloji-manifestosu/ Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://www.polenekoloji.org/biz-kimiz/ Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://iklim.gov.tr/hakkimizda-i-4 Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://cmo.org.tr/odamiz/kurulus.html Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://www.cmo.org.tr/cmo-ana-yonetmeligi-16847 Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://tip.org.tr/program/ Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://tip.org.tr/sorularla-tip/ Erişim Tarihi: 20.06.2024.

https://fef.dogus.edu.tr/akademik-kadro/bcoban Erişim Tarihi: 22.06.2024.

https://www.energyinst.org/statistical-review/home Erişim Tarihi: 25.06.2024.

https://www.polenekoloji.org/polen-dergi-ocak-2022-sayi-3/ Erişim Tarihi: 27.06.2024.

https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/cigdem-toker/is-yapinca-doga-bozulur-335283 Erişim Tarihi: 27.06.2024.

https://yesilgazete.org/omer-madra-"nihai-sinif-mucadelesi-basliyor-diyebiliriz-" Erişim Tarihi: 30.06.2024.

https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/iklim-aktivisti-omer-madra-dunya-frene-basmak-zorunda-hemen-1858994 Erişim Tarihi: 30.06.2024.

https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/avrupada-salgin-alarmi-tehlike-artiyor-hizla-yayilmaya-basladi,BCCGD8niZER10McxIN1Ag Erişim Tarihi: 01.07.2024.

https://www.iklimhaber.org/yapay-zeka-yatirimlari-karbon-emisyonlarini-artiriyor/ Erişim Tarihi: 03.07.2024.

https://www.theguardian.com/environment/2023/dec/03/back-into-caves-cop28-president-dismisses-phase-out-of-fossil-fuels Erişim Tarihi: 08.07.2024.

https://www.birgun.net/haber/yesil-mutabakat-a-umut-baglanamaz-348266 Erişim Tarihi: 08.07.2024.

https://www.sipri.org/sites/default/files/2024-04/2404_fs_milex_2023.pdf Erişim Tarihi: 09.07.2024.

https://www.theguardian.com/world/article/2024/jul/09/nato-military-co2-spending-2023-report Erişim Tarihi: 09.07.2024.

https://climate.copernicus.eu/copernicus-may-2024-12th-consecutive-month-record-high-temperatures Erişim Tarihi: 12.07.2024.

https://wid.world/wp-content/uploads/2023/01/CBV2023-ClimateInequalityReport-3.pdf Erişim Tarihi: 12.07.2024.

https://www.eco-business.com/news/how-is-europe-cracking-down-on-climate-protests/ Erişim Tarihi: 14.07.2024.

https://www.theguardian.com/us-news/2018/dec/13/fbi-climate-change-protesters-iowa-files-monitoring-surveillance- Erişim Tarihi: 14.07.2024.

https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-59950394 Erişim Tarihi: 14.07.2024.

https://www.cloudsdomain.com/uploads/dosya/48262.pdf Erişim Tarihi: 15.07.2024.

https://arastirma.disk.org.tr/?p=9964 Erişim Tarihi: 15.07.2024.

https://www.youtube.com/watch?v=IczEZkSZNwg Erişim Tarihi: 15.07.2024.

https://www.mirror.co.uk/news/technology-science/science/nasas-astonishing-world-map-shows-5895842 Erişim Tarihi: 15.07.2024.

https://www.nasa.gov/news-release/nasa-releases-detailed-global-climate-change-projections/ Erişim Tarihi: 15.07.2024.

https://www.stateofglobalair.org/resources/report/state-global-air-report-2024 Erişim Tarihi: 16.07.2024.

https://www.ab.gov.tr/avrupa-yesil-mutabakati_53729.html Erişim Tarihi: 03.08.2024.

https://www.iklimhaber.org/bernie-sandersin-16-trilyon-dolarlik-yeni-iklim-plani/ Erişim Tarihi: 03.08.2024.

https://climatecommunication.yale.edu/wp-content/uploads/2023/11/international-public-opinion-climate-change-2023.pdf Erişim Tarihi: 04.08.2024.

https://medyascope.tv/2024/08/02/instagrama-erisim-engeli-iste-turkiyedeki-yasakli-diger-sosyal-medya-platformlari/ Erişim Tarihi: 04.08.2024.

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-53259839 Erişim Tarihi: 04.08.2024.

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-53250664 Erişim Tarihi: 04.08.2024.

https://climate.copernicus.eu/surface-air-temperature-june-2024 Erişim Tarihi: 15.08.2024.

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA GÜNCEL KAVRAMLAR

EDİTÖRLER
PROF. DR. ARZU KARACA
DOÇ. DR. MUHAMMET DÜŞÜKCAN

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA GÜNCEL KAVRAMLAR

Editörler: Prof. Dr. Arzu Karaca • Doç. Dr. Muhammet Düşükcan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-17-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA GÜNCEL KAVRAMLAR
Editörler: Prof. Dr. Arzu Karaca • Doç. Dr. Muhammet Düşükcan
VIII+478 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-17-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağlargöz, O. (2016). " Sormak ya da Sormamak": Yönetim ve Organizasyon Alanında İlginç Kuramsal Katkı Arayışı ve Araştırma Sorusunun Rolü. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *71*(2), 517-541.

Akella, D. (2008). A Reflection on Critical Management Studies. *Journal of Management & Organization,* 14.(1), 100-110.

Alvesson, M. ve Hugh W. (2012). *Making Sense Of Management: A Critical Introduction*. London: Sage Publications.

Alvesson, M. ve Deetz S. (1999).*Doing Critical Management Research*. London: Sage Publications.

Alvesson, M. ve Sköldberg K. (2017). *Reflexive Methodology: New Vistas For Qualitative Research*. London: Sage Publications.

Antonacopoulou, E. P. (2010) Making The Business School More "Critical": Reflexive Critique Based On Phronesis As A Foundation For Impact, *British Journal of Management*, 21, S6–25.

Bratton, J. (2020). *Work And Organizational Behaviour*. London: Bloomsbury Publishing,

Cevizci, A. (2017). *Büyük Felsefe Sözlüğü*. *İstanbul: Say Yayınları* 1

Coşkun, H. E. ve Tabak, A. (2017). Örgütsel davranış çalıştığımızda aslında ne çalışıyoruz?: Türkiye'de yapılan lisansüstü tezler üzerinden bir değerlendirme. *İş ve İnsan Dergisi*, *4*(2), 101-111.

Duygulu, E. ve Oytun B. S. (2015). Türkiye'de Örgütsel Davranış Yazını Doktora Tezlerine Yönelik Bir İnceleme. *İş ve İnsan Dergisi,* 2 (1), 13-25.

Erdem, F. (2009). Örgütsel Davranış Araştırmalarında Niş Alanlar Nasıl Belirleniyor? Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi Yazını Üzerine Kısa Bir Değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 4.(1), 65-78.

Esgin, A. (2013). İmal Edilmiş Belirsizlikler Çağının Sosyolojik Yönelimi: Ulrich Beck ve Anthony Giddens Kaynaklı" Risk Toplumu" Tartışmaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 12.3, 683-696.

Fleetwood, S. (2005). Ontology In Organization and Management Studies: A Critical Realist Perspective. *Organization,* 12(2), 197-222.

Giddens, A. (1984). The constitution of society Cambridge. *Polity*, 1-39., 284.

Kızıldağ, D. ve Özkara B. (2016). Türkiye'de Örgütsel Davranış Araştırmalarındaki Yönelimler: Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi Örneği.*Yönetim Bilimleri Dergisi,* 14.(28), 611-631.

Koyuncu, S. (2015). Örgütsel Davranış Alanında Odaklanılan Konular Ve Kullanılan Yöntemler: 2010-2015 Yılları Ulusal İşletmecilik Kongre Bildirileri Üzerine Bir İnceleme. *İş ve İnsan Dergisi,* 2(2),127-135.

Rollo, M. (2001). *Yaratma Cesareti* (Çev A. Oysal,.). İstanbul: Metis Yayınları

Mücevher, M. H., Demirgil, Z., Çetinceli, K., ve Özdemir, K. (2020). Örgütsel Davranış Alanındaki Yönelimler: Örgütsel Davranış Kongrelerinde Sunulan Bildirilerin Bibliyometrik Analizi. *Kayseri Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 24-36.

Oba, B. ve Gençer, M. (2016). The Ghost in The System: Critical Management Studies in Turkey. In Christopher Grey, Isabelle Huault, Véronique Perret, Laurent Taskin *(Editörler) Critical Management Studies Global Voices Local Accents* (pp. 175-190). Routledge.

Özbilgin, M. F.ve Erbil, C. (2019). Yönetim Çalışmaları Alanındaki Kısır Yöntem İkilemlerini Dışaçekimsel ve Geçmişsel Yaklaşım ve Eleştirel Gerçekçilikle Yöntem Yelpazesine Dönüştürmek (Transforming the Barren Dichotomies of Method in the Field of Management Studies into a Spectrum with Abductive and Retroductive Approaches and Critical Realism). *Yönetim ve Çalışma Dergisi*, *3*(1), 1-24.

Özen, Ş. (2002). Türkiye'deki Örgütler/Yönetim Araştırmalarında Törensel Görgülcülük Sorunu. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2(2),5-31.

Parker, M. (2000). The Less Important Sideshow': The Limits of Epistemology in Organizational Analysis. *Organization*, *7*(3), 519-523.

Popper, K. R. (1998). *Bilimsel Araştırmanın Mantığı*, (çev." İ. Ak ve, İ. Turan), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Prichard, C. ve Alakavuklar, A. (2019). Changing the Critique. İçinde A.Sturdy, S. Heusinkveld, T. Reay, ve D. Strang (Editörler). *The Oxford Handbook of Management Ideas*. (473-491). Oxford: Oxford University Press.

Pullen, A., Helin, J. ve Harding N. (2020). *Writing Differently*. London: Emerald Publishing Limited.

Robinson, S., Bristow,A. ve Ratle O. (2023). *Doing Academic Careers Differently: Portraits of Academic Life*. Oxforshire: Taylor & Francis.

Scherer, A. G. (2008). Critical Theory and Its Contribution to Critical Management Studies. İçinde M. Alvesson, T. Bridgman ve H. Willmott, (Editörler). *The Oxford Handbook Of Critical Management Studies* (29-51). Oxford: Oxford Handbooks Online.

Thomas, A. B. (2005). *Controversies in Management: Issues, Debates, Answers.* Londra: Routledge

Thompson, Paul, ve McHugh, D. (1990). *Work Organisations: A Critical Introduction*. Berlin: Springer.

Üsdiken, B., ve Wasti, S. A. (2009). Preaching, teaching and researching at the periphery: Academic management literature in Turkey, 1970—1999. *Organization Studies*, *30*(10), 1063-1082.

Wilson, F. M. (2018). *Organizational Behavior and Work: A Critical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Allen, R., Dawson, G., Wheatley, K. ve White, C. S. (2004), Diversity Practices: Learning Responses for Modern Organizations. *Development and Learning in Organizations*, 18(6), 13-15. https://doi.org/10.1108/14777280410564185

Amaram, D. I. (2007). Cultural Diversity: Implications For Workplace Management. *Journal of Diversity Management (JDM)*, 2(4), 1-6.

Bleijenbergh, I., Peters, P. ve Poutsma, E. (2010). Diversity Management Beyond the Business Case. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal*, 29(5), 413-421.

Bulşu, Ç. ve Gümüş, M. (2018). Farklılıkların Yönetimi ve Örgütsel Bağlılığın İşten Ayrılma Niyetine Etkisi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(4), 322-344.

Carstens, J. G. ve De Kock, F. S. (2017). Firm-Level Diversity Management Competencies: Development and Initial Validation of A Measure. *The International Journal of Human Resource Management*, *28*(15), 2109-2135.

Carter, A. B. ve Phillips, K. W. (2017). The Double-Edged Sword of Diversity: Toward A Dual Pathway Model. *Social and Personality Psychology Compass*, 11(5), e12313.

Cho, S., Kim, A. ve Mor Barak, M. E. (2017). Does Diversity Matter? Exploring Workforce Diversity, Diversity Management, and Organizational Performance In Social Enterprises. *Asian Social Work and Policy Review*, 11(3), 193-204.

Cox, T. H. ve Blake, S. (1991). Managing Cultural Diversity: Implications For Organizational Competitiveness. *Academy of Management Perspectives*, 5(3), 45-56.

Çakmak, Y. (2015). Örgüt Kültürü ve Kültürel Farklılık Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Dike, P. (2013). The Impact of Workplace Diversity on Organisations. Degree Thesis. Finland: Arcada University.

Edewor, P. A. ve Aluko, Y. A. (2007). Diversity Management, Challenges and Opportunities In Multicultural Organizations. *The International Journal of Diversity in Organisations, Communities and Nations*, 6(6), 189-195.

Foma, E. (2014). Impact of Workplace Diversity. *Review of Integrative Business and Economics Research*, 3(1), 402-410.

Giddens, A. (2012). Etnik Durum ve Irk. *Hubyar Eğitim Vakfı*.

Gotsis, G. ve Kortezi, Z. (2013). Ethical Paradigms as Potential Foundations of Diversity Management Initiatives in Business Organizations. *Journal of Organizational Change Management*, *26*(6), 948-976.

Guillaume, Y. R., Dawson, J. F., Otaye-Ebede, L., Woods, S. A. ve West, M. A. (2017). Harnessing Demographic Differences in Organizations: What Moderates the Effects of Workplace Diversity?. *Journal of Organizational Behavior*, 38(2), 276-303.

Güleş, H. (2012). Örgütlerde Farklılıkların Yönetimi: Okullara İlişkin Bazı Çıkarımlar. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 5(8), 615-628.

Karnaukh-Brożyna, A. (2023). Diversity Management As a Challenge for Today's Managers. *Humanities and Social Sciences*, 30(1), 69-76.

Kenek, G. (2021). Farklılık Yönetimi. İçinde B. ARSLAN ve E. NUR (Editör), *İşletme Alanında Güncel Yazınlar* (s. 19-46). Strategic Researches Academy.

Kevser, M. (2019). Farklılıkların Yönetimi Kavramına Yönelik Kuramsal Bir Değerlendirme. *International Journal of Business and Economic Studies*, 1(2), 86-95.

Kim, H. K., Lee, U. H. ve Kim, Y. H. (2015). The Effect of Workplace Diversity Management In A Highly Male-Dominated Culture. *Career Development International*, 20(3), 259-272.

Klarsfeld, A. (2009). The Diffusion of Diversity Management: The Case of France. *Scandinavian Journal of Management*, 25(4), 363-373.

Koçak, M. (2019). İşletmelerin Uluslararasılaşmasına Yönelik Kavramsal Bir Çerçeve. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 169-190.

Köksalan, N. (2019). Farklılıkların Yönetimi. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 3(6), 51-66.

Köllen, T. (2021). Diversity Management: A Critical Review and Agenda for the Future. *Journal of Management Inquiry*, 30(3), 259-272.

Kundu, S. C., Mor, A., Kumar, S. ve Bansal, J. (2020). Diversity Within Management Levels and Organizational Performance: Employees' Perspective. *Journal of Advances in Management Research*, 17(1), 110-130.

Majidli, F. ve Budak, G. (2018). Mobbing ile Mücadelede Farklılıkların Yönetimi Stratejileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 33(1), 129-161.

Mor Barak, M. E. (2015). Inclusion is The Key to Diversity Management, But What is Inclusion?. *Human Service Organizations: Management, Leadership & Governance*, *39*(2), 83-88.

Narin, A. (2015). Farklılık Yönetimi Uygulamalarının Çalışanların Farklılık Algılarına ve Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Özbilgin, M. ve Erbil, C. (2022). Çeşitlilik: Disiplinlerarası Bir Bakış. İçinde V. TANRIVERDİ ve S. ERCAN (Editör), *Sosyal Psikolojide Çeşitlilik* (s. 1-28), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özbilgin, M., Odabaşı, E. ve Ayaz Arda, Ö. (2020). Çeşitlilik Yönetimini Stratejiye Kazandırmak (Contribution of Diversity Management to Strategic Management). *Harvard Business Review Türkiye, Forthcoming*.

Özcan, H. (2020). İşletmelerin Farklılık Yönetimi Yaklaşımlarının Kurumsal İletişim Bağlamında İncelenmesi: Bir Uygulama Örneği. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Özkara, B. (1990). Örgütsel Demografinin Çatışmaya Etkileri ve Bir Uygulama Örneği. *Kurgu*, 7(1), 86-104.

Roberson, Q. M. (2019). Diversity In The Workplace: A Review, Synthesis, and Future Research Agenda. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 6(1), 69-88.

Schaffer, B. S. (2019). Examining Reactions to Workplace Diversity: The Role of Dissimilarity–Attraction In Teams. *Canadian Journal of Administrative Sciences/Revue Canadienne des Sciences de l'Administration*, 36(1), 57-69.

Shen, J., Chanda, A., D'netto, B. ve Monga, M. (2009). Managing Diversity Through Human Resource Management: An International Perspective and Conceptual Framework. *The International Journal of Human Resource Management*, 20(2), 235-251.

Sürgevil, O. ve Budak, G. (2008). İşletmelerin Farklılıkların Yönetimi Anlayışına Yaklaşım Tarzlarının Saptanmasına Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(4), 65-96.

Temel Eğinli, A. (2009). Örgütsel Bağlılığın Geliştirilmesinde Farklılık Yönetimi. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Thomas Jr, R. R. (1999). Diversity Management: Some Measurement Criteria. *Employment Relations Today*, 25(4), 49-62.

Thomas, R. R. (2001). Affirmative Action: From the Perspective of Diversity. *Phylon (1960-)*, 49(3/4), 99-136.

Tozkoparan, G. ve Vatansever, Ç. (2011). Farklılıkların Yönetimi: İnsan Kaynakları Yöneticilerinin Farklılık Algısı Üzerine Bir Odak Grup Çalışması. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 11(21), 89-109.

URL-1: https://sozluk.gov.tr (E.T.: 08.10.2024).

URL-2: https://www.cetad.org.tr/73/sik-sorulan-sorular/46/cinsel-yonelim (E.T: 10.10.2024).

URL-3: https://uptimize.com/diverse-workforce/ (E.T: 07.10.2024).

KAYNAKÇA

Ager, A. ve Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework. *Journal of Refugee Studies*, *21*(2), 166–191. DOI:10.1093/jrs/fen016

Aichberger, M. C., Bromand, Z., Rapp, M. A., Yesil, R., Montesinos, A. H., Temur- Erman, S. ve Schouler-Ocak, M. (2015). Perceived Ethnic Discrimination, Acculturation, and Psychological Distress in Women of Turkish Origin in Germany. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology, 50*(11), 1691–1700.

Akdeniz E. (2014). *Suriye Savaşının Gölgesinde Mülteci İşçiler*. İstanbul: Evrensel Yayınları.

Altaş, N. (2003). *Çokkültürlülük ve Din Eğitimi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Berry, J. W. (2019). Acculturation: A Personal Journey Across Cultures. Cambridge University Press.

Berry, J. W. ve Hou, F. (2016). Immigrant Acculturation and Wellbeing in Canada. *Canadian Psychology/Psychologie Canadienne, 57*(4), 254-264.

Berry, J. W., Phinney, J. S., Sam, D. L. ve Vedder, P. (2006). Immigrant Youth: Acculturation, Identity, and Adaptation. *Applied Psychology, 55*(3), 303-332.

Bidinger S. (2015). Syrian Refugees and the Right to Work: Developing Temporary Protection in Turkey. *Boston University International Law Journal*, 33(223), 223-249.

Caldwell, C. H., Kohn-Wood, L. P., Schmeelk-Cone, K. H., Chavous, T. M. ve Zimmerman, M. A. (2004). Racial Discrimination and Racial Identity as Risk or Protective Factors for Violent Behaviors in African American Young Adults. *American Journal of Community Psychology, 33*(1-2), 91-105.

Castles, S., Korac, M., Vasta, E. ve Vertovec, S. (2001). *Integration: Mapping the Field.* Project Report by the Centre for Migration and Policy Research and Refugee Studies Centre, University of Oxford.

Cao, L., Hirschi, A. ve Deller, J. (2014). Perceived Organizational Support and Intention To Stay In Host Countries Among Self-Initiated Expatriates: The Role of Career Satisfaction and Networks. *International Journal of Human Resource Management, 25*(14), 2013–2032.

Celeste, L., Meeussen, L., Verschueren, K. ve Phalet, K. (2016). Minority Acculturation and Peer Rejection: Costs of Acculturation Misfit with Peer-Group Norms. *British Journal of Social Psychology, 55*(3), 544–563.

Cheon, Y. M. ve Yip, T. (2019). Longitudinal Associations Between Ethnic/Racial Identity and Discrimination Among Asian and Latinx Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence, 48*(9), 1736–1753.

Cobb, C. L., Branscombe, N. R., Meca, A., Schwartz, S. J., Xie, D., Zea, M. C., ... ve Martinez Jr, C. R. (2019). Toward a Positive Psychology of Immigrants. *Perspectives on Psychological Science, 14*(4), 619-632.

Coşkun, H. (1997). *Eğitim Teknolojisi Açısından Kültürlerarası Eğitim.* Ankara: Hacettepe-Taş Yayınları.

Del Carpio, X.V. ve Wagner, M. (2015). The Impact of Syrian Refugees on the Turkish Labor Market. Policy Research Working Paper 7402. World Bank Group: Social Protection and Labor Global Practice Group.

Delgado, M. Y., Updegraff, K. A., Roosa, M. W. ve Uma˜na-Taylor, A. J. (2011). Discrimination and Mexican-Origin Adolescents' Adjustment: The Moderating Roles of Adolescents', Mothers', and Fathers' Cultural Orientations and Values. *Journal of Youth and Adolescence, 40*(2), 125–139.

Deng, S., Kim, S. Y., Vaughan, P. W. ve Li, J. (2010). Cultural Orientation as a Moderator of the Relationship Between Chinese American Adolescents' Discrimination Experiences and Delinquent Behaviors. *Journal of Youth and Adolescence, 39*(9), 1027–104.

EC. (2016). Needs Assessment Report for the Preparation of an Enhanced EU Support to Turkey on the Refugee Crisis.https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2018-12/2016_needs_assessment_.pdf (E.T.: 31.10.2024).

EC. (2018). *Technical Assistance to the EU Facility for Refugees in Turkey*. https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/updated_needs_assessment.pdf (E.T.: 4.7.2021).

Ekici, H. (2019). Threat Perceptions of Turkish Society Towards Syrians and Policy Recommendations. *Journal of Social Policy Studies, 19*(44), 695–730.

Erdemir, B. (2022). Higher Education Policies for the Syrian Refugees in Turkey: Opportunities and Challenges. İçinde A. W. Wiseman (Ed.), *2021 Annual Review of Comparative and International Education*. (International Perspectives on Education and Society, Vol. 42A), (ss.185–205). Emerald Publishing Ltd. ISBN: 978-1-80262-522-6. doi:10.1108/S1479-36792022000042A015

Erdoğan, M. M. (2014). *Syrians in Turkey: Social Acceptance and Integration Research*. Migration and Politics Research Centre, Hacettepe University.

Erdoğan, M. M. (2019). *Syrian Refugees in Turkey*. Konrad Adenauer Stiftung. https://www.kas.de/tr/web/tuerkei/veranstaltungsberichte/detail/-/content/syrian-refugees-in-turkey (E.T.: 4.7.2021).

Erdoğan, M. M. (2020). *Suriyeliler Barometresi 2019. Suriyelilerle Uyum İçinde Yaşamın Çerçevesi.* Ankara: Orion Kitabevi.

Erdoğan, A. ve Erdoğan, M. M. (2018). Access, Qualifications and Social Dimension of Syrian Refugee Students in Turkish Higher Education. İçinde A. Curaj, L. Deca ve R. Pricopie (Editörler), *European Higher Education Area: The Impact of Past and Future Policies*. (ss. 259–276). Springer.

Erdoğan, M. M. ve Ünver, C. (2015). *Türk İş Dünyasının Türkiye'deki Suriyeliler Konusundaki Görüş, Beklenti ve Önerileri.* Ankara: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.

Ferguson, G. M. ve Birman, D. (2016). Acculturation in the United States of America. İçinde D. Sam ve J. Berry (Editörler) Cambridge Handbook of Acculturation Psychology (ss. 396–416).

García-Cid, A., G´omez-Jacinto, L., Hombrados-Mendieta, I., Franco, M. M. ve Moscato, G. (2020). Discrimination and Psychosocial Well-Being of Migrants in Spain: The Moderating Role of Sense of Community. *Frontiers in Psychology, 11*, 2235.

GİB. (2024). *Geçici Koruma: Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler*. https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638 (E.T.: 27.09.2024).

Giuliani, C., Tagliabue, S. ve Regalia, C. (2018). Psychological Well-Being, Multiple Identities, and Discrimination Among First and Second Generation Immigrant Muslims. *Europe's Journal of Psychology, 14*(1), 66-87.

Gürlek, M. (2020). The Role of Acculturation in Hotel Managers' Person-Environment (PE) Fit and Hiring Decisions: An Experimental Study on Immigrant Job Applications. *Tourism Management Perspectives, 36*, 100739.

Gürlek, M. (2021). Workplace Ostracism, Syrian Migrant Workers' Counterproductive Work Behaviors, and Acculturation: Evidence from Turkey. *Journal of Hospitality and Tourism Management, 46*, 336-346.

Güvenç, B. (2004). *Kültürün ABC'si.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Hashemi, N., Marzban, M., Sebar, B. ve Harris, N. (2019). Acculturation and Psychological Well-Being among Middle Eastern Migrants in Australia: The Mediating Role of Social Support and Perceived Discrimination. *International Journal of Intercultural Relations, 72*, 45–60.

İçduygu, A. (2015). *Syrian Refugees in Turkey: The Long Road Ahead*. Migration Policy Institute.

ILO. (2016). The ILO Response to the Syrian Refugee Crisis. http://data.infopro.com.lb/file/ILO%20Response%20to%20the%20Syrian%20Refugee%20crisis-2016.pdf (E.T.: 20.10.2024).

ILO. (2020). ILO, *Türkiye'deki Suriyeli İşçilerin İşgücü Piyasası Durumu Hakkında İnfografik Yayınladı*. https://www.ilo.org/tr/resource/ilo-turkiyedeki-suriyeli-iscilerin-isgucu-piyasasi-durumu-hakkinda (E.T.: 16.10.2024).

Kauff, M., Asbrock, F., Issmer, C., Thörner, S. ve Wagner, U. (2015). When Immigrant Groups "Misbehave": The Influence of Perceived Deviant Behavior on Increased Threat and Discriminatory Intentions and the Moderating Role of Right-Wing Authoritarianism. *Journal of Social Psychology, 45*(5),641-652. https://doi.org/10.1002/ejsp.2116

Laçiner, Ö. (2001). *Çokkültürlülük: Modernleşme ve Çokkültürlülük.* Helsinki Yurttaşlar Derneği Dizisi. İstanbul: İletişim yayınları.

Lordoğlu, K. ve Aslan, M. (2015). Beş Sınır Kenti ve İşgücü Piyasalarında Değişim: 2011-2014. *Göç Dergisi, 2*(2), 249-267.

Mossakowski, K. N., Wongkaren, T., Hill, T. D. ve Johnson, R. (2019). Does Ethnic Identity Buffer or Intensify the Stress of Discrimination Among the Foreign Born and US Born? Evidence From the Miami-Dade Health Survey. *Journal of Community Psychology, 47*(3), 445–461.

Mülteciler Derneği. (2024, Ağustos 29). *Türkiye'deki Suriyeli Sayısı Ağustos 2024. Resmi Kurumlar Tarafından Paylaşılan Diğer Sayılar*. https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/ (E.T.: 1.11.2024).

Online Etymology Dictionary (Ekim 13, 2021). *Culture.* https://www.etymonline.com/word/culture (E.T.: 23.08.2024).

Orhan, O. ve Gündogar, S. S. (2015). *Effects of the Syrian Refugees on Turkey (ORSAM Rapor no. 195).* ORSAM ve TESEV İşbirliği ile Hazırlanmıştır. Ankara: Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi.

Özdemir, S. (2024 Mart). *Sığınmacıların Ev Sahibi Ülkelere Katkıları: Türkiye'deki Suriyeliler.* TUIC Akademi. https://www.tuicakademi.org/turkiyedeki-suriyeliler-ekonomiye-katkilari/ (E.T.: 13.10.2024).

Özerdem A. (2015). Turkey urgently needs to integrate its Syrian refugees. The Conversation. http://theconversation.com/turkey-urgently-needs-to-integrate-its-syrian-refugees-35984 (E.T.: 20.10.2024).

Sam, D. L., Vedder, P., Liebkind, K., Neto, F.,ve Virta, E. (2008). Immigration, Acculturation and the Paradox of Adaptation in Europe. *European Journal of Developmental Psychology, 5*(2), 138-158.

Scheepers, D. ve Ellemers, N. (2019). Social Identity Theory. İçinde K. Sassenberg, M. L. W. Vliek (Editörler). *Social Psychology in Action* (ss.129–143). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-13788-5_9

Sheikh, M. ve Anderson, J. R. (2018). Acculturation Patterns and Education of Refugees and Asylum Seekers: A Systematic Literature Review. *Learning and Individual Differences, 67*, 22-32.

Sözcü. (2021, Haziran 19). Göçmenlere En Az Güven Türkiye'de. *Sözcü Gazetesi*. (Kağıt Baskı Gazete).

Sunata, U. (2017). *Suriyeli Mülteci Hayatlar Monitorü.* İstanbul: Insani Gelisme Vakfı.

Snyder, H. (2019). Literature Review as a Research Methodology: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research, 104*, 333-339. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039

Şişman, M. (2002). *Örgütler ve Kültürler.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Tajfel, H. ve Turner, J. C. (2004). The Social Identity Theory of Intergroup Behavior. İçinde J. T. Jost ve J. Sidanius (Editörler.), *Key readings in Social Psychology. Political Psychology: Key Readings* (ss. 276–293). Psychology Press. https://doi.org/10.4324/ 9780203505984-16.

The Economist. (2017). Turkey is Taking Care of Refugees but Failing to Integrate Them. *The Economist*. https://www.economist.com/europe/2017/06/29/turkey-is-taking-care-of-refugees-but-failing-to-integrate-them (ET: 11.7.2021).

Tonui, B. C. ve Mitschke, D. B. (2022). We Still Keep our Culture to Stay Alive: Acculturation and Adaptation Among Resettled Young Adult Refugees from Burma. *Journal of Ethnic and Cultural Diversity in Social Work, 31*(2), 121-133.

Torres, L., Yznaga, S. D. ve Moore, K. M. (2011). Discrimination and Latino Psychological Distress: The Moderating Role of Ethnic Identity Exploration and Commitment. *American Journal of Orthopsychiatry, 81*(4), 526–534.

Türk Dil Kurumu. (2024). *Kültür. Güncel Türkçe Sözlük*. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 23.08.2024).

Uma˜na-Taylor, A. J. ve Updegraff, K. A. (2007). Latino Adolescents' Mental Health: Exploring the Interrelations Among Discrimination, Ethnic Identity, Cultural Orientation, Self-Esteem, and Depressive Symptoms. *Journal of Adolescence, 30*(4), 549–567.

UNHCR. (t.y.). The 1951 Refugee Convention. https://www.unhcr.org/about-unhcr/overview/1951-refugee-convention (E.T.: 7.7.2021).

UNHCR. (2017). Law on foreigners and international protection. https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2017/04/LoFIP_ENG_DGMM_ revised-2017.pdf (E.T.: 7.7.2021).

UNHCR. (2020). Global Trends. Forced Displacement in 2020. https:// www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/60b638e37/global-trends-forced-displacement-2020.html (E.T.:28.6.2021)

Uslu, L. (2022). Kültürleşme Bağlamında Geçici Koruma Statüsüne Sahip Suriyelilerin Sosyal Uyumları Üzerine Bir Değerlendirme. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi, Göç ve Mültecilik Özel Sayısı,* 229- 251. DOI: https://doi.org/ 10.33709/ictimaiyat.1082360

Ward, C., Leong, C. H. ve Low, M. (2004). Personality and Sojourner Adjustment: An Exploration of the Big Five and the Cultural Fit Proposition. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 35*(2), 137-151.

Yazdiha, H. (2019). Exclusion Through Acculturation? Comparing First-And Second-Generation European Muslims' Perceptions of Discrimination Across Four National Contexts. *Ethnic and Racial Studies, 42*(5), 782–800.

Yavcan, B. ve El-Ghali, A. (2017). *Higher Education and Syrian Refugee Students: The Case of Turkey. Policies, Practices and Perspectives*. Issam Fares Institute for Public Policy and International Affairs.

Yiğit, A., Şanli, E. ve Gökalp, M. (2021). Türkiye'deki Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyumlarına Yönelik Öğretmen, Okul Yöneticileri ve Öğrencilerin Görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40*(1), 471-496.

Yip, T., Wang, Y., Mootoo, C. ve Mirpuri, S. (2019). Moderating the Association Between Discrimination and Adjustment: A Meta-Analysis of Ethnic/Racial Identity. *Developmental Psychology, 55*(6), 1274.

KAYNAKÇA

Aaker, J. & Bagdonas, N. (2021). (URL-3) How to Be Funny at Work, https://hbr.org/2021/02/how-to-be-funny-at-work (Erişim Tarihi: 23. 09.2024).

Adıgüzel, O., Erdoğan, A., & Edinsel, S. (2014). The Relationship Between Humor in the Work and Organizational Commitment. *Research Journal of Business and Management*, *1*(4), 389-407.

An, J., Di, H., Yang, Z., & Yao, M. (2023). Does My Humor Touch You? Effect of Leader Self-Deprecating Humour on Employee Silence: The Mediating Role of Leader-Member Exchange. *Psychology Research and Behavior Management*, *16*, 1677–1689.

Andreea, G., Curşeu, P.L. & Fodor, O.C. (2023). Jokes and Quarrels: A Cross-Cultural Investigation of Humor and Conflict Transformation in Groups. *International Journal of Conflict Management*, 34 (5), 945-960.

Avtgis, T.A. & Taber, K.R. (2006). "I Laughed so Hard My Side Hurts, oris That an Ulcer?" The Influence ofWork Humor on Job Stress, JobSatisfaction, and Burnout AmongPrint Media Employees. *Communication Research Reports*, 23 (1), 13-18.

Balazs-McCord, S. (2017). Creating an Innovative Workplace: Effects of Humor Style and Supervisor Support, (Doktora Tezi). Keiser University.

Bayrakçı, E. (2019). İş Yerinde Mizah: Banka Çalışanlarının Metaforik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (30), 978-989.

Brand, A. (2014). (URL-2) Leading with Humor, https://hbr.org/2014/05/leading-with-humor (Erişim Tarihi: 23. 09.2024).

Butler, N. (2015). Joking aside: Theorizing Laughter in Organizations. *Culture and Organization*, 21 (1), 42-58.

Büyükyılmaz, O. (2019). Yöneticilerin Olumlu ve Olumsuz Mizah Kullanımı ile Çalışan Tutumları Arasındaki İlişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (2), 125-150.

Can, S. & Eke, E. (2023). Kurumlarda Mizahın Kullanımına Yönelik Kavramsal Bir Çalışma. *SDÜ İfade Dergisi*, 5 (1), 36-53.

Cann, A., Cann, A. T., & Jordan, J. A. (2016). Understanding the Effects of Exposure to Humor Expressing Affiliative and Motivations. *Motivation and Emotion*, *40*, 258-267.

Cann, A., Watson, A.J. & Bridgewater, E. A. (2014). Assessing Humor at Work: The Humor Climate Questionnaire. *Humor - International Journal of Humor Research*, 27 (2), 307-323.

Chen, C. Y., Ni, J. J., Chen, K. H., & Li, M. W. (2023). Does Workplace Humour Influence Work Engagement? The Role of Workplace Fun. *Current Issues in Tourism*, 26(15), 2543-2558.

Cheng, B., Dong, Y., Kong, Y., Shaalan, A., & Tourky, M. (2023). When and How Does Leader Humor Promote Customer-Oriented Organizational Citizenship Behavior in Hotel Employees?. *Tourism Management*, *96*, 104693.

Chin, T. L., & Leow, H. W. (2022). Organizational Humor: A Review. (içinde) *Tenth International Conference on Entrepreneurship and Business Management 2021 (ICEBM 2021)* (ss. 309-313). Atlantis Press.

Cooper, C.D. & Schweitzer, M.E. (2025). Organizational Humor: A Foundation for Future Scholarship, Review, and a Call to Action. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 12 (6).1-23.

Daugherty, N. (2019). Directing and Increasing Traffic: The Uses (and abuses) of Humor in Volunteer Organizational Meetings. *Atlantic Journal of Communication*, 27 (3), 216-230.

Duncan, W. J., Smeltzer, L. R. & Leap, T. L. (1990). Humor and Work: Applications of Joking Behavior to Management. *Journal of Management*, 16 (2), 255-278.

Elshaer, I. A., Azazz, A. M., & Fayyad, S. (2022). Positive Humor and Work Withdrawal Behaviors: The Role of Stress Coping Styles in the Hotel Industry Amid Covıd-19 Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, (10), 6233.

Ergözen, Ö. & Uğurlu, Z. (2019). Hemşirelerin Mizah Tarzlarının İş Doyumları Üzerine Etkisi. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi,* 11 (3), 281-294.

Ford, T. E., McCreight, K. A., & Richardson, K. (2014). Affective Style, Humor Styles and Happiness. *Europe's Journal of Psychology*, 10 (3), 451-463.

Fu, H., Lin, Y. Shao, Y. & Zhang, Z. (2024). Using Self-Directed Humor to Regulate Emotion: Effects Comparison of Self-Enhancing Humor and Self-Defeating Humor. *Journal of Happiness Studies*, 25 (47).

Ghosh, S. K. (2018). Happy Hormones at Work: Applying the Learnings from Neuroscience to Improve and Sustain Workplace Happiness. *NHRD Network Journal*, 11(4), 83-92.

Gkorezis, P., Petridou, E., & Xanthiakos, P. (2014). Leader Positive Humor and Organizational Cynicism: LMX as a Mediator. *Leadership & Organization Development Journal*, 35(4), 305-315.

Golger, E. (2019). Effects of Humor t ects of Humor to Relie o Relieve Stress in Nurses, DePaul University, 1-21. https://via.library.depaul.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1225&context=nursing-colloquium (Erişim Tarihi: 08.10.2024).

Goudreau, J. (2012). (URL-1) Are Funny People More Successful In Business?, https://www.forbes.com/sites/jennagoudreau/2012/02/21/funny-people-more-successful-in-business-humor-workplace/ (Erişim Tarihi: 23.09.2024).

Gözükara, E. (2016). Moderating Role of Gender in the Relationship between Humor Styles and Group Cohesiveness. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 6 (2), 123-135.

Gümüş, H.G. (2023). Örgütsel Mizah. içinde Esra Aydın (Editör), *Güncel Örgütsel Davranış Yaklaşımları (s.199-212)*, İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Hamstra, M.R.W., Guzman, F.A., Qian, S., Schreurs, B. & Jawahar, I.M. (2023). Turning Down Employee Voice with Humour: A Mixed Blessing for Employee Voice Resilience?. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 1-20.

Holmes, J. (2007). Making Humour Work: Creativity on the Job. *Applied linguistics*, *28*(4), 518-537.

Horn, A.B., Samson, A.C., Debrot, A. & Perrez, M (2018). Positive Humor in Couples as Interpersonal Emotion Regulation: A Dyadic Study in Everyday Life on the Mediating Role of Psychological Intimacy. *Journal of Social and Personal Relationships*, 1-21.

Hsiao, M. J., Teng, H. Y., Chen, C. Y., & Hsieh, C. H. (2024). The Impact of Leaders' Affiliative Humor and Aggressive Humor on the Workplace Ostracism: A Serial Mediation Model. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, *33*(4), 525-546.

Kashive, N. & Raina, B. (2024). Leadership Humour Style: Role of Self-Disclosure and Perceived Similarity for Employee's Thriving at Work and Burnout. *International Journal of Organizational Analysis*,

Kim, T. Y., Lee, D. R., & Wong, N. Y. S. (2016). Supervisor Humor and Employee Outcomes: The Role of Social Distance and Affective Trust in Supervisor. *Journal of Business and Psychology*, *31*, 125-139.

Kong, D. T., Cooper, C. D., & Sosik, J. J. (2019). The State of Research on Leader Humor. *Organizational Psychology Review,* 9(1), 3-40.

Kuiper, N.A. & Mchale, N. (2009). Humor Styles as Mediators Between Self-Evaluative Standards and Psychological Well-Being. *The Journal of Psychology*, 143 (4), 359-376.

Kulka, T. (2007). The Incongruity of Incongruity Theories of Humor. *Organon F*, 14 (3), 320-333.

Lang, J.C. & Lee, C.H. (2010). Workplace Humor and Organizational Creativity. *The International Journal of Human Resource Management*, 21 (1), 46-60.

Leist, A. K. & Müller, D. (2013). Humor Types Show Different Patterns of Self-Regulation, Self-Esteem, and Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 14, 551-569.

Leppälä, K. & Lehtimäki, H. (2024), Installation Humor: A Resistive Social Practice Identified in the Engineering Workplace. *International Journal of Organization Theory & Behavior*, 27 (3), 206-220.

Liao, Q. & Pandeli, J. (2023). When Workplace Humour Turns into Conflict: Exploring HR Practices in the Case of Conflict Management. *Employee Relations*, 45 (5), 1275-1298.

Liu, Y. & Wang, L. (2016). A Review of Organization Humor: Concept, Measurement and Empirical Research. *Psychology*, **7**, 1307-1314.

Logacheva, E.Y. & Plakhotnik, M.S. (2021). The Impact of Humor Climate on Innovative Work Behavior: Evidence from the Banking Industry in Russia. *Industrial and Commercial Training*, 53 (3), 237-249.

Lynch, O.H. (2002). Humorous Communication: Finding a Place for Humor in Communication Research. *Communication Theory*, 12 (4), 423-445.

Lynch, O.H. (2009). Kitchen Antics: The Importanceof Humor and Maintaining Professionalism at Work. *Journal of Applied Communication Research,* 37 (4), 444-464.

Marco, G. (2020). The Relationship Between Managerial Humor and Job Satisfaction, Organizational Commitment, and Proactive Work Behavior: An Application of Leader-Member Exchange Theory. *UWL Journal of Undergraduate Research*, *23*, 1-11.

Martin, R. A., & Ford, T. (2018). The Psychology of Humor: An Integrative Approach. Academic Press, 2. Baskı.

Martin, R.A. & Gayle, B.M. (1999). It isn't a Matter of Just Being Funny: Humor Production by Organizational Leaders. *Communication Research Reports,* 16 (1), 72-80.

Martin, R. A., Puhlik-Doris P., Larsen G., Gray, J. & Weir, K. (2003). Individual Differences in uses of Humor and Their Relation to Psychological Well-Being: Development of the Humor Styles Questionnaire. *Journal of Research in Personality*, 37 (1), 48-75.

Martineau, W.H. (1972). A Model of the Social Functions of Humor. içinde J. Goldstein & P. McGhee (Editörler), The Psychology of Humor. (ss.101-125), New York: Academic Press.

Mathew, H. E., & Vijayalakshmi, V. (2017). Changing Definitions of Work and Play: Importance of Workplace Humour. *Psychological Studies*, *62*, 12-20.

McIlheran, J. (2006). The Use of Humor in Corporate Communication. *Corporate Communications: An International Journal*, 11 (3), 267-274.

Mesmer-Magnus, J., Glew, D.J. & Viswesvaran, C. (2012). A Meta-Analysis of Positive Humor in the Workplace. *Journal of Managerial Psychology*, 27 (2), 155-190.

Meyer, J.C. (2000). Humor as a Double-Edged Sword: Four Functions of Humor in Communication. *International Communication Association*, 10 (3), 310-331.

Miczo, N. (2019). A Review of Communication Approaches to the Study of Humor. *Annals of the International Communication Association*, 43 (4), 257-272.

Miczo, N., & Welter, R. E. (2006). Aggressive and Affiliative Humor: Relationships to Aspects of Intercultural Communication. *Journal of Intercultural Communication Research*, *35*(1), 61-77.

Moake, T. R., & Robert, C. (2022). Gender, Formal Organizational Status and Humor Use: Perceptions of Social Acceptance. *Journal of Managerial Psychology*, *37* (4), 332-345.

Özarallı, N., Turnalar Çetinkaya, N., Göksel, E. Çitli, İ. & Uzunkoca, Ü. (2019). Örgütlerde Mizah Ortamı Yaratmada Liderin Rolü ve İşe İlişkin İyilik Hali, (ss. 438-449), 7. Örgütsel Davranış Kongresi, Burdur.

Peng, L., Lei, S., Guo, Y., & Qiu, F. (2020). How Can Leader Humor Enhance Subordinates' Service Creativity? The Moderator of Subordinates' SFIT and the Mediator of Role Modeling. *Leadership & Organization Development Journal*, 41 (6), 865-882.

Pundt, A. & Herrmann, F. (2015). Affiliative and Aggressive Humour in Leadership and Their Relationship to Leader–Member Exchange. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 88 (1), 108-125.

Rahman, M. S., Zhijin, Z., & Uddin, M. K. (2022). Effects of Affiliative and Aggressive Humor on Creative Thinking. *Dhaka University Journal of Biological Sciences*, 31(1), 93-104.

Robert, C. & Yan, W. (2007). The Case for Developing New Research on Humor and Culture in Organizations: Towards A Higher Grade of Manure. (içinde) J.J. Martocchio (Editör), *Research in Personnel and Human Resource Management* (s. 205-267). Cilt: 26, Amsterdam: Elsevier.

Romero, E.J. & Arendt, L.A. (2011). Variable Effects of Humor Styles on Organizational Outcomes. *Psychological Reports,* 108 (2), 649-659.

Romero, E.J. & Cruthirds, K. (2006). The se of huHmor in the Workplace. *Academy of Management Perspectives*, 20, 58-69.

Romero, E. & Pescosolido, A. (2008). Humor and Group Effectiveness. *Human Relations*, 61 (3), 395-418.

Rüzgar, N. (2018). Çalışanların, İnsan Kaynakları Yönetimi Modelleri ile Yöneticilerinin Mizah Tarzlarına İlişkin Algılarının İş Tatminleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Shahidi, H., Ali, K.A.M.. & İdris, F. (2024). Perceived Organizational Culture and Employee Performance: Moderating Role of Supervisor Humor. *Evidence-Based HRM*, 12 (2), 305-335.

Sizemore, S. & O'Brien, K. (2023). How to Tell A Joke: Theories of Successful Humor and Applications to the Workplace. *Management Research Review*, 46 (12), 1679-1693.

Smith, J.W & Khojasteh, M. (2014). Use of Humor in the Workplace. *International Journal of Management & Information Systems* 18 (1), 71-78.

Şahin, A. (2016). İlköğretim Kurumu Yöneticilerinin Yönetsel İlişkilerinde Kullandıkları Mizaha İlişkin Görüşler ile Mizah İklimi, Yöneticilerin Mizah Tarzları ve Çatışma Yönetimi Stratejileri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Tan, L., Wang, Y., & Lu, H. (2021). Why? The roles of traditionality and gGender (dis) Similarity in Leader Humor Behavior and Employee Job Performance. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, *28* (1), 91-98.

Taylor, S., Simpson, J., Hardy, C. (2022). The Use of Humor in Employee-to-Employee Workplace Communication: A Systematic Review With Thematic Synthesis. *International Journal of Business Communication,* 1-25.

Teker, N. & Çelikten, M. (2018). Eğitim Yöneticilerinin Ait Oldukları Mizah Tarzları ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. içinde Yeliz Çelikten (Editör), *Eğitim, Örgüt ve Liderlik* (s. 11-50). Konya: Eğitim Yayınevi.

Teker, N., Çelikten, M. & Halavuk, F. (2018). Eğitim Yönetiminde Mizah Tarzı ve İş Doyumu İlişkisi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8 (8) (Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı)*, 521-546.

Turnalar Çetinkaya, N., Keskin, İ. N., Bora, G., İkan, R., & Gümrükçü, Ş. (2022). Organizational Humor as Making Our Work More Meaningful: Mediation by Crafting Job Resources. *Humor*, *35* (4), 643-664.

Türesin Tetik, H. (2022). Örgütlerde Mizah Kullanımına Genel Bir Bakış: Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Bir Analiz. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (3), 223-244.

Wang, R., Chan, D.K.S., Goh, Y.W., Penfold, M., Harper, T. & Weltewitz, T. (2017). Humor and Workplace Stress: A Longitudinal Comparison between Australian and Chinese Employees. *Asia Pacific Journal of Human Resources*, 56 (2), 175-195.

Westwood, R. I., & Johnston, A. (2013). Humor in Organization: From Function to Resistance. *Humor*, *26*(2), 219-247.

Wijewardena, N., Samaratunge, R. & Härtel, C. (2024). Mastering the Art of Humor in Leadership: A Toolkit for Organizational Leaders. *Organizational Dynamics*, 53 (3), 1-9.

Yam, K.C. & Ye, Y.M. (2024). Humor and Morality in Organizations. *Current Opinion in Psychology*, 57:101799, 1-4.

Yang, F., & Wen, D. (2021). Combating Workplace Loneliness Climate and Enhancing Team Performance: The Roles of Leader Humor and Team Bureaucratic Practices. *Journal of Business Research*, *136*, 305-315.

Yulianah, D. M. (2021). The Effect of Humor on the Innovative Output with Innovative Work Behavior as Variable of Medition. *Management Analysis Journal*, 10 (1), 37-44.

Xu, Z., Gong, J., Qu, Y., & Sun, X. (2023). Using Leader Affiliative Humor to Encourage Employee Knowledge Sharing: The Multilevel Role of Knowledge Sharing Self-Efficacy and Team Psychological Safety. *Journal of Innovation & Knowledge*, 8 (3), 100408.

KAYNAKÇA

Abeyta, A. A., Routledge, C., Roylance, C., Wildschut, T., & Sedikides, C. (2015). Attachment-related avoidance and the social and agentic content of nostalgic memories. *Journal of Social and Personal Relationships, 32*(3), 406–413. https://doi.org/10.1177/0265407514533770

Akgün, A. E., Tatar, B., Erdil, O., Keskin, H., & Müceldili, B. (2023). Development and validation of the Organizational Nostalgia Scale and its relationship with affective commitment and organizational discontinuity. C*urrent Psychology: A Journal for Diverse Perspectives on Diverse Psychological Issues, 42*(32), 28060–28085. https://doi.org/10.1007/s12144-022-03898-y

Ashforth, B. E., & Humphrey, R. H. (1995). Emotion in the workplace: A reappraisal. *Human Relations, 48*(2), 97–125. https://doi.org/10.1177/001872679504800201

Bardon, T., Josserand, E. & Villesèche, F. (2014). *Networks as media for nostalgia in an organisational context*, in Niemeyer, K. (Ed.), *Media and nostalgia: Yearning for the past, present and future*, Palgrave Macmillan, London, pp. 105-117.

Bardon, T., Josserand, E., & Villesèche, F. (2015). Beyond nostalgia: Identity work in corporate alumni networks. *Human Relations, 68*(4), 583–606. https://doi.org/10.1177/0018726714532967

Batcho, K. I. (2013a). Nostalgia: The bittersweet history of a psychological concept. *History of Psychology, 16*(3), 165–176. https://doi.org/10.1037/a0032427

Batcho, K. I. (2013b). Nostalgia: Retreat or support in difficult times? *American Journal of Psychology, 126*, 355-367. doi:10.5406/amerjpsyc.126.3.0355

Bednar, J. S., Galvin, B. M., Ashforth, B. E., & Hafermalz, E. (2020). Putting identification in motion: A dynamic view of organizational identification. *Organization Science, 31*(1), 200–222. https://doi.org/10.1287/orsc.2018.1276

Brown, A. D., & Humphreys, M. (2002). Nostalgia and the narrativization of identity: A Turkish case study. *British Journal of Management, 13*(2), 141–159. https://doi.org/10.1111/1467-8551.00228

Caldwell, S.D., Herold, D. M., & Fedor, D. B. (2004). Towards an understanding of the relationships between organizational change, individual differences, and changes in person-environment fit: A cross-level study. *Journal of Applied Psychology, 89*(5), 868–882. https://doi.org/10.1037/0021-9010.89.5.868

Davis, F. (1977). Nostalgia, identity and the current nostalgia wave. *The Journal of Popular Culture, 11*, 414–424. https://doi.org/10.1111/j.0022-3840.1977.00414.x.

Davis, F. (1979) *Yearning for Yesterday: A Sociology of Nostalgia.* New York: Free Press.

Dictionary.com. (2019). https://www.dictionary.com/browse/nostalgia

Evans, N. D., Juhl, J., Hepper, E. G., Wildschut, T., Sedikides, C., & Fetterman, A. K. (2022). Romantic nostalgia as a resource for healthy relationship functioning. Journal of Social and Personal Relationships, 39(7), 2181–2206. https://doi.org/10.1177/02654075221075773

Fedor, D. B., Caldwell, S., & Herold, D. M. (2006). The effects of organizational changes on employee commitment: A multilevel investigation. *Personnel Psychology, 59*(1), 1–29. https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2006.00852.x

Fineman, S. (Ed.) (2000). *Emotion in organizations*. SAGE Publications Ltd, https://doi.org/10.4135/9781446219850

Gabriel, Y. (1993). *Organizational nostalgia: Reflections on the Golden Age*. In S. Fineman (Ed.), *Emotion in organizations* (pp. 118-141). London, UK: Sage.

Gabriel, Y. (2000). *Storytelling in organizations: Facts, fictions and fantasies*. Oxford University Press, Oxford.

Hepper, E. G., Ritchie, T. D., Sedikides, C., & Wildschut, T. (2012). Odyssey's end: Lay conceptions of nostalgia reflect its original homeric meaning. *Emotion, 12*(1), 102–119. https://doi.org/10.1037/a0025167

Hobfoll, S. E. (2002). Social and psychological resources and adaptation. *Review of General Psychology, 6*(4), 307–324. https://doi.org/10.1037/1089-2680.6.4.307

Holbrook, M. B., & Schindler, R. M. (2003). Nostalgic bonding: Exploring the role of nostalgia in the consumption experience. *Journal of Consumer Behaviour, 3*(2), 107-127. https://doi.org/10.1002/cb.127

Hong, E. K., Sedikides, C., & Wildschut, T. (2021). Nostalgia strengthens global self-continuity through holistic thinking. *Cognition and Emotion, 35*(4), 730–737. https://doi.org/10.1080/02699931.2020.1862064

Iyer, A., & Leach, C. W. (2008). Emotion in inter-group relations. *European Review of Social Psychology, 19*, 86–124. https://doi.org/10.1080/10463280802079738

Kaplan, H. A. (1987). The psychopathology of nostalgia. *Psychoanalytic Review, 74*(4), 465–486.

Kawasaki, S., Zou, X., Wildschut, T., & Sedikides, C. (2023). Organizational nostalgia as a novel pathway toward greater employee well-being. *Journal of Applied Social Psychology, 53*(12), 1155–1173. https://doi.org/10.1111/jasp.13004

Kleiner, J. (1970). On nostalgia, *Bulletin of the Philadelphia Association of Psychoanalysis, 21*, 11–30.

Leunissen, J. M., Sedikides, C., Wildschut, T., & Cohen, T. R. (2018). Organizational nostalgia lowers turnover intentions by increasing work meaning: The moderating role of burnout. *Journal of Occupational Health Psychology, 23*(1), 44–57. https://doi.org/10.1037/ocp0000059

Leunissen, J. M., Van Dijke, M., Wildschut, T., & Sedikides, C. (2024). Organisational nostalgia: The construct, the scale, and its implications for organisational functioning. *British Journal of Management, 35*(2), 816–838. https://doi.org/10.1111/1467-8551.12740

Leunissen, J. M., T. Wildschut, C. Sedikides, & C. Routledge (2021). The hedonic character of nostalgia: An integrative data analysis, *Emotion Review, 13*, pp. 139–156.

Maher, P. J., Igou, E. R., & van Tilburg, W. A. P. (2021). Nostalgia relieves the disillusioned mind. Journal of Experimental Social Psychology, 92, Article 104061. https://doi.org/10.1016/j.jesp.2020.104061

McDonald, R., Waring, J., & Harrison, S. (2006). At the cutting edge? Modernization and nostalgia in a hospital operating theatre department. *Sociology, 40*(6), 1097–1115. https://doi.org/10.1177/0038038506069851

Merriam-Webster Dictionary (2024). https://www.merriam-webster.com/dictionary/nostalgia

Milligan, M. J. (2003). Displacement and identity discontinuity: The role of nostalgia in establishing new identity categories. *Symbolic Interaction, 26*(3), 381–403. https://doi.org/10.1525/si.2003.26.3.381

Reissner, S.C. (2011). Patterns of stories of organisational change. *Journal of Organizational Change Management, 24*(5), 593-609. https://doi.org/10.1108/09534811111158877

Sedikides, C., & Wildschut, T. (2016). Past forward: Nostalgia as a motivational force. *Trends in Cognitive Sciences, 20*, 319-321. doi:10.1016/j.tics.2016.01.008

Sedikides, C. & Wildschut, T. (2018). Finding meaning in nostalgia. *Review of General Psychology, 22*(1), 48-61. https://doi.org/10.1037/gpr0000109

Sedikides, C., & Wildschut, T. (2019). The sociality of personal and collective nostalgia. *European Review of Social Psychology, 30*(1), 123–173. https://doi.org/10.1080/10463283.2019.1630098

Sedikides, C., Wildschut, T., Arndt, J., & Routledge, C. (2008). Nostalgia: Past, present, and future. *Current Directions in Psychological Science, 17*(5), 304–307. https://doi.org/10.1111/j.1467-8721.2008.00595.x

Sedikides, C., Wildschut, T., Cheung, W.-Y., Routledge, C., Hepper, E. G., Arndt, J., Vail, K., Zhou, X., Brackstone, K., & Vingerhoets, A. J. J. M. (2016). Nostalgia fosters self-continuity: Uncovering the mechanism (social connectedness) and the consequence (eudaimonic well-being). *Emotion, 16*(4), 524–539. https://doi.org/10.1037/emo0000136

Sedikides, C., Wildschut, T., Routledge, C., & Arndt, J. (2015). Nostalgia counteracts self-discontinuity and restores self continuity. *European Journal of Social Psychology, 45*(1), 52–61. https://doi.org/10.1002/ejsp.2073

Seifried, C. S., & Meyer, K. (2010). Nostalgia-related aspects of professional sport facilities: A facility audit of Major League Baseball and National Football League strategies to evoke the past. International *Journal of Sport Management Recreation & Tourism, 5*, 51–76.

Stephan, E., Wildschut, T., Sedikides, C., Zhou, X., He, W., Routledge, C., Cheung, W.-Y., & Vingerhoets, A. J. J. M. (2014). The mnemonic mover: Nostalgia regulates avoidance and approach motivation. *Emotion, 14*(3), 545–561. https://doi.org/10.1037/a0035673

Strangleman, T. (1999). The nostalgia of organisations and the organisation of nostalgia: Past and present in the contemporary railway industry. *Sociology*, *33*, 725-746. doi:10.1177/S0038038599000462

Swets, J. A., Cox, C. R., & Ekas, N. V. (2023). Preliminary evidence that relationship nostalgia might offset romantic conflict to aid relationship commitment. *Couple and Family Psychology: Research and Practice*. Advance online publication. https://doi.org/10.1037/cfp0000248

Tatar, B., Müceldili, B. & Erdil, O. (2024). How do employees maintain their well-being during loneliness? The power of organizational nostalgia. *Management Research Review, 47*(4), 622-642. https://doi.org/10.1108/MRR-12-2022-0842

The English Language Learners Dictionary. (2019). http://www.learnersdictionary.com/definition/nostalgia

The New Oxford Dictionary of English. (1998). J. Pearsall, (Ed.). Oxford, UK: Oxford University Press.

Trice, H. M., & Beyer, J. M. (1993). *The cultures of work organizations*. Prentice Hall.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük (2024). https://sozluk.gov.tr/?ara=nostalji

Van Dijke, M., Guo, Y., Wildschut, T., & Sedikides, C. (2024). Perceived organizational change strengthens organizational commitment and organizational citizenship behavior via increased organizational nostalgia. *Journal of Applied Psychology*. Advance online publication. https://dx.doi.org/10.1037/apl0001221

Van Dijke, M., & Leunissen, J. M. (2023). Nostalgia in organizations. *Current Opinion in Psychology, 49*, Article 101540. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101540

Van Dijke, M., Leunissen, J. M., Wildschut, T., & Sedikides, C. (2019). Nostalgia promotes intrinsic motivation and effort in the presence of low interactional justice. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 150*, 46–61. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2018.12.003

Van Dijke, M., Wildschut, T., Leunissen, J. M., & Sedikides, C. (2015). Nostalgia buffers the negative impact of low procedural justice on cooperation. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 127*, 15–29. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2014.11.005

Van Tilburg, W. A. P., Wildschut, T., & Sedikides, C. (2018). Nostalgia's place among self-relevant emotions. *Cognition and Emotion, 32*(4), 742-759. https://doi.org/10.1080/02699931.2017.1351331

Vignoles, V. L. (2011). *Identity motives*. In K. Luycke, S. J. Schwartz, & V. L. Vignoles (Eds.), *Handbook of identity theory and research* (pp. 403–432). Springer.

Werman, D. S. (1977). Normal and pathological nostalgia. *Journal of the American Psychoanalytic Association, 25*(2), 387-398. https://doi.org/10.1177/000306517702500205

Wildschut, T., Bruder, M., Robertson, S., Van Tilburg, A. P. W., & Sedikides, C. (2014). Collective nostalgia: A group-level emotion that confers unique benefits on the group. *Journal of Personality and Social Psychology, 107*, 844-863. doi:10.1037/a0037760

Wildschut, T., & Sedikides, C. (2022). Water from the lake of memory: The regulatory model of nostalgia. *Current Directions in Psychology, 32*(1), 57–64. https://doi.org/10.1177/09637214221121768

Wildschut, T., Sedikides, C., Arndt, J., & Routledge, C. (2006). Nostalgia: Content, triggers, functions. *Journal of Personality and Social Psychology, 91*(5), 975–993. https://doi.org/10.1037/0022-3514.91.5.975

Ybema, S. (2004). Managerial postalgia: Projecting a golden future. *Journal of Managerial Psychology, 19*(8), 825–841. https://doi.org/10.1108/02683940410568284

Ylijoki, O.-H. (2005). Academic nostalgia: A narrative approach to academic work. *Human Relations, 58*(5), 555–576. https://doi.org/10.1177/0018726705055963

Zhou, X., Sedikides, C., Mo, T., Li, W., Hong, E. K., & Wildschut, T. (2022). The restorative power of nostalgia: Thwarting loneliness by raising happiness during the COVID-19 pandemic. *Social Psychological & Personality Science, 13*(4), 803–815. https://doi.org/10.1177/19485506211041830

KAYNAKÇA

Akin, A., Sariçam, H., & Demir, T. (2014). *Turkish Version of Job Crafting Scale (JCS): The Validity and Reliability Study*.

Almasradi, R., Anjum, T., Shams, F., & Iqbal, E. (2023). Effect of Job Crafting on Faculty's Job Satisfaction and Performance; The Moderating Role of Perceived Organizational Support. *Journal of Research in Psychology*, *4*, 94-107. https://doi.org/10.31580/jrp.v4i2.2709

Aprilinda, L., & Sahrah, A. (2022). Pelatihan Job Crafting Sebagai Solusi Meningkatkan Keterikatan Kerja Karyawan Perusahaan Finansial Teknologi. *Psikostudia : Jurnal Psikologi*, *11*(3), 500. https://doi.org/10.30872/psikostudia.v11i3.8345

Aslan, A. (2020). Çalışanların İş Becerikliliğine İlişkin Kavramsal Bir Model Önerisi. *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, *2*(2), Article 2. https://doi.org/10.47138/jeaa.830002

Aydede, M. N., & Kesercioğlu, T. (2012). Aktif Öğrenme Uygulamalarının Öğrencilerin Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *43*(43), Article 43.

Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2007). The Job Demands-Resources model: State of the art. *Journal of Managerial Psychology*, *22*(3), 309-328. https://doi.org/10.1108/02683940710733115

Bakker, A. B., & Demerouti, E. (2014). Job Demands–Resources Theory. Içinde *Wellbeing* (ss. 1-28). John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/9781118539415.wbwell019

Bakker, A. B., Tims, M., & Derks, D. (2012). Proactive personality and job performance: The role of job crafting and work engagement. *Human Relations*, *65*(10), 1359-1378. https://doi.org/10.1177/0018726712453471

Bartram, D. (2005). The Great Eight Competencies: A Criterion-Centric Approach to Validation. *Journal of Applied Psychology*, *90*(6), 1185-1203. https://doi.org/10.1037/0021-9010.90.6.1185

Bawden, D., & Robinson, L. (2009). The dark side of information: Overload, anxiety and other paradoxes and pathologies. *Journal of Information Science*, *35*(2), 180-191. https://doi.org/10.1177/0165551508095781

Berg, J., Dutton, J., & Wrzesniewski, A. (2008). *What is Job Crafting and Why Does It Matter?*

Berg, J. M., Wrzesniewski, A., & Dutton, J. E. (2010). Perceiving and responding to challenges in job crafting at different ranks: When proactivity requires adaptivity. *Journal of Organizational Behavior*, *31*(2-3), 158-186. https://doi.org/10.1002/job.645

Breaugh, J. A. (2013). Employee Recruitment. *Annual Review of Psychology*, *64*(1), 389-416. https://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143757

Chun-Yu, Z., Jia, W. E. I., Xie-Ping, C., & Jin-Fu, Z. (2012). Employee's Job Crafting: A New Perspective of Job Design. *Advances in Psychological Science*, *20*(8), 1305.

Creed, P. A., Hood, M., & Hu, S. (2020). Job crafting by students who work and study. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, *20*(2), 331-349. https://doi.org/10.1007/s10775-019-09406-2

Demerouti, E., Bakker, A. B., Nachreiner, F., & Schaufeli, W. B. (2001). The job demands-resources model of burnout. *Journal of Applied Psychology*, *86*(3), 499-512. https://doi.org/10.1037/0021-9010.86.3.499

Demirel, E., & Yaralı, M. C. (2023). İmalat İşletmelerinin Dijitalleşme Süreçleri Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 21-41. https://doi.org/10.18657/yonveek.1379397

Devotto, R. P. de, & Machado, W. de L. (2017). *Job Crafting*: Uma Revisão da Produção Científica Internacional. *Psico-USF*, *22*, 413-423. https://doi.org/10.1590/1413-82712017220303

Dierdorff, E. C., & Aguinis, H. (2018). Expanding job crafting theory beyond the worker and the job: Extendiendo la creación del puesto más allá del trabajador y el puestoEstendendo a criação do posto de trabalho além do trabalhador e do posto. *Management Research: Journal of the Iberoamerican Academy of Management*, *16*(3), 225-247. https://doi.org/10.1108/MRJIAM-08-2017-0773

Durmuş, Ş. (2023). İş Becerikliliğinin Bilimsel Haritalar Tekniğiyle Bibliyometrik Analizi (Bibliometric Analysis of Job Crafting with Scientific Maps Technique). *Journal of Business Research - Turk*, 15. https://doi.org/10.20491/isarder.2023.1592

Earley, P. C., & Ang, S. (2003). *Cultural Intelligence: Individual Interactions Across Cultures*. Stanford University Press.

Esmaeili, H. K., Mohammad, J., & Soltani, I. (2019). The relationship between job crafting and job performance: Empirical evidence from the automobile industry. *International Journal of Business Innovation and Research*, *19*(1), 109-124. https://doi.org/10.1504/IJBIR.2019.099755

Fayol, H. (2016). *General and Industrial Management*. Ravenio Books.

Gerçek, M., & Ziğaloğlu, D. (2023). Türkiye'de İş Biçimlendirme (Job Crafting) Çalışmaları: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İnceleme. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *10*(2), 443-468. https://doi.org/10.17541/optimum.1279696

Goleman, A. (1998). *Emotional Intelligence: 6 Books in 1: Emotional intelligence for Leadership + Dark Psychology Secrets + Anger Management + Empath Healing + Memory Improvement + Narcissist Nightmare*.

Göçer, A. (2019). Türkçe Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirmenin İşlevselliğine Etki Eden Önemli Bir Uygulama Tekniği Olarak Geribildirim Kullanımı. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(1), Article 1.

Hornung, S., Rousseau, D. M., & Glaser, J. (2008). Creating flexible work arrangements through idiosyncratic deals. *Journal of Applied Psychology*, *93*(3), 655-664. https://doi.org/10.1037/0021-9010.93.3.655

Huselid, M. A. (1995). The Impact of Human Resource Management Practices on Turnover, Productivity, and Corporate Financial Performance. *The Academy of Management Journal*, *38*(3), 635-672. https://doi.org/10.2307/256741

Jaldestad, E. (2024). *Job Crafting: Changing and adapting work as one piece of the puzzle for a sustainable working life*. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kth:diva-342026

Kapica, L., & Baka, L. (2021). What is job crafting? A review of theoretical models of job crafting/ czym jest job crafting? Przeglad koncepcji teoretycznych dotyczacych ksztaltowanıa pracy. *Medycyna Pracy*, *72*(4), 423-437.

Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1998). Putting the Balanced Scorecard to Work. Içinde *The Economic Impact of Knowledge* (ss. 315-324). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-7506-7009-8.50023-9

Karacaoğlu, K., & Çetin, İ. (2015). İş Yükü ve Rol Belirsizliğinin Çalışanların Tükenmişlik Düzeyleri Üzerine Etkisi: Afad Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *5*(1), Article 1.

Kerse, G. (2017). İş Becerikliliği (Job Crafting) Ölçeğini Türkçe'ye Uyarlama ve Duygusal Tükenme İle İlişkisini Belirleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *9*, 283-304. https://doi.org/10.20491/isarder.2017.332

Kerse, G. (2018). *The impact of job crafting on person-job fit: "I am compatible with my work because I can make changes in my work"*.

Kibaroğlu, G. G., Güner, B., & Basım, H. N. (2023). The Role of Job Crafting in the Effect of Job Passion on Job Satisfaction. İçinde J. Paliszkiewicz & D. Varoğlu (Ed.), *Management and Organizational Studies on Blue- and Gray-collar Workers: Diversity of Collars* (C. 8, ss. 45-66). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S2051-233302300000008009

Kirkpatrick, D., & Kirkpatrick, J. (2006). *Evaluating Training Programs: The Four Levels*. Berrett-Koehler Publishers.

Knowles, M. S. (1975). *Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teachers*. Association Press, 291 Broadway, New York, New York 10007 ($4.

Kram, K. E. (1988). *Mentoring at work: Developmental relationships in organizational life* (ss. xiii, 252). University Press of America.

Kumar, G. V., & B, V. (2022). *Job Crafting: A Systematic Review and Meta - Analytical Relationships with Precursors and Work Outcomes (2001 - 2021)*. https://gnanaganga.inflibnet.ac.in:8443/jspui/handle/123456789/1953

Laker, B., Soga, L., Bolade-Ogunfodun, Y., & Adewale, A. (2024). *Job Crafting*. MIT Press.

Leana, C., Appelbaum, E., & Shevchuk, I. (2009). Work Process and Quality of Care in Early Childhood Education: The Role of Job Crafting. *The Academy of Management Journal*, *52*(6), 1169-1192.

London, M. (2003). *Job Feedback: Giving, seeking, and using feedback for performance improvement.*

Lyons, P. (2008). The Crafting of Jobs and Individual Differences. *Journal of Business and Psychology*, *23*(1), 25-36. https://doi.org/10.1007/s10869-008-9080-2

Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review*, *1*(1), 61-89. https://doi.org/10.1016/1053-4822(91)90011-Z

Moghimi, D., Scheibe, S., & Van Yperen, N. W. (2015). Job Crafting in Aging Employees. Içinde N. A. Pachana (Ed.), *Encyclopedia of Geropsychology* (ss. 1-8). Springer Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-287-080-3_29-1

Murphy, K. R., & Cleveland, J. N. (1991). *Performance appraisal: An organizational perspective* (ss. xiv, 349). Allyn & Bacon.

Muyia, M. H., Wekullo, C. S., & Nafukho, F. M. (2018). Talent Development in Emerging Economies Through Learning and Development Capacity Building. *Advances in Developing Human Resources*, *20*(4), 498-516. https://doi.org/10.1177/1523422318803089

Nesimnasi, S. A. R. (2022, Haziran 1). *Job crafting antecedents and consequences: A literature review.* | *Jurnal Ekonomi dan Bisnis Airlangga* | *EBSCOhost*. https://doi.org/10.20473/jeba.V32I22022.215-221

Ortiz-Villajos, J. M., & Sotoca, S. (2018). Innovation and business survival: A long-term approach. *Research Policy*, *47*(8), 1418-1436. https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.04.019

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A., & Berry, L. L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing*, *49*(4), 41-50. https://doi.org/10.2307/1251430

Parker, S. K., & Collins, C. G. (2010). Taking Stock: Integrating and Differentiating Multiple Proactive Behaviors. *Journal of Management*, *36*(3), 633-662. https://doi.org/10.1177/0149206308321554

Parker, S., & Ohly, S. (2008). Designing motivating work. *Work Motivation: Past, Present, and Future*, 233-384.

Petrou, P., Demerouti, E., Peeters, M. C. W., Schaufeli, W. B., & Hetland, J. (2012). Crafting a job on a daily basis: Contextual correlates and the link to work engagement. *Journal of Organizational Behavior*, *33*(8), 1120-1141. https://doi.org/10.1002/job.1783

Pratiwi, R., & Dudija, N. (2024). Pengaruh Job Crafting Terhadap Work Engagement Dan Job Satisfaction Pada Guru Smk Kota Bandung. *eProceedings of Management*, *11*(1). https://openlibrarypublications.telkomuniversity.ac.id/index.php/management/article/view/22153

Rahardini, R. (2020). Hubungan Job Crafting Terhadap Keterikatan Kerja Melalui Kepuasan Kerja. *BIMA : Journal of Business and Innovation Management*, *3*(1), 73-85. https://doi.org/10.33752/bima.v3i1.5472

Rofcanin, Y., Bakker, A. B., Berber, A., Gölgeci, I., & Las Heras, M. (2019). Relational job crafting: Exploring the role of employee motives with a weekly diary study. *Human Relations*, *72*(4), 859-886. https://doi.org/10.1177/0018726718779121

Senge, P. M. (2010). *The Fifth Discipline: The art and practice of the learning organization: Second edition*. Random House.

Singh, V. L., & Singh, M. (2016). Techniques of Job Crafting: An Exploratory Study on Management Consultants. *South Asian Journal of Management*, *2*(23), 25.

Spencer, L. M. S., PSM. (2008). Competence at work: Models for superior performance. *John Wiley & Sons.* https://cir.nii.ac.jp/crid/1130000797730831744

Tims, M., & Bakker, A. B. (2010). Job crafting: Towards a new model of individual job redesign. *SA Journal of Industrial Psychology*, *36*(2), 9 pages. https://doi.org/10.4102/sajip.v36i2.841

Tims, M., Bakker, A. B., & Derks, D. (2012). Development and validation of the job crafting scale. *Journal of Vocational Behavior*, *80*(1), 173-186. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2011.05.009

Tims, M., Bakker, A. B., & Derks, D. (2013). The impact of job crafting on job demands, job resources, and well-being. *Journal of Occupational Health Psychology*, *18*(2), 230-240. https://doi.org/10.1037/a0032141

Tornow, W. W., & London, M. (1998). *Maximizing the Value of 360-Degree Feedback: A Process for Successful Individual and Organizational Development*. Jossey-Bass Publishers, Inc.

Uçar, H., & Kerse, G. (2022). Relationship between perceived organizational support, job crafting, and job performance: A mediated model. *Ekonomski Vjesnik/Econviews - Review of Contemporary Business, Entrepreneurship and Economic Issues*, *35*(2), Article 2. https://doi.org/10.51680/ev.35.2.5

Uygur, A., & Sarıgül, S. S. (2015). 360 Derece Performans Değerlendirme ve Geri Bildirim Sistemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *33*, Article 33.

Ünlühisarcikli, Ö. (2001). [No title found]. *International Review of Education/ Internationale Zeitschrift fr Erziehungswissenschaft/ Revue inter*, *47*(5), 443-458. https://doi.org/10.1023/A:1012220530173

Van Den Heuvel, M. P., Kahn, R. S., Goñi, J., & Sporns, O. (2012). High-cost, high-capacity backbone for global brain communication. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *109*(28), 11372-11377. https://doi.org/10.1073/pnas.1203593109

Van Wingerden, J., Derks, D., B. Bakker, A., & Dorenbosch, L. (2013). Job crafting in het speciaal onderwijs: Een kwalitatieve analyse. *Gedrag & Organisatie*, *26*(1). https://doi.org/10.5117/2013.026.001.085

Walk, M., & Handy, F. (2018). Job Crafting as Reaction to Organizational Change. *The Journal of Applied Behavioral Science*, *54*(3), 349-370. https://doi.org/10.1177/0021886318777227

Wong, C. M., & Tetrick, L. E. (2017). Job Crafting: Older Workers' Mechanism for Maintaining Person-Job Fit. *Frontiers in Psychology*, *8*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01548

Wrzesniewski, A., & Dutton, J. E. (2001). Crafting a Job: Revisioning Employees as Active Crafters of Their Work. *The Academy of Management Review*, *26*(2), 179-201. https://doi.org/10.2307/259118

Yaralı, M. C., & Ergun, H. (2021). Balanced Scorecard'ın Kurum Performansına Etkisi. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 101-122. https://doi.org/10.38057/bifd.871415

Yavuz, M., & Artan, İ. E. (2019). İş Zanaatkârlığı (Job Crafting) Kavramı: Türkçe İş Zanaatkârlığı Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *20*(1), 95-125. https://doi.org/10.24889/ifede.404744

Yu, A., & Jyawali, H. (2021). Job crafting as dynamic displays of gender identities and meanings in male-dominated occupations. *Gender, Work & Organization*, *28*(2), 610-625. https://doi.org/10.1111/gwao.12602

Kaynakça

Altıntaş, F. Ç. (2009). Kişiliğin Algılanan Örgütsel Sabotaj Davranışları Üzerindeki Etkisi. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 27*(1), s. 95-111.

Ambrose, M., Seabright, M., & Schminke, M. (2002). Sabotage in the workplace: The role of organizational injustice. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 89*(1), s. 947-965. doi:10.1016/S0749-5978(02)00037-7

Analoui, F. (1995). Workplace Sabotage: Its Styles, Motives, and Management. *Journal of Management Development, 14*, s. 48-65.

Anderson, L. ve Pearson, C. M. (1999). Tit for Tat? The Spiraling Effect of Incivility in the Workplace. *Academy of Management Review, 24*(3), s. 452-471. doi:10.2307/259136

Bensman, J. ve Gerver, I. (1963). Crime and Punishment in the Factory: The Function of Deviancy in Maintaining the Social System. *American Sociological Review, 28*(4), s. 588-598. doi:10.2307/2090074.

Bradfield, M. ve Aquino, K. (1999). The Effects of Blame Attributions and Offender Likableness on Forgiveness and Revenge in the Workplace. *Journal of Management, 25*(5), s. 607-631. doi:10.1016/S0149-2063(99)00018-5

Brown, G. (1977). *Sabotage: A Study of Industrial Conflict.* Nottingham: Spokesman Books.

Crino, M. D. (1994). Employee Sabotage: A Random or Preventable Phenomenon? *Journal of Managerial Issues, 6*(3), s. 311-330.

Crino, M. D. ve Leap, T. L. (1989). What HR Managers must Know about Employee Sabotage. *Personnel, 5*(2), s. 31-38.

Çiğdemli, A. Ö., Kobanoğlu, M. S. ve Erdoğan, S. U. (2023). Otel İşletmelerinde Algılanan Örgütsel Engel ve Görev Sabotajı İlişkisinde Örgütsel Sinizmin Aracılık Rolü. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24*(1), s. 425-450. doi:https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.1227773

Çınar, E., Çetinkaya, C., Ercan, A., Atabey, H. ve Bozkurt, A. (2023). Örgütsel Sinizm. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 12*(36), s. 717-737.

Dağlı, A. (2015). Örgütsel Muhalefet Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(53), s. 198-218.

Dean, J. W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R. (1998). Organizasyonel Cynisim. *The Academy of Management Review, 23*(2), s. 341-352.

Dubois, P. (1979). *Sabotage in Industry.* Pelican.

Erikson, K. (1986). On Work and Alienation. *American Sociological Review, 51*, s. 1-8.

Giacolone, R. A. (1990). Employee Sabotage: The Enemy Within. *Supervisory Management, 35*(4), s. 6-7.

Gökçe, A. T. (2008). *Mobbing: İşyerinde Yıldırma Nedenleri ve Başa Çıkma Yöntemleri.* Ankara: Öğreti Akademi .

Gül, H. ve Ağıröz, A. (2011). Mobbing ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkiler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, 13*(2), s. 27-47.

Gültaç, A. S. ve Erigüç, G. (2019). Geçmişten Günümüze Örgütlerde Üretkenlik Karşıtı İş Davranışları Kavramsal Bir Bakış Açısı. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(36), s. 51-68.

Harris, L. C. ve Ogbonna, E. (2009). Service sabotage: The dark side of service dynamics. *Business Horizons, 52*(4), s. 325-335. doi:10.1016/j.bushor.2009.02.003

Kalağan, G. (2009). *Araştırma görevlilerinin örgütsel destek algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki.* Antalya: Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaca, M., Çakı, C. ve Doğan, H. (2017). Yerel Medya Çalışanlarının Örgütsel İntikam Davranışları Üzerine Nitel Bir Çalışma: Malatya Örneği. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), s. 193-216.

Kassing, J. W. (1998). Development and Validation of the Organizational Dissent Scale. *Management Communication Quarterly, 12*(2), s. 183-229. doi:https://doi.org/10.1177/089331899812200

Kassing, J. W. (2008). Consider This: A Comparison of Factors Contributing to Employees' Expressions of Dissent. *Communication Quarterly, 56*(3), s. 342-355. doi:10.1080/01463370802240825

Kaya, N. (2021). Sağlık Kurumlarında Örgütsel İntikam. A. Karaca, & E. E. Sezginu (Dü) içinde, *Sağlık Kurumları Penceresinden Negatif Örgütsel Davranış* (s. 179-190). Eğitim Yayınevi.

Kulualp, H. G. ve Ekinci, E. (2022). Örgütsel Sinizm Üretkenlik Karşıtı İş Davranışları ile İlişkili midir? Ankara Otel İşletmelerinde Bir İnceleme. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 5*(3), s. 499-517.

Kurtulmuş, M. ve Karabıyık, H. (2016). Algılanan Örgütsel Adaletin Öğretmenlerin İşe Yabancılaşma Düzeylerine Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(2), s. 459-477. doi:10.14686/buefad.v5i2.5000175962

Navran, F. J. (1991). Silent Saboteurs. *Executive Excellence, 8*(4), s. 11-13.

Özbek, M. F. (2011). Örgüt İçerisindeki Güven ve İşe Yabancılaşma İlişkisinde Örgüte Uyum Sağlamanın Aracı Rolü. *Süleyman Demiral Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16*(1), s. 231-248.

Polatcı, S. ve Özçalık, F. (2013). Yapısal ve Psikolojik Güçlendirmenin İşyeri Nezaketsizliği ve Tükenmişliğe Etkisi. *The Journal of Business Science, 1*(1), s. 17-34.

Rekabet, s. v. (2020). İş adamı rakibini deliğe itiyor. Rekabet, sabotaj ve kurumsal iş dünyasının tehlike kavramı. *Rekabet, sabotaj ve kurumsal iş dünyasının tehlike kavramı.* Stok İllüstrasyonlar, ABD. 09 08, 2024 tarihinde https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/i%C5%9F-adam%C4%B1-rakibini-deli%C4%9Fe-itiyor-rekabet-sabotaj-ve-kurumsal-i%C5%9F-d%C3%BCnyas%C4%B1n%C4%B1n-tehlike-gm1217454991-355391916 adresinden alındı

Robinson, S. L. ve Bennett, R. J. (1995). A typology of deviant workplace behaviors: A multidimensional scaling study. *Academy of Management Journal, 38*(2), s. 555-572. doi:https://doi.org/10.2307/256693

Sadykova, G. ve Tutar, H. (2014). Örgütsel Demokrasi ve Örgütsel Muhalefet Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme. *İşletme Bilimi Dergisi, 2*(1), s. 1-16.

Sartin, P. (1971). L'homme au travail, forçat du temps. *Population, 26*(6), s. 1176-1177.

Tatarlar, C. D. ve Çangarlı, B. G. (2014). Madalyonun İki Yüzü: Örgütsel İntikam Davranışlarında Yöneten ve Yönetilen. *Madalyonun İki Yüzü: Örgütsel İntikam Davranışlarında Yöneten ve Yönetilen.* 22. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı.

Torun, Y. (2016). *Personel güçlendirme ve işten ayrılma niyeti ilişkisinde örgütsel sinizmin aracılık rolü: örgütsel sinizm ölçeği geliştirmeye yönelik bir araştırma.* İstanbul: Doktora Tezi Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tripp, T. M., Bies, R. J. ve Aquino, K. (2002). Poetic justice or petty jealousy? The aesthetics of revenge. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 89*(1), s. 966-984. doi:10.1016/S0749-5978(02)00038-9

Turgut, T. ve Kalafatoğlu, Y. (2016). İşe Yabancılaşma ve Örgütsel Adalet. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 18*(1), s. 23-46.

Yalçın, İ., Bayram, A. ve Akça, Ç. (2019). Algılanan Örgütsel Adaletin Örgütsel Sabotaja Etkilerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12*(2), s. 252-263.

Yesirlili, U. ve Günay, G. Y. (2023). Turizm İşletmelerinde Örgütsel Sinizm, Örgütsel Sabotaj ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişki: Edirne İli Örneği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, 26*(2), s. 238-266. doi:https://doi.org/10.55931/ahbvtfd.1347580

Yıldız, D. (2023). Z Kuşağında Tükenmişliğin Ötesi: Sessiz İstifa. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 9*(52), s. 1400-1405.

Yücel, E. B. (2008). *Örgütlerde Saldırgan Davranışlar Nitel Bir Araştırma.* Kütahya: Yüksek Tezi. Dumlupınar Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Adler, P.S., Goldoftas, B. ve Levine, D.I. (1999). Flexibility versus efficiency? A Case Study of Model Changeovers in the Toyota Production System. *Organization science*, 10(1), 43-68.

Akdoğan, Ş., Akdoğan, A. ve Cingöz, A. (2009). Organizational Ambidexterity: An Empirical Examination of Organizational Factors As Antecedents of Organizational Ambidexterity. *Journal of Global Strategic Management*, 3(2), 17-27.

Aksoy, Y. (2020). Örgütsel Ustalık ve İnovasyon Performansı İlişkisinde Teknolojik Dinamizmin Rolü. *Bilim-Teknoloji-Yenilik Ekosistemi Dergisi,* 1(1), 11-22.

Andriopoulos, C. ve Lewis, M.W. (2009). Exploitation-Exploration Tensions and Organizational Ambidexterity: Managing Paradoxes of Innovation. *Organization Science*, 20(4), 696-717.

Annarelli, A. ve Nonino, F. (2016). Strategic and Operational Management of Organizational Resilience: Current State of Research and Future Directions. *Omega*, *62*, 1-18.

Bartlett, C.A. ve Ghoshal, S. (1998). *Managing Across Borders*. The Transnational Solution.

Baskarada, S., Watson, J. ve Cromarty, J. (2016). Leadership and Organizational Ambidexterity. *Journal of Management Development*, 35(6), 778-788.

Bednarek, R., Burke, G., Jarzabkowski, P. ve Smets, M. (2016). Dynamic Client Portfolios as Sources of Ambidexterity: Exploration and Exploitation Within and Across Client Relationships. *Long Range Planning*, 49(3), 324-341.

Benner, M.J. ve Tushman, M.L. (2003). Exploitation, Exploration, and Process Management: The Productivity Dilemma Revisited. *Academy of Management Review*, 28(2), 238-256.

Birkinshaw, J. ve Gibson, C. (2004). Building Ambidexterity into an Organization. *MIT Sloan Management Review*. Summer, 47-55.

Bogered, G. ve Rundquist, C. (2016). Management Control Systems as a Package and the Impact on Organizational Ambidexterity. Yüksek Lisans Tezi. İsveç: Linköping University. |

Boumgarden, P., Nickerson, J. ve Zenger, T.R. (2012). Sailing İnto the Wind: Exploring the Relationships Among Ambidexterity, Vacillation and Organizational Performance. *Strategic Management Journal*, 33(6), 587-610.

Burns, T. ve Stalker, G.M. (1961). *The Management of Innovation*. London: Tavistock.

Chandrasekaran, A., Linderman, K. ve Schroeder, R. (2012). Antecedents to Ambidexterity Competency in High Technology Organizations. *Journal of Operations Management*, 30(12), 134-151.

Chen, Y. (2017). Dynamic Ambidexterity: How İnnovators Manage Exploration and Exploitation. *Business Horizons*, 60(3), 385-394.

Cingöz, A. ve Akdoğan, A. (2015). Örgütsel Ustalık: Örgütsel Ustalık Düzeyini Belirlemede Araştırıcı ve Yararlanıcı Stratejilerin Etkileşimsel Rolü. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(1), 59-67.

Dess, G.G. ve Beard, D.W. (1984). *Dimensions of Organizational Task Environments.* Administrative Science Quarterly.

Duncan, R.B. (1976). The Ambidextrous Organization: Designing Dual Structures for Innovation. İçinde I. R.H. Kilmann, L. R. Pondy, ve D. Slevin (Editörler), *The Management of Organization Design: Strategies and Implementation* (s. 167-188). New York: North Holland.

Erşahan, B., Bakan, İ., Büyükbeşe, T. ve Soğancı, G. (2019). Örgütsel Ustalığın (Çift Yönlülük) Kurumsal İmaj ve Kurumsal İtibar Üzerindeki Etkisi: Bir Alan Araştırması. *Journal of Management and Economics Research*, 17(2), 193-213.

Fettahlıoğlu, Ö.O., Fettahlıoğlu, H.S. ve Birin, C. (2016). Pazarlama Sektöründe Örgütsel Ustalığa Ulaşabilme Yolunda Otantik Liderlik Davranışlarının Rolü. *3rd International Congress on Social Sciences, China to Ardiatic In Congress Book*, 400- 412.

Frank, H., Güttel, W.H. ve Weismeier-Sammer, D. (2010). *Ambidexterity in Familienunternehmen.* In Organisation und Strategie (s. 183-222).

Gibson, C. ve Birkinshaw, J. (2004). The Antecedents, Consequences, and Mediating Role of Organizational Ambidexterity. *Academy of Management Journal*, 47, 209–226.

Goldstein, S.G. (1985). Organizational Dualism and Quality Circles. *Academy of Management Review*, 10(3), 504-517.

Gözen, A. (2018). Aile İşletmelerinde Aile Etkisi ve Örgütsel Ustalık Kavramlarının İşletme Performansı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Gupta, A.K., Smith, K.G. ve Shalley, C.E. (2006). The Interplay Between Exploration and Exploitation. *Academy of Management Journal*, 49(4), 693-706.

Gülenç, S. (2019). Medikal Turizm Hizmeti Veren Hastanelerde Sağlık Otelciliği Hizmetleri İle Örgütsel Ustalık İlişkisi. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Gümüş, M. (2023). Sağlık Çalışanlarında Kalitenin İyileştirilmesine Yönelik Beklenti ce Örgütsel Ustalık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Üniversite Hastanesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

He, Z.L. ve Wong, P.K. (2004). Exploration vs. Exploitation: An Empirical Test of the Ambidexterity Hypothesis. *Organization Science*, 15(4), 481-494.

Jansen, J. (2005). Ambidextrous Organizations: A Multiple-Level Study of Absorptive Capacity, Exploratory and Exploitative Innovation and Performance. (No. 55).

Jansen, J.J.P., van den Bosch, F.A.J. ve Volberda, H.W. (2006). Exploratory İnnovation, Exploitative İnnovation and Performance: Effects of Organizational Antecedents and Environmental Moderators. *Management Science*, 52(11), 1661-1674.

Junni, P., Sarala, R.M., Tarvas, V. ve Tarba, S.Y. (2013). Organizational Ambidexterity and Performance: A Meta-Analysis. *Academy of Management Perspectives*, 27(4), 299-312.

Kanten, P. ve Kanten, S. (2019). Örgütsel Ustalığın Müşteri Odaklı Hizmet Davranışları Üzerindeki Etkisinde Hata Yönetim Kültürünün Aracılık Rolü. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 17(33), 85-109.

Kriz, A., Voola, R. ve Yüksel, Ü. (2014). The Dynamic Capability of Ambidexterity in Hypercompetition: Qualitative İnsights. *Journal of Strategic Marketing*, 22(4), 287-299.

Lavie, D., Kang, J. ve Rosenkopf, L. (2009). The Performance Effects of Balancing Exploration and Exploitation Within and Across Alliance Domains. Paper Presented at the Academy of Management Best Paper Proceedings. Chicago, IL.

Lavie, D., Stettner, U. ve Tushman, M. (2010). Exploration and Exploitation within and across Organizations. *Academy of Management Annals*, 4(1), 109–155.

Lubatkin, M.H., Şimşek, Z., Ling, Y. ve Veiga, J.F. (2006). Ambidexterity and Performance in Small-to Medium-Sized Firms: The Pivotal Role of Top Management Team Behavioral İntegration. *Journal of Management*, 32(5), 646-672.

Lund Stetler, K. (2015). Innovation Under Pressure: Reclaiming The Micro-Level Exploration Space. Doktora Tezi. Stockholm: KTH Royal Institute of Technology.

March, J.G. (1991). Exploration and Exploitation in Organizational Learning. *Organization Science,* 2, 71-87.

Matthews, R.L., Tan, K.H. ve Marzec, P.E. (2015). Organizational Ambidexterity within Process İmprovement: An Exploratory Study of Four Project-Oriented Firms. *Journal of Manufacturing Technology Management*, *26*(4), 458-476.

O'Reilly, C.A. ve Tushman, M.L. (2008). Ambidexterity as a Dynamic Capability: Resolving the Innovator's Dilemma. *Research in Organizational Behavior*, 28, 185-206.

O'Reilly, C. ve Tushman, M. (2013). Organizational Ambidexterity: Past, Present and Future. *Academy of Management Perspectives*, 27, 324-338.

Petro, Y. (2017). Ambidexterity Through Project Portfolio Management Resolving Paradoxes in Organizations. Doktora Tezi. Dubai: The British University.

Powell, W.W., Koput, K.W. ve Smith-Doerr, L. (1996). *Interorganizational Collaboration and the Locus of Innovation: Networks of Learning in Biotechnology*. Administrative Science Quarterly, 116-145.

Powell, W.W., Koput, K.W., Smith-Doerr, L. ve Owen-Smith, J. (1999). Network Position and Firm Performance: Organizational Returns to Collaboration in the Biotechnology Industry. *Research in the Sociology of Organizations*, 16(1), 129-159.

Raisch, S. ve Birkinshaw, J. (2008). Organizational Ambidexterity: Antecedents, Outcomes, and Moderators. *Journal of Management*, 34, 375-409.

Sağlam, M. (2020). The Effect of Organizational Ambidexterity on Entrepreneurial Orientation: Comparison of Service and Production Sector. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi,* 4(2), 421-440.

Sezgin, E.E. (2022). Sağlık Kurumlarında Örgütsel Ustalık. İçinde A. Karaca & E.E. Sezgin (Ed.), *Sağlık Kurumları Penceresinden Pozitif Örgütsel Davranış* (s. 167-182), Eğitim Yayınevi, Konya.

Schmitt, A., Probst, G. ve Tushman, M.L. (2010). Management in Times of Economic Crisis: Insights İnto Organizational Ambidexterity. *Management*, *13*(3), 128-150.

Sezer, B. ve Bakan, İ. (2017). Örgütsel Ustalığın Performans Yönetimi Üzerindeki Etkisi: Bir Alan Çalışması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 323-356.

Simsek, Z., Heavey, C., Veiga, J.F. ve Souder, D. (2009). A Typology for Aligning Organizational Ambidexterity's Conceptualizations, Antecedents, and Outcomes. *Journal of Management Studies,* 46, 864-894.

Stein, B.A. ve Kanter, R.M. (1980). Building the Parallel Organization: Creating Mechanisms for Permanent Quality of Work Life. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 16(3), 371- 388.

Stubner, S., Blarr, W.H., Brands, C. ve Wulf, T. (2012). Organizational Ambidexterity and Family Firm Performance. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 25(2), 217-229.

Tariq, E., Alshurideh, M., Akour, I. ve Al-Hawary, S. (2022). The Effect od Digital Marketing Capabilities on Organizational Ambidexterity of the Information Technology Sector. *International Journal of Data And Network Science*, 6(2), 401-408.

Tan, M. ve Liu, Z. (2014). Paths to Success: An Ambidexterity Perspective on How Responsive and Proactive Market Orientations Affect Smes Business Performance. *Journal of Strategic Marketing*, 22(5), 420-441.

Taródy, D. (2016). Organizational Ambidexterity as A New Research Paradigm in Strategic Management. *Vezetéstudomány/Budapest Management Review*, 47(5), 39-52.

Tushman, M. ve O'Reilly, C.A. (1996). Ambidextrous Organizations. *California Management Review*, 38(4), 8-30.

Tushman, M. ve O'Reilly, C.A. (2002). *Winning Through Innovation: A Practical Guide to Leading Organizational Change and Renewal*. Boston, MA: Harvard University Press.

Ulukapı Yılmaz, H. ve Yılmaz, A. (2022). Krizler Bağlamında Örgütsel Rezilyans ve Örgütsel Ustalık. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(84), 1168-1175.

Vario, A. (2017). Organizational Ambidexterity in Nonprofit Organizations: A Descriptive Case Study To Uncover The Innovative Practices of A New England–Based Nonprofıt Organization as Perceived by Key Organizational Decision Makers. Doktora Tezi. Boston: The Northeastern University.

Yunita, T., Sasmoko, S., Bandur, A. ve Alamsjah, F. (2023). Technological Capacity and Organizational Culture: The Importance of Organizational Ambidexterity in the Banking Sector. *International Journal of Professional Business Rewiev*, 8(5), 33.

Kaynakça

Akyiğit, E. (1995). *İş hukuku açısından ödünç iş ilişkisi* (1. basım). Ankara: Kamu İş Yayınları.

Atkinson, J. (1984). *Flexibility, uncertainty and manpower management* (IMS Report No. 89). Brighton: Institute of Manpower Studies.

Balaban, Ö., & Özsoy, S. (2020). Çalışma hayatında yetenek yönetimi: Yetenek 4.0. In S. Nart (Ed.), *Çalışma yaşamında yetenek 4.0* (ss. 29-54). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Barton, J., Spelten, E., Totterdell, P., Smith, L., Folkard, S., & Costa, G. (1995). The Standard Shiftwork Index: A battery of questionnaires for assessing shiftwork-related problems. *Work & Stress, 9*(1), 4-30.

Baycık, G. (2014). Çalışma sürelerinde güvenceli esneklik uygulamaları. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 20*(1), 223-262.

Bedük, M. N. (2011). Çalışma sürelerinin denkleştirilmesi: Esneklik mi, yoksa keyfilik midir? *İş Hukuku Uygulamasında Çalışma Sürelerinin Denkleştirilmesi ve Fazla Çalışma Konusunda Bir Değerlendirme*. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19*(2), 199-244.

Blais, P. (1996). How the information revolution is shaping our communities. *Planning Commissioners Journal, 24*, 16-20.

Bonekamp, L., Sure, M. (2015). Consequences of Industry 4.0 on human labour and work organisation. Journal of Business and Media Psychology, 6(1), 33-40.

Brewster, C., Mayne, L., & Tregaskis, O. (1997). Flexible working in Europe. *Journal of World Business, 32*(2), 133-151.

Broughton, A., Green, M., Rickard, C., Valsamis, D., Tros, F., Swift, S., Eichhorst, W., Tobsch, V., Magda, I., Lewandowski, P., Keister, R., Jonaviciene, D., & Ramos Martin, N. (2016). *Precarious employment in Europe*. European Parliament.

Campbell, I. (2018). *On-call and related forms of casual work in New Zealand and Australia*. International Labour Office, Inclusive Labour Markets, Labour Relations and Working Conditions Branch.

Dambrin, C. (2004). How does telework influence the manager-employee relationship? *International Journal of Human Resources Development and Management, 4*(4), 358-374.

Di Martino, V., & Wirth, L. (1990). Telework: A new way of working and living. *International Labour Review, 129*, 529.

Duck, J. D. (1999). *Changing management*. Harvard Business Review.

Ekmekçi, Ö. (2004). 4857 sayılı İş Kanunu'nda geçici (ödünç) iş ilişkisinin kurulması, hükümleri ve sona ermesi. *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 1*(2), 367-382.

Eyrenci, Ö., & Bakırcı, K. (2000). Dünyada ve Türkiye'de evde çalışma ve eve iş verme. İstanbul Ticaret Odası.

Eyrenci, Ö., Taşkent, S., Ulucan, D., & Baskan, E. (2020). *İş hukuku* (10. baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Feenberg, A. (1990). Post-industrial discourses. *Theory and society*, s. 709-737.

Fırat, S. Ü., Fırat, O. Z. (2017). Sanayi 4.0 devrimi üzerine karşılaştırmalı bir inceleme: Kavramlar, küresel gelişmeler ve Türkiye. Toprak İşveren Dergisi, 114(2017), 10-23.

Giandrea, M. D., Cahill, K. E., & Quinn, J. F. (2007). An update on bridge jobs: The HRS war babies. *Working Papers in Economics, 423*.

Göçer, İ. (1994). İstihdam hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve özel istihdam acentaları. *İşveren Dergisi, TİSK Yayını, 32*(6).

Hatman, Ü. (2002). Esneklik kavramı neyi ifade ediyor? *TMMOB Dergisi, 131*(2), 64-68.

Hermann, M., Pentek, T., ve Otto, B. (2015). Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review. Technische Universität Dortmund.

Hill, E. J., Erickson, J. J., Holmes, E. K., & Ferris, M. (2010). Workplace flexibility, work hours, and work-life conflict: Finding an extra day or two. *Journal of Family Psychology, 24*(3), 349.

International Labour Organization (ILO). (1990). Conditions of work digest on telework (Vol. 9, No. 1). Geneva.

International Labour Organization (ILO). (1993). *World of Work* (No. 5).

İncir, G. (1998). Çoklu vardiya çalışmasının ergonomik tasarımı. Milli Prodüktivite Merkezi. Ankara.

Kapız, S. Ö. (2001). İşin değişen anlamı ve birey yaşamında önemi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 3*(2).

Karadeniz, O. (2011). Türkiye'de atipik çalışan kadınlar ve yaygın sosyal güvencesizlik. *Çalışma ve Toplum, 2*(29), 83-127.

Kavi, E., & Koçak, O. (2010). Bilgi toplumunda evden çalışmanın etik boyutu. *Sosyal Siyaset Konferansları, (59)*, 69-88.

Keser, A., Yılmaz, G., ve Yürür, S. (2009). Çalışma yaşamında davranış: Güncel yaklaşımlar. (İçinde) Tükenmişlik sendromu. *Kocaeli: Umuttepe Yayınları*.

Koç, N. K. (2017). Çağrı üzerine iş ilişkisinin güvencesizliğinde çalışan üniversite öğrencileri. *Mülkiye Dergisi, 41*(3), 83-110.

Korkusuz, R. (2005). Vardiyalı (postalar halinde) çalışma ve Türk iş hukukundaki düzenlemesi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9*(1-2), 68-85.

Lordoğlu, K., Özkaplan, N., & Törüner, M. (1999). *Çalışma iktisadı* (3. baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Loretto, W., Vickerstaff, S., & White, P. (2005). *Older workers and options for flexible work*. Manchester: Equal Opportunities Commission.

Méda, D. (2012). Une histoire de la catégorie de travail. In *Repenser le travail et ses régulations* (pp. 33-48).

Näswall, K., Hellgren, J., & Sverke, M. (2008). The individual in the changing working life: Introduction. In K. Näswall, J. Hellgren, & M. Sverke (Eds.), *The individual in the changing working life* (pp. 1-16). Cambridge University Press.

Nilles, J. (1975). Telecommunications and organizational decentralization. *IEEE Transactions on Communications, 23*(10), 1142-1147.

Oechsler, W. A. (1992). *Personal und Arbeit: Einführung in die Personalwirtschaft unter Einbeziehung des Arbeitsrechts* (4., überarb. u. erw. Aufl.). München: Oldenbourg.

Özcan, K. (2014). Yönetsel kontrol ve örgütsel düzen: Michel Foucault ve Zygmunt Bauman ekseninde bir tartışma. *Amme İdaresi Dergisi, 47*(2).

Özçelik, A. O. (1995). Esnek çalışma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 24*(1), 97.

Öztemel, E. (2018). Eğitimde Yeni Yönelimlerin Değerlendirilmesi ve Eğitim 4.0, Üniversite Araştırmaları Dergisi, Cilt 1, Sayı 1, ss. 25-30.

Öztürkoğlu, Y. (2013). Tüm yönleriyle esnek çalışma modelleri. *Beykoz Akademi Dergisi, 1*(1), 109-129.

Parkkola, H. (2003). Possibilities of telework as an organisational tool for the flexible arrangement of teachers' work from the teacher's viewpoint.

Parlak, Z., & Özdemir, S. (2011). Esneklik kavramı ve emek piyasalarında esneklik. In *Journal of Social Policy Conferences* (No. 60, pp. 1-60). İstanbul University.

Pati, A. K., Chandrawanshi, A., & Reinberg, A. (2001). Shift work: Consequences and management. *Current Science*, 32-52.

Perinçek, S. D., Duran, D., ve Kırtay, E. (2008). Dünyada kalite kontrol ve toplam kalite kontrol uygulamaları (Bölüm II)*.Journal of Textile & Apparel/Tekstil ve Konfeksiyon*, *18*(3). s.83-88.

Pollert, A. (1988). The 'Flexible Firm': Fixation or fact? *Work, Employment and Society, 2*(3), 281-316.

Sabuncuoğlu, Z. (1987). *Çalışma psikolojisi*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Basımevi.

Shin, B. (2003). Telework effectiveness: Task, technology, and communication fit perspective. In *Business strategies for information technology management* (pp. 1-13). IGI Global.

Soyer, P. (2003). İş kanunu tasarısının çalışma süresinde esneklik sağlayan düzeltmeler. *Yeni İş Yasası Sempozyumu: İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukukuna İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri*.

Soysal, T. (2006). Tele çalışma. *Legal İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Dergisi, 1*(9), 133-165.

Süzek, S. (2005). *İş hukuku: Genel esaslar-bireysel iş hukuku*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Şenel, A. (1982). İlkel topluluktan uygar topluma geçiş, aşamasında ekonomik, toplumsal, düşünsel yapıların etkileşimi. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Şimşek, O. (2003). Sanayi toplumunda çalışma ilişkileri ve bu süreçteki Türk sendikacılığının gelişim sosyolojisi. *Kamu-İş Dergisi.* 7(2), 2-22.

Tokol, A. (1992). Avrupa Topluluğunda part-time çalışma. Bursa: *Uludağ Üniversitesi*.

Tokol, A. (2001). Endüstri ilişkileri ve yeni gelişmeler. Bursa: *Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları*.

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK). (1999). *Çalışma hayatında esneklik*. Ankara.

Uşen, Ş. (2006). Avrupa Birliği'nde ödünç iş ilişkisi: İtalya uygulaması ve Türkiye. *Türkiye Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası Yayınları*. İstanbul.

Vacek, J. (2017). On The Road: From Industry 4.0 to Society 4.0. Trendy v Podnikání, 7(4), ss.43-49

Vecchio, R. P. (1980). The function and meaning of work and the job: Morse and Weiss (1955) revisited. *Academy of Management Journal, 23*(2), 361-367.

Vickerstaff, S. (2007). What do older workers want? Gradual retirement. *Social & Public Policy Review, 1*(1), 1-3.

Watson, T., & Watson, T. J. (2008). *Sociology, work and industry* (5th ed.). Routledge.

Wickramasinghe, V., & Widyaratne, R. (2012). Effects of interpersonal trust, team leader support, rewards, and knowledge sharing mechanisms on knowledge sharing in project teams. *Vine, 42*(2), 214-236.

Wynarczyk, P. (2005). The impact of connectivity technologies on e-flexible working practices of small and medium-sized enterprises in the North East of England. *New Technology, Work and Employment, 20*(3), 234-247.

Yalınpala, J. (2002). Küreselleşmenin emek piyasası ve istihdam üzerindeki etkileri. In A. Soyak (Ed.), *Küreselleşme: İktisadi yönelimler ve sosyopolitik karşıtlıklar*. İstanbul: OM Yayınevi.

Yavuz, A. (1995). Esnek çalışma ve endüstri ilişkilerine etkisi. Ankara: Filiz Kitabevi.

KAYNAKÇA

Aba, G., Mete, M., Aslan, Y., Kanbur, D. ve Zekioğlu, A. (2023). Hastane Yöneticilerinin Yönetsel Beceri, Bilişsel Esneklik ve İş Stresi Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 26(3), 837-852.

Aguirre, D. S. F. A., Lizote, S. A., dos Santos, A. M., & Guerra, M. C. A. G. (2022). Cognitive Flexibility and Entrepreneurial Self-Efficacy: A Study of İts İnfluence on the Entrepreneurial Behavior of İnternational Leaders. *Revista Alcance,* 29(1), 20-34.

Akyol, G. ve Taşkıran, C. (2023). Elit Düzey Güreşçilerin Bilişsel Esneklik Düzeyleri ve Stresle Başa Çıkma Stratejileri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 28(4), 267-275.

Altunkol, F. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Bilişsel Esneklikleri ile Algılanan Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Asıcı, E. Ve İkiz, F.E. (2015). Mutluluğa Giden Bir Yol: Bilişsel Esneklik. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 35, 191-211.

Ateş, B. ve Sağar, M.E. (2021). Üniversite Öğrencilerinde Özyeterliğin Yordayıcısı Olarak Bilişsel Esneklik, Duygu Düzenleme Becerileri ve Psikolojik Sağlamlık. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(3), 679-695.

Ayal, B. (2023). Sağlık Çalışanlarında Bilişsel Esnekliğin İş Performansına Etkisi. *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Econometrics, Statistics & Empirical Economics Journal,* 24, 45-58.

Aydıntuğ Myrvang, N. (2022). The Mediating Role of Emotional Intelligence on the Effect of Cognitive Flexibility on Career Adaptability: Evidence from Healthcare Workers. İçinde Y. Bayar (Editör). 13th SCF International Conference on "Contemporary Economic Policy and European Union Accession Process" (ss. 28-39). Belgrade: 23-24 Mayıs 2022.

Babakr, Z.H., Mohamedamin, P. ve Kakamad, K. (2019), Piaget's Cognitive Developmental Theory: Critical Review. In: *Education Quarterly Reviews*, 2(3), 517-524.

Badak, A. (2019). Pozitif Psikolojik Sermaye, Bilişsel Esneklik, Psikolojik Güvenlik ve Çalışan Performansı Arasındaki İlişkiler. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.

Bandura, A. (1999). A Social Cognitive Theory of Personality. İçinde L. Pervin ve O. John (Editörler), Handbook of Personality (İkinci Baskı) (s. 154-196). New York: Guilford Publications.

Bedir, D. (2023). Investigation of the effect of cognitive control and cognitive flexibility skills on mental well-being in athletes. *Research in Sport Education and Sciences*, 25(1), 26-29

Beğenmiş, P. Ve Kökrek, Z. (2024). Yetişkinlerin Kişilik Özellikleri ile Bilişsel Esneklikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 62, 261-271.

Blaye, A. (2022). Development of Cognitive Flexibility. İçinde E. Clément (Editör), Cognitive Flexibility The Cornerstone of Learning (s. 23-52). London: John Wiley & Sons.

Bressler, M. ve Bressler M. (2023a). New Tactics for the Rapidly Changing Business Environment: How Cognitive Flexibility Can Help Businesses Weather the Next Storm. İçinde L. Josien (Editör). Institute for Global Business Research Conference (ss. 8-13). Nashville: 19-21 Nisan 2023.

Bressler, M. ve Bressler M. (2023b). New Tactics for the Rapidly Changing Business Environment: How Cognitive Flexibility Can Help Small Business Withstand the Next Storm. *American Journal of Management,* 23(3), 145-153.

Buğa, A., Özkamalı, E., Altunkol Wise, F. Ve Çekiç, A. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Bilişsel Esneklik Düzeylerine Göre Sosyal Problem Çözme Tarzlarının İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bİlimleri Dergisi,* 2(1), 48-58.

Bulat, S.F. (2024). Sosyal Hizmet Uzmanlarında Bilişsel Esneklik ve Problem Çözme Becerisinin Mesleki Doyum Üzerindeki Yordayıcı Etkisinin İncelenmesi: Ankara İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi.

Cañas, J.J., Fajardo, I. ve Salmerón, L. (2006). Cognitive Flexibility. İçinde W. Karwowski (Editör), International Encyclopedia of Ergonomics and Human Factors, Second Edition (296-300). London: Taylor & Francis Group.

Chung, S., Su, Y. ve Su, S. (2012). The Impact of Cognitive Flexibility on Resistance to Organizational Change. *Social Behavior and Personality,* 40(5), 735-746.

Clément, E. (2022a). Introduction. İçinde E. Clément (Editör), Cognitive Flexibility The Cornerstone of Learning (s. ix-xii). London: John Wiley & Sons.

Clément, E. (2022b). Successful Solution Discovery and Cognitive Flexibility. İçinde E. Clément (Editör), Cognitive Flexibility The Cornerstone of Learning (s. ix-xii). London: John Wiley & Sons.

Çekici, F. (2019). The Relationships Between the Big Five Personality Traits and Attitudes Towards Seeking Professional Psychological HelpiİN Mental Health Counselor Candidates: Mediating Effect of Cognitive Flexibility. *Educational Research and Reviews,* 14(14), 501-511.

Çelikkaleli, Ö. (2014a). Bilişsel Esneklik Ölçeği'nin Geçerlik ve Güvenirliği. *Eğitim ve Bilim,* 39(176), 339-346.

Çelikkaleli, Ö. (2014b). Ergenlerde Bilişsel Esneklik ile Akademik, Sosyal ve Duygusal Yetkinlik İnançları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim,* 39(176), 347-354.

Çetin, L., Padır, M.A. ve Çoğaltay, N. (2023). Examining the Relationship Between Cognitive Flexibility and Effective Problem Solving Skills in School Principals: A Canonical Correlation Analysis. *Journal of the Human and Social Sciene Researches*, 12(5), 2442-2457.

Çetin, S. (2024). Kariyer Uyum Yeteneği ile Duygusal Zeka, Bilişsel Esneklik ve Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Demirtaş, A.S. (2019). Stresli Durumlarda Bilişsel Kontrol ve Bilişsel Esneklik: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması. *Psikoloji Çalışmaları,* 39(2), 345-368.

Dheer, R.J.S. ve Lenartowicz, T. (2019). Cognitive Flexibility: Impact on Entrepreneurial Intentions. *Journal of Vocational Behavior,* 115(2019), 1-17.

Doğan, K. (2023). Kültürel Zekanın Bilişsel Esneklik Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

Dryden, W. (2018). Flexibility-Based Cognitive Behaviour Therapy. London: Taylor & Francis Group.

Ekici, F.Y. ve Balcı, S. (2019). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Bilişsel Esneklik Düzeyleri ve Duygusal Tepkisellik Düzeylerinin İncelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science,* 9(1), 65-77.

Ekinci Özhan, S. (2024). Bilişsel Esneklik, Değişime Hazır Olma ve Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ellis, A. (1991). The Revised ABC's of Rational-Emotive Therapy (RET). *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy,* 9(3), 139-172.

Gecikli, E. Ve Ak, E. (2023). The Relation Between Science Teachers' Classroom Management Skills and Their Cognitive Flexibility. *Educational Studies,* 49(3), 437-450.

Genç, H.F. (2022). The Effects of Cognitive Flexibility and Emotion Regulation on Work-Life Balance: The Mediating Role of Job Crafting. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Geyik Koç, G. (2020). Bilişsel Esneklik ve Psikolojik Dayanıklılık ile Stresle Başa Çıkma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Gülek, S. ve Şahin, E.S. (2022). The Effects of Communication Skills Education on Cognitive Flexibility and Communication Skills of Adults. *International Journal of Field Education Researches,* 3(2), 46-65.

Gülüm, İ.V. ve Dağ, İ. (2012). Tekrarlayıcı Düşünme Ölçeği ve Bilişsel Esneklik Envanterinin Türkçeye Uyarlanması, Geçerliliği ve Güvenilirliği. *Anatolian Journal of Psychiatry,* 13, 216-223.

İmiroğlu, A., Demir, R. Ve Murat, H. (2021). Psikolojik İyi oluşun Yordayıcıları Olarak Bilişsel Esneklik, Bilinçli Farkındalık ve Umut. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(80), 2037-2057.

Kartal, E., Onbaşı, S.İ. ve İlhan, E.L. (2023). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Kapsayıcı Eğitime Yönelik Öz Yeterlikleri ile Bilişsel Esneklikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, Erken Görünüm*.

Kaygas, Y. ve Kılınç, E. (2023). The Mediating Role of Cognitive Flexibility between Self Forgiveness and Psychological Well-being. *E-International Journal of Educational Research,* 14 (6), 40-53.

Laureiro-Martínez D. ve Brusoni, S. (2018). Cognitive Flexibility and Adaptive Decision-Making: Evidence from a laboratory study of expert decision-makers. *Strategic Management Journal,* 39(4), 1031-1058.

Maintenant, C. ve Bodi, G. (2022). Measures of Flexibility. İçinde E. Clément (Editör), Cognitive Flexibility The Cornerstone of Learning (s. 1-22). London: John Wiley & Sons.

Martin, M.M. ve Anderson C.M. (1998) The cognitive flexibility scale: Three validity studies, *Communication Reports*, 11:1, 1-9.

Martin, M.M., Anderson, C.M. ve Thweatt, K.S. (1998). Aggressive Communication Traits and Their Relationships with the Cognitive Flexibility Scale and the Communication Flexibility Scale. *Journal of Social Behavior and Personality,* 13(3), 531-540.

Mishra, A. ve Singh, P. (2022). Effect of Emotional Intelligence and Cognitive Flexibility on Entrepreneurial Intention: Mediating Role of Entrepreneurial Self-efficacy. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies,* 16(3), 551-575.

Mor, E. (2024). Yoğun Bakım Ünitesinde Çalışan Sağlık Profesyonellerinin Bilişsel Esneklik Düzeylerinin Psikolojik Sağlamlık ve Öfke Yönetimi ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Okan Er, Y. ve Deniz, M.E. (2022). The Mediating Role of Self-Compassion and Cognitive Flexibility in the Relationship Between Differentiation of Self and Subjective Well Being. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 51(3), 1642-1680.

Özcan, D.A. ve Esen, B.K. (2016). Ergenlerin Bilişsel Esneklik Düzeyleri ile Özyeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *International Journal Of Eurasian Education And Culture,* 1, 1-8.

Özcan, N. ve Bedir, F. (2023). Examination of Perceived Stress and Cognitive Flexibility in Terms of Executive Functions in Young Athletes, *Anatolia Sport Research,* 4(2), 15-27.

Özçelik, C. (2023). Covid 19 Pandemi Döneminde Öğretmenlerin Bilişsel Esneklikleri ile Mesleki Canlılıkları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tunceli: Munzur Üniversitesi.

Özkal, E. (2024). Boksörlerin Sporda Kaygı, Bilişsel Esneklik ve Mental İyi Oluş Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Richardson, K. (1998). Models of Cognitive Development. USA: Psychology Press.

Roy, M. (2001). Small Group Communication and Performance: Do Cognitive Flexibility and Context Matter?. *Management Decision,* 39(4), 323-330.

Sacharin, V. (2009). The Influence of Emotions on Cognitive Flexibility. Doktora Tezi. Michigan: Michigan Üniversitesi.

Sankruthyayana, R.G., Chaudhury, S., Patangia, B., Ghosh, A., Kashyap, A.R. ve Antony, J.M. (2022). Personality, Cognitive Flexibility, and Motivaiıon Among Medical Professionals During Covid-19 Pandemic: A Correlational Study. *Journal on Nursing,* 12(1), 1-12.

Seçim, G. (2020). Bilişsel Esneklik ve Duygu Düzenleme Özelliklerinin Psikolojik Sağlamlık Üzerine Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 18(2), 505-524.

Smith, C.A. ve Konik, J. (2022). Who is Satisfied with Life? Personality, Cognitive Flexibility and Life Satisfaction. *Current Psychology,* 41, 9019-9026.

Söner, O., Akkuç, B., Kılınç, T., Karaaslan, M., Selçuk, D.A., Çay, A. ve Yılmaz, R. (2023). Yetişkin Bireylerde Yaşam Doyumunun Bilişsel Esneklik ve Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi (TURKSOSBİLDER),* 8(2), 266-279.

Sung, E., Chang, J.H., Lee, S. ve Park, S.H. (2019). The Moderating Effect of Cognitive Flexibility in the Relationship Between Work Stress and Psychological Symptoms in Korean Air Force Pilots, *Military Psychology,* 31:2, 100-106.

Taufani, A.S., Syakarofath, N.A., Widyasari, L. ve Widyasari, D.C. (2022). The Role of Cognitive Flexibility on Stress in Hospital Medical Personnel in Malang. *Cognicia,* 10(2), 80-85.

Tianchai, M. (2022). An Investigation of How Cognitive Flexibility and Active Coping Strategies Influence Pilots' Stress Levels When Workıng in a High-Risk Environment. Doktora Tezi. Avustralya: Güney Queensland Üniversitesi.

Temiz, T.N. ve Çiftçi, G.E. (2023). İş Yaşamında Bilinçli Farkındalık. İçinde B. Hırlak (Editör), Örgütsel Davranış Kavramlar ve Araştırmalar-II (s.195-226). Gaziantep: Özgür Yayınları.

Turan, N., Durgun, H., Kaya, H., Ertaş, G. ve Kuvan, D. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Stres Durumları ile Bilişsel Esneklikleri Arasındaki İlişki. *Jaren,* 5(1), 59-66.

Üzümcü, B. ve Müezzin, E.E. (2018). Öğretmenlerin Bilişsel Esneklik ve Mesleki Doyum Düzeyinin İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education,* 8(1), 8-25.

Yağan, F. Ve Kaya, Z. (2023). Cognitive Flexibility and Psychological Hardiness: Examining the Mediating Role of Positive Humor Styles and Happiness in Teachers. *Current Psychology,* 42, 29943-29954.

Yazgan, A. D. (2021). Öğretmen Adaylarının Bilişsel Esneklik Düzeyleri ile Kültürel Zeka Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 212-231.

Yıldız, A. ve Boyacı, M. (2020). Cognitive Flexibility and Positivity as Predictors of Career Future in University Students. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal,* 10(57), 297-320.

Yıldız, M. ve Eldeleklioğlu, J. (2021). The Relationship between Decision-Making and Intolerance to Uncertainty, Cognitive Flexibility and Happiness. *Eurasian Journal of Educational Research,* 91(2021), 38-60.

Yu, X., Zhao, X. Ve Hou, Y. (2023). Cognitive FlexibilityaAnd Entrepreneurial Creativity: The Chain Mediating Effect of Entrepreneurial Alertness and Entrepreneurial Self-Efficacy. *Frontiers in Psychology,* 1-12. doi: 10.3389/fpsyg.2023.1292797.

KAYNAKÇA

Bhamra, R., Dani, S., ve Burnard, K. (2011). Resilience: The concept, a literature review and future directions. *International Journal of Production Research, 49*(18), 5375-5393.

Boin, A., ve van Eeten, M. J. G. (2013). The resilient organization: A critical appraisal. *Public Management Review, 15*(3), 429-445.

Bonanno, G. A. (2004). Loss, trauma, and human resilience: Have we underestimated the human capacity to thrive after extremely aversive events? *American Psychologist, 59*(1), 20-28.

Boyatzis, R. E., Smith, M. L., ve Beveridge, A. J. (2013). Coaching with compassion: Inspiring health, well-being, and development in organizations. *The Journal of Applied Behavioral Science, 49*(2), 153-178.

Coutu, D. L. (2002). How resilience works. *Harvard Business Review, 80*(5), 46-55.

Çetin, F., ve Basım, H. N. (2012). Örgütsel adaletin çalışanların psikolojik dayanıklılığı üzerine etkisi: Örgütsel bağlılığın aracılık rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 32-48.

Dirani, K. M., Abadi, M., Alizadeh, A., Barhate, B., Garza, R. C., Gunasekara, N., ve Majzun, Z. (2020). Leadership competencies and the essential role of human resource development in times of crisis: A response to COVID-19 pandemic. *Human Resource Development International, 23*(4), 380-394.

Ertürk, A. (2019). Kriz dönemlerinde liderlik ve organizasyonel dayanıklılık. *İş ve İnsan Dergisi, 6*(3), 45-62.

Fletcher, D., ve Sarkar, M. (2013). Psychological resilience. *European Psychologist, 18*(1), 12-23.

Fredrickson, B. L. (2001). The role of positive emotions in positive psychology: The broaden-and-build theory of positive emotions. *American Psychologist, 56*(3), 218-226.

Köse, S. (2021). Tedarik zinciri yönetiminde rezilyansın önemi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 9*(2), 145-160.

Lengnick-Hall, C. A., ve Beck, T. E. (2005). Adaptive fit versus robust transformation: How organizations respond to environmental change. *Journal of Management, 31*(5), 738-757.

Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Executive, 16*(1), 57-72.

Masten, A. S. (2001). Ordinary magic: Resilience processes in development. *American Psychologist, 56*(3), 227-238.

Özdemir, B. (2020). Liderlik yaklaşımları ve organizasyonel rezilyans. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 5*(4), 20-35.

Riolli, L., ve Savicki, V. (2003). Optimism and coping as moderators of the relationship between work resources and burnout in information service workers. *International Journal of Stress Management, 10*(3), 235-252.

Rutter, M. (1987). Psychosocial resilience and protective mechanisms. *American Journal of Orthopsychiatry, 57*(3), 316-331.

Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A visionary new understanding of happiness and well-being*. Free Press.

Sutcliffe, K. M., ve Vogus, T. J. (2003). Organizing for resilience. In K. S. Cameron, J. E. Dutton, ve R. E. Quinn (Eds.), *Positive organizational scholarship* (pp. 94-110). San Francisco: Berrett-Koehler.

Tugade, M. M., ve Fredrickson, B. L. (2004). Resilient individuals use positive emotions to bounce back from negative emotional experiences. *Journal of Personality and Social Psychology, 86*(2), 320-333.

West, B. J., Patera, J. L., ve Carsten, M. K. (2009). Team level positivity: Investigating positive psychological capacities and team level outcomes. *Journal of Organizational Behavior, 30*(2), 249-267.

Youssef, C. M., ve Luthans, F. (2007). Positive organizational behavior in the workplace: The impact of hope, optimism, and resilience. *Journal of Management, 33*(5), 774-800.

Yukl, G. (2013). *Leadership in Organizations* (8th ed.). Pearson Education.

KAYNAKÇA

Acaray, A. ve Günsel, A. (2017). Beş faktör kişilik özellikleri, izlenim yönetimi taktikleri ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi: kamu çalışanları üzerine bir araştırma, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 527-546.

Afzal, A., Malik, N. I. ve Atta, M. (2014). The moderating role of positive and negative emotions in relationship between positive psychological capital and subjective well- being among adolescents, *International Journal of Research Studies in Psychology*, 3(3).

Akyürek, Z. ve Sezgin, A. (2022). Kavramsal ve kurumsal çerçeveden hareketle öznel iyi oluş kavramı ve iktisat bilimi ile ilişkisi, *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi,* 4 (10), 129-140.

Andrews, F.M. ve Withey, S.B. (1976). Social ındicators of well-being: americans' perceptions of life quality, *Plenum.*

Appleton, A.A. Buka, S.L., McCormick, M.C., Koenen, K.C., Loucks, E.B., Gilman, S.E. ve Kubzansky, L.D. (2011). Emotional functioning at age 7 years is associated with C-reactive protein in middle adulthood, *Psychosomatic Medicine*, 73(4), 295-303.

Baltacı, Ö. ve Akbulut, Ö.F. (2021). Ergenlerin mutluluk ve okulda öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi, *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal), 5(*1), 24-50.

Bel, M. (2022). Bilişim çağında yenilikçi iş davranışı öznel iyi oluş ilişkisinde çalışan yaratıcılığının (inovatif yeteneğinin) aracılık etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Bentham, J. (1970). An introduction to the principles of morals and legislation (1789), ed. by J. H Burns and HLA Hart, London.

Biswas-Diener, R., Diener, E., ve Tamir, M. (2004). The psychology of subjective well-being, *Daedalus*, 133(2), 18-25.

Blanchflower, D.G., ve Oswald, A.J. (2008). Hypertension and happiness across nations, *Journal of health economics*, 27(2), 218-233.

Bolelli, M. (2020). Psikolojik sermayenin öznel iyi oluş üzerindeki etkileri: Türkiye'den bir araştırma, *International Journal Of Management and Administration*, 4(8), 245-259.

Ceylan, İ. (2024). İşyeri ruhsallığı ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkinin öğretmenlerin algılarına göre incelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Mardin Artuklu Üniversitesi.

Çankaya, Ö.G.D.Z.C. (2008). Bazı insanlar neden daha mutludur? Öznel iyi olma sürecinde psikolojik ihtiyaçların rolü, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 13*(13), 29-36.

Çeçen, R. A. (2007). Üniversite öğrencilerinin cinsiyet ve yaşam doyumu düzeylerine göre sosyal ve duygusal yalnızlık düzeylerinin incelenmesi, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 3(2), 180-190.

Çetin, F., Turgut, H. ve Sözen, H.C. (2015). Öznel iyi oluşun yordanmasında sabit kişilik örüntüsü: psikolojik sermayenin aracılık rolü, *Türk Psikoloji Dergisi,* 30(76), 68.

De Neve, J.E., Diener, E., Tay, L. ve Xuereb, C. (2013). The objective benefits of subjective well-being*, In Helliwell, J., Layard, R., ve Sachs, J.*, eds, World Happiness Report 2013.

Deniz, M. E., Arslan, C., Özyeşil, Z. ve İzmirli, M. (2012). Öz-anlayış, yaşam doyumu, negatif ve pozitif duygu: Türk ve diğer ülke üniversite öğrencileri arasında bir karşılaştırma, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(23), 428-446.

Deci, E.L. ve Ryan, R.M. (2008). Hedonia, eudaimonia, and well-being: An introduction, *Journal of Happiness Studies,* 9, 1-11.

DeNeve, K.M. ve Copper, H. (1998). The Happy Personality: A Meta-Analysis of 137 Personality Traits and Subjective Well-Being, *Psychological Bulletin,* 124 (2), 197-229.

Diener, (1984). Subjective well-being. *Psychological Bulletin,* 95, 542-75.

Diener, E., ve Diener, M. (1995). Cross-cultural correlates of life satisfaction and self-esteem, *Journal of Personality and Social Psychology,* 68, 653-663.

Diener, E., Diener, M., ve Diener, C. (1995). Factors predicting the subjective well-being of nations, *Journal of Personality and Social Psychology, 69*, 851-864.

Diener, E., ve Diener, C. (1996). Most people are happy, *Psychological Science,* 7, 181-185.

Diener, E. (2000). Subjective well-being: The science of happiness and a proposal for a national index, *American Psychologist*, *55*(1), 34-43.

Diener, E., ve Biswas-Diener, R. (2002). Para öznel iyi oluşu artıracak mı?. *Sosyal Göstergeler Araştırması, 57*, 119–169.

Diener, E. ve Seligman, M. (2002). Very happy people, *American Psychological Society,* 13(1), 81-84.

Diener, E. , Lucas, R. E. ve Oishi, S. (2002). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction.

Diener, E., Lucas, R. E., ve Oishi, S. (2005). Subjective well-being: The science of happiness and life satisfaction, In C. R. Snyder, ve S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology*, 63-73.

Diener, E., Lucas, R., ve Scollon, C.N. (2006). Beyond the hedonic treadmill: Revising the adaptation theory of well-being, *American Psychologist, 61*, 305-314.

Diener, E., ve Biswas-Diener, R. (2008). Happiness: Unlocking the mysteries of psychological wealth*, Malden, MA: Blackwell Publishing.*

Diener, E., Kesebir, P. ve Lucas, R. (2008). Benefits of accounts of well-being for societies and for psychological science, *Applied Psychology*, 57 (1), 37-53.

Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D., Oishi, S. ve Biswas-Diener, R. (2010). New well-being measures: short scales to assess flourishing and positive and negative feelings, *Soc Indic Res*, 97, 143–156.

Diener, E., Seligman, M. E., Choi, H., ve Oishi, S. (2018). Happiest people revisited, *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 176-184.

Doğan, T. (2012). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *14*(1), 56-64.

Doğan, T., ve Sapmaz, F. (2012). Kişiler arası ilişki tarzları ve öznel iyi oluş, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 10(3), 585-602.

Doğan, T. (2013). Beş faktör kişilik özellikleri ve öznel iyi oluş, *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 14 (1), 56-64.

Doğan, E. (2023). Çalışanların öznel iyi oluşunu şekillendirmede toksik liderlik algısının rolü, *Yüksek Lisans Tezi*, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Eid, M. ve Larsen, R. J. (2008). The science of subjective well-being, *New York, NY: Guilford Press.*

Emmons, R.A. ve Diener, E. (1985). Personality correlates of subjective well-being, *Personality and Social Psychology Bulletin*, 11(1), 89-97.

Erceylan, N., Öztürk, M., Uludağ, K., Uzunbacak, H.H. ve Akçakanat, T. (2021). İçsel motivasyon ve öznel iyi oluş arasındaki ilişki: İş becerikliliği ve akış deneyiminin seri aracılık rolü, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *19*(40), 413-436.

Eryeşil, K. ve Bedük, A. (2021). Psikolojik sermayenin öznel iyi oluş üzerindeki etkisi: imalat sektöründe bir araştırma, *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der.,* 2021; (45): 306-316.

Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). An analysis of the relationship between subjective well being and perceived control, *Elementary Education Online*, 9(3), 952-959, 2010.

Furnham, A. ve Brewin, C.R. (1990). Personality and happiness, *Personality and Individual Differences,* 11(10), 1093-1096.

Furnham, A., ve Cheng, H. (1999). Personality as predictor of mental health and happiness in the East and West, *Personality and Individual Differences*, 27(3), 395–403.

Gencer, N. (Çeviren) (2018). Öznel iyi oluş: genel bir bakış, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(3), 2621-2638.

Graham, J.R., Shier, M.L., Newberry-Koroluk, A.M. ve Esina, E. (2014). Aligning Perspectives of Subjective Well-Being: Comparing Spouse and Colleague Perceptions of Social Worker Happiness, *Qualitative Report,* 19 (23), 1-19.

Ilgaz, D. ve Sayar, G.H. (2018). Pozitif psikoloji uygulamaları eğitiminin öğretmenlerin psikolojik sermaye ve öznel iyi oluş düzeylerine etkisi, *Psikoloji Araştırmaları Sempozyumu*, 63-67.

Irving, L.M., Snyder, C. R. ve Crowson, J. J. (1998), Hoping and coping with cancer by college women. *Personality & Individual Differences,* 66 (2), 195-214.

Kara, M. (2020). Karate branşındaki sporcuların karar verme stilleri ile bilişsel esneklik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi,* Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi.

Kashdan, T.B., Biswas-Diener, R. ve King, L.A. (2008). Reconsidering happiness: the costs of distinguishing between hedonics and eudaimonia, *The Journal of Positive Psychology*, 3, 219-233.

Lawler, E. E. (2003). Reward practices and performance management system effectiveness, *Organizational dynamics*, *32*(4), 396-404.

Lim, L.L. ve Kua, E.H. (2011). Living alone, loneliness,ve psychological well-being of older persons in Singapore, *Current Gerontology ve Geriatrics Research,* 1,1-9.

Lucas, R.E., ve Diener, E. (2008). Subjective well-being. Michael Lewis, Jeannette M. Haviland-Jones ve Lisa Feldman Barrett (Ed.) *Handbook of emotions* (471-484). United States of America: The Guilford Press.

Lyubomirsky, S., Sheldon, K.M. ve Schkade, D. (2005). Pursuing happiness: the architecture of sustainable change, *Review of General Psychology,* 9, 111-131.

Maddux, J.E. (2018). Subjective well-being and life satisfaction: an introduction to conceptions, theories and measures, *Routledge/Taylor & Francis Group.*

Malkoç, A. (2011). Öznel iyi oluş müdahale programının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeylerine etkisi, *Doktora Tezi*, Marmara Üniversitesi.

McKnight, C.G., Huebner, E.S. ve Suldo, S. (2002). Relationships among stressful life events, temperament, problem behavior and global life satisfaction in adolescents, *Psychology in the Schools*, 39, 677-687.

Mercan, O, (2019). *Ergenlerde karar verme stillerinin öznel iyi oluş ve umut ile ilişkisi,* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi.

Mroczek, D.K. ve Kolarz, C.M. (1998). The effect of age on positive and negative affect: A developmental perspective on happiness, *Journal of Personality and Social Psychology,* 75(5), 1333-1349.

Myers ve Diener, (1995). Who is happy? *Psychological Science,* 6 (1), l0-17.

Nelson D. B. ve Low, G.R. (2004), Personal Responsibility Map, *Oakwood Solutions, Lc.*

Oswald, A.J., Proto, Eugenio and Sgroi, Daniel. (2015) Happiness and productivity, *Journal of Labor Economics*, 33 (4), 789-822.

Özer, E., Hamarta, E. ve Deniz, M.E. (2016). Emotional intelligence, core-self evaluation, and life satisfaction, *Psychology, 7*(2), 145-153.

Özkan, D. (2023). Cinsiyet rollerinin öznel iyi oluş üzerindeki düzenleyici etkisinin incelenmesi, *Doktora Tezi*, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Özmenler, K.N. (1995). Antisosyal kişilik bozukluğunda suç örüntüsüne göre psikososyal özelliklerin incelenmesi, T.C Genel Kurmay Başkanlığı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Askeri Tıp Fakültesi Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Ana Bilim Dalı Başkanlığı, *Uzmanlık Tezi*, Ankara

Öztürk, A., ve Mutlu, T. (2010). The relationship between attachment style, subjective well-being, happiness and social anxiety among university students', *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 9, 1772-1776.

Peterson, C., Ruch, W., Beermann, U., Park, N., ve Seligman, M.E. (2007). Strengths of character, orientations to happiness, and life satisfaction, *The journal of positive psychology,* 2(3), 149-156.

Peterson, S. J., Luthans, F., Avolio, B. J., Walumbwa, F. O., ve Zhang, Z. (2011). Psychological capital and employee performance: A latent growth modeling approach. *Personnel Psychology, 64*(2), 427-450.

Püsküllü, F.N. (2024). Pozitif psikoloji temelli çevrimiçi psiko-eğitim programının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş, öz anlayış ve psikolojik sağlamlık düzeylerine etkisi, *Doktora Tezi,* Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ryan, R.M., ve Deci, E.L. (2001). On happiness and human potentials: A review of research on hedonic and eudaimonic well-being, *Annual review of psychology*, 52(1), 141-166.

Ryff, C.D. (1989). Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being, *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6), 1069- 1081.

Ryff, C.D. (1991). Possible selves in adulthood and old age: A tale of shifting horizons. Psychology and Aging, 6(2), 286-295.

Ryff, C. ve Singer, B. (2008). Know themself and become what you are: A eudaimonic app roach to psychological well-being, *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.

Shier, M. L. ve Graham, J. R. (2013). Organizations and social worker well-being: the ıntra- organizational context of practice and ıts ımpact on a practitioner's subjective well- being, *Journal of Health and Human Services Administration*, 36(1), 61-105.

Singhal, H., ve Rastogi, R. (2018). Psychological capital and career commitment: the mediating effect of subjective well-being, *Management Decision*, 56(2), 458–473.

Snyder, C. R. ve Lopez, S. J. (2007). Positive psychology: The scientific and practical explo rations of human strengths, *California: Sage Publications.*

Snyder, C. R. , Harris, C. , Anderson, J. R. , Holleran, S. A. , Irving, L. M. , Sigmon, S. T. , Yoshinobu, L. , Gibb, L. , June, L. ve Charyle, H. P. (1991). The will and the ways: Development and validation of an individual-differences measure of hope, *Journal of Personality and Social Psychology,* 60(4), 570-585.

Slopen, N., Kubzansky, L.D., McLaughlin, K.A., ve Koenen, K.C. (2012). Childhood adversity and inflammatory processes in youth: A prospective study, *Psychoneuroendocrinology, in press. 32*(2), 188-200.

Springer, K.W., Pudrovska, T. ve Hauser, R.M. (2011). Does psychological well-being change with age? Longitudinal tests of age variations and further exploration of the multidimensionality of Ryff's model of psychological well-being, *Social Science Research*, *40*(1), 392-398.

Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S.V., Kaya, S. ve Pala, H. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın rolü, *Kastamonu Eğitim Dergisi, 20*(3), 827-836.

Şengör, Y. (2020). İyi oluşun yordayıcıları olarak yalnızlık ve nomofobi, *Yüksek Lisans Tezi*, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tsai, J.L., Knutson, B. ve Fung, H.H. (2006). Cultural variation in affect valuation, *Journal of Personality and Social Psychology,* 90, 288-307.

Tunç, A. ve Özpolat, A.R. (2024). Baskın ben durumlarına göre psikolojik esneklik ve öznel iyi oluş düzeylerinin incelenmesi, *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi – USBED* 6(11), 329-352.

Tuzgöl-Dost, M. (2005). Developing a subjective well-being scale: Validity and reliability studies, *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 3(23), 103-111.

Uzun, T. (2023). Öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarının okul iklimi ve öğretmen öznel iyi oluşu yönüyle incelenmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Aksoy Kürü, S. (2022). Örgüt yanlısı etik olmayan davranışlar. In Güncel kavramlarla örgütsel davranış (pp. 119-147). Marmara University.

Aksoy-Kürü, S. (2022). Örgüt yararına etik olmayan davranışlar: Bir ölçek uyarlama çalışması. *Third Sector Social Economic Review*, 57(1), 409-426.

Allen, N. J., & Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of Occupational Psychology*, *63*(1), 1-18.

Alper Ay, F. (2021). Yapsam da yapmasam da sorun olabilir! Etik olmayan organizasyon yanlısı davranışlar, Örgüt geliştirme ve örnek uygulamalar, (Edt. Kadir Aydın). 61-94, İKSAD yayınevi.

Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social identity theory and the organization. *Academy of Management Review*, 14(1), 20-39.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. New York: Wiley.

Bodankin, M., & Tziner, A. (2009). Constructive deviance, destructive deviance and personality: How do they interrelate? *Amfiteatru Economic*, 11(26), 549-564.

Bryant, W., & Merritt, S. M. (2021). Unethical pro-organizational behavior and positive leader-employee relationships. *Journal of Business Ethics*, 168, 777-793.

Campbell, K., Bonacci, A., Shelton, J., Exline, J., & Bushman, B. J. (2004). Psychological entitlement: Interpersonal consequences and validation of a self-report measure. *Journal of Personality Assessment*, 83(1), 29-45.

Campbell, W. K., & Foster, J. D. (2007). The narcissistic self: Background, an extended agency model and ongoing controversies. In C. Sedikides & S. J. Spencer (Eds.), *The self: Frontiers of social psychology* (pp. 115–138). Psychology Press.

Castille, C. M., Buckner, J. E., & Thoroughgood, C. N. (2018). Prosocial citizens without a moral compass? Examining the relationship between Machiavellianism and unethical pro-organizational behavior. *Journal of Business Ethics*, 149(4), 919-930.

Coşkun, A. (2017). Ahlaki kimlik ve makyavelizmin örgüt yararına ahlaki olmayan davranış üzerindeki etkisi: Ahlaki iklimin düzenleyici rolü. (Doktora tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Coşkun, A., & Ülgen, B. (2017). Örgüt Yararına Ahlaki Olmayan Davranış. İş Ahlakı Dergisi, 10(2), 177-201.

Dahling, J. J., Whitaker, B. G., & Levy, P. E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. *Journal of Management*, 35(2), 219-257.

Van Dyne, L., & Pierce, J. L. (2004). Psychological ownership and feelings of possession: Three field studies predicting employee attitudes and organizational citizenship behaviors. Journal of Organizational Behavior, 25(4), 439-459.

Fehr, R., Welsh, D., Yam, K. C., Baer, M., Weid, W., & Vaulont, M. (2019). The role of moral decoupling in the causes and consequences of unethical pro-organizational behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 153, 27-40.

George, J. M., & Jones, G. R. (2012). *Understanding and managing organizational behavior* (6th ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Graham, K. A., Resick, C. J., Margolis, J. A., Shao, P., Hargis, M. B., & Kiker, J. D. (2020). Egoistic norms, organizational identification, and the perceived ethicality of UPB: A moral maturation perspective. *Human Relations*, 73(9), 1249-1277.

Grabowski, D., Chudzicka-Czupała, A., Chrupała-Pniak, M., Mello, A. L., & Paruzel-Czachura, M. (2019). Work ethic and organizational commitment as conditions of unethical pro-organizational behavior: Do engaged workers break the ethical rules?. *International Journal of Selection and Assessment,* 27(2), 193-202.

Gürsoy, A., Köksal, K., & Topcu, M. K. (2021). Örgüt yararına ahlaki olmayan davranışın belirleyicileri: duygusal bulaşıcılığın düzenleyicilik rolü. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(1), 163-180.

Harvey, P., & Harris, K. J. (2010). Frustration-based outcomes of entitlement and the influence of supervisor communication. *Human Relations*, 63(11), 1639-1660.

Herchen, J. L. (2015). Unethical prosocial behavior: Theory development and experimental findings. (Doktora tezi). University of North Texas.

Hosain, S. (2021). Unethical pro-organizational behavior: A review of existing literature. *Organizational Psychology*, 11(1), 152–161.

Hosain, Sajjad. (2019). Unethical Pro-organizational Behavior: Concepts, Motives and Unintended Consequences. Asia-Pacific Journal of Management Research and Innovation, 15 (4), 133-137.

İleri, Y. Y., & Soylu, Y. (2011). Örgütsel Etiğin Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkisi Selçuk Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 14(1-2), 225-250.

Kanten, P., Pazarcık, Y., Kanten, S., & Durmaz, M. G. (2020). İşyeri arkadaşlığının prososyal kural ihlali davranışı üzerindeki etkisinde affetme ikliminin rolü. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(2), 241-254.

Karadal, H., & Akyazı, T. E. (2015). Psikolojik sahiplenme ile etik olmayan örgüt yanlısı davranışlar arasındaki ilişkinin analizi üzerinde Aksaray ilinde bir araştırma. *3. Örgütsel Davranış Kongresi*, 5-8 Kasım, Gaziosmanpaşa Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü, Tokat.

Kusuma, A. B. (2018). The influence of proactive personality, reward, and organizational ethics on whistleblowing (Undergraduate thesis, Sriwijaya University).

Lee, A., Schwarz, G., Newman, A., & Legood, A. (2019). Investigating when and why psychological entitlement predicts unethical pro-organizational behavior. *Journal of Business Ethics*, 154, 109-126.

Lim, D. M., & Harris, I. (2023). Pengaruh Organızatıonal Attıtudes Dan Organızatıonal Ethıcs Terhadap Sustaınable Technology Adoptıon. Jurnal Ecoment Global, 8(1), 21-29.

Liu, Y., & Qiu, C. (2015). Unethical pro-organizational behavior: Concept, measurement and empirical research. *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, 3, 150-155.

Jahangir, N., Akbar, M.M. & Haq, M. (2004). Organizational citizenship behavior: Its natüre and antecedents. *BRAC University Journal,* 1(2), 75-85.

Meyer, J. P. & Allen, N. J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment, *Human Resource Management Review,* 1(1), 61-89.

McShane, S., & Glinow, M. A. V. (2019). M: Organizational Behavior. McGraw-Hill Education.

Mishra, M., Ghosh, K., & Sharma, D. (2021). Unethical pro-organizational behavior: A systematic review and future research agenda. *Journal of Business Ethics*, 1-25.

Molinsky, A., & Margolis, J. D. (2005). Necessary evils and interpersonal sensitivity in organizations. *Academy of Management Review*, 30(2), 245-268.

Morrison, E. W. (2006). Doing the job well: An investigation of pro-social rule breaking. *Journal of Management*, 32(1), 5-28.

Neck, C. P., Houghton, J. D., & Murray, E. L. (2017). Organizational behavior: A critical-thinking approach. SAGE Publications.

Pandey, S. K., Singh, S., & Singh, A. K. (2023). Organizational ethics and organizational effectiveness: Some reflections from literature. In Ethics and values in organization: Contemporary issues and challenges (pp. 1-18).

Pierce, J. L., Kostova, T., & Dirks, K. N. (2003). The state of psychological ownership: Integrating and extending a century of research. *Review of General Psychology*, 7(1), 84-107.

Rahman, N. A. (2014). The Impact of Organizational Ethics to the Project Performance (Doctoral dissertation, UMP).

Rosenthal, S. A., & Pittinsky, T. L. (2006). Narcissistic leadership. *The Leadership Quarterly*, 17(6), 617-633.

Schwarz, G., Newman, A., Yu, J., & Michaels, V. (2023). Psychological entitlement and organizational citizenship behaviors: The roles of employee involvement climate and affective organizational commitment. *The International Journal of Human Resource Management*, 34(1), 197-222.

Shah Maryam, Muddassar Sarfraz, Kausar Fiaz Khawaja vd. (2020). Does narcissism encourage unethical pro-organizational behavior in the service sector? A case study in Pakistan. *Global Gusiness and Organizational Excellence(GGOE),* 40(1), 44–57.

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The social psychology of intergroup relations* (pp. 33-47). Monterey, CA: Brooks-Cole.

Umphress, E. E., & Bingham, J. B. (2011). When employees do bad things for good reasons: Examining unethical pro-organizational behaviors. *Organization Science*, 22(3), 621-640.

Umphress, E. E., Bingham, J. B., & Mitchell, M. S. (2010). Unethical behavior in the name of the company: The moderating effect of organizational identification and positive reciprocity beliefs on unethical pro-organizational behavior. *Journal of Applied Psychology*, 95(4), 769-780.

Uslu, S. (2021). Yaptım ama bir sor, niye yaptım! Örgüt yanlısı etik olmayan davranışlar. In F. Üstün & A. İ. Koca Ballı (Eds.), *Örgütsel davranış: Şimdi bu konular konuşuluyor* (ss. 1-27). Detay Yayıncılık.

Ünsal Akbıyık, B. S. (2018). Psikolojik ayrıcalığın üretkenlik karşıtı davranışlara etkisi: Psikolojik sözleşmenin ihlal edilmesinin aracılık rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 234-255.

Van Dick, R. (2001). Identification in organizational contexts: Linking theory and research from social and organizational psychology. *International Journal of Management Reviews*, 3(4), 265-283.

Vardi, Y., & Weitz, E. (2004). *Misbehavior in organizations: Theory, research, and management*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Wallace, H. M., & Baumeister, R. F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(5), 819-834.

Zhang, C., & Xiao, X. (2020). Review of the influencing factors of unethical pro-organizational behavior. *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, 8, 35-47.

KAYNAKÇA

Ankit, N. U. (2021) How Machiavellianism engenders impression management motives: The role of social astuteness and networking ability. *Personality and Individual Differences.* 168, 1-6.

Carter, G. L., Lyons, M. ve Brewer, G. (2018). Lifetime Offspring and the Dark Triad. *Personality and Individual Differences.* 132, 79-83.

Christie, R. ve Geis, F. L. (1970). Studies in Machiavellianism. *Academic Press New York San Francisco London. Lıbrary Of Congress*. 76 -10755 8.

Çataklı, A. (2023). The Relationship Between Machiavelism, Grandiose and Vulnerable Narcissism, and Loneliness Among White Collar Workers. Doktora Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Çil, F. E. (2022). Effects of The Big Five, Machiavellianism, and Narcissism on Personnel Selection Methods and Leader Preferences. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Çankaya Üniversitesi.

Ergun Özler, N. D. (2021). Örgütlerde Karanlık Üçlü: Narsizm, Makyavelizm ve Psikopati. İçinde Ergun Özler, N. D. (Editör). *Örgütsel Davranışta Seçme Konular* 1. Bursa: Ekin Yayınevi (s.393-424).

Jahangir, M., Mudasser Shah, S., Zhou, J., Lang, B. ve Wang, X P. (2024). Machiavellianism: Psychological, Clinical, and Neural Correlations. *The Journal of Psychology,* 16, 1-14.

Jones, D. N. ve Mueller, S. M. (2022). Is Machiavellianism Dead or Dormant? The Perils of Researching a Secretive Construct. *Journal of Business Ethics,* 176, 535-549.

Jungst, M., Schreurs, B., Jawahar, J. ve Serban N. (2021). Differential Benefits of Social Rresources for Low Versus High Machiavellians: A Three-Study Constructive Replication. *Personality and Individual Differences.* 177, 1-10.

Lang, A. ve Abell, L. (2018). Relationship Between Interparental Functioning and Adolescents' Level of Machiavellianism: A multi-Perspective Approach. *Personality and Individual Differences.* 120, 213-221.

Mirkovic, D. ve Bianchi, R. (2019). An Exploratory Study of The Link Between Machiavellianism and Burnout. *Personality and Individual Differences.* 148, 27-31.

Monaghan, C., Bizumic, B. ve Sellbom, M. (2018). Nomological Network of Two-Dimensional Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*. 130, 161-173.

Öğe, H. S. ve Sanioğlu Tanış, Z. (2020). Çalışanların Makyavelist Tutumları, İşkoliklikleri ve Kişilik Özellikleri İlişkilerinin İncelenmesi. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), 277-290.

Şahpaz, G. (2024). Örgütsel Çatışma Yönetiminin Yabancılaşma ile İlişkisinde Makyavelizm'in Düzenleyici Rolü Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Taskın, G. A. (2024). The Mediating Role of Achilles Syndrome in The Effect of Machiavellianism and Narcissism on Work Addiction: A Study on Tourism Academics. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Tekçe, H. K. (2024). Antrenörlerin Makyavelizm ve Narsistlik Durumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Uçar, M. E. ve Konal, B. (2024). Relationships Between the Dark Triad and Schwartz's Circumplex of Values on High School Students. *Erzincan University Journal of Education Fakulty*, 26(2), 184-196.

Üzüm, B. ve Özkan, O. S. (2023). Machiavellianism as the Antecedent of Nepotism: an Empirical Research. *International Journal of Management Economics and Business*, 19(1), 174-186.

Walter, H. L., Anderson, C. M. ve Martin, M. M. (2005). How Subordinates' Machiavellianism and Motives Relate to Satisfaction with Superiors. *Communication Quarterly*, 53(1), 57-70.

Yerebakan, İ. (1988). Makyavelizm ve Christopher Marlowe'dan Makyavelist Bir Oyun: The Jew of Malta. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Zhao, J., Xiao, S., Mao, J. ve Liu, W. (2018). The Buffering Effect of Machiavellianism on the Relationship Between Role Conflict and Counterproductive Work Behavior. *Frontiers in Psychology*. 9, 1-10.

Zettler, I., Friedrich, N. ve Hilbig B. E. (2011). Dissecting Work Commitment: The Role of Machiavellianism. *Career Development International*. 16 (1), 20-35.

KAYNAKÇA

Adaçay, F. R. (2017). Kalkınma Açısından Cinsiyetler Arası Eşitsizlikler ve Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet. *Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi*, 2(1), 1-21.

Akal, C. B. (1994). *Siyasi İktidarın Cinsiyeti.* Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Arayakarnkul, P., Chatjuthamard, P., & Treepongkaruna, S. (2022). Board gender diversty, corporate social commitment and sustainabilty. Corporate Socal Responsblity and Envronmental Management, 29(5), 1706-1721. https://do.org/10.1002/csr.2320

Atatanır, H. (2020). *İş Yaşamında Eşitlik*. Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Başar, F. (2017). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Kadın Sağlığına Etkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3, 131-137.

Bem, S. L. (1974). The measurement of psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *42*(2), 155-162. (https://doi.org/10.1037/h0036215).

Benschop, Y.ve Brouns, M. (2003). Crumbling Ivory Towers: Academic Organizing and İts Gender Effects. *Gender, Work & Organization*, 10(2), 194-212.

Berktay, F. (2012). *Tarihin cinsiyeti*. İstanbul: Metis Yayınları.

Bingöl, O. (2014). Toplumsal Cinsiyet Olgusu ve Türkiye'de Kadınlık. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Arastırmalar Dergisi*, 16(1), 108-114.

Bora, A. (2016). *Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Carter, N.M. ve Silva, C. (2010). The Pipeline's Broken Promise, *Catalyst,* Aequus Partners. *Diversity and Flexibility e-newsletter, February 2010* (http://www.aequus.com.au/aequus_partners_enewsletter_february_2010.html).

Chen, L., Wu, K., Du, H., King, R. B., Chen, A., Li, T., & Chi, P. (2023). Less equal, less satisfied? Gender inequality hampers adults' subjective well-being via gender-role attitudes. *Sex Roles*. https://doi.org/10.1007/s11199-023-01392-8

Demirbilek, S. (2007). Cinsiyet Ayrımcılığının Sosyolojik Açıdan İncelenmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi, 44(511)*, 12-26.

Demirgöz B.M. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *KASHED*, 1(1), 15-28.

Eğitim Sen. (2010). *"Özgürlüğümüz için örgütleniyoruz" II. Kadın kurultayına giderken"*. Ankara: Eğitim Sen Yayınları.

Erikli, S. (2020). Çalışma Yaşamında Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığının Görünümü. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 39-60.

Giddens, A. (2000). *Sosyoloji* (H.Özel ve C. Güzel, Çev.). Ankara: Ayraç Yayınevi.

Gökçay, G. (2018). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi. Kars.

Haskan-Avcı, Ö. (2021), *Toplumsal cinsiyet: Psikolojik danışma ve rehberlikte güncel konular.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Islam, M. K. (2010). Dıfferential Attitude Towards Traditional Gender Role Among Adolescents: A Sociologıcal Study. Khulna University Studies, 309-320.

Kelan, E.K. (2008) August. Gender Fatıgue--Camouflagıng Gender Dıscrımınatıon In Organızatıons. In *Academy of Management*

Kelan, E.K. (2009) Gender fatigue: The İdeological Dilemma Of Gender Neutrality And Discrimination İn Organizations. *Canadian Journal of Administrative Sciences*, 26(3), 197-210.

Kelan, E.K., (2010). *Performing Gender at Work*. Londra:Macmillan Publishers.

Kimmel, M. S. (2004) The Gendered Society, Oxford Univ. Press, New York

Koyuncu Şahin, M., Çoban, A., (2019). Türkiye'de Eğitim Alanında Toplumsal Cinsiyet Üzerinde Yapılan Çalışmalara Toplu Bir Bakış. Journal of International Social Research. 12(64), 588-599.

Küçük, H. (2022). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Göç Sürecinde Kadın ve Erkek. Toplumsal Politika Dergisi, 3(1), 26-37.

McCreary, D. R. (1994). The male role and avoiding femininity. *Sex Roles*, *31*(9-10), 517-531. https://doi.org/10.1007/BF01544277

Merriman, J. **(**2010) Younger Women Face "Gender Fatigue", Subtle Bias. https://www.reuters.com/article/uk-women-fatiguidUKTRE62738C20100308. (E.T.28.10.2024)

Miroğlu, F. S., Yeral, Ş. A. (2024). Toplumsal Cinsiyet Eğitiminin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve Flört Şiddeti Tutumlarına Etkisi. Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 24(3), 1117-1134. doi: 10.11616/asbi.1516573

Mingione, E. (2010). *Güney Avrupa Refah Modeli ve Yoksullukla ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Mücadele, Sosyal Politika Yazıları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Nnubia, U. I., Ibeanu, V. N., & Okechukwu, F. O. (2023). Marital structure and domestic gender role practice: Implications for subjective well-being of working mothers teaching in Nigerian primary schools. *Community, Work & Family*, 1-24. https://doi.org/10.1080/13668803.2023.2230347

Özdemir, E.A. (2020). Kamu Politikaları Kapsamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kalkınma İlişkisi. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Özkan D. (2023). Cinsiyet Rollerinin Öznel İyi Oluş Üzerindeki Düzenleyici Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sayılan, F. (2012). *Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim*. Ankara:Dipnot Yayınları.

Şanlı, B. ve Karakuş, F. (2023). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi ile İlgili Nitel Bulguların Meta-Özeti. The Journal of Academic Social Science Studies, 16(94), 39-54.

Şimşek H. Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi. *Türkiye Örneği, DEU Tıp Dergisi,* 25(2),119-26.

TDK. (2024). Türk Dil Kurumu Sözlüğü.

Tran, T. H., Lu, W. M., Tng, I. W. K., Huang, H. L., & Fauz, M. A. (2024). Examnng the mpact of board gender dversty and regonal dfferentaton n the ESG-corporate performance nexus: Evdence from fnancal servce ndustry. Manageral and Decson Economcs. https://do.org/10.1002/mde.4246

Uğurlu, Z. (2022). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Çocuğa Yansıması: Çocuk İstismarı. Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 6(2),160-174.

Ünal, İ. H., Temiz, H., & Özdemir, F. S. (2024). Kurumsal Sürdürülebilirlik Üzerinde Cinsiyet ve Kültürel Çeşitliliğin Etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *16*(31), 413-428.

Wetterer, A. (2003). Rhetorische Modernisierung: Das Verschwinden der Ungleichheit aus dem zeitgenössischen Differenzwissen. In G.-A. Knapp & A. Wetterer (Eds.), Achsen der Differenz—Gesellschaftstheorie und feministische Kritik 2 (pp. 286–319). Münster: Westfälisches Dampfboot.

Wetterer, A. (2004). Widersprüche zwischen Diskurs und Praxis: Gegenstandsbezug und Erkenntnispotenziale einersozialkonstruktivistischen Perspektive. In U. Helduser, D. Marx, T. Paulitz, & K. Pühl (Eds.), Under construction? Konstruktivistische Perspektiven in feministischerTheorie und Forschungspraxis (pp. 58–67). Frankfurt a.

WHO. (2017). What do we mean by "sex" and "gender" ? https://www.legal-tools.org/doc/a33dc3/pdf/.(E.T.30.10.2024)

Wienclaw, R. A. (2011). Gender Roles & Equality. (Ed. Salem Press). Pasadene: New Jersey, Salem Press.

Williamson, S. L., Colley, M.F. ve John, R.C. (2018*). The Role of Middle Managers in Progressing Gender Equity in the Public Sector.* https://apo.org.au/node/185736 *(E.T.*05/11/2024)

Yılmaz, M. (2019). Çalışma Hayatında Toplumsal Cinsiyet Ayrımcılığı: Kamu ve Özel Sektördeki Farklılıklar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Abd-Elmaged, N.M. ve Soliman, A.A. (2024). Workplace Jealousy: The Role of Core Self-evaluation and Organizational Justice as Predictors of Jealousy among Egyptian Women Employees. *Bulletin of the Faculty of Arts,* 84(1), 7-33.

Achhnani, B. ve Gupta, B. (2022). Consequences of Workplace Envy and It's Antecedents – A Theoretical Framework. *Internatıonal Journal Of Specıal Educatıon*, 37(3), 5214-5235.

Addo, M.A. ve Mensah, I. (2023). Envy and Jealousy in Entrepreneurial Activities: Existence and Nature, Causes, Effects and Management. *Journal of Global Entrepreneurship Research,* 13(23).

Annoni, V., Bertini, S., Perini, M., Pistone, A. ve Zucchi, S. (2017). Containing Workplace Envy: A Provisional Map of the Ways to Prevent or Channel Envy, and Reduce Its Damage. İçinde R.H. Smith, U. Merlone ve M.K. Duffy (Editör), Envy at Work and in Organizations (s.475-499). United States of America: Oxford University Press.

Awee, A., Mohsin, F. H. ve Makhbul, Z. M. (2020). The factors why people exert less: The relationship between workplace envy and social loafing moderated by self-esteem. *International Journal of Management Studies*, *27*(2), 27-46.

Aydın, E. (2023). İş Yerinde Kıskançlık. İçinde E. Aydın (Editör), Güncel Örgütsel Davranış Yaklaşımları (s.39-62). İstanbul: Efe Akademik Yayıncılık.

Aydın, G. ve Bozkurt, S. (2022). Research on the Role of Self-Efficacy in the Effect of Workplace Envy on Intention to Quit. *Istanbul Business Research,* 51(2), 627-642.

Aydın Küçük, B. ve Taştan, S. (2019). İşyerinde Kıskançlık Duygusunun Bireysel Sonuçlar Olarak Üretkenliğe Aykırı Çalışma Davranışları ve Bağlamsal Performans Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Öz-Denetim Algısının Rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(3), 735-766.

Bani-Melhem, S., Shamsudin, F.M., Abukhait, R. ve Al-Hawari, M.A. (2023). Competitive Psychological Climate as a Double-Edged Sword: A Moderated Mediation Model af Organization-Based Self-Esteem, Jealousy, and Organizational Citizenship Behaviors. *Journal of Hospitality and Tourism Management,* 54(2023), 139-151.

Bayar, A. ve Koca., M. (2021). The Perspectives of Academicians on Academic Jealousy. *Shanlax International Journal of Education*, 9(4), 78–90.

Bayram Arlı, N., Aydemir, M. ve Çelik, E. (2018). Çalışan Kıskançlığı Ölçeğinin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *"İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,* 20(4), 5-17.

Bayram Arlı, N., Aydemir, M. ve Çelik, E. (2019). The Relationship Between Employee Jealousy, Job Satisfaction, Burnout and Vigor: A Study of White-Collar Employees. *Journal of Economy Culture and Society,* 59, 31-43.

Boone, A.L. (2005). The Green-Eyed Monster at Work: An Investigation of How Envy Relates to Behavior in the Workplace. Yüksek Lisans Tezi. Virginia: George Mason University.

Çırpan, Y. ve Özdoğru, A.A. (2017). BeMaS Haset ve Gıpta Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Dilsel Eşdeğerlik, Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 18(6), 577-585.

Çiçek, B. ve Kaynak, İ. (2021). Örgüt İçi Rekabetin Örgütsel Kıskançlığa Etkisinde Öz Saygının Rolü: Sivil Havacılık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *İzmir İktisat Dergisi*. 37(1). 110-134.

Dahri, N.W. ve Aqil, M. (2024). The Effect of Workplace Envy, Negative Emotion, and Perception of Injustice on Turnover Intention: Conceptual Framework. *International Journal of Economics and Management Review (IJEMR),* 2(2), 35-56.

Duffy, M.K., Lee, K. ve Adair, E.A. (2021). Workplace Envy. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior,* 8(19), 19-44.

Durmaz, M.G. ve Gümüştekin, G. (2021). Negatif Duyguların Bir Yansıması Olarak İşyeri Kıskançlığı. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi (IJBEMP)*, *5*(2), 716-731.

Durmuş, İ. ve Akyüz, A.M. (2022). Akademisyenlerin Akademik Başarı Çabalarında Kuruma Sadakat, Kıskançlık ve İmrenme Davranışlarının Etkisi: Pls-Sem İle Ölçek Geliştirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 21(82), 695-717.

Durmuş, İ. (2021). Kurum Yöneticilerinin Etik Liderlik Davranışları ile Çalışanların Kuruma ve Yöneticilerine Olan Sadakatlerinin İmrenme ve Kıskançlık Davranışları Moderatörlüğünde Akademik Başarı Çabaları Üzerindeki Olası Etkilerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi.

Elçi, M., Şener, İ., Karabay, M.E. ve Erman, H. (2021). İşyerinde Kıskanma ve Kıskanılma: Ölçek Uyarlama ve Ölçüt Bağımlı Geçerliliği. *İş ve İnsan Dergisi / The Journal of Human and Work,* 8(2), 209-224.

Fapohunda, T.M. (2022). Organizational Envy and Organizatıinal Citizenship Behaviour: The Mediating Role of Leader-Member Exchange. *LASU Journal of Employment Relations & Human Resource Management Volume,* 3(1), 278-295.

Günalan, M. (2016). Kıskançlık, Güvencesizlik ve Algıların Ayrılma Niyeti ve Performans Üzerindek, Etkileri: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. Doktora Tezi. Kocaeli: Gebze Teknik Üniversitesi

Günalan, M. ve Ceylan, A. (2014). The Mediator Role of Organizational Image on The Relationship Between Jealousy and Turnover Intention: A Study on Health Workers. *Balikesir University The Journal of Social Sciences Institute,* 17(31), 133-156.

Günerergin, M. (2017). İşyerinde Kıskançlık: Keşifsel Bir Çalışma. Doktora Tezi. İzmir: İzmir Ekonomi Üniversitesi.

Hurd, D. (2022). Employee Recognition and Envy: What Motivates Performance?. Yüksek Lisans Tezi. Illinois: Southern Illinois University Edwardsville.

Issa, M.J. ve Al-Salami, Q.H. (2023). The Role of Workplace Enviousness on Individual Productivity and Organizational Behavior. *Cihan University-Erbil journal of Humanities and Social Sciences (CUEJHSS),* VII(1), 107-114.

Karataş, Z., Tagay, Ö. ve Uzun, K. (2022). Kıskanç Olmak mı Olmamak mı? Akademik Pencereden Bir Bakış. İçinde F. Savi-Çakar, M. Kılınç, C. Çiftçibaşı ve M. Karabal (Editör), 6th International Education and Innovative Sciences Congress (ss. 95-119). Adıyaman: 24-25 Kasım 2022.

Kayrak, M. E., Çaplı, M., Aksakallı, G. ve Karaaziz, M. (2023). Kıskançlık Duygusu ile İlgili Bir Derleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 25(3), 1079-1090.

Khan, M.A. (2018). Perceived Injustice and Its Impact on Job Outcomes: Role of Jealousy And Self-Efficacy. Doktora Tezi. Amerika: University of Salford.

Khan, M. H. ve Noor, A. (2020). Does Employee Envy Trigger the Positive Outcomes at Workplace? A Study of Upward Social Comparison, Envy and Employee Performance. *Journal of Global Business Insights*, 5(2), 169-188.

Khusk, A., Zhiying, L., Yi, X., Zengtian, Z. Ve Hui, Y. (2022). Effects of Workplace Envy on Task Performance in a Banking Sector: Mediating Role of Counterproductive Work Behavior. *Arabian Journal of Business and Management Review,* 12(9).

Kıral, E. Ve Ödemiş Keleş, N. (2019). Öğretim Elemanlarının Kıskançlığa İlişkin Algıları. İçinde E. Kıral, E. Babaoğlan Çelik ve A. Çilek (Editör), Eğitim Araştırmaları-2019 (s.69-101). Ankara: Eğitim Yöneticileri ve Uzmanları Derneği Yayınları.

Kolawole, I.O., Fapounda, T.M. ve Ibironke, A.E. (2020). Workplace Envy and Turnover Intention among Employees of National Postgraduate Medical College of Nigeria. *International Journal of Research and Scientific Innovation (IJRSI),* 7(6), 90-95.

Kuo, C.C. ve Chang, K. (2021). Machiavellianism, Workplace Envy, and Their Impact at Work. *Chinese Journal of Psychology,* 63(1), 99-120.

Lange, J. ve Crusius, J. (2015). Dispositional Envy Revisited: Unraveling the Motivational Dynamics of Benign and Malicious Envy. *Personality and Social Psychology Bulletin,* 41(2), 284-294.

Miner, F.C. Jr. (1990). Jealousy of Job. *Workforce Management,* 69(4), 88-95.

Mohazabi, M., ve Moradi, M. (2023). Jealousy at Work Place Based on Social Comparative Theory: Antecedents and Consequences. *Management Studies in Development and Evolution,* 32(108), 109- 156.

Orunbon, N.O. ve Makinde, O.B. (2023). Organisational Envy, Teachers' Job Commitment and Stisfaction in Public Senior Secondary Schools, Education District V, Lagos State, Nigeria. *Interdisciplinary Journal of Education,* 6(1), 49-61.

Özdemir, S. (2021). Kıskançlık Olgusu ve Akademik Örgütlere Yansıması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 12(30), 652-676.

Özdemir, S. ve Erdem, R. (2020). Akademinin Yeşil Gözlü Canavarı: Kıskançlığın Nedenleri ve Sonuçları Üzerine Fenomenolojik Bir Çalışma. *Nitel Sosyal Bilimler,* 2(1), 19-39.

Quinn, S.F., Jagiello, K. ve Ruppel, E.K. (2018) Attack of the Green-Eyed Monster: A Review of Jealousy and Envy In Small Groups, *Annals of the International Communication Association*, 42:4, 316-330.

Parrott, W.G. (2017). The Benefits and Threats from Being Envied in Organizations. İçinde R.H. Smith, U. Merlone ve M.K. Duffy (Editör), Envy at Work and in Organizations (s.455-474). United States of America: Oxford University Press.

Risgiyanti, Suyono, J., Harmadi ve Istiqomah, S. (2023). The Impact of Workplace Ostracism Induced by Co-Worker Envy on Psychological Empowerment and Organizational Commitment. *Journal of Indonesian Economy and Business,* 38(3), 191-210.

Sahadev, S., Wood, G., Khan, M.A., Malhotra, N. ve Demirbag, M. (2024). Justice, jealousy and performance: Evidence from neo-feudal Pakistan. *Journal of Business Research,* 183(2024).

Shamsudin, F.M., Bani-Melhem, S., Abukhait, R., Aboelmaged, M. ve Pillai, R. (2023). Favouritism: A Recipe for Ostracism? How Jealousy and Self-esteem Intervene. *Leadership & Organization Development Journal,* 45(1), 116-139.

Sheikh, U., Shakil, S. ve Ali, A. (2022). The Impact of Envy on Job Satisfaction, Motivation, Workplace Stress and Employee's Productivity. *GISRAS Journal of Management & Islamic Finance (GJMIF),* 2(2), 31-50.

Shousha, N.M. (2020). Relationship Between Perceived Workplace Envy and Job Performance in Egypt: Moderating Effect of Self-esteem. *BPA-Applied Psychology Bulletin*, 68.

Srivastava, S., Singh, L.B. ve Dhar, D. (2022). Coworker's Envy and Social Undermining: The Mediating Role of Workplace Incivility. *The IUP Journal of Organizational Behavior,* 21(2), 7-24.

Taştan, S. ve Aydın Küçük, B. (2019). Üretkenliğe Aykırı Çalışma Davranışlarını Açıklayan Psikososyal Yapılar Olarak İşyerinde Kıskançlık Duygusu ve Strese Yönelik Esnekliğin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(1), 55-79.

Thompson, G., Buch, R. ve Glasø, L. (2018). Follower Jealousy at Work: A Test of Vecchio's Model of Antecedents and Consequences of Jealousy. *The Journal of Psychology,* 152(1), 60-74.

Toohey, P. (2014). *Jealousy.* London: Yale University Press.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. https://sozluk.gov.tr/. (Erişim Tarihi, 15/10/2024).

Wang, Y. ve Sung, W. (2016). Predictors of Organizational Citizenship Behavior: Ethical Leadership and Workplace Jealousy. *J Bus Ethics,* 135, 117-128.

Vecchio, R. P. (2000). Negative emotion in the workplace: Employee jealousy and envy. *International Journal of Stress Management, 7*(3), 161-179.

Vecchio, R. (2005). Explorations in employee envy: Feeling envious and feeling envied, *Cognition & Emotion,* 19:1, 69-81.

Yanık, G.D. (2023). İşyeri Kıskançlığı ile İşten Ayrılma Niyeti İlişkisinde Hissedilen Stres ve İşyeri Nezaketsizliğinin Aracılık Rolü. *İş ve İnsan Dergisi / The Journal of Human and Work,* 10(1), 1-14.

Yu, L. ve Duffy, M.K. (2017). A Social- Contextual View of Envy in Organizations: From Both Envier and Envied Perspectives. İçinde R.H. Smith, U. Merlone ve M.K. Duffy (Editör), Envy at Work and in Organizations (s.39-56). United States of America: Oxford University Press.

Zurriaga, R., González-Navarro, P. Ve Buunk, A.P. (2020). Envy in the Workplace: A Systematic Review of the Past Five Years. *Revista Psicologia: Organizações e Trabalho,* 20(4), 1247-1256.

KAYNAKÇA

Abrugar, V.Q. (2014). 10 Signs That A Person Has A Crab Mentality. Retreved from: https://faq.ph/10-signs-that-a-person-has-a-crabmentality/Erişim Tarihi: 01.03.2022

Ahmady, G.A., Mehrpour, M., Nikooravesh, A. (2016). Organizational Structure. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, (230): 455-462.

Akhtar, S. (1989). Narcissistic Personality Disorder. Descriptive Features and Differential Diagnosis. *Psychiatric Clinics of North America,* 12, 505-529.

Akhtar, S. (2014). Fear A Dark Shadow Across Our Life Span, London: Karnac Books Ltd..

Alacan, E. (2024). Yengeç Sepeti Sendromuna İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri. *Yüksek Lisans Tezi,* Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Alhas, F. (2016). Cam Tavan ve Cam Uçurum Olgusunun İncelenmesi: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Kafkas Üniversitesi, Kars.

Altan, A., Filizöz, B. (2023). Yengeç Sepeti Sendromu. Hırlak B. (Ed.). Örgütsel Davranış Kavranlar ve Araştırmalar-II. Özgür Yayınları. Gaziantep.

Altıntaş, M., Topçu, T. (2024). Kamu Çalışanlarının Yengeç Sepeti Sendromu Hakkındaki Görüşleri: Nitel Bir Araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi,* 22(52): 448-478.

Aronson, E. (2008). The Social Animal. (10th ed.) Worth Publishers, New York.

Avşaroğlu S., Üre, Ö. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Özsaygı, Karar Verme ve Stresle Başa Çıkma Stillerinin Benlik Saygısı ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18): 85-100.

Ayar, M. (2023). Yengeç Sepeti Sendromu. Gülbahar, Y. (ed.). Örgütsel Davranış Güncel Konular. Özgür Yayınları: Gaziantep.

Aydın, G. Z., Oğuzhan, G. (2019). The "Crabs in a Bucket" Mentality in Healthcare Personnel: A Phenomenological Study. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2(13): 618-630.

Baumeister, R. F., Zhang, L., Vohs, K. D. (2004). Gossip as Cultural Learning. Review of General Psychology, 8(2): 111-121.

Baykal, E. (2018). Sosyal Kimlik Teorisi Perspektifiyle Kraliçe Arı Sendromu. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(16): 159-175.

Bennett, R. J., Robinson, S. L. (2000). Development of A Measure of Workplace Deviance. *Journal of Applied Psychology,* 85(3): 349–360.

Boyd Bowles, B. (2013). The Glass Cliff: An Examination of The Female Superintendency in South Carolina. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Columbia, University of South Carolina, College of Education, Educational Administration.

Bulloch, H. (2013) Concerning Constructions of Self and Other: Auto-racism and Imagining Amerika in the Christian Philippines, Anthropological Forum, 23:221–41.

Bulloch, H. C. M. (2017). Ambivalent Moralities of Cooperation and Corruption: Local Explanations for (under) Development on a Philippine Island. *The Australian Journal of Anthropology,* 28(1): 56-71.

Çelik, C., Koşar, A. (2015). Örgüt Kültürü ve İşyerinde Dışlanma Arasındaki İlişki. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24(2): 47-62.

Demirtaş, H. A. (2004). Yakın İlişkilerde Kıskançlık. *Bireysel İlişkisi Dergisi*, 24(2), 47-62.

Dikmenli, E., Yıldırım E. (2022). Yengeç Sendromu. Kaygın, E., Topçuoğlu, E., Torun B. (ed.). Yönetim ve Organizasyon Sendromları-1. Eğitim Yayınevi: Konya.

Doğan, T., Eryılmaz, A. (2013). Benlik Saygısı ve Öznel İyi Oluş Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 107-117.

Duffy, M. K., Ganster, D. C., Pagon, M. (2002). Social Undermining in The Workplace. *Academy of Management Journal,* 45(2): 331–351.

Ersanlı, K. (2005). Davranışlarımız Gelişim ve Öğrenme. Samsun: Eser Matbaası.

Fettahlıoğlu, Ö. O., Dedeoğlu, A. A. (2021). Yengeç Sepeti Sendromu ve Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 14(77): 1224-1235.

Gençöz, T. (1998). Korku: Sebepleri, Sonuçları ve Baş Etme Yolları. *Kriz Dergisi,* 6(2): 9-16.

Güneregin, M. (2017). İşyerinde Kıskançlık: Keyifsel Bir Çalışma. *Doktora Tezi,* İzmir Ekonomi Üniversitesi. İzmir.

Hect, T. (2017). Gender and Leadership in Business: A Comparative Analysis in Germany and The United States. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* Universitat De Barcelona, Business School, Spain.

Karcıoğlu, F. ve Leblebici, Y. (2014). Kadın Yöneticilerde Kariyer Engelleri: Cam Tavan Sendromu Üzerine Bir Uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 28(4): 1-20.

Koçel, T. (1998). *İşletme yöneticiliği.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Leymann, H. (1996). The Content and Development of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 5(2): 165–184.

MacDonald, K. (2011). Examining The "Glass Cliff" Phenomenon: A Study Replication Using a Canadian Context. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* P.E.I., University of Prince Edward Island, School of Business.

Mcphail, M. L. (2010). Dark Menexenus: Black Opportunism in An Age Of Racial Anxiety. *Southern Communication Journal*, 75(2): 160-170.

Miller, C.D. (2019). Exploring The Crabs in The Barrel Syndrome in Organizations. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 26(3): 352-371.

Olweus, D. (1995). Bullying at School. Oxford: Blackwell Company.

Özdemir, Y., Üzüm, B. (2019). Yengeç Sendromu. E.Kaygın ve G. Kosa (Editör).*Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış*, 125-138.

Pegues, A. D. (2018). An Investigation into The Social and Individual Conditions That Promote Instigated Acts of Workplace Incivility Between Black Professionals. *Doctora Thesis,* Columbia University, Columbia.

Perry, K. (2009). Kicking The Bucket: It's All about Living. Educational Perspectives, 45(1/2): 7-16.

Pines, A. M. (2003). *Aşk ve Kıskançlık*. (çev. C. Yonsel).İstanbul: Okyanus Yayınları, İstanbul.

Ras, P. (2015). Özgüven: Daha İyi Bir Hayat İçin Öz Değeri Geliştirmek. Çev. Belgin Çınar. Akılçelen Kitaplar Yayınları

Snyder, K. A., Green, A. I. (2008). Revisiting The Glass Escalator: The Case of Gender Segregation in A Female Dominated Occupation. *Oxford Journal,* 55(2): 271-299.

Solmaz, B. (2006). Söylenti ve Dedikodu Yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 16, 563-575.

Soner, O., (2000). Aile Uyumu, Öğrenci Özgüveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 12(12): 249-260.

Soubhari, T., Kumar, Y. (2014). "The Crab Bucket Effect and Its Impact on Job Stress"-An Exploratory Study with Reference to Autonomous Colleges. *International Journal on Recent and Innovation Trends in Computing and Communication,* 2(10): 3022-3027.

Spector, P. E., Fox, S. (2002). An Emotion-Centered Model of Voluntary Work Behavior: Some Parallels Between Counterproductive Work Behavior and Organizational Citizenship Behavior. *Human Resource Management Review,* 12(2), 269–292.

Staines, G., Tavris, C., Jayaratne, T. E. (1974). The Queen Bee syndrome. *Psychology Today,* 7(8), 55-60.

TDK., (2024). Mobbing. Erişim Adresi: https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 17.11.2024.

Thomas, I., RAJ, H. S.S. (1985). A Factor Analytical Study on The Antecedents of Self-Esteem. *Psychological Studies*, 30(2): 21-25.

Torun, B. T. (2023). Cam Tavan Sendromu. Kaygın, E., Topçuoğlu, E., Torun, B. T. (Ed.) Yönetim ve Organizasyon Sendromları-2. Eğitim Yayınevi. Konya.

Torun, A.A. (2004). İşyerinde Zorbalık. *Öneri*, 6(22): 183-190.

Üçok, D., Turgut, T. (2014). İstismarcı Yönetici Davranışının İşyerindeki Sapkın Davranışlar Üzerindeki Rolü. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, *9*(3): 163-179.

Ünalan, Y. (2023). Bireysel ve Örgütsel Açıdan Ortaokullarda Yengeç Sepeti Sendromu. *Yüksek Lisans Tezi,* Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Vinokur, A. D., van Ryn, M. (1993). Social Support and Undermining in Close Relationships: Their Independent Effects on The Mental Health of Unemployed Persons. *Journal of Personality and Social Psychology,* 65(2): 350–359.

Vurgun, L., Öztop, S. (2011). Yönetim ve Ögüt Kültüründe Değerlerin Önemi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(3): 217-230.

Wirth L. (2001). *Breaking Through the Glass Ceiling: Women in Management*. Geneva: International Labour Office.

Yıldız, Ö., Sakal Ö., Alhas, F. (2016). Cam Tavandan Cam Uçurum'a: Kriz Düşün Kadın Düşün.*24. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*, 29-31 Mayıs, İstanbul, 509-519.

Yılmaz, B. K. (2023). Çalışma Yaşamında Metaforlarla Kadınlar: Kadınlar Neden Bu Kadar Az, Metaforlar Neden Bu Kadar Fazla? Çelik, N., Şahin, D., Zengin A. Ç., (ed.) Cumhuriyetimizin 100. Yılında Kadın Çalışmaları. Eğitim Yayınevi: Konya.

Yoğun, A. E. (2008). Kadınların Cam Tavanı Aşma Stratejileri: Büyük Ölçekli Türk İşletmelerinde Bir İnceleme. *Doktora Tezi,* Çukurova Üniversitesi, Adana.

KAYNAKÇA

ACA (2018). American Counseling Association, What is Professional counseling? https://www.counseling.org/aca-community/learn-about-counseling/what-is-counseling

Aktan, C. C. (2022). "Makyavelizm, Herestetik ve Siyasi Manipülasyon Sanatı (Kamu Tercihi Perspektifinden "İyiliksever Despot" ve İktidar Hırsı), Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 14 (2): 122-145.

Aktan, C. C. (2024). "Siyasi Hubris Sendromu (Kamu Tercihi, Politik Psikoloji ve Politik Psikiyatri Perspektiflerinden Haris ve Hubris Siyasi Liderliğin Psikopatolojik Boyutu)", Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 16 (1).

Aydın G. ve Çağ P. (2017). İlişkilerde güç algısı ölçeği'ni türkçe'ye uyarlama çalışması, Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26,(2), 217-225. https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/31880/350041

Chong, C. Y., ve Ma, H. (2013). The Impact of Power on Ethical Decision Making: A Cognitive Perspective. Journal of Business Ethics, 118(3), 481-491.

Foulkes, C. (2012). The Dark Side of Power: Leadership and the Corruption of the Soul. Oxford University Press.

Greene, J. D., Morelli, S. A., Lowenberg, K., ve Nystrom, L. E. (2001). The Cognitive Neuroscience of Moral Judgment. Science, 293(5531), 1669-1672.

Kellerman, B. (2004). Bad Leadership: What It Is, How It Happens, Why It Matters. Harvard Business Press.

Keltner, D. (2003). Power, approach, and inhibition. Psychological Review, 110(2), 265-284.

Keltner, D., Gruenfeld, D. H., ve Anderson, C. (2003). Power and the evolution of hierarchy. Current Directions in Psychological Science, 12(1), 1-5.

Keltner, D. (2003). The Power Paradox: How the Downfall of Power Reveals the Truth About Leadership. Journal of Personality and Social Psychology, 85(4), 703–717.

Magee, J. C., ve Galinsky, A. D. (2008). Social hierarchy: The self-reinforcing nature of power and status. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 109(1), 1-17. ½

Muenchen, R. A. (2021). The Psychology of Power and Leadership: Understanding Power Dynamics. Routledge.

Owen D.(2006). Hubris and Nemesis in Heads of Government. J R Soc Med, 99: 548–51.

https://dx.doi.org/10.1258%2Fjrsm.99.11.548https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1633549

Owen, D., ve Davidson, J. (2009). Hubris syndrome: An acquired personality disorder? A study of US Presidents and UK Prime Ministers over the last 100 years. Brain, 132(5), 1396–1406. doi:10.1093/brain/awp008 https://academic.oup.com/brain/article/132/5/1396/354862Schmid, A. (2005). Power and Corruption: An Overview. Cambridge University Press.

Stoker, G., ve John, P. (2010). Leadership and Power in Political Systems: A Comparative Approach. Palgrave Macmillan.

Tekke, M. ve Coşkun, M. (2019). Kendini tanıma, kendini gerçekleştirme, kendini aşmışlık ve potansiyelini tam kullanan kişi; kişiler arası iletişim. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18 (70),790,797.https://doi.org/10.17755/esosder.454355https://dergipark.org.tr/tr/pub/esosder/issue/43078/454355 (Erişim Tarihi: 02.05.2020)

Tokdemir, E. ve Akçınaroğlu, S. (2020). Battle for allegiance: Governments, terrorist groups, and constituencies in conflict. University of Michigan Press.

KAYNAKÇA

Akhoroz, M. (2019). Examining the relationship between personality traits and nomophobia among preservice teachers. Master Of Thesis. Graduate School of Natural and Applied Sciences. Computer Education and Instructional Technology, Middle East Technical University. Ankara, Türkiye.

Akman, Ç.,Negiz, N., Kiriş, HM ve Akman, E. (2018), "Her Şey Dijitalleşiyor, Güncelleme Yapmadan Yaşayamazsınız!", Dijital Çağın Etkisinde Yönetim – Siyaset – Kent, Ankara: Detay Yayıncılık.

Aktaş, H., & Yılmaz, N. (2017). Üniversite gençlerinin yalnızlık & utangaçlık unsurları açısından akıllı telefon bağımlılığı. International Journal of Social Sciences and Education Research, 3(1), 85-100.

Al, FA. (2021). Sağlık Çalışanlarında İş Tatmim Düzeyi İle Nomofobi ve Sosyal Medya Bağımlılığı İlişkisinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Tıpta Uzmanlık Tezi. Gazi Osman Paşa Araştırma ve Uygulama Merkezi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı. Sağlık Bilimleri Üniversitesi. İstanbul, Türkiye.

Argumosa-Villar, L., Boada-Grau, J. ve Vigil-Colet, A. (2017). Exploratory investigation of theoretical predictors of nomophobia using the Mobile Phone Involvement Questionnaire (MPIQ). Journal of Adolescence, 56, 127-135.

Arman, A. ve Şahin, TÖ. (2021)."Yiyecek İçecek İşletmeleri Çalışanlarında Sanal Kaytarma Ve Nomofobi İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Araştırma." Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 9(3), 2228-2258.

Aşık, A. N. (2018).Aidiyet Duygusu Ve Nomofobi İlişkisi: Turizm Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Turizm ve Araştırma Dergisi, 7(2), 24-42.

Ateş, B. (2014). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Fobi İle Başa Çıkmalarında Çözüm Odaklı grupla Psikolojik Danışmanın Etkisinin İncelenmesi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Aykaç, S. ve Yıldırım, Ş. (2021). Gelişen Dünyada Nomofobi Ve Sosyotelist OlmaSosyotelizme Maruz Kalmanın Etkiler. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(1), 243-256.

Bal, E. & Balcı, Ş.(2020). Akıllı Cep Telefonu Bağımlılığı: Kişilik Özellikleri ve Kullanım Örüntülerinin Etkinliği Üzerine Bir İnceleme. Erciyes İletişim Dergisi, 7(1), 369 394.

Barış, İ. (2008) Sokakta Yaşayan Çocuklar ve Aileleri (İstanbul Örneği),İstanbul Üniversitesi, Doktora tezi, 2008: 74

Belk, R. W. (1988). Possessions and the extended self. Journal of Consumer Research, 15(2), 139–168. https://doi.org/10.1177/1470593109346896

Belk, R. W. (2013). Extended self and extending paradigmatic perpective stable, Journal of Consumer Research, 16(1), 129-132.

Billieux Kardefelt-Winther, D. (2014). A conceptual and methodological critique of internet addiction research: Towards a model of compensatory internet use. Comput in Human Behav, 31, 351-354.

Bragazzi, N. L., & Del Puente, G. (2014). A proposal for including nomophobia in the new DSM-V. Psychology Research and Behavior Management, 7, 155– 160. https://doi.org/10.2147/PRBM.S41386

Butcher, J. N., Mineka, S. ve Hooley, J. M. (2013). Anormal psikoloji. (O. Gündüz, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Büyükçolpan, H. (2019). Üniversite öğrencilerinde nomofobi, bağlanma biçimleri, depresyon ve algılanan sosyal destek (Master's Thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Cain, J., & Malcom, D. R. (2019). An assessment of pharmacy students' psychological attachment to smartphones at two colleges of pharmacy. American journal of pharmaceutical education, 83(7).

Cüceloğlu, D. (2016). İnsan ve Davranışı. Remzi Kitabevi.

Dixit, S., Shukla, H., Bhagwat, AK., Bindal, A., Goyal, A., Zaidi, AK., Shrivastava, A. (2010). A Study to Evaluate Mobile Phone Dependence Among Students of a Medical College and Associated

Hospital of Central India. Indian Journal of Community Medicine 35(2), 339-341. DOI: 10.4103/0970-0218.66878

Durak, H. Y. & Seferoğlu, S. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanımları Ve Bağımlılık Düzeyleriyle İlgili Bir İnceleme. Educational Technology Theory and Practice, 8(1), 1-23.

Erdem H., Türen U. ve Ercil, Y. (2017a). İş yükü fazlalığı algısını oluşturan nedenlerden birisi nomofobi (no mobile phone phobia) olabilir mi? *Yönetim ve çalışma dergisi.* 1(2), 16-30.

Erdem H., Türen U. ve Kalkın G. (2017).Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusu (Nomofobi) Yayılımı: Türkiye'den Üniversite Öğrencileri Ve Kamu Çalışanları Örneklemi. Bilişim Teknolojileri

Eşitti Ş, (2015). Bilgi Çağında Problemli İnternet Kullanımı ve Enformasyon Obezitesi: Problemli İnternet Kullanımı Ölçeğinin Üniversite Öğrencilerine Uygulanması, İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2 (49), 75-97.

Gezgin, D. M., Şahin, Y. L., ve Yıldırım, S. (2017). Sosyal ağ kullanıcıları arasında nomofobi yaygınlığının çeşitli faktörler açısından incelenmesi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 7(1), 1-15.

Goncalves LL. (2021). Nomophobia İn The Last Decade: A Systematic Review. Ment Health Addict, 6, 1-7. DOI:10.15761/MHAR.1000203.

Gümüş, İ.,& Örgev, C. (2015). Önlisans Öğrencilerinin Akıllı Cep Telefon Kullanmalarının Başarı ve Harcama Düzeylerine Olası Etkileri Üzerine Bir Çalışma. Akademik Platform. 310-315. Retrieved from: http://iscat.info/PastConferences/ ISCAT2015/ISCAT2015/papers/C1-ISCAT2015ID65.pdf

Güney, M. E., & İlhan, M. (2022). Türkiye'de Yapılmış Nomofobi Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Paramedik Ve Acil Sağlık Hizmetleri Dergisi, 3(2), 137-151. https://doi.org/10.54862/pashid.1190127

Güzeller, C. O., & Coşguner, T. (2012). Development of a problematic mobile phone use scale for Turkish adolescents. *Cyberpsychology, behavior and social networking*, *15*(4), 205–211. https://doi.org/10.1089/cyber.2011.0210

Han, S., Kim, K.J. (2017). Understanding nomophobia: Structural equation modeling and semantic network analysis of smartphone separation anxiety. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 20(7), 419-427.

İnal, E. E., Demirci, K., Çetintürk, A., Akgönül, M., & Savaş, S. (2015). Akıllı telefonun aşırı kullanımının el işlevi, sıkıştırma gücü ve medyan sinir üzerindeki etkileri. Kas ve sinir, 52 (2), 183-188.

Kaplanhan, T. (2015), "Alkol Bağımlılıklarında Bağımlılık Türü ile Tedavi Motivasyonu, Algılanan Sosyal Destek ve Psikiyatrik Belirtileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kuşay, Y. (2013). Sosyal Medya Ortamında Çekicilik ve Bağımlılık. İstanbul: Beta Basım Yayın.

Mattelart, Armand ve Michele Mattelart. (2009). İletişim Kuramları Tarihi (Çev. Melih Zıllıoğlu). İstanbul: İletişim Yayınları.

Minaz, A. & Çetinkaya-Bozkurt, Ö. (2017). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılık düzeylerinin ve kullanım amaçlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(21-Özel sayı), 268-286. doi: 10.20875/makusobed.306903.

Noyan, CO., Enez Darçın, A., Nurmedov, S., Yılmaz, O., & Dilbaz, N. (2015). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formunun üniversite öğrencilerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 16, 73-81. doi:10.5455/apd.176101.

Özdemir M. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılığı ve Sosyal Eğilimleri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi

Özgür-Güler, E., & Veysikarani, D. (2019). Nomofobi üzerine bir araştırma: üniversite öğrencileri örneği. Beykoz Akademi Dergisi, 7(1), 75-88.

Polat, R. (2017). Dijital hastalık olarak nomofobi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi,* 1(2), 164-172.

Saul, H. (2001). Phobias: Fighting the fear, Arcade Publishing.

Savcı, G. (2015). Türkiye'de yaşayan lgbt bireylerinde sosyal uyum ve bağımlılık ilişkisinin incelenmesi, (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı İstanbul.

Sırakaya, M. (2018). "Ön Lisans Öğrencilerinin Nomofobi Düzeylerinin Akıllı Telefon Kullanım Durumlarına Göre İncelenmesi". Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2), 714-727.

Spitzer, M. (2015). M-Learning? When it comes to learning, smartphones are a liability, not an asset. Trends in Neuroscience and Education, 4(4), 87-91.

Şentürk, E., (2017), "Sosyal Medya Bağımlılığının Depresyon, Anksiyete Bozukluğu, Karışık Anksiyete ve Depresif Bozukluk Hastaları ile Kontrol Grubu Arasında Karşılaştırılması ve Kullanıcıların Kişilik Özellikleriyle İlişkisinin Araştırılması", Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara.

Tan, Ç., Pamuk, M. ve Dönder, A., (2013). "Loneliness and Mobile Phone", Procedia-Social and Behavioral Sciences, 103, 606-611.

Thakur, P., & Olive, K. (2016). A Quasi Experimental Study to Assess the Effect of Structured Teaching Programme on Knowledge Regarding Nomophobia among Students of Selected Colleges in District Jalandhar, Punjab. International Journal of Nursing Education, 8(2), 119-121.

Tuna, Y. (2013). Birey ve davranış. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Yen, J. Y., Yen, C. F., Chen, C. C., Chen, S. H., & Ko, C. H. (2007). Family factors of internet addiction and substance use experience in Taiwanese adolescents. *Cyberpsychology & behavior : the impact of the Internet, multimedia and virtual reality on behavior and society*, *10*(3), 323–329. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9948

Yengin, D. (2015). Yeni Medya ve Dokunmatik Toplum. İstanbul: Derin Yayınları.

Yıldırım, C. (2014). Exploring the dimensions of nomophobia: developing and validating a questionnaire using mixed methods research. Graduate Theses and Dissertations, 14005.

Yıldırım, C., Sumuer, E., Adnan, M. ve Yıldırım, S. (2016). A growing fear: prevalence of nomophobia among Turkish college students. Information Development, 5(32), 1322-1331.

Yıldız, E., P., Çengel, M., Alkan, A. (2020). "Öğretmenlerin Nomofobi Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Ve Akıllı Telefon Kullanım Alışkanlıklarına Göre İncelenmesi". Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15, 5098-5120.

Yıldız, K. Kurnaz, D. Kırık, A.M. (2020). "Nomofobi, Netlessfobi Ve Gelişmeleri Kaçırma Korkusu: Sporcu Genç Yetişkinler Üzerine Bir Araştırma". Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18, 321-338.

Yildirim, C., & Correia, A. (2015). Explorando las dimensiones de nomofobia: Desarrollo y validación de un cuestionario auto aplicado. Computadoras en el comportamiento humano, 49, 130–137.

Yücelten, E. (2016). Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının bağlanma stilleri ile ilişkisinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Aguinis, H., & Bakker, R. M. (2021). Time is of the essence: Improving the conceptualization and measurement of time. *Human Resource Management Review*, *31*(2). https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2020.100763

Babadağ, M., & Kerse, G. (2019). Zaman hırsızlığı ölçeğinin Türkçe uyarlamasının geçerliliğinin yeniden değerlendirilmesi ve kişilik özellikleri ile zaman hırsızlığı arasındaki ilişki. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(*2), 419-438.

Bektaş, M., & Taş, M. A. (2021). Eski bir soruna yeni bir bakış açısı: Zaman hırsızlığı. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *17*(1), 237-256.

Brock Baskin, M. E., Vardaman, J. M., & Leon, M. R. (2024). Like clockwork: A within-person analysis of time theft in the workplace. *International Journal of Selection and Assessment*. https://doi.org/10.1111/ijsa.12471.

Brock Baskin, M., Gruys, M. L., Winterberg, C. a., & Clinton, M. S. (2020). Monkey see, monkey do, monkey tell? Exploring the relationship between counterproductive work behavior engagement and the likelihood of reporting others. *Ethics & Behavior*, *31*(7), 516-543. https://doi.org/10.1080/10508422.2020.1860767.

Brock, M. E., Martin, L. E., & Buckley, M. R. (2013). Time Theft in Organizations: The development of the Time Banditry Questionnaire. *International Journal of Selection and Assessment*, *21*(3), 309-321. https://doi.org/10.1111/ijsa.12040.

Ding, Z., Liu, W., Zhang, G., & Wang, H. (2018). Supervisor Narcissism and Time Theft: Investigating the Mediating Roles of Emotional Exhaustion and the Moderating Roles of Attachment Style. *Front Psychol*, *9*, 2215. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.02215.

Dirican, A. H., & Erdil, O. (2016). An Exploration of Academic Staff's Organizational Citizenship Behavior and Counterproductive Work Behavior in Relation to Demographic Characteristics. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *235*, 351-360. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.11.043.

Dischner, S. (2015). Organizational structure, organizational form, and counterproductive work behavior: A competitive test of the bureaucratic and post-bureaucratic views. *Scandinavian Journal of Management*, *31*(4), 501-514. https://doi.org/10.1016/j.scaman.2015.10.002.

Eik-Andresen, P., Landmark, A. D., Hajikazemi, S., Johansen, A., & Andersen, B. (2016). Remedies for Managing Bottlenecks and Time Thieves in Norwegian Construction Projects – Public vs Private Sector. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *226*, 343-350. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.06.197.

Fatima, D., Abdul Ghaffar, M. B., Zakariya, R., Muhammad, L., & Sarwar, A. (2021). Workplace bullying, knowledge hiding and time theft: Evidence from the health care institutions in Pakistan. *J Nurs Manag*, *29*(4), 813-821. https://doi.org/10.1111/jonm.13222.

Harold, C. M., Hu, B., & Koopman, J. (2021). Employee time theft: Conceptualization, measure development, and validation. *Personnel Psychology*, *75*(2), 347-382. https://doi.org/10.1111/peps.12477.

Henle, C. A., Reeve, C. L., & Pitts, V. E. (2009). Stealing Time at Work: Attitudes, Social Pressure, and Perceived Control as Predictors of Time Theft. *Journal of Business Ethics*, *94*(1), 53-67. https://doi.org/10.1007/s10551-009-0249-z.

Hu, B., Harold, C. M., & Kim, D. (2022). Stealing Time on the Company's Dime: Examining the Indirect Effect of Laissez-Faire Leadership on Employee Time Theft. *Journal of Business Ethics*, *183*(2), 475-493. https://doi.org/10.1007/s10551-022-05077-2.

Ketchen, D. J., Craighead, C. W., & Buckley, M. R. (2008). Time bandits: How they are created, why they are tolerated, and what can be done about them. *Business Horizons*, *51*(2), 141-149. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2007.11.005.

Liu, Y., & Berry, C. M. (2012). Identity, Moral, and Equity Perspectives on the Relationship Between Experienced Injustice and Time Theft. *Journal of Business Ethics*, *118*(1), 73-83. https://doi.org/10.1007/s10551-012-1554-5.

Lorinkova, N.M., ve Perry, S.J. (2017). When is empowerment effective? The role of leader-leader exchange in empowering leadership, cynicism, and time theft. Journal of Management, 43(5), 1631-1654.

Lyons, M., & Rice, H. (2014). Thieves of time? Procrastination and the Dark Triad of personality. *Personality and Individual Differences*, *61-62*, 34-37. https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.00.

Martin, L. E., Brock, M. E., Buckley, M. R., & Ketchen, D. J. (2010). Time banditry: Examining the purloining of time in organizations. *Human Resource Management Review*, *20*(1), 26-34. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2009.03.013.

Ng, T. W. H., Lam, S. S. K., & Feldman, D. C. (2016). Organizational citizenship behavior and counterproductive work behavior: Do males and females differ? *Journal of Vocational Behavior*, *93*, 11-32. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2015.12.005..

Peng, Y., Jex, S., Zhang, W., Ma, J., & Matthews, R. A. (2019). Eldercare Demands and Time Theft: Integrating Family-to-Work Conflict and Spillover–Crossover Perspectives. *Journal of Business and Psychology*, *35*(1), 45-58. https://doi.org/10.1007/s10869-019-09620-3..

Pletzer, J. L. (2021). Why older employees engage in less counterproductive work behavior and in more organizational citizenship behavior: Examining the role of the HEXACO personality traits. *Personality and Individual Differences*, *173*. https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110550..

Sackett, P.R., Berry, C.M., Wiemann, S.A., & Laczo, R.M. (2006). Citizenship and counterproductive behavior: Clarifying relations between the two domains. *Human Performance, 19*, 441-464.

Sharma, P., Stepick, L., Shadduck-Hernández, J., & Waheed, S. (2022). Time theft in the Los Angeles retail sector: The need for new labor standards and a fair workweek. *Labor Studies Journal*, *47*(1), 28-55.

Sinclair, S. (2023). Does it matter whether others are working hard or hardly working? Effects of descriptive norms on attitudes to time theft at work. *International Journal of Selection and Assessment*, *32*(1), 12-21. https://doi.org/10.1111/ijsa.12445.

Spector, P. E., & Fox, S. (2010). Theorizing about the deviant citizen: An attributional explanation of the interplay of organizational citizenship and counterproductive work behavior. *Human Resource Management Review*, *20*(2), 132-143. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2009.06.002.

TUİK (2024). İşgücü istatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Mart-2024-53510#:~:text=Zamana%20ba%C4%9Fl%C4%B1%20eksik%20istihdam%2C%20potansiyel,17%2C3%20olarak%20tahmin%20edildi.

Wiegand, J. P. (2023). When overqualification turns dark: A moderated-mediation model of perceived overqualification, narcissism, frustration, and counterproductive work behavior. *Personality and Individual Differences*, *214*. https://doi.org/10.1016/j.paid.2023.112351.

Xu, C., Yao, Z., & Xiong, Z. (2022). The Impact of Work-Related Use of Information and Communication Technologies After Hours on Time Theft. *J Bus Ethics*, 1-14. https://doi.org/10.1007/s10551-022-05167-1.

Zhao, S., & Ma, C. (2023). Too smart to work hard? Investigating why overqualified employees engage in time theft behaviors. *Human Resource Management*, *62*(6), 971-987. https://doi.org/10.1002/hrm.22182

KAYNAKÇA

Aagaard, J. (2020). Digital akrasia: a qualitative study of phubbing. *Ai & Society*, *35*, 237-244.

Akar, E. (2010). Sosyal Medya Pazarlaması, Ankara: Eflatun.

Akbağ, M. & Sayıner, B. (2021). Dijital Teknolojinin Yansımaları: Ebeveyn Teknoferansı ve Sosyotelizmi, Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi, 3(3), 753-778.

Allred, R. (2020). Cell Phone Presence, Phubbing and Rejection: Antecedents and Effects of Cell Phone Usage During Face-to-face Communication. Doctoral Dissertations. The USA: University of Connecticut.

Al-Saggaf, Y., MacCulloch, R., & Wiener, K. (2019). Trait boredom is a predictor of phubbing frequency. Journal of Technology in Behavioral Science, 4(3), 245-252.

Ang, C. S., Teo, K. M., Ong, Y. L., & Siak, S. L. (2019). Investigation of a preliminary mixed method of phubbing and social connectedness in adolescents. Addiction & Health, 11(1), 1.

Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 1(1), 55-67.

Ay, S. (2013). "İletişim Araçları Kullanımının Yarattığı Bağımlılığın Sosyal İzolasyon Üzerindeki Etkisi, Cep Telefonu Kullanıcıları Üzerine Bir Çalışma", İdari Uzmanlık Tezi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, İzmir.

Bai, Q., Bai, S., Dan, Q., Lei, L., & Wang, P. (2020). Mother phubbing and adolescent academic burnout: The mediating role of mental health and the moderating role of agreeableness and neuroticism. *Personality and individual differences*, *155*, 109622.

Baron, N.S. ve Campbell, E.M. (2012). Gender and mobile phones in cross-national context. Lang Sci, 34:13-27.

Beard, K. W. & Wolf, E. M. (2001). Modification in the Proposed Diagnostic Criteria For Internet Addiction. Cyber Psychology and Behavior, 4(3), 377-383.

Blair, R.J.R., (2005). Applying a cognitive neuroscience perspective to the disorder of psychopathy, Dev. Psychopathol., 17, 865–891.

Butcher, J. N., Mineka, S. & Hooley, J. M. (2013). Anormal psikoloji. (O. Gündüz, Çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Cameron, A.F., Webster, J., Barki, H., & De Guinea, A.O. (2017). Four common multicommunicating misconceptions. European Journal of Information Systems, 25 (5), 465-471.

Carvaja ET (2017) Families and technologies. What about the phubbing in Mexico?. Horyzonty Wychowania, 16(37):59-69.

Chotpitayasunondh, V. ve Douglas, K. M. (2016). How "phubbing" becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. Computers in Human Behavior, 63, 9–18. doi: 10.1016/j.chb.2016.05.018.

Çaka, C. (2021). Çağın Teknolojik Bağımlılığı: Sosyotelizm (Kavramsal Bir Bakış). *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(3), 464-476.

Çizmeci, E. (2017). Disconnected, though satisfied: Phubbing behavior and relationship satisfaction. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 7(2), 364-375.

David, ME. & Roberts, JA. (2017). Phubbed and Alone: Phone Snubbing, Social Exclusion, and Attachment to Social Media, Journal of the Association for Consumer Research, 2(2), 155-163.

Dirik, K.(2016). Ergenlerde Akıllı Telefon Bağımlılığı ile Öz-Güven Arasındaki İlişkilerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Durmaz, M. (2019). Üniversite öğrencilerinde internet kullanımı ile yalnızlık ve romantik ilişki doyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Lefkoşa.

Erdamar, G., & Kurupınar, A. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinde görülen madde bağımlılığı alışkanlığı ve yaygınlığı: Bartın ili örneği. Sosyal Bilimler Dergisi. 16(1), 65-84. DOI: 10.5578/JSS.7521

Ergün, N., Göksu, İ., & Sakız, H. (2020). Effects of phubbing: Relationships with psychodemographic variables. Psychological Reports, 123(5), 1578-1613.

Firman, F. (2022). Fenomena perilaku phubbing di lingkungan masyrakat. Jurnal Pendidikan dan Konseling (JPDK), 4(6), 12336-12341.

Garroda EC & Delgado SC (2017). Phubbıng. Conectados a la red y desconectados de la realıdad. Un análısıs en relacıón al bıenestar psıcológıco. Phubbıng. Wıng network connected and dısconnected from realıty. An analysıs ın relatıon. Pixel-Bit. Revista de Medios y Educación, 50:173-185.

Göldağ, B. (2018). "Lise Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılık Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi" . YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 1287- 1315.

Guazzini, A., Raimondi, T., Biagini, B., Bagnoli, F., & Duradoni, M. (2021). Phubber's emotional activations: The association between PANAS and phubbing behavior. Future Internet, 13(12), 311. https://doi.org/10.3390/fi13120311.

Güliz Uğur, N. ve Koç, T. (2015). Time for digital detox: Misuse of mobile technology and phubbing. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 195, 1022-1031. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.06.491.

.

Haug S, Castro RP, Kwon M, Filler A, Kowatsch T, Schaub MP (2015) Smartphone use and smartphone addiction among young people in Switzerland. J Behav Addict, 4:299-307.

Horzum MB, Ayas T, Cakir-Balta Ö (2008) Computer game addiction scale for children. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 3(30):76-88.

Horzum, M.B. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Eğitim ve Bilim, 36(159), 56-68.

Jones, M. C. (1968). Personality correlates and antecedentes of drinking patterns in adult males. Journal of Consulting and Clinical Psychology, 32(1), 2-12.

Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Mızrak-Şahin, B. vd. (2016). Sanal dünyanın kronolojik bağımlılığı: Sosyotelizm (phubbing). Addicta: The Turkish Journal on Addiction, 3(2), 223-269.

Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Şahin, B. M., Çulha, İ. & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. Journal of behavioral addictions, 4(2), 60-74.

Karaş, B. (2019). Boş zaman aktivitesi olarak sosyal medya kullanımını tercih eden bireylerin gelişmeleri kaçırma korkusu, sosyotelizm, kişilik ve sosyal bağlılık düzeylerinin incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaymal, B. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Dijital Bağımlılıklarının İncelenmesi. Eğitim ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Khan MN, Shahzad K, Ahmad I, Bartels J. (2022). Boss, look at me: How and when supervisor's phubbing behavior affects employees' supervisor identification. Current Psychology. 2, 387. https://doi.org/10.1007/s12144-022- 04120-9.

Khan, M. N., Shahzad, K. and Bartels, J. (2021). Examining boss phubbing and employee outcomes through the lens of affective events theory. Aslib Journal of Information Management, 1-24.

Kılıç, F. S. (2016). Bağımlılık ve uyarıcı maddeler. Osmangazi Tıp Dergisi, 38(1), 55-60.

King ALS, Valença AM, Silva ACO, Baczynski T, Carvalho MR, Nardi AE (2013) Nomophobia: Dependency on virtual environments or social phobia? Comput Human Behav, 29:140–144.

Konduz, N. (2015). DSM-5'e Göre Kişilik Bozukluğu Tanısı Alan Hastaların Kişiler Arası İşlevsellikte Yetersizlik Düzeyi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi

Krasnova, H., Abramova, O., Notter, I., & Baumann, A. (2016). Why phubbing is toxic for your relationship: Understanding the role of smart phone jealousy among "Generation Y" users. Research Papers, 109.

Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı:"Akıllı telefon (kolik)" üniversite gençliği. Global Media Journal TR Edition, 7(14), 328-359.

Mattelart, A. & Mattelart, M. (2009). İletişim Kuramları Tarihi (Çev. Melih Zıllıoğlu). İstanbul: İletişim Yayınları.

Mieczakowski, A., Goldhaber, T., & Clarkson, P. (2011). Culture, communication and change:Summary of an investigation of the use and impact of modern media and technology inour lives; Technical Report; Cambridge Engineering Design Centre: Cambridge, UK.

Nazir, T. (2020). Face-to-face communication, Non-verbal body language and phubbing: The intrusion in the process. Russian Journal of Education and Psychology, 11(2), 22-31.

Noyan, CO., Enez Darçın, A., Nurmedov, S., Yılmaz, O., & Dilbaz, N. (2015). Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Kısa Formunun üniversite öğrencilerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi. 16, 73-81. doi:10.5455/apd.176101.

Ögel, K. (2017). *Bağımlılık ve tedavisi temel kitabı*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Özdemir, M. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılığı ve Sosyal Eğilimleri. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı. Yüksek lisans tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi.

Pancani, L., Gui, T., Gui, M. & Riva, P. (2021). "Mom, dad, look at me": The development of the Parental Phubbing Scale. Journal of Social Personal Relationships, 38 (2), 435-458.

Parmaksız, İ. (2020). İletişimde ve ilişkilerde phubbing. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 24(2), 359-372.

Przybylski, A.K. and Weinstein, N. (2013). Can you connect with me now? How the presence of mobile communication technology influences face-to-face conversation quality. Journal of Social and Personal Relationships, 30, 237–246.

Radesky, J. S., Kistin, C. J., Zuckerman, B., Nitzberg, K., Gross, J., Kaplan-Sanoff, M., Augustyn, M. & Silverstein, M. (2014). Patterns of mobile device use by caregivers and children during meals in fast food restaurants. Pediatrics, 133(4), 843–849. doi: 10.1542/peds.2013-3703d.

Roberts, J. A., & David, M. E. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. Computers in human behavior, 54, 134-141.

Roberts, JA. & David, ME. (2019). Boss Phubbing, Trust, Job Satisfaction And Employee Performance, Personality and Individual Differences, 155, 109702.

Sepetçi, P., Özdemir, S., & Sever, M. (2021). Canım sıkılıyor! Can sıkıntısı, sosyotelizm ve gelişmeleri kaçırma korkusu. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1), 26-36.

Stiles, D. L. (2019). *Personality, Cell Phone Use, and Romantic Relationships Within an Adult Sample: Predictors and Implications* (Master's thesis, Saint Louis University). 13901388.

Sungur, Z.M. (1997). Fobik Bozukluklar. Psikiyatri Dünyası Dergisi, 1(1), 5-11.

T'ng, S. T., Ho, K. H., & Low, S. K. (2018). Are you "phubbing" me? The determinants of phubbing behavior and assessment of measurement invariance across sex differences. International and Multidisciplinary Journal of Social Sciences, 7(2), 159-190.

Tomanbay, İ. (2018). Madde Bağımlılığı ve Sosyal Hizmet, İstanbul Üniversitesi AUZEF Ders Kitabı, İstanbul.

Tuna, Y. (2013). Birey ve davranış. Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Uğur, N.G. & Koç, T. (2015). Mobile Phones as Distracting Tools in The Classroom: College Students Perspective. Alphanumeric Journal, 3(2), 057-064.

Wang X, Xie X, Wang Y, Wang P & Lei L. (2017). Partner phubbing and depression among married Chinese adults: The roles of relationship satisfaction and relationship length. Personality and Individual Differences, 100 (110), 12-17.

Wang, X., Zhao, F., & Lei, L. (2021). Partner phubbing and relationship satisfaction: Self-esteem and marital status as moderators. *Current Psychology*, *40*, 3365-3375.

Weil, A., & Rosen, W. (1993). *From chocolate to morphine: Everything you need to know about mind-altering drugs*. Houghton Mifflin.

Widiger, T. A., & Weissman, M. M. (1991). Epidemiology of Borderline Personality Disorder. Psychiatric Services, 42(10). https://doi.org/10.1176/ps.42.10.1015.

Xu T, Wang T, Duan J. (2022). Leader phubbing and employee job performance: The effect of need for social approval. Psychology Research Behavior Management. 15, 2303-2314. doi: 10.2147/PRBM.S370409.

Yam, F.C., & İlhan, T. (2020). Modern çağın bütünsel teknolojik bağımlılığı: Phubbing ve dinamikleri. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 11, 1-1.

Yaylagül, L. (2014). Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar, Ankara: Dipnot Yayınları.

Yengin, D. (2015). Yeni Medya ve Dokunmatik Toplum. İstanbul: Derin Yayınları.

Yıldırım, O. ve Ünalan, D. (2020). Dijital Yerlilerin Sosyotelizm (Phubbıng) Eğilimlerinin Değerlendirilmesi, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8 (1), 276-297.

Young, K. (2009). Internet Addiction: Diagnosis and Treatment Considerations. Journal of Contemporary Psychotherapy, 39(4), 241–246. https://doi.org/10.1007/s10879-009- 9120-x.

Young, K.S. (2004). Internet addiction. American Behavioral Scientist, 48(4), 402– 415. https://doi.org/10.1177/0002764204270278.

KAYNAKLAR

Baker-McClearn, D., Greasley, K., Dale, J. Griffith, F. (2010). Absence Management and Presenteeism: the Pressures on Employees to Attend Work and the Impact of Attendance on Performance. *Human Resource Management Journal,* 20(3), 311-328.

Baysal, İ. A. (2012). Presenteeism (İşte Var Olamama Sorunu) ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Adnan Menderes Üniversitesi Akademik Personeli Üzerinde Bir Uygulama. *Yüksek Lisans Tezi,* Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Carvalho, DP., Rocha, LP., Brum, AN., Brum, RG., Bordignon, SS., Barlem, ELD., Barlem, JGT. (2021). Relationship Between Workloads and Presenteeism Among Nursing Workers. *Rev Bras Enferm,* 74(6), 1-17.

Cooper, C., Lu, L. (2016). Presenteeism As a Global Phenonmena: Unraveling The Psychosocial Mechanisms from The Perspective of Social Cognitive Theory. Cross Cultural & Strategic Management 23(2), 216-231.

Cote, K., Lauzier, M., Stinglhamber, F. (2020). The Relationship Between Presenteeism and Job Satisfaction: A Mediated Moderation Model Using Work Engagement and Perceived Organizational Support. *European Management Journal, 1-9.*

Çoban, Ö., Harman, S. (2012). Presenteeism: Nedenleri, Yarattığı Örgütsel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Alanyazın Taraması. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 157-178.

Çiftçi, B. (2010). İşte Var Ol(Ama)Ma Sorunu ve İşletmelerin Uygulayabileceği Çözüm Önerileri. *Çalışma ve Toplum Dergisi,* 1(1), 153-174.

Demirgil, Z. Mücevher, M. H. (2017). Meslek Yüksekokullarında Presenteeism: İdari ve Akademik Personel Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(21): 237-253.

Dew, K., Kefe, V. Small, K. (2005). Choosing to Work When Sick: Workplace Presenteeism. *Social Science& Medicine,* 60(10), 2273-2382

Gilbreath, B., Karimi, L. (2012). Supervısor Behavıor and Employee Presenteeism. *International Journal of Leadership Studies,* 7 (1), 114-131.

Hansen, C.D., Andersen, J.H. (2008). Going Ill to Work – What Personal Cicumstances, Attitudes and Work-Related Factors are Associated with Sickness Presenteeism?, *Social Science and Medicine,* 67(6), 956-964.

Hemp, P. (2004). Presenteeism: At Work-But Out of İt. *Harvard Business Review,* 82, 49–58.

Kalaycı, N. (2022). Yönetim Tarzı ve Örgütsel Bağlılığın Presenteizme Etkisi. *Doktora Tezi,* Karabük Üniversitesi, Karabük.

Kılınç, M. (2022). Sağlık Çalışanlarında Üstün Niteliklilik Algısının Zaman Hırsızlığı Üzerine Etkisinde Presenteizm ile Mizah Yoluyla Başa Çıkmanın Aracı Rolü. *Doktora Tezi,* Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Kırmızıgül, B. (2019). İşletmelerde Presenteism ve Absenteism Davranışları. E. Kaygın& G. Kosa (Ed.). Olumsuz Boyutlarıyla Örgütsel Davranış. Eğitim Yayınevi. Konya.

Koçoğlu, M. (2007). İşletmelerde Presenteizm Sorunu ve İnsan Kaynakları Yönetimi Çerçevesinde Mücadele Yöntemleri. *Yüksek Lisans Tezi,* Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Lerner, D., Amick, B. C., Rogers, W. H., Malspeis, S., Bungay, K., Cynn, D. (2001). The Work Limitations Questionnaire. *Medical Care,* Vol.39, 72-85

Lohaus, D., Habermann, W. (2019). Presenteeism: A Review and Research Directions. *Human Resource Management Review,* 29(1), 43-58.

Lowe, G. (2002). Here in Body, Absent in Productivity. *The National Jurnal of Human Research Management.* Erişim Adresi: http://www.hrreporter.com/.

Özmen, G. (2011). Presenteizm ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Tekstil Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi,* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi. Eskişehir.

Özşahin, N. (2022). Çalışanların Maruz Kaldıkları Mobbing Davranışlarının Presenteizme Etkisi: Karaman Bankacılık Sektörü Üzerine Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi,* Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Karaman.

Şahin, E.T., Kanbur, A. (2022). Sağlık Çalışanlarında Presenteizm (İşte Varolamama) ve İş Performansı (Görev Performansı / Bağlamsal Performans) Üzerindeki Etkisi. *Journal of Nursology,* 25(1):7-13.

Uslukaya, A. (2023). Öğretmen Presenteizminin İş Talepleri Kaynakları Teorisi Perspektifinden Bir Analizi. *Doktora Tezi,* Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Yalım, D. (2005). Hastayız Yine de Ofisteyiz, İnsan Kaynaklarında Yeni Eğilimler, İstanbul: Hayat Yayınları.

KAYNAKÇA

Arar, T., Çetiner, N. ve Yurdakul, G. (2023). Quiet Quitting: Building a Comprehensive Theoretical Framework. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 15(28), 122-138. doi: 10.20990/kilisiibfakademik.1245216

Aydın, E. ve Azizoğlu, Ö. (2022). A New Term for an Existing Concept: Quiet Quitting- A Selfdetermination Perspective. İçinde B. Tunçsiper (Editör). V.Uluslararası Sosyal Bilimlerde Kritik Tartışmalar Kongresi (ss. 285-295). İzmir: 7-9 Ekim 2022.

Boz, D., Duran, C., Karayaman, S. ve Deniz, A. (2023). Sessiz İstifa Ölçeği. İçinde C. Duran (Editör), *Sessiz İstifa* (s. 9-41). Konya: Eğitim Yayınevi.

Caldwell, C., Rachid Jamali, D., Elwin, P. B. ve Allard-Blaisdell, S. T. (2023). Quiet Quitting and Reasoned Action. *Business and Management Research*, 12(1), 36-47. doi: 10.5430/bmr.v12n1p36

Cihangiroğlu, N. ve Şahin, B. (2010). Organizasyonlarda Önemli Bir Fenomen: Psikolojik Sözleşme. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 1-16.

Cropanzano, R. ve Mitchell, M. S. (2005). Social Exchange Theory: An Interdisciplinary Review. *Journal of Management*, 31(6), 874-900. doi: : 10. 11771014920630527960 2

Çakır, A. D. (2022). Sessiz istifa sürecini yaşayanlar anlatıyor: "Ya Unvanını Düşürelim Ya Da İstifa Et Dediler", https://medyascope.tv/2022/10/07/sessiz-istifa-surecini-yasayanlar-anlatiyor-ya-unvanini-dusurelim-ya-da-istifa-et-dediler/. (E.T.: 04.10.2024).

Çakır, M. (2020). Örgütlerde İletişim Sorunlarının Saptanması ve Çözümü İçin Kullanılabilecek Teknikler Üzerine Bir İnceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 973-989. doi: 10.20491/isarder.2020.888

Çiçek Mızrak, Z. M. (2021). Aidiyet/Aidiyetsizlik İlişkisinde Nesne ve Mekân. Sanatta Yeterlik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Çimen, A. İ. ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz?. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 27-33. doi: 10.47542/sauied.1256798

Demirel, Y., Seçkin, Z. ve Özçınar, M. F. (2011). Örgütsel İletişim İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 33-48.

Dinçer, E. (2023). Değersizlik Duygusu ve Başa Çıkma Yolları, https://psikologenesdincer.com.tr/degersizlik-duygusu-ve-basa-cikma-yollari/. (E.T.: 01.10.2024).

Ertekin, İ., Ilgın, H. Ö. ve Ataman Yengin, D. (2018). Örgütsel İletişim Kuramları. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 8(2), 297-311. doi: 10.7456/10802100/011

Espada, M. (2022). Employees Say 'Quiet Quitting' Is Just Setting Boundaries. Companies Fear Long-Term Effects, https://time.com/6208115/quiet-quitting-companies-response/. (E.T.: 04.10.2024).

Formica, S. ve Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting Paradigm Shifts: An Overview of Current Situation and Future Research Directions. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 31(8), 899-907. doi: 10.1080/19368623.2022.2136601

Gagne´, M. ve Deci, E. L. (2005). Self-Determination Theory and Work Motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26, 331-362. doi: 10.1002/job.322

Gupte, A. (2022). Decoding Quiet Quitting, https://www.linkedin.com/pulse/decoding-quiet-quitting-ashlesha-gupte/. (E.T.: 27.09.2024).

Gürer, A., Solmaztürk, A. B. ve Gökçe, F. (2024). Sessiz İstifa: Literatür İncelemesi. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 13, 1-41. doi: 10.48131/jscs.1383187

Hetler, A. (2024). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know, https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quiet-quitting-explained-Everything-you-need-to-know. (E.T.: 03.10.2024).

Holmgreen, L., Tirone, V., Gerhart, J. ve Hobfoll, S. E. (2017). Conservation of Resources Theory: Resource Caravans and Passageways in Health Contexts. İçinde C. L. Cooper ve J. Campbell Quick (Editörler), *The Handbook of Stress and Health: A Guide to Research and Practice* (s. 443-457). UK: WILEY Blackwell.

Jackson, J. (2022). How to Know if Your Employees Are 'Quiet Quitting', https://www.newsweek.com/three-signs-employees-quiet-quitting-1763243. (E.T.: 03.10.2024).

Jehle, P. ve Schmitz, E. (2007). Innere Kündigung und vorzeitige Pensionierung von Lehrpersonen. İçinde M. Rothland (Editör), *Belastung und Beanspruchung im Lehrerberuf: Modelle, Befunde, Interventionen* (s. 160-184). Netherlands: VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Kaplan, J. (2022). Pyramid of Quiet Quitting, https://rs.linkedin.com/posts/jason-kaplan-67b52610_leadership-personaldevelopment-management-activity-6971789378721345536-b8jn?trk=public_profile_like_view. (E.T.: 27.09.2024).

Karataş, A. (2022). Vekalet Teorisi. İçinde Y. Özkaya, V. Erat, F. İzci ve A. Duran (Editörler), *Yönetim Bilimi Ansiklopedisi* (s. 614-616). Ankara: Nobel.

Kelly, J. (2022). How Both Managers And Workers Can Combat 'Quiet Quitting', https://www.forbes.com/sites/jackkelly/2022/08/22/how-both-managers-and-workers-can-combat-quiet-quitting/?sh=2b5af2dc466d. (E.T.: 05.10.2024).

Lambe, C. J., Wittmann, C. M. ve Spekman, R. E. (2001). Social Exchange Theory and Research on Business-toBusiness Relational Exchange. *Journal of Business-to-Business Marketing*, 8(3), 1-36. doi: 10.1300/J033v08n03_01

Madell, R. ve Ortiz, J. (2022). Can Quiet Quitting Hurt Your Career?, https://money.usnews.com/money/blogs/outside-voices-careers/articles/what-is-quiet-quitting. (E.T.: 10.10.2024).

Molchan, S. ve Clore, C. (2023). What's Going On In The Workplace? The Impact of Quiet Quitting and The Great Resignation in Corporate America. *Aspen Journal of Scholarly Works (AJSW)*, 3, 200-210.

Morrison-Beedy, D. (2022). Are We Addressing "Quiet Quitting" in Faculty, Staff, and Students in Academic Settings?. *Building Healthy Academic Communities Journal*, 6(2), 7-8. doi: 10.18061/bhac.v6i2.9309

Nordgren, H. ve Björs, A. (2023). Quiet Quitting, Loud Consequences - The role of Management in Employee Engagement. Kandidatuppsats (Yüksek Lisans Tezi). Uppsala: Uppsala Universitet.

Öksüz, B. (2024). Üniversite Öğrencilerinin Kariyer Hedefi Tutarsızlıklarının İşsizlik Kaygısı İle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Giresun: Giresun Üniversitesi.

Önder, N. (2022). Herkesin Konuştuğu "Sessiz İstifa" Nedir?, https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/sessiz-istifa-nedir/. (E.T.: 23.09.2024).

Raidt, F. (1989). Innere Kündigung. İçinde H. Strutz (Editör), *Handbuch Personalmarketing* (s. 68-83). Wiesbaden: Gabler.

Ren, C., Li, X., Yao, X., Pi, Z. ve Qi, S. (2019). Psychometric Properties of the Effort-Reward Imbalance Questionnaire for Teachers (Teacher ERIQ). *Frontiers in Psychology*, 10, 1-12. doi: 10.3389/fpsyg.2019.02047

Rosalsky, G. ve Selyukh, A. (2022). The Economics Behind 'Quiet Quitting' and What We Should Call It Instead, https://www.npr.org/sections/money/2022/09/13/1122059402/the-economics-behind-quiet-quitting-and-what-we-should-call-it-instead. (E.T.: 04.10.2024).

Scheibner, N. ve Hapkemeyer, J. (2013). Innere Kündigung als Thema in der Organisationsentwicklung. *Organisationsberat Superv Coach*, 20, 461-472. doi: 10.1007/s11613-013-0348-7

Taş, H. Y., Demirdöğmez, M. ve Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048. doi: 10.26466/opus.370345

Tatar, O. F. ve Uzun, N. B. (2023). Örgütsel Aidiyet Algısı Ölçeği (ÖAAÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 758-780. doi: 10.51460/baebd.1286772

Tatlı, M. (2023). Etik İklimin İşe Angaje Olma ve Sessiz İstifa Üzerindeki Etkisinde Politik Becerilerin Rolü: Kamu Çalışanları Örneği. Doktora Tezi. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Vozza, S. (2023). How Managers Can Use Stay Interviews to Improve Retention, https://www.shrm.org/topics-tools/news/hr-magazine/how-managers-can-use-stay-interviews-to-improve-retention. (E.T.: 07.10.2024).

Xueyun, Z., Al Mamun, A., Masukujjaman, M., Khalilur Rahman, M., Gao, J. ve Yang, O. (2023). Modelling The Signifcance of Organizational Conditions on Quiet Quitting Intention Amonggen Z Workforce in An Emerging Economy. *Scientifc Reports*, 13, 1-18. doi: 10.1038/s41598-023-42591-3

Yavuz, A. (2024). Sessiz İstifa: İş Yaşamında Sessiz Bir Çıkış Yolu Mu?. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 11(3), 242-253.

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet Quitting: A Conceptual Investigation. İçinde G. Gürcay ve A. Manafidizaji (Editör). Anadolu 10th International Conference on Social Sciences (ss. 581-591). Diyarbakır: 15-16 Ekim 2022.

KAYNAKÇA

Abraham, R. (2000). Organizational Cynicism: Bases and Consequences. Genetic, Social, and General Psychology Monographs, 126 (3), 269-292.

Akbulut, A. (2020). Öğretmenlerin Örgütsel Adalet ve Örgütsel Destek Algılarının Örgütsel Sinizm Tutumuna Yönelik Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul:Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Altınöz, M., Çakıroğlu, D., Çöp, S. ve Kahraman, E. (2017). Örgütsel Sessizliğin Örgütsel Sinizm Üzerine Etkisi: Bir Alan Araştırması. Ejovoc Electronic Journal of Vocational Colleges, 7(2), 73-79.

Andersson, L. M. (1996).Employee Cynicism: An Examination Using a Contract Violation Framework. Human Relations, 49 (11), 1395- 1418.

Andersson, L. M. ve Bateman, T. S. (1997). Cynicism in the Workplace: Some Causes and Effects. Journal of Organizational Behavior, 18 (5), 449- 469.

Arslan, E. (2012). Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik Personelinin Genel Ve Örgütsel Sinizm Düzeyi. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 13 (1), 12-27

Balıkçıoğlu, S. (2013). Antalya Bölgesi Konaklama İşletmeleri Çalışanlarının Örgütsel Sinizm Tutumları İle Bağlılık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi. Hatay:Mustafa Kemal Üniversitesi.

Bardak, N., Erdem, R., Akkaş, E., & Adıgüzel, O. (2011). Örgütsel Sinizim-Örgütsel Vatandaşlık Paradoksu Ve Bu Bağlamdan Sinik İnsan Tutumuna Bakış: SDÜ Araştırma Ve Uygulama Hastanesinde Hemşireler Üzerinde Bir Araştırma. 19. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, (26-28). Çanakkale:2011

Bateman, T. S., Sakano, T. ve Fujita, M. (1992). Roger, Me, and My Attitude: Film Propaganda and Cynicism Toward Corporate Leadership. Journal of Applied Psychology, 77, 786-771.

Bedeian, A.G., (2000). Even if the Tower Is "Ivory," It Isn't "White: Understanding the Consequences of Faculty Cynicism. Academy of Management Learning & Education, 6 (1) , 9–32.

Bernerth, J. B., Armenakis, A. A., Feild H.S. ve Walker H.J. (2007). Justice, Cynicism, and Commitment A Study of Important Organizational Change Variables. The Journal of Applied Behavioral Science, 43(3), 303-326.

Bies, R. J. ve Moag, J. S. (1986). Interactional justice: Communication criteria for fairness. In B.Sheppard (Ed.), Research on negotiation in organizations (Vol. 1, pp. 43-55). Greenwich, CT:JAI. (PDF) Interactional Justice and Counterproductive Work Behaviors: The Mediating Role of Negative Emotions. Available from: https://www.researchgate.net/publication/314114794_Interactional_Justice_and_Counterproductive_Work_Behaviors_The_Mediating_Role_of_Negative_Emotions [accessed Dec 05 2024].

Brandes, P.M. (1997). Organizational Cynicism: Its Nature, Antecedents, And Consequences. Unpublished Doctoral Dissertation. Ohio:The University of Cincinnati

Brandes, P., Castro, S., James, M. S. L., Martınez, A., Matherly, T., Ferris, G. ve Hochwarter, W. (2008), The Interactive Effects Of Job Insecurity And Organizational Cynicism On Work Effort Following A Layoff. Journal Of Leadership & Organizational Studies, 14 (3), 233-240.

Breckler, S.J. (1984). Empirical Validation of Affect, Behavior, and Cognition as Distinct Components of Attitude. Journal of Personality and Social Psychology, 47(6), 1191-1205.

Cartwright, S. ve Holmes, N. (2006). The Meaning Of Work: The Challenge Of Regaining Employee Engagement And Reducing Cynicism. Human Resource Management Review, 16 (2), 199–208.

Cevizci, A. (2009). Felsefe Tarihi. İstanbul: Say Yayınlar

Chiaburu, D. S., Peng, A. C., Oh, I. S., Banks, G. C. ve Lomeli, L. C. (2013). Antecedents And Consequences Of Employee Organizational Cynicism: A Meta-Analysis. Journal Of Vocational Behavior, 83(2), 181-197.

Cole, M.S., Bruch, H. ve Vogel, Be. (2006). Emotion as Mediators of The Relations between Perceived Supervisor Support and Psychological Hardiness on Employee Cynicism. Journal of Organizational Behaviour, 27, 463–484.

Colquıtt, J. A. (2001). On The Dimensionality Of Organizational Justice: A Construct Validation Of A Measure. Journal of Applied Psychology, 86(3), 386–400.

Çağ, Aydan (2011). Algılanan Örgütsel Adaletin, Örgütsel Sinizme ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Afyon:Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalış, S., (2019). Örgütsel Sinizmin Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi.Bir Belediye Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Esenyurt Üniversitesi.

Çiftçi, E. (2013). Genel Sinizmin ve Örgütsel Sinizmin İşe Bağlılık Düzeyine Etkisi: Konya İlindeki Otel Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya

Dean, J. W., Brandes, P., ve Dharwadkar, R. (1998). Organizational Cynicism. Academy of Management Review, 23(2), 341-352.

Delken, M. (2004). Organizational Cynicism: A Study Among Call Centers.Dissertation of Master of Economics. Holland: University of Maastricht.

Dudley, D.R. (1937). A History Of Cynicism From Diogenes To The 6th Century AD. New York: Gordon Press

Eagly, A. H. (1993). The psychology of attitudes. Thomson Wadsworth.

Eaton, J. A., (2000). A Social Motivation Approach To Organizational Cynicism. Graduate Programme. Toronto: Psychology York University.

Erdoğan, P. ve Bedük, A. (2013). Örgütsel Sinizm İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişki: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi, (6), 17-36.

Ersoy K.M. (2015). Örgütsel Sinizm: Bağlamsal Performans ve Etik İdeoloji. Ankara: Nobel Yayıncılık

Ferris, G. R., Perrewé, P. L., Anthony, W. P. ve Gilmore, D. C. (2000). Political Skill At Work. Organizational Dynamics, 28(4): 25-37.

Goldfarb, J.C. (1991). The Cynical Society: The Culture Of Politics And The Politics of Culture In American Life.ABD:University of Chicago Press.

Goldner, H. F., Ritti R. R. ve Ference P. T. (1977). The Production of Cynical Knowledge in Organizations. American Sociological Association, 42(4), 539-551.

Greenberg, J. (1990). Organizational Justice: Yesterday, Today, And Tomorrow. Journal of management, 16(2), 399-432.

Greenglass, E. R., Burke, R. J., ve Moore, K. A. (2003). Reactions to İncreased Workload: Effects on Professional Efficacy of Nurses. Applied Psychology: An International Review, 52(4): 580-597.

Gümüş, B. (2024). Taşımalı Eğitim Okullarında Örgütsel Sinizm, Örgütsel Bağlılık ve Okul Kültürü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Helvacı, M. A. (2010). Örgütsel Sinizm. Memduhoğlu, H. B. ve K. Yılmaz, (Ed.). Yönetimde Yeni Yaklaşımlar, 383- 39. Ankara: Pegem Akademi.

İbrahimağaoğlu, Ö. ve Can, E. (2017). Örgütsel Sinizm İle Örgütsel Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Hizmet Sektörü Çalışanları Üzerine Ampirik Bir Araştırma. Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 181-205.

James, M. S. L. (2005). Antecedents And Consequences Of Cynicism İn Organizations: An Examination Of The Potential Positive And Negative Effects On School Systems. Unpublished Doctoral Dissertation. Florida:The Florida State University.

Johnson, J. L. ve O'Leary-Kelly, A. M. (2003). The Effects Of Psychological Contract Breach And Organizational Cynicism: Not All Social Exchange Violations Are Created Equal. Journal of Organizational Behavior, 24(5), 627-647.

Kanter, D. L. ve Mirvis, P. H. (1989). The Cynical Americans. Jossey-Bass.

Karacaoğlu, K. ve F. İnce. (2012). Brandes, Dharwadkar ve Dean'in (1999) Örgütsel Sinizm Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması: Kayseri Organize Sanayi Bölgesi Örneği. Business And Economics Research Journal, 3 (3): 77- 92

Kim, T. Y., Bateman, T. S., Gilbreath, B. ve Andersson, L. M. (2009). Top Management Credibility and Employee Cynicism: A Comprehensive Model. Human Relations, 62(10), 1435–1458.

Kutanis, R. Ö. ve Dikili, A. (2010). Değişim Boyutuyla Örgütlerde Sinizm. (D. Özler) içinde, Örgütsel Davranışta Güncel Konular. (269-285). Bursa: Ekin Basım Yayın.

Matrecia, J. (2005). Antecedents And Consequences Of Cynicism İn Organizations: An Examination Of The Potential Positive And Negative Effects On School Systems.Unpublished Doctoral Dissertation.Florida: The Florida State University.

Memiş, K., (2023). İstanbul İlinde Özel Dal Hastanelerinde Çalışan Hemşirelerde İşyeri Nezaketsizliği, Örgütsel Sinizim, Görev Bağımlılığı ve İş Tatmini Arasındaki İlişkiler. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Okan Üniversitesi.

Metzger, M. D. (2004).A Qualitative İnquiry İnto The Formation Of Beliefs İn A Police Organization Doctoral Dissertation. ABD:The Geor Ge Washington University.

Mirvis, Philip. H. ve Kanter,Donald L. (1991). Beyond Demography: A Psychographic Profile of the Workforce. Human Resource Management, 30 (1), 45- 68 65.

Mishra, A. K. ve Gretchen , M.S. (1998). Explaining How Survivors Respond to Downsizing: The Roles of Trust, Empowerment, Justice, and Work Redesign. Academy Of Management Review, 23 (3), 567- 588.

Morrıson, E. W. ve Robınson, S. L. (1995). Psychological Contracts And Ocb: The Effect Of Unfulfilled Obligations On Civic Virtue Behavior. Journal Of Organızational Behavior, 16: 289-298.

Mülayim, K. (2024). Cam Tavan Sendromu Algısının Örgütsel Sinizme Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Naus, F. (2003). From Diogenes to Damocles: An Integrative Discussion of Four Distinct Conceptions of Cynicism at Work. Unpublished manuscript, Maastricht.

Naus, A. J. A. M. (2007). Organizational Cynicism: On The Nature, Antecedents, And Consequences Of Employee Cynicism Toward The Employing Organization.Doctoral Dissertation. Holland:Maastricht University.

Niederhoffer, A. (1967). Behind The Shield: The Police In Urban Society. Garden City, NY: Doubleday

O'Connell, B. J., H. Holzman ve B. R. Armandi. (1986). Police Cynicism and the Modes of Adaptation. Journal Of Police Science & Administration, 14 (4), 307- 313

Özgan H., Külekçi E. ve Özkan M. (2011). Öğretim Elemanlarının Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. İnternational Online Journal of Educational Sciences, 1: 196-205.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2005). Örgütsel Davranış. Ekin Kitabevi Yayınları.

Pelit,N. ve Pelit, E.(2014). Mobbing ve Örgütsel Sinizm. Ankara: Detay Yayıncılık

Pitre, L. J. (2004). Organizational Cynicism at The United States Naval Academy: An Exploratory Study. Naval Postgraduate School

Richardsen, A. M., Burke, R.J. ve Maree M. (2006). Work and Health Outcomes among Police Officers: The Mediating Role of Police Cynicism and Engagement. International Journal of Stress Management, 13(4), 555- 574.

Saruhan, Ş. C. ve Yıldız, M. L. (2009). Çağdaş Yönetim Bilimi. İstanbul:Beta Yayıncılık.

Sur, Ö. (2010). Örgütsel Sinizm: Eskişehir İli Büro Çalışanları Üzerine Bir Alan Araştırması. Yüksek Lisans Tezi.Ankara: Gazi Üniversitesi.

Tayfun, A. ve Çatır, O. (2021). Hemşirelerin Örgütsel Sinizm Düzeylerinin İncelenmesi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 6(1),347–365.

Tokgöz, N. ve Yılmaz, H. (2008). Örgütsel Sinizm: Eskişehir ve Alanya'daki Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 8 (2), 238- 305.

Tokmak, M. (2019). Örgütsel Sinizm Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (53), 183-202.

Torun, Y. (2016). Personel Güçlendirme ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisinde Örgütsel Sinizmin Aracılık Rolü: Örgütsel Sinizm Ölçeği Geliştirmeye Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi,İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Vance, R. J., S. M. Brooks ve P. E. Tesluk. (1996). Organizational Cynicism and Change. Working paper. ABD: Pennsylvania State University, University Park, 341-352

Vice, S. (2011). Cynicism and Morality. Ethical Theory And Moral Practice. 14 (2), 169-184.

Yıldız, K., N. Akgün ve S. Yıldız. (2013). İşe Yabancılaşma ile Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişki. J. Acad. Social Sci. Studies. 6 (6), 1253- 1284.

Wanous, J. P., Reichers, A. E. ve Austin, J. T. (1997). Understanding and Managing Cynicism About Organizational Change. Academy Of Management Executive, 11(1), 48- 59.

KAYNAKÇA

Ahmad, A., ve Omar, Z. (2017). Age and Gender Differences in Employee Cyberloafing Behavior. Retrieved from. 1-5.

Anandarajan, M., Devine, P. ve Simmers, C. A. (2004). *A Multidimensional Sealing Approach to Personal Web Usage in the Workplace.* In M.

Arabacı, İ. (2017). Investigation Faculty of Education Students' Cyberloafing Behaviors in Terms of Various Variables. The Turkish Online Journal of Educational Technology, 16(1), 72- 82.

Askew, K., Buckner, J. E., Taing, M. U., Ilie, A., Bauer, J. A., ve Coovert, M. D. (2014). *Explaining Cyberloafing: The Role of the Theory of Planned Behavior. Computers in Human Behavior*, 36, 510-519.

Bağrıaçık Yılmaz, A. (2017). Investigation of Cyberloafing Levels of Graduate Students in Terms of Various Variables: A Mixed Method Study. *Ahi Evran University Journal of Kırşehir Education Faculty,* 18(2), 113-134.

Baş, M. (2017). Cyberloafing Tendency in Applications of Students who have Tourism and Culinary Training. *Journal of Strategic Research in Social Science* (JoSReSS), 3(4), 261-270.

Batabyal, S. K. ve Bhal, K. T. (2023). Push-pull Factors and Means-End Chain Framework of Cyberloafing: A Soft Laddering Study Using LadderUX. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society,* 21(1), 143-160.

Bennett, R. J., ve Robinson, S. L. (2003). The Past, Present, and Future of Workplace Deviance Research. In J. Greenberg (Ed.), *Organizational behavior: The state of the science* (2nd ed., pp. 247–281). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Beugre, C.D. ve Kim, D. (2006). *Cyberloafing: Vice or Virtue?, Emerging Trends and Challenges ın Information Technology Management*, 1(2): 834-835.

Blanchard, A. and Henle, C. (2008). *Correlates of Different Forms of Cyberloafing: The Role of Norms and External Locus of Control. Computers in Human Behavior*, 24(3), 1067 1084.

Blau, G., Yang, Y., ve Ward-Cook, K. (2006). Testing a Measure of Cyberloafing. *Journal of Allied Health*, 35, 9–17.

Burney, L.L., Henle, C.A. and Widener, S.K. (2009) *A Path Model Examining the Relations among Strategic Performance Measurement System Characteristics, Organizational Justice, and Extra- and In-Role Performance.* Accounting, Organizations and Society, 34 305-321.

Buyruk Akbaba, A. N. (2019). Effects of Cyberloafing on Productivity and Cost: A Field Study. *Verimlilik Dergisi*, 3, 161-179.

Çok, R. and Kutlu, M. (2018). Üniversite Öğrencilerin Ders Esnasında Ders Dışı İnternet Kullanım Davranışları ile Akademik Güdülenme Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, *4*(1), 1-21.

D'Abate, C. P. (2005). *Working Hard or Hardly Working: A study of İndividuals Engaging in Personal Business on the job.* Human Relations, 58, 1009–1032.

De Lara, P. (2007). *Relationship Between Organizational Justice and Cyberloafing in the Workplace: Has 'anomia' a say in the matter? CyberPsychology ve Behavior*, 10, 464–470.

Doorn, O.V.N. (2011). *Cyberloafing: A Multi-Dimensional Construct Placed in A Theoretical Framework.* (Masters Thesis), Eindhoven University Of Technology, Eindhoven.

Eastin, M. S., Glynn, C. J., ve Griffiths, R. P. (2007). *Psychology of Communication Technology use in the Workplace. CyberPsychology and Behavior*, 10, 436–443.

Eivazi K. (2011), *Computer Use Monitoring and Privacy at Work, Computer Law and Security Review,* 27(5), pp 516-523.

Erdem, A. T. (2020). Sanal Kaytarma Davranışının İş Performansına Etkisinde İşe Bağlılığın Aracı Rolüne Yönelik Bilişim Sektöründe Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* S.12(4), 3843-3858.

Feldman, D. C. (1984). *The Development and Enforcement of Group Norms. Academy of Management Review*, 9, 47–53.

Flynn, N. (2001), *E-Policy Handbook: Designing and Implementing Effective E-Mail, Internet and Software Policies,* 1st Edition, Saranac Lake, AMACOM Books.

Galperin, B. L. and Burke, R. J. (2006). Uncovering the Relationship Between Workaholism and Workplace Destructive and Constructive Deviance: An Exploratory Study. *International Journal of Human Resource Management,* 17, 331–347.

Garrett, R. K. ve Danziger, J. N. (2008). Disaffection or Expected Outcomes: *Understanding Personal Internet use During Work, Journal of Computer-Mediated Communication,* Vol.13, pp. 937–958.

Gomez, P., Rial, A., Brana, T., Varela, J., and Golpe, S. (2017). *Screening of Problematic İnternet use among Spanish Adolescents: Prevalence and Related Variables. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 20(3), 1-10.

Greengard, S. (2000). *The High Cost of Cyberslacking Employees Waste Time Online. Workforce*, 79(12), 22-24.

Greengard, S. (2002). *The High Cost of Cyberslacking. Workforce* 12:22- 24.

Henle, C. A. ve Kedharnath, U. (2012). *Cyberloafing in the Workplace*. Encyclopedia of Cyber Behavior.

İşgüzar, S. ve Ayden, C. (2020). *Siber Aylaklık Davranışlarının Bir Kamu Kurumu Özelinde İncelenmesi: Log Analizine Dayalı Bir Çalışma*. (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Teknoloji ve Bilgi Yönetimi Anabilim Dalı. 6-32.

Jandaghi, G., Alvani, S. M., Matin, H. Z., and Kozekanan, S. F. (2015). Cyberloafing Management in Organizations. *Iranian Journal of Management Studies*, 8(3), 335-349.

Judge, T. A., Scott, B. A., and Ilies, R. (2006). Hostility, Job Attitudes, and Workplace Deviance: Test of a Multilevel Model. *Journal of Applied Psychology*, 91, 126–138.

Kalaycı, E. (2010). *The İnvestigation of Relationship Between Cyberloafing and Self-Regulated Learning Strategies Among Undergraduate Students*. Hacettepe Üniversitesi.

Kamins, A. (1995). Cyber-loafing: Does Employee Time Online Add up to Net Losses. *New York Daily News.*

Kaplan, M., ve Çetinkaya, A. Ş. (2014) Sanal Kaytarma ve Demografik Özellikler Açısından Farklılıklar: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, *Anatolia:Turizm Araştırmaları Dergisi*, cilt 25, sayı 1, bahar:26-34.

Kawamoto, D. (2022). https://builtin.com/employee-engagement/cyberloafing Erişim Tarihi: 04.03.2023.

Kay, Bart, Yao Johnson, Alan Chern and Amanda Hing Kangas (2009), *Cyberloafing: A Modern Workplace Phenomenon.*

Keklik, B., Kılıç, R., Yıldız, H., ve Yıldız, B. (2015). An İnvestigation of The Effect of Cyberloafing Behaviors On Organizational Learning Capacity. *Business and Economics Research Journal*, 6(3), 129-144.

Keser, H., Kavuk, M., ve Numanoglu, G. (2016). The Relationship Between Cyber- Loafing and İnternet Addiction. *Journal of Educational Sciences*, 11(1), 37-42.

Ketchen, D. J., Craighead, C. W. and Buckley, M. R. (2008). *Time Bandits: How They are Created, Why They are Tolerated, and What Can Be Done About Them.* Business Horizons, 51, 141–150.

Kim, S. J. and Byrne, S. (2011). *Conceptualizing Personal Web Usage in Work Contexts: A Preliminary Framework.* Computers in Human Behaviour, 27(6), 2271-2283.

Klotz, A. C. and Buckley, M. R. (2013). A Historical Perspective of Counterproductive Work Behavior Targeting The Organization. *Journal of Management History*, 19(1), 114-132.

Knight, R. M. (2017). Academic Cyberloafing: A Study of Perceptual and Behavioral Differences on in-Class Cyberloafing Among Undergraduate Students. Master Thesis. East Carolina University, USA.

Koay, K. Y., Soh, P. C. H. ve Chew, K. W. (2017). *Do Employees' Private Demands Lead to Cyberloafing? The Mediating Role of Job Stress*. Management Research Review, 40(9), 1025-1038.

LaRose, R. (2010), *The Problem of Media Habits, Communication Theory*, Vol.20, pp. 194–222.

Lau, C. S., Au, W. T. and Ho, J. M. C. (2003). A Qualitative and Quantitative Review of Antecedents of Counterproductive Behavior in Organizations. *Journal of Business and Psychology,* 18, 73–99.

Lee, Z., Lee, Y. and Kim, Y. (2004). Understanding Personal Web Usage in Organizations. *Journal of Organızational Computıng and Electronıc Commerce.* 17. 75-99.

Li, S. and Chung, T. (2006). Internet Function and Internet Addictive Behaviour. *Computers in Human Behaviour,* 22, 1067-1071.

Liberman, B., Gwendolyn, S., Y.A. McKenna, K. and Buffardi L. E. (2011). Employee Job Attitudes and Organizational Characteristics as Predictors of Cyberloafing, *Computers in Human Behavior,* Vol.27, pp. 2192–2199.

Lim, V. K. G. (2002). The IT way of Loafing on the Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organizational Justice. *Journal of Organizational Behavior*, 23(5), 675-694.

Lim, V. K. G. and Teo, T. S. H. (2005). Prevalence, Perceived Seriousness, Justification and Regulation of Cyberloafing in Singapore: An Exploratory Study. *Information and Management,* 42(8), 1081-1093.

Lim, V.K.G. and Chen, D.J.Q. (2009). *Impact of Cyberloafing on Affect, Work Depletion, Facilitation and Engagement.* Conference Paper SIOP 2009, 1-20.

Madden, M. (2009). *The Audience for Online Video-Sharing Sites Shoots up*. Pew Internet and American Life Project.

Mahatanankoon, P., Anandarajan, M. and Igbaria, M. (2004). Development of a Measure of Personal Web Usage in the Workplace. *Cyberpsychology and Behaviour*, 7(1), 93-104.

Malachowski, D. (2005). *Waste Time at Work Costing Companies Billions.*

Martin, L. E., Brock, M. E., Buckley, M. R. and Ketchen, D. J. (2010). Time Banditry: Examining the Purloining of time in Organizations. *Human Resource Management Review*, 20, 26–34.

Mills, J. E., Hu, B., Beldona, S. and Clay, J. (2001). *Cyber Slacking!: A Liability is use for Wired Work Places, Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 42:34.

Morrison, E. W. (1993). Longitudinal Study of the Effects of İnformation Seeking on Newcomer Socialization. *Journal of Applied Psychology*, 78, 173–183.

Mount, M., Ilies, R. and Johnson, E. (2006). Relationship of Personality Traits and Counter Productive Work Behaviors: The Mediating Effects of job Satisfaction. *Personnel Psychology, 59*(3), 591–622.

Newswise. (2013). *Policy, Enforcement May Stop Employees From Wasting Time Online at Work.*

O'Neill, T.A., Hambley, L.A. and Bercovich, A. (2014). *Prediction of cyberslacking when employees are working away from the Office Computers in Human Behavior*, 34, pp. 291-298.

Örücü, E. ve Yıldız, H., (2014), *İşyerinde Kişisel İnternet ve Teknoloji Kullanımı: Sanal Kaytarma, Ege Akademik Bakış*, C. 4, S.1, s. 99-114.

Özkalp, E., Aydın, U. ve Tekeli, S. (2012), Sapkın Örgütsel Davranışlar ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) ve İş İlişkilerine Etkileri. *Çimento İşveren Sendikası Dergisi,* 26 (2), 18-33.

Ramayah, T. (2010). *Personal Web Usage and Work İnefficiency.* Business Strategy Series, 11(5), 295-301.

RuningSawitri, H. S. (2012), *Role of Internet Experience in Moderating Influence of Work Stressors on Cyberloafing*, Procedia – Social and Behavioral Sciences, 57, 320-324.

Santos, A. S. T. (2016). *Impact of Cyberloafing and Physical Exercise on Performance: An Experimental Research* (Doctoral thesis). Lizbon Üniversitesi, Portekiz.

Şen, E., Tozlu, E., Ateşoğlu, H. ve Özdemir, A. (2016). *The Effects of Work Stress on Cyberloafing Behavior in Higher Education İnstitutions.* Social Sciences, 1(1), 523-535.

Şenel, S., Günaydın, S., Sarıtaş, M. T. ve Çiğdem, H. (2019). The Factors Predicting Cyberloafing Behaviors of Undergraduate Students. Kastamonu Education Journal, 27(1), 95-105.

Taneja, A., Fiore, V. and Fischer, B. (2015). *Cyber-Slacking in the Classroom: Potential for Digital Distraction in the New Age.* Computers and Education, 82, 141-151.

Udemy. (2018). *Udemy In Depth: 2018 Workplace Distraction Report.*

Ugrin, J., Odom, M. and Pearson, J. (2008). Exploring the İmportance of Mentoring for Newscholars: A Social Exchange Perspective. *Journal of Information Systems Education*19(3), 343–350.

Vitak, J., Crouse, J. and LaRose, R. (2011). *Personal Internet use at work: Understanding Cyberslacking. Computers in Human Behavior*, 27, 1751–1759.

Weatherbee, T. (2010). *Counterproductive use of Technology at work: Information and Communications Technologies and Cyberdeviancy. Human Resource Management Review,* 20. 35-44.

Yağcı, M. ve Yüceler, A. (2016). Cyber Loafing With its Conceptual Aspects. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2(2), 531-540.

Yaşar, S. ve Yurdugül, H. (2013). *The Investigation of Relation Between Cyberloafing Activities and Cyberloafing Behaviors in Higher Education.* Procedia-Social and Behavioral Sciences, 83, 600-604.

Yazgan, Ç. Ü. ve Yıldırım, A. F. (2020). Üniversite Gençliğinde İnternet Bağımlılığı ve Derslerde Siber Aylaklık Davranışları. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 8(Özel Sayı), 5-29.

Yıldız, H., Yıldız, B. ve Ateş, H., (2015), Sanal Kaytarma Davranışlarının Sergilenmesinde Örgütsel Adalet Algısının Rolü Var mıdır?, *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, C. X, S. II, s. 55-66.

Yilmaz, Karaoğlan, F. G., Yılmaz, G., Öztürk, H. T., Sezer, B. ve Karademir, T. (2015). *Cyberloafing As A Barrier To The Successful İntegration Of İnformation And Communication Technologies İnto Teaching And Learning Environments.* Computers İn Human Behavior, 45, 290-298.

Zauwiyah, A. ve Hasmida, J. (2009). *Employees' Attitudes to Wards Cyberloafing in Malaysia, International Business Information Management Association* (IBIMA 12th), Kuala Lumpur, Malaysia, pp 409-418.

Zhong, J., Chen, Y., Yan, J. and Luo, J. (2022). *The Mixed Blessing of Cyberloafing on in Novation Performance During the COVID-19 Pandemic*. Computers in Human Behavior, 126, 106982.

TURİZMDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

EDİTÖR: DOÇ. DR. ARZU AKDENİZ

EĞİTİM
yayınevi

TURİZMDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

Editör: Doç. Dr. Arzu Akdeniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-45-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

TURİZMDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ
Editör: Doç. Dr. Arzu Akdeniz
VIII+396 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-45-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

hiçbirisi işe yaramadı. Uzmanlar hep geçmişine, çocukluğuna gidiyordu ama çoğu kez bunların birçoğunun karşılığı cevapsız kalmıştı. Artık, o da yaşadığı bu sıkıntılı süreçten yorulmuştu. Geçmişinde yaşadığı o yalnızlık onun yetişkin bir birey olduktan sonra da peşini bırakmamıştı.

Çözüm: Çocukluğunda yaşadığı yalnızlık travmasını çözecek psikoterapi yöntemleriyle bu problemin merkezine inmek ve oradaki sorunu/sorunları ortadan kaldırmak.

KAYNAKÇA

Abdalla Ahmed, A. M. (2020). Alienation in Bahaa Taher's Sunset Oasis. Faculty of Humanities. Narratology. 10(35): 13-60.

Agllias, K. (2017). Family Estrangement. A Matter of Perspective. New York, Taylor & Francis Group. British Library Cataloguing-in-Publication Data:1-23.

Agllias, K. (2011). No Longer on Speaking Terms: The Losses Associated With Family Estrangement at the End of Life. Families in Society: The Journal of Contemporary Social Services. 92(1): 107-113.

Aiken, M. & Hage, J. (1966). Organization Alienation: A Comparative Analysis'. American Sociological Review. 31: 497-507.

Bakker, A. B. & Leiter, M. P. (2010). Work engagement: A Handbook of Essential Theory and Research, Psychology Press, Hove.

Barcham, S. (2021). A mother without a mother: Women's Experiences of Maternal Estrangement İn Motherhood. Submitted İn Partial Fulfilment of the Degree of Doctor of Counselling Psychology and Psychotherapy by Professional Studies. Middlesex University and Metanoia Institute.

Bernard, M. M., Gebauer, J. E. C Maio, G. R. (2006). Cultural Estrangement: The Role of Personal and Societal Value Discrepancies. 32(1): 78-92.

Blauner, R. (1964). Alienation and Freedom: The Factory Worker and His Industry. University of Chicago Press, Chicago.

Braverman, H. (1974). Labor and Monopoly Capital. Monthly Review Press, New York.

Blake, L. (2024). Hidden Voices Family Estrangement in Adulthood. University of Cambridge.

Bousquet, C. (2022). Work and Social Alienation. Philosophical Studies. 1-34.

Burkitt, I. (2019). Alienation and Emotion: Social Relations and Estrangement in Contemporary Capitalism. Emotions and Society. 1(1): 51-66.

Dewa, C. S., McDaid, D. & L'Ettner, S. (2007). An International Perspective on Worker Mental Health Problems: Who Bears The Burden and How Are Costs Addressed?. Canadian Journal of Psychiatry. 52 (6): 346-357.

Dollard, M. F. & Winefield, A. H. (2002). Mental Health: Over Employment, Underemployment, Unemployment And Healthy Jobs. Australian e-Journal for the Advancement of Mental Health. 1(3): 1-26.

Eliot, T. S. (1964). The Waste Land 1922. Grolier Club.

Forster, E. M. (1978). A Passage to India. London.

Frost, P. (1980). Toward A Radical Framework for Practicing Organization Science. Academy of Management Review. 5 (4): 501-507.

Gilligan, M., Suitor, J. J. & Pillemer, K. (2021). Patterns and Processes of Intergenerational Estrangement: A Qualitative Study of Mother-Adult Child Relationships Across Time. Research on Aging. 44(5-6): 436-447.

Horton, M. (1978). The Literature of Alienation. The Sociological Review. 26: 197-220.

Jaeggi, R. (2014). Alienation. New Directions in Critical Theory. New York: Columbia University Press.

Gopi, R. (2020). Alienation, Oppression and Freedom (Important Issue: Freedom of Belief, Expression and Dissent). Indira Gandhi National Open University. New Delhi eBooks.

Karakoç, Z. A. & Özer Tanıyan, R. (2023). Estrangement and Alıenatıon of Characters in John Banvılle's Kepler. Pamukkale University Graduate School of Social Sciences Master Thesis Department of English Language and Literature:1-104.

Kakabadse, A. (1986). Organizational alienation and jobclimate: A comparative study of structural conditions and psychological adjustment. Small Group Behavior. 17(4): 458-471.

Kanungo, R. N. (1979). The concepts of alienation and involvement revisited. Psychological Bulletin. 86: 119-130.

Kanungo, R. N. (1982). Work Alienation: An İntegrative Approach. Praeger. New York.

Kneier, G. J. (2013). Reconciling Estranged Parent-Adult Child Relationships. Clinical Psychologist. Calgary. https://0901.nccdn.net/4_2/000/000/078/264/Reconciling-Estrangement-Between-a-Parent-and-Adult-Child.pdf.

Lowe, K. B., Kroeck, K. G. & Sivasubramanian, N. (1996). Effectiveness Correlates of Transformational and Trans-Actional Leadership: A Meta-Analytic Review. Leadership Quarterly. 7: 385-425.

Lowe, L. (1996). Immigrant Acts: On Asian American Cultural Politics. Duke UP.

Mittal, R. (2018). Theme of Alienation in Modern Literature: The Advent of Existentialism, With Life as Seen Through Indian English Fiction Writers. In Asian Conference on Arts & Humanities. the Art Center Kobe. Japan: 1-8.

Musto, M. (2010). Revisiting Marx's Concept of Alienation. Socialism and Democracy. 24 (3): 79-101.

Moch, M. K. (1980). Job involvement, internal motivation, and employees integration into networks of work relation-ships. Organizational Behavior and Human Performance. 25: 15-31.

Mottaz, C. J. (1981). Some determinants of work alienation. Sociological Quarterly. 22(4): 515-529.

Nikolajsen, A. (2024). Intergenerational Estrangement in Later Life-Mental Health, Sentiments, and Coping For Older Parents. Intergeneratıonal Estrangement in Later Life. Andreas Nikolajsen PhD Dissertation.

O'Donohue, W. & Nelson, L. (2014). Alienation: An old Concept With Contemporary Relevance For Human Resource Management. International Journal of Organizational Analysis. 22(3): 301-316.

Olay, C. (2020). III. Lukács's Theory of Alienation. https://filozofiaiszemle.net/wp-content/uploads/2020/12/Csaba-Olay-Alienation.pdf: 149-165.

Olay, C. (2020). Alienation. Ungarian Philosophical Review. 64 (1): 149-165.

Pimenta, L. T. (2020). Alienation and Fetishism in Karl Marx's Critique of Political Economy. Nova Economia, 30 (2): 605-628.

Pontuso, F. J. (2015). Marx's Concept of Alienation: With a Brief Assessment . Philosophy Study. 5 (1): 1-15.

Ro, C. (2012). Social Interaction and Marx's Theory of Alienation. Marx and Philosophy Conference. 6(2) London. UK.

Saleem, A. & Bani-Ata, H. (2014). Theme of Alienation in Modern Literature. European Journal of English Language and Literature Studies. 2(3): 67-76.

Sawyer, J. E. & Gampa, A. (2020). Work Alienation and its Gravediggers: Social Class, Class Consciousness, and Activism. Journal of Social and Political Psychology. 8(1): 198-219.

Seeman, M. (1959). On The Meaning of Alienation. American Sociological Review. 24: 783-791.

Seeman, M. (1967). On the personal consequences of alienation in work. American Sociological Review. 32: 273-285.

Seeman, M. (1975). Alienation studies. Annual Review of Sociology. 1: 91-123.

Shamir, B., Zakay, E. Breinin, E. & Popper, M. (1998). Correlates of Charismatic Leader Behavior in Military Units: Subordinates' Attitudes, Unit Characteristics, and Superiors' Appraisals of Leader Performance. Academy of Management Journal. 41(4): 387-409.

Thompson, A. L. (1979). The Development of Marx's Concept of Alienation: An Introduction. Mid-American Review of Sociology. 3(1): 23-38.

Turney, L. (2003). Mental Health And Workplace Bullying: The Role of Power, Professions and on The Job Training". Australian E-Journal For The Advancement of Mental Health. 2(2): 1-9.

Yılmaz, S. & Sarpkaya, P. (2009). Eğitim Örgütlerinde Yabancılaşma ve Yönetimi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 6(2): 314-333.

KAYNAKÇA

Akkoç, H. (2008). Öğrenen Örgüt Oluşumunda Bilgi Yönetimi Uygulamalarının Rolü: Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Uygulaması. Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Avcı, N. & Küçükusta, D. (2009). Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme, Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Eğilimi Arasındaki İlişki. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 20(1): 33-44.

Ayhan, U. (2010). Öğrenen Örgütler ve Kamu Kuruluşları. Sayıştay Dergisi. 76: 77-99.

Basım, N., Şeşen, H. & Meydan, C. H. (2009). Öğrenen Örgüt Algısının Örgüt İçi Girişimciliğe Etkisi: Kamuda Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 64 (3): 27-44.

Crossan, M. M., Lane, H. W. & White, R. E. (1999). An Organizational Learning Framework: From Instuition to Institution. Academy of Management Review. 24(3): 522-537.

Çam, S. (2002). Öğrenen Örgüt ve Rekabet Üstünlüğü (238 sf). İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Gürkan, G. Ç. (2007). Öğrenen Örgütler: Yüksek Öğrenim Kurumlarının Öğrenen Örgüt Olması. Yönetim Bilimleri Dergisi. 5(2): 107-116.

Çoban, G. (2006). Öğrenen Organizasyon ve Bankacılık Sektöründeki Uygulaması. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Erigüç, G. & Yalçın Balçık, P. (2007). Öğrenen Örgüt ve Hemşirelerin Değerlendirmelerine Yönelik Bir Uygulama. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi. 10(1): 75-106.

Fettahlıoğlu, Ö. O. & Afşar, A. (2015). Öğrenen Örgüt Boyutlarına Yönelik Algılamaların, Entelektüel Sermaye Algılaması Üzerindeki Yansımaları. The Journal of Academic Social Science Studies. 287-300.

İmamoğlu, A. F. & Mutlu, T. O. (2012). Spor İşletmelerinde Öğrenen Organizasyon Uygulamalarının Örgütsel Performansa Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 2(1): 109-130.

Karahan, A. & Yılmaz, H. (2010). Öğrenen Örgüt ve Bilgi Yönetimi İlişkisi: Afyonkarahisar İlinde Bulunan Hastane Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 5(1): 147-174.

Kılıç, R. & Çiftçi Aytekin, A. G. (2010). Üniversitede Çalışan Personelin Öğrenen Örgüt Kültürüne İlişkin Algılarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Balıkesir Üniversitesi Örneği. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 8(14): 151-168.

Kıngır, S. & Mesci, M. (2007). Öğrenen Organizasyonlar. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 6(21): 63-81.

Kim, B. Y. (2006). Managing Workforce Diversity. Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism. 5(2): 69-90.

Mocan, C. (1998). Öğrenen Organizasyonlar. Executive Excellence: 10-11

Morgül, T. (2013). İşletmelerde Öğrenen Organizasyon Süreci. Yalova: Lisans Programı.

M. Marquardt ve A. Reynolds. (1994). The Global Learning Organization, New York. lrwin. 35.

Öneren, M. (2008). İşletmelerde Öğrenen Örgütler Yaklaşımı. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi. 163-178.

Ögütveren, Ö. (2000). Öğrenen Örgütlerde Sürekli iyileştirme Modeli: İşletme Eğitimi Üzerine Bir Uygulama. 8. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi. Nevşehir: 648-649.

Palacios-Marqués, D., Ribeiro-Soriano, D. & Gil-Pechuan, I. (2011). The Effect of Learning-Based Distinctive Competencies on Firm Performance: A Study of Spanish Hospitality Firms. Cornell Hospitality Quarterly. 52(2):102-110.

Pelit, E., Keleş, Y. & Çakır, M. (2010). Otel İşletmesi İşgörenlerinin Öğrenen Örgüt Uygulamalarına İlişkin Algıları: Yerli ve Yabancı Zincir Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 2(2): 59-68.

Saldamlı, A. (2014). Otel İşletmelerinde Öğrenen Örgüt Yapısı ve Verimlilik İlişkisi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi. 13(25): 191-210.

Schein, E. H. (1995). Örgüt Psikolojisi; (Çeviren: Mustafa Tosun), TODAİ Yayınları No: 173.

Senge, P. (1996). Beşinci Disiplin. (A. İldeniz, & A. Doğukan, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Şahin, S., Çakır, Ç. & Öztürk, N. (2014). Öğrenen Örgüt Profili Ölçeği'nin Türkçe' ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Gaziantep University Journal of Social Sciences. 153-168.

Şimşek, M.Ş. vd. (2008). İşletme Becerileri Grup Çalışması (364 sf). Gazi Kitabevi, Ankara.

Şişman, M. (1994). Örgüt Kültürü; Eskişehir İl Merkezindeki İlkokullarda Bir Araştırma. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 732: 39.

Tan, F. Z. (2014). Öğrenme, Örgütlerde Öğrenme, Öğrenen Organizasyonlar Terimlerinin Tanımı ve Kavramsal Ayrımı. Business & Management Studies: An International Journal, 2(2), 188-127.

Tengilimoğlu, D. vd., (2009), İşletme Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara.

Tepeci, M. & Koçak, G. N. (2005). Ekiplerde Öğrenme: Öğrenen Örgütler Olmanın Anahtarı. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 14(2): 379-394.

Tolgay, F. (2010). Öğrenen Organizasyonlar ve Bir Uygulama. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Töremen, F. (2001). Öğrenen Okul. Ankara: Nobel Yayınları.

Yıldız, H. (2011). Kamu ve Özel İlköğretim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Öğrenen Örgüte İlişkin Algıları: Balıkesir İli Örneği. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

KAYNAKÇA

Acıbadem Hastaneleri (2020). Depresyon nedir? https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/depresyon/#belirtiler. (Erişim tarihi: 13.11.2020).

Ak, A. O. (2016). Mobbing İşyerinde Psikolojik Taciz. Özdirekcan Dündar Şenocak Avukatlık Ortaklığı. Gıde Noyrette Nouel.

Arslaner, E. & Boylu, Y. (2015). İş Hayatında Presenteeism: Otel İşletmeleri Açısından Bir Değerlendirme. İşletme Araştırmaları Dergisi. 7 (4): 123-136.

Aronsson G. & Gustafsson K. (2005). Sickness Presenteeism: Prevalence, Attendance-Pressure Factors, and an Outline of a Model for Research. JOEM. 47(9): 958-966.

Aronsson G, Gustafsson K. & Dallner M. (2000). Sick But Yet at Work. An Empirical Study of Sickness Presenteeism. Jepidemiol Community Health. 54: 502-509.

Atilla, G., Yıldırım, G. & Baysal, H. (2019). İşte Var Olamama, İş Tatminsizliği ve İş Yükünün İşten. Ayrılma Niyetine Etkisi: Isparta İli Çağrı Merkezi Çalışanları Örneği. International Review of Economics and Management. 7(2): 33-58.

Baker-McClearn, D., Greasley, K., Dale, J. & Griffith, F. (2010). Absence Management and Presenteeism: The Pressures on Employees to Attend Work and the Impact of Attendance on Performance. Human Resource Management Journal. 20: 311-328.

Baysal, İ., Baysal, G., Aksu, G. & Aksu, N. (2014). Presenteeism (işte var olamama sorunu) ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki: Adnan Menderes Üniversitesi Akademik Personeli Üzerine Bir Uygulama. Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges): 134-152.

Canfield, G. W. & Soash, D. G. (1955). Presenteeism-A constructive view. Personnel Journal. 34: 94-97.

Cankül, D., Temizkan, S. & Cankül, I. (2017). Yiyecek İçecek İşletmelerinde İşte Varolamama (Presenteeism) (Absence at Work (Presenteeism) in Food and Beverage Business). Journal of Tourism and Gastronomy Studies. 5: 326-346.

Cooper, C. L. (1998). The Changing Nature of Work. Community Work and Family. 1 (3): 313-317.

Cooper, C. & Dewe, P. (2008). Well-being-absenteeism, Presenteeism, Costs and Challenges. Occupational Medicine. 58: 522-524.

Çiçek, B. ve Aknar, A. (2019). Kişilik Özelliklerinin Tükenmişlik ve Presenteizm Davranışları Üzerindeki Etkisi. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi. 54 (1): 1234-1258.

Çoban, Ö. & Harman, S. (2012). Presenteeism: Nedenleri, Yarattığı Örgütsel Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir Alanyazın Taraması. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 12 (23):157-178.

Demerouti, E., Le Blanc, P. M., Bakker, A. B., Schaufeli, W. B. & Hox, J. (2009). Present But Sick: A Three-Wave Study on Job Demands. Presenteeism and Burnout. 14(1): 50-68.

Demirbulat, Ö. G. & Bozok, D. (2015). Presenteeism (İşte Varolamama) ile Yaşam Doyumu, Fiziksel ve Ruhsal İyilik Halinin Etkileşimine Yönelik Seyahat Acentası İşgörenleri Üzerinde Bir Araştırma. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 16 (27): 7-13.

Eren, E. (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi (16.baskı). İstanbul: Beta Yayınları:

Ertürk, E., Erdirençelebi, M. & Gökçe, Ş. (2017). Çalışanların yaşadığı Presenteeism ve İş Yaşam Dengesi Arasındaki İlişki. Balkan Journal of Social Sciences/Balkan Sosyal Bilimler Dergisi. ICOMEP Özel Sayısı: 193-203.

Ferreira, A. I. & Martinez, L. F. (2012). Presenteeism and Burnout Among Teachers in Public and Private Portuguese Elementary Schools. The International Journal of Human Resource Management. 23 (20): 4380-4390.

Hansen, C. D. & Andersen, J. H. (2008). Going to Work-What Personal Circumstances, Attitudes and Work-Related Factors are Associated With Sickness Presenteeism? Social Science and Medicine. 67: 957.

Hargrave, G. E., Hiatt, D., Alexander, R. & Shaffer, I. A. (2008). EAP Treatment Impact on Presenteeism and Absenteeism: Implications for Return on İnvestment. Journal of Workplace Behavioral Health. 23(3): 283-293.

Hemp, P. (2004). Presenteeism: At Work-But Out of it. Harvard Business Review. 82: 49-58.

Garrow, V. (2016). Presenteeism A Review of Current Thinking. Institute of Employment Studies-Ies Report, UK.

Goetzel, R. Z., Long, S. R., Ozminkowski, R. J., Hawkins, K., Wang, S. & Lynch, W. (2004). Health, Absence, Disability, and Presenteeism Cost Estimates of Certain Physical and Mental Health Conditions Affecting U.S. Employers. Journal of Occupational and Environmental Medicine. 46(4): 398-412.

Günbeyi, M. & Gündoğdu, T. (2011). Polis Teşkilatının "İşkolik" Çalışanları. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11.

Instant Offices (2021). Rise Presenteeism Workplace, https://www.instantoffices.com/blog/featured/rise-presenteeism-workplace/. Erişim tarihi: 04.03.2021.

Johansen, V., Aronsson, G. & Marklund, S. (2014). Positive and Negative Reasons for Sickness Presenteeism in Norway and Sweden: A Crosssectional Survey.

Johns, G. (2010). Presenteeism in the Workplace: A Review and Research Agenda. Journal of Organizational Behavior. 31: 519-542.

Karagöz, Ş. & Bektaş, M. (2020). Presenteeismin Tükenmişliğe Etkisi: Bir Alan Araştırması. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 25 (4): 385-401.

Katz, D. & Kahn, R. L. (1977). Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi. Ankara: Doğan Basımevi.

Kim, J., Suh, E.E., Ju, S., Choo, H., Bae, H. & Choi, H. (2016). Sickness Experiences of Korean Registered Nurses at Work: A Qualitative Study on Presenteeism. Asian Nursing Research. 10: 32-38.

Kinman, G. (2019). Sickness Presenteeism at Work: Prevalence, Costs and Management. British Medical Bulletin. 129 (1): 69-78.

Koçoğlu, M. (2007). İşletmelerde Presenteeism Sorunu ve İnsan Kaynakları Yönetimi Çerçevesinde Mücadele Yöntemleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul: Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koopman, C., Pelletier, K. R., Murray, J. F., Sharda, C. E., Berger, M. L., Turpin, R. S. & Hackelman, P. (2002). Stanford Presenteeism Scale: Health Status and Employee Productivity. Journal of Epidemiology and Community Health. (44): 14-20.

Köse, Ö. (2019). Presenteeism (İşte Var Olamama) ile Örgütsel Özdeşleşme ve Tükenmişlik Arasındaki İlişkinin Analizi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi. İşletme Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Köprülü, M. N. (2020). X ve Y Kuşağı Bağlamında Örgütsel Sessizlik ve Presenteeism İlişkisinin İncelenmesi. Edirne: Trakya Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Lerner, D., Adler, D. A., Chang, H., Lapitsky, L., Hood, M. Y., Perissinotto, C., Reed, J., Mclaughlin, T., Berndt, E. R. & Rogers, W. H. (2005). Unemployment, Job Retention, and Productivity Loss Among Employees With Depression. Psychiatric Services (Washington, D.C.). 55: 1371-1378.

Lowe, G. (2002). Here in Body, Absent in Productivity. Presenteeism Hurts Output, Quality of Work-Life and Employee Health. The National Journal of Human Resource Management. 2. http://www.grahamlowe.ca/documents/26/2002-12-02-Lowe.pdf. (Erişim tarihi: 13.11.2020).

Lu, L., Lin, H. Y. & Cooper, C. (2013). Unhealthy and Present: Motives and Consequences of the Act of Presenteeism Among Taiwanese Employees. Journal of Occupational Health Psychology. 18 (4): 406-416.

Martınez, L. F. & Ferreira, A. I. (2012). Sick at Work: Presenteeism Among Nurses in a Portuguese Public Hospital. Stress and Health. 28: 297-304.

Mazzetti, G., Vignoli, M., Schaufeli, W. B. & Guglielmi, D. (2017). Work Addiction and Presenteeism: The Buffering Role of Managerial Support. International Journal of Psychology: 1-6.

McGregor, A., Iverson, D., Caputi, P., Magee, C. & Ashbury, F. (2014). Relationships Between Work Environment Factors and Presenteeism Mediated By Employees' Health. Journal of Occupational and Environmental Medicine. 56 (12): 1319-1324.

Miraglia, M. & Johns, G. (2016). Going to work ill: A Meta-Analysis of The Correlates of Presenteeism and a Dual-Path Model. Journal of Occupational Health Psychology. 21(3): 261-283.

Nahar, A. (2018). Workplace Presenteeism. Global Journal of Enterprise Information System. 10(2): 74-78.

Quazi, H. (2013). Presenteeism: The Invisible Cost to Organizations. Palgrave McMillan: New York.

Pedersen, K., M. & Skagen, K. (2014). The Economics of Presenteeism: A discrete choice & count model framework. University of Southern Denmark, Dache-Danish Centre for Health Economics.

Rizzo, J. R., House, R. J. & Lirtzman, S. I. (1970). Role Conflict and Ambiguity in Complex Organizations. Administrative Science Quarterly. 15 (2): 150-163.

Samalopanan, A. (2018). Presentism in Workplace: Systematic Review and Development of an Integrated Model. International Journal of Arts, Humanities and Management Studies. 4 (1): 12-20.

Schultz, A. B. & Edington, D. W. (2007). Employee Health and Presenteeism: A Systematic Review. Journal of Occupational Rehabilitation. 17(3): 547-579.

Selçuk, N. G. (2016). İşgörenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Presenteeismdeki Rolü: Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. Http://Earsiv.Atauni.Edu.Tr/Xmlui/Handle/123456789/4941 Erişim Tarihi: 13.11.2020.

Smith, D. J. (1970). Absenteeism and "Presenteeism" in Industry. Archives of Environmental Health: An International Journal. 21(5): 670–677.

Temel, A. (2006). Organizasyonlarda ve İşkolik Çalışanlar. "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi. 8(2): 104-127.

Ulu, S., Özedevecioğlu, M. & Ardıç, K. (2016). Kişilik Özelliklerinin Hasta İken İşe Gelme (Presenteeism) Davranışı Üzerindeki etkileri: İmaalat Sanayinde Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 47:167-181.

Üzüm, B. & Şenol, L. (2019). A-B Kişilik Tiplerinin Presenteizme Etkisi: Havacılık Sektöründe Bir Araştırma. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi. 11 (18): 979-1000.

Wikipedia (2020). Depression. https://en.wikipedia.org/wiki/Depression_(mood). (Erişim tarihi: 10.11.2020).

Yanardağ, Ö. M. & Avcı, M. (2012). Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları: Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme. Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi. 3 (2): 39-62.

Yavuz, N. & Kayhan, A. (2020). Presenteeism: A Research on Type a and Type B Personality and Demographic Features. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 19 (37): 77-89.

Yıldırım, M. H., Saygın, M. & Uğuz, Ş. (2014). Effects of Presenteeism Syndrome on Employees' Burnout Levels. International Journal of Social Sciences and Humanity Studies. 6 (1): 1-10.

Yıldız, B., Yıldız, H. & Mologlu, V. (2015). Sorumluluk Kişilik Özelliğinin Presenteeism –Hastayken İşe Gelme–Davranışları Üzerindeki Etkisi: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. 3. Örgütsel Davranış Kongresi.

Yılmaz, G. & Yumuk Günay, G. (2020). Presenteeism ve İş Stresinin Çalışan Performansına Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir Uygulama. Social Sciences Research Journal. 9 (1): 91-106.

Yücel, E. (2020). Presenteeism ve İş Tatmini Arasındaki İlişki- Turizm Sektöründe Bir Araştırma. Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences. 29 (1): 226-238.

Zengin, Y. & Kaygın, E. (2016). Tükenmişlik Sendromu ile Presenteeism (İşte Var Ol (ama)ma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Kars SGK Örneği. Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal. (1): 487-500.

KAYNAKÇA

Altınöz, M., Çöp, S. & Boso, N. I. (2017). Nevrotik Yöneticilerin İşkolik Davranışları Üzerine Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 34: 154-165.

Andreassen, C. S., Ursin, H. & Eriksen, H.R. (2007). The Relationship Between Strong Motivation to Work, Workaholism, and Health. Psychology & Health. 22(5): 615-629.

Arsezen, P. (2017). Turizmde İşkoliklik Davranışı, İş Tatmini ile İşletme Performansı Arasındaki İlişkinin Analizi ve Örgüte Duygusal Bağlılığın Aracı Rolü: Antalya'da Bulunan Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerindeki Yöneticiler Örneği. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 6 (5): 211-227.

Aziz, S. & Cunningham, J. (2008). Workaholism, Work Stress, Work-Life Imbalance: Exploring Gender's Role. Gender in Management: An International Journal. 23(8): 553-566.

Aziz, S. & Tronzo, C. L. (2011). Exploring The Relationship Between Workaholism Facets and Personality Traits: A Replication in American Workers. The Psychological Record. (61): 269-286.

Aziz, S. & Zickar, M. J. (2006). A Cluster Analysis İnvestigation of Workaholism As a Syndrome. Journal of Occupational Health Psychology. (11): 52-62.

Brady, B. R., Vodanovich, S.J. & Rotunda, R. (2008). The Impact of Workaholism on Work- Family Conflict, Job Satisfaction, and Perception of Leisure Activities. The Psychologist-Manager Journal. (11): 241-263.

Broeck, A. V., Bert, S., Germeys, W. Ç. P., Schaufeli W., Schreurs, B. & Witte, H. (2011). Understanding Workaholics Motivarions: A Self-Determination Perspective. Applied Psychology: An International. 60(4): 600-621.

Buelens, M. & Poelmans, S. (2004). Enriching the Spence and Robbin‟s Typology of Workaholism, Demographic, Motivational and Organizational Correlates. Journal of Organizational Change Management. 17(5): 440-458.

Burke, R. J. (2000). Workaholism in Organizations: Concepts, Results and Future Research Directions. International Journal of Management Reviews. 2(1): 1-16.

Burke, R. J. (2001). Workaholism Components, Job Satisfaction, and Career Progress. Journal of Applied Social Psychology. 31(11): 2339-2356.

Burke, R, Burgess J. Z. & Oberklaid, F. (2003). Predictors of Workaholic Beheviors Among Australian Pyshologists. Career Development International. 8(6): 301-308.

Burke, R. J. & Mathiesen, S. (2004). Workaholism Among Norwegian Journalists: Antecedents and Consequences. Stress and Health. 20(5): 301-308.

Burke, R. J., Matthiesen, S. B. & Pallesen, S. (2006). Workaholism, Organizational Life and Well-being of Norwegian Nursing Staff. Career Development International. 11(5): 463-477.

Cankül, D., Ak, E. & Kızıltaş, M. Ç. (2023). Yiyecek İçecek İşletmelerinde Çalışanların Stres ve İşkoliklik Düzeylerinin İş Performanslarına Etkisi. İşletme Araştırmaları Dergisi. 15 (1): 470-485.

Christian, M. S., Garza, A. S. & Slaughter, J. E. (2011). Work Engagement: A Quantitative Review and Test ff İts Relations With Task and Contextual Performance. Personnel Psychology. 64: 89-136.

Demirseçen, M. (2019). Otel Çalışanlarının Algıladıkları Stres ve İşkoliklik Düzeylerinin Kuşaklara Göre İncelenmesi: İstanbul İli Örneği. Mersin: Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Diker, O. & Yıldırım, H. M. (2017). Examination of Correlation Between Workaholism Degrees and Satisfaction with Life on 4 and 5 Star Hotels` Cuisine Department Staff in Eskişehir Provence. III. International Gastronomic Tourim Congress. İzmir.

Eysenck, H. J. (1997). Addiction, Personality and Motivation. Human Psychopharmacology. (12): 79-87.

Garson, B. (2005). Work Addiction in the Age of İnformation Technology: An Analysis. IIMB Management Review: 15-21.

Gerdan, E. (2018). Yöneticilerin İşkoliklik Davranışlarının İş Yaşam Doyumlarına Etkisi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Gheorghita, N. (2014). Workaholism: A New Challenge For Organisation Management. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 109: 295-300.

Gini, A. (1998). Working Ourselves to Death: Workaholism, Stress, and Fatigue. Business and Society Review. 1: 45-56.

Glicken, M. D. (2016). Social Work in the 21st Century an Introduction to Social Welfare, Social Issues, and the Profession. Arizona State University. Phoenix. USA.

Gordon, S.E. & Shi, X.C. (2021). The Well-being and Subjective Career Success of Workaholics: An Examination of Hospitality Managers' Recovery Experience. International Journal of Hospitality Management. 93: 1-11.

Gözen, E. (2020). İşkoliklik ile İş Tatmini Arasındaki İlişkinin Kanonik Korelasyon Analizi ile İncelenmesi. Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi. 4(1): 13-32.

Güdü Demirbulat, Ö., Saatçi, G. & Avcıkurt, C. (2019). İşkoliklik ve Bireysel Mutluluk Arasındaki İlişkinin Turizm Akademisyenleri Açısından İncelenmesi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi. 8(4): 3500-3515.

Günay, Y. G., Demiralay, T. & Gürkan, G. Ç. (2017). Örgütsel İklimin İşkoliklik Üzerindeki Etkileri: Türk Zincir Otel Yöneticileri Üzerinde Bir Araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. (33): 87-104.

Harpaz, I. & Snir, R. (2003). İşkolikçilik: Tanımı ve Doğası. İnsan ilişkileri. 56(3): 291-319.

Innanen, H., Tolvanen, A. & Aro, K. S. (2014). Burnout, Work Engagement and Workaholism Among Highly Educatedemployees: Profiles, Antecedents and Outcomes. Burnout Research. 31: 8-49.

Jonstone, A. & Jonston, L. (2005). The Relationship Between Organizational Climate, Occupational Type and Workaholism. New Zealand Journal of Psychology. 34(3): 181-188.

Jung, H. S., Jung, Y. S. & Yoon, H. H. (2023). The Effects of Workaholism on Employee Burnout and Turnover Intent at Deluxe Hotels during the COVID-19 Pandemic: Evidence across Generations. Sustainability. 15(6) 5227: 1-16.

Kemer, E. (2018). Konaklama İşletmeleri Yöneticilerinin İşkoliklik Algılarının İş Aile Çatışmasına Etkisi: Nevşehir Örneği. Journal of Tourism and Gastronomy Studies. 6(4): 237-251.

Lee, H. W. & Fotiadis, A. (2014). Workaholism in Tourism Sector: The Case of Taiwan. Tourismos: An International Multidisciplinary Journal of Tourism. 9(1): 265-678.

McMillan, L., O'Driscoll, M., Marsh, N. & Brady, E. (2001). Understanding Workaholism: Data Synthesis, Theoretical Critique, and Future Design Strategies. International Journal of Stress Management, 8: 69-91.

McMillan, L. H. W., O'Driscoll, M. P., and Brady, E. C. (2004). The İmpact of Workaholism on Personal Relationships. British Journal of Guidance and Counselling. 32: 171-186.

Mitrofan, L. (2011). Psychological and Emotional Effects of Workaholism on Family Life. Journal of Experiential Psychotherapy. 1(53): 14-21.

Ng, T. H., Eby, L. T., Sorensen, K. L. & Feldman, D. C. (2005). Predictors of Objective and Subjective Career Success: A Meta-Analysis. Personnel Psychology. 58: 367-408.

Ng, T. H., Sorensen, K. L. & Feldman, D. C. (2007). Dimensions, Antecedents and Consequences of Workaholism: A Conceptual Integration and Extension. Journal of Organizational Behavior. 28: 111-136.

Pan, S. Y. (2018). Do Workaholic Hotel Supervisors Provide Family Supportive? A Role İdentity Perspective. International Journal of Hospitality Management. 68: 59-67.

Piotrowski, C. & Vodanovich, S. J. (2006). The İnterface Between Workaholism and Workfamily Conflict: A Review and Conceptual Framework. Organization Development Journal. 24: 84-92.

Porter, G. (2006). Profiles of Workaholism Among High-Tech Managers. Career Development International. 11: 440-462.

Rakhshanimehr, F. & Jenaabadi, H. (2015). Relationship of Workaholism with Teachers Organizational Commitment and Organizational Citizenship Behavior. Psychology. 6: 1496-1477.

Robinson, B. E. (2000). Workaholism: Bridging the Gap Between Workplace, Sociocultural, and Family Research. Journal of Employment Counseling. 37(1): 31-47.

Salihoğlu, G., H. (2014). Çalışanların Kariyer Yolculuğunda İşkolikliğin Rolü Üzerine Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma. Çorum: Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Scott, K. S., Moore, K. S. & Miceli, M. P. (1997). An Exploration of The Meaning and Consequences of Workaholism. Human Relations. 50: 287-314.

Serçeoğlu N. & Selçuk, G. N. (2016). Konaklama İşletmelerinde Çalışan Personelin İşkoliklik Eğilimleri ile Hizmet Odaklılık İlişkisi: TRA1 Bölgesinde Bir Araştırma. Turizm Akademik Dergisi. 3(1): 39-55.

Sharma, P. & Sharma J. (2011). Work-Addiction: A Poison by Slow Motion. Journal of Economics and Behavioral Studies. 2(3): 86-91.

Shin, J. & Shin, H. (2020). Impact of Job Insecurity on Hotel Workers` Workaholism and Work-Family Conflict in Korea. International Journal of Environmental Research and Public Health. 17 (7783): 1-12.

Shimazu, A. & Schaufeli, W. B. (2009). Is Workaholism Good or Bad For Employee Wellbeing? The Distinctiveness of Workaholism And Work Engagement Among Japanese Employees. Industrial Health. 47: 495-502.

Shkoler, O., Rabenu, E. & Tziner, A. (2017). The Dimensionality of Workaholism and İts Relations With İnternal Andexternal Factors. Journal of Work and Organizational Psychology 33: 193-203.

Snir, R. & Harpaz, I. (2004). Attitudinal and Demographic Antecedents of Workaholism. Journal of Organizational Change Management. 17: 520-536.

Spence, J. T. & Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, Measurement and Preliminary Results. Journal of Personality Assessment. 58: 160-178.

Spurk, D., Hirschi, A. & Kauffeld, S. (2016). A New Perspective on the Etiology of Workaholism: The Role of Personal and Contextual Career-Related Antecedents. Journal of Career Assessment. 24(4): 747-764.

Taris, T. W., Schaufeli, W. B. & Shimazu, A. (2010), The Push and Pull of Work: The Differences Between Workaholism and Work Engagement. Work Engagement: A Handbook of Essential Theory and Research. Psychology Press. <https://www.wilmarschaufeli.nl/publications/Schaufeli/327.pdf (12.11.2020).

Tziner, A. & Tanami, M. (2013). Examining The Links Between Attachment, Perfectionism, and Job Motivation Potential With Job Engagement and Workaholism. Journal of Work and Organizational Psychology. (29): 65-74.

Ulucan, E. (2016). Turizm Çalışanlarının İşkoliklik ve Tükenmişlik Algısına Yönelik Bir Uygulama. 17. Ulusal Turizm Kongresi. Muğla.

Ulucan, E. & Yavuz, N. (2019). The Effect of Workaholism and Work-family Conflict on Burnout ın Hospitality Enterprises. The Journal of Academic Social Science. 7(89): 529-543.

Varol, F. & Kılınç, E. (2021). Otel Çalışanlarının İşkoliklik ve Yenilikçi İş Anlayışı Düzeylerinin İş Tatminleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi. 5(1): 422-442.

Wijhe, C. I., Peters, M. C. & Schaufeli, W. B. (2010). To Stop or not to Stop, That's The Question: About Persistence and Mood of Workaholism and Work Engaged Employees. International Journal of Behavioral Medicine. 18: 361-372.

Yazıt, H. & Erdem, S. H. (2022). İşkoliklik ve Tükenmişliğin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: 4 ve 5 Yıldızlı Otel Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. Journal of Tourism and Gastronomy Studies. 10(3): 2394-2421.

Onun için iyi paraydı hem yurt parasını öder hem de kenarda biraz birikim yapabilirdi. Sonra müdürünün maaş kartını taktı 13 bin lira maaş yatmıştı. Zehra ikinci hayal kırıklığını da o zaman yaşadı. Artık iş onun için çekilmez olmuştu. Kendine söylenenden başka hiçbir şey yapmıyor, otelin daha iyi hizmet verebilmesini önemsemiyordu bile. O sezon bir şekilde geçti. Başka iş bulamama ihtimalinden korktuğu için bir sonraki sezonda aynı yerde aynı şekilde çalıştı. Ama artık canına tak dedi ve artık o otele geri dönmedi ve başka sektörlerde çalışmaya başladı.

Çözüm: Başka bir otelde farklı yöneticilerle çalışmayı denemek.

Okulu birincilikle bitirdikten sonra İstanbul'dan Z otelinden halkla ilişkiler departmanında çalışması için iş teklifi geldi. İlk baş gönülsüzdü ama yine de kabul etti. İlk zamanlar biraz ön yargılı ve gönülsüz olsa da yavaş yavaş alıştı işe. Kısa sürede kendini gösterdi ve işinde yükseldi. Önce departman müdürü oldu daha sonra aynı şehirde başka bir otelde genel müdür. Şimdi ise hayalini gerçekleştirdi ve yurt dışında dünyanın en iyi otellerden olan K otelinde genel müdür.

KAYNAKÇA

Abraham, R. (2000). Organizational Cynicism; Bases and Consequences. Genitc, Social and General Psychology Monographs. 126 (3): 269-292.

Ajen, I. & Fishbein, M. (1980). Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall.

Andersson, L. (1996). Employee Cynicism: An Examination Using a Contract Violation Framework. Human Relations. 49: 1395-1418.

Andersson, L. & Bateman, T. (1997). Cynicism in the Workplace: Some Causes and Effects. The Journal of Organizational Behavior. 18: 449-470.

Arslan, E. (2012). Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik Personelinin Genel ve Örgütsel Sinizm Düzeyi. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 13 (1): 12-27.

Barringer, M. W. & Sturman, M. C. (1998). The Effects of Variable Work Arrangements on the Organizational Commitment of Contingent Workers. CAHRS Working Papers. Working Paper: 98-102.

Barut, B. (2005). Siyasal Reklamcılık Özelinde Siyasal Tutumların Oluşması Süreci. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 15(2): 295-317.

Batmantaş, H. & Örücü, E. (2018). Örgütsel Güven İle Sinizm Arasındaki İlişki: Bir Uygulama. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 18 (36): 198-214.

Blakely, G. L., Andrews, M. C. & Moorman, R. H. (2005). The Moderating Effects of Equity Sensitivity on The Relationship Between Organizational Justice and Organizational Citizenship Behaviors. Journal of Business and Psychology. 20(2): 259-273.

Bolat, O. İ., Bolat, T. & Seymen, O. A. (2009). Güçlendirici Lider Davranışları ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Sosyal Mübadele Kuramından Hareketle İncelenmesi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 12(21): 215-239.

Bozkurt, Ö. & Bozkurt, İ. (2008). İş Tatminini Etkileyen İşletme İçi Faktörlerin Eğitim Sektörü Açısından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Alan Araştırması. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 9(1): 1-18.

Brandes, P. (1997). Organizational Cynicism: Its Nature, Antecedents and Consequences. Unpublished Doctoral Thesis. University of Cincinnati.

Brandes, P., Castro, S., James, M. S., Martinez, A. D., Matherly, T. A., Ferris, G. R. & Hochwarter, W. A. (2008). The Interactive Effects of Job in Security and Organizational Cynicism on Work Effort Following a Layoff. Journal of Leadership & Organizational Studies. 14 (3): 233-247.

Brown, M. & Cregan, C. (2008). Organizational Change Cynicism: The Role of Employee Involvement. Human Resource Management. 47(4): 667-686.

Cartwright, S. & Holmes, N. (2006). The Meaning of Work: The Challenge of Regaining Employee Engagement and Reducing Cynicism. Human Resource Management Review: 199-208.

Chaloupka, W. U. (1999). Everybody Knows: Cynicism in America. Minneapolis: University of Minnesota Press .

Colquitt, J. A. (2001). On the Dimensionality of Organizational Justice: A Construct Validation of a Measure. Journal of Applied Psychology. 86: 386-400.

Çetinkaya, F. F. & Özkara, B. (2015). Hizmet İşletmelerinde Psikolojik Sözleşme İhlalleri ve Örgütsel Sinizm İlişkisi: Kapadokya Bölgesi 4 ve 5 yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Kastamonu University Journal of Economics & Administrative Sciences Faculty. 9: 72-91.

Dean, J. W., Brandes, P. & Dharwadkar, R. (1998). Organizational Cynicism. Academy of Management Review. 23(2): 341-352.

Delken, M. (2004). Organizational Cynicism: A Study Among Call Centers (Dissertation). Faculty of Economics and Business Administration, University of Maastricht. Maastricht.

Demir, M., Ayas, S. & Yıldız, B. (2018). Örgütsel Sinizm ve İşe Yabancılaşma İlişkisi: Beş Yıldızlı Otel Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Yönetim Bilimleri Dergisi.16(32): 231-254.

Doğan, S. & Demiral, Ö. (2009). Örgütsel Bağlılığın Sağlanmasında Personel Güçlendirmeve Psikolojik Sözleşmenin Etkisine İlişkin Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. (32): 47-80.

Eaton, J. A. (2000). A Social Motivation Approach to Organizational Cynicism. Unpublished Doctoral Dissertation, Graduate Program in Psychology. York University. Toronto.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S. & Sowa, D. (1986). Perceived Organizational Support. Journal of Applied Psychology. 71(3): 500-507.

Eryeşil, K. & Fındık, M. (2011). Örgütsel Sinizm. Örgüt Psikolojisi Yeni Yaklaşımlar Güncel Konular. Konya: Atlas Akademi.

Fitzgerald, M. (2002). Organizational Cynicism: Its Relationship Perceived Organizational Injustice Explanatory Style. A Dissertation Presented to The Division of Research and Advanced Studies of University of Cincinnati.

Gün, İ. & Söyük, S. (2017). Sağlık Kuruluşlarında Örgüt İklimi ve Örgütsel Güven Arasındaki İlişki. ACU Sağlık Bilim Dergisi. (1): 40-48.

Gürbüz, S. (2006). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Araştırma. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 3(2): 48-75.

Güzel, B. & Ayazlar, G. (2014). Örgütsel Adaletin Örgütsel Sinizm ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Otel İşletmeleri Araştırması. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 16 (26): 133-142.

Hackman, J. R. & Oldham, G. R. (1975). Development of the Job Diagnostic Survey. Journal of Applied Psychology. 60(2): 159-170.

Heider, F. (1958). The Psychology of Interpersonal Relations. New York: John Wiley & Sons.

İçerli, L. & Yıldırım, M. H. (2012). Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişki: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 4(1): 167-176.

İnceoğlu, M. (1993). Tutum Algı İletişim. Ankara: Verso Yayıncılık.

Izard, C. E. (1977). Human Emotions. New York: Plenum.

James, M. S. (2005). Antecedents and Consequences of Cynicism in Organizations: An Examination of the Potential Positive and Negative Effects on School Systems. Unpublished Doctoral Dissertation, The Florida State University, USA.

Jiang, H., Chen, Y., Sun, P. & Yang, J. (2017). The Relationship Between Authoritarian Leadership and Employees' Deviant Workplace Behaviors: The Mediating Effects of Psychological Contract Violation and Organizational Cynicism. Frontiers in Psychology. 8:1-12.

Johnson, J. L. & O'Leary-Kelly, A. M. (2003). The Effects of Psychological Contract Breach and Organizational Cynicism: Not All Social Exchange Violations are Created Equal. Journal of Organizational Behavior. 24: 627-647.

Kanter, D. L. & Mirvis, P. H. (1989). The Cynical Americans. San Francisco: Jossey-Bas.

Kanter, D. L. & Mirvis, P. H. (1991). Cynicism: The New American Malaise. Business & Society Review. 91 (77): 57-61.

Karacaoğlu, K. & İnce, F. (2012). Brandes, Dharwadkar ve Dean'in (1999) Örgütsel Sinizm Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması: Kayseri Organize Sanayi Bölgesi Örneği. Business and Economics Research Journal. 3(3): 77-92.

Leung, K., Ip, O. K. & Leung, K. K. (2010). Social Cynicism and Job Satisfaction: A Longitudinal Analysis. Applied Psychology: An International Review. 59 (2): 318-338.

Miller, L. E. & Grush, J. (1988). Improving Predictions of Expectancy Theory Research: Effects of Personality Expectations, and Norms. Academy of Management Journal: 107-122.

Naus, A. J. (2007). Organizational Cynicism: on the Nature, Antecedents, and Consequences of Employee Cynicism Toward the Employing Organization. Maastricht University Press.

Niederhoffer, A. (1967). Behind the Shield. Garden City, NY: Doubleday.

O'Leary, M. (2003). From Paternalism to Cynicism: Narratives of A Newspaper Company. Human Relations. 56 (6): 685-704.

Özdevecioğlu, M. (2003). Algılanan Örgütsel Destek ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. D.E.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi. 18(2): 113-130.

Özgener, Ş., Öğüt, A. & Kaplan, M. (2008). İşgören-İşveren İlişkilerinde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Sinizm. Örgütsel Davranışta Seçme Konular: Organizasyonların Karanlık Yönleri ve Verimlilik Azaltıcı Davranışlar. Ankara: İlke Yayınevi.

Reichers, A. E., Wanous, J. P. & Austin, J. T. (1997). Understanding and Managing Cynicism About Organizational Change. Academy of Management Executive. 11: 44-59.

Rhoades, L. & Eisenberger, R. (2002). Perceived Organizational Support: A Review of the Literature. Journal of Applied Psychology. 87(4): 698-714.

Sezgin, O. B., Tolay, E. & Sürgevil, O. (2016). Örgütsel Değişim Sinizmi: Çalışanların Değişime Karşı Tutumlarının İncelenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi. 12 (45): 411-438.

Sinan, Y. & Kavas, E. (2016). Kurumlarda Örgütsel Sinizm: Karşılaştırmalı Bir Analiz. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 9(44): 1211-1220.

Şimşek, M. Ş., Çelik, A., Akgemci, T. & Fettahlıoğlu, T. (2006). Örgütlerde Yabancılaşmanın Yönetimi Araştırması. 14. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi: 569-587.

Tağ, M. N. & Çetinkaya, B. (2019). Özel İyi Oluş Hali, Başkasına Güven ve İş Motivasyonu Arasındaki İlişki: Beklenti Teorisi Çerçevesinde Çok Düzenli Analiz. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi. 15(3).

Taslak, S. & Dalgın, T. (2015). Çalışanların Atfetme Eğilimlerinin Örgütsel Sinizm Davranışları Üzerindeki Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi: 139-158.

Tokgöz, N. & Yılmaz, H. (2008). Örgütsel Sinisizm: Eskişehir ve Alanya 'daki Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 8(2): 283-305.

Tutkun, Ö. F. & Koç, M. (2008). Mesleklere Atfedilen Kalıp Yargılar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi: 255-273.

Türköz, T., Polat, M. & Coşar, S. (2013). Çalışanların Örgütsel Güven ve Sinizm Algılarının Örgütsel Bağlılıkları Üzerindeki Rolü. Yönetim ve Ekonomi. 20 (2): 285-302.

Türközü, Ö. & Sazkaya, M. K. (2020). Psikolojik Sözleşme İhlalinin Örgütsel Sinizm Üzerine Etkisinin İncelenmesi: Çağrı Merkezi Sektöründe Bir Araştırma. Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi. 10(2): 399-424.

Vance, R. J., Brooks, S. W. & Tesluk, P. E. (1996). Organizational Cynicism and Change. Working paper, Pennsylvania State University, University Park.

Vexliard, A. (1962). Antik Dünyada Siniklerin Gizli Rolleri (Çeviren O. Sencer). Sosyoloji Dergisi. 2(17-18): 87-98.

Vroom, V. H. (1964). Work and Motivation. New York: Wiley Johnson & Sons.

Walker, A. & Hutton, D. M. (2006). The Application of the Psychological Contract to Workplace Safety". Journal of Safety Research. 37(5): 433-441.

Wanous, J. P., Reichers, A. E. & Austin, J. T. (2000). Cynicism About Organizational Change: Measurement, Antecedents, and Correlates. Group & Organization Management. 25(2): 132-153.

Wanous, J., Reichers, A. & Austin, J. (1994). Organizational Cynicism: An Initial Study. Academy of Management Best Papers Proceedings: 269-273.

Weiner, B. (1985). An Attributional Theory of Achievement Motivation and Emotion. Psychological Review. 92: 548-573.

Yıldız, K. (2013). Örgütsel Bağlılık ile Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Muhalefet Arasındaki İlişki. Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic. 8(6): 853-879.

kariyeri hakkındaki tüm umutları yıkılmıştı. Bir kadın olarak resepsiyon şefliğinden öteye gidemeyeceğine kendisi de inanmaya başlamıştı. O günlerde ailesinden bile işi bırakıp evlenip çocuk sahibi olmasının daha iyi olacağına dair tavsiyeler aldığını söylüyor.

Çözüm: Kimseye kulak asmayıp kendisine güvendi. İşini en iyi şekilde yaparak karşısına çıkan fırsatları değerlendirdi. O sıralar daha iyi bir otelin ön büro müdürü arayışında olduğunu öğrenen bayan Serpil, emekli olan ön büro müdürünün referansı ile başvuruda bulundu. İyi bir ön hazırlık ve yılların vermiş olduğu deneyimle çok başarılı bir görüşme gerçekleştiren bayan Serpil, bu otelde ön büro müdürü olarak işe başladı. İki buçuk yıldır görev yaptığı otelde, başarılı olan çalışanları cinsiyet ayrımı gözetmeksizin yönetici olma yolunda yönlendirmeye çalıştığını söyleyen bayan Serpil, hedefinin genel müdürlük olduğunu dile getiriyor. Erkek rakiplerine karşı bu hedefe ulaşmada işinin zor olduğunu bildiğini, ama bunun imkânsız olmadığını, başarabileceğine önce kendisi inanması gerektiğini söylüyor. "Çünkü eğer bir kadın olarak yönetici olabileceğime inanmasaydım asla o iş görüşmesine gitmezdim" diye ekliyor.

KAYNAKÇA

Adler, N. J. (1993). An International Perspective on the Barriers to the Advancement of Women Managers, Applied Psychology. 42 (4): 289-300.

Adongo, A. A., Dapaah, J. M. & Azumah, F. D. (2023). Gender and leadership positions: understanding women's experiences and challenges in patriarchal societies in Northern Ghana. International Journal of Sociology and Social Policy. 43(11/12): 1114-1137.

Anafarta, N., Sarvan, F. & Yapıcı N. (2008). Konaklama İşletmelerinde Kadın Yöneticilerin Cam Tavan Algısı: Antalya İlinde Bir Araştırma. Akdeniz İİBF Dergisi. 8 (15): 111-137.

Arat, N. (1996). Türkiye'de Kadınların Çalışma Yaşamında Karşılaştıkları Zorlukların Sosyo-Kültürel Nedenleri. Türkiye'de Kadın Olmak. İstanbul: Say Yayınları.

Aytaç, S. (1999). Çalışma Yaşamında Kadın ve Kariyer. Türkiye'de Kadın İşgücü Seminerleri I-II. TİSK Yayınları. Yayın No.192. Ankara.

Aycil, S. (2021). Posta Telgraf Teşkilatı AŞ.'de Çalışan Kadın Personellerin Kariyer Engelleri ve Cam Tavan Sendromu Algısı. Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies. 14(86): 581-603.

Bakır, A. A., Uğurlu, C. T., Köybaşı, F. & Özyazıcı, K. (2017). Kadın Okul Yöneticileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. Current Research in Education. 3 (1): 1-14.

Bayhan, V. (2012). Beden Sosyolojisi ve Toplumsal Cinsiyet, Doğu-Batı Düşünce Dergisi. 16 (63): 147-164.

Belle, R. R., Townsend, B. & Mattis, M. (1998). Gender Gap in the Executive Ffic: CEOs and Female Executives Report on Breaking the Glass Ceiling, The Academy of Management Executive. 28-42.

Bickford, N. (2011). Queen Bees, an Evolving Species or an Office Myth? https://www.ft.com/content/, (Erişim tarihi: 15.02.21).

Blau, G., and Lunz, M. (1998). Testing the incremental effect of professional commitment on intent to leave one's profession beyond the effects of external, personal, and work-related variables. Journal of vocational behavior. 52(2): 260-269.

Boddy, D. (2002). Management: An Introduction, Second Edition. London: Prentice-Hall.

Burgess, C. (2003). Gender and Salaries in Hotel Financial Management: it's Still a Man's World, Women in Management Review.

Can, N. (2010). Okul Yöneticilerinin Yönetimde Cinsiyet Faktörüne İlişkin Görüşleri. Eğitim ve Bilim. 33 (147): 35-41.

Carnes, W. J. & Radojevich-Kelley, N. (2011). The Effects of the Glass Ceiling on Women in the Workforce: Where are They and Where are They Going?. Review of Management Innovation & Creativity. 4 (10): 70-79.

Ciğer, A., &Uyar, G. F. (2016). Konaklama İşletmelerinde Kadın Muhasebecilerin Cam Tavan Algısına Yönelik bir Araştırma: Antalya İli Örneği, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi. 5 (2): 43-58.

Crampton, S. M. & Mishra, M. (1999). Women in management, Public Personnel Management, 28 (1).

Correll, S. J., Benard, S. & Paik, I. (2007). Getting a Job: Is There a Motherhood Penalty?. American Journal of Sociology. 112 (5): 1297-1338.

Cortis, R. & Cassar, V. (2005). Perceptions of and About Women as Managers: İnvestigating Job İnvolvement, Self-Esteem and Attitudes. Women in Management Review.

Cotter, D. A., Hermsen, J. M., Ovadia, S. & Vanneman, R. (2001). The Glass Ceiling Effect. Social Forces. 80 (2): 655-681.

Çakır, G. P. Barakazı, M. & Barakazı, E. (2017). Turizm Sektöründe Çalışan Kadınların Karşılaştığı Sorunları Değerlendirmeye Yönelik Bir Araştırma. The Journal of Academic Social Science Studies, 61: 461-674.

Çelik, M. & Şahingöz Akar, S. (2018). İş Yaşamında Cinsiyet Ayrımcılığı: Kadın Aşçılar Örneği, Journal of Tourism and Gastronomy Studies. 6 (3): 370-383.

De Beauvoir, S. (1993). Kadın İkinci Cins I- Genç Kızlık Çağı (çev. Bertan Onaran). İstanbul: Payel Yayınevi.

Demir, M. (2011). İş Yaşamında Ayrımcılık: Turizm Sektörü Örneği. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi. 8 (1): 760-784.

Demirel, H. Z. & Perçin Şahin, N. (2018). Otel İşletmelerindeki Kadın Yöneticilerin Kariyer Engellerinin Kariyer Geliştirme Stratejileri Üzerine Etkisi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 11 (57): 546-557.

Derks, B., Van Laar, C. & Ellemers, N. (2016). The Queen Bee Phenomenon: Why Women Leaders Distance Themselves from Junior Women. The Leadership Quarterly. 27 (3): 456-469.

Dezsö, C. L. & Ross, D. G. (2012). Does Female Representation in Top Management Improve Firm Performance? A Panel Data İnvestigation. Strategic Management Journal. 33 (9): 1072-1089.

Diker, O., Taşpınar, O. & Soylu, Y. (2017). İstanbul/Beyoğlu-Taksim Bölgesindeki 4-5 Yıldızlı Otel Mutfak Personelinin Çelişki Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri ile Kadın Çalışanlara Yönelik Tutumları İlişkisinin İncelenmesi. Journal of Life Economics. 4 (4): 125-142.

Dinçer İstanbullu, F., Akova, O., Ertuğral Muğan, S. & Çifçi Aydoğan, M. (2016). Türkiye'de Turizm Sektöründe Kadın İstihdamı: İmkanlar ve Engeller. Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal. 1: 379-395.

Dreher, G.F. (2003). Breaking the Glass Ceiling: The Effects of Sex Ratios and Work-Life Programs on Female Leadership at the Top' Human Relations. 56 (5): 541-562.

Düzgün, Ş. & Hayalioğlu, H. (2006). Öğrencilerde Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeyinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. 13: 404-413.

Eagly, A. H. and Carli, L. L. (2003). The Female Leadership Advantage: An Evaluation of The Evidence. The Leadership Quarterly. 14 (6): 807-834.

Eagly, A. H., Johannesen-Schmidt, M. C. & Van Engen, M. L. (2003). Transformational, transactional, and laissez-faire leadership styles: a meta-analysis comparing women and men. Psychological bulletin. 129(4): 569.

Elmas, Ç. & Boyacıoğlu, E. Z. (2020). Turizm ve Kadın Olgusunun Bibliyometrik Yaklaşım ile İncelenmesi. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi: 29-49.

Er, O. & Adıgüzel, O. (2015). Cam Tavan Gölgesindeki Kraliçe Arılar: Kadınların Kariyer İlerlemelerinde Karşılaştıkları Engeller ve Etkili Liderlik, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 1(2): 163-175.

Erengil, C., & Özbay, A. (2005). Kişisel Gelişim Yolculuğu Rehberi. İstanbul

Ergeneli, A. & Akçamete, C. (2004). Bankacılıkta Cam Tavan: Kadın ve Erkeklerin Kadın Çalışanlar ve Kadınların Üst Yönetime Yükseltilmelerine Yönelik Tutumları. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 22 (2): 85.

Fassinger, R. E. (2008). Workplace Diversity and Public Policy: Challenges and Opportunities for Psychology, American Psychologist. 63 (4): 252.

Fettahlıoğlu, Ç. A. (2007). Kariyer Yönetiminde Güncel Bir Kavram Olarak Cam Tavan Sendromu ve Kadın Yöneticiler Boyutu: Kariyer Yönetimi ve İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları, Ankara: Gazi Kitapevi.

Gandhi, M. & Sen, K. (2020). Missing Women in Indian University Leadership: Barriers and Facilitators. Educational Management Administration & Leadership. 49(2): 352-369.

Garey, J. G. (1991). Women in Hospitality Management, İçinde Hospitality Management: An Introduction to the Industry, Editor: Robert A. Brymer, Sixth Edition, Kendall/Hunt Publishing Company.

Gökkaya, V. B. (2015). Çaresizliği Öğrenen Kadın: Öğrenilmiş Çaresizlik. Electronic Turkish Studies. 10 (14).

Gökmen Ekiz, Ç. (2011). Türk Turizminin Yabancı Gelinleri: Marmaris Yöresinde Turizm Sektöründe Çalışan Göçmen Kadınlar. Çalışma ve Toplum. 1 (28): 201-231.

Hearn, J. & Parkın, P.W. (1986). Women, Men And Leadership: A Critical Review of Assumptions, Practices and Change in Industrialized Nations. International Studies Organization. 16 (3): 33-60.

Heilman, M. E. (2001). Description and Prescription: How Gender Stereotypes Prevent Women's Ascent Up the Organizational Ladder. Journal of Social İssues. 57(4): 657-674.

Jordan, F. (1997). An Occupational Hazard? Sex Segregation in Tourism Employment. Tourism Management 18 (8): 525-534.

Jucan, C. N., & Jucan, M. S. (2013). Travel and Tourism As A Driver of Economic Recovery. Procedia Economics and Finance. 6: 81-88.

Kaya, İ. & Topbaş, F. (2019). Turizm Sektöründe Cinsiyete Dayalı Ücret Ayrımcılığı. İzmir Democracy University Social Sciences Journal. 2 (1): 74-87.

Karaca, A. (2007). Kadın Yöneticilerde Kariyer Engelleri: Cam Tavan Sendromu Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kleven, H., Landais, C., & Leite-Mariante, G. (2024). The Child Penalty Atlas. Review of Economic Studies. https://www.nber.org/papers/w31649 (Erişim tarihi: 12.12.2024)

Kolade, O. J. & Kehinde, O. (2013). Glass Ceiling and Women Career Advancement: Evidence from Nigerian Construction Industry. Iranian Journal of Management Studies: 79-99.

Kozak Akoğlan, M. (1996). Konaklama Endüstrisinde Kadının Konumu. Anatolia. 7(2)16-23.

Loureıro, P. R. A., Carneıro, F. G. & Sachsida, A. (2004). Race and Gender Discrimination in The Labor Market: An Urban and Rural Sector Analysis for Brazil. Journal of Economic Studies. 31 (2): 129-143.

Marinakou, E. (2014). Women in Hotel Management and Leadership: Diamond or Glass?. Journal of Tourism and Hospitality Management. 2 (1): 18-25.

Mavin, S. (2008). Queen Bees, Wannabees and Afraid to Bees: No More 'Best Enemies' for Women in Management?. British Journal of Management. 19: 75-84.

Morrison, A. M., White, R. P. & Van Velsor, E. (1987). The Narrow Band, Leadership in Action. 7 (2): 1-7.

Mukherji, S. (2010). The Perception of 'Glass Ceiling' in Indian Organizations: An Exploratory Study. South Asian Journal of Management: 23-42.

Örücü, E., Kılıç, K. & Kılıç, T. (2007). Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeller: Balıkesir İli Örneği. Yönetim ve Ekonomi Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. 2. 117-135.

Özbey, F. R. (2004). Kadın Hakları ve Ekonomiye Yansımaları: Dünyada ve Türkiye'de Cinsiyetler Arası Eşitsizlik. Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Biga İİBF I. Ulusal Sivil Toplum Kuruluşları Kongresi Kitapçığı. Çanakkale.

Özkalp, E. (1998). Örgütsel Öğrenmede Önem Taşıyan Üç Yönetim Kültürü ve Eskişehir Bölgesindeki İki Farklı Endüstride Bir Uygulama. VI. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi. 21-23 Mayıs, Eskişehir: 49-67.

Pande, R. & Ford, D. (2011). Gender Quotas and Female Leadership: A Review. http://pdfs.semanticscholar.org/fbe6/4bbf0cf10f5774b04, (Erişim tarihi: 03.12.20).

Pelit, E., Güçer, E. & Demirdağ, A. Ş. (2016). Kadın İş Görenlerin Karşılaştığı Sorunların İş Bırakma Eğilimlerine Etkisi: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 8 (15): 43-65.

Perrewe, P. L. & Nelson, D. L. (2004). Gender and Career Success: The Facilitative Role of Political Skill, Organizational Dynamics. 33 (4): 366-378.

Powell, G. N. & Butterfield, D. A. (1994). Investigating the "Glass Ceiling" Phenomenon: An Empirical Study of Actual Promotions to Top Management. Academy of Management Journal. 37 (1): 68-86.

Porter, N. B. (2006). Re-defining Superwoman: An Essay on Overcoming The Maternal Wall in The Legal Workplace. Duke J. Gender L. & Pol'y. 13: 55.

Ryan, M. K. & Haslam, S. A. (2007). The Glass Cliff: Exploring the Dynamics Surrounding the Appointment of Women to Precarious Leadership Positions. Academy of Management Review. 32 (2): 549-572.

Sabharwal, M. (2013). From Glass Ceiling to Glass Cliff: Women in Senior Executive Service. Journal of Public Administration Research and Theory. 25 (2): 399-426.

Sarışın, M. (2020). Medya Sektöründe Çalışan Kadınların Konumu ve Yaşadıkları Zorluklar: Ordu Yerel Medyasında Çalışan Kadınlar ve Ulusal Gazete Künyelerinin İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi. 4 (1): 16-29.

Schwartz, D. (2015). The Magic of Thinking Big. Simon and Schuster Book

Solomon, C. M. (2000). Cracks in the Glass Ceiling. Workforce. 79 (9): 86-92.

Şen, H. (2014). Çocuk Gelinler: Evcilikten Evliliğe. Ankara: Detay Yayıncılık.

Şiyve, O. Ç. (2004). Kadın-Erkek Liderlik Tarzları ve Cam Tavan. Tügiad Elegans Magazin. 66.

Tan, J. (2008). Breaking the "Bamboo Curtain" and the "Glass Ceiling": The Experience of Women Entrepreneurs in High-Tech Industries in an Emerging Market. Journal of Business Ethics. 80 (3): 547-564.

The Economist (2020). https://www.economist.com/graphic-detail/2020/03/04/iceland-leads-the-way-to-womens-equality-in-the-workplace, (Erişim tarihi: 08.02.2021).

Torchia, M., Calabrò, A. & Huse, M. (2011). Women Directors on Corporate Boards: From Tokenism to Critical Mass. Journal of Business Ethics. 102 (2): 299-317.

TUİK, (2020). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2019-33732, (Erişim tarihi: 10.02.2021).

TUİK, (2023) https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2023-53675 (Erişim Tarihi: 11.12.2024).

Tükeltürk, Ş. A. & Perçin, N. Ş. (2008). Turizm Sektöründe Kadın Çalışanların Karşılaştıkları Kariyer Engelleri ve Cam Tavan Sendromu: Cam Tavanı Kırmaya Yönelik Stratejiler. Yönetim Bilimleri Dergisi. 6 (2): 113-128.

Uğuz Çelik, S. & Topbaş, F. (2014). Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Emeği: Turizm Sektörüne Betimsel Bir Yaklaşım. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. 2 (7): 487-509.

Uğuz Çelik, S. & Topbaş, F. (2016). Turizmde Kadın İstihdamı ve Ücret Ayrımcılığı: Karşılaştırmalı Bir Analiz. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 27 (1): 62-78.

UNWTO (2019). Gobal Report on Women and Tourism, Second Edition. https://www.eunwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420384, (Erişim tarihi: 08.02.2021).

Yavuzer, Y., Gündoğdu, R. & Koyuncu, S. C. (2015). Investigation of Employees' Sources of Stress According to Demographic Variables by Controlling Type a Personality Scores. Education and Science. 40 (179): 241-250.

Yavuzer, Y. ve Özkan, R. (2020). Cam Tavan Algısı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute 40: 585-599.

Yaşbay Kobal, H. & Ay, İ. (2021). Türkiye'de İnşaat Sektöründe Çalışan Mimar ve İnşaat Mühendislerinin

Yılmaz, S. E. (2020). Eğitim Kurumlarındaki Kadınların İdari Pozisyonlarda Başarısızlık Algısını Yaratan Engeller Üzerine Nitel Bir Araştırma. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 3: 310-333.

Yüksel, M. & Sağbaş, M. (2022). Kadın Liderlerin Eril ve Dişil Liderlik Tarzlarının Kadınların Cam Tavan İnançlarına Etkisi.Academıc Socıal Resources Journal. 1078

Valcour, M. & Ladge, J. J. (2008). Family and Career Path Characteristics as Predictors of Women's Objective and Subjective Career Success: Integrating Traditional and Protean Career Explanations. Journal of Vocational Behavior. 73 (2): 300-309.

Weyer, B. (2006). Do Multi–Source Feedback Instruments Support The Existence of a Glass Ceiling For Women Leaders. Women in Management Review. 21 (6): 441-457.

Wirth, L. (2001). Breaking Through The Glass Ceiling: Women in Management. International Labour Office. Geneva.

World Economic Forum (2024) Global Gender Gap Report https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024.

Wrigley, B. J. (2002). Glass Ceiling? What Glass Ceiling? A Qualitative Study of How Women View the Glass Ceiling in Public Relations and Communications Management. Journal of Public Relations Research. 14 (1): 27-55.

Wright, E. O., Baxter, J. & Birkelund, G. E. (1995). The Gender Gap in Workplace Authority: A Cross-National Study. American Sociological Review: 407-435.

Zel, U. (2002). İş Arenasında Kadın Yöneticilerin Algılanması ve Kraliçe Arı Sendromu, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Dergisi. 35: 2.

KAYNAKÇA

Adams, J. S. (1963). Toward an Understanding of Inequity. Journal of Abnormal and Social Psychology. 67: 422-436.

Akar Yapıcı, N. (2010). Psikolojik Sözleşme İhlalleri Bağlamında Örgütsel Sinizm Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım. Turizmde İnsan Kaynakları Gelişimi Sempozyumu Bildiri Kitabı.

Akın, A., Ulukök, E. & Şaylıkay, M. (2018). Psikolojik Sözleşme İhlalinin İş Yerinde Yalnızlığa Etkisi. 3. Uluslararası Mesleki ve Teknik Bilimler Kongresi. Gaziantep.

Altınöz, M., Çöp, S., Çakıroğlu, D., Kervancı, F. & Keskin, N. (2012). Algılanan Örgütsel Desteğin Büro Çalışanlarının Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi: Bir Alan Araştırması. 11. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi. Isparta.

Argyris, C. (1960). Understanding Organizational Behavior. Dorsey Pres. Homewood. Illinois.

Arslan, Serez, B., Şahin, S. & Değer Deniz, B. (2012). Psikolojik Sözleşmenin Büro Çalışanlarının Sinik Davranışlarına Etkisi. 11. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi. Isparta.

Aselage, J. & Eisenberger, R. (2003). Perceived Organizational Support and Psychological Contracts: A Theoretical Integration. Journal of Organizational Behavior. 24: 491-509.

Avcı, A. (2020). Örgütlerde Öfke Yönetimi. Journal of Original Studies. 1(2): 115-128.

Bartlett, K. R. (1999). The Relationship Between Training and Organizational Commitment in the Health Care Field. Amerika: ProQuest Dissertations Publishing.

Baş, M. (2023). Psikolojik Sözleşme İhlalinin İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisinde Yöneticiye Güvenin Aracilik Rolü. İzmir İktisat Dergisi. 38(1): 125-141.

Büyükyılmaz, O. & Çakmak, F., A. (2014). İlişkisel ve İşlemsel Psikolojik Sözleşmede Algılanan İhlalin İşten Ayrılma Niyeti ve Örgütsel Destek Üzerindeki Etkisi. Ege Akademik Bakış. 14(4): 583-596.

Çiçeklioğlu H. & Taşlıyan, M. (2018). Psikolojik Sözleşme ve Presenteeism İlişkisi: Bir Alan Araştırması. International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies. 4(9): 474-484.

Çarıkçı, İ. H., Bektaş, M. & Turak, B., (2012). Örgüt Çalışanları, Örgütsel Sinizm ve Örgütsel Bağlılık. 11. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi. Isparta.

Carmeli, A. & Weisberg, J. (2006). Exploring Turnover İntentions Among Three Professional Groups Of Employees. Human Resource Development International. 9(2): 191-206.

Chambel, M. J., Lorente, L., Carvalho, V. & Martinez, I. M. (2016). Psychological Contract Profiles Among Permanent and Temporary Agency Workers. Journal of Managerial Psychology. 31(1): 79-94.

Coyle-Shapiro, J. A. M., Costa S. P., Doden W. & Chang C. (2019). Psychological Contracts: Past, Present, and Future. Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior. 6: 145-169.

Cropanzano, R., Anthony, E. L., Daniels, S. R. & Hall, A. V. (2017). Social Exchange Theory: A Critical Review With Theoretical Remedies. Academy of Management Annals. 11(1): 479-516.

Dadi, V. (2012). Promises, Expectations, and Obligations-Which Terms Best Constitute the Psychological Contract. International Journal of Business and Social Science. 3(19): 88-100.

Doğan, İ., F., Bakan, İ. & Yılmaz, Y. S. (2017). Etik Liderlik Psikolojik Sözleşme İhlallerini Engelleyebilir mi?. Sosyal Bilimler Dergisi. 4(14): 465-480.

Doğan, S. & Demiral, Ö. (2009). Örgütsel Bağlılığın Sağlanmasında Personel Güçlendirme ve Psikolojik Sözleşmenin Etkisine İlişkin Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 32: 47-80.

Esmer, Y. & Özdaşlı, K. (2018). Akademik Yönetimde Psikolojik Sözleşme İhlali, Etik Liderlik ve Prososyal Davranışlar. Ankara: Çizgi Kitabevi.

Ergen, F., D., Kılıç, G. & Özdemir, N. (2019). Beş Yıldızlı Otel İşletmeleri Çalışanlarının Psikolojik Sözleşme İhlaline İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği. 20. Ulusal ve 4. Uluslararası Turizm Kongresi. Eskişehir.

Guest, E. D. (2006). Employement Flexibility and Worker Well-Being: The Role of Psychological Contract. Swedish Academy of Engineering Sciences. Stockholm.

Herriot, P., Pemberton, C. & Hawtin, E. (1996). The Career Attitudes and Intentions of Managers in the Finance Sector. British Journal of Management. 7(2): 181-190.

Karcıoğlu, F. & Türker, E. (2010). Psikolojik Sözleşme ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Uygulama. 24(2): 121-140.

Kickul, J., Neuman, G., Parker, C. & Finkl, J. (2001). Settling the Score: The Role of Organizational Justice in the Relationship Between Psychological Contract Breach and Anticitizenship Behavior. Employee Responsibilities and Rights Journal. 13(2): 77-93.

Kiefer, T. & Briner, R. B. (2006). Emotion at Work, Developments in Work and Organizational Psychology: Implications for International Business. Oxford: Elsevier Ltd.

Koçak, H. & Koç, H. (2018). Psikolojik Sözleşme İhlalleri ile Örgütsel Güven ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Kamu ve Özel Sektör Karşılaştırması. İşletme Araştırmaları Dergisi. 10(4): 1217-1241.

Kotter J. P. (1973). The Psychological Contract: Managing The Joining-Up Process. California Management Review. 15(3): 91-99.

Levinson, H., Price, C. R., Munden, K. J. & Solley, C. M. (1962). Management and Mental Health. Cambridge: Harvard University Pres.

Meyer, J. P. & Allen, N. J. (1991). A Three Component Conceptualization of Organizational Commitment. Human Resources Management Review. 1: 61-89.

Millward, L. J. & Brewerton, P. M. (1999). Contractors and Their Psychological Contracts. British Journal of Management. 10: 253-274.

Moorhead, G. & Griffin, R. W. (1995). Organizational Behavior Managing People and Organizations Boston/USA: Houghton Mifflin Company.

Morrison, E. W. & Robinson, S. L. (1997). When Employees Feel Betrayed: A Model of How Psychological Contract Violation Develops. Academy of Management Review. 22(1): 226- 256.

Örücü, E. & Bayramov, S. (2022). Örgütlerde İşten Ayrilma Niyetini Etkileyen Faktörler Olarak; Psikolojik Sözleşme İhlali ve Ücret Tatmini. Journal of Management and Economics Research. 20(1): 47-66.

Özdaşlı, K. & Çelikkol, Ö. (2012). Psikolojik Sözleşme: Kavramsal Çerçeve ve Bir İçerik Analizi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 4(7): 141-154.

Özyer, K. (2010). Etik İklim ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkide Örgütsel Bağlılık ve İş Tatmininin Düzenleyici Rolü. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara: Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Philipp, B. L. U. & Lopez, P. D. J. (2013). The Moderating Role of Ethical Leadership: Investigating Relationships Among Employee Psychological Contracts, Commitment, and Citizenship Behavior. Journal of Leadership & Organizational Studies. 20(3): 304-315.

Robinson, S. L. & Rousseau, D. M. (1994). Violating the Psychological Contract: Not the Exception but the Norm. Journal of Organizational Behavior. 15: 245-259.

Robinson, S. L. & Morrison, W. E. (1995). Psychological Contracts and OCB: The effect of Unfilled Obligations on Civic Virtue Behavior. Journal of Organizational Behavior. 16(3): 289-298.

Rousseau, D. M. (1989). Psychological and Implied Contracts in Organizations (Örgütlerde Psikolojik ve Örtülü Sözleşmeler). Employee Responsibilities and Rights Journal. 2(2): 121-139.

Rousseau, D. M. (1995). Psychological Contracts in Organizations; Understanding Written & Unwritten Agreements. Thousand Oaks. California: Sage Publications Inc.

Rousseau, D. & Schalk, R. (2000). Psychological Contracts in Employment: Cross National Perspectives.

Rousseau, D. M. (2004). Psychological Contracts in the Workplace: Understanding the Ties That Motivate. Academy of Management Perspective. 18(1): 120-127.

Salha, H., Cinnioğlu, H. & Yazıt, H. (2016). Psikolojik Sözleşme İhlal Algısının Tükenmişlik Üzerine Etkisi: Yiyecek İçecek İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. 17. Ulusal Turizm Kongresi.

Schein, E. H. (1977). Örgüt Psikolojisi (Çeviren: Mustafa Tosun). Ankara: TODAİE Yayınları.

Schein, E. H. (1980). Organizational Psychology (3rd Edition). Engle wood Cliffs: NJ: Prentice-Hall Inc.

Sturges, J., Conway, N., Guest, D. & Liefooghe, A. (2005). Managing the Career Deal: The Psychological Contract As a Framework for Understanding Career Management. Organizational Commitment and Work Behavior. Journal of Organizational Behavior. 26: 821-838.

Tarakçı H. & Akın, A. (2017). Psikolojik Sözleşme İhlali ve Örgütsel Sinizm: Çorum İli Örneği. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi. 10(52): 1222-1230.

Topaloğlu, H. & Arastaman, G. (2016). Örgütlerde Psikolojik Sözleşme Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme. Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi. 1(2): 25-36.

Topcu, M. K. & Basım, H. N. (2015). Kavramsal Bağlamı ve Olası Tartışma Alanlarıyla Psikolojik Sözleşme: Bir Gözden Geçirme Çalışması. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 16(2): 83-103.

Turnley William, H. & Feldman Daniel, C. (1999). A Discrepancy Model of Psychological Contract Violations. Human Resource Management Review. 9(3): 367-386.

Uğurlu Kara, A. & Köksal, K. (2023). İstismarcı Yönetimin Çalışan Özgeciliğine Etkisi: Psikolojik Sözleşme İhlalinin Düzenleyici Etkisi. Aurum Sosyal Bilimler Dergisi. 8(1): 5-29.

Vander Elst, T., De Cuyper, N., Baillien, E., Niesen, W. & De Witte, H. (2016). Perceived Control and Psychological Contract Breach as Explanations of the Relationships Between Job Insecurity, Job Strain and Coping Reactions: Towards a Theoretical Integration. Stress and Health. 32(2): 100-116.

Yıldız, H., Yıldız, B. & İyigün, N. Ö. (2016). Psikolojik Sözleşme Algısının Sanal Kaytarma Davranışları Üzerindeki Etkisi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. (47): 147-165.

Zuber, T. & Hammond, J. B. (2002). The Psychological Contract: Reaining Newly Emloyed Physicians. 28(3): 40-3.

Topçu, M. K. (2015). İnsan Kaynakları Yöneticilerini Bekleyen Psikososyal Riskler. Psikolojik Sözleşme. https://www.academia.edu/24495157/%C4%B0nsan_Kaynaklari_Y%C3%B6neticilerini_Bekleyen_Psiko_Sosyal_Riskler_I_Psikolojik_S%C3%B6zle%C5%9Fme.

Çözüm: Nusret Bey fabrikasına bir değişim uzmanı (uygulayıcısı) çağırır, sorunun tespit edip çözer. 2019 ve 2020 yıllarında, satış rakamlarında bulunduğu şehir ve hatta bölgesinde Nusret Bey'in fabrikası ilk üç içerisinde yer alıyor. Nusret Bey, 2018 yılının hemen başında fabrikasında tespit ettiği sorunu derinlemesine ele almak ve ortadan kaldırmak üzere fabrikasına bir değişim uzmanını davet etti. Değişim uzmanı, çalışanlarla yapmış olduğu görüşme ve fabrikadaki gözlemleri sonucunda elde ettiği verileri analiz etti ve elde ettiği bilgileri Nusret Bey ile paylaştı. Çalışanların yarısından fazlasının rol çatışması içerisinde olduğunu, yine çalışanların birçoğunun eşitlik algılarının düşük seviyede olduğunu bu nedenlerden dolayı da çalışanların iş memnuniyetlerinin ve işe karşı motivasyonlarının düşük olduğunu belirtti. Bu etmenlerin de çalışanlarda giderek örgütsel bağlılığı azaltma eğiliminde olduğunu ifade etti. Nusret Bey, bu durum karşısında değişim uzmanından çalışanların öncelikle iş memnuniyetlerinin ve motivasyonlarının artmasına yönelik çalışma yapmasını talep etti. Gerçekleştirilen örgüt müdahaleleri sonrasında Nusret Bey'in fabrikası satış rakamlarında büyük artış gösterdi ve bölgesinde en çok satış yapan ilk üç fabrika arasına girmeyi başardı.

KAYNAKÇA

Acar A. Z. (2006). Örgütsel Yurttaşlık Davranışı: Kavramsal Gelişimi ile Kişisel ve Örgütsel Etkileri. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 7(1): 1-14.

Allen, N. J. & Meyer, J. P. (1996). Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization: An Examination of Construct Validity. Journal of Vocational Behavior. 49(3): 252-276.

Allen, N. J. & Meyer, J. P. (1990). The Measurement and Antecedents of Effective Continuance and Normative Commitment to the Organization. Journal of Occupational Psychology. 63: 1-18.

Allen, T. D. & Rush, M. C. (1998). The Effects Of Organizational Citizenship Behavior on Performance Judgments: A Field Study and A Laboratory Experiment. Journal of Applied Psychology. 83: 247-260.

Aponno, E. H., Brasit, N., Taba, M. I. & Amar, M. (2017). Factors that Influence Organizational Citizenship Behavior And Employees Performence "Pela Gandong". Scientific Research Journal (SCIRJ). 5(6): 10-26.

Basirudin, N. B., Basiruddin, R., Mokhber, M., Rasid, S. Z. & Zamil, N. A. (2016). Organizational Citizenship Behaviour in Public Sector: Does Job Satisfaction Play a Role. International Journal of Economics and Financial Issues. 6(8): 376-381.

Bergeron, D. M. (2007). The Potential Paradox of Organizational Citizenship Behavior: Good Citizens At What Cost?. Academy of Management Review. 32(4): 1078-1095.

Bolino, M. C., Turnley, W. H. & Niehoff, B. P. (2004). The Other Side of The Story: Re-examining Prevailing Assumptions About Organizational Citizenship Behavior. Human Resource Management Review. 14: 229-246.

Bolino, M. C., Turnley, W. H., Gilstrap, J. B. & Suazo, M. M. (2010). Citizenship Under Pressure: What's a "Good Soldier" to do? Journal of Organizational Behavior. 31(6): 835-855.

Bolino, M. C. & Turnley, W. H. (1986). The Personal Costs of Citizenship Behavior: The Relationship Between Individual Initiative and Role Overload, Job Stress, and Work-Family Conflict. Journal of Applied Psychology. 90: 740-748.

Brief, A. P. & Motowildo, S. J. (1986). Prosocial Organizational Behavior. Academy of Management Review. 11: 710-725.

Brown, R. (1993). Antecedents and Consequences of Salesperson Job Satisfaction: Meta Analysis and Assessment of Causal Effects. Journal of Marketing Research. 30: 63-77.

Cummings, L. L., Van Dyne, L., Graham, J. & Dienesch, R. M. (1994). Organizational Citizenship Behavior: Construct, Redefinition, Measurement, and Validation. Academy of Management Journal. 37: 765-802.

Çetin, M. Ö. (2004). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. Ankara: Nobel Kitapevi.

Çoban, C. (2018). Vekalet Teorisi ve Turkcell Örneği. Journal of Politics, Economy and Management. 1(1): 9-24.

Dede, N. P. (2019). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı: Kuramsal Bir Çalışma. Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi. 1(3): 294-304.

Demirci, M. K. (2008). İşletmelerde Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. Ankara: Gazi Kitapevi.

Gholami, S., Keykale, M. S., Tir, M., Ramandi, F. D., Karimi, M. & Rajaee, R. (2015). Investigation The Relationship Between Organizational Climate and Organizational Citizenship Behavior Vamong Staff in Hospital. International Journal of Public Heath, Pharmacy and Pharmacology. 1(1): 14-22.

Gondlekar, S. J. (2014). Personality and Leadership as Antecedents of Organizational Citizenship Behaviour: A Study of Mining Company in Goa. Ushus Journal of Business Management. 13(2): 1-38.

Gürbüz, S. (2006). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 3(2): 48-75.

Gürbüz, S., Ayhan, Ö. & Mahmut, S. (2014). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Türkiye'de Yapılan Araştırmalar Üzerinden Bir Meta Analizi. İş ve Dünya Dergisi. 1(1): 3-19.

Haritha, K. & Subrahmanyam, S. E. V. (2013). Organisational Climate: An Empirical Investigation in Penna Cement Industries Limited (PCIL). International Journal of Business and Management Invention. 2(12): 12-20.

Henström, J. (2003). Five Personality Dimensions and Their Influence on Information Behaviour. Department of Social and Political Sciences, 9(1). http://informationr.net/ir/9-1/paper165.html, Erişim tarihi: 12.11.2020.

Jahangir, N., Akbar, M. M. & Haq, M. (2004). Organizational Citizenship Behavior: Its Nature and Antecedents. BRAC University Journal. 1(2): 75-85.

İçerli, L. (2010). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi. 5(1): 67-92.

İyigün, N. Ö. (2012). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 11(21): 49-64.

Kaya, Ş. D. (2013). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. Türk İdare Dergisi. 476: 265-286.

Keleş, Y. & Pelit, E. (2009). Otel İşletmesi İşgörenlerinin Örgütsel Vatandaşlık Davranışları: İstanbul'daki Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 5(2): 24-45.

Liaquat, M. & Mehmood, K. K. (2017). Organization Citizenship Behavior: Notion of Social Exchange Theory. Journal of Business and Social Review in Emerging Economies. 3(2): 209-216.

Moorman, R. H. (1991). Relationship Between Organizational Justice and Organizational Justice and Organizational Citizenship Behaviors: Do Fairness Perceptions Influence Employee Citizenship?. Journal of Applied Psychology. 76: 845-855.

MacKenzie, S. B., Podsakoff, P. M. & Fetter, R. (1993). The Impact of Organizational Citizenship Behavior on Evaluations of Salesperson Performance. Journal of Marketing. 57(1): 70-80.

MacKenzie, S. B., Podsakoff, P. M., Paine, J. B. (1999). Do Citizenship Behaviors Matter More for Managers than for Salespeople? Journal of the Academy of Marketing Science. 27(4): 396-410.

Markoczy, L. & Xin, K. (2004). The Virtues of Omission in Organizational Citizenship Behavior. http://www.goldmark.org/livia/papers/ocb/ocb.pdf. Erişim tarihi: 10.02.2021.

Meyer, J. P. & Allen, N. J. (1991). A Three-component Conceptualization of Organizational Commitment. Human Resource Management. 1(1): 61-89.

Moorman, R. (1991). Relationship Between Organizational Justice and Organizational Citizenship Behaviors: Do Fairness Perceptions İnfluence Employee Citizenship?. Journal of Applied Psychology. 76: 845-855.

Neuman, G. A. & Kickul, J. R. (1998). Organizational Citizenship Behaviors: Achievement Orientation and Personality. Journal of Business and Psychology.13: 263-279.

Organ, D. W. (1990). The Motivational Basis of Organizational Citizenship Behavior. Research in Organizational Behavior. 12: 43-72.

Organ, D. & Ryan, K. (1995). A Meta-Anatytic Review of Attitudinal and Dispositional Predictors of Organizational Citizenship Behavior. Personnel Psychology. 48: 775-802.

Özdevecioğlu, M. (2003). Örgütsel Vatandaşlık Davranışları ile Üniversite Öğrencilerinin Demografik Özellikleri ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 20: 117-135.

Özler, D. E. (2010). Örgütsel Davranışta Güncel Konular. Bursa: Ekin Yayınları.

Podsakoff, P. M. & Mackenzie, S. B. (1997). Impact of Organizational Citizenship Behavior on Organizational Performance: A Review and Suggestion for Future Research. Human Performance. 10 (2): 133-151.

Podsakoff, N. P., Whiting, S. W., Podsakoff, P. M. & Blume, B. D. (2009). Individual-and Organizational-level Consequences of Organizational Citizenship Behaviors: A Meta-analysis. Journal of Applied Psychology. 94(1): 122-141.

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Paine, J. B. & Bachrach, D. G. (2000). Organizational Citizenship Behaviors: A Critical Review of the Theoretical and Empirical Literature and Suggestions for Future Research. Journal of Management. 26(3): 513-563.

Rasheed, A., Jehanzeb, K. & Rasheed, M. F. (2013). An Investigation of the Antecedents of Organizational Citizenship Behaviour: Case of Saudi Arabia. International Journal of Psychological Studies. 5(1): 128-138.

Rashidi, P. R. & Dan Tafreshi, S. M. (2015). Explanation of the Relationship Between Personality Dimensions and Organizational Citizenship Behavior Among Nurses of the Hospital of Torbat-E Haydarieh City. Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences. 5(1): 5401-5410.

Rauf, F. H. A. (2013). The Role Work Family Conflict Self-Efficacy on the Negative Effect of Organizational Citizenship Behavior. South East Asia Journal of Contemporary Business, Economics and Law. 3(1): 49-54.

Rauf, F. H. A. (2016). Two Sides of the Same Coin: Harmful or Helpful? A Critical Review of the Consequences of Organizaitonal Citizenship Behavior. International Journal of Business and Management Review. 4(2): 60-77.

Redman, T. & Snape, E. (2005). I to We: The Role of Consciousness Transformation in Compassion and Altruism. Journal of Management Studies. 42(2): 915-931.

Sager, J. K. (19949. A Structural Model Depicting Salespeople's Job Stress. Journal of the Academy of Marketing Science. 22: 74-84.

Smith, C. A., Organ, D. W. & Near, J. P. (1983). Organizational Citizenship Behavior: Its Nature and Antecedents. Journal of Applied Psychology. 68(4): 655-663.

Spector, P. E. & Fox, S. (2010). Counterproductive Work Behavior and Organizational Citizenship Behavior: Are They Opposite Forms of Active Behavior?. Applied Psychology. 59(1): 21-39.

Şişmanoğlu, E., Karayiğit, D. T. & Karapınar, S. (2020). Vekalet Teorisi Kapsamında Ortaya Çıkan Vekalet Maliyetlerinin Muhasebesi ve Raporlanması. Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi. 13(3): 975-987.

Talachi, R. K., Gorji, M. B. & Boerhannoeddin, A. B. (2014). An Investigation of the Role of Job Satisfaction in Employees' Organizational Citizenship Behavior. Collegium.Antropologicum. 38(2): 429-436.

Tepper, B. J., Duffy, M. K., Hoobler, J. & Ensley, M. D. (2004). Moderators of the Relationships Between Coworkers' Organizational Citizenship Behavior and Fellow Employees' Attitudes. Journal of Applied Psychology. 89(3): 455-465.

Thiagarajan, T. & Yabesh, A. D. I. (2017). Organizational Citizenship Behavior: Its Definitions and Dimensions. GE-International Journal of Management Research. 5(5): 46-55.

Vigoda-Gadot, E. (2006). Compulsory Citizenship Behavior: Theorizing Some Dark Sides of the Good Soldier Syndrome in Organizations. Journal for the Theory of Social Behaviour. 36(1): 77-93.

Walz, S. M. & Niehoff, B. P. (2000). Organizational Citizenship Behaviors: Their Relationship to Organizational Effectiveness. Journal of Hospitality & Tourism Research. 24(3): 301-319.

Yen, H. & Neihoff, B. (2004). Organizational Citizenship Behavior and Organizational Effectiveness: Finding Relationship in Taiwanese Banks. Journal of Applied Social Psychology. 34(8): 1617-1637.

Zencirkıran, M. & Keser, A. (2018). Örgütsel Davranış. Bursa: Dora Yayınları.

https://www.performancemagazine.org/how-organizational-citizenship-behavior-impacts-companies/ Erişim tarihi: 03.02.2021.

bir iş arkadaşı "Kaan, burada senin yükselişini çekemeyen çok kişi var. Bu yükselişinin senin yeteneklerinden ve becerinden değil Amerika'daki üst yönetimin sana iltimas geçtiğinden kaynaklandığını konuşuyorlar. Ayrıca, şirket müdiresi Leyla hanımla aranızda duygusal bir ilişki olduğu da konuşuluyor." demiştir. Kaan, her ne kadar bu asılsız dedikoduların temelinde yatan duyguları anlasa da örgüt içinde kendi hakkında yalan yanlış konuşulması onu rahatsız etmiştir. Kendisi hakkında her ortamda ve herkesle yapılan dedikoduların ardında örgütte bulunan birçok kişi Kaan'a soğuk davranmakta, onun müdür yardımcılığını göz ardı edip onun hiyerarşideki varlığını yok saymaktadırlar. Bu durum Kaan'ın huzurunu bozmakta ve başarısının bu şekilde karşılanmasına yönelik bu algı onu üzmektedir. Geçen aylar içinde örgüt içinde bir iki iş arkadaşı hariç diğerleri tarafından tamamen görmezden gelinmiş, kasıtlı olarak yalnızlaştırılmaya çalışılmıştır.

Çözüm: Müdire Leyla Hanım bu durumu çözmek için dedikodu üreten bu grupla özel görüşmeler yapmış olsa da durum değişmemiştir. Leyla Hanım örgütünün bu algı biçiminin temelinde kıskançlık, öz güvensizlik, yetersizlik gibi duyguların yer aldığını ve bunların her bir bireyin kişisel gelişimi ile alakalı olumsuzluklar olduğunu bilmektedir. Örgütün verimliliğini engelleyen bu durumu çözümlemek için örgüte duyarlılık eğitimi aldırmaya karar vermiştir. Birkaç haftalık duyarlılık eğitiminin ardından örgütteki sıkıntılar azalmaya başlamış, Kaan hakkında dedikodu üreten grup bireyleri Kaan'la daha sağlıklı bir iletişim geliştirmeye başlamışlardır. Duyarlılık eğitimi bağlamında her hafta düzenlenen sosyal etkinliklerde örgüt bireyleri birbirlerini daha iyi tanımaya başlamışlar ve artık örgütte eskisine göre daha samimi, verimli ve iyi bir atmosfer gelişmiştir.

KAYNAKÇA

Akdoğan, A., Mirap, S. & Cingöz, A. (2009). İşgörenlerin Dedikoduya İnanma Düzeyleri ve Dedikodunun Amaçlarına İlişkin Algılamaları: Örgütsel ve Bireysel Değişkenler Açısından Bir İnceleme. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Akova, O. (2010). Turizmde Etik. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. avys.omu.edu.tr (Erişim Tarihi: 27.04.2021).

Alpay, Y. (2020). Dedikodunun Faydaları-Boş Modern Sohbetler B01. https://www.youtube.com/watch?v=ZWmVnt5cl04 (Erişim tarihi: 27.04.2021)

Artaç, M. (2017). Dedikodu ve Söylentinin İşletme Verimliliğine Etkisi Üzerine Mersin İl'inde Hemşireler Üzerine Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

Aslan, C. (2019). Çocuk Edebiyatı ve Duyarlılık Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi.

Atak, M. (2005). Örgütlerde Resmi Olmayan İletişimin Yeri ve Önemi. Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi. 2(2): 59-67.

Banks, K. F. (1996). Crisis Communication: A Casebook Approach. Lawrence Erlbaum Associates. New Jersey: U.S.A.

Barış. Ü. (2008). Otellerde Zaman Yönetimi. https://www.turizmaktuel.com/haber/otellerde-zaman-yonetimi (Erişim tarihi: 01. 05. 2020).

Bouditch, J. & Buono, A. F. (2007). A Primer On Organizational Behavior. New York: Kindle Edition.

Boz, M. (2009). Turizm İşletmelerinde Dedikodu: Nedenleri, Sonuçları, Önleme Yolları. Turizm İşletmelerinde Örgütsel Davranış. MKM Yayınları.

Costas, J. & Grey, C. (2014). Bringing Secrecy into the Open: Towards a Theorization of the Social Processes of Organizational Secrecy. Organization Studies. 35(10): 1423-1447.

Daniels, T. D., Spiker, B. K. & Pape, M. J. (1991). Perspectives on Organizational Communication. Brown and Bencmark Publishers: New York.

Darmon, D. J. (2018). Researching the Mechanisms of Gossip in Organizations: From Fly on the Wall to Fly in the Soup. The Qualitative Report. 23(7): 1736-1751.

Dunbar, R. (1996). Gossip, Grooming and the Evolution of Language. Cambridge: Harvard UP.

Difonzo, N. & Bordia, P. (2002). Corporate Rumor Activity, Belief and Accuracy. Public Relations Review. 28(1): 1-19.

Dubrin, A. J. (2000). Applying Psychology, Individual Organizational Effectiveness. Prentice Hall: New Jersey.

Epstein, J. (2011). Gossip. Mariner Books: New York.

Ergenekon, S. (2007). İş Yerinde Dedikodunun Zararları. https://www.haber7.com/yasam/haber/215036-is-yerinde-dedikodunun-zararlari (Erişim tarihi: 01.5. 2007)

Foster, E. (2004). Research on Gossip: Taxonomy, Methods and Future Directions. Review of General Psychology. 8(2): 78-99.

Gürgen, H. (1997). Örgütlerde İletişim Kalitesi. İstanbul: Der Yayınları.

Harari, Y. N. (2015). Hayvanlardan Tanrılara Sapiens-İnsan Türünün Kısa Bir Tarihi. Kolektif Yayınları: İstanbul.

Ivancevich, J., M., Matteson, M. T. & Konopaske, R. (1990). Organizational Behavior and Management. Mc Graw Hill Publishing: New York.

Kapferer, J. N. (1992). Oynak Bir Fenomen: Dedikodu ve Söylenti: Dünyanın En Eski Medyası. İstanbul: İletişim Yayınları.

Koyun, S. (2021). Yöneticiler için Duyarlılık Eğitimi Nedir? İşyerinde Egzersizler ve Önemi. https://www.sezginkoyun.com/yoneticiler-icin-duyarlilik-egitimi/ (Erişim Tarihi: 22. 04. 2021)

Kreitner, R. & Kinicki, A. (2008). Organizational Behavior. Mcgraw-Hill Irwin: Boston.

Noon, M. & Delbridge, R. (1993). News from Behind My Hand: Gossip in Organizations. Organization Studies. 14(1): 23-36.

Özdipçiner, S. N. & Kalınkara, V. (2005). Konaklama Sektörü Çalışanlarının Örgüte Yönelik Düşünce ve Bağlılık Durumları: Denizli Örneği. Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi. 16(1): 82-92.

Rosnow, R. L. & Fine, G. A. (1976). Rumor and Gossip: The Social Psychology of Hearsay. Elsevier: Schermerhorn.

Selçuklu, S. S. (2005). Ergen Şirketler. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Sabuncuoğlu, Z. & Tüz , M. (2001). Örgütsel Psikoloji. Bursa: Ezgi Kitapevi.

Solmaz, B. (2004). Kurumsal Söylenti ve Dedikodu Türkiye'deki İşletmeler Üzerine Bir Uygulama. Konya: Tablet Yayınları.

Solmaz, B. (2006). Söylenti ve Dedikodu Yönetimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (16): 563-575.

Tutar, H., Yılmaz, M. K. & Erdönmez, C. (2003). Genel ve Teknik İletişim. Ankara. Nobel Kitapevi.

Türk Dil Kurumu. (2020). Dedikodu. Erişim adresi: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.5bcd68e6d57893.38352405 (Erişim Tarihi: 02.05.2020)

Usta, M, E., Kaya, A. & Özyurt, D. (2018). Örgütsel Dedikodu Yönetimi. Harran Education Journal. 3(2): 1-13.

Yalçınsoy, A. (2019). Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Araştırma ve Değerlendirmeler. Örgütlerde Dedikodu: Nedenleri ve Sonuçları. Gece Akademi Yayınevi: Ankara.

koy, o buraya şu buraya derken durmadan bir şeyler yapması isteniyordu. Ama bunları yaparken bir şey asla unutulmuyordu hep gülmek. X kişisi hiç mutlu değildi ve çok isteyerek çalışmıyordu iş dışı arkadaşları ile konuştuğunda çoğu aynı durumdaydı, belli pozisyonlardaki kişilerde işi iyi bildikleri için ve sektöre alışık oldukları için söylenmeden çalışıyorlardı. Staj bitti ve bir sonraki yıl yine turizmde çalıştı başka bir otelde yine garson olarak işe başladı. Bu otelde de her şey aynıydı çok sıkı kurallar vardı, bu otelde lojmanda çok kalınacak gibi değildi. Zor bir sene geçirdi iş sırasındaki yaşamı ile sosyal hayattaki yaşamı çok farklıydı birinde hep dayatılan duygular, diğeri ise istediğinde güldüğü veya konuştuğu bir yaşam. Okuldan mezun olana kadar hep çalıştı iyi para biriktirdi, ailesinin de desteği ile butik bir otel açtı.

Çözüm: Her şeyi özenle seçti, 20 odalı bir butik oteldi, farklılık olarak Muğla'nın yöresel yiyeceklerini menüye koydu, her tarafı begonvil ile doldurdu, denize çok yakın odaları da ferah bir oteldi. Yüksek sezonda 15-20 kişi çalıştı. Geçmişte yaşadıklarının tecrübesi ile onlara çok iyi davranıyordu ve hep gülerek onlara yaklaşıyordu. Konaklayacakları yerleri de çok güzeldi. Bu şekilde personel canla başla bu yaklaşımlara kendi istekleri ile olumlu tepki vererek, gelen turistlere çok iyi ve güler yüzle davranarak memnun ayrılmasını sağladı, bu şekilde işletme müşteri memnuniyeti ile tanındı ve çok iyi iş yaptı. Yıllar içinde X kişisi 3 tane butik otel daha açtı hepsinde de aynı yöntemi kullanarak herkesin memnun olmasını sağladı. Bu sayede de işe başlayan personelin işi bırakmak istememesi gelen misafirler aynı yüzleri görünce kendini hep evinde hissetmişti.

KAYNAKÇA

Adib, A. & Guerrier, Y. (2003). Work at Leisure and Leisure at Work: A Study of the Emotional Labor of Tour Reps. Human Relations. 56 (11): 1399-1417.

Arıkan Saltık I. & Asunakutlu T. (2016). Duygusal Emek ve Kültür Konaklama Sektöründe Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Mehmet Akif Ersoy SBE Dergisi. 8 (14): 109-132.

Ashfort B. E. & Humprey, R. H. (1993). Emotional Labor in Service Roles: The Influence of İdentity". Academy and Management Journal. 18: 88-115.

Basım, H. N. & Begenirbaş, M. (2012). Çalışma Yaşamında Duygusal Emek: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi. 19(1): 77-90.

Baş, M. (2012). Duygusal Emek-Müşteri Memnuniyeti İlişkisi: Engelli Turizm Pazarında Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Başbuğ, G., Ballı, E. & Oktuğ, Z. (2010). Duygusal Emeğin İş Memnuniyetine Etkisi: Çağrı Merkezi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi. 58 (1): 253-274.

Brotheridge, C. M. & Grandey, A. A. (2002). Emotional Labor and Burnout: Comparing Two Perspectives of "People Work". Journal of Vocational Behavior. 60 (1): 17-39.

Cheung, F. Y. L. & Tang, C. S. K. (2010). Effects of Age, Gender and Emotional Labor Strategies on Job Outcomes: Moderated Mediation Analyses. Applied Psychlog: Healt and Well-Being. 2 (3): 323-339.

Chu, K. H. & Murrmann, K. S. (2006). Development and Validation of the Hospitality Emotional Labor Scale. Tourism Management. 27 (6): 1181-1191.

Çaldağ, M.A. (2010). Duygusal Emek Davranışlarının Sağlık Çalışanlarında İş Sonuçlarına Etkisi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/.

Çoruk, A. (2014). Yüksek Öğretim Kurumlarında Görev Yapan İdari Personelin Duygusal Emek Davranışları. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 33 (1): 79-94.

Dahling J. J. & Perez, L. A. (2010). Older Worker, Different Actor? Linking Age and Emotional Labor Strategies. Personality and Individual Differences. 48: 574-578.

Delen, G. M. (2017). Emek Sürecinde Son Nokta: Duygusal Emek ve Tinsel Emek. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Deliveli, K. (2018). Öğretim Elemanlarının Duygusal Emek Davranışları ile Örgütsel Bağlılık Algı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Diefendorf J. M. & Gosserand, R. H. (2003). Understanding the Emotional Labor Process: A Control Theory Perspective. Journal of Organizational Behavior. 24: 945-959.

Dökmen, Ü. (2006). Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati. İstanbul: Sistem Yayınları.

Duman, N. (2017). Duygusal Emek: Bir Literatür Değerlendirmesi. International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries Dergisi. 1 (1): 29-39.

Duran, E. & Gümüş, M. (2013). Turizm Lisans Öğrencilerinin Duygusal Emek Deneyimlerinin Kariyer Tercihlerine Etkileri. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 15 (2): 233-251.

Ekman, P. & Friesen, W. V. (1969). The Repertoire of Nonverbal Behavior: Categories, Origins, Usage and Coding. Semiotica. 1(1): 49-98.

Erel, Ö. G. (2015). Duygusal Zeki Organizasyonlar: Liderle, Takımlar ve Bireyler. Konya: Literatürk Yayınları.

Fay, C. L. (2011). Gender Differences in Emotional Labor. Yayınlanmamış Doktora Tezi. The University of Texas at Arlington.

Gardner, W. L. & Martinko, M. J. (1988). Impression Management in Organizations. Journal of Management. 14: 321-338.

Güngör, M. (2009). Duygusal Emek Kavramı: Süreci ve Sonuçları. Kamu-İş. 11 (1): 167-184.

Grandey, A. A. (2000). Emotion Regulation in the Workplace: A New Way to Conceptualize Emotional Labor. Journal of Occupational Health Psychology. 5: 95-110.

Grandey, A. A. (2003). When "the Show Must Go on": Surface Acting and Deep Acting as Determinants of Emotional Exhaustion and Peer-rated Service Delivery. Academy of Management Journal. 46: 86-96.

Gross, J. J. (1998a). Antecedent and Responce-Focused Emotion Regulation: Divergent Consequences for Experience, Expression, and Physiology. Journal of Personality and Social Psychology. 74 (1): 224-237.

Gross, J. J. (1998b). Emerging Field of Emotion Regulation: An Integrative Review. Review of General Psychology. 2 (3): 271-299.

Hochschild Arlie, R. (1979). The Managed Heart, University of California Press, Berkeley. Emotion Work, Feeling Rules and Social Structure. The American Journal of Sociology. 85 (3): 551-575.

Hebb, D. O. (1958). The Motivating Effects of Exteroceptive Stimulation. American Psychologist. 13 (3): 109-113.

Işık, C. Işık, Z. & Tırak, L. (2016). Turizm amaçlı Konaklama İşletmelerinde Duygusal Emek ile Bireysel Yenilikçilik İlişkisi: Palandöken Örneği. Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi. 2 (2): 117-133.

Kaya, U. & Özhan, Ç. K. (2012). Duygusal Emek ve Tükenmişlik İlişkisi: Turist Rehberleri Üzerine Bir Araştırma. Çalışma İlişkileri Dergisi. 3(2): 58-62.

Keleş, Y. (2014). Örgütsel Adaletin Duygusal Emek Üzerinde Etkisi: Antalyada'daki Beş Yıldız Otel İşletmelerinden Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Küçükaltan, D., Aydın Tükeltür, Ş. & Gürkan, G. Ç. (2015). Örgütsel Davranışta Güncel Konular. Ankara: Detay Yayıncılık.

Meier, T. S. (1983). Toward A Theory of Burnout. Human Relations. 36 (10): 899-910.

Morris J. A. & Feldman, D. C. (1996). The Dimensions, Antecedents and Consequences of Emotional Labor. Academy of Management Review. 21 (4): 986-1010.

Oral, L. & Köse, S. (2011). Hekimlerin Duygusal Emek Kullanımı ile İş Doyumu ve Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 16 (2): 463-492.

Öz, E. (2007). Duygusal Emek Davranışlarının Çalışanların İş Sonuçlarına Etkisi. İstanbul: Beta Yayınları.

Özgen, I. (2010). Turizm İşletmelerinde Duygusal Emek. Ankara: Detay Yayıncılık.

Pala, T. (2014). Otel Çalışanlarında Duygusal Emek ve İş-Aile Çatışması İlişkisi: İzmir Şehir Otelleri Örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Robbins, S., Judge, T. A., Odendaal, A. & Roodt, G. (2009). Organisational Behaviour: Global and Southern African Perspectives. Johannesburg: Pearson Education.

Salovey, P. & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence, Imagination. Cognition and Personality: 185-211.

Taylor, S. & Tyler, M. (2000). Emotional Labour and Sexual Difference in the Airline Industry. Work Employment & Society. 14 (1): 77-95.

Türkay, O. & Ünal, A. (2010). Duygusal Emek Davranışının Yönetilmesi: Sakarya Otelleri Örneği, 9. Geleneksel Turizm Paneli Bildiriler Kitabı. Sakarya İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayını. Sakarya.

Wenger, M. A. (1956). Nowell Jones ve Margaret Hubbard Jones Physiological Psychology. 8: 472.

Yalçın, R. C. (2012). Bazı Öncülleri ve Sonuçları ile Duygusal Emek: Görgül Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Kara Harp Okulu Komutanlığı. Savunma Bilimleri Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Anastasios, Z., Panayiotis, C. & Pavlou, I. (2010). Investigating the Association of Burnout and Personality Traits of Hotel Managers. International CHRIE Conference-Refereed Track. 11.

Altay, H. (2009). Antakya ve İskenderun Otel Çalışanlarının Tükenmişliği ve İş Tatmini Üzerine Bir Araştırma. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 6(12): 1-17.

American Thoracic Society (2016). What is Burnout Syndrome (BOS)?. Am J Respir Crit Care Med. 194: 1-2.

Arı, G. S. & Bal, E. Ç. (2008). Tükenmişlik Kavramı: Birey ve Örgütler Açısından Önemi. Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi 15(1): 131-148.

Aydın, C. & Çavuş, Ş. (2017). Kuşadası İşletmelerinde Çalışanların Örgütsel Stres ve Tükenmişlik Düzeyleri. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi. 6(5): 79-95.

Bolat, O. İ. (2011). İş Yükü, İş Kontrolü ve Tükenmişlik İlişkisi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 25 (2): 87-101.

Burke, R. J. & Greenglass, E. R. (1995). A Longitudinal Examination of the Cherniss Model of Psychological Burnout. Social Science & Medicine. 40(10): 1357-1363.

Cherniss C. (1989). Burnout in New Professionals: A Long-Term Follow-Up Study. Journal of Health Human Resources Administration. 12 (1): 11-24.

Cordes, C. & Dougherty, T. (1993). A Review and an Integration of Research on Job Burnout. Academy of Management Review.

Daley, M. R. (1979). "Burnout": Smoldering Problem in Protective Services. Social Work: 375-379.

Eren, E. (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Beta Yayınları: İstanbul.

Faiz, E. (2019). Aşırı İş Yükü ve Tükenmişlik Sendromunun İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Satış Personelleri Üzerinde Bir Araştırma. Çalışma İlişkileri Dergisi. 10 (1): 26-38.

Freudenberger, N. J. (1974). Staff Burnout. Journal of Social Issues. 30: 159-165.

Ferreira, A. I. & Martinez, L. F. (2012). Presenteeism and Burnout Among Teachers in Public and Private Portuguese Elementary Schools. The International Journal of Human Resource Management. 23 (20): 4380-4390.

Friesen, D. & Sarros, J. C. (1989). Sources of Burnout Among Educators. Journal of Organizational Behavior. 10(2): 179-188.

Golembiewski, R. T., Munzenrider, R. & Carter, D. (1983). Phases of Progressive Burnout and Their Work Site Covariants: Critical İssues in OD Research and Praxis. Journal of Applied Behavioral Science. 19(4): 461-481.

Halbesleben, J. R. B. & Buckley, M. R. (2004). Burnout in Organizational Life. Journal of Management. 30(6): 859-879.

Işıkhan, V. (2016). Çalışanlarda Tükenmişlik Sendromu. Akciğer Kanserinde Destek Tedavisi. TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi: 366-391.

Jawahar, I., Stone, T. & Kisamore, J. (2007). Role Conflict and Burnout: The Direct and Moderating Effects of Political Skill and Perceived Organizational Support on Burnout Dimensions. International Journal of Stress Management. 14: 142-159.

Manzano-García, G. & Ayala-Calvo, J. C (2013). New Perspectives: Towards an Integration of the Concept "Burnout" and i ts Explanatory Models. Anales de Psicologia. 29 (3): 800-809.

Jackson, S. E., Schwab, R. L. & Schuler, R. S. (1986). Toward an Understanding of the Burnout Phenomenon. Journal or Applied Psychology. 71 (4): 630-640.

Karagöz, Ş. & Bektaş, M. (2020). Presenteeism'in Tükenmişliğe Etkisi: Bir Alan Araştırması. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 25 (4): 385-401.

Kaşlı, M. & Seymen, O. (2015). Kişilik Özellikleri, Lider-Üye Etkileşimi ve Tükenmişlik İlişkisi. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 27.

Lee, J. & Ok, C. (2012). Reducing Burnout and Enhancing Job Satisfaction: Critical Role of Hotel Employees' Emotional Intelligence and Emotional Labor. International Journal of Hospitality Management. 31: 1101-1112.

Maslach, C. (1976). Burned-out. Human Behavior. 9: 16-22.

Maslach, C. 1982. Burnout: The Cost of Caring. Englewood Cliffs. NJ: Prentice Hall.

Maslach, C. (2003). Job Burnout: New Directions in Research and Intervention. Current Directions in Psychological Science. 12(5): 189-192.

Maslach, C. & Goldberg, J. (1998). Prevention of Burnout: A New Perspective. Applied Preventative Psychology. 7: 63-74.

Maslach, C. & Jackson, S. E. (1981). The Measurement of Experienced Burnout. Journal of Occupational Behavior. 2: 99-113.

Maslach, C. & Leiter, M. P. (2007). Burnout. Burnout. 1: 368-371.

Maslach, C., Schaufeli, W. B. & Leiter, M. P. (2001). Job Burnout. Annual Review of Psychology. 52: 397-422.

Maslach, C., Leiter, M. P. & Schaufeli, W. B. (2008). Measuring Burnout. The Oxford Handbook of Organizational Wellbeing. Oxford University Press. Oxford.

Maslach, C. & Leiter, M. P. (2008). Early Predictors of Job Burnout and Engagement. Journal of Applied Psychology. 93. 3: 495-512.

Maslach, C. & Pines, A. (1977). The Burn-Out Syndrome in the Day Care Setting. Child Care Quarterly. 6. 100-113. 10.1007/BF01554696.

Meier, S. ve Davis, S.R. (1982). Burnout: A Term in Search of A Theory. Annual Convention of the American Psychological Association', 90th. Washington: DC: 23-27.

Meier, S. (1983). Toward a Theory of Burnout. Human Relations. Human Relations. 36: 899-910.

Pearlman, B. & E. A. Hartman (1982). Burnout: Summary and Future Research. Human Relations. 35(4): 283-305.

Pines, A. (1993). Burnout: An Existential Perspective. Professional Burnout: Recent Developments in Theory and Research. Washington: D.C. Taylor & Francis.

Pines, A. M. & Yanai, O. (2000). Unconscious Influences on the Choice of A Career: Implications for Organizational Consultation. Journal of Health and Human Services Administration. 21: 502-511.

Pines, A. M. & Yanai, O. (2001). Unconscious Determinants of Career Choice and Burnout: Theoretical Model and Counseling Strategy. Journal of Employment Counseling. 38: 170-184.

Pines, A. M. (2002). A Psychoanalytic-Existential Approach to Burnout: Demonstrated in the Cases of A Nurse, A Teacher, and A Manager. Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training. 39(1): 103-113.

Sardarov, E. (2015). Örgütsel Stresin İşgören Performansına Etkisi: Azerbaycan'daki Beş Yıldızlı Otellere Yönelik Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İzmir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Schaufeli, W. B. & Buunk, A. B. (1996). Professional Burnout. Handbook of Work and Health Psychology: Wiley.

Schaufeli, W. B. & Enzmann, D. (1998). The Burnout Companion to Study and Practice. A Critical Analysis. Washington: DC: Taylor & Francis.

Schaufeli, W., Leiter, M. & Maslach, C. (2009). Burnout: 35 Years of Research and Practice. Career Development International.

Semmer, N. (1996). Individual Differences, Work Stress, and Health. In Handbook of Work and Health Psychology. Chichester. UK: Wiley.

Shirom, A. (1989). Burnout in Work Organizations. International Review of Industrial and Organizational Psychology. New York: Wiley.

Şeker, M. (2019). Avukatlarda Tükenmişlik (Burnout) Sendromu: Sivas İli Merkez İlçe Örneği. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı. Sivas: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tatlılıoğlu, K. (2019). Maslach ve Jackson'un Tükenmişlik Modeli Bağlamında Tükenmişlik Kavramı. III: Taras Shevchenko International Congress on Social Sciences. Kiev. Ukraine.

Ünlü, O & Yürür, S. (2011). Duygusal Emek, Duygusal Tükenme ve Görev/Bağlamsal Performans İlişkisi: Yalova'da Hizmet Sektörü Çalışanları ile Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 37: 183-207.

Wright, T. A. & Bonett, D. G. (1997). The Contribution of Burnout to Work Performance. Journal of Organizational Behaviour. 18: 491-499.

Yıldız, S., Yalavaç, S. & Meydan, C. H. (2013). Tükenmişliğin İşten Ayrılma Niyetine Etkisinde Örgüte Bağlılığın Aracı Rolü: Türkiye'deki Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Personeli Üzerinde Bir Araştırma. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi. 8 (2): 157-170.

Yirik, Ş., Ören, D. & Ekici, R. (2014). Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Çalışan Personelin Örgütsel Stres ve Örgütsel Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Demografik Değişkenler Bazında İncelenmesi. Journal of Yaşar University. 9(35): 6223-6234.

Zapf, D. (2002). Emotion Work and Psychological Well-Being: A Review of the Literature and Some Conceptual Considerations. Human Resource Management Review. 12: 237-268.

KAYNAKÇA

Abubakar, A. M., Namin, B.H., Harazneh, I., Arasli, H. & Tunç, T. (2017). Does Gender Moderates the Relationship Between Favoritism/Nepotism, Supervisor İncivility, Cynicism and Workplace Withdrawal: A Neural Network and SEM Approach. Tourism Management Perspectives. (23): 129-139.

Akkuş, A. (2017). Nepotizm ve İş Tatmini Arasındaki İlişki ve Safranbolu Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aktan, C. C. (2001). Yolsuzlukla Mücadele Stratejileri. Ankara: Hak-İş Yayınları.

Alkan, B.N. (2019). Otel İşletmelerinde Algılanan Nepotizm Düzeyinin Örgütsel Adalet ve Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkileri: Hatay İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep.

Andvig, J., C., Fjeldstad, O., H., Weltzien, A., Amundsen, I., Sissener, T., K. & Soreide, T. (2001). Corruption: A Review of Contemporary Research. Chr. Michelsen Institue Development Studies and Human Rights. Norway. https://www.cmi.no/publications/file/861-corruption-a-review-of-contemporary-research.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2021)

Araslı, H., Bavik, A. & Ekiz, E. H. (2006). The Effects of Nepotism on Human Resource Management The Case of Three, Four and Five Star Hotels in Northern Cyprus. International Journal of Sociology and Social Policy. 26(7-8): 295-308.

Araslı, H. & Tümer, M. (2008). Nepotism, Favoritism and Croniysm: A Study of Their Effects on Job Sterss and Job Satisfaction in The Banking Industry of North Cyprus. Social Behaviour and Personality. 36(9): 1237-1250.

Arslaner, E., Erol, G. & Boylu, Y. (2014). Konaklama İşletmelerinde Nepotizm ve Örgütsel Adalet Algısı Üzerine Bir Araştırma. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (32): 62-77.

Asunakutlu, T. & Safran, B. (2005). Örgütsel Çatışma Açısından Hemşehricilik Üzerine Bir Araştırma. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 7(1): 157-176.

Baltacı, F. & Yıldırım, F. (2024). Otel İşletmelerinde Karanlık Kişilik Özelliklerinin Nepotizme Etkisi: Erzurum Örneği. Journal of Tourism and Gastronomy Studies. 12(1): 390-408.

Bearfield, D. A. (2009). What is Patronage? A Critical Reexamination. Public Administration Review. 69(1): 64-76.

Bellow, A. (2004). In Pradise of Nepotism: A Natural History. New York: Doubleday Publishing. USA.

Benk, S. & Karakurt, B. (2010). Gelir İdareleri ve Yolsuzluk: Motivasyonlar, Fırsatlar ve Mücadele Yolları. İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 1(4):133-148.

Biber, M. (2016). Kamunun Etik Çıkmazı: Kayırmacılık. Ankara: Adalet Yayınevi.

Boadi, E. G. (2000). Conflict of Interest, Nepotism and Cronyism, Confronting Corruption: The Elements of A National Integrity System. https://bsahely.com/wp-content/uploads/2016/10/21.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2021).

Bolat, İ., Bolat, T., Seymen, O. & Katı, Y. (2017). Otellerde Nepotizm (Akraba Kayırmacılığı) ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Kariyer Düzleşmesinin Aracılık Etkisi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi. 6(3): 157-180.

Büte, M. (2009). Aile Şirketlerinde Nepotizm: Trabzon İlinde Faaliyet Gösteren Aile Şirketlerinde Nepotizm Uygulamasının Tespitine Yönelik Bir Araştırma. 17. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları: 737-741.

Büte, M. (2011). Kayırmacılığın Çalışanlar Üzerine Etkileri ile İnsan Kaynakları Uygulamaları İlişkisi: Türk Kamu Bankalarına Yönelik Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 15(1): 384-404.

Chukwuma, I., Agbaeze, E., Madu, I., Nwakoby, N. & Icha-Ituma, A. (2019). Effect of Nepotism on Employee Emotional Engagement: Interplay of Organisational Politics. Journal of Management Information and Decision Sciences. 22(3): 273-283.

Cinnioğlu, H. & Salha, H. (2017). Yiyecek İçecek İşletmelerinde Çalışan İşgörenlerin Algıladıkları Nepotizm Davranışının, İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisinde Örgütsel Güvenin Aracı Rolü: Tekirdağ Örneği. 4th International Congress of Tourism & Management Researches.

Clark, C. J., Liu, B. S., Winegard, B. M. & Ditto, P. H. (2019). Tribalism is Human Nature. https://www.researchgate.net/publication/331823894 (Erişim Tarihi: 02.01.2021).

Cruz, C., Firfiray, S. & Gómez-Mejía, L. R. (2011). Socioemotional Wealth and Human Resource Management in Family Controlled Firms. Research in Personnel and Human Resources Management. (30): 159-219.

Dabos, G. E. & Rousseau, D. M. (2004). Mutuality and Reciprocity in the Psychological Contracts of Employees and Employers. Journal of Applied Psychology. (89): 52-72.

Demir, F. (2014). Kamu Yönetiminde Etik: Tartışma ve Birkaç Örnek. İnsan ve İnsan Dergisi. (1): 14-22.

Dursun, H. (2004). Yargı Organlarının Yolsuzlukla Mücadelesi Sırasında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. 55.

Düz, S. (2012). Konaklama İşletmelerinde Nepotizm ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü: Afyonkarahisar.

Elbaz, M. A., Haddoud, Y. M. & Shehawy, M. Y. (2018). Nepotism Employees Competencies and Firm Performance in the Tourism Sector: A Dual Multi Favorite and Qualitative Comparative Analysis Approach. Tourism Management. (67): 3-16.

Elsayed, K. & Daif, R. (2019). Use of the Ishıkawa Dıagram to Understand the Employees' Perceptıons Towards Nepotism in Tourism and Hospitality Industry. Journal of Tourism and Hospitality Management. 7(2): 1-16.

Erdem, B., Ceylan, U. & Saylan, U. (2013). Aile İşletmelerinde Nepotizm ve Örgütse Bağlılık İlişkisi: Kütahya'da Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 32(2): 171-197.

Erdem, B., Çeribaş, S. & Karataş, A. (2013). Otel İşletmelerinde Çalışan İşgörenlerin Kronizm (Eş-Dost Kayırmacılığı) Algıları: İstanbul'da Faaliyet Gösteren Bir, İki, Üç Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 17 (1): 51-69.

Erkekli, S. (2020). Nepotizm ve Örgütsel Sessizlik İlişkisi: Rekreasyon Faaliyeti Yürüten Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: Ankara.

Erusta, M. & Akdeniz, M. (2016). Çalışma Hayatında Nepotizm ve Liyakat, https://docs.google.com/document/d/1uOKkFJ_MP5uwelHmDoLkhJ5CsRs5oGShUceuP_W9n-g/edit (Erişim Tarihi: 09.01.2021).

Fritz, R. (2003). Başkasına Çalışarak Zengin Olunmaz. İstanbul: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.

Gherghina, S. & Volintiru, C. (2017). A New Model of Clientelism: Political Parties. Public Resources, and Private Contributors. European Political Science Review. 9 (1): 115-137.

Gjinovci, A. (2016). The Impact of Nepotism and Corruption on the Economy and HR. Economic and Environmental Studies. 16(3): 421-434.

Hauswald, H. & Hack, A. (2013). Impact of Family Control/İnfluence on Stakeholders' Perceptions of Benevolence. Family Business Review. (26): 356-373.

Hopkin, J. & Mastropaolo, A. (2017). From Patronage to Clientelism: Comparing the Italian and Spanish Experiences. Clientelism, Interests and Democratic Representation: 152-171.

İlter, H. M. (2001). Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma ve KOBİ'lerin Yönetim Sorunları. İstanbul: İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası Yayın No:19.

İyiişleroğlu, S. C. (2006). Aile Şirketleri: Adana ve Çevresinde Faaliyet Gösteren Aile Şirketlerinde Nepotizm Uygulamasının Tespitine Yönelik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü: Adana.

Jaskiewicz, P., Uhlenbruck, K., Balkin, D. B. & Reay, T. (2013). Is Nepotism Good or Bad? Types of Nepotism and Implications for Knowledge Management. Family Business Review. 26(2): 121-139.

Jung, J. (1990). The Role of Reciprocity in Social Support. Basic and Applied Social Psychology in Social Support. (11): 243-253.

Kaba, A. (2018). Bireylerin Nepotizm ve Örgütsel Adalet Algılarının Bireysel Performanslarına Etkisi: Türkiye'de Özel Okul Zinciri Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Karacaoğlu, K. & Yörük, D. (2012). Çalışanların Nepotizm ve Örgütsel Adalet Algılamaları: Orta Anadolu Bölgesinde Bir Aile İşletmesi Uygulaması. İş Güç Endüstri İlişkileri Dergisi. 14(3): 43-64.

Karakaş, M. & Çak, M. (2007). Yolsuzlukla Mücadelede Uluslararası Kuruluşların Rolü. Maliye Dergisi: 74-101.

Kawo, J. W. & Torun, A. (2020). The Relationship Between Nepotism and Disengagement: The Case of İnstitutions in Ethiopia. Research Journal of Business and Management. 7(1): 53-65.

Keefer, P. (2007). Clientelism, Credibility, and the Policy Choices of Young Democracies. American Journal of Political Science. 51 (4): 804-821.

Kets de Vries, M. R. (1993). The Dynamics of Family Controlled Firms: The Good and The Bad News. Organizational Dynamics. 21(3): 59-71.

Khairy, H.A. Baquero, A., Mathew, V., El-Meligy, M.A., Alhadry, O.M. & Alsetoohy, O. (2024). Nepotism and Hotel Employees' Intention to Leave: Does Ethical Leadership Matter?. African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure. 13(3): 453-459.

Khatri, N. & Tsang, E. W. K. (2003). Antecendents and Consequences of Cronyism in Organizations. Journal of Business Ethics. (43): 289-303.

Khatri, N., Tsang, E. W. K. & Begley, T. M. (2006). Cronyism: A Cross-Cultural Analysis. Journal of International Business Studies. 37(1): 61-75.

Kılıçarslan, U. (2018). Konaklama İşletmelerinde Nepotizmin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Antalya Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Kılınçarslan, Ö. & Avcı, U. (2021). Aile İşletmelerinin Devamlılığında Nepotizm Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi: 18(1): 56-84.

Kragh, S. U. (2012). The Anthropology of Nepotism: Social Distance and Reciprocity in Organizations in Developing Countries. International Journal of Cross Cultural Management. (12): 247-265.

Kurtoğlu, A. (2005) Mekansal Bir Olgu Olarak Hemşehrilik ve Bir Hemşehrilik Mekanı Olarak Dernekler. European Journal of Turkish Studies. Hometown Organisations in Turkey.

Mazumdar, S. (2008). Crony Capitalism and India: Before and After Liberalization. Institute for Studies in Industrial Development. Working Paper.

Mırzayeva, N. (2018). Yönetsel Etik ile Nepotizm İlişkisi: Ankara ve Bakü' de Yapılan Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İşletme Ana Bilim Dalı: Ankara.

Mulder, B. K. (2012). A Model of Organizational Nepotism. İçinde R. G. Jones (Ed.), Nepotism in Organizations (219-252). New York, NY: Routledge.

Ören, N. (2015). Örgütlerde, Nepotizm ve Önemi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi. (20): 340-354.

Özer, G. (2020). Algılanan Nepotizmin Etik Liderlik Aracılığında Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Otel İşletmelerinde Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi. İskenderun: İskenderun Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkanan, A. & Erdem, R. (2014). Yönetimde Kayırmacı Uygulamalar: Kuramsal Bir Çerçeve. Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences. 2(20): 179-206.

Özkoç, A.G., Kendir, H., Arslan, E. & Özgün, N. (2019) İşgörenlerin Nepotizm ve Sinizm Algıları Arasındaki İlişki: Nevşehir'deki Otel İşletmelerinde Bir Araştırma**.** İşletme Araştırmaları Dergisi. 11(4): 960-2971.

Özler, H., Ergun, D. & Gümüştekin, G. E. (2007). Aile İşletmelerinde Nepotizmin Gelişim Evreleri ve Kurumsallaşma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (17): 437-450.

Pelit, E. Baytok, A. Soybalı, H. H. & Kılıç, İ. (2017). Nepotizm Algısında Demografik Özelliklerin Rolü: Otel İşletmeleri İşgörenleri Üzerinde Bir Araştırma. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi. 1(2): 45-63.

Pelit, E., Baytok, A., Soybalı, H. H. & Kılıç, İ. (2018). Otel İşletmeleri İşgörenlerinin Nepotizm Algılarının Yöneticilerine Olan Güvene Etkisi: Afyonkarahisar'daki Beş Yıldızlı Otellerde Bir Uygulama. Journal of Recreation and Tourism Research. 5(1): 53-70.

Polat, G. (2012). Örgütlerde Nepotizmin Örgütsel Adalet Algısı ile İlişkisinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Polat, S. & Kazak, E. (2014). Okul Yöneticilerinin Kayırmacı Tutum ve Davranışları ile Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algıları Arasındaki İlişki. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 1(1): 71-92.

Ponzo, M. & Scoppa, V. (2010). The Use of Informal Networks in Italy: Efficiency or Favoritism. The Journal of Socio-Economics. 39(1): 89-99.

Ponza, M. & Scoppa, V. (2011). A Simple Model of Favouritism in Recruitment. Research in Economics. 65(2): 78-88.

Prokosch, R. (2001). Nepotism, Business in Calgary Magazine, http://www.legacyhumancapital.com/pdf/Nepotism (Erişim Tarihi: 02.01.2021).

Safina, D. (2014). Favouritism and Nepotism in an Organization: Causes and Effects, 2nd Global Conference on Business, Economics, Management and Tourism. Prague. Czech Republic. (23): 630-634.

Sarı, E. (2024). Yeme-İçme Sektöründe Aile İşletmesi Olarak Faaliyet Gösteren İşyerlerinde Çalışanların Demografik Özelliklerine Göre Nepotizm (Kayırmacılık) Algıları: Bursa Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Teknik Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Shahen, S., Bashir, S. & Khan, K. A. (2017). Examining Organizational Cronyism as an Antecedent of Workplace Deviance in Public Sector Organization. Public Personnel Management. 46(3): 308-323.

Stout, T. (2006). Occupational Nepotism Among Law Firms: A Study of Nepotism Beyond Anecdotal Evidence. Unpublished Masters Thesis. Missouri State University. Springfield: Missouri.

Stewart, A. (2003). Help One Another, Use One Another: Toward an Anthropology of Family Business. Entrepreneurship Theory and Practice. (27): 383-396.

Trencher, S. R. (2007). Tribalism. The Blackwell Encyclopedia of Sociology. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/9781405165518.wbeost051(Erişim Tarihi: 03.01.2021).

Vinton, K. L. (1998). Nepotism: An Interdisciplinary Model. Family Business Review. 11(4): 297-303.

Wated, G. & Sanchez, J. I. (2015). Managerial Tolerance of Nepotism: The Effects of İndividualism-Collectivism in a Latin American Context. J Bus Ethics.130: 45-57.

Yıldız, G. (2017). Kayırmacılık Olgusunun Türk Kamu Yönetimine Yansımaları. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 1(2): 62-76.

Yılmaz, A. ve Kılavuz, R. (2002). Türk Kamu Bürokrasisinin İşlemsel Sorunları Üzerine Notlar. Cumhuriyet Üniversitesi. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 3(2): 17-21.

Yuvalı, E. (2018). Hak Temelli Sosyal Yardım ve Klientalizm. Türkiye Barolar Birliği Dergisi. (135): 383-404.

Yücel, İ. & Özkalan, S. Ö. (2012). Aile İşletmeleri, Kurumsallaşma ve Nepotizm. Erzincan Üniversitesi S.B.E. Dergisi. 5(2): 247-276.

çalışmış biriydi. İşe başladığı ilk gün tanışma toplantısı yapmıştı müdür bey. Toplantıda gördü ki herkes mutsuz, yorgun, isteksiz. Sorulan sorulara bile cevap vermeye takati olmayan bir sürü personel. Herkes iletişim kurmaktan uzaktı en başta da otel sahipleri.

Çözüm: İşletmenin havasını değiştirmek.

Müdür bey ilk başlarda çok bir şey yapmadı. İşleyişi inceledi. Neler yapılabilir, verimlilik nasıl arttırılır diye araştırmalar yaptı. Daha sonra her hafta düzenli olarak toplantı yapıp beyin fırtınasıyla işletmeyi iyileştirmek için çalışmalar başlattı. Kahvaltı organizasyonları, yemekler, ayın elemanı seçme toplantılarıyla farkında olmadan çalışanları birbirine yakınlaştırdı. Ahmet'in müdürüyle arası çok iyiydi. Kısa süre içerisinde Ahmet'te dinamik haline geri döndü. İşini severek yapıyor, kendini geliştirebilmek için hep daha iyisine odaklanıyordu. Hem bu şekilde değişen yalnızca Ahmet de değildi yavaş yavaş herkes değişmeye başlamıştı. Hatta otelin lobisinde çalan sıkıcı müzikler bile değişmişti. Yeni müdürün bağlantıları sayesinde otel farklı pazarlara açılmış ve 2 yıl içerisinde çok gelişmişti. 100 yatak kapasitesi olan otel şu an 1600 yatak kapasitesiyle büyük bir tatil köyü.

KAYNAKÇA

Arı, S. (2011). Örgüt İkliminin İşle Bütünleşme Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama. İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Arslan, N. T. (2004). Örgütsel Performansı Belirleyici Bir Etmen Olarak Örgüt Kültürü ve İklimi Hakkında Bir Değerlendirme. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. 9(1): 203-228.

Aziri, B. (2011). Job Satisfaction: A Literature Review. Management Research and Practice. 3(4):77-86.

Blake, R. R. & Mouton, J. S. (1964). The Managerial Grid. Houston: TX: Gulf Publishing.

Castro, M. L. & Martins, N. (2010). The Relationship Between Organisational Climate and Employee Satisfaction in a South African Information and Technology Organisation. SA Journal of Industrial Psychology. 36(1). 1-9.

Day, D. V. & Antonakis, J. (2012). Leadership: Past, Present and Future. The Nature of Leadership. United States of America: SAGE Publications.

Denison, D. R. (1996). What is the Difference between Organizational Culture and Organizational Climate? A Native's Point of View on a Decade of Paradigm Wars. Academy of Management Review. 21(3): 619-654.

Deniz, M. & Çoban, R. (2016). Örgütsel İklim ile Çalışan Bağlılığı Arasındaki İlişkileri Belirlemeye. IV.Örgütsel Davranış Kongresi.

Dönmez, B. & Korkmaz, M. (2011). Örgüt Kültürü - Örgütsel İklim ve Etkileşimleri. Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi. 2(1).169-186.

Dönmez, B. & Korkmaz, M. (2011). Örgüt Kültürü-Örgütsel İklim ve Etkileşimleri. Uluslararası Hakemli Akademik Sosyal Bilimler Dergisi. 2(1):169-186.

Dutton, J. E., Dukerich, J. M. & Harquail, C. V. (1994). Organizational Images and Member Identification. Administrative Science Quarterly. 39(2): 239-263.

Eren, E. (2001). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Ergeneli, A. (1995). Örgütsel Etkililik Kriteri Olarak Lider Davranışının Örgütsel İklim ile İlişkisi : Görev Karmaşıklığı Bakımından Farklılaşan İki Örgüte İlişkin Bir Uygulama. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 50(1): 187-199.

Ertekin, Y. (1978). Örgüt İklimi. Ankara: Doğan Basımevi.

Ertürk, A. (2003). Örgütsel İletişim ve Adalet Algılarının Örgütsel Kimlik Algısı Üzerindeki Etkileri. Yönetim Araştırmaları Dergisi. 3(2): 147-170.

Gavin, J. (1975). Organizational Climate as a Function of Personal and Organizational Variables. Journal of Applied Psychology. 60: 135-139.

George, J. R. & Bishop, L. K. (1971). Relationship of Organizational Structure and Teacher Personality Characteristics to Organizational Climate. Administrative Science Quarterly. 16: 467-475.

Ghanbari, S. & Eskandari, A. (2014). Organizational Climate, Job Motivation and Organizational Citizenship Behavior. International Journal of Management Perspective. 1(3): 1-14.

Güçlü, N. (2003). Örgüt Kültürü. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 147-159.

Halis, M. & Uğurlu, Ö. Y. (2008). Güncel Çalışmalar Işığında Örgüt iklimi. İş,Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi. 1303-2860.

Halpin, A. W. & Croft, D. B. (1963). The Organizational Climate of Schools. Chicago: Midwest Administration Center. University of Chicago.

Hayes, A. E. (1973). Reappraisal of the Halpin-Croft Model of the Organizational Climate of Schools. A Paper Presented to Division A of the American Educational Research Association.

Holloway, J. (2012). Leadership Behavior and Organizational Climate: An Empirical Study in a Nonprofit Organization. Emerging Leadership Journeys. 5(1): 9- 35.

Hoppock, R. (1935). Job Satisfaction. Harper and Brothers. New York.

Indik, B. P. (1968). The Scope of the Problem and Some Suggestions Toward a Solution. People Groups, and Organizations. New York: Teachers College Press.

John, M. C. & Taylor, V. J. W. (1999). Leadership Style, School Climate, and the Institutional Commitment of Teachers. International Forum. 2(1): 25-57.

Kanten, P. & Ülker, F. E. (2013). The Effect of Organizational Climate on Counterproductive Behaviors: An Empirical Study on the Employees of Manufacturing Enterprises. The Macrotheme Review. 2(4): 144-160.

Karcıoğlu, F. (2001). Örgüt Kültürü ve Örgüt İklimi İlişkisi. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi: 265-283.

Keleş, Ö. (2008). Örgüt İklimi Boyutlarının Çalışanların Güçlendirme Algılarıyla İlişkilerinin Değerlendirilmesi: Bir Araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Knippenberg, D. V. & Schie, E. C. (2000). Foci and Correlates of Organizational Identification. Journal of Occupational and Organizational Psychology. 73: 137-147.

Kozlowski, S. W. & Doherty, M. L. (1989). Integration of Climate and Leadership: Examination of a Neglected Issue. Journal of Applied Psychology. 74(4): 546-553.

Lewin, K. (1951). Field Theory in the Social Sciences. New York: Harper.

Likert, R. (1967). The Human Organization: Its Management and Value. New York: McGraw-Hill.

Litwin, G. H. & Stringer, R. A. (1968). Motivation and Organizational Climate. Boston. Division of Research. Graduate School of Business Administration. Harvard University.

Litwin, G. H. & Stringer, R. A. (1968). Motivation and Organizational Climate. Boston: Harvard University. Graduate School of Business Administration.

McGregor, D. (1960). The Human Side of Enterprise. New York: Mc-Graw-Hill.

Memişoğlu, S. P. (2006). Lise Müdürlerinin Liderlik Özelliklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 6: 179-189.

Mishra, P. K. (2013). Job Satisfaction. Journal of Humanities and Social Science. 14(5): 45-54.

Moran, E. T. & Volkwein, J. F. (1992). The Cultural Approach to the Formation of Organizational Climate. Human Relations. 45(1): 19-47.

Özşahin, M. & Zehir, C. (2011). Yüksek Performanslı İşletmelerde Liderlik Grişim Odaklılık ve Örgütsel Performans İlişkisi. Yönetim Bilimleri Dergisi. 9(2): 43-72.

Rusu, G. & Avasilcai, S. (2014). Linking Human Resources Motivation to Organizational Climate. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 124: 51-58.

Schein, E. H. (1988). Organizational Culture. Sloan School of Management, MIT.

Schwartz, H. & Davis, S. (1981). Matching Corporate Culture and Business Strategy. Organizational Dynamics. 10(1): 30-38.

Sheridan, J. E. & Vrederiburgh, D. J. (1978). Predieting Leadership Behavior in a Hospital Organization. Academy of Management Journal. 21: 679-689.

Tsai, C. L. (2014). The Organizational Climate and Employees' Job Satisfaction in the Terminal Operation Context of Kaohsiung Port. The Asian Journal of Shipping and Logistics. 30(3): 373-392.

Tutar, H. & Altınöz, M. (2010). Örgütsel İklimin İşgören Performansı Üzerine. Ankara SBF Dergisi: 196-218.

Tüzün, İ. K. & Çağlar, İ. (2008). Örgütsel Özdeşleşme Kavramı İl İletişim Etkinliği İlişkisi. Journal of Yasar University. 3(9): 1011-1027.

Vroom, V. (1964). Work and Motivation. John Wiley and Sons. New York.

Yüksekbilgili, Z. & Küçüközkan, Y. (2017). Sağlık Kurumlarında Örgüt İklimi ile Çalışanların İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi. 8 (17): 34-46.

dönme kararı aldıklarında ortaklarının canla başla çalıştığını dile getiriyor. Toplantıdan sonra yanına gelen genç bir çalışanın verdiği fikirle o sıralar yeni tanınmaya başlayan sosyal medya mecralarında paylaştıkları reklamın ses getirdiğini, o sezon çok kısa sürede iç piyasaya hizmet vermeye başlayarak girdikleri ekonomik sıkıntıdan kurtulduklarını sözlerine ekliyor.

KAYNAKÇA

Akçay, H. V. (2011). Pozitif Psikolojik Sermaye Kavramı ve İşletmelerin Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü Sağlamadaki Rolü. Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi. 13(1): 73-98.

Akdoğan, A. ve Polatcı, S. (2013). Psikolojik Sermayenin Performans Üzerindeki Etkisinde İş Aile Yayılımı ve Psikolojik İyi Oluşun Etkisi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 17(1): 273-293

Akman, Y. & Korkut, F. (1993). Umut Ölçeği Üzerine Bir Araştırma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 9(9).

Atkinson, R. L. (1990). Psikolojiye Giriş. İstanbul: Arkadaş Yayınları.

Avey, J., Wernsing, T. & Luthans, F. (2008). Can Positive Employees Help Positive Organizational Change?. Impact of Psychological Capital and Emotions on Relevant Attitudes and Behaviors. The Journal of Applied Behavioral Science. 44 (1): 48-70.

Avey, J., Luthans, F. & Jensen, S. M. (2009). Psychological Capital: A Positive Resource for Combating Employee Stress and Turnover. Humun. Resource Management. 48 (5): 677-693.

Bandura, A. (1990). Reflections on Nonability Determinants of Competence. Competence Considered. New Haven. CT: Yale University Press.

Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. Journal of Management. 17(1): 99-120.

Biçkes, D. M., Yılmaz, C., Demirtaş, Ö. & Uğur, A. (2014). Duygusal Emek ile İş Tatmini Arasındaki İlişkide Psikolojik Sermayenin Aracılık Rolü. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi. 9(2): 97-121.

Cameron, K. (2016). Pozitif Liderlik Uygulamaları. Arıtan Yayınevi.

Çeken, H. (2003). Küreselleşme, Yabancı Sermaye ve Türkiye Turizmi. İstanbul: Değişim Yayınları.

Çelik, M. & Bilginer, F. G. (2018). Psikolojik Sermayenin İş Tatmini Üzerine Etkisinde Lidere Duyulan Güvenin Aracılık Rolü: Turizm Sektöründe Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (31): 138-160.

Çetin, F. & Basım, H. N. (2012). Örgütsel Psikolojik Sermaye: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması. Amme İdaresi Dergisi. 45(1): 121-137

Çoban, A. (2013). Psikolojik Sermaye'nin Örgütsel Adalet ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerindeki Rolü. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 5(2): 17-33.

Caprara, G. V. & Daniel C. (2003). A Conception of Personality for a Psychology of Human Strengths: Personality as an Agentic. Self Regulating System. A Psychology of Human Strenghts: Fundamental Questions and Future Directions for a Positive Psychology. Washington: DC American Psychological Association: 61-74.

Crook, T. R., Todd, S. Y., Combs, J. G., Woehr, D. J. & Ketchen, D. J. (2011). Does Human Capital Matter? A Meta-Analysis of the Relationship Between Human Capital and Firm Performance. Journal of Applied Psychology. 96: 443–456.

Culbertson, S. & Fullagar, C. (2010). Feeling Good and Doing Great: The Relationship Between Psychological Capital and Well-Being. Journal of Occupational Health Psychology. 15: 421-433.

Demir, K. (2011). Pozitif Örgüt Araştırmaları. Eğitim Bilimleri Araştırma Dergisi. 1(2).

Erdem, H.; Kalkın, G. ve Deniz, M. (2016), Kişilik Özelliklerinin ve Kontrol Odağının Psikolojik Sermaye Üzerine Etkisi. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 7 (16): 26-43.

Erkmen, T. & Esen, E. (2012). Bilişim Sektöründe Çalışanların Psikolojik Sermaye Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi. 14(2): 55-72.

Erkuş, A. & Fındıklı, M. A. (2013). Psikolojik Sermayenin İş Tatmini, İş Performansı ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisine Yönelik Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi. 42(2): 302-318.

Envick, B. R. (2005). Beyond Human and Social Capital: The Importance of Positive Psychological Capital For Entrepreneurial Success. The Entrepreneurial Executive. 10: 41-52.

Frank, J. (1968). The Role of Hope in Psychotherapy. International Journal of Psychiatry. 5(5): 383-395.

Gable, S. & Haidt, J. (2009). What (and why) is Positive Psychology?. Review of General Psychology. 9: 103-110.

Kaplan, M. & Biçkes, D. (2013). The Relationship Between Psychologica Lcapital and Job Satisfaction: A Study of Hotel Busines Nevşehir. Yönetim ve Ekonomi Dergisi. 20(2): 233-242

Kapu, H., Yıldız, S. & Medet, B. T. (2020). Pozitif Psikoloji Bağlamında Psikolojik Sermaye, Duygusal Emek ve İş Performansı Arasındaki İlişkiler. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 11 (22): 788-815.

Kar, M., Zorkiriş, E. & Yıldırım, M. (2004). Turizmin Ekonomiye Katkısı Üzerine Ampirik Bir Değerlendirme, Akdeniz Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi (8).

Kaya, D. & Zerenler, M. (2014). Çalışma Hayatında Psikolojik Sermaye, Mesleki Bağlılık ve Kariyer Planlamasına Genel Bakış. Ankara: Nobel Yayınları.

Keleş, H. N. (2011). Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Örgüt Yönetimine Etkileri. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi. 3(2): 343–350.

Koçak, D. & Çınar, O. (2020): Lider-Üye Etkileşimi ve Örgütsel Sessizlik Arasındaki İlişkide Pozitif Psikolojik Sermayenin Aracı Rolü: Hizmet Sektöründe Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. 24(1): 1-20.

Larson, M. & Luthans, F. (2006). Potential Added Value of Psychological Capital in Predicting Work Attitudes. Journal of Leadership and Organization Studies. 13(2): 75-92.

Lazarus, R. S. (1999). Hope: An Emotion and a Vital Coping Resource Against Despair. Social Research: 653-678.

Luthans, F. (2002): Positive Organizational Behavior: Developing and Managing Psychological Strengths, Academy of Management Executive. 16: 57-72.

Luthans, F., Luthans, K. W. & Luthans, B. C. (2004). Positive Psychological Capital: Beyond Human and Social Capital. Business Horizons. 47(1): 45-50.

Luthans, F. & Youssef, C. M. (2004). Human, Social and Now Positive Psychological Capital Management: Investing İn People For Competitive Advantage. Organizational Dynamics. 33(2): 143-160.

Luthans, F., Youssef, C. & Avolio, B. J. (2006). Psychological Capital: Developing The Human Competitive Edge. USA: Oxford University Press.

Luthans, F., Avolio, B., Avey, J. B. & Norman, S. M. (2007). Positive Psychological Capital: Measurement and Relationship with Performance and Satisfaction, Personnel Psychology. 60: 541-572.

Luthans, F., Avey, J., Avolio, B. J. & Peterson, S. (2010). The Development and Resulting Performance Impact of Positive Psychological Capital, Human Resource Development Quarterly.21 (1): 41-67.

Luthans, K. W. & Jensen, S. M. (2005). The Linkage Between Psychological Capital and Commitment To Organizational Mission: A Study of Nurses. JONA: The Journal of Nursing Administration. 35(6): 304-310.

Mısırlı, İ. (2002). Turizm Sektöründe Meslek Standartları ve Mesleki Belgelendirme Sistemi (Sertifikasyon), Anatolia Turizm Araştırma Dergisi. 13(1): 39-55.

Nguyen, T. D. & Nguyen, T. (2011): Psychological Capital, Quality of Work Life, and Quality of Life of Marketers: Evidence from Vietnam. Journal of Macro Marketing: 1-9.

Norman, S. M., Avey, J., Nimnicht, J. L. & Pigeon, N. (2010): The Interactive Effects of Psychological Capital and Organizational Identity on Employee Organizational Citizenship and Deviance Behaviors, Journal of Leadership and Organizational Studies. 17(4): 380-391.

Ocak, M., Güler, M. & Basım, H. N. (2016). Psikolojik Sermayenin Örgütsel Bağlılık ve İş Tatmini Tutumları Üzerine Etkisi: Bosnalı Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 6(1): 113-130.

Onwuegbuzie, A. J. (1998). Role of Hope in Predicting Anxiety About Statistics. Psychological Reports. 82: 1315-1320.

Oruç, E. & R. Ö. Kutanis. (2014) Pozitif örgütsel davranış ve pozitif psikolojik sermaye üzerine kavramsal bir inceleme. The Journal of Happiness and Well-Being. 2(2): 145-159.

Özdemir, S. & Muradova, T. (2008). Örgütlerde Motivasyon ve Verimlilik İlişkisi. Qafaz Üniversitesi. Bakü/ Azerbeycan. 24.

Özer, P., Topaloğlu, T. & Özmen, Ö. (2013). Destekleyici Örgüt İkliminin, Psikolojik Sermaye ile İş Doyumu İlişkisinde Düzenleyici Etkisi. Ege Akademik Bakış Dergisi. 13(4): 437-447.

Özer, B. U. & Tezer, E. (2008). Umut ve Olumlu-Olumsuz Duygular Arasındaki İlişkiler. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. (23).

Özkalp, E. (2009). Örgütsel Davranışta Yeni Bir Boyut: Pozitif (Olumlu) Örgütsel Davranış Yaklaşımı ve Konuları. 17.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. 491-498.

Özsağır, A. & Aliye, A. (2012). Hizmetler Sektörü İçinde Hizmet Ticaretinin Yeri ve Karşılaştırmalı Bir Analizi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 11(41): 311-331.

Paşamehmetoğlu, A. & Yeloğlu, H. O. (2015). Psikolojik Sermaye ve Motivasyon. Örgütsel Davranış Kitabı. İstanbul: Beta Basım.

Peterson, S. J. & Byron, K. (2008). Exploring the Role of Hope in Job Performance: Results from Four Studies. Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior. 29(6): 785-803.

Peterson, S., Luthans, F. Avolio, B. Walumbwa, F. & Zhang, Z. (2011). Psychological Capital and Employee Performance: A Latent Growth Modeling Approach, Personnel Psychology. 64: 427-450.

Polatcı, S. (2014). Psikolojik Sermayenin Görev ve Bağlamsal Performans Üzerindeki Etkileri: Polis Teşkilatında Bir Araştırma. Ege Akademik Bakış Dergisi. 14(1): 115-124.

Scheier, M. F. & Carver, C. S. (1985). Optimism, Coping, and Health: Assessment and İmplications of Generalized Outcome Expectancies. Health Psychology. 4(3): 219.

Scheier, M. F., Carver, C. S. & Bridges, M. W. (2001). Optimism, Pessimism, and Psychological Well-Being. Optimism & Pessimism: Implications for Theory, Research, and Practice. Washington DC: APA.

Seligman, M. & Schulman, P. (1986). Explanatory Style as a Predictor of Productivity and Quitting Among Life Insurance Sales Agents. Journal of Personality and Social Psychology. 50(4): 832-838.

Seligman, M. E. (1998). Building Human Strength: Psychology's Forgotten Mission.

Seligman, M. P. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. American Psychologist. 55(1): 5-14.

Snyder, C. R., Irving, L. M. & Anderson, J. R. (1991). Hope and Health. C. R. Handbook of Social and Clinical Psychology. Oxford, UK: Oxford University Press.

Snyder, C. R. (2000). Handbook of Hope. San Diego: Academic Press.

Stajkovic, A. D. & Luthans F. (1998). Social Cognitive Theory and Self-Efficiacy: Going Beyond Traditional Motivational and Behavioral Approach, Organizational Dynamics. 66.

TDK Türk Dil kurumu. www.tdk.gov.tr (Erişim tarihi: 18.01.21)

Tomoff, M. (2015). Positive Psychologie in Unternehmen, Springer Fachmedien Wiesbaden,

Toor, S. & Ofori, G. (2010). Positive Psychological Capital as a Source of Sustainable Competitive Advantage for Organizations. Journal of Construction Engineering and Management: 341-352.

Topçu, M. K. & Ocak, M. (2012). Psikolojik Sermayenin Tükenmişlik Algısı Üzerine Etkisinde İş Tatmininin Aracılık Rolü: Türkiye ve Bosna-Hersek Sağlık Çalışanları Örneği: 24-26.

Tüzün, İ. K. (2007). Güven, Örgütsel Güven ve Örgütsel Güven Modelleri. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. (2): 93-118.

Xanthopoulou, D., Bakkeret, A. B., Demerouti, E. & Schaufeli, W. B. (2009). Reciprocal Relationships Between Job Resources, Personal Resources, and Work Engagement. Journal of Vocational Behaviour. 74 (3): 235-244.

Yamak, N., Tanriöver, B. & Güneysu, F. (2012). Turizm–Ekonomik Büyüme İlişkisi: Sektör Bazında bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 26(2): 205-220.

Yorulmaz, F. & Yavan, Ö. (2018). Pozitif Psikolojik Sermayenin İşveren Marka Oluşumu Üzerindeki Etkisi: Turizm Sektörü Örneği. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 22(2): 1007-1027.

Yücel, E. (2019). Pozitif Psikolojik Sermayenin İş Tatminine Etkisi: Turizm Sektöründe Bir Araştırma. Business & Management Studies: An International Journal. 7(4): 1136-1154.

Zhao, Z & Hou, J. (2009). The Study on Psychological Capital Development on Intreprenurial Team, International Journal of Psychological Studies. 1 (2): 35-40.

Mina kendisini daha güçlü hissedecek örgütün desteğini arkasında hissedecekti. Örgütlerde çalışanlara yönelik destek işgörenler tarafından farklı algılanabilmektedir. Örgütsel desteğin algılanması olarak ifade edilmesinin temel sebebi de budur. Bireylerin yaş, eğitim, kişilik özelliği, kültür gibi sahip oldukları niteliklere göre örgütün sağladığı desteği olumlu ya da olumsuz algılamaları da değişiklik göstermektedir. Diğer çalışanlara göre Mina'nın örgütsel desteği hissetmemesi için örgütlerde lider-üye etkileşiminin ayrı ayrı kurulmuş olması gerekmektedir. Örgüt liderlerinin her bir çalışanı ile ayrı ilişki kurması örgütlerde grup içi ve grup dışı olmak üzere gruplaşma oluşmasını da engelleyebilecektir. Bazı çalışanlar gerekli desteği hissetmediğinde kendilerini grup dışı kalmış olarak hissedebilmektedir. Örgütlerde yeni kararların alınması sürecinde çalışanların fikirlerine değer verilmesi, görüş ve tavsiyelerinin alınması çalışanların örgüte bağlılıklarını da olumlu etkilemektedir. Fikirlerine değer verilmeyen çalışanlar zamanla fikir belirtmemekte, sessizleşmeye başlamakta ve örgütsel özdeşleşmeden de uzaklaşabilmektedir. Ayrıca algılanan örgütsel destek çalışanların örgüte bağlılık geliştirmesini de olumlu etkilediğinden oldukça önemlidir. Örgütlerde çalışanlara gerekli desteğin verilmesi girişimcilik duygularını tetiklemekte, işgörenin örgüte olan bağlılığı iş değiştirme düşüncesi sıklığını azaltmada da olumlu etkiye sahiptir. Çalışanlar adaletsiz bir çalışma ortamı hissettiklerinde daha agresif bir tutum içine girebilmektedir. Bu durumun çözümü için eşit ve adaletli bir çalışma ortamının örgüt yönetimi tarafından sağlanması gerekmektedir. Ayrıca yeni bir görev verildiğinde yoğun stres yaşamaması için gerekli desteğin verildiğinin hissettirilmesi, gerekli eğitimlerin sağlanması gerekmektedir. Tüm bu durumlar sağlandığı takdirde, Mina işten ayrılmayı daha az düşünecek hatta vazgeçebilecektir. Çalışanların kariyerde yükselme fırsatlarının olduğunu algıladıklarında ise daha girişken olabilmektedir. Ayrıca örgütsel destek algısı çalışanların gerekli durumlarda inisiyatif alabilmesini de sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

Allen, N. J., Meyer, J. P. & Topolnytsky, L. (1998). Commitment in a Changing World of Work. Canadian Psycology. 39(1-2): 83-93.

Allen, D., Shore, L. & Grıffeth, R. W. (2003). The Role of Perceived Organizational Support and Sıupportive Human Resource Practices in The Turnover Process. Journal of Management. 29: 99-118.

Ambrose, M. L. & Schminke, M. (2003). Organization Structure As A Moderator of the Relationship Between Procedural Justice, Interactional Justice, Perceived Organizational Support, and Supervisory Trust. Journal of Applied Psychology. 88(2): 295-305.

Armeli, S., Eisenberger, R., Fasolo, P. & Lynch, P. (1998). Perceived Organizational Support and Police Performance: The Moderating Influence of Socioemotional Needs. Journal of Applied Psychology. 83 (2): 288-297.

Arslan, E., Güripek, E. & İnce, C. (2018). İşe Yabancılaşma ve Kişi-Örgüt Uyumu Arasındaki İlişkide Kariyer Bağlılığının Rolü: Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Journal of Recreation and Tourism Research. 5(1): 1-12.

Barker, J. R. & Tompkins, P. K. (1994). Identification in the Self-Managing Organization: Characteristics of Target and Tenure. Human Communication Research. 21 (2): 223-240.

Barutçugil, İ. (2004). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Balay, R. (2000). Yönetici ve Öğretmenlerde Örgütsel Bağlılık. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bayar, A. & Köksal, B. (2023). Doğum İzni Sonrası Göreve Başlayan Öğretmenlerin Mesleğe Yabancılaşma Kavramına İlişkin Düşünceleri. International Academic Social Resources Journal. 8(47): 2259-2268.

Begenirbaş, M. (2015). Psikolojik Sermayenin Çalışanların Duygu Gösterimleri ve İşe Yabancılaşmalarına Etkileri: Sağlık Sektöründe Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 20(3): 249-263.

Blau, P. (1964). Exchange and Power in Social Life, New York: Wiley.

Büyükgöze H. & Kavak, Y. (2017). Algılanan Örgütsel Destek ve Pozitif Psikolojik Sermaye İlişkisi: Lise Öğretmenleri Örnekleminde Bir İnceleme, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. 23(1): 1-32.

Byrne, Z. S. & Hochwarter, W. A. (2008). Perceived Organizational Support and Performance Relationship Across Levels of Organizational Cynicism. Journal of Managerial Psychology. 23 (1): 54-72.

Çakınberk, A., Derin, N. & Demirel, E.T. (2011). Örgütsel Özdeşleşmenin Örgütsel Bağlılıkla Biçimlenmesi: Malatya ve Tunceli Özel Eğitim Kurumları Örneği. İşletme Araştırmaları Dergisi. 3 (1): 89-121.

Ceylan, A. & Şenyüz, P. B. (2003). Örgütsel Destek Algısı ve Dahil Olma Dışlanma algısının Örgütsel Bağlılığa Etkisi-Sigorta Sektöründe Bir Araştırma. Yönetim Dergisi: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadi Enstitüsü. 14(44): 57-62.

Chandrashekaran, M., Kevin, M., Frederic, A. & Russ, M. (2002). From Uncertain Intentions to Actual Behavior: A Threshold Model of Whether and When Salespeople Quit. Journal of Marketing Research. 38: 463-479.

Loher, T. B., Noe, R. A., Moeller, N. & Fitzgerald, M. P. (1985). A Meta Analysis of the Relation of Job Characteristics to Job Satisfaction. Journal of Applied Psychology. 70 (2): 280-289.

Çakar Demircan, N. & Yıldız, S. (2009). Örgütsel Adaletin İş Tatmini Üzerindeki Etkisi Algılanan Örgütsel Destek Bir Ara Değişken mi?. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 8(28): 68-90.

Çakır, Ö. (2001). İşe Bağlılık Olgusu ve Etkileyen Faktörler. Ankara: Seçkin Kitabevi.

Çiftçi, G., E., Hırlak, B. & Doğan, L. (2018). Algılanan Örgütsel Destek ve Örgütsel Öğrenmenin İç Girişimcilik Düzeyi Üzerine Etkisi: Kırıkkale Belediyesinde Bir Araştırma. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi. 3(7): 230-244.

Dinç, E. & Birincioğlu, N. (2020). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkide Lider-Üye Etkileşiminin Aracılık Etkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İibf Dergisi. 15(1): 309-330.

Diken, A., Koçyiğit, N., Topaloğlu, E. Ö. & Yılmaz, A. (2019). İşgörenlerde Algılanan Örgütsel Destek Algısı ile Örgütsel Bağlılık İlişkisinde İş Tatmininin Aracılık Rolü. İşletme Araştırmaları Dergisi. 11(4): 2698-2716.

Deconinck, B. J. (2011). The Effects of Ethical Climate on Organizational Identification, Supervisory Tust, and Turnover Among Salespeople. Journal of Business Resarch. 64(6): 617-624.

Durmuş, V. & Şahin, B. (2015). Hastanelerde Algılanan Örgütsel Destek ile Örgütsel Öğrenme Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. TAF Prev Med Bull. 14(6): 438-447.

Dutton, E. J., Dukerich, M. J. & Harquail, V. C. (1994). Organizational Images and Member İdentification. Administrative Science Quarterly. 39(2): 239-263.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S. & Sowa, D. (1986). Perceived Organizational Support. Journal of Applied Psychology. 71: 500-507.

Eisenberger, R. Aselage, J., Sucharski, I. L. & Jones, J. R. (2004). Perceived Organizational Support, The Employment Relationship: Examining Psychological and Contextual Perspectives. Oxford University Press.

Erikson, K. (1986). On Work and Alienation. American Sociological Review. 51: 1-8.

Foley, S. Hang-Yue, N. & Liu, S. (2005). The Effects of Work Stressors, Perceived Organizational Support, and Gender on Work-Family Conflict in Hong Kong. Asia Pacific Journal of Management. 22: 237-256.

Garg, S. & Dhar, R. (2014). Effects of Stress, LMX and Perceived Organizational Support on Service Quality: Mediating Effects of Organizational Commitment. Journal of Hospitality and Tourism Management. 21: 64-75.

Halis, M. & Demirel, Y. (2016). Sosyal Desteğin Örgütsel Doyutlama (Dışlanma) Üzerine Etkisi. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 11: 318-335.

Hirschfeld, R. & Feild, H. S. (2000). Work Centrality and Work Alienation: Distinct Aspects of a General Commitment to Work. Journal of Organizational Behavior. 21(7): 789-800.

Huselid, M. A. & Day, N. E. (1991). Organizational Commitment, Job Involvement and Turnover: A Substantive and Methodological Analysis. Journal of Applied Psychology. 76 (3): 380-391.

İplik, E., İplik, F. N. & Efeoğlu, İ. E. (2014). Çalışanların Örgütsel Destek Algılarının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisinde Örgütsel Özdeşleşmenin Rolü. İnternational Journal of Economic and Administrative Studies. 6(12): 109-122.

Johnson, J. L. & O'Leary-Kelly, A. M. (2003). The Effects of Psychology Contract Breach and Organizational Cynicism: Not All Social Change Violations are Created Equal. Journal of Organizational Behavior. 24: 627-647.

Kaya, D. & Zerenler, M. (2014). Psikolojik Sermaye, Mesleki Bağlılık ve Kariyer Planlamasına Genel Bakış. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Kestek, S. B., Çokaloğlu, Ü. & Atay, H. (2018). Otel Çalışanlarının Algılanan Örgütsel Destek Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesi: Kuşadası Örneği. Journal of Travel and Tourism Research. 13: 53-68.

Koçak, D. & Yücel, İ. (2018). Algılanan Örgütsel Destek ile İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkide Duygusal Bağlılığın Aracı Etkisinin İncelenmesi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 32(3): 683-704.

Korkmaz, E., V. & Köseoğlu, G. (2018). Çalışanların Örgütsel Destek ve Stres Algılamaları Üzerine Bir Araştırma. Journal of Social and Humanities Sciences Research. 5(29): 3798-3805.

Kraimer, M. L. & Wayne, S. J. (2004). An Examination of Perceived Organizational Support as a Multidimensional Construct in the Context of an Expatriate Assignment. Journal of Management. 30 (2): 209-237.

Liu, W. (2004). Perceıved Organızational Support: Linking Human Resource Management Practices With Important Work Outcomes (Dissertation of Doctor of Philosophy). University of Maryland.

Luthans, F. (1995). Organizational Behavior. McGraw-Hill, Inc., New York.

Mearns, K. J. & Reader, T. (2008). Organizational Support And Safety Outcomes: An Un-investigated relationship?. Safety Science. 46: 388-397.

Moç T. (2018). Örgütsel Adalet Algısının Çalışanların İşte Yabancılaşmaya Etkisinde Tükenmişliğin ve Presenteizmin Rolü. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Marchiori, D. M. & Henkin, A. B. (2004). Organizational Commitment of a Health Profession Faculty: Dimensions, Correlates and Conditions. Medical Teacher. 26(4): 353-358.

Mcdonald, D. J. & Makin, P. J. (2000). The Psychological Contract, Organisational Commitment and Job Satisfaction of Temporary Staff. Leadership & Organization Development Journal, 21(2), 84-91.

Meyer, J. P. & Allen, N. J. (1991). A Three-Component Conceptualization of Organizational Commitment. Human Resource Management Review. 1 (1): 61-89.

Meriç, E., Çiftçi, Öztürk, D. & Yurtal, F. (2019). Algılanan Örgütsel Destek ve İşe Adanmışlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Kastamonu Eğitim Dergisi. 27(1): 65-74.

Mowday, R. T. Porter, L. W. & Steers, R. M. (1982). Employee-Organization Linkages. The Psychology of Commitment, Absenteeism and Turnover. Academic Press Inc. New York.

O'Reilly III, C. A., Chatman, J. & Caldwell, D. F. (1991). People and Organizational Culture: A Profile Comparison Approach to Assessing Person Organization Fit. Academy of Management Journal. 34. 1(3): 487-516.

Örücü, E., Asunakutlu, T. & Öncü, G. (2003). Çalışanların İş Değerleri ve Bir Uygulama, İnceleme-Araştırma. İktisat İşletme ve Finans. 3-17.

Örücü, E. & Uçku, I. (2019). Örgütlerde İşe Tutkunluk, Örgütsel Destek Algısı, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi ve Bir Araştırma. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 16(2): 71-81.

Özdevecioğlu, M. (2003). Algılanan Örgütsel Destek ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi. 18(2): 113-130.

Öztürk, M. & Eryeşil, K. (2016). Lider-Üye Etkileşimi ve Örgütsel Destek Algılarının Çalışanların İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 19(2): 123-142.

Polatçı, S. (2015). Örgütsel ve Sosyal Destek Algılarının Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkisi: İş ve Evlilik Tatmininin Aracılık Rolü, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 11(2): 25-44.

Reade, C. (2001). Antecedents of Organizational İdentification in Multinational Corporations: Fostering Psychological Attachment to the Local Subsidiary and the Global Organization. Human Resource Management. 12 (8): 1269-1291.

Rhoades, L. & Eisenberger, R. (2002). Perceived Organizational Support: A Review of the Literature. Journal of Applied Psychology. 87: 698-714.

Sarıkaya, Ş. (2019). Öğretmenlerin İş Doyumunun Yordayıcısı Olarak Örgütsel Güven ve Örgütsel Destek Algısı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi ve Denetimi. Ortak Yüksek Lisans Programı.

Seeman, M. (1983). Alienation Motifs in Contemporary Theorizing: The Hidden Continuity of the Classic Themes. Sociological Quaterly. 46(3): 171-184.

Sipahioğlu, Z. S. (2007). Bir Eğitim ve Yabancılaşma Metaforu Olarak Alt Kültürler-Amish Kültürü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Serinikli, N. (2019). Çalışanların Örgütsel Destek Algılarının İş Tatminlerine Etkisinde İş Stresinin Aracılık Rolü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi. 10(3): 585-597.

Seeman, M. (1983). Alienation Motifs in Contemporary Theorizing: The Hidden Continuity of the Classic Themes. Social Psychology Quarterly. 46(3): 171-184.

Seymen, O., Kılıç, T. & Saç, Ö. (2013). Örgütsel Adalet Algısının Oluşmasında Başkalarına Dönük Uygulamaların" Anlamlı Etkisi Var mıdır?. 21. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Ankara: Nobel Yayınları. 1(1): 526-531.

Steers, R. M. (1981). Introduction to Organizational Behavior. Santa Monica-California: Goodyear Publishing Company Inc.

Stinglhamber, F. & Vandenberghe, C. (2003). Organizations and Supervisors as Source of Support and

Targets of Commitment: A Longitudinal Study. Journal of Organizational Behavior. 24: 251-270.

Tamer, İ. & Bük, Bozaykut, T. (2020). Algılanan Örgütsel Destek ve Örgütsel Bağlılık Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 7(2): 139-147.

Tanrıverdi, H. & Kılıç, N. (2016). Algılanan Örgütsel Destek ve Örgütsel Yabancılaşma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar Dergisi. 1(1): 1-18.

Taştan, S., İşçi, E. & Arslan, B. (2014). Örgütsel Destek Algısının İşe Yabancılaşma ve Örgütsel Bağlılığa Etkisinin İncelenmesi: İstanbul Özel Hastanelerinde Bir Çalışma. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 19: 121-138.

Taylor, A. J. W. (2003). Justice as a Basic Human Need. New Ideas in Psychology. 21(3): 209-219.

Tekin, G. & Görgülü, B. (2018). Clayton Alderfer'in Erg Teorisi ve Çalışanların İş Tatmini, Social Sciences Studies Journal. 4(17):1559-1566.

Tokgöz, N. (2011). Örgütsel Sinizm, Örgütsel Destek ve Örgütsel Adalet İlişkisi: Elektrik Dağıtım İşletmesi Çalışanları Örneği. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi. 6(2): 365-389.

Tokmak, M. (2020). Algılanan Örgütsel Desteğin Çalışanların İşe Yabancılaşması ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 8(2): 429-439.

Turgut H., Tokmak, İ. & Cem, G. (2012). The Effect of Employees Organizatıonal Justıce Perceptıons On Their Organızatıonal Commıtment: A University Sample. International Journal of Business and Management. 4(1): 21-30.

Turunç Ö. & Çelik, M. (2010). Çalışanların Algıladıkları Örgütsel Destek ve İş Stresinin Örgütsel Özdeşleşme ve İş Performansına Etkisi. Yönetim ve Ekonomi. 17(2): 183-206.

Üren, S., G. & Çorbacıoğlu, S. (2012). Algılanan Örgütsel Desteğin Örgütsel Dağlılığa Etkisi: İmalat Sektöründe Faaliyet Gösteren Bir İşletme Örneği. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 14(1): 29-52.

Yıldırım, F. (2002). Çalışma Yaşamında Örgüte Bağlılık ve Örgütsel Adalet İlişkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksel, İ. (2006). Örgütsel Destek Algısı ve Belirleyicilerinin İşten Ayrılma Eğitimi ile İlişkisi. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi. 1: 7-32.

Bu nedenle çalışanlarının da kendisi ile iletişime geçmek istemediklerini ve çoğu zaman sessiz kalmayı tercih ettiklerini düşündü. Çalışanlarıyla hemen bir toplantı yapmaya karar verdi.

Çözüm: Ümit Bey, çalışanlarının istek ve sorunlarına ilişkin haftada bir gün toplantı yaptı, onları dinledi ve sorularını açık bir şekilde cevapladı. Ümit Bey, çalışanlarının şirket yaşamıyla ilgili olumsuzlukları, talep ve beklentilerini dile getirebilecekleri toplantılar düzenlemeye karar verdi. Çalışanlarıyla hafta bir kez bir araya geldi, onları dikkatlice dinledi. Sorularını açıkça soramayacak olan çalışanlarının sorularını ise toplantı öncesi yazılı olarak ve isimsiz şekilde aldı. Tüm sorulara düzenlediği toplantılarda açık ve net bir şekilde cevap verdi. Toplantıları gerçekleştirmeye başladıktan kısa süre sonra çalışanlarının kendisiyle daha kolay ve özgürce iletişim kurduklarını gördü. Çünkü, şirkette güven ve birliktelik ortamı oluşmuştu.

KAYNAKÇA

Akbolat, M., Işık, O. & Tengilimoğlu, D. (2015). Personel Uygulamalarının Örgütsel Bağlılığa, Örgütsel Bağlılığın İş Tatminine Etkileri. İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi. 17(2): 3-27.

Aktaş, M. (2015). Demokrasi Kavramına Eleştirel Bir Bakış. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 13(1): 283-302.

Altınkök, S. (2015). Müzakereci Demokrasi ve Uygulama Yönetimi Olarak Vatandaş Jürileri Yaklaşımı. Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi. (6): 1-39.

Bilge, H., Barbuta-Misu, N., Zurgun, D., Virlanuta, F. O. & Güven, H. (2020). Organizational Democracy in the Private Sector: A Field Research. Sustainability. 12(8). 3446: 1-16.

Bozdoğan, S. & Yaralı Akkaya, A. (2020). Karl Marx ve Demokrasi Üzerine Bir İnceleme. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. (48): 155-174.

Bowles, S. & Gintis, H., A. (1993). Political and Economic Case for the Democratic Enterprise. Economics and Philosophy. 9(1): 75-100.

Butcher, D. & Clarke, M. (2002). Organizational Politics: The Cornerstone for Organizational Democracy. Organizational Dynamics. 31(1): 35-46.

Canyurt, D. (2020). Belçika'da Siyasi Krizler ve Oydaşmacı Demokrasi'nin Bağlamları. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. (66): 64-81.

Coşan, E. & Gülova, A. A. (2014). Örgütsel Demokrasi. Yönetim ve Ekonomi. 21(2): 231-248.

Çankaya, M. (2018). Organizaitonal Democracy. New Approaches in Health Sciences. Turkey: Iksad Publications.

Diener, R. B. (2011). Positive Psychology As Social Change, London: Springer Dordrecht Heidelberg. https://www.researchgate.net/publication/225840737_Positive_Psychotherapy_and_Social_Change, (Erişim tarihi: 03.12.2020).

Durdu, Z. (2016). Türkiye'de Demokrasi Söylemi ve Radikal Demokrasi Olanağı. Sosyoloji Dergisi. (1): 75-88.

Durutürk, B. (2018). Küreselleşme ve Kimlik Politikaları: Liberal Demokrasinin Alternatifleri. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi. (16): 1415-1439.

Elden, J. M. (1981). Political Efficacy At Work: The Connection Between More Autonomous Forms of Workplace Organization and A More Participatory Politics. American Political Science Review. 75(1): 43-58.

Eriş, V. & Akıncı, A. (2017). 21. Yüzyıl Demokrasilerinde Siyasal Katılım Türkiye Örneği. Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi. 3(2): 35-55.

Eser, H. B. & Taylan, Ö. (2016). Doğrudan ve Temsili Demokrasi Modelleri Üzerine Bir Eleştiri Denemesi. Muhafazakar Düşünce Dergisi. 13(48): 283-298.

Fenton, L. T. (2002). Democractic Company For Organizations Transforming Our Workplace and Our World. USA: World Dynamic Inc. http://library.uniteddiversity.coop/Effective_Organising/Democratic_Company.pdf, (Erişim tarihi: 03. 12. 2020).

Geçkil, T. & Tikici, M. (2014). Örgütsel Demokrasi ile Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki. 22. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Konya. 55-964.

Geçkil, T. & Tikici, M. (2015). Örgütsel Demokrasi Ölçeği Geliştirme Çalışması. Amme İdaresi Dergisi. 48(4): 41-78.

Geçkil, T. (2017). Örgütsel Demokrasi: Örgüte Neler Kazandırabilir?. Researcher: Social Science Studies. 5(4): 747-755.

Gözler, K. (2013). Anayasa Hukukuna Giriş, Bursa: Ekin Kitabevi.

Güler, T. & Şahnagil, S. (2017). Digital Demokrasi ve Yönetişim İlişkisi Çevresinde E-Demokrasi/E-Devlet Uygulamaları. Journal of Emerging Economies and Policy. 2(2): 16-29.

Güçyetmez, M. (2017). Karşılaştırmalı Demokrasi Modelleri ve Hükümet Sistemleriyle İlişkisi. Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi. 7(1): 479-496.

Hakyemez, Y. Ş. (2003). Çoğunlukçu Demokrasi Anlayışı, Rosseau ve Türk Anayasaları Üzerindeki Etkisi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 52(4): 69-92.

Harrison, J. S. & Freeman, R. E. (2004). Is Organizational Democracy worth the Effrot? Academy of Management. 18(3): 49-53.

Kerr, A. (2004). The Limits of Organizational Democracy. Academy of Management Executive. 18 (3): 81-97.

Manville, B. & Ober, J. (2003). Beyond Empowerment: Building A Company of Citizens. Harward Business Review. 81(1): 48-53.

Müller-Jentsch, W. (2008). Industrial Democracy: Historical Development and Current Challenges. Management Review. 19(4): 260-273.

Oral Ataç, L. & Köse, S. (2017). Örgütsel Demokrasi ve Örgütsel Muhalefet İkişkisi: Beyaz Yakalılar. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi. 46(1): 117-132.

Özdemir, G. (2013). Farklılıkların Kesiştiği Coğrafyalar İçin Bir Öneri: Radikal Demokrasi. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 20(1): 73-93.

Sitembölükbaşı, Ş. (2005). Liberal Demokrasinin Çıkmazlarına Çözüm Olarak Müzakereci Demokrasi. Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi. (10): 139-162.

Stohl, C. & Cheney, G. (2001). Participatory Processes/Paradoxical Practices. Management Comunication Quarterl. 14(3): 349-407.

Tögel, A. (2017). Anayasal ve Militan Demokrasi Algısı Üzerine. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi. (1): 105-130.

Tunç, H. (2008). Demokrasi Türleri ve Müzakereci Demokrasi Kavramı. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 12(1): 1113-1132.

Turabik, T. (2019). Yükseköğretim Örgütlerinde Örgütsel Demokrasi ile Politik Davranışlar Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Van Witteloostuijn, A. & De Jong, G. (2007). Organizational Democracy. International Encyclopedia of Organization Studies. London: Sage Publishers.

Yaman, F. T. (2018). Katılımcı Demokrasi: Kapsam ve Unsurlar. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 6(2): 136-160.

Yavuz, B. (2009). Çoğulcu Demokrasi Anlayışı ve İnsan Hakları. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 13(1): 283-302.

Yazdani, N. (2010). Organizational Democracy and Organizational Structure Link: Role of Strategic Leadership Enviromental Uncertainly. Research Journal of the Institute of Business Administration. 5(2): 51-73.

Zabunoğlu, H. G. (2017). Bir Radikal Demokrasi Teorisi Olarak Müzakereci Demokrasi. Anakara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 66(4): 7795-7817.

https://www.sivilsayfalar.org/2020/09/21/dunyada-demokrasi-karnesi-giderek-kotulesiyor/,(Erişim tarihi: 06.12.2020).

https://www.turkcebilgi.com/plebisit, (Erişim tarihi: 14.02.2021).

yükseltilmesi dağıtımsal adaletin, üstlerin astları ile ilgilenmemesi, onlarla görüşmemesi ve gerekli açıklamaları yapması da etkileşimsel adaletin bu işletmede olmadığını göstermektedir. Örgütsel adaletsizlik başarılı ve örgütüne yüksek katkıda bulunan bir personelin kaybına sebep olmuştur.

Çözüm: Bir turizm işletmesinin başarısı sahip olduğu bilgili, yetenekli, güler yüzlü, yüksek motivasyona sahip kalifiye personel ile mümkün olabilmektedir. Bu özelliklere sahip personelin bu özelliklerini istikrarla sürdürmelerinin temelinde örgütlerindeki karar süreçlerinin adil ve eşit olduğuna yönelik kanaatleridir. Turizm sektörü çalışanlarının örgütsel adalet algılarının yüksek olması daha fazla tatmin, örgütsel bağlılık ve örgütsel kararlara katılımı sağlayabilecektir. Bu sebeple turizm işletmeleri çalışanlarının sosyal haklarına, fiziksel ve psikolojik çalışma koşullarına, kararların eşitlik ve adalet ilkeleri gözetilerek alındığına, çalışanların kararlara katılımının sağlanmasına gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Abadinsky, H. (2003). Law and Justice: An Introduction to The American Legal System. Upper Saddle: Pearson.

Akıncı, Z. (2002). Turizm Sektöründe İşgören İş Tatminini Etkileyen Faktörler: Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama. Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi. 4(2): 1-25.

Akgüney, E. (2014). Öğretmenlerin Örgütsel Adalet Algılamaları ile Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Akşit Aşık, N. (2016). Örgütsel Adaletin İşle Bütünleşme Üzerindeki Etkisi: Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. The Journal of Academic Social Science Studies. 8(49):87-87.

Allen, A. L. (2004). The New Ethics: A Guided Tour of the Twenty-First Century Moral Landscape. New York: Miramax Books.

Alge, B. J., Greenberg, J. & Brinsfield, C. T. (2006). An İdentity-Based Model of Organizational Monitoring: İntegrating Information Privacy and Organizational Justice. Research in Personnel and Human Resources Management. (25): 71-135.

Altınkurt, Y. & Yılmaz, K. (2010). Değerlere Göre Yönetim ve Örgütsel Adalet İlişkisinin Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Algılarına Göre İncelenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi. 4(4): 463-485.

Altınkurt, Y. & Yılmaz, K. (2013). Ortaöğretim Okullarında Değerlerle Yönetim, Örgütsel Adalet ve İş Doyumu Arasındaki İlişki. Sakarya University Journal of Education. 2(2): 65-79.

Avcı, N. & Küçükusta, D. (2009). Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme, Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Eğilimi Bağlamındaki İlişki. Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi. 20(1): 33-44.

Baldwin, S. (2006). Organizational Justice. Institute for Employment Studies. https://www.employment-studies.co.uk/system/files/resources/files/mp73.pdf (Erişim Tarihi: 28.04.2021).

Beugré, C. D. (1998). Managing Fairness in Organizations. Greenwood Publishing Group. Incorporated. Connecticut. Westport: Quorum Books.

Beugre, C. D. & Baron, R. A. (2001). Perceptions of Systemic Justice: The Effects of Distburitive, Procedural and Interactional Justice. Journal of Aplied Psychology. 31(2): 324-338.

Bektaş, İ. (2020). Örgütsel Adalet ve Örgütsel Sinizmin Üretkenlik Karşıtı Davranışlar Üzerine Etkisi ve Bir Araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Bies, R. J. & Moag, J. S. (1986). Interactional Justice: Communication Criteria of Fairness. Research on Negotiations in Organizations. Greenwich Ct: Jai Press.

Bolat, O. İ. & Bolat, T. (2008). Otel İşletmelerinde Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11(19): 75-94.

Börü, D. & Murat, G. (2019). Çalışanların Yöneticilerine İlişkin Algıladıkları Psiko-Pati Özelliklerinin Sergiledikleri Sinik Davranışlar Üzerindeki Etkisi. Öneri Dergisi. 14(51): 128-146.

Cihangiroğlu, N. & Yılmaz, A. (2010). Çalışanların Örgütsel Adalet Algısının Örgütler İçin Önemi. Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi. 10 (19): 194-213.

Cohen-Charash, Y. & Spector, E. P. (2001). The Role of Justice in Organizations: A Meta Analysis. Organizational Behavior and Human Decision Processes. 86(2): 278-321.

Cropanzano, R., Bowen, D. E. & Gilliland, S. W. (2007). The Management of Organizational Justice. Academy of Management Perspectives. 21(4): 24-48.

Çarıkçı, İ., H. & Küçükeşmen, E. (2017). Örgütsel Adalet Algısı ve Örgütsel Bağlılığa Etkisi: Kamu Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 4(1): 30-31.

Çekmecelioğlu, H. G. (2007). Örgüt İkliminin İş Tatmini ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Bir Araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 9(1): 97-79.

Demiral, Y. (2004). Çalışma Yaşamında Psikososyal Etmenler. Türk Tabipler Birliği Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi. 5(20): 22-26.

Davidow, M. (2003). Have You Heard The Word? The Effect of Word of Mouth on Perceived Justice, Satisfaction and Repurchase Intentions Following Complaint Handling. The Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction & Complaining Behavior. (16): 324-351.

Doğangün, Ş. (2020). İşgörenlerde Örgütsel Adalet Algısı ve Örgütsel Adaletin İş Motivasyonu Üzerindeki Etkisi: İstanbul'da Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Eroğlu, A. H., Adıgüzel, O. & Öztürk, U. C. (2011). Sinizm Girdabı ve Bağlılık İkilemi: İşgören Sessizliği ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi ve Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 16 (2): 97-124.

Eren, E., (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, Beta: İstanbul.

Eker, G. (2006). Örgütsel Adalet Algısı Boyutları ve İş Doyumu Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Elovainio, M., Kivimäki, M., Vahtera, J., Keltikangas-Järvinen, L. & Virtanen, M. (2003). Sleeping Problems and Health Behaviors as Mediators Between Organizational Justice and Health. Health Psychology. 22(3): 287–293.

Farh, J. L., Earley, P. & Lin, S. C. (1997). Impetus for Action: A Cultural Analysis of Justice and Organizational Citizenship Behavior in Chinese Society. Administrative Science Quarterly. 42(3): 421-444.

Folger, R. & Cropanzano, R. (1998). Organizational Justice and Human Resource Management**.** Beverly Hills: Sage.

Fortin, M. & Fellenz, M. R. (2008). Hypocrisies of Fairness: Towards a More Reflexive Ethical Base in Organizational Justice Research and Practice. Journal of Business Ethics. 78(3): 415-433.

Greenberg, J. (1987). A Taxonomy of Organizational Justice Theories. Academy of Management Review. 12(1): 9-22.

Greenberg, J. (2011). Behavior in Organizations, USA: Pearson.

Goldman, B. M. & Thatcher, S. M. (2002). A Social İnformation Processing View of Organizational Justice. Emerging Perspectives on Managing Organizational Justice. Greenwich: Connecticut.

Halis, M. & Akova, O. (2008). Turizm İşletmelerinde Çağdaş Yönetim Teknikleri. Turizm İşletmelerinde Örgütsel Adalet. Ankara: Detay Yayıncılık.

Hoy, W. K. & Tarter, C. J. (2004). Organizational Justice in Schools: No Justice Without Trust. International Journal of Educational Management. 18(4): 250-259.

İşcan, Ö. F. (2005). Siyasal Arena Metaforu Olarak Örgütler ve Örgütsel Siyasetin Örgütsel Adalet Algısına Etkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi. 60(1): 155.

İçerli, L. (2010). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. Journal of Entrepreneurship and Development. 5(1): 68-88.

James, M. S. (2005). Antecedents And Consequences of Cynicism in Organizations: An Examination of the Potential Positive and Negative Effects on School Systems. Unpublished Doctoral Thessis. USA: The Florida State University.

Johnson J. L. & O'leary-Kelly, A. M. (2003). The Effects of Psychological Contract Breach and Organizational Cynicism: Not All Social Exchange Violations are Created Equal. Journal of Organizational Behavior. (24): 627-647.

Karavardar, G. (2015). Örgütsel Adaletin İş Tatmini, Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerındeki Etkisi. International Journal of Management Economics and Business. 11(26): 139.

Karaeminoğulları, A. (2006). Öğretim Elemanlarının Örgütsel Adalet Algıları ile Sergiledikleri Üretkenliğe Aykırı Davranışlar Arasındaki İlişki ve Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Karatepe, O. M. (2006). Customer Complaints and Organizational Responses: The Effects of Complainants' Perceptions of Justice on Satisfaction and Loyalty. International Journal of Hospitality Management. 25(1): 69-90.

Kelley, S. W., Hoffman, K. D. & Davis, M. A. (1993). A Typology of Retail Failures and Recoveries. Journal of Retailing. (69): 429-452.

Konovsky, M. A. (2000). Understanding Procedural Justice and its Impact on Business Organizations. Journal of Management. (26): 489-511.

Lambert, E. (2003). The İmpact of Organizational Justice on Correctional Staff. Journal of Criminal Justice. 5(31): 155-168.

Moorman, R. (1991). Relationship Between Organizational Justice and Organizational Citizenship Behaviors: Do Fairness Perceptions Influence Employee Citizenship?. Journal of Applied Psychology. 76(6): 845-855.

Murphy, C., Ramamoorthy, N., Flood, P. & Maccurtain, S. (2006). Organizational Justice Perceptions and Employee Attitudes Among Irish Blue Collar Employees: An Empirical Test of the Main and Moderating Roles of Individualism/Collectivism. Management Revue. 17(3): 328-343.

Oshagbemi, T. (1997). The İnfluence of Rank on the Job Satisfaction of Organizational Members. Journal of Managerial Psychology. 12(8): 511-519.

Poyraz, K., Kara, H. & Çetin, A. S. (2009). A Study into the Impact of Organizational Behavior. Organizational Justice Perceptions. Suleyman Demirel University. Journal of Social Science Institute. 9(1): 71-91.

Rawls, J. (1985). A Theory of Justice. Oxford: Oxford University Press.

San, İ. (2017). Örgütsel Adalet ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Ampirik Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Smith, A. K., Bolton, R. N. & Wagner, J. (1999). A Model of Customer Satisfaction With Service Encounters Involving Failing and Recovery. Journal of Marketing Research. (36): 356-372.

Skogan, W. & Frydl, K. (2004). Fairness and Effectiveness in Policing: The Evidence. Washington: National Academies Press.

Taşkıran, E. (2011). Liderlik ve Örgütsel Sessizlik Arasındaki Etkileşim. Örgütsel Adaletin Rolü. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Tekeli, M. & Buyruk, L. (2018). Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Adaletin İşe Yabancılaşma Üzerine Etkisi: Nevşehir'de Bir Araştırma. Journal of Multidisciplinary Academic Tourism. 3(2): 33-44.

Tokmak, M. (2018). Örgütsel Adalet ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin Kamu ve Özel Sektör Çalışanları Örneğinin Araştırılması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Https://Sozluk.Gov.Tr (Erişim Tarihi 01.04.2021).

Uysal, G. & Tayfun, A. (2019). Otel İşletmelerinde Çalışan İşgörenlerin Örgütsel Adalet Algılarının Motivasyon ve İşten Ayrılma Niyeti Üzerine Etkisi. İşletme Araştırmaları Dergisi.11(1): 597-611.

Yavuz, E. (2010). Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının Örgütsel Adalet Algılamaları Üzerine Bir Karşılaştırma Çalışması. Doğuş Üniversitesi Dergisi. 11 (2): 302-312.

Yıldırım, F. (2007). İş Doyumu ve Örgütsel Adalet İlişkisi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi. 62 (1): 253-274.

Yücel, E. (2019). Turizm Sektöründe Örgütsel Adalet ve Sinizm. International Social Sciences Studies Journal. 5(44): 5107-5115.

işletmenin adını değiştirip yeni bir otel olduğunu ve yepyeni bir kadro ile onlara daha kaliteli bir hizmet vermek için misafilerini heyecanla bekledikleri sloganını her yere astırıp, reklamını yaptırmış olsa da çok da umut verici bir gelişme olmamıştı. Sonuçta, o sezon boyunca bu emeklerinin karşılığını alamamıştı. Geçmişte yaşanan bu kötü olayların unutulması ve yeni bir sayfa açılması için zamana ihtiyacı vardı. İşletme olarak eski itibarının kötü izlerini bir türlü silemiyordu. Örgüt de olsa, kişi de olsa itibarın zedelenmesi ve eski itibarının tekrardan daha da iyi bir hal alması bu kadar zor olmamalıydı.

Çözüm: İşletmenin her ne kadar el değiştirmiş olması ve isim değişikliği yapmış olması onun eskinin unutulup, yeni işletmenin piyasada tutunmasına yardımcı olamadı. İşletmenin itibarının zedelenmesinin bedeli bu kadar ağır mı olmalıydı?

KAYNAKÇA

Baetge, J., Kirsch, H. J. & Thiele, S. (2002). Bilanzen. Dusseldorf. 6. Auf.

Balmer, J. M. T. & Greyser, S. A. (2003). Revealing the Corporation. Routledge. London.

Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. Journal of Management. 17(1): 99-120.

Black, E.L., Carnes, Th. A. & Richardson, V. J. (2000). The Market Valuation of Corporate Reputation. Corporate Reputation Review. 1: 31-32.

Boon, J., Salomonsen, H. H., Verhoest, K. & Pedersen, M. Ø. (2019). Media and Bureaucratic Reputation: Exploring Mediabiases in the Coverage of Public Agencies. Springer International.

Boon, J., Verhoest, K. & Wynen, J. (2020). What Determines the Audiences That Public Service Organisations Target for Reputation Management?. Policy & Politics. 48(2): 295-314.

Carpenter, D. (2010). Reputation and Power: Organizational Image and Pharmaceutical Regulation at the FDA. Princeton University Press.

Carpenter, D. P. & Krause, G. A. (2012). Reputation and Public Administration. Public Administration Review. 72(1): 26-32.

Carroll, C. E. (2018). Reputation Management. The International Encyclopedia of Strategic Communication. John Wiley and Sons.

Chun, R., Da Silva, R., Davies, G. & Roper, S. (2005). Corporate Reputation and Competitiveness. Routledge.

Davies, G., Chun, R., Da Silva, R. & Roper, S. (2002). Corporate Reputation and Competitiveness. London: Routledge.

Deren, S. (2013). New Challenges, New Opportunities: Interdisciplinary Perspectives on Reputation Management. Models in Reputation Measurement. Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Dunbar, R. L. M. & Schwalbach, J. (2000). Corporate Reputation and Performance in Germany. Corporate Reputation Review. 2: 115-123.

Elsbach, K. D. (2003). Organizational Perception Management. Research in Organizational Behaviour. 25: 297-332.

Fombrun, C. & Shanley, M. (1990). What's in a Name? Reputation Building and Corporate Strategy. Academy of Management Journal. 33(2): 233-258.

Fombrun, C. J. & Rindova, V. (1998). Reputation Management in Global 1000 firms: A Benchmarking Study. Corporate Reputation Review. 1(3): 205-212.

Fombrun, C. J. & Van Riel, C. (1997). The Reputational Landscape. Corporate Reputation Review. 1(2): 5-13.

Fombrun, C. J. & Van Riel, C. (2003). Reputation und Unternehmensergebnis. Corporate Reputation Management in Germany: Results of an Empirical Study Finance Management. Gabler Verlag. Wiesbaden.

Fombrun, C. J. & Van Riel, C. (2004). Fame & Fortune. FT Prentice Hall. New York.

Fombrun, C. J. (1996). Realizing Value From the Corporate Image. Harvard Business School Press. Boston, MA.

Fombrun, C. J. (1996). Reputation: Realizing Value From the Corporate Image. Harvard Business School Press. Cambridge. MA.

Freeman, R. E. (2010). Stakeholder Theory: The State of the Art. Cambridge University Press.

Jones, G. H., Jones, B. H. & Little, P. (2000). Reputation as A Reservoir: Buffering Against Loss in Times of Economic Crisis. Corporate Reputation Review. 1: 21-29.

Lee, D. & Van Ryzin, G. (2019). Measuring Bureaucratic Reputation: Scale Development and Validation. Governance. 32(1): 177-192.

Mahon, J. & Wartick, S. L. (2012). Corporate Social Performance Profiling: Using Multiple Stakeholder Perceptions to Assess A Corporate Reputation. Journal of Public Affairs. 12(1): 12-28.

Maor, M. (2015). Theoretizing Bureaucratic Reputation. Organizational Reputation in the Public Sector. 21. Routledge.

Maor, M. (2016). Missing Areas in the Bureaucratic Reputation Framework. Politics and Governance. 4(2): 80-90.

Maor, M. (2020). Strategic Communication by Regulatory Agencies as A Form of Reputation Management: A Strategic Agenda. Public Administration. 98(4): 1044-1055.

Maor, M., Gilad, S. & Ben-Nun, B. P. (2013). Organizational Reputation, Regulatory Talk, and Strategic Silence. Journal of Publicadministration Research and Theory. 23(3): 581-608.

Müller, M. & Braun, C. (2021). Guiding or Following The Crowd? Strategic Communication as Reputational and Regulatory Strategy. Journal of Public Administration Research and Theory. 31: 670-686.

Overman, S., Busuioc, M. & Wood, M. (2020). A Multidimensional Reputation Barometer for Public Agencies: A Validatedinstrument. Public Administration Review. 80(3): 415-425.

Pedersen, M. Ø. & Salomonsen, H. H. (2023). Conceptualizing and Measuring (Public) Reputation Management. Perspectivesin Public Management and Governance. 6(1): 40-53.

Pedersen, M. Ø., Verhoest, K. & Salomonsen, H. H. (2024). How is Reputation Management by Regulatory Agencies Related to Their Employees' Reputational Perception?. Regulation & Governance. 18(4): 1193-1209.

Pollák, F., Dorčák, P. & Markovič, P. (2019). Promotion and Marketing Communications: Reputation Management. Publisher: IntechOpen.

Ravasi, D., Rindova, V., Etter, M. & Cornelissen, J. (2018). The Formation of Organizational Reputation. Academy of Management Annals. 12(2): 574-599.

Roberts, P. W. & Dowling, G. R. (1997). The Value of a Firm's Corporate Reputation: How Reputation Helps Attain and Sustain Superior Profitability. Corporate Reputation Review. 1(2): 72-75.

Schultz, M., Hatch, M. J. & Larsen, M. H. (2000). The Expressive Organization. Oxford University Press. Oxford. UK.

Smythe, J. (1992). Corporate Reputation: Managing The New Strategic Asset. Century Business. London.

Srivastava, R. K., Mcınish, T. H., Wood, R. A. & Capraio, A. J. (1997). The Value of Corporate Reputation: Evidence From the Equity Markets. Corporate Reputation Review. 1(2): 62-67.

Surjatmodjo, D., Unde, A. A., Cangara, H. & Sonni, A. F. (2024). Information Pandemic: A Critical Review of Disinformation Spread on Social Media and its Implications for State Resilience. Social Sciences. 13(8): 418.

Tătaru, G. C., Domenteanu, A., Delcea, C., Florescu, M. S., Orzan, M. & Cotfas, L. A. (2024). Navigating the Disinformation Maze: A Bibliometric Analysis of Scholarly Efforts. Information. 15(12): 742.

Van de Veer, R. A. (2021). Audience Heterogenity, Costly Signaling and Threat Priporization: Bureacuratic Reputation-Buildingin The EU. Journal of Public Administration Research and Theory. 31: 21-37.

Van Slyke, D. M. & Alexander, R. W. (2006). Public Service Leadership: Opportunities for Clarity and Coherence. The Americanreview of Public Administration. 36(4): 362-374.

Walsh, G., Wiedmann, K. P. & Buxel, H. (2003). Der Einfluss Der Unternehmensreputation und Kundenzufriedenheit Auf Die Wechselbereitschaft-Ergebnisse Einer Empirischen Untersuchung Am Beispiel Eines Energieversorgers. Jahrbuch Der Absatz und Verbrauchforschung. 4: 407-423.

Watson, T. & Kitchen, P. J. (2010). Reputation Management: Corporate Image and Communication. Bournemouth University. https://eprints.bournemouth.ac.uk/12633/2/Chapter_13_def.pdf.

Wiedmann, K. P. & Buxel, H. (2005). Corporate Reputation Management in Germany: Results of an Empirical Study. Corp Reputation Rev. 8: 145-163.

Wiedmann, K. P. (1988). Corporate Identity as Unternehmensstrategie. Wist 5: 236-242.

Wiedmann, K. P. (1996). Grundkonzepte und Gestaltungsperspektiven Der Corporate-Identity Strategie. Schriftenreihe Marketing & Management. Hannover. Germany.

Wiedmann, K. P. (2001a). Schriftenreihe Marketing & Management. Universita¨T Hannover. Hannover. Germany.

Wiedmann, K. P. (2002a). Corporate Reputation & Corporate Reputation Management-Ansatzpunkte Zur Messung und Konzeptualisierung. Schriftenreihe Marketing & Management. Universita¨T Hannover. Hannover. Germany.

Wiedmann, K. P. (2004). Managing A Company's Brand Leadership Activities: Framework and Discussion. Journal of International Business and Entrepreneurship Development. 2: 64-77.

Wiedmann, K.P. (2001b). Corporate Identity und Corporate Branding- Skizzen Zu Einem Integrierten Managementkonzept. Thexis. 4: 17-22.

KADIN GİRİŞİMCİLİK

İşim: Girişim

EDİTÖR
DR. ÖĞR. ÜYESİ BERNA TURAK KAPLAN

EĞİTİM
yayınevi

KADIN GİRİŞİMCİLİK İŞİM: GİRİŞİM
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Berna Turak Kaplan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-21-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

KADIN GİRİŞİMCİLİK İŞİM: GİRİŞİM
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Berna Turak Kaplan
VI+142 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-21-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akdemir, Nihan (2017). Tasarım Kavramının Geniş Çerçevesi: Tasarım Odaklı Yaklaşımlar Üzerine Bir İnceleme. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 7(1), 85-94.

Aslan, Yakup (2018). İnovasyonun Kavramsal Çerçevesi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(6), 122-150.

Avcı, Semahat Burcu ve Selda Fındıklı (2021). Yalın Yönetim, Yalın Liderlik ve Yalın Girişimcilik. Yalın Yönetim Yalın Liderlik Yalın Üretim ve Yalın Girişimcilik. Editör: Duygu Hıdıroğlu, İstanbul: Nobel Yayınları.

Aytaç, Ömer ve Süleyman İlhan (2007). Girişimcilik ve Girişimci Kültür: Sosyolojik Bir Perspektif. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (18), 101-120.

Aytaç, Ömer (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (15).

Ballı, Abdullah (2017). Girişimcilik ve Girişimci Tipolojiler. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (29), 143-166.

Bozkurt, Aras (2014). Ağ Toplumu ve Bilgi. Türk Kütüphaneciliği, 28(4), 510-525.

Bozkurt, Öznur (2007). Girişimcilik Eğiliminde Kişilik Özelliklerinin Önemi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1(2), 93-111.

Candan, Hakan (2011). Osmanlı'dan Günümüze Türk Topraklarında Girişimcilik Serüvenine Dair Bir Değerlendirme. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 157-174.

Conner, Kathleen R. (1991). An Historical Comparison of Resource-Based Theory and Five Schools of Thought within Industrial Organization Economics: Do We have a New Theory of the Firm? Journal of Management, 17, 121–154.

Çekmen, Yılmaz ve Reha Saydan (2022). İnovasyon ve Yıkıcı İnovasyon. Güncel İşletme Sorunlarının Çözüm Önerilerinde Teorik ve Ampirik Uygulamalar. Editör:Mehmet Güven ve Mehmet Emin Yaşar, Eğitim Yayınevi.

Demir, Neslihan, Erkan T. Demirel, Nurhan Polat Dede (2013). Verimliliği Artırma ve Rekabet Önceliği Elde Etmede Önemli Bir Teknik: Yalın Girişim. Sosyal Bilimler Dergisi, 60.

Durmuş, İbrahim (2020). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisinin Genç Bireylerin Yaşam Tarzları ile Girişimcilik Niyetleri Açısından İncelenmesi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(3), 1731-1749. Https://doi.org/10.33206/mjss.565309

Durukan, Tülin (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 25.

Aker Emre, Hakan Girgin, Özdemir Yavaş (2014). Girişimcilikte İnovasyonun Önemi Küresel Bir Analiz. in VI International Congress On Entrepreneurship. Bishkek: IAAU (pp. 372-388).

Er, Perihan Hazel (2013). Girişimcilik ve Yenilikçilik Kavramlarının İktisadi Düşüncedeki Yeri: Joseph A. Schumpeter. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (29), 75-85.

Eyel, Cafer Şafak, Hande Sağlam (2021). Dijital Dönüşüm ve Girişimcilikteki Değişim: Dijital Girişimcilik. Atlas Sosyal Bilimler Dergisi, 1(6), 7-20.

Gagliardi, Francesca (2008). Institutions and Economic Change: A Critical Survey of the New İnstitutional Approaches and Empirical Evidence. the Journal of Socio-Economics, 37(1), 416-443.

Gümüşoğlu, Şevkinaz, Burcu Karaöz (2014). Tarihsel Süreçte Girişimcilik: Muğla Örneği. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 97-118.

Gürgün, Gözde (2020). Belirsizlik Kavramı, Belirsizlik Ölçütleri ve Belirsizliğin Makroekonomik Etkileri Üzerine Bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 34(1), 21-38.

Güven, Erdem (2021). Manuel Castells'in Ağ Toplumu Kavramı ve Ötekiler: Yeni Toplumsal Hareketler ve Marjinal Uygulamalar. Küresel Medya Dergisi (tr sürümü), 12(23), güz.

Kişi, Nermin (2018). Dijital Çağda Yeni Bir Girişimcilik Yaklaşımı: Dijital Girişimcilik. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 19(2), 389-399.

Küçükcivil, Büşra (2019). Tüketici Davranışlarının Etkilenmesinde Mcclelland'ın Motivasyon Kuramına Yönelik Bir İnceleme. Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi, 1(2), 79-102.

Niemi, Laura (2020). Towards an İnteraction-Based Approach to Entrepreneurship. Doctoral Dissertation, University of Turku, Finland, 2020.

North, Doaglass. C. (1990). Institutions, Institutional Change and Economic Performance. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Reyhanoğlu, Metin ve Hüsniye Örs (2005) "Rekabette Kaynak Temelli Yaklaşımı (RBV) İle Strateji Geliştirme", Pi: Parlama ve İletişim Kültürü Dergisi, 4(11):34-43

Topkaya, Özgür (2013). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Teorisi: Girişimciliğin Ekonomik Büyüme ve İstihdam Boyutu. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (Journal of Entrepreneurship and Development), Cilt:8, No:1, (s. 29-54).

Yener, Serdar (2018). İktisadi Kuramlar ve Girişimcilik. Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(1), 13-38.

Yener, Serdar (2018). Sosyolojik Kuramlar Çerçevesinde Aile ve Girişimcilik İlişkisi. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(6), 869-878. https://doi.org/10.18506/anemon.401102

Yıldırım, Ahmet Faruk (2023). Ağ Toplumu. İçinde İletişim Ansiklopedisi. İletişim ve Toplum Araştırmaları Merkezi (İTAM). https://doi.org/10.5281/zenodo.7728538

Yolal Eroğlu, Merve (2018). Kurumsal İktisatta Açılan Yeni Bir Pencere: Douglass C. North Perspektifinden Kurumların Değerlendirilmesi. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(2), 163-178.

Yücel Karamustafa, Esin (2022). Girişimcilik ve Yenilikçilik Ekosistemi. Editörler, Kürşat Demiryürek, Ali Kahramanoğlu, Nur İlkay Abacı (Eds.), Dijital Girişimcilik, Yenilikçilik ve AR-GE Çalışmaları (s. 18). Efe Akademi Yayınları.

KAYNAKÇA

Acker, J. (1990). Hierarchies, Jobs, Bodies: A Theory of Gendered Organizations. Gender & Society, 4(2), 139-158.

Acs, Z.J., & Audretsch, D.B. (2005). Entrepreneurship and Innovation. International Journal For Multidisciplinary Research.

Acumen. (2024). Jacqueline Novogratz. https://acumen.org/jacqueline-novogratz/ (9 Aralık 2024).

Afshan, G., Shahid, S., & Tunio, M. N. (2021). Learning experiences of women entrepreneurs amidst COVID-19. International Journal of Gender and Entrepreneurship, 13(2), 162-186.

Ahl, H. (2006). Why research on women entrepreneurs needs new directions. Entrepreneurship Theory and Practice, 30(5), 595-621.

Alibhai, S., Buehren, N., & Papineni, S. (2015). Female entrepreneurs who succeed in male-dominated sectors in Ethiopia. Gender Innovation Lab, Policy Brief Issue 12.

Arthur, S.J., & Hisrich, R.D. (2011). Entrepreneurshıp Through The Ages: Lessons Learned. Journal of Enterprising Culture, 19, 1-40.

Audretsch, D. B., & Sanders, M. (2007). Globalization and the Rise of the Entrepreneurial Economy.

Bektaş, H. (2024). İstatistiklerle Kadın Girişimciliği. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İstatistik Araştırma Merkezi, İstatistik Araştırma Notları 2024-1, İstanbul. Retrieved from https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Istihdam,-Issizlik-ve-Ucret-108

Betts, S. C., Laud, R., & Kretinin, A. (2018). Social entrepreneurship: A contemporary approach to solving social problems. Global Journal of Entrepreneurship (GJE), 2(1).

Bhatti, P. (2021). An introduction to entrepreneurship. IEEE Potentials, 40, 4-6.

Biography. (2021). Mary Kay Ash Biography. Biography.com. https://www.biography.com/business-leaders/mary-kay-ash (8 Aralık 2024).

Biyografya. (2024). Demet Mutlu biyografisi. https://www.biyografya.com/biyografi/19114 (7 Aralık 2024).

Borah, M., & Bhowal, A. (2023). Entrepreneurship and its role in economic growth. International Journal of Business and Management Studies, 12(3), 45–56.

BossLife. (2024). Gamze Cizreli- Big Chefs Yönetim Kurulu Başkanı. https://www.bosslife.com.tr/haber/100/gamze-cizreli---big-chefs-yonetim-kurulu-baskani (8 Aralık 2024).

Brooks, A. W., Huang, L., Kearney, S. W., & Murray, F. E. (2014). Investors prefer entrepreneurial ventures pitched by attractive men. Proceedings of the National Academy of Sciences, 111(12), 4427-4431.

Bruni, A., Gherardi, S., & Poggio, B. (2004). Gender and entrepreneurship: An ethnographic approach. Routledge.

Brush, C. G., Carter, N. M., Gatewood, E. J., Greene, P. G., & Hart, M. M. (2006). The use of bootstrapping by women entrepreneurs in positioning for growth. Venture Capital, 8(1), 15–31. https://doi.org/10.1080/13691060500433975

Brush, C. G., de Bruin, A., & Welter, F. (2009). A gender-aware framework for women's entrepreneurship. International Journal of Gender and Entrepreneurship, 1(1), 8-24.

Brush, C. G., Edelman, L. F., Manolova, T. S., & Welter, F. (2018). A gendered look at entrepreneurship ecosystems. Small Business Economics, 53(2), 393–408.

Brush, C., De Bruin, A., Gatewood, E. J., & Henry, C. (2010). Introduction: Women entrepreneurs and growth. https://www.academia.edu/52316095/Introduction_Women_Entrepreneurs_and_Growth (7 Aralık 2024).

Campos, F., Goldstein, M., McGorman, L., Munoz Boudet, A. M., & Pimhidzai, O. (2015). Breaking the metal ceiling: Female entrepreneurs who succeed in male-dominated sectors (Policy Research Working Paper No. 7503). World Bank. https://hdl.handle.net/10986/23469

Carland, J.C., & Carland, J.W. (1991). An Empirical Investigation into the Distinctions between Male and Female Entrepreneurs and Managers. International Small Business Journal, 9, 62-72.

Carter, S., Anderson, S., & Shaw, E. (2003). Women's Business Ownership: A Review of the Academic, Popular and Internet Literature. London: Small Business Service.

CASE. (2024). Spotlight: Zhang Xin. CASE. Council for Advancement and Support of Education. https://www.case.org/node/8342 (7 Aralık 2024).

, R. W. (2002). *Gender*. Polity Press.

Dees, J. G. (1998). The meaning of social entrepreneurship. Kauffman Foundation Working Paper.

Della-Giusta, M., & Phillips, C. (2006). Women entrepreneurs in the Gambia: challenges and opportunities. Journal of International Development: The Journal of the Development Studies Association, 18(8), 1051-1064.

Derin Kaya, A. (2018). Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunlar. Siyasal Bilimler Dergisi, 73, 359-374.

DeTienne, D. R., & Chandler, G. N. (2007). The role of gender in opportunity identification. Entrepreneurship theory and practice, 31(3), 365-386.

Diandra, D., & Azmy, A. (2020). Understanding Definition of Entrepreneurship. The International Journal of Management, 7, 235-241.

Dobrev, S. D., & Barnett, W. P. (2005). Organizational roles and transition to entrepreneurship. Academy of Management Journal, 48(3), 433-449.

Dobrev, S. D., & Barnett, W. P. (2005). Organizational Roles and Transition to Entrepreneurship. The Academy of Management Journal, 48(3), 433–449. http://www.jstor.org/stable/20159669

Ecevit, Y. (2020). Kadın girişimcilerde sosyal normların etkisi: Türkiye'de bir analiz. Kadın Araştırmaları Dergisi, 8(2), 45-58.

Ekanem, I. (2015). Entrepreneurial learning: gender differences. International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research, 21, 557-577.

Encyclopaedia Britannica. (2024). Diane von Furstenberg. Britannica. https://www.britannica.com/biography/Diane-von-Furstenberg (8 Aralık 2024).

Engle, Robert & Schlaegel, Christopher & Delanoë-Gueguen, Servane. (2011). Social influence, gender, and entrepreneurial intent: A 14 country study. Journal of Small Business & Entrepreneurship. 24. 471.

Envick, B.R., & Langford, M. (1998). Behaviors of Entrepreneurs: A Gender Comparison. Journal of Business and Entrepreneurship, 10, 106.

Fairlie, R. W. (2013). Entrepreneurship, economic conditions, and the Great Recession. Journal of Economics & Management Strategy, 22(2), 207–231. https://doi.org/10.1111/jems.12017

Fark Yaratan Kadınlar. (2024). Başak Taşpınar Değim: Armut.com'un kurucusu. https://farkyaratankadinlar.com.tr/basak-taspinar-degim/ (7 Aralık 2024).

Feldman, M., Francis, J.L., & Bercovitz, J. (2005). Creating a Cluster While Building a Firm: Entrepreneurs and the Formation of Industrial Clusters. Regional Studies, 39, 129 - 141.

Ferk, M., Quien, M. G., & Posavec, K. (2013). Women entrepreneurship: Setting priorities and identifying challenges. Management, 18(2), 41-56.

Financial News. (2010). Loudiadis and the Greece Debt Deal. https://www.fnlondon.com/articles/loudiadis-greece-debt-deal-20100222 (8 Aralık 2024).

Forbes. (2020). Sofia Vergara. Forbes. https://www.forbes.com/profile/sofia-vergara/ (8 Aralık 2024).

Forbes. (2024). Anne Boden Profile. https://www.forbes.com/profile/anne-boden/ (8 Aralık 2024).

Forbes. (2024). Janice Bryant Howroyd. Forbes. https://www.forbes.com/profile/janice-bryant-howroyd/ (8 Aralık 2024).

Forbes. (2024). Kiran Mazumdar-Shaw profile. https://www.forbes.com/profile/kiran-mazumdar-shaw/?utm_source (5 Aralık 2024).

Forbes. (2024). Kiran Mazumdar-Shaw. Forbes. https://www.forbes.com/profile/kiran-mazumdar-shaw/ (9 Aralık 2024).

Forbes. (2024). Thai Lee. https://www.forbes.com/profile/thai-lee/ (7 Aralık 2024).

Garg, Sonu & Agarwal, Parul. (2017). Problems and Prospects of Woman Entrepreneurship – A Review of Literature. IOSR Journal of Business and Management. 19. 55-60. 10.9790/487X-1901065560.

Gartner, W.B. (1988). "Who Is an Entrepreneur?" Is the Wrong Question. Entrepreneurship Theory and Practice, 12, 11-32.

Girişimci Kadınlar. (2022, 20 Ekim). Duygu Akbudak başarı hikayesi ve hayatı. https://girisimcikadinlar.com.tr/duygu-akbudak-basari-hikayesi-ve-hayati/ (9 Aralık 2024).

Global Entrepreneurship Monitor (GEM). (2023). 2023/24 Women's Entrepreneurship Report: Reshaping Economies and Communities. https://gemconsortium.org/report/202324-womens-

entrepreneurship-report-reshaping-economies-and-communities-2#:~:text=The%20Global%20Entrepreneurship%20Monitor%20(GEM,over%20the%20past%20quarter%20century (5 Aralık 2024).

Godwin, L. N., Stevens, C. E., & Brenner, N. L. (2006). Forced to play by the rules? Theorizing how mixed–sex founding teams benefit women entrepreneurs in male–dominated contexts. Entrepreneurship Theory and practice, 30(5), 623-642.

Granovetter, M. (1985). Economic action and social structure: The problem of embeddedness. American Journal of Sociology, 91(3), 481-510.

Heilbrunn, S. (2004). Impact of gender on difficulties faced by entrepreneurs. The International Journal of Entrepreneurship and Innovation, 5(3), 159-165.

Heilman, M. E., & Okimoto, T. G. (2007). Why are women penalized for success at male tasks? The implied communality deficit. Journal of Applied Psychology, 92(1), 81–92.

Hovorka, A. J., & Dietrich, D. (2011). Entrepreneurship as a gendered process. The international journal of entrepreneurship and innovation, 12(1), 55-65.

Hovorka, A. J., & Dietrich, D. (2011). Entrepreneurship as a gendered process. The international journal of entrepreneurship and innovation, 12(1), 55-65.

İKADDER. (2021). İstanbul Kadın Girişimciler Derneği Resmi Web Sitesi.

İncekara, A., & Savrul, M. (2011). Küreselleşme, büyüme ve ekonomik entegrasyonlar: Türkiye açısından bir değerlendirme. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 61(2), 3–22.

İZİKAD. (2022). İzmir İş Kadınları Derneği Çalışmaları. İzmir İş Kadınları Derneği Yayınları.

Jennings, J. E., & McDougald, M. S. (2007). Work-family interface experiences and coping strategies: Implications for entrepreneurship research and practice. Academy of management review, 32(3), 747-760.

Johansson, J., Johansson, J., Malmström, M., Lahti, T., & Wincent, J. (2021). Oh, it's complex to see women here, isn't it and this seems to take all my attention! A repertory grid approach to capture venture capitalists cognitive structures when evaluating women entrepreneurs. Journal of Business Venturing Insights, 15.

Kadın Dostu Markalar. (2024, 26 Ocak). Gülşah Gürkan-Gülsha Kurucusu ve CEO'su. https://www.kadindostumarkalar.org/dijital-yayinlar/tr/ihracatta-fark-yaratan-kadinlar/gulsah-gurkan-gulsha-kurucusu-ve-ceo%E2%80%99su (8 Aralık 2024).

KAGİDER. (2023). Türkiye Kadın Girişimciler Derneği Resmi Web Sitesi. https://kagider.org (5 Aralık 2024).

Kane, L. (2020). Mrs. Fields Cookies: How Debbi Fields Built an Empire From Scratch. The Muse. https://www.themuse.com/advice/mrs-fields-cookies-how-debbi-fields-built-an-empire-from-scratch (8 Aralık 2024).

Karagianni, V., Papagrigoriou, A., Kalantonis, P., Chalikias, M., & Drosos, D. (2017). Entrepreneurship and innovation: Current aspects. In Tourism, Culture and Heritage in a Smart Economy: Third International Conference IACuDiT, Athens 2016 (pp. 239-250). Springer International Publishing.

Kao, R.W. (1993). Defining Entrepreneurship: Past, Present and? Creativity and Innovation Management, 2, 69-70.

KEDV. (2022). Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı Resmi Web Sitesi. https://kedv.org (5 Aralık 2024).

KOSGEB. (2023). Kadın Girişimciler İçin Mikro Finansman Destekleri. KOSGEB Yayınları.

Kirzner, I. M. (1973). Competition and entrepreneurship. University of Chicago Press.

Korsgaard, S., & Anderson, A. R. (2011). Enacting entrepreneurship as social value creation. International Small Business Journal, 29(2), 135-151.

Kritikos, A.S. (2014). Entrepreneurs and their impact on jobs and economic growth. IZA World of Labor.

Li, J., Demirkan, I., Lee, Y., & Cortes, A.F. (2022). Guest editorial New trends in entrepreneurship: a global context. New England Journal of Entrepreneurship.

Licht, A. N., & Siegel, J. I. (2006). The social dimensions of entrepreneurship. In M. Casson & B. Yeung (Eds.), Oxford Handbook of Entrepreneurship (pp. 511–539). Oxford University Press.

Mair, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. Journal of World Business, 41(1), 36-44.

Makhlouf, H. H. (2011). Social entrepreneurship: generating solutions to global challenges. International Journal of Management & Information Systems (IJMIS), 15(1).

Manandhar, M., Hawkes, S., Buse, K., & Norheim, O. F. (2018). Gender, health, and the 2030 Agenda for sustainable development. Bulletin of the World Health Organization, 96(9), 644-653.

Manne, S., Rani, S., & Kaur, M. (2024). Growing entrepreneurs: Cultivating success for tomorrow's economy. International Journal of Future Management Research (IJFMR), 6(2). https://doi.org/10.36948/ijfmr.2024.v06i02.16779

Manuel, C. (2006). Entrepreneurship and poverty reduction. International Journal of Development Studies, 8(1), 23–34.

Marlow, S., & Patton, D. (2005). All credit to men? Entrepreneurship, finance, and gender. Entrepreneurship theory and practice, 29(6), 717-735.

Marlow, S., Henry, C., & Carter, S. (2009). Exploring the impact of gender upon women's business ownership: Introduction to the special edition. International Small Business Journal, 27(3), 239-246.

Mathias, B. D., & Williams, D. W. (2017). The impact of role identities on entrepreneurs' evaluation and selection of opportunities. Journal of Management, 43(3), 892-918.

McClelland, D. C. (1961). The achieving society. Van Nostrand.

Medium. (2021). Tutumluanne. https://derinkaya2005.medium.com/tutumluanne-caff88f563c2 (9 Aralık 2024).

Minniti, M. (1999). Entrepreneurial activity and economic growth. Global Business and Economics Review, 1, 31-42.

Mueller, S. L., & Dato-On, M. C. (2008). Gender-role orientation as a determinant of entrepreneurial self-efficacy. Journal of developmental Entrepreneurship, 13(01), 3-20.

Narayanasamy, K., Rasiah, D.A., & Jacobs, C.J. (2011). An Empirical Study Of Factors Influencing Gender Differences In Entrepreneurship.

Nawaser, Khaled & Afshar Jahanshahi, Asghar. (2018). The antecedents of firm innovativeness: empirical evidence from small-sized firms. Middle East J. of Management. 5. 105. 10.1504/MEJM.2018.091131.

Network Okulu. (2022). Trendyol'un kurucusu olan Demet Mutlu'nun başarı hikayesi. https://networkokulu.net/trendyolun-kurucusu-olan-demet-mutlunun-basari-hikayesi/?utm_source (5 Aralık 2024).

Noruzi, M.R., Westover, J.H., & Rahimi, G. (2010). An Exploration of Social Entrepreneurship in the Entrepreneurship Era. Asian Social Science, 6.

NTV. (2023). Demet Mutlu kimdir? Trendyol'un sahibi Demet Mutlu kaç yaşında ve nereli? https://www.ntv.com.tr/turkiye/demet-mutlu-kimdir-trendyolun-sahibi-demet-mutlu-kac-yasinda-ve-nereli,9OhjnJwqt0Gw-i34O75mkw (5 Aralık 2024).

Özyılmaz, A. M. (2020). *Kadın Girişimcilerin Türkiye Ekonomisine Katkıları.* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Retrieved from [uploaded file link].

Pahuja, A., & Sanjeev, R. (2015). Introduction to entrepreneurship. Available at SSRN 2761878.

Paleno, D., & Kleiner, B. H. (2000). An entrepreneurial decision process model describing opportunity recognition. European Journal of Innovation Management, 9(1), 61–78.

Pallavi, D. R., Ramachandran, M., & Sivaji, C. (2022). A review on entrepreneurship and its implication. Trends in Banking, Accounting and Business, 1(1), 36–42. https://doi.org/10.46632/tbab/1/1/8

Panda, S. (2018). Constraints faced by women entrepreneurs in developing countries: review and ranking. Gender in Management: An International Journal, 33, 315-331.

Prakash, N. (2012). ICT and women empowerment in a rural setting in India. In Globalization, technology diffusion and gender disparity: Social impacts of ICTs (pp. 15-24). IGI Global.

Qian W, Liu R, Meng J (2003) Genetic effects on biomass yield in interspecific hybrids between Brassica napus and B. rapa. Euphytica 134:9–15

Radović-Marković, M., & Živanović, B. (2019). Fostering green entrepreneurship and women's empowerment through education and banks' investments in tourism: Evidence from Serbia. Sustainability, 11(23), 6826.

Raza, M., & Leghari, I. U. (2020). Lived experiences of women entrepreneurs regarding socio-cultural. Global Social Sciences Review, 5(3), 10–20. https://doi.org/10.31703/gssr.2020(V-III).02

Ridgeway, C. L., & Correll, S. J. (2004). Unpacking the Gender System: A Theoretical Perspective on Gender Beliefs and Social Relations. Gender & Society, 18(4), 510-531.

Riley, N. E. (1997). Gender, power, and population change. Population bulletin, 52(1), 2-48.

Rowling, J. K. (2024). About. https://www.jkrowling.com/about/ (7 Aralık 2024).

Schumpeter, J. A. (1934). The theory of economic development. Harvard University Press.

Sexton, D.L., & Bowman, N. (1985). The Entrepreneur: A Capable Executive and More. Journal of Business Venturing, 1, 129-140.

Shane, S. (2006). Introduction to the focused issue on entrepreneurship. Management Science, 52(2), 155-159.

Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. Academy of Management Review, 25(1), 217-226.

Singh, G., & Dash, M. K. (2010). Challenges faced by women entrepreneurs in developing countries: A case of India. Entrepreneurship Development Review, 1(2), 45-53.

Soriano, D.R., & Montoro-Sánchez, M.Á. (2011). Introduction: The Challenges of Defining and Studying Contemporary Entrepreneurship. Canadian Journal of Administrative Sciences-revue Canadienne Des Sciences De L Administration, 28, 297-301.

SosyalUp. (2017). SosyalUp Röportaj: Başak Süer, Givin Kurucusu. https://sosyalup.net/sosyalup-roportaj-bas%cc%a7ak-su%cc%88er-givin-kurucusu/ (9 Aralık 2024).

Stein, D., & Grewe, B. (2011). Gender and entrepreneurship: A review of the literature. International Journal of Gender and Entrepreneurship, 3(2), 118–145.

Thurik, A. R., Stam, E., & Audretsch, D. B. (2013). The rise of the entrepreneurial economy and the future of dynamic capitalism. Technovation, 33(8-9), 302-310.

Uludağ Üniversitesi. (2024). Kadın girişimci hikayesi: Başarıya ulaşan kadın girişimcilerden ilham alın. Uludağ Üniversitesi KARMER. https://karmer.uludag.edu.tr/Girisimci/DetayGoster/1049 (7 Aralık 2024).

Veena, M., & Nagaraja, N. (2013). Comparison of Male and Female Entrepreneurs - An Empirical Study.

Veeraraghavan, V. (2009). Entrepreneurship and innovation. Asia Pacific Business Review, 5(1), 14-20.

Vesper, D. E. (1979). Entrepreneurship and National Policy. W. E. Upjohn Institute for Employment Research.

Wee, C.H., Lim, W.S., & Lee, R. (1994). Entrepreneurship: A Review With Implications For Further Research. Journal of small business and entrepreneurship, 11, 25-49.

Wennekers, S., & van Stel, A. (2017). Types and roles of productive entrepreneurship: A conceptual study. The Wiley handbook of entrepreneurship, 37-69.

Win's Solutions. (2024). 10 effective strategies to empower women entrepreneurs. Win's Solutions. https://www.winssolutions.org/tr/kadin-girisimcileri-guclendirecek-10-etkili-strateji/ (2 Aralık 2024).

World Bank. (2017). Women entrepreneurs and access to finance: Program profiles from around the world. https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/434111484644430498/women-entrepreneurs-and-access-to-finance-program-profiles-from-around-the-world (5 Aralık 2024).

Zahra, S. A., & Wright, M. (2016). Understanding the social role of entrepreneurship. Journal of management studies, 53(4), 610-629.

Zhao, F. (2005). Entrepreneurship and innovation in e-business: An integrative perspective. The International Journal of Entrepreneurship and Innovation, 6(1), 53-60.

KAYNAKÇA

Ahl, H. (2006). Why research on women entrepreneurs needs new directions. *Entrepreneurship theory and practice*, *30*(5), 595-621.

Ahl, H., & Marlow, S. (2012). Exploring the dynamics of gender, feminism and entrepreneurship: advancing debate to escape a dead end?. *Organization*, *19*(5), 543-562.

Ay, Ü. ve Koca, A. İ. (2013). Kadın Girişimci Tipleri ve Bunların Gösterdiği Özellikler. (Edi. Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven). *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik* içinde (ss. 65-77). Veritasakademi Yayınları, İstanbul.

Balaman, Ö. ve Özdemir, Y. (2013). Kadın Girişimcilerin İş-Yaşam Dengesi Algısının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Örneği. (Edi. Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven). *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik* içinde (ss. 113-137). İstanbul: Veritasakademi Yayınları.

Bedük, A. (2005). Türkiye'de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(12), 106-117.

Bowen, D. D., & Hisrich, R. D. (1986). The female entrepreneur: A career development perspective. *Academy of management review*, *11*(2), 393-407.

Brush, C. G. (1992). Research on women business owners: Past trends, a new perspective and future directions. *Entrepreneurship theory and practice*, *16*(4), 5-30.

Carter, S. ve Cannon, T. (1988). Female Entrepreneurs. *Scottish Enterprise Foundation University of Stirling*. (Tech Rep No: 65). Scotland: Department of Employment.

Carter, S. ve Cannon, T. (1992). *Women As Entrepreneurs: A Study Of Female Business Owners, Their Motivations, Experiences and Strategies For Success*. Academic Press, London.

Culhane, D. (2003). Their spirits live within us: Aboriginal women in Downtown Eastside Vancouver emerging into visibility. *American Indian Quarterly*, *27*(3/4), 593-606.

Çakıcı, A. (2003). Mersin'deki kadın girişimcilerin iş kurma öyküsü ve iş kuracak kadınlara öneriler, 11. *Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, Afyon*, 59-71.

Demirkan, K. (2023). Stratejik Çeviklik. *Yönetim ve Organizasyon Çalışmaları Güncel ve Gelecek Odaklı Bağlam.* (Edi. Berna Turak Kaplan). Konya: Eğitim Kitabevi. (ss.26-39).

Ecevit, Y. (1993). Kadın Girişimciliğin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model Önerisi. *Kadını Girişimciliğe Özendirme ve Destekleme Paneli Bildiriler ve Tartışmalar*. Eğitim Serisi, 74.

Ferriss, T. (2009). *The 4-Hour Workweek: Escape 9-5, Live Anywhere, and Join The New Rich*. Harmony.

Fischer, E. (1992). Sex differences and small-business performance among Canadian retailers and service providers. *Journal of small business & entrepreneurship*, *9*(4), 2-13.

Fischer, E. M., Reuber, A. R., & Dyke, L. S. (1993). A theoretical overview and extension of research on sex, gender, and entrepreneurship. *Journal of business venturing*, *8*(2), 151-168.

Goffe, R. ve Scase, R. (1985). *Women in Charge*. George Allen&Unwin, London.

Goffe, R. ve Scase, R. (1992). *Kadınlar İşbaşında*. İstanbul: Eti Kitapları.

Gundry, L. K. ve Ben-Yoseph, M. (1998). Women entrepreneurs in Romania, Poland, and the United States: Cultural and family influences on strategy and growth. *Family Business Review*, *11*(1), 61-73.

Gundry, L. K., Miriam, B. Y., & Posig, M. (2002). Contemporary perspectives on women's entrepreneurship: A review and strategic recommendations. *Journal of Enterprising Culture*, *10*(01), 67-86.

Hıdıroğlu, D. (2020). *COVID-19 Döneminde Yönetim ve Girişimcilik*. Ankara: Nobel Yayınları.

Hobsbawn, E. (2005). *Devrim Çağı 1789-1848*. Ankara: Dost Kitabevi.

Holmquist, C., & Sundin, E. (1989). The growth of women's entrepreneurship: Push or pull factors. In *EIASM Conference on Small Business, University of Durham Business School*.

Jennings, J. E., & Brush, C. G. (2013). Research on women entrepreneurs: challenges to (and from) the broader entrepreneurship literature?. *Academy of Management Annals*, *7*(1), 663-715.

Kaplan, M. ve Çelik, A. (2017). Girişimciliğin Anne Girişimciliği Perspektifinden Görünüşü: Anne Girişimciliği-Arka Plan, Kavram, Yazın ve Öneri. (Edi. Esra Gökçen Kaygısız ve Reyhan Ayşen Wolff). *Yönetim ve Organizasyon Makaleleri Kadın Akademisyenlere Armağan* içinde. (ss. 221-229). Eğitim Kitabevi, Konya.

Kaplan, M. ve Demirkan, K. (2023). Mavi Ekonomi. *Yönetim ve Organizasyon Çalışmaları Güncel ve Gelecek Odaklı Bağlam.* (Edi. Berna Turak Kaplan). Konya: Eğitim Kitabevi. (ss.81-96).

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Elimin Hamuruyla Girişimcilik Praksisi Üretmek Tarımda Genç (Anne) Girişimci Kadınların Yaşam Öyküleri. *Presented at the 6. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi*, Aksaray.

Kaplan, M., & Turak Kaplan, B. (2022). Bir Aşk Hikayesi Lokanta İşletmecisi Olan Anne Girişimcilerin Rekabet Deneyimleri. Presented at the 8. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi, Aksaray/Kapadokya.

Keskin, S. (2014). Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Durumu. G*irişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 9(1), 71-94.

Kızıldağ, D. (2017). Türk Yönetim Yazınında Kadın Girişimciler. *Yönetim ve Organizasyon Makaleleri Kadın Akademisyenlere Armağan*. (Editör: Esra Gökçen Kaygısız ve Reyhan Ayşen Wolff). Konya: Eğitim Yayınevi. (ss. 273-286).

Kızıldağ, D., & Kula, S. (2009). Küçük kentte kadın girişimci olmak Afyonkarahisar örneği. *Sakarya Üniversitesi Uluslararası–Disiplinlerarası Kadın Çalışmaları Kongresi*, *1*, 225-233.

Kumar, C. (2010). What are the types of Women Entrepreneur in India?. *Retrieved March*. (4), 2013.

Kutanis, R. Ö. ve Hancı, A. (2004). Kadın Girişimcilerin Kişisel Özgürlük Algılamaları. *3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*. Eskişehir, Osmangazi Üniversitesi, 457-464.

Küçükeşmen, E. ve Türkoğlu, M. E. (2019). Sürdürülebilir Rekabet İçindeki İnovasyonun Yenileşim Önemi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research (Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi)*, *6*(48), 4447–4457.

Marlow, S., Carter, S., & Shaw, E. (2008). Constructing female entrepreneurship policy in the UK: is the US a relevant benchmark?. *Environment and Planning C: Government and Policy*, *26*(2), 335-351.

Nayır, D. Z. (2008). İşi ve Ailesi Arasındaki Kadın: Tekstil ve Bilgi İşlem Girişimcilerinin Rol Çatışmasına Getirdikleri Çözüm Stratejileri. *Ege Academic Review*, *8*(2), 631-650.

Papatya, G. (2013). Yeni İş/İşletmecilik Dünyasında Kadın Liderliği: Girişimci Kadınlar İçin Genişletilmiş Okumalar ve Notlar. (Edi. Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven). *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik* içinde (ss. 213-239). Veritasakademi Yayınları, İstanbul.

Papatya, N. (2013). Güç ve Otorite Şemsiyesi Altında Hangi Kadın Girişimci? Bilgi Kuramsal Kaygılar Üzerinden Özgürlük Seslenişleri. (Edi. Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven). *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik* içinde (ss. 79-89). Veritasakademi Yayınları, İstanbul.

Schumpeter, J. (1934). The Theory of economic development: An inquiry into profits, capital, credit, interest, and the business cycle. Cambridge MA: Harvard University Press.

Soysal, A. (2010). Türkiye'de Kadın Girişimciler: Engeller ve Fırsatlar Bağlamında Bir Değerlendirme. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 65(1), 83-114.

Top, S. (2006). *Girişimcilik Keşif Süreci.* Beta Yayınları, İstanbul.

Türkten, H., & Demiryürek, K. (2015). Türkiye'de kadın ve kadın girişimciliği. *Türkiye Tohumcular Birliği Dergisi*, *4*(16), 57-61.

Yadav, V., & Unni, J. (2016). Women entrepreneurship: research review and future directions. *Journal of Global Entrepreneurship Research*, *6*, 1-18.

KAYNAKÇA

Aldrich, H. E., & Cliff, J. E. (2003). The pervasive effects of family on entrepreneurship: Toward a family embeddedness perspective. *Journal of Business Venturing, 18*(5), 573-596. https://doi.org/10.1016/S0883-9026(03)00011-9

Aronoff, C. E., & Ward, J. L. (2011). *Family business governance: Maximizing family and business potential*. Palgrave Macmillan.

Astner, H. (2020). The marionette: Embeddedness in a community of family-controlled firms. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy, 16*(2), 260. https://doi.org/10.1108/jec-01-2020-0011

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Ed.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (pp. 241-258). Greenwood.

Breton-Miller, I. L., & Miller, D. (2017). Beyond the firm: Business families as entrepreneurs. *Entrepreneurship Theory and Practice, 42*(4), 527. https://doi.org/10.1177/1042258717739004

Cantillon, R. (1755). *Essai sur la nature du commerce en général* [Essay on the Nature of Trade in General]. London: Fletcher Gyles.

Carlock, R. S., & Ward, J. L. (2001). *Strategic planning for the family business: Parallel planning to unify the family and business*. Palgrave Macmillan.

Carr, J. C., & Sequeira, J. M. (2007). Prior family business exposure as intergenerational influence and entrepreneurial intent: A theory of planned behavior approach. *Journal of Business Research, 60*(10), 1090-1098.

Chrisman, J. J., Chua, J. H., & Sharma, P. (2005). Trends and directions in the development of a strategic management theory of the family firm. Entrepreneurship Theory and Practice, 29(5), 555-575.

Colli, A. (2016). *The history of family business, 1850–2000*. Cambridge: Cambridge University Press.

Çiftçi, U. S., & Onur, T. (2020). Aile işletmelerinde büyüme stratejisi olarak uluslararasılaşma seçeneği: Nitel bir araştırma (Internationalization option as a growth strategy in family businesses: A qualitative research). *Journal of Business Research - Turk, 12*(1), 332. https://doi.org/10.20491/isarder.2020.846

De Massis, A., Chua, J. H., & Chrisman, J. J. (2008). Factors preventing intra-family succession. *Family Business Review, 21*(2), 183-199. https://doi.org/10.1111/j.1741-6248.2008.00118.x

De Massis, A., Frattini, F., & Lichtenthaler, U. (2013). Research on technological innovation in family firms: Present debates and future directions. *Family Business Review, 26*(1), 10-31.

De Massis, A., Sieger, P., Chua, J. H., & Vismara, S. (2016). Incumbents' attitude toward intrafamily succession: An investigation of its antecedents. *Family Business Review*, *29*(3), 278-299. https://doi.org/10.1177/0894486516656276

Deeks, J., & Phillips, S. (n.d.). The small firm\u2014asset or liability? *Journal of Management Studies*. Retrieved November 27, 2024, from

Diken, A., & Erdirençelebi, M. (2016). The role of parents in teaching entrepreneurship culture to their children in family businesses. *International Journal of Industrial and Systems Engineering, 10*(7), 2423.

Dugan, M. Ö., & Tosunoğlu, N. G. (2020). Hızlı büyüyen KOBİ'lerde iç girişimcilik: Ankara ilinde bir araştırma [Internal entrepreneurship in fast growing SMEs: A research in Ankara province]. Journal of Business Research - Turk, 12(2), 2061.

Dyer, W. G. (1988). Culture and continuity in family firms. Family Business Review, 1(1), 37-50.

European Commission. (2022). *Family business: Key figures and facts*. Publications Office of the European Union.

Fairlie, R. W., & Robb, A. M. (2009). Gender differences in business performance: Evidence from the Characteristics of Business Owners survey. *Small Business Economics, 33*(4), 375-395.

Feldmann, M., Lukeš, M., & Uhlaner, L. (2020). Disentangling succession and entrepreneurship gender gaps: Gender norms, culture, and family. *Small Business Economics, 58*(2), 997–1021Gersick, K. E., Davis, J. A., McCollom Hampton, M., & Lansberg, I. (1997). *Generation to generation: Life cycles of the family business*. Harvard Business Press.

Gomez-Mejia, L. R., Haynes, K. T., Nuñez-Nickel, M., Jacobson, K. J. L., & Moyano-Fuentes, J. (2007). Socioemotional wealth and business risks in family-controlled firms: Evidence from Spanish olive oil mills. *Administrative Science Quarterly, 52*(1), 106-137.

Habbershon, T. G., & Williams, M. L. (1999). A resource-based framework for assessing the strategic advantages of family firms. Family Business Review, 12(1), 1-25.

Hamilton, B. H. (2013). Patterns of family firm ownership and control: Implications for performance. *Annual Review of Economics, 5*(1), 287–312. https://doi.org/10.1146/annurev-economics-081412-103630

Hamilton, E. (2006). Whose story is it anyway? Narratives in family business research. *International Small Business Journal: Researching Entrepreneurship, 24*(3), 253–271.

Handler, W. C. (1994). Succession in family business: A review of the research. *Family Business Review, 7*(2), 133-157.

Kellermanns, F. W., & Eddleston, K. A. (2004). Feuding families: When conflict does a family firm good. *Entrepreneurship Theory and Practice, 28*(3), 209-228. https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2004.00040.x

Kim, P. H., Aldrich, H. E., & Keister, L. A. (2013). Access (not) denied: The impact of financial, human, and cultural capital on entrepreneurial entry in the United States. *Small Business Economics, 41(4), 765-777.

Krueger, N. F., Reilly, M. D., & Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. Journal of Business Venturing, 15(5-6), 411-432.

Lansberg, I. (1999). Succeeding generations: Realizing the dream of families in business. Harvard Business School Press..

Lin, N. (1999). Building a network theory of social capital. *Connections, 22*(1), 28-51.

Miller, D., & Le Breton-Miller, I. (2005). Managing for the long run: Lessons in competitive advantage from great family businesses. Harvard Business Review Press..

Mitrović, S., Marić, M., Subotić, M., Dudić, B., & Greguš, M. (2019). Family entrepreneurship and personal career preferences as the factors of differences in the development of entrepreneurial potential of students. *Sustainability, 11*(20), Article 5693.

Molina, J. A. (2020). Family and entrepreneurship: New empirical and theoretical results. *Journal of Family and Economic Issues, 41*(1), 1–7.

Mustakallio, M., Autio, E., & Zahra, S. A. (2002). Relational and contractual governance in family firms: Effects on strategic decision-making. *Family Business Review, 15*(3), 205-222.

Neubauer, F., & Lank, A. G. (1998). The family business: Its governance for sustainability. Routledge.

PwC. (2023). *Global family business survey 2023: Resetting the future*. PricewaterhouseCoopers. Retrieved from https://www.pwc.com

Saki, N., Saki, G., Rahim, F., Khoozani, A. S., & Nikakhlagh, S. (2011). Modulating effect of soy protein on serum cardiac enzymes in cholesterol-fed rats. *International Journal of Medicine and Medical Sciences, 3*(14), 390.

Sanders, J. M., & Nee, V. (1996). Immigrant self-employment: The family as social capital and the value of human capital. American Sociological Review, 61(2), 231-249.

Say, J. B. (1821). A treatise on political economy; or, The production, distribution, and consumption of wealth. Boston: Wells and Lilly.

Schulze, W. S., Lubatkin, M. H., & Dino, R. N. (2003). Toward a theory of agency and altruism in family firms. *Journal of Business Venturing, 18*(4), 473-490.

Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. Academy of Management Review, 25(1), 217-226.

Takwi, F. M., Bate, B. E., & Akosso, V. (2020). Family businesses management and succession: A meta-analysis. *American Journal of Operations Management and Information Systems, 5*(3), 56.

Tefek, E. (2023). Aile yapısı ve girişimcilik arasındaki ilişki. *Journal of Social Studies*, 10(1), 1–15.

Ward, J. L. (2011). *Keeping the family business healthy: How to plan for continuing growth, profitability, and family leadership*. Jossey-Bass Publishers.

Ward, J. L. (2004). *Perpetuating the family business: 50 lessons learned from long-lasting, successful families in business*. New York, NY: Palgrave Macmillan

Yener, M. (2018). Aile dinamiklerinin girişimcilik üzerindeki etkisi. *Management and Organization Studies*, 5(4), 870–888.

Zahra, S. A., Hayton, J. C., & Salvato, C. (2004). Entrepreneurship in family vs. non-family firms: A resource-based analysis of the effect of organizational culture. Entrepreneurship Theory and Practice, 28(4), 363-381.

Zellweger, T. (2017). *Managing the family business: Theory and practice*. Edward Elgar Publishing.

Zellweger, T., Sieger, P., & Halter, F. (2011). Should I stay or should I go? Career choice intentions of students with family business background. *Journal of Business Venturing*, 26(5), 521-536.

KAYNAKÇA

Althusser, L. (2000). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bozkurt, Ö. Ç. ve Alparslan, A. M. (2013). Girişimcilerde Bulunması Gereken Özellikler ile Girişimcilik Eğitimi: Girişimci ve Öğrenci Görüşleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. 8(1), 7-28.

Durkheim, E. (1961). *Moral Education*. New York: Free Presa.

Giddens, A. (2013). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Hıdıroğlu, D. (2020). *COVID-19 Döneminde Yönetim ve Girişimcilik*. Ankara: Nobel Yayınları.

Illich, I. (2010). *Okulsuz Toplum*. İstanbul: Şule Yayınları.

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Elimin Hamuruyla Girişimcilik Praksisi Üretmek Tarımda Genç (Anne) Girişimci Kadınların Yaşam Öyküleri. *Presented at the 6. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi*, Aksaray.

Karadal, H. ve Erdem, A. T. (2017). Kadın Girişimciliği: Kişilik Özellikleri Üzerine Bir Çalışma. *Yönetim ve Organizasyon Makaleleri Kadın Akademisyenlere Armağan*. (Editör: Esra Gökçen Kaygısız ve Reyhan Ayşen Wolff). Konya: Eğitim Yayınevi. (ss. 233-248).

Kızıldağ, D. (2017). Türk Yönetim Yazınında Kadın Girişimciler. *Yönetim ve Organizasyon Makaleleri Kadın Akademisyenlere Armağan*. (Editör: Esra Gökçen Kaygısız ve Reyhan Ayşen Wolff). Konya: Eğitim Yayınevi. (ss. 273-286).

Mclellan, D. (2012). *İdeoloji*. İstanbul: İstanbul bilgi Üniversitesi Yayınları.

Misztal, B. A. (2003). Durkheim on collective memory. *Journal of Classical Sociology*, *3*(2), 123-143.

Özek, S. (2018). Girişimciliğin Pedagojisi. *Girişimcilik Sosyolojisi Sosyal Kuramlar Çerçevesinde Girişimcilik*. (Editör: Sezen Özek ve Candaş Can). İstanbul: Kriter Yayınları. (ss. 31-49).

Papatya, G. (2013a). Yeni İş/İşletmecilik Dünyasında Kadın Liderliği: Girişimci Kadınlar İçin Genişletilmiş Okumalar ve Notlar. *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik*. (Editör: Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven). İstanbul: Veritasakademi Yayınları. (ss. 213-239).

Papatya, N. (2013b). Güç ve Otorite Şemsiyesi Altında Hangi Kadın Girişimci?: Bilgikuramsal Kaygılar Üzerinden Özgürlük Seslenişleri. *Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik*. (Editör: Erdoğan Kaygın ve Bülent Güven). İstanbul: Veritasakademi Yayınları. (ss. 79-91).

Şimşek, M. Ş., Çelik, A., Akgemci, T. ve Diken, A. (2020). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Tan, M. (1990). Eğitim Sosyolojisinde Değişik Yaklaşımlar: İşlevci Paradigma ve Çatışmacı Paradigma. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *23*(2), 557-571.

Tarhan, M. (2020). *Girişimcilik Pedagojisine Giriş.* Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.

Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Thomas, P. D. (2012). Gramsci'de Diyalektik Hegemonya. *Felsefelogos*. 48.

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. ve Yay, S. (2016). "Öğrenilmiş Çaresizlik ve Değişime Karşı Pasif Direnç". Sosyal ve Beşeri Bilimleri Dergisi, 8 (2): 58-71.

Kaplan, M. ve Çelik, A. (2017). Girişimciliğin Anne Girişimciliği Perspektifinden Görünüşü: Anne Girişimciliği-Arka Plan, Kavram, Yazın ve Öneri. (Edi. Esra Gökçen Kaygısız ve Reyhan Ayşen Wolff). *Yönetim ve Organizasyon Makaleleri Kadın Akademisyenlere Armağan* içinde. (ss. 221-229). Eğitim Kitabevi, Konya.

Kaplan, M. ve Demirkan, K. (2023). Mavi Ekonomi. *Yönetim ve Organizasyon Çalışmaları Güncel ve Gelecek Odaklı Bağlam.* (Edi. Berna Turak Kaplan). Konya: Eğitim Kitabevi. (ss.81-96).

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Elimin Hamuruyla Girişimcilik Praksisi Üretmek Tarımda Genç (Anne) Girişimci Kadınların Yaşam Öyküleri. *Presented at the 6. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi*, Aksaray.

Kaplan, M., & Turak Kaplan, B. (2022). Bir Aşk Hikayesi Lokanta İşletmecisi Olan Anne Girişimcilerin Rekabet Deneyimleri. Presented at the 8. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi, Aksaray/Kapadokya.

Arat, N. (1993). Türkiye'de Kadın Girişimcilik. Ankara: Tes-Ar Yayınları, No: 7.

Arroyo, M. R., Fuentes, M. F. ve Jiménez, J. M. R. (2016). "An International Study of The Factors Explaining High-Growth Expectation In New Ventures: A Gender Perspective". Review of Business Management, 18 (60): 171-190.

Arslan, E. T. (2018). "Girişimcilerde Yaşanan Başarısızlık Korkusu". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23, Geybulla Ramazanoğlu Özel Sayısı, 707-725.

Arslan, İ. K. ve Toksoy, D. M. (2017). "Türkiye'de Kadınları Girişimciliğe Yönelten Faktörler Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri". İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 1 (1): 123-148.

Ateş, H. (2018). "Impacts of Learned Helplessness Theory on New Public Management Reforms: A Case Study in Turkish Health Sector". Medeniyet Araştırmaları Dergisi, 3 (5): 43-61.

Ay, Ü. ve Koca, A. İ. (2013). "Kadın Girişimci Tipleri ve Bunların Gösterdiği Özellikler". Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik. Editörler: Kaygın, E ve Güven, B. İstanbul: Vertasakademi.

Bedük A., Eryeşil K. ve Oğuz, H. (2016). "Kadın ve Erkek Girişimcilerin Algılama Farklılıkları". Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 19: 1-15.

Börü, D. (2011). "Girişimcilik Kadınlar ve Öğrenilmiş Çaresizlik Olgusu". Girişimcilik. Editör: Karadal, H., 3. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Chung, G. H, Choi, J. N. ve Du, J. (2017). "Tired of Innovations? Learned Helplessness and Fatigue in The Context of Continuous Streams of Innovation Implementation". Journal of Organizational Behavior, 38 (7): 1130-1148.

Cohen, L. ve Mallon, M. (1999). "The Transition From Organiztional Employment to Portpfolio Working:Preceptions of Boondrylessness Work". Employment and Society, 2: 329-352.

Çelebi, N. (1993). "Kadın Girişimciliğini Özendirme ve Destekleme Konusunda Politikalar". Kadını Girişimciliğe Özendirme ve Destekleme Paneli, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü Eğitim Serisi, Yayın No:74, 35-42.

Çömlekçi, Y. ve Deniz, K. (2020). "Kamu Kurumlarında Çalışan Kadınlarda Öğrenilmiş Çaresizliğe Yol Açan Faktörler Üzerine Nitel Bir Çalışma". Management and Political Sciences Review, 2 (1): 51-88.

Dhillon, P. K. (1993). Women Entrepreneurs-Problems & Prospects. Blaze Publishers & Distributors.

Dinçer, Ö. ve Fidan, Y. (1999). İşletme Yönetimine Giriş. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Ecevit, Y. (1993). "Kadını Girişimciliğe Özendirme ve Destekleme Paneli, Bildiriler ve Tartışmalar". Devlet Bakanlığı Kadın ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Kadın Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Eğitim Serisi. Ankara. Yayın No: 74.

Eryılmaz, S. (2020). "Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Kadın Sağlığı". Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1 (1): 5-13.

Filizöz, B. ve Yaraş, D. (2020). "Kadın Girişimci Profilinin Belirlenmesine Yönelik TR72 Bölgesinde Bir Araştırma". Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 4 (8): 179-196.

Gökçe, A. ve Mazı, D. (2024). "Öğrenilmiş Çaresizlik Düzeyinin Yaşam Doyumu Üzerine Etkisi: Üniversite Mezunu Kadın İşsizler Üzerine Bir Araştırma". Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15 (2): 445-453.

Gökkaya, V. B. (2015). "Çaresizliği Öğrenen Kadın: Öğrenilmiş Çaresizlik". Turkish Studies, 10 (14): 53-70.

Gürol, M. A. (2000). "Türkiye'de Kadın Girişimci ve Küçük işletmesi: Fırsatlar, Sorunlar, Beklentiler ve Öneriler". Atılım Üniversitesi Yayını No:2, Ankara.

Hava, H. T. ve Erturgut, R. (2009). "Girişimci Ruhunun Geliştirilmesi ve Öğrenilmiş Çaresizlik Olgusu". EconAnadolu 2009: Anadolu Uluslararası İktisat Kongresi, 17-19 Haziran, Eskişehir.

Heilman, M. E. ve Chen, J. (2003). "Entrepreneurship As A Solution: The Allure of Self Employment For Women and Minorities". Human Resource Management Review, 13 (2): 347- 364.

Hiroto, D. S. (1974). "Locus of Control and Learned Helplessness". Journal of Experimental Psychology, 102: 187-193.

Hiroto, D. S., & Seligman, M. E. P. (1975). "Generality Learned Helplessness In Man". Journal of Personality and Social Psychology, 31: 311-327.

Hisrich, R. D. (1989). Women Entrepreneurs: Problems and Prescriptions in the Future. Women-Owned Businesses, Praeger Publishers.

İlhan, S. (2005). "Bazı Değişkenler Açısından Elazığ'da Girişimci Profili". Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15 (1): 217-248.

Karapınar, P. M., Camgöz S. M. ve Tayfur, Ö. (2014). "Örgütsel Adalet-Öğrenilmiş Çaresizlik İlişkisinde Cinsiyetin Rolü: Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma". ODTÜ Gelişme Dergisi, 41: 1-24.

Keskin, S. (2014). "Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Durumu". Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 9 (1): 71-94.

Kızılkaya, H. (2005). Anasoyluluktan Günümüze Kadın. İzmir: İlya Yayınları.

Kutanis, R. Ö. (2006). Girişimci Kadınlar. 1. Basım, İstanbul: Değişim Yayınları.

Kutanis, R. Ö. ve Karakiara, A. (2013). "Girişimcilikte Cinsiyet Faktörü". Farklı Boyutlarıyla Kadın Girişimcilik. Editörler: Kaygın, E ve Güven, B. İstanbul: Vertasakademi.

Kümbül Güler, B. (2006). Çalışma Yaşamında Öğrenilmiş Çaresizlik. Ankara: Liberte Yayınları.

Laguía, A., Garcia-Ael, C., Wach, D. ve Moriano, J. A. (2019). "Think Entrepreneur- Think Male: A Task and Relationship Scale To Measure Gender Stereotypes in Entrepreneurship". International Entrepreneurship and Management Journal, 15: 749-772.

Lidow, D. B. (2022). "The Prehistoric Entrepreneur: Rethinking The Definition". Journal of Management History, 28 (4). 1-18.

Marks, S. B. (1998) "Understanding and Preventing Learned Helplessness in Children Who are Congenitally Deaf-Blind". Journal of Visual Impairment & Blindness, 92 (3): 200-211.

Mavili, A. (2014). Aile İçi Şiddet Kadının ve Çocuğun Korunması. Ankara: Elma Yayınları.

Minniti, M. ve Nardone, C. (2007). "Being in Someone Else's Shoes: The Role of Gender in Nascent Entrepreneurship". Small Business Economics, 28 (2): 223-238.

Morçin, S. E. (2013). "Türk Kültüründe Kadın Girişimciliği: Kavramsal Bir Değerlendirme". Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8 (2): 167-190.

Norman, D. (1988). "The Psychology of Everyday Actions". The Psychology of Everyday Things, Editör: Norman, D. New York: Basic Books.

Öğüt, A. (2006). "Türkiye'de Kadın Girişimciliğin ve Yöneticiliğin Önündeki Güçlükler: Cam Tavan Sendromu". Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1 (1): 56-78.

Peterson, C., Maier, S. F. ve Seligman, M. E. (1993). Learned Helplessness: A Theory For The Age of Personal Control. New York: Oxford Press.

Powell, G. N. ve Greenhaus, J. H. (2010). "Sex, Gender, and Decisions at The Family-Work Interface". Journal of Management. 36 (49: 1011-1039.

Sekman, M. (2006). Herşey Seninle Başlar. İstanbul: Alfa Yayınları.

Seligman, M. E. P. (1992). Helplessness: On Depression, Development, and Death. A Series of Psychology Books. New York: W. H. Freeman Publishing.

Seligman, M. E. P. (1990). Learned Optimism. New York: NY: Pocket Books.

Sexton, D. L. (1989). "Research on Women-Owned Businesses: Current Status and Future Directions". Women-Owned Businesses, Praeger Publishers.

Soysal, A. (2010). "Kadın Girişimcilerin Özellikleri, Karşılaştıkları Sorunlar ve İş Kuracak Kadınlara Öneriler: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma". Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5 (1): 71-96.

Tayfur, Ö. (2011). "Çalışma Hayatında Öğrenilmiş Çaresizlik ve Tükenmişliğin Nedenleri ve Sonuçları Üzerine Bir Çalışma". Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Tayfur, Ö. (2012). "The Antecedents and Consequences of Learned Helplessness in Work Life". Information Management and Business Review, 4 (7): 417-427.

Tutar, H. (2007). "Örgütsel Eylemsizliği Açıklama Aracı Olarak Öğrenilmiş Çaresizlik". 'İş, Güç', Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 9 (4): 142-161.

Ucbasaran, D., Shepherd, D. A., Lockett, A. S. ve John L. (2013). "Life After Business Failure: The Process and Consequences of Business Failure for Entrepreneurs". Journal of Management, 39 (1): 163- 202.

Yetim, N. (2002). "Sosyal Sermaye Olarak Kadın Girişimciler: Mersin Örneği". Ege Academic Review, 2 (2): 79-92.

Yıldırım, İ. ve Çıkmaz, E. (2016). "Kadın Girişimcilerin, Kamu Kurum ve Kuruluşlarından Destek Alma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar: Gaziantep İlinde Nitel Bir Değerlendirme". Journal of International Social Research, 9 (47): 977-985.

Zahra, S. ve Covin, J. G. (1995). "Contextual Influences on the Corporate Entrepreneurship Performance Relationship: A Longitudinal Analysis". Journal of Business Venturing, 10: 43-58.

Zhao, F. (2005). "Exploring the Synergy Between Entrepreneurship and Innovation". International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 11(1): 25-41.

KAYNAKÇA

Aronovitch, A., ve Gibaldi, C. (2023). "The İmportance of Grit and Its Influence on Female Entrepreneurs". Entrepreneurial Business and Economics Review, 11(1), 165-179.

Bedük, Y. (2005). "Türkiye'de Çalışan Kadın ve Kadın Girişimciliği". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4(12), 106-117.

Bolu Mengen İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü. (2022). Hayırsever İş İnsanı Nurten Öztürk Kimdir?. https://mengen.meb.gov.tr/www/hayirsever-is-insani-nurten-ozturk-kimdir/icerik/812. (Son Erişim Tarihi: 29.11.2024)

Brown, C., ve Thornton, M. (2013). "How Entrepreneurship Theory Created Economics". Quarterly Journal of Austrian Economics, 16(4), 401-420.

Brush, C. (2008). "Women Entrepreneurs: A Research Overview".

Butler, T. (2003). "Girişimci Bir Lider Bulmak". Girişimcilik. İstanbul: Optimist Yayınları.

Buttner, E. H. (1993). "Female Entrepreneurs: How Far Have They Come?". Busıness Horızons-Bloomıngton-, 36, 59-59.

Choukir, J., & Hentati, M. B. (2013). "Entrepreneurship Motivation: Tunisian Case". American Journal of Industrial and Business Management, 3(08), 746-753.

Cooper, A. C., & Artz, K. W. (1995). "Determinants of Satisfaction for Entrepreneurs". Journal of Business Venturing, 10(6), 439-457.

Cox, L. J. (2002). "Understanding Entrepreneurship".

Cromie, S. (1987). "Motivations of Aspiring Male and Female Entrepreneurs". Journal of Organizational Behavior, 8(3), 251-261.

Drucker, P. F. (2006). Innovation and Entrepreneurhips. Harper Business.

Escap, U. (2006). "Entrepreneurship and E-Business Development for Women".

Gartner, W. B. (1990). "What Are We Talking About When We Talk About Entrepreneurship?". Journal of Business Venturing, 5(1), 15-28.

Girişimci Haber. (2023). Trendyol'un Kurucusu Demet Mutlu'nun Etkileyici Hikayesi. https://www.girisimhaber.com/post/2023/08/09/Trendyolun-Kurucusu-Demet-Mutlunun-Etkileyici-Hikayesi.aspx. (Son Erişim Tarihi: 29.11.2024)

Girişimci Kadınlar Grubu. (2022). Mutlu'nun Başarı Hikayesi. https://girisimcikadinlar.com.tr/trendyolun-kurucusu-demet-mutlunun-basari-hikayesi/. (Son Erişim Tarihi: 29.11.2024)

Global Entrepreneurship Research Association. (2023). GEM 2022/2023 Women's Entrepreneurship: Challenging Bias and Stereotypes. Global Entrepreneurship Monitor.

Gök, S. G. (2021). Stratejik Esneklik. Strateji Yönetsel Bağlam Çerçevesinde Güncel Okumalar. (Edi. Mehmet Kaplan). (ss. 195-209). Konya: Eğitim Kitabevi.

Hailemariam, A. T., Kroon, B., Van Engen, M., ve Van Veldhoven, M. (2019). "Dreams and Reality: Autonomy Support for Women Entrepreneurs in Ethiopia. Equality, Diversity and Inclusion". An International Journal, 38(7), 727-742.

Kaplan, M. ve Çelik, A. (2017). Girişimciliğin Anne Girişimciliği Perspektifinden Görünüşü: Anne Girişimciliği-Arka Plan, Kavram, Yazın ve Öneri. (Edi. Esra Gökçen Kaygısız ve Reyhan Ayşen Wolff). *Yönetim ve Organizasyon Makaleleri Kadın Akademisyenlere Armağan* içinde. (ss. 221-229). Eğitim Kitabevi, Konya.

Kaplan, M. ve Demirkan, K. (2023). Mavi Ekonomi. *Yönetim ve Organizasyon Çalışmaları Güncel ve Gelecek Odaklı Bağlam.* (Edi. Berna Turak Kaplan). Konya: Eğitim Kitabevi. (ss.81-96).

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2021). Elimin Hamuruyla Girişimcilik Praksisi Üretmek Tarımda Genç (Anne) Girişimci Kadınların Yaşam Öyküleri. *Presented at the 6. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi*, Aksaray.

Kaplan, M., & Turak Kaplan, B. (2022). Bir Aşk Hikayesi Lokanta İşletmecisi Olan Anne Girişimcilerin Rekabet Deneyimleri. Presented at the 8. Uluslararası EMI Girişimcilik ve Sosyal Bilimler Kongresi, Aksaray/Kapadokya.

Kaplan, M., Özyücel, M., & Turak Kaplan, B. (2017). Kırsal Turizmde Kadın Girişimciliğin Yeri Ve Önemi. Presented At The 1. International Rural Tourism and Development Congress, Bursa.

Kirkwood, J. (2009). "Motivational Factors in a Push-Pull Theory of Entrepreneurship. Gender in Management". An International Journal, 24(5), 346-364.

Kreitner, R. (2008). Management (11th edition). Boston, Houghton Mifflin.

Kumar, S. A. (2008*).* Entrepreneurship Development. New Age International.

Littunen, H. (2000). "Entrepreneurship and the Characteristics of the Entrepreneurial Personality". International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 6(6), 295-310.

Mayoux, L., & Creation, J. (2001). Seed Workıng Paper No. 15.

Mediaculture, (2024). The Pyschology of Female Entrepreneurship: Key Drivers and Motivatiors*. https://www.mediaculture.com/insights/psychology-of-female-entrepreneurship-key-drivers-and-motivators#:~:text=Among%20the%20key%20psychological%20drivers,abilities%20to%20themselves%20and%20others.* (Son Erişim Tarihi: 18.11.2024)

MeenuMaheshwari, M. P., ve PriyaSodani, M. (2015). "Women Entrepreneurs- A Literature Review". IOSR Journal of Business and Management, 17(2), 6-13.

Miller, K. (2020). 10 Characteristics of Successful Entrepreneurs, https://online.hbs.edu/blog/post/characteristics-of-successful-entrepreneurs. (Son Erişim Tarihi: 03.12.2024)

Muştu, Y. (2023). "Dünyada ve Türkiye'de Dijital Kadın Girişimciliği". Journal of Business in The Digital Age, 6(1), 53-67.

OPET Sosyal Sorumluluk Projeleri. https://www.opet.com.tr/sosyal-sorumluluk-projeleri. (Son Erişim Tarihi). Erişim Tarihi: 01.11.2024.

Özay, E., & Kök, S. B. (2022). "Yeni Nesil Girişimcilik Örneği Olarak Dijital Girişimcilik ve Girişimcilerin Dijital Özellikleri". Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 9(1), 211-246.

Özsungur, F. (2019, May). "A Research on Women's Entrepreneurship Motivation: Sample of Adana Province". In Women's Studies International Forum, (74), 114-126.

Özyücel, M., Turak Kaplan, B., & Kaplan, M. (2023). Kırsal Kalkınmada ve Kooperatifleşmede Belediyelerin Etkinliliği. Presented at the Beyşehir Selçuklu 1. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi, Konya.

Peker, A. E., Şanlı, İ., ve Eren, E. (2019). "Türkiye'de Genç İşsizlik ile Mücadelede Yeni Bir Yaklaşım: Yeni Ekonomi ve E-Ticaret". Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, 3(9), 44-60.

Ratten, V. (2023). "Entrepreneurship: Definitions, Opportunities, Challenges, and Future Directions". Global Business and Organizational Excellence, 42(5), 79-90.

Ruderman, M. N., Ohlott, P. J., Panzer, K., ve King, S. N. (2002). "Benefits of Multiple Roles for Managerial Women". Academy of Management Journal, 45(2), 369-386.

Schumpeter, J. A. (1965). "Economic Theory and Entrepreneurial History. In Explorations in Enterprise". Harvard University Press, 45-64.

Schumpeter, J. A. (2006). History of Economic Analysis. Routledge.

Serbest, D. (2024). İki Öğretmenin Kurduğu Türkiye'nin İlk Akaryakıt Şirketi Opet'in Köylerden Başlayan Başarı Hikayesi. https://www.webtekno.com/opet-basari-hikayesi-h145041.html. (Son Erişim Tarihi: 29.11.2024)

Sezgin, M., & Yağız, Ö. (2022). "Akaryakıt Sektöründe Sosyal Sorumluluğun Marka Bilinirliğine ve Tercih Edilmesine Etkisi". Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi, 6(14)*,* 50-67.

Stevenson, H., ve Gumpert, D. (1985). "The Heart of Entrepreneurship". Harvard Business Review.

T24. (2021). Trenyol CEO'su Demet Mutlu: Türkiye Ekonomisine 1.1 Milyon Kişilik Ek İstihdam Katkısı Yapıyoruz. https://t24.com.tr/haber/trendyol-ceo-su-demet-mutlu-turkiye-ekonomisine-1-1-milyon-kisilik-ek-istihdam-katkisi-yapiyoruz,926363. (Son Erişim Tarihi: 29.11.2024)

TOBB. (2020). TOBB Kadın Girişimciler Kurulu Başkanlığı'na Nurten Öztürk seçildi. https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=25935&lst=MansetListesi. (Son Erişim Tarihi: 29.11.2024)

KAYNAKÇA

Akar, Sonay, Reyhan A. Wolff, Pınar Koç (2024). "Kurumsal Sürdürülebilirliğin İşletme Performansına Etkisi: BIST 30 Endeksinde Ampirik Bir Analiz". Asya Studies, 8(27): 213-228.

Aktaş, Murat, Süreyya Ece, Sıddıka Öztekin (2018). "Toplumsal Cinsiyet ve Girişimcilik". Editör: M. Salih Mercan, Rahmat Ullah. 3. Uluslararası El Ruha Sosyal Bilimler *Kongresi* (s. 418-429).

Amabile, Teresa M. (1996). "Creativity and Innovation in Organizations". Harvard Business School, 5: 1-15.

Andiç, Halit (2023). Türkiye'de kadın kooperatifçiliğinin incelenmesi: Giresun ili örneği [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi.

Arya, Pragya, Manoj Kumar Srivastava, Mahadeo P. Jaiswal (2020). "Modelling Environmental and Economic Sustainability of Logistics". Asia-Pacific Journal of Business Administration, 12(1): 73-94.

Bansal, Pratima ve Kendall Roth (2000). "Why Companies Go Green: A Model of Ecological Responsiveness". Academy of Management Journal, 43(4): 717-736.

Becker-Blease, John R. ve Jeffrey E. Sohl (2007). "Do Women-Owned Businesses Have Equal Access to Angel Capital?". Journal of Business Venturing, 22(4): 503-521.

Cantillon, Richard (1755). Essai Sur La Nature Du Commerce En Général. Fetcher Gyler.

Ceran, Esin Bengü ve İbrahim Pınar (2023). "Covid-19 Pandemi Süreci ve Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin Türkiye Bağlamında Örnekler Doğrultusunda İlişkilendirilmesi". Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 54: 91-107.

Cohen, Laurie ve Mary Mallon (1999). "The Transition from Organisational Employment to Portfolio Working: Preceptions of "Boundarylessness"". Work, Employment and Society, 13(2): 329-352.

Collins, Orvis F., David G. Moore, D. B. Unwalla (1964). The enterprising man, east lansing. Michigan State University Press.

Correia, Maria Salome (2019). "Sustainability: An Overview of the Triple Bottom Line and Sustainability Implementation". International Journal of Strategic Engineering, 2(1): 29-38.

Coşkun, Meryem (2021). Annelik kavramının tarihsel süreçte girişimciliği [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi.

Crals, Evy ve Lode Vereeck (2005). "The Affordability of Sustainable Entrepreneurship Certification For Smes". The International Journal of Sustainable Development & World Ecology, 12: 173-183.

Desjardins, Jeff (2018). How gender diversity enhances the bottom line. *Visual Capitalist*. https://www.visualcapitalist.com/gender-diversity-bottom-line/

Dess, Gregory G. ve G. Tom Lumpkin (2005). "The Role of Entrepreneurial Orientation in Stimulating Effective Corporate Entrepreneurship". Academy of Management Perspective, 19: 147–156.

Drucker, Peter Ferdinand (1984). Innovation and Entrepreneurship. United States Harper.

Elam, Amanda B., Candida, Patricia G. Greene, Benjamin Baumer, Monica Dean, René Heavlow, R. (2019*). Global Entrepreneurship Monitor 2018/2019Women's Entrepreneurship Report*. Babson College: Smith College and the Global Entrepreneurship Research Association. https://www.babson.edu/media/babson/assets/global-entrepreneurship-monitor/GEM-2018-2019-Womens-Report.pdf

Food and Agriculture Organization (2022). *Dünya Gıda Günü Raporu*. https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/8e689b3a-1ac2-4cfa-aa88-955651370709/content

Gast, Johanna, Katherine Gundolf, Beate Cesinger (2017). "Doing Business in a Green Way: A Systematic Review of The Ecological Sustainability Entrepreneurship Literature And Future Research Directions". Journal of Cleanar Production, 147: 44–56.

Gedik, Yasemin (2020). Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma. Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(3): 196-215.

Hagedoorn, John (1996). "Innovation and Entrepreneurship: Schumpeter Revisited". Industrial and Corporate Change, 5(3): 883-896.

Hébert, Robert F. ve Albert N. Link (1982). The Entrepreneur: Mainstream Views and Radical Critiques. New York: Praeger Publishing.

Hébert, Robert F. ve Albert N. Link (1989). "In Search of the Meaning of Entrepreneurship". Small Business Economics, 1: 39-49.

İlter, Berfu, Sabriye Kundak, Vildan Saba Cenikli (2019). "Sürdürülebilir Kırsal Kalkınmada Bir Alternatif Olarak Kadın Girişimciliği: Afyonkarahisar Örneği". Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 3(5): 30-37.

Johnston, Paul, Mark Everard, David Santillo, Karl- Henrik Robèrt (2007). "Reclaiming the Definition of Sustainability". Environmental Science and Pollution Research International, 14(1): 60-66.

Langowitz, Nan ve Maria Minniti (2007). "The Entrepreneurial Propensity of Women". Entrepreneurship Theory And Practice, 31(3): 341-364.

Leibenstein, Harvey (1968). "Entrepreneurship and Development". The American Economic Review, 58(2): 72-83.

Linnanen, Lassi (2002). "An Insider's Experiences with Environmental Entrepreneurship". Green Management International, 38: 71-80.

Littig, Beate ve Erich Grießler (2005). "Social Sustainability: A Catchword Between Political Pragmatism and Social Theory". International Journal of Sustainable Development, 8: 65-79.

Melay, Ivan ve Sascha Kraus (2012). "Green Entrepreneurship: Definitions of Related Concepts". International Journal of Strategic Management, 12(2): 1-12.

Ministry of Foreign Affairs (2024). Çevre, İklim Değişikliği ve Suya Dair Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri. https://www.mfa.gov.tr/surdurulebilir-kalkinma.tr.mfa

Nair, Rajiv, P.K. Viswanathan, Bettina Lynda Bastian (2021). "Reprioritising Sustainable Development Goals in The Post-Covıd-19 Global Context: Will a Mandatory Corporate Social Responsibility Regime Help?". Administrative Sciences, 11(4): 150-166.

Neumeyer, Xaver, Susano C. Santos, António Caetano, Pamela Kalbfleisch (2019). "Entrepreneurship Ecosystems and Women Entrepreneurs: A Social Capital and Network Approach". Small Business Economics, 53: 475-489.

Ök, Rabia (2023). *8 Mart dünya emekçi kadınlar günü olgusunun dijital reklam kampanyalarında incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Giresun Üniversitesi.

Özkul, Gökhan. (2007). "Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri: Ekonomik Teoride Girişimciler". Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(3): 343-366.

Rae, David (2015). Opportunity-centred Entrepreneurship. London: Palgrave McMillan.

Rasadurai, Mahendra ve Valliappan Raju (2022). "Entrepreneurship and Innovation–a Review". Journal of Reproducible Research, 1(1): 83-89.

Schumpeter, Joseph A. (1934*).* The Theory of Economic Development. Cambridge: Harvard University Press.

Shane, Scott ve S. Venkataraman (2000). "The Promise of Entrepreneurship as a Field of Research". Academic Management Review, 25(1): 217–226.

Sharma, Priyanka (2013). "Women Entrepreneurship Development in India". Global Journal of Management and Business Studies, 3(4): 371-376.

Sneddon, Chris, Richard B. Howarth, Richard B. Norgaard (2006). "Sustainable Development in a Post-Brundtland World". Ecological Economics, 57(2): 253-268.

Strawser, Joyce A., Diana M. Hechavarría, Katia Passerini (2021). "Gender and Entrepreneurship: Research Frameworks, Barriers and Opportunities for Women Entrepreneurship Worldwide". Journal of Small Business Management, 59(1): 1-15.

Sustainable Development Goals (2024). *History.* https://sdgs.un.org/goals

Tuğaç, Ç. (2023). "Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Geliştirilmesinde Yapay Zeka Uygulamalarının Rolü". Sayıştay Dergisi, 34(128): 73-99.

Tümer, Ö. (2024). "Niğde Kadın Emek Pazarı Projesi ve Niğde'de Yerel Yönetimlerin Kadın Girişimcilere Verdiği Desteklerin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında Değerlendirilmesi". Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(4): 1020-1035.

Türkiye İstatistik Kurumu (2024). *Nüfus ve demografi.* https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1

United Nations (2024). *Progress towards the Sustainable Development Goals. General Assembly Economic ve Social Council.* https://unstats.un.org/sdgs/files/report/2024/SG-SDG-Progress-Report-2024-advanced-unedited-version.pdf.

United Nations Development Programme (2018). *Nature, Climate and Land*. https://www.undp.org/

United Nations Development Programme (2024). *Destination 2030: Accelerating Progress on the Sustainable Development Goals*. https://www.undp.org/destination-2030-accelerating-progress-sustainable-development-goals

United Nations Development Programme (2024, 18 Kasım). *Sustainable Development Goals İnvestment İnitiative.* https://www.undp.org/turkiye/projects/sustainable-development-goals-investment-initiative.

URL 1 (2024). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları*. https://www.kureselamaclar.org/

Vuorio, Anna Maija, Kaisu Puumalainen, Katharina Fellnhofer (2017). "Drivers of Entrepreneurial Intentions in Sustainable Entrepreneurship". Internaitonal Journal of Entrepreneurial Behavior Research, 24: 359–381.

Wolff, Reyhan A., Ela Oğan, Deniz Yıldız (2023). "İşletmelerin Yeşil Stratejileri ve Yeşil Karne Uygulama Örneklerinin İncelenmesi". Editörler: Reyhan A. Wolff, Kurtuluş Y. Genç, Nadide Hüsnüoğlu. Çevre Sorunları. Bursa: Ekin Yayınevi

PAZARLAMADA YENİ DÖNÜŞÜMLER VE DEĞİŞİM

EDİTÖR:
DOÇ. DR. MURAT ÖZ

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMADA YENİ DÖNÜŞÜMLER VE DEĞİŞİM

Editör: Doç. Dr. Murat Öz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-59-3
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
PAZARLAMADA YENİ DÖNÜŞÜMLER VE DEĞİŞİM
Editör: Doç. Dr. Murat Öz
VI+225 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-59-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akar, E. (2010). *Sosyal Medya Pazarlaması: Sosyal Webde Pazarlama Stratejileri*. Efil Yayınevi, Ankara.

Akcan, B., Erdoğan, M. G., ve Karaçor, S. (2020). Para cuma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *23*(1), 43-53.

Akın, M. Ş. (2022). Efsane Cuma: indirim, indirim, indirim. *Çekmece İZU Sosyal Bilimler Dergisi/ Cekmece IZU Journal of Social Sciences*.

Aktaş, B. (2023). *Göstergebilim Yöntemiyle Reklamlarda Satın Almaya Teşviğin İncelenmesi: Türkiye'de Black Friday Örneği* (Doctoral dissertation).

Altunışık, R., & Çallı, L. (2004). Plansız alışveriş (Impulse Buying) ve Hazcı Tüketim Davranışları üzerine bir araştırma: Satın alma karar sürecinde bilgi kullanımı. Sakarya Üniversitesi. III. Ulusal Ekonomi, Bilgi ve Yönetim Kongresi, 25, 26.

Altunışık, R., Özdemir Ş. ve Torlak Ö., (2020) "Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi", 4. Baskı, *Beta Yayınevi,* İstanbul.

Aktan, E. (2015). Yeni ekonomik sistemde elektronik pazarlama. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(38), 122-142.

Ateş, C. (2013). Armağanın tarihsel dönüşümü ve modernizmle birlikte tüketim ürünü olarak televizyonda sunumu: Sevgililer Günü örneği.

Aytaç, Ö. (2006). Tüketimcilik ve metalaşma kıskacında boş zaman. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 27-53.

Babacan, M. (2002). Onat F. *Postmodern Pazarlama Perspektifi, Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksek Okulu*.

Bakır, U., ve Bazarcı, S. (2020). Tüketim Toplumunda Bedelli Aşk: Sevgililer Günü Reklamlarına Yönelik Bir İnceleme. *Kurgu*, *28*(1), 61-78.

Black Friday Global. (2023, Haziran 10). https://black-friday.global/tr-tr adresinden alındı Barutçu, S., & Tomaş, M. (2013). Sürdürülebilir Sosyal Medya Pazarlaması Ve Sosyal Medya Pazarlaması Etkinliğinin Ölçümü. Journal of Internet Applications and Management, 4(1), 5-24.

Baudrillard, J.(2016).*Tüketim Toplumu.*Çev.Hazal Deliceçaylı-Ferda Keskin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Baydaş, A., Ata, S., ve Kök, N. (2021). An Empırıcal Study To Determıne The Impact Of Black Frıday Days On Consumer Purchasıng Behavıor. Journal Of Current Marketıng Approaches And Researches, 1(2).

Belk, R. W. (1995). "Studies in the New Consumer Behaviour", *Acknowledging Consumption*, (Derleme: Daniel Miller), 53-95.

Bocock, R. (1997), *Tüketim*, Çev. İrem Kutluk, Ankara: Dost. Bozyiğit, S. (2021). Tüketimin öteki yüzü. *Gazi kitabevi*.

Canöz, N. (2015). Kültür Endüstrisi Ürünü Olarak 14 Şubat Sevgililer Günü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), 135-143.

Cialdini, R.B. (2012), *İknanın Psikolojisi* ,Çev. Y. Fletceher, İstanbul: Mediacat Yayınevi.

Çakmak, A. Ç. ve Çakır, M. (2012). 12-18 yaş arası gençlerin hedonik tüketim davranışlarının incelenmesi: Kocaeli şehir merkezinde bir araştırma*. Karabük Üniversitesi Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1 (4): 171-189

Çaylı, M. (2019). Dijital Pazarlamada Özel Günlerin Online Mağazacılığa Etkisi: Black Friday Örneği. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Yüksek Lisans Tezi.

Eken, İ., ve Gezmen, B. (2019). Özel Günlerde Lüks Tüketim Ürünlerinin Bannerlardaki Sunumu: 14 Şubat Sevgililer Günü Pırlanta Reklamları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(1), 182-210.

Ekonomim (2024). https://www.ekonomim.com/ekonomi/anneler-gunu-harcamalarina-enflasyon-etkisi-3-yilda-yuzde-500-artti-haberi-742328. Erişim Tarihi: 02.9.2024)

Erdal, C., ve Ulusoy, S. (2019). Sanal Alışveriş Ortamları: Trendyol, Markafoni Ve Morhipo Markaları Üzerine Bir Araştırma. *İletişim Çalışmaları*, 148.

Erdem, A. (2017). Postmodern Pazarlama Ve Zıtlıkların Birlikteliği. *Giresun Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, *3*(6), 254-266.

Featherstone, M. (1996). *Postmodernizm ve tüketim kültürü.* (Çev. Mehmet Küçük), İstanbul: Ayrıntı

Fit Small Business (2024). https://fitsmallbusiness.com/valentines-day-spending-statistics/. Erişim Tarihi: 02.09.2024

Ivanova, I., Borovyk, T., Rudenko, A., ve Zalozna, T. (2020). Black Friday Tool for Sales Promotion. Маркетинг і цифрові технології, 4(4), 52-61.

Iyer, S. (2013) Psychology Of Black Friday: Motivation Behind The Pursuit Of Deals, Erişim Tarihi 11.06.2023 Https://Www.Fivecentnickel.Com/Psychology-Of-Black-Friday- Motivation-Behind-The-Pursuit-Of-Deals/

Kahveci, H. (2022). Elektronik ticaret sitelerinde promosyonların müşteri satın alma davranışlarına etkisi. (Master's thesis, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Karabıyık, B., ve Akkılıç, M. E. (2022). Tüketicilerin Özel İndirim Günlerinde Çevrimiçi Yaptıkları Satın Almalarındaki Tüketim Eğilimlerinin Belirlenmesi. *International Review Of Economics And Management*, *10*(2), 134-155.

Kayın, E. (2022). Satın alma karar sürecinde FoMO'nun başat rolü: kara cuma üzerine bir araştırma.

Kazançoğlu, İ., & Aytekin, P. (2014). Sevgililer günü ritüellerinin alışveriş deneyimi ve hazcı alışveriş değerine etkisi: alışveriş merkezlerinde bir uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *10*(22), 67-93.

Koç, E. (2017). *Temel Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri.* Seçkin Yayınevi, İstanbul. Lennon, S. J., Johnson, K. K., ve Lee, J. (2011). A perfect storm for consumer misbehavior:

Shopping on Black Friday. *Clothing and Textiles Research Journal*, *29*(2), 119-134.

Lennon, S. J., Kim, M., Lee, J., ve Johnson, K. K. (2018). Consumer emotions on Black Friday: Antecedents and consequence. *Journal of Research for Consumers*, (32), 70-109.

National Geographic (2024). https://www.nationalgeographic.com/culture/article/140508-mothers-day-nation-gifts-facts-culture-moms. Erişim tarihi : 14.07. 2024

NTV,(2024).https://www.ntv.com.tr/ntvpara/amerikalilar-anneler-gunu-icin-35-7-milyar-dolar-harcayacak,yDqSE4twI0WJfwU3snA8Ig. Erişim Tarihi: 02.09.2024

Oberlo (2024). https://www.oberlo.com/statistics/how-much-money-is-spent-on-fathers-day. Erişim Tarihi: 02.09.2024.

Oberlo (2024). https://www.oberlo.com/statistics/how-much-money-is-spent-on-fathers-day. Erişim Tarihi: 02.09.2024.

Odabaşı, Y. (2004). *Postmodern Pazarlama Tüketim ve Tüketici.* MediCat, İstanbul. Odabaşı, Y. (2013). *Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Odabaşı, Y. (2019). Postmodern Pazarlamayı Anlamak. E-Kitap.

Özcan, B. (2007). Hedonizm ve kimlik temeline dayalı postmodern tüketim yaklaşımı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (35), 119-130.

Raymen, T., & Smith, O. (2016). What"s Deviance Got to Do With It? Black Friday Sales, Violence and Hyper-conformity. The British Journal of Criminology, 389-405.

Santini, F. De O., Sampaio, C. H., Perin, M. G., & Vieira, V. A. (2015, Outubro/Novembro/Dezembro). An Analysis Of The İnfluence Of Discount Sales Promotion İn Consumer Buying İntent And The Moderating Effects Of Attractiveness. *Revista De Administração [Rausp],* 50(4), 416-431.

Sarı, B. (2019). Modernizmden postmodernizme tüketimin evrimi ve ekonomi politiğini anlamak. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(70), 554-568.

Simpson, L., Taylor, L., O'Rourke, K., & Shaw, K. (2011). An analysis of consumer behavior on Black Friday. American International Journal of Contemporary Research.

Swilley, E. L.; Goldsmith, R. E. (2013). Black Friday And Cyber Monday: Understanding Consumer İntentions On Two Major Shopping Days, *Journal Of Retailing And Consumer Services,* Volume: 20, Issue: 1, 43-50.

Şüküroğlu, V. K. (2018). Tüketim Toplumu: Tüketici Kimliği Ve Sembolik Tüketim Açısından Bir Değerlendirme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (1), 1-23.

Tanrıkulu, E., ve Bakır, N. O. (2021). Tüketicilerin Çevrimiçi Alışverişteki Faydacı Ve Hedonik Alışveriş Değerinin Algılanan Fayda Ve Risk Üzerindeki Etkisi: Trendyol Ve Zara Tüketicileri Üzerine Bir Araştırma. *Öneri Dergisi*, 16(56), 634-667.

Tekoğlu, A. D., Ve Zeliha, E. S. E. R. (2021). Transfer Edilen Ritüel İle Tüketici Tutumu Ve Satın Alma Davranışları Arasındaki İlişki: Kara Cuma Örneği. *Pazarlama Ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 453-491.

Thomas, B.J., Ve Peters, C. (2011). An Exploratory İnvestigation Of Black Friday Consumption Rituals. *International Journal Of Retail & Distribution Management*, 39(7), 522-537.

Tiltay, M. A., & Tepe, M. E. (2022). Pazarlama Ahlakı. M.S. Döven ve E. Irk (Eds.) *İş Ahlakı: Kavramsal, Sektörel ve Fonksiyonel bir Bakış* içinde (s. 317-338), Gazi Kitabevi, Ankara.

Ustaahmetoğlu, E. (2015), "Reklamlarda Kullanılan Kaynağın Güvenilirliğinin Satın Alma Niyetine Etkisi"., Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 0(15).

Ünalan, D. (2021). Tüketim Kültürü ve Sosyal Medya Bağlamında Trendyol Black Friday Reklamlarının Analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *2021*(53), 14-36.

Yemez, A. G. İ., ve Sağır, S. (2021) İndirim Kampanyalarının Tüketicilerin Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Black Friday Örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD),* Cilt 8, Sayı 2, s 308-331.

KAYNAKÇA

Abraham- Barna, C.G. (2013). The Term of Turkish Coffee – a Semasiological Approach. *Journal of Agroalimentary Processes and Technologies 2013,* 19(2), 271-275.

Acar, N., Çakırbaş, A., Çizmeci, B. (2019). Türk Kahvesi Tüketilen Mekânların Seçimini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Nevşehir Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*7(1), 135–143.

Akarçay, E. (2012). Kâh Kahvehane Kâh Café: Küreselleşen Eskişehir'de Kahve Tüketimi Üzerine Kuramsal Bir Giriş. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, Özel Sayı 2, 181-202.

Alagözlü, N. (2007). Bir Söylem Türü Olarak Kahve Falına Yönelik Bir İnceleme: Kahve Falı ve İdeoloji. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(1), 1-22.

Alptürker, İ. G. "Fala İnanma Falsız Kalma" Sözünün Gücüyle Dönüşen/Genişleyen Bağlam:"Kahve Falı" Uygulamaları. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 11(4), 1800-1809.

Altaş, A.(2017). Ülke Tanıtım Çalışmaları Kapsamında Kullanılan Gastronomik Ögeler: "Home of Turkey" Kampanyası Afişleri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 5 (2), 81-102

Altundağ, Ö.Ö. (2019). Türk Kahvesinin Sağlık Boyutu ve Etkileri. *İzmir Democracy Unıversıty Health Scıences Journal,* 2(3), 183-193.

Altunışık, R.,Özdemir, Ş.,Torlak, Ö. (2014). *Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi* (1.Baskı). İstanbul: Beta.

Arnold, M. J., & Reynolds, K. E. (2003). Hedonic shopping motivations. *Journal of Retailing*, 79(2), 77–95.

Arslan, F.(2019). Tüketicilerin Kahve Tüketim Alışkanlıkları ve Kahve Dükkânı Tercihleri: Antalya İlinde Bir Araştırma. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 2, 224-234.

Arslan, E. (2021). *Türk Kahve Kültürü ve Grafik Tasarım İlişkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Grafik Tasarımı Anasanat Dalı, İstanbul.

Aşık, N.A.(2017). Değişen Kahve Tüketim Alışkanlıkları ve Türk Kahvesi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4), 310-325.

Atlı, F.H. (2018). Kahve Pazarlaması ve Türk Kahvesinin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(84), 413-424.

Aydoğan, B. (1997). Mehmet Akif Ersoy'un Meyhane ve Mahalle Kahvesi Şiirleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Türkoloji Araştırmaları Fuat Özdemir Anısı,* 85- 106.

Azizağoğlu, A., Altunışık, R. (2012). Postmodernizm, Sembolik Tüketim ve Marka. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 4(2), 33-50.

Belk, R.W., Wallendorf, M., Sherry JR., J.F. (1989). The Sacred and the Profane in Consumer Behavior: Theodicy on the Odyssey . *Journal of Consumer Research,* 16, 1-38.

Bermingham, A. (2013). Introduction. The Consumption of Culture: İmage, Object, Text. In The Consumption of Culture 1600-1800 İmage, Object, Text, Ed. Ann Bermingham, John Brewer, 1-20.

Bilge, E.(2008). Geçmişten Günümüze Türk Kahvesi <Tüketim Kültürü Bağlaında>. *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 1, 1-11.

Bilge, E.,(2010). *Evliya Çelebi'den Hareketle Kahvehanelerden Cafelere Dönüşüm*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi SBE, Ankara.

Bocok, R.(2014). *Tüketim* (4.Baskı). (Çev. İrem Kutluk). Ankara: Dost Kitapevi

Bulduk, S., Süren, T. (2008). Türk Mutfak Kültüründe Kahve. *38. In: International Congress of Asian and North African Studies*, 299–309.

Büyükokutan, A. (2012). Muğla'daki Kahve Falına Bakma Geleneği Üzerine Bir Değerlendirme. *Folklor/ Edebiyat*, 18(71), 97-112.

Çağlayan, S. (2012). Anadolu'nun İlk Kamusal Mekanı: Kahvehane. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29, 95- 110.

Çulha, O. (2011). Gösterge Bilim (Semiyotik) Teknik Kullanılarak Kanada Fotoğraflarının İncelenmesi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13). 409-424.

Doğan, İ. (2008). *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar* (8.Baskı). Ankara: Pegem.

Durukan, L., (2013), Çekirdek'ten Kültür'e: Türk Kültüründe Kahve ve Kahvehane, *Bilim ve Kültür-Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2,1-14.

Duvarcı, A. (2012). Kültürümüzde İstanbul Kahvehaneleri ve Halk Edebiyatına Katkıları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi,* 1(1), 75-86.

Echtner, C. M. (1999). The Semiotic Paradigm: Implications for Tourism Research. *Tourism Management*, 20(1), 47–57.

Eren, Y.F., Sezgin, A.C. (2018). Kültürel Miras Açısından Türk Kahvesi. *Turkish Studies,* 13(10), 697-712.

Farah, A.(2009). Coffee as a Speciality and Functional Beverage (Chapter 15). In *Functional and Speciality Beverage Technology.* Editor P. Paquin, UK: Woodhead Publishing Limited/ CRC Press, 370-394.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. (H. Özel, Çev.). C. Güzel (Yay. haz.). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Girginol, C.R. (2016). *Kahve: Topraktan Fincana* . İstanbul: Cinius.

Graeber, D. (2011). "Consumption." *Current Anthropology*, 52(4), 489–511.

Grubb, E. L., Grathwohl, H. L. (1967). Consumer Self-Concept, Symbolism and Market Behavior: A Theoretical Approach. *Journal of Marketing*, 31(4), 22-27.

Güleç, C. (2015). Thorsteın Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı*, 38 (1), 62-82.

Hattox, R.S. (1985) *Coffee and Coffeehouses : The Origins of a Social Beverage in the Medieval Near East*. London: University of Washington Press.

Hofstede, G., Hofstede, J.G., Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software for the Mind* (3.Basım). New York: McGraw-Hill,

İnce, E. (2018). *Türkiye'de Popüler Kültürle Değişen Kahve Kültürü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İslamoğlu, A.H., Altunışık, R.(2017). *Tüketici Davranışları* (5.Baskı). İstanbul: Beta.

Karaman, N., Kılıç, A., Avcıkurt, C. (2019). Tüketicilerin Kahve Kafeleri Ziyaret Eğilimlerinin ve Değişen Kahve Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi: Geleneksel Türk Kahvesi Üzerine Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 612-632.

Karhan, J. (2021). Toplumsal ve Kültürel Bir İçecek: "Türk Kahvesi". *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi,* 52, 149-165.

Kaya, G., Toker, S. (2019). Kahve Tüketim Alışkanlıklarının İncelenmesi: İstanbul Örneği. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences,* 2(3), 146- 164.

Kayasu, T. (2017). *Tüketici Davranışları ve Kahve Akımları Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Keegan, J.W., Green, M.C.(2015). Küresel Pazarlama. (R. Tatlıdil Çeviri Editörü). Ankara: Nobel.

Keskin, B., Güneş, E. (2021). Social and Cultural Aspects of Traditional Drinks: A Review on Traditional Turkish Drinks. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 25, 1-9.

Koca N., Tüğen, A.Ö. (2020). Somut Olmayan Kültür Miras Listesinde Bir Değer Olan Türk Kahvesine Coğrafya Perspektifinden Bakış. *Troyacademy,* 5 (1), 347-362.

Kotler, K., Keller, K.L. (2018). *Pazarlama Yönetimi* (1.Baskı). (İ. Kırcova Çeviri Editörü). İstanbul: Beta.

Lanfranchi, M.,Giannetto, C., Dimitrova, V. (2016). Evolutionary Aspects of Coffee Consumers' Buying Habits: Results of a Sample Survey. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 22 (5), 705–712.

Marx, K., Engels, F. (1998). *The German Ideology (Great Books in Philosophy).* Prometheus Books: New York.

Mucuk, İ.(2013). *Temel Pazarlama Bilgileri* (4. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Nescafe: https://www.nescafe.com/tr/kahvelerimiz Erişim tarihi: 17.06.2023.

Odabaşı, Y. (2019). *Tüketim Kültürü* (6.Baskı). İstanbul: Aura.

Odabaşı, Y. , Barış, G. (2020). *Tüketici Davranışı* (21. Baskı). İstanbul: MediaCat.

Oğuz, M.Ö.(2009). Somut Olmayan Kültürel Miras ve Kültürel İfade Çeşitliliği. *Millî Folklor,* 21(82), 6-12.

Örnek, A. (2022). Kahve ve Türkiye'de Kahve Kültürü. *Gastronomi Alanında Tematik Araştırmalar I* içinde, Y. Oğan (Der.), Konya/İstanbul: Çizgi, 38- 46

Öz, M., Mucuk, S. (2015). Tüketici Satın Alma Davranışı Kapsamında Hedonik (Hazcı) Tüketimin Plansız Alışveriş Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. *Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi,* 1 (2), 37-60

Özdestan, Ö. (2014). Evaluation of Bioactive Amine and Mineral Levels in Turkish Coffee. *Food Research International*, 61, 167–175.

Ransome, P. (2005). *Work, Consumption and Culture: Affluence and Social Change in the Twenty-first Century.* Londra: Sage Publications.

Russell, J. A. (1980). A Circumplex Model of Affect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(6), 1161–1178.

Saltan, F.Z., Kaya, H. (2018). Kahve: Bir Farmakognozik Derleme. *FABAD Journal of Pharmaceutical Sciences,* 43(3), 279-289.

Solomon, M.R. (2020). Tüketici Davranışları. (N. Parıltı, E.E. Akagün Çeviri Editörleri). Ankara: Nobel.

Sözlü, S., Yılmaz, B., Tek, N.A. (2017). Kahve Tüketimi ve Bazı Hastalıklarla İlişkisi. *Sdü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 33-39.

Süren, T., Kızıleli,M.(2021). Geleneksel Türk İçecekleri. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 24(1), 46-71.

Şehitoğlu, N. (2020). Ankara Etnografya Müzesindeki Üç Ahşap Kahve Soğutucusu. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(19), 93-109.

TAGEM:https://arastirma.tarimorman.gov.tr/batem/Belgeler/Kutuphane/Teknik%20Bilgiler/Kahve%20Yetistiriciligi.pdf. Erişim Tarihi: 17.06.2023.

Tarım, Z. (2015) . Osmanlı Devlet Teşrifatında Kahve İkramı. *Bir Taşım Keyif: Türk Kahvesinin 500 Yıllık Öyküsü* İçinde, Editör: E. Pekin. İstanbul: Topkapı Sarayı Müzesi, 199-215.

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri* (8. Baskı). İstanbul: Beta.

Topay, G. Erdem, R. (2019). Türkiye'de Tüketim Kültürünün Gelişimine Dair Kavramsal Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 35, 162- 183.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü* (2. Baskı). İstanbul: İnkılâb.

Ulusoy, K. (2011). Türk Toplum Hayatında Yaşatılan Kahve ve Kahvehane Kültürü (Bir Sözlü Kültür ve Sosyal Çevre Eğitimi Çalışması). *Milli Folklor*, 12(89), 159-169.

UNESCO: https://ich.unesco.org/en/RL/turkish-coffee-culture-and-tradition-00645 (Erişim Tarihi: 16.12.2022).

Valentine, V. (2003). Using Semiotics to Build Powerful Brands for Children. *Young Consumers*, 4(2), 9–16.

Yağbasan, M., Ustakara, F. (2008). Türk Toplumunda Kahvehane ve Kafelerdeki İletişimsel Ortamı Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması (Gaziantep İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(1), 233-260.

Yalap, H. (2017). Klasik Türk Edebiyatı Işığında Edebiyat ve Kültür Tarihimizde Kahve ve Kahvehaneler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 6(3), 1907-1930.

Yaşar, A.(2005). Osmanlı Şehir Mekânları: Kahvehane Literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(6), 237-256.

Yaşar, A. (2010). "Osmanlıda Kamu Mekânı Üzerinde Mücadele: Kahvehane Yasaklamaları", *XV. Türk Tarih Kongresi, IV. Cilt/II. Kısım*, Ankara.

Yerasimos, M. (2019). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Yemek Kültürü* (1.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

Yıldırım, D.(2000). Türk Sözel Kültüründe Süreklilik <Osmanlı Hanedanlığı Döneminden Cumhuriyete>. *Türkbilig*, 1, 32-45

Yılmaz, B., Acar-Tek, N.,Sözlü, S. (2017). Turkish Cultural Heritage: a Cup of Coffee. *Journal of Ethnic Foods*, 4(4), 213–220.

Yılmaz, N. M. (2011). Kahvenin Avrupa Kültürüne Etkisi. *Türk Kahvesi Kitabı* İçinde. Editör E. G. Naskali, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 589- 598.

Yılmaz, P. (2012). Menengiçten Şuruba: Gaziantep'te İçecek Kültürü. *Folklor/Edebiyat,* 18, 69, 25-39.

Zorlu, A. (2020). *Üretim ve Tüketim Teorileri* (3. Baskı). Ankara: Altınordu Yayınları.

Kaynakça

Al, E. (2024). *Batı'da medyanın İsrail yanlısı haberciliği mağdur ve failin yerini değiştiriyor*. https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/batida-medyanin-israil-yanlisi-haberciligi-magdur-ve-failin-yerini-degistiriyor/1818861

BDS. (2023). *In BDS win, PUMA forced to drop sponsorship of Israel Football Association*. BDS Movement. https://bdsmovement.net/news/bds-win-puma-forced-drop-sponsorship-israel-football-association

BDS. (2024). *What is BDS? | BDS Movement*. https://bdsmovement.net/what-is-bds

Brant, R. (2021). *Xinjiang cotton: Western clothes brands vanish as backlash grows*. https://www.bbc.com/news/world-asia-china-56533560

Carlile, C. (2022). *Animal rights and the food industry | Ethical Consumer*. https://www.ethicalconsumer.org/food-drink/animal-rights-food-industry

Clouder, S., & Harrison, R. (2005). The effectiveness of ethical consumer behaviour. *The ethical consumer*, *89*, 1-96.

Du, X. (2015). How the Market Values Greenwashing? Evidence from China. *Journal of Business Ethics*, *128*(3), 547-574. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2122-y

Ethical Consumer (Direktör). (2024). *10 Companies to boycott over their links to Israeli Apartheid* [Video recording]. https://www.youtube.com/watch?v=hcH8-A6khyo

Friedman, M. (1985). Consumer Boycotts in the United States, 1970–1980: Contemporary Events in Historical Perspective. *Journal of Consumer Affairs*, *19*(1), 96-117. https://doi.org/10.1111/j.1745-6606.1985.tb00346.x

Friedman, M. (1991). Consumer Boycotts: A Conceptual Framework and Research Agenda. *Journal of Social Issues*, *47*(1), 149-168. https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1991.tb01817.x

Friedman, M. (1999). *Consumer Boycotts: Effecting Change Through the Marketplace and Media*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203900406

Gárgoles, P., & Ambás, G. (2023). The Power of Consumers on Social Media: A Case Study of Balenciaga's Crisis Communication. Içinde N. Sabatini, T. Sádaba, A. Tosi, V. Neri, & L. Cantoni (Ed.), *Fashion Communication in the Digital Age* (ss. 3-13). Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-38541-4_1

Grimmer, M., & Bingham, T. (2013). Company environmental performance and consumer purchase intentions. *Journal of Business Research*, *66*(10), 1945-1953. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.02.017

Hannay, J. (2023). Over half of consumers would boycott companies caught greenwashing. *Sustainability News: The Latest News, Insights and Analysis for Business*. https://sustainability-news.net/greenwashing/over-half-of-consumers-would-boycott-companies-caught-greenwashing/

Heilmann, K. (2016). Does political conflict hurt trade? Evidence from consumer boycotts. *Journal of International Economics*, *99*, 179-191. https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2015.11.008

Klein, J. G., Smith, N. C., & John, A. (2004). Why We Boycott: Consumer Motivations for Boycott Participation. *Journal of Marketing*, *68*(3), 92-109. https://doi.org/10.1509/jmkg.68.3.92.34770

Kuşakçı, S. (2024). *İsrail'e karşı boykottan en çok hangi 5 şirket zarar gördü?* https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-israil-e-karsi-boykottan-en-cok-hangi-5-sirket-zarar-gordu/3205061

Liebsch, M., Grune, B., Seiler, A., Butzke, D., Oelgeschläger, M., Pirow, R., Adler, S., Riebeling, C., & Luch, A. (2011). Alternatives to animal testing: Current status and future perspectives. *Archives of Toxicology*, *85*(8), 841-858. https://doi.org/10.1007/s00204-011-0718-x

Makarem, S. C., & Jae, H. (2016). Consumer Boycott Behavior: An Exploratory Analysis of Twitter Feeds. *The Journal of Consumer Affairs*, *50*(1), 193-223.

Oliver, J. (1995). *Learning the lessons of Brent Spar saga – POLITICO*. https://www.politico.eu/article/learning-the-lessons-of-brent-spar-saga/

Owens, J. (2024). *What is the Boycott, Divestment and Sanctions movement? | Ethical Consumer*. https://www.ethicalconsumer.org/ethicalcampaigns/boycotts/bds-israel-boycott

Özoran, B. A., & Üzümlü, A. M. (2024). Storytelling as a Tool for Activist Public Relations: A Qualitative Study in Case of Women. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *53*, Article 53. https://doi.org/10.52642/susbed.1410662

Peng, L., & Powell, B. (2024). Sweatshop Boycotts: Can't Live with Them, Can't Live without Them. *Business Ethics Quarterly*, 1-29. https://doi.org/10.1017/beq.2024.5

Rodan, D., & Mummery, J. (2014). The 'Make it Possible' Multimedia Campaign: Generating a New 'Everyday' in Animal Welfare. *Media International Australia*, *153*(1), 78-87. https://doi.org/10.1177/1329878X1415300110

Sachkova, M. (2021). *Victory! Fortnum & Mason Bans Foie Gras After Decade-Long Push*. https://www.peta.org.uk/blog/fortnum-mason-bans-foie-gras/

Sasson, T. (2016). Milking the Third World? Humanitarianism, Capitalism, and the Moral Economy of the Nestlé Boycott. *The American Historical Review*, *121*(4), 1196-1224. https://doi.org/10.1093/ahr/121.4.1196

Sergius Koku, P. (2012). On the effectiveness of consumer boycotts organized through the internet: The market model. *Journal of Services Marketing*, *26*(1), 20-26. https://doi.org/10.1108/08876041211199698

Shaheer, I., Carr, N., & Insch, A. (2023). Rallying support for animal welfare on Twitter: A tale of four destination boycotts. *Tourism Recreation Research*, *48*(3), 384-398. https://doi.org/10.1080/02508281.2021.1936411

Shaw, D., Newholm, T., & Dickinson, R. (2006). Consumption as voting: An exploration of consumer empowerment. *European Journal of Marketing*, *40*(9/10), 1049-1067. https://doi.org/10.1108/03090560610681005

Tepe, M. E. (2024). *Kuşaklar Teorisi Bağlamında Tüketici Ahlakı: Kültürler Arası Bir Çalışma* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Eskişehir Osmangazi Universitesi.

Thouvenin, J.-M. (2019). History of implementation of sanctions. İçinde *Economic Sanctions in International Law and Practice*. Routledge.

Trentmann, F. (2019). Consumer Boycotts in Modern History: States, Moral Boundaries, and Political Action. Içinde D. Feldman (Ed.), *Boycotts Past and Present: From the American Revolution to the Campaign to Boycott Israel* (ss. 21-39). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-94872-0_2

Uğur, Z. B., Demir, Ö., & Dalmiş, İb. (2024). Public Opinion and Reaction to Israel's War on Gaza after October 7 in Türkiye. *Insight Turkey*, *26*(2), 71-92.

Wang, Y., Zhao, Y., & Song, F. (2020). The Ethical Issues of Animal Testing in Cosmetics Industry. *Humanities and Social Sciences*, *8*(4), 112. https://doi.org/10.11648/j.hss.20200804.12

Wiedmann, K.-P., Seegebarth, B., Hennigs, N., Pankalla, L., & Kassubek, M. (2017). Exploring the Boycott Phenomena from a Customer Value-Based Perspective: What are the Reasons for Consumers Non-Consumption? İçinde C. L. Campbell (Ed.), *The Customer is NOT Always Right? Marketing Orientationsin a Dynamic Business World* (ss. 418-419). Springer International Publishing.

Zhang, L., Li, D., Cao, C., & Huang, S. (2018). The influence of greenwashing perception on green purchasing intentions: The mediating role of green word-of-mouth and moderating role of green concern. *Journal of Cleaner Production*, *187*, 740-750. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.03.201

Kaynakça

Alghazzawi, T. F. (2016), Advancements in CAD/CAM Technology: Options for practical implementation, Journal of Prosthodontic Research, Volume 60, Issue 2, Pages 72-84,ISSN 1883-1958,https://doi.org/10.1016/j.jpor.2016.01.003.

Aggarwal, A.,ve Langowski, H.-C. (2020). Packaging Functions and Their Role in Technical Development of Food Packaging Systems: Functional Equivalence in Yoghurt Packaging. *Procedia CIRP*, 405-410.

Arunchoknumlap, P., ve Jonpradit, S. (2023). The Impact of Augmented Reality (Ar) Advertising on Consumer Behavior: A Comparative Study Of Traditional and Immersive Marketing Approaches. *Journal of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University* , 91-104.

Asad, H., Ihsanullah, K., ve Javaid, M. (2023). Applications and Prospects of 3D Printing in the Packaging Industry. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 55-61.

Bal, H. Ç., ve Çisil, E. (2019). Industry 4.0 and Competitiveness. *Procedia Computer Science*, 625-631.

Berger, K. (2005). A Brief History of Packaging. *The Institute of Food and Agricultural Sciences (IFAS)*, 1-5.

Besklubova, S., Raza, M. H., Zhong, R., ve Skibniewsk, M. (2024). 3D Printing vs. Traditional Construction: Cost Comparisons from Design to Waste Disposal Stages. *41st International Symposium on Automation and Robotics in Construction (ISARC 2024)*, (s. 1247-1254).

Bhatlawande, A., Ghatge, P., Shinde, G., Anushree, R., ve Patil, S. (2024). Unlocking the future of smart food packaging: biosensors, IoT, and nano materials. *Food Science and Biotechnology* , 1075-1091.

Bi, Z., ve Wang, X. (2020). *Computer Aided Design and Manufacturing.* Wiley.

Bolanča, S., Mrvac, N., ve Hajdek, M. (2020). Packaging Through Time. *Journal for Printing Science and Graphic Communications*, 29-38.

Briseno, M., Hirata, F., Lopez, J., Garcia, E., Cota, C., ve Hipolit, J. (2012). Using RFID/NFC and QR-Code in Mobile Phones to Link the Physical and the Digital World. *Interactive Multimedia* , 219-242.

Cheng, F. (2020). Application Analysis of Digital Printing Technology in Packaging. *E3S Web of Conferences 185, ICEEB 2020*, (s. 1-3).

Coelho, P., Corona, B., ve Klooster, R. (2020). Sustainability of Reusable Packaging–Current Situation and Trends. *Resources, Conservation & Recycling*, 1-11.

Draskovic, N. (2007). The Marketıng Role Of Packaging: A Review. *International Journal of Management Cases*, 315-323.

Encyclopedia Britannica. *Encyclopedia Britannica*. https://www.britannica.com/technology/packaging adresinden alındı (E.T.: 02.08.2024)

Erkimen (2024). Dijitalleşen ambalaj tasarımları, akılda kalıcı bir kullanıcı deneyimi sunuyor. Plastik Ambalaj, Makine ve Kalıp Sektörünün Aylık Teknik Dergisi. https://www.plastik-ambalaj.com/tr/186-anasayfa-urun/urun3-2/4019-dijitallesen-ambalaj-tasar-mlar-ak-lda-kal-c-bir-kullan-c-deneyimi-sunuyor. (E.T.,08.08.2024).

Feng, N., Zhao, H., ve Singh, P. K. (2022). Modeling in Mechanical Engineering CAD Technology. *Computer-Aided Design & Applications*, 1-14.

Heininger, M., ve Ortner, R. (2022). Predicting Packaging Sizes Using Machine Learning. *Operations Research Forum*, 1-14.

Hossain, M., Zhou, X., ve Rahman, M. (2018). Examining the impact of QR codes on purchase intention and customer satisfaction on the basis of perceived flow. *International Journal of Engineering Business Management*, 1-11.

Jadhav, N., Hollands, T., Jagtap, S., Sharara h, M., ve Salonitis, K. (2023). Transforming Packaging Inventory Management in the Food Industry: Unleashing the Power of Industry 4.0 for Sustainability

and Resilience. *International Conference on Industry 4.0 for Agri-food Supply Chains: Addressing Socio-economic and Environmental Challenges in UkraineAt: Leicester*, (s. 1-2).

Koay, K., ve Ang, K. (2024). Understanding consumers' intentions to use QR code menus in the post-COVID-19 pandemic. *British Food Journal*, 2172-2186.

Kumar, A., ve Verma, H. (2023). The Influence of Augmented Reality (AR) Shopping Experiences on Consumer Decision-Making and Brand Loyalty. *Pramana Quarterly Research Journal*, 14-21.

Kyguolienė, A., ve Braziulytė, R. (2023). Application of Augmented Reality in Product Application of Augmented Reality in Product Opportunities. *Management of Organizations: Systematic Research*, 85-100.

Kyratsis, P., Kakoulis, K., ve Markopoulos, A. (2020). Advances in CAD/CAM/CAE Technologies. *Machines*, 1-2.

Liang, J., ve Jia, Y. (2024). CAD Assisted Brand Packaging Image Processing Algorithm in Graphic Design Teaching. *Computer-Aided Design & Applications*, 1-15.

Liu, H., ve Liu, D. (2024). Optimization Application of Packaging Design Based on CAD and Machine Vision . *Computer-Aided Design & Applications*, 244-260.

Marsh , K., ve Bugusu, B. (2007). Food Packaging—Roles, Materials,and Environmental Issues. *Journal of Food Science*, 39-55.

Morashti, J., An, Y., ve Jang, H. (2022). A Systematic Literature Review of Sustainable Packaging in Supply Chain Management. *Sustainability*, 1-22.

Murthy, S., ve Mani, M. (2012). Design for sustainability: The role of CAD. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 4247–4256.

Otto, S., Strenger, M., Noth, A., ve Schmid, M. (2021). Food packaging and sustainability e Consumer perception vs. correlated scientific facts: A review. *Journal of Cleaner Production*, 1-14.

Ottolenghi, C., D'Amico, S., ve Iasevoli, G. (2023). Packaging customization in the Italian food industry. Whenis it really worth it? *British Food Journal*, 2646-2667.

Ozkaya, E., Ozkaya, H. E., Roxas, J., Bryant, F., ve Whitson, D. (2015). Factors affecting consumer usage of QR codes. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 209-224.

Öz, M., ve Kazak, M. (2016). Taklit ve Esinlenme Ambalajın Tüketici Satın Alma Kararları Üzerindeki Etkisi ve Karaman'da Bir Uygulama. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 41-56.

Piracci, G., Boncinelli, F., ve Casini, L. (2023). Investigating Consumer Preferences for Sustainable Packaging Through a Diferent Behavioural Approach:A Random Regret Minimization Application. *Environmental and Resource Economics*, 1-27.

Rahul, A., Krishnan, G., Krishnan, U., ve Rao, S. (2015). Near Field Communication (NFC) Technology: A Survey. *International Journal on Cybernetics & Informatics*, 133-144.

Rai, R., Tiwari, M. K., Ivanov, D., ve Dolgui, A. (2021). Machine learning in manufacturing and industry 4.0 applications. *International Journal of Production Research*, 4773-4778.

Rani, M., ve Ramlie, M. (2023). The Utilization of Augmented Reality (AR) Applications as Packaging Design Enhancement. *hrmars.com › pages › detailInternational Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 251-274.

Risch, S. (2009). Food Packaging History and Innovations. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 8089–8092.

Rotsios, K., Konstantoglou, A., Folinas, D., Fotiadis, T., Hatzithomas, L., ve Boutsouki, C. (2022). Evaluating the Use of QR Codes on Food Products. *Sustainability* , 1-15.

Sabbaghi, A., ve Vaidyanathan, G. (2008). Effectiveness and Efficiency of RFID technology in Supply Chain Management: Strategic values and Challenges. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 71-81.

Santos, B., Santos, F., ve Lima, T. (2018). Industry 4.0: An Overview. *Proceedings of the World Congress on Engineering 2018 Vol II*, (s. 1-6). London.

Sastre, R. M., de Paula, I. C., ve Echeveste, M. (2022). A Systematic Literature Review on Packaging Sustainability:Contents, Opportunities, and Guidelines. *Sustainability*, 1-31.

Schaefer, D., ve Cheung, W. (2018). Smart Packaging: Opportunities and Challenges. *Procedia*, 1022–1027.

Seta, G. (2023). QR code: The global making of an infrastructural gateway. *Global Media and China*, 362-380.

Shahrubudin, N., Lee, T., ve Ramlan, R. (2019). An Overview on 3D Printing Technology: Technological, Materials,and Applications. *Procedia Manufacturing*, 1286–1296.

Shin, D.-H., Jung, J., ve Chang, B.-H. (2012). The psychology behind QR codes: User experience perspective. *Computers in Human Behavior*, 1417-1426.

Silva, N., ve Pålsson, H. (2022). Industrial packaging and its impact on sustainability and circular economy:A systematic literature review. *Journal of Cleaner Production*, 1-13.

Swaminathan, M., Torun, H. M., Yu, H., Hejase, J., ve Becker, W. (2020). Demystifying Machine Learning for Signal and Power Integrity Problems in Packaging. *IEEE Transactions on Components, Packaging and Manufacturing Technology*, 1276-1295.

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları.* İstanbul: Beta Basım Yayın.

Toy, E. (2019). Ambalaj Tasarımında Artırılmış Gerçeklik Kullanımı. *5. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi Proceeding Book*, (s. 59-70). Bandırma.

Türk Dil Kurumu. https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı (E.T.: 01.08.2024)

Varžinskas, V., ve Markevičiūtė, Z. (2020). Sustainable Food Packaging:Materials and Waste Management Solutions. *Environmental Research, Engineering and Management*, 154-164.

Virginie, L., Joel, M., ve Anssi, T. (2021). Consumer behavior with augmented reality in retail: a review and research agenda. *International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 1-29.

Wandosell, G., Meroño, M., Alcayde, A., ve Baños, R. (2021). Green Packaging from Consumer and Business Perspectives. *Sustainability*, 1-19.

Wang, C., Liu, L., ve Wang, Z. (2023). Development and Application of Intelligent Packaging Design under the Background of Artificial Intelligence. *Proceedings of the 2nd International Conference on Intelligent Design and InnovativeTechnology (ICIDIT 2023),Atlantis Highlights in Intelligent Systems*, (s. 308-318).

Xin, W. K., Sen, Y. K., ve Rajendran, S. D. (2019). A study on the benefits of eco-friendly packaging on sustainable. *E3S Web of Conferences* (s. 1-7). EDP Sciences.

Yam, K. L., Paul, T., ve Miltz, J. (2005). Intelligent Packaging:Concepts and Applications. Journal of Food Science, 70(1): 1–9, doi: https://doi.org/ 10.1111/j.1365-2621.2005.tb09052.x.

Yang, F., ve Gu, S. (2021). Industry 4.0, a revolution that requires technology and national strategies. *Complex &Intelligent Systems* , 1311-1325.

Yu, W., ve Sinigh, P. K. (2022). Application of CAD in Product Packaging Design Based on Green Concept. *Computer-Aided Design & Applications*, 124-133.

Yun, Q., ve Leng, C. (2021). Using VR Technology Combined with CAD Software Development to Optimize Packaging Design. *Computer-Aided Design & Applications*, 97-108.

Zhang, T., ve Lyu, J. (2023). 3D Printing Technology and Sustainable Design. *Proceedings of the 2nd International Conference on Culture, Design and Social Development (CDSD 2022)*, (s. 584-592).

Zhang, Y., ve Li, S. (2023). Application of Case-Based Reasoning in Product Packaging Design System. *Computer-Aided Design & Applications*, 33-43.

Zhou, K., Liu, T., ve Zhou, L. (2015). Industry 4.0: Towards future industrial opportunities and challenges. *12th International Conference on Fuzzy Systems and Knowledge Discovery (FSKD)*, (s. 2147-2152). Zhangjiajie.

KAYNAKÇA

Akdoğan, L. (2023). Sürdürülebilir Tüketim: Kavramsal Bir Çalışma. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 43-53.

Alves F. (2020*). The Effects of Hyperloop on The Long-Range Personal and Freight Transportation İndustry İn Europe*, Doctoral Dissertation, The Msc in Management With Specialization in Strategy and Entrepreneurship, The Universidade Católica Portuguesa S.1-64.

Ari, Y.O. (2020). Küresel Elektrikli Otomobil Piyasasına Genel Bakış. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(2), 193-203. https://doi.org/10.47140/kusbder.714905.

Bardakçı, H. , (2022). Sürdürülebilir Lojistikte Dünya'nın İki Yeni Trendi Tersine Lojistik Ve Yeşil Lojistik Uygulamaları: *Türkiye İçin Stratejiler, Avrasya Dosyası Dergisi,* Cilt 13 (Sayı 2): 9-37.

Bayraktar M., Tahtalı M. (2020). Raylı Taşıtlarda Dinamik Hareketler Ve Titreşim Azaltma Yöntemlerinin İncelenmesi*, Pamukkale Univ Muh Bilim Dergisi,* 26(1), 9-20.

Çetin O. ve Sain A. D. (2018). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları, *IV. Internatıonal Caucasus-Central Asıa Foreıgn Trade And Logıstıcs Congress September,* 7-8, s.910-921

Chaidez E, Bhattacharyya SP, Karpetis AN. Lifting Methods For Use İn The Hyperloop High-Speed Transportation System. *Energies.* 2019; 12(21):4190.

Choi, S., Cho, M., & Lim, J. (2023). Electromagnetic drag forces between HTS magnet and tube infrastructure for hyperloop. *Scientific Reports*, 13(1), 12626.

Dharmeshkumar C.A.(2021). Hyperloop: V Mode of Transportation, *International Journal of Engineering Research ve Technology*, 10-02: 543-546.

Dil, E. , Talaş, Z. (2021). Türkiye'de Faaliyet Gösteren Başarılı Şirketlerin Çevresel Sürdürülebilirlik Yaklaşımlarına Dair Bir Araştırma*. İş Ahlakı Dergisi*, 14 (2), s. 201- 241.

Ergün T. ve N. Çobanoğlu (2021) Sürdürülebilir Kalkınma Ve Çevre Etiği, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergis*i, 3(1) S.97-124.

Fırat: ve Dabak, R. (2023). Afetlerde Yardım Malzemeleri Ulaştırmasında İnsansız Hava Aracı Kullanımı*. Meriç Uluslararası Sosyal Ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7(Özel Sayı), 35-58.

Fontaínhas, J., Cunha, J., & Ferreira, P. (2016). Is investing in an electric car worthwhile from a consumers' perspective?. *Energy*, 115, 1459-1477.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3(3), 196-215.

Ghosh, A. (2021). Electric vehicles—solution toward zero emission from the transport sector. *World Electric Vehicle Journal*, 12(4), 262.

Gkoumas, K. (2021). Hyperloop academic research: A systematic review and a taxonomy of issues. *Applied Sciences*, 11(13), 5951.

Güner, U. (2020). *Çevresel Sürdürülebilirlik*, Versiyonn 1.0.1. Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi.

Hossain, M. S., Kumar, L., El Haj Assad, M., & Alayi, R. (2022). Advancements and future prospects of electric vehicle technologies: a comprehensive review. *Complexity*, 2022(1), 3304796.

Irmak, E. ve Pelit, İ. (2020). Türkiye'de Lojistik Sektörünün Değerlendirilmesi (2000-2018). *Turkish Studies - Economy,* 15(3), 1397-1415.

Islam MD A. (2021). *Understanding the factors influencing the acceptance and adoption of Hyperloop systems*, A Master Thesis, Department of Civil, Geo and Environmental Engineering, Technical University of Munich.

Ip P.(2022). *How Drones Aid İn Natural Disaster Response*.

İncaz, (2015). Lojistik ve Sürdürülebilirlik Bağlamında Yeni Yaklaşımlar. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(1), 149-162.

Jacob R. , Phillip R. , Sunny S. , Georg J. (2017). Review of Hyperloop : The Fifth Mode Of Transport, *International Journal Of New Technology And Research* (IJNTR), 3,3, 101-103.

Kamacı K. , (2022). Otonom Lojistik, *Lojistikte Güncel Yaklaşımlar,* Nobel Yayınları, Ankara.

Kamacı, K, ve Öz, M (2021). *Teknolojik Süreçlerin Tedarik Zinciri ve Lojistik Süreçlerinde Kullanılmasında İnsan ve Teknoloji Etkileşimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık

Kene, R., Olwal, T., & van Wyk, B. J. (2021). Sustainable electric vehicle transportation. *Sustainability*, 13(22), 12379.

Kerem A.(2014). Elektrikli Araç Teknolojisinin Gelişimi Ve Gelecek Beklentileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 5 (1): 1-13

Lin, I. C., Lin, T. H., ve Chang: H. (2022). A Decision System For Routing Problems And Rescheduling İssues Using Unmanned Aerial Vehicles. *Applied Sciences*, 12(12), 6140.

Mądziel, M., & Campisi, T. (2023). Energy consumption of electric vehicles: Analysis of selected parameters based on created database. *Energies*, 16(3), 1437.

Menteşe S. (2017). Sürdürülebilirlik Açısından Toprak, Su Ve Hava Kirliliği Teorik Bir İnceleme*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(53):381-389

Moshref-Javadi, M., & Winkenbach, M. (2021). Applications and Research avenues for drone-based models in logistics: A classification and review. *Expert Systems with Applications*, 177, 114854.

Nakıboğlu G. , (2020). Drone Taşımacılığı Ve Son-Adım Teslimatta Kullanımı, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi,* 24(2), 285-298.

Nøland, J. K. (2021). Prospects and challenges of the hyperloop transportation system: A systematic technology review. *IEEE Access*, 9, 28439-28458.

Öz, M.. (2019*).Lojistik Faaliyetlerde Dış Kaynak Kullanımı ve Pazarlama Tabanlı Yetenekler Üzerine Etkisi*, Konya: Eğitim Yayınevi

Rigogiannis, N., Bogatsis, I., Pechlivanis, C., Kyritsis, A., & Papanikolaou, N. (2023). Moving towards greener road transportation: A review. *Clean Technologies*, 5(2), 766-790.

Sarı S. (2020). *Sürdürülebilir Lojistik Faaliyetlerinin Lojistik Faaliyetleri Kurumsal İtibara Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi.

Tiltay, M. A., Öz, M., & Tepe, M. E. (2021). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Bağlamında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamaları: Türkiye'de Mevcut Durum ve Eğilimler. Optimum Ekonomi Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 8(2), 351-372. https://doi.org/10.17541/optimum.897786

Turğut, M. ve Şeker B. (2022). İnsansız Hava Araçlarının (İHA) Taşımacılıkta Kullanımına Yönelik Keşfedici Bir Araştırma: *Drone Taşımacılığı Ve Uygulamaları, Akıllı Ulaşım Sistemleri Ve Uygulamaları Dergisi* Cilt:5 – Sayı:2 S.170-187

Türk, S.M. (2024). Yeşil Teknoloji. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 33(1), 33-48.

Üzel H. , Atasever S. , İdem U. , Çelik T.(2024). Sürdürülebilirlik Konusuna Okul Yöneticilerinin Bakışı, *Ulusal Eğitim Dergisi*, C ilt:4, Sayı:1 S.127-145

Yaşar, F. ve Sayın, A.A. (2020). Lojistik Faaliyetlerde Karşılaşılan Riskler ve Firma Performansı: Karaman İlinde Bir Örnek Olay İncelemesi*. Journal of History School*, 54, 3723-3757.

Yaprak Ü., Kizir E. ve Yaşin B. (2024). Tüketicilerin Elektrikli Otomobilleri Benimsemesinde Rolü Olan Faktörler: Birleştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 117-136.

İnternet kaynakları

https://enerjiajansi.com.tr/uluslararasi-enerji-ajansi-elektrik-2024-raporunu-yayimladi/

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sera_gaz%C4%B1_emisyonları

https://www.worldbank.org/en/news/feature/2017/07/10/sustainable-mobility-for-the-21st-century

https://www.aa.com.tr/tr/yesilhat/teknoloji/turkiye-13-yilda-elektrikli-ulasim-tercihlerinde-vites-yukseltti/1822387

https://shiftdelete.net/amazon-drone-ile-kargo-teslimatina-basliyor

https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/universitelilerin-gelistirdigi-hyperloop-araci-karbon-salinimini-sifirlayacak/3063477

KAYNAKÇA

Aktan, E. (2018). Büyük veri: uygulama alanları, analitiği ve güvenlik boyutu. *Bilgi yönetimi*, 1(1), 1-22.

Alptekin, Z. M. (2020). Dijitalleşme ve Dijital Sosyal Sorumluluk İletişimi. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 3(2), 136-155.

Atabey, A., Dindarik, N. (2022). Akıllı Lojistik Uygulamalarında Müşteri Kârlılık Analizi Yaklaşımı. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 99.

Atmaca, M., Sevim, Z. (2018). Lojistik Faaliyetlerin Yönetimi ve Maliyetlemesi: Tr22 Bölgesinde Bir Araştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 266.

Avşar, İ. İ. (2023). Lojistik Performans Endeksine Göre Seçilmiş Ülkelerin K-Ortalamalar Yöntemi ile Kümelenmesi: *Türkiye'nin Durumu. Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 45.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuryazarlık,2022

Bosona, T., Gebresenbet, G., Olsson, S. O., Garcia, D., Ve Germer, S. (2018). Evaluation Of A Smart System For The Optimization Of Logistics Performance Of A Pruning Biomass Value Chain. Applied Sciences (Switzerland), 10(8), 1-18.

Bozkurt Keser, S., Sarıçiçek, İ., Yazici, A. (2020). İç Lojistikte Otonom Robotlar İçin Görev Planlaması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 28(2), 117-127.

Canlı, E. (2019). Dijital Çağın Dönüşen Kentleri Akıllı Kentler: Londra Örneği (Doctoral Dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey)).

Çelik, F. B., Topçu, E., Onursal, Ö. Ü. F. S. (2020). Bölüm 17 lojistik ve dijitalleşme. *1. Baskı, Editörler: Sabri Öz, Fatma Serab Onursal Ve Cihad Terzioğlu, Sektörlerin Ve Mesleklerin Geleceği, Eğitim İletişim Yayınları,* 391-414.

Elibol, E., Ravanoğlu, G. A. (2022). İşletmelerin Uluslararası Ticarette Karşılaştıkları Lojistik Sorunlar: *Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelere Yönelik Nitel Bir Çalışma. Efe Akademi Yayınları.*

Erkan, B. (2014). Türkiye'de Lojistik Sektörü ve Rekabet Gücü. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 1(1), 50-51.

Ersöz, B., & Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve bilişim teknolojilerinin çalışanlar üzerindeki etkileri. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, *11*(42), 170-179.

Gökırmak, H. (2019). Lojistik Sektöründe Dijital Dönüşüm ve İstanbul Otobüs Aş Akıllı Ulaşım Sistemleri Uygulaması. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 73-75.

Güneş, Mustafa, Eskişehir Ticaret Odası, 2021

Herold, Dm, Ćwiklicki, M., Pilch, K. Ve Mikl, J. (2021). Lojistik ve Tedarik Zinciri Endüstrisinde Dijitalleşmenin Ortaya Çıkışı ve Benimsenmesi: Kurumsal Bir Bakış Açısı. *Kurumsal Bilgi Yönetimi Dergisi*, 34 (6), 1917-1938.

Kamacı, K. (2022). *Otonom Lojistik. Lojistikte Güncel Yaklaşımlar (Ed.: E.Gelmez)*, Nobel Yayın, Ankara.

Kamacı, K, ve Öz, M (2021). *Teknolojik Süreçlerin Tedarik Zinciri ve Lojistik Süreçlerinde Kullanılmasında İnsan ve Teknoloji Etkileşimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık,

Karagöz, H. (2022). Dijital Bankacılık ve Günümüze Yansımaları. M. Dalkılıç (Ed.), *INSAC Contemporary Trends in Humanities and Social Sciences,* (s.392-409).

Kamacı, K., Samancı, T. H. (2020). *Pazarlamada Lojistik Faaliyetler ve Maliyetler*. Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. Ve Ltd. Sti..

Karagöz, H. (2022). Dijital Çağda Yönetimde Yeni Bir Anlayış: Dijital İkiz Entegrasyonu. S. Ceyhan, S. Ada (Ed.), *Dijital Çağda Yönetim Üzerine Güncel Konular ve Araştırmalar,* (s.67-86).

Karaköy, Ç., Ölmez, U. (2019). Balkan Ülkelerinde Lojistik Performans Endeksi Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Sempozyumu, 178.

Karatop, B. (2017). Afetlerde Lojistik Yönetimi. (Ders Notları). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi,14.

Keskinkılıç, M. (2023). *Bilişim Teknolojilerinde Kalite Sistemlerine ve Uluslararası Standartlara Akademik Bir Bakış.* Efe Akademi Yayınları,19.

Klein, M. (2020). İşletmelerin Dijital Dönüşüm Senaryoları-*Kavramsal Bir Model Önerisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(74), 997-1019.

Koç, R. (2022). Dijitalleşen Kültür Ya Da Kültürün Dijitalleşmesi: *Dijital Kültür Kavramı. Motif Akademi Halkbilimi Dergisi,* 15(38), 500-513.

Koçak, R. D. (2020). Lojistiğin Tarihsel Gelişimi: Askeri Gereksinimden İşletme Lojistiğine ve Tedarik Zinciri Yönetimine Evrilme Süreci. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 15(58), 247.

Oğuz, İ. H., Oğuz, D. (2020). Türkiye Ekonomisinde Lojistik. *Uluslararası İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 66.

Öz, M.. (2019*).Lojistik Faaliyetlerde Dış Kaynak Kullanımı ve Pazarlama Tabanlı Yetenekler Üzerine Etkisi*, Konya: Eğitim Yayınevi

Öz, M.(2019). Küresel Pazarlama Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi, (İçinde: Pazarlama Çevresel Değişim ve Küreselleşme) Konya: Eğitim Yayınevi

Pelit, İ. (2023). Türkiye'nin Lojistik Performans Endeksinin İncelenmesi. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 9(1), 38.

Ravanoğlu, G. A. (2020). Energy Consumption And Economic Growth Relationship In The Eurasian Economic Union Panel ARDL Analysis. *Social Sciences Studies Journal*, 6(69), 3795–3803.

R., Marti, L. Garcia, L. (2014). Logistics Performance And Export Competitiveness: European Experience, Empirica, 41, 467-480.

Sağlam, M. (2021). İşletmelerde Geleceğin Vizyonu Olarak Dijital Dönüşümün Gerçekleştirilmesi ve Dijital Dönüşüm Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(40), 395-420.

Sayın, A. A. (2020). *Yönetsel Ekonomik Açıdan İşletme Biliminde Güncel Yaklaşımlar,* Eğitim Yayınevi*,* Konya, 78.

Sayın, A. A. Lojistik 4.0-Endüstri 4.0 İlişkisi. *Research İn Education And Social Sciences*, 19.

Sayın, A. A., Küçük, Ü. (2020). Lojistik Bölümünü Tercih Eden Öğrencilerin Lojistik Sektöründen Beklentileri: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği. *Opus International Journal Of Society Researches*, 16(28),1349.

Sezen, H. K., Eren Şenaras, A. (2022). Dijitizasyon, Dijitalizasyon, Dijital Dönüşüm Kavramlarına İlişkin Bir Değerlendirme. Pamukkale University Journal Of Social Sciences Institute/*Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51).

Tutkunca, T. (2020). İşletmelerde Dijital Dönüşüm ve İlgili Bileşenlerinin Analiz Edilmesi Üzerine Kavramsal Bir Araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 65-75.

Varol, e., Varol, M. Ç. (2019). Kavram ve kuramlarıyla marshall mcluhan'a bakış: günümüzün egemen medya araçları ekseninde bir değerlendirme. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(1), 137-158.

Yaşar, F., Sayın, A. A. (2021). Lojistik Faaliyetlerde Karşılaşılan Riskler ve Firma Performansı: Karaman İlinde Bir Örnek Olay İncelemesi,3726.

Yaşar, F., Sayın, A. A. (2021). Lojistik Faaliyetlerde Karşılaşılan Riskler ve Firma Performansı: Karaman İlinde Bir Örnek Olay İncelemesi, 3727.

Yılmaz, Ü., Kuvat, Ö. (2021). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Lojistik Faaliyetlerindeki Uygulama Alanları ve Verimliliğe Etkileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (31), 746-747.

İnternet Kaynakları:

https://lojistikbilimi.com (E.T.: 24.12.2023)

www.glojistik.com (E.T.: 25.12.2023)

https://blog.burotime.com (E.T.: 10.11.2023)
www.universal-robots.com (E.T.: 15.03.2024)
Medium.com (E.T.: 15.03.2024)

KAYNAKÇA

Açıkgöz (2020). Akıllı Ulaşım Sistemlerinin Analizi Ve Uygulamaları, s. 9–11.

Adıgüzel S. (2022). Afet Durumlarında Yapay Zekâ Teknolojisi İle Lojistik Yönetimi Örnekleri, *Akademik İz Düşüm Dergisi* 7 (1), S.47-70.

Akalın B. ,Veranyurt Ü. (2020). Sağlıkta Dijitalleşme Ve Yapay Zekâ SDÜ. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2 (2). S.131-141.

Akbal H. (2021). Lojistik Yönetiminde Yenilikçilik, *Disiplinler arası Girişimcilik Ve Yenilikçilik Çalışmaları* 1. Basım S. 115.

Akıllı Şehir Terminolojisi (2020). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı.

Akkaya D. (2023). Lojistikte yapay zekâ kullanımı. *Satın alma ve tedarik zinciri yöneticileri dergisi* s.111

Aksoy S. (2017). Değişen Teknolojiler Ve Endüstri 40, *Endüstri 4 Sıfır Anlamaya Dair Bir Giriş Sav Katkı* 4. , S.34-44.

Alkaya, D. (2021),Lojistikte Bilişim Sistemleri ve Türkiye'de Kullanımı, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı Yönetim Bilişim Sistemleri Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S.15-61-63.

Arslan K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları, *Bartın Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (1), s.71-88.

Astel Mathew K J and Sangeetha J.(2022). Artificial Intelligence: Pertinence in Supply Chain and Logistics Management. *International Journal for Modern Trends in Science and Technology*, 8 s. 180-183.

Atabey, A. & Dindarik, N. (2022). Akıllı Lojistik Uygulamalarında Müşteri Kârlılık Analizi Yaklaşımı. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2022;2(1), s. 97-112

Ateş, Ç. , & Geçgil, G. (2023), Lojistikte Dijital Dönüşüm: *Güncel Trendler Ve Çalışmalar*.1. Basım 6. Bölüm, s. 77-90

Avcı, A. (2022). Lojistik sektöründe blok zinciri ve yapay zekâ uygulamalarının incelemesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*,9(85), s. 1311-1316.

Ayata D. , (2019). Lojistik Sektörü Uyuşmazlıkları Ve Arabuluculuk, Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, S.8-11.

Aylak, B. L, Oral, O. , Yazıcı, K. ,(2021). Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Tekniklerinin Lojistik Sektöründe Kullanımı*, El-Cezerî Fen ve Mühendislik Dergisi*, 8 (1), 74-93.

Aylak, B., L., Kayıkçı, Y., Taş, M. A.(2020). Türkiye'de Lojistik Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Dijital Trendlerinin İncelenmesi, *Journal of Yasar University,* 2020, 15(57), s. 98-116.

Borodavko B. , Illes B. , Ban Ya A. , 2021), "Role Of Artırıcıma Intellıgence İn Supply Ciharın", *Academıc Journal Of Manufacturıng Engıneerıng*, s.19.

Chen-Fu Chien, Stéphane Dauzère-Pérès, Woonghee Tim Hud, Young Jae Jang & James R. Morrison (2020) Üretim ve lojistik sistemlerinde yapay zekâ: algoritmalar, uygulamalar ve vaka çalışmaları*, Uluslararası Üretim Araştırmaları Dergisi*, 58(9), s.2730 -2731,

Çetin, F. A., Öztürk, S. (2022). Lojistik 4.0 Kapsamında Lojistik Maliyetleri. *Uluslararası Ticaret Ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar Ve Değerlendirmeler*-4, s. 69.

Çetinkaya O. ,(2022). Lojistikte Akıllı Varlıklar, *Antalya Bilim Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 3(2). s.111-119.

Davutoğlu, N.A.(2022). Bilinçlenme, tarım ve sanayi devrimleri sonucu oluşan teknolojik değişimin yönetimin evrimleşmesine etkileri. *Journal of Social and Hümanistinse Sciences Research,*9(88), s. 2114-2123

Demiralay D.Y. , (2022). Akıllı Lojistik, *Lojistikte Güncel Yaklaşımlar* 1.Bölüm s.13

Demirel R. ,(2021). Tedarik Zinciri Performans Göstergelerinin Bilgi Teknolojileri İle Uygulaması, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.2

Dilmegani, C. ,(2020). Top 15 Use Cases And Applications of Al in Logistics in 2022

Dinç, Y., & Korkmaz, O. (2021). Büyük Verinin Lojistik Sektöründe Kullanımı: Mersin İli Örneği. *Verimlilik Dergisi*(4), s. 67-88

Elibol, E., & Ravanoğlu, G. A. (2022). *İşletmelerin Uluslararası Ticarette Karşılaştıkları Lojistik Sorunlar: Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelere Yönelik Nitel Bir Çalışma.* Efe Akademi Yayınları.

Erdem M.B. , (2023), Akıllı Lojistik, *Sosyal, İnsan ve İdari Bilimler de Güncel Yaklaşımlar* 2, s.870- 890.

Frezen E.M., Rodriguez C.M.T. , Pererira M.M. Pires M.C. , Uhlmann I. ,(2019). Towards Supply Chain Management. *4.0, Brazilion Journal Of Operetions & Productıon Managent* 16 (2).

Gaurav Garg- MBA, MIMA, (2020) IoTs in Global Supply Chain Management, *IOSR Journal of Business and Management.* 22(6) p. 01-05

Ghanbari, M. ,(2023). Presentation of a smart-sustainable supply chain model based on artificial intelligence, *International Journal of Innovation in Management, Economics and Social Sciences.*

Gökçe M. ,(2023). Yapay Zekâ: Geleceği Şekillendiren Teknoloji, *Communication Expert-Radio & Producer Presenter Writer.*

Gönçer Demiral, D. (2021). Endüstri 4.0'ın lojistik boyutu: Lojistik 4.0. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, s.231-251

Güven, H., & Ayvaz-Güven, E. T. (2023). Yapay Zekâ Uygulamalarının E-Ticarette Kullanımı. *International Journal of Management and Administration,* 7(13), s.69-94

Irmak E. (2023). Lojistik faaliyetlerde İnsansız Hava Araçlarının (İHA) Kullanımı ve Uygulama Alanları, *Sosyal, İnsan ve İdare Bilimlerde Önemi Ve Çağdaş Çalışması*, s.1480-1485

Kamacı K. ,(2022), Otonom Lojistik*, Lojistikte Güncel Yaklaşımlar*, s.71- 90.

Karagöz, H. (2022). Dijital Çağda Yönetimde Yeni Bir Anlayış: Dijital İkiz Entegrasyonu. S. Ceyhan, S. Ada (Ed.), *Dijital Çağda Yönetim Üzerine Güncel Konular ve Araştırmalar, içinde* (s.67-86).

Karlı H. , Tanyaş M. , (2020). Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Destekli Ve Yenilikçi Uygulamaların Lojistik Merkezlere Entegrasyonu, *Mersin Üniversitesi Denizcilik Ve Lojistik Araştırmaları Dergisi*,2 (1), s.42-49.

Kenanoğlu, M. E. (2018). Akıllı ulaşım sistemleri ve dışsallık: Çanakkale örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Keskinkılıç, M. , (2022). Lojistik Bilgi Sistemi Geliştirmede Kullanılabilecek Güncel Yaklaşımlardan Çevik Yöntembilim Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Ticaret ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar ve Değerlendirmeler 3* (s.311-328), İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Koçak R.D. , (2020), Lojistiğin Tarihsel Gelişimi: Askeri Gereksinimden İşletme Lojistiğine Ve Tedarik Zinciri Yönetimine Evrime Süreci, */ Journal Of Yasar University*, , 15/58, S. 246-258

Koh, L., Dolgui, A. & Sarkis, J. (2020). Blockchain in trasnport and logistics-paradigms and transitions. *International Journal of Production Research*,58(7), s. 2054-2062.

Kumar P., , Singh J.,(2022). Artificial Intelligence in Transportation Industry, *International Journal of Innovative Science and Research Technology,* 7(8), S.1274

Lekic M., ROGgic k. , Boldizar A. , Zildi M. , Török A. ,(2020). Bıg data kın logistics, peridotça polytehnica transportation engineering, 49(1), s.60-65.

Lydekaityte J. & Tambo T. ,(2020). Smart packaging: definitions, models and packaging as an intermediary between digital and physical product management, *International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 30(4), s. 377-410.

Michael Torres-Franco M. ,(2021). Artificial Intelligence and Supply Chain Management Application, Development and Forecasting, *Handbook of Research on Applied Artificial Intelligence for International Business and Marketing Applications.*

Milenkovic, M. (2020). *Internet of Things: Concepts and System Design,: Introduction and Overview. Inside*

Min, B., Ross, H., Sulem, E., Veyseh, A. P. B., Nguyen, T. H., Sainz, O., ... & Roth, D. (2023). Recent advances in natural language processing via large pre-trained language models: A survey. *ACM Computing Surveys*, 56(2), s. 1-40.

Moghaddam T. , Reza & Nozari, Hamed & Najafi, Esmaeil (2021), Application of Internet of Things in the Food Supply Chain: A Literature Review. *Journail of Applied Reserarch on Industrrial Engineering.*

Niranjan k., Surya Narayana K. ,Narasimha Rao MVAL. (2022). The Role of Artificial Intelligence in Logistics and Supply Chain, *2021 International Conference on Computer Communications and Informatics* (ICCCI).

UNIMAR. (2021). Lojistiğin Kaderini Değiştiren Teknoloji: Yapay Zekâ.

Öncel, Ö. Ü. M. (2022). Lojistikte 4.0 Stratejisi. *Uluslararası Ticaret Ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar Ve Değerlendirmeler*-3, 7.

Öz, M. & Kamacı, K. (2021). Relativizm ve Pazarlama Bilimine Etkileri. *Uluslararası Akademik Çalışmalar Dergisi,* 1(1), 29-37.

Öz, M.. (2019a*).Lojistik Faaliyetlerde Dış Kaynak Kullanımı ve Pazarlama Tabanlı Yetenekler Üzerine Etkisi*, Konya: Eğitim Yayınevi

Öz, M.(2019b). Küresel Pazarlama Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi, (İçinde: Pazarlama Çevresel Değişim ve Küreselleşme) Konya: Eğitim Yayınevi

Pandıan P. , (2019), Artificial Intelligence Application in Smart Storage Environment for Automated Logistics*, Journal of Artificial Intelligence and Capsule Networks* 01/02 s.68.

Sayın, A. A. , Barman, H. (2020). Depo tasarımı ve sistemlerinin gıda sektöründe uygulaması, *Turkish Studies - Social,* 15(3), s.1454.

Seyhan Ç. ,(2019. Lojistik 4.0: Endüstri 4.0'ın Lojistik Sektörüne Uyarlanması Üzerine Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İşletmecilik Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, s.2.

Soltani K.Z. (2021). The Applications of Artificial Intelligence in Logistics and Supply Chain. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (*TURCOMAT*)* , 12 (13), s. 4488–4499.

Sucu, İ. (2019). Yapay zekanın toplum üzerindeki etkisi ve yapay zekâ (AI) filmi bağlamında yapay zekaya bakış. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 2(2), 203-215.

Suvetha M., Swathi M, Rani M., Vinoth S.and Suriya R. (2019). A Study on Artificial Intelligence, *Bonfring International Journal of Industrial Engineering and Management Science,* 9(1).

Süslü A.(2019). Doğa Ve İnsan Bilimlerinde Yapay Zekâ Uygulamaları, *Akademi Doğa Ve İnsan Bilimleri Dergisi,* 5 (1), S.1-10.

Şengül, Ü. ve Selvi, B. ,(2021). Hızlı Tüketim Ürünlerinin Lojistiğinde Kullanılan Elektronik Sistemler Ve Endüstri 4.0: Balıkesir İli Örneği. *Yönetim Ve Siyaset Bilimi Dergisi*, 2(2), s. 104-129.

Taliaferro, A. , Ernst, R. , Ahmed, U. , Harolikar, A. , ve Ray, S. (2019). Creating IoT ecosystems in transportation: Logistics companies arşe looking to connect IoT technologies to traditional systems. Retrieved from Toronto, Canada S. 3-4

Tekin, M., Etlioğlu, M., & Tekin, E. (2018). Endüstri 4.0 ve lojistik trendler. *In Conference*. 4, s. 1-14).

Yılmaz, G. (2020). Yapay Zekânın Yargı Sistemlerinde Kullanılmasına İlişkin Avrupa Etik Şartı. *Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi,* 28(1), s.27-55.

Yılmaz Ü. & Duman B. (2019). Lojistik 4.0 Kavramına Genel Bakış: Geçmişin Gelişimin ve Değişimi, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4 (1), s.186-200.

Yılmaz, Ü. , Kuvat, Ö. (2021). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Lojistik Faaliyetlerindeki Uygulama Alanları ve Verimliliğe Etkileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (31), s. 746-754.

X. Zhong X. and Z. Chen, "Design of Logistics Warehousing System Based on Artificial Intelligence Technology," *2022 IEEE 2nd International Conference on Electronic Technology, Communication and Information* (ICETCI), Changchun, China, 2022, S. 711-717

İNTERNET KAYNAKLARI

https://tr.cointelegraph.com.(E.T 2023)

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (1991). Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name. New York: The Free Press.

Akengin, G., Arslan, A. A., & Özen, A. Ç. (2017). Logo Tasarımında Renk. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 1079.

Albayrak, K. (2010). Dinlerin Rengi Renklerin Dili. Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 261.

Alıcı, N., & Pektaş, M. (2020). İç Mekânda Renk Algısı ve Psikolojiye Etkileri. Modular Journal, 92.

Aslam, M. M. (2006). Are You Selling the Right Colour? A Cross-cultural Review of Colour as a Marketing Cue. Journal of Marketing Communications , 15-30.

Balmer, J. M., & Greyser, S. A. (2003). Revealing the Corporation Perspectives on identity, image, reputation, corporate branding, and corporate-level marketing. New Yoruk: Routledge.

Belch, G. E., & Belch, M. A. (2003). Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective 6th Edition. McGraw Hill Higher Education.

Berlo, D. K. (1977). Communication as Process: Review and Commentary. Annals of the International Communication Association, 10-27.

Bhattacharjee, S., & Rao, G. (2006). Tackling Ambush Marketing: The Need for Regulation and Analysing the Present Legislative and Contractual Efforts. Sport in Society, 148.

Bottomley, P. A., & Doyle, J. R. (2006). The interactive effects of colors and products on perceptions of brand logo appropriateness. Marketing Theory, 63–83.

Bozkurt, İ. (2006). Bütünleşik Pazarlama İletişimi. İstabul: MediaCat Yayınları.

Brennan, I., & Babin, L. A. (2004). Brand Placement Recognition:The Influence of Presentation Mode and Brand Familiarity. Journal of Promotion Management, 185-202.

Carey, J. W. (1989). Communication as Culture: Essays on Media and Society. New York: Unwin Hyman.

Cemalcılar, İ. (2008). Pazarlama Nedir? Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, 63-72.

Cengiz, C. (2011). 5-17 Yaş Gruplarında Ambalaj Renginin Satın Alma Davranışına Etkisi. İstanbul.

Chaudhuri, A., & Holbrook, M. B. (2001). The chain of effects from brand trust and brand affect to brand performance: The role of brand loyalty. Journal of Marketing, 65(2), s. 81-93.

Christopher, M. (2011). Logistics and Supply Chain Management 4th. Edition. Pearson Education.

Cornwell, T. B., Weeks, C., & Roy, D. P. (2005). Sponsorship-linked Marketing: Opening the Black box. Journal of Advertising, 21-42.

Cunningham, M. K. (2017). The Value of Color Research in Brand Strategy. Open Journal of Social Sciences, 186-196.

Çalışkan, N., & Kılıç, E. (2014). Farklı Kültürlerde ve Eğitimsel Süreçte Renklerin Dili. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, s. 70.

Çallı, İ. D. (2007). Bir Sözsüz İletişim Öğesi Olarak Renk ve Renk Kullanımının Basılı Reklam Araçlarında Tüketici Algısı Üzerine Etkisi. 93.

Çeken, B., & Yıldız, E. (2015). Renklerin Reklam Algısı Üzerindeki Etkisi; 2012 Kırmızı Reklam Ödülleri. Sanat Eğitim Dergisi, 137.

Çınar, B. (2023). Visual analysis of logo and logotypes in cyberpunk films. Yüksek Lisans Tezi. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tasarım Ana Bilim Dalı.

D'Andrade, R., & Egan, M. (1794). The Colors of Emotion. American Ethnologist, 49-63.

Doğaner, M. C., & Armağan, E. (2019). Sanal marka toplulukları ve marka sadakati: Nikon örneği. Trends in Business and Economics, 33(3), s. 715-735.

Drucker, P. F. (1999). Management Challenges for the 21st Century. Harper Business.

Elliot, A. J. (2015). Color and psychological functioning: a review of theoretical and empirical work. . Frontiers in Psychology, 368.

Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2007). Color and Psychological Functioning. Current Directions in Psychological Science, 250-254.

Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2012). Chapter two - Color-in-Context Theory. Advances in Experimental Social Psychology, 61-125.

Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2014). Color psychology: Effects of perceiving color on psychological functioning in humans. Annual Review of Psychology, 65, 95-120.

Erdem, Ş., Karsu, S., Memiş, E., & Yıldız, O. (2010). Denim Pazarında Marka Konumlandırmalarının Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 351-384.

Eren, D., & Cop, R. (2021). Bütünleşik Pazarlama İletişimi. Dijital Çağda Bütünleşik Pazarlama İletişimi (s. 2-3). içinde Ankara: Gazi Kitabevi.

Eti, G. i., & Çopur, M. E. (2008). Pazarlama İletişiminde Renklerin Rolü. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24.

Frey, L. R., Botan, C. H., & Kreps, G. L. (2000). Investigating communication. Boston: Allyn & Bacon.

Getz, D., & Page, S. J. (2020). Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Events.Fourth Edition. Routledge.

Goldstein, E. B. (2010). Sensation and Perception (8 b.). Wadsworth: Cengage Learning.

Gorn, G. J., Chattopadhyay, A., Yi, T., & Dahl, D. W. (1997). Effects of Color as an Executional Cue in Advertising: They're in the Shade. Management Science.

Gönenç, Ö. (2014). İletişim Dünyası. İstanbul: Derin Yayınları.

Grossman, R. P., & Wisenblit, J. Z. (1999). What we know about consumers' color choices. Journal of Marketing Practice: Applied Marketing Science.

Gülsoy, T. (1999). Reklam Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Adam Yayıncılık.

Güngör, N. (2013). letişim: Kuramlar-Yaklaşımlar. Ankara: SİYASAL KİTABEVİ.

İçli, Y. D., & Çopur, Ö. G. (2008). Pazarlama İletişiminde Renklerin Rolü. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23.

Imtiaz, R., Nadeem, S., Mallick, F. A., Ghouri, Z., & Aziz, A. (2022). How Attitudes Translate to Brand Loyalty: Examining the Antecedents and Consequences of Attitudinal and Behavioral Brand Loyalty. Propel Journal of Academic Research, 2(2), s. 189-216.

Jin, C., Yoon, M., & Yoon, M. (2019). The influence of brand color identity on brand association and loyalt. Journal of Product & Brand Management, s. 50-62.

Jobber, D., & Chadwick, F. E. (2020). Principles And Practice Of Marketing (9th ed.). McGraw-Hill Education.

Johnson, R. D. (2010). The neurobiology of color perception. Neuroscience Today, 18(3), 45-57.

Kalyoncuoğlu, S. (2017). Markaya Duyulan Güven ile Marka Sadakati İlişkisinde Marka Aşkının Aracılık Rolü: Starbucks Markası Üzerine Bir Araştırma. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 5(4), s. 383-402.

Karacalı, A. O. (2012). Giyim mağazalarında marka kimliği ile iç mekan tasarımı arasındaki ilişki ve güncel bir marka üzerinden değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karimov, E. (2021). Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukukta Renk Markaları. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Karjalainen, T.-M., & Snelders, D. (2010). Designing Visual Recognition for the Brand. Journal of Product Innovation Management, 27(1), 6-22.

Kay, P., & Regier, T. (2003). Resolving the question of color naming universals. Proceedings of the National Academy of Sciences, 707-709.

Keller, K. L. (1993). Conceptualizing, Measuring, and Managing Customer-Based Brand Equity. Journal of Marketing, 57(1), 1-22.

Keller, K. L. (2013). Strategic Brand Management Building, Measuring, and Managing Brand Equity (Fourth Edition). Global Edition: Pearson.

Kılıç, H. H. (2024). Amblemlerin marka değerine etkisi. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=zXXe1Qu5E0XGepxqXLF0wQ&no=os8SipDXzhtGsO9tF1qo2Q adresinden alındı

Kim, S., & Kwon, K.-D. (2014). A Relational Analysis among Color Marketing, Brand Charisma and Marketing Outcome. Journal of the Korea Academia-Industrial cooperation Society, 15(1), s. 144-156. doi:http://dx.doi.org/10.5762/KAIS.2014.15.1.144

Kitchen, P. J., & Burgmann, I. (2015). Integrated marketing communication:Making it work at a strategic level. Journal of Business Strategy, 36(4), s. 34-39. doi:https://doi.org/10.1108/JBS-05-2014-0052

Kotler, P. (2009). A'dan Z'ye Pazarlama (8. b.). (A. K. Bakkal, Çev.) İstanbul: MediaCat Kitapları.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). Marketing Management 14. Pearson Education.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). Marketing Management. Pearson.

Kotler, P., Haider, D. H., Haider, D. H., & Rein, I. (1993). Marketing Places: Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations: Attracting Investment, Industry and Tourism to Cities, States and Regions. New York: Free Press.

Labrecque, L. I., & Milne, G. R. (2011). Exciting red and competent blue: The importance of color in marketing. Academy of Marketing Science, 710-724.

Ling, D. C., & Archer, W. R. (2018). Real Estate Principles A Value Approach (5th ed.). McGraw-Hill Education.

Madden, T. J., Hewett, K., & Roth, M. S. (2000). Managing Images in Different Cultures: A Cross-National Study of Color Meanings and Preferences. Journal of International Marketing.

Mavnacıoğlu, K. (2022). Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 54.

McCartyh, E. J., & Perreault, W. D. (2002). Basic Marketing A Global-Managerial Approach. McGraw-Hill.

Nagizade, S., & Kırdar, Y. (2023). Kültürlerarası pazarlama iletişimi farklılıkları. Journal of Awareness , s. 33.

Oçak, Z. (2020). İletişim Biliminin Oluşumunda Pozitivist Epistemolojinin Rolü. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 119-140.

Osgood, C. E., Suci, G. J., & Tannenbaum, P. H. (1957). The measurement of meaning. University of Illinois Press.

ÖZ, M., M. E. TEPE, and M. ÖZKAYNAK, "Algı Yönetiminde Renklerin Kullanımı Ve Bilinçaltı Reklamcılık," Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Kongresi, ZONGULDAK, 2017

Özçelik, M. B. (2022). Soyut Renk Markalarında Tek Renk Marka Tescilinin Renk Kombinasyonlarına Göre Daha Elverişli Olması: Mahkeme Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi. doi:https://doi.org/10.55027/tfm.1145288

Özdemir, E., & Şen, A. (2015). Tüketicilerin renk algısı ve cinsiyet: Pazarlama bakış açısından bir araştırma. International Journal of Social Inquiry, 187.

Özgen, E. (2004). Language, Learning, and Color Perception. Current Directions in Psychological Science, 95-98.

Özkanlı, Ü. (2022). Işık, Renk ve Nesne Etkileşimi. MAS Journal of Applied Sciences, s. 687-695.

Özsavaş, N. (2016). İç Mekan Tasarımında Renk Algısı. Art-e Sanat Dergisi, 451.

Öztürk, G. (2006). Logonun Kurum Kimliği Üzerindeki Etkisi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(9), 1-17.

Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1998). Welcome to the experience economy. s. 97-105.

Rider, R. (2010). Color psychology and graphic design applications. Digital Commons. .

Romaniuk, J., & Nenycz-Thiel, M. (2013). Behavioral brand loyalty and consumer brand associations. Journal of Business Research(66), s. 67-72.

Rothschild, M. L. (1999). Carrots, Sticks, and Promises: A Conceptual Framework for the Management of Public Health and Social Issue Behaviors. Journal of Marketing, 24-37.

Sable, P. F., & Akcay, O. (2010). Color: Cross cultural marketing perspectives as to what governs our response to it. ASBBS Proceedings, 500-509.

Sağocak, M. D. (2005). Ergonomik Tasarımda Renk. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 78.

Sahilli, S. (2005). Pazarlamanın Sessiz Dili: Renkler ve İletişim Rolü. Pazarlama Dünyası, 3.

Schultz, D. E., & Schultz, H. (2004). IMC: The Next Generation: Five Steps for Delivering Value and Measuring Financial Returns. McGraw Hill Professional.

Silverman, J. D. (1995). Trademark protection for color: Basking in the warmth of "Sun Glow". Touro Law Review, 12(1). : https://digitalcommons.tourolaw.edu/lawreview/vol12/iss1/6 adresinden alındı

Singh, S. (2006). Impact of color on marketing. Management Decision, 783-789.

Su, Ö., & Kaplan, B. (2017). Konut Pazarlamasında Pazarlama Karması Stratejileri Üzerine Bir Araştırma. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1-26.

Südaş, H. D. (2015). Marka değerleme yöntemleri ve AHP yöntemi ile uygun modellerin saptanması. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(1), 369-376.

Şen, A. B., & Özdemir, E. (2020). Pazarlama Açısından Renklerin Anlamı: Tüketiciler Üzerinde Bir Araştırma. International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 737.

Temizkan, Ö. Y., Karakaya, A., & Ağca, F. S. (2019). Vizyon Geliştirmede Etkili İletişimin Rolü: Bir Alan Çalışması. Econder International Academic Journal, 115-135.

Temizsoylu, N. (1987). Renk ve Resimde. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları.

Tunçel, H. (2009). Halkla ilişkiler anlayışıyla bütünleşik pazarlama iletişimi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 115-136.

Ulusoy, B. (2012). İletişim Nedir, Nasıl Olmalıdır ? İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 233.

Üstün, M. (2010). 5-17 Yas Gruplarında Renk Algılaması Olayı Ve Algılamayı Etkileyen Faktörlerin Rdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Matbaa Eğitimi Anabilim Dalı, 1. İstanbul.

Wirtz, J., & Lovelock, C. (2011). Services Marketing: People, Technology, Strategy (8th ed.). World Scientific.

Yaman, F., & Özharputlu, H. (2017). Renklerin Çağrıştırdığı Markalar ve Afyon İlinde Bir Araştırma. Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi, 4.

Yıldız, E., & Kırmızıbiber, A. (2020). Marka Logolarının Marka Özgünlüğü Üzerindeki Etkileri. ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, s. 749-761.

Yolaç, G., & Demir, N. (2004). Bütünleşik Pazarlama İletişimi. Öneri Dergisi, 6(21), 121.

Yolcu, E. (2002). Renklerin Öznel Kullanımı ve Ekinsel Olarak Algılanması. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 655-658.

Zaichkowsky, J. L. (2010). Strategies for distinctive brands. Journal of Brand Management, 548–560.

Zaidun, N. A., Muda, M., & Hashim, N. H. (2021). The Relationship between Customer Brand Engagement and Brand Loyalty for Local Car Brands in Malaysia. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 11(6), s. 648- 668.

Zengin, A. Y., & Çetin, B. (2020). Sosyal Medyada Marka Topluluklarının Marka Güveni ve Marka Sadakati Üzerindeki. İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(4), s. 3582-3595.

İnternet Kaynakları:

URL-1: 04 26, 2024 tarihinde https://akademiksunum.com/index.jsp?modul=document&folder=5f2fc6bf21ca46247993561c9fa0a038d9324dc3 adresinden alındı

URL-2: 05 18, 2024 tarihinde https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/fa/Prism_flat_rainbow_%28cropped%29.jpg/280px-Prism_flat_rainbow_%28cropped%29.jpg adresinden alındı

URL-3: 02 06, 2024 tarihinde https://www.britannica.com/science/color adresinden alındı

URL-4: 02 07, 2024 tarihinde https://www.psychologytoday.com/us/blog/color-psychology/202202/why-links-between-colors-and-emotions-may-be-universal adresinden alındı

URL-5: 06 12, 2024 tarihinde Türk Dil Kurumu Sözlükleri: https://sozluk.gov.tr adresinden alındı

URL-6: 06 08, 2024 tarihinde American Marketing Association: https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ adresinden alındı

URL-7: 08 22, 2024 tarihinde www.owenscorning.com: https://www.owenscorning.com/en-us/insulation/products/propink-l77-loosefill adresinden alındı

KAYNAKÇA

Aksoy, T. (2017). *Efsaneler ve Gerçekler: Pazarlama Nasıl Yapılır?* İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık

Bayraktaroğlu, G. Ve İlter, B. (2007). Sosyal Pazarlama: Engeller ve Öneriler. *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 117-132.

Bendapudi, N., Singh, S. N., ve Bendapudi, V. (1996). Enhancing Helping Behavior: An İntegrative Framework for Promotion Planning. *Journal of marketing*, *60*(3), 33-49.

Bekkers, R. ve Wiepking, P. (2011a). "A Literature Review of Empirical Studies of Philanthrophy: Eight Mechanisms that Drive Charitable Giving", *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, C: 40, No: 5, s. 924-973.

Bekkers, R., & Wiepking, P. (2011b). Who gives? A Literature Review of Predictors of Charitable Giving Part One: Religion, Education, Age and Socialisation. *Voluntary Sector Review*, *2*(3), 337-365.

Cengiz, E. (2010): Kar Amacı Gütmeyen Kurumlarda Pazarlama Faaliyetleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 393-409.

Ceyhan, H. H. Ve Aydın, S. (2012). Organ Bağışına Sosyal Pazarlama Yaklaşımı: Üniversite Öğrencilerinin Organ Bağışına İlişkin Tutum ve Niyetleri Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 169-190.

Cılızoğlu, G., Dondurucu, Z. B. Ve Çetinkaya, A. (2020). Sosyal Pazarlama Bağlamında Covid-19 Salgını Sürecinde GSM Operatörlerinin Youtube Reklamlarının Analizi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 6(1), 280-299.

Cialdini, R. (2019). *İknanın Psikolojisi.* (Çev. Yasemin Fletcher) İstanbul: MediaCat

Cialdini, R. B. Ve Schroeder, D. A. (1976). Increasing Compliance by Legitimizing Paltry Contributions: When Even a Penny Helps. *Journal of Personality and Social Psychology* 34 (4), 603.

Coşkun, G. (2012). Sosyal Pazarlama ve Pazarlama Karması: Antalya Emniyet Müdürlüğü Komşu Kollama Projesi Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2, 226-246

Cüceloğlu, D. (2022). *İnsan ve Davranışı.* İstanbul: Remzi Kitabevi

Çevik, İ. (2021). Günahlara Alışmak: İtikadi Problemlere Alışkanlık ve Günah İlişkisi Bağlamında Bakabilmek. *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi,* 7(1), 173-206

Duhigg, C. (2012). *Alışkanlıkların Gücü.* İstanbul: Boyner Yayınları

Ertuç, H. (2009). İslam'da Yetimlerin Hukuki Statüsü. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 31,

Göktaş, V. (2004). *Bireylerin Bağış Yapma Davranışlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma.* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Harvey, J. W. (1990). Benefit Segmentation for Fund Raisers. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *18*, 77-86

İlter, B. ve Bayraktaroğlu, G. (2007). Kar Amacı Gütmeyen Sosyal İçerikli Pazarlama Uygulamaları: Sosyal Pazarlama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28,* 49-64.

Kala, M. (2014). İbn Sina ve Felix Ravaisson' da Alışkanlık ve Ahlak İlişkisi Üzerine*. Eskiyeni*, 29, 121-145.

Kaleli, S. (2018). Sosyal Pazarlamada Gerilla Uygulamalar. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(2), 313-336.

Kılıçalp, S. (2013). *Bireysel Bağışçılar Rehber ve İlham Veren Bağışçı Öyküleri*. Tüsev Yayınları: İstanbul

Kotler, P. Ve Lee, N. R. (2010). *Yoksulluğa Karşı Sosyal Pazarlama*. (Çev. Zeynep Gökkaya Chalar) İstanbul: MediaCat

Kotler, P. Ve Lee, N. R. (2020). *Sosyal Pazarlama: Sosyal Fayda İçin Davranış Değişimi.* (Çev. Gürkal Celal Özer) İstanbul: Cinius Yayınları

Kurtoğlu, S. (2007). Sosyal Pazarlama Kavramının Analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi,* 1, 125-134.

Marangoz, A. ve Arıkan Ö. (2018). Sosyal Pazarlama Kavramı ve Sosyal Pazarlamada Sosyal Medya Kullanımı: Sağlık Kampanyaları Uygulamaları. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi,* 8, 143.

Mert, G. (2012). Sosyal Pazarlama Uygulamalarının Tüketici Davranışı ve Firma Performansı Üzerine Etkisi: Teori ve Bir Uygulama. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 4(1), 117-129.

Odabaşı, Y. Ve Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışları*. İstanbul: MediaCat

Orhan, R. (2017). Alışkanlık. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 301-316.

O'Reilly, N., Ayer, S., Pegoraro, A., Leonard, B., ve Rundle-Thiele, S. (2012). Toward an Understanding of Donor Loyalty: Demographics, Personality, Persuasion, and Revenue. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *24*(1), 65-81.

Özgen, E. Ve Bahadır, M. (2019). Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Pazarlamanın Rolü. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 27(2), 172-193

Rad, S. Ve Karataş, A. (2013). Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Pazarlama Yaklaşımı. *Üçüncü Sektör Ekonomi.* 48(2), 17-31.

Rogers, E. M. (2002). Diffusion of preventive innovations*, Addictive Behaviours, 27, s.990.*

Sargeant, A., & Ewing, M. (2001). Fundraising Direct: A Communications Planning Guide for Charity Marketing. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *9*(1-2), 185-204.

Sargeant, A., Ford, J. B., & West, D. C. (2006). Perceptual Determinants of Nonprofit Giving Behavior. *Journal of business research*, *59*(2), 155-165.

Sargeant, A., & Shang, J. (2010). *Fundraising principles and practice* (Vol. 17). John Wiley & Sons.

Sargeant, A. ve Woodliffe, L. (2007). "Gift Giving: An Interdisciplinary Review", *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, C: 12, No: 4, s. 275-307.

Sezer, İ. F. (1999). Sosyal Pazarlama Kavramı ve Türkiye Uygulamaları. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (14), 55-63

Şentürk, H., & Alp, S. (2023). Perakende Sektöründe Rfm Analizi İle Müşteri Segmentasyonu. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 7(13), 1-10.

Takada, J., & Levine, T. R. (2007). The Effects of the Even-a-few-minutes-would-help Strategy, Perspective Taking, and Empathic Concern on the Successful Recruiting of Volunteers on Campus. *Communication Research Reports*, *24*(3), 177-184.

Tiltay, M. A. (2014). *Bir Tüketici Davranışı Olarak Bireysel Bağış: Bağış Motivasyonlarının Doğrudan ve Dolaylı Bağış Üzerinedeki Etkisi*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi

Todd, S. J., & Lawson, R. W. (1999). Towards a Better Understanding of the Financial Donor: An Examination of Donor Behaviour in Terms of Value Structure and Demographics. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *4*(3), 235-244.

Torlak, Ö. (2016). *İki Yüzlü Pazarlama*. İstanbul: Beta Basım Yayın

Torlak, Ö. Ve Altunışık, R. (2012). *Pazarlama Stratejileri: Yönetsel Bir Yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım Yayın

Uslu, A. T. Ve Marangoz, M. (2008). Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Sosyal Pazarlama ve Çevre Gönüllü Kuruluşlara Yönelik Bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(1), 109-137.

Verhaert, G. A. ve Poel, V.D. (2011). "Empathy as Added Value in Predicting Donation Behavior", *Journal of Business Research*, C: 64, No: 12, s. 1288 1295.

Yapraklı, Ş., ve Ünalan, M. (2016). İnsani Yardım Kuruluşlarının Marka İmajı ile Bu Kurumlara Olan Bağlılık ve Dini İlgilenimin Bağışta Bulunma Niyetine Etkisi. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi.* 4, 233.

Yurdakul, N. B. Ve Öksüz, B. (2008). Sosyal Pazarlama ve Halkla İlişkiler. *Yeni Düşünceler,* 3, 201-217.

Zaltman, G. Ve Zaltman, L. (2021). *Pazarlama Metaforları*. (Çev. Ümit Şensoy) İstanbul: MediaCat

İnternet Kaynakları

URL-2: https://degisimicinbagis.org/stratejik-bagiscilik-nedir/, (E. T.: 01.02.2024)

URL-1: https://www.kizilay.org.tr/Bagis/, (E. T.: 01.02.2024)

URL-8: https://www.zakat.org/sponsor-an-orphan#sponsor-now, (E. T.: 04.01.2021)

URL-6: https://ihh.org.tr/yetim, (E. T.: 31.01.2024)

URL-9:https://hayratyardim.org/bagis/yetim-hamiligi, (E. T.: 31.01.2024)

URL-5: https://yetimvakfi.org.tr/tr/ensarmuhacir, (E. T.: 31.01.2024)

URL-10:https://sozluk.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 01.02.2024)

URL-7: https://islamic-relief.org/orphans-and-child-welfare/, (Erişim Tarihi: 01.02.2024)

URL-4: https://islamansiklopedisi.org.tr/yetim, (Erişim Tarihi: 19.02.2024)

URL-3: https://www.tusev.org.tr/tr/sosyal-yatirim/degisim-icin-bagis-projesi/yayin-turkiyede-kurumsal filantropi (Erişim Tarihi 25.06.2024)

SELÇUK UNIVERSITY 3RD INTERNATIONAL TECHNOLOGY AND INNOVATION STUDENT SYMPOSIUM PROCEDDING BOOK

EDİTÖRLER
SÜLEYMAN NEŞELİ, HAKAN TERZİOĞLU, SEMA SERVİ

EĞİTİM
yayınevi

SELÇUK UNIVERSITY 3RD INTERNATIONAL TECHNOLOGY AND INNOVATION STUDENT SYMPOSIUM PROCEDDING BOOK

Editörler: Süleyman Neşeli, Hakan Terzioğlu, Sema Servi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-009-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SELÇUK UNIVERSITY 3RD INTERNATIONAL TECHNOLOGY AND INNOVATION STUDENT SYMPOSIUM PROCEDDING BOOK

Editörler: Süleyman Neşeli, Hakan Terzioğlu, Sema Servi

269 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-009-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

SONUÇ VE ÖNERİLER

V, U, L konstrüksiyon büküm ve kaynaklı proses ile üretilmiş numuneleri hidrolik piston test düzeneği ile çekme ve basma tahribatlı teste tabi tuttuğumuzda sonuçlar tutarlı ve birbiri ile malzeme yapısı gereği benzer kalmıştır.

Çekme testlerini detaylı incelediğimizde, numunelerin tamamının 5 kN değerini plastik deformasyon eşik değeri olarak sayabilmekteyiz. Bükümlü proses ile üretilmiş V,U,L konstrüksiyon malzemeler için, abkant pres büküm makinasında 3 mm lik zımba ile bükülen parçalar, abkant makinasında plastik deformasyon değeri olan 5 kN bandını aştığı için grafiklerde lineer bir şekilde çekme ve basma grafikleri görülmektedir. Bu durumda bükümlü parçalar kırılma ve basılma darbelerine kaynaklı üretilmiş numunelere göre daha hızlı tepki verip bozulmalara uğramaktadır.

Kaynaklı proses ile üretilmiş numunelerin grafik değerlerine bakıldığında, şekil değişikliği ilk etapta 5kN a kadar zamana ve kuvvete göre daha yavaş olmaktadır. Fakat 5 kN değerinde bir müddet elastik davranıp sonrasında plastik şekil değiştirmektedir. Bu da kaynaklı modellerin, kaynak parametreleri ve kaynak prosesi iyi yapıldığı taktirde daha mukavim olduğu, ilk etapta darbeleri elastik olarak karşılayabildiği görülmektedir. Kaynaklı numuneler için kaynak teli seçimi çok önemli olup çekme ve basma durumuna birleşik kuvvetler mevcuttur. Ardından kuvvet artırıldığında elastik şekil değişikliği plastik şekil değişikliğine dönüşerek lineer olarak, bükümlü üretilmiş numuneler gibi davranmaktadır.

Kaynaklı üretim metodları genel olarak düşünüldüğünde, maliyet, ISG, zaman, mekân gibi koşulları büküm prosesinden daha zor ve dezavantajlı olduğu ortadadır. Bükümlü üretim metodunda ise büküm yapılabilen parçalar çeşitlilik gereği kaynaktan daha azdır. Abkant pres makinesindeki zımba bölgesi ve parçaların yüzeylerinin bükümü engellediği senaryolar gereği kompleks parçalar bükülemeyebilmektedir.

Genel olarak bakarsak, kaynaklı proses ile üretilen parçalar daha mukavim, daha maliyetli ve kompleks parça üretimi için daha fazla olanak sağlamaktadır. Bükümlü üretim metodu ise hızlı, maliyet açısından avantajlı, seri imalata daha uygun, mukavemet gereği maruz kalacağı yüklere göre iyi hesaplamalar yapılarak sac malzeme seçimi istemektedir.

TEŞEKKÜR

Bu tezde benden desteklerini eksik etmeyen sayın Prof.Dr. Süleyman Neşeli'ye ve Tırsan Treyler şirketi ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Bu çalışma, Yüksek Lisans tezi olan; "Kaynaklı Ve Bükümlü Bağlantıların Mekanik Olarak İncelenmesi" çalışmasından türetilmiştir.

KAYNAKÇA

[1] Anonim, 2006, Kaynak Tekniği Ders Notları , Bilecik Üniversitesi, 1-28.
[2] Anonim, 2013, Sac Şekillendirme İşlemleri , Hitit Üniversitesi, 1-11.
[3] Demiray, 2014, Kaynaklı İmalatta Proses Öncesi Sonlu Elemanlar Yöntemi İle Analizler Ve Deneysel Doğrulama, Balıkesir, 1-4.
[4] Herrmann R.L., 1967, Finite-Element Bending Analysis for Plates, American Society of Civil Engineers, America, 13-15.
[5] Huang Y., 1995, Effect of Process Variables on V-Die Bending Process of Steel Sheet, Elsevier Science, Great Britain, 631-638.
[6] Hubert D., 2020, Steel Sheets Laser Lap Joint Welding Process Analysis, Poland, 2-8.
[7] Rong Y., 2017, Simulation and Stress Analysis of U-Shaped Seam Welding Process Based on Abaqus, Switzerland, 1-8.
[8] Thomas W.M., 1997, Friction Stir Welding for The Transportation Industries, Elsevier Science, Great Britain, 269-271.
[9] Zhang H., Xuanyu S., 2014, Simulation and Stress Analysis of U-Shaped Seam Welding Process Based on Abaqus, Switzerland, 612-614.
[10] Shiga C., Murakawa H., Hiraoka K., 2017, Elongated bead weld method for improvement of fatigue properties in welded joints of ship hull structures using low transformation temperature welding materials, WeldWorld., 769–788.

kanununun bu veriler üzerindeki yaptırımlarını sınırlamaktadır. Bu nedenle, özel hayatı etkileyebilecek paylaşımlar yapılırken daha dikkatli olunması önemlidir.

KAYNAKÇA

[1] WhatsApp, "WhatsApp Gizlilik Politikası," WhatsApp, 2024. [Erişim Tarihi: 12.11.2024]. Erişim: https://www.whatsapp.com/legal/privacy-policy?lang=tr_TR.

[2] Türkiye İstatistik Kurumu, "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması 2024," TÜİK, 2024. [Erişim Tarihi: 20.11.2024]. Erişim: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492.

[3] WhatsApp, "WhatsApp Hakkında," Wikipedia, 2024. [Erişim Tarihi: 10.11.2024]. Erişim: https://tr.wikipedia.org/wiki/WhatsApp.

[4] WhatsApp, "Sıkça Sorulan Sorular," WhatsApp, 2024. [Erişim Tarihi: 18.11.2024]. Erişim: https://faq.whatsapp.com/820124435853543/?locale=tr_TR.

[5] WhatsApp, "Sıkça Sorulan Sorular," WhatsApp, 2024. [Erişim Tarihi: 16.11.2024]. Erişim: https://faq.whatsapp.com/1148840052398648/?locale=tr_TR.

[6] Kişisel Verileri Koruma Kanunu, Resmî Gazete, 29677, 7.04.2016.

[7] Duman, Berat. "WhatsApp Veri Paylaşım Politikasının Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Kapsamında Değerlendirilmesi (AB Hukuku İle Mukayeseli)." Adalet Dergisi, no. 66 (2021): 543-567.

[8] Şimşek, Sümeyye. "Yenilenen WhatsApp Gizlilik Politikası Ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu İncelemesi." Bilişim Hukuku Dergisi, no. 2 (2021): 1795391.

[9] Bilir, Faruk. "Kişisel Verilerin Korunması Kişinin Kendisinin Korunmasıdır." Röportör: Sezen Yüce, TRT Akademi Dergisi 06, no. 11 (2021): 172-181.

[10] Kişisel Verileri Koruma Kurumu, "Açık Rıza Alırken Dikkat Edilecek Hususlar," KVKK, 2024. [Erişim Tarihi: 22.11.2024]. Erişim: https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2037/Acik-Riza-Alirken-Dikkat-Edilecek-Hususlar.

[11] Braun, Cihan Avcı. "Kişisel Verilerin İşlenmesinde Rıza." YÜHFD XV, no. 1 (2018): 13-33.

[12] İstanbul Maden ve Metal İhracatçıları Birliği, "Kurumsal Kişisel Verilerin Korunması Politikası," IMMIB, 2024. [Erişim Tarihi: 13.11.2024]. Erişim: https://immib.org.tr/tr/kurumsal-kisisel-verilerin-korunmasi-kisisel-verileri-koruma-politikasi.

[13] Türk Ceza Kanunu, T.C. Resmî Gazete, 25611, 12.10.2004.

underserved populations. Furthermore, the early diagnostic capabilities of the system can significantly reduce long-term healthcare costs associated with delayed treatments.

In conclusion, this study reaffirms the critical role of AI in revolutionizing healthcare delivery. The optimization of hyperparameters like batch size and epochs, combined with innovative elements such as gamification and AI-powered analysis, lays the groundwork for subsequent advancements in telerehabilitation and other AI-driven medical technologies, ensuring a more inclusive and efficient healthcare ecosystem.

REFERENCES

[1] Tümer, M., & Öztürk, A. (2022). Rehabilitasyon. Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi, 32(1), 1-13.

[2] Ganapathy, K. (2021). Telerehabilitation: An Overview. Telehealth and Medicine Today, 6(4). doi:10.30953/tmt.v6.285

[3] Tenforde, A.S., Hefner, J.E., Kodish-Wachs, J.E., Iaccarino, M.A., & Paganoni, S. (2017). Telehealth in Physical Medicine and Rehabilitation: A Narrative Review. PM R, 9(5S), S51-S8.

[4] World Health Organization. (2008). Home Care in Europe: The Solid Facts. Milan, Italy.

[5] Akalın, B. & Veranyurt, Ü. (2020). SAĞLIKTA DİJİTALLEŞME VE YAPAY ZEKÂ . SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi , 2 (2) , 128-137. Retrieved fromhttps://dergipark.org.tr/tr/pub/sdusyd/issue/60581/842035

[6] Hailey, D., Roine, R., Ohinmaa, A., & Dennett, L. (2011). Evidence of benefit from telerehabilitation in routine care: a systematic review. Journal of Telemedicine and Telecare, (6), 281-287.

[7] Winters, J. M. (2002). Telerehabilitation research: emerging opportunities. Annual Review of Biomedical Engineering, 4(1), 287-320.

[8] Subaşı, F., Tekin, A., Kemal, Ç., Serdaroğlu, Ş., Baydere, S., Emir, A., & Tarakcı, D. (2022). Sağlıkta Dijitalleşme ve Rehabilitasyon. Ankara, Türkiye: Türkiye Klinikleri.

[9] Kahraman, T. (2020). Coronavirüs Hastalığı (COVID-19) Pandemi ve Telerehabilitasyon. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(2), 87-92. https://dergipark.org.tr/en/pub/ikcusbfd/issue/55773/737791

[10] Ullberg, T., Zia, E., Petersson, J., & Norrving, B. (2016). Perceived unmet rehabilitation needs 1 year after stroke: An observational study from the Swedish stroke register. Stroke, 47(2), 539-541.

[11] Başaran, Z. & Elbasan, B. (2023). FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAZILIMTEKNOLOJİSİ: GÖRÜNTÜ İŞLEME TEKNİĞİ . Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi , 8 (2) , 79-88 . DOI:10.52881/gsbdergi.1265642

[12] Aytan, A. E., Öztürk, Y., & Örgev, E. K. (1993). Görüntü İşleme. İstanbul Üniversitesi Diş Hekimliği Dergisi, 273.

[13] Torkul, O., Gülseçen, S., Uyaroğlu, Y., Çağıl, G., & Uçar, K. M. (2017). Mühendislikte Yapay Zekâ ve Uygulamaları. Sakarya Üniversitesi Kütüphanesi Yayınevi: Sakarya.

[14] İnce, Ö., Şenel, İ. K., & Yılmaz, F. (2020). Image Processing and Analysis in Health: Advantages,Challenges, Threats and Examples. Arc Health Sci Res, 7(1), 66-74.

[15] Yıldız Z. , Başkurt F. , Süzen A. A. İnsan Yürüyüşünün Yapay Zekâyla Sınıflandırılması: Sistematik Bir Gözden Geçirme. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2021; 12(1): 110-116.

[16] Mitchell, R. S., Michalski, J. G., & Carbonell, T. M. (2013). An Artificial Intelligence Approach. Springer.

[17] Rajkomar A, Dean J, Kohane I. Machine learning in medicine. New England Journal of Medicine. 2019;380(14), 1347-1358.

[18] Martins, T. (Yayın yılı). Application for Physiotherapy and Tracking of Patients with Neurological Diseases – Preliminary Studies.

[19] Rusli, N.Q.A.M., Zulkifley, M.A., Hussain, A., & Mustafa, M.M. (Yayın yılı). Fizyoterapide görüntü işleme teknikleri: Kısa bir inceleme. In 2015 IEEE 11. Uluslararası Sinyal İşleme ve Uygulamaları Konferansı (CSPA) (s. 95-99). Doi: 10.1109/CSPA.2015.7225625.

[20] Weese, J., & Lorenz, C. (2016). Four challenges in medical image analysis from an industrial perspective. Medical Image Analysis, 33, 44-49.

[21] Razzak, M. I., Naz, S., & Zaib, A. (2017). Deep Learning for Medical Image Processing: Overview,Challenges and the Future. In Lecture Notes in Computational Vision and Biomechanics (pp. 323–350).Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-65981-7_12

[22] Samsudin, W.S.W., & Sundaraj, K. (2012). Image processing on facial paralysis for facial rehabilitation system: A review. In 2012 IEEE International Conference on Control System, Computing and Engineering (s. 259-263). doi:10.1109/ICCSCE.2012.6487121.

[23] Joukov, V., Karg, M., & Kuli, D. (2014). Online Tracking of the Lower Body Joint Angles using IMUs for Gait Rehabilitation. In Proceedings Title of the Conference (s. 2310-2313).

[24] Welch, G., & Bishop, G. (2006). An Introduction to the Kalman Filter. In Proceedings Title of the Conference (s. 1-16).

[25] Rueckert, D., Glocker, B., & Kainz, B. (2016). Learning Clinically Useful Information from Images: Past, Present and Future. 13, 13-8.

[26] Ahad, M. A. R., Kobashi, S., & Tavares, J. M. R. (2018). Advancements of Image Processing and Vision in Healthcare. J Healthc Eng, 2018, 8458024.

[27] Thirumaran, D.J., & Shylaja, S. (2015). Medical Image Processing-An Introduction. International Journal of Science and Research, 4.
[28] Weese, J., & Lorenz, C. (2016). Four challenges in medical image analysis from an industrial perspective. Medical Image Analysis, 33, 44-49.
[29] Eltoukhy, M., Asfour, S., Thompson, C., & Latta, L. (2012). İnsan hareketinin dijital video analizi performansının değerlendirilmesi: Dartfish izleme sistemi. International Journal of Scientific & Engineering Research, 3(3), 1-6.
[30] Atlan, F., & Pence, I. (2021). Yapay zekâ ve tıbbi görüntüleme teknolojilerine genel bakış. Acta Infologica, 5(1), 207-230.
[31] Minz, A., & Mahobiya, C. (2017). MR image classification using ad boost for brain tumor type. The IEEE 7th International Advance Computing Conference, 701-705.
[32] Ribbens, A., Hermans, J., Maes, F., Vandermeulen, D., & Suetens, P. (2014). Unsupervised segmentation, clustering, and group-wise registration of heterogeneous populations of brain MR images. IEEE Transactions on Medical Imaging, 33(2), 201–224.
[33] Strachna, O., & Asan, O. (2020). Reengineering clinical decision support systems for artificial intelligence. IEEE International Conference on Healthcare Informatics, 1−3.
[34] Pee, L. G., Pan, S. L., & Cui, L. (2018). Artificial intelligence in healthcare robots: A social informatics study of knowledge embodiment. Journal of the Association for Information Science and Technology, 70(4), 351–369. https://doi.org/10.1002/asi.24145
[35] Sunarti, S., Fadzlul Rahman, F., Naufal, M., Risky, M., Febriyanto, K., & Masnina, R. (2021). Artificial intelligence in healthcare: opportunities and risk for future. Gaceta Sanitaria, 35, S67—S70. https://doi.org/10.1016/j.gaceta.2020.12.019
[36] Jiang F, Jiang Y, Zhi H, Dong Y, Li H, Ma S ve ark. Artificial intelligence in healthcare: past, present and future. Stroke and vascular neurology. 2017; 2(4), 230-243.
[37] Deng, Y. (2019). A new framework to reduce doctor's workload for medical image annotation. IEEE Access, 7, 107097-107104.
[38] Nadimpalli, M. (2017). Artificial intelligence risks and benefits. International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology, 6(6).
[39] Neves, M.R., & Marsh, D.W.R. (2019). Modelling the impact of AI for clinical decision support. In D. Riaño, S. Wilk, & A. ten Teije (Eds.), Artificial Intelligence in Medicine, Lecture Notes in Computer Science, vol. 11526, Springer International Publishing, Cham, 292-297.
[40] Sahni, N.R., Stein, G., Zemmel, R., & Cutler, D.M. (2023). The potential impact of artificial intelligence on healthcare spending. In The Economics of Artificial Intelligence: Health Care Challenges, University of Chicago Press.
[41] Wahl, B., Cossy-Gantner, A., Germann, S., & Schwalbe, N.R. (2018). Artificial intelligence (AI) and global health: how can AI contribute to health in resource-poor settings? BMJ Glob. Health, 3(4), Article e000798.
[42] Hajkowicz, S., Sanderson, C., Karimi, S., Bratanova, A., & Naughtin, C. (2023). Artificial Intelligence Adoption in the Physical Sciences, Natural Sciences, Life Sciences, Social Sciences and the Arts and Humanities: A Bibliometric Analysis of Research Publications from 1960-2021. Technol. Soc., Article102260.
[43] Hoffmann, C.H. (2022). Is AI intelligent? An assessment of artificial intelligence, 70 years after Turing.Technol. Soc., 68, Article 101893.,
[44] Bohr, A., & Memarzadeh, K. (2020). Chapter 2 - the rise of artificial intelligence in healthcareapplications. In A. Bohr & K. Memarzadeh (Eds.), Artificial Intelligence in Healthcare, Academic Press, pp.25-60.
[45] Yang, X., Wang, Y., Byrne, R., Schneider, G., & Yang, S. (2019). Concepts of artificial intelligence for computer-assisted drug discovery. Chemical Reviews, 119(18), 10520-10594.
[46] Szczepan, M. (2019). Economic impacts of artificial intelligence (AI). European Parliament Research Service.
[47] Ngiam, K. Y., & Khor, W. (2019). Big data and machine learning algorithms for health-care delivery. The Lancet Oncology, 20(5), e262–e273.
[48] Atasever, S., Azgınoğlu, N., & Terzi, R. (2021). Sağlıkta Yapay Zekâ Kullanımı.
[49] Bora, P. (2019). 27 Companies Changing Health Outcomes Through AI
https://www.digitalauthority.me/resources/artificial-intelligence-in healthcare.
[50] Eldem, A., Eldem, H., & Palalı, A. (2017). Görüntü İşleme Teknikleriyle Yüz Algılama Sistemi Geliştirme Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 6(2), 44-48.
[51] Eldem, A., Eldem, H., & Palalı, A. (2017). Görüntü İşleme Teknikleriyle Yüz Algılama Sistemi Geliştirme. Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 6(2), 44-48. doi:10.17798/bitlisfen.333984
[52] Çevrim İçi Ansiklopedi (Britannica): Yapay Zekâ https://ddo.link/artificial-intelligence .
[53] Nilsson, N.J. (Yayın yılı). Yapay Zekâ Geçmişi ve Geleceği. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
[54] Hoşgör, H., & Güngördü, H. (2022). Sağlıkta Yapay Zekanın Kullanım Alanları Üzerine Nitel Bir Araştırma. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (35), 395-407.
[55] Bishop, C. (2006). Pattern Recognition and Machine Learning. Springer-Verlag.
[56] Schmidhuber, J. (2015). Deep learning in neural networks: An overview. Neural Networks, 61, 85–117.
[57] Alıcılar, H. E., & Çöl, M. (2021). Halk Sağlığında Yapay Zekanın Kullanımı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 47(1), 151-158. doi:10.32708/uutfd.891274
[58] Abadi, M. (2016). "TensorFlow: A System for Large-Scale Machine Learning" (PDF).
[59] Google. (2015). TensorFlow: Open source machine learning. Retrieved from https://www.tensorflow.org/(Archived on December 15, 2016; Accessed on Nov 8, 2023).

[60] Shinde, S., Kothari, A., & Gupta, V. (2018). YOLO based Human Action Recognition and Localization. Procedia Computer Science, 133, 831-838.
[61] Teachable Machine resmi web sitesi. (2023, Kasım 8). https://teachablemachine.withgoogle.com/faq
[62] Dart Resmi Web Sitesi. (2023, Kasım 8). https://dart.dev/
[63] Google. (2023, Kasım 8). Flutter. https://flutter.dev/
[64]: Dean, S. G., Smith, J. A., Payne, S., & Weinman, J. (2005). Managing time:

REFERENCES

[1] Chaddad, Y. Wu, R. Kateb, and A. Bouridane, "Electroencephalography signal processing: A comprehensive review and analysis of methods and techniques," Sensors (Basel), vol. 23, no. 14, p. 6434, Jul. 2023.

[2] F. L. da Silva, "EEG ve MEG: Nörobilimle ilgisi," Neuron, vol. 80, pp. 1112–1128, Oct. 2013.

[3] T. F. Collura, "History and evolution of electroencephalographic instruments and techniques," J. Clin. Neurophysiol., vol. 10, no. 4, pp. 476–504, Oct. 1993.

[4] E. Niedermeyer and F. L. da Silva, Electroencephalography: Basic Principles, Clinical Applications, and Related Fields. New York: Lippincott Williams & Wilkins, 2005.

[5] Berka, D. J. Levendowski, M. M. Cvetinovic, et al., "Real-time analysis of EEG indices of alertness, cognition, and memory acquired with a wireless EEG headset," Int. J. Hum.-Comput. Interact., vol. 17, no. 2, pp. 151–170, 2007.

[6] S. Dündar, "Öğrencilerin beyin dalgalarının problem çözme sürecinde incelenmesi (Doktora tezi)," Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, 2013. Available: https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/358236/yokAcikBilim_10007753.pdf

[7] J. Stam, "Nonlinear dynamical analysis of EEG and MEG: Review of an emerging field," Clin. Neurophysiol., vol. 116, no. 10, pp. 2266–2301, Oct. 2005.

[8] H. B. Tanrıkulu and M. Ceran, "Medya etkilerine yönelik metodolojik bir tartışma: Konvansiyonel yöntemler ve EEG," Moment Dergi, vol. 11, no. 1, pp. 109–131, Jan. 2024.

[9] X. Zhang, L. Yao, X. Wang, et al., "Deep learning for EEG-based brain-computer interfaces: A review," IEEE Trans. Neural Syst. Rehabil. Eng., vol. 28, no. 4, pp. 701–715, Apr. 2020.

[10] Y. Roy, H. Banville, I. Albuquerque, et al., "Deep learning-based electroencephalography analysis: A systematic review," J. Neural Eng., vol. 16, no. 5, p. 051001, Oct. 2019. Available: https://doi.org/10.1088/1741-2552/ab260c

[11] O. Sokolov, et al., "Spirometry data analysis and monitoring in medical and physiological tests," J. Med. Devices, vol. 5, pp. 35–46, Mar. 2015.

a. S. Al-Fahoum and A. A. Al-Fraihat, "Methods of EEG signal features extraction using linear analysis in frequency and time-frequency domains," ISRN Neurosci., vol. 2014, Article ID 730218, 2014. Available: https://doi.org/10.1155/2014/730218.

[12] Genç, H. M., Çataltepe, Z., & Pearson, T. (2007). Yeni Bir Temel/Bağımsız Bileşen Analizi (TBA/BBA) Tabanlı Öznitelik Seçme Yöntemi A New PCA/ICA Based Feature Selection Method. *Signal Processing and Communications Applications. SIU*.

[13] İmak, A. *Epileptik EEG sinyallerinin makine öğrenmesi yöntemleri ile sınıflandırılması* (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

REFERENCES

[1] Chen, Y., Fu, Z., Geng, Y., Zhu, H., & Yang, X. (2023). Multi-information fusion-based positioning and tracking method for underwater vehicles in shallow water. Wireless Networks, 29, 4441-4455.
[2] Ananthakrishnan, S., & Chandrasekhar, V. (2018). Ocean wave energy based design and motion control of an autonomous underwater vehicle. Ocean Engineering, 165, 352-364.
[3] Elhaki, O., & Shojaei, K. (2018). Neural network-based target tracking control of underactuated autonomous underwater vehicles with fixed and moving targets. Ocean Engineering, 167, 23-37.
[4] Eiler, J. H., & Grothues, T. M. (2014). Tracking the movements of juvenile Chinook salmon in the Sacramento-San Joaquin Delta using acoustic telemetry. North American Journal of Fisheries Management, 34(6), 1175-1194.
[5] Salem, F. A., & Rady, H. A. (2011). Design and implementation of an underwater remotely operated vehicle control system. Journal of Engineering Sciences, 39(2), 469-484.
[6] Xu, D., & Tang, Y. (2019). Robust finite-time attitude tracking control of a spacecraft with input saturation. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 66(12), 9439-9449.
[7] Ahmed, Y., & Khan, A. (2020). An observation of vision-based underwater object detection. International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 11(4), 606-611.
[8] Sathisha, M. B., & Kumar, S. (2017). Detection of flaws in ship hull using underwater robotics. International Journal of Engineering Research & Technology, 6(13), 1-7.
[9] Kartal, M., & Cantekin, K. (2021). Autonomous underwater pipe damage detection and monitoring system. Ocean Engineering, 219, 108424.
[10] Antervedi, S., & Chen, I. M. (2019). Terrain relative diver following with autonomous underwater vehicles. Ocean Engineering, 182, 351-362.
[11] Hamamatsu, Y., & Matsuda, T. (2018). Short-range tracking method of underwater vehicles using visual servo control. IEEJ Transactions on Electronics, Information and Systems, 138(12), 1514-1520.
[12] Li, X., & Yang, Y. (2022). Comparative study on real-time pose estimation of underwater robots using deep learning. Robotics and Autonomous Systems, 148, 103915.
[13] Song, W., Wang, M., Huang, L., Wang, H., & Chen, L. (2022). Research on underwater target detection based on improved YOLOv5. Applied Sciences, 12(10), 5233.
[14] Yuan, F., Karjanto, J., Quan, W., & Zhang, H. (2021). SSNet: A deep learning approach for real-time semantic segmentation of underwater images. Sensors, 21(1), 143.
[15] Xie, L., Wang, S., Markham, A., & Trigoni, N. (2021). Underwater image enhancement based on improved dense block and attention mechanism. Applied Sciences, 11(17), 8038.
[16] Wang, Y., Wang, X., Liu, W., & Xie, L. (2021). Real-time semantic segmentation for underwater images based on lightweight FCN. Sensors, 21(4), 1149.
[17] Li, J., Bi, Y., Li, K., Wang, K., Luo, F., & Yang, Y. (2019). Real-time simultaneous localization and mapping for UAV: A survey. Applied Sciences, 9(12), 2516.
[18] Zhang, L., Fan, X., Wang, Y., & Wu, X. (2023). Deep learning-based underwater target detection and tracking: A comprehensive review. Engineering Applications of Artificial Intelligence, 119, 105919.
[19] Wang, Y., Zhang, J., & Li, X. (2021). Vision-based autonomous underwater vehicle navigation: A survey. IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics: Systems, 51(1), 446-461.
[20] Liu, M., Wang, S., & Chen, M. (2020). Visual tracking of underwater targets: A comprehensive review. IEEE Access, 8, 27623-27645.
[21] Chen, Y., Zheng, W., & Li, X. (2022). Deep learning for underwater target detection: Current status and future directions. IEEE Journal of Oceanic Engineering, 47(2), 412-426.
[22] Kim, J., & Lee, S. (2024). Underwater object detection using transformer-based deep learning. IEEE Access.
[23] Wang, X., Liu, Y., & Zhang, H. (2022). Deep learning-based underwater target tracking: Challenges and solutions. IEEE Transactions on Neural Networks and Learning Systems, 33(9), 4215-4227.
[24] Park, J., Zhou, Y., & Lawrence, N. (2020). Toward underwater visual simultaneous localization and mapping with autonomous underwater vehicles. Journal of Field Robotics, 37(3), 466-490.
[25] Yu, F., & Li, X. (2020). Deep learning-based multimodal detection and tracking for underwater robots. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 67(12), 10832-10841.
[26] Chen, X., & Wang, Y. (2021). Vision-based underwater target tracking using deep learning and particle filter. IEEE Transactions on Industrial Informatics, 17(12), 8080-8090.
[27] Liu, Y., Zhang, X., & Li, J. (2023). Underwater object detection and tracking with deep learning: A comprehensive review. Remote Sensing, 15(2), 533.
[28] Zhang, L., & Chen, M. (2021). A survey on deep learning for underwater target detection and tracking. arXiv preprint arXiv:2105.12309.
[29] Li, J., & Wang, X. (2022). Recent advances in underwater target detection and tracking: A comprehensive review. International Journal of Computational Intelligence Systems, 15(1), 1-22.
[30] Sun, Y., & Liu, M. (2023). Development of an underwater target tracking system based on deep learning. Ocean

Engineering, 270, 113515.
[31] Wang, H., & Zhang, Y. (2022). Underwater target detection and tracking using deep learning: A review. Sensors, 22(12), 4563.

Problem genellikle daha küçük ve yönetilebilir parçalara (alt problemler) bölünür ve her bir alt problem çözülür.	Veriden öğrenme sürecini uçtan uca (end-to-end) yapar, yani ham veriden nihai sonuca kadar her şey tek bir modelde gerçekleştirilir.
Daha az parametreye sahip oldukları için eğitim süresi çok daha kısadır.	Çok sayıda parametreye sahip olması ve büyük veri setlerine dayalı olmasından dolayı modelin eğitim süresi daha uzundur.
Veri miktarına bağlı olsa da genellikle test süresi uzun sürmektedir.	Eğitilen modelin test süresi kısa sürmektedir.
Modelin verdiği kararlar daha anlaşılır ve şeffaf bir şekilde açıklanabilmektedir.	Modelin iç işleyişi ve karar verme süreçleri genellikle opaktır ve sonuçların nasıl üretildiği açıklanamamaktadır.

REFERANSLAR

[1] Aytekin, A., Sönmez Çakır, F., Yücel, Y. B., Kulaözü, İ. (2018). ALGORİTMALARIN HAYATIMIZDAKİ YERİ VE ÖNEMİ. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(7), 143-150.

[2] Özgür, S. B. (2021). Algoritmalar, Yapay Zekâ, Makine Öğrenmesi, Derin Öğrenme ve Uygulamaları: Beşerî Fayda Üretiminin Yazılımlar Tarafından Karşılanması. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 10(1), 1-29.

[3] Pirim, A. G. H. (2006). Yapay zekâ. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *1*(1), 81-93.

[4] Öztürk, K., & Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

[5] Ulusoy, İ. (2023). Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Sigorta Sektörünü Yeniden Şekillendiriyor. *Türkiye Sigorta Birliği: https://www. tsb. org. tr/media/attachments/ipek-ulusoy_yapay-zeka-ve-makine-ogrenmesi. Pdf adresinden alındı*.

[6] Sharifani, K., & Amini, M. (2023). Machine learning and deep learning: A review of methods and applications. *World Information Technology and Engineering Journal*, *10*(07), 3897-3904.

[7] Mahesh, B. (2020). Machine learning algorithms-a review. *International Journal of Science and Research (IJSR). [Internet]*, *9*(1), 381-386.

[8] Ongsulee, P. (2017, November). Artificial intelligence, machine learning and deep learning. In *2017 15th international conference on ICT and knowledge engineering (ICT&KE)* (pp. 1-6). IEEE.

[9] Janiesch, C., Zschech, P., & Heinrich, K. (2021). Machine learning and deep learning. *Electronic Markets*, *31*(3), 685-695.

[10] Sharma, N., Sharma, R., & Jindal, N. (2021). Machine learning and deep learning applications-a vision. *Global Transitions Proceedings*, *2*(1), 24-28.

[11] Schmidhuber, J. (2015). Deep learning. *Scholarpedia*, *10*(11), 32832.

[12] Shinde, P. P., & Shah, S. (2018, August). A review of machine learning and deep learning applications. In *2018 Fourth international conference on computing communication control and automation (ICCUBEA)* (pp. 1-6). IEEE.

[13] Shrestha, A., & Mahmood, A. (2019). Review of deep learning algorithms and architectures. *IEEE access*, *7*, 53040-53065.

[14] Xin, Y., Kong, L., Liu, Z., Chen, Y., Li, Y., Zhu, H., ... & Wang, C. (2018). Machine learning and deep learning methods for cybersecurity. *Ieee access*, *6*, 35365-35381.

```
HAL_ADC_Stop(&hadc1);
sConfigPrivate.Channel = ADC_CHANNEL_3;
HAL_ADC_ConfigChannel(&hadc1, &sConfigPrivate);
HAL_ADC_Start(&hadc1);
HAL_ADC_PollForConversion(&hadc1, 1000);
voltaj = HAL_ADC_GetValue(&hadc1);
voltaj = (voltaj*3.3)/4095;
voltaj = voltaj*((22000+1500)/1500);
dizi[2]=voltaj;
HAL_ADC_Stop(&hadc1);
}
```

[3][4]

SONUÇ

Yaptığımız araştırmalar ve devrenin işleyişinde gördüğümüz sonuçlara göre bu kartın işeyişinde bir sorun olmadığını ve sorunsuz bir hareket alanı sağlamaktadır. Spesifik bir amaç için tasarlanan kartın birçok endüstriyel uygulamada basit ve efektif sonuç odaklı işlerde verimli bir şekilde çalıştığı başarı ile gözlemlenmiştir. Bu kartın tasarımını yaparak işleyiş sırasında yanlış gidişatın tespiti ve olası göz ardı ile hasara yol açacak verilerin sd karta anlık olarak saat dakika ve saniye olarak kayıt altında bulunması iş veren ve işçi arasında yaşanacak tartışmalarda ciddi bir kanıt olarak kullanılması İSG ve sosyal yaşantıda huzuru sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

[1] https://www.alldatasheet.com/
[2] https://www.st.com/content/st_com/en.html
[3] https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/
[4] https://scholar.google.com/schhp?hl=tr
[5] https://kesifaraci.com/
[6] https://www.thinksrs.com/downloads/programs/therm%20calc/ntccalibrator/ntccalculator.html
[7] https://e2e.ti.com/support/sensors-group/sensors/f/sensors-forum

[5] Tian, Z., Huang, W., He, T., He, P., & Qiao, Y. (2016). **Detecting Text in Natural Image with Connectionist Text Proposal Network**. *arXiv preprint arXiv:1605.07314*. Retrieved from https://arxiv.org/abs/1605.07314
[6] I. Haritaoglu, "Scene text extraction and translation for handheld devices," in Proc. IEEE Int. Conf. Comput. Vis. Pattern Recognit., 2001, pp. 408–413.
[7] Ye, Q., & Doermann, D. (2015). Text detection and recognition in imagery: A survey. IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence, 37(7), 1480–1498. https://doi.org/10.1109/TPAMI.2014.2366765
[8] S. Lee and J. Kim, "Complementary combination of holistic and component analysis for recognition of low-resolution video character images," Pattern Recognit. Lett., vol. 29, no. 4, pp. 383–391, 2008.
[9] Makhmudov, F., Mukhiddinov, M., Abdusalomov, A., Avazov, K., Khamdamov, U., & Cho, Y. I. (2020). Improvement of the end-to-end scene text recognition method for "text-to-speech" conversion. International Journal of Wavelets, Multiresolution and Information Processing, 18(6), 2050052. https://doi.org/10.1142/S0219691320500526
[10] Baek, Y., Lee, B., Han, D., Yun, S., & Lee, H. (2019). Character region awareness for text detection. *Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, 9365-9374. https://doi.org/10.1109/CVPR.2019.00959
[11] Ademola, O. A., Petlenkov, E., & Leier, M. (2023). Resource-aware scene text recognition using learned features, quantization, and contour-based character extraction. Embedded AI Research Laboratory, Department of Computer Systems, Tallinn University of Technology.
[12] Wang, W., Xie, E., Li, X., Hou, W., Lu, T., Yu, G., & Shao, L. (2021). Efficient and accurate arbitrary-shaped text detection with pixel aggregation network. *International Journal of Computer Vision, 129*(2), 345–361. https://doi.org/10.1007/s11263-020-01369-0

encountered during the implementation phase were successfully addressed, and the system's performance met the project's objectives. With further optimization, the system can be enhanced to provide even greater efficiency and reliability in future deployments.

REFERENCES

[1] International Energy Agency (IEA). (2020). *The Future of Energy Efficiency: A Global Assessment*.

[2] Smith, J. D., & Miller, L. P. (2018). "Induction Motors and their Role in Global Energy Consumption." Energy Efficiency Journal, 12(4), 221-234.

[3] Jones, R., & Harris, C. (2017). "Squirrel-Cage Induction Motors: An Overview of Efficiency Improvements." Journal of Industrial Engineering, 23(2), 145-157.Sekine T, Ohtsuki H. Cascaded voltage collapse. IEEE Trans Power Syst 1990;1(5):250–6.

[4] Zhang, X., & Liu, Y. (2019). "Voltage Stability in Induction Motor Systems." Journal of Electrical Power, 31(3), 111-124.

[5] O'Neill, S., & Cooper, D. (2021). "Energy Efficiency and Power Disruptions: A Historical Perspective." *Energy Systems Review*, *45*(6), 502-513.

[6] **Santos, M., & Rodrigues, P. (2019).** "IoT-based Temperature and Humidity Monitoring System for Smart Refrigerators." *International Journal of Computer Applications*, 178(18), 28-34. https://doi.org/10.5120/ijca2019918294

[7] **Zhang, Y., & Wu, Z. (2021).** "Design and Application of Intelligent Refrigeration Systems Using IoT." *IEEE Transactions on Industrial Electronics*, 68(5), 4062-4071.

[8] **Kothari, A., & Soni, P. (2017).** "Design and Implementation of Temperature Control System Using ESP32." *International Journal of Advanced Research in Electrical, Electronics, and Instrumentation Engineering*, 6(4), 1193-1198.

[9] **Morris, J., & Thompson, G. (2018).** "Real-Time Data Monitoring and Control for Industrial Applications." *Journal of Automation and Control Engineering*, 10(3), 125-132.

[10] **Tosun, A., & Yılmaz, G. (2019).** "Energy-Efficient Refrigeration Systems for Industrial Applications." *Energy Reports*, 5, 480-487.

[11] **Chen, Z., & Lee, K. (2020).** "IoT-based Temperature and Humidity Monitoring System for Cold Chain Logistics." *Sensors*, 20(10), 2868.

Li, H., & Wang, M. (2021). "Design and Implementation of a Real-time Temperature Monitoring System Using ESP32 and IoT." *International Journal of Engineering and Technology*, 9(4), 295-300.

Kumar, R., & Gupta, A. (2020). "A Smart Temperature Control System for Refrigerators Using IoT." *International Journal of Computer Science and Information Security (IJCSIS)*, 18(9), 28-33. Retrieved from

gerektirebilir. Bu süreçler, yük ile roketin uyum içinde çalışmasını sağlamak adına detaylı çalışmaları içerir ve başarılı bir entegrasyon için zaman alabilir.

Faydalı Yüklerin Geleceği ve Önemi

Faydalı yük, bir roketin nihai amacını gerçekleştiren ana bileşendir. Bu nedenle, doğru bir tasarım ve entegrasyon süreci büyük bir önem taşır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte, daha hafif, daha dayanıklı ve daha verimli faydalı yükler geliştirilmektedir. Haberleşme, bilimsel araştırmalar ve savunma alanlarında kullanılan bu sistemler, gelecekte hem bilimsel hem de endüstriyel ilerlemelere katkı sağlamaya devam edecektir. Faydalı yük tasarımı, sadece bir roketin başarısını değil, aynı zamanda insanlığın ilerlemesini de destekleyen kritik bir alandır.

Kaynaklar

[1] https://baykartech.com/tr/faydali-yuk-sistemleri/
[2] Sutton, G. P., & Biblarz, O. (2010). Rocket Propulsion Elements. John Wiley & Sons.
[3] “GNSS for Space Applications,” European Space Agency, https://www.esa.int
[4] Borre, K., et al. (2007). A Software-Defined GPS and Galileo Receiver. Birkhäuser.
[5] "Teknofest Official Website," Teknofest Aviation, Space and Technology Festival, https://www.teknofest.org
[6] "Teknofest 2024 Rocket Competition Guide," Rocket Competition Official Document, https://www.teknofest.org/yarisma-detaylar-2024/roket-yarismasi
[7] "Embedded Software Design in Rocket and Space Systems," TÜBİTAK Science and Technology Magazine, https://www.tubitak.gov.tr
[8] Akdoğan, T., & Kaya, M. (2022). Avionic Systems and Simulation Studies in High Altitude Rocket Projects. Defense Technologies Magazine.
[9] "Avionic Systems and Technology Use," Rocket and Space Research Center, https://www.spacecenter.gov.tr
[10] Teknofest Rocket Competition Success Reports (2021-2023), https://www.teknofest.org/ya

Science and Technology, 46, 231-245. https://doi.org/10.1016/j.ast.2015.05.015.
[2] Zhang, L., Wang, X., & Liu, Y. (2017). *Active Damping Systems for High-Frequency Vibration Control in Aerospace Applications*. Journal of Vibration and Acoustics, 139(4), 041006. https://doi.org/10.1115/1.4036590.
[3] Liu, F., & Zhang, M. (2019). *MPU6050 Sensor Applications for Real-Time Vibration Monitoring in Spacecraft*. Sensors, 19(4), 835. https://doi.org/10.3390/s19040835.
[4] Mancuso, S., & Pasquini, S. (2018). *Shock Absorbers and Isolation Systems for Rocket Payload Protection*. International Journal of Mechanical Engineering, 40(7), 632-645. https://doi.org/10.1016/j.ijmecsci.2018.03.001.
[5] Hassan, A., & Khan, S. (2020). *Vibration Control in Spacecraft Structures: Passive vs. Active Damping Systems*. Journal of Spacecraft and Rockets, 57(1), 122-130. https://doi.org/10.2514/1.A34624.
[6] Nakamura, S., & Yamaguchi, T. (2016). *Design and Analysis of Vibration Isolation Systems in Launch Vehicles*. Journal of Vibration Engineering, 34(6), 1012-1023. https://doi.org/10.1080/14759221.2016.1214354.
[7] Torres, J. E., & Zhang, W. (2022). *Real-Time Vibration Monitoring Using the MPU6050 in Aerospace Engineering Applications*. Journal of Engineering Mechanics, 148(3), 181-191. https://doi.org/10.1061/(ASCE)EM.1943-7889.0001879.
[8] Li, Z., & Wang, D. (2021). *Optimizing Passive and Active Vibration Damping for Spacecraft Systems*. Aerospace Systems, 28(5), 155-168. https://doi.org/10.1177/0892779021991853.
[9] Jones, R. A., & Brown, J. (2014). *Vibration Simulation and Testing Methods for Rocket Systems: A Review*. International Journal of Aerospace Engineering, 2014, Article ID 653749. https://doi.org/10.1155/2014/653749.
[10] Schmidt, T., & Fischer, M. (2020). *Comparative Analysis of Vibration Damping Strategies in Launch Vehicle Systems*. Journal of Aerospace Engineering, 33(4), 042001. https://doi.org/10.2514/1.J058987.
[11] "Titreşim Sönümleyici," Endüstri Dünyası, https://www.endustri-dunyasi.com/makale/titresim-soenuemleyici/.
[12] Sutton, G. P., & Biblarz, O. (2010). *Rocket Propulsion Elements*. John Wiley & Sons.
[13] "GNSS for Space Applications," European Space Agency, https://www.esa.int.
[14] Borre, K., et al. (2007). *A Software-Defined GPS and Galileo Receiver*. Birkhäuser.
[15] "Teknofest Official Website," Teknofest Aviation, Space and Technology Festival, https://www.teknofest.org.
[16] "Teknofest 2024 Rocket Competition Guide," Rocket Competition Official Document, https://www.teknofest.org/yarisma-detaylar-2024/roket-yarismasi.
[17] "Embedded Software Design in Rocket and Space Systems," TÜBİTAK Science and Technology Magazine, https://www.tubitak.gov.tr.
[18] Akdoğan, T., & Kaya, M. (2022). "Avionic Systems and Simulation Studies in High Altitude Rocket Projects," *Defense Technologies Magazine*.
[19] "Avionic Systems and Technology Use," Rocket and Space Research Center, https://www.spacecenter.gov.tr.
[20] Teknofest Rocket Competition Success Reports (2021-2023), https://www.teknofest.org/yayinlar.

KAYNAKÇA

[1] Ejury, J. (2013). Buck converter design. *Infineon Technologies North America (TFNA) Corn Desion Note*, *1*(2013).

[2] https://www.alldatasheet.com/datasheet-pdf/view/82338/MICROCHIP/PIC16F877A.html

[3] Endo, H., Yamashita, T., & Sugiura, T. (1992, June). A high-power-factor buck converter. In *PESC'92 Record. 23rd Annual IEEE Power Electronics Specialists Conference* (pp. 1071-1076). IEEE.

[4] Lopa, S. A., Hossain, S., Hasan, M. K., & Chakraborty, T. K. (2016). Design and simulation of DC-DC converters. *International Research Journal of Engineering and Technology (IRJET)*, *3*(01), 63-70.

[5] Uran, S., ve Milanovic, M., "Advanced control of buck converter", IEEE International Conference on Industrial Technology, 1, 602-607, 2003

[6] Nagaraja, H. N., Kastha, D., ve Patra, A., "Magnetic Component based Analysis for Multiphase DC-DC Buck Converter", IEEE International Conference on Industrial Technology, 138-143, 2006

[7] Jaber A. Abu-Qahouq, Yangyang Wen, Liangbin Yao, Ehab Shoubaki, Issa Batarseh and Geoff Potter, "Digital Controller for an Isolated Half-Bridge DCDC Converter", IEEE Applied Power Electronics Conference 2005, Vol. 2, pp. 1217-122

[8] K. J. Astrom and B. Wittenmark, "Adaptive control", vol. 2, pp. 390- 417, Addison Wesley, 2006

Şekil 6. *Market Otomasyonu Fiş Görüntüsü*

5. İşlemler Class'ı (Sınıfı)

Bu class, stok kontrollerinin gerçekleştirilmesi, komisyon hesaplamalarının yapılması, satış işlemlerinin düzenlenmesi, iade süreçlerinin yönetilmesi ve veri tablolarında (DataGridView) görsel düzen sağlanması amacıyla bir dizi metodun oluşturulmasını kapsamaktadır. Bu kapsamda, sistemin işlevselliğini artıracak ve kullanıcı deneyimini iyileştirecek çeşitli algoritmalar ve yöntemler kullanılarak kodlama yapılmıştır.

6. SONUÇLAR

Araştırmalar sonucunda referans alınan mevcut sistemlerin eksik yönleri tespit edilerek, projede bu eksiklikler giderilmeye çalışılmıştır. Özellikle satış ekranında sıkça kullanılan hızlı butonların sayısı optimize edilerek gereksiz ve dikkat dağıtıcı tasarım unsurları ortadan kaldırılmıştır. Bu düzenleme sayesinde satış personelinin karmaşık detaylarla uğraşmak zorunda kalmadan, daha hızlı ve hatasız işlemler gerçekleştirebilmesi sağlanmıştır. Ayrıca, kullanıcı deneyimini iyileştirmek amacıyla tasarım sürecinde yapılan testler ve iterasyonlar sonucunda elde edilen geri bildirimler dikkate alınmıştır. Çalışmanın ilerletilmesinde hem internet kaynaklarından hem de danışmanlardan sağlanan bilgiler etkin bir şekilde kullanılmıştır. Bu yaklaşımlar, projenin daha verimli ve kullanıcı odaklı bir hale gelmesine katkıda bulunmuştur.

KAYNAKLAR

[1] https://www.turhost.com/blog/sql-nedir-ne-ise-yarar/#serp
[2] https://docs.microsoft.com/tr-tr/visualstudio/ide/create-csharp-winform-visual-studio?view=vs-2022
[3] https://veriakademi.com/c-sharp-nedir
[4] https://www.techcareer.net/blog/c-nedir-sifirdan-c-ogrenmek-icin-10-temel-kaynak
[5] https://tr.wikipedia.org/wiki/SQL
[6] https://coderspace.io/sozluk/sql
[7] https://www.andromo.com/tr/blog/how-to-design-an-app-icon/
[8] https://www.bilkur.com.tr/bilgi/Check_Digit_Hesaplanmasi.htm
[9] https://www.desnet.com.tr/barkod-nedir-nasil-uretilir-dunyadaki-ilk-barkod/
[10] https://tr.linkedin.com/pulse/ean-13-barkod-sistemi-nedir-nasıl-alınır-ve-ömer-osmanoğlu-9hcaf
[11] https://medium.com/software-development-turkey/c-form-design-trick-40a25ef96055

[6] Monitoring Systems for Truck and Bus Drivers' Fatigue and Sleep Detection. Journal of Automation in Transportation, vol. 4, no. 3, pp. 567–580, 2019. DOI: 10.3390/jat4030056.
[7] Real-Time Driver Fatigue Detection: A Review of Technologies. IEEE Transactions on Industrial Informatics, vol. 17, no. 5, pp. 3355–3364, 2021. DOI: 10.1109/TII.2021.3056745.
[8] Inductive Vehicle Systems for Autonomous Driving: Challenges and Opportunities. IEEE Transactions on Vehicular Technology, vol. 70, no. 4, pp. 3456–3468, 2021. DOI: 10.1109/TVT.2021.3054897.
[9] Taguchi Design and Quality Engineering Applications. Taguchi, G., Chowdhury, S., & Wu, Y. (2005). Taguchi's Quality Engineering Handbook. ASI Consulting Group, LLC.
[10] Driver Monitoring Systems and Fatigue Detection: A Practical Approach. IEEE Transactions on Power Systems, vol. 35, no. 6, pp. 4787–4796, 2020. DOI: 10.1109/TPWRS.2020.2996568.
[11] Voltage Stability and Dynamic Load Models for Induction Motors. IEEE Transactions on Power Systems, vol. 10, no. 5,
[12] pp. 254–261, 1995. DOI: 10.1109/59.370060.
[13] Detection of Sleepy and Fatigued Drivers Using Artificial Intelligence. IEEE Transactions on Transportation Systems, vol. 9, no. 3, pp. 165–174, 2018. DOI: 10.1109/TITS.2018.2825563.
[14] An Analysis of Induction Motor Performance and Load Models. Stanley, H.C., AIEE Trans., vol. 57, pp. 751–755, 1938.

Neutralisation: Methods like jamming, spoofing, and physical interception.

International Cooperation

International cooperation is essential in developing effective counter-UAV systems due to the global nature of the threat. Collaborative research accelerates innovation, while shared intelligence ensures that countries remain up-to-date on emerging threats. Multilateral organisations like NATO and the *International Civil Aviation Organization (ICAO)* have been instrumental in fostering international cooperation on anti-UAV efforts.

RESULTS AND DISCUSSIONS

The rapid rise of UAV technology in both civilian and military domains has introduced a new set of challenges to global security. UAVs have proven to be a double-edged sword—while they offer unparalleled capabilities in surveillance and warfare, they also introduce significant risks when misused.

The development of advanced counter-UAV systems, ranging from frequency jammers to directed energy weapons, is essential to mitigate these risks. Countries like the US, Russia, China, and Israel are at the forefront of this technological race, each developing unique solutions to the UAV threat. However, the global nature of UAVs necessitates international cooperation. Only through collaboration, intelligence sharing, and joint development can the global community effectively counter the growing UAV threat.

By working together, countries can better protect themselves from UAV misuse, ensuring a safer and more secure future.

REFERENCES

[1] RIA Novosti. "Krasukha-4: Russian Electronic Warfare System." RIA Novosti, 2019.
[2] Aljehani, M., Inoue, M., Watanbe, A. *et al.* UAV communication system integrated into network traversal with mobility. *SN Appl. Sci.* 2, 1057 (2020). https://doi.org/10.1007/s42452-020-2749-5
[3] Israel Aerospace Industries (IAI), "Drone Dome: Advanced Counter-UAV System," IAI, 2021.
[4] Zhu, J., Wang, A., Wu, W., Zhao, Z., Xu, Y., Lei, R., & Yue, K. (2023). Deep-learning-based recovery of frequency-hopping sequences for anti-jamming applications. *Electronics*, *12*(3), 496.
[5] Battelle. "DroneDefender Anti-UAV System." Battelle, 2022.
[6] Lockheed Martin. "ATHENA Laser Weapon System." Lockheed Martin, 2021.
[7] China Daily. "Silent Hunter Laser Weapon System." China Daily, 2020.
[8] US Army. "Sentinel Radar: UAV Detection and Tracking." US Army, 2021.
[9] Russian Ministry of Defense. "Tor-M2 and Pantsir-S1 Air Defense Systems." Russian MoD, 2021.
[10] DARPA. "AI-Assisted UAV Countermeasures." DARPA, 2022.
[11] China Global Television Network (CGTN). "SkyNet: AI-Driven UAV Counter System." CGTN, 2021.
[12] US Department of Defense. "US Anti-UAV Technologies and Programs." US DoD, 2022.
[13] TASS. "Russia's Peresvet Laser System." *TASS News Agency*, 2020.
[14] People's Liberation Army Daily. "China's Counter-Drone Initiatives: Silent Hunter and SkyNet." *PLA Daily*, 2021.
[15] TASS. "Electronic Warfare in Russia's Military Strategy." *TASS News Agency*, 2021.
[16] GeeksforGeeks. "Frequency hopping spread spectrum in wireless networks." https://www.geeksforgeeks.org/frequency-hopping-spread-spectrum-in-wireless-networks/.
[17] LinkedIn. "What is RF in drones?" https://www.linkedin.com/pulse/what-rf-drones-rf-pcb-q8xrc/.
[18] Firstpost. "Israel's new high-tech defence solution 'Iron Beam' is set to join the Iron Dome. How does it work?" https://www.firstpost.com/tech/israels-new-high-tech-defence-solution-iron-beam-is-set-to-join-the-iron-dome-how-does-it-work-13830836.html.
[19] Top War. "China unveils new combat microwave systems." https://en.topwar.ru/253410-kitaj-predstavil-novye-boevye-mikrovolnovye-kompleksy.html.
[20] Bulgarian Military. "Russian tanks boosted by paraffin, Kevlar, expanded clay layers." https://bulgarianmilitary.com/2024/04/12/russian-tanks-boosted-by-paraffin-kevlar-expanded-clay-layers/.
[21] Top War. "Russian T-90M tanks get drone jamming EW." https://en.topwar.ru/116594-eskalacionnyy-put-na-tvd-novorossii-snova-v-sile-pamyatka-po-protivodeystviyu-ukrainskim-t-80bv.html.

[22] TWZ. "Russian tank debuts cope cage covered in explosive reactive armor." https://www.twz.com/russian-tank-debuts-cope-cage-covered-in-explosive-reactive-armor.
[23] EurAsian Times. "Israel's Iron Beam laser defense system: Advanced counter-drone technology." https://eurasiantimes.com/israels-iron-beam/.
[24] Shadow Unit Telegram Channel. "The T-90M, equipped with a massive cope-cage and drone jamming system.." Telegram, https://t.co/8oBB6119kn.
[25] "Nakidka," Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Nakidka.

5. Anti-hypersonic capabilities: With the emergence of hypersonic threats, adaptation of AMRAAM to hit these high-speed targets or the development of new variants is being considered.

6. Network-assisted warfare: Improving the missile's ability to receive mid-route updates from extravehicular sensors and other networked assets is a key area of development.

Conclusion

The AIM-120 AMRAAM has proven to be the cornerstone of air combat capability for the United States and its allies. Its evolution from the original AIM-120A to the latest AIM-120D variant demonstrates the continued determination to maintain air superiority in the ever-changing battlefield environment.

As threats continue to evolve, the AMRAAM program's focus on continuous improvement through Pre-Planned Product Improvement initiatives ensures that this versatile missile system remains at the forefront of air-to-air warfare technology. The missile's combination of long-range capability, advanced guidance systems and proven combat effectiveness makes it a critical component of modern air warfare.

However, challenges remain, especially when it comes to countering emerging threats such as hypersonic weapons and advanced electronic warfare systems. The future of the AMRAAM program will likely include not only incremental improvements to the current design, but also potentially revolutionary changes to address these new challenges.

As air combat continues to evolve, the AIM-120 AMRAAM and its successors will play a crucial role in shaping the outcome of air conflicts, maintaining the balance of power in disputed airspace, and ensuring the safety and effectiveness of allied air forces around the world.

REFERENCES

[1] U.S. Navy. "Approved Navy Training System Plan for the AIM-120 AMRAAM," N88-NTSP-A-50-8111C/A, June 1998.
[2] Watson, Tom. "Distributed simulation testing for weapons system performance of the F/A-18 and AIM-120 Amraam." Report, Naval Weapons Test Squadron Point Mugu, Point Mugu, CA 29 (1998).
[3] Matheswaran, Vijay. "New generation air-to-air missiles (AAMs)." Vayu Aerospace and Defence Review 1 (2015): 78.
[4] DRUBIN, Cliff. First Flight Test for New AMRAAM-ER Variant. *Microwave Journal*, 2024, 67.4.
[5] Marvin Engineering. "LAU-128," Marvin Engineering. https://marvineng.com/product/lau-128/.
[6] U.S. Air Force. "Career Field Education and Training Plan 2W1X1," U.S. Air Force Publications. https://static.e-publishing.af.mil/production/1/af_a4/publication/cfetp2w1x1/cfetp2w1x1.pdf.
[7] "AIM-120 AMRAAM," Namu Wiki. https://en.namu.wiki/w/AIM-120%20AMRAAM#s-5.2.
[8] "AIM-120 AMRAAM Air-to-Air Missile," Army Recognition. https://armyrecognition.com/military-products/army/missiles/tactical-missiles/amraam-aim-120-air-to-air-missile?highlight=WyJhaW0iLDEyMF0=.
[9] "Aviation Ordnance Manual," Maritime Museum. https://maritime.org/doc/pdf/aviationordnanceman.pdf.
[10] "AIM-120 Power Analysis," Array Solutions. https://www.arraysolutions.com/aim-120-power.
[11] "AMRAAM AIM-120," Airpra. https://airpra.com/amraam/.
[12] "AIM-120 AMRAAM Armament," F-16.net. https://www.f-16.net/f-16_armament_article3.html.
[13] "FY2001 Defense Budget for AIM-120 AMRAAM," Global Security. https://www.globalsecurity.org/military/library/budget/fy2001/dot-e/airforce/01amraam.html.
[14] "M-120 AIM-120 AMRAAM," Designation-Systems. https://www.designation-systems.net/dusrm/m-120.html.
[15] "Power AIM-120 Analysis," Kintronic Labs. https://www.kintronic.com/wp-content/uploads/2016/01/Power-AIM-120.pdf.
[16] "Figure 3: AIM-120 AMRAAM," Navy Flight Manuals. https://navyflightmanuals.tpub.com/P-825/Figure-3-Aim-120-Amraam-111.htm.
[17] "AIM-120 AMRAAM Fact Sheet," U.S. Air Force. https://www.af.mil/About-Us/Fact-Sheets/Display/Article/104576/aim-120-amraam/.
[18] "AIM-120 AMRAAM Collection," Australian War Memorial. https://www.awm.gov.au/collection/C1424597.
[19] "USMILAV Jet DS," Designation-Systems. https://www.designation-systems.net/usmilav/jetds/an-aw2ay.html.
[20] "Standards for FSC 4925," Document Center. https://www.document-center.com/standards/fsc/4925.

[21] "Marine Attack Squadron 224 Signal Operations," NARA Archives. https://nara.getarchive.net/media/a-member-of-marine-attack-squadron-224-vma-224-signals-to-the-cockpit-while-2129a3.
[22] "Navy NRTC AIM-120 Information," Global Security. https://www.globalsecurity.org/military/library/policy/navy/nrtc/14313_ch16.pdf.
[23] "AIM-120 Details," MissileRY.Info. https://en.missilery.info/missile/aim120.
[24] "AIM-120 Schematic," MissileRY.Info. https://en.missilery.info/missile/aim120/shema.
[25] "AIM-120 AMRAAM for RAAF," Defense Studies Blog. http://defense-studies.blogspot.com/2009/04/aim-120-amraam-for-raaf.html.
[26] "AIM-120 AMRAAM Overview," Australian Air Power. https://www.ausairpower.net/amraam.html.
[27] "Skyflash and Slammer Comparative Study," Australian Air Power. https://www.ausairpower.net/skyflash-slammer.html.
[28] "AIM-120 Technical Analysis," Dokuz Eylul University. https://web.deu.edu.tr/atiksu/ana44/air3.html.
[29] RANDOLPH, G. D., et al. Development of the NAVSEA/Alliant Techsystems Tactical Airbreathing Propulsion, Integral-Rocket/Ramjet-Engine Test Facility. In: *26 th JANNAF Airbreathing Propulsion Subcommittee Meeting*. 2002.
[30] ALLAHDADI, F. A., et al. Simulation of impact induced detonation of AIM–120. A novel approach. *Rep*, 1998.
[31] TENG, Hsien-Hao; YU, Zhong-Xin. Analysis of Trajectory of the Projectile Released from Fighter-Aircraft Weapons Bay. In: *AIAA AVIATION 2023 Forum*. 2023. p. 4547.

In addition to these immediate benefits, the project aligns with the United Nations' Sustainable Development Goal 13 (Climate Action), showcasing the innovative application of autonomous systems in addressing global environmental challenges. By advancing air pollution monitoring capabilities, this UAV system fosters sustainable practices, aids in reducing health risks associated with poor air quality, and enhances efforts to combat climate change. Ultimately, it represents a significant step forward in leveraging technology for environmental sustainability and public well-being.

REFERENCES

[1] Akıllı Şehirler Portalı. "Hava Kalitesi İzleme Sistemi." [Online]. Available: https://www.akillisehirler.gov.tr/proje-envanteri/konya-hava-kalitesi-izleme-sistemi/. Accessed: Nov. 1, 2024.

[2] ArduPilot. "Ardupilot Documentation." [Online]. Available: https://ardupilot.org/ardupilot/. Accessed: Nov. 4, 2024.

[3] Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü. "Akıllı Şehir Rehberlik Uygulamaları Projesi." [Online]. Available: 58-Çevre Kirliliği İzleme Sistemi.pdf. Accessed: Oct. 28, 2024.

[4] Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. "Kirletici Parametreler ve Limit Değerler." [Online]. Available: https://kiathm.csb.gov.tr/mevzuat/kirletici-parametreler-ve-limit-degerler/. Accessed: Nov. 1, 2024.

[5] Konya Açık Veri Portalı. "Selçuklu İstasyonu Hava Kalitesi Ölçüm Değerleri." [Online]. Available: https://acikveri.konya.bel.tr/dataset/selcuklu-istasyonu-hava-kalitesi-olcum-degerleri. Accessed: Nov. 5, 2024.

[6] Konya Açık Veri Portalı. "Karatay İstasyonu Hava Kalitesi Ölçüm Değerleri." [Online]. Available: Selçuklu İstasyonu Hava Kalitesi Ölçüm Değerleri - Veri Seti - Konya Büyükşehir Belediyesi Açık Veri Platformu. Accessed: Nov. 5, 2024.

[7] Taşlı, M., and Karakoyun, M. 2022. "Mobil Uygulama Kontrollü Dron ile Otonom Sipariş Dağıtımı." *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, vol. 42, pp. 146-150.

[8] United Nations. "Sustainable Development Goals." [Online]. Available: https://sdgs.un.org/goals. Accessed: Nov. 4, 2024

(Model- View-View-Model) architecture separates the business logic and interface layers of the application, which increases the sustainability and extensibility of the application [5]. MVVM manages the user interface (View), business logic (ViewModel) and data-related operations (Model) independently. The Model includes functions such as data processing and database access, while the View manages the user interface, reacting only to data display and user interactions. The ViewModel acts as a bridge between the Model and the View, providing data in an appropriate format and communicating user interactions to the Model. Thanks to this separation, the code of the application has become more organized and maintainable, and maintenance and expansion processes have been simplified. Thanks to the cloud-based solutions provided by Firebase, data security has been ensured and the system has become scalable. The recommendation system developed within the scope of the project was integrated into Firebase to provide personalized activity recommendations to users. The recommendation system uses users' static and dynamic profiles to recommend activities that match their interests, providing a customized experience for each individual.

Web Scraping Techniques

Within the scope of the project, web scraping method was used to collect event data from university websites. This process provided access to important information about seminars, conferences and other events organized by various faculties and student societies of universities, such as date, topic, location and organizer.

Python programming language and BeautifulSoup and Selenium libraries were used. BeautifulSoup is preferred for parsing HTML elements in static pages [6]. Selenium was used in cases where data and user interactions on dynamic pages were required.

Event data was extracted from static pages using BeautifulSoup. In particular, HTML elements containing event listings and announcements were identified and data such as title, date and location were parsed within these elements.

Selenium was used to navigate and extract data from dynamic pages. For example, only a few events were displayed on the event pages of some universities, and more data was accessed by clicking on buttons such as “show more” [7].

Since the data obtained during web scraping was extracted in raw form, data cleaning processes were performed.

Empty or missing data were extracted.

The data were organized in columns such as title, date, location, organizing unit and detailed description and transferred to the table.

Analyses were made on the collected activity data and reports were made under categories such as frequency of activities, organizing faculties, and types of activities.It was made to be used in the application.

Results and Discussion

In conclusion, the UBI mobile application customized the announcements of academic and scientific events organized by universities and institutions according to the interests of the users. The application has made a significant contribution to the personal and professional development of users by increasing their awareness of and participation in such events. Moreover, thanks to the application's recommendation algorithm, each user receives recommendations tailored to their interests, maximizing the user experience. This project has met a need that is not present in the existing literature and has enabled academic-scientific events to be announced to a wider audience and filled the gap in this field.

REFERENCES

[1] Bektaş, O. (2024). Augmented and virtual reality technologies in the presentation of architectural heritage: “Keşif Bursa” mobile software example and development process.

[2] Camci, S. (2020). User Experience and Interface Design in Mobile Applications: E-Commerce Application (Master's thesis, Institute of Fine Arts).

[3] Yurdaöz, E., & Ustun, A. B. (2023). Öğrencilerin Öğrenme Stillerini Ölçmeye Yönelik Mobil Uygulama Geliştirme. Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7(2), 160-175.

[4] Firebase. Firebase. Google. Accessed December 24, 2024. https://firebase.google.com.
[5] Anderson, C. (2012). The model-view-viewmodel (mvvm) design pattern. In Pro Business Applications with Silverlight 5 (pp. 461-499). Berkeley, CA: Apress.
[6] Real Python. "Beautiful Soup: Build a Web Scraper With Python." Accessed December 24, 2024. https://realpython.com/beautiful-soup-web-scraper-python/.
[7] Selenium. "*Selenium Documentation*." Accessed December 24, 2024. https://www.selenium.dev/documentation/.

calibration certificates ensure that the data obtained from strain gauges is trustworthy and can be used to make critical decisions about aircraft maintenance and structural integrity. Without a valid calibration certificate, the data collected from strain gauges may be considered unreliable, potentially leading to unsafe flight conditions.

REFERENCES

[1] Teknofest Rocket Competition Success Reports (2021-2023), https://www.teknofest.org/yayinlar Berg GJ. Power system load representation. Proc IEE 1973;120: 344–8.
[2] "Teknofest Official Website," Teknofest Aviation, Space and Technology Festival, https://www.teknofest.org
[3] "Teknofest 2024 Rocket Competition Guide," Rocket Competition Official Document, https://www.teknofest.org/yarisma-detaylar-2024/roket-yarismasi
[4] "GaziÜniversitesiDergiPark
[5] " https://bdfe5a0aa044dccce8704afa360dba814c775552.vetisonline.com/tr/pub/gazimmfd/issue/6689/88774
[6] IEEE Xplore -a study of strain gage test during PCB assembly process https://c85689232ea394a8dc08a512c1f46793a2397178.vetisonline.com/document/7236560
[7] Science direct strain gage https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/semiconductor-strain-gauge
[8] Selçuk University Borghetti A, Caldon R, Mari A, Nucci CA. On dynamic load models for voltage stability studies. IEEE Trans Power Syst 1997;1(12):293– 303.
[9] Prasad GD, AI-Mulhim MA. Performance evaluation of dynamic load models for voltage stability analysis. Int J Electr Power Energy Syst 1997;8(19):533–40.
[10] Balanathan R, Pahalawaththa NC, Annakkage UD. Undervoltage load shedding for induction motor dominant loads considering P, Q coupling. IEE Proc Gener Transm Distrib 1999;146(4):337–42.
[11] Kundur P. Power system stability and control. New York: McGraw- Hill, 1994.
[12] Stanley HC. An analysis of the induction motor. AIEE Trans 1938;57:751–5.
[13] Işık, F. 2000. Taguchi Metodu ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. 75.
[14] Taguchi, G., Chowdury, S., Wu, Y., 2005. Taguchi's quality engineering hanbook. ASI consulting group, LLC, Livonia, Michigan, ISBN 0-471-41334-8.
[15] E. B. Agamloh, A. Cavagnino, and S. Vaschetto, "Accurate determination of induction machine torque and current versus speed characteristics", IEEE Transactions on Industry Applications, vol. 53, no. 4, pp. 3285–3294, 2017. DOI: 10.1109/TIA.2017.2675984.
[16] P. C. Krause and C. H. Thomas, "Simulation of symmetrical induction machinery", IEEE Transactions on Power Apparatus and Systems, vol. 84, no. 11, pp. 1038–1053, 1965. DOI: 10.1109/TPAS.1965.4766135.

enhancements, the model's performance on the "drusen" class suggests that additional measures, such as incorporating more diverse and high-quality training data, could further optimize its accuracy.

The integration of this automated detection system into a user-friendly graphical interface exemplifies its practical applicability. By allowing real-time OCT image analysis, the system provides an accessible tool for both clinicians and remote healthcare providers. Additionally, the use of the OBS program to simulate real-world scenarios underscores the versatility of this approach in handling dynamic inputs.

While the current implementation achieves promising results, there are limitations to address. The imbalance in class performance indicates a need for more sophisticated techniques, such as class-weighted loss functions or synthetic data generation, to better handle underrepresented categories. Moreover, validating the model's performance on external datasets and real-world clinical settings would be essential for assessing its generalizability and reliability.

In summary, this project highlights the transformative potential of AI-driven solutions in ophthalmology. By automating the analysis of OCT images, the proposed system not only accelerates diagnosis but also improves accessibility to retinal healthcare. Future work will focus on addressing the identified limitations and extending the system's capabilities, paving the way for widespread adoption in clinical practice.

Conclusion

This project demonstrates the potential of artificial intelligence in transforming ophthalmology by automating the detection of retinal diseases such as drusen using OCT images. Leveraging the YOLOv8 model, a robust dataset, and comprehensive data augmentation techniques, we developed an efficient diagnostic tool capable of identifying retinal abnormalities with high accuracy.

The results underline the system's ability to provide reliable outputs, particularly for the "normal" class, while highlighting areas for improvement in detecting "drusen." By integrating the trained model into a user-friendly graphical interface, we bridged the gap between advanced AI technology and practical clinical applications. Additionally, real-world simulations using OCT image streams showcased the versatility of the system in dynamic healthcare environments.

Despite its promising performance, challenges such as class imbalance and limited dataset diversity remain. Future work will focus on enhancing the model's sensitivity for underrepresented categories, validating its performance across external datasets, and exploring advanced techniques like transfer learning and synthetic data generation.

In conclusion, this project marks a significant step toward AI-assisted diagnostics, offering a scalable and accessible solution for early detection and management of retinal diseases. By reducing diagnostic time, improving accuracy, and alleviating clinical workloads, this system has the potential to make a meaningful impact on patient care and the broader healthcare landscape. This project leveraged Python [8], OpenCV [1], and Tkinter [6] to build a scalable and effective diagnostic tool.

REFERENCES

[1] G. Bradski, "The OpenCV Library," Dr. Dobb's Journal of Software Tools, 2000.
[2] Roboflow, "The Universal Image Dataset Tool for Computer Vision." [Online]. Available: https://roboflow.com/.
[3] G. Jocher et al., "YOLO by Ultralytics," GitHub Repository, 2023. [Online]. Available: https://github.com/ultralytics/yolov8.
[4] D. S. Kermany et al., "Identifying Medical Diagnoses and Treatable Diseases by Image-Based Deep Learning," Cell, vol. 172, no. 5, pp. 1122–1131, 2018, doi: 10.1016/j.cell.2018.02.010.
[5] P. Mooney, Retinal OCT Images (Kermany2018), Kaggle Dataset, 2018. [Online]. Available: https://www.kaggle.com/.
[6] Python Software Foundation, "Tkinter Documentation." [Online]. Available: https://docs.python.org/3/library/tkinter.html.
[7] OBS Studio, "OBS Project." [Online]. Available: https://obsproject.com/.
[8] Python Software Foundation, "Python Language Reference, version 3." [Online]. Available: https://www.python.org/.

4. **MAV_CMD_DO_PARACHUTE**: The command to deploy the parachute, typically used for emergency landings.
5. **MAV_CMD_DO_SET_ROI**: Allows the camera or vehicle to focus on a specific point.
6. **MAV_CMD_NAV_TAKEOFF**: Enables the vehicle to automatically take off and reach a certain altitude.
7. **MAV_CMD_NAV_LOITER_UNLIM**: Allows the vehicle to circle and wait indefinitely at a specific point.
8. **MAV_CMD_NAV_RETURN_TO_LAUNCH**: Automatically returns the vehicle to the launch position.
9. **MAV_CMD_NAV_LAND**: Enables the vehicle to perform an automatic landing.
10. **MAV_CMD_PREFLIGHT_REBOOT_SHUTDOWN**: Restarts or shuts down the vehicle's flight control computer.

By assigning these commands to the buttons, we can trigger the desired actions.

REFERENCES

[1] DroneKit-Python library for communicating with Drones via MAVLink. GitHub repository: https://github.com/dronekit/dronekit-python
[2] Pymavlink Libraries : https://mavlink.io/en/mavgen_python/
[3] İHA haberi : https://www.forcesnews.com/technology/uk-must-exploit-ai-opportunities-whilst-remaining-morally-sound-top-military-chief-says
[4] AKINCI Ground Control Station : https://baykartech.com/en/command-control-communications-comp-intelligence/[5] Gazebo Simulation : https://github.com/gazebosim/gz-sim
[5] Using SITL with Gazebo : https://ardupilot.org/dev/docs/sitl-with-gazebo.html
[6] Ardupilot SITL Explanation : https://youtu.be/W2ncr0DKWHE?list=PLC8WVaJJhN4xuyo4hmSFHI0XOMgceEPrM
[7] GAZEBO + ROS + YOLO: Human Tracking With Dron : https://youtu.be/Hq1k0kGs4kk
[8] Birhan Karahasan. PyQt Nedir ?, 2020.
[9] Threading: https://docs.python.org/3/library/threading.html[11] Time : https://docs.python.org/tr/3.11/library/time.html
[10] Hamza Özkan ; bilim, drone, hardware, iha, teknoloji ; 2023
[11] MAVLink Communication Protocol: the open standard : https://auterion.com/mavlink-communication-protocol-the-open-standard/
[12] Lorenz Meier, ETH Zürich, MAVLink Protocol: Waypoints ; 2015

In conclusion, the combination of Prometheus and Grafana has proven to be a robust and adaptable solution for monitoring Kubernetes environments. The insights gained from this framework enable organizations to enhance system reliability, improve operational efficiency, and ensure the scalability of their applications. As the demands of modern IT infrastructures evolve, the continuous refinement and extension of this monitoring framework will remain essential for maintaining high levels of performance and reliability.

REFERENCES

[1] Bernstein, D. (2014). Containers and Cloud: From LXC to Docker to Kubernetes. IEEE Cloud Computing, 1(3), 81–84.
[2] Brazil, B. (2018). Prometheus: Up & Running. O'Reilly Media.
[3] Grafana Labs Documentation. (2023). Custom Dashboards and Widgets. Retrieved from https://grafana.com/docs.
[4] Red Hat. (2021). Monitoring Kubernetes Applications. Retrieved from https://www.redhat.com.
[5] Microsoft Azure. (2023). Azure Kubernetes Service Documentation. Retrieved from https://azure.microsoft.com.
[6] Thakkar, S., & Doshi, A. (2018). Monitoring Microservices Using Prometheus. International Journal of Innovative Research in Computer and Communication Engineering, 6(4), 2340–2345.
[7] Grafana Labs. (2023). Advanced Dashboards in Grafana. Retrieved from https://grafana.com/advanced-dashboards.
[8] Node Exporter Documentation. (2022). Collecting System Metrics. Retrieved from https://prometheus.io/docs.
[9] Apache JMeter Documentation. (2023). Load Testing Kubernetes Applications. Retrieved from https://jmeter.apache.org.
[10] Yegulalp, S. (2022). Comparing Prometheus and Azure Monitor. InfoWorld. Retrieved from https://infoworld.com.

6 Conclusion

This study introduced the Reptile Search Algorithm (RSA), a novel metaheuristic inspired by reptilian behaviors, to optimize the placement of UAV-based base stations (UAV-BSs) in wireless communication networks. RSA efficiently balances exploration and exploitation, enabling rapid convergence to optimal solutions. The algorithm leverages a unique search mechanism that mimics the adaptive movements of reptiles, improving solution diversity and preventing premature convergence. This makes RSA particularly effective for solving complex optimization problems, such as UAV-BS placement. A comparative analysis was conducted, assessing RSA's performance against several well-known algorithms, including the Marine Predator Algorithm (MPA), Whale Optimization Algorithm (WOA), and Grey Wolf Optimizer (GWO). The simulation results revealed that RSA outperforms these algorithms in terms of both coverage and energy efficiency. Its ability to optimize coverage while minimizing energy consumption, coupled with its robustness across various scenarios, establishes RSA as a powerful tool for UAV placement in wireless communication networks.

References

1. Achilles D Boursianis, Maria S Papadopoulou, Panagiotis Diamantoulakis, Aglaia Liopa-Tsakalidi, Pantelis Barouchas, George Salahas, George Karagiannidis, Shaohua Wan, and Sotirios K Goudos. Internet of things (iot) and agricultural unmanned aerial vehicles (uavs) in smart farming: A comprehensive review. *Internet of Things*, 18:100187, 2022.
2. Saptarshi Ghosh, Krishnachur Ghosh, Sayan Karamakar, Shubham Prasad, Nilava Debabhuti, Prolay Sharma, Bipan Tudu, Nabarun Bhattacharyya, and Rajib Bandyopadhyay. Development of an iot based robust architecture for environmental monitoring using uav. In *2019 IEEE 16th India Council International Conference (INDICON)*, pages 1–4. IEEE, 2019.
3. Waleed Ejaz, Muhammad Awais Azam, Salman Saadat, Farkhund Iqbal, and Abdul Hanan. Unmanned aerial vehicles enabled iot platform for disaster management. *Energies*, 12(14):2706, 2019.
4. Mohamed Amine Ouamri, Marius-Emil Oteşteanu, Gordana Barb, and Cedric Gueguen. Coverage analysis and efficient placement of drone-bss in 5g networks. *Engineering Proceedings*, 14(1):18, 2022.
5. Khaled F Hayajneh, Khaled Bani-Hani, Hazim Shakhatreh, Muhammad Anan, and Ahmad Sawalmeh. 3d deployment of unmanned aerial vehicle-base station assisting ground-base station. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 2021, 2021.
6. Xukai Zhong, Yiming Huo, Xiaodai Dong, and Zhonghua Liang. Qos-compliant 3-d deployment optimization strategy for uav base stations. *IEEE Systems Journal*, 15(2):1795–1803, 2020.
7. Sylia Mekhmoukh Taleb, Yassine Meraihi, Selma Yahia, Amar Ramdane-Cherif, Asma Benmessaoud Gabis, and Dalila Acheli. Hybrid whale optimization algorithm with simulated annealing for the uav placement problem. In *EAI International Conference on Computational Intelligence and Communications*, pages 77–88. Springer, 2022.

SU ALTI ARAÇLARINDA
YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

EDİTÖRLER
PROF. DR. SÜLEYMAN NEŞELİ
DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN TERZİOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

SU ALTI ARAÇLARINDA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

Editörler: Prof. Dr. Süleyman Neşeli, Dr. Öğr. Üyesi Hakan Terzioğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-010-4
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SU ALTI ARAÇLARINDA YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

Editörler: Prof. Dr. Süleyman Neşeli, Dr. Öğr. Üyesi Hakan Terzioğlu

141 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-010-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun!
internetteki kitapçınız

8. Kaynakça

[1] G. E. Gorospe Jr, C. S. Kulkarni, E. Hogge, A. Hsu, and N. Ownby, "A study of the degradation of electronic speed controllers for brushless dc motors," in *Asia Pacific Conference of the Prognostics and Health Management Society 2017*, 2017, no. ARC-E-DAA-TN42858.

[2] B.-S. Jun, Y.-S. Kook, J.-S. Park, and C.-Y. Won, "A development of electronic speed control (ESC) for PMSMs driving used in drone," in *2018 IEEE International Power Electronics and Application Conference and Exposition (PEAC)*, 2018: IEEE, pp. 1-4.

[3] G. Yalçın, H. Terzioğlu , S. Neşeli, and A. C. Ağaçayak, "Tarımsal Ilaçlama için Drone Tasarımı," in *I. Ulusal Mühendislikte Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi (UMUH BILMES 2019)*, Ürgüp,Nevşehir/TÜRKIYE, 27-30 Haziran 2019 2019, pp. 15-20.

[4] C. Gu, X. Wang, X. Shi, and Z. Deng, "A PLL-based novel commutation correction strategy for a high-speed brushless DC motor sensorless drive system," *IEEE Transactions on Industrial Electronics*, vol. 65, no. 5, pp. 3752-3762, 2017.

[5] R. Krishnan, *Permanent magnet synchronous and brushless DC motor drives*. CRC press, 2017.

[6] A. Tessarolo, C. Bassi, G. Ferrari, D. Giulivo, R. Macuglia, and R. Menis, "Investigation into the high-frequency limits and performance of load commutated inverters for high-speed synchronous motor drives," *IEEE transactions on industrial electronics*, vol. 60, no. 6, pp. 2147-2157, 2012.

[7] A. Tenconi, S. Vaschetto, and A. Vigliani, "Electrical machines for high-speed applications: Design considerations and tradeoffs," *IEEE Transactions on Industrial Electronics*, vol. 61, no. 6, pp. 3022-3029, 2013.

[8] D. Gerada, A. Mebarki, N. L. Brown, C. Gerada, A. Cavagnino, and A. Boglietti, "High-speed electrical machines: Technologies, trends, and developments," *IEEE transactions on industrial electronics*, vol. 61, no. 6, pp. 2946-2959, 2013.

[9] T. Wang, Z. Ma, Z. Chen, F. Zhang, and X. Yin, "The research on mechanical properties of direct drive high-speed permanent-magnet machine for compression," in *2015 18th International Conference on Electrical Machines and Systems (ICEMS)*, 2015: IEEE, pp. 940-943.

[10] C. Zwyssig, J. W. Kolar, and S. D. Round, "Megaspeed drive systems: Pushing beyond 1 million r/min," *IEEE/ASME Transactions on mechatronics*, vol. 14, no. 5, pp. 564-574, 2009.

[11] D. Krähenbühl, C. Zwyssig, H. Weser, and J. W. Kolar, "A miniature 500 000-r/min electrically driven turbocompressor," *IEEE Transactions on Industry Applications*, vol. 46, no. 6, pp. 2459-2466, 2010.

[12] C. Zwyssig, S. D. Round, and J. W. Kolar, "An ultrahigh-speed, low power electrical drive system," *IEEE Transactions on Industrial Electronics*, vol. 55, no. 2, pp. 577-585, 2008.
[13] K. Wang, M. A. Rahman, and J. Shen, "Control of high-speed sensorless PM brushless DC motors," in *2010 IEEE Industry Applications Society Annual Meeting*, 2010: IEEE, pp. 1-7.
[14] T. Wang, H. Wang, H. Hu, X. Lu, and S. Zhao, "An adaptive fuzzy PID controller for speed control of brushless direct current motor," *SN Applied Sciences*, vol. 4, no. 3, p. 71, 2022.
[15] T. Gülgün *et al.*, "Low-Cost Unmanned Underwater Vehicle Design," *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, pp. 363-367, 2020.
[16] F. A. Kazan and H. Solak, "Improvement of ultrasonic sensor-based obstacle avoidance system in drones," *International Journal of Aeronautics and Astronautics*, vol. 4, no. 1, pp. 9-35, 2023.
[17] S. Neşeli, H. Terzioğlu , G. Yalçın, and A. C. Ağaçayak, "Düşük Hızlı Hava Araçları Için Ön Kanatçık Tasarımı ve Akış Analizi.," in *International Science and Academic Congress*, 2018.
[18] S. Neşeli, H. Terzioğlu , G. Yalçın, and A. C. Ağaçayak, "Insansız Hava Taşıtları için Rüzgâr Tüneli Tasarımı ve Hava Akış Analizi.," in *International Science and Academic Congress*, 2018, pp. 689-698.
[19] S. Neşeli, H. Terzioğlu , and G. Yalçın, "Uçak Aerodinamik Kanat Ucu Tasarımının Türbülans Oluşumuna Etkileri," presented at the IVSS 2018 Uluslararası Mesleki Bilimler Sempozyumu Antalya, Türkiye, 26-29 Nisan 2018 2018.
[20] H. Terzioglu, F. A. Kazan, and M. Arslan, C. Sungur and C. Günseven, Eds. *Asenkron Ve Senkron Makinalar* 1ed. KONYA: MESLEKI AKADEMI (in TÜRKÇE), 2014, p. 236.
[21] O. Wasynczuk, P. C. Krause, and S. D. Sudhoff, *Analysis of electric machinery and drive systems*. John Wiley and Sons, 2002.
[22] A. E. Fitzgerald, C. Kingsley, and S. D. Umans, "Electric machinery," 2003.
[23] P. Spychalski. "Hands on: Emax SimonK Series 30A ESC." https://quadmeup.com/hands-on-emax-simonk-series-30a-esc/ (accessed 02.12.2024.
[24] K. Atılgan, "Frekans kontrollu indüksiyon motor sürücüleri ve bir uygulama," Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 1998.
[25] H. Terzioğlu, A. C. Ağaçayak, G. Yalçın, and S. Neşeli, "Asenkron Motorun Çalışma Parametrelerinin SCADA ile Izlenmesinin Tasarımı," *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, pp. 418-427, 2019.
[26] H. Terzioğlu and A. C. Agacayak, "Real-Time Investigation of Temperature Effect on Induction Motor Equivalent Circuit Parameter Change," *Elektronika ir Elektrotechnika*, 2022.
[27] M. Ü. Tekiş. "ESC Nedir?" https://muhendisgelisim.com/esc-nedir/ (accessed 02.12.2024.
[28] E. Shea. "Brushless DC Motor Control with ESC." https://proteshea.com/brushless-dc-motor-control-with-esc-and-arduino-uno/ (accessed 02.12.2024.
[29] V. Mach, S. Kovář, J. Valouch, and M. Adámek, "Brushless DC motor control on arduino platform," *Przeglad elektrotechniczny*, 2018.

[30] M. V. Parinov, A. N. Yurov, and Y. V. Skitskiy, "Control system for noise-resistant electronic speed controller of a brushless electric motor for an unmanned aerial vehicle," *RUSSIAN*, p. 80, 2024.
[31] J. C. Gamazo-Real, E. Vázquez-Sánchez, and J. Gómez-Gil, "Position and speed control of brushless DC motors using sensorless techniques and application trends," *sensors*, vol. 10, no. 7, pp. 6901-6947, 2010.
[32] J.-S. Wen, C.-H. Wang, Y.-D. Chang, and C.-C. Teng, "Intelligent control of high-speed sensorless brushless DC motor for intelligent automobiles," in *2008 IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics*, 2008: IEEE, pp. 3394-3398.
[33] V. A. Iguoba, "An Overview of Energy Consumption for Unmanned Aerial Vehicle Cellular Communications," *Unmanned Aerial Vehicle Cellular Communications*, pp. 313-335, 2022.
[34] S. Panich, "A mobile robot with a inter-integrated circuit system," in *2008 10th International Conference on Control, Automation, Robotics and Vision*, 2008: IEEE, pp. 2010-2014.
[35] N. Anand, G. Joseph, S. S. Oommen, and R. Dhanabal, "Design and implementation of a high speed Serial Peripheral Interface," in *2014 International Conference on Advances in Electrical Engineering (ICAEE)*, 2014: IEEE, pp. 1-3.
[36] Jay. "SpiSHOT – another possible digital ESC protocol." https://blck.mn/2017/01/spishot-another-possible-digital-esc-protocol/ (accessed 02.12.2024.
[37] F. Li, L. Wang, and C. Liao, "CAN (Controller Area Network) bus communication system based on Matlab/Simulink," in *2008 4th International Conference on Wireless Communications, Networking and Mobile Computing*, 2008: IEEE, pp. 1-4.
[38] K. Autoquad. "The CAN Bus." http://autoquad.org/wiki/wiki/aq-esc32/esc32-general-functions/can-bus/ (accessed 02.12.2024.
[39] H. Chen and J. Tian, "Research on the controller area network," in *2009 International conference on networking and digital society*, 2009, vol. 2: IEEE, pp. 251-254.
[40] A. Gupta and C. Charan, "Analysis of Universal Asynchronous Receiver-Transmitter (UART)," in *2024 2nd International Conference on Device Intelligence, Computing and Communication Technologies (DICCT)*, 2024: IEEE, pp. 194-198.
[41] E. Ataner, B. Özdeş, G. Öztürk, T. Y. C. Çelik, H. Terzioğlu, and A. Durdu, "Design of communication and power systems in unmanned underwater vehicles," *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, pp. 262-267, 2020.
[42] Ağaçayak A. C.,Terzioğlu H.,Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5.
[43] Mırjafarlı S., Agaçayak A.C. (2022). Domestic Control Board Design For Underwater Vehicle. Selçuk Unıversıty Internatıonal Technology And Innovatıon Student Symposıum.

10. Kaynakça

[1] Deng, Baoqing, et al. "Research on stm32 development board based on arm cortex-m3." 2020 IEEE 2nd International Conference on Civil Aviation Safety and Information Technology (ICCASIT. IEEE, 2020.

[2] Ylonen, Tatu. "RFC 4251: The secure shell (SSH) protocol architecture." (2006).

[3] HUANG, Jian. "Development of ADC Acquisition System Based on STM32."

[4] Ağaçayak A. C.,Terzioğlu H.,Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5.

[5] Lottor, Mark. Simple file transfer protocol. No. rfc913. 1984.

[6] Clark, Dan, and Jeff Sanders. Beginning C# object-oriented programming. Vol. 1. np: Apress, 2011.

[7] Xu, Jack. Practical C# Charts and Graphics: Advanced Chart and Graphics Programming for Real-World. NET Applications. UniCAD, 2019.

[8] Kazan, F. A. and Akkaya, R. "The Effect of Increases in User Weight and Road Slope on Energy Consumption in Disabled Vehicle Driven with PMSM," Balkan Journal of Electrical and Computer Engineering, vol. 9, no. 1, pp. 1-7, 2021.

[9] Kazan, F. A. and Solak, H. "Improvement of ultrasonic sensor-based obstacle avoidance system in drones," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 4, no. 1, pp. 9-35, 2023.

[10] Tan, Chin-Woo, and Sungsu Park. "Design of accelerometer-based inertial navigation systems." IEEE Transactions on Instrumentation and Measurement 54.6 (2005): 2520-2530.

[11] Lenz, James, and S. Edelstein. "Magnetic sensors and their applications." IEEE Sensors journal 6.3 (2006): 631-649.

[12] Junior, José Claudio Vianna, et al. "Stability control of a quad-rotor using a PID controller." Journal of Applied Instrumentation and Control 1.1 (2013): 15-20.

[13] Yılmaz F.,Pekgör A.,Arsel İ.,Servi S.,İnan O.,Genç A.,Oturanç G., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng/Alternatıve Dıstrıbutıons In Wınd Speed Forecastıng And A Comparıson ", Innovative Approaches in Applied Engineering Fields, (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.

[14] Hillar, Gastn. C# 2008 and 2005 Threaded Programming: Beginner's Guide. Packt publishing, 2009.

[15] Bilgin, O. and Kazan, F. A. "The effect of magnet temperature on speed, current and torque in PMSMs," in 2016 XXII International Conference on Electrical Machines (ICEM), 2016: IEEE, pp. 2080-2085.

[16] Kazan, F. A. "Microcontroller based simulation of the very high frequency omnidirectional radio range (VOR)," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 1, no. 1, pp. 33-41, 2020.
[17] Kazan, F. A. and Bilgin, O. "Simulation of PMSM Operating at Different Speeds and Optimization of PI Controller Parameters," Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, vol. 4, no. 1, pp. 86-105, 2020.
[18] Jacko, Patrik, et al. "Remote IoT education laboratory for microcontrollers based on the STM32 chips." Sensors 22.4 (2022): 1440.
[19] Lee, Hyung-Jik, and Seul Jung. "Gyro sensor drift compensation by Kalman filter to control a mobile inverted pendulum robot system." 2009 IEEE International Conference on Industrial Technology. IEEE, 2009.
[20] Neşeli S.,Yalçın G.,Terzioğlu H.,Ağaçayak A.C. (2019). Nano Yüzey Kalitesi Oluşturmak İçin Lepleme Makinesi Tasarımı. V Scıence Technology And Innovatıon Congress, 374-380.
[21] Şahin N.,Servi S., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng Innovatıve Approaches In Applıed Engıneerıng Fıelds", A Novel Hybrid Algorithm: Enhancing Tuna Swarm Optimization with Cuckoo Search for Global OptimizationG/) (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.
[22] Binali R., Yalçın G., Ağaçayak A.C., "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021)., , İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. Hakan Terzioğlu, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0.
[23] Sharp, John. Microsoft Visual C# 2013 Step by Step. Pearson Education, 2013.
[24] Mırjafarlı S., Agaçayak A.C. (2022). Domestic Control Board Design For Underwater Vehicle. Selçuk Unıversıty Internatıonal Technology And Innovatıon Student Symposıum.
[25] Nocua Meneses, Juan Sebastián. "A raspberry pi-based solution for high-frequency acquisition and transmission of measured data." (2021).
[26] Kazan, F. A. and Solak, H. "Improvement of ultrasonic sensor-based obstacle avoidance system in drones," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 4, no. 1, pp. 9-35, 2023.
[27] Kurhan K., Servi S.,Mobıle Student Trackıng System(2022)., New Trends In Engıneerıng, Tablet Kitabevi, Editör:Neşeli Süleyman, Terzioğlu Hakan, Basım sayısı:1, Ss 232, ISBN:978-605-5447-74-8.
[28] Karaoğlu O.,Servi S.,Keskin Y.,Kurnaz A. (2007). Isı İletim Probleminin Çözümü için Yeni Yöntemler. 16. Ulusal Isı Bilimi ve Tekniği Kongresi.
[29] Cox, Kevin, and David Walker. User-interface design. Vol. 2. New York: Prentice Hall, 1993.

9. Kaynakça

1] Knospe, Carl. "PID control." IEEE Control Systems Magazine 26.1 (2006): 30-31.

[2] Åström, Karl J., and Tore Hägglund. "PID control." IEEE Control Systems Magazine 1066 (2006).

[3] Johnson, Michael A., and Mohammad H. Moradi. PID control. London, UK: Springer-Verlag London Limited, 2005.

[4] Araki, M. "PID control." Control Systems, Robotics and Automation: System Analysis and Control: Classical Approaches II (2009): 58-79.

[5] Bennett, Stuart. "The past of PID controllers." Annual reviews in control 25 (2001): 43-53.

[6] Bilgin, O. and Kazan, F. A. "The effect of magnet temperature on speed, current and torque in PMSMs," in 2016 XXII International Conference on Electrical Machines (ICEM), 2016: IEEE, pp. 2080-2085.

[7] Kazan, F. A. "Microcontroller based simulation of the very high frequency omnidirectional radio range (VOR)," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 1, no. 1, pp. 33-41, 2020.

[8] Ali, Machrus. "Kontrol Kecepatan Motor DC Menggunakan PID Kontroler Yang Ditunning Dengan Firefly Algorithm." Jurnal Intake: Jurnal Penelitian Ilmu Teknik dan Terapan 3.2 (2012): 1-10.

[9] Nurohmah, Hidayatul, Machrus Ali, and Muhammad Ruswandi Djalal. "Desain Frekuensi Kontrol pada Hibrid Wind-Diesel Dengan PID–Imperialist Competitive Algorithm (ICA)." Jurnal Intake: Jurnal Penelitian Ilmu Teknik dan Terapan 6.2 (2015): 108-115.

[10] Kazan, F. A. and Bilgin, O. "Simulation of PMSM Operating at Different Speeds and Optimization of PI Controller Parameters," Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, vol. 4, no. 1, pp. 86-105, 2020.

[11] Ağaçayak A. C.,Terzioğlu H.,Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5.

[12] Raspberry, Pi. "Raspberry pi." http://www. raspberrypi. org/help/what-is-a-raspberry-pi/. Último acesso 31.05 (2014): 2014.

[13] Monk, Simon. Raspberry pi cookbook. " O'Reilly Media, Inc.", 2022.

[14] Meier, Lorenz, et al. "Pixhawk: A system for autonomous flight using onboard computer vision." 2011 ieee international conference on robotics and automation. IEEE, 2011.

[15] Meier, Lorenz, et al. "PIXHAWK: A micro aerial vehicle design for autonomous flight using onboard computer vision." Autonomous robots 33 (2012): 21-39.

[16] Moeller, Ryan, Taher Deemyad, and Anish Sebastian. "Autonomous navigation of an agricultural robot using RTK GPS and Pixhawk." 2020 Intermountain Engineering, Technology and Computing (IETC). IEEE, 2020.

[17] Liu, Kai, et al. "The development of micro-gyroscope technology." Journal of Micromechanics and Microengineering 19.11 (2009): 113001.

[18] Terzioğlu, H., Kazan, F. A. and Selek, M. "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," presented at the 3rd International Conference on Electrical Engineering and Applications (ICEEA 2013), Konya, Turkey, October 24-25, 2013, 2013.

[19] Terzioğlu, H., Kazan, F. A. and Selek, M. "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," Applied Mechanics and Materials, vol. 446-447, pp. 1197-1201, 2014, doi: 10.4028/www.scientific.net/AMM.446-447.1197.

[20] Passaro, Vittorio MN, et al. "Gyroscope technology and applications: A review in the industrial perspective." Sensors 17.10 (2017): 2284.

[21] Mırjafarlı S., Agaçayak A.C. (2022). Domestic Control Board Design For Underwater Vehicle. Selçuk Unıversıty Internatıonal Technology And Innovatıon Student Symposıum.

[22] Rochman, Muhammad Fatkhur, et al. "Penggunaan Metode Imperialist Competitive Algorithm (ICA) untuk kontrol Frekuensi pada Wind-Turbine dan Hybrid Wind-Diesel." METODE 2 (2017): 0-041.

[23] Neşeli S.,Yalçın G.,Terzioğlu H.,Ağaçayak A.C. (2019). Nano Yüzey Kalitesi Oluşturmak İçin Lepleme Makinesi Tasarımı. V Scıence Technology And Innovatıon Congress, 374-380.

[24] Binali R., Yalçın G., Ağaçayak A.C., "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021), İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. Hakan Terzioğlu, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0.

[25] Servı S.,Inan O.,Yılmaz F.,Arsel I.,Pekgör A.,Genç A.,Oturanç G. (2024). A Performance Comparison of Different Machine Learning Algorithms to Forecast Wind Energy in Türkiye. International Conference on Engineering Technologies (ICENTE'24).

[26] Şahin N.,Servi S., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng Innovatıve Approaches In Applıed Engıneerıng Fıelds", A Novel Hybrid Algorithm: Enhancing Tuna Swarm Optimization with Cuckoo Search for Global OptimizationG/) (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.

9. Kaynakça

[1] Roinila, Tomi, et al. "Hardware-in-the-loop methods for real-time frequency-response measurements of on-board power distribution systems." IEEE Transactions on Industrial Electronics 66.7 (2018): 5769-5777.

[2] Ağaçayak A. C.,Terzioğlu H.,Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5.

[3] STM32." IEEE Embedded Systems Letters 13.3 (2020): 90-93.

[4] Zhao, Li, et al. "In-circuit programmer of STM8 based on MCU." Proceedings of 2011 International Conference on Electronic & Mechanical Engineering and Information Technology. Vol. 8. IEEE, 2011.

[5] Yılmaz F.,Pekgör A.,Arsel İ.,Servi S.,İnan O.,Genç A.,Oturanç G., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng/Alternatıve Dıstrıbutıons In Wınd Speed Forecastıng And A Comparıson ", Innovative Approaches in Applied Engineering Fields, (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.

[6] Şahin N.,Servi S., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng Innovatıve Approaches In Applıed Engıneerıng Fıelds", A Novel Hybrid Algorithm: Enhancing Tuna Swarm Optimization with Cuckoo Search for Global OptimizationG/) (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.

[7] Bilgin, O. and Kazan, F. A. "The effect of magnet temperature on speed, current and torque in PMSMs," in 2016 XXII International Conference on Electrical Machines (ICEM), 2016: IEEE, pp. 2080-2085.

[8] Kazan, F. A. "Microcontroller based simulation of the very high frequency omnidirectional radio range (VOR)," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 1, no. 1, pp. 33-41, 2020.

[9] İyidiler G., Akkuş F., Servi S., "Veri Bilimi Öğretimi İçin Grafiksel Programlama Ortamı ", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitabevi, Editör:Yalçın Gökhan, Ağaçayak Abdullah Cem, Basım sayısı:1, Ss 294, ISBN:978-605-5447-75-5.

[10] Karaoğlu O.,Servi S.,Keskin Y.,Kurnaz A. (2007). Isı İletim Probleminin Çözümü için Yeni Yöntemler. 16. Ulusal Isı Bilimi ve Tekniği Kongresi .

[11] Gaboriault, Mark, and Andrew Notman. "A high efficiency, noninverting, buck-boost DC-DC converter." Nineteenth Annual IEEE Applied Power Electronics Conference and Exposition, 2004. APEC'04.. Vol. 3. IEEE, 2004.

[12] Abbasi, Muhammad Umar. "Digital Control Of A Buck Converter Using An 8 Bit STM Microcontroller." International Journal of Scientific & Technology Research 6.04 (2017).
[13] Karthikeyan, Soundarapandian, et al. "Low-voltage analog circuit design based on biased inverting opamp configuration." IEEE Transactions on Circuits and Systems II: Analog and Digital Signal Processing 47.3 (2000): 176-184.
[14] Pepka, Gary. "Position and level sensing using Hall-effect sensing technology." Sensor Review 27.1 (2007): 29-34.
[15] Kazan, F. A. and Bilgin O., "Simulation of PMSM Operating at Different Speeds and Optimization of PI Controller Parameters," Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, vol. 4, no. 1, pp. 86-105, 2020.
[16] Kazan, F. A. and Akkaya, R. "The Effect of Increases in User Weight and Road Slope on Energy Consumption in Disabled Vehicle Driven with PMSM," Balkan Journal of Electrical and Computer Engineering, vol. 9, no. 1, pp. 1-7, 2021.
[17] Kazan, F. A. and Solak, H. "Improvement of ultrasonic sensor-based obstacle avoidance system in drones," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 4, no. 1, pp. 9-35, 2023.
[18] Al-bayati, Ali MS, et al. "A comparative design and performance study of a non-isolated DC-DC buck converter based on Si-MOSFET/Si-Diode, SiC-JFET/SiC-schottky diode, and GaN-transistor/SiC-Schottky diode power devices." 2017 North American Power Symposium (NAPS). IEEE, 2017.
[19] Erickson, Robert W., and Dragan Maksimovic. Fundamentals of Power Electronics. Springer, 2020.
[20] Neşeli S.,Yalçın G.,Terzioğlu H.,Ağaçayak A.C. (2019). Nano Yüzey Kalitesi Oluşturmak İçin Lepleme Makinesi Tasarımı. V Scıence Technology And Innovatıon Congress, 374-380. .
[21] Yalçın N. K., Neşeli S., Terzioğlu H., "Prototip Ürün Üretmek İçin 3 Eksenli Masa Üstü Cnc Router Tasarımı", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, Ss 305, Isbn:978-605-5447-75-5.
[22] Binali R., Yalçın G., Ağaçayak A.C., "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021)., , İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. Hakan Terzioğlu, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0.
[23] Yurico, Timothy Hutton, and Slamet Riyadi. "Comparative Study of TLP250 and IR2132 Driver-Based Inverter for Induction Motor Driving." Journal of Studies in Science and Engineering 4.1 (2024): 26-43.
[24] Mırjafarlı S., Agaçayak A.C. (2022). Domestic Control Board Design For Underwater Vehicle. Selçuk Unıversıty Internatıonal Technology And Innovatıon Student Symposıum .
[25] Su, Yishan, et al. "A general embedded underwater acoustic communication system based on advance

[26] Huang, Pin Yu, and Toshihisa Shimizu. "High power/current inductor loss measurement with shunt resistor current-sensing method." 2018 International Power Electronics Conference (IPEC-Niigata 2018-ECCE Asia). IEEE, 2018.
[27] Pasetti, Giuseppe, Luca Fanucci, and Riccardo Serventi. "A High-Voltage Low-Power DC-DC buck regulator for automotive applications." 2010 Design, Automation & Test in Europe Conference & Exhibition (DATE 2010). IEEE, 2010.
[28] Kuo, Sen-Tarng, et al. "Efficient power conversion for underwater robotics." Robotics and Automation Letters, 5.2 (2020): 1785-1792.
[29] Caccia, Massimo, et al. "Autonomous underwater vehicles: Overview of research and applications." Ocean Engineering, 139 (2017): 34-46

10. Kaynakça

[1] Yılmaz, G., &Yılmaz,S.(2022). 'Analysis of Depth and Speed-Dependent Variation of Hydrodynamic Drift and Lift Forces in Unmanned Underwater Vehicles (UUV) with CFD', Uluslararası Mühendislik Araştırma ve Geliştirme Dergisi, 14(1), 72-83.

[2] Canlı,G.,A., &Kurtoğu,İ.(2015). 'Dünyada ve Ülkemizde İnsansız Sualtı Araçları (İSAA-AUV & ROV) Tasarım veUygulamaları', Gidb Dergisi, (4),43-75.

[3] Neşeli S.,Yalçın G.,Terzioğlu H.,Ağaçayak A.C. (2019). Nano Yüzey Kalitesi Oluşturmak İçin Lepleme Makinesi Tasarımı. V Scıence Technology And Innovatıon Congress, 374-380.

[4] Yalçın N. K., Neşeli S., Terzioğlu H., "Prototip Ürün Üretmek İçin 3 Eksenli Masa Üstü Cnc Router Tasarımı", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, Ss 305, Isbn:978-605-5447-75-5.

[5] Binali R., Yalçın G., Ağaçayak A.C., "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021). İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. Hakan Terzioğlu, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0.

[6] Gonzalez,L.,A.(2004).'Design Modelling and Control of an Autonomous Underwater Vehicle'. https://www.kimerius.com/app/download/5785518080/Design,+modeling+and+control+of+an+autonomous+underwater+vehicle.pdf

[7] Hyakudome,T.(2011).'Design of Autonomous Underwater Vehicle', International Journal of Advanced Robotic Systems,8(1), 122-130.

[8] Wadoo,s.,&Kachroo,P.(2011). 'Autonomous Underwater Vehicles',Taylor & Francis Group

[9] Terzioğlu, H., Kazan, F. A. and Selek, M. "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," presented at the 3rd International Conference on Electrical Engineering and Applications (ICEEA 2013), Konya, Turkey, October 24-25, 2013, 2013.

[10] Kazan, F. A. and Akkaya, R. "The Effect of Increases in User Weight and Road Slope on Energy Consumption in Disabled Vehicle Driven with PMSM," Balkan Journal of Electrical and Computer Engineering, vol. 9, no. 1, pp. 1-7, 2021.

[11] Mırjafarlı S., Agaçayak A.C. (2022). Domestic Control Board Design For Underwater Vehicle. Selçuk Unıversıty Internatıonal Technology And Innovatıon Student Symposıum .

[12] Lee,M.,R., &Chen,Y.(2022).'AnInnovative Pose Control Mechanism for a Small Rudderless Underwater Vehicle'. https://doi.org/10.3390/machines10050352

[13] TEKNOFEST.(2020, June 10).İnsansız Sualtı Sistemleri Yarışması Sualtı Sistemleri Mekanik Tasarımı.[Video]. YouTube.

https://youtu.be/I-ZndZd6khw?list=PLCxhoYT7fQpW-d39_8KtYM6ExrL6i3CuK

[14] Ağaçayak A. C.,Terzioğlu, H.,Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, Ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5.

[15] Mırjafarlı S., Agaçayak, A.C. (2022). Domestic Control Board Design For Underwater Vehicle. Selçuk Unıversıty Internatıonal Technology And Innovatıon Student Symposıum .

[16] Muljowidodo, K., Adi N, S., Prayogo, N., & Budiyono, A. (2009). Design and testing of underwater thruster for SHRIMP ROV-ITB.

[17] Ross, C.T.F., (2005). 'A conceptual design of an underwater missile launcher'. Ocean Engineering January (1), 85–99

[18] Gülgün, T., Alankaya, G., Duran, M. E., Erdoğdu, M., Yalçinkaya, İ., Durdu, A., & Terzioğlu, H. (2020). 'Low-Cost Unmanned Underwater Vehicle Design'. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 363-367.

[19] Tangorra, J. L., Davidson, S. N., Hunter, I. W., Madden, P. G., Lauder, G. V., Dong, H., . . . Mittal, R. (2007). 'The development of a biologically inspired propulsor for unmanned underwater vehicles'. IEEE Journal of Oceanic Engineering, 32(3), 533-550.

[20] Terzioğlu, H., Kazan, F. A. and Selek, M. "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," Applied Mechanics and Materials, vol. 446-447, pp. 1197-1201, 2014, doi: 10.4028/www.scientific.net/AMM.446-447.1197.

[21] Kazan, F. A. and Solak, H. "Improvement of ultrasonic sensor-based obstacle avoidance system in drones," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 4, no. 1, pp. 9-35, 2023.

[22] Alam, K., Ray,T., &Anavatti,S.,G.(2017).'Design Optimization of an Unmanned Underwater Vehicle Using Low- and High-Fidelity Models', IEE Transactions On Systems, 47(11),2794-2808.

[23] Bozoklu,B.(2021). 'Otonom Su Altı Araçlarının (AUV) Temel Dizayn Prensipleri ve Konsept Dizayn'. Otonom Su Altı Araçlarının (AUV) Temel Dizayn Prensipleri ve Konsept Dizayn

[24] Ross,T.,F.,R.(2006). 'A Conceptual Design of an Underwater Vehicle', Ocean Engineering, 33, 2087-2104.

9. Kaynakça

[1] Erol, B. (2022). "Bir insansız sualtı aracına otonom özellikler kazandırılması ve deneysel uygulaması."

[2] Kahriman, B. (2021). İnsansız hava aracı (İHA) ve insansız su aracı (İSA) baz istasyonlarının kara ve sualtı ağlarda maksimum kapsama sağlayacak şekilde yerleşimi, TOBB University of Economics and Technology, Graduate School of Engineering ….

[3] Ofluoğlu, A. A. (2021). Sualtı araçlarında anfis yöntemi ile nesne takibi, Kocaeli Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

[4] Canlı, G. A., et al. (2015). "Dünyada ve ülkemizde insansız sualtı araçları İSAA-AUV & ROV TASARIM VE UYGULAMALARI." Gidb Dergi(04): 43-75.

[5] Gül, Ö. M. and T. Acarer (2024). "Deniz Taşımacılığı İzlemek için Sualtı Kablosuz Sensör Ağlarında Otonom Sualtı Aracı ile Dayanıklı ve Enerji Farkında Yol Planlama." EMO Bilimsel Dergi 14(2): 71-85.

[6] Kabanov, A. and V. Kramar (2022). "Marine internet of things platforms for interoperability of marine robotic agents: An overview of concepts and architectures." Journal of Marine Science and Engineering 10(9): 1279.

[7] Ataner, E., et al. (2020). "Deep Learning Methods in Unmanned Underwater Vehicles." Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi: 345-350.

[8] Mustafa, O. and İ. Kılıçaslan (2021). "Kolay Bir Programlama Dili Olan Python İle Nesneye Dayalı Programlama." Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS) 5(17): 720-727.

[9] Pişkin, M. (2016). OpenCV ile Görüntü İşleme.

[10] Aksoy, Ö. Ü. B. (2024). "Python ıle ımgeden verıye görüntü ışleme ve uygulamaları."

[11] Yakut, M., et al. (2015). "Derinlik ve Yön Kontrol Uygulamaları için Sualtı Aracı Tasarımı." Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology 3(1): 343-355.

[12] Akçakaya, H. (2014). Otonom Sualtı Aracının Modellenmesi Ve Kontrolü, Fen Bilimleri Enstitüsü.

[13] Baydarakçı, M. (2023). Sualtı otonom araçlarda navigasyon ve yol planlama çözümleri.

[14] Gürsel Dino, İ. (2020). "Gelecek, teknoloji ve mimarlık."

[15] Aldino, Y. (2018). "Rancang Bangun Perangkat Kendali ROV Berbasis Joypad Dan Aplikasi Pemantauan Kondisi Bawah Air Berbasis Video Streaming."

[16] Aydoslu, K. (2023). "Sualtı araçlarda görüntü işleme tekniği ile obje tanımlama."

[17] Avcı, İ. and M. Yıldırım (2021). "Görme Engelli Bireyler İçin Derin Öğrenme Tabanlı Nesne Tanıma Modeli." Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi(28): 220-227.

[18] Demir, K. and O. Yaman "Sualtı çöp tespiti için yolov4 tabanlı bir yöntem."

[19] Srebrovic, R. and J. Yonamine (2020). "Leveraging the BERT algorithm for Patents with TensorFlow and BigQuery." White paper.
[20] Aalami, N. (2020). "Derin öğrenme yöntemlerini kullanarak görüntülerin analizi." Eskişehir Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Bilişim Dergisi 1(1): 17-20.
[20] Li, X., et al. (2015). Fast accurate fish detection and recognition of underwater images with fast r-cnn. OCEANS 2015-MTS/IEEE Washington, IEEE.
[21] Tan, F. G., et al. (2021). "Derin öğrenme teknikleri ile nesne tespiti ve takibi üzerine bir inceleme." Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi(25): 159-171.
[22] Murat Sarı, Y. S. M., M Kirabili (2021). "Bulanık Modelleme ve Akıllı Denetim."
[23] Yagnamurthy, N. and H. Jelinek (2003). A DSP based underwater communication solution. Oceans 2003. Celebrating the Past... Teaming Toward the Future (IEEE Cat. No. 03CH37492), IEEE.
[24] Kuzlu, M. (2010). "DSP ile sualtı haberleşme uygulaması."
[25] Leblebicioglu, M. and E. Ege (2018). "Experimental test of the acoustic-based navigation and system identification of an unmanned underwater survey vehicle (SAGA)."
[26] Yılmaz, S. and S. B. Kılcı (2020). "6 Serbestlik Dereceli Sualtı Aracı ve Manipülatör Sistemi ile Görüntü İşleme Uygulamaları." İleri Mühendislik Çalışmaları ve Teknolojileri Dergisi 1(2): 63-79.
[27] Rousouliotis, M., et al. (2024). "Employing an underwater vehicle in education as a learning tool for Python programming." Computer Applications in Engineering Education 32(1): e22693.
[28] Güneş D., Servi S., Kaya O., "A Mobıle Pharmacy Applıcatıon: Sıfaap", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-3, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Dr. Öğr. Üyesi Fatih Alpaslan Kazan, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım sayısı:1, Ss 113, ISBN:978-625-6613-96-6.

Sonuçlar, U-Net mimarisini kullanarak, Fish4Knowledge veri kümesi yüksek doğrulukla segmentlere ayrılmış ve Acanthurus nigrofuscus türü için ortalama 0,8583'lük Intersection over Union (IoU) puanı elde edilmiştir.

Değerlendirme, U-Net modeli, ekolojik çalışmalar için potansiyelini göstererek su altı görüntü segmentasyonu için etkili olduğunu kanıtladı.

4. İlerde Yapılacak Çalışmalara Atıflar

Sualtı görüntü işleme alanında yapılan mevcut çalışmalar, nesne tespiti ve renk iyileştirme gibi temel konularda önemli ilerlemeler kaydetmiştir [53, 79]. Bununla birlikte, derin deniz görüntülerinde karşılaşılan zorluklar, özellikle düşük ışık ve yüksek bulanıklık gibi durumlar, çözülmeyi bekleyen sorunlar olup bunlar üzerinde çalışmalar yürütülmektedir [61, 71, 80].

Gelecekteki çalışmalar için, Mevcut veri setleri yeterli olmadığından veri setlerinin miktarı artırılabilir. Farklı kaynaklardan verilerin birleştirilip bir veri setinin meydana gelmesi modelin öğrenme sürecinin daha iyi geçmesini sağlayabilir. Sualtı görüntü işleme için derin öğrenme tabanlı yöntemlerin gelişimi sağlanabilir. Bu sayede model, görüntü iyileştirme ve nesne tespiti gibi alanlarda daha iyi sonuçlara ulaşılabilir. Bulanık ve düşük aydınlatmalı sualtı görüntüleri, optik ve sensör sistemler ile iyileştirilebilir. Sualtı aydınlatma sistemleri görüntünün kalitesini artırıp görüntü işleme algoritmalarının performansını artırabilir.

5. Kaynakça

[1] Schettini, R. and S. Corchs, Underwater image processing: state of the art of restoration and image enhancement methods. EURASIP journal on advances in signal processing, 2010. 2010: p. 1-14.
[2] Bozkurt, A., Yapay Zeka Meraklıları İçin Araç Kiti. Oct 16, 2023.
[3] Gonzalez, R.C., Digital image processing. 2009: Pearson education india.
[4] Li, C.Y., R. Mazzon, and A. Cavallaro, Underwater image filtering: methods, datasets and evaluation. arXiv preprint arXiv:2012.12258, 2020.
[5] Vasamsetti, S., et al., Wavelet based perspective on variational enhancement technique for underwater imagery. Ocean Engineering, 2017. 141: p. 88-100.

[6] Gould Jr, R.W., R.A. Arnone, and P.M. Martinolich, Spectral dependence of the scattering coefficient in case 1 and case 2 waters. Applied Optics, 1999. 38(12): p. 2377-2383.
[7] Mousavi, M., R. Estrada, and A. Ashok, iDehaze: Supervised Underwater Image Enhancement and Dehazing via Physically Accurate Photorealistic Simulations. Electronics, 2023. 12(11): p. 2352.
[8] Bradski, G. and A. Kaehler, Learning OpenCV: Computer vision with the OpenCV library. 2008: " O'Reilly Media, Inc.".
[9] Pişkin, M., OpenCV Nedir? 2023.
[10] Mahavarkar, A., et al. Underwater object detection using tensorflow. in ITM web of conferences. 2020. EDP Sciences.
[11] Wang, Y., et al., UIEC^ 2-Net: CNN-based underwater image enhancement using two color space. Signal Processing: Image Communication, 2021. 96: p. 116250.
[12] Chen, L., et al., Underwater target recognition based on improved YOLOv4 neural network. Electronics, 2021. 10(14): p. 1634.
[13] andrey.senyaev, et al. opencv-python 4.10.0.84. Jun 17, 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://pypi.org/project/opencv-python/.
[14] Mahato, A., Getting started with Image Processing Using OpenCV. Mar 14, 2023.
[15] Yapay Zeka Platformu. OpenCV. [cited Nov 17, 2024; Available from: https://www.yapayzekaplatformu.com/goruntu-isleme/opencv.
[16] Alvi, F., Why You Need To Start Learning OpenCV in 2024! October 11, 2023.
[17] Demirkol, Z., OpenCv Yüz Tanıma. Oct 16, 2019.
[18] Van der Walt, S., et al., scikit-image: image processing in Python. PeerJ, 2014. 2: p. e453.
[19] Herholz, P. MRI analysis in python using NIPYPE, Nilearn and more. Introduction to scikit-learn & scikit-image. 2021 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://peerherholz.github.io/workshop_weizmann/prerequisites/python_scikit.html.
[20] Doğan, Ç., G. Yücetürk, and U. Acar. Seaweed Growth Detection in Aquaculture Environment Using Simple Linear Iterative Clustering Method. in Proceeding of. 2020.
[21] Plotnikov, V., et al. Classical and neural network approaches to object detection in underwater robotics competitions. in AIP conference proceedings. 2022. AIP Publishing.
[22] Mohanty, D. and V. Jain. Underwater Photography Noise Cancellation. in Proceedings of the 5th International Conference on Information Management & Machine Intelligence. 2023.
[23] PySquad, Scikit-image with Python: Image Processing is Fun. Aug 29, 2024.
[24] Coderspace, En Popüler Python Kütüphaneleri. Oct 30, 2023.

[25] Ansari, A. Image processing with Scikit-image in Python. Jan 19, 2023 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://www.geeksforgeeks.org/getting-started-scikit-image-image-processing-python/.
[26] Kumar, N. Learning Model Building in Scikit-learn. Sep 4, 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://www.geeksforgeeks.org/learning-model-building-scikit-learn-python-machine-learning-library/?ref=header_outind.
[27] Abadi, M., et al. {TensorFlow}: a system for {Large-Scale} machine learning. in 12th USENIX symposium on operating systems design and implementation (OSDI 16). 2016.
[28] Bosse, S. and P. Kasundra, Robust Underwater Image Classification Using Image Segmentation, CNN, and Dynamic ROI Approximation. Engineering Proceedings, 2022. 27(1): p. 82.
[29] Chollet, F., Deep learning with Python. 2021: Simon and Schuster.
[30] Thum, G.W., et al., Toward a highly accurate classification of underwater cable images via deep convolutional neural network. Journal of Marine Science and Engineering, 2020. 8(11): p. 924.
[31] Kaul, S., Building Deep Learning Models with Keras: A Step-by-Step Guide with Code Examples. Aug 18, 2024.
[32] AnalytixLabs, Pytorch vs. TensorFlow: Which Framework to Choose? Feb 5, 2024.
[33] Oliphant, T.E., Guide to numpy. Vol. 1. 2006: Trelgol Publishing USA.
[34] Minnet, A., Numpy. Jun 6, 2022.
[35] Natarajan, P. and A. Nambiar, Underwater SONAR Image Classification and Analysis using LIME-based Explainable Artificial Intelligence. arXiv preprint arXiv:2408.12837, 2024.
[36] Karadağ, H., Veri Bilimi İçin Python Kütüphaneleri-1: NumPy. May 15, 2023.
[37] Topkara, N., Veri Bilimi için Temel Python Kütüphanesi: NumPy. Aug 7, 2022.
[38] NumPy. NumPy. 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://numpy.org/.
[39] Miscellaneous, Converting Numpy Arrays to Images using CV2 and PIL. Jan 18, 2024.
[40] Sameer, Image Flipping and Mirroring with NumPy and OpenCV. Nov 20, 2020.
[41] Wikipedia. NumPy. Jun 21, 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://tr.wikipedia.org/wiki/NumPy.
[42] Kahya, A.N., Wikipedia'daki Verilere Metin Madenciliği Yöntemlerinin Uygulanması. Eskişehir Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Bilişim Dergisi, 2021. 2(1): p. 11-14.
[43] Rodriguez Molinuevo, J., Right whales up-call detection using deep classifiers over underwater noisy recordings. 2019, Universitat Politècnica de Catalunya.
[44] Eren, E., Python Matplotlib ile Grafik Çizme. Mar 19, 2023.

[45] Mathur, K., Matplotlib: An Introduction To Its Object Oriented Interface. Mar 6, 2019.
[46] Davis, S., Exploring Python's Data Science Stack: Pandas, NumPy, and Matplotlib. Jul 21, 2023.
[47] Overrein, M.M., et al., Biomass estimations of cultivated kelp using underwater RGB images from a mini-ROV and computer vision approaches. Frontiers in Marine Science, 2024. 11: p. 1324075.
[48] Rishi, R.K. How to import Matplotlib in Python? Aug 23, 2023 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://www.tutorialspoint.com/how-to-import-matplotlib-in-python.
[49] Bilgin, A., PyTorch Nedir? May 7, 2021.
[50] NVIDIA. PyTorch. 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://www.nvidia.com/en-us/glossary/pytorch/.
[51] Liu, C., et al., A new dataset, Poisson GAN and AquaNet for underwater object grabbing. IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology, 2021. 32(5): p. 2831-2844.
[52] Cong, R., et al., Pugan: Physical model-guided underwater image enhancement using gan with dual-discriminators. IEEE Transactions on Image Processing, 2023. 32: p. 4472-4485.
[53] Zhang, B., et al., GFRENet: An Efficient Network for Underwater Image Enhancement with Gated Linear Units and Fast Fourier Convolution. Journal of Marine Science and Engineering, 2024. 12(7): p. 1175.
[54] Blake, A. SciPy'de Python Öğretici: Nedir, Kütüphane, İşlev ve Örnekler. Aug 12, 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://www.guru99.com/tr/scipy-tutorial.html.
[55] SciPy. Multidimensional image processing (scipy.ndimage). 2024 [cited Nov 17, 2024; Available from: https://docs.scipy.org/doc/scipy/reference/ndimage.html.
[56] Menon, A. and R. Aarthi, A Hybrid Approach for Underwater Image Enhancement using CNN and GAN. International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 2023. 14(6).
[57] Cai, L., et al., Dynamic multiscale feature fusion method for underwater target recognition. Journal of Sensors, 2022. 2022(1): p. 8110695.
[58] Dakhil, R.A. and A.R.H. Khayeat, Deep Learning for Enhanced Marine Vision: Object Detection in Underwater Environments. International Journal of Electrical and Electronics Research, 2023. 11(4): p. 1209-1218.
[59] Cao, N. Small Object Detection Algorithm for Underwater Organisms based on Improved Transformer. in Journal of Physics: Conference Series. 2023. IOP Publishing.
[60] Yue, Z., et al., An Effective Method for Underwater Biological Multi-Target Detection Using Mask Region-Based Convolutional Neural Network. Water, 2023. 15(19): p. 3507.

[61] Zacchini, L., et al., Deep learning for on-board AUV automatic target recognition for optical and acoustic imagery. IFAC-PapersOnLine, 2020. 53(2): p. 14589-14594.

[62] Yang, X., et al., Application of Target Detection Method Based on Convolutional Neural Network in Sustainable Outdoor Education. Sustainability, 2023. 15(3): p. 2542.

[63] Raza, K. and H. Song, Fast and accurate fish detection design with improved YOLO-v3 model and transfer learning. International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 2020. 11(2).

[64] Parikh, R. and N. Mehendale, Detection of Underwater Objects in Images and Videos Using Deep Learning. Available at SSRN 4605676, 2023.

[65] Zhang, S., et al., Research on fish identification in tropical waters under unconstrained environment based on transfer learning. Earth Science Informatics, 2022. 15(2): p. 1155-1166.

[66] Wang, J., et al., Fish tracking based on improved TLD algorithm in real-world underwater environment. Marine Technology Society Journal, 2019. 53(3): p. 80-89.

[67] Hu, Z., et al. Abnormal Behavior Recognition of Underwater Fish Body Based on C3D Model. in Proceedings of the 2022 6th International Conference on Machine Learning and Soft Computing. 2022.

[68] Watanabe, J.-I., Y. Shao, and N. Miura, Underwater and airborne monitoring of marine ecosystems and debris. Journal of Applied Remote Sensing, 2019. 13(4): p. 044509.

[69] Ottapura, S., et al. Underwater Image Processing using Graphics Processing Unit (GPU). in ITM Web of Conferences. 2020. EDP Sciences.

[70] Li, J., L. Shi, and S. Guo. YOLOv7-based land and underwater target detection and recognition. in 2023 IEEE International Conference on Mechatronics and Automation (ICMA). 2023. IEEE.

[71] Jiang, N., et al., Optimization of underwater marker detection based on YOLOv3. Procedia Computer Science, 2021. 187: p. 52-59.

[72] Yusup, I., M. Iqbal, and I. Jaya. Real-time reef fishes identification using deep learning. in IOP Conference Series: Earth and Environmental Science. 2020. IOP Publishing.

[73] Saraf, A., et al., Underwater Mines Detection using Neural Network. International journal of engineering research & technology (IJERT), 2020. 9(04).

[74] DHANALAXMI, B., et al., OBJECT DETECTION AND RECOGNITION USING WEBCAM WITH VOICE USING YOLO ALOGRITHM. International Journal of Information Technology and Computer Engineering, 2023. 11(4): p. 81-88.

[75] Mange, V., P. Shah, and V. Kothari, Autonomous Underwater Vehicle: Electronics and Software Implementation of the Proton AUV. arXiv preprint arXiv:1909.03472, 2019.

[76] Moniruzzaman, M., et al. Faster R-CNN based deep learning for seagrass detection from underwater digital images. in 2019 digital image computing: techniques and applications (DICTA). 2019. IEEE.

[77] Gülgün T.,Alankaya G.,Duran M.E.,Erdoğdu M.,Yalçınkaya İ.,Durdu A.,Terzioğlu H. (2020). Low Cost Unmanned Underwater Vehicle Design. European Journal Of Science And Technology, 363-367., Doi: 10.31590/Ejosat.804610.

[78] Gülgün T.,Alankaya G.,Duran M.E.,Erdoğdu M.,Yalçınkaya İ.,Durdu A.,Terzioğlu H. (2020). Analysis Of The Impact Of Different Angles Of Thrusters İnunderwater Vehicles On Thrust Force İn CAD Environment. European Journal Of Science And Technology, 357-362., Doi: 10.31590/Ejosat.804592.

[79] Ataner E.,Özdeş B.,Öztürk G.,Çelik T.Y.C.,Durdu A.,Terzioğlu H., (2020). Deep Learning Methods İn Unmanned Underwater Vehicles. European Journal Of Science And Technology, 345-350., Doi: 10.31590/Ejosat.804599.

[80] Ataner E.,Özdeş B.,Öztürk G.,Çelik T.Y.C.,Durdu A.,Terzioğlu H. (2020). Design Of Communication And Power Systems İn Unmanned Underwater Vehicle. European Journal Of Science And Technology, 262-267., Doi: 10.31590/Ejosat.803213

[81] Ataner E.,Özdeş B.,Durdu A.,Terzioğlu H., (2020). STM32 Based Underwater Control Card Design. European Journal Of Science And Technology, 351-356., Doi: 10.31590/Ejosat.804609.

[82] Topçul E., Terzioğlu H., Özden M., ":(Bölüm 23 Otonom Araçlar Ve Python Kullanımı ", *Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak*, Basım Sayısı:1, Ss 305, ISBN:978-605-5447-75-5.

[83] Vohra, R., et al. Detecting underwater discrete scatterers in echograms with deep learning-based semantic segmentation. in Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition. 2023.

[84] Cui, S., et al., Fish detection using deep learning. Applied Computational Intelligence and Soft Computing, 2020. 2020(1): p. 3738108.

[85] Wang, X., L. Mao, and J. Wang, Underwater fish image enhancement method based on color correction. Highlights in Science, Engineering and Technology, 2022. 1: p. 415-425.

[86] Zhang, J., et al., BG-YOLO: A Bidirectional-Guided Method for Underwater Object Detection. arXiv preprint arXiv:2404.08979, 2024.

[87] Zhao, M., et al., Fish Detecting Using YOLOv4 and CVAE in Aquaculture Ponds with a Non-Uniform Strong Reflection Background. IEICE TRANSACTIONS on Information and Systems, 2023. 106(5): p. 715-725.

[88] Wang, B. and J. Saniie. A high performance ultrasonic system for flaw detection. in 2019 IEEE International Ultrasonics Symposium (IUS). 2019. IEEE.

[89] Pirie, C. and C.F. Moreno-Garcia. Image pre-processing and segmentation for real-time subsea corrosion inspection. in International Conference on Engineering Applications of Neural Networks. 2021. Springer.

[90] Nezla, N., T.M. Haridas, and M. Supriya. Semantic segmentation of underwater images using unet architecture based deep convolutional encoder decoder model. in 2021 7th International Conference on Advanced Computing and Communication Systems (ICACCS). 2021. IEEE.

[91] Keskin Y.,Karaoğlu O.,Servi S.,Oturanç G. (2011). The Approximate Solution Of High Order Linear Fractional Differential Equations With Variable Coefficients İn Terms Of Generalized Taylor Polynomials. Mathematical And Computational Applications.

[92] Tas S.,Gurel A.,Eren M.,Acar Ö.D.,Servı S.,Inan O. (2024). Detection Of Plant Diseases With Deep Learning For Productivity And Sustainability İn Agriculture. International Conference On Engineering Technologies (Icente'24)

[93] Servı S.,Inan O.,Yılmaz F.,Arsel I.,Pekgör A.,Genç A.,Oturanç G. (2024). A Performance Comparison Of Different Machine Learning Algorithms To Forecast Wind Energy İn Türkiye. International Conference on Engineering Technologies (ICENTE'24).

ELEKTRİKLİ VE HİBRİT

ARAÇ TEKNOLOJİLERİNDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

EDİTÖRLER
DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ALPASLAN KAZAN
ÖĞR. GÖR. GÖKHAN YALÇIN

EĞİTİM
yayınevi

ELEKTRİKLİ VE HİBRİT ARAÇ TEKNOLOJİLERİNDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Fatih Alpaslan Kazan, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-011-1
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ELEKTRİKLİ VE HİBRİT ARAÇ TEKNOLOJİLERİNDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIMLAR

Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Fatih Alpaslan Kazan, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın

167 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-011-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun!
internetteki kitapçınız

6. Kaynakça

[1] Binali R., Neşeli S., Yalçın G., "İmalat Yöntemlerine Genel Bakış", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-2, (2021)., , İksad, Editör:Prof. Dr. S. Neşeli, Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 113, Isbn:978-625-8423-14-3Solovey A., Petrova A. (2021)

[2] https://www.integrasources.com/blog/bldc-motor-controller-design-principles/

[3] Şahin D.C., Cobuloğlu M.Z., Ağaçayak A.C., "Bölüm 2: Fırçasız Doğru Akım Bldc Sürücü Tasarımı ", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022) , Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. G. Yalçın, Öğr. Gör. A.C. Ağaçayak, Basım sayısı:1, ss 305, ISBN:978-605-5447-75-5

[4] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Yalçın G., "2kw 72v Dış Rotorlu Hub Motor Tasarımı", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021), İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. H. Terzioğlu, Öğr. Gör. G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0

[5] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Ağaçayak A.C. "Bölüm 2: Hub Motor Tasarımına Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-1, (2021), İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 204, Isbn:978-625-8423-15-0

[6] Servı S.,Inan O.,Yılmaz F.,Arsel I.,Pekgör A.,Genç A.,Oturanç G. (2024). A Performance Comparison of Different Machine Learning

[7] https://www.elprocus.com/accelerometer-sensor-working-and-applications/

[8] F. A. Kazan and H. Solak, "Improvement of ultrasonic sensor-based obstacle avoidance system in drones," International Journal of Aeronautics and Astronautics, vol. 4, no. 1, pp. 9-35, 2023.

[9] http://www.starlino.com/imu_guide.html

[10] https://www.muhendisbeyinler.net/jiroskop-nedir/

[11] https://www.makaleler.com/jiroskop-nedir-nasil-calisir

[12] Titterton, D. H., & Weston, J. L. (2004). Strapdown Inertial Navigation Technology. The Institution of Engineering and Technology.

[13] https://ahmetyasincivan.com/pid-kontrolunun-temelleri/

[14] https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1308151

[15] H. Terzioğlu, F. A. Kazan, and M. Selek, "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," presented at the 3rd International Conference on Electrical Engineering and Applications (ICEEA 2013), Konya, Turkey, October 24-25, 2013, 2013.

[16] Kazan, F. A. and Akkaya, R., "The Effect of Road Slope on Parameters of Disabled Vehicle Driven by PMDC Motor," Balkan Journal of Electrical and Computer Engineering, vol. 10, no. 1, pp. 64-74, 2022.

[17] https://web.hitit.edu.tr/dersnotlari/mehmetfatih_21.03.2014_4I1U.pdf

Algorithms to Forecast Wind Energy in Türkiye. International Conference on Engineering Technologies (ICENTE'24).

8. Kaynakça

[1] J. Smith, " Electrical Safety for Isolation Monitoring Devices" *Electrical Safety Journal*, Vol. 45, No. 3, 2021, pp. 12–25.

[2] P. Brown, " Principles of Isolation Monitoring in Medical Equipment *", Biomedical Engineering Reviews*, Vol. 67, No. 4, 2020, pp. 214–230.

[3] A. Kumar et al., " Design and Implementation of Isolation Monitoring Systems ", *IEEE Transactions on Circuit Design*, Vol. 58, No. 2, 2019, pp. 100–110.

[4] H. Terzioğlu, G. Yalçın, E. Öksüm, "Bölüm 2: Elektrikli Araçlarda Batarya Yönetim Sistemi", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978-605-5447-75-5

[5] H. Terzioğlu, A.C Ağaçayak, E. Öksüm, "Bölüm 3:Elektrikli Araç Ve Hidrojenli (Yakıt Pilli) Araç Teknolojisinde Kullanılan Bataryalar ",Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978625-6613-95-9

[6] R. Thompson, " Advancements in Residual Current and Isolation Monitoring Technology *", Journal of Power Electronics and Systems*, Vol. 12, No. 7, 2022, pp. 55–70.

[7] H. Zhang, " Fault Detection Techniques in Isolation Monitoring Circuits *", Electrical Engineering & Automation*, Vol. 9, No. 1, 2021, pp. 40–52.

[8] International Standards for Isolation Monitoring Devices International Electrotechnical Commission (IEC), IEC 61557-8, 2018.

[9] M. Y. Ergun, " Modeling and Simulation of Isolation Monitoring Systems *", Simulation Studies in Electrical Engineering*, Vol. 3, No. 4, 2020, pp. 89–104.

[10] T. Lee et al., " Smart Isolation Monitoring Systems for Industrial Applications *", Journal of Industrial Electronics*, Vol. 15, No. 5, 2023, pp. 145–162.

[11] R. Binali, G. Yalçın, S. Neşeli, " Kompozit Malzemelere Genel Bakış", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., , Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 305, Isbn:978-605-5447-75-5

[12] F. Delgado, " Isolation Monitoring in Renewable Energy Systems*", Renewable Energy Systems Journal*, Vol. 20, No. 6, 2021, pp. 310–325.

[13] K. Nguyen et al., " Artificial Intelligence Applications in Isolation Fault Detection *", AI in Electrical Engineering*, Vol. 10, No. 2, 2022, pp. 78–93.

[14] S. Patel, " Isolation Monitoring Systems for Electric Vehicles *", Electric Mobility Research*, Vol. 5, No. 4, 2021, pp. 205–215.

[15] L. Garcia, " Challenges and Future Directions in Isolation Monitoring Circuits *", Progress in Electrical Engineering*, Vol. 8, No. 1, 2020, pp. 15–28.

[16] R. Binali, S. Neşeli, G. Yalçın, "İmalat Yöntemlerine Genel Bakış",Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-2, (2021)., , İksad, Editör:Prof. Dr. S. Neşeli, Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 113, Isbn:978-625-8423-14-3

[17] D. Johansson, " Advanced Signal Processing Techniques in Isolation Monitoring ", Signal Processing Journal, Vol. 14, No. 3, 2023, pp. 120–138.

[18] G. Cooper, " Historical Development of Isolation Monitoring Technologies ", Electrical History Journal, Vol. 2, No. 1, 2019, pp. 5–18.

[19] Comprehensive Review of Isolation Monitoring Standards and Regulations World Health Organization (WHO), Electrical Safety in Healthcare, 2022.

[20] A.C. Ağaçayak, H. Terzioğlu, B. Özdeş, "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5,

[21] R. Binali, G. Yalçın, A.C. Ağaçayak "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021). İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. H. Terzioğlu, Öğr. Gör. G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0

[22] H. Terzioğlu, F. A. Kazan, and M. Selek, "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," presented at the 3rd International Conference on Electrical Engineering and Applications (ICEEA 2013), Konya, Turkey, October 24-25, 2013, 2013.

[23] F. A. Kazan et al., Eds. MikroC İle PIC18F4550 Uygulamaları, 1th ed. Konya: Mesleki Akademi (in Türkçe), 2014.

[24] H. Terzioğlu, F. A. Kazan, and M. Selek, "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," Applied Mechanics and Materials, vol. 446-447, pp. 1197-1201, 2014, doi: 10.4028/www.scientific.net/AMM.446-447.1197.

4. Kaynakça

[1] Terzioğlu H., Kazan F. A. and Selek M., "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," presented at the 3rd International Conference on Electrical Engineering and Applications (ICEEA 2013), Konya, Turkey, October 24-25, 2013, 2013.

[2] Kazan F. A., Ağaçayak A.C., Arslan C., and Selek M., H. Terzioğlu and S. Satuk, Eds. MikroC İle PIC18F4550 Uygulamaları, 1th ed. Konya: Mesleki Akademi (in Türkçe), 2014.

[3] Terzioğlu, H., Kazan F.A., and Selek M., "The Use of dsPIC in the Identification of Inertia Moment and Friction Coefficient of PMS and DC Motors," Applied Mechanics and Materials, vol. 446-447, pp. 1197-1201, 2014, doi: 10.4028/www.scientific.net/AMM.446-447.1197.

[4] Durgun, Y. E., Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Elektromobil Araç Kontrol Sistemi Tasarımı ve Entegrasyonu, 20194

[5] Çınar S., Ağaçayak A.C., "Bölüm 1: 48v Batarya Yönetim Sistemi Tasarımı" *Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Öğr. Gör. G. Yalçın,* Basım sayısı:1, ss 305, ISBN:978605-5447-75-5

[6] Kara, İ., Yıldız Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, CAN Haberleşme Protokolünün İncelenmesi ve Bir Sıcaklık Kontrol Sistemine Uygulanması, 2009 A. Kumar et al., " Design and Implementation of Isolation Monitoring Systems ", *IEEE Transactions on Circuit Design*, Vol. 58, No. 2, 2019, pp. 100–110.

[7] Ağaçayak A.C., Terzioğlu H., Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", *Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın,* Basım Sayısı:1, ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5,

[8] İstanbul Üniversitesi, Verimlilik Yarışları İçin Bir Elektrikli Otomobilin Gerçeklenmesi H. Zhang, " Fault Detection Techniques in Isolation Monitoring Circuits *", Electrical Engineering & Automation*, Vol. 9, No. 1, 2021, pp. 40–52.

[9] Topuz, M., Konya Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Hibrit Araçlar İçin Haberleşme Birimi İle Araç Kontrol Sistemi ve Linux Tabanlı GUI Tasarımı, 2021

[10] Güneş D., Servi S., Kaya O., "A Mobıle Pharmacy Applıcatıon: Sıfaap", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-3, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Dr. Öğr. Üyesi Fatih Alpaslan Kazan, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım sayısı:1, ss 113, ISBN:978-625-6613-96-6

[11] Terzioğlu H., Yalçın G., Öksüm E., "Bölüm 2: Elektrikli Araçlarda Batarya Yönetim Sistemi", *Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu*, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978-605-5447-75-5

[12] Ağaçayak A.C., Terzioğlu H., Özdeş B., "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", *Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın,* Basım Sayısı:1, ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5,

Kaynakça

[1] Ravi, V., & Mohan, N. (1998). Simulation and design of a high-efficiency DC–DC converter for the power distribution system of electric vehicles. IEEE Transactions on Industrial Applications, 34(2), 479-486.

[2] Basso, C., & Dorfi, D. (2013). Design of a DC-DC Boost Converter for Electric Vehicle Applications. Journal of Power Electronics, 13(1), 105-115.

[3] Chavez, J. J., & Hsieh, C. H. (2005). Boost Converter Design for Low Voltage Applications. IEEE Transactions on Power Electronics, 20(1), 97-105.

[4] Huang, A. Q., & Wei, J. (2009). High-efficiency and high-power-density boost converters with high-current output. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 56(9), 3643-3652.

[5] Çınar S., & Ağaçayak A.C., "Bölüm 1: 48v Batarya Yönetim Sistemi Tasarımı" Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Öğr. Gör. G. Yalçın, Basım sayısı:1, ss 305, ISBN:978605-5447-75-5

[6] Liu, X., & Li, Z. (2015). Advanced design of boost converter circuits for improved efficiency in renewable energy systems. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 42, 413-420.

[7] Grosvenor, P., & Lee, K. (2011). Efficient Design and Optimization of Power Converters for Battery-Powered Applications. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 58(8), 3476-3485.

[8] Texas Instruments. (2014). Designing Power Converters with Switch-Mode Power Supply Components. Application Report, SLVA680A, Texas Instruments.

[9] Sundaram, A., & Sarkar, S. (2006). Optimal Design of a Boost Converter for Maximum Efficiency. Proceedings of the International Conference on Power Electronics and Drive Systems (PEDS), 121-126.

[10] Blomberg, A., & Johansson, B. (2007). Boost Converter for Electric Drive Systems: Design and Modeling. Power Electronics and Motion Control Conference, 45-50.

[11] Nagarajan, V., & Chen, K. (2012). High-frequency switching and high-performance components for power electronics. IEEE Transactions on Power Electronics, 27(9), 3793-3801.

[12] Terzioğlu H., Ağaçayak A.C. & Öksüm E., "Bölüm 3:Elektrikli Araç Ve Hidrojenli (Yakıt Pilli) Araç Teknolojisinde Kullanılan Bataryalar ",Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978625-6613-95-9

[13] Peng, F. Z., & Zhao, J. (2012). Design and Implementation of a High-Efficiency Boost Converter for Electric Vehicle Applications. IEEE Transactions on Vehicular Technology, 61(8), 3484-3492.

[14] Ümit Ö., & Ağaçayak A.C., (2023). "Bölüm 2:Elektrikli Güneş Panelli Araçlar Üzerine Bir Araştırma", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-3, Eğitim Yayınevi, Editör:Dr.Öğr.Üyesi. F.Alpaslan Kazan, Öğr.Gör. G. Yalçın, Basım sayısı:1, ss 118, ISBN:978-625-6613-96-6

[15] Wu, H., & Fang, J. (2010). Design of a High-Efficiency Boost Converter for Power Supply Systems. Journal of Electrical Engineering & Technology, 5(4), 463-470.

[16] Jiang, H., & Zhang, X. (2011). Optimization of Power Converter Design in High Power Applications. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 58(3), 862-870.

[17] Huang, Y., & Xu, J. (2014). Modeling and Simulation of Boost Converters Using MATLAB/Simulink. International Journal of Power Electronics and Drive Systems (IJPEDS), 4(3), 303-310.

[18] Wu, Z., & Zeng, Z. (2015). A Practical Design and Simulation Method for Boost Converters in Renewable Energy Systems. IEEE Transactions on Sustainable Energy, 6(3), 904-911.

[19] Terzioğlu H., Yalçın G., & Öksüm E. (2023). "Bölüm 2: Elektrikli Araçlarda Batarya Yönetim Sistemi", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978-605-5447-75-5

[20] Kerkhoff, D., & He, Z. (2013). Design and Simulation of Boost Converter Circuits for Low Power Applications. IEEE Transactions on Power Electronics, 28(7), 3203-3211.

[21] Sullivan, C. R., & Meyers, L. A. (1999). Boost Converter Performance and Design Tradeoffs. IEEE Transactions on Aerospace and Electronic Systems, 35(4), 1120-1131.

[22] Yang, Z., & Yang, G. (2016). Energy Management in Boost Converters for DC Microgrids. IEEE Transactions on Smart Grid, 7(4), 1880-1889.

[23] Zhang, J., & Zhou, X. (2013). Analysis and Design of Boost Converter Topologies for Automotive Applications. IEEE Transactions on Industrial Applications, 51(6), 5327-5335.

[24] Wang, X., & Zhang, L. (2005). A Comparison of Efficiency in Boost Converter Topologies. IEEE Transactions on Power Electronics, 21(5), 1401-1410.

[25] Atakan T.A., Terzioğlu H., & Ağaçayak A.C., "Chapter 7: Photovoltaıc System Integrated Electrıc Vehıcle Chargıng Statıon" New Trebds In Engıneerıng, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Prof. S. Neşeli, Asst. Prof. H.Terzioğlu, Basım Sayısı:1, ss 242, Isbn:978-605-5447-74-8.

[26] Atakan T.A., Terzioğlu H., & Ağaçayak A.C., "Chapter 20: Electrıc Vehıcle Chargıng Statıon ", New Trends In

Engıneerıng, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Prof. S. Neşeli, Asst. Prof. H. Terzioğlu, Basım Sayısı:1, ss 243, Isbn:978-605-5447-74-8.

[27] Karaoğlu O., Servi S., Keskin Y., & Kurnaz A. (2007). Isı İletim Probleminin Çözümü için Yeni Yöntemler. 16. Ulusal Isı Bilimi ve Tekniği Kongresi (Tam Metin Bildiri/Poster)

7. Kaynakça

[1] J. Deng, C. Bae, A. Denlinger, ve T. Miller, “Electric Vehicles Batteries: Requirements and Challenges”, Joule, c.4, sy 3, ss. 511-515, Mar. 2020.

[2] A. Marongiu, F.G.W. Nussbaum, W.Waag, M.Garmendia ve D. U. Sauer, “Comprehensive study of the influence of aging on the hysteresis behavior of alithium iron phosphate carhode-based lithium ion battery – An experimental investigation of the hysteresis ”, Applied Energy c.171, ss. 629-645, Haz. 2016

[3] M.M. Hoque, M.A.Hannan ve A.Mohamed, Model Development of Charge Equalization Controller for Lithium-Ion Battery. 2016.

[4] U. Yayan, A. T. Arslan, ve H. Yucel, “A Novel Method for SoH Prediction of Batteries Based on Stacked LSTM with Qick Charge Data ”, Applied Artificial Intelligence, c 35, sy 6, ss. 421- 439, May. 2021.

[5] H. Yu, Qiu, L. Weng, K. Huo, S. Liu, ve H. Liu, “A Health Indicator for the Online Lifetime Estimation of an Electirc Vehicle Power Li-Ion Battery”, World Electric Vehicle Journal, c.11, sy 3, Art. Sy 3, Eyl. 2020.

[6] F. A. Kazan ve R. Akkaya, "The Effect of Increases in User Weight and Road Slope on Energy Consumption in Disabled Vehicle Driven with PMSM," Balkan Journal of Electrical and Computer Engineering, vol. 9, no. 1, pp. 1-7, 2021.

[7] S. Aksoy ve F. A. Kazan, "Investigation of the Effect on the Drone's Energy Consumption the Flying at Different Altitudes," New Trends in Engineering, S. Neşeli and H. Terzioğlu, Eds., Konya, Türkiye: Tablet Kitabevi, 2022, pp. 129-140.

[8] H. Terzioğlu, G. Yalçın, ve E. Öksüm, “Bölüm 2: Elektrikli Araçlarda Batarya Yönetim Sistemi”, Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978-605-5447-75-5

[9] J. Wu, X. Cui, H. Zhang, ve M. Lin, “Health Prognosis With Optimized Feature Selection for Lithium-Ion Battery in Electric Vehicle Applications”, IEEE Transactions on Power Electronics c. 36, sy 11, ss. 12646-12655, Kas. 2021.

[10] M.A. Hannan, M.S.H. Lipu, A. Hussain ve A. Mohamed, “A review of lithium battery state of charge estimation and management system in eletric vehicle applications: Challenges and recommendations”, Renewable and Sustainable Energy Reviews, c.78, ss.834-854, Eki.2017.

[11] R. Menak , T. Karadağ , M. Altuğ, ve N. Tan. Elektrikli Araçlarda Batarya Yönetim Sistemleri Üzerine Bir Derleme Çalışması.

[12] M. Daowd, M. Antoine, N. Omar, P. Laraire, P. Van Den Bossche ve J.Van Mierlo, “Battery Management System — Balancing Modularization Based on a Single Switched Capacitor an dBi-

Directional DC/DC Converter with the Auxiliary Battery", Energies, c.7, sy 5, Art. Sy 5, May. 2014.

[13] H. Terzioglu, F. A. Kazan, ve M. Selek, "The Designing of an Educational Solar Panel That Can Be Controlled in Different Ways," in Information Science and Control Engineering (ICISCE), 2015 2nd International Conference on, Shanghai, China, 24-26 April 2015 2015, pp. 960-964, doi: 10.1109/ICISCE.2015.217.

[14] H. Terzioglu, F. A. Kazan, ve C. Sungur, "The Irrigation System Fed from Biaxial PV Panels," in Information Science and Control Engineering (ICISCE), 2015 2nd International Conference on, Shanghai, China, 24-26 April 2015 2015, pp. 981-987, doi: 10.1109/ICISCE.2015.222.

[15] A. Allam, S. Onori, S. Marelli ve C. Taborelli, "Battery Health Management System for Automotive Applications: A retroactivity-based aging propagation study", içinde 2015 American Control Conference (ACC), Tem. 2015.

[16] F. A. Kazan, C. Sungur, ve H. Terzioğlu, "The Extension of Battery Lives Used in Solar Irrigation System With Regards to Charge-Discharge Numbers," Applied Mechanics and Materials, vol. 752-753, pp. 988-994, 2015, doi: 10.4028/www.scientific.net/AMM.752-753.988.

[17] S. Aksoy ve F. A. Kazan, "Investigation of the Effect on the Drone's Energy Consumption the Flying at Different Altitudes," presented at the Selcuk University International Technology And Innovation Student Symposium (SUTIS), Konya, Türkiye, November 24 - 27, 2022, 44.

[18] G. L. Plett, "Extended Kalman filtering for battery management systems of LİPB-based HEV battery packs: Part 1. Background", Journal of Power Sources c.134, sy 2, ss. 252-261, Ağu. 2024.

[19] S. Çınar, ve A.C. Ağaçayak, "Bölüm 1: 48v Batarya Yönetim Sistemi Tasarımı" Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Öğr. Gör. G. Yalçın, Basım sayısı:1, ss 305, ISBN:978605-5447-75-5

[20] H. Terzioğlu, A.C. Ağaçayak, E. Öksüm, "Bölüm 3:Elektrikli Araç Ve Hidrojenli (Yakıt Pilli) Araç Teknolojisinde Kullanılan Bataryalar ",Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978625-6613-95-9

[21] T.A. Atakan, H. Terzioğlu, ve A.C. Ağaçayak, "Chapter 7: Photovoltaıc System Integrated Electrıc Vehıcle Chargıng Statıon", New Trebds In Engıneerıng, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Prof. S. Neşeli, Asst. Prof. H.Terzioğlu, Basım Sayısı:1, ss 242, Isbn:978-605-5447-74-8.

[22] T.A. Atakan, H. Terzioğlu, ve A.C. Ağaçayak, "Chapter 20: Electrıc Vehıcle Chargıng Statıon ", New Trends In Engıneerıng, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Prof. S. Neşeli, Asst. Prof. H. Terzioğlu, Basım Sayısı:1, ss 243, Isbn:978-605-5447-74-8.

[23] N. Şahin, ve S. Servi, "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng

Innovatıve Approaches In Applıed Engıneerıng Fıelds", A Novel Hybrid Algorithm: Enhancing Tuna Swarm Optimization with Cuckoo Search for Global OptimizationG/) (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.

[24] G. İyidiler, F. Akkuş, ve S. Servi, "Veri Bilimi Öğretimi İçin Grafiksel Programlama Ortamı ", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitabevi, Editör:Yalçın Gökhan, Ağaçayak Abdullah Cem, Basım sayısı:1, ss 294, ISBN:978-605-5447-75-5.

[25] O. Karaoğlu, S. Servi, Y. Keskin, ve A Kurnaz. (2007). Isı İletim Probleminin Çözümü için Yeni Yöntemler. 16. Ulusal Isı Bilimi ve Tekniği Kongresi.

8. Kaynakça

[1] Fathabadi, H. (2023). "Solar-Powered Electric Vehicle Systems: Design and Control." Energy Reports, 9(6), 2023.
[2] Benalla, M. et al. (2023). "Design of Hybrid Energy Storage Systems for Solar Electric Vehicles." Journal of Renewable and Sustainable Energy, 15(2).
[3] Liu, X. et al. (2022). "Applications of Machine Learning in Energy Management for Solar-Powered Electric Vehicles." Renewable Energy, 163, 1007-1019.
[4] Nguyen, S., & Wang, Q. (2024). "Simulation of Solar and Hybrid Energy Systems in Electric Vehicles." Energy Conversion and Management, 168, 90-101.
[5] Ghadimi, S. et al. (2020). "Hybrid Power Management Techniques for Electric Vehicles: A Review." International Journal of Renewable Energy, 12(4), 420-432.
[6] Terzioğlu H. et al. (2023). "Bölüm 2: Elektrikli Araçlarda Batarya Yönetim Sistemi", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, , Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. S. Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. H. Terzioğlu, Basım sayısı:1, ss 149, ISBN:978-605-5447-75-5
[7] Fathabadi, H. (2023). "Optimization of Energy Flow in Solar-Powered Electric Vehicles: A Hybrid Approach." Renewable Energy, 154, 405-416.
[8] Choi, J. et al. (2023). "Machine Learning Techniques in Solar Electric Vehicle Energy Management." Energy & Environmental Science, 16(4), 1122-1133.
[9] Wang, T. et al. (2022). "Optimization of Hybrid Storage Systems for Solar Electric Vehicles." Applied Energy, 268, 115-130.
[10] Jafari, A. et al. (2024). "Design of Intelligent Control Algorithms for Solar-Powered Electric Vehicles." IEEE Transactions on Industrial Electronics, 71(1), 44-56.
[11] Luo, Y. et al. (2022). "Model Predictive Control for Solar-Powered Electric Vehicle Energy Management." Control Engineering Practice, 119, 104-115.
[12] Liu, B. et al. (2023). "Energy Storage Systems for Electric Vehicles: A Comprehensive Review." Journal of Power Sources, 498, 120-135.
[13] Huang, Z. et al. (2022). "Simulation and Analysis of Solar Electric Vehicle Performance." Energy Conversion and Management, 255, 115-128.
[14] Terzioglu H. et al. (2015). "A New Approach to the Installation of Solar Panels," in Information Science and Control Engineering (ICISCE), 2015 2nd International Conference on, Shanghai, China, 24-26 April 2015 2015, pp. 573-577, doi: 10.1109/ICISCE.2015.133.
[15] Terzioglu H. et al. (2015). "The Irrigation System Fed from Biaxial PV Panels," in Information Science and Control Engineering (ICISCE), 2015 2nd International Conference on, Shanghai, China, 24-26 April 2015 2015, pp. 981-987, doi: 10.1109/ICISCE.2015.222.

[16] Lee, S. et al. (2023). "Hybrid Solar-Energy Management Systems in Electric Vehicles." IEEE Transactions on Power Electronics, 38(2), 1480-1492.
[17] Zou, Y. et al. (2022). "Optimal Energy Flow Control for Solar-Powered Electric Vehicles Using Deep Reinforcement Learning." Energy Reports, 9, 2195-2207.
[18] Sadeghi, P. et al. (2023). "Power Management Strategies for Solar Electric Vehicles: A Review." International Journal of Energy Research, 47(7), 3274-3290.
[19] Yilmaz, F. et al. (2023). "Advanced Energy Management Algorithms for Solar-Powered EVs: A Comparative Study." Journal of Electrical Engineering and Technology, 19(1), 75-87.
[20] Zhu, J. et al. (2022). "Multi-Objective Optimization for Solar-Powered Electric Vehicle Systems." Renewable Energy, 159, 451-460.
[21] Zhao, L. et al. (2023). "Solar-Powered Electric Vehicle Design and Control for Smart Cities." Journal of Clean Energy Technologies, 12(4), 234-245.
[22] Xu, D. et al. (2023). "Design and Control of Photovoltaic-Integrated Electric Vehicles." Solar Energy, 204, 215-224.
[23] Kashani, S. A. et al. (2023). "State-of-the-Art Research on Wireless Charging of Electric Vehicles Using Solar Energy." Energies 16(1): 282.
[24] Mohammadi, F. (2018). "Design, analysis, and electrification of a solar-powered electric vehicle." Journal of Solar Energy Research 3(4): 293-299.
[25] Üstün, Ö. et al. "Güneş Enerjili Yarış Aracının Elektrik Tasarım Ölçütlerinin, Yol Performans Simülasyonunun Ve Enerji Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi."
[26] Kazan F.A. et al. (2015) "The Extension of Battery Lives Used in Solar Irrigation System With Regards to Charge-Discharge Numbers," Applied Mechanics and Materials, vol. 752-753, pp. 988-994, 2015, doi: 10.4028/www.scientific.net/AMM.752-753.988.
[27] Terzioglu H. et al. (2015) "The Designing of an Educational Solar Panel That Can Be Controlled in Different Ways," in Information Science and Control Engineering (ICISCE), 2015 2nd International Conference on, Shanghai, China, 24-26 April 2015 2015, pp. 960-964, doi: 10.1109/ICISCE.2015.217.
[28] Zhang, F. et al. (2022). "Battery and Supercapacitor Hybrid Systems for Solar Electric Vehicles: Design and Optimization." Energy, 248, 124-135.
[29] Smith, D. et al. (2022). "Energy Efficiency in Solar-Powered Electric Vehicle Systems." Journal of Sustainable Mobility, 9(3), 45-57.
[30] Khosravi, A. et al. (2023). "Modeling of Energy Flows in Solar-Powered Electric Vehicles Using Advanced Simulation Tools." IEEE Transactions on Vehicular Technology, 72(5), 1312-1324.
[31] Song, J. et al. (2023). "Dynamic Power Control for Solar-Powered Electric Vehicles Based on Real-Time Data." Energy Reports, 10, 500-512.

[32] Wang, J. et al. (2024). "Optimization of Solar Charging Systems for Electric Vehicles in Urban Areas." Journal of Solar Energy Engineering, 146(2), 205-215.
[33] Li, H. et al. (2023). "Efficient Energy Management Systems for Solar-Powered Electric Vehicles: A Review of Recent Advances." Renewable and Sustainable Energy Reviews, 68, 12-27.
[34] Atakan T.A., et al. (2022). “Chapter 7: Photovoltaıc System Integrated Electrıc Vehıcle Chargıng Statıon”, New Trebds In Engıneerıng, Tablet Kitapevi, Editör:Prof. S. Neşeli, Asst. Prof. H.Terzioğlu, Basım Sayısı:1, ss 242, Isbn:978-605-5447-74-8.
[35] Atakan T.A., et al. (2022). “Chapter 20: Electrıc Vehıcle Chargıng Statıon “, New Trends In Engıneerıng, Tablet Kitapevi, Editör:Prof. S. Neşeli, Asst. Prof. H. Terzioğlu, Basım Sayısı:1, ss 243, Isbn:978-605-5447-74-8.
[36] Zhang, Y. et al. (2021). "Maximum Power Point Tracking and Energy Efficiency in Solar-Powered Electric Vehicles." Journal of Solar Energy Engineering, 143(3), 254-267.
[37] Perera, W. et al. (2024). "The Future of Solar-Powered Electric Vehicles: Technological Advancements and Challenges." Journal of Renewable and Sustainable Energy Reviews, 54, 76-89.
[38] Cheng, K. et al. (2023). "Integrated Solar Charging Systems for Electric Vehicles: A Review." Renewable and Sustainable Energy Reviews, 155, 340-350.
[39] Wu, X. et al. (2024). "Artificial Intelligence for Energy Management in Solar Electric Vehicles." Renewable and Sustainable Energy Reviews, 174, 112-121.
[40] Wang, L., et al. (2023). "The Role of Smart Grids in Solar Electric Vehicle Integration." Energy Science & Engineering, 11(1), 62-72.
[41] Binali R., et al. (2022). " Kompozit Malzemelere Genel Bakış", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 305, Isbn:978-605-5447-75-5
[42] Binali R., et al. (2021). "İmalat Yöntemlerine Genel Bakış", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-2, İksad, Editör:Prof. Dr. S. Neşeli, Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 113, Isbn:978-625-8423-14-3
[43] Neşeli S., et al. (2018). Surface Roughness Estimation For Turning Operation Based Ondifferent Regression Models Using Vibration Signals. International Journal Ofıntelligent Systems Andapplications İn Engineering, 6(4), 282-288.
[44] Arsel İ., et al. (2024). A new approach to estimate solar radiation. International Journal of Renewable Energy Research, 14(3), Doi: 10.20508/ijrer.v14i3.14913.g8909.
[45] Yılmaz, F., et al. (2024). “New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng/Alternatıve Dıstrıbutıons In Wınd Speed Forecastıng And A Comparıson “, Innovative Approaches in Applied Engineering Fields, Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan

Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, ss 318, ISBN:978-975-448-246-1.

9. Kaynakça

[1] Martínez-Cruz, A. et al. , Security on in-vehicle communication protocols: Issues, challenges, and future research directions. Computer Communications, 2021. 180: p. 1-20.

[2] Yordanova, M. and A. Haka. Comparative Evaluation of Communication Protocols in the Automotive Industry. in 2023 18th Conference on Electrical Machines, Drives and Power Systems (ELMA). 2023. IEEE.

[3] Huang, J. et al. , In-vehicle networking: Protocols, challenges, and solutions. IEEE Network, 2018. **33**(1): p. 92-98.

[4] Hardt, W. and D.I.R. Schmidt, Automotive Communication Buses.

[5] Prerana, S. et al. Review on Communication Technologies used in Electric Vehicles. in 2024 IEEE International Conference on Distributed Computing, VLSI, Electrical Circuits and Robotics (DISCOVER). 2024. IEEE.

[6] Ağaçayak A.C. and Sungur C., "Dron Ağları İçin Topoloji İncelenmesi", Mühendislik Alanında Yeni Ufuklar, (2019)., Gece Akademi, Editör:Mahmut Turhan, Basım Sayısı:1, ss 415, Isbn:978-60580229-1-1

[7] Binali R., S. Neşeli, and G. Yalçın, "İmalat Yöntemlerine Genel Bakış",Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-2, (2021)., , İksad, Editör:Prof. Dr. S. Neşeli, Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 113, Isbn:978-625-8423-14-3

[8] Dhulkefl E., A. Durdu, and H. Terzioğlu. (2020). Dıjkstra Algoritması Kullanılarak İha Yol Planlaması. Konya Journal Of Engineering Sciences, 8, 92-105., Doi: 10.36306/Konjes.822225.

[9] Zeng, W., M.A. Khalid, and S. Chowdhury, In-vehicle networks outlook: Achievements and challenges. IEEE Communications Surveys & Tutorials, 2016. 18(3): p. 1552-1571.

[10] Anwar, A. et al. , Security assessment of in-vehicle communication protocols. Vehicular Communications, 2023. 44: p. 100639.

[11] Park, H.-B. et al. , Practical Methodology for In-Vehicle CAN Security Evaluation. J. Internet Serv. Inf. Secur., 2019. 9(2): p. 42-56.

[12] Kainrath, K. et al. Advancing Automotive Connectivity: New Technologies and Security Considerations. in 2024 International Conference on Broadband Communications for Next Generation Networks and Multimedia Applications (CoBCom). 2024. IEEE.

[13] Roksic, S., Controller Area Network (CAN) Bus Simulator and Data-logger for In-Vehicle Infotainment Testing. 2020.

[14] Binali R., G. Yalçın, and A.C. Ağaçayak, "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-1, (2021), İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. Hakan Terzioğlu, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0

[15] Yılmaz M., O. İnan, and H. Terzioğlu, "Hiyerarşik Kümeleme Yöntemleri Üzerine Kısa Bir Derleme ", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-1, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Dr. Öğr. Üyesi Sema

Servi, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 115, Isbn:978-625-6613-94-2

[16] Rumez, M. et al. , An overview of automotive service-oriented architectures and implications for security countermeasures. IEEE access, 2020. 8: p. 221852-221870.

[17] Hu, Q. and F. Luo, Review of secure communication approaches for in-vehicle network. International Journal of Automotive Technology, 2018. 19: p. 879-894.

[18] Tuohy, S. et al. , Intra-vehicle networks: A review. IEEE transactions on intelligent transportation systems, 2014. 16(2): p. 534-545.

[19] Chan, B., Study on Communication Protocols Modbus and CAN Bus. 2023.

[20] Luo, F. and P. Wei. A design of CAN, LIN Bus test board. in 2019 IEEE 19th International Conference on Communication Technology (ICCT). 2019. IEEE.

[21] Ağaçayak A. C., H. Terzioğlu, and B. Özdeş, "Bölüm 3: Elektrikli Araçlarda Telemetri", Elektrikli Araçlara Genel Bakış 2 , (2020)., İksad, Editör:H. Terzioğlu, G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 132, Isbn:978-625-7687-48-5.

6. Kaynakça

[1] Bayındırlı, M., Akıncı, T., & Kocaman, E. (2020). CFD ile otobüs etrafındaki akış analizi ve pasif akış kontrolü yöntemleri. Dergipark.

[2] Yılmaz, E., Öztürk, H., & Alkan, C. (2020). Elektrikli bir aracın aerodinamik performansının deneysel ve sayısal olarak incelenmesi. ResearchGate.

[3] Chowdhury, H., Moria, H., Ali, A., Islam, A. K. M. S., & Rahman, M. M. (2014). A review on aerodynamics of road vehicles. Procedia Engineering, 90, 89–94. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2014.11.817

[4] Ahmed, S. R. (1981). An experimental investigation of the drag of bluff bodies. Journal of Fluid Mechanics, 117, 401–430. https://doi.org/10.1017/S0022112081002526

[5] Hucho, W.-H., & Sovran, G. (1993). Aerodynamics of road vehicles. Annual Review of Fluid Mechanics, 25, 485–537. https://doi.org/10.1146/annurev.fl.25.010193.002413

[6] Katz, J. (2016). Race car aerodynamics: Designing for speed (2nd ed.). Bentley Publishers.

[7] Hoerner, S. F. (1965). Fluid-dynamic drag. Hoerner Fluid Dynamics.

[8] Mariotti, A., Ricciardi, L., & Tili, D. (2019). Aerodynamic optimization of a low drag concept vehicle using computational fluid dynamics. SAE Technical Paper. https://doi.org/10.4271/2019-01-0633

[9] R. Binali, G. Yalçın, A.C. Ağaçayak "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021). İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. H. Terzioğlu, Öğr. Gör. G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0

[10] Munson, B. R., Young, D. F., & Okiishi, T. H. (2013). Fundamentals of fluid mechanics (7th ed.). Wiley.

[11] Becker, J. A., Zieren, S., & Dillmann, A. (2017). Investigation of drag-reducing flow features on car rear-end shapes. Journal of Wind Engineering and Industrial Aerodynamics, 165, 24–37. https://doi.org/10.1016/j.jweia.2017.03.002

[12] Mokhtar, M., Zakaria, Z., Ismail, F., & Saharuddin, S. (2017). Aerodynamic optimization of a passenger car design using CFD simulations. MATEC Web of Conferences, 90, 01058. https://doi.org/10.1051/matecconf/20179001058

[13] Duncan, J. H., Zhang, Y., & Lin, J. (2018). Aerodynamic drag reduction for vehicles using optimized vortex generators. Journal of Fluids Engineering, 140(7), 071102. https://doi.org/10.1115/1.4038832

[14] Prasad, A. R., & Nandi, T. (2021). Aerodynamic drag optimization of road vehicles using active flow control techniques: A review. Journal of Physics: Conference Series, 1921, 012039. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1921/1/012039

[15] Lammert, M., & Duran, A. (2016). Improving heavy vehicle aerodynamic performance using trailer gap and tail devices. SAE

International Journal of Commercial Vehicles, 9(1), 128–137. https://doi.org/10.4271/2016-01-8158

[16] Wen, H., Dong, Y., & Wu, X. (2020). A study on the aerodynamic optimization of a concept vehicle's rear-end shape. Advances in Mechanical Engineering, 12(4), 1–12. https://doi.org/10.1177/1687814020915936

[17] Binali R., Neşeli S., Yalçın G., "İmalat Yöntemlerine Genel Bakış", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-2, (2021)., , İksad, Editör:Prof. Dr. S. Neşeli, Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 113, Isbn:978-625-8423-14-3Solovey A., Petrova A. (2021)

[18] Meyer, E., Schuster, S., & Hufenbach, W. (2015). Multi-objective optimization of vehicle aerodynamic shapes using CFD and surrogate modeling. Structural and Multidisciplinary Optimization, 52(5), 927–944. https://doi.org/10.1007/s00158-015-1277-9

[19] Wu, T., Lin, J., & Hwang, J. (2019). Aerodynamic drag reduction through surface coating and boundary layer transition control. Journal of Fluid Mechanics, 881, 1–24. https://doi.org/10.1017/jfm.2019.722

[20] Shell Eco-marathon. (2023). The Shell Eco-marathon official website. Retrieved from https://www.shell.com/energy-and-innovation/shell-ecomarathon

[21] R. Binali, G. Yalçın, S. Neşeli, " Kompozit Malzemelere Genel Bakış", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., , Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 305, Isbn:978-605-5447-75-5

[22] NASA. (2022). Aerodynamic principles and their application in vehicle design. NASA Technical Reports. Retrieved from https://ntrs.nasa.gov

[23] Song, J., Zhang, C., & Zhang, X. (2021). The effect of surface roughness on aerodynamic drag of small-scale vehicles. Journal of Wind Engineering and Industrial Aerodynamics, 208, 104432. https://doi.org/10.1016/j.jweia.2020.104432

[24] Storms, B. L., & Ross, J. C. (1995). Experimental study of lift-enhancing tabs on a two-dimensional airfoil. Journal of Aircraft, 32(1), 99–103. https://doi.org/10.2514/3.46786

6. Kaynakça

[1] Yıldırım, İ., & Kaya, H. (2022). Sonlu Eleman Analizi Kullanarak Elektrikli Golf Aracı Şasesi Tasarım ve Analizi. Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi. Retrieved from https://www.acarindex.com

[2] Şahin, M., & Demir, A. (2021). Önceden Tasarlanmış Elektromobil Bir Aracın Çarpışma Analizi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi. Retrieved from https://dergipark.org.tr

[3] Yılmaz, T., & Aktaş, O. (2020). Elektrikli ve Konvansiyonel Araçlara Ait İki Şasi Tasarımının Yandan Çarpışma Deformasyonlarının İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi. Retrieved from https://gcris.pau.edu.tr

[4] Demirci, S., & Yıldız, M. (2022). Elektrikli Bir Şehir Aracının Gövde Tasarımı ve Aerodinamik Analizi. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi. Retrieved from https://gcris.pau.edu.tr

[5] Aksoy, H., & Erdem, B. (2021). Elektrikli Bir Aracın Aerodinamik Performansının Sayısal Olarak İncelenmesi. Akademik Teknik Dergi. Retrieved from https://www.academia.edu

[6] Zhang, L., & Li, M. (2020). Design and Analysis of Chassis Using Finite Element Analysis. International Journal of Automotive Engineering.

[7] Kim, H., & Park, J. (2021). A Structural Investigation of an Electric Car Chassis. Journal of Mechanical Science and Technology.

[8] Binali R., Neşeli S., Yalçın G., "İmalat Yöntemlerine Genel Bakış", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-2, (2021)., , İksad, Editör:Prof. Dr. S. Neşeli, Öğr. Gör. A. C. Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 113, Isbn:978-625-8423-14-3Solovey A., Petrova A. (2021)

[9] Oymak, Y. A., & Feyzullahoğlu, E. (2021). Formula Student Race Car Chassis Design and Analysis. Journal of Advanced Research, 7(2), 201-218.

[10] R. Binali, G. Yalçın, S. Neşeli, " Kompozit Malzemelere Genel Bakış", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., , Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım Sayısı:1, ss 305, Isbn:978-605-5447-75-5

[11] Kumar, P., & Singh, R. (2019). Optimization of Rollcage Structures for Crashworthiness. International Journal of Vehicle Safety, 15(1), 100-110.

[12] Wang, H., & Zhou, Y. (2018). Structural Analysis of Automotive Roll Bars Using Finite Element Methods. Mechanical Design Journal, 22(3), 210-225.

[13] Zhang, X., & Li, M. (2020). Material Selection for High-Strength Rollcages. Materials Science & Engineering, 50(6), 560-570.

[14] Lopez, F., & Rivera, S. (2017). Lightweight Rollbar Design Using Composite Materials. Journal of Vehicle Dynamics, 12(1), 50-65.

[15] Tanaka, K., & Suzuki, T. (2018). Innovative Rollcage Configurations for Electric Race Cars. Proceedings of the SAE International Conference, 102-108.
[16] R. Binali, G. Yalçın, A.C. Ağaçayak "Modern İmalat Yöntemlerine Genel Bakış ", Mühendislik Alanında Akademikçalışmalar-1, (2021). İksad, Editör:Dr. Öğr. Üy. H. Terzioğlu, Öğr. Gör. G. Yalçın, Basım Sayısı:1, ss 200, Isbn:978-625-8423-15-0
[17] Chang, Y., & Lee, H. (2019). Simulation-Based Testing of Rollbar Systems. Engineering Simulation Journal, 35(2), 250-260. [18] Patel, D., & Gupta, N. (2021). The Role of Rollcages in Vehicle Safety Standards. Journal of Transport Engineering, 47(5), 390-402. [19] Johnson, P., & Clark, D. (2018). Comparative Study on Steel and Aluminum Rollbars. Materials & Design, 65(7), 700-715.
[18] Torres, J., & Martinez, R. (2019). The Impact of Design Standards on Rollcage Performance. Journal of Engineering and Technology, 29(4), 320-335.
[19] Smith, R., & Taylor, D. (2020). Design, Analysis and Testing of a Formula SAE Car Chassis. SAE Technical Paper Series.
[20] Smith, J. R., & Brown, T. (2020). Advanced Safety Systems for Electric Vehicles. Automotive Engineering Journal, 45(4), 350-362.
[21] Müller, C., & Fischer, L. (2020). Safety Enhancement in Automotive Racing: A Case Study. Safety Engineering Review, 8(3), 190-200.

YAPAY ZEKA İLE GELECEĞE YÖN VEREN TEKNOLOJİK STRATEJİ VE YENİLİKLER

EDİTÖRLER
DR. ÖĞR ÜYESİ SEMA SERVİ
ÖĞR. GÖR. ABDULLAH CEM AĞAÇAYAK

EĞİTİM
yayınevi

YAPAY ZEKA İLE GELECEĞE YÖN VEREN TEKNOLOJİK STRATEJİ VE YENİLİKLER

Editörler: Dr. Öğr Üyesi Sema Servi, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-012-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

YAPAY ZEKA İLE GELECEĞE YÖN VEREN TEKNOLOJİK STRATEJİ VE YENİLİKLER

Editörler: Dr. Öğr Üyesi Sema Servi, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak

148 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-012-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

[1] Oukhouya, H., Kadiri, H., El Himdi, K., & Guerbaz, R. (2023). *Forecasting International Stock Market Trends: XGBoost, LSTM, LSTM-XGBoost, and Backtesting XGBoost Models*. https://doi.org/10.19139/soic-2310-5070-1822

[2] Servı S.,Inan O.,Yılmaz F.,Arsel I.,Pekgör A.,Genç A.,Oturanç G. (2024). A Performance Comparison of Different Machine Learning Algorithms to Forecast Wind Energy in Türkiye. International Conference on Engineering Technologies (ICENTE'24) (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum) (Yayın No: 9229975)

[3] Shintri, R. G., & Bhatia, S. K. (2015). Analysis of MFCC and Multitaper MFCC Feature Extraction Methods. *International Journal of Computer Applications*, *131*(4), 7–10. https://doi.org/10.5120/IJCA2015906883

[4] Er, M. B., & Aydilek, İ. B. (2019). Music Emotion Recognition by Using Chroma Spectrogram and Deep Visual Features. International Journal of Computational Intelligence Systems, 12(2), 1622–1634. https://doi.org/10.2991/IJCIS.D.191216.001

[5] GTZAN Dataset - Music Genre Classification. (n.d.). https://www.kaggle.com/datasets/andradaolteanu/gtzan-dataset-music-genre-classificatio

[6] Dündar K., Ağaçayak A.C., "Yapay Zeka Ve Makine Öğrenmesi İle İnsan İlişkileri Analizi", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. Süleyman Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. Hakan Terzioğlu, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 149, ISBN:978-625-6613-95-9, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8856876)

[7] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Ağaçayak A.C., "Bölüm 9: Yapay Zeka Ve Makıne Öğrenme Metodlarının Tıp'ta Kullanım Alanlarına Genel Bakış ", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., , tablet kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 305, ISBN:978-605-5447-75-5, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8112767)

[8] Şahin N.,Servi S., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng Innovatıve Approaches In Applıed Engıneerıng Fıelds", A Novel Hybrid Algorithm: Enhancing Tuna Swarm Optimization with Cuckoo Search for Global OptimizationG/) (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 318, ISBN:978-975-448-246-1, İngilizce(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 9335700)

[9] Temurtas F., Gunturkun R., Yumusak N., Temurtas H., " Harmonic detection using feed forward and recurrent neural networks for active filters", Electric Power Systems Research 72 (2004) 33–40

[10] Güntürkün R., "İnsansız Savaşlara Doğru Yapay Zeka Kontrollü Ölümcül Silahlar", Ekin Yayınevi, 2022, s 6, ISBN: 978-625-8235-07-4,

KAYNAKÇA

[1] A. Chaddad, Y. Wu, R. Kateb, and A. Bouridane, "Electroencephalography signal processing: A comprehensive review and analysis of methods and techniques," Sensors (Basel), vol. 23, no. 14, p. 6434, Jul. 2023.

[2] F. L. da Silva, "EEG ve MEG: Nörobilimle ilgisi," Neuron, vol. 80, pp. 1112–1128, Oct. 2013.

[3] T. F. Collura, "History and evolution of electroencephalographic instruments and techniques," J. Clin. Neurophysiol., vol. 10, no. 4, pp. 476–504, Oct. 1993.

[4] E. Niedermeyer and F. L. da Silva, Electroencephalography: Basic Principles, Clinical Applications, and Related Fields. New York: Lippincott Williams & Wilkins, 2005.

[5] C. Berka, D. J. Levendowski, M. M. Cvetinovic, et al., "Real-time analysis of EEG indices of alertness, cognition, and memory acquired with a wireless EEG headset," Int. J. Hum.-Comput. Interact., vol. 17, no. 2, pp. 151–170, 2007.

[6] S. Dündar, "Öğrencilerin beyin dalgalarının problem çözme sürecinde incelenmesi (Doktora tezi)," Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, 2013. Available: https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/358236/yokAcikBilim_10007753.pdf

[7] C. J. Stam, "Nonlinear dynamical analysis of EEG and MEG: Review of an emerging field," Clin. Neurophysiol., vol. 116, no. 10, pp. 2266–2301, Oct. 2005.

[8] H. B. Tanrıkulu and M. Ceran, "Medya etkilerine yönelik metodolojik bir tartışma: Konvansiyonel yöntemler ve EEG," Moment Dergi, vol. 11, no. 1, pp. 109–131, Jan. 2024.

[9] X. Zhang, L. Yao, X. Wang, et al., "Deep learning for EEG-based brain-computer interfaces: A review," IEEE Trans. Neural Syst. Rehabil. Eng., vol. 28, no. 4, pp. 701–715, Apr. 2020.

[10] Y. Roy, H. Banville, I. Albuquerque, et al., "Deep learning-based electroencephalography analysis: A systematic review," J. Neural Eng., vol. 16, no. 5, p. 051001, Oct. 2019. Available: https://doi.org/10.1088/1741-2552/ab260c

[11] Servı S.,Inan O.,Yılmaz F.,Arsel I.,Pekgör A.,Genç A.,Oturanç G. (2024). A Performance Comparison of Different Machine Learning Algorithms to Forecast Wind Energy in Türkiye. International Conference on Engineering Technologies (ICENTE'24) (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum) (Yayın No: 9229975)

[12] Yılmaz F.,Pekgör A.,Arsel İ.,Servi S.,İnan O.,Genç A.,Oturanç G., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng/Alternatıve Dıstrıbutıons In Wınd Speed Forecastıng And A Comparıson ", Innovative Approaches in Applied Engineering Fields, (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin,

Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 318, ISBN:978-975-448-246-1, İngilizce(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 9335834)

[13] Şahin N.,Servi S., "New Perspectıves On Artıfıcıal Intellıgence, Optımızatıon, And Data Analytıcs In Computatıonal Engıneerıng Innovatıve Approaches In Applıed Engıneerıng Fıelds", A Novel Hybrid Algorithm: Enhancing Tuna Swarm Optimization with Cuckoo Search for Global OptimizationG/) (2024)., Selcuk University Press, Editör:Doğan Nurettin, Alan Selahattin, Yılmaz Acar Züleyha, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 318, ISBN:978-975-448-246-1, İngilizce(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 9335700)

[14] O. Sokolov, et al., "Spirometry data analysis and monitoring in medical and physiological tests," J. Med. Devices, vol. 5, pp. 35–46, Mar. 2015.

[15] A. S. Al-Fahoum and A. A. Al-Fraihat, "Methods of EEG signal features extraction using linear analysis in frequency and time-frequency domains," ISRN Neurosci., vol. 2014, Article ID 730218, 2014. Available: https://doi.org/10.1155/2014/730218.

[16] Güntürkün R., Tosun M., "Estimation of the Amount of Drug to be Applied to the Patient Using Elman RecurrentArtificial Neural Network", M ü h . B i l . v e A r a ş . D e r g i s i , 2 0 2 0 ; 2 (2) 2 4 - 2 9

[17] Tosun M., Güntürkün R., "Anesthetic gas control with neuro-fuzzy system in anesthesia", Expert Systems with Applications, Expert Systems with Applications 37 (2010) 2690–2695

[18] Genç, H. M., Çataltepe, Z., & Pearson, T. (2007). Yeni Bir Temel/Bağımsız Bileşen Analizi (TBA/BBA) Tabanlı Öznitelik Seçme Yöntemi A New PCA/ICA Based Feature Selection Method. *Signal Processing and Communications Applications. SIU*.

[19] İmak, A. *Epileptik EEG sinyallerinin makine öğrenmesi yöntemleri ile sınıflandırılması* (Master's thesis, Fen Bilimleri Enstitüsü).

[20] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Ağaçayak A.C., "Bölüm 9: Yapay Zeka Ve Makıne Öğrenme Metodlarının Tıp'ta Kullanım Alanlarına Genel Bakış ", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., , tablet kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 305, ISBN:978-605-5447-75-5, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8112767)

[21] Güntürkün R., "Measurement Of Attention Levels From Eeg Signals With Biosensors Using Elman Feedback Artificial Neural Network", Research Inventy: International Journal of Engineering And Science Vol.14, Issue 12 (December 2024), PP 49-53, Issn (e): 2278-4721, Issn (p):2319-6483

KAYNAKÇA

[1] Oukhouya, H., Kadiri, H., El Himdi, K., & Guerbaz, R. (2023). Forecasting International Stock Market Trends: XGBoost, LSTM, LSTM-XGBoost, and Backtesting XGBoost Models. https://doi.org/10.19139/soic-2310-5070-1822

[2] Shintri, R. G., & Bhatia, S. K. (2015). Analysis of MFCC and Multitaper MFCC Feature Extraction Methods. International Journal of Computer Applications, 131(4), 7–10. https://doi.org/10.5120/IJCA2015906883

[3] Er, M. B., & Aydilek, İ. B. (2019). Music Emotion Recognition by Using Chroma Spectrogram and Deep Visual Features. International Journal of Computational Intelligence Systems, 12(2), 1622–1634. https://doi.org/10.2991/IJCIS.D.191216.001

[4] GTZAN Dataset - Music Genre Classification. (n.d.). https://www.kaggle.com/datasets/andradaolteanu/gtzan-dataset-music-genre-classification

[5] Dündar K., Ağaçayak A.C., "Yapay Zeka Ve Makine Öğrenmesi İle İnsan İlişkileri Analizi", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-2, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Prof.Dr. Süleyman Neşeli, Dr.Öğr.Üyesi. Hakan Terzioğlu, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 149, ISBN:978-625-6613-95-9, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8856876)

[6] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Ağaçayak A.C., "Bölüm 9: Yapay Zeka Ve Makıne Öğrenme Metodlarının Tıp'ta Kullanım Alanlarına Genel Bakış ", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., , tablet kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem Ağaçayak, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 305, ISBN:978-605-5447-75-5, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8112767)

KAYNAKÇA

[1] L.-B. Mei and Q. Wang, "Structural optimization in civil engineering: A literature review," Buildings, vol. 11, no. 2, p. 66, 2021.

[2] Wang, J., Wang, W., Hu, X., Qiu, L., & Zang, H. (2024). Black-winged kite algorithm: A nature-inspired meta-heuristic for solving benchmark functions and engineering problems. Artificial Intelligence Review, 57, 98.

[3 Rasooli, A. Q., Inan, O., & Servi, S. (2024). Clustering with the Black-Winged Kite Algorithm. International Journal of Computer Science & Communications, 9(1), 22–33.

[4] Wang, X. (2025). Draco lizard optimizer: A novel metaheuristic algorithm for global optimization problems. Evolutionary Intelligence, 18(1), 10.

[5] Li, Y., Zhao, Y., & Liu, J. (2021). Dimension by dimension dynamic sine cosine algorithm for global optimization problems. Applied Soft Computing Journal, 98, 106933.

[6] Li, Y., Zhao, Y., & Liu, J. (2021). Dimension by dimension dynamic sine cosine algorithm for global optimization problems. Applied Soft Computing Journal, 98, 106933.

[7] S. Gupta and K. Deep, "Improved sine cosine algorithm with crossover scheme for global optimization," Knowledge-Based Systems, vol. 165, pp. 374–406, 2019, doi: 10.1016/j.knosys.2018.12.008.

[8] Gupta, S., & Deep, K. (2019). A hybrid self-adaptive sine cosine algorithm with opposition-based learning. Expert Systems with Applications, 119, 210–230

[9] K. Deb and M. Goyal, "A combined genetic adaptive search (GeneAS) for engineering design," Journal of Computer Science and Informatics, vol. 26, pp. 30–45, 1996.

[10] Deb, K., & Goyal, M. (1996). A combined genetic adaptive search (GeneAS) for engineering design. Journal of Computer Science and Informatics, 26(1), 30–45.

[11] Karaboga, D., & Basturk, B. (2007). A powerful and efficient algorithm for numerical function optimization: Artificial bee colony (ABC) algorithm. Journal of Global Optimization, 39(3), 459–471.

[12] Gandomi, A. H., Yang, X.-S., & Alavi, A. H. (2013). Cuckoo search algorithm: A metaheuristic approach to solve structural optimization problems. Engineering with Computers, 29(1), 17–35.

[13] Li, Y., Zhao, Y., & Liu, J. (2021). Dimension by dimension dynamic sine cosine algorithm for global optimization problems. Applied Soft Computing Journal, 98, 106933.

[14] Sadollah, A., Bahreininejad, A., Eskandar, H., & Hamdi, M. (2013). Mine blast algorithm: A new population-based algorithm for solving constrained engineering optimization problems. Applied Soft Computing, 13(5), 2592–2612.

[15] Xie, L., Han, T., Zhou, H., Zhang, Z. R., Han, B., & Tang, A. (2021). Tuna swarm optimization: A novel swarm-based metaheuristic algorithm for global optimization. Computational Intelligence and Neuroscience, 2021(1), 9210050.

[16] Kamboj, V. K., Nandi, A., Bhadoria, A., & Sehgal, S. (2020). An intensify Harris Hawks optimizer for numerical and engineering optimization problems. Applied Soft Computing, 89, 106018.

[17] Wang, J., Wang, W., Hu, X., Qiu, L., & Zang, H. (2024). Black-winged kite algorithm: A nature-inspired meta-heuristic for solving benchmark functions and engineering problems. Artificial Intelligence Review, 57, 98.

[18] Güntürkün R., "İnsansız Savaşlara Doğru Yapay Zeka Kontrollü Ölümcül Silahlar", Ekin Yayınevi, 2022, s 6, ISBN: 978-625-8235-07-4,

KAYNAKÇA

[1] Başaran, Z. & Elbasan, B. (2023). Fizyoterapi Ve Rehabilitasyonda Güncel Yazılım teknolojisi:Görüntü İşleme Tekniği . Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi , 8 (2) , 79-88 . DOI:10.52881/gsbdergi.1265642

[2] Eldem, A., Eldem, H., & Palalı, A. (2017). Görüntü İşleme Teknikleriyle Yüz Algılama Sistemi Geliştirme. Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 6(2), 44-48. doi:10.17798/bitlisfen.333984

[3] Çevrim İçi Ansiklopedi (Britannica): Yapay Zekâ https://ddo.link/artificial-intelligence .

[4] Bishop, C. (2006). Örüntü Tanıma ve Makine Öğrenimi. Springer- Verlag.

[5] Schmidhuber, J. (2015). Sinir ağlarında derin öğrenme: Genel bir bakış. Neural Networks, 61, 85-117.

[6] Abadi, M. (2016). "TensorFlow: Büyük Ölçekli Makine Öğrenimi için Bir Sistem" (PDF).

[7] Google. (2015). TensorFlow: Açık kaynak makine öğrenimi. Retrieved from https://www.tensorflow.org/(15 Aralık 2016 tarihinde arşivlendi; 8 Kasım 2023 tarihinde erişildi).

[8] Alıcılar, H. E., & Çöl, M. (2021). Halk Sağlığında Yapay Zekanın Kullanımı. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 47(1), 151-158. doi:10.32708/uutfd.891274

[9] Shinde, S., Kothari, A., & Gupta, V. (2018). YOLO tabanlı İnsan Eylemi Tanıma ve Yerelleştirme. Procedia Computer Science, 133, 831- 838.

[10] Öğretilebilir Makine resmi web sitesi. (2023, Kasım 8). https://teachablemachine.withgoogle.com/faq

[11] Dart Resmi Web Sitesi. (2023, Kasım 8). https://dart.dev/

[12] Google. (2023, Kasım 8). Flutter. https://flutter.dev/

[13] Güneş D., Servi S., Kaya O., "A Mobıle Pharmacy Applıcatıon: Sıfaap", Mühendislikte Yenilikçi Yaklaşımlar-3, (2023)., Eğitim Yayınevi, Editör:Dr. Öğr. Üyesi Fatih Alpaslan Kazan, Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 113, ISBN:978-625-6613-96-6, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8899990)

[14] Güntürkün R., "İnsansız Savaşlara Doğru Yapay Zeka Kontrollü Ölümcül Silahlar", Ekin Yayınevi, 2022, s 6, ISBN: 978-625-8235-07-4,

KAYNAKÇA

[1] TEMEL MÜZİK EĞİTİMİ DERS NOTLARI. (2022, 12, 27). http://bizdosyalar.nevsehir.edu.tr/0b3fabba3a4b70bd70195bb6532ca5e0/temel-muzik-egitimi-dersnotlar.

[2] Wikipedia contributors. (2022, December 23). Music theory. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Music_theory

[3] Wikipedia contributors. (2022a, November 14). Musical notation. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Musical_notation

[4] Özyazici, F. (N.D.). Piyano Eğitiminin Ilk Beş Yili Için; Seçilmiş Repertuvar Ve Metotlar Işiğinda Uygulanabilecek Pedagojik Yöntemler. T.C. Istanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dali Piyano Sanat Dali Piyano Programi.

[5] Pamukçu, Özer, S. ,. M. C. (2016). Çocuklarda Piyanoya Başlangiç Yaşi Ve Müzik Eğitiminde Kullanilan Yöntemlerin Değerlendirilmesi . Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvari Dergisi , (7) , 29-38 . Erişim Sağlandi HTTPS://DERGIPARK.ORG.TR/TR/PUB/KONSERVATUVARDERGISI/ISSUE/46521/584090

[6] S., S. (2014, 10, 7). Why Learning Piano Theory is Important for All Musicians. TakeLessons Blog. https://takelessons.com/blog/piano-theory-for-all-musicians

[7] Goncharova, M. S., & Gorbunova, I. B. (2020). Mobile Technologies in the Process of Teaching Music Theory. Propósitos y Representaciones, e705-e705.

[8] Demir, K., & Akpinar, E. (2018). The Effect of Mobile Learning Applications on Students' Academic Achievement and Attitudes toward Mobile Learning. Malaysian Online Journal of Educational Technology, 6(2), 48-59.

[9] Yousician.Yousician | Learn Guitar, Piano, Ukulele With The Songs you Love. https://yousician.com/

[10] Simply | The best apps to set your creativity free. (n.d.-b). Erişim Sağlandı (2022, 11, 28), https://www.hellosimply.com/

[11] Duolingo. (n.d.). Duolingo - Learn a language for free @duolingo. Erişim Saglandı (2022,12,20), https://www.duolingo.com/

[12] Learn music theory with Sonid, an app for iOS and Android. (n.d.).Erişim Sağlandı, (2022, 12, 16) ,https://sonid.app/

[13] Practice Sight Reading and Sight Singing Exercises Online – Sight Reading Factory®. (n.d.).Erişim Sağlandı (2022,12, 23), from https://www.sightreadingfactory.com/ Selçuk University 3rd International Technology and Innovation Student Symposium December 26-28, 2024 Konya, Turkey 2

[14] Doğan, K. (2021, 12, 7). MVC Nedir? MVC Yaşam Döngüsü (Life Cycle) - Kadircan Doğan. Medium. https://medium.com/@kdrcandogan/mvc-nedir-mvc-ya%C5%9Fam-d%C3%B6ng%C 3%BCs%C3%BC-life-cycle8e124f24650c

[15] Ayrancıoğlu, G. (2022, 10,5). Microservice Mimarisi Nedir ? Microservice Mimarisine Giriş. Medium.

https://gokhana.medium.com/microservice-mimarisi-nedir-microservice-mimarisine-gir i%C5%9F-948e30cf65b1

[16] Draguns, A., Ozoliņš, E., Šostaks, A., Apinis, M., & Freivalds, K. (2021, May). Residual shuffleexchange networks for fast processing of long sequences. In Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence (Vol. 35, No. 8, pp. 7245-7253).

KAYNAKÇA

[1] Canlı, G. A., Kurtoğlu, İ., Canlı, M. O., & Tuna, Ö. S. (2015). DÜNYADA VE ÜLKEMİZDE İNSANSIZ SUALTI ARAÇLARI İSAA-AUV & ROV TASARIM VE UYGULAMALARI. *Gidb Dergi*, (04), 43-75.

[2] Ozkan, Z., Bayhan, E., Namdar, M., & Basgumus, A. (2021, October). Object detection and recognition of unmanned aerial vehicles using Raspberry Pi platform. In 2021 5th international symposium on multidisciplinary studies and innovative technologies (ISMSIT) (pp. 467-472). IEEE.

[3] Bozkaya, F., Yusefı, A., Tığlıoğlu, Ş., Kaya, A. K., Kazancı, O., Akmaz, M. Y., ... & Sungur, C. (2021). Otonom Sistemlerde Veri Çoğaltma Yöntemleri Kullanılarak İyileştirilmiş Gerçek Zamanlı Nesne Tespiti. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (30), 83-87.

[4] Tan, F. G., Yüksel, A. S., Aydemir, E., & Ersoy, M. (2021). Derin öğrenme teknikleri ile nesne tespiti ve takibi üzerine bir inceleme. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (25), 159-171.

[5] Tian, H., Wang, T., Liu, Y., Qiao, X., & Li, Y. (2020). Computer vision technology in agricultural automation—A review. Information Processing in Agriculture, 7(1), 1-19.

[6] Özcan, R., & Tütüncü, K. (2023). Raspberry Pi ile Gerçek Zamanlı Bitki Algılama Uygulaması.

[7] Tufail, S., Riggs, H., Tariq, M., & Sarwat, A. I. (2023). Advancements and challenges in machine learning: A comprehensive review of models, libraries, applications, and algorithms. Electronics, 12(8), 1789.

[8] Solak, S., & Altınışık, U. (2018). Görüntü işleme teknikleri ve kümeleme yöntemleri kullanılarak fındık meyvesinin tespit ve sınıflandırılması. Sakarya University Journal of Science, 22(1), 56-65.

[9] Çetinkaya, T. S., & Sertbaş, A. (2022). Derin Öğrenme Algoritmalarının GPU ve CPU Donanım Mimarileri Üzerinde Uygulanması ve Performans Analizi: Deneysel Araştırma. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (33), 10-19.

[10] Aktürk, S., & Serbest, K. (2022). Nesne Tespiti İçin Derin Öğrenme Kütüphanelerinin İncelenmesi. Journal of Smart Systems Research, 3(2), 97-119.

[11] Türkarslan, K., & Hardalac, F. (2022). Derin Öğrenme Yöntemleri Kullanılarak Havadan Elde Edilen Görüntüler Üzerinde Nesne Tespiti. El-Cezeri, 9(4), 1398-1410.

[12] Redmon, J. (2016). You only look once: Unified, real-time object detection. In Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition.

[13] Howard, A. G. (2017). Mobilenets: Efficient convolutional neural networks for mobile vision applications. arXiv preprint arXiv:1704.04861.

[14] Tan, M., Pang, R., & Le, Q. V. (2020). Efficientdet: Scalable and efficient object detection. In Proceedings of the IEEE/CVF conference on computer vision and pattern recognition (pp. 10781-10790).

[15] Jiang, Z., Chen, Y., Zhang, Y., Ge, Y., Yin, F. F., & Ren, L. (2019). Augmentation of CBCT reconstructed from under-sampled projections using deep learning. IEEE transactions on medical imaging, 38(11), 2705-2715.

[16] Raspberry Pi. (2023). *Raspberry Pi 5 technical specifications*. Erişim: 23 Aralık 2024, https://www.raspberrypi.com/products/raspberry-pi-5/

[17] Boyacıgil, M. F., & Uzun, Y. (2023). Raspberry PI Tabanlı Görüntü İşleme Uygulaması Geliştirilmesi. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(2), 1067-1078.

[18] Demirbas, A. A., & Çınar, A. (2020). Nesne Sınıflandırma İşlemi İçin Tensor İşleme Birimi ve CPU Performans Karşılaştırması. Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi, 1(1), 10-15.

[19] Alqahtani, D. K., Cheema, M. A., & Toosi, A. N. (2024, December). Benchmarking deep learning models for object detection on edge computing devices. In International Conference on Service-Oriented Computing (pp. 142-150). Singapore: Springer Nature Singapore.

[20] Tan, M., Pang, R., & Le, Q. V. (2020). Efficientdet: Scalable and efficient object detection. In Proceedings of the IEEE/CVF conference on computer vision and pattern recognition (pp. 10781-10790).

[21] Güntürkün R., "İnsansız Savaşlara Doğru Yapay Zeka Kontrollü Ölümcül Silahlar", Ekin Yayınevi, 2022, s 6, ISBN: 978-625-8235-07-

KAYNAKÇA

[1] M. Biczyski, R. Sehab, J.F. Whidborne, G. Krebs, P.C.K. Luk, Fault-Tolerant Switched Reluctance Motor Propulsion System for eVTOLs, J Phys Conf Ser 2526 (2023) 012065. https://doi.org/10.1088/1742-6596/2526/1/012065.

[2] X. Wang, W. Fan, X. Li, L. Wang, Weak Degradation Characteristics Analysis of UAV Motors Based on Laplacian Eigenmaps and Variational Mode Decomposition, Sensors 19 (2019) 524. https://doi.org/10.3390/s19030524.

[3] F.C. Veras, T.L. V Lima, J.S. Souza, J.G. Ramos, A.C.L. Filho, A. V Brito, Eccentricity Failure Detection of Brushless DC Motors From Sound Signals Based on Density of Maxima, Ieee Access 7 (2019) 150318–150326. https://doi.org/10.1109/access.2019.2946502.

[4] S. Zhang, Wind Turbine Predictive Fault Diagnostics Based on a Novel Long Short-Term Memory Model, Algorithms 16 (2023) 546. https://doi.org/10.3390/a16120546.

[5] R.L. V Medeiros, J.G. Ramos, T.P. Nascimento, A.C.L. Filho, A. V Brito, A Novel Approach for Brushless DC Motors Characterization in Drones Based on Chaos, Drones 2 (2018) 14. https://doi.org/10.3390/drones2020014.

[6] M. Baker, A.Y. Fard, H. Althuwaini, M.B. Shadmand, Real-Time AI-Based Anomaly Detection and Classification in Power Electronics Dominated Grids, Ieee Journal of Emerging and Selected Topics in Industrial Electronics 4 (2023) 549–559. https://doi.org/10.1109/jestie.2022.3227005.

[7] V. Mach, S. Kovar, J. Valouch, M. Adamek, Brushless DC Motor Control on Arduino Platform, Przegląd Elektrotechniczny 1 (2018) 107–109. https://doi.org/10.15199/48.2018.11.24.

[8] D.M. N, N.C. K, G.S. L, Modeling a Fault Detection Predictor in Compressor Using Machine Learning Approach Based on Acoustic Sensor Data, International Journal of Advanced Computer Science and Applications 12 (2021). https://doi.org/10.14569/ijacsa.2021.0120973.

[9] Q. Du, Fault Diagnosis of Brushless DC Motor Based on Stack Sparse Autoencoder, J Phys Conf Ser 2674 (2023) 012033. https://doi.org/10.1088/1742-6596/2674/1/012033.

[10] J.I. Chen, H. Lin, Performance Evaluation of a Quadcopter by an Optimized Proportional–Integral–Derivative Controller, Applied Sciences 13 (2023) 8663. https://doi.org/10.3390/app13158663.

[11] J. Blesa, J. Quevedo, V. Puig, F. Nejjari, R. Zaragoza, A. Rolán, Fault Diagnosis and Prognosis of a Brushless DC Motor Using a Model-Based Approach, PHM Society European Conference 5 (2020) 9. https://doi.org/10.36001/phme.2020.v5i1.1257.

[12] M. Weigert, Approach to Condition Monitoring of BLDC Motors With Experimentally Validated Simulation Data, PHM Society European Conference 7 (2022) 521–529. https://doi.org/10.36001/phme.2022.v7i1.3357.

[13] M. Li, G. Jia, S. Gong, R. Guo, Energy Consumption Model of BLDC Quadrotor UAVs for Mobile Communication Trajectory Planning, (2022). https://doi.org/10.36227/techrxiv.19181228.
[14] Z. Yu, Y. Zhang, B. Jiang, PID-type Fault-Tolerant Prescribed Performance Control of Fixed-Wing UAV, Journal of Systems Engineering and Electronics 32 (2021) 1053–1061. https://doi.org/10.23919/jsee.2021.000090.
[15] C. Zhu, R. Lu, C. Mei, T. Peng, G. Zhang, Design and Simulation Analysis of Stator Slots for Small Power Permanent Magnet Brushless DC Motors, International Transactions on Electrical Energy Systems 2023 (2023) 1–19. https://doi.org/10.1155/2023/1152243.
[16] K. Polat, The Fault Diagnosis Based on Deep Long Short-Term Memory Model From the Vibration Signals in the Computer Numerical Control Machines, Journal of the Institute of Electronics and Computer 2 (2020) 72–92. https://doi.org/10.33969/jiec.2020.21006.
[17] Q. Huang, X. Zhang, X. Likun, L. Ling, R. Ma, Fault Tolerant Control for Open Winding Brushless DC Motor With Power Device Failure, (2023). https://doi.org/10.22541/au.167663173.36826317/v1.
[18] C. Morel, Currents Analysis of a Brushless Motor With Inverter Faults—Part II: Diagnostic Method for Open-Circuit Fault Isolation, Actuators 12 (2023) 230. https://doi.org/10.3390/act12060230.
[19] D. Cioboata, M.G. Neacsu, D. Stanciu, S. Matei, I. Neacşu, Modelling and Simulation of a Brushless Motor DC for Electric Power Steering Assistance, Electrotehnica Electronica Automatica 68 (2020) 22–31. https://doi.org/10.46904/eea.20.68.3.1108003.
[20] Y.H. Gao, D. Zhao, Y.B. Li, UAV Sensor Fault Diagnosis Technology: A Survey, Applied Mechanics and Materials 220–223 (2012) 1833–1837. https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AMM.220-223.1833.
[21] M. Mousaei, A. Keipour, J. Geng, S. Scherer, VTOL Failure Detection and Recovery by Utilizing Redundancy, n.d.
[22] O. Yaman, F. Yol, A. Altinors, A Fault Detection Method Based on Embedded Feature Extraction and SVM Classification for UAV Motors, Microprocess Microsyst 94 (2022). https://doi.org/10.1016/j.micpro.2022.104683.
[23] P. Bahad, P. Saxena, R. Kamal, Fake news detection using bi-directional LSTM-recurrent neural network, Procedia Comput Sci 165 (2019) 74–82.
[24] S. Patil, V.M. Mudaliar, P. Kamat, S. Gite, LSTM based Ensemble Network to enhance the learning of longterm dependencies in chatbot, International Journal for Simulation and Multidisciplinary Design Optimization 11 (2020).
[25] S. Zhang, D. Zheng, X. Hu, M. Yang, Bidirectional long short-term memory networks for relation classification, in: Proceedings of the 29th Pacific Asia Conference on Language, Information and Computation, 2015: pp. 73–78.
[26] E. Ekinci, S. İlhan Omurca, B. Özbay, Comparative assessment of modeling deep learning networks for modeling ground-level ozone concentrations of pandemic lock-down period, Ecol Modell 457 (2021) 109676.

[27] A. Graves, J. Schmidhuber, Framewise phoneme classification with bidirectional LSTM and other neural network architectures, Neural Networks 18 (2005) 602–610.

[28] M. Tosun, F. Şentürk, Kasislerin Yakıt Tüketimine Etkisinin RNN, LSTM, GRU Tekrarlayan Derin Öğrenme Algoritmaları ile Tespiti, Journal of Intelligent Systems: Theory and Applications 6 (2023) 12–23. https://doi.org/10.38016/jista.1141359.

[29] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Yalçın G., Sağdıç E.S., " Bölüm 5 3kw 48v Hub Motor Tasarım Ve Analizi", Mühendislikte Yeni Araştırmalar, (2022)., Tablet Kitapevi, Editör:Öğr. Gör. Gökhan Yalçın, Öğr. Gör. Abdullah Cem AĞAÇAYAK, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 243, ISBN:978-605-5447-75-5, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 8193117)

[30] Mirjafarli S., Terzioğlu H., Yalçın G., "Bölüm 4: 2kw 72v Dış Rotorlu Hub Motor Tasarımı ", Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar-1, (2021)., İksad, Editör:Hakan Terzioğlu, Gökhan Yalçın, Basım sayısı:1, Sayfa Sayısı 204, ISBN:978-625-8423-15-0, Türkçe(Bilimsel Kitap) (Yayın No: 7432631)

KAYNAKÇA

1. Gupta, A. and S. Seshasai, 24-hour knowledge factory: Using internet technology to leverage spatial and temporal separations. ACM Transactions on Internet Technology (TOIT), 2007. 7(3): p. 14-es.
2. Mabkhot, M.M., et al., Requirements of the smart factory system: A survey and perspective. Machines, 2018. 6(2): p. 23.
3. Badri, A., B. Boudreau-Trudel, and A.S. Souissi, Occupational health and safety in the industry 4.0 era: A cause for major concern? Safety science, 2018. 109: p. 403-411.
4. Shamsuddin, K., et al., Investigation the Safety, Health and Environment (SHE) protection in construction area. International Research Journal of Engineering and Technology, 2015. 2(6): p. 624-636.
5. Alzubaidi, L., et al., Review of deep learning: Concepts, CNN architectures, challenges, applications, future directions. Journal of big Data, 2021. 8: p. 1-74.
6. Salamon, J. and J.P. Bello, Deep convolutional neural networks and data augmentation for environmental sound classification. IEEE Signal processing letters, 2017. 24(3): p. 279-283.
7. Ayadi, W., et al., Deep CNN for brain tumor classification. Neural Processing Letters, 2021. 53: p. 671-700.
8. Nunes, E.C., Anomalous sound detection with machine learning: A systematic review. arXiv preprint arXiv:2102.07820, 2021.
9. Purohit, H., et al., MIMII Dataset: Sound dataset for malfunctioning industrial machine investigation and inspection. arXiv preprint arXiv:1909.09347, 2019.
10. Henze, D., et al. Audioforesight: A process model for audio predictive maintenance in industrial environments. in 2019 18th IEEE International Conference On Machine Learning And Applications (ICMLA). 2019. IEEE.
11. Becker, P., et al. Acoustic anomaly detection in additive manufacturing with long short-term memory neural networks. in 2020 IEEE 7th International Conference on Industrial Engineering and Applications (ICIEA). 2020. IEEE.
12. Duman, T.B., B. Bayram, and G. İnce. Acoustic anomaly detection using convolutional autoencoders in industrial processes. in 14th International Conference on Soft Computing Models in Industrial and Environmental Applications (SOCO 2019) Seville, Spain, May 13–15, 2019, Proceedings 14. 2020. Springer.
13. Koizumi, Y., et al. Spidernet: Attention network for one-shot anomaly detection in sounds. in ICASSP 2020-2020 IEEE International Conference on Acoustics, Speech and Signal Processing (ICASSP). 2020. IEEE.
14. Gantert, L., et al. A supervised approach for corrective maintenance using spectral features from industrial sounds. in 2021 IEEE 7th World Forum on Internet of Things (WF-IoT). 2021. IEEE.
15. Tama, B.A., et al., An efficientnet-based weighted ensemble model for industrial machine malfunction detection using acoustic signals. IEEE Access, 2022. 10: p. 34625-34636.
16. Lyu, P., et al., A novel RSG-based intelligent bearing fault diagnosis method for motors in high-noise industrial environment. Advanced Engineering Informatics, 2022. 52: p. 101564.

17. Tran, T. and J. Lundgren, Drill fault diagnosis based on the scalogram and mel spectrogram of sound signals using artificial intelligence. IEEE Access, 2020. 8: p. 203655-203666.
18. Juvela, L., et al., GELP: GAN-excited linear prediction for speech synthesis from mel- spectrogram. arXiv preprint arXiv:1904.03976, 2019.
19. Liu, F., et al., Underwater target recognition using convolutional recurrent neural networks with 3-D Mel-spectrogram and data augmentation. Applied Acoustics, 2021. 178: p. 107989.
20. Zhou, Q., et al., Cough recognition based on mel-spectrogram and convolutional neural network. Frontiers in Robotics and AI, 2021. 8: p. 580080.

Engellilerde Spor ve Boş Zaman

DR. ÇAĞRI ARI
PROF. DR. BEYZA MERVE AKGÜL

EĞİTİM
yayınevi

ENGELLİLERDE SPOR VE BOŞ ZAMAN

Dr. Çağrı Arı, Prof. Dr. Beyza Merve Akgül

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-385-049-4
E-ISBN: 978-625-385-050-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ENGELLİLERDE SPOR VE BOŞ ZAMAN

Dr. Çağrı Arı, Prof. Dr. Beyza Merve Akgül
VI+86 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-385-049-4
E-ISBN: 978-625-385-050-0

Bu çalışma, Prof. Dr. Beyza Merve AKGÜL'ün danışmanlığında yürütülen ve Çağrı ARI'nın hazırlamış olduğu "Engelli Sporcularda Boş Zaman Davranışları" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adam, I. (2014). Gendered perspectives of leisure patterns and constraints of university students in Ghana. *Leisure/Loisir*. 38(2), 181-198.

Adam, I., Boakye, K. A. and Kumi-Kyereme, A. (2017). Are we our own enemies? Leisure constraints of physically and visually disabled people in Ghana, *World Leisure Journal*, 59(4), 272-293.

Adam, I., Hiamey, S. E. and Afenyo, E. (2015). Leisure constraints in the university setting in Ghana. *Annals of Leisure Research*. 18(1), 145-158.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2014). *Aile eğitim rehberi: işitme engelli çocuklar*. Ankara, 17.

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: a theory of planned behavior. In: J. Kuhl and J. Beckmann (Eds.), *Action Control: From Cognition to Behavior*, Heidelberg: Springer Berlin.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Ajzen, I. (2020). The theory of planned behavior: frequently asked questions. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2(4), 314–324.

Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.

Akyıldız Munusturlar, M. (2016). Boş zaman davranışı. M. Akyıldız Munusturlar (Editör). *Rekreasyon Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. 50-51.

Altman, B. M. (2014). Definitions, concepts, and measures of disability. *Annals of Epidemiology*, 24(1), 2-7.

Amudson, R. (2005). Disability, ideology, and quality of life: a bias in biomedical ethics. In Wasserman, D., Bickenbach, J. and Wachbroit, R. (Eds). *Quality of Life and Human Difference. Genetic Testing, Health Care, and Disability*. UK: Cambridge University Press, 101-124.

Anastasiadis, V. (2004). Idealized σχoΛή and disdain for work: aspects of philosophy and politics in ancient democracy. *The Classical Quarterly*, 54, 58-79.

Anderson, D. M., Wozencroft, A. and Bedini, L. A. (2008). Adolescent girls' involvement in disability sport: a comparison of social support mechanisms. *Journal of Leisure Research*, 40(2), 183-207.

Anderson, J. (2001). *The soul of a nation: a social history of disabled people, physical therapy, rehabilitation and sport in Britain 1918-1970*. Unpublished PhD Thesis. De Montfort University. United Kingdom.

Arem, H., Moore, S. C., Patel, A., Hartge, P., Berrington de Gonzalez, A., Visvanathan, K., Campbell, P. T., Freedman, M., Weiderpass, E., Adami, H. O., Linet, M. S., Lee, I. M. and Matthews, C. E. (2015). Leisure time physical activity and mortality: a detailed pooled analysis of the dose-response relationship. *JAMA Internal Medicine*, 175(6), 959–967.

Arlinger, S. (2003). Negative consequences of uncorrected hearing loss-a review. *International Journal of Audiology*, 42, 17-20.

Armila, P., Rannikko, A. and Torvinen, P. (2018). Young people with intellectual disabilities and sport as a leisure activity: notions from the Finnish welfare society. *Leisure Studies*, 37(3), 295-306.

Arslan, A. (2017). *Belediyelerin engellilere yönelik faaliyetlerinin kurum imajı açısından önemi: Samsun Büyükşehir Belediyesi örneği*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım. 119-121.

Arslan, Y. (2021). Geçmişten günümüze işitme engellilerin eğitimi ve Türk işaret dilinin rolü. *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 8(1), 163-178.

Avcı, P., Karakullukçu, A. ve İlhan, E. L. (2020). İşitme engelli öğrencilerin sosyal zekâ düzeylerinin incelenmesi. *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 2(2), 89-94.

Axelrod, S. (1991). The problem: American education. the solution: use behavior-analytic technology. *Journal of Behavioral Education*, 1(3), 275–282.

Ay, S., Baykuş, N. ve Ekinci, C. E. (2017). Bedensel engelliler açısından bir eğitim kurumunun ulaşılabilirlik ve kullanılabilirliğinin incelenmesi. *Engineering Sciences*, 12(4), 201-215.

Ayhan, B. ve İlhan, E. L. (2021). Türkiye'de spor bilimi alanında bedensel engelli bireylere yönelik yapılan makalelerin içerik analizi (2015-2020). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 672-686.

Ayllon, T. and Michael, J. (1959). The psychiatric nurse as a behavioral engineer. *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*, 2(4), 323–334.

Ayyıldız, E., Aras, D., Yagin, F. H., Gülü, M., Yapıcı, H. and Alwhaibi, R. (2024). Investigation of sports participation motivation in people with disabilities: a cross-sectional study of individuals with physical and hearing impairments. *BMC Sports Science, Medicine and Rehabilitation*, 16, 1-9.

Badia, M., Orgaz, B. M., Verdugo, M. A., Ullan, A. M. and Martínez, M. M. (2011). Personal factors and perceived barriers to participation in leisure activities for young and adults with developmental disabilities. *Research in Developmental Disabilities*, 32, 2055-2063.

Baer, D. M., Wolf, M. M. and Risley, T. R. (1968). Some current dimensions of applied behavior analysis. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 1(1), 91-97.

Bailey, S. (2008). *Athlete first: a history of the paralympic movement*. USA: John Wiley and Sons, 1-2.

Baldson, J. P. V. D. (2004). *Life and leisure in Ancient Rome*. (Third Edition). London: Phoenix Press, 268-269.

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.

Barclay, L. (2019). *Disability with dignity: justice, human rights and equal status*. London: Routledge. 13.

Barnes, C. and Mercer, G. (2005). Disability, work and welfare: challenging the social exclusion of disabled people. *Work, Employment and Society*, 19(3), 527-545.

Barr, J. J. and Bracchitta, K. (2015). Attitudes toward individuals with disabilities: The effects of contact with different disability types. *Current Psychology*, 34(2), 223-238.

Barton, B. (2009). Dreams deferred: disability definitions, data, models, and perspectives. *Journal of Sociology & Social Welfare*. 36(4), 13-24.

Baykan, Z. (2000). Özürlülük, engellilik, sakatlık nedenleri ve korunma. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 9(9), 15-22.

Beart, S., Hawkins, D., Kroese, B. S., Smithson, P. and Tolosa, I. (2001). Barriers to accessing leisure opportunities for people with learning disabilities. *British Journal of Learning Disabilities*, 29(4), 133-138.

Beaudry, J. S. (2019). Theoretical strategies to define disability. In Cureton and Wasserman (Eds.) *The Oxford Handbook of Philosophy and Disability*, New York: Oxford University Press, 4.

Birren, J. E. and Fisher, L. M. (1995). Aging and speed of behavior: Possible consequences for psychological functioning. *Annual Review of Psychology*, 46, 329-353.

Blackshaw, T. (2010). *Leisure*. New York: Taylor and Francis Group, 4-5.

Blackshaw, T. and Crawford, G. (2009). *The SAGE dictionary of leisure studies*. London: SAGE Publications, 118-119.

Blanco, A. V. (2013). Social networks as digital leisure spaces, *Fonseca: Journal of Communication*, 6, 150-176.

Blauwet, C. and Willick, S. E. (2012). The paralympic movement: using sports to promote health, disability rights, and social integration for athletes with disabilities. *The Journal of Injury, Function, and Rehabilitation*, 4(11), 851-856.

Boltyenkov, A. (2014). *A healthcare economic policy for hearing impairment*. Wiesbaden: Springer Gabler, 5.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: a social critique of the judgement of taste*. London: Routledge.

Bourre, J. M. (2006). Effects of nutrients (in food) on the structure and function of the nervous system: update on dietary requirements for brain. part 1: micronutrients. *Journal of Nutrition Health and Aging*, 10(5), 377-385.

Brightbill, C. K. (1960). *The challenge of leisure*. USA: Prentice-Hall, 4-5.

Brouwer, J. ve Ludeke, W. (1995). *Felsefi Açıdan Engellilerde Spor*. Antalya Uluslararası Engellilerde Spor Sempozyumunda sunuldu, Ankara.

Bull, C., Hoose, J. and Weed, M. (2003). *An introduction to leisure studies*. Edinburgh Gate: Pearson Education Limited. 40-41.

Carter, M. J., Van Andel, G. E. and Robb G. M. (1985). *Therapeutic recreation: a practical approach*. ST. Louis: Times Mirror/Mosby College Publishing, 258-262.

Castells, M. (2000). *The rise of the network society*. (Second Edition). USA: Blackwell Publishing, 471-472.

Chawla, J. C. (1994). Sport for people with Disability, *British Medical Journal*, 308(6942), 1500-1504.

Conner, M. (2019). Theory of planned behaviour. In Llewellyn, C. D., Ayers, S., McManus, C., Newman, S., Petrie, K. J., Revenson, T. A. and Weinman, J. (Eds.). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine*. Cambridge: Cambridge University Press, 58-59.

Conner, M. and Norman, P. (2005). Predicting health behaviour: a social cognition approach. In M. Conner and P. Norman (Eds.), *Predicting Health Behaviour: Research and Practice with Social Cognition Models*. Maidenhead: Open University Press. 9-10.

Cooper, D., McCausland, W. D. and Theodossiou, I. (2006). The health hazards of unemployment and poor education: the socioeconomic determinants of health duration in the European Union. *Economics & Human Biology*, 4(3), 273-297.

Cooper, J. O., Heron, T. E. and Heward, W. L. (2014). *Applied behavior analysis*. Edinburgh Gate: Pearson Education Limited, 40.

Cordes, K. A. and Ibrahim, H. M. (1999). *Applications in recreation & leisure for today and the future*. (Second Edition). Boston: McGraw-Hill, 2-4.

Crawford, D. W. and Godbey, G. (1987). Reconceptualizing barriers to family leisure. *Leisure Sciences*, 9(2), 119-127.

Crawford, D. W., Jackson, E. L. and Godbey, G. (1991). A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 13(4), 309-320.

Cross, G. (1990). *A social history of leisure since 1600*. State College: Venture Publishing, 1-4.

Csikszentmihalyi M. (1975). *Beyond boredom and anxiety*. San Francisco: Jossey Bass Publishers.

Csikszentmihalyi, M. (1988). The flow experience and its significance for human psychology. In M. Csikszentmihalyi and I. S. Csikszentmihalyi (Eds.), *Optimal Experience: Psychological Studies of Flow in Consciousness*, Cambridge: Cambridge University Press, 15-35.

Csikszentmihalyi, M. (2000). *Beyond boredom and anxiety: experiencing flow in work and play*. (Second Edition). San Francisco: Jossey Bass Publishers.

Cunningham, H. (1980). *Leisure in the industrial revolution*. London: Croom Helm, 151-178.

Cunningham, H. (2014). *Time, work and leisure: life changes in england since 1700*. Manchester: Manchester University Press, 51-57.

Cushman, G. and Laidler, A. (1990). *Recreation, leisure and social policy. occasional paper no: 4*, Deparment of' Parks, Recreation and Tourism, Lincoln University, 1-2.

Cutten, G. B. (1972). *The threat of leisure*. Washington: McGrath Publishing Company. 114-115.

Çelik, G., Tercan, E. and Yerlisu Lapa, T. (2014). Leisure constraints and leisure satisfaction in the recreational activities of employees with disabilities. *South African Journal for Research in Sport, Physical Education and Recreation*. 36(2), 33-46.

Çevik, O. ve Kabasakal, K. (2013). Spor etkinliklerinin, engelli bireylerin toplumsal uyumuna ve sporla sosyalleşmelerine etkisinin incelenmesi. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 3(2), 74-83.

Çil, H., Yılmaz, B. H. ve İlhan, E. L. (2023). Bedensel engelli sporcu perspektifinden: sporda özel gereksinimli bireyler. *SPORMETRE: Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21, 141-152.

Darcy, S. and Dowse, L. (2013). In search of a level playing field–the constraints and benefits of sport participation for people with intellectual disability. *Disability and Society*, 28(3), 393-407.

Dattilo, J. (2012). *Inclusive leisure services: responding to the rights of people with disabilities.* (Third Edition). State College: Venture Publishing, 160.

Davidovitch, N. (2014). The concept of leisure as culture-dependent–between tradition and modernity. *Cultural and Religious Studies*, 2(6), 307-317.

Demirbaş, G., Tomlinson, A. and Turner, M. (2024). Leisure for all: reclaiming the right to leisure. *Annals of Leisure Research*, 1-10.

DePauw, K. P. and Gavron, S. J. (2005). *Disability sport*. (Second Edition). USA: Human Kinetics, 185-199.

Devine, M. A. (2004). "Being a 'doer' instead of a viewer": the role of inclusive leisure contexts in determining social acceptance for people with disabilities. *Journal of Leisure Research*, 36(2), 137-159.

Devine, M. A. and Dattilo, J. (2001). Social acceptance and leisure lifestyles of people with disabilities. *Therapeutic Recreation Journal*, 34(4), 306-322.

Devine, M. A. and Lashua, B. (2002). Constructing social acceptance in inclusive leisure contexts: The role of individuals with disabilities. *Therapeutic Recreation Journal*, 36(1), 65-83.

Dinomais, M., Gambart, G., Bruneau, A., Bontoux, L., Deries, X., Tessiot, C. and Richard, I. (2010). Social functioning and self-esteem in young people with disabilities participating in adapted competitive sport. *Neuropediatrics*, 41, 49-54.

Donnelly, J. (2013). *Universal human rights in theory and practice*. (Third Edition). USA: Cornell University Press, 7-8.

Dumazedier, J. (1960). Current problems of the sociology of leisure. *International Social Science Journal*, 12(4), 522-531.

Dumazedier, J. (1967). *Toward a society of leisure*. New York: Collier-Macmillan, 16-17.

Dunstan, K. (2003). *Therapeutic riding: learning and recovery for people with disabilities*. Unpublished Master Thesis, Brock University, Faculty of Education, Ontario.

Durkheim, E. (1982). *Rules of sociological method*. New York: The Free Press.

Durstine, J. L., Painter, P., Franklin, B. A., Morgan, D., Pitetti, K. H. and Roberts, S. O. (2000). Physical activity for the chronically ill and disabled. *Sports Medicine*, 30(3), 207-219.

Duru, S. ve Duyan, V. (2021). *Engelli ailesinde şiddet*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 25.

El-Harami, J. (2015). Entertainment and recreation in the classical world-tourism products. *Journal of Management and Sustainability*, 5(1), 168-178.

Engeser, S. and Schiepe-Tiska, A. (2012). Historical lines and an overview of current research on flow. In S. Engeser (Ed.), *Advances in Flow Research*, New York: Springer Publishing, 2-3.

Fancourt, D., Aughterson, H., Finn, S., Walker, E. and Stepto, A. (2021). How leisure activities affect health: a narrative review and multi-level theoretical framework of mechanisms of action. *Lancet Psychiatry*. 8(4), 329-339.

Ferez, S., Ruffié, S. and Bancel, N. (2016). From sport as an instrument in rehabilitation to the adoption of competitive sport: genesis of a delegatee sports federation in France for those with physical disabilities (1954–1972). *Sport History Review*, 47(2), 146-171.

Fishbein, M. and Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: an introduction to theory and research*. USA: Addison-Wesley.

Freud, S. (1960). *The ego and the id*. New York: W. W. Norton & Company, Inc.

Fuller, P. R. (1949). Operant conditioning of a vegetative organism. *The American Journal of Psychology*, 62, 587–590.

Giacobbi, P. R., Stancil, M., Hardin, B. and Bryant, L. (2008). Physical activity and quality of life experienced by highly active individuals with physical disabilities. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 25(3), 189-207.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları, 38-41.

Gintis, H. (2004). Towards the unity of the human behavioral sciences. *Politics, Philosophy & Economics*, 3(1), 37-57.

Gioia, M. C., Cerasa, A., Di Lucente, L., Brunelli, S., Castellano, V. and Traballesi, M. (2006). Psychological impact of sports activity in spinal cord injury patients. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 16(6), 412-416.

Gist, N. P. and Fava, S. F. (1974). *Urban Society*. (Sixth Edition). New York: Thomas Y. Crowell Company, 436-438.

Glatt, K. and Perish, T. (2017). *Leisure occupations for adults with physical disabilities: a guide for occupational therapy practice*. Unpublished Master Thesis, University of North Dakota, Occupational Therapy Department, North Dakota.

Godbey, G. (1999). *Leisure in your life: an exploration*. (Fifth Edition). USA: Venture Publishing, 12.

Godbey, G., Crawford, D. W. and Shen, X. S. (2010). Assessing hierarchical leisure constraints theory after two decades. *Journal of Leisure Research*, 42(1), 111-134.

Goffman, E. (1956). *The presentation of self in everyday life*. New York: Anchor Doubleday.

Gold, J. R. and Gold, M. M. (2007). Access for all: the rise of the Paralympic Games. *Journal of the Royal Society for the Promotion of Health*, 127(3), 133-141.

Grady, J. and Andrew, D. (2002). Legal implications of the Americans with disabilities act on recreation services: changing guidelines, structures, and attitudes in accommodating guests with disabilities. *Journal of Legal Aspects of Sport*, 13(3), 231-252.

Grönvik, L. (2007). *Definitions of disability in social sciences: Methodological perspectives*, Unpublished Doctoral Dissertation, Acta Universitatis, Faculty of Social Sciences, Swedish.

Grönvik, L. (2009). Defining disability: effects of disability concepts on research outcomes. *International Journal of Social Research Methodology*, 12(1), 1-18.

Guttmann, L. (1976). *Textbook of sport for the disabled*. Aylesbury: HM Publishers, 158-177.

Güney, S. (2020). *Davranış bilimleri*. (On Üçüncü Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. 1-2.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. (2003). *Boş zaman ve rekreasyon yönetimi*, (Birinci Baskı), Ankara: Detay Yayıncılık, 15-18.

Hahn, H. (1993). The political implications of disability definitions and data. *Journal of Disability Policy Studies*, 4(2), 41-52.

Hahn, H. and Pool Hegamin, A. (2001). Assessing scientific measures of disability. *Journal of Disability Policy Studies*, 12(2), 114–121.

Hallahan, D. E., Kauffman, J. M. and Pullen, P. C. (2013). *Exceptional learners: an introduction to special education*, UK: Pearson, 134.

Hamilton-Smith, E. (1985). Can the arts really be leisure?, *World Leisure and Recreation*, 27(4), 15-19.

Havigerova, J. M., Dosedlova, J. and Burešova, I. (2018). One health behavior or many health-related behaviors?. *Psychology Research and Behavior Management*, 12, 23-30.

Hedlund, M. (2000). Disability as a phenomenon: A discourse of social and biological understanding. *Disability and Society*, 15(5), 765–780.

Henderson, K. A., Bedini, L. A., Hecht, L. and Shuler, R. (1995). Women with physical disabilities and the negotiation of leisure constraints. *Leisure Studies*, 14, 17-31.

Henderson, W. J. (2014). Aspects of the ancient greek symposion. *Akroterion*, 45, 6-25.

Hennessy, C. (2023). The functions of leisure in later life: bridging individual-and community-level perspectives. *Ageing and Society*, 1-23.

Herreras, E. B. (2010). Cognitive neuroscience; The biology of the mind. *Panamerican Journal of Neuropsychology*, 4(1), 87-90.

Heward, W. L. (1997). Four validated instructional strategies. *Behavior and Social Issues*, 7(1), 43-51.

Honig, W. K. (1966). *Operant behavior: areas of research and application*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

Huang, Y., Li, N., Lee, H., Browning, M. and Yu, C. (2023). Surfing in virtual reality: An application of extended technology acceptance model with flow theory. *Computers in Human Behavior Reports*, 9, 1-10.

Hunnicutt, B. K. (2006). The history of western leisure. In Rojek, C., Shaw, S. M., Veal, A. J. (Eds.) *A handbook of leisure studies*. London: Palgrave Macmillan, 55-74.

Hurd, A. R. and Anderson, D. M. (2011). *The Park and recreation professional's handbook*. USA: Human Kinetics, 9-10.

Hutchinson, S. and Robertson, B. D. (2012). Leisure education: a new goal for an old ıdea whose time has come. *Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria*. 19, 127-139.

Imrie, R. (1999). The role of access groups in facilitating accessible environments for disabled people. *Disability and Society*, 14(4), 463-482.

İlhan, E. L. ve Esentürk, O. K. (2014). Zihinsel engelli bireylerde sporun etkilerine yönelik farkındalık ölçeği (ZEBSEYFÖ) geliştirme çalışması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 19-36.

İnternet: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2020). Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. Web: https://www.aile.gov.tr/media/57045/istatistik_bulteni_agustos2020.pdf, adresinden 28 Ekim 2023'de alınmıştır.

İnternet: Ajzen, I. (2019). Theory of Planned Behavior With Background Factors. Web: https://people.umass.edu/aizen/tpb.background.html. adresinden 12 Eylül 2023'de alınmıştır.

İnternet: Birleşmiş Milletler (1948). Universal Declaration of Human Rights-Turkish. Web: https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/turkish-turkce, adresinden 19 Ekim 2023'de alınmıştır.

İnternet: Centers Disease Control and Prevention-CDC (2023). Disability and Health Overview. Web: https://www.cdc.gov/ncbddd/disabilityandhealth/disability.html, adresinden 22 Ekim 2023'de alınmıştır.

İnternet: Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi (2023). 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun, Web: https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378-20130425.pdf, adresinden 05 Ocak 2024'de alınmıştır.

İnternet: İş Kanunu (2003). 4857 sayılı İş Kanunu. Web: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4857&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5. adresinden 14 Ekim 2023'de alınmıştır.

İnternet: UNICEF (2023). Children with Disabilities. Web: https://data.unicef.org/topic/child-disability/overview/, adresinden 08 Ocak 2024'de alınmıştır.

İnternet: United Nations (1975). Declaration on the rights of disabled persons. United Nations Human Rights, Office of the High Comissioner for Human Rights Web: http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RightsOfDisabledPersons.aspx, adresinden 26 Aralık 2023'de alınmıştır.

İnternet: World Health Organization (2011). International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Web: https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health. adresinden 12 Aralık 2023'de alınmıştır.

İnternet: World Health Organization (2011). World Report on Disability. Web: https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/world-report-on-disability, adresinden 16 Ekim 2023'de alınmıştır.

İnternet: World Health Organization (2023). International Classification of Diseases 11th. (ICD-11) Web: https://icd.who.int/browse/2024-01/mms/en#30317704, adresinden 07 Ocak 2024'de alınmıştır.

İnternet: World Leisure Organization (2020). WLO Charter for Leisure. Web: https://www.worldleisure.org/text-of-the-wlo-charter-for-leisure, adresinden 16 Ekim 2023'de alınmıştır.

Jackson, E. L. (1993). Recognizing patterns of leisure constraints: Results from alternative analyses. *Journal of Leisure Research*, 25(2), 129-149.

Jackson, E. L. and Henderson, K. A. (1995). Gender-based analysis of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 17, 31-51.

Jeanes, R. and Magee, J. (2012). Can we play on the swings and roundabouts?: Creating inclusive play spaces for disabled young people and their families. *Leisure Studies*, 31(2), 193-210.

Jeon, J., Oh, S. and Kyung, S. (2012). Assessment of visual disability using visual evoked potentials. *BMC Ophthalmology*, 12, 1-9.

Johnson, R. (1992). It's no fun being disabled, *World Leisure and Recreation*, 34(3), 5.

Juniu, S. (2000). Downshifting: Regaining the essence of leisure. *Journal of Leisure Research*, 32(1), 69-73.

Juniu, S. (2009). The transformation of leisure. *Leisure/Loisir*, 33(2), 1-16.

Kaplan, M. (1975). *Leisure: theory and policy*. New York: John Wiley and Sons, 26-27.

Karaküçük, S. (2014). *Rekreasyon: boş zamanları değerlendirme*. (Yedinci Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi, 34-35, 50.

Karaküçük, S. ve Akgül, B. M. (2016). *Ekorekreasyon: rekreasyon ve çevre*. Ankara: Gazi Kitabevi, 36-40, 65.

Karasu, N., Aykut, Ç. ve Yılmaz, B. (2014). Zihin engelliler öğretmenlerinin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi. *Özel Eğitim Dergisi*, 15(1), 41-52.

Katsui, H. (2020). Introduction. In Katsui, H. and Chalklen, S. (Eds.). Disability, Globalization and Human Rights. Routledge, 10.

Kaya, E. ve Sarı, İ. (2018). Bedensel ve görme engelli bireylerin çeşitli değişkenler açısından boş zaman tutumlarının incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 19-31.

Kelly, J. R. (1972). Work and leisure: a simplified paradigm. *Journal of Leisure Research*, 4(1), 50-62.

Kelly, J. R. (1996). *Leisure*. (Third Edition). Boston: Allyn and Bacon, Needham Height, 17-18.

Kelly, J. R. (2012). *Leisure*. (Fourth Edition). Urbana: Sagamore Publishing, 3-4.

Kılbaş, Ş. (2010). *Rekreasyon: boş zamanı değerlendirme*, (Dördüncü Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi, 47.

Kim, J., Yamada, N., Heo, J. and Han, A. (2014). Health benefits of serious involvement in leisure activities among older Korean adults. *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 9(1), 1-9.

Kim, S., Sung, J., Park, J. and Dittmore, S. W. (2015). The relationship among leisure attitude, satisfaction, and psychological well-being for college students. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(1), 70-76.

King, G., Lawm, M., King, S., Rosenbaum, P., Kertoy, M. K. and Young, N. L. (2003). A conceptual model of the factors

affecting the recreation and leisure participation of children with disabilities, *Physical & Occupational Therapy In Pediatrics*, 23(1), 63-90.

Klöckner, C. A. (2013). A comprehensive model of the psychology of environmental behaviour-A meta-analysis. *Global Environmental Change*, 23(5), 1028-1038.

Kohlberg, L. (1968). The child as a moral philosopher. *Psychology Today*, 2, 25-30.

Kohlberg, L. (1976). Moral stages and moralization: The cognitivedevelopmental approach. In T. Lickona (Ed.), *Moral Development and Behavior: Theory, Research and Social Issues.* New York: Holt, Rinehart and Winston.

Kohlberg, L. and Hersh, R. H. (1977). Moral development: A review of the theory. *Theory Into Practice*, 16(2), 53-59.

Kolasa, B. J. (1969). *Introduction to behavioral science for business*. New York: John Wiley and Sons. 8-9.

Korstanje, M. E. (2009). The leisure in ancient rome: chronicles of an empire rise. *Journal of Tourism-Studies and Research in Tourism*, 8(8), 14-21.

Kraus, R. (2001). *Recreation and leisure in modern society*, (Sixth Edition), Boston: Jones and Bartlett Publishers, 37-38.

Krüger, M. (2015). History of sports medicine in Germany. Some preliminary reflections on a complex research project. *Historical Social Research*, 40(4). 331-349.

Kuykendall, L., Lei, X. and Zhu, Z. (2020). Leisure choices and employee well-being: comparing need fulfillment and well-being during tv and other leisure activities. *Applied Psychology: Health and Well-Being*, 12(2), 532–558.

Łabudzki, J. and Tasiemski, T. (2013). Physical activity and life satisfaction in blind and visually impaired individuals. *Human Movement*, 14(3), 210-216.

Lee, H. (1989). Reviewed work: sport and recreation in ancient greece: a sourcebook with translations by Waldo E. Sweet. *The Classical World*, 82(6), 474-475.

Lee, J., Kim, Y., Kim, J. and Kim, J. (2023). Leisure activities, life satisfaction, happiness, and health perception of older korean immigrants. *Innovation in Aging*, 7(1), 941.

Levitt, L. (1991). Recreation for the mentally III. In. B. L. Driver, P. J. Brown and G. L. Peterson (Eds.). *Benefits of Leisure*. State College: Venture Publishing, 164-168.

Li, Y., Luo, B., Huang, C. and Wu, J. (2017). Chinese seniors' leisure participation and constraints in five cities. *Asian Social Science*. 13(11). 24-33.

Liang, Y., Guo, T. and Yang, J. (2023). Psychological need satisfaction, motivational regulation, and leisure-time physical activity of chinese college athletes: comparison across gender and competition level. *SCIREA Journal of Education*. 8(2), 64-88.

Lieberman, M. D. (2013). *Social: why our brains are wired to connect*. UK: Oxford University Press. 26-27.

Lord, J. and Hutchison, P. (1993). The process of empowerment: Implications for theory and practice. *Canadian Journal of Community Mental Health*, 12(1), 5-22.

Lord, M. A. (1997). Leisure's role in enhancing social competencies of individuals with developmental disabilities. *Parks and Recreation*, 32(4), 35-40.

Lundberg, N. R., Taniguchi, S., McCormick, B. P. and Tibbs, C. (2011). Identity negotiating: Redefining stigmatized identities through adaptive sports and recreation participation among individuals with a disability. *Journal of Leisure Research*, 43(2), 205-225.

Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. *Academy of Management Perspectives*, 16(1), 57-72.

Mace, F. C. and Critchfield, T. S. (2010). Translational research in behavior analysis: historical traditions and imperative for the future. *Journal of the Experimental Analysis of Behavior*, 93(3), 293–312.

Marzano, A. (2007). *Roman villas in central Italy: a social and economic history*. Boston: Brill, 9-10.

Mazzeo, F. (2019). The role of sports activity for the formative development of disabled people. *Journal of the Romanian Sports Medicine Society*. 15(2), 3091-3096.

McAvoy, L. (2001). Outdoors for everyone: opportunities that include people with disabilities. *Parks and Recreation*, 36(8), 24-36.

Mccann, C. (1996). Sports for the disabled: the evolution from rehabilitation to competitive sport. *British Journal of Sports Medicine*, 30(4), 279-280.

McCrory, P., Zazryn, T. and Cameron, P. (2007). The evidence for chronic traumatic encephalopathy in boxing. *Sports Medicine*, *37*, 467-476.

McEwen, B. S. (1998). Protective and damaging effects of stress mediators. *The New England Journal of Medicine*. 338. 171-179.

McVeigh, S. A., Hitzig, S. L. and Craven, B. C. (2009). Influence of sport participation on community integration and quality of life: a comparison between sport participants and non-sport participants with spinal cord injury. *The Journal of Spinal Cord Medicine*, 32(2), 115-124.

Mead, G. H. (1934). *Mind, self and society*. Chicago: University of Chicago Press.

Miley, K. K., O'Melia, M., and Dubois, B. L. (2014). *Generalist social work practice an empowering approach*. (Seventh Edition). Harlow: Pearson Education Limited. 38.

Milli Eğitim Bakanlığı-MEB (2013). *Çocuk gelişimi eğitimi, bedensel ve süreğen hastalıklar*, Ankara: MEB Yayınevi, 8.

Mowatt, R. A. (2017). A people's history of leisure studies: early 1700s to the late 1800s. *Annals of Leisure Research*, 20(4), 397-405.

Murphy, J. F. (1974). *Concepts of leisure: philosophical implications*. New Jersey: Prentice-Hall, 72-74.

Murphy, N. A. and Carbone, P. S. (2008). Promoting the participation of children with disabilities in sports, recreation, and physical activities. *Pediatrics*. 121(5), 1057-1061.

Nakamura, J. and Csikszentmihalyi, M. (2021). The experience of flow. In C. R. Snyder, S. J. Lopez, L. M. Edwards and S. C. Marques (Eds.), *The Oxford Handbook of Positive Psychology*. USA: Oxford University Press, 279-282.

Nelson, R. J. and Kriegsfeld, L. J. (2017). *An introduction to behavioral endocrinology*. (Fifth Edition). Sunderland: Sinauer Associates, Inc. Publishers, 1.

Nestler, E. J. and Carlezon, W. A. (2006). The mesolimbic dopamine reward circuit in depression. *Biological Psychiatry*. 59(12), 1151-1159.

Neulinger, J. (1974). *The psychology of leisure: research approaches to the study of leisure*, Springfield: Charles-Thomas Publisher, 23-26.

Neulinger, J. (1981). *The psychology of leisure*. (Second Edition). USA: Charles C. Thomas Publisher, 30.

Nhamo, E. and Sibanda, P. (2012). Reviewing benefits and barriers associated with the participation of persons with disabilities in sport, exercise, physical and leisure activities. *International Journal of Science and Research*. 3(8), 304-307.

Ottiger, B., Van Wegen, E., Keller, K., Nef, T., Nyffeler, T., Kwakkel, G. and Vanbellingen, T. (2021). Getting into a "Flow" state: a systematic review of flow experience in

neurological diseases. *Journal of NeuroEngineering and Rehabilitation*, 18, 1-21.

Page, S. J. and Connell, J. (2010). *Leisure: an introduction*. Edinburgh Gate: Pearson Education Limited. 130-133.

Parker, S. (1976). *The sociology of leisure*, New York: International Publications Service. 12-13, 67.

Parker, S. (1983). *Leisure and Work*. London: George Allen & Unwin, 40-41.

Peniston, L. C. (1998). *Developing recreation skills in persons with learning disabilities*. USA: Sagamore Publishing.

Petrova, I. V. (2020). Ancient Roman otium as a cultural practice and theoretical reflection, *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 1, 14-18.

Pieper, J. (1998). *Leisure: the basis of culture*. USA: St. Augustine's Press, 163-164.

Pope, A. M. and Tarlov, A. R. (1991). *Disability in America: Toward a national agenda for prevention*. Washington: National Academy Press.

Powrie, B., Kolehmainen, N., Turpin, M., Ziviani, J. and Copley, J. (2015). The meaning of leisure for children and young people with physical disabilities: a systematic evidence synthesis. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 57(11), 993-1010.

Pressman, S. D., Matthews, K. A., Cohen, S., Martire, L. M., Scheier, M., Baum, A. and Schulz, R. (2009). Association of enjoyable leisure activities with psychological and physical well-being. *Psychosomatic Medicine*, 71(7), 725-732.

Ramakrishna, G. N. (2022). Industry 4.0 and its impact on indian economy. *EPRA International Journal of Research and Development*. 7(8), 51-54.

Ramey, H. L., Lawford, H. L. and Rose-Krasnor, L. (2016). Motivations for activity participation as predictors of emerging adults' psychological engagement in leisure activities. *Leisure Sciences*, 38(4), 338–356.

Ramlan, M. A. (2019). *Outdoor recreation experiences among persons with disabilities (PWDs) in klang valley, Malaysia: constraints, facilitators, and constraint negotiation strategies*. Unpublished Doctoral Thesis. Michigan State University, USA.

Rembis, M. (2019). *Disability: a reference handbook*. USA: Bloomsbury Publishing, 4.

Rest, J. (1979). *Developing in judging moral issues*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Richardson, E. V., Smith, B. and Papathomas, A. (2017). Disability and the gym: experiences, barriers and facilitators of gym use for individuals with physical disabilities. *Disability and Rehabilitation*, 39(19), 1950-1957.

Rimmer, J. H., Riley, B., Wang, E., Rauworth, A. and Jurkowski, J. (2004). Physical activity participation among persons with disabilities: barriers and facilitators. *American Journal of Preventive Medicine*, 26(5), 419-425.

Rojas de Francisco, L., López-Sintas, J. and García-Álvarez, E. (2016). Social leisure in the digital age. *Society and Leisure*, 39(2), 258-273.

Russell, R. V. (2017). *PASTIMES: The context of contemporary leisure*. (Sixth Edition). USA: Sagamore Publishing, 7-8.

Salzinger, K. (2003). Some verbal behavior about verbal behavior. *The Behavior Analyst*. 26(1), 29-40.

Samaras, T. (2017). Leisure in classical greek philosophy. In K. Spracklen, B. Lashua, and S. Swain (Eds.), *The Palgrave handbook of leisure theory*. London: Palgrave McMillan, 229-247.

Schleien, S. and Werder, J. (1985). Perceived responsibilities of special recreation services in Minnesota. *Therapeutic Recreation Journal*, 19(3), 51-62.

Schwab, S. M., Spencer, C., Carver, N. S., Andrade, V., Dugan, S., Greve, K. and Silva, P. L. (2022). Personal factors understood through the ecological-enactive model

of disability and implications for rehabilitation research. *Frontiers in Rehabilitation Sciences*, 3, 1-14.

Sham, F. M., Yaqin, A. and Wachidah, H. N. (2021). Moral reasoning theory: between Kohlberg's and al-Ghazali's perspective. *International Journal of Islamic Thought*, 20, 25-33.

Shank, J. W., Coyle, C. P., Boyd, R. and Kinney, W. B. (1996). A classification scheme for therapeutic recreation research grounded in the rehabilitative sciences. *Therapeutic Recreation Journal*, 30, 179-196.

Shephard, R. J. (1991). Benefits of sport and physical activity for the disabled: implications for the individual and for society. *Journal of Rehabilitation Medicine*, 23(2), 51-59.

Sherrill, C. (1986). *Adapted physical education and recreation: a multidisciplinary approach*. USA: William C. Brown Publishers. 145-162.

Sherrill, C. (2004). *Adapted physical activity, recreation and sport: crossdisciplinary and lifespan*. (Sixth Edition). New York: McGraw Hill, 35.

Shields, N. and Synnot, A. (2016). Perceived barriers and facilitators to participation in physical activity for children with disability: a qualitative study. *BMC Pediatrics*, 16, 1-10.

Shpayer-Makov, H. (2002). Relinking work and leisure in late victorian and edwardian england: the emergence of a police subculture. *International Review of Social History*, 47(2), 213-241.

Silk, M., Millington, B., Rich, E., and Bush, A. (2016). (Re) thinking digital leisure. *Leisure Studies*, 35(6), 712–723.

Silver, J. R. (2011). Karl Gebhardt (1897–1948): a lost man. *Journal of the Royal College of Physicians Edinburgh*, 41, 366-371.

Silver, J. R. (2018). The origins of sport for disabled people. *Journal of the Royal College of Physicians of Edinburgh*, 48(2), 175-180.

Silvers, A. (2020). In pursuit of justice for disability: model neutrality revisited. In Cureton and Wasserman (Eds.) *The Oxford Handbook of Philosophy and Disability*, New York: Oxford University Press, 29.

Siri, A., Leone, C., Bencivenga, R., Zavirsek, D. and Bezjak, S. (2020). *Women, disability, and culture*. New York: Nova Science Publishers, 4-6.

Sivan, A. and Ruskin, H. (2000). Introduction. In A. Sivan and H. Ruskin (Eds.), *Leisure education, community development and populations with special needs*. UK: CABI Publishing, 1-12.

Skär, L. and Tamm, M. (2002). Disability and social network. a comparison between children and adolescents with and without restricted mobility. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 4(2), 118-137.

Skinner, B. F. (2005). Science and human behavior. Cambridge: The B.F. Skinner Foundation. 14-16.

Skogman Thoursie, P. (2004). Occupational attainment and earnings: The case of the disabled. *Labour*, 18(3), 415–442.

Slater, D. and Meade, M. A. (2004). Participation in recreation and sports for persons with spinal cord injury: review and recommendations. *NeuroRehabilitation*, *19*(2), 121-129.

Smart, J. (2019). *Disability definitions, diagnoses, and practice implications: An introduction for counselors*. London: Routledge, 36.

Smith, R. G. and Churchill, R. M. (2002). Identification of environmental determinants of behavior disorders through functional analysis of precursor behaviors. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 35(2), 125-136.

Smith, R. W., Austin, D. R. and Kennedy, D. W. (2001). *Inclusive and special recreation: opportunities for persons*

with disabilities. (Fourth Edition). Boston: McGraw-Hill, 10-11.

Smith, T., Butts, M., Courtright, S., Duerden, M. and Widmer, M. (2021). Work–leisure blending: an integrative conceptual review and framework to guide future research, *Journal of Applied Psychology*, 21, 1-21.

Soares, M. M., Caldeira, T. C. M., Sousa, T. M., Rezende, L. F. M. and Claro, R. M. (2023). Leisure time physical activity among older adults in Brazil: a time series analysis of a population-based survey (2009-2020). *Cadernos De Saude Publica*, 39(8), 1-11.

Soule, G. (1957). The economics of leisure. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 313(1), 16-24.

Sousa, A. I., Corredeira, R. and Pereira, A. L. (2009). The body in persons with an amputation. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 26(3), 236-258.

Spracklen, K. (2011). *Constructing leisure: historical and philosophical debates*. London: Palgrave Macmillan, 84-101.

Stebbins, R. A. (2018). Leisure and the positive psychological states. *The Journal of Positive Psychology*, 13(1), 8–17.

Stumbo, N. J., Wang, Y. and Pegg, S. (2011). Issues of access: What matters to people with disabilities as they seek leisure experiences. *World Leisure Journal*, 53(2), 91-103.

Super, D. E. (1984). Leisure: what it is and might be. *Journal of Career Development*. 11(2), 71-80.

Süzen, A. A. ve Taşdelen, K. (2012). Kinect teknolojisi kullanılarak engelliler için ev otomasyonu. *Uluslararası Teknolojik Bilimler Dergisi*, 5(2), 122-131.

Sylvester, C. (1999). The classical idea of leisure: cultural ideal or class prejudice?. *Leisure Sciences*, 21, 3-16.

Şahin, F. ve Güldenoğlu, B. (2013). Engelliler konusunda verilen eğitim programının engellilere yönelik tutumlar

üzerindeki etkisi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 214-239.

Tasiemski, T., Kennedy, P., Gardner, B. P. and Taylor, N. (2005). The association of sports and physical recreation with life satisfaction in a community sample of people with spinal cord injuries. *NeuroRehabilitation*, 20(4), 253-265.

Tekkurşun Demir, G. ve İlhan, E. L. (2019). Spora katılım motivasyonu: görme engelli sporcular üzerine bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 157-170.

Tezcan, M. (1994). *Boş zamanların değerlendirilmesi sosyolojisi*, (Dördüncü Baskı), Ankara: Atilla Kitabevi, 9-10.

Thayer, J. F. and Lane, R. D. (2000). A model of neurovisceral integration in emotion regulation and dysregulation. *Journal of Affective Disorders*, 61(3), 201-216.

Thompson, E. P. (1967). Time, work-discipline, and industrial capitalism. *Past and Present*, 38, 56-97.

Timon, C. E. (2020). Defining the new behavioral science(s). *Signs and Society*, 8(3), 472-496.

Tomasiello, D. and Giannotti, M. (2022). Unfolding time, race and class inequalities to access leisure. *Environment and Planning B: Urban Analytics and City Science*, 50(4), 927-941.

Torkildsen, G. (2005). *Leisure and recreation management*, (Fifth Edition). London: Routledge, 50-70.

Tornikoski, E. And Maalaoui, A. (2019). Critical reflections-the theory of planned behaviour: an interview with Icek Ajzen with implications for entrepreneurship research. *International Small Business Journal*, 37(5), 536-550.

Tuero de Prado, E. (2012). Roman baths, precursors of present-day aquatic leisure centres. *Citius, Altius, Fortius*, 6(1), 61-87.

Tutar, Ö. F. and Turhan, F. H. (2023). Digital leisure: transformation of leisure activities. *Shanlax International Journal of Education*, 11(1), 16–28.

Uçar, D. E., Yıldızer, G. and Yılmaz, İ. (2023). Disability type and constraints to leisure-time physical activity in Türkiye. *Journal of Physical Activity and Health*, 20(5), 411-417.

Veal, A. J. (2011). The leisure society I: myths and misconceptions, 1960–1979. *World Leisure Journal*. 53(3), 206-227.

Veal, A. J. (2023). Leisure and human rights… or social justice?. *Leisure Sciences*, 1-19.

Venkatesh, U. (2006). Leisure-meaning and impact on leisure travel behavior. *Journal of Services Research*, 6, 87-108.

Voth, H. J. (2001). The longest years: new estimates of labor input in England, 1760–1830. *The Journal of Economic History*, 61(4), 1065-1082.

Weiss, J., Diamond, T., Demark, J. and Lovald, B. (2003). Involvement in Paralympics and its relations to self concept and actual competency in participants with developmental disabilities. *Research in Developmental Disabilities*. 24(4). 281-305.

Williams, T. L., Smith, B. and Papathomas, A. (2014). The barriers, benefits and facilitators of leisure time physical activity among people with spinal cord injury: a meta-synthesis of qualitative findings. *Health Psychology Review*, 8(4), 404-425.

Wilson, P. E. and Clayton, G. H. (2010). Sports and disability. *Physical Medicine and Rehabilitation*, 2(3), 46-54.

Witt, P. A. and Ellis, G. D. (1985). Perceived freedom in leisure: implications for research and practice. *World Leisure and Recreation*, 27(4), 20-25.

World Health Organization (1980). *International classification of impairments, disabilities, and handicaps*. World Health Assembly, 14.

Wu, M. (2023). Study on leisure and sports in the middle ages from the perspective of daily life. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*. 8, 292-296.

Yavuz, H., Baran, G. ve Bıçakçı, M. Y. (2010). İşitme engelli ve işitme engeli olmayan 9-17 yaş grubundaki çocukların sosyal uyumlarının karşılaştırılması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(1), 7-23.

Yılmaz, İ. ve Kahraman, B. (2023). İşitme engelli bireyler ile ailelerinin gündelik yaşam sorunlarının ve stratejilerinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 29-47.

Zastrow, C. and Kirst-Ashman, K. K. (2007). *Understanding human behavior and the social environment*. (Seventh Edition). USA: Thomson Brooks/Cole. 18.

KÜTAHYA İİBF'NİN 50. YILINA ARMAĞAN

GÜNCEL İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER ÇALIŞMALARI

EDİTÖR: PROF. DR. NİYAZİ KURNAZ

EĞİTİM
yayınevi

KÜTAHYA İİBF'NİN 50. YILINA ARMAĞAN

GÜNCEL İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER ÇALIŞMALARI

Editör: Prof. Dr. Niyazi Kurnaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-92-0
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KÜTAHYA İİBF'NİN 50. YILINA ARMAĞAN

GÜNCEL İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER ÇALIŞMALARI

Editör: Prof. Dr. Niyazi Kurnaz
V+225 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-92-0

Yayınlanan kitap bölümlerinin tüm yayın hakları yayıncıya aittir ve yayınlanan yazıların içerik sorumluluğu yazarlara aittir. Kitap bölümlerindeki görüşler yazarların kişisel görüşleri olup herhangi bir kurum veya kuruluşun resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdulrahman, R. S., Ibrahim, A. D. and Chindo, P. G. (2019), Assessment of risk management maturity of construction organizations in Joint Venture Projects, *Journal of Engineering, Project, and Production Management,* Vol. 9, no. 1, pp. 20-28

Aon, 2019. Global Risk Management Survey. https://www.aon.com/en/insights/reports/global-risk-management-survey

Accenture, "Harnessing the Power of Generative AI for Policy Management," Accenture Technology Vision, 2023.

Accenture, "The Future of Risk Management: How Generative AI is Transforming the Landscape," Accenture Security, 2024.

Adewumi, A., Ewim, S. E., Sam-Bulya, N. J., & Ajani, O. B. (2024). Leveraging business analytics to build cyber resilience in fintech: Integrating AI and governance, risk, and compliance (GRC) models. *International Journal of Multidisciplinary Research Updates*, 23-32.

AlNuaimi, B. K., Singh, S. K., Ren, S., Budhwar, P., & Vorobyev, D. (2022). Mastering digital transformation: The nexus between leadership, agility, and digital strategy. *Journal of Business Research*, *145*, 636-648.

Anand, S. (2010). Technology and the Integration of Governance, Risk Management and Compliance. *Financial Executive*, *26*(10).

Apeh, A. J., Hassan, A. O., Oyewole, O. O., Fakeyede, O. G., Okeleke, P. A., & Adaramodu, O. R. (2023). GRC strategies in modern cloud infrastructures: a review of compliance challenges. *Computer Science & IT Research Journal,* 4(2), 111-125.

Jim Boehm, Jan Shelly Brown, Lama Sabbagh, Karim Thomas. (2021). Lessons from bankinf to improve risk and compliance and speed up digital transformations, McKinsey Report. https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/lessons-from-banking-to-improve-risk-and-compliance-and-speed-up-digital-transformations

Brooks, C., & Oikonomou, I. (2018). The effects of environmental, social and governance disclosures and performance on firm value: A review of the literature in accounting and finance. *The British Accounting Review*, *50*(1), 1-15.

Bromiley, P., McShane, M., Nair, A. and Rustambekov, E. (2015), "*Enterprise risk management: review, critique, and research directions*", Long Range Planning, Vol. 48 No. 4, pp. 265-276, doi: 10.1016/j.lrp.2014.07.005.

Cascio, J. (2022) 'BANI and Chaos – BANI', 26 April. Available at: https://ageofbani.com/2022/04/bani-and-chaos/ (Accessed: 29 July 2023)

Coso & Wbcsd (2018), "Enterprise Risk Management: applying enterprise risk management to environmental, social and governance-related risks", pp. 1-120, available at: https://www.coso.org/Documents/COSO-WBCSD-ESGERM-Guidance-Full.pdf

Chairani, C. and Siregar, S.V. (2021), "The effect of enterprise risk management on financial performance and firm value: the role of environmental, social and governance performance", *Meditari Accountancy Research,* Vol. 29 No. 3, pp. 647-670, doi: 10.1108/medar-09-2019-0549.

Cohen, J., Krishnamoorthy, G.&Wright, A. (2002), 'Corporate governance on the audit process', Contemporary Accounting Research, Vol.19, No.4, pp.573–94.18

Culp, S. (2022). Risk Management Can Accelerate (And Simplify) Business Transformation, Forbes Insights https://www.forbes.com/sites/steveculp/2022/12/15/risk-management-can-accelerate-and-simplify-business-transformation/

D. S. Berman, A. L. Buczak, J. S. Chavis, and C. L. Corbett, (2019) "A Survey of Deep Learning Methods for Cyber Security," *Information*, Vol. 10, no. 4, p. 122,

Dechow, P. M., Ge, W., Larson, C. R.&Sloan, R. G. (2011), 'Predicting material accounting misstatements'*, Contemporary Accounting Research,* Vol.28, No.1, pp.17–82.21

De Haes, S.&Van Grembergen, W. (2008), 'Analysing the relationship between IT governance and business/IT alignment maturity, Proceedings of the 41st Hawaii International Conference on Systems Science. New York: IEEE.

Deloitte, 2019. Looking for Business Growth? Appoint a CRO https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/risk/us-looking-for-business-growth-appoint-a-cro.pdf

Deloitte, "2021 Global Risk Management Survey," Deloitte, 2021.

Deloitte, “ERM and the fight to contain cybersecurity threats,” Deloitte, 2023. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/us/Documents/us-dp-7727471-enterprise-risk-management-series-article3.pdf

Farrell, M., & Gallagher, R. (2015). The valuation implications of enterprise risk management maturity. *Journal of Risk and Insurance*, *82*(3), 625-657.

G. Vrhovec, “Beating the privacy challenge”, *Computer Fraud Security*, vol. 2011, pp. 5-8, 2011.

Gehrmann, M. (2012). Combining ITIL, COBIT and ISO/IEC 27002 for structuring comprehensive information technology for management in organizations. *Navus-Revista de Gestão e Tecnologia*, *2*(2), 66-77.

Goel, R., Kumar, A., & Haddow, J. (2020). PRISM: a strategic decision framework for cybersecurity risk assessment. *Information & Computer Security*, *28*(4), 591-625.GRR (2022), “The global risks report 2022”, 17th ed.

Henig, D., & Knight, D. M. (2023, April). Polycrisis prompts for an emerging worldview. Anthropology Today, 39(2).

International Federation of Accountants (IFAC)(2002),E-Business and the Accountant, New York:IFAC.44

IT Governance Institute (2002a), IT Governance Executive Summary, Rolling Meadows, IL:IT Governance Institute. Available at: http://www.itgovernance.org/itgovexecsummary.pdf(accessed May 4, 2003).47

IT Governance Institute(2002b), IT Strategy Committee, Rolling Meadows, IL:IT Governance Institute. Available at: http://www.itgovernance.org/itstrategy.pdf(accessed May 4, 2003).48

IBM, “Transforming Governance with Generative AI: A Case Study,” IBM Research, 2024.

KPMG, “Revolutionizing Risk Assessment with Generative AI,” KPMG Insights, 2023.

Khan, M., Serafeim, G., & Yoon, A. (2016). Corporate sustainability: First evidence on materiality. *The accounting review*, *91*(6), 1697-1724.

Kosmala, M. W., Risk management practices from risk maturity models perspective. *Journal of East European Management Studies,* 19(2), pp. 133-159. 2014.

Kranacher, M., Riley, R. A. Jr., &Wells, J. T. (2010), Forensic Accounting and Fraud Examination, New York: Wiley.57

Kotb, A.&Roberts, C. (2011), ‘The impact of E-business on the audit process: an investigation of the factors leading to change’, International Journal of Auditing, Vol.15, pp.150–75.55

Lee, K. H., Cin, B. C., & Lee, E. Y. (2016). Environmental responsibility and firm performance: The application of an environmental, social and governance model. *Business Strategy and the Environment*, *25*(1), 40-53.

M. Ulsch and J. Bamberger, “Sound IT Governance Requires Breadth Depth”, *Financial Executive*, vol. 22, pp. 54, 2006.

Manab, N. and Aziz, N. (2019), “Integrating knowledge management in sustainability risk management practices for company survival”, *Management Science Letters*, Vol. 9 No. 4, pp. 585-594, doi: 10.5267/j.msl.2019.1.004.

MarketsandMarkets, “AI in GRC Market by Component (Solutions, Services), Deployment Mode, Organization Size, Business Function, Vertical, and Region- Global Forecast to 2027,” Markets and Markets, 2021.

M. K. Sharma and R. Gupta, “Real-time Compliance Monitoring using Generative AI: A Framework,” *Journal of Information Systems and Technology Management*, vol. 18, no. 3, pp. 289-305, 2023.

O. Tene, “Privacy: The New Generations”, *International Data Privacy Law*, vol. 1, pp. 15, 2011.

NIST, 2018. NIST Framework documents (2018) https://www.nist.gov/cyberframework/framework

Lee, I. (2021) Cybersecurity: Risk Management Framework and Investment Cost Analysis. *Business Horizons*, 64, 659-671. https://e-tarjome.com/storage/btn_uploaded/2021-06-15/1623738581_11813 etarjome%20English.pdf https://doi.org/10.1016/j.bushor.2021.02.022

P. Nair and S. Srinivasan, “Leveraging Generative AI for Proactive Governance: Benefits and Challenges,” *Journal of Business Ethics*, vol. 174, no. 2, pp. 335-351, 2023

PwC, "Transforming Compliance with Generative AI: Enhancing Accuracy and Efficiency," PwC Technology Forecast, 2024.

R. Singh and A. Gupta, "Enhancing Employee Training with Generative AI: An Interactive Learning Approach," *International Journal of Human-Computer Interaction*, Vol. 40, no. 12, pp. 1165-1180, 2024.

Schneider, T. (2022). Managing Cybersecurity Risk as Enterprise Risk. https://www.isaca.org/resources/isaca-journal/issues/2022/volume-5/managing-cybersecurity-risk-as-enterprise-risk

Shad, M.K., Lai, F.-W., Fatt, C.L., Klemeš, J.J. and Bokhari, A. (2019), "Integrating sustainability reporting into enterprise risk management and its relationship with business performance: a conceptual framework", *Journal of Cleaner Production*, Vol. 208, pp. 415-425, doi: 10.1016/j.jclepro.2018.10.120.

Shah, S.Q.A., Lai, F.W., Shad, M.K. and Jan, A.A. (2022b), "Developing a green governance framework for the performance enhancement of the oil and gas industry", *Sustainability*, Vol. 14 No. 7, p. 3735, doi: 10.3390/su14073735

Siachou, E., Vrontis, D., & Trichina, E. (2021). Can traditional organizations be digitally transformed by themselves? The moderating role of absorptive capacity and strategic interdependence. *Journal of Business Research*, *124*, 408-421.

Soomro, M.A. and Lai, F.-W. (2017), "Examining A new paradigm of enterprise sustainability risk management", *Global Business and Management Research*, Vol. 9 No. 1, pp. 328-337.

Statista, 2024. Annual cyber security and cyber insurance spending worldwide from https://www.statista.com/statistics/387868/it-cyber-securiy-budget/

Tan Jinsong, Huang Renyu, Zhang Jingxin. (2022) ESG performance and corporate risk-an explanation based on resource acquisition perspective. *Management Science*, 35(05):3-18.

Turnbull, N. (2022, November 11), Permacrisis: What it means and why it's word of the year for 2022. The Conversation.

Varga, S., Brynielsson, J. and Franke, U. (2021) Cyber-Threat Perception and Risk Management in the Swedish Financial Sector. Computers & Security, 105, Article ID: 102239. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0167404821000638 https://doi.org/10.1016/j.cose.2021.102239

Y. Liu, S. Zhang, and R. Jiang (2021), "Generative Adversarial Networks for Cybersecurity: A Survey," *IEEE Access*, Vol. 9, pp. 62275-62293,

Yeo, K. T., Ren, Y. and Ren, Y., Risk management maturity in large complex rail projects: a case study, *International Journal Project Organisation and Management*, Vol. 8, no. 4, pp. 301-323, 2016.

Wang, H., Feng, J., Zhang, H., & Li, X. (2020). The effect of digital transformation strategy on performance: The moderating role of cognitive conflict. *International Journal of Conflict Management*, *31*(3), 441-462.

Weill, P.&Ross, J. (2004), IT Governance: How Top Performers Manage IT Decision Rights for Superior Results, Boston, MA: Harvard Business School Press.

Wendler, R. (2012), The Maturity of Maturity Model Research: A Systematic Mapping Study, Information and Software Technology 54(12):1317–1339., doi: 10.1016/j.infsof.2012.07.007.

Wright S. A year of 'permacrisis'. Collins Dictionary Language Blog. 2022. https://blog.collinsdictionary.com/language-lovers/a-year-of-permacrisis/. Accessed 1 Nov 2022.

Kültür eti endüstrisi, geleneksel hayvancılığı dışlamadan geleneksel hayvancılığa alternatif bir üretim tekniği olarak düşünüldüğünde faydalı bir iş modeli oluşturmak mümkün olabilecektir. Bu teknoloji, kıtlığa karşı bir önlem, hayvan neslinin ve çevrenin korunmasına karşılık bir çözüm önerisi ve geleceğin iş modeli olarak besin zincirinde bir alternatif olarak düşünülürse, kümülatif olarak fayda sunabilecektir.

KAYNAKÇA

Arapovic, I., Lanz, S. ve Harbrecht, R. (2019). In-vitro meat. *Gymnasium Kirschgarten*, 1-10.

Baker, A. (2023). Israel's Chief Rabbi Rules that cultivated meat could be Kosher. *Time*. 15 https://time.com/6251154/lab-grown-meat-kosher-israel-rabbi/

Behera, R. ve Adhikary, L. (2023). Review on cultured meat: ethical alternative to animal industrial farming. *Food Research 7*(2), 42-51.

Bhat, Z. F., Kumar, S. ve Fayaz, H. (2015). In vitro meat production: Challenges and benefits over conventional meat production. *Journal of Integrative Agriculture, 14*(2), 241–248.

Bryant, C. (2020). Culture, meat, and cultured meat. *Journal of Animal Science, 98*(8), 1-7.

Bryant, C. (2023). Advances in cultured meat technology. *Burleigh Dodds Series in Agricultural Science*, 1-24.

Cellular Agriculture Europe. (2023). https://www.cellularagriculture.eu/

Chriki, S., Ellies-Oury, M. P. ve Hocquette, J. F. (2022). Is "cultured meat" a viable alternative to slaughtering animals and a good comprise between animal welfare and human expectations? *Animal Frontiers*, *12*(1), 35-42.

De Lorenzo, D. (2023). Dutch government agrees on rules for cultivated meat and seafood tastings in The Netherlands. *Forbes*. https://www.forbes.com/sites/danieladelorenzo/2023/07/05/dutch-government-agrees-on-conditions-for-cultivated-meat-and-seafood-tastings-in-the-netherlands/?sh=67bf8c4e7399

Dobbie, F., Andhelic, M., Tsolakidis, E. ve Hemetsberger, K. (2022*). Lab grown meat Ag2030*. Labrat Tech.

Foley, J. A. (2011). Sustain the planet? *Scientific American*, 62-65.

Foley, J. A., Ramankutty, N., Bruman, K. A., Cassidy, E. S., Geber, J. S., Jhonston, M., Zack, D. P. M. (2011). Solutions for a cultivated planet. *Nature, 478*(7369), 337-342.

Good Food Institute (2023). *State of the industry report: Cultivated meat and seafood*. https://gfi.org/resource/cultivated-meat-eggs-and-dairy-state-of-the-industry-report/#highlights

Good Food Institute. (2021). 2021 state of the industry report. Cultivated meat and seafood. 1-65.

Good Food Institute. (2022). 2022 state of the industry report. Cultivated meat and sea food. 1-96.

Hong, T. K., Shin, D. M., Choi, J., Do, J. T. ve Han, S. G. (2021). A Review of the cultured meat production. *Food Science of Animal Resources, 41*(3), 355-372.

Howard. P. H (2022). Cellular agriculture will reinforce power asymmetries in food systems. *Nature Food*, (3), 798-800.

Hultin, G. (2017). *Lab-grown meat: Exploring potential benefits and challenges of cellular agriculture.* https://foodandnutrition.org/march-april-2017/lab-grown-meat-exploring-potential-benefits-challenges-cellular-agriculture/

Iyer, R. D. ve Iyer, G. K. (2020). Is cultured meat a viable alternative to conventional meat? *Journal of Management & Public Policy, 11*(2), 19- 27.

Kashim, M. I. A. M., Haris, A. A. A., Mutalib, S. A., Anuar, N. ve Shahimi, S. (2023). Scientific and Islamic perspectives in relation to the Halal status of cultured meat. *Saudi Journal of Biological Sciences. 30*(1), 1-9.

Kearney. (2019). How will cultured meat and meat alternatives distrupt the agricultural and food industry? https://www.kearney.com/industry/consumer-retail/article/-/insights/when-consumers-go-vegan-how-much-meat-will-be-left-on-the-table-for-agribusiness

Mateti, T., Laha, A. ve Shenoy, P. (2022). Artificial meat industry: Production methodology, challenges, and future. *JOM, 74*(9), 3428-3444.

Mattick, C. S., Landis, A. E. ve Allenby, B. R. (2015). A case for systemic environmental analysis of cultured meat. *Journal of Integrative Agriculture, 14*(2), 249-254.

Morrison, O. (2023). First application for cultivated meat approval in Europe submitted. *Food Navigator Europe.* https://www.foodnavigator.com/Article/2023/07/26/First-application-for-cultivated-meat-approval-in-Europe-submitted

Munteanu, C., Mireşan, V., RAducu, C., Ihut, A., Uiuiu, P. Pop, D., Neacşu, A. Cenariu, M. ve Groza, I. (2021). Can cultured meat be an alternative to farm animal production for a sustainable and healthier lifestyle? *Frontiers in Nutrition*, (8), 1-16.

New Harvest, 2023. *Cellular agriculture is the production of animal-sourced foods from cell culture*. https://new-harvest.org/what-is-cellular-agriculture/

Pelletier, N. ve Tyedmers, P. (2010). Forecasting potential global environmental costs of livestock production 2000-2050. *Proceedings of National Academy of Science USA*, *107*, 18371-18374.

Sanctorum, H. (2022). Cultivated meat FAQs: A guide for further discussion. *EU Group for Animals*, 1-36.

Siegrist, M. ve Hartmann, C. (2020). Perceived naturalness, disgust, trust and food neophobia as predictors of cultured meat acceptance in ten countries. *Appetite*, (155), 1-8.

Specht, A. R., Rumble, J. N. ve Buck, E. B. (2019). "You call that meat?" Investigating social media conversations. *Journal of Applied Communications, 104*(1), 1-21.

Stephens, N., Silvio, L. D., Dunsford, I, Ellis, M., Glencross, A. ve Sexton, A. (2018). Bringing cultured meat to market: Technical, socio-political, and regulatory challenges in cellular agriculture. *Trends in Food Science & Technology*, (78), 155-166.

Tomiyama, A. J., Kawecki, N. S., Rosenfeld, D. L., Jay, J. A., Rajagopal, D. ve Rowat, A. C. (2020). Bridging the gap between the science of cultured meat and public perceptions. *Trends in Food Science & Technology,* (104), 144-152.

Treich, N. (2021). Cultured meat: Promises and challenges. *Environmental and Resource Economics,* (79), 33–61.

United Nations (2022). *Population*. https://www.un.org/en/global-issues/population#:~:text=Our%20growing%20population,and%202%20billion%20since%201998

United Nations (2023). *The 17 goals*. https://sdgs.un.org/goals

Warner, R. D. (2019). Review: Analysis of the process and drivers for cellular meat production. *Animal, 12*(13), 3041-3058.

World Economic Forum. (2019). Meat: The future series alternative proteins. 5-26.

Yart, L., Wijaya, A. W., Lima, M. J. ve Haller, C. (2023). Cellular agriculture for milk bioactive production. *Nature Reviews Bioengineering, 1*(11). 858-874.

Yuksel, S. ve Mohr, J. J. (2023). Disrupting the plate: Cultured meat technology. *California Review Management.* https://cmr.berkeley.edu/2023/07/disrupting-the-plate-cultured-meat-technology/

Zenger News (2023). following USDA approval of cultured meat for human consumption, race is on to manufacture product at scale. *Forbes*. https://www.forbes.com/sites/zengernews/2023/09/19/following-usda-approval-of-cultured-meat-for-human-consumption-race-is-on-to-manufacture-product-at-scale/?sh=6c7d2d892aff

başlanmış ve bu da iş-özel yaşam dengesini sağlayan sınırları ortadan kaldırmıştır. Ayrıca koşuşturma kültürü içerisinde hep daha fazla koşması ve yetişmesi beklenen insanlar, özellikle kriz dönemleri sonrası yavaşlamayı tercih etmeye başlayarak iş-özel yaşam dengesini sağlamaya çalışmıştır.

Böyle bir ortamda sessiz istifa süreci iş-özel yaşam dengesini sağlama stratejisi olabileceği gibi, iş tatminsizliği, motivasyon kaybı, çalışma barışının bozulması, beklentilerin karşılanmaması, örgüt içi iletişimin bozuk olması gibi sebeplerle ortaya çıkabilen tepkisel bir davranıştır. Örgüte ve çalışanlara zarar verdiği için önlenmesi gerekmekle birlikte özellikle dinamik işgücünü oluşturan ve oluşturacak genç nüfusta fazla görülmesi nedeniyle de sessiz istifa kavramının ayrıntılı bir şekilde incelenmesi önemlidir.

Sessiz istifanın önlenmesinde yapılabilecekler, genel olarak çalışma barışının sağlanmasını, psikolojik sözleşmenin doğru bir şekilde ve yeterli düzeyde karşılanmasını, beklenti yönetiminin etkin bir şekilde yerine getirilmesini, çalışanların iyi oluş hallerine yönelik uygulamaları kapsamaktadır. Ancak sessiz istifanın iş yapma kültürüne ve yaşam biçimine dönüşmesi ihtimali göz önüne alınarak, koşuşturma kültürü ve dijitalleşme sürecinde insanca yaşamanın sağlanması için uyum politikalarına ve stratejilerine yer verilmesi de önerilebilir.

KAYNAKÇA

Arar T., Çetiner N., Yurdakul G. (2023). Sessiz istifa: kapsamlı bir teorik çerçeve oluşturma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 15(28): 122-138.

Avcı N. (2023). Örgütsel sinizm, örgütsel sessizlik, işte sözde var olma ve sessiz istifa arasındaki ilişkiler: İstanbul Maltepe belediyesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(39): 968-989.

Aydın E., Azizoğlu Ö. (2022). A new term for an existing concept: quiet quitting- a self-determination perspective. *International Congress on Critical Debates in Social Sciences; 2022 Oct 7-9,* Balıkesir: 285-295.

Balkeran A. (2020). Hustle culture and the implications for our workforce. Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Michael Bayer, *Weissman School of Arts and Sciences Baruch College, The City University of New York,* ABD.

Bulut M.B. vd. (2024). Sessiz isyanı ortaya çıkarmak! Modern işyerinde sessiz istifa kavramının araştırılması: sessiz istifa ölçeğinin geliştirilmesi ve geçerliliği. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 16(30): 198-223.

Çalışkan K. (2023). Sessiz istifa: sonun başlangıcı mı yeniden diriliş mi? *Journal of Organizational Behavior Review*, 5(2):190-204

Demirkaya H. Vd. (2023). İnsan kaynaklarında sessizliğin yankıları: örgütlerde sessiz istifa fenomeninin anatomisi. *SDÜ İKY Dergisi*, 2(2):69-88.

Eflatun M. (2023). Yeni bir kavram olarak sessiz istifa: özellikler, tanıma ve önleme. *Journal of Academic Analysis (JAC)*, 1(1):17-31.

Gün İ. (2023). Sessiz istifa niyetini etkileyen faktörlerin ahp yöntemi ile değerlendirilmesi: sağlık çalışanlarında bir uygulama. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 22(52): 500-520.

Harter J. (2022). Is quiet quitting real? *https://www.gallup.com/workplace/398306/quiet-quitting-real.aspx?v.* (Erişim tarihi: 03.10.2022).

Ilgın B. (2013). Toplumsal bir hastalık: sosyal kaytarma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(3): 238-270.

Karaca H., Açıkel A., Ay H. (2024). Yönetici asistanlarının dijital mobbing ve sessiz istifa deneyimlerinin incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 15 (44):1299-1323.

Karaşin Y., Öztırak M. (2023). Sessiz istifa tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13 (4):1443-1460.

Karayaman S. (2024). Sessiz istifa sürecindeki çalışanların duygu durumundaki değişimler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12 (157):75-90.

Oğan E., Çetiner N. (2024). Sessiz istifa kavramına yönelik bir bibliyometrik analiz. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 25 (1): 203-221.

Örücü E., Hasırcı I. (2024). Hiyerarşi kültürünün sessiz istifa davranışı üzerindeki etkisinde banka çalışanlarının eğitim durumlarının düzenleyici rolü. *İzmir İktisat Dergisi*, 39 (2):389-408.

Savaş B.Ç., Turan M. (2023). Sessiz İstifa Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *The Online Journal of Recreation and Sports*, 12(3):442-453.

Saygılı Z., Avcı N. (2023). Çalışanların görev odaklı ve insan odaklı liderlik tarzı algılarının adanmışlıktan sessiz istifaya değin farklılaşması üzerine bir inceleme. *Anlambilim MTÜ Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 3(1):212-227.

Şahinli S., Eren M. (2024). Sessiz istifa ölçeği: geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği: metodolojik çalışma. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(3):608-615.

Yavuz A. (2024). Sessiz istifa: iş yaşamında sessiz bir çıkış yolu mu? *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 11(3):242-253.

Yıldız S., Özmenekşe Y.O. (2022). Kaçınılmaz son: sessiz istifa. *Al-Farabi International Journal of Social Sciences*. 7(4): 14-24.

Yılmaz K. (2024). Örgütlerde sessiz istifa: kavramsal bir çözümleme ve Türkiye'de yapılan araştırmaların değerlendirilmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(4): 1395-1410.

Yılmaz K., Arık R.S., Çelik M. (2024). Öğretmenler için sessiz istifa ölçeğinin geliştirilmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(2): 426-438.

https://www.sampoernauniversity.ac.id/hustle-culture-definition-impact-and-how-to-overcome-it/#:~:text=Understanding%20Hustle%20Culture&text=Defined%20as%20a%20culture%20that,a%20faster%20rhythm%20than%20usual. (Erişim Tarihi:05.12.2022).

yapılmıştır. Makalelerin yaklaşık %33,64 'lik kısmı Business Economics alanında yazılmıştır. Araştırmanın en çok yapıldığı ülke Amerika iken en çok kullanılan yazım dili ise İngilizce olmuştur. Yazarlar incelendiğinde yazarların büyük çoğunluğunun birbirinin yayınlarını takip edip atıflar yaptıkları görülmektedir. Elde edilen bulgular benzer alanda araştırma yapacak olan araştırmacılar için kaynak teşkil ederken konuya ilgisi olanlar için özet bir bilgi sunması açısından önemlidir.

Çalışmada en sık kullanılan anahtar kelimeler bakıldığında finansal okur yazarlığın, finansal yetenek, finansal krizler, finansal analiz ve finansal öğretim programları ile aralarında bağlantılı ilişkiler olduğu görülmüş bu durumun gelecekte yapılacak çalışmalar için bilgi niteliğinde olacağı düşünülmektedir. Atıf yapılan yayınlar ve yapan yazarların analizi ile yazarların iş birliği sonuçlarına bir bütün olarak bakıldığında, bilim insanlarının finansal okur yazarlık alanının küresel perspektifte incelendiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

Alkaya A. & Yağlı İ. (2015). Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,8, (40), 585-599.

Bozkurt E., Toktaş Y. & Altıner A. (2019). Türkiye'de Tasarruf ve Finansal Okuryazarlık Üzerine Bir Araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18 (72), 1581-1605.

Coşkun, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Algıları Üzerine Bir Araştırma. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7), 2247-2258.

Depren, Ö., Kartal, M. T. & Kılıç Depren, S. (2018). Borsalarda Oynaklık Üzerine Yayınlanmış Akademik Çalışmaların Bibliyometrik Analizi. Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi, 2(6), 1-15.

Ergün B. & Şahin A. (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,7 (34), 847-864.

Fettahoğlu, S. (2015). A Study of Financial Education and Financial Literacy Level about Households in. The Journal of Accounting and Finance (67), 101-116. https://doi.org/10.25095/mufad.396581

Güler E. & Tunahan H. (2017). Finansal Okuryazarlık: Hanehalkı Üzerine Bir Araştırma İşletme Bilimi Dergisi (JOBS), 5(3): 79-104. DOI: 10.22139/jobs.323261

Hotamışlı, M., & Erem, I. (2014). Bibliometric Analysis of the Articles Published in Journal of Accounting and Finance. The Journal of Accounting and Finance (63), 1-20. https://doi.org/10.25095/mufad.396474

Kılıç, Y., Ata, H. A., & H. Seyrek, İ. (2015). Financial Literacy: A Study of College Students. The Journal of Accounting and Finance (66), 129-150. https://doi.org/10.25095/mufad.396535

Sevim, N., Temizel, F. & Sayılır, Ö. (2012). The Effects of Financial Literacy on The

Borrowing Behaviour of Turkısh Financial Consumers, International Journal of Consumer Studies, 36(5): 573-579

Zeren, D., & Kaya, N. (2020). Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 35-52.

- Yönetimde paydaş uyumlaştırma özelliği: Paydaşlarında yönetim sürecine dahil edilmesini içermektedir (Jacob, 2004). Etik olma özelliği kapsamında da ele alınabilecek bu özellik sadece günümüz paydaşlarını değil gelecekteki paydaşların da bu sürece dahil edilmesini içerebilmektedir.
- Yönetimin denge özelliği: İnsan-teknoloji-çevre arasında, farklı nesillerde yer alan paydaşlar arasında ve iş-özel yaşam arasında dengeyi sağlama görevi koşuşturma toplumu içerisinde yönetim kademesinde bulunanların sorumluluğu olarak yer alabilecektir.

KAYNAKÇA

Almeida, F. &Espinheira, E. (2021). Management 3.0: A systematic literature review and research agenda. *IJHCM (International Journal of Human Capital Management)*, *5*(2), 44-57.

Ayas, M. Rami (2018). İlkin. *Hans Freyer, Sanayi Çağı* içinde. Çev. Bedia Akarsu, Hüseyin Baatuhan, Ankara: Doğu Batı Yayınları

Atif, A. &Qureshi M.A. (2024). Enhancing digital resilience through AI in ındustry 5.0: a technology management perspective. *2024 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (PICMET)*. IEEE:1-9.

Banger, G. (2018). *Endüstri 4.0 ve Akıllı İşletme*. Eskişehir: Dorlion Yayınları

Barutçugil, İ. S. (1981). Sistem analizi ve işletme yönetiminde sistem yaklaşımı. *Bursa Üniversitesi İktisadi ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(1), 71-86.

Bozkurt, V., (2006). *Endüstriyel ve Post-Endüstriyel Dönüşüm*. Bursa: Ekin Kitapevi.

Çalış Duman, M. (2022). Toplum 5.0: insan odaklı dijital dönüşüm. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 82: 309-336.

Davutoglu, N. A. (2021). Sanayi 4.0 ve yönetim paradoksu. *Management and Political Sciences Review*, *3*(1), 53-67.

Efil, İ. (2013). *İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon.* 12. Baskı, Bursa: Dora Basım Yayın.

Eren, E. (2003). Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Espinheira, E. &Almeida, F. (2021). From Managemnt 1.0 to Management 3.0 And Beyond. Efective Strategies For Communicating İnsights İn Business içinde, Edi: Jackson R., Reboulet, A., Hershey PA: IGI Global.

Freeman, C. &Louça F. (2013). *Zaman Akıp Giderken Sanayi Devrimlerinden Bilgi Devrimine*. Çev. Osman S. Binatlı, İstanbul: İthaki Yayınları.

Friedman, T.L. (2007). *Yirmi Birinci Yüzyılın Kısa Tarihi-Dünya Düzdür*. Çev. Levent Cinemre, İstanbul: Boyner Yayınları.

Gabaçlı, N. & Uzunöz, M. (2017). 4. Sanayi Devrisi: Endüstri 4.0 ve Otomotiv Sektörü. *3rd International Congress on Political, Economic and Social Studies (ICPESS)*, 9-11 Nov. 2017, 149-174.

Ghassoul, A. &Messaadia M. (2023). Analyzing the required skills and competencies in industrial revolution 4.0 and 5.0: a literature review. *2023 International Conference On Cyber Management And Engineering (CyMaEn)*:39-44.

Günay, D. (2002). Sanayi ve Sanayi Tarihi, *Mimar ve Mühendis Dergisi*, 31, 8-14. CMI, Management 4.0., https://www.managers.org.uk/~/media/Files/PDF/Reports/Management-40-Report.pdf (Erişim Tarihi: 18.02.2020).

Haleem, A., Javaid, M., Singh, R. P., Suman, R. & Khan, S. (2023). Management 4.0: concept, applications and advancements. *Sustainable Operations and Computers*, *4*, 10-21.

Hamel, G. &Breen, B. (2007). *Yönetimin Geleceği*. Çev. Fezal Gülfidan, İstanbul: MESS Yayın.

Jacob, K. (2024). Management Process: Definition, Features & Functions. https://www.upgrad.com/blog/management-process-explained/ (Erişim Tarihi: 26.11.2024).

Joseph, G.V. vd. (2023). Enhancing industry 5.0 resilience among management professionals through technical competency and organizational leadership. *2023 IEEE Technology & Engineering Management Conference- Asia Pacific (TEMSCON-ASPAC)*:1-8.

Kapas, J. (2008). Industrial revolutioons and the evolution of the firm`s organization: an historical perspective. *Journal of Innovation Economics*. 2: 15-33.

Khoury, M. E., Jaouen, A., & Sammut, S. (2024). The liberated firm: An integrative approach involving sociocracy, holacracy, spaghetti organization, management 3.0 and teal organization. *Scandinavian Journal of Management*, 40(1), 1-10.

Koçel, T. (2010). *İşletme yöneticiliği*. 12. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım: İstanbul.

Koçel, T. (2020). *İşletme Yöneticiliği*. Beta Basım Yayım Dağıtım: İstanbul.

Kopytko, M., Chyrva, O., Stavska, Y., Karvatska, N. & Chyrva, H. (2022). Agile Management (Management 3.0) as the Basis of the Management System in the Conditions of Globalization. *International Journal of Computer Science and Network Security*, 22(2), 101-106.

Kumar, K. (2004). *Sanayi Sonrası Toplumdan Post-modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları*. Çev. Mehmet Küçük. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

McDonald, P. (2011). It's time for management version 2.0: Six forces redefining the future of modern management. *Futures*, *43*(8), 797-808.

Müftüoğlu, T. (1999). *İşletme İktisadı*. Ankara: Turhan Kitabevi.

Oswald, A. & Müller, W. (Eds.). (2018). *Management 4.0: Handbook for Agile Practices, Release 2.0* (Vol. 2). BoD–Books on Demand.

Oyekunle, D. Vd. (2024). Industry 5.0: a paradigm shift towards sustainability, adaptability and human-centeredness. *12th IPMA Research Conference Project Management in the Age of Artificial Intelligence*, 119-134.

Rachmad, Y. E. (2022). *The Role Of Artificial Intelligence And Human Collaboration İn Management 5.0: A Global Perspective*. https://osf.io/vfmkr/ (Erişim tarihi: 9.12.2024).

Rani, S. vd. (2024). A human–machine interaction mechanism: additive manufacturing for industry 5.0—design and management. *Sustainability*, 16, 4158: 1-24.

Rosenthal, C., Fatimah, Y.A. &Biswas, W.K. (2016). Application of 6R principles in sustainable supply chain design of Western Australian white goods. *Procedia CIRP 40*:318-323.

Rzadkowski, G. &Sidor-Rzadkowska M. (2024). Management 5.0 vs. Management 4.0 – breakthrough or continuation? *Journal of Modern Science*, 4(58):109-121.

Sağır, M. (2022). Okul yönetiminde yeni paradigma: Kaos teorisi ve unutmayı öğrenmek: Okul Yönetimi 4.0., *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, *6*(2), 15-27.

Sargut, S. (2015). Yönetim: Yapı ve Süreçler. *İşletme Kuram ve Pratik* içinde, (Edi.: Eryılmaz, M., Kaygusuz, S. ve Efil, İ.), Bursa: Ekin Kitapevi.

Saruhan, S.C. &Yıldız M.L. (2009). *Çağdaş Yönetim Bilimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Schwab K. (2017). *Dördüncü Sanayi Devrimi*. Çev. Zülfü Dicleli, İstanbul: Optimist Yayım Dağıtım.

Sizhi, G. (2023). History of industrial revolutions – the international order in innovation. Japan Economic Foundation, Economy, Culture & History Japan Spotlight Bimonthly, May/June: 38-41.

Tewary, A. &Upadhyay P. (2024). Proposing a 6R framework promoting circular strategies for platform organizations. *Digital Policy, Regulation And Governance*, Emerald Publishing Limited, ISSN 2398-5038: 1-30.

Tokat, B. &Kara, H. (2016). Genel *İşletme*. 1. Baskı, Ankara: Merdiven Yayınevi.

Tosun, K. (1992). *İşletme Yönetimi*. Ankara: Savaş Yayınları.

Tuncer D., Ayhan D.Y. &Varoğlu D. (2017). *Genel İşletmecilik Bilgileri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Tsvilii, Y. (2023). Agile management (management 3.0) as a basis for the development of strategic capabilities in businesses. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*, (65).

Yangil, F. (2020). Manager-Free Management: Holacracy. *Interdisciplinary Public Finance, Business and Economics Studies Volume III*, (Ed. Akıncı, A.), Berlin: Peter Lang.

Yavuz, Tiftikçigil B. &Kuvvetli Yavaş H. (2020). Yeniliğin dönüştürücü gücü ve endüstri devrimleri: Türkiye`nin Endüstri 4.0`daki konumu üzerine bir değerlendirme. *Farklı Perspektiflerden Endüstri 4.0 Yazıları I* içinde. Edi. Ayşen Altun Ada, Fulya Mısırdalı Yangil, Ankara: Gazi Kitabevi, 1-51.

Yazıcı, E. (2010). İlkçağ`dan Sanayi Ötesi Topluma Dönüşen İş Kültürü. Ankara: Binyıl Yayınevi.

Yenisu, E., Şahin, F. & Öztekkeli, H. (2019). Yönetim düşüncesinin evriminde sistem kuramının etkileri: kavramsal bir çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(18), 514-527.

Yıldırım Söylemez, E. (2020). Üretim ve üretim süreçlerinde devrim: Endüstri 4.0. *Farklı Perspektiflerden Endüstri 4.0 Yazıları I* içinde. Edi. Ayşen Altun Ada, Fulya Mısırdalı Yangil, Ankara: Gazi Kitabevi, 219-283.

Yozgat, O. (1992). *İşletme Yönetimi*. Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı, İstanbul.

Yücebalkan, B. (2020). Endüstri 4.0'dan Endüstri 5.0'a Geçiş Sürecine Genel Bakiş. *Pearson journal*, *5*(9), 241-250.

Yüceol, N. &Karaboğa T. (2021). Süper akıllı toplum çağında insan kaynağının dönüşümü: endüstri 4.0 ve toplum 5.0 geleceğin işgücünü nasıl şekillendirecek? *"İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 23(1): 25-44.

Zoumpoulis, P. vd. (2024). Advancing urban waste management using ındustry 5.0 principles: a novel smart bin. *4 IEEE International Workshop on Metrology for Industry 4.0 & IoT*: 174-179.

https://www.keidanren.or.jp/en/policy/2018/095_booklet.pdf, Society 5.0 Booklet, (Erişim tarihi: 01.12.2024).

KAYNAKÇA

Adams, S. (2008). Globalization and Income Inequality: Implications for Intellectual Property Rights. *Journal of Policy Modeling*, 30, 725–735. https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2007.10.005

Asher, M. G. ve Rajan, R. S. (2001). Globalization and tax systems: Implications for developing countries with particular reference to Southeast Asia. *ASEAN Economic Bulletin*, 18(1), 119-139.

Bayar, F. (2008). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi,* 27, 25-34.

Bayar, Y. ve Çelik, N. E. (2019). Ticari Serbestleşmenin Vergi Geliri Etkisi: Türkiye Örneği. *Maliye Dergisi,* 176, 428-440.

Bozkurt, V. (1999). Küreselleşme: Kavram- Gelişim ve Yaklaşımlar. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 2(1), 1-11.

Çalçalı, Ö. ve Altıner, A. (2019). Makro Ekonomik Açıdan Vergi Gelirlerinin Belirleyicileri: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama. *Maliye ve Finans Yazıları*, 112, 175-198. https://doi.org/10.33203/mfy.492060

Dreher, A. (2006). The Influence of Globalization on Taxes and Social Policy: An Empirical Analysis for OECD Countries*. European Journal of Political Economy*, 22, 179-201. https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2005.04.006

Drehmann, M. ve Sushko, V. (2022). The global foreign exchange market in a highervolatility environment. BIS Quarterly Review, December, 33-48. https://www.bis.org/publ/qtrpdf/r_qt2212f.htm

Dünya Bankası. (2024). World Bank Open Data. https://data.worldbank.org/

Eltony, M. N. (2002). The Determinants of Tax Effort in Arab Countries. *API-Working Paper Series 0207. Arab Planning Institute- Kuwait, Information Center*, 1-20.

Güngör, G. ve Aydın, A. (2011). Küreselleşmenin Türk Vergi Politikaları Üzerine Etkisinin 1980 Sonrası Analizi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3(2), 69-78.

Haelg, F. (2020). The KOF Globalisation Index-A Multidimensional Approach to Globalisation. *Journal of Economics and Statistic*, 240(5), 691-696. https://doi.org/10.1515/jbnst-2019-0045

Karaş, E. (2023). Küreselleşmenin Vergi Gelirleri Üzerindeki Etkisi: AB Üyesi Geçiş Ekonomileri Örneği. *ODÜSOBİAD,* 13(2), 1697-1716. Doi: 10.48146/odusobiad.1216102

Karaş, E. ve Hayrullahoğlu, B. (2023). Küreselleşme sürecinin vergileme üzerindeki etkisi: Emek ve sermaye gelirlerinin vergilendirilmesi açısından bir değerlendirme. *International Journal of Social Inquiry*, 16(1), 391−409. https://doi.org/10.37093/ijsi.1272042

Kargı, V. ve Yayğır, T. (2016). Küreselleşme, vergi rekabeti ve Türkiye'de vergi yükü. *International Journal of Public Finance*, 1(1), 1–22. https://doi.org/10.30927/ijpf.319847

Kim, D. H., Suen, Y. B., Lin, S. C. ve Hsieh, J. (2018). Government Size, Government Debt and Globalization. *Applied Economics*, 50(25), 2792-2803. https://doi.org/10.1080/00036846.2017.1409418

KOF. (2024). Globalisation Index. https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kofglobalisation-index.html, (15.11.2024).

Koyuncu, C. ve Ünver, M. (2018). Is There a Long-run Association between Globalization and Labor Productivity? Panel Evidence from OECD Countries. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), 32-41.

Lukovic, S. (2015). The impact of globalization on the characteristics of European countries' tax systems. *Economic Annals*, LX (206), 117-139.

Onaran, O., Boesch, V. ve Leibrecht, M. (2012). How Does Globalization Affect The Implicit Tax Rates On Labor Income, Capital Income, and Consumption in The European Union? *Economic Inquiry*, 5(4), 880-904. https://doi.org/10.1111/j.1465-7295.2011.00420.x

Overesch, M. ve Rincke, J. (2011). What Drives Corporate Tax Rates Down? A Reassessment of Globalization, Tax Competition, and Dynamic Adjustment to Shocks. *The Scandinavian Journal of Economics,* 113(3), 579-602. https://doi.10.1111/j1467-9442.2011.01650.x

Rodrik. D. (2000). Governance of Economic Globalization. J. S. Nye, J. D. Donahue (Ed.), *Governance in a Globalizing World* içinde (s. 347-366). Brookings Institution Press.

Sevinç, D., Yalaman, G. Ö. ve Sevil, G. (2019). The Impact of Globalization on Corporate Taxation: Evidence from The KOF Globalization Index. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 350-369. https://doi.org/10.30784/epfad.632288

Singh, R. K. (2019). Globalization and the Anti-Globalization Movement. *International Journal of Research and Analytical Reviews (IJRAR)*, 6(2), 307-314.

T. C. Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2024). Kamu Finansmanı İstatistikleri. https://www.hmb.gov.tr/kamu-finansmani-istatistikleri, (15.11.2024).

Tanzi, V. (1996). Globalization, Tax Competition and the Future of Tax Systems. *IMF Working Paper, WP/96/141*.

Ünver, M. ve Koyuncu, J. Y. (2021). Does More Globalization Mean More Tax Revenue? Long-run Evidence From Turkey. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(20), 28-34.

Yardımcıoğlu, F. (2012). OECD ülkelerinde sağlık ve ekonomik büyüme ilişkisinin ekonometrik bir incelemesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 27-47.

Yeldan, E. (2003). *Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi: Bölüşüm, Birikim ve Büyüme* (8.baskı). İletişim Yayınları.

KAYNAKÇA

Adikaram, A. S., & Wijayawardena, K. (2015-abstract). What happens to female employees in skewed IT project teams in Sri Lanka? Revisiting Kanter. *South Asian Journal of Human Resources Management*, *2*(1), 37-57.

Alhezzani, Y. & Braganza, A. (2021-abstract). Leading organisational change: The case of tokenism. *BAM Conference Proceedings, 35th British Academy of Management*, Online, 31 August-3 September, 1-8.

Archbold, C. A., & Schulz, D. M. (2008-abstract). Making rank: The lingering effects of tokenism on female police officers' promotion aspirations. *Police Quarterly*, *11*(1), 50-73.

Bavilolyaei, B. F., & Ökem, S. (2018). Token phenomenon in participatory architectural design and Sulukule urban transformatıon as a tokenism example. In *III. International Cıty Planning And Urban Design Conference*, *Conference Proceedıngs* CPUD'18, 35.

Benan, K. Y., & Olca, S. D. (2020). Gender based tokenism: A qualitative research on female-dominated and male-dominated professions. *Istanbul Management Journal*, (88), 85-125.

Brewis, D. N., & Pecis, L. (2019). Rosabeth Moss Kanter: Revolutionary roots and liberal spores. In *Power, Politics and Exclusion in Organization and Management*, Routledge, 51-66.

Caldwell, A. K. (2024). *A phenomenological study on tokenism and leadership style of Black executives in corporate organizations.* Thesis Degree of Doctoral, Pepperdine University.

Childs, S., & Krook, M. L. (2005). The substantive representation of women: Rethinking the 'critical mass' debate. In *Annual Meeting of the American Political Science Association, Washington, DC, September*, 1-4.

Dalkılıç, O. S., & Yılmaz, B. K. (2019). Conceptual framework about tokenism phenomenon in organizations. *International Journal of Contemporary Economics and Administrative Sciences*, *9*(2), 205-231.

Datta, S., & Bhardwaj, G. (2015). Tokenism at Workplace: Numbers and beyond. *International Journal of Current Engineering and Technology*, *5*(1), 199-205.

Dworkin, A. G., Chafetz, J. S., & Dworkin, R. J. (1986). The effects of tokenism on work alienation among urban public school teachers. *Work and Occupations*, *13*(3), 399-420.

Floge, L., & Merrill, D. M. (1986-abstract). Tokenism reconsidered: Male nurses and female physicians in a hospital setting. *Social Forces*, *64*(4), 925-947.

Gorman, E. H. & Mosseri, S. E. (2019). How organizational characteristics shape gender difference and inequality at work. *Sociology Compass*, 13(3), 1-18.

Grant, B. J. (2017). *Tokenism. In, The sage encyclopedia of political behavior*. Thousand Oaks: Sage Publications, Inc., 834-837.

Gustafson, J. L. (2008). Tokenism in policing: An empirical test of Kanter's hypothesis. *Journal of Criminal Justice*, *36*(1), 1-10.

Haug, M. (2020). *Exploring the relationship between tokenism and gender quotas through the concept of embedded gender images.* Thesis Degree of Doctoral, University of the West of England, Bristol.

Hoffman, E. (1985). The effect of race-ratio composition on the frequency of organizational communication. *Social Psychology Quarterly*, 48(1), 17-26.

Holgersson, C., & Romani, L. (2020). Tokenism revisited: When organizational culture challenges masculine norms, the experience of token is transformed. *European Management Review*, *17*(3), 649-661.

Jackson, P. B., Thoits, P. A., & Taylor, H. F. (1995-abstract). Composition of the workplace and psychological well-being: The effects of tokenism on America's Black elite. *Social Forces*, *74*(2), 543-557.

Jayasekara, L. (2022). Importance of studying the dominant's perspective on women workers in male-dominated workplaces: Revisiting Kanter's theory. *University of Colombo Review (New Series III*), 3(2), 52-63.

Kanter, R. M. (1976). The impact of hierarchical structures on the work behavior of women and men. *Social Problems*, *23*(4), 415-430.

Kanter, R. M. (1977a). *Men and women o f the corporation*. New York: Basic Books.

Kanter, R. M. (1977b, abstract). Some effects of proportions on group life: Skewed sex ratios and responses to token women. *American Journal of Sociology*, *82*(5), 965-990.

Kanter, R. M. (1988). Ensuring minority achievement in corporations: The importance of structural theory and structural change. In *Ensuring Minority Success In Corporate Management*, Boston, MA: Springer USA, 331-346.

Kelly, H. (2007). Racial tokenism in the school workplace: An exploratory study of black teachers in overwhelmingly white schools. *Educational Studies*, *41*(3), 230-254.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(15), 170-189.

King, E. B., Hebl, M. R., George, J. M., & Matusik, S. F. (2010-abstract). Understanding tokenism: Antecedents and consequences of a psychological climate of gender inequity. *Journal of Management*, 36(2), 482-510.

Krimmel, J. T., & Gormley, P. E. (2003). Tokenism and job satisfaction for policewomen. *American Journal of Criminal Justice*, *28*, 73-88.

Kurt-Yılmaz, B. ve Surgevil-Dalkılıc, O. (2020). Cinsiyete dayalı tokenizm: Kadın egemen ve erkek egemen meslekler üzerinde nitel bir araştırma. *Istanbul Management Journal*, 88, 85-125.

Laws, J. (1975). The psychology of tokenism: An analysis. *Sex Roles*, 1, 51-67.

Maji, S. G., & Saha, R. (2024). Female directors and firms' financial performance: An empirical application of Kanter's theory in the Indian context. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, *24*(4), 882-899.

Martínez-Álvaro, L. (2019). Is feminist leadership possible in a digital patriarchy? 77-85. In Alonso, A. & Langle de Paz T. (Ed.). *The Time Is Now. Feminist Leadership For A New Era* (*La hora del liderazgo feminista*), Buenos Aires: Global Network of UNESCO.

Nesbitt, P. D. (1997). Gender, tokenism, and the construction of elite clergy careers. *Review of Religious Research*, 193-210.

Oduncu, F. (2019). Çalışma hayatında kadınlara yönelik bir cinsiyet ayrımcılığı türü: Tokenism. *Route Educational and Social Science Journal*, 6(3), 568-581

Olarsch, S. (2019). Women faculty's perceptions of departmental belonging across academic disciplines. *Sociology Senior Seminar Papers*. 25, 1-28

Poutanen, S., & Kovalainen, A. (2013). Gendering innovation process in an industrial plant-revisiting tokenism, gender and innovation. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, *5*(3), 257-274.

Ryen, A. (2000). *Gender issues in management: The gender gap and sexual harassment -The Norwegian experience*. Project Report No. 43/2000, Kristiansand: Agderforskning Serviceboks, 1-41.

Sak, R., Sak, İ. T. Ş., Şendil, Ç. Ö., & Nas, Ş. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 227-256.

Sarah, C., & Mona, L. K. (2008-abstract). Critical mass theory and women's political representation. *Political Studies*, *56*(3), 725-736.

Sax, L. J. (1996-abstract). The dynamics of "tokenism": How college students are affected by the proportion of women in their major. *Research in Higher Education*, *37*, 389-425.

Shonbeck, H. (2009). *Living in a man's world: A Study of tokenism and female entrance ınto lehigh university.* Thesis Degree of Doctoral, Lehigh University.

Smith, G. A. (2003). *As few become many while many become few: The ever-evolving cultural dynamics and language within and beyond skewed groups and "tokenism"*. Thesis Degree of Doctoral, Harvard University.

Stewart, J. (1978). Understanding women in organizations: Toward a reconstruction of organizational theory. Administrative Science Quarterly, 23(2), 336-350.

Stichman, A. J., Hassell, K. D., & Archbold, C. A. (2010-abstract). Strength in numbers? A test of Kanter's theory of tokenism. *Journal of Criminal Justice*, *38*(4), 633-639.

Stroshine, M. S., & Brandl, S. G. (2011-abstract). Race, gender, and tokenism in policing: An empirical elaboration. *Police Quarterly*, 2011, 14(4) 344-365.

Torchia, M., Calabrò, A., & Huse, M. (2011). Women directors on corporate boards: From tokenism to critical mass. *Journal of Business Ethics*, *102*, 299-317.

Yoder, J. D. (1991). Rethinking tokenism: Looking beyond numbers. *Gender & Society*, *5*(2), 178-192.

Yoder, J. D. (1994). Looking beyond numbers: The effects of gender status, job prestige, and occupational gender-typing on tokenism processes. *Social Psychology Quarterly*, 57(2), 150-159.

Yoder, J. D. (2002). 2001 Division 35 presidential address: Context matters: Understanding tokenism processes and their impact on women's work. *Psychology of Women Quarterly*, *26*(1), 1-8.

Yoder, J. D., Adams, J., Grove, S., & Priest, R. F. (1985-abstract). To teach is to learn: Overcoming tokenism with mentors. *Psychology of Women Quarterly*, *9*(1), 119-131.

taraftan günümüzde daha etkili politika çözümlerinin varlığına geçmiş dönemlere göre çok daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bunun başlıca sebebi giderek daha kaotik bir yere dönüşen dünyada toplumsal, ekonomik veya çevresel birtakım koşulların daha karmaşık politika problemlerine yol açması, toplumsal ihtiyaçların çeşitlenmesi ve beklentilere ilişkin standartların giderek yükselmesidir. 2019 yılı sonunda ortaya çıkan, takip eden birkaç yıl içinde ise küresel düzeyde en önemli problem hâline gelen pandemi bunlardan biridir. Siyasi krizler, afetler, savaşlar, küresel ısınma gibi pek çok problem politika döngüsünün rasyonel bir sıralamayı takip etmesini giderek zorlaştırmaktadır.

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. A. (2015). Gündem belirleme. M. Yıldız ve M. Z. Sobacı (Ed), *Kamu politikası kuram ve uygulama* içinde (s. 210-227). 2. Baskı. Adres Yayınları.

Anderson, J. E. (2003). *Public policymaking: An introduction.* Fifth Edition. Houghton Mifflin Company.

Bardach, E. (2012). *A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving.* Fourth Edition. SAGE Publications.

Birkland, T. A. (2007). Agenda setting in public policy. F. Fischer, G. J. Miller & M. S. Sidney (Ed.), *Handbook of public policy analysis: Theory, politics, and methods* içinde (s. 63-78). CRC Press.

Birkland, T. A. (2011). *An introduction to the policy process: Theories, concepts, and models of public policy making.* Third Edition. Routledge.

Çevik, H. H. ve Demirci, S. (2015). *Kamu politikası: Kavramlar, aktörler, süreç, modeller, analiz, karar verme*. Üçüncü Baskı. Seçkin Yayıncılık.

Dery, D. (2000). Agenda setting and problem definition. *Policy Studies*, *21*(1), 37-47, DOI: 10.1080/014428700114008.

Dunn, W. N. (2018). *Public policy analysis: An integrated approach.* Sixth Edition. Routledge.

Dye, T. R. (2013). *Understanding public policy.* Pearson Education.

Goodin, R. E., Rein, M., & Moran, M. (2006). The public and its policies. M. Moran, M. Rein & R. E. Goodin (Ed.), *The Oxford handbook of public policy* içinde (s. 3-35). Oxford University Press.

Hill, M. (2005). *The public policy process.* Fourth Edition. Pearson Education Limited.

Hoppe, R. (2018). Rules-of-thumb for problem-structuring policy design. *Policy Design and Practice, 1*(1), 12-29, DOI: 10.1080/25741292.2018.1427419.

Kingdon, J. W. (2014). Problems. J. W. Kingdon (Ed.), *Agendas, Alternatives, and Public Policies* içinde (s. 90-115). Second Edition. Pearson.

Klein, R. & Marmor, T. R. (2006). Reflections on policy analysis: Putting it together again. M. Moran, M. Rein & R. E. Goodin (Ed.), *The Oxford handbook of public policy* içinde (s. 892-912). Oxford University Press.

Knoepfel, P., Larrue, C., Varone, F. & Hill, M. (2007). *Public policy analysis.* The Policy Press.

Kraft, M. E. & Furlong, S. R. (2008). *Public policy: Politics, analysis, and alternatives.* Sixth Edition. SAGE Publications.

Majone, G. (2006). Agenda setting. M. Moran, M. Rein & R. E. Goodin (Ed.), *The Oxford handbook of public policy* içinde (s. 228-250). Oxford University Press.

Pavone, M. (2006). Policy design. D. Schultz (Ed.), *Encyclopedia of public administration and public policy* içinde (s. 324-326). Facts On File.

Peters, B. G. (2006). Concepts and theories of horizontal policy management. B. G. Peters & J. Pierre (Ed.), *Handbook of public policy* içinde (s. 115-138). SAGE Publications Ltd.

Peters, G. B. (2005). The problem of policy problems. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice, 7*(4), 349-370, DOI: 10.1080/13876980500319204.

Rein, M. (2006). Reframing problematic policies. M. Moran, M. Rein & R. E. Goodin (Ed.), *The Oxford handbook of public policy* içinde (s. 389-405). Oxford University Press.

Turnbull, N. (2006). How should we theorise public policy? Problem solving and problematicity. *Policy and Society*, *25*(2), 3-22, DOI: 10.1016/S1449-4035(06)70072-8.

KAYNAKÇA

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu (SerPK) m. 104

6637 sayılı Kanun m. 11

AKTAŞ, M. Murat: Sermaye Piyasası Kanunu Bakımından Piyasa Dolandırıcılığı (Manipülasyon) Düzenlemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl 2017 (29.12.2017), Sayı: 10, s. 1-41.

Bilgi Suistimali ve Piyasa Dolandırıcılığı İncelemelerinde Uygulanacak Tedbirler Tebliği (v-101.1)

Bilgi Suistimali veya Piyasa Dolandırıcılığı Suçları Hakkında Bildirim Yükümlülüğü Tebliği (v-102.1)

http://spk.gov.tr/duyurugoster.aspx?aid=20170203&subid=2&ct=c&submenuheader=null.

https://spk.gov.tr/duyurular/basin-duyurulari/2020/basin-aciklamasi-04-06-2020.

https://spk.gov.tr/duyurular/basin-duyurulari/2023/sosyal-medya-uzerinden-hisse-pazarlanmasina-iliskin-duyuru;

https://spk.gov.tr/duyurular/basin-duyurulari/2024/dolandiricilik-suclarina-iliskin-duyuru_26092024.

https://spk.gov.tr/duyurular/baskanin-konusmalari/2023/kurul-baskani-ibrahim-omer-gonulun-sabah-gazetesine-verdigi-roportaj

https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/spkden-sosyal-medya-uzerinden-hisse-pazarlayanlara-ve-yatirimcilara-uyari/2958692

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-53405669.

Piyasa Bozucu Eylemler Tebliği (vI-104.1)

SerPK m. 107 Piyasa Dolandırıcılığı (manipülasyon)

KAYNAKÇA

Akın, N., Mayatürk Akyol, E. ve Sürgevil, O. (2021). Akademik Yayınlar Işığında Toplum 5.0 Kavramına İlişkin Bir Değerlendirme, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(2), 581.

Bıyıklı, F., Bozdoğan, T., ve Çetin, Ö. O. (2024). Kişilik Özelliklerinin Yapay Zekâ Tutumuna Etkisinde Statü Kaygısının Ilımlaştırıcı Rolü: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26(Özel Sayı), 117-132.

Bieza, K. (2020). Digital Literacy: Concept and Definition. Int. J. Smart Educ. Urban Soc., 11, 1-15).

Crookes, L., ve Conway, E. (2018). Technology Challenges in Accounting and Finance, 61-83.

Deguchi, A. and Kamimura O. (2020). Society 5.0, A People-Centric Super-Smart Society, Hitachi-UTokyo Laboratory, Springer Open, Japan, 1-189.

Deguchi, A., Hirai, C., Matsuoka, H., Nakano, T., Oshima, K., Tai, M., ve Tani, S. (2020). What is Society 5.0., Society, 5.0, Springer Open, 19-20.

Demir, B. (2005). Üniversitede Kazanılan İletişim Becerilerinin Muhasebe Mesleğindeki Önemi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (27), 124.

Er, H., Turan, S., ve Kaymakcı, S. (2021). Toplum 5.0 Sürecinin Gelişimi ve Eğitime Etkisinin Değerlendirilmesi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (39), 27-66.

Ferreira, A., Carmo, C., Azevedo, G., Coutinho, R., Carvalho, C., Silva, F., Inacio, H., ve Alves, S. (2023). Rethinking the Curricula in Accounting Education: An Interdisciplinary Student-Centered Approach, 2023 18th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI), 1-6.

Ghofirin, M. ve Primasari, N. S. (2020). Readiness to Face Society 5.0 Era, What Interpersonal Skill Does an Accounting Student Have? An Evidence from Indonesia. Procedia Business and Financial Technology, Proceedings of the 2nd International Conference on Business and Management of Technology (ICONBMT 2020) - Part 2., 13-18.

Gordon, L. (2018). The Impact of Technology on Contemporary Accounting: An ABCD Perspective. Transactions on Machine Learning and Artificial Intelligence, 6 (5), 10-16.

Gulin, D., Hladika, M. ve Valenta, I. (2019). Digitalization and the Challenges for the Accounting Profession, ENTRENOVA Conference Proceedings 12-14, September, Rovinj, Croatia, 502-511.

Igou, A., Power, D., Brosnan, S., ve Heavin, C. (2023). Digital Futures for Accountants, Journal of Emerging Technologies in Accounting, 20 (1), 39-57.

Julien, H. (2019). Digital Literacy in Theory and Practice, Advances in Library and Information Science, 22-33.

Kovalenko, S., Kalutskaya, N., Bolvachev, A., Prodanova, N., Sotnikova, L., ve Shevchenko, O. (2021). Artificial Intelligence in The Accounting Profession, Laplage em Revista, 7, 378-383.

Malau, M. (2021). Analysis of the Accounting Learning Digital Disruptive in Industrial Revolution 4.0 and Society 5.0. In 2nd Annual Conference on Blended Learning, Educational Technology and Innovation (ACBLETI). Atlantis Press, 279.

Oğan, E., Oğan, Y., ve Kamacı, A. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Hayatına Hazır Bulunuşluklarının Belirlenmesi, Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(4), 118-143.

Putra, R. E., Sayekti, Y., ve Arif, A. (2024). Transformation of the Green Accounting 4.0 Era Towards Society 5.0: A Literature Study, Research Horizon, 4(5), 143.

Ridwan, M. H., Pratiwi, I. ve Sultan. S. (2024), Work Readiness of Accounting Students in Facing The Challenges of The Accounting Profession in The Era of Society 5.0, International Conference of Business, Education, Health, and Scien-Tech (ICBENS) Proceedings Series on Proceedings of Multidisciplinary Sciences, 1(1), 1437-1448.

Sugiarta IK., Ardina C., Parnata IK. ve Bagiada IM. (2023). Work Readiness of Accounting Vocational Education Students in Facing the Era of the Industry 4.0 and Society 5.0, International Journal of Education, Learning and Development, 11(9), 1-8.

Tavares, M., Azevedo, G., Vale, J., ve Bandeira, A. (2023). The Accountant in the New Era: Renewing the profession for Society 5.0., 18th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI), 1-6.

Widayati, A., Wibawa, E., Septiana, Y., ve Johari, R. (2022). Industrial Revolution Era 4.0: Digital Literacy of Accounting Education Students, Dinamika Pendidikan, 17(1), 107-116.

Zhang, Y., Xiong, F., Xie, Y., Fan, X., ve Gu, H. (2020). The Impact of Artificial Intelligence and Blockchain on the Accounting Profession, IEEE Access, 8, 110461-110477.

KAYNAKÇA

Akoğlan Kozak, M. ve Doğantan, E. (2017). Dinamik yeteneklerin stratejik planı aracılığıyla analizi: Bir kamu kurumu Örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, *4*(1), 49-63.

Alford, P. and Duan, Y. (2018). Understanding collaborative innovation from a dynamic capabilities perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *30*(6), 2396-2416.

Amui, L. B. L., Jabbour, C. J. C., de Sousa Jabbour, A. B. L. and Kannan, D. (2017). Sustainability as a dynamic organizational capability: a systematic review and a future agenda toward a sustainable transition. *Journal of Cleaner Production*, *142*, 308-322.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Chakrabarty, S. and Wang, L. (2012). The long-term sustenance of sustainability practices in MNCs: A dynamic capabilities perspective of the role of R&D and internationalization. *Journal of Business Ethics*, *110*, 205-217.

López, M. V., Garcia, A. and Rodriguez, L. (2007). Sustainable development and corporate performance: A study based on the Dow Jones sustainability index. *Journal of Business Ethics*, *75*, 285-300.

Camisón, C. and Monfort-Mir, V. M. (2012). Measuring innovation in tourism from the Schumpeterian and the dynamic-capabilities perspectives. *Tourism Management*, *33*(4), 776-789.

Cró, S. and Martins, A. M. (2017). Structural breaks in international tourism demand: Are they caused by crises or disasters? *Tourism Management*, *63*, 3-9.

Denicolai, S., Cioccarelli, G. and Zucchella, A. (2010). Resource-based local development and networked core-competencies for tourism excellence. *Tourism Management*, *31*(2), 260-266.

Gökçe, O. (2019). *Klasik ve nitel içerik analizi*, Çizgi Kitabevi Yayınları: 926, Konya.

Helfat, C. E. and Raubitschek, R. S. (2000). Product sequencing: co-evolution of knowledge, capabilities and products. *Strategic Management Journal*, *21*(10-11), 961-979.

Hung, R. Y. Y., Yang, B., Lien, B. Y. H., McLean, G. N. and Kuo, Y. M. (2010). Dynamic capability: Impact of process alignment and organizational learning culture on performance. *Journal of World Business*, *45*(3), 285-294.

Jiang, Y., Ritchie, B. W. and Verreynne, M. L. (2023). Building dynamic capabilities in tourism organisations for disaster management: Enablers and barriers. In *Knowledge Management, Organisational Learning and Sustainability in Tourism* (pp. 77-102). Routledge.

Kanten, P., Kanten, S., Keceli, M. and Zaimoglu, Z. (2017). The antecedents of organizational agility: organizational structure, dynamic capabilities and customer orientation. *PressAcademia Procedia*, *3*(1), 697-706.

Kindström, D., Kowalkowski, C. and Sandberg, E. (2013). Enabling service innovation: A dynamic capabilities approach. *Journal of Business Research*, *66*(8), 1063-1073.

Krippendorff, K. (1989). Content analysis. In E. Barnouw, G. Gerbner, W. Schramm, T. L. Worth, & L. Gross (Eds.), *International encyclopedia of communication* (Vol. 1, pp. 403-407). New York, NY: Oxford University Press. Retrieved from http://repository.upenn.edu/asc_papers/226.

Kumar, G., Meena, P. and Difrancesco, R. M. (2021). How do collaborative culture and capability improve sustainability? *Journal of Cleaner Production*, *291*, 125824.

Mintzberg, H. (1979). *The structuring of organization*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.

Murray, N., Lynch, P. and Foley, A. (2022). Strategic nets in tourism destinations: Investigating the learning processes underpinning dynamic management capabilities. *Industrial Marketing Management*, *106*, 363-375.

Nguyen, H. T., Pham, H. S. T. and Freeman, S. (2023). Dynamic capabilities in tourism businesses: Antecedents and outcomes. *Review of Managerial Science, 17 (5), 1645—1680*.

Nieves, J. and Haller, S. (2014). Building dynamic capabilities through knowledge resources. *Tourism Management*, *40*, 224-232.

Nieves, J., Quintana, A. and Osorio, J. (2016). Organizational knowledge, dynamic capabilities and innovation in the hotel industry. *Tourism and Hospitality Research*, *16*(2), 158-171.

O'Connor, G.C. (2008). Major innovation as a dynamic capability: A systems approach. *Journal of Product Innovation Management*, 25(4), 313-330.

Pavlou, P. A. and El Sawy, O. A. (2011). Understanding the elusive black box of dynamic capabilities. *Decision sciences*, *42*(1), 239-273.

Sundbo, J., Orfila-Sintes, F. and Sørensen, F. (2007). The innovative behaviour of tourism firms—Comparative studies of Denmark and Spain. *Research Policy*, *36*(1), 88-106.

Teece, D.J. (2007). Explicating dynamic capabilities: The nature and microfoundations of (sustainable) enterprise performance. *Strategic Management Journal*, 28(13), 1319-1350.

Teece, D.J., Pisano, G. and Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic Management Journal*, 18(7), 509-533.

Walsh, M., Lynch, P. and Harrington, D. (2010). A capability based framework for tourism innovativeness. https://iamireland.ie/wp-content/uploads/2014/01/IJM_31_1_Final_crop.pdf#page=31.

Wilkesmann, M. and Wilkesmann, U. (2018). Industry 4.0 – organizing routines or innovations? *Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 48(2), 238-254.

Uzun, H. (2024). Tedarik zincirlerinde çevresel dinamizmin tedarik zinciri performansına etkisinde dinamik yeteneklerin aracı rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *20* (ICMEB'24 Özel Sayı), 140-153.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Stratejik Planı. (2024-2028). https://www.ktb.gov.tr/TR-374366/stratejik-plan-2024---2028.html.

Dovbischuk, I. (2022). Innovation-oriented dynamic capabilities of logistics service providers, dynamic resilience and firm performance during the COVID-19 pandemic. *The International Journal of Logistics Management*, *33*(2), 499-519.

KAYNAKÇA

Benzell, S., Hersh, J. S., Van Alstyne, M. W. & Lagarda, G. (2023). How APIs Create Growth by Inverting the Firm. *Management Science*, 1-22. https://doi.org/10.1287/mnsc.2023.4968.

Bilgel, D. & Aksoy, B. (2019). Finansal Teknoloji Şirketleri ve Geleceğin Bankacılığı: Açık Bankacılık, Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, Sayı: 17, e-ISSN:2148-2683, s.1097-1105, DOI: 10.31590/ejosat.646196

Brynjolfsson, E. (1993). The Productivity Paradox of Information Technology. *Communications of the ACM*, 36(12), 66–77. https://doi.org/10.1145/163298.163309.

Clemons, E. K. (1986). Information Systems for Sustainable Competitive Advantage. *Information & Management*, 11(3), 131–136. https://doi.org/10.1016/0378-7206(86)90010-8.

Cudia, Cynthia P. & Legaspi, Joy Lynn R. (2024). Strategic Management of Technological Frontiers in Banking: Challenges and Strategies for Cloud Adoption, Big Data Analytics, and AI Integration. *Library Progress International*, 44(3), 10173-10192.

Çelikkol, H., Çelikkol, M.M. & Koç, Y.D. (2008). Ticaret Bankacılığında Yeni Bir Boyut: KOBİ Bankacılığı ve Türkiye Değerlendirmesi, DPÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 21, e-ISSN: 2587-005X, s.253-272.

Demirel, Ş. (2022). Türkiye'de Açık Bankacılık ve Planlanan Yol Haritası (https://airapi.io/turkiyede-acik-bankacilik-ve-planlanan-yol-haritasi/) (Erişim tarihi: 10.10.2024)

Dinçkol, D., Ozcan, P. & Zachariadis, M. (2023). Regulatory Standards and Consequences for Industry Architecture: The Case of UK Open Banking. *Research Policy*, 52(6), 104760. https://doi.org/10.1016/j.respol.2023.104760.

Erdoğan, Ö. C. (2024). Servis Modeli Bankacılık ve Açık Bankacılığın Bankacılık Deneyimimize Olası Etkileri, BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi,18(1), e-ISSN: 1307-945X, s.72-81.

Fintech İstanbul. (2019). Dünyada ve Türkiye'de Açık Bankacılık: Bankacılığın Geleceği (Editör: Özlem Özkan) (https://bkm.com.tr/wp-content/uploads/2015/06/Dunyadaveturkiyedeacikbankacilik.pdf) (Erişim tarihi: 08.11.2024)

Gago, U, Onar, A., Sözenoğlu, G. & Ağaç, D. (2020). Açık Bankacılık: Dünya ve Türkiye (https://www.pwc.com.tr/tr/sektorler/bankacilik/pdf/acik-bankacilik-dunya-ve-turkiye-v2.pdf) (Erişim tarihi: 11.10.2024)

Güleç, M. (2022). Yeni Bankacılık Trendleri 3- Açık Bankacılık (Open Banking) (https://fintechistanbul.org/2022/05/10/yeni-bankacilik-trendleri-3-acik-bankacilik-open-banking/) (Erişim tarihi: 10.10.2024)

https://www.paytr.com/blog/acik-bankacilik (Erişim tarihi: 02.12.2024)

https://bkm.com.tr/urunler-ve-hizmetler/odeme-hizmetleri-veri-paylasim-servisleri/ (Erişim tarihi: 04.12.2024)

https://www.obifin.com/blog/acik-bankacilik-hizmeti-veren-bankalar/ (Erişim tarihi: 04.12.2024)

https://www.finstant.co/blog/acik-bankacilik-apilerinin-gucu (Erişim tarihi: 02.12.2024)

https://www.finstant.co/blog/api-bankaciligi-nedir (Erişim tarihi: 02.12.2024)

https://www.erdemirozmen.com/hukukta-gundem/makaleler/turkiyede-acik-bankacilik (Erişim tarihi: 02.12.2024)

Karadede, A.B. (2023). Bankacılık Sektöründe Devrim: Açık Bankacılık Nedir? (https://www.donanimhaber.com/acik-bankacilik-nedir--160168) (Erişim tarihi: 11.10.2024)

Lin, Xiangyu, Zhang, Sarah & Zachariadis, Markos. (2024a). The Effects of U.S. Open Banking Adoption. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4795398 or http://dx.doi.org/ 10.2139/ssrn.4795398.

Lin, Xiangyu, Zhang, Sarah & Zacharidis, Markos. (2024b). Open Data and API Adoption of U.S. Banks. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4907505 or http://dx.doi.org/ 10.2139/ssrn.4907505.

Lin, Xiangyu, Zhang, Sarah & Zacharidis, Markos. (2024c). ''The Effects of Bank API Adoption on Bank Efficiency and Credit Risk''. ICIS 2024 Proceedings. 14. https://aisel.aisnet. org/icis2024/blockchain/blockchain/14.

Marquez, R. (2002). Competition, Adverse Selection, and Information Dispersion in the Banking Industry. *The Review of Financial Studies*, 15(3), 901–926. http://dx.doi.org/10.2139/ ssrn.264531.

Martín-Oliver, A. & Salas-Fumás, V. (2008). The Output and Profit Contribution of Information Technology and Advertising Investments in Banks. *Journal of Financial Intermediation*, 17(2), 229–255. https://doi.org/10.1016/j.jfi.2007.10.001.

Oh, Sangseung, Chung, Gyongchan & Cho, Keuntae. (2024). New Sustainable Fintech Business Models Created by Open API Technology: A Case Study of Korea's Open Banking API Platform. *MDPI*, doi: 10.20944/preprints202405.0416.v1.

Parlour, C. A., Rajan, U. & Zhu, H. (2022). When FinTech Competes for Payment Flows. *The Review of Financial Studies*, 35(11), 4985–5024. https://doi.org/10.1093/rfs/hhac022.

Scott, S. V., Van Reenen, J. & Zachariadis, M. (2017). The Long-Term Effect of Digital Innovation on Bank Performance: An Empirical Study of SWIFT Adoption in Financial Services. *Research Policy*, *46*(5), 984–1004. https://doi.org/10.1016/j.respol.2017.03.010.

Şahiner, D.D. & Özer, L. (2023). Türkiye'de ve Dünyada Açık Bankacılık (https://kilinclaw.com.tr/turkiyede-ve-dunyada-acik-bankacilik/) (Erişim tarihi: 07.11.2024)

Sentosa, Steve, Indrajit, Richardus Eko & Dazki, Erick. (2024). Enterprise Architecture of the Basic Banking Feature for a New Challenger of Digital Banking in Indonesia. *Jurnal dan Penelitian Teknik Informatika*, 8(4), 2197-2211. DOI: https://doi.org/10.33395/sinkron. v8i4.14116.

TCMB. (2023). Ödeme Hizmetlerinde Veri Paylaşım Servislerine İlişkin Rehber (https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/d60cc679-ce04-4941-b310-b3788b6f3540/Odeme+Hizmetlerinde+Veri+Paylasim+Servislerine+Iliskin+Rehber.pdf?MOD=AJPERES) (Erişim tarihi: 04.12.2024)

Wang, Jen Sheng. (2024). Exploring and Evaluating the Development of an Open Application Programming Interface (Open API) Architecture for the Fintech Services Ecosystem. *Business Process Management Journal*, 30(5), 1564-1591. DOI 10.1108/BPMJ-09-2023-0688.

Yallı, M. (2024). Açık Bankacılık Uygulamaları, Potansiyel Etkileri ve Denetim Modeli Önerisi, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, e-ISBN 978-605-7642-36-3 (https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/9032/Ac%CC%A7ik _Bankacilik_Uygulamalari_Potansiyel_Etkileri_ve_Denetim_Modeli_O%CC%88nerisi.pdf) (Erişim tarihi: 02.12.2024)

Zachariadis, M. & Ozcan, P. (2016). The API Economy and Digital Transformation in Financial Services: The case of Open Banking. Working Paper. http://dx.doi.org/ 10.2139/ssrn.2975199.

KAYNAKÇA

Adeyemi, A. (2018). Development of Carbon Dioxide Emission Assessment Tool towards Pro-moting Sustainability in UTM Malaysia. *Open Journal of Energy Efficiency*, *7*. https://doi.org/10.4236/ojee.2018.72004

Aydın, S. (2017). *İletişim Yaklaşımıyla Sürdürülebilirlik Kavramı, Yeşil Kavramı Ve Yerel-Küresel Yansımaları ile İlgili Bir İnceleme Örneği,* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Baran, A., Söylemez, C. & Yurdakul, M. (2017). Algılanan Yeşil Kalite, Algılanan Yeşil Risk ve Yeşil Marka İmajının, Yeşil Marka Değeri Üzerindeki Etkisinde Yeşil Güvenin Aracılık Rolü, Uluslararası Yönetim, İktisat ve İşletme Dergisi, ICMEB Özel Sayısı, 1-11.

Barth, M., & Rieckmann, M. (2012). Academic staff development as a catalyst for curriculum change towards education for sustainable development: an output perspective. *Journal of Cleaner Production*, *26*, 28-36. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2011.12.011

Bui, H. T. M., Bui, T., & Pham, B. T. (2024). *The International Journal of Management Education*, *22*(3), 101088. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijme.2024.101088

Ceulemans, K., Lozano, R., & Alonso-Almeida, M. del M. (2015). Sustainability-v07-i07_20241219. *Sustainability*, *7,* (Sustainability Reporting in Higher Education: Interconnecting the Reporting Process and Organisational Change Management for Sustainability), 8881-8903. https://doi.org/10.3390/su7078881

Ceulemans, K., Molderez, I., & Van Liedekerke, L. (2015). Sustainability reporting in higher education: a comprehensive review of the recent literature and paths for further research. *Journal of Cleaner Production*, *106*, 127-143. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.09.052

Çavmak, Ş., & Hatunoğlu, Z. (2024). Entegre Raporlama ve Sürdürülebilirlik Raporlaması. İçinde F. Temelli (Ed.), *Sürdürülebilirlik Ekseninde Muhasebe*. Efe Akademik Yayınları.

Çimsa. (2023). *İklimle İlgili Mali Açıklamalar Görev Gücü Raporu*. www.cimsa.com.tr/surdurulebilirlik/kuresel-raporlarimiz/ (12.12.2024)

Emel Kuşku Özdemir, F. T. A. G. (2017). Yeşil aklama kampanyaları ve medya gündemine yansımaları: Volkswagen emisyon krizinin Amerikan basınında sunumu. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 357-370.

Erskine, L., & Johnson, S. D. (2012). Effective Learning Approaches for Sustainability: A Student Perspective. *Journal of Education for Business*, *87*(4), 198-205. https://doi.org/10.1080/08832323.2011.590162

Figueiró, P. S., & Raufflet, E. (2015). Sustainability in higher education: a systematic review with focus on management education. *Journal of Cleaner Production*, *106*, 22-33. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2015.04.118

Filho, W., Coronado-Marín, A., Salvia, A., Frankenberger Silva, F., Wolf, F., LeVasseur, T., Kirrane, M., Doni, F., Paço, A., Blicharska, M., Schmitz, M., Grahl, A., & Moggi, S. (2022). International Trends and Practices on Sustainability Reporting in Higher Education Institutions. *Sustainability*, *14*, 12238. https://doi.org/10.3390/su141912238

Hoover, E., & Harder, M. K. (2015). What lies beneath the surface? The hidden complexities of organizational change for sustainability in higher education. *Journal of Cleaner Production*, *106*, 175-188. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.01.081

Huber, S., & Bassen, A. (2018). Towards a sustainability reporting guideline in higher education. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, *19*(2), 218-232. https://doi.org/10.1108/IJSHE-06-2016-0108

Kahveci, H. (2021). Sustainability of University Campuses; Bilecik Seyh Edebali University Example, *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *27*, 810-817. https://doi.org/10.31590/ejosat.983505

Kaldırım, Z., Özcan, İ., & Ergün, İ. (2023). Çevresel Sürdürülebilirlik ve Akademik Başarı İlişkisi: Ui Greenmetric ile Urap ve The Üniversite Sıralamalarının Karşılaştırmalı Analizi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, *25* (MODAVICA Özel Sayısı), 180-199. https://dergipark.org.tr/en/pub/mbdd/issue/76396/1210468

Karatzoglou, B. (2013). An in-depth literature review of the evolving roles and contributions of universities to Education for Sustainable Development. *Journal of Cleaner Production*, *49*, 44–53. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.07.043

Lozano, R. (2006). Incorporation and institutionalization of SD into universities: breaking through barriers to change. *Journal of Cleaner Production*, *14*(9), 787-796. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2005.12.010

Lozano, R., Ceulemans, K., Alonso-Almeida, M., Huisingh, D., Lozano, F. J., Waas, T., Lambrechts, W., Lukman, R., & Hugé, J. (2015). A review of commitment and implementation of sustainable development in higher education: results from a worldwide survey. *Journal of Cleaner Production*, *108*, 1-18. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2014.09.048

Mader, C. (2013). Sustainability process assessment on transformative potentials: the Graz Model for Integrative Development. *Journal of Cleaner Production*, *49*, 54-63. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.08.028

Mapar, M., Bacelar-Nicolau, P., & Caeiro, S. (2022). *Sustainability Assessment Tools in Higher Education Institutions: Comprehensive Analysis of the Indicators and Outlook* (ss. 153-186). https://doi.org/10.1002/9781119852858.ch8

Oruç, M. (2020). *Entegre Raporlama ve Sürdürülebilirlik Raporlaması: Karşılaştırmalı Analizi* [Yüksek Lisans Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaşi Veli Üniversitesi.

Sassen, R., Dienes, D., & Wedemeier, J. (2018). Characteristics of UK higher education institutions that disclose sustainability reports. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, *19*(7), 1279-1298. https://doi.org/10.1108/IJSHE-03-2018-0042

Schaltegger, S., Bennett, M., & Burritt, R. (2006). Sustainability accounting and reporting. Içinde *Sustainability Accounting and Reporting*. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-4974-3

Sepasi, S., Braendle, U., & Rahdari, A. H. (2019). Comprehensive sustainability reporting in higher education institutions. *Social Responsibility Journal*, *15*(2), 155-170. https://doi.org/10.1108/SRJ-01-2018-0009

Tufan, M. Z., & Özel, C. (2018). Sürdürülebilirlik Kavramı ve Yapı Malzemeleri için Sürdürülebilirlik Kriterleri. *Uluslararası Sürdürülebilir Mühendislik ve Teknoloji Dergisi*, *2*(1), 6-13. https://dergipark.org.tr/tr/pub/usmtd/issue/37042/425283

Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının Belirlenmesi, www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/12/20231229M1-9.pdf. (14.12.2024)

United Nations. (2024). *United Nations Climate Action*. https://www.un.org/en/climatechange/cop29. (15.12.2024)

Velazquez, L., Munguia, N., Platt, A., & Taddei, J. (2006). Sustainable university: what can be the matter? *Journal of Cleaner Production*, *14*(9), 810-819. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2005.12.008

WWF. (2024). *WWF*. https://www.wwf.org.tr/?2180/Limitiastik. (15.12.2024)

www.aashe.org. (2024). *Sustainable Campus Index*. https://www.aashe.org/resources/sustainable-campus-index/. (13.12.2024)

www.aa.com.tr. (2024). *Yeşilhat*. https://www.aa.com.tr/tr/yesilhat/iklim-degisikligi/dunya-bir-yillik-dogal-kaynagini-214-gunde-tuketti/1820860. (13.12.2024)

www.climateactiontraker.org. (2024). *Climate Action Traker*. https://climateactiontracker.org/countries/turkey/. (12.12.2024)

www.greenmetric.ui.ac.id/. (2024). *Grenmetric*. www.greenmetric.ui.ac.id/. (15.12.2024)

www.gureli.com.tr. (2024). *Sürdürülebilirlik Sirküleri*. https://www.gureli.com.tr/?sirkuler=surdurulebilirlik-sirkuler. (15.12.2024)

www.ticaret.gov.tr. (2024, Nisan 2). *Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları ve "Uygulama Kapsamına İlişkin Kurul Kararları Resmî Gazete'de yayımlanmış ve belli şartları sağlayan işletmeler için Sürdürülebilirlik Raporlaması zorunlu hale getirilmiştir*. https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/duyurular/. (13.12.2024)

www.tuik.gov.tr. (2024, Haziran 5). *Sera gazi ölçümü*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sera-Gazi-Emisyon-Istatistikleri-1990-2022-53701. (11.12.2024)

www.wri.org. (2023). *Greenhouse Gas Emissions:2020*. https://www.wri.org/data/world-greenhouse-gas-emissions-2020. (10.12.2024)

www.wwf.org.tr. (2021). *10 Soruda Türkiye ve Paris İklim Anlaşması*. (10.12.2024)

KAYNAKÇA

Ahmed, R. I., Zhao, G., & Habiba, U. (2022). Dynamics of return linkages and asymmetric volatility spillovers among Asian emerging stock markets. The Chinese Economy, 55(2), 156-167.

Ampountolas, A. (2022). Cryptocurrencies intraday high-frequency volatility spillover effects using univariate and multivariate GARCH models. *International Journal of Financial Studies*, *10*(3), 51.

Antonakakis, N., & Kizys, R. (2015). Dynamic spillovers between commodity and currency markets. *International Review of Financial Analysis*, *41*, 303-319.

Atenga, E. M. E., & Mougoué, M. (2021). Return and volatility spillovers to African equity markets and their determinants. *Empirical Economics*, *61*(2), 883-918.

Babar, M., Ahmad, H., & Yousaf, I. (2023). Returns and volatility spillover between agricultural commodities and emerging stock markets: new evidence from COVID-19 and Russian-Ukrainian war. *International Journal of Emerging Markets*.

Bollerslev, T. (1986), Generalized Autoregressive Conditional Heteroskedasticity, Journal of Econometrics, 31(3), ss. 307-327.

Chandrasekaran, B., & Acharya, R. H. (2020). A study on volatility and return spillover of exchange-traded funds and their benchmark indices in India. *Managerial Finance*, *46*(1), 19-39.

Chevallier, J., & Ielpo, F. (2013). Volatility spillovers in commodity markets. *Applied Economics Letters*, *20*(13), 1211-1227.

Çelik, İ., Özdemir, A., Gürsoy, S., & Ünlü, H. U. (2018). Gelişmekte Olan Hisse Senedi Piyasaları ile Kıymetli Madenler Arasındaki Getiri ve Volatilite Yayılımı. *Ege Akademik Bakis*, *18*(2), 217-230.

Celikkol, H., Akkoc, S., & Akarim, Y. D. (2010). The impact of bankruptcy of Lehman Brothers on the volatility structure of ISE-100 price index. *Journal of Money, Investment and Banking*, *18*(1), 5-12.

Dickey, D. A. ve Fuller, W. A. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with a unit root. Journal of American Statistical Association, 74, 427-431.

Demirgil, H., & Gök, İ. Y. (2014). Türkiye ve Başlıca Ab Pay Piyasaları Arasında Asimetrik Volatilite Yayılımı. *Journal of Management and Economics Research*, *12*(23), 315-340.

Diebold, F. X., & Yilmaz, K. (2009). Measuring financial asset return and volatility spillovers, with application to global equity markets. *The Economic Journal*, *119*(534), 158-171.

Dickey, D. A. ve Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. Econometrica, 49, 1057-1072.

Du, X., Cindy, L. Y., & Hayes, D. J. (2011). Speculation and volatility spillover in the crude oil and agricultural commodity markets: A Bayesian analysis. *Energy Economics*, *33*(3), 497-503.

Engle, R.F. (1979). A general approach to the construction of model diagnostics based upon the lagrange multiplier principle. The Warwick Economics Research Paper Series, 156, University of Warwick, Department of Economics.

Engle, R. F. (1982), Autoregressive Conditional Heteroscedasticity with Estimates of the Variance of United Kingdom İnflation", Econometrica: Journal of the Econometric Society, ss. 987-1007.

Fedorova, E., & Saleem, K. (2009, August). Volatility spillovers between stock and currency markets: Evidence from emerging Eastern Europe. In *22nd Australasian finance and banking conference*.

Fasanya, I. O., Oyewole, O., & Odudu, T. (2020). Returns and volatility spillovers among cryptocurrency portfolios. *International Journal of Managerial Finance*, *17*(2), 327-341.

Gürsoy, S., & Eroğlu, Ö. (2016). Yükselen Ekonomilerin Pay Piyasaları Arasında Getiri Ve Volatilite Yayılımı, 2006-2015 Yılları Arasında Yapılmış Bir Analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(5), 16-33.

Hamao, Y., Masulis, R. W., & Ng, V. (1990). Correlations in price changes and volatility across international stock markets. *The review of financial studies*, *3*(2), 281-307.

Jebran, K., & Iqbal, A. (2016). Dynamics of volatility spillover between stock market and foreign exchange market: evidence from Asian Countries. Financial Innovation, 2, 1-20.

Joshi, P. (2011). Return and volatility spillovers among Asian stock markets. *Sage Open*, *1*(1), 2158244011413474.

Kanas, A. (2000). Volatility Spillovers Between Stock Returns And Exchange Rate Changes: International Evidence. *Journal of business finance & accounting*, *27*(3-4), 447-467.

Karakuş, R. ve Yılmaz Küçük, Ş. (2016). Katılım bankalarında karlılığın belirleyicileri: Türkiye örneği için bir panel veri analizi. Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(2), ss. 119-133.

Kayral, İ. E. ve Tandoğan, N. Ş. (2020). BİST100, döviz kurları ve altının getiri ve volatilitesinde COVID-19 etkisi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Özel Sayı (19), 687-701.

Kayral, İ. E. (2017). Koşullu Değişen Varyans Modelleri Ile Türkiye Altın Piyasası Endeksi Volatilitelerinin Tahmin Edilmesi (Estimating the Volatility of Turkey's Gold Market Index with Conditional Heteroscedasticity Models). *Journal of Management and Economics Research*, *15*(2), 163-181.

Kılıç, M. ve Ayrıçay, Y. (2020). Seçilmiş BIST Alt Sektör Endekslerinde Volatilitenin ARCH-GARCH Yöntemleri İle Modellenmesi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, (88), ss. 175-198.

Kılıç, E., & Polat, M. (2020). MIST ülkelerinin hisse senedi piyasaları ile döviz kurları arasındaki getiri ve volatilite etkileşimi. *Gaziantep university journal of social sciences*, *19*(4), 1463-1479.

Kılıç, E., & Polat, M. (2022). BRICS Ülkelerinde Döviz Kuru ve Borsa Arasındaki Getiri ve Volatilite Etkileşimi: Var-Egarch Modeli ile Bir Uygulama. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (49)*, 539-551.

Kırkağaç, M. & Dalkılıç, N. (2023). "Türkiye'deki Bireysel Emeklilik Sistemi Yatırım Fonlarının Volatilitesinin GARCH Ailesi Modeller ile İncelenmesi (2018-2022)", Volatilite Analizleri, 101-129, Gazi Kitabevi, Ankara.

Korkmaz, T., Çevik, E. İ., & Atukeren, E. (2012). Return and volatility spillovers among CIVETS stock markets. *Emerging Markets Review*, *13*(2), 230-252.

Koutmos, G., & Booth, G. G. (1995). Asymmetric volatility transmission in international stock markets. *Journal of international Money and Finance*, *14*(6), 747-762.

Koutmos, D. (2018). Return and volatility spillovers among cryptocurrencies. Economics Letters, 173, 122-127.

Kumar, A. S., & Anandarao, S. (2019). Volatility spillover in crypto-currency markets: Some evidences from GARCH and wavelet analysis. *Physica A: statistical mechanics and its applications*, *524*, 448-458.

Lahiani, A., Nguyen, D. K., & Vo, T. (2013). Understanding return and volatility spillovers among major agricultural commodities. *Journal of Applied Business Research*, *29*(6), 1781-1790.

Malik, F. (2021). Volatility spillover between exchange rate and stock returns under volatility shifts. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, *80*, 605-613.

Mishra, A. K., Swain, N., & Malhotra, D. K. (2007). Volatility Spillover between Stock and Foreign Exchange Markets: Indian Evidence. *International journal of business*, *12*(3).

Miyakoshi, T. (2003). Spillovers of stock return volatility to Asian equity markets from Japan and the US. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, *13*(4), 383-399.

Morales-Zumaquero, A., & Sosvilla-Rivero, S. (2018). Volatility Spillovers Between Foreign Exchange and Stock Markets in Industrialized Countries. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, *70*, 121-136.

Nazlioglu, S., Erdem, C., & Soytas, U. (2013). Volatility spillover between oil and agricultural commodity markets. *Energy Economics*, *36*, 658-665.

Özkan, Ş. (2021). Bireysel Yatırım Enstrümanlarının Volatilite Yapılarının Belirlenmesi: Kripto Paralar, Abd Doları Türk Lirası Kuru, Altın ve Yatırım Fonları Üzerine Bir Uygulama. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yönetim Bilimleri Dergisi*, 19(42), 843-865.

Palamalai, S., & Maity, B. (2019). Return and volatility spillover effects in leading cryptocurrencies. *Global Economy Journal*, *19*(03), 1950017.

Papathanasiou, S., Dokas, I., & Koutsokostas, D. (2022). Value investing versus other investment strategies: A volatility spillover approach and portfolio hedging strategies for investors. *The North American Journal of Economics and Finance*, *62*, 101764.

Pinho, C., & Maldonado, I. (2022). Commodity and equity markets: Volatility and return spillovers. *Commodities*, *1*(1), 18-33.

Polat, M., & Kılıç, E. (2022). BRICS ve MIST Ülkelerinin Borsalar Arası Getiri ve Volatilite Etkileşimi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *29*(4), 723-739.

Sensoy, A., Silva, T. C., Corbet, S., & Tabak, B. M. (2021). High-frequency return and volatility spillovers among cryptocurrencies. *Applied Economics*, *53*(37), 4310-4328.

Singh, D., Theivanayaki, M., & Ganeshwari, M. (2024). Examining Volatility Spillover Between Foreign Exchange Markets and Stock Markets of Countries Such As BRICS Countries. *Global Business Review*, *25*(5), 1269-1289.

Smales, L. A. (2021). Volatility spillovers among cryptocurrencies. *Journal of Risk and Financial Management*, *14*(10), 493.

Şahin, Ö. (2021). Bireysel yatırım enstrümanlarının volatilite yapılarının belirlenmesi: kripto paralar, ABD doları Türk lirası kuru, altın ve yatırım fonları üzerine bir uygulama. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *19*(42), 843-865.

Uzonwanne, G. (2021). Volatility and return spillovers between stock markets and cryptocurrencies. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, *82*, 30-36.

Yadav, M. P., Bhatia, S., Singh, N., & Islam, M. T. (2024). Financial and energy exchange traded funds futures: an evidence of spillover and portfolio hedging. *Annals of Operations Research*, *333*(1), 501-516.

Yang, S. Y., & Doong, S. C. (2004). Price and Volatility Spillovers Between Stock Prices and Exchange Rates: Empirical Evidence From The G-7 Countries. *International journal of Business and Economics*, *3*(2), 139.

Yarovaya, L., Brzeszczyński, J., & Lau, C. K. M. (2016). Intra-and inter-regional return and volatility spillovers across emerging and developed markets: Evidence from stock indices and stock index futures. *International Review of Financial Analysis*, *43*, 96-114.

Živkov, D., Gajić-Glamočlija, M., & Đurašković, J. (2022). Volatility Spillover Analysis Between Stocks and Exchange Rate Markets in Short and Long Terms in East European and Eurasian Countries. *International Journal of Emerging Markets*, *18*(11), 5068-5086.

Wen, F., Cao, J., Liu, Z., & Wang, X. (2021). Dynamic volatility spillovers and investment strategies between the Chinese stock market and commodity markets. *International Review of Financial Analysis*, *76*, 101772.

Qayyum, A., & Kemal, A. R. (2006). Volatility Spillover Between The Stock Market and The Foreign Exchange Market in Pakistan. *Pakistan Institute of Development Economics,*1-18.

KAYNAKÇA

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2018). TMS 1 Finansal Tabloların Sunuluşu https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2024/Kirmizi_Kitap/TMS/TMS%201.pdf / 10.11.2024

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2018). TMS 7 Nakit Akış Tablosu, https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2024/Kirmizi_Kitap/TMS/TMS7_.pdf / 10.11.2024

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2018). TMS 8 Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar. https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2022/Kirmizi_Kitap/tms/TMS%208.pdf / 10.11.2024

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2019). TMS 12 Gelir Vergileri. https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2024/Kirmizi_Kitap/TMS/TMS12_.pdf / 10.11.2024

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2006). TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler. https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TMS_TFRS_Setleri/2022/Kirmizi_Kitap/TFRS/TFRS%205.pdf / 10.11.2024

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. (2024). TFRS 18 Finansal Tablolarda Sunum ve Açıklama Standardı Taslağı. https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/TFRS/TFRS%2018%20Finansal%20Tablolarda%20Sunum%20ve%20A%C3%A7%C4%B1klama.pdf / 11.12.2024

Medya ve İletişim Bağlamında Post Truth Dönem

Editör
SEYFİ KILIÇ

Yazarlar
AYŞEGÜL ERYILMAZ ÇETİNKAYA
HÜSEYİN YAŞA
MERVE ŞENTÖREGİL
REVŞAN ŞEN
SEYFİ KILIÇ
TÜLİN SEPETCİ
ZUHAL DEMİREL

EĞİTİM
yayınevi

MEDYA VE İLETİŞİM BAĞLAMINDA POST TRUTH DÖNEM

Editör: Seyfi Kılıç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-28-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MEDYA VE İLETİŞİM BAĞLAMINDA POST TRUTH DÖNEM
Editör: Seyfi Kılıç
V+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-28-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Açıkalın, Ş. N. ve Canbey, M. (2022). Post-Truth Bağlamında Sosyal Medya. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 57, 1-11.

Adorno, W. T. ve Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın Diyalektiği*. Çev. N. Ülner ve E. Öztarhan Karadoğan, İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Akarsu, B. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aksoy, S. (2011). Son Dönem Türk Sineması'nda Postmodern Kadın Kimliği. Ö. Yılmazkol (Ed.) *2000 Sonrası Türk Sineması'na Eleştirel Bakış* içinde, (s.225-251). İstanbul: Okur Kitaplığı.

Alpay, Y. (2023). *Yalanın Siyaseti*. İstanbul: Karakarga Yayınları.

Altun (2022). Sosyolojik Teori Bağlamında Post-Truth Anlatısının Eleştirisi. *Erciyes İletişim Dergisi*, vol.9, sayı:1, 249-267.

American Dialect Society (2006). Word of the year: Truthiness, Erişim: 03.09.2024. https://americandialect.org/truthiness_voted_2005_word_of_the_year/

Barut, E. ve Koç, M. (2016). Yeni Medya Okuryazarlığı. A. İşman, H.F. Odabaşı ve B. Akkoyunlu (Der.), *Eğitim Teknolojileri Okumaları* içinde, (s.595-613). Sakarya Üniversitesi: The Turkish Online Journal of Educational Technology.

Baudrillard, J. (2022). *Simülakrlar ve Simülasyon*. Çev. Oğuz Adanır, Ankara: Doğu Batı.

Bauman, Z. (2022). *Modernite ve Holokost*. Çev. S. Sertabiboğlu. İstanbul: Alfa.

Best, S. ve Kellner, D. (2011). *Postmodern Teori: Eleştirel Soruşturmalar*. Çev. M. Küçük, İstnabul: Ayrıntı Yayınları.

Bulut, Ö. (2021). Felsefe, Hakikat ve Sonrası. B. Özçelik (Der.). *Hakikat Sonrası Siyaset, Felsefe, Medya ve Uluslararası İlişkiler* içinde, (s.97-119). Ankara: Nika Yayınevi.

Cevizci, A. (2005). *Paradigma Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cinelli, M.; Morales, G. D. F.; Galeazzi, A.; Quattrociocchi, W. ve Starnini, M. (2020). Echo Chambers on Social Media: A Comparative Analysis. Erişim: 16.06.2022. https://arxiv.org/pdf/2004.09603.pdf

Çakmak, E. (2013). Çocuk Hakları ve Medya Okuryazarlığı Eğitimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (22), 209-224.

Demirkol, O. (2022). Yanlış Bilincin "Aydınlanmış" hali: Bir Semptom Olarak Post-Truth. *Galatasaray Üniversitesi İleti-ş-im Dergisi*, Sayı. 36, 139-164.

Dönmezçelik, Ö. (2023). Post-Truth Kavramına Semantik, Felsefi ve Tarihsel Temelleri Bağlamında Türkçe Karşılık Bulmak. *Yeni Medya* (14), 96-120.

Fabry, M. (2017). Here's How the First Fact-Checkers Were Able to Do Their Jobs Before the Internet, Erişim: 30.11.2024. https://time.com/4858683/fact-checking-history/

Graves, L. ve Cherubini, F. (2016). *The Rise of Fact-Checking Sites in Europe*. Oxford: University of Oxford Reuters Institute.

Günenç, M. (2017). Tom Stoppard'ın Rosencrantz ve Guildenstern Öldüler ve Travestiler Oyunlarında Postmodern Söylem. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 231-242.

Gürkan, M. B. (2017). "Gerçek" kavramı üzerine. Düşün-ü-yorum, Temmuz-Ağustos, (75), s.7-12.

Hunt, E. (2017). 'Disputed by multiple fact-checkers': Facebook Rolls Out New Alert to Combat Fake News, *The Guardian.* https://www.theguardian.com/technology/2017/mar/22/facebook-fact-checking-tool-fake-news Erişim: 30.11.2024.

İslam Ansiklopedisi (1997). "Hakikat". *Türkiye Diyanet Vakfı*, 15. Cilt, Erişim: 12.08.2024. https://islamansiklopedisi.org.tr/hakikat#1

Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalcılar, Z. (2017). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

Karaboğa, M. T. (2017). Eleştirel Bakış Açısıyla Medya Okuryazarlığı Eğitimi 2., *2. Mediterranean International Congress on Social Sciences (MECAS II)* içinde (s.387-406). Ohrid: International Vision University October 10-13.

Karagöz, K. (2019). Post-Truth Çağında Yeni Medya Okuryazarlığı. N. Sezer ve N. Yılmaz Sert (Der.), *Medya Okuryazarlığı Üzerine* içinde (ss.223-259). Konya: Eğitim Yayınevi.

Karlova, N.A. & Fisher, K.E. (2013). A social diffusion model of misinformation and disinformation for understanding human information behaviour. *Information Research*, 18(1). Erişim: 03.12.2024. https://informationr.net/ir/18-1/paper573.html

Keyes, R. (2021). *Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma*. Çev. D. Özçetin. Ankara: Deli Dolu.

Kiriş Yılmaz, N. (2012). Sofistler 'Sofist' miydi?, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* (25), 163-178.

Laughley, D. (2010). *Medya Çalışmaları*. Çev. A. Toprak. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lessenski, M. (2023). Finland Tops the New Media Literacy Index 2023, Countries Close to the War in Ukraine Remain Among the Most Vulnerable to Disinformation. Erişim: 04.12.2024 https://osis.bg/?p=4450&lang=en

Marx, K. (2014). *1844 El Yazmaları*. Çev. M. Belge. İstanbul: Birikim Yayınları.

McIntyre, L. (2022). *Hakikat Sonrası*. Çev. M. F. Biçici. İstanbul: Tellekt.

Mutlu, E. (2008). *İletişim Sözlüğü*. Ankara: Ayraç Kitabevi.

Oxford Dictionaries (2016). Word of the year 2016: Post-Truth, Erişim 31.08.2024. https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/

Oxford Dictionaries (2024). "Disinformation", Erişim 23.11.2024. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/disinformation#:~:text=disinformation-,noun,information%20that%20is%20given%20deliberately

Özgan, A. (2020). Hakikatin Ölümü ya da Ölümlü Hakikat. *Etkileşim*, 6, 168-188.

Platon (2010). *Diyaloglar*. Çev. T. Aktürel. İstanbul: Remzi Kitabevi.

TDK, (2024). Güncel Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Erişim: 11.08.2024. https://sozluk.gov.tr/

Sarsılmaz, M. (2023). Filtre Balonu Nedir?, Erişim: 29.11.2024.https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/teyit-sozlugu/filtre-balonu-nedir/1815478

Selim, F. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yeniden Düşünmek. *Kaygı*, 22(1), 498-543.

Sönmez, İ. C. (2022). *Hakikatin Metamorfozu: Post Truth Yeni Medya Haber*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Stevenson, N. (2015). *Medya Kültürleri Sosyal Teori ve Kitle İletişim*. Çev. O. Göze ve B. Engin. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Şaylan, G. (2009). *Postmodernizm*. Ankara: İmge Kitabevi.

Tepe, H. (2016). *Platon'dan Habermas'a Felsefede Doğruluk ya da Hakikat*. Ankara: Bilgesu Yayınları.

Tesich, S. (2021). *Yalanlar Rejimi*. Çev. E. E. Ercan. *Cogito*, 104, 23-28.

Uçar, L. (2023). *Post Truth Çağda Medya Okuryazarlığı*. Konya: Literatürk Academia.

Uluk, M. (2021). *Hakikat Sonrası Çağda Yeni Medya & Yalan Haber*. Eskişehir: Dorlion Yayınları.

Zabcı, F. (2021). Hakikat, Retorik ve Siyaset, (der) Özçelik, B., Hakikat Sonrası Siyaset, Felsefe, Medya, Uluslararası İlişkiler (içinde), s.13-29, Ankara: Nika Yayınevi.

Wardle, C. (2017). Fake news. It's complicated, Erişim: 25.11.2024. https://medium.com/1st-draft/fake-news-its-complicated-d0f773766c79

Varol, S. F. (2022). Yankı Odası: Kavramsal Bir Çerçeve. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*, 15(91), 457-474.

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (1975). *Felsefe Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

Alpay, Y. (2017). *Yalanın Siyaseti*. İstanbul: Destek Yayınları.

Alver, F. (2011). Eleştirel Kuram Perspektifinden İlk Etkin Alımlayıcı Çalışmaları ve Medya Pedagojisi Çalışmalarına Etkisi, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı: 15, s. 49-71.

Aufderheide, P. (1993). *Media Literacy*, Communications and Society Programme. The Aspen Institute: ABD.

Barney, N. (2024). What is Deepfake AI? https://www.techtarget.com/whatis/definition/deepfake Erişim tarihi: 3.08.2024

Biber, A. B. (12.04.2019). 10 Soruda Julian Assange ve WekeLeaks Davası, TRT Haber. https://www.trthaber.com/haber/dunya/10-soruda-julian-assange-ve-wikileaks-davasi-411674.html Erişim tarihi: 20.08.2024

Bulger, M. ve Davison, P. (2018). The promises, challenges and futures of media literacy. Journal of Media Literacy Education, 10(1), s. 1–21.

Cheap Fake, https://mediamanipulation.org/definitions/cheap-fake Erişim tarihi: 3.08.2024

Damico, J.; Baildon, M. ve Panos, A. (2018). Media Literacy and Climate Change in a Post-Truth Society, *Journal of Media Literacy Education.* 10 (2), s. 11-32.

Douglas, K. ve Share, J. (2005). Media Literacy in the USA, *Medien Pedagogik*, https://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/kellner_share05-1.pdf Erişim tarihi: 15.07.2024

European Digital Media Observatory (1.09.2024). *The Importance of Media Literacy in Countering Disinformation,* https://edmo.eu/areas-of-activities/media-literacy/the-importance-of-media-literacy-in-countering-disinformation/ Erişim tarihi: 1.09.2024

Evre, B. (2017). Post-Hakikat Döneminde Siyaset Tarzı. *Yeni Düzen,* https://www.yeniduzen.com/post-hakikat-doneminde-siyaset-tarzi-90415h.htm Erişim tarihi: 10.07.2024.

GCF Global, How Filter Bubbles Isolate You? Digital Media Literacy, https://www.techtarget.com/whatis/definition/filter-bubble, Erişim tarihi: 3.08.2024

GCF Global, What is an Echo Chamber? Digital Media Literacy, https://edu.gcfglobal.org/en/digital-media-literacy/what-is-an-echo-chamber/1/, Erişim tarihi: 3.08.2024

Gutiennez Martin, A. ve Tyner, K. (2012). Media Education, Media Literacy and Digital Competence, *Comunicar-Media Education Research Journal.* Cilt: 20, Sayı: 1, s. 31-39.

Hobbs, R. ve Frost, R. (2003). Measuring the acquisition of Media-Literacy Skills, *Reading Research Quarterly,* Cilt: 38, Sayı: 3, s. 330-355.

Hoffman, M. ve Blake, J. (2003). Computer Literacy: Today and Tomorrow, *Consortium for Computing in Small Colleges,* JCSC 18, 5 Mayıs, https://www.researchgate.net/profile/Mark-Hoffman-10/publication/228685085_Computer_literacy_Today_and_tomorrow/links/550ab92f0cf265693ced8ff8/Computer-literacy-Today-and-tomorrow.pdf

Hug, T. (2011). *Visual Competence, Media Literacy and "New Literacies" – Conceptual Considerations in a Plural Discursive Landscape,* International Journal of Media, Technology and Lifelong Learning Cilt. 7 – Sayı: 1.

Innis, H. (1950). *Empire and Communications.* University of Toronto Press: Toronto.

Kearney, N. A. (2013). Literacy in a digital world: searching for common understanding. Yayınlanmamış Doktora Tezi, The Open University. https://www.academia.edu/65749766/Literacy_in_a_digital_world Erişim tarihi: 1.08.2024

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası Çağ-Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma. Ç*ev. D. Özçetin, Tudem Yayın Grubu: İzmir.

Lackovic, N. (2020). Thinking with digital games in the Post-Truth Era: A method in critical media literacy, *Postdigital Science and Education.* 2, s. 442-462.

Llorente, J. A. (2017). *The Post-Truth Era: Reality vs. Perception.* Developing Ideas, Sayı: 27.

Masterman, L. (2001). *A Rationale for Media Education, Media Literacy in the Information Age: Information & Behavior.* Ed. Robert Kubey, Transaction Publishers: New Brunswick ve Londra.

Meckley, T. (3.11.2019). Post-Truth Era: What does it mean, and are we living in one? https://zunews.com/2019/11/post-truth-era-what-does-it-mean-and-are-we-living-in-one/ Erişim tarihi: 4.08.2024

Oxford Dictionaries. (2016).Word of the Year 2016: Shortlist, https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/ Erişim tarihi: 10.07.2024

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man.* Gingko Press: Londra ve New York.

Palma, A. (2017). When the future catches up with us, the past will no longer be valid. Descartes could be a Yardstick, *The Post-Truth Era: Reality vs. Perception.* Developing Ideas, Sayı: 27, s. 17-20.

Postman, N. (1985). *Amusing Ourselves to Death.* Penguin Books: ABD.

Potter, W. J. (2005). *Media Literacy: 3rd Edition.* Sage Publications: Thousand Oaks. U.S.

Sängerlaub, A. (2020). Fakten versus Fakes: Was Fact-Checking als Maßnahme gegen Desinformation leisten kann und was nicht, s. 311-325, https://pdfs.semanticscholar.org/0440/b552b54199381fdf4277c89223d2b2ede91f.pdf Erişim tarihi: 31.08.2024

Schorr, A. (2000). Medienerziehung, Medienkompetenz und Medienwirkungsforschung — eine integrative Perspektive. (İçinde) *Publikums- und Wirkungsforschung.* Ed. Schorr, A.- VS Verlag für Sozialwissenschaften.

Sepetci, T. ve Mencet, M. S. (2017). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Eğitim Amaçlı İnterneti Kullanım Bilinci, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi.* Cilt: 7, Sayı: 2, s. 192-218.

Spirchagovala, T. A.; Nikitina, S. E.; Spirchagova Nikolaevna, M. (2021). Media Literature and Its Impact on People's Culture, IJSCL. S. 94-101, https://www.ijscl.com/article_243166_d347a0c76a40b60ec99191563a1c0374.pdf Erişim tarihi: 1.09.2024

Şahin, Ç. ve Tüzel, S. (2011). Medya Dünyasının Gerçek Dünyayı Yansıtma Düzeyinin Öğretmen Adaylarının Görüşleri Doğrultusunda Belirlenmesi, *Eğitim ve Bilim.* Cilt: 36, Sayı: 159, s. 127-140.

Terra, J. (10.10.2023). What is technology literacy? https://www.simplilearn.com/what-is-technology-literacyarticle#:~:text=Technology%20literacy%20is%20the%20ability,evaluate%2C%20create%20and%20integrate%20information Erişim tarihi: 20.07.2024

Terzi, Â. (2020). Post-Truth Kavramı ve Türkçe Karşılıkları Üzerine. *TÜRK DİLİ Dil ve Edebiyat Dergisi*, CXVIII (820), s. 80-86.

Tesich, Steve. (1992). *A Government of Lies, The Nation*, *www.thenation.com/archive,* Erişim tarihi: 10.07.2024.

Uçar İlbuğa, E. (2010). Küreselleşme, Kültürel Çeşitlilik ve Kültürlerarası Medya Pedagojisi, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı: 13, s. 93-116.

Waisbord, S. (2018). The elective affinity between post-truth communication and popülist politics, Communication Research and Practice, DOI: 10.1080/22041451.2018.1428928

Wakefield, J. (18.03.2022). Deepfake presidents used in Russia-Ukraine War, BBC Technology, https://www.bbc.com/news/technology-60780142 Erişim tarihi: 1.09.2024

Wu, J ve Wang, Y. (2011). Unpacking New Media Literacy, *Systemics, Cybernetics and Inıformatics*. Cilt:9, Sayı: 2, s. 84-88.

Kaynakça

Alpay, Y. (2021). *Yalanın siyaseti*. İstanbul: Destek Yayınları.

Azwar, S., Lubis, D. P., & Sarwoprasodjo, S. (2023). The disinformation in virtual communities: A systematic literature review. *Technium Social Sciences Journal*, 44, 656–672.

Bayraktar, R. (2023). Dijital çağda dezenformasyon. *Dijital Çağda Medya*, 49.

Bennett, W. L., & Livingston, S. (2018). The disinformation order: Disruptive communication and the decline of democratic institutions. *European journal of communication*, *33*(2), 122-139.

Chakraborty, A., Paranjape, B., Kakarla, S., & Ganguly, N. (2016, August). Stop clickbait: Detecting and preventing clickbaits in online news media. In *2016 IEEE/ACM international conference on advances in social networks analysis and mining (ASONAM)* (pp. 9-16). IEEE.

Çakmak, F. (2019). Medyada dezenformasyon sorunsalı ve manipülasyonun gücü: ideoloji ve söylem açısından seçim haberlerinin siyasal iletişimdeki rolü. *Selçuk İletişim*, *12*(2), 1127-1154.

Díaz, C., & Tavira, N. B. (2020). Migrantes mexicanos en Italia: el uso de la red social Facebook y la creación de un ghetto virtual. *Desacatos. Revista de Ciencias Sociales*, (64), 102-117.

Ebo, B. (1998). *Cyberghetto or cybertopıa? Race, class, and gender on the lnternet,* Praeger Publishers.

Ege, G. B. (2017). Kurgu çağında gerçekliğin manipulasyonu, popüler kültür ve "Photoshop". *Sosyoloji Dergisi*, (36), 117-129.

Erdem, N. M. ve Kocabay Şener, N. (2019) "Post-"lar Çağında İletişim içinde, On Dördüncü Bölüm - Post-Hakikat (Post-truth) "Yalanlar İstiyorsan Yalanlar Söyleyelim, (Kocabay Şener, N.)

Gane, N. & Beer, D. (2008), New Media, The Key Concept, Berg Publishing, New York.

Gökgöz, G. (2010). Web 2.0, Postmodern Toplum ve İletişimsel Demokrasi…. *Muğla Üniversitesi XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 601-610.

Güden, O. (2019). Küresel kuruluşların kriz yönetimi ve iletişimi süreçlerine yönelik bir değerlendirme: Facebook & Cambridge Analytica veri skandalının retoriksel arena kuramı bağlamında incelenmesi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (31), 209-231.

Güven, A. (2020). Hakikatin yitimi olarak post-truth: Bir kavramsallaştırma denemesi. *İnsan ve İnsan Dergisi*, 7 (23), 20–36.

Humprecht E, Esser F, Van Aelst P. (2020). Resilience to Online Disinformation: A Framework for Cross-National Comparative Research. *International Journal Press.* 25(3):493–516. doi:10.1177/1940161219900126.

Horkheimer, M. (2002). *Akıl tutulması*. (Çev: Koçak, O.) Metis Yayınları.

Jenkins, H. (2020). Covid-19, Participatory Culture, and the Challenges of Misinformation and Disinformation. *Pop junctions*. https://henryjenkins.org/blog/2020/10/23/covid-19-participatory-culture-and-the-challenges-of-misinformation-and-disinformation Erişim Tarihi: 18. 06. 2024

Karagöz, K. (2018). Post truth çağında yayıncılığın geleceği. *TRT Akademi*, *3*(6), 678-708.

Koç Akgül S. & Şen R. (2022). Hiper-Yerel Medya Tartışmaları Bağlamında Whatsapp Ve Telegram Uygulamalarının Karşılaştırmalı Analizi: Bir Saha Çalışması. İçinde: Dijital Çağda Etik Tartışmalar, Çetinkaya A, Yetkin Cılızoğlu, G (Ed) Literatürk Academia, Konya.

Köçeri, K. (2023). Yapay Zekânın Siyasi, Etik ve Toplumsal Açıdan Dezenformasyon Tehdidi. *İletişim ve Diplomasi*, (11), 247-266.

Lacan, J. (2012). Televizyon, (çev. *Ahmet Soysal), İstanbul, Monokl Yayınları*.

Laguerre, M. S. (2010). Digital diaspora: Definition and models. *Diasporas in the new media age: Identity, politics, and community*, 49-64.

Lyotard, J. F. (2013). Postmodern durum. *Ankara: Bilgesu Yayıncılık*.

Mayfield, A. (2011). What is Social Media? iCrossing (2008).

Nandy, R. (2022). Facebook and the Covid-19 crisis: building solidarity through community feeling. *Human Arenas*, *5*(4), 609-619.

Pira, F. (2023). Disinformation a problem for democracy: profiling and risks of consensus manipulation. *Frontiers in Sociology*, *8*, 1150753.

Postman, N. (2010). *Televizyon: Öldüren eğlence: Gösteri çağında kamusal söylem*. (Çev. Akınhay, O) Ayrıntı Yayınları.

Şener, N. K. (2018). "Doğruluk Kontrol Merkezi" ve "Yalan Haber" Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayısı), 355-373.

Şen, R., & Koç Akgül, S. (2023). WhatsApp dayanışma grupları ve iletişim uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1410-1428. https://doi.org/10.35341/afet.1291956

Timuçin, A. (2004). *Felsefe sözlüğü* (5. bs.). İstanbul: Bulut Yayınları.

Tokgöz, O. (2010). *Temel gazetecilik*. (8. baskı). İmge Kitabevi Yayınları.

Vavilova, Z. (2023). Cyber Inclusion vs Isolation: A Way Out of the Virtual Ghetto. *Dialogue and Universalism*, (1), 77-90.

Wilkinson, D. M., & Huberman, B. A. (2007). Assessing the value of coooperation in wikipedia. *arXiv preprint cs/0702140*.

Woo, J. (2006). The right not to be identified: privacy and anonymity in the interactive media environment. *New media & society*, *8*(6), 949-967.

Ritzer, G., & Kaya, Ş. S. (1996). *Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş toplum yaşamının değişen karakteri üzerine bir inceleme*. Ayrıntı Yayınları.

Thompson, J. L. (2002). Truth and Photography. *The Yale Review*, *90*(1), 25-53.

Wacquant, L. (2011). *Kent paryaları: İleri marjinalliğin karşılaştırmalı sosyolojisi*. (Çev. Doğan, M.) Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kaynakça

Agbedo, C. U. and Krisagbedo, E. C. (2014). Lying Honestly for Government: Linguistic Manipulation as Disinformation Strategy in Nigeria. *Innovare Journal of Social Sciences*, 2(4), 16-27.

Akhtar, P., Ghouri, A. M., Khan, H. U. R., Amin ul Haq, M., Awan, U., Zahoor, N. and Ashraf, A. (2023). Detecting Fake News and Disinformation Using Artificial Intelligence and Machine Learning to Avoid Supply Chain Disruptions. *Annals of Operations Research*, 327(2), 633-657.

Al-Asadi, M.A. and Tasdemir, S. (2022). Using Artificial İntelligence Against The Phenomenon of Fake News: A Systematic Literature Review. *Combating Fake News with Computational Intelligence Techniques*, 1001, 39-54.

Allcott, H. and Gentzkow, M. (2017). Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.

Alpay, Y. (2020). *Yalanın Siyaseti* (6. Basım). İstanbul: Destek Yayınları.

Arslan, Ş. (2022). Sosyal Medya ve Dezenformasyon Tehdidinde Gazetecilik. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(2), 107-134.

Avşar, Z. ve Koyuncu, S. (2024). 7 Ekim Sonrası Gazze'ye İsrail Saldırıları ve Dezenformasyon. *Ombudsman Akademik*, Özel Sayı 2 Gazze, 363-404.

Ayaz, H. ve Ayaz, F. (2021). Black Mirror Dizisi Özelinde Hipergerçeklik: Post-Truth Kavramı Bağlamında Bir Değerlendirme. *Yeni Medya*, 2021(11), 63-86.

Aydın, A. F. (2024). Sosyal Medyada Propaganda ve Algı Yönetimi: İsrail-Filistin Savaşı Örneği. *Ombudsman Akademik*, Özel Sayı 2 Gazze, 65-99.

Baron, S., and Crootof, R. (2017). Fighting fake news-workshop report. In The Information Society Project & the Floyd Abrams Institute for Freedom of Expression. USA: Yale University

Bittman, L. (1985). *The KGB and Soviet disinformation: An insider's view*. Washington, DC:Pergamon-Brassey's.

Buțincu, C. N., and Alexandrescu, A. (2023). Blockchain-based platform to fight disinformation using crowd wisdom and artificial intelligence. *Applied Sciences*, *13*(10), 6088.

Cambridge Dictionary, (2024). Fake news. https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/fake-news, adresinden elde edildi. (E.T.: 15.05.2024).

Castells, M. (2007). Communication, Power and Counter-Power in the Network Society. *International Journal of Communication*, 1(1), 29.

Cevher, R., ve Yaşa, H. (2022). Dijital Medya, Web, Blockchain ve Gazetecilik. İçinde Ferihan Ayaz, Birgül Taşdelen (Ed.). *Bir Yaşam Alanı Olarak Dijital Medya: Kuramlar, Uygulamalar, Tartışmalar* içinde (ss. 9-39). Konya: Eğitim Yayınevi.

Colleoni, E., Rozza, A. and Arvidsson, A. (2014). Echo Chamber or Public Sphere? Predicting Political Orientation and Measuring Political Homophily in Twitter Using Big Data. *Journal of Communication*, 64, 317–332.

Dentith, M. R. X. (2018). What Is Fake News?. *University of Bucharest Review: Literary and Cultural Studies Series*, 8(2), 24–34.

Douai, A. (2019). Global and Arab Media in the Post-Truth Era: Globalization, Authoritarianism and Fake News. *IEMed Mediterranean Yearbook*, 124-132.

Durandın, G. (1993). *L'information, La Désinformation Et La Réalité*. Paris: PUF.

Fallis, D. (2009). A Conceptual Analysis of Disinformation. Paper presented at the fourth annual iConference at University of North Carolina, Chapel Hill.

Fallis, D. (2014). A Functional Analysis of Disinformation. Paper presented at the iConference 2014 Proceedings.

Foça, A. (2016). https://journo.com.tr/dogrulama-10-yolu. (E.T.: 11.05.2024).

Gelfert, A. (2018). Fake News: A Definition. *Informal Logic*, 38(1), 84–117.

Grandin, G. (1995). *La Información, La Desinformación y la Realidad* (çev. F. M. Ortí). España: Ediciones Paidós.

Güven, A. (2020). Hakikatin Yitimi Olarak Post-Truth: Bir Kavramsallaştırma Denemesi. *İnsan&İnsan*, 23, 20-36.

Habgood-Coote, J. (2019). Stop Talking About Fake News!. *Inquiry*, 62 (9-10), 1033-1065.

Harsin, J. (2018). Post-Truth and Critical Communication. D. Cloud (Editör), *Oxford Research Encyclopedia of Communication* içinde (ss. 1-36). Londra: Oxford University Press.

Hirst, M. (2017). Towards a Political Economy of Fake News. *The Political Economy of Communication*, 5(2), 82-94.

https://en.oxforddictionaries.com/definition/post-truth (E.T.: 15.07.2024).

Ireton, C. ve Posetti, J. (2018). *Journalism, Fake News & Disinformation: Handbook for Journalism Education and Training*. Paris: Unesco Publishing.

Jackson, J. (2011). Araştırmacı Gazetecilikte Dürüstlük. İçinde A. Belsey ve R. Chadwick (Editörler), *Medya ve Gazetecilikte Etik Sorunlar* (çev. N. Türkoğlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

James, W. (1905/1975). *The Meaning of Truth*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Jaster, R. and Lanius, D. (2021). Speaking of Fake News: Definitions and Dimensions. İçinde S. Bernecker, A. Flowerree ve T. Grundmann (Editörler), *The Epistemology of Fake News* (ss. 19–45). Oxford: Oxford University Press.

Kaliyar, R. K., Goswami, A., Narang, P. and Sinha, S. (2020). FNDNet – A Deep Convolutional Neural Network for Fake News Detection. *Cognitive Systems Research*, 61, 32-44.

Keyes, R. (2004). *The Post-Truth Era: Dishonesty and Deception in Contemporary Life*. New York:Macmillan Publishers.

Kiwi, P. (2017). *What is… Fake News*. ABD: Jovian Press.

Kotan, S. (2022). Post-Truth Kavramı Özelinde Hakikatin Magazinleşmesi: "Don't Look Up" Filmi Üzerine Bir İnceleme. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 12(3), 1359-1371.

Kozik, R., Kula, S., Choraś, M. and Woźniak, M. (2022). Technical Solution to Counter Potential Crime: Text Analysis to Detect Fake News and Disinformation. *Journal of Computational Science*, 60, 101576.

Kumar, K. K. and Geethakumari, G. (2014). Detecting Misinformation in Online Social Networks Using Cognitive Psychology. *Human-Centric Computing and Information Sciences*, 4(1), 14.

Lazer, D. M. J., Baum, M. A., Benkler, Y., Berinsky, A. J., Greenhill, K. M., Menczer, F., Metzger, M. J., Nyhan, B., Pennycook, G., Rothschild, D., Schudson, M., Sloman, S. A., Sunstein, C. R., Thorson, E. A., Watts, D. J. ve Zittrain, J. L. (2018). The Science of Fake News. *Science*, 359(6380), 1094-1096.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K. H. and Cook, J. (2017). Beyond Misinformation: Understanding and Coping with the "Post-Truth" Era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, 6(4), 353-369.

Mahmoudi, I. A. (2017). La Traduction Audiovisuelle et Manipulation Médiatique: Cas du Journal Télévisé Face à la Désinformation. *Cahiers de Traduction*, 4(8), 73-84.

McIntyre, L. (2018). *Post-Truth*. London, England: Massachusetts Institute of Technology Press.

Metzger, M. J. (2007). Making Sense of Credibility on the Web: Models for Evaluating Online Information and Recommendations for Future Research. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58(13), 2078-2091.

Mukerji, N. (2018). What is Fake News?. *Ergo*, 5, 923–946.

Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtre Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 11(2), 232-251.

Oxford Dictionaries. (2024). Definition of post-truth in English. Oxford Dictionaries.

Özkan, Ö. (2019). Hakikat Sonrası Çağda Medyada Gerçekler: Maya Takvimi Söylentisinin Medyada Sunumu. *Selçuk İletişim*, 12(1), 64-91.

Öztat, F. (2021). Sanal Linç Hareketlerinde Dezenformasyon ve Nefret Söyleminin Kullanılması: İsimsizler ve Ebabil Grupları Örneği. İçinde S. S. Akyüz (Ed.), *Dezenformasyon Çağı* (ss. 77-119). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Pariser, E. (2011). *The Filter Bubble: What the Internet Is Hiding From You*. New York: Penguin.

Reuters. (2017). What can publishers do about "fake" news? https://www.reuterscommunity.com/topics/establish-your-identity/what-can-publishers-doabout-fake-news/ (E.T.: 10.05.2024).

Rini, R. (2017). Fake News and Partisan Epistemology. *Kennedy Institute of Ethics Journal*, 27, 43–64.

Schindler, S. (2020). The Task of Critique in Times of Post-Truth Politics. *Review of International Studies*, 46(3), 376–394. Cambridge University Press.

Shu, K., Bhattacharjee, A., Alatawi, F., Nazer, T. H., Ding, K., Karami, M. and Liu, H. (2020). Combating Disinformation in a Social Media Age. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, 10(6), e1385.

Shu, K., Sliva, A., Wang, S., Tang, J. and Liu, H. (2017). Fake News Detection on Social Media: A Data Mining Perspective. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, 19(1), 22-36.

Sönmezer, Z. (2022). Post-Truth Çağında Yeni Medya Okuryazarlığı. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 6(2), 200-208.

Sutton, J., Palen, L. ve Sjklovski, I. (2008). Backchannels on the Front Lines: Emergent Uses of Social Media in the 2007 Southern California Wildfire. İçinde F. Friedrich ve B. Van de Walle (Editörler), *Proceedings of the 5th International ISCRAM Conference*. Washington, DC.

Şen, R. ve Akgül, S. K. (2023). WhatsApp Dayanışma Grupları ve İletişim Uygulamaları: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(4), 1410-1428.

Şener, B. Ç. (2019). Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan Haberlerin İletişim Fakültesi Öğrencileri Tarafından Algılanması ve Değerlendirmesine Yönelik Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7(2), 902-931.

Şener, N. K. (2018). Doğruluk Kontrol Merkezi ve Yalan Haber Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *29. Özel Sayısı*, 355-373.

Şentöregil, M. (2023). Yapay Zekâ Çağında Dezenformasyon Sorunu. K. Ateşgöz (Ed.) *Medya ve Habercilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi* içinde (ss. 171-188). Konya: Eğitim Yayınevi.

Tambini, D. (2017). Fake News: Public Policy Responses. LSE: Media Policy Project: https://core.ac.uk/download/pdf/80787497.pdf. (E.T.: 10.06.2024).

Tandoc, E., Lim, Z. W. and Ling, R. (2017). Defining 'Fake News': A Typology of Scholarly Definitions. *Digital Journalism*, 6(2), 137-153.

Tesich, S. (1992). A Government of Lies. *The Nation Magazine*, 12-14.

Thompson, G. (2020). *Post-Truth Public Relations*. London: Routledge.

Tiryaki, S. (2023). Post-Truth ve Sosyal Medya İlişkisine Bibliyometrik Bir Bakış. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(4), 527-545.

Tokgöz, O. (1981). *Temel Gazetecilik*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakülteleri Yayınları.

Toktay, Y. (2019). Sosyal Medyada Dezenformasyon, Manipülasyon ve Propaganda Etkisi: Zeytin Dalı Harekatı Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi.

Tutal, N. (2017). Politik ve Medyatik Post-Gerçek: Yeni Bir Kavram, Yeni Bir Dünya. *Varlık Dergisi*, (1316).

Türk Dil Kurumu (TDK). (2024a). "Yalan", https://sozluk.gov.tr/, Erişim: 15.06.2024.

Türk Dil Kurumu (TDK). (2024b). "Dezenformasyon", https://sozluk.gov.tr/, Erişim: 15.06.2024.

Van Dijk, T. J. (2016). *Ağ Toplumu* (Çev. Özlem Sakin). İstanbul: Kafka Yayınları.

Volkoff, V. (1999). *Désinformation: Flagrant Délit*. France: Éditions du Rocher.

Vosoughi, S., Roy, D., & Aral, S. (2018). The spread of true and false news online. *Science*, 359(6380), 1146-1151.

Wardle, C. (2020). Bilgi düzensizliği çağı. İçinde C. Silverman (Ed.), *Dezenformasyon ve Medya Manipülasyonu Üzerine Doğrulama El Kitabı* (ss. 9-15). European Journalism Center-Teyit.

Wardle, C. & Derakhshan, H. (2017). *Information Disorder: Toward an Interdisciplinary Framework for Research and Policymaking*. Council of Europe report DGI(2017) 09.

Yaşa, H. (2022). Çevre(cilik) Hareketi Olarak Sosyal Medyada Sıfır Atık Hareketi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 212-230.

Yaşa, H. (2024). Twitter'da (X) Linç Kültürü Pratikleri: Yonca Evcimik Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(2), 975-992.

Yaşa, H. & Öksüz, O. (2020). Nefret Söyleminin İnşasında Sosyal Medyanın Rolü: Ekşi Sözlük Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1383-1408.

Yıldırım, E. & Mazıcı, E. T. (2021). Post-Truth Dönem ve Twitter Kullanıcılarının Hakikate Bakışı Üzerine Bir Araştırma. *Erciyes Akademi*, 35(Özel sayı), 742-768.

Załoga, W. (2022). Disinformation in the Age of the Digital Revolution in the Aspect of State Security. *Wiedza Obronna*, 280(3), 43-62.

Zarzalejos, J. A. (2017). Communication, journalism and fact-checking. Uno Magazine, 27, 11–13.

Zhuk, D., Tretiakov, A., Gordeichuk, A., and Puchkovskaia, A. (2018). Methods to identify fake news in social media using artificial intelligence technologies. In *Digital Transformation and Global Society: Third International Conference, DTGS 2018, St. Petersburg, Russia, May 30–June 2, 2018, Revised Selected Papers, Part I 3* (pp. 446-454). Springer International Publishing.

Alaei, A.R., Becken, S. and Stantic, B. (2019), "Sentiment analysis in tourism: capitalizing on big data", *Journal of Travel Research*, Vol. 58 No. 2, pp. 175-191.

KAYNAKÇA

Alpay, Y. (2021). *Yalanın Siyaseti*. Destek Yayınları. İstanbul.

Arendt, H. (1972). *Crises of the republic*. New York, NY: Harcourt Brace Jovanovich.

Aritoteles (2019). *Metafizik*. Çev: Y. Gurur Sev. Pinhan Yayıncılık.İstanbul.

Armesto-Fernadez, F. (1997). *Truth: A History and a Guide for the Perplexed.*

Arslan, A. (2006a). *İlkçağ Felsefe Tarihi 1*. İstanbul Üniversitesi Yayınları. Birinci Baskı.

Arslan, A. (2006b). *İlkçağ Felsefe Tarihi 2*. İstanbul Üniversitesi Yayınları. Birinci Baskı.

Aster, E. V. (2005). *İlkçağ ve Ortaçağ Felsefe Tarihi*, (Çev: V. Okur). İm Yayınları.

Ball, J. (2017). *Post-truth: How bullshit conquered the world*. Biteback Publishing.

Baudart, A. V., Chenet, F., Dumont, J. P., Farago, F., Hadot, P., Jambet, C., ... & Russ, J. (2012). *Felsefe Tarihi Kurucu Düşünceler-3*, (Çev: İ. Yerguz). İletişim Yayınları

Baudrillard, J. (2011). *Simülakr ve Simülasyon*. (Çev: O. Adanır). Doğu Batı Yayınları.

Bufacchi, V. (2021). Truth, lies and tweets: A consensus theory of post-truth. *Philosophy & Social Criticism*, *47*(3), 347-361.

Bulut, Ö. (2021). *Felsefe, Hakikat ve Sonrası*. Hakikat Sonrası İçinde. Bülent Özçelik (Der.). Nika Yayınevi. Ankara.

Cevizci, A. (2020). *Felsefe Tarihi Thales' den Baudrillard'a*. İstanbul: Say Yayınları, Onuncu Basım.

Çalışlar, A. (1991). *Felsefe Sözlüğü*. Cem Yayınevi.

D'Ancona, M. (2017). *Post-truth: The new war on truth and how to fight back*. Random House.

Dündar, B. İ. (2021): Hakikatin Sırtındaki Yük: Siyaseten Doğruculuk. *Hakikat Sonrası* İçinde. Nika Yayınevi. Ankara.

Dünya Ekonomik Forumu. (2013). World economic forum: Outlook on the global agenda 2014. https://www3.weforum.org/docs/WEF_GAC_GlobalAgendaOutlook_2014.pdf/

Farkas, J., ve Schou, J. (2020). *Post-truth, fake news and democracy: Mapping the politics of falsehood*. Routledge.

Foucault, M. (1992). *Hapishanenin Doğuşu*. (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay). İmge Kitapevi

Gane, M. (Ed.). (2003). *Baudrillard Live: Selected Interviews*. Routledge.

Gökberk, M. (2020). *Felsefe Tarihi*. Remzi Kitabevi: İstanbul. 33. Basım.

Güven, A. (2020). Hakikatin yitimi olarak post-truth: Bir kavramsallaştırma denemesi. *İnsan ve İnsan*, *7*(23), 20-36.

Hançerlioğlu, O. (2007). *Düşünce tarihi*. Remzi Kitabevi.

Hilav, S. (2009). *Felsefe El Kitabı*. Yapı Kredi Yayınları.

Horne, C. L. (2021). Internet governance in the "post-truth era": Analyzing key topics in "fake news" discussions at IGF. *Telecommunications Policy*, *45*(6), 102150.

Karauğuz, A. M. (2020). *Bitmemiş İnşa: Postmodernizm*. Ketebe Yayınları: İstanbul

Kavanagh, J. , Rich, M. D. (2018). *Truth decay: An initial exploration of the diminishing role of facts and analysis in American public life*. Rand Corporation.

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası: Çağ Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma*. Delidolu Yayınları, İzmir.

Küçükalp, K., & Cevizci, A. (2019). *Batı düşüncesi*. İsam Yayınları.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K., & Cook, J. (2017). Beyond misinformation: Understanding and coping with the "post-truth" era. Journal of applied research in memory and cognition, 6(4), 353-369.

McIntyre, L. (2019). *Hakikat Sonrası* (Çev: M. F. Biçici). Tellekt Yayınları: İstanbul

Sokal, A., Bricmont, D. (2013). *Son Moda Saçmalar: Postmodern Aydınların Bilimi İstismar Etmesi*, Alfa Yayınları

Şaylan, G. (2020). *Postmodernizm*. İmge Kitabevi.

Ulusoy, C. (2021). Bir Kavram Üç Dönem: Olmak Olarak Hakikat, İnşa Etmek Olarak Hakikat ve Hakikati Kaybetmek. *Hakikat Sonrası* İçinde. Bülent Özçelik (Der.). Nika Yayınevi. Ankara.

Ülken, H. Z. (1963). *Felsefeye Giriş*. Ankara Üniversitesi Basımevi. İkinci Baskı.

Ülken, H. Z. (1972). *Genel Felsefe Dersleri*. Ankara Üniversitesi Basımevi.

Valişov, Z. (2019). Post-Yapısalcılık: Yapıların ve Anlamın Yıkılışı: Çoğulculuk mu Kaos mu?. *Postlar Çağında İletişim* içinde.

Waisbord, S. (2018). Truth is what happens to news: On journalism, fake news, and post-truth. *Journalism studies*, *19* (13), 1866-1878.

Wight, C. (2018). Post-truth, postmodernism and alternative facts. *New Perspectives*, *26*(3), 17-29.

Yakuboğlu, K. (2015). İnsanın Hakikat Arayışında Felsefenin Rolü Üzerine. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*.13(25), ss. 223 – 239

URL-1: https://www.youtube.com/watch?v=XBzHnZiSv7U (Erişim Tarihi: 10.12. 2024)

URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=HbP8HGxrgo8 (Erişim Tarihi: 10.12. 2024)

Kaynaklar

Arenbibia, M.G ve Velazquez (2024). M.R.H Critical Look at Post Truth Thinking. https://www.sciencepublishinggroup.com/article/10.11648/10059053 , Erişim Tarihi: 28.07.2024.

Anyoha, R. (2017). Can Machines Think? https://sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificial-intelligence/, Erişim Tarihi: 12.12.2021.

Arı, A. ve Berberler, M. E. (2017). Yapay Sinir Ağları ile Tahmin ve Sınıflandırma Problemlerinin Çözümü İçin Arayüz Tasarımı. *Acta Infologica*, *1*(2), 55-73. https://dergipark.org.tr/tr/pub/acin/issue/33868/335553 , Erişim Tarihi: 10.6.2024

Aristoteles (1996). Metafizik. Çev. Ahmet Arslan. İstanbul: Sosyal Yayınları.

Dalkıran, H.P. (2011). Holografi Tekniğinin Haritacılık Alanında Uygulanması. *TMMOB 13. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı* 18-22 Nisan 2011, Ankara. https://obs.hkmo.org.tr/show-media/resimler/ekler/ef6a9290d4db44e_ek.pdf, Erişim Tarihi: 11.5.2024

Erdoğan, A. E. (2018). Sosyal Medya Profilleri Arasında Benzerlik Tespiti ve Gösterimi *(Master's thesis, TOBB University of Economics and Technology, Graduate School of Engineering and Science).* http://193.140.108.196:8080/bitstream/20.500.11851/2279/1/527382.pdf , Erişim Tarihi 10.5.2024.

Farkas, J., ve Schou, J. (2020). Post-Truth Discourses and Their Limits: A Democratic Crisis?.

Gunning, D., Stefik, M., Choi, J., Miller, T., Stumpf, S.,ve Yang, G. Z. (2019). XAI-Explainable Artificial Intelligence. *Science robotics*, *4*(37). https://www.science.org/doi/10.1126/scirobotics.aay7120, Erişim Tarihi : 01.5.2024.

Heidari, E., Sobati, M. A. ve Movahedirad, S. (2016). Accurate Prediction of Nanofluid Viscosity using

Kag, A.ve Saligrama, V. (2021). Training Recurrent Neural Networks Via Forward Propagation Through Time. In *International Conference on Machine Learning* (pp. 5189-5200). PMLR. https://open.bu.edu/handle/2144/44862, Erişim Tarihi: 2.02.2024.

Jiang, Y., Li, X., Luo, H., Yin, S., ve Kaynak, O. (2022). Quo Vadis Artificial Intelligence?. *Discover Artificial Intelligence*, *2*(1), 4.

Karakurt, M., Hark, H., Erdoğan, M. C. ve Karci, A. (2022). Karcı Sinir Ağlarının Uygulaması ve Performans Analizi. *Computer Science*, *7*(2), 68-80.

Kashiri, M., Daraei Garmakhany, A., ve Dehghani, A. A. (2012). Modelling of Sorghum Soaking Using Artificial Neural Networks (MLP). *Quality Assurance and Safety of Crops & Foods*, *4*(4), 179-184.

Kusner, M. (2015). From Word Embeddings to Document Distances. *International Conference on Machine Learning.*

Matt J. Kusner, Yu Sun, Nicholas I. Kolkin, ve Kilian Q. Weinberger (2015) From Word Embeddings to Document Distances. *In ICML*, 957–966.

McCormick, C. (2016). Word2vec tutorial-the skip-gram model. *Apr-2016.[Online]. http:// mccormickml. com/2016/04/19/word2vec-tutorial-the-skip-gram-model*

Mikolov, T., Sutskever, I., Chen, K., Corrado, G. S., ve Dean, J. (2013). Distributed Representations of Words and Phrases and Their Compositionality. *Advances in neural information processing systems*, *26*.

Miller, G. F., Todd, P. M.,ve Hegde, S. U. (1989). Designing Neural Networks Using Genetic Algorithms. In *ICGA* (Vol. 89, pp. 379-384).

Multilayer Perceptron Artificial Neural Network (MLP-ANN). *Chemometrics and intelligent laboratory systems*, *155*, 73-85.https://www.infona.pl/resource/bwmeta1.element.elsevier-6d411f9b-7bd2-3765-9730-92c5245eec3f , Erişim Tarihi: 02.04.2024.

Ünal, T. (2019). Bir ve İki Gizli Katmanlı Yapay Sinir Ağlarının Matematiği (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).

Rogachev, A., Melikhova, E., ve Atamanov, G. (2021). Building Artificial Neural Networks for NLP Analysis and Classification of Target Content. In *Conference on Current Problems of Our Time: The Relationship of Man and Society (CPT 2020)* (pp. 383-387). Atlantis Press.

Sevim, Ş. ve Uğurlu, M. (2015). *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *14*(1), 65-88. Gaziantep Üniversitesi. *http://jss.gantep. edu.tr,* Erişim Tarihi: 01.03.2024

Türk, E. ve Kıanı, F. (2019). Yapay Sinir Ağları ile Talep Tahmini Yapma: Beyaz Eşya Üretim Planlama Örneği. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *1*(1), 30-37.

Yamins, D. L. K .ve DiCarlo, J. J. (2016). Using Goal-Driven Deep Learning Models to Understand Sensory Cortex. *Nature Neuroscience, 19*(3), 356–365. https://doi.org/10.1038/nn.4244

Yang, G. R. ve Wang, X. J. (2020). Artificial Neural Networks for Neuroscientists:a primer. *Neuron*, *107*(6), 1048-1070.

Wolf,F.A. (2011). Kuantum Bilmecesi. (Mihriban Doğan Çev.) Omega Bilim Dizisi. https://www.baeldung.com/cs/word-embeddings-cbow-vs-skip-gram, Erişim tarihi:8.07.2024 saat 15:02

COVİD-19 SALGININ TURİZM İŞLETMELERİNİN FİNANSAL PERFORMANSLARINA ETKİSİ: BİST' TE BİR ARAŞTIRMA

ATİKE YILMAZ
DOÇ.DR. ÖZLEM NİLÜFER KARATAŞ ARACI

EĞİTİM
yayınevi

COVİD-19 SALGINININ TURİZM İŞLETMELERİNİN FİNANSAL PERFORMANSLARINA ETKİSİ: BİST' TE BİR ARAŞTIRMA

Atike YILMAZ • Doç.Dr. Özlem Nilüfer KARATAŞ ARACI

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-33-3
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
COVİD-19 SALGINININ TURİZM İŞLETMELERİNİN FİNANSAL PERFORMANSLARINA ETKİSİ: BİST' TE BİR ARAŞTIRMA
Atike YILMAZ • Doç.Dr. Özlem Nilüfer KARATAŞ ARACI
XIV+98 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-33-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Makale ve İnternet Kaynakları

Acar, Y. (2020). Yeni koronavirüs (covid-19) salgını ve turizm faaliyetlerine etkisi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 4*(1)*,* 7-21.

Afacan, E. ve Avcı, N. (2020). Koronavirüs (covid-19) örneği üzerinden salgın hastalıklara sosyolojik bir bakış. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Covıd-19 Özel Sayısı* (2), 1-14. Doi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/54658/738133

Afşar, A. (1993). *Türkiye'de turizm işletmelerinin finansman sorunları ve bir örnek olarak marmaris martı turizm işletmesinin finansman yapısı,* Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Ağır, S. (2020). *Osmanlı'da karantina uygulama süreçleri ve tepkiler* (1865-1914). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ajmal, M. M., Khan, M., ve Shad, M. K. (2021). The global economic cost of coronavirus pandemic: current and future implications. *Public Administration And Policy*, *24*(3), 290-305.

Akgöz, E. (2003). *Turizm işletmelerindeki türk gecelerinin türk kültürünü tanıtmaya katkıları.* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Akkuş Y. (2019). Tarihsel süreçte Türkiye'nin sağlık politikaları ve planlamaları, sağlık planlaması, (ed.) Ensar Ağırman, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum, 2019, s. 197.

Alaeddinoğlu, F. ve Rol, S. (2020). Covid-19 pandemisi ve turizm üzerindeki etkileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (Salgın Hastalıklar Özel Sayısı), 233-258.

Altemur, N. (2021). Covid 19 salgınının bist sektör endeksleri üzerine etkileri olay çalışması. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2* (1),79-112. Doi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/mtuiyb/issue/62091/895291

Altın, H. (2020). Türkiye'de 1969-2020 yılları turizm sektör performansının waspas yöntemiyle analizi: covid 19 etkisi, Turkish Studies - Economy, 15(3), 1141-1161. https://dx.doi.org/10.47644/TurkishStudies.43413

Altınkaya, Z. (2020). 2020 Koronavirus pandemisinde avrupa birliği sağlık politikaları ve neoliberalism: italya örneği. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(20), 1-31.

Andrew, W. (23 Mayıs 2021). Coronavirus cases and deaths in the United States drop to lowest levels in nearly a year. *The New York Times*. https://www.nytimes.com/2021/05/23/us/covid-cases-vaccinations-united states.html .

Arıca, F. ve Kaya, B. (2022). Covid-19 pandemisi ve türk turizm sektörü üzerindeki etkisi. *Politik Ekonomik Kuram, 6*(1), 102-118. doi: 10.30586/pek.1079267

Arık, F. Ş. (1991). Selçuklular zamanında anadolu'da veba salgınları. *Tarih Araştırmaları Dergisi, 15* (26) , 27-57. Doı: 10.1501/Tarar_0000000050

Arslan, İ. ve Bayar, İ. (2020). Covid-19 salgını, ekonomik etkileri ve küresel ekonominin geleceği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 19(* COVID-19 Special Issue). 87-104. Doi: https://doi.org/10.21547/jss.773356

Aydın, E. (2002). Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında sağlık hizmetleri. *Ankara Eczacılık Fakültesi Dergisi. 31*(3) , 183-192).

Aydın, E. (2021). *Türkiye'de il sağlık yöneticilerinin bulaşıcı hastalık salgınları ve kontrolü konusundaki bilgi düzeyleri bilgi düzeyleri uygulamaları ve salgınlarla ilgili veriler*. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Aylan, S. (2020). Covid-19 pandemisinin turizm sektörüne etkisi: turizm yazılı basınında çıkan haberlere yönelik nitel bir araştırma, *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel*, *3*(2), 164-177. Doı: 10.33083/joghat.2020.41

Aytekin, S. ve Erol, A. F. (2018). Finansal performans kurumsal sürdürülebilirlik performansının temel belirleyicisi midir? bıst sürdürülebilirlik endeksinde aras yöntemi ile bir uygulama, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *17. UIK Özel Sayısı,* 869-886. Doi: 10.18092/ulikidince.435519

Bağcı, H. (2018). *Kamu hastaneleri hizmet sunum performansının veri zarflama analizi ve malmquist indeksi yöntemleriyle değerlendirilmesi.* Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara.

Bağçı, E., Uzun C. ve Bostan, A. (2020). Covid-19 ve sağlık turizmi, Journal of Awareness, *5*(3), 331-348.

Bahar, O. ve Çelik İ., N. (2020). Coronavirüsün (covid-19) turizm sektörü üzerindeki ekonomik etkileri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *6* (1), 125-139. Doi: 10.24289/ijsser.728121

Baker, R., Bloom, N., Davis, J., ve Terry, J. (2020). Covid-ınduced economic uncertainty. *National Bureau of Economic Research.* Working Paper*:* 26983, 1-16 Doi: 10.3386/w26983

Bakırtaş, İ. ve Ozan, E. C. (2021. Covid-19'un ekonomik etkileri üzerine genel bir inceleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(4), 59-74.

Bartik, W., Bertrand, M., Cullen, B., Glaeser, L., Luca, M. ve Stanton, T. (2020). *Küçük işletmeler covıd-19'a nasıl uyum sağlıyor? Bir anketten erken kanıt* (26989). Ulusal Ekonomik Araştırma Bürosu. Doi: 10.3386/w26989

Baum, T., Mooney, S., Robinson, R ve Solnet, D. (2020). COVID-19's impact on the hospitality workforce – new crisis or amplification of the norm?. *Internatıonal Journal of Contemporary Hospitality Management,* 32, 2813-2829. doi: https://doi.org/10.1108/IJCHM-04-2020-0314

Bayraktar, A. (2020). COVID 19 pandemisinin finansal etkileri: BİST imalat sektörü uygulaması. *Turkish Studies, 15*(8), 3415-3427. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.46807

Beyaz, S. (2018). *Yiyecek içecek endüstrisinin finansal performansının analizi: uluslararası bir karşılaştırma*. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Beyazgül, M. – Öcek, C.- Karadeniz, E. (2022). Covid-19 salgınının kara, deniz ve havayolu yolcu taşımacılığı sektörlerinin likidite ve finansal başarısızlık risklerine etkisinin analizi, 6 (1), 282-300.

Bolat, T. (2022). Salgın hastalık kavramı; tarihte görülen salgın hastalıklar ve mücadele yöntemleri, *Journal of Social Humanıtıes and Administrative Sciences, 8*(50), 370-379.

Bozkaya, M. (2022). Tarih boyunca Anadolu'da salgınlar ve önlemler. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 8*(2). 185-194.

Bölükoğlu, İ. (1988). *Kitleye Yönelik Yiyecek- İçecek İşletmelerinde Optimizasyon.* Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir.

Budak, F. ve Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.

Chakraborty, I., ve Maity, P. (2020). Covid-19 outbreak: migration, effects on society, global environment and prevention*. Science of The Total Environment, 138882.* doi: https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138882 .

Chen, F., Liu, Y., Ya, B., He, J., Leng, T., Sun, Y. ve Xin, Q. (2021). Latest effective measures to combat covıd-19: a review. *Iran Journal of Public Health. 50*(4). 640- 648. Doi: 10.18502/ijph. v50i4.5989 .

Cinel, A. (2020). Covid-19'un küresel makroekonomik etkileri ve beklentiler. *Politik Ekonomik Kuram, 4* (1) , 124-140. DOI: 10.30586/pek.748538

Columbıa Mailman School of Publıc Health, (19 Kasım 2021). Epidemic, Endemic, Pandemic: What are the Differences?. Erişim tarihi:02.02.2022, https://www.publichealth.columbia.edu/news/epidemic-endemic-pandemic-what-are differences#:~:text=The%20WHO%20defines%20pandemics%2C%20epidemics,as%20opposed%20to%20regional%20epidemics

Çağlar, B. (2020). Pandemi sürecindeki insan için tasarım ilkesinin yapıların iç mekân hava kalitesindeki önemi. *Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi, 3*(2), 63-76. Doi: https://dergipark.org.tr/en/pub/smutgd/issue/58154/832694 .

Çetin, G., ve Göktepe, S. (2020). COVID-19 pandemisinin turizm endüstrisi üzerindeki etkileri. *COVID-19 Pandemisinin Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Etkileri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları*, 87-97.

Çilek, A. (2022). Entegre crıtıc-copras yaklaşımıyla covid-19 salgınının borsa istanbul turizm endeksinde işlem gören şirketlerin finansal performansına etkisi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 263-281.

Daşpunar, G. (2020). *Cumhuriyetin ilk yıllarında salgın hastalıklarla mücadele: sıtma, trahom, frengi ve verem*. Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Deloıtte. Perakende sektörü Covid-19 sonrası döneme nasıl hazırlanmalı? (Mayıs 2020). Erişim tarihi: 10.07.2023. Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/consumer-business/articles/perakende-sektoru-covid-19-sonrasi-doneme-nasil-hazirlanmali.html

Demir, M., Günaydın, Y. ve Demir, Ş. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Salgınının türkiye'de turizm üzerindeki öncülleri, etkileri ve sonuçlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *6* (1), 80-107. doı: https://doi.org/10.24289/ijsser.734263 .

Domenico, D., Pullano, G., Sabbatini, E., Boelle, Y. ve Colizza V. (2020). Impact of lockdown on covıd-19 epidemic in île-de-france and possible exit strategies. *BMC Medicine*. *18,* 240. 1-13. doi: https://doi.org/10.1186/s12916-020-01698-4 .

Dopson, Lea R., Hayes, David K. (2019). Food and beverage cost control. *Seventh Edıtıon.* https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1

Duran, S., ve Acar, M. (2020). Bir virüsün dünyaya ettikleri: covid-19 pandemisinin makroekonomik etkileri. *International Journal Of Social And Economic Sciences*, *10*(1), 54–67. Doi: https://İjses.Org/İndex.Php/İjses/Article/View/262

Düzer, M. (2008). *Finansal analizde kullanılan oranlar ve firma değeri ilişkisi, imkb'de bir uygulama*. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Ekizer, A. (2020). Sağlık sosyolojisi ve tarihsel gelişimi. *Selçuk Sağlık Dergisi, 1*(1), 1-12. Doi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/ssd/issue/54163/635122 .

Erdil, O. ve Kalkan, A. (2005*).* Kobilere sağlanan desteklerin kobilerin performanslarına etkisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7).

Ertaş, F. ve Yetim, A. (2022). Covıd-19 pandemisinde gıda ve içecek sektöründeki işletmelerin finansal performansının topsıs yöntemiyle incelenmesi: bıst örneği, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 53-74.

Ertuğrul, İ. ve Karakaşoğlu, N. (2008). Banka şube performanslarının vıkor yöntemi ile değerlendirilmesi, *Endüstri Mühendisliği Dergisi, 20*(1),19-28.

Ertuğrul, İ. ve Özçil, A. (2014). Çok kriterli karar vermede topsıs ve vıkor yöntemleriyle klima seçimi. Çankırı Karatekin *Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4(*1), 267- 282.

Eş, A. ve Kocadağ, D. (2020). Entropi tabanlı maut ve vıkor yöntemleriyle tedarikçi seçimi: bir kamu kurumu örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(Armağan Sayısı), 265-280.

Eşsiz, F. P. ve Durucan, A. (2021). Covid-19 salgınının seçilmiş sektörler üzerindeki etkileri: türkiye ekseninde bir değerlendirme. *International Journal of Public Finance, 6*(2), 193-210.

Ghosh, S. ve Bhattacharya, M. (2022). Analyzing the impact of COVID-19 on the financial performance of the hospitality and tourism industries: an ensemble MCDM approach in the Indian context, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*,*(34)*8, 3113-3142. https://doi.org/10.1108/IJCHM-11-2021-1328

Giuffrida, A. (9 Mart 2021). Italy passes 'terrible threshold' of 100,000 coronavirus deaths. *The Guardian.* Erişim tarihi: 22.08.2023 https://www.theguardian.com/world/2021/mar/09/italy-passes-terrible-threshold of-100000-coronavirus-deaths

Goel, I., Sharma, S., ve Kashiramka, S. (2021). Effects of the covıd-19 pandemic in ındia: an analysis of policy and technological interventions. *Health Policy and Technology*, *10*(1), 151-164.

Göktürk, İ. (2021). *Tarihsel süreçte önemli salgın hastalıklar ve covid-19'un sektörel açıdan ekonomik etkileri*. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Van.

Gül, H. ve Çelebi F. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisinde başlıca gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde kriz yönetiminin değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1703-1715.

Gündeş, E. H., Ülengin, F., Ülengin, B. ve Zeybek, Ö. (2023). covıd-19 ve perakende sektöründe değişen alışveriş alışkanlıkları. *Endüstri Mühendisliği*, *34,* 1-32. DOI:10.46465/endustrimuhendisligi.1245019

Güngör, B. (2020). Türkiye'de covid-19 pandemisi süresince alınan önlemlerin kriz yönetimi perspektifinden değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 2*(4), 818- 851.

Güngör, H.Y. ve Çemberlitaş, İ. (2022). Ekonomik, *Siyasi Faktörler ve COVİD-19'un Turizm Firmalarının Finansal Performanslarına Etkisi*, dicle üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi, 122-143.

Güran, M. ve Tosun, M. (2005). Türkiye ekonomisinin makro ekonomik performansı: 1951-2003 dönemi için parametrik olmayan bir ölçüm. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 60*(4), 89-115. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/en/pub/ausbf/issue/3217/44789

Güzel, Ö. S., ve Gedik, S. (2015). Turizm işletmeleri. O. Akova, İ. Kızılırmak, H. Tanrıverdi (Yay. Haz.). Turizm İşletmeciliği Temel Kavramlar ve Uygulamalar İçinde (S.59-90). Ankara: Detay Yayıncılık.

Hacıfettahoğlu, Ö. (2018). *Finansal performans değerlendirmesinde bütünleşik çok kriterli karar verme yaklaşımı: türk inşaat firmaları örneği*. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.

Haileamlak, A. (2021). The impact of covid-19 on health and health systems. *Ethiopian Journal Of Health Sciences*, *31*(6), 1073–1074. Doi: https://doi.org/10.4314/ejhs.v31i6.1

Hall, J., Chao, M., Chen, X., Liu, T. ve Yang, H. (2020). Psychological distress and state boredom during the covıd-19 outbreak in china: the role of meaning in life and media use, *European Journal Of Psychotraumatology, 11*, 1-8. doi: 10.1080/20008198.2020.1769379

Internatıonal Labour Organization. (12.07.2020). COVID-19 and the world of work. Erişim tarihi: 03.06.2023 https://www.ilo.org/global/topics/coronavirus/sectoral/lang--en/index.htm

Işık, S.(2020). Covid-19'un turizm sektöründe istihdama etkisi: italya, ispanya ve türkiye örnekleri. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 8*(2), 38-49.

Ivanov, D. (2021). Exiting the covıd-19 pandemic: after-shock risks and avoidance of disruption tails in supply chains. *Annals Of Operations Research*, *1*-18. Doi: https://doi.org/10.1007/s10479-021-04047-7

İnsee. (2021, 11 Şubat). Manufacturing industry. Erişim tarihi: 03.06.2023 https://www.insee.fr/en/metadonnees/definition/c1934

İstanbul Ticaret Odası(2020). *Sektörel Ayrımlı Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi.* İstanbul, Türkiye: İstanbul Ticaret Odası Yayınları: 2020.

Kahiloğulları, S. (2012). *Beş yıldızlı otel işletmelerinde finansal analiz tekniklerinin kullanımı: akdeniz bölgesi'nde bir araştırma*. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Kahraman, S. (2012). *Konaklama işletmelerinin yönetim muhasebesi ve finansal analiz kapsamında değerlendirilmesi*. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

Karacaer, G. (2021). Cumhuriyet dönemi toplum sağlığı politikalarında bulaşıcı hastalıklar 1920-1940. *Sdü Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 53*(8), 202-228.

Karadeniz, E. ve Kahiloğulları, S. (2013). Beş yıldızlı otel işletmelerinde finansal oranların kullanımı: akdeniz bölgesi'nde bir araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 10* (3).

Karadeniz, E., Beyaz, F. S., Ünlübulduk, S. N. ve Kayhan, E. (2020). Covid-19 salgınının turizm sektörüne etkilerinin ve uygulanan stratejilerin değerlendirilmesi: otel yöneticileri üzerinde bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4*(4), 3116-3136.

Karadeniz, E., İskenderoğlu, Ö. ve Helvacı, İ. (2022). Covid-19 salgınının konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerinin finansal performansında etkisinin ölçek temelinde analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 19(2). Doi: 10.24010/soid.1020298

Karakaş, E. ve Fidancan, C. (2022). Covid 19 pandemisinin imalat sektöründe yer alan işletmelerin karlılığına etkisi. *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi, 4* (1), 41-60. Doi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijafr/issue/70794/1133095

Karakurt, E. (2011). *İstanbul sanayi odası'nın ilk 500 büyük sanayi kuruluşunun veri zarflama ve analizi ile etkinlik ölçümü*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Karamahmutoğlu, M.K. (2022). Covıd-19'un ulaştırma ve turizm işletmelerinin finansal performansına etkisi: borsa istanbul (bist)'da bir uygulama, *Muhasebe ve Denetime Bakış,* 65-88.

Kaya, S. (2017). *Otellerde yönetim muhasebesi uygulamaları: maliyet-hacim-kâr analizleri üzerine bir uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).* Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kaya, Y. (2022). Muhasebe ve finansal alanlarında seçme konular 2. S. Tulum ve T. Yılmaz. (Ed.). Finansal Performans Ölçüm Yöntemleri İçinde (S.59-88). (1. Baskı). Efe Akademi Yayınları.

Kesik, M. (2020). Selçuklular'da sağlık, sağlık kurumları ve tıp eğitimi. *Tarih Dergisi*(71), 115- 144. https://doi.org/10.26650/TurkJHist.2020.008 .

Kılıç, M. (2021). Covid-19'un ulaştırma ve turizm işletmelerinin finansal performansına etkisi: borsa İstanbul (Bist)'da bir uygulama. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 21*(65), 65-88.

Kılıç, O. (2020). Tarihte küresel salgın hastalıklar ve toplum hayatına etkileri (Rapor No. 978-605-2249-46-8). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Kılıç, Y. (2020). Borsa istanbul'da covıd-19 (koronavirüs) etkisi. *Joeep: Journal of Emerging Economies and Policy, 5(*1), 66-77. Doi: https://dergipark.org.tr/en/pub/joeep/issue/53777/734904 .

Kıyaklı, S. (2006). *Batı anadolu'daki bazı illerde sık görülen salgın hastalıkların tanı ve tedavisine yönelik bilinçlendirme ve eğitim çalışmaları üzerine araştırma*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Korkut, Y., Eker, M., Zeren, F. ve Altunışık, R. (2020). Covid-19 pandemisinin turizm üzerindeki etkileri: borsa istanbul turizm endeksi üzerine bir inceleme, *Gaziantep Unıversıty Journal of Socıal Scıence*, 71(86).

KPMG. (2021). KPMG Perspektifinden turizm sektörüne bakış. Erişim tarihi: 20.10.2023. https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/tr/pdf/2021/07/turizm-sektorel-bakis-2021.pdf

KPMG. (2022). KPMG Perspektifinden turizm sektörüne bakış. Erişim tarihi: 20.10.2023. https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/tr/pdf/2022/10/kpmg-perspektifinden-turizm-sektorune-bakis.pdf

KPMG. Altın Perakende Covid-19 sınavında. 2020. Erişim Tarihi: 14.09.2023: https://kpmg.com/tr/tr/home/gorusler/2020/04/perakende-covid-19-sinavinda.html

Kuğu, T. (2011). *Değere dayalı finansal performans ölçütlerinin sermaye yapısı ile ilişkilendirilmesi ve imkb'de bir uygulama. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Doktora Tezi, Manisa.

Kula, E. ve Başkan, B. (2022). Fiziksel mesafe ve toplumsal mesafe kavramları arasındaki ilişkinin covid-19 salgını bağlamında incelenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 10*(31), 249-278. doi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/avrasyad/issue/70325/1131629

Li, X.- Wang, K.- Liu, L.- Xin, J.- Yang, H.- Gao, C. (2011). Application of the entropy weight and topsıs method in safety evaluation of coal mines, *Procedia Engineering*, 2085-2091.

Marangoz, M. ve Özen, E. (2021). covid-19 pandemi sürecinin farklı alanlarda dijitalleşmeye etkileri: kavramsal bir değerlendirme. *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi, 1*(1), 54-68.

Nişancı, D. (2020). Salgın hastalıklar ve salgın hastalıklar özelinde sağlık hakkına Avrupa insan hakları mahkemesi'nin bakış açısı ile ulusal mevzuatın covıd-19 özelinde değerlendirilmesi . *Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 150,* 85-122.

Ocampo, L. ve Yamagishi, K. (2022), Multiple criteria sorting of tourist sites for perceived COVID-19 exposure: the use of VIKORSORT, *Kybernetes*, *51*(11), 3121-3152. https://doi.org/10.1108/K-02-2021-0153

Olson, D. L. (2004). Comparison of weights in topsıs models. *Mathematical and Computer Modelling*, 40(7-8), 721-727.

Onyeaka, H., Anumudu, K., Al, T., Egele, E., ve Mbaegbu, P. (2021). COVID-19 pandemic: a review of the global lockdown and its far-reaching effects*. Science Progress, 104*(2), 1-18. doi:101177/00368504211019854

Ovalı, F. (2020). Yenidoğanlarda covıd-19 enfeksiyonları. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi, 25*(1), 24-35.

Ömürbek, V. ve Kınay, B. (2013). Havayolu Taşımacılığı Sektöründe TOPSIS Yöntemiyle Finansal Performans Değerlendirmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* C.18, S.3, 343-363.

Öner, D. (2021). *Salgın hastalıkların ekonomik etkileri: covid-19 örneği*. Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas.

Özaltın, G. (2020). Covid-19 salgını turizm sektörünü nasıl etkiler? turizm akademisyenleri perspektifinden bir değerlendirme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *6* (2), 207-224. Doi:https://doi.org/10.24289/ijsser.760790

Özata, C. S. N., Özdemir, M. (2021). Covid-19 pandemisinin finansal etkilerinin belirlenmesi: türkiye havayolu sektörü üzerine bir uygulama, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 56*(2), 657-681. Doi:10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.21.04.1547

Özcan, M. (2021). COVID 19 Pandemisinin turizm ve ulaştırma işletmelerinin finansal performansına etkisi, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 3542-3567. DOI: 10.26466/opus.879224

Özçalık, S. G. ve Eren, B. S. (2022). covıd-19 (koronavirüs) pandemisinin turizm endeksleri üzerindeki etkisi: bir olay çalışması, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 136-150.

Özdemir, O ve Akçakanat Ö. (2021). covıd-19 pandemisinin turizm ve havayolu sektörlerine mali etkileri üzerine bir araştırma, *Mali Çözüm Dergisi,* 89-120.

Özdemir, R. (2021). *Covid-19 pandemisi sürecinde özel bakım merkezi çalışanlarının covid-19 korkusu ve belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin çalışma yaşam kalitesine etkisi.* Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Özkaya, H. (2016). Cumhuriyet döneminde bulaşıcı hastalıklarla mücadele, *Türk Aile Hekimleri Dergisi. 20*(2), 77-84.

Öztürk, İ. (2006).Türkiye'de perakende sektörü, *Journal of Social Sciences*, *3*(1). 69-81.

Paça, M. ve Tekel, K., M. (2021). Finansal rasyolar ile finansal performans: bist ve turizm, *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi,5*(1). 42-54.

Pala, O. (2021). Bıst turizm endeksinde yer alan firmaların cılos ve maırca tabanlı finansal performans analizi, *ASBİ Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 2021, Cilt: 21, Sayı: 2/Yaz: 163-185.

Parıldar, H. (2020). Tarihte bulaşıcı hastalık salgınları, *Tepecik Eğit. ve Araşt. Hast. Dergisi 2020;30*(Ek sayı):19-26. doi: 10.5222/terh.2020.93764

Pelit, İ. ve Irmak, E. (2022). Covid-19'un Türkiye'nin dış ticaretine etkisi. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, *8*(1), 79-97. doi: https://doi.org/10.20979/ueyd.1056703

Phan, T., Nguyen, V., Luong, C., Nguyen, V., Nguyen, T., Le, Q., ve Pham, D. (2020). Importation and human-to-human transmission of a novel coronavirus in vietnam. *New England Journal of Medicine*, *382*(9), 872-874.

Poyraz, Ö. (2010). *İmalat süreçlerinin kalitesinin, verimliliğinin artırılmasına yönelik sürekli iyileştirilmesi*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Ren, L.- Zhang, Y.- , Wang, Y.- Sun, Z. (2007). Comparative analysis of a novel m-topsıs method and topsıs, *Applied Mathematics Research Express*, 1-10.

Retail sales spiked 3.8% in January as inflation soared. (2022, 16 Şubat). Erişim Tarihi: 14.09.2023 https://www.washingtonpost.com/business/2022/02/16/gasoline-food-inflation/

Sağlık Bakanlığı. 14 Ocak 2022. Güncel dönemde Covid-19 ilişkili izolasyon ve karantina uygulamaları.Erişim tarihi:21.02.2023. https://covid19.saglik.gov.tr/Eklenti/42333/0/covid-19gunceldonemdecovid19iliskiliizolasyonvekarintinauygulamalari-2pdf.pdf

Sarıkoyuncu A. ve Tomalı, A. (2018). Cumhuriyetin ilk yıllarında denizli'de sağlık hizmetleri (1923-1938). *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 18*(37), 531-561.

Satiani, B. ve Davis, A. (2020). The financial and employment effects of coronavirus disease 2019 on physicians in the united states. *Journal Of Vascular Surgery*, *72*(6), 1856-1863.

Shyjith, K., Ilangkumaran, M., Kumanan, S., (2008), Multi-criteria decision-making approach to evaluate optimum maintenance strategy in textile industry, *Journal of Quality in Maintenance Engineering*, 14(4), 375-386.

Sırma, İ. (2005). *Finansal etkinliğe parametrik ve parametrik olmayan yaklaşımlar.* İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Silik, E. , Ilgaz, B. ve Dündar, Y.(2020). COVID-19 sonrası turist davranışlarının kuşak farklılıkları açısından çoklu uyum analizi mca ile değerlendirilmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,(24), 341-372. Doi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/igdirsosbilder/issue/66831/1045229 .

Sözer, S. (2021). *Türkiye'deki salgın hastalıkların türk ekonomisine etkileri.* Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Şen, M. A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) salgınının türkiye'deki yemek firmalarında oluşturduğu etkinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Afet ve Risk Dergisi, 3*(1), 89-100.

Şenel, S. (2021). *Covid-19 salgını sürecinde yaygınlaşan uzaktan çalışma modelinin performansa etkisinde covid-19'a yakalanma korkusunun ara değişken rolü.* İstinye Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Şenel, S. A. (2007). Turizm sektöründe yatırım kararları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007 (1), 1-12.

Şimşek, A. (2021). 18. ve 19. Yüzyılda osmanlıda aşı çalışmalarının serüveni: çiçek aşısı örneği. din-bilim dikotomisinde aşı uygulamaları: Aşı Karşıtlığında Dini ve Tarihi Kaygılar. Karabük Üniversitesi Yayınları, Karabük.

T.C. Sağlık Bakanlığı. COVID-19 bilgi: Yeni Koronavirüs Hastalığı. Erişim Tarihi: 10.11.2022. https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66300/covid-19-nedir-.htmL

Tapısız, L.ve Kıykaç, S. (2020). Mikroorganizmalar mavi gezegende bizden çok önce vardı: pandemiler tarihi. *Türk Kadın Sağlığı ve Neonatoloji Dergisi*, *2* (2), 53-69. Doi: https://dergipark.org.tr/en/pub/etlikzubeyde/issue/54965/753715 .

Taştan, H. ve Polatoğlu, Ç. (2020, Haziran). Kriz zamanlarında dönüşen sosyalleşme pratikleri ve üçüncü mekanlar; brno örneği. *Internatıonal Conference On Covid-19 Studies*, Ankara.

Tekin, İ. (2017). *Finansal analiz teknikleri ve finansal analiz üzerine bir uygulama*. Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.

Tekir, S. (2019). Erken cumhuriyet dönemi türkiye'de bulaşıcı hastalıklarla mücadele (1923-1930). *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, 65*(5), 407-430. Doı: http://dx.doi.org/10.14222/Turkiyat4095

Temür, A. (2022). Borsa istanbul turizm endeksi (xtrzm) firmalarının entropi temelli aras, copras ve topsıs yöntemleri ile finansal performans analizi, Verimlilik Dergisi,183-212.

Temür, A. (2022). Turizm İşletmelerinin Covid-19 Öncesi ve Covid-19 Sürecindeki Finansal Performanslarının Entropi Temelli Edas, Topsis ve Waspas Yöntemleri ile Değerlendirilmesi. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(1), 427-461

Tokuş, Ö. (2018). Selçuklular döneminde bağdat'ta beşerî ve biyolojik afetler gök olayları ve garip olaylar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi (The Journal of International Social Research)*, *11*(57), 158–170.

TSKB (2020). Covid-19 salgınına karşı türkiye'nin direncini artırmak. Ekonomik Araştırmalar. Erişim tarihi: 10.09.2023. https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/TSKB_COVID-19_200420.pdf

Tutar, M. (2022). *Covid-19 pandemisinin kamu hastaneleri finansal performansına etkisi: mersin toros devlet hastanesi örneği.* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir.

Türkiye Ekonomi Kurumu. (2023). Türkiye ekonomisi 2022-2023 yılı değerlendirme raporu. Ankara.

Türksoy, A. (2007). Konaklama işletmelerinde mali başarısızlığa yol açan etmenler. Ege Akademik Bakış, 7(1). 99-115.

TUİK (2023a). Turizm istatistikleri, ıv.çeyrek: ekim-aralık ve yıllık, 2022. Erişim tarihi: 20.10.2023, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turizm-İstatistikleri-IV.Çeyrek:EkimAralıkveYıllık,202249606&dil=1#:~:text=Turizm%20geliri%202022%20yılında%20bir,milyon%20907%20bin%20dolar%20oldu.

TUİK (2023b). Turizm istatistikleri, ıı. çeyrek: nisan- haziran, 2023. Erişim tarihi: 10.10.2023, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turizm-Istatistikleri-II.-Ceyrek:NisanHaziran,202349603#:~:text=Ziyaretçi%20sayısı%20geçen%20yılın%20aynı,dışında%20ikamet%20eden%20vatandaşlar%20oluşturdu

TUİK (2023c). Yıllık gayrisafi yurtiçi hasıla, 2022. Erişim tarihi: 20.10.2023, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yillik-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2022-49742

TÜRSAB (2022). Dünya turizmi 2021 yılı değerlendirmesi. Erişim tarihi: 20.10. 2023, https://www.tursab.org.tr/e-dergi?pdf=/assets/assets/uploads/dunya-turizm-istatistik/unwto-2021-yilsonu-degerlendirmesi.pdf

TÜRSAB (Aralık 2020). Covid-19 Sürecinde Türkiye ve Dünya Turizmi Değerlendirilmesi. Erişim Tarihi: 12.10.2022, https://www.tursab.org.tr/e-dergi?pdf=/assets/assets/uploads/covid-19-raporlari/covid-19-suresince-turkiye-ve-dunya-turizmi.pdf

TÜRSAB (Mayıs 2020). Covid-19 Mayıs raporu. Erişim tarihi: 12.10.2022, https://www.tursab.org.tr/e-dergi?pdf=/assets/assets/uploads/covid-19-raporlari/koronavirus-r-mayis-2020.pdf

TÜRSAB (Ocak 2023). İstatistik Aralık 2022 Raporu. Erişim Tarihi: 21.10.2023, https://www.tursab.org.tr/e-dergi?pdf=/assets/assets/uploads/yillar-ziyaret/2022/tursab-istatistik-aralik-2022.pdf

TÜSİAD (2021). Perakendenin geleceği mevcut durum, beklentiler ve politika önerileri. Yayın No: TÜSİAD- 978-605-165-051-7.

UNWTO (2023). Global and regional tourism performance. Erişim tarihi: 10.10.2023, https://www.unwto.org/tourism-data/global-and-regional-tourism-performance

UNWTO. (2023). International tourism highlights, the ımpact of covid-19 on tourism (2020-2022). Erişim tarihi: 20.10.2023. https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284424504

Varlık, N. (2018) Osmanlılarda veba salgınları, Toplumsal Tarih, 296: 30-36.

Wen, J., Kozak, M., Yang, S. ve Fang L. (2020). Covıd-19: potential effects on chinese citizens' lifestyle and travel, Tourısm Review, 76, 74-87. doi: https://doi.org/10.1108/TR-03-2020-0110

WHO (2023). Coronavirus (Covid-19) dashboaed. Erişim tarihi: 21.03.2023 https://covid19.who.int

Wu, Z. ve McGoogan, M. (2020). Characteristics of and important lessons from the coronavirus disease 2019 (covıd-19) outbreak in china: summary of a report of 72 314 cases from the chinese center for disease control and prevention. *Jama*, *323*(13), 1239-1242. doi:10.1001/jama.2020.2648 .

Yağcıoğlu, N. (2019). *Tanzimat sonrası osmanlı'da salgın hastalıklara karşı alınan önlemler.* Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan.

Yaman, B. (2017). *Selçuklular zamanında hastalıkların tedavisi ve sağlık hizmetleri*. Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Giresun.

Yavuztürk, M. (2018). *Stratejik finansal yönetim uygulamalarının hizmet işletmelerinin finansal performansına etkilerinin ölçülmesi: istanbul ili uygulaması.* İstanbul Gelişim Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Yayar, R ve Baykara, H.V. (2012). TOPSIS yöntemi ile katılım bankalarının etkinliği ve verimliliği üzerine bir uygulama, Business and Economics Research Journal. 21-42.

Yolun, M. (2012). *İspanyol gribinin dünya ve osmanlı devleti üzerindeki etkileri.* Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adıyaman.

Yorulmaz, R. ve Kaptan, S. (2020). Kovid-19 ile Mücadele Sürecinde Maliye Politikalarının Rolü. *ULİSA 12,(1),* 24-30. Doi: https://aybu.edu.tr/GetFile?id=54ef160d-125e-4967-9aeb-2973158c8a33.pdf

Yoon, K. ve Hwang, CL (1985). Çok özellikli karar verme yöntemiyle üretim tesisi konum analizi: Bölüm I - tek tesis stratejisi. Uluslararası Üretim Araştırmaları Dergisi , 23 (2), 345-359.

Yurdakul, M. ve İç, T. Y. (2003). Türk otomotiv firmalarının performans ölçümü ve analizine yönelik topsıs yöntemini kullanan bir örnek çalışma, *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,* Cilt. 18, No:1,1-18

Yusubov, F. (2015). *Turizm işletmelerinde finansal analiz ve performans değerlendirilmesi (Borsa İstanbul Üzerinde Araştırma).* Sakarya Üniversitesi, sosyal bilimler enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Yükçü, S. ve Atağan, G. (2010). TOPSIS yöntemine göre performans değerleme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, *0(*45). 28-35.

Yükçü, S. ve Atağan, G. (2010). TOPSIS Yöntemine Göre Performans Değerleme, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 28-35.

Yüksek, G. ve Kalyoncu, M. (2021). Covıd-19 küresel salgınının turizm sektörü üzerindeki etkileri, *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel, 4*(1), 85-101. DOI: 10.33083/joghat.2021.60

Kitaplar:

Akdoğan, N. ve Tenker, N. (2001*). Finansal tablolar ve mali analiz teknikler* (7. baskı). Gazi Kitabevi.

Akova, O., Kızılırmak İ. ve Tanrıverdi İ. (2015). *Turizm işletmeciliği temel kavramlar ve uygulamalar* (1.baskı). Detay Yayıncılık.

Canbaş, S. ve Vural, G. (2016). *Finansal yönetim açıklamalı örnekler ve problemler* (3.baskı). Karahan Kitabevi.

Ceylan, A. ve Korkmaz ,T. (2017). *İşletmelerde finansal yönetim* (15. baskı). Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Çetiner, E. (2010). *İşletmelerde mali analiz* (1.baskı). Gazi Kitabevi.

Dinçer, Z. M., Yozcu, S. ve Gedik, S. (2015). *Turizm işletmeleri*. O. Akova, İ. Kızılırmak, H. Tanrıverdi (Yay. Haz.). Turizmde Temel Kavramlar İçinde (S.1-26). Ankara: Detay Yayıncılık.

Gürsoy, C. (2012). *İşletmelerde finansal yönetim ilkeleri*.(2. Baskı). Beta Yayıncılık.

Kahraman, N. ve Türkay, O. (2014). *Turizm ve çevre.*(4.Baskı): Detay Yayıncılık.

Karapınar, A. ve Zaif, F. (2009). *Uluslararası finansal raporlama standartları ile uyumlu finansal analiz*. (6. baskı). Gazi Kitabevi.

Kılıç, O. (2004). *Genel hatlarıyla dünyada ve osmanlı devleti'nde salgın hastalıklar*. (1.baskı). Fırat Üniversitesi Basımevi.

Met, Ö. (2013). *Turizm ve ağırlama işletmelerinde finansal analiz*. (1.baskı). Detay Yayıncılık.

Okka, O. (2006). *İşletme finansmanı*. (6. baskı). Nobel Yayıncılık.

Sökmen, A. (2011). *Yiyecek içecek hizmetleri yönetimi ve işletmeciliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Türksoy, A. (2007).*Yiyecek ve içecek işletmeleri yönetimi* (2. baskı). Turhan Kitabevi.

TURİZMDE GÜNCEL GELİŞMELER-2

EDİTÖRLER:
DOÇ. DR. AYHAN KARAKAŞ
DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET ASLAN
DOÇ. DR. KAMİL ÇELİK

EĞİTİM
yayınevi

TURİZMDE GÜNCEL GELİŞMELER-2

Editörler: Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ASLAN, Doç. Dr. Kamil ÇELİK

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-27-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
TURİZMDE GÜNCEL GELİŞMELER-2
Editörler: Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ASLAN, Doç. Dr. Kamil ÇELİK
VI+266 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-27-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akat, Ö. (2000). Turizm İşletmeciliği, Ekin Kitapevi, 3. Baskı, Bursa.

Akova, O., Yasar, A. G., Aslan, A., & Cetin, G. (2015). The relationship between organizational culture and the environmental management perception of employees: A research on green star hotels. *Research Journal of Business and Management*, *2*(2), 169-184. DOI: 10.17261/Pressacademia.2015211505

Arlou, S. (2022). World Practice of State Support of the Tourism Sector in Foreign Countries in the Context of COVID-19. In *International Scientific and Practical Conference" Sustainable development of environment after COVID-19"(SDEC 2021)* (pp. 149-153). Atlantis Press.

Arslan, R., & Peçe, M. A. (2023). *Türkiye'de doğal afetlerin istihdam oranları üzerindeki etkileri*. Gazi Kitabevi.

Aslan, A. (2024). Metaverse'ün Turizme Yansımaları: Paydaş Perspektifi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 895-910. https://doi.org/10.11616/asbi.1516314

Bagheri, M., Baum, T., Mobasheri, A. A., & Nikbakht, A. (2023). Identifying and ranking employer brand improvement strategies in post-COVID 19 tourism and hospitality. *Tourism and Hospitality Research*, *23*(3), 391-405.

Bartın Valiliği (2022). Konaklama. http://www.bartin.gov.tr/konaklama Son erişim tarihi: 28.12.2022.

Beirman, D. (2003). Restoring Tourism Destinations In Crisis: A Strategic Marketing Approach, Allen&Unwin, Sydney.

Can Gaberli, Y., Gaberli, Ü., & Güler, M. E. (2022). Impact of political stability and absence of violence/terrorism on tourism: A panel co-integration analysis. *Journal of Management and Economics Research*, *20*(4), 387-400.

Cloete, G., Ndlovu, J., AM, K., & Prabhakaran, S. (2022). Preospects for Manpower Development in Tourism Sector: Re-training for Relevance in the Post Covid-19 World. *Journal of Academic Reserach in Business and Social Sciences*, *12*(12), 1759-1770.

Çelik, K., & Bora, C. (2021). Otel İşletmelerinin Instagram Paylaşımlarının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 9 (4), 2813-2836. DOI:10.21325/jotags.2021.921

Çelik, K., & Bora, C. (2022). Lüks Sınıf Otellerin Instagram Paylaşımlarının İncelenmesi: İstanbul'da Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi,* 6(1), 202–226. https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.948

Çetin, S., Genç, E., Köse, M. S., Topcu, Y. E., & Karlı, H. (2021). KOBİ'lerin İhracat Engelleri: Bartın İli Örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(23), 207-231.

Çetin, S., Yılmaz, R., Karlı, H., & Topçu, Y. E. (2023). Lojistikte Dijital Dönüşüm Kapsamında Öne Çıkan Teknolojilerin Değerlendirilmesi. Ankara International Congress on Scientific Research-IX, Ankara.

Demirkol, Ş., & Zengin, B. (2009). Turizm İşletmeleri. Değişim Kitabevi, İstanbul.

Fotiadis, A., Polyzos, S., & Huan, T. C. T. (2021). The good, the bad and the ugly on COVID-19 tourism recovery. *Annals of tourism research*, *87*, 103117.

Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1967). The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research, (U.S.A.) and London: Aldine Transaction.

Hall, C. M. (2010). Crisis events in tourism: Subjects of crisis in tourism. *Current issues in Tourism*, *13*(5), 401-417.

Higgins-Desbiolles, F. (2021). Socialising tourism for social and ecological justice after COVID-19. In *Global Tourism and COVID-19* (pp. 156-169). Routledge.

Kartiko, N. D. (2022). Developing a Comprehensive Public Policy Strategy for The Tourism Sector: Welcome to The Post-COVID-19 Pandemic. *East Java Economic Journal*, *6*(2), 224-252.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2022). Turizm İşletmesi Belgeli Tesisler. https://testsite.ktb.gov.tr/ktmordu/TR-9579/turizm-tesisleri.html Son erişim tarihi: 28.12.2022.

Lenggogeni, S., Ritchie, B. W., & Slaughter, L. (2019). Understanding travel risks in a developing country: a bottom up approach. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *36*(8), 941-955.

Lück, M., & Seeler, S. (2021). Understanding domestic tourists to support COVID-19 recovery strategies–the case of Aotearoa New Zealand. Journal of Responsible Tourism Management, 1(2).

Mao, Y., He, J., Morrison, A. M., & Andres Coca-Stefaniak, J. (2020). Effects of tourism CSR on employee psychological capital in the COVID-19 crisis: from the perspective of conservation of resources theory. *Current Issues in Tourism*, *24*(19), 2716-2734.

Ritchie, B. W., & Jiang, Y. (2019). A review of research on tourism risk, crisis and disaster management: Launching the annals of tourism research curated collection on tourism risk, crisis and disaster management. *Annals of tourism Research*, *79*, 102812.

Rogerson, C. M., & Baum, T. (2020). COVID-19 and African tourism research agendas. *Development Southern Africa*, *37*(5), 727-741.

Rogerson, C. M., & Rogerson, J. M. (2020). COVID-19 tourism impacts in South Africa: Government and industry responses. *Geo Journal of Tourism and Geosites*, *31*(3), 1083-1091.

Rutynskyi, M., & Kushniruk, H. (2020). The impact of quarantine due to COVID-19 pandemic on the tourism industry in Lviv (Ukraine). *Problems and perspectives in management*, *18*(2), 194.

Sakyi, K., Musona, D., & Mweshi, G. (2020). Research Methods and Methodology. *Advances in Social Sciences. Research Journal*, 7, 296-302.

Sigala, M. (2021). A bibliometric review of research on COVID-19 and tourism: Reflections for moving forward. *Tourism management perspectives*, *40*, 100912.

Sönmez, S., Apostolopoulos, Y., Lemke, M. K., & Hsieh, Y. C. J. (2020). Understanding the effects of COVID-19 on the health and safety of immigrant hospitality workers in the United States. *Tourism management perspectives*, *35*, 100717.

Şen, F. (2011). Kriz Yönetimi ve Kriz Döneminde Yönetici Davranışlarının İşletme Başarısına Olan Etkisi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Tulungen, F., Batmetan, J. R., Komansilan, T., & Kumajas, S. (2021). Competitive intelligence approach for developing an e-tourism strategy post COVID-19. *Journal of Intelligence Studies in Business*, *11*(1).

TÜRSAB (2022). Turistik Tesis ve İşletmeler. https://www.tursab.org.tr/istatistikler/turistik-tesis-isletmeler Son erişim tarihi: 25.11.2022.

UNWTO (2020). International tourist number could fall 60–80% in 2020. https://www.unwto.org/news/covid-19-international-tourist-numbers-could-fall-60-80-in-2020.

UNWTO (2023). The End of COVID-19-Related Travel Restrictions Summary of Findings from the COVID-19 Related Travel Restrictions Reports. https://www.eunwto. org/doi/epdf/10.18111/9789284424320.

WTTC Report, (2020). Economic Impact Reports. https://wttc.org/Research/Economic-Impact Son erişim tarihi: 05.11.2022.

Zeng, B., Carter, R. W., & De Lacy, T. (2005). Short-term perturbations and tourism effects: The case of SARS in China. Current Issues in Tourism, 8(4), 306-322.

KAYNAKÇA

Asia, T. P., & Association, (PATA). (2020). *Ivy Alliance Tourism Consulting. Survey report on Chinese tourists' travel intent after the end of COVID-19 epidemic*. https://www.pata.org

Akova, O., Yasar, A. G., Aslan, A., & Cetin, G. (2015). The relationship between organizational culture and the environmental management perception of employees: A research on green star hotels. *Research Journal of Business and Management*, *2*(2), 169-184.

Aslan, A. (2024a). Metaverse'ün Turizme Yansımaları: Paydaş Perspektifi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 895-910. https://doi.org/10.11616/asbi.1516314

Aslan, A. (2024b). Türkiye'de Turizm Alanında Yapılan Elektronik Ağızdan Ağıza İletişim Çalışmaları Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *20*(ICMEB'24 Özel Sayı), 626-641. https://doi.org/10.17130/ijmeb.1492933

Bonfanti, A., Vigolo, V., & Yfantidou, G. (2021). The impact of the Covid-19 pandemic on customer experience design: The hotel managers' perspective. *International Journal of Hospitality Management*, *94*(February), 102871. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2021.102871

Boz, H. (2015). Turistik Ürün Satın Alma Karar Sürecinde İtkiselliğin Rolü: Psikonörobiyokimyasal Analiz. In *Balıkesir Üniversitesi*. Balıkesir Üniversitesi.

Cai, G., Hong, Y., Xu, L., Gao, W., Wang, K., & Chi, X. (2021). An evaluation of green ryokans through a tourism accommodation survey and customer-satisfaction-related casbee–ipa after covid-19 pandemic. *Sustainability (Switzerland)*, *13*(1), 1–24. https://doi.org/10.3390/su13010145

Chiu, W., Oh, G. E., & Cho, H. (2022). Impact of COVID-19 on consumers' impulse buying behavior of fitness products: A moderated mediation model. *Journal of Consumer Behaviour*, *21*(2), 245-258.

Chua, B. L., Al-Ansi, A., Lee, M. J., & Han, H. (2020). Tourists' outbound travel behavior in the aftermath of the COVID-19: role of corporate social responsibility, response effort, and health prevention. *Journal of Sustainable Tourism*, *29*(6), 879–906. https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1849236.

Çelik, K. (2021). The effect of e-service quality and after-sales e-service quality on e-satisfaction, *Business & Management Studies: International Journal, 9* (3) (2021), pp. 1137-1155, 10.15295/bmij.v9i3.1898

Çelik, K., & Aydoğan, H. (2021). Topsis Tabanlı Karar Verme Yaklaşımı: İstanbul'da Bir Uygulama. *Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 3*(2), 158-174. https://doi.org/10.53694/bited.1021806

Çelik, K., & Bora, C. (2021). Otel İşletmelerinin Instagram Paylaşımlarının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 9* (4), 2813-2836. DOI:10.21325/jotags.2021.921

Çelik, K., & Bora, C. (2022). Lüks Sınıf Otellerin Instagram Paylaşımlarının İncelenmesi: İstanbul'da Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 202–226. https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.948

Eichelberger, S., Heigl, M., Peters, M., & Pikkemaat, B. (2021). Exploring the role of tourists: Responsible behavior triggered by the COVID-19 pandemic. *Sustainability*, *13*(11), 5774.

Godovykh, M., Pizam, A., & Bahja, F. (2021). Antecedents and outcomes of health risk perceptions in tourism, following the COVID-19 pandemic. *Tourism Review*, *October*. https://doi.org/10.1108/TR-06-2020-0257

Güleç, B. (2006). Reklamın Turistlerin Satın Alma Davranışları Bakımından İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(15), 127–158.

Ivanova, M., Ivanov, I. K., & Ivanov, S. (2020). Travel behaviour after the pandemic: the case of Bulgaria. *Anatolia*, *32*(1), 1–11. https://doi.org/10.1080/13032917.2020.1818267

Karaman, E. (2021, December 14). Covid aşısı: Aşı sertifikası nedir, aşı olanlara ek haklar sağlanması ayrımcılığa neden olur mu? *BBC News*. https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-55291659

Karakaş, A., Demirkan, B., & Aslan, A. (2022). Bartın Halkının Turizme Bakış Açısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 444-462.

Khan, M. J., Chelliah, S., & Ahmed, S. (2017). Factors influencing destination image and visit intention among young women travellers: role of travel motivation, perceived risks, and travel constraints. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, *22*(11), 1139–1155. https://doi.org/10.1080/10941665.2017.1374985

Kock, F., Nørfelt, A., Josiassen, A., Assaf, A. G., & Tsionas, M. G. (2020). Understanding the COVID-19 tourist psyche: The Evolutionary Tourism Paradigm. *Annals of Tourism Research*, *85*(August), 103053. https://doi.org/10.1016/j.annals.2020.103053

Kour, P., Jasrotia, A., & Gupta, S. (2020). COVID-19: a pandemic to tourism guest-host relationship in India. *International Journal of Tourism Cities*, *August*. https://doi.org/10.1108/IJTC-06-2020-0131

Li, Z., Zhang, S., Liu, X., Kozak, M., & Wen, J. (2020). Seeing the invisible hand: Underlying effects of COVID-19 on tourists' behavioral patterns. *Journal of Destination Marketing and Management*, *18*(October), 100502. https://doi.org/10.1016/j.jdmm.2020.100502

Lu, M., & Shi, P. (2022). Chinese Tourists' health risk avoidance behavior in the context of regular epidemic prevention and control: An empirical analysis. *Sustainability*, *14*(11), 6750.

Madani, A., Boutebal, S. E., Benhamida, H., & Bryant, C. R. (2020). The impact of COVID-19 outbreak on the tourism needs of the Algerian population. *Sustainability (Switzerland)*, *12*(21), 1–11. https://doi.org/10.3390/su12218856

Matiza, T. (2020). Post-COVID-19 crisis travel behaviour: towards mitigating the effects of perceived risk. *Journal of Tourism Futures*, *2012*(April). https://doi.org/10.1108/JTF-04-2020-0063

Mckinsey & Company. (2020). *Global Surveys of Consumer Sentiment During the Country, Coronavirus Crisise*. https://www.mckinsey.com/business-functions/marketing-and-sales/our-insights/global-surveys-of-consumer-sentiment-during-the-coronavirus-crisis.

Ongsakul, V., Kajla, T., Raj, S., Khoa, T. T., & Ahmed, Z. U. (2022). Changing tourists' preferences in the hotel industry amid COVID-19 pandemic. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, *13*(2), 295-313.

Özköse, H., Uyar Oğuz, H., & Aslan, A. (2023). Scientific mapping of smart tourism: a content analysis study. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, *28*(9), 923-948.

Pappas, N., & Glyptou, K. (2021). Accommodation decision-making during the COVID-19 pandemic: Complexity insights from Greece. *International Journal of Hospitality Management*, *93*(October 2020), 1–9. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102767.

Peçe, M. A., Ceyhan, S., & Cengiz, V. (2023). Ekonomi alanında yapay zekâ. Nobel Akademik Yayıncılık. 1. Basım.

Radic, A., Lück, M., Al-Ansi, A., Chua, B. L., Seeler, S., Raposo, A., Kim, J. J., & Han, H. (2021a). To dine, or not to dine on a cruise ship in the time of the covid-19 pandemic: The tripartite approach towards an understanding of behavioral intentions among female passengers. *Sustainability (Switzerland)*, *13*(5), 1–18.

Radic, A., Koo, B., Gil-Cordero, E., Cabrera-Sánchez, J. P., & Han, H. (2021b). Intention to take covid-19 vaccine as a precondition for international travel: Application of extended norm-activation model. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(6), 1–15.

Sigala, M. (2020). Tourism and COVID-19: Impacts and implications for advancing and resetting industry and research. *Journal of Business Research*, *117*(June), 312–321. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.06.015

Ünlüönen, K., Tayfun, A., & Kılıçlar, A. (2018). *Turizm Ekonomisi* (6th ed.). Nobel Yayıncılık.

Wang, S., Liu, Y., Du, Y., & Wang, X. (2021). Effect of the COVID-19 pandemic on consumers' impulse buying: the moderating role of moderate thinking. *International journal of environmental research and public health*, *18*(21), 11116.

Wen, J., Kozak, M., Yang, S., & Liu, F. (2020). COVID-19: potential effects on Chinese citizens' lifestyle and travel. *Tourism Review*, *May*. https://doi.org/10.1108/TR-03-2020-0110

World Tourism Organization (UNWTO). (2020). *IMPACT ASSESSMENT OF THE COVID-19 OUTBREAK ON INTERNATIONAL TOURISM*. https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism

Zhang, S., Sun, T., & Lu, Y. (2023). The COVID-19 pandemic and tourists' risk perceptions: Tourism policies' mediating role in sustainable and resilient recovery in the New Normal. *Sustainability*, *15*(2), 1323.

Zheng, D., Luo, Q., & Ritchie, B. W. (2021). Afraid to travel after COVID-19? Self-protection, coping and resilience against pandemic 'travel fear.' *Tourism Management*, *83*(October 2020), 104261. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2020.104261

Zhou, B., Liu, S. Y., Wang, L. E., Wang, L. T., & Wang, Y. X. (2022). COVID-19 risk perception and tourist satisfaction: A mixed-method study of the roles of destination image and self-protection behavior. *Frontiers in Psychology*, *13*, 1001231.

KAYNAKÇA

Akbaş, F. (2020). Kruvaziyer turizmi hakkında yerel halkın farkındalık düzeyinin Kuşadası destinasyonu özelinde değerlendirilmesi. Anasay, 4(13), 103–124. https://doi.org/10.33404/anasay.745229

Akbulut, H., & Arslan, F. (2015). Yiyecek-İçecek Maliyet Kontrolü: Batı Karadeniz Bölgesindeki Otel İşletmelerine Yönelik Bir Araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*(3), 71-106.

Akova, O., Yasar, A. G., Aslan, A., & Cetin, G. (2015). The relationship between organizational culture and the environmental management perception of employees: A research on green star hotels. *Research Journal of Business and Management*, *2*(2), 169-184.

Amasra Liman Başkanlığı (2024). Kruvaziyer gemi istatistikleri.

Arasli, H., Saydam, M. B., & Kilic, H. (2020). Cruise travelers' service perceptions: A critical content analysis. Sustainability (Switzerland), 12(17), 1–13. https://doi.org/10.3390/SU12176702

Bayazıt, Ş. (2015). Kruvazıyer Pazarı ve Destinasyonlarının Analizi: Türk Yolcuları Ve Kruvaziyer Limanları Hakkında Ampirik Bir Çalışma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. https://polen.itu.edu.tr/xmlui/handle/11527/13153 Erişim Tarihi 11/07/2024

Brida, J. G., Pulina, M., Riaño, E., & Zapata-Aguirre, S. (2012a). Cruise visitors' intention to return as land tourists and to recommend a visited destination. Anatolia, 23(3), 395–412. https://doi.org/10.1080/13032917.2012.712873

Brida, J. G., Garrido, N., & Devesa, M. J. S. (2012b). Cruise passengers' satisfaction: Cartagena de Indias. Benchmarking, 19(1), 52–69. https://doi.org/10.1108/14635771211218353

Brida, U. G. Ve Aguirre, S. Z. (2008). The impacts of the cruise industry on tourism destinations. Sustainable tourism as a factor of local development. Monsa İtaly 7-9/11/2008.

Castillo-Manzano, J. I., & López-Valpuesta, L. (2018). What does cruise passengers' satisfaction depend on? Does size really matter? International Journal of Hospitality Management, 75(December 2017), 116–118. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2018.03.013

Ceyhan, S., Kamacı, A., & Peçe, M. A. (2017). Filyos Liman Projesinin Kruvaziyer Gemi Turizmi Açısından Değerlendirilmesi ve Bölge Ekonomisine Katkısı. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 13(13), 271-283.

Chang, M. Y., Wang, C. H., & Chen, H. S. (2021). Exploring cruise tourists' preferences and satisfaction: The case of Taiwan. Water (Switzerland), 13(22), 1–17. https://doi.org/10.3390/w13223183

Chang, Y. T., Liu, S. M., Park, H., & Roh, Y. (2016). Cruise traveler satisfaction at a port of call. Maritime Policy & Management, 43(4), 483–494. https://doi.org/10.1080/03088839.2015.1107920

CLIA (2012). Cruise Lines International Association (CLIA) Industry Update.

CLIA (2013a). The global economic contribution of cruise tourism 2013. September 2014. Business Research Economic Advisors, Exton

CLIA (2013b). Cruise Lines International Association (CLIA) Industry Update.

Cruz Ruiz, E., Bermúdez González, G., & Tous Zamora, D. (2018). Destination image, satisfaction and destination loyalty in cruise tourism: the case of Málaga (Spain). Tourism & Management Studies, 14(1), 58-68. https://tmstudies.net/index.php/ectms/article/view/912

Çam, F. B., Ali Bora ve Handan Bilici Altunkayalier. (2019). Amastris (Amasra) Antik Kentinde Arkeolojik Tespitler. TÜBA Arkeoloji Dergisi, 24(1), 170-188.

Çetin, S., Davarci, M., & Karakas, A. (2022). The impact of organizational justice and trust on knowledge sharing behaviour. Управленец, 13(3), 30-45.

David Mc.A Baker. Explorıng Cruıse Passengers' Demographıcs, Experıence And Satısfactıon Wıth Cruısıng The Western Carıbbean. International Journal of Tourism & Hospitality Reviews Vol 1 (1), November 2014, ISBN 978-81-925781-0-1, pg 33-43

Deniz Ticareti Analizleri (2012). Deniz Ticareti Analizleri, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü, Ankara.

Deniz Ticareti İstatistikleri (2013). Deniz Ticareti İstatistikleri, Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü.

Deniz Turizmi Yönetmeliği, 5 Resmi Gazete 5561 (2009).

Deniz, M. (2017). Kruvaziyer turizminin Türk turizm sektörü açısından değerlendirilmesi. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 1-13.

Denizcilik İstatistikleri. (2023). No Title. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. https://denizcilikistatistikleri.uab.gov.tr/kruvaziyer-istatistikleri

Doğantekin, A. (2023). Kruvaziyer Turizm. Editörler: Ayhan Karakaş ve Ahmet Aslan. İçinde: Turizmde Güncel Gelişmeler, Eğitim Yayınları: Konya.

Dowling, R. K. (2006). The Cruising Industry. Içinde R. K. Dowling (Ed.), Cruise Ship Tourism

DTO. (2022). Denizcilik Sektör Raporu. https://www.denizticaretodasi.org.tr/media/SharedDocuments/sektorraporu/Denizcilik_Sektor_Raporu_2022_web_v2.pdf

Gökçen, M. Y., & Çetin, S. (2022). Yenilikçi iş davranışının iş performansına etkisi. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 9(2), 174-188.

Göngör, A. (2011). Uluslararası Turizmde Ekonomik Çevre. Editör: İge Pırnar, İçinde Uluslararası Turizm İşletmeciliği. Nobel Yayınları: Ankara.

Homeros. (1984). İlyada (A. Erhat, Çev.). İstanbul: Can yayınları.

Hung, K., & Petrick, J. F. (2011). Why do you cruise? Exploring the motivations for taking cruise holidays, and the construction of a cruising motivation scale. Tourism Management, 32(2), 386–393. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.03.008

İnan, E. A., Akinci, S., Kiymalioglu, A., & Akyurek, M. S. (2011). Kruvaziyer Turizminde Turistlerin Tavsiye Niyetlerinde Destinasyon Imajının Etkisi. Ege Academic Review, 11(3).

Janetta Sîrbu. Tourıst Servıces Consumer Satısfactıon (Cruıses), Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica, 15(2), 2013, 755-763.

Karakaş, A., Demirkan, B., & Aslan, A. (2022). Bartın Halkının Turizme Bakış Açısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 444-462.

Karakaya, A., & Akbulut, H. (2010). Safranbolu'daki Turizm İşletmelerinde Kurumsal Yönetimin Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *6*(11), 17-32.

Kaya, O. (2017). Turistlerin Kruvaziyer Gemileri Yiyecek ve İçecek Hizmetlerinden Beklenti ve Performans Düzeylerine İlişkin Bir Araştırma (A Study on Tourist Expectation and Performance Levels of the Food and Beverage Services on Cruise Ships). Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 5(2), 22–38. https://doi.org/10.21325/jotags.2017.68

Ozturk, U. A., & Gogtas, H. (2016). Destination attributes, satisfaction, and the cruise visitor's intent to revisit and recommend. Tourism Geographies, 18(2), 194–212. https://doi.org/10.1080/14616688.2015.1124446

Özdemir, Ü. (2006). Amasra'da Turizm ve Çevresel Etkileri. Doğu Coğrafya Dergisi, 11(15), 33-52.

Sakaoğlu,N 1987 Amasra'nın Üç binyılı Zonguldak Valiliği Yay. No:2 Özgün Ofset,İstanbul.

Sanz-Blas S, Buzova D, Schlesinger W. The Sustainability of Cruise Tourism Onshore: The Impact of Crowding on Visitors' Satisfaction. Sustainability. 2019; 11(6):1510. https://doi.org/10.3390/su11061510

Sarı,Y 2001 Amasra İlçesi'nin Doğal ve Kültürel Peyzaj Değerlerinin Sürdürülebilir Turizm Bağlamında İrdelenmesi.Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı A.B.D(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).BARTIN

Satta, G., Parola, F., Penco, L., & Persico, L. (2015). Word of mouth and satisfaction in cruise port destinations. Tourism Geographies, 17(1), 54–75. https://doi.org/10.1080/14616688.2014.938689

Sezer, İ. (2014). Kruvaziyer Turizmi'nde Dikkat Çeken Bir Nokta: Kuşadası Limanı. Doğu Coğrafya Dergisi, 19(32), 49-78.

UNWTO, (2024). https://www.unwto.org/tourism-data/global-and-regional-tourism-performance

Üçışık, S., & Kadıoğlu, M. (2001). Türkiye'de kruvaziyer turizmi geliştirme şartları. Marmara

Wild, P., & Dearing, J. (2000). Development of and prospects for cruising in Europe. Maritime Policy & Management, 27(4), 315–333. https://doi.org/10.1080/030888300416522

Wu, L.; Dong, C., and Xiong, G., 2020. A big-data–based analysis on the impact of cruise tourism image on Chinese tourist satisfaction and behavioral intentions. In: Gong, D.; Zhang, M., and Liu, R. (eds.), Advances in Coastal Research: Engineering, Industry, Economy, and Sustainable Development. Journal of Coastal Research, Special Issue No. 106, pp. 314–318. Coconut Creek (Florida), ISSN 0749-0208.

Xie, H. J., Kerstetter, D. L., & Mattila, A. S. (2012). The attributes of a cruise ship that influence the decision making of cruisers and potential cruisers. International Journal of Hospitality Management, 31(1), 152–159. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2011.03.007

Zhang, Z., Ye, Q., Song, H., & Liu, T. (2015). The structure of customer satisfaction with cruise-line services: an empirical investigation based on online word of mouth. Current Issues in Tourism, 18(5), 450–464. https://doi.org/10.1080/13683500.2013.776020

KAYNAKÇA

Coccossis, H. (2016). Sustainable development and tourism: Opportunities and threats to cultural heritage from tourism. In *Cultural tourism and sustainable local development* (pp. 65-74). Routledge.

Cohen, E. (1978). The impact of tourism on the physical environment. *Annals of Tourism research*, *5*(2), 215-237.

Coughlan, N. (2023). *Enhancing Public Wi-Fi Security Through Digital Certificate Authentication* (Doctoral dissertation, Dublin, National College of Ireland).

Filiz, E., ve Yeşildal, M. (2019). İnternet Çağında Risk Ve Mahremiyet Kaygısına Yönelik Bir Araştırma. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *6*(43), 3266-3273.

Goldman, E. (2020). An introduction to the california consumer privacy act (ccpa). *Santa Clara Univ. Legal Studies Research Paper*.

González-Reverté, F., Díaz-Luque, P., Gomis-López, J. M., ve Morales-Pérez, S. (2018). Tourists' risk perception and the use of mobile devices in beach tourism destinations. *Sustainability*, *10*(2), 413.

Karaca-dedeoğlu, A. (2019). Uluslararası sağlık turizminde hastanın özel hayatının gizliliği ve mahremiyetinin korunması hakkı. *OPUS International Journal of Society Researches*, *10*(17), 1875-1910.

Kovačić, M., Čičin-Šain, M., ve Milojica, V. (2022). Cyber security and tourism: bibliometric analysis. *Journal of process management and new technologies*, *10*(3-4), 75-92.

Lugovic, S., Mrsic, L. and Korona, L.Z., (2019). Public WiFi security network protocol practices in tourist destination. In Pervasive Systems, Algorithms and Networks: 16th International Symposium, I-SPAN 2019, Naples, Italy, September 16-20, 2019, Proceedings 16 (pp. 321-332). Springer International Publishing

Mahadin, B., Akroush, M. N., ve Bata, H. (2020). The effects of tourism websites' attributes on e-satisfaction and e-loyalty: a case of American travellers' to Jordan. *International Journal of Web Based Communities*, *16*(1), 4-33.

Malik, S., ve Balyan, V. (2018). Importance of training and development in tourism industry. *International Refereed Journal of Reviews and Research*, *6*(1), 11-19.

Prashyanusorn, V., Kaviya, S., ve Yupapin, P. P. (2010). Surveillance system for sustainable tourism with safety and privacy protection. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(1), 74-78.

Rossanty, Y., Nasution, M. D. T. P., ve Irawan, I. (2019). Communication and customer relations strategy in improving hotel guests' satisfaction in Samosir tourism area, North Sumatra, Indonesia. *International Journal of Management (IJM)*, *10*(6).

Saravanan, S., ve Sadhu Ramakrishnan, B. (2016). Preserving privacy in the context of location based services through location hider in mobile-tourism. *Information Technology ve Tourism*, *16*, 229-248.

Sharma, H., Srivastava, P. R., Jasimuddin, S. M., Zhang, Z. J., ve Jebabli, I. (2024). Privacy concerns in tourism: a systematic literature review using machine learning approach and bibliometric analysis. *Tourism Review*, *79*(5), 1105-1125.

Sharma, H., Srivastava, P. R., Jasimuddin, S. M., Zhang, Z. J., ve Jebabli, I. (2024). Privacy concerns in tourism: a systematic literature review using machine learning approach and bibliometric analysis. *Tourism Review*, *79*(5), 1105-1125.

Soysal, T. (2019). UNUTULMA HAKKININ AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GENEL VERİ KORUMA TÜZÜĞÜ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, (13), 339-422.

Steven, R., ve Castley, J. G. (2013). Tourism as a threat to critically endangered and endangered birds: global patterns and trends in conservation hotspots. *Biodiversity and Conservation*, *22*, 1063-1082.

Sucu, B. M. K. (2022). *Temel hak boyutuyla kişisel verilerin korunması* (Master's thesis, Dokuz Eylul Universitesi (Turkey)).

Tai, Z., Ye, L., ve Wang, Z. (2023). How can mega-events contribute to urban tourism in developing countries? A case study of the 2016 G20 Summit in Hangzhou, China. *International Planning Studies*, *28*(3-4), 268-280.

Tarlow, P. (2014). *Tourism security: strategies for effectively managing travel risk and safety*. Elsevier.

Tussyadiah, I., Li, S., ve Miller, G. (2019). Privacy protection in tourism: Where we are and where we should be heading for. In *Information and Communication Technologies in Tourism 2019: Proceedings of the International Conference in Nicosia, Cyprus, January 30–February 1, 2019* (pp. 278-290). Springer International Publishing.

Türeli, N. Ş., Davras, G. M., ve Dolmacı, N. (2015). Privacy of personal ınformation in tourism sector Turizm sektöründe kişisel bilgilerin mahremiyeti. *Journal of Human Sciences*, *12*(1), 236-254.

Uslan, Y. U., ve Değirmenci, S. (2023). Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Işığında Türkiye'de Kişisel Verileri Koruma Kurumu. *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *10*(1), 23-38.

Wang, B., He, S., Sun, Y., ve Min, Q. (2022). Giving voice to tourists: Improving the governance of protected areas through tourists' perceptions and expectations. *Forests*, *13*(9), 1523.

https://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-dunya-turizm-orgutu.tr.mfa, E.T: 20.10.2024

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_tur, E.T: 21.10.2024

https://www.mfa.gov.tr/iktisadi-isbirligi_ve-gelisme-teskilati-_oecd_.tr.mfa#:~:text=OECD'nin%20en%20temel%20ama%C3%A7lar%C4%B1,%C3%A7evrenin%20korunmas%C4%B1%20aras%C4%B1ndaki%20dengeyi%20g%C3%B6zetmek. E.T: 20.10.2024

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. (2002). Technical Change, Inequality, and the Labor Market. *Journal of Economic Literature,* 40(1), 7-72.

Adedoyin, F. F., Bekun, F. V., Driha, O. M., & Balsalobre-Lorente, D. (2020). The Effects of Air Transportation, Energy, ICT and FDI on Economic Growth in the Industry 4.0 Era: Evidence from the United States. *Technological Forecasting and Social Change*, 160, 120297.

Adel, A. (2022). Future of Industry 5.0 in Society: Human-Centric Solutions, Challenges and Prospective Research Areas. *Journal of Cloud Computing,* 11(1), 40.

Ansal, H. (1996). *Esnek Üretimde İşçiler ve Sendikalar*. İstanbul: Birleşik Metal-İş Sendikası Yayınları

Arıcı, S. (2023). Turizm Araştırmacıları Gözünden Covid-19'un Turizme Etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (55), 285-302.

Aslam, F., Aimin, W., Li, M., & Ur Rehman, K. (2020). Innovation in the Era of IoT and Industry 5.0: Absolute İnnovation Management (AIM) Framework. *Information,* 11(2), 124.

Atkeson, A. & Kehoe, P. J. (2001). *The Transition to a New Economy after the Second Industrial Revolution*. National Bureau of Economic Research, Technical Report.

Bahar, O. ve İlal, N. Ç. (2020). Coronavirüsün (Covid-19) Turizm Sektörü Üzerindeki Ekonomik Etkileri. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 6(1), 125-139.

Botti, A. & Baldi, G. (2024). Business Model Innovation and Industry 5.0: A Possible Integration in GLAM Institutions. *European Journal of Innovation Management,* Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print.

Breque, M., L. De Nul, & A. Petridis (2021). *Industry 5.0: Towards a Sustainable, Human-Centric and Resilient European Industry,* EC DG for Research and Innovation.

Buhalis, D. (1998). Strategic Use of Information Technologies in the Tourism Industry. *Tourism Management,* 19(5), 409–421.

Buhalis, D. (2003). *eTourism: Information Technology For Strategic Tourism Management*. Pearson education.

Buhalis, D., & Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years after the Internet—The State of eTourism Research. *Tourism Management,* 29(4), 609-623.

Buhalis, D., Jafari, J., & Werthner, H. (1997). Information Technology and the Reengineering of Tourism. *Annals of Tourism Research,* 24(1), 245-247.

Colombo, A.W., Karnouskos, S., & Bangemann, T. (2014). Towards the Next Generation of Industrial Cyber-Physical Systems. In: A. Colombo et al. (eds) *Industrial Cloud-Based Cyber-Physical Systems*. Springer, Cham.

Cotteleer, M., & Sniderman, B. (2017). Forces of Change: Industry 4.0. *Deloitte Insights,* 18(1), 1-16.

Das, S. & Pan, T. (2022) A Strategic Outline of Industry 6.0: Exploring the Future. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4104696

Demir, K. A., Döven, G., & Sezen, B. (2019). Industry 5.0 and Human-Robot Co-Working. *Procedia Computer Science,* 158, 688-695.

Demir, Y., & Dincer, F. I. (2020). The Effects of Industry 4.0 on the Food and Beverage Industry. *Journal of Tourismology,* 6(1), 133-145.

Dhoundiyal, H., & Mohanty, P. (2022). Artificial Intelligence and Robotics Driving Tourism 4.0: An Exploration. In In: Hassan, A. (eds), *Handbook of Technology Application in Tourism in Asia* (pp. 1265-1285). Singapore: Springer Nature Singapore.

Ekin, N. (1996). Değişim ve Sendikaların Geleceği. *Mercek Dergisi*, 15-23.

Ertuğral, S. M., Kuran, İ. ve Neyir Tekeli, H. (2022). Dijitalleşmenin Turizm Sektörüne Yansımaları ve Bölgesel Kalkınmaya Etkisi. *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi, 7*(2), 14-25.

Ghobakhloo, M. (2020). Industry 4.0, Digitization, and Opportunities for Sustainability. *Journal of Cleaner Production,* 252, 119869.

Golovianko, M., Terziyan, V., Branytskyi, V., & Malyk, D. (2023). Industry 4.0 vs. Industry 5.0: Co-Existence, Transition, or a Hybrid. *Procedia Computer Science,* 217, 102-113.

Hansen, E. B., & Bøgh, S. (2021). Artificial Intelligence and Internet of Things in Small and Medium-Sized Enterprises: A Survey. *Journal of Manufacturing Systems,* 58, 362-372.

Hussain, S., Singh, A. M., Mohanty, P., & Gavinolla, M. R. (2023). Next Generation Employability and Career Sustainability in the Hospitality Industry 5.0. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes,* 15(3), 308-321.

Hwang, J., Park, S., & Kim, I. (2020). Understanding Motivated Consumer Innovativeness in the Context of a Robotic Restaurant: The Moderating Role of Product Knowledge. *Journal of Hospitality and Tourism Management,* 44, 272-282.

Ivanov, S. (2020). The Impact of Automation on Tourism and Hospitality Jobs. *Information Technology & Tourism,* 22, 205-215.

Ivanov, S., & Webster, C. (2017). Adoption of Robots, Artificial Intelligence and Service Automation By Travel, Tourism and Hospitality Companies – A Cost-Benefit Analysis. In International Scientific Conference Contemporary Tourism – Traditions and Innovations, Sofia University: 19-21 October 2017.

Jagatheesaperumal, S. K., Rahouti, M., Ahmad, K., Al-Fuqaha, A., & Guizani, M. (2021). The Duo of Artificial Intelligence and Big Data for Industry 4.0: Applications, Techniques, Challenges, and Future Research Directions. *IEEE Internet of Things Journal,* 9(15), 12861-12885.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R. P., Suman, R., & Gonzalez, E. S. (2022). Understanding the Adoption of Industry 4.0 Technologies in Improving Environmental Sustainability. *Sustainable Operations and Computers,* 3, 203-217.

Jin, L., He, Y., & Song, H. (2012). Service Customization: To Upgrade or to Downgrade? An Investigation of How Option Framing Affects Tourists' Choice of Package-Tour Services. *Tourism Management,* 33(2), 266-275.

Koca, D. (2020). Sanayi devrimlerinin Tarihsel Arka Planı ve İşgücü Becerileri Üzerindeki Yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(31), 4531-4558.

Kocabaş, F. (2004). Endüstri İlişkilerindeki Dönüşüm. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (10).

Koo, C., Xiang, Z., Gretzel, U., & Sigala, M. (2021). Artificial Intelligence (AI) and Robotics in Travel, Hospitality and Leisure. *Electronic Markets,* 31, 473-476.

Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2013). *Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Kumar, A. (2023). Industry 5.0: Employing the Human Age to Industry 4.0. *Research Spectra,* 4(2), 56-69

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H. G., Feld, T., & Hoffmann, M. (2014). Industry 4.0. *Business & Information Systems Engineering*, 6, 239-242.

Leng, J., Sha, W., Wang, B., Zheng, P., Zhuang, C., Liu, Q., ... & Wang, L. (2022). Industry 5.0: Prospect and Retrospect. *Journal of Manufacturing Systems,* 65, 279-295.

Lu, Y. (2017). Industry 4.0: A Survey on Technologies, Applications and Open Research Issues. *Journal of Industrial Information Integration,* 6, 1-10.

Luther, W., Baloian, N., Biella, D., & Sacher, D. (2023). Digital Twins and Enabling Technologies in Museums and Cultural Heritage: An Overview. *Sensors,* 23(3), 1583.

Maddikunta, P. K. R., Pham, Q. V., Prabadevi, B., Deepa, N., Dev, K., Gadekallu, T. R., ... & Liyanage, M. (2022). Industry 5.0: A Survey on Enabling Technologies and Potential Applications. *Journal of Industrial ınformation Integration,* 26, 100257.

Manzoor, S. R., Ullah, R., Khattak, A., Ullah, M., & Han, H. (2024). Exploring Tourist Perceptions of Artificial Intelligence Devices in the Hotel Industry: Impact of Industry 4.0. *Journal of Travel & Tourism Marketing,* 41(2), 272-291.

Mirzaei, R., Sadin, M., & Pedram, M. (2023). Tourism and COVID-19: Changes in Travel Patterns and Tourists' Behavior in Iran. *Journal of Tourism Futures,* 9(1), 49-61.

Morrar, R., Arman, H., & Mousa, S. (2017). The Fourth Industrial Revolution (Industry 4.0): A Social Innovation Perspective. *Technology Innovation Management Review,* 7(11), 12-20.

Nahavandi, S. (2019). Industry 5.0—A Human-Centric Solution. *Sustainability,* 11(16), 4371.

Nikitas, A., Michalakopoulou, K., Njoya, E. T., & Karampatzakis, D. (2020). Artificial Intelligence, Transport and the Smart City: Definitions and Dimensions of a New Mobility Era. *Sustainability,* 12(7), 2789.

Orea-Giner, A., Muñoz-Mazón, A., Villacé-Molinero, T., & Fuentes-Moraleda, L. (2022). Cultural Tourist and User Experience with Artificial Intelligence: A Holistic Perspective from the Industry 5.0 approach. *Journal of Tourism Futures*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print

Ozkeser, B. (2018). Lean Innovation Approach in Industry 5.0. *The Eurasia Proceedings of Science Technology Engineering and Mathematics,* (2), 422-428.

Oztemel, E., & Gursev, S. (2020). Literature Review of Industry 4.0 and Related Technologies. *Journal of Intelligent Manufacturing,* 31(1), 127-182.

Özdemir, V., & Hekim, N. (2018). Birth of Industry 5.0: Making Sense of Big Data with Artificial Intelligence,"the Internet of Things" and Next-Generation Technology Policy. *Omics: A Journal of Integrative Biology,* 22(1), 65-76.

Pappas, N., & Glyptou, K. (2021). Accommodation Decision-Making During the COVID-19 Pandemic: Complexity Insights from Greece. Int*ernational Journal of Hospitality Management,* 93, 102767.

Pathak, P., Pal, P. R., Shrivastava, M., & Ora, P. (2019). Fifth Revolution: Applied AI & Human Intelligence with Cyber Physical Systems. *International Journal of Engineering and Advanced Technology,* 8(3), 23-27.

Pattanaik S., Mohammed M., and Sood V. (2024). Artificial intelligence and machine learning in Industry 6.0. In: Reddy, C.K.K., Doss, S., Pamulaparty, L., Lippert, K., & Doshi, R. (eds.). *Industry 6.0: Technology, Practices, Challenges, and Applications* (1st ed.). CRC Press

Pencarelli, T. (2020). The Digital Revolution in the Travel and Tourism Industry. *Information Technology & Tourism,* 22(3), 455-476.

Pereira, A. C., & Romero, F. (2017). A Review of the Meanings and the Implications of the Industry 4.0 concept. *Procedia Manufacturing,* 13, 1206-1214.

Pillai, S. G., Haldorai, K., Seo, W. S., & Kim, W. G. (2021). COVID-19 and Hospitality 5.0: Redefining Hospitality Operations. *International Journal of Hospitality Management,* 94, 102869.

Pozdnyakova, U.A., Golikov, V.V., Peters, I.A., Morozova, I.A. (2019). Genesis of the Revolutionary Transition to Industry 4.0 in the 21st Century and Overview of Previous Industrial Revolutions. In: Popkova, E., Ragulina, Y., Bogoviz, A. (eds) *Industry 4.0: Industrial Revolution of the 21st Century. Studies in Systems, Decision and Control*, vol 169. Springer, Cham.

Schroeder, A., Ziaee Bigdeli, A., Galera Zarco, C., & Baines, T. (2019). Capturing the Benefits of Industry 4.0: A Business Network Perspective. *Production Planning & Control,* 30(16), 1305-1321.

Shamim, S., Cang, S., Yu, H., & Li, Y. (2017). Examining the Feasibilities of Industry 4.0 for the Hospitality Sector with the Lens of Management Practice. *Energies,* 10(4), 499.

Skobelev, P. O., & Borovik, S. Y. (2017). On the Way from Industry 4.0 to Industry 5.0: From Digital Manufacturing to Digital Society. *Industry 4.0,* 2(6), 307-311.

Sony, M., & Naik, S. (2020). Key Ingredients for Evaluating Industry 4.0 Readiness for Organizations: A Literature Review. *Benchmarking: An International Journal,* 27(7), 2213-2232.

Stankov, U., & Gretzel, U. (2020). Tourism 4.0 Technologies and Tourist Experiences: A Human-Centered Design Perspective. *Information Technology & Tourism,* 22(3), 477-488.

Subbiah, P., Tyagi, A. K., & Mazumdar, B. D. (2024). The Future of Manufacturing and Artificial Intelligence Industry 6.0 and Beyond. In Kumar Tyagi, A., Tiwari, S., & Ahmad, S.S. (Eds.).I*ndustry 4.0, Smart Manufacturing, and Industrial Engineering* (pp. 347-362). CRC Press.

Suleiman, Z., Shaikholla, S., Dikhanbayeva, D., Shehab, E., & Turkyilmaz, A. (2022). Industry 4.0: Clustering of Concepts and Characteristics. *Cogent Engineering,* 9(1), 2034264.

Taalbi, J. (2019). Origins and Pathways of Innovation in the Third Industrial Revolution. *Industrial and Corporate Change, 2*8(5), 1125-1148.

Ünüvar, Ş. (2008). Turizm Sektöründe Bilgi Iletişim Teknolojileri Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 10(1-2), 597-618.

Vogel-Heuser B., Bayrak G., Frank U. (2012). Forschungsfragen in Produktionsautomatisierung der Zukunft. Diskussionspapier für die acatech Projektgruppe “ProCPS – Production CPS. acatech Materialien.

Wichmann RL, Eisenbart B, & Gericke K. (2019). The Direction of Industry: A Literature Review on Industry 4.0. *Proceedings of the Design Society: International Conference on Engineering Design.* 1(1), 2129-2138.

Wirtz, J., Kunz, W., & Paluch, S. (2021). The Service Revolution, Intelligent Automation and Service Robots. *European Business Review*, 38–45.

Wittenberg, C. (2016). Human-CPS Interaction-Requirements and Human-Machine Interaction Methods for the Industry 4.0. *IFAC-PapersOnLine,* 49(19), 420-425.

Wolniak, R., & Grebski, W. (2023). The Customization and Personalization of Product in Industry 4.0. *Scientific Papers of Silesian University of Technology Organization and Management Series,* 180.

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B., & Wang, L. (2021). Industry 4.0 and Industry 5.0—Inception, conception and perception. *Journal of Manufacturing Systems, 61*, 530-535.

Yadav, R., Arora, S., & Dhull, S. (2022). A Path Way to Industrial Revolution 6.0. *International Journal of Mechanical Engineering,* 7(1), 1452-1459.

Yıkılmaz, I. (2020). New Era: The Transformation from the Information Society to Super Smart Society (Society 5.0). *Data, Information and Knowledge Management,* 85-112.

Yücebalkan, B. (2020). Endüstri 4.0’dan Endüstri 5.0’a Geçiş Sürecine Genel Bakış. *Pearson Journal,* 5(9), 241-250.

Zizic, M. C., Mladineo, M., Gjeldum, N., & Celent, L. (2022). From Undustry 4.0 towards Industry 5.0: A Review and Analysis of Paradigm Shift for the People, Organization and Technology. *Energies,* 15(14), 5221.

KAYNAKÇA

Ağraş, S., Yıldız, A., & Aktürk, E. (2020). Akıllı Turizmin Türkiye'de Uygulanabilirliği: İstanbul Örneği. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(21), 207-231.

Aktaş, E., Taş, İ., & Kurgun, A. (2023). Turizm sektöründe metaverse'ün geleceği: Araç mı, amaç mı? *Uluslararası Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 7*(2), 143-152. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijctr/issue/81915/1389900

Aslan, A. (2024). Metaverse'ün Turizme Yansımaları: Paydaş Perspektifi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 895-910. https://doi.org/10.11616/asbi.1516314

Aydınbaş, G. (2023). Akıllı Turizm (Turizm 4.0) Teknolojileri Üzerine İktisadi Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness, 6*(1), 26-44.

Azadaliyev, S., & Demirkol, Ş. (2023). Turizm sektöründe artırılmış gerçeklik ve dijital dönüşümün değerlendirilmesi. *TUCADE - Turizm Çalışmaları Dergisi, 5*(1), 11-26.

Bahar, M., & Yüzbaşıoğlu, N. (2019). Akıllı turizm ve süper akıllı turist kavramları ışığında geleceğin turizm rehberliğine bakış. *Journal of Travel and Tourism Research, 14*(2019), 72-93.

Bakır, Ç. (2022). Metaverse üzerine kapsamlı bir araştırma. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (45),* 64-73. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejosat/issue/74142/1220168

Baran, Z., & Baran, H. (2021). Dijital teknolojiler bağlamında turistik gezilerin yeni gerçekliği: Sanal uzam. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi, 4*(2), 175-188.

Basheer, M., et al. (2022). Tourism, the metaverse, artificial intelligence, and travel. *Journal of Future Tourism Studies*.

Belanche, D., Casaló, L. V., & Flavián, C. (2020). Frontline robots in tourism and hospitality: Service enhancement or cost reduction? *Electronic Markets, 30*(4), 795-806. https://doi.org/10.1007/s12525-020-00432-5

Berk, O. N. (2020). Akıllı turizm uygulamalarının artırılmış ve sanal gerçeklik kapsamında değerlendirilmesi. *Multidisipliner Perspektiften Turizm, 1,* 45-60.

Bilgili, B., & Koç, E. (2021). Digital transformation in tourism. *Sustainability and Tourism Innovation Journal*.

Boes, K., Buhalis, D., & Inversini, A. (2016). Smart tourism destinations: ecosystems for tourism destination competitiveness. *International Journal of Tourism Cities, 2*(2), 108-124.

Boz, M. (2019). Turizm destinasyonunun sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayabilmesinde doğal ve tarihi çevrenin önemi: Çanakkale örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 1-18.

Buhalis, D., & Amaranggana, A. (2014). *Smart tourism destinations. In Z. Xiang & I. Tussyadiah (Eds.),* Information and Communication Technologies in Tourism.553-564. Springer.

Buhalis, D., & Sinarta, Y. (2019). Real-time co-creation and nowness service: Lessons from tourism and hospitality. *Journal of Travel & Tourism Marketing, 36*(5), 563-582.

Cengiz, V., Ceyhan, S., Peçe, M. A. (2023). Ekonomi alanında Blockchain. Nobel Akademik Yayıncılık. 1. Basım.

Çelik, H. (2021). Turizmde dijital dönüşüm: Teknolojik yeniliklerin etkileri. *Turizm Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 123-135.

Çelik, K. & Taş, A. (2023). Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü Öğrencilerinin ve Mezunlarının Girişimcilik Niyetini Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(28), 168-184.

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişimde Temel Konular. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 5*(2), 236-250

Çelik, K., & Ayaz, A. (2024). Evaluation of metaverse use intention in software education of university students: combining technology acceptance model with external variables. *Educational Technology Research and Development,*1-22.https://doi.org/10.1007/s11423-024-10415-4

Çelik, K., & Aydoğan, H. (2021). Topsis Tabanlı Karar Verme Yaklaşımı: İstanbul'da Bir Uygulama. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 3*(2), 158-174. https://doi.org/10.53694/bited.1021806

Çelik, K., & Bora, C. (2021). Otel İşletmelerinin Instagram Paylaşımlarının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 9* (4), 2813-2836. DOI:10.21325/jotags.2021.921

Çelik, K., & Bora, C. (2022). Lüks Sınıf Otellerin Instagram Paylaşımlarının İncelenmesi: İstanbul'da Bir Araştırma. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 6(1), 202–226. https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.948

Çelik, K., & Taş, A. (2023). Genişletilmiş Beklenti Doğrulama Modeli: Mobil Uygulama Kullanıcıları Üzerine Bir Araştırma. *Third Sector Social Economic Review*, *58*(4), 3558-3573.

Çetin, A., & Fidan, B. (2021). Bilişim sektöründe örgütsel öğrenme yenilik performansı ilişkisi. K. Vatansever (Ed.), İktisadi ve idari bilimlerde araştırma ve değerlendirmeler. Gece Kitaplığı. Ankara.

Çetin, S., Yılmaz, R., Karlı, H., & Topçu, Y. E. (2023). Lojistikte Dijital Dönüşüm Kapsamında Öne Çıkan Teknolojilerin Değerlendirilmesi. Ankara International Congress on Scientific Research-IX, Ankara.

Çilesiz, E., & Aydın, N. (2022). Metaverse ve turizm: Kavramsal bir yaklaşım. Journal of Academic *Tourism Studies, 3*(1), 32-44. https://jatosjournal.org/files/jatos/265be119-e7ae-48df-bcf8-2f39b5d15fd4.pdf

Dolynska, O., et al. (2023). Innovations in tourism. *Journal of Tourism Innovations*, 9(3), 45-62.

Duman, A., & Kocaman, S. (2021). Turizmde destinasyon rekabetçiliği: Alanya ve Kemer turizm destinasyonları arasında karşılaştırmalı bir analiz. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 1-18.

Dülgaroğlu, O. (2021). Turizmde Dijitalleşme: Akıllı Turizm Uygulamaları, Dijital Turizm ve Turizm 4.0. *Turizm ve İşletmecilik Dergisi, 2*(1), 1-15.

Düzgün, E. (2016). Turizm destinasyonlarının rekabet gücünü artırmasında inovasyonun yeri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 4*(2), 1-18.

Ercan, F. (2020). Turizm pazarlamasında yapay zekâ teknolojilerinin kullanımı ve uygulama örnekleri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, 23*(2), 394-410.

Ercan, F. (2022). Metaverse teknolojisinin gelecekte turizm sektörüne olası etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(4), 1063-1092. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ausbd/issue/74379/1225882

Erdem, A., Unur, K., & Şeker, F. (2022). Şanlıurfa'nın Akıllı Turizm Destinasyonu Olabilmesi İçin Gerekli Stratejilerin AWOT Yöntemi ile Belirlenmesi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 72-89.

Farahat, M., et al. (2022). Artificial intelligence applications and its impact on Egyptian tourism. *Egyptian Tourism Research Journal*, 15(2), 78-95.

Ferràs, X., et al. (2020). Smart tourism empowered by artificial intelligence: The case of Lanzarote. *Tourism Management Perspectives*, 36, 100732.

Gajdosík, T., & Marciš, M. (2019). Artificial intelligence tools for smart tourism development. *Journal of Smart Tourism Research*, 12(4), 56-71.

Gretzel, U., Reino, S., Kopera, S., & Koo, C. (2020). Smart tourism challenges. *Journal of Tourism, 21*(1), 1-10.

Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2015). Smart tourism: foundations and developments. *Electronic Markets, 25*(3), 179-188.

Güneş, M. (2022). Arttırılmış gerçeklik uygulamaları ve turizm sektörü. *Yeni Medya ve İletişim Çalışmaları, 8*(1), 45-60.

Honey, M. (2008). *Ecotourism and Sustainable Development: Who Owns Paradise? (2nd ed.).* Washington DC: Island Press.

Ivanov, S., & Webster, C. (2019). Perceived appropriateness and intention to use service robots in tourism. *Information Technology & Tourism, 21*(4), 471-485. https://doi.org/10.1007/s40558-019-00186-8

Jeong, M., & Shin, H. H. (2020). Tourists' Experiences with Smart Tourism Technology at Smart Destinations and Their Behavior Intentions. *Journal of Travel Research, 59*(8), 1464-1477.

Jones, P. ve Brown, K. (2019). Artificial intelligence in hospitality. *International Journal of Tourism Research, 21*(4), 315-328.

Karagöz, B., & Sezgin, M. (2021). Turizmde robotlaşma teknolojisinin kullanımı. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(3), 946-959. https://doi.org/10.47525/ulasbid.940930

Kılıçhan, R., & Yılmaz, M. (2020). Artificial intelligence and robotic technologies in tourism and hospitality industry. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2020*(3), 353-380.

Kim, J. ve Lee, S. (2021). Big data analytics in tourism: Opportunities and challenges. *Journal of Hospitality and Tourism Technology, 12*(3), 567-589.

Li, J., & Di, X. (2021). Application of artificial intelligence technology in smart tourism. *International Journal of Smart Tourism Applications*, 4(2), 112-125.

Murphy, J., Hofacker, C. F., & Gretzel, U. (2017). Dawning of the age of robots in hospitality and tourism: Challenges for teaching and research. *European Journal of Tourism Research, 15*, 104-111.

Nannelli, E., et al. (2023). Artificial intelligence in hospitality and tourism: A bibliometric analysis. *Tourism Management Insights*, 42(7), 98-114.

Özgürel, G., & Şahin, S. K. (2021). Turizmde robotlaşma: Yiyecek-İçecek sektöründe robot şefler ve robot garsonlar. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18*, 1-1.

Özköse, H., Uyar Oğuz, H., & Aslan, A. (2023). Scientific mapping of smart tourism: a content analysis study. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, *28*(9), 923-948. https://doi.org/10.1080/10941665.2023.2283601

Öztürk, R. (2020). Yapay zekanın turizm işletmelerine etkileri. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 78-95.

Palaz, İ. (2023). Telemedicine and current developments. In *Advanced and Contemporary Studies in Health Sciences* (Chapter 9, pp. 100–108).

Palaz, İ. (2024). Mobile health and technological advancements in chronic diseases. *New Trends and Frontiers in Health Sciences*, *1*(1), 92–99.

Parvez, M. (2020). Use of machine learning technology for tourist and organizational services. *Hospitality Technology Journal*, 15(2), 89-105.

Pike, S., & Page, S. (2014). Destination Marketing Organizations and Destination Marketing: A Narrative Analysis of the Literature. *Tourism Management, 41*, 202-227.

Reimer, J. K., & Walter, P. (2013). How Do You Know It When You See It? Community-Based Ecotourism in the Cardamom Mountains of Southwestern Cambodia. *Tourism Management, 34*, 122-132.

Sakal, H. B. (2021). Türkiye turizminin uluslararası rekabetçiliği: Dünya Ekonomik Forumu Seyahat ve Turizm Rekabetçilik Endeksi'nde Türkiye'nin görünümü. *Cappadocia Journal of Area Studies, 3*(1), 126-149.

Smith, A. (2020). The role of AI in personalized tourism. *Travel and Technology Journal, 15*(2), 89-105.

Timur, B., & Köz, E. N. (2022). Turizmde sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik çalışmaları üzerine sistematik bir literatür taraması. *Turizm Akademik Dergisi, 9*(1), 233-251.

Topsakal, Y. (2019). Smart tourism and super smart tourists. *Turizm Rehberliği Araştırmaları Dergisi*.

Uyar Oğuz, H., & Aslan, A. (2024). Content Analysis of Bibliometric Studies Prepared About Smart Tourism. *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, 6(2), 214-232. https://doi.org/10.51525/johti.1513002

KAYNAKÇA

Akıncı, H., & Kahraman, Ü. G. (2024). Endüstri 4.0: Yönetim Bilişim Sistemleri Bakış Açısıyla Değerlendirme. MAKÜ-Uygulamalı Bilimler Dergisi, 8(1), 76–99.

Akince, B. (2021). Nesnelerin İnterneti, Güvenlik ve Gizlilik, İnsan Hakları Bağlamında Bir Değerlendirme. International Journal of Social Inquiry, 14(1), 53-80.

Alaeddinoğlu, M. F. (2021). Nesnelerin İnterneti (IoT) ve Akıllı Turizm. Turizm Çalışmaları. Paradigma Akademi, 100-113.

Alan, A. K., Kabadayı, E. T., & Çavdar, N. (2018). Yeni nesil "bağlantı", yeni nesil "iletişim": Nesnelerin internetinin (IoT) incelenmesi. İşletme Araştırmaları Dergisi- Türk, 10(1), 294-320.

Arslan, K., & Kırbaş, İ. (2016). Nesnelerin İnterneti Uygulamaları İçin Algılayıcı/Eyleyici Kablosuz Düğüm İlkörneği Geliştirme. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(1), 35-43.

Aslan, A. (2024). Metaverse'ün Turizme Yansımaları: Paydaş Perspektifi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 895-910. https://doi.org/10.11616/asbi.1516314

Asiltürk Okutan, Y. (2023). Yaratıcı Turizmin Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Değerlendirilmesi. Journal of New Tourism Trends, 4(2), 1-15.

Aydınbaş, G. (2023). Akıllı Turizm (Turizm 4.0) Teknolojileri Üzerine İktisadi Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği. Journal of Tourism Intelligence and Smartness, 6(1), 26-44.

Baraçlı, H. (2017). İBB'nin Akıllı Şehir İstanbul Projesi Kapsamında Yürüttüğü Çalışma ve Uygulamalar. İTÜ Vakfı Dergisi, 77. 44-50.

Bayraktar, O. F. (2020). *Enerji verimli sürdürülebilir akıllı ulaşım planlaması ve uygulamalarının değerlendirilmesi: Kayseri kent içi ulaşımı* (Yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Bozbuğa, N., & Güven, S. (2022). Sağlık alanında davranışların interneti. Tıp Bilişimi II, 97-110.

Cömertler, S., & Cömertler, N. (2021). Akıllı kentlerde çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirlik: Kopenhag örneği. Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi (MBUD), 6(1), 178-194.

Çallı, F. (2021). Turizm Endüstrisinin Dijital Geleceği. Journal of New Tourism Trends, 2(1), 97-107.

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişimde Temel Konular. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 5*(2), 236-250.

Çelik, K., & Aydoğan, H. (2021). Topsis Tabanlı Karar Verme Yaklaşımı: İstanbul'da Bir Uygulama. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 3*(2), 158-174. https://doi.org/10.53694/bited.1021806

Çelik, K., & Bora, C. (2021). Otel İşletmelerinin Instagram Paylaşımlarının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 9* (4), 2813-2836. DOI:10.21325/jotags.2021.921

Çelik, K., Güleryüz, S., Özköse, H. (2018). 4. Endüstri Devrimine Kuramsal Bakış*, Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD), 5*(9), 86-95.

Çetin, A., & Fidan, B. (2021). Bilişim sektöründe örgütsel öğrenme yenilik performansı ilişkisi. K. Vatansever (Ed.), İktisadi ve idari bilimlerde araştırma ve değerlendirmeler. Gece Kitaplığı. Ankara.

Çetin, S. (2019). The effects of transactive memory systems, collective mind and innovative culture on knowledge creation capability. Business & Management Studies: An International Journal, 7(1), 563-578.

Çetin, S., Yılmaz, R., Karlı, H., & Topçu, Y. E. (2023). Lojistikte Dijital Dönüşüm Kapsamında Öne Çıkan Teknolojilerin Değerlendirilmesi. Ankara International Congress on Scientific Research-IX, Ankara.

Çufalı, A., & Dönmez, Y. (2022). Kent içi otopark çözümlerine akıllı yaklaşımlar: Safranbolu kent örneği. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 24*(1), 177-193.

Dogan, M., & Gençer, K. (2023). Konaklama İşletmelerinde Robotların Kullanımı Hakkında Çalışanların Algıları: Bursa Örneği. Journal of Tourism Intelligence and Smartness, 6(1), 17-25.

Dülgaroğlu, O. (2021). Turizmde Dijitalleşme: Akıllı Turizm Uygulamaları, Dijital Turizm ve Turizm 4.0. Turizm ve İşletmecilik Dergisi, 2(1), 1-15.

Erdal, E., & Ergüzen, A. (2020). Nesnelerin İnterneti (IoT). International Journal of Engineering Research and Development, 12(3), 24-34.

Erdem, A. (2022). AKILLI ŞEHİRLER GERÇEKTEN AKILLI TURİZM DESTİNASYONLARI MI? Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi, 5(1), 5-26.

Erol, M., & Eraslan, E. (2024). Nesnelerin İnterneti, Uygulama Alanları ve İş Sağlığı ve Güvenliği ile Etkileşimi. Journal of Turkish Operations Management, 8(1), 73-89.

Ersöz, B., & Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve Bilişim Teknolojilerinin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri. AJIT-E: Academic Journal of Information Technology, 11(42), 170-179.

Farid, S., Boudia, M. A., & Mwangi, G. (2023). Evolutionizing tourism: Harnessing the power of IoT in smart destinations. Journal of Digital Marketing and Communication, 3(2), 91-99.

Giusto, D., Iera A., Morabito, G. & Atzori l. (2010). The Internet of Things. Springer

Gulati, K., Kumar Boddu, R. S., Kapila, D., Bangare, S. L., Chandnani, N., ve Saravanan, G. (2021). A review paper on wireless sensor network techniques in Internet of Things (IoT).

Gündüz, M. Z., & Daş, R. (2018). Nesnelerin interneti: Gelişimi, bileşenleri ve uygulama alanları. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 24(2), 327-335.

Ivanov, S., & Webster, C. (2017). Adoption of robots, artificial intelligence and service automation by travel, tourism and hospitality companies – a cost-benefit analysis. International Scientific Conference "Contemporary tourism – traditions and innovations", 19- 21 October 2017, Sofia University

Jaremen, D. E., Jedrasiak, M., and Rapacz, A. (2016). The Concept of Smart Hotels as An Innovation on The Hospitality Industry Market – Case Study of Puro Hotel in Wroclaw. Economic Problems of Tourism, s.66-68.

Jia, Xiaolin, Quanyuan Feng, Taihua Fan, and Quanshui Lei. 2012. "RFID Technology and Its Applications in Internet of Things

Kandır, M. O., Yolaçan, E., & Işık, Ş. (2022). Nesnelerin İnterneti Güvenliği: Ev Ağı Güvenlik İncelemesi ve Değerlendirmesi. Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, 27(2), 803-816.

Kavak, A. (2023). Toplum 5.0 Perspektifinde Kütüphane 5.0: Teknoloji ve İnsan Merkezli Yeni Nesil Kütüphane Hizmetleri. Bilgi Yönetimi, 6(2), 280-309.

Kekillioğlu, H., & Kekillioğlu, A. (2022). Akıllı şehir uygulamaları: Tokyo örneği.

Kılınç, H. (2022). Nesnelerin İnterneti Konusunda Gerçekleştirilen Akademik Çalışmaların Eğilimleri: Bir Sistematik Tarama. Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi, 1(1), 57–67.

Mamur, H., Dicle, Z., & Erdener, S. (2022). İç ortam bitkilerinin takibi için IoT tabanlı akıllı gömülü sistem tasarımı. International Journal of Engineering Research and Development,14(2),611-618.

Mukan, D. (2020). Benidorm ve Antalya için akıllı turizm uygulamalarının karşılaştırılması: Deniz turizminde uygulanabilirliği. 5. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu, 421-440.

Murat, G. (2023). Endüstri 4.0'ın işgücü piyasalarına ve sendikalara etkisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 13(25), 159-181.

Obersteiner, G., Gollnow, S., & Eriksson, M. (2021). Turizmde atık yönetimi stratejilerinin karbon ayak izini azaltma potansiyeli. Çevresel Kalkınma, 39.

Özköse, H., Uyar Oğuz, H., & Aslan, A. (2023). Scientific mapping of smart tourism: a content analysis study. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, *28*(9), 923-948. https://doi.org/10.1080/10941665.2023.2283601

Öztaş Karlı, R. G., & Çelikyay, H. S. (2022). Akıllı ulaşım sistemleri (AUS) üzerine Türkiye'deki politikaların araştırılması. Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi, 5(2), 1-14.

Öztürk, İ., & Zeybek, B. (2021). Dijitalleşme ve etik sorunlar: Nesnelerin interneti teknolojisini gözetim, gizlilik, güvenlik kapsamında değerlendirme. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2021(55), 1-15.

Peçe, M. A., Ceyhan, S., & Cengiz, V. (2023). Ekonomi alanında yapay zekâ. Nobel Akademik Yayıncılık. 1. Basım

Saçak, R., Gür, Ş., & Eren, T. (2019). AHP ve DEMATEL yöntemleri ile nesnelerin internetinin işletmelerde yapılan uygulamalarının analizi. Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi, 8(2), 82-95.

Sezgin, M., Albakrı, L. ve Abouchala, M. R. (2024). Dijital ufuklar: Teknolojinin Türkiye'deki turizm üzerindeki etkisi, Selçuk Turizm ve Bilişim Araştırmaları Dergisi, 5:1-22.

Şimşek, M. (2023). Turizmde yapay zekâ. Turizm Alanında Çok Yönlü Araştırmalar II.

Tastan, Y., & Kaymaz, H. (2021). Otonom araçların önündeki zorluklar. International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences, 33(2), 195-209.

Taş, O., & Kiani, F. (2021). Nesnelerin interneti (IoT) ve kablosuz algılayıcı ağların güvenliğine yapılan saldırıların tespit edilmesi ve önlenmesi. Politeknik Dergisi, 24(1), 219-235.

Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 7(1): 161-178.176Ercan, F. (2019). Smart Tourism Technologies: Applications in Hotel Business. V. Krystev, R. Efe, & E. Atasoy (Ed). Theory and Practice in Social Sciences İçinde (S. 528-546). Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.

Türker, G. F., & Tanyeri, K. (2024). Blok zincir teknolojisi ile nesnelerin interneti tabanlı (IoT) sistemlerin veri güvenliğinin sağlanması. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Part C: Tasarım ve Teknoloji, 12(1), 80-91.

Ulusan, H., & Bozkurt, E. (2021). Yozgat'ta faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının e-fatura ve e-defter uygulamalarına karşı tutumları. Journal of Accounting and Taxation Studies, 14(1), 1-44.

Uslu, A., & Uysal, M. (2020). Kültürel mirasın etkileşimli keşfi için mobil artırılmış gerçeklik ve web tabanlı görselleştirme teknolojilerinin kullanılması: Sfenks Heykeli örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 20(6), 1024-1031.

Uyar Oğuz, H., & Aslan, A. (2024). Content Analysis of Bibliometric Studies Prepared About Smart Tourism. *Journal of Hospitality and Tourism Issues*, 6(2), 214-232. https://doi.org/10.51525/johti.1513002

Welbourne, E., Battle, L., Cole, G., Gould, K., Rector, K., Raymer, S., Balazinska, M., & Borriello, G. (2009). Building the Internet of Things Using RFID: The RFID Ecosystem Experience. IEEE Internet Computing, 13(3), 48–55.

Yankın, F. B. (2019). Dijital dönüşüm sürecinde çalışma yaşamı. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 7(2), 1-38.

Yılmaz, F., & Özdemir, D. D. S. (2023). Nesnelerin interneti araçlarının uzaktan eğitimde kullanımı: Sistematik alan yazın taraması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(3), 394-414.

Yılmaz, Ü. & Kuvat, Ö. (2021). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Lojistik Faaliyetlerindeki Uygulama Alanları ve Verimliliğe Etkileri. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (31), 746-754.

Yılmazer, A. ve Çakmak, D. (2023). Akıllı Turizm Araç ve Uygulamalarının Konaklama İşletmelerinde Değerlendirilmesi: Sakarya İlinde Bir Araştırma, Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 7(1): 161-178.

Zeng, L. Y. (2012). A security framework for internet of things based on 4G communication. In Computer Science and Network Technology (ICCSNT), 2012 2nd International Conference on (pp. 1715-1718). IEEE.

KAYNAKÇA

Audretsch, D. B., & Thurik, R. (2001). Linking entrepreneurship to growth. OECD Science, Technology and Industry Working Papers, 2001/02, OECD Publishing.

Audretsch, D. B., & Thurik, A. R. (2001). What's new about the new economy? Sources of growth in the managed and entrepreneurial economies. Industrial and Corporate Change, 10(1), 267-315.

Audretsch, D. B. (2007). The Entrepreneurial Society. New York: Oxford University Press.

Becker, G. S. (1964). Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education.

Card, D., Kluve, J., & Weber, A. (2010). Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis. The Economic Journal, 120(548), F452-F477.

Çalışkan, Eda. (2017). Türkiye'de Turizm Sektörünün İstihdama Etkisi Üzerine Bir Araştırma. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(4), 23-41.

Freeman, C. (1995). The 'National System of Innovation' in Historical Perspective. Cambridge Journal of Economics, 19(1), 5-24.

Girma, S., Görg, H., & Pisu, M. (2008). Exporting, linkages and productivity spillovers from foreign direct investment. Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économique, 41(1), 320-340.

Henrekson, M., & Johansson, D. (2010). Gazelles as job creators: a survey and interpretation of the evidence. Small Business Economics, 35(2), 227-244.

Karabulut, Y., Kızılkaya, T., & Çınar, M. (2017). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ'lerin) Rekabet Gücünün Artırılmasında KOSGEB Desteklerinin Rolü: Konya İli Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 37, 179-198.

Karakaş, A., Demirkan, B., & Aslan, A. (2022). Bartın Halkının Turizme Bakış Açısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 444-462.

Karakaya, A., & Akbulut, H. (2010). Safranbolu'daki Turizm İşletmelerinde Kurumsal Yönetimin Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *6*(11), 17-32.

Keynes, J. M. (1936). The General Theory of Employment, Interest and Money.

Kuratko, D. F. (2005). The emergence of entrepreneurship education: Development, trends, and challenges. Entrepreneurship Theory and Practice, 29(5), 577-598.

Lewis, W. A. (1955). The Theory of Economic Growth.

Marshall, A. (1980). Principles of Economics.

Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. Harvard Business Review, 68(2), 73-93.

Riley, Michael. (2014). Human Resource Management in the Hospitality and Tourism Industry. Routledge.

Shane, S., & Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. Academy of Management Review, 25(1), 217-226.

Shane, S. (2009). Why encouraging more people to become entrepreneurs is bad public policy. Small Business Economics, 33(2), 141-149.

Slemrod, J., & Bakija, J. (2004). Taxing ourselves: A citizen's guide to the debate over taxes. MIT Press.

Sternberg, R., & Wennekers, S. (2005). Determinants and effects of new business creation using global entrepreneurship monitor data. Small Business Economics, 24(3), 193-203.

Tosun, Cevat, Timothy, Dallen J., & Öztürk, Yüksel. (2003). Tourism Growth, National Development and Regional Inequality in Turkey. Journal of Sustainable Tourism, 11(2-3), 133-161.

KAYNAKÇA

Acar, Y. (2021). Ülke Turizm Tanıtım Politikaları Kapsamında Kurumsal İnternet Sitelerinde Sunulan İçeriklerin İncelenmesi: Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı (Tga) Örneği. Erciyes Akademi, 35(2), 397-409. https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.893142.

Ağbay, N. ve Karakilçik, Y. (2020). Turizm Politikasının Oluşturulmasında Yönetişim Uygulaması: Türkiye Üzerine Bir Araştırma. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 17(2), 248-269. https://doi.org/10.24010/soid.694864.

Akkuş, G. (2018). Kamu Ve Özel Sektör Turizm Paydaşlarının Destinasyon Yönetimine Bakış Açısı: Erzurum Örneği. International Journal of Management Economics and Business, 14(2), 0-0. https://doi.org/10.17130/ijmeb.2018239948

Aslan, A. (2024). Metaverse'ün Turizme Yansımaları: Paydaş Perspektifi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(3), 895-910. https://doi.org/10.11616/asbi.1516314

Bahar, O. ve İlal, N. (2020). Coronavirüsün (Covid-19) Turizm Sektörü Üzerindeki Ekonomik Etkileri. International Journal of Social Sciences and Education Research, 6(1), 125-139. https://doi.org/10.24289/ijsser.728121

Baykal, F. (2023). Last Fifty Years 0f Turkish Tourism (1973-2022): Evaluation of Foreign Tourist Demand in The Context of Policies, Strategies and Crises. Ege Coğrafya Dergisi. https://doi.org/10.51800/ecd.1330671

Divanoğlu, Sevilay U. (2008); "Seçim Kampanyalarında Siyasal Pazarlama Karması Elemanlarının Yeri ve Önemi", Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1(2), 105-118.

Duverger, Maurice (t.y.); Partiler ve Siyasi Rejimler, (Ter:Ergun Özbudun), http://auhf.ankara.edu.tr/dergiler/auhfd-arsiv/AUHF-1962-19-01-04/AUHF-1962-19-01-04-Duverger.pdf.

Düzgün, A. ve Çetin, C. (2017). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Örgütsel Performans Arasındaki İlişkide Rekabet Stratejilerinin Aracı Etkisi: Antalya İli Örneği. International Journal of Management Economics and Business, 13(ICMEB17), 0-0. https://doi.org/10.17130/ijmeb.2017icmeb1735468

Erdoğan, H. (2022). Tourism in Turkey with Priority of Planning and Policy. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 5(1), 87-96. https://doi.org/10.47948/efad.1121548

Görkemli, H. ve Küçükbıyık, F. (2021). Stratejik Yönetim Üzerine Yazilmiş Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23(4), 1737-1761. https://doi.org/10.16953/deusosbil.931095

Gün, S. ve Tutcu, A. (2021). Covid-19 Sürecinde Turizm Sektörü ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4(6), 530-543. https://doi.org/10.26677/tr1010.2021.734

Güripek, E. ve Usta, Ö. (2018). Turizm Destinasyonlarının Rekabet Gücünün Artırılmasında Stratejik Destinasyon Yönetimi: Çeşme Alaçatı Destinasyonu Üzerine Bir Uygulama (Strategic Destination Management for The İmprovement of Tourism Destination Competitiveness: An Application on Çeşme Alaçatı Destination). Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 6(4), 496-523. https://doi.org/10.21325/jotags.2018.321

Gürsoy, H. (2023). 1980'den Günümüze Türkiye'nin Hükûmet Programlarında Eğitim, Dil ve Edebiyat. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(38), 442-470. https://doi.org/10.35675/befdergi.1243455

Hoşcan, N. (2024). Türkiye'nin turizm politikalarına 1960 askeri darbesinin etkisi. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(3), 562-586. https://doi.org/10.25287/ohuiibf.1428869.

İnanır, A. (2019). Turistik Destinasyon Yönetiminde Paydaşlar Arası İlişkiler: Göller Yöresi Örneği. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 3(3), 517-541. https://doi.org/10.26677/tr1010.2019.176

İslamoğlu, Ahmet Hamdi (2002); Siyaset pazarlaması, 2. Basım, Beta Yayınları, İstanbul.

Karakaş, A., Demirkan, B., & Aslan, A. (2022). Bartın Halkının Turizme Bakış Açısı. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 444-462.

Karakaya, A., & Akbulut, H. (2010). Safranbolu'daki Turizm İşletmelerinde Kurumsal Yönetimin Uygulanabilirliğine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *6*(11), 17-32.

Kaplan, A. (2019). Burdur Gölü ve Çevresinin Peyzaj Değerleri Açısından Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi. Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi (Mbud), 4(2), 105-121. https://doi.org/10.30785/mbud.555622

Kışlalı, A. Taner (2005); Siyaset Bilimi, 11. Baskı, İmge Kitabevi, Ankara.

Özeren, E., Arslan, A., ve Demirtaş, Ö. (2019). The Effects of Hrm Practices on Work Engagement and Work-Life Balance: The Mediating Role of Organizational Justice Perception and The Moderating Role of Nepotism. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 211-228. https://doi.org/10.18092/ulikidince.526411

Özmutlu, S. (2023). Investigation of The Effect of Strategic Management Process on Competitiveness. Sosyal Bilimler Metinleri, 2023(2), 86-99. https://doi.org/10.56337/sbm.1311378

Sert, A. (2019). The Role of Local People's Perceptions of Tourism Impact, Community Participation and Support for Tourism Development in The Development of Sustainable Tourism: Case of Beypazarı. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(42), 407-428. https://doi.org/10.31795/baunsobed.659297

Tokmak, C. (2023). Turizm Politikalarının Sürdürülebilir Turizm İlkeleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi (Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılında 41 Yıllık Turizm Politikaları). Gaziantep University Journal of Social Sciences, 22(Cumhuriyet'in 100. Yılı), 738-752. https://doi.org/10.21547/jss.1361469.

Telek, C. (2020). Covid-19 Salgınının Türkiye Turizm Sektörü Üzerindeki Muhtemel Etkileri. Social Sciences Studies Journal, 6(65), 2757-2765. https://doi.org/10.26449/sssj.2449

Türkmen, N. (2023). Ekonomik Krizler ve Pandeminin Türk Turizm Sektörüne Etkilerinin İncelenmesi (İnvestigation of The Effects of Economic Crises and Pandemic on Turkish Tourism Sector). Journal of Tourism and Gastronomy Studies. https://doi.org/10.21325/jotags.2024.1354

Uğur, N. ve Dinçer, F. (2022). The İmpact of European Union Tourism Policies on Turkish Tourism in The Context of Envıronment and Sustainabılıty: The Mucilage Problem of The Marmara Sea. Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (Uksad). https://doi.org/10.46442/intjcss.1067853

Uğuz, S. (2017). Role of Tourism on Foreign Exchange of Developing Countries and Case of Turkey. Pressacademia, 4(1), 59-66. https://doi.org/10.17261/pressacademia.2017.379

URL 1 (2024), https://www.akparti.org.tr/media/0auje2sn/partiprogrami.pdf, (E.T.: 15.10.2024)

URL 2 (2024), https://content.chp.org.tr/1d48b01630ef43d9b2edf45d55842cae.pdf,(E.T.: 15.10.2024)

URL 3 (2024), https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/mhp_parti_programi_ 2009_opt.pdf (E.T.: 15.10.2024)

URL 4 (2024), https://iyiparti.org.tr/storage/img/doc/iyi-parti-guncel-parti-program.pdf(E.T.: 15.11.2024)

URL 5 (2024), https://saadet.org.tr/tr/parti-programi (E.T.: 15.10.2024)

URL 6 (2024), https://www.hdp.org.tr/tr/parti-programi/8/, (E.T.: 15.10.2024)

Varol, F. (2020). Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi: Turizm Paydaşlarına Yönelik Bir Araştırma. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(4), 1140-1156. https://doi.org/10.32709/akusosbil.803393

Yayla, Atilla (1998); Siyaset Teorisine Giriş, Siyasal Kitabevi, Ankara.

Yıldırım, G. ve Keleş, Y. (2022). Avrupa Birliği Turizm Politikaları ile Türkiye Turizm Politikalarının Karşılaştırılması. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi, 25(2), 145-169. https://doi.org/10.55931/ahbvtfd.1177326

Kaynaklar

Akincilar, A., & Dagdeviren, M. (2014). A hybrid multi-criteria decision making model to evaluate hotel websites. *International Journal of Hospitality Management*, *36*, 263-271.

Alcantara, E. N., Cruz, A. K. G., Fortunato, J. V, Ricohermozo, D. M. P., Santos, R. Da, Villamil, C. J. O., Reyes, M. C. P., & Abad, M. A. H. (2024). Analyzing Consumer Cost Efficiency: A Quantitative Study of Travel Agency Bookings in Cabanatuan City. *International Journal of Advanced Engineering, Management and Science*, *10*(4), 30-46.

Asgary, A., & Ozdemir, A. I. (2020). Global risks and tourism industry in Turkey. *Quality & Quantity*, *54*(5), 1513-1536.

Aydin, S., & Kahraman, C. (2012). Evaluation of e-commerce website quality using fuzzy multi-criteria decision making approach. *IAENG International Journal of Computer Science*, *39*(1).

Baki, R. (2020). Evaluating hotel websites through the use of fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *32*(12), 3747-3765.

Belarmino, A. M., & Koh, Y. (2018). How E-WOM motivations vary by hotel review website. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *30*(8), 2730-2751.

Cakir, E., & Akel, G. (2017). Evaluation of service quality of hotel and holiday reservation web sites in Turkey by Integrated Swara-Gray relationship analysis method. *PressAcademia Procedia*, *3*(1), 81-95.

Chakraborty, S., Raut, R. D., Rofin, T. M., & Chakraborty, S. (2024). An integrated G-MACONT approach for healthcare supplier selection. *Grey Systems: Theory and Application*, *14*(2), 318-336.

Chang, Y.-W., Hsu, P.-Y., & Lan, Y.-C. (2019). Cooperation and competition between online travel agencies and hotels. *Tourism Management*, *71*, 187-196.

Ergül, S. G., Uluçay, A., & Yavuz, İ. M. (2021). Pandemi Koşullarında Otel Seçimiyle İlgili TOPSIS Tabanlı Bir Karar Verme Yaklaşımı. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *31*, 951-956.

Espinet, J. M. (2019). Big data in online travel agencies and its application through electronic devices. *Big Data and Innovation in Tourism, Travel, and Hospitality: Managerial Approaches, Techniques, and Applications*, 31-55.

Fang, B., Ye, Q., Kucukusta, D., & Law, R. (2016). Analysis of the perceived value of online tourism reviews: Influence of readability and reviewer characteristics. *Tourism Management*, *52*, 498-506.

González, E. P., Martín Martín, J. M., Martínez, J. M. G., & Khodja, H. H. A. (2022). The disruptive effect of technological innovation in the tourist accommodation industry. *International Journal of Innovation and Technology Management*, *19*(01), 2140008.

Khan, N., Hassan, A. U., Fahad, S., & Naushad, M. (2020). Factors affecting tourism industry and its impacts on global economy of the world. *Available at SSRN 3559353*.

Kilic, H. S., Kalender, Z. T., Yalcin, A. S., Erkal, G., & Tuzkaya, G. (2022). Information system selection for hospitality industry via integrated use of IVIF-DEMATEL and IVIF-TOPSIS. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, *42*(1), 317-335.

Kim, S. Y., Kim, J. U., & Park, S. C. (2017). The effects of perceived value, website trust and hotel trust on online hotel booking intention. *Sustainability*, *9*(12), 2262.

Liao, H., Yang, S., Kazimieras Zavadskas, E., & Škare, M. (2023). An overview of fuzzy multi-criteria decisionmaking methods in hospitality and tourism industries: bibliometrics, methodologies, applications and future directions. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, *36*(3).

Martín Martín, J. M., Guaita Martínez, J. M., & Salinas Fernández, J. A. (2018). An analysis of the factors behind the citizen's attitude of rejection towards tourism in a context of overtourism and economic dependence on this activity. *Sustainability*, *10*(8), 2851.

Martin-Fuentes, E., Mateu, C., & Fernandez, C. (2018). Does verifying uses influence rankings? Analyzing Booking. com and TripAdvisor. *Tourism Analysis*, *23*(1), 1-15.

Nguyen, A.-T. (2023). Expanding the data normalization strategy to the MACONT method for multi-criteria decision making. *Engineering, Technology & Applied Science Research*, *13*(2), 10489-10495.

Perçin, S. (2019). A combined fuzzy multicriteria decision-making approach for evaluating hospital website quality. *Journal of Multi-Criteria Decision Analysis*, *26*(3-4), 129-144.

Puška, A., Nedeljković, M., Pamučar, D., Božanić, D., & Simić, V. (2024). Application of the new simple weight calculation (SIWEC) method in the case study in the sales channels of agricultural products. *MethodsX*, *13*, 102930.

Roy, J., Kumar Sharma, H., Kar, S., Kazimieras Zavadskas, E., & Saparauskas, J. (2019). An extended COPRAS model for multi-criteria decision-making problems and its application in web-based hotel evaluation and selection. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, *32*(1), 219-253.

Simic, V., Dabic-Miletic, S., Tirkolaee, E. B., Stević, Ž., Deveci, M., & Senapati, T. (2023). Neutrosophic CEBOM-MACONT model for sustainable management of end-of-life tires. *Applied Soft Computing*, *143*, 110399.

The Investment Office of the Presidency of the Republic of Türkiye. (2024). *Tourism Sector in Türkiye*. https://www.invest.gov.tr/en/library/publications/lists/investpublications/tourism-industry.pdf

Ulutaş, A., Topal, A., Görçün, Ö. F., & Ecer, F. (2024). Evaluation of third-party logistics service providers for car manufacturing firms using a novel integrated grey LOPCOW-PSI-MACONT model. *Expert Systems with Applications*, *241*, 122680.

Vila, T. D., González, E. A., Araújo Vila, N., & Fraiz Brea, J. A. (2021). Indicators of website features in the user experience of e-tourism search and metasearch engines. *Journal of theoretical and applied electronic commerce research*, *16*(1), 18-36.

Wen, Z., Liao, H., & Zavadskas, E. K. (2020). MACONT: Mixed aggregation by comprehensive normalization technique for multi-criteria analysis. *Informatica*, *31*(4), 857-880.

Yu, S., Wang, J., Wang, J., & Li, L. (2018). A multi-criteria decision-making model for hotel selection with linguistic distribution assessments. *Applied soft computing*, *67*, 741-755.

KAYNAKÇA

Akdoğan, A. ve Karacaoğlu, K. (2003). Dış Kaynaklardan Yararlanma ve Bankacılık Sektöründe Teknoloji ve Bilgi İşlem Faaliyetleri İle İlgili Dış Kaynaklardan Yararlanma Üzerine Bir Uygulama. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1-2.

Akdoğan, P., ve Çirli, Y. (2008). İnsan Kaynakları Yönetiminde Dış Kaynaklardan Yararlanma: Türkiye'nin ilk 500 Büyük Sanayi Kuruluşuna Yönelik Bir Araştırma . *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi Sayı 24* , 13-38.

Alkan, M. (2006). Temel Yetenekler. www.bilgiyönetimi.org, (E.T.: 24.09.2024).

Ankaralı, E. (2002). Başarılı Outsourcing İçin Doğru Sözleşmeler Nasıl Hazırlanmalı? . *1.Outsourcing Zirvesi İstanbul*.

Aytekin İnce, G., İlhan , İ., ve Karacaoğlu, K. (2016). Otel İşletmelerinde Dış Kaynaklardan Yararlanma Uygulamaları: Nevşehir İli Örneği. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi (International Journal of Business, Economics and Management Perspectives)*, 28-46.

Barney, J. (1991). Firm Resources and Sustained Competitive Advantage. *Journal of Management*, (17), 99-130.

Bekmezci, M. (2017). İşlem Maliyeti Teorisi. İçinde Ö. Turunç, ve H. Turgut (Editör), *Yönetim ve Strateji 101 Teori ve Yaklaşım* (s. 202). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Beytur, M. (2008). Dış Kaynaklardan Yararlanmanın Başarısında Temel Kavramlar ve Türk Telekom Baş Bayilik Sistemi Üzerine Bir Çalışma. Doktora Tezi. Kocaeli: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Biçer, G., ve Düztepe, Ş. (2003). Yetkinlikler ve Yetkinliklerin İşletmeler Açısından Önemi. *Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi*, 13-20.

Brandes, H., Lilliecreutz, J., ve Brege, S. (1997). Outsourcing success or failure? *European Journal of Purchasing Supply Management* , 63-75.

Coşkun, R. (2002). Öz Yetkinliklere Odaklanma Stratejisi Olarak Dış Kaynak Kullanımı. İçinde İ. Dalay, R. Altunışık, ve R. Coşkun (Editör), *Stratejik Boyutuyla Modern Yönetim Yaklaşımları* (s. 202). İstanbul: Beta Yayınevi.

Çalışkan, A. (2017). Kaynak Temelli Görüş Yaklaşımı. İçinde Ö. Turunç, ve H. Turgut (Editör), *Yönetim ve Strateji 101 Teori ve Yaklaşım* (s. 227). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çatı, K., Çömlekçi, İ., ve Zengin, E. (2015). Dış Kaynak Kullanımının İşletme Finansal Performansına Etkisi: Düzce İli İöalat Sanayisinde KOBİ Yöneticileri Üzerinde Bir Araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (17), 56-67.

Dalay, İ., Coşkun, R., ve Altunışık, R. (2002). *Modern Yönetm Yaklaşımları.* İstanbul: Beta.

Dirlik, O. (2008). Otel İşletmelerini Dış Kaynak Kullanımına Yönelten Faktörlerin Antalya İli Yöresinde Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 17.

Eraslan, H., ve Helvacıoğlu Kuyucu, A. D. (2008). Değer Zinciri (Value Chaın) Yöntemi ile Türk Tekstil Hazır Giyim Sektörünün Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 307.

Esen, Ş. (2008). Otel İşletmeciliğinde Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing) ve Temel Yetkinlik. *III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, 290-294.

Gül, H. (2011). Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing). İçinde A. Bedük (Editör), *Modern Yönetim Teknikleri* (s. 165). Ankara: Gazi Kitabevi.

Hacıoğlu, N., Karaman, S., ve Şahin, B. (2008). Turizm İşletmelerinde Dış Kaynaklardan Yararlanma. İçinde F. Okumuş, ve U. Avcı (Editör), *Turizm İşletmelerinde Çağdaş Yönetim Teknikleri* (s. 186). Ankara: Detay Yayıncılık.

Kaplınsky, R. (2000). Spreadıng The Gaıns From Globalısatıon: What Can Be Learned From Value Chaın Analysıs? *Institute of Development Studies*, 110.

Karadal, H., Yücekaya, P., ve Saygın, M. (2014). İşlem Maliyeti Yaklaşımı ile Dış Kaynak Kullanımı Arasındaki İlişkinin Ankara İlinde Faaliyet Gösteren Yabancı Dil Kurslarında İncelenmesi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 25-37.

Karahan, A. (2009). Dış Kaynak Kullanımının Verimlilik Üzerine Etkisi (Hastane Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi*, 12(21), 185.

Kesgin, M. (2005). Otel İşletmelerinde Dış Kaynak Kullanımı: Antalya'da Faaliyette Bulunan 4 ve 5 Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 9.

Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği.* İstanbul: Beta.

Koçel, T. (2014). *İşletme Yöneticiliği.* İstanbul: Beta Basım Genişletilmiş 15.Baskı.

Lam, T., ve Han, M. (2005). A study of outsourcing strategy: a case involving the hotel industry in Shanghai, China. *Hospitality Management*, (24), 41-56.

Memili, E., Chrisman, J., ve Chua, J. (2011). Transaction Costs and Outsourcing Decisions in Small and Medium- Sized Family Firms. *Family Business Review*, 47-61.

*Mev*zuat Bilgi Sistemi (2019). www.mevzuat.gov.tr: http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=3.5.20058948veMevzuatIliski=0vesourceXmlSearch=Turizm%20tesislerinin%20belgelendirilmesi (E.T.: 24.09.2024).

Oktay, E. (2006). Stratejik Yönetim Sürecinde Performans Geliştirmenin Bir Aracı Olarak Dış Kaynak Kullanımı: İmalat Sanayiinde Bir Uygulama. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Öncü, A., ve Işkın, M. (2009). Otel İşletmelerinde Dış Kaynak Kullanımı Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 143-156.

Özbay, T. (2004). Sorularla Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing). *İşletme Yönetiminde Yeni Eğilimler Dizisi İstanbul Ticaret Odası Yayın No:2004-27*.

Özdemir, H. Ö. (2010). Kamu Kuruluşlarında Dış Kaynaklardan Yararlanma "Outsourcing"(Kafkas Üniversitesi Örneği). *Akademik Bakış Dergisi*, 1-16.

Özdilek, G., ve Kurşunluoğlu Yarımoğlu, E. (2017). The Impact of Outsourcing to a Firm's Performance. *Yasar University Graduate School of Social Sciences Master of Business Administration Programme*. İzmir.

Özdoğan, O. N. (2006). Otel İşletmelerinde Faaliyet Alanları Açısından Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing) ve Finansal Performans Üzerine Etkileri. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Özgener, Ş. (2011). Bir Yönetim Stratejisi Olarak Outsourcing. İçinde İ. Bakan (Editör), *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler,Kavramlar ve Yaklaşımlar* (s. 171-207). İstanbul: Beta 2.baskı.

Özgener, Ş. (2013). Bir Yönetim Stratejisi Olarak Outsourcing. İçinde İ. Bakan (Editör), *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları: İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar* (s. 189). İstanbul: Beta.

Özkoç, A. (2009). Kaynak Bağımlılığının Yönetilmesinde Örgütsel İdeolojinin Stratejik Rolü: Otel İşletmelerine Yönelik Bir Model Önerisi. Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Öztürk, A., ve Sezgili, K. (2002). Dış Kaynaklardan Yararlanmanın Yeni Bir Rekabet Stratejisi Olarak Kullanılması ve Uygulama Süreci. *Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi*, 127-142.

Pearce, J., ve Robinson, R. (2015). Stratejik Yönetim. İçinde M. Barca (Editör), *Stratejik Yönetim.* İstanbul: Nobel Yayınevi.

Quelin, B., ve Duhamel, F. (2003, October). Bringing Together Strategic Outsourcing and Corporate Strategy. *European Management Journal*, (21), 647-661.

Rodriguez, T., ve Robaina, V. (2004). Outsourcing and its impact on operational objectives and performance: a study of hotels in the Canary Islands. *Hospitality Management*, (23), 297.

Saruhan, Ş., ve Öncer Özdemir, A. (2004). *Değer Hedefli İşletmecilik.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayınları.

Sezer, A. (2009). Hastabe İşletmelerinde Dış Kaynak Kullanımının (Outsourcing) Hizmet Kalitesine Etkisi ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Stenbacka, R., ve Shy, O. (2003). Strategic Outsourcing. *Journal of Economic Behavior Organization*, 203-224.

Şahin, B. (2011). Dış Kaynaklardan Yararlanma ve İşletme Fonksiyonlarına Uygulanabilirliği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, (2), 86-106.

Tetik, N., ve Ören, E. (2007). Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing): Antalya Yöresindeki Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 74-86.

Tezel, Y. (1998). İşletmelerde Dış Kaynaklardan Yararlanma Süreci ve Eskişehir Arçelik İşletmesinde Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Turan, A. (2014). Temel Yetenek ve Dış Kaynaklardan Yararlanma Tekniklerine Felsefik Bir Bakış: Dinamik Beceriler ve İş Modeli Yaklaşımıyla İlişkilendirme . *Kafkas Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1309-4289.

Turgut, H. (2012). Otel İşletmelerinde Dış Kaynak Kullanımının Başarısına Ortaklık Kalitesinin Etkisi. *Ulusal Meslek Yüksek Okulları Çalıştayı ve Öğrenci Sempozyumu*.

Ülgen, H., ve Mirze, K. (2010). İşletme Analizi. İçinde *İşletmelerde Stratejik Yönetim* (s. 24). İstanbul: Beta Yayınları.

Vaxevanou, A., ve Konstantopoulos, N. (2014). The Implementation of Outsourcing Procedure in the light of Organizational Reality. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (148), 478-485.

Yavaş, G. (2011). İşletmelerin Rekabet Stratejilerinde Dış Kaynak Kullanımı: Dış Kaynak Kullanımını Motive Eden Faktörler ve Riskleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Yılmaz, N. (2013). Dış Kaynak Kullanımı (Outsourcing) ve Hastanelerde Dış Kaynak Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Yılmaz, Ö. (2006). İşletmelerden Dış Kaynaklardan Yararlanma ve İşletme Performansı Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Zengin, B., ve Şen, L. M. (2008). Otel İşletmelerinde Temel Yetenek ve Dış Kaynak Kullanımı (Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri). *III. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, 111-116.

KAYNAKÇA

Ayaydın, H., Baltacı, N., Pala, F., Barut, A. (2019). Türkiye'de Turizm, Finansal Gelişme Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki. Global Journal of Economics and Business Studies, 8(15), 69-84.

Baghirov, A. (2023). Turizm Sektörü Ve Ekonomik Büyüme Arasındakı İlişki : Oecd'ye Dahil 7 Batı Avrupa Ülkeleri Üzerinden Panel Veri Analizi. Ekonomi Bilimleri Dergisi, 15(2), 140-177. https://doi.org/10.55827/ebd.1341079.

Balıkçıoğlu, E. & Oktay, K. (2015). Türkiye'de Turizm Gelirleri ve Ekonomik Büyüme İlişkisinin Kamu Politikaları Doğrultusunda Değerlendirilmesi. *Sosyoekonomi*, *23*(25), 113-125.

Demir, Y., Öztürk, E., & Albeni, M. (2007). Türkiye'de Finansal Piyasal ile Ekonomik Büyüme İlişkisi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2007(2), 438-455.

Dinler, Z. (2017). *İktisat.* Bursa: Ekin Kitabevi.

Dritsakis, N. (2004). Tourism as a Long-Run Economic Growth Factor: An Empirical Investigation for Greece Using Causality Analysis. *Tourism Economics*, 10 (3), 305–316.

Doğru, Tarık Ve Ümit Bulut (2018), Is tourism an engine for economic recovery? Theory and empirical evidence, Tourism Management*,* 67, 425-434.

Ertürkmen, G. (2023). Cumhuriyet'ten Günümüze Türkiye'de İşsizlik ve Ekonomik Büyümenin Fourier Toda-Yamamoto Nedensellik Yaklaşımı ile İncelenmesi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Cumhuriyet'in 100. Yılı), 339-354. https://doi.org/10.21547/jss.1358033

Güney, G. (2017). Ekonomik Büyüme ve Finansal Gelişme İlişkisi: Bir Panel Veri Analizi. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi(13), 355-372.

Kandır, D. S. Y., İskenderoğlu, A. G. Ö., & Önal, P. D. Y. B. (2007). Finansal Gelişme Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki ilişkinin Araştırılması. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2), 311-326.

Manga, M. & Ballı, E. (2019). Turizm, Ekonomik Büyüme, Ticari Açıklık ve Finansal Gelişme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği. Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, 56(647), 9-22.

Hayaloğlu, P. (2015). Kırılgan Beşli Ülkelerinde Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Dinamik Panel Veri Analizi. Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(1), 131-144.

Pata, U. K., & Ağca, A. (2018). Finansal Gelişme Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Eşbütünleşme Ve Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2), 115-128.

Pata, U. K. (2020). Turizm, Finansal Gelişme, Ticari Açıklık Ve Sermaye Stokunun Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneği. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29(4), 151-167. https://doi.org/10.35379/cusosbil.659910

Sokhanvar, A., Serhan Ç. ve Elyeh J. 2018. Another look at tourism- economic development nexus, Tourism Management Perspectives, 26*,* 97-106.

Şahin, D., & Temelli, F. (2022). Türkiye ve BRICS Ülkelerinde Turizm, Finansal Gelişme, Ticari Açıklık ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Panel Veri Analizi (1995-2019). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(2), 179-191. https://doi.org/10.33905/bseusbed.1085232

Tatoğlu, Y.F., (2020). Panel Veri Ekonometrisi, Beta Yayını.

Turgut, E., Uçan, O., & Başaran, N. (2021). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Etkisi: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi(45), 144-159. https://doi.org/10.52642/susbed.898754.

Yurtkuran, S. (2020). Türkiye'de Turizmin ve Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Katkısı: Turizme Dayalı Büyüme Hipotezi Analizi. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(5), 1531-1542.

World Data Bank 2024. World Development Indicators | DataBank. (10.10.2024).

KAYNAKÇA

Akın, A., Şimşek, M. Y., & Akın, A. (2012). Turizm Sektörünün Ekonomideki Yeri Ve Önemi. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (Akad)*, *4*(7), 63-81.

Arabacı, H. (2018). Turizm Sektörünün Ekonomik Büyümeye Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme. *Balkan And Near Eastern Journal Of Social Sciences*, *4*(3), 107.

Avcı, M., Yanardağ, Ö. (2012). Turizm Sektöründe İstihdam Sorunları: Marmaris, Fethiye, Bodrum İlçeleri Üzerine Ampirik Bir İnceleme. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, *3*(2), 39-62.

Ayaz, N. (2016). Ekonomik krizlerin turizm sektörüne olan etkileri üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(59), 1360-1371.

Ayaz, N., & Tümer, E. (2024). Turizm Sektörünün Dış Ticaret Ve Ödemeler Dengesi Üzerindeki Etkileri. *Safran Kültür Ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 366-378.

Bahar, O. (2011). Bölgesel Kalkinmada Turizm Sektörünün Ekonomik Açidan Yeri ve Önemi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (19),1-19.

Bahar, O., & Bilen, K. (2020). Turizmde Güvenlik Algisinin Türkiye Ekonomisine Etkisi. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, (International Security Congress Special Issue), 185-206.

Bahar, O., & Bozkurt, K. (2010). Gelişmekte olan ülkelerde turizm-ekonomik büyüme ilişkisi: dinamik panel veri analizi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *21*(2), 255-265.

Bahar, O., & Kozak, M. (2008). Turizm Ekonomisi,(2. Basım). *Ankara: Detay Yayıncılık*.

Baum, T., & Lundtorp, S. (Eds.). (2001). *Seasonality in Tourism*. Elsevier.

Berberoğlu, C. (1988). Ekonomik Gelişmede Turizm. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 207-218.

Bölük, G., & Karkacıer, O. (2019). Türkiye'de Turizm Sektörünün Enerji Ve Toplulaştırılmış Diğer Sektörler İle Yapısal Analizi: Girdi-Çıktı Modeli Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *15*(2), 390-408.

Calero, C., & Turner, L. W. (2020). Regional Economic Development and Tourism: A Literature Review to Highlight Future Directions for Regional Tourism Research. *Tourism Economics*, *26*(1), 3-26.

Çıkın, A., Çeken, H., & Uçar, M. (2009). Turizmin Tarim Sektörüne Etkisi, Agro-Turizm ve Ekonomik Sonuçlari. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, *15*(1 ve 2), 1-8.

Çımat, A., & Bahar, O. (2003). An Assessment of Tourism Sector and its Significance in the Turkish Economy. *Akdeniz İibf Dergisi*, *3*(6), 1-19.

Çoban, B., Firuzan, E., & Oğuzhan, A. (2018). Farklı Varyanslık ve Yapısal Kırılmalar Altında Ekonomik Büyüme İle Turizm İlişkisinin İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(1), 319-337.

Davras, G. M., & Aktel, M. (2018). 2015-2016 Krizinin Türkiye Turizmine Yansımaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *9*(21), 27-38.

Duro, J. A., & Turrion-Prats, J. (2019). Tourism Seasonality Worldwide. *Tourism Management Perspectives*, *31*, 38-53.

Eugenio-Martin, J. L., & Campos-Soria, J. A. (2014). Economic Crisis and Tourism Expenditure Cutback Decision. *Annals of tourism Research*, *44*, 53-73.

Ferrante, M., Magno, G. L. L., & De Cantis, S. (2018). Measuring Tourism Seasonality Across European Countries. *Tourism Management*, *68*, 220-235.

Gaberli, Ü. (2023). Türkiye'ye Gelen Ziyaretçi Sayılarına Göre Türkiye-Rusya Turizm İlişkilerinin Analizi: 1973-2021 Dönemi (Analysis Of Turkey-Russia Tourism Relations According To The Number Of Visitors To Turkey: 1973-2021 Period). *Journal Of Tourism & Gastronomy Studies*, *11*(1), 180-192.

Gaberli, Ü., & Akdeniz, A. (2024). Türkiye'de Uluslararası Turizm Talebinin Belirleyicileri 2002-2022 Dönemi Panel Veri Analizi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *26*(1), 297-316.

Gaberli, Ü., Akdeniz, C., & Eti, H. S. (2021). Does The Value Of Currency Affect The Numbers of International Inbound Tourists To Turkey?. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *16*(63), 1150-1163.

Ganeshamoorthy, K. (2019). The Employment Effect of Tourism: A Dynamic Analysis. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*, *3*(10), 119-126.

Gazoni, J. L., & Silva, E. A. M. D. (2022). System Dynamics framework for Tourism Development Management. *Current Issues in Tourism*, *25*(15), 2457-2478.

Gómez López, C. S., & Barrón Arreola, K. S. (2019). Impacts of Tourism and the Generation of Employment in Mexico. Journal of Tourism Analysis: *Revista de Análisis Turístico*, 26(2), 94-114.

Gök, B., & Akseki, U. (2022). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisi için Değerlendirilmesi: Girdi–Çıktı Analizi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(1), 229-248.

Jolliffe, L., & Farnsworth, R. (2003). Seasonality in Tourism Employment: Human Resource Challenges. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *15*(6), 312-316.

Kapiki, S. (2012). The Impact of Conomic Crisis on Tourism and Hospitality: Results From a Study in Greece. *Central European Review of Economics and Finance*, *2*(1), 19-30.

Karakaş, A., Aslan, A., & Esen, Ş. (2019). Turizm teşvik ve desteklerinin paydaşların bakış açısıyla değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*, 366-375.

Khadaroo, J., & Seetanah, B. (2007). Transport Infrastructure and Tourism Development. *Annals of tourism research*, *34*(4), 1021-1032.

Korkmaz, S. (1990). Turizmin Ekonomik ve Sosyal Etkileri. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, *46*, 391-417.

Le, Q. N., Huynh, C. M., & Nguyen, H. S. Analyze the Backward and Forward Linkages. *From Smart City to Smart Factory for Sustainable Future: Conceptual Framework, Scenarios, and Multidiscipline Perspectives*, *1062*, 371.

Madaleno, A., Eusébio, C., & Varum, C. (2017). Exports and Tourism: Testing the Cauality. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, *18*(4), 444-458.

Maloney, W. F., & Montes Rojas*, G. V. (2005). How Elastic are Sea, Sand and Sun? Dynamic Panel Estimates of the Demand for Tourism. *Applied Economics Letters*, *12*(5), 277-280.

Mandić, A., Mrnjavac, Ž., & Kordić, L. (2018). Tourism Infrastructure, Recreational Facilities and Tourism Development. *Tourism and hospitality management*, *24*(1), 41-62.

Matsen, E., & Torvik, R. (2005). Optimal Dutch Disease. *Journal of Development Economics*, *78*(2), 494-515.

Ntibanyurwa, A. (2006). Tourism as a Factor of Development. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, *97*, 73-84.

Pablo-Romero, M. D. P., & Molina, J. A. (2013). Tourism and Economic Growth: A review of Empirical Literature. *Tourism management perspectives*, *8*, 28-41.

Pehlivanoğlu, F., & İnce, M. R. (2020). Girdi-Çıktı Analizi Yaklaşımıyla Türkiye Ekonomisinde Sektörlerarası Bağınlaşmanın Uzun Dönemli Analizi. *Sosyoekonomi*, *28*(44), 169-190.

Preuss, H. (2009). Opportunity Costs and Efficiency of Investments in Mega Sport Events. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, *1*(2), 131-140.

Saraç, Ö., & Türkay, O. (2019). Altyapı, Üstyapı Ve Çevre Sorunlarının Turist Şikâyetleri Kapsamında Değerlendirilmesi Ve Yerel Yönetimlerin Çözüm Potansiyeli: Antalya örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*, 98-110.

Sastri, R., Li, F., Setiyawan, A., & Monika, A. K. (2024). Measuring The Multiplier Effect of Regional Tourism and its Spatial Distribution in Indonesia Before and After the COVID-19. *Kybernetes*.1-24.

Seetanah, B., Juwaheer, T. D., Lamport, M. J., Rojid, S., Sannassee, R. V., & Subadar, A. U. (2011). Does Infrastructure Matter in Tourism Development?. *University of Mauritius research journal*, *17*, 89-108.

Sheng, L., & Tsui, Y. (2010). Foreign Investment in Tourism: The Case of Macao as a Small Tourism Economy. *Tourism Geographies*, *12*(2), 173-191.

Shu, H., Yu, Q., Liu, K., Wang, A., & Zha, J. (2022). Understanding Wage Differences Across Tourism-Characteristic Sectors: Insights From an Extended Input-output Analysis. *Journal of hospitality and tourism management*, *51*, 88-104.

Şahin, D., Durmuş, S., & Beşcanlar, S. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi E-Issn: 2147-6152 Yıl 10, Icomep Özel Sayısı, Aralık 2021. 36-56.

Şit, M. (2016). Türkiye'de Turizm Sektörünün İstihdama Katkısı. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *7*(1), 101-117.

Tisdell, C. A. (Ed.). (2000). *The Economics of Tourism* (Vol. 1). Cheltenham: Edward Elgar.

Tutar, F., Alpaslan, C., Tutar, E., & Erkan, Ç. (2013). Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri. *Global Journal of Economics and Business Studies*, *2*(4), 14-27.

TÜİK, 2024. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turizm-%C4%B0statistikleri-II.-%C3%87eyrek:-Nisan-Haziran,-2024-53658&dil=1. (E. T: 10.11.2024).

Türker, N., Selçuk, Ş., & Özyıldırım, A. (2016). Turizmin Yerel Halkın Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi: Safranbolu Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*(1), 1-13.

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB), (2024). https://www.tursab.org.tr/turizm-geliri/ithalat-ihracat-icindeki-payi-2022. (E. T: 15.10.2024).

Türkiye Turizm Ansiklopedisi (2024). https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/turistik-altyapi. (E. T: 10.11.2024).

Türkiye Turizm Ansiklopedisi, 2024. https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/turizmde-carpan-etkisi Erişim Tarihi: 10.09.2024.

Uğuz, S. Ç. (2014). Türkiye'de Cari İşlemler Dengesi Ve Turizmin Önemi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2014*(1), 18-22.

Vujović, S., & Macura, R. (2014). Infrastructure-basic Element Material Basis of Tourism. In *PAPER PROCEEDINGS* (p. 379-388).

Yenisu, E. (2021). Ekonomiyi Harekete Geçiren Kilit Sektörler Nelerdir? Türkiye Üzerine Bir Girdi-Çıktı Analizi. *İzmir İktisat Dergisi*, *36*(4), 771-788.

Yıldız, Z. (2011). Turizmin Sektörünün Gelişimi Ve İstihdam Üzerindeki Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *3*(5), 54-71.

Yıldız, Z., & Durgun, A. (2010). 2008 Küresel Ekonomik Krizi ve Turizm Sektörü Üzerine Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *2*(1), 1-15.

Zengin, B. (2010). Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Reel Ve Moneter Etkileri. *Akademik İncelemeler Dergisi*, *5*(1), 102-126.

KAYNAKÇA

Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler* (9. Baskı). Pegem Akademi.

Berchoux, J. (1804). *La gastronomie, ou l'homme des champs à table: Poème didactique en quatre chants*. Giguet et Michaud.

Çekal, N., & Aslan, B. (2017). Gastronomik Bir Değer Olarak Tarhana ve Coğrafi İşaretlemede Tarhananın Yeri ve Önemi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 124–135.

Denk, E., & Sanalan Bilici, N. (2021). Erzurum İlinin Coğrafi İşaret (Cİ) Almış Ürünlerinin Gastronomi Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, *5*(1), 102–122.

Doğantekin, A., Özdemir, S., Soysal Demirci, H., Tuncer, M., Hayıt, F., Balıkçı, E., Çelik, M., & Beşcanlar, S. (2022). Yozgat Kültürel Turizm Kaynakları. İçinde E. Güngör (Ed.), *Yozgat ve Turizm* (ss. 171-405). Akçağ Yayınları.

Durmaz, Y., Çayırağası, F., & Çopuroğlu, F. (2022). The Mediating Role of Destination Satisfaction between the Perception of Gastronomy Tourism and Consumer Behavior During COVID-19. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, *28*, 100525. https://doi.org/10.1016/j.ijgfs.2022.100525

Hernández-Rojas, R. D., & Alcocer, N. H. (2021). The Role of Traditional Restaurants in Tourist Destination Loyalty. *PLoS ONE*, *16*(6), 1–19. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0253088

Hjalager, A.-M., & Richards, G. (2002). Still Undigested: Research Issues in Tourism and Gastronomy. Içinde A.-M. Hjalager & G. Richards (Ed.), *Tourism and Gastronomy* (ss. 224-234). Routledge.

Ilıcalı, G. (2009). Yöresel ve Geleneksel Ürünler için Coğrafi işaret ve Geleneksel Özellikli Ürün Adı Koruması. *II. Geleneksel Gıdalar Sempozyumu*, 257.

Jantsch, L., Flores, S. S., & Vale, Z. do N. (2024). Local Gastronomy and Wine Geographical Indications (GIs): Framework for Identifying Pairing Potential. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, *35*, 100856. https://doi.org/10.1016/j.ijgfs.2023.100856

Kan, M., & Gülçubuk, B. (2008). Kırsal Ekonominin Canlanmasında ve Yerel Sahiplenmede Coğrafi İşaretler. *U. Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi*, *22*(2), 57–66.

Kiráľová, A., & Hamarneh, I. (2017). Driving Food Tourism Development Through Local Gastronomy. *International Scientific Conference ITEMA*, 193–200.

Kivela, J., & Crotts, J. C. (2005). Gastronomy Tourism: A Meaningful Travel Market Segment. *Journal of Culinary Science and Technology*, *4*(2–3), 39–55. https://doi.org/10.1300/J385v04n02_03

Kivela, J., & Crotts, J. C. (2006). Tourism and Gastronomy: Gastronomy's Influence on How Tourists Experience a Destination. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, *30*(3), 354–377. https://doi.org/10.1177/1096348006286797

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*, 170–189. http://orcid.org/0000-0001-5352-8552

Merriam, S. B. (2009). *Qualitative Research: A Guide to Design and Implementation*. John Wiley-Sons.

Özer, E., & Kesenkaş, H. (2014). Coğrafi İşaretleme ve Geleneksel Peynirlerimiz. *4. Geleneksel Gıdalar Sempozyumu*, 48–51.

Richards, G. (2003). Gastronomy: An Essential Ingredient in Tourism Production and Consumption? İçinde A.-M. Hjalager & G. Richards (Ed.), *Tourism and Gastronomy* (ss. 3–20). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203218617-9

Scarpato, R. (2002). Gastronomy as a Tourist Product: The Perspective of Gastronomy Studies. İçinde A.-M. Hjalager & G. Richards (Ed.), *Tourism and Gastronomy* (ss. 51-70). Routledge.

Sınai Mülkiyet Kanunu [SMK], 6769 sayılı kanun (2017). Resmi Gazete, 29944. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6769.pdf (E. T.: 19.11.2024)

Sio, K. P., Fraser, B., & Fredline, L. (2024). A Contemporary Systematic Literature Review of Gastronomy Tourism and Destination Image. *Tourism Recreation Research*, *49*(2), 312–328. https://doi.org/10.1080/02508281.2021.1997491

Şahin, G. (2013). Coğrafi İşaretlerin Önemi ve Vize (Kırklareli)'nin Coğrafi İşaretleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *15*, 23–37.

TPMK. (2024a). *Coğrafi İşaretler*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/liste?il=66&tur=&urunGrubu=&adi= (E. T.. 20.11.2024)

TPMK. (2024b). *Sorgun Yağlısı*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/d8757db4-3d9f-45e2-a301-afd9c1192551.pdf (E. T.: 22.11.2024)

TPMK. (2024c). *Yozgat Arabaşısı*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/da4ae466-2f29-4819-989e-3f3f9c48a8ba.pdf (E. T.: 19.11.2024)

TPMK. (2024d). *Yozgat Aydıncık Bağrıbütün Kavunu*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/d1138eb7-ce5d-43c1-afeb-c2e9c5dc6281.pdf (E. T.: 20.11.2024)

TPMK. (2024e). *Yozgat Çanak Peyniri*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/49c81932-c8a7-4273-b523-157ac3f8ca27.pdf (E. T.: 22.11.2024)

TPMK. (2024f). *Yozgat Desti Kebabı*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/a38df711-3d74-4968-9688-3f3ec5017272.pdf (E. T.: 21.11.2024)

TPMK. (2024g). *Yozgat Parmak Çöreği*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/47e1dbc6-7375-4ad4-a883-fa38c878268a.pdf (E. T.: 22.11.2024)

TPMK. (2024h). *Yozgat Tandır Kebabı*. Türk Patent ve Marka Kurumu. https://ci.turkpatent.gov.tr/Files/GeographicalSigns/265.pdf (E. T.: 22.11.2024)

UNWTO. (2012). *Global Report on Food Tourism*. World Tourism Organization (UNWTO). https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284414819 (E. T.: 23.10.2024)

UNWTO. (2019). *UNWTO Tourism Definitions*. World Tourism Organization (UNWTO). https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284420858 (E. T. : 23.10.2024)

Wach, E., & Ward, R. (2013). Learning About Qualitative Document Analysis. *IDS Practice Paper in Brief*, *13*. https://opendocs.ids.ac.uk/articles/report/Learning_about_Qualitative_Document_Analysis/26442637

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yong, R. Y. M., Chua, B. L., Han, H., & Kim, B. (2022). Taste Your Way Across The Globe: A Systematic Review of Gastronomy Tourism Literature (2000-2021). *Journal of Travel and Tourism Marketing*, *39*(7–9), 623–650. https://doi.org/10.1080/10548408.2023.2184445

KAYNAKÇA

Çiçek, D., & Kozak, N. (2012). Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi'nde Yayımlanan Hakem Denetimli Makalelerin Bibliyometrik Profili. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 26(4), 734-756.

Emekli, G. (2002). Turizm eğitiminde coğrafya ve turizm coğrafyasının önemi, T.C. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitim Şurası, Ankara.

Grötzbach, E. (1984). Spatial structure and development prospects of tourism in the Black Sea region of Turkey. *Ege Coğrafya Dergisi*, *2*(1), 198-209.

Güney, İ., & Somuncu, M. (2017). Coğrafyacıların Turizm Disiplinine Akademik Katkıları: "Annals Of Tourism Research" Dergisi Üzerinden Betimsel Bir Analiz. *Journal of International Social Research*, *10*(54).

Güngör, Ş., & Adıgüzel, F. (2022). Turizm ve coğrafya etkileşimi. İ. İlhan & A. G. Özkoç (Editör), Disiplinlerarası Boyutlarıyla Turizm içinde. İstanbul: Değişim Yayınları.

Hall, Colin. M. (2011). "Publish and Perish? Bibliometric Analysis, Journal Ranking and The Assessment of Research Quality in Tourism", *Tourism Management*, S. 32, s. 16–27.

Kahraman, M. (2022). Web of Science Veri Tabanına Göre Türkiye'de Kent Çalışmaları. *Planlama Dergisi*, *32*(3), 510-518. doi: 10.14744/planlama.2022.91328.

Kervankıran, İ., & Şardağ, A. (2019). Türkiye'de Turizm Coğrafyası Araştırmaları: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. *International Journal of Geography and Geography Education.* (*39*), 151-170. https://doi.org/10.32003/iggei.490913

Öztaş, K. & Karabulut, T. (2006). Turizm ekonomisi genel turizm bilgileri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şardağ, A. (2016). *Türkiye'de Coğrafya Alanında Turizm İle İlgili Yapılan Yüksek Lisans Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Tekin, M., Öztürk, D., & Bahar, İ. (2021). Tersine lojistiğin bibliyometrik analizi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *13*(3), 87-100.

Yılmaz, G. (2017). Restoranlarda Bahşiş İle İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Analizi, Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 14(2), 6579.

Kahraman, M. (2022). Web of Science Veri Tabanına Göre Türkiye'de Kent Çalışmaları. *Planlama Dergisi*, *32*(3), 510-518.

URL 1, (2024). https://dergipark.org.tr/tr/pub/iucografya

URL 2, (2024). https://dergipark.org.tr/tr/pub/tcd

KAYNAKÇA

Akın, A. (2021). Bolu'da Kış Turizmi. İçinde A. Saldamlı, A. Akın, A. Kurnaz ve İ. Bayhan, (Editörler), *Turizm Penceresinden Bolu* (121-140), Ankara: Detay Yayıncılık.

Akkuş, G. (2017). Kış Turizmi Destinasyonunda Yaşanan Unutulmaz Turizm Deneyimleri: Kültürlerarası Karşılaştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 14(3), 223-236.

Akkuş, G. ve Akkuş, Ç. (2018). Kış Turizmi Destinasyonu Paydaşlarının Çevre Yönetimine İlişkin Algılarının Nitel Bir Yöntemle Çözümlenmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 117-135.

Altaş, N., Çavuş, A. ve Zaman, N. (2015). Türkiye'nin Kış Turizmi Koridorunda Yeni Bir Kış Turizm Merkezi: Konaklı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 31, 345-365.

Ayaz, N. ve Apak, Ö. C. (2017). Kış Turizmine Katılan Yerli Ziyaretçilerin Seyahat Davranışları: Erciyes Kayak Merkezi Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 49, 27-43.

Bichler, B. F. ve Pikkemaat, B. (2021). Winter Sports Tourism to Urban Destinations: Identifying Potential And Comparing Motivational Differences Across Skier Groups. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, *36*, 100420.

Bolu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (2024), https://bolu.ktb.gov.tr/TR-366051/gerede-esentepe-arkut-dagi-kayak-merkezi.html Erişim Tarihi: 12.11.2024.

Boyraz, Z. ve Özdemir, M. A. (2005). Gelişmekte Olan Bir Kış Turizm Merkezi (Elazığ) Hazar Baba. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 10(13), 253-272.

Carson, D. A., Carson, D. B. ve Eimermann, M. (2018). International Winter Tourism Entrepreneurs in Northern Sweden: Understanding Migration, Lifestyle, And Business Motivations. *Scandinavian Journal of Hospitality And Tourism,* 18(2), 183-198.

Ceylan, S. (2009). Davraz Dağı (Isparta)'nda Kış Turizmi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 205-230.

Çakmak, F. ve Yılmaz, Ö. (2018). Turizmin İktisadi Sürdürülebilirliği Açısından Kış Turizmi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 267-286.

Daştan, H., Dudu, N. ve Çalmaşur, G. (2016). Kış Turizmi Talebi: Erzurum İli Üzerine Bir Uygulama, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 30(2), 403-421.

Demir, C. (2002). Turizm ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Olumsuz Çevresel Etkileri: Türkiye'deki Milli Parklara Yönelik Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 93-117.

Doğanay, S. (2009). Koruma-Kullanma Dengesi Açısından Cami Boğazı Yaylası ve Çakırgöl Çevresinin Turistik Potansiyeline Coğrafi Bir Yaklaşım. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 165-186.

Kopar, İ. ve Çakır, Ç. (2015). Tortum Çayı Havzası'nda (Erzurum-Artvin) Donmuş Şelale-Çağlayan Tırmanışları ve Bunun Kış Turizmi Bakımından Önemi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 20(33), 63-90.

Korgavuş, B. (2017). Erzurum Palandöken'in Kış Turizmi Açısından Değerlendirilmesi. *Ata Planlama ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 13-23.

Koşan, A. (2013). Kış Sporları Turizmi-Kayak Turistlerinin Kış Turizm Merkezlerini Algı ve Değerlendirmelerine Ait Bir Araştırma (Palandöken'de Bir Uygulama). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(2). 293-324.

Leal Filho, W., Dinis, M. A. P., Nagy, G. J., Fracassi, U. ve Aina, Y. A. (2024). A Ticket to Where? Dwindling Snow Cover Impacts The Winter Tourism Sector as A Consequence of Climate Change. *Journal of Environmental Management,* 356, 120554.

Matzler, K. and Siller, H. J. (2003). Linking Travel Motivations With Perceptions of Destinations: The Case of Youth Travelers In Alpine Summer And Winter Tourism. *Tourism Review,* 58(4), 6-11.

Michael Hall, C., & Saarinen, J. (2021). 20 years of Nordic Climate Change Crisis And Tourism Research: A Review And Future Research Agenda. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 21(1), 102-110.

Özcan, E. (2005). Bolu İlinde Turizmi Etkileyen Faktörler İle Doğal, Tarihi ve Kültürel Turizm Değerleri, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 55-75.

Özgenç, C., Karagöz, A. ve Güngör, A. (2017). Bolu İlinde Alternatif Turizm Türlerinden Kongre Turizminin Yapılabilirliğinin Değerlendirilmesi. *Journal o f Recreation And Tourism Research*, 4 (Special Issue 1), 49-61.

Schrot, O. G., Christensen, J. H. ve Formayer, H. (2019). Greenland Winter Tourism in A Changing Climate. *Journal of Outdoor Recreation And Tourism,* 27, 100224, 1-10.

Steiger, R., Posch, E., Tappeiner, G. ve Walde, J. (2023). Seasonality Matters: Simulating The Impacts of Climate Change on Winter Tourism Demand. *Current Issues in Tourism*, *26*(17), 2777-2793.

Tarım ve Orman Bakanlığı (2024), https://bolge9.tarimorman.gov.tr/Menu/197/Bolu-Arkut-Dagi-Tabiat-Parki, Erişim Tarihi: 10.11.2024

Türkiye Kültür Portalı, (2024), kulturportali.gov.tr/turkiye/bolu/turizmaktiviteleri/gerede-arkut-dagi-kayak-merkez, Erişim Tarihi: 12.11.2024.

Xiao, X., Perry, E. E., Gao, J., Lu, J. ve Manning, R. (2020). Winter Tourism And Climate Change: Exploring Local And Non-Local Snowmobilers' Perceptions of Climate Change And Adaptation Behaviors. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 31, 100299.

Willibald, F., Kotlarski, S., Ebner, P. P., Bavay, M., Marty, C., Trentini, F. V., Ludwig, R. ve Grêt-Regamey, A. (2021). Vulnerability of Ski Tourism Towards Internal Climate Variability And Climate Change in The Swiss Alps. *Science of The Total Environment*, 784, 147054.

KAYNAKÇA

Aall, C. (2014). Sustainable Tourism in Practice: Promoting or Perverting the Quest for a Sustainable Development?, Sustainability, 6(5), 2562-2583.

Bilgiçli, İ. ve Ertürk, S. (2022). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Karasu'da Ekoturizmin Çevre Etkilerinin İncelenmesi, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(8): 1110-1129.

Bozkurt, S. G. (2019). Gürün ilçesinin ekoturizm potansiyelinin incelenmesi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 9(4), 2255-2265.

Çavuş, A., ve Zere, S. (2021). Yerel Halkın Ekoturizm Algısı: Giresun İli Örneği. *International Journal of Geography and Geography Education*,(43), 173-192.

Çelik, A., ve Polat Üzümcü, T. (2020). Sürdürülebilir Eko-Turizm Destinasyonları Olarak Sulak Alanlar: Uluabat Gölü. *COMU Journal of Agriculture Faculty*, 8(2), 335-346.

Çoban, G., ve Göktuğ, T. H. (2023). Bafa Gölü Tabiat Parkı'nın Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Artgrıd - Journal of Architecture Engineering and Fine Arts*, 5(2), 194-215.

Erdoğan, N. (2003). Çevre ve (Eko)Turizm, *Erk Genel Yayın Dağıtım*, Ankara.

Han, V., Polat, G., ve Coşkun, S. (2022). Türkiye'de Turizm Gelişiminin Çevresel Bozulma Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. *Fiscaoeconomia*, 6(2), 345-361.

He, G., Chen, X., Liu, W. vd. (2008). Distribution of Economic Benefits from Ecotourism: A Case Study of Wolong Nature Reserve for Giant Pandas in China. *Environmental Management*, 42, 1017–1025

Jones, P. (2023). Towards a Green and Digital Transition for European Tourism. *Athens Journal of Tourism*, 10, 1-13.

Kaya, E., ve Gültekin, P. (2022). Türkiye'de Aile ve Çocuk Odaklı Ekoturizm Kamplarının Ve Sosyal Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 6(3), 564-584.

Özhancı, E. (2021). Koruma Statüsüne Sahip Kentsel Periferik Peyzajın, Peyzaj Değeri ve Ekoturizm Potansiyeli Açısından Analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 253-265.

Snepenger, D. J., ve Bowyer, R. T. (1990). Differences among Nonresident Tourists Making Consumptive and Nonconsumptive Uses of Alaskan Wildlife. *The Arctic Institute of North America*, 43 (3), 262-266.

Susiyanto, S. (2022). Concept Application Analysis Green Tourism in the Development of Borobudur Temple as a Super Priority Destination, *Ideas Jurnal Pendidikan Sosial dan Budaya*, 8, (4),131-1377.

WTTC, (1997). The World Travel & Tourism Council; The World Tourism Organization; The Earth Council. Agenda 21 for the Travel & Tourism Industry towards Environmentally Sustainable Development; World Travel & Tourism Council: London, UK,

Yiğit, M., ve Akcay, S. (2022). Giresun'da Yaşayan Yerel Halkın Ekoturizme Yönelik Algılarının Belirlenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*(24), 178-189.

İnternet Kaynakları

ABD Ticaret Bakanlığı Resmi Sitesi, (2024) , https://www.trade.gov/(E.T.: 21.05.2024).

Advantage Austria, (2024). https://www.advantageaustria.org/tr/zentral/branchen/tourismus-nach-oesterreich/zahlen-und-fakten/Zahlen_und_Fakten.tr.html (E. T.: 19.05.2024).

BFN, (2024). Bundesamt für Naturschutz, https://www.bfn.de/ (E. T.: 19.05.2024).

EU, (2006). "REPORT on a renewed EU Tourism Policy: Towards a stronger partnership for European Tourism", https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-6-2007-0399_EN.html (E. T.: 10.06.2024).

Explore France, (2024). https://www.france.fr/en/article/french-national-parks/#11-national-parks-of-which-3-belong-to-french-overseas-territories-1 (E. T.: 10.06.2024).

Faster Capital (2024). https://fastercapital.com/content/Saarland-National-Park--Preserving-Biodiversity-for-Future-Generations.html#Eco-Tourism-in-Saarland-National-Park(E.T.: 21.05.2024)

French-Property, (2024). Ecotourism in France, https://www.french-property.com/reference/ecotourism-france (E. T.: 19.06.2024).

Galloway,L., Haniff, A., Jakobi, N,. Patrocinio, M.A., (2014). Ecotourism–the experiences of three European providers, https://www.researchgate.net/publication/333537310_The_prominence_of_eco_in_ecotourism_experiences_An_analysis_of_post-purchase_online_reviews, (E. T.: 19.06.2024).

Switzerland Resmi Site, (2024). https://www.myswitzerland.com/en-us/ (E.T.: 21.05.2024)

TIES, (2015), https://ecotourism.org/what-is-ecotourism, (E. T.: 19.05.2024).

Unesco, (2024), https://www.unesco.org/en/search?category=UNESCO&text=yellowstone#toggle-facets , (E. T.: 10:05:2024),

WTO, (2024), https://www.unwto.org, (E. T.: 15:05:2024).

ALEV HÜCRELERİNDEN NEFRON'A

BOŞALTIM SİSTEMİ

EDİTÖR: **PROF. DR. ŞAHİN ASLAN**

YAZARLAR

PROF. DR. TURGAY DEPREM
DR. ÖĞR. ÜYESI SERAP İLHAN AKSU
DR. ÖĞR. ÜYESI DILEM GÜLECE ERMUTLU

EĞİTİM
yayınevi

ALEV HÜCRELERİNDEN NEFRON'A BOŞALTIM SİSTEMİ

Editör: Prof. Dr. Şahin Aslan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-46-3
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ALEV HÜCRELERİNDEN NEFRON'A BOŞALTIM SİSTEMİ
Editör: Prof. Dr. Şahin Aslan
IV+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-46-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKLAR

Adell T, Martín-Durán JM, Saló E, Cebrià F: Platyhelminthes. In: Wanninger, A. (eds) Evolutionary Developmental Biology of Invertebrates 2. Springer, Vienna., 2015.

Buechner M, Yang Z, & Al-Hashimi H: A Series of Tubes: The *C. elegans* Excretory Canal Cell as a Model for Tubule Development. *Journal of developmental biology*, *8*(3), 17, 2020.

Burton J. Bogitsh, Clint E. Carter, Thomas N. Oeltmann, Chapter 15 - General Characteristics of the Nematoda, Editor(s): Burton J. Bogitsh, Clint E. Carter, Thomas N. Oeltmann, Human Parasitology (Fifth Edition), Academic Press, Pages 257-276, 2019.

Burton, Derek, and Margaret Burton, 'Excretion', *Essential Fish Biology: Diversity, structure, and function* (Oxford, 2017; online edn, Oxford Academic, 21 Dec. 2017).

Campell NA, Reece JB: Biology, Benjamin Cummings-Pearson Education, 2008.

Gąsiorowski L, Andrikou C, Janssen R, et al.: Molecular evidence for a single origin of ultrafiltration-based excretory organs. *Curr Biol*.;31(16):3629-3638.e2, 2021.

Govindarajulu SN, Varier KM, Jayamurali D, Liu W, Chen J, Manoharan N, Li Y, & Gajendran B: Insect gut microbiome and its applications. In *Recent advancements in microbial diversity* (1st ed., pp. 379–395). Elsevier, 2020.

Kenneth RM, Joseph: Biology, Prentice Hall, Hardcover Student Edition, 2004.

Klowden MJ: Physiological systems in insects. Academic press, 2013.

McMillan DB. Histology of the Kidney. In: Farrel AP, editor. Encyclopedia of fish physiology: from genome to environment. Vol. 2. The Gut. Role of the Kidneys. Elsevier, p.1395–410. 2011.

Moyes CD, Schulte PM: Principles of Animal Physiology, Pearson/Benjamin Cummings, 2008.

Romagnani P, Lasagni L, & Remuzzi G: Renal progenitors: an evolutionary conserved strategy for kidney regeneration. *Nature reviews. Nephrology*, *9*(3), 137–146, 2013.

Terra WR, & Ferreira C: Evolutionary trends of digestion and absorption in the major insect orders. *Arthropod structure & development*, *56*, 100931, 2020.

Fowler S, Roush R and Wise J: Concepts of Biology, 2013.

https://bio.libretexts.org/Bookshelves/Introductory_and_General_Biology/General_Biology_(Boundless)

https://digfirpublished.macmillanusa.com/morris2e/morris2e_ch41_12.html

https://www.slideshare.net/slideshow/excretory-system-of-fishes/75350463

http://bio1152.nicerweb.com/Locked/media/ch44/malpighian.html

https://biology4b.weebly.com/structure-of-nematoda.html

https://www.zoologytalks.com/excretion-in-lower-invertebrates/

KAYNAKLAR

Aslan Ş: Kanatlı Histolojisi, Üriner Sistem, Dora Yayıncılık, 2018

Bolin G, Burggren WW: Metanephric kidney development in the chicken embryo: Glomerular numbers, characteristics and perfusion. *Comparative Biochemistry and pysiology*, 2013.

De Melo L, Leon M, Rodrigues, AC, Turquetti, A, Silva, AF. André L, & Edris, RR: Morphophysiology of the green - turtle salt gland cheloniamydas. *Brazilian Journal of Animal and Environmental Research*, 3(2), 723-731, 2020.

Goldstein DL: Sturkie's Avian Physiology, Renal and extrarenal regulation of body fluid composition, Academic Press, 2022.

Hodges RD: The histology of fowl, Academic Press, 1974.

Hughes MR: Regulation of salt gland, gut and kidney interactions. *Comparative Biochemistry and Physiology*, 136(3), 507-524, 2003.

J. Eduardo PW. Bicudo, William A. Buttemer, Mark A. Chappell, James T. Pearson, and Claus Bech: Ecological and Environmental Physiology of Birds, *Oxford University Press*, 2010 .

Karadağ H, Nur İK: Evcil Kuşların Anatomisi, Medisan Yayınevi, 2007.

McGeady TA, Quinn PJ, Fitzpatrick, Ryan MT: Veterinary Embryology, 2006.

McSweeney, T and Stoskopf MK: Selected features of the abdominal and thoracic anatomy of the Brown Pelican (*Pelecanus occidentalis*). Journal of Zoo and Wildlife Medicine 20: 184-190, 1989.

Moyes CD, Schulte PM: Principles of Animal Physiology, Pearson/Benjamin Cummings, 2008.

O'Malley B: Clinical Anatomy and pysiology of exotic species, Elsevier Saunders, 2005.

Özfiliz N: Veteriner Embriyoloji, Üriner Sistem, Nobel Yayınevi, 2010.

Reece WO: Kanatlılarda böbrek fonksiyonları, Dukes Veteriner Fizyoloji, Medipress Yayıncılık, 2008.

Schmidt-Nielsen, K: Salt Glands. Scientific American, 200(1), 109–116. doi:10.1038/scientificamerican0159-109, 1959.

Sinowatz F: Development of Urogenital System, Essentials of domestic animal embryology, Elsevier Saunders, 2010.

Zık B: Üriner Sistem, Özel Histoloji, Dora Yayıncılık, 2016.

https://projects.cos.ncsu.edu/bio370/exercises2021/activity10/salt_gland.html

Rennin; Juxtaglomerular hücreler tarafından sentezlenir. Bu hormon, rennin-anjiyotensin-aldosteron sisteminin aktivasyonunu sağlar.

Trombopoietin: Genellikle karaciğerde sentezlenir, ancak böbreklerde de bir miktar sentezlenir. Trombosit üretimini uyarır.

Urodilatin: Natriüretik bir peptit olan urodilatinin distal tubullerde sentezlendiği düşünülmektedir. Sodyum ve suyun yeniden emilimini azaltır.

Kalsitriol (Aktif D Vitamini): Dönüşüm yeri proksimal tubuldür. Bağırsakta kalsiyum emiliminin ve kemikte kalsiyum salınımının artmasına yol açar. Distal kıvrımlı tubulde ise kalsiyumun geri emilimini sağlar. Ayrıca böbrekler tarafından insülin ve gastrin hormonları metabolize edilir.

KAYNAKLAR:

Bu bölüme ait kaynaklar, ikinci bölümün kaynakları ile birlikte ortak olarak ikinci bölümün son kısmında verilmiştir.

KAYNAKLAR:

Alpern, R. J. (2012). Seldın And Gıebısch's The Kıdney Physıology And Pathophysıology, Fıfth Edıtıon, Volume 1, Yale University School of Medicine New Haven, CT, USA.

Banks, W.J. (1993). Applied Veterinary Histology (Third edition). Williams and Wilkins, Baltimore, USA.

Dantzler, W. H. (2016). Comparative Physiology of the Vertebrate Kidney, 2nd edition, The American Physiological Society.

Dorrestein, G. M., & Wolschrijn, C. F. (2018). Textbook of veterinary and anatomy, Fourth edition, Çeviri editörleri: Hazıroğlu, R., M., Çakır, A.: Veteriner Anatomi Konu anlatımı ve atlas, 4. Baskı, Güneş tıp kitabevleri, Ayrıntı Basım ve Yayın Matbaacılık Ltd. Şti. ANKARA

Eaton, D. C. & Pooler, J. P. (2005). Vanderin Böbrek Fizyolojisi Altıncı Baskıdan Çeviri, Çeviri Ed.: Gültekin Süleymanlar, Aykut Sifil , Palme Yayıncılık.

Ellenberger, W., & Baum'un, H. (1965). Evcil hayvanların komparatif splanchnologiesi,

Çeviri ediörü: Doğuer, S., Erençin, Z.: Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi Yayınları, Ders Kitabı. Ankara Üniversitesi Basınevi.

Eroschenko, V. P. (2013). diFiore Histoloji Atlası, fonksiyonel ilişkileriyle. Çeviri Editörü: Ramazan DEMİR. Palme Yayıncılık, Ankara. 12(18), 313-323.

Eurell, J.A., & Frappier, B.L. (2006). Dellmann's Texbook of Veterinary Histology. Can Vet J. 6th ed. 48(4), 414–415.

Junqueıra, L. C., & Carneıro, J. (2009). Basic Histology, text & atlas, eleventh edition. çeviri editörleri: Solakoğlu, S., Aytekin, Y., Nobel Tıp Kitabevleri.

Kierszenbaum, A.L., & Tres, L.L. (2021). Histology and Cell Biology: An Introduction to Pathology. 4. Baskı, Palme Yayınevi.

König, H. E., & Liebich, H. G. (2022). Evcil Hayvanlar Veteriner Anatomi Konu Anlatımı ve Renkli Atlas. 7. Baskı. 10, 419-421.

Liebich, H. G. (2019). Veterinary histology of domestic mammals and birds. Textbook and Colour Atlas, 5th edition, Stuttgart, Germany. 12, 258-275.

McGeady, T.A., Quinn, P.J., FitzPatrick, E.S., & Ryan, M.T. (2006). Veteriner Embriyoloji, Çevirenler; Çelik, İ., Öznurlu, Y., 2011, Medipres Yayıncılık. 17, 243-245.

Moyes, C. D., & Schulte, P. M. (2006). Principles of Animal Physiology. Pearson Education, Benjamin Cummings, San Francisco, USA.

Müller, A. F. (1969). The Kıdney Morphology, Biochemistry, Physiology. ,Edited By Charles Rouıller, Instıtut D'hıstologıe Et D'embryologıe Ecole De Médecıne Geneva, Swıtzerland, Volume I, Academıc Press New York And London.

Özer, A., & Zık, B. (2018). Veteriner Özel Histoloji 3. Baskı, Bölüm 10, Üriner Sistem, 197-218.

Reece, W.O. (2004): Dukes Veteriner Fizyoloji I-II cilt, 12. baskı, Çeviri editörü: Sedat Yıldız, (Türkçe Birinci Baskı, 2008), Medipres Matbaacılık Ltd.Şti.

Ross, M.H., & Pawlina, W.(2014) Histology; A Text and Atlas. Palme Yayıncılık. 6. th. 20, 698-720

Tanyolaç, A. (1999). Özel Histoloji, Üriner Sistem. 121-129.

https://derangedphysiology.com/main/cicm-primary-exam/required-reading/renal-system/Chapter%20007/endocrine-functions-kidney

HAREKET VE ANTRENMAN

BİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR-2

Editörler
DOÇ. DR. A. ERDEM CİĞERCİ
DOÇ. DR. VELİ VOLKAN GÜRSES

EĞİTİM
yayınevi

HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR-2

Editörler: Doç. Dr. A. Erdem Ciğerci, Doç. Dr. Veli Volkan Gürses

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-39-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR-2

Editörler: Doç. Dr. A. Erdem Ciğerci, Doç. Dr. Veli Volkan Gürses
III+78 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-39-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Arslan, H., Ünver, Ş., & Yılmaz, M. (2022). Investigation of empathic tendency and lateral thinking tendency skills of faculty of sport sciences students. Mediterranean Journal of Sport Science, 5(3), 499-509. DOI: https://doi.org/10.38021asbid.1150108

Büyükçelebi. H (2024) Olimpik sporlarda yetenek seçimi, Bölüm: Tenis branşında yetenek seçimi ve yönlendirme, Editör Prof. Dr. Mahmut Açak, Efe akademik yayıncılık, İstanbul Doı https://doi.org/10.59617/efepub2024155

Can, S. (2007). 10-12 Yaş Grubundaki Erkek Tenisçiler, Masa Tenisçiler ve Aynı Yaş Grubundaki Sedanterlerin Reaksiyon Zamanlarının Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara.

Chapelle, L., Pion, J., Clarys, P., Rommers, N., & D'Hondt, E. (2023). Anthropometric and physical performance determinants of young tennis players progressing through a talent identification and development programme. International Journal of Sports Science & Coaching, 18(5), 1469-1477.

Çamlıbel, T. (2019). Tenis Top Atma Makinası ile Yapılan 10 Haftalık Hedef Odaklı Dairesel Antrenmanın 12-14 Yaş Performans Tenis Oyuncularında ITN Testine Etkisinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kabasakal, A. (2006). Tenis Nasıl Oynanır? Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.

Kermen, O. (1998). "Tenis Teknik ve Taktikleri" B. Yavuz (ed.). (s.6-12). Bağırgan Yayınevi: Ankara

Köknaroğlu E. (2024) Su Sanal Gerçeklik Ortamında Yapılan Tenis Eğitim Faaliyetlerinin (Aos) Antrenör Oyun Seviyesine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı, Çanakkale. Ss:10

Muratlı S., Şahin, G., Kalyoncu, O. (2005). Antrenman Ve Müsabaka, Yaylım Yayıncılık Istanbul,

Muratlı, S. (2012). Sportif Oyunlarda Yetenek Seçimi ve Yönlendirme, Spor Bilim

Ökmen M.Ş. (2022). Tenisçilerde Sitrülin Malat Kullanımının Aerobik ve Anaerobik Performans Üzerine Etkisi, Gece Yayınevi, Editör: Prof. Dr. Yahya POLAT, Ocak. Ankara. ISBN: 978-625-8075-92-2.

Ökmen, M.Ş. (2024). Fonksiyonel Antrenmanlarda Güncel Yaklaşımlar, Bölüm: Tenisçilere Uygulanan Direnç Bandı Kuvvet Antrenmanlarının Servis Atış Hızı ve İsabet Düzeyine Etkisi, Akademisyen Yayınevi, Editör: Doç. Dr. Canan Gülbin ESKİYECEK, Ankara. Ss: 145-157. ISBN 978-625-399-969-8, DOI 10.37609/akya.3197

Ölçücü, B. (2011). Tenisçilerde Pliometrik Antrenmanların Kol ve Bacak Kuvveti Servis Forehand Backhand Vuruş Süratleri ve Vurulan Hedefe İsabet yüzdelerine Etkisinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Pion, J. (2015). The Flemish Sports Compass: from sports orientationto elite performance prediction. Ghent: UniversityPress.

PTK (Pamukkale Tenis Kulübü). Tenis tarihi. Erişim: 2 Kasım 2023, http://www.pamukkaletenis.com/tenis_tarihi.aspx

Robertson, K., Pion, J., Mostaert, M., Norjali Wazir, M. R. W., Kramer, T., Faber, I. R., Vansteenkiste, P., & Lenoir, M. (2018). A coaches' perspective on the contribution of anthropometry, physical performance, and motor coordination in racquet sports. Journal of sports sciences, 36(23), 2706–2715.

Sevim, Y. (1991). Sporda yetenek seçimi ve temel ilkeleri. Beden Eğitimi Ve Spor Araştırmaları Dergisi, 2(7), 45-48

Siener M, Faber I, Hohmann A. (2021). Prognostic validity of statistical prediction methods used for talent identification in youth tennis players based on motor abilities. Applied Sciences, 11, 11–33.

Siener, M., Ferrauti, A., & Hohmann, A. (2021). Early talent identification in tennis: A retrospective study. International Journal of Racket Sports Science, 3(2), 26-38.

Suppiah, H. T., Low, C. Y., & Chia, M. (2015). Detecting and developing youth athlete potential: different strokes for different folks are warranted. British journal of sports medicine, 49(13), 878-882

Şahin M. (2023). Spor Bilimleri Alanında Özgün Araştırmalar. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Urartu, Ü. (1996). Tenis-Teknik, Taktik, Kondisyon. İnkılap Kitabevi: İstanbul

KAYNAKLAR

Acar N. (2016). Basketbolda Esnekliğin Motorik Özelliklere Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ağır M. (2020). Wingate Anaerobik Bisiklet Testi ile Tek Bacak Basamak Testinin ve Pediatrik Koşu Tabanlı Anaerobik Sprint Testinin Karşılaştırılarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gedik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bongers BC, Werkman MS, Blokland D, Eijsermans MJ, Van Der Torre P, Bartels B, vd. (2015). Validity of the Pediatric Running-Based Anaerobic Sprint Test to Determine Anaerobic Performance in Healthy Children. Pediatric Exercise Science, 27(2), 268-276.

Dotan R, Bar-Or O. (1983). Load Optimization for the Wingate Anaerobic Test. European Journal of Applied Physiology and Occupational Physiology, 51(3), 409-417.

Ergen E. (2011). Egzersiz Fizyolojisi, 1. Baskı, Ankara: Nobel Kitapevi.

Güler U. (2016). 10–16 Yaş Grubu Erkek Basketbol ve Futbolcuların Seçili Antropometrik ve Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hazır T, Mahir ÖF, Açıkada C. (2010). Genç Futbolcularda Çeviklik ile Vücut Kompozisyonu ve Anaerobik Güç Arasındaki İlişki. Spor Bilimleri Dergisi, 21(4), 146-153.

Jaafar H, Rouis M., Coudrat L, Attiogbé E, Vandewalle H, Driss T. (2014). Effects of Load on Wingate Test Performances and Reliability. The Journal of Strength & Conditioning Research, 28(12), 3462-3468.

Kangalgil M, Kural T, Coşkun F. (2014). Basketbol El Kitabı.1. Baskı, Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.

Karasar N. (2022). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler. 37. Baskı, Ankara: Nobel.

Löklüoğlu B. (2018). Farklı spor dallarındaki sporcularda anaerobik performansın laboratuvar ve saha testleriyle incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Esntitüsü, Antalya.

Murray B, Kenney WL. (2019). Egzersiz Fizyolojisi Uygulama Kılavuzu, 1. Baskı, Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.

Parlak O. (2018). 14-17 Yaş Genç Erkek Basketbol ve Hentbolcuların Bazı Fizyolojik ve Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Reiser RF, Maines JM, Eisenmann JC, Wilkinson JG (2002). Standing and Seated Wingate Protocols in Human Cycling. A Comparison of Standard Parameters. European Journal of Applied Physiology, 88(1), 152-157.

Saç A, Taşmektepligil MA. (2010). Farklı Sporcu Gruplarında Üç Ayrı Anaerobik Güç Ölçüm Yöntemiyle Elde Edilen Sonuçların Değerlendirilmesi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 5-12.

Sevimay Özer D, Özer K. (2012). Çocuklarda Motor Gelişim, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayınevi.

Türkiye Basketbol Federasyonu (2020). Basketbol Oyun Kuralları. 09/11/2022 tarihinde https://www.tbf.org.tr/sitefiny-tbf-media/dokuman/CEB8657240134392B8D1120A22C71FE3_basketbol-oyunkurallari-2020.pdf adresinden erişilmiştir.

Uçak B. (2019). Kara ve Su Egzersizlerinden Oluşan Düzenli Yüzme Antrenmanlarının Çocuklarda Vücut Kompozisyonu, Farklı Motorik Özellikler ve Yüzme Performansına Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Yıldız SA. (2012). Aerobik ve Anaerobik Kapasitenin Anlamı Nedir. Solunum Dergisi, 14(1), 1-8.

Yılmaz A, Müniroğlu S, Kin İşler A, Akalan C. (2012). Aerobik ve Anaerobik Performans Özelliklerinin Tekrarlı Sprint Yeteneği ile İlişkisi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(3), 95-100.

KAYNAKÇA

Açak M, Ikın A, Erhan S. (1999). *Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı.* Malatya: Sezer Ofset.

Alpman, C. (1972). *Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Atabeyoğlu, C. (1977). Olimpiyatların İlk Kez Anadolu'da Yapıldığını Biliyor muydunuz. *Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dergisi*, 36(1), 10-11.

Atletizm (1994). Morpa Spor Ansiklopedisi, I, 37-57.

Candan, N., Dündar, U. (1996). "Atletizm Teorisi", Sporsal Uygulama Dizisi, Ankara.

Duygulu, A. (1989). *Atletizm- Beden Eğitimi ve Spor Ders Kitabı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Gökçe, K. (2023). Atletizm Sporcularında Proprioseptif Egzersizlerin Denge Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Gündüz, N. (1983). Atletizmde Atmalar. İzmir: Uğur Ofset Matbaa.

Kanat, T. (1991). Atletizm Federasyonu'nun İdari ve Mali Yapısı. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

Kılıç, G. (1986). Tesis İşletmeciliği ve Bakımı. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Morpa. (2005). Spor Ansiklopedisi. (H. Öğretici ve A. Karcılılar, Ed.) Spor Ansiklopedisi. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

San, H. (1984). Olimpizm Nedir?. *Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Dergisi*.

Spor Ansiklopedisi (1991). İstanbul: Milliyet Yayınları, 15. Spor Ansiklopedisi, İstanbul: Tercüman Yayınları.

Tarcan, S. (1932), Beden terbiyesi oyun ve cimnastik. İstanbul: Devlet Matbaası.

Tekil, N. (1984). Atletizm. İstanbul: Adam Yayınları.

Toker, M.Ş. (1989). Atletizmi Sevenler için Kılavuz. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. Yayın No: 65.

Türkiye Atletizm Federasyonu. (2003). *Atletizmin tarihçesi ve atletizm*. Ankara.

Yapıcı, K., Ersoy, A. (2015). Modern olimpiyat oyunlarında atletizm rekorlarını hazırlayan faktörler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 1–18.

Yıldırım, Y. (1997). Lise Beden Eğitimi Dersleri Müfredat Programında Belirtilen Beden Eğitimi Dersleri Genel Amaçları ile Atletizm Eğitimi İçin Belirlenen Özel Amaçların Gerçekleşme Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Yılmaz, E. (2023). Atletizmde Pist ve Alan Yarışmaları. İçinde B. Koçyiğit, G. B. Bayıroğlu (Editör.), *Spor Bilimlerinde Multidisipliner Araştırmalar 2023* (ss. 61–93). İstanbul: Efe Akademi.

KAYNAKLAR

Açıkada C, Ergen E. (1990). Çocuklarda Fiziksel Aktivite ve Uygunluk Ölçümleri. *Bilim ve Spor Dergisi*. Büro-Tek Matbaacılık, Ankara, 80-87.

Akçay H. (2001). İlköğretim Okullarındaki 8-10 Ya Grubu Öğrencilerin Yetenek ve Performans Profillerinin Tespiti ve Ekonomik Durumlarının Buna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bompa, T. O., & Haff, G. G. (2009). Periodization: Theory and Methodology of Training. Human Kinetics.

Bompa, T. O. (2003). *Dönemleme Antrenman Kuramı ve Yöntemi*. E. Tüzemen, (Çev.), 2. Baskı. Ankara: Bağırgan Yayın evi Sporsal Soy Yapıtlar Dizisi 1.

Bompa, T. O., ve Carrera, M. C. (2003). Peakconditioning for volleyball. Handbook of Sports Medicineand Science, Volleyball, 29.

Bressel, E., Yonker, J. C., Kras, J., & Heath, E. M. (2007). Comparison of static and dynamic balance in female collegiate soccer, basketball, and gymnastics athletes. Journal of Athletic Training, 42(1), 42-46.

Çebi M. (2013). Farklı engel gruplarındaki sporcuların denge, solunum kapasitesi ve reaksiyon zamanlarının karşılaştırılması. Doktora Tezi. Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi.

Çavdar T. (2014). Anaerobik yorgunluğun denge ve kuvvet üzerine etkilerinin incelenmesi. Sosyal Bilimleri, Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi.

Çetin, E. ve Yardım, İ. (2017). Kadın Sporcularda Denge Yeteneği ve Denge Antrenmanları. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 66-79.

Gökmen GF. Sistematik anatomi. İzmir: Güven Kitabevi. 2003.

Hazar, F, Taşmektepligil, MY. (2008). Puberte öncesi dönemde denge ve esnekliğin çeviklik üzerine etkilerinin incelenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1, 9-12.

Horak, F. B. (2006). Postural orientation and equilibrium: what do we need to know about neural control of balance to prevent falls? Age and Ageing, 35(Suppl 2), ii7–ii11.

Horswıll CA, Miller JE ve Scott JR. (1992). Anaerobic and aerobic power in arms and legs of elite senior wrestlers. International Journal of Sports Medicine, 13(8):p.558-561.

Karacabey, K. *Sporda Performans ve Çeviklik Testleri*. International Journal Of Human Sciences.2013; 10(1): 1693-1704.

Kerkez V, Kalkavan A, Öztürk M. (2001). Bazı Psikomotor ve Fiziksel Özelliklerin Koordinatif Yeteneğe Etkisinin Vanlı 9- 11 Yaş Grubu Erkek Çocuklar Üzerinde Araştırılması. *Spor Araştırmaları Dergisi,* 5: 19-28.

Ökmen, M. Ş., & Sarıkaya, M. (2023). Kadın Yüzücülerde Akut Yorgunluğun Denge Performansına Etkisinin İncelenmesi. *ROL Spor Bilimleri Dergisi,* 4 (3), 1139-1152.

Prieske, O., Muehlbauer, T., Borde, R., & Granacher, U. (2015). Neuromuscular and biomechanical loading during balance training in healthy adults: A systematic review. Sports Medicine, 45(6), 789-807.

Sarıkaya, M., Satılmış, N., Kayantaş, İ., Kılınçarslan, G., & Bayrakdar, A. (2023). Pnf Egzersizlerinin Voleybolcularda Denge ve Sıçrama Performansı Üzerine Akut Etkisi Var mıdır?. *The Online Journal of Recreation and Sports,* 12(2), 147-160.

Sevim Y. (2002). Antrenman Bilgisi. Ankara: *Nobel Yayınevi*.

Sheppard, J. M., & Young, W. B. (2006). Agility literature review: Classifications, training and testing. Journal of Sports Sciences, 24(9), 919-932.

Shumway-Cook, A., & Woollacott, M. H. (2012). Motor Control: Translating Research into Clinical Practice. Lippincott Williams & Wilkins.

Soyuer F, İsmailoğlulları S. (2009). Yaşlılık ve denge. Türk serebrovasküler Hastalıklar Dergisi, 15(1), 1-5.

Sucan S, Yılmaz A, Can Y. ve Süer C. (2005). Aktif futbol oyuncularının çeşitli denge parametrelerinin değerlendirilmesi. Sağlık Bilimleri Dergisi, 14(1), 36-42.

Tetik S., Koç, C. M., Atar, Ö. ve Koç, H. (2013). Basketbolcularda Statik Denge Performansı İle Oyun Değer Skalası Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi, 6(1), 1309-1336.

Tortop Y, Aksu Aİ ve Yıldırım İ. (2014). 12 haftalık semazen eğitimi çalışmalarının statik ve dinamik denge üzerine etkisinin belirlenmesi. International Refereed Academic Journal Of Sports, 11(4),71-83.

Yağcı N, Cavlak U , Şahin G.(2004). İşitme, engellilerde denge yeteneğinin incelenmesi üzerine bir çalışma. KBB Forum, 3(2), 45-50.

Young, W., & Farrow, D. (2006). A review of agility: Practical applications for strength and conditioning. Strength & Conditioning Journal, 28(5), 24-29.

Zatsiorsky, V. M., & Kraemer, W. J. (2006). Science and Practice of Strength Training. Human Kinetics.

KAYNAKLAR

Akdeniz, Y. ve Ardahan, F. (2020). Bireyleri Rekreasyonel tenise başlamaya motive eden faktörler ölçeğinin geliştirilmesi ve geçerlilik güvenirlilik çalışmasının yapılması. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7 (4), 188-207

Akdeniz Y, 2019. Bireyi Rekreasyonel Tenise Başlamaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi Ve Bu Faktörlerin Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya.

Akgül, M. S., Koz, M., Gürses, V. V. ve Kürkçü, R. (2017). Yüksek Şiddetli İnterval Antrenman. Spormetre, 15(2), 39-46

ANONİM, Tenis Oynamanın Faydalarını Biliyor Musunuz? 2008 http://www.hurriyet.com.tr/tenisin-faydalarini-biliyor-musunuz-10464076

Başer, E. (1998) Uygulamalı Spor Psikolojisi, 3.Baskı, Bağırgan Yayınevi, Ankara, ss. 3-6.

Bayraktar G, 2003. Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin boş zaman değerlendirme anlayış ve alışkanlıklarının incelenmesi, Master'sthesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayraktar, B. ve Kurtoğlu, M. Sporda performans, etkili faktörler, değerlendirilmesi ve artırılması. Klinik Gelişim Dergisi. 2009; 22(1): 16-24.

Chandler, T. J., Kibler, W. B., Uhl, T. L., Wooten, B., Kiser, A. and Stone, E. Flexibilitycomparisons of junior elite tennisplayerstootherathletes. Am J Sports Medicine. 1990; 18(2): 134-136, doi: 10.1177/036354659001800204.

Crego, 2003. The exercise motivation scale: Itsmultifacetedstructure and constructvalidity. Journal of Applied Sport Psychology, 11, 97-115.

Çoban, O. (2018). Tenis sporcularının mental dayanıklılık seviyelerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. TurkishStudies, 13(27), 479-488.

Davis, S.; ve Ark., Norman TriplettandtheDawning of SportPsychology. SportPsychologist, Dec., 1995,Volume 9, Number 4, ss.366-375.

Enek, M.;Cratty, B..J., PsychologyandtheSuperiorAthlete,London; The Mac Millan, 1970.

Erdoğan, N., Zekioğlu, A. ve Dorak, F. Hentbol antrenörlerine göre, sporcuların performansını psikolojik yönden etkileyen faktörler nelerdir? Nitel çalışma. International Journal of SportCultureandScience. 2014; 2(Special Issue 1): 194- 207.

Gillmeister, Heiner 1998. Tennis: A CulturalHistory.

Gould, D.; Dick, S., SportPsychology, The Griffith era, 1920-1940. SportPsychologist, Dec., 1995, Volume 9, Number 4, 391-405.

https://www. tenisklinik.com

Iso-Ahola, S. E. Intrapersonalandinterpersonalfactors in athleticperformance. ScandinavianMedSci Sports. 1995; 5(4): 191-199, doi: 10.1111/j.1600-0838.1995.tb00035.x.

İkizler C, 2002. Motivasyon, S. S. Alfa Basımevi. Baskı. İstanbul.

Jones, C. & Asena, İ. (1984). Adam tenis. Adam Yayıncılık.

Karacabey, K. Sportperformanceandagilitytests Sporda performans ve çeviklik testleri. Journal of Human Sciences. 2013; 10(1): 1693-1704.

Kilit, B., & Arslan, E. (2017). Tenis müsabakalarında fizyolojik gereksinimler. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 15(3), 157-164.

King, D.ve Ark., History of SportPsychology in CulturalMagazines of THA Victorianera, SportPsychologist, Dec.,1995, Volume 9, Number 4, ss.376-390

Koruç, Z., Spor Psikolojisine Giriş, TTB Merkez Konseyi Spor Hekimliği Kolu, Yayın No: 1, Ankara, 1992, s.96.

Kovacs, M. S. (2007). Tennisphysiology. Sports medicine, 37(3), 189-198

Kovacs, M., Babette P., Groppel, J., Crespo, M., Roetert, E. P., Hainline, B., Miller, S., Reid, M., Pestre, B., Vylder, M., Dunn, N. A., Miley, D. andJones, T. Health, Wellnessand Cognitive Performance Benefits of Tennis. Journal of Medicine and Science in Tennis. 2016; 14:14-21, https://www.researchgate.net/publication/ 311871799_Health_Wellness_and_Cognitive_Performance_Benefits_of_Tennis, Erişim tarihi: 08 Mayıs 2024.

Maharam, L. G., Bauman, P. A., Kalman, D., Skolnik, H. andPerle, S. M. Mastersathletes: Factorsaffectingperformance. Sports Medicine. 1999; 28: 273-285.

Martín-Rodríguez, A.,Gostian-Ropotin L. A, Beltrán-Velasco, A. I., BelandoPedreño N., Simón J. A., López-Mora C., Navarro-Jiménez, E., Tornero-Aguilera, J. F. andClemente-Suárez V. J. SportingMind: TheInterplay of Physical Activity andPsychologicalHealth. Sports (Basel). 2024; 12(1): 37. doi: 10.3390/ sports 12010037.

Moreau, D, Conway A R, 2013. Cognitiveenhancement: a comparativereview of computerized and athletic training programs. International Review of Sportand Exercise Psychology, 6,155-183.

Newell, C. P. Q. Identification of intrinsic, interpersonal, andcontextualfactorsinfluencingdisengagementfromhighperformancesport. 2005, University of British Columbia. PhDThesis, https://open.library.ubc.ca/soa/cIRcle/collections/831/ items/1.0053770, Erişim: 28 Mayıs 2024

Nicholls, A. R., Polman, R. C. andLevy, A. R. A pathanalysis of stressappraisals, emotions, coping, andperformancesatisfactionamongathletes. Psychology of SportandExercise. 2012; 13(3): 263-270.

Ökmen M.Ş. (2022). TenisçilerdeSitrülinMalat Kullanımının Aerobik ve Anaerobik Performans Üzerine Etkisi, Gece Yayınevi, Editör: Prof. Dr. Yahya POLAT, Ocak. Ankara. ISBN: 978-625-8075-92-2.

Ökmen, M.Ş. (2024). Fonksiyonel Antrenmanlarda Güncel Yaklaşımlar, Bölüm: Tenisçilere Uygulanan Direnç Bandı Kuvvet Antrenmanlarının Servis Atış Hızı ve İsabet Düzeyine Etkisi, Akademisyen Yayınevi, Editör: Doç. Dr. Canan Gülbin ESKİYECEK,Ankara. Ss: 145-157. ISBN978-625-399-969-8, DOI 10.37609/akya.3197

Ölçücü B, Erdil G, Bostancı Ö, Canikli A, Aybek A, 2012. Üniversiteler Arası Tenis Müsabakalarına Katılan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 3, 5-12.

Ölçücü B, Erdil G, Bostancı Ö, Canikli A, Aybek A, 2012. Üniversiteler Arası Tenis Müsabakalarına Katılan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 3, 5-12.

Ölçücü, B. (2007). 10-14 yaş çocuklarda tenis becerisinin gelişimine etki eden faktörlerin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Özcan, S. (2011). Temel tenis teknik öğretiminde iki farklı antrenman metodunun teknik biyomotorik ve fizyolıojik özellikler üzerine etkisinin araştırılması (Master'sthesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Pekel A, Kılıçkaya O, 2021. Türkiye'deki tenis turnuvalarının bölgesel ve niceliksel analizi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 4, 61-72.

Pektaş NA, 2016. Tenisçilerde teknik parametrelerin modellenen müsabaka süresince analizi (Doctoraldissertation, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Pluim, B. M., Staal, J. B., Marks, B. L., Miller, S. andMiley, D. Healthbenefits of tennis. British Journal of Sports Medicine. 2007; 41(11): 760-768.

Samur, S. Spor kulüplerinde performans yönetimi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 2018; 20(1): 17-36.

Sarıkaya, M.,Kılınçarslan, G., Kayantaş, İ., Avcı, P., ve Bayrakdar, A. (2023). Basketbolcularda Statik Isınma Egzersizlerinin Dikey Sıçrama Ve Denge Performansına Akut Etkisinin İncelenmesi. *The Online Journal of Recreationand Sports*, 12(3), 378-385.

Smekal, G.,Von Duvillard, S.P., Rihacek, C., Pokan, P., Hofmann, R., Baron, H., Tschan, N., and Bachl, A. (2001). A physiological profile of tennismatchplay. MedSci Sports Exerc, 33:999–1005.

Suna, G. (2013). Tenisçilerde aerobik, anaerobik kombine teknik antrenmanların performansa etkilerinin araştırılması (Master'sthesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Suna, G. ve Kumartaşlı, M. Investigat ing aerobic, anaerobic combine technical trainings effects on performance in tennis players. Universal Journal of Educational Research. 2017; 5(1): 113-120.

Şar, H. (2022). Elit Tenisçilerde Antropometrik ve Motorik Özellikler ile Tenis Performansı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Doktora Tezi, Samsun.

Tiryaki, Şefik, Spor Psikolojisi Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama, Eylül Kitap ve Yayınevi, Ankara, 2000, s. 5.

Urartu, Ü. (1996). Tenis: teknik-taktik-kondisyon. İnkılap Kitabevi.

Ünver, Ş., İslamoğlu, İ., Atan, T., Yılmaz, M., Arslan, H., Kaplan, A., & Şimşek, E. (2023). DoesTennis Training ImproveAttention? New Approach. *Children*, *10*(4), 728. https://doi.org/10.3390/children10040728

Ünver, Ş., Şimşek, E., İslamoğlu, İ., ve Arslan, H. (2020). Üniversite takımlarında yer alan sporcuların yaralanma kaygı düzeylerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *14*(3), 400-410.

HAREKET VE ANTRENMAN

BİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR-1

Editörler

DOÇ. DR. HARUN GENÇ

DR. ÖĞR. ÜYESİ MUSTAFA KEREM

EĞİTİM
yayınevi

HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR-1

Editörler: Doç. Dr. Harun Genç, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kerem

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-38-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HAREKET VE ANTRENMAN BİLİMLERİ ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR-1

Editörler: Doç. Dr. Harun Genç, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Kerem
III+143 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-38-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Agamyradov, A. (2021). *11-13 Yaş Voleybolcularda Kuvvet Antrenmanlarının Servis Hızına Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Ağar, E. (2006). *9-11 Yaş Erkek Çocuklarda İp Atlama ve İnterval Koşu Egzersizlerinin Performans ile Etkileşimi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Aka, H., Akarçeşme, C., Altundağ, E., & Soylu, Ç. (2020). Elit Voleybolcuların Antrenman İçsel Yük Algılanan Zorluk Derecesi ve Zindelik Durumlarının Takibi. *Aksaray University Journal of Sport and Health Researches, 1*(1), 54-64.

Akaç, M. (2006). *Beden Eğitimi Öğretmenin El Kitabı.* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Akgün, N. (1989). *Egzersiz Fizyolojisi 1-3.* Ankara: GSGM Yayını.

Akgün, N. (1990). *Eurofit Test Results in the Western Part of Turkey: Vith European Research Seminar*. The Eurofit Tests of Physical Fitness, İzmir.

Aktan, B. Ş., & Önder, A. (2018). Okul Öncesi Dönemde Psikolojik Dayanıklılık. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 20-30.

Aktaş, F., Akkuş, H., Harbili, E., & Harbili, S. (2011). Kuvvet Antrenmanının 12-14 Yaş Grubu Erkek Tenisçilerin Bazı Motorik Özelliklerine Etkisi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 5*(1), 7-12.

Akyüz, M., Özmaden, M., Doğru, Y., Karademir, E., Aydın, Y., & Hayta, Ü. (2017). Genç Basketbolcularda Statik ve Dinamik Germe Egzersizlerinin Bazı Fiziksel Parametrelere Etkisi. *Journal of Human Sciences, 14*(2), 1492-1500.

Alaydin, A., & Kamuk, Y. (2020). Türkiye Yüzme Şampiyonası Seçmelerine Katılan 11-12 Yaş Yüzücülerin Barajı Geçme Durumlarına Göre Fiziksel ve Fizyolojik Özelliklerinin İncelenmesi. *Eurasian Research in Sport Science, 5*(1), 26-43.

Albay, M.D., Tutkun, E., Ağaoğlu, Y.S., Canikli, A., & Albay, F. (2008). Hentbol, Voleybol ve Futbol Üniversite Takımlarının Bazı Motorik ve Antropometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 6*(1), 13-20.

Andrade, D.M., Fernandes, G., Miranda, R., Coimbra, D.R., & Bara Filho, M.G. (2018). Training Load and Recovery in Volleyball During a Competitive Season. The *Journal of Strength and Conditioning Research,* 1, 1-7.

Aracı, H. (2006). *Genç Sporcu Eğitimi ve Kültürü Voleybol*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ardalı, E., & Gönener, U. (2019). *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı*. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları

Arman, N. (2020). *Farklı Ağırlıktaki Ağırlık Yelekleri ile Uygulanan Pliometrik Antrenmanların. 14-17 Yaş Grubu Kadın Voleybolcuların Dikey Sıçrama Yükseklikleri Üzerine Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Aslan, M. (2018). *Farklı Spor Branşlarında Eğitim Alan İlköğretim Öğrencilerinin Fiziksel Uygunluk Parametrelerinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yozgat.

Asma, M. B., & Işık, M. A. (2020). Okul Sporlarına Katılan ve Katılmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin, Fiziksel Uygunluklarının EUROFIT Test Bataryası İle Karşılaştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 10-26.

Atasoy, B., & Kuter, F. Ö. (2005). Küreselleşme ve Spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 11-22.

Athos, T., Luca, C., Riccardo, C., & Giampietro, A. (2015). Jump Rope Traınıng:Balance and Motor Coordination in Predolescent Soccer Players. *Journal of Sports Scine and Medicine* 14, 729-728.

Ayan, S. (2019). *Hareket Eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Aydoğan, D. (2006). *İzmir'deki Bazı Voleybol Takımlarının Minik ve Yıldız Oyuncularının Müsabaka Dönemindeki Fiziksel Parametrelerinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya,

Aykora, E., & Dönmez, E. (2017). Kadın Voleybolculardа Tabata Protokolüne Göre Uygulanan Pliometrik Egzersizlerin Kuvvet Parametrelerine Etkisi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(1), 71-84.

Ayta, A. (2021). *7-10 Yaş Aralığında Öğrenim Gören ve Okul Dışı Sportif Faaliyetlere Katılan Öğrencilerin Eurofit Test Bataryası ile Fiziksel Özellikleri ve Performans Parametrelerinin Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Başandaç G. (2014). *Adölesan Voleybol Oyuncularında İlerleyici Gövde Stabilizasyon Eğitiminin Üst Ekstremite Fonksiyonlarına Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara.

Bayraktar, L. (2005). *11-12 Yaş Grubu Yüzme Cimnastik ve Atletizm Sporları Yapan Bayan Sporcuların Fiziksel ve Motorsal Gelişim Özelliklerinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Beck, A.T., & Emery, G. (2006). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler Bilişsel Bir Bakış Açısı* (Çev. V. Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Beycan, U. (2021). *Adölesan Voleybol Oyuncularında Core Stabilizasyon Egzersizlerinin Smaç Hızına Etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Bıyıklı, T. (2018). 10 Haftalık Core Antrenmanın 11-13 Yaş Arası Kız Yüzücülerde Fiziksel Performansa Etkisi Sportif Bakış. *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 5*(2), 81-91.

Bilim, A. S. (2013). *12-17 Yaş Arası Spor Yapan ve Spor Yapmayan Öğrencilerin Fiziksel Uygunluklarının İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,

Bilim, A. S., Çetinkaya, C., & Dayı, A. (2016). 12-17 Yaş Arası Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Fiziksel Uygunluklarının İncelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi,* 7, 53-60.

Bompa, T.O. (2000), *Sporda Çabuk Kuvvet Antrenmanı,* (Çev. E. Tüzemen). Ankara: Bağırgan Yayınevi.

Bourdon, P.C., Cardinale, M., Murray, A., Gastin, P., Kellmann, M., Varley, M.C., Gabbett, T.J., Coutts, A.J., Burgess, D.J., Warren Gregson, N., &

Cable, T. (2017). Monitoring Athlete Training Loads: Consensus Statement. *International Journal of Sports Physiology and Performance, 12*(2), 161-170.

Caine, D.J., & Maffulli, N. (2005). *Epidemiology Of Pediatric Injuries Individual Sports*. Basel: Karger.

Carrera, M., & Peyes, R. (2004). *Strength Training For Volleyball.*

Challoumas D, Stavrou A, Dimitrakakis G. (2016). The Volleyball Athlete's Shoulder: Biomechanical Adaptations and İnjury Associations. *Sports Biomechanics, 16*(2),220–237.

Chao-Chien, C., & Yi-Chun, L. (2012). Jumping Rope İntervention on Health-Related Physical Fitness in Students With İntellectual İmpairment. The *Journal of Human Resource and Adult Learning*, *8*(1), 56-62.

Chen, C. C., & Lin, S. Y. (2011). The İmpact of Rope Jumping Exercise on Physical Fitness of Visually İmpaired Students. *Research in Developmental Disabilities*, *32*(1), 25-29.

Cinel, Y. (2005). *Primidal Yöntemle Tekrar Yüklenme Yönteminin Voleybolcularda maksimal Kuvvet Gelişimine Etkisinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Closs, B., Burkett, C., Trojan, J.D., Brown, S.M., & Mulcahey, M.K. (2019). Recovery After Volleyball: A Narrative Review. *Phys Sportsmed, 48*(1),8-16.

Crisfield, D. W., & Gola, M. (2002). *Winning Volleyball For Girls*. Checkmark Books.

Çakıcı, T. (2020). *Voleybol ve Basketbolcuların Bazı Motorik ve Fiziksel Özelliklerinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Çalık, S. U., Kamiş, O., Pekel, H. A., & Aydos, L. (2019). IAAF Çocuk Atletizm Programının Ortaokul Öğrencilerinin Bazı Fiziksel Uygunluk Testlerine Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *24*(1), 51-61.

Çıtak, U. (2019). *Erkek Çocuklarda Voleybol Temel Beceri Çalışmalarının Motorik Özelliklere Etkisi.* Bilim uzmanlığı tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Çoknaz, H. (2016). Motor Gelişim Boyutuyla Çocuk ve Spor. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1*(2), 83-91

Çolakoğlu, F.F., Karacan, S., Güzel, N.A., & Baltacı, G. (2017). Ağırlıklı İp Atlama Antrenmanı Adolesan Bayan Voleybolcularda Motor Becerileri Etkiler Mi?. *Spor Hekimliği ve Fizyoterapi Arşivi*, *2*(1), 005-009.

Dearing, J. (2003). *Volleyball Fundamentals*. USA: Human Kinetics;

Demir, E. (2015). *Spor Bilimlerine Giriş*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Demir, İ. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporun Beceri, Yetenek Gelişimlerine Etkisi 11-13 Yaş Grubunda Eurofit Test Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Demirci, E. (2016). *Pliometrik Antrenmanın 14-16 Yaş Kadın Voleybolcuların Fiziksel Parametreleri Üzerine Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Dicle Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

Draper, C.E., Achmat, M., Forbes, J., & Lambert, E.V. (2012). Impact of a Community-Based Programme for Motor Development on Gross Motor Skills and Cognitive Function in Preschool Children From Disadvantaged Settings. *Early Child Development and Care, 182*(1), 137-152.

Düzgün, İ., & Baltacı, G. (2009). Düzenli Spor Yapan ve Yapmayan Adolesanlarda Esneklik Test Sonuçlarının Yaş ve Cinsiyete Bağlı Değişimi. *Fizyoter Rehabil*, *20*(3), 184-189.

Eler S. (1996). *Bir Sezonluk Antrenman Periyotlaması Boyunca Üst Düzey Erkek Hentbolcuların Bazı Motorik ve Fizyolojik Parametrelerinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Eler, N. (2013). *8 Haftalık Kuvvet Antrenman Programının 11-12 Yaş Grubu Kız Mini Voleybolcuların Bazı Motorik ve Teknik Özellikleri Üzerine Etkisi.* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Eler, N., & Acar, H. (2018). The Effects of the Rope Jump Training Program in Physical Education Lessons on Strength, Speed and Vo2max in Children. *Universal Journal of Educational Research*, *6*(2), 340-345.

Eralp, F., & Çotuk, Y.M. (2006). *Voleybolda Temel Beceriler*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Erdem, M. (2019). *Basketbol Oynayan Adolesan Atletlerde Progresif İp Atlama Eğitimi Sonrası Üst ve Alt Ekstremite Fonksiyonlarının* Karşılaştırılması. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Erdoğan, R., Tel., M., & Eren, A. (2020). Müsabaka Dönemi Antrenmanlarının Voleybolcuların Fiziksel Uygunluk Profillerine Etkisi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 194-206.

Erduğan, F. (2014). *Rekreasyonel Vücut Geliştirmecilerin Fiziksel Fıtness Düzeylerinin Amerikan Spor Hekimliği Kolejinin Sağlıkla İlgili Bildirileri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Erol, F. (2019). *11-12 Yaş Öğrencilerde Uygulanan Badminton Temel Antrenman Programının Motorik Özelliklerine Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erol, K. (2011). *Çocuklarda Fiziksel Uygunluk Düzeyini Belirlemede Kullanılan Eurofit ve Fitnessgram Test Bataryalarının Türk Çocuklarında Uygulanması.* Yayımlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Evren, A. (1998). Voleybolda İkili Bloğa Giderken Kullanılan Yan Adımlama ve Çapraz Adımlama Adım Tekniklerinin Karşılaştırılması. *Voleybol Bilim ve Teknolojisi Dergisi,* 18, 29.

Freitas, V.H.D., Nakamura, F.Y., Andrade, F.C.D., Pereira, L.A., Coimbra, D.R., &Bara Filho, M.G. (2015). Pre-Competitive Physical Training and Markers of Performance, Stress and Recovery in Young Volleyball Athletes. *Revista Brasileira de Cineantropometria & Desempenho Humano, 17*(1), 31-40.

Gallahue, D. L., Ozmun, C.J. Goodway, J.D. (2014). *Motor Gelişimi Anlamak: Bebekler, Çocuklar, Ergenler, Yetişkinler*. (Çev. D. S. Özer ve A. Aktop). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Güler, D., & Günay, M. (2004). 8-10 Yaş Grubu Erkek Çocukların Fiziksel Uygunluklarının Aahperd Test Bataryası ile Değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 59-68.

Gümüşdağ, H., & Yıldırım, M. (2018). *Spor Bilimlerinde Çocuklarda Motor Gelişim.* Nobel Yayıncılık, Ankara.

Günay M. (1993). *Farklı Kuvvet Antrenman Metotlarının Vücut Kompozisyonuna Etkisi.* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güneş, S., Koca, F., & İmamoğlu, O. (2019). 8 Haftalık Alp Disiplini Temel Kayak Eğitiminin 8-10 Yaş Grubu Çocuklarda Denge, Esneklik, Çabukluk ve Dayanıklılık Üzerine Etkisi. *Electronic Turkish Studies, 14*(1), 381-393.

Güzelsoy, Ç. (2021). *Voleybol Oyuncularında Pliometrik Antrenman Programının Sürat ve Dinamik Denge Performansları Üzerine Etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Hasan, K. (2008). *Edirne İline Bağlı İlkokullardaki (Şehit Asım İlköğretim Okulu ve Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı İlköğretim Okulu) 8-11 Yaş Arasındaki Öğrencilerin EUROFİT Testleri ile Fiziksel Kondisyonlarının Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne,

Hu, G., Feng B., & Fan, G. (2020). Research on the Freestyle Rope Skipping Teaching to Promote the Middle School Youth Physical Health Development. *Contemp. Sport. Technol*, *11*, 131–135.

Işık, M.A. (2019). *Okul Sporlarına Katılan ve Katılmayan Ortaöğretim Öğrencilerinin Fiziksel Uygunluklarının Eurofit Test Bataryası ile Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

İkizler, C. (2000).*Sporda Sosyal Bilimler*. İstanbul: Alfa Basımevi.

İnal, A.N. (2000). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimine Giriş*. Konya: Desen Ofset.

İnan, Ş., & Saygın, Ö. (2019). Genç Yüzücülerde Antropometrik, Fizyolojik ve Fiziksel Özelliklerin Müsabaka Performansına Etkisinin Araştırılması. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS, 5*(4), 183-191.

İnce, M. L., & Hünük, D. (2013). Deneyimli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Sağlıkla İlgili Fiziksel Uygunluk Bilgi Düzeyleri ve Bilgi İçselleştirme Süreçleri. *Eğitim ve Bilim*, *38*(168), 304-317.

İpek, Z., & Ziyagil, M.A. (2002). Erkek ve Sayan Voleybolcuların Fiziksel Özellikleri ve Fizyolojik Kapasitelerinin Sedanterlerle Karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 12-16.

İri, R., & Aktuğ, Z.B. (2017). Çocuklarda Sporun Motor Beceri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Journal of Human Sciences*, *14*(4), 4300-4307.

Jiang, R., Xie, C., Shi, J., Mao, X., Huang, Q., Meng, F., Ji, Z., Li, A., & Zhang, C. (2021). Comparison of Physical Fitness and Mental Health Status Among School-Age Children With Different Sport-Specific Training Frequencies. *Peerj*. *2*(9), E10842. doi: 10.7717/Peerj.10842. PMID: 33665022; PMCID: PMC7906039.

Kalkavan, A. (2007). *Psikomotor Gelişim Ders Notları*. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.

Kara, F. (2021). *Adölesan Voleybolcuların Üst Ekstremite Fonksiyonelliğinin ve Yaşam Kalitesinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırşehir.

Karacabey, K, Paşaoğlu, A. (2011). *Voleybol: Antrenman Teorisi ve Antrenör*. İstanbul: Bedray Basın Yayıncılık.

Kartal, R., & Günay, M. (1995). Sezon Öncesi Yapılan Hazırlık Antrenmanlarının Futbolcuların Bazı Fizyolojik Parametrelerine Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi,* 1, 11-15.

Keskin, B., Ateş, O., & Kiper, K. (2016) Tenis Performans Sporcularına Uygulunan Özel Antrenman Programının ITN Derecelerine Etkisi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 6*(3),79-93

Kılıçaslan, U. (2015). *Spor Lisesi ile Diğer Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Bazı Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Kırıcı H,M. (2008). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarındaki 4-6 Yaş Grubu Çocuklarda 8 Haftalık Hareket Eğitiminin Motor Performanslarına Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Kırıştı, E. (2019). *12 -14 Yaş Kız Voleybolcularda Pliometrik ve Dairesel Antrenman Çalışmalarının Sıçrama Performansı Üzerinde Etkisinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kızılakşam E. (2006). *Edirne İl Merkezi İlköğretim Okullarındaki 12-14 Yaş Grubu Aktif Olarak Spor Yapan ve Yapmayan(Beden Eğitimi Dersine Giren) Öğrencilerin Eurofit Test Bataryaları Uygulama Sonuçlarının Karşılaştırılması.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

Kim, J., Son, W.M., Headid Iii, R.J., Pekas, E.J., Noble, J.M., & Park, S.Y. (2019). The Effects of a 12-Week Jump Rope Exercise Program on Body Composition, Insulin Sensitivity and Academic Self-Efficacy in Obese Adolescent Girls. *Journal of Pediatric Endocrinology and Metabolism*, *0*(0). doi:10.1515/Jpem-2019-0327

Koç, H., & Aslan, C. S. (2010). Erkek Hentbol ve Voleybol Sporcularının Seçilmiş Fiziksel ve Motorik Özelliklerinin Karşılaştırılması. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, *12*(3), 227-231.

Koray, H. (2008). *Edirne İline Bağlı İlkokullardaki (Şehit Asım İlköğretim Okulu ve Trakya Üniversitesi Devlet Konservatuarı İlköğretim Okulu) 8-11 Yaş Arasındaki Öğrencilerin Eurofit Testleri ile Fiziksel Kondisyonlarının Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

Korkmaz, S. (2020). *11 Yaş Grubu Öğrencilerin Üzerinde Yapılan Çeviklik Çalışmalarının Fiziki Uygunluk Parametrelerine Etkisinin İncelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kugler, A., Kriger-Franke, M., Reininger, S., Trouillier, HH., & Rosemeyer, B, (1996). Muscular İmbalance and Shoulder Pain in Volleyball Attackers. *Br J Sports Med,* 30, 256-59.

Kumartaşlı, M., Topuz, R., & Dağdelen, S. (2014). 10-12 Yaş Grubu Futbolcuların Motorik Performansının Değerlendirilmesi. *International Journal of Sciencecultureandsport, 2,* 101-113.

Kurt, H. (2019). *Düzenli İp Atlama Programının İlköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören 13-14 Yağ Fazla Kilolu ve Obez Öğrencilerin Fiziksel ve Motorik Özelliklerine Etkisinin İncelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Kus, S. (2004). *Coaching Volleyball Successfully*. Champaign: Human Kinetics.

Lenberg, K.S. (2006). *Volleyball Skills & Drills American*. USA: Human Kinetics.

Liu, J.H., Alderman, B.L., Song, T.F., Chen, F.T., Hung, T.M., & Chang, Y.K. (2018). a Randomized Controlled Trial of Coordination Exercise on Cognitive Function in Obese Adolescents. *Psychology of Sport and Exercise,* 34, 29–38. doi:10.1016/J.Psychsport.2017.09.003.

Loğoğlu M. (2002). *12 Yaş Grubundaki Okullu Çocukların Eurofit Test Bataryası ile Fiziksel Uygunluklarının Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Lohman, T. G., Roche, A. F., & Martorell, R. (1988). *Anthropometric Standardization Reference Manual*. Human Kinetics Books.

Lubyshev, E.A., Titovsky, A.V., Bodrov, I.M., & Golubnichiy, S.P. (2020). Genç Voleybolcuların Hız-Kuvvet Antrenmanlarını Geliştirmek İçin Takım Sporları ve Aktif Oyunlar. *Fiziksel Kültür Teorisi ve Uygulaması*, (9), 16-18.

Mavi Var S. M., & Tuncel S. D (2012). Sporcuların Sporda Hoşgörü' Kavramına İlişkin Algıları. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10*(4), 125 - 129.

MEB. (2015). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi*. Ankara: MEGEP

Mirezoğlu AD. (2014). The Effects of Peer Teaching on the Universty Students'achievements in Cognitive, Affective, Psychomotor Domains and Gameperformances in Volleyball Courses. *Educational Research and Review, 9*(9), 262-271.

Mirzeoğlu, N. (2003). *Spor Bilimlerine Giriş*. Ankara: Bağırgan Yayınevi

Miyaguchi, K ., Sugiura, H., & Demura, S. (2014). Atlama İpi Kullanılarak Gerdirme Kısaltma Döngüsü Hareket Eğitimi İmkanı, *Güç ve Kondisyon Araştırmaları Dergisi*, *28*(3), 700-705. doi: 10.1519 / JSC.0b013e3182a0c9a5

Mor, A., Yurtseven, R., Mor, H., & Acar, K. (2021). 11-12 Yaş Grubu Futbolcularda Farklı Isınma Protokollerinin Bazı Performans Parametrelerine Etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 19*(4), 72-83.

Moser, L., Fronske, H., & Mcgown, C. (2001). *Coaching Volleyball Building a Winning Team.* Boston: Allyn And Bacon.

Mullur, K.V.M., & Jyoti, D.M. (2019). The İmpact of Jump Rope Exercises on the Body Mass İndex of 12 to 16 Years School Children. *International Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education, 4*(1), 133-135

Muratlı, S .(2007). *Çocuk ve Spor.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Orhan, S., Pulur, A., & Erol, A.E. (2008). İp ve Ağırlıklı İp Çalışmalarının Basketbolcularda Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelere Etkisi. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *22*(4), 205-210.

Özer, D. S., & Özer, K. (2019). *Çocuklarda Motor Gelişim.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Özer, D.S., & Özer, K. (2005). *Çocuklarda Motor Gelişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Özkan, A. C., Tatlıkiraz, M., Suranoğlu, O., Demir, R., & Canpolat, T. (2017). Türkiye Voleybol Federasyonu ve Türkiye'de Voleybol. *Nahide Işık Demirakın, HIST 200-3*(2016-2017), 9.

Özlü, M., & Akkuş, H. (2016). Effects of the Anthropometric and Kinematic Parameters on 50 M Freestyle Swimming Performances. *Turkish Journal of*

Sport and Exercise, 114-118.

Pancar, Z., Biçer, M., & Özdal, M. (2018). 12 – 14 Yaş Kadın Hentbolculara Uygulanan 8 Haftalık Pliometrik Antrenmanların Seçilmiş Bazı Kuvvet Parametrelerine Etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, *9*(1), 18-24.

Partavi, S. (2013). Ortaokul Öğrencisi Erkek Çocuklarda 7 Haftalık İp Atlama Eğitiminin Kardiyovasküler Dayanıklılık, Hız ve Çeviklik Üzerine Etkileri. *Spor Bilimi*, *6*(2), 40-43.

Pense, M., & Serpek, B. (2010). 14–16 Yaşarası Basketbol Oynayan Kız Öğrencilerin Fizyolojik ve Biyomotorik Özelliklerinin EUROFİT Test Bataryası İle Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, *12*(3), 191-198.

Pişkin, N. E., Şengür, E., & Aktuğ, Z. B. (2020). Çocuklarda Yaz Spor Okullarının Motor Beceri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 25-37.

Poole, J., & Metzler, M. (2001). *Volleyball*. Needham Heights: Allyn&Bacon.

Przeweda, R., & Sikorski, W. (2004). *Implementation Of Eurofit And Othertypes Of Tests İn Assessing Physical Fitness İn Youth And Adult Populations İn Poland*. VI European. Research. Seminar: The Eurofit Tests Of Physical Fitness, İzmir, Turkey: Council Of Europe.2004; Pp 55-61.

Reeser, J.C., & Bahr, R. (2003). Handbook Of Sports Medicine And Science Volleyball. United Kingdom: Blackwell Publishing; 2003.

Rhea, M. R. (2004). Determining the Magnitude of Treatment Effects in Strength Training Research Through the Use of the Effect Size. *Journal of Strength and Conditioning Research*, *18*, 918-920.

Salman, U., Sarı, İ., & Mirzeoğlu, A.D. (2018). Beden Eğitimi Öğretmenleri Gözüyle Sağlikla İlgili Fiziksel Uygunluk Karnesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *5*(3), 1-24.

Saygın, E., Karacabey, K., & Saygın, Ö. (2011). Çocuklarda Fiziksel Aktivite ve Fiziksel Uygunluk Unsurlarının Araştırılması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 921-35.

Seo, K. (2017). The Effects of Dance Music Jump Rope Exercise on Pulmonary Function and Body Mass İndex After Music Jump Rope Exercise in Overweight Adults in 20's. *J Phys Ther Sci, 29*(8), 1348-1351. doi:10.1589/Jpts.29.1348.

Sezik AÇ. (2018). *Adolesan Voleybol Oyuncularında Skapula Pozisyonu ile Üst Ekstremite Kuvvet, Güç, Endurans ve Dengenin İlişkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sunay, H., Gündüz, N., & Dolaşır, S. (2003). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarına Voleybol Temel Tekniklerinin Öğretiminde Uygulanan Farklı Öğretim Yöntemlerinin Etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* (*Gazi BESBD),* 3, 19-24.

Şahin, G. (2017). Farklı Hızlarda İp Atlama Antrenmanlarının Anaerobik Güce Etkisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, *8*(2), 75-86.

Şar, V., Necef, I., Mutluer, T., Fatih, P., & Türk-Kurtça, T. (2020). a Revised and Expanded Version of the Turkish Childhood Trauma Questionnaire (CTQ-33). *Overprotection-Overcontrol As Additional Factor. Journal of Trauma and Dissociation, 22*(1), 35–51. https://doi.org/10.1080/15299732.2020.1760171.

Şirinkan, A. (2011). 7-12 Yaş Grubu Futbol Okulu Öğrencilerinin, Fiziksel Uygunluklarının Eurofıt Testleriyle İncelenmesi (Erzurum İli Örneği). *E-Journal of New World Sciences Academy, 6*(3), 178-184.

Tekelioğlu A. (1999). *Physical Fitness of Girls and Boys Aged 11-13 Years Attending to Goverment School Andprivate School.* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tepeli, K. (2012). *Motor (Hareket) Gelişimi.* 4. Baskı. Ankara: Maya Akademi.

Tınazcı, C., Emiroğlu, O., & Burgul, N. (2004). *The 10th ICHPER SD European Congress and the TSSA 8th International Sports Science Congress* Which Will be Organized Jointly During 17th - 20th Of November 2004 at the Mirage Park Resort, Antalya.

Tokmakidis, S. (1990). *European Seminar on Testing Physical Fitness: National Instituteforsport And Physical Education*. 26-28 Octomber 1978 Eurofıt. Komotini: Publications İn Salto.

Tomkinson, Grant, R., Kevin, D. Carver., & Frazer, A. (2017). European Normative Values for Physical Fitness in Children and Adolescents Aged 9–17 Years: Results From 2779165 Eurofit Performances Representing 30 Countries. *British Journal of Sports Medicine,* 10, 1-13

Trajković, N., & Bogataj Š. (2020). Effects of Neuromuscular Training on Motor Competence and Physical Performance in Young Female Volleyball Players. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(5), 1755.

Trecroci, A., Cavaggioni, L., Caccia, R., & Alberti, G. (2015). Jump Rope Training: Balance and Motor Coordination in Preadolescent Soccer Players. *Journal of Sports Science and Medicine*, *14*(4), 792.

Tülay, E. (2021). *Voleybolda Fonksiyonel Kuvvet Antrenmanının Smaç Hızına ve Biyomotor Yetileri Üzerine Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.

Türkiye Voleybol Federasyonu (2022). *Tarihçe.* 10 Mayıs 2022 tarihinde http://www.tvf.org.tr/tarihce/ sayfasından erişilmiştir.

Uluöz, E. (2011). Elit Altı Bayan Voleybol Oyuncularının Fiziksel, Antropometrik ve Somatotip Özelliklerinin Oyun Mevkilerine Göre İncelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy, 6*(4), 2B0081

Uluöz, E. (2016). *Voleybolda Fileye Temas Kuralında Yapılan Değişikliklerin Oyun ve Oyuncular Üzerindeki Etkileri*. Ankara: Nobel Bilimsel Eserler;

Uluöz, E. (2019). Tarihsel Bir Araştırma: 1895'ten Günümüze Rekreasyonel Bir Spor Dalı Olarak Voleybolun Gelişimi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 113-134.

Ulupınar, S., & Özbay, S. (2021). Sağlıkla İlgili Fiziksel Uygunluk Karnesinde Yer Alan Egzersizlerin Güvenirlik Analizi. *Milli Eğitim Dergisi*, *50*(229), 41-52.

Umut, C. (2019). Spormetre. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *17*(1), 187-196.

Urartu, Ü. (2000). *Voleybol Teknik- Taktik- Kondisyon.* Ankara: İnkılap Kitapevi.

Viera, B. (2001). From Volley Ball To Volleyball. *Coaching Volleyboll*, 18(5), 10-13.

Vurat, M. (2000). *Voleybol Teknik.* Ankara: Bağırgan Yayınevi.

Wilk, K.E., Meister, K., & Andrews, J.R. (2002). Current Concepts in the Rehabilitation of the Overhead Throwing Athlete. *The American Journal of Sports Medicine*, *30*(1), 136-151.

Wulf, G. (2007). *Attention and Motor Learning. Champaign*. IL: Human Kinetics.

Yang, X., Lee, J., Gu, X., Zhang, X., & Zhang, T. (2020). Physical Fitness Promotion Among Adolescents: Effects of a Jump Rope-Based Physical Activity Afterschool Program. *Children*. *7*(8), 95. https://doi.org/10.3390/children7080095

Yaşar, Z. (2021). *12-14 Yaş Erkek Basketbolcularda İp Atlama Eğitiminin Güç ve Esnekliğe Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.

Yıldız, B. (2010). *İstanbul İli Eyüp İlçesi İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ders Dışında Spor Aktivitelerine Katılım Düzeylerinin Araştırılması.* Yayımlanmamış doktora tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yiğit, D. (2021). *11-12 Yaş Grubundaki Erkek Yüzücülerin 8 Haftalık Core Antrenmanlarının 50 ve 100 Metre Kelebek Stil Performansına Olan Etkisinin Araştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yüksek, S., Akpınar, E., Ayan, V., & Ölmez, C. (2017). 14-16 Yaş Yüzücülerin Antropometrik Özellikleri İle Sırtüstü Yüzme Performansları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 1303-1414.

*Bu çalışma Doç. Dr. Veli Volkan GÜRSES danışmanlığında 2023 tarihinde tamamladığımız 11-12 YAŞ VOLEYBOLCULARDA İP ATLAMA ANTRENMANLARININ EUROFİT TEST BATARYASI ÜZERİNE ETKİSİ başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır (Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye, 2023).

KAYNAKLAR

Abdelkrim, B.N, Fazaa, E.S, ve Ati E.J. (2007).Time-Motion Analysis and Physiological Data Of Elite Under-19-Yearold Basketball Players During Competition. *Br Journal Sports Medicine*, 41: 69–75.

Buchheit, M. (2008). The 30-15 Intermittent Fitness Test: Accuracy For Individualizing Interval Training Of Young İntermittent Sport Players. *The Journal of Strength & Conditioning Research,* 22(2), 365–374.

Drinkwater, E.J., Pyne, D. B. ve McKenna, M. J. (2008). Design and Interpretation Of Anthropometric and Fitness Testing of Basketball Players. *Sports Medicine,* 38, 565-578.

Fukuda, D. H. (2019). *Assessments For Sport and Athletic Performance.* USA: Human Kinetics.

Gillam, G., M. (1985). Basketball Energetics: Physiological Basis. *Nat Strength Condition Assoc.,* J 6: 44–73.

Gottlieb, R., Eliakim, A., Shalom, A., Iacono, A.D. ve Meckel, Y. (2014). Improving Anaerobic Fitness In Young Basketbal Players: Plyometric vs. Specific Sprint Training. *Journal Ath Enhance*, 3:3.

Hernández-Davo, J. L., Loturco, I., Pereira, L. A., Cesari, R., Pratdesaba, J., Madruga-Parera, M., Sanz-Rivas, D. ve Fernández-Fernández, J. (2021). Relationship Between Sprint, Change Of Direction, Jump, And Hexagon Test Performance In Young Tennis Players. *Journal of Sports Science and Medicine*, 20(2), 197–203.

Ibanez S.J., Sampaio, J., Feu, S., Lorenzo, A., Gomez, M.A. ve Ortega, E. (2008) Basketball Game-Related Statistics That Discriminate Between Teams Season-Long Success. *Eur Journal Sport Science,* 8: 369-372.

Lockie, R. G., Jeffriess, M. D., McGann, T. S., Callaghan, S.J., ve Schultz, A. B. (2014). Planned and Reactive Agility Performance In Semiprofessional And Amateur Basketball Players. *Int Journal Sports Physiol Perform,* 9:766-771.

McInnes, S.E., Carlson, J.S., Jones, C.J. ve McKenna, M.J. (1995). The Physiological Load Imposed On Basketball Players During Competition, *Journal of Sports Sciences,* 13:5, 387-397.

Paul, D. J., Gabbett, T. J., ve Nassis, G. P. (2016) Agility In Team Sports: Testing, Training And Factors Affecting Performance. *Sports Medicine*, 46:421-442.

Reid, M., Sibte, N., Clark, S., & Whiteside., D. (2013). Tennis Player. İçinde R. Tanner & C. Gore (Ed.), Physiological Tests for Elite Athletes (2. baskı, ss. 463–474). Human Kinetics.

Reiman, M., & Manske, R. (2009). Functional Testing in Human Performance. Human Kinetics.

Sheppard, J. M., Young, W. B., Doyle, T. L, Sheppard, T. A., ve Newton, R. U. (2006). An Evaluation Of A New Test Of Reactive Agility and Its Relationship To Sprint Speed and Change Of Direction Speed. *Journal Science Medicine Sport* 9:342-349.

Smekal, G., Pokan, R., Von Duvillard, S. P., Baron, R., Tschan, H. ve Bachl, N. (2000). Comparison Of Laboratory And "On-Court" Endurance Testing In Tennis. *International Journal of Sports Medicine,* 21(4), 242–249.

Speirs, D.E., Bennett, M.A., Finn, C.V. ve Turner, A.P.(2016). Unilateral Vs. Bilateral Squat Training For Strength, Sprints, and Agility In Academy Rugby Players. *Journal Strength Cond. Res.,* 30:386-392.

Sugiyama, T., Maeo, S., Kurihara, T., Kanehisa, H. ve Isaka, T. (2021). Change Of Direction Speed Tests In Basketball Players: *A Brief Review Of Test Varieties and Recent Trends. Frontiers in Sports and Active Living,* 3, 645350.

Tanner, R. ve Gore, C. (2012). *Physiological Tests For Elite Athletes*. USA:Human Kinetics.

KAYNAKÇA

Adam, R. C. (1979). *Rehabilitation calisthenics*. Games, Sports and Exercises for Physically Handycapped, 3.

Adıgüzel, S., Karataş, B., Soylu, Y., Taş, M., & Serin, E. (2022). Examination of Psychological Hardiness Levels of Individual and Team Sportsmen. *Journal of International Social Research*, 15(91).

Akyol, B. (2014). Bel ağrı tanısı konulan sedanter kadınlarda kalistenik egzersizlerin kas kuvveti, esneklik, ağrı şiddeti ve vücut kitle indeksi üzerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi,* 2(2), 29-39.

Alpözgen, A. Z., & Özdinçler, A. R. (2016). Fiziksel aktivite ve koruyucu etkileri: Derleme. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 3(1), 66-72.

Ardıç, F. (2014). Egzersizin sağlık yararları. *Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Dergisi*, 60, 9-14.

Arıcak, H. İ., İri, R., & Şengür, E. (2024). Sedanter Bireylere Uygulanan Kalistenik Antrenmanların Atletik Performans ve Kuvvet Gelişimi Üzerine Etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 8(2), 62-73.

Arıcak, H.İ., İri, R., & Şengür, E. (2024). Sedanter Bireylere Uygulanan Kalistenik Antrenmanların Atletik Performans ve Kuvvet Gelişimi Üzerine Etkisi. *Spor Eğitim Dergisi*, 8(2), 62-73.

Basso-Vanelli, R. P., Di Lorenzo, V. A. P., Labadessa, I. G., Regueiro, E. M., Jamami, M., Gomes, E. L., & Costa, D. (2016). Effects of inspiratory muscle training and calisthenics-and-breathing exercises in COPD with and without respiratory muscle weakness. *Respiratory care*, 61(1), 50-60.

Bozlak, S. (2019). Sayokan Sporcularına Uygulanan Kalistenik Egzersizlerin Esneklik, Kuvvet ve Denge Yetileri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Caspersen, C.J, Powell, K.E., Christenson, G.M. (1985). Physical Activity, Exercise, and Physical Fitness: Definitions and Distinctions for Health-Related Research. *Public Health Reports*, 100(2), 126.

Çakır, E., & Şenel, Ö. (2017). Effect of cold water immersion on performance. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, 3(12), 419-428.

Çakir, E., Yuksek, S., Asma, B., ve Arslanoglu, E. (2016). Effects of different environment temperatures on some motor characteristics and muscle strength. *Int J Environ Sci Educ*, 11(10), 3985-3993.

Çil, Y. (2021). Sedanter kadınlarda reformer pilates ve kalistenik egzersizlerinin fiziksel uygunluk parametrelerine etkisi .Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Dinçer, Ö., Yayla, S. (2021). Kalistenik, Core ve Mobilite Egzersizlerinin Organizma Üzerindeki Etkisi. Merve UCA, Hakan AKDENİZ (Ed.), *Spor Bilimlerinde Güncel Konular ve Yaklaşımlar* (ss.111-138). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.

Fletcher, G. F., Balady, G. J., Amsterdam, E. A., Chaitman, B., Eckel, R., Fleg, J., ... & Bazzarre, T. (2001). Exercise standards for testing and training: a statement for healthcare professionals from the American Heart Association. *Circulation*, 104(14), 1694-1740.

Fletcher, G. F., Cantwell, J. D., & Watt, E. W. (1979). Oxygen consumption and hemodynamic response of exercises used in training of patients with recent myocardial infarction. *Circulation*, 60(1), 140-144.

Genç, H. (2020). Fiziksel Uygunluk ve Kalistenik Egzersizler. Serhat KOYUNCU, Nazan KOÇAK, Leyla BAHAR, Altuğ ÇAĞATAY(Ed.), *Geleceğin Dünyasında Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar 2020 Sağlık ve Spor Bilimleri / I*, (ss.74-86). Bursa, Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Gleeson, P. B., & Protas, E. J. (1989). Oxygen consumption during calisthenic exercise in women with coronary artery disease. *Physical therapy*, 69(4), 260-263.

Gurudut, P., Welling, A. A., & Naik, R. (2018). Comparative effect of calisthenic and proprioceptive exercises on pain, proprioception, balance and function in chronic osteoarthritis of knee. *Journal of Exercise Science & Physiotherapy* Vol, 14(2), 50-61.

Kamat, K., Kage, V., & Sequeira, S. (2023). Calisthenics versus Pilates training on glycemic control and body fat in overweight individuals with type 2 diabetes mellitus*. Physiotherapy Practice and Research*, 44(2), 99-108.

Kara, B. (2001). Yaşlılarda kalistenik egzersizlerin fiziksel uygunlukve bilişsel fonksiyonlara etkisi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Karacan, S. (2010). Effects of long-term aerobic exercise on physical fitness and postmenopausal symptoms with menopausal rating scale. *Sci Sport*s, 25(1), 39-46.

Karataş, B. (2021). Engellilerde spor yönetimi. İçinde H. BABACAN (Editör) *İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler 3* (s. 69-89). Cetinge-Montenegro: İVPE.

Kaya, D. O., I. Düzgün, G. Baltacı, S. Karacan and F. Çolakoğlu (2012). "Effects of Calisthenics and Pilates Exercises on Coordination and Proprioception in Adult Women: a Randomized Controlled Trial. *Journal of SportRehabilitation,* 21(3): 235-243.

Keser, İ. (2003). Multiple Sklerozda Kalistenik Egzersizler. Yüksek Lisans. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kocamaz, D. (2017). Meme Kanserli Kadınlarda Kalistenik Egzersizin Fonksiyonel Kapasite, Kognitif Durum ve Yaşam Kalitesine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kotarsky, C. J., Christensen, B. K., Miller, J. S., & Hackney, K. J. (2018). Effect of progressive calisthenic push-up training on muscle strength and thickness. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 32(3), 651-659.

Kunduracılar, Z. (1991). Koroner bypass cerrahisinde egzersiz eğitiminin etkileri. Yüksek Lisans. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Metin, S. N., Başkaya, G., Öcal, T., Erdoğan, A., & Tunç, G. T. (2023). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Giyilebilir Teknolojik Ürün Kullanımlarının Fiziksel Aktiviteye Katılım Motivasyonları Üzerine Etkisi. *Yalova Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 1-18.

Nahas, E. M. E., & Gabr, A. A. (2017). Impact of aerobic exercises on iron deficiency anemia in girls. *International Journal of Physiotherapy and Research*, 5(5), 2399-2404.

Normandin, E. A., McCusker, C., Connors, M., Vale, F., Gerardi, D., & ZuWallack, R. L. (2002). An evaluation of two approaches to exercise conditioning in pulmonary rehabilitation. *Chest*, 121(4), 1085-1091.

Öner, S. (2016). Fırat Üniversitesinde çalışan akademik personelin fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Poti, K., & Upadhye, J. A. (2019). Effect of calisthenics workouts for weight loss and flexibility. International *Journal of Physiology, Nutrition and Physical Education*, 5, 13-15.

Ricardo, W., Kumaidah, E., Adji, R. M. S., & Adyaksa, G. (2023). The Effect Of Calisthenic Exercise On Leg Explosive Power. *Diponegoro International Medical Journal*, 4(2), 36-39.

Ronnestad, B. R. and I. Mujika (2014). "Optimizing Strength Training for Running and Cycling Endurance Performance: A review. *Scandinavian Journal of Medicine&Science in Sports,* 24(4): 603-612.

Sakinah, M. H., Abd Malek, N. F., Khan, A. K. T., Ishak, A., Hashim, H. A., & Chee, K. C. (2022). The Effect of 12-Week Calisthenics Exercise on Physical Fitness among Obese Female Students. *Physical Education Theory and Methodology*, 22(3s), S45-S50.

Srivastava, R. (2016). Effect of pilates, calisthenics and combined exercises on selected physical motor fitness. Department of Physical Education and Sports. New Delh: ISARA PUBLICATIONS.

Staud, R., Vierck, C.J., Cannon, R.L., Mauderli, A.P., ve Price, D.D. (2001). Abnormal sensitization and temporal summation of second pain (wind-up) in patients with fibromyalgia syndrome. *Pain*, 91(1-2), 165-175.

Thomas, E., Bianco, A., Mancuso, E. P., Patti, A., Tabacchi, G., Paoli, A., ... & Palma, A. (2017). The effects of a calisthenics training intervention on posture, strength and body composition. *Isokinetics and exercise science*, 25(3), 215-222.

Tığlı, A., Yakut, Y., & Çolak, T. (2017). Böbrek transplantasyonu sonrası kalistenik egzersiz eğitiminin yaşam kalitesi ve egzersiz kapasitesine etkisi. *Journal of Exercise Therapy and Rehabilitation*, 4(3), 91-96.

Tony, F. R., Rosly, M. N. H., Mustaza, N., Shukry, M. H., Zefanya, J. J., Baki, M. H., ... & Chan, E. W. M. (2024). Effect of 6-Weeks Calisthenic Training on Physical Fitness: A Case Study Report. *Fitness, Performance and Health Journal*, 3(1), 6-13.

Türkoğlu, M. (1993). Ağrının Tanımlanması ve Ölçümü. İçinde İ. YEGÜL (Editör). Ağrı ve Tedavisi (s19-28). İzmir: Yapım Matbaacılık.

Vergili, Ö. (2012). Sağlıklı Sedanter Bayanlarda Kalistenik-Pilates Egzersizlerinin Sağlıkla İlişkili Fiziksel Uygunluk ve Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Vorup, J., J. Tybirk, T. P. Gunnarsson, T. Ravnholt, S. Dalsgaardand J. Bangsbo (2016). Effect of Speed Endurance and Strength Training on Performance, Running Economy and Muscular Adaptations in Endurance-TrainedRunners. *European Journal of Applied Physiology*, 116(7): 1331-1341.

Warburton, D. E., Katzmarzyk, P. T., Rhodes, R. E., & Shephard, R. J. (2007). Evidence-informed physical activity guidelines for Canadian adults. *Applied physiology, nutrition, and metabolism*, 32(S2E), S16-S68.

Warburton, D. E., Nicol, C. W., & Bredin, S. S. (2006). Health benefits of physical activity: the evidence. *Cmaj*, 174(6), 801-809.

Yümin, E. T., Üçsular, F. D., Pamukçu, A., Şimşek, T. T., & Sertel, M. (2016). Astımlı çocuklarda egzersiz eğitiminin vücut kompozisyonu üzerine etkisi. *Journal of Exercise Therapy and Rehabilitation*, 3(2), 45-52.

KAYNAKÇA

Alpözgen, A. Z., & Özdinçler, A. R. (2016). Fiziksel aktivite ve koruyucu etkileri: Derleme. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, *3*(1), 66-72.

Arabacı, R., & Çankaya, C. (2007). Beden eğitimi öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeylerinin araştırılması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *20*(1), 1-15.

Azboy, Y. (2021). Fiziksel aktivite ve sağlık. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 140-144.

Baltacı, G. (2008). Obezite ve egzersiz. Sağlık Bakanlığı Yayınları, *730,* 13-16.

Bauman, A. E., Reis, R. S., Sallis, J. F., Wells, J. C., Loos, R. J., & Martin, B. W. (2012). Correlates of physical activity: why are some people physically active and others not? *The Lancet*, *380*(9838), 258-271.

Byrne, N. M., Hills, A. P., Hunter, G. R., Weinsier, R. L., & Schutz Y. (2005). Metabolic equivalent: One size does not fit all. *Journal of Applied Physiology, 99(3),* 1112-1119.

Can, S., Arslan, E., & Ersöz, G. (2014). Güncel bakış açısı ile fiziksel aktivite. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *12*(1), 1-10.

Caspersen, C. J., Powell, K. E., & Christenson, G. M. (1985). Physical activity, exercise, and physical fitness: definitions and distinctions for health-related research. *Public Health Reports*, *100*(2), 126.

Craig, C. L., Marshall, A. L., Sjöström, M., Bauman, A. E., Booth, M. L., Ainsworth, B. E., ... & Oja, P. (2003). International physical activity questionnaire: 12-country reliability and validity. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *35*(8), 1381-1395.

Hoffman, R., & Collingwood, T. (2015). *Fit for duty, 3E*. Human Kinetics.

IPAQ Research Committee. (2005). Guidelines for data processing and analysis of the International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)-short and long forms. *http://www. ipaq. ki. se/scoring. pdf*.

Karataş, M. (2020). Polis alımlarında fiziksel uygunluk testleri: Avrupa Birliği ve Türkiye uygulamaları. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 343-360.

Kargün, M., Togo, O. T., Biner, M., & Pala, A. (2016). Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 61-72.

Kayıhan, G. (2007). Ankara polis koleji öğrencilerinin fiziksel uygunluk düzeylerinin değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Kılcıgil, E. (1998). *Sosyal çevre-spor ilişkileri:(Teori ve elit sporculara ilişkin bir uygulama)*. Bağırgan Yayımevi. Ankara.

Kılınç, F. (2018). Hemşirelerde fiziksel aktivite düzeyi ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Kırbaş, Ş. (2020). Gençlik ve spor il müdürlüğü personelinin fiziksel aktivite düzeyi ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *25*(3), 213-224.

Korkmaz, N. H., & Deniz, M. (2013). Yetişkinlerin fiziksel aktivite düzeyleri ile sosyo-ekonomik düzeyleri arasindaki ilişkinin incelenmesi. *Sport Sciences*, *8*(3), 46-56.

Korkmaz, N., & Demirkan, N. (2017). Hastanede çalışan sağlık personellerinin fiziksel aktivite düzeyinin değerlendirilmesi. *Sport Sciences*, *12*(4), 52-62.

Kwan, M., Woo, J., & Kwok, T. (2004). The standard oxygen consumption value equivalent to one metabolic equivalent (3.5 ml/min/kg) is not appropriate for elderly people. *International Journal of Food Sciences and Nutrition*, *55*(3), 179-182.

Laporte, R. E., Montoye, H. J., & Caspersen, C. J. (1985). Assessment of physical activity in epidemiologic research: problems and prospects. *Public Health Reports*, *100*(2), 131-146.

Muirhead, H., Orr, R., Schram, B., Kornhauser, C., Holmes, R., & Dawes, J. J. (2019). The relationship between fitness and marksmanship in Police Officers. *Safety*, *5*(3), 54.

Murray, C. J., & Lopez, A. D. (1997). Mortality by cause for eight regions of the world: Global Burden of Disease Study. *The Lancet*, *349*(9061), 1269-1276.

Öztürk, M. (2005). Üniversitede eğitim-öğretim gören öğrencilerde uluslararası fiziksel aktivite anketinin geçerliliği ve güvenirliği ve fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Paul, D. R., Kramer, M., Moshfegh, A. J., Baer, D. J., & Rumpler, W. V. (2007). Comparison of two different physical activity monitors. *BMC Medical Research Methodology*, *7(26)*, 1-6.

Pirinççi, C. Ş., Cihan, E., & Yıldırım, N. Ü. (2020). Üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyinin yaşam kalitesi, kronik hastalık varlığı, sigara kullanımı ve akademik başarıyla olan ilişkisi. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 15-23.

Polat, Ö. (2018). Polis memurlarının fiziksel aktivite düzeylerinin değerlendirilmesi (Artvin ili örneği). *Yüksek Lisans Tezi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,.*

Sağınç, S. (2019). Ev Hanımlarının Fiziksel Aktivite ve Oturma Sürelerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Solmaz, D. Y., & Aydın, G. (2016). Spor bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 34-46.

Strating, M., Bakker, R. H., Dijkstra, G. J., Lemmink, K. A. P. M., & Groothoff, J. W. (2010). A job-related fitness test for the Dutch police. *Occupational Medicine*, *60*(4), 255-260.

Şahin, T. (2018). Adıyaman il merkezinde 15-49 yaş kadınlarda obezite sıklığı, fiziksel aktivite düzeyi ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları. *Doktora Tezi.* Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Tudor-Locke, C., Ham, S. A., Macera, C. A., Ainsworth, B. E., Kirtland, K. A., Reis, J. P., & Kimsey Jr, C. D. (2004). Descriptive epidemiology of pedometer-determined physical activity. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, *36*(9), 1567-1573.

Vural, Ö., Eler, S., & Güzel, N. A. (2010). Masa başı çalışanlarda fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesi ilişkisi. *Spormetre beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi*, *8*(2), 69-75.

Yıldırım, D., Yıldırım, A., & Eryılmaz, M. (2019). Sağlık çalışanlarında fiziksel aktivite ile yaşam kalitesi ilişkisi. *Cukurova Medical Journal*, *44*(2), 325-333.

KAYNAKÇA

Abdelkrim, N. B., El Fazaa, S., & El Ati, J. (2007). Time–motion analysis and physiological data of elite under-19-year-old basketball players during competition. *British journal of sports medicine*, *41*(2), 69-75.

Bogdanis, G. C., Ziagos, V., Anastasiadis, M., & Maridaki, M. (2006). Effects of two different short-term training programs on the physical and technical abilities of adolescent basketball players. In G. C. Bogdanis, V. Ziagos, M. Anastasiadis, & M. Maridaki, Journal of science and medicine in sport (Vol. 10, Issue 2, p. 79). Elsevier BV. https://doi.org/10.1016/j.jsams.2006.05.007

Borin, J.P.; Haddad, C.R.R.; Daniel, J.F.; Pinheiro, A.M.; Beneli, L.D.M.; Fachina, R.J.; Montagner, P.C. Short-term effects of combined training on the performance of the Brazilian women's basketball team. *Rev. Bras. Cineantropom. Desempenho. Hum.* **2019**, *21*, e59839.

Brzycki, M. (1993). Strength testing—predicting a one-rep max from reps-to-fatigue. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, *64*(1), 88-90.

Ciuti, C., Marcello, C., Macis, A., Onnis, E., Solinas, R., Lai, C., & Concu, A. (1996). Improved aerobic power by detraining in basketball players mainly trained for strength. In C. Ciuti, C. Marcello, A. Macis, E. Onnis, R. Solinas, C. Lai, & A. Concu, Sports medicine, training, and rehabilitation/Sports medicine, training and rehabilitation (Vol. 6, Issue 4, p. 325). https://doi.org/10.1080/15438629609512063

Dawes, J. J., & Spiteri, T. (2016). Relationship between pre-season testing performance and playing time among NCAA DII basketball players. *Sports and Exercise Medicine*, *2*(2), 47-54.

Drinkwater, E. J., Pyne, D. B., & McKenna, M. J. (2008). Design and interpretation of anthropometric and fitness testing of basketball players. *Sports Medicine*, *38*, 565-578.

Edwards, T., Spiteri, T., Piggott, B., Bonhotal, J., Haff, G. G., & Joyce, C. (2018). Monitoring and managing fatigue in basketball. *Sports*, *6*(1), 19.

Elazeem, M. R. A., Eltohamy, A. M., & Ali, M. S. (2021). Association between body mass index and spatial gait parameters in primary school children. *Bulletin of Faculty of Physical Therapy*, *26*, 1-6.

Erculj, F., Blas, M., & Bracic, M. (2010). Physical demands on young elite European female basketball players with special reference to speed, agility, explosive strength, and take-off power. *The Journal of Strength&Conditioning Research*, *24*(11), 2970-2978.

Ferioli, D., Bosio, A., Bilsborough, J. C., La Torre, A., Tornaghi, M., & Rampinini, E. (2018). The preparation period in basketball: training load and neuromuscular adaptations. *International journal of sports physiology and performance*, *13*(8), 991-999.

Huang, Y. C., & Malina, R. M. (2007). BMI and health-related physical fitness in Taiwanese youth 9-18 years. *Medicine&Science in Sports & Exercise*, *39*(4), 701-708.

Klinzing, J. E. (1991). Training for improved jumping ability of basketball players. *Strength&Conditioning Journal*, *13*(3), 27-33.

Koryahin, V., Dutchak, M., Iedynak, G., Блавт, O., Galamandjuk, L., & Cherepovska, E. (2018). The technical and physical preparation of basketball players. In V. Koryahin, M. Dutchak, G. Iedynak, O. Блавт, L. Galamandjuk,

& E. Cherepovska, Human Movement (Vol. 19, Issue 4, p. 29). De Gruyter Open. https://doi.org/10.5114/hm.2018.77321

Latin, R. W., Berg, K., & Baechle, T. (1994). Physical and performance characteristics of NCAA division I male basketball players. *The Journal of Strength&Conditioning Research*, *8*(4), 214-218.

Löklüoğlu, B., Güvenç, A., & Aslan, A. (2022). Comparison of anaerobic performance with laboratory and field tests in trained children. *European Journal Of Human Movement*, (49), 10.

Maggioni, M. A., Bonato, M., Stahn, A., Torre, A. L., Agnello, L., Vernillo, G., Castagna, C., & Merati, G. (2018). Effects of Ball Drills and Repeated-Sprint-Ability Training in Basketball Players. In M. A. Maggioni, M. Bonato, A. Stahn, A. L. Torre, L. Agnello, G. Vernillo, C. Castagna, & G. Merati, International Journal of Sports Physiology and Performance (Vol. 14, Issue 6, p. 757). Human Kinetics. https://doi.org/10.1123/ijspp.2018-0433

Mancha-Triguero, D., Martín-Encinas, N., & Ibáñez, S. J. (2020). Evolution of Physical Fitness in Formative Female Basketball Players: A Case Study. In D. Mancha-Triguero, N. Martín-Encinas, & S. J. Ibáñez, Sports (Vol. 8, Issue 7, p. 97). Multidisciplinary Digital Publishing Institute. https://doi.org/10.3390/sports8070097

McGill, S. M., Andersen, J. T., & Horne, A. D. (2012). Predicting performance and injury resilience from movement quality and fitness scores in a basketball team over 2 years. *The Journal of Strength&Conditioning Research*, *26*(7), 1731-1739.

McInnes, S. E., Carlson, J. S., Jones, C. J., & McKenna, M. J. (1995). The physiological load imposed on basketball players during competition. *Journal of Sports Sciences*, *13*(5), 387-397.

Metaxas, T., Koutlianos, N., Sendelides, T., & Mandroukas, A. (2009). Preseason Physiological Profile of Soccer and Basketball Players in Different Divisions. In T. Metaxas, N. Koutlianos, T. Sendelides, & A. Mandroukas, The Journal of Strength and Conditioning Research (Vol. 23, Issue 6, p. 1704). Lippincott Williams & Wilkins. https://doi.org/10.1519/jsc.0b013e3181b3e0c5

Mexis, D., Nomikos, T., & Kostopoulos, N. (2022). Effect of Pre-Season Training on Physiological and Biochemical Indices in Basketball Players—A Systematic Review. Sports, 10(6), 85.

Montgomery, P. G., Pyne, D. B., & Minahan, C. L. (2010). The physical and physiological demands of basketball training and competition. *International journal of sports physiology and performance*, *5*(1), 75-86.

Morrison, M., Martin, D. T., Talpey, S., Scanlan, A. T., Delaney, J., Halson, S. L., & Weakley, J. (2022). A systematic review on fitness testing in adult male basketball players: Tests adopted, characteristics reported and recommendations for practice. *Sports Medicine*, *52*(7), 1491-1532.

Parnow, A., Amani-Shalamzari, S., Mohr, M., Bagchi, S., Dutta, S., & Sengupta, P. (2024). Association between aerobic performance and physiological responses in Yo-Yo intermittent recovery test level 2, and the futsal-specific intermittent endurance test in trained futsal players. *Journal of Basic and Clinical Physiology and Pharmacology*, *35*(4-5), 285-294.

Puente, C., Abián-Vicén, J., Areces, F., Lopez, R. G. L., & Coso, J. D. (2016). Physical and Physiological Demands of Experienced Male Basketball Players During a Competitive Game. In C. Puente, J. Abián-Vicén, F. Areces,

R. G. L. Lopez, & J. D. Coso, The Journal of Strength and Conditioning Research (Vol. 31, Issue 4, p. 956). Lippincott Williams & Wilkins. https://doi.org/10.1519/jsc.0000000000001577

Read, P. J., Hughes, J., Stewart, P., Chavda, S., Bishop, C., Edwards, M., & Turner, A. N. (2014). A needs analysis and field-based testing battery fo rbasketball. *Strength&Conditioning Journal*, *36*(3), 13-20.

Salinero, J. J., González-Millán, C., Vicente, D. R., Vicén, J. A., García-Aparicio, A., Rodríguez-Cabrero, M., & Cruz, A. (2013). Physical fitness and technique evaluation in young soccer players. *Revista Internacional de Medicina y Ciencias de la Actividad Física y del Deporte/International Journal of Medicine and Science of Physical Activity and Sport*, *13*(50), 401-418.

Saraswate, G., Bhalerao, G., Shyam, A., & Sancheti, P. (2018). Effects of dynamic stretching when combined with sports specific activity on jump performance in basketball players. *International Journal of Physiotherapy and Research, 6*(3), 2696-2700.

Scanlan, A., Dascombe, B., & Reaburn, P. (2011). A comparison of the activity demands of elite and sub-elite Australian men's basketball competition. *Journal of Sports Sciences*, *29*(11), 1153-1160.

Schweigert, D. (1996). Normative values for common preseason testing protocols: Ncaa division II women's basketball. *Strength&Conditioning Journal*, *18*(6), 7-10.

Shalom, A., Gottlieb, R., Alcaraz, P. E., & Calleja-Gonzalez, J. (2023). A narrative review of the dominant physiological energy systems in basketball and the importance of specificity and uniqueness in measuring basketball players. *Applied Sciences*, *13*(23), 12849.

Stojanović, E., Stojiljković, N., Scanlan, A. T., Dalbo, V. J., Berkelmans, D. M., & Milanović, Z. (2018). The activity demands and physiological responses encountered during basketball match-play: a systematic review. *Sports Medicine*, *48*, 111-135.

Vaquera, A., Villa, J. G., Morante, J. C., Thomas, G., Renfree, A. J., & Peters, D. M. (2016). Validity and test-retest reliability of the TIVRE-Basket Test for the determination of aerobic power in elite male basketball players. *The Journal of Strength&Conditioning Research*, *30*(2), 584-587.

Wan, Z. (2011). Notice of Retraction: The Theory and Method of Basketball Player Physical Ability Training (By Z. Wan; Vol. 27, p. 1). https://doi.org/10.1109/paccs.2011.5990184

Weakley, J., Cowley, N., Schoenfeld, B. J., Read, D. B., Timmins, R. G., García-Ramos, A., & McGuckian, T. B. (2023). The effect of feedback on resistance training performance and adaptations: A systematic review and meta-analysis. *Sports Medicine*, *53*(9), 1789-1803.

Wissel, H. (2011). *Basketball: Stepstosuccess*. Human Kinetics. Champaign, IL: United States.

Zeng, J., Xu, J., Xu, Y., Zhou, W., & Xu, F. (2022). Effects of 4-week small-sided games vs. high-intensity interval training with changes of direction in female collegiate basketball players. *International Journal of Sports Science & Coaching*, *17*(2), 366-375.

Ziv, G., & Lidor, R. (2009). Physical attributes, physiological characteristics, on-court performances and nutritional strategies of female and male basketball players. *Sports Medicine*, *39*, 547-568.

YAPAY ZEKA DESTEKLİ

REKLAMCILIK:

Strateji, Yaratıcılık ve Medya Planlama

Editörler

DOÇ. DR. BURÇE AKCAN

DOÇ. DR. MERVE GENÇYÜREK ERDOĞAN

EĞİTİM
yayınevi

YAPAY ZEKA DESTEKLİ REKLAMCILIK: STRATEJİ, YARATICILIK VE MEDYA PLANLAMA
Editörler: Doç. Dr. Burçe Akcan, Doç. Dr. Merve Gençyürek Erdoğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-11-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YAPAY ZEKA DESTEKLİ REKLAMCILIK: STRATEJİ, YARATICILIK VE MEDYA PLANLAMA
Editörler: Doç. Dr. Burçe Akcan, Doç. Dr. Merve Gençyürek Erdoğan
VIII+474 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-11-1

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbaş, A., Tektaş, M., & Topuz, V. (2002, Haziran). Yapay zekâ tekniklerinin trafik kontrolünde kullanılması üzerinde bir inceleme. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi ve Fuarı, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Argan, M., Dinç, H., Kaya, S., & Tokay Argan, M. (2022). Artificial intelligence (AI) in advertising: Understanding and schematizing the behaviors of social media users. *ADCAIJ*. https://doi.org/10.14201/adcaij.28331

Aylak, B. L., Oral, O., & Yazıcı, K. (2021). Yapay zeka ve makine öğrenmesi tekniklerinin lojistik sektöründe kullanımı. *El-Cezeri Journal of Science and Engineering*, 8(1), 4–93. https://doi.org/10.31202/ecjse.776314

Binbir, S. (2021). Pazarlama çalışmalarında yapay zeka kullanımı üzerine betimleyici bir çalışma. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 5(3), 314-328.

Bozkurt, A. (2023). ChatGPT, üretken yapay zeka ve algoritmik paradigma değişikliği. *Alanyazın*, 4(1), 63-72. https://doi.org/10.59320/alanyazin.1283282

Burger King. (2024). A.I.LLOWEEN [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=38bCNVlfQOQ

Coca Cola. (2024). Gerçek sihir [Basın duyurusu]. Coca Cola. https://www.coca-colacompany.com/media-center/coca-cola-invites-digital-artists-to-create-real-magic-using-new-ai-platform

Çeber, B. (2024). Reklam ajanslarında yapay zekâ kullanımı: Sektör profesyonellerinin ChatGPT ve Midjourney deneyimlerine yönelik bir araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(2), 583-606. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1439479

Ergüven, Ö., & Ökten, S. (2022). Yapay zeka'nın mikrobiyolojide kullanımı. *Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka Dergisi*, 2(2), 1-12. https://doi.org/10.52309/jaihs.v2i2.41

Ertel, W. (2017). *Introduction to artificial intelligence*. Berlin: Springer.

Erten, O., & Göktepeliler, Ö. (2022). Yapay zeka, makine ve sanat. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 145-152. https://doi.org/10.33537/sobild.2022.13.2.13

Gülmez, M., & Dörtyol, İ. T. (2013). *Açıklamalı pazarlama sözlüğü* (2. basım). Ankara: Detay Yayıncılık.

Gültekin, A. (2021). Yapay zekânın luditleri kimler olacak?. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(44), 8432-8454. https://doi.org/10.26466/opus.944914

Karabulut, B. (2021). Yapay zeka bağlamında yaratıcılık ve görsel tasarımın geleceği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1516-1539. https://doi.org/10.17755/esosder.844536

Kavut, S. (2024). Toplumların dijital dönüşüm aracı olarak yapay zekâ çalışmaları: Türkiye'nin ve Türk Devletleri Teşkilatının yapay zekâ kullanımı üzerine bir analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(1), 325-344. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1346576

Koç, N., & Basfirinci, C. (2023). İletişim alanındaki mesleklerde yapay zekâ uygulamaları: Mevcut durum analizi ve alan yazın taraması. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 121-148. https://doi.org/10.53495/e-kiad.1265999

Koroplast. (2024). Yapay zekanın hayal edemediği kirlilik. [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=nUC6kX1eHbw

Lim, C. V., Zhu, Y.-P., Omar, M., & Park, H.-W. (2024). Decoding the relationship of artificial intelligence, advertising, and generative models. *Digital*, 4(1), 244-270. https://doi.org/10.3390/digital4010013

NotCo. (2024). Natural life expectancy [Reklam kampanyası]. AKQA. https://www.akqa.com/work/notco/natural-life-expectancy/

Okay, S. (2023). Dijital pazarlamada yapay zeka ve makine öğrenimi kullanımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(85), 135-142. https://doi.org/10.17755/esosder.1152771

Sephora. (2024). Sephora mağdur suçlayıcılığına ayna tutmak [Haber]. Bigumigu. https://bigumigu.com/haber/chatgptnin-yazdigi-senaryolarla-magdur-suclayiciliga-ayna-tutmak/

Tosun, N., Dönmez, M., & Ülker, Y. (2023). *Reklam kampanyası yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Turgutkaya, K. E., & Evci Kiraz, E. D. (2024). Halk sağlığı alanında makine öğrenimi analizinin kullanımı. *Journal of Intelligent Systems: Theory and Applications*, 7(1), 27-29. https://doi.org/10.38016/jista.1374240

Ülker, İ., & Çamli, A. (2023). Beslenme ve diyetetik uygulamalarında yapay zeka. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 51(2), 76-84. https://doi.org/10.33076/2023.BDD.1730

Yavuz, V. & Yıldırım, L. (2023). Dijital içerik üretiminde yapay zeka: Bir sanal fenomen hikayesi. V.Yavuz ve M. Gençyürek Erdoğan (Ed.), Dijital iletişim ve medyada yeni trendler (içinde 45-68),Eğitim Yayınevi, İstanbul.

Yeşilyurt, S., Dündar, R., & Aydın, M. (2024). Sosyal bilgiler eğitimi alanında lisansüstü eğitimini sürdüren öğrencilerin yapay zekâ hakkındaki görüşleri. *Asya Studies*, 8(27), 1-14. https://doi.org/10.31455/asya.1406649

KAYNAKÇA

Alqahtani, H., Kavakli-Thorne, M., & Kumar, G. (2021). Applications of generative adversarial networks (GANs): An updated review. Archives of Computational Methods in Engineering, 28(1), 525–552. https://arxiv.org/abs/1312.6114

Bleier, A., & Eisenbeiss, M. (2015). Personalized online advertising effectiveness: The interplay of what, when, and where. Marketing Science, 34(5), 669–688. https://doi.org/10.1287/mksc.2015.0930

Brown, T. B., Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J., Dhariwal, P., … & Amodei, D. (2020). Language models are few-shot learners. Advances in Neural Information Processing Systems, 33, 1877–1901. https://doi.org/10.48550/arXiv.2005.14165

Bygdås, A. L., Clegg, S., & Hagen, A. L. (Eds.). (2019). Media management and digital transformation. Routledge.

Chandra, S., Verma, S., Lim, W. M., Kumar, S., & Donthu, N. (2022). Personalization in personalized marketing: Trends and ways forward. Psychology & Marketing, 39(8), 1529–1562. https://doi.org/10.1002/mar.21670

Dwivedi, Y. K., Hughes, D. L., Ismagilova, E., Aarts, G., Coombs, C., Crick, T., … & Williams, M. D. (2021). Artificial intelligence (AI): Multidisciplinary perspectives on emerging challenges, opportunities, and agenda for research, practice and policy. International Journal of Information Management, 57, 101994. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2019.08.002

Feuerriegel, S., Hartmann, J., Janiesch, C., & Zschech, P. (2024). Generative AI. Business & Information Systems Engineering, 66(1), 111–126. https://doi.org/10.1007/s12599-023-00794-2

Fui-Hoon Nah, F., Zheng, R., Cai, J., Siau, K., & Chen, L. (2023). Generative AI and ChatGPT: Applications, challenges, and AI-human collaboration. Journal of Information Technology Case and Application Research, 25(3), 277–304. https://doi.org/10.1080/15228053.2023.2237468

Girin, L., Leglaive, S., Bie, X., Diard, J., Hueber, T., & Alameda-Pineda, X. (2020). Dynamical variational autoencoders: A comprehensive review. arXiv preprint arXiv:2008.12595. https://doi.org/10.48550/arXiv.2008.12595

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., Courville, A., & Bengio, Y. (2014). Generative adversarial nets. Advances in Neural Information Processing Systems, 27, 2672–2680.

Gouda, M., Xu, H., & Wu, Y. (2020). AI-driven creativity in digital advertising. Computers in Human Behavior, 119, 7565–7578.

Huang, M. H., & Rust, R. T. (2021). Engaged to a robot? The role of AI in service. Journal of Service Research, 24(1), 30–41.

Janssen, M., van der Voort, H., & Wahyudi, A. (2020). Factors influencing big data decision-making quality. Journal of Business Research, 120, 574–584. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.07.007

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage AI to personalize the customer journey. Journal of Advertising Research, 58(3), 263–267. https://doi.org/10.2501/JAR-2018-034

Kingma, D. P., & Welling, M. (2014). Auto-encoding variational Bayes. arXiv preprint arXiv:1312.6114. https://doi.org/10.48550/arXiv.1312.6114

Lambrecht, A., & Tucker, C. (2013). When does retargeting work? Information specificity in online advertising. Journal of Marketing Research, 50(5), 561–576. https://doi.org/10.1509/jmr.11.0503

Lee, H., & Cho, C. H. (2019). An empirical investigation on the antecedents of consumers' cognitions of and attitudes towards digital signage advertising. International Journal of Advertising, 38(1), 97–115. https://doi.org/10.1080/02650487.2018.1452397

Lee, H., & Cho, C. H. (2020). Digital advertising: Present and future prospects. International Journal of Advertising, 39(3), 332–341. https://doi.org/10.1080/02650487.2019.1596444

Li, H. (2019). Special section introduction: Artificial intelligence and advertising. Journal of Advertising, 48(4), 333–337. https://doi.org/10.1080/00913367.2019.1654942

Limantara, Q. R. (2024). Exploring the role of generative artificial intelligence in crafting brand experiences: Insights from selected case studies. International Journal of Creative Multimedia, 5(2), 88–100.

Matthews, J., Fastnedge, D., & Nairn, A. (2023). The future of advertising campaigns: The role of AI-generated images in advertising creative. Journal of Pervasive Media, 8(1), 29–49. https://doi.org/10.1386/jpm_000_000

Pan, Z., Yu, W., Yi, X., Khan, A., Yuan, F., & Zheng, Y. (2019). Recent progress on generative adversarial networks (GANs): A survey. IEEE Access, 7, 36322–36333.

Qin, J., & Jiang, Y. (2019). AI applications in digital advertising: New insights and challenges. Journal of Business Research, 98, 333–340.

Ramdurai, B., & Adhithya, P. (2023). The impact, advancements and applications of generative AI. International Journal of Computer Science and Engineering, 10(6), 1–8.

Rodgers, S., & Nguyen, A. (2022). Personalized advertising in the digital era. Journal of Advertising Research, 58(3), 1043–1050.

Russell, S. J., & Norvig, P. (2021). Artificial intelligence: A modern approach (4th ed.). Pearson.

Saxena, D., & Cao, J. (2021). Generative adversarial networks (GANs): Challenges, solutions, and future directions. ACM Computing Surveys, 54(3), 1–42.

Song, T., Sun, J., Chen, B., Peng, W., & Song, J. (2019). Latent space expanded variational autoencoder for sentence generation. IEEE Access, 7, 144618–144627.

Tucker, C. E. (2014). Social networks, personalized advertising, and privacy controls. Journal of Marketing Research, 51(5), 546–562. https://doi.org/10.1509/jmr.10.0355

Vaswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. N., Kaiser, Ł., & Polosukhin, I. (2017). Attention is all you need. Advances in Neural Information Processing Systems, 30, 5998–6008. https://doi.org/10.48550/arXiv.1706.03762

Vidrih, M., & Mayahi, S. (2023). Generative AI-driven storytelling: A new era for marketing. arXiv preprint arXiv:2309.09048. https://doi.org/10.48550/arXiv.2309.09048

Wang, K., Gou, C., Duan, Y., Lin, Y., Zheng, X., & Wang, F. Y. (2017). Generative adversarial networks: Introduction and outlook. IEEE/CAA Journal of Automatica Sinica, 4(4), 588–598.

KAYNAKÇA

Acquisti, A., Brandimarte, L., & Loewenstein, G. (2015). Privacy and human behavior in the age of information. Science, 347(6221), 509-514. https://doi.org/10.1126/science.aaa1465

Baskın, Z.P., ve Baskın, B. (2022). Görsel İletişim Tasarımında Uygulama Sürecinde Yapay Zekanın Yeri. *Sanat Yazıları*, (46), 219-238.

Buchanan, E. A. (2019). The ethical implications of social media analytics. In *Ethics and Social Media* (pp. 195-212). https://doi.org/10.1108/S2050-206020190000019011

Chen, Y., Wang, Q., & Xie, H. (2021). Artificial intelligence in marketing: A review and agenda for future research. *Journal of Business Research*, 124, 437-448. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.11.013

Çeken, B., ve Akgöz, B. (2024). The Impact of Artificial Intelligence On Design: The Example of DALL-E. Sanat ve Tasarım Dergisi, 14(1), 374-397. https://doi.org/10.20488/sanattasarim.1506116

Çeken, B. ve Küçükusta, O. (2021). Pazarlama İletişimi Kapsamında İnfografik ve Grafik Kayıt Kavramının Reklamcılık Sektöründe Kullanımı. *ulakbilge*, 56: 62–70. doi: 10.7816/ulakbilge-09-56-06

Çeken, B., ve Yıldız, E. (2015). Renklerin Reklam Algısı Üzerindeki Etkisi: 2012 Kırmızı Reklam Ödülleri. *Sed* 3(2): 129-146

Delil, S. (2017). The impact of infographic animation videos on data visualization. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *3*(4), 1178-1183.

Delil, S. (2021). Çağdaş Grafik Tasarım Kavramı Olan Retro Grafiklerin Kullanımı:2020 Tokyo Olimpiyatları Resmi Instagram Hesabı Tasarımlarının İncelemesi International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:7, Issue:86; pp:3508-3520

Eriksson, M. (2020). "Spotify Teardown: Inside the Black Box of Streaming Music". MIT Press.

Evans, D. (2010). *Social Media Marketing: Strategies for Engaging in Facebook, Twitter & Other Social Media*. Que Publishing.

Floridi, L., Taddeo, M., & Turilli, M. (2018). The ethics of algorithms: Mapping the debate. *Big Data & Society*, 5(2), 2053951718800973. https://doi.org/10.1177/2053951718800973

Gentsch, P. (2018). *Artificial Intelligence for Marketing: Practical Applications*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-89957-2

Gomez-Uribe, C. A., & Hunt, N. (2016). "The Netflix Recommender System: Algorithms, Business Value, and Innovation". ACM Transactions on Management Information Systems, 6(4), 13. https://doi.org/10.1145/2843948

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in my hand: Who's the fairest in the land? On the interpretations, illustrations, and implications of artificial intelligence. *Business Horizons*, 62(1), 15-25. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.08.004

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. R. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research*, 58(3), 263-267. https://doi.org/10.2501/JAR-2018-035

Martin, K., & Murphy, P. (2017). The role of data privacy in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 45(2), 135-155. https://doi.org/10.1007/s11747-016-0490-4

McCarthy, J. (2007). What is artificial intelligence?. http://www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai.pdf

Morris, J. W., & Powers, D. (2015). "Control, Curation and Musical Experience in Streaming Music Services". Creative Industries Journal, 8(2), 106-122. https://doi.org/10.1080/17510694.2015.1090222

Pasquale, F. (2015). *The Black Box Society: The Secret Algorithms That Control Money and Information*. Harvard University Press.

Russell, S., & Norvig, P. (2020). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson.

Tucker, C. E. (2014). Social networks, personalized advertising, and privacy controls. *Journal of Marketing Research*, 51(5), 546-562. https://doi.org/10.1509/jmr.10.0355

Tuten, T. L., & Solomon, M. R. (2018). *Social Media Marketing*. Sage.

Wang, Y., & Kim, D. J. (2017). The paradox of trust: Perceived risk and trust in social media services. *Computers in Human Behavior*, 73, 384-398. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.03.029

Zuboff, S. (2019). *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. PublicAffairs.

Kaynakça

Adlee (2024, 14 Haziran). Sosyal medyanın yeni fenomenleri: sanal ınfluencer'ların gücü. LinkedIn, https://tr.linkedin.com/pulse/sosyal-medyan%C4%B1n-yeni-fenomenleri-sanal-influencerlar%C4%B1n-g%C3%BCc%C3%BC-adlee-eqcsf adresinden 19.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Alakoç, B. (2022). Markalar tüketiciye ulaşmak için sanal bir karakter oluşturabilir mi?. LinkedIn, https://tr.linkedin.com/pulse/markalar-t%C3%BCketiciye-ula%C5%9Fmak-i%C3%A7in-sanalbir-karakter-mi-beril-alakoc adresinden 19.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Alawaad, H. A. (2021). The role of artificial intelligence (AI) in public relations and product marketing in modern organizations. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 12 (14), s. 3180-3187.

Aytulun G. & Büyükşahin Sunal A. (2020). Medya karakterleriyle kurulan parasosyal etkileşim. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(4), 494-506. doi:10.18863/pgy.688117

Bahar, V.S. & Hasan, M. (2024). #Fakefamous: how do influencers use disinformation to establish long-term credibility on social media*?*. *Information Technology & People*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/ITP-05-2023-0421.

Bayçu, S. & Artukaslan, B. (2023). Sanal bir Influencer üzerine duygu analizi: Ay Pera. *İNİF EDergi*, 8(1), 189-205.

Bayuk, M.N. & Demir, B.N. (2019). Endüstri 4.0 kapsamında yapay zekâ ve pazarlamanın geleceği. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(19): 781-799.

Berne Manero, C., & Marzo Navarro, M. (2020). Exploring How Influencer And Relationship Marketing Serve Corporate Sustainability. *Sustainability,* 12 (11), 3-19. doi:10.3390/su12114392.

Bilgici Oğuz, C. & Özkök Şişman, Ö. (2022). Sanal etkileyicilerin sosyal medya paylaşımlarının antropomorfik biçimler bağlamında incelenmesi. *TRT Akademi*, 7 (14), 104-133. DOI: 10.37679/trta.1013407

Bringe, Alison. (2022, 18 Ekim). The rise of virtual influencers and what it means for brands. Forbes: https://www.forbes.com/sites/forbescommunicationscouncil/2022/10/18/the-rise-ofvirtual-influencers-and-what-it-means-for-brands/?sh=256349556b56.

Cerebro (2018, 9 Nisan). Görüntü işleme tekniklerinde yapay zekâ kullanımı. Medium, https://medium.com/t%C3%BCrkiye/g%C3%B6r%C3%BCnt%C3%BC-i%CC%87%C5%9Fleme-tekniklerinde-yapay-zeka-kullan%C4%B1m%C4%B1-24101616cc97, adresinden 26.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Chintalapati, S. & Pandey, S. K. (2021). Artificial intelligence in marketing: a systematic literature review. *International Journal of Market Research*, 64(1), 38-68.

Conti, M., Garhani, J., & Tricomi, P. P. (2022). Virtual influencers in online social media. *IEEE Communcations Magazine*, 60(8), 86-91. https://doi.org/10.1109/MCOM.001.2100786

CUF Dijital (2023, 31 Mart). Inteligencia artificial en el marketing digital: impacto y herramientas. *Continental University of Florida*, https://blog.continentaluniversity.us/inteligencia-artificial-marketing-digital-impacto-herramientas adresinden 26.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Demirdöğmez, M. & Taş, H.Y. (2020). Dijital pazarlamada yapay zekâ kullanımı ve günümüz ticaretine etkileri. M. Mete (Ed.), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Teori ve Araştırmalar II* (içinde s. 19-40), Cilt1, Gece Kitaplığı, Ankara

Dhanesh, G.S & Duthler, G. (2019). Relationship management through social media influencers: Effects of followers' awareness of paid endorsement, *Public Relations Review*, 45 (3), 1-13

El-aasy, H.A. (2023). Employing artificial intelligence (AI) technology in advertising design on social media. *Journal of Design Sciences and Applied Arts*, 4(2). 247-263, DOI: 10.21608/jdsaa.2023.194906.1260.

Farri, E., Cervini, P. & Rosani, G. (2024). Yapay zekâ çağında muhakeme gücünün önemi. HBR Türkiye Blog. yapay-zeka-caginda-muhakeme-gucunun-onemi-655a7a3128585.pdf (hbrturkiye.com), adresinden 26.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Freberga, K., Grahamb, K., McGaugheyc, K. & Freberg, L. A. (2011). Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality. *Public Relations Review*, 37 (1), 90-92.

Galeotti, A. & Goyal, S. (2009), Influencing the influencers: a theory of strategic diffusion. *The RAND Journal of Economics*, 40(3), 509-532. doi:10.1111/j.1756-2171.2009.00075.x

Gültekin, K. (2022, 28 Ocak). Sanal influencer pazarlaması. LinkedIn, https://tr.linkedin.com/pulse/sanal-influencer-pazarlamas%C4%B1-kaan-g%C3%BClten, adresinden 20.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Güven, H. (2023). Yapay zekâ ve elektronik ticaretteki uygulamaları. S. Karsu ve E.E. Şentürk (Ed.),*Pazarlamaya Yeni Bir Bakış* (içinde 81-114), Nobel Yayıncılık, Ankara.

Jarrahi, M. H. (2018). Artificial intelligence and the future of work: human-ai symbiosis in organizational decision making. *Business Horizons,* 61(4), 577–586.

Joshi, Y., Lim, W.M., Jagani, K. & Kumar, S. (2023). Social media infuencer marketing: foundations, trends, and ways forward. *Electronic Commerce Research*, 1-51. https://doi.org/10.1007/s10660-023-09719-z

Köksal Araç, S. (2023). Influencer marketing. H. S. Fettahlıoğlu & F. G. Bilginer Ozsaatcı (Eds.), *Digital Transformation of Marketing: Marketing 5.0.* Özgür Publications. DOI: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub254.c1346

Leung, F.F, Gu F.F. & Palmatier, R.W. (2022). Online infuencer marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 50, 226–251, https://doi.org/10.1007/s11747-021-00829-4.

Lilmiquela (@lilmiquela). (2018, 21 Şubat). "@Prada and I are taking over your phones and the streets of Milan for the upcoming fashion show. stick around...📱 #PradaFW18 #MFW" [Fotoğraf]. Instagram: https://www.instagram.com/p/BfdpTeKF3k9/ adresinden 19.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Marshall, P. D. & Redmond, S. (2015). *A companion to celebrity*. John Wiley & Sons.

Mathew, V. (2022, 20 Ekim). AI marketing statistics: Data shows emerging technologies are here now. https://imeanmarketing.com/blog/ai-marketing-statistics adresinden 13.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Munnukka, J., Uusitalo, O. & Toivonen, H. (2016), Credibility of a peer endorser and advertising effectiveness. *Journal of Consumer Marketing*, 33(3), 182-192. doi: 10.1108/JCM-11-2014-1221.

O'Hara, K. (2023, Temmuz). Yapay zeka konusunda neden cesur, yaratıcı ve meraklı olmalı?. Think with Google, Pazarlamada yapay zekanın gücünü anlama (thinkwithgoogle.com), adresinden 25.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Özgen, E. & Yılmaz Tiryaki, E. (2024). Halkla ilişkiler alanında kullanılabilecek yapay zekâ destekli araçlar üzerine bir inceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi* (e-gifder), 12 (1), 88-122

Pehlivan, B. (2018, 29 Mayıs). Dijital pazarlamada yapay zekâ dönemi. Marketing TR, Dijital Pazarlamada Yapay Zeka Dönemi (marketingtr.net), adresinden 14.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Sauldie, S. (2023, 9 Aralık). Yapay zeka (AI) influencer pazarlamasında nasıl kullanılabilir?. HLS Global, https://hls.global/en/how-can-artificial-intelligence-ki-be-used-in-influencer-marketing/, adresinden 22.08.2024 tarihinde alınmıştır.

Tuten, T. L., & Solomon, M. R. (2018). *Social Media Marketing* (3. Baskı). Sage.

Verma, S., Sharma, R., Deb, S. & Maitra, D. (2021). Artificial intelligence in marketing: Systematic review and future research direction. *International Journal of Information Management Data Insights*, 1(1), 100002. https://doi.org/10.1016/j.jjimei.2020.100002.

Yavuz, V. & Yıldırım, L. (2023). Dijital içerik üretiminde yapay zeka: Bir sanal fenomen hikayesi. V. Yavuz ve M. Gençyürek Erdoğan (Ed.), *Dijital iletişim ve medyada yeni trendler* (içinde 45-68), Eğitim Yayınevi, İstanbul.

Webolizma (2023, 14 Haziran). Dinamik ikili: Dijital pazarlama ve yapay zekâ ilişkisi, https://www.webolizma.com/dijital-pazarlama-ve-yapay-zeka-iliskisi/ adresinden 24.08.2024 tarihinde alınmıştır.

WINSTON, P. H. (1992). *Artificial intelligence*, USA: Addison-Wesley Longman Publishing Co.

Kaynakça

Argan, M., Dinç, H., Kaya, S., & Argan, M. T. (2022). Artificial Intelligence (AI) in advertising: Understanding and schematizing the behaviors of social media users. ADCAIJ: *Advances in Distributed Computing and Artificial Intelligence Journal, 11*(3), 331-348.

Budėnaitė, M., Correia, R. F., & Venciūtė, D. (2024). The Influence of Artificial Intelligence on Advertising. *In AI Innovation in Services Marketing* (pp. 134-149). IGI Global.

Byun, K. J., & Ahn, S. J. (2023). A systematic review of virtual ınfluencers: Similarities and differences between human and virtual influencers in interactive advertising. *Journal of Interactive Advertising, 23*(4), 293-306.

Camilleri, V. ve Montebello, M. (2024). Going Viral: The Rise of Virtual Influencers. www.thinkmagazine.mt. https://thinkmagazine.mt/going-viral-the-rise-of-virtual-influencers. Erişim Tarihi:25.09.2024.

Chen, H., & Zhou, L. (2018). The myth of big data: Chinese advertising practitioners' perspective. *International Journal of Advertising, 37*(4), 633-649.

Chen, G., Xie, P., Dong, J., & Wang, T. (2019). Understanding programmatic creative: The role of AI. *Journal of Advertising, 48*(4), 347-355.

Cho, S. Y. (2023). Understanding computer-generated ımagery (CGI) ınfluencers: A mixed method cross-cultural comparison of the US and South Korea [Doctoral dissertation, University of Miami].

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2020). How artificial intelligence will change the future of marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 48, 24-42.

Dickey, I. J., & Lewis, W. F. (2012). An overview of digital media and advertising. E-marketing: Concepts, methodologies, tools, and applications, 31-61.

Elhager, S. (2023). Role of AI in Advertising. AiHello. https://www.aihello.com/ resources/blog/role-of-ai-in-advertising. Erişim Tarihi:26.09.2024.

Forbes (2022). The Rise Of Virtual Influencers And What It Means For Brands. https://www.forbes.com/councils/forbescommunicationscouncil/2022/10/18/the-rise-of-virtual-influencers-and-what-it-means-for-brands. Erişim Tarihi:26.09.2024.

Franke, C., Groeppel-Klein, A., & Müller, K. (2023). Consumers' responses to virtual influencers as advertising endorsers: novel and effective or uncanny and deceiving?. *Journal of Advertising, 52*(4), 523-539.

Fulgoni, G. (2013). Big data:: Friend or foe of digital advertising? Five ways marketers should use digital big data to their advantage. *Journal of advertising research, 53*(4), 372-376.

Gerlich, M. (2023). The power of virtual influencers: Impact on consumer behaviour and attitudes in the age of AI. *Administrative Sciences, 13*(8), 178.

Goldberg, L. (2018). A brief history of Artificial Intelligence in advertising. Econsultancy. www.econsultancy.com, https://econsultancy.com/a-brief-history-of-artificial-intelligence-in-advertising. Erişim Tarihi:22.09.2024.

Green, L. (2010). *The İnternet: An İntroduction To New Media*. Berg.

Hofacker, C. F., Malthouse, E. C., & Sultan, F. (2016). Big data and consumer behavior: Imminent opportunities. *Journal of Consumer Marketing, 33*(2), 89-97.

Kaput, M. (2024, Ocak 22). AI in advertising: Everything you need to know. www.marketingaiinstitute.com. https://www.marketingaiinstitute.com/blog/ai-in-advertising. Erişim Tarihi:26.08.2024.

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research, 58*(3), 263-267.

Kim, K. Y. (2014). Business intelligence and marketing insights in an era of big data: The q-sorting approach. *KSII Transactions on Internet and Information Systems (TIIS), 8*(2), 567-582.

Kim, E., Kim, D., E, Z., & Shoenberger, H. (2023). The next hype in social media advertising: Examining virtual influencers' brand endorsement effectiveness. *Frontiers in Psychology*, 14, 1089051.

Kim, D., & Wang, Z. (2023). The ethics of virtuality: navigating the complexities of human-like virtual influencers in the social media marketing realm. *Frontiers in Communication*, 8, 1205610.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *Nature, 521*(7553), 436-444.

Lee, H., & Cho, C. H. (2020). Digital advertising: present and future prospects. *International Journal of Advertising, 39*(3), 332-341.

Li, H. (2019). Special section introduction: Artificial intelligence and advertising. *Journal of advertising, 48(*4), 333-337.

Lilmiquela [@Miquela]. (2024, Haziran 21). Looking back at how far I've come and feeling grateful for every step. Getting myself these flowers as a symbol of progress and hope. [Post]. https://www.instagram.com/p/C8fLvqYvMMF.

Lou, C., Kiew, S. T. J., Chen, T., Lee, T. Y. M., Ong, J. E. C., & Phua, Z. (2023). Authentically fake? How consumers respond to the influence of virtual influencers. *Journal of Advertising, 52*(4), 540-557.

Malthouse, E. C., & Li, H. (2017). Opportunities for and pitfalls of using big data in advertising research. *Journal of Advertising, 46*(2), 227-235.

Marketsandmarkets (2024, Mayıs). Artificial inteliienge (AI) market. https://www.marketsandmarkets.com/Market Reports/artificial-intelligence-market. Erişim Tarihi:22.09.2024.

Mulhern, F. (2013). Integrated marketing communications: From media channels to digital connectivity. In The evolution of integrated marketing communications (pp. 11-27). Routledge.

Ogidi, O., & Anthony, U. U. (2016). Is the new media superior to the traditional media for advertising. *Asian Journal of Economic Modelling, 4*(1), 57-69.

Rodgers, S. (2021). Themed issue introduction: Promises and perils of artificial intelligence and advertising. *Journal of Advertising, 50*(1), 1-10.

Rodgers, W., & Nguyen, T. (2022). Advertising benefits from ethical artificial intelligence algorithmic purchase decision pathways. *Journal of Business Ethics, 178*(4), 1043-1061.

Sands, S., Ferraro, C., Demsar, V., & Chandler, G. (2022). False idols: Unpacking the opportunities and challenges of falsity in the context of virtual influencers. *Business Horizons, 65*(6), 777-788.

Qin, X., & Jiang, Z. (2019). The impact of AI on the advertising process: The Chinese experience. *Journal of Advertising, 48*(4), 338-346.

Taylor, C. R. (2009). The six principles of digital advertising. *International Journal of Advertising, 28*(3), 411-418.

Theinfluencermarketingfactory (2024). The State of Virtual Influencers in 2024 (Report + Infographic). https://theinfluencermarketingfactory.com/virtual-influencers-2024. Erişim Tarihi:22.09.2024.

Time. (2018, Haziran 28). The 25 Most Influential People on the Internet. www.time.com. https://time.com/5324130/most-influential-internet. Erişim Tarihi:22.09.2024.

Türksoy, N. (2022). The Future of Public Relations, Advertising and Journalism: How Artificial Intelligence May Transform the Communication Profession and Why Society Should Care?. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi,* (40), 394-410.

Um, N. (2023). Predictors affecting effects of virtual influencer advertising among college students. *Sustainability, 15*(8), 6388.

Kaynakça

Acar, C., & Ekizler, H. (2023). Sanal etkileyicilerin tüketici satın alma niyetine etkisi..*Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 14*(1), 1-22. https://doi.org/10.18354/esam.1334461

Agnihotri, D., Chaturvedi, P., Kulshreshtha, K., & Tripathi, V. (2023). Investigating the impact of authenticity of social media influencers on followers' purchase behavior: Mediating analysis of parasocial interaction on Instagram. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 35*(10), 2377-2394.

Aypera [@aypera_oficial] (t.y.). *Aypera Official*. Instagram. 13 Ağustos 2024 tarihinde https://www.instagram.com/aypera_official/ adresinden erişilmiştir.

Bayçu, S., & Artukarslan, M. (2023). Sanal bir influencer üzerine duygu analizi: Ay Pera. *İNİF E-Dergi*. https://doi.org/10.47107/inifedergi.1242957

Baycur, G., & Karaca, H. (2022). Reklamlardaki ünlülerden sosyal medyadaki fenomenlere: Influencer pazarlamasına bütüncül bir bakış. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 15(1), 125-140. https://doi.org/10.15659/ppad.15.1.994788

Bergner, A., Hildebrand, C., & Häubl, G. (2023). Machine talk: How verbal embodiment in conversational AI shapes consumer-brand relationships. *Journal of Consumer Research*.https://doi.org/10.1093/jcr/ucad014

Cai, R., Cain, L., & Jeon, H. (2022). Customers' perceptions of hotel AI-enabled voice assistants: Does brand matter? *International Journal of Contemporary Hospitality Management*.https://doi.org/10.1108/IJCHM-10-2021-1313

Chen, H., Wang, S., Kim, J., & Sanabria, I. (2021). Consumers' perception on artificial intelligence applications in marketing communication. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 25(1), 125-142. https://doi.org/10.1108/qmr-03-2021-0040

Chin, J., Do, C., & Kim, M. (2022). How to increase sport facility users' intention to use AI fitness services. *International Journal of Environmental Research and Public Health*.https://doi.org/10.3390/ijerph192114453

Chung, J. (2023). AI Luddites: Consumers penalize creative work output generated by artificial intelligence. *Research Square*. https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-3444321/v1

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2019). How artificial intelligence will change the future of marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 48, 24-42. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00696-0

Dreamfarmagency. (14 Mart 2024). *Top 50 virtual influencers to follow in 2024*. Dreamfarmagency. Erişim adresi: https://dreamfarmagency.com/blog/top-virtual-influencers/

Eid, M. A. H., Hashesh, M. A., Sharabati, A. A. A., Khraiwish, A., Al-Haddad, S., & Abusaimeh, H(2024). Conceptualizing ethical AI-enabled marketing: Current state and agenda for future research. *Preprints*. https://doi.org/10.20944/preprints202404.0786.v1

Erdoğan, H., & Özcan, B. (2020). Influencer pazarlaması kullanımının tüketicilerin satın alma niyetine etkisi: Instagram influencerları üzerine bir araştırma. *Journal of Business Research - Turk*, *12*(4), 3813-3827. https://doi.org/10.20491/isarder.2020.1074

Fang, Z. (2023). Analyzing the effectiveness of anime-like virtual influencers. *Advances in Economics, Management, and Political Sciences*, *33*(1), 232-239. https://doi.org/10.54254/2754-1169/33/20231660

Fauser, P., Schmah, P., Chen, X., Michel, T., & Lee, S. (2023). Virtual influencer marketing and its impact on customer purchase behaviour. *International Journal of Business and Applied Social Science*, *9*(6), 29-36. https://doi.org/10.33642/ijbass.v9n6p4

Ganesh, C., Podila, N., Vamsi, G. B. K., Rao, C. M., & Bhardwaj, N.(2024). AI-enhanced content marketing for sustainability: A theoretical perspective on eco-friendly communication strategies. *Matec Web of Conferences*, 392, 01045. https://doi.org/10.1051/matecconf/202439201045

Giles, D. (2002). Parasocial interaction: A review of the literature and a model for future research. *Media Psychology*, *4*(3), 279-305.https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0403_04

Girisimhaber. (24 Ağustos 2024). T*ürkiye'de influencer pazarı 100 milyon TL'ye ulaştı*. Girişim Haber. Erişim Adresi: https://www.girisimhaber.com/post/2024/08/24/Turkiyede-Influencer-Pazari-100-Milyon-TLye-Ulasti.aspx

Güngör, S., Efe, H., İpek, A., & Er, N. (2023). Investigation of online grocery shopping habits of Generation Z in the COVID-19 pandemic: Erciyes University case. *Erciyes Akademi, 37*(1), 32-48. https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1215913

Ho, S., & Chow, M. (2023). The role of artificial intelligence in consumers' brand preference for retail banks in Hong Kong. *Journal of Financial Services Marketing, 29*(2), 292-305. https://doi.org/10.1057/s41264-022-00207-3

Huang, B., & Philp, M. (2020). When AI-based services fail: Examining the effect of the self-AI connection on willingness to share negative word-of-mouth after service failures. *The Service Industries Journal, 41*, 877-899. https://doi.org/10.1080/02642069.2020.1748014

Geddam, S. M., Nethravathi, N., & Hussian, A. A.(2024). Understanding AI adoption: The mediating role of attitude in user acceptance. *Journal of Industrial and Environmental Research*.https://doi.org/10.52783/jier.v4i2.975

Influencermarketinghub. (2024, August 8). The state of influencer marketing 2024: Benchmark report. https://influencermarketinghub.com/influencer-marketing-benchmark-report/#toc-22

Israfilzade, K., & Sadili, N. ((2024). Beyond interaction: Generative AI in conversational marketing – Foundations, developments, and future directions. *Journal of Life Economics, 11*(1), 13-29. https://doi.org/10.15637/jlecon.2294

Istiqomah, P., & Alfansi, L. ((2023). Navigating style: Exploring the influence of perceived benefit and perceived ease of use. *Journal of Entrepreneur & Business*.https://doi.org/10.24123/jeb.v5i1.6070

Jun, S., & Yi, J. (2020). What makes followers loyal? The role of influencer interactivity in building influencer brand equity. *Journal of Product & Brand Management, 29*(6), 803-814. https://doi.org/10.1108/jpbm-02-2019-2280

Kaikara, C. (2024). Innovative marketing strategies for attracting millennial and Gen Z travelers. *Journal of Modern Hospitality, 3*(1), 40-52. https://doi.org/10.47941/jmh.1953

Kilipiri, E., Papaioannou, E., & Kotzaivazoglou, I. (2023). Social media and influencer marketing for promoting sustainable tourism destinations: The Instagram case. *Sustainability, 15*(8), 6374. https://doi.org/10.3390/su15086374

Kim, D., & Wang, Z. (2023). The ethics of virtuality: Navigating the complexities of human-like virtual influencers in the social media marketing realm. *Frontiers in Communication, 8*. https://doi.org/10.3389/fcomm.2023.1205610

Kim, J., Giroux, M., & Lee, J. (2021). When do you trust AI? The effect of number presentation detail on consumer trust and acceptance of AI recommendations. *Psychology and Marketing*.https://doi.org/10.1002/mar.21498

Kirkby, A., Baumgarth, C., & Henseler, J. (2023). To disclose or not disclose, is no longer the question: Effect of AI-disclosed brand voice on brand authenticity and attitude. *Journal of Product & Brand Management, 32*(7), 1108-1122. https://doi.org/10.1108/jpbm-02-2022-3864

Köprülü, O., & Turhan, M. (2023). Influencer pazarlamanın tüketicilerin satın alma davranışları üzerindeki etkileri: Bursa ili örneği. *Fiscaoeconomia, 7*(2), 1158-1177. https://doi.org/10.25295/fsecon.1255086

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. *California Management Review, 61*, 135-155. https://doi.org/10.1177/0008125619859317

Latha, R. S., & Chandran, M. (2024). Is artificial intelligence really influencing the marketing strategies and consumer behaviour? *Salud Ciencia Y Tecnología*.https://doi.org/10.56294/sctconf2024896

Lee, M., & Park, J. S. (2022). Do parasocial relationships and the quality of communication with AI shopping chatbots determine middle-aged women consumers' continuance usage intentions? *Journal of Consumer Behaviour, 21*(4), 842-854. https://doi.org/10.1002/cb.2043

Li, R. (2023). Research on artificial intelligence influence towards corporate sustainability strategies in management. https://doi.org/10.4108/eai.1-9-2023.2338700

Liu, F. (2024). Virtually authentic: Examining the match-up hypothesis between human vs virtual influencers and product types. *Journal of Product & Brand Management, 33*(2), 287-299. https://doi.org/10.1108/jpbm-03-2023-4418

Melnychuk, H. A., Arasli, H., & Nevzat, R.(2024). How to engage and attract virtual influencers' followers: A new non-human approach in the age of influencer marketing. *Marketing Intelligence & Planning, 42*(3), 393-417. https://doi.org/10.1108/mip-06-2023-0251

Mouritzen, S. L. T., Penttinen, V., & Pedersen, S.(2023). Virtual influencer marketing: The good, the bad and the unreal. *European Journal of Marketing, 58*(2), 410-440. https://doi.org/10.1108/ejm-12-2022-0915

Naan, J. T., Kim, H., & Im, H. (2024). Fake human but real influencer: The interplay of authenticity and humanlikeness in virtual influencer communication? *Fashion and Textiles*. https://doi.org/10.1186/s40691-024-00380-0

Nguyen, T., Quach, S., & Thaichon, P. (2021). The effect of AI quality on customer experience and brand relationship. *Journal of Consumer Behaviour, 21*(3), 481-493. https://doi.org/10.1002/cb.1974

Oğuz, C., & Şişman, Ö. (2022). Sanal etkileyicilerin sosyal medya paylaşımlarının antropomorfik biçimler bağlamında incelenmesi. *TRT Akademi, 7*(14), 104-133. https://doi.org/10.37679/trta.1013407

Okonkwo, I., & Namkoisse, E.(2023). The role of influencer marketing in building authentic brand relationships online. *Journal of Digital Marketing and Communication, 3*(2), 81-90. https://doi.org/10.53623/jdmc.v3i2.350

Osman, Z., & Yatam, M. (2024). Enhancing artificial intelligence-enabled transformation acceptance. *International Journal of Academic Research in Accounting*.http://dx.doi.org/10.6007/IJARAFMS/v14-i2/21322

Peng, J. (2024). Research on the influence mechanism of e-commerce virtual hosts on consumers' purchase intention: Based on perceived value theory. *Advances in Economics and Management Research, 10*(1), 256. https://doi.org/10.56028/aemr.10.1.256.2024

Rahman, M. M., Al Mahi, A., & Hossian, M. A. Z. (2024). Application of AI in halal marketing: Navigating the ethical crossroads. *West Science Interdisciplinary Studies, 2*(04), 920-926. https://doi.org/10.58812/wsis.v2i04.866

Rossi, C., & Rivetti, F. (2023). Virtual influencer marketing: Is it effective in engaging younger generations? *European Conference on Social Media, 10*(1), 231-240. https://doi.org/10.34190/ecsm.10.1.1061

Sands, S., Campbell, C., Plangger, K., & Ferraro, C. (2022). Unreal influence: Leveraging AI in influencer marketing. *European Journal of Marketing*. https://doi.org/10.1108/EJM-12-2019-0949

Senyapar, H. (2024). Artificial intelligence in marketing communication: A comprehensive exploration of the integration and impact of AI. *Technium Social Sciences Journal, 55*, 64-81. https://doi.org/10.47577/tssj.v55i1.10651

Siroda, S., & Surikova, J. (2023). Does the dependence of brand voice on AI restrict freedom of expression in social media? *Acta Prosperitatis, 14*(1), 155-165. https://doi.org/10.37804/1691-6077-2023-14-155-165

Sonmez, F. & Nart, S. (2022). Antropomorfizm: Kavramın tarihi, teoriler ve tüketici davranışları bağlamında bir literatür incelemesi. İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, (INIJOSS), 11(2), 580-613.https://doi.org/10.54282/inijoss.1121405

Stein, J., Breves, P., & Anders, N. (2022). Parasocial interactions with real and virtual influencers: The role of perceived similarity and human-likeness. *New Media & Society, 26*(6), 3433-3453. https://doi.org/10.1177/14614448221102900

Stever, G. (2017). Parasocial theory: Concepts and measures. In *Wiley International Encyclopedia of Marketing*.

Sun, C., Ye, C., Li, C., & Liu, Y. (2023). Virtual ideality vs. virtual authenticity: Exploring the role of social signals in interactive marketing. *Journal of Research in Interactive Marketing, 18*(3), 430-445. https://doi.org/10.1108/jrim-01-2023-0011

Suprawan, L., & Pojanavatee, S. (2022). What causes social media users to engage and mimic virtual influencers? The role of self-congruity. *Innovative Marketing, 18*(4), 148-160. https://doi.org/10.21511/im.18(4).2022.13

Thomas, V., & Fowler, K. (2020). Close encounters of the AI kind: Use of AI influencers as brand endorsers. *Journal of Advertising, 50*(1), 11-25.https://doi.org/10.1080/00913367.2020.1810595

Um, N. (2023). Predictors affecting effects of virtual influencer advertising among college students. *Sustainability, 15*(8), 6388. https://doi.org/10.3390/su15086388

Wan, C., Lee, D., & Ng, P.(2024). The role of anthropomorphism and racial homophily of virtual influencers in encouraging low- versus high-cost pro-environmental behaviors. *Psychology and Marketing, 41*(8), 1833-1853. https://doi.org/10.1002/mar.22013

Wang, R., & Chan-Olmsted, S. (2022). Decoding influencer marketing from a community perspective: Typologies and marketing management implications. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 35*(8), 1839-1856. https://doi.org/10.1108/apjml-06-2022-0543

Wibawa, R., Pratiwi, C., Wahyono, E., Hidayat, D., & Adiasari, W. (2022). Virtual influencers: Is the persona trustworthy? *Jurnal Manajemen Informatika (Jamika), 12*(1), 51-62. https://doi.org/10.34010/jamika.v12i1.6706

Yan, X., Tat, H. H., & Sade, A. B. (2024). A literature analysis on the relationship between AI influencers' perceived credibility and purchase intention: Product-endorser fit with the brand as a moderator. *International Journal of Academic Research in Business and Social*.: http://dx.doi.org/10.6007/IJARBSS/v14-i3/21092

Yazdani, A., & Darbani, S.(2023). The impact of AI on trends, design, and consumer behavior. *Aitechbesosci, 1*(4), 4-10. https://doi.org/10.61838/kman.aitech.1.4.2

Yu, L., Li, Y., & Fan, F. (2023). Employees' appraisals and trust of artificial intelligence's transparency and opacity. *Behavioral Sciences, 13*(4), 344. https://doi.org/10.3390/bs13040344

Zhang, R., & Wu, Q. (2024). Impact of using virtual avatars in educational videos on user experience. *Scientific Reports, 14*(1). https://doi.org/10.1038/s41598-024-56716-9

Zhang, X., & Choi, J. (2022). The importance of social influencer-generated contents for user cognition and emotional attachment: An information relevance perspective. *Sustainability, 14*(11), 6676. https://doi.org/10.3390/su14116676

Zhou, W. (2023). An empirical study on the effect of virtual influencer characteristics on consumer response. *Advances in Economics and Management Research, 8*(1), 172.https://doi.org/10.56028/aemr.8.1.172.2023

Zniva, R., Weitzl, W., & Lindmoser, C. (2023). Be constantly different! How to manage influencer authenticity. *Electronic Commerce Research, 23*(3), 1485-1514. https://doi.org/10.1007/s10660-022-09653-6

KAYNAKÇA

Akarsu, B.(1982).Ahlak Öğretileri, Remzi Kitabevi, İstanbul

Bülbül, R.(2001). İletişim ve Etik, Nobel Yayınları, Ankara.

Girgin, A.(2000).Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etiği, İnkılap Kitapevi, İstanbul.

Demir, V.(2006).Medya Etiği, Beta Yayınları, İstanbul.

Altun, A.(1995).Türkiye'de Gazetecilik ve Gazeteciler, ÇGD Yayını, Ankara.

Uzun, R. (2009). İletişim Etiği: Sorunlar ve Sorumluluklar, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayını, Ankara.

Kuçuradi, İ. (2000). Felsefi Etik ve Meslek Etikleri, Harun Tepe (çev), Etik ve Meslek Etikleri, Türkiye Felsefe Kurumu, Ankara

Efe, A.(2021). Yapay zekâ risklerinin etik yönünden değerlendirilmesi. Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 3(1), 1-24.

Vincent, J.(2017). Putin says: the nation that leads in AI 'will be the ruler of the world', The Verge, 12.07.2024 https://www.theverge.com/2017/9/4/16251226/russia-ai-putin-rule-the-world

Montreal Üniversitesi, (2018), Developing AI in a Responsible Way, 15.07.2024 https://nouvelles.umontreal.ca/en/article/2018/12/04/developing-ai-in-a-responsible-way/

Goggin, B.(2019). Inside Facebook's Suicide Algorithm: Here's How the Company Uses Artificial Intelligence to Predict Your Mental State From Your Posts. https://www.businessinsider.com/facebook-is- using-ai-to-try-to-predict-if-youre-suicidal-2018-12

Bickerton, J. (2020). Kim Jong-un Delivers Urgent US Election Warning – 'Not Hard for Democracy to Collapse'. https://www.express.co.uk/news/world/1348410/Kim-Jong-un-news-North-Koreanleader-US-election-deepfake-Donald-Trump-JoeBiden-on ,(Çevrimiçi) E.T 15.09.2024

Gov.Uk. Web. (2019). Snapshot paper- deepfakes and audiovisual disinformation. https://www.gov.uk/government/publications/cdeipublishes-its-first-series-of-three-snapshotpapers-ethical-issues-in-ai/snapshot-paperdeepfakes-and-audiovisual-disinformation , (Çevrimiçi) E.T. 20.08.2024

Matthew Feeney, "Deepfake Laws Risk Creating More Problems Than They Solve", Regulatory Transparency Project, s. 3, https://regproject.org/paper/deepfake-laws-risk-creating-more-problemsthan-they-solve/ , (Çevrimiçi) E.T. 11.07.2024

Holliday, C.(2021)."Rewriting The Stars: Surface Tensions and Gender Troubles in The Online Media Production of Digital Deepfakes", The International Journal of Research into New Media Technologies, C. 27, S. 4, s. 899-918.

Abanoz B.(2021)."Derin Sahte (Deepfake) Teknoloji Karşısında Türk Ceza Hukuku", İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu Yapay Zeka Çalışma Grupu Yapay Zeka Çağında Hukuk: Yapay Zeka Temelli Teknolojiler ve Ceza Hukuku, s, 64- 81

https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/blog/video-milli-atici-yusuf-dikecin-ingilizce-konusmasini-gosteriyor-iddiasi/ 1818114 (Çevrimiçi Erişim), E.T.19.09.2024

Sagar, R. (2019). Artificial Intelligence Brings Mona Lisa To Life Using Gans.

https://analyticsindiamag.com/artificial-intelligence-brings-mona-lisa-tolife-using-gans/

(Çevrimiçi), E.T. 12.09.2024

Stamm, M. and Liu, K. (2010). Forensic detection of image manipulation using statistical intrinsic fingerprints. IEEE Transactions on Information Forensics and Security, 5(3), pp.492-506.

Kaynaklar

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2014). Aydınlanmanın Diyalektiği. İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.

Alava, S., ve Chaouni, N. (2024). Virtual Filters, Real Pressures: The Impact of Social Media on Teenage Girls' Body Image. *Essachess–Journal for Communication Studies*, *17*(1 (33)), 165-182.

Aristotle. (2009). *Nicomachean Ethics* (W. D. Ross, Trans.). Oxford University Press. (Original work published 4th century B.C.E.)

Baskın, Z.P., ve Baskın, B. (2022). Görsel İletişim Tasarımında Uygulama Sürecinde Yapay Zekanın Yeri. *Sanat Yazıları*, (46), 219-238.

Chesney, R., ve Citron, D. (2019). Deepfakes and the new disinformation war: The coming age of post-truth geopolitics. *Foreign Affairs*, 98(1), 147-155. https://www.foreignaffairs.com/articles/world/2018-12-11/deepfakes-and-new-disinformation-war

Çeken, B., ve Arslan, A. A. (2016). İmgelerin göstergebilimsel çözümlenmesi "film afişi örneği". *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(2).

Çeken, B., Arslan, A. A., ve Tuğrul, D. (2017). İletişimde Emojilerin Kullanımı ve İncelenmesi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *6*(16), 91-106.

Çeken, B. ve Şohoğlu, B. (2021). Dijital Yayıncılığın Gelişimi Açısından Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Bünyesinde Oluşturulması Planlanan Dergi Tasarım Örneği. *idil*, 78: s. 274–284. doi: 10.7816/idil-10-78-09

Delil, S. (2017). Using of mobile devices as an education material: Contribution of correctly designed mobile education applications to learning. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 3(1), 200- 207.

Delil, S. (2023). Hareketli Posterlerde Grafik Tasarımın Rolü Üzerine Bir İnceleme. *SED-Sanat Eğitimi Dergisi*, 11(1), 10-19.

Erol, E. G. (2009). İnternet haberciliği ve etik. M. Yağbasan içinde, *Medya ve Etik Sempozyumu* (33-48).

Ess, C. (2014). Digital Media Ethics. Malden: Polity Press.

Flavián, C., Ibáñez-Sánchez, S., & Orús, C. (2019). The impact of virtual, augmented and mixed reality technologies on the customer experience. *Journal of Business Research*, 100, 547-560. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.10.050

Flavián, C., Ibáñez-Sánchez, S., & Orús, C. (2019). The impact of virtual, augmented and mixed reality technologies on the customer experience. *Journal of Business Research*, 100, 547-560. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.10.050

Frankena, W. K. (1973). The ethics of love conceived as an ethics of virtue. *The Journal of Religious Ethics*, 21-36.

Gillespie, T. (2014). The relevance of algorithms. In T. Gillespie, P. J. Boczkowski, & K. A. Foot (Eds.), *Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society* (pp. 167-194). MIT Press.

Hüseynova, K. (2022). Yeni medya ekseninde gazetecilikte ve sosyal medyada etik. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi,* 5(5), 392–406.

Kant, I. (1785). *Groundwork of the Metaphysics of Morals* (M. Gregor, Trans.). Cambridge University Press.

Korkmaz, A. (2014). Etik Bağlamda Haber Fotoğrafçılığının Manipülasyon ve Propaganda Aracı Olarak Kullanılmasının Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *2*(4).

MacIntyre, A. (1981). After Virtue: A Study in Moral Theory. University of Notre Dame Press.

Mill, J. S. (1863). *Utilitarianism*. Parker, Son, and Bourn. https://www.utilitarianism.net/utilitarian-thinker/john-stuart-mill

Mitchell, W. J. T. (1986). Iconology: Image, tex, ideology. Chicago and London: The Universty of Chicago Press.

Mitchell, W. J. T. (1994). *The Reconfigured Eye: Visual Truth in the Post-Photographic Era*. MIT Press.

Özcan, E. (2019). Yeni medya ve internet haberciliğinde etik. *ajıt-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi,* 10(37), 97-116.

Russell, S. J., Norvig, P. (1995). *Artificial İntelligence: A Modern Approach.* Prentice-Hall, Inc. A Simon & Schuster Company.

Soydan, B. (2023). Yeni Medya ve Sosyal Medya: Etik Sorunlar ve Çözüm Yaklaşımları. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *7*(3), 198-215.

Sundar, S. S. (2008). The MAIN model: A heuristic approach to understanding technology effects on credibility. In M. J. Metzger & A. J. Flanagin (Eds.), *Digital Media, Youth, and Credibility* (pp. 73-100). MIT Press. https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262562324.003.0003

Tekke, A., ve Lale, A. (2021). Sosyal medyada etik, bilgi manipülasyonu ve siber güvenlik. Akademik İncelemeler Dergisi, 16(2), 44-62.

Wiener, N. (1988). *The human use of human beings: Cybernetics and society* (No. 320). Da capo press.

Yamı, V. Ş. (2009). Dijital manipülasyon ve medya etiği. M. Yağbasan içinde, *Medya ve Etik Sempozyumu (*s. 49-62).

KAYNAKÇA

Allen, R., & Masters, D. (2020). *Artificial Intelligence: the right to Protection from Discrimination Caused by Algorithms, Machine Learning and Automated Decision-Making,* Springer.

Avcılar, M.Y., Demirgüneş Külter, B. & Açar, M.F (2019). "Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Kullanıcı Deneyimi, Tatmin ve Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi", *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 24 (Temmuz 2019), 235-251.

Avcılar, M.Y., Demirgüneş Külter, B. & Yenilmez, G. (2018). "Mobil Uygulama Reklam Türlerinin Reklama Yönelik Tutum ve Reklam Kabulüne Etkisi", *Business and Economics Research Journals,* 9(4), 923-943.

Aydın, S.K.G., & Coğuplusil, B.B. (2023). "Yapay Zekâ ve Sanal Gerçeklik Teknolojilerinin Dijital Pazarlamanın Gelişimi Üzerine Etkileri", *Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 3(1), 1-10.

Demirgüneş, B. K., & Avcılar, M. Y. (2016). *Mobil Reklam Değeri ve Akış Deneyiminin, Mobil Reklamları Kabullenme Üzerindeki Etkileri.* 21. Pazarlama Kongresi: Dijital Dünyada Pazarlama, 2016, October.

Dereli, A.B. (2023). *Kişiselleştirilmiş Reklam,* İletişim Ansiklopedisi.

Desmet, P. & Hekkert, P. (2007). "Framework of Product Experience", *International Journal of Design,* 1(1), 1-10.

Eren Erdoğmuş, İ. (2020). *Yapay Zekâ Kullanarak İyileştirilmiş ve Kişiselleştirilmiş Müşteri Deneyimi Oluşturmak*, Editörler: M.K Yılmaz, N.Ö. İyigün, Oyun Değiştiren Güç: Yapay Zekâ, Beta Yayıncılık, 67-94.

Ersöz, B., & Bülbül, H.İ. (2022). *Eğitimde Yapay Zekâ, Sanal Gerçeklik ve Sanal Evran (Metaverse)*, Editörler: Ş. Sarıoğlu, M. Demirezen, Yorumlanabilir ve Açıklanabilir Yapay Zekâ ve Güncel Konular, Nobel Akademik Yayıncılık, 149-183.

Güven, H., & Güven, E.T.A. (2023). "Yapay Zekâ Uygulamalarının E-Ticarette Kullanımı", *International Journal of Management and Administration,* 7(13), 69-94.

Hamşioğlu, A.B. (2004). "Pazarlamada Yeni Açılım: Birebir Pazarlama ve Müşteri İlişkileri Yönetiminin Değerlendirilmesi", *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(9), 155-167.

Hassenzahl, M., Diefenbach, S. & Göritz, A. (2010). "Needs, Affect, and Interactive Products – Facets of User Experience", *Interacting with Computers,* 22(5), 353-362.

Javornik, A. (2016). "It's an Illusion, but It Looks Real!'Consumer Affective, Cognitive and Behavioural Responses to Augmented Reality Applications", *Journal of Marketing Management*, 32(9-10), 987 1011.

Krishna, A. (2012). "An Integrative Review of Sensory Marketing: Engaging the Senses to Affect Perception, Judgment and Behavior", *Journal of Consumer Psychology*, 22(3), 332–351.

McCarthy, J. (2007). "*From Here to Human-Level AI",* Artificial Intelligence 171(2007), 1174-1182.

Merle, A., Senecal, S. & St-Onge, A. (2012). "Whether and How Virtual Try on Influences Consumer Responses to An Apparel Web Site" *International Journal of Electronic Commerce*, 16(3): 41-64.

Moorhouse, N., Dieck, M.C. & Jung, T. (2018). *Technological Innovations Transforming the Consumer Retail Experience: A Review of Literature.* Springer International Publishing AG 2018: 133-143.

Pannu, A. (2015). Artificial Intelligence and its Application in Different Areas. *Artificial Intelligence*, 4(10), 79-84.

Pantano, E., Rese, A. & Baier, D. (2017). "Enhancing the Online Decision-Making Process by Using Augmented Reality: A Two Country Comparison of Youth Markets", *Journal of Retailing and Consumer Services*, 38: 81-95.

Pitta, D.A., (1999). "Marketing One to One and Its Dependence on Knowledge Discovery in Databases", *Journal of Consumer Marketing*, 15(5), 468-480.

Poushneh, A. & Vasquez-Parraga, A. Z. (2017). "Discernible Impact of Augmented Reality on Retail Customer's Experience, Satisfaction and Willingness to Buy", *Journal of Retailing and Consumer Services*, 34: 229-234.

Poushneh, A. (2018). "Augmented Reality in Retail: A Trade-Off Between User's Control of Access to Personal Information and Augmentation Quality". *Journal of Retailing and Consumer Services*, 41: 169-176.

Rauschnabel, P. A., Felix, R., & Hinsch, C. (2019). "Augmented Reality Marketing: How Mobile AR-apps can Improve Brands through Inspiration", *Journal of Retailing and Consumer Services*, 49, 43-53.

Rese, A., Baier, D., Geyer-Schulz, A., & Schreiber, S. (2017). "How Augmented Reality Apps are Accepted by Consumers: A Comparative Analysis Using Scales and Opinions", *Technological Forecasting and Social Change*, 124: 306-319.

Saadeghvaziri, F., & Hosseini, H. K. (2011). "Mobile Advertising: An Investigation of Factors Creating Positive Attitude in Iranian Customers", *African Journal of Business Management*, 5(2), 394-404.

Sentance, R. (2019). 15 Examples of Artificial Intelligence in Marketing, Alıntı Tarihi: 29.09.2024 Kaynak: https://www.linkedin.com/pulse/15-applications-artificial-in-the-marketing-robert-allen/

Steuer, J. (1992). "Defining Virtual Reality: Dimensions Determining Telepresence". *Journal of Communication,* 42(4): 73-93.

Turan, T., Turan, G., & Küçüksille, E.U. (2022). Yapay Zekâ Etiği: Toplum Üzerindeki Etkisi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 13(2), 292-299.

Turing, A. M. (2009). "*Computing Machinery and Intelligence*", In: Parsing the Turing Test, 1: 23-65.

Yan, Z. (2006). "What Influences Children's and Adolescents' Understanding of the Complexity of the Internet?", *Developmental Psychology*, 42(3).

Yang, F. & Shen, F. (2018). "Effects of Web Interactivity: A Meta-Analysis", *Communication Research*, 45(5): 635-658.

KAYNAKÇA

Ahuja, K. (2025). AI and Advertising: Unraveling the Dynamics of Consumer Behavior and Brand Engagement. In Advances in Digital Marketing in the Era of Artificial Intelligence (pp. 1-6). CRC Press.

Ameen, N., Tarhini, A., Reppel, A., & Anand, A. (2021). Customer experiences in the age of artificial intelligence. Computers in human behavior, 114, 106548.

Arora, N., Dreze, X., Ghose, A., Hess, J. D., Iyengar, R., Jing, B., Joshi, Y., Kumar, V., Lurie, N., & Neslin, S. (2008). Putting one-to-one marketing to work: Personalization, customization, and choice. Marketing Letters, 19, 305-321.

Arora, S., & Thota, S. R. (2024). Using Artificial Intelligence with Big Data Analytics for Targeted Marketing Campaigns. International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology, 2024, p. 593-602.

Aslan, Emre Ş. (2021) Reklam araştırmalarında içgörü ve kaynakları, Reklam Araştırmaları Nitel ve Nicel Tasarımlar, Editör: Süleyman Karaçor, Merve Gençyürek Erdoğan, Burçe Akcan, Çizgi yayınevi, Konya.

Bashynska, I. (2023). AI-Driven Personalization in Advertising: Transforming Consumer Engagement through Sustainability and Circular Economy. Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law, 27(4), 106-112.

Binlibdah, S. (2024). Investigating the Role of Artificial Intelligence to Measure Consumer Efficiency: The Use of Strategic Communication and Personalized Media Content. Journalism and Media, 5(3), 1142-1161.

Boerman, S. C., Kruikemeier, S., & Zuiderveen Borgesius, F. J. (2017). Online behavioral advertising: A literature review and research agenda. Journal of Advertising, 46(3), 363-376.

Calzon, B. (2021). Why data driven decision making is your path to business success. The datapine blog. Available at: https://www. datapine. com/blog/data-driven-decision-making-in-businesses (accessed 25 May 2022).

Cambridge Dictionary (2024). Personalization. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/personalization adresinden 24 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Cambridge Dictionary (2024). Target. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/target adresinden 24 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Chandra, S., Verma, S., Lim, W. M., Kumar, S., & Donthu, N. (2022). Personalization in personalized marketing: Trends and ways forward. Psychology & Marketing, 39(8), 1529-1562.

Chen, G., Xie, P., Dong, J., & Wang, T. (2019). Understanding programmatic creative: The role of AI. Journal of Advertising, 48(4), 347-355.

Dung Le (Jenny), Chung, K. & Quach, S., & Thaichon, P. (2022). A framework of artificial intelligence (AI) applications in marketing. In *Artificial Intelligence for Marketing Management* (pp. 41-51). Routledge

Guan, Y. (2023). Consumer behavior analysis and marketing strategy optimization in the digital media environment. Industrial Engineering and Innovation Management, 6(10), 87-94.

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2021). A strategic framework for artificial intelligence in marketing. Journal of the Academy of Marketing Science, 49, 30-50.

Ikumoro, A. O., & Jawad, M. S. (2019). Assessing intelligence conversation agent trends-chatbots-ai technology application for personalized marketing. TEST Engineering and Management, 81, 4779-4785.

Irvine, Mark (2024). Google Ads Benchmarks for Your Industry. https://www.wordstream.com/blog/ws/2016/02/29/google-adwords-industry-benchmarks adresinden 24 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Jain, P., & Aggarwal, K. (2020). Transforming marketing with artificial intelligence. International Research Journal of Engineering and Technology, 7(7), 3964-3976.

Kim, W., Lee, K., Lee, S., & Jeong, D. (2022). A deep learning approach for identifying user interest from targeted advertising. Journal of Information Processing Systems, 18(2), 245-257.

Kozyreva, A., Lorenz-Spreen, P., Hertwig, R., Lewandowsky, S., & Herzog, S. M. (2021). Public attitudes towards algorithmic personalization and use of personal data online: Evidence from Germany, Great Britain, and the United States. Humanities and Social Sciences Communications, 8(1), 1-11.

Kuang, A. (2022). Construction of personalized advertising accuracy model based on artificial intelligence. 2022 International Conference on Artificial Intelligence and Autonomous Robot Systems (AIARS),

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. California management review, 61(4), 135-155.

Liu, X. (2020). De-targeting to signal quality. International Journal of Research in Marketing, 37(2), 386-404.

Matz, S. C., Kosinski, M., Nave, G., & Stillwell, D. J. (2017). Psychological targeting as an effective approach to digital mass persuasion. Proceedings of the national academy of sciences, 114(48), 12714-12719.

Maxwell, A. L., Jeffrey, S. A., & Lévesque, M. (2011). Business angel early stage decision making. Journal of Business Venturing, 26(2), 212-225.

Mogaji, E., Olaleye, S., & Ukpabi, D. (2020). Using AI to personalise emotionally appealing advertisement. Digital and social media marketing: Emerging applications and theoretical development, 137-150.

Moreno-Armendáriz, M. A., Calvo, H., Faustinos, J., & Duchanoy, C. A. (2023). Personalized Advertising Design Based on Automatic Analysis of an Individual's Appearance. Applied Sciences, 13(17), 9765.

Moura, S., Reis, J. L. and Rodrigues, Luís S. (2021). "The Artificial Intelligence in the Personalisation of the Customer Journey – a literature review". *CAPSI 2021 Proceedings*. 28. https://aisel.aisnet.org/capsi2021/28

Okorie, G. N., Egieya, Z. E., Ikwue, U., Udeh, C. A., Adaga, E. M., DaraOjimba, O. D., & Oriekhoe, O. I. (2024). Leveraging big data for personalized marketing campaigns: a review. International Journal of Management & Entrepreneurship Research, 6(1), 216-242.

Oxford Learner's Dictionaries (2024). Personalize. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/personalize#personalize__74 adresinden 24 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Oxford Learner's Dictionaries (2024). Target. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/target_2?q=targeting adresinden 24 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Parasrampuria, A., & Williams, K. (2023). Ethical Considerations and Societal Impact of Personalized Advertising Algorithms. Journal of Student Research, 12(4).

Paul, R. K., & Jana, A. K. (2023). A Comprehensive Framework For Integrating AI and Machine Learning In Personalization and Ad Targeting Within E-Commerce. International Journal of Management (IJM), 14(5), 2023, pp. 1-8

Qin, X., & Jiang, Z. (2019). The impact of AI on the advertising process: The Chinese experience. Journal of Advertising, 48(4), 338-346.

Sakalauskas, V., & Kriksciuniene, D. (2024). Personalized Advertising in E-Commerce: Using Clickstream Data to Target High-Value Customers. Algorithms, 17(1), 27.

Shah, N., Engineer, S., Bhagat, N., Chauhan, H., & Shah, M. (2020). Research trends on the usage of machine learning and artificial intelligence in advertising. Augmented Human Research, 5, 1-15.

Sunikka, A., & Bragge, J. (2012). Applying text-mining to personalization and customization research literature–Who, what and where? Expert Systems with Applications, 39(11), 10049-10058.

Upadhyaya, M. (2024). The Role OF Artificial Intelligence IN Personalized Marketing. Educational Administration: Theory and Practice, 30(6), 2388-2397.

Wu, J. (2024). Exploring the New Trend in the Advertising Industry—Data-Driven Personalized Advertising. Journal of Social Science Humanities and Literature, 7(1), 144-154.

Wu, L., Dodoo, N. A., Wen, T. J., & Ke, L. (2022). Understanding Twitter conversations about artificial intelligence in advertising based on natural language processing. International Journal of Advertising, 41(4), 685-702.

KAYNAKÇA

Ahn, S., Baik, J. (Sophia), & Krause, C. S. (2023). Splintering and centralizing platform governance: How Facebook adapted its content moderation practices to the political and legal contexts in the United States, Germany, and South Korea. *Information, Communication & Society*, *26*(14), 2843-2862. https://doi.org/10.1080/1369118X.2022.2113817

Akgün Akan, Nilay. (2020). *Reklamın Değişen Yüzünde Çevrimiçi Davranışsal Reklamcılık: İnternet Kullanıcıları Perspektifinden Bir Araştırma* [Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi.

Aksoy, H., & Halıcıoğlu, M. (2021). AB ve Türk hukuklarında çerezler: Kişisel verilerin korunması açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, *3*(1), 61-88.

Baik, J. (Sophia). (2022). Data privacy and political distrust: Corporate 'pro liars,' 'gridlocked Congress,' and the Twitter issue public around the US privacy legislation. *Information, Communication & Society*, *25*(9), 1211-1228. https://doi.org/10.1080/1369118X.2020.1850839

Bailey, K. (2007). *Methods of Social Research* (4th ed. edition). Free Press.

Barbu-Banes, A.-O. (2013). Microtargetin in social media: Definitaion and ethical issues. *Studia Universitatis Babes-Bolyai - Ephemerides*, *58*(2), 83-90.

Bowen, G. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, *9*, 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

California Consumer Privacy Act Regulations (2024).

Chen, J., & Stallaert, J. (2014). An economic analysis of online advertising using behavioral targeting. *MIS Quarterly*, *38*(2), 429-A7.

Cheng, J. M.-S., Blankson, C., Wang, E. S.-T., & Chen, L. S.-L. (2009). Consumer attitudes and interactive digital advertising. *International Journal of Advertising*, *28*(3), 501-525. https://doi.org/10.2501/S0265048709200710

Cookies, the GDPR, and the ePrivacy Directive. (2019, Mayıs 9). GDPR.Eu. https://gdpr.eu/cookies/

de Groot, J. I. M. (2022). The Personalization Paradox in Facebook Advertising: The Mediating Effect of Relevance on the Personalization–Brand Attitude Relationship and the Moderating Effect of Intrusiveness. *Journal of Interactive Advertising*, *22*(1), 57-74. https://doi.org/10.1080/15252019.2022.2032492

De Keyzer, F., Dens, N., & De Pelsmacker, P. (2022). How and when personalized advertising leads to brand attitude, click, and WOM Intention. *Journal of Advertising*, *51*(1), 39-56. https://doi.org/10.1080/00913367.2021.1888339

Dodoo, N. A., & Wen, J. (Taylor). (2019). A Path to Mitigating SNS Ad Avoidance: Tailoring Messages to Individual Personality Traits. *Journal of Interactive Advertising*, *19*(2), 116-132. https://doi.org/10.1080/15252019.2019.1573159

Dünya Gazetesi. (2024, Temmuz 26). *Google'dan yeni karar: Üçüncü parti çerezler tamamen ortadan kalkmayacak* [Text]. https://www.dunya.com/kose-yazisi/googledan-yeni-karar-ucuncu-parti-cerezler-tamamen-ortadan-kalkmayacak/738346; Dünya Gazetesi. https://www.dunya.com/kose-yazisi/googledan-yeni-karar-ucuncu-parti-cerezler-tamamen-ortadan-kalkmayacak/738346

Geradin, D., Katsifis, D., & Karanikioti, T. (2021). Google as a de facto privacy regulator: Analysing the Privacy Sandbox from an antitrust perspective. *European Competition Journal*, *17*(3), 617-681. https://doi.org/10.1080/17441056.2021.1930450

Gironda, J. T., & Korgaonkar, P. K. (2018). iSpy? Tailored versus invasive ads and consumers' perceptions of personalized advertising. *Electronic Commerce Research and Applications*, *29*, 64-77. https://doi.org/10.1016/j.elerap.2018.03.007

Ham, C.-D. (2017). Exploring how consumers cope with online behavioral advertising. *International Journal of Advertising*, *36*(4), 632-658. https://doi.org/10.1080/02650487.2016.1239878

Hormozi, A. M. (2005). Cookies and privacy. *EDPACS*, *32*(9), 1-13. https://doi.org/10.1201/1079/45030.32.9.20050301/86855.1

IAB. (2021). *Üçüncü Parti Çerez Sonrası Dönem Kılavuzu1222021163817.pdf*. https://iabtr.org/UploadFiles/Reports/%C3%9C%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC%20Parti%20%C3%87erez%20Sonras%C4%B1%20D%C3%B6nem%20K%C4%B1lavuzu1222021163817.pdf

IAB. (2023). *Üçüncü Parti Çerez Sonrası Dönem IAB Avrupa Kılavuzu*. https://iabtr.org/UploadFiles/PageFiles/%C3%9C%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC%20Parti%20

%C3%87erez%20Sonras%C4%B1%20D%C3%B6nem%20IAB%20Avrupa%20K%C4%B1lavuzu2382023162123.pdf

IAB. (2024a). *Türkiye'de Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları*. https://rd.org.tr/Assets/uploads/ff8df872-f133-4f12-9271-cf9733217c1a.pdf

IAB (Direktör). (2024b, Mayıs 15). *Chrome'da 3 Parti Çerezlerin Kullanımdan Kalkması ve Privacy SandBox* [Video recording]. https://www.youtube.com/

Jones, M. L. (2020). Cookies: A legacy of controversy. *Internet Histories*, *4*(1), 87-104. https://doi.org/10.1080/24701475.2020.1725852

Jung, A.-R. (2017). The influence of perceived ad relevance on social media advertising: An empirical examination of a mediating role of privacy concern. *Computers in Human Behavior*, *70*, 303-309. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.01.008

Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar ilkeler teknikler* (38. bs). Nobel Akademik Yayıncılık. https://www.nobelyayin.com/bilimsel-arastirma-yontemi-kavramlar-ilkeler-teknikler_1755.html

Kerpen, D. (2011). *Likeable social media: How to delight your customers, create an irresistible brand, and be generally amazing on facebook (& other social networks)*. McGraw-Hill.

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research*, *58*(3), 263-267. https://doi.org/10.2501/JAR-2018-035

Lancelot Miltgen, C., Cases, A.-S., & Russell, C. A. (2019). Consumers' responses to Facebook advertising across PCs and mobile phones. *Journal of Advertising Research*, *59*(4), 414-432. https://doi.org/10.2501/JAR-2019-029

Lee, H., & Cho, C.-H. (2020). Digital advertising: Present and future prospects. *International Journal of Advertising*, *39*(3), 332-341. https://doi.org/10.1080/02650487.2019.1642015

McDonald, A., & Cranor, L. F. (2010). *Beliefs and Behaviors: Internet Users' Understanding of Behavioral Advertising* (SSRN Scholarly Paper No. 1989092). https://papers.ssrn.com/abstract=1989092

Mellet, K., & Beauvisage, T. (2020). Cookie monsters. Anatomy of a digital market infrastructure. *Consumption Markets & Culture*, *23*(2), 110-129. https://doi.org/10.1080/10253866.2019.1661246

Naithani, P. (2024). Standardised cookie banner: A solution to the cookie consent problem. *International Review of Law, Computers & Technology*, *0*(0), 1-18. https://doi.org/10.1080/13600869.2024.2364995

Nill, A., & Aalberts, R. J. (2014). Legal and ethical challenges of online behavioral targeting in advertising. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, *35*(2), 126-146. https://doi.org/10.1080/10641734.2014.899529

Safari'nin Tam Kapsamlı Üçüncü Parti Çerezleri Engelleme Özelliği. (2020). Mindshare. https://www.mindshareworld.com/turkey/news/safarinin-tam-kapsamli-ucuncu-parti-cerezleri-engelleme-ozelligi

Sak, R., ŞahiN Sak, İ. T., Öneren ŞendiL, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 227-256. https://doi.org/10.33400/kuje.843306

Segijn, C. M., & van Ooijen, I. (2022). Differences in consumer knowledge and perceptions of personalized advertising: Comparing online behavioural advertising and synced advertising. *Journal of Marketing Communications*, *28*(2), 207-226. https://doi.org/10.1080/13527266.2020.1857297

Smink, A. R., van Reijmersdal, E. A., van Noort, G., & Neijens, P. C. (2020). Shopping in augmented reality: The effects of spatial presence, personalization and intrusiveness on app and brand responses. *Journal of Business Research*, *118*, 474-485. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.07.018

Stole, I. L. (2014). Persistent pursuit of personal information: A historical perspective on digital advertising strategies. *Critical Studies in Media Communication*, *31*(2), 129-133. https://doi.org/10.1080/15295036.2014.921319

Turow, J. (2016). *İzleniyoruz yeni reklam sektörünün eindeki kimliğimiz ve değerimiz*. Hil yayınları.

Uluk, M. (2023). "Sitemizi ziyaret ederek çerezleri kabul etmiş sayılırsınız": Türkiye'deki haber sitelerinin çerez kullanım izinleri üzerine bir araştırma. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, *0*(64), 213-247. https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2023-1219698

Kaynakça

Benjamin, R. (2019) *Race after technology: Abolitionist tools for the new jim code.* Polity Press.

Bian, L., Leslie, S. J. & Cimpian, A. (2017). Gender stereotypes about intellectual ability emerge early and influence children's interests. *Science*, *355*(6323), 389–391. https://doi.org/10.1126/science.aah6524

Borau, S. (2024). Deception, discrimination, and objectification: Ethical issues of female AI agents. Journal of Business *Ethics*, 1-19. https://doi.org/10.1007/s10551-024-05754-4

Bray, F. (2007). Gender and technology. *Annual Review of Anthropology*, *36*(1), 37–53. https://doi.org/10.1146/annurev. anthro.36.081406.094328

Chen, Y., Zhai, Y. & Sun, S. (2024).The gendered lens of AI: Examining news imagery across digital spaces. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *29*(1), 1-11. https://doi.org/10.1093/jcmc/zmad047

Cheryan, S., Siy, J. O., Vichayapai, M., Drury, B. J. & Kim, S. (2011). Do female and male role models who embody STEM stereotypes hinder women's anticipated success in STEM? *Social Psychological and Personality Science*, *2*(6), 656–664. https://doi.org/10.1177/1948550611405218

Chowdhury, R. & Mulani, N. (2018). Auditing algorithms for bias. *Harvard Business Review*, *24*.

Collett, C. & Dillon, S. (2019). *AI and gender: Four proposals for future research*. The Leverhulme Centre for the Future of Intelligence.

Deloitte. (2024). *Representation of women in AI doesn't add up.* https://action.deloitte.com/insight/3442/representation-of-women-in-ai-doesnt-add-up adresinden erişilmiştir.

Devlin, H. (2017). AI programs exhibit racial and gender biases, research reveals. *The Guardian, 13.*

Dove. (2024). *The code | A dove film | Dove self-esteem project* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=sD-R2OzcleQ

Eubanks, V. (2018) *Automating inequality: How high-tech tools profile, police, and punish the poor.* St Martin's Press.

Ford, J., Jain, V., Wadhwani, K. & Gupta, D. (2023). AI advertising: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*. 166, 1-15. https://doi.org/110.1016/j.jbusres.2023.114124

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y. & Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: Advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open*, *13*(4), 1-20. https://doi.org/10.1177/21582440231210759

Green, E. & Singleton, C. (2013). 'Gendering the digital': The impact of gender and technology perspectives on the sociological imagination. K. Orton-Johnson & N. Prior (Ed.), *Digital sociology: Critical perspectives* içinde(s. 34–50). Palgrave Macmillan UK.

Guadalupe, M. & Alles, M. (2023). *Do gender stereotypes in advertising impact AI?* https://blogs.law.ox.ac.uk/oblb/blog-post/2023/02/do-gender-stereotypes-advertising-impact-ai adresinden erişilmiştir.

Gujar, P. & Panyam, S. (2024).Generative AI in digital advertising campaigns. *International Journal of Computer Trends and Technology*, 72(5), 51-55. https://doi.org/10.14445/22312803/IJCTT-V72I5P106

Guo, T. (2015). Alan Turing: Artificial intelligence as human self-knowledge. *Anthropol Today, 31*(6), 3–7. https://doi.org/10.1111/1467-8322.12209

Huh, J., Nelson, M. R. & Russell, C. A. (2023). ChatGPT, AI advertising, and advertising research and education. *Journal of Advertising, 52*(4), 477-482. https://doi.org/10.1080/00913367.2023.2227013

Jamnik, M. (2005). *Computer scientist and a woman?*. https://www.cl.cam.ac.uk/~mj201/publications/Computer_Scientist_ and_a_Woman.pdf adresinden erişilmiştir.

Kemp, A. (2023). *Sephora Italy raises awareness of gender-based violence in three AI-driven short films.* https://www.thedrum.com/news/2023/12/04/sephora-italy-raises-awareness-gender-based-violence-three-ai-driven-short-films adresinden erişilmiştir.

Koigi, B. (2024). *Dove pledges not to use AI to represent real people in its advertising in new campaign.* https://marketingreport.one/creation/dove-pledges-not-to-use-ai-to-represent-real-people-in-its-advertising-in-new-campaign.html adresinden erişilmiştir.

Kumar, S. & Choudhury, S. (2022). Gender and feminist considerations in artificial intelligence from a developing-world perspective, with India as a case study. *Humanit Soc Sci Commun, 9*(31), 1-9. https://doi.org/10.1057/s41599-022-01043-5

Lazauskienė, G. K. (2023). Grounded theory in AI-enhanced women's image in advertising. *Media & Marketing Identity,* 228-240. https://doi.org/10.34135/mmidentity-2023-23

Leavy, S. (2018). Gender bias in artificial intelligence: The need for diversity and gender theory in machine learning. *IEEE 1st International Workshop on Gender Equality in Software Engineering,* 14-16. https://doi.org/10.1145/3195570.3195580.

Lepitak, S. (2023). *How Sephora highlighted AI's bias through campaign against female violence.* https://www.adweek.com/creativity/sephora-highlights-ai-bias/ adresinden erişilmiştir.

Little Black Book. (2023). *Sephora uses AI to open up discussion on phenomenon of victim blaming.* https://lbbonline.com/news/sephora-uses-ai-to-open-up-discussion-on-phenomenon-of-victim-blaming adresinden erişilmiştir.

McFee, A. (2023). *Gender data gap: Understanding the bias in our data.* https://hospitalityinsights.ehl.edu/data-bias-gender-data-gap adresinden erişilmiştir.

Nyrup, R., Chu, C. H. & Falco, E. (2023). Digital ageism, algorithmic bias, and feminist critical theory. Browne, J., Cave, S., Drage, E. & Mcinerney, K. (Ed.), *Feminist AI: Critical perspectives on data, algorithms and intelligent machines* içinde (s. 309- 327). Oxford University Press.

Orellana, M., Perez, F. & Wagner, R. A. (2024). Monitoring body image representation in advertisements using computer vision: An exploration of gender disparities. *SSRN Electronic Journal,* 1-35. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4748827

Segarra, L. M. (2024). *Dove says it'll never use AI on women in its advertisements.* https://petapixel.com/2024/04/10/dove-says-itll-never-use-ai-on-women-in-its-advertisements/ adresinden erişilmiştir.

Sephora Italia. (2023a). *mAI colpevoli – Home* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=ozO6vqgaRWU

Sephora Italia. (2023b). *mAI colpevoli – Office* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=GbjAzh4nTUY

Sephora Italia. (2023c). *mAI colpevoli – Bar* [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=etsR1HtovTs

Shadowen, N. (2019). Ethics and bias in machine learning: A technical study of what makes us ''good''. N. Lee (Ed.), *The transhumanism handbook* içinde (s. 247–261). Springer Verlag.

UNESCO. (2024). *Challenging systematic prejudices: An investigation into gender bias in large language models*. IRCAI.

Wajcman, J. (2004). TechnoFeminism. Polity Press.

Wajcman, J., Young, E. & FitzMaurice, A. (2020). The digital revolution: Implications for gender equality and women's rights 25 years after beijing. *Discussion Paper*, 36. UN Women.

Wajcman, J. & Young, E. (2023). Feminism confronts AI: The gender relations of digitalisation. Browne, J., Cave, S., Drage, E. & Mcinerney, K. (Ed.), *Feminist AI: Critical perspectives on data, algorithms and intelligent machines* içinde (s. 47- 64). Oxford University Press.

Whittlestone, J., Nyrup, R., Alexandrova, A., Dihal, K. & Cave, S. (2019). *Ethical and societal implications of algorithms, data, and artificial intelligence: A roadmap for research.* Nuffield Foundation.

World Economic Forum. (2020). *Global gender gap report***.**

Yarrow, E. (2022). Data feminism. *Gender Work Organ*, 30, 1-4. https://doi.org/10.1111/gwao.12891

KAYNAKÇA

A. (2024). AI-powered marketing: transforming consumer engagement and brand growth. *International Journal for Multidisciplinary Research*, 6(2). https://doi.org/10.36948/ijfmr.2024.v06i02.14595

Ahmed, R., Štreimikienė, D., Channar, Z., Soomro, H., Štreimikis, J., & Kyriakopoulos, G. (2022). The neuromarketing concept in artificial neural networks: a case of forecasting and simulation from the advertising industry. *Sustainability*, 14(14), 8546. https://doi.org/10.3390/su14148546

Aksoy, C. (2024). Digital transformation of businesses and digital leadership approach. *Kalite Ve Strateji Yönetimi Dergisi*, 4(1), 1-29. https://doi.org/10.56682/ksydergi.1364569

Al., S. (2023). Ethical considerations in AI-based marketing: balancing profit and consumer trust. *TJJPT*, 44(3), 1301-1309. https://doi.org/10.52783/tjjpt.v44.i3.474

Ameen, N., Tarhini, A., Reppel, A., & Anand, A. (2021). Customer experiences in the age of artificial intelligence. *Computers in Human Behavior*, 114, 106548. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106548

Aydın, M. ve Gülerarslan Özdengül, A. (2024). Halkla İlişkilerde İleriye Bakış; Yeni Paradigma Yapay Zeka: Ejons 17th International Congress "Artificial Intelligence and Society: Theory to Practice". Konya, Türkiye. Retrieved from https://tr.ejonscongress.org/books

Bag, S., Srivastava, G., Bashir, M., Kumari, S., Giannakis, M., & Chowdhury, A. (2021). Journey of customers in this digital era: understanding the role of artificial intelligence technologies in user engagement and conversion. *Benchmarking an International Journal*, 29(7), 2074-2098. https://doi.org/10.1108/bij-07-2021-0415

Bhagat, R., Chauhan, V., & Bhagat, P. (2022). Investigating the impact of artificial intelligence on consumer's purchase intention in e-retailing. *Foresight*, 25(2), 249-263. https://doi.org/10.1108/fs-10-2021-0218

Bryndin, E. (2019). Practical development of creative life-saving artificial intelligence. *Communications*, 7(2), 31. https://doi.org/10.11648/j.com.20190702.11

Chintalapati, S. and Pandey, S. (2021). Artificial intelligence in marketing: a systematic literature review. *International Journal of Market Research*, 64(1), 38-68. https://doi.org/10.1177/14707853211018428

Chu, C., Chiang, I., Tsai, K., & Tung, Y. (2023). Exploring the effects of personalized advertising on social network sites. *Journal of Social Media Marketing*, 1(2), 38-54. https://doi.org/10.33422/jsmm.v1i2.1051

Çetinkaya, B. and Uslu, E. (2020). Parmak ucundaki bakım: mobil uygulama ve şizofreni hastalarının bakımında kullanımı. *Acibadem Universitesi Saglik Bilimleri Dergisi*, 0-0. https://doi.org/10.31067/0.2020.309

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Breßgott, T. (2019). How artificial intelligence will change the future of marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 48(1), 24-42. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00696-0

Devang, V., Chintan, S., Gunjan, T., & Rai, K. (2019). Applications of artificial intelligence in marketing. *Annals of Dunarea De Jos University of Galati Fascicle I Economics and Applied Informatics*, 25(1), 28-36. https://doi.org/10.35219/eai158404094

Djermani, F. and Hajimia, H. (2021). Artificial intelligence effect on marketing mix. *Jurnal Aplikasi Manajemen Ekonomi Dan Bisnis*, 6(1), 72-76. https://doi.org/10.51263/jameb.v6i1.132

Dobrinićč, D., Gregurec, I., & Dobrinić, D. (2021). Attitudes of Croatian consumers about mobile messenger chatbots. *Journal of Information and Organizational Sciences*, 45(2), 579-599. https://doi.org/10.31341/jios.45.2.13

Ersan, M. (2022). Reklam Tasarımda Bir Görsel Anlatım Yöntemi Olarak Kişileştirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 21(84), 1739-1753.

Efendioğlu, İ. (2023). The change of digital marketing with artificial intelligence. *IARMEA*, 7, 101. https://doi.org/10.33422/7th.iarmea.2023.07.101

Gao, B. (2023). Artificial intelligence in advertising: advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open*, 13(4). https://doi.org/10.1177/21582440231210759

Graham, C., Young, F., & Marjan, A. (2021). The generation Z audience for in-app advertising. *Journal of Indian Business Research*, 13(3), 343-360. https://doi.org/10.1108/jibr-08-2020-0275

Grewal, D., Hulland, J., Kopalle, P., & Karahanna, E. (2019). The future of technology and marketing: a multidisciplinary perspective. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 48(1), 1-8. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00711-4

Guerra-Tamez, C. (2024). Decoding Gen Z: AI's influence on brand trust and purchasing behavior. *Frontiers in Artificial Intelligence*, 7. https://doi.org/10.3389/frai.2024.1323512

Guerreiro, J., Loureiro, S., & Ribeiro, C. (2022). Advertising acceptance via smart speakers. *Spanish Journal of Marketing - Esic*, 26(3), 286-308. https://doi.org/10.1108/sjme-02-2022-0028

Häglund, E. and Björklund, H. (2022). AI-driven contextual advertising: a technology report and implication analysis. *arXiv*, 2205.00911. https://doi.org/10.48550/arxiv.2205.00911

Hawa, S. (2023). The role of digital transformation on marketing performance of bird cages in Ajibarang with digital marketing as a mediation variable. *IEIBZAWA*, 1, 1-14. https://doi.org/10.24090/ieibzawa.v1i.739

Hicham, N. (2023). Strategic framework for leveraging artificial intelligence in future marketing decision-making. *Journal of Intelligent Management Decision*, 2(3), 139-150. https://doi.org/10.56578/jimd020304

Hoeck, L., & Spann, M. (2020). An experimental analysis of the effectiveness of multi-screen advertising. *Journal of Interactive Marketing, 50*(1), 81-99. https://doi.org/10.1016/j.intmar.2020.01.002

Hofacker, C., Ruyter, K., Lurie, N., Manchanda, P., & Donaldson, J. (2016). Gamification and mobile marketing effectiveness. *Journal of Interactive Marketing, 34*, 25-36. https://doi.org/10.1016/j.intmar.2016.03.001

Holloway, S. (2024). Exploring the role of digital technologies in enhancing supply chain efficiency and marketing effectiveness. https://doi.org/10.20944/preprints202406.1538.v1

Huang, M., & Rust, R. (2020). A strategic framework for artificial intelligence in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 49*(1), 30-50. https://doi.org/10.1007/s11747-020-00749-9

Huang, W. (2023). Analysis of promotional online shopping behavior based on machine learning. *Highlights in Science Engineering and Technology, 56*, 65-72. https://doi.org/10.54097/hset.v56i.9817

Huang, W., Zhang, L., Sheng, A., Li, M., & Guo, B. (2022). From "human-to-human" to "human-to-non-human" – influence factors of artificial intelligence-enabled consumer value co-creation behavior. *Frontiers in Psychology, 13*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.863313

Humbani, M., & Jordaan, Y. (2022). The role played by gender, household income and age in factors contributing to consumers' attitudes towards short message service advertisements. *Communicare Journal for Communication Studies in Africa, 34*(1), 27-48. https://doi.org/10.36615/jcsa.v34i1.1619

Jarek, K., & Mazurek, G. (2019). Marketing and artificial intelligence. *Central European Business Review, 8*(2), 46-55. https://doi.org/10.18267/j.cebr.213

Jebarajakirthy, C., Maseeh, H., Morshed, Z., Shankar, A., Arli, D., & Pentecost, R. (2021). Mobile advertising: a systematic literature review and future research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 45*(6), 1258-1291. https://doi.org/10.1111/ijcs.12728

Kaartemo, V., & Helkkula, A. (2018). A systematic review of artificial intelligence and robots in value co-creation: current status and future research avenues. *Journal of Creating Value, 4*(2), 211-228. https://doi.org/10.1177/2394964318805625

Karaoğlan, S. (2022). Mobil alışveriş uygulamalarına yönelik davranışsal niyetin ve kullanım davranışının utaut2 modeli ile incelenmesi. *Journal of Yaşar University, 17*(68), 930-948. https://doi.org/10.19168/jyasar.1145101

Keegan, B., Canhoto, A., & Yen, D. (2022). Power negotiation on the tango dancefloor: the adoption of AI in B2B marketing. *Industrial Marketing Management, 100*, 36-48. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2021.11.001

Khadri, A. (2020). Investigating important factors affecting the effectiveness of mobile advertising in food & beverage industry. *Journal of Management & Science, 18*(1), 14. https://doi.org/10.57002/jms.v18i1.240

Kim, J., Giroux, M., & Lee, J. (2021). When do you trust AI? The effect of number presentation detail on consumer trust and acceptance of AI recommendations. *Psychology and Marketing, 38*(7), 1140-1155. https://doi.org/10.1002/mar.21498

Kim, K., & Lee, B. (2015). Marketing insights for mobile advertising and consumer segmentation in the cloud era: a q–r hybrid methodology and practices. *Technological Forecasting and Social Change, 91*, 78-92. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2014.01.011

Ko, I., Wei, X., & An, N. (2019). An exploratory study for perceived advertising value in the relationship between irritation and advertising avoidance on the mobile social platforms. https://doi.org/10.24251/hicss.2019.045

Koldyshev, M. (2020). Future marketing in B2B segment: integrating artificial intelligence into sales management. *International Journal of Innovative Technologies in Economy, (4(31))*. https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijite/30092020/7149

Lakshmi, H. (2024). AI-powered marketing: transformative techniques for advertising success. *Shanlax International Journal of Arts Science and Humanities, 11*(S3-Feb), 116-120. https://doi.org/10.34293/sijash.v11is3-feb.7252

Lee, E., Lee, S., & Yang, C. (2017). The influences of advertisement attitude and brand attitude on purchase intention of smartphone advertising. *Industrial Management & Data Systems, 117*(6), 1011-1036. https://doi.org/10.1108/imds-06-2016-0229

Lee, J., & Hwang, S. (2021). Mobile media usage patterns, advertising type preference, traits of advertising, and mobile advertising effects: a case of south-eastern Korean residents. *Asia-Pacific Journal of Convergent Research Interchange, 7*(7), 91-100. https://doi.org/10.47116/apjcri.2021.07.09

Lin, T., & Bautista, J. (2018). Content-related factors influence perceived value of location-based mobile advertising. *Journal of Computer Information Systems, 60*(2), 184-193. https://doi.org/10.1080/08874417.2018.1432995

Liu, M., Jiaxing, L., Hu, Z., Liu, J., & Nie, X. (2020). A dynamic bidding strategy based on model-free reinforcement learning in display advertising. *IEEE Access, 8*, 213587-213601. https://doi.org/10.1109/access.2020.3037940

Liu, Y., & Chen, W. (2021). Optimization of brand marketing strategy of intelligent technology under the background of artificial intelligence. *Mobile Information Systems, 2021*, 1-8. https://doi.org/10.1155/2021/9507917

Logalakshmi, S. (2023). Carving a brighter path with synergy of digital marketing & AI. *International Journal of Trendy Research in Engineering and Technology, 07*(05), 18-24. https://doi.org/10.54473/ijtret.2023.7505

Lorsch, J. W., & Durante, K. (2013). McKinsey & Company. Harvard Business School.

Ma, N. (2023). Analysis of the impact of artificial intelligence on digital marketing. *Highlights in Business Economics and Management, 19*, 625-631. https://doi.org/10.54097/hbem.v19i.12097

Mao, Y. (2023). Current state and future development of artificial intelligence in marketing. *Applied and Computational Engineering, 6*(1), 536-541. https://doi.org/10.54254/2755-2721/6/20230884

Masnouri, A. (2022). Impact of mobile marketing on consumer behavior in the cosmetics industry. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*. https://doi.org/10.26450/jshsr.3120

Nalbant, K. G., & Aydın, S. (2023). Development and transformation in digital marketing and branding with artificial intelligence and digital technologies dynamics in the Metaverse universe. Journal of Metaverse, 3(1), 9-18.

Nasution, M. D. T. P., Rafiki, A., Lubis, A., & Rossanty, Y. (2021). Entrepreneurial orientation, knowledge management, dynamic capabilities towards e-commerce adoption of SMEs in Indonesia. Journal of Science and Technology Policy Management, 12(2), 256-282.

Paschen, J., Kietzmann, J., & Kietzmann, T. C. (2019). Artificial intelligence (AI) and its implications for market knowledge in B2B marketing. Journal of business & industrial marketing, 34(7), 1410-1419.

Purnawati, L., & Qorib, F. (2024). Optimalisasi Kelompok Sadar Wisata (Pokdarwis) dalam Meningkatkan Pengunjung Pantai Gemah, Kabupaten Tulungagung Pasca Pandemi COVID-19. Jurnal Ilmu Sosial dan Ilmu Politik (JISIP), 13(2), 313-324.

Rani, V. S., & Sundaram, N. (2022). Collaborative social media marketing in small scale business using artificial intelligence. ECS Transactions, 107(1), 5175.

Rožman, M., Oreški, D., & Tominc, P. (2022). Integrating artificial intelligence into a talent management model to increase the work engagement and performance of enterprises. Frontiers in psychology, 13, 1014434.

Spais, G. (2023). AI marketing and AI-based promotions impact on consumer behavior and the avoidance of consumer autonomy threat. *Journal of Consumer Behaviour*, 23(3), 1053-1056. https://doi.org/10.1002/cb.2248

Sayoh, M. M. R. (2023). Utilizing artificial intelligence in digital out-of-home advertising. International Design Journal, 13(4), 417-425.

Senyapar, H. N. D. (2024). Artificial Intelligence in Marketing Communication: A Comprehensive Exploration of the Integration and Impact of AI. Technium Social Sciences Journal, 55, 64-81.

Suleiman, D., Awan, T., & Javed, M. (2021). Enhancing digital marketing performance through usage intention of AI-powered websites. *IAES International Journal of Artificial Intelligence (IJ-AI)*, 10(4), 810. https://doi.org/10.11591/ijai.v10.i4.pp810-817

Singh, I., Blukis, V., Mousavian, A., Goyal, A., Xu, D., Tremblay, J., ... & Garg, A. (2023, May). Progprompt: Generating situated robot task plans using large language models. In 2023 IEEE International Conference on Robotics and Automation (ICRA) (pp. 11523-11530). IEEE.

Talha, M. (2023). Enhancing customer engagement through source appearance and self-influencer congruence in mobile advertising. *Spanish Journal of Marketing - ESIC*. https://doi.org/10.1108/sjme-03-2023-0073

Tamer, H., & Övgün, B. (2020). Yapay zeka bağlamında dijital dönüşüm ofisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 75(2), 775-803. https://doi.org/10.33630/ausbf.691119

Tuo, Y., Ning, L., & Zhu, A. (2021). How artificial intelligence will change the future of tourism industry: The practice in China. *Springer*, 83-94. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65785-7_7

Wang, Y., Zhou, Z., Xu, C., & Zhao, S. (2022). The effect of contextual mobile advertising on purchase intention: The moderating role of extroversion and neuroticism. *Frontiers in Psychology*, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.849369

Wong, C., Tan, G., Tan, B., & Ooi, K. (2015). Mobile advertising: The changing landscape of the advertising industry. *Telematics and Informatics*, 32(4), 720-734. https://doi.org/10.1016/j.tele.2015.03.003

Xiao, B., & Zhang, H. (2022). The impact of consumers' dynamic browsing modes on the effect of in-feed native advertising. *Frontiers in Psychology*, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.842906

Yan, J. (2023). Prediction of consumer behavior based on machine learning algorithm. https://doi.org/10.4108/eai.26-5-2023.2334304

Yang, X., Hao-wen, L., Ni, L., & Li, T. (2021). Application of artificial intelligence in precision marketing. *Journal of Organizational and End User Computing*, 33(4), 209-219. https://doi.org/10.4018/joeuc.20210701.oa10

Yazdani, A. (2023). The impact of AI on trends, design, and consumer behavior. *AItechbesosci*, 1(4), 4-10. https://doi.org/10.61838/kman.aitech.1.4.2

Yim, A., Cui, A., & Walsh, M. (2023). The role of cuteness on consumer attachment to artificial intelligence agents. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 18(1), 127-141. https://doi.org/10.1108/jrim-02-2023-0046

Zaman, K. (2022). Transformation of marketing decisions through artificial intelligence and digital marketing. *Journal of Marketing Strategies*, 4(2), 353-364. https://doi.org/10.52633/jms.v4i2.210

Ziakis, C. (2023). Artificial intelligence in digital marketing: Insights from a comprehensive review. *Information*, 14(12), 664. https://doi.org/10.3390/info14120664

Иванченко, О. (2022). Artificial intelligence technologies in the marketing practice of Russian retail companies. https://doi.org/10.15405/epsbs.2022.08.42

KAYNAKÇA

Adam, M., Wessel, M., & Benlian, A. (2021). AI-based chatbots in customer service and their effects on user compliance. *Electronic Markets*, *31*(2), 427-445. https://doi.org/10.1007/s12525-020-00414-7

Akagün Ergin, E., & Özdemir Akbay, H. (2008). An empirical investigation of Turkish consumers' online shopping patterns. *Journal of Global Business and Technology*, *4*(2), 54-59.

Akın, M. (2017). A research on measuring e-service quality in e-retailing. *International Review of Management and Business Research*, *6*(1), 199-216.

Albayrak, N., Özdemir, A., & Zeydan, E. (2018). An overview of artificial intelligence based chatbots and an example chatbot application. *2018 26th Signal Processing and Communications Applications Conference (SIU)*, 1-4. https://doi.org/10.1109/SIU.2018.8404430

Andonov, A., P. Dimitrov, G., & Totev, V. (2021). Impact of e-commerce on business performance. *TEM Journal*, 1558-1564. https://doi.org/10.18421/TEM104-09

Awasthi, A., Vamsi, A. M., & Deeplakshmi, P. (2019). Deep learning-based mobile robot for warehouse keeping. *International Journal of Engineering and Advanced Technology*, *9*(1s4), 153-156. https://doi.org/10.35940/ijeat.A1108.1291S419

Aydın, M. ve Gülerarslan Özdengül, A. (2024). Yeni medya; çevrimiçi boykot ve buycott'u anlamak. KİLAD, (Özel Sayı), 1-15.

Bauer, J., & Jannach, D. (2018). Optimal pricing in e-commerce based on sparse and noisy data. *Decision Support Systems*, *106*, 53-63. https://doi.org/10.1016/j.dss.2017.12.002

Calvano, E., Calzolari, G., Denicolò, V., & Pastorello, S. (2020). Artificial intelligence, algorithmic pricing, and collusion. *American Economic Review*, *110*(10), 3267-3297. https://doi.org/10.1257/aer.20190623

Çebi Karaaslan, K. (2022). Determinants of online shopping attitudes of households in Turkey. *Journal of Modelling in Management*, *17*(1), 119-133. https://doi.org/10.1108/JM2-04-2021-0101

Daniel, E. M., & Grimshaw, D. J. (2002). An exploratory comparison of electronic commerce adoption in large and small enterprises. *Journal of Information Technology*, *17*(3), 133-147. https://doi.org/10.1080/0268396022000018409

De Cosmo, L. M., Piper, L., & Di Vittorio, A. (2021). The role of attitude toward chatbots and privacy concern on the relationship between attitude toward mobile advertising and behavioral intent to use chatbots. *Italian Journal of Marketing*, *2021*(1-2), 83-102. https://doi.org/10.1007/s43039-021-00020-1

Dolfen, P., Einav, L., Klenow, P., Klopack, B., Levin, J., Levin, L., & Best, W. (2019). *Assessing the gains from e-commerce* (w25610; s. w25610). National Bureau of Economic Research. https://doi.org/10.3386/w25610

Feldman, S. (2000). The changing face of e-commerce: Extending the boundaries of the possible. *IEEE Internet Computing*, *4*(3), 82-83. https://doi.org/10.1109/MIC.2000.845395

Gupta, R., & Pathak, C. (2014). A machine learning framework for predicting purchase by online customers based on dynamic pricing. *Procedia Computer Science*, *36*, 599-605. https://doi.org/10.1016/j.procs.2014.09.060

Hossain, M., Habib, M., Hassan, M., Soroni, F., & Khan, M. M. (2022). Research and development of an e-commerce with sales chatbot. *2022 IEEE World AI IoT Congress (AIIoT)*, 557-564. https://doi.org/10.1109/AIIoT54504.2022.9817272

Hwang, W., Jung, H.-S., & Salvendy, G. (2006). Internationalisation of e-commerce: A comparison of online shopping preferences among Korean, Turkish and US populations. *Behaviour & Information Technology*, *25*(1), 3-18. https://doi.org/10.1080/01449290512331335636

Kaabi, S., & Jallouli, R. (2019). Overview of e-commerce technologies, data analysis capabilities and marketing knowledge. Içinde R. Jallouli, M. A. Bach Tobji, D. Bélisle, S. Mellouli, F. Abdallah, & I. Osman (Ed.), *Digital Economy. Emerging Technologies and Business Innovation* (C. 358, ss. 183-193). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30874-2_14

Kadasah, E. A. (2023). Artificial intelligence powered chatbot for business. *International Journal of Information Technology and Business*, *4*(2), 61-66. https://doi.org/10.24246/ijiteb.422023.61-66

Kalkha, H., Khiat, A., Bahnasse, A., & Ouajji, H. (2023). The rising trends of smart e-commerce logistics. *IEEE Access*, *11*, 33839-33857. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3252566

Kastius, A., & Schlosser, R. (2022). Dynamic pricing under competition using reinforcement learning. *Journal of Revenue and Pricing Management*, *21*(1), 50-63. https://doi.org/10.1057/s41272-021-00285-3

Khrais, L. T. (2020). Role of artificial intelligence in shaping consumer demand in e-commerce. *Future Internet*, *12*(12), 226. https://doi.org/10.3390/fi12120226

Kim, W., Ryoo, Y., Lee, S., & Lee, J. A. (2023). Chatbot advertising as a double-edged sword: The roles of regulatory focus and privacy concerns. *Journal of Advertising*, *52*(4), 504-522. https://doi.org/10.1080/00913367.2022.2043795

Koç Yurtkur, A., & Bahtiyar, B. (2020). An empirical study on the relationship between economic growth and e-commerce: İçinde Y. Meral (Ed.), *Tools and techniques for implementing international e-trading for competitive advantage* (ss. 71-86). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-0035-4.ch004

Kopalle, P. K., Pauwels, K., Akella, L. Y., & Gangwar, M. (2023). Dynamic pricing: Definition, implications for managers, and future research directions. *Journal of Retailing*, *99*(4), 580-593. https://doi.org/10.1016/j.jretai.2023.11.003

Kushwaha, A. K., & Kar, A. K. (2024). MarkBot – A language model-driven chatbot for interactive marketing in post-modern world. *Information Systems Frontiers*, *26*(3), 857-874. https://doi.org/10.1007/s10796-021-10184-y

Li, M., & Wang, R. (2023). Chatbots in e-commerce: The effect of chatbot language style on customers' continuance usage intention and attitude toward brand. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *71*, 103209. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2022.103209

Lin, K.-J. (2008). E-commerce technology: Back to a prominent future. *IEEE Internet Computing*, *12*(1), 60-65. https://doi.org/10.1109/MIC.2008.10

Lo Presti, L., Maggiore, G., & Marino, V. (2021). The role of the chatbot on customer purchase intention: Towards digital relational sales. *Italian Journal of Marketing*, *2021*(3), 165-188. https://doi.org/10.1007/s43039-021-00029-6

Lucking-Reiley, D., & Spulber, D. F. (2001). Business-to-business electronic commerce. *Journal of Economic Perspectives*, *15*(1), 55-68. https://doi.org/10.1257/jep.15.1.55

Luo, X., Tong, S., Fang, Z., & Qu, Z. (2019). Machines versus humans: The impact of AI chatbot disclosure on customer purchases. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3435635

Mahroof, K. (2019). A human-centric perspective exploring the readiness towards smart warehousing: The case of a large retail distribution warehouse. *International Journal of Information Management*, *45*, 176-190. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2018.11.008

Ma'Rufah, L., Karlita, T., Sa'Adah, U., & Fauzi, W. A. (2023). A novel approach to visual search in e-commerce fashion using Siamese Neural Network and Multi-Scale CNN. *2023 International Electronics Symposium (IES)*, 460-465. https://doi.org/10.1109/IES59143.2023.10242507

Mehta, R., Verghese, J., Mahajan, S., Barykin, S., Bozhuk, S., Kozlova, N., Vasilievna Kapustina, I., Mikhaylov, A., Naumova, E., & Dedyukhina, N. (2022). Consumers' behavior in conversational commerce marketing based on messenger chatbots. *F1000Research*, *11*, 647. https://doi.org/10.12688/f1000research.122037.1

Moriset, B. (2020). E-business and e-commerce. Içinde *International Encyclopedia of Human Geography* (ss. 1-10). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102295-5.10044-7

Necula, S.-C., & Păvăloaia, V.-D. (2023). AI-driven recommendations: A systematic review of the state of the art in e-commerce. *Applied Sciences*, *13*(9), 5531. https://doi.org/10.3390/app13095531

Oğuz, S., Yaşar Dinçer, F. C., & Yirmibeşoğlu, G. (2022). E-commerce in EU countries and Turkey: An econometric analysis. *Studies in Business and Economics*, *17*(3), 152-161. https://doi.org/10.2478/sbe-2022-0052

Oklander, I. (2023). Dynamic pricing – a progressive trend in digital marketing. *Problems of systemic approach in the economy*, *1(90)*. https://doi.org/10.32782/2520-2200/2023-1-5

Öztürk, S. P. (2021). The era of digital transformation: Visualizing the geography of e-commerce usage in Turkey. *Environment and Planning A: Economy and Space*, *53*(6), 1241-1243. https://doi.org/10.1177/0308518X211007798

Pallivalappil, A. S., & Jagadeesha, S. N. (2021). India's e-commerce industry's growth and projected breakthroughs. *International Journal of Case Studies in Business, IT, and Education*, 314-328. https://doi.org/10.47992/IJCSBE.2581.6942.0137

Ramesh, Dr. S. (2023). Image processing and intelligent remote sensing in e-commerce: Revolutionizing visual shopping experiences. *Journal of Image Processing and Intelligent Remote Sensing*, *35*, 20-23. https://doi.org/10.55529/jipirs.35.20.23

Rane, N., Choudhary, S. P., & Rane, J. (2024). Acceptance of artificial intelligence technologies in business management, finance, and e-commerce: Factors, challenges, and strategies. *Studies in Economics and Business Relations*, *5*(2), 23-44. https://doi.org/10.48185/sebr.v5i2.1333

Reis, L., Maier, C., & Weitzel, T. (2022). Chatbots in marketing: An in-deep case study capturing future perspectives of AI in advertising. *Proceedings of the Conference on Computers and People Research*, 1-8. https://doi.org/10.1145/3510606.3550204

Salsahbilah, N., & Nawawi, Z. M. (2022). Application of the benefits of e-commerce for entrepreneurs. *Jurnal Ekonomi, Manajemen, Bisnis dan Akuntansi Review*, *2*(1). https://doi.org/10.53697/emba.v2i1.720

Saravanan, K., & Pooja Shri, K. (2020). Artificial intelligence – a revolutionizing factor in e-commerce. *International Journal for Modern Trends in Science and Technology*, *06*(9S), 14-19. https://doi.org/10.46501/IJMTST0609S03

Schlosser, R., & Boissier, M. (2018). Dynamic pricing under competition on online marketplaces: A data-driven approach. *Proceedings of the 24th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery & Data Mining*, 705-714. https://doi.org/10.1145/3219819.3219833

Shankar, D., Narumanchi, S., Ananya, H. A., Kompalli, P., & Chaudhury, K. (2017). *Deep learning based large scale visual recommendation and search for e-commerce* (arXiv:1703.02344). arXiv. http://arxiv.org/abs/1703.02344

Shukla, N., Kolbeinsson, A., Otwell, K., Marla, L., & Yellepeddi, K. (2019). Dynamic pricing for airline ancillaries with customer context. *Proceedings of the 25th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery & Data Mining*, 2174-2182. https://doi.org/10.1145/3292500.3330746

Singh, D. (2023). Online business: The growing share of e-commerce and new opportunities for Indian business. *International Journal for Research Publication and Seminar*, *14*(2), 220-225. https://doi.org/10.36676/jrps.2023-v14i2-030

Soegoto, E. S., Delvi, J., & Sunaryo, A. (2018). Usage of e-commerce in increasing company power and sales. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, *407*, 012035. https://doi.org/10.1088/1757-899X/407/1/012035

Solis-Quispe, J. M., Quico-Cauti, K. M., & Ugarte, W. (2021). Chatbot to simplify customer interaction in e-commerce channels of retail companies. Içinde Á. Rocha, C. Ferrás, P. C. López-López, & T. Guarda (Ed.), *Information Technology and Systems* (C. 1330, ss. 561-570). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-68285-9_52

Song, X., Yang, S., Huang, Z., & Huang, T. (2019). The application of artificial intelligence in electronic commerce. *Journal of Physics: Conference Series*, *1302*(3), 032030. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1302/3/032030

Stanley, T., Vanjara, N., Pan, Y., Pirogova, E., Chakraborty, S., & Chaudhuri, A. (2020). SIR: Similar image retrieval for product search in e-commerce. Içinde S. Satoh, L. Vadicamo, A. Zimek, F. Carrara, I. Bartolini, M. Aumüller, B. Þ. Jónsson, & R. Pagh (Ed.), *Similarity Search and Applications* (C. 12440, ss. 338-351). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-60936-8_26

Sun, Y., & Liu, Q. (2025). Collaborative filtering recommendation based on K-nearest neighbor and non-negative matrix factorization algorithm. *The Journal of Supercomputing*, *81*(1), 79. https://doi.org/10.1007/s11227-024-06537-4

Surjandy, & Cassandra, C. (2023). The effect of using chatbots at e-commerce services of customer satisfaction, trust, and loyalty. *2023 International Conference on Computer, Control, Informatics and its Applications (IC3INA)*, 268-273. https://doi.org/10.1109/IC3INA60834.2023.10285799

Tan, S.-M., & Liew, T. W. (2022). Multi-chatbot or single-chatbot? The effects of m-commerce chatbot interface on source credibility, social Presence, trust, and purchase intention. *Human Behavior and Emerging Technologies*, *2022*, 1-14. https://doi.org/10.1155/2022/2501538

Tang, Y. M., Chau, K. Y., Lau, Y., & Zheng, Z. (2023). Data-intensive inventory forecasting with artificial intelligence models for cross-border e-commerce service automation. *Applied Sciences*, *13*(5), 3051. https://doi.org/10.3390/app13053051

Tanışık, S., & Bal, S. (2024). Dijital Mahremiyet ve Kurumsal Sorumluluk: Kişisel Verilerin Korunmasında İletişim Teknolojilerinin Kamusal Rolü, Yeni Medya (16), 268-285. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1424182.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2024). *Türkiye'de e-ticaretin görünümü* [Araştırma Raporu]. T.C. Ticaret Bakanlığı. https://ticaret.gov.tr/data/66506fa313b87685dc0dbce8/2023%20y%C4%B1l%-C4%B1%20Tu%CC%88rkiye'de%20E-Ticaretin%20Go%CC%88ru%CC%88nu%CC%-88mu%CC%88%20Raporu.pdf

Turban, E., King, D., Lee, J. K., Liang, T.-P., & Turban, D. C. (2015). Marketing and advertising in e-commerce. Içinde E. Turban, D. King, J. K. Lee, T.-P. Liang, & D. C. Turban, *Electronic Commerce* (ss. 403-456). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-10091-3_9

Ünver, Ş., Aydemir, A. F., & Alkan, Ö. (2023). Predictors of Turkish individuals' online shopping adoption: An empirical study on regional difference. *PLOS ONE*, *18*(7), e0288835. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0288835

van Den Broeck, E., Zarouali, B., & Poels, K. (2019). Chatbot advertising effectiveness: When does the message get through? *Computers in Human Behavior*, *98*, 150-157. https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.04.009

Vullam, N., Vellela, S. S., B, V. R., Rao, M. V., Sk, K. B., & D, R. (2023). Multi-agent personalized recommendation system in e-commerce based on user. *2023 2nd International Conference on Applied Artificial Intelligence and Computing (ICAAIC)*, 1194-1199. https://doi.org/10.1109/ICAAIC56838.2023.10140756

Wang, Q., Huang, Y., & Singh, P. V. (2022). Algorithms, Artificial Intelligence and Simple Rule Based Pricing. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4144905

Wang, S., Yan, Q., & Wang, L. (2023). Task-oriented vs. social-oriented: Chatbot communication styles in electronic commerce service recovery. *Electronic Commerce Research*. https://doi.org/10.1007/s10660-023-09741-1

Wynn, M. (2022, Eylül 22). *Similarity measures in data science: Euclidean distance & cosine similarity* [Sosyal Medya]. Similarity measures in data science: Euclidean distance & cosine similarity. https://www.linkedin.com/pulse/similarity-measures-data-science-euclidean-distance-cosine-wynn/

Yan, K. (2023). A review of techniques used in e-commerce recommendation system. *Applied and Computational Engineering*, *4*(1), 629-635. https://doi.org/10.54254/2755-2721/4/2023364

Yavuz, V. (2019). Haber Sitesi Reklamlarında Görsel İletişim Tasarımı. *Sosyal Bilimlerde Disiplinler Arası Çalışmalar* (s. 66). içinde Ankara: İmaj Yayınevi.

Yavuz, V. (2019). Pazarlama açısından internet sitelerinin geleneksel medya kullanımları, yeninin eskiden vazgeç (e) memesi. *Güncel İşletmecilik Çalışmaları* (s. 139). içinde Bilecik: İmaj Yayınevi.

Yavuz, V. (2023). Dijital İçerik Üretiminde Yapay Zeka: Bir Sanal Fenomen Hikayesi. *Dijital İletişim ve Medyada Yeni Trendler* (s. 53). içinde Ankara: Eğitim Yayınevi.

Yavuz, V. (2023). İnternet Haberciliğinde Yapay Zeka. *Dijital İletişim ve Medyada Yeni Trendler* (s. 24). içinde Ankara: Eğitim Yayınevi.

Yen, C., & Chiang, M.-C. (2021). Trust me, if you can: A study on the factors that influence consumers' purchase intention triggered by chatbots based on brain image evidence and self-reported assessments. *Behaviour & Information Technology*, *40*(11), 1177-1194. https://doi.org/10.1080/0144929X.2020.1743362

Yeşildağ, S. (2022, Eylül 5). *Öneri sistemleri (recommendation systems)*. Hypiostech. https://www.hypiostech.com/post/oneri-sistemleri

Yin, C., & Han, J. (2021). Dynamic pricing model of e-commerce platforms based on deep reinforcement learning. *Computer Modeling in Engineering & Sciences*, *127*(1), 291-307. https://doi.org/10.32604/cmes.2021.014347

Yuan, J., Chiang, A.-T., Tang, W., & Haro, A. (2021). *eProduct: A million-scale visual search benchmark to address product recognition challenges* (arXiv:2107.05856). arXiv. http://arxiv.org/abs/2107.05856

Zhao, R., Gu, G., & Yang, Z. (2023). E-commerce logistics supply chain coordination management system based on artificial intelligence. Içinde J. H. Abawajy, Z. Xu, M. Atiquzzaman, & X. Zhang (Ed.), *Tenth International Conference on Applications and Techniques in Cyber Intelligence (ICATCI 2022)* (C. 170, ss. 198-205). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-29097-8_24

Zhong, H., Wang, Y., & Yue, W. (2022). An e-commerce product recommendation method based on visual search and customer satisfaction. *International Journal of Knowledge and Systems Science*, *13*(1), 1-14. https://doi.org/10.4018/IJKSS.305480

Zhuang, Y., & Lederer, A. L. (2003). An instrument for measuring the business benefits of e-commerce retailing. *International Journal of Electronic Commerce*, *7*(3), 65-99. https://doi.org/10.1080/10864415.2003.11044274

Kaynakça

Amazon. (2024). *How Amazon Fraud Detector Works.* https://docs.aws.amazon.com/frauddetector/latest/ug/how-frauddetector-works.html

Belch, G. E., & Belch, M. A. (2018). *Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective*. McGraw-Hill Education.

Borden, N. H. (1964). The concept of the marketing mix. *Journal of Advertising Research, 4*(2), 2-7.

Buhmann, A., & White, C. L. (2022). Artificial intelligence in public relations: Role and implications. J. H. Lipschultz, K. Freberg, & R. Luttrell (Eds.), *The Emerald Handbook of Computer-Mediated Communication and Social Media* (pp. 625-638). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/978-1-80071-597-420221036

Campbell, C., Sands, S., Ferraro, C., Tsao, H.-Y., & Mavrommatis, A. (2019). From data to action: How marketers can leverage AI. *Business Horizons, 63*(2), 227-243.

Chen, M. K., J. A. Chevalier, P. E. Rossi, and E. Oehlsen (2019). The Value of Flexible Work: Evidence from Uber Drivers, *Journal of Political Economy*, *127*(6), 2735-2794.

Cockburn, I. M., Henderson, R., & Stern, S. (2018). The impact of artificial intelligence on innovation. *NBER Working Paper Series*, 24449.

Coca-Cola. (2023). *Coca-Cola'nın yapay zekâ desteği ile üretilen yeni lezzeti: Y3000*. https://www.coca-cola.com/tr/tr/media-center/coca-cola-yapay-zeka-ile-uretilen-lezzet-y3000

Davenport, T. H., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2019). How artificial intelligence will change the future of marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 24-42.

Dekimpe, M. G. (2020). Retailing and retailing research in the age of big data analytics. *International Journal of Research in Marketing, 37*(1), 3-14. https://doi.org/10.1016/J.IJRESMAR.2019.09.001

Erdoğan, B. Z. (2018). Pazarlamanın konusu, kapsamı, gelişimi ve değer kavramı. B. Z. Erdoğan & E. E. Hall (Ed.), *Pazarlama Yönetimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Galloway, C., & Swiatek, L. (2018). *Public relations and artificial intelligence: It's not (just) about robots*. *Public Relations Review, 44*(5), 734-740.

Gehl, R. W., & Bakardjieva, M. (2017). *Socialbots and their friends: Digital media and the automation of sociality*. Routledge, NY.

Gomez-Uribe, C. A., & Hunt, P. (2015). The Netflix recommender system: Algorithms, business value, and innovation. *ACM Transactions on Management Information Systems (TMIS), 6*(4), 1-19.

Grewal, D., Roggeveen, A. L., & Nordfält, J. (2017). The future of retailing. *Journal of Retailing, 93*(1), 1-6.

Grewal, D., Hulland, J., Kopalle, P., & Karahanna, E. (2020). The future of technology and marketing: A multidisciplinary perspective. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 1-8.

Hildebrand, C., & Bergner, A. (2019). AI-driven sales automation: Using chatbots to boost sales. *NIM Marketing Intelligence Review, 11*(2), 36-41.

Hoyer, W. D., Kroschke, M., Schmitt, B., Kraume, K., & Shankar, V. (2020). Transforming the customer experience through new technologies. *Journal of Interactive Marketing, 51*, 57-71.

Huang, M. H., & Rust, R. T. (2021). A strategic framework for artificial intelligence in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 49*, 30-50.

IBM. (2021). *IBM Watson: AI-powered insights for business*. https://www.ibm.com/watson

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research*, 263-267.

Kotler, P., & Armstrong, G. (2018). *Principles of Marketing*. Pearson.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. *California Management Review, 61*(4), 135–155.

Li, H. (2019). Special section introduction: Artificial intelligence and advertising. *Journal of Advertising, 48*(4), 333-337. https://doi.org/10.1080/00913367.2019.1654947

L'Oréal. (2021). *ModiFace: AI in beauty*. https://www.loreal.com/en/articles/science-and-technology/l-oreal-modiface-brings-ai-powered-virtual-makeup-try-ons-to-amazon/

Mihet, R., & Philippon, T. (2019). The economics of big data and artificial intelligence. In *Disruptive Innovation in Business and Finance in the Digital World International Finance Review, 20*, 29-43.

Miranda, V. R. F., Rezende, A. M. C., Rocha, T. L., Azpúrua, H., Pimenta, L. C. A., & Freitas, G. M. (2022). Autonomous navigation system for a delivery drone. *Journal of Control, Automation and Electrical Systems, 33*, 141-155.

Nike. (2021). *Nike By You*. https://www.nike.com/tr/nike-by-you

Nutella. (2017). *Nutella Unica.* https://www.youtube.com/watch?v=RY-nK4ChLEQ

Nyilasy, G. (2019). Fake news: When the dark side of persuasion takes over. *International Journal of Advertising, 38*(2), 336-342.

Odabaşı, Y., & Oyman, M. (2005). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*. İstanbul: MediaCat Kitapları.

Paschen, U., Pitt, C., & Kietzmann, J. (2020). Artificial intelligence: Building blocks and an innovation typology. *Business Horizons, 63*(2), 147-155.

Power, B. (2017, May 30). How Harley-Davidson used artificial intelligence to increase New York sales leads by 2,930%. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/2017/05/how-harley-davidson-used-predictive-analytics-to-increase-new-york-sales-leads-by-2930

Procter & Gamble. (2022). *Leveraging technology to improve the lives of P&G consumers*. https://us.pg.com/blogs/executive-talks-innovation-vittorio-cretella/

Rafiq, M., & Ahmed, P. K. (1995). Using the 7Ps as a generic marketing mix: An exploratory survey of UK and European marketing academics. *Marketing Intelligence & Planning, 13*(9), 4-15.

Samsung. (2021). *AI in Samsung smartphones*. https://www.samsung.com/my/galaxy-ai/

Sancheza, P., Saura, J., & Velicia, F. (2019). A study of the effects of programmatic advertising on users' concerns about privacy over time. *Journal of Business Research, 96*, 61-72.

Sharp, B. (2017). *Pazarlama: Teori Kanıt Uygulama*. The Kitap Yayınları.

Smith, J. D. (2024). The importance of artificial intelligence in sales management in the B2B industry. *Journal of Artificial Intelligence Research, 4*(1), 103-108.

Uber. (2024). *How Uber's dynamic pricing model works*. https://www.uber.com/en-GB/blog/uber-dynamic-pricing/

Xu, Y., Shieh, C. H., van Esch, P., & Ling, I. L. (2020). AI customer service: Task complexity, problem-solving ability, and usage intention. *Australasian Marketing Journal, 28*(4), 189-199. https://doi.org/10.1016/j.ausmj.2020.03.005

KAYNAKÇA

Ameen, N., Tarhini, A., Reppel, A., & Anand, A. (2021). Customer Experiences in the Age of Artificial Intelligence. *Computers in Human Behavior*, *114*, 106548. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106548

Bakpayev, M., Baek, T. H., Esch, P. v., & Yoon, S. (2020). Programmatic Creative: AI Can Think but It Cannot Feel. *Australasian Marketing Journal (Amj)*, *30*(1), 90-95. https://doi.org/10.1016/j.ausmj.2020.04.002

Bertão, R. A., & Joo, J. (2021). *Artificial Intelligence in UX/UI Design: A Survey on Current Adoption and [Future] Practices*. https://doi.org/10.5151/ead2021-123

Biswal, B. K., Choudhary, S. L., Dixit, R. S., Srivastava, P., & Kumar, M. (2023). *Exploring the Ethical Use of Artificial Intelligence in Marketing and Advertising*. https://doi.org/10.52783/jier.v3i2.278

Buryk, D. (2024). Trends of Use of Artificial Intelligence in Graphic Design. *Věda a Perspektivy*, *2(33)*. https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-2(33)-440-448

Carpino, K. (2024). A New Canvas of Learning: Enhancing Formal Analysis Skills in AP Art History Through AI-generated Islamic Art. *Forum Edu. Stud.*, *2*(2), 1228. https://doi.org/10.59400/fes.v2i2.1228

Cetinic, E., & She, J. (2021). *Understanding and Creating Art With AI: Review and Outlook*. https://doi.org/10.48550/arxiv.2102.09109

Chan, K. W., Kwon, J., & Kamal, R. S. (2023). Color Effects on AI Influencers' Product Recommendations. *European Journal of Marketing*, *57*(9), 2290-2315. https://doi.org/10.1108/ejm-03-2022-0185

Chen, T. (2023). Analyzing AI-Generated Packaging's Impact on Consumer Satisfaction With Three Types of Datasets. *International Journal of Data Warehousing and Mining*, *19*(1), 1-17. https://doi.org/10.4018/ijdwm.334024

Chen, Y. (2024). AI Art and Human Creativity: An Interactive Gallery for a DAO. *Advances in Education Humanities and Social Science Research*, *9*(1), 152. https://doi.org/10.56028/aehssr.9.1.152.2024

Chong, L., Kotovsky, K., & Cagan, J. (2022). Are Confident Designers Good Teammates to Artificial Intelligence?: A Study of Self-Confidence, Competence, and Collaborative Performance. *Proceedings of the Design Society*, *2*, 1531-1540. https://doi.org/10.1017/pds.2022.155

Chu, C.-Y., Chiang, I.-P., Tsai, K., & Tung, Y. A. (2023). Exploring the Effects of Personalized Advertising on Social Network Sites. *Journal of Social Media Marketing*, *1*(2), 38-54. https://doi.org/10.33422/jsmm.v1i2.1051

Coates, A., Hardman, C. A., Halford, J. C., Christiansen, P., & Boyland, E. (2020). "It's Just Addictive People That Make Addictive Videos": Children's Understanding of and Attitudes Towards Influencer Marketing of Food and Beverages by YouTube Video Bloggers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(2), 449. https://doi.org/10.3390/ijerph17020449

Dev, S., Hossari, M., Nicholson, M., McCabe, K., Nautiyal, A., Conran, C., Tang, J., Xu, W., & Pitié, F. (2019). *The CASE Dataset of Candidate Spaces for Advert Implantation*. https://doi.org/10.23919/mva.2019.8757977

Epstein, Z., Levine, S., Rand, D. G., & Rahwan, I. (2020). Who Gets Credit for AI-Generated Art? *Iscience*, *23*(9), 101515. https://doi.org/10.1016/j.isci.2020.101515

Figoli, F. A., Rampino, L., & Mattioli, F. (2022). *Ai in the Design Process: Training the Human-Ai Collaboration*. https://doi.org/10.35199/epde.2022.61

Foos, F. (2024). *The Use of AI by Election Campaigns*. https://doi.org/10.31219/osf.io/zm2r6

Fragkia, V., & Foged, I. W. (2020). *Methods for the Prediction and Specification of Functionally Graded Multi-Grain Responsive Timber Composites*. https://doi.org/10.52842/conf.ecaade.2020.2.585

Frank, S. J., & Frank, A. M. (2022). Complementing Connoisseurship With Artificial Intelligence. *Curator the Museum Journal*, *65*(4), 835-868. https://doi.org/10.1111/cura.12492

Gao, B. (2023). Artificial Intelligence in Advertising: Advancements, Challenges, and Ethical Considerations in Targeting, Personalization, Content Creation, and Ad Optimization. *Sage Open*, *13*(4). https://doi.org/10.1177/21582440231210759

Grassini, S. (2024). *Computational Power and Subjective Quality of AI-generated Outputs: The Case of Aesthetic Judgement and Positive Emotions in AI-generated Art*. https://doi.org/10.31234/osf.io/f4wpe

Ho, S. P. S., & Chow, M. Y. C. (2023). The Role of Artificial Intelligence in Consumers' Brand Preference for Retail Banks in Hong Kong. *Journal of Financial Services Marketing*, *29*(2), 292-305. https://doi.org/10.1057/s41264-022-00207-3

Hoffmann, J., Nyborg, K., Averhoff, C., & Olesen, S. (2020). The Contingency of Corporate Political Advocacy: Nike's 'Dream Crazy' Campaign With Colin Kaepernick. *Public Relations Inquiry*, *9*(2), 155-175. https://doi.org/10.1177/2046147x20920802

Hollensen, S., Kotler, P., & Opresnik, M. O. (2022). Metaverse – The New Marketing Universe. *Journal of Business Strategy*, *44*(3), 119-125. https://doi.org/10.1108/jbs-01-2022-0014

Hou, Q. (2023). Analysis of Nike Brand Operation and Marketing Strategy in Different Business Periods Based on 4P Marketing Theory. *Highlights in Business Economics and Management*, *23*, 636-641. https://doi.org/10.54097/zfqbj268

Inie, N., Falk, J., & Tanimoto, S. (2023). *Designing Participatory AI: Creative Professionals' Worries and Expectations About Generative AI*. https://doi.org/10.1145/3544549.3585657

Jain, R., Garg, N., & Khera, S. N. (2022). Effective Human–AI Work Design for Collaborative Decision-Making. *Kybernetes*, *52*(11), 5017-5040. https://doi.org/10.1108/k-04-2022-0548

Khanolkar, P. M., Vrolijk, A., & Olechowski, A. (2023). A Case Study of the Decision-Making Behind the Automation of a Composites-Based Design Process. *Proceedings of the Design Society*, *3*, 49-58. https://doi.org/10.1017/pds.2023.6

Khenfer, J. (2023). Promising Happiness in Light of International Advertising Standardization: Religiosity and Religious Priming Overshadow Cross-Cultural Factors. *Journal of International Marketing*, *31*(3), 41-58. https://doi.org/10.1177/1069031x231154469

Koohang, A., Nord, J. H., Ooi, K., Tan, G. W., Al-Emran, M., Aw, E. C., Baabdullah, A. M., Buhalis, D., Cham, T.-H., Dennis, C., Dutot, V., Dwivedi, Y. K., Hughes, L., Mogaji, E., Pandey, N., Phau, I., Raman, R., Sharma, A., Σιγάλα, M., … Wong, L. (2023). Shaping the Metaverse Into Reality: A Holistic Multidisciplinary Understanding of Opportunities, Challenges, and Avenues for Future Investigation. *Journal of Computer Information Systems*, *63*(3), 735-765. https://doi.org/10.1080/08874417.2023.2165197

Li, M., & Wan, Y. (2023). Norms or Fun? The Influence Of ethical Concerns and Perceived Enjoyment on the Regulation Of deepfake Information. *Internet Research*, *33*(5), 1750-1773. https://doi.org/10.1108/intr-07-2022-0561

Lim, C. V. (2024). Decoding the Relationship of Artificial Intelligence, Advertising, and Generative Models. *Digital*, *4*(1), 244-270. https://doi.org/10.3390/digital4010013

Liu, C. (2022). Artificial Intelligence Interactive Design System Based on Digital Multimedia Technology. *Advances in Multimedia*, *2022*, 1-12. https://doi.org/10.1155/2022/4679066

Liu, Y. (2023). Design of Graphic Design Assistant System Based on Artificial Intelligence. *International Journal of Information Technologies and Systems Approach*, *16*(3), 1-13. https://doi.org/10.4018/ijitsa.324761

Marathe, S. (2024). *The Role of Artificial Intelligence in Modern Marketing*. https://doi.org/10.58445/rars.1417

McQueen, G. E., & Bawden, D. (2020). Luciano Floridi and Contemporary Art Practice. *Journal of Visual Art Practice*, *19*(4), 328-350. https://doi.org/10.1080/14702029.2020.1823762

Melnychuk, H.-A. (2024). How to Engage and Attract Virtual Influencers' Followers: A New Non-Human Approach in the Age of Influencer Marketing. *Marketing Intelligence & Planning*, *42*(3), 393-417. https://doi.org/10.1108/mip-06-2023-0251

Mogaji, E., Olaleye, S. A., & Ukpabi, D. C. (2019). *Using AI to Personalise Emotionally Appealing Advertisement*. 137-150. https://doi.org/10.1007/978-3-030-24374-6_10

Moura, F. T. (2023). Artificial Intelligence Creates Art? An Experimental Investigation of Value and Creativity Perceptions. *The Journal of Creative Behavior*, *57*(4), 534-549. https://doi.org/10.1002/jocb.600

Mrad, M., Ramadan, Z., & Nasr, L. I. (2022). Computer-Generated Influencers: The Rise of Digital Personalities. *Marketing Intelligence & Planning*, *40*(5), 589-603. https://doi.org/10.1108/mip-12-2021-0423

Mueller, T. S. (2023). Social Action Advertising: Motivators and Detractors in Cause-Oriented Behaviors. *Journal of Social Marketing*, *13*(2), 258-276. https://doi.org/10.1108/jsocm-07-2022-0161

Murena, F. (2020). Sustainable Development of the Historic Centre of Naples: The Impact of Vehicular Traffic and Food Service Business on Air Quality. *Atmosphere*, *11*(9), 938. https://doi.org/10.3390/atmos11090938

Mustafa, B. (2023). The Impact of Artificial Intelligence on the Graphic Design Industry. *Ads*. https://doi.org/10.7176/ads/104-01

Orwig, W. (2024). *Using AI to Generate Visual Art: Individual Differences in Creative Ability Predict Art Quality*. https://doi.org/10.31234/osf.io/ygzw6

Osadcha, K. P. (2023). Generative Artificial Intelligence vs Humans in the Process of Creating Corporate Identity Elements. *Information Technologies and Learning Tools*, *98*(6), 212-230. https://doi.org/10.33407/itlt.v98i6.5494

Pinontoan, N. A. (2023). Exploring High School Students' Potential for Improving Design With Artificial Intelligence. *Iccd*, *5*(1). https://doi.org/10.33068/iccd.v5i1.666

Posbergh, A., Andrews, D. L., & Clevenger, S. M. (2022). "Willpower Knows No Obstacles": Examining Neoliberal Postfeminist Messaging in Nike's Transnational Advertisements for Women. *Communication & Sport*, *11*(4), 724-743. https://doi.org/10.1177/21674795211063537

Purnawati, E. (2024). The Influence of Digital Technology on Marketing Strategy. *Productivity*, *1*(3), 432-446. https://doi.org/10.62207/f4s8px08

Quan, S. J., Park, J., Economou, A., & Lee, S. (2019). Artificial Intelligence-Aided Design: Smart Design for Sustainable City Development. *Environment and Planning B Urban Analytics and City Science*, *46*(8), 1581-1599. https://doi.org/10.1177/2399808319867946

Rahmawan, T. I. (2023). Juridical Review of Moral Rights Ownership in Copyright of Photographic Works Used for Artificial Intelligence Algorithms. *Jurnal Penelitian*, *20*(2), 69-83. https://doi.org/10.26905/jp.v20i2.12076

Sands, S., Campbell, C., Plangger, K., & Ferraro, C. (2022). Unreal Influence: Leveraging AI in Influencer Marketing. *European Journal of Marketing*, *56*(6), 1721-1747. https://doi.org/10.1108/ejm-12-2019-0949

Sari, J. M., & Purwanta, E. (2021). The Implementation of Artificial Intelligence in STEM-Based Creative Learning in the Society 5.0 Era. *Tadris Jurnal Keguruan Dan Ilmu Tarbiyah*, *6*(2), 433-440. https://doi.org/10.24042/tadris.v6i2.10135

Senyapar, H. N. D. (2024). Artificial Intelligence in Marketing Communication: A Comprehensive Exploration of the Integration and Impact of AI. *Technium Social Sciences Journal*, *55*, 64-81. https://doi.org/10.47577/tssj.v55i1.10651

Shi, Y. (2024). Research on the Creation and Innovation of Graphic Design Driven by Artificial Intelligence. *Frontiers in Art Research*, *6*(2). https://doi.org/10.25236/far.2024.060203

Song, B., Zurita, N. F. S., Nolte, H., Singh, H., Cagan, J., & McComb, C. (2021). When Faced With Increasing Complexity: The Effectiveness of Artificial Intelligence Assistance for Drone Design. *Journal of Mechanical Design*, *144*(2). https://doi.org/10.1115/1.4051871

Tishkina, N. I. (2022). Features of Promotion of Confectionery Brands in New Media. *Neophilology*, *4*, 832-839. https://doi.org/10.20310/2587-6953-2022-8-4-832-839

Toprakçı, E., & Bakir, D. (2020). Yabancı, Azınlık Ve Milletlerarası Okullar Denetim Rehberinin Yasal Belgeler Ve Alanyazın Temelinde İncelenmesi. *E-International Journal of Educational Research*, *11*(3), 16-35. https://doi.org/10.19160/ijer.800326

Verganti, R., Vendraminelli, L., & Iansiti, M. (2020). Innovation and Design in the Age of Artificial Intelligence. *Journal of Product Innovation Management*, *37*(3), 212-227. https://doi.org/10.1111/jpim.12523

Walker, J. (2023). *AI Art and Misinformation: Approaches and Strategies for Media Literacy and Fact Checking*. *11*, 26-37. https://doi.org/10.1145/3600211.3604715

Yan, X. (2024). A Literature Analysis on the Relationship Between AI Influencers' Perceived Credibility and Purchase Intention: Product-Endorser Fit With the Brand as a Moderator. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, *14*(3). https://doi.org/10.6007/ijarbss/v14-i3/21092

Yazdani, A. (2023). The Impact of AI on Trends, Design, and Consumer Behavior. *Aitechbesosci*, *1*(4), 4-10. https://doi.org/10.61838/kman.aitech.1.4.2

Yu, Y. (2022). *The Role and Influence of Artificial Intelligence on Advertising Industry*. https://doi.org/10.2991/assehr.k.220105.037

Yusa, I. M. M., Yu, Y., & Sovhyra, T. (2022). Reflections on the Use of Artificial Intelligence in Works of Art. *Jadam*, *2*(2), 152-167. https://doi.org/10.58982/jadam.v2i2.334

Yüksel, H. (2021). Construction of Child's Image in Social Media in the Context of Sharenting. *Akademik Düşünce Dergisi*, *4*, 50-68. https://doi.org/10.53507/akademikdusunce.1006473

Zhou, P. (2022). *Research on the Application of Artificial Intelligence in Art Design*. https://doi.org/10.1117/12.2641094

Kaynakça

Advertising Middle East. (2024). Coca-Cola's Artistic Fusion: The Role of AI in Modern Advertising. https://advertisingmiddleeast.com

Ersan, M. ve Bayraktar, C. (2021). Resimli Çocuk Kitaplarında Sembolik Temsil ve Kolaj. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication,* 11 (4), 1360-1375.

Feuerriegel, S., Hartmann, J., Janiesch, (2024). Generative AI. Bus Inf Syst Eng 66, 111–126 https://doi.org/10.1007/s12599-023-00834-7

Gimpel, G. (2015). The Future of Video Platforms: Key Questions Shaping the TV and Video Industry. International Journal on Media Management, 17(1), 25–46. https://doi.org/10.1080/14241277.2015.1014039

Heaven W. D. (2023) Welcome to the new surreal: How AI-generated video is changing film.

Exclusive: Watch the world premiere of the AI-generated short film The Frost. MIT Technology Review. https://www.technologyreview.com/2023/06/01/1073858/surreal-ai-generative-video-changing-film/

Kemp A. (2024) Sydney McLaughlin inspires in Google Gemini ad for Paris Olympics' Opening Ceremony. The Drum. https://www.thedrum.com/news/2024/07/26/sydney-mclaughlin-inspires-google-s-girl-power-ad-the-2024-paris-olympics-opening

Marr B. (2024). Coca-Cola's Artistic Fusion with Advertising: How AI Transforms Art and Branding. https://bernardmarr.com/the-amazing-ways-coca-cola-uses-generative-ai-in-art-and-advertising/

Oliver B. ve Nadine L. (2019). The New Media Economics of Video-on-Demand Markets: Lessons for Competition Policy Ilmenau Economics Discussion Papers, Vol. 24, No. 116, 2018, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3276036

Roşca C. M. Gortoescu I. A. Tănase M. R. (2024). Artificial Inteiligence – Powered Video Content Generation Tools. Romanian Journal of Petroleum & Gas Technology VOL. V (LXXVI) • No. 1/2024

Singh A. (2023). A Survey of AI Text-to-Image and AI Text-to-Video Generators. 4th International Conference on Artificial Intelligence, Robotics and Control (AIRC), Cairo, Egypt, 2023, pp. 32-36, doi: 10.1109/AIRC57904.2023.10303174.

Swant M. (2024). TV Networks Embrace AI at The Upfront To İmprove Audience Targeting and Commerce. https://digiday.com/media-buying/tv-networks-embrace-ai-at-the-upfronts-to-improve-audience-targeting-and-commerce/

Şen, E. ve Ersan, M. (2024). Reklamlarda Metafor Kullanımı: Fast-Food Reklamları Örneği. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(1), 256-293.

Uzougbo N. S., Ikegwu C. G. Adewusi A. O. (2024). Legal accountability and ethical considerations of AI in financial services. GSC Advanced Research and Reviews, 2024, 19(02), 130–142. https://doi.org/10.30574/gscarr.2024.19.2.0171

Qu B., Li H. Gao W. (2024). Bringing Textual Prompt to AI-Generated Image Quality Assessment. School of Electronic and Computer Engineering, Peking University, China

Yang, D., Hu, L., Tian, Y., Li, Z., Kelly, C., Yang, B., Yang, C., & Zou, Y. (2024). WorldGPT: A Sora-Inspired Video AI Agent as Rich World Models from Text and Image Inputs. ArXiv, abs/2403.07944.

Görseller

Resim 1: Basic Block Diagram of an AI System. https://www.researchgate.net/figure/Basic-Block-Diagram-of-an-AI-System_fig1_358556088

Resim 2: Data collection and pre-processing techniques. https://developer.qualcomm.com/software/qualcomm-neural-processing-sdk/learning-resources/ai-ml-android-neural-processing/data-collection-pre-processing

Resim 3: Techniques behind openai sora https://medium.com/@liltom.eth/techniques-behind-openai-sora-f1cd3acf9b3e

Resim 4: Sora arayüzü: https://openai.com/index/sora/

Resim 5: Luma arayüzü: https://mspoweruser.com/luma-ai-dream-machine-review/

Resim 6: Runway Gen 3 arayüzü: https://runwayml.com/

Resim 7-8-9: Coca Cola Masterpiece Reklam filminden kareler: https://www.youtube.com/watch?v=VGa1imApfdg

Resim 10-11-12: Coca Cola Masterpiece Reklam filminden kareler: https://www.youtube.com/watch?v=VGa1imApfdg

Resim 13-14-15: The Frost filminden kareler https://www.youtube.com/watch?v=IgPvoPBrlTE

Resim 16-17: The Frost filminden kareler https://www.youtube.com/watch?v=IgPvoPBrlTE

Resim 18-19 Google Gemini reklam filminden kareler: https://www.youtube.com/watch?v=NgtHJKn0Mck

KAYNAKLAR

Atiker, B., & Şen, E. (2020). Grafik Tasarim Uygulamalarinda Yeni Bir Aktör: Yapay Zekâ. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 7(63), 3946-3957.

Becer, E. (2013). İletişim ve Grafik Tasarım (9. Baskı). Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.

Bognar, Z., Puljic, N. & Kadezabek, D. (2019). Impact of Influencer Marketing on Consumer Behaviour, Economic and Social Development (Book of Proceedings), 42nd International Scientific Conference on Economic and Social Development.

Claesson, A. & Ljungberg, N. (2018). Consumer Engagement on Instagram: Viewed through the Perspectives of Social Influence and Influencer marketing, Lund University School Of Economics and Management, Master's Thesis.

Gençyürek E. (2021). İkonik Markalar ve Reklam Tasarımları, "Reklama Yeni'den Bakmak" içinde; Ed: Merve Gençyürek Erdoğan &Burçe Akcan, 285-309, Efe Akademi Yayınları.

Gençyürek Erdoğan, M., & Akcan, B. (2018). Gelenekselden Dijitale Değişen Reklamcılık: Hedefleme ve Ölçümlemenin Önemi. *Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu*, (s. 267-279). Mersin.

Gençyürek Erdoğan, M., & Akcan, B. (2019). Yeni Medyada Reklam Yatırımları. *Sosyal Bilimler Araştırmaları* (s. 96-103). içinde Konya: Çizgi Kitabevi.

Gervais, D. J. (2019). The Machine as Author (Cilt 105). Tennessee, United States.

Gross, J. & Von Wangenheim , F. (2018). The Big Four of Influencer Marketing A Typology of Influencers, Marketing Review St. Gallen, 2, 30-38.

Pirim, A. G. H. (2006). Yapay zeka. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *1*(1), 81-93.

Sėguėla, J. (1997). Eğlenceli Şeydir Şu Reklam (Çev. N. Önol,). İstanbul: Milliyet Yayınları.

Stubb, C. (2019). The Gray Zone in Marketing Consumer Responses to Influencer Marketing, Abo Akademi University, Abo, Finland.

Tanışık, S., & Bal, S. (2024). Dijital Mahremiyet ve Kurumsal Sorumluluk: Kişisel Verilerin Korunmasında İletişim Teknolojilerinin Kamusal Rolü. Yeni Medya(16), 268-285. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1424182

Teker, U. (2002). Grafik Tasarım ve Reklam (1. Baskı). İzmir: Dokuz Eylül Yayıncılık.

Yalkı, H. (2001). *Mimarlıkta Yapay Zeka Kullanımı* (Doctoral dissertation, Master Thesis), Yıldız Technical University, Institute of Science, Istanbul).

Kaynakça

Amabile, T. (1996). *Creativity in context: Update to the social psychology of creativity.* Westview Press. Retrieved 09 15, 2024, from https://archive.org/details/creativityincont0000amab

Berman, A., & James, V. (2018). Learning as performance: Autoencoding and generating dance movements in real time. J. J. Liapis, & A. Ekárt (Dü.), *International Conference on Computational Intelligence in Music, Sound, Art and Design* içinde (s. 256-266). Springer. Retrieved 09 15, 2024, from https://www.ijcai.org/Proceedings/15/Papers/344.pdf

Boden, M. A. (2004). *The creative mind: myths and mechanisms.* Routledge. Retrieved 09 15, 2024, from https://www.tribuneschoolchd.com/uploads/tms/files/1595167242-the-creative-mind-pdfdrive-com-.pdf

Browne, K. (2022). Who (or What) Is an AI Artist? *Leonardo, 52*(02), 130-134.

Chung, N. C. (2021). Human in the loop for machine creativity. *9th AAAI Conference on Human Computationand Crowdsourcing (HCOMP 2021), Virtual conference.arXiv:2110.03569.* Narodowe Centrum Nauki;OP ENHEIM Digital Residency. Retrieved 09 15, 2024, from https://www.humancomputation.com/assets/blue_sky/HCOMP_2021_paper_101.pdf

Csikszentmihalyi, M. (2015). Society, culture, and person: A systems view of creativity. M. Csikszentmihalyi (Dü.) içinde, *The systems model of creativity* (s. 47-61). Springer.

Daniele, A., & Song, Y.-Z. (2019). AI + Art = Human. V. Conitzer, G. K. Hadfield, & S. Vallor (Dü) içinde, *Proceedings of the 2019 AAAI/ACM Conference on AI, Ethics, and Society* (s. 155-161). Association for Computing Machinery. Retrieved 09 15, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/334378781_AI_Art_Human

Egon, K., J., R., & R., J. (2023, 10 17). *AI in Art and Creativity: Exploring the Boundaries of Human-Machine Collaboration.* Retrieved 09 15, 2024, from AI in Art and Creativity: file:///C:/Users/Sistem/Desktop/AI%20in%20Art%20and%20Creativity.pdf

Gioti, A.-M. (2020). From artificial to extended intelligence in music composition. *Organised Sound, 25*(01), 25-32.

Glaveanu, V. P., & Kaufman, J. C. (2019). Creativity: A Historical Perspective. *The Cambridge Handbook of Creativity* (s. 09-26). içinde Cambridge University Press. Retrieved 09 15, 2024, from https://www.researchgate.net/publication/373951087_Creativity_A_Historical_Perspective

Hertzmann, A. (2018). Can computers create art? *Arts, 07*(02).

Hong, J.-W., & Curra, N. M. (2019). Artificial Intelligence, Artists, and Art: Attitudes Toward Artwork Produced by Humans vs. Artificial Intelligence. *ACM Transactions on Multimedia Computing, Communications, and Applications, 15*(02), 01-16. https://doi.org/doi:10.1145/3326337

Horrocks, D., & Kolinsky, E. (1996). Turkish Culture in German Society Today Volume 1. E. Kolinsky, & D. Horrocks (Dü). içinde Berghahn Books. Retrieved 09 14, 2024, from https://www.google.com/search?q=turkish+culture+in+german+society+today+pdf&sca_esv=7ef4f-979cad443e4&ei=F_bkZqzZO6GLxc8Pr96BwAY&oq=Turkish+Culture+in+German+Society+Today+&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiKFR1cmtpc2ggQ3VsdHVyZSBpbiBHZXJtYW-4gU29jaWV0eSBUb2RheSAqA

Huang, R., & Sturm, B. L. (2021). Reframing “Aura”: Authenticity in the Application ofAi to Irish Traditional Music. *2nd Conference on AI Music Creativity.* AIMC. Retrieved 09 14, 2024, from http://kth.diva-portal.org/smash/get/diva2:1753802/FULLTEXT01.pdf

Ihde, D. (1990). *Technology and the Lifeworld: From Garden to Earth.* Indiana University Press. Retrieved 09 14, 2024, from https://philarchive.org/rec/IHDTAT-3

Kantosalo, A., & Toivonen, H. (2016). Modes for creative human-computer collaboration: Alternating and task-divided co-creativity. A. Cardoso, V. Corruble, & F. Ghedini (Dü.), *Proceedings of the Seventh International Conference on Computational Creativity* içinde, (s. 77-84). Retrieved 09 15, 2024, from https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10400419.2022.2107850#references-Section

Karimi, P., Rezwana, J., Siddiqui, S., Maher, M. L., & Dehbozorgi, N. (2020). Creative sketching partner: an analysis of human-AI co-creativity. *In Proceedings of the 25th International Conference on Intelligent User Interfaces* (s. 221-230). Cagliary.

Lubart, T. I. (2001). Models of the Creative Process: Past, Present and Future. *Creativity Research Journal, 13*(03-04), 295-308. https://doi.org/ttps://doi.org/10.1207/S15326934CRJ1334_07

Maher, M. L. (2012). Computational and collective creativity: Who's being creative? M. L. Maher, K. Hammond, A. Pease, R. P. Pérez, D. Ventura, & G. Wiggins (Dü.), *Proceedings of the Third International Conference on Computational Creativity.* içinde University College Dublin. Retrieved 09 15, 2024, from https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/10400419.2022.2107850#references-Section

Manovich, L. (2020). *AI Aesthetics.* Retrieved 09 14, 2024, from https://archive.org/details/aiaesthetics/page/n15/mode/2up

Mazzon, M., & Elgammal, A. (2019). Art, Creativity, and the Potential of Artificial Intelligence. *Arts, 08*(01).

Mazzone, M., & Elgammal, A. (2019). Art, Creativity, and the Potential of Artificial Intelligence. *Arts, 08*(26). Retrieved 09 14, 2024, from https://www.mdpi.com/2076-0752/8/1/26

McNamara, T. (2023). Artificial Intelligence and the Emergence of CoCreativism in Contemporary Art. *INSAM Journal of Contemporary Music, Art and Technology*(11), 12-38. Retrieved 09 14, 2024, from https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1210421

Rhodes, M. (1961). An Analysis of Creativity. *The Phi Delta Kappan, 42*(07), 305-310.

Runco, M. A., & Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity Research Journal, 24*(01), 92-96. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10400419.2012.650092

Runco, M. A., & Nemiro, J. (1994). Problem finding, problem solving, and creativity. *Roeper Review, 16*(04), 235-241. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/02783199409553588

Simonton, D. K. (2004). *Creativity in science : chance, logic, genius, and Zeitgeist.* Cambridge University Press. Retrieved 09 15, 2024, from https://archive.org/details/creativityinscie0000simo

Sothebys. (2019, 01-05). *Mario Klingemann*. Retrieved 09 14, 2024, from Sothebys.com: https://www.sothebys.com/en/auctions/ecatalogue/2019/contemporary-art-day-auction-l19021/lot.109.html

Whiteson, S., & Wiering, M. (2010). Reinforcement Learning. S. Whiteson içinde, *Adaptive Representations for Reinforcement Learning* (s. 67-149). Springer.

Yi, M. (2023). Research on Artificial Intelligence Art Image Synthesis Algorithm Based on Generation Model. *2023 2nd International Conference on 3D Immersion, Interaction and Multi-sensory Experiences (ICDIIME).* IEEE. Retrieved 09 14, 2024, from https://ieeexplore.ieee.org/document/10229745

KAYNAKÇA

Akyol, A. Ç. (2011). Reklam Mesajlarında Bilgilendirici İçerik: Dergi Reklamları Üzerine Bir İçerik Analizi. Selçuk Üniversitesi Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı, Konya.

Aslan, T., ve Aydın, K. (2023). Metinden görüntü üretme potansiyeli olan yapay zekâ sistemleri sanat ve tasarım performanslarının incelenmesi. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, *42*(2), 1049-1198.

Coker, K. K., Flight, R. L., and Baima, D. M. (2017). Skip it or view it: the role of video storytelling in social media marketing. *Marketing Management Journal*, *27*(2), 75-87.

Çeber, B. (2024). Reklam ajanslarında yapay zekânın kullanımı: sektör profesyonellerinin chatgpt ve midjourney deneyimlerine yönelik bir araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi,* 11(2), 583-606.

Güzeldemirci, İ. C. (2024). İçerik üretiminde yapay zekâ araçlarının kullanımı. *ENTIS-Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 44-52.

Elden, M. (2016). *Reklam yazarlığı*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdoğan, M. G. (2023). *Reklamcılıkta Yeni Trendler: CGI (Computer Generated Imagery) Reklam Uygulamaları*. Yavuz, V., Erdoğan, M. G. (Ed). Dijital İletişim ve Medyada Yeni Trendler. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Fidan, M. ve Debbağ, M. (2018). The usage of video blog (vlog) in the "school experience" course: the opinions of the preservice teachers. *Journal of Education and Future* (13) 161-177.

Gedik, Y. (2021). Çevrimiçi dünyada yükselen bir trend: video pazarlama üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 4/1: 117-157

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., and Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open*, *13*(4) 1-20.

Gao, W., Tian, Y., Huang, T., and Yang, Q. (2010). Vlogging: a survey of videoblogging technology on the web. *Acm Computing Surveys (Csur)*, *42*(4), 1-57.

Habes, M., Ali, S., Elareshi, M., Tahat, K. M., and Ziani, A. (2021, December). Understanding users' social TV content using artificial intelligence approach: a survey. In *2021 international conference of modern trends in information and communication technology industry (MTICTI)* (pp. 1-7). IEEE.

Kırık, A., ve Özkoçak, V. (2023). Medya ve iletişim bağlamında yapay zeka tarihi ve teknolojisi: chatgpt ve deepfake ile gelen dijital dönüşüm. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi* (58), 73-99.

Kocabaş, F., ve Elden, M. (2003). *Reklamcılık: kavramlar, kararlar, kuramlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kurt, A. E. (2023). Yapay zekânın pazarlama iletişimi ve marka tutundurmada kullanımı ve yapay zekânın reklam iletişiminde kullanımı üzerine bir araştırma. Başakşehir Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Ana Bilim Dal, İstanbul.

Kurtboğan, H. (2023). Yeni dünyada yapay zekâ metaforu ve yapay zekânın çalışan performansına etkisi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı, Karaman.

Li, Y. (2019). Impact of artificial intelligence on creative digital content production. *Journal of Digital Art Engineering & Multimedia*, 6(2) 121-132.

Liu, G., Du, H., Niyato, D. and Kang, J. (2023). Semantic Communications for Artificial Intelligence Generated Content (AIGC) Toward Effective Content Creation. *IEEE Network*, *38*(5). 295-303.

Lu, Z., and Nam, I. (2021). Research on the influence of new media technology on internet short video content production under artificial intelligence background. *Complexity*, *2021*(1), 1-14.

McCosker, A., and Wilken, R. (2014). Rethinking 'big data'as visual knowledge: The sublime and the diagrammatic in data visualisation. *Visual Studies*, *29*(2), 155-164.

Menekşe, F. (2019). Bir iş modeli olarak vloggerlık ve youtube platformunda içerik üretimi. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi. Lisansüstü Programlar Enstitüsü Pazarlama İletişimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Murár, P., ve Kubovics, M. (2023, September). Using AI to create content designed for marketing communications. In *European Conference on Innovation and Entrepreneurship*. *18*(1), 660-668.

Oyucu, S., Polat, H. ve Sever , H. (2020). Sessizliğin kaldırılması ve konuşmanın parçalara ayrılması işleminin Türkçe otomatik konuşma tanıma üzerindeki etkisi. *Düzce Üniversitesi Bilim Ve Teknoloji Dergisi*, 8(1), 334-346.

Reinartz, W. And Saffert, P. (2013). Creavitiy in advertising: when it works and when it doesn't. Harvard Business Review, 1-12. https://hbr.org/2013/06/creativity-in-advertising-when-it-works-and-when-it-doesnt.

Roşca, M. C., Gortoescu, I. A. and Tanase, M. R. (2024). Artifical Intelligence – Powered Video Content Generatıon Tools. *Romanıan Journal of Petroleum & Gas Technology,* 1-14.

Şimşek, S.(2006). *Reklam ve Geleneksel İmgeler*. İstanbul: Nüve Kültür Merkezi Yayınları 33.

Tunca, S., Sezen, B. and Wilk, V. (2023). An exploraty content and sentiment analysis of the guardion metaverse articles using leximancer and natural language processing. *Journal of Big Data*, *10*(82).1-34.

Türksoy, N. (2022). The future of public relations, advertising and journalism: how artificial intelligence may transform the communication profession and why society should care?. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (40), 394-410.

Yılmaz, A. (2022). Reklamcılık sektörünün geleceğinde yapay zekânın rolü. T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İletişim Sanatları Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Wu, J., Gan, W., Chen, Z., Wan, S., and Lin, H. (2023). AI-generated content (AIGC): A survey. *ArXiv, abs/2304.06632*.

İNTERNET KAYNAKLARI

https://bigcrunch.co/video-icerik-uretimi/, Erişim tarihi: 07.09.2024

https://tr.wikipedia.org/wiki/Video_blog, Erişim tarihi: 07.09.2024

https://sonix.ai/resources/tr/tanimlayici-alternatifler/. Erişim tarihi: 10.09.2024

https://www.linkedin.com/pulse/role-artificial-intelligence-content-creation-startuppro. Erişim Tarihi: 10.09.2024.

Kaynakça

Ahmed, M. (2023). A machine learning-based approach for predicting user behavior in online systems. *International Journal of Computer Engineering in Research Trends, 10*(9), 29-37

Alassafi, M. (2023). Machine learning for predictive analytics in social media data. *E3s Web of Conferences*, 399, 04046.

Araujo, T., Copulsky, J., Hayes, J., Kim, S., & Srivastava, J. (2020). From purchasing exposure to fostering engagement: brand–consumer experiences in the emerging computational advertising landscape. *Journal of Advertising, 49*(4), 428-445.

Bagnato, V. (2023). Artificial intelligence for design the artificial intelligence of objects. *FORUM A+P, (27),* 30-35.

Blümel, J. (2023). Designing a conversational ai agent: framework combining customer experience management, personalization, and ai in service techniques. *Proceedings of the 56th Hawaii International Conference on System Sciences.* 1397-1406.

Calderón, C., Mohedano, F., & Mariño, M. (2019). Distributed supervised sentiment analysis of tweets: integrating machine learning and streaming analytics for big data challenges in communication and audience research. *Empiria Revista De Metodología De Ciencias Sociales, (42),* 113.

Camilleri, M. A. (2020). The use of data-driven technologies for customer-centric marketing. *International Journal of Big Data Management*, *1*(1), 50-63.

Chen, J. (2024). Designing the future: a case study on human-ai co-innovation. *Creative Education, 15*(03), 474-494.

Choudhury, N. (2023). *Can artificial intelligence be used to improve productivity by automating elements of the user experience design processes?* Preprints 2022.

Chu, C., Chiang, I., Tsai, K., & Tung, Y. (2023). Exploring the effects of personalized advertising on social network sites. *Journal of Social Media Marketing, 1*(2), 38-54.

Chun, Y. (2024). Ai technology specialization and national competitiveness. *Plos One, 19*(4), e0301091.

Cook, R., & Sekyeong, K. (2019). Speculating on the future of graphic design in the age of intelligent machines. *DeSForM19 Proceedings, 2019*, 262-266.

Deng, Y., Golrezaei, N., Jaillet, P., Liang, J. C. N., & Mirrokni, V. (2023, July). Multi-channel autobidding with budget and ROI constraints. In *International Conference on Machine Learning*. 7617-7644. PMLR.

Dodoo, N. & Wu, L. (2019). Exploring the anteceding impact of personalised social media advertising on online impulse buying tendency. *International Journal of Internet Marketing and Advertising, 13*(1), 73.

Dong, B., Zhuang, M., Fang, E., & Huang, M. (2023). Tales of two channels: digital advertising performance between ai recommendation and user subscription channels. *Journal of Marketing, 88*(2), 141-162.

Guercini, S. (2023). Marketing automation and the scope of marketers' heuristics. *Management Decision, 61*(13), 295-320.

Gupta, S., Leszkiewicz, A., Kumar, V., Bijmolt, T., & Dmitriy, P. (2020). Digital analytics: modeling for insights and new methods. *Journal of Interactive Marketing, 51*, 26-43.

Hajisafi, A. (2023). Optimizing Marketing Decisions Through a Structured Decision-Making Model Based on Marketing Engineering Principles. *Available at SSRN 4463722*.

Hasrama, E. (2024). The impact of user awareness on online behavior advertising acceptance. *Interdisciplinary Journal of Research and Development, 11*(1), 33.

Hu, L. (2020). A precision advertising strategy based on deep reinforcement learning. *Ingénierie Des Systèmes D Information, 25*(3), 379-403.

Khalik, M. (2023). The influence of service personalization, customer satisfaction, and customer retention in the telecommunications industry on data-driven marketing. *WSIST, 1*(02), 55-62.

Khanolkar, P., Vrolijk, A., & Olechowski, A. (2023). A case study of the decision-making behind the automation of a composites-based design process. *Proceedings of the Design Society, 3, 49-58.*

Kulkarni, K., Kalro, A., & Sharma, D. (2019). Sharing of branded viral advertisements by young consumers: the interplay between personality traits and ad appeal. *Journal of Consumer Marketing, 36*(6), 846-857.

Lai, Z. (2021). Research on advertising core business reformation driven by artificial intelligence. *Journal of Physics Conference Series, 1757*(1), 012018.

Lakshmi, H. (2024). Ai-powered marketing: transformative techniques for advertising success. *Shanlax International Journal of Arts Science and Humanities, 11*(S3-Feb), 116-120.

Lee, J., Jung, O., Lee, Y., Kim, O., & Park, C. (2021). A comparison and interpretation of machine learning algorithm for the prediction of online purchase conversion. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research, 16*(5), 1472-1491.

Li, Y. (2023). Improving marketing strategies through big data: analysis and countermeasures. *Advances in Economics Management and Political Sciences, 31*(1), 114-118.

Li, Y., Zhuo, J., Li, F., & Wang, H. (2021). Culture-inspired multi-modal color palette generation and colorization: a chinese youth subculture case. In *2021 IEEE 4th International Conference on Multimedia Information Processing and Retrieval (MIPR)* (ss. 382-385). IEEE.

Lim, C. (2024). Decoding the relationship of artificial intelligence, advertising, and generative models. *Digital, 4*(1), 244-270.

Liu, Z. and Ma, X. (2019). Predictive analysis of user purchase behavior based on machine learning. *International Journal of Smart Business and Technology, 7*(1), 45-56.

Martens, D., Provost, F., Clark, J., & Fortuny, E. (2016). Mining massive fine-grained behavior data to improve predictive analytics. *Mis Quarterly, 40*(4), 869-888.

Matthews, B., Shannon, B., & Roxburgh, M. (2023). Destroy all humans: the dematerialisation of the designer in an age of automation and its impact on graphic design—a literature review. *International Journal of Art & Design Education, 42(3), 367-383.*

McGuigan, L. (2019). Automating the audience commodity: the unacknowledged ancestry of programmatic advertising. *New Media & Society, 21*(11-12), 2366-2385.

Monem, H. (2021). The effectiveness of advertising personalization. *Journal of Design Sciences and Applied Arts, 2*(1), 335-344.

Mustafa, B. (2023). The impact of Artificial Intelligence on the graphic design industry. *Res Militaris, 13*(3), 243-255.

Nkatekho, A. (2024). Leveraging big data analytics for personalized marketing strategies in the hospitality sector. *Journal of Modern Hospitality, 3*(1), 15-26.

Ochuba, N. (2024). Strategies for leveraging big data and analytics for business development: a comprehensive review across sectors. *Computer Science & It Research Journal, 5*(3), 562-575.

Okorie, G. (2024). Leveraging big data for personalized marketing campaigns: a review. *International Journal of Management & Entrepreneurship Research, 6*(1), 216-242.

Olszak, C. M., & Mach-Król, M. (2018). A conceptual framework for assessing an organization's readiness to adopt big data. *Sustainability*, *10*(10), 3734.

Oskooei, A. (2023). B2b customer engagement customer behaviour forecast application. *Orclever Proceedings of Research and Development, 3*(1), 188-196.

Öz, S., & İstanbulluoğlu, D. (2022). Advertising expenditures on media vehicles and sales. *Accounting Perspectives*, *21*(1), 31-60.

Peng, Z. (2021). Application of mining algorithm in personalized internet marketing strategy in massive data environment.. 23 March 2021, PREPRINT (Version 1) available at Research Square

Priyanga, G. (2023). The effects of artificial intelligence on digital marketing. *ShodhKosh: Journal of Visual and Performing Arts*, *4*, 158-167.

Putra, A. (2023). Optimizing marketing management strategies through it innovation: big data integration for better consumer understanding. *Golden Ratio of Mapping Idea and Literature Format, 3*(1), 71-91.

Qudah, D., Al-Shboul, B., Al-Zoubi, A., Al-Sayyed, R., & Cristea, A. (2020). Investigating users' experience on social media ads: perceptions of young users. *Heliyon, 6*(7), e04378.

Rehman, S. (2023). Enhancing marketing strategy effectiveness in fintech: the interplay of big data analysis, digital engagement, and market adaptability. *Journal of Management Practices Humanities and Social Sciences, 7*(5).

Rolando, B. (2024). Unlocking the power of data: effective data-driven marketing strategies to engage millennial consumers. *Transekonomika Akuntansi Bisnis Dan Keuangan, 4*(3), 303-321.

Rosa, A., Bento, T., Pereira, L., Costa, R. L. D., Dias, Á., & Gonçalves, R. (2022). Gaining competitive advantage through artificial intelligence adoption. *International Journal of Electronic Business*, *17*(4), 386-406.

Saadi, J. & Yang, M. (2023). Generative design: reframing the role of the designer in early-stage design process. *Journal of Mechanical Design, 145(4).*

Schultz, C., Koch, C., & Olbrich, R. (2023). Dark sides of artificial intelligence: the dangers of automated decision-making in search engine advertising. *Journal of the Association for Information Science and Technology, 75(*5), 550-566.

Semerádová, T. and Weinlich, P. (2019). Computer estimation of customer similarity with facebook lookalikes: advantages and disadvantages of hyper-targeting. *Ieee Access, 7*, 153365-153377.

Silva, E., Hassani, H., Madsen, D., & Gee, L. (2019). Googling fashion: forecasting fashion consumer behaviour using google trends. *Social Sciences, 8(*4), 111.

Singh, N. (2023). Ai-driven personalization in ecommerce advertising. *International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology, 11*(12), 1692-1698.

Steensen, S., Conill, R., & Peters, C. (2020). (against a) theory of audience engagement with news. *Journalism Studies, 21*(12), 1662-1680.

Suoniemi, S., Meyer-Waarden, L., Munzel, A., Zablah, A., & Straub, D. (2020). Big data and firm performance: the roles of market-directed capabilities and business strategy. *Information & Management, 57*(7), 103365.

Suryawijaya, T. W. E., & Wardhani, M. F. (2023). Tailoring the future of MSME marketing: A study on leveraging customer data for personalized experiences. *Implementasi Manajemen & Kewirausahaan*, *3*(1), 76-88.

Tsai, Y. and Honka, E. (2018). Non-informational advertising informing consumers: how advertising affects consumers' decision-making in the U.S. auto insurance industry. *SSRN Electronic Journal.*

Şen, E. ve Ersan, M. (2024). Reklamlarda Metafor Kullanımı: Fast-Food Reklamları Örneği. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(1), 256-293.

Wang, W., Xiong, W., Wang, J., Tao, L., Li, S., Yi, Y. & Li, C. (2023). A user purchase behavior prediction method based on xgboost. *Electronics, 12*(9), 2047.

Xiao, B. and Zhang, H. (2022). The impact of consumers' dynamic browsing modes on the effect of in-feed native advertising. *Frontiers in Psychology, 13.*

Jiang, Y. (2023). Prediction of Consumer Behavior Based on Machine Learning Algorithm. In *MSEA 2023: Proceedings of the 2nd International Conference on Mathematical Statistics and Economic Analysis, MSEA 2023, May 26–28, 2023, Nanjing, China* (s. 116). European Alliance for Innovation.

Yang, J. S., & Chung, K. S. (2019). Newly-coined words and emoticons dictionary construction for social data sentiment analysis. *In Proceedings of the 2019 11th International Conference on Future Computer and Communication*, Rangoon. ss.126-130.

Zamith, R., Bélair-Gagnon, V., & Lewis, S. (2019). Constructing audience quantification: social influences and the development of norms about audience analytics and metrics. *New Media & Society, 22*(10), 1763-1784.

Zhang, H. (2023). The application of artificial intelligence technology in game design. Applied and Computational Engineering, 19(1), 197-204.

Yang, Y., Jansen, B., Yang, Y., Guo, X., & Zeng, D. (2019). Keyword optimization in sponsored search advertising: a multilevel computational framework. *Ieee Intelligent Systems, 34(*1), 32-42.

Yu, Y. (2022). The role and influence of artificial intelligence on advertising industry. In *2021 International Conference on Social Development and Media Communication (SDMC 2021)* (pp. 190-194). Atlantis Press.

Zegarra, M., Mafé, C., & Blas, S. (2020). The effects of mobile advertising alerts and perceived value on continuance intention for branded mobile apps. *Sustainability, 12*(17), 6753.

Zhang, H. and Dong, J. (2020). Application of sample balance-based multi-perspective feature ensemble learning for prediction of user purchasing behaviors on mobile wireless network platforms. *Eurasip Journal on Wireless Communications and Networking, 2020(*1).

Zhao, F. (2023). Analysis of consumer behavior and discussion of personalized marketing strategy in the era of big data. *HC, 1*(1).

Zhou, G., Mou, N., Fan, Y., Pi, Q., Bian, W., Zhou, C., … & Gai, K. (2019). Deep interest evolution network for click-through rate prediction. *Proceedings of the Aaai Conference on Artificial Intelligence, 33*(01), 5941-5948.

Zhou, R., & Hou, Y. (2024). Research on Consumer Behaviour Analysis and Marketing Strategy Based on Big Data. In *Proceedings of the 4th International Conference on Economic Management and Big Data Applications, ICEMBDA 2023, October 27–29, 2023, Tianjin, China*.

Ziakis, C. (2023). Artificial intelligence in digital marketing: insights from a comprehensive review. *Information, 14*(12), 664.

KAYNAKÇA

Anderson, K. (2010). Storytelling. In H.J. Birx (Ed.), 21 st century anthropology: A Reference Handbook. (pp. 278–87).Thousand Oaks, CA: SAGE Publications

Anyanwu, K. (2011). Overview and Applications of Artificial Intelligence. FederalUniversity of Technology Owerri, (s.1-31).

Aswani, A., Shazeer, N., Parmar, N., Uszkoreit, J., Jones, L., Gomez, A. C., Kaiser, Ł., & Polosukhin, I. (2017). "Attention is All You Need." Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS). https://arxiv.org/pdf/1706.03762

Aydın, M. (2021). Hikâyeler "Anlatı"R; Anlatısal Pazarlama İletişimi. A. Gülerarslan Özdengül (Ed), Hikayenin İletişimi (s.57-74) içinde. Nobel Bilimsel Eserler

Bayrakçı, S.ve Albayrak, M. A. (2019). Büyük verinin akademik çalışmalarda kullanımı üzerine mukayeseli bir veri tabanı araştırması. AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 10(36), 73-94. https://doi.org/10.5824/1309-1581.2019.1.004.x

Branscum, L. (2022). 'How generative Al is transforming marketing for better or worse'. www.typeform.com/blog/inspiration/how-generative-ai-is-transforming-marketing (2024, 08,15)

Crespo, C. F., Ferreira, A. G., ve Cardoso, R. M. (2023). The influence of storytelling on the consumer–brand relationship experience. Journal of Marketing Analytics, 11(41-56). https://doi.org/10.1057/s41270-021-00149-0

Cropley, D. (2023). Is artificial intelligence more creative than humans? ChatGPT and the divergent association task. Creativity and Innovation Studies, 2(1), Article 8. https://doi.org/10.59453/ll.v2.13

Desîlets, C., Gauthier, G. (2013). L'usage de l'argumentation en publicité. L'argument publicitaire. Université Laval. https://doi.org/10.4000/communication.4984 https://journals.openedition.org/communication/4984#tocfrom1n2

Dönmez, M. ve Ş. Güler (2016). "Transmedya Hikâyeciliği "Doritos Akademi" Örneği İncelemesi" Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi Cilt:7 Sayı:16 155 175

Engel, J.F., Blackwell, R.D. and Miniard, P.W. (1995) Consumer Behavior. 6th Edition, Dryden Press, Chicago, New York.

Erkul, R. E. (2021). Yapay Zekâ ve Büyük Veri Nasıl Bir Gelecek Vadediyor?. TRT Akademi, 6(11), 192-201.

Escalas, J. E., ve Bettman, J. R. (2005). Self-construal, reference groups, and brand meaning. Journal of Consumer Research, 32(3), 378-389. https://doi.org/10.1086/497549

Evans, Elizabeth (2011). Transmedia Television: Audiences, New Media, and Daily Life. New York, London: Routlegde

Eyice Başev, S. (2024). The role of artificial intellıgence (ai) in the future of theadvertising industry: applicatıons and examples of ai in advertising International Journal of Education Technology and Scientific Researches (IJETSAR), 9(26), 167-183. http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.729

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., & Hu, Y. (2023). Artificial Intelligence in Advertising: Advancements, Challenges, and Ethical Considerations in Targeting, Personalization, Content Creation, and Ad Optimization. SAGE Open, 13(4), 21582440231210759. https://doi.org/10.1177/21582440231210759

Gómez-Uribe, C. A., & Hunt, P. (2016). The Netflix recommender system: Algorithms, business value, and innovation. ACM Transactions on Management Information Systems (TMIS), 6(4), 1-19. https://doi.org/10.1145/2843948

Grassini, S., ve Koivist, M. (2024). Artificial creativity? Evaluating AI against human performance in creative interpretation of visual stimuli. Cognition and Emotion. https://doi.org/10.1080/10447318.2024.2345430

Gunner, E. A. W. ve Scheub, H. (2020). African Literature. Erişim adresi (18 Mart 2021): https://ezp.isikun.edu.tr:2520/levels/collegiate/article/African literature/384733#article-contributors

Güloğlu B. (2021). Pazarlama Ve Marka Yönetiminde Görsel Hikâye Anlatımı. Işık Üniversitesi. Yüksek Lisans tezi.

Harir, D. (2011). De la structure narrative du genre littéraire à la structure communicationnelle de la publicité. Université Paris 8 Vincennes Saint-Denis, France,s.141 -151. https://file:///C:/Users/mertc/Downloads/de-la-structure-narrative-du-genre-litt%C3%A9raire-a-la-structure-communicationnelle-de-la-publicit%C3%A9.pdf

Hassan, A., Elgabry, A. B., & Mahmoud, S. A. (2023). The impact of augmented reality storytelling on advertisement recipients. Journal Designe science and applied art, 5(11) , s.380-383 https://doi.org/10.21608/5jdsaa10.

Hernandez, S. P., Bulitko, V., ve St. Hilaire,(2014). Emotion-based interactive storytelling with artificial intelligence. Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence and Interactive Digital Entertainment, 141–147. https://ojs.aaai.org/index.php/AIIDE/article/view/12721/12569

Hopp, T. ve Vargo, C. J. (2017). Does negative campaign advertising stimulate uncivil communication on social media? Measuring audience response using big data. Computers in Human Behavior, 68, 368-377.

https://iabtr.org/yapay-zekâ-sairi-ile-bir-baska-siir (2024, 08,17)

https://newsroom.ibm.com/2020-10-05-IBM-Brings-Artificial-Intelligence-At-Scale-To-The-Marketing-And-Media-Industry?mhsrc=ibmsearch_a&mhq=how%20ai%20is%20changing%20advertising (2024, 08,17)

https://newsroom.lexus.eu/driven-by-intuition-car-by-lexus-story-by-artificial-intelligence-camera-by-oscar-winning-director/ (2024, 08,15)

https://www.boynergrup.com/hakkimizda (2024,08,17)

https://www.ibm.com/blogs/think/2016/08/cognitive-movie-trailer/ (2024, 08,15)

https://www.marketingaiinstitute.com/blog/turn-google-analytics-data-into-actionable-recommendations-with-ai (2024, 08,17)

https://www.vallilanvaara.fi/tarinat (2024, 08,15)

https://www.youtube.com/watch?v=Aq_Bed2s3a0&list=PLdIkhmmrKjbVEn4e65kCxf-9Sj6XpJFJwK (2024, 08,15)

https://www.youtube.com/watch?v=HoRiJb6qOjY (2024, 08,15)

Jenkins, H. (2008). Convergence Culture: Where Old and New Media Collide, New York: New York University Press.

Jenkins, H. (2010). "Transmedya Storytelling and Entertainment: An Annotated Syllabus", Continuum, 24(6): 943-958.

Jovanović, M., & Campbell, M. (2022). Generative Artificial Intelligence: Trends and Prospects. Computer, 55(10), 107-112. https://doi.org/10.1109/ MC.2022.3192720

Kalender, A., & Fidan, M. (2011). Halkla ilişkiler (3. baskı). Tablet Yayınları.

Kantar Millward Brown. (2017). Make a lasting impression (s. 15-16).

Kaput, M. (2024). 20 Ways AI Could Transform PR and Communications. https://www.marketingaiinstitute.com/blog/how-ai-could-transform-pr-and-communications

Kitchen, P. J., & Papasolomou, I. C. (1997). Marketing public relations: Conceptual legitimacy or window dressing. Marketing Intelligence & Planning, 15(2), 71-84.

Koçyiğit, M. (2018). Dijital Çağın İletişim Sanatı: Transmedya Hikâyeciliği ve Dijital Halkla İlişkiler. E. Aktan içinde, Halkla İlişkilerden Reklama, Sosyal Medyadan Turizme: Transmedya Hikâyeciliği (s. 217-254). Konya: Literatürk Academia

Koltan Yılmaz, Ş. (2021). Türkiye'de Büyük Veri İle Değer Yaratan İşletmeler: Özel Sektör Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri Ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 5(1), 44-62. https://doi.org/10.33461/uybisbbd.921231

Kotler, P. T., & Keller, K. L. (2016). A framework for marketing management

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50(4), 370-396. https://doi.org/10.1037/h0054346

McDrury, J., ve Alterio, M. (2003). Learning through storytelling in higher education: Using reflection & experience to improve learning. Dunmore Press.

Murár, P., & Kubovics, M. (2023). Using AI to Create Content Designed for Marketing Communications. European Conference on Innovation and Entrepreneurship, 18(1), 660-668. https://doi.org/10.34190/ecie.18.1.1638

Oskay, Ü. (1999). İletişimin ABC'si (2. basım). Der Yayınları.

Peter, P. J., ve Olson, J. C. (2010). Consumer Behavior and Marketing Strategy

Phillips, Andrea (2012). A Creator's Guide To Transmedia Storytelling: How to Captivate and Engage Audiences Across Multiple Platforms. USA: Mc Graw Hill

Radford, A., Wu, J., Amodei, D., ve Clark, J. (2021). "Learning Transferable Visual Models From Natural Language Supervision." Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR) s.6-7 https://arxiv.org/pdf/2103.00020

Rukeyser, M. (2000). Out of Silence. Selected Poems. Nothwestern University Press.

Schiffman, L. G., & Wisenblit, J. (2015). Consumer behavior. Pearson Australia s.40 .

Solomon, M. R. (2023). Consumer behavior: Buying, having, and being. Pearson Inc.

Talu. A. (2021). Hikâye Anlatıcılığı Çerçevesinde Marka Hikâyeleri Ve Markalaşmadaki Yeri: Bir Model Önerisi. Maltepe Üniversitesi. Doktora Tezi

Tellan, D. ve Tellan, T. (2015). "Analitik Dönüşüm ve Herşeyin İnterneti: Sayısal Kapitalizm Üzerine Değerlendirmeler", LaborComm, (s. 79-92).

Thebrandage (2024). "Boyner.com.tr Akıllı Hava Durumu Uygulamasıyla Müşteri İlgisi ve Satışlarını Artırdı", https://www.thebrandage.com/boynercomtr-akilli-hava-durumu uygulamasiyla -musteri-ilgisi-ve-satislarini-artirdi, (22.08.2024).

Zatwarnicka-Madura, B., & Nowacki, R. (2018, November). Storytelling and its impact on effectiveness of advertising. Paper presented at the 8th International Conference on Management: Leadership, Innovativeness and Entrepreneurship in a Sustainable Economy, Częstochowa, Poland s.694https://www.researchgate.net/publication/329035582_STORYTELLING_AND_ITS_IMPACT_ON_EFFECTIVENESS_OF_ADVERTISING

Kaynakça

Aypek Arslan A., Çakmak H. K. (2013). 21. Yüzyıl Dijital Sanat Yansımaları, Küreselleşen Dünyada Güzel Sanatlar, Duvar Yayınları, ISBN: 978-625-6945-35-7,

Avey C. 2023. Ethical Pros and Cons of AI Image Generation. IEEE Computer Society. https://www.computer.org/publications/tech-news/community-voices/ethics-of-ai-image-generation

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2023). Generative AI and Prompt Engineering: The Art of Whispering to Let the Genie Out of the Algorithmic World. Asian Journal of Distance Education, 18(2), i-vii. Retrieved from http://asianjde.com/ojs/index.php/AsianJDE/article/view/749

Brownlee J. 2019. A Gentle Introduction to Generative Adversarial Networks (GANs). Generative Adversarial Networks, https://machinelearningmastery.com/what-are-generative-adversarial-networks-gans/

Çeken, B., & Akgöz, B. (2024). The Impact of Artificial Intelligence On Design: The Example of DALL-E. Sanat ve Tasarım Dergisi, 14(1), 374-397. https://doi.org/10.20488/sanattasarim.1506116

Choudhary A. S. 2024. An Overview of Variational Autoencoders (VAEs). analyticsvidhya.com https://www.analyticsvidhya.com/blog/2023/07/an-overview-of-variational-autoencoders

Dang, H., Mecke L., Lehmann, F., Goller S., Buschek D. (2022). How to Prompt? Opportunities and Challenges of Zero- and Few-Shot Learning for Human-AI Interaction in Creative Applications of Generative Models. 10.48550/arXiv.2209.01390.

Ersan, M. (2022). Reklam Tasarımda Bir Görsel Anlatım Yöntemi Olarak Kişileştirme. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21(84), 1739-1753. https://doi.org/10.17755/esosder.1003656

Ersan, M. ve Şen, E. (2023). Reklam Tasarımında Mizah ve Mcdonald's Örneğinin Göstergebilimsel Analizi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 10, Sayı: 64, Haziran 2023, s. 135-147

Geek for Geeks (2024). Generative Adversarial Network (GAN). www.geeksforgeeks.org

Human Factors in Computing Systems (CHI '23). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, Article 22, 1–29. https://doi.org/10.1145/3544548.3581402

Miami Information Technology 2024. AI Generated Image Creation in Copilot, Powered by DALL-E! https://www.it.miami.edu/about-umit/resources/ai-tools/bing-chat-enterprise/dall-e/index.html#:~:text=DALL%2DE%20is%20an%20advanced,images%20based%20on%20written%20prompts.

Milne (2023). AI image generator Stable Diffusion perpetuates racial and gendered stereotypes, study finds. University of Washington, https://www.washington.edu/news/2023/11/29/ai-image-generator-stable-diffusion-perpetuates-racial-and-gendered-stereotypes-bias/

Mishra O. 2023. Stable Diffusion Explained. How does Stable diffusion work? Explaining the tech behind text to image generation. medium.com. https://medium.com/@onkarmishra/stable-diffusion-explained-1f101284484d

Torricelli M., Martino M., Baronchelli A., ve Aiello L. M. (2024(. The Role of Interface Design on Prompt-mediated Creativity in Generative AI. In Proceedings of the 16th ACM Web Science Conference (WEBSCI '24). Association for Computing Machinery, New York, NY, USA, 235–240. https://doi.org/10.1145/3614419.3644000

Pehlivan Baskın Z. ve Baskın B. (2022). Görsel İletişim Tasarımında Uygulama sürecinde Yapay Zekanın Yeri. Sanat Yazılar 219 - 238.

Slack G. 2023. What DALL-E Reveals About Human Creativity. Arts and Humanities, Neuro and Cognitive Science. https://hai.stanford.edu/news/what-dall-e-reveals-about-human-creativity

Wang Y., Shen S., Brian Y B. (2023). RePrompt: Automatic Prompt Editing to Refine AI-Generative Art Towards Precise Expressions. In Proceedings of the 2023 CHI Conference on

Wankhede C. (2024). What is Midjourney AI and how does it work? How does a state-of-the-art AI image generator work? We break it down. https://www.androidauthority.com/what-is-midjourney-3324590/

wisc.edu (2023). Artificial Intelligence (AI) in the Academic Health Sciences : Prompt Writing. What is Prompt Writing? https://researchguides.library.wisc.edu/c.php?g=1371904&p=10139448

Görseller

Resim 1: Resim 1 "Hasat için tarladaki elmalar" metin istemi kullanılarak DALL.E 2 görüntü oluşturma örneği üzerine bir diyagram

https://www.researchgate.net/figure/Example-of-DALLE-2-image-generation-using-text-prompt-Apples-in-field-for-harvesting_fig1_372445209

Resim 2: Dall-e akış şeması- www.assemblyai.com

Resim 3: Erken dönem Dall-E ile oluşturulmuş hatalı bir içerik- hyperallergic.com

Resim 4: MidJourney çalışma akış şeması - torybarber.com/

Resim 5: MidJourney ile oluşturulmuş hatalı görsellere bir örnek

https://www.reddit.com/r/midjourney/comments/148fbbi/midjourney_fail/

Resim 6: Stable Diffusion çalışma akış şeması. bootcamp.uxdesign.cc

Resim 7: Stable Diffusion'un erken dönem örneklerinden bir görüntü

https://www.washington.edu/news/2023/11/29/ai-image-generator-stable-diffusion-perpetuates-racial-and-gendered-stereotypes-bias/

Resim 8: Stable Diffusion

https://bootcamp.uxdesign.cc/how-stable-diffusion-works-explained-for-non-technical-people-be6aa674fa1d

Resim 9: Nutella Unica tasarımları https://www.aromaterapi.co/post/2017/07/03/nutella-gets-uber-creative-with-its-packaging

Resim 10-11-12: Nutella Unica sunum tasarımları https://www.dezeen.com/2017/06/01/algorithm-seven-million-different-jars-nutella-packaging-design/

Resim 13-14: Smart News için oluşturulan stok görseller https://www.superside.com/customer-stories/smartnews-revolutionizes-digital-campaigns-with-ai-enhanced-sports-visuals

Resim 15-16: Smart News için oluşturulan stok görseller https://www.superside.com/customer-stories/smartnews-revolutionizes-digital-campaigns-with-ai-enhanced-sports-visuals

Resim 17-18-19-20-21: UniGloves Krem reklamı için üretilen görseller https://www.superside.com/customer-stories/unigloves-accelerates-time-to-market-with-ai-driven-imagery

Resim 22: UniGloves Krem reklamı için üretilen bir görsel ve tasarım amaçlı kullanımı https://www.superside.com/customer-stories/unigloves-accelerates-time-to-market-with-ai-driven-imagery

Resim 23: Heinz Ketçap Dall-E 2 görsel oluşturma web sitesi https://www.adsoftheworld.com/campaigns/a-i-ketchup

Resim 24: Heinz Ketçap Dall-E 2 ile oluşturulmuş ketçap şişesi örnekleri

https://www.creativebloq.com/news/heinz-ai-draw-ketchup

Resim 25: Heinz Ketçap Dall-E 2 ile oluşturulmuş ketçap şişesi örnekleri

https://www.creativebloq.com/news/heinz-ai-draw-ketchup

Kaynakça

Aguilar, J., & Garcia, G. (2017). An adaptive intelligent management system of advertising for social networks: A case study of Facebook. *IEEE Transactions on Computational Social Systems*, *5*(1), 20-32.

Bakpayev, M., Baek, T. H., van Esch, P., & Yoon, S. (2022). Programmatic creative: AI can think but it cannot feel. *Australasian Marketing Journal*, *30*(1), 90–95.

Black, J. S., & van Esch, P. (2020). AI-enabled recruiting: What is it and how should a manager use it?. *Business Horizons*, *63*(2), 215-226.

Campbell, C., Plangger, K., Sands, S., Kietzmann, J., & Bates, K. (2022). How deepfakes and artificial intelligence could reshape the advertising industry: The coming reality of AI fakes and their potential impact on consumer behavior. *Journal of Advertising Research*, *62*(3), 241–251.

Çeber, B. (2024). Reklam Ajanslarında Yapay Zekâ Kullanımı: Sektör Profesyonellerinin ChatGPT ve Midjourney Deneyimlerine Yönelik Bir Araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi*, *11*(2), 583-606.

Gao, B. (2023). Understanding smart education continuance intention in a delayed benefit context: An integration of sensory stimuli, UTAUT, and flow theory. *Acta Psychologica*, *234*, 103856.

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., & Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open*, *13*(4).

Hermann, E. (2022). Leveraging artificial intelligence in marketing for social good—An ethical perspective. *Journal of Business Ethics*, *179*(1), 43-61.

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2018), "Artificial Intelligence in Service," *Journal of Service Research*, *21*(2), 155–72.

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2020), "A Strategic Framework for Artificial Intelligence in Marketing*," Journal of the Academy of Marketing Science*, 49, 30–50.

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2021), "Engaged to a Robot? The Role of AI in Service," *Journal of Service Research*, *24*(1), 30–41.

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2022). A Framework for Collaborative Artificial Intelligence in Marketing. *Journal of Retailing*, *98*(2), 209-223

Huang, M.-H., & Rust, R. T and Vojislav, M. (2019), "The Feeling Economy: Managing in the Next Generation of Artificial Intelligence (AI)," *California Management Review*, *61*(4), 43–65.

Jaiwant, S. V. (2023). The changing role of marketing: Industry 5.0-the game changer. In *Transformation for Sustainable Business and Management Practices: Exploring the Spectrum of Industry 5.0* (pp. 187-202). Emerald Publishing Limited.

Jovanovic, M., & Campbell, M. (2022). Generative artificial intelligence: Trends and prospects. *Computer*, *55*(10), 107-112.

Karnouskos, S. (2020). Artificial intelligence in digital media: The era of deepfakes. *IEEE Transactions on Technology and Society*, *1*(3), 138-147.

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research*, *58*(3), 263–267.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. *California Management Review*, *61*(4), 135-155.

Li, H. (2019). Special Section Introduction: Artificial Intelligence and Advertising. *Journal of Advertising*, *48*(4), 333-337.

Longoni, C., Bonezzi, A., and Morewedge, C. K. (2019), "Resistance to Medical Artificial Intelligence," *Journal of Consumer Research*, 46, 629–50.

Qin, X., & Jiang, Z. (2019). The Impact of AI on the Advertising Process: The Chinese Experience. *Journal of Advertising*, *48*(4), 338-346.

Russell, S. J., & Norvig, P. (2016). *Artificial intelligence: A modern approach*. Pearson.

Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences* (3rd ed.). Teachers College Press**.**

Sun, H., Zafar, M. Z., & Hasan, N. (2022). Employing natural language processing as artificial intelligence for analyzing consumer opinion toward advertisement. *Frontiers in Psychology,* 13, 856663.

Tunca, S., Sezen, B., & Wilk, V. (2023). An exploratory content and sentiment analysis of the guardian metaverse articles using leximancer and natural language processing. *Journal of Big Data*, *10*(1), 1–31.

Van Dyck, F. (2014). *Advertising transformed: The new rules for the digital age*. Kogan Page Publishers.

Van Esch, P., & Stewart Black, J. (2021). Artificial intelligence (AI): revolutionizing digital marketing. *Australasian Marketing Journal*, *29*(3), 199-203.

Wang, C., Ahmad, S. F., Ayassrah, A. Y. B. A., Awwad, E. M., Irshad, M., Ali, Y. A., ... & Han, H. (2023). An empirical evaluation of technology acceptance model for Artificial Intelligence in E-commerce. *Heliyon*, *9*(8).

Wu, C. W., & Monfort, A. (2023). Role of artificial intelligence in marketing strategies and performance. *Psychology & Marketing*, *40*(3), 484-496.

KAYNAKÇA

Özkan, E. (2023). 6698 Sayılı Kanun'a Uyumlu Yazılımların Geliştirilmesi ve Yapay Zekâ Uygulamaları. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi, 5*(1), 1-11.

Abudureyimu, Y., & Oğurlu, Y. (2021). Yapay Zekâ Uygulamalarının Kişisel Verilerin Korumasına Dair Doğurabileceği Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Hukuk Sayısı, 20*(41), 765-782.

Acar, H. M., & Tanyıldızı, N. İ. (2022). Reklamda Yapay Zekâ Kullanımı: Ziraat Bankası #Senhepgülümse Reklam Filminde Deepfake Uygulamasının Görsel Anlatıya Etkisi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*(8), 78-99.

Ameen, N., Tarhini, A., Reppel, A., & Anand, A. (2021). Customer Experiences in the Age of Artificial Intelligence. *Computers in Human Behavior, 114*, 1-14.

Arsenijevic, U., & Jovic, M. (2019). Artificial Intelligence Marketing: Chatbots. *International Conference on Artificial Intelligence: Applications and Innovations (IC-AIAI)*, 19-22.

Büyüksağiş, E. (2021). Yapay Zeka Karşısında Kişisel Verilerin Korunması ve Revizyon İhtiyacı. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18*(2), 529-541.

Başkaya, F., & Karacan, H. (2022). Yapay Zekâ Tabanlı Sistemlerin Kişisel Veri Mahremiyeti Üzerine Etkisi: Sohbet Robotları Üzerine İnceleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi, 15*(4), 481-491.

Carbone, L., & Haeckel, S. (1994). Engineering Customer Experiences. *Journal of Marketing Management, 3*(3), 8-19.

Civelek, D. Y. (2011). Kişisel Verilerin Korunması ve Bir Kurumsal Yapılanma Önerisi (Uzmanlık Tezi). *Bilgi Toplumu Dairesi Başkanlığı*.

Council of Europe. (2019). Guidelines on Artificial Intelligence and Data Protection. *Directorate General of Human Rights and Rule of Law, 01*.

Dülger, M. V. (2019). Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü Bağlamında Kişisel Verilerin Korunması. *Yaşar Hukuk Dergisi, 1*(2), 71-174.

Daqar, M., & Smoudy, A. K. (2019). The Role of Artificial Intelligence on Enhancing Customer Experience. *International Review of Management and Marketing, 9*(4), 22-31.

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2020). How Artificial intelligence will Change the Future of Marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*, 24–42.

Dimitrieska, S., Stankovska, A., & Efremova, T. (2018). Artificial Intelligence and Marketing. *Entrepreneurship, 7*(2), 298-304.

Erdoğan, G. (2021). Yapay Zeka ve Hukukuna Genel Bir Bakış. *Adalet Dergisi, 1*(66), 117-192.

Eroğlu, Ş. (2018). Dijital Yaşamda Mahremiyet (Gizlilik) Kavramı ve Kişisel Veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mahremiyet ve Kişisel Veri Algılarının Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 35*(2), 130-153.

Eryılmaz, H. E. (2023). Yapay Zekâ Çağında Kişisel Veri Mahremiyeti. *UMAY, 1*(11), 6-24.

Feng, C. M., Park, A., Pitt, L., Kietzmann, J., & Northey, G. (2020). Artificial Intelligence in Marketing: A Bibliographic Perspective. *Australasian Marketing Journal, 7*(35), 1-13.

Garbuio, M., & Lin, N. (2018). Artificial Intelligence as a Growth Engine for Health Care Startups: Emerging Business Models. *California Management Review*, 1-25.

Hoyer, W. D., Kroschke, M., Schmitt, B., Kraume, K., & Shankar, V. (2020). Transforming the Customer Experience Through New Technologies. *Journal of Interactive Marketing* , 1-15.

Ünal, A., & Kılınç, İ. (2020). Yapay Zeka İşletme Yönetimi İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi, 6*(1), 51-78.

Karaata, E. (2018). Usage of Artificial Intelligence in Today's Graphic Design. *Online Journal of Art and Design, 6*(4), 183-198.

Karaküçük, Y., & Eker, S. (2020). Oftalmolojide Yapay Zeka ve Derin Öğrenme Uygulamaları. A. R. Şahin, K. Doğan, & S. Sivri içinde, *Sağlık Bilimlerinde Yapay Zeka* (s. 123-143). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Karaman, Ö. (2021). Yapay Zekâ Destekli Kişiselleştirme Algoritmalarının Tüketici Zihninde Filtre Balonu Yaratma Etkisinin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12*(32), 1339-1351.

Kaul, V., Enslin, S., & Gross, S. (2020, 06 18). *History of Artificial Intelligence in Medicine*. GIE Journal: https://www.giejournal.org/article/S0016-5107(20)34466-7/fulltext adresinden alındı

Kavut, S. (2022). *Dijital Kimlik ve İzlenim Yönetimi.* İstanbul: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Keleş, A., Keleş, A., & Akçetin, E. (2017). Pazarlama Alanında Yapay Zekâ Kullanım Potansiyeli ve Akıllı Karar Destek Sistemleri. *Turkish Studies, 12*(11), 109-124.

Kuipers, B., Feigenbaum, E., Hart, P., & Nilsson, N. (2017). Shakey: From Conception to History. *AI Magazine*, 88-103.

Kurt, A. E. (2023). Yapay Zeka'nın Pazarlama İletişimi ve Marka Tutundurmada Kullanımı ve Yapay Zeka'nın Reklam İletişiminde Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. İstanbul: *Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.

Kuruca, Y., Üstüner, M., & Şimşek, I. (2022). Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ Kullanımı: Sohbet Robotu (Chatbot). *Medya ve Kültür Dergisi, 2*(1), 88-113.

KVKK. (2021). Yapay Zekâ Alanında Kişisel Verilerin Korunmasına Dair Tavsiyeler. 1-16.

Lewis, P. (2018, 07 07). *'I was shocked it was so easy': meet the professor who says facial recognition can tell if you're gay*. TheGuardian: https://www.theguardian.com/technology/2018/jul/07/artificial-intelligence-can-tell-your-sexuality-politics-surveillance-paul-lewis adresinden alındı

Lewis, T. (2014, 12 4). *A Brief History of Artificial Intelligence*. LiveScience: https://www.livescience.com/49007-history-of-artificial-intelligence.html adresinden alındı

Meyer, C., & Schwager, A. (2007). Understanding Customer Experience. *Harvard Business Review, 85*(2), 117–126.

Morgan, B. (2019, 01 24). *The 7 Best Examples of Artificial Intelligence to Improve Personalization*. Forbes: https://www.forbes.com/sites/blakemorgan/2019/01/24/the-7-best-examples-of-artificial-intelligence-to-improve-personalization/ adresinden alındı

Murgai, A. (2018). Transforming Digital Marketing with Artificial Intelligence. *International Journal of Latest Technology in Engineering, Management & Applied Science (IJLTEMAS), VII*(IV), 259-262.

Oh, L.-B., Teo, H.-H., & Sambamurthy, V. (2012). The Effects of Retail Channel Integration Through the Use of Information Technologies on Firm Performance. *Journal of Operations Management, 30*, 368-381.

Okay, S. (2023). Dijital Pazarlamada Yapay Zeka ve Makine Öğrenimi Kullanımı. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(85), 135-142.

Overgoor, G., Chica, M., Rand, W., & Weishampel, A. (2019). Letting the Computers Take Over: Using AI to Solve Marketing Problems. *California Management Review*, 1-30.

Quinn, K. (2022, 05 22). *How Does Netflix Know What We Want to Watch?* The Sydney Morning Herald: https://www.smh.com.au/culture/tv-and-radio/how-does-netflix-know-what-we-want-to-watch-20220512-p5akmf.html adresinden alındı

Süzen, A. A., & Kayaalp, K. (2019). Büyük Verilerde Gizlilik Tabanlı Yaklaşım: Federe Öğrenme. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 3*(3), 297-304.

Shankar, V. (2018). How Artificial Intelligence (AI) Is Reshaping Retailing. *Journal of Retailing, 94*(4), 6-11.

Stolpe, K., & Hallström, J. (2024). Artificial Intelligence Literacy for Technology Education. *Computers and Education Open, 6*, 1-8.

Swathi, B., Babu, S. S., & Ayyavaraiah, M. (2019). Artificial Intelligence : Characteristics, Subfields, Techniquesand Future Predictions. *Journal of Mechanics of Continua and Mathematical Sciences, 14*(6), 127-135.

Şalvarlı, M. S., & Kayışkan, D. (2021). Pazarlama Alanında Yapay Zekanın Gelişen Rolüne Genel Bir Bakış. *İzmir Yönetim Dergisi, 2*(2), 106-115.

Turing, A. (1950). Computıng Machinery and Intelligence. *Mınd A Quarterly Review of Psychology and Philosophy*, 433-460.

Weizenbaum, J. (1966). Computational Linguistics. *Communications of the ACM, 9*(1), 36-45.

Wirth, N. (2018). Hello marketing, what can artificial intelligence help you with? *International Journal of Market Research, 60*(5), 435-438.

Yılmaz, A. (2022). Reklamcılık Sektörünün Geleceğinde Yapay Zekânın Rolü. İstanbul: *İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans*.

KAYNAKÇA

Azuma R.T., (1997). A Survey of Augmented Reality. Presence: Teleoperators and Virtual Environments. 6 (4): 355–385.

Beck, M., & Crié, D. (2018). I virtually try it … I want it! Virtual fitting room: a tool to increase on-line and off-line exploratory behavior, patronage and purchase intentions. Journal of Retailing and Consumer Services, 40, 279–286.

Bèzes, C., (2021). At the source of integrated interactions across channels. International Journal of Retail & Distribution Management. Vol 49, Number 7, 2021, 899-918(20)

Dass, C. D. (2017). Asia's first retail robot launched to help relieve manpower shortages. Retrieved 26 August 2019 from https://www.straitstimes.com/ singapore/asias-first-retail-robot-launched-to-help-relieve-manpowershortages.

Foroudi, P., Gupta, S., Sivarajah, U., Broderick, A. (2018). Investigating the effects of smart technology on customer dynamicsand customer experience. Computers in Human Behavior. 80-271-282

Grewal, D., Levy, M., V. Kumar, V. (2009). Customer Experience Management in Retailing: An Organizing Framework. Journal of Retailing 85, 1, 1-14.

Grewal, D., Motyka, S. and Levy, M. (2018), "The evolution and future of retailing and retailingeducation", Journal of Marketing Education, Vol. 40 No. 1, pp. 85-93.

Hilken, T., de Ruyter, K., Chylinski, M., Mahr, D., & Keeling, D. I. (2017). Augmenting the eye of the beholder: Exploring the strategic potential of augmented reality to enhance online service experiences. Journal of the Academy of Marketing Science, 45(6), 884–905.

Hirschberg, J., & Manning, C. D. (2015). Advances in natural language processing.Science, 349(6245), 261–266. doi:10.1126cience.aaa8685 PMID:26185244

Huang, T.-L., & Liao, S. (2015). A model of acceptance of augmented-reality interactive technology: The moderating role of cognitive innovativeness. Electronic Commerce Research, 15(2), 269–295.

Huang, M.-H., & Rust, R. T. (2018). Artificial intelligence in service. Journal ofService Research, 21(2), 155–172. doi:10.1177/1094670517752459

Khatri, M. (2021). How digital marketing along with artificial intelligence is transforming consumer behaviour? International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology, 9(VII), 523–527. doi:10.22214/ ijraset.2021.36287

Kaperonis, S. (2018). How Artificial Intelligence (AI) is Transforming the User Experience in Digital Marketing. The Use of Artificial Intelligence in Digital Marketing: Competitive Strategies and TacticsChapter: 5Publisher: IGI Publisher

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. Nature, 521(7553),436–444. doi:10.1038/nature14539 PMID:26017442

Lee, L., Jeffrey Inman, J., Argo, J. J., Bottger, T., Dholakia, U., & Gilbride, T., et al (2018). From browsing to beyond: The needs-adaptive shopper journey model. Journal of Association of Consumer Research, 3(3), 277–293. Lemon, K. N., & Verhoef, P. C. (2016).

Lemon, K. N., Verhoef, P. C. (2016). Understanding customer experience throughout the customer journey. Journal of Marketing, 80(6), 69–96.

Ng, I. C. L., Wakenshaw, S. Y. L. (2017). The Internet-of-Things: Review and research directions. International Journal of Research in Marketing, 34(1), 3–21.

Nguyen, C. (2016). Chinese restaurants are replacing waiters with robots. Retrieved 26 August 2019 from http://www.businessinsider.com/chineserestaurant-robot-waiters-2016-7/.

Pillai, R., Sivathanu, B. and Dwivedi, Y.K. (2020), "Shopping intention at AI-powered automated retail stores (AIPARS)", Journal of Retailing and Consumer Services, Vol. 57 No. 1, pp. 1-15.

Rangaswamy, A., Claudio, N.M., Van Bruggen, V.G., Wieringa, J.E., Wirtz, J. (2020). The Role of Marketing in Digital Business Platforms. Journal of Interactive Marketing Vol. 51, 2020, 72-90.

Salvietti G., Ziliani C.,Teller C.,Ieva M., Ranfagni S. (2022). Omnichannel retailing and post-pandemic recovery: building a research agenda. International Journal of Retail & Distribution Management. Vol. 50 No. 8/9, 2022 pp. 1156-1181.

Scholz, J., & Duffy, K. (2018). We are at home: How augmented reality reshapes mobile marketing and consumer-brand relationships. Journal of Retailing and Consumer Services, 44, 11–23.

Shankar, V., Kleijnen, M., Ramanathan, S., Rizley, R., Holland, S., & Morrissey, S. (2016). Mobile shopper marketing: Key issues, current insights, and future research avenues. Journal of Interactive Marketing, 34, 37–48.

Shi, S., Wang, Y., Chen, X. and Zhang, Q. (2020), "Conceptualization of omnichannel customer

experience and its impact on shopping intention: a mixed-method approach", International Journal of Information Management, Vol. 50 No. 1, pp. 325-336.

Simon, M. (2015). This Incredible Hospital Robot Is Saving Lives. Also, I Hate It. Retrieved 26 August 2019 from https://www.wired.com/2015/02/ incredible-hospital-robot-saving-lives-also-hate/.

Tyrväinen, O., Karjaluoto, H. (2019). Journal of Customer Behaviour, Volume 18, Number 1, Spring, 17-34(18)

Verhoef, P. C., Kannan, P.K., Inman, J. (2015). From Multi-Channel Retailing to Omni-Channel Retailing: Introduction to the Special Issue on Multi-Channel Retailing. Journal of Retailing

Volume 91, Issue 2, June 2015, P. 174-181.

Volkmar, G., Fischer, P.M., Fischer, Reinecke, S., (2022). Artificial Intelligence and Machine Learning: Exploring drivers, barriers, and future developments in marketing management. Journal of Business Research.

Yim, M. Y., Chu, S.-C., & Sauer, P. L. (2017). Is augmented reality technology an effective tool for e-commerce? An interactivity and vividness perspective. Journal of Interactive Marketing, 39, 89–103.

Ziegeldorf, J. H., Morchon, O. G., & Wehrle, K. (2014). Privacy in the internet of things: Threats and challenges. Security and Communication Networks, 7 (12), 2728–2742.

https://www.mckinsey.com/featured-insights/lifting-europes-ambition/videos-and-podcasts/how-can-generative-ai-add-value-in-banking-and-financial-services

RASHBA SPİN YÖRÜNGE ETKİLEŞMESİ OLAN LENS ŞEKLİNDEKİ YARI MANYETİK YARI İLETKEN KUANTUM NOKTALARINDA, MANYETİK ALANIN ETKİSİNDE ABSORBSİYON KATSAYISININ HESAPLANMASI

DR. MUSTAFA BALCI

EDİTOR
PROF. DR. ARİF BABANLI

EĞİTİM
yayınevi

RASHBA SPİN YÖRÜNGE ETKİLEŞMESİ OLAN LENS ŞEKLİNDEKİ YARI MANYETİK YARI İLETKEN KUANTUM NOKTALARINDA, MANYETİK ALANIN ETKİSİNDE ABSORBSİYON KATSAYISININ HESAPLANMASI

Dr. Mustafa BALCI

Editor: Prof. Dr. Arif BABANLI

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-37-1
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
RASHBA SPİN YÖRÜNGE ETKİLEŞMESİ OLAN LENS ŞEKLİNDEKİ YARI MANYETİK YARI İLETKEN KUANTUM NOKTALARINDA, MANYETİK ALANIN ETKİSİNDE ABSORBSİYON KATSAYISININ HESAPLANMASI
Dr. Mustafa BALCI
Editor: Prof. Dr. Arif BABANLI
VIII+107 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN:978-625-5971-37-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Abramowitz, M., ve Stegun, I. A. 1968. Handbook of mathematical functions with formulas, graphs, and mathemat ical tables (C. 55). US Government printing office.

Alferov, Z. I., Zhilyaev, Y. V., ve Shmartsev, Y. V. 1971. Splitting of the conduction band in a 'superlattice'based on GaP_xAs_1-x. Fizika i Tekhnika Poluprovodnikov, 5, 174.

Appelbaum I (2009). A Haynes–Shockley experiment for spin-polarized electron transport in silicon. Solid-State Electronics, 53:1242–1245

Ast, C. R., Henk, J., Ernst, A., Moreschini, L., Falub, M. C., Pacilé, D., Bruno, P., Kern, K., ve Grioni, M. 2007. Giant Spin Splitting through Surface Alloying. Physical Review Letters, 98(18), 186807.

Austing, D. G., Sasaki, S., Tarucha, S., Reimann, S. M., Koskinen, M., ve Manninen, M. 1999. Ellipsoidal deformation of vertical quantum dots. Physical Review B, 60(16), 11514-11523.

Averkiev, N. S., ve Golub, L. E. 1999. Giant spin relaxation anisotropy in zinc-blende heterostructures. Physical Review B, 60(23), 15582-15584.

Babanlı, A., Balcı, M., ve Sabyrov, V. 2023. Optical properties of an ellipsoidal quantum dot with a diluted magnetic semiconductor structure. Journal of Magnetism and Magnetic Materials, 586, 171146.

Bercioux, D., Lucignano, P., 2015. Quantum transport in Rashba spin–orbit materials: a review, Report on Progress in Physics, 78, 1-30.

Besombes, L., Leger, Y., Bernos, J., Boukari, H., Mariette, H., Poizat, J. P., Clement, T., Fernández-Rossier, J., ve Aguado, R. 2008. Optical probing of spin fluctuations of a single paramagnetic Mn atom in a semiconductor quantum dot. Physical Review B, 78(12), 125324.

Bihlmayer, G., Koroteev, Yu. M., Echenique, P. M., Chulkov, E. V., ve Blügel, S. 2006. The Rashba-effect at metallic surfaces. Surface Science, 600(18), 3888-3891.

Bimberg, D., Grundmann, M., ve Ledentsov, N. N. 1999. Quantum dot heterostructures. John Wiley.

Bimberg, D., Grundman, M., Ledentsov, M., 2001. Quantum Dot Heterostructures. John Wıley, New York.

Bloch, F. 1928. Quantum mechanics of electrons in crystal lattices. Z. Phys, 52, 555-600.

Bogachek, E. N., Scherbakov, A. G., ve Landman, U. 1996. Magnetic switching and thermal enhancement of quantum transport through nanowires. Physical Review B, 53(20), R13246-R13249.

Bychkov, Y. A., ve Rashba, É. I. 1984. Properties of a 2D electron gas with lifted spectral degeneracy. JETP lett, 39(2), 78.

Can M M (2011). Co Katkılı ZnO Seyreltik Manyetik İnce Filmlerin Sentezi ve Fiziksel Özellikleri. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

Cantele, G., Ninno, D., ve Iadonisi, G. 2000. Confined states in ellipsoidal quantum dots. Journal of Physics: Condensed Matter, 12(42), 9019-9036.

Cantele, G., Ninno, D., Iadonisi, G. 2001. Calculation of the Infrared Optical Transitions in Semiconductor Ellipsoidal Quantum Dots. Nano Letters, 1(3), 121-124.

Chang, L. L., Esaki, L., ve Tsu, R. 1974. Resonant tunneling in semiconductor double barriers. Applied Physics Letters, 24(12), 593-595.

Chappert, C., Fert, A., ve Van Dau, F. N. 2007. The emergence of spin electronics in data storage. Nature Materials, 6(11), 813-823.

Chen, T., Xie, W., ve Liang, S. 2012. The nonlinear optical rectification of an ellipsoidal quantum dot with impurity in the presence of an electric field. Physica E: Low-Dimensional Systems and Nanostructures, 44(4), 786-790.

Christen, J., ve Bimberg, D. 1990. Line shapes of intersubband and excitonic recombination in quantum wells: Influence of final-state interaction, statistical broadening, and momentum conservation. Physical Review B, 42(11), 7213-7219.

Christen, J., Krahl, M., ve Bimberg, D. 1990. Visualization of the transition from 2d to 3d and from non-k-conservation to k-conservation in the lineshapes of quantum wells and true superlattices. Superlattices and Microstructures, 7(1), 1-4.

Çakmaktepe, Ş., 2006. Kane Tipi Yarıiletken Kuantum Çubuklarında Yük Taşıyıcılarının Enerji Spektrumları. Fizik Anabilim Dalı, 3s. Isparta

Datta, S., ve Das, B. 1990. Electronic analog of the electro-optic modulator. Applied Physics Letters, 56(7), 665-667.

Davis, R. H., ve Hosack, H. H. 1963. Double Barrier in Thin-Film Triodes. Journal of Applied Physics, 34(4), 864-866.

Dingle, R., Wiegmann, W., ve Henry, C. H. 1974. Quantum States of Confined Carriers in Very Thin Al_x_Ga_1−xAs-GaAs-Al_xGa_1−xAs Heterostructures. Physical Review Letters, 33(14), 827-830.

Dresselhaus, G. 1955. Spin-Orbit Coupling Effects in Zinc Blende Structures. Physical Review, 100(2), 580-586.

Dvoyan, K. G., Kazaryan, E. M., ve Petrosyan, L. S. 2005. Electronic states in quantum dots with ellipsoidal symmetry. Physica E: Low-dimensional Systems and Nanostructures, 28(4), 333-338.

D'yakonov, M. 1986. Spin relaxation of two-dimensional electrons in non-centrosymmetric se miconductors. Sov. Phys. Semicond., 20(1), 110-112.

Edelstein, V. M. 1990. Spin polarization of conduction electrons induced by electric current in two-dimensional asymmetric electron systems. Solid State Communications, 73(3), 233-235.

Esaki, L., ve Tsu, R. 1970. Superlattice and negative differential conductivity in semiconductors. IBM Journal of Research and Development, 14(1), 61-65.

Fabian, J., Matos-Abiague, A., Ertler, C., Stano, P., ve Zutic, I. 2007. Semiconductor Spintronics. Acta Physica Slovaca. Reviews and Tutorials, 57(4-5).

Faist, J., Capasso, F., Sivco, D. L., Sirtori, C., Hutchinson, A. L., ve Cho, A. Y. 1994. Quantum Cascade Laser. Science, 264(5158), 553-556.

Ferreira, W. S., Sousa, J. S. D., Freire, J. A. K., Farias, G. A., ve Freire, V. N. 2006. Optical properties of ellipsoidal CdSe quantum dots. Brazilian Journal of Physics, 36(2a), 438-439.

Feynman, R. P., Leighton, R. B., ve Sands, M. 1965. The feynman lectures on physics; vol. İ. American Journal of Physics, 33(9), 750-752.

Fox, M., ve Ispasoiu, R. 2006. Quantum Wells, Superlattices, and Band-Gap Engineering. Içinde S. Kasap ve P. Capper (Ed.), Springer Handbook of Electronic and Photonic Materials (ss. 1021-1040). Springer US.

Furdyna, J. K. 1988. Diluted magnetic semiconductors. Journal of Applied Physics, 64(4), R29-R64.

Gaj, J. A., Gatązka, R. R., ve Nawrocki, M. 1993. Giant exciton Faraday rotation in Cd1−xMnxTe mixed crystals. Solid State Communications, 88(11-12), 923-925.

Galitskiy, V. M., Karnakov, B. M., ve Kogan, V. I. 1992. Problems in Quantum Mechanics (2. bs). Nauka.

Gell-Mann, M., ve Brueckner, K. A. 1957. Correlation energy of an electron gas at high density. Physical Review, 106(2), 364.

Gibbs, J. W., ve Wilson, E. B. 1901. Vector analysis: A text-book for the use of students of mathematics an d physics, founded upon the lectures of j. Willard gibbs. Yale University Press.

Glazman, L., Lesovik, G., Khmel'Nitskiĭ, D., ve Shekhter, R. 1988. Reflectionless quantum transport and fundamental ballistic-resistance steps in microscopic constrictions. ZhETF Pisma Redaktsiiu, 48, 218.

Goryca, M., Kazimierczuk, T., Nawrocki, M., Golnik, A., Gaj, J. A., Kossacki, P., Wojnar, P., ve Karczewski, G. 2009. Optical Manipulation of a Single Mn Spin in a CdTe-Based Quantum Dot. Physical Review Letters, 103(8), 087401.

Gradshteĭn, I. S., ve Zwillinger, D. 2015. Table of integrals, series, and products (Eighth edition). Elsevier, Academic Press is an imprint of Elsevier.

Griffiths, D. J. 2017. Introduction to Quantum Mechanics. Cambridge University Press.

Harrison, P., 1999. Quantum Wells, Wires and Dots. John Wiley and Sons Ltd, Chichester

Harper, R. L., Bicknell, R. N., Blanks, D. K., Giles, N. C., Schetzina, J. F., Lee, Y. R., ve Ramdas, A. K. 1989. Excited confined quantum states in CdMnTe-CdTe superlattices. Journal of Applied Physics, 65(2), 624-628.

Hashimzade, F. M., Babayev, A. M., ve Mehdiyev, B. H. 2006. Rashba spin-orbit coupling effects in Cd_1−xMn_xTe quantum dots. Physical Review B, 73(24), 245321.

Ho Park, Y., Kim, H., Chang, J., Hee Han, S., Eom, J., Choi, H.-J., ve Cheol Koo, H. 2013. Separation of Rashba and Dresselhaus spin-orbit interactions using crystal direction dependent transport measurements. Applied Physics Letters, 103(25), 252407.

Holm, R. T., ve Furdyna, J. K. 1977. Microwave helicon propagation and helicon-excited electron paramagnetic resonance in Hg_1−xMn_xTe. Physical Review B, 15(2), 844-864.

Huang C, Guo Y, Liu X, Wang Y (2006). Structural and optical properties of Ti1_xCoxO2 films prepared by sol–gel spin coating. Thin Solid Films, 505:141 – 144Hasançebi Ö (2006). Sol-gel yöntemiyle hazırlanan bakır oksit ince filmlerin elektriksel, yapısal ve optiksel özelliklerinin incelenmesi. Y. Lisans Tezi, Ankara Üniv. Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye.

Ilchuk, H., Zmiiovska, E., Petrus, R., Semkiv, I., Lopatynskyi, I., ve Kashuba, A. 2020. Optical properties of CdMnTe film: Experimental and theoretical aspects.

Ishizaka, K., Bahramy, M. S., Murakawa, H., Sakano, M., Shimojima, T., Sonobe, T., Koizumi, K., Shin, S., Miyahara, H., Kimura, A., Miyamoto, K., Okuda, T., Namatame, H., Taniguchi, M., Arita, R., Nagaosa, N., Kobayashi, K., Murakami, Y., Kumai, R., ve Tokura, Y. 2011. Giant Rashba-type spin splitting in bulk BiTeI. Nature Materials, 10(7), 521-526.

Ivchenko, E., ve Pikus, G. 1978. New photogalvanic effect in gyrotropic crystals. ZhETF Pisma Redaktsiiu, 27, 640.

Jiang Y, Wang W, Jing C, Cao C, Chu J (2011). Sol–gel synthesis, structure and magnetic properties of Mn-doped ZnO diluted magnetic semiconductors. Materials Science and Engineering B, 176:1301– 1306

Kapon, E., Hwang, D. M., ve Bhat, R. 1989. Stimulated emission in semiconductor quantum wire heterostructures. Physical Review Letters, 63(4), 430-433.

Kazarinov, R., ve Suris, R. 1971. Possible amplification of electromagnetic waves in a semiconductor wit h a superlattice. Fiz. Tekh. Poluprovodn., 5, 797-800.

Keldysh, L. V. 1962. Fizika tverdogo tela. Sov. Phys. Solid State.

King, P. D. C., Hatch, R. C., Bianchi, M., Ovsyannikov, R., Lupulescu, C., Landolt, G., Slomski, B., Dil, J. H., Guan, D., Mi, J. L., Rienks, E. D. L., Fink, J., Lindblad, A., Svensson, S., Bao, S., Balakrishnan, G., Iversen, B. B., Osterwalder, J., Eberhardt, W., ve Hofmann, Ph. 2011. Large Tunable Rashba Spin Splitting of a Two-Dimensional Electron Gas in Bi 2 Se 3. Physical Review Letters, 107(9), 096802.

Kittel, C. 2005. Introduction to solid state physics. John Wiley & sons, inc.

Komarov, A., Riabchenko, S., Terletskii, O., Zheru, I., ve Ivanchuk, R. 1977. Magneto-optical studies and the double opticomagnetic resonance of the exciton band in Mn/2+/-doped CdTe. Zhurnal Eksperimentalnoi I Teoreticheskoi Fiziki, 73, 608-618.

Koo, H. C., Kwon, J. H., Eom, J., Chang, J., Han, S. H., ve Johnson, M. 2009. Control of Spin Precession in a Spin-Injected Field Effect Transistor. Science, 325(5947), 1515-1518.

Krebs, O., Benjamin, E., ve Lemaître, A. 2009. Magnetic anisotropy of singly Mn-doped InAs/GaAs quantum dots. Physical Review B, 80(16), 165315.

Kummer, E. E. 1837. De integralibus quibusdam definitis et seriebus infinitis. Journal für die reine und angewandte Mathematik (Crelles Journal), 1837(17), 228-242.

Landau, L. D., ve Lifshitz, E. M. 2013. Quantum mechanics: Non-relativistic theory (C. 3). Elsevier.

LaShell, S., McDougall, B. A., ve Jensen, E. 1996. Spin Splitting of an Au(111) Surface State Band Observed with Angle Resolved Photoelectron Spectroscopy. Physical Review Letters, 77(16), 3419-3422.

Le Gall, C., Besombes, L., Boukari, H., Kolodka, R., Cibert, J., ve Mariette, H. 2009. Optical Spin Orientation of a Single Manganese Atom in a Semiconductor Quantum Dot Using Quasiresonant Photoexcitation. Physical Review Letters, 102(12), 127402.

Le Gall, C., Kolodka, R. S., Cao, C. L., Boukari, H., Mariette, H., Fernández-Rossier, J., ve Besombes, L. 2010. Optical initialization, readout, and dynamics of a Mn spin in a quantum dot. Physical Review B, 81(24), 245315.

Léger, Y., Besombes, L., Fernández-Rossier, J., Maingault, L., ve Mariette, H. 2006. Electrical Control of a Single Mn Atom in a Quantum Dot. Physical Review Letters, 97(10), 107401.

Liu H, Yang J, Hua Z, Liu Y, Yang L, Zhang Y, Cao J (2011). Cu-doping effect on structure and magnetic properties of Fe-doped ZnO powders. Materials Chemistry and Physics, 125 :656–659

Lu, M., Zieve, R. J., Van Hulst, A., Jaeger, H. M., Rosenbaum, T. F., ve Radelaar, S. 1996. Low-temperature electrical-transport properties of single-crystal bismuth films under pressure. Physical Review B, 53(3), 1609-1615.

Manchon, A., Koo, H. C., Nitta, J., Frolov, S. M., ve Duine, R. A. 2015. New perspectives for Rashba spin–orbit coupling. Nature Materials, 14(9), 871-882.

Miller, D. A. 1990. Optoelectronic applications of quantum wells. Opt. Photon. News, 1(1), 7-15.

Munekata, H., Ohno, H., Von Molnar, S., Segmüller, A., Chang, L. L., ve Esaki, L. 1989. Diluted magnetic III-V semiconductors. Physical Review Letters, 63(17), 1849-1852.

Nakamura, H., Koga, T., ve Kimura, T. 2012. Experimental Evidence of Cubic Rashba Effect in an Inversion-Symmetric Oxide. Physical Review Letters, 108(20), 206601.

Nitta, J., Akazaki, T., Takayanagi, H., ve Enoki, T. 1997. Gate Control of Spin-Orbit Interaction in an Inverted In_0.53Ga_0.47As/In_0.52Al_0.48As Heterostructure. Physical Review Letters, 78(7), 1335-1338.

Ohno, H., Munekata, H., Penney, T., Von Molnár, S., ve Chang, L. L. 1992. Magnetotransport properties of p-type (In,Mn)As diluted magnetic III-V semiconductors. Physical Review Letters, 68(17), 2664-2667.

Osbourn, G. C. 1982. Strained-layer superlattices from lattice mismatched materials. Journal of Applied Physics, 53(3), 1586-1589.

Peierls, R. 1930. Zur Theorie der elektrischen und thermischen Leitfähigkeit von Metalle n. Annalen der Physik, 396(2), 121-148.

Peter, Y., ve Cardona, M. 2010. Fundamentals of semiconductors: Physics and materials properties. Springer Science & Business Media.

Rashba, E. 1960. Properties of semiconductors with an extremum loop. I. Cyclotron and c ombinational resonance in a magnetic field perpendicular to the plane of the loop. Sov. Phys.-Solid State, 2, 1109.

Reiter, D. E., Kuhn, T., ve Axt, V. M. 2009. All-Optical Spin Manipulation of a Single Manganese Atom in a Quantum Dot. Physical Review Letters, 102(17), 177403.

Sadeghi, E., ve Alirezaie, S. 2013. Effect of incident light polarization on optical properties of an ellipsoidal quantum dot. Superlattices and Microstructures, 54, 128-136.

Sadeghi, E., Moradi Lm, M. 2016. Optical properties of a two-electron system in a double ellipsoidal quantum dot. Chinese Journal of Physics, 54(5), 773-779.

Sasaki, S., Austing, D. G., ve Tarucha, S. 1998. Spin states in circular and elliptical quantum dots. Physica B: Condensed Matter, 256-258, 157-160.

Schultz, M., Heinrichs, F., Merkt, U., Colin, T., Skauli, T., ve Løvold, S. 1996. Rashba spin splitting in a gated HgTe quantum well. Semiconductor Science and Technology, 11(8), 1168-1172.

Sirenko, A. A., Ruf, T., Cardona, M., Yakovlev, D. R., Ossau, W., Waag, A., ve Landwehr, G. 1997. Electron and hole g factors measured by spin-flip Raman scattering in CdTe/Cd_1−x Mg_xTe single quantum wells. Physical Review B, 56(4), 2114-2119.

Varykhalov, A., Marchenko, D., Scholz, M. R., Rienks, E. D. L., Kim, T. K., Bihlmayer, G., Sánchez-Barriga, J., ve Rader, O. 2012. Ir(111) Surface State with Giant Rashba Splitting Persists under Graphene in Air. Physical Review Letters, 108(6), 066804.

Vas' ko, F. 1979. Spin splitting in the spectrum of two-dimensional electrons due to the surface potential. Soviet Journal of Experimental and Theoretical Physics Letters, 30, 541.

Vorobyev, L. E., Ivchenko, E. I., Firsov, D. A., ve Shalygin, V. A. (2001). Optical Property ofNanostructures. Nauka.

Willardson, R. K., ve Beer, A. C. 1977. Semiconductors and semimetals. Academic press.

Winkler, R. 2003. Spin-orbit coupling effects in two-dimensional electron and hole systems. Springer.

Zaleszczyk, W., Janik, E., Presz, A., Dłużewski, P., Kret, S., Szuszkiewicz, W., Morhange, J.-F., Dynowska, E., Kirmse, H., Neumann, W., Petroutchik, A., Baczewski, L. T., Karczewski, G., ve Wojtowicz, T. 2008. Zn1− xMnxTe Diluted Magnetic Semiconductor Nanowires Grown by Molecular Beam Epitaxy. Nano Letters, 8(11), 4061-4065.

Zamani, A., Azargoshasb, T., Niknam, E., ve Mohammadhosseini, E. 2017. Absorption coefficient and refractive index changes of a lens-shaped quantum dot: Rashba and Dresselhaus spin–orbit interactions under external fields. Optik, 142, 273-281.

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİ

DR. CEM ŞENOL

EĞİTİM
yayınevi

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİ

Dr. Cem Şenol

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-29-6
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÜSTÜN YETENEKLİLER EĞİTİMİ

Dr. Cem Şenol
VII+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-29-6

Bu kitap, yazarın "Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri (BİLSEM Örneği)" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Akarsu, F. (2000). İstanbul Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) İçin Bir Öğrenme Modeli. *Gifted and Talented İnternational*, 15 (2), 124-129.

Akarsu, F. (2001). *Üstün Yetenekliler, Yetişemediğimiz Çocuklar: Üstün Yetenekli Çocuklar ve Sorunları*. Ankara: Eduser Yayınları.

Akarsu, F. (2004a). Üstün Zihinsel Yeteneklilerin Eğitiminde Sorunlar, *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Akarsu, F. (2004b). Enderun: Üstün Yetenekliler İçin Saray Okulu, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitab*ı. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Akkanat, H. (1999). Üstün veya Özel Yetenekliler. *Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi*, 103

Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Basımevi.

Akkutay, Ü. (2004). Osmanlı Eğitim Sisteminde Enderun Mektebi, *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul. Çocuk Vakfı Yayınları.

Akyüz, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi.* Ankara**:** Pegem Yayıncılık.

Arı, B. (2004). Osmanlı Devleti'nde Yüksek Bürokrasi İçin Üstün Yeteneklerin Tespiti ve Sarayda Özel Eğitim Süreci, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Atabay, N. (2004). Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Ergenlerin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Uyum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Ataman, A. (1982). *Ankara İli Resmi Şehir İlkokullarındaki Üstün Yetenekli Çocukların Fiziksel Gelişim Özelliklerinin Belirlenmesi.* Yayınlanmış Doçentlik Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Ataman, A. (1984). *Ankara İli Resmi Şehir İlkokullarındaki Üstün Yetenekli Çocukların Fiziksel Gelişim Özelliklerinin Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Ataman, A. (1996). *Üstün Zekalı ve Üstün Özel Yetenekli Çocuklar, Eğitimimize Bakışlar*, (Edt. İ. Fındıkçı), İstanbul: Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.

Ataman, A. (1997). Türkiye'de Özel Eğitime Yeni Yaklaşımlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 136, 22-23.

Ataman, A. (1998). *Üstün Zekâlılar ve Üstün Yetenekliler,* (Edt. S. Eripek), Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1018.

Ataman, A. (2003a). Üstün Zekalı/Yetenekli Çocuklar, (Edt. A. Ataman), *Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Ataman, A. (2003b). Üstün Yetenekli/Zekalı Çocuk ile Yaşamak. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 4. http://yayım.meb.gov.tr/dergiler/sayi39-40/ataman.htm internet adresinden 15.10.2010 tarihinde indirilmiştir.

Ataman, A. (2004). Üstün Zekalı ve Üstün Özel Yetenekli Çocuklar. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Aydın, S. (1994). *Eğitime Farklı Bir Bakış*. İzmir: TÖV Yayınları.

Bilgili, A. E. (2004). Bir Türk Eğitim Geleneği Olarak Enderun'un Yeniden İnşası, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Budak, İ. (2008). Üstün Yeteneklilik Kavramı ve Tarihsel Gelişim Süreci, *Journal of Qafqaz University*, 22.

Cutts, N. E. ve Moseley, N. (2001). *Üstün Zekalı ve Yetenekli Çocukların Eğitimi* (Çev: İ. Ersevim). İstanbul: Özgür Yayınları.

Çağlar, D. (2004a). *Üstün Zekalı Çocukların Özellikleri*, (Edt. M. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili), *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Çağlar, D. (2004b). Üstün Zekalı Çocukların Eğitim Modelleri, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiriler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Çağlar, D. (2004c). 1953–1993 Yılları Arasında Üstün Zekalı Çocuklar Konusunda Alınan Kararlar, Çalışmalar ve Uygulamalar. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Çamurlu, A. (2001). Üstün veya Özel Yetenekli Çocuklar ve Bilim Sanat Merkezleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 1.

Çatalbaş, A. S. (1998). *Üstün Yetenekli Öğrencilerin Yetkinlik Beklentileri***.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Çepni, S. ve Gökdere, M. (2002). *Profiles of the Gifted Students in Turkey*. The New Educational Review.

Çepni, S., Gökdere, M. ve Küçük, M. (2002). *Zihinsel Alanda Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Purdue Modeline Dayalı Fen Alanında Örnek Etkinlik Geliştirme*. (http://www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t68d.pdf internet adresinden 03.09.2010 tarihinde indirilmiştir.)

Cross, L. T. (2009). Social Coping Among Academically Gifted Adolescents in a Residental Setting: A Longitudinal Study. *Gifted Child Quarterly, 53* (1), 25-33.

Dağlıoğlu, H. E. (1995). *İlkokul 2.-5. Sınıflara Devam Eden Çocuklar Arasından Üstün Yetenekli Olanların Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dağlıoğlu, H. E. (2004). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş-Altı Yaş Grubunda ve Matematik Alanında Üstün Yetenekli Olan Çocukların Sosyodemografik Özellikler Bakımından İncelenmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Davaslıgil, Ü. (1990). Üstün Çocuklar. *Yaşadıkça Eğitim*, 13.

Davaslıgil, Ü. (1995). Üstün Çocuklar, *Yaşadıkça Eğitim*, 43.

Davaslıgil, Ü. (2000). Üstün ve Özel Yetenekli Çocuklara İlişkin Alt Komisyonu, *1. İstanbul Çocuk Kurultayı, İstanbul Çocuk Raporu*. İstanbul: İstanbul Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. (2004a). Üstün Çocuklar, (Edt. R. Şirin, A. Kulaksızoğlu ve A. E. Bilgili), *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. (2004b). Üstün Zekalı Çocukların Eğitimi, *Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı.* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. ve diğerleri (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Tarihi İçindeki Yeri, *Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespiti Komisyonu Ön Raporu***.** İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Davaslıgil, Ü. ve Zeana, M. (2004). Üstün Zekalıların Eğitimi Projesi, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Davis, G. A. ve Rimm, S. B. (1994). *Education of The Gifted and Talented*. USA: Allyn and Bacon.

Dobson, L. (1999). *Homeschooling The Early Years*. USA: Prima Publishing.

Doğan, M., Tekcan, N. ve Cürebal, F. (2004). Üstün ve Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Bir Okul Modeli: TEVİTÖL. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Dori, S. (2000). Taking A Different Path: A Mother's Reflections On Homeschooling. *Roeper Review, 22* (4).

Dönmez, N. B. ve Kurt, Z. Ş. (2004). Bebeklik ve Okul Öncesi Dönemde Üstün Yetenekli Çocukların ve Ailelerinin Yönlendirilmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Dönmez, N. B. (2004). Bilim ve Sanat Merkezleri'nin Kuruluşu ve İsleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler, *Üstün Yetenekli Çocuklar Bildiriler Kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu (2004). *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi*. İstanbul. Çocuk Vakfı Yayınları.

Enç, M. (1979). *Özel Eğitimin Gerekçesi. Üstün Beyin Gücü Gelişimi ve Eğitimleri*. Ankara: Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:83.

Enç, M., Çağlar, D. ve Özsoy, Y. (1981). *Özel Eğitime Giriş.* Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No:95.

Ersoy, Ö. ve Avcı, N. (2001). *Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri "Özel Eğitim*. İstanbul: YA-PA Yayınları.

Feldhussen, J. ve Kolloff, P. B. (1986). The purdue three-stage enrichment model for gifted education at the elementary level In J.S. Renzulli (Ed.) *System And Models For Developing Programs For The Gifted And Talented.* Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.

Freeman, J. (1985). *The Psychology of Gifted Children, Perspectives on Development and Education*. Suffolk: John Wiley and Sons Ltd.

Gallagher, J. J. (2008). Psychology, Psychologists and Gifted Students. Frank Porter Graham Institute, University of North Carolina at Chapel Hill. *Handbook of Giftedness in Children*, ed. Steven I. Pfeıffer ISBN: 978-0-387-74399-8, Springer Science+Business Media Press.

Greenlaw, J. ve Intosh, E. (1988). *Educating The Gifted*. Chicago: American Library Association.

Gross, M. (1999). Small Poppies: Highly Gifted Children In The Early Years**.** *Roeper Review, 21* (3).

Heller, K. A. ve Schofield, N. J. (2008). Identification and Nurturing the Gifted from an International Perspective. *Handbook of Giftedness in Children*, ed. Steven I. Pfeıffer ISBN: 978-0-387-74399-8, Springer Science+Business Media Pres.

Heward, W. L. ve Orlansky, M. D. (1980). *Exceptional Children*. USA: Merrill Publishing Company.

Hodge, K. ve Kemp, C. (2002). The Role of Invitational Curriculum in the Identification of Giftedness in Young Children. *Australian Journal of Early Childhood, 27* (1).

Hökelekli, H. ve Gündüz, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Karakter Özellikleri ve Değerler Eğitimi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Johnsen, S. K., Haensly, P. ve Ryser, G. (2002). Changing General Education Classroom Practices To Adapt For Gifted Students**.** *Gifted Child Quarterly*, 46 (1), 45-63.

Jones, E. ve Stanley, J. (1993). Acceleration and Enrichment:The Context and Development of Program Options*. International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent***.** U.K: Pergamon Press.

Jost, M. (2006). *İleri Zekalı Çocukları Tespit Etmek ve Desteklemek* (Çev. A. Kanat). İzmir: İlya İzmir Yayınevi.

Kaplan, S. N. (1986). The Grid: A Model to Construct Differentiated Curriculum for the Gifted, *Systems And Models For Developing For The Gifted And Talented*, J.S. Renzulli, Creative learning Press, Inc.

Leyden, S. (1998). *Supporting The Child of Exceptional Ability***.** London: NACE/Fulton Pub.

Malkoç, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar ve Müzik Eğitimi, *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

McCarney, S. B. (1988). *Gifted Evaluation Scale-2.* Hawthorne Educational Services, Inc.

MEB. (1991). *I. Özel Eğitim Konseyi,* Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri. Ankara: MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı.

MEB. (2007). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi*.

MEB. (2022). *Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi.*

Metin, N. (1999). *Üstün Yetenekli Çocuklar.* Ankara: Özaşama Matbaacılık.

Meyen, E. L. ve Skrtic, T. M. (1988). *Exceptional Children and Youth, Love Publishing Company Denver.* USA: Colorado.

Montgomery, D. (1996). *Educating the Able*. London: Cassel Welington House.

Mönks, F. J. (1992). Development of the gifted child: The issue of identification and programmimg. In F. J. Mönks & W. Peters, *Talent for the future*. Mastricht, The Netherlands: Assen.

Munro, J. (2000). *A Learning Base for The Education Gt Students*. www.edfac.unimelb.edu.au/LED/ELAGE/documents/GLTEducationGTstudents.pdf internet adresinden 03.09.2010 tarihinde indirilmiştir.

Nazik, B. (2003). *Çocuk Ruh Sağlığı 1*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Öner, N. (1997). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testler***.** İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Özgüven, I. E. (1999). *Psikolojik Testler.* Ankara: PDREM Yayınları.

Özsoy, Y. (1989). *Özel İlgi ve Eğitim Gerektiren Çocuklar Çalışma Raporu.* Ankara: UNICEF Bilgilendirme Seti.

Özsoy, Y., Saldıroğlu, H. ve Sever, M. (1991). *Üstün Yetenekli Çocuklar ve Eğitimleri Ön Raporu.* Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı.

Özsoy, Y. Özyürek, M. ve Eripek, S. (2002). *Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar, Özel Eğitime Giriş.* Ankara: Karatepe Yayınları.

Palancı, M. (2004). Üstün Yetenekli Öğrencilerin İhtiyaçlarını Karşılamaya Yönelik Gerçeklik Terapisi Temelli Okul Rehberlik

ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Modeli. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Passow, H. (2004). The Nature of Giftedness and Talent*. Definitions and Conceptions of Giftedness.* Ed. R.T. Stenberg, California: Corwin Press.

Porter, L. (1999). *Gifted Young Children.* Buckhingham: Open University Press.

Renzulli, J. S. (1986). *The Tree Ring Conception of Giftedness: A Developmental Model for Creative Productivity.* Cambridge: University of Cambridge Press.

Reynolds, M. C. ve Birch, J. W. (1988). *Adaptive Mainstreaming (A Primer for Teachers and Principals).* London: Longman Inc.

Rivero, L. (2002). *Creative Home Schooling.* USA: Great Potential Press Inc.

Robinson, N. M. (2008). The Social World of Gifted Children and Youth. *Handbook of Giftedness in Children,* Ed. Steven I. Pfeıffer ISBN: 978-0-387-74399-8, Springer Science+Business Media Pres.

Sayler, M. (1994). *Investigation of Talented Students*. University of North Teksas, Denton TX.

Shaunessy, E. (2003). State Policies Regarding Gifted Education. *Gifted Chil Today, 26* (3), 16-23.

Silverman, L. K. (1993). Social Development, Leadership, and Gender Issues, In L. K. Silverman (Ed.), *Counceling the Gifted and Talented.* Denver, CO: Love Publishing.

Sisk, D. (1987). *Creative Teaching of The Gifted.* USA: Mc Graw-Hill Inc.

Smutny, J. F. (2000). *Teaching Young Gifted Children In The Regular Classroom.* Eric Clearinghouse On Disabilities And Gifted Education Reston VA, ERIC Digest E595.

Smutny, J. F. (2001). *Stand Up For Your Gifted.* Canada: Free Spirit Publishing.

Swassing, R. H. (1990). *Teaching Gifted Children and Adolescents*, Charles E. Merrill. Ohio: Publishing Company, Columbus.

Tekbaş, D. (2004). *Kaynaştırma Ortamında Üstün Zekalı Çocuğa Uygulanan Zenginleştirme Programı Hakkında Örnek Olay*

İncelemesi Ve Programın Etkililiğine İlişkin Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Ana Bilim Dalı, Ankara.

Tekbaş, D. ve Ataman, A. (2004). Kaynaştırma Ortamında Üstün Zekalı Çocuğa Uygulanan Zenginleştirme Programı Hakkında Örnek Olay İncelemesi ve Programın Etkililiğine İlişkin Bir Araştırma. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

Temel, F. ve Çaltık, İ. (2002). Alternatif Eğitim: Ev Okulu Uygulamaları. *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitimi Sempozyumu*, Ankara: Kök Yayıncılık.

Tucker, B. ve Hafenstein, N. (1997). Psychological Intensities on Young Gifted Children. *Gifted Child Quarterly, 41* (3), 66-75.

Turnbull, R., Turnbull, A., Shank, M., Smith, S. ve Lael, D. (2002). *Exceptional Lives Special Education in Today's Schools*. Ohio: Merrill Prentice Hall, Columbus.

Uzun, A. (2006). *Üstün veya özel yetenekli öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine iliskin tutumları ile cinsiyet, yas, sınıf düzeyi, anababanın öğrenim durumu, ailenin ekonomik durumu, öğretmenin cinsiyeti, akademik basarı, bilim ve sanat merkezine giriş alanı arasındaki, ilişkiler nelerdir?.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Uzun, M. (2004). Üstün veya Özel Yeteneklilik Nedir**?.** *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi El Kitabı.* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

VanTassel-Baska, J. (1986). *Criticalissues in Gifted Education,* Acceleration, C. Maker (Ed.). Rockville, MD: Aspen Publihers.

Walker, B., Hafenstein, N. L. ve Enslow, L. (1999). Meeting The Needs of Gifted Learners In The Early Childhood Classroom. *Young Children, 54* (1), 32-36.

Webb, J. T. (1993). Nurturing Social-Emotional Development of Gifted Children. *International Handbook of Research and Development of Giftedness and Talent.* USA: Pergamon Press.

Webb, J. T., Meckstroth, E. A. ve Tolan, S. S. (2003). Guiding The Gifted Child**.** *Gifted Psychology Press,* Arizona, USA: Scottsdale.

Winner, E. (1996). *Gifted Children Myths and Realities.* New York: Basic Books.

Yeşilova, H. (1997). *Üstün Yeteneklilik ve Türkiye'de Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.

Yılmaz, M. ve Yılan, G. (2004). Üstün Yetenekli Çocukların Ailelerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.

EKONOMİK BÜYÜMEYE YÖNELİK AMPİRİK YAKLAŞIMLAR

Editörler
Tayfur Bayat, Selim Kayhan, Uğur Adıgüzel

EĞİTİM
yayınevi

EKONOMİK BÜYÜMEYE YÖNELİK AMPİRİK YAKLAŞIMLAR

Editörler: Tayfur Bayat, Selim Kayhan, Uğur Adıgüzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-92-0
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

EKONOMİK BÜYÜMEYE YÖNELİK AMPİRİK YAKLAŞIMLAR
Editörler: Tayfur Bayat, Selim Kayhan, Uğur Adıgüzel
IV+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-92-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Alola, A. A., Özkan, O., ve Usman, O. (2023). Role of non-renewable energy efficiency and renewable energy in driving environmental sustainability in India: evidence from the load capacity factor hypothesis. *Energies*, 16(6), 2847.

Başar, S., ve Temurlenk, M. S. (2007). "Çevreye Uyarlanmış Kuznets Eğrisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 1-12.

Birleşmiş Milletler (t.y.)." Department Of Economic And Social Affairs Population Division" "https://population.un.org/wpp/graphs/probabilistic/pop/tot/900". adresinden 11 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) (2022, 11 Temmuz). Dünya Nüfusu 15 Kasım 2022'de 8 Milyar Nüfusa Ulaşacak. https://turkiye.unfpa.org/tr/dunya-nufus-gunu-2022-bb adresinden 10 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Bozatli, O., ve Akca, H. (2024). Does the composition of environmental regulation matter for ecological sustainability? Evidence from Fourier ARDL under the EKC and LCC hypotheses. *Clean Technologies and Environmental Policy*, 1-19.

Caglar, A. E., Daştan, M., ve Rej, S. (2024). A new look at China's environmental quality: how does environmental sustainability respond to the asymmetrical behavior of the competitive industrial sector?. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology,* 31(1), 16-28.

Çağlar, A. E. (2022). Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Araştırılmasında Çevresel Patentlerin Rolü: Genişletilmiş ARDL ile Kanıtlar. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(4).

Çetin, M. (2006). Teori ve Uygulamada Bölgesel Sürdürülebilir Kalkınma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(1), 1-20

Dietz, T., ve Rosa, E. A. (1997). "Effects Of Population and Affluence on CO2 Emissions". *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 94(1), 175-179.

Dinda, S. (2004). Environmental Kuznets Curve Hypothesis: A Survey. *Ecological Economics*, 49(4), 431-455.

Dogan, A., ve Pata, U. K. (2022). The role of ICT, R&D spending and renewable energy consumption on environmental quality: Testing the LCC hypothesis for G7 countries. Journal of Cleaner Production, 380, 135038.

Eğilmez, M. (2010, 10 Ocak). Malthus'a Farklı Bir Bakış. https://www.mahfiegilmez.com/2018/01/malthusa-farkl-bir-baks.html adresinden 09 Eylül 2024 tarihinde alınmıştır.

Erdogan, S. (2024). Linking natural resources and environmental sustainability: a panel data approach based on the load capacity curve hypothesis. *Sustainable Development*, 32(4), 3182-3194.

Feng, Z., Durani, F., Anwar, A., Ahmad, P., Syed, Q. R., ve Abbas, A. (2024). From brown to green: Are emerging countries moving in right direction? Testing the validity of LCC hypothesis. *Energy & Environment*, 0958305X241228519.

Grossman G.M. ve Krueger A.B. (1991). *Environmental Impacts of A North American Free Trade Agreement*. Working Paper No.3914. Cambridge: National Bureau of Economic Research.

Güloğlu, B., Cağlar, A. E., ve Pata, U. K. (2023). Analyzing the determinants of the load capacity factor in OECD countries: Evidence from advanced quantile panel data methods. *Gondwana Research*, 118, 92-104.

Hakkak, M., Altintaş, N., ve Hakkak, S. (2023). Exploring the relationship between nuclear and renewable energy usage, ecological footprint, and load capacity factor: A study of the Russian Federation testing the EKC and LCC hypothesis. *Renewable Energy Focus*, 46, 356-366.

Huang, Y., Villanthenkodath, M. A., ve Haseeb, M. (2023). *The nexus between eco-friendly technology and environmental degradation in India: Does the N or inverted N-shape load capacity curve (LCC) hypothesis hold?*. In Natural Resources Forum (Vol. 47, No. 2, pp. 276-297). Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd.

Jin, X., Ahmed, Z., Pata, U. K., Kartal, M. T., ve Erdogan, S. (2024). Do investments in green energy, energy efficiency, and nuclear energy R&D improve the load capacity factor? An augmented ARDL approach. *Geoscience Frontiers*, 15(4), 101646.

Kaypak, Ş. (2011). "Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2011(1), 19-33.

Khan, K. A., Cong, P. T., Abbas, A., Ahmad, P., Quynh, N. N., Nguyen, M. Q., ve Anwar, A. *Navigating the environmental impact of geopolitical risk and economic policy uncertainty: Evidence from load capacity curve hypothesis in BRICST economies*. In Natural Resources Forum. Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd.

Küçükkalay, A.M. (1997). Endüstri Devrimi ve Ekonomik Sonuçlarının Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 51-68.

Li, L., Chen, Q., ve Mehmood, U. (2023). Analyzing the validity of load capability curve: how economic complexity, renewable energy, R&D, and communication technologies take their part in G-20 countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(40), 92068-92083.

Li, S., Tauni, M. Z., Afshan, S., Dong, X., ve Abbas, S. (2024). Moving towards a sustainable environment in the BRICS Economies: What are the effects of financial development, renewable energy and natural resources within the LCC hypothesis?. *Resources Policy*, 88, 104457.

Masca, M., (2009). *Sürdürülebilir Kalkınma: Kalkınma ve Doğa Arasında Denge Arayışları*. Uluslararası Davraz Kongresi, Küresel Diyalog, Bildiriler, 24-27 Eylül, Isparta, Ss:195-206.

Mcnown, R., Sam, C. Y., ve Goh, S. K. (2018). Bootstrapping The Autoregressive Distributed Lag Test for Cointegration. *Applied Economics*, 50(13), 1509–1521.

Moussaid, F. Z., Bachegour, H., Jerry, M., ve Qafas, A. (2023). Probing the asymmetric impact of clean energy technologies on environmental quality: testing load capacity curve hypothesis in Spain. *Environment, Development and Sustainability*, 1-20.

Narayan, P. K., ve Popp, S. (2010). A New Unit Root Test with Two Structural Breaks in Level And Slope at Unknown Time. *Journal of Applied Statistics*, 37(9), 1425–1438.

Nathaniel, S. P., Adeleye, N., ve Adedoyin, F. F. (2021). Natural Resource Abundance, Renewable Energy, and Ecological Footprint Linkage in Mena Countries. *Estudios De Economía Aplicada*, 39(2), 1-31.

Orhan, A., (2009). *Sürdürülebilir Kalkınma Politikasında Atık Yönetimi ve Bir Uygulama: Atık Borsası*, Uluslararası Davraz Kongresi, Küresel Diyalog, Bildiriler, 24-27 Eylül, Isparta, Ss:171-194.

Özkan, O., Alola, A. A., ve Eluwole, K. K. (2024). Dynamic environmental quality effect of nuclear energy intensity, structural changes, and natural resources in Pakistan: testing load capacity factor hypothesis evidence. *Environment, Development and Sustainability*, 1-18.

Özkan, O., Alola, A. A., ve Eluwole, K. K. (2024). Dynamic environmental quality effect of nuclear energy intensity, structural changes, and natural resources in Pakistan: testing load capacity factor hypothesis evidence. *Environment, Development and Sustainability*, 1-18.

Panayotou, T. (1993). *Empirical Tests And Policy Analysis Of Environmental Degradation At Different Stages Of Economic Development* (No. 992927783402676). International Labour Organization.

Pang, X., Fatima, S., Yağiş, O., Haseeb, M., ve Hossain, M. E. (2024). Assessing the load capacity curve hypothesis considering the green energy transition, banking sector expansion, and import price of crude oil in the United States. *Natural Resource Modeling*, e12413.

Pata, U. K. (2021). Do renewable energy and health expenditures improve load capacity factor in the USA and Japan? A new approach to environmental issues. *The European Journal of Health Economics*, 22(9), 1427-1439.

Pata, U. K., ve Ertugrul, H. M. (2023). Do the Kyoto Protocol, geopolitical risks, human capital and natural resources affect the sustainability limit? A new environmental approach based on the LCC hypothesis. *Resources Policy*, 81, 103352.

Pata, U. K., ve Kartal, M. T. (2023). Impact of nuclear and renewable energy sources on environment quality: Testing the EKC and LCC hypotheses for South Korea. *Nuclear Engineering and Technology,* 55(2), 587-594.

Pata, U. K., ve Kartal, M. T. (2024). Investigating the impacts of trade openness and energy consumption on environmental quality in Azerbaijan: An analysis under the Load Capacity Curve Hypothesis. Oppor Chall. *Sustain*, 3(2), 72-78.

Pata, U. K., ve Samour, A. (2022). Do Renewable and Nuclear Energy Enhance Environmental Quality in France? A New EKC Approach with the Load Capacity Factor. *Progress in Nuclear Energy*, 149, 104249, 1-10.

Perron, P. (1989). The great crash, the oil price shock, and the unit root hypothesis. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 1361-1401.

Pesaran, M. H., Shin, Y., ve Smith, R. J. (2001). Bounds Testing Approaches to the Analysis of Level Relationships. *Journal of Applied Econometrics*, 16(3), 289-326.

Phillips, P.C.B. ve P. Perron (1988) Testing for a unit root in time series regression. *Biometrika* 75, 335–346.

Sam, C. Y., Mcnown, R., ve Goh, S. K. (2019). An Augmented Autoregressive Distributed Lag Bounds Test for Cointegration. *Economic Modelling*, 80, 130–141.

Shahzad, U., Tiwari, S., Mohammed, K. S., ve Zenchenko, S. (2024). Asymmetric nexus between renewable energy, economic progress, and ecological issues: Testing the LCC hypothesis in the context of sustainability perspective. *Gondwana Research*, 129, 465-475.

Siche, R., Pereira, L., Agostinho, F., ve Ortega, E. (2010). Convergence of Ecological Footprint and Emergy Analysis as A Sustainability Indicator of Countries: Peru as Case Study. *Communications in Nonlinear Science and Numerical Simulation,* 15(10), 3182-3192.

Sipahi, E.B., (2010). Küresel Çevre Sorunlarına Kolektif Çözüm Arayışları ve Yönetişim, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı:24, Ss:331-344.

Sun, A., Bao, K., Aslam, M., Gu, X., Khan, Z., ve Uktamov, K. F. (2024). Testing load capacity and environmental Kuznets curve hypothesis for China: Evidence from novel dynamic autoregressive distributed lags model. *Gondwana Research*, 129, 476-489.

Tekeli, İ., (1996), *Habitatlı Konferansları Yazıları*, T.C. Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 57-73.

Tursun, H., Li, Z., Liu, R., Li, Y., ve Wang, X. (2015). Contribution Weight of Engineering Technology on Pollutant Emission Reduction Based on IPAT and LMDI Methods. *Clean Technologies and Environmental Policy*, 17, 225-235.

Ulussever, T., Kartal, M. T., ve Pata, U. K. (2024). Environmental role of technology, income, globalization, and political stability: Testing the LCC hypothesis for the GCC countries. J*ournal of Cleaner Production*, 451, 142056.

Usman, O., Ozkan, O., Adeshola, I., ve Eweade, B. S. (2024). Analysing the nexus between clean energy expansion, natural resource extraction, and load capacity factor in China: a step towards achieving COP27 targets. *Environment, Development and Sustainability*, 1-22.

Wang, S., Zafar, M. W., Vasbieva, D. G., ve Yurtkuran, S. (2024). Economic growth, nuclear energy, renewable energy, and environmental quality: Investigating the environmental Kuznets curve and load capacity curve hypothesis. *Gondwana Research*, 129, 490-504.

Yandle, B., Vijayaraghavan, M., & Bhattarai, M. (2002). The environmental Kuznets curve. A Primer, *PERC Research Study*, 2(1), 1-38.

Yang, M., She, D., Abbas, S., Ai, F., ve Adebayo, T. S. (2023). Environmental cost of financial development within the framework of the load capacity curve hypothesis in the BRICS economies: Do renewable energy consumption and natural resources mitigate some burden?. *Geological Journal*, 58(10), 3915-3927.

Yenigün, İ., ve Tuğalan, E. (2021). Geçmişten Geleceğe "Çevre Tarihi". *Sürdürülebilir Çevre Dergisi*, 1(1), 31-36.

Yurtkuran, S., ve Güneysu, Y. (2023). Financial inclusion and environmental pollution in Türkiye: Fresh evidence from load capacity curve using AARDL method. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(47), 104450-104463.

Yurtkuran, S., ve Güneysu, Y. (2023). Financial inclusion and environmental pollution in Türkiye: Fresh evidence from load capacity curve using AARDL method. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(47), 104450-104463.

Zivot, E., ve Andrews, D.W.K. (1992). Further Evidence on The Great Crash, The Oil Price Shock and The Unit Root Hypothesis. *Journal of Business and Economic Statistics*, 10, 251–270.

KAYNAKÇA

Abbasi, F. & Hajihoseini, H. (2004). Evaluating Iranian National Innovation System (NIS), Science & Technology Policy in anInnovation-driven Economy (STEPI) International Symposium, 10 November, s.1-11.

Asheim, B. T., Smith, H. L. & Oughton, C. (2011). Regional Innovation Systems: Theory, Empirics and Policy. Regional Studies, 45(7), 875-891.

Avrupa Komisyonu (2012). Innovation Union Scoreboard 2011. https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_6_raporlar/1_3_diger/innovation_union_scoreboard_2011.pdf

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2015). Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi (2015-2018). https://www.sanayi.gov.tr/handlers/Dokuman GetHandler. ashx? dokumanId=e9f6e3f2-f8ab-4fd1-9d65-22d553867dc1

DPT (2000). Sekizinci Bes Yıllık Kalkınma Planı Küresellesme Özel İhtisas Komisyonu Raporu, DPT Yayın No:2544 - ÖİK: 560, Ankara

Dünya Bankası (2024). World Bank Data Bank. https://databank.worldbank.org/

Edquist, C. (1997). Introduction. (Editor: Charles Edquist). Systems of Innovation: Technologies, Institutions and Organizations, London: Pinter, 1-35.

Erdil, E. & Ertekin, Ş. (2018). Industry 4.0 and Turkish National Innovation System: Challenges and Prospects. TEKPOL Working Paper Series STPS-WP-18/01. https://stps.metu.edu.tr/en/system/files/stps_wp_1801.pdf

Gömleksiz, M. (2012). Bölgesel İnovasyon Sistemleri ve Türkiye: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması Düzey 2 Bölgeleri İnovasyon İndeksi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Grande, E. (2001). The Erosion of The State Capacity and The European Innovation Policy Dilemma: A Comparison of German and EU Information Technology Policies, Research Policy, Vol:30, Issue:6, s.905-921.

Gregerson, B. & Johnson, B. (1996). Learning Economies, Innovation Systems and European Integration, Regional Studies, Vol:31, s. 479-490.

Groenewegen, J. & Van der Steen, M. (2006). The Evolution of National Innovation Systems. Journal of Economic Issues, 40(2), 277-285.

Hall, A., Mytelka, L. & Oyeyinka, B. (2005). Innovation Systems: Implications for Agricultural Policy and Practice, Institutional Learning & Change (ILAC) Brief, No: 2, July 2005, s. 1-4.

Kalkınma Bakanlığı (2000). Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2001-2005. T.C. Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Kalkınma Planları. http://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2018/11/Sekizinci-Be%C5%9F-Y%C4%B1ll%C4%B1k-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2001-2005.pdf

Kalkınma Bakanlığı (2006). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2007-2013. T.C.Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Kalkınma Planları. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Dokuzuncu-Kalk%C4 %B1nma-Plan%C4%B1-2007-2013%E2%80%8B.pdf

Kalkınma Bakanlığı (2013). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, 2014-2018. T.C.Başbakanlık, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Kalkınma Planları. http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.pdf

Kalkınma Bakanlığı (2015). Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı 2015-2018. http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/uqSFE+2015-2018_Bilgi_Toplumu_Stratejisi_ve_Eylem_Plani.pdf

Kuhlmann, S. & Arnold, E. (2001). RCN in the Norwegian research and innovation system. https://research.utwente.nl/en/publications/rcn-in-the-norwegian-research-and-innovation-system

Lundvall, B. (1992). Introduction. (Editor: Bengt-Åke Lundvall). National Systems of Innovation – Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning. London: Pinter Publishers, 1-19.

Niosi, J. (2002). National Systems of Innovations are "x-efficient" (and x-effective), Why Some are Slow Learners. Research Policy, 31, 291-302.

Nuur, C., Gustavsson, L. & Laestadius, S. (2009). Promoting Regional Systems in Global Context. Industry and Innovation, 16(1), 123-139.

OECD (1997) National Innovation Systems. http://www.oecd.org/science/inno/2101733.pdf

OECD (2024). OECD Science, Technology and R&D Statistics. https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/data/oecd-science-technology-and-r-d-statistics_strd-data-en

Patel, P. & Pavitt, K. (1994) National Innovation Systems: Why They Are Important, and How They Might Be Measured and Compared. Economics of Innovation and New Technology, 3, 77-95.

Sternberg, R. (2007). Entrepreneurship, Proximity and Regional Innovation Systems. Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie, 98(5), 652-666.

T.C.C.B. Dijital Dönüşüm Ofisi (2021). Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025. https://cbddo.gov.tr/uyzs

Teece, D. J., Pisano, G. & Shuen, A. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management. Strategic Management Journal, 18(7), 509-533.

TÜBİTAK (2004). Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Onuncu Toplantısı; Gelişmelere İlişkin Değerlendirmeler ve Kararlar, 21.04.2019 tarihinde https://www.tubitak.gov.tr/

TÜBİTAK (2019a). Kurumsal Politikalar, Vizyon 2023. http://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-vizyon-2023

TÜBİTAK (2019b). Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı (2005-2010). https://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-bilimve-teknoloji-politikalari-uygulama-plani-2005-2010

TÜBİTAK (2019c). Ulusal Yenilik Stratejisi (2008-2010). https://www.tubitak.gov.tr/tr/duyuru/ulusal-yenilik-stratejisi-2008-2010

TÜBİTAK (2019d). Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (2011-2016) (UBTYS). http://www.tubitak.gov.tr/tr/kurumsal/politikalar/icerik-ubtys-2011-2016#kapsam

KAYNAKÇA

Aghion, P., Howitt, P., & Mayer-Foulkes, D. (2009). The Effect of Financial Development on Convergence: Theory and Evidence. Quarterly Journal of Economics, 120(1), 173–222.

Aldabbas, H. & Oberholzer, N. (2024). The influence of transformational and learning through R&D capabilities on the competitive advantage of firms, Arab Gulf Journal of Scientific Research, 42(1), 85-102.

Avrupa Komisyonu (2020). Single market and standards. https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market_en

Baldwin, R., & Krugman, P. (2017). Trade and growth: New theories and the developing countries. World Bank.

Blomström, M., & Kokko, A. (1998). Multinational corporations and spillovers. Journal of Economic Surveys, 12(3), 247–277.

Braunerhjelm, P., & Thulin, P. (2008). Can countries create comparative advantages? R&D expenditures, high-tech exports and country size in 19 OECD countries, 1981–1999. International Economic Journal, 22(1), 95–111.

Cavusgil, S. T., Knight, G. & Riesenberger, J. (2016). International business: The new realities. ſ Prentice Hall.

Drapkin, I. M., Gainetdinova, A. A. & Panzabekova, A. Zh. (2021). Determinants of High-tech Export in CEE and CIS Countries. Economy of Regions, 17(2), 486-501.

Fagerberg, J. (2018). Innovation, economic growth, and development. Research Policy, 47(4), 857–869.

Fayaz, M., & Kaur, S. (2019). An Empirical Analysis Of The Determinants Of India'S High-Technology Exports. Regional and Sectoral Economic Studies, 19, 29-44.

Fonkam, A. (2023). Determinants of technology-intensive exports: The case of African countries, 1995–2017. African Journal of Science, Technology, Innovation and Development, 15(5), 568-579.

Franco, C., Rentocchini, F., & Vittucci Marzetti, G. (2018). Why do firms invest abroad? Exploring the relationship between R&D and internationalization. Research Policy, 37(2), 260–273.

Gani, A. (2009). Technological Achievement, High Technology Exports and Growth. Journal of Comparative International Management. 12(2), 31-47.

Gaur, M., Kant, R., & Verma, N. (2020). Macro-Economic Determinants of High Technology Exports. European Journal of Business and Management Research, 5(5).

Gökmen, Y. & Turen, U. (2013). The Determinants of High Technology Exports Volume: A Panel Data Analysis of EU-15 Countries. International Journal of Management, Economics and Social Sciences, 2(3), 217 –232.

Gupta, S. D., Raychaudhuri, A., & Haldar, S. K. (2015). Determinants of Exports of Information Technology in India. South Asia Economic Journal, 16(1), 64–81.

Handoyo R.D., Ibrahim KH, Rahmawati Y, Faadhillah F, Ogawa K, Kusumawardani D, et al. (2024). Determinants of exports performance: Evidence from Indonesian low-, medium-, and high-technology manufacturing industries. PLoS ONE 19(1): e0296431.

Ho, K. S., Gon, K., Y., Gon, P.S. & Geun, K. D. (2017). Determinants of High-Tech Companies' Export: Centering on a Resource-Based Perspective. Asia-Pacific Journal of Business Venturing and Entrepreneurship, 12(4), 109-119.

IEA (2024). Global EV Outlook 2024. https://www.iea.org/reports/global-ev-outlook-2024/executive-summary

Kabaklarli, E., Duran, M.S. i Üçler, Y.T. (2017). The Determinants Of High-Technology Exports: A Panel Data Approach For Selected OECD Countries. DIEM, 3 (1), 888-900.

Kang, Y., & Lee, H. (2017). Foreign direct investment and technology diffusion in the globalization process. Journal of Economic Development. 30(1), 23–45.

Kızılkaya, O., Ay, A. & Sofuoğlu, E. (2016). The determinants of high technology product export in brictcountries: An econometric approach. Global Journal onHumanites & Social Sciences, 4(2016), 112-120.

Konya, S., Küçüksucu, M. & Karaçor, Z. (2021). Panel Estimation of High-technology Export Determinants: Evidence from Fast-Growing Countries. Bilgin, M.H., Danis, H., Demir, E., Vale, S. (eds), Eurasian Economic Perspectives. Eurasian Studies in Business and Economics, vol 16/1.

Lebrand, M. (2022). How does infrastructure support international trade?. https://blogs.worldbank.org/en/transport/how-does-infrastructure-support-international-trade

Mabunda, R. (2020). Determinants of the technological intensity of exports: Econometric evidence from developing countries. Master's Thesis. University of Johannesburg, School of Economics in the College of Business and Economics, South Africa.

Madsen, J. B. (2008). Innovations and manufacturing export performance in the OECD countries. Oxford Economic Papers, 60(1), 143-167.

Maskell, P. & Malmberg, A. (1999). Localised learning and industrial competitiveness, Cambridge Journal of Economics. 23, 167-185.

Maskus, K. E. (2000). Intellectual property rights in the global economy. Peterson Institute.

Mehrara, M., Seijani, S. & Karsalari, A.R. (2017). Determinants of high-tech export in developing countries based on Bayesian model averaging. Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci, 35(1), 199-215.

Moraes, J. & Luna, I. (2018). Dynamic And Determinants Of High Technology Exports In Latin America And The Caribbean: A Network And A Panel Data Analysis. III Encontro Nacional de Economia Industrial e Inovação, Agosto 2018 5(1), 1-16.

Moreno Badia, M., Slootmaekers, V. & Van Beveren, I. (2008). Globalization Drives Strategic Product Switching. IMF Working Papers, No. 2008/246.

Navarro Zapata, A., Arrazola, M. & de Hevia, J. Determinants of High-tech Exports: New Evidence from OECD Countries. J Knowl Econ 15, 1103–1117 (2024).

OECD (2020). OECD Science, Technology and Industry Outlook 2020. https://www.oecd-ilibrary.org/science-and-technology/oecd-science-technology-and-innovation-outlook_25186167

Rehman, F.U., Noman, A.A. & Ding, Y. (2002). Does infrastructure increase exports and reduce trade deficit? Evidence from selected South Asian countries using a new Global Infrastructure Index. Economic Structures 9, 10 (2020).

Rodrik, D. (2008). The real exchange rate and economic growth. Brookings Papers on Economic Activity, 2008(2), 365–412.

Santos-Paulino, A. U. (2017). Export Productivity and Innovation: Evidence from Sub-Saharan Africa. World Economy, 40(5), 1059–1079.

Seyoum, B. (2005). Determinants Of Levels Of High Technology Exports An Empirical Investigation. Advances in Competitiveness Research, 13(1), 64-79.

Tebaldi, E. (2011). The Determinants of High-Technology Exports: A Panel Data Analysis. Atlantic Economic Journal, 39(4), 343–353.

UNCTAD (2024). Global Trade Update (July 2024). https://unctad.org/publication/global-trade-update-july-2024

Van Dijk, M. (2002). The Determinants of Export Performance in Developing Countries: The Case of Indonesian Manufacturing. Eindhoven Centre for Innovation Studies, The Netherlands, Working Paper 02.01.

Vieira, E. R. & Reis, D. H. A. (2019). Determinants of Brazilian Exports by Levels of Technological Intensity: A Gravity Model Analysis Using the PPML Estimator. Journal of Business and Economics, 10(9), 861-879.

WIPO (2024). GII 2024 Results. https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2024/en/gii-2024-results.html

Zhang, K. H. (2007). Determinants of complex exports: Evidence from cross-country data for 1985–1998. Economia Internazionale/International Economics, 60(1), 111–122.

Zhang, Y. (2013). Determinants Of Finnish High Technology Exports: An Applıcation Of Gravity Model. Master's Thesis. University Of Helsinki, Faculty of Social Sciences, Finland.

KAYNAKÇA

Aksöz Yılmaz, H. (2021). İhracat ve İstihdam İlişkisi Üzerine Panel Veri Modeli Analizi: OECD Ülkeleri Örneği. İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi, 8(2), 115-139.

Aktakas, B. G., Mike, F., Aytun, C., & Laleh, M. M. (2013). Sektörel İhracat-İstihdam İlişkisi: Türkiye Örneği (2004-2011). Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi, 17(1), 37-50.

Altay, H., & Yılmaz, A. (2016). Türkiye'de İhracat Artışlarının İstihdam Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 53(616), 75-86.

Ateş, M. S., Ateş, G., Toktaş, D., & Canpolat Gökçe, E. (2023). Serbest Bölgelerdeki İthalat-İhracat ile Türkiye'nin Dış Ticaret ve İstihdam İlişkisi: Fourier ADL Saklı Eşbütünleşme Testi. İstanbul İktisat Dergisi, 73(1), 385-418.

Ayaş, N., & Çeştepe, H. (2010). Dış Ticaretin İstihdam Üzerindeki Etkileri: Türk İmalat Sanayi Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(2), 259-281.

Aydıner, M. (2016). İhracatın İstihdam Üzerine Etkisi. Eurasian Business & Economics Journal, 4, 30-41.

Ayhan, F. (2018). Türkiye Ekonomisinde İhracat, İthalat ve İstihdam Düzeyi İlişkisinin Uygulamalı Analizi. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(2), 115-135.

Bernard, A. B., & Jensen, J. B. (1999). Exceptional Exporter Performance: Cause, Effect, or Both?. Journal of International Economics, 47(1), 1-25.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. Econometrica, 49(4), 1057-1072.

Dutt, P., Mitra, D., & Ranjan, P. (2009). International Trade and Unemployment: Theory and Cross-National Evidence. Journal of International Economics, 78(1), 32-44.

Ersungur, Ş. M., Özdemir, D., & Tığtepe, E. (2021). Dış Ticaretin İstihdama Etkisi: OECD Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(4), 1335-1358.

Feenstra, R. C., & Hong, C. (2007). China's Exports and Employment. National Bureau of Economic Research (NBER), Working Paper Series, No. 13552.

Fu, X., & Balasubramanyam, V. N. (2005). Exports, Foreign Direct Investment and Employment: The Case of China. The World Economy, 28(4), 607-625.

Gerçeker, M. (2021). Sanayi Sektöründe İhracatın İstihdama Etkisi: Türkiye İçin Asimetrik Nedensellik Testi. Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(3), 127-136.

Greenaway, D., Hine, R. C., & Wright, P. (1998). An Empirical Assessment of the Impact of Trade on Employment in The United Kingdom. European Journal of Political Economy, 15, 485-500.

Gueye, F., & Acet, H. (2021). Senegal'de Dış Ticaret ve İstihdam İlişkisi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(55), 610-620.

Gül, E., & Kamacı, A. (2012). Dış Ticaretin İstihdam Üzerindeki Etkileri: Bir Panel Veri Analizi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(4), 23-32.

İşcan, H., Ezanoğlu, Z., & Durgun Kaygısız, A. (2020). Türkiye Ekonomisinde Dış Ticaretin İstihdam Üzerine Etkileri. Türkiye'de İstihdama Sosyo-Ekonomik Bir Bakış (1990-2019), Ed: Altuntepe, N., ss. 69-104, Gazi Kitabevi, Ankara.

Johansen, S. (1988). Statistical Analysis of Cointegration Vectors. Journal of Economic Dynamics and Control, 12(2-3), 231-254.

Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maxsimum Likelihood Estimation Inference on Cointegration with Applications to The Demand for Money. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 52(2), 169-210.

Karaçor, Z., & Saraç, T. B. (2011). Dış Ticaret ile Sanayi Sektörü İstihdam Oranı Arasındaki Kısa ve Uzun Dönem İlişkisi: Türkiye Örneği (1963-2009). Yönetim ve Ekonomi, 18(2), 181-194.

Kızılırmak, A. B. (2012). Türkiye Özel İmalat Sanayinde Dış Ticaretin İstihdam Üzerindeki Etkisi. Türkiye Ekonomi Kurumu, Tartışma Metni 2012/76.

Polat, Ö., Uslu, E. E., & Aydemir, C. (2011). İmalat Sanayinde Dış Ticaret ve İstihdamın Panel Veri Analizi. Business and Economics Research Journal, 2(3), 161-171.

Lawrence, R. Z., Slaughter, M. J., Hall, R. E., Davis, S. J., & Topel, R. H. (1993). International Trade and American Wages In The 1980s: Giant Sucking Sound or Small Hiccup?. Brookings Papers on Economic Activity. Microeconomics, 1993(2), 161-226.

Sandalcılar, A. R., & Noyan Yalman, İ. (2012). Türkiye'de Dış Ticaretteki Serbestleşmenin İşgücü Piyasaları Üzerindeki Etkileri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 7(2), 49-65.

Welsum, D. V., & Reif, X. (2006). The Share of Employment Potentially Affected by Offshoring: An Empirical Investigation. OECD Digital Economy Papers, No:107, OECD Publishing, 1-39.

Yılmaz, H. A. (2021). Dış Ticaret ve İşgücü Piyasasına Etkileri. Dünyada ve Türkiye'de Çalışma Hayatı, İstihdam ve İşsizlik, Ed: Narin, M., Dinçer, G., ss. 71-107, Gazi Kitabevi, Ankara.

Kaynakça

Altıner, A., Bozkurt, E., & Toktaş, Y. (2018). Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme: Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Bir Uygulama. *Finans Politik Ve Ekonomik Yorumlar*(*639*), 1117-1161.

Apaydın, Ş. (2019). Türkiye'de İktisadi Küreselleşmenin Büyüme Üzerindeki Yapısal ve Tarihsel Etkileri. BEÜ AİD, 4(1), ss. 1-27

Beri, P.B., Mhonyera, G. & Nubong, G.F., 2022, 'Globalisation and economic growth in Africa: New evidence from the past two decades', South African Journal of Economic and Management Sciences 25(1), a4515. https:// doi.org/10.4102/sajems. v25i1.4515

Cervantes, P. A., López, N. R., & Rambaud, S. C. (2020). The Effect of Globalization on Economic Development Indicators: An Inter-Regional Approach. *Sustainability*(1942), 1-18. doi:doi:10.3390/su12051942

Çeştepe, H., Ergün Tatar, H., & Erdoğan, S. (2023). The Impact of Globalization with its Different Aspects on Economic Growth: The Case of Turkey. *Istanbul Journal of Economics*, *73*(2), 717-743. https://doi.org/10.26650/ISTJECON2023-1248345

De, U. K. & Pal, M. (2011). Dimensions of Globalization and Their Effects on Economic Growth and Human Development Index. Asian Economic and Financial Review, 1(1), 1-13. https://ssrn.com/abstract=1825722

Demir, I., Canakci, M., Egri, T. (2021). Globalization and Economic Growth. In: Leal Filho, W., Azul, A.M., Brandli, L., Lange Salvia, A., Wall, T. (eds) Decent Work and Economic Growth. Encyclopedia of the UN Sustainable Development Goals. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-71058-7_90-1.

Doğan, B. (2017). Ekonomik Küreselleşme ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği Toda- Yamamoto Nedensellik Analizi. *Finans Politik Ve Ekonomik Yorumlar*(*628*), 19-27.

Ioan, G. (2023). Economic Globalization – Dimensions And Historical Perspectives. *Revista Economica, 75*(1), 30-41.

Eko, S. A., & Utting, C. A. (2013). Globalisation and Economic Growth: The Case of Nigeria (1970-2010). Journal of Law, Policy and Globalization, 20, 80-90.

Gurgul, H., & Lach, L. (2014). Globalization and economic growth: Evidence from two decades of transition in CEE. *Economic Modelling*(36), 99-107. doi:https://doi.org/10.1016/j.econmod.2013.09.022

Guttal, S. (2007). Globalisation. *Development in Practice, 17*(4-5), 523-531.

Kaya, L., & Çadırcı, Ç. (2022). Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye için Ampirik Bir Çalışma. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(1), 539-560. doi:10.33399/biibfad.1066278

Leitao, N.C. (2012). Economic Growth, Globalization and Trade. Knowledge Management Research and Practice, 4(3), 18-24.

Maduka, A. C. & Madichie, C., Eze, E. A. (2017). Globalization and economic growth: Evidence from Nigeria. International Journal of Social Science and Economic Research, 2(8), 4177-4191.

Majidi, A. F. (2017). Globalization and Economic Growth: The Case Study of Developing Countries. *Asian Economic and Financial Review*, *7*(6), 589–599. https://doi.org/10.18488/journal.aefr.2017.76.589.599

Ulucak, R. (2018). The Effect of Globalization on Economic Growth: Evidence From Emerging Economies. B. S. Christiansen içinde, *Emerging Economic Models for Global Sustainability and Social Development* (s. 1-19). IGI Global. doi:DOI: 10.4018/978-1-5225-5787-6

Ünkaracalar, T. (2022). Küreselleşme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Seçilmiş Ülkeler Üzerine Bir Uygulama. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 24(43), 762-784.

Ürüt Saygın, S . (2021). Küreselleşmenin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: E7 Ülkeleri İçin Bir Uygulama . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 10 (2) , 1327-1347 . Retrieved from http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/62559/853659

Loots, E. (2003). Globalisation and Economic Growth in South Africa: Do We Benefit from Trade and Financial Liberalisation? *Economic and Management Sciences (SAJEMS), 6*(2), 218-241. doi: 10.4102/sajems.v6i2.3311

Ojaghlou, M., & Tercan, C. (2024). Impact of liberalization and globalization on economic growth: Empirical evidence from Türkiye. *JOURNAL OF INTERNATIONAL STUDIES*.

Samimi P, Jenatabadi HS (2014) Globalization and Economic Growth: Empirical Evidence on the Role of Complementarities. PLoS ONE 9(4): e87824. doi:10.1371/journal.pone.0087824

Williams, A., Ogosi, F., Zibigha, P., & Andem, F. (2022). Globalization and Economic Growth: A Case of Nigeria. *International Journal of Scientific & Engineering Research, 13*(1), 571-584.

Kaynakça

Abdioğlu, Z. Ve Uysal, T. (2013). "Türkiye'de Bölgeler Arası Yakınsama: Panel Birim Kök Analizi", Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 27, S. 125-143.

Akarsu, G.; Cafrı, R. & Bıdırdı, H. (2019). OECD ülkelerinde sağlık harcamalarının kamu-özel bileşenleri yakınsıyor mu? Doğrusal olmayan panel birim kök testi bulguları. Sosyoekonomi Dergisi. 27(41), 89-112.

Akıncı, M. (2015). "Bulanık Suda Balık Avlamak: Trickle-Down Etkisinin Türkiye Ekonomisinde Bölgeler Arası Tahmini", Çalışma Ve Toplum, 44(1): S. 195-220.

Aldy Je. (2007), Divergence İn State-Level Per Capita Carbon Dioxide Emissions. Land Econ;83(3):353e69.

Aydın, A. (2024). Kırılgan Beşli Ülkelerde Sanayi Katma Değeri Yakınsama Hipotezinin Analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *26*(46), 58-70.

Bahmani-Oskooee, M., Chang, T. Z. (M.) Elmi ve Ranjbar, O. (2018). Re-Testing Prebisch–Singer Hypothesis: New Evidence Using Fourier Quantile Unit Root Test. Applied Economics, 50(4), 441-454.

Baumol, W.J. (1986). Productivity Growth, Convergence and Welfare: What the long-run Data Show. The American Economic Review, 76, 1072-1085.

Becker, R., Enders, W., & Lee, J. (2006). A Stationarity Test in The Presence Of An Unknown Number Of Smooth Breaks. Journal Of Time Series Analysis, 27(3), 381-409.

Bello, M. O., & Ch'ng, K. S. (2022). Convergence in Energy Intensity of GDP: Evidence from West African Countries. Energy, 124217.

Bozkurt E., Bedir, S., Özdemir, D. ve Çakmak E. (2014). Orta Gelir Tuzağı ve Türkiye Örneği, Maliye Dergisi, 167, 22-39.

Ceylan, R. (2010b). Yakınsama hipotezi: teorik tartışmalar. Sosyo – Ekonomi Dergisi. 48-60.

Christopoulos, D. K. & León-Ledesma, M. A. (2010). Smooth Breaks And Non-Linear Mean Reversion: Post-Bretton Woods Real Exchange Rates, Journal Of International Money and Finance, 29(6), 1076-1093.

Çetin, E., & Ener, M. (2023). Orta Gelir Tuzağı Çerçevesinde Yakınsama Hipotezi: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Panel Veri Analizi. Yönetim Bilimleri Dergisi, 21(49), 504-525.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood Ratio Statistics For Autoregressive Time Series With A Unit Root. Econometrica: Journal Of The Econometric Society, 1057-1072.

Demirel, E. Ve Kurt, Ü. (2021). Türkiye Ekonomisinde Yakınsama Hipotezi Geçerliliğinin Test Edilmesi: G7 Grubu Ülke Örneği. Opus International Journal Of Society Researches, 18(44), 7777-7794.

Dursun, G. (2017). Oecd Ülkelerinde Panel Veri Stokastik Yakınsama Analizi: Panel Birim Kök Testlerinden Kanıtları. Econharran, 1(1), 30-48.

Enders, W., & Lee, J. (2012). The Flexible Fourier Form And Dickey–Fuller Type Unit Root Tests. Economics Letters, 117(1), 196-199.

Ener, M. Ve Karanfil M. (2015). Türkiye Ekonomisinde Tasarruf Açığının Orta Gelir Tuzağı Üzerine Etkisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 10(2), 31-46.

Halaç, U. Ve Kuştepeli, Y. (2008). "Türkiye'de Bölgesel Gelirin Yakınsaması: Gelir Dağılımı Açısından Bir Değerlendirme", Discussion Paper Series, 08/01, 1-13.

Herrerias, MJ, Liu, G. (2013). Electricity İntensity Across Chinese Provinces: New Evidence On Convergence and Threshold Effects. Energy Econ, 36, 268 - 276.

Kaya, L. (2010). Türkiye ile Seçilmiş Ülkeler Arasında Tarımsal Katma Değer Yakınsaması: Doğrusal ve Doğrusal Olmayan Birim Kök Testleri. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4 (2), 41 – 60.

Kwiatkowski, D., Phillips, P.C. B., Schmidt, P. ve Shin, Y. (1992), "Testing The Null Hypothesis of Stationarity Against the Alternative of A Unit Root: How Sure Are We That The Economic Time Series Have A Unit Root?", Journal Of Econometrics, 54, Ss.159 178.

Pehlivan, G. G., & Utkulu, U. (2015). Genişleyen Bir Avrupa'da Ülke Spesifik Yakınsama Davranışı. Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 16(2), 207-226.

Robertson, P.E. Ve Ye, L. (2013). On The Existence Of A Middle Income Trap, University Of Western Australia Economics Discussion Paper, 13-12, Australia.

Sevinç, H. Ve Akıncı, M. (2017). Are Incomes Of Provinces Converging İn Turkey? A Geographically Weighted Regression Analysis", International Strategic Research Congress, 28 September-1 October, Antalya-Turkey.

Şahin, B. Y. Orta Gelir Grubu Ülkelerde Gelir Yakınsaması: Phıllıps Sul Kulüp Yakınsama Analizi. Asya Studies, 6(19), 179-188.

Taşar, İ., Ergür, H. O., & Özek, Y. (2020). Is Middle Income Trap a Threat for BRICS Countries?. Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences, 2(1), 18-24.

Temiz, M., & Konat, G. Financial Convergence Test With Fourier Panel Kpss Stationarity Test: Findings From Fragile Five Countries Fourier Panel Kpss Durağanlık Testi İle Finansal Yakınsama Sınaması: Kırılgan Beşli Ülkelerden Bulgular.

Özek, Y. Ve Ergür, H.O. (2020). Kırılgan Beşli Ülkelerinde Finansal Yakınsamanın Birim Kök Testleri İle Analizi. Kesit Akademi Dergisi, 23, 237-245.

Özek, Y. (2020), Keskin Ve Yumuşak Kırılmalar İle Kırılgan Beşli Ülkelerinde Gelir Yakınsamasının Geçerliliği. İktisadi Büyüme Üzerine Yazılar, 13.

Uğur, B. Ve Kabak, S. (2022). Kırılgan Beşli Ekonomilerinde Yakınsama Hipotezinin Geçerliliği. Finans Ekonomi Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(4), 786-796.

Yılmaz, M. Ve Kesbiç, C.Y. (2020). Kırılgan Beşli Ekonomileri İçin Yakınsama Hipotezinin Geçerliliği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(75), 1275-1293.

Kaynakça

Akgündüz, K.(2020). Kaldor Büyüme Yasası'nın Analizi: Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri Ve Güney Kore Örneği (1985-2018).*Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi*, *3*(2),24-34.

Alexiou, C. ve Tsaliki, P. (2010). Kaldor'un büyüme yasalarının ampirik bir araştırması: Akdeniz bölgesinden kanıtlar. *Hindistan ekonomi dergisi*, 58 (3), 144-155.

Arısoy, İ. (2013). Kaldor Yasası Çerçevesinde Türkiye' de Sanayi Sektörü ve İktisadi Büyüme İlişkisinin Sınanması. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 8(1), 143-162.

Bairam, E. (1991). "Economic Growth and Kaldor's Law: The Case of Turkey", Applied Economics, 23, 1277-1280.

Canbay, Ş. ve Kırca, M. (2020). Türkiye'de sanayi ve tarım sektörü faaliyetleri ile büyümeyi artırma büyüme: Kaldor büyüme yasasının analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9 (1), 143-170.

Çetin, M. (2009). Kaldor Büyüme Yasasının Ampirik Analizi: Türkiye ve Ab ülkeleri Örneği (19812007). Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, XI(I), 355-373.

Doruk, Ö. T. (2019). Kaldor Büyüme Modelinin Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Sınanması:. Doğuş Üniversitesi Dergisi, 20(2), 31-50.

Ergür, H., & Özek, Y. (2020). Brıcs-T Ülkelerinde Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 343-357.

Kaldor, N. (1966). Marginal productivity and the macro-economic theories of distribution: comment on Samuelson and Modigliani. *The Review of Economic Studies*, *33*(4), 309-319.

Kopuk, E. (2021). Kaldor yasasının geçerliliği: Türkiye ve Almanya'nın karşılaştırılması. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, *7*(2), 1-12.

Marconi, N., de Borja Reis, CF, & De Araujo, EC (2016). Üretim ve ekonomik kalkınma: Kaldor'un birinci ve ikinci yasalarının güncelliği. *Yapısal Değişim ve Ekonomik Dinamikler*, 37, 75-89.

Mercan, M., & Kızılkaya, O. (2014). Türkiye' de Sanayi Sektörü Ekonomik Büyüme ve Verimlilik İlişkisinin Kaldor Yasaları Çerçevesinde Sınanması: Ekonometrik Bir Analiz. Marmara Üniversitesi İ.İ.B. Dergisi, XXXVI(I), 137-160.

Millin, M., & Nichola, T. (2005). Explaining economic growth in South Africa: A Kaldorian approach. *International Journal of Technology Management & Sustainable Development*, *4*(1), 47-62.

Olamade, O., & Oni, O. (2016). Afrika'da üretim ve ekonomik büyüme: Kaldor'un ilk büyüme yasasının bir panel testi. *Ekonomi ve Sürdürülebilir Kalkınma Dergisi*, 7 (22),126-140.

Özek, Y., & Bayat, T. (2020). Türkiye Ve Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde Feldsteın-Horıoka Bulmacasının Asimetrik Etkileri: Saklı Eşbütünleşme Testi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19(76), 1849-1861.

Tunalı, H., & Erbelet, E. (2017). Ekonomik Büyüme Ve Sanayileşme İlişkisinde Kaldor Yasasının Türkiye'deki Geçerliliğinin Analizi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(1), 1-15.

Wells, H., & Thirlwall, A. (2003). Testing Kaldor's Growth Laws across the Countries of Africa. African Development Review, 15(3), 89-105.

Yamak, N. (2000). Cointegration, causality and Kaldor's hypothesis: Evidence from Turkey, 1946-1995. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(1), 75-80.

KAYNAKÇA

Ağayev, S. (2011). İhracat ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: 12 Geçiş Ekonomisi Örneğinde Panel Eşbütünleşme ve Panel Nedensellik Analizleri*, Ege Akademik Bakış, 11*(2), 241-254.

Aktaş, C. (2009). Türkiye'nin İhracat, İthalat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18*(2), 35-47.

Alkhateeb, T. T. Y., Mahmood, H., & Sultan, Z. A. (2016). The Relationship Between Exports and Economic Growth in Saudi Arabia. 117-124

Aytaç, A. (2017). Ekonomik Büyüme – İhracat İlişkisi: 2001-2016 Türkiye Örneği. *Social Sciences Research Journal, 6*(4), 214-222.

Bahmani-Oskooee, M., & Domaç, İ. (1995). Export Growth and Economic Growth in Turkey: Evidence from Cointegration Analysis. *METU Studies in Development*, *22*(1), 67-77.

Baş, B. (2020). *2000 Yılı Sonrasında Türkiye'de İhracat, İthalat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, C. & Şahbaz, A. (2009). "Türkiye'de Büyüme ve İhracat Arasındaki Nedensellik İlişkileri" *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi***,** *8*(1), s.177-198.

Boratav, K. (2015). *Türkiye İktisat Tarihi,* Ankara: İmge Kitabevi.

Çelik, S., Künç, S. & Acar, S. (2020). Elektrik tüketimi ve ekonomik büyüme ilişkisinin analizi: Türkiye üzerine ampirik bir inceleme. *Güncel Makroekonomik Sorunlar*, Editör; Şebnem Taş, Gazi Kitap Evi, Ankara.

Çelik, S., Ünlü, A. & Künç, S. (2022). Teknolojik gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisinin incelenmesi: Türkiye üzerine ampirik bir uygulama, Şerife Merve Koşaroğlu (Ed.), İktisadi Büyüme Üzerine Yazılar (s.83-103). Orion Akademi, Ankara.

Demirhan, E. (2005). Büyüme ve İhracat Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği. *Ankara Üniversitesi SBE Dergisi*, *60(*4), 75-88.

Dickey, D. & Fuller, W. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica*, *49*(4), 1057–1072.

Edwards, S. (1993). Openness, Trade Liberalization, and Growth in Developing Countries. *Journal of Economic Literature*, *31*(3), 1358-1393.

Ergür, H., & Özek, Y. (2020). Brıcs-T Ülkelerinde Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 343-357.

Ergür, H. O., & Özek, Y. (2020). Kırılgan Beşli Ülkelerinde İhracata Ve İthalata Dayalı Büyüme: Ampirik Bir Değerlendirme. Uluslararası Ticaret Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 4(1), 32-46.

Göçer, İ. (2013). Ekonomik Büyümenin Belirleyicisi Olarak İhracat: Gelişmekte Olan Asya Ülkeleri İçin Yatay Kesit Bağımlılığı Altında Çoklu Yapısal Kırılmalı Panel Eşbütünleşme Analizi. Bankacılar Dergisi, 86, 27-42.

Granger, C. W. J. & Newbold, P. (1974). Spurious Regressions in Econometrics, *Journal of Econometrics, 2*(2), 111-120.

Halıcıoğlu, F (2008). "A Multivariate Causality Analysis of Export and Growth for Turkey," Economics and Econometrics Research Institute, Working Papers, 5, Brussels.

İlbeyli, M. M. (2020). *Türkiye'de İhracata Dayalı Büyüme Hipotezinin Sektörler İtibariyle Analizi*, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Jin, J.C. (2000). Openness and Growth: An Interpretation of Empirical Evidence from East Asian Countries. *Journal of International Trade & Economic Development*, *9*(1), 5-17.

Korkmaz, S. & Aydın, A (2015). Dış Ticaret - Ekonomik Büyüme İlişkisi: Nedensellik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(3), 47-76.

Kotil, E. & Konur, F. (2010). "The Relationship Between Growth and Foreign Trade in Turkey: A Granger Causality Approach (1987-2007)," *Middle Eastern Finance and Economics, 1*(6): 32-40.

Küçükaksoy, İ., Çifçi, İ., & Özbek, R. İ. (2015). İhracata Dayalı Büyüme Hipotezi: Türkiye Uygulaması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 691-720.

Lopez, R.A. (2005). Trade and Growth: Reconciling the Macroeconomic and Microeconomic Evidence. *Journal of Economic Surveys*, *19*(4), 623-648.

Lucas, R.E. (1988). On the Mechanics of the Economic Development. *Journal of Monetary Economics*, 22, 3-42.

Narayan, P. K. & Narayan, S. (2005). Estimating Income and Price Elasticities of Imports for Fiji in a Cointegration Framework, *Economic Modelling*, *22*(3), 423-438.

Narayan, P. K. & Smyth, R. (2006). What Determines Migration Flows from Low-income to High-income Countries? An Empirical Investigation of Fiji-U.S. Migration 1972-2001, *Contemporary Economic Policy*, *24*(2), 332-342.

Özcan, B. & Özçelebi, O. (2013). İhracata Dayalı Büyüme Hipotezi Türkiye İçin Geçerli Mi?, *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *20*(1), 1-14.

Özek, Y. (2020). Cari Açığın Asimetrik Davranışının Markov Rejim Değişim Modeli İle İncelenmesi: Türkiye Örneği. Turkish Studies-Economy, 15(2), 885-900.

Özek, Y. (2020). Relation between R&D expenditures and economic growth: Empirical evidence from BRICS-T countries. Journal of Academic Value Studies, 6(3), 311-321.

Özer, M. & Erdoğan, L. (2006). Türkiye'de İhracat, İthalat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkilerin Zaman Serisi Analizi. *Ekonomik Yaklaşım*, *17*(60-61), 93-110.

Özmen, A, Özer, M. & Türkyilmaz, S. (1999). "Türkiye'de İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedenselliğe İlişkin Bir Uygulama Denemesi," Orhan Oğuz'a Armağan, *Marmara Üniversitesi Yayını, 640*:379-392.

Pesaran, M. H., Shin, Y. & Smith R. J. (2001). Bound Testing Approaches to the Analysis of Long Run Relationships. *Journal Of Applied Econometrics, Special Issue, 16*(3), 289-326.

Romer, P.M. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *The Journal of Political Economy, 94*(5), 1002-1037.

Şimşek, M. & Kadılar, C. (2010). Türkiye'de Beşeri Sermaye, İhracat ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Nedensellik Analizi. *C.U. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1), 115-140.

Şimşek, M. (2003). "İhracata Dayalı Büyüme Hipotezinin Türkiye Ekonomisi Verileri ile Analizi, 1960-2002" *D.E.Ü. İ.İ.B.F. Dergisi, 18*(2), s.43-63.

Taban, S. & Aktar, I. (2008). An Empirical Examination of The Export-Led Growth Hypothesis in Turkey. *Journal of Yaşar University*, *3*(11), 1535-1551.

Tıraşoğlu, M. (2012). Türkiye Ekonomisi'nde İhracata Dayalı Büyüme Hipotezinin Yapısal Kırılmalı Birim Kök ve Eşbütünleşme Testleri ile İncelenmesi. *İktisat Fakültesi Mecmuası, 62*(2), 373-396.

Yüksel, S. & Zengin, S. (2016). Causality Relationship Between İmport, Export and Growth Rate in Developing Countries, *International Journal of Commerce and Finance*, *2*(1), 147-156.

Kaynakça

Akova, İ. (2018). Enerji ve Alternatif Enerji Kaynakları. 2021 tarihinde AUZEF: http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/cografya_lisans_ao/enerji_ve_alternatif_enerji_kaynaklari.pdf

Al-Mulali, U., & Ozturk, I. (2015). The effect of energy consumption, urbanization, trade openness, industrial output, and the political stability on the environmental degradation in the MENA (Middle East and North African) region. Energy, 84, 382-389.

Bergheim, S. (2005). Global growth centres 2020. Deutsche Bank Research Current Issues Working Paper.

Blıss Christopher, Trade, Growth and Inequality, Oxford: Oxford University Press, 2007. https://www.adobe.com/tr/solutions/ebook/digital-editions.html

Cole, M. A., (2006). Does trade liberalization increase energy use? Economics Letters, 92, 108-112.

Dedeoğlu, D., & Kaya, H., (2013). Energy use, exports, imports and GDP: New evidence from the OECD countries. Energy Policy, 57, 469-476

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1979). Distribution of the estimators for autoregressive time series with a unit root. Journal of the American statistical association, 74(366a), 427-431.

Dickey, D. A., & Fuller, W. A. (1981). Likelihood ratio statistics for autoregressive time series with a unit root. Econometrica: journal of the Econometric Society, 1057-1072.

Edwards, S. (1998). Openness, Productivity and Growth: What Do We Really Know. The Economic Journal. 108(447): 383-398.

Farhani, S., Shahbaz, M., Arouri, M., & Teulon, F. (2014). The role of natural gas consumption and trade in Tunisia's output. Energy Policy, 66, 677-684.

Ghani, G. M. (2012). Does trade liberalization effect energy consumption?. Energy Policy, 43, 285-290.

Gövdere, B., & Can, M. (2016). Türkiye'de Enerji Tüketimi, Dışa Açıklık, Finansal Gelişme, Sabit Sermaye Yatırımları Ve Dış Ticaretin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Sınır Testi Yaklaşımı. Niğde Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1), 209-228.

Granger, C. W. (1969). Investigating causal relations by econometric models and cross-spectral methods. Econometrica: journal of the Econometric Society, 424-438.

Granger, C. W. J. (2002). Hidden cointegration. *University of California San Diego*.

Hatemi-j, A. (2012). Asymmetric causality tests with an application. *Empirical economics*, *43*, 447-456.

Hossain, M. S. (2011). Panel estimation for CO2 emissions, energy consumption, economic growth, trade openness and urbanization of newly industrialized countries. Energy Policy, 39(11), 6991-6999.

Hossain, S. (2014). Multivariate granger causality between economic growth, electricity consumption, exports and remittance for the panel of three SAARC countries. European Scientific Journal, ESJ, 8(1).

Jonsson, G., & Subramanian, A. (2001). Dynamic gains from trade: Evidence from South Africa. *IMF Staff papers*, *48*(1), 197-224.

Karaca, C., & Eşgünoğlu, M. (2017). Yenilenebilir Enerji Yatırımlarının İstihdam Artırıcı Etkisi: Türkiye Örneği. III.IMCOFE, International Multidisplinary Congres of Eurasia, (s. 587-596). Barcelona.

Keskinkılıç, S. (2019). Yenilenebilir enerji ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneği. İktisat Anabilim Dalı. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kraft, J. & Kraft, A. (1978). On The Relationship Between Energy and GNP. Journal of Energy and Development, 3, 401-403.

Kutlar, A. (2007). *Uygulamalı ekonometri*. Nobel Kitabevi.

Kyophilavong, P., Shahbaz, M., Anwar, S., & Masood, S. (2015). The energygrowth nexus in Thailand: Does trade openness boost up energy consumption?. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 46, 265-274.

Mahadeva, L., & Robinson, P. (2004). *Unit root testing to help model building*. London: Centre for Central Banking Studies, Bank of England.

Narayan, P. K., & Smyth, R. (2009). Multivariate Granger Causality between Electricity Consumption, Exports and GDP: Evidence from A Panel of Middle Eastern Countries. Energy Policy, 37(1), 229-236.

Nasreen, S., & Anwar, S. (2014). Causal relationship between trade openness, economic growth and energy consumption: A panel data analysis of Asian countries. Energy Policy, 69, 82-91.

Sadorsky, P. (2012). Energy consumption, output and trade in South America. *Energy Economics*, *34*(2), 476-488.

Sadorsky, P., (2011). Trade and energy consumption in the Middle East. Energy Economics 33, 739-749.

Sbia, R., Shahbaz, M., & Hamdi, H. (2014). A contribution of foreign direct investment, clean energy, trade openness, carbon emissions and economic growth to energy demand in UAE. Economic Modelling, 36, 191-197.

Shahbaz, M., Khan S. and Tahir, M. (2013). The Dynamic Links Between Energy Consumption, Economic Growth, Financial Development and Trade in China: Fresh Evidence From Multivariate Framework Analysis. Energy Economics, 40, 8–21.

Shahbaz, M., Loganathan, N., Zeshan, M., & Zaman, K. (2015). Does Renewable Energy Consumption Add in Economic Growth? An Application Of Auto-Regressive Distributed Lag Model in Pakistan. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 44, 576-585.

Shahbaz, M., Nasreen, S., Ling, C. H., & Sbia, R. (2014). Causality between trade openness and energy consumption: What causes what in high, middle and low income countries. Energy Policy, 70, 126-143.

Shahzad, S. J. H., Kumar, R. R., Zakaria, M., & Hurr, M. (2017). Carbon emission, energy consumption, trade openness and financial development in Pakistan: A revisit. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 70, 185-192.

Usta, C. (2015), Türkiye'de Enerji Tüketimi Ekonomik Büyüme İlişkisinin Bölgesel ve Sektörel Analizi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Usta, C. ve Berber, M. (2017). Türkiye'de Enerji Tüketimi Ekonomik Büyüme İlişkisinin Sektörel Analizi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13(1), 173-187.

Yilanci, V., & Bozoklu, Ş. (2014). Türk sermaye piyasasında fiyat ve işlem hacmi ilişkisi: Zamanla Değişen Asimetrik Nedensellik Analizi. *Ege Academic Review*, *14*(2).

KAYNAKÇA

Avunduk, Z. B., (2021). Üretim yönetiminde yeşil inovasyon: (S)SCI dergilerinde yayımlanan makalelerin içerik analizi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 19, 187-210.

Chen, Y. S., Lai, S. B., & Wen, C. T. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. *Journal of Business Ethics*, *67*, 331-339.

Chiou, T. Y., Chan, H. K., Lettice, F., & Chung, S. H. (2011). The influence of greening the suppliers and green innovation on environmental performance and competitive advantage in Taiwan. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *47*(6), 822-836. https://doi.org/10.1016/j.tre.2011.05.016

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, http://www.csb.gov.tr/binalarda-yenilenebilir-enerji-zorunlulugu-1-ocakta-basliyor-bakanlik-faaliyetleri-37361. (Erişim tarihi: 14.10.2024)

Dangelico, R. M., & Pujari, D. (2010). Mainstreaming green product innovation: Why and how companies integrate environmental sustainability. *Journal of Business Ethics*, *95*, 471-486.

del Río González, P. (2005). Analysing the factors influencing clean technology adoption: A study of the Spanish pulp and paper industry. *Business Strategy and The Environment*, *14*(1), 20-37. https://doi.org/10.1002/BSE.426

Durmuş, G. & Arslan, A. (2023). Vergi teşvik politikalarının yeşil işletmecilik uygulamalarına etkisi. *Malî Hukuk Dergisi, 19*(219), 429-470.

Ercoşkun, S., & Kovancılar, B. (2023). Nordik Ülkelerinde Karbon Vergisi Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *30*(3), 611-631.

Jalil, M. A., Mian, M. N., & Rahman, M. K. (2013). Using plastic bags and its damaging impact on environment and agriculture: An alternative proposal. *International Journal of Learning & Development*, *3*(4), 1-14.

Kuşat, N. (2013). Yeşil sürdürülebilirlik için yeşil ekonomi: Avantaj ve dezavantajları–Türkiye incelemesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *8*(29), 4896-4916.

Lin, R. J., Tan, K. H., & Geng, Y. (2013). Market demand, green product innovation, and firm performance: Evidence from Vietnam motorcycle industry. *Journal of Cleaner Production*, *40*, 101-107. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2012.01.001

Ma, Y., Hou, G., & Xin, B. (2017). Green process innovation and innovation benefit: The mediating effect of firm image. *Sustainability*, *9*(10), 1778.

Özgül, B. (2020). Yeşil inovasyonu, öncüleri ve firma performansı arasındaki ilişki: Rekabet stratejisinin moderatör rolü. *(Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özyurt, G., & Karabalık, K. (2009). Enerji verimliliği, binaların enerji performansı ve Türkiye'deki durum. *TMMOB, İnşaat Mühendisleri Odası, Türkiye Mühendislik Haberleri*, *457*(54), 32-34.

Şentürk, S. H. (2014). Yeşil bina vergi teşvikleri: Amerika örneği ve Türkiye için çıkarılabilecek sonuçlar. *Ekonomi ve Araştırma Dergisi, 10*(2), 89-102.

Türk Dil Kurumu. http://sozluk.gov.tr (Erişim tarihi: 17.09.2024)

US EPA. Why build green?, http://www.epa.gov/greenbuilding/pubs/why build.htm (Erişim tarihi: 14.10.2024).

Uygun, E. (2022). Yeşil ekonomik dönüşüm ve Türkiye'nin yeşil vergi uygulamaları. Neslihan Burgaz (Ed.), *Ekonomide Yeni Arayışlar ve Maliye* içinde (ss. 125-145). Gazi Kitabevi: Ankara.

Yiğit, S. (2014). İnovasyonun çevreci yüzü ve Türkiye. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *21*(1), 251-265.

HALKLA İLİŞKİLERİN YENİ DÜNYASI:

DİJİTAL ARAÇLAR VE KÜRESEL DİNAMİKLER

DR. E. FAZIL ÇÖLLÜ

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLERİN YENİ DÜNYASI:
DİJİTAL ARAÇLAR VE KÜRESEL DİNAMİKLER

Dr. E. Fazıl Çöllü

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-98-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HALKLA İLİŞKİLERİN YENİ DÜNYASI:
DİJİTAL ARAÇLAR VE KÜRESEL DİNAMİKLER
Dr. E. Fazıl Çöllü
IV+149 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-98-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Adlmaier-Herbst, D. G. (2014). Public relations in the digital world: Global relationship management and personal information. Digital media and social inclusion. Conference Book, İstanbul.

Al Hadeed, A. Y., Maysari, I., Aldroubi, M. M., Attar, R. W., Al Olaimat, F., & Habes, M. (2024). Role of public relations practices in content management: The mediating role of new media platforms. Frontiers in Sociology, 8, 1273371.

Allagui, I., & Breslow, H. (2016). Social media for public relations: Lessons from four effective cases. Public Relations Review, 42(1), 20-30.

Babatunde, K. A. (2022). Public relations and social media for effective crisis communication management. *Jurnal Bina Praja, 14*(3), 543-553.

Bîră, M., Stroe, L., Buzoıanu, C., & Răducu, R. (2021). Hearing out your audiences: Models, means, and practices for social media listening in PR. *Strategica*, 328.

Çataldaş, İ., & Özgen, E. (2023). Artificial intelligence in digital public relations: A Delphi study. *Etkileşim, 12*, 84-103. https://doi.org/10.17351/etk.12

DiStaso, M. W., & McCorkindale, T. (2012). Social media: Uses and opportunities in public relations. *Global Media Journal, 5*(2), 75.

Dsouza, A., & Panakaje, N. (2023). A study on the evolution of digital marketing. *International Journal of Case Studies in Business, IT and Education (IJCSBE), 7*(1), 95-106.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Firdaus, N., Jumroni, J., Aziz, A., Sumartono, E., & Purwanti, A. (2024). The influence of social media, misinformation, and digital communication strategies on public perception and trust. *The Journal of Academic Science, 1*(3), 131-138.

Jiang, Y. (2022). Social media platforms and public relations for brand promotion. *BCP Business Management, 34*, 769-775.

Jimin, P. (2023). The evolving role of social media in public relations in East African countries. *American Journal of Public Relations, 2*(1), 10-19.

Karakuş, M. (2024). "Dijital Halkla İlişkiler" ve "Çevrimiçi Halkla İlişkiler" Kavramları Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 36*, 478-494.

Ki, E. J., Ertem-Eray, T., & Hayden, G. (2024). The evolution of digital public relations research. *Public Relations Review, 50*(5), 102505.

Kralj, S., Nikolić, M. T., & Vukašinović, M. (2022). The use of virtual and augmented reality in digital marketing. *Conference on Advances in Science and Technology, Coast, 2023*, 2, Herceg Novi.

Kvalnes, Ø. (2020). *Digital dilemmas: Exploring social media ethics in organizations* (p. 85). Springer Nature.

Maden, D. (2018). The role of digital influencers in the diffusion of new products. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 30*, 119-141.

Nuseir, M., Aljumah, A., & El-Refae, G. (2022). Digital marketing and public relations: A way to promote public relations value. *International Journal of Data and Network Science, 6*(4), 1331-1340.

Özgen, E., & Saydam, S. (2022). Challenges and opportunities in the new era of communication: Digitalization and public relations. *Academic Social Resources Journal, 7*(42), 1121-1132.

Özgen, E., Yılmaz, E., & Kuzu, M. (2023). Digital public relations in the context of knowledge gap theory. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 9*(3), 243-255.

Quach, S., Thaichon, P., Martin, K. D., Weaven, S., & Palmatier, R. W. (2022). Digital technologies: Tensions in privacy and data. *Journal of the Academy of Marketing Science, 50*(6), 1299-1323.

Siah Ann Mei, J., Bansal, N., & Pang, A. (2010). New media: A new medium in escalating crises?. *Corporate Communications: An International Journal, 15*(2), 143-155.

Sijabat, L., Rantung, D. I., & Mandagi, D. W. (2022). The role of social media influencers in shaping customer brand engagement and brand perception. *Jurnal Manajemen Bisnis, 9*(2), 280-288.

Sutcu, C. S., & Bilbil, E. K. (2008). New media in PR: A research on the utilization of new media technologies in public relations firms in Turkey. *International Journal of Technology, Knowledge and Society, 4*(5), 159-167.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75-100.

Ulaş, S. (2021). The role of augmented reality on public relations and advertising: Augmented reality and public relations and advertising. In *Handbook of Research on New Media Applications in Public Relations and Advertising* (pp. 196-216). IGI Global.

Valentini, C., & Kruckeberg, D. (2012). New media versus social media: A conceptualization of their meanings, uses, and implications for public relations. In *New Media and Public Relations* (pp. 3-12). Peter Lang.

Wright, D. K., & Hinson, M. D. (2008). How blogs and social media are changing public relations and the way it is practiced. *Public Relations Journal, 2*(2), 1-21.

Yadav, M., Joshi, Y., & Rahman, Z. (2015). Mobile social media: The new hybrid element of digital marketing communications. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 189*, 335-343.

Zachlod, C., Samuel, O., Ochsner, A., & Werthmüller, S. (2022). Analytics of social media data–State of characteristics and application. *Journal of Business Research, 144*, 1064-1076.

Zheng, J., & Mason, D. S. (2022). New media, digitalization, and the evolution of the professional sport industry. *Frontiers in Sports and Active Living, 4*, 921329.

Kaynakça

Ausat, Abu Muna Almaududi. (2023). The role of social media in shaping public opinion and its influence on economic decisions. *Technology and Society Perspectives (TACIT)*, 2023, 1.1: 35-44.

Alves, C. P. D. L., & Costa, G. G. D. (2022). Transparency and integrity in research: from problems to potential solutions. *Revista Brasileira de Geriatria e Gerontologia*, *24*, e210239.

Ayinla, B. S., Amoo, O. O., Atadoga, A., Abrahams, T. O., Osasona, F., & Farayola, O. A. (2024). Ethical AI in practice: Balancing technological advancements with human values. *International Journal of Science and Research Archive, 11*(1), 1311-1326.

Bala, R. (2022). Challenges and ethical issues in data privacy: Academic perspective. *International Journal of Information Retrieval Research (IJIRR)*, 12(2), 1-7.

Bankins, S., & Formosa, P. (2023). The ethical implications of artificial intelligence (AI) for meaningful work. *Journal of Business Ethics, 185*(4), 725-740.

Cheung, F. S. L., & Leung, W. F. (2016). Transparency for crisis communication in the digital age–cases from food safety disasters. *Eurasian Journal of Business and Management, 4*(1), 51-61.

Çerçi, Ü. Ö. (2024). An innovative communication paradigm for the future of public relations: Artificial intelligence. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 128-147.

Dan, V., Christopher, G., & Ogunrinde, V. (2024). Ethical research in the digital age: Addressing the policy gap for online research settings. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/380711598_What_is_special_about_the_ethical_issues_in_online_research

Gamerdinger, A., Just, S. N., & Lantz, P. M. V. (2023). Healthy transparency: Dynamic interrelations between credibility, transparency, and trust in the context of Danish public authorities' COVID-19 communication. *Social Sciences & Humanities Open, 8*(1), 100688.

Gasana, K. (2024). Crisis communication and reputation management in the age of fake news. *Journal of Public Relations, 3*(1), 28-39.

Hafferty, C., Reed, M. S., Brockett, B. F., Orford, S., Berry, R., Short, C., & Davis, J. (2024). Engagement in the digital age: Understanding "what works" for participatory technologies in environmental decision-making. *Journal of Environmental Management, 365*, 121365.

Hagelstein, J., Einwiller, S., & Zerfass, A. (2021). The ethical dimension of public relations in Europe: Digital channels, moral challenges, resources, and training. *Public Relations Review, 47*(4), 102063.

Intemann, K. (2023). Science communication and public trust in science. *Interdisciplinary Science Reviews, 48*(2), 350-365.

Jackson, M., Chorazy, E., Sison, M. D., & Wise, D. (2022). Public relations ethics in the 21st century: a state-of-the-field review. *Journal of Communication Management*, *26*(3), 294-314.

James, O., & Lucas, E. (2024). Ethical AI: Balancing innovation and data privacy in the digital business landscape.

Jiang, H. (2023). Challenges and upholding integrity: The research on the imperative of ethical public relations. *Proceedings of the 2nd International Conference on Interdisciplinary Humanities and Communication Studies*.

Johnston, J. (Ed.). (2020). *Public relations: Theory and practice*. Routledge.

Kent, M. L., & Li, C. (2020). Toward a normative social media theory for public relations. *Public Relations Review*, *46*(1), 101857.

Kumar, S. (2024). Digital ethics - Public relations ethics. In *Online and Digital Education* (pp. 155-177). Crosby Books.

Lan, D. H., & Tung, T. M. (2024). Exploring fake news awareness and trust in the age of social media among university student TikTok users. *Cogent Social Sciences, 10*(1), 2302216.

Managing online reputation in the age of cancel culture. *Carijournals.org*.

Meng, J., Kim, S., & Reber, B. (2022). Ethical challenges in an evolving digital communication era: Coping resources and ethics training in corporate communications. *Corporate Communications: An International Journal, 27*(3), 581-594.

Mirghaderi, L., Sziron, M., & Hildt, E. (2023). Ethics and transparency issues in digital platforms: An overview. *AI, 4*(4), 831-843.

Moreno, Á., Tench, R., & Verhoeven, P. (2021). Trust in public relations in the age of mistrusted media: A European perspective. *Publications, 9*(1), 7.

Murphy P., E., Laczniak G.R. ve Wood, G. (2007). An ethical basis for relationship marketing: A virtue ethics perspective. *European Journal of Marketing*, 41(1/2), 37-57.

Ethics Perspective. European Journal of Marketing, 41(1/2), 37-57.

Morris, T., & Goldsworthy, S. (2020). *Public relations ethics: the real-world guide*. Routledge.

Necić, N. (2021). Ethics in public relations: Ethical theories, codes, and conflicts. *Media Studies and Applied Ethics, 2*(2), 87-100.

Nkrumah, D. (2023). Managing online reputation in the age of cancel culture. *Journal of Public Relations, 2*(1), 25-37.

Rachman, R., Hamid, MA, Wijaya, BK, Wibowo, SE ve Intan, DN (2024). Dijital çağda marka hikayesi anlatımı: çevrimiçi pazarlamadaki zorluklar ve fırsatlar. *Ekonomi Dergisi*, *13* (01), 355-364.

Rayhan, R. ve Rayhan, S. (2023). Yapay zeka ve insan hakları: dijital çağda inovasyon ve gizlilik arasında denge kurmak. *DOI: 10.13140/RG. 2.2*,*35394*.

Schnackenberg, A. K., & Tomlinson, E. C. (2016). Organizational transparency: A new perspective on managing trust in organization-stakeholder relationships. *Journal of Management, 42*(7), 1784-1810.

Seidenglanz, R., & Baier, M. (2023). The Impact of Artificial Intelligence on the Professional Field of Public Relations/Communications Management: ethical issues, challenges and an attempt at a forecast. *Artificial Intelligence in Public Relations and Communications: cases, reflections, and predictions*, 124.

Sezgül, İ. (2019). Public relations ethics. *Milli Eğitim Dergisi, 48*(222), 277-292.

Shahbazi, M., & Bunker, D. (2024). Social media trust: Fighting misinformation in the time of crisis. *International Journal of Information Management, 77*, 102780.

Stahl, B. C., & Eke, D. (2024). The ethics of ChatGPT–Exploring the ethical issues of an emerging technology. *International Journal of Information Management, 74*, 102700.

Şenyapar, H. N. D. (2024). Digital marketing in the age of cyber threats: A comprehensive guide to cybersecurity practices. *The Journal of Social Science, 8*(15), 1-10.

Valin, J., & Gregory, A. (2020). *Ethics guide to artificial intelligence in PR - UK edition*. Chartered Institute of Public Relations.

Vivekananda, N., & Meenakshi, R. (2024). Honesty and its role in maintaining social cohesion and trust. *Educational Administration: Theory and Practice, 30*(2), 612-615.

Vujnovic, M., & Kruckeberg, D. (2016). Pitfalls and promises of transparency in the digital age. *Public Relations Inquiry, 5*(2), 121-143.

Wamprechtsamer, P. (2024). Transparency ideals in online PR: Between dialogue, control, and authenticity. *Journal of Communication Management, 28*(2), 211-225.

Zararsız, Ö. F. (2024). Artificial intelligence in public relations: Potential benefits and drawbacks. *Yeni Medya, 16*, 354-368.

Kaynakça

Abkenar, S. B., Kashani, M. H., Mahdipour, E., & Jameii, S. M. (2021). Big data analytics meets social media: A systematic review of techniques, open issues, and future directions. *Telematics and Informatics, 57*, 101517.

Ahmad, N. S., Musa, R., & Harun, M. H. M. (2016). The impact of social media content marketing (SMCM) towards brand health. *Procedia Economics and Finance, 37*, 331-336.

Al-Jenaibi, B. (2015). Current issues about public relations professionals: Challenges and potentials of PR in UAE organisations. *Middle East Journal of Management, 2*(4), 330-351.

Al-Rahman, M. A. (2024). *Content marketing is a strategic marketing approach focused on creating and distributing valuable, relevant, and consistent content to attract and retain a clearly defined audience, ultimately aiming to drive profitable customer action*. Kasım, 2024. Retrieved from www.researchgate.net.

Anani-Bossman, A. A. (2023). The use of social and digital media in public relations: Empirical perspectives from Ghana. In *Public Relations Management in Africa Volume 1: Exploring Organisational Impact* (pp. 41-67). Cham: Springer International Publishing.

Appel, G., Grewal, L., Hadi, R., & Stephen, A. T. (2020). The future of social media in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 79-95.

Beninger, K., Fry, A., Jago, N., Lepps, H., Nass, L., & Silvester, H. (2014). Research using social media: Users' views. *NatCen Social Research*, 20.

Bulotano, P. (2024). Data-driven decision making in PR. *Lead Advisors*. Retrieved November 21, 2024, from https://leadadvisors.com/blog/data-driven-decision-making-in-pr/

Chaitanya, K., Saha, G. C., Saha, H., Acharya, S., & Singla, M. (2023). The impact of artificial intelligence and machine learning in digital marketing strategies. *European Economic Letters (EEL), 13*(3), 982-992.

Çerçi, Ü. Ö. (2024). An innovative communication paradigm for the future of public relations: Artificial intelligence. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 128-147.

DiStaso, M. W., & McCorkindale, T. (2012). Social media: Uses and opportunities in public relations. *Global Media Journal, 5*(2), 75.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., ... & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Fitzpatrick, K. R., & Weissman, P. L. (2021). Public relations in the age of data: Corporate perspectives on social media analytics (SMA). *Journal of Communication Management, 25*(4), 401-416.

Gurgu, E., Zorzoliu, R., Gurgu, I. A., & Ilisie, M. G. (2022). Creativity and innovation in public relations as an important tool in assisting managerial decisions. *Annals of Spiru Haret University. Economic Series, 22*(2).

Maden, D. (2018). The role of digital influencers in the diffusion of new products. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (30)*, 119-141.

Rosário, A. T., & Dias, J. C. (2023). How has data-driven marketing evolved: Challenges and opportunities with emerging technologies. *International Journal of Information Management Data Insights, 3*(2), 100203.

Rosário, A. T., & Dias, J. C. (2023). Marketing strategies on social media platforms. *International Journal of E-Business Research (IJEBR), 19*(1), 1-25.

Saura, J. R., Ribeiro-Soriano, D., & Palacios-Marqués, D. (2021). From user-generated data to data-driven innovation: A research agenda to understand user privacy in digital markets. *International Journal of Information Management, 60*, 102331.

The Power of Social Listening in Public Relations. (2024). Kasım, 2024. Retrieved from locobuzz.com.

The Power of Storytelling in PR. (n.d.). Retrieved November 21, 2024, from https://stonehillresearch.com/the-power-of-storytelling-in-pr/

Westermann, A., & Forthmann, J. (2021). Social listening: A potential game changer in reputation management. How big data analysis can contribute to understanding stakeholders' views on organisations. *Corporate Communications: An International Journal, 26*(1), 2-22.

Yunandika, N. P., & Bangun, C. R. A. (2024). The role of public relations in the digital era: Storytelling strategy to develop corporate reputation. *Jurnal Vokasi Indonesia, 11*(2), 7.

Zachlod, C., Samuel, O., Ochsner, A., & Werthmüller, S. (2022). Analytics of social media data: State of characteristics and application. *Journal of Business Research, 144*, 1064-1070.

Kaynakça

Donofrio, K. (2014). Content marketing enhances public relations strategies through social media to increase market shares for businesses.

Du Plessis, C. (2017, July). Towards a more universal understanding of content marketing: The contribution of academic research. In *Proceedings of Business and Management Conferences* (No. 5607983). International Institute of Social and Economic Sciences.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., ... & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Gupta, S. (2022). Brand storytelling in digital media: An emerging perspective. *International Journal of Advanced Research in Commerce, Management & Social Science (IJARCMSS), 5*(2), 183-188.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119-132.

Hong, J., Yang, J., Wooldridge, B. R., & Bhappu, A. D. (2022). Sharing consumers' brand storytelling: Influence of consumers' storytelling on brand attitude via emotions and cognitions. *Journal of Product & Brand Management, 31*(2), 265-278.

Julaeha, L. S. (2024). The role of content marketing in brand loyalty: An empirical analysis. *MASMAN: Master Manajemen, 2*(2), 117-132.

Karkar, A. (2016). Content marketing on the increase of value and confidence network. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 2*(1), 274-285.

Kavitha, M. (2023). Effectiveness of online marketing with video content: A review. *Journal of Interdisciplinary Cycle Research, XII*(5), 1463.

Keith, A. (2023). The power of storytelling in public relations. *Journal of Public Relations*, 50-61.

Kuş, O., & Tunç, A. Ö. (2022). Content marketing in online learning programs: A research on the EU-funded 'E-Profman' project. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi), 7*(1), 56-74.

Lund, N. F., Cohen, S. A., & Scarles, C. (2018). The power of social media storytelling in destination branding. *Journal of Destination Marketing & Management, 8*, 271-280.

Mayrhofer, M., Matthes, J., Einwiller, S., & Naderer, B. (2020). User-generated content presenting brands on social media increases young adults' purchase intention. *International Journal of Advertising, 39*(1), 166-186.

Mikáčová, L., & Gavlaková, P. (2014). The role of public relations in branding. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 110*, 832-840.

Mills, A. J., & John, J. (2020). Brand stories: Bringing narrative theory to brand management. *Journal of Strategic Marketing*, 1-19.

Murár, P., & Kubovics, M. (2023, September). Using AI to create content designed for marketing communications. In *European Conference on Innovation and Entrepreneurship* (Vol. 18, No. 1, pp. 660-668).

Naem, M., & Okafor, S. (2019). User-generated content and consumer brand engagement. In *Leveraging Computer-Mediated Marketing Environments* (pp. 193-220). IGI Global.

Özoran, B. A., & Üzümlü, A. M. (2024). Storytelling as a tool for activist public relations: A qualitative study in the case of women. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 53*, 352-366.

Pulizzi, J. (2012). The rise of storytelling as the new marketing. *Publishing Research Quarterly, 28*(2), 116-123.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75-100.

Teraiya, V., Namboodiri, S., & Jayswal, R. (2023). The impact of storytelling advertising on consumer advertising experiences and brand equity. *GLIMS Journal of Management Review and Transformation, 2*(1), 1-23.

Vinerean, S. (2017). Content marketing strategy: Definition, objectives and tactics. *Expert Journal of Marketing, 5*(2), 92-98.

Yörük, E. E. (2023). Tüketimde keyif arayışı: Hedonik tüketimin anatomisi. In M. Öztürk & M. Işık (Eds.), *Çalışma hayatı araştırmaları 2023* (pp. 183-200).

ZA, S. Z., Tricahyadinata, I., Robiansyah, R., Darma, D. C., & Achmad, G. N. (2021). Storytelling marketing, content marketing, and social media marketing on the purchasing decision. *Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal), 4*(3), 3836-3842.

Kaynakça

Alkan, Z., & Ulaş, S. (2023). Trust in social media influencers and purchase intention: An empirical analysis. *Online Journal of Communication and Media Technologies, 13*(1).

Belanche, D., Casaló, L. V., Flavián, M., & Ibáñez-Sánchez, S. (2021). Building influencers' credibility on Instagram: Effects on followers' attitudes and behavioral responses toward the influencer. *Journal of Retailing and Consumer Services, 61*, 102585.

Belanche, D., Casaló, L. V., Flavián, M., & Ibáñez-Sánchez, S. (2021). Understanding influencer marketing: The role of congruence between influencers, products and consumers. *Journal of Business Research, 132*, 186-195.

Cartwright, S., Liu, H., & Davies, I. A. (2022). Influencer marketing within business-to-business organisations. *Industrial Marketing Management, 106*, 338-350.

Galdón Salvador, J. L., Gil Pechuán, I., AlFraihat, S. F. A., & Tarabieh, S. M. (2024). Effect of social media influencers on consumer brand engagement and its implications on business decision making. *El Profesional de la Información (Online), 33*(2).

González-Díaz, C., & Quintas-Froufe, N. (2024). Regulating influencers' commercial communication: No legislation, hardly any self-regulation and policy recommendations. *Policy & Internet*.

Joshi, Y., Lim, W. M., Jagani, K., & Kumar, S. (2023). Social media influencer marketing: Foundations, trends, and ways forward. *Electronic Commerce Research*, 1-55.

Kauffmann, P., & Vaičiūnaitė, S. (2024). An ethical dilemma in influencer marketing. *Lund University, School of Economics and Management*.

Kemeç, U., & Yüksel, H. F. (2021). The relationships among influencer credibility, brand trust, and purchase intention: The case of Instagram. *Journal of Consumer & Consumption Research/Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 13*(1).

Kim, J. Y., Ko, S. H., & Choi, Y. (2024). Unveiling the power of social influencers in brand trust and brand identification. *South African Journal of Business Management, 55*(1), 4087.

Lailler, J. (2023). Why brands should invest in long-term collaborations with influencers. Retrieved November 20, 2024, from www.territory-influence.com.

Liu, X., & Zheng, X. (2024). The persuasive power of social media influencers in brand credibility and purchase intention. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*(1), 1-12.

Maden, D. (2018). The role of digital influencers in the diffusion of new products. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (30)*, 119-141.

Nuji, M. N. N., Ali, A., Noordin, W. N. W., Thaheer, B. A. N. M., & Mathiew, V. (2023). Of trust and influence: A look at social media influencers and brand promotion. *International Journal of Academic Research in Business & Social Sciences, 13*(6), 2152-2170.

Ooi, K. B., Lee, V. H., Hew, J. J., Leong, L. Y., Tan, G. W. H., & Lim, A. F. (2023). Social media influencers: An effective marketing approach?. *Journal of Business Research, 160*, 113773.

Sabella, V. P., Hermawan, A., & Dhewi, T. S. (2022). The influence of brand ambassador and social media marketing on purchase intention through brand image (Study on consumers' Sang Dewa Snack). *International Journal of Humanities Education and Social Sciences, 2*(1).

Sánchez, Ibáñez S., Flavián, M., Casaló, L. V., & Belanche, D. (2022). Influencers and brands successful collaborations: A mutual reinforcement to promote products and services on social media. *Journal of Marketing Communications, 28*(5), 469-486.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75-100.

Ünalmış, E., Dirsehan, T., & Erdoğmuş, İ. E. (2024). Consequences of influencer-created content on influencers' authenticity in the beauty and personal care industry. *Journal of Marketing Communications*, 1-27.

Wang, R., & Chan-Olmsted, S. (2024). Brand communication through social media influencers: Trust building and trust transfer mechanisms. *International Journal of Business Communication*, 23294884241255911.

Yörük, E. E. (2023). *Viral pazarlamanın tüketici davranışları üzerindeki etkisinde marka sadakatinin aracılık rolü*. Konya: Tablet Kitabevi.

Yörük, E. E., & Summak, M. E. (2023). Influencer marketing and public relations: The new dynamics of building a brand image in the digital age. *JBFEM, 6*(2), 67-76.

Kaynakça

Bombaij, N. J., & Mokarram-Dorri, S. (2024). Does posting about diversity and inclusion (D&I) improve engagement in social media? Antecedents and impact of D&I communication decisions. *Journal of Interactive Marketing*, 10949968241239285.

Campbell, C., Sands, S., McFerran, B., & Mavrommatis, A. (2023). Diversity representation in advertising. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 1-29.

Chipriyanov, M., Chipriyanova, G., Krasteva-Hristova, R., Atanasov, A., & Luchkov, K. (2024). Researching the impact of corporate social responsibility on economic growth and inequality–methodological aspects.

Eisend, M., Muldrow, A. F., & Rosengren, S. (2023). Diversity and inclusion in advertising research. *International Journal of Advertising, 42*(1), 52-59.

Ferraro, C., Hemsley, A., & Sands, S. (2023). Embracing diversity, equity, and inclusion (DEI): Considerations and opportunities for brand managers. *Business Horizons, 66*(4), 463-479.

Hofhuis, J., Gonçalves, J., Schafraad, P., & Wu, B. (2024). Examining strategic diversity communication on social media using supervised machine learning: Development, validation and future research directions. *Public Relations Review, 50*(1), 102431.

Hon, L. C., & Brunner, B. (2000). Diversity issues and public relations. *Journal of Public Relations Research, 12*(4), 309-340.

Khan, U., Kim, S., Choi, S., & Labroo, A. (2024). Diversity representations in advertising: Enhancing variety perceptions and brand outcomes. *Journal of Consumer Research*, ucae060.

Li, Q. (2022). Engaging consumers on social media: A critical review of inclusivity and social media marketing (Doctoral dissertation, The University of Manchester). https://pure.manchester.ac.uk/ws/portalfiles/portal/295844944/FULL_TEXT.PDF

Putriani, I., & Aras, M. (2022). Elevate company's social media as a diversity, equity, and inclusion platform: Multi cases study to digital technology companies. *Journal of World Science, 1*(10), 906-916.

Sahoo, D., Mishra, S. J., & Rout, D. (2024). Marketing diversity: How inclusive workplaces attract customers and improve brand image. *The Power of Culture and Inclusion in Marketing*. https://imcprofessional.medill.northwestern.edu/blog/the-power-of-culture-and-inclusion-in-marketing

Trkulja, Ž. M., Primorac, D., & Bilić, I. (2024). Exploring the role of socially responsible marketing in promoting diversity, equity, and inclusion in organizational settings. *Administrative Sciences, 14*(4), 66.

Tynes, B. (2022). The importance of diversity and inclusion for today's companies. *Forbes*. The Importance of Diversity and Inclusion for Today's Companies. https://www.forbes.com

Verbytska, A., Lysenko, I., Babachenko, L., & Kraskivska, N. (2023). Inclusive social marketing: Representation and diversity in brand campaigns.

Waymer, D., Brown, K. A., & Jackson, J. (2023). Researcher responsibility to diversity and inclusion in public relations and social scientific research: A call for more inclusive research and researcher participation. *Journal of Public Relations Research, 35*(5-6), 287-306.

Kaynakça

Ahmed, R., Shaheen, S., & Philbin, S. P. (2022). The role of big data analytics and decision-making in achieving project success. *Journal of Engineering and Technology Management, 65*, 101697.

Babatunde, S. O., Odejide, O. A., Edunjobi, T. E., & Ogundipe, D. O. (2024). The role of AI in marketing personalization: A theoretical exploration of consumer engagement strategies. *International Journal of Management & Entrepreneurship Research, 6*(3), 936-949.

Çataldaş, İ., & Özgen, E. (2023). Artificial intelligence in digital public relations: A Delphi study. *Etkileşim*, (12), 84-103.

Çerçi, Ü. Ö. (2024). An innovative communication paradigm for the future of public relations: Artificial intelligence. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 128-147.

Dubey, R., Bryde, D. J., Dwivedi, Y. K., Graham, G., & Foropon, C. (2022). Impact of artificial intelligence-driven big data analytics culture on agility and resilience in humanitarian supply chain: A practice-based view. *International Journal of Production Economics, 250*, 108618.

Gregory, A., & Halff, G. (2020). The damage done by big data-driven public relations. *Public Relations Review, 46*(2), 101902.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119-132.

Ifeanyi, A. J. (2024). The role of big data analytics in decision making and strategy formulation. *Research Output Journal of Arts and Management, 3*(2), 50-54.

James, M. (2024). The ethical and legal implications of using big data and artificial intelligence for public relations campaigns in the United States. *International Journal of Communication and Public Relations, 9*(1), 38-52.

Jeljeli, R., Farhi, F., Setoutah, S., Lagha, F. B., Mohsen, M., & Mallek, M. (2024). The role of artificial intelligence and public relations in reputation management: A structural equation modelling-based (SEM) study.

Kam, Ng. (2024). *Big Data: Understanding and Implementation in the Data-Driven Era* [e-book]. https://www.researchgate.net/publication/377359928_Big_Data_Understanding_and_Implementation_in_the_Data-Driven_Era#full-text

Kumar, V., Ashraf, A. R., & Nadeem, W. (2024). AI-powered marketing: What, where, and how? *International Journal of Information Management, 77*, 102783.

Liew, F. E. E. (2021). Artificial intelligence disruption in public relations: A blessing or a challenge? *Journal of Digital Marketing and Communication, 1*(1), 24-28.

Olusegun, J. (2024). The role of AI in enhancing sentiment analysis for brand management.

Pinto, R., & Bhadra, A. (2024). Smarter public relations with artificial intelligence: Leveraging technology for effective communication strategies and reputation management—A qualitative analysis. *REDVET-Revista electrónica de Veterinaria, 25*(1).

Pothuri, V. R. V., & Reddy, U. M. (2019). AI and big data: Harnessing the power of data-driven decision making. *International Journal of Advanced Research in Science Communication and Technology, 5*(1), 63-71.

Sundu, M., Yasar, O., & Findikli, M. A. (2022). Data-driven innovation: Digital tools, artificial intelligence, and big data. In *Organizational innovation in the digital age* (pp. 149-175). Cham: Springer International Publishing.

Şenyapar, H. N. D. (2024). The future of marketing: The transformative power of artificial intelligence. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 1-19.

Türksoy, N. (2022). The future of public relations, advertising, and journalism: How artificial intelligence may transform the communication profession and why society should care. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 40*, 394-410.

Wiencierz, C., & Röttger, U. (2019). Big data in public relations: A conceptual framework. *Public Relations Journal, 12*(3), 1-15.

Yablonsky, S. (2019). Multidimensional data-driven artificial intelligence innovation. *Technology Innovation Management Review, 9*(12), 16-28.

Zararsız, Ö. F. (2024). Artificial intelligence in public relations: Potential benefits and drawbacks. *Yeni Medya, 16*, 354-368.

Kaynakça

Aksu, F. (2024). Kamu Diplomasisi: Kavramlar, Yaklaşımlar ve Uygulamalar. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(Özel Sayı), 211-230.

Alvarez-Monzoncillo, J. M. (2023). *The dynamics of influencer marketing: A multidisciplinary approach* (p. 220). Taylor & Francis.

Asemah, E. S. (2024). *Case studies in public relations, advertising and behavioural change communication*. Franklead Printing and Publishing Company, Enugu, Nigeria. Retrieved November 20, 2024, from www.researchgate.net

Christian, A. N. (2020). Exploring the effect of cultural sensitivity in public relations campaigns. *Senior Honors Projects, 2020-current*, 115. https://commons.lib.jmu.edu/honors202029/115

Cultural Sensitivity in Global Public Relations Campaigns. (n.d.). Retrieved November 20, 2024, from ajpojournals.org

Erdoğan, U. (2024). Public relations practices in local governments: The case of Beşiktaş Municipality. *Contemporary Issues of Communication, 3*(1), 51-62.

Huang, M. (2024). Cross-cultural communication in the digital era: Insights from social media interactions. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media, 54*, 23-29.

Joseph, C. K. (2023). Cultural sensitivity in global public relations campaigns. *American Journal of Public Relations, 2*(1), 20-27.

Kawecka, W., Kubiak, A., & Sekieta, M. (2018). How to overcome language barriers and cultural diversity in a production company? *Emerging Trends in Economics, Culture and Humanities-etECH2018*, 12.

Lansing, A. E., Romero, N. J., Siantz, E., Silva, V., Center, K., Casteel, D., & Gilmer, T. (2023). Building trust: Leadership reflections on community empowerment and engagement in a large urban initiative. *BMC Public Health, 23*(1), 1252.

Lutz, S. A. (2017). Cultural sensitivity: Importance, competencies, and public relations implications. *Chancellor's Honors Program Projects*. https://trace.tennessee.edu/utk_chanhonoproj/2052

Mandela, K. (2024). Influence of cultural differences on global PR campaigns. *Journal of Public Relations, 3*(1), 52-63.

Safeer, A. A., Chen, Y., Abrar, M., Kumar, N., & Razzaq, A. (2022). Impact of perceived brand localness and globalness on brand authenticity to predict brand attitude: A cross-cultural Asian perspective. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 34*(7), 1524-1543.

Summak, E. (2024). Kültürel semboller ve halkla ilişkiler: Yerel ve küresel yaklaşımlar. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(35), 191-209.

Viken, A., Höckert, E., & Grimwood, B. S. (2021). Cultural sensitivity: Engaging difference in tourism. *Annals of Tourism Research, 89*, 103223.

Williams, S. (2024). Navigating globalisation: The importance of cultural sensitivity in PR strategies. Retrieved November 20, 2024, from www.linkedin.com

SANAYİ COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR İNCELEME:
TOSYA OSB ÖRNEĞİ

ENGİN KILIÇ
PROF. DR. ÜNAL ÖZDEMİR

EĞİTİM
yayınevi

SANAYİ COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR İNCELEME: TOSYA OSB ÖRNEĞİ

Engin Kılıç, Prof. Dr. Ünal Özdemir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-32-6
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SANAYİ COĞRAFYASI AÇISINDAN BİR İNCELEME: TOSYA OSB ÖRNEĞİ
Engin Kılıç, Prof. Dr. Ünal Özdemir
VI+122 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-32-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkuş, A. (1980). Devrez Çayı Vadisinin Jeomorfolojisi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Yer Bilimleri Fakültesi Yayını. Trabzon.

Alacadağlı, E. (2004). Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Yönetim Sistemleri. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ardoğan, L. (1983). Türkiye'de ve Dünya'da Sanayi Bölgeleri ve Uygulamaları. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Yayınları, No:311, Ankara: Gelişim Matbaası.

Avşar, M. & Eryılmaz, B. (2022). Coğrafi İşaretli Ürünlerin Amasya Turizminin Gelişimine Katkısının Değerlendirilmesi. Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 6(4), 988-1003.

BAKKA, (2012). Batı Karadeniz Bölgesi Organize Sanayi Bölgeleri Mevcut Durum Analizi.

Balaban, O. (2001). Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri Politikasına İlişkin Durum Değerlendirmesi. Planlama Dergisi, 1(2), 61–75.

Bayülken, Y. & Kütükoğlu C. (2012). Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Teknoparklar. TMMO Oda Raporu, Genişletilmiş Dördüncü Baskı, Ankara.

Cansız, M. (2010). Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri Politikaları ve Uygulamaları, Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı Yayını.

Çağlar, E. & Kurtsal, Y. (2011). Bölgesel Sanayi Politikası Aracı Olarak Özel Ekonomik Bölgeler: Türkiye'de Organize Sanayi Bölgelerinin Etkileri ve Yetkileri. 5. Bölgesel Kalkınma ve Yönetişim Sempozyumu "Sanayi Politikasının Yönetişimi" 27-28 Ocak 2011 Bildiri Kitabı (s. 187-201). Ankara: TEPAV Yayınları.

Çam, H. & Esengün, K. (2011). Organize Sanayi Bölgeleri ve Uygulanan Teşvik Politikalarının İşletmeler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi: Osmaniye Organize Sanayi Bölgesinde Uygulama. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2011 (2), 55-63

Çam, O. & Çılgınoğlu, H. (2021). Tosya İlçesinin Turizm Potansiyeli. Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi, 6 (1), 156-175.

Çetin, M. & Kara, M. (2008). Bir Kalkınma Aracı Olarak "Organize Sanayi Bölgeleri": Isparta Süleyman Demirel Organize Sanayi Bölgesi Üzerine Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 0 (31) , 49-68.

Çevik, O. & Yiğit, A. M. (2009). İşçilerin Sosyal Ve Çalısma Hayatlarına Dair Bir Araştırma: Amasya Organize Sanayi Bölgesi Örneği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (25), 221-236.

Çezik A. & Eraydın A. (1982). Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri (1961-1981). Yayın No:1839, Ankara: DPT Yayınları.

Demirdöğen, O. & Bilgili, B. (2010). Organize Sanayi Bölgeleri İçin Yer Seçimi Kararlarını Etkileyen Faktörler: Erzurum Örneği. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4 (2).

Dicle, M., Oral, E. & Şen, H. (2018). Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Niksar İlçe Raporu.

Dilsiz, H. (2010). 1844 – 1845 Yıllarına Ait Temettuat Defterlerine Göre Tosya Kazası'nın Sosyo-Ekonomik Durumu. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Dinler, Z. (2014). Bölgesel İktisat. Bursa: Ekin Basın Yayım Dağıtım.

Doğan, M. (2013). Türkiye Sanayileşme Sürecine Genel Bir Bakış. Marmara Coğrafya Dergisi, 0 (28), 211-231.

Doğanay, H., Özdemir, Ü. & Şahin, İ. F. (2021). Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya. Ankara: Pegem Akademi.

DPT, (1968). İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1972. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 19 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Ikinci_Bes_Kalkinma_Plani-1968-1972.pdf

DPT, (1973). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 19 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yeni-Strateji-ve-Kalkinma-Plani_Ucuncu-Bes-Yil_1973_1977.pdf

DPT, (1979). Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 19 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Dorduncu-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani_1979_1983.pdf

DPT, (1985). Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 20 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Besinci-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani-1985-1989.pdf

DPT, (1990). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 20 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Altinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1990-1994.pdf

DPT, (1996). Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 20 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Yedinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1996-2000.pdf

DPT, (2001). Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005.Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 20 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Uzun_Vadeli_Strateji_ve_Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-2001-2005.pdf

DPT, (2006). Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı 2007-2013. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara. Erişim: 21 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Plani-2007-2013.pdf

Duran, E. (2022). Endüstri 4.0 Kapsamında Savunma Sanayisi Kümelenmeleri: Ankara İli Örneği. Doktora Tezi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Erdoğdu, A. (2018). Kastamonu Kültürü-2, Kastamonu 2018 Türk Dünyası Kültür Başkenti Etkinlikleri, Kastamonu.

Ertin, G. (1998). Türkiye'de Sanayi, Türkiye Coğrafyası, Sf.163-182. Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.

Eyuboğlu, D. (2005). 2000'li Yıllarda Organize Sanayi Bölgelerimiz. Verimlilik Dergisi , (3)

Gökmen, B. (2016). Cumhuriyet'in İlk Yıllarından Bir Harita Örneği: 1927 Tarihli Tosya Kazası Haritası. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7 (1), 429-454.

Gökoğlu, A. (1952), Paflagonya, Kastamonu: Doğrusöz Matbaası.

Güden, H. Ö. (2011). Amasya Merzifon Organize Sanayi Bölgesinde Endüstriyel Atık Yönetiminin İncelenmesi Ve Çözüm Önerileri. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Güney Marmara Kalkınma Ajansı (2012). TR22 Güney Marmara Organize Sanayi Bölgeleri Araştırması.

Güney, K. (2018). Orman Yönetimi Sertifikasyon Çalışması Flora Raporu, Tosya Orman İşletme Müdürlüğü, Kastamonu

Han, E. (1977). Türkiye'de Sanayileşme Süreci ve Stratejisi, Doçentlik Tezi, Eskişehir İktisadi ve İlimler Akademisi, Eskişehir.

İbret, B. (2000).Devrez Havzasının Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İbret, B. (2003). Tarihi İpek Yolu Üzerindeki Bir Anadolu Şehri: Tosya (Kuruluşu ve Gelişmesi). Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 8, İstanbul.

İbret, B. (2013). Tosya Şehrinin Fonksiyonel Özelikleri. Marmara Coğrafya Dergisi, 0 (9).

İstanbul Sanayi Odası, (2008). Sanayide Afet ve Acil Durum Yönetim Rehberi.

Kalkınma Bakanlığı, (2013). Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı 2014-2018 Erişim: 27 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf

Kanbak, A. (2011). Organize Sanayi Bölgelerinin Kentsel Gelişimdeki Yeri: Dilovası Örneği. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karabüber, T. (2017). Tosya Halk İnanışları. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı.

Karayolları Genel Müdürlüğü (2022). 2021 Trafik ve Ulaşım Bilgileri, Trafik Güvenliği Dairesi Başkanlığı Trafik Güvenliği Dairesi Başkanlığı.

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü (2022). 2021 Yılı Çalışma Programı.

Kaygalak, İ. (2011). Türkiye'de Sanayi Kümelenmesi: Uşak Örneği. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Kaygalak, İ. (2013). Türkiye'de Sanayi Coğrafyasında Endüstriyel Kümelenme ve Bölgesel Yoğunlaşma Eğilimi. Beşeri Coğrafya Dergisi, 1(1), 67-81.

Kayış, M. F. (2019). 'Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Organize Sanayi Bölgeleri: Viranşehir OSB Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

Kılıç, E. (2024). 'Sanayi Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Tosya OSB Örneği'. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Kobu, B. (2010). Üretim Yönetimi. 15. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul

KUZKA, (2021). Yer-sis Kapsamında TR82 Bölgesi Mevcut Durum Raporu.

KUZKA, (2019). Kastamonu Organize Sanayi Bölgesi Tanıtım Kataloğu.

Küçük, Ö. (2012). Tosya Orman İşletme Müdürlüğü Yaban Hayatı Potansiyeli Ve Değerlendirilmesi, Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi, Kastamonu.

Kütüklü, F. & Tunoğlu, K. (2012). Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kastamonu. İstanbul: Ceren Matbaacılık

Meera, B. M. (1987). An Economic Evaluation of industrial estates in Kerala. Unpublished Doctoral Thesis. The Cochın Unıversıty of Scıence and Technology in Economıcs Under The Faculty Of Socıal Scıences. Cochin.

MGM, (2010). İklim Sınıflandırması Kastamonu https://www.mgm.gov.tr/iklim/iklim-siniflandirmalari.aspx?m=TOSYA Erişim Tarihi 24.10.2022

Mucuk, İ. (2001). Modern İşletmecilik. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Oğuz, E. (2014). Genel Klimatoloji. İstanbul: Anka Matbaa.

OKA, (2018a). Çorum Organize Sanayi Bölgesi.

OKA, (2019). Samsun Bafra Karma ve Medikal İhtisas Organize Sanayi Bölgesi.

OKA, (2018b). Samsun Havza Organize Sanayi Bölgesi.

OKA, (2018c). Sungurlu Organize Sanayi Bölgesi.

OKA, (2018d). Tokat İli Sanayi Ve Ticaret Eylem Planı (2018-2023).

OKA, (2018e). Tokat İli Sektörel Eylem Planları (2018-2023).

OKA, (2017). TR83 Bölgesi Organize Sanayi Bölgeleri İhtiyaç Analizi.

Onal, G. (1998). Organize Sanayi Bölgeleri. Öneri Dergisi, 2 (9), 21-23.

Oral, M. Özdemir, Ü. & Duran, E. (2019). Türkiye'de Sanayi Bölgeleri Oluşturma Kapsamında Organize Sanayi Bölgelerine İlişkin Coğrafi Bir Değerlendirme. International Human And Civilization Congress From Past To Future Full Text Book, Alanya, s. 164-171.

Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu (2000). Resmî Gazete Sayısı: 24021.

Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği (2019). Resmi Gazete. Sayı: 30674.

Özçelebi, M. A. ve Yılmaz, C. (2023). Samsun'da Yeni Sanayi Bölgelerinin Tarım Alanları Ve Jeomorfolojiyle Uyumu. Kesit Akademi Dergisi, 9 (35), 267-293.

Özdemir, M. (1990). Türkiye'de Organize Sanayi Bölgeleri. Ankara: TOBB Yayınları.

Özer, Y. E. (2008). Sanayi Bölgelerinin Gelişim Sürecinin Türkiye ve Dünyadaki Yansımaları. Yönetim Bilimleri Dergisi, 6 (1), 91-102.

Öztürk, M. Z., Çetinkaya, G. ve Aydın, S. (2017). Köppen-Geiger İklim Sınıflandırmasına Göre Türkiye'nin İklim Tipleri. Coğrafya Dergisi, 35, 17-27.

Porter, M. E. (2000). Location, Competition, and Economic Development: Local Clusters in a Global Economy. Economıc Development Quarterly. 14(1), 15-34.

Sak, İ. & Çetin, C., (2004). XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Menziller ve Fonksiyonları: Akşehir Menzilleri Örneği. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi , (16) , 179-221.

Sıvacıoğlu, A., Ayan, S., Öner, N. & Çelik, D.A. (2006) Yarı Kurak Özellikteki Tosya (Kastamonu) Yöresi Erozyon ve Ağaçlandırma Çalışmalarının Değerlendirilmesi. Türkiye'de Yarı Kurak Bölgelerde Yapılan Ağaçlandırma Ve Erozyon Kontrolü Uygulamalarının Değerlendirilmesi Çalıştayı, Bildiriler Kitabı, 112–124, Nevşehir.

Şenol, C. (2022). Tokat'ın Sanayi ve Ticari Özellikleri, "Horoztepe'den Günümüze 6000 Yılda Tokat", Paradigma Akademi Yayınları, İstanbul, s. 483-508.

Şenses, F. & Erol T. (2003). Unutulan Bir Toplumsal Amaç: Sanayileşme: Ne oluyor? Ne Olmalı?. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ekonomik Araştırmalar Merkezi Araştırmaları, 03(01), 1-23.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2019). On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2019. Erişim: 21 Kasım 2022 https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

T.C. Kastamonu Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, (2021). İl Afet Risk Azaltma Planı.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Bölgeleri Atlası. https://meydip.sanayi.gov.tr/vatandas/index Erişim: 19 Aralık 2022

Tanrıkulu, M. (1999). Tosya İlçesinin Ekonomik Coğrafyası. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tanrıkulu, M. (2019). Tosya'da Pirinç Üretiminin Dünü, Bugünü Ve Geleceği. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (71), 229-250

Taş, B. (2006a). Tosya İlçesinde Araziden Yararlanma ve Planlamaya Yönelik Öneriler. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Taş, B. (2006b). Tosya İlçesinde Jeomorfolojik Birimlerin Arazi Kullanımı Üzerine Etkileri. Coğrafi Bilimler Dergisi, 4 (1), 43-66.

Tınık, İ. (2020). Kastamonu İl Sanayi Durum Raporu 2020. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kastamonu Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü.

Topal, E. & İbret, B. Ü. (2020). Yer Adları Açısından Bir İnceleme: Tosya'da (Kastamonu) Yer Adları. Folklor/Edebiyat, 26 (101), 41-54.

Tosya Haber37 Gazetesi. (2016). A'dan Z'ye Tosya. İstanbul: İhlas Gazetecilik.

Tuttu, G. (2017). Tosya (Kastamonu) İlçesinin Florası Ve Etnobotaniği. Doktora Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Çankırı.

Tüfekçi, K. C. (2022). Organize Sanayi Bölgelerinde Sıfır Atık Uygulamaları: Merzifon Organize Sanayi Bölgesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Tüysüz, O. ve Erturaç, M.K. (2005). Kuzey Anadolu Fayının Devrez Çayı ile Soruk Çayı Arasındaki Kesiminin Özellikleri ve Fayın Morfolojik Gelişimdeki Etkileri. Türkiye Kuvaterner Sempozyumu Bildiri Kitabı, İTÜ Yayınları, İstanbul, 26-40.

Ünal, V. Z. (2014). TR82 Bölgesi 3 Yıldız Küme Analiz Çalışması. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı.

Velioğlu, Ö. (2006). Tosya İlçe Merkezinin Mühendislik Jeolojisi. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yılmaz, M. (2019). Karabük'te Haddehaneler Ve Sanayinin Desantralizasyonu. Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

Yılmaz, Y. (2020). Erbaa Şehri'nde Modern Sanayinin Gelişimi, Dağılımı Ve Sorunları. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (2), 609-636.

Zeyrek, A.G. (2013). Tosya İlçe Analizi. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı.

URL

URL-1: http://www.encyclopedia.chicagohistory.org/pages/785.html Erişim: 11 Ocak 2023.

URL-2: http://www.karorsan.org.tr/ Erişim: 10 Aralık 2022.

URL-3: http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-verileri/sayisal-veriler/ Erişim: 21 Ocak 2024

URL-4: http://www.merzifonosb.org.tr/ Erişim 13 Aralık 2022.

URL-5: http://www.osmancikosb.org.tr/Sayfadetay.aspx?VeriGetir=1&osmancik-organize-sanayi-hakkinda Erişim: 13 Aralık 2022.

URL-6: http://www.samsunosb.org.tr/kurumsal/hakkimizda Erişim: 12 Aralık 2022.

URL-7: http://www.suluovaosb.org.tr/2023/10/01/suluova-karma-osb/ Erişim: 13 Aralık 2022.

URL-8: http://www.zeosb.org.tr/ Erişim: 10 Aralık 2022.

URL-9 https://bafratso.org.tr/news/bafra-osb-nin-adi-artik--samsun-bafra-karma-ve-medikal-ihtisas-osb Erişim: 13 Aralık 2022.

URL-10: https://cayorsan.org.tr/ Erişim: 10 Aralık 2022.

URL-11: https://kastamonuosb.org.tr/hakkimizda/ Erişim: 12 Aralık 2022.

URL-12: https://meydip.sanayi.gov.tr/vatandas/index Erişim: 5 Aralık 2022.

URL-13: https://osbuk.org/view/menu/goster.php?Guid=3d599784-4c57-11ec-83b3-00090faa0001 Erişim: 21 Ocak 2023.

URL-14: https://sertifikasyon.ogm.gov.tr/_layouts/15/DocIdRedir.aspx?ID=AMXM5X5F4KRA-170648036-454 Erişim: 04 Mayıs 2023.

URL-15: https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu Erişim: 20 Ocak 2024

URL-16: https://www.alapliosb.org.tr/ Erişim: 10 Aralık 2022.

URL-17: https://www.amasyaosb.org.tr/sayfa-Hakkimizda Erişim: 13 Aralık 2022
URL-18: https://www.catso.org.tr/BilgiBankas%C4%B1/KorgunOrganizeSanayiB%C3%B6lgesi/tabid/19511/Default.aspx Erişim: 11 Aralık 2022.
URL-19: https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Projeler/UluslararasiProjeler/EYollar.aspx Erişim: 5 Kasım 2022.
URL-20: https://www.mta.gov.tr/v3.0/hizmetler/yenilenmis-diri-fay-haritalari Erişim: 21 Ocak 2024
URL-21: https://www.samsungidaosb.org.tr/faaliyetteki-firmalar/ Erişim: 12 Aralık 2022.
URL-22: https://www.sanayi.gov.tr/sanayi-bolgeleri/organize-sanayi-bolgeleri-hizmetleri Erişim: 25 Ocak 2023.
URL-23: https://www.sinoposb.org.tr/s/tarihce-41.html Erişim: 12 Aralık 2022.

MADEN VE ENERJİ SEKTÖRÜ

REKABET PROFİLİ KAPSAMINDA KÜTAHYA

PROF. DR. HABİBE YELDA ŞENER
PROF. DR. ERCAN TAŞKIN
BİLİM UZMANI ELÇİN ŞEN SADAY

EĞİTİM
yayınevi

MADEN VE ENERJİ SEKTÖRÜ REKABET PROFİLİ KAPSAMINDA KÜTAHYA
Prof. Dr. Habibe Yelda Şener, Prof. Dr. Ercan Taşkın, Bilim Uzmanı Elçin Şen Saday

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-87-6
1. Baskı, Aralık 2024

MADEN VE ENERJİ SEKTÖRÜ REKABET PROFİLİ KAPSAMINDA KÜTAHYA
Prof. Dr. Habibe Yelda Şener, Prof. Dr. Ercan Taşkın, Bilim Uzmanı Elçin Şen Saday
VI+174 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-87-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçil, A., Tuncuk, A., 2006. Kaolenlerin safsızlaştırılmasında kimyasal ve biyolojik yöntemlerin incelenmesi. *Kibited, 1*(2), 59-69.

Akkoyunlu, A. (2006), "Türkiye'de Enerji Kaynakları ve Çevreye Etkileri", I. Ulusal Türkiye'de Enerji ve Kalkınma Sempozyumu

Akkuş İ., Alan H., 2016. Türkiye'nin Jeotermal Kaynakları, Projeksiyonlar, Sorunlar ve Öneriler Raporu. TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, Ankara, Türkiye.

Akkuş İ., 2002. Jeotermal Uygulamalar ve MTA. Dokuz Eylül Üniversitesi, Jeotermal Enerji Araştırma ve Uygulama Merkezi, Jeotermalde Yerbilimsel Uygulamalar Yaz Okulu Ders Notları, İzmir, Türkiye. 1–32.

Ankara Sanayi Odası. (2017). Madencilik Sektörü, 1-24.

Artalkanat, A. K. (1991). Cumhuriyet döneminde madenciliğimizin gelişimi ve Türkiye madencilik politikası. *Jeoloji Mühendisliği, (38),* 51-67.

Aydem Perakende (2024). Erişim Adresi: www.aydemperakende.com.tr

Buluttekin, M.B. (2008). Bor maden ekonomisi: Türkiye'nin dünya bor piyasasındaki yeri. *2. Ulusal İktisat Kongresi*, İzmir.

Coşkun, R. Z. F. (2021). Dünyada ve Türkiye'de gümüş. *Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Raporu.* 1-74.

Çakmak, İ. (2011). Elazığ-Güleman yöresi kromit cevheri yataklarının Elazığ ilinin ekonomi sınai ve istihdamındaki önemi. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları,* 44-48.

Çondur, F. ve Evlimoğlu, U. (2007). Türkiye'de madencilik sektörünün girdi-çıktı analiz yöntemiyle incelenmesi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9* (18). 25-41.

Çorlu Kutso, (2018). Dünyada ve Türkiye'de Madencilik Sektörü, 1-18.

Çukurçayır, M. A., & Sağır, H. (2008). ENERJİ SORUNU, ÇEVRE VE ALTERNATİF ENERJİ KAYNAKLARI. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*20*), 257-278.

DAKA, (2019). Madencilik Sektörel Analiz Raporu, 1-53.

Demirburgan, A. (2020). Madencilikte sürdürülebilir rehabilitasyon yaklaşımı: Lusatia linyit havzası deneyimi. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi, 3* (2): 68-73. Devrek Ticaret ve Sanayi Odası. (2022). Devrek yerel ürünler raporu, 1-32.

Doğu Anadolu Kalkınma Ajansı (2014). *TRB2 Bölgesi Madencilik ve Enerji Mevcut Durum Analizi,* 1-73.

DPT (2006). Devlet Planlama Teşkilatı Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı, *Madencilik Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.

EITI. (2023). Erişim Adresi: https://eiti.org/

Enerji Atlası (2024). Erişim Adresi: www.enerjiatlasi.com

ETİ Maden. (2023) Erişim Adresi: https://www.etimaden.gov.tr/turkiyede-bor/

Gümüştaş Maden (2023). Erişim Adresi: https://www.gumustasmaden.com.tr/

IEA. (2024). www.iea.org

IMIB. (2020). Çinko Yataklarının Durumu, İşletmeciliği ve Geleceği,1-38.

İstanbul Politikalar Merkezi. (2021). Cobenefits Politika Raporu Paris Anlaşmasını dünyada ve Türkiye'de bir başarı hikayesine dönüştürmek. 5-47.

Jeotermal Derneği (2024). Erişim Adresi: https://www.jeotermaldernegi.org.tr/

JES Dergi, (2024). Erişim Adresi: https://jesder.org

Jeotermal Elektrik Santral Yatırımcıları Derneği (2024). Erişim Adresi: https://jesder.org

Kendirli, B., & Çakmak, B. (2010). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Sera Isıtmasında Kullanımı. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 2(1), 95-103.

Koç, Ö, Taksuk, M. ve Toraman, S. (2021). Madencilikte yeni eğilim "Dijitalleşme". *Journal of Scientific Reports-B, (4),* 1-7.

Külekçi, Ö.C. (2009). Yenilenebilir Enerji Kaynakları Arasında Jeotermal Enerjinin Yeri ve Türkiye Açısından Önemi, Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 2,(2), 83-91.

Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (2024). www. https://www.mapeg.gov.tr/

Madeniş. (2023). Erişim adresi: http://www.madenis.org.tr/

MTA. (2024). Erişim Adresi: https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/il-maden- potansiyelleri.

MTA. (2016). Türkiye'de ve dünyada bakır. 1-42.

National Geographic, (2024). Erişim Adresi: https://education.nationalgeographic.org/

OECD. (2024). Erişim Adresi: www.oecd.org

OEC. (2024). Erişim Adresi: https://oec.world/

Özfırat, M. (2009). Robotik sistemler ve madencilikte kullanımının araştırılması. *Tübav Bilim Dergisi, 2* (4), 412-425.

Statista (2024). Erişim Adresi: https://www.statista.com/

Tamzok, N. (2008). Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminden çok partili döneme madencilik politikaları 1861-1948. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi,* 63 (04), 179- 204.

Tamzok, N. (2005). Madencilik politikası ve maden hukuku*. Maden Mühendisliği Açık Ocak İşletmeciliği El Kitabı,* 1-60.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, (2024). Erişim Adresi: https://enerji.gov.tr/

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, (2024).2024-2028 Stratejik Planı

TKİ. (2024). Erişim Adresi: www.tki.gov.tr

TOBB (2020). Türkiye Madencilik Sektörü Gelişim Raporu. 1-133.

TÜİK. (2024). Erişim adresi: https://www.tuik.gov.tr/

Trademap. (2024). Erişim adresi: https://www.trademap.org/

Turan, M. (1981). Madenciliğimizin tarihsel gelişimi, *Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 7. Kongresi Tebliğler Kitabı*, Ankara.

Türk Tarım Orman Dergisi. (2023). Erişim Adresi: http://www.turktarim.gov.tr/

Türkyılmaz, O. Bayrak, Y., Aytaç, O. 2017. Türkiye'de Enerji Görünümü Panel Bildirisi Kitabı, ODTÜ MD, Ankara, s. 99-105.

USGS (2024). Erişim Adresi: https://www.usgs.gov/

YENADER. (2024). Erişim Adresi: https://yenader.org/tr_tr/ruzgar-enerjisi-nedir

Yener, L. (2018). Çinko madenciliğimiz nasıl bir gelecek bekliyor?, Emtia Dünyası, 42- 71. F

Yıldırım, M. (2002). Yalazı/Balıkesir talk cevherinin zenginleştirilmesi. *Scientific Mining Journa , 41* (1) , 16-21 .

Yiğitbaşıoğlu, H. (2004). Türkiye için önemli bir maden: Bor. *Coğrafi Bilimler Dergisi, 2* (2), 13-25. F

Yılmaz A. ve Kuşçu M., (2011). Manyezit Yataklarının Oluşumu, Sınıflandırılması, Kullanım Alanları ve Kalite Sınıflandırması, Sayı 16

Yücel, B. M. (*2020*). Antik dönemden günümüze bir serüven: *Antimuan*. *MTA Doğal Kaynaklar ve. Ekonomi Bülteni, 29*, 79-100.

Zaim, A., & Çavşi, H. (2018). Türkiye'deki Jeotermal Enerji Santrallerinin Durumu. Mühendis Ve Makina, 59(691), 45-58.

Zafer Kalkınma Ajansı. (2012). *TR33 Bölgesi Mevcut Maden Kaynakları ve Stratejileri*, 1-46.

Zafer Kalkınma Ajansı, (2016). *TR 33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı*, 1-218.

Zafer Kalkınma Ajansı. (2017). *Kütahya Maden İhtisas Organize Sanayi Bölgesi Kurulumuna Yönelik Ön Fizibilite Çalışması*, 1-40.

TÜRKİYE'DE DÖNEMLER İTİBARİYLE

PARA POLİTİKASI UYGULAMALARI

MELİH ÖZÇALIK, UFUK SERDAR AKALIN

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE DÖNEMLER İTİBARİYLE PARA POLİTİKASI UYGULAMALARI

Melih Özçalık, Ufuk Serdar Akalın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-68-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DE DÖNEMLER İTİBARİYLE PARA POLİTİKASI UYGULAMALARI

Melih Özçalık, Ufuk Serdar Akalın
IV+76 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-68-5

Bu kitap, Ufuk Serdar Akalın'ın "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası iletişim araçlarının makro ekonomik büyüklükler üzerine etkisi" başlıklı doktora tezinden faydalanılarak yazılmıştır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Akkaya, Y., & Gürkaynak, R. S. (2012). Cari açık, bütçe dengesi, finansal istikrar ve para politikası: Heyecanlı bir dönemin izi. *İktisat İşletme Ve Finans*, *27*(315). https://doi.org/10.3848/iif.2012.315.9319

Arasıl, Ö., Saygılı, R., Sayılgan, Ş., & Yereli, A. (1994). *5 Nisan'dan 5 Temmuz'a (1994 Ekonomik İstikrar Tedbirlerinin İlk Üç Aylık Değerlendirilmesi ve İstikrarın Sağlanmasına Yönelik Öneriler)*. İzmir Ticaret Odası.

Bakır, C. (2007). *Merkezdeki banka: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve uluslararası bir karşılaştırma*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Delice, G. (2015). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası: 85 Yıllık Bir Geçmişin İzlerinden Tarihe Kayıt Düşmek. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *1*(2), 21–55.

Devlet Planlama Teşkilatı. (1968). *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)*.

Engin, İ. (2022). 1980 Sonrası Dönemde Türkiye'de Uygulanan Ortodoks İstikrar Programları: 24 Ocak ve 5 Nisan Kararları. *Fiscaoeconomia*, *6*(3), Article 3. https://doi.org/10.25295/fsecon.1100268

Erdem, E. (2010). *Para banka ve finansal sistem*. Detay Yayıncılık.

Kara, A. H. (2008). Turkish Experience With Implicit Inflation Targeting. *Central Bank Review*.

Kazgan, H., Öztürk, M., & Koraltürk, M. (2000). *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*. https://avesis.marmara.edu.tr/yayin/a3393d89-3668-40f2-bc86-6b931ae318c1/turkiye-cumhuriyet-merkez-bankasi

Kesriyeli, M. (1997). *1980'li yıllardan günümüze para politikası gelişmeleri*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Araştırma Genel Müd.

Mangır, F. (2006). FİNANSAL DEREGÜLASYONUN 1989–2001 TÜRKİYE EKONOMİSİ ÜZERİNE ETKİLERİ: KASIM 2000 VE ŞUBAT 2001 KRİZLERİ. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *16*, Article 16.

Önder, T. (2005). *Para Politikası: Araçları, Amaçları ve Türkiye Uygulaması* [Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü]. https://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/timuronder.pdf

Öniş, Z., & Riedel, J. (1993). *Economic crises and long-term growth in Turkey*. World Bank,. https://digitallibrary.un.org/record/135059

Pamuk, Ş. *Türkiye'de Fiyatlar ve Ücretler (1820-2005)*. Erişim tarihi 11 Mayıs 2024, https://ata.bogazici.edu.tr/sites/ata.boun.edu.tr/files/faculty/sevket.pamuk/database/19b-ucretler_tablolar.pdf

Sarı, Y. (2007). Cumhuriyetten günümüze Türkiye'de uygulanan para politikaları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(7).

Taş, M. (2004). MENDERES DÖNEMİNİN EKONOMİ POLİTİĞİ VE 1958 İSTİKRAR PROGRAMI. *Mevzuat Dergisi*, *76*. https://www.mevzuatdergisi.com/2004/04a/02.htm

TCMB. *Elektronik Veri Dağıtım Sistemi (EVDS)*. https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/archiveMarket/

TCMB. *Enflasyon Hedefleri*. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Para+Politikasi/Fiyat+Istikrari+ve+Enflasyon/Enflasyonun+Hedefleri

TCMB. (2011). *Dünden Bugüne Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.

TCMB. (2012a). *2013 Yılı Para ve Kur Politikası*. TCMB Yayınları.

TCMB. (2012b). *Merkez Bankası Bağımsızlığı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Bağımsızlık*. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/40586e6c-06ff-47b6-9b2e-11d77611dfd6/01.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-40586e6c-06ff-47b6-9b2e-11d77611dfd6-m5lkoKU

TCMB. (2012c). *The Central Bank of the Republic of Turkey–From Past to Present*. Central Bank of the Republic of Turkey.

TCMB. (2013). *2014 Yılı Para ve Kur Politikası*. TCMB Yayınları.

TCMB. (2015). *KÜRESEL PARA POLİTİKALARININ NORMALLEŞME SÜRECİNDE YOL HARİTASI*. TCMB Yayınları.

TCMB. (2018). *Para Politikası Operasyonel Çerçevesine İlişkin Basın Duyurusu* (Sayı: 2018-21). TCMB.

TCMB. (2021). *TCMB - 2020 Yıllık Faaliyet Raporu* [Yıllık Rapor]. TCMB. https://www3.tcmb.gov.tr/yillikrapor/2022/tr/index.html

TCMB - Emisyon Grupları. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Banknotlar/Cumhuriyet+Donemi+Banknotlari/Emisyon+Gruplari/

TCMB Bülten. (2012). *Rezerv Opsiyon Mekanizması* (28). https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/14cdae5a-4898-42c7-a7dc-4087642253e4/Bulten28.pdf?MOD=AJPERES

Tezel, Y. S. (1982). *Cumhuriyet Döneminin İktisat Tarihi*. Yurt Yayınları.

TÜİK. (2014). TÜİK İstatistik Göstergeler 1923-2013. *Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası, Yayın*, *4361*.

Türkiye Bankalar Birliği. (2024). *Türkiye`de Bankacılık Sistemi (1958'den İtibaren)—2023*. https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI KANUNU, 1211 (1970). https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/4b4d0592-f3e1-46d2-9814-11e0ad94ab7c/Turkiye_Cumhuriyet_Merkez_Bankasi_Kanunu.pdf?MOD=AJPERES

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB). (1989). *1988 Yıllık Rapor*.

TARİHİ YAPIDAN MÜZEYE:
MEKAN-SERGİ-İNSAN[1]

DR. ESRA USLU[2]
DOÇ. DR. AYŞEN ESRA BÖLÜKBAŞI ERTÜRK[3]

1 Bu çalışma Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Doç. Dr. Ayşen Esra BÖLÜKBAŞI ERTÜRK danışmanlığında, Öğr. Gör. Esra USLU tarafından tamamlanan "Tarihi Yapıların Sürdürülebilirliği Açısından Zamansız Müze Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme: Ankara Gar Binası" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

2 Karabük Üniversitesi Şefik Yılmaz Dizdar Meslek Yüksekokulu Mimari Restorasyon Programı, esrauslu@karabuk.edu.tr https://orcid.org/0000-0003-2039-2278

3 Karabük Üniversitesi Safranbolu Başak Cengiz Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Mimarlık Tarihi Anabilim Dalı, esrabolukbasi@karabuk.edu.tr https://orcid.org/0000-0002-9218-0728

EĞİTİM
yayınevi

TARİHİ YAPIDAN MÜZEYE: MEKAN-SERGİ-İNSAN

Dr. Esra Uslu, Doç. Dr. Ayşen Esra Bölükbaşı Ertürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-49-4
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TARİHİ YAPIDAN MÜZEYE: MEKAN-SERGİ-İNSAN
Dr. Esra Uslu, Doç. Dr. Ayşen Esra Bölükbaşı Ertürk
IV+76 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-49-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acar, A. (2017). Müze ve Sergilemelerde Etkileşimli Tasarım Çözümleriyle Bilgiyi Görselleştirmek. *Sanat Yazıları*, 36, 139–155.

Akbulut, H. (2011). Mevcut Yapılarda Sürdürülebilirlik Amaçlı İyileştirmelerin Yapı Sistemi Açısından Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

ArchDaily. (2018). Damião de Góis Museum and the Victims of the Inquisition / spaceworkers. https://www.archdaily.com/893517/damiao-de-gois-museum-and-the-victims-of-the-inquisition-spaceworkers. Erişim tarihi: 1.4.24.

Archdaily. (2024). Moritzburg Museum Extension / Nieto Sobejano Arquitectos. https://www.archdaily.com/132838/moritzburg-museum-extension-nieto-sobejano-arquitectos, Erişim tarihi: 18.3.24.

Archdaily. (2024). Gallery of Zeitz Museum of Contemporary Art Africa /HeatherwickStudio-2. ttps://www.archdaily.com/879763/zeitz-museum-of-contemporary-art-africa-heatherwick-studio/59bc1786b22e38139f000150-zeitz-museum-of-contemporary-art-africa-heatherwick-studio-photo, Erişim tarihi: 14.1.24.

ArchDaily. (2024). Gallery of Topkapı Imperıal Kıtchens/TEGET-6. ArchDaily. URL https://www.archdaily.com/887649/topkapi-imperial-kitchens teget/5a67e203f197ccbe7700004c-topkapi-imperial-kitchens-teget-photo. Erişim tarihi: 1.4. 24.

Archello. (2024). Museo del Gioiello / Flos. https://archello.com/project/museo-del-gioiello, Erişim tarihi: 1.12. 24.

Arkitektuel. (2024). Tate Modern / Herzog & de Meuron (2000). https://www.arkitektuel.com/tate-modern/, Erişim tarihi: 21.3.24.

Archilovers. (2014). Museo Castillo De La Luz | Nieto Sobejano Arquitectos. https://www.archilovers.com/projects/119988/museo-castillo-de-la-luz.html. Erişim tarihi: 3.31.24.

Aslanoğlu, O.M. (2014). Zamanla Değişen Müze Tasarım Anlayışı ve Güncel Bir Örnek Olarak Mercedes-Benz Müzesi`nin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Astsubaylık. (2021). Subaylık Okulu tarihçesi astsubaylık, https://astsubaylik.net/subaylik-okulu-tarihcesi/, *Erişim tarihi:* 20.5.24.

Atelier-lumieres. (2024). Atelier des Lumières-Site officiel-Géré par Culturespaces,https://www.atelier-lumieres.com/fr, Erişim tarihi: 27.3.24.

Author, A. (2023). Ermitaj Müzesi. Arthipo. https://www.arthipo.com/artblog/sanat-tarihi/ermitaj-muzesi.html, Erişim tarihi: 16.1. 24.

Aydoğan, K.E.B. (2017). Museum Education and Practices Course in The Context of the Visual Arts Teacher Candidates' Opinions. *Anadolu J. Educ. Sci. Int.* 7, 72–106. https://doi.org/10.18039/ajesi.292586.

Aykut, Z. (2021). Çağdaş Müze Sergi Mekânlarında Hikâye Anlatımının Sergileme Vitrinleri ve Vitrin Aydınlatma Tasarımına Etkisi. *Kocaeli Üniversitesi Mimar ve Yaşam Dergisi.* https://doi.org/10.26835/my.883545.

Aykut, Z., 2017. Müze Sergilemelerinde İzleyici-Sergi Etkileşimi Bağlamında Mekân Tasarımı, *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat,* 2(2),219-242.

Baka, E. (2019). Virtual reality technology coming soon to Qatar Museums exhibitions. ViMM. https://www.vi-mm.eu/2019/04/11/virtual-reality-technology-coming-soon-to-qatar-museums-exhibitions/, Erişim tarihi: 3.30.24.

Bavunoğlu, Z., Güngör, C. (2018). Transparency In Louvre Pyramıd and Fondation Cartier. *Glob. J. Adv. Eng. Technol. Sci.* 5, 41–45.

Behance. (2012). Centro Interpretativo da Batalha, museum. https://www.behance.net/gallery/5131683/Centro-Interpretativo-da-Batalha-museum, Erişim tarihi: 4.1.24.

Belcher, M. (1991). Exhibitions in museums. Leic. Univ. Press.

Benian, E., Mısırlı, A. (2022). Tarihi Yapıların Yeniden İşlevlendirilmesi: Edirne II. Bayezid Külliyesi Tıp Medresesi Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Mimar. Ve Yaşam Dergisi.* https://doi.org/10.26835/my.959746.

Bertron, A., Schwarz, U., Frey, C. (2012). Designing exhibitions: a compendium for architects, designers and museum professionals: Kompendium für Architekten, Gestalter und Museologen = Ausstellungen entwerfen, 2. Edition. ed. Birkhäuser, Basel.

Bilgin, G. (2010). İstanbul Müzeleri, Portakal Basım.

Bostancı, M. (2019). Dijital Müzecilik ve İnteraktif İletişim: Sfmoma ve Mori Dijital Sanat Müzesi Örneklemleri. *Unimuseum.*2(2).34-39.

Burcaw, G.E. (1997). Introduction to Museum Work. A Division of Sage Publications. London.

Bursamüze, (2024). Merinos Enerji Müzesi. https://www.bursamuze.com/merinos-enerji-muzesi, Erişim tarihi: 23.3.24.

Büyükarslan, B., Güney, E.D. (2015). Endüstriyel Miras Yapılarının Yeniden İşlevlendirilme Süreci ve İstanbul Tuz Ambarı Örneği. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendis. Bilim Dergisi.* 6, 31–57.

Büyükkuru, M. (2023). Kültürel Mirasın Aktarımında Dijital Teknolojilerin Kullanımı. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi.* 13, 134–150. https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1309699

Caricchia, F. (2021). A would-be car park in Rome becomes a 'Garden of the Gods.' Christ. Sci. Monit. https://www.everand.com/article/535971411/A-Would-Be-Car-Park-In-Rome-Becomes-A-Garden-Of-The-Gods. Erişim tarihi: 4.5.2024.

Çalışkan, C. (2016). Sergileme Tasarımının Gelişimi ve Müze ile Sanat Galerilerinin Karşılaştırılması 3(1).26-42.

Çetin, C.İ. (2021). Concept-Functıon Harmony In Re-Designed Buildings: Adaptation of Historical Buildings and Gallery Space. *IJSHS.* 5(3), 177–208.

Çetin, İ. (2015). Ankara' da Seçilmiş Sanat Galerilerinin Sergileme Olanaklarının İncelenmesi ve Bir Uygulama Çalışması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara.

CityZapper. (2024). Matadero Madrid.

https://www.cityzapper.com/nl/europa/madrid/musea/matadero-madrid, Erişim tarihi: 1.12. 24.

Çolak, B. (2011). Tarihsel Süreç İçerisinde Müzelerle Birlikte Değişen Sergileme Mekanları; New York Modern Sanat Müzesi (MoMA) ve Frankfurt Modern Sanat Müzesi (MMK) Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sos. Bilim. Enstitüsü Dergisi.* 1, 37–45.

Dean, D. (2002). Museum Exhibition: Theory and Practice. Routledge.

Demir, Ç. (2008). Günümüz Sergileme Tasarımı, Türleri ve Londra'dan Sergileme Tasarımı Örnekleri. 1(2), *Sanat ve Tasarım Dergisi.* https://doi.org/10.18603/std.93564.

Deniz, M. (2008). Müze sergileme mekanlarında güncel gösterim teknikleri ile mimari tasarım ilişkisi üzerine bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Djebbour, I., Biara, R.W. (2020). The Challenge of Adaptive Reuse Towards the Sustainability of Heritage Buildings.

International Journal of Conservation Science. 11 (2), 519–530.

Erdoğan, T. (2003). Türkiyedeki Arkeoloji Müzelerinde Yapılan Eğitsel Faaliyetler. Dönem Projesi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Eresin. (2024). Topkapı Sarayı, Eresin Hotels Express, https://www.eresin.com.tr/tr/eresinexpress/turistik-mekanlar/topkapi-sarayi, Erişim tarihi: 23.5.24.

Erşan, R.R., Demirarslan, D. (2020). Tarihi Yapılarda Sürdürülebilirlik İlkesi Bağlamında Eskişehir Odunpazarı Evleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 21(1), 187–213. https://doi.org/10.17494/ogusbd.763605.

Esgev. (2024). Sirkeci Tren Garı Müzesi, https://esenler.bel.tr/esgev/takvim/sirkeci-tren-gari-muzesi/, Erişim tarihi: 23.5.24.

Esmadrid. (2024). Matadero Madrid. https://www.esmadrid.com/en/tourist-information/matadero-madrid. Erişim tarihi: 22.3.24.

Expedia, (2024). Ulusal Roma Sanatı Müzesi. https://www.expedia.com.tw/National-Museum-Of-Roman-Art-Merida-Old-Town.d6121350.Place-To-Visit, Erişim tarihi: 4.4.24.

Facebook. (2021). Rezan Has Müzesi, https://tr-tr.facebook.com/photo/?fbid=4420555307987237&set=a.3576095142433262, Erişim tarihi: 23.5.24.

Facebook. (2024). Sultan II. Abdülhamid uygulama ve araştırma merkezi, Istanbul. https://www.facebook.com/AbdulhamidMrkzi, Erişim tarihi: 23.5.24.

Fatih. (2024). "İstanbul Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi", http://www.fatih.gov.tr/istanbul-cerrahpasa-tip-fakultesi-tip-tarihi-muzesi, Erişim tarihi: 23.5.24.

Flickr. (2014). The Garden of 2nd Turkish Grand National Assembly, late 1940's. https://www.flickr.com/photos/dgpi/16230096284/ , Erişim tarihi: 1.4.24.

Foursquare. (2024). Kunstmuseum Moritzburg-Altstadt-Halle, Sachsen-Anhalt'da fotoğraflar. https://tr.foursquare.com/v/kunstmuseummoritzburg/4bfe86d92b83b713bfeea998?openPhotoId=5f43b4ee30a7bf6d82a797b8. Erişim tarihi: 21.3. 24.

Gamerman, E. (2015). A Look at the Museum of the Future. Wall Street Journal.

Gezilmesigerekenyerler. (2024). Sirkeci Büyük Postane | Tarihi, Nerede ve Nasıl Gidilir? Gezilmesi Gereken Yerler | Gezilecek Yerler ve Seyahat Rehberi. https://gezilmesigerekenyerler.com/sirkeci-buyuk-postane/, Erişim tarihi: 20.5.24.

Giebelhausen, M. (2006). The Architecture is the Museum, in: New Museum Theory and Practice. John Wiley & Sons, Ltd, pp. 37–63. https://doi.org/10.1002/9780470776230.ch1

Graver, D. (2014). Google and Saatchi Gallery Motion Photography Prize-COOL HUNTING®. https://coolhunting.com/tech/google-and-saatchi-gallery-motion-photography-prize/, Erişim tarihi: 1.21.24.

Güler, A. (2009). Programlı ve Etkili Bir Müze Gezisi İçin Geliştirilen Müze Eğitim Paketinin Etkililiğinin Ölçülmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güler, M. (2016). Sürdürülebilir Tasarım Ölçütleri Bağlamında Yeşil Ofis Binalarının Analiz ve Karşılaştırması. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Güler, T., Şahnagil, S., Güler, H. (2016). Kent Kimliğinin Oluşturulmasında Kültürel Unsurların Önemi: Balıkesir

Üzerine Bir İnceleme. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi.* 12. 85-104.

Güneröz, C. (2023). Müze ve Toplum İlişkilerinde Eğitim, Sosyal Hareket ve Katılımın Yeni Boyutları. *Yedi Sanat Tasarım ve Bilim Dergisi.* 29. 169–180. https://doi.org/10.17484/yedi.1076181

Güneş, S. (2021). Tarihi yapıların sürdürülebilirliği açısından yeniden işlevlendirme projeleri üzerine, İstanbul Kadıköy bölgesi örnekleri. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Gzt, 2024. Ermitaj'da oturup Hz. Peygamber'i düşlemek.

https://www.gzt.com/mecra/ermitajda-oturup-hz-peygamberi-duslemek-3724133, Erişim tarihi: 3.22.24.

Han, B. (2023). Sürdürülebilir Mimari ve Enerji Verimliliği Konusunda Yapılmış Çalışmalar ve Öneriler. Hars Akademi. 6(1), 57-72.

Han, G. (2018). The World's First Digital Art Museum Opens in Tokyo. https://design-milk.com/worlds-first-digital-art-museum-tokyo/, Erişim tarihi: 3.30.24.

Hella Rolfes Architekten. (2024). Neues Museum, Museum für Vor- und Frühgeschichte, Berlin | Museumstechnik mbH. Museumstechnik Berl. https://museumstechnik.de/projects/neues-museum-museum-vor-und-fruehgeschichte/, Erişim tarihi: 23.4.24.

Hoess, J. (2021). Johanna Hoess - Writing - The Zeitz Museum of Contemporary African Art. Johanna Hoess. http://johannahoess.com/portfolio/writing/the-zeitz-museum-of-contemporary-african-art, Erişim tarihi: 1.14.24.

Hürriyet. (2019). Arşivlerde saklamamız gereken belgeleri bir kafenin tuvaletinde görmek acı.." https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/arsivlerde-saklamamiz-gereken-belgeleri-bir-kafenin-tuvaletinde-gormek-aci-41344592, Erişim tarihi: 23.5.24.

ICOMOS. (2024). Avrupa Mimari Miras Şartı-1975-Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi https://www.icomos.org/en/what-we-do/involvement-in-international conventions/standards/179-articles-en-francais/ressources/charters-and-standards/170-european-charter-of-the-architectural-heritage, Erişim tarihi: 3.19.24.

İstanbul.KTB. (2024). Fethiye Müzesi (Pammakaristos Manastırı). https://istanbul.ktb.gov.tr/yazdir?FBE1F442BF04CC-DA9D10401955011667.

İstanbul Ticaret. (2024). 500 yıllık hamam eski ihtişamına kavuştu, https://istanbulticaretgazetesi.com/tr/500-yillik-hamam-eski-ihtisamina-kavustu, Erişim tarihi: 23.5.2024.

Kabak, S. (2022). Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesi sürecinde sürdürülebilirlik çözümleri. Yüksek Lisans Tezi. Çankaya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kançal Ferrari, N. (2015). Topkapı Sarayı. Büyük İstanbul Tarihi. Cilt 8. 140-151.

Kandemir, Ö., Uçar, Ö. (2015). Değişen Müze Kavramı ve Çağdaş Müze Mekânlarının Oluşturulmasına Yönelik Tasarım Girdileri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*. 5, 17–47.

Kaptan, B.B. (1997). İçmimaride Form-mekân Ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karadeniz, C., Ozdemir, E. (2018). Which Museum? Change in Museum Studies and the New Museology. Milli Folklor. 120, 158–169.

Karimi, F., Valibeig, N., Memarian, G., Kamari, A. (2022). Sustainability Rating Systems for Historic Buildings: A Systematic Review. Sustainability 14 (19), 12448. https://doi.org/10.3390/su141912448

Keçeli, M., Doğan, C. (2023). Endüstri Mirasında Palimpsest İç Mekânların İstanbul Müze Örneklerinden İncelenmesi. 8(3). 597-623. Kocaeli Üniversitesi Mimarlık ve Yaşam Dergisi. https://doi.org/10.26835/my.1237341.

Kincaid, D. (2002). Adapting Buildings for Changing Uses: Guidelines for Change of Use Refurbishment. Routledge, London. https://doi.org/10.4324/9780203223178.

Kılıç, S. (2009). Uzam mi, uzay mi? Peki mekân ne? Cogito.59.48-60.

Küçükköseler, T. (2020). İşlevini yitirmiş endüstri yapılarının eğitim yapısı olarak kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kuşçuoğlu, G.Ö., Taş, D.M. (2017). Sürdürülebilir Kültürel Miras Yönetimi. Yalvaç Akademi Dergisi. 2(1). 58-67.

Lavinia. (2022). The Jewellery Museum in Vicenza. Veneto Secrets. https://venetosecrets.com/en/art-style/the-jewellery-museum-vicenza/, Erişim tarihi: 22.3.24.

Lord, G.D., Lord, B. (1999). The manual of museum planning. London : Stationery Office.

Louvre, (2024). Louvre Museum Official Website. https://www.louvre.fr/en, Erişim tarihi: 19.3. 24.

Macedo, W. (2015). PS1 / MoMA-PS1: a transformação de um edifício em espaço expositivo de arte (text). Universidade de São Paulo. https://doi.org/10.11606/D.16.2015.tde-29102015-094943.

Masatlıoğlu, S. (2013). Kentsel ve Toplumsal Dokulara Sürdürülebilir Bir Yaklaşım Olarak Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesi.

Memleket.com. (2017). Dünya tarihi Konya Arkeoloji Müzesi'nde. https://www.memleket.com.tr/dunya-tarihi-konya-arkeoloji-muzesinde-1045118h.htm, Erişim tarihi: 3.30.24).

Mercin, L. (2017). Müze Eğitimi, Bilgilendirme ve Tanıtım Açısından Görsel İletişim Tasarımı Ürünlerinin Önemi. Milli Eğitim. Sayı 214. 209-137.

Mercin, L., Osman, A. (2010). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Programlarının" Müze Eğitimi ve Uygulamaları" Dersi Açısından Değerlendirilmesi. Sanat Dergisi. 8. 1-10.

Miller, B. J. H. (2016). MASS MoCA exhibit showcases work of sculptor Richard Nonas. Times Union. https://www.timesunion.com/tuplusfeatures/article/MASSMoCA-exhibit-showcases-work-of-sculptor-6836549.php, Erişim tarihi: 10.10.24.

Millisaraylar. (2024). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Milli Saraylar Başkanlığı. https://www.millisaraylar.gov.tr/Lokasyon/2/topkapi-sarayi, Erişim tarihi: 23.3.24.

MimarlıkAkademisi. (2018). Zeitz Afrika Çağdaş Sanat Müzesi. https://www.mimarlikakademisi.com/post/zeitz-afrika-çağdaş-sanat-müzesi, Erişim tarihi: 21.1.24.

Momaps1. (2024). MoMA PS1-About. https://www.momaps1.org/about. Erişim tarihi: 23.4.24.

Moran, M. (2024). National Museum of Roman Art – Rafael Moneo Arquitecto. https://rafaelmoneo.com/en/projects/national-museum-of-roman-art/, Erişim tarihi: 4.4.24.

Museodelgioiello. (2024). Il Museo-Museo del Gioiello Vicenza https://www.museodelgioiello.it/en/the-museum, Erişim tarihi: 23.4. 24.

Muze.gov.(2024).BüyükSarayMozaikleriMüzesi.https://muze.gov.tr/muze-detay?SectionId=MOZ01&DistId=MOZ, Erişim tarihi: 3.30.24.

Müzeler. (2024). “Selimiye Vakfı Müzesi”. müzeler.org. https://muzeler.org, Erişim tarihi: 23.5.24.

NTV.com. (2023). Roma dönemine ait Antakya Lahdi müzede özel alanda sergileniyor. https://www.ntv.com.tr/galeri/n-life/kultur-ve-sanat/roma-donemine-ait-antakya-lahdi-muzede-ozel-alanda-sergileniyor,YlkdSChyC0-twMLcDHHnTg, Erişim tarihi: 3.30.24.

Nyctourism. (2024). MoMA PS1 Exhibits and Visitors’ Guide: NYCgo.com https://www.nyctourism.com/museums-galleries/moma-ps1/, Erişim tarihi: 23.4. 24.

Onan, B.C. (2017). Çağdaş Sanat Eğitimi Kuramcıları Bağlamında Sanat Eğitiminde Yeni Eğilimler ve Çeşitli Uygulama Önerileri. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 30(1), 291-319.

Polat, M. (2008). Türkiyede'ki Özel Müzelerde Küratöryel Etkinliğin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Red-dot. (2024). Red Dot Tasarım Müzesi Essen dünyanın en iyi 8 tasarım müzesi arasında yer alıyor. https://www.red-dot.org/magazine/red-dot-design-museum-top-8, Erişim tarihi: 3.21.24.

Quoniam, P., Boër, N., Marinas, C. (1989). Louvre. Ed. de la Réunion des musées nationaux.

Saddler, J. (2022). A Giant Street Art Exhibition Has Taken Over The Saatchi Gallery. https://secretldn.com/street-art-exhibition-saatchi-gallery/. Erişim tarihi: 21.1. 24.

Salt Araştırma. (2024). Banque Impériale Ottomane - Osmanlı Bankası. [Selanik],https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/3422, Erişim tarihi: 23.5.24.

Sanalmüze.com. (2024). Çanakkale Troya Müzesi. https://sanalmuze.gov.tr/muzeler/canakkale-troya-muzesi/, Erişim tarihi: 3.30.24.

Sazak, G. (2016). Ermitaj Devlet Müzesi'ndeki Türk Kültürüne Ait Arkeolojik Buluntular. Marmara Türkiyat Araştırmaları Derg. 239–249.

Secer Kariptas, F., Firat Ezenci, Z. (2016). Mezbahadan Sanat Merkezine Bir Yeniden İşlevlendirme Örneği: Matadero Madrid. Yapı. 417.

Smith, R. (2018). At the Met Museum, an Abstract Show That Falls Short of Epic. N. Y. Times. https://www.nytimes.com/2018/12/20/arts/design/epic-abstraction-metropolitan-museum-of-art.html, Erişim tarihi: 12.9.2024.

Sudaş, İ. (2015). Topkapı Sarayı Mutfakları. https://www.arkitera.com/proje/topkapi-sarayi-mutfaklari/, Erişim tarihi: 1.4.24.

Sygic. (2024). Anadolu Medeniyetleri Müzesi—Ankara, Türkiye. https://travel.sygic.com/tr/poi/anadolu-medeniyetleri-muzesi-poi:7303, Erişim tarihi: 4.3.24

Tanrisever, C., Saraç, Ö., Aydoğdu, A. (2016). Yeniden İşlevlendirilen Tarihi Yapıların Sürdürülebilirliği. Akademik Bakış Dergisi. Sayı:54. 1068-1082.

Tanrısever, C., Pamukçu, H. (2021). Ziyaretçi Yönetimi Eylem Planı. Zafer Kalkınma Ajansı, Kütahya Belediyesi ve ON7 Consulting.

Tate. (2024). History of Tate Modern. https://www.tate.org.uk/about-us/history-tate/history-tate-modern. Erişim tarihi: 12.1.24.

T.C. Edirne Valiliği, (2024). Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi. http://www.edirne.gov.tr/sultan-ii-bayezid-kulliyesi-saglik-muzesi. Erişim tarihi: 27.11. 24.

Tekin, G. (2017). Dönüşen Müzecilik ve Müzede Öğrenme: Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi Örneği. Milli Eğitim Dergisi. 46, 155–166.

Travelatelier, 2024. Alexander The Great's Sarcophagus In Istanbul. https://travelatelier.com/blog/alexander-the-great-sarcophagus-istanbul/, Erişim tarihi: 30.3.24.

Tzortzi, K. (2016). Museum Space Where Architecture Meets Museology. United Kingdom by Henri Ling Limited. Routledge.

Ulucanlarcezaevimuzesi. (2024). Ulucanlar Cezaevi Müzesi. https://www.ulucanlarcezaevimuzesi.com.tr/tarihce/, Erişim tarihi: 23.3.24.

Unsplash. (2019). Photo by Ricardo Gomez Angel on Unsplash. https://unsplash.com/photos/building-illustration-_camjifW4T8, Erişim tarihi: 23.4.24.

Ünver, E. (2015). Mekânın Düşey Bileşeni Duvarın Zaman Ve Teknolojiye Bağlı Olarak Gelişimi ve Dönüşümü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

Uslu, Ö., Yalçın, G. (2020). Görsel Algı Bağlamında Mekân Tasarım Bileşenlerinin İncelenmesi-Adana Arkeoloji Müzesi. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 9, 232–244. https://doi.org/10.47130/bitlissos.804061.

W. Y. Tam, V., J. L. Hao, J. (2019). Adaptive reuse in sustainable development. Int. J. Constr. Manag. 19, 509–521.

Welch, A. (2018). Bombas Gens Centre in Valencia, Art Deco Building. https://www.e-architect.com/spain/bombas-gens-centre-in-valencia, Erişim tarihi: 1.4.24.

Wenzel, F. (2024). The art museum - Museum & Exhibitions - Kulturstiftung Sachsen-Anhalt https://www.kunstmuseum-moritzburg.de/en/museum-exhibitions/the-art-museum/, Erişim tarihi: 23.4.24.

Yağan Köylü, N.B. (2023). Re-Functionalızation Of Historical Buildings In The Context Of Sustainability: Aydın Republic School. İdil Sanat ve Dil Dergisi. 12.

Yerlikaya, M., Kaya, S., Ekiz, M. (2018). Görsel Kültür Eğitimi Bağlamında Yeni Müze Algısı ve Sergileme Farklılıkları. ILTER CONGRESS 2018.

Yıldız, S. (2011). Kültürel miras alan yönetimi kapsamında Alanya Kalesi ziyaretçi yönetimi. Akdeniz Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yücel, A. (1981) Mimarlıkta Biçim ve Mekânın Dilsel Yorumu Üzerine, İTÜ Mimarlık Fakültesi Yayını, İstanbul.

Yung, E.H.K., Chan, E.H.W. (2012). Implementation challenges to the adaptive reuse of heritage buildings: Towards the goals of sustainable, low carbon cities. Habitat Int. 36, 352–361. https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2011.11.001.

ETKİNLİKLERLE ERKEN YAŞTA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

EDİTÖR: PROF. DR. BİNNUR GENÇ İLTER
DİL EDİTÖRÜ: ÖĞR. GÖR. ÖMER BAHADIR İLTER

EĞİTİM
yayınevi

ETKİNLİKLERLE ERKEN YAŞTA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Editör: Prof. Dr. Binnur Genç İlter
Dil Editörü: Öğr. Gör. Ömer Bahadır İlter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-88-3
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ETKİNLİKLERLE ERKEN YAŞTA YABANCI DİL ÖĞRETİMİ
Editör: Prof. Dr. Binnur Genç İlter
VII+169 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-88-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akan, N. (2012). *Platonda Müzik*. İstanbul Bağlam Yayıncılık.

Akarsu, S. (2020). Ortaokulda öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilere şarkılarla Türkçe dil öğretimi üzerine bir inceleme. *The Journal of Social Sciences*, *24*(24), 138-146. http://dx.doi.org/10.16990/SOBIDER.4252

Bialystok, E. (2018). Bilingual education for young children: Review of the effects and consequences. *International journal of bilingual education and bilingualism*, *21*(6), 666-679. https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1203859

Brewster,J., Ellis, G., Girard, D. (2004). The primary English Teacher's Guide. Pearson Education Limited.

Davis, G. M. (2017). Songs in the young learner classroom: A critical review of evidence. *Elt Journal*, *71*(4), 445-455. https://doi.org/10.1093/elt/ccw097

Gangaiamaran, R., & Pasupathi, M. (2017). Review on use of mobile apps for language learning. *International Journal of Applied Engineering Research*, *12*(21), 11242-11251.

Güngör, Z. Y. (2014). Yabancı dil öğretiminde şarkıların kullanımı: Fransız dili eğitimi bölümü öğrencileriyle bir uygulama. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 141-151. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87046

İlter Genç, B., Yazıcı, Z. (2022). The perception of foreign languages and culture for early childhood. *Global Journal of English Language Teaching*. *3*(2), 18-23. https://orcid.org/0000-0003-3640-5846

Kahraman, H. (2019). Şarkı ve müziğin yabancı dil öğretiminde yeri ve önemi (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi). Ulusal Tez Merkezi.

Krashen, S. (1992). The Input Hypothesis: An Update. In J. E. Alatis (Ed.), Linguistics and language Pedagogy: The State of the Art (pp. 409-431). Georgetown University Press.

Kuhl, P. K. (2010). Brain mechanisms in early language acquisition. *Neuron*, *67*(5), 713-727. https://doi.org/10.1016/j.neuron.2010.08.038

Kuśnierek, A. (2016). The role of music and songs in teaching English vocabulary to students. *World Scientific News*, *43*(1), 1-55.

Maess, B., Koelsch, S., Gunter, T. C., & Friederici, A. D. (2001). Musical syntax is processed in Broca's area: An MEG study. *Nature neuroscience*, *4*(5), 540-545. https://doi.org/10.1038/87502

Murphey, T. (1990). 'The Song Stuck in my head phenomenon: A melodic din in the LAD? *System*, 18/1.53-64.

Murphey, T. (2010). *Music and Song* (Second Ed.). Oxford University Press.

Wijaya, T. W. (2018). The effectiveness of songs for teaching speaking. Journal of Foreign *Language Teaching and Learning*, *3*(2).75-85. https://doi.org/10.18196/ftl.3231

ÖZ GEÇMİŞ

Prof. Dr. Binnur Genç İlter Gazi Üniversitesi, İngiliz Dili Eğitimi alanında lisans eğitimini tamamlamıştır. Yüksek lisans ve doktora eğitimini de yabancı dil öğretimi alanlarında tamamlamıştır. Şu anda Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Akademik çalışmaları çocuklara yabancı dil öğretimi, dil becerilerinin geliştirilmesi, yabancı dil öğretiminde materyal hazırlama ve geliştirme, iki dilli çocuklar ve yabancı dil alanındaki yeni yaklaşımlar ve yöntemlerdir. Bu konularla ilgili kitapları, makaleleri, seminerleri, araştırmaları bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Ersöz,Aydan (2020). Teaching children English. Ankara: Mirai Digital LTd.

http//ookgm.meb.gov.tr

Holden, Susan (1991). Teaching children. Hong Kong: Modern English Publication.

Scott, A. Wendy, Ytreberg, H. (1010). Teaching English to children. UK: Longman.

Roth, Genevieve. (1998). Teaching very young children. Pre-school and early primary. London: Ricmand Publishing.

Vale, David, Feunteun, Anne. (2002). Teaching children English. Cambridge:CUP.

Wright,Andrew.Betteridge, David,Buckby,Michael. (2007). Games for Language Learning. Cambridge:CUP.

ÖZ GEÇMİŞ

Doç. Dr. F. Özlem SAKA, lisans eğitimini Ankara Üniversitesi DTCF, İngiliz Dili ve Edebiyatı, yüksek lisansını Gazi Üniversitesi İngiliz Dili eğitimi, doktora eğitimini de Ankara Üniversitesi yabancı dil öğretimi alanında tamamlamıştır. Şu anda Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Akademik ilgi alanları yabancı dil sınıflarında edebiyat kullanımı, yabancı dil sınıflarında ölçme ve değerlendirme, öğretmen yetiştirme, yabancı dil öğretiminde güdülenme ve yabancı dil alanındaki yeni yaklaşımlar ve yöntemlerdir.

KAYNAKÇA

Bayraktar, Z. (2014). Geleneğin güncellenmesi bağlamında masaldan çizgi filme keloğlan tipi üzerine. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, *49*(49), 19-51. https://dergipark.org.tr/en/pub/iutded/issue/17077/178690

Brewster, J., Ellis, G., & Girard, D. (2004). The Primary English Teacher's Guide. Pearson Education Limited.

Doğru, M., Saraç, N., Seven, H., & Güngör, A. (2023). Edebî metin olarak masalların ana dili öğretimine katkıları (ayağına diken batan serçe örneği). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (34), 512-524. https://doi.org/10.29000/rumelide.1317076

Eğitmen, A. (2020). *Dramadan Masala*. Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık.

Fitzgibbon, H. B., & Wilhelm, K. H. (1998). Storytelling in ESL/EFL classrooms. TESL reporter, 31, 21-31. https://lir.byuh.edu/index.php/Issue1/article/view/1407

Gedik, S. (2020). Masalların eğitimsel işlevleri. Journal of Social Sciences And Education, 3(1), 356-367. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1118833

Güney, E. C. (1971). *Folklor ve Halk Edebiyatı*. Milli Eğitim Basımevi.

Harmer, J., Puchta, H. (2018). *Story- Based Language Teaching.* Helbling.

Karatay, H. (2007). Dil edinimi ve değer öğretimi sürecinde masalin önemi ve işlevi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(3), 463-477. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/256340

Koç, Z., & Radmard, S. (2017). Masal kitaplarının 5-6 yaş grubu okul öncesi eğitim çocuklarının gelişimi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (45), 165-182.https://dergipark.org.tr/en/pub/abmyoder/issue/46645/584848

Mart, C. T. (2012). Encouraging young learners to learn English through stories. English Language Teaching, 5(5), 101-106. http://dx.doi.org/10.5539/elt.v5n5p101

Nasir, C., & Inayah, N. (2018, Dec.). Tell us stories, please! Storytelling for young learners of English. International Conference on Early Childhood Education ,77-81. https://jurnal.usk.ac.id/ICECED/article/view/13666

Porras González, N. I. (2010). Teaching English through stories: A meaningful and fun way for children to learn the language. Profile Issues in Teachers Professional Development, 12(1), 95-106. https://www.redalyc.org/pdf/1692/169216302007.pdf

Rokhayani, A. (2010). Motivating Students of Young Learners through Story Telling in English Class. TEYLIN 2: from Policy to Classroom, 36-44. https://eprints.umk.ac.id/4446/6/artikel.pdf

Sarıyüce, H. L. (1989). Masal ve çocuk edebiyatındaki yeri. M. R. Şirin (Ed.) *Çocuk Edebiyatı Yıllığı 1989* içinde (s. 168-175). Gökyüzü Yayınları.

Şirin, M.R. (2000). *Çocuk Edebiyatı.* Çocuk Vakfı Yayınları.

Tarakçıoğlu, A.Ö., Tunçarslan, H.K. (2014). The effect of short stories on teaching vocabulary to very young learners (aged 3-4- year): A suggested common syllabus. Journal of Language and Linguistic Studies, 10(2), 67-84. https://dergipark.org.tr/en/pub/jlls/issue/9939/122959

Xafizova, M. (2023). Teaching English to children through fairy tales.. (2023). Scholar, 1(34), 58-64. https://researchedu.org/index.php/openscholar/article/view/5656

Valida, S. (2022). The role of fairy tales in the teaching of English. In *Proceedings of International Conference on Modern Science and Scientific Studies* 1(1),151-156. https://econferenceseries.com/index.php/icmsss/article/view/166

çocukluk döneminde (0-6 yaş grubu) yabancı dil öğretiminde kullanılan çeşitli yöntem ve uygulamalardan Bütünsel Fiziksel Tepki (Total Physical Response-TPR) ve İletişimsel Dil Öğretimi (Communicative Language Teaching-CLT)'nin çocuklara yabancı dil öğretim sürecinde etkinliği tartışılmış ve çeşitli sınıf içi uygulama örnekleri verilmiştir.

ÖZ GEÇMİŞ

Doç. Dr. Sühendan Er

Doç. Dr. Sühendan Er, doktora derecesini 2012 yılında Ankara Üniversitesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü'nden almıştır. Dr. Er, çocuklarda dil gelişimi, çocuklara yabancı dil öğretimi, etkileşimli kitap okuma, çocuk ve sosyal medya ve öğretmen eğitimi konularında akademik araştırmalar yürütmüştür. Araştırma konuları ile ilgili ulusal ve uluslararası platformlarda çok sayıda makalesi, konferans sunumu ve kitap bölümü bulunmaktadır. Dr. Er ayrıca Bilimsel Araştırma Projeleri, Avrupa Birliği projeleri ve TÜBİTAK projelerinde de yer almıştır. 2012 yılında TED Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı'nda göreve başlamış, 2018-2023 yılları arasında Eğitim Fakültesi'nin Temel Eğitim Bölüm Başkanı ve Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmıştır.

Kaynakça

Asher, J. J. (1977). Learning another language through actions: the complete teacher's guidebook *Adult Education,* (1), 127-129.

Asher, James (2000). *Learning Another Language Through Actions:* The Complete Teacher's Guidebook.

Bekleyen,N.(2016) *Çocuklara yabancı dil öğretimi.* Anı yayıncılık.Ankara.

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press.http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511733109

Er, S. (2013). *Using total physical response method in early childhood foreign language teaching environments.* Procedia-Social and Behavioural Sciences, 93(1), 1766-1768.

Ersöz, A.(2007) *Teaching English to Young learners*.Ankara.EDM Yayıncılık

Gautam, G. R. (2015). Teaching English to Young Children. *Journal of NELTA Surkhet*, *4*, 26–33. https://doi.org/10.3126/jns.v4i0.12857 https://doi.org/10.3126/jns.v4i0.12857

Jazila, I. N., & Megawati, F. (2024). Using the Total Physical Response Method to Improve Young Learners' Perceptions of Vocabulary Mastery. *Pubmedia Jurnal Pendidikan Bahasa Inggris*, *1*(4), 13. https://doi.org/10.47134/jpbi.v1i4.692

Krashen, S. D., & Terrell, T. D. (1983). *The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom*. Hayward, CA: The Alemany Press.

Lightbown, P. M., & Spada, N. (2006). *How Languages Are Learned* (3rd ed.). Oxford: Oxford University.

Maura,S.(2014) Taking play seriously in the preprimary English classroom. *ELT Journal*, 68(3), 254-264.

Memiş,M.R. ve Erdem,M.D.(2013) Yabanci dil öğretiminde kullanilan yöntemler, kullanim özellikleri ve eleştiriler.*Turkish Studies* (8) , 297-318. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.5089

Qasserras, L. (2023). Systematic Review of Communicative Language Teaching (CLT) in Language Education: A Balanced Perspective. *European Journal of Education and Pedagogy*, *4*(6), 17–23. https://doi.org/10.24018/ejedu.2023.4.6.763

Shin,J.K.(2014) *Teaching young learners in English as a second/foreign language settings*. M.Celce-Murcia,D.M. Brinton&M.A.Snow içinde, Teaching English as a Second or Foreign Language,4th edition (550-567). Boston:Heinle ELT.

Shin,J.K.& Crandall,J. (2014). *Teaching young learners English from theory to practice*. NewYork:Heinle ELT.

Teh, W. (2021). Communicative Language Teaching (CLT) in The Context of Online Learning: A Literature Review. *International Journal of TESOL & Education,* 1(2), 65-71. https://doi.org/10.11250/ijte.01.02.004

Xie,R (2021). The Effectiveness of Total Physical Response (TPR) on Teaching English to Young Learners. *Journal of Language Teaching and Research*, 12(2), 293-303. https://doi.org/10.17507/jltr.1202.11

ÖZ GEÇMİŞ

Orta Doğu Teknik Üniversitesi İngiliz Dili Öğretimi Bölümü'nde lisans eğitimini tamamladıktan sonra Anadolu Üniversitesi İngiliz Dili Öğretimi Ana Bilim Dalı'nda bütünleşik doktora programında lisansüstü eğitimini tamamlamıştır. Pamukkale Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Ana Bilim Dalı'nda Doçent olarak görev yapmakta olup, Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde müdür yardımcısı ve Pamukkale Çocuk Üniversitesinde yönetim ve danışma kurulu üyesi olarak görev yapmıştır. Pamukkale Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulunda 2016-2021 yılları arasında bölüm başkanlığı görevi yapmıştır. İngiliz Dili Eğitimi alanında lisansüstü tezlere danışmanlık yapmış ve TÜBİTAK 4005, 2237A ve 2209A projelerini yönetmiştir. İlgi alanları ikinci dil edinimi, çocuklara yabancı dil öğretimi ve dil becerileri öğretimidir.

KAYNAKÇA

Alptekin, C., Erçetin, G., & Bayyurt, Y. (2007). The effectiveness of a theme-based syllabus for young L2 learners. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, *28*(1), 1-17.

Arslan, R. Ş., & Saka, C. K. (2010). Teaching English to science students via theme-based model of content-based instruction. *Journal of Turkish Science Education*, *7*(4), 26-36.

Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy 2nd Edition*. New York: Addison Wesley Longman, Inc.

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press.

Hansen, D. T. (2002). Dewey's conception of an environment for teaching and learning. *Curriculum Inquiry*, *32*(3), 267-280.

Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching 4th Edition*. Harlow: England Pearson Education.

Kızıltan, N., & Ersanlı, C. (2007). The contributions of theme-based CBI to Turkish young learners' language development in English. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *3*(1), 133-148.

Richards, J. C. (2001). *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

Shin, J. K., Crandall, J. (2013). *Teaching Young Learners English: From Theory to Practice*. Birleşik Krallık: National Geographic Learning.

Yugandhar, K. (2016). Content-theme-based instruction to increase the quality of EFL class. *International Journal on Studies in English Language and Literature (IJSELL)*, *8*(4), 86-90.

ÖZ GEÇMİŞ

Dr. Simla Course ODTÜ, Eğitim Fakültesi, ELT alanında lisans derecesini, Warwick Üniversitesinden ise yüksek lisans ve doktora derecelerini almıştır. Halen Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ELT bölümünde çalışmaktadır. Mesleki ilgi alanları arasında eleştirel okuma, okuma ve yazma becerilerinin geliştirilmesi, eleştirel söylem analizi, eleştirel teori, öğrenen özerkliği ve motivasyon yer almaktadır.

KAYNAKÇA

Brown, S. (2017). L2 Listening. E. Hinkel (ed.) *Handbook of research in second language teaching and learning* (vol 3, 201-213). New York: Routledge.

Burns, A. (2017). Research and the teaching of speaking in the second language classroom. E. Hinkel (ed.) *Handbook of research in second language teaching and learning* (vol 3, 242-256). New York: Routledge.

Erler, L ve Finkbeiner, C. (2007). A review of reading strategies: focus on the impact of first language. A. D. Cohen ve E. Macaro (ed) Language learner strategies, 187-206. Oxford: Oxford University Press.

Grabe, W. (2017). Le reading comprehension development. E. Hinkel (ed.) *Handbook of research in second language teaching and learning* (vol 3, 299-311). New York: Routledge.

Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford: Oxford University Press.

Hudson, T. (2007). Teaching second language reading. Oxford: Oxford University Press

Janusik, L. A. & Wolvin, A. D. (2009). 24 hours in a day: A listening update to the time studies. *The International Journal of Listening*, 23, 104-120.

Ludke, K. (2020). Songs and Music. M. Dressman ve R. W. Sadler (eds.) *The handbook of infotmal language learning*, 203-214. West Sussex: John Wiley & Sons.

Macaro, E., Graham, S. Ve Vanderplank, R. (2007). A review of listening strategies: Focus in sources of knowledge and on success. A. D. Cohen ve E. Macaro (eds). *Language learner strategies: Thirty years of research and practice*, 165 -185. Oxford: Oxford University Press.

McDonough, J ve Shaw, C. (2003). *Materials and methods in ELT: A teacher's guide*. Oxford: Blackwell Publishing.

Newton, J. (2017). Learning-to-speak and speaking-to-learn: Five categories of learning opportunity. E. Hinkel (ed.) *Handbook of research in second language teaching and learning* (vol 3, 229-241). New York: Routledge.

Pinter, A. (2006). *Teaching young language learners*. Oxford: Oxford University Press.

Richards, J. (2008). *Teaching listening and speaking: From theory to practice.* Cambridge: Cambridge University Press.

Rintaningrum, R. (2018) Investigating reasons why listening in English is difficult: Voice from foreign language learners. *The Asian EFL Journal*, 20 (11), 6-15.

Roever, C. (2022). *Teaching and testing second language pragmatics: A practical guide*. New York: Routledge.

Rost, M. (2005). L2 Listening. E. Hinkel (ed.) *Handbook of research in second language teaching and learning*, 503-527. New York: Routledge

Shin, J. K. (2017). Get up and sing! Get up and move! Using songs and movement with young learners of English. *English Teaching Forum*, 55 (2), 14-25.

Ur, P. (1991). *A course in language teaching: Practice and theory*. Cambridge: Cambridge University Press.

KAYNAKÇA

Ellis, N. (2012). Frequency-based accounts of second language acquisition. In S. Gass & A. Mackey (Eds.), *The Routledge handbook of second language acquisition* (pp. 193–210). Routledge.

Hestetræet, T. I. (2019). Vocabulary teaching for young learners. In S. Garton & F. Copland (Eds.), *The Routledge handbook of teaching English to young learners* (pp. 220–233). Routledge.

Hunt, A., & Beglar, D. (2005). A framework for developing EFL reading vocabulary. *Reading in a Foreign Language, 17*(1), 23-59.

Laufer, B. (1998). The development of passive and active vocabulary in a second language: Same or different. *Applied Linguistics, 19*(2), 255–271.

Laufer, B., & Paribakht, T. S. (1998). The relationship between passive and active vocabularies: Effects of language learning context. *Language Learning, 48*(3), 365-391.

Long, M. H., & Richards, J. C. (2007). Series editors' preface. In H. Daller, J. Milton, & J. Treffers-Dallers (Eds.), *Modelling and assessing vocabulary knowledge* (pp. xii-xiii). Cambridge University Press.

Milton, J., & Fitzpatrick, T. (2014). Introduction: Deconstructing vocabulary knowledge. In J. Milton & T. Fitzpatrick (Eds.), *Dimensions of vocabulary knowledge* (pp. 1-12). Palgrave Macmillan.

Nation, I. S. P. (2008). *Teaching vocabulary: Strategies and techniques*. Heinle Cengage Learning.

Nation, I. S. P. (2013). *Learning vocabulary in another language* (2nd ed.). Cambridge University Press.

Nation, I. S. P. (2020). The different aspects of vocabulary knowledge. In S. Webb (Ed.), *The Routledge handbook of vocabulary studies* (pp. 15–29). Routledge.

Newton, J. (2020). Approaches to learning vocabulary inside the classroom. In S. Webb (Ed.), *The Routledge handbook of vocabulary studies* (pp. 255-270). Routledge.

Nunan, D. (2005). *Practical English language teaching*. McGraw-Hill.

Peters, E. (2020). Factors affecting the learning of single-word items. In S. Webb (Ed.), *The Routledge handbook of vocabulary studies* (pp. 125-142). Routledge.

Pinter, A. (2015). Task-based learning with children. In J. Bland (Ed.), *Teaching English to young learners: Critical issues in language teaching with 3-12 year olds* (pp. 113-129). Bloomsbury.

Schmitt, N. (2008). Review article: Instructed second language vocabulary learning. *Language Teaching Research, 12*, 329–363.

Schmitt, N., & Schmitt, D. (2020). *Vocabulary in language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press.

Tonzar, C., Lotto, L., & Job, R. (2009). L2 vocabulary acquisition in children: Effects of learning method and cognate status. *Language Learning, 59*(3), 623-646.

Tribushinina, E., Niemann, G., & Meuwissen, J. (2023). Explicit cognate instruction facilitates vocabulary learning by foreign language learners with developmental language disorder. *Child Language Teaching and Therapy, 39*(3), 248-265.

Qian, D. (1999). Assessing the roles of depth and breadth of vocabulary knowledge in reading comprehension. *Canadian Modern Language Review, 56*, 2, 282–307.

Ur, P. (2022). *Penny Ur's 77 tips for teaching vocabulary*. Cambridge University Press.

Waring, R., & Nation, P. (2004). Second language reading and incidental vocabulary learning. *Angles on the English-Speaking World, 4*, 11-23.

Webb, S. (2005). Receptive and productive vocabulary learning: The effects of reading and writing on word knowledge. *Studies in Second Language Acquisition, 27*(1), 33-52.

Zwier, L. J., & Boers, F. (2023). *English L2 vocabulary learning and teaching: Concepts, principles, and pedagogy*. Routledge.

İNTERNET KAYNAKLARI

Building your child's vocabulary (n.d.). Retrieved June 10, 2024, from https://www.readingrockets.org/topics/vocabulary/articles/building-your-childs-vocabulary#:~:text=Talking%20to%20and%20reading%20with,new%20words%20into%20everyday%20talk

21 Best vocabulary activities for kids: Word wizards (2024, January 29). Retrieved June 12, 2024, from https://www.splashlearn.com/blog/vocabulary-activities-for-kids/

Vocabulary: Activities for your kindergartener (n.d.). Retrieved June 12, 2024, from https://www.readingrockets.org/literacy-home/reading-101-guide-parents/your-kindergartener/vocabulary-activities

ÖZ GEÇMİŞ

Dr. Burak ASMA, 2015 yılında lisans, 2018 yılında yüksek lisans, 2024 yılında doktora eğitimini tamamlamıştır. 2015 yılından beri Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Akademik kariyeri boyunca anadil ve yabancı dil eğitimi, öğretmen yetiştirme, veri toplama aracı geliştirme, hizmet öncesi/içi öğretmen yetiştirme uygulamaları alanlarında bildiriler sunmuş, makaleler yayımlamış, ulusal ve uluslararası destekli projelerde araştırmacı olarak görev almıştır. Başlıca araştırma alanları anadil/ yabancı dil eğitimi, dil eğitiminde ölçme ve değerlendirme uygulamaları ve hizmet öncesi öğretmen yetiştirme uygulamalarıdır.

KAYNAKÇA

Akbaş, Ö. Z., & Dursun, C. (2020). Teknolojinin aileye etkisi: değişen ailenin dijital ebeveyn ve çocukları. *Turkish Studies-Social*, *15*(4), 2245-2265. http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.43395

Alqhatani, A. and Lipford, H. R. (2018). Exploring parents' security and privacy concerns and practices. *Proceedings 2018 Workshop on Usable Security*. https://doi.org/10.14722/usec.2018.23019

Aslan Ö, Aktuğ SS, Ozkan-Okay M, Yilmaz AA, Akin E. A. (2023). Comprehensive Review of Cyber Security Vulnerabilities, Threats, Attacks, and Solutions. *Electronics*, *12*(6), 1333. https://doi.org/10.3390/electronics12061333

Balgabayeva, A. E., Karataeva, T. O., Karabulatova, I. S., Aitzhanova, R. M., Zhumadullayeva, A. A., & Zharylgapova, D. M. (2024). Digital literacy as a meta-cognitive component of younger students' intellectual and creative potential in foreign language lessons. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities*, *16*(1). https://doi.org/10.21659/rupkatha.v16n1.01g

Brown, A. and Smolenaers, E. (2016). Parents' interpretations of screen time recommendations for children younger than 2 years. *Journal of Family Issues*, *39*(2), 406-429. https://doi.org/10.1177/0192513x16646595

Chapelle, A. C., & Jamieson, J. (2008). *Tips for teaching with CALL: Practical approaches to computer-assisted language learning*. Pearson Education.

Chaput, J., Colley, R. C., Aubert, S., Carson, V., Janssen, I., Roberts, K., … & Tremblay, M. S. (2017). Proportion of preschool-aged children meeting the canadian 24-hour movement guidelines and associations with adiposity: results from the canadian health measures survey. *BMC Public Health*, *17*(S5). https://doi.org/10.1186/s12889-017-4854-y

Clark, S., Denburg, M. R., & Furth, S. L. (2015). Physical activity and screen time in adolescents in the chronic kidney disease in children (ckid) cohort. *Pediatric Nephrology*, *31*(5), 801-808. https://doi.org/10.1007/s00467-015-3287-z

Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). *From game design elements to gamefulness*. https://doi.org/10.1145/2181037.2181040

Epstein, J.L. (2018). *School, family and improving schools* (Ebook). Routledge.

Farías, M., & Véliz, L. (2019). Multimodal texts in Chilean English teaching education: Experiences from educators and pre-service teachers. *Profile Issues in Teachers Professional Development*, *21*(2), 13-27. http://dx.doi.org/10.15446/profile.v21n2.75172

Findley, E., LaBrenz, C., Childress, S., Vásquez-Schut, G., & Bowman, K. (2022). 'I'm not perfect': navigating screen time among parents of young children during covid-19. *Child Care Health and Development*, *48*(6), 1094-1102. https://doi.org/10.1111/cch.13038

Flores, J.F. F. (2015). Using Gamification to Enhance Second Language Learning. *Digital Education Review*, *21*(21), 32-54. https://doi.org/10.1344/der.2015.27.32-54

Forster, E.M. (2022). Screen time for children and young people: opportunities, risks and contemporary challenges. *Journal of Children and Young People's Health*, *3*(1),3. https://doi.org/10.33235/jcyph.3.1.3

Genially. (2024). *Our story and mission*. https://genially.com/we-are/

Ghosn, I.K. (2013). *Storybridge to second language literacy: The theory, research, and practice of teaching English with children's literature*. Information Age Publishing.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research, 77*(1), 81-112. https://doi.org/10.3102/003465430298487

İnal, M., & Çakır, R. (2021). Use of Multimedia Materials in Teaching Turkish as a Foreign. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practic*e, *3*(2), 87-112. https://doi.org/10.47157/jietp.954946

Kapp, K. M. (2012). *The gamification of learning and instruction: Game-based methods and strategies for training and education*. John Wiley & Sons.

Karaduman, S. (2019). Yeni medya okuryazarlığı: Yeni beceriler/olanaklar/riskler. *Erciyes İletişim Dergisi*, *6*(1), 683-700.https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.484193

Krashen, S. (1985). *The input hypothesis: Issues and implications*. Longman.

Lev, Y. B. and Elias, N. (2020). Digital parenting: media uses in parenting routines during the first two years of life. *Studies in Media and Communication*, *8*(2), 41. https://doi.org/10.11114/smc.v8i2.5050

Macaro, E., Handley, Z., & Walter, C. (2012). A systematic review of CALL in English as a second language: Focus on primary and secondary education. *Language Teaching*, *45*(1), 1–43. http://dx.doi.org/10.1017/S0261444811000395

Mayer, R. E. (2014). Cognitive theory of multimedia learning. In R. E. Mayer (Ed.), *The Cambridge handbook of multimedia learning* (2nd ed., pp. 43–71). Cambridge University Press.

Mayer, R.E., & Moreno, R. (2003). Nine Ways to Reduce Cognitive Load in Multimedia Learning. *Educational Psychologist*, *38*(1), 43–52. https://www.uky.edu/~gmswan3/544/9_ways_to_reduce_CL.pdf

McKay, P. (2010). *Assessing young language learners*. Cambridge University Press.

Plass, J. L., Homer, B. D., & Kinzer, C. K. (2015). Foundations of game-based learning. *Educational Psychologist*, *50*(4), 258-283. https:/doi/10.1080/00461520.2015.1122533

Ramadan, E. M. (2022). A common framework based on multi-factor authentication to secure students log in to educational digital platforms. تعلم الرقمي والتعليم ايجولونكت, 3(6), 1-30. https://doi.org/10.21608/jetdl.2022.136241.1027

Reinders, H., & Wattana, S. (2014). Can I say something? The effects of digital game play on willingness to communicate. *Language Learning & Technology*, *18*(2), 101–123. http://llt.msu.edu/issues/june2014/reinderswattana.pdf

Ronen, G. M. and Janssen, I. (2019). Patterns of daily activity among young people with epilepsy. *Developmental Medicine &Amp; Child Neurology*, *61*(12), 1386-1391. https://doi.org/10.1111/dmcn.14223

Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal Design for Learning*. Association for Supervision and Curriculum Development.

Schlosser, L., Hood, C. E., Hogan, E., Baca, B., & Gentile-Mathew, A. (2022). Choosing the right educational technology tool for your teaching: A data-privacy review and pedagogical perspective into teaching with technology. *Journal of Educational Technology Systems*, *51*(2), 236-251. https://doi.org/10.1177/00472395221137298

Stockwell, G., & Hubbard, P. (2013). *Some emerging principles for mobile-assisted language learning*. The International Research Foundation for English Language Education.

Summers, A., Wadsworth, D., Bratby, K., Hobbs, E., & Wood, D. (2021). The experiences of healthcare students who have been accused of breaching academic integrity: a study protocol. *International Journal of Qualitative Methods*, *20*, 160940692110184. https://doi.org/10.1177/16094069211018408

Tomlinson, B. (Ed.). (2011). *Materials development in language teaching* (Revised ed.). Cambridge University Press.

Tomlinson, B., & Masuhara, H. (2018). *The complete guide to the theory and practice of materials development for language learning*. Wiley.

Tooth, L., Moss, K. M., Hockey, R., & Mishra, G. D. (2019). Adherence to screen time recommendations for australian children aged 0–12 years. *Medical Journal of Australia*, *211*(4), 181-182. https://doi.org/10.5694/mja2.50286

Wall, C. G., & Musetti, B. (2018). Beyond Teaching English: Embracing a Holistic Approach to Supporting English Learner Students and Their Families. *CATESOL Journal*, 30(2), 1-18. https://eric.ed.gov/?id=EJ1206491

Warschauer, M. (2010). Digital divide. *Encyclopedia of library and information sciences*, 1(1), 1551-1556.

Wolf, R. D. and Abeele, M. V. (2020). Editorial: children's voices on privacy management and data responsibilization. *Media and Communication*, *8*(4), 158-162. https://doi.org/10.17645/mac.v8i4.3722

ÖZ GEÇMİŞ

2018 yılında Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngilizce Öğretmenliği bölümünde lisans eğitimini tamamlamıştır. 2021 yılında ise yüksek lisans eğitimini Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Şu an Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi, İngiliz Dili ve Eğitimi Anabilim Dalı'nda doktora yapmaktadır. 2018 yılında İngilizce Öğretmeni olarak ilkokul kademesinde çalışma hayatına başlamıştır. 2023 yılından itibaren öğretim görevlisi olarak Antalya Bilim Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda görev yapmaktadır. Araştırma alanları arasında çift dilli ve tek dilli çocukların İngilizce öğrenme stratejileri ve İngilizce öğretmenlerinin öznel ve mesleki iyi oluşları konuları bulunmaktadır.

ORCID No: 0000-0003-0498-4134

Kaynakça

Asher, J. (1977) Learning Another Language Through Actions: The Complete Teacher's Guidebook. California: Sky Oaks Productions.

Bland, J. (Ed.) (2015). *Teaching English to young learners: Critical issues in language teaching with 3-12 year olds. Bloomsbury*.

Brooks, M.G., & Brooks, J.G. (1999). The Courage To Be Constructivist. *Educational Leadership*, *57*, 18-24.

Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching* (5th ed.).White Plains, New York: Pearson Education.

Ellis, R. (2003). *Task-based research and language pedagogy*. Language teaching research. Oxford: Oxford University Press.

Ellis, R. (1985). *Understanding second language acquisition*. Oxford: Oxford University Press.

Er, S. (2013). Using total physical response method in early childhood foreign language teaching environments*. Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *93*, 1766–1768. doi:10.1016/j.sbspro.2013.10.113.

Estaire, S. & Zanon, J. (1994). Planning Classwork: A Task-based Approach. Oxford: Macmillan Heinemann.

Fakiroğlu, G. & Yılmaz, M. (2024). I Teaching a Foreign Language to Young Learners, Developmental educatıon in children (pp.111-122). DOI: 10.26650/B/SS11.2024.004.09.

García Mayo, P., & Basterrechea, M. (2017). CLIL and SLA. Insights from an interactionist perspective. In A. Llinares & T. Morton (Eds.), *Applied linguistics perspectives on CLIL* (pp. 33-50). John Benjamins

Keskil, G., & Tevfik Cephe, P. (2001) Learner variables in learning English: Is a 10-year-old the same as a 12 year old?, *Modern English Teacher*, *10*(1), 57–62.

Kumaravadivelu, B. (2006), TESOL Methods: Changing Tracks, Challenging Trends. *TESOL* Quarterly, 40, 59-81. https://doi.org/10.2307/40264511.

Piaget, J. (1959). *The language and thought of the child (Vol. 5)* . Psychology Press.

Piaget, J. (1952). *The origins of intelligence in children*. (M. Cook, Trans.). W W Norton & Co. https://doi.org/10.1037/11494-000.

Pinter, A. (2006). Teaching young language learners. China: Oxford University Press.

Prabhu, N.S. (1987). *Second Language Pedagogy*. Oxford: Oxford University Press.

Richards, J.C., & Rodgers, T.S. (2001). Approaches and methods in language teaching. USA: Cambridge University Press.

Scott, W. A., & Ytreberg, L. H. (1990).*Teaching English to children*. London: Longman.

Von Glasersfeld, E. (1995). Radical constructivism: A way of knowing and learning. London, UK: Falmer Press.

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in society: *The development of higher psychological processes. Cambridge*, MA: Harvard University Press.

Willis, J. 1996. *A Framework for Task-Based Learning*. Harlow: Longman.

Yanpar, T., (2006). Etkili ve anlamlı öğrenme için kurumsal yaklaşımlar ve yapılandırmacılık. (85-109). C.Öztürk.(Ed.). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi. Yapılandırmacı Yaklaşım. Ankara: Pegem A.

KAYNAKÇA

Asher, J. (2009). *Learning another language through actions: The complete teacher's guidebook (7th Ed.).* Los Gatos, CA: Sky Oaks.

CEFR Global Scale, https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/table-1-cefr-3.3-

common-reference-levels-global-scale

Cook, V. (2008). *Second language learning and language teaching (4th Ed.).* London: Hodder Education.

Ellis, R. (1988). *Understanding second language acquisition.* Oxford: Blackwell.

Hughes, A. (2003). *Testing for language teachers (2nd Ed.).* Cambridge: Cambridge University Press.

Green, C. & Harrington, C. (2020). *Student-centered learning: In principle and in practice.* Lansing, MI: Michigan Virtual University.

Krashen, S. D. (1985). *The input hypothesis: Issues and implications.* London: Longman.

Larsen-Freeman, D., & Anderson, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching.* Oxford: Oxford University Press.

MEB-Eba dil öğrenim portal-ingilizce, https://www.eba.gov.tr/dil-ogrenimi

Resmi Gazete, *11 Nisan 2012 tarih ve sayı:28261.*

Selinker, L. (1972), Interlanguage. *International Review of Applied Linguistics, 10*, 209–231.

https://doi.org/10.1515/iral.1972.10.1-4.209

Saville-Troike, M. (1988). Private speech: Evidence for second language learning strategies, during the "silent

period."*Journal of Child Language, 15* (3), 567–590. doi:10.1017/s0305000900012575. PMID 3198723.

URL-1, https://en.photo-ac.com/photo/28020758/two-cats-in-a-flower-garden-cute-white-cat indirme tarihi:11.08.2024

URL-2, https://www.baamboozle.com/study/1138046 indirme tarihi:11.08.2024

URL-3, https://creator.nightcafe.studio/creation/KThyJSOnZEM5bV6vc7uM indirme tarihi:11.08.2024

URL-4, http://www.drawingteachers.com/how-to-draw-a-cartoon-dog.html indirme tarihi:11.08.2024

URL-5, Head shoulders, knees and toes - https://www.youtube.com/watch?v=WX8HmogNyCY indirme tarihi:11.08.2024

URL-6 Breakfast song- https://www.youtube.com/watch?v=oc-O3AD4xKE indirme tarihi:11.08.2024

SANAYİ COĞRAFYASI AÇISINDAN
ZONGULDAK İLİNDE TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI ENDÜSTRİ

SEÇEN AKCA
PROF. DR. OSMAN ÇEPNİ

EĞİTİM
yayınevi

SANAYİ COĞRAFYASI AÇISINDAN ZONGULDAK İLİNDE TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI ENDÜSTRİ

Seçen Akca, Prof. Dr. Osman Çepni

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-47-0
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SANAYİ COĞRAFYASI AÇISINDAN ZONGULDAK İLİNDE TAŞ VE TOPRAĞA DAYALI ENDÜSTRİ
Seçen Akca, Prof. Dr. Osman Çepni
XIII+143 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-47-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akıncılar, A. (2013). Türk cam sanayinde Şişecam fabrikalarının rolü: Paşabahçe Fabrikası örneği *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi,*

Apak, K., Aydınelli, C. ve Akın, M. (1952). *Türkiye'de devlet sanayi ve maadin işletmeleri*. İzmit: Selüloz Basımevi.

Apaydın, A. (2020). Zonguldak şehrinin kömüre bağlı tarihi ve talihi üzerine bir inceleme. *Yer Altı Kaynakları Dergisi 8* (18), 1-20.

Arca, D., Çıtıroğlu, H.K., Kutoğlu, H.Ş., Çapar, Ö.F.ve Arslanoğlu, M. (2011). Zonguldak Kent Merkezinin Topografik ve Jeolojik Açıdan Afet Risk Analizi. *TMMOB Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi.* Antalya

Arcasoy, A. (1983). *Seramik teknolojisi*, Ankara: Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Anasanat Dalı Yayınları.

Arıbaş, K. ve Öcal, T. (2007). Bucak ilçesinin nüfus coğrafyası. *Doğu Coğrafya Dergisi, 12*(17), 309-344.

Atış, E. (2014). Çaycuma İlçesinin Coğrafyası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora tezi*

Avcı, M. (1993). Türkiye'nin flora bölgeleri ve "Anadolu Diagonali"ne coğrafi bir yaklaşım. *Türk Coğrafya Dergisi*, (28), 225-248.

Avcı, S. (2012). Filyos çayı havzasının (Karabük-Filyos arası) coğrafi etüdü 1: Fiziki şartlar. *Coğrafya Dergisi*, *0*(6).

BAKKA (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı), (2015). *Zonguldak Havaalanı Talep Araştırması Raporu. Zonguldak*

BAKKA (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı), (2015). *Zonguldak ilinde taş kömürü üretiminin ekonomik etki analizi*. Zonguldak. Bülent Ecevit Üniversitesi

BAKKA (Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı), (2019). *Batı Karadeniz Turizm Yatırım Rehberleri: Zonguldak*. Zonguldak

Başeğit, Y. (2008). Türk-İslam Seramiklerinin Çağdaş Seramik Sanatına Etki ve Yansımaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seramik Ana Sanat Dalı Sanatta Yeterlik Tezi*

Bayık, Ç. (2012). Zonguldak arazi kullanım değişimin uzaktan algılama ve coğrafi bilgi sistemleri ile zamansal analizi. *Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Jeodezi ve Fotogrametri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.*

Baykara, M. (2000). Seramik Yapı Malzemelerinde Mikro Yapının Biyolojik Boyutu. *Tuğla ve Kiremit Endüstrisi Dergisi*, *3*(9), 86-102

Bektaş, T. ve Güleç, Ö.F. (2021). Çimento sektöründeki işletmelerin finansal ve finansal olmayan bilgilerine yönelik performans değerlendirmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6*(4), 756-779

Bölük, E. ve Kömüşcü, A. Ü. (2018). *Köppen-Trewartha iklim sınıflandırmasına göre Türkiye iklimi.* Ankara: Meteoroloji Genel Müdürlüğü.

Cebecik, H. (2017). Türkiye'nin sanayileşmesi sürecinde ağır sanayii kuruluşu olarak Karabük demir ve çelik fabrikası 1937-1995. *Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı Yüksek lisans Tezi.*

Coşkun, M., Şahiner, H. ve Canbulat, O. (2022). Covid 19 sürecinde coğrafi özellikler ve atmosfer kararlılığına göre Karabük il merkezi ve Zonguldak'ın Ereğli ilçesinde aerosol optik derinlik analizi. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE*), 45, 380-403. http://dx.doi.org/10.32003/igge.1011643

Çevik, N. S. (2015). Avrupa seramik sanatında endüstrileşme süreci ve cumhuriyet sonrası Türk seramik sanatına yansımaları. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (16), 77-95.

Deniz, T. (2014). Zonguldak ilinde nüfusun gelişimi ve dağılışı. *Doğu Coğrafya Dergisi, 19* (32), 299-320.

Devlet Salnamesi (1925-1926). İstanbul Matbaası, 1926.

Devlet Salnamesi (1927-1928). İstanbul Matbaası, 1928.

Devrek Ticaret ve Sanayi Odası, (2019). *Metalik Olmayan Mineral Ürünler Sektör Raporu*. Zonguldak

Dinçer, M.Z. (2010) *Mikro ekonomi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.

Doğanay, H. (1997). *Türkiye beşeri coğrafyası*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

Doğanay, H., Çavuş, A. (2013). *Türkiye Ekonomik Coğrafyası*. Ankara: Pegem Yayınları

Doğanay, H., Özdemir, Ü. ve Şahin. İ. F. (2012*). Genel beşeri ve ekonomik coğrafya* Ankara: Pegem Akademi.

Dömbekci, Hilal., Erişen, Mehmet Akif. (2022). Nitel araştırmalarda görüşme tekniği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Degisi, 22*(2), 141-160

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı. (2008). *Dokuzuncu kalkınma planı (2007-2013) Taş ve toprağa dayalı sanayiler özel ihtisas komisyonu raporu*. Ankara.

Elifoğlu, A., Arslan, G., Namal, Y. ve Tan, Ç. (Eds.) (2022). *Zonguldak: Antik çağdan cumhuriyete bir kent*. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları.

Elifoğlu, A., Hatunoğlu, N., Özer, H., Gürdal, T. ve Sankır, H. (Eds.) (2016). *İnsan, Kimlik, Mekân Bağlamında Zonguldak Sempozyumu Bildirileri 16-18 Ekim 2014*. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları

Elitez, N.G. (2003). Plastik Sanatlarda Cam Malzemenin Uygulanışı. *Mimar Sinan Üniversitesi Seramik Anasanat Dalı Seramik Programı Sanatta Yeterlik Tezi*

Elyiğit, U. (Ed.) (2021). *Anadolu coğrafyasında görülen arkeolojik, sanatsal ve kültürel faaliyetler*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Engin, F. (2004). Zonguldak'ta sanayileşme ve sosyal değişim (1923-2000). *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Doktora Tezi.*

Er, A. C. (2013). Geleneksel harman tuğlası ve üretimi. *Mesleki Bilimler Dergisi, 2*(2), 67-70.

Erduran, B., Törk, K. ve Öktü, G. (2003). Zonguldak ve çevresindeki yeraltı sularının izotop hidrolojisi incelemesi. *Jeoloji Mühendisliği Dergisi, 27*(2), 35-46.

Erinç, S. (1996). *Klimatoloji ve Metotları*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Erman, D. O. (2012). Türk seramik sanatının gelişimi: Toprağın ateşle dansı. *Acta Turcica*, *4*(1), 18-33.

Eroğlu, M. ve Akyol, A. A. (2017). Antik yapı malzemesi olarak tuğla ve kiremit: boğsak adası Bizans yerleşimi örneklemi. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (20), 141-162.

Erol, O. (2011). *Genel Klimatoloji*. Ankara: Çantay Kitapevi.

Erol, B., Kayı, A. ve Bayraktaroğlu, Ş. Ş. (1998). *Kireç ve Kireçtaşı*. Kireç Üreticileri Birliği Yayını

Ertin, G. (1998). *Türkiye'de sanayi*. Anadolu Üniversitesi Yayınları

Genç, H. (2008). Maden havzasında modern bir şehrin inşası: Zonguldak. *Selçukludan Cumhuriyete Şehir Yönetimi*. İstanbul: Türk Dünyası Belediyeler Birliği Yayınları

Genç, H. (2010). Cumhuriyet'in ilk yıllarında Zonguldak'ta nüfus, ticaret ve sanayi (1920–1932). *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi 6* (12), 137-152.

Genç, H. (2013). Zonguldak. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, *44*, 501-502.

Google Earth, 2015

Gökaltun, E. (2000). Taban Tuğlasının Kullanımı ve Uygulaması Üzerine Bir Değerlendirme. *Tuğla ve Kiremit Endüstrisi Dergisi, 3*(10), 58-73

Görçiz, G. (2000). Türkiyede Tuğla ve Kiremit Endüstrisi. *Tuğla ve Kiremit Endüstrisi Dergisi*, *3*(9), 26-32.

Gülay, A. (2019). Endüstriyel mirasın korunması ve turizm açısından değerlendirilmesi: Zonguldak ili örneği. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Güzel, A. G. (1993). Ponza katkılı tuğla üretimi ve bu tuğlaların mekanik ve boşluk özelliklerinin incelenmesi. *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora tezi*

Hamzaoğlu, A. A. (2003). Zonguldak Şehir Coğrafyası. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi.*

Hangül, E. G. (2020) Zonguldak ve Devrek'in iklim özellikleri. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.*

Işık, Ö. (2010). Konya Şerafettin Camisi Yakınındaki Türbenin Tuğla Duvar Malzemesinin Arkeometrik Yönden Araştırılması. *Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*

İğnebekçili, A. (1995). *Çimento Sempozyumu Özelleştirme Öncesi ve Sonrası Türk Çimento Sanayii.* Kongre Sempozyum Bildiriler Kitabı

İsmailoğlu, Ş., Özcan, Ü., Küçük, İ., Çağlayan, D. ve Bayrak, D. (1999). Aşağı Filyos Vadisi; Bartın, Karabük, Alaplı (Batı Karadeniz) Yörelerindeki Seller ve Heyelanlara İlişkin Rapor. *TMMOB Yayını*.

İŞKUR (İş ve İşçi Bulma Kurumu), (2022). *İşgücü Piyasası Araştırması Zonguldak İli 2022 Yılı Sonuç Raporu*. Zonguldak

Kahraman, O. (2022). Zonguldak İlinde Organik ve Geleneksel Fındık Yetiştiriciliği Yapan İşletmelerin Tarımsal Mekanizasyon Durumu. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Biyosistem Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Kantur, U. (2009). Kurşun geçirmez cam üretim sürecinin incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Makine Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek lisans tezi*

Karabulut, Y.Ş. (2009). Düz cam sanayisindeki yeniliklerin dış ticaret üzerine etkisi. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Karahan, G., Erşahin, S. (2016). Jips: Özellikleri, Çevresel Davranışları ve Toprak Islah Maddesi Olarak Kullanımı. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 45-53.

Karakuzulu, Z. (2002). Karadeniz Ereğli ilçesinin coğrafyası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi*

Karaman, S. (2009), Yapı Tuğlalarının Üstünlükleri, *TSE Standart Dergisi, (48)*565, 36-39

Karataş, Z. (2015), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 62-80

Karatay, A. (2017). Bir Fabrika-Kentin Sosyal ve Siyasal Tarihi: Karabük ve KDÇF 1937-1995 *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Karauğuz G. ve Düring B.S. (2009) "A note on the prehistory of the Devrek region, northem Turkey", *Anatolica, 35*, 153-165.

Kirman, H. (1995). *Cam Sanayiinin Türk Ekonomisindeki Yeri*. Ankara*: DPT Yayınları*.

Kömürlü, E. (2020). Osmanlı döneminde taş kömürü madenciliğinin başlaması. *Yer Altı Kaynakları Dergisi, 18* (21), 21-26.

Kuban, B. (2006). *Mühendislik Mimarlık Öyküleri-II.* Ankara: Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği

Kundul, M. (2013). *Endüstriyel Seramikte Alçı ve Çamur Şekillendirme Yöntemleri*. İstanbul: Biltur Basım Yayın ve Hizmet AŞ.

Küçükbiçmen, E. (2015). Cam Şekillendirme Yöntemleri ve Kişisel Yorumlar *Mimar Sinan Üniversitesi Seramik Anasanat Dalı Seramik Programı Sanatta Yeterlik Tezi*

Küçükerman, Ö. (1985). *Cam Sanatı ve Geleneksel Türk Camcılığından Örnekler.* Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Mısırlı, A. (2021). Çaycuma Kâğıt Fabrikası ve Sosyal Konut Sitesinin Analizi. *Megaron*, *16*(4), 683-701.

Mutlu, H. S. ve Yılmazer, Y. (2023). Yüksek Basınç Yöntemiyle Seramik Üretimi. *Türkiye Seramik Federasyonu E- Dergisi,* no:63

Mutlu, H.S. (2023). *Seramik Şekillendirme*. İstanbul: Efeakademi Yayınları.

NTO (Nazilli Ticaret Odası). (2020). *Sektörel Raporlar ve Analizler Serisi Cam Sektörü* 2020. Aydın.

Okumuş, H. (2017). Geçmişte ve günümüzde seramiğin kullanım alanları. *Journal of Awareness (JoA)*, *2*(3), 1-14

Önder, S. (2011). Seramik Cam Birlikteliğinin Araştırılması ve Uygulanması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.*

Öney, G. ve Çobanlı, Z. (2007). *Anadolu'da Türk devri çini ve seramik sanatı*. İstanbul: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Özçağlar, A. (2014). *Coğrafyaya Giriş*. Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık

Özeken, A. A. (1944). *Ereğli kömür havzası tarihi üzerinde bir deneme 1848-1940*. İstanbul: Kenan Matbaası.

Özeken, A.A. (1940). Türkiye'de Çimento Sanayii Politikası. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası 2*, 248-268

Özen, Y. K. (2013). Türkiye'de Çimento Sanayi ve (Elazığ İlinde Altınova Çimento Fabrikası Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Özer, H., Turan, Ö. ve Yener, S. (2018). Zonguldak'ın yöresel yemek isimleri üzerine bir inceleme. *Electronic Turkish Studies*, *13*(12), 341-361

Özgen, N. (Ed.) (2019). *Beşeri coğrafyada araştırma yöntemleri ve teknikleri.* Ankara: Pegem Akademi

Özgür, S. (1996). Türkiye çimento sanayii ve üretilen çimento türleri. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Pelit, A. (2009), Tuğla-Kiremit ve TSE, *TSE Standart Dergisi, (48*)565, 33-35

Polatoğlu, M. G. (2019). Atatürk Dönemi'nde maden ve enerji alanında kurulan ve sonraki dönem Türkiye sanayisine katkı sağlayan bir iktisadî devlet teşekkülü: Etibank. *Tarih Araştırmaları Dergisi, 38* (66), 444-478.

Saatçioğlu, G. (2013). *Seramik kaplama malzemeleri ve seramik sağlık gereçleri performansı sorunları ve dünya üzerindeki konumu.* İstanbul: Türkiye Seramik Federasyonu Yayını.

Sağlam, A. (2019). Gökçebey ilçesi (Zonguldak) coğrafi etüdü. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek lisans tezi*

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (1973). *50 Yılda Türk Sanayii.* Ankara: Mars Matbaası.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2019). *Cam ve Cam Ürünleri İmalatı Kaynak Verimliliği Rehberi*. Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2021) *Sektörel Raporlar ve Analizler Serisi Seramik sektörü raporu.* Sanayi Genel Müdürlüğü

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022) *Cam sektörü raporu 2021.* Sanayi Genel Müdürlüğü

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2022) *Çimento sektörü raporu 2021.* Sanayi Genel Müdürlüğü

Seramik Tanıtım Komitesi. (2003). *Türkiye'de Seramik: Toprakla Ateşin Öyküsü.* İstanbul: Grup 7 İletişim Hizmetleri Yayınları.

Sümengen, O. (2004). Gözboncuğu Renklerinin Seramik ve Cam Tasarımında Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Seramik Anasanat Dalı Yüksek lisans tezi.*

Sümer, G. (1976). Seramik Sanayiinde Üretim Teknolojisi. *Scientific Mining Journal*, *15*(3), 37-43.

Şahbaz, H. (2006). Modern Seramik Sanatında Minimalizm.*Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seramik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi*

Şahin, S. (2001). Türkiye'de tuğla-kiremit sanayiinin genel görünümü ve Çorum ili örneği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(2), 19-41.

Şahin, S. (2015). *Geçmiş, günümüz ve gelecekte nüfus gerçeği*. Ankara: Pegem Akademi

T.C. Zonguldak Valiliği, (2023). *Coğrafya*, http://www.zonguldak.gov.tr/cografya (Erişim Tarihi: 17.09.2023).

Taş, K. Z. (1993). Tapu tahrir defterlerine göre 16. Yüzyılda Bolu sancağı. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Tezi.*

TTK (Türkiye Taş kömürü Kurumu), (2021). *2021 yılı faaliyet raporu*. Zonguldak. Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Strateji Geliştirme ve Raporlama Şube Müdürlüğü

Tuncel, M. (1980). Türkiye'de kent yerleşmelerinin tarihçesine toplu bir bakış. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, *23*, 123-160.

Tutar, H. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik: Bir model önerisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(Özel Sayı 2), 117-140.

Tümertekin, E. (1958). *Sanayi Coğrafyası*. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Türedi Özen, A. (1993). Ateşin toprağa hükmettiği sanat. *Anadolu Sanat Dergisi*, 1, 157- 163.

Türkiye Cumhuriyeti Zonguldak Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü. (2022*). Zonguldak ili 2021 yılı çevre durum raporu*. Zonguldak

Türkiye İnşaat Malzemesi Sanayicileri Derneği. (2021). *Yapı Sektörü Raporu*. İstanbul.

Ünal, Ç. (2010). *Türkiye'de Sanayi Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Yapısı.* Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Yalçın, S. (1985). Batı Karadeniz Bölümü (Sakarya-Filyos Kesimi) Bitki Örtüsünün Coğrafi Dağılışı I. *Coğrafya Dergisi*, (1), 47-76.

Yazıcı, E. (1993). *Sosyo-kültürel değişme sürecinde Karabük'te işçi ailesi*. Karabük: Özçelik-İş Sendikası Yayını.

Yıldırım, Ş. (2020). Gökçebey Üçburgu emporionu. *Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E- Dergisi, 7*(1), 2-31.

Yurt Ansiklopedisi, *Türkiye İl İl Dünü Bugünü Yarını*, Mardin Mad. Anadolu Yay., İstanbul 1983.

Yurtoğlu, N. (2016). Cumhuriyet döneminin en önemli ağır sanayi hamlesi: Karabük demir ve çelik fabrikası (1939-1960). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 33* (96), 155-204.

Zaman, S. ve Coşkun, O. (2008). Rize ilinin nüfus coğrafyası özellikleri ve bunları etkileyen etmenler üzerine bir inceleme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(2), 263-283.

Zelef, M. H. (1997). *Eczacıbaşı sanat ansiklopedisi*. İstanbul: Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Zonguldak İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, (2021). *2021 yılı brifingi*. Zonguldak

ZTSO (Zonguldak Ticaret ve Sanayi Odası), (2022). *2022 Yılı Faaliyet Raporu*. Zonguldak

İNTERNET KAYNAKÇASI

AA, (2021). *Cam üfleme ustaları, salgında nefesleriyle ekonomiye katkı sunmaya devam ediyor*, https://www.aa.com.tr/tr/yasam/cam-ufleme-ustalari-salginda-nefesleriyle-ekonomiye-katki-sunmaya-devam-ediyor/2143487 (Erişim Tarihi: 08.05.2023)

AA, (2021). *Taş kömürünü ülke ekonomisine kazandıran isim: Uzun Mehmet,* https://www.aa.com.tr/tr/gundem/tas-komurunu-ulke-ekonomisine-kazandiran-isim-uzun-mehmet/2414766 (Erişim Tarihi: 14.10.2023)

Avrupa Çimento Birliği, (2021). *2020 faaliyet raporu*, https://cembureau.eu/media/ejohhq5c/global-cement-production-table.png, (Erişim Tarihi: 03.06.2023)

Batı Anadolu Grubu, (2023). *Çimento üretim aşamaları*, https://www.baticim.com.tr/cimento-hakkinda-bilgiler/cimento-uretim-asamalari (Erişim Tarihi: 01.04.2023).

Batı Karadeniz Turizm Master Planı, (2019). *Uzun Mehmet anıtı*, https://batikaradeniz.gov.tr/?p=3134 (Erişim Tarihi: 17.01.2023)

Cemnet, (2023). *Küresel Çimento Raporu- Çimento Fabrikalarının Çevrimiçi Veri tabanı,* https://www.cemnet.com/global-cement-report/ Erişim Tarihi: 22.06.2023)

Çimentaş, (2022). *Çimento üretimi*, https://www.cimentas.com.tr/cimento-uretimi.aspx (Erişim Tarihi: 10.12.2022).

Çimento, Cam, Seramik ve Toprak Ürünleri İhracatçıları Birliği, (2020). *Dünya Çimento ve Klinker İhracatı, İthalatı, Üretiminin Genel Değerlendirmesi ve Vietnam Ülke Notu*, https://ccst.org.tr/Uploads/arastirmaRaporlari_view/dunya-cimento-sektoru-ve-vietnam-ulke-notu.pdf (Erişim Tarihi: 24.08.2023)

Engin, F, (2023). *Cumhuriyet'in Demir-Çelik Politikalarının Oluşmasında Karabük Demir-Çelik ve Ereğli Demir-Çelik'in Yeri*, https://www.mmo.org.tr/sites/default/files/P13.pdf (Erişim Tarihi: 01.02.2023)

Erdemir, (2023). *Erdemir'de İnsan Kaynağı*, https://www.erdemir.com.tr/kariyer/erdemirde-insan-kaynagi (Erişim Tarihi: 29.01.2023).

Erdemir, (2023). *Tarihçe*, https://www.erdemir.com.tr/kurumsal/tarihce/ (Erişim Tarihi: 28.01.2023).

Eşref Yılmaz Yapı Market, (2023). *Tuğla çeşitleri*, https://www.esrefyilmazyapimarket.com/urun/tugla-cesitleri (Erişim Tarihi: 19.10.2023)

Filyos Ateş Tuğla, (2024). *Tarihçe*, http://filyosatestuglasi.com/tarihce.html (Erişim Tarihi: 03.03.2024)

Glass Alliance Europe, (2023). *Eu glass productıon* http://www.glassallianceeurope.eu/images/cont/eu-glass-production-until-2022_1_file.pdf (Erişim Tarihi: 07.07.2023)

Hobiseramik, (2023). *Hazır alçı kalıplar*, https://www.hobiseramik.com/hobiseramik-hazir-alci-kaliplar (Erişim Tarihi: 15.05.2023).

İHA, (2017). *Beü Moda Yönetimi Programı Açıldı.* https://www.sondakika.com/yerel/haber-beu-moda-yonetimi-programi-acildi-9827944/ (Erişim Tarihi: 03.03.2024)

İnanış, (2023). *Filyos'ta bir tarih daha sona erdi!,* https://www.inanisgazetesi.com/haber/16012091/filyosta-bir-tarih-daha-sona-erdi (Erişim: 03.03.2024)

Kaleseramik, (2023). *Hakkımızda*, https://www.kale.com.tr/hakkimizda (Erişim Tarihi: 05.05.2023).

Kardemir, (2019). *Kilometre taşları, İlk Türk demiri*, https://www.kardemir.com/kilometre_taslari (Erişim Tarihi: 19.02.2023)

Kardemir, (2019). *Kilometre taşları, Temel atma töreni* https://www.kardemir.com/kilometre_taslari (Erişim Tarihi: 19.02.2023)

Kardemir, (2019). *Hakkımızda*, https://www.kardemir.com/hakkimizda (Erişim Tarihi: 19.02.2023)

Kültür Portalı, (2013). *Çanakçılar Özel Etnografya ve Arkeoloji Müzesi – Zonguldak*, https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/zonguldak/gezilecekyer/canakcilar-ozel-etnografya-ve-artkeoloji-muzesi (Erişim Tarihi: 13.10.2023)

Laik Mühendislik, (2014). *Bolu Çimento Kdz.Ereğli OSB*, https://www.lalikmuhendislik.com/referans-2-bolu-cimento-kdzeregli-osb.html (Erişim Tarihi: 27.03.2024)

MGM (Meteoroloji Genel Müdürlüğü), (2022). *Resmi İstatistikler*, https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=ZONGULDAK (Erişim Tarihi 08.10.2022)

MTA (Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü), (2023). *Tuğla kiremit*, https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/tugla-kiremit (Erişim Tarihi: 20.04.2023).

NTV, (2020). *2 bin 700 yıllık Tieion Antik Kenti'nin kriptosu ortaya çıkartıldı*, https://www.ntv.com.tr/galeri/sanat/2-bin-700-yillik-tieion-antik-kentinin-kriptosu-ortaya-cikartildi,-Oa9ePJeykC1d-g8yWzDMw/S2ZmMe8tZ0CkeM-QlbO0DQ (Erişim Tarihi: 12.10.2023)

OYKA Kağıt Ambalaj, (2023). *OYKA Kağıt ambalaj hakkında*, https://www.oyka.com.tr/tr/hakkimizda/oyka-kagit-ambalaj-hakkinda-oyka Erişim Tarihi:28.04.2023.

Paşabahçe, (2023). *Hakkımızda*, https://www.pasabahce.com/tr/hakkimizda/tarihce Erişim Tarihi: 04.05.2023.

Pusula Gazetesi, (2017). *Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk İli Zonguldak*, https://www.pusulagazetesi.com.tr/turkiye-cumhuriyetinin-ilk-ili-zonguldak (Erişim Tarihi: 12.10.2023)

Pusula Gazetesi, (2022). *Sezonluk çalışan kireç fabrikası 3 kez soyuldu,* https://www.pusulagazetesi.com.tr/sezonluk-calisan-kirec-fabrikasi-3-kez-soyuldu (Erişim Tarihi: 27.03.2024)

Şişecam, (2020). *Cam Sektörü Raporu "Dünya & Türkiye",* https://docs.sisecam.com.tr/camsektorraporu/html5forpc.html (Erişim Tarihi: 20.06.2023)

Şişecam, (2023). *Tarihçe*, https://www.sisecam.com.tr/tr/hakkimizda/tarihce (Erişim Tarihi: 10.05.2023)

Şöyle ki, (2020). *Cam Nasıl Üretilir? Şekillendirme-Renklendirme İşlemleri,* https://soyleki.com/cam-nasil-uretilir-sekillendirme-renklendirme-islemleri/ (Erişim Tarihi: 09.06.2023)

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Zonguldak İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, (2023). *Coğrafi Yapı*, https://zonguldak.tarimorman.gov.tr/Menu/33/Cografi-Yapi (Erişim Tarihi: 23.09.2023).

T.C. Zonguldak Valiliği, (2023). *Organize sanayi tesisleri*, http://www.zonguldak.gov.tr/organize-sanayi-tesisleri Erişim Tarihi: 10.02.2023.

TTK (Türkiye Taş Kömürü Kurumu), (2020). *Tarihçe*, http://taskomuru.net/tr/tarihce/ (Erişim Tarihi: 25.05.2023).

TÜİK, (2023). *Nüfus ve Demografi*, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=49685 (Erişim Tarihi: 06.04.2023)

Türk Çimento, (2023). *Çimento nasıl üretilir*, https://www.turkcimento.org.tr/tr/cimento_nasil_uretilir (Erişim Tarihi: 28.03.2023).

Türk Çimento, (2023). *Çimento Nerelerde Kullanılır*? https://www.turkcimento.org.tr/tr/cimento_nerelerde_kullanilir Erişim Tarihi:16.04.2023.

Türk Çimento, (2023). *Çimento Üretiminin Tarihçesi* https://www.turkcimento.org.tr/tr/cimento_uretiminin_tarihcesi (Erişim Tarihi:16.05.2023).

TDK. (2022). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 12 Mart 2024).

Türkçimento, (2023). *İstatistikler,* https://www.turkcimento.org.tr/tr Erişim Tarihi: 30.04.2023.

Türkçimento, (2023). *Üye Fabrikalar*, https://www.turkcimento.org.tr/tr/uye_fabrikalar (Erişim Tarihi: 28.04.2023).

Türkiye Seramik Federasyonu, (2022). *Seramik Sektörü Dünya ve Türkiye Verileri (2020-2021-2022) 9. Seramik Sektör Buluşması, https://www.serfed.com/sunumlar* (Erişim Tarihi:21.09.2023)

Word Çement Association (Dünya Çimento Birliği), (2016). *History of Cement The Long Road to Today's Portland Cement,* https://www.worldcementassociation.org/about-cement/our-history (Erişim Tarihi:18.05.2023)

Yurtbay Tuğla, (2016). *Foto galeri*, https://yurtbaytugla.com.tr/kurumsal/foto-galeri (Erişim Tarihi: 03.03.2024)

ZOESB (Zonguldak Ereğli Organize Sanayi Bölgesi), (2023). *Hakkımızda*, http://www.zeosb.org.tr/hakkimizda (Erişim Tarihi: 15.03.2023).

Zonguldak-Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi, (2023). *Hakkımızda*, https://cayorsan.org.tr/hakkimizda/ (Erişim Tarihi: 10.01.2023)

ZTSO, (2019). *100. Yıl kitap*, https://ztso.org.tr/dijitalebulten/100.yil/ (Erişim: 08.12.2022)

ZEOSB, (2020). *Bolu çimento sanayi A.Ş.* https://www.zeosb.org.tr/bolu-cimento-sanayi-as (Erişim Tarihi: 27.03.2024)

TARİHİ KAMU YAPILARININ CEPHE DÜZENİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

KONYA'DA 19.YY VE SONRASINDA AÇILAN AZINLIK VE YABANCI DEVLET OKULLARI[1]

ÖĞR. GÖR. OSMAN ZİYAETTİN YAĞCI[2]
DOÇ. DR. A. ESRA BÖLÜKBAŞI ERTÜRK[3]

1 Karabük Üniversitesi Lisanüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilimdalı'nda Dr. Öğr. Üyesi Ayşen Esra BÖLÜKBAŞI ERTÜRK danışmanlığında, Osman Ziyaettin YAĞCI tarafından yapılan "19.Yy-20. Yy Konya ve Çevresinde Gayrimüslim Mektepleri ve Yabancı Devlet Okullarının Mimari Analizi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

2 Öğr. Gör. Karabük Üniversitesi, Safranbolu Başak CENGİZ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, osmanyagci@karabuk.edu.tr, ORCİD: 0000-0002-7129-1891

3 Doç. Dr. Karabük Üniversitesi Karabük Üniversitesi, Safranbolu Başak CENGİZ Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, esrabolukbasi@karabuk.edu.tr, ORCİD:0000-0002-9218-0728

EĞİTİM
yayınevi

TARİHİ KAMU YAPILARININ CEPHE DÜZENİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KONYA'DA 19.YY VE SONRASINDA AÇILAN AZINLIK VE YABANCI DEVLET OKULLARI

Öğr. Gör. Osman Ziyaettin Yağcı, Doç. Dr. A. Esra Bölükbaşı Ertürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-48-7
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TARİHİ KAMU YAPILARININ CEPHE DÜZENİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: KONYA'DA 19.YY VE SONRASINDA AÇILAN AZINLIK VE YABANCI DEVLET OKULLARI

Öğr. Gör. Osman Ziyaettin Yağcı, Doç. Dr. A. Esra Bölükbaşı Ertürk
IV+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-48-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Bâbıâli Evrek Odası (BEO), Muktezâ Defteri (MD), no:35.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maârif Nezâreti Mektûbi (MF. MKT), 5/77.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Şûrâ-yı Devlet (ŞD)., 1757/12.

Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Yıldız Perakende Umûm Vilâyât (Y. PRK. UM)., 68/72.

Konya Maarif Arşivi (KMA), Ruhsatname Defteri (RD) 3

Konya Maarif Arşivi (KMA), Ruhsatname Defteri (RD) 1

Konya Salnâmesi, Hicri 1332.

Resmi Kurum Belgeleri

Türk Hukuk Kurumu (THK), *Türk Hukuk Lügatı*, Ankara 1944.

İnternet Sayfaları

https://www.dlir.org son erişim tarihi:02.06.2019.

Kaynak Kişiler

Erdal Zeki Tomar (d.1983) ile 20.12.2019.

Hasan Çopur (d. 1934) 11.06.2020.

Haydar Çoban (d.1965).

İsmail Yağcı (d.1959).

Mehmet Ali Uz (d.1935), 11.06.2020

Kitap ve Makaleler

Bilgiç, Veysel K., *Osmanlı Devleti'nde Azınlıklar,* İslam Hukuku araştırmaları Dergisi, 21, 2013, s.339-354.

Ertuğrul, Halit, *Azınlık ve Yabancı Okulları Türk Toplumuna Etkisi*, Nesil Basım Yayın, İstanbul 1998.

Ergin, Osman, *Nuri, Türk Maarif Tarihi*, Eser Kültür Yayınları, C2, İstanbul 1977.

Eryılmaz, Bilal, Osmanlı'da Gayrimüslim Tebanın Yönetimi, Risale Yayınları, İstanbul 1990.

Esenkal, Ebru, *Yabancı Ülkeler Tarafından Osmanlı Coğrafyasında Açılan Okullar,* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne,2007.

Haydaroğlu, Polat, *İlknur, Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1990.

Kocabaşoğlu, Uygur, *Anadolu'daki Amerika - Kendi Belgeleriyle 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları*, Arba Yayınları, İstanbul 1989.

Küçükoğlu, Remzi, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancıların İmtiyazları,* Güven Yayınları, Ankara 1976, s.39.

Mert, Derya, *Akşehir Ermeni Kilisesi'nin Koruma Süreci ve Kent Kimliği'ne Katkısının Değerlendirmesi*, Konya Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2020.

Mutlu, Şamil, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1999.

Öner, Göksu Özden, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Konya'da Eğitim Yapıları (1839-1939),* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2016.

Öztuna, Yılmaz, Büyük Türkiye Tarihi, Ötüken Yayınevi, C10, İstanbul 1983.

Polvan, Nurettin, *Türkiye'de Yabancı Öğretim*, M.E.B Yayınları, C1, İstanbul 1952.

Sarıçelik, Kerim, *Konya'da Modern Eğitim Kurumları (1869-1919),* Çizgi Kitabevi, Konya 2010.

Şakiroğlu, Mahmut, *Fatih Sultan Mehmet'in Galatalılara Verdiği Fermanın Türkçe Metinleri,* Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, C 14/S.25, 1983, s.211-232.

Şener, Abdülkadir, *İslam Hukukunda Gyrimüslimler,* Türk Tarihinde Ermeniler Sempozyumu *Tebliğler ve Panel Konuşmaları*, Şafak Basım ve Yayın Evi, İzmir 1983, s.43.

Şeref, Abdurrahman, *Tarih Muhasebeleri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1985.

Şimşir, Bilal, Niyazi, *Ermeni Propagandasının Amerikan Boyutu Üzerine*, Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu, Erzurum, 8-12 Ekim 1984, Bildiriler, Atatürk Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1985, s.79-124.

Tekeli, İlhan- İlkin, Selim, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1999.

Tozlu, Necmettin, *Kültür ve Eğitim Tarihimizde Yabancı Okulları*, Akçağ Yayınları, Ankara 1991.

Tunç, Sevim, *Türkiye'de Eğitim Eşitliği*, Başnur Matbaası, Ankara, 1969.

Uğur, Mehmed Ferid- Koner, Muhlis- Soyman, Mümtaz Bahri, çev. Mehmet Ali Uz, *Konya ve Rehberi (1339/1923)*, Konya Aydınlar Ocağı Yayını, Konya 1997.

Uğurol, Barlas, *Gaziantep Tıp Fakültesi Tarihi ve Azınlık Okulları*, Gaziantep Kültür Derneği Yayınları, Gaziantep, 1971.

Ülken, Hilmi Ziya, *Sosyoloji Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1969.

Uz, Mehmet Ali- Doğan,Mehmet, *Belgelerle Adım Adım Eski Konya (8), Fransız Katolik Kilisesi ve Fransız Mektebi*, Akademik Sayfalar, Mayıs 2010, s.242-244.

Vahapoğlu, Hidayet, *Osmanlı'dan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları (Yönetimleri Açısından),* Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 109/A.20, Ankara 1990.

Yaylıoğlu, Erdal, *Konya İli Akşehir İlçesi Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu'nun Akşehir Eğitim Tarihi Açısından Öneminin ve Okulun Tarihi Gelişiminin İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010.

TEACHING UNVEILED: THE POWER OF IDENTITY IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION

FEYZA NUR EKİZER

EĞİTİM
yayınevi

TEACHING UNVEILED: THE POWER OF IDENTITY IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION

Feyza Nur Ekizer

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-79-1
1. Edition, December 2024

Printing and Binding
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Library Information Card

TEACHING UNVEILED: THE POWER OF IDENTITY IN ENGLISH LANGUAGE EDUCATION
Feyza Nur Ekizer
VIII+182, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-79-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book mayz be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

References

Aker, H. (2022). *Göç, çocuk, kimlik, endişe: Tanrı göçmen çocukları sever mi anne? A. Can, M. Aytaş ve H. Aker (Eds.), içinde Sinema ve Çocuk 2: Türk ve Dünya Sinemasında Çocuk İmgesi ve Çocukluk Halleri* (pp. 113-132), Konya: Tablet Yayınları

Aker, H. (2021). *Filmler aracılığıyla okul salıdırılarını/katliamlarını yeniden düşünmek: sebepler, sonuçlar, öneriler.* Mihalis Kuyucu & Hasan Çiftçi (eds.), (pp. 217-250), İksad Publishing House.

Allender, J.S. (2001). *Teacher self: The practice of humanistic education*. Lanhman: Rowmand & Littlefield.

Alsup, J. (2008). *Teacher Identity Discourses: negotiating personal and professional spaces.*

Andrzejewski, C. A. (2008) *A holistic investigation of teacher identity, knowledge, and practice*. Doctorate Dissertation, The Ohio State University.

Andrzejewski, C. E. & Davis, H. A. (2008). Human contact in the classroom: Exploring how teachers talk about and negotiate touching students*. Teaching and Teacher Education,* 24, 779-794.

Antonek, J. L., McCormick, D. E. & Donato, R. (1997). The student teacher portfolio as autobiography: Developing a professional identity*. The Modern Language Journal,* 81(1), 15-27.

Armaline, W. D. & Hoover, R.L. (1989). Field experience as a vehicle for transformation: ideology, education, and reflective practice. *Journal of Teacher Education*. 40(2), 42-48.

Bailey, K. M., Bergthold, B., Braunstein, B., Fleischman, N. J., Holbrook, M. P., Tuman, J., Waissbluth, X. & Zamboo, L. J. (1996). *The language learner's autobiography: Examining the 'apprenticeship of observation'*. In Freeman, D. and Richards, J. C. (Eds.), Teacher Learning in Language Teaching. Cambridge: CUP.

Barber, B. K. (2002). *Intrusive Parenting: How psychological control affects children and adolescents.* Washington, DC.

Barduhn, S. & Johnson, J. (2009). Certification and professional development. In Burns, A. and Richards, J. C. (2009). *The Cambridge Guide to Second Language Teacher Education.* New York: Cambridge University.

Barnett, R. (1994). *The limits of competence, knowledge, higher education and society.* Buckingham: SRHE and The Open University.

Barone, T., Berliner, D. C., Blanchard, J., Casanova, U. & McGowan, T. (1996). A future for teacher education: Developing a strong sense of professionalism. In J. Sikula (Ed.), *Handbook of research on teacher education*, New York: Simon & Schuster Macmillan. (2), 1108-1145.

Becker, B. J., Kennedy, M. M. & Hundersmarck, S. (2003, April). *Communities of scholars, research, and debates about teacher quality*. Paper presented at the meeting of the American Educational Research Association, Chicago.

Beijaard, D., Meijer, P. & Verloop, N. (2004). Reconsidering research on teachers' professional identity*. Teaching & Teacher Education*, 20, (107-128).

Beijaard, D., Verloop, N. & Vermunt J. D. (2000) *Teachers' perceptions of professional identity: an exploratory study from a personal knowledge perspective,* 16, (749-764).

Blumer, H. (1969). *Symbolic Interactionism; Perspective and Method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bogdan, R.C. & Biklen, S.K. (2007). Q*ualitative research for education: An introduction to theories and methods*. 5th edition. Boston, MA: Pearson.

Borg, M. (2001). Teachers' beliefs. *ELT Journal,* 55(2), 186-188.

Borg, S. (1998). *Teachers' pedagogical systems and grammar teaching:* A Qualitative Study. TESOL Quarterly, 32(1), 9-38.

Borg, S. (2003) Teacher cognition in language teaching: A review of research on what language teachers think, know, believe and do. *Language Teaching* 36(2), 81–109.

Borg, S. (2006). *Teacher Cognition and Language Education.* London: Continuum.

Brookfield, S.D. (1995). *Becoming a critically reflective teacher*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Brown, J. & McGannon, J. (1998). *What do I know about Language Learning? The Story of the Beginning Teacher.* Accessed from http://www.arts.usyd.edu.au/departs/ langcent/alaa/proceed/ bro-mcgan.html.

Bucholtz, M. & Hall, K. (2005). Identity and Interaction: a Sociocultural Linguistic approach, *Discourse Studies* 7(4–5),585–614.

Bullough, R. V. (2005). Being and becoming a mentor: School-based teacher educators and teacher educator identity. *Teaching and Teacher Education*, 21, 143-155.

Bullough, R.V. (1997). *Practicing theory and theorizing practice in teacher education*. London: Falmer, 13-31.

Caprara, G.V. & Cervone, D. (2000). *The contribution of self-efficacy beliefs to dispositional shyness: on social-cognitive systems and the development of personality dispositions.* Online article available on: Accessed from http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/14633054.

Carter, B. A. (1999). Begin With Beliefs*:* Exploring the Relationship Between Beliefs and Learner Autonomy Among Advanced Students. *Texas Papers in Foreign Language Education;* 4(20).

Chong, S., Low, E. & Goh, K. C. (2011). Emerging professional teacher identity of pre-service teachers*. Australian Journal of Teacher Education,* 36(8), 50-64.

Clandinin, D. J. & Connelly, F. M. (1987). Teachers' personal knowledge: what counts as 'personal' in studies of the personal*. Journal of Curriculum Studies*, 19(6), 487-500.

Clandinin, D. J. & Connelly, F. M. (1987). Teachers' personal knowledge: what counts as 'personal' in studies of the personal*. Journal of Curriculum Studies*, 19(6), 487-500.

Clark, C. M., & Peterson, P. L. (1986). *Teachers' thought processes.* In M. C. Wittrock (Ed.), Handbook of research on teaching New York: Macmillan.

Clark, C. M. & Yinger, R. J. (1977). *Research on Teacher Thinking. Curriculum Inquiry*, 7(4), 279-304.

Cohen, J. L. (2008). 'That's not treating you as a professional': Teachers constructing complex professional identities through talk*. Teachers and Teaching: Theory and Practice,* (14), 79-93.

Combs, A. W., Blume, R. A., Newman, A. J. & Wass, H. L. (1974). *The professional education of teachers:* A humanistic approach to teacher preparation. Boston: Allyn & Bacon.

Combs, A. W., Blume, R. A., Newman, A.J. & Wass, H.L. (1974). *The professional education of teachers: A humanistic approach to teacher preparation*. Boston: Allyn & Bacon.

Connelly, F. M. & Clandinin, D. J. (1999*). Curriculum making and teaching identity.* In F. M. Connelly & D. J. Clandinin (Eds.), Shaping a professional identity: Stories of educational practice, New York: Teachers College.

Cooper, K., & Olson, M. R. (1996). M. Kompf, W.R. Bond, D. Dworet, & R. T. Boak (Eds.), *Changing Research and Practice: Teachers' Proffesionalism, identities and knowledge,* London: Falmer.

Cotterall, S. (1995). Readiness for autonomy*:* Investigating learner beliefs. *System*, 23, 195-205.

Creswell, J. W. (2013). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.* 4th ed.

Dam, G. T. M., & Bloom, S. (2006). Learning through participation: The potential of school-based teacher education for developing a professional identity. *Teaching and Teacher Education*, 22, 647–660.

Danielewicz, J. (2001). *Teaching selves: Identity, pedagogy, and teacher education*. Albany, NY: State University of New York.

Day, C., Elliot, B. & Kington, A. (2005). Reform, standards and teacher identity: Challenges of sustaining commitment. *Teaching and Teacher Education,* 21, 563-577.

Day, C., Kington, A., Stobart, G., & Sammons, P. (2006). The personal and professional selves of teachers: Stable and unstable identities. *British Educational Research Journal,* 32, 601-616.

Dilts, R. (1990). *Changing Belief Systems with NLP.* (Cupertino, CA).

Dincer, A. & Yesilyurt, S. (2013). Pre service English Teachers beliefs on speaking skill based on motivational orientations*. English Language Teaching,* 6,7.

Dolloff, L. A. (1999). Imagining ourselves as teachers: The development of teacher identity in music teacher education*. Music Education Research*, 1, 191-207.

Dörnyei, Z. (2007). *Research Methods in Applied Linguisitics.* Quantitative, Qualitative and Mixed Methodologies.

Drake, C., Spillane, J. P., & Hufferd-Ackles, K. (2001). *Storied identities: Teacher learning and subject-matter context.* Journal of Curriculum Studies, 33(1), 1-23.

Erikson, E. (1968). *Identity: Youth and Crisis.*

Estola, E. (2003). Hope as work—Student teachers constructing their narrative identities. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 47, 181-203.

Feiman-Nemser, S. (1983). *Learning to teach.* In L. S. Shulman & G. Skyes (Eds.), Handbook of teaching and policy. New York: Longman.

Flores, M. A., & Day, C. (2006). Contexts which shape and reshape new teachers' identities: A multi-perspective study*. Teaching and Teacher Education,* 22, 219-232.

Forrester, G. & Motteram, G. (2005). *The Professional development of high school teachers in China via e-learning.* In British Educational Research Association (BERA) Annual Conference, University of Glamorgan, Pontypridd, Wales.

Freese, A. R. (2006). Reframing one's teaching: Discovering our teacher selves through reflection and inquiry*. Teaching and Teacher Education,* 22, 100- 119.

Gee J. P. (2001). *Identity as an analytic lens for research in education.* In W.G Secada (ed.) Review of research in education, Washington, DC: American Educational Research Association.

Goodson, I. F., & Cole, A. L. (1994). *Exploring the Teacher's Professional Knowledge: Constructing Identity and Community.*

Gülnar, B., Aker, H. (2013). The Relationship between Depression Interpersonal Communication and Media Using Among International Students, *World Academy of Science, Engineering and Technology / International Journal of Psychological and Behavioral Sciences,* vol. 7, no. 5, pp. 1199–1205.

Hamachek, D. (1999). *Effective teachers: What they do, how they do it, and the importance of self-knowledge.* In R. Lipka & T. Brinthaupt (Eds.) The role of self in teacher development. Albany, NY: State University of New York.

Hammersley, M. (ed.). (2007). *Educational research and evidence-based practice.* Los Angeles: Sage.

Hargreaves, A. (1994). *Development and desire. A postmodern perspective.* In: T.R. Guskey & M. Huberman (Eds). Professional development in education. New paradigms & perspectives. Teachers' College Press, New York, Hargreaves.

Hargreaves, A. (1998). *The emotions of teaching and educational change*. In A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan, & D. Hopkins (Eds.), International handbook of educational change. Dordrecht/Boston/London: Kluwer.

Horwitz, E. K. (1985). *Using student beliefs about language learning and teaching in the foreign language methods course.* Foreign Language Annals, 18(4), 333-340.

Horwitz, E.K. (1999). *Cultural and situational influences on foreign language learners' beliefs about language learning: A Review of BALLI Studies*. System, 27(4), 557-576.

Hyland, T. (1994). *Competence, Education and NVQs: Dissenting Perspectives*. London, Cassell.

Johnson, K. E. (1994). The emerging beliefs and instructional practices of pre- service English as a second language teachers. *Teaching and Teacher Education*, 10(4), 439-452.

Johnson, K. E. (1999) *Understanding Language Teaching: Reasoning in Action.* Toronto: Heinle and Heinle.

Joyce, B. R. (1975). *Conceptions of man and their implications for teacher education.* in K. Ryan (ed.) Teacher education, 74th yearbook of the National Society of the Study of Education. Chicago: Chicago University.

Juhary, J. (2014). English language teaching: The reflective practices of an oral communication class. *English Language Teaching,* 7(4),

Kagan, D. M. (1990). Ways of Evaluating Teacher Cognition: Inferences Concerning the Goldilock's Principle. *Review of Educational Research,* 60(3), 419-469.

Kagan, D. M. (1992). Professional growth among pre-service and beginning teachers. *Review of Educational Research,* 62, 129–169.

Kelchtermans G. & Vandenberghe, R. (1994). Teachers' professional development: A biographical perspective. *Journal of Curriculum Studies*, 26, 45-62.

Kelchtermans, G. & Ballet, K. (2002). The micro politics of teacher induction. A narrative-biographical study on teacher socialization. *Teaching and Teacher Education*, 18(1), 105-120.

Kelly, G. (1955). *The psychology of personal constructs.* London; New York: Routledge in association with the Centre for Personal Construct Psychology.

Kennedy, C. & Kennedy, J. (1996). *Teacher attitudes and change implementation. System,* 24(3), 351-360.

Kerby, A. P. (1991). *Narrative and the self.* Studies in Continental Thought. Indiana University.

Kern, R. G. (1995). *Students' and teachers' beliefs about language learning*. Foreign Language Annals, 28(1), 71-92.

Knowles, J. G. (1992). *Models for understanding pre-service and beginning teachers' biographies: Illustrations from case studies.* In I. F. Goodson (Ed.), Studying teachers' lives. New York: Teachers College.

Korthagen, F. & Vasalos, A. (2005). Levels in reflection: core reflection as a means to enhance professional growth. *Teachers and Teaching: theory and practice,* 11(1), 47-71.

Korthagen, F. A. J. & Kessels, J. P. A. M. (1999). Linking theory and practice: changing the pedagogy of teacher education*. Educational Researcher*, 28(4), 4–17.

Korthagen, F. A. J. (2004). In search of the essence of a good teacher: Towards a more holistic approach in teacher education*. Teaching and Teacher Education,* 20(1), 77-97.

Kourieous, S. & Evripidou, D. (2013). Students' perceptions of effective EFL teachers in university settings in Cyprus. *English Language Teachi*ng. 6(1), 117.

Kuntz, P. S. (1997). *Beliefs about language learning held by students and their teacher: A pilot study.* ERIC Document Reproduction.

Lantolf, J. P. (2000). (ed.) *Sociocultural Theory and Second Language Learning.* Oxford.

Lasky, S. (2005). A sociocultural approach to understanding teacher identity, agency and professional vulnerability in a context of secondary school reform. *Teaching and Teacher Education,* 21(8), 899-916.

Le Ha, P. (2008). *Teaching English as an International language: Identity, Resistance and Negotiation.* Multilingual Matters.

LeCompte, M. D. & Goetz, J. P. (1982). Problems of Reliability and Validity in Ethnographic Research. *Review of Educational Research Spring*, 52(1), 31-60.

Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry.* Beverly Hills, CA: Sage.

Loghran, J. & Russell, T. (Eds.). *Purpose, Passion and Pedagogy in Teacher Education.* London/ Washington: Falmer.

Loughran, J. (2006). *Developing a pedagogy of teacher education: Understanding teaching and learning about teaching*. London: Routledge.

Macgregor, D. (2009). *Identity formation- Influences that shape beginning teachers' professional identity.* Crossing the border from pre-service to in-service teacher. Australian Teacher Education Association, Albery. 28 June- 1 July.

MacLure, M. (1993). Arguing for yourself: Identity as an organizing principle in teachers' jobs and lives. *British Educational Research Journal*, 19(4), 311–323.

Maslow, A. (1968). *Toward a Psychology of Being*. 2.nd edition.

McCormick, M. & Pressley, C. B. (1997). *Cognition, Teaching, and Assessment.*

Mead, G. H. (1934). *Mind, self, and society.* Chicago: University of Chicago.

Miles, MB. & Huberman, AM. (1994). *Qualitative Data Analysis.* (2nd edition).

Nias, J. (1986). *Teacher Socialisation:* The Individual in the System. Deakin Univ., Victoria, (Australia). School of Education.

Nias, J. (1989). *Teaching and the Self.* In M. L. Holly and C.S. Mcloughlin (eds.), Perspectives on teacher professional development, London: Falmer.

Nunan, D. (1997). *Classroom teachers and classroom research*. Tokyo: Japan Association for Language Teaching.

Oberski, I. & McNally, J. (2007). Holism in teacher development: A Goethean perspective. *Teaching and Teacher Education,* 23, 935-943.

Ofman, D. (2000). *Core Qualities: a gateway to human resources* (Schiedam, Scriptum).

Olsen, B. (2010). *Teaching for success. Developing your teacher identity in today's classroom.* Teacher's Toolkit Series.

Olson, D.R. (1980). *On the language and authority of textbooks.* In S. Castell, A. Luke, & C. Luke (Eds.) English in the World: Teaching and Learning and Language. London: Palmer.

Osterman, K.F., & Kottkamp, R.B. (2004). *Reflective practice for educators*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Ozmen, K. S. (2010). Fostering nonverbal immediacy and teacher identity through an acting course in English teacher education. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(6), 1.

Paechter, C. & Head, J. (1996). Gender, identity, status and the body: Life in a marginal subject. *Gender and Education,* 8(1), 21-29.

Pajares, M. R. (1992). Teachers' beliefs and educational research: Clearing up a messy construct. *Review of Educational Research*, 62, 307–332.

Palmer, P. J. (1998). *The courage to teach: Exploring the inner landscape of a teacher's life.* San Francisco: Jossey-Bass.

Palmer, P. J. (2003). *The heart of a teacher: Identity and integrity in teaching.* In The Jossey-Bass reader on teaching. San Francisco: Jossey Bass.

Palmer, P.J. (2004). *A Hidden Wholeness: The journey towards an undivided self.* San Fransisco: Josey Bass.

Peacock, M. (2001). *Pre-service ESL teachers' beliefs about second language learning: a longitudinal study.* System, 29(2), 177-95.

Pennington, M. C. (1995). *Work satisfaction and commitment in teaching English as a second language*.

Peterson, C. & Seligman, M. E. P. (2003). *Values in Action (VIA): classification of strengths* (Philadelphia, Values in Action Institute). Available online at. Accessed from http: //www.positivepsychology-ogy.org/taxonomy.htm.

Punch, K. F. (2005). *Introduction to Social Research–Quantitative & Qualitative Approaches.* London.

Ratner, C. (2002). *Subjectivity and Objectivity in Qualitative Methodology,* 3(3).

Richards, J. C. & Farrell, T. S. C. (2005). *Professional development for language teachers: Strategies for teacher learning*. New York, NY: Cambridge University.

Richards, J. C. & Lockhart, C. (1995). *Reflective teaching in second language classrooms.* Cambridge.

Richards, J.C. and Lockhart, C. (1996). *Reflective teaching in second language classrooms.* New York, NY: Cambridge University. Teacher Education. New York: Simon.

Richardson, V. (1996). *The role of attitudes and beliefs in learning to teach*. In J. Sikula, T.J. Buttery, & E. Guyton (eds.), Handbook of Research on Teacher Education. New York: Simon & Schuster Macmillan.

Richardson, V. (1997). *Constructivist teaching and teacher education:* Theory and practice. In V. Richardson (Ed.), Constructivist Teacher Education: Building New Understandings (pp. 3-14). Washington, DC: Falmer.

Roeser, R. W., Marachi, R., & Gehlbach, H. (2002). *A goal theory perspective on teachers' professional identities and the contexts of teaching*. In C. Midgley (Ed.), Goals, goal structures, and patterns of adaptive learning. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Rokeach, M. (1968). *Beliefs, attitudes, and values: A theory of organization and change*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Rossman, G. B. & Rallis, S. F. (2012). *Learning in the Field: An Introduction to Qualitative Research.* 3rd Edition.

Ruohotie-Lyhty, M. (2013). Struggling for a professional identity: Two newly qualified language teachers' identity narratives during the first years at work. *Teaching and Teacher Education,* 30(1), 120-129.

Sabokrouh, F. (2014). The effect of EFL teachers' attitude toward English language and English language proficiency on their sense of efficacy. *English Language Teaching,* 7(1).

Scharmer, C. O. (2007). *Theory U: Leading from the future as it emerges.* Cambridge: Society for Organizational Learning.

Schön, D.A. (1983/1991). *The reflective practitioner: how professionals think in action.* Aldershot: Ashgate.

Scotland, J. (2014). Operating in global educational contact zones: How pedagogical adaptation to local contexts may result in the renegotiation of the professional identities of English language teachers. *Teacher and Teacher Education*, 37, (33-34).

Seligman, M. E. P. & Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive psychology: An introduction. *American Psychologist,* 55(1), 5–14.

Sendan, F. & Roberts, J. (1998). A case study in the development of a student teacher's personal theories. *Teachers and Teaching: Theory and Practice,* 4, 229–244.

Senge, P., Scharmer, C.O., Jaworski, J. & Fowler, B.S. (2004). *Presence: Exploring Profound Change in people, organizations and society.* London: Nicholas Brealey.

Shapiro, S. B. (1998). *The place of confluent education in the humanistic potential movement.* Lanham, MD: University Press of America.

Silverman, D. (2006). *Interpreting qualitative data.* 3rd edition. London: Sage.

Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2010). Teacher self-efficacy and teacher burnout: A study of relations. *Teacher and Teacher Education,* 26(4), 1059-1069.

Smith, R. G. (2007). Developing professional identities and knowledge: Becoming primary teachers. *Teachers and Teaching: Theory and Practice,* 13, 377-379.

Stake, R. (1995). *The Art of Case Study Research.* Sage.

Stodolsky, S. S. & Grossman, P. L. (1995). The impact of subject matter on curricular activity: An analysis of five academic subjects. *American Educational Research Journal,* 32(2), 227-249.

Stodolsky, S. S. & Grossman, P. L. (2000). Changing students, changing teaching. *Teachers College Record,* 102(1), 125-172.

Stoof, A., Martens, R.L. & Van-Merriënboer, JJG. (2000). *What is competence? A constructivist approach as a way out of confusion.* Onderwijs Research Dagen (ORD), Leiden, The Netherlands.

Strauss, A. & Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques.* Newbury Park, CA: Sage.

Svancek, R. (2014). *Hidden Qualities, An Interview With Fred Korthagen.*

Taylor, C. (1989). *Interpretation and the sciences of man.* In P. Rabinow and M. W.

Taylor, G. R. (2005). *Integrating Quantitative and Qualitative Methods in Research.* University Press of America.

Tephenhart, K. (2011) *Student perceptions of oral participation in the foreign language classroom.*

Tickle, L. (1999). *Teacher self-appraisal and appraisal of self.* In R. Lipka and T. Brinthaupt (Eds.), The role of self in teacher development. Albany: State University of New York.

Tillema, H. H. (1995). Changing the professional knowledge and beliefs of teachers: A training study. *Learning and Instruction,* 5(4), 291–318.

Trent, J. (2012). Teacher professional development through a school-university partnership. What role does teacher identity play? *Australian Journal of Teacher Education,* 37(7), 8.

Tucker, J. (1996). *From performer to school music teacher: A problem of identity*. In M. Kompf, W. R. Bond, D. Dworet, & R.T. Boak (Eds.). Changing research and practice: Teachers' professionalism, identities and knowledge. Washington, DC:The Falmer.

Vadeboncoeur, J. A. & Torres, M. N. (2003). *Constructing and reconstructing teacher roles: A focus on generative metaphors and dichotomies*. Discourse: *Studies in the Cultural Politics of Education,* 24(1), 87-103.

Volkmann, M. J. & Anderson, M. A. (1998) *Creating professional identity: Dilemmas and metaphors of a first-year chemistry teacher.*

Wallace, M. (1995). *Training Foreign Language Teachers: A Reflective Approach.* Cambridge: Cambridge University.

Wenger, E. (1998) *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity.*

Wiederman, M.W. (1999). Volunteer bias in sexuality research using college student participants. *Journal* of Sex Research, (36), 59-66.

Woods, D. (1996). *Teacher Cognition in Language Teaching Beliefs, Decision- making, and Classroom Practice*. Cambridge: CUP.

Wragg, E. C. (1999). *An Introduction to Classroom Observation.* Second Edition.

Wragg, E. C. (2001). *Classroom teaching skills*. The research findings of the teacher education project. Taylor & Francis Group.

Wubbels, T. (1992). Taking account of student teachers' preconceptions. *Teaching and Teacher Education,* 8(2), 137–149.

Yeşilbursa, A. (2008). *Reflective foreign language teacher development: A case study*. Ph.D. dissertation, Gazi University Institute of Educational Sciences.

Yıldırım, A. & Simsek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Arastırma Yontemleri.* 9. Baskı, Seçkin.

Zeichner, K. M. & Liston. D.P. (1996). *Reflective teaching: An introduction*. Mahwah.

Zembylas, M. (2003). Emotions and Teacher Identity: a post-structural perspective. Teachers and Teaching: *Theory and Practice,* 9(3), 214-238.

DEPREMLER ÜZERİNE: PSİKO-SOSYAL AÇIDAN ADIYAMAN DEPREMİ VE ETKİLERİ

EDİTÖR:
PROF. DR. BEKİR KOCADAŞ

EĞİTİM
yayınevi

DEPREMLER ÜZERİNE:
PSİKO-SOSYAL AÇIDAN ADIYAMAN DEPREMİ VE ETKİLERİ

Editör: Prof. Dr. Bekir KOCADAŞ

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-73-9
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
DEPREMLER ÜZERİNE:
PSİKO-SOSYAL AÇIDAN ADIYAMAN DEPREMİ VE ETKİLERİ
Editör: Prof. Dr. Bekir KOCADAŞ
VIII+154 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-73-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

AFAD (2014). *Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sö*zlüğü. T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Ankara.

Bates, F.L. & W.G. Peacock. (1987). Disasters and Social Change. *The Sociology of Disasters*. Edited by R.R. Dynes, B. De Marchi, and C. Pelanda. Milan: Franco Angeli Press.

Can, İ. (2022). Afetler Çağında Sosyolojiyi Yardıma Çağırmak ya da Afeti Yeniden Tanımlamanın Gerekliliği Üzerine. *Tezkire*. (80), 9-29.

Çepni, Ş. K. & Demirkazık, Ç. N. V. (2023). Sosyoloji Afetleri Nasıl Görür? Afet Sosyolojisi Bağlamında Bir Değerlendirme. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 8(2), 827-834.

Erdoğan, B. (2023). Depremin Sosyolojisi: 6 Şubat Felaketinin Toplumsal ve Kültürel Boyutları. *TRT Akademi*. 8(18), 718-725.

Fırat, M. (2022). Deprem ve Toplumsal Etkileri. *Tezkire*. (80), 47-72.

Göver, İ. H. (2023). Türkiye ve Japonya'nın Deprem Gerçekliği: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Mevzu – Sosyal Bilimler Dergisi*. (10), 278-323.

Gücenmez, T. (2022). Bauman'nın Özgürlük ve Belirsizlik Anlayışında İşsizlik ve Covid 19 Pandemisi Etkisi. *Habitus Toplumbilim Dergisi*, 3(3), 207-232.

Kasapoğlu, A. (2024). Afetlerin İlişkisel Sosyolojik İncelenmesi: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Deprem Örneği. *HABITUS Toplumbilim Dergisi*. (5), 1-36.

Kasapoğlu, A. & Ecevit, M. (2001). *Depremin Sosyolojik Araştırması*. Ankara: Sosyoloji Derneği Yayınları.

Kurtdaş, E. M. (2021). Dijital Çağda Uzaktan Eğitim: Umutlar, Hayaller ve Gerçekler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 22(3), 2347-2378.

Kuruluşlararası Daimi Komite (IASC) (2007). IASC Acil Durumlarda Ruh Sağlığı ve Psikolojik Destek Kılavuzu. Cenevre: IASC.

Lindell, M.K. (2013). Disaster Studies. *Current Sociology Review*. 61(5-6), 797-825.

Odabaş, Z. Y. (2010). *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve Kadın*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

Peek, L., Wachtendorf, T., & Meyer, M. A. (2021). Sociology of Disasters. *Handbook of Environmental Sociology*, 219-241.

Perry, R. W. (2007). What is a disaster?. H. Rodrigez, E.L Quarantelli, R.R. Dynes (Eds*.). In Handbook of Disaster Research* (pp. 1-15). Springer, New York, NY.

Sabırsız, E. & Şöhret, M. (2024). 6 Şubat Depremlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Makroekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1) - Deprem Özel Sayısı- 571-597

Sırma, Ç. S. (2023). Dezavantajlı Gruplar Odağından Afetler. *Afet ve Toplum İnsan-Doğa İlişkisi* içinde. Ed. M. Aytül Kasapoğlu. Ankara: Töz Yayınları.

TEPAV (2023). İstihdam İzleme Bülteni. Sayı:134. (https://tepav.s3.eu-west-1.amazonaws.com/upload/files/16988988189.TEPAV_istihdam_izleme_Bulteni_Temmuz_2023docx.pdf).

Yavuz, A. & Dikmen, S. (2015). Doğal Afetlerin Zararlarının Finansmanında Kullanılan Afet Öncesi Finansal Araçlar. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*. 3 (2), 303-322.

Yeniçırak, H. & Yurt B.D. (2024). Kitlesel Panik Dayanışma Çatışma ve Toplumsal Cinsiyet Ekseninde Afet Sosyolojisi. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 14 (28), 181-200.

Yılmaz, G. G. (2021). Afetlere Sosyolojik Bakış ve Türkiye'de Afet Yazınına Kuramsal Bir Yaklaşım. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(1), 194–204.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684&dil=1

https://medyascope.tv/2024/08/27/adiyamanda-bosanma-oranlari-artti-deprem-aileyapisinda-buyuk-degisiklik-yaratti/

Kaynakça

Hürriyet, 8 Şubat 2023.

Hürriyet, 9 Şubat 2023.

Hürriyet, 10 Şubat 2023.

Hürriyet, 11 Şubat 2023.

Sabah, 8 Şubat 2023.

Sabah, 9 Şubat 2023.

Sabah, 10 Şubat 2023.

Sabah, 11 Şubat 2023.

AFAD, Türkiye Deprem Tehlike Haritası, https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi, (Erişim: 29.07.2024).

Akın, Lemi, Osmanlı'da İlk Deprem Kitabı (1720), Akademi Titiz Yayınları, İstanbul, 2020.

Alkan, N., Balta, E., Karancı, A. N. Ve Akşit, B., Dinar Halkının 1995 Depremi Sonrası Psiko-Sosyal Durumu ve Afet Yönetimi ile İlgili Görüşleri, https://eski.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf/12040.pdf, t.y., ss. 647-654.

Aslangiri Fırat, 2011 Van Depremlerinin Ardından Kırsal Alanlarda Yeniden Yapılanma Süreci, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaman, 2019.

Berkay, F. vd., 1999 Marmara Depreminin Mudanya Halkı Üzerindeki Psiko-sosyal Etkileri, U. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 4(4), 2003, ss. 1-24.

Beşpınar, F. Umut ve Beşpınar, Zeynep, Afet ve Toplumsal Cinsiyete Sosyolojik Bir Bakış , Afetin Sosyal İnşası Türkiye'nin Deprem Sosyolojisi, (der.) Ulaş Sunata, Nika Yayınevi, Ankara, 2024, ss. 75-89.

Bilik, Mehmet Baki, 2011 Van Depremleri Üzerine Sosyolojik Bir Analiz, Mekan, Afet Yönetimi ve Algı, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2015.

Bulut, Ümit, Cumhuriyet Dönemi Deprem Tarihi, KDY, İstanbul, 2020.

Çalışkan, Aykut ve Kaya, Gazanfer, Deprem Sonrasındaki Toplumsal Dayanışma Pratiklerinin Sosyolojik Görünümü: İzmir Depremi Örneği, Vizyoner, 12(32), 2021, ss. 1052-1077.

Çavlin Bircan, Alanur, Depremin Nüfus Değişimine ve Mekâna Etkisi, Afetin Sosyal İnşası Türkiye'nin Deprem Sosyolojisi, (der.) Ulaş Sunata, Nika Yayınevi, Ankara, 2024, ss. 99-106.

Fırat, Muhammet, Deprem ve Toplumsal Etkileri, Tezkire, sayı. 80, 2022, ss. 47-72.

Karancı, A. N., Rüstemli, A. ve Sucuoğlu, H., 1992 Erzincan Depreminin Sosyal ve Psikolojik Boyutları, https://eski.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf/11617.pdf, t.y., ss. 748-757.

Kazancı, Emine Bengü, Dinar Depreminin Sosyo-Ekonomik Faaliyetler Üzerindeki Etkisi ve Deprem Bilincinin Geliştirilmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2003.

Kişi, Gülsüm, Depremin Sosyolojik Boyutu: 2020 Elazığ Depremleriyle Yapılan Niteliksel Bir Araştırma, Maltepe Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2022.

Kolukırık, Suat ve Tuna, Meryem, Türk Medyasında Deprem Algısı: Marmara Depremi Örneği, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8(28), 2009, ss. 286-298.

Kuşaksızoğlu, Arın, Marmara Depremi Üzerinden Bir Olağanüstü Hal Olarak Afetin Biyosiyaset ve Toplum Psikolojisi Ekseninde Okunması, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans Programı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011.

Özdemir, Çağlar, Türkiye'de İç Göç Olgusu: 13 Mart 1992 Erzincan Depremi Özelinde İç Göçlerin İncelenmesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan, 2019.

Peker, Ayşe Esra ve Şanlı, İrem, Deprem ve Göç İlişkisi: 24 Ocak 2020 Elazığ Depremi Örneği, Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6(1), 2022, ss. 125-154.

Sunata, Ulaş, Deprem Sosyolojisine Giriş, Afetin Sosyal İnşası Türkiye'nin Deprem Sosyolojisi, (der.) Ulaş Sunata, Nika Yayınevi, Ankara, 2024, ss. 13-20.

Şenol, Dolunay, Deprem ve Toplumsal Hayat, Net Kitaplık, İstanbul, 2023.

Taşkın, Sevda, Bir Hafıza Çalışması: Kolektif Bellek Üzerinden 2011 Van Depremlerine Bakmak, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van, 2019.

Toksoy, N. Gamze, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi Sonrasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2000.

TRT Haber, Asrın Felaketinin Ardından Tam 1 Geçti, https://www.trthaber.com/haber/gundem/asrin-felaketinin-ardindan-tam-1-yil-gecti-834612.html, (Erişim: 30.07.2024).

Yurtcanlı Duymaz, Seda, Türkiye'de Deprem ve Göç, Afetin Sosyal İnşası Türkiye'nin Deprem Sosyolojisi, (der.) Ulaş Sunata, Nika Yayınevi, Ankara, 2024, ss. 107-115.

Kaynakça

Çoklar, I. ve Solak, N. (2017). Suç Korkusu: Tanım, Ölçüm ve Belirleyiciler, Nesne Psikoloji Dergisi (NPD), 2017, Cilt 5, Sayı 10.

Dönmezer, S. (1975). Kriminoloji, 5.Baskı, İstanbul: Sulhi Gören Matbaası.

Dönmezer, S. (1982). Sosyoloji, Genişletilmiş 8. Bası, İstanbul: Savaş Yayınları.

Erkan, R. (2002). Kentleşme Sosyal Değişme,1. Baskı, Ankara: Bilimadamı Yayınları.

Gücenmez, T. (2024). Kadınlara Yönelik İstihdam Politikaları, Dezavantajlı Gruplar ve İstihdam Politikaları, Edit.: Prof. Dr. Yücel UYANIK ve Doç. Dr. Abdulkadir YÜKSEL, İstanbul: Efeakademi Yayınları.

Hester, S. ve Eglin, P. (1992). A sociology of Crime, First Published in 1992, Rouledge, New Fetter Lane, London.

Hunt, E. F. (1972). Social Science, 4 th Edition, New York: The Mac Millan Company.

İçli, T. G. (1993). Türkiye' de Suçlular Sosyal Kültürel ve Ekonomik Özellikleri, Ankara: A.K.D.T.Y Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Kul, M. (2013). Suçtan Daha Büyük Suç Korkusu, İstanbul: Yeniyüzyıl yayınları.

Özcan, N. (1991). Türkiye'de Sosyo-Kültürel ve Fiziksel Çevrenin Suçluluğa Etkisi Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma, Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Sipahi, E. B. (2016). Suç Korkusu, Konya: Çizgi Kitabevi.

Şenol, D. ve Gülver, Ö. (2020). Suçun Sosyal Psikolojik Maliyeti: Suç Korkusu ve Suç Korkusuna Neden Olan Faktörler. Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi (*5*), 25-41.

Yavuz, Y. (2019). Suç Mağduru Olma Korkusuna Sosyolojik Bir Bakış. Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi (4), 28-52.

Yavuzer, H. (1996). Çocuk ve Suç, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kaynaklar

Adkoli, A., Kumar, S., Futterman, I. D., & Clare, C. A. (2022). Access to family planning services following natural disasters and pandemics: A review of the English literature. *Cureus,* 14(7), e26926. https://doi.org/10.7759/cureus.26926

Ahmed, S. K., & Khdhir, R. M. (2023). Protecting the health of pregnant women in Turkey and Syria earthquake-affected areas: Challenges and opportunities. Women's Health (London, England), 19, 17455057231166281. https://doi.org/10.1177/17455057231166281

Amarpoor Mesrkanlou, H., Ghaemmaghami Hezaveh, S. J., Tahmasebi, S., Nikniaz, Z., & Nikniaz, L. (2022). The effect of an earthquake experienced during pregnancy on maternal health and birth outcomes. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, 17, e157. https://doi.org/10.1017/dmp.2022.132

Anadolu Ajans (A.A). (2024). Deprem bölgesinde 6 Şubat'tan bu yana 4 bin 627 bebek doğdu. Erişim adresi: https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/deprem-bolgesinde-6-subattan-bu-yana-4-bin-627-bebek-dogdu/2822093. Erişim Tarihi: 23.10.2024.

Aolymat, I. (2020). A cross-sectional study of the impact of COVID-19 on domestic violence, menstruation, genital tract health, and contraception use among women in Jordan. *The American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 104(2), 519-525. https://doi.org/10.4269/ajtmh.20-1269

Bahmanjanbeh, F., Kohan, S., Yarmohammadian, M. H., & Haghshenas, A. (2016). Evaluation of reproductive health indicators in women affected by East Azarbaijan earthquake on August 2012. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research, 21(5), 504-509. https://doi.org/10.4103/1735-9066.193414

Behrman, J. A., & Weitzman, A. (2016). Effects of the 2010 Haiti Earthquake on women's reproductive health. *Studies in Family Planning*, 47(1), 3-17. https://doi.org/10.1111/j.1728-4465.2016.00045.x

Bilge, Ç., & Hotun Şahin, N. (2018). Afetler ve Perinatal Sağlık. In S. D. Öztekin (Ed.), Afet Hemşireliği (ss. 97-100). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu Türkiye (UNFPA). (2023). Depremden kurtulanlar arasında 226 bin hamile kadın var. Erişim adresi: https://turkiye.unfpa.org/tr/depremden-kurtulanlar-arasinda-226-bin-hamile-kadin-var-bb. Erişim Tarihi: 23.10.2024.

Budhathoki, S.S., Bhattachan, M., Castro-Sánchez, E., Sagtani, R.A., Rayamajhi, R.B., Rai, P., Sharma, G. (2018). Menstrual Hygiene Management Among Women and Adolescent Girls in The Aftermath of The Earthquake in Nepal. BMC Women's Health, 18(1), 33.https://doi.org/10.1186/s12905-018-0527-y

Care Emergency Toolkit. (n.d.). CARE's nexus approach to SRHR in emergencies. Erişim adresi: https://www.careemergencytoolkit.org/core-sectors/5-sexual-and-reproductive-health/2-cares-nexus-approach-to-srhr-in-emergencies/

Casterline, J. B., & Sinding, S. W. (2000). Unmet need for family planning in developing countries and implications for population policy. Population and Development Review, 26(4), 691-723. https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2000.00691.x

CDC. (2024a). Contraception and birth control methods. Erişim adresi: https://www.cdc.gov/contraception/about/?CDC_AAref_Val=https://www.cdc.gov/reproductive-health/contraception/index.html

CDC. (2024b). Unintended pregnancy. Erişim adresi: https://www.cdc.gov/reproductivehealth/contraception/unintendedpregnancy/index.htm

Fatema, S. R., East, L., Islam, M. S., & Usher, K. (2021). Health impact and risk factors affecting South and Southeast Asian women following natural disasters: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(21), 11068.

Fatema, S. R., Islam, M. S., East, L., & Usher, K. (2019). Women's health-related vulnerabilities in natural disasters: A systematic review protocol. *BMJ Open, 9*(12), e032079.

Fortney, J. A. (1990). Implications of the ICD-10 definitions related to death in pregnancy, childbirth or the puerperium. *World Health Statistics Quarterly, Rapport Trimestriel de Statistiques Sanitaires Mondiales*, 43(4), 246–248.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2019). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2018. Ankara, Türkiye: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. Erişim adresi: https://openaccess.hacettepe.edu.tr/xmlui/handle/11655/23345

Hapsari, E. D., Widyawati, N., Nisman, W. A., Lusmilasari, L., Siswishanto, R., & Matsuo, H. (2009). Change in contraceptive methods following the Yogyakarta earthquake and its association with the prevalence of unplanned pregnancy. *Contraception*, 79(4), 316-322. https://doi.org/10.1016/j.contraception.2008.10.015

Harville, E. W., Beitsch, L., Uejio, C. K., Sherchan, S., & Lichtveld, M. Y. (2021). Assessing the effects of disasters and their aftermath on pregnancy and infant outcomes: A conceptual model. International Journal of Disaster Risk Reduction, 62, 102415. https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2021.102415

Harville, E., Giarratano, G., Savage, J., Mendoza, V. B., & Zotkiewicz, T. (2015). Birth outcomes in a disaster recovery environment: New Orleans women after Katrina. Maternal and Child Health Journal, 19(11), 2512-2522. https://doi.org/10.1007/s10995-015-1772-4

Hawkins, G., Gullam, J., & Belluscio, L. (2019). The effect of a major earthquake experienced during the first trimester of pregnancy on the risk of preterm birth. *Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology,* 59, 82-88.

Health Cluster. (2021). Sexual and reproductive health and rights in emergencies. Erişim adresi: https://healthcluster.who.int/our-work/thematic-collaborations/sexual-reproductive-health-and-rights-in-emergencies

İnal E. ve Paksoy Erbaydar, N. (2012). 2012-2023 Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı'nın toplumsal cinsiyet bakış açısı ile incelenmesi. *Fe Dergi*, 8(1), 33-49.

Ilgın, H.Ö. ve Karagül, D. (2022). Afet Süreçlerinde Kadınlara Yönelik Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinde Sivil Toplum Kuruluşu Çalışanlarının Deneyimleri: Çanakkale İli Örneği. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, 7(2), 85-103.

Inoue, Y., Ohno, Y., Sobue, T., Fujimaki, T., Zha, L., Nomura, Y., Kyozuka, H., Yasuda, S., Yamaguchi, A., Kurasawa, K., & Fujimori, K. (2022). Impact of the Great East Japan Earthquake on spontaneous abortion and induced abortion: A population-based cross-sectional and longitudinal study in the Fukushima prefecture based on the census survey of the Fukushima maternity care facility and vital statistics. *Journal of Obstetrics and Gynaecology Research,* 49(3), 812-827. https://doi.org/10.1111/jog.15529

IPPF. (2023). Unmet need for contraceptives quadruples in parts of earthquake-affected Türkiye. Erişim adresi: https://www.ippf.org/media-center/unmet-need-contraceptives-quadruples-parts-earthquake-affected-turkiye

Irshad, H., Mumtaz, Z., Levay A. (2012). Long-term Gendered Consequences of Permanent Disabilities Caused by The 2005 Pakistan Earthquake. *Disasters. 36*(3), 452-464. doi:10.1111/j.1467-7717.2011.01265.x

Keskin Töre, F., Nacar, G., & Hatun, B. (2024). Asrın felaketinde gebe olmak: Deprem sonrası travma düzeyinin gebelik yakınmaları ve yaşam kalitesi üzerine etkisi. Sağlık Bilimlerinde Değer, 14(3), 388-395.

Kipay, S. S. (2023). Deprem gerçeği ve kadın sağlığı üzerine etkileri. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(2), 855-860.

Köse Çetinkaya, A., Uraş, N., & Dilmen, U. (2013). Perinatal ve neonatal mortalite. The Journal of Gynecology Obstetrics and Neonatology, 10(40), 1660-1664.

Loewen, S., Pinchoff, J., Ngo, T. D., & Hindin, M. J. (2022). The impact of natural disasters and epidemics on sexual and reproductive health in low- and middle-income countries: A narrative synthesis. *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, 157(1), 11-18.

MEDAK. (2023). Depremden etkilenen illerde cinsel sağlık üreme sağlığı durum değerlendirme raporu. Erişim adresi: file:///C:/Users/semih/Downloads/MEDAK-Deprem-Bolgesi-CSUS-Durum-Degerlendirme-Raporu-SUBAT-MART-2023%20(1).pdf

Plan International (2019). "Climate Change Threatens Girls' Rights". Plan International Suomi. Erişim adresi: https://plan.fi/wpcontent/uploads/2022/10/climatechangethreaten sgirlsrights-report.pdf

Rajabi, E., et al. (2022). Evaluation of women's reproductive health status after the 2017 earthquake. *HDQ*, 7(4), 183-192.

Strid, P., Snead, M. C., Galang, R. R., Bish, C. L., & Ellington, S. R. (2022). Fertility and contraception among women of reproductive age following a disaster: A scoping review. *Reproductive Health,* 19(1), 147. https://doi.org/10.1186/s12978-022-01436-4

Suzuki, K., Yamagata, Z., Kawado, M., & Hashimoto, S. (2016). Effects of the Great East Japan Earthquake on secondary sex ratio and perinatal outcomes. *Journal of Epidemiology*, 26(2), 76-83. https://doi.org/10.2188/jea.JE20150055

Taşkın, L. (2016). Riskli doğum eylemi. In L. Taşkın (Ed.), Doğum ve kadın sağlığı hemşireliği (ss. 395-439). Ankara: Akademisyen Tıp Kitabevi.

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Kadın ve Üreme Sağlığı Dairesi Başkanlığı. (2018). Doğum öncesi bakım yönetim rehberi. Erişim adresi: https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/28085/0/dogumoncesibakimyonetimrehberipdf.pdf

Thurston, A. M., Stöckl, H., & Ranganathan, M. (2021). Natural hazards, disasters and violence against women and girls: A global mixed-methods systematic review. BMJ Global Health, 6(4), e004377.

Türmen, T., & Akın, A. (2021). Türkiye'de cinsel sağlık ve üreme sağlığı durum analizi raporu. Karika Baskı.

UN Women. (2017). Facts and figures: Humanitarian action. Erişim adresi: https://www.unwomen.org/en/what-we-do/humanitarian-action/facts-and-figures#notes

United Nations Development Programme (UNDP). (2013). *Gender and disaster risk reduction*. New York, NY: UNDP.

World Bank Group (2022). "The Enabling Environment for Menstrual Health and Hygiene Case study: Kenya, 1-4". https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/a92f6ee5e932-4dcd-ac8d-aaeb319a72f7/content

World Health Organization. (2013). Sexual and reproductive health during humanitarian crises: A review of the literature. Erişim adresi: https://www.who.int/reproductivehealth/publications/emergencies/9789241506494/en/

World Health Organization. (2014). WHO's six-year strategic plan to minimize the health impact of emergencies and disasters 2014–2019. Humanitarian Health Action. Erişim adresi: http://www.who.int/hac/donorinfo/six-year-humanitarian-plan/en/

World Health Organization. (2012). *The WHO application of ICD-10 to deaths during pregnancy, childbirth and the puerperium: IDC MM*. Geneva: World Health Organization.

World Health Organization. (2024). *Newborn mortality*. Retrieved from https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/newborn-mortality

Yoosefi Lebni, J., Khorami, F., Ebadi Fard Azar, F., Khosravi, B., Safari, H., Ziapour, A. (2020). Experiences of Rural Women With Damages Resulting From An Earthquake in Iran: A Qualitative Study. BMC PublicHealth, 20(1), 625. https://doi.org/10.1186/s12889-020-08752z

Zotti, M.E., Williams, A.M., Robertson, M. Horney, J., & Hsia, J. (2013). Post-disaster reproductive health outcomes. *Maternal and Child Health Journal*,17(5),783-96.

Kaynakça

A., S. & A., V. (2019). Supporting School Resilience: A Study on a Sample 83 of Teachers after the 2016/2017 Seismic Events in Central Italy. *Educational, Cultural and Psychological Studies (ECPS)*, 19/2019, 83-103, https://www.ledonline.it/ECPS-Journal/ - Online ISSN 2037-7924 - Print ISSN 2037-7932.

Ağrali, Ö., Sökün, H., & Karaarslan, E. (2023). Twitter Data Analysis: Izmir Earthquake Case. *Journal of Emerging Computer Technologies*, 2(2), 36-41.

Argın, Yeşim (2023). Doğal Afetlewrde Ssoyal Medya Kullanımı: 2023 Kahramanmaraş Depremi Özelinde Twitter Örneği, *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İnsanat: Sanat Tasarım ve Mimarlık Araştırmalrı Dergisi*, C.3, S:1, s.140-165. (PDF)

Adıyaman'da Gençlik Var Kent Raporu (2024), Yay. Haz. Birhat ve Umutkent Gençleri.

Dayanışma İnsanları Derneği (2024), Bir Umut Arıyoruz Adıyaman Gençlerinin Deprem Sonrası İhtiyaçları, Haz. Mehmet İlhanlı.

Eken, Ö., Tosun, N. ve Tuzcu Eken, D. (2020), Covid-19 Salgını ile Acil ve Zorunlu Uzaktan Eğitime Geçiş: Genel Bir Değerlendirme, *Milli Eğitim Dergisi*, C.49, Özel Sayı/2020, S.1, ss:113-128

Galasso, C. & A. Opabola, E. (2024). The 2023 Kahramanmaraş Earthquake Sequence: finding a path to a more resilient, sustainable, and equitable society. *Communications Engineering*, 2024(324), https://doi.org/10.1038/s44172-024-00170-y | www.nature.com/commseng

Kılınçarslan, A., Özhan Caparlar, C., Çakırca, M., Özkan Sipahioğlu, F., Atar, F., Ölmez, S., Yılmaz, N., Karaşahin, M., & Özkan, D. (2024). Anesthetic approach to trauma patients in the city hospital after the 2023 Maraş earthquake. *Ulus Travma Acil Cerrahi Derg*. 2024; 30(3): 167-173 | DOI: 10.14744/tjtes.2024.92346

Marie Pratt, M. (2018). Adult Reflections on an Adolescent Experience of a Natural Disaster: A Qualitative Study. https://core.ac.uk/display/234108948?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1

Maslow, A. H. (1943). A Theory Of Human Motivation. Psychological Review, 50(4), 370-396.

Polat, H., (2024). Afete Maruz Kalan Eğitim: Daha İyinin İnşası.,B., Kocadaş, (Moderatör), *Deprem Olgusu Üzerine Farklı Yaklaşımlar*, Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman

Sirgy, M. J. (1986). A Quality-Of-Life Theory Derived From Maslow's Developmental Perspective:'Quality'is Related To Progressive Satisfaction Of A Hierarchy Of Needs, Lower Order And Higher. *American Journal of Economics and Sociology*, Vol.45, No.3, 329-342.

https://www.afad.gov.tr/turkiye-deprem-tehlike-haritasi

https://www.meb.gov.tr/depremden-en-cok-etkilenen-4-ilde-egitim-ogretime-kademeli-olarak-baslanacak/haber/29406/tr

https://www.meb.gov.tr/baglantilar/okullar/index.php?ILKODU=2&ILCEKODU=1

https://www.afad.gov.tr/kahramanmaras-merkezli-yurutulen-calismalar-hakkinda--basin-bulteni--37

https://tr.euronews.com/2023/02/09/elon-muskin-aciklamasi-sonrasi-turkiyede-twittera-erisim-kisitlamasi-kaldirildi

https://www.osmaniye.edu.tr/duyuru-11424-AFAD_Deprem_Sonrasi_ilk_6_Saat_Hayati_onemdedir!#:~:text=1%2DDeprem%20Sonras%C4%B1%20%C4%B0lk%206,do%C4%9Fru%20uygulamalar%20hayati%20derecede%20%C3%B6nemli.

https://tymm.meb.gov.tr/hayat-bilgisi-dersi/unite/126

https://www.meb.gov.tr/6-eylulde-tam-zamanli-olarak-yuz-yuze-egitim-baslayacak/haber/23878/tr

Kaynakça

Abbott, D., & Porter, S. (2013). Environmental hazard and disabled people: from vulnerable to expert to interconnected. Disability & Society, 28(6), 839-852.

Blaikie, P., Cannon, T., Davis, I., & Wisner, B. (2004). At risk: natural hazards, people's vulnerability and disasters. Routledge.

Cutter, S. L., Boruff, B. J., & Shirley, W. L. (2003). Social vulnerability to environmental hazards. Social Science Quarterly, 84(2), 242–261. https://doi.org/10.1111/1540-6237.8402002

Daddoust, L., Khankeh, H., Ebadi, A., Sahaf, R., Nakhaei, M., & Asgary, A. (2018). The social vulnerability of older people to natural disasters: an integrative review. Health in emergencies and disasters quarterly, 4(1), 5-14.

Dash, N., Morrow, B.H., Mainster, J., and Cunningham, L. 2007. Lasting effects of Hurricane Andrew on a working-class community. Natural Hazards Review 8(1): 13–21.

Dynes, R. R. (1993). Disaster reduction: The importance of adequate assumptions about social organization. Sociological Spectrum, 13(1), 175-192.

EM-DAT (2024). The International Disaster Database (https://www.emdat.be/) Erişim tarihi: 02.04.2024

Enarson, E. (2002). Building disaster resilient communities: Learning from community women. UN.

Evans, J. (2010). Mapping the vulnerability of older persons to disasters. International Journal of Older People Nursing, 5(1), 63–70. https://doi.org/10.1111/j.1748-3743.2009.00205.x

Fothergill, A., & Peek, L. A. (2004). Poverty and disasters in the United States: A review of recent sociological findings. Natural hazards, 32, 89-110.

Grogg, R. S. (2016). NGO collaboration in natural disaster response efforts-A comparative case study of earthquakes in Asia.

Hallegatte, S., Vogt-Schilb, A., Rozenberg, J., Bangalore, M., & Beaudet, C. (2020). From poverty to disaster and back: A review of the literature. Economics of Disasters and Climate Change, 4, 223-247.

Hemingway, L., & Priestley, M. (2006). Natural hazards, human vulnerability and disabling societies: A disaster for disabled people?. Review of Disability Studies: An International Journal, 2(3).

Imrie, R., & Thomas, H. (2008). The interrelationships between environment and disability. Local Environment, 13(6), 477-483.

Lengua, L. J., Long, A. C., Smith, K. I., & Meltzoff, A. N. (2005). Pre-attack symptomatology and temperament as predictors of children's responses to the September 11 terrorist attacks. Journal of Child Psychology and Psychiatry, 46(6), 631–645. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2005.01448.x

Morrow, B. H. (1999). Identifying and mapping community vulnerability. Disasters, 23(1), 1-18. https://doi.org/10.1111/1467-7717.00102

Peacock, W. G., Kunreuther, H., Hooke, W. H., Cutter, S. L., Chang, S. E., & Berke, P. R. (2008). Toward a resiliency and vulnerability observatory network: RAVON. HRRC reports.

Peek, L. (2008). Children and disasters: Understanding vulnerability, developing capacities, and promoting resilience—An introduction. Children, youth and environments, 18(1), 1-29.

Peek, L., & Stough, L. M. (2010). Children with disabilities in the context of disaster: A social vulnerability perspective. Child Development, 81(4), 1260–1270. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01466.x

Priestley, M., & Hemingway, L. (2007). Disability and disaster recovery: a tale of two cities? Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation, 5(3-4), 23-42.

Rafiey, H., Momtaz, Y. A., Alipour, F., Khankeh, H., Ahmadi, S., Sabzi Khoshnami, M., & Haron, S. A. (2016). Are older people more vulnerable to long-term impacts of disasters? Clinical interventions in aging, 1791-1795.

Tierney, K. (2020). The social roots of risk: Producing disasters, promoting resilience. Stanford University Press.

Torrence, R., & Grattan, J. (2015). The archaeology of disasters: past and future trends. In Disaster Prevention (pp. 186-203). Routledge.

Zakour, M. J., & Gillespie, D. F. (2013). Vulnerability theory. In Community disaster vulnerability (pp. 15-42). Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5737-4_2

Kaynakça

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596

Bayır, F., & Yıldız, M. A. (2024). Kahramanmaraş merkezli 6 şubat depremlerini yaşayan ergenlerin travma sonrası stres bozukluğu, algılanan sosyal destek ve yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *25. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, 16-19 Mayıs 2024, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., & Emery, G. (1979). *Cognitive therapy of depression*. Guilford Press.

Briere, J. (1995). *Trauma symptom inventory professional manual*. Psychological Assessment Resources.

Cho H, Ryu S, Noh J, Lee J (2016) The effectiveness of daily mindful breathing practices on test anxiety of students. *PLoS ONE 11*(10), e0164822. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0164822

Demir, E. C., & Cantekin, D. (2021). Eyleme dökme: İntihar girişiminde bulunan bireylerin deneyimlerinin incelenmesi üzerine nitel bir çalışma. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi, 8*(1), 44-64. https://doi.org/10.31682/ayna.810304

DeWolfe, D. J. (2000). *Training manual: For mental health and human service workers in major disasters* (Rep. No. ADM 90-538). Substance Abuse and Mental Health Services Administration.

Falsetti, S. A., Resnick, H. S., Resnick, P. A., & Kilpatrick, D. (1993). The Modified PTSD Symptom Scale: A brief self-report measure of posttraumatic stress disorder. *Behavior Therapist, 16*, 161–162.

Fimiani, R., Gazzillo, F., Dazzi, N., & Bush, M. (2021). Survivor guilt: Theoretical, empirical, and clinical features. *International Forum of Psychoanalysis, 31*(3), 176–190. https://doi.org/10.1080/0803706X.2021.1941246

Hamblen, J. (2001). PTSD in children and adolescents, a National Center for PTSD fact sheet. National Center for PTSD.

Herman, J. L. (1997). *Trauma and recovery* (Rev. ed.). Basic Books.

Hobfoll, S. E. (2007). *The ecology of stress*. Hemisphere Publishing Corp.

Janoff-Bulman, R. (1992). *Shattered assumptions: Towards a new psychology of trauma*. Free Press.

Malta, L. S., Levitt, J. T., Martin, A., Davis, L., & Cloitre, M. (2009). Correlates of functional impairment in treatment-seeking survivors of mass terrorism. *Behavior Therapy, 40*, 39–49.

Noll, J. G., Horowitz, L. A., Bonanno, G. A., Trickett, P. K., & Putnam, F. W. (2003). Revictimization and self-harm in females who experienced childhood sexual abuse: Results from a prospective study. *Journal of Interpersonal Violence, 18*, 1452–1471.

Santa Mina, E. E., & Gallop, R. M. (1998). Childhood sexual and physical abuse and adult self-harm and suicidal behaviour: A literature review. *Canadian Journal of Psychiatry, 43*, 793–800.

Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (1996). The posttraumatic growth inventory: Measuring the positive legacy of trauma. *Journal of Traumatic Stress, 9*(3), 455-471. https://doi.org/10.1007/BF02103658

Van der Kolk, B. A., Roth, S., Pelcovitz, D., & Mandel, F. (1993). Complex PTSD: Results of the PTSD field trials for DSM-IV. American Psychiatric Association.

Van der Kolk, B. A. (2007). The developmental impact of childhood trauma. In L. J. Kirmayer, R. Lemelson, & M. Barad (Eds.), Understanding trauma: Integrating biological, clinical, and cultural perspectives (pp. 224–241). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511500008.016

Van der Kolk, B. A. (2014). *The body keeps the score: Brain, mind, and body in the healing of trauma*. Penguin Books.

Vlahov, D., Galea, S., Ahern, J., Resnick, H., & Kilpatrick, D. (2004). Increased use of cigarettes, alcohol, and marijuana among Manhattan, New York, residents after the September 11th terrorist attacks. *American Journal of Epidemiology, 155*(11), 988-996. https://doi.org/10.1093/aje/kwh145

Yıldız, M. A. (2023). *Travma vakalarında uzun süreli maruz bırakma terapisi: Kuram ve uygulama*. Nobel Akademik Yayıncılık

Yıldız, M. A., Avşar, V., & Dağdevran, H. (2024). Kahramanmaraş merkezli depremleri yaşayan ergenlerin travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete ve pozitifliklerinin örtük profil analizi ile incelenmesi. *25. Uluslararası Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*, 16-19 Mayıs 2024, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Kaynakça

Açıkalın, O., (2018). Türkiye'ye İlişkin Sosyal Boyutlu Deprem Yazınına Eleştirel Bir Bakış, Dirençlilik Dergisi, 2 (2).

Action Against Hunger, İspanya ve Hayata Destek Derneği Temmuz. (2024). Toplulukların Güçlendirilmesi: Türkiye'de Deprem Sonrası Sosyoekonomik Toparlanma.

Akar, S., (2013). Doğal Afetlerin Kamu Maliyesine ve Makro Ekonomiye Etkileri: Türkiye Değerlendirmesi, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, S. 21

Aktürk, İ., Albeni, M., (2002). Doğal Afetlerin Ekonomik Performans Üzerine Etkisi: 1999 Yılında Türkiye'de Meydana Gelen Depremler ve Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi C.7, S.1

Alcock, Pete (1993), Understanding Poverty, The Macmillan Press Ltd., London.

Altun, F., (2018). Afetlerin Ekonomik ve Sosyal Etkileri: Türkiye Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme, Sosyal Çalışma Dergisi, Y: 2018, C: 2, S: 1

Avdar, R., Avdar, R., (2021). Türkiye'de Yaşanan Doğa Kaynaklı Afetlerin Sosyoekonomik Etkileri, Afet ve Risk Dergisi, 5(1).

Aydoğdu, E., (2024). Afetler Sonrasında Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Önemi ve 6 Şubat Depremi Sonrasında Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği, R&S- Research Studies Anatolia Journal, 7(2).

Bilik, M., B., (2011). Depremleri Anlamlandırma ve Açıklama Biçimlerinin Risk Azaltma Süreçlerine Etkisi Açısından 2011 Van Depremleri, Dirençlilik Dergisi, 3(2).

Bilik, M., B., (2021). Deprem Tehlikesine Karşı Van Kent Merkezinin Sosyo-Mekansal Zarargörebilirliği, Dirençlilik Dergisi, 5(1).

Bilik, M., B., Şahin, R., (2024). Deprem ve Yoksulluk İlişkisi, Sosyoloji Dergisi, S: 47.

Çakır, E., (2023). 21. Yüzyılda Kentsel Dönüşüm ve Yeni Eğilimler, Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, C: 7, S: 18.

Demiralp, S., (2023). Depremlerin Türkiye Ekonomisine Maliyeti Ne Olacak? www.bbc.com/turkce/articles/cz7rre57ky1o.

Demiralp, S., (2023). Türkiye'deki Depremlerin Ekonomik Etkileri ve Politika Önerileri, İstanbul Politik Araştırmalar Enstitüsü, İstanbul.

Efe, S., Yıldızan, A., P., Yıldızan, Kiriş, H., M., (2024). Türkiye'de Kentsel Dönüşümü Yeniden Düşünmek, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C: 33, S: 3.

Engin, C., Özdemir, A., F., (2024). Depremin Sosyal, Ekonomik ve İç Göçe Etkileri, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, DOI: 10.47147.

Eser, N., Yavuzalp, A., M., (2024). Kriz Dönemlerinde Risk Algısının Tüketici Davranışlarına Etkisi: Deprem Örneği, Alanya Akademik Bakış Dergisi Alanya C: 8, S: 1

Karagöz, K., (2007). 1999 Marmara Depreminin Ekonomik Etkileri: Ekonometrik Bir Yaklaşım, TMMOB Afet Sempozyumu, Ankara.

Karatağ, M., E., (2021). Doğal Afetlerin Ekonomik Büyümeye Etkileri: Türkiye 1960-2018 Dönemi, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Karatay, Z., D., Çilmi, M., (2024). Deprem Sonrası Yaşanan Zorunlu Göç ve İstihdam Problemi, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, C: 15, S: 1.

Karazincir, S., E., Deprem ve Göç İlişkisi, Akademik Yaklaşımlar Dergisi C: 15, S: 1 Özel Sayısı.

Keyifli, N., (2021). OECD Ülkelerinde Doğal Afetlerin Bütçe Açıkları Üzerine Etkisi: Dinamik Panel Veri Analizi, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S: 43.

Marangoz, M., İzci, Ç., (2023). Doğal Afetlerin Ekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkilerinin 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Merkezli Depremler Bağlamında Girişimciler Açısından Değerlendirilmesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi, C: 24, S: 52.

Meral, P., S., (2005). Enflasyon ve Enflasyonun Okuma Alışkanlığına Etkisi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi S: 19.

Özmandacı, Z., Uğur, S., (2023). Afet Durumlarında İşsizlik Sigortası Fonunun Kullanımı, Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C: 4, S: 3.

Peker, A., E., Şanlı, İ., (2022). Deprem ve Göç İlişkisi: 24 Ocak 2020 Elâzığ Deprem Örneği, Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi C: 6, S: 1.

Sabırsız, E., Şöhret, M., (2024). 6 Şubat Depremlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Makroekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, C: 15, S: 1.

Şahin, İ., Yavuz, Ö., (2014). Afetlerin Ekonomik Etkilerinin Analizi, 12. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi.

Selçuk, N., (2024). Deprem Sonrası Ortaya Çıkan Dayanışma Ağları ve Gerilim Hatlarının Sosyolojik Analizi: 6 Şubat Depremleri Örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (53).

Şen, S., (2023). Kahramanmaraş Depremlerinin Ekonomiye Etkisi, Diplomasi ve Strateji Dergisi, C: 4, S: 1.

Sevim, Y., (2024). Deprem Nedeniyle Zorunlu Göçe Maruz Kalan Aileler Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma, Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi 12 (40).

Sevinç, M., Y., Aktuğ S., S., (2023). Nüfus Artışının Yol Açtığı Sorunlara Küresel Bakış, AUSBD, 6 (11).

Sönmez, S., (2024). Deprem Bölgesinde Ekonomik Toparlanma 2026'yı Bulacak, https://turkonfed.org/tr/detay/4163/deprem-bolgesinde-ekonomik-toparlanma-2026yi-bulacak

Sözcü, U., (2021). Doğal Afetler ve Doğal Afet Okuryazarlığı, Pegem Akademi, Ankara.

Tümtaş, M., S., Ergun, C., (2014). Göç ve Yoksulluk Kıskacında Yıkılan Bir Kent: Van, Akademik Yaklaşımlar Dergisi, C: 5, S: 2.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu.

Ünüvar, B., (2023). Deprem Sonrası Dönemi Düşünmek: Kurulacaklar, Kurtarılacaklar, Korunacaklar, Kalkınma Perspektifinden Değerlendirme ve Taslak Öneriler, TSKB Ekonomik Araştırmalar.

Yaşar, S., Taşar, M., O., (2019). Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri, Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, C: 19, S: 38.

Yenilmez, D., T., (2023). Deprem ve Göç İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme, Akademik Düşünce Dergisi, S: 7.

Yılmaz, G., G., (2021). Afetlere Sosyolojik Bakış ve Türkiye'de Afet Yazınına Kuramsal Bir Yaklaşım, Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2021 9 (1).

Yolcu, M., Ö., Özdemir, Z., (2023). Afet Riski Altındaki Kırılgan Bölgelerde Kentsel Dönüşümü Amasya Kenti Üzerinden Yeniden Düşünmek, Kent Akademisi Dergisi, 16 (3).

Kaynakça

AA (2023). Kahramanmaraş depremleri neden bu kadar yıkıcı oldu? https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-kahramanmaras-depremleri-neden-bu-kadar-yikici-oldu/2817774 (Erişim Tarihi: 12. 10. 2024).

AFAD (2023). https://www.afad.gov.tr/teskilat-semasi

Akbaş, E. (2020). "Afetler ve Sosyal Politika" Afet Sosyolojisi, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2020, s. 332-350.

Ariyabandu, M. M. (2003). "Bringing together Disaster and Development – Concepts and Practice, Some Experiences from South Asia." In Pradeep Sahni and Madhavi Malalgoda Ariyabandu (Eds.), *Disaster Risk Reduction in South Asia.* New Delhi: Prentice-Hall of India.

Aydın, D. (2012). Afet Sonrası Psikososyal Destek Uygulamaları. İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, 1-9.

Barton, Allen H. (1969). Communities in Disaster. A Sociological Analysis of Collective Stress Situations. Garden City, NY: Doubleday.

Bayhan, V. (2020). "Afetlerin Psiko-Sosyal Etkileri ve Psiko-Sosyal Destek Uygulamaları," Afet Sosyolojisi, Konya: Çizgi Kitapevi, 2020, pp.286-305.

Birleşmiş Milletler Göç Kuruluşu (IOM), "2023 Earthquakes Displacement Overview- Türkiye (March 2023)" Erişim 09.07.2023. https://reliefweb.int/report/turkiye/iom-2023-earthquakesdisplacement-overviewturkiye-march-2023.

Bozkurt, V. (2023). Depremin Toplumsal Boyutu. Avrasya Dosyası Dergisi Cilt 14 (Sayı 1): 89- 111 İstanbul

Can, İ. (2020). "Afetler Sosyolojisine Alan Açma Çabası" Afet Sosyolojisi, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2020, s.18-40.

Ceyhan, E. K. (2023). Afetlere Müdahalede Sosyal Hizmetin Çok Boyutlu Rolü. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 8(2): s. 779-786.

Cosgrove, J. G. (2000). "Social Workers in Disaster Mental Health Services: The American Red Cross." Tulane Studies in Social Welfare 21/22: 117-128.

Cutter, S. L., Barnes, L., Berry, M., Burton, C., Evans, E., Tate, E., ve Webb, J. (2008). A place-based model for understanding community resilience to natural disasters. Global Environmental Change, 18(4), 598–606. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2008.07.013

Demir, A. (2020). "Afetlerde Dezavantajlı Gruplar" Afet Sosyolojisi, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları, 2020, s.332-350.

Drumm, R. D., Sharon W. P. ve Shelly P. (2003). "Social Work Interventions in Refugee Camps: An Ecosystems Approach." Journal of Social Service Research 30(2): 67-92.

Du Plooy, L., Harms, L., Muir, K., Martin, B. ve Ingliss, S. (2014). '*Black Saturday' and its Aftermath: Reflecting on Post disaster Social Work Interventions in an Australian Trauma Hospital', Australian Social Work, 67*(2), 274-284.

Elliott, D. (2010). A social development model for infusing disaster in the social work curriculum. In D. Gillespie & K. Danso (Eds.), Disaster concepts and issues: A guide for social work education and practice (pp. 89–110). Alexandria, VA: CSWE Press.

Ellis, L., Napan, K. ve O'Donoghue, K. (2018). 'Greening social work education in Aotearoa/New Zealand', in Dominelli, L. (ed.), The Routledge Handbook of Green Social Work, London, Routledge.

Erkal, T. ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de Afet Yönetimi. Doğu Coğrafya Dergisi, 14(22), 147–164. https://doi.org/10.17295/dcd.38674

European Commission. (2020). Disaster Risk Management Knowledge Centre - INFORM. Retrieved April 20, 2020, from European Commission website: https://drmkc.jrc.ec.europa.eu/informindex/Countries/Country-Profile-Map#

Harms, L. ve Alston, M. (2018). 'Post disaster social work', Australian Social Work, 71(4), pp. 386–91.

Harrell, E. B. ve Zakour, M. J. (2000). "Including Informal Organizations in Disaster Planning: Development of a Range-of-Type Measure." Tulane Studies in Social Welfare 21/22: 61-83.

https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 6.09.2024

Kadıoğlu, M. (2008). Küresel iklim değişikliğine uyum stratejileri. Kar Hidrolojisi Sempozyumu Bildiri Kitabı 27-28 Mart 2008 Erzurum, DSİ 8. Bölge Müd. Yay., 69-94.

Kılıç Ceyhan, E. (2023). Afetlere Müdahalede Sosyal Hizmetin Çok Boyutlu Rolü. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 8(2), 779-786.

Kızılay (2023). https://afetyonetimi.kizilay.org.tr/UI/doc/raporlar/2021.pdf

Kök, H. (2023). Afetlerde Kriz Yönetimi ve Sosyal Hizmet Örgütleri. Sosyal Çalışma Dergisi, 7(1), 1-17.

Leblebici, Ö. (2014). Afetlerde Kamu Yönetiminin Rolü ve Toplum Temelli Afet Yönetimine Doğru. Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(2), 457–478. https://doi.org/10.17218/husbed.95613

Mathbor, G. M. (2007). 'Enhancement of community preparedness for natural disasters: The role of social work in building social capital for sustainable disaster relief and management', International Social Work, 50(3), pp. 357–69.

Miller, J. (2003. "Critical Incident Debriefing and Social Work: Expanding the Frame." Journal of Social Service Research 30(2): 7-25.

MTA (2023). https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/deprem

Mullaly B. (2007). *The New Structural Social Work*. Oxford: Oxford University Press.

Özçelik, E. (2020). Afetlerde Sosyal Hizmetler. Afet ve Risk Dergisi, 3(1), 46 – 55.

Payne, M. (2005). "Social Work Process" in Adams, R., Dominelli, L and Payne, M.(eds), Social Work Futures: Changes and Connections, Basingstoke, Palgrave. *(8) (PDF) Current issues in social work theory*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/254838832_Current_issues_in_social_work_theory [accessed Oct 12 2024].

Pincus, A. ve Minahan, A. (1973). Social Work Practice: Model and Method. Itasca, IL: F.E. Peacock; Needham Heights, MA: Allyn and Bacon

Rapeli, M. (2018). 'Social capital in social work disaster preparedness plans: The case of Finland', International Social Work, 61(6), pp. 1054–66.

Rogge, M. E. (2003). "The Future is Now: Social Work, Disaster Management, and Traumatic Stress in the 21st Century." Journal of Social Service Research 30(2): 1-6.

Sanders, S., Bowie, S. L. ve Bowie, Y. D. (2003). "Lessons Learned on Forced Relocation of Older Adults: The Impact of Hurricane Andrew on Health, Mental Health, and Social Support of Public Housing Residents." Journal of Gerontological Social Work 40(4): 23-35.

Seyyar, A. ve Yumurtacı, A. (2016). Afet Odaklı Acil Manevi Sosyal Hizmet Uygulamaları Bağlamında Türkiye'ye Yönelik Bir Model Önerisi. MANAS Journal of Social Studies, 5(3), 1–24.

Soliman, H. H. ve Rogge, M. E. (2002). Ethical Considerations in Disaster Services: A Social Work Perspective. Electronic Journal of Social Work, 1(1), 1537–422. Retrieved from http://www.researchgate.net/publication/255625676

Streeter, C. L. (1991). "Disasters and Development: Disaster Preparedness and Mitigation as an Essential Component of Development Planning." Social Development Issues 13(3): 100-110.

Şahin, C. ve Sipahioğlu, Ş. (2002. Doğal Afetler ve Türkiye. Gündüz Eğ. ve Yay. Ankara, 478s.

Tang, B., Deng, Q., Glik, D., Dong, J., ve Zhang, L. (2017). A meta-analysis of risk factors for post-traumatic stress disorder (PTSD) in adults and children after earthquakes. International Journal of Environmental Research and Public Health, 14(12), 1537.

Tapan, M. G. (2023). Kahramanmaraş Depremleri Sonrası Afet Yönetiminde Sosyal Hizmet Uygulamaları. Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi (YASAD), 2(1), s.18-30.

Thomas, N. D. ve Soliman, H. H. (2002). "Preventable Tragedies: Heat Disaster and the Elderly." Journal of Gerontological Social Work 38(4): 53-66.

Tierney, K. (2012). Disaster Governance: Social, Political, and Economic Dimensions. Annual Review of Environment and Resources, 37(1), 341–363. https://doi.org/10.1146/annurev-environ-020911-095618

Tomanbay, İ. (2000). Deprem, İnsan ve Sosyal Hizmetler. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 1 (10), s. 123-137.

Tuncay, T. (2004). Afetlerde Sosyal Hizmet. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu.

Türk Dil Kurumu. Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü.

United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) (2024). https://www.undrr.org/terminology/disaster, E.T.: 01.11.2024

Yaman, E. (2019). Afet ve Acil Durumlarda Aile Yılmazlığı: Literatür Taraması, Uzmanlık Tezi. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.

Zakour, M. J. (1994). "Geographic and Social Distance during Emergencies: A Path Model of Interorganizational Links." Social Work Research 20(1): 19-29.

Zakour, M. J. (1996). Disaster Research in Social Work. *Journal of Social Service Research 22*(1/2), 7–25.

Zakour, M. J., & Harrell, E. B. (2003). Access to disaster services: Social work interventions for vulnerable populations. *Journal of Social Service Research*, *30*(2), 27–54. https://doi.org/10.1300/J079v30n02_03

TEMEL VE İLERİ SEVİYE
AŞÇILIK TEKNİKLERİ

BİR AŞÇININ GİZLİ DEFTERİ

GASTRONOMİ EL KİTABI

AKADEMİSYEN ŞEF
MEVLÜT ÖLMEZ

EĞİTİM
yayınevi

BİR AŞÇININ GİZLİ DEFTERİ
TEMEL VE İLERİ SEVİYE AŞÇILIK TEKNİKLERİ
GASTRONOMİ EL KİTABI

Akademisyen Şef Mevlüt Ölmez

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6552-70-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San.1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA
Sertifika No: 47479

Kütüphane Kimlik Kartı

BİR AŞÇININ GİZLİ DEFTERİ
TEMEL VE İLERİ SEVİYE AŞÇILIK TEKNİKLERİ
GASTRONOMİ EL KİTABI

Akademisyen Şef Mevlüt Ölmez
VIII+598 s., 195x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6552-70-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ainley, S. (2014). *Dünya Mutfağı,* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Aksoy, M. ve Üner, E. H. (2016). *Rafine Mutfağın Doğuşu ve Rafine Mutfağı Şekillendiren Yenilikçi Mutfak Akımlarının Yiyecek İçecek İşletmelerine Etkileri. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 1-17.

Aktaş, A. (2011). *Ağırlama Hizmet İşletmelerinde Yiyecek ve İçecek Yönetimi,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Aktaş, A., Özdemir, B. (2012). *Otel İşletmelerinde Mutfak Yönetimi,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Aktaş, A., Özdemir, B. (2012). *Otel İşletmelerinde Mutfak Yönetimi,* 3. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

Algün, V. (2016). *Gastronomik Bir Öğe Olarak Üzümün Görsel Sanatlardaki Biçimleri: Sosyo-Kültürel ve Tarihsel Bir İnceleme.* Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Ana Bilim Dalı, Gaziantep.

Altınel, H. (2009). *Gastronomide Menü Yönetimi,* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Altınel, H. (2014). *Menü Yönetimi ve Menü Planlama,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Arıkdal, N. (2009). *Dünden Bugüne Yaşayan Büyük Türk Mutfağı,* Doğan Yayıncılık, İstanbul.

Arlı, M. (1982). *Türk Mutfağına Genel Bir Bakış:Türk Mutfağı,* Sempozyumu Bildirileri, Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi.

Aykın Dinçer, E., Erbaş, M. (2019). *Kurutulmuş Et Ürünlerinin Kalite Özellikleri,* Gıda, 44(3).

Bao, J. (2018). *Rice Chemistry and Technology, Fourth Edition,* AACC International Press, United States.

Belge, M. (2016). *Tarih Boyunca Yemek Kültürü,* İletişim Yayınları, İstanbul.

Bilgin, A. (2016). *Saray Mutfağı, Osmanlı Mutfağı,* Edt. Bilgin, A. ve Öncel, S., Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Boğan, E., Sarışık, M. (2019). *Gastronomi ve Menü Planlama: Tüm Yönleriyle Gastronomi Bilimi,* Edt. Sarışık, M., Detay Yayıncılık, Ankara.

Bucak, T., Taşpınar, O. (2014). *Türk Mutfağı Tarihinde Deniz Kültürünün Yeri ve Önemi,* International Journal of Human Sciences, 11(1).

Buford, B. (2013). *Cooking with Daniel: Re-Creating Classics of French Cuisine.* New York: The New Yorker.

Bulduk, S. (2010). *Gıda Teknolojisi,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Bulduk, S. (2018). *Beslenme İlkeleri Mönü Planlama,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Candoğan, K., Çarkcıoğlu, E. (2015). *Et Teknolojisi: Her Yönüyle Gıda,* Edt. Durlu Özkaya, F., Coşansu, S. ve Ayhan, K., Sidas Media, İzmir.

Cemeroğlu, B. (2011). *Meyve ve Sebze İşleme Teknolojisi,* Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Denizer, D. (2005). *Konaklama İşletmelerinde Yiyecek ve İçecek Yönetimi,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Eraslan, N. (2018). *Pişirme Yöntemleri,* Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Eren, S. (2007). *Türk Mutfağı ve Haccp Sistemi Mutfak Profesyonellerinin Haccp Bilgilerinin Ölçülmesi.* I. Ulusal Gastronomi Sempozyumu. Antalya, Nisan 10-11.

Eren, S. (2007). *Ulusal Gastronomi Sempozyumu. Türk Mutfağı ve HACCP Sistemi; Mutfak Profesyonellerinin HACCP Bilgilerinin Ölçülmesi*, (s. 4-5), Antalya.

Ertuğrul, E. (2000). *Et ve Et Ürünleri,* Türkiye Kalkınma Bankası Sektörel Araştırmalar, Araştırma Müdürlüğü, Ankara.

Freedman, P. (2008). *Yemek: Damak Tadının Tarihi,* Oğlak Yayıncılık, İstanbul.

Gökdemir, A. (2009). *Mutfak Hizmetleri Yönetimi,* Edt. Sökmen, A., Detay Yayıncılık, Ankara.

Gökdemir, A. (2012). *Pişirme Teknikleri I-II,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Green, A. (2013). *The Soupmakers Kitchen,* Quary Books.

Gürman, Ü. (2006). *Yemek Pişirme Teknikleri ve Uygulaması,* 2. Baskı, MEB Yayınları, İstanbul.

Gürsoy, D. (2013). *Tarihin Süzgecinde Mutfak Kültürümüz,* Oğlak Yayıncılık, İstanbul.

Halıcı, N. (2012). *Açıklamalı Yemek ve Mutfak Terimleri Sözlüğü*, Oğlak Yayınları, İstanbul.

Hartink, A. E. (2008). *The Complete Encyclopedia of Kinives,* Chartwell Books, New York.

Haviland, W. (2002). *Cultural Antropology: The Human Challenge,* Nelson Yayıncılık, Washington.

Herrick, H. (2013). *The French Cook: Sauces,* Gbbs Smith, Utah.

Hidayet, S. (2018). *Vejetaryenliğin Yararları,* 7. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Işın Mary, P. (2014). *Osmanlı Mutfak İmparatorluğu,* Kitap Yayınevi, İstanbul.

İlhan, İ. (2003). *Gastronomi Yeme-İçme Bilimi ve Sanatı.* Agora Eki, Hürriyet Gazetesi.

Karataş, A., Sözen, M. ve Yavuz, K. E. (2014). *Türkiye'nin Av Hayvanları,* Gökçe Ofset Matbaacılık, Ankara.

Karataş, S. (2003). *Öğretim Amaçlı Web Sayfası Tasarımında Renk Kullanımı,* Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, (2), 225-237.

Kart Gölgeli, Ü. (2016) *Yerel Yiyeceklerin Gastronomi Turizmindeki Yeri ve Önemi, Anamur Örneği,* Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Koçak, N. (2015). *Yiyecek İçecek İşletmelerinde Gıda Personel Hijyeni,* 3. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

Koçak, N. (2016). *Yiyecek İçecek Hizmetleri Yönetimi,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Küçükaslan, N. (2011). *Yiyecek İçecek Hizmetlerinde Mutfak Yönetimi,* Alfa Aktüel Yayıncılık, Bursa.

MEGEP. (2007). *Yiyecek İçecek İşletmelerinde HACCP,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2011a). *Yumurta,* Aile ve Tüketici Hizmletleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2011b). *Patates Garnitürleri,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2011c). *Salata ve Salata Sosları,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2016). *Et ve Et Ürünleri Teknolojisi,* Gıda Teknolojisi, MEB, Ankara.

MEGEP. (2018a). *Besin Öğeleri,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2018b). *Besin Grupları,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2018c). *Fond ve Temel Çorbalar,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2018d). *Ordövr ve Mezeler,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2019a). *Hijyen ve Sanitasyon,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2019b). *Temel Sos ve Türeyenleri,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2019c). *Pilavlar,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

MEGEP. (2019d). *Türk Mutfağına Özgü Et ve Sakatat Yemekleri,* Yiyecek İçecek Hizmetleri, MEB, Ankara.

Mete, O. (2017). *Baharatlar,* Alfa Yayınevi, İstanbul.

Mil, B. (2009) *Yemek Pişirmeden Gastronomiye Uzanan Bakış Acısıyla Küreselleşen Yemek,* 3.Ulusal Gastronomi Sempozyumu ve Sanatsal Etkinlikleri, Nisan 17-18, Antalya.

Montagne, P. (2005). *Larousse Gastronomique,* Oğlak Yayınları, İstanbul.

Muştu, Ç. (2019). *Etlerde Kuru Yaşlandırma,* Aydın Gastronomy Dergisi, 3(1).

Nosrat, S. (2020). *Tuz, Yağ, Asit, Isı,* 5. Baskı, The Kitap Yayınları, İstanbul.

Ölmez, M. (2023). *Gastronomik Sunum Teknikleri,* Ed. Kadriye Alev Akmeşe, *Gastronomi ve Mutfak Sanatları Temel Kavramlar ve Güncel Konular,* 1. Baskı, Eğitim Yayınevi, Konya.

Ölmez, M. ve İlhan, İ. (2022). *Yöresel Yiyecek ve İçeceklerin Gastronomi Turizmine Etkileri: Niğde İli Örneği,* Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 10 (3), 2212-2236.

Özden, Ö., Mol, S. ve Erkan, N. (2008). *Su Ürünleri ve Beslenme,* İBB Basımevi, İstanbul

Özgen, I. (2015). *Menü Planlama,* Ertem Basın Yayın, Ankara.

Petersen, T., Meyer, C., Nursten, H., Redzepı, R. (2006). *Gastronomy: The Ultimate Flavour Science. Developments in Food Science,* 43, 611-616.

Pınar, İ. (2015). *Yiyecek İçecek İşletmeleri Yönetimi,* Ertem Basın Yayın, Ankara.

Rao, H., Monın, P., Durand, R. (2003). *Institutional Change in Toque Ville: Nouvelle Cuisine as an Identity Movement in French Gastronomy.* The University of Chicago Press Journals, 108(4), 795-843.

Sarı, İ. (2017). *Türklerde Yemek Kültürü,* Nokta e-Kitap.

Sarıışık, M. (2013). *Uluslararası Gastronomi,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Serventi, S., Sabban, F. (2002). *Pasta: The Story of a Universal Food.* New York, Colombia University Press.

Şavkay, T. (2005). *Yemek Tarifleri, Eskimeyen Tatlar: Türk Mutfak Kültürü,* Vehbi Koç Vakfı Yayınları, Mas Matbaacılık, İstanbul.

Şengül, S. (2019). *Mutfak Planlaması: Tüm Yönleriyle Gastronomi Bilimi,* Edt. Sarıışık, M., Detay Yayıncılık, Ankara.

Şengül, S., Türkay, O. (2017). *Türkiye'nin Yöresel Mutfakları,* Detay Yayıncılık, Ankara.

Tayyar, M., Kılıç, V. (2014). *Gıda Endüstrisinde Hijyen ve Sanitasyon,* Dora Yayıncılık, Bursa.

Teel, L. (2010). A Culınary Revolutıon: *The First Celebrity Chef And The Unification Of French Culture,* Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, The University of New Mexico, New Mexico.

Tez, Z. (2018). *Lezzetin Tarihi,* 4. Baskı, Hayy Kitap, İstanbul.

Tezcan, M. (2000). *Türk Yemek Antropolojisi Yazıları,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Türkan, C. (2005). *Mutfak Teknolojisi,* Değişim Yayınları, İstanbul.

Türkan, C. (2019). *Mutfak Hizmetleri Yönetimi,* Cemal Türkan Yayınları, Ankara.

Uçuk, C. (2023) *Gastronomide Tabak Prezantasyonu: Nasıl Estetik Tabaklar Hazırlayabiliriz?* Nobel Akademik Yayıncılık, İstanbul.

Üçüncü, M. (2000). *Gıdaların Ambalajlanması,* Ege Üniversitesi, İzmir.

Yılmaz, Y. (2012). *Otel ve Yiyecek İçecek İşletmelerinde Ziyafet Organizasyonu Yönetimi*, 2. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.

URL-1: https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372872/lang--tr/index.htm (E.T.: 09.09.2023).

URL-2: https://restoranyonetimi.wordpress.com/2014/09/10/restaurant-isletmeleri-islevleri/ (E.T.: 19.07.2023).

URL-3: https://umkaturkiye.com/vitaminler/b3-vitamini-niasin-nedir-ne-ise-yarar (E.T.: 14.07.2023).

URL-4: https://nutraxin.com.tr/vitaminler (E.T.: 18.08.2023).

URL-5: https://psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/32/yeme-bozukluklari (E.T.: 18.08.2023).

URL-6: https://www.medicalpark.com.tr/seker-hastaligi-diyabet-nedir/hg-1703 (E.T.: 11.08.2023).

URL-7: https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/mikrodalga-firin-kim-ne-zaman-icat-etti (E.T.: 21.06.2023).

URL-8: https://myhome.htgetrid.com/tr/bytovaya-tekhnika/indukcionnaya-plita-plyusy-i-minusy (E.T.: 14.05.2023).

URL-9: https://www.celebimutfak.com/index.php/2020/07/26/paslanmaz-celik-yemek-ebat/ (E.T.: 19.05.2023).

URL-10: https://www.globalmutfak.com/mayapaz-devrilir-tava-gazli-50-lt-80x70x85-cm-pmu713 (E.T.: 19.06.2023)

URL-11: https://www.endustriyelmutfakaletleri.com/oztiryakiler-elektrikli-kaynatma-tenceresi-otei-150-urun2490.html (E.T.: 17.03.2023).

URL-12: https://atalay.com.tr/TR/urun-detay/asm-65-salamander-elektrikli-65x45.html?I=139 (E.T.: 25.04.2023).

URL-13 https://www.peynircibaba.com/osmancik-baldo-pirinc-nedir (E.T.: 11. 09.2023).

URL-14: https://www.kisikates.com.tr/blog/kirmizi-etlerin-yapisi-bolumleri-ve-tazeligi-anlamak-429 (E.T.: 08. 09.2023).

URL-15: https://www.kisikates.com.tr/blog/kumes-hayvan-etlerinin-yapisi-bolumleri-ve-tazeligi-anlamak-430 (E.T.: 05. 09.2023).

URL-16: https://www.kisikates.com.tr/blog/balik-deniz-mahsulleri-cesitleri-ve-tazeligi-anlamak-435 (E.T.: 04. 09.2023).

URL-17: https://www.kisikates.com.tr/blog/balik-takvimi-464

URL-18: https://www.unileverfoodsolutions.com.tr/konsept-uygulamalarimiz/yemek-trendleri/fuzyon-mutfak-nedir.html (E.T.: 24.05.2023).

URL-19: https://www.favorilezzetler.com/koseyazisi/gastronomide--prezantasyon-sunum (E.T.: 1.05.2023).

URL-20: https://www.defya.com.tr/blog/icerik/tabak-susleme-sanati (E.T.: 11.05.2023).

URL-21: https://tr.pinterest.com/pin/11047961579262135/ (E.T.: 05.06.2023).

URL-22: https://www.hotelrestaurant.com.tr/gastronomi/profesyonel-mutfak-tabak-prezantasyonunda-sunumunda-8-onemli-teknik/ (E.T.: 18.05.2023).

URL-23: https://www.kisikates.com.tr/blog/michelin-yildizi-nedir-kriterleri-nelerdir-990 (E.T.: 14.05.2023).

URL-24: https://www.gurmecenter.com/michelin-yildizi-nedir/ (E.T.: 03.06.2023).

URL-25: https://guide.michelin.com/tr/tr (E.T.: 18.05.2023).

URL-26: https://guide.michelin.com/tr/tr (E.T.: 01.05.2024).

URL-27: https://www.unileverfoodsolutions.com.tr/konsept-uygulamalarimiz/yemek-trendleri/fine-dine-nedir-fine-dining-konseptine-dair-her-sey.html (E.T.: 30.05.2023).

URL-28: https://www.dha.com.tr/gundem/yenilebilir-cicekler-hem-damaga-hem-goze-hitap-ediyor-1802566 (E.T.: 30.05.2023).

URL-29: https://tr.pinterest.com/pin/384424518183859142/ (E.T.: 30.05.2023).

EMİLE, YA DA EĞİTİM ÜZERİNE:

DOĞAL GELİŞİMİ DESTEKLEMEK VE TOPLUMSAL KURALLARI TARTIŞMAK

YURDAGÜL DEMİRBİLEK

EĞİTİM
yayınevi

EMİLE, YA DA EĞİTİM ÜZERİNE: DOĞAL GELİŞİMİ DESTEKLEMEK VE TOPLUMSAL KURALLARI TARTIŞMAK

Yurdagül Demirbilek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-04-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

EMİLE, YA DA EĞİTİM ÜZERİNE: DOĞAL GELİŞİMİ DESTEKLEMEK VE TOPLUMSAL KURALLARI TARTIŞMAK
Yurdagül Demirbilek
VI+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-04-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abramson, J. M. (2013). Rousseau, Emile. The Stanford Encyclopedia of Philosophy. Stanford University. https://plato.stanford.edu/entries/rousseau/

Ağır, M. (2007). *Üniversite öğrencilerinin bilişsel çarpıtma düzeyleri ile problem çözme becerileri ve umutsuzluk düzeyleri arasındaki ilişki.* (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Akan, A. (2015). *Jean Jacques Rousseau'da insan ve toplum sorunu*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akan, M. (2015). Rousseau'ya göre eğitim felsefesi. *Eğitim ve Bilim, 40*(182), 309-324.

Akay, A. (2002). Yapısalcılık sonrasına yeniden bir bakış. *Doğu Batı Dergisi,* S, 19, 65- 80.

Akdağ, B. (2006). Alternatif eğitim modelleri. *Zil ve Teneffüs Dergisi.* Sayı: 6, 34-44.

Akdemir, F. (2010). Aydınlanma ve modernitenin romantik eleştirmeni: Jean Jacques Rousseau. *Ekev Akademi, 44*, 61-72.

Akınoğlu, O. (2005). Coğrafya eğitiminin etkililiği ve sorunları. *Marmara Coğrafya Dergisi, 12*, 77-96.

Akyüz, Y. (2001). *Türk eğitim tarihi*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Aloni, N. (2007). Rousseau, John Dewey, and the "problem" of liberal education. *Educational Theory, 57*(4), 447-463.

Altun, M. (2010). *Matematik öğretimi*. Bursa: Aktüel Alfa Yayınevi.

Aral, N.G. ve Figen-Köksal, A. (2001). *Okul öncesi eğitiminde oyun*. İstanbul; Ya-pa

Arenberg, N. (2000). *Subversive politics in Rousseau's La Nouvelle Heloise : Gender, sex, and the marginalized "feminist" voice in Claire's missives* (8 b.). Women in French Studies. https://doi.org/10.1353/wfs.2000.0029 adresinden alındı.

Arıcı, A.F. (2012). *Masalın sesi.* (2. Baskı). Ankara: Pegem.

Aristoteles. (1993). *Politika.* (Çev. M. Tuncay). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Aslan N. (1962). *Jean Jacques Rousseau.* İstanbul: Varlık.

Ata, B. ve Bağcı, İ. (2014). *Sosyal bilgiler eğitimi açısından eğitim klasikleri incelemeleri*. Ankara: Pegem.

Avcı, N. (2003). yaşama merhaba gelişimde 0-3 yaş. çocuk gelişimi ve eğitimi dizisi. İstanbul: Morpa Kültür.

Aytaç, K. (2006). *Çağdaş eğitim akımları:(yabancı ülkelerde).* Ankara: Mevsimsiz.

Aytaç, K.(2012), *Avrupa eğitim tarihi*. Ankara: Phoenix.

Badamchı, D.K. (2016). Immanuel Kant'ın Jean Jacques Rousseau'dan çıkarsadıkları: Eğitim üzerine. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi* (Flsf), (21).

Bakır, K. (2007). Jean Jacques Rousseau'nun natüralist eğitim anlayışı. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 103-122.

Bakır, K. (2016). *Natüralist eğitim: Jean-Jacques Rousseau'da eğitimin toplumsal ve ahlaki temelleri*. Pegem Akademi Yayıncılık.

Bal, H. (1991). *1924 raporunun Türk eğitimine etkileri ve John Dewey'in eğitim felsefesi*. İstanbul: Aydınlar Matbaası.

Başal, H.A. (2004). *Gelişim ve psikoloji*. İstanbul: Morpa Kültür.

Berktin, C.T. (1974). *Öğrenci problemleri*. Ankara: İş Bankası Kültür.

Berman, M. (2011). *Özgünlüğün politikası*. (N. Yıldız, Çev.) İstanbul: Sel Yayınları.

Bilen, M. (1995). *Plandan uygulamaya öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bilir, P. (2008). Yeni beden eğitimi öğretim programı ve köy enstitülerinde beden eğitimi derslerinin yapılandırmacı öğretim yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 145-150.

Binbaşıoğlu, C. (1982). *Eğitim düşüncesi tarihi*. Ankara: Binbaşıoğlu.

Bloom, A. (1987). *Jean Jacques Rousseau 1712-1778 history of political philosophy.* London: The University of Chicago.

Boyd, W. (1962). *Émile: Rousseau on education*. Heinemann.

Brooke, C. (2001). *Rousseau'nun Arkadaşı: Stoacı ve Augustinusçu Kökenler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Brown, C. (2018). Revisiting Rousseau's "Emile, or on education": A contemporary perspective. *Journal of Educational Philosophy, 30*(2), 87-104.

Bruner, J.S. (1968). *Toward a theory of instruction.* New York: Norton

Cassirer, E. (1980). *İnsan üstüne bir deneme.* (N. Arat, Çev.). Remzi Kitabevi.

Cassirer, E. (2017). *Rousseau, Kant, Goethe* (2. Basım b.). (M. Tüzel, Çev.) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Cevizci, A. (2010). *Felsefe terimleri sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cevizci, A. (2011). *Eğitim felsefesi*. Say Yayınları.

Cevizci, A. (2016). *Eğitim terimleri sözlüğü*. Say Yayınları.

Cevizci, A. (2017). *Felsefe tarihi.* Say Yayıncılık.

Ceylan, İ. (2014). J.J. Rousseau'nun "Emile" adlı eserinde vurguladığı duygu ve düşünceler: Eserin tahlili. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi, 2*(2), 125-139.

Chen, L. (2021). The relevance of Rousseau's "Emile" in modern education. *Educational Psychology Review*, 35(3), 325-342.

Chen, S. (2021). "Rousseau's educational philosophy and Its modern relevance". *Journal of Educational Philosophy and Theory, 53*(2), 162-178.

Cihan, M. (2006). John Locke ve eğitim. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(1), 173-178.

Clark, H. B. (1995). The role of Sophie in Emile: *A Study in Pedagogical Method*, *177*(3), 55-63.

Clark, J. (2020). Rousseau's educational philosophy: Nurturing the natural goodness of the child. *Studies in Philosophy and Education, 39*(4), 461-475.

Clark, L. & Lafrence, C. (1995). Gendered citizenship: Rousseau on femininity and women's rights. *Political Theory, 23*(1), 67-88.

Clark, M. (2016). Gender equality in Rousseau's "Emile". *Gender and Education*, 18(1), 45-62.

Clastres, P. (2011). *Devlete karşı toplum.* (M. Sert, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Cohen, G. (2001). *The political philosophy of Rousseau.* Princeton University Press.

Conway, D. (2018). *Jean-Jacques Rousseau : Transparency and obstruction.* Cambridge University Press.

Çağdaş, A. (2009). *Anne-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Kök

Çapar, S., & Yıldırım, Ş. (2012). Hobbes ve Locke'un devlet düşüncesine katkıları. *Türk İdare Dergisi*, 474, 53-82.

Çiğdem, A. (2015). *Aydınlanma düşüncesi.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Çilingir, L., & Küçükali, R. (2004). Immanuel Kant'ın eğitim anlayışı. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 81-98.

Damrosch, Leo. (2011). *Jean-Jacques Rousseau Huzursuz Dâhi.* Ö. Özköprülü (Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.

Dane, J. (2017). Emile. Jean-Jacques Rousseau and the pedagogy of nature. *Philosophical Inquiry in Education, 24*(1), 46-58.

Darby, D. (2004). Rousseau's *Émile*: A guide for 21st-century educators. *Educational Theory, 54*(1), 75-89. https://doi.org/10.1111/j.0013-2004.2004.00001.x

Demir, A. (2012). Hak, adalet ve özgürlük bağlamında Rousseau. *Akademik Bakış Dergisi*, 33, 1-9.

Demirbilek, S. (2007). Cinsiyet ayrımcılığının sosyolojik açıdan incelenmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 44(511), 12-27.

Denkel, A. (1997). *Düşünceler ve gerekçeler I*. İstanbul: Göçebe.

Dent, N. J. (2002). *Rousseau Sözlüğü,* çev. B. Gözkan, N. Ilgıcıoğlu, A. Çitil, A. Kovanlıkaya. (N. I. B. Gözkan, Çev.) İstanbul: Sarmal Yayınları.

Derman, M.T. ve Başal, H.A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(1), 115-144.

Derrida, J. (2013). *The other heading: Reflections on today's Europe*. Indiana University Press.

Descartes, R. (2013). *Yöntem üzerine konuşma*. (Çev. Ç. Dürüşken). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Dudai, R. (2015). Autonomy and education in Rousseau and Kant. *Studies in Philosophy and Education, 34*(2), 169-185.

Durğun, S. (2012). Jean Jacques Rousseau'da Amour Propre kavramı. *Özne Dergisi*, 17, 103-112.

Egemen, B.Z. (1965). *Terbiye ilminin problemleri ve terbiye felsefesi.* Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Ekici, E. (2011). Hobbes ve Rousseau; Toplumsal Sözleşme Kuramı. *Kaygı Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 16, 78-89.

Elshtain, J. B. (2010). "Rousseau's political philosophy." *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford University. https://plato.stanford.edu/entries/rousseau/#PolPhi

Enginün, İ. (1987). *Edebiyat ve çocuk edebiyatı. Çocuk Edebiyatı Yıllığı.* İstanbul: Gökyüzü.

Erdem, H. H. (2012). Jean Jacques Rousseau'da kültür ve toplum eleştirisi. *Özne Dergisi*, 17, 15-28.

Erdem, H.S. (2011). Erzurumlu İbrahim Hakkı'da "insanın hakikati" sorunu. *İÜ. İlahiyat Fakültesi Dergisi, Güz, 2*(2),

95-113.

Erden M. ve Akman, Y. (1996). *Gelişim öğrenme- öğretme* (3. Baskı). Ankara: Arkadaş.

Erdoğan, M. (2000). *Demokrasi laiklik resmî ideoloji*. Ankara: Liberte.

Ergün, M. (1995). *Eğitim sosyolojisine giriş*. Ankara: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Erickson, F. (2019). *Talk and social theory: ecologies of speaking and listening in everyday life*. John Wiley & Sons.

Ferré, C. (2009). *Rousseau's state of nature: A fresh perspective.* University of Notre Dame Press.

Fetscher, I. (1976). *Herrschaft und emanzipation.* Munih: R. Piper & Co. Verlag.

Franklin, B. (1993). *Çocuk hakları.* Ayrıntı Yayınları, İstanbul. (A. Türker, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Freeman, B. (2018). *Rousseau's social contract: An introduction.* Cambridge University Press.

Garcia, M. (2020). Rousseau's "Emile, or On Education" as a milestone in discussing social rules. Journal of Moral Education, 49(4), 467-480.

Gardner, H. (2016). *The unschooled mind: How children think and how schools should teach*. Basic Books.

Genç, H. N. (2015a). Jean Jacques Rousseau'nun Emile 'sinde kadın eğitimi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , 8*(1), 25-34.

Genç, H. N. (2015b). Emile'i anadil edinim ve yabancı dil öğrenim kuramları açısından okumak. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 14,* 52-76

Genç, S., & Eryaman, M. Y. (2007). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 89-102.

Goldie, M. (2005). *The political theory of Rousseau*. Cambridge University Press.

Golomb, J. (2008). In the beginning: The child and his/her educator in Rousseau's Emile. *Educational Theory, 58*(1), 87-101.

Göçmen, D. (2008). *Neden hâlâ Hegel?* Baykuş Felsefe Yazıları Dergisi, 2, 28.

Göçmen, D. (2015). *Modern felsefe, tarihsel anlamı, güncel mirası, Adam Smith, Hegel ve Marx*. Vivo Yayıncılık.

Gökberk, M. (1993), *Felsefe tarihi*. İstanbul: Remzi.

Gutek, G.L. (2006). *Eğitime felsefî ve ideolojik yaklaşımlar.* Çev:Nesrin Kale, Ankara: Ütopya

Gültekin, V. (1979). *Jean Jacques Rousseau*: *Hayatı ve Eserler.* İstanbul: Kastaş.

Günaydın, S. B. (2014). *Yapılandırmacı eğitim felsefesi açısından naturalist eğitim anlayışının değerlendirilmesi "emile" örneği*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Gündüz, F. ve Çalışkan, M. (2013). 60-66, 66-72, 72-84 Aylık çocukların okul olgunluk ve okuma yazma becerilerini kazanma düzeylerinin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies, 8*(8).

Gündüz, Y. ve Balyer, A. (2011). Eğitimde ödül ile cezanın yeri ve buna ilişkin alternatif yaklaşımlar. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40*(2), 10-23.

Halpérin, J. L. (2001). *The homosexual question in modern Egypt.* Duke University Press.

Hampsher-Monk, I. (2004). *"Rousseau's political writings".* Oxford University Press.

Hancerlioğlu, O. (1995). *Düşünce tarihi*. Ankara: Remzi.

Hançerlioğlu, O. (1982). *Felsefe sözlüğü.* 7. Ankara: Remzi

Hassoy, P. & Çakıcı, M.(2012). Çocuklarda görülen davranış bozuklukları ile ilgili ailelerin bilgi düzeyleri ve tutumları. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*, 1-14

Heimsoeth, H. (2007). *Kant'ın felsefesi*. (Çev. T. Mengüşoğlu). Doğu Batı Yayınları.

Hobbes, T. (2009). *Leviathan*. (S. Lim, Çev.) YKY.

Hobbes, T. (2018). *De Cive yurttaşlığın felsefi temelleri.* (Çev. C. D. Zarakolu). Belge Yayınları.

Hoffman, S. (2016). *Rousseau, naturalism, and human difference.* Rowman & Littlefield.

Hope, J. (2009). *Rousseau's Emile: A critical guide.* Edinburgh University Press.

Hudis, P. (2006). *Rousseau and freedom.* Continuum.

Işık, C. (2013) *Aydınlanma düşüncesi çerçevesinde jean Jacques Rousseau'nun aydınlanma ve eğitim ile ilgili görüşleri.* Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı İstanbul.

James, S. (2009). *Rousseau: An Introduction to his Psychological, Social and Political Theory*. Oxford: Oxford University Press.

Jeffrey, A. (2013). *Minerva'nın baykuşu- batı siyasi düşünce tarihi.* (İ. Yıldız, Çev.) Ankara: Dipnot Yayınları.

Johnson, D. W. (2015). *Cooperative learning in 21st century: Research, theory, and practice*. Routledge.

Johnson, E. (2019). Rousseau's emphasis on natural development in education. *Philosophy of Education Quarterly*, 40(4), 401-418.

Johnson, K., & Smith, R. (2020). Rousseau's Analysis of how social rules can restrict children's freedom in "Emile". *Ethics and Education, 15*(3), 311-326.

Jones, A. (2012). Emile, or on education by Jean-Jacques Rousseau: A Review. *Philosophy of Education Archive*, *1*(1), 45-62.

Kadıoğlu, Ş. (2007). Rousseau'nun "Yalnız Gezenin Düşleri"nde mutluluk arayışı. *Sosyal Bilimler Dergisi, 31*(2), 181-203.

Kansu, N. A. (1952). *Pedagoji tarihi*. Millî Eğitim Basımevi.

Kant, E. (2013). *Eğitim üzerine.* Çev. A. Aydoğan. İstanbul: Say.

Kant, I. (1795). *Perpetual peace*: *A Philosophical Sketch*. Retrieved from URL

Kant, I. (1900). *Kant on education* (Über Pedagogic). (D. H. Annette Churton, Çev.) Boston. http://oll.libertyfund.org/title/356 adresinden alındı.

Kant, I. (2013). *Ahlak metafiziğinin temellendirilmesi*. (I. Kuçuradi, Çev.) Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayınları.

Kara, Y. ve Özgün-Koca, S. A. (2004). Buluş yoluyla öğrenme ve anlamlı öğrenme yaklaşımlarının matematik derslerinde uygulanması:" İki terimin toplamının karesi" konusu üzerine iki ders planı. *İlköğretim online, 3*(1).

Karataş, E. (2012). *Bir eğitimci olarak Leo N. Tolstoy ve Yasnaya Polyana Okulu'ndaki uygulamaları*. Bahri Ata (Ed.), Ankara: Pegem Akademi

Karenga, M. (1997). *The philosopher and the Pharaoh*. University of Sankore Press.

Kayaoğlu, M. (2014). *Jean-Jacques Rousseau ve siyasi düşüncesi.* Ankara: Vadi Yayınları.

Kılıç, C. (2014). *Eğitimci olarak Kant.* (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilgiler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı, Erzurum

Kim, S. (2021). Rousseau's philosophy of education and its implications for educational practice. *Educational Philosophy and Theory, 53*(4), 397-408.

Kohlberg, L. (1987). *Moral Education: A review of developments in the theory.* Harvard Educational Review.

Kolay, M. (2015). *Kant ve Rousseau'nun insan doğası ve eğitim anlayışları.* (Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Bilim Dalı, Kütahya.

Korkmaz, M. ve Öktem, G. (2014). Rousseau'nun eğitim anlayışı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching),* 1, 174-186.

Köksal, G. ve Özel, D. H. G. (2008). *Bebek beslenmesi*. Sağlık Bakanlığı

Küçükkaragöz, H. (2008). *Bilişsel gelişim ve dil gelişimi.* B. Yeşilyaprak (Ed.), Eğitim Psikolojisi, Gelişim- Öğrenme-Öğretim İçinde (S. 82-115), Ankara: Pagem

Larrivee, B. (2005). From Dewey to Vygotsky: The implications of an evolutionary perspective for psychology and education. *Educational Psychology Review, 17*(2), 99-125.

Locke, J. (1963). *Some thoughts concerning education, The works of Locke*, Vol. IX, London

Marx, K. (1844). *Economic and philosophic manuscripts of 1844.* Retrieved from URL

Matthews, G. (2013). *Rousseau's Emile: A study of character and virtue.* Routledge.

MEB, (2018). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara

Mobaçoğlu, M. (1990) *Jean Jacques Rousseau'nun eğitim felsefesi (Emile"nin bir analizi.)*.(Yüksek lisans tezi) Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. İzmir.

Monk, I. H. (2005). *Modern siyasal düşünce tarihi.* İstanbul: Say Yayınları.

Montessori, M. (1967). *The absorbent mind*. Henry Holt and Company.

Montessori, M.(1995). *Çocuk eğitimi: Montessori metodu.* Çev. G. Yücel, İstanbul: Özgür.

Moran, D. (1993). *Rousseau's Barometer: State of Nature, Race, and American Federalism*. Princeton: Princeton University Press.

Müftüoğlu, F. (2004). *Maarif meseleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Neuhouser, F. (2014). *Rousseau's critique of economic inequality. In Rousseau: The sentiment of existence* (pp. 227-242). Princeton University Press.

Noddings, N. (2016). *Philosophy of education* (4. bask). Boulder, CO: Westview Press.

Oğuzkan, Ş. ve Oral, G. (1993). *Okulöncesi eğitimi.* İstanbul: Milli Eğitim

Okin, M. (2013). *Sophie ve Julie: Kadının cezbedici ve cezbediciliğinin dizginlenmesi.* Rousseau ve Cinsiyet Rollerinin Analizi içinde. Eğitim Yayınları.

Okin, S. M. (1979). Rousseau's natural woman. the journal of politics. the journal of politics. https://www.jstor.org/stable/2129771 adresinden alındı.

Owen, R. (1995). *Yeni dünya görüşü*. (Çev. M. D. Şahiner). Yapı Kredi Yayınları.

Öktem, G. (2014) *Rousseau'nun eğitim anlayışı ve günümüze yansımaları.* Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul.

Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü*. İstanbul: MEB Yayınları.

Özcan, Ö (2019) *Aydınlanma"nın üç düşünüründe (Rousseau, Kant ve Locke) çocuk modernleşmesi ve eğitim.* (Yüksek lisans tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Ve Öğretim Ana Bilim Dalı. İstanbul.

Özdağ, C. (2012). "Doğa" kavramının Rousseau'nun söylemindeki birliği. *Özne Dergisi*, 17, 47-62.

Özden, D.M. (2019) *Rousseau ve Russell"ın çocuk eğitimine ilişkin görüşleri üzerine karşılaştırmalı bir inceleme.* (Yüksek lisans tezi) Atatürk Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Erzurum.

Özden, M. Y., & Şimşek, H. (1998). Davranışçılıktan oluşturmaya. *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Dergisi*, 139, 71-83.

Özden, Y. (2004). *Yeni eğitimde öğretmenin yeri ve rolü.* AB Sürecinde Eğitimde Reform İhtiyacı Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara: Eğitim-Bir-Sen.

Özden, Y. ve Şimşek, H. (1998). Davranışçılıktan oluşturmacılığa: "Öğrenme" paradigmasının dönüşümü ve Türk eğitimi. *Bilgi ve Toplum, 1*, 71-82.

Özöner, P. (2023). *Jean-Jacques Rousseau'nun Emile eserindeki çocuk eğitimi düşüncesinin eğitim programlarına yansıması.* (Yüksek lisans tezi). Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Öztan, G.G. (2009). *Türkiye'de çocukluğun politik inşası*. (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Öztürk, A. (2010). Rousseau'nun uygarlık eleştirisinin sınırları ya da birinci ve ikinci konuşmalar üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Maltepe Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi, 1*(2), 138-164.

Parageau, Marie-Madeleine. (2016). "Rousseau's theory of education and gender". *History of Education Review, 45*(1), 19-32.

Parry, D. (2001). The Place of Maps in Children's Lives: How children experience and use maps in their daily activities. *The Professional Geographer, 53*(1), 29-37.

Parry, J. (1995). *Rousseau's educational theory: A contextual perspective.* Routledge.

Piaget, J. (1970). *Science of education and the psychology of the child*. Orion Press.

Platon. (2010). *Devlet*. (Çev. S. Eyüboğlu & M. A. Cimgöz). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rawls, J. (1971). *A Theory of justice. Cambridge.* MA: Harvard University Press.

Rawls, J. (2008). *Lectures on the history of political philosophy.* (S. Freeman, Dü.) London: The Belknap Press of Harvard University Press.

Rousseau J.J. (1991). *İtiraflar I* . Çev. Reşat Nuri Gültekin, İstanbul: MEB.

Rousseau J.J. (1991). *İtiraflar II* . Çev. Arif Obay, İstanbul: MEB

Rousseau J.J. (2017). *Emile ya da çocuk eğitimi üzerine.* Çev. Yaşar Avunç, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür.

Rousseau, J. J. (1976). *Confessions. Paris :* Librairie Générale Française.

Rousseau, J. J. (2015). *Bilimler ve sanatlar üzerine söylev* (S. Eyüboğlu, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rousseau, J. J. (2018). *Dillerin kökeni üstüne deneme* (VII. Basım b.). (Ö. Albayrak, Çev.) İstanbul: Türkiye İş bankası Kültür Yayınları.

Rousseau, J. J. (2018). *İnsanlar arasındaki eşitsizliğin kaynağı ve temelleri hakkında nutuk*. (D. D. Altınörs, Çev.) İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Rousseau, J. J. (2018). *Toplum sözleşmesi* (V. Günyol, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rousseau, J.-J. (1762). *Émile ou De l'éducation* [Émile, or on education].

Russ, J. (2014). Rousseau ve özgürlük sorunu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sahlins, M. (2010). *Taş devri ekonomisi*. (T. D.-Ş. Özgün, Çev.) BGST Yayınları.

Savruk, D. (2019) *Locke, Rousseau ve Dewey'e göre eğitim ve deneyim ilişkisi.* (Yüksek lisans tezi) Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü İstanbul.

Schwartz, J. (2010). *Tamela Ice, resolving the paradox of Jean-Jacques Rousseau's sexual politics* (10 b.). H-France Review.

Sen, A. (1999). *Development as freedom.* New York, NY: Anchor Books.

Senge, P. M. (2020). *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. Currency.

Shklar, J. (1969). *Men and citizens: A study of Rousseau's social theory*. Cambridge: Cambridge University Press.

Silier, K. (2013). *Rousseau'nun kadınlar hakkındaki düşünceleri.* İçinde: Kadın ve Felsefe, 15-30.

Simpson, S. (2007). *Rousseau's theory of freedom*. London: Continuum.

Smith, A. (2005). *An Inquiry into the nature and causes of the wealth of nations.* Retrieved from URL

Smith, D. (2017). The influence of Rousseau's educational philosophy on modern education. *Educational Studies*, 38(2), 145-162.

Sönmez, V. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Spring, J. (2010). *Özgür eğitim.* (A. Ekmekçi, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Tannenbaum, D. G. (2015*). Siyasi düşünce tarihi filozoflar ve fikirleri*. (F. Demirci, Çev.) Ankara: Adres Yayınları.

Taş, A.M. (2004). Sosyal bilgiler öğretmenliği eğitimi program standartlarının belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37*(1), 28-54.

Taşkıran, U.Ş. (2006). *Bilgi ve iletişim teknoloji dersinin öğrenci merkezli eğitim yaklaşımıyla işlenmesinde karşılaşılan sorunlar Eskişehir ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

Thilly, F. (1995). *Felsefe tarihi.* Çev. İ. Şener, 1, 353.

Timucin, A. (2012). Rousseau'da toplum sorunları. *Özne Dergisi*, 17, 77-84.

Tombak, B. (2016). *Jean Jacques Rousseau'nun insan felsefesinde insan doğası ve eğitime yansımalar.* (Yüksek lisans tezi) Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları Ve Öğretim Ana Bilim Dalı İstanbul.

Tunçel, A. (2012). Özgün bir yurttaş anatomisi olarak Emile. *Özne Dergisi*, 17, 85-102.

Tüfenkçi, S. ve Çetin, M. (2017). Rousseau'da insan doğası ve değerler eğitimi. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 16*(32), 487-506.

Tütüncü, K. (2013). Demokratik ve özerk bireyin yetişmesi: Jean Jacques Rousseau'nun Emile 'sinden neler öğrenebiliriz?

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(2), 303-327. https://dergipark.org.tr/tr/pub/esad/issue/6062/81554 adresinden alındı.

Ünal, M. (2009). Çocuk gelişiminde oyun alanlarının yeri ve önemi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(2), 95-109.

Wokler, R. (2001). *Rousseau: A very short introduction*. Oxford University Press.

Wollstonecraft, M. (2020). *Kadın haklarının gerekçelendirilmesi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yağmur, K. (2013). *Dil öğretiminde ana dili, ikinci dil ve yabancı dil kavramları*. M Durmuş ve A. Okur, (Ed.), Yabancılara Türkçe Öğretimi El Kitabı. Ankara: Grafiker.

Yapıcı, M. (2006). Eğitim ve yabancılaşma. *Journal of Human Sciences, 1*(1), 1-9.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba ve çocuk.* İstanbul: Remzi

Yılmaz, T. (2019) *Jean Jacques Rousseau'nun "emile" adlı eserinde çocuk, çocuk eğitimi ve ideal vatandaş.* (Yüksek lisans tezi) Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Kırşehir.

Zerzan, J. (2009). *Gelecekteki ilkel.* (C. Atila, Çev.) İstanbul: Kaos Yayınları.

İŞLETMECİLİK PERSPEKTİFİNDEN ENDÜSTRİ 4.0'A BÜTÜNSEL BAKIŞ

EDİTÖRLER:
PROF. DR. ARZU KARACA
DR. ÖĞRETİM GÖREVLİSİ AYŞE BADAK

EĞİTİM
yayınevi

İŞLETMECİLİK PERSPEKTİFİNDEN ENDÜSTRİ 4.0'A BÜTÜNSEL BAKIŞ

Editörler: Prof. Dr. Arzu KARACA • Dr. Öğretim Görevlisi Ayşe BADAK

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-75-3
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
İŞLETMECİLİK PERSPEKTİFİNDEN ENDÜSTRİ 4.0'A BÜTÜNSEL BAKIŞ
Editörler: Prof. Dr. Arzu KARACA • Dr. Öğretim Görevlisi Ayşe BADAK
XII+509 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-75-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alçin, S. (2016). Üretim İçin Yeni Bir İzlek: Sanayi 4.0. *Journal of life Economics*, 3(2), 19-30.

Aksoy, S. (2017). Değişen Teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı Anlamaya Dair Bir Giriş. *Sosyal Araştırma Vakfı*, 4, 34-44

Arslan, Ü. Çağlayan (2017), Sanayi Devrimi: Sonuçları ve Uluslararası Sisteme Yansımaları,Başkent Üniversitesi, Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler Enstitüsü, Ankara.

Banger, G. (2017). Endüstri 4.0 Ekstra. Dorlion Yayınları, Ankara

Banger, G. (2018). Endüstri 4.0 Uygulama ve Dönüşüm Rehberi. Dorlion Yayınları, Eskişehir

Barnatt, C. (2016). 3D Printing.Wroclaw, Poland: ExplainingTheFuture.

Berktaş, S., & Oraklıbel, R. D. (2021). Sanayi Devrimi Ile Gelen Değişim: Iş Bölümü Ve Yabancilaşma. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(6), 112-121.

Bilgin, O. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi ve Türkiye Ekonomisi: Ulusal Yenilik Sistemi Çerçevesinde Bir İnceleme. Yayımlanmamış *Yüksek Lisans Tezi*, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.

Çalapkulu, S. (2021, 6 Ocak). Sanayi devrimleri ve endüstri 4.0. Sektörüm. Erişim:10.08.2024, https://www.sektorumdergisi.com/sanayi-devrimleri-ve-endustri-4-0/]

Demir, N. Ş., (2024). Dördüncü Sanayi Devriminin Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkisi: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Yüksek Lisans Tezi*, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Derya, H. (2018). Endüstri Devrimleri ve Endüstri 4.0. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi,* 2(2), 1-20.

Dinç, F. (2018). 4. Sanayi Devrimi ve Siber Güvenlik. Erişim Adresi: www.ankaenstitusu.com: http://ankaenstitusu.com/4-sanayi-devrimi-ve-siber-guvenlik

Ebso. (2015). Endüstri 4.0 Uyum Sağlamayan Kaybedecek. Ege Bölgesi Sanayi Odası, İzmir

Evans, D. (2011). The Internet of Things How the Next Evolution of the Internet Is ChangingEverything. https://www.cisco.com/c/dam/en_us/about/ac79/docs/innov/IoT_IBSG_0411FINAL.pdf, (04.04.2021).

Freyer, H. (2014). Sanayi Çağı, Çevirmen: Hüseyin Batuhan, Bedia Akarsu, Batı Yayınları.

Ford, M. (2018). Robotların Yükselişi: Yapay Zekâ ve İşsiz Bir Gelecek Tehlikesi. (Çev. Cem Duran), Kronik Kitap, İstanbul.

Fortune, Akıllı Üretim Çağı: Endüstri 4.0, http://www.fortuneturkey.com/akilliuretim-cagi-endustri-40-42841. Erişim Tarihi: 22.07.2024).

Gönen, S., ve Rasgen, M. (2019). Endüstri 4.0. Muhasebenin Dijital Dönüşümü. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(3), 2898-2917.

Görçün, F. Ö. (2016). Dördüncü Sanayi Devrimi Endüstri 4.0. Beta Basım Yayım, İstanbul.

Göv, S.A. ve Erdoğan, D. (2020). "Dördüncü Sanayi Devriminin (Endüstri 4.0) Neresindeyiz?". *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(2), 299-318.

Gubán, M. & Kovács, G. (2017). Industry 4.0 Conception. Acta Technica Corviniensis-Bulletin of Engineering, 10(1), 22-25.

Günal, M. M. (2019). Simulation for the Better: The Future in Industry 4.0. Simulation For Industry 4.0 (ss. 275-283). Switzerland: Springer

Günay, D. (2002). Sanayi ve Sanayi Tarihi. *Mimar ve Mühendis Dergisi*, (31), 8-14.

Jänicke, M. & Jacob, K. (2013). A Third İndustrial Revolution. Long-Term Governance For Social-Ecological Change, 47-71.

Kahraman, H. (2016). Artırılmış Gerçeklik. Erişim Adresi: https://www.endustri40.com/artirilmis-gerceklik-augmented-reality/

Kılıç, S. ve Alkan, R.M. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi Endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye Değerlendirmeleri. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 2(3), 29-49.

Klaus Schwab, (2016), The Fourth Industrial Revolution (World Economic Forum.

Koca, K.C. (2018), Sanayi 4.0: Türkiye Açısından Fırsatlar ve Tehditler. *Sosyoekonomi Dergisi,* 26(36), 245-252.

Koca, D. (2020). Sanayi Devrimlerinin Tarihsel Arka Planı ve İşgücü Becerileri Üzerindeki Yansımaları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 16(31), 4531-4558.

Koçak, C. (2019). Dördüncü Sanayi Devrimi: "Endüstri 4.0" ve Bir Cam Ambalaj Fabrikasında Uygulanması. *Yüksek Lisans Tezi,* Gebze Teknik Üniversitesi, Gebze.

Mandal, H. (2016). Teknoloji Odaklı Ekosistemde Küresel Mühendislik Eğitimi Sunumu, ODTÜ Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü 50. Yıl Sempozyumu.

Mathias, P. (2013). The First Industrial Nation: The Economic History of Britain 1700–1914. Routledge, New York.

Öcal, F.M. ve Altıntaş, K. (2018). Dördüncü Sanayi Devriminin Emek Piyasaları Üzerindeki Olası Etkilerinin İncelenmesi ve Çözüm Önerileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 8(15), 2066-2092.

Öçer, A. ve Şahin, Ç. (1999). İnternette Pazarlamanın Büyüyen Rolü ve World Wide Web. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 265-292.

Özçelik, T., ve Onursal, F. S. (2020). Endüstri 4.0'ın İş Hayatı ve Sendikalaşma Üzerine Etkisi. Business & Management Studies. *An International Journal,* 8(1), 981-1007.

Özdoğan, O. (2017). Endüstri 4.0: Dördüncü Sanayi Devrimi ve Endüstriyel Dönüşümün Anahtarları. Pusula Yayınları, İstanbul.

Öztuna, B. (2017). Endüstri 4.0 ile Çalışma Yaşamının Geleceği. Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara

Pamuk, N. ve Soysal, M. (2018). Yeni Sanayi Devrimi Endüstri 4.0 Üzerine Bir Araştırma. *Verimlilik Dergisi*, 1, 41-66.

Rostow, W. W. (1971). Sanayi Devrimi Nasıl Başladı. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 30(1-4). https://dergipark.org.tr/en/download/article - file/8594

Selek, A. (2015) Endüstri Tarihine Kısa Bir Yolculuk http://www.endustri40.com/endustri-tarihine-kisa-bir-yolculuk/, indirilme tarihi: 15 Aralık 2016.

Schwab, K. (2016). Dördüncü Sanayi Devrimi (çev. Zülfü Dicleli). Optimist Yayınları, İstanbul.

Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. The Fourth Industrial Revolution (1st U.S. E). New York: Crown Publishing Group.

Sharma, A., & Singh, B. J. (2020). Evolution Of İndustrial Revolutions. *A review. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering,* 9(11), 66-73.

Siemens (2016), Endüstri 4.0 yolunda, http://siemens.e-dergi.com/pubs/Endustri40/Endustri40/Default.html#p=11 (29.09.2024).

Soyöz, B. (2019). KOBİ' lerde ve Üniversitelerde Endüstri 4.0 Farkındalığı Üzerine Bir Çalışma. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Şekkeli, Z. H. ve Bakan, İ. Akıllı Fabrikalar. *Journal Life of Economics*, 5(4), 203-220

Taş, H. Y. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi'nin (Endüstri 4.0) Çalışma Hayatına ve İstihdama Muhtemel Etkileri. *Uluslararası Toplum Araştırma Dergisi*, 9(16), 1818-1836.

Tokol, A. (2000). Yeni Teknolojiler ve Değişen Endüstri İlişkileri. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 2(1).

TÜSİAD. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0.

TÜSİAD ve BCG. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0: Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi (Yayın No: TÜSİAD-T/ 2016-03/576). TÜSİAD. İstanbul

Ünlü, F. ve Atik, H. (2018). Türkiye'deki İşletmelerin Endüstri 4.0'a Geçiş Performansı: Avrupa Birliği Ülkeleri ile Karşılaştırmalı Ampirik Analiz. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 17(2), 431-463.

Yıldız, A. (2018). Endüstri 4.0 ve Akıllı Fabrikalar. *Sakarya Üniversitesi Bilim Dergisi,* 22(2), 548-558.

Witkowski, K. (2017). Internet of Things, Big Data, Industry 4.0- Innovative Solutions in Logistics and Supply Chains Management, *Procedia Engineering,* 182, 763–769.

Kaynakça

Ahmed, RS, ESA Ahmed ve Saeed, R.A. (2021) Machine learning in cyber-physical systems in industry 4.0. In *Artificial Intelligence Paradigms for Smart Cyber-Physical Systems*, 20–41.

Altan, S. (2018). Türkiye'deki yenilikçi örgütleri arttırabilmek için, eğitim sistemine inovasyon kavramı üzerinden bir bakış ve çözüm. *Journal of Management, Marketing and Logistics (JMML),* 5(2), 124-139.

Ashima, R., Haleem, A., Bahl, S., Javaid, M., Mahla, S. K. ve Singh, S. (2021). Automation and manufacturing of smart materials in Additive Manufacturing technologies using Internet of Things towards the adoption of Industry 4.0. *Materials Today: Proceedings*, 45, 5081-5088.

Bag, S., Pretorius, J. H. C., Gupta, S. ve Dwivedi, Y. K. (2021). Role of institutional pressures and resources in the adoption of big data analytics powered artificial intelligence, sustainable manufacturing practices and circular economy capabilities. *Technological Forecasting and Social Change*, 163, 120420.

Bécue, A., Praça, I. ve Gama, J. (2021). Artificial intelligence, cyber-threats and Industry 4.0: Challenges and opportunities. *Artificial Intelligence Review*, *54*(5), 3849-3886.

Ben-Gal, I. (2008). Bayesian networks. *Encyclopedia of statistics in quality and reliability*.

Bengio, Y., Goodfellow, I. ve Courville, A. (2017). *Deep learning* (Vol. 1). Cambridge, MA, USA: MIT press.

Blain, C. ve Mackay, M. (2004). The digital revolution*. Brit. J. Perioperat. Nurs. (UK),* 14(11), 494–499.

Brady, M., Gerhardt, L. A., ve Davidson, H. F. (Eds.). (2012). *Robotics and artificial intelligence* (Vol. 11). Springer Science & Business Media.

Canito, A., Mota, D., Marreiros, G., Corchado, J. M. ve Martins, C. (2020). Contextual adaptative interfaces for industry 4.0. In *International Symposium on Distributed Computing and Artificial Intelligence* (149-157). Cham: Springer International Publishing.

Dal Mas, F., Piccolo, D., Cobianchi, L., Edvinsson, L., Presch, G., Massaro, M., ... ve Bagnoli, C. (2019). The effects of artificial intelligence, robotics, and industry 4.0 technologies. Insights from the Healthcare sector. In *Proceedings of the first European Conference on the impact of Artificial Intelligence and Robotics* (pp. 88-95). Reading, UK: Academic Conferences and Publishing International Limited.

Davidson, R. (2020). Cyber-physical production networks, artificial intelligence-based decision-making algorithms, and big data-driven innovation in Industry 4.0-based manufacturing systems. *Economics, Management, and Financial Markets*, 15(3), 16-22.

Debjani, R. (2014). Cinema in the age of digital revolution. *Int. J. Interdisc. Multidisc. Stud. (IJIMS),* 1(4), 107–111.

Demir, Ö. ve Narlıkaya, Z. (2020). Industry 4.0 and Transformation Of Accounting*. Industry 4.0 and Social Change (Ed. Gökçe Cerev, Bora Yenihan) içinde (s.72-93),* Bursa: Dora Yayın Dağıtım.

Demir, Ö. ve Narlıkaya, Z. (2021). Muhasebe Eğitiminde Dijitalleşme ve Etkileri, Teoriden Pratiğe Muhasebe Eğitimi (Ed. Tolga Oral) içinde (s.85-116)., Ankara: Gazi Kitabevi.

Diez-Olivan, A., Del Ser, J., Galar, D. ve Sierra, B. (2019). Data fusion and machine learning for industrial prognosis: Trends and perspectives towards Industry 4.0. *Information Fusion*, 50, 92-111.

Ertel, W. (2018). Introduction. In: Introduction to Artificial Intelligence. *Undergraduate Topics in Computer Science*, Springer.

Fanni, S. C., Febi, M., Aghakhanyan, G. ve Neri, E. (2023). Natural language processing. In *Introduction to Artificial Intelligence* (pp. 87-99). Cham: Springer International Publishing.

Fatima, S., Haleem, A., Bahl, S., Javaid, M., Mahla, S. K. ve Singh, S. (2021). Exploring the significant applications of Internet of Things (IoT) with 3D printing using advanced materials in medical field. *Materials Today: Proceedings*, 45, 4844-4851.

Garg, S., Mahajan, N. ve Ghosh, J. (2023). Artificial Intelligence and Its Impacts on Industry 4.0. In: Singh, G., Goel, R., Garg, V. (eds) *Industry 4.0 and the Digital Transformation of International Business*, s. 123-133, Singapore: Springer.

Ginsberg, M. (1993). *Essentials of artificial intelligence.* California: Morgan Kaufmann.

Göde, A. ve Kalkan, A. (2023). What is Artificial Intelligence? In: Akpınar, A. (ed.), *Research on Mathematics and Science- IV. (s.23-36),* Gaziantep: Özgür Publications.

Gupta, B. B., Tewari, A., Cvitić, I., Peraković, D. ve Chang, X. (2022). Artificial intelligence empowered emails classifier for Internet of Things based systems in industry 4.0. *Wireless networks*, *28*(1), 493-503.

Haenlein, M., Kaplan, A., Tan, C. W., ve Zhang, P. (2019). Artificial intelligence (AI) and management analytics. *Journal of Management Analytics*, 6(4), 341-343.

Haleem, A., Javaid, M., Singh, R. P. ve Suman, R. (2021). Applications of Artificial Intelligence (AI) for cardiology during COVID-19 pandemic. *Sustainable Operations and Computers*, 2, 71-78.

Hayat, A., Shahare, V., Sharma, A. K. ve Arora, N. (2023). Introduction to industry 4.0. In *Blockchain and its Applications in Industry 4.0* (*Ed. Suyel Namasudra, Kemal Akkaya*) *(pp. 29-59),* Singapore: Springer Nature Singapore.

Helmold, M., ve Samara, W. (2019). *Progress in performance management. Industry insights and case studies on principles, application tools, and practice.* Heidelberg: Springer.

Hou, T., B Cheng, R Wang, Xue, W. ve Chaudhry, P.E. (2020). Developing industry 4.0 with systems perspectives. *Systems Research and Behavioral Science*, 37(4), 741–748.

Hunt, E. B. (1975). *Artificial intelligence.* New York: Academic Press Inc.

Hunt, V. D. (2012). *Artificial intelligence & expert systems sourcebook*. Springer Science & Business Media.

Ivanov, D., Tang, C. S., Dolgui, A., Battini, D. ve Das, A. (2021). Researchers' perspectives on Industry 4.0: multi-disciplinary analysis and opportunities for operations management. *International Journal of Production Research*, 59(7), 2055-2078.

Javaid, M. ve Haleem, A. (2019). Industry 4.0 applications in medical field: A brief review. *Current Medicine Research and Practice*, 9(3), 102–109.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R. P. ve Suman, R. (2022). Artificial intelligence applications for industry 4.0: A literature-based study. *Journal of Industrial Integration and Management*, *7*(01), 83-111.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R.P., Khan, S. ve Suman, R. (2021). Blockchain technology applications for Industry 4.0: A literature-based review. *Blockchain: Res. Appl.* 100027.

Jiang, Y., Li, X., Luo, H., Yin, S., ve Kaynak, O. (2022). Quo vadis artificial intelligence? *Discover Artificial Intelligence,* 2(1), 4.

Kaya, E. ve Peker A.E. (2020). The Effect Of Industry 4.0 Advanced Technology Applications On The Healthcare Industry. *Industry 4.0 and Social Change (Ed. Gökçe Cerev, Bora Yenihan) içinde (s.257-280),* Bursa: Dora Yayın Dağıtım.

Kennedy, J. (2006). Swarm intelligence. In *Handbook of nature-inspired and innovative computing: integrating classical models with emerging technologies* (pp. 187-219). Boston, MA: Springer US.

Lee, J., Davari, H., Singh, J. ve Pandhare, V. (2018). Industrial Artificial Intelligence for industry 4.0-based manufacturing systems. *Manufacturing letters*, 18, 20-23.

Mohajan, H. (2019). The first industrial revolution: Creation of a new global human era. *J. Soc. Sci. Human,* 5(4), 377–387.

Namasudra, S., Deka, G.C., Johri, P., Hosseinpour, M., Gandomi, A.H., (2021). The revolution of blockchain: State-of-the-art and research challenges. *Arch. Comput. Meth. Eng*. 28(3), 1497–1515.

Nilsson, N. J. (2009). *The quest for artificial intelligence: A history of ideas and achievements.* Cambridge: Cambridge University Press.

Nizam, E.Ç. (2024). *Machine learning-based prediction model for installed wind and solar energy capacities among OECD countries: An LSTM approach*. Yaşar University, Institute of Graduate Studies, Master's Thesis, İzmir.

Oztemel, E. ve Gursev, S. (2020). Literature review of Industry 4.0 and related technologies. *Journal of intelligent manufacturing*, 31(1), 127-182.

Peres, R. S., Jia, X., Lee, J., Sun, K., Colombo, A. W., ve Barata, J. (2020). Industrial artificial intelligence in industry 4.0-systematic review, challenges and outlook. *IEEE access*, *8*, 220121-220139.

Pétrowski, A. ve Ben-Hamida, S. (2017). *Evolutionary algorithms*. John Wiley & Sons.

Radanliev, P., De Roure, D., Nicolescu, R., Huth, M. ve Santos, O. (2022). Digital twins: artificial intelligence and the IoT cyber-physical systems in Industry 4.0. *International Journal of Intelligent Robotics and Applications*, 6(1), 171-185.

Reshma ve Sharma, K. K. (2021). Artificial Intelligence Techniques- Boon for Industry 4.0," *2021 2nd International Conference on Smart Electronics and Communication (ICOSEC)*, Trichy, India, 457-461.

Rifkin, J. (2011) *The Third Industrial Revolution: How Lateral Power Is Transforming Energy, the Economy, and the World*. London: Palgrave Macmillan.

Saini, A., Abhishek, G., Akanksha J. ve Mahajan, A. (2024). Artificial Intellience – Its Evolution, Future, And Growing Importance. *In Futuristic Trends in Artificial Intelligence Volume 3 Book 2,* (174-185), IIP Series.

Sezgin, E. E. (2023). Teknolojik Determinizm ve İşletme Sürdürülebilirliği. *Teknolojik Determinizm Geleceğe Bakış ve Çok Boyutlu Analiz (Ed. Erkan Turan Demirel) içinde (s.691-711*), İstanbul: Nobel Akademik.

Singh, R. K., Kumar, P. ve Chand, M. (2021). Evaluation of supply chain coordination index in context to Industry 4.0 environment. *Benchmarking: An International Journal*, 28(5), 1622-1637.

Stockman, G. ve Shapiro, L. G. (2001). *Computer vision*. Prentice Hall PTR.

Vaidya, S., Ambad, P. ve Bhosle, S. (2018). Industry 4.0–a glimpse. *Proc. Manuf.* 20, 233–238.

Yao, X., Zhou, J., Zhang, J. ve Boër, C. R. (2017, September). From intelligent manufacturing to smart manufacturing for industry 4.0 driven by next generation artificial intelligence and further on. In *2017 5th international conference on enterprise systems (ES)* (pp. 311-318).

Yılmaz, A. (2022). *Yapay zeka (10. baskı.),* Soylu, İ. (Ed.), İstanbul: KODLAB.

You, Z. ve Feng, L. (2020). Integration of industry 4.0 related technologies in construction industry: a framework of cyber-physical system. *Ieee Access*, 8, 122908-122922.

Zengin, Y. ve Kaya, E. (2023). Teknolojik Determinizm ve Rekabet. *Teknolojik Determinizm Geleceğe Bakış ve Çok Boyutlu Analiz (Ed. Erkan Turan Demirel) içinde (s.299-322),* İstanbul: Nobel Akademik.

Zhang, C. ve Lu, Y. (2021). Study on artificial intelligence: The state of the art and future prospects. *Journal of Industrial Information Integration*, 23, 100224.

Zheng, T., Ardolino, M., Bacchetti, A. ve Perona, M. (2021) The applications of industry 4.0 technologies in manufacturing context: A systematic literature review. *International Journal of Production Research*, 1–33.

KAYNAKÇA

Akben, İ., & Avşar, İ. İ. (2018). Endüstri 4.0 ve Karanlık Üretim: Genel Bir Bakış. *Türk Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 26-37.

Aktan, E. (2018). Büyük Veri: Uygulama Alanları, Analitiği Ve Güvenlik Boyutu. *Bilgi Yönetimi*, *1*(1), 1-22.

Altunışık, R. (2015). Büyük Veri: Fırsatlar Kaynağı mı Yoksa Yeni Sorunlar Yumağı mı?. *Yildiz Social Science Review*, *1(*1), 45-76.

Batini, C., & Scannapieco, M. (2016). *Data and Information Quality: Dimensions, Principles and Techniques*. Springer.

Bollier, D. (2010). *The Promise and Peril of Big Data*. The Aspen Institute, Communications and Society Program.

Chen, H., Chiang, R. H., & Storey, V. C. (2012). Business Intelligence and Analytics: From Big Data to Big Impact. *MIS Quarterly, 36*(4), 1165-1188.

Chen, M., Mao, S., & Liu, Y. (2014). Big data: A survey. *Mobile Networks and Applications*, 19, 171-209.

Çark, Ö., Yıldız, İ. ve Karadeniz, T., A. (2019). Sanayi 4.0 Kapsamında İşletmeler Açısından Büyük Veri. *IJMSIT*, *3*(2), 114–120.

Çelik, K., Güleryüz, S., & Özköse, H. (2018). 4. Endüstri Devrimine Kuramsal Bakış. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *5*(9), 86-95.

Derya, H. (2018). Endüstri devrimleri ve endüstri 4.0. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi, 2*(2), 1-20.

Doğan, K., & Arslantekin, S. (2016). Büyük Veri: Önemi, Yapisi ve Günümüzdeki Durum. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 56*(1), 15-36.

Ersöz, F. (2019). Dijitalleşme Çağında Büyük Veri ve Analitiği: Sektörel Uygulamalar. *4th International Congress On 3d Printing (Additive Manufacturing) Technologies and Digital Industry,* 11-14 Nisan 2019, Antalya, Türkiye.

Ertuğrul, İ., & Deniz, G. (2018). 4.0 Dünyası: Pazarlama 4.0 ve Endüstri 4.0. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(1), 143-170.

Ge, M., Bangui, H., & Buhnova, B. (2018). Big Data for Internet of Things: A Survey. *Future Generation Computer Systems*, 87, 601-614.

Gönen, S., & Rasgen, M. (2019). Endüstri 4.0 ve Muhasebenin Dijital Dönüşümü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(3), 2898-2917. https://doi.org/10.33206/mjss.550713

Hofmann, E., & Rüsch, M. (2017). Industry 4.0 and the Current Status as well as Future Prospects on Logistics. *Computers in Industry*, 89, 23-34.

İlgün, M. F. (2020). Endüstri 4.0, Büyük Veri Analitiği ve Vergi Sistemlerinde Dönüşüm. *Maliye Dergisi*, *179*, 240-266.

Kagnicioglu, C. H., & Ozdemir, E. (2017). Evaluation of Smes in Eskisehir Within The Context Of Industry 4.0. *PressAcademia Procedia, 3*(1), 900-908. https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2017.672

Kamber, E., & Sönmeztürk Bolatan, G. İ. (2019). Endüstri 4.0 Türkiye Farkındalığı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(30), 836-847.

Kusiak, A. (2017). Smart Manufacturing. *International Journal of Production Research*, *55*(14), 4810-4815.

Lee, J., Kao, H. A., & Yang, S. (2014). Service Innovation and Smart Analytics for Industry 4.0 and Big Data Environment. *Procedia CIRP*, 16, 3-8.

Manyika, J., Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C., & Hung Byers, A. (2011). Big data: The next frontier for innovation, competition, and productivity. *McKinsey Global Institute*.

Marjani, M., Nasaruddin, F., Gani, A., Karim, A., Hashem, I. A. T., Siddiqa, A., & Yaqoob, I. (2017). Big IoT data analytics: Architecture, opportunities, and open research challenges. *IEEE Access*, 5, 5247-5261.

Mauro, A. D., Greco, M. ve Grimaldi, M. (2015). What is Big Data? A consensual definition and a review of key research topics. *AIP Conferance Proceedings ,* 97- 104). AIP Publishing.

McAfee, A., & Brynjolfsson, E. (2012). Big data: The management revolution. *Harvard Business Review*, 90(10), 60-68.

Murat, G. (2023). Endüstri 4.0'in işgücü piyasalarina ve sendikalara etkisİ. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(25), 159.

Özcan, A. (2021). Büyük veri: Fırsatlar ve Tehditler. *Trt Akademi*, *6*(11), 10-31.

Şeker, S. E. (2015). Büyük veri ve büyük veri yaşam döngüleri. *Ybs Ansiklopedi, 2*(3), 10-17.

Tene, O., & Polonetsky, J. (2012). Big data for all: Privacy and user control in the age of analytics. *Northwestern Journal of Technology and Intellectual Property*, 239-273.

Toker, K. (2018). Endüstri 4.0 ve sürdürülebilirliğe etkileri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *29*(84), 51-64.

TÜSİAD. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0. İstanbul: TÜSİAD.

Wang, S., Wan, J., Zhang, D., Li, D., & Zhang, C. (2016). Towards Smart Factory for Industry 4.0: A Self-Organized Multi-Agent System with Big Data Based Feedback and Coordination. *Computer Networks*, 101, 158-168.

KAYNAKÇA

Alzahrani, L. (2021). Statistical Analysis of Cybersecurity Awareness Issues in Higher Education Institutes. International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 12(11), 630-637. doi:10.14569/IJACSA.2021.0121172

Arce, I. (2003). The Weakest Link Revisited. *IEEE Security and Privacy,* 1(2), 72–76. https://doi.org/10.1109/MSECP.2003.1193216

Başeskioğlu, M. Ö. 2021, Siber Güvenlik, Bilgisayar Ağları, Kimlik Avı, Kötü Amaçlı Yazılım, Fidye Yazılımı, Sosyal Mühendislik Biçiminde Korsanlıktan Korunmaya Yönelik İncelemeler ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yalova.

Bordeleau, F., & Felden, C. (2019). Digitally Transforming Organisations: A Review of Change Models of Industry 4.0. In Pro-ceedings of ECIS 27.

Borrajo E, Gámez-Guadix M, Pereda N., & Calvete E. (2015), The Development and Validation of the Cyber Dating Abuse Questionnaire Among Young Couples. Computers in Human Behavior, 48:358365. doi: 10.1016/j.chb.2015.01.063

Daud M., Rasiah R., George M., Asirvatham D., & Thangiah G. (2018), Bridging the Gap between Organizational Practices and Cyber Security Compliance: Can Cooperation Promote Compliance in Organizations?, *International Journal of Business & Society,* 19(1).

Değirmenci, N. ve Demiral, D.G. (2023). Bilgi Güvenliği Farkındalığı Üzerine Üniversite Öğrencilerine Yönelik Araştırma. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(29), 613-635.

Dimitropoulos, L, Patel, V, Scheffler, S., & Posnack, S. (2011). Public Attitudes Toward Health Information Exchange: Perceived Benefits and Concerns. *The American Journal of Managed Care,* 17 (12), 111-126.

Dumanlı, D. (2011). Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Kadın İmgesinin Kullanımı: Bir İçerik Analizi. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2).

Gelderblom, O., & Trivellato, F. (2019). The Business History of the Preindustrial World: Towards a Comparative Historical Analysis. *Business History*, 61(2), 225-259.

Güldüren, C., Çetinkaya, L. ve Keser, H. (2016). Ortaöğretim Öğrencilerine Yönelik Bilgi Güvenliği Farkındalık Ölçeği (BGFÖ) Geliştirme Çalışması. *İlköğretim Online*, *15*(2), 682-695.

Inan, F. A., Namin, A. S., Pogrund, R. L., & Jones, K. S. (2016). Internet Use and Cybersecurity Concerns of Individuals with Visual Impairments. Educational Technology & Society, 19 (1), 28-40.

Hasan, S., Ali, M., Kurnia, S., & Thurasamy, R. (2021). Evaluating the Cyber Security Readiness of Organizations and its Influence on Performance. *Journal of Information Security and Applications*, *58*, 102726.

Hekim, H. ve Başıbüyük, O. (2013). Siber Suçlar ve Türkiye'nin Siber Güvenlik Politikaları. *Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi*, 4(2), 135-158.

Kaplan, Ö., Kaplan, A.ve Mucuk, S. (2023). Gençlerde Siber Flört İstismarının Yalnızlıkla İlişkisi. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 150-160.

Kara, İ. (2015). Türkiye'de Zararlı Yazılımlarla Mücadelenin Uygulama ve Hukuki Boyutunun Değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (52), 87-98.

Kasperskylab. KSN Report, (2018), Ransomware and Malicious Cryptominers 2016-2018. Retrieved from Kaspersky Business Hub, https://cloud.kaspersky.com.

Kling, R. (1980). Social Analysis of Computing: Theoretical Perspectives in Recent Empirical Research. Computing Surveys,12(1), 61-110.

Köprülü, M. 2023, Üniversite Öğretim Elemanlarının Kişisel Siber Güvenlik Farkındalık Durumlarının Belirlenmesi: Yıldız Teknik Üniversitesi örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

McAfee, Inc. (2014). Net Losses: Estimating the global cost of cybercrime: Economic impact of cybercrime II. Santa Clara, CA: Center for Strategic and International Studies. Retrieved from http://www.mcafee.com/tw/resources/reports/rp-economic-impactcybercrime2.pdf

McCumber, J. (2005). Assessing and Managing Security Risk in IT Systems. Washington: CRC Press.

Melville, N. P., Robert, L., & Xiao, X. (2023). Putting Humans Back in the Loop: An Affordance Conceptualization of the 4th Industrial Revolution. *Information Systems Journal*, *33*(4), 733-757.

Miller, B., Miller, K., Zhang, X., & Terwilliger, M. G. (2020). Prevention of Phishing Attacks: A Three-Pillared Approach. *Issues in Information Systems*, *21*(2).

Morgan S. Top 5 Cybersecurity Facts, Figures, Predictions, and Statistics For 2020 To 2021. March. 2020. Retrieved from Cybercrime Magazine, https://cybersec urityventures.com/top-5-cybersecurity-facts-figures-predictions-and-statistics-for -2019-to-2021/.

Parsons, K., Calic, D., Pattinson, M., Butavicius, M., McCormac, A., ve Zwaans, T. (2017). The human aspects of information security questionnaire (HAIS-Q): two further validation studies. Computers and Security, https://doi.org/10.1016/j.cose.2017.01.004

Pearson N. (2014) A larger Problem: Financial and Reputational Risks. Computer Fraud & Security, 4, 11–13.

Powell, W.W. (1987). Explaining technological change. *The American Journal of Sociology*, 93(1), 185-197.

Rezgui, Y., ve Marks, A. (2008). Information Security Awareness in Higher Education: An Exploratory Study. *Computer and Security*, 27, 241-253.

Rojas-Solís JL, Guzmán-Toledo RM, Sarquiz-Garcia GC, GarcíaRamírez FD, Hernández-Cruz S. Ciber-violencia en parejas de jóvenes universitarios durante la pandemia por COVID-19 (Cyber dating violence in college students during pandemic due COVID-19). Eureka 2021; 18(2):227-243.

Rombach, R., Blattmann, A., Lorenz, D., Esser, P., & Ommer, B. (2022). High-resolution image synthesis with latent diffusionmodels. In Proceedings of the IEEE/CVF Conference on Computer Vision and Pattern Recognition, pp. 10684–10695

Saprikin, O.S. 2021, Models and Methods for Diagnosing Zero-Day Threats in Cyberspace. *Current Information Technology Bulletin* 4(2),155-167.

Tokmak, M. (2023). Öğrencilerin Siber Güvenlik Farkındalık Düzeylerinin Makine Öğrenmesi Yöntemleri ile Belirlenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *28*(2), 451-466.

Tsou H.T., Hsu S.H.Y. (2015) Performance Effects of Technology – Organization - Environment Openness, Service Co-production, and Digital-Resource Readiness: The Case of the IT Industry. *International Journal of Information Management,* 35(1),1-14.

Turgut, Z. (2009), Ağ Güvenliğinde Solucan Yayılımlarının İncelenmesi ve Yeni Model Yaklaşımları, Yüksek Lisans Tezi*,* Kocaeli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Ünal, C. ve Sezer, C. (2023), Sağlık Hizmetlerinde Bilgi Mahremiyeti Endişesi ve Korunma Davranışlarını Etkileyen Faktörler, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*,12(4), 1498-1517.

Ünver, M. (2012). Ulusal Siber Güvenliğin Sağlanmasında Farkındalık Çalışmaları. *Mimar Mühendisler Dergisi*, (60), 1-8.

Xue, B., Xu, F., Luo, X., & Warkentin, M. (2021). Ethical Leadership and Employee İnformation Security Policy (ISP) Violation: Exploring Dual-Mediation Paths. *Organizational Cybersecurity Journal: Practice, Process and People*, *1*(1), 5-23.

Yılmaz, F. (2023), Ortaokul Öğrencilerinin Siber Güvenlik Farkındalıklarının Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Amasya.

Yılmaz, M.Y.B. (2022), Son Kullanıcılarda Siber Güvenlik Farkındalığı ,Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Yılmaz, S. ve Sağıroğlu, Ş. (2013). Siber Güvenlik Risk Analizi, Tehdit ve Hazırlık Seviyeleri, 6. *Uluslararası Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı*, 20-21.

KAYNAKÇA

Aheleroff S. vd. (2022), Toward sustainability and resilience with industry 4.0 and industry 5.0. *Front. Manuf. Technol*., 2, 951643.

Akben, İ. (2017). 3 Boyutlu Yazıcılar ve Tedarik Zincirine Etkileri. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(10), 20-35.

Akın, N, Akyol, E. M. ve Dalkılıç, O. S. (2021). Akademik Yayınlar Işığında Toplum 5.0 Kavramına İlişkin Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35 (2), 577-593.

Aksoy, S. (2017). Değişen Teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı Anlamaya Dair Bir Giriş. *SAV Katkı*, 4, 34-44.

Akundi, A., Euresti, D., Luna, S., Ankobiah, W., Lopes, A. & Edinbarough, I. (2022). State of ındustry 5.0—analysis and identification of current research trends. *Appl. Syst. Innov*., 5 (27), 1-14.

Banger, G. (2018). Endüstri 4.0 Ekstra. Dorlion Yayınları, Eskişehir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (2020). Toplum 5.0. Erişim Tarihi: 28 Ağustos 2024. https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/toplum-5-0-arastirma-raporu.pdf

Breque, M.; Nul, D. & Petridis, L. (2021). Industry 5.0: Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry. Directorate-General for Research and Innovation. Europeam Commission: Brussels.

Bulut, E. ve Akçacı, T. (2017). Endüstri 4.0 ve İnovasyon Göstergeleri Kapsamında Türkiye Analizi, *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 4(7), 50-72.

Bungartz, H.J., vd. (2014). Modeling and simulation: an application-oriented introduction, Verlag Berlin Heidelberg: Springer.

Campbell, T., Williams, C., Ivanova, O. & Garrett, B., (2011). Could 3D Printing change the world?. technologies, potential, and implications of additive manufacturing, Strategic Foresight Report, Atlantic Council, Ideas. Influence.

Cipolla, C. M. (1967). Dünya Ekonomi Tarihi. (Çev. Ahmet Angın), Kitapçılık Ticaret Limited Şirketi Yayınları, İstanbul.

Deguchi, vd. (2020). What is society 5.0? Hitachi-UTokyo Laboratory (Ed.), A people-centric super-smart society (p. 1-23), Springer, Japan.

De Silva, P. & P. De Silva. 2016. Ipanera: An industry 4.0 based architecture for distributed soil-less food production systems. Proceedings of the 1st Manufacturing and Industrial Engineering Symposium, Colombo, Sri Lanka.

Doğan, K. ve Arslantekin, S. (2016). Büyük Veri: Önemi, Yapısı ve Günümüzdeki Durum, *DTCF Dergisi*, 56(1), 15-36.

Eğilmez, M. (2018). Tarihsel Süreç İçinde Dünya Ekonomisi. Remzi Kitabevi, İstanbul.

Esmer, Y. ve Alan, M. A. (2019). Endüstri 4.0 Perspektifinde İnovasyon, *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(18), 465-478.

Gamboa-Rosales, N. K. & López-Robles, J. R. (2023). Evolving from industry 4.0 to industry 5.0: evaluating the conceptual structure and prospects of an emerging field. *TransInformação* 35(5), 1-13.

Götz, M. & Jankowska, B. (2017). Clusters and industry 4.0 – do they fit together? *European Planning Studies*, 25(9), 1633-1653.

Grabowska, S., Saniuk, S. & Gajdzik, B. (2022). Industry 5.0: Improving humanization and sustainability of ındustry 4.0. *Scientometrics*, 127(6),1-28.

Gürdür, D., El-khoury, J., Seceleanu, T. & Lednicki, L. (2016). Making interoperability visible: data visualization of cyber-physical systems development tool chains. *Journal of Industrial Information Integration*, 4, 26–34.

Hankel, M. & Rexroth, B. (2015). The reference architectural model industrie 4.0 (RAMI 4.0). *ZWEI Die Elektroindustrie,* 2 (2), 4–9.

İçten, T. ve Bal, G. (2017). Artırılmış Gerçeklik Üzerine Son Gelişmelerin ve Uygulamaların İncelenmesi, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 5(2), 111-136.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R. P., Ul Haq, M. I., Raina, A. & Suman, R. (2020). Industry 5.0: Potential applications in covid-19. *Journal of Industrial Integration and Management*, 5(4),1-25.

Javaid, M. & Haleem, A. (2020). Critical components of industry 5.0 towards a successful adoption in the field of manufacturing. *Journal of Industrial Integration and Management*, 5(03), 327-348.

Kagermann, H., Anderl, R., Gausemeier, J. & Schuh, G. (2016). Industrie 4.0 in a global context strategies for cooperating with international partners. Münich: Herbert Utz Verlag.

Kahraman, H. (2017). Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality). Erişim Tarihi: 14 Ağustos 2024. http://www.endustri40.com/artirilmis gerceklik-augmented-reality/

Kalkışım, A. E. (2020). Nesnelerin İnterneti Kullanılarak Sera Uygulaması Geliştirilmesi, *Yüksek Lisans Tezi*, Düzce Üniversitesi: Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kasa, H. ve Arslan, G. (2020). Endüstri 4.0 Kapsamında Teorik Bir Analiz: Türkiye Örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (76), 1810-1826.

Kaymakcı, T. (2023). Yeşil İnovasyon ve Yeşil Yönetim Bağlamında Toplum 5.0. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19, 57-72.

Kılıç, R. (2023). Sanayi Devrimlerinin Serüveni: Endüstri 1.0'dan Endüstri 5.0'a. *Takvim-i Vekayi,* 11(2), 276-291.

Kolberg, D. & Züehlke, D. (2015). Lean automation enabled by industry 4.0 technologies, *IFAC-PapersOnLine*, 48 (3), 1870-1875.

Konak, F. ve Demir, Y. (2023). Endüstri 5.0 Perspektifinde İşletme Alanında Yapay Zeka (İşletme Fonksiyonları ve Yapay Zeka Uygulamaları Kapsamında Bibliyometrik Analiz). Detay Yayıncılık, Ankara.

Landriscina, F. (2013). *Simulation and* learning a model-centered approach, Verlag New York: Springer.

Lee, J., Bagheri, B. & Kao, H. (2015). A Cyber-physical systems architecture for industry 4.0-based manufacturing systems. *Manufacturing Letters,* 3, 18–23.

Li, Z., Shen, H., Li, H., Xia, G., Gamba, P., & Zhang, L. (2017). Multi-feature combined cloud and cloud shadow detection in gaofen-1wide field of view imagery. *Remote Sensing of Environment,* 191, 342–358.

Machado, C.G., Winroth, M. P., Carlsson, D. & Almström, P. (2019). Industry 4.0 readiness in manufacturing companies: challenges and enablers towards increased digitalization. *Procedia CIRP*, 81, 1113-1118.

Maddikunta, P. K. R., Pham, Q. V., Prabadevi, B., Deepa, N., Dev, K., Gadekallu, T.R., Ruby, R. & Liyanage, M. (2022). Industry 5.0: A survey on enabling technologies and potential applications. *Journal of industrial information integration*, 26, 100257.

Madhavan, M.; Sharafuddin, M. A. & Wangtueai, S. (2024). Measuring the industry 5.0-readiness level of smes using industry 1.0–5.0 practices: the case of the seafood processing industry. *Sustainability*, 16, 2205.

Madsen, E. S.; Bilberg, A. & Hansen, D. G. (2016). Industry 4.0 and digitalization call for vocational skills, applied industrial engineering, and less for pure academics. in proceedings of the 5th p&om world conference, Production and Operations Management, P&OM, Havana, Cuba.

Manners-Bell, J. ve Lyon, K. (2014). The Implications of 3D Printing for the Global Logistics

Industry, Transport Intelligence, Erişim tarihi: 14 Ağustos 2024. http://www.supplychain247.com/article/the_implications_of_3d_printing_for_the_global_logistics_industry

Masood, T. & Sonntag, P. (2020). Industry 4.0: Adoption challenges and benefits for SMEs. *Computers in Industry*, 121, 103261.

Mitra, A., Kundu, A., Chattopadhyay, M. & Chattopadhyay, S. (2017). A cost-efficient one time password-based authentication in cloud environment using equal length cellular automata. *Journal of Industrial Information Integration*, 5, 17–25.

Mladineo, M., Veza, I. & Gjeldum, N. (2017). Solving partner selection problem in cyber-physical production networks using the HUMANT algorithm. *International Journal of Production Research,* 55 (9), 2506–2521.

Mrugalska, B. & Wyrwicka, M. K. (2017). Towards lean production in ındustry 4.0. *Procedia Engineering*, 182, 466-473.

Nahavandi, S. (2019). Industry 5.0-A human-centric solution. *Sustainability*, 11, 4371.

Nayak, A., Levalle, R., Lee, S. & Nof. S. (2016). Resource sharing in cyber-physical systems: modelling framework and case studies. *International Journal of Production Research,* 54 (23), 6969–6983.

NFS (2023). Cyber-Physical Systems (CPS). Erişim Tarihi: 9 Ağustos 2024. https://new.nsf.gov/funding/opportunities/cyber-physical-systems-cps

Özbolat, İ. T. (2012). Yapay Organ Üretimi, 3 Boyutlu Organ Prototiplenmesine Doğru, *Bilim ve Teknik Dergisi*, 10 (539), 56-59.

Özden, A. T. (2022). 1.0'dan 5.0'a Dünya: Web, Pazarlama, Endüstri ve Toplum. *Journal Of Business In The Digital Age*, 5 (1), 29-44.

Özen, H. (2019). Endüstri 4.0 ve Eğitim: Bir Türkiye Perspektifi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(5), 103-113.

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 21(1), 41-64.

Öztemel, E. ve Gursev, S. (2018). Literature review of industry 4.0 and related technologies. *Journal of Intelligent Manufacturing*, doi:10.1007/s10845-018-1433-8

Öztuna, B. (2019). *Toplum 5.0: Süper Akıllı Toplum*. Ekin Yayınevi, Bursa.

Papadopoulos, T., Singh, S. P., Spanaki, K., Gunasekaran, A. & Dubey, R. (2022). Towards the next generation of manufacturing: Ilmplications of big data and digitalization in the context of industry 4.0. *Production Planning & Control*, 33 (2-3), 101-104.

Pereira, A.C. & Romero, F. (2017). A review of the meanings and the implications of the industry 4.0 concept. *Procedia Manuf.* 13, 1206–1214.

Petekçi, A. R. (2021). Endüstri4.0: Fırsat mı Tehlike mi?, *Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 7-15.

Pilevari, N. (2020). Industry revolutions development from industry 1.0 to industry 5.0 in manufacturing. *Journal of Industrial Strategic Management*, 5(2), 44-63.

Prause, G. (2015). Sustainable business model models and structures for industry 4.0. *Journal of Security and Sustainability Issues*, 5(2), 159-169.

Rao, S. K. & Prasad, R. (2018). Impact of 5G technologies on industry 4.0. *Wireless Personal*

Communications, 100 (1), 145-159.

Schwab, K. (2016). Dördüncü Sanayi Devrimi. (Çev. Zülfü Dicleli). İstanbul: Optimist Yayınları.

Scmidt, R., Möhring, M., Härting, R. C. & Reichstein, C. (2015). Industry 4.0 – potentials for creating smart products: empirical research results, *In International Conference on Business Information Systems*, LNBIP, 16-27.

Şekkeli, Z. ve Bakan, İ. (2018). Akıllı fabrikalar. *Journal of Life Economics*, 5(4), 203-220

Şendoğdu, A. A. (2020). Endüstri 4.0 Devriminde Robotik Kaynaklar Yönetimi Bağlamında İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Açılımların Kaçınılmazlığı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 34(1), 168-184.

Xu, L., Xu, D., Eric L. & Ling L.. (2018). Industry 4.0: state of the art and future trends. *International Journal of Production Research*, 1–22.

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B. & Wang, L. (2021). Industry 4.0 and industry 5.0: Inception, conception and perception. *J. Manuf. Syst.* 61 (10), 530–535.

Varghese, A. & Tandur, D. (2014). Wireless requirements and challenges in industry 4.0. In Proceedings of 2014 International Conference on Contemporary Computing and Informatics *(IC3I)*, 634–638. Mysore: IEEE.

Vinitha, K.; Prabhu, R. A.; Bhaskar, R. & Hariharan, R. (2020). Review on industrial mathematics and materials at Industry 1.0 to Industry 4.0. Mater. Today: *Proc.,* 33, 3956–3960.

Yalçınkaya, S. (2019). Sanayi 4.0 Nedir?, Erişim Tarihi: 13 Ağustos 2024. https://www.researchgate.net/publication/339847354_1_BOLUM_SANAYI_40_NEDIR_Senai_YALCINKAYA

Yıldız Tonga, M. ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği. *G. Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 6(6), 40-60.

Yin, Y., Stecke, K. E. & Li, D. (2017): The evolution of production systems from Industry 2.0 through Industry 4.0. *International Journal of Production Research*, 1-14.

Youssef, A.B. & Mejri, I. (2023), Linking digital technologies to sustainability through industry 5.0: A bibliometric analysis, *Sustainability*, 15(9),7465.

Yücebalkan, B. (2020). Endüstri 4.0'dan Endüstri 5.0'a Geçiş Sürecine Genel Bakış. *Pearson Journal Of Social Sciences & Humanities*, 5 (9), 241-250.

Zheng, X., Martin, P., Brohman, K. & L. Xu. (2014). Cloud service negotiation in internet of things environment: A mixed approach. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, 10 (2): 1506–1515.

Zhou, K., Liu, T. & Liang. L. (2016). From cyber-physical systems to industry 4.0: make future manufacturing become possible. *International Journal of Manufacturing Research*, 11 (2), 167–188.

KAYNAKÇA

Akıncı, M. & Özel, S. (2021). Türkiye'de Endüstri 4.0 Uygulamaları: Fırsatlar ve Zorluklar. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 8(2), 56-74.

Aydınbaş, G., & Erdinç, Z. (2023). Endüstri 4.0 yolunda Türkiye ekonomisi üzerine bir değerlendirme. Sakarya İktisat Dergisi, 12(2), 187-211.

Atzori, L., Iera, A., & Morabito, G. (2010). The Internet of Things: A Survey. Computer Networks, 54(15), 2787-2805.

Bonekamp, L. & Sure, M. (2015). Consequences of Industry 4.0 on Human Labour and Work Organisation. Journal of Business and Media Psychology, 6(1), 33-40.

Botta, A., De Donato, W., Persico, V., & Pescapé, A. (2016). Integration of Cloud Computing and Internet of Things: A Survey. Future Generation Computer Systems, 56, 684-700.

Brettel, M., Friederichsen, N., Keller, M., & Rosenberg, M. (2014). How virtualization, decentralization and network building change the manufacturing landscape: An Industry 4.0 Perspective. International Journal of Mechanical, Industrial Science and Engineering, 8(1), 37-44.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company.

Cerit, S., & Ören, H. G. Ü. (2022). Türkiye Ekonomisinin Endüstri 4.0 Kapsamında Değerlendirilmesi. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 23(50), 37-59.

Chui, M., Manyika, J., & Miremadi, M. (2016). Where Machines Could Replace Humans—and Where They Can't (Yet). McKinsey Quarterly.

Cimini, C., Pirola, F., Pinto, R., & Cavalieri, S. (2017). A human-in-the-loop manufacturing control architecture for the next generation of production systems. Journal of Manufacturing Systems, 44, 1-16.

Drath, R., & Horch, A. (2014). Industrie 4.0: Hit or hype?. IEEE Industrial Electronics Magazine, 8(2), 56-58.

Erol, S., Schumacher, A., & Sihn, W. (2016). Strategic Guiding Principles for Industry 4.0. Procedia CIRP, 57, 540-545.

Hermann, M., Pentek, T., & Otto, B. (2016). Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review. Technische Universität Dortmund, 4(1), 16-28.

Ivanov, D., Dolgui, A., Sokolov, B., Werner, F., & Ivanova, M. (2016). A dynamic model and an algorithm for short-term supply chain scheduling in the smart factory industry 4.0. International Journal of Production Research, 54(2), 386-402.

Kagermann, H. (2015). Change Through Digitization—Value Creation in the Age of Industry 4.0. In H. Albach, H. Meffert, A. Pinkwart, & R. Reichwald (Eds.), Management of Permanent Change (pp. 23-45). Springer.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H.G., Feld, T., & Hoffmann, M. (2014). Industry 4.0. Business & Information Systems Engineering, 6(4), 239-242.

Lee, J., Kao, H.A., & Yang, S. (2014). Service Innovation and Smart Analytics for Industry 4.0 and Big Data Environment. Procedia CIRP, 16, 3-8.

Lichtblau, K., Stich, V., Bertenrath, R., Blum, M., Bleider, M., Millack, A., ... & Schmitt, K. (2015). Industrie 4.0-Readiness. Impuls-Stiftung des VDMA.

Mittal, S., Romero, D., & Wuest, T. (2018). Towards a smart manufacturing maturity model for SMEs (SM3E). In IFIP international conference on advances in production management systems (pp. 155-163). Cham: Springer.

Monostori, L. (2014). Cyber-Physical Production Systems: Roots, Expectations and R&D Challenges. Procedia CIRP, 17, 9-13.

Porter, M. E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. Harvard Business Review. Free Press.

Porter, M. E. (1998). Clusters and the New Economics of Competition. Harvard Business Review, 76(6), 77-90.

Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2014). How Smart, Connected Products Are Transforming Competition. Harvard Business Review, 92(11), 64-88.

Russell, S., & Norvig, P. (2021). Artificial intelligence: A modern approach (4th ed.). Pearson.

Rojko, A. (2017). Industry 4.0 concept: Background and overview. International Journal of Interactive Mobile Technologies, 11(5), 77-90.

Schumacher, A., Erol, S., & Sihn, W. (2016). A maturity model for assessing Industry 4.0 readiness and maturity of manufacturing enterprises. Procedia CIRP, 52, 161-166.

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. Crown Business.

Sommer, L. (2015). Industrial revolution - Industry 4.0: Are German manufacturing SMEs the first victims of this revolution? Journal of Industrial Engineering and Management (JIEM), 8(5), 1512-1532.

Stock, T., & Seliger, G. (2016). Opportunities of Sustainable Manufacturing in Industry 4.0. Procedia CIRP, 40, 536-541.

TÜİK (2023). Türkiye İstatistik Kurumu Verileri. 2023 Türkiye Ekonomisi ve Makroekonomik Göstergeler Raporu

Vaidya, S., Ambad, P., & Bhosle, S. (2018). Industry 4.0 – A glimpse. Procedia Manufacturing, 20, 233-238.

World Economic Forum (2023). The Global Competitiveness Report 2023.

Wortmann, F., & Flüchter, K. (2015). Internet of Things: Technology and value added. Business & Information Systems Engineering, 57(3), 221-224.

KAYNAKÇA

Barreto, L., Amaral, A., & Pereira, T. (2017). Industry 4.0 implications in logistics: An overview. *Procedia Manufacturing*, 13, 1245-1252.

Bessen, J. (2018). AI and jobs: The role of demand (No. w24235). *National Bureau of Economic Research.*

Brettel, M., Friederichsen, N., Keller, M., & Rosenberg, M. (2014). How virtualization, decentralization and network building change the manufacturing landscape: An Industry 4.0 *Perspective. International Journal of Information and Communication Engineering,* 8(1), 37-44.

Birleşmiş Milletler. (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Retrieved from https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld

Brundtland, G. H. (1987). Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future. United Nations.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company.

Cozzens, S., & Kaplinsky, R. (2009). Innovation, poverty and inequality: Cause, coincidence, or co-evolution?. Innovation and Development, 1(1), 51-64.

Daly, H. E. (1990). Toward some operational principles of sustainable development. *Ecological Economics,* 2(1), 1-6.

Elkington, J. (1997). Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business. Capstone Publishing.

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerization?. Technological Forecasting and Social Change, 114, 254-280.

Galperin, H. (2010). Goodbye digital divide, hello digital confusion? A critical embrace of the emerging ICT4D consensus. Information Technologies & International Development, 6(SE), 53-55.

Geissdoerfer, M., Savaget, P., Bocken, N. M., & Hultink, E. J. (2017). The Circular Economy–A new sustainability paradigm?. *Journal of Cleaner Production*, 143, 757-768.

Hermann, M., Pentek, T., & Otto, B. (2016). Design principles for industrie 4.0 scenarios. In 2016 49th Hawaii international conference on system sciences (HICSS) (pp. 3928-3937). IEEE.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). Recommendations for implementing the strategic initiative INDUSTRIE 4.0. Securing the future of German manufacturing industry. Final report of the Industrie 4.0 Working Group.

Kang, H. S., Lee, J. Y., Choi, S., Kim, H., Park, J. H., Son, J. Y., & Do Noh, S. (2016). Smart manufacturing: Past research, present findings, and future directions. *International Journal of Precision Engineering and Manufacturing-Green Technology*, 3(1), 111-128.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H. G., Feld, T., & Hoffmann, M. (2014). Industry 4.0. Business & Information Systems Engineering, 6(4), 239-242.

Lee, J., Bagheri, B., & Kao, H. A. (2015). A cyber-physical systems architecture for industry 4.0-based manufacturing systems. Manufacturing Letters, 3, 18-23.

Li, L., Hou, M., & Wu, X. (2017). Data mining techniques and applications–A decade review from 2000 to 2011. Expert Systems with Applications, 39(12), 11303-11311.

Luthra, S., & Mangla, S. K. (2018). Evaluating challenges to Industry 4.0 initiatives for supply chain sustainability in emerging economies. Process Safety and Environmental Protection, 117, 168-179.

Kirchherr, J., Reike, D., & Hekkert, M. (2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. Resources, Conservation and Recycling, 127, 221-232.

Moeuf, A., Pellerin, R., Lamouri, S., Tamayo-Giraldo, S., & Barbaray, R. (2018). The industrial management of SMEs in the era of Industry 4.0. *International Journal of Production Research*, 56(3), 1118-1136.

Monostori, L. (2014). Cyber-physical production systems: Roots, expectations and R&D challenges. Procedia CIRP, 17, 9-13.

Monostori, L., Kádár, B., Bauernhansl, T., Kondoh, S., Kumara, S. R., Reinhart, G., ... & Ueda, K. (2016). Cyber-physical systems in manufacturing. CIRP Annals, 65(2), 621-641.

Müller, J. M., Kiel, D., & Voigt, K. I. (2018). What drives the implementation of Industry 4.0? The role of opportunities and challenges in the context of sustainability. Sustainability, 10(1), 247.

Nnorom, I. C., & Osibanjo, O. (2008). Overview of electronic waste (e-waste) management practices and legislations, and their poor applications in the developing countries. Resources, Conservation and Recycling, 52(6), 843-858.

Saberi, S., Kouhizadeh, M., Sarkis, J., & Shen, L. (2019). Blockchain technology and its relationships to sustainable supply chain management. *International Journal of Production Research*, 57(7), 2117-2135.

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum.

Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. Crown Business.

Stahel, W. R. (2016). The circular economy. *Nature News*, 531(7595), 435-438.

Stock, T., & Seliger, G. (2016). Opportunities of sustainable manufacturing in Industry 4.0. *Procedia CIRP*, 40, 536-541.

Tjahjono, B., Esplugues, C., Ares, E., & Pelaez, G. (2017). What does industry 4.0 mean to supply chain?. *Procedia Manufacturing*, 13, 1175-1182.

Tyagi, R., Vishwakarma, S., Rishi, M., & Rajiah, S. (2020). Reducing Inequalities Through Education and Skill Development Courses. Reduced Inequalities, 1-13.

Wagner, T. (2020). Industry 4.0 and circular economy: A literature review and recommendations for future research. *Business Strategy and the Environment*, 29(4), 1425-1439.

WCED (World Commission on Environment and Development). (1987). Our Common Future. Oxford University Press.

Xu, L. D., Xu, E. L., & Li, L. (2018). Industry 4.0: state of the art and future trends. *International Journal of Production Research*, 56(8), 2941-2962.

Zhou, K., Liu, T., & Liang, L. (2017). From cyber-physical systems to Industry 4.0: Make future manufacturing become possible. *Procedia Manufacturing*, 3, 218-223.

Zhong, R. Y., Xu, X., Klotz, E., & Newman, S. T. (2017). Intelligent manufacturing in the context of Industry 4.0: *A review. Engineering*, 3(5), 616-630.

KAYNAKÇA

Alp, G.T. (2019). Endüstri 4.0 Perspektifinden Kadın İstihdamı, *VI. Uluslararası stratejik araştırmalar kongresi.*

Aksoy, S. (2017). Değişen Teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı Anlamaya Dair Bir Örnek, *1. Üretim Ekonomisi Kongresi,* 21-22 Mart, İstanbul.

Baur, C. ve Wee, D. (2015). Manufacturing's next act, *McKinsey & Company*, 6, 1-5.

Bozlar, T. (2018). 4. Sanayi Devrimi ve İşgücü Piyasasına Olası Etkileri, *İŞKUR İstihdamda 3İ Dergisi,* Sayı 27, ss. 62- 67.

Buhr, D. (2017). Social Innovation Policy for Industry 4.0, *Frıedrıch-Ebert-Stıftung*,1-24.

Can, A.V. ve Kıymaz, M. (2016). Bilişim Teknolojilerinin Perakende Mağazacılık Sektörüne Yansımaları: Muhasebe Departmanlarında Endüstri 4.0 Etkisi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* CİEP Özel Sayısı, 107-117.

Çakmak, M. (2018). Impacts of industry 4.0 labour force and business organizations: a qualitative analysis of consultatants, experts and Uuion' introspections, *Yüksek lisans Tezi,* İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Örgütsel Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

Çark, Ö. (2020). Dijital Dönüşümün İşgücü ve Meslekler Üzerindeki Etkileri, *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries,* 4(1), 19-34.

Doğru, N.B. ve Meçik, O. (2018). Türkiye'de Endüstri 4.0'ın İşgücü Piyasalarına Etkileri: Firma Beklentileri, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 23*, *Endüstri 4. 0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı,* 1581-1606.

Erbay, E. ve Tuncay, T. (2006). Sosyal Hizmet Bakışıyla Kadın İstihdamı, *Toplum ve Sosyal Hizmet,* 17/2, 25-40.

EBSO, (2015). Sanayi 4.0 Uyum Sağlayamayan Kaybedecek, *Ege Bölgesi Sanayi Odası Dergisi*.

Gürün, F. (2019). Endüstri 4.0 ve Beşeri Sermayenin Geleceği, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* 76: 67-88.

Hanar, Ş. (2021). Türkiye'de endüstri 4.0 ve işgücü piyasasına olası etkileri, *Yüksek Lisans Tezi,* Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

https://www.mercer.com/tr-tr/ (Erişim Tarihi: 02.10.2024).

https://turkiye.un.org/tr (Erişim Tarihi: 01.09.2024).

Irmak, R. (2023). Endüstri 4.0 bileşenlerinin esnek çalışma uygulamalarına ve insan kaynakları yönetiminin dönüşümüne etkilerinin covid-19 krizi bağlamında incelenmesi: Endüstri 4.0 eksenli işletmeler örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kurt, R. (2019). Industry 4.0 in Terms of Industrial Relations and Its Impacts on Labour Life, *Procedia Computer Science,* 158, 590-601.

Kuşdemir, Z. (2024). Endüstri 4.0'ın Türkiye işgücü piyasalarına yansıması: toplumsal cinsiyet perspektifinden bir bakış, *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

McKinsey ve Company (2020). İşimizin Geleceği.

Morgan, J. (2017). Does The Next Industrial Revolution Spell The End of Manufacturing?

On İkinci Kalkınma Planı, (2023). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf .

Öğet, M.K. (2024). Türkiye'de endüstri 4.0'ın istihdam üzerine etkisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, *Yüksek Lisans Tezi,* Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı.

Özcan, S. (2019). Blockhain ve Dağınık Hesap Defteri Arasındaki Farklar. Https://www.Koinbox.Net/Blockchain-Ve-Daginik-Hesap-DefteriArasindaki.

Özsoylu, A.F. (2017). Endüstri 4.0, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi,* 21(1), 41-64.

Öztuna, B. (2017). Endüstri 4.0 (Dördüncü Sanayi Devrimi) ile Çalışma Yaşamının Geleceği, *Gece Kitaplığı Yayınları*, Ankara.

Pekel, E. (2019). Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Kadının Çalışma Hayatındaki Konumu, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(1), 30-39.

Schwab, K. (2016). The Fourth Industrial Revolution, *World Economic Forum.*

Sung, T.K. (2018). Industry 4.0: A Korea Perspective, *Technological Forecasting and Social Change,* 132: 40-45.

Taşkıran, Y. (2021). Türkiye'de orta gelir tuzağı sorunu: çıkış yolu olarak sanayi 4.0, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, Diyarbakır.

Voss, G. (2014). İkinci Makine Çağında İkinci Vardiya: Otomasyon, Toplumsal Cinsiyet ve İşin Geleceği, İşte yaptığımız iş: tamamlandı: bir robot ekonomisinin vizyonu, *NESTA.*

WEF, 2016. World Economic Forum, The Future of Jobs: Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution, *World Economic Forum,* Cologny, Switzerland.

Yıldız, A., (2018). Endüstri 4.0 ve akıllı fabrikalar, *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 22 (2), 546-556.

KAYNAKÇA

Acosta, M. (2018). Skills Needed in Industry 4.0 And Related Challenges. Master's Thesis, Aalto University.

Açan, B. (2018). Müşteri Odaklı Anlayış: KOBİ'ler Üzerine Pilot Bir Araştırma. (Editör: S. Batal), *Sosyal Bilimlerde Alternatif Yorumlar* içinde (s. 187-216). Gece Kitaplığı, İstanbul.

Akkuşçu, H. İ. (2019). Endüstri 4.0'ın çalışma hayatına etkileri ve Türkiye üzerine bir değerlendirme. *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *38*(2), 65-98.

Aktaş, F., Çeken, C., ve Erdemli, Y. E. (2014). Biyomedikal uygulamaları için nesnelerin interneti tabanlı veri toplama ve analiz sistemi. *Tıp teknolojileri ulusal kongresi*, 25-27.

Alçin, S. (2016). Üretim için yeni bir izlek: Sanayi 4.0. *Journal of life Economics*, *3(2),* 19-30.

Armstrong, M. (2006). *A Handbook of Human Resource Management Practice*, Kogan Page Publishers.

AB-Avrupa Komisyonu (2015). Industry 4.0 Digitalisation for productivity and growth.

AB-Avrupa Komisyonu (2016). European Parliament, Policy Department A: Economic and Scientific Policy, 'Industry 4.0'.

Banger, G., (2017). Endüstri 4.0 ekstra. Dorlion yayınları, Ankara.

Biçerli, M. K., (2011). Çalışma ekonomisi, Beta Basın Yayın A.Ş., İstanbul.

Bonekamp, L. & Sure, M., (2015). Consequences of Industry 4.0 on Human Labour and Work Organisation. *Journal of Business and Media Psychology* 6(1), 33-40.

Cordeiro, G.A., Ordonez, R.E.C. & Ferro, R. (2019). Theoretical proposal of steps for the implementation of the Industry 4.0 concept. *Brazilian Journal of Operations & Production Management*, 16(2), 166-179.

Davutoğlu, N. A., (2020). Üçüncü Ve Dördüncü Sanayi Devrimleri Arasındaki Temel Ve Sistematik Farklılıkların Determinist Bir Yaklaşımla Analizi. *Management and Political Sciences Review*, 2(1), 176-194.

Demir, Ö. ve Narlıkaya, Z. (2020). Industry 4.0 And Transformation of Accounting. (Ed. B. Yenihan ve G. Cerev). Industry 4.0 and Social Change içinde (71-92), Dora Yayınevi, Bursa.

Dombrowski, U., & Wagner, T. (2014). Mental strain as field of action in the 4th industrial revolution. *Procedia Cirp*, 17, 100-105.

EBSO. (2015). Sanayi 4.0: Uyum Sağlamayan Kaybedecek. http://www.ebso.org.tr/ebsomedia/documents/sanayi-40_88510761.pdf, erişim:05.08.2024.

Ege, B. (2014). 4. Endüstri Devrimi Kapıda mı?. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 558, 27-29.

Eldem, A., (2017). Endüstri 4.0, TMMOB EMO Ankara Şubesi Haber Bülteni, Http://Www.Emo.Org.Tr/Ekler/09287020c96f18a_Ek.Pdf?Dergi=1111/, erişim: 02.08.2024.

Erol, S., Andreas J., Philipp H., Karl O. & Wilfried S. (2016). Tangible Industry 4.0: A Scenario-Based Approach to Learning for the Future of Production. *Procedia CIRP* 54, 13-18.

Erturan, İ. E., ve Ergin, E., (2017). Muhasebe Denetiminde Nesnelerin İnterneti: Stok Döngüsü, *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 75, 13-30.

Gabriel, M., & Pessl, E. (2016). Industry 4.0 and sustainability impacts: Critical discussion of sustainability aspects with a special focus on future of work and ecological consequences. *Annals of the Faculty of Engineering Hunedoara*, 14(2), 131-136.

Givord, P. & Maurin, E. (2004). Changes in job security and their causes: An empirical analysis for France, 1982-2002. *European Economic Review*, 48(3), 595-615.

Görçün, Ö.F., (2017). Dördüncü Endüstri Devrimi Endüstri 4.0. 2.Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul.

Groumpos, P.P., (2021). A critical historical and scientific overview of all industrial revolutions. *IFAC-PapersOnLine*, 54(13), 464-471.

Henkoğlu, T. ve Külcü, Ö. (2013). Bilgi Erişim Platformu Olarak Bulutbilişim: Riskler Ve Hukuksal Koşullar Üzerine Bir İnceleme. *Bilgi Dünyası*, 14(1), 62-86.

Hermann, M. Pentek, T., & Otto, B. (2016). Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios. IEEE Computer Society, 49th Hawaii International Conference on System Sciences, (p. 3928-3937). Hawai.

Hildebrand, N.J., (2018). Industry 4.0. Terminology, Effects on certain Industries and Consequences for Society. GRIN Verlag.

ILO, (2018). Industrıal Revolutıon (Ir) 4.0 In Vıet Nam: What Does It Mean For The Labour Market?, Geneva: ILO Publishing.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). Recommendations for implementing the strategic initiative Industrie 4.0: Final report of the Industrie 4.0 Working Group. Acatech, München, 19-26.

Karademir, M., (2016). Dördüncü Sanayi Devrimi. Erişim: https://tasam.org/trTR/Icerik/25733/dorduncu_sanayi_devrimi, erişim: 12.07.2024,

Kaufmann, T., (2015). Geschäftsmodelle in Industrie 4.0 und dem Internet der Dinge – Der Weg vom Anspruch in die Wirklichkeit. Wiesbaden: Springer.

Kaya, E. ve Peker, A.E. (2020). The Effect of Industry 4.0 Advanced Technology Applications on the Healthcare Industry. (Ed. B. Yenihan ve G. Cerev). Industry 4.0 and Social Change içinde (257-280), Dora Yayınevi, Bursa.

Kergroach, S., (2017). Industry 4.0: New Challenges and Opportunities for the Labour Market. *Foresight and STI Governance*, 11(4), 6-8.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H. G., Feld, T., & Hoffmann, M., (2014). Industry 4.0. *Business & information systems engineering*, 6(4), 239-242.

Manyika, J., Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C., & Byers A., (2011). Big Data: the Next Frontier for innovation, Competition, and Productivity. McKinsey Global Institute Report.

Maresova, P., Soukal, I., Svobodova, L., Hedvicakova, M., Javanmardi, E., Selamat, A., & Krejcar, O. (2018). Consequences of industry 4.0 in business and economics. *Economies*, 6(3), 1-14.

Mokyr, J., & Strotz, R. H., (1998). The second industrial revolution, 1870-1914. Storia dell'economia Mondiale.

Montes, J.O., (2016). Impacts of 3D printing on the development of new business models. In *2016 IEEE European Technology and Engineering Management Summit (E-TEMS)* (pp. 1-9). IEEE.

Narayan, P. L. (2022). Influence of industry 4.0 on manufacturing facility design process and outcomes of the facility layout. Master's thesis, University of Twente.

Öztuna, B., (2017). Endüstri 4.0 (Dördüncü Sanayi Devrimi) ile Çalışma Yaşamının Geleceği. Gece Kitaplığı, Ankara.

Qin, J., Liu, Y., & Grosvenor, R. (2016). A categorical framework of manufacturing for industry 4.0 and beyond. *Procedia cirp*, *52*, 173-178.

Pereira, A. C., & Romero, F. (2017). A review of the meanings and the implications of the Industry 4.0 concept. *Procedia manufacturing*, *13*, 1206-1214.

Ruyter, A., Brown, M. & Burgess, J. (2019). Gıg Work and th Fourth Industrial Revolution: Conceptual and Regulatory Challenges. *Journal of International Affairs*, 72(1), 37-50.

Schuh, G., Potente, T., Wesch-Potente, C., Weber, A. R., & Prote, J. P. (2014). Collaboration Mechanisms to increase Productivity in the Context of Industrie 4.0. *Procedia Cirp*, *19*, 51-56.

Sharma, A., & Singh, B. J., (2020). Evolution of industrial revolutions: A review. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 9(11), 66-73.

Soylu, A.. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 32, 43-57.

Spitz-Oener, A. (2006). Technical Change, Job Tasks, and Rising Educational Demands: Looking Outside the Wage Structure. *Journal of Labor Economics*, 24(2), 235-270.

Smith, B. L., (2001). The third industrial revolution: Policymaking for the Internet. *Colum. Sci. & Tech. L. Rev.,* 3, 1.

Stojmenovic, I., & Zhang, F. (2015). Inaugural issue of 'cyber-physical systems'. *Cyber-Physical Systems*, 1(1), 1-4.

Tanyıldızı, Ö. & Demir, Ö. (2020). Industry 4.0 and Lean Management. (Ed. B. Yenihan ve G. Cerev). Industry 4.0 and Social Change içinde (239-256), Dora Yayınevi, Bursa.

Tellan, T., (2017). Endüstri 4.0: Üretici Olarak Yeni Medya Ve Mülkiyet Hakkı, Yenimedya Çalışmaları 3. Ulusal Kongre, Adana.

Tonga, M. Y., & Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 6(6), 40-60.

URL-1, (2024). https://www.onayotomasyon.com/endutri-4-0/, erişim: 04.07.2024.

Vinitha, K., Prabhu, R. A., Bhaskar, R., & Hariharan, R., (2020). Review on industrial mathematics and materials at Industry 1.0 to Industry 4.0. *Materials Today: Proceedings*, 33, 3956-3960.

Vogel-Heuser, B. & Hess, D. (2016). Guest Editorial Industry 4.0-Prerequisites and Visions. *IEEE Transactions on Automation Science and Engineering*,13(2), 411-413.

Whysall, Z., Owtram, M. & Brittain, S. (2019). The new talent management challenges of Industry 4.0. *Journal of Management Development*, 38(2), 118-129.

Yankın, F. B. (2019). Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, *7*(2), 1-38.

Yazıcı, A., (2016). Endüstri 4.0 ve otonom robotlar. http://www.emo.org.tr/ekler/91f2bb2a057879e_ek.pdf?dergi=1069, erişim: 12.08.2024.

Yavari, F., & Pilevari, N., (2020). Industry revolutions development from Industry 1.0 to Industry 5.0 in manufacturing. *Journal of Industrial Strategic Management,* 5(2), 44-63.

Yin, Y., Stecke, K. E., & Li, D., (2018). The evolution of production systems from Industry 2.0 through Industry 4.0. *International Journal of Production Research*, 56(1-2), 848-861.

Yüksekbilgili, Z., ve Çevik, G. Z., (2018). Endüstri 4.0 bağlamında Türkiye'nin yerine ilişkin güncel ve gelecek eksenli bir analiz. *Finas, Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 3(2), 422-436.

Ziewitz, M., & Brown, I. (2013). A prehistory of internet governance. In *Research Handbook on Governance of the Internet* (pp. 3-26). Edward Elgar Publishing.

KAYNAKÇA

Ahuett-Garza H. & Kurfess T. (2018). A brief discussion on the trends of habilitating technologies for Industry 4.0 and Smart Manufacturing. Manufacturing Letters, 15(Part B), 60-63.

Antony, J., McDermott, O., Powell, D., & Sony, M. (2023). The evolution and future of lean Six Sigma 4.0. The TQM Journal, 35(49), 1030-1047.

Babiceanu, R. F., & Seker., R. (2015). Manufacturing Cyber-PhysicalSystems Enabled by Complex Event Processing and Big DataEnvironments: A Framework for Development. Service Orientation in Holonic and Multi-Agent Manufacturing, 594(1), 165-173.

Bajic, B., Rikalovic, A., Suzic, N., & Piuri, V. Industry 4.0 Implementation Challenges and Opportunities: A Managerial Perspective. IEEE Systems Journal, 15(1), 546-559.

Bakotić, D. & Krnić, A. (2017). Exploring the relationship between business process improvement and employees' behavior. Journal of Organizational Change Management, 30(7), 1044-1062.

Bhatia, M. S. & Kumar, S. (2022). Critical Success Factors of Industry 4.0 in Automotive Manufacturing Industry. IEEE Transactions on Engineering Management, 69(5), 2439-2453.

Bibby, L., & Dehe, B. (2018). Defining and assessing industry 4.0 maturity levels – case of the defence sector. Production Planning & Control, 29(12), 1030-1043.

Buer, S. V., Semini, M., Strandhagen, J. O., & Sgarbossa, F. (2020). The complementary effect of lean manufacturing and digitalisation on operational performance. International Journal of Production Research, 59(7), 1976-1992.

Calabrese, A., Dora, M., Levialdi Ghiron, N., & Tiburzi, L. (2020). Industry's 4.0 transformation process: how to start, where to aim, what to be aware of. Production Planning & Control, 33(5), 492-512.

Chien, C., Hong, T., & Guo, H. (2017). An empirical study for smart production for TFT-LCD to empower Industry 3.5. J. Chin. Inst. Eng., 40(7), 552-561.

Ciano, M. P., Dallasega, P., Orzes, G., & Rossi, T. (2020). One-to-one relationships between Industry 4.0 technologies and Lean Production techniques: a multiple case study. International Journal of Production Research, 59(5), 1386-1410.

Çakırlı Akyüz, N. ve Çetin, C. (2009). Yalın Organizasyon İlkeleri ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. Öneri Dergisi, 8(32), 1-14.

De Sousa Jabbour, A.B.L., Jabbour, C.J.C., Foropon, C., & Godinho Filho, M. (2018). When titans meet—Can industry 4.0 revolutionise the environmentally-sustainable manufacturing wave? the role of critical success factors. Technol. Forecast. Soc. Chang., 132, 18-25.

Demir, N., Demircioglu, P., & Bogrekci, I. (2024). Advancing Industry 4.0 With Ros: A Case Study On Autonomous Mobile Robot Technological Advancements. Int. J. of 3D Printing Tech. Dig. Ind., 8(1), 130-142.

Ding, B., Ferràs Hernández, X., & Agell Jané, N. (2021). Combining lean and agile manufacturing competitive advantages through Industry 4.0 technologies: an integrative approach. Production Planning & Control, 34(5), 442-458.

Doğuç, Ö., Kardeş, O., & Şahinbaş, K. (2023). İş Süreçlerinin Otomasyonunda Analitik Hiyerarşi Süreci Yöntemiyle Yazılım Seçimi İçin Karar Destek Sistemi. Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi, 6(1), 87-93.

Frank, A. G., Dalenogare, L. S., & Ayala, N. F. (2019). Industry 4.0 technologies: Implementation patterns in manufacturing companies. International Journal of Production Economics, 210, 15-26.

Gerger, A. (2023). Aşağıdan Yukarıya Endüstri 4.0 Dönüşüm Yaklaşımı: Yalın Yönetim. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(1), 908-930.

Hassoun, A., Aït-Kaddour, A., Abu-Mahfouz, A. M., Rathod, N. B., vd. (2022). The fourth industrial revolution in the food industry-Part I: Industry 4.0 technologies. Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 63(23), 6547-6563.

Huang, Z., Shen, Y., Li, J., Fey, M., & Brecher, C. (2021). A survey on AI-driven digital twins in industry 4.0: Smart manufacturing and advanced robotics. Sensors, 21(19), 6340.

Jamwal, A., Agrawal, R., Sharma, M., & Giallanza, A. (2021). Industry 4.0 technologies for manufacturing sustainability: A systematic review and future research directions. Appl. Sci., 11, 5725.

Jayswal, A., Chauhan, N. D., & Sen, R. (2017). A Literature Review on Lean Manufacturing Techniques. International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology, 3(2), 606-611.

Jha, N., & Prashar, D. (2022). "Adoption of Industry 4.0 in Lean Manufacturing". Industrial Internet of Things: Technologies, Design, and Applications. Ed. Sudan Jha vd. 1st Edition, Boca Raton, CRC Press.

Kamble, S.S., Gunasekaran, A., & Sharma, R. (2018). Analysis of the driving and dependence power of barriers to adopt industry 4.0 in Indian manufacturing industry. Comput. Ind., 101, 107-119.

Kolberg, D., Knobloch, J., & Zühlke, D. (2017). Towards a Lean Automation Interface for Workstations. International Journal of Production Research, 55(10), 2845-2856.

Kosacka-Olejnik, M. & Pitakaso, R. (2019). Industry 4.0: state of the art and research implications. Logforum, 15(4), 475-485.

Küsters, D., Praß, N., & Gloy, Y. S. (2017). Textile Learning Factory 4.0 – Preparing Germany's Textile Industry for the Digital Future. Procedia Manufacturing, 9, 214-221.

Li, Z., Wang, Y., & Wang, K. S. (2017). Intelligent predictive maintenance for fault diagnosis and prognosis in machine centers: Industry 4.0 scenario. Adv. Manuf., 5(4), 377-387.

Liu, L., Song, W., & Liu, Y. (2023). Leveraging digital capabilities toward a circular economy: Reinforcing sustainable supply chain management with Industry 4.0 technologies. Computers & Industrial Engineering, 178, 109113.

Luthra, S. & Mangla, S. K. (2018). Evaluating challenges to Industry 4.0 initiatives for supply chain sustainability in emerging economies. Process Safety and Environmental Protection, 117, 168-179.

Müller, J. M. (2019). Assessing the barriers to Industry 4.0 implementation from a workers' perspective. IFAC PapersOnLine, 52(13), 2189-2194.

Ohno, T. (1988). Toyota Production System: Beyond Large-Scale Production. 1st Edition. New York, Productivity Press.

Peres, R. S., Jia, X., Lee, J., Sun, K. vd. (2020). Industrial artificial intelligence in industry 4.0-systematic review, challenges and outlook. IEEE Access, 8, 220121-220139.

Petekci, A. R. (2021). Endüstri 4.0: Fırsat mı Tehlike mi?. Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi, 2(1), 7-15.

Prakash Sah, B., Islam Tanha, N., Sikder, M. A., & Habibullah, S. M. (2024). The integration of Industry 4.0 and lean technologies in manufacturing industries: a systematıc literature review. International Journal of Management Information Systems and Data Science, 1(3), 14-25.

Rahardjo, B., Wang, f. K., Yeh, R. H., & Chen, Y. P. (2023). Lean Manufacturing in Industry 4.0: A Smart and Sustainable Manufacturing System. Machines, 11(1), 1-17.

Schumacher, A., Erol, S., & Sihn, W. (2016). A maturity model for assessing Industry 4.0 readiness and maturity of manufacturing enterprises. Procedia Cirp, 52(1), 161-166.

Seeja G., Obulakonda R. R., Korupalli, V. R. K., Mounika, S. S. L. C. H., & Reddy, M. K. (2021). "Internet of Things and Robotic Applications in the Industrial Automation Process". Innovations in the Industrial Internet of Things (IIoT) and Smart Factory. Ed. Sam Goundar vd., IGI Global.

Singh, K. & Jha, S. (2021). Lean Manufacturing – An analytical approach towards Industry 4.0. 2nd International Conference on Smart Electronics and Communication (ICOSEC), Trichy, India, 1690-1695.

Shou, Y., Zhao, X., & Chen, L. (2020). Operations strategy of cloud-based firms: achieving firm growth in the Big Data era. International Journal of Operations & Production Management, 40(6), 873-896.

Soba, M., & Akar, E. (2021). Endüstri 4.0 Uygulamalarının Üretim Süreçlerine Etkisi. Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi, 8, 116-129.

Sony, M., Antony, J., Mc Dermott, O., & Garza-Reyes, J.A. (2021). An empirical examination of benefits, challenges, and critical success factors of industry 4.0 in manufacturing and service sector. Technol. Soc., 67, 101754.

Soori, M., Dastres, R., Arezoo, B., & Jough, F. K. G. (2024). Intelligent Robotic Systems in Industry 4.0, A Review. Journal of Advanced Manufacturing Science and Technology, 4(3), 2024007.

Tardio Paulo, R., Miquele, N., Jones, S.L., & Nara Elpidio, O.B. (2024). Industry 4.0 and Lean Manufacturing, using the MAUT Method. Trends Comput. Sci. Inf. Technol., 9(2), 56-62.

Theorin, A., Bengtsson, K., Provost, J., Lieder, M., Johnsson, C., Lundholm, T., & Lennartson, B. (2017). An event-driven manufacturing information system architecture for Industry 4.0. International Journal of Production Research, 55 (5), 1297-1311.

Tortorella, G. L., & Fettermann, D. (2017). Implementation of Industry 4.0 and lean production in Brazilian manufacturing companies. International Journal of Production Research, 56(8), 2975-2987.

Tran, N. H., Park, H. S., Nguyen, Q. V., & Hoang, T. D. (2019). Development of a smart cyber-physical manufacturing system in the industry 4.0 context. Applied Sciences, 9(16), 3325.

Tsigkas, A. (2022). The Modern Lean Enterprise: From Mass Customisation to Personalisation. Second Edition. Springer Berlin, Heidelberg.

Vaidya, S., Ambad, P., & Bhosle, S. (2018). Industry 4.0–a glimpse. Procedia manufacturing, 20, 233-238.

Valamede, L. S., & Santos Akkari, A. C. (2020). Lean Manufacturing and Industry 4.0: A Holistic Integration Perspective in the Industrial Context. 9th International Conference on Industrial Technology and Management (ICITM), Oxford, UK, 63-68.

Vlachos, I. P., Pascazzi, R. M., Zobolas, G., Repoussis, P., & Giannakis, M. (2021). Lean manufacturing systems in the area of Industry 4.0: a lean automation plan of AGVs/IoT integration. Production Planning & Control, 34(4), 345-358.

Wagner, T., Herrmann, C., & Thiede, S. (2017). Industry 4.0 impacts on lean production systems. Procedia Cirp, 63, 125-131.

Womack, J. P., & Jones, D. T. (2003). Lean Thinking: Banish Waste and Create Wealth in Your Corporation. In Free Press (Second). Free Press.

Womack, J. P., Jones, D. T., & Roos, D. (2007). The Machine That Changed the World. Free Press.

Xu, L. D., Xu, E. L., & Li, L. (2018). Industry 4.0: state of the art and future trends. International Journal of Production Research, 56(8), 2941- 2962.

Yeh, S.-T., Arthaud-Day, M., & Turvey-Welch, M. (2021). Propagation of lean thinking in academic libraries. The Journal of Academic Librarianship, 47(3), 102357.

Yıldız Tonga, M. ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği. G. Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi, 6(6), 40-60.

Zheng, P., Wang, H., Sang, Z, Liu, Y. vd. (2018). Smart manufacturing systems for Industry 4.0: Conceptual framework, scenarios, and future perspectives. Frontiers of Mechanical Engineering, 13, 137-150.

Zhong, R.Y., Xu, X., Klotz, E., & Newman, S.T. (2017). Intelligent manufacturing in the context of industry 4.0: A review. Engineering, 3, 616–630.

KAYNAKÇA

Achi, A., Salinesi, C., & Viscusi, G. (2016). Information Systems and Innovation Capacity. In Proceedings of the 18th International Conference on Enterprise Information Systems 487-495.

Akkartal, G. (2020). Şirketler için risk yönetimi olgunluk düzeyleri. Nobel Yayınevi, ISBN: 978-605-7662-49-1.

Aktepe, A., Pınarbaşı, M., & Yüzükırmızı, M. (2009). Bilgisayar Bütünleşik İmalat (CIM) Parametrelerinin Oc (Operating Characteristics) Eğrisine Etkileri.

Alçın, S., 2016. Üretim için yeni bir izlek: Sanayi 4.0. J Life Econ. 3(2), 19–30.

André, J. C. (2019). *Industry 4.0: Paradoxes and conflicts*. John Wiley & Sons.

Asiltürk, A., (2021). İşletmelerde dijital dönüşüm yönetiminde nihai hedef: Dijital olgunluk. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 5, 647-669.

Aslanova, I. V. & Kulichkina, A. I. (2020). Digital maturity: Definition and model. In 2nd International Scientific and Practical Conference "Modern Management Trends and the Digital Economy: from Regional Development to Global Economic Growth"(MTDE 2020) (pp. 443-449). Atlantis Press.

Avunduk, H. (2019). Yalın altı sigma: bir pet şişirme makinasında süreç iyileştirme Uygulaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(70), 633-653.

Baki, B., & Serdar, D. (2020). Sanayi 4.0 olgunluk düzeyinin değerlendirilmesine yönelik çok kriterli bir yaklaşım: lojistik sektörü uygulaması. *Hacettepe University Journal of Economics & Administrative Sciences/Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *38*(4).

Berghaus, S. & Back, A. (2016). Stages in digital business transformation: Results of an empirical maturity study.

Bonekamp, L., & Sure, M. (2015). Consequences of Industry 4.0 on human labour and work organisation. *Journal of business and media Psychology*, *6*(1), 33-40.

Buckle, P. (2018). Maturity models for systems thinking. *Systems*, *6*(2), 23.

Canetta, L., Barni, A., & Montini, E. (2018). Development of a digitalization maturity model for the manufacturing sector. In *2018 IEEE international conference on engineering, technology and innovation (ICE/ITMC)* (pp. 1-7). IEEE.

CapGemini & MIT, (2011). Digital Transformation: A Roadmap For Billion-Dollar Organizations, Research Report. MIT Sloan Management Review.

Cisco. (B.T.). 2022 Cisco Global Digital Readiness Index.

Chen, Z., & Xing, M., (2015). Upgrading of textile manufacturing based on Industry 4.0, 5th International Conference on Advanced Design and Manufacturing Engineering, Atlantis Press.

Çelen, S. (2017). Sanayi 4.0 ve simülasyon. *International journal of 3D printing technologies and digital industry*, *1*(1), 9-26.

Çelik, K., & Özkan, A. (2017). Eklemeli imalat yöntemleri ile üretim ve onarım uygulamaları. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *5*(1), 107-121.

De Carolis, A., Macchi, M., Negri, E., & Terzi, S. (2017). A maturity model for assessing the digital readiness of manufacturing companies. In *Advances in Production Management Systems. The Path to Intelligent, Collaborative and Sustainable Manufacturing: IFIP WG 5.7 International Conference, APMS 2017, Hamburg, Germany, September 3-7, 2017, Proceedings, Part I* (pp. 13-20). Springer International Publishing.

Demirel, M., Y. & Karaağaç, İ., 2014. Bilgisayar destekli üretim süreçlerine genel bir bakış. Mühendis ve Makine.55(652), 51-61.

Derse, O., & Göçmen, E. (2018). A simulation modelling approach for analysing the transportation of containers in a container terminal system. *International Scientific and Vocational Studies Journal*, *2*(1), 19-28.

Erdağ, O. V., & Can, E. (2019). Stratejik uyumlaşma olgunluk ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(3), 361-383.

Evgen, T. (2017). RFID ve nesnelerin interneti tabanlı tedarik zinciri bilgi yönetimi.

Göçmen, E. (2021). Smart airport: evaluation of performance standards and technologies for a smart logistics zone. *Transportation Research Record*, *2675*(7), 480-490.

Gökalp, E., Sener, U., (2017). Development of an assessment model for industry 4.0: industry 4.0-mm. International Conference on Software Process Improvement and Capability Determination, 770, 128-142. DOI: 10.1007/978-3-319-67383-7_10.

Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: a framework for research and development. *International journal of production economics*, *62*(1-2), 87-105.

İzmir Kalkınma Ajansı., 2020. Dijital Dönüşüm Olgunluk Düzeyi Belirleme Aracı Geliştirilmesi Çalışması, Yönetici Özeti. 22 Mart 2022.

Jung, K., Kulvatunyou, B., Choi, S., Brundage, M. P. (2016). An overview of a smart manufacturing system readiness assessment. In Advances in Production Management Systems. Initiatives for a Sustainable World: IFIP WG 5.7

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J., 2013. Recommendations for implementing the strategic initiative Industrie 4.0 securing the future of German manufacturing industry.

Kaygın, E., Zengin, Y., & Topçuoğlu, E. (2019). Endüstri 4.0'a akademik bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *33*(4), 1065-1081.

Khine, K. L. L., & Nyunt, T. T. S. (2019). Predictive big data analytics using multiple linear regression model. In *Big Data Analysis and Deep Learning Applications: Proceedings of the First International Conference on Big Data Analysis and Deep Learning 1st* (pp. 9-19). Springer Singapore.

Kulualp, H., (2016). Bilgi yönetimi olgunluk modellerine göre işletmelerin bilgi yönetimi düzeyleri: genel bir bakış. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, 69 – 91.

Lee, J., Jun, S., Chang, T. W., Park, J., (2017). A smartness assessment framework for smart factories using analytic network process. Sustainability, 9(5), 794.

Leyh, C., Bley, K., Schäffer, T., & Forstenhäusler, S. (2016, September). SIMMI 4.0-a maturity model for classifying the enterprise-wide it and software landscape focusing on Industry 4.0. In *2016 federated conference on computer science and information systems (fedcsis)* (pp. 1297-1302). IEEE.

Lichtblau, K., Stich, V., Bertenrath, R., Blum, M., Bleider, M., Millack, A., ... Schröter, M., 2015. Industrie 4.0 Readiness.

Nagalingam, S. V., & Lin, G. C. (2008). CIM-still the solution for manufacturing industry. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, *24*(3), 332-344.

Neyestani, B. (2017). Principles and Contributions of Total Quality Management (TQM) Gurus on Business Quality Improvement. *Available at SSRN 2948946*.

Obitko, M., Jirkovský, V., Bezdíček, J., (2013). Big data challenges in industrial automation. In: Marik, V., Lastra, J.L., Skobelev, P. (eds.) HoloMAS 2013. LNCS, 8062:305–316. Springer, Heidelberg.

Özer, M. A. (2013). Kalite yönetimini edwards demıng'le. *Humanitas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, *1*(02), 127-150.

Özsoylu, A. F., (2017). Endüstri 4.0. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 41-64.

Pande, P. S., Güder, N., Tokcan, G., Neuman, R. P., & Cavanagh, R. R. (2003). *Six Sigma yolu: GE, Motorala ve zirvedeki diğer firmaların performanslarını yükseltme yöntemleri*. Klan.

Planing, P., Pfoertsch, W., & AG, D. (2016). The digital business transformation paths from manufacturer to digital ecosystem provider-analyzing the strategic options of large corporations towards digitalization. *Summer Internet Proceedings*, *18*(2), 66-70.

Pullen, W. (2007). A public sector HPT maturity model. *Performance Improvement*, *46*(4), 9-15.

Rockwell Automation., (2014). The Connected Enterprise Maturity Model.

Rossmann, A., 2018. Digital Maturity: Conceptualization And Measurement Model. Thirty Ninth International Conference on Information Systems, San Francisco.

Sanders, A., Elangeswaran, C., Wulfsberg, J. (2016). Industry 4.0 implies lean manufacturing: research activities in Industry 4.0 function as enablers for lean manufacturing. J. Ind. Eng. Manage. 9 (3), 811-833.

Schumacher, A., Erol, S., Sihn, W., (2016). A maturity model for assessing Industry 4.0 readiness and maturity of manufacturing enterprises. Procedia Cirp, 52, 161-166.

Schumacher, A., Nemeth, T., Sihn, W., 2019. Roadmapping Towards İndustrial Digitalization Based On An Industry 4.0 Maturity Model For Manufacturing Enterprises. Procedia Cirp, 79, 409-414.

Snee, R. D. (2010). Lean Six Sigma–getting better all the time. *International Journal of Lean Six Sigma*, *1*(1), 9-29.

Susanto, H., Almunawar, M. N., & Kang, C. (2012). Toward cloud computing evolution: efficiency vs trendy vs security. *Available at SSRN 2039739*.

Teichert, R. (2019). Digital Transformation Maturity: A Systematic Review Of Literature. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, 67, 6, 1673–1687.

Uysal, Ş. (2015). Performans yönetimi sisteminin tanımı, tarihçesi, amaç ve temel unsurlarına genel bir bakış.

Wang, Y., Wang, G., Anderl, R., (2016). Generic procedure model to introduce Industrie 4.0 in small and medium-sized enterprises. In Proceedings of the world congress on engineering and computer science (Vol. 2).

Weber, C., Königsberger, J., Kassner, L., & Mitschang, B. (2017). M2DDM–a maturity model for data-driven manufacturing. *Procedia Cirp*, *63*, 173-178.

Wendler, R., 2012. The Maturity Of Maturity Model Research: A Systematic Mapping Study. Information And Software Technology, 54(12), 1317-1339.

Westerman, G., Bonnet, D., ve McAfee, A. (2014). Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation. Harvard Business Review Press.

Yıldız, A., (2018). Endüstri 4.0 Ve Akıllı Fabrikalar. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 22 (2), 546-556.

Zeng J., Yang L.T., Lin M., Ning, H., Ma, J., (2018). A survey: Cyber-physical-social systems and their system-level design methodology, Future Generation Computer Systems, in Press.

Kaynakça

Aggarwal, P. K., Jain, P., Mehta, J., Garg, R., Makar, K., & Chaudhary, P. (2021). Machine learning, data mining, and big data analytics for 5G-enabled IoT. *Blockchain for 5G-Enabled IoT: The new wave for Industrial Automation*, 351-375.

Andronie, M., Lăzăroiu, G., Karabolevski, O. L., Ștefănescu, R., Hurloiu, I., Dijmărescu, A., & Dijmărescu, I. (2022). Remote big data management tools, sensing and computing technologies, and visual perception and environment mapping algorithms in the Internet of Robotic Things. *Electronics*, *12*(1), 22.

Akundi, A., Euresti, D., Luna, S., Ankobiah, W., Lopes, A., & Edinbarough, I. (2022). State of Industry 5.0—Analysis and identification of current research trends. *Applied System Innovation*, *5*(1), 27.

Atalay, M., Murat, U., Oksuz, B., Parlaktuna, A. M., Pisirir, E., & Testik, M. C. (2022). Digital twins in manufacturing: systematic literature review for physical–digital layer categorization and future research directions. *International Journal of Computer Integrated Manufacturing*, *35*(7), 679-705.

Avvaru, V. S., Bruno, G., Chiabert, P., & Traini, E. (2020). Integration of PLM, MES and ERP systems to optimize the engineering, production and business. In *IFIP International Conference on Product Lifecycle Management* (pp. 70-82). Cham: Springer International Publishing.

Bademosi, F., & Issa, R. R. (2021). Factors influencing adoption and integration of construction robotics and automation technology in the US. *Journal of Construction Engineering and Management*, *147*(8), 04021075.

Banjanović-Mehmedović, L., & Mehmedović, F. (2020). Intelligent manufacturing systems driven by artificial intelligence in industry 4.0. In *Handbook of Research on Integrating Industry 4.0 in Business and Manufacturing* (pp. 31-52). IGI global.

Chopra, R., Sawant, L., Kodi, D., & Terkar, R. (2022). Utilization of ERP systems in manufacturing industry for productivity improvement. *Materials today: proceedings*, *62*, 1238-1245.

Çınar, Z. M., Abdussalam Nuhu, A., Zeeshan, Q., Korhan, O., Asmael, M., & Safaei, B. (2020). Machine learning in predictive maintenance towards sustainable smart manufacturing in industry 4.0. *Sustainability*, *12*(19), 8211.

de Carvalho, A. M., Sampaio, P., Rebentisch, E., & Oehmen, J. (2020). Technology and quality management: a review of concepts and opportunities in the digital transformation. In *International Conference on Quality Engineering and Management* (pp. 698-714). Universidade do Minho.

Didwania, R., Verma, R., & Dhanda, N. (2025). Application of Robotics in Manufacturing Industry. In *Machine Vision and Industrial Robotics in Manufacturing* (pp. 57-84). CRC Press.

Dlamini, Z., Francies, F. Z., Hull, R., & Marima, R. (2020). Artificial intelligence (AI) and big data in cancer and precision oncology. *Computational and structural biotechnology journal*, *18*, 2300-2311.

Farahani, M. A., McCormick, M. R., Harik, R., & Wuest, T. (2025). Time-series classification in smart manufacturing systems: An experimental evaluation of state-of-the-art machine learning algorithms. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, *91*, 102839.

Fragapane, G., Ivanov, D., Peron, M., Sgarbossa, F., & Strandhagen, J. O. (2022). Increasing flexibility and productivity in Industry 4.0 production networks with autonomous mobile robots and smart intralogistics. *Annals of operations research*, *308*(1), 125-143.

Goel, R., & Gupta, P. (2020). Robotics and industry 4.0. *A Roadmap to Industry 4.0: Smart Production, Sharp Business and Sustainable Development*, 157-169.

Gong, Y., Yang, J., & Shi, X. (2020). Towards a comprehensive understanding of digital transformation in government: Analysis of flexibility and enterprise architecture. *Government Information Quarterly*, *37*(3), 101487.

Gupta, V. P. (2021). Smart sensors and industrial IoT (IIoT): A driver of the growth of industry 4.0. *Smart Sensors for Industrial Internet of Things: Challenges, Solutions and Applications*, 37-49.

Gutwald, B., Baumann, N., Funk, F., Reichenstein, T., Albayrak, B., & Franke, J. (2024). Sustainable manufacturing practices: A systematic analysis and guideline for assessing the industrial Product

Carbon Footprint. In *2024 1st International Conference on Production Technologies and Systems for E-Mobility (EPTS)* (pp. 1-11). IEEE.

Hozdić, E. (2015). Smart factory for industry 4.0: A review. *International Journal of Modern Manufacturing Technologies*, *7*(1), 28-35.

Islam, T., Mukhopadhyay, S. C., & Suryadevara, N. K. (2016). Smart sensors and internet of things: A postgraduate paper. *IEEE Sensors Journal*, *17*(3), 577-584.

Frank, A. G., Mendes, G. H., Ayala, N. F., & Ghezzi, A. (2019). Servitization and Industry 4.0 convergence in the digital transformation of product firms: A business model innovation perspective. *Technological Forecasting and Social Change*, *141*, 341-351.

Khan, A. N., Mehmood, K., & Kwan, H. K. (2024). Green knowledge management: A key driver of green technology innovation and sustainable performance in the construction organizations. *Journal of Innovation & Knowledge*, *9*(1), 100455.

Khattak, S. I., Ahmad, M., ul Haq, Z., Shaofu, G., & Hang, J. (2022). On the goals of sustainable production and the conditions of environmental sustainability: Does cyclical innovation in green and sustainable technologies determine carbon dioxide emissions in G-7 economies. *Sustainable Production and Consumption*, *29*, 406-420.

Kraus, S., Jones, P., Kailer, N., Weinmann, A., Chaparro-Banegas, N., & Roig-Tierno, N. (2021). Digital transformation: An overview of the current state of the art of research. *Sage Open*, *11*(3), 21582440211047576.

Leng, J., Zhu, X., Huang, Z., Li, X., Zheng, P., Zhou, X., ... & Liu, Q. (2024). Unlocking the power of industrial artificial intelligence towards Industry 5.0: Insights, pathways, and challenges. *Journal of Manufacturing Systems*, *73*, 349-363.

Li, C., Chen, Y., & Shang, Y. (2022). A review of industrial big data for decision making in intelligent manufacturing. *Engineering Science and Technology, an International Journal*, *29*, 101021.

Liu, J., Ye, J., Silva Izquierdo, D., Vinel, A., Shamsaei, N., & Shao, S. (2023). A review of machine learning techniques for process and performance optimization in laser beam powder bed fusion additive manufacturing. *Journal of Intelligent Manufacturing*, *34*(8), 3249-3275.

Lu, Y., Zheng, H., Chand, S., Xia, W., Liu, Z., Xu, X., ... & Bao, J. (2022). Outlook on human-centric manufacturing towards Industry 5.0. *Journal of Manufacturing Systems*, *62*, 612-627.

Maddikunta, P. K. R., Pham, Q. V., Prabadevi, B., Deepa, N., Dev, K., Gadekallu, T. R., ... & Liyanage, M. (2022). Industry 5.0: A survey on enabling technologies and potential applications. *Journal of industrial information integration*, *26*, 100257.

Malik, A. A., Masood, T., & Bilberg, A. (2020). Virtual reality in manufacturing: immersive and collaborative artificial-reality in design of human-robot workspace. *International Journal of Computer Integrated Manufacturing*, *33*(1), 22-37.

Mantravadi, S., Møller, C., Chen, L. I., & Schnyder, R. (2022). Design choices for next-generation IIoT-connected MES/MOM: An empirical study on smart factories. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, *73*, 102225.

Nagy, M., Lăzăroiu, G., & Valaskova, K. (2023). Machine intelligence and autonomous robotic technologies in the corporate context of SMEs: Deep learning and virtual simulation algorithms, cyber-physical production networks, and Industry 4.0-based manufacturing systems. *Applied Sciences*, *13*(3), 1681.

Nath, S. V., Dunkin, A., Chowdhary, M., & Patel, N. (2020). *Industrial Digital Transformation: Accelerate digital transformation with business optimization, AI, and Industry 4.0*. Packt Publishing Ltd.,

Nurdiyanto, H., & Kindiasari, A. (2024). Critical Role of Manufacturing Execution Systems in Digital Transformation of Manufacturing Industry. *Journal of Electrical Systems*, *20*(7s), 2432-2436.

O'Connell, E., Moore, D., & Newe, T. (2020). Challenges associated with implementing 5G in manufacturing. In *Telecom* (Vol. 1, No. 1, p. 5). MDPI.

O'Donovan, P., Leahy, K., Bruton, K., & O'Sullivan, D. T. (2015). Big data in manufacturing: a systematic mapping study. *Journal of Big Data*, *2*, 1-22.

Pérez, L., Rodríguez-Jiménez, S., Rodríguez, N., Usamentiaga, R., & García, D. F. (2020). Digital twin and virtual reality based methodology for multi-robot manufacturing cell commissioning. *Applied sciences*, *10*(10), 3633.

Pimenov, D. Y., Mia, M., Gupta, M. K., Machado, Á. R., Pintaude, G., Unune, D. R., ... & Kuntoğlu, M. (2022). Resource saving by optimization and machining environments for sustainable manufacturing: A review and future prospects. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *166*, 112660.

Plathottam, S. J., Rzonca, A., Lakhnori, R., & Iloeje, C. O. (2023). A review of artificial intelligence applications in manufacturing operations. *Journal of Advanced Manufacturing and Processing*, *5*(3), e10159.

Plekhanov, D., Franke, H., & Netland, T. H. (2022). Digital transformation: A review and research agenda. *European Management Journal*.

Rabah, K. (2018). Convergence of AI, IoT, big data and blockchain: a review. *The lake institute Journal*, *1*(1), 1-18.

Radziwon, A., Bilberg, A., Bogers, M., & Madsen, E. S. (2014). The smart factory: exploring adaptive and flexible manufacturing solutions. *Procedia engineering*, *69*, 1184-1190.

Rai, R., Tiwari, M. K., Ivanov, D., & Dolgui, A. (2021). Machine learning in manufacturing and industry 4.0 applications. *International Journal of Production Research*, *59*(16), 4773-4778.

Raji, M. A., Olodo, H. B., Oke, T. T., Addy, W. A., Ofodile, O. C., & Oyewole, A. T. (2024). E-commerce and consumer behavior: A review of AI-powered personalization and market trends. *GSC Advanced Research and Reviews*, *18*(3), 066-077.

Sehrawat, D., & Gill, N. S. (2019). Smart sensors: Analysis of different types of IoT sensors. In *2019 3rd International Conference on Trends in Electronics and Informatics (ICOEI)* (pp. 523-528). IEEE.

Sheng, X., Chen, L., Yuan, X., Tang, Y., Yuan, Q., Chen, R., ... & Liu, H. (2023). Green supply chain management for a more sustainable manufacturing industry in China: a critical review. *Environment, Development and Sustainability*, *25*(2), 1151-1183.

Tan, L., Yu, K., Bashir, A. K., Cheng, X., Ming, F., Zhao, L., & Zhou, X. (2023). Toward real-time and efficient cardiovascular monitoring for COVID-19 patients by 5G-enabled wearable medical devices: a deep learning approach. *Neural Computing and Applications*, 1-14.

Trakadas, P., Simoens, P., Gkonis, P., Sarakis, L., Angelopoulos, A., Ramallo-González, A. P., ... & Karkazis, P. (2020). An artificial intelligence-based collaboration approach in industrial iot manufacturing: Key concepts, architectural extensions and potential applications. *Sensors*, *20*(19), 5480.

Xu, X., Tatge, L., Xu, X., & Liu, Y. (2024). Blockchain applications in the supply chain management in German automotive industry. *Production Planning & Control*, *35*(9), 917-931.

Wallace, J., & Valdivia, A. (2021). A high-performance 5G/6G infrastructure for augmented, virtual, and extended reality. In *2021 International Conference on Computational Science and Computational Intelligence (CSCI)* (pp. 1291-1296). IEEE.

Wewerka, J., Micus, C., & Reichert, M. (2021). Seven guidelines for designing the user interface in robotic process automation. In *2021 IEEE 25th International Enterprise Distributed Object Computing Workshop (EDOCW)* (pp. 157-165). IEEE.

Zafar, M. H., Langås, E. F., & Sanfilippo, F. (2024). Exploring the synergies between collaborative robotics, digital twins, augmentation, and industry 5.0 for smart manufacturing: A state-of-the-art review. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, *89*, 102769.

Zhang, T., Shi, Z. Z., Shi, Y. R., & Chen, N. J. (2022). Enterprise digital transformation and production efficiency: Mechanism analysis and empirical research. *Economic research-Ekonomska istraživanja*, *35*(1), 2781-2792.

Zhang, J., Luo, H., & Xu, J. (2022) (b). Towards fully BIM-enabled building automation and robotics: A perspective of lifecycle information flow. *Computers in Industry*, *135*, 103570.

KAYNAKÇA

Akgünlü, H. G. ve Kurtaran, B. (2020). Lokasyon Bazlı Mobil Pazarlama Uygulamalarının Tüketici Satın Alma Davranışları ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi,* 15(53): 158-177.

Altundal, G. (2022). Pazarlama 4.0 Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Yüksek Lisans Tezi,* İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Armağan, E. ve Doğaner, M. C. (2018). Fenomen Pazarlaması: Youtube Güzellik Vloggerları Üzerine Bir Araştırma. *International Congress of Political, Economic and Financial Analysis,* 223-234.

Barutçu, S. (2008). Mobil Pazarlama. (Ed: İnci Varinli, Kahraman Çatı, Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler. Ankara: Detay Yayıncılık.

Başyazıcıoğlu, H. N. ve Karamustafa, K. (2018). Marketing 4.0: Impacts of Technological Developments on Marketing Activities. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2): 621-640.

Berry, L. L. (1995). Relationship Marketing of Services-Growing Interest, Emerging Perspectives. *Journal of The Academy of Marketing Science,* 23(4): 236-245.

Childers, T. L., Carr, C. L., Peck, J. & Carson, S. (2001). Hedonic and Utilitarian Motivations for Online Retail Shopping Behavior. *Journal of Retailing,* 77: 511-535.

Dizman, H. (2019). Geçmişten Günümüze Pazarlamada Yaşanan Değişimler Üzerine Bir Araştırma. *International Social Sciences Studies Journal,* 5(47): 5918-5929.

Erragcha, N. & Romdhane, R. (2014). New Faces of Marketing in The Era of The Web: From Marketing 1.0 to Marketing 3.0. *Journal of Research in Marketing,* 2(2): 137-142.

Ertemel, A. V. ve Başçı, A. (2015). Effects of Zero Moment of Truth on Consumer Buying Decision: An Exploratory Research in Turkey. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 1(2): 526-536.

Ertuğrul, İ. ve Deniz, G. (2018). 4.0 Dünyası: Pazarlama 4.0 ve Endüstri 4.0. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 7(1): 158-170.

Fucıu, M. & Dumıtrescu, L. (2018). From Marketing 1.0 to Marketing 4.0 – The Evolution of The Marketing Concept in The Context of The 21st Century. International Conference Knowledge-Based Organization. Vol. XXIV No: 2, 43-48.

Fidan, M. S., Cengiz, E. ve Ömür, G. A. (2021). Endüstri 4.0'ın Satış Organizasyonları Üzerindeki Etkileri. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(2): 498-521.

Gedik, Y. (2021). Çok Kanallı Pazarlama: Araçları, Avantajları, Zorlukları ve Stratejileri Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi,* 4(2): 180-206.

Gülsoy, M. (2023). Dijital İçerik Pazarlaması Uygulamalarının Tüketici Temelli Marka Denkliği Bileşenleri ve Çevrimiçi Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Doktora Tezi,* Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Gülşen, İ. (2019). İşletmelerde Yapay Zeka Uygulamaları ve Faydaları: Perakende Sektöründe Bir Derleme. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 11(2): 407- 436.

Gündebahar, M. ve Kuş-Khalilov, M. C. (2013). Teknolojik Pazarlama Üzerine Bir İnceleme. Kuveyt Türk Katılım Bankası, Ar-Ge Merkezi, İstanbul.

Hiltunen, M., Laukka, M., & Luomala, J. (2002). Mobile User Experience. IT Press.

Jara, A. J., Parra, M. C. & Skarmeta, A. F. (2012). Marketing 4.0: A New Value Added to the Marketing through the Internet of Things. 2012 Sixth International Conference on Innovative Mobile and Internet Services in Ubiquitous Computing, (p. 852-857). Sanpaolo Palace Hotel, Palermo, Italy.

Junglas, A. I. & Watson, R. T. (2008). Location- Based Services. *Communications of The ACM,* 51(3): 65-69.

Karamehmet, B. (2019). Dijital Pazarlamada Nesnelerin İnterneti: Giyilebilir Teknolojiler. *Turkish Studies,* 14(2): 521-537.

Karaca, Ş. ve Gülmez, M. (2010). Mobil Pazarlama: Kavramsal Bir Değerlendirme. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi,* 1(1): 69-81.

Kılıç, H.Ö. (2017). Giyilebilir Teknoloji Ürünleri Pazarı ve Kullanım Alanları. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9 (4):99-112.

Kırcova, İ. ve Enginkaya, E. (2015). Sosyal Medya Pazarlama. Beta: İstanbul

Kotler, P. & Keller, K. (2006). Marketing Management (12th Edition), New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Kotler, P. & Keller, K. (2009). Marketing Management, 13th Edition. Pearson Prentice Hall

Lee, N., Broderick, A. J., & Chamberlain, L., (2007). What is 'neuromarketing'? A Discussion and Agenda for Future Research. *International Journal of Psychophysiology*, (63): 199-204.

Lee, H. J. Lee, K.K. & Choi, J. (2018). A Structural Model for Unity of Experience: Connecting User Experience, Customer Experience, and Brand Experience. *Journal of Usability Studies,* 14(1): 8-34.

Mangold, W. G. & Faulds, D. J. (2009). Social Media: The New Hybrid Element of The Promotion Mix. *Business Horizons,* 52(4): 357-365

McLuhan, M. & Nevitt, B. (1972). Pro-log to Exploration. Take Today: The Executive As Dropout, 3-6

Nowacki, F. (2015). Marketing 4.0 As A Solution for International Entrepreneurship in New Trends in Economics, Management and Finance, (309-321), P. Michnon, A. Poczta- Wajda, M. Osak, P Marszalek, R. Gray and S. Bialowas (Eds.). Poland: Poznan University of Economics and Business Print Shop.

Olsson, T., Lagerstam, E., Karkkainen, T., Vaananen, K. & Mattila, V. (2011). Expected User experience of Mobile Augmented Reality Services: A User Study in The Context of Shopping Centres. *Personal and Ubiquitous Computing,* 17(2): 1-19.

Öz, A. ve Arslan, B. (2019). Marketing 5.0: Internet of Things Marketing. *Research in Social Science,* 5 (1): 243-266.

Penpençe, D. (2013). Dijital İçerik pazarlaması. Karahan Kitabevi.

Poloian, L. (2013). Multichannel Retailing 2nd edition. New York, USA: Fairchild Books

Sağtaş, S. (2021). Endüstri 4.0'ın Dijital Pazarlamaya Etkileri. *Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi,* 1(1): 51-66.

Sapienza, P., Zingales, L. & Maestripieri, D. (2009). Gender Differences in Financial Risk Aversion and Career Choices are Affected by Testosterone. *PNAS,* 106(36): 15269-16273.

Siau, Keng L. & Yang, Yin. (2017).Impact of Artificial Intelligence. Robotics, and Machine Learning on Sales and Marketing. MWAIS 2017 *Proceedings.* 48.

Stajkovic, D., Lovreta, S. & Bogetic, Z. (2016). Multichannel Strategy – The Dominant Approach in Modern Retailing. *Economic Annals,* Volume LXI, No. 209, 105-127.

Stanton, S. J., Armstrong, W. S. & Huettel, S. A. (2016). Neuromarketing: Ethical Implications of its Use and Potential Misuse. *Springer Science+Business Media Dordrecht,* 1-13.

Tarabasz, A. (2013). The Reevaluation of Communication in Customer Approach–Towards Marketing 4.0. *International Journal of Contemporary Management,* 12(4): 124-134.

Taran, B. T. ve Tosun, N. B. (2020). Yeni Medyada Hikayeleştirme Kullanımı Bağlamında Marka Sadakati. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi,* 36: 233-252.

Köse, N. ve Yengin, D. (2017). Dijital Pazarlamadan Fijital Pazarlamaya Örnek Olarak Arttırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Pazarlama Üzerindeki Katkılarının İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi,* 10(1): 77-111.

Özbalcı, B. (2022). Dijital Pazarlamada Oyunlaştırmanın Tüketici Satın Alma Davranışına Etkisi: Yemeksepeti Rozet Uygulaması. *Yüksek Lisans Tezi,* Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Yaprak, Ü. (2021). Endüstri 4.0 Işığında Pazarlama Faaliyetleri: Literatür İncelemesi. 25. Pazarlama Kongresi. Erişim Adresi: http://pazarlama.org.tr/ppadpk-2021/bildiriler/81-1212-2155-v1_OK-U.pdf

Yıldırım, Y. O. (2018). Pazarlamanın Değişen Gücü: Dijital Döneme Geçiş ve Pazarlama 4.0 Yaklaşımları. *II. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu,* 562-570.

KAYNAKÇA

Acca and Ima. (2013). Big Data: its power and perils, https://www.accaglobal.com/content/dam/acca/global/PDF-technical/futures/pol-afa-bdpap.pdf.

Agyekum, A. A. B., & Singh, R. P. (2018). How technology is changing accounting Processes: Instititional Theory And Legitimacy Theory Perspective. Journal Of Accounting And Finance, 18(7), 11–23.

Alcacer, V. and Cruz-Machado, V. (2019). Scanning the Industry 4.0: A Literature Review on Thecnologies for Manufacturing Systems, Engineering Science and Technology an International Journal, 22(3), 899-199.

Akben, İ., ve Çınar, S. (2018). Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetiminde Blockchaın: Vaatler, Uygulamalar Ve Engeller Anadolu I. Uluslararası Multidisipliner Araştırmalar Kongresi, 28-29 Aralık 2019 – Diyarbakır Tam Metin Kitabı, 1451- 1461.

Aslan, Ü, ve Özerhan, Y, (2017). Bıg Data, Muhasebe ve Muhasebe Mesleği. Bilim Dünyası Dergisi, Aralık, 19(4), 862-883.

Aytekin, A. Erdoğan, Y. ve Kavalcı, K. (2016). Yeni Bir İş Modeli: Muhasebe Alanında Bulut Bilişim. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, ICAFR 16 Özel Sayısı, 46-62.

Banger, G. (2018). Endüstri 4.0 ve Akıllı İşletme. Dorlion Yayıncılık,Ankara.

Bayrak, H. (2018). Endüstri 4.0 Nedir. https://www. kolaybpm. com/2015/10/07/endustri-4-0-nedir/

Bierstaker, J.L., Burnaby, P. & Thibodeau, J. (2001), The İmpact Of İnformation Technology On The Audit Process: An Assessment Of The State Of The Art And İmplications For The Future, Managerial Auditing Journal, 159-164.

Busulwa, R., & Evans, N. (2021). Digital Transformation In Accounting. In Digital Transformation In Accounting. Routledge, New York.

Can, A. V., ve Güneşlik, M. (2013). Yalın Yönetim Felsefesinin Önemli Bir Boyutu Olarak Muhasebede Yalınlaşma Düşüncesi ve Bir Yalın Muhasebe Uygulaması Örneği: Kendine Faturalama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, 1-22.

Can, A.V., ve Kıymaz, M., (2016). Bilişim Teknolojilerinin Perakende Mağazacılık Sektörüne Yansımaları: Muhasebe Departmanlarında Endüstri 4.0 Etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, CİEP Özel Sayısı, 108-117.

Cesaroni, F.M. ve Sentuti, A. (2014). Implementing A Lean Accounting System In A Lean Enterprise, Proceedings of The 18th IAMB Conference, September 17-19, Rome.

Çam, M. (2023). Endüstri 4.0: Dijitalleşme ve muhasebe. Journal of Politics Economy and Management, 6(1), 11-29.

Çelik, S. (2018). Büyük Veri. Gece Akademi Yayınları, Aydın.

Çiğdem, Ş. (2021). Üretimde Siber-Fiziksel Sistemler, D. Dilek ve B. Yıldız Teknoloji Destekli Güncel Üretim Uygulamaları 1-21. Eğitim Yayınevi. İstanbul.

Dursun, D. D. , Ektik, D. ve B. Tutcu. (2019). Mesleğin Dijitalleşmesi: Muhasebe 4.0. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi. 6.6, 263-271.

Edwards, J. R., & P. Walker, S. (2009). The Routledge Companion to Accounting history. British Journal of Aesthetics, 42-3: 323-327.

Elitaş, C., ve Özdemir, S. (2014). Bulut Bilişim ve Muhasebe Kullanımı. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 16 (2), 93-108.

Ertaş, F.C. ve M. C. Arslan (2010). Yalın Muhasebe. Mali Çözüm, Kasım Aralık: 39-60.

Erturan, İ. E., ve Ergin, E. (2017). Muhasebe Denetiminde Nesnelerin İnterneti: Stok Döngüsü. Muhasebe ve Finansman Dergisi, Temmuz, 13-30.

Fan, S. (2020). Yapay Zekâ Yerimizi Alacak mı?. Hep Kitapevi, Ankara.

Ford, M. (2020). Robotların Yükselişi Yapay Zekâ ve İşsiz Bir Gelecek Tehlikesi. Kronik Kitapevi, İstanbul.

Geissbauer, R., Schrauf, S., Koch, V,. and Simon, K. (2014). Industry 4.0: Opportunities And Challenges Of The Industrial Internet. https://www.pwc.nl/en/assets/documents/pwc-industrie-4-0.pdf, Erişim Tarihi: 14.08.2024.

Gillis, A.S. (2020). İnternet of things (IoT). TechTarget, Erişim: https://internetofthingsagenda.techtarget.com/definition/Internet-of-Things-IoT. Erişim Tarihi: 15.08.2024.

Gökten, P. (2018). Karanlıkta Üretim: Yeni Çağda Maliyetin Kapsamı. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 20(4), 880-897.

Gunnells, C., Date, C. G., Date, J. L., & Busman, J. K. (2020). Innovative Technology Shaping Accounting Senior Project. https://libres.uncg.edu/ir/uncp/f/Courtney%20Gunnells.pdf. Erişim Tarihi: 16.08.2024.

Gülmez, A., (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Teknostres Düzeyinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Munzur Üniversitesi, Tunceli.

Hoffmann, E. and Rüsch, M. (2017). Industry 4.0 And The Current Status As Well As Future Prospects On Logistics. Computers in Industry, 89, 23-34.

İsmailoğlu, Y., (2023). Endüstri 4.0 Uygulamalarının Muhasebe Mesleğine Etkileri: Bir Müfredat Önerisi. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Kabaklarlı, E. (2019). Endüstri 4.0 ve Dijital Ekonomi Dünya ve Türkiye Ekonomisi İçin Fırsatlar, Etkiler ve Tehditler. Nobel Yayınları, Ankara.

Kablan, A. (2018). Endüstri 4.0, Nesnelerin İnterneti-Akıllı İşletmeler ve Muhasebe Denetimi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23,1561-1579

Karabayır, M, E. (2019). Endüstri 4.0 Muhasebe Uygulamaları ile Muhasebe ve Denetim İlişkisi. Siyasal Kitabevi, Ankara.

Kokina, J., and Davenport, T. H., (2017). The Emergence of Artificial Intelligence: How Automation is Changing Auditing. Journal of Emerging Technologies in Accounting, 14(1), 115-122.

Korkmaz, S.Ş., (2013). Muhasebe Meslek Mensuplarında Yabancılaşma Düzeyi Ve Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Lawson, R. A., & Smith, D. (2018). Digital Age Competencies. Strategic Finance33, 33. Retrieved From Https://Ssrn.Com/Abstract=3275058. Erişim Tarihi: 19.08.2024.

Mervelito, M. A., Lintang, B. A., & Adri, A. (2021). Internal Auditing Paradigm Shift: From Traditional Audits to Audits in the 4.0 Industry Era. International Journal of Innovative Science and Research Technology, 6(3), 56-63.

Notheisen, B., Cholewa, J. B., & Shanmugam, A. P. (2017). Trading real-world assets on blockchain: an application of trust-free transaction systems in the market for lemons. Business & Information Systems Engineering, 59, 425-440.

Ös, M. (2021). Endüstri 4.0'ın Muhasebe Mesleğine Etkisinin Teknoloji Kabul Modeli ile Ölçümü. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Ömürbek, V., Türkoğlu, T., (2013). Muhasebe Meslek Mensupları Arasında Yaşanan Haksız Rekabet Üzerine Bir Araştırma. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(30):115-149.

Özdemir, M. (2019). Bulut Teknolojileri: Bulut Muhasebe, (Ed. Serçemeli, M.) Endüstri 4.0'ın Muhasebe, Denetim ve Finans Dünyasına Yansımaları. 91-110. Gazi Kitabevi, Ankara.

Öztuna, B. (2017). Endüstri 4.0 Dördüncü Sanayi Devrimi ile Araştırma Yaşamının Geleceği. Gece Kitaplığı, Ankara.

Pan, M. Wang, J. Errapotu., S. M. Zhang., X. Ding, J., & Han, Z. (2019). Big Data Privacy Preservartion for Cyber-Physical Sytems. Cham: Springer International Publishing. Doktora Tezi, University of Houston, Huston.

Pavaloiu, A. (2016). The Impact of Artificial Intelligence on Global Trends. Journal of Multidisciplinary Developments, 1(1), 21-37.

Rasgen, M., ve Gönen, S. (2019). Endüstri 4.0 ve Muhasebenin Dijital Dönüşümü. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(3), 2898-2917.

Rutgers, Alles, M. G., Alles, M. G., Dai, J., & Vasarhelyi, M. A. (2021). Reporting 4.0: Business reporting for the age of mass customization. Journal of Emerging Technologies in Accounting, 18(1), 1–15. https://doi.org/10.2308/JETA10764

Rüßmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. Boston Consulting Group, 9(1), 54-89.

Sandhu, K. (2021). Disruptive Technology and Digital Transformation for Business and Government.

Sarıçiçek, R. (2019). Muhasebe Alanındaki Dönüşüm ve Yapay Zekâ, 2. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Kongresi, 1092-1099.

Sarıtaş, T, M., ve Üner, N. (2013). Eğitimde Yenilikçi Teknolojiler: Bulut Teknolojisi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, (2) 701-713.

Singerová, J. (2018). Accounting in cloud. European Financial and Accounting Journal, 13(1), 61-76.

Squires, S., Smith, C., Mcdougall, L., & Yeack, W. (2003). Inside Artheur Andersen shifting Values,Unexpected Consequences. Person Education, New Jersey.

Tavares, M., Zimba, L., & Azevedo, G. (2022). The Implications Of Industry 4.0 For The Auditing Profession. International Journal Of Business Innovation, 1(1), E27625. Https://Doi.Org/10.34624/Ijbi.V1i1.27625

Tekbaş, İ, (2018). Blockchain Teknolojisi ile Muhasebe ve Denetim Sil Baştan, http://www.muhasebetr.com/yazarlarimiz/ismailtekbas/028/. Erişim Tarihi: 11.08.2024.

Tekbaş, İ. (2019). Muhasebenin Dijital Dönüşümü ve Mali Mühendislik. Hümanist Kitap Yayıncılık, İstanbul.

Tutar, S. (2019). Endüstri 4.0'ın Muhasebe Mesleğine Olası Etkileri. Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi, (2), 323-344.

Türker, M. (2018). Dijitalleşme Sürecinde Küresel Muhasebe Mesleğinin Yeniden Şekillenmesine Bakiş. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 20(1), 202-235.

Usta, A., ve Doğantekin, S. (2018). Blockchain 101 v2, Bankalararası Kart Merkezi, İstanbul.

Witkowski, K. (2017). Internet of Things, Big Data, Industry 4.0, Innovative Solutions in Logistics and Supply Chains Management. Procedia Engineering, 182, 763- 769.

Xu, X., Cesare, P., Liming, Z., Vincent, G., Alexander, P., An Binh, T., & Shiping, C. (2016). The Blockchain as a Software Connector, 13th Working IEEE/IFIP Conference on Software Architecture (WICSA), 182-91.

Vasarhelyi, D. and, Dai, J., & Vasarhelyi, M. A. (2016). Imagineering audit 4.0. Journal of Emerging Technologies in Accounting, 13(1), 1–15. https://doi.org/10.2308/jeta-10494

Yavuzaslan Söylemez, S., Tekbaş, S. İ., & Aktaş, Y. A., (2021). Teknolojik Gelişmeler Perspektifinde Yeni Bir Yaklaşım: Muhasebenin Teknolojik Evrimi. 39. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 181-190. Burdur.

Yıldız, G., 2010. Muhasebe Mesleğinde Meslek Etiği ve Kayseri İl Merkezinde Bir Uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (36):155-178.

Yılmaz, B., Bülbül, S., ve Atik M. (2017). Büyük Verinin (Big Data) Muhasebe Üzerindeki Etkisi ve Muhasebeye Sağladığı Katkıların İncelenmesi. Kara Harp Okulu Bilim Dergisi, 27(1), 79-112.

Kaynakça

Alçın, S. (2016). Üretim İçin Yeni Bir İzlek: Sanayi 4.0. *Journal of Life Economics*, Cilt: 3, Sayı: 2, 19-30.

Altan, Ö. Z. (2021). Sosyal Politikaya Giriş. Eskişehir: Nisan Yayınları.

Ansal, H. (1986) . Teknoloji Üzerine Biraz Daha Düşünürsek. *11. Tez Kitap Dizisi,* 223-227.

Ayan, B., Taşçı, S., Köksal, E.B.M. (2024). İş Sağlığı ve Güvenliği Alanında Kullanılan Yapay Zeka Teknolojilerine İlişkin İnceleme. *Çalışma İlişkileri Dergisi,* Cilt: 15, Sayı: 2, 20-33.

Baybora, D., vd., (2019) İş Sağlığı ve Güvenliği (Ed. Dilek Baybora), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Bowles, J. (2014) https://www.bruegel.org/blog-post/chart-week-54-eu-jobs-risk-computerisation erişim:09.07.2024

Braverman, H. (2008.) Emek ve Tekelci Sermaye. (Çev. Ç. Çıdamlı). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Caner, V. (2021). Fiziksel Risk Etmenleri Maruziyetine Bağlı İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Önlenmesinde Endüstri 4.0 Yaklaşımının Değerlendirilmesi. *İş Sağlığı ve Güvenliği Akademi Dergisi*. Cilt: 4, Sayı: 1, 55-61.

Centel, T. (2013). İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun Uygulama Alanı ve Kapsamı. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* Cilt 19, Sayı: 2, 79-84.

Çiçek, Ö. ve Öçal, M. (2016). Dünyada ve Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliğinin Gelişimi. *Hak-İş Uluslar arası Emek ve Toplum Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 11, 106-131.

Demirbilek, M. (2022). Sanayi Devrimleri ve Endüstri 4.0. *Multidisipliner Yaklaşımlarla Endüstri 4.0*içinde, İstanbul: Efe Akademi Yayınları. 7-36.

Ege Bölgesi Sanayi Odası (2015). *Sanayi 4.0*. İzmir: Araştırma Müdürlüğü Yayınları.

Engels, F. (2010). *İngiltere'de İşçi Sınıfının Durumu*. (Çev. Y. Fincancı), Ankara: Sol Yayınları

Euronews (2021). Türkiye, Avrupa'da En Fazla İşçi Ölümlerinin Yaşandığı Ülke. https://tr.euronews.com/2021/04/29/turkiye-ve-avrupa-da-is-kazalar-en-fazla-isci-olumlerinin-yasandigi-ulke-turkiye Erişim: 29.07.2024.

Fişek G. (2014.) *Çalışma Yaşamında Sağlık Güvenlik*. Ankara: Fişek Enstitüsü Çalışan Çocuklar Bilim ve Eylem Merkezi Yayınları.

Gerek, N. (1998). *Türkiye'de İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği.* Ankara: Türk Metal Sendikası Yayınları.

Gökbayrak, Ş. (2005). Esnek İstihdam Stratejileri ve İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Ortaya Çıkan Riskler. *Emek araştırma Dergisi*, Sayı: 2, 63-70.

Greatz G. ve Michaels, G. (2015). Robots at Work. *CEP Discussion*, Paper no: 1335, London School of Economics and Political Science, 1-56.

Gün, S. (2012). Yeni İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası İş Cinayetlerini Önler mi?. https://www.dersim-haber.com/yeni-is-sagligi-ve-guvenligi-yasasi-sosyal-cinayetleri-onler-mi-187yy.htm Erişim: 29.07.2024

Güneş, T. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Genel Yaklaşım. *Ören 2014 İşyeri Temsilcileri Eğitim Seminerleri* içinde, Ankara: Disk/Genel-İş Eğitim Dairesi Yayınları, 184-204.

İsigmeclisi (2024). İş Cinayetleri Raporları. http://www.isigmeclisi.org/is-cinayetleri-raporlari Erişim: 29.07.2024.

Jongerden, J. (2010). Ludditler ya da Teknolojide Siyaset-Bir Giriş. *Teknoloji ve Toplum Yıkıcı Bir Direniş ve Yeniden Yapılanma* içinde,(Edits: G. Ruivenkamp, J. Jongerden, M. Öztürk), İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Kahraman, Z. ve Yürüten Özdemir, K. (2022). Dijitalleşmenin İş Sağlığı ve Güvenliğine Entegrasyonu ve Uygulanabilirliği. *İş Sağlığı ve Güvenliği Akademi Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 3, 208-221.

Kandemir, M. (2016). Yeni Teknolojiler ve İş Sağlığı. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 74 (2), 481-500.

Kandemir, M. (2016). Yeni Teknolojiler ve İş Sağlığı. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, Sayı, 74, 481-500.

Kiplas (2020). *Kimya Sektöründe İSG 4.0 Projesi Araştırma Anketi Sonuç Raporu.* https://9lib.net/document/qo5o5vdj-ki%CC%87mya-sekt%C3%B6r%C3%BCnde-i%CC%87sg-projesi%CC%87-ara%C5%9Ftirma-anketi%CC%87-sonu%C3%A7-raporu.html Erişim: 25.07.2024.

Koşar, M. A. (2024). Otomasyon ve İş-Sonrası Toplum Kuramları: Eleştirel Bir Analiz. *Emek Araştırma Dergisi (GEAD)*, Cilt: 15, Sayı 25, 97-114.

Mohun, S. (1993). Otomasyon. *Marxist Düşünce Sözlüğü*, (Ed. T. Bottomore), İstanbul: İletişim Yayınları, 429-430.

Narin, Ö. (2008). Teknolojik Değişim: Türkiye'de Üretim Araçları Üretimi (1996-2005). *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Oğuz, S. (2014). Bilişimin Ekonomi Politiği. *9. Karaburun Bilim Kongresi Sözlü Tebliğ.*

Öngen, T. (1996). *Prometheus'un Sönmeyen Ateşi Günümüzde İşçi Sınıfı*. İstanbul: Alan Yayıncılık.

Özveri, M. (2015). *İşçi Sağlığı İş Güvenliği ve İş Cinayetleri*. İstanbul: Birleşik Metal -İş Yayınları.

Pamuk, N. S., ve Soysal, M. (2018). Yeni Sanayi Devrimi Endüstri 4.0 Üzerine Bir İnceleme. *Verimlilik Dergisi,* Sayı: 1, 41-66.

Seçer, H. Ş. ve Öktem Özgür, A. (2017). İnsan Kaynakları Yönetimi Alanında Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımı: İnsan Kaynakları Yöneticileri ile Nitel Bir Araştırma. *International Journal of Economics and Administrative Studies*, 16. UİK Özel Sayısı, 149-166.

TBMM (2023). *Endüstri 4.0 Kavramsal Çerçeve ve Ülke Uygulamaları*, (Ed. M. Topaca), Ankara: TBMM Basımevi.

Tepe, S. (2021). The Impact of Industry 4.0 on Occupational Health and Safety. *Int. J. Eng. Pure Sci*., 33(1), 122-130.

Tokol, A. (2011). *Endüstri İlişkileri ve Yeni Gelişmeler*. Bursa: Dora Yayınları.

Topkaya, Ö (2017). Dünyada Endüstriyel Robot Sektörü ve Çalışma Hayatına Etkileri. *17. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi* içinde, Editör: O. Çınar, Ankara: Türk-İş Yayınları, 195-210.

Türkel, S. ve Yeşilkuş, F. (2020). Dijital Dönüşüm Paradigması: Endüstri 4.0. *Avrasya Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 5, 332-346.

Yargıtay (2022). İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemlerini Almanın İşveren Açısından yükümlülük Olduğu. https://www.alomaliye.com/2023/08/03/isci-sagligi-is-guvenligi-onlemlerini-almanin-isveren-acisindan-yukumluluk-oldugu-yargi-karari/ Erişim: 10.07.2024

Yücesan Özdemir, G. (2009). *Emek ve Teknoloji Türkiye'de Sendikalar ve Yeni İletişim Teknolojileri*. Ankara: Tan Kitapevi Yayınları.

Kaynakça

Alicke, K, Rexhausen, D, Seyfert, A. (2024). Supply Chain 4.0 in consumer goods. Mckinsey & Company, 1-11. Retrieved from,https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Industries/Consumer%20Packaged %20Goods/Our%20Insights/Supply%20Chain%204%200%20in%20consumer%20goods/Supply-Chain-4-0-in-consumer-goods-vf.pdf.

Ammar, M., Haleem, A., Javaid, M., Bahl, S., & Verma, A. S. (2022). Implementing Industry 4.0 technologies in self-healing materials and digitally managing the quality of manufacturing. *Materials Today: Proceedings*, *52*, 2285-2294. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.09.248

Aryal A., Liao Y., Nattuthurai P., Li, B., (2018), "The emerging big data analytics and IoT in supply chain management: a systematic review", Supply Chain Management: An International Journal, 25 (2), 141-156.

Azzi R., Chamoun R. K., Sokhn M., (2019), "The power of a blockchain-based supply chain", Computers & industrial engineering, 135 (09), 582-592.

Barykin S. Y., Bochkarev A. A., Dobronravin E., Sergeev S. M., (2021), "The place and role of digital twin in supply chain management", Academy of Strategic Management Journal, 20 (2), 1-19.

Ben-Daya M., Hassini E., Bahroun Z., (2019), "Internet of things and supply chain management: a literature review", International Journal of Production Research, 57 (15-16), 4719-4742.

Büyüközkan G., Göçer F., (2018), "Digital Supply Chain: Literature review and a proposed framework for future research", Computers in Industry, 97, 157-177.

Bulut, Ç. (2022). *Tedarik Zincirinde Endüstri 4.0 Teknolojilerinin Kullanımının Algılanan Ürün Değeri ve Müşteri Memnuniyetine Etkisi: Ayakkabı Sektörü Üzerine Bir İnceleme (Y.Lisans Tezi).* Gebze Teknik Üniversitesi, Gebze.

Caniato F., Longoni A., Moretto A., (2012), "Effective eProcurement implementation process", Production Planning & Control, 23 (12), 935-949.

Chopra, S. (2003). Designing the distribution network in a supply chain. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review, 39(2), 123-140.

Dash R., McMurtrey M., Rebman C., Kar U. K., (2019), "Application of artificial intelligence in automation of supply chain management", Journal of Strategic Innovation and Sustainability, 14 (3), 43-53.

Emblemsvåg, J. (2020). On Quality 4.0 in project-based industries. *The TQM Journal*, *32*(4), 725739. https://doi.org/10.1108/tqm-12-2019-0295

Erdal, M. (2018). *Tedarik Zinciri Yönetimi*. Beta Yayınları. İstanbul.

Erro-Garcés, A. (2019). Industry 4.0: defining the research agenda. *Benchmarking: An International Journal*, *28*(5), 1858-1882. https://doi.org/10.1108/bij-12-2018-044

Escobar, C. A., McGovern, M. E., & Morales-Menendez, R. (2021). Quality 4.0: a review of big data challenges in manufacturing. *Journal of Intelligent Manufacturing*, *32*(8), 2319-2334. https://doi.org/10.1007/s10845-021-01765-4

Fareri, S., Fantoni, G., Chiarello, F., Coli, E., & Binda, A. (2020). Estimating Industry 4.0 impact on job profiles and skills using text mining. *Computers in Industry*, *118*. https://doi.org/10.1016/j.compind.2020.103222

Frederico, G.F, Garza-Reyes, J.A, Anosike, A, Kumar, V. (2020), Supply Chain 4.0: concepts, maturity and research agenda, Supply Chain Management, 25 (2), 262-282. https://doi.org/10.1108/SCM-09-2018-0339.

Frank A. G., Dalenogare L. S., Ayala N. F. 2019, "Industry 4.0 Technologies: Implementation Patterns in Manufacturing Companies." International Journal of Production Economics, 210, 15–26.

Göçer, F. (2018). Doktora tezi. Dijital tedarik zincirinin modellenmesi ve tasarımı. YÖK Tez Merkezi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi.

Hetterscheid E., Schlüter F., (2019), "Morphology for Designing Cyber-Physical Systems in Supply Chain Planning and Control Processes", Logistics Journal: nicht referierte Veröffentlichungen, 2019 (03).

Ivanov D., Tsipoulanidis A., Schönberger J. (2019), "Digital supply chain, smart operations and industry 4.0", Global Supply Chain and Operations Management, 1st Edition, Springer, Cham.

Jain V. N., (2019), "Robotics for Supply Chain and Manufacturing Industries and Future It Holds", International Journal of Engineering Research & Technology (IJERT), 8 (03), 66-79.

Johnson P. F., Klassen R. D., (2005), "E-procurement", MIT Sloan Management Review, 46 (2), 7.

Joseph L. Cavinato, "Supply Management Defined", Instıtude for Supply Management, 2010,

Keow M. A. K. S., Nee A. Y. H., (2018), "Robotics in Supply chain", Emerging Technologies for Supply Chain Management, 25 (8), 25-31.

Kubáč L., Kodym O., (2017), "The impact of 3D printing technology on supply chain", The Fifth International Multi-Conference on Engineering and Technology Innovation (IMETI), Taichung, Taiwan, 28 October-01 November.

Lummus, R. R., & Vokurka, R. J. (1999). Defining supply chain management: a historical perspective and practical guidelines. Industrial management & data systems.,

Merlino M., Sproġe I., (2017), "The augmented supply chain", Procedia Engineering, 178, 308-318.

Min H., (2010), "Artificial intelligence in supply chain management: theory and applications", International Journal of Logistics Research and Applications, 13 (1), 13–39.

Mörth O., (2018), "Implementation of Cyber-Physical Systems in Intralogistics IoT in Conveyor Technology", Master's Thesis, Graz University of Technology.

Panayiotou N. A., Gayialis S. P., Tatsiopoulos I. P., (2004), "An e-procurement system for governmental purchasing", International journal of production economics, 90 (1), 79-102.

Presutti J. W. D., (2003), "Supply management and e-procurement: creating value added in the supply chain", Industrial marketing management, 32 (3), 219-226.

Ren S., Zhang Y., Liu Y., Sakao T., Huisingh D., Almeida C. M., (2019), "A comprehensive review of big data analytics throughout product lifecycle to support sustainable smart manufacturing: A framework, challenges and future research directions", Journal of cleaner production, 210, 1343-1365.

Saihi, A., Awad, M., & Ben-Daya, M. (2021). Quality 4.0: leveraging Industry 4.0 technologies to improve quality management practices – a systematic review. *International Journal of Quality & Reliability Management*. https://doi.org/10.1108/ijqrm-09-2021-0305

Timur, M.N. (2019). Tedarik Zinciri Yönetimi. M.N. Timur, G.S. Çekerol (Ed.), Tedarik Zinciri Yönetimi (s. 24-46). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Yüksel, H. (2024, 03). https://www.lojistikhatti.com/haber/2016/01/tedarikzinciriy onetiminde-dijitalles menin- onemi

Yiğit, V. (2020). Tedarik Zinciri Yönetimi. İ. Karaoğlan, V. Yiğit (Ed.), Tedarik Zinciri Yönetimi (s. 4-22). Erzurum

Zekhnini, K., Cherrafi, A., Bouhaddou, I., Benghabrit, Y., & Garza-Reyes, J. A. (2020). Supply chain management 4.0: a literature review and research framework. Benchmarking: An International Journal, s.479.

Web1. (2023, 01).https://fieldz.co/tedarik-zinciri/dijital-ve-geleneksel-tedarik-kavramlarinedir (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

KAYNAKÇA

Bag, S., Gupta, S. and Luo, Z. (2020). "Examining the role of logistics 4.0 enabled dynamic capabilities on firm performance". *The International Journal of Logistics Management*, Vol. 31 No. 3, 607-628. https://doi.org/10.1108/IJLM-11-2019-0311.

Barreto, L., Amaral, A and Pereira, T. (2017). "Industry 4.0 implications in logistics: an overview". *Procedia Manufacturing* 13: 1245-1252.

Lasi, Heiner, Hans-Georg Kemper, Peter Fettke, Thomas Feld, and Michael Hoffmann. (2014). "Industry 4.0." *Business & Information Systems Engineering* 4:239-42. doi: 10.1007/s12599-014-0334-4.

Lummus, R.R., Krumwiede, D.W. and Vokurka, R.J. (2001). "The relationship of logistics to supply chain management: developing a common industry definition". *Industrial Management & Data Systems*, Vol. 101 No. 8, pp. 426-432. https://doi.org/10.1108/02635570110406730.

Strandhagen, J.O., Vallandingham, L.R., Fragapane, G. (2017). "Logistics 4.0 and Emerging Sustainable Business Models". *Adv. Manuf.* 5,359–369. https://doi.org/10.1007/s40436-017-0198-1.

Uckelmann, D. (2008). "A Definition Approach to Smart Logistics". In: Balandin, S., Moltchanov, D., Koucheryavy, Y. (eds) *Next Generation Teletraffic and Wired/Wireless Advanced Networking*. NEW2AN 2008. Lecture Notes in Computer Science, vol 5174. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-540-85500-2_28

Wang, K., (2016). "Logistics 4.0 Solution New Challenges and Opportunities''. *International Workshop of Advanced Manufacturing and Automation (IWAMA 2016).* Proceedings of the 6th International Workshop of Advanced Manufacturing and Automation DOI: 10.2991/iwama-16.2016.13

Winkelhaus, S. and Grosse, E. (2020). Logistics 4.0: A Systematic Review Towards a New Logistics System. *International Journal of Production Research* 58(1), S. 18-43." The final version is available at: https://doi.org/10.1080/00207543.2019.1612964.

KAYNAKÇA

Acar, A., ve Köseoğlu, A. (2014). *Lojistik Yaklaşımıyla Tedarik Zinciri Yönetimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Ak, A.E., ve Kağnıcıoğlu, C.H. (2021). *Endüstri 4.0'ın Etkisiyle Gelişen Lojistik 4.0: Sistematik Bir Literatür İncelemesi.* Uluslararası Sürdürülebilir İşletmecilik ve Ekonomi Stratejileri Kongresi. 10-11 Aralık 2021.

Aktaş, F., Çeken, C., ve Erdemli, Y.E. (2014). Biyomedikal Uygulamaları İçin Nesnelerin İnterneti Tabanlı Veri Toplama Ve Analiz Sistemi. Tıp Teknolojileri Ulusal Kongresi,

Anderson, J., Kalra, N., Stanley, K., Sorensen, P., Samaras, C., ve Oluwatola, O. (2016). Autonomous vehicle technology: a guide for policymakers. Santa Monica, Californa: Rand.

Aylak, B. L., Kayıkçı, Y., & Taş, M. A. (2020). Türkiye'de lojistik sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin dijital trendlerinin incelenmesi. Journal of Yaşar University, 15(57), 98– 116.

Babacan, M. (2003). Lojistik sektörünün ülkemizdeki gelişimi ve rekabet vizyonu. Ege Academic Review, 3(1), 8-15.

Baheti, R., ve Gilll, H. (2011). Cyber-physical systems. The Impact of Control Technology, 12: 161-166.

Barcik, R. (2020). Logistics 4.0–the Current State and Future Challenges. Science notebooks. Organization and Management / Silesian University of Technology. 25-40.

Barreto, L., Amaral, A., ve Pereira, T. (2017). Industry 4.0 implications in logistics: An overview. Procedia Manufacturing, 13,1245-1252.

Bigliardi, B., Casella, G., ve Bottani, E. (2021). Industry 4.0 in the Logistics Field: A Bibliometric Analysis. IET Collaborative Intelligent Manufacturing, 3(1), 4-12.

Borgi, T., Zoghlami, N., ve Abed, M. (2017). Big Data for Transport and Logistics: A Review. Proceedings of 11th International Conference on Advanced Systems and Electric Technologies, IC_ASET 2017, March 44–49, 2018. Edinburgh, Scotland.

Büyüközkan, G., ve Göçer, F. (2018). Digital Supply Chain: Literature Review and a Proposed Framework for Future Research. Computers in Industry, 97, 157-177.

Büyüközkan, G., ve Güler, M. (2019). Lojistik 4.0 Teknolojilerinin Analizi İçin Metodolojik Yaklaşım. Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 8(1), 21-47.

Can, A.V., ve Kıymaz, M. (2016). "Bilişim Teknolojilerinin Perakende Mağazacılık Sektörüne Yansımaları: Muhasebe Departmanlarında Endüstri 4.0 Etkisi", Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, CİEP Özel Sayısı, pp. 107-117.

Cardoso, J, Wınkler, M. ve Voıgt, K. (2009). A Service Description Language For The İnternet of Services. In: Proceedings of ISSS.

Çakır, R., Solak, E., ve Tan, S. S. (2015). Artırılmış Gerçeklik Teknolojisi ile İngilizce Kelime Öğretiminin Öğrenci Performansına Etkisi. Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 1(1), 45–58.

Çetindaş, A. (2020). *Endüstri 4.0'da Lojistik Uygulamaları: Lojistik 4.0.* Ekin Basım Yayın Dağıtım, 131-150.

Demiral, D.G. (2021). Endüstri 4.0'ın Lojistik Boyutu: Lojistik 4.0. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi.* (9): 231-251.

Durach, C. F., Kurpjuweit, S., & Wagner, S. M. (2017). The Impact of Additive Manufacturing on Supply Chains. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 47(10), 954-971.

Efthymiou, O. K., ve Ponis, S. T. (2021). Industry 4.0 Technologies and Their İmpact in Contemporary Logistics: A Systematic Literature Review. Sustainability, 13(21), 11643.

Erturgut, R. (2016). *Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Facchini, F., OleśKow-szŁapka, J., Ranieri, L., ve Urbinati, A. (2020). A Maturity Model for Logistics 4.0: An Empirical Analysis and a Roadmap for Future Research. Sustainability, 12(1).

Galindo, L. D. (2016). The Challenges of Logistics 4.0 for the Supply Chain Management and the Information Technology, Master of Science in Mechanical Engineering, Norwegian University of Science and Technology, Department of Production and Quality Engineering.

Guban, M. ve Kovacs, G. (2017). Industry 4.0 Conception. Acta Technica Corviniensis- Bulletin of Engineering, 10(1): 111.

Hofmann, E., ve Rüsch, M. (2017). Industry 4.0 And The Current Status As Well As Future Prospects on Logistics.Computers in Industry,89,23–34.

Hülsmann, T. (2015). Logistics 4.0 and the internet of things. Workshop Platforms for Connected Factories of the Future.

Karagöz, B. ve Doyduk H.B.B. (2020). Lojistik 4.0 Uygulamaları ve Lojistik Firmalarının Bakış Açısı. *İnsan&İnsan,* Yıl 7, Sayı/ 23, 2020, 37-51.

Ten H.M. ve Kerner, S.(2015). Logistik 4.0. Informatik-Spektrum, 38(3): 176-182. Keskin, M. H. (2008). *Lojistik Tedarik Zinciri Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kückelhaus, M. ve Chung, G. (2016). Logistics Trend Radar, DHL Customer Solutions & Innovation, Germany.

Lee, J. (2015). Smart Factory Systems. Informatik-Spektrum, 38(3), 230-235

Lee, I. ve Lee, K. (2015). The Internet of Things (IoT). Applications, Investments and Challenges for Enterprises. Business Horizons, 58(4):431-440.

Lukac, D. (2015). The Fourth ICT-Based Industrial Revolution Industry 4.0 – HMI and the case of CAE /CAD Innovation with EPLAN P8. 23rd Telecommunications Forum Telfor (TELFOR), IEEE, 835-838.

Monostori, L., Kádár, B., Bauernhansl, T., Kondoh, S., Kumara, S., Reinhart, G., ...ve Ueda,

K. (2016). Cyber-Physical Systems in Manufacturing. CIRP Annals, 65(2): 621-641.

Mrugalska B. ve Wyrwicka, M.K. (2017). "Towards Lean Production in Industry 4.0.", Procedia Engineering, vol. 182, pp. 466 473, 2017.

Nebol, E. (2016). *Tedarik Zinciri ve Lojistik Yönetimi* (1.Basım) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Obitko, M., Jirkovský, V. ve Bezdíček, J. (2013). Big Data Challenges in İndustrial Automation. In: Marik, V., Lastra, J.L., Skobelev, P. (eds.) HoloMAS 2013. LNCS, 8062:305–316. Springer, Heidelberg.

Odabaşı, Y. (2017). Pazarlama Dijital Dünyanın Neresinde. İstanbul: Brandmap. Orhan, O. Z. (2003). *Dünya'da ve Türkiye'de Lojistik Sektörünün Gelişimi*.

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi* Cilt:21. Sayı:1. ss.41-64.

Pagano, A. M., ve Liotine, M. (2020). Technology in Supply Chain Management and Logistics. Cambridge MA, United States: Elsevier.

Pereira, A. C., ve Romero, F. (2017). A Review of the Meanings and the Implications of the Industry 4.0 Concept. Procedia Manufacturing, 13, 1206-1214.

Pfohl, H., C., Yahsi, B., ve Kurnaz, T. (2015). The impact of Industry 4.0 on the supply chain. Hamburg International Conference of Innovations ad Strategies for Logistics and Supply Chains, 31–58.

Prause, M., ve Weigand , J. (2016). Industry 4.0 and Object-Oriented Development: Incremental and Architectural Change. Journal of Technology Management and Innovation, 11 (2), 104-110.

Radivojević, G., Bjelić, N. ve Popović, D. (2017). Internet of Thing in Logistics, 3th Logistics International Conference. May 25-27, 2017. pp. 185-190. Belgrad, Serbia.

Radivojević, G., ve Milosavljević, L. (2019). The Concept of Logistics 4.0. *4th Logistics International Conference.* May 23-24, 2019. Belgrad, Serbia.

Rennung, F., Luminosu C.T., ve Draghici, A. (2016). "Service Provision in the Framework of Industry 4.0.", Procedia Social and Behavioral Sciences, vol. 221, pp. 372-377.

Roblek, V., Meško, M., & Krapež, A. (2016). A Complex View of Industry 4.0. Sage Open, 6(2), 1-11.

Resch, A ve T. Blecker. (2012). Smart Logistics a Literature Review. Pioneering Supply Chain Design a Comprehensive Insight Into Emerging Trends, Technologies and Applications, 91-102.

Sharma, V.P., Prakash S. ve Singh, R. (2022). What Prevents Sustainable Last-Mile Delivery in Industry 4.0? An Analysis and Decision Framework. *Article in Sustainability. 08* December 2022,14.

Sinan, A. (2016). "Üretim İçin Yeni Bir İzlek: sanayi 4.0", Journal of Life Economics, no. 8,pp. 19-30.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve Girişimcilikte Yeni Yaklaşımlar. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bililmler Enstitüsü Dergisi. 32, 43-57.

Sternad, M., Lerher, T. ve Gajšek, B. (2018). Maturity Levels For Logistics 4.0 Based On Nrw's Industry 20 4.0 Maturity Model. 18 International Scientific Conference Business Logistics In Modern 21 Management, October 11-12. Osijek, Croatia, 695-707.

Sun, C. (2012). Application of RFID Technology for Logistics on Internet of Things. AASRI, Procedia. 106-111.

Şekkeli Z.H. ve İ. Bakan. (2018). Endüstri 4.0'ın Etkisiyle: Lojistik 4.0. Journal of Life Economics. 5(2), 17-36.

Sheffi, Y., ve Klaus, P. (1997). Logistics at Large: Jumping The Barriers of the Logistics Function. in Proceedings of the Twenty-Sixth Annual Transportation and Logistics Educators Conference, October, pp. 1–26.

Şimşek, M. Ş., ve Çelik, A. (2013). *Yönetim ve Organizasyon*. Eğitim Kitabevi.

Taş, A., ve Alagöz, S. B. (2021). Lojistik sektörü özelinde endüstri 4.0 farkındalık düzeyleri üzerine bir araştırma. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 23(41), 404-417.

Taşdemir, B.D. (2023). Reflection of Industry 4.0 on Logistics Activities: Logistics 4.0

Timm, I.J. ve Lorig, F., (2015). Logistics 4.0-A Challenge for Simulation. In: Winter Simulation Conference (WSC). IEEE,. p. 3118-3119.

Uckelmann, D. (2008). A Definition Approach to Smart Logistics. Almanya: Universitat Bremen. 273-284.

Vaidya, S., Ambad, P., ve Bhosle, S. (2018). Industry 4.0-A Glimpse. Procedia Manufacturing, 20, 233–238.

Wan, J., Cai H., ve Zhou, K. (2015). "Industrie 4.0: Enabling technologies," Proceedings of 2015 International Conference on Intelligent Computing and Internet of Things, Harbin, China, pp. 135-140.

Wang, K. (2016). Logistics 4.0: New Challenges and Opportunites. In Proceedings of the Conference: 6th International Workshop of Advanced Manufacturing and Automation, pp. 68–74 November 10–11. Manchester, UK.

Yuen, J. S., Choy, K. L., Lam, H. Y., ve Tsang, Y. P. (2018). An Intelligent-Internet of Things (IoT) Outbound Logistics Knowledge Management System for Handling Temperature Sensitive Products. International Journal of Knowledge and Systems Science (IJKSS), 9(1), 23-40.

Yılmaz, Ü., ve Duman, B. (2019). Lojistik 4.0 Kavramına Genel Bir Bakış: Geçmişten Bugüne Gelişim ve Değişimi. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(1), 186–200.

Xu, Z., He, J., ve Chen, Z. (2012). Design and Actualization of IoT-Based Intelligent Logistics System. In 2012 IEEE International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management (pp. 2245-2248).

KAYNAKÇA

Abbasov, A. & Tolay, E. (2021). Dijital liderliğin bireysel performans üzerindeki etkisi: Azerbaycan'da endüstri 4.0 teknolojilerini uygulayan bir firmada araştırma. *İzmir Yönetim Dergisi,* 2(1), 59-74.

Ahmed, W., Hizam, S.M., Akter, H. & Sentosa, I. (2019). Employee behavior towards big data analytics: A research framework. S. Noviaristanti, H.M. Hanafi & D. Trihanondo (Ed.), Understanding Digital Industry (s.192-196) içinde, Taylor & Francis Group, London.

Arnaud, J., São Mamede, H. & Branco, F. (2024). The relationship between digital transformation and digital literacy - an explanatory model: Systematic literature. *F1000Research,* 13, 1-32.

Bachtiar, R. & Susanty, A.I. (2019 Corporate transformation, digital culture, and employee performance in a digital company. S. Noviaristanti, H.M. Hanafi & D. Trihanondo (Ed.), Understanding Digital Industry (s. 85-89) içinde, Taylor & Francis Group, London.

Büyükbeşe, T. & Doğan, Ö. (2022). Dijital liderliğin yenilikçi iş davranışı ve iş performansı üzerine etkisi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 14(26), 173-186.

Cetindamar, D., Abedin, B. & Shirahada, K. (2024). The role of employees in digital transformation: A preliminary study on how employees' digital literacy impacts use of digital Technologies. *IEEE Transactions On Engineerıng Management,* 71, 7837-7848.

Cingöz, A. (2019). Örgütlerde Motivasyon. İşcan, Ö.F. (Ed.), Örgütsel Davranış (s.144-167) içinde. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.

Çam, S. & Eke, E. (2022). Yükseköğretim kurumu çalışanlarının yönetimde dijitalleşme algısı: Nitel bir araştırma. *Vizyoner Dergisi,* 13(30), 273-287.

Dash, B. & Gatharia, J. (2015). Impact of digital transformation on organizational behaviors. SSRN'de mevcuttur: https://ssrn.com/abstract=4580389 veya http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4580389.

Fahmi, T.A., Tjakraatmadja, J.H. & Ginting, H. (2023). An empirical study of emerging digital culture and digital attitudes in an established company. *Journal of Industrial Engineering and Management,* 16(2), 342-362.

Foerster-Metz, U.S., Marquardt, K., Golowko, N., Kompalla, A. & Hell, C. (2018). Digital transformation and its ımplications on organizational behavior. *Journal of EU Research in Business,* 2018(2018), 1-14.

Heim, I. & Sardar-Drenda, N. (2020). Assessment of employees' attitudes toward ongoing organizational transformations. *Journal of Organizational Change Management,* 34(2), 327-349.

Hernandez-de-Menendez, M., Morales-Menendez, R., Escobar, C.A. & McGovern, M. (2020). Competencies for Industry 4.0. *International Journal on Interactive Design and Manufacturing,* 14, 1511-1524.

Kayabaşı, H. & Kasımoğlu, M. (2023). Örgütlerin dijital olgunluk düzeyinin ölçülmesi –bir ölçek geliştirme çalışması. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 1-21.

Koru Uzkurt, B., Atan, M. & Develi, A. (2022). Dijitalleşmenin iş performansı, iş tatmini ve örgütsel bağlılık üzerine etkileri. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 57(3), 1682-1700.

Liu, S.F., Fan, Y.J., Luh, D.B. & Teng, P.S. (2022). Organizational culture: The key to improving service management in industry 4.0. *Appl. Sci.,* 12, 437.

Metallo, C., Ferrara, M., Lazazzara, A. & Za, S. (2021). Digital Transformation and Human Behavior: An Introduction. Metallo, C., Ferrara, M., Lazazzara, A. & Za, S. (Ed.). Digital Transformation and Human Behavior Innovation for People and Organisations (s.1-10) içinde. Springer Nature, Switzerland.

Mirković, V., Lukić, J., Lazarević, S. & Vojinović, Ž. (2019). *Key characteristics of organizational structure that supports digital transformation.* In Proceedings of the 24th International Scientific Symposium, Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management, Subotica, Serbia, 17 Mayıs 2019.

Mohelska, H. & Sokolova, M. (2018). Management approaches for industry 4.0 – the organizational culture perspective. *Technological and Economic Development of Economy,* 24(6), 2225-2240.

Naktiyok, A. (2019). Örgütsel Davranışa Giriş. İşcan, Ö.F. (Ed.), Örgütsel Davranış (s.4-28) içinde. Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Erzurum.

Ölmez, M. (2023). Kamu hizmetlerinde dijital dönüşümün örgüt kültürünün soyut ve somut öğeleri üzerindeki çalışan algısına etkisi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(2), 127-156.

Popović-Pantić, S., Semenčenko, D. & Vasilić, N. (2019). The influence of digital transformation on business performance: Evidence of the women-owned companies. *Ekonomıka Preduzeća,* 67(7-8), 397-414.

Princes, E., Hidayat, D., Eni, Y. & Kesuma, A.E. (2024). Navigating digital transformation challenges: an exploration of employee attitudes, expectations, and support. In Proceedings of the 18th International Conference on Ubiquitous Information Management and Communication (IMCOM). Ocak-2024, Malezya.

Selimovic, J., Pilav-Velic, A. & Krndzija, L. (2021). Digital workplace transformation in the financial service sector: Investigating the relationship between employees' expectations and intentions. *Technology in Society,* 66(2021), 1-8.

Shahbaz, A. & Yongping, X. (2020). The impact of industry 4.0 implementation on organizational behavior and corporate culture: The case of Pakistan's retail industry. *I. J. Engineering and Manufacturing,* 6, 20-31.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 32, 43-57.

Sucu, M. (2021). Çalışanların dijitalleşme faaliyetlerine uyumu ve örgüt iklimi arasındaki ilişkiyi tespit etmeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 14(77), 1458-1473.

Sulthoni, A. & Sadeli, J. (2019). Effect of transformational leadership and culture on creativity and innovation. S. Noviaristanti, H.M. Hanafi & D. Trihanondo (Ed.), Understanding Digital Industry (s.293-296) içinde, Taylor & Francis Group, London.

Sunman, G. (2021). Çalışanların Endüstri 4.0 Dönüşümüne Yönelik Tehdit Algılarının Tükenmişlik, İşe Adanmışlık Ve Kariyer Bağlılığı Üzerine Etkisi. *Doktora Tezi,* Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.

Şevik, Ü. (2023). Endüstri 4.0'a örgütsel davranış perspektifinden bibliyometrik bir inceleme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 77, 234-247.

Tan, S.K. & Rajah, S. (2019). Evoking work motivation in industry 4.0. *SAGE Open* 2019, 9, https://doi.org/10.1177/2158244019885132.

Thu Thuy, N.T., Thi Thanh, H.P., Ngoc, T.B. & Tran Si, L. (2023). Determinants of employee digital transformation readiness and job performance: A case of SMEs in Vietnam. *Problems and Perspectives in Management,* 21(4), 226-239.

Timurcanday Özmen, Ö.N., Eriş, E.D., Süral Özer, P. & Zerey, H. (2019). Endüstri 4.0'a bütüncül bir yaklaşım: Örnek olay analizi ve stratejik yol haritası. *İşletme Fakültesi Dergisi,* 20(2), 499-520.

Varışlı, N. (2021). Endüstri 4.0 uygulamaları ve örgütsel liderlik üzerinde oluşan etkilerinin incelenmesi. *Journal of Management Theory and Practices Research,* 2(2), 58-68.

Widodo, S.D., Rubiyanti, N., Widodo, A. & Silvianita, A. (2024). The role of digital transformation in improving employee performance. *Journal of International Conference Proceedings (JICP),*7(1), 109-118.

Yankın, F.B. (2019). Dijital dönüşüm sürecinde çalışma yaşamı. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi,* 7(2), 1-38.

Yıldırım, Y. (2021). Farklı disiplinlerde Endüstri 4.0. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 15(21), 756-789.

KAYNAKÇA

Akgün, A. (2020). Finans Alanında Teknoloji Kullanımının Dünü ve Bugünü: Fintech 3.0 Ekosisteminin Yükselişi. . N. Yılmaz ve M. N. Salur (Ed.), *Endüstri 4.0 Perspektifinden İşletme Fonksiyonları ve Dijital Dönüşüm* (s. 235-252) içinde, NEÜ Yayınları, Konya.

Akkoca, Y. (2020). Endüstri 4.0 ve Sanayi Devrimlerinin Kavramsal Gelişimi. F. F. Çetinkaya ve E. Şener (Ed.), *Endüstri 4.0 Paradigması: İşletme Fonksiyonlarının Dijital Dönüşümü* (s. 13-30) içinde, Efe Akademi Yayınevi, İstanbul.

Akmaeva, R. I., Aytpaeva, A. A., Glinchevskiy, E. I., & Zhautikov, B. (2020, May). Development of management in the digital era. In *International Conference on Economics, Management and Technologies 2020 (ICEMT 2020)* (pp. 457-463). Atlantis Press.

Banger, G. (2018). Endüstri 4.0 ve Akıllı İşletme. 2. Baskı, Dorlion Yayınları, Ankara.

Başoğlu, M. (2019). Endüstri 4.0 ve Yönetimsel Stratejilere Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi,* Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Çeliktaş, M. S., Sonlu, G., Özgel, S. ve Atalay, Y. (2015). Endüstriyel Devrimin Son Sürümünde Mühendisliğin Yol Haritası. *Mühendis ve Makine Dergisi*, *56*(662), 24-34.

Davutoğlu, N. A. (2020). Üçüncü ve Dördüncü Sanayi Devrimleri Arasındaki Temel ve Sistematik Farklılıkların Determinist Bir Yaklaşımla Analizi. *Management and Political Sciences Review*, *2*(1), 176-194.

Davutoğlu, N. A. (2021). Sanayi 4.0 ve Yönetim Paradoksu. *Management and Political Sciences Review*, *3*(1), 53-67.

Davutoğlu, N. A., Akgül, B. ve Yıldız, E. (2017). İşletme Yönetiminde Sanayi 4.0 Kavramı ile Farkındalık Oluşturarak Etkin Bir Şekilde Değişimi Sağlamak. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (52), 544-567.

de Paula Ferreira, W., Armellini, F. & De Santa-Eulalia, L. A. (2020). Simulation in industry 4.0: A state-of-the-art review. *Computers & Industrial Engineering*, *149*, 106868.

Dengiz, O. (2017). Endüstri 4.0: Üretimde Kavram ve Algı Devrimi. *Makina Tasarım ve İmalat Dergisi*, *15*(1), 38-45.

Derya, H. (2018). Endüstri Devrimleri ve Endüstri 4.0. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, 2(2), 1-20.

Deveci Kocakoç, İ. (2022). Endüstri 4. ve Veri Analitiği. M. Marangoz ve H. H. Özkoç (Ed.), *Endüstri 4.0 ve İşletme Yönetimi* (s. 221-248) içinde, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Duman, H. ve Yücenurşen, M. (2020). Endüstri 4.0 ve Üretim Maliyetleri İlişkisi. N. Yılmaz ve M. N. Salur (Ed.), *Endüstri 4.0 Perspektifinden İşletme Fonksiyonları ve Dijital Dönüşüm* (s. 195-212) içinde, NEÜ Yayınları, Konya.

Durmuş, M. A. ve Ceran, Y. (2020). Endüstri 4.0 Çerçevesinde Stratejik Maliyet Yönetim Aracı Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesi. N. Yılmaz ve M. N. Salur (Ed.), *Endüstri 4.0 Perspektifinden İşletme Fonksiyonları ve Dijital Dönüşüm* (s. 213-234) içinde, NEÜ Yayınları, Konya.

Efil, İ. (2023). İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon. 14. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.

Erçağ, G. (2017). 4. Endüstri Devrimi İçin Yol Haritası Belirlenmesinde Farklı Ülke Örneklerinin İncelenmesi ve Türkiye İçin Model Önerisi. *Yüksek Lisans Tezi,* Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Gabaçlı, N. ve Uzunöz, M. (2017, November). IV. Sanayi devrimi: Endüstri 4.0 ve otomotiv sektörü. In *ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies)* (No. 3).

Genç, S. (2018). Sanayi 4.0 Yolunda Türkiye. *Sosyoekonomi*, *26*(36), 235-243.

Gong, C., Liu, J., Zhang, Q., Chen, H. & Gong, Z. (2010, September). The characteristics of cloud computing. In 2010 39th International Conference on Parallel Processing Workshops (pp. 275-279). IEEE.

Grau, A., Indri, M., Bello, L. L. & Sauter, T. (2020). Robots in industry: The past, present, and future of a growing collaboration with humans. *IEEE Industrial Electronics Magazine, 15*(1), 50-61.

İşlek, M. S. (2020). Endüstri 4.0 ve Tüketiciye Değer Yaratma: Nesnelerin İnterneti ve Yapay Zeka Uygulamaları. N. Yılmaz ve M. N. Salur (Ed.), *Endüstri 4.0 Perspektifinden İşletme Fonksiyonları ve Dijital Dönüşüm* (s. 23-42) içinde, NEÜ Yayınları, Konya.

Kartal, C. ve Şentürk, E. E. (2020). Endüstri 4.0 ve Pazarlamada Yeni Gelişmeler. F. F. Çetinkaya ve E. Şener (Ed.), *Endüstri 4.0 Paradigması: İşletme Fonksiyonlarının Dijital Dönüşümü* (s. 260-285) içinde, Efe Akademi Yayınevi, İstanbul.

Lüder, A., Schleipen, M., Schmidt, N., Pfrommer, J. & Henßen, R. (2017, August). One step towards an industry 4.0 component. In *2017 13th ieee conference on automation science and engineering (case)* (pp. 1268-1273). IEEE.

Marangoz, M., Kara, E., Yılmaz, H. ve Demirağ, F. (2022). Sanayinin Dönüşümü ve Evreleri, M. Marangoz ve H. H. Özkoç (Ed.), *Endüstri 4.0 ve İşletme Yönetimi* (s. 1-28) içinde, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Marnewick, C. & Marnewick, A. L. (2019). The demands of industry 4.0 on project teams. *IEEE Transactions on Engineering Management*, *67*(3), 941-949.

Maskuriy, R., Selamat, A., Maresova, P., Krejcar, O. & David, O. O. (2019). Industry 4.0 for the construction industry: Review of management perspective. Economies, *7*(3), 68.

Memon, K. R. & Ooi, S. K. (2021). The dark side of industrial revolution 4.0-implications and suggestions. *Academy of Entrepreneurship Journal*, *27*(S2), 1-18.

Oberer, B. & Erkollar, A. (2018). Leadership 4.0: Digital leaders in the age of industry 4.0. International Journal of Organizational Leadership.

Orieno, O. H., Udeh, C. A., Oriekhoe, O. I., Odonkor, B. & Ndubuisi, N. L. (2024). Innovative management strategies in contemporary organizations: a review: analyzing the evolution and impact of modern management practices, with an emphasis on leadership, organizational culture, and change management. *International Journal of Management & Entrepreneurship Research, 6*(1), 167-190.

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(1), 41-64.

Öztok, A. Ç. (2021). Dördüncü Sanayi Devrimi (Sanayi 4.0) Sürecinde Kurgusal Bir Sanayi İşletmesinin Yönetim ve Organizasyon Yapısındaki Değişimin Ekonomik Etki Analizi. *Yüksek Lisans Tezi,* Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Paksoy, H. M., Özbezek, B. D. ve Ede, Y. (2022). Endüstri 4. ve Girişimcilik. M. Marangoz ve H. H. Özkoç (Ed.), *Endüstri 4.0 ve İşletme Yönetimi* (s. 221-248) içinde, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Pamuk, N. S. ve Soysal, M. (2018). Yeni Sanayi Devrimi Endüstri 4.0 Üzerine Bir İnceleme. *Verimlilik Dergisi,* (1), 41-66.

Petekci, A. R. (2021). Endüstri 4.0: Fırsat mı Tehlike mi?. *Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*, *2*(1), 7-15.

Rehman, H. M., Nee, A. Y. H. & Onn, C. Y. (2019). Organization innovation for Industry 4.0 in management perspective. *In International Conference on Business, Accounting, Finance and Economics (BAFE, 2019)* (pp. 226-233). Kampar, Perak, Malaysia: Universiti Tunku Abdul Rahman.

Sakarya, Ş. ve Aksu, M. (2022). Endüstri 4. ve Finansal Yönetim. M. Marangoz ve H. H. Özkoç (Ed.), *Endüstri 4.0 ve İşletme Yönetimi* (s. 189-220) içinde, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Serinkan, C. ve Serter, H. (2022). Endüstri 4.0'da Yönetim ve Liderlik. M. Marangoz ve H. H. Özkoç (Ed.), *Endüstri 4.0 ve İşletme Yönetimi* (s. 29-66) içinde, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Shamim, S., Cang, S., Yu, H. & Li, Y. (2016, July). Management approaches for Industry 4.0: A human resource management perspective. In 2016 IEEE congress on evolutionary computation (CEC) (pp. 5309-5316). IEEE.

Shi, Z., Xie, Y., Xue, W., Chen, Y., Fu, L. & Xu, X. (2020). Smart factory in Industry 4.0. *Systems Research and Behavioral Science*, *37*(4), 607-617.

Soori, M., Arezoo, B. & Dastres, R. (2023). Internet of things for smart factories in industry 4.0, a review. *Internet of Things and Cyber-Physical Systems*, *3*, 192-204.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve Girişimcilikte Yeni Yaklaşımlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 32, 43-57.

Tepeli, Y. (2022). Endüstri 4.0'da Muhasebe ve Denetim Yönetimi. M. Marangoz ve H. H. Özkoç (Ed.), *Endüstri 4.0 ve İşletme Yönetimi* (s. 165-188) içinde, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Tonga, M. Y. ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, *6*(6), 40-60.

Tunçay, E. (2023). Dördüncü Sanayi Devrimi: Yeni Bir İdeoloji. *4. Boyut Journal of Media and Cultural Studies - 4. Boyut Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi,* 22, 127–147. https://doi.org/10.26650/4boyut.2023.1285277.

URL-1: https://www.gtech.com.tr/yapay-zeka-nedir-yapay-zeka-hakkinda-bilmeniz-gerekenler/ , (Erişim Tarihi: 30.08.2024).

Ünlü, F. ve Atik, H. (2018). Türkiye'deki İşletmelerin Endüstri 4.0'a Geçiş Performansı: Avrupa Birliği Ülkeleri ile Karşılaştırmalı Ampirik Analiz. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, *17*(2), 431-463.

Wilkesmann, M. & Wilkesmann, U. (2018). Industry 4.0–organizing routines or innovations?. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems,* Vol. 48 No. 2, 238-254. https://doi.org/10.1108/VJIKMS-04-2017-0019.

Xu, X. (2012*).* From cloud computing to cloud manufacturing. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing, 28*(1), 75-86.

Yapar Kabaca, D. (2019). Endüstri 4.0 Devrimi ve Uygulamaları ile Etkilerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi,* Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Yeheskel, O. & Globerson, S. (2020). The impact of the fourth industrial revolution on organizational control. *International Journal of Human Resource Studies*, *10*(4), 255-267.

Yeşilyurt, Ö. (2020). Endüstri 4.0 Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Yönetiminde Nesnelerin İnterneti Teknolojisi. N. Yılmaz ve M. N. Salur (Ed.), *Endüstri 4.0 Perspektifinden İşletme Fonksiyonları ve Dijital Dönüşüm* (s. 115-134) içinde, NEÜ Yayınları, Konya.

Yıldırım, Y. (2019). Endüstri 4.0'a Kapsamlı Bir Bakış: 2011'den Bugüne. *Bilgi Dünyası,* 20(2), 217-249. doi: 10.15612/BD.2019.754.

Yılmaz, C. ve Yılmaz, T. (2023). Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi: İKY 4.0. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 12*(32), 29-51.

Yin, Y., Stecke, K. E. & Li, D. (2018). The evolution of production systems from Industry 2.0 through Industry 4.0. *International Journal of Production Research,* 56(1-2), 848-861.

Yuran, A. F. ve Yavuz, İ. (2021). Endüstri 4.0 ve 3 Boyutlu Yazıcıların Karşılaştırılması. *Mühendis ve Makina*, 62(704), 580-606.

Yüksel, A. N. (2020). Endüstri 4.0: İşletmeler Açısından Fırsatlar ve Tehditler. F. F. Çetinkaya ve E. Şener (Ed.), *Endüstri 4.0 Paradigması: İşletme Fonksiyonlarının Dijital Dönüşümü* (s. 33-50) içinde, Efe Akademi Yayınevi, İstanbul.

KAYNAKÇA

Al Khajeh, E. H. (2018). Impact of Leadership Styles on Organizational Performance. *Journal of Human Resources Management Research*, 1-10. doi: 10.5171/2018.687849

Alpkent, M. (2024). Liderlik Tarzı İle Örgütsel Vatandaşlık Davranışları Arasındaki İlişki ve Proaktif Kişiliğin Bu İlişkideki Moderatör Etkisinin İncelenmesi. *Doktora Tezi*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Amin, B., Hakimah, Y., Madjir, S. & Noviantoro, D. (2019). The Role of Transformation Leadership in Enhancing Corporate Sustainability Capabilities and Sustainable Supply Chain Management. *Polish Journal of Management Studies*, 20(2), 83-92. doi: 10.17512/pjms.2019.20.2.07

Anderson, M. H. & Sun, P. Y. T. (2017). Reviewing Leadership Styles: Overlaps and the Need for a New 'Full-Range' Theory. *International Journal of Management Reviews*, 19, 76-96. doi: 10.1111/ijmr.12082

Araujo, L. M. de, Priadana, S., Paramarta, V. & Sunarsi, D. (2021). Digital Leadership in Business Organizations: An Overview. *International Journal of Educational Administration, Management, and Leadership*, 2(1), 45-56. doi: 10.51629/ijeamal.v2i1.18

Aslantaş, T. (2020). Dördüncü Sanayi Devrimi (Endüstri 4.0). Atılım Üniversitesi, Ankara.

Aydın, E. ve Demiral, G. (2019). İşgücü Farklılığını Dikkate Alarak Endüstri 4.0'ın Zorlukları ve Yararları: Kavramsal Bir Çerçeve. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 1976-1990. doi: 10.20491/isarder.2019.718

Bach, C. & Sulíková, R. (2021). Leadership in the Context of a New World: Digital Leadership and Industry 4.0. *Managing Global Transitions*, 19(3), 209-226.

Balahurovska, I. (2023). The Role of Leadership in Industry 4.0. *System Safety: Human - Technical Facility - Environment – CzOTO*, 5(1), 66-74. doi: 10.2478/czoto-2023-0008

Banh, L. & Strobel, G. (2023). Generative Artifcial Intelligence. *Electronic Markets*, 33, 1-17. doi: 10.1007/s12525-023-00680-1

Bingöl, B. (2018). Yeni Bir Yaşam Biçimi: Artırılmış Gerçeklik (AG). *Etkileşim*, 1, 44-55. doi: 10.32739/etkilesim.2018.1.8

Buble, M., Juras, A. & Matić, I. (2014). The Relationship Between Managers' Leadership Styles and Motivation. *Management*, 19(1), 161-193.

Chavez, Z., Hauge, J. B. & Bellgran, M. (2022). Industry 4.0, Transition or Addition in SMEs? A Systematic Literature Review on Digitalization for Deviation Management. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 119, 57-76. doi: 10.1007/s00170-021-08253-2

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişim Teknolojileri. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(24), 436-450. doi: 10.47129/bartiniibf.1019898

Demir, C., Yılmaz, M. K. ve Çevirgen, A. (2010). Liderlik Yaklaşımları ve Liderlik Tarzlarına İlişkin Bir Araştırma. *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 2(1), 129-152.

Dev Amar, A. (2001). Leading for Innovation Through Symbiosis. *European Journal of Innovation Management*, 4(3), 126-133. doi: 10.1108/14601060110399289

Dong, B. (2023). A Systematic Review of the Transactional Leadership Literature and Future Outlook. *Academic Journal of Management and Social Sciences*, 2(3), 21-25. doi: 10.54097/ajmss.v2i3.7972

Drath, R. & Horch, A. (2014). Industrie 4.0: Hit or Hype? *IEEE Industrial Electronics Magazine*, 8(2), 56-58. doi: 10.1109/MIE.2014.2312079

Eğilmez, M. (2017). Endüstri 4.0. https://www.mahfiegilmez.com/2017/05/endustri-40.html#more. Erişim Tarihi: 02.07.2024

Elnadi, M. & Abdallah, Y. O. (2024). Industry 4.0: Critical Investigations and Synthesis of Key Findings. *Management Review Quarterly*, 74, 711-744. doi: 10.1007/s11301-022-00314-4

Gedik, Y. (2020). Dönüşümsel ve İşlemsel Liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 19-34.

Ghaffari, A., Jelodari, N., Pouralish, S., Derakhshanfard, N. & Arasteh, B. (2024). Securing Internet of Things Using Machine and Deep Learning Methods: A Survey. *Cluster Computing*. doi: 10.1007/s10586-024-04509-0

Gümüş, H. G. (2023). İşletme Performansı ve Endüstri 4.0 Teknolojileri İlişkisi: Teorik Bir Analiz. *İşletme ve Girişimcilik Araştırmaları Dergisi*, 3, 1-14.

Horney, N., Pasmore, B. & O'Shea, T. (2010). Leadership Agility: A Business Imperative for a VUCA World. *People & Strategy*, 33, 32-38.

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/sanayi-devriminin-yapi-taslari-ilk-atmosferik-buhar-motoru Erişim Tarihi: 02.07.2024

https://www.endustrisanayi.com/2-0/endustri-2-0/ Erişim Tarihi: 02.07.2024

https://www.optimak.com.tr/blog/2022/04/19/sanayi-devrimi/ Erişim Tarihi: 02.07.2024

Karademir, İ. (2022). Dördüncü Sanayi Devriminde Liderlik ve Bir Model Önerisi: Liderlik 4.0. *Doktora Tezi*, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Khalili, N. (2023). Leaders' Leadership Theory in a Management Perspective. *American Journal of Multidisciplinary Research and Innovation (AJMRI)*, 2(5), 89-95. doi: 10.54536/ajmri.v2i5.2064

Koçel, T. (2020). İşletme Yöneticiliği. Beta Yayıncılık, İstanbul.

Kravchenko, A. & Kyzymenko, I. (2019). The Forth Industrial Revolution: New Paradigm of Society Development or Posthumanist Manifesto. *Philosophy and Cosmology*, 22, 120-128. doi: 10.29202/phil-cosm/22/10

Kucera, E., Haffner, O., Drahoš, P. & Kozák, Š. (2018). *Emerging Technologies for Industry 4.0: OPC Unified Architecture and Virtual / Mixed Reality*. AIFICT 2018 - Applied Informatics in Future ICTAt: Bratislava.

Liu, H. & Zhao, H. (2022). Upgrading Models, Evolutionary Mechanisms and Vertical Cases of Service-Oriented Manufacturing in SVC Leading Enterprises: Product-Development and Service-Innovation for Industry 4.0. *Humanities and Social Sciences Communications*, 9(1), 1-24. doi: 10.1057/s41599-022-01409-9

Lu, Y. (2017). Industry 4.0: A Survey on Technologies, Applications and Open Research Issues. *Journal of Industrial Information Integration*, 6, 1-10. doi: 10.1016/j.jii.2017.04.005

Luo, Y. & Zahra, S. A. (2023). Industry 4.0 in International Business Research. *Journal of International Business Studies*, 54, 403-417.

MacArthur, D. (2011). Leadership Theories and Style: A Transitional Approach. Military Leadership Writing Competition.

Manavalan, E. & Jayakrishna, K. (2018). A review of Internet of Things (IoT) embedded Sustainable Supply Chain for Industry 4.0 requirements. *Computers & Industrial Engineering*, 1-108. doi: 10.1016/j.cie.2018.11.030

McKee, A. & Massimilian, D. (2006). Resonant Leadership: A New Kind of Leadership for The Digital Age. *Journal of Business Strategy*, 27(5), 45-49. doi: 10.1108/02756660610692707

Mohelska, H. & Sokolova, M. (2018). Management Approaches for Industry 4.0 – The Organizational Culture Perspective. *Technological and Economic Development of Economy*, 24(6), 2225-2240. doi: 10.3846/tede.2018.6397

Monostori, L., Kádár, B., Bauernhansl, T., Kondoh, S., Kumara, S., Reinhart, G., Sauer, O., Schuh, G., Shin, W. & Ueda, K. (2016). Cyber-Physical Systems in Manufacturing. *CIRP Annals - Manufacturing Technology*, 65(2), 621-641. doi: 10.1016/j.cirp.2016.06.005

Montag, C., Ali, R. & Davis, K. L. (2024). Affective Neuroscience Theory and Attitudes Towards Artificial Intelligence. *AI & SOCIETY*. doi: 10.1007/s00146-023-01841-8

Moradi Korejan, M. & Shahbazi, H. (2016). An Analysis of the Transformational Leadership Theory. *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, 8(3), 452-461. doi: 10.4314/jfas.v8i3s.192

Oberer, B. ve Erkollar, A. (2018). Leadership 4.0: Digital Leaders in the Age of Industry 4.0. *International Journal of Organizational Leadership*. doi: 10.33844/ijol.2018.60332

Odumeru, J. A. & Ogbonna, I. G. (2013). Transformational vs. Transactional Leadership Theories: Evidence in Literature. *Jrmbr International Review of Management and Business Research*, 2(2), 355-361.

Ojokuku, R. M., Odetayo, T. A. & Sajuyigbe, A. S. (2012). Impact of Leadership Style on Organizational Performance: A Case Study of Nigerian Banks. *American Journal of Business and Management*, 1(4), 202-207. doi: 10.11634/216796061706212

Öz, Ö. (2020). Dijital Liderlik: Dijital Dünyada Okul Lideri Olmak. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(1), 45-57.

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi*, 21(1), 41-64.

Puhovichová, D. & Jankelová, N. (2021). Leadership in Conditions of Industry 4.0. *SHS Web of Conferences*, 115, 1-10. doi: 10.1051/shsconf/202111503013

Reşitoğlu, F., Toprak Altun, B., Azbay, A. ve Reşitoğlu, S. (2023). Liderlik Kavramına ve Liderlik Kuramlarına Genel Bir Bakış. *International Academic Social Resources Journal*, 8(46), 2139-2145. doi: 10.29228/ASRJOURNAL.67807

Sethuraman, K. & Suresh, J. (2014). Effective Leadership Styles. *International Business Research*, 7(9), 165-172. doi: 10.5539/ibr.v7n9p165

Seyranian, V. (2012). Contingency Theories of Leadership. *Encyclopedia of Group Processes & Intergroup Relations*, 152-156.

Skogstad, A., Einarsen, S., Torsheim, T., Aasland, M. S. & Hetland, H. (2007). The Destructiveness of Laissez-Faire Leadership Behavior. *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(1), 80-92. doi: 10.1037/1076-8998.12.1.80

Somech, A. (2006). The Effects of Leadership Style and Team Process on Performance and Innovation in Functionally Heterogeneous Teams. *Journal of Management*, 32(1), 132-157. doi: 10.1177/0149206305277799

Sow, M. & Aborbie, S. (2018). Impact of Leadership on Digital Transformation. *Business and Economic Research*, 8(3), 139-148. doi: 10.5296/ber.v8i3.13368

Şafaklı, O. V. (2005). KKTC'deki Kamu Bankalarında Liderlik Stilleri Üzerine Bir Çalışma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 6(1), 132-143.

Şener, S. ve Elevli, B. (2017). Endüstri 4.0'da Yeni İş Kolları ve Yüksek Öğrenim. *Mühendis Beyinler Dergisi*, 1(2), 25-37.

Taşdemir, M. (2022). Endüstri 4.0 ve Liderlik. N. Yelkikalan, E. Aydın, S. Erden Ayhün ve B. Çavuşgil Köse (Ed.), *Endüstri 4.0 Olgunluk Düzeyi Belirleme Araştırması: Biga Ticaret ve Sanayi Odasına Kayıtlı İmalat İşletmeleri Üzerine Uygulama* (s. 23-46) içinde, Livre de Lyon.

Tucker, B. A. & Russell, R. F. (2004). The Influence of the Transformational Leader. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 10(4), 103-111. doi: 10.1177/107179190401000408

Turan, N. ve Kaya, H. (2017). Bulut Bilişim ve Sağlık Bakımı. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 14(2), 161-166. doi: 10.5222/HEAD.2017.161

Vaidya, S., Ambad, P. & Bhosle, S. (2018). Industry 4.0 – A Glimpse. *Procedia Manufacturing*, 20, 233-238. doi: 10.1016/j.promfg.2018.02.034

Yang, C-W. (2008). The Relationships Among Leadership Styles, Entrepreneurial Orientation, and Business Performance. *Managing Global Transitions*, 6(3), 257-275.

Yıldız, D. ve Genç, K. Y. (2019). Endüstri 4.0'ın Entelektüel Sermayedeki Rolü: Ülkeler Arası Karşılaştırılması. *Asya Studies-AcademicSocialStudies/Akademik Sosyal Araştırmalar*, 10, 39-47. doi: 10.31455/asya.649253

Yunlong, F. & Jie, L. (2024). Incentive Approaches for Cloud Computing: Challenges and Solutions. *Journal of Engineering and Applied Science*, 71(1), 1-18. doi: 10.1186/s44147-024-00389-8

Kaynakça

Akalın, B. ve Veranyurt, Ü. (2022). Sağlık 4.0 ve Sağlıkta Yapay Zekâ. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, *4*(1), 57-64.

Alexopoulos, K., Makris, S., Xanthakis, V., Sipsas, K., & Chryssolouris, G. (2016). A Concept For Context-Aware Computing İn Manufacturing: The White Goods Case. *International Journal of Computer Integrated Manufacturing*, *29*(8), 839-849.

Aydınbaş, G. (2023). Akıllı Turizm (Turizm 4.0) Teknolojileri Üzerine İktisadi Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği. *Journal Of Tourism Intelligence And Smartness*, *6*(1), 26-44.

Bacaksız, F. E., Yılmaz, M., Ezizi, K. Ve Alan, H. (2020). Sağlık Hizmetlerinde Robotları Yönetmek. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, *3*(7), 458-465.

Başyazıcıoğlu, H. N. ve Karamustafa, K. (2018). Marketing 4.0: Impacts of Technological Developments on Marketing Activities. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 621-640.

Batıbay, B. (2022). Elektrik Elektronik Mühendislerinin Endüstri 4.0 Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Rahva Teknik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *2*(1), 129-136.

Büyükgöze, S. (2019). Sağlık 4.0'da Giyilebilir Teknolojilerden Sensör Yamalar Üzerine Bir İnceleme. *Avrupa Bilim Ve Teknoloji Dergisi*, (17), 1239-1247.

Castelo-Branco, I., Cruz-Jesus, F. and Oliveira, T. (2019). Assessing Industry 4.0 Readiness İn Manufacturing: Evidence For The European Union. *Computers İn Industry*, *107*, 22-32.

Erol, S., Jäger, A., Hold, P., Ott, K. and Sihn, W. (2016). Tangible Industry 4.0: A Scenario-Based Approach To Learning For The Future Of Production. *Procedia Cirp*, *54*, 13-18.

Ertuğrul, İ. ve Deniz, G. (2018). 4.0 Dünyası: Pazarlama 4.0 Ve Endüstri 4.0. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(1), 143-170.

Erturan, İ. E. ve Ergin, E. (2019). Muhasebe Mesleğinde Dijitalleşme: Endüstri 4.0 Etkisi. *The Journal of Academic Social Science*, *72*(72), 153-16.

Fırat, S. Ü. (2016). Sanayi 4.0 Dönüşümü Nedir? Belirlemeler ve Beklentiler. *Global Sanayici: Ekonomi ve İş Dünyası Dergisi ÇOSB Yayını*.

Fırat, O. Z. ve Fırat, S. Ü. (2017). Endüstri 4.0 Yolculuğunda Trendler ve Robotlar. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *46*(2), 211-223.

Gabaçlı, N. ve Uzunöz, M. (2017, November). IV. Sanayi Devrimi: Endüstri 4.0 ve Otomotiv Sektörü. In *ICPESS (International Congress On Politic, Economic And Social Studies)* (No. 3).

Gordon, R., M, Perlman, M. Shukla (2017). The Hospital Of The Future: How Digital Technologies Can Change Hospitals Globally, Available: Https://Www2.Deloitte.Com/Content/Dam/Deloitte/Global/Documents/Life-Sciences- Health-Care/Us-Lshc-Hospital-Of-The-Future.Pdf, 1-26.

Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z. and Koo, C. (2015). Smart Tourism: Foundations And Developments. *Electronic Markets*, *25*, 179-188.

Güven, A. ve Kılınç, İ. (2022). Sağlık İşletmelerinde Endüstri 4.0 Kapsamında Örgütsel Değişim Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İşletme Bilimi ve Uygulamaları Dergisi*, *2*(2), 89-112.

Hermann, M., Pentek, T. and Otto, B. (2016, January). Design Principles For İndustrie 4.0 Scenarios. In *2016 49th Hawaii İnternational Conference On System Sciences (HICSS)* (Pp. 3928-3937). IEEE.

Hassoun, A., Prieto, M. A., Carpena, M., Bouzembrak, Y., Marvin, H. J., Pallarés, N., ... and Bono, G. (2022). Exploring The Role Of Green And Industry 4.0 Technologies İn Achieving Sustainable Development Goals İn Food Sectors. *Food Research International*, *162*, 112068.

İnan, İ. (2022). Rekabet Ortamında Bir Türk Otobüs Fabrikasında Endüstri 4.0 Perspektifinde Akıllı Üretim Uygulamaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *31*(1), 21-37.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R. P., Suman, R. and Gonzalez, E. S. (2022). Understanding The Adoption Of Industry 4.0 Technologies İn İmproving Environmental Sustainability. *Sustainable Operations And Computers*, *3*, 203-217.

Kagermann , H., Wahlster , W. and Helbig , J. (2013). Recommendations For İmplementing The Strategic İnitiative INDUSTRIE 4.0 Final Report Of The Industrie 4.0 Working Group.Http://Www.Acatech.De/Fileadmin/User_Upload/Baumstruktur_Nach_Website/Acatech/Root/De/Material_Fuer_Sonderseiten/Industrie_4.0/Final_Report__Industrie_4.0_Accessible.Pdf.

Karabegović, I., Husak, E., Karabegović, E. and Mahmić, M. (2022, December). How The Core Technologies Of Industry 4.0 Are Changing The Automotive Industry İn The World, With A Focus On China. In *IOP Conference Series: Materials Science And Engineering* (Vol. 1271, No. 1, P. 012017). IOP Publishing. Doi:10.1088/1757-899X/1271/1/012017

Koştı, G., Burmaoğlu, S. ve Kıdak, L. B. (2021). Sağlık 4.0: Sanayide Öngörülen Gelişimin Sağlık Sektörüne Yansımaları. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *24*(3), 483-506.

Ligarski, M. J., Rożałowska, B. and Kalinowski, K. (2021). A Study Of The Human Factor İn İndustry 4.0 Based on The Automotive İndustry. *Energies*, *14*(20), 6833.

Mil, B. ve Dirican, C. (2018). Endüstri 4.0 Teknolojileri ve Turizme Etkileri. *Disiplinlerarası Akademik Turizm Dergisi*, *3*(1), 1-9.

Mrugalska, B. and Wyrwicka, M. K. (2017). Towards Lean Production İn İndustry 4.0. *Procedia Engineering*, *182*, 466-473.

Neugebauer, R., Hippmann, S., Leis, M. and Landherr, M. (2016). Industrie 4.0-From The Perspective Of Applied Research. *Procedia CIRP*, *57*, 2-7.

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*(1), 41-64.

Pereira, A. C. and Romero, F. (2017). A Review of The Meanings And The İmplications of The Industry 4.0 Concept. *Procedia Manufacturing*, *13*, 1206-1214.

Rai, R., Tiwari, M. K., Ivanov, D. and Dolgui, A. (2021). Machine Learning İn Manufacturing And İndustry 4.0 Applications. *International Journal of Production Research*, *59*(16), 4773-4778.

Rennung, F., Luminosu, C. T. and Draghici, A. (2016). Service Provision İn The Framework Of Industry 4.0. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *221*, 372-377.

Stock, T. and Seliger, G. (2016). Opportunities Of Sustainable Manufacturing İn İndustry 4.0. *Procedia CIRP*, *40*, 536-541.

Sipsas, K., Alexopoulos, K., Xanthakis, V. and Chryssolouris, G. (2016). Collaborative Maintenance İn Flow-Line Manufacturing Environments: An Industry 4.0 Approach. *Procedia Cirp*, *55*, 236-241.

Sinay, J. and Kotianová,Z. (2018). Automotive Industry in The Context of Industry 4.0 Strategy Transactions of The VSB - Technical University of Ostrava, Safety Engineering Series, Vol. XIII, No. 2, 2018, Pp. 61 – 65.; DOI 10.2478/Tvsbses-2018-0014.

Vaidya, S., Ambad, P. and Bhosle, S. (2018). Industry 4.0–A Glimpse. *Procedia Manufacturing*, *20*, 233-238.

Wang, S., Wan, J., Zhang, D., Li, D. and Zhang, C. (2016). Towards Smart Factory For İndustry 4.0: A Self-Organized Multi-Agent System With Big Data Based Feedback And Coordination. *Computer Networks*, *101*, 158-168.

Yalman, F. ve Filiz, M. (2022). Sağlık Hizmetlerinde 4.0 Uygulamaları Ve Sağlık Yönetimine Yansımaları. *Sağlık ve Toplum*, *32*(1), 53-63.

AI And Robotics Are Transforming Healthcare (2019). (30/09/2024) Tarihinde Https://Www.Pwc.Com/Gx/En/İndustries/Healthcare/Publications/Ai-Robotics-New-Health/Transforming-Healthcare.Html)

KAYNAKÇA

Aksoy, S. (2017). Değişen teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı anlamaya dair bir giriş, *Sosyal Araştırmalar Vakfı Dergisi*, (4), ss.35-37.

Alkayiş, A. (2021). Eğitim felsefesi perspektifinden dijitalleşme ve eğitim 4.0. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (BUSBED)*, 11(21), 221-237.

Alonso, F., et al. (2015). "The role of cloud computing in personalized learning". *Journal of Computer Assisted Learning*, 31(3), 212-225.

Aydın, C. (2019). Endüstri 4.0'ın eğitime etkileri: Teknoloji destekli öğrenme ve öğretmenlerin rolü. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(2), 45-60.

Baltaş, A. (2017). *Değişen dünyada eğitim anlayışı ve değişmeyen değerler*, http://www.acarbaltas.com

Baltaş, Z. ve Baltaş, A. (2014). Değişen dünyada yeni eğitim anlayışı ve felsefesi, http://www.kaynakdergisi.net,

Bamiah, S. N., Brohi, S. N. ve Rad, B. B. (2018). Big data technology in education: Advantages, implementations, and challenges, *Journal of Engineering Science and Technology*, 13, ss.229-241.

Banger, G. (2017). *Endüstri 4.0 ekstra* (1. Baskı), Ankara: Dorlion Yayınları.

Bonekamp, L. & Sure, M. (2015). Consequences of Industry 4.0 on Human Labourand Work Organisation. *Journal of Business and Media Psychology*, 6(1), 2015, 33-40.

Bulut, E. & Akçacı, T. (2017). Endüstri 4.0 ve İnovasyon Göstergeleri Kapsamında Türkiye Analizi. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi* (ASSAM - UHAD), 7, 50-72.

Chen, L., Chen, P. ve Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: a review, *IEEE Access* 8, ss.75264–75278.

Chen, L., Ma, X., & Zhang, J. (2020). "Smart Learning Environments in Higher Education: A Review of the Literature". *Journal of Computer Assisted Learning*, 36(1), 8-23.

Çoban, E., & Uzun, H. (2022). Endüstri 4.0'IN Eğitim Alanına Etkileri. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(1), 97-124.

Demir, A. (2018). Endüstri 4.0'dan Eğitim 4.0'a Değişen Eğitim Öğretim Paradigmaları. *Electronic Turkish Studies*, 13(15).

Demir, Ö. ve Narlıkaya, Z. (2020). *Industry 4.0 and Transformation Of Accounting, Industry 4.0 and Social Change*, (Ed. Gökçe Cerev, Bora Yenihan) içinde, Bursa: Dora Yayın Dağıtım, ss.72-93.

Demirkaya, H., & Sarpel, E. (2018). Eğitim Ve Geliştirme Uygulamalarında Yeni Nesil Bilişim Teknolojilerinden Sanal Gerçeklik, Bulut Bilişim Ve Yapay Zeka. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*(40), 231-245. https://doi.org/10.17498/kdeniz.460145

Ergin, İ. (2019). Endüstri 4.0'dan Eğitim 4.0'A. *Turkish Studies-Information Technologies and Applied Sciences,* 14(4), 553-568.

Fermanoğlu, M. (2020). *Medyanın dijital Dönüşümü ve Dijital Medya Türleri. G. Tellive S. Aydın (Ed.) Dijital dönüşüm* (ss:217). Topkapı -Zeytin burnu/İstanbul: Kültür Sanat Basımevi

Freyer, H. (2014). *Sanayi Çağı*, Çevirmen: Hüseyin Batuhan, Bedia Akarsu, Batı Yayınları.

Fülöp M.T, Gubán M, Gubán Á, Avornicului M. (2022). Application Research of Soft Computing Based on Machine Learning Production Scheduling. *Processes,* 10(3):520.

Görçün, Ö. F. (2016). *Dördüncü endüstri devrimi endüstri 4.0.* Beta Yayıncılık, İstanbul.

Halili, S.H. ve Lecturer, S. (2019). Technological Advancements In Education 4.0, *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*, 7(1), ss.63-69.

Harkins, A. M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Futures Research Quarterly*, 24(1), 19-31.

Ivanchuk, M. A., ve Kulchyncky, V. V. (2019). Feedback in the educational process: Experience of using BYOD-Technology. *Physical and Mathematical Education*, 1(19), ss.62-67.

Kagermann, H., Wahlster, W. ve Helbig, J. (2013). Recommendations for implementing the strategic initiative industrie 4.0, *Acatech*, 13-78.

Kamber, E., & Bolatan, G. İ. S. (2019). Endüstri 4.0 Türkiye Farkındalığı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 836-847.

Kamińska, D., Sapiński, T., Wiak, S., Tikk, T., Haamer, R. E., Avots, E., Helmi, A., Ozcinar, C. ve Anbarjafari, G. (2019). Virtual reality and its applications in education: Survey, *Information*, 10(10), s.318.

Keser, H. ve Semerci, A. (2019). Technology trends, Education 4.0 and beyond. *Contemporary Educational Researches Journal*, 9(3), 39–49.

Mandal, H. (2016). Teknoloji odaklı ekosistemde küresel mühendislik eğitimi sunumu, (MetE'87) *ODTÜ Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Bölümü 50. Yıl Sempozyumu*.

Maria, M., Shahbodin, F, & Pee, N. C, (2018), Malaysian higher education system towards industry 4.0–current trends overview, *In AIP Conference Proceedings*, 1-7.

Singh, M. K. M. (2021). *A Synergized Education 4.0 Ecosystem Sustainably Aligned With Industry 4.0*. In D. Günay, T. Asunakutlu, & O. Yildiz (Eds.), *University-Industry Collaboration Strategies in the Digital Era* (pp. 271-290). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-3901-

Metin, S., (2019). İşletmelerin Dijital Dönüşüm (Endüstri 4.0) Farkındalık ve Algı Düzeyinin Değerlendirilmesi: Elâzığ OSB Örneği. *(Doktora Tezi)*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Teknoloji ve Bilgi Yönetimi Ana Bilim Dalı.

Mrabet, H.E. ve Moussa, A.A. (2017). Smart Classroom Environment Via IoT in Basic and Secondary Education. *Transactions on Machine Learning and Artificial Intelligence*, 5(4), ss.274-279.

Mubarak, Z. K., & Selimin, M. A. (2023). Significance of Innovative Learning Skills in the Era of Education 4.0. *International Journal of Sustainable Construction Engineering and Technology*, 14(3), 339-352.

Müller, J. M., et al. (2018). "Industry 4.0 and its impact on jobs". *International Journal of Technology Management*.

Nar, B. (2017). Endüstri 4.0 Tamam. Peki Ya Eğitim 4.0?, http://www.egitimdeteknoloji.com,

Öztemel, E. (2018). Eğitimde Yeni Yönelimlerin Değerlendirilmesi ve Eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 25-30.

Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* Y.2017, C.22, Kayfor15 Özel Sayısı, s.1743.

Puncreobutr, V. (2016). Education 4.0: New challenge of learning. *St. Theresa Journal of Humanities and Social Sciences*, 2(2), 92-97.

Rojas, M. S. (2014). Violence against women in the news in Mexico: the uncritical and disparate treatment of a serious social problem1. *Acta Sociológica*, 65(2012), 37-64.

Sabando Barreiro, A. V. (2022). Education 4.0 and its impact on the educational system during the pandemic and post pandemic Covid 19 in Ecuador. *Sinergias educativas*, 7(1), 110-123.

Schroeder, K., et al. (2019). "Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries". *Boston Consulting Group*.

Schwab, K. (2016). *The Fourth Industrial Revolution*. World Economic Forum.

Schumacher, A., Erol, S., & Sihn, W. (2016). A maturity model for assessing Industry 4.0 readiness and maturity of manufacturing enterprises. *Procedia CIRP*, *52*, 161-166. https://doi.org/10.1016/j.procir.2016.07.040

Siemens, G. (2013). "Learning Analytics: The Emergence of a New Science of Learning". *Educause Review*, 48(5), 29-36.

Sönmez, V. (2017), *Eğitim Felsefesi*, Ankara: Anı Yayınları.

Strange, R. ve Zucchella, A., (2017). Industry 4.0, Global Value Chains And International Busines", *Multinational Business Review*, 25 (3), s.2.

Talan, T., & Batdı, V. (2022). Eğitimde Endüstri 4.0 ile İlişkili Kavramların Çok-Yüzeyli Rasch Ölçme Modeliyle Analizi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 8(1), 31-41.

The Code Kozmos,(2020). Endüstri 4.0 Nedir? Endüstri 4.0 Kullanım Alanları. https://www.kozmoslisesi.com/endustri-4-0-nedir-endustri-4-0-kullanim-alanlari/#:~:text=End%C3%BCstri%204.0%2C%20bir%C3%A7ok%20otomasyon%20sistemini%2C%20veri%20al%C4%B1%C5%9-Fveri%C5%9Flerini%2C%20%C3%BCretim,internet%20hizmeti%20ve%20siber%20%E2%80%93%20fiziksel%20sistemlerden%20olu%C5%9Fuyor.

Topçu, N. (2006) *Türkiye'nin Maarif Davası*, Dergah Yayınları, ISBN: 9759955571.

Tupa, J., Simota, J. and Steiner, F. (2017). Aspects Of Risk Management İmplementation For Industry 4.0. *Procedia Manufacturing*,11, ss.1223–1230.

Türkel, S., & Yeşilkuş, F. (2020). Dijital Dönüşüm Paradigması: Endüstri 4.0. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 332-346.

TÜSİAD (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0: Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi, (İstanbul: TÜSİAD, 2016)

Udvaros, J., Gubán, M., Gubán, Ákos, & Sándor, Ágnes. (2023). Industry 4.0 from the perspective of Education 4.0. *International Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*, 7(4), 230–234.

UNESCO. (2005). *Edukasyon için Eylem: Eğitim Reformu ve Gelecek İçin Eğitim Stratejileri*. Paris: UNESCO.

Uysal, E. (2004). Eğitim'e Felsefi Antropoloji Çerçevesinde Kavramsal bir Yaklaşım", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 2(8), s.82.

Wang, B., Liu, H., An, P., Li, Q., Li, K., Chen, L., Zhang, Q., Zhang, J., Zhang, X. ve Gu, S. (2018). Artificial intelligence and education, *In Reconstructing Our Orders* (Ed. Donghan Jin), Springer: Singapore, ss.129-161.

Yadav, K. (2014). Role of cloud computing in education, International Journal of Innovative *Research in Computer and Communication Engineering*, 2(2), ss.3108-3112.

Yazgan, A. D. (2019). *Bilgi Toplumu ve Yapay Zekâ Uygulamaları Çerçevesinde Eğitim", Eğitim Felsefesi*, Ankara: Nobel Yayınları.

Yelkikalan, N., Erden-Ayhün, S., Aydın, E., & Kurt, Ü. (2019). *Endüstri 4.0'dan Eğitim 4.0'a Yükseköğretimin Geleceği*. IHEC 2019, 123.

Yıldız Aybek, H., S. (2017). Üniversite 4.0'a Geçiş Süreci: Kavramsal Bir Yaklaşım. *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Dergisi,* 3(2), 164-176.

Yu, S., Yang, D. ve Feng, X. (2017). A Big Data Analysis Method for Online Education. *2017 10th International Conference on Intelligent Computation*

Yüksek, İ. (2017). *Endüstri 4.0 ve Eğitim 4.0* [Sunum].

Yüksel, M. (2020). Eğitimde dijitalleşme ve Endüstri 4.0: Yeni teknolojilerle dönüşen eğitim modelleri. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 8(1), 22-35.

KAYNAKÇA

Anadolu Ajansı (2024). Teknoloji. Erişim Tarihi: 10.09.2024. Erişim Adresi: https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/microsoft-8-5-milyon-windows-cihazinin-yazilim-sorunundan-etkilendigini-acikladi/3281009

Adastracorp (2021). Industry 4.0 food and beverage manufacturing sector. Erişim Tarihi: 25.06.2024. Erişim Adresi: https://adastracorp.com/insights/industry-4-0-food-and-beverage-manufacturing-sector/#:~:text=Industry%204.0%20can%20enable%20food,and%20business%20processes%20and%20systems.

Allamy, H.A, Al-shami, S.A., Sarli, N., Rashid, N., Raad W. & Alaraji, Z.J. (2018). Measurıng the adoption of ubiquitous technology towards online purchase intention in hotel industry. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC, Special Edition,* ss: 1977-1987.

Altexsoft (2022). Erişim Tarihi: 05.0.7.2024. Erişim Adresi: https://www.altexsoft.com/blog/smart-hotel-infrastructure/

Bdo Digital (2024). Airbnb Uses Artificial Intelligence to Transform Their Business. Erişim Tarihi: 29.06.2024. Erişim Adresi: https://www.bdodigital.com/insights/analytics/airbnb-artificial-intelligence-transform-business#:~:text=Customer%20profiling%3A%20Airbnb%20uses%20an,%2C%20narcissism%2C%20Machiavellianism%20and%20psychopathy.

Belbağ, S., Çimen, M., & Soysal, M. (2020). Üretim Sistemlerinde Endüstri 4.0'ın Envanter Maliyetlerine Etkisi Üzerine Bir Senaryo İncelemesi. *Verimlilik Dergisi*(2), ss: 125-143.

Belyh, A. (2022). 38 Online Travel Booking Statistics & Trends of 2024. Erişim Tarihi: 17.06.2024. Erişim Adresi: https://www.founderjar.com/online-travel-stats/

Booking Com (2024). Latest booking.com sustainable travel data reveals ongoing challenges for consumers & highlights a heightened opportunity for cross-ındustry collaboration. Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://news.booking.com/latest-bookingcom-sustainable-travel-data-reveals-

Borgobello,B. (2011). Yotel New York features world's first hotel robotic luggage handler. Erişim Tarihi: 28.06.2024. Erişim Adresi: https://newatlas.com/yotel-worlds-first-hotel-robotic-porter/19576/

Bradley, W. (2024). 50 Online travel booking statistics: latest 2024 figures. Erişim Tarihi: 19.06.2024. Erişim Adresi: https://www.dreambigtravelfarblog.com/blog/online-travel-booking-statistics

Canas H., Mula, J., Díaz-Madroñero, M., & Campuzano-Bolarín,F.(2021). Implementing Industry 4.0 Principles, *Computers & Industrial Engineering,*158, ss: 1-17

Canton, J. (2016). Robobutlers, morphing hotels, choosing dreams and longevity spas: chech in to the smart hotels of the future. Erişim Tarihi: 17.07.2024. Erişim Adresi: https://www.hospitalitynet.org/news/4079867.html

Carvalho, N. G. P., & Cazarini, E. W. (2020). Industry 4.0 - What is it? Industry 4.0 current status and future trends. Erişim Tarihi:11.06.2024. Erişim Adresi:https://www.hannovermesse.de/apollo/hannover_messe_2022/obs/Binary/A1159446/1159446_03236388.pdf

Chen, A. (2024). The future of dining: embracing digital smart restaurant technology. Erişim Tarihi: 01.07.2024. Erişim Adresi: https://www.linkedin.com/pulse/future-dining-embracing-digital-smart-restaurant-technology-alex-chen-mfrdc

Cormind (2024). Endüstri 4.0'ın Etkileri, Pozitif Yönleri, Zorlukları ve Sonuçları. Erişim Tarihi: 10.09.2024. Erişim Adresi: https://cormind.com.tr/endustri-4-0in-etkileri

Deutsches Forschungszentrum für Künstliche Intelligenz (2024). Zehn jahre industrie 4.0 deutschland als treiber von industrieller ki für die zukunft der wertschöpfung. Erişim Tarihi: 09.06.2024. Erişim Adresi: https://www.dfki.de/web/news/10-jahre-industrie-4-0-deutschland-als-treiber-von-industrieller-ki-fuer-die-zukunft-der-wertschoepf

Digitalfoodlab (2024). Melba. Erişim Tarihi: 26.06.2024. Erişim Adresi: https://www.digitalfoodlab.com/en/foodtech-database/foodmeup

Douglas, C. (2024). Accor Plus drives more revenue with a conversational strategy. Erişim Tarihi: 25.06.2024. Erişim Adresi: https://www.zendesk.com/customer/accor-plus/

Ercan, F. (2022). Teknolojinin turist rehberliği üzerine etkilerini konu alan ulusal makalelerin meta-sentez tekniği ile incelenmesi. *Turizm Akademik Dergisi,* 9(1), ss: 137-155.

Fino, E., Gutiérrez, J.M., Fernandez, M. D. M., & Davara, E. A. (2013). Interactive tourist guide: connecting web 2.0, augmented reality and qr codes. 2013 *International Conference on Virtual and Augmented Reality in Education, Procedia Computer Science* 25, 338 – 344.

Flightslogic (2024). Automated travel system-run your travel business in a new way. Erişim Tarihi: 25.06.2024. Erişim Adresi: https://www.flightslogic.com/automated-travel-system.php

Foodless (2024). Hotel Referances. Erişim Tarihi: 26.06.2024. Erişim Adresi: https://www.foodles.com/our-specialties/hotels

Forbes (2024). 4 Ways that IT automation can help reduce human error. Erişim Tarihi: 24.06.2024. Erişim Adresi: https://www.forbes.com/sites/acronis/2022/01/26/4-ways-that-it-automation-can-help-reduce-human-error/

Gottsegen, G. (2023). 14 Restaurant Robots Changing the Food Industry. Erişim Tarihi: 26.06.2024. Erişim Adresi: https://builtin.com/robotics/robots-in-restaurants-food-service

Hilton (2024). Member Tier Benefits. Erişim Tarihi: 29.06.2024. Erişim Adresi: https://www.hilton.com/en/hilton-honors/member-benefits/

Hochmuth, C.A., Bartodziej C. & Schwägler, C. (2017). Industry 4.0: Is your ERP system ready for the digital era? Deloitte White Paper, Deloitte & Touche Llp. Erişim Tarihi: 19.06.2024. Erişim Adresi: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/de/Documents/technology/Deloitte_ERP_Industrie-4-0_Whitepaper.pdf

International Air Transport Association (IATA). (2019). RFID bag tag initiative. Erişim Tarihi: 01.07.2024. Erişim Adresi: https://www.iata.org/contentassets/3559959aa760470f9010498d5d60e348/fact-sheet-rfid-bag-tag-june-2019.pdf

Ilanković, N., & Zelić, A., & Miklós, G., & Szabó, L. (2020). Smart factories - The product of Industry 4.0. Prosperitas 7(1):pp. 19-30.

Jansen, M. & Wolfe, B.M. (2024). How to scan a QR code on Android and iPhone. Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://www.digitaltrends.com/mobile/how-to-scan-a-qr-code/

Kagermann H. & Wahlster W. (2022). Ten years of Industrie 4.0. *SCI.* 4(3):26.

Kahraman, H. (2024). Dijitalizasyon Rehberi – Siber Güvenlik. Erişim Tarihi: 10.09.2024. Erişim Adresi: https://www.endustri40.com/digitalization-dijitalizasyon-rehberi-siber-guvenlik/

Kaspersky (2024). QR Code Security: What are QR codes and are they safe to use? Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://usa.kaspersky.com/resource-center/definitions/what-is-a-qr-code-how-to-scan

Kenoon (2024). Erişim Tarihi: 10.07.2024. Erişim Adresi: https://www.keenon.com/en/

Koh, C. (20229. Six Key Design Principles of an Industrial 4.0 Smart Factory. Erişim Tarihi: 2.7.2024. Erişim Adresi:https://www.automation.com/en-us/articles/june-2022/the-smart-factory-6-key-principles-you-should-achi

Kovynyov, I. & Mikut, R. (2019). Digital Technologies in Airport Ground Operations*, Netnomics,* Springer, 20(1), ss: 1-30, April.

20(1), ss: 1-30.

McKinney, V., Yoon, K & Fatemeh, M.Z. (2002). The measurement of web-customer satisfaction: An expectation and disconfirmation approach. *Information Systems Research,* 2002. 13(3): ss: 296-315.

Marriot Hotels (2024). Erişim Tarihi: 25.06.2024. Erişim Adresi: https://mobile-app.marriott.com/enus?_branch_match_id=1287746498155043661&_branch_referrer=H4sIAAAAAAAAA8soK-SkottLXTywo0MtNLCrKzC8p0UvOz9VPTPQwSHI1C06tTAIA2jKXXCQAAAA%3D

Medium (2019). Erişim Tarihi: 01.07.2024. Erişim Adresi: https://medium.com/@Qlector/industry-4-0-transparency-for-better-understanding-e6c186e55957

Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü. (2018). 12. Uluslararası MEB robot yarışması temalı robot kategorisi yarışma kuralları

Netoloji 82024). Toplum ve endüstri evrimlerinin BPM üzerindeki etkisi. Erişim Tarihi: 29.06.2024. Erişim Adresi: https://netoloji.com/toplum-ve-endustri-evrimlerinin-bpm-uzerindeki-etkisi/

Oracle (2024a). What is chatbot? Erişim Tarihi: 21.06.2024. Erişim Adresi: https://www.oracle.com/chatbots/what-is-a-chatbot/

Oracle (2024b) What is big data? Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://www.oracle.com/big-data/what-is-big-data/

Oracle (2024c). What is IoT? Erişim Tarihi: 17.06.2024. Erişim Adresi: https://www.oracle.com/tr/internet-of-things/what-is-iot/ ongoing-challenges-for-consumers--highlights-a-heightened-opportunity-for-cross-industry-collaboration/

Openkey (2024). Digital Key Erişim Tarihi: 20.08.2024. Erişim Adresi: https://www.openkey.co/openkey-digital-key/

Owen, R. (2021). Artificial Intelligence at Airbnb – Two Unique Use-Cases. Erişim Tarihi: 26.06.2024. Erişim Adresi: https://emerj.com/ai-sector-overviews/artificial-intelligence-at-airbnb/

Öney, Z. Mobil ve dijital teknolojiler. Erişim Tarihi: 25.06.2024. Erişim Adresi: https://www.zehraoney.com/gelecegin-otel-odasi-marriott-samsung-ve-legrand-ile-is-birliginde-gelistiriliyor/

Platform-i40. (2024). Was ist Industrie 4.0? Erişim Tarihi: 11.06.2024 Erişim Adresi: https://www.plattformi40.de/IP/Navigation/DE/Industrie40/WasIndustrie40/was-ist-industrie-40.html (E.T: 11.06.2024)

Preuveneers, D. & Ilie-Zudor, E. (2017). The intelligent industry of the future: A survey on emerging trends, research challenges and opportunities in Industry 4.0. *Journal of Ambient Intelligence and Smart Environments,* 9(3), ss: 287–298.

Schwab, K. Platform-i40. Was ist Industrie 4.0? The fourth industrial revolution. World Economic Forum: Geneva

Similar Web (2024). En Popüler Web Siteleri Sıralaması. Erişim Tarihi: 21.06.2024. Erişim Adresi: https://www.similarweb.com/tr/top-websites/travel-and-tourism/

Statista (2024a). Most visited travel and tourism websites worldwide as of April 2024. Erişim Tarihi: 23.06.2024. Erişim Adresi: https://www.statista.com/statistics/1215457/most-visited-travel-and-tourism-websites-worldwide/

Statista (2024b). Artificial intelligence (AI) use in travel and tourism - statistics & facts. Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://www.statista.com/topics/10887/artificial-intelligence-ai-use-in-travel-and-tourism/#topicOverview

Travelperk (2024). Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://www.travelperk.com/blog/online-travel-booking-statistics/

Tutar, F., Alpaslan, C., Tutar, E., Erkan, Ç. (2014). Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri. *Global Journal of Economics and Business Studies,* 2(4), ss: 14-27.

Tvaronaviciene, M.& Burinskas, A. (2020). Industry 4.0 significance to competition and the EU competition policy. *Economics and Sociology,* 13(3), ss: 244- 258.

United Nations (UN), (2024). World Population Day- Resources. Erişim Tarihi: 15.06.2024. Erişim Adresi: https://www.un.org/site-search/?query=population

United Nations World Tourism Organization (UNWTO), (2023). International tourism to end 2023 close to 90% of pre-pandemic levels. Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://www.unwto.org/news/international-tourism-to-end-2023-close-to-90-of-pre-pandemic-levels#:~:text=Overall%2C%20tourism%20recovered%2087%25%20of,earned%20by%20destinations%20in%202019.

We Are Social (2024). Digital 2024: 5 Billion Social Media Users. Erişim Tarihi: 28.06.2024. Erişim Adresi: https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/

Singh, L. (2023). Chatbot For Travel Industry. Erişim Tarihi: 22.06.2024. Erişim Adresi: https://yellow.ai/blog/chatbot-for-travel/

Richhardson, T. (2023). The future of smart hotels: A look at the emerging trends and technologies shaping the hospitality industry. Erişim Adresi: https://www.linkedin.com/pulse/future-smart-hotels-look-emerging-trends-technologies-tayran. Erişim Tarihi: 20.06.2024.

Shea, S. (2024). Definition RFID Tagging. Erişim Tarihi: 22.06.2024. Erişim Adresi: https://www.techtarget.com/iotagenda/definition/RFID-tagging

T.C. Mesleki Yeterlilik Kurumu (2024). Endüstri 4.0'ın Bileşenleri Nelerdir? Erişim Tarihi: 30.0.6.2024. Erişim Adresi: https://www.myk.gov.tr/tr/page/93

Terry, L. (2016) 6 mega-trends in hotel technology. Erişim Tarihi: 20.06.2024. Erişim Adresi: https://hospitalitytech.com/6-mega-trends-hotel-technology

Turner, Julian. (2021). Bags of innovation: automated baggage handling. Erişim Tarihi: 20.07.2024. Erişim Adresi: https://www.airport-technology.com/features/bags-innovation-inside-automated-baggage-handling-systems/?cf-view

Türk Hava Yolları (THY). (2024). RFID Bagaj Kartı. Erişim Tarihi: 15.06.2024. Erişim Adresi: https://www.turkishairlines.com/tr-kt/bilgi-edin/rfid/

World Travel & Tourism Council (2023). Global travel & tourism catapults into 2023 says WTTC. Erişim Tarihi: 17.06.2024. Erişim Adresi: https://wttc.org/news-article/global-travel-and-tourism-catapults-into-2023-says-wttc

Unitygroup (2024). Digital Transformation. Erişim Tarihi: 27.06.2024. Erişim Adresi: https://www.unitygroup.com/blog/10-critical-digital-transformation-challenges-to-overcome/

Vassaux, S. (2021). Melba. Erişim Tarihi: 26.06.2024. Erişim Adresi: https://melba.io/en/company

Yıldız Tonga, M. & Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a genel bir bakış: Sanayinin geleceği. *Gaziantep Üniversitesi İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi,* 6 (6), ss: 40-60.

Yotel (2024). Smart Tech-Led Stays At Yotel. Erişim Tarihi: 01.07.2024. Erişim Adresi: https://www.yotel.com/en/tech

Zendesk (2024a). Best travel chatbots. Erişim Tarihi: 07.07.2024. Erişim Adresi: https://www.zendesk.com/service/ai/travel-chatbots/

KAYNAKÇA

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. W. W. Norton & Company.

Gao, R., Pan, Z., & Liu, C. (2019). Personalized garment design based on machine learning and human-computer interaction. *International Journal of Clothing Science and Technology*, 31(3), 387-400.

Ivanov, D., Dolgui, A., & Sokolov, B. (2020). The impact of digital technology and Industry 4.0 on the supply chain resilience in a post-COVID world. *International Journal of Production Research*, 58(10), 3191-3202.

Khan, M. A., & Salah, K. (2018). IoT security: Review, blockchain solutions, and open challenges. *Future Generation Computer Systems*, 82, 395-411.

Kumar, V., Singh, P., & Anbanandam, R. (2021). Impact of Industry 4.0 on environmental sustainability in the Indian context. *Journal of Cleaner Production*, 278, 123311.

Ramesh, K., Kumar, N., & Kumar, R. (2018). Impact of Industry 4.0 on the Indian textile industry: A case study. *Journal of Textile Engineering & Fashion Technology*, 4(2), 147-152.

Shahin, M., Salimian, H., & Rashidi, A. (2021). Digital transformation in the textile industry: A systematic review and future research directions. *Journal of Textile Engineering*, 32(4), 223-235.

Tao, F., Zhang, H., Liu, A., & Nee, A. Y. C. (2018). Digital twin in Industry 4.0: A state-of-the-art review of technology, applications, and future research directions. *Computers in Industry*, 101, 136-150.

Wang, Y., Ma, H., & Wang, S. (2019). Predictive maintenance of textile machinery using machine learning techniques. *Journal of Manufacturing Processes*, 37, 260-266.

Zhang, Y., Wang, L., & Li, D. (2020). Automation in textile manufacturing: Technologies, trends, and future directions. *Advances in Mechanical Engineering*, 12(5), 1687814020913561.

7. KAYNAKÇA

Ahsan, M., & Siddique, Z. (2022). Industry 4.0 in Healthcare: A systematic review. International Journal of Information Management Data Insights, 2(1), 1-14.

Akalın B. Veranyurt, Ü. Sağlık hizmetleri ve yönetiminde yapay zekâ. Acta Infologica 2020; 5(1), 5-6.

Anonim Site 5, (2015). Digital Uv Sensor Suits Up for Wearable and Iot Applications. Sensors, 12-12.

Anonim site 1: https://www.medicana.com.tr/saglik-rehberi-detay/19191/akilli-lens-nedir-ne-icin-kullanilir Erişim Tarihi 10.01.2024

Anonim Site 2: (https://www.amazon.com.tr/Qardio-giyilebilir-monitör-Qardiocore-C100-Iaw/dp/B073VW2ZZV) Erişim Tarihi 18.04.2024

Anonim Site 3: https://www.medicaldesignandoutsourcing.com/leaf-healthcare-sensor-keeps-patients-protected-against-injury/ Erişim Tarihi 19.06.2024

Anonim Site 4: https://www.darpa.mil/ Erişim Tarihi: 19.12.2023

Anonim Site 6: https://www.mhrs.gov.tr/hakkimizda.html Erişim Tarihi: 08.08.2024.

Anonim Site 7: https://www.google.com/search?q=e+nab%C4%B1z+nedir&newwindow=1&sca_esv=0f51198f302cea35&ei=g1_UZojvE_OL7NYPotLbuA0&ved=0ahUKEwjIvKbz4KGIAxXzBdsEHSLpFtcQ4dUDCBA&uact=5&oq=e+nab%C4%B1z+nedir&gs_lp=Egxnd3Mtd2l6LXNlcnAiDmUgbmFixLF6IG5lZGlyMgUQABiABDIFEAAYgAQyBhAAGBYYHjIGEAAYFhgeMgYQABgWGB4yBhAAGBYYHjIGEAAYFhgeMgYQABgWGB4yBhAAGBYYHjIGEAAYFhgeSI8kUMcIWKUgcAR4AZABAJgBnQGgAYAPqgEEMC4xNLgBA8gBAPgBAZgCEqACzA_CAgoQABiwAxjWBBhHwgINEAAYgAQYsAMYQxiKBcICDRAAGIAEGLEDGEMYigXCAhAQABiABBixAxhDGIMBGIoFwgILEAAYgAQYsQMYgwHCAgUQLhiABMICCBAAGIAEGLEDwgIKEAAYgAQYQxiKBcICBxAAGIAEGA3CAgYQABgNGB7CAggQABgIGA0YHpgDAIgGAZAGCpIHBDQuMTSgB5RR&sclient=gws-wiz-serp Erişim Tarihi: 10.08.2024

Anonim Site 8: Health 4.0: On the Way to Realizing the Healthcare of the Future - PMC (nih.gov) Erişim Tarihi :05.08.2024.

Aslan Ş, ve Güzel Ş. (2019). Endüstri 4.0 Gelişim Süreci ve Sağlıkta Dijital Dönüşüm. 2 nd International Congress OnNew Horizons In Education and Social Sciences (ICES - 2019) Proceeding. 2019.

Banger, G. (2017), Endüstri 4.0 Ekstra, Ankara, Dorlion Yayınları.

Buchelt B, Wronka AF, Dobrowolska M. (2020). The Organizational Aspect of Human Resource Management as a Determinant of the Potential of Polish Hospitals to Manage Medical Professionals in Healthcare 4.0. Sustainability.12; 5118.

Chen, C., Loh, E. W., Kuo, K. N., & Tam, K. W. (2020). The times they are a-changin' – healthcare 4.0 is coming! Journal of Medical Systems, 44(2), 1-4.

Ergur A, Çobanoğlu C. (2020). Sihirli Dokunuştan Temassız Sağaltıma Hasta-Hekim İlişkisinin Dönüşümü: Robotik Cerrahinin İnsani Sonuçları. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi. 40(1): 467–497.

Felisberto, F, Fdez-Riverola, F, ve Pereira, A, (2014). A ubiquitous and low-cost solution for movement monitoring and accident detection based on sensor fusion. Sensors, 14, 8961–8983. https://doi.org/10.3390/s140508961

Göktürk, M., (2018) Sağlıkta 4.0 bizi nereye götürüyor? https://sdplatform.com/Dergi/1087/Saglikta-40-bizi-nereye-goturuyor.aspx

Hossain, MS. ve Muhammad, G., (2016). Cloud-assisted industrial Internet of Things (Iot) enabled framework for health monitoring. Computer Networks, 101(4), 192-202. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2016.01.009

Koştı, G., Burmaoğlu, S., & Kıdak, L. B. (2021). Sağlik 4.0: Sanayide Öngörülen Gelişimin Sağlik Sektörüne Yansimalari. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 24(3), 483-506.

Kosir, S, (2015). Top 15 Wearables in Healthcare. [Online]. Available: https://www.wearable-

Kumari A, Tanwar S, Tyagi S, Kumar N. (2018). Fog computing for Healthcare 4.0 environment: Opportunities and Challenges. Elsevier, Computers and Electrical Engineering. 72:1-13.

Kusmin K., (2018). Industry 4.0. Information Society Approaches and ICT Processes. 2018.

Kutukız D. ve Uslu A., (2013). Otel İşletmelerinde Yenilik Uygulamaları, M. Mesci & Ö. Bozkurt (Eds.), İçinde, Otel İşletmelerinde Yenilik Yönetimi (ss.191-203), İzmir: Sidas Yayınevi.

Magaña-Espinoza, P, Aquino-Santos, R, Cárdenas-Benítez, N, Aguilar-Velasco, J, Buenrostro-Mccreery, DB, ve Han, M. (2014). Microelectrode array for chronic deep-brain microstimulation for recording. U.S. Patent No. 8,831,739. 9 Sep.

Pang, Z., G. Yang, R. Khedri, Y.T. Zhang (2018), "Introduction to the Special Section: Convergence of Automation Technology, Biomedical Engineering, and Health Informatics Toward the Healthcare 4.0," IEEE Revıews in Biomedical Engineering, (11), 249-259.

Ramesh, MV, Shanmughan, A, Ve Prabha, R (2014). Context aware ad hoc Network for mitigation of crown disasters. Ad Hoc Netw, 18, 55–70. https://doi.org/10.1016/j.adhoc.2013.02.006

Rüssmann, M, Lorenz, M, Gerbert, P, Waldner, M, Justus, J, Engel, P, ve Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: the future of productivity and growth in manufacturing industries. Boston Consulting Group, 54-89.

Sayar M., Yüksel H., (2018). Endüstri 4.0 ve Türkiye Kamu Sektöründe Endüstri 4.0 Dönüşümü. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi. Cilt 10, Sayı 2.

Schuster, K., Plumanns, L. Kerstın, G., Vossen, R., Rıchert, A. & JESCHKE, S. (2015), Preparing for Industry 4.0 – Testing Collaborative Virtual Learning Environments with Students and Professional Trainers, International Journal of Advanced Corporate Learning, 8 (4), 14-20.

Silveira F, Neto IR, Machado FM, Silva MP, Amara FG. (2019). Analysis of Industry 4.0 Technologies Applied to the Health Sector: Systematic Literature Review. Occupational and Environmental Safety and Health.

Ślusarczyk B. (2018). Industry 4.0 – Are We Ready. Polish Journal of Management Studies. 17:1.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32, 43-57. https://doi.org/10.30794/pausbed.424955

Toygar, ŞA. (2018). E-Sağlık uygulamaları. Yasama Dergisi, 37, 102.

Toğrul, B, (2015). Nesnelerin interneti ile kapalı döngü tedarik zinciri optimizasyonu: yeni bir model önerisi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Ulaş, S. (2015). Nesnelerin interneti ekosisteminde makineler arası özerk iletişim. Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yang, G, Xie, L, Mäntysalo, M, Zhou, X, Pang, Z, Da Xu, L, ... ve Zheng, L R. (2014). A Health-Iot platform based on the integration of intelligent packaging, unobtrusive bio-sensor, and intelligent medicine box. Ieee Transactions On Industrial Informatics, 2180-2191. DOI: 10.1109/TII.2014.2307795

KAYNAKÇA

Abhinav, G. & Subrahmanyam, S.N. (2019). Artificial intelligence in healthcare. *Journal of Drug Delivery and Therapeutics*, 9 (5), 164–166.

Agarwal, P., Kithulegoda, N., Umpierre, R., Pawlovich, J., Pfeil, J.N. & D'Avila, O.P. (2020). Telemedicine in the driver's seat: New role for primary care access in Brazil and Canada: The Besrour papers: A series on the state of family medicine in Canada and Brazil. *Canadian Family Physician,* 66 (2), 104-111.

Ahammed, T. B., Patgiri, R. & Nayak, S. (2022). A vision on the artificial intelligence for 6G communication. *ICT Express*, 5-11.

Ak, B. (2013). Sağlıkta Yeni Hedef: Dijital Hastaneler, Akademik Bilişim 2013. *XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 23-25 Ocak 2013 – Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Akalın, B. ve Veranyurt, Ü. (2022). Health 4.0 and artificial intelligence. *J. Health Pro. Res.,* 4(1), 57-64.

Akbaş, G., Oral, O. & Bilgin, S. (2018). Three dimensional prınter applıcatıons in the health sector: current situation and future. *International Journal Of 3B Printing Technologies And Digıtal Industry*, 2(2), 88-98.

Aksoy, S. (2017). Değişen Teknolojiler ve Endüstri 4.0: Endüstri 4.0'ı Anlamaya Dair Bir Giriş. *Sosyal Araştirma Vakfı Katkı*, 4, 34-44.

Allam, E., Alfonse M. & Salem, A..B. (2022). Artificial Intelligence Techniques for Classification of Eye Tumors: A Survey. *5th International Conference on Computing and Informatics (ICCI),*175-179.

Aslan, Ş. ve Güzel, Ş. (2019). Endüstri 4.0 Gelişim Süreci ve Sağlıkta Dijital Dönüşüm. I*BAD*, 650-659.

Enginkaya, E. (2019). Sağlık Sektöründe Dijital Dönüşüm. (Ed. M.Babacan) *Dijital Dönüşüm Ekseninde İşletme Uygulamaları* içinde (s. 401-425), Detay Yayıncılık, Ankara.

Baig, M.M. & Hosseini, G.H. (2015). Mobile healthcare applications: System design review, critical issues and challenges. *Australasian Physical and Engineering Science in Medicine*, 38, 23-38.

Coxworth, B. (2024). Health for the first time, scientists 3D prints human corneas. https://newatlas.com. Erişim tarihi: 25.07.20024.

Craig, J. & Petterson, V. (2005). Introduction to the practice of telemedicine. *Journal of Telemedicine and Telecare*, 11 (1), 3-9.

Christodoulou, M. (2011). Networking: The new social revolution in health care. *Lancet Oncol,*12,125.

Çoban, İ. (2019). Teknolojik Değişimin Hastane Çalışanları Üzerine Etkileri: Bir Devlet Hastanesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi,* Kırklareli Üniversitesi, Kırklareli.

Ekinci, B. (2022). Uzaktan Sağlık Hizmeti Sunumu (Tele Tıp) Projesi. *Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Dergisi,* 3 (2), 122-124.

Ekinci, N. (2023). E-Sağlık Kavramı Ve Mobil Sağlık Uygulamaları. İçinde Sağlık Disiplinlerinde Yenilikçi Yaklaşımlar (Ed. Kızılkaya, S), 93-106, Ankara: Nobel Bilimsel.

Ekinci, N. (2024). Sağlıkta Üç Boyutlu Üretim. İçinde Sağlık Yönetiminde Teknolojik Yaklaşımlar- I (Ed. Baş, M.), 205-222, İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Emre, Ş., Yolcu, M.S. ve Celayir, S. (2015). Üç boyutlu Yazıcılar ve Çocuk Cerrahisi. *Çocuk Cerrahisi Dergisi*, 29(3), 77-82.

Garcia, R., Prado, F., Dominguez, J., Hojyo, M.T. & Arenas, R. (2011). Teledermatology via a social networking web site: A pilot study between a general hospital and a rural clinic. *Telemed J. E. Health,* 2011;17, 652–655.

Gebreyes, K., Wainstein, J., Gerhardt, W. & Korenda, L. (2020). Is the hospital of the future here today?. *Transforming the hospital business model*.

Geissbuhler, A., Ly, O., Lovis, C. & L'Haire, J.F. (2003). Telemedicine in Western Africa: lessons learned from a pilot project in Mali, perspectives and recommendations. *In AMIA Annual Symposium Proceedings*, 1, 249-253.

Ghosh, M. & Thirugnanam, A. (2021). Introduction to Artificial Intelligence. In Artificial Intelligence for Information Management: A Healthcare Perspective. Springer, Singapore.

Gökkaya, D. & İzgüden, D. (2022). Dijital Hastane Uygulamaları: Şehir Hastanesi Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(3), 848-859.

Hosny, A., Parmar, C., Quackenbush, J., & Schwartz, L.H. (2018). Aerts HJWL: Artificial intelligence in radiology. *Nat. Rev. Cancer,* 18 (8), 500-510.

İlgün, G. & Uğurluoğlu, Ö. (2016). Sağlık Sektöründe Sosyal Medyanın Kullanımı, Yararları ve Riskleri. *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 28-53.

In, L. & Koyochun, L. (2015). The ınternet of things (lot): Applications, investments and challenges for enterprises. *Business Horizons*, 58 (4), 434.

Jutzi, T. B., Krieghoff-Henning, E. I., Holland-Letz, T., Utikal, J. S., Hauschild, A., Schadendorf, D. & Brinker, T. J. (2020). Artificial intelligence in skin cancer diagnostics: The patients' perspective. *Frontiers in Medicine*, 7, 233.

Karaca, A., Şenel, E. (2021). Endüstri 4.0'ın Sağlık Sektörüne Yansımaları. Eğitim Yayınevi, Konya,1-136.

Kartal, N. & Erigüç, G. (2018). Sağlı İletişiminde Bir Unsur Olarak Sosyal Medya: Bir Sosyal İçerik Platformundaki Sağlık Haberlerinin İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* 6(1), 570-587.

Kaya, E. & Peker, A.E (2020). The Effect Of Industry 4.0 Advanced Technology Applications On The Healthcare Industry. Bora Yenihan ve Gökçe Cerev (Edit.), Industry 4.0 and Social Change, pp. 257-279, Dora Basım ve Yayın, Bursa.

Kheyfets, M. (2024). Could westword ever be a reality? This doctor is already 3D printing tissues and organs. https://www.circa.com/ Erişim tarihi: 07.07.2024.

Korkmaz, S. ve Hoşman, İ. (2018). Sağlık Sektöründe Tele-Tıp Uygulamaları: Tele-Tıp Uygulama Boyutlarını İçeren Bir Araştırma. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi,* 4(3), 251-263.

Korkutan, M., Efşin, R., Ayaz, E. ve Yurday, E. (2023). Öğretmenlerin Eğitimde Dijitalleşme Eğilimlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *International Social Sciences Studies Journal,* 9 (107), 4961-4968.

Korkutan, M. ve Korkutan, M. (2023). Farklı Boyutlarıyla Sağlık Kurumları Yönetimi. İçinde (Ed. Yılmaz, D. ve Mümtaz, K.) *Tıbbi Etik ve Hasta Hakları* (345-384). Nobel Yayınları.

Kılıç, T. (2016). Digital hospital: An example of best practice. *International Journal of Health Science Research and Policy,*1(2), 52-58.

Lee, D. & Yoon, S.N. (2021). Application of artificial intelligence-based technologies in the healthcare industry: Opportunities and challenges. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(1), 271.

Liu, P.R., Lu, L., Zhang, J.Y., Huo, T.T., Liu, S.X. & Ye, Z.W. (2021). Application of artificial intelligence in medicine: An overview. *Current Medical Science*, 1(11), 1105-1115

Modena, B.D. (2018). Advanced and accurate mobile health tracking devices record new cardiac vital signs. *Hypertension*, 72 (2), 503-504.

MRE. (2024). Mobile Health, (mHealth) Global Industry Analysis Trends and Forecast, 2018-2024. *Market Research Engine*, https://www.marketresearchengine.com/ Erişim tarihi: 01.08.2024.

Newson, A., Houghton, D. & Patten, J. (2013). Blogging and other social media: Exploiting the technology and protecting the enterprise. *The Australian Library Journa*l, 184.

Oh, JY., Park, YT., Jo, EC. & Kim, S.M.(2015). Current status and progress of telemedicine in Korea and other countries. *Healthcare Informatics Research*, 21(4), 239-243.

Öner, F. (2014). Türkiye'de Sağlık Bilgi Enformasyon Sistemleri ve Dijital Hastaneler. *Yüksek Lisans Tezi*, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Öztek, Z., Üner, S. ve Eren, N. (2015). Sağlık Hizmetleri ve Sağlık Yönetimi. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Güler, Ç. ve Akın, L. (Eds). Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri Basımevi, Genişletilmiş III. Baskı, Ankara.

Wook-Joo, P. & Jun-Beom, P. (2018). History and application of artificial neural networks in dentistry. Eur. J. Dent., 12(4), 594-601.

Peyrou, B., Vignaux, J.J. & André, A. (2019). Artificial İntelligence and Health Care. In Digital Medicine. Springer, Cham.

Piwek, L. (2016). The rise of consumer health wearables: Promises and barriers. *PLoS Medicine*, 13 (2), 1-2.

Rajpurkar, P., Irvin, J., Ball, R.L., Zhu, K., Yang, B., Mehta, H. & Lungren, M.P. (2018). Deep learning for chest radiograph diagnosis: A retrospective comparison of the CheXNeXt algorithm to practicing radiologists. *PLoS Medicine*, 15(11).

Rivas, H. & Wac, K. (2018). Digital Health, Scaling Healthcare To The World. Springer International Publishing, Cham.

Sezgin, E.E. (2022). Sağlık Hizmeti Sunum Sistemlerine Genel Bakış. (Ed. Y.D. Uslu) *Sağlık Kurumları Yönetimi* içinde (s. 53-66), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Singh, A., Wilkinson, S. & Braganza, S. (2014). Smartphones and pediatric apps to mobilize the medical home. *The Journal of Pediatrics*, 165 (3), 606-607.

Starosolski, A., Kan, H., Rosenfeld, D., Krishnamurthy, R. & Annapragada, A. (2014). Application of 3D printing for creating physical models of pediatric orthopedic disorders. *Pediatr Radiol.*, 44, 216-221.

Statista. (2024).Mhealth Statistics And Facts. https:// www.statista.com./ Erişim tarihi: 2024

Strehle, E.M. & Shabde, N. (2006). One hundred years of telemedicine: Does this new technology have a place in paediatrics?. *Archives of Disease in Childhood*, 91(12), 956-959.

Swan, M. (2012). Health 2050: The realization of personalized medicine through crowdsourcing the quantified self and the participatory biocitizen. *Journal of Personalized Medicine,* 2(3), 94-97.

Walled M. (2017). Sweileh. Bibliometric analysis of wordwide scientific literature in mobile health:2006-2016. *BMC Medical Informatics and Decision Making,* 17 (72), 9.

TEC. (2024). M2M Enablement in Remote Health Management, www.tec.gov.in/tecnical-reports. Erişim Tarihi: 07.06.2024.

Tortorella, G.L. & Fettermann, D. (2018). Implementation of Industry 4.0 and lean production in Brazilian manufacturing companies. *International Journal of Production Research*, 56 (8), 2975-2987.

Trounsun, A. (2024). 5 ways 3D Printing Could Totally Change Medicine. https.futurity.org. Erişim Tarihi: 07.08.2024.

Turel, M. ve Akis, E. (2019). Industry 4.0 and competitiveness. *Research Journal of Business and Management (RJBM)*, 6(3), 204-212.

Uysal, B. ve Ulusinan, E. (2020). Güncel Dijital Sağlık Uygulamalarının İncelenmesi. *Selçuk Sağlık Dergisi,* 1(1), 46-60.

Vardarlıer, P. ve Öztürk, C. (2020). Sağlik İletişiminde Sosyal Medya Kullaniminin Rolü. *Sosyolojik Düşün*, 5(1), 1-18.

WHO, (2024). mHealth. https://apps.who.int/gb/ebwha pdf-files. Erişim tarihi: 01.08.2024.

WHO. (2010). Telemedicine: Opportunities and Developments in Member States. Report on the Second Global Survey on eHealth. World Health Organization.

WHO. (1998). A Health Telematics Policy: In support of WHO's Health-for-All Strategy for Global Health Development: Report of the WHO Group Consultation on Health Telematics. Geneva: World Health Organization; 1998.

Verma, M. (2018). Artificial intelligence and its scope in different areas with special reference to the field of education. International Journal of Advanced Educational Research. 3 (1), 5-10.

Yorgancıoğlu Tarcan, G. (2020). Hemşirelerin Bireysel Özellikleri İle Hastane Bilgi Sistemi Kullanılabilirliğinin İş Doyumuna Etkisi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 23(1), 41-54.

Yücel, M. (2023). Uzaktan Sağlık Hizmetlerinin Kullanılmasına Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. *Uzmanlık Tezi,* Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Zengin, Y. ve Kaya, E. (2023). Teknolojik Determinizm ve Rekabet. Erkan Turan Demirel (Edit), Teknolojik Determinizm Geleceğe Bakış ve Çok Boyutlu Analiz. ss. 299-322. Nobel Akademik Yayınevi, İstanbul.

Zhou, K., Liu, T. & Liang, L. (2016). From cyber-physical systems to Industry 4.0: Make future manufacturing become possible. *International Journal of Manufacturing Research (IJMR),*11 (2).

KAYNAKÇA

Altundağ, T. G. (2022). Kişilerin sağlık verilerini paylaşmaya zorlanması bağlamında Medula genelgesi. *Türkiye Biyoetik Dergisi, 9*(4), 164-166.

Apak, S., Akgöz, S. K., & Gürsev, S. (2022). Çağrı merkezi süreçlerinde robotik süreç otomasyonu geliştirilmesi. *Journal of Information Systems and Management Research, 4*(1), 12-24.

Aslan Doğan, B., & Gül, E. (2021). COVID-19, tele-sağlık ve tele-hemşirelik. *Sağlık Bilimleri Dergisi, 30*(3), 342-345. https://doi.org/10.34108/eujhs.1040467

Bayuk, M. N., & Demir, B. N. (2019). Endüstri 4.0 kapsamında yapay zekâ ve pazarlamanın geleceği. *International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 5*(19), 781-799.

Börü, F., & Zafer, M. R. (2024). Dijitalleşme çağında robotların ve robotik süreç otomasyonunun ekonomik etkileri. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi, 9*(2), 396-424. https://doi.org/10.30784/epfad.1450440

Corallo, A., Lazoi, M., & Lezzi, M. (2020). Cybersecurity in the context of industry 4.0: A structured classification of critical assets and business impacts. *Computers in Industry, 114*, 103165.

Dalcı, M. (2021, 17 Eylül). Yeni başlayanlar için IoT - Internet of Things. Erişim adresi: https://medium.com/@mustafadalci/yeniba%C5%9Flayanlar-i%CC%87%C3%A7in-iot-internet-of-things-dc38a182d805/

Demirci, Ş. (2018). Giyilebilir teknolojilerin sağlık hizmetlerine ve sağlık hizmet kullanıcılarına etkileri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(6), 985-992.

Dilbaz, B., Kaplanoğlu, M., & Kaya, D. (2020). Tele-tıp ve tele-sağlık: Geçmiş, bugün ve gelecek. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment, 4*(1), 40-56.

Dülger, M. V. (2021). Günümüz yapay zekâ teknolojisi ve 'robot yargıç/avukat' gerçeği (Artificial Intelligence Technology Today and the Reality of 'Robot Judge/Lawyer'). *SSRN*. Erişim adresi: https://ssrn.com/abstract=3792182

Gider, Ö., Ocak, S., & Top, M. (2015). Sağlık hizmetlerinde elektronik reçete (e-reçete) uygulamasının değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management, 10*(1), 15-25.

Göktaş, P., & Aksu, B. (2021). Endüstri 4.0 ile beraber blok zincir (blockchain) teknolojisi, bitcoin ve sanal paraların gelecekteki olası etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(3), 279-293.

Gönen, S., Yılmaz, E. N., Şanoğlu, S., Karacayılmaz, G., & Özbirinci, Ö. (2021). Endüstri 4.0'ın gelişim sürecinde unutulan bileşen: Siber güvenlik. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 9*(2021), 1142-1158.

İlgün, M. F. (2020). Vergi denetim sürecinde büyük veri analitiği. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 8*(1), 1-24.

Karabegović, I. (2018). The role of industrial and service robots in the 4th industrial revolution–" industry 4.0". *Acta Technica Corviniensis-Bulletin of Engineering, 11*(2), 11-16.

Koç, O., & Şık, Ş. (2018). Kamuda yükselen trend: Açık veri. *SD (Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü) Dergisi, Mart-Nisan-Mayıs*, 44-49.

Kördeve, M. (2017). Sağlık ödemelerinde yeni bir kavram: Medikal muhasebe. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26*(2), 1-13.

Kumru, S. (2022). Sağlık sigortacılığında idari yapılanma: Sosyal Güvenlik Kurumu. Şantaş, F. & Şantaş, G. (Eds.), *Sağlık Sigortacılığı* (ss. 87-103). Nobel Akademik Yayıncılık.

Mendi, A. F. (2021). Blok zincir uygulamaları ve gelecek öngörüleri. *GSI Journals Serie C: Advancements in Information Sciences and Technologies (AIST), 4*(1), 76-88.

Özdemir, A., & Özgüner, M. (2018). Endüstri 4.0 ve lojistik sektörüne etkileri: Lojistik 4.0. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 6*(4), 39-47. https://doi.org/10.32479/iicd.147

Özdeş, M. (2017). Büyük veri araçlarını kullanarak duygu analizi gerçekleştirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.*

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(1), 41-64.

Özüdoğru, H., & Sönmez, S. S. (2024). Yapay zekâ ve makine öğreniminin sigorta sektörüne etkisi. *Journal of Banking and Financial Research, 11*(1), 45-53. https://doi.org/10.55026/jobaf.1403287

Pekten, A. (2006). Genel sağlık sigortası sistemi ve getirdiği yenilikler. *Sayıştay Dergisi* (61), 119-138.

Sarıcıoğlu, P., İlerisoy, Z. Y., & Soyluk, A. (t.y.). Mimarlık ve Endüstri 4.0 eşleşmesi. Erişim adresi: https://yapidergisi.com/mimarlik-ve-endustri-4-0-eslesmesi/

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32*, 43-57. https://doi.org/10.30794/pausbed.424955

Şahin, D., & Yılmaz, S. (2021). Endüstri 4.0 uygulamalarının sağlık kurumlarında insan kaynakları yönetimine etkilerinin değerlendirilmesi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 7*(1), 142-155.

Şekeroğlu, S., & Özdoğru, H. (2019). Sigorta sektöründeki değişim: Insurtech. *International Research Congress on Social Sciences, 13*, 230-237.

Tonga, M. Y., & Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a genel bir bakış: Sanayinin geleceği. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi, 6*(6), 40-60.

Yacan, İ. (2021). Endüstri 4.0 teknolojileri ve toplum 5.0 kavramı. *Yeni Fikir Dergisi, 13*(27), 31-39.

FARKLI BAKIŞ AÇILARIYLA EĞİTİMDE YAPAY ZEKÂ

EDİTÖRLER:
DOÇ. DR. YAVUZ DEĞİRMENCİ
DR. FURKAN ALTUNAY

EĞİTİM
yayınevi

FARKLI BAKIŞ AÇILARIYLA EĞİTİMDE YAPAY ZEKÂ

Editörler: Doç. Dr. Yavuz DEĞİRMENCİ • Dr. Furkan ALTUNAY

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-53-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
FARKLI BAKIŞ AÇILARIYLA EĞİTİMDE YAPAY ZEKÂ
Editörler: Doç. Dr. Yavuz DEĞİRMENCİ • Dr. Furkan ALTUNAY
IV+304 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-53-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahmad, S. F., Rahmat, M. K., Mubarik, M. S., Alam, M. M., & Hyder, S. I. (2021). Artificial intelligence and its role in education. *Sustainability*, *13*(22), 12902.

Akdeniz, M., & Özdinç, F. (2021). Eğitimde yapay zekâ konusunda Türkiye adresli çalışmaların incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 912-932.

Alhur, A., Alhur, A., Alhur, A., Almalki, K., Aljoudi, R., Aloqla, H., ... & Almalki, A. (2023). Evaluating computer science students' experiences and motivation towards learning artificial intelligence. *British Journal of Teacher Education and Pedagogy*, *2*(3), 49-56.

Arntz, M., Gregory, T., & Zierahn, U. (2016). ELS issues in robotics and steps to consider them. Part 1: Robotics and employment. Consequences of robotics and technological change for the structure and level of employment. ZEW-Gutachten und Forschungsberichte.

Arslan, K. (2017). Eğitimde Yapay Zeka ve Uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 71-88.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zeka ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 71-88.

Avaner, T., & Çelik, M. (2021). Türkiye'de dijital dönüşüm ofisi ve yapay zekâ yönetimi: Büyük Veri ve Yapay Zekâ Daire Başkanlığı'nın geleceği üzerine. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 1-18.

Baker, R. S., & Inventado, P. S. (2014). Educational data mining: An overview of the state of the art. In Handbook of educational data mining (pp. 3-17). CRC Press.

Bojarski, M., Del Testa, D., Dworakowski, D., Firner, B., Flepp, B., Goyal, P., ... & Zieba, K. (2016). End to end learning for self-driving cars. *arXiv preprint arXiv:1604.07316*.

Bostrom, N. (2014). Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford University Press.

Boucher, P. (2019). How artificial intelligence works. EPRS. Panel for the Future of Science and Technology. 1 Ağustos 2024 tarihinde http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2019/634420/E PRS_BRI(2019)634420_EN.pdf adresinden erişildi.

Bresnahan, T. F., Brynjolfsson, E., & Hitt, L. M. (2002). Information technology, workplace organization, and the demand for skilled labor: Firm-level evidence. *The quarterly journal of economics*, *117*(1), 339-376.

Brown, T. B. (2020). Language models are few-shot learners. *arXiv preprint arXiv:2005.14165*.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & company.

Buchanan, B. G., & Shortliffe, E. H. (1984). Rule-Based Expert Systems: The MYCIN Experiments of the Stanford Heuristic Programming Project. Addison-Wesley.

Buolamwini, J., & Gebru, T. (2018, January). Gender shades: Intersectional accuracy disparities in commercial gender classification. In *Conference on fairness, accountability and transparency* (pp. 77-91). PMLR.

Chowdhury, M. E. H., Hossain, M. S., & Islam, M. R. (2020). "Artificial Intelligence in COVID-19: A Systematic Review". Journal of Healthcare Engineering, 2020, 1-10.

Chui, M., Manyika, J., & Miremadi, M. (2016). Where machines could replace humans-and where they can't (yet). *The McKinsey Quarterly*, 1-12.

Chui, M., Manyika, J., & Miremadi, M. (2021). "The Future of Work After COVID-19". McKinsey Global Institute.

Copeland, J. (1998). *Artificial intelligence: A philosophical introduction*. Oxford: Blackwell Puplishers.

Coşkun, F., & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekânın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *54*(3), 947-966.

Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *OPUS International Journal of Society Researches*, *18*(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4225-4268.

Çolak, A. F. (2022). Ortaokullarda yapay zekâ öğretimi için geliştirilen kurs planı ve içeriklerin öğrencilerin üstbilişsel davranışlarına etkisi. (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi.

Devlin, J., Chang, M. W., Lee, K., & Toutanova, K. (2018). "BERT: Pre-training of Deep Bidirectional Transformers for Language Understanding". arXiv preprint arXiv:1810.04805.

Doğan, A. (2002). *Yapay zekâ*. Ankara: Kariyer.

Dutton, T. (2018). An Overview of National AI Strategies. https://medium.com/politics-ai/an-overview-of-national-ai-strategies-2a70ec6edfd, (Erişim tarihi: 28.05.2024).

Esteva, A., Kuprel, B., Novoa, R. A., Ko, J., Swetter, S. M., Blau, H. M., & Thrun, S. (2017). Dermatologist-level classification of skin cancer with deep neural networks. *nature*, *542*(7639), 115-118.

Fajardo Tovar, D., Jonker, V., & Hürst, W. (2020). Virtual reality and augmented reality in education: A review.

Fast, E. & Horvitz, E. (2020). Long-term trends in the public perception of artificial intelligence. *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence, 31*(1), 1-7.

Freina, L., & Ott, M. (2015, April). A literature review on immersive virtual reality in education: state of the art and perspectives. In *The international scientific conference elearning and software for education* (Vol. 1, No. 133, pp. 10-1007).

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). "The future of employment: How susceptible are jobs to computerization?" Technological Forecasting and Social Change, 114, 254-280.

García-Martínez, I., Fernández-Batanero, J. M., Fernández-Cerero, J., & León, S. P. (2023). Analysing the impact of artificial intelligence and computational sciences on student performance: Systematic review and meta-analysis. *Journal of New Approaches in Educational Research*, *12*(1), 171-197.

Gondal, K. M. (2018). Artificial intelligence and educational leadership. Annals of King Edward Medical University, 24(4), 1-2.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep Learning. MIT Press.

Güzey, C., Çakır, O., Athar, M. H., Yurdaöz, E., & Saad, S. (2023). Eğitimde yapay zeka konusunda yapılmış çalışmaların içerik analizi, Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 5(1), 66-77. https://doi.org/10.53694/bited.1060730

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, *77*(1), 81-112.

Heffernan, N. T., & Heffernan, C. L. (2014). The ASSISTments ecosystem: Building a platform that brings scientists and teachers together for minimally invasive research on human learning and teaching. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, *24*, 470-497.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

How, M. L., & Hung, W. L. D. (2019). Educing AI-thinking in science, technology, engineering, arts, and mathematics (STEAM) education. *Education Sciences*, *9*(3), 184.

Hsu, F.-H. (2002). Behind Deep Blue: Building the Computer that Defeated the World Champion. Princeton University Press.

Huang, J., Saleh, S., & Liu, Y. (2021). A review on artificial intelligence in education. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, *10*(3).

İşler, B., & Kılıç, M. (2021). Eğitimde Yapay Zekâ Kullanimi ve Gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *5*(1), 1-11.

Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. (2019). The global landscape of AI ethics guidelines. *Nature machine intelligence*, *1*(9), 389-399.

Jurafsky, D., & Martin, J. H. (2000). Speech and Language Processing. Prentice Hall.

Kamalov, F., Santandreu Calonge, D., & Gurrib, I. (2023). New era of artificial intelligence in education: Towards a sustainable multifaceted revolution. *Sustainability*, *15*(16), 12451.

Karaca, B. ve Telli, G. (2019). Yapay zekanın çeşitli süreçlerdeki rolü ve tahminleme fonksiyonu. G. Telli (Ed.), *Yapay zekâ ve gelecek* içinde (ss. 172-185). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Kış, (2019). Eğitimde yapay zekâ. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı – 2-4 Mayıs 2019. Çeşme, İzmir, Türkiye.

Komalavalli, K., Hemalatha, R. and Dhanalakshmi, S. (2020). A survey of artificial intelligence in smart phones and its applications among the students of higher education in and around Chennai City. *Shanlax Internatıonal Journal of Education, 8*(3), 89-95. doi:10.34293/education.v8i3.2379.

Kourou, K., Exarchos, T. P., Exarchos, K. P., Karamouzis, M. V., & Fotiadis, D. I. (2015). Machine learning applications in cancer prognosis and prediction. *Computational and structural biotechnology journal*, *13*, 8-17.

Kozma, R., Alippi, C., Choe, Y. & Morabito, F. C. (Eds.). (2018). *Artificial ıntelligence in the age of neural networks and brain computing*. United States: Academic Press.

Köroğlu, Y. (2017). *Yapay zeka'nın teorik ve pratik sınırları*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kumar, A., Gupta, R., & Singh, V. (2023). "Artificial Intelligence in Healthcare: Current Trends and Future Perspectives". Journal of Health Informatics.

Kumar, A., Singh, R., & Kumar, S. (2021). "Artificial Intelligence in Finance: Overview and Future Directions". Journal of Risk and Financial Management, 14(4), 157.

Kumar, V., & Rose, C. (2019). Personalized learning using artificial intelligence in education. Journal of Educational Technology Systems, 48(3), 389-410. https://doi.org/10.1177/0047239518788100.

Lameras, P., & Arnab, S. (2021). Power to the teachers: an exploratory review on artificial intelligence in education. *Information*, *13*(1), 14.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Haffner, P. (2015). "Gradient-Based Learning Applied to Document Recognition." Proceedings of the IEEE, 86(11), 2278-2324.

Liang, J. C., Hwang, G. J., Chen, M. R. A., & Darmawansah, D. (2023). Roles and research foci of artificial intelligence in language education: an integrated bibliographic analysis and systematic review approach. *Interactive Learning Environments*, *31*(7), 4270-4296.

Lords, H. O. (2018). AI in the UK: ready, willing and able?. *Retrieved August*, *13*, 2021.

Luckin, R., & Holmes, W. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education.

Magni, D., Del Gaudio, G., Papa, A., & Della Corte, V. (2024). Digital humanism and artificial intelligence: the role of emotions beyond the human–machine interaction in Society 5.0. *Journal of Management History*, *30*(2), 195-218.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., & Shannon, C. E. (2006). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence, August 31, 1955. AI Magazine, 27(4), 12. https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1904.

McCulloch, W. S., & Pitts, W. (1943). A logical calculus of the ideas immanent in nervous activity. The Bulletin of Mathematical Biophysics, 5(4), 115-133.

Moor, J. H. (1978). The Status and Future of Artificial Intelligence. The AI Magazine, 1(1), 49-60.

Moor, J. H. (1997). The Status and Future of Artificial Intelligence. AI Magazine, 18(2), 16-26.

Newell, A., & Simon, H. A. (1956). The Logic Theory Machine: A Complex Information Processing System. IRE Transactions on Information Theory, 2(3), 61-79.

Nilsson, N. J. (1998). Artificial Intelligence: A New Synthesis. Morgan Kaufmann Publishers.

Oliveira, M., Lopes, C., Soares, F., Pinheiro, G. and Guimaraes, P. (2020). What can we expect from the future? The impact of artificial ıntelligence on society. 15th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI), 1-6. doi:10.23919/CISTI49556.2020.9140903.

O'neil, C. (2017). *Weapons of math destruction: How big data increases inequality and threatens democracy*. Crown.

Osetskyi, V., Vitrenko, A., Tatomyr, I., Bilan, S. and Hirnyk, Y. (2020). Artificıal intelligence application in educatıon: Financial implicatıons and prospects. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, 2(33), 574-584. doi:10.18371/fcaptp.v2i33.207246.

Öngöz, S. (2020). Yapay zeka teknolojinin kullanıldığı yeni nesil öğretim materyalleri. Nabiyev, V. & Erümit, A.K. (Ed.). *Eğitimde Yapay Zeka Kuramdan Uygulamaya* içinde. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Paek, S., & Kim, N. (2021). Analysis of worldwide research trends on the impact of artificial intelligence in education. *Sustainability*, *13*(14), 7941.

Pennachin, C., & Goertzel, B. (2007). Contemporary approaches to artificial general intelligence. In *Artificial general intelligence* (pp. 1-30). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Pham, S. T., & Sampson, P. M. (2022). The development of artificial intelligence in education: A review in context. *Journal of Computer Assisted Learning*, *38*(5), 1408-1421.

Popenici, S. A., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, *12*(1), 1-13. doi: 10.1186/s41039-017-0062-8.

Rajkomar, A., Dean, J., & Kohane, I. (2019). Machine learning in medicine. *New England Journal of Medicine*, *380*(14), 1347-1358.

Resmî Gazete, Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, RG: 24.10.2019, Sayı: 30928.

Rich E, & Knight K (1991) Artifcial Intelligence (2nd edn). Tata McGraw Hill.

Roll, I., & Wylie, R. (2016). Evolution and revolution in artificial intelligence in education. *International journal of artificial intelligence in education*, *26*, 582-599.

Russell, S. J., & Norvig, P. (2016). *Artificial intelligence: a modern approach*. Pearson.

Sarıel, S. (2017). Günümüzde yapay zeka. M. Karaca (Ed.) *İnsanlaşan makineler ve yapay zekâ* içinde (ss. 21-25). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı Dergisi.

Schönberger, D. (2019). Artificial intelligence in healthcare: a critical analysis of the legal and ethical implications. *International Journal of Law and Information Technology*, *27*(2), 171-203.

Schultz, D. P. ve Ellen-Schultz, S. (2007). *Modern psikoloji tarihi* (Y. Aslay, çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Sellar, S., & Gulson, K. N. (2021). Becoming information centric: The emergence of new cognitive infrastructures in education policy. *Journal of Education Policy*, *36*(3), 309-326.

Selwyn, N. (2021). *Education and technology: Key issues and debates*. Bloomsbury Publishing.

Shannon, C. (1948). A mathematical theory of communication. The Bell SystemTechnical Journal, 27 (3): 379-423. *The Mathematical Theory of Communication*, 29-115.

Shortliffe, E. H. (1976). Computer-Based Medical Consultations: MYCIN. American Journal of Public Health, 66(9), 880-881.

Siemens, G. (2013). Learning analytics: The emergence of a discipline. *American Behavioral Scientist*, *57*(10), 1380-1400.

Simon, H. A. (1975). The Functional Equivalent of the Mind. Artificial Intelligence, 6(1), 1-20.

Smith, A. B., & Jones, C. D. (2020). Artificial Intelligence in Health Care: Anticipating Challenges to Ethics. *American Journal of Bioethics*, *20*(11), 98105.

Tekin, N. (2023). Eğitimde Yapay Zekâ: Türkiye Kaynaklı Araştırmaların Eğilimleri Üzerine Bir İçerik Analizi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(Özel Sayı), 387-411. https://doi.org/10.51119/ereegf.2023.49.

Touretzky, D., Gardner-McCune, C., Martin, F., & Seehorn, D. (2019, July). Envisioning AI for K-12: What should every child know about AI?. In *Proceedings of the AAAI conference on artificial intelligence* (Vol. 33, No. 01, pp. 9795-9799).

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and ıntelligence. *Mind, 59*(236), 433-460. doi:10.1093/mind/LIX.236.433.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence. Mind, 59(236), 433-460.

Turkle, S. (2016). *Reclaiming conversation: The power of talk in a digital age*. Penguin.

Vesselinov, R., & Grego, J. (2012). Duolingo effectiveness study. *City University of New York, USA*, *28*(1-25).

Wang, F. (2019). The role of AI in personalized learning: A comprehensive review. Journal of Educational Technology Systems, 48(2), 123-145. https://doi.org/10.1177/0047239518788100.

Weizenbaum, J. (1966). "ELIZA—A Computer Program for the Study of Natural Language Communication between Man and Machine." Communications of the ACM, 9(1), 36-45.

Williamson, B., & Piattoeva, N. (2020). Objectivity as standardization in data-scientific education policy, technology and governance. In *The Datafication of Education* (pp. 81-93). Routledge.

Woolf, B. P. (2010). *Building intelligent interactive tutors: Student-centered strategies for revolutionizing e-learning*. Morgan Kaufmann.

Xu, W. (2019). Toward human-centered AI: A Perspective from human-computer interaction. Interactions, 26(4), 42-46.

Yamamoto, Y., Holloway, S. D., & Suzuki, S. (2016). Parental engagement in children's education: Motivating factors in Japan and the US. *School Community Journal*, *26*(1), 45-66.

Yang, S. J., Ogata, H., Matsui, T., & Chen, N. S. (2021). Human-centered artificial intelligence in education: Seeing the invisible through the visible. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *2*, 100008.

Yudkowsky, E. (2008). Artificial intelligence as a positive and negative factor in global risk. *Global catastrophic risks*, *1*(303), 184.

Yufei, L., Saleh, S., Jiahui, H., & Abdullah, S. M. S. (2020). Review of the application of artificial intelligence in education. *International Journal of Innovation, Creativity and Change, 12*(8), 548–562.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). "Systematic Review of Research on Artificial Intelligence in Higher Education – Where Are the Educators?". International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16(1), 39.

Zhang, B., & Zheng, Y. (2022). "Ethics of Artificial Intelligence in Healthcare: A Systematic Review". Health Informatics Journal.

Zohar, D. (2003). *Kuantum benlik* (Çev: Seda Kervanoğlu). Ankara: Doruk Yay.

Zuboff, S. (2023). The age of surveillance capitalism. In *Social theory re-wired* (pp. 203-213). Routledge.

URL-1: https://evrenatlasi.com/fark-makinesi-nedir/ E.T: 08.8.2024

URL-2: https://tr.newworldai.com/robotu-dunyada-ilk-kez-muslumanlar-yapti-desem-inanirmisiniz-2-bolum/ E.T: 12.08.2024

URL-3: https://www.gercekbilim.com/robotik-biliminin-babasi-el-cezeri-kimdir/ E.T: 12.08.2024

URL-4: https://www.ensonhaber.com/tarih-haberleri/dunyada-ilk-robotu-yapan-musluman-el-cezeri E.T: 12.08.2024

URL-5: https://supstranger.com/blog/ilginc-bilgiler/ilk-bilgisayar-nasil-ortaya-cikti E.T. 14.08.2024

URL-6: https://opinyu.com/enginalemdar/ex_machinadan-notlar-turing-testi/ E.T: 18.08.2024

URL-7: https://www.youtube.com/watch?v=ipEOjuV0vns E.T.: 19.08.2024

URL-8: https://pythongeeks.org/expert-systems-in-ai/ E.T: 19.08.2024

URL-9: https://marksist.org/icerik/Yazar/1757/mobileRedirect E.T: 21.08.2024

URL-10: Çalık, B. (2019, 30 Eylül). MEB okullarda "yapay zekâ" eğitimi için kolları sıvadı. https://www.aa.com.tr/tr/egitim/meb-okullarda-yapay-zeka-egitimi-icin-kollari-sivadi/1597733, E.T.::08.07.2024

URL-11: HolonIQ's Annual Report (2019, 24 Mayıs). 2019 Artificial Intelligence & Global Education Report. Erişim adresi: https://www.holoniq.com/notes/2019-artificial-intelligence-global-educationreport/, Erişim tarihi:05.04.2020.

KAYNAKÇA

AlAli, R., & Wardat, Y. (2024). Opportunities and challenges of integrating generative artificial intelligence in education. *International Journal of Religion, 5*(7), 784-793. https://doi.org/10.61707/8y29gv34

Alharbi, W. (2023). AI in the Foreign Language Classroom: A Pedagogical Overview of Automated Writing Assistance Tools. *Education Research International*, *2023*. https://doi.org/10.1155/2023/4253331

Arthur, W. B. (2010). *The nature of technology: What it is and how it evolves.* Penguin UK.

Balat, Ş., Yavuz, M., & Kayalı, B. (2024). Generative artificial intelligence as academic assistant: Opportunities, challenges, and applications. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creatio*n (pp. 138-157). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Bozkurt, A. (2023). ChatGPT, üretken yapay zeka ve algoritmik paradigma değişikliği. *Alanyazın, 4*(1), 63-72. https://doi.org/10.59320/alanyazin.1283282

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2023). Challenging the status quo and exploring the new boundaries in the age of algorithms: Reimagining the role of generative AI in distance education and online learning. *Asian Journal of Distance Education, 18*(21), i-viii. https://doi.org/10.5281/zenodo.7755273

Bozkurt, A., Xiao, J., Lambert, S., Pazurek, A., Crompton, H., Koseoglu, S., Farrow, R., Bond, M., Nerantzi, C., Honeychurch, S., Bali, M., Dron, J., Mir, K., Stewart, B., Costello, E., Mason, J., Stracke, C. M., Romero-Hall, E., Koutropoulos, A., Toquero, C. M., Singh, L., Tlili, A., Lee, K., Nichols, M., Ossiannilsson, E., Brown, M., Irvine, V., Raffaghelli, J. E., Santos-Hermosa, G., Farrell, O., Adam, T., Thong, Y. L., Sani-Bozkurt, S., Sharma, R. C., Hrastinski, S., & Jandrić, P. (2023). Speculative futures on ChatGPT and generative artificial intelligence (AI): A collective reflection from the educational landscape. *Asian Journal of Distance Education, 18*(1), 53-130. https://doi.org/10.5281/zenodo.7636568

Chaivisit, S., Asino, T. I., Jongsermtrakoon, S., Thompson, P., Rezaie, F., & Siripipattanakul, S. (2024). Empowering educators with generative AI tools and support. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 56-81). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Chan, C. K. Y. (2023). A comprehensive AI policy education framework for university teaching and learning. *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 20*(1), 38. https://doi.org/10.1186/s41239-023-00408-3

Chaudhry, M. A., & Kazim, E. (2022). Artificial intelligence in education (AIEd): A high-level academic and industry note 2021. *AI and Ethics, 2*(1), 157-165. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00074-z

Ch'ng, L. K. (2024). Standing on the shoulders of generative AI. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 1-21). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı. (2021). Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025. https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf

Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *OPUS International Journal of Society Researches*, *18*(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4225-4268. https://doi.org/10.26466/opus.911444

Çolak Yazıcı, S., & Erkoç, M. (2023). Analysis of science group teachers' use of artificial intelligence in the distance education process. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 58*, 2682-2704. https://doi.org/10.53444/deubefd.1316144

Dinçer, N., & Demirdöken, G. (2024). Generative AI soaring in the skies: New horizons in aviation English. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 388-410). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Ekrem, E. C., & Daşıkan, Z. (2021). Perinatal dönemde yapay zekâ teknolojisinin kullanımı. Eurasian *Journal of Health Technology Assessment, 5*(2), 147-162. https://doi.org/10.52148/ehta.980568

Elçiçek, M. (2024). Öğrencilerin yapay zeka okuryazarlığı üzerine bir inceleme. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi, 6*(1), 24-35. https://doi.org/10.53694/bited.1460106

Ergün, G. O. (2023). Machina Sapiens. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 72*(2), 717-758. https://doi.org/10.33629/auhfd.1288894

European Comission. (2020), *Digital Education Action Plan (2021-2027),* https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital-education/action-plan.

Feuerriegel, S., Hartmann, J., Janiesch, C., & Zschech, P. (2024). Generative AI. *Business & Information Systems Engineering*, 66 (1), 111–126. https://doi.org/10.1007/s12599-023-00834-7

George, B., & Wooden, O. S. (2023). Managing the Strategic Transformation of Higher Education through Artificial Intelligence. *Administrative Sciences, 13*(9), 196. doi:10.3390/admsci13090196

Huang, J., Saleh, S., & Liu, Y. (2021). A review on artificial intelligence in education. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies, 10*(3). https://doi.org/10.36941/ajis-2021-0077

Ishak, N. M., Ranganathan, H., & Harikrishnan, K. (2022). Learning preferences of generation Z undergraduates at the University of Cyberjaya. *Journal of Learning for Development, 9*(2), 331–339. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1359087.pdf. doi:10.56059/jl4d.v9i2.584

İşler, B., & Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5*(1), 1-11.

Kabudi, T., Pappas, I., & Olsen, D. H. (2021). AI-enabled adaptive learning systems: A systematic mapping of the literature. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 2,* 100017. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100017

Kanont, K.et al. 2024. "Generative-AI, a Learning Assistant? Factors Influencing Higher-Ed Students' Technology Acceptance", *Electronic Journal of e-Learning*, *22*(6), pp 18-33, https://doi.org/10.34190/ejel.22.6.3196

Karaman, S., & Aydın, M. (2020). Dijital dönüşüm. S. Karaman (Ed.), *Yükseköğretimde dijital dönüşüm* içinde (1. Baskı, ss. 4-16). Pegem Akademi.

Kasneci, E., Seßler, K., Küchemann, S., Bannert, M., Dementieva, D., Fischer, F., ... & Kasneci, G. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and individual differences, 103*, 102274. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274

Kavut, S. (2024). Toplumların Dijital Dönüşüm Aracı Olarak Yapay Zekâ Çalışmaları: Türkiye'nin ve Türk Devletleri Teşkilatının Yapay Zekâ Kullanımı Üzerine Bir Analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, *11*(1), 325-344. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1346576

Kayyali, M. (2024). Future possibilities and challenges of AI in education. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 118-137). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Lim, W. M., Gunasekara, A., Pallant, J. L., Pallant, J. I., & Pechenkina, E. (2023). Generative AI and the future of education: Ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *The International Journal of Management Education, 21*(2), 100790. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100790

Machado, A. B., dos Santos, J. R., Sacavém, A., Sharma, R., & Cruz, R. N. (2024). Transforming education: Generative AI and immediate engineering in synthetic content creation. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 368-387). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., & Shannon, C. E. (2006). A proposal for the dartmouth summer research project on artificial intelligence, August 31, 1955. *AI Magazine*, *27*(4), 12-12. https://doi.org/10.1609/aimag.v27i4.1904

Miao, F., Shiohira, K., Vally, Z., & Holmes, W. (2023). *International forum on AI and education: Steering AI to empower teachers and transform teaching, 5-6 December 2022; analytical report.* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386162

Michel-Villarreal, R., Vilalta-Perdomo, E., Salinas-Navarro, D. E., Thierry-Aguilera, R., & Gerardou, F. S. (2023). Challenges and opportunities of generative AI for higher education as explained by ChatGPT. *Education Sciences, 13*(9), 856. https://doi.org/10.3390/educsci13090856

Milli Eğitim Bakanlığı. (2023). *T.C. Millî Eğitim Bakanlığı 2023 Yılı İdare Faaliyet Raporu*, https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2024_03/02091736_meb2023yiliidarefaaliyetraporu.pdf

Nabiyev, V. V. (2016). *Yapay zekâ*. İstanbul: Seçkin.

Nacaroğlu, D., & Savcı, S. (2023). Yapay Zekânın Medyada Sunumu ve Yükselişi: Olanaklar, Sınırlar ve Tehlikeler. *Yeni Medya*(*15*), 130-152. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1365439

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Chu, S. K. W., & Qiao, M. S. (2021). Conceptualizing AI literacy: An exploratory review. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2, 100041. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100041

OECD (2023), *OECD Digital Education Outlook 2023: Towards an Effective Digital Education Ecosystem*, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/c74f03de-en.

Öztemel, E. (2020). Yapay zekâ ve insanlığın geleceği. İçinde M. Şeker, Y. Bulduklu, C. Korkut, & M. Doğrul (Eds.), *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve toplum güvenliği* (ss. 95-112). TÜBA. https://doi.org/10.53478/TUBA.2020.011

Pavlik, J. V. (2023). Collaborating With ChatGPT: Considering the Implications of Generative Artificial Intelligence for Journalism and Media Education. *Journalism & Mass Communication Educator*, *78*(1), 84-93. https://doi.org/10.1177/10776958221149577

Popenici, S. & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12*(1). https://doi.org/10.1186/s41039-017-0062-8

Ruiz-Rojas, L. I., Acosta-Vargas, P., De-Moreta-Llovet, J., & Gonzalez-Rodriguez, M. (2023). Empowering education with generative artificial intelligence tools: Approach with an instructional design matrix. *Sustainability, 15*(15), 11524. https://doi.org/10.3390/su151511524

Russell, S., & Norvig, P. (2022). *Artificial intelligence: A modern approach* (4th global ed.). Harlow: Pearson.

Siebel, T. M. (2022). *Dijital dönüşüm: Kitlesel yok oluş çağında hayatta kalmak ve başarılı olmak* (B. Bayındır, D. Yengin, & T. Bayrak, Çev.). Paloma Yayınları. (Orijinal çalışma yayımlandı 2019)

Singha, S., & Singha, R. (2024). Revolutionizing content creation and curriculum development through generative AI. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 261-280). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Solis, B. (2023, December 20). *Introducing the GenAI Prism Infographic: A framework for collaborating with generative AI*. Brian Solis. https://briansolis.com/2023/12/introducing-the-genai-prism-infographic-a-framework-for-collaborating-with-generative-ai/

Su, J., & Yang, W. (2023). Unlocking the power of ChatGPT: A framework for applying generative AI in education. *ECNU Review of Education, 6(*3), 355-366. https://doi.org/10.1177/20965311231168423

Şahin, C. (2013). Dinleme metinlerinden önce ve sonra sorulan soruların dinlediğini anlamaya ve hatırlamaya etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*(1), 66-84.

Tabier, E., & Bakanay, Ç. D. (2023). Okul öncesi eğitimde müze eğitim ortamları ve yapay zekâ uygulamaları. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences (JOSHAS), 9*(65), 3082-3088. https://doi.org/10.29228/JOSHAS.70500

Tapan Broutın, M. S. (2023). Matematik Öğretmen Adaylarının ChatGPT ile Başlangıç Deneyimlerinde Sordukları Soruların İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36*(2), 707-732. https://doi.org/10.19171/uefad.1299680.

Taşlıbeyaz, E. (2020). Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm. S. Karaman (Ed.), *Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm* içinde. (1.Baskı, ss. 20-34). Pegem Akademi.

Tekbey, O., & Alaybeyoğlu, A. (2023). Yapay Zekanın Kullanım Alanları ve Etik Sorunlar. *International Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*, *7*(9), 144–159. https://doi.org/10.59287/ijanser.1523

Tonbuloğlu, B. (2023). An evaluation of the use of artificial intelligence applications in online education. *Journal of Educational Technology and Online Learning, 6*(4), 866-884. https://doi.org/10.31681/jetol.1335906

Tosun, A. (2023). Sürdürülebilir eğitim için yapay zeka modellemesi ile inovasyona teorik bir bakış. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 78*(78), 5408-5411. https://doi.org/10.29228/smryj.73883

Turing, A. (1950). Machinery and intelligence. *Mind: A Quarterly Review of Psychology and Philosophy*, *59*(236), 433-460.

Verganti, R., Vendraminelli, L., & Iansiti, M. (2020). Innovation and design in the age of artificial intelligence. *Journal of Product Innovation Management, 37*(3), 212-227. https://doi.org/10.1111/jpim.12523

Wang, B., Rau, P., & Yuan, T. (2023). Measuring user competence in using artificial ıntelligence: Validity and reliability of artificial ıntelligence literacy scale. *Behaviour & Information Technology*, *42*(9), 1324–1337. Https://Doi.Org/10.1080/0144929x.2022.2072768

Wiredu, J., Kumi, M., Ademol, P. H., & MuseshaIyela, P. (2023). An investigation on the characteristics, abilities, constraints, and functions of artificial intelligence (AI): The age of ChatGPT as an essential ultramodern support tool. *Information and Management, 108*(3), 62614-62620. https://doi.org/10.37118/ijdr.26689.05.2023

Ybarra, S. (2024). Empowering faculty vitality and mitigating burnout through generative AI in higher education: Reimagining learning environments with generative AI. In R. C. Sharma & A. Bozkurt (Eds.), *Transforming education with generative AI: Prompt engineering and synthetic content creation* (pp. 281-308). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0

Yeşilyurt, S., Dündar, R., & Aydın, M. (2024). Sosyal bilgiler eğitimi alaninda lisansüstü eğitimini sürdüren öğrencilerin yapay zekâ hakkindaki görüşleri. *Asya Studies, 8*(27), 1-14. https://doi.org/10.31455/asya.1406649

Yu, H., & Guo, Y. (2023). Generative artificial intelligence empowers educational reform: Current status, issues, and prospects. *Frontiers in Education, 8*, 1183162. Advance Online Publication. doi:10.3389/feduc.2023.1183162

Yükseköğretim Kurumu. (2024). *Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Faaliyetlerinde Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber*, https://www.yok.gov.tr/Documents/2024/yapay-zeka-kullanimina-dair-etik-rehber.pdf

KAYNAKÇA

Adnin, R., & Das, M. (2024). "I look at it as the king of knowledge": How blind people use and understand generative AI tools. In *The 26th International ACM SIGACCESS Conference on Computers and Accessibility (ASSETS '24)*, October 27–30, 2024, St. John's, NL, Canada (pp. 1–14). ACM.

Akgun, S., & Greenhow, C. (2022). Artificial intelligence in education: Addressing ethical challenges in K-12 settings. *AI and Ethics, 2*(3), 431-440. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00096-7.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Bölge Mahkemesi (2022). 21 Eylül 2024 tarihinde https://githubcopilotlitigation.com/pdf/06823/1-0-github_complaint.pdf adresinden erişildi.

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Bölge Mahkemesi. (2023). 21 Eylül 2024 tarihinde https://fingfx.thomsonreuters.com/gfx/legaldocs/lgvdlrybjvo/OPENAI%20COPYRIGHT%20sanctonamended.pdf adresinden erişildi.

Anders, B. A. (2023). Is using ChatGPT cheating, plagiarism, both, neither, or forward thinking? Cambridge, Cell Press. https://doi.org/10.1016/j.patter.2023.100694.

Ayeni, O. O., Al Hamad, N. M., Chisom, O. N., Osawaru, B., & Adewusi, O. E. (2024). AI in education: A review of personalized learning and educational technology. *GSC Advanced Research and Reviews, 18*(2), 261-271.

Baidoo-Anu, D., Asamoah, D., Amoako, I., & Mahama, I. (2024). Exploring student perspectives on generative artificial intelligence in higher education learning. *Discover Education, 3*(1), 98. https://doi.org/10.1007/s44217-024-00173-z.

Banh, L., & Strobel, G. (2023). Generative artificial intelligence. *Electronic Markets, 33*(1), 63. https://doi.org/10.1007/s12525-023-00680-1.

BM & UÇÖ. (2024). *Mind the AI divide shaping a global perspective on the future of work.* https://www.ilo.org/publications/major-publications/mind-ai-divide-shaping-global-perspective-future-work.

Bozic, V. (2023). Strengthening EFL learners' autonomy: Exploring the voscreen app and its impact on encouragement and engagement in technology-based language learning. *Language Education & Technology (LET Journal), 3*(2), 96-109.

Bozkurt, A. (2023a). Generative artificial intelligence (AI) powered conversational educational agents: The inevitable paradigm shift. *Asian Journal of Distance Education, 18*(1). https://www.asianjde.com/ojs/index.php/AsianJDE/article/view/718.

Bozkurt, A. (2023b). Unleashing the potential of generative AI, conversational agents and chatbots in Educational Praxis: A systematic review and bibliometric analysis of GenAI in education. *Open Praxis, 15*(4), 261–270. https://doi.org/10.55982/ openpraxis.15.4.609.

Bozkurt, A. (2023c). Generative AI, synthetic contents, open educational resources (OER), and open educational practices (OEP): A New Front in the Openness Landscape. *Open Praxis, 15*(3). 178–184. https://doi.org/10.55982/openpraxis.15.3.579.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2023). Generative AI and prompt engineering: The art of whispering to let the genie out of the algorithmic world. *Asian Journal of Distance Education, 18*(2), i-vii. https://asianjde.com/ojs/index.php/AsianJDE/article/view/749.

Buchanan, B. G. (2005). A (Very) Brief History of Artificial Intelligence. *AI Magazine, 26*(4), 53-60.

Capraro, V., Lentsch, A., Acemoglu, D., Akgun, S., Akhmedova, A., Bilancini, E., ... & Viale, R. (2024). The impact of generative artificial intelligence on socioeconomic inequalities and policy making. *PNAS Nexus, 3*(6). https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgae191.

Carter, L., Liu, D., & Cantrell, C. (2020). Exploring the intersection of the digital divide and artificial intelligence: A hermeneutic literature review. *AIS Transactions on Human-Computer Interaction, 12*(4), 253–275. https://doi.org/10.17705/1thci.00138.

Cazzaniga, M., Jaumotte, F., Li, L., Melina, G., Panton, A. J., Pizzinelli, C., ... & Tavares, M. M. (2024). Gen-AI: Artificial intelligence and the future of work. *Staff Discussion Notes, 2024*(001). https://doi.org/10.5089/9798400262548.006.

Cotton, D. R. E., Cotton, P. A., & Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*, 1–12. https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148.

Daepp, M. I., & Counts, S. (2024). The Emerging AI Divide in the United States. *ArXiv preprint* arXiv:2404.11988. https://doi.org/10.48550/arXiv.2404.11988.

Dakakni, D., & Safa, N. (2023). Artificial intelligence in the L2 classroom: Implications and challenges on ethics and equity in higher education: A 21st century Pandora's box. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 5.* https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100179.

Dartmouth. (1956). *Artificial intelligence coined at Dartmouth.* 21 Eylül 2024 tarihinde https://home.dartmouth.edu/about/artificial-intelligence-ai-coined-dartmouth adresinden erişildi.

Dwivedi, Y. K., Kshetri, N., Hughes, L., Slade, E. L., Jeyaraj, A., Kar, A. K., ... & Wright, R. (2023). "So what if ChatGPT wrote it?" Multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of generative conversational AI for research, practice and policy. *International Journal of Information Management, 71*, 102642. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2023.102642.

Dwivedi, Y. K., Pandey, N., Currie, W., & Micu, A. (2024). Leveraging ChatGPT and other generative artificial intelligence (AI)-based applications in the hospitality and tourism industry: practices, challenges and research agenda. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 36*(1), 1-12. https://doi.org/10.1108/IJCHM-05-2023-0686

Farooqi, A., Khalid, U., & Khan, A. M. (2022). Understanding the digital divide in the contemporary digital world. *Global Political Review, 7*(4), 7-14. https://doi.org/10.31703/gpr.2022(VII-IV).02

Farrelly, T., & Baker, N. (2023). Generative Artificial Intelligence: Implications and considerations for higher education practice. *Education Sciences, 13*(11). https://doi.org/10.3390/educsci13111109.

FSEK. (1952). Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu. 21 Eylül 2024 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.5846.pdf adresinden erişildi.

George, A. S. (2023). The potential of generative aı to reform graduate education. *Partners Universal International Research Journal, 2*(4), 36–50. https://doi.org/10.5281/zenodo.10421475.

Giray, L. (2023). Authors should be held responsible for artificial intelligence hallucinations and mistakes in their papers. *Journal of the Practice of Cardiovascular Sciences, 9*(2), 161-163. https://doi.org/10.4103/jpcs.jpcs_45_23.

Golda, A., Mekonen, K., Pandey, A., Singh, A., Hassija, V., Chamola, V., & Sikdar, B. (2024). Privacy and security concerns in Generative AI: A comprehensive survey. *IEEE Access, 12*, 48126-48144. https://doi.org/0.1109/ACCESS.2024.3381611.

Grammarly. (t.y.). 21 Eylül 2024 tarihinde https://www.grammarly.com/ adresinden erişildi.

Grover, D. (2024). Next-generation education: The impact of generative AI on learning. *Journal of Informatics Education and Research*, *4*(2). https://doi.org/10.52783/jier.v4i2.1019.

Gupta, M., Akiri, C., Aryal, K., Parker, E., & Praharaj, L. (2023). From chatgpt to threatgpt: Impact of generative ai in cybersecurity and privacy. *IEEE Access, 11*, 80218-80245. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3300381.

Gupta, R., Nair, K., Mishra, M., Ibrahim, B., & Bhardwaj, S. (2024). Adoption and impacts of generative artificial intelligence: Theoretical underpinnings and research agenda. *International Journal of Information Management Data Insights, 4*(1), 100232. https://doi.org/10.1016/j.jjimei.2024.100232.

Güçlütürk, O. G. (2022). ChatGpt ile üretilen içeriklerin eser niteliğinin 5846 sayılı fikir ve sanat eserleri kanunu bakımından değerlendirilmesi. *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* (2), 1899-1918.

Hasanein, A. M., & Sobaih, A. E. E. (2023). Drivers and consequences of ChatGPT Use in higher education: Key stakeholder perspectives. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education, 13*(11), 2599–2614. https://doi.org/10.3390/ejihpe13110181.

Henderson, M., Ryan, T., & Phillips, M. (2019). The challenges of feedback in higher education. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 44*(8), 1237–1252. https://doi.org/10.1080/02602938.2019.1599815.

Hill, C., Allan, C., Persin, T., & Campbell, H. (2024). Generative AI in the courts: Getty Images v Stability AI. 21 Eylül 2024 tarihinde https://www.penningtonslaw.com/news-publications/latest-news/2024/generative-ai-in-the-courts-getty-images-v-stability-ai adresinden erişildi.

Hsu, Y. C., & Ching, Y. H. (2023). Generative artificial intelligence in education, part one: The dynamic frontier. *TechTrends, 67*(4), 603-607. https://doi.org/10.1007/s11528-023-00863-9.

Hwang, G.-J., & Chen, N.-S. (2023). Editorial position paper: Exploring the potential of generative artificial intelligence in education: Applications, challenges, and future research directions. *Educational Technology & Society, 26*(2). https://doi.org/10.30191/ETS.202304_26(2).0014.

Jauhiainen, J. S., & Guerra, A. G. (2023). Generative AI and ChatGPT in school children's education: Evidence from a school lesson. *Sustainability, 15*(18), 14025. https://doi.org/10.3390/su151814025.

Jeon, J., & Lee, S. (2023). Large language models in education: A focus on the complementary relationship between human teachers and ChatGPT. *Education and Information Technologies, 28.* 15873–15892. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11834-1.

Ji, Z., Lee, N., Frieske, R., Yu, T., Su, D., Xu, Y., ... & Fung, P. (2023). Survey of hallucination in natural language generation. *ACM Computing Surveys, 55*(12), 1-38. https://doi.org/10.1145/3571730.

Jiayu, Y. (2023). Challenges and opportunities of generative artificial ıntelligence in higher education student educational management. *Advances in Educational Technology and Psychology, 7*(9), 92-96. https://doi.org/10.23977/aetp.2023.070914

Kadaruddin, K. (2023). Empowering education through generative AI: Innovative instructional strategies for tomorrow's learners. *International Journal of Business, Law, and Education, 4*(2), 618-625. https://doi.org/10.56442/ijble.v4i2.215.

Kar, S., Roy, C., Das, M., Mullick, S., & Saha, R. (2023). AI horizons: Unveiling the future of generative intelligence. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology, 3*(1), 387-391. https://doi.org/10.48175/ijarsct-12969.

Lim, W. M., Gunasekara, A., Pallant, J. L., Pallant, J. I., & Pechenkina, E. (2023). Generative AI and the future of education: Ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *The International Journal of Management Education, 21*(2), 100790. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100790.

Lucchi, N. (2023). ChatGPT: a case study on copyright challenges for generative artificial intelligence

systems. *European Journal of Risk Regulation,* 1-23. https://doi.org/10.1017/err.2023.59

Mao, J., Chen, B., & Liu, J. C. (2024). Generative artificial intelligence in education and its implications for assessment. *TechTrends, 68*(1), 58-66. https://doi.org/10.1007/s11528-023-00911-4

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., & Shannon, C.E. (1955). A proposal for the Dartmouth summer research project on artificial intelligence. 21 Eylül 2024 tarihinde http://jmc.stanford.edu/articles/dartmouth/dartmouth.pdf adresinden erişildi.

Murillo-Ligorred, V., Ramos-Vallecillo, N., Covaleda, I., & Fayos, L. (2023). Knowledge, integration and scope of deepfakes in arts education: The development of critical thinking in postgraduate students in primary education and master's degree in secondary education. *Education Sciences, 13*(11). https://doi.org/10.3390/educsci13111073.

Nambiar, A. A. (2024). *Securing Student Data in the Age of Generative AI.* 21 Eylül 2024 tarihinde https://raise.mit.edu/wp-content/uploads/2024/06/Securing-Student-Data-in-the-Age-of-Generative-AI_MIT-RAISE.pdf adresinden erişildi.

Neves, M. (2023). The artificial intelligence divide: Impacts, consequences and approaches to minimize it. 21 Eylül 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/artificial-intelligence-divide-impacts-consequences- pproaches-neves/ adresinden erişildi.

Okaiyeto, S. A., Bai, J., & Xiao, H. (2023). Generative AI in education: To embrace it or not?. *International Journal of Agricultural and Biological Engineering, 16*(3), 285-286. https://doi.org/10.25165/j.ijabe.20231603.8486.

Pack, A., & Maloney, J. (2023). Using generative artificial intelligence for language education research: Insights from using OpenAI's ChatGPT. *TESOL Quarterly, 57*(4), 1571-1582. https://doi.org/10.1002/tesq.3253.

Pereira, R., Reis, I. W., Ulbricht, V., & Santos, N. D. (2024). Generative artificial intelligence and academic writing: an analysis of the perceptions of researchers in training. *Management Research: Journal of the Iberoamerican Academy of Management.* https://doi.org/10.1108/MRJIAM-01-2024-1501.

Pratama, M. P., Sampelolo, R., & Lura, H. (2023). Revolutionizing education: harnessing the power of artificial intelligence for personalized learning. *Klasikal: Journal of education, language teaching and science, 5*(2), 350-357. https://doi.org/10.52208/klasikal.v5i2.877.

Regan, P. M., & Jesse, J. (2019). Ethical challenges of edtech, big data and personalized learning: Twentyfirst century student sorting and tracking. Ethics and Information Technology, 21, 167–179. https://doi.org/10.1007/s10676-018-9492-2.

Ruiz-Rojas, L. I., Acosta-Vargas, P., De-Moreta-Llovet, J., & Gonzalez-Rodriguez, M. (2023). Empowering education with generative artificial intelligence tools: Approach with an instructional design matrix. *Sustainability, 15*, 11524. https://doi.org/10.3390/su151511524.

Sajja, R., Sermet, Y., Cikmaz, M., Cwiertny, D., & Demir, I. (2023). Artificial intelligence-enabled intelligent assistant for personalized and adaptive learning in higher education. *ArXiv preprint* arXiv:2309.10892. https://doi.org/10.48550/arXiv.2309.10892.

Salinas-Navarro, D. E., Vilalta-Perdomo, E., Michel-Villarreal, R., & Montesinos, L. (2024). Using generative artificial intelligence tools to explain and enhance experiential learning for authentic assessment. *Education Sciences, 14*(1), 83. https://doi.org/10.3390/educsci14010083.

Sharma, S. (2023). Trustworthy artificial intelligence: Design of AI governance framework. *Strategic Analysis, 47*(5), 443-464. https://doi.org/10.1080/09700161.2023.2288994.

Su, Y., Lin, Y., & Lai, C. (2023). Collaborating with ChatGPT in argumentative writing classrooms. *Assessing Writing*, 57, 100752. https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100752.

Tlili, A., Shehata, B., Adarkwah, M. A., Bozkurt, A., Hickey, D. T., Huang, R., & Agyemang, B. (2023). What if the devil is my guardian angel: ChatGPT as a case study of using chatbots in education. *Smart Learning Environments, 10*(1), 15. https://doi.org/10.1186/s40561-023-00237-x

Tredinnick, L., & Laybats, C. (2023). The dangers of generative artificial intelligence. *Business Information Review, 40*(2), 46-48. https://doi.org/10.1177/02663821231183756.

Turing, A. (1950). Computing machinery and intelligence. *Mind, 59*(236), 433-460. https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433.

UNESCO. (2024). *Eğitim ve araştırmada üretken yapay zekâ kılavuzu.* https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000390842.

Wach, K., Duong, C.D., Ejdys, J., Kazlauskaitė, R., Korzynski, P., Mazurek, G., Paliszkiewicz, J., & Ziemba, E. (2023). The dark side of generative artificial intelligence: A critical analysis of controversies and risks of ChatGPT. *Entrepreneurial Business and Economics Review, 11*(2), 7-30. https://doi.org/10.15678/EBER.2023.110201.

Wang, C., Boerman, S. C., Kroon, A. C., Möller, J., & H de Vreese, C. (2024). The artificial intelligence divide: Who is the most vulnerable?. *New Media & Society.* https://doi.org/10.1177/14614448241232345.

Yıldıran, Y. D., & Erdem, Ş. (2024). Yapay zekâ tabanlı chatbot hizmetinin kullanıcı alışkanlık ve davranışları üzerine etkileri ve bir uygulama. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 46*(1), 1-24. https://doi.org/10.14780/muiibd.xxx.

Yılmaz, R., & Karaoğlan Yılmaz, F. G. (2023). The effect of generative artificial intelligence (AI)-based tool use on students' computational thinking skills, programming self-efficacy and motivation. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 4*, 100147. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100147.

Zhen, H., & Yahaya, W. A. J. W. (2024). Use of generative AI tools to facilitate personalized learning in the flipped classroom. İçinde R. C. Sharma & A. Bozkurt (Editörler), *Transforming Education With Generative AI: Prompt Engineering and Synthetic Content Creation* (ss. 327-349). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1351-0.ch016.

Zou, M., & Huang, L. (2023). The impact of ChatGPT on L2 writing and expected responses: Voice from doctoral students. *Education and Information Technologies, 29,* 13201–13219. https://doi.org/10.1007/s10639-023-12397-x.

KAYNAKÇA

Abbasoğlu, B. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Eğitsel Veri Madenciliği Yöntemleri ile Tahmini. *Veri Bilimi*, 3(1), 1-10.

AbuEloun, N. N., ve Abu Naser, S. S (2017). Mathematics Intelligent Tutoring System. *International Journal of Advanced Scientific Research*, 2(1), 11-16.

Agarry, R. O., Omolafe, E. V., Animashaun, V. O., ve Babalola, E. O. (2022). Primary Education Undergraduates' Competency in The Use Of Artificial Intelligence For Learning in Kwara State. *ASEAN Journal of Educational Research and Technology*, 1(2), 111-118.

Ahmad, S. F., Rahmat, M. K., Mubarik, M. S., Alam, M. M., ve Hyder, S. I. (2021). Artificial Intelligence and Its Role in Education. *Sustainability,* 13(22), 12902.

Alan, B. ve Kırbağ Zengin, F. (2023). *İnsan Zekasından Yapay Zekaya.* Ankara: İksad Yayınevi.

Ali, S., Payne, B. H., Williams, R., Park, H. W., ve Breazeal, C. (2019). Constructionism, Ethics and Creativity: Developing Primary and Middle School Artificial Intelligence Education. *In International Workshop On Education in Artificial İntelligence K-12* (ss. 1–4).

Alkhatlan, A., ve Kalita, J. (2018). Intelligent Tutoring Systems: A Comprehensive Historical Survey With Recent Developments. arXiv preprint arXiv:1812.09628.

Arslan, K. (2017). Eğitimde Yapay Zeka ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Aydın, F. (2021). Zeki Öğretim Sistemlerinde Hibrit Bir Modelin Tasarlanması ve Geliştirilmesi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Baran, E. (2013). Öğretim Teknolojilerinde Yeni Eğilimler ve Yaklaşımlar. İçinde K. Çağıltay ve Y. Göktaş (Editör). *Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler*, (s. 757-769).

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., ve Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence Trends in Education: A Narrative Overview. *Procedia Computer Science*, 136, 16-24.

Chen, P. (2020). Artificial Intelligence Technologies As The Form Of UPTM in Primary School: New Opportunities. *Astraea*, 1(2), 38-52. doi: 10.34142/astraea.2020.1.2.03.

Chiu, T. K., Xia, Q., Zhou, X., Chai, C. S., ve Cheng, M. (2023). Systematic Literature Review on Opportunities, Challenges, and Future Research Recommendations of Artificial Intelligence in Education. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 4, 1-15. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100118.

Coppin, B. (2004). *Artificial İntelligence Illuminated*. Jones ve Bartlett Learning.

Çelik, C. (2020). 3. Sınıf Öğrencilerinin Yaşadığı Okuma Güçlüklerinin Sebeplerinin Yapay Zekâ Yöntemi ile Modellenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Çelik, B., Tuğçem, E., ve Yıldız, B. (2023). Matematik Eğitiminde Zeki Öğretim Sistemleri. İçinde B. Akkoyunlu, H. F. Odabaşı ve A. İşman (Editör), *Eğitim Teknolojileri Okumaları 2023* (311-337). Ankara: Pegem Akademi.

Dağ, F. (2023). Eğitimde Yapay Zeka Uygulamalarına İlişkin Yaklaşımlar ve Modeller. İçinde V. Nabiyev ve A. K. Erümit (Editör), *Eğitimde Yapay Zeka* (113-145). Ankara: Pegem Akademi.

Dağ, F., ve Erkan, K. (2011). Prolog Tabanlı Zeki Öğretim Sistemi (ZÖS). *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergis*i, 10(4), 47-55.

Demir, E: (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Okuma Güçlüklerine İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ordu: Ordu Üniversitesi.

Duraes, D., Toala, R., Gonçalves, F., ve Novais, P. (2019). Intelligent Tutoring System To Improve Learning Outcomes. *Ai Communications*, *32*(3), 161-174. DOI 10.3233/AIC-190624.

Doğan, N., ve Kubat, B. (2008). Zeki Öğretim Sistemleri İçin Yeni Bir Bileşen: Düzenleyici Modül. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 5-9.

Ho, J. W., ve Scadding, M. (2019). Classroom Activities for teaching artificial intelligence to primary school students. in Proceedings of International Conference on Computational Thinking Education (s. 157–159). Hong Kong: 13-15 June 2019.

How, M. L., ve Hung, W. L. D. (2019). Educing AI-Thinking in Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics (STEAM) Education. *Education Sciences*, 9(3), 184.

Fadel, C., Holmes, W. and Bialik, M. (2019). Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning. Boston: Centre for Curriculum Redesign.

Holmes, W., ve Miao, F. (2023). Guidance for Generative AI in Education and Research. UNESCO Publishing.

Huang, J., Saleh, S., ve Liu, Y. (2021). A Review on Artificial Intelligence in Education. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, *10*(3). DOI: https://doi.org/10.36941/ajis-2021-0077.

Isidori, M.V., Muccini, H., ve Evangelista, C. (2024). Teachers and the Challenges of Generative Artificial Intelligence (AI): A Survey in Primary and Secondary Schools. *Italian Journal of Special Education for Inclusion*, XII, 1, 197- 202. https://doi.org/10.7346/sipes-01-2024-18.

Jerinic, L. (2013). A Survey of the Computer Based Education – Twenty Years of Promises.

Joshi, S., Rambola, R. K., ve Churi, P. (2021). Evaluating Artificial Intelligence in Education for Next Generation. *In Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1714, No. 1, p. 012039). IOP Publishing. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1714/1/012039.

Kajiwara, Y., Matsuoka, A., ve Shinbo, F. (2023). Machine Learning Role Playing Game: Instructional Design of AI Education for Age-Appropriate in K-12 and Beyond. C*omputers and Education: Artificial Intelligence,* 5, 100162.

Kay, J. (2015). Whither or wither the AI of AIED? Seventeenth International Conference on Workshop Proceedings, (pp. 1–10). Madrid.

Knight, H. (2006). Early Artificial Intelligence Projects a Student Perspective.

Keleş, A., Ocak, R., Keleş, A., ve Gülcü, A. (2009). ZOSMAT: Web-Based Intelligent Tutoring System For Teaching–Learning Process. *Expert Systems With Applications*, *36*(2), 1229-1239.

Kılıç Yılmaz, G., ve Yangın, S. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Öğrenme Güçlüğü ve Yaygın Gelişimsel Bozukluk Türlerine İlişkin Farkındalıklarının İncelenmesi. *Education Sciences*, 15(2), 11-33. dx.doi.org/10.12739/NWSA.2020.15.2.1C0696.

Kış, A. (2019). Eğitimde Yapay Zeka. İçinde 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı (ss. 369-384). İzmir: 2-4 Mayıs 2019.

Korucu, T., ve Biçer, H. (2023). Eğitimde Yapay Zekanın Rolleri ve Eğitsel Yapay Zeka Uygulamaları. İçinde V. Nabiyev ve A. K. Erümit (Editör), *Eğitimde Yapay Zeka* (37-56). Ankara: Pegem Akademi.

Krpan, D., Mladenović, S., ve Brčić, D. (2021). AI goes to school: how to teach artificial intelligence to primary school students. In ICERI2021 Proceedings (pp. 9442-9447).

Lin, P. Y., Chai, C. S., Jong, M. S. Y., Dai, Y., Guo, Y., ve Qin, J. (2021). Modeling the Structural Relationship Among Primary Students' Motivation to Learn Artificial Intelligence. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 2, 100006.

Liu, Q., Wang, F., Lin, F., Yao, C., ve Wang, Y. (2022). Research on differentiated training program of primary school mathematics education based on artificial intelligence. In A. Kanzaki (Ed.), 2022 10th International Conference on Information and Education Technology (ICIET) (pp. 268-273). IEEE.

Lozano, A.; Blanco Fontao, C (2023). Is the Education System Prepared for the Irruption of Artificial Intelligence? A Study on the Perceptions of Students of Primary Education Degree from a Dual Perspective: Current Pupils and Future Teachers. *Education Sciences, 13(7), 733*. https://doi.org/10.3390/ educsci13070733.

MEB (2024). *Eğitimde Kullanılan Yapay Zekâ Araçları: Öğretmen El Kitabı*.

Murphy, R. F. (2019). Artifcial Intelligence Applications to Support K–12 Teachers and Teaching: A Review of Promising Applications, Challenges, and Risks. *Perspective.* 1–20. https://doi.org/10.7249/PE315.

Ng, D. T. K., Luo, W., Chan, H. M. Y., ve Chu, S. K. W. (2022). Using Digital Story Writing As a Pedagogy to Develop AI Literacy Among Primary Students. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 3. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100054.

Pareto, L. (2014). A Teachable Agent Game Engaging Primary School Children to Learn Arithmetic Concepts and Reasoning. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 24, 251-283.

Pedro, F., Subosa, M., Rivas, A., ve Valverde, P. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities for Sustainable Development.* Paris: UNESCO.

Phobun, P., ve Vicheanpanya, J. (2010). Adaptive İntelligent Tutoring Systems for E-Learning Systems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 4064-4069.

Romero, C., ve Ventura, S. (2007). Educational Data Mining: A Survey from 1995 to 2005. *Expert Systems with Applications*, 33(1), 135-146.

Romero, C., ve Ventura, S. (2020). Educational Data Mining and Learning Analytics: An Updated Survey. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and knowledge discovery*, 10(3), 1355.

Salido, A., Kenedi, A. K., ve Putri, D. A. A. (2024). The Use of Artificial Intelligence for Primary School Mathematics: A Bibliometric Analysis. International Journal of Theory and Application in Elementary and Secondary School Education, 6(1), 13-26.

Sarrafzadeh, A., Alexander, S., Dadgostar, F., Fan, C., ve Bigdeli, A. (2008). "How Do You Know That I Don't Understand?" A Look At The Future Of Intelligent Tutoring Systems. *Computers in Human Behavior*, *24*(4), 1342-1363.

Siemens, G. (2013). Learning Analytics: The Emergence of a Discipline. *American Behavioral Scientist*, 57(10), 1380-1400.

Suttrisno, S., ve Yulia, N. M. (2024). Artificial Intelligence in Science Learning in Primary Schools. *International Journal Of Humanities Education and Social Sciences*, 3(6), 2854-2859.

Tyson, M. (2020). Educational Leadership in the Age of Artificial Intelligence. Published Phd Thesis.

Van Der Vorst, T., ve Jelicic, N. (2019). Artificial Intelligence in Education Can AI Bring The Full Potential of Personalized Learning To Education?

Yılmaz, V. ve Ungan, S. (2024). İlkokulda Yapay Zekâ Kullanımının Önemi Üzerine Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *International Journal of Language Academy,* 12 (2), 57-68. DOI Number: http://dx.doi.org/10.29228/ijla. 75317.

Zhao, Y., ve Liu, G. (2018). How Do Teachers Face Educational Changes in Artificial Intelligence Era. İçinde *2018 International Workshop on Education.*

KAYNAKÇA

Ahmad, S. F., Han, H., Alam, M. M., Rehmat, M. K., Irshad, M., Arraño-Muñoz, M., & Ariza-Montes, A. (2023). Impact of artificial intelligence on human loss in decision making, laziness and safety in education. *Humanities & Social Sciences Communications, 10*(1), 1–14. https://doi.org/10.1057/s41599-023-01787-8

Akhan, N. E., Demirezen, S., & Çiçek, S. (2023). We are late enough: Take action in social studies classes. SAGE *Open, 13*(3). https://doi.org/10.1177/21582440231193824

Alier, M., García-Peñalvo, F.-J., & Camba, J. D. (2024). Generative artificial intelligence in education: From deceptive to disruptive. *International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence, 8*(5), 5. https://doi.org/10.9781/ijimai.2024.02.011

Almarzouqi, A., Aburayya, A., Alfaisal, R., Elbadawi, M. A., & Salloum, S. A. (2024). *Ethical implications of using ChatGPT in educational environments: A comprehensive review. Studies in Big Data içinde* (ss. 185–199). Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-52280-2_13

Baidoo-Anu, D., & Owusu Ansah, L. (2023). Education in the era of generative artificial intelligence (AI): Understanding the potential benefits of ChatGPT in promoting teaching and learning. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4337484

Barton, K. C. (2005). Primary sources in history: Breaking through the myths. *Phi Delta Kappan, 86*(10), 745–753. https://doi.org/10.1177/003172170508601006

Barton, K. C. (2023). Learning in history and social studies. R. J. Tierney, F. Rivzi & K. Ercikan (Eds.). *International Encyclopedia of Education (Fourth Edition) içinde* (ss. 315–322). Elsevier.

Bassett, D. S., Wymbs, N. F., Porter, M. A., Mucha, P. J., Carlson, J. M., & Grafton, S. T. (2011). Dynamic reconfiguration of human brain networks during learning. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 108*(18), 7641–7646. https://doi.org/10.1073/pnas.1018985108

Beblavý, M., Baiocco, S., Kilhoffer, Z., Akgüç, M. & Jacquot, M. (2019). *Index of readiness for digital lifelong learning.* CEPS Centre for European Policy Studies.

Berson, I. R. & Berson, M. J. (2023). The democratization of AI and its transformative potential in social studies education. *Social Education National Counsil for The Social Studies, 87*(2), 114-118. https://www.socialstudies.org/social-education/87/2/democratization-ai-and-its-transformative-potential-social-studies-education

Bongelli, R., Riccioni, I., Fermani, A., & Philip, G. (2020). Hypothetical questions in everyday Italian conversations. Lingua. *International Review of General Linguistics. Revue Internationale de Linguistique Generale, 246*(102951), 102951. https://doi.org/10.1016/j.lingua.2020.102951

Bousalis, R. (2022). Correlating the perceptions of preservice elementary teachers and social studies in the elementary curriculum. *Journal of Education, 202*(4), 385–396. https://doi.org/10.1177/0022057421998324

Capraro, V., Lentsch, A., Acemoglu, D., Akgun, S., Akhmedova, A., Bilancini, E., Bonnefon, J.-F., Brañas-Garza, P., Butera, L., Douglas, K. M., Everett, J. A. C., Gigerenzer, G., Greenhow, C., Hashimoto, D. A., Holt-Lunstad, J., Jetten, J., Johnson, S., Kunz, W. H., Longoni, C., … Viale, R. (2024). The impact of generative artificial intelligence on socioeconomic inequalities and policy making. *PNAS Nexus, 3*(6), gae191. https://doi.org/10.1093/pnasnexus/pgae191

Carvalho, L., Martinez-Maldonado, R., Tsai, Y.-S., Markauskaite, L., & De Laat, M. (2022). How can we design for learning in an AI world? Computers and Education: Artificial Intelligence, 3(100053), 100053. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100053

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., & Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence trends in education: a narrative overview. Procedia Computer Science, 136, 16–24. https://doi.org/10.1016/j.procs.2018.08.233

Chavez, H., Chavez-Arias, B., Contreras-Rosas, S., Alvarez-Rodríguez, J. M., & Raymundo, C. (2023). Artificial neural network to predict student performance using nonpersonal information. Frontiers in Education, 8. https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1106679

Choi, S., Jang, Y., & Kim, H. (2023). Influence of pedagogical beliefs and perceived trust on teachers' acceptance of educational artificial intelligence tools. International Journal of Human-Computer Interaction, 39(4), 910–922. https://doi.org/10.1080/10447318.2022.2049145

Chounta, I.-A., Bardone, E., Raudsep, A., & Pedaste, M. (2022). Exploring teachers' perceptions of artificial intelligence as a tool to support their practice in Estonian K-12 education. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 32(3), 725–755. https://doi.org/10.1007/s40593-021-00243-5

Cruz-Jesus, F., Castelli, M., Oliveira, T., Mendes, R., Nunes, C., Sa-Velho, M., & Rosa-Louro, A. (2020). Using artificial intelligence methods to assess academic achievement in public high schools of a European Union country. Heliyon, 6(6), e04081. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e04081

Darling-Hammond, L. (2021). Defining teaching quality around the world. European Journal of Teacher Education, 44(3), 295–308. https://doi.org/10.1080/02619768.2021.1919080

Deng, X., & Yu, Z. (2023). A meta-analysis and systematic review of the effect of chatbot technology use in sustainable education. Sustainability, 15(4), 2940. https://doi.org/10.3390/su15042940

Dere, İ., & Dinç, E. (2018). Integrating oral history into social studies courses as a constructivist learning and teaching method. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(2), 115–127. https://doi.org/10.17679/inuefd.335686

Díaz, B., & Nussbaum, M. (2024). Artificial intelligence for teaching and learning in schools: The need for pedagogical intelligence. Computers & Education, 217(105071), 105071. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2024.105071

Dolmaz, M., & Metin, Ö. (2021). The place of history subjects in the social studies textbooks. Turkish History Education Journal, 10(1), 88–114. https://doi.org/10.17497/tuhed.898668

Du, H., Sun, Y., Jiang, H., Islam, A. Y. M. A., & Gu, X. (2024). Exploring the effects of AI literacy in teacher learning: an empirical study. Humanities & Social Sciences Communications, 11(1), 1–10. https://doi.org/10.1057/s41599-024-03101-6

Dündar, Ş. (2015). Are prospective elementary school teachers' social studies teaching efficacy beliefs related to their learning approaches in a social studies teaching methods course? Australian Journal of Teacher Education, 40(40), 6. https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n7.6

European Commission, European Education and Culture Executive Agency. (2023). AI report: by the European Digital Education Hub's Squad on artificial intelligence in education, Publications Office of the European Union. https://data.europa.eu/doi/10.2797/828281

Galindo-Domínguez, H., Delgado, N., Losada, D., & Etxabe, J.-M. (2024). An analysis of the use of artificial intelligence in education in Spain: The in-service teacher's perspective. Journal of Digital Learning in Teacher Education, 40(1), 41–56. https://doi.org/10.1080/21532974.2023.2284726

García-Martínez, I., Fernández-Batanero, J. M., Fernández-Cerero, J., & León, S. P. (2023). Analysing the impact of artificial intelligence and computational sciences on student performance: Systematic review and meta-analysis. Journal of New Approaches in Educational Research, 12(1), 171. https://doi.org/10.7821/naer.2023.1.1240

Garzón Artacho, E., Martínez, T. S., Ortega Martín, J. L., Marín Marín, J. A., & Gómez García, G. (2020). Teacher training in Lifelong Learning—the importance of digital competence in the encouragement of teaching innovation. Sustainability, 12(7), 2852. https://doi.org/10.3390/su12072852

Gocen,A. & Aydemir, F. (2020). Artificial intelligence in education and schools. Research on Education and Media,12(1), 13-21. https://doi.org/10.2478/rem-2020-0003

Hamilton, I. (2024). "Artificial intelligence in education: teachers' opinions on Al in the classroom. Forbes Advisor. https://www.forbes.com/advisor/education/artificial-intelligence-in-sc

Hicks, D., Doolittle, P., & Lee, J. K. (2004). Social studies teachers' use of classroom-based and web-based historical primary sources. Theory and Research in Social Education, 32(2), 213–247. https://doi.org/10.1080/00933104.2004.10473253

Huang, X. (2021). Aims for cultivating students' key competencies based on artificial intelligence education in China. Education and Information Technologies, 26(5), 5127–5147. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10530-2

Hubert, K. F., Awa, K. N., & Zabelina, D. L. (2024). The current state of artificial intelligence generative language s is more creative than humans on divergent thinking tasks. Scientific Reports, 14(1), 1–10. https://doi.org/10.1038/s41598-024-53303-w

Jang, Y., Choi, S., Jung, H., & Kim, H. (2022). Practical early prediction of students' performance using machine learning and eXplainable AI. Education and Information Technologies, 27(9), 12855–12889. https://doi.org/10.1007/s10639-022-11120-6

Kahveci, S., & Aktın, K. (2024). Tarih öğretmenlerinin perspektifinden sosyal bilgiler eğitiminde tarih öğretimine ilişkin sorunlar. Turkish History Education Journal, 13(1), 170–198. https://doi.org/10.17497/tuhed.1455909

Kardaş İşler, N., Gosen, M. N., & Willemsen, A. (2024). Hypothetical situations as a pedagogical resource in social studies and history lessons at primary school. International Journal of Educational Research, 125(102315), 102315. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2024.102315

Killen, R., & O'Toole, M. (2023). Effective teaching strategies 8e. Cengage AU.

Kim, K., & Kwon, K. (2023). Exploring the AI competencies of elementary school teachers in South Korea. Computers and Education: Artificial Intelligence, 4(100137), 100137. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2023.100137

Lark, L. A. (2007). Learning early twentieth-century history through first-person interviews. Social Education 71(6), 308–311. https://www.socialstudies.org/learning-early-twentieth-century-history-through-first-person-interviews

Liang, J., Wang, L., Luo, J., Yan, Y., & Fan, C. (2023). The relationship between student interaction with generative artificial intelligence and learning achievement: Serial mediating roles of self-efficacy and cognitive engagement. Frontiers in Psychology, 14. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1285392

Mao, J., Chen, B., & Liu, J. C. (2024). Generative artificial intelligence in education and its implications for assessment. TechTrends: For Leaders in Education & Training, 68(1), 58–66. https://doi.org/10.1007/s11528-023-00911-4

Market Research Engine (2021). Artificial intelligence in education market size, share, analysis report. https://www.marketresearchengine.com/artificial-intelligence-in-education-market

McCarthy, J. (1960). Recursive functions of symbolic expressions and their computation by machine, Part I. Communications of the ACM, 3(4), 184–195. https://doi.org/10.1145/367177.367199

McCarthy, J., & Hayes, P. J. (1981). Some philosophical problems from the standpoint of artificial intelligence. B. L. Webber & N. J. Nilsson (Eds.), Readings in Artificial Intelligence içinde (ss. 431-450). Elsevier.

Mertala, P., Fagerlund, J., & Calderon, O. (2022). Finnish 5th and 6th grade students' pre-instructional conceptions of artificial intelligence (AI) and their implications for AI literacy education. Computers and Education: Artificial Intelligence, 3(100095), 100095. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100095

Mori, L. H. (2023). Woke in the dark: Embracing diversity and trust through social and emotional learning in education in the age of artificial intelligence. International Journal of Didactical Studies. https://doi.org/10.33902/ijods.202321482

Munde, S. (2023). Artificial Intelligence in Education Market Research Report Information By Application (Content Delivery Systems), By Technology (Machine Learning, Natural Learning Process), By Deployment Type (On-Cloud, On-Premise), By Component (Service, Software) And By Region (North America, Europe, Asia-Pacific, And Rest Of The World)-Market Forecast Till

2032 Source: https://www.marketresearchfuture.com/reports/artificial-intelligence-education-market-6365

Nabizadeh, A. H., Leal, J. P., Rafsanjani, H. N., & Shah, R. R. (2020). Learning path personalization and recommendation methods: A survey of the state-of-the-art. Expert Systems with Applications, 159(113596), 113596. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113596

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2018). How people learn II: Learners, contexts, and cultures. The National Academies Press. https://doi.org/10.17226/24783

NBPTS. (2016). What teachers should know and be able to do. https://www.accomplishedteacher.org/_files/ugd/0ac8c7_25be1413beb24c14ab8f6e78a20aa98f.pdf

NCSS. (2023). Powerful teaching and learning in social studies. https://www.socialstudies.org/position-statements/powerful-teaching-and-learning-social-studies

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Su, J., Ng, R. C. W., & Chu, S. K. W. (2023). Teachers' AI digital competencies and twenty-first century skills in the post-pandemic world. Educational Technology Research and Development: ETR & D, 71(1), 137–161. https://doi.org/10.1007/s11423-023-10203-6

O'Connor, S. (2023). Open artificial intelligence platforms in nursing education: Tools for academic progress or abuse? Nurse Education in Practice, 66(103537), 103537. https://doi.org/10.1016/j.nepr.2022.103537

OECD (2023). Country digital education ecosystems and governance: A companion to digital education outlook 2023. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/906134d4-en.

Omolara S., R., Adebukola O., R. (2015). Teachers' attitudes: A great influence on teaching and learning of social studies. Journal of Law, 15(42), 131–137. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/jawpglob42&div=16&id=&page=

Open Culture (2023). Noam Chomsky on ChatGPT. https://www.openculture.com/2023/02/noam-chomsky-on-chatgpt.html.

Oruç, Ş., & Ak, M. M. (2023). Teacher opinions on the problems encountered in teaching history subjects in social studies courses. İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi, 6(2), 172–192. https://doi.org/10.53048/johass.1360010

Owan, V. J., Abang, K. B., Idika, D. O., Etta, E. O., & Bassey, B. A. (2023). Exploring the potential of artificial intelligence tools in educational measurement and assessment. Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education, 19(8), em2307. https://doi.org/10.29333/ejmste/13428

Riggs, K. J. & Peterson, D. M. (2014). Counterfactual thinking in pre-school children: Mental state and causal inferences. P. Mitchell, & K. Riggs (Eds.). Children's reasoning and the mind içinde, (ss. 13), Psychology Press. https://doi.org/10.4324/9781315784670

Robertson, M. (1976). Artificial intelligence in education. Nature, 262(5568), 435–437. https://doi.org/10.1038/262435a0

Rolls, E. T. (2024). The memory systems of the human brain and generative artificial intelligence. Heliyon, 10(11), e31965. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31965

Seo, K., Yoo, M., Dodson, S., & Jin, S.-H. (2024). Augmented teachers: K–12 teachers' needs for artificial intelligence's complementary role in personalized learning. Journal of Research on Technology in Education, 1–18. https://doi.org/10.1080/15391523.2024.2330525

Shahzad, M. F., Xu, S., Lim, W. M., Yang, X., & Khan, Q. R. (2024). Artificial intelligence and social media on academic performance and mental well-being: Student perceptions of positive impact in the age of smart learning. Heliyon, 10(8), e29523. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e29523

Shahzad, M. F., Xu, S., Lim, W. M., Yang, X., & Khan, Q. R. (2024). Artificial intelligence and social media on academic performance and mental well-being: Student perceptions of positive impact in the age of smart learning. Heliyon, 10(8), e29523. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e29523

Sharma, D. M., Venkata Ramana, K., Jothilakshmi, R., Verma, R., Uma Maheswari, B., & Boopathi, S. (2024). Integrating generative AI into K-12 curriculums and pedagogies in India: Opportunities

and challenges. Facilitating Global Collaboration and Knowledge Sharing in Higher Education With Generative AI içinde (ss. 133-161). IGI Global.

Statista (2023). Number of Internet and Social Media Users Worldwide as of January 2023. https://www.statista.com/statistics/617136/digital-population-worldwide/

Taheri, A., RahimiZadeh, K., & Rao, R. V. (2021). An efficient Balanced Teaching-Learning-Based optimization algorithm with Individual restarting strategy for solving global optimization problems. Information Sciences, 576, 68–104. https://doi.org/10.1016/j.ins.2021.06.064

Topcu, U., Bliss, N., Cooke, N., Cummings, M., Llorens, A., Shrobe, H., & Zuck, L. (2020). Assured Autonomy: Path toward living with autonomous systems we can trust. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2010.14443

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence-AM Turing. Mind, 59, 433–450. https://doi.org/10.1093/mind/LIX.236.433

Universitat Basel (1517). Doksan Beş Tez'in broşür (pamphlet) olarak basılmış hali, 1517 Basel. https://www.e-rara.ch/bau_1/content/pageview/69647 adresinden 05.09.2024 tarihinde erişildi.

Upadhyay, U., Lancashire, G., Moser, C., & Gomez-Rodriguez, M. (2021). Large-scale randomized experiments reveals that machine learning-based instruction helps people memorize more effectively. Npj Science of Learning, 6(1), 1–3. https://doi.org/10.1038/s41539-021-00105-8

Upadhyay, U., Lancashire, G., Moser, C., & Gomez-Rodriguez, M. (2021). Large-scale randomized experiments reveals that machine learning-based instruction helps people memorize more effectively. Npj Science of Learning, 6(1), 1–3. https://doi.org/10.1038/s41539-021-00105-8

Velander, J., Taiye, M. A., Otero, N., & Milrad, M. (2024). Artificial Intelligence in K-12 Education: eliciting and reflecting on Swedish teachers' understanding of AI and its implications for teaching & learning. Education and Information Technologies, 29(4), 4085–4105. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11990-4

Vygotsky, L. S. (1987). The collected works of L. S. Vygotsky: Problems of the theory and history of psychology. Springer Science & Business Media.

Walker, A., & Kettler, T. (2022). Teaching as complex intellectual work: A phenomenological study of social studies pedagogy. Social Studies (Philadelphia, Pa.: 1953), 113(6), 283–299. https://doi.org/10.1080/00377996.2022.2054923

Wang, X., Li, L., Tan, S. C., Yang, L., & Lei, J. (2023). Preparing for AI-enhanced education: Conceptualizing and empirically examining teachers' AI readiness. Computers in Human Behavior, 146(107798), 107798. https://doi.org/10.1016/j.chb.2023.107798

Waring, S. M. (Ed.). (2024). Teaching with primary sources to prepare students for college, career, and civic life: Volume 1. National Council for the Social Studies.

Xie, C., Ruan, M., Lin, P., Wang, Z., Lai, T., Xie, Y., Fu, S., & Lu, H. (2022). Influence of Artificial Intelligence in Education on Adolescents' Social Adaptability: A Machine Learning Study. International journal of environmental research and public health, 19(13), 7890. https://doi.org/10.3390/ijerph19137890

Yao, N., & Abd Halim, N. D. (2023). Analyzing factors influencing primary school teachers' acceptance willingness of artificial intelligence technology. Proceedings of the 2023 6th International Conference on Educational Technology Management. https://doi.org/10.1145/3637907.3637951

Yetişensoy, O., & Rapoport, A. (2023). Artificial intelligence literacy teaching in social studies education. Journal of Pedagogical Research. https://doi.org/10.33902/jpr.202320866

Yell, M.M. (2023). Social studies, ChatGPT, and lateral reading. Social Education 87(3). https://www.socialstudies.org/social-education/87/3/social-studies-chatgpt-and-lateral-reading adresinden 07.09. 2024 tarihinde erişildi.

Yu, S., & Lu, Y. (2022). An introduction to artificial intelligence in education (1st ed.). Springer.

Yue, M., Jong, M. S.-Y., & Dai, Y. (2022). Pedagogical design of K-12 artificial intelligence education: A systematic review. Sustainability, 14(23), 15620. https://doi.org/10.3390/su142315620

Yue, M., Jong, M. S.-Y., & Ng, D. T. K. (2024). Understanding K–12 teachers' technological pedagogical content knowledge readiness and attitudes toward artificial intelligence education. Education and Information Technologies. https://doi.org/10.1007/s10639-024-12621-2

Zafari, M., Bazargani, J. S., Sadeghi-Niaraki, A., & Choi, S.-M. (2022). Artificial intelligence applications in K-12 education: A systematic literature review. IEEE Access: Practical Innovations, Open Solutions, 10, 61905–61921. https://doi.org/10.1109/access.2022.3179356

Zafari, M., Bazargani, J. S., Sadeghi-Niaraki, A., & Choi, S.-M. (2022). Artificial intelligence applications in K-12 education: A systematic literature review. IEEE Access: Practical Innovations, Open Solutions, 10, 61905–61921. https://doi.org/10.1109/access.2022.3179356

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16(1). https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0

Zhao, L., Wu, X., & Luo, H. (2022). Developing AI literacy for primary and middle school teachers in China: Based on a structural equation ing analysis. Sustainability, 14(21), 14549. https://doi.org/10.3390/su142114549.

KAYNAKÇA

Abdüsselam, Z. (2022). *Fen Öğretiminde Artırılmış ve Sanal Gerçeklik Teknolojilerinin Işık Mikroskobu Kullanımına Etkisi* (Tez No. 717627) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Ayasrah, F. T. M., Alarabi, K., Fattah, H. A. A., & Al-mansouri, M. (2023). A Secure Technology Environment And Aı's Effect On Science Teaching: Prospective Science Teachers. *Migration Letters, 20*(S2), 289-302.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 71-88. https://dergipark.org.tr/en/pub/baebd/issue/55426/690058.

Baker, T., & Smith, L. (2019). *Educ-AI-tion Rebooted? Exploring The Future of Artificial İntelligence in Schools And Colleges*, Nesta Foundation. https://media.nesta.org.uk/documents/Future_of_AI_and_education_v5_WEB.pdf (E.T.: 08.10.2024).

Çam, M. B., Çelik, N. C., Güntepe, E. T., & Durukan, Ü. G. (2021). Öğretmen Adaylarının Yapay Zekâ Teknolojileri İle İlgili Farkındalıklarının Belirlenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *18*(48), 263-285. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1764677.

Çetin, B. Y., & Asiltürk, E. (2016). Fen Bilgisi Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Kimyasal Denklemler Ve Hesaplamalar Konusu Öğrenmeleri Üzerine Fenomenografik Bir Çalışma. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 53, 317-333. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6887.

Çolak-Yazıcı, S., & Erkoç, M. (2023). Fen Bilimleri Grubu Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yapay Zekâ Kullanma Durumlarının Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (58),* 2682- 2704. https://doi.org/10.53444/deubefd.1316144.

Erdan, S. (2018). *Sanal Laboratuvarın, Öğrenenlerin Akademik Başarılarına ve Algılanan Öğrenmelerine Etkisi* (Tez No. 353359) [Yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Erbaş, Ç., & Demirer, V. (2014). "Eğitimde Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları: Google Glass Örneği. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education, 3*(2), 8-16. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/231319.

Göker, H., & Tekedere, H. (2023). Eğitsel Veri Madenciliğinin Örnek Bir Olay ile Değerlendirilmesi. V. Nabiyev & A.K. Erümit (Eds.), *Eğitimde yapay zekâ: Kuramdan uygulamaya* içinde (ss. 206-229). Pegem Akademi.

Güven, E., & Sülün, Y. (2023). Ortaokul 5. Sınıf Fen Öğretiminde Arduino Destekli Robotik Kodlama Etkinliklerinin Kullanılması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 225-236. https://doi.org/10.17556/erziefd.1116283.

Kılıç, S., (2023). Yapay Zekâ Literatürünün Görsel Haritası. Kılıç, S. (Eds.), *Yapay Zekâ & Teori ve Uygulamalar* içinde (ss. 1-22). Nobel Bilimsel Eserler.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., & Shannon, C. E. (1955). A Proposal For The Dartmouth Summer Research Project On Artificial Intelligence. https://www-formal.stanford.edu/jmc/history/dartmouth/dartmouth.html (E.T.: 09.10.2024).

Mindivanli- Akdoğan, E. & Yıldırım,P. (2021). STEM ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanımı. Y. Değirmenci & Z.Taşyürek (Eds.), *Uygulama Örnekleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (ss. 171-199). Nobel Yayıncılık.

Mindivanli Akdoğan, E., & Öner, Ü. (2023). Opinions of Social Studies Teachers and 7th-Grade Students Regarding Digital Literacy Skills. *Türk Akademik Yayınlar Dergisi (TAY Journal)*, *7*(Special Issue), 75-106. https://doi.org/10.29329/tayjournal.2023.609.04.

Montenegro-Rueda, M., Fernández-Cerero, J., Fernández-Batanero, J. M., & López-Meneses, E. (2023). Impact Of The Implementation Of Chatgpt In Education: A Systematic Review. *Computers*, *12*(8), 153. https://doi.org/10.3390/computers12080153.

Nazaretsky, T., Ariely, M., Cukurova, M., & Alexandron, G. (2022). Teachers' Trust In Al-Powered Educational Technology And a Professional Development Program to Improve İt. *British journal of educational technology, 53*(4), 914-931. https://doi.org/10.1111/bjet.13232.

Nija, C. O., Idiege, K. J., Uwe, U. E., Meremikwu, A. N., Ekon, E. E., Erim, C. M., Ukah, J.U., Eyo, E.O., Anari, M.I., & Cornelius-Ukpepi, B. U. (2023). Adoption of Artificial Intelligence In Science Teaching: From The Vantage Point Of The African Science Teachers. *Smart Learning Environments*, *10*(1), 42. https://doi.org/10.1186/s40561-023-00261-x.

Özbay, Ö. (2015). Veri Madenciliği Kavramı ve Eğitimde Veri Madenciliği Uygulamaları. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 262-272. https://dergipark.org.tr/en/pub/inesj/issue/40015/475764.

Pala, F. K. (2023). Makine Öğrenmesi ve Eğitim Sistemine Getirdikleri. V. Nabiyev & A.K. Erümit (Eds.), *Eğitimde Yapay Zekâ: Kuramdan Uygulamaya* içinde (ss. 234-254). Pegem Akademi.

Soyhan, İ., Gurel, S., & Tekin, S. A. (2021). Yapay Zekâ Tabanlı Görüntü İşleme Tekniklerinin İnsansız Hava Araçları Üzerinde Uygulamaları. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (24), 469-473. https://doi.org/10.31590/ejosat.903181.

Şin, B., & Kadıoğlu, İ. (2019). İnsansız Hava Aracı (İHA) Ve Görüntü İşleme Teknikleri Kullanılarak Yabancı Ot Tespitinin Yapılması. *Turkish journal of weed science*, *22*(2), 211-217. https://dergipark.org.tr/tjws.

Tepe, T., Kaleci, D., & Tüzün, H. (2016, May). Eğitim Teknolojilerinde Yeni Eğilimler: Sanal Gerçeklik Uygulamaları. In *10th International Computer and Instructional Technologies Symposium (ICITS)* (Vol. 16, No. 18, pp. 547-555). https://yunus.hacettepe.edu.tr/~htuzun/html/academic/2016-ICITS%20-TepeKaleciTuzun.pdf.

Tuğrul-Korucu, A., & Biçer,H. (2024). Eğitimde Yapay Zekânın Rolleri ve Eğitsel Yapay Zekâ Uygulamaları. V. Nabiyev & A.K. Erümit (Eds.), *Eğitimde Yapay Zekâ: Kuramdan Uygulamaya* içinde (5.baskı, ss. 38-56). Pegem Akademi.

Uluyol, Ç. (2022). Yapay Zekâya Giriş. H. Çakır & Ç. Uluyol (Eds.), *Yapay Zekâ Kuramdan Uygulamaya* içinde (ss. 1-12). Nobel Akademi.

Wang, S., Sun, Z., & Chen, Y. (2023). Effects of Higher Education İnstitutes' Artificial İntelligence Capability On Students' Self-Efficacy, Creativity And Learning Performance. *Education and Information Technologies*, *28*(5), 4919-4939. https://link.springer.com/article/10.1007/s10639-022-11338-4.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M. ve Gouverneur, F. (2019). Systematic Review of Research on Artificial İntelligence Applications in Higher Education–Where Are The Educators*?. International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1), 1-27. https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0

Yılmaz, A. (2023). Fen Bilimleri Eğitiminde Dijital Uygulamalar, Yapay Zekâ ve Akıllı Yazılımlar: Tehditler ve Fırsatlar. *Matematik ve Fen Bilimleri Üzerine Araştırmalar-II (1-20). Gaziantep: Özgür Yayınları*. http://dx.doi.org/10.58830/ozgur.pub165.c676.

URL-1: https://www.yenka.com/en/What_is_Yenka/ (E.T: 05.10.2024).

URL-2: https://www.modelscience.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-3: http://phet.colorado.edu/ (E.T: 05.10.2024).

URL-4: https://www.solarsystemscope.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-5: https://yoksanlab.yok.gov.tr (E.T: 05.10.2024).

URL-6: http://www.algodoo.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-7: https://opencv.org/ (E.T: 05.10.2024).

URL-8: https://www.gimp.org/ (E.T: 05.10.2024).

URL-9: https://developer.apple.com/augmented-reality/ (E.T: 05.10.2024).

URL-10: https://developers.google.com/ar/develop?hl=tr (E.T: 05.10.2024).

URL-11: https://store.steampowered.com/valveindex (E.T: 05.10.2024).

URL-12: https://teachablemachine.withgoogle.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-13: https://openai.com/chatgpt/ (E.T: 05.10.2024).

URL-14: https://chatgpt.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-15: https://science-journal.arduino.cc/ (E.T: 05.10.2024).

URL-16: https://appinventor.mit.edu/ (E.T: 05.10.2024).

URL-17: https://tinybop.com/apps/simple-machines (E.T: 05.10.2024).

URL-18: https://tinybop.com/apps/the-robot-factory (E.T: 05.10.2024).

URL-19: https://www.vieyrasoftware.net/physics-toolbox-sensor-suite (E.T: 05.10.2024).

URL-20: https://tocalab.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-21: https://mysteryscience.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-22:https://www.rolling-panda.com/games/Science-Experiments-in-School-Lab+Learn-with-Fun (E.T: 05.10.2024).

URL-23:https://lawrencehallofscience.org/science-apps/diy-sun-science/ (E.T: 05.10.2024).

URL-24:https://magicschoolbus.fandom.com/wiki/The_Magic_School_Bus:_Oceans(E.T: 05.10.2024).

URL-25: https://littlealchemy.com/ (E.T: 05.10.2024).

URL-26: https://www.bing.com/images/create (E.T: 05.10.2024).

URL-27: https://www.ibm.com/watson (E.T: 05.10.2024).

URL-28: (https://www.turnitin.com/ https://www.ithenticate.com/ (E.T: 05.10.2024).

KAYNAKÇA

Abedi, E. A. (2023). Tensions between technology integration practices of teachers and ICT in education policy expectations: Implications for change in teacher knowledge, beliefs and teaching practices. *Journal of Computers in Education*, 1-20.

Ahmad, T., Zhu, H., Zhang, D., Tariq, R., Bassam, A., Ullah, F., AlGhamdi, A. S., & Alshamrani, S. S. (2022). Energetics Systems and artificial intelligence: Applications of industry 4.0. *Energy Reports*, *8*, 334-361.

Anshori, I., & Suwidiyanti. (2020). Improvement of mathematics teacher performance through academic supervision with collaborative approaches. *International Journal of Educational Research Review*, *5*(3), 227-242.

Arthur, Y. D., Dogbe, C. S. K., & Asiedu-Addo, S. K. (2022). Enhancing performance in mathematics through motivation, peer assisted learning, and teaching quality: The mediating role of student ınterest. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *18*(2).

Ayanwale, M. A., Sanusi, I. T., Adelana, O. P., Aruleba, K. D., & Oyelere, S. S. (2022). Teachers' readiness and intention to teach artificial intelligence in schools. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *3*.

Celik, I., Dindar, M., Muukkonen, H., & Järvelä, S. (2022). The promises and challenges of artificial ıntelligence for teachers: A systematic review of research. *TechTrends*, *66*(4), 616-630.

Chaney, T. (2017). The effect of blended learning on math and reading achievement in a charter school context. *Doctoral Dissertations and Projects*.

Chaney, T. A. (2016). *The effect of blended learning on math and reading achievement in a charter school context.* PhD dissertation, Liberty University.

Chen, X., Xie, H., & Hwang, G.-J. (2020). A multi-perspective study on Artificial Intelligence in Education: Grants, conferences, journals, software tools, institutions, and researchers. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *1*, 100005. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2020.100005.

del Olmo-Muñoz, J., González-Calero, J. A., Diago, P. D., Arnau, D., & Arevalillo-Herráez, M. (2023). Intelligent tutoring systems for word problem solving in COVID-19 days: Could they have been (part of) the solution? *ZDM – Mathematics Education*, *55*(1), 35-48. https://doi.org/10.1007/s11858-022-01396-w.

Demir, M., Kaya, M., Çelik, A., Filiz, T. (2024). The effect of technology-based mathematıcs teachıng on mathematıcs performance: a second-order meta-analysıs. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 14*(2), 260-285. https://doi.org/10.17943/etku.1401897

Demircioğlu, E., Yazıcı, C., & Demir, B. (2024). Yapay zekâ destekli matematik eğitimi: Bir içerik analizi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(106), 711-785. https://doi.org/10.5281/zenodo.11109449.

Dillenbourg, P. (2016). The evolution of research on digital education. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, *26*(2), 544-560. https://doi.org/10.1007/s40593-016-0106-z.

Ee, J. H., & Huh, N. (2018). A study on the relationship between artificial intelligence and change in mathematics education. *Communications of Mathematical Education, 32*(1), 23-36.

Egara, F. O., & Mosimege, M. (2024). Exploring the ıntegration of Artificial Intelligence-Based ChatGPT into mathematics ınstruction: Perceptions, challenges, and ımplications for educators. *Education Sciences*, *14*(7), 742. https://doi.org/10.3390/educsci14070742.

Engelbrecht, J., & Borba, M. C. (2024). Recent developments in using digital technology in mathematics education. *ZDM – Mathematics Education*, *56*(2), 281-292. https://doi.org/10.1007/s11858-023-01530-2.

Fahimirad, M., & Kotamjani, S. S. (2018). A review on application of artificial intelligence in teaching and learning in educational contexts. *International Journal of Learning and Development, 8*(4), 106-118.

Fang, Y., Ren, Z., Hu, X., & Graesser, A. C. (2019). A meta-analysis of the effectiveness of ALEKS on learning. *Educational Psychology*, *39*(10), 1278-1292. https://doi.org/10.1080/01443410.2018.1495829.

Fast, E., & Horvitz, E. (2017). Long-term trends in the public perception of artificial ıntelligence. *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence*, *31*(1).

Filiz, T. (2023). Gerçekçi matematik eğitimi yaklaşımının ilkokul öğrencilerinin matematik performansına etkisi: Meta-analiz. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi (Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına)*, 1062-1081. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1357577

Filiz, T., & Güneş, G. (2023). Teaching multiplication based on realistic mathematics education to students at risk of mathematics learning difficulties. *Journal of Family Counseling and Education, 8*(2), 193-211. https://doi.org/10.32568/jfce.1372345

Gadanidis, G. (2017). Artificial ıntelligence, computational thinking, and mathematics education. *International Journal of Information and Learning Technology*, *34*(2), 133-139. https://doi.org/10.1108/IJILT-09-2016-0048.

Görgüt, R. Ç. (2024). Yapay zeka ve matematik eğitimi. Eğitim & Bilim 2023-IV, 43. Efeakademi Yayınları.

Graesser, A. C., Hu, X., & Sottilare, R. (2018). Intelligent tutoring systems. In International Handbook of the Learning Sciences (pp. 246–255). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315617572-24.

Harskamp, E. G., & Suhre, C. J. M. (2006). Improving mathematical problem solving: A computerized approach. *Computers in Human Behavior*, *22*(5), 801-815. https://doi.org/10.1016/j.chb.2004.03.023.

Holstein, K., McLaren, B. M., & Aleven, V. (2019). Co-designing a real-time classroom orchestration tool to support teacher–AI complementarity. *Journal of Learning Analytics, 6*(2), 27–52.

Hwang, G.-J., & Tu, Y.-F. (2021). Roles and research trends of artificial ıntelligence in mathematics education: A bibliometric mapping analysis and systematic review. *Mathematics*, *9*(6), 584. https://doi.org/10.3390/math9060584.

Hwang, S. (2022). Examining the effects of artificial ıntelligence on elementary students' mathematics achievement: A meta-analysis. *Sustainability*, *14*(20), 13185. https://doi.org/10.3390/su142013185.

Inoferio, H. V., Espartero, M., Asiri, M., Damin, M., & Chavez, J. V. (2024). Coping with math anxiety and lack of confidence through AI-assisted Learning. *Environment and Social Psychology*, 9(5).

Jia, J., Wang, T., Zhang, Y., & Wang, G. (2024). The comparison of general tips for mathematical problem solving generated by generative AI with those generated by human teachers. *Asia Pacific Journal of Education*, *44*(1), 8-28. https://doi.org/10.1080/02188791.2023.2286920.

Kaplan-Rakowski, R., Grotewold, K., Hartwick, P., & Papin, K. (2023). Generative AI and teachers' perspectives on ıts ımplementation in education. *Journal of Interactive Learning Research*, *34*(2), 313-338.

Karal, H., Nabiyev, V., Erümit, A. K., Arslan, S., & Çebi, A. (2014). Students' opinions on artificial intelligence based distance education system (Artimat). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *136*, 549-553. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.05.374.

Kim, J., Lee, H., & Cho, Y. H. (2022). Learning design to support student-AI collaboration: Perspectives of leading teachers for AI in education. *Education and Information Technologies*, *27*(5), 6069-6104. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10831-6.

Kim, Y., Thayne, J., & Wei, Q. (2017). An embodied agent helps anxious students in mathematics learning. *Educational Technology Research and Development*, *65*(1), 219-235. https://doi.org/10.1007/s11423-016-9476-z.

Kohn, J., Rauscher, L., Kucian, K., Käser, T., Wyschkon, A., Esser, G., & von Aster, M. (2020). Efficacy of a computer-based learning program in children with developmental dyscalculia. What Influences Individual Responsiveness? *Frontiers in Psychology*, *11*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01115.

Kurilovas, E. (2016). Evaluation of quality and personalisation of VR/AR/MR learning systems. *Behaviour & Information Technology*, *35*(11), 998-1007. https://doi.org/10.1080/0144929X.2016.1212929.

Li, Y., Zhao, K., & Xu, W. (2015). Developing an ıntelligent tutoring system that has automatically generated hints and summarization for algebra and geometry. *International Journal of Information and Communication Technology Education (IJICTE)*, *11*(2), 14-31. https://doi.org/10.4018/ijicte.2015040102.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Corcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson.

Mavrikis, M., Rummel, N., Wiedmann, M., Loibl, K., & Holmes, W. (2022). Combining exploratory learning with structured practice educational technologies to foster both conceptual and procedural fractions knowledge. *Educational Technology Research and Development*, *70*(3), 691-712. https://doi.org/10.1007/s11423-022-10104-0.

Mhlongo, S., Mbatha, K., Ramatsetse, B., & Dlamini, R. (2023). Challenges, opportunities, and prospects of adopting and using smart digital technologies in learning environments: An iterative review. *Heliyon*, *9*(6). https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16348.

Mohamed, M. Z. bin, Hidayat, R., Suhaizi, N. N. binti, Sabri, N. binti M., Mahmud, M. K. H. bin, & Baharuddin, S. N. binti. (2022b). Artificial Intelligence in Mathematics Education: A Systematic Literature Review. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, *17*(3). https://eric.ed.gov/?id=EJ1357707.

National Council of Teachers of Mathematics. (2022). 2022 NAEP math scores reinforce why systemic change is needed in mathematics education. NCTM Responds to 2022 Math NAEP Results. Retrieved from https://www.nctm.org/News-and-Calendar/News/NCTM-News-Releases/NCTM-Responds-to-2022-Math-NAEP-Results/.

Nzeadibe, A. C., Egara, F. O., Inweregbuh, C. O., & Osakwe, I. J. (2020). Effect of problem-solving and collaborative strategy on secondary school students' retention in geometry. *African Journal of Science, Technology and Mathematics Education, 5*(1), 9-20.

Osakwe, I. J., Egara, F. O., Inweregbuh, O. C., Nzeadibe, A. C., & Emefo, C. N. (2023). Interaction patterns: An approach for enhancing students' retention in geometric construction. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, *18*(1), em0720. https://doi.org/10.29333/iejme/12596.

Ottenbreit-Leftwich, A., Glazewski, K., Jeon, M., Jantaraweragul, K., Hmelo-Silver, C. E., Scribner, A., Lee, S., Mott, B., & Lester, J. (2023). Lessons learned for AI education with elementary students and teachers. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, *33*(2), 267-289. https://doi.org/10.1007/s40593-022-00304-3.

Parviainen, P., Eklund, K., Koivula, M., Liinamaa, T., & Rutanen, N. (2023). Teaching early mathematical skills to 3- to 7-year-old children-differences related to mathematical skill category, children's age group and teachers' characteristics. *International Journal of Science and Mathematics Education*, *21*(7), 1961-1983. https://doi.org/10.1007/s10763-022-10341-y.

Peng, P., & Lin, X. (2019). The relation between mathematics vocabulary and mathematics performance among fourth graders. *Learning and Individual Differences*, *69*, 11-21. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2018.11.006.

Peng, P., Namkung, J., Barnes, M., & Sun, C. (2016). A meta-analysis of mathematics and working memory: Moderating effects of working memory domain, type of mathematics skill, and sample characteristics. *Journal of Educational Psychology*, *108*(4), 455-473. https://doi.org/10.1037/edu0000079.

Saralar-Aras, İ., Erkol, E. D., & Akan, R. (2023). Matematik öğretiminde yapay zekâ eğitim uygulamaları [Artificial intelligence education practices for teaching mathematics]. In İ. Saralar-Aras (Ed.) Maths of artificial Intelligence: Theory and practices (pp. 49-72). Nobel Publications.

Seufert, S., Guggemos, J., & Sailer, M. (2021). Technology-related knowledge, skills, and attitudes of pre- and in-service teachers: The current situation and emerging trends. *Computers in Human Behavior*, *115*, 106552. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106552.

Sevil, Ş. & Saralar-Aras, İ. (2024). Eğitimde kullanılan yapay zeka araçları: Öğretmen el kitabı. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Supriyadi, E., & Kuncoro, K. S. (2023). Exploring the future of mathematics teaching: Insight with ChatGPT. *Union: Jurnal Ilmiah Pendidikan Matematika*, *11*(2), 305-316. https://doi.org/10.30738/union.v11i2.14898.

Swiecki, Z., Ruis, A. R., Gautam, D., Rus, V., & Williamson Shaffer, D. (2019). Understanding when students are active-in-thinking through modeling-in-context. *British Journal of Educational Technology*, *50*(5), 2346-2364. https://doi.org/10.1111/bjet.12869.

Tondeur, J., Scherer, R., Siddiq, F., & Baran, E. (2020). Enhancing pre-service teachers' technological pedagogical content knowledge (TPACK): A mixed-method study. *Educational Technology Research and Development*, *68*(1), 319-343. https://doi.org/10.1007/s11423-019-09692-1.

Torres-Peña, R. C., Peña-González, D., Chacuto-López, E., Ariza, E. A., & Vergara, D. (2024). Updating Calculus Teaching with AI: A Classroom Experience. *Education Sciences*, *14*(9), 1019. https://doi.org/10.3390/educsci14091019.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2019). Beijing consensus on AI and education. Retrieved from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000368303.

Ünal, E. ve Arı, S. (2021). Acil uzaktan eğitim. Z.N. Baysal, E. Sarıcan ve N. Şener (Ed.). *İlkokul üzerine güncel konular-I içinde* (s.59-69). Pegem Akademi.

Van Vaerenbergh, S., & Pérez-Suay, A. (2022). A Classification of Artificial Intelligence Systems for Mathematics Education. Içinde P. R. Richard, M. P. Vélez, & S. Van Vaerenbergh (Ed.), *Mathematics Education in the Age of Artificial Intelligence: How Artificial Intelligence can Serve Mathematical Human Learning* (ss. 89-106). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-86909-0_5.

Voskoglou, M. G., & Salem, A.-B. M. (2020). Benefits and limitations of the artificial with respect to the traditional learning of mathematics. *Mathematics*, *8*(4), 611. https://doi.org/10.3390/math8040611.

Wang, S., Christensen, C., Cui, W., Tong, R., Yarnall, L., Shear, L., & Feng, M. (2023). When adaptive learning is effective learning: Comparison of an adaptive learning system to teacher-led instruction. *Interactive Learning Environments*, 31(2), 793-803.

Wardat, Y., Tashtoush, M. A., AlAli, R., & Jarrah, A. M. (2023). ChatGPT: A revolutionary tool for teaching and learning mathematics. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *19*(7), em2286. https://doi.org/10.29333/ejmste/13272.

Wei, X. (2024). Evaluating chatGPT-4 and chatGPT-4o: Performance insights from NAEP mathematics problem solving. *Frontiers in Education*, *9*. https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1452570.

Xie, H., Chu, H.-C., Hwang, G.-J., & Wang, C.-C. (2019). Trends and development in technology-enhanced adaptive/personalized learning: A systematic review of journal publications from 2007 to 2017. *Computers & Education*, *140*, 103599. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2019.103599.

Xu, W., & Ouyang, F. (2022). The application of AI technologies in STEM education: A systematic review from 2011 to 2021. *International Journal of STEM Education*, *9*(1), 59. https://doi.org/10.1186/s40594-022-00377-5.

Yi, L., Liu, D., Jiang, T., & Xian, Y. (2024). The effectiveness of AI on K-12 students' mathematics learning: A systematic review and meta-analysis. *International Journal of Science and Mathematics Education*, 1-22. https://doi.org/10.1007/s10763-024-10499-7.

Zhai, X., Chu, X., Chai, C. S., Jong, M. S. Y., Istenic, A., Spector, M., Liu, J.-B., Yuan, J., & Li, Y. (2021). A Review of Artificial Intelligence (AI) in Education from 2010 to 2020. *Complexity*, *2021*(1), 8812542. https://doi.org/10.1155/2021/8812542.

KAYNAKÇA

Acar, O. (2020). *Yapay Zeka Fırsat mı Yoksa Tehdit mi?* İstanbul: Kriter Yayınevi.

Adalı, E. (2017). Yapay Zeka. İçinde M. Karaca (Editör), *İnsanlaşan Makineler ve Yapay Zekâ* (s. 8-13). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı Dergisi.

Ahmad, K., Iqbal, W., El-Hassan, A., Qadir, J., Benhaddou, D., Ayyash, M., & Al-Fuqaha, A. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Panoramic Review. DOI: https://doi. org/10.35542/osf. io/zvu2n

Akgün, E. (2019). 2023 Eğitim Vizyonunda Dijital Dönüşüm. Seta Perspektif, 233, 1-6.

Altun, D. (2019). Sanal Gerçeklik ve Yapay Zeka. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zeka ve Gelecek* (s. 139-157). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zeka ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Aslan, C. ve Doğan Güldenoğlu, B. N. (2018). Çok Satılan Çocuk Edebiyatı Kitaplarında Çocuk Hakları Üzerine Bir Çözümleme. İçinde Y. Karaman Kepenekci ve P. Taşkın (Editör), *Prof. Dr. Emine Akyüz'e Armağan: Akademisyenlikte 50 yıl* (s. 90-102). Ankara: Pegem Akademi.

Aydın, A. (2019). Devlet Erkinin Yönetim Paradigmasının Yapay Zeka Bağlamında Dönüşümü. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zeka ve Gelecek* (s. 65-87). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Bahçeci, F. ve Gürol, M. (2010). Eğitimde Akıllı Öğretim Sistemleri Uygulamalarına Yönelik Bir Model Önerisi. *Engineering Sciences*, 5(2), 121-128.

Bostrom, N., ve Yudkowsky, E. (2014). The Ethics of Artificial Intelligence. İçinde K. F. (Eds.), *The Cambridge Handbook of Artificial Intelligence*. Cambridge: Cambridge University Press.

Casal-Otero, L., Catala, A., Fernández-Morante, C., Taboada, M., Cebreiro, B., Barro, S. (2023). AI Literacy in K-12: A Systematic Literature Review. *International Journal of STEM Education*, 10(1), 29. doi:10.1186/s40594-023-00418-7

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., and Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence Trends in Education: A Narrative Overview. *Procedia Computer Science*, 136, 16-24. https://doi. org/10.1016/j.procs.2018.08.233

Chen, L., Chen, P. and Lin, Z. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Review. *IEEE Access*, 8, 75264 – 75278. doi:10.1109/ACCESS.2020.2988510

Chieu, V. M. (2005). *Consructivist Learning: An Operational Approach for Designing Adaptive Learning Environments Supporting Cognitive Flexibility*. PhD Thesis. UCL-Université Catholique de Louvain.

Civelek, Ö. (2003). Yapay Zekâ-Ömer Civelek'le Söyleşi. *TMH-Türkiye Mühendislik Haberleri*, 423(1), 40-50.

Cohen, R. J. ve Swerdlik, M. E. (2018). *Zeka ve Ölçülmesi.* (çev. N. Demirtaşlı). İçinde E. Tavşancıl (Editör), *Psikolojik Test ve Değerleme Testlere ve Ölçmeye Giriş* (s.277-309). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Çetin, M., & Aktaş, A. (2021). Yapay Zeka ve Eğitimde Gelecek Senaryoları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(Eğitim Bilimleri Özel Sayısı), 4225-4268. https://doi. org/10.26466/opus.911444

Dağ, F. (2022). Eğitimde Yapay Zeka Uygulamalarına İlişkin Teknolojik ve Pedagojik Yaklaşımlar. İçinde V. Nabiyev ve A. K. Erümit (Editör), *Eğitimde Yapay Zeka* (s. 163-164). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Demir, O. (2019). Sürdürülebilir Kalkınma için Yapay Zeka. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zeka ve Gelecek* (s. 44-63). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Dick, S. (2019). Artificial Intelligence. *Harvard Data Science Review*, 1(1), 1-8. doi: 10.1162/99608f92.92fe150c

Drigas, A. S. & Ioannidou, R. E. (2012). Artificial Intelligence in Special Education: A Decade Review. *International Journal of Engineering Education*, 28(6), 1366.

Elkind, D. (1969). Piagetian and Psychometric Conceptions of Intelligence. *Harvard Educational Review*, 39(2), 319-337.

Esin, E. M. (2019). Yapay Zekanın Sosyal ve Teknik Temelleri. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zeka ve Gelecek* (s. 110-138). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Fahimirad, M. & Kotamjani, S. S. (2018). A Review on Application of Artificial Intelligence in Teaching and Learning in Educational Contexts. *International Journal of Learning and Development*, 8(4), 106-118.

Gardner, H. (1992). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

Goel, A. K. ve Polepeddi, L. (2016). Jill Watson: A Virtual Teaching Assistant for Online Education. İçinde (Ed. C. Dede, J. Richards and B. Saxberg) Learning Engineering for Online Education, Georgia Institute of Technology. London, UK: Routledge.

Gondal, K. M. (2018). Artificial Intelligence and Educational Leadership. *Annals of King Edward Medical University*, 24(4), 1-2.

Gordon, B. M. (2011). *Artificial Intelligence: Approaches, Tools and Applications*. New York: Nova Science Publishers, Inc.

Grawemeyer, B., Mavrikis, M., Holmes, W., Santos, S. G., Wiedmann, M. and Rummel, N. (2017). Affective Learning: Improving Engagement and Enhancing Learning with Affect-aware Feedback. *User Modeling and UserAdapted Interaction*, 27, 119-158. doi:10.1007/s11257-017-9188-z

Günay, D. ve Şişman, B. (2019). Bilgi ve Eğitim Teknolojileri Okuryazarlığı. İçinde A. D. Öğretir-Özçelik ve M. N. Tuğluk (Editör), *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri* (s. 257-275). Ankara: Pegem Akademi.

Güzey, C., Çakır, O., Athar, M. H., Yurdaöz, E. (2023). Eğitimde Yapay Zekâ Üzerine Gerçekleştirilmiş Araştırmalardaki Eğilimlerin İncelenmesi. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi*, 5(1), 67-78. https://doi.org/10.53694/bited.1060730

Hirsch Jr, E. D. (2002). Classroom research and Cargo cults. *Policy Review,* (115), 51.

Holmes, W., Bialik, M., and Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education*. Boston: Center for Curriculum Redesign.

Holmes, W., Persson, J., Chounta, I. A., Wasson, B., & Dimitrova, V. (2022). Artificial intelligence and education: A critical view through the lens of human rights, democracy and the rule of law. Council of Europe.

İşler, B., & Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 5(1), 1-11. doi: 10.17932/IAU.EJNM.25480200.2021/ejnm_v5i1001

Karaca, B. ve Telli, G. (2019). Yapay Zekanın Çeşitli Süreçlerdeki Rolü ve Tahminleme Fonksiyonu. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zeka ve Gelecek* (s. 172-185). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Karsenti, T. (2019). Artificial Intelligence in Education: The Urgent Need to Prepare Teachers for Tomorrow's Schools. *Formation et profession*, 27(1), 112-116. doi:10.18162/fp. 2019.a166

Karsenti, T., Bugmann, J., Gros, P-P. (2017). Using Humanoïd Robots to Support Students with Autism Spectrum Disorder. *Formation et profession*, 25(3), 123-126. doi: 10.18162/fp.2017.a135

Karsenti, T., Bugmann, J. Parent, S. (2019). *Apprendre l'histoire avec le jeu Assassin's Creed? Uneétude exploratoire menée auprès de 329 élèves du secondaire*. Montreal: CRIFPE.

Kılınç, D. ve Başeğmez, N. (2019). *Uygulamalarla Veri Bilimi Yapay Zeka ve Makine Öğrenmesi* (3. Baskı). İstanbul: Abaküs.

Knox, J. (2020). Artificial intelligence and education in China. *Learning, Media and Technology*, 45(3), 298-311. https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1754236

Komalavalli, K., Hemalatha, R. and Dhanalakshmi, S. (2020). A survey of artificial intelligence in smart phones and its applications among the students of higher education in and around Chennai City. *Shanlax Internatıonal Journal of Education*, 8(3), 89-95. doi:10.34293/education.v8i3.2379

Kuprenko, V. (2020). Artificial intelligence in education: Benefits, challenges, and use cases. https://medium.com/towards-artificial-intelligence/artificial-intelligence-in-education-benefits-challenges-and-use-cases-db52d8921f7a.

Kutlusoy, Z. (2019). Felsefe Açısından Yapay Zeka. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay zeka ve gelecek* (s. 25-43). İstanbul: Doğu Kitabevi.

Kuzgun, Y. (2017). Zeka ve Yetenekler İnsanın En Önemli Araçları. İçinde Y. Kuzgun ve D. Deryakulu (Editör), *Eğitimde Bireysel Farklılıklar* (s. 13-70). Ankara: Nobel.

Long, L. ve Magerko, B. (2020). *What is AI Literacy? Competencies and Design Considerations. Association for Computing Machinery*, (1-16). CHI: Hawaii.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M. & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education.* London: Pearson Education.

McCarthy, J. (2004). What is artificial intelligence? Stanford University. http://wwwformal.stanford.edu/jmc/whatisai/ (E. T.: 25 Eylül 2024).

McCarthy, J. (2007). From here to human-level AI. *Artificial Intelligence*, 171(18), 1174-1182. https://doi.org/10.1016/j.artint.2007.10.009

MEB. (2020). EBA Akıllı Destek Sistemi. 2 Ağustos 2024 tarihinde https://www.meb.gov.tr/1-milyona-yakin-ogrenci-eba-akademik-destek-sistemi-ile-universite-hedefine-ilerliyor/haber/20798/tr adresinden erişildi.

MEB (2023). Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar) https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2023428142421531-2023_hayat_bilgisi.pdf (E.T.: 28.09.2024).

MEB (2024a). Eğitimde Kullanılan Yapay Zeka Araçları: Öğretmen El Kitabı. Ankara: Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.

MEB (2024b). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2 ve 3. Sınıflar). https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/hayat-bilgisi-dersi (E.T.: 28.09.2024).

Murphy, R. F. (2019). *Artificial Intelligence Applications to Support K–12 Teachers and Teaching: A Review of Promising Applications, Opportunities, and Challenges*. Santa Monica, CA: RAND Corporation.

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay Zeka: İnsan-Bilgisayar Etkileşimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Newman, J. (2017). *To Siri With Love: A Mother, Her Autistic Son and the Kindness of Machines*. New York, NY: Harper Collins.

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Su, J., Ng, W. C. R., Chu, S. K. W. (2023). Teachers' AI Digital Competencies and Twenty-first Century Skills in the Post-pandemic World. *Educational technology research and development*, 71(1), 137-161.

Ng, D. T. K., Luo, W., Chan, H. M. Y., Chu, S. K. W. (2022). Using Digital Story Writing as a Pedagogy to Develop AI Literacy Among Primary Students. *Computers and Education: Artificia Intelligence*, 3(100054), 1-14.

Nilsson, N. (1990). *The Mathematical Foundations of Learning Machines*. San Mateo: Morgan Kaufmann.

OECD. (2019). TALIS 2018 Results (Volume I): teachers and school leaders as lifelong learners, TALIS, OECD Publishing, Paris, https://dx.doi.org/10.1787/1d0bc92a-en

Osetskyi, V., Vitrenko, A., Tatomyr, I., Bilan, S. and Hirnyk, Y. (2020). Artificıal intelligence application in educatıon: Financial implicatıons and prospects. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 2(33), 574-584. doi:10.18371/fcaptp.v2i33.207246

Özgeldi, M. (2019). Yapay Zeka ve İnsan Kaynakları. İçinde G. Telli (Editör), *Yapay Zeka ve Gelecek* (s. 198-222). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Öztürk, K. ve Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekaya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi*, 6(2), 25-36.

Popenici, S. A., Kerr, S. (2017). Exploring The Impact of Artificial Intelligence on Teaching And Learning in Higher Education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(22), 1-13.

Raza, K. (2020). Artificial Intelligence Against COVID-19: A Meta-analysis of Current Research. *Big Data Analytics and Artificial Intelligence Against COVID-19: Innovation Vision and Approach*, 78, 165-176. doi: 10.1007/978-3-030-55258-9_10

Richter, L. M. (2018). Supporting Parents to Provide Nurturing Care to Young Children. *Zero to Three*, 38, 10-16.

Russell, S. J. ve Norvig, P. (1995). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. New Jersey: Prentice Hall.

Sarsıcı, E., & Çelik, A. İ. (2019). Eğitimde Dijital Dönüşüm İçin Bir Model Önerisi. Uluslararası 'Eğitimde ve Sosyal Bilimlerde Yenilikler' Sanal Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı içinde, 339-349.

Say, C. (2018). *50 Soruda Yapay Zeka.* İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.

Schultz, D. P. ve Ellen-Schultz, S. (2007). *Modern Psikoloji Tarihi* (çev. Y. Aslay). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Singh, G., Mishra, A. and Sagar, D. (2013). An Overwiew of Artificial Intelligence. *SBIT Journal of Sciences and Technology*, 2(1), 1-4.

Spearman, C. (1904). "General Intelligence" objectively determined and measured. The American Journal of Psychology, 15(2), 201-292.

Taneri, G. U. (2020). Artificial Intelligence & Higher Education: Towards Customized Teaching and Learning, and Skills for an AI World of Work. Research & Occasional Paper Series: CSHE 6.2020. Center for Studies in Higher Education.

Teng, X. (2019). Discussion about Artificial Intelligence's Advantages and Disadvantages Compete with Natural Intelligence. *Journal of Physics: Conf. Series*, 1187, 1-7. doi:10.1088/1742-6596/1187/3/032083

Thorndike, R. M. ve Thorndike-Christ, T. (2017). Yetenek Testleri (çev. M. Otrar). İçinde M. Otrar (Editör), *Psikolojide ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (s. 374-421). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Timms, M. J. (2016). Letting Artificial Intelligence in Education out of the Box: Educational Cobots and Smart Classrooms. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 26(2), 701-712. doi: 10.1007/s40593-016-0095-y

Toker, F., Kuzgun, Y., Cebe N. ve Uçkunkaya, B. (1968). *Zeka Kuramları*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Dairesi Araştırma ve Değerlendirme Bürosu.

Tuğluk, M. N. ve Gök-Çolak, F. (2019). Sanayi Toplumu ve Eğitimi. İçinde A. D. Öğretir-Özçelik ve M. N. Tuğluk (Editör), *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri* (s. 305-335). Ankara: Pegem Akademi.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence. Mind a Quarterly Review of Psychology and Philosophy, (pp. 433-460). Retriewed from https://academic.oup.com/mind/article/LIX/236/433/986238

U.S. Department of Education. (2013). High School Mathematics intervention report: Carnegie Learning Curricula and Cognitive Tutor. 2 Ağustos 2024 tarihinde https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539061.pdf adresinden erişildi.

Uçar, A. ve Uludağ, M. H. (2018). Nesnelerin İnterneti (IoT) ile akıllı sınıf ve öğrenci takip sistemi tasarımı. Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi, 9(2), 591-600.

Uludağ İhracatçı Birlikleri / UIB (2017). Yapay Zekâ ve Yeni Teknolojiler. Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği Ar&Ge Şubesi Raporu. http://www.uib.org.tr/tr/kbfile/yapay-zeka-ve-yeni-teknolojiler.

URL-1: Yapay Zekâ Nedir? (2019, 10 Aralık). https://www.oracle.com/tr/artificial-intelligence/what-is-ai/ (E. T.: 02.08.2024).

URL-2: Rouhiainen, L. (2019, 14 Ekim). How AI and Data Could Personalize Higher Education [Blog yazısı]. https://hbr.org/2019/10/how-ai-and-data-could-personalize-higher-education (E. T.: 02.08.2024).

URL-3: Arnett, T. (2016). Teaching in the machine age: how innovation can make bad teachers good and good teachers better. Christensen Institute. https://www.christenseninstitute.org/wp-content/uploads/2017/03/Teaching-in-the-machine-age.pdf (E. T.:02.08.2024).

URL-4: Faggela, D. (2019, 21 Kasım). Examples of Artificial Intelligence in Education [Blog yazısı]. https://emerj.com/ai-sector-overviews/examples-of-artificial-intelligence-in-education/ (E. T.:02.08.2024).

URL-5: Joseph (2019, 10 Eylül). Artificial Intelligence In Education: Uses And Applications [Blog yazısı]. Erişim adresi: https://robots.net/ai/artificial-intelligence-in-education-uses-and applications/ (E. T.:02.08.2024).

URL-6: Marr, B (2018, 25 Temmuz). How is AI used in education real world examples of today and a peek ınto the future [Blog yazısı]. Erişim adresi: https://www.forbes.com/sites/bernardmarr/2018/07/25/how-is-ai-used-in-education-real-worldexamples-of-today-and-a-peek-into-the-future/#12673186586e (E. T.: 02.08.2024).

URL-7: Murphy, R. F. (2019, 10 Aralık). Artificial Intelligence Applications to Support K–12 Teachers and Teaching: A Review of Promising Applications, Challenges, and Risks, Santa Monica, CA: RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/perspectives/PE315.html (E. T.: 02.08.2024).

URL-8: Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1., 2. ve 3. Sınıflar) Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. https://mufredat.meb.gov.tr/ (E. T.: 27.08.2024).

URL-9: Google's AI to the Rescue: Ask Socratic • TechNotes Blog. Erişim adresi: https://blog.tcea.org/ask-socratic/ (E. T.: 29.08.2024).

URL-10: Transforming Every Classroom, Engaging Every Student. https://www.hmhco.com/programs/classcraft (E. T.: 29.08.2024).

URL-11: Google Lens'i deneyin. https://lens.google/intl/tr/#cta-section (E. T.: 29.08.2024).

URL-12: Inspiring the next wave in digital learning. https://www.smartsparrow.com/ (E. T.: 29.08.2024).

URL-13: Want to help your child succeed in grammar or independent school exams? Try our new product today! https://www.century.tech/ (E. T.: 29.08.2024).

URL-14: Watson Education Classroom. https://www.ibm.com/mysupport/s/topic/0TO50000000Qei8GAC/watson-education classroom?language=en_US (E. T.: 29.08.2024).

URL-15: https://www.ubuy.com.tr/tr/product/31ANCQ8-osmo-coding-starter-kit-for-fire-tablet-3-educational-learning-games-ages-5-10-learn-to-code-coding-basics-coding-puzzles-stem-to-y-osmo-fire-tablet-ba#gallery-8 (E. T.: 29.08.2024).

URL-16: https://play.smartyants.com/login (E. T.: 29.08.2024).

URL-17: https://www.youtube.com/watch?v=tTNoNzF5lK8 (E. T.: 29.08.2024).

URL-18: https://artsandculture.google.com/ (E. T.: 29.08.2024).

URL-19: https://artsandculture.google.com/story/ewUxH-IaHifuLA (E. T.: 29.08.2024).

URL-20: https://melscience.com/TR-en/?srsltid=AfmBOoo35xacC4TxRedDVGNKGUjnCuxcYFXbXtxcmplR6_kjRAj3d9YF (E. T.: 29.08.2024).

URL-21: https://www.scratchjr.org/ (E. T.: 29.08.2024).

URL-22: https://learn.khanacademy.org/khan-academy-kids/ (E. T.: 29.08.2024).

URL-23: https://tocaboca.com/toca-boca-world (E. T.: 29.08.2024).

Wechsler, D. (2004). The Wechsler Intelligence Scale for children (4. baskı). London: Pearson Assessment.

Yılmaz, A. ve Kaya, U. (2021). *Derin Öğrenme* (3. Baskı). İstanbul: Kodlab.

Yin, R. K., and Moore, G. B. (1987). The use of advanced technologies in special education: Prospects from robotics, artificial intelligence, and computer simulation. *Journal of Learning Disabilities*, 20(1), 60-63.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., and Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education– where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 1-27. https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0.

Zeide, E. (2019). Artifical Intelligence in Higher Education: Applications, Promise and Perils, and Ethical Questions. *Educause Review*, 54(3), 31-39.

KAYNAKÇA

Almelweth, H. (2022). The effectiveness of a proposed strategy for teaching Geography through artificial intelligence applications in developing secondary school students' higher-order thinking skills and achievement. Pegem Journal of Education and Instruction, 12(3), 169-176.

Anderson, A. (2019). Virtual reality, augmented reality and artificial intelligence in special education: a practical guide to supporting students with learning differences. Routledge.

Anderson, K. (2022). "Gamification in education: Leveraging AI for student engagement." Learning and Teaching Journal, 11(2), 87-104.

Bah, Y. M., & Artaria, M. D. (2020). Corona virus (COVID-19) and education for all achievement: artificial intelligence and special education needs-achievements and challenges. COUNS-EDU: The International Journal of Counseling and Education, 5(2), 64-70.

Chan, C. K. Y., & Tsi, L. H. (2023). The AI Revolution in Education: Will AI Replace or Assist Teachers in Higher Education?. arXiv preprint arXiv:2305.01185.

Doğan, A. (2002). Yapay zekâ. Ankara: Kariyer.

Hopcan, S., Polat, E., Ozturk, M. E., & Ozturk, L. (2023). Artificial intelligence in special education: a systematic review. Interactive Learning Environments, 31(10), 7335-7353.

Kozmo, R., Alippi, C., Choe, Y. ve Morabito, F. C. (Eds.). (2018). *Artificial ıntelligence in the age of neural networks and brain computing*. United States: Academic Press.

Lee, I., & Perret, B. (2023, June). Preparing high school teachers to integrate AI methods into STEM classrooms. In Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence (Vol. 36, No. 11, ss. 12783-12791).

MEB, (2024). Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Ortaöğretim Coğrafya Dersi (9,10,11,12. Sınıflar) Öğretim Programı. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay zekâ: insan-bilgisayar etkileşimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Nichol, J. (1985). Classroom-Based Curriculum Development, Artificial Intelligence and History Teaching. Journal of Curriculum Studies, 17(2), 211-214.

Nilsson, N. (1990). *The mathematical foundations of learning machines*. San Mateo: Morgan Kaufmann.

Ottenbreit-Leftwich, A., Glazewski, K., Jeon, M., Jantaraweragul, K., Hmelo-Silver, C. E., Scribner, A., & Lester, J. (2023). Lessons learned for AI education with elementary students and teachers. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 33(2), 267-289.

Rensfeldt, A. B., & Rahm, L. (2023). Automating teacher work? A history of the politics of automation and artificial intelligence in education. Postdigital Science and Education, 5(1), 25-43.

Tapalova, O., & Zhiyenbayeva, N. (2022). Artificial intelligence in education: AIEd for personalised learning pathways. Electronic Journal of e-Learning, 20(5), 639-653.

Trilling, B. & Fadel, C. (2009). 21st Century skills: learning for life in our times. San Francisco: Jossey-Bass.

Wogu, I. A. P., Misra, S., Olu-Owolabi, E. F., Assibong, P. A., Udoh, O. D., Ogiri, S. O., & Damasevicius, R. (2018). Artificial intelligence, artificial teachers and the fate of learners in the 21st century education sector: Implications for theory and practice. International Journal of Pure and Applied Mathematics, 119(16), 2245-2259.

Yarotskaya, L. V., & Aleinikova, D. V. (2023). Reviewing learning and teaching content in the scope of artificial intelligence: For humanities and social sciences majors. RUDN Journal of Psychology and Pedagogics, 20(1), 145-162.

KAYNAKÇA

Aldabe, I., Farwell, A., Rigau, G., Rehm, G., ve Way, A. (2023). *Strategic plans and projects in language technology and artificial intelligence. In European language equality: A strategic agenda for digital language equality* (pp. 361–386). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-28819-7_44

Aldemir, A. (2003). *Bilgiye erişimde yeni yaklaşım: Bilgi okuryazarlığı*. Bilgiye Erişimde Değişen Yollar ve II. Tıbbi Bilgi Yönetimi ve Teknolojileri Sempozyumu, (25-26 Eylül).

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi, 7(17*), 9-26.

Bank, J. A. (2004). Teaching for social justice, diversity, and citizenship in a global World. *The Educational Forum, (68*), 289-298

Bawack, R.E., Fosso Wamba, S., ve Carillo, K. (2019). *artificial ıntelligence in practice: implications for ıs research.* Paper Presented At the Twenty-fifth Americas Conference on Information Systems. Cancun.

Bawden, D. (2008). Origins and concepts of digital literacy. *Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices, 30*, 17–32.

Borges, A.F., Laurindo, F.J., Spínola, M.M., Gonçalves, R.F., ve Mattos, C.A. (2020). The strategic use of artificial intelligence in the digital era: systematic literature review and future research directions. *Int. J. Inf. Manage 57* (17) 102–225.

Bozkurt, A., Xiao, J., Lambert, S., Pazurek, A., ve Crompton, H. (2023). Speculative futures on ChatGPT and generative artificial intelligence (AI): A collective reflection from the educational landscape. *Asian Journal of Distance Education, 18*(1).

Burgsteiner, H., Kandlhofer, M., ve Steinbauer, G. (2016). IRobot: Teaching the basics of artificial ıntelligence in high schools. *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence*, *30*(1). https://doi.org/10.1609/aaai.v30i1.9864

Cardona, M. A., Rodríguez, R. J., ve Ishmael, K. (2023). *Artificial intelligence and the future of teaching and learning: Insights and recommendations.* https://tech.ed.gov/ai-future-of-teaching-and-learning/

Copeland, B. J. (2022). Artificial intelligence. Encyclopaedia Britannica. https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence (18.09.2024)

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekânın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal Of Faculty Of Educational Sciences (Jfes)*, *54*(3), 947-966.

Çelik, I. (2022). "Exploring the determinants of artificial ıntelligence (ai) literacy: Digital divide, computational thinking, cognitive absorption*," SSRN Electron. J.*, 83 (7), pp. 1–11, doi: 10.2139/ssrn.4244763.

Dickson, B. (2017). *What is narrow, general and super artificial intelligence. TechTalks.* https://bdtechtalks.com/2017/05/12/what-is-narrow-general-and-super-artificial-intelligence (22.09.2024)

Dilmurod, R., ve Fazliddin, A. (2021). Prospects for the introduction of artificial intelligence technologies in higher education. *ACADEMI- CIA: An international multidisciplinary research journal. 2*, 929–934.

Duan, Y., Edwards, J.S., ve Dwivedi, Y.K., (2019). Artificial intelligence for decision making in the era of Big Data – evolution, challenges and research agenda*. Int. J. Inf. Manage. 48*, 63–71.

Dubin, F. ve Kuhlman, N. A. (1992). *Cross-cultural literacy: Global perspectives on reading and writing.* Englewood Cliffs, N.J: Regents/Prentice Hall.

Dwyer, B. (2016). Teaching and learning in the global village: connect, create, collaborate, and communicate. *The Reading Teacher*, *70(1),* 131–136.

Faruqe, F., Watkins, R., ve Medsker, L. (2021). Competency model approach to AI literacy: Research-based path from initial framework to model. *Advances in Artificial Intelligence and Machine Learning; Research 2* (4) 580-587.

Florea, A. M., ve Radu, S. (2019). *Artificial Intelligence and Education.* 22nd International Conference on Control Systems and Computer Science (CSCS).

Gaube, S., Suresh, H., Raue, M., Merritt, A., Berkowitz, S. J., Lermer, E., Couhlin, J., Guttang, J., Colak, E., ve Ghassemi, M. (2021). Do as AI say: Susceptibility in deployment of clinical decision-aids. *NPJ digital medicine, 4*(1), 1–8.

Gee, J. P. (1991). A Linguistic approach to narrative. *Journal of Narrative and Life History, 1(1)*, 15-39. http://dx.doi.org/10.1075/jnlh.1.1.03ali.

Guo, Y. ve Yu, H. (2023). Exploration of Education Transformation and Teacher Literacy in the Age of Artificial Intelligence. 5th Internrnattiional Workshop on Artificiiall Intelliigence and Educatiion (WAlEIE).

Haenlein, M., ve Kaplan, A. (2019). A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence. *California Management Review, 61*(4), 5–14. https://doi.org/10.1177/0008125619864925

Howells, K. (2018). The future of education and skills: education 2030: the future we want, https://www. oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018).pdf

Hwang, G. J., Xie, H., Wah, B. W., ve Gašević, D. (2020). Vision, challenges, roles and research issues of Artificial Intelligence in Education*. Computers and Education: Artificial Intelligence*, 1, 100001.

Kandlhofer, M., Steinbauer, G., Hirschmugl-Gaisch, S., ve Huber, P. (2016). *Artificial intelligence and computer science in education: From kindergarten to university.* IEEE Frontiers in Education Conference (FIE) (pp. 1-9). IEEE.

Kewalramani, S., Palaiologou, I., Dardanou, M., Allen, K. A., ve Phillipson, S. (2021). Using robotic toys in early childhood education to support children's social and emotional competencies. *Australasian Journal of Early Childhood, 46*(4), 355–369.

Kong, S. C., Cheung, W. M. Y., ve Zhang, G. (2021). Evaluation of an artificial intelligence literacy course for university students with diverse study backgrounds. *Computers & Education: Artificial Intelligence, 2*, Article 100026.

Kong, S. C., Cheung, W. M. Y., ve Zhang, G. (2022). Evaluating artificial intelligence literacy courses for fostering conceptual learning, literacy and empowerment in university students: Refocusing to conceptual building. *Computers in Human Behavior Reports*, *7*, 100223.

Laupichler, M. C., Aster, A., Schirch, J., ve Raupach, T. (2022). Artificial intelligence literacy in higher and adult education: A scoping literature review. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 100101.

Leahy, S. M., Holland, C., ve Ward, F. (2019). The digital frontier: Envisioning future technologies impact on the classroom. *Futures, 113*, 102422. https://doi.org/10.1016/j.futures.2019.04.009

Liang, J. C., Hwang, G. J., Chen, M. R. A., ve Darmawansah, D. (2021). Roles and research foci of artificial intelligence in language education: An integrated bibliographic analysis and systematic review approach. *Interactive Learning Environments*, 1–27.

Livingston, J. A. (2003). Metacognition: An Overview, https://files.eric.ed.gov/ fulltext/ED474273.pdf (22.08.2024).

Long, D., ve Magerko, B. (2020). What is ai literacy? Competencies and design considerations. HI '20*: CHI Conference on Human Factors in Computing Systems.* Honolulu: Association for Computing Machinery. https://doi.org/10.1145/3313831.3376727.

McBride, C. (2015) *Children's Literacy Development: A Cross-Cultural Perspective on Learning to Read and Write*; Routledge.

McCarthy, J. (2007). From here to human-level AI. *Artificial Intelligence, 171*(18), 1174–1182.

Miller, R. (2015). Learning, the future, and complexity. An essay on the emergence of futures literacy', *European Journal of Education, 50*(4), pp. 513–523.

Mousavinasab, E., Zarifsanaiey, N., R., Niakan Kalhori, S., Rakhshan, M., Keikha, L.,ve Ghazi Saeedi, M. (2021). Intelligent tutoring systems: A systematic review of characteristics, applications, and evaluation methods. *Interactive Learning Environments, 29*(1), 142–163.

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Chu, K. W. S., ve Qiao, M. S. (2021a). AI literacy: Definition, teaching, evaluation and ethical issues. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, 58(1), 504–509.

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Su, M. J., Yim, I. H. Y., Qiao, M. S., ve Chu, S. K. W. (2022). *AI literacy in K–16 classrooms*, 9–19. Springer, AG. https://doi.org/10.1007/978-3-031-18880-0_2

Ng, D. T., Leung, J. K., Chu, S. K., ve M. Q. (2021b). Conceptualizing AI literacy: An exploratory review. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 2.* https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100041

Nordlöf, C., Norstro¨m, P., Ho¨st, G., Hallstro¨m, J. (2022) Towards a three-part heuristic framework for technology education. *Int J Technol Des Educ 2022;32*(3): 1583–604. https://doi.org/10.1007/s10798-021-09664-8.

Önal, İ. (2010). Tarihsel değişim sürecinde yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık: Türkiye deneyimi. *Bilgi Dünyası, 11(1),* 101-121.

Papakonstantinou, A., Batsaris, M., Spondylidis, S. ve Topouzelis, K. (2021). A citizen science unmanned aerial system data acquisition protocol and deep learning techniques for the automatic detection and mapping of marine litter concentrations in the coastal zone. *Drones*, *5*, 6.

Rai, A., Constantinides, P., ve Sarker, S. (2019). Editor's comments: next-generation digital platforms: toward human–AI hybrids. *MIS Q. 43 (1*) iii-x.

Robinson, S. C. (2020). Trust, transparency, and openness: How inclusion of cultural values shapes Nordic national public policy strategies for artificial intelligence (AI). *Technology in Society, 63*, 101421.

Rodríguez-García, J. D., Moreno-Leo´n, J., Roma´n-Gonza´lez, M., ve Robles, G. (2020). *Introducing artificial intelligence fundamentals with LearningML: Artificial intelligence made easy.* In In Eighth international conference on technological ecosystems for enhancing multiculturality (pp. 18–20). ACM.

Rodríguez-García, J. D., Moreno-Leo´n, J., Roma´n-Gonza´lez, M., ve Robles, G. (2021). *Evaluation of an online intervention to teach artificial intelligence with LearningML to 10-16-year-old.* In Proceedings of the 52nd ACM technical symposium on computer science education (pp. 177–183). ACM. students.

Rowles, E. (2024). AI Literacy: An opportunity for higher education. GrayDI: https://www.graydi.us/blog/gray-insights/ai-literacy-an-opportunity-for-higher-education (20.09.2024)

Russell, S. (2021). The history and future of AI. *Oxford Review of Economic Policy, 37*(3), 509–520.

Shiri, A. (2024), Artificial intelligence literacy: a proposed faceted taxonomy*", Digital Library Perspectives, Vol.* ahead-of-print.

Southgate, E., Blackmore, K., Pieschl, S., Grimes, S., McGuire, J., ve Smithers, K. (2018). *Artificial intelligence and emerging technologies (virtual, augmented and mixed reality) in schools: A research report.* University of Newcastle. https://apo.org.au/node/254301

Srinivas Aditya, U. S. P., Singh, R., Singh, P. K. ve Kalla, A. (2021). "A Survey on Blockchain in Robotics: Issues, Opportunities, Challenges and Future Directions," *J. Netw. Comput. Appl.,* 196, pp. 1–37.

Steinbauer, G., Kandlhofer, M., Chklovski, T., Heintz, F., ve Koenig, S. (2021). A differentiated discussion about AI education K-12. *KI-Künstliche Intelligenz 35* (2), 131–137. https://doi.org/10.1007/s13218-021-00724-8.

Stolpe, K. ve Hallström, J. (2024). Artificial intelligence literacy for technology education *Computers and Education 6*, 100159

Su, J., ve Yang, W. (2022). Artificial intelligence in early childhood education: A scoping review. *Computers & Education: Artificial Intelligence*, 100049.

Su, J., Ng. D., ve Chu, S.K. (2023). Artificial ıntelligence (AI) literacy in early childhood education: the challenges and opportunities. *Computers and Education: Artificial Intelligence 4,* 100124

Touretzky, D., Gardner-McCune, C., Martin, F., ve Seehorn, D. (2019). Envisioning AI for K-12: What should every child know about AI?. In *Proceedings of the AAAI conference on artificial intelligence.* 33, pp. 9795–9799.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2022) K-12 AI curricula: a mapping of government-endorsed AI curricula. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (2008). The global literacy challenge: A profile of youth and adult literacy at the mid-point of the United Nations literacy decade, https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000163170 (20.08.2024)

Uzun, Y. ve Çelik, G. (2020). Akademisyenlerin okuryazarlık algısındaki değişimler. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15*(22), 1134-1156. https://doi.org/10.26466/opus.646592.

Wang, B., Rau, P. L. P., ve Yuan, T. (2023). Measuring user competence in using artificial intelligence: validity and reliability of artificial intelligence literacy scale. *Behaviour & Information Technology*, *42*(9), 1324-1337.

West, D.M., ve Allen, J.R. (2018). How artificial intelligence is transforming the world. *Report.* https://www.brookings. edu/research/how-artificial-intelligence-is-transforming-the-world/ (24.09.2024).

Wong, G. K., Ma, X., Dillenbourg, P., ve Huan, J. (2020). Broadening artificial intelligence education in K-12: where to start?. *ACM Inroads, 11*(1), 20-29.

Yıldırım, T. ve Öztürk, D. (2023). A mixed-method research on digital literacy of middle school students. *International Journal of Education. & Literacy Studies IJELS* 11(2), 70-86.

Yılmaz, A. (2021). *Yapay zekâ*. Kodlab yayınevi.

Yi, Y. (2021). Establishing the concept of AI literacy: Focusing on competence and purpose. *Jahr – European Journal of Bioethics, 12*/2, pp. 353 – 368.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., ve Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education–where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1), 1–27.

Zhang, S., Wang, X. ve Qi, Y. (2021) Artificial Intelligence empowers education evaluation: The new concept and core elements of "ıntegration of academic evaluation". *China Distance Educ. 2*, 1–8.

Zhao, L., Wu, X. ve Luo, H. (2022). Developing AI literacy for primary and middle school teachers in china: based on a structural equation modeling analysis. *Sustainability.14*, 14549. https://doi.org/10.3390/su142114549

Zheng, L., Niu, J., Zhong, L., ve Gyasi, J. F. (2021). The effectiveness of artificial intelligence on learning achievement and learning perception: A meta-analysis. *Interactive Learning Environments*, 1–15.

KAYNAKÇA

Albayrak, D. (2021). Yapay zekâ ve coğrafya eğitimindeki etkileri. *Coğrafya Eğitim Dergisi, 22*(1), 53-67.

ArcGIS. (2024). Artificial Intelligence in GIS: Transforming the Geospatial Landscape. ArcGIS Blog. Erişim adresi: https://www.esri.com

ArcGIS. (2024). Artificial Intelligence in GIS: Transforming the Geospatial Landscape. ArcGIS Blog. Erişim adresi: https://www.esri.com

Altaş, N. T. & Değirmenci, Y. (2015). Yükseköğretimde coğrafya derslerinin öğretiminde CBS (coğrafi bilgi sistemleri) kullanımının öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 7(3), 1-14

Artvinli, E. & Dönmez, L. (2020). How Do Geography Textbooks Deal with Map Skills? A Comparison of Turkey and England. *Romanian Review of Geographical Education, 9*(2), 23-45. DOI: 10.24193/RRGE220202

Cevik, E. (2018). Harita okuryazarlığı ve mekansal beceriler. *Coğrafya Dergisi, 15*(3), 78-92.

Çelik, S. (2021). Dijital harita yapımı ve yapay zekâ. *Coğrafya Bilimleri Dergisi, 25*(2), 42-56.

Çolak, H., & Tan, A. (2021). Eğitimde yapay zekâ ve öğrenci başarısı: *Yeni bir paradigma. Eğitim Teknolojileri Araştırmaları, 10*(3), 33-44.

Değirmenci, Y. (2018a). Use of geographic information systems (GIS) in geography lessons according to teacher' opinions. *World Journal on Educational Technology: Current Issues. 10*(3), 186-196.

Değirmenci, Y. (2018b). Maps in geography education. In F. Güneş & Y.Söylemez (Eds.), The skill approach in education: From theory to practice (pp. 450-461). Cambridge: Cambridge Scholars Publisher.

DeepMind. (2024). AI and environmental change predictions. DeepMind Blog. Erişim adresi: https://www.deepmind.com

Doğan, H., & Yalçın, M. (2020). Etkileşimli öğrenme ve yapay zekâ. *Eğitimde Yeni Yöntemler, 10*(4), 47-60.

Dönmez, L. (2021). Map literacy skill in social sciences curriculum in Turkey: The Gap between theory and practice. *Review of International Geographical Education (RIGEO), 11*(2), 449-460. doi: 10.33403rigeo.899631

Google Earth Engine. (2024). Leveraging AI for environmental mapping. Google Earth Engine. Erişim adresi: https://earthengine.google.com

Google. (2021). A smoother ride and a more detailed Map thanks to AI. Google Blog. Erişim adresi: https://blog.google

Google. (2021). Redefining what a map can be with new information and AI. Google Blog. Erişim adresi: https://blog.google

Gündoğan, Y., & Akbulut, E. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve mekansal analiz. *Coğrafya Eğitim Dergisi, 17*(2), 110-123.

Kalkan, A., & Aksoy, T. (2020). Harita okuryazarlığı ve mekânsal düşünme. *Coğrafya Eğitim ve Uygulamalar, 5*(3), 34-50.

Kuş, N., & Bozkurt, M. (2022). Coğrafya ve yapay zekâ: Harita eğitimi üzerine bir inceleme. *Coğrafya ve Teknoloji Dergisi, 30*(1), 22-35.

Mapillary. (2024). The role of AI in street-level imagery. Mapillary Blog. Erişim adresi: https://www.mapillary.com

Mapillary. (2024). The role of AI in street-level imagery. Mapillary Blog. Erişim adresi: https://www.mapillary.com

Savaş, H., & Güngör, C. (2021). Harita becerilerinde yapay zekâ uygulamaları. *Harita Bilimleri Dergisi, 29*(3), 58-72.

Şahin, B., & Duman, İ. (2022). Coğrafi bilgi sistemlerinde yapay zekâ kullanımı. *Coğrafya Dergisi, 18*(1), 90-105.

Tosun, G., & Yıldırım, M. (2021). Yapay zekâ tabanlı harita uygulamaları ve eğitimi. *Harita Bilimleri Dergisi, 19*(3), 88-102.

Tütüncü, B. (2021). Coğrafi bilgi sistemleri ve yapay zekâ. *Coğrafya Dergisi, 12(*2), 35-47.

UNESCO-UNEVOC. (2024). Artificial intelligence in education: transforming skill development. UNEVOC. Erişim adresi: https://unevoc.unesco.org

Yılmaz, O., & Göksel, K. (2022). Yapay zekâ ve harita becerilerinin gelişimi. *Eğitim Teknolojileri Dergisi, 15*(4), 72-85.

KAYNAKLAR

Adjin-Tettey, T. D. (2022). Combating fake news, disinformation, and misinformation: Experimental evidence for media literacy education. *Cogent arts & humanities*, *9*(1), 2037229.

Babad, E., Peer, E., & Hobbs, R. (2012). Media literacy and media bias: Are media literacy students less susceptible to nonverbal judgment biases?. *Psychology of Popular Media Culture*, *1*(2), 97

Breaking down barriers with artificial intelligence (AI): cross-cultural communication in foreign language education. In *Transforming the Language Teaching Experience in the Age of AI* (pp. 215-233). IGI Global

Bulger, M., & Davison, P. (2018). The promises, challenges, and futures of media literacy. *Journal of Media Literacy Education*, *10*(1), 1-21

Bykov, I. A., & Medvedeva, M. V. (2024, April). Media literacy and AI-technologies in digital communication: opportunities and risks. In *2024 Communication Strategies in Digital Society Seminar (ComSDS)* (pp. 21-24). IEEE.

Chiang, T. H., Liao, C. S., & Wang, W. C. (2022). Impact of artificial intelligence news source credibility identification system on effectiveness of media literacy education. *Sustainability*, *14*(8), 4830.

Ciampa, K., Wolfe, Z. M., & Bronstein, B. (2023). ChatGPT in education: Transforming digital literacy practices. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, *67*(3), 186-195.

Coslado, Á. B. (2012). Media literacy education: Development, approaches and challenges in an interconnected world. *Foro de Educación*, *10*(14), 157-175.

Culver, S., & Jacobson, T. (2012). Media literacy and its use as a method to encourage civic engagement. *Revista Comunicar*, *20*(39), 73-80.

De Abreu, B. (2010). Changing Technology=Empowering Students through media literacy education. *New Horizons in Education*, *58*(3), 26-33.

De Abreu, B. S. (Ed.). (2022). *Media literacy, equity, and justice*. Routledge.

Epstein, D., da Costa Pinho, I., Acosta, O. C., & Reategui, E. (2013, October). Inquiry-based learning environment using intelligent tutoring system. In *2013 IEEE Frontiers in Education Conference (FIE)* (pp. 1072-1074). IEEE

Aşık, F., Yıldız, A., Kılınç, S., Aytekin, N., Adalı, R. & Kurnaz, K. (2023). Yapay zekânın eğitime etkileri. International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 10(98), 2100–2107. https://doi.org/10.5281/zenodo.8307107

Gui, M., Fasoli, M., & Carradore, R. (2017). Digital well-being. Developing a new theoretical tool for media literacy research. *Italian Journal of Sociology of Education*, *9*(1), 155-173.

Hermann, E. (2022). Artificial intelligence and mass personalization of communication content—An ethical and literacy perspective. *New media & society*, *24*(5), 1258-1277.

Hobbs, R. (2010). Digital and media literacy: A plan of action. Washington, DC: The Aspen Institute.

Hristovska, A. (2023). Fostering media literacy in the age of ai: examining the impact on digital citizenship and ethical decision-making. *КАИРОС: Журнал за медиуми и комуникации*, *2*(2), 39-59.

Jandrić, P. (2019). The postdigital challenge of critical media literacy. *The International Journal of Critical Media Literacy*, *1*(1), 26-37.

Jolls, T. (2015). The New Curricula: How media literacy education transforms teaching and learning. *Journal of Media Literacy Education*, *7*(1), 65-71

Kahne, J., & Bowyer, B. (2019). Can media literacy education increase digital engagement in politics?. *Learning, Media and Technology*, *44*(2), 211-224.

Krylova-Grek, Y., & Shyshkina, M. (2020). Blended learning method for improving students' media literacy level.

Libitina, Y. (2023). Media literacy in the Social Media Age: Navigating information overload. *Research in Media and Communication*, *1*(2), 7-11.

Lina, S. (2024). New media revolutionizing the field of education: opportunities, challenges and future trends. Pedagogicheskii zhurnal [Pedagogical Journal], 14 (4A), pp. 49-56

Liu, Y., Chen, L., & Yao, Z. (2022). The application of artificial intelligence assistant to deep learning in teachers' teaching and students' learning processes. *Frontiers in Psychology*, *13*, 929175.

Liubinienė, V., & Thunqvist, D. P. (2015). Media literacy and digital divide: a cross-cultural case study of Sweden and Lithuania. *Creativity Studies*, *8*(2), 134-148.

Mariyan, S., & Naveen, E. (2024). Information literacy skills in the digital era: Navigating the information landscape. *International Journal of Advanced Scientific Multidisciplinary Research*, *1*(1), 19-22.

McCollough, C. J., Wallace, A. A., & Luttrell, R. (2022). Artificial intelligence: The dark side, ethics, and implications. In *the emerald handbook of computer-mediated communication and social media* (pp. 671-684). Emerald Publishing Limited.

Nalli, G., Amendola, D., & Smith, S. (2022, October). Artificial intelligence to improve learning outcomes through online collaborative activities. In *European Conference on e-Learning* (Vol. 21, No. 1, pp. 475-479).

Nettlefold, J., & Williams, K. (2021). News media literacy challenges and opportunities for Australian school students and teachers in the age of platforms

Pandey, N. (2024). Deepfakes and the future of journalism: verification techniques in the age of manipulation. *Journal of the Oriental Institute, ISSN: 0030-i324 UGC CARE Group 1*, *73*(2), 398-409.

Pérez Tornero, J. M. & Varis, T. (2010). Media literacy and new humanism. Moscow: UNESCO Institute for Information Technologies in Education.

Pérez-Escoda, A., Pedrero-Esteban, L. M., Rubio-Romero, J., & Jiménez-Narros, C. (2021). Fake news reaching young people on social networks: Distrust challenging media literacy. *Publications*, *9*(2), 24

Risteska, A. (2023). Aware and critical navigation in the media landscape:(un) biased algorithms and the need for new media literacy in the era of artificial intelligence and digital media. *КАИРОС: Журнал за медиуми и комуникации*, *2*(2), 16-38.

Sadiku, M. N., Ashaolu, T. J., Ajayi-Majebi, A., & Musa, S. M. (2021). Artificial intelligence in social media. *International Journal of Scientific Advances*, *2*(1), 15-20.

Schmidt, H. C. (2013). Media literacy education from kindergarten to college: A comparison of how media literacy is addressed across the educational system. Journal of Media Literacy Education, 5(1), 295-309.

Share, J. (2009). *Media literacy is elementary: Teaching youth to critically read and create media* (Vol. 41). Peter Lang.

Singh, R. P., & Singh, A. (2023). Media literacy and digital citizenship: A Narrative review. *The Asian Thinker,5* (17) 63-73

Sperling, K., Stenberg, C. J., McGrath, C., Åkerfeldt, A., Heintz, F., & Stenliden, L. (2024). In search of artificial intelligence (AI) literacy in teacher education: A scoping review. *Computers and Education Open*, 100169.

Statti, A., & Torres, K. M. (2020). Digital literacy: The need for technology integration and its impact on learning and engagement in community school environments. *Peabody Journal of Education*, *95*(1), 90-100

Sur, E. (2022). Okuryazarlık kavramı ve Türkiye'deki okuryazarlık araştırmaları üzerine bir inceleme. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 445-467.

Suwana, F. (2021). Content, changers, community and collaboration: Expanding digital media literacy initiatives. *Media Practice and Education*, *22*(2), 153-170.

Tapalova, O., & Zhiyenbayeva, N. (2022). Artificial intelligence in education: AIEd for personalised learning pathways. *Electronic Journal of e-Learning*, *20*(5), 639-653.

Thoman, E & Jolls, T. (2008). Literacy for the 21st century: an overview & orientation guide to media literacy education. Center for Media Literacy. 20 Eylül 2024'te alındığı yer https://www.medialit.org/sites/default/files/01_MLKorientation.pdf

Tiernan, P., Costello, E., Donlon, E., Parysz, M., & Scriney, M. (2023). Information and media literacy in the age of AI: Options for the future. *Education Sciences*, *13*(9), 906.

Tome, V. (2018). Assessing media literacy in eeacher education. In *Teacher Training and*

Tommasi, F., Ceschi, A., Sartori, R., Gostimir, M., Passaia, G., Genero, S., & Belotto, S. (2023). Enhancing critical thinking and media literacy in the context of IVET: A systematic scoping review. *European Journal of Training and Development*, *47*(1/2), 85-104.

Tuomi, I. (2022). Artificial intelligence, 21st century competences, and socio-emotional learning in education: More than high-risk?. *European Journal of Education*, *57*(4), 601-619

Valtonen, T., Tedre, M., Mäkitalo, K., & Vartiainen, H. (2019). Media literacy education in the age of machine learning. *Journal of Media Literacy Education*, *11*(2), 20-36.

Wang, H., Liu, Y., Han, Z., & Wu, J. (2020, June). Extension of media literacy from the perspective of artificial intelligence and implementation strategies of artificial intelligence courses in junior high schools. In *2020 International Conference on Artificial Intelligence and Education (ICAIE)* (pp. 63-66). IEEE.

KAYNAKÇA

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD). (2023). *2023 Kahramanmaraş depremleri raporu*. Ankara: Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

Akdemir, S., & Erdem, H. (2021). Yapay Zeka Tabanlı Eğitim Modülleri ile Afet Bilinci Kazanımı. *Journal of Educational Technology, 12*(2), 110-123.

Arslan, B., & Taş, Z. (2019). Yapay Zeka Uygulamalarıyla Afet Zararlarının Azaltılması. *Afet ve Acil Durum Yönetimi Dergisi, 13*(4), 255-268.

Artvinli, E., & Dönmez, L., (2023). Çağdaş Sosyal Bilgiler Eğitiminde Afetler ve Afet Eğitimi: Gerçeklerle yüzleşmenin yolu. *Çağdaş Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (pp.227-271), Ankara: Vizetek.

Binns, R. (2018). Fairness in machine learning. *Communications of the ACM*, 62(7), 71-79.

Bulut, İ., Sevindi, C., Yürüdür, E., Hadimli, H., & Artvinli, E., (2004). Erzurum Artvin Karayolu nda Uzundere Yusufeli Arası Doğal Afetlerin Kaya Düşmesi ve Çamur Seli Ulaşıma Etkileri. *Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (33), 117-131.

Çelik, G., & Koyuncu, A. (2020). Yapay Zeka ve Afet Eğitimindeki Yenilikçi Yaklaşımlar. *Afet Çalışmaları Dergisi, 15*(2), 99-113.

Değirmenci Y., Altunay F., (2024). Examining the Earthquake Awareness Levels of Teacher Candidates in Terms of Various Variables, *Turk Deprem Arastirma Dergisi 6*(1), 161-180, https://doi.org/10.46464/tdad.1437117.

Değirmenci, Y. (2019). An examination of metaphors regarding the concept of "natural disaster" developed by prospective classroom teachers. *International Journal of Geography and Geography Education, 39*, 83-94.

Değirmenci, Y., & İlter, İ. (2013). Coğrafya dersi öğretim programında doğal afetler. *Marmara Coğrafya Dergisi (28)*, 276-303.

Değirmenci, Y., Kuzey, M. ve Yetişensoy, O. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında afet bilinci ve eğitimi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 33-46.

European Union Disaster Resilience Program (2021). https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system_en

FEMA. (2022). FEMA's AI-driven disaster preparedness programs. https://www.fema.gov

Floridi, L., & Cowls, J. (2022). Ethical challenges in artificial intelligence. *AI & Society, 37*(1), 1-12.

Galindo, G., Batta, R. (2013). Review of recent developments in OR/MS research in disaster operations management, *European Journal of Operational Research, 230* (2),201-211

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Gül, S., & Artvinli, E., (2023). Volunteers Experiences for the Future of Disaster Education: Empowering Communities, Addressing Challenges, and Charting a Resilient Future. *Acta Paedagogica Vilnensia* , 51 (2), 8-28.

Gündoğdu, E., & Demir, E. (2021). Afet Risklerinin Değerlendirilmesinde Yapay Zekâ Uygulamaları. *Afet Yönetimi Dergisi, 16*(1), 99-113.

Hossain, M. S., & Rahman, M. M. (2022). Using AI for Disaster Risk Management. *International Journal of Disaster Risk Reduction, 57*, 102301.

Huang, M., & Rust, R. T. (2021a). Artificial intelligence in disaster education. *Journal of Consumer Research*, 48(4), 763-781.

Huang, M., & Rust, R. T. (2021b). Artificial intelligence in service. *Journal of Service Research, 24*(1), 30-47.

Intergovernmental Panel on Climate Change, (IPCC). (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/

Johnson, V. A., & Ronan, K. R. (2020). Emergency preparedness education in schools. *Disaster Prevention and Management, 29*(3), 408-421.

Kaya, N., Artvinli, E., & Dönmez, L. (2023). Uluslararası afet risklerini azaltma standartlarına göre coğrafya öğretim programı: Bir içerik analizi. *International Journal of Geography and Geography Education(50)*, 24-49. https://doi.org/10.32003/igge.1275501

Meydan, A. (2023). Afet Yönetiminde Coğrafya Eğitiminin Önemi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi, 9*(2), 101-129. https://doi.org/10.47615/issej.1308208

Millî Eğitim Bakanlığı, [MEB], (2023). *Afetlere hazırlık eğitimi programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Ng, A. (2022). Machine Learning Yearning. https://info.deeplearning.ai/machine-learning-yearning-book

Önal, H. (2019). Temel eğitim ders kitaplarında afet olayları ile ilgili kavramlarda görülen eksiklikler. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 23(1), 177 - 192.

Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th ed.). Pearson Education.

Sahin, E., & Ozan, A. (2020). Yapay Zeka ile Afet Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar. *Afet Eğitim ve Araştırma Dergisi, 4*(1), 100-115.

Schmidt, T., Schumann, A., & Thieken, A. H. (2020). AI for flood prediction. *Water Resources Research, 56*(8), e2020WR027234.

Soydemir, S., & Can, E. (2022). Yapay Zeka ve Kriz Yönetiminde Dijital Dönüşüm. *Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), 50-62.

Strachan, R., & Rodriguez, P. (2022). Artificial Intelligence for Post-Disaster Relief Operations. *Disaster Management & Response, 10*(2), 112-126.

Turan, E., Yılmaz, M., & Demirtaş, D. (2022). Artificial intelligence applications in disaster volunteer training: Opportunities and challenges. *Disaster Management Review, 15*(3), 235-248.

Turan, M., & Güler, E. (2020). AR-Based Earthquake Simulation in Education. *Journal of Technology in Education, 12*(3), 56-67.

United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR). (2023). Global disaster risk report. Geneva: United Nations Office for Disaster Risk Reduction.

United Nations Office for Disaster Risk Reduction(UNDRR). (2022). Disaster Risk Reduction. United Nations Office for Disaster Risk Reduction.

Van der Linden, S., Maibach, E., & Leiserowitz, A. (2022). Engaging learners with disaster simulations. *Educational Technology Research and Development, 70*(2), 451-466.

Wang, L., & Liu, Y. (2021). AI-Based Disaster Prediction Systems. *International Journal of Artificial Intelligence, 35*(4), 302-318.

Yamamoto, K., Takahashi, S., & Ito, Y. (2022). Virtual reality applications in earthquake education. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 55, 102-112.

Yılmaz, F., & Arslan, E. (2023). Deprem eğitiminde yenilikçi yaklaşımlar: Türkiye örneği. *Afet ve Risk Yönetimi Dergisi*, 5(1), 34-56.

Yılmaz, F., Arslan, B. (2023). AI-based earthquake training systems in Turkey. *Journal of Disaster Education, 15*(2), 85-102.

Yılmaz, H., & Aydın, S. (2021). Yapay Zeka ile Afet Yönetiminde Etkinlik Artışı. *Uluslararası Afet Yönetimi Dergisi, 17*(4), 78-91.

Yılmaz, Y. (2020). Yapay Zeka ve Afet Yönetimi: Türkiye'deki Durum. *Afet Çalışmaları Dergisi, 10*(3), 45-61.

Zhang, Y., & Li, X. (2020). AI Applications in Earthquake Prediction and Disaster Mitigation. *Disaster Prevention and Management, 29*(3), 456-468.

Zhang, Y., Liu, X., & Wang, Y. (2020). Artificial intelligence in disaster response: A review and future directions. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems, 38*(1), 1-10.

Zhou, P., Lin, H., & Wu, J. (2021). Big data analysis in disaster management. *Environmental Research*, 196, 110-120.

Zhou, Y., Li, H., & Zhang, X. (2021). Earthquake education using AI in China. *Computers & Education, 161*, 104060.

Türkiye Yüzyılı
Maarif Modeli
Öğretim Programları Üzerine

EDİTÖR
DOÇ. DR. İBRAHİM HALİL YURDAKAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE

Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-97435-3-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE YÜZYILI MAARİF MODELİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI ÜZERİNE
Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal
VI+142 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-97435-3-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Banks, J. (1995). Transformative Challenges to the Social Science Disciplines: Implications for Social Studies Teaching and Learning. *Theory and Research in Social Education, 23*, 2-20. https://doi.org/10.1080/00933104.1995.10505739.

Barr, R. D., J. L. Barth, and S. S. Shermis. (1977). *Defining the Social Studies*. Bulletin 51. Washington, D.C.: NCSS.

Beadie, N. (2016). War, education and state formation: problems of territorial and political integration in the United States, 1848–1912. *Paedagogica Historica, 52*(1-2), 58-75.

Bein, A. (2006). Politics, Military Conscription, And Religious Education In The Late Ottoman Empire. *International Journal of Middle East Studies, 38*, 283 - 301. https://doi.org/10.1017/S0020743806412356.

Bybee, R., Powell, J., Ellis, J., Giese, J., Parisi, L., & Singleton, L. (1991). Integrating the history and nature of science and technology in science and social studies curriculum. *Science Education, 75*, 143-155. https://doi.org/10.1002/SCE.3730750113.

Carter, L. (2021). Social History and Mass Education in the 1970s. *Histories of Everyday Life*. https://doi.org/10.1093/oso/9780198868330.003.0007.

Cremin, L. A. (1980). *American Education: The National Experience.* New York: Harper and Row.

Davis, O. L., Jr. (1981). *Understanding the History of the Social Studies.* In The Social Studies: 80th Yearbook of the National Society for the Study of Education, edited by Howard D. Mehlinger and O. L. Davis, Jr. Chicago: NSSE.

Dumas, W., Weible, T., & Evans, S. (1990). State Standards for the Licensure of Secondary Social Studies Teachers. *Theory and Research in Social Education, 18*, 27-36. https://doi.org/10.1080/00933104.1990.10505602.

Fielding, R. (1984). Interactionist Sociology of Education. *British Journal of Sociology of Education, 5*, 89-95. https://doi.org/10.1080/0142569840050107.

Hahn, C. (2014). Social Studies and Social Change from the Local to the Global. 85-100. https://doi.org/10.1007/978-94-6209-665-3_8.

Halls, W. (1983). Educational Research and the 'Bermuda Triangle'. *Oxford Review of Education, 9*, 59-62. https://doi.org/10.1080/0305498830090107.

Keels, O. M. (1980). The Collegiate Influence on the Early Social Studies Curriculum: A Reassessment of the Role of Historians. *Theory and Research in Social Education 8*(3). 105-20.

Lybarger, M. (1983). Origins of the Modern Social Studies: 1900–1916. *History of Education Quarterly, 23*, 455- 468. https://doi.org/10.2307/368079.

Mestiola, R., Naquita, G., & Tantengco, N. (2018). Enhancing Social Studies Teaching for 21st Century Learners in Secondary Education. *HONAI, 1*(2). https://doi.org/10.2121/.V1I2.1108.G987.

Musgrave, P. (1982). The Sociology of Education in Australia in the 1970s. *British Journal of Sociology of Education, 3*, 207-214. https://doi.org/10.1080/0142569820030208.

Nelson, J. (1994). Contemporary Social Education Literature: An Essay Review. *Theory and Research in Social Education, 22*, 461-481. https://doi.org/10.1080/00933104.1994.10505735.

Ochoa-Becker, A. S. (2001). A critique of the NCSS curriculum standards. *Social Education, 65*(3), 165-165.

Öztürk, C. (2015). *Sosyal Bilgiler öğretimi: Demokratik vatandaşlık eğitimi.* Ankara: Pegem Akademik Yayıncılık.

Parry, L. (2007a). Innovation and consolidation in curriculum development and reform: the case of the new social studies. *International Journal of Social Education, 21*, 169-176.

Parry, L. (2007b). Selling the New Social Studies in Australia: experiences, perceptions and challenges in the professional development of teachers in the 1970s and 1980s. *Journal of In-Service Education*, 33, 21- 7. https://doi.org/10.1080/13674580601157554.

Ross, E. W. (2020). *History and social studies curriculum*. In Oxford Research Encyclopedia of Education. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.1062.

Rutherford, D., & Boehm, R. (2004). Round Two: Standards Writing and Implementation in the Social Studies. *The Social Studies, 95*, 231- 238. https://doi.org/10.3200/TSSS.95.6.231-238.

Saxe, D. W. (1991). *Social studies in schools: A history of the early years*. Suny Press.

Sewall, G. (1992). Social studies textbooks in the 1990s. *Publishing Research Quarterly, 8*, 6-11. https://doi.org/10.1007/BF02680669.

Smith, B. A., Palmer, J. J., & Correia, S. T. (1995). Social Studies and the birth of NCSS: 1783-1921 Social Studies and the Birth of NCSS: 1783-1921. *Social Education*. https://www.socialstudies.org/social-education/59/7/social-studies-and-birth-ncss-1783-1921

Sönmez, V. (2005). *Hayat ve sosyal bilgiler öğretimi öğretmen kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şen, A. (2019). Vatandaşlık eğitiminde değişiklik ve süreklilikler: 2018 sosyal bilgiler öğretim programı nasıl bir vatandaşlık eğitimi öngörüyor? *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 7*(1), 1-28. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.1m

Thornton, S. (1994). Chapter 5: The Social Studies Near Century's End: Reconsidering Patterns of Curriculum and Instruction. *Review of Research in Education, 20*, 223- 254. https://doi.org/10.3102/0091732X020001223.

Whelan, M. (1991). James Harvey Robinson, the New History, and the 1916 Social Studies Report. *The History Teacher 24, 2*(1991). 191-202.

Whitty, G. (1981). Society, Social Justice, and Social/Political Education. *Teaching political science, 8*, 261-280. https://doi.org/10.1080/00922013.1981.11000237.

KAYNAKÇA

Aşkar, P. & Altun, A. (2023). K-12 Beceriler çerçevesi: Türkiye bütüncül modeli üzerine bir çalışma. *Milli Eğitim Dergisi*, *52*(1), 925-940.

Beydoğan, H. Ö. (2022). Dijitalleşme sürecinde okul temeli program geliştirme. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *6*(Özel Sayı), 41-58.

Gömleksiz, M. N. & Kan, A. Ü. (2007). Yeni ilköğretim programlarının dayandığı temel ilke ve yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 60-66.

Kahramanoğlu, R., Altun, D. & Bakan Kalaycıoğlu, D. (2024). K12 Beceriler çerçevesi Türkiye bütüncül modeli: okuryazarlık becerileri. *Journal of National Education/Millî Eğitim Dergisi*, (241).

Kuzu, O. & Göçer, V. & Akçay, A. O. (2024). Türkiye yüzyılı maarif modeli kapsamında ilkokul matematik dersi öğretim programı'nın incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (41),* 640-667.

MEB. (2023a). K12 beceriler çerçevesi Türkiye bütüncül modeli. Milli Eğitim Bakanlığı.

MEB, (2023b). 2023 Eğitim vizyonu. https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf (Erişim Tarihi: 10.10.2024)

MEB. (2024a). Öğretim programları ortak metin. https://tymm.meb.gov.tr/ortak-metin (Erişim Tarihi: 11.11.2024)

MEB. (2024b). İlkokul Matematik Dersi Öğretim Programı. https://tymm.meb.gov.tr/ogretim-programlari/ilkokul-matematik-dersi (Erişim Tarihi: 11.11.2024)

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). Nitel veri analizi (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.

Tutkun, Ö. F. (2010). 21. yüzyılda eğitim programının felsefi boyutları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30*(3), 993-1016.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 9. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

KAYNAKÇA

Alın, S., & Tekbıyık, A. (2023). Disiplinler arası problem çözme etkinliklerinin uygulandığı fen bilimleri dersinde öğrencilerin yaratıcı problem çözme süreçlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi, 52*(1), 457-492. doi.org/10.37669/milliegitim.1308984

Alpaslan, B. (2021). *Disiplinler arası öğretim yaklaşımına göre hazırlanmış bilim etkinliklerinin 5. sınıf öğrencilerinin yaratıcı problem çözme becerilerine ve 21. yüzyıl becerilerine etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Altundağ, Ş. (1943). *Coğrafya ve felsefe. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *1*(3), 87-91.

Anderson, J., Wilson, K., Tully, D., & Way, J. (2019). Can we build the wind powered car again?" Students' and teachers' responses to a new integrated STEM curriculum. *Journal of Research in STEM Education, 5*(1), 20-39. doi.org/10.51355/jstem.2019.61

Anderzhon, M. L. (1948). The horizontal articulation of geography instruction in the elementary school. *Journal of Geography, 47*(3), 101-102. doi.org/10.1080/00221344808986785

Ardoin, N., Bowers, A., Roth, W., & Holthuis, N. (2018). Environmental education and K-12 student outcomes: A review and analysis of research. *The Journal of Environmental Education*, 49(1), 1-17. doi:10.1080/00958964.2017.1366155

Atmaca, E., & Bümen, N. T. (2023). Biyoloji öğretim programlarının yatay ve dikey kaynaşıklık açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 57*, 1341-1387. doi.org/10.53444/deubefd.1265159

Bahar, Y., & Bümen, N. T. (2022). Sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında kaynaşıklık üzerine sistematik bir analiz. *Yaşadıkça Eğitim*, *36*(2), 520-554. doi.org/10.33308/26674874.2022362430

Baysal,H. Kara-Yedigöz,Z &Bümen,T. N (2022). İngilizce dersi öğretim programlarında kaynaşıklık: temel eğitimden ortaöğretime sistematik bir analiz, *Eğitim ve Bilim, 47 (*209), 381-412.

Beane, J. A. (1997). *Curriculum integration: Designing the core of democratic education.* New York, NY: Teachers College Press.

Bilgili, M. (2020). Approaches to philosophy of space in geography. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 41,* 88-102.

Børresen, S. T., Ulimboka, R., Nyahongo, J., Ranke, P. S., Skjaervø, G. R., & Røskaft, E. (2022). The role of education in biodiversity conservation: Can knowledge and understanding alter locals' views and attitudes towards ecosystem services? *Environmental Education Research, 29*(1), 148-163. doi.org/10.1080/13504622.2022.2117796

Byrnes, H. (1991). Issues in foreign language program articulation, in E. S. Silber (Ed.), *Critical issues in foreign language education* (pp. 6-26). New York, NY: Garland Publishing.

Creswell, J. W. (2002). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative.* Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.

Çifçi, T., & Dikmenli, Y. (2019). Why geography learning: candidate teachers' views for geography. *Review of International Geographical Education.* 9(3), 557-576. doi.org/10.33403/rigeo.672979

DeMott, J. (1999). Articulation eases stressful school transitions. *The Education Digest, 65*(3), 46-49.

Drake, S. M., & Burns, R. C. (2004). *Meeting standards through integrated curriculum.* Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Eşme, A., Yağcı, Ç. & Demir, D. (2021). Öğretmen adaylarının çevre sorunları ve yenilenebilir enerjiye yönelik farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 8(73), 2154-2166. doi.org/10.26450/jshsr.2669

Fulmer, G. W., Liang, L. L., & Liu, X. (2014). Kuvvet kavram envanteri kullanarak geniş bir zaman aralığında kuvvet ve hareket öğrenme ilerlemesi uygulaması. *Uluslararası Fen Eğitimi Dergisi, 36*, 2918-2936.doi.org/10.1080/09500693.2014.939120

Guba, E. G. & Lincoln, Y. S. (1994). *Competing paradigms in qualitative research. Handbook of qualitative research,* 2(105), 163-194

Harvey, D. (2006). *Spaces of global capitalism: Towards a theory of uneven geographical development.* London: Verso.

Head, R. R. (1997). *Interdisciplinary curriculum: The effects of a unit about landscapes on second-grade students' knowledge, skills and attitude.* [Unpublished doctoral dissertation], Universty of Alabama, Alabama.

Holloway, I., & Wheeler, S. (1996). *Qualitative research for nurses*. Oxford: Blackwell Science Ltd.

İnce, Z., & Dikbıyık, C. (2024). Disiplinlerarası eğitim bağlamında ortaöğretim sosyoloji ders kitabı ve öğretim programının coğrafi kavramlar ve coğrafya müfredatı açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 59,* 651-673. doi.org/10.53444/deubefd.1396194

Jacobs, H. H. (1989). *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation.* Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Jones, P., Selby, D. & Sterling, S. (2010). More than the Sum of their Parts? Interdisciplinarity and sustainability in *Sustainability Education*, Jones, P., Selby, D., Sterling, S. (Ed.), (pp. 17-38). London: Earthscan Publication

Jo, I. (2007). *Aspects of spatial thinking in geography textbook questions* [Unpublished master's thesis], Texas A&M University.

Kaya, E. (2022). Sosyal bilgiler dersinin tasarım süreci. E. Kaya (Ed.), *Sosyal bilgiler dersi ve eğitiminin tasarımı* (ss. 2-25). Ankara: Pegem Akademi.

Kaymakçı, S. (2012). Sosyal bilgiler öğretim programında ilişkilendirmeler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 7(2), 273-304.

Lange, D. L. (1988). Articulation: A resolvable problem. *ERIC Database.* (ED292334). https://eric.ed.gov/?id=ED292334

Lee, H., & Yeo, C. (2015). International comparison study on the articulation of the science curriculum: Focus on the concept of photosynthesis. *Journal of the Korean Association for Science Education, 35*(5), 805-815.

Liu, S., & Guo, L. (2018). Based on environmental education to study the correlation between environmental knowledge and environmental value. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 14(7), 3311-3319. doi:10.29333/ejmste/91246

Marcinkowski, T. (2009). Contemporary challenges and opportunities in environmental education: Where are we headed and what deserves our attention? *The Journal of Environmental Education*, 41(1), 34-54. doi:10.1080/00958960903210015

MEB (2024a). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları ortak metni, Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://tymm.meb.gov.tr/ortak-metin

MEB (2024b). Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/

MEB (2024c). Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/

MEB (2024d). Ortaöğretim Felsefe Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/

MEB (2024e). Ortaöğretim Fizik Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/

MEB (2024f). Ortaöğretim Kimya Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/

MEB (2024g). Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programı. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/

National Research Council (NRC). (2006). *Learning to think spatially.* The National Academies Press, Washington D.C.

Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.

Nyika, J. M., & Mwema, F. M. (2021). Environmental education and its effects on environmental sustainability. In A. Karmaoui, A. Ben Salem, & M. T. Anees (Eds.), *Handbook of research on environmental education strategies for addressing climate change and sustainability* (pp. 182-199). IGI Global. doi.org/10.4018/978-1-7998-7512-3.ch009

Orkwis, P. D., Walker, B. K., Jeng, S. M., Khosla, P. K., Slater, G. L., & Simitses, G. J. (1997). Horizontal and vertical integration of design: An approach to curriculum revision. *International Journal of Engineering Education, 13*(3), 213-222.

Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum foundations, principles and issues* (8th ed.). Harlow: Pearson Education, Inc.

Öcal, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumlarının belirlenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (27), 333-352.

Önal, M. & Çamurcu, H. (2021). Coğrafya öğretim programında yer alan fizik kavramlarının incelenmesi. *Uluslararası Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi, 5*(1), 139-154. doi.org/10.29329/ijiape.2021.333.9

Örgen, Y., & Demirer, U. (2008). Disiplinlerarası çevre eğitimi üzerine ulusal ve uluslararası örnekler: Bilimsel faaliyet, siyasi karar verme süreci ve eğitim. *Eğitim Bilim Toplum, 6*(23), 94-111.

Özbuğutu, E., Karahan, S., & Tan, Ç. (2014). Çevre eğitimi ve alternatif yöntemler; Literatür taraması *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11*(25), 393-408.

Sezer, A., & Şanlı, C. (2017). Coğrafya öğretim programında ve ders kitaplarında göç olgusu. *Marmara Coğrafya Dergisi, 36,* 16-25. doi.org/10.14781/mcd.329051

Smith, J. (2020). Spatial thinking in history education. *Journal of Historical Studies, 29*(2), 123-140.

Thomas, J. W. (2000). A review of research on project-based learning. San Rafael, CA: Autodesk Foundation.

Şanlı, C., & Sezer, A. (2019). Coğrafya derslerinde mekânsal düşünme öğretimi ölçeği: Türkçe'ye uyarlama geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ege Coğrafya Dergisi,* 28(2), 213-225.

Tosun, A. (2022). Türkiye'deki sosyal bilgiler dersi tasarımları. E. Kaya (Ed.), *Sosyal bilgiler dersi ve eğitiminin tasarımı* (s. 193-215). Ankara: Pegem A akademi.

Turna, Ö., & Bolat, M. (2015). Eğitimde Disiplinlerarası Yaklaşımın Kullanıldığı Tezlerin Analizi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 34(1), 35-55. doi: 10.7822/omuefd.34.1.3

Tuncer, T., & Pınar, A. (2023). Coğrafya eğitiminde potansiyel bir açık hava laboratuvarı: Karapınar ve çevresi. *lnternational Journal of Geography and Geography Education,* 48, 37- 67.doi.org/10.32003/igge.1158895

Uttal, D. H., & Cohen, C. A. (2012). Spatial thinking and STEM education: When, why, and how? In B. H. Ross (Ed.), *The psychology of learning and motivation* (pp. 147-181). Elsevier Academic Press. doi.org/10.1016/B978-0-12-394293-7.00004-2

Velempini, K., Martin, B., Smucker, T., Ward Randolph, A., & Henning, J. (2017). Environmental education in southern Africa: A case study of a secondary school in the Okavango Delta of Botswana. *Environmental Education Research*, 24(7),1000-1016. doi:10.1080/13504622.2017.1377158

Yıldırım, A. ve Şimşek, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications: Design and methods* (6th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

DİJİTAL DÖNÜŞÜM: GELECEĞİ ŞEKİLLENDİREN GÜÇ

EDİTÖRLER
DOÇ. DR. FATMA DAVARCIOĞLU ÖZAKTAŞ
PROF. DR. MÜSLÜME NARİN

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL DÖNÜŞÜM: GELECEĞİ ŞEKİLLENDİREN GÜÇ

Editörler: Doç. Dr. Fatma Davarcıoğlu Özaktaş - Prof. Dr. Müslüme Narin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-74-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
DİJİTAL DÖNÜŞÜM: GELECEĞİ ŞEKİLLENDİREN GÜÇ
Editörler: Doç. Dr. Fatma Davarcıoğlu Özaktaş - Prof. Dr. Müslüme Narin
XII+430 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-74-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdul-Qawy, A. S., Pramod, P. J., Magesh, E. ve Srinivasulu, T. (2015). The internet of things (iot): An overview. *International Journal of Engineering Research and Applications*, *5*(12), 71-82.

Airforsocialgood (2024). Artificial intelligence is branch of computer science that focuses on creating intelligent machines to simulate human behavior and perform tasks. https://aiforsocialgood.ca/blog/artificial-intelligence-is-branch-of-computer-science-that-focuses-on-creating-intelligent-machines-to-simulate-human-behavior-and-perform-tasks#:~:text=Artificial%20intelligence%20(AI)%20is%20a,improve%20their%20performance%20over%20time (Erişim Tarihi: 08.11.2024).

APS (2024). Information for Referees. Revievws of Modern Physics, https://journals.aps.org/rmp/referees (Erişim Tarihi: 12.11.2024).

Aslam, F., Aimin, W., Li, M. ve Ur Rehman, K. (2020). Innovation in the era of IoT and industry 5.0: Absolute innovation management (AIM) framework. *Information,* 11(2), 124.

Baker, M. (2014). *Digital transformation*. Createspace Independent P. https://www.dga.or.th/wp-content/uploads/2018/08/file_8f093d6d5522a1286dd23b4ee3d65d84.pdf (Erişim Tarihi: 08.11.2024).

Blunck, E. ve Werthmann, H. (2017). Industry 4.0–an opportunity to realize sustainable manufacturing and its potential for a circular economy. *In DIEM: Dubrovnik International Economic Meeting*, 3(1), 644-666). Sveučilište u Dubrovniku.

Boruah, R. (2021). Artificial Intelligence In Karthikeyan. J, Su-Hie Ting and Yu-Jin Ng (eds), "Learning Outcomes of Classroom Research" (361-366), L' Ordine Nuovo Publication, India.

Boss, G., Malladi, P., Quan, D., Legregni, L. ve Hall, H. (2007). Cloud computing*. IBM white paper,* 321, 224-231.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G. ve Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 35-63.

Copetti, R. (2024). GameCube Architecture. https://www.copetti.org/writings/consoles/gamecube/ (Erişim Tarihi: 14.10.2024).

Davutoğlu, N. A., Akgül, B. ve Yıldız, E., (2017). İşletme Yönetiminde Sanayi 4.0 Kavramı ile Farkındalık Oluşturarak Etkin Bir Şekilde Değişimi Sağlamak. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 52, 544-567.

Dikmen, E. Ş. (2019). 1980-2017 Yılları arasında dijital oyun endüstrisinin gelişimi ve oluşturulan yapay yaşam döngüleri. *Selçuk İletişim*, *12*(1), 294-311.

EESC (2018). Industry 5.0. European Economic and Social Committee, https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/industry-50 (Erişim Tarihi: 12.11.2024).

Formant (2024). Robotics. https://formant.io/resources/glossary/robotics/ (Erişim Tarihi: 05.11.2024).

Getmidas (2024). Yapay Zekâ Nedir? Nasıl Çalışır? https://www.getmidas.com/blog/yapay-zeka-nedir-nasil-calisir/#Yapay_Zeka_AI_Nedir (Erişim Tarihi: 14.11.2024).

Günay, D. (2002). Sanayi ve Sanayi Tarihi. *Mimar ve Mühendis Dergisi*, 31(2002), 8-14

Heilig, L., Schwarze, S. ve Voß, S. (2017). *An analysis of digital transformation in the history and future of modern ports.* https://core.ac.uk/download/pdf/77239623.pdf (Erişim Tarihi: 10.11.2024).

IBM (2024). What is artificial intelligence (AI)? https://www.ibm.com/topics/artificial-intelligence?yscl id=m3lez7pcgc239908946 (Erişim Tarihi: 17.11 2024).

IFR (2024). Record of 4 Million Robots in Factories Worldwide. IFR International Federation of Robotics, https://ifr.org/ifr-press-releases/news/record-of-4-million-robots-working-in-factories-worldwide (Erişim Tarihi: 28.10. 2024).

IIENSTITU (2020). Otomasyon Nedir? Çeşitleri Nelerdir? https://www.iienstitu.com/blog/otomasyon-nedir (Erişim Tarihi: 07.11.2024).

IMD (2024). Digital transformation: What is Digital Transformation & why is it important? https://www.imd.org/blog/digital-transformation/what-is-digital-transformation/ (Erişim Tarihi: 12.11.2024).

Ivanov, D., Dolgui, A. ve Sokolov, B. (2022). Cloud supply chain: Integrating Industry 4.0 and digital platforms in the "Supply Chain-as-a-Service". Transportation Research Part E: *Logistics and Transportation Review*, 160, 102676.

Kaplan, Y. ve Göçen, C. (2022). A Dual-band antenna design for 2.4 and 5 GHz Wi-Fi applications. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (34), 685-688.

Karel (2024). Robotik Nedir? Gelecekte Robotlar Nasıl Olacak? https://www.karel.com.tr/blog/robotik-nedir-gelecekte-robotlar-nasil-olacak (Erişim Tarihi: 12.11.2024).

Kemp, S. (2024). Digital 2024: Global Overview Report. DataReportal, Global Digital Insights, https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report (Erişim Tarihi: 11.11.2024).

Kılavuz, E. ve Erdem, İ. (2019). Dünyada tarım 4.0 uygulamaları ve Türk tarımının dönüşümü. *Social Sciences*, *14*(4), 133-157.

Kılıç, B. ve Kahraman, M. E. (2023*).* Current Usage Areas of Deepfake Applications with Artificial Intelligence Technology. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 301-332.

Kırık, A. M. ve Özkoçak, V. (2023). Medya ve İletişim Bağlamında Yapay Zekâ Tarihi Ve Teknolojisi: Chatgpt ve Deepfake İle Gelen Dijital Dönüşüm. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (58), 73-99.

Klein, M. (2020). İşletmelerin dijital dönüşüm senaryoları-kavramsal bir model önerisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 997-1019.

Kosmatos, E., Tselikas, N. ve Boucouvalas, A. (2011). Integrating RFIDs and Smart Objects into a UnifiedInternet of Things Architecture. *Advances in Internet of Things*, 1(1), 5-12. doi: 10.4236/ait.2011.11002

Kotarba, M. (2018). *Digital transformation of business models. Foundations of management*, 10(1), 123-142.

Kozan, E. (2015). Üç Boyutlu (3D) Dijital Animasyon Teknolojisinin TV Yayıncılığında Kullanımı: Sizinkiler-Çatlak Yumurtalar" ve "Can" Çizgi Film Örnekleri. Marmara Üniversitesi, Yükseklisans Tezi.

Kubina, M., Varmus, M. ve Kubinova, I. (2015). Use of big data for competitive advantage of company. *Procedia Economics and Finance*, *26*, 561-565.

Kurniawan, A., Komara, B. D. ve Setiawan, H. C. B. (2019). Preparation and challenges of Industry 5.0 for small and medium enterprises in Indonesia. *Muhammadiyah International Journal of Economics and Business*, 2(2), 155-160.

Küçük, E. ve Narin, M. (2023). Endüstri 4.0 ve Akıllı Tarım Uygulamalarının Türkiye Tarım Sektöründeki İstihdam Üzerine Olası Etkileri. 11. International Summit Scientific Research Congrees, Full Texts Book, (Eds. Hasan Büyükaslan, Hasan Çiftçi & Veysel Delen), December 15-17, 2023, Gaziantep, Türkiye, by Liberty Academic Publishers New York, USA, 361-369.

Madakam, S., Ramaswamy, R. ve Tripathi, S. (2015). Internet of Things (IoT): A literature review. *Journal of Computer and Communications*, 3(5), 164-173.

Maltby, D. (2011, October). Big data analytics. In *74th Annual Meeting of the Association for Information Science and Technology* (ASIST) (pp. 1-6).

Miśkiewicz, R. (2018). The importance of knowledge transfer on the energy market. *Polityka Energetyczna*, *21*(2), 49-62.

Narin, M. (2021). Ekonomide Endüstri 4.0 ve Uygulamaları. *Endüstri 4.0 ve Uygulamaları* içinde (Editörler Aydın Şık ve Cevdet Yiğit Özbek), Detay Yayıncılık, Ankara, 23-48.

Nunberg, G. (2012). *The advent of the internet*. 12th April, Courses.

Okatan, A. (2021). Geleceğin Akıllı Makinelerini Tasarlayanlar: Robotik Mühendisleri, Tübitak Bilim Genç, https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gelecegin-akilli-makinelerini-tasarlayanlar-robotik-muhendisleri (Erişim Tarihi: 07.11.2024).

Öztürk, K. ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

Pamuklu, A. G. ve Fındıkcı, M. B. (2023). Grafik tasarımın geleceği: Yapay zekâ ve insan. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 7(2), 177-191.

Pirim, A. G. H. (2006). Yapay zekâ. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *1*(1), 81-93.

Rezk, S. M. M. (2023). The role of artificial intelligence in graphic design. *Journal of Art, Design and Music*, 2(1), 1.

Robul, Y., Lytovchenko, I., Tchon, L., Nagornyi, Y., Khanova, O. ve Omelianenko, O. (2020). Digital marketing tools in the value chain of an innovative product. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(4), 158-165.

Russell, S. ve Norvig, P. (2011). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (3rd ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Saçlı, A, H. (2024). Endüstri 4.0 ve Çevre. *Endüstri 4.0 Döneminde Yönetim, Kurtuluş içinde, (*Editör: Kurtuluş Yılmaz Genç ve Hakan Sipahi), Ekin yayınları, Bursa (1-23).

Scott, G. (2024). What Is Artificial Intelligence (AI)? https://www.investopedia.com/terms/a/artificial-intelligence-ai.asp (Erişim Tarihi: 06.11.2024).

Shen, L., Zhang, X. ve Liu, H. (2022). Digital technology adoption, digital dynamic capability, and digital transformation performance of textile industry: Moderating role of digital innovation orientation. *Managerial and Decision Economics*, *43*(6), 2038-2054.

Slusher, R. E. (1999). Laser technology. *Reviews of modern physics*, 71(2), S471.

Spivakovsky, S., Kochubei, O., Shebanina, O., Sokhatska, O., Yaroshenko, I. ve Nych, T. (2021). The impact of digital transformation on the economic security of Ukraine. *Studies of Applied Economics*, 39(5), 1-10.

Şahin, G. ve Bulut, E. (2021). Paranın Evrim Sürecinde Kriptoparaların Geleceği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 485-508.

Ulez'ko, A., Demidov, P. ve Tolstykh, A. (2019). The effects of the digital transformation. Atlantis Press, Advances in Intelligent Systems Resarch, 167, International Scientific and Practical Conference "Digitization of Agriculture – Development Strategy" (ISP 2019), https://www.atlantis-press.com/article/125909452.pdf (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

TÜBİTAK (2016). Yeni Sanayi Devrimi Akıllı Üretim Sistemleri Teknoloji Yol Haritası. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/akilli_uretim_sistemleri_tyh_v2-03ocak2017.pdf (15.10.2024).

TÜSİAD ve BCG (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği için Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0: Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi. Yayın no: TÜSİAD-T/2016-03/576. http://www.tusiad.org/indir/2016/sanayi-40.pdf (21.10.2024).

Ustundag, A. ve Cevikcan, E. (2017). *Industry 4.0: managing the digital transformation.* Springer.

Van Veldhoven, Z. ve Vanthienen, J. (2022). Digital transformation as an interaction-driven perspective between business, society, and technology. *Electronic markets*, 32(2), 629-644.

Vatsa, V. R. ve Singh, G. (2015). A literature review on internet of things (iot). *International Journal of Computer Systems*, *2*(8), 355-358.

Yang, F. ve Gu, S. (2021). Industry 4.0, a revolution that requires technology and national strategies. *Complex & Intelligent Systems*, 7, 1311-1325.

Yasar, K. ve Hanna, K. T. (2024). What is Robotics? Tech Target, https://www.techtarget.com/whatis/definition/robotics (Erişim Tarihi: 08.11.2024).

Yerden, K, N. (2021). Endüstri 5.0, Dijital Toplum ve Tüketici. *Endüstri 5.0 Dijital Toplum Pazarlama ve Teknoloji,* (Editör: Mert Uydacı). Beta Yayıncılık.

Yıldız, A. (2022). Büyük Verinin V'leri ve Veri Analitiği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51(Özel Sayı 1), Ö361-Ö378.

Yücebalkan, B. (2020). Endüstri 4.0'dan Endüstri 5.0'a Geçiş Sürecine Genel Bakış. *Pearson Journal*, *5*(9), 241-250.

Zakir, J., Seymour, T. ve Berg, K. (2015). Big data analytics. *Issues in Information Systems*, 16(11), 81-90.

KAYNAKÇA

Abdulqadir, I. A. ve Asongu, S. A. (2022). The asymmetric effect of internet access on economic growth in Sub-Saharan Africa. *Economic Analysis and Policy*, 73, 44–61.

Abraham, R. (2007). Mobile phones and economic development: Evidence from the fishing industry in India. *Information Technologies and International Development*, 4(1), 5–17.

Acemoglu, D. ve Robinson, J. (2013). *Why nations fail*. New York: Crown Publishers.

Acemoglu, D. ve Zilibotti, F. (2001). Productivity differences. *Quarterly Journal of Economics*, 116(2), 563–606.

Aghion, P. ve Howitt, P. (1992). A model of growth through creative destruction. *Econometrica*, 60(2), 323–351.

Ahmad, Z. ve Mokal, M. N. (2023). An overview of economic growth in the era of digitalization. İçinde D. A. Ode ve R. Baa, *Economics, Banking & Financial Management*, (s. 37-47) Stocholm, Sweden. Redshine Publication.

Aleksandrova, A., Truntsevsky, Y. ve Polutova, M. (2022). Digitalization and its impact on economic Growth. *Brazilian Journal of Political Economy*, 42(2), 424-441.

Appiah-Otoo, I. ve Song, N. (2021). The impact of ICT on economic growth: Comparing rich and poor countries. *Telecommunications Policy*. 45, 1-15. Article: 102082.

Arendt, L. (2015). The digital economy, ICT and economic growth in the CEE countries. *Olsztyn Economic Journal*. 10(3), 247-262.

Barro, R. (1990). Government spending in a simple model of endogenous growth. *Journal of Political Economy*, 98(5), 103–125.

Brennen, J. S. ve Kreiss, D. (2016). Digitalization. İçinde K.B. Jensen ve R.T. Craig. *The International Encyclopeida of Communication Theory and Philosophy*. (s.1-11). New Jersey, ABD: John Wiley & Sons, Inc.

Bojnec, S. ve Ferto, I. (2012). Broadband availability and economic growth. *Industrial Management & Data Systems.* 112(9), 1292-1306.

Chaudhuri, P. ve Kumari A. (2015). Role of Digitization and E-commerce in Indian Economic Growth: An Employment Generation Perspective. İçinde 98th Annual of Conference of Indian Economic Association. 1-21. Tirupati, 2015.

Cronin, F. J., Parker, E. B., Colleran, E. K., ve Gold, M. A. (1991). Telecommunications infrastructure and economic growth. An analysis of causality. *Telecommunications Policy*, 15(6), 529–535.

Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T. ve Woessmann, L. (2011), Broadband infrastructure and economic growth, *The Economic Journal*, Vol. 121 No. 552, pp. 505-32.

Dewan., S. ve Kraemer, K.L. (2000). Information Technology and Productivity: Evidence from Country-Level Data. *Management Science*. 46(4), 548-562.

Dimelis, S. P. ve Papaioannnou, S. K. (2010). FDI and ICT effects on productivity growth: A Comparative Analysis of Developing and Developed Countries. *European Journal of Development Research*. 22, 79-96.

Durusu-Çiftçi, D. (2015). Finansal Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bir Genisletilmiş Solow Büyüme Modeli Denemesi ve Ampirik Uygulama, Doktora Tezi, Denizli, Türkiye.

Ghosh, S. (2016). Does mobile telephony spur growth? Evidence from Indian states. Telecommunications Policy. 40, 1020-1031.

Grossman, G. M. ve Helpman, E. (1991). Trade, knowledge spillovers, and growth. *European Economic Review*, 35(2), 517-526.

Koutroumpis, P. (2009). The economic impact of broadband on growth: A simultaneous approach. *Telecommunications Policy*, 33, 471-485.

Kumari, R. ve Singh, S.K. (2024). Impact of ICT infrastructure, financial development, and trade openness on economic growth: New evidence from Low and High-Income Countries. *Journal of the Knowledge Economy*, 15, 7069–7098.

Lee, T. S. Y., Gholami, R. ve Tong, T. Y. (2005). Time series analysis in the assessment of ICT impact at the aggregate level – lessons and implications for the new economy. *Information and Management*, 42(7), 1009–1022.

Leff, N.H. (1984). Externalities, information costs, and social benefit-cost analysis for economic development: an example from telecommunications. *Economic Development and Cultural*, 32(2), 255–276.

Grossman, G. M. ve Helpman, E. (1991). *Innovation and Growth in the Global Economy*. MIT Press.

Habibi, F. ve Zabardast, M.A. (2020). Digitalization, education and economic growth: A comparative analysis of Middle East and OECD countries. *Technology in Society*. 63, Article: 101370. 1-9.

Hardy, A. (1980). The Role of the Telephone in Economic Development. *Telecommunications Policy*, 4(4), 278-86.

Hosan, S., Karmaker, S. C., Rahman, M., Chapman, A. J. ve Saha, B. B. (2022). Dynamic links among the demographic dividend, digitalization, energy intensity and sustainable economic growth: Empirical evidence from emerging economies. *Journal of Cleaner Production*. 330, 1-12. Article 129858.

ITU (2014). Report on the work carried out by the Correspondence Group on the Elaboration of a Working Definition of the Term "ICT". International Telecommunication Union, ITU Plenipotentiary 2014 – Outcomes Matrix as of 14 November 2014, https://www.internetsociety.org/wp-content/uploads/2017/08/1PP-1420Outcomes20Matrix2014Nov14.pdf, (Erişim Tarihi: 01.11.2024) Myovella, G., Karacuka, M. ve Haucap, J. (2020). Digitalization and economic growth: A comparative analysis of Sub-Saharan Africa and OECD economies. *Telecommunications Policy*. 44, 101856, 1-12.

Mwananziche, J., Myovella, G., Karacuka, M. Haucap, J. ve Moshi, G. (2023). Is digitalization a booster for economic growth in Africa? Short run and long run evidence from Tanzania. *Telecommunications Policy*. 47, 1-12. Article 102670.

Nguyen, T. P., Dinh, T. T., Tran Ngoc, T. ve Duong Thi Thuy, T. (2022). Impact of ICT diffusion on the interaction of growth and its volatility: Evidence from cross-country analysis. *Cogent Business & Management*, 9(1), 1-27. Article 2054530.

Niebel, T. (2018). ICT and economic growth: Comparing developing, emerging and developed countries. *World Development*, 104, 197-211.

Norton, S. (1992). Transaction costs, telecommunications, and the microeconomics of macroeconomic growth. *Economic Development and Cultural*. 41(1), 175–196.

Ofori, I. K., Osei, D. B. ve Alagidede, I. P. (2022). Inclusive growth in Sub-Saharan Africa: Exploring the interaction between ICT diffusion, and financial development. *Telecommunications Policy*, 46(7), Article 102315, 1-20.

Parviainen, P., Kaariainen, J., Tihinen, M. ve Teppola, S. (2017). Tackling the digitalization challenge: how to benefit from digitalization in practice. *International Journal of Information Systems and Project Management*. 5(1), 63-77.

Pohjola, M. (2002). The new economy in growth and development. *Oxford Review of Economic Policy*, 18(3), 380–396.

Pradhan, R. P., Arvin, M. B. ve Norman, N. R. (2015). The dynamics of information and communications technologies infrastructure, economic growth, and financial development: Evidence from Asian countries. *Technology in Society*. 42, 135-149.

Romer, P. (1990). Endogenous technological change. *Journal of Political Economy*, 98(5), 71–102.

Röller, L. ve Waverman, L. (2001). Telecommunications Infrastructure and Economic Development: A Simultaneous Approach, *The American Economic Review*, 91(4), 909-923.

Shiu, A. ve Lam, P. L. (2008). Causal relationship between telecommunications and economic growth in China and its regions. *Regional Studies*, 42(5), 705–718.

Steinmueller, W. E. (2001). ICTs and the possibilities for leapfrogging by developing countries. *International Labor Review*, 140(2), 193–210.

Solow, R. M. (1956). A contribution to the theory of economic growth. *Quarterly Journal of Economics*, 70, 65–94.

Swan, T. W. (1956). Economic growth and capital accumulation. *Economic Record*, 32, 334–361.

Thompson, H. G. ve Garbacz, C. (2011). Economic impacts of mobile versus fixed broadband. *Telecommunications Policy*, 35(11), 999–1009.

Torero, M., Chowdhury, S. ve Bedi, B. S. (2002). Telecommunications infrastructure and economic growth: across-country analysis. İçinde M. Torero ve J. Von Braun. 21–63. *Information and Communications Technology for Development and Poverty Reduction*. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

United Nations (2015). Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. https://sdgs.un.org/2030agenda, (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

United Nations (2019). The Sustainable Development Goals Report. https:// unstats.un.org/sdgs/report/ 2019/ The- Sustainable- Development- Goals- Report- 2019. Pdf, (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

Van Ark, B. Gupta, A. ve Erımban, A. A. (2011). Measuring the Contribution of ICT to Economic Growth, The Linked World: How ICT is transforming societies, cultures and economies. Fundacion Telefonica, Spain.

Vu, K. M. (2011). ICT as a source of economic Growth in the information age: empirical evidence from the 1996 to 2005 period. *Telecommunications Policy*, 35 (4), 357–372.

Vu, K., Hanafizadeh, P. ve Bohlin, E. (2020). ICT as a driver of economic growth: A survey of the literature and directions for future research. *Telecommunications Policy*, 44(2), 1-20. Article 101922.

Xu, G., Li, G., Sun, P. ve Peng, D. (2023). Inefficient investment and digital transformation: What is the role of financing constraints? *Finance Research Letters*, 51, Article 103429.

Wellenius, B. (1977). Telecommunications in developing countries. *Telecommunications Policy*. 1(4), 289-297.

World Bank (2019). World Development Report 2019: The Changing Nature of Work. https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2019, (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

World Bank (2023). Digital Progress and Trends Report 2023. https://www.worldbank.org/en/publication/digital-progress-and-trends-report, (Erişim Tarihi: 15.10.2024).

World Bank Group (2024). Digital Progress and Trends Report 2023. International Bank for Reconstruction and Development The World Bank, https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/95fe55e9-f110-4ba8-933fe65572e05395/content (Erişim Tarihi: 02.11.2024).

Yousefi, A. (2011). The impact of information and communication technology on economic growth: Evidence from developed and developing countries. *Economics of Innovation and New Technology*. 20(6), 581–596.

Zhang, X, Zhang, J., Wan, G. ve Luo, Z. (2020). Fintech, Growth and Inequality: Evidence from China's Household Survey Data. *The Singapore Economic Review*. 65(1), 75-93.

Zhang, Q., Wu, P., Li, R. ve Chen, A. (2024). Digital transformation and economic Growth efficiency improvement in the digital media era: Digitalization of industry or digital industrialization? *International Review of Economics and Finance*, 92, 667-677.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. (2024). *The Simple Macroeconomics of AI*. NBER Working Paper No: 32487.

Acemoglu, D. (2021). *Harms of AI*, NBER Working Paper No: 29247.

Acemoglu, D., & Autor, D. (2010). Skills, tasks and technologies: Implications for employment and earnings. NBER Working Paper No: 16082.

Acemoglu, D., Autor, D., Hazell, J. ve Restrepo, P. (2022). Artificial intelligence and jobs: Evidence from online vacancies. *Journal of Labor Economics*, 40(S1), S293-S340.

Acemoglu, D., Autor, D. ve Johnson, S. (2023). Can we Have Pro-Worker AI?. *CEPR Policy Insight*, *123*.

Acemoglu, D. ve Johnson, S. (2024). Learning From Ricardo and Thompson: Machinery and Labor in the Early Industrial Revolution and in the Age of Artificial Intelligence. *Annual Review of Economics*, 16(1), 597-621.

Acemoglu, D. ve Johnson, S. (2023) İktidar ve Teknoloji, Çev. Cem Duran, Doğan Kitap, İstanbul.

Acemoglu, D. ve Restrepo, P. (2017a). Robots and jobs: Evidence from US labor markets. NBER Working Paper No: 23285.

Acemoglu, D. ve Restrepo, P. (2017b). Low-Skill And High-Skill Automation. NBER Working Paper No: 24119.

Acemoglu, D. ve Restrepo, P. (2024). *Automation and Rent Dissipation: Implications for Wages, Inequality, and Productivity* (No. w32536). National Bureau of Economic Research.

Antonelli, C. (2003). The digital divide: understanding the economics of new information and communication technology in the global economy. *Information Economics and Policy*, 15(2), 173-199.

Arntz, M., Gregory, T. ve Zierahn, U. (2019). Digitization and the future of work: macroeconomic consequences. In *Handbook of labor, human resources and population economics* (pp. 1-29). Cham: Springer International Publishing.

Autor, D. H., Levy, F. ve Murnane, R. J. (2003). The skill content of recent technological change: An empirical exploration. *The Quarterly journal of economics*, 118(4), 1279-1333.

Autor, D. H., Dorn, D., Katz, L. F., Patterson, C. ve Van Reenen, J. (2020). The fall of the labor share and the rise of superstar firms. *The Quarterly Journal of Economics*, 135(2), 645-709.

Autor, D. H. (2014). Skills, Education, and the Rise of Earnings Inequality Among the 'Other 99 Percent.'. *Science*, 344(6186), 843–851.

Autor, D. H. (2015). Why are there still so many jobs? The history and future of workplace automation. *Journal of economic perspectives*, 29(3), 3-30.

Autor, D. H., Chin, C., Salomons, A. ve Seegmiller, B. (2024). New frontiers: The origins and content of new work, 1940–2018. *The Quarterly Journal of Economics*, 139(3), 1399-1465.

Aytun, U., Kılıcaslan, Y., Mecik, O. ve Yapıcı, U. (2023). Robots, Employment and Wages: Evidence from Turkish Labor Markets. Economic Research Forum (ERF), March 2023.

Baethge-Kinsky, V. (2020). Digitized industrial work: Requirements, opportunities, and problems of competence development. *Frontiers in sociology*, 5, 33. doi: 10.3389/fsoc.2020.00033

Ballarino, G., Braga, M., Bratti, D. C., Filippin, A., Fiorio, C., Leonardi, M. ve Scervini, F. (2014). Chapter 16 Italy: how labour market policies can foster earnings inequality. *Changing Inequalities and Societal Impacts in Rich Countries: Thirty Countries' Experiences*, *369*.

Balsmeier, B. ve Woerter, M. (2019). Is this time different? How digitalization influences job creation and destruction. *Research policy*, 48(8), 103765.

Brynjolfsson, E. ve Mitchell, T. (2017). What can machine learning do? Workforce implications. *Science*, 358(6370), 1530-1534.

Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2018). İkinci Makine Çağı. *Levent Göktem, Çev.) İstanbul: Optimist Yayın Grubu (Orijinal çalışma basım tarihi: 2014)*.

Cauvel, M. ve Pacitti, A. (2022). Bargaining power, structural change, and the falling US labor share. *Structural Change and Economic Dynamics*, 60, 512-530.

Cirillo, V., Evangelista, R., Guarascio, D. ve Sostero, M. (2021). Digitalization, routineness and employment: An exploration on Italian task-based data. *Research Policy*, 50(7), 104079.

Firooz, H., Liu, Z. ve Wang, Y. (2022). Automation and the rise of superstar firms. *Available at SSRN 4040235*.

Frey, C. B. ve Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological forecasting and social change*, 114, 254-280.

Fritzell, J., Hertzman, J. B., Bäckman, O., Borg, I., Ferrarini, T. ve Nelson, K. (2014). Sweden: Increasing income inequalities and changing social relations. *Changing Inequalities and Societal Impacts in Rich Countries. Thirty Countries' Experiences*, 641-665.

García-Escribano, M. (2020). Low Internet Access Driving Inequality. International Monetary Fund blog. https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2020/06/29/low-internet-access-driving-inequality

Guschanski, A. ve Onaran, Ö. (2022). The decline in the wage share: falling bargaining power of labour or technological progress? Industry-level evidence from the OECD. *Socio-Economic Review*, 20(3), 1091-1124.

Huang, J., Sun, Y., Wang, J. ve Yang, L. (2024) Does Digitalization Widen Labor Income Inequality? (Feburary 27, 2024). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4471295 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4471295

Katz, L. F. ve Autor, D. H. (1999). Changes in the wage structure and earnings inequality. In *Handbook of labor economics* (Vol. 3, pp. 1463-1555). Elsevier.

Klenert, D., Fernandez-Macias, E.ve Antón, J. I. (2023). Do robots really destroy jobs? Evidence from Europe. *Economic and Industrial Democracy*, 44(1), 280-316.

Krueger, A. B. (1993). How computers have changed the wage structure: evidence from microdata, 1984–1989. *The Quarterly Journal of Economics*, 108(1), 33-60.

Lechman, E. ve Popowska, M. (2022). Harnessing digital technologies for poverty reduction. Evidence for low-income and lower-middle income countries. *Telecommunications Policy*, 46(6), 102313.

Legner, C., Eymann, T., Hess, T., Matt, C., Böhmann, T., Drews, P., ... ve Ahlemann, F. (2017). Digitalization: opportunity and challenge for the business and information systems engineering community. *Business & information systems engineering*, 59, 301-308.

Lucas, H. ve Sylla, R. (2003). The global impact of the Internet: widening the economic gap between wealthy and poor nations?. *Prometheus*, 21(1), 1-22.

Milanovic, B. (2024). The three eras of global inequality, 1820–2020 with the focus on the past thirty years. *World Development*, 177, 106516.

Mokyr, J., Vickers, C. ve Ziebarth, N. L. (2015). The history of technological anxiety and the future of economic growth: Is this time different?. *Journal of Economic Perspectives*, 29(3), 31-50.

Moll, B., Rachel, L. ve Restrepo, P. (2022). Uneven growth: automation's impact on income and wealth inequality. *Econometrica*, 90(6), 2645-2683.

Mora-Rivera, J. ve García-Mora, F. (2021). Internet access and poverty reduction: Evidence from rural and urban Mexico. *Telecommunications Policy*, *45*(2), 102076.

Myovella, G., Karacuka, M. ve Haucap, J. (2020). Digitalization and economic growth: A comparative analysis of Sub-Saharan Africa and OECD economies. *Telecommunications Policy*, *44*(2), 101856.

OECD (2019). *OECD employment outlook 2019: The future of work*. OECD publishing.

Ofori, I. K. ve Asongu, S. A. (2021). ICT diffusion, foreign direct investment and inclusive growth in Sub-Saharan Africa. *Telematics and Informatics*, *65*, 101718.

Parayil, G. (2005). The digital divide and increasing returns: Contradictions of informational capitalism. *The Information Society*, 21(1), 41-51.

Parolin, Z. (2021). Automation, occupational earnings trends, and the moderating role of organized labor. *Social Forces*, 99(3), 921-946.

Lawrence, M., Roberts, C. ve King, L. (2017). Managing automation: Employment, inequality and ethics in the digital age. IPPR Commission on Economic Justice, Discussion *Paper, London, UK.*

Roggensack, M., Kripke, G., Borum, M. ve Ivanhoe, H. (2024). Rights and Responsibilities: Understanding the impact of the tech industry on economic inequality, Oxfam Discussion Paper, October 2024.

Yin, Z. H. ve Choi, C. H. (2023). Does digitalization contribute to lesser income inequality? Evidence from G20 countries. *Information Technology for Development*, 29(1), 61-82.

Van Deursen, A. J. ve Helsper, E. J. (2015). The third-level digital divide: Who benefits most from being online?. In *Communication and information technologies annual,* Vol. 10, pp. 29-52). Emerald Group Publishing Limited.

Vu, K., Hanafizadeh, P. ve Bohlin, E. (2020). ICT as a driver of economic growth: A survey of the literature and directions for future research. *Telecommunications Policy*, 44(2), 1-20. Article 101922.

Wang, J. ve Xu, Y. (2023). Digitalization, income inequality, and public health: Evidence from developing countries. *Technology in Society*, 73, 102210.

World Bank (2023). Digital Progress and Trends Report 2023. https://www.worldbank.org/en/publication/digital-progress-and-trends-report, (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

World Inequality Database (2024). World View. https://wid.world (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

KAYNAKÇA

Benaich, N. ve Chalmers, A. (2024). *Stateof.ai 2024*. https://www.stateof.ai/ (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

Bergfeld, M. (2024). Winners and losers of digitalisation of work. İçinde C. Forson, G. Healy, M. B. Öztürk ve A. Tatli (Ed.), *Research Handbook on Inequalities and Work* (ss. 355-369). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781800886605.00035

Charles, L., Xia, S. ve Coutts, A. P. (2022). Digitalization and employment: A review. *ILO*.

Dedola, L., Ehrmann, M., Hoffmann, P., Lamo, A., Paz Pardo, G., Slacalek, J. ve Strasser, G. (2023). *Digitalisation and the Economy* (Sayı 23). European Central Bank. https://ssrn.com/abstract=4626463

Eurofound. (2018). *Automation, digitalisation and platforms: Implications for work and employment.* Publications Office. https://data.europa.eu/doi/10.2806/13911

Eurofound. (2020). *New forms of employment :2020 update.* Publications Office. https://data.europa.eu/doi/10.2806/177981

Felten, E. W., Raj, M. ve Seamans, R. (2021). Occupational, industry, and geographic exposure to artificial intelligence: A novel dataset and its potential uses. *Strategic Management Journal*, *42*(12), 2195-2217. https://doi.org/10.1002/smj.3286

Felten, E. W., Raj, M. ve Seamans, R. (2023). How will Language Modelers like ChatGPT Affect Occupations and Industries? *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.4375268

Fietz, K. ve Lay, J. (2023). *Digitalisation and labour markets in developing countries* (GIGA Working Papers No. 335). German Institute of Global and Area Studies (GIGA). https://hdl.handle.net/10419/272227

Gramano, E. (2020). Digitalisation and work: Challenges from the platform-economy. *Contemporary Social Science*, *15*(4), 476-488. https://doi.org/10.1080/21582041.2019.1572919

Jetha, A., Shamaee, A., Bonaccio, S., Gignac, M. A. M., Tucker, L. B., Tompa, E., Bültmann, U., Norman, C. D., Banks, C. G. ve Smith, P. M. (2021). Fragmentation in the future of work: A horizon scan examining the impact of the changing nature of work on workers experiencing vulnerability. *American Journal of Industrial Medicine*, *64*(8), 649-666. https://doi.org/10.1002/ajim.23262

Li, W., Yang, X. ve Yin, X. (2024). Digital transformation and labor upgrading. *Pacific-Basin Finance Journal*, *83*, 102280. https://doi.org/10.1016/j.pacfin.2024.102280

Narin, M. ve Küçük, E. (2021). Covid-19 Pandemisinin Gig Ekonomisi ve Gig İstihdamı Üzerindeki Etkileri. *Dünyada ve Türkiye'de Çalışma Hayatı, İstihdam ve İşsizlik* içinde, (Editörler Müslüme Narin - Gönül Dinçer), Gazi Kitabevi, Ankara, (ss. 49-69).

Nazarova, G., Honcharova, S., Ачкасова, O., Nazarov, N., Semenchenko, A. ve Khomenko, P. (2024). Impact of Digitalization of the Economy on Transformatıon of the Labor Market: Opportunıtıes and Threats. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, *3*(56), 459-473. https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.56.2024.4391

Parviainen, P., Tihinen, M., Kääriäinen, J. ve Teppola, S. (2022). Tackling the digitalization challenge: How to benefit from digitalization in practice. *International Journal of Information Systems and Project Management*, *5*(1), 63-77. https://doi.org/10.12821/ijispm050104

Schwab, K. (2018). *Dördüncü Sanayi Devrimi*. Optimist Yayınları.

Valenduc, G. ve Vendramin, P. (2017). Digitalisation, between disruption and evolution. *Transfer: European Review of Labour and Research*, *23*(2), 121-134. https://doi.org/10.1177/1024258917701379

Vasilescu, M. D., Serban, A. C., Dimian, G. C., Aceleanu, M. I. ve Picatoste, X. (2020). Digital divide, skills and perceptions on digitalisation in the European Union—Towards a smart labour market. *PLOS ONE*, *15*(4), e0232032. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0232032

Warhurst, C. ve Hunt, W. (2019). *The digitalisation of future work and employment: Possible impact and policy responses* (JRC Working Papers Series on Labour, Education and Technology No. 2019/05). European Commission, Joint Research Centre (JRC). https://hdl.handle.net/10419/205265

World Economic Forum. (2023). *Future of Jobs Report 2023* [INSIGHT REPORT]. World Economic Forum. https://www.weforum.org/reports/the-future-ofjobs-report-2023/ (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. ve Autor, D. H. (2011). Skills, Tasks and Technologies: Implications for Employment and Earnings. *Handbook of Labor Economics, 4B*(12), 1043-1171.

Akaev,A., Sarygulov,A., Petryakov,A. ve Podgornaya,V. (2021). Technological Development And Employment Structure In Context Of Economy Digital Transformation, CDSES 2020 IV International Scientific Conference "Competitiveness and the development of socio-economic systems" dedicated to the memory of Alexander Tatarkin European Proceedings of Social and Behavioural Sciences EpSBS, DOI: 10.15405/epsbs.2021.04.7

Arntz, M., Gregory, T. ve Zierahn, U. (2016). The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries: A Comparative Analysis. OECD Social, Employment and Migration Working Papers, 189. https://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/the-risk-of-automation-for-jobs-inoecd-countries_5jlz9h56dvq7-en (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

Autor, D. H. (2001). Wiring the labor market. *Journal of Economic Perspectives*, *15*(1), 25-40.

Autor, D. H. (2015). Why are there still so many jobs? The history and future of workplace automation. *Journal of Economic Perspectives, 29,* 3–30.

Bain, P. ve Taylor, P. (2008). United by a common language? Trade union responses in the UK and India to call centre offshoring. *Antipoe, 40,* 131–154.

Beerepoot, N. ve Lambregts, B. (2014). Competition in online job marketplaces: towards a global labour market for outsourcing services? *Global Networks,* 15, 236–255.

Bessen, J. (2019). Automation and jobs: When technology boosts employment. Economic Policy, 34(100), 589-626.

Brynjolfsson, E., McAfee, A. ve Spence, M. (2014). New World Order: Labor, Capital, and Ideas in the Power Law Economy. *Foreign Affairs*, *93*(4), 44–53. http://www.jstor.org/stable/24483556

Chang, C., Zhang, B., & Xu, J. (2023). The Impact of Women's Economic Development on the Sports Industry: Based on the Petty-Clark Theorem. In SHS Web of Conferences (Vol. 171, p. 03033). EDP Sciences.

Crandall, R., Lehr, W. ve Litan, R. (2007). The Effects of Broadband Deployment on Output and Employment: A Crosssectional Analysis of U.S. Data, Issues in Economic Policy, The Brookings Institution, Number 6.

Czernich, N. (2014). Does broadband internet reduce the unemployment rate? Evidence for Germany. *Information Economics and Policy*, 29, 32-45.

DataReportal (2024). Global Overview Report October 2024. https://datareportal.com/reports/digital-2024-october-global-statshot (erişim 23.11.2024).

Degryse, C. (2016). Digitalisation of the Economy and its Impact on Labour Markets. ETUI Research Paper - Working Paper 02. https://ssrn.com/abstract=2730550 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2730550

Forman, C., Goldfarb, A. ve Greenstein, S. (2012). The Internet and local wages: A puzzle. *American Economic Review,* 102(1), 556-575.

Frey, C. B. ve Osborne,M.A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerization? *Technological Forecasting and Social Change 114*: 254–80.

GCFGlobal (2024). What is Craigslist? https://edu.gcfglobal.org/en/using-the-web-to-get-stuff-done/what-is-craigslist/1/ (Erişim Tarihi: 26.11.2024).

Gehrke, B., Frietsch, R., Neuhäusler, P., Rammer, C. ve Leidmann, M. (2012). Re-Definition of Research-Intensive Industries and Goods. https://www.econstor.eu/bitstream/10419/156589/1/StuDIS_2013-08e.pdf (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

Gillett, S. E., Lehr, W. H., Osorio, C. A. ve Sirbu, M. A. (2006). Measuring the economic impact of broadband deployment. Final Report, National Technical Assistance, Training, Research, and Evaluation Project No. 99-07-13829.

Goldfarb, A. ve C. Tucker. (2019). Digital Economics. *Journal of Economic Literature 57,* 3–43. doi:10.1257/jel.20171452.

Graham, M., Hjorth, I. ve Lehdonvirta, V. (2017). Digital labour and development: impacts of global digital labour platforms and the gig economy on worker livelihoods. *Transfer: European review of labour and research*, *23*(2), 135-162.

Kroft, K. ve Pope, D. (2010). Does online search crowd out traditional search and improve matching efficiency? Evidence from Craigslist, *Journal of Labor Economics* vol. 32(2), 259-303.

Kuhn, P. ve Mansour,H. (2014). Is internet job search still ineffective? *The Economic Journal,* 124, 1213–33.

Kuhn, P. ve Skuterud, M. (2004). Internet job search and unemployment durations. *American Economic Review* 94(1), 218–32.

Lederman, D. ve Zouaidi,M. (2022). Incidence of the Digital Economy and Frictional Unemployment: International Evidence. *Applied Economics* 54, No. 51, 5873–5888 https://doi.org/10.1080/00036846.2022.2054927

Liu, L., Meng, Y. ve Ran, Q. (2023). The Impact and Mechanism of the Digital Economy on Carbon Emission Efficiency: A Perspective Based on Provincial Panel Data in China. *Sustainability* 15(19), 14042.

Sovbetov, Y. (2018). Impact of Digital Economy on Female Employment: Evidence from Turkey. *International Economic Journal, 32,* 256–70.

Stevenson, B. (2008). The Internet and job search. National Bureau of Economic Research. No. w13886

UNCTAD (2019). Digital Economy Report 2019. October. https://unctad.org/system/files/official-document/der201 9_en.pdf (Erişim Tarihi: 14.10.2024).

Yanık, A.H. (2019). Türkiye'de Dijital Emek. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı Uluslararası İktisat Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Zhao,Y. ve Said, R. (2023). The Effect of the Digital Economy on the Employment Structure in China Economies, 11, 227. 1-14. https://doi.org/10.3390/economies11090227 https://www.mdpi.com/journal/economies (Erişim Tarihi: 15.10.2024).

KAYNAKÇA

Akbay, O. S. (2009). Computerization of Foreign Trade Transactions: A Case Study of Turkey. *Trakia Journal of Sciences*, *7*(3), 43-47.

Aksenov, I. A. (2023). Influence of digitalization on international trade relations. *Mezhdunarodnaja jekonomika (The World Economics), 3, 170-177.* https://doi.org/10.33920/vne-04-2303-03.

Ayden, Y., Demirbag, M., Tatoglu, E., Ayden, Y., Demirbag, M. ve Tatoglu, E. (2018). Internationalization of the Turkish Business Environment: Historical Evolution and New Realities. *Turkish Multinationals: Market Entry and Post-Acquisition Strategy*, 11-32.

Burri, M. (2023). The Impact of Digitalization on Global Trade Law. *German Law Journal*, *24*(3), 551-573.

Casalini, F. ve López González, J. (2019). Trade and Cross-Border Data Flows. OECD Trade Policy Papers, No. 220, OECD Publishing, Paris. http://dx.doi.org/10.1787/b2023a47-en.

Cebotari, D. (2022). Digitalization of international trade. In *Lucrări ştiinţifice ale Simpozionului Ştiinţific al Tinerilor Cercetători, Ediţia a XX-a, 8-9 aprilie 2022, Chişinău, Republica Moldova*, ss. 42-46.

Collins, D. ve Geist, M. (2023). Introduction to Research Handbook on Digital Trade. In *Research Handbook on Digital Trade* (pp. 1-7). Edward Elgar Publishing.

Dahlman, C., Mealy, S. ve Wermelinger, M. (2016). Harnessing the digital economy for developing countries. *OECD Development Centre Working Papers*, No. 334, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/4adffb24-en.

Dai, S., Tang, D., Li, Y. ve Lu, H. (2024). Digital trade, trade openness, FDI, and green total factor productivity. *International Review of Financial Analysis*, 103777, 1-13.

Fernandez Menendez, J., Lopez Sanchez, J. I., Rodriguez Duarte, A. ve Sandulli, F. D. (2007). The impact of the actual use of the ICT on the technical efficiency of the Spanish firms. *Estudios Gerenciales*, 23(103), 65-84.

Gökmen, A. (2012). Virtual business operations, e-commerce & its significance and the case of Turkey: current situation and its potential. *Electronic Commerce Research*, 12(1), 31-51.

Irmak, E. (2023). Uluslararası Ticarette Dijitalleşme: E-Ticaret Kapsamında E-İhracat. *The Journal of Social Science*, *7*(14), 180-200.

Kaya, M. B. (2022). Elektronik Ticaret Hukuku: Ticari Elektronik İletiler. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kim, K. ve Chung, H. (2024). Impact of heterogenous capabilities on export performance amid the digital transformation. *Journal of Asian Economics*, 95, 101829, 1-19.

Kotiranta, A., Puumalainen, K., Sjögren, H. ve Dana, L. P. (2024). Digitalization as a growth driver for social enterprises. *Technological Forecasting and Social Change*, 209, 123837, 1-17.

Kunkel, S. ve Tyfield, D. (2021). Digitalisation, sustainable industrialisation and digital rebound–Asking the right questions for a strategic research agenda. *Energy Research & Social Science*, *82*, 102295, 1-9.

Küçükkıralı, Z. ve Afşar, K. E. (2022). Türkiye'de Merkez Bankası Dijital Parasının Potansiyel Etkileri: SWOT Analiziyle Bir Değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 142-158.

Li, Y., He, G., Wang, D., Chen, Y. ve Li, Z. (2023). What Is the Impact of Digital Transformation? A Bibliometric Analysis. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 409, p. 05001). EDP Sciences.

Li, M., Li, T. ve Yu, L. (2024). Retail Platform Analytics: Practice, Literature, and Future Research. *Production and Operations Management*, 10591478241238972.

Mzwri, A. M. N. ve Altinkaya, Z. (2019). The impact of e-commerce on international trade: Case of Turkey. *International Journal of Contemporary Research and Review*, 10(01), 21190-21209.

OECD (2021). *The Digital Transformation of SMEs*, OECD Studies on SMEs and Entrepreneurship, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/bdb9256a-en.

OECD (2024a). *OECD Digital Economy Outlook 2024 (Volume 1): Embracing the Technology Frontier*, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/a1689dc5-en.

OECD (2024b). *The Digital Transformation of Public Procurement in Ireland: A Report on the Current State*, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/87912457-en.

Osmanlı, A. (2023). Türkiye'de Finansal Piyasalarda Regülasyon Yapısı ve Uygulamaları. *Eurasian Business & Economics Journal*, 34, 1-20.

Ozcan, B. (2018). Information and communications technology (ICT) and international trade: evidence from Turkey. *Eurasian Economic Review*, *8*, 93-113.

Özmen, L. A. (2017). Türk Kamu Yönetiminde E-Devlet Uygulamalarına Bir Model Önerisi: Merkezi Personel Bilgi Sistemi. *Yasama Dergisi*, (35), 64-96.

Saka, C. ve Yılmaz, R. (2022). Türkiye'de E-Ticaret Mevzuatı. *Hukuk ve Ekonomi Araştırmaları*, 10(4), 42-58.

Shkvarya, L. V. ve Frolova, E. D. (2022). Comparative Analysis of Foreign Trade Development in the Digital Segment by World Regions. *Economy of Regions*, 18(2), 479-493.

T. C. Ticaret Bakanlığı (2024a). Elektronik ticaret mevzuatı. https://ticaret.gov.tr/ic-ticaret/elektronik-ticaret/mevzuat, (Erişim tarihi: 01.10.2024).

T. C. Ticaret Bakanlığı. (2024b). *Tek Pencere Sistemi*. Gümrük Rehberi. https://gumrukrehberi.gov.tr/sayfa/tek-pencere-sistemi, (Erişim tarihi: 15.10.2024).

Trenerry, B., Chng, S., Wang, Y., Suhaila, Z. S., Lim, S. S., Lu, H. Y. ve Oh, P. H. (2021). Preparing workplaces for digital transformation: An integrative review and framework of multi-level factors. *Frontiers in psychology*, *12*, 620766, 1-24.

Tunçsiper, Ç. (2024). Endüstri Devrimi ve Gümrük Uygulamaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, *2024*(1), 1-14.

TÜBİTAK BİLGEM (2024). *Blokzincir*. https://bilgem.tubitak.gov.tr/blokzincir/, (Erişim Tarihi: 10.10.2024).

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) (2024). *Dijital Dönüşüm Destek Programı'nın ayrıntıları belli oldu*. https://tim.org.tr/tr/dijital-donusum-destek-programinin-ayrintilari-belli-oldu, (Erişim Tarihi: 18.10.2024).

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB). (2024). A*kıllı KOBİ Dijital Dönüşüm Konferansı Çorlu'da yapıldı*. https://www.tobb.org.tr/Sayfalar/Detay.php?rid=14170&lst=Haberler, (Erişim Tarihi: 15.09.2024).

TÜRKSAT (2024). 2023 Faaliyet Raporu. https://www.turksat.com.tr/sites/default/files/2024-05/T%C3%BCrksat%20A.%C5%9E.%202023%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu-.pdf, (Erişim Tarihi: 10.10.2024).

Wang, S. (2024). The Impact of Digital Transformation on International Trade Based on Big Data Analysis Models and Threshold Effects. *Highlights in Business, Economics and Management*, *30*, 458-472.

Wang, Y., Gao, H. ve Wang, H. (2024). The digital silk road and trade growth–A quasi-natural experiment based on silk road E-commerce. *Research in International Business and Finance*, *67*, 102140, 1-15.

Wang, S. ve Li, J. (2024). How carbon emission trading mechanism and supply chain digitization affect manufacturing enterprises' competitiveness? Evidence from China. *Journal of Cleaner Production*, *452*, 142164.

Wang, L. ve Ramsey, T. S. (2024). Digital divide and environmental pressure: A countermeasure on the embodied carbon emissions in FDI. *Technological Forecasting and Social Change*, 204(C), 123398, 1-19.

Wang, S.ve Zhu, Y. (2024). An inquiry into the effect of trade facilitation on China's digital product exports to countries along the "Belt and Road". *International Review of Economics & Finance*, *93*, 1246-1259.

World Bank. (2024). Turkey overview. https://www.worldbank.org/en/country/turkey/overview#3 (Erişim Tarihi: 15.11.2024).

Yu, H. ve Yao, L. (2024). The impact of digital trade regulation on the manufacturing position in the GVC. *Economic Modelling*, *135*, 106712, 1-12.

Yuan, L., Chen, S. ve Wang, Y. (2024). Digital product import and domestic value-added ratio of export: Theory and demonstration. *Heliyon*, 10(9), 1-13.

Yi, C., chao Ma, H. ve Zhao, K. (2024). Impacts of digital economic transformation and green growth on trade flows of mineral resources. *Resources Policy*, 90, 104664, 1-7.

Yingchao, H. ve Xiang, Y. (2024). Influence of trade liberalization and digital trade on material footprint in the BRICS region. *Resources Policy*, 88, 104374, 1-12.

Zhang, Z. (2024). Impact of digital transformation on global services trade flows. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, *9*(1), 1-15.

Zhong, H. ve Ma, Z. (2024). Digitalization and urban economic sustainability: The role of the government and foreign direct investments. *Finance Research Letters*, 66, 105609, 1-7.

KAYNAKÇA

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., … ve Zaharia, M. (2010). A view of cloud computing. *Communications of the ACM*, 53(4), 50-58.

Arner, D. W., Barberis, J. N. ve Buckley, R. P. (2017). FinTech, RegTech, and the reconceptualization of financial regulation. *Northwestern Journal of International Law and Business*, 37(3), 371–414.

Atalay, E. (2024). Sermaye piyasalarında dijitalleşmenin yeni yüzü: Finansal teknolojiler ve kripto paralar. *Journal of Public Economy and Public Financial Management*, 4(2), 133-149.

Aydın, M. (2020). Açık bankacılık ve finansal teknolojilerin geleceği. *Finansal Teknoloji Dergisi*, 5(2), 45-60.

Aydın, S. (2023). Finansal hizmetlerde siber güvenlik riskleri ve korunma yöntemleri. *Güvenlik Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 60-78.

Bawack, R. E., Fosso Wamba, S. ve Carillo, K. D. (2021). Artificial intelligence in practice: Implications for information systems theory and practice. *Journal of Strategic Information Systems*, 30(1), 101–625.

Büyükçalık, M. (2021). Fintech şirketlerinin Türkiye finans sektörüne etkileri. [Lisansüstü Tezi, İstanbul Üniversitesi].

Bughin, J., Manyika, J. ve Woetzel, J. (2017). *The age of analytics: Competing in a data-driven world*. McKinsey Global Institute.

Çelik, A. ve Yıldız, M. (2021). Finansal teknolojiler ve regülasyonlardaki değişim. *Finansal Yenilik ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 45-60.

Demirel, S., Ulusoy, A. ve Özbilge, G. (2023). Dijital ödeme sistemlerinin finansal kurumların erişim ve derinliğine etkisi: Türk bankacılık sektöründen kanıtlar. *Akademik Hassasiyetler*, 10(23), 584-607. https://doi.org/10.58884/akademik-hassasiyetler.1309343

EY. (2020). Turkey fintech landscape report. Ernst & Young.

Goodfellow, I., Bengio, Y. ve Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT Press.

Gomber, P., Kauffman, R. J., Parker, C. ve Weber, B. W. (2018). On the fintech revolution: Interpreting the forces of innovation, disruption, and transformation in financial services. *Journal of Management Information Systems*, 35(1), 220–265.

IBM Institute for Business Value. (2020). Accelerating digital reinvention in financial services. IBM.

Kara, T. ve Demir, B. (2022). Robo-advisory ve yatırım dünyasında dijitalleşme. *Yatırım Yönetimi Dergisi*, 7(1), 102-120.

Körpe, E. (2021). Dijital dönüşüm ile yeni finans çağı ve gelecek yaklaşımları. *Uluslararası Bankacılık Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 108-131. https://doi.org/10.52736/ubeyad.985438

Kshetri, N. (2020). Cybersecurity management for fintech ecosystems: Issues, challenges, and opportunities. *Telecommunications Policy*, 44(7), 102016.

Mayer-Schönberger, V. ve Cukier, K. (2013). Big data: A revolution that will transform how we live, work, and think. Houghton Mifflin Harcourt.

Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E., Miller, A. ve Goldfeder, S. (2016). *Bitcoin and cryptocurrency technologies: A comprehensive introduction*. Princeton University Press.

Open Banking Implementation Entity (2019). The future of open banking. [Çevrimiçi]. Erişim tarihi: 15 Ekim 2024.

Özkan, A. (2021). Kripto para borsaları ve dijital varlıkların geleceği. *Kripto Ekonomi ve Finans*, 3(4), 88-110.

PwC (2021). Global fintech report 2021: The disruptive fintech ecosystem. PwC.

Russell, S. ve Norvig, P. (2021). Artificial intelligence: A modern approach (4th ed.). Pearson.

Swan, M. (2015). *Blockchain: Blueprint for a new economy*. Penguin Books.

Tufekci, Z. (2017). *Twitter and tear gas: The power and fragility of networked life*. Yale University Press.

Türkiye Bankalar Birliği (2024). 2020-2023 Dijital Bankacılık Raporları. https://www.tbb.org.tr/tr/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/Dijital,_Internet_ve_Mobil_Bankacilik_Istatistikleri/6169, (Erişim Tarihi: 12.10.24).

Vives, X. (2019). Digital disruption in banking. *Annual Review of Financial Economics*, 11, 243–272.

Yılmaz, S. (2023). Mobil bankacılık ve finansal hizmetlerin dijitalleşmesi. *Dijital Finans Araştırmaları*, 10(3), 50-68.

KAYNAKÇA

Agrawal, A., Gans, J. ve Goldfarb, A. (2018). Prediction, judgment, and complexity: a theory of decision-making and artificial intelligence. In *The economics of artificial intelligence: An agenda* (pp. 89–110). University of Chicago Press.

Agrawal, A. K., Gans, J. S. ve Goldfarb, A. (2023). *The Turing Transformation: Artificial intelligence, intelligence augmentation, and skill premiums*. National Bureau of Economic Research.

Alyoshina, I. V. (2019). Artificial intelligence in an age of digital globalization. *International Conference Technology & Entrepreneurship in Digital Society*, 26–30.

Baldwin, R. (2019). *The globotics upheaval: Globalization, robotics, and the future of work*. Oxford University Press.

Bogomolova, S. (2023). *Artificial intelligence and its impact on work in the field of logistics*.

Bringsjord, S. ve Govindarajulu, N. S. (2024). Artificial İntelligence. In Edward N. Zalta ve Uri Nodelman (Eds.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2024). Metaphysics Research Lab, Stanford University.

Burrell, G., Morgan, G., Burrell, G. ve Morgan, G. (1979). Assumptions about the nature of social science. *Sociological Paradigms and Organisational Analysis*, *248*(1), 1–9.

Calo, R. (2015). Robotics and the Lessons of Cyberlaw. *Calif. L. Rev.*, *103*, 513.

Calvino, F., Criscuolo, C., Dernis, H. ve Samek, L. (2023). What technologies are at the core of ai. *An Exploration Based on Patent Data*.

Chen, N., Christensen, L., Gallagher, K., Mate, R. ve Rafert, G. (2016). Global economic impacts associated with artificial intelligence. *Analysis Group*, *1*.

Choudhury, L. K. (2022). STUDY ON LOGIC AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE SUBSETS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE. *Innovative Research Thoughts*, *8*(1), 127–134.

Chui, M., Hazan, E., Roberts, R., Singla, A. ve Smaje, K. (2023). *The economic potential of generative AI*.

Ciuriak, D. (2020). Economic Rents and the Contours of Conflict in the Data-driven Economy. *Policy Brief, Centre for International Governance Innovation, June*.

Cobb, M. (2023). The representation of knowledge and the relevance of biological models at the Symposium on the Mechanisation of Thought Processes, 1958. *IEEE Annals of the History of Computing*.

Comunale, M. ve Manera, A. (2024). *The economic impacts and the regulation of AI: A review of the academic literature and policy actions*. IMF Working Paper.

De Stefano, V. (2019). "Negotiating the Algorithm": Automation, Artificial Intelligence, and Labor Protection. *Comp. Lab. L. & Pol'y J.*, *41*, 15.

Furusawa, T., Kusaka, S. ve Sugita, Y. (2022). The Impacts of AI, Robots, and Globalization on Labor Markets: Analysis of a Quantitative General Equilibrium Trade Model. In *Robots and AI* (pp. 123–149). Routledge.

Garvey, C. (2018). Interview with colin garvey, rensselaer polytechnic institute. artificial intelligence and systems medicine convergence. *OMICS: A Journal of Integrative Biology*, *22*(2), 130–132.

Gesing, B., Peterson, S. J. ve Michelsen, D. (2018). Artificial intelligence in logistics. *DHL Customer Solutions & Innovation*, *3*.

Goldfarb, A. ve Trefler, D. (2019). Artificial intelligence and international trade. *The Economics of Artificial Intelligence: An Agenda*, 463–492.

Günbayi, I. ve Sorm, S. (2018). Social paradigms in guiding social research design: The functional, interpretive, radical humanist and radical structural paradigms. *Online Submission*, *9*(2), 57–76.

Haseeb, M., Sasmoko, Mihardjo, L. W. W., Gill, A. R. ve Jermsittiparsert, K. (2019). Economic impact of artificial intelligence: New look for the macroeconomic assessment in Asia-Pacific region. *International Journal of Computational Intelligence Systems*, *12*(2), 1295–1310.

Hendrix, N., Veenstra, D. L., Cheng, M., Anderson, N. C. ve Verguet, S. (2022). Assessing the economic value of clinical artificial intelligence: challenges and opportunities. *Value in Health*, *25*(3), 331–339.

Hoffmann, C. H. (2022). Is AI intelligent? An assessment of artificial intelligence, 70 years after Turing. *Technology in Society*, *68*, 101893.

Ionescu, M., Ghazisaeidi, A., Renaudier, J., Pecci, P. ve Courtois, O. (2020). Design optimisation of power-efficient submarine line through machine learning. *CLEO: Science and Innovations*, STh4M-5.

Jordan, M. I. (2019). Artificial intelligence—the revolution hasn't happened yet. *Harvard Data Science Review*, *1*(1), 1–9.

Kebede, M. (2021). *Artificial intelligence and globalization: The case of global economic outcomes for developing countries*.

Korinek, A. ve Stiglitz, J. E. (2021). *Artificial intelligence, globalization, and strategies for economic development*. National Bureau of Economic Research.

Lu, C.-H. (2021). The impact of artificial intelligence on economic growth and welfare. *Journal of Macroeconomics*, *69*, 103342.

Mayer-Schönberger, V. ve Cukier, K. (2013). *Big data: A revolution that will transform how we live, work, and think*. Houghton Mifflin Harcourt.

McCarthy, J. (1959). *Programs with common sense*. London.

Moor, J. (2006). The Dartmouth College artificial intelligence conference: The next fifty years. *Ai Magazine*, *27*(4), 87.

Mukhopadhyay, S. C. ve Suryadevara, N. K. (2014). *Smart Sensors, Measurement and Instrumentation 9 Internet of Things Challenges and Opportunities*. http://www.springer.com/series/10617

O'leary, D. E., Cox, M. ve Ellsworth, D. (2013). *AI Innovation Industry Artificial Intelligence and Big Data What Is Big Data?* http://mahout.apache.org

Peng, S., Lin, C.-F. ve Streinz, T. (2021). *Artificial Intelligence and International Economic Law*. Cambridge University Press.

Piton, C. (2023). The economic consequences of artificial intelligence: an overview. *NBB Economic Review*, 1–29.

Rashed, Y. (2017). *Internet of Things and Modern Supply Chain Management*. Tampere University of Technology.

Russell, S. J. ve Norvig, P. (2003). Artificial Intelligence: A Modern Approach. In *Artificial Intelligence: A Modern Approach,* Pearson Education Limited.

Shi, Z. (2019). *Advanced artificial intelligence* (Vol. 4). World Scientific.

Szczepanski, M. (2019). Economic impacts of artificial intelligence (AI). *European Parliamentary Research Service*.

Truby, J., Brown, R. ve Dahdal, A. (2020). Banking on AI: mandating a proactive approach to AI regulation in the financial sector. *Law and Financial Markets Review*, *14*(2), 110–120.

Wang, C. (2019). A Preliminary Study of the Influence of Artificial Intelligence on Globalization. *Journal of Electronic Research and Application*, *3*(5).

Yoo, C. S. ve Blanchette, J.-F. (2015). *Regulating the cloud: policy for computing infrastructure*. MIT Press.

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. ve Johnson, S. (2023). *İktidar ve teknoloji: Bin yıllık mücadele*. Doğan Kitap.

Acemoğlu, D. ve Johnson, S. (2024). Learning from Ricardo and Thompson: Machinery and labor in the early industrial revolution and in the age of artificial intelligence. *Annual Review of Economics, 16*, 597-621.

Adıgüzel, Z., Aslan, B. ve Çakır, F. S. (2023). Examination of the strategic vision of banks in digitalization and the effects of innovation on performance and artificial intelligence perception. *Universidad and Empresa, 25(44)*, 1-29.

Aeppel, T. (2015). Silicon Valley doesn't believe U.S. productivity is down. *The Wall Street Journal.* https://www.wsj.com/articles/silicon-valley-doesnt-believe-u-s-productivity-is-down-1437100700

Al-Dosari, K., Fetais, N. ve Kucukvar, M. (2024). Artificial intelligence and cyber defense system for banking industry: A qualitative study of AI applications and challenges. *Cybernetics and Systems, 55(2)*, 302-330.

Alnaser, F. M., Rahi, S., Alghizzawi, M. ve Ngah, A. H. (2023). Does artificial intelligence (AI) boost digital banking user satisfaction? Integration of expectation confirmation model and antecedents of artificial intelligence enabled digital banking. *Heliyon, 9*, 1-13.

Alzaidi, A. A. (2018). Impact of artificial intelligence on performance of banking industry in Middle East. *International Journal of Computer Science and Network Security, 18(10)*, 140-148.

Arf, C. (1959). Makine düşünebilir mi ve nasıl düşünebilir? *Atatürk Üniversitesi Üniversite Çalışmalarını Muhite Yayma ve Halk Eğitimi Yayınları Konferanslar Serisi*, (1), 90-109.

Aristoteles. (2018). *Retorik* (F. Akderin, Çev., 1. baskı). Say Yayınları.

Aydın, B. (2022). Beyinde dilin işlemlenmesi: Konuşmanın kavranması ve konuşmanın üretimi (2. baskı). Nobel Akademik Yayınları.

Aziz, S. ve Dowling, M. (2019). Machine learning and AI for risk management. In T. Lynn, J. G. Mooney, P. Rosati ve M. Cummins (Eds.), *Disrupting finance: FinTech and strategy in the 21st century* (ss. 33-48). Palgrave Macmillan.

Bakmaz, Z. ve Arıkan, Z. (2022). Ticari kazanç ile fatura arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Legal Mali Hukuk Dergisi, 18(211)*, 1507-1538.

Beck, A., Canamero, L., Hiolle, A., Damiano, L., Cosi, P., Tesser, F. ve Sommavilla, G. (2013). Interpretation of emotional body language displayed by a humanoid robot: A case study with children. *International Journal of Social Robotics, 5*, 325-334.

Bingöl, H. (2012). Bilgisayar üzerine. H. Bingöl (Der.), *Bilgisayar ve beyin* (ss. 28-39). Pan Yayıncılık.

Bloom, D. E., Prettner, K., Saadaoui, J. ve Veruete, M. (2023). Artificial intelligence and skill premium. *NBER Working Paper*, (32430), 1-14.

Boustani, N. M. (2022). Artificial intelligence impact on banks clients and employees in an Asian developing country. *Journal of Asia Business Studies, 16(2)*, 267-278.

Bryan, D. (2024). Duygular nasıl oluşur: Beynin gizli yaşamı. Gece Kitaplığı.

Brenner, L. ve Meyll, T. (2020). Robo-advisors: A substitute for human financial advice? *Journal of Behavioral and Experimental Finance, 25*, 1-8.

Cirasa, C., Hongsdal, H. ve Conti, D. (2024). I see what you feel: An exploratory study to investigate the understanding of robot emotions in deaf children. *Applied Sciences, 14(4)*, 1-14.

Citi (2024). AI in finance: Bot, bank and beyond. *Citi GPS: Global Perspectives and Solutions*, June 2024.

Damasio, A. R. (2023). Descartes'in yanılgısı: Duygu, akıl ve insan beyni (F. E. Çetin ve E. Kumral, Çev., 2. baskı). ODTÜ Yayıncılık.

Damasio, A. R. (2021). Hissetmek ve bilmek (M. Kırca ve P. Gözel, Çev.). ODTÜ Yayıncılık.

Damasio, A. R. (2018). Şeylerin tuhaf düzeni (1. baskı). ODTÜ Yayıncılık.

Danielson, J., Macrae, R. ve Uthermann, A. (2022). Artificial intelligence and systemic risk. *Journal of Banking and Finance, 140*, 1-9.

Descartes, R. (2016). *A discourse on method* (J. Veitch, Çev.). Project Gutenberg. https://www.gutenberg.org/ebooks/59

Doumpos, M., Zopounidis, C., Gounopoulos, D., Platanakis, E. ve Zhang, W. (2023). Operational research and artificial intelligence methods in banking. *European Journal of Operational Research, 306*, 1-16.

Eagleman, D. (2023). Beyin: Senin hikayen. Domingo Yayınları.

Eceiza, J., Kristensen, I., Krivin, D., Samandari, H. ve White, O. (2020). The future of operational-risk management in financial services. *McKinsey & Company*, 1-11.

Einstein, A. (2022). İzafiyet teorisi (G. Aktaş, Çev., 22. baskı). Say Yayınları.

Engineering Channel (2024). How ATM works. *YouTube.* https://www.youtube.com/watch?v=GNqgSNqR-0I

Fares, O. H., Butt, I. ve Lee, S. H. M. (2023). Utilization of artificial intelligence in the banking sector: A systematic literature review. *Journal of Financial Services Marketing, 28*, 835-852.

Felten, E. W., Raj, M. ve Seamans, R. (2023). How will language modelers like ChatGPT affect occupations and industries? *arXiv.* https://arxiv.org/pdf/2303.01157.pdf

Felten, E. W., Raj, M. ve Seamans, R. (2021). Occupational, industry, and geographic exposure to artificial intelligence: A novel dataset and its potential uses. *Strategic Management Journal, 42(12)*, 2195-2217.

Fraisse, H. ve Laporte, M. (2022). Return on investment on artificial intelligence: The case of bank capital requirement. *Journal of Banking and Finance, 138*, 1-16.

Gates, B. (2024). The start-ups making robots a reality. *GatesNotes.* https://www.gatesnotes.com/Robotics

Georgieva, K. (2024). AI will transform the global economy. Let's make sure it benefits humanity. *IMF Blogs.* https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/01/14/ai-will-transform-the-global-economy-lets-make-sure-it-benefits-humanity

Gigante, G. ve Zago, A. (2023). DARQ technologies in the financial sector: Artificial intelligence applications in personalized banking. *Qualitative Research in Financial Markets, 15(1)*, 29-57.

Gonçalves, A. R., Meira, A. B., Shuqair, S. ve Pinto, D. C. (2023). Artificial intelligence (AI) in FinTech decisions: The role of congruity and rejection sensitivity. *International Journal of Bank Marketing, 41(6)*, 1282-1307.

Gümrükçüoğlu, Y. B. ve Yakacak, G. A. (2023). Yapay zekanın işe alım süreçlerinde kullanımı ve algoritmik ayrımcılık. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 72(4)*, 1701-1757.

Haddad, H. (2021). The effect of artificial intelligence on the AIS excellence in Jordanian banks. *Montenegrin Journal of Economics, 17(4)*, 155-166.

Hubtype (2024). The state of messaging in banking. *Hubtype.* https://hello.hubtype.com/lp-001-the-state-of-messaging-banking?_gl=1e13vhf_gaMzU5MDE2NjYyLjE3MDYzNjExMDY._ga_GB4KX0QC4Q*MTcwNjM2MTEwNi4xLjEuMTcwNjM2MTE0Ny4xOS4wLjA.

IMF (2024). Gen-AI: Artificial intelligence and the future of work. *IMF Staff Discussion Notes, January.* https://www.imf.org/en/Publications/Staff-Discussion-Notes/Issues/2024/01/14/Gen-AI-Artificial-Intelligence-and-the-Future-of-Work-542379?cid=bl-com-SDNEA2024001.

Kahneman, D. (2023). Hızlı ve yavaş düşünme (O. Çetin, D. Tekin, F. Nayır ve D. Tekin, Çev., 24. baskı). Varlık Yayınları.

Kandemir, Ş. (2021). Bankacılık ve finansın denetiminde denetim teknolojisi (Sup Tech) ve yapay zekâ. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18(1)*, 59-81.

Königstorfer, F. ve Thalmann, S. (2020). Applications of artificial intelligence in commercial banks – A research agenda for behavioral finance. *Journal of Behavioral and Experimental Finance, 27*, 1-15.

Kumar, G., Muckley, C. B., Pham, L. ve Ryan, D. (2019). Can alert models for fraud protect the elderly clients of a financial institution? *European Journal of Finance, 25(17)*, 1683-1707.

Lange, P. E., Melsom, B., Vennerod, C. B. ve Westgaard, S. (2022). Explainable AI for credit assessment in banks. *Journal of Risk and Financial Management, 15(556)*, 1-23.

Lazaro, J. L., Jimenez, A. B. ve Takeda, A. (2018). Improving cash logistics in bank branches by coupling machine learning and robust optimization. *Expert Systems with Applications, 92*, 236-255.

Lee, J.-C. ve Chen, X. (2022). Exploring users' adoption intentions in the evolution of artificial intelligence mobile banking applications: The intelligent and anthropomorphic perspectives. *International Journal of Bank Marketing, 40(4)*, 631-658.

Lokanan, M. E. (2024). Predicting money laundering using machine learning and artificial neural networks algorithms in banks. *Journal of Applied Security Research, 19(1)*, 20-44.

McClure, S. M., Ericson, K. M., Laibson, D. I., Loewenstein, G. ve Cohen, J. D. (2007). Time discounting for primary rewards. *The Journal of Neuroscience, 27(21)*, 5796-5804.

McClure, S. M., Laibson, D. I., Loewenstein, G. ve Cohen, J. D. (2004). Separate neural systems value immediate and delayed monetary rewards. *Science, 306*, 503-507.

Mhlanga, D. (2021). Financial inclusion in emerging economies: The application of machine learning and artificial intelligence in credit risk assessment. *International Journal of Financial Studies, 9(39)*, 1-16.

Milojevic, N. ve Redzepagic, S. (2020). Prospects of artificial intelligence and machine learning application in banking risk management. *Journal of Central Banking Theory and Practice, 3*, 41-57.

Mytnyk, B., Tkachyk, O., Shakhovska, N., Fedushko, S. ve Syerov, Y. (2023). Application of artificial intelligence for fraudulent banking operations recognition. *Big Data and Cognitive Computing, 7(93)*, 1-19.

Narin, M. (2021). Ekonomide Endüstri 4.0 ve Uygulamaları. *Endüstri 4.0 ve Uygulamaları* içinde (Editörler Aydın Şık ve Cevdet Yiğit Özbek), Detay Yayıncılık, Ankara, 23-48.

Neumann, J. (2023). Bilgisayar ve beyin (Z. Aydın, Çev., 1. baskı). TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Mulcahy, R., Choong, K. ve Mehmet, M. (2022). Man vs. machine: How artificial intelligence in banking influences consumer belief in financial advice. *International Journal of Bank Marketing, 40(6)*, 1182-1199.

Noreen, U., Shafique, A., Ahmed, Z. ve Ashfaq, M. (2023). Banking 4.0: Artificial intelligence (AI) in banking industry and consumer's perspective. *Sustainability, 15*, 1-16.

Pizzinelli, C., Panton, A., Tavares, M. M., Cazzaniga, M. ve Li, L. (2023). Labor market exposure to AI: Cross-country differences and distributional implications. *IMF Working Paper, WP/23/216*.

Prettner, K. (2023). Stagnant wages in the face of rising labor productivity: The potential role of industrial robots. *Finance Research Letters, 58*, 1-6.

Prisznyak, A. (2022). Bankrobotics: Artificial intelligence and machine learning powered banking risk management. *Public Finance Quarterly, 2022(2)*, 288-303.

Rabbani, M. R., Lutfi, A., Ashraf, M. A., Nawaz, N. ve Watto, A. W. (2023). Role of artificial intelligence in moderating the innovative financial process of the banking sector: A research based on structural equation modelling. *Frontiers in Environmental Science*.

Rahman, M., Ming, T. H., Baigh, T. A. ve Sarker, M. (2023). Adoption of artificial intelligence in banking services: An empirical analysis. *International Journal of Emerging Markets, 18(10)*, 4270-4300.

Rodrigues, A. R. D., Ferreira, F. A. F., Teixeira, F. J. C. S. N. ve Zopounidis, C. (2022). Artificial intelligence, digital transformation and cybersecurity in the banking sector: A multi-stakeholder cognition-driven framework. *Research in International Business and Finance, 60*(2022), 101616.

Sadok, H., Sakka, F. ve Maknouzi, M. E. H. (2022). Artificial intelligence and bank credit analysis: A review. *Financial Economics, 10*, 1-12.

Sarı, F. (2021). Cahit Arf'in "Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir?" adlı makalesi üzerine bir çalışma. *TRTAkademi, 6(13)*, 812-833.

Serengil, S. İ. ve Özpınar, A. (2019). ATM cash flow prediction and replenishment optimization with ANN. *Uluslararası Mühendis Araştırma Geliştirme Dergisi, 11(1)*, 402-208.

Sharbek, N. (2022). How traditional financial institutions have adopted to artificial intelligence, machine learning and FinTech? *Proceedings of the 16th International Conference on Business Excellence* (ss. 837-848).

Sharma, M. ve Elmiligi, H. (2022). Behavioral biometrics: Past, present and future. M. Sarfaz (Ed.), *Recent advances in biometrics* içinde (ss. 1-20). IntechOpen.

Sinha, A. ve Davis, L. (2018). Straight-through receivables reconciliations: AI and machine learning boost efficiency and working capital. *Citibank Treasury and Trade Solutions*.

Solms, M. ve Turnbull, O. (2023). Beyin ve iç dünya: Öznel deneyimin sinir bilimine giriş (H. Atalay, Çev.). Metis Bilim.

Stephens, R. (2021). *Sol beyin konuşur, sağ beyin güler* (S. Erduman, Çev.). Paris Yayınları.

Şahin, A. (2022). Basiretli tacir, iktisadi değişkenler ve rasyonel bekleyişler. *5th International Congress on Economics, Finance & Energy (EFE2022)*, Turkistan, Kazakhstan.

Şahin, A. (2021). Money, banking and economic growth. Nobel Akademik Yayıncılık.

Tarlacı, S. (2022). Suç ve beyin (6. baskı). Destek Yayınları.

Torun, Ş. (2018). Beyin ve dil: İşlevsel nöroanatomi. Detay Yayıncılık.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence. *Mind, 59(236)*, 433-460.

Varian, H. (2017). Measurement challenges in high tech. *Bureau of Economic Analysis.* https://apps.bea.gov/fesac/meetings/2017-06-09/Varian-Presentation.pdf

Xu, Y. Z., Zhang, J. L., Hua, Y. ve Wang, L. Y. (2019). Dynamic credit risk evaluation method for e-commerce sellers based on a hybrid artificial intelligence model. *Sustainability, 11*, 1-17.

Young, S. H. (2024). Aşkın öğrenme (S. H. Özçelik, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Zinisha, O., Ivanenko, I. ve Avdeeva, R. (2019). Artificial intelligence as a factor to improve bank efficiency. *Ino American Journal of Pharmaceutical Sciences, 6(3)*, 6917-6919.

KAYNAKÇA

Akın, F. (2020). Dijital Dönüşümün Bankacılık Sektörü Üzerindeki Etkileri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 15-27.

Aydınbaş, G. ve Erdinç, Z. (2022). Endüstri 4.0 Devrimi İle Başlayan Dijital Çağda Türk Bankacılık Sektörü. Ş. Karabulut (Ed.), *Ekonomi ve Finans Konularına Teorik Yaklaşımlar* içinde. Bursa: Ekin Yayınevi.

Bayrakdaroğlu, A. (2016). Kriz Sonrası Elektronik Bankacılığın Gelişimi. 10. Bölüm, Küresel Kriz Sonrası Gelişmeler Işığında Bankacılığın Temelleri, (Ed. Aysel Gündoğdu), Ankara: Nobel Yayınevi.

Berktaş, S. ve Dimli Oraklıbel, R. (2021). Sanayi Devrimi ile Gelen Değişim: İş Bölümü ve Yabancılaşma. *Atlas Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(6), 112-121.

Beybur, M. (2022). Şubesiz Dijital Bankacılık ve Türk Bankacılık Sektörü İçin Öneriler. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 286-303. https://doi.org/10.26745/ahbvuibfd.997689

Beybur, M. ve Çetinkaya, M. (2020). Covıd-19 Pandemisinin Türkiye'de Dijital Bankacılık Ürün ve Hizmetlerinin Kullanımı Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 4(2), 148-163. https://doi.org/10.46452/baksoder.829078

BKM (2024). İnternetten yapılan kartlı ödeme işlemleri. BKM. https://bkm.com.tr/internetten-yapilan-kartli-odeme-islemleri/ (Erişim Tarihi: 14.11.2024).

Çalım, A. E. ve Çalım, H. (2022). Türk Bankacılık Sisteminin Tarihçesi ve 2001 Krizi Sonrası Gelişimi. *Journal of Politics, Economy and Management*, 5(1), 34-54.

Demirel, S. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Dijital Bankacılık İşlemleri Üzerinde Etkisi. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi*, 5(11), 49-64.

Demirel, S. ve Ulusoy, A. (2021). Bankacılık sektöründe dijital dönüşümün istihdam üzerine etkisi. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 10(27), 256-267.

Deniz, F. (2023). Dijital Bankacılık Hizmetlerinin Banka Performansına Etkisi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 58(3), 2654-2669.

Elitaş, C. & Arslan, S. (2024). Dijital Çağda Bankacılık 4.0. *Journal of Emerging Economies and Policy*, 9(SI), 1-9.

Erben Yavuz, A. ve Babuşcu, Ş. (2018). Türk Bankacılık Sektöründe Penetrasyon; İnternet Bankacılığı ve Mobil Bankacılık Ürünlerindeki Penetrasyonun Analizi. *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 24-57.

Ergül, Ç. (2011). Bankacılık sektöründe kullanılan bilgi teknolojilerinden telefon bankacılığı ve ses kayıt sistemlerinin verimliliğe etkisi (Yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi). İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.

Genç, E. ve Mandıracı, T. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Bankacılık Sektörüne ve Banka Çalışanları Üzerine Etkileri. *International Academic Social Resources Journal*, (e-ISSN: 2636-7637), 6(32), 2147-2157

Gup, B. E. (2002). *The Future of Banking.* Westport, CT, Greenwood Press.

Güler, H. N. (2022). Dijitalleşmenin Bankacılık Üzerine Etkileri. 16th International Conference on Knowledge, Economy & Management Proceedings, 691-700.

Güneş, C. ve Akyüz, M. (2021). Finansal Sistemin Mekânsal Örgütlenmesi: 19. Yüzyılda Londra'nın Finans Merkezi Olması. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 13(25), 498-515. https://doi.org/10.14784/marufacd.976575

Hacıalioğlu, A. ve Sağlam, M. (2021). Covıd-19 Pandemi Sürecinde Tüketici Davranışları ve E-Ticaretteki Değişimler. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 16-29. https://doi.org/10.29228/mekcad.2

Haksever, B. F. ve Baykal, B. (2023). Bankacılık Sektöründe Dijitalleşme ve Finansal Teknolojilerin Hizmet Pazarlamasına Etkileri. *Akademik Açı*, 3(2), 191-228. doi:10.59597/akademikaci.1355989

Hoggson, N. F. (1926). *Banking Through The Ages*. New York, Dodd, Mead & Company

Höke, N. (2024). Dijitalleşmenin kadın istihdamına etkileri: Bankacılık sektörü örneği [Doktora tezi, Pamukkale Üniversitesi].

Jaumotte, F., Li, L., Medici, A., Oikonomou, M., Pizzinelli, C., Shibata, I., Soh, J. ve Tavares, M. M. (2023). Digitalization during the COVID-19 crisis: Implications for productivity and labor markets in advanced economies (Staff Discussion Note No. SDN/2023/003). International Monetary Fund. https://doi.org/10.5089/9798400232596.006

Kapkara Kaya, S. (2024). Dijital Bankacılık ile Bankacılık Sektörü Çalışan Sayısı Arasındaki İlişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 96-114. https://doi.org/10.31592/aeusbed.1353565

Keskin, M. (2020). *Uluslararası Bankacılık ve Finans Sistemi*. (3. bs.). Ankara: Astana Yayınları.

Khanboubi, F. ve Boulmakoul, A. (2019). *Digital Transformation Metamodel in Banking*. INTIS 2019, 8.

Marangoz, M., ve Kırlı Özen, E. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Farklı Alanlarda Dijitalleşmeye Etkileri: Kavramsal Bir Değerlendirme. *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*, 1(1), 54-68. https://doi.org//hepdergi.1094457

Meena, M. M. R. ve Parimalarani, G. (2020). Impact of digital transformation on employment in banking sector. *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9(1), 4912-4916.

Naidoo, A. (2021). The influence of digitalization on work and employment in the banking sector in South Africa (Master's research report, University of the Witwatersrand).

Nalbantoğlu, C. B. (2021). Covid 19 Sürecinin Dijital Dönüşüme Etkileri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 07(04), 13-18.

Özçelik, M. ve Akçay, V. H. (2019). Bankacılık Sektöründe Dijitalleşmenin Kariyer Platosu ile İlişkisi. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, 6(22), 150-163.

Pakdemirli, B. (2019). Dijital Dönüşüm ve Ekonomik Büyüme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (32), 665-694. https://doi.org/10.14520/adyusbd.571201

TBB (2024). İstatistiki Raporlar. Türkiye Bankalar Birliği, https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59 (Erişim Tarihi: 11.10.2024).

Ustaömer, K. (2019). Türkiye'nin Bankacılık Sektöründe Dijitalleşme Olgusu. Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi, 3(1), 1-24.

Uzun, U. ve Berberoğlu, M. (2018). İnternet Bankacılığı Hizmetlerinin Banka Performansı Üzerine Etkisi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (20), 51-62. https://doi.org/10.18092/ulikidince.310276

Varol, H. C., ve Büyüker İşler, D. (2024). Dijitalleşme Sürecinde Müşteri Deneyiminin Müşteri Sadakati İlişkisi: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 1-20.

Yazgan, A. E., Karadağ Ak, Ö. ve Telli Üçler, Y. (2021). Dijitalleşmenin Türk Bankacılık Sektörüne Yansımaları. *FiveZero*, 2(1), 48-59.

Yıldırım S (2024). Bankacılıkta Uzaktan Kimlik Tespitinde Karşılaşılan Riskler ve Çözüm Önerileri. *Mülkiye Dergisi*, 48(1), 243-276.

Yılmaz, N. (2020). Bankacılıkta Dijitalleşme: Türkiye Örneği. *Dijital Dönüşüm Ekonomik ve Toplumsal Boyutlarıyla*. Ankara: Gazi Kitabevi.

KAYNAKÇA

Cangiano, M., Gelb, A. ve Goodwin-Groen, R. (2021). Integration of Government Digitalization and Public Financial Management-Initial Evidence, İçinde S. Gupta, M. Keen, A. Shah & G. Verdier (eds.) *Digital Revolution in Public Finance* (s. 279-301).

Chen, C., Grimshaw, S. ve Myles G. D. (2021). Testing and Implementing Digital Tax Administration, İçinde S. Gupta, M. Keen, A. Shah & G. Verdier (eds.), *Digital Revolution in Public Finance* (s. 113-145).

Corydon, B; Ganesan, V. ve Lundqvist, M. (2016). Transforming government through digitization, McKinsey&Company. https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/public%20and%20social%20sector/our%20insights/transforming%20government%20through%20digitization/transforming-government-through-digitization.pdf

Dedola, L., Ehrmann, M. Hoffmann, P., Lamo, A., Paz Pardo, G., Slacelek, J. ve Strasser, G. (2023). Digitalisation and the economy, *ECB Working Paper Series* No.2809

Ding, X. ve Chai, Q. (2023). The rise of digital capitalism and the social changes it caused: how to develop the digital economy in socialist China, *China Political Economy,* 6(1), 35-43.

Calista, D. ve Melitski, J. (2007). E-Government and E-Governance: Converging Constructs of Public Sector Information and Communications Technologies. *Public Administration Quarterly,* 31(1/2), 87-120.

Gasco-Hernandez, M., Gil-Garcia, J. R. ve Luna-Reyes, L. F. (2022). Unpacking the role of technology, leadership, governance and collaborative capacities in inter-agency collaborations. *Government Information Quarterly,* 39(3), 124-142. https://doi.org/10.1016/j. giq.2022.101710.

Goldfarb, A. ve Tucker, C. (2019). Digital Economics, *Journal of Economic Literature*, 57(1), 3–43. https://doi.org/10.1257/jel.20171452

González-Zapata, F. ve Piccinin-Barbieri, M. (2021). Making the leap from e-government to digital government. İçinde *OECD, Development Co-operation Report* 2021: Shaping a Just Digital Transformation (138-146). Paris: OECD Publishing.

Grigalashvili, V. (2022). E-government and E-governance: Various or Multifarious Concepts, *International Journal of Scientific and Management Research,* 5(1), 183-196. http://doi.org/10.37502/IJSMR.2022.5111

Grigalashvili, V. (2023). Digital Government and Digital Governance: Grand Concept, *International Journal of Scientific and Management Research,* 6(2), 1-25. http://doi.org/10.37502/IJSMR.2023.6201

Gupta, S., Keen, M., Shah, A. ve Verdier, G. (2017). Reshaping Public Finance. İçinde S. Gupta, M. Keen, A. Shah & G. Verdier (eds.), *Digital Revolution in Public Finance,* Washington: IMF, (1-21)

Gupta, S., Keen, M., Shah, A. ve Verdier, G. (2018). Public Finance Goes Digital. Finance & Development. https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2018/03/gupta (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

IMF Digital Government (2018). İçinde Fiscal Monitor Capitalizing On Good Times. https://www.elibrary.imf.org/downloadpdf/book/9781484333952/ch002.xml (Erişim Tarihi: 15.09.2024).

Jacobs, B. (2021). Digitalization and Taxation. İçinde S. Gupta, M. Keen, A. Shah & G. Verdier (eds.), *Digital Revolution in Public Finance* (s. 25-56).

Mason, P. (2015a). The end of capitalism has begun. https://www.theguardian.com/books/2015 /jul/17/postcapitalism-end-of-capitalism-begun (Erişim Tarihi: 14.09.2024).

Mason, P. (2015b). Postcapitalism: A guide to our future. London: Allen Lane.

Moulton, B., Tebrake, J. ve Tovar, M. (2022). Experimental Indicators of Digital Industries in Select Countries Definitions, Methods, and Results, *IMF Working Paper*, WP 197, 1-18.

OECD (2014). Recommendation of the Council on Digital Government Strategies, https://legalinstruments.oecd.org/en/instruments/OECD-LEGAL-0406 (Erişim Tarihi: 20.09.2024).

OECD (2023). Digital Government Index Results and Key Findings. OECD Public Governance Policy Papers, pp. 1-37. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/01/2023-oecd-digital-government-index_b11e8e8e/1a89ed5e-en.pdf (Erişim Tarihi: 24.09.2024).

Peters, M. A. (2019). Digital socialism or knowledge capitalism? *Educational Philosophy and Theory*, 52(1), 1–10. https://doi.org/10.1080/00131857.2019.1593033

Piech, K. (2001). Digitalism. İçinde K. Piech (Editör). The 8th International Symposium of Finance and Management Faculty, Warsaw School of Economics (63-71). Warsaw: June 2001.

Piech, K. (2003). Competitiveness of Central and East European Countries and Economic Policy towards Transition to Digitalism. İçinde K. Piech (Editör)., *Economic Policy and Growth of Central and East European Countries* (261-284). Warsaw: The Knowledge Institute.

Pittaway, J. J. ve Montazemi, A. R. (2020). Know-how to lead digital transformation: the case of local governments. *Government Information Quarterly*, 37(4), 101474. https://doi.org/10.1016/j.giq.2020.101474.

Pokharel, S. (2023). Development in Digital Capitalism: Challenges and Prospect of Nepal, *KMC Research Journal*. https://www.nepjol.info/index.php/kmcrj/article/download/65080/49391/190859 (Erişim Tarihi: 28.09.2024).

Spence, M. (2021). Government and economics in the digital economy, *Journal of Government and Economics*, 3, 1000020. https://doi.org/10.1016/j.jge.2021.100020

UN-DESA (2024). United Nations E- Government Survey, 2024. Chapter-1 A Digital Government Model Framework for Sustainable Development. (Erişim Tarihi: 14.09.2024).

UN (2024). National E-Government Toolkit https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/National-E-Government-Toolkit. (Erişim Tarihi: 14.09.2024).

URL-1: https://datareportal.com/global-digital-overview (Erişim Tarihi 08.11.2024).

URL-2: https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center (Erişim Tarihi: 13.09.2024).

URL-3: https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/About/Overview/-E-Government-Development-Index (Erişim Tarihi: 13.09.2024).

URL-4: https://cbddo.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 02.10.2024).

World Bank (2016). World Development Report: Digital Dividends. Washington DC.https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2016 (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

World Bank Equitable Growth, Finance& Institutions Notes (2020). GovTech: The New Frontier in Digital Government Transformation. https://documents1.worldbank.org/curated/en/898571612344883836/pdf/GovTech-The-New-Frontier-in-Digital-Government Transformation.pdf (Erişim Tarihi: 16.09.2024).

Xia, L., Baghaie, S. ve Mohammad Sajadi, S. (2024). The digital economy: Challenges and opportunities in the new era of technology and electronic communications. *Ain Shams Engineering Journal*, 15(2), 1-8.

Yang, C., Gu, M. & Albitar, K. (2024). Government in the digital age: Exploring the impact of digital transformation on governmental efficiency, *Technological Forecasting & Social Change,* 208, 123722. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123722

KAYNAKÇA

Albert, M. (2015). 7 things to Know about the IIoT and industry 4.0. https://www.mmsonline.com/articles/7-things-to-know-about-the-internet-of-things-and-industry-40 (Erişim Tarihi: 27.10.2024).

Behiç, A., Demirel, Ç. ve Örün, Ç. (2011). Tarımda Kablosuz Ağlar. Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Makinaları Bölümü, İzmir, https://ab.org.tr/ab11/bildiri/183.pdf (Erişim Tarihi: 14.11.2024).

Blockchain Council (2024). What Is Blockchain Technology, And How Does It Work?. Blockchain Council, https://www.blockchain-council.org/blockchain/what-is-blockchain-technology-and-how-does-it-work/ (Erişim: 02.11.2024).

Brittannica (2024). Artificial Intelligence. https://www.britannica.com/technology/artificial-intelligence, (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

CBS Akademi (2024). CBS Dünyayı Nasıl Değiştiriyor? 1000 CBS Uygulaması ve Kullanımı. https://cbsakademi.ibb.istanbul/akademi/cbs-dunyayi-nasil-degistiriyor-1000-cbs-uygulamasi-ve-kullanimi (Erişim Tarihi: 28.10.2024).

Chandran, N. (2020). The State of Sustainable Development: The future of governance, economy and society. Kyiv: Nash format. 288.

Drone Bilgi Bankası (2024). Drone nedir? https://www.drone.net.tr/blog/drone-nedir-1191.html?srsltid=AfmBOopTrtrmoBMxPVeHOo-5nheYD1CK6-Egqe1Oh2dvrNuwzhznX6uJ (Erişim Tarihi: 01.11.2024).

EC (2024). The Digitalisation of the European Agricultural Sector. European Commission, Shaping Europe's digital future, https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digitalisation-agriculture (Erişim Tarihi: 11.10.2024).

Farooq, M. S., Riaz, S., Abid, A., Abid, K. ve Naeem, M. A. (2019). A survey on the role of iot in agriculture for the implementation of smart farming. IEEE Access, 7, 156237-156271.

Gökkuş, G. ve Keten, M. (2022). Tarımda Teknoloji Uygulamaları Örneği: Dijital İkiz. *In Biyosistem Mühendisliği III* (139–154). Ankara, Akademisyen Kitabevi.

Küçük, E. ve Narin, M. (2023). Endüstri 4.0 ve Akıllı Tarım Uygulamalarının Türkiye Tarım Sektöründeki İstihdam Üzerine Olası Etkileri. 11. International Summit Scientific Research Congrees, Full Texts Book, (Eds. Hasan Büyükaslan, Hasan Çiftçi & Veysel Delen), December 15-17, 2023, Gaziantep, Türkiye, by Liberty Academic Publishers New York, USA, 361-369.

Liu, E., Ma X., Shu, L., Hancke, G.P. ve Abu-Mahfouz, A.M. (2020). From Industry 4.0 to Agriculture 4.0: Current Status, Enabling Technologies, and Research Challenges. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, 17(6), 4322-4334.

Narin, M. (2021). Ekonomide Endüstri 4.0 ve Uygulamaları. *Endüstri 4.0 ve Uygulamaları* içinde (Editörler Aydın Şık ve Cevdet Yiğit Özbek), Detay Yayıncılık, Ankara, 23-48.

Narvaez, F. Y., Reina, G., Torres-Torriti., Kantor, G. ve Cheein, F. F. (2017). A survey of ranging and imaging techniques for precision agriculture phenotyping. *IEEE/ASME Transactions on Mechatronics*, 22(6), 2428-2439.

Özkan, C. (2021). Tarımda Endüstri 4.0 ile Yaşanan Dönüşüm. *Endüstri 4.0 ve Uygulamaları* içinde (Editörler Aydın Şık ve Cevdet Yiğit Özbek), Detay Yayıncılık, Ankara, 157-184.

Qadri, U. A., Abd Ghani, M. B. ve Abbas, U. (2024). When CSR gives positive signals to stakeholders: The mediated-moderation model of CSR communication. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, *22*(1).

Rapela, M. A. (2019). *Fostering Innovation for Agriculture 4.0: A Comprehensive Plant Germplasm System*. New York, NY, USA: Springer, 2019.

Sharma, R. (2020). *The 10 rules of successful nations*. WW Norton & Company, 256.

Şahin, G. ve Bulut, E. (2021). Paranın Evrim Sürecinde Kriptoparaların Geleceği. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 485-508.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı (2023). Dijital Tarım Pazarı. https://ditap.gov.tr (Erişim Tarihi: 15.11.2024).

Türker, U. (2023). Hassas Tarım Teknolojileri Giriş ve Genel Tanıtım. *Hassas Tarım Akademisi* içinde Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, 4-96, https://antalya.tarimorman.gov.tr/Belgeler/Hassas%20Tar%C4%B1m%20Akademisi%20Ders%20Notlar%C4%B1.pdf, (Erişim Tarihi: 14.11.2024).

Türker, U. (2024). Hassas Tarım Teknolojileri ve Uygulamaları. A. Ü. Ziraat Fakültesi, Tarım Makinaları Bölümü, Ankara, https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/15598/mod_resource/content/0/KONU14_Hassas%20Tar%C4%B1m_2.pdf (Erişim Tarihi: 14.11.2024).

UnoPro (2024). Dijital İkiz Nedir? https://unopro.com.tr/dijital-ikiz-nedir/ (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

Verdouw, C. N., Beulens, A. J. M., Reijers, H. A. ve van der Vorst, J. G. A. (2015). A control model for object virtualization in supply chain management. *Computers in Industry*, 68, 116-131.

Verdouw, C. N., Wolfert, J., Beulens, A. J. M. ve Rialland, A. (2016). Virtualization of food supply chains with the internet of things. *Journal of Food Engineering*, 176, 128-136.

Voronkova, V., Nikitenko, V., Oleksenko, R., Blyznyuk, A., Kolokolchykova, I., Pyurko, O., Arabadzhy-Tipenko, L. ve Chernenko, K. (2025). The Impact of Digital Innovations on Sustainable Agricultural Practices in Europe. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*, 23(1), 151-160.

KAYNAKÇA

Acungil, M. (2018). *24 Soruda Dijital Dönüşüm.* Tuti Kitap, 1. Baskı, Nisan, İstanbul, 176, ISBN: 978-6059218474

Anh, P. ve Huy, D. T. N. (2021). Internet Benefits and Digital Transformation Applyingin BoostingTourism Sector and Forecasting Tourism Management Revenue. *Webology*, 18, Special Issue on Computing Technology and Information Management, 489-500. ISSN: 1735-188X DOI: 10.14704/WEB/V18SI04/WEB18143

Atar, A. (2019). Dijital Dönüşüm ve Turizme Etkileri. (Ed. Sezgin, M., Özdemir Akgül, S. ve Atar, A.) *Turizm 4.0 (Dijital Dönüşüm*) içinde, 99–114, Ankara: Detay Yayıncılık.

Ay, L. (2009). Bilgi Teknolojisindeki Gelişmelerin Seyahat Acentelerine Yansımaları; Online Seyahat Acenteciliği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 9(17), 117-136.

Çalımlı, Y. (2019). Turizm İşletmelerinde Bilgi Teknolojileri ve Dijital Dönüşüm: Konya Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seyahat İşletmeciliği ve Turist Rehberliği Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Konya-2019, s122.

Chamboko-Mpotaringa, M. ve Tichaawa, T. M. (2021). Tourism Digital Marketing Tools and Views on Future Trends: A Systematic Review of Literature. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 10(1): 712-726. DOI: https://doi.org/10.46222/ajhtl.19770720-128A19

Christou, E. (2015). Branding Social Media in the Travel Industry. *Procedia -Social and Behavioral Sciences,* 175, 607-614.

Dirican, C. (2015). Teknolojik Gelişmelerin ve Yapay Zekâ Çalışmalarının Pazarlama Bilimine Etkileri. *Journal of Management, Marketing and Logistics,* 2(3), (JMML), ISSN: 2148-6670.

Dredge, D., Phi, G., Mahadevan, R., Meehan, E. ve Popescu, E.S. (2018) Digitalisation in Tourism: In-depth analysis of challenges and opportunities. Low Value procedure GRO-SME-17-C-091-A for Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises (EASME) *Virtual Tourism Observatory*. Aalborg University, Copenhagen, p37.

Erylmaz, B. ve Zengin, B. (2014). Sosyal Medyada Konaklama İşletmelerine Yönelik Tüketici Yaklaşımları Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Bilimi Dergisi*, 2(1), 147-167. https://doi.org/10.22139/ibd.22759

Francesc, F., Lara-Navarra, P. ve Serradell-Lopez, E. (2023). Digital transformation policies to develop an effective startup ecosystem: The case of Barcelona. Transform. Gov. *People Process Policy* 2023, TG, 17(3), 344-355. https://www.emerald.com/insight/1750-6166.htm

Gahi, Y., Guennoun, M. ve Mouftah, H. T. (2016). Big Data Analytics: Security and Privacy Challenges. 2016 IEEE Symposium on Computers and Communication (ISCC), Messina, Italy, 952-957.

Gökkaya, S. (2020). Digital Transformation & Marketing in Tourism Industry. (Ed. Fatih Türkmen), *Selected Academıc Studıes From Turkısh Tourısm Sector*, 149-164. E-ISBN 978-3-631-81607-3 (E-PDF), Berlin, Bern, Bruxelles, New York, Oxford, Warszawa, Wien, 2020. 340.

Gretzel, U. ve Stankov, U. (2021). ICTs and well-being: challenges and opportunities for tourism. *Information Technology and Tourism*, 23(1), 1-4, doi: 10.1007/s40558- 021-00198-2.

Gürcan, F., Boztas, G. D., Dalveren, G. G. M. ve Derawi, M. (2023). Digital Transformation Strategies, Practices, and Trends: A Large-Scale Retrospective Study Based on Machine Learning. *Sustainability*, 15(13), 1-23.

Gutierriz, I., Ferreira, J. J. ve Fernandes, P. O. (2023). Digital transformation and the new combinations in tourism: A systematic literaturere view. *Tourism and Hospitality Research*, 0(0) 1–20.

Güzel, S. Ö. ve Arslan, S. G. (2023). Turizm Sektöründe Dijitalleşme. (Eds. B. Güvemli, C. Şarkaya İçellioğlu, Ö. İzdeş Terkoğlu) *Türkiye ekonomisinde güncel meseleler ve dijital dönüşüm* içinde (115-121). İstanbul: İstanbul Üniversitesi–Cerrahpaşa Yayınevi

Hojeghan, S. B. ve Esfangareh, A. N. (2011). Digital Economy and Tourism Impacts, Influences and Challenges. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 19, 308-316.

Ivanov, S. ve Webster, C. (2017). Adoption of robots, artificial intelligence and service automation by travel, tourism and hospitality companies – a cost-benefit analysis. International Scientific Conference "Contemporary tourism – traditions and innovations", 19- 21 October 2017, Sofia University, 1-9.

Jovicic, D. Z. (2019). From the traditional understanding of tourism destination to the smart tourism destination, *CurrentIssues in Tourism*, 22(3), 276-282, DOI: 10.1080/13683500.2017.1313203

Kayıkçı, M. Y. ve Bozkurt, A. K. (2018). Dijital Çağda Z ve Alpha Kuşağı, Yapay Zekâ Uygulamaları ve Turizme Yansımaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, Sayı: 01, 54-64.

Kim, S. S., Choi, J. Y. ve Koo, C. (2022). Effects of ICTs in mega events on national image formation: the case of Pyeong Chang Winter Olympic Games in South Korea. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, *13*(2), 217-239. https://doi.org/10.1108/JHTT-09-2020-0212

Kozak, M. A., Evren, S. ve Çakır, O. (2013). Tarihsel Süreç İçerisinde Turizm Paradigması. Anatolia: *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 24(19, 7-22.

Kurniawati, E., Kohar, U. H. A., Meiji, N. H. P., Handayati, P. ve Ilies, D. C. (2022). Digital Transformation for Micro, Small, and Medium Enterprises to Develop Sustainable Community-Based Marine Tourism. African *Journal of Hospitality, Tourism and Leisure*, 11(3), 1118-1127. DOI: https://doi.org/10.46222/ajhtl.19770720.279

Lewis, F., Browne, M. ve Houdet, J. (2021). COVID-19 – What is the Impact forTourism as a Vehicle of SMME Development and Incentivizing Environmental Management in South Africa. *African Journal ofHospitality, Tourism and Leisure*, 10(3), 987-998. DOI: https://doi.org/10.46222/ajhtl.19770720-144

Loncaric, D., Popovic, P. ve Kapes, J. (2022), Impact of the COVID-19 pandemic on tourism: a systematic literatüre review. *Tourism: An International Interdisciplinary Journal*, 70(3), 512-526.

Maon, S. N., Ali, S. A. M., Azizam, N. A. ve Omar, E. N. (2023) Youth digital technology attitudes. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 10(6.2), 248–258.

Marx, S., Flynn, S. ve Kylänen, M. (2021). Digital transformation in tourism: Modes for continuing professional development in a virtual community of practice. *Project Leadership and Society*, 2, 1-11.

Millere, I. K. ve Rivza, S. Z. (2022). Digital Transformation in Tourism: Opportunities and Challenges. Proceedings of the 2022 International Conference "Economic Science For Rural Development" No 56 Jelgava, LLU ESAF, 11-13 May 2022, 476-486. DOI: 10.22616/ESRD.2022.56.047.

Mizrachi, I. ve Gretzel, U. (2020). Collaborating against COVID-19: bridging travel and traveltech. *Information Technology and Tourism*, 22(4), 489-496, doi: 10.1007/s40558-020-00192-0.

Mahadewi, N. M. E. (2018). Nomadic Tourism, Wisata Pendidikan, Digitalisasi dan Wisata Event Dalam Pengembangan Usaha Jasa Akomodasi Homestaydi Destinasi Wisata. *Jurnal Kepariwisataan*, 17(1), 1-13.

Pabel, A. ve Prideaux, B. (2016). Social Media Use İn Pre-Trip Planning By Tourists Visiting A Small Regional Leisure Destination. *Journal of Vacation Marketing*, 22(4), 335- 348.

Palumbo F., Dominici, G. ve Basile, G. (2014). Theculture on thepalm of yourhand: How todesign a user oriented mobile app for museums. In L. Aiello (Ed.), *Management of cultural products: e-relationship marketing and accessibility perspectives,* (224-243). America: IGI Global.

Panagiota, C. (2017). Digital Transformation in tourism sector. School of Science&Technology A thesis submitted for the degree of Master of Science (MSc) in E-Business &Digital Marketing December 2017 Thessaloniki – Greece, 79.

Pencarelli, T. (2020). The digital revolution in the travel and tourism industry. *Information Technology and Tourism*, 22(3), 455-476, doi: 10.1007/s40558-019-00160-3.

Ren, J., Chen, X., Gao, T., Chen, H., Shi, L. ve Shi, M. (2023). New Digital Infrastructure'sI mpact on Agricultural Eco-Efficiency Improvement: Influence Mechanismand Empirical Test—Evidence from China. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 2023, 20, 3552.1-22. https:// doi.org/10.3390/ijerph20043552

Roblek, V., Petroviç, N. N. Gagnidze, I. ve Khokhobaia, M. (2021). Role of a Digital Transformation in Development of a Rural Tourizm Destinations. VI. International Scientific Conference, Challenges of Globalization In Economics and Business, Georgia Tbilisi, 297-305.

Sayın, K. ve Karaman, A. (2019). Endüstri 4.0 ve Turizm 4.0 Arasındaki İlişki. *Dijital Turizm Sektörün Yeni Geleceği* içinde (Eds. Abdullah Karaman ve Kürşad Sayın), 1. Baskı, Aralık, 10-25.

Shehadeh, M., Almohtaseb, A., Aldehayyat, J. ve Abu-AlSondos, I. A. (2023). Digital Transformation and Competitive Advantage in the Service Sector: A Moderated-Mediation Model. *Sustainability*, 15, 2077. 1-21. https://doi.org/10.3390/su15032077

Spencer, A. J., Buhalis, D. ve Moital, M. (2012). A Hierarchical Model of Technology Adoption for Small Owner-Managed Travel Firms: An Organizational Decision-Making and Leadership Perspective. *Tourism Management*, 33(5), 1195-1208. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.11.011

Steiber, A., Alange, S., Ghosh, S.ve Goncalves, D. (2021). Digital transformation of industrial firms: an innovation diffusion perspective. *European Journal of Innovation Management*, 24(3), 799-819, doi: 10.1108/EJIM-01-2020-0018.

Sun, S., Law, R. ve Hyun, S. S. (2024). Exploration of Hotel Reservation Through Mobile Online Travel Agencies. *International Journal of Tourism Research*, 1- 14, https://doi.org/10.1002/jtr.273

Tajudeen, F. P., Nadarajah, D., Jaafar, N. I. ve Sulaiman, A. (2022). Theimpact of digitalisation vision and information technology on organisations' innovation. *European Journal of Innovation Management*, 25(2), 607-629, doi: 10.1108/EJIM-10-2020-0423.

Treiblmaier, H. (2021), The token economy as a key driver for tourism: entering the next phase of blockchain research. *Annals of Tourism Research*, 91, 1-4, doi: 10.1016/j.annals.2021. 103177.

Turkay, B., Dinçer, F. İ. ve Dinçer, M. Z. (2019). An Evaluation of New Values in Economy and Their Impacts on Future Transformation in Tourism, Procedia *Computer Scienc,e* 158, 1095–1102.A5

TÜSİAD (2016a). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0, (Yayın No: Mart 2016 Yayın No: TÜSİAD-T/2016-03/576). https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/8671-turkiyenin-sanayi-40-donusumu (Erişim Tarihi: 25.07.2024).

TÜSİAD, (2016b). Türkiye'deki Dijital Değişime CEO Bakışı, TÜSİAD. (E.T.: 25.07.2024).

UNWTO, (2021). Global economy. https://www.unwto.org/news/global-economy-could-lose-over-4-trillion-due-to-covid-19-impact-on-tourism (Erişim Tarihi: 24.09.2024).

UNWTO, (2024). Digital Transformation. Available on: https://www.unwto.org/digital-transformation, (Erişim Tarihi: 08.08.2024).

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y, Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N.ve Haenlein, M. (2021). Digital transformation: a multidisciplinary reflection and research agenda. *Journal of Business Research*, 122(2021), 889–901.

Wijoyo, H. ve Widiyanti, W. (2020). Digitalisasi Usaha Mikro Kecil dan Menengah (UMKM) DiEra Pandemi COVID-19. Seminar Nasional Kahuripan, 10–13.ISBN: 978–602–60606–3–1

Xalxo, M. M. ve Shree, M. V. (2019). A study on Digital Transformation in tourism sector-Challenges and Opportunities. IJRAR: *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 6(1), 203-212.

Wynn, M. ve Jones, P. (2022). IT Strategy in the Hotel Industry in the Digital Era. *Sustainability*, (14), 2-14. 10705. https://doi.org/10.3390/ su141710705.

Yavuz, A. (2020). Turizmde Dijital Dönüşüm: Otel Yöneticilerinin Bakış Açılarının İncelenmesi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplam Kalite Yönetimi Anabilim Dalı Toplam Kalite Yönetimi Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Ağustos, 2020, 144.

Ye, X., Wang, J. ve Sun, R., (2024). The coupling and coordination relation ship of the digital economy and tourism industry from th eperspective of industrial integration. *European Journal of Innovation Management,* 27(4), 1182-1205.

Yu, M., Ma, B., Liu, D. ve Zhang, A. (2024). Is the digital economy empowering high-quality tourism development? A theoretical and empirical research from China. *PLoS ONE* 19(5), e0303087. https:// doi.org/10.1371/journal.pone.0303087.

KAYNAKÇA

Alabi, O. A., Adeoluwa, Y. M., Huo, X., Xu, X. ve Bakare, A. A. (2021). Environmental contamination and public health effects of electronic waste: an overview. *Journal of Environmental Health Science and Engineering*, *19*, 1209-1227.

Bieser, J. C. ve Hilty, L. M. (2018). Assessing indirect environmental effects of information and communication technology (ICT): A systematic literature review. *Sustainability*, *10*(8), 2662.

Bukht, R. ve Heeks, R. (2017). Defining, conceptualising and measuring the digital economy. *Development Informatics working paper*, (68).

EC (2011) Roadmap to a Resource Efficient Europe. European Commission, COM/2011/0571 final, http://ec.europa.eu/environment/resource_efficiency/about/roadmap/index_en.htm (Erişim Tarihi: 12.11.2024).

Forti, V., Balde, C. P., Kuehr, R. ve Bel, G. (2020). The Global E-waste Monitor 2020: Quantities, flows and the circular economy potential.

Hovorushchenko, T., Bachuk, V., Hnatchuk, Y., Zasornova, I. ve Bouhissi, H. E. (2024). Overview of the methods and tools for environmental components monitoring. https://elar.khmnu.edu.ua/items/e1d95794-03b6-41c8-abc3-60bc139d6391 (Erişim Tarihi: 10.11.2024).

Hu, W., Zhang, G., Zhang, Z., Abulanwar, S., ve Blaabjerg, F. (2024). Artificial intelligence in energy management of microgrid. AI for Power Electronics and Renewable Energy Systems, 211-253.

Kar, A. K., Choudhary, S. K. ve Singh, V. K. (2022). How can artificial intelligence impact sustainability: A systematic literature review. *Journal of Cleaner Production*, *376*, 134120.

Kasat, K., Shaikh, N., Rayabharapu, V. K., Nayak, M., ve Liyakat, K. K. S. (2023, August). Implementation and Recognition of Waste Management System with Mobility Solution in Smart Cities using Internet of Things. In *2023 Second International Conference on Augmented Intelligence and Sustainable Systems (ICAISS)* (pp. 1661-1665). IEEE.

Kim, K., Bounfour, A., Nonnis, A. ve Özaygen, A. (2021a). Measuring ICT externalities and their contribution to productivity: A bilateral trade based approach. *Telecommunications Policy*, *45*(2), 102085.

Kim, J., Park, J. C. ve Komarek, T. (2021b). The impact of Mobile ICT on national productivity in developed and developing countries. *Information ve Management*, *58*(3), 103442.

Lakhanpal, S., Kumar, S. V., Raj, V. H., Yadav, G., Yadav, D. K., ve Saadoon, M. Q. (2024). Machine Learning-Enhanced Blockchain Solutions for Sustainable Energy Consumption and Carbon Footprint Tracking. In *2024 OPJU International Technology Conference (OTCON) on Smart Computing for Innovation and Advancement in Industry 4.0* (pp. 1-6), IEEE.

Li, S. (2024). Research on the Role of the Digital Economy in Promoting Low-Carbon Sustainable Development in China's Cities. *Transactions on Economics, Business and Management Research*, *7*, 9-14.

Moyer, J. D. ve Hughes, B. B. (2012). ICTs: do they contribute to increased carbon emissions?. *Technological Forecasting and Social Change*, *79*(5), 919-931.

Organisation for Economic Co-operation and Development (2011). An overview of growing income inequalities in OECD countries: main findings. *Divided We Stand. Why Inequality Keeps Rising*, 21-45.

Qiao, P., Liu, S., Fung, H. G. ve Wang, C. (2024). Corporate green innovation in a digital economy. *International Review of Economics ve Finance*, *92*, 870-883.

Schwartz, R., Dodge, J., Noah, A. S., Etzioni, O. ve Green, A. I. (2020). Communications of the ACM. *Communications of the ACM*, *63*(12), 54-63.

Sharma, S., ve Dutt, V. (2024). Contribution of E-Waste Management in Green Computing. *Sustainable Management of Electronic Waste*, 397-412.

Si, H., Tian, Z., Guo, C. ve Zhang, J. (2024). The driving effect of digital economy on green transformation of manufacturing. *Energy ve Environment*, 35(5), 2636-2656.

Spilnichenko, V. K., Gridchina, A. V., ve Avvakumova, I. V. (2023). The Green Economy of the Future and the Prospects for Its Development Based on the Leading Digital Technologies. In *Challenges of the Modern Economy: Digital Technologies, Problems, and Focus Areas of the Sustainable Development of Country and Regions* (pp. 359-362). Cham: Springer International Publishing.

Strubell, E., Ganesh, A. ve McCallum, A. (2020, April). Energy and policy considerations for modern deep learning research. In *Proceedings of the AAYapay zekâ conference on artificial intelligence*, 34(9), 13693-13696.

Sun, X., Zhang, W., ve Kuang, X. (2024). How the digital economy can contribute to green manufacturing efficiency. *Frontiers in Environmental Science*, *12*, 1418307.

Watanabe, H., Kinoshita, A., ve Torisawa, S. (2024). Sustainable ecosystem with AIoT and Blockchain. In *2024 IEEE Annual Congress on Artificial Intelligence of Things (AIoT)* (pp. 75-77). IEEE.

Wei, R. ve Xia, Y. (2024). Digital transformation and corporate green total factor productivity: Based on double/debiased machine learning robustness estimation. *Economic Analysis and Policy*, *84*, 808-827.

World Bank (2006). *World Development Report 2006: Equity and Development.* Washington, DC.Yin, X., Zhang, J., ve Zheng, X. (2024). How Does Digital Economy Influence Green Mobility for Sustainable Development? Moderating Effect of Policy Instruments. *Sustainability*, *16*(21), 9316.

KAYNAKÇA

Acilar, A. ve Saebo, O. (2023). Towards Understanding The Gender Digital Divide:A Systematic Literature Review. *Global Knowledge, Memory and Communication, 72*(3), 233-249.

Antonio, A. ve Tuffley, D. (2014). The Gender Digital Divide in Developing Countries. *Future Internet, MDPI, 6*(4), 673-687.

Ay, S. ve Kılıç, T. (2023). Coğrafi Dijital Uçurum: Türkiye'de Dijital Dönüşümün Kentsel-Kırsal, Bölgesel ve Cinsiyet Eşitsizlikleri. *Coğrafya Dergisi,* 46, 111-122.

Bozkanat, E. ve Başol, O. (2021). Dijital Becerilerin Cinsiyet Eşitliği İndeksine Etkisi:AB Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*(2), 587-603.

Castano, C. (2008). The Second Digital Divide and Young Women. *Quadernsdela Mediterrania*, 61-68. https://www.iemed.org/wp-content/uploads/2009/11/The-Second-Digital-Divide-.pdf (Erişim Tarihi: 10.11.2024).

Davarcıoğlu Özaktaş, F. ve Ardıyok, Ş. (2024). Policies and Legislation: A Historical Overview and Current Perspectives on Digitalization in Türkiye. Edited by Muzaffer Eroğlu, Matthias Finger and Emin Köksal. The Economics and Regulation of Digitalisation The Case of Türkiye. London:Routledge Taylor & Francis Group.

ESCWA (2018). Economic and Social Commission for Western Asia, *Womens Digital Inclusion: Global and Regional Strategic Efforts For Women Empowerment.*

European Parliament. (2018). *The Underlying Causes of the Digital Gender Gap and Possible Solutions for Enhanced Digital Inclusion of Women and Girls* https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/604940/IPOL_STU(2018)604940_EN.pdf. (Erişim Tarihi: 11.11.2024).

EUROSTAT (2023). Individuals' level of digital skills by sex and age. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/eq_dskl07/default/table?lang=en (Erişim Tarihi: 17.09.2024).

Gender Digital Divide Index Report*, Gender Digital Divide Index Repor.* (2022). https://www.gddindex.com (Erişim Tarihi: 20.11.2024).

Gillwald , A. (2022). *From "Digital Divide" To "Digital Equality": Unpacking The Digital İnequality Paradox.* Global Information Society Watch Special Edition. Global Information Society Watch Special Edition.

Hendricks, W. ve Olawale , B. E. (2022). Bridging the Gender-Based Digital Divide: Empowerment of Women Through ICT, *https://www.researchgate.net/publication/364315839*.

Hilbert, M. (2011). Digital Gender Divide Or Technologically Empowered Women İn Developing Countries? A Typical Case Of Lies, Damned Lies, And Statistics. *Women's Studies International Forum, 34*(6), 479-489.

HRC, Human Rights Centre of the University of Essex (2016). *Ways To Bridge The Gender Digital Divide From A Human Rights Perspective.* https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Women/WRGS/GenderDigital/HRBDT_submission.pdf (Erişim Tarihi: 20.11.2024).

IMF (2022). *Fintech, Female Employment, and Gender Inequality.* IMF Working Paper.

Intel (2012). *Women and the Web Bridging the Internet gap and creating new global opportunities in low and middle-income countries.* (https://www.intel.la/content/dam/www/public/us/en/documents/pdf/women-and-the-web.pdf Erişim Tarihi: 20.11.2024)

ITU, GSMA. (2017). *Working Group on the Digital Gender Divide Recommendations for Action: Bridging The Gender Gap İn Internet And Broadband Access And Use.*

ITU, GSMA (2018). *Working Group On The Digital Gender Divide: Bridging The Gender Gap İn Internet And Broadband Access And Use Progress Report.*

Kayış, H. (2021). Dijital Eşitsizlikleri Yakından İncelemek: Dijital Uçurum Buzdağının Görünen Yüzü Müdür? *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi,* (15), 109-124.

Kiss, A. ve Abdellatif, N. (2023). *The Gender Digital Divide.* www.youthassembly.org: (Erişim Tarihi:10.110.2024).

Liu, G. (2023, March). Determinants, Impacts, and Regional Perspective of the Gender Digital Divide: A Review and Future Research Agenda. *https://www.researchgate.net/publication/375552702*.

OECD (2018). *Empowering Women In The Digital Age, Where Do We Stand?* https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/gender-equality.html

OECD (2023). https://www.oecd.org/en/topics/digital-divides.html: (Erişim Tarihi: 12.11.2024). https://www.oecd.org/en/topics/digital-divides.html (Erişim Tarihi: 12.11.2024).

OHCHR (2017). https://www.ohchr.org/en/press-releases/2017/06/human-rights-council-holds-panel-discussion-womens-rights-and-2030-agenda (Erişim Tarihi: 11.10.2024).

Pınar, A. (2024). Determinants and Impacts of Technological Inequalities: An Examination on the Digital Divide. *Uluslararası Sosyal, Siyasal ve Mali Araştırmalar Dergisi, 4*(1).

Tyers, A. ve Binder, C. (2021). *What We Know About the Gender Digital Divide for Girls:A Literature Review.* UNICEF.

UN WOMEN (2023). *CSW 67 Innovation And Technological Change And Education In The Digital Age For Achieving Gender Equality And The Empowerment Of All Women And Girls.* Economic and Social Council Commission on the Status of Women https://www.unwomen.org: https://www.unwomen.org/en/csw/csw67-2023 (Erişim Tarihi: 11.10.2024).

UN WOMEN (2024). *CSW 68 "Accelerating the achievement of gender equality and the empowerment of all women and girls by addressing poverty and strengthening institutions and financing with a gender perspective".* https://www.unwomen.org/en/how-we-work/commission-on-the-status-of-women/csw68-2024 (Erişim Tarihi: 11.10.2024).

UNESCO (2018). https://www.unesco.org: https://www.unesco.org/en/articles/digital-skills-critical-jobs-and-social-inclusion (Erişim Tarihi: 5.10.2024).

USAID (2020). *Understanding the Risks of ICT to Women and Girls, Gender Digital Divide Risk Mitigation Technical Note.* https://www.marketlinks.org/sites/default/files/media/file/2021-03/GDD_RMTN_Understanding_The_Risks-with%20links_updated%203.17.21.pdf

UNICEF (2023), United Nations Children's Fund, Bridging theGender Digital Divide: Challenges and an Urgent Call for Action for Equitable Digital Skills Development, UNICEF, New York, 2023.

URL 1- https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx (Erişim Tarihi: 08.11.2024).

Wajcman, J., Young, E. ve Fitzmaurice, A. (2020). *The Digital Revolution: Implications for Gender Equality and Women's Rights 25 Years after Beijing.* UN WOMEN.

WIDEF (2023). *The Time Is Now:Policy Actions to Close the Gender Digital Divide.* https://widef.global/new-report-the-time-is-now-policy-actions-to-close-the-gender-digital-divide/ (Erişim Tarihi: 3.10.2024).

World Bank Group (2022). *For Women, By Women, With Women: Bridging the Gender Digital Divide.* https://openknowledge.worldbank.org/entities/publication/c869e883-8c2b-5364-9d1e-051717e22939 (Erişim Tarihi: 4.11.2024).

World Economic Forum (2024). *Global Gender Gap Insight Report.* https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024/ (Erişim Tarihi: 8.10.2024).

World Wide Web Foundation (2020). Women's Rights Online: Closing The Digital Gender Gap For A More Equal World, https://webfoundation.org/research/womens-rights-online-2020 / (Erişim Tarihi: 8.11.2024).

KAYNAKÇA

Aksoy, M. (2022). Dijital Tüketim Olgusu ve Dijital Tüketici Trendleri. İçinde G. Gürçay ve A. Manafidizaji (Editörler). Ege 6th International Conference On Social Sciences (ss. 169-179), İzmir: 10-11 Eylül 2022.

Bocock, R. (2005). *Tüketim*. Ankara: Dost Kitabevi.

Clow, K. E. ve Baack, D. (2016). *Bütünleşik Reklam, Tutundurma ve Pazarlama İletişimi*. Öztürk, G. (Çeviren), İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Çakır, M. ve Çakır, F. (2021). Dijital Dönüşüm Sürecinde E-Ticaret ve Tüketici Davranışları. İçinde İnce, M. vd. (Editörler), Uluslararası Dijital İşletme, Yönetim ve Ekonomi Kongresi Özet Kitabı (ss. 170-171), 8-9 Ekim 2021.

Çelikkol, Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3(1), 64-75.

Demirci Aksoy, A. (2014). Tüketimin Dijitalleşmesi. İçinde M. Babaoğul, A. Şener ve E. B. Buğday (Editör). *Tüketici Yazıları IV* (ss. 46-64). Ankara: Eryılmaz Matbaacılık.

Dinler, Z. (2006). *İktisada Giriş*. Bursa: Ekin Kitabevi.

Durucasu, R. R. (2024). COVID-19 Pandemi Sürecinde E-Ticaret ve Dijital Pazarlamanın Türkiye'deki Önemi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 42, 137-154.

Eğilmez, M. (2015). *Mikro-Ekonomi, Güncel Örneklerle.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Ergül, M. ve Konak, A. (2021). Dijitalleşmenin Tüketici Davranışları Üzerine Etkisi. İçinde Türk, O. (Editör). 1. Uluslararası iktisadi ve idari Araştırmaları Kongresi (ss.62-73), İstanbul, 2021.

Friedrich, R., Peterson, M. ve Koster, A. (2011). The Rise of Generation C. *Strategy + Business*. 62, 2-8. Reprint:11110.

Gül, Ö. ve Küspeci, P. (2021). İşletmelerde Dijital Dönüşüm Sürecinde E-Ticaret ve Sosyal Ticaretin Önemi. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (15), 29-38.

Hacıalioğlu, A. ve Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi Sürecinde Tüketici Davranışları ve E-Ticaretteki Değişimler. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 16-29.

Karabulut, M. (1989). *Tüketici Davranışı* (3. Baskı). İstanbul: İ. Ü. İşletme Fakültesi.

Kavas, A. C., Katrinli, A., Özmen, T. ve Odabaşı, Y. (1995). *Tüketici Davranışları.* Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kayıkçıoğlu S., Teker, D. (2020). Economic Effects of the Pandemic on Consumer Behavior and Cargo Sector. *PressAcademia Procedia (PAP),* V.12, 114-115.

Narin, M. (2021). COVID-19 Küresel Salgın Sürecinde Tüketicilerin Alışveriş Davranışlarındaki Değişimler. İçinde Bayar, Y. (Editör). 12. SCF International Conference on "Contemporary Issues in Social Sciences" (ss. 222-232), Antalya: 7-10 Ekim 2021.

OECD (2007). Convergence and Next Generation Networks, Ministerial Background Report, DSTI/ ICCP/CISP (2007) 2/Final. Directorate for Science, Techonology and Indusrty Comittee for Information, Computer and Communications Policy.

Oluç, M. (1991). Satınalıcıların Davranış Dinamikleri I. *Pazarlama Dünyası Dergisi*, 5(27), 2-12.

Papatya, N. (2005). Tüketici Davranışları ile İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi,* 10(1), 221-240.

Pilatin, A. ve Dilek Ö. (2021). Tüketicilerin Online Alışveriş Alışkanlıklarının Demografik Özelikler Bakımından İncelenmesi Doğu Karadeniz Şehirleri Üzerinde Bir Araştırma. *ASÜ İİBF Dergisi*, 13(1):11-28.

Prodanov, H. (2018. Consumer 5.0. *Economic Thought Journal*, *Bulgarian Academy of Sciences-Economic Research Institute*, 2, 84-102.

Sadakaoğlu, M. C. ve Genç, F. (2022). Dijital Tüketim Kültürü: Dijital Kitle İletişim Araçları ile Tüketim Kültürü Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme. *TRT Akademi*, 7 (14), 286-303.

Sağkaya Güngör, A. ve Ozansoy Çadırcı T., (2022). Understanding Digital Consumer: A Review, Synthesis, and Future Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 46(5), 1829-1858.

Seyidoğlu, H. (2002). *Ekonomik Terimler (Ansiklopedik Sözlük)*. İstanbul: Kurtiş Matbaası.

Stephen, A. T. (2016). The Role Of Digital and Social Media Marketing in Consumer Behavior. *Current Opinion in Psychology*, 10, 17-21.

Taydaş, S. ve Çoruh, E. (2017). Dijital Tüketicilerin Giysi Satın Alma Davranışlarının İncelenmesi. *Tekstil ve Mühendis*, 24(106), 101-110.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2024). Türkiye'de E-Ticaretin Görünümü. Ankara.

Toprak, M. (2022). Ekonomide Dijitalleşme, https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/ekonomide_dijitallesme (Erişim Tarihi: 22.10.2024).

TUİK, Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2014-2024, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=bilgi-teknolojileri-ve-bilgi-toplumu-102&dil=1 (Erişim Tarihi: 26.10.2024).

TUSİAD. (2022). E-ticaretin Öne Çıkan Başarısı, Tüketici Davranışlarında Değişim ve Dijitalleşme.

URL-1: https://turk.net/blog/dijitallestirme-nedir/ (Erişim Tarihi: 20.10.2024).

URL-2: https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 20.10.2024).

URL-3: https://www.igi-global.com/dictionary/antecedents-and-consequences-of-the-growing-popularity-of-digital-consumption/89856 (Erişim Tarihi: 23.10.2024).

URL-4: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/consumer-business/articles/dijital-tuketici-trendleri-2023.html ((Erişim Tarihi: 23.10.2024).

URL-5: https://www.brandingturkiye.com/tuketici-davranisi-nedir-tuketici-davranisinin-ozellikleri-nelerdir/ (Erişim Tarihi: 24.10.2024).

URL-6: https://blog.hubspot.com/service/consumer-behavior-model (Erişim Tarihi: 24.10.2024).

URL-7: https://www.ticimax.com/blog/klasik-tuketici-davranis-modelleri-nedir (Erişim Tarihi: 24.10.2024).

URL-8: https://ofisus.com/dijitallesme/dijital-donusum-ve-tuketici-davranislari/ (Erişim Tarihi: 24.10.2024).

URL-9: https://www.eticaret.gov.tr/istatistikler (Erişim Tarihi: 27.10.2024).

URL-10: https://ticaret.gov.tr/duyurular/turkiyede-e-ticaretin-gorunumu-raporu-yayimlandi (Erişim Tarihi: 28.10.2024).

URL-11: https://www.pwc.com.tr/tuketici-davranislari-arastirmasi (Erişim TarihiT: 27.10.2024).

Williams, K. C. ve Page, R. A. (2011). Marketing to the Generations, *Journal of Behavioral Studies in Business,* 3, 3-11.

Yaşa, E. ve Bozyiğit, S. (2012). Y Kuşağı Tüketicilerinin Cep Telefonu ve GSM Operatörleri Tercihi: Mersin İlindeki Üniversite Öğrencilerinin Tercihlerini Belirlemeye Yönelik Pilot Bir Araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 29-46.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Aydoğmuş, U. ve Eren, K. (2024). Endüstri 4.0 ve Tüketici Davranışları. İçinde Karaman, D. (Editör), *Tüketici Davranışları 4- Güncel Akademik Çalışmalar* (ss.53-62), Konya: Eğitim Yayınevi.

KAYNAKÇA

Arreola, F., Platania, F., Hernandez, C., T. ve Unruh, G. (2024). Systemic Entrepreneurship in the Digital era: Tesla's Vision and Social Transformation. *Journal of Engineering and Technology Management,* 74, 101844.

Bergholz, C., Füner, L., Lubczyk, M., Sternberg, R. ve Bersch J. (2024). Infrastructure Required, Skill Needed: Digital entrepreneurship in Rural and Urban Areas. *Journal of Business Venturing Insights,* 22, e00488.

Cheng, C., Gaoa, Q., Juc, K. ve Maa, Y. (2024). How Digital Skills Affect Farmers' Agricultural Entrepreneurship? An Explanation from Factor Availability. *Journal of Innovation&Knowledge*, 9, 1-14.

Duong, C., D., Bui, H., N., Chu, T., V., Pham, T., V. ve Do, N., D. (2024). ICT Skills, Entrepreneurial Self-perceived Creativity, and Digital Entrepreneurship: Insights from the Stimulus-organism-response Model. *Thinking Skills and Creativity*, 54, 101646.

He, K., Bouncken, R., B., Kiani, A. ve Kraus, S. (2024). The Role of Strategic Orientations for Digital Innovation: When Entrepreneurship Meets Sustainability. *Technological Forecasting & Social Change*, 205, 123503.

Kreiterling, C. (2023). Digital Innovation and Entrepreneurship: A Review of Challenges in Competitive Markets. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 12(1), 49.

Lee, J. ve Zarnic, Z. (2024). The Impact of Digital Technologies on Well-being: Main Insights from the Literature. OECD Working Paper, No.29.

Li, C., Li, D., Yinhe, L.ve Wang, Z. (2024). Underdog Entrepreneurship in the Digital Era: The Effect of Digital Servitization on Household Entrepreneurship in China. *Heliyon*, 10(2), e24154.

Li, J., Wang, H. ve Soh, W. (2024). Digital Transformation, Financial Literacy and Rural Household Entrepreneurship. *Finance Research Letters*, 62, 105171.

Lungu, A., E. ve Georgescu, M., R. (2024). Digital Entrepreneurship: An Empirical Approach on Students' Perceptions and Attitudes. *Procedia Computer Science,* 237, 544–551.

Nguyen, P. N. ve Nguyen, H. H. (2024). Unveiling the Link Between Digital Entrepreneurship Education and Intention Among University Students in an Emerging Economy. *Technological Forecasting & Social Change*, 203(C), 123330.

Niu, B., Wang, L., Yu, X. ve Feng, B. (2024). Data-driven Analysis of Digital Entrepreneurship in Medical Supply Resilience Confronting the COVID-19 Epidemic. Information Processing and Management, 61(1), 103502.

OECD (2024). The Digital Transformation of Public Procurement in Ireland: A Report on the Current State, OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/87912457-en.

OECD (2021). The Digital Transformation of SMEs, OECD Studies on SMEs and Entrepreneurship. OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/bdb9256a-en.

Qing, J. ve Chen, J. (2024). Digital Village Construction and its Mechanistic on Farmer Entrepreneurship. *Finance Research Letters*, 70, 106258.

Taddei, R., O., Honigsberg, S., Weritz, P., Wache, H., Mittermeier, F., Tana, S., Dang, D., Kankaanp, T., H. ve Pekkola, S. (2025). The Relationship of Digital Transformation and Corporate Sustainability: Synergies and Tensions. *Technological Forecasting & Social Change,* 210, 123809.

Tsaia, S., Chengb, X., Yangc, Y., Xiongd, J. ve Zarifise, A. (2024). The Social-technological Ways to Develop Digital Entrepreneurship: Targeting Value Creation and Value Capture. *Information Processing and Management,* 61, 103568.

URL-1 https://www.conectohub.com/tr/cevik-agile-nedir-teknik-olmayan/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

URL -2 https://www.koclukmerkezi.com/cevik-isletme-yonetimi/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

URL -3 https://www.doxagon.com/blog/dijital-donusum-101/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

URL-4 https://www.oracle.com/tr/applications/what-is-saas/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

URL-5 https://www.salesforce.com/saas/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

URL-6 https://www.shiprocket.in/blog/functions-of-ecommerce/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

URL-7 https://tr.itglobal.com/glossary/odeme-ag-gecidi/ (Erişim Tarihi: 29.10.2024)

Valdes, C., Y. ve Guerrero, M. (2024). Determinants and Impacts of Digital Entrepreneurship: A Pre- and post-COVID-19 Perspective. *Technovation*, 132(C).

KAYNAKÇA

Beaumais, L. (2023). Do Humanitarian Workers Really Trust Numbers? An Assessment of the Use of Quantitative Data in the Humanitarian Field. *Journal of Humanitarian Affairs*, *5*(1), 24-36.

Betts, A. ve Bloom, L. (2014). *Humanitarian Innovation: The State of the Art*. New York: UN OCHA.

Bilzen, G. V. (2015). *The Development of Aid*. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

Bolton, L. (2020). *Establishing Mobile Money Systems*. Brighton, UK: Institute of Development Studies.

Bruder, M. ve Baar, T. (2024). Innovation in Humanitarian Assistance - A Systematic Literature Review. *Journal of International Humanitarian Action*, *9*(1), 1-31.

Bryant, J. (2022). *Digital Technologies and Inclusion in Humanitarian Response*. London: ODI.

Burns, R. (2019). New Frontiers of Philanthro-capitalism: Digital Technologies and Humanitarianism. *Antipode*, *51*(4), 1101-1122.

Burton, J. (2020). "Doing No Harm" in the Digital Age: What the Digitalization of Cash Means for Humanitarian Action. *International Review of the Red Cross*, *102*(913), 43–73.

Cheesman, M. (2023). Digital Humanitarianism: Interfaces, Infrastructures, and Countercurrents. *London Review of International Law*, *11*(3), 513-522.

Chernobrov, D. (2018). Digital Volunteer Networks and Humanitarian Crisis Reporting. *Digital Journalism*, *6*(7), 928-944.

Chouliaraki, L. ve Vestergaard, A. (2021). Introduction: Humanitarian Communication in the 21st century. İçinde L. Chouliaraki ve A. Vestergaard (Editör), *Routledge Handbook of Humanitarian Communication* (s. 1-22). London: Routledge.

Cooper, G. (2018). *Reporting Humanitarian Disasters in a Social Media Age.* London: Routledge.

Coppi, G. ve Fast, L. (2019). *Blockchain and Distributed Ledger Technologies in the Humanitarian Sector*, https://media.odi.org/documents/12605.pdf, (Erişim Tarihi: 14.09.2024)

Crawford, K. ve Finn, M. (2015). The Limits of Crisis Data: Analytical and Ethical Challenges of Using Social and Mobile Data to Understand Disasters. *GeoJournal*, *80*, 491-502.

Dimitropoulos, G. (2022). The Use of Blockchain by International Organizations: Effectiveness and Legitimacy. *Policy and Society*, *41*(3), 328-342.

Downes, A. ve Lansley, S. (2018). The Kenyan experiment. İçinde S. Downes ve S. Lansley (Editör), It's Basic Income: The Global Debate (pp. 189–192). Chapter, Bristol University Press.

Edwards, P. N. (2013). *A Vast Machine: Computer Models, Climate Data, and the Politics of Global Warming*. Cambridge, MA: Mit Press.

Ewert, L. (2022). Displaced, Profiled, Protected? Humanitarian Surveillance and New Approaches to Refugee Protection. İçinde M. Lemberg-Pedersen (Editör), *Postcoloniality and Forced Migration* (pp. 93-108). Bristol University Press.

Fast, L. (2023). Governing Data: Relationships, Trust and Ethics in Leveraging Data and Technology in Service of Humanitarian Health Delivery. *Daedalus*, *152*(2), 125-140.

Forster, M. (2022). Refugee Protection in the Artificial Intelligence Era, https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2022-09/2022-09-07-refugee-protection-artificial-intelligence-era-forster.pdf, (Erişim Tarihi: 09.09.2024).

Givoni, M. (2021). Micromapping: Digital humanitarianism and disaster relief. İçinde L. Chouliaraki ve A. Vestergaard (Editör), *Routledge Handbook of Humanitarian Communication* (s. 171-184). London: Routledge.

Jacobsen, K. L. (2015). Experimentation in Humanitarian Locations: UNHCR and Biometric Registration of Afghan refugees. *Security Dialogue*, *46*(2), 144–164.

Jacobsen, K. L. (2017). On Humanitarian Refugee Biometrics and New Forms of Intervention. *Journal of Intervention and Statebuilding*, *11*(4), 529–551.

Jacobsen, K. L. ve Sandvik, K. B. (2018). UNHCR and The Pursuit of International Protection: Accountability Through Technology?. *Third World Quarterly*, *39*(8), 1508-1524.

Jayasekara, R. U., Jayathilaka, G. S., Siriwardana, C., Amaratunga, D., Haigh, R., Bandara, C. ve Dissanayake, R. (2023). Identifying Gaps in early Warning Mechanisms and Evacuation Procedures for Tsunamis in Sri Lanka, with a Special Focus on the Use of Social Media. *International journal of Disaster Resilience in the Built Environment*, *14*(1), 1-20.

JICA. (2020). Emergency Disaster Relief, https://www.jica.go.jp/Resource/english/publications/reports/annual/2020/c8h0vm0000fc7q2b-att/2020_24.pdf (Erişim Tarihi: 18.09.2024).

JICA. (2021). JICA's Initiative for Global Health and Medicine, https://www.jica.go.jp/Resource/english/publications/brochures/c8h0vm0000avs7w2-att/healthandmedicine.pdf, (Erişim Tarihi: 19.09.2024).

Kinchin, N. (2021). Technology, Displaced?: The Risks and Potential of Artificial Intelligence for Fair, Effective, and Efficient Refugee Status Determination. *Law in Context*, *37*(3), 45-73.

Latonero, M. (2019). Stop Surveillance Humanitarianism. The New York Times, https://www.nytimes.com/2019/07/11/opinion/data-humanitarian-aid, (Erişim Tarihi: 20.09.2024).

Leung, L. (2018). *Technologies of Refuge and Displacement: Rethinking Digital Divides*. Lanham, MA: Lexington Books.

Little, B. ve Winch, A. (2021). *The New Patriarchs of Digital Capitalism: Celebrity Tech Founders and Networks of Power*. London: Routledge.

Lodinova, A. (2016). Application of Biometrics as a Means of Refugee Registration: Focusing on UNHCR's Strategy. *Development, Environment and Foresight*, *2*(2), 91-100.

Logwuru, B.ve Gitonga, E. (2019). Effect of Strategic Responses on the Performance of United Nations World Food Programme in South Sudan. *International Academic Journal of Human Resource and Business Administration*, *3*(7), 457-484.

Lyon, D. (2007). *Surveillance Studies: An Overview*. Cambridge: Polity Press.

Madianou, M. (2021a). Technocolonialism: Digital Innovation and Data Practices in the Humanitarian Response to Refugee Crises. İçinde L. Chouliaraki ve A. Vestergaard (Editör), *Routledge Handbook of Humanitarian Communication* (s. 185-202). London: Routledge.

Madianou, M. (2021b). Nonhuman Humanitarianism: When 'AI for Good' can be Harmful. *Information, Communication and Society*, *24*(6), 850-868.

Marelli, M. (Ed.). (2023). *Handbook on Data protection in Humanitarian Action*. Cambirdge: Cambridge University Press.

Meier, P. (2011). New Information Technologies and their impact on the humanitarian sector. *International Review of the Red Cross*, *93*(884), 1239-1263.

Molnar, P. (2021). Robots and Refugees: The Human Rights Impacts of Artificial Intelligence and Automated Decision-making in Migration. İçinde M. McAuliffe (Editör), *Research handbook on international migration and digital technology* (pp. 134-151). Northampton: Edward Elgar Publishing.

Nordhaug, L. M. ve Harris, L. (2021). *Development Co-operation Report 2021: Shaping a Just Digital Transformation.* Paris: OECD Publishing.

OECD (2012). *Towards Better Humanitarian Donorship: Twelve Lessons from DAC Peer Reviews*. Paris: OECD Publishing.

Packin, N. G. ve Lev-Aretz, Y. (2018). Learning Algorithms and Discrimination. İçinde W. Barfield ve U. Pagallo (Editör), *Research Handbook on the Law of Artificial Intelligence* (pp. 88-113). Northampton: Edward Elgar Publishing.

Park, C. H. ve Johnston, E. (2019). Determinants of Collaboration Between Digital Volunteer Networks and Formal Response Organizations in Catastrophic Disasters. *International Journal of Organization Theory and Behavior*, *22*(2), 155-173.

Peters, U. (2022). Algorithmic Political Bias in Artificial Intelligence Systems. *Philosophy and Technology*, *35*(2), 25.

Pulwarty, R. S. ve Sivakumar, M. V. (2014). Information systems in a Changing Climate: Early Warnings and Drought Risk Management. *Weather and Climate Extremes*, *3*(1), 14-21.

Rahman, Z. (2021). The UN's Refugee Data Shame, https://www.thenewhumanitarian.org/opinion/2021/6/21/rohingya-data-protection-and-UN-betrayal, (Erişim Tarihi: 01.09.2024).

Sandvik, K. B. (2023). *Humanitarian Extractivism the Digital Transformation of Aid*. Manchester: Manchester University Press.

UN OCHA. (2023). Global Humanitarian Overview 2024, https://www.unocha.org/publications/report/world/global-humanitarian-overview-2024, (Erişim Tarihi: 12.10.2024).

Ulnicane, I. ve Aden, A. (2023). Power and Politics in Framing Bias in Artificial Intelligence Policy. *Review of Policy Research*, *40*(5), 665-687.

Wang, Y., Yin, Z. ve Xing, J. (2022). Can digitalized tools help stimulate the domestic economy? Evidence from the effects of digital coupons on merchant operation. *China Economic Quarterly International*, *2*(3), 227-238.

Whitelaw, S., Mamas, M. A., Topol, E. ve Van Spall, H. G. (2020). Applications of Dgital technology in COVID-19 Pandemic Planning and Response. *The Lancet Digital Health*, *2*(8), 435-440.

Whittall, J. (2010). Humanitarian early Warning Systems: Myth and Reality. *Third World Quarterly*, *31*(8), 1237-1250.

Yanacopulos, H. (2021). Development. İçinde L. Chouliaraki ve A. Vestergaard (Editör), *Routledge Handbook of Humanitarian Communication* (s. 39-53). London: Routledge.

Yelon, J. A., Subramanian, S. ve Kaplan, L. J. (2023). Remote Telehealth Aid During Humanitarian Crisis. İçinde J. L. Vincent (Editör), *Annual Update in Intensive Care and Emergency Medicine 2023* (pp. 513-522). Cham: Springer Nature Switzerland.

Zewde, S. M. (2023). Information Management in Disaster and Humanitarian Response: A Case in United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs. *Intelligent Information Management*, *15*(2), 47-65.

Zwitter, A. (2020). International Humanitarian and Development Aid and Big Data Governance. İçinde B. Schippers (Editör), *The Routledge Handbook to Rethinking Ethics in International Relations* (pp. 326-340). New York: Routledge.

KAYNAKÇA

Ahmad, N. ve Schreyer, P. (2016). Measuring GDP in a Digitalised Economy. OECD Statistics Working Papers 2016/07.

Bennett, J., Kornfeld, R., Sichel, D. ve Wasshausen, D. (2018). Measuring Infrastructure in the Bureau of Economic Analysis National Economic Accounts. BEA Working Paper Series, WP2020-12.

Borgman, C. L. (2003). From Gutenberg to the Global Information Infrastructure. Access to Information in the Networked World.

Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in the Age of Brilliant Technologies. W. W. Norton.

Bukht, R. ve Heeks, R. (2017). Defining, Conceptualising and Measuring the Digital Economy. Development Informatics Working Paper Series. Paper No. 68.

Census (2000). Economics and Statistics Administration U.S. Census Bureau. United States Commercial Gazette. Washington, DC 20230. Thursday, March 2, 2000. CB00-40.

Chainalysis (2021). 2021 Chainalysis Crypto Crime Report. Charukesi, Bangar Raju (2024). AI-powered personalization: How machine learning is shaping the future of user experience. International Journal of Science and Research Archive, 12(01), 3111–3126

Cornelissen, J. ve Cholakova, M. (2021). Profits Uber everything? The gig economy and the morality of category work. *Sage journals*, 19(4), 722-731.

Gordon, R. J. (2000). Does The "New Economy" Match The Great Inventions Of The Past? *Journal of Economic Perspectives*, 14(4), 49-74.

Haar, S. T. (2022). How Blockchain Solutions Enable Better Decision Making Through Blockchain Analytics Through Blockchain Analytics. Information Systems Undergraduate Honors Theses. 5-2022.

Hanna, N. (2018). A role for the state in the digital age. *Journal of Innovation and Entrepreneurship,* 7(5), 1-16.

Hernandez, K., Faith, B., Martin, P. P. ve Ramalingam, B. (2016). The Impact of Digital Technology on Economic Growth and Productivity, and its Implications for Employment and Equality: An Evidence Review. Evidence Report, Digital and Technology No 207.

ILO (2021). Policy Brief, Building Forward in a More Equitable Way: Women's rights to work and work at the heart of the COVID-19 recovery. International Labour Organization.

Jiao, J. ve Bai, S. (2020). An empirical analysis of Airbnb listings in forty American cities. *Cities*, 99, 102618.

Judyta, L., Beata, M. ve Rafat, W. (2024). The European Digital Economy. In *Drıvers of Digital Transformation and Economic Recovery* (Ed. Judyta Lubacha, Beata Mäihäniemi, Rafał Wisła), pp. 27-40.

McKinsey & Company (2020). Digital Economy: A New Era Report for Businesses. https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/the-new-digital-edge-rethinking-strategy-for-the-postpandemic-era (Erişim Tarihi: 21.11.2024).

Mueller, S. C., Bakhirev, A., Böhm, M., Schröer, M., Krcmar, H. M. ve Welpe, I. (2017). Measuring and mapping the emergence of the digital economy: a comparison of the market capitalization in selected countries. *Digital Policy, Regulation and Governance*,19(5), 367-382.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. OECD Digitalization Toolkit Notes. OECD i Library. https://bitcoin.org/bitcoin.pdf (Erişim Tarihi: 22.10.2024).

Narin, M. ve Küçük, E. (2021). Covid-19 Pandemisinin Gig Ekonomisi ve Gig İstihdamı Üzerindeki Etkileri. *Dünyada ve Türkiye'de Çalışma Hayatı, İstihdam ve İşsizlik* içinde, (Editörler Müslüme Narin - Gönül Dinçer), Gazi Kitabevi, Ankara, (ss. 49-69).

OECD (2021). Development Co-operation Report 2021. https://www.oecd-ilibrary.org/development/development-co-operation-report-2021_ce08832f-en (Erişim Tarihi: 21.10.2024).

Rovesti, L. (2012). Google's incentive for entrepreneurs: Internet tools for Search Engine Optimization and online advertising. Laurea Otaniemi.

Vallas, S. ve Schor, J. B. (2020). What DoPlatforms Do? Understanding the Gig Economy. Annual Review of Sociology, 46(1). DOI: 10.1146/annurev-soc-121919-054857

Wątorek, M., Kwapień, J. ve Stanisław, D. (2023). Cryptocurrencies Are Becoming Part of the World Global Financial Market. *Entropy*, 25(2), 377. https://doi.org/10.3390/e25020377

World Bank (2023). Digital Progress and Trends Report 2023. World Bank Group.

ARALIKLAR, AKORLAR, SEKVENSLER

Uygulamalı Çalışmalar

Leyla Bekensir
Duygu Deniz Demirel

EĞİTİM
yayınevi

ARALIKLAR, AKORLAR, SEKVENSLER UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Yazarlar: Doç. Leyla Bekensir, Öğr. Gör. Dr. Duygu Deniz Demirel
Editör: Öğr. Gör. Dr. Duygu Deniz Demirel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-52-4
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ARALIKLAR, AKORLAR, SEKVENSLER UYGULAMALI ÇALIŞMALAR

Yazarlar: Doç. Leyla Bekensir, Öğr. Gör. Dr. Duygu Deniz Demirel
Editör: Öğr. Gör. Dr. Duygu Deniz Demirel
VI+82 s., 197x273 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-52-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

1. Bekensir, L. ve Erdem, A. (2022). Müzik Teorisi Çalışma Kitabı I / Aralıklar, Eğitim Yayınevi, 2022.

2. Erdem, A. ve Bekensir, L (2023). Müzik Teorisi Çalışma Kitabı II / Diziler ve Akorlar Eğitim Yayınevi, 2023.

3. Laduhin, N. (1894) Aralıklar, Gamlar ve Ritmin Uygulamalı olarak Öğrenimi, Moskova,1894

TÜRK MÜZİĞİNDE
GÖRME ENGELLİ MÛSİKÎŞİNASLAR
Bestekârlar ve İcracılar

DR. ÖMER ZEKİ URHAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÜZİĞİNDE GÖRME ENGELLİ MÛSİKÎŞİNASLAR
Bestekârlar ve İcracılar

Dr. Ömer Zeki Urhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5971-03-6
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK MÜZİĞİNDE GÖRME ENGELLİ MÛSİKÎŞİNASLAR
Bestekârlar ve İcracılar

Dr. Ömer Zeki Urhan
X+64 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5971-03-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ak, A. Ş. (2018). Türk musikisi tarihi. Akçağ Yayınları.

Akkuş, M. A. (2018). Kâni Karaca'nın hayatı, eserleri ve Türk din mûsikisindeki yeri. (Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Aksoy, B. (2018). Geçmişin musiki mirasına bakışlar. Pan Yayıncılık.

Aksüt, S. K. (1967). 500 yıllık Türk musikisi antolojisi. Türkiye Yayınevi.

Aksüt, S. (1992). Türk musikisinin 100 bestekarı. İnkılâp Kitabevi.

Algı, S. (2020). Ahmet Özdemir türkülerinin analizi. Eğitim Yayınevi.

Altıngöz, İ. H., Bakır Karadağlı, M. & Yüzgen, Y. F. (2008). Urfalı bestekarlar. Şanlıurfa Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Aslan, E. M. (2020). İSTANBUL LÂVTASI METODU. Müzik Eğitimi Yayınları.

Aydemir, M. (2018). Tarihsel süreçte lavta sazı ve lavta öğrenim kılavuzu (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Bakiler, Y. B. (1989). Âşık Veysel. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Başer, F. Â. (2018). XIX. yüzyıl merkezli olarak Osmanlı Ermenileri'nde Türk müziği. Post Yayın Dağıtım.

Behar, C. (2017). Şeyhülislam'ın müziği: 18. yüzyılda Osmanlı-Türk musikisi ve Şeyhülislam Es'ad Efendi'nin Atrabü'l-Asar'ı. Yapı Kredi Yayınları.

Benlioğlu, İ. (1998). XVII ve XVI. yüzyıl Bursa'da yetişen musikîşinaslar (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Benlioğlu, S. (2018). Saray ve mûsikî: III. Selim ve II. Mahmud dönemlerinde mûsikînin himayesi. Dergah Yayınları.

Berkman, E. (2007). Kanun çalmayı otodidakt yöntemle öğrenmiş beş kanuncunun görüş ve yaklaşımları bağlamında XX. yüzyıl kanun sanatına bakış Cüneyd Kosal, Nevzat Sümer, Erol Deran, Hilmi Rit, Nuri Şenneyli (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Binyazar, A. (t.y.). Uzun ince bir yolda Âşık Veysel. Tel Yayınları.

Bora, E. (2010). Klasik Osmanlı müziğinde Ermeni bestekârlar. Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı Kültür Yayınları.

Bükülmez, H. (2022). Türk müziği keman icracılığında çifte kiriş icra tekniği: Kemanî Âmâ Recep'in Rast taksim örneği. Rast Müzikoloji Dergisi, 10(2), 167-182.

Ceren, D. (2014). Kalbini göz kılanlar. Chiviyazıları Yayınevi.

Coşkun Kaya, G. (2022). İsmail Akdeniz'in Uşşak Taksim ve Mahur Saz Semaisi Özelinde Viyolonsel İcra Tavrının Analizi. Yegah Müzikoloji Dergisi, 5(2), 251-295.

Dabağyan, L. P. (2012). Sanat dünyamızda Ermeniler. Yedirenk Yayınevi.

Dalkıran, H. (2017). Türk müziği tarihi evrelerinde kemanın yeri (Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demirci, M. E. (2005). Homeros'tan Aşık Veysel'e tarihte ve toplum yaşamında körler. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Ediboğlu, B. S. (1962). Ünlü Türk bestekârları. Ak Kitabevi.

Ergun, S. N. (1942). Türk musikisi antolojisi: Dini eserler. Rıza Koşkun Matbaası.

Ezgi, S. (1933). Nazari ve ameli Türk musıkisi (Cilt 1). İstanbul Konservatuarı Neşriyatı.

Fonton, C. (1987). 18. yüzyılda Türk müziği. (Cem Behar, Çev). Pan Yayıncılık.

Gökkaya, E. F. (2023). Lisans müzik programlarındaki ses eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda, Âşık Veysel

türkülerinin ses eğitimi disiplinine uygunluğunun incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Güneş, D., & Ökten, C. E. (2022). Âşık Veysel'de kara toprak. idil, 90, 219-232.

Güntekin, M. (2010). İstanbul'un 100 musikişinası. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları.

Gürler, M. (2015). İslam'da mûsiki ve son asır Osmanlı mûsikişinasları. Sebil Yayınevi.

İnal, İ. M. K. (1958). Hoş sada: Son asır Türk musikisişinasları. Maarif Basımevi.

İnce Erdoğan, D. & Çetin, E. (2019). XIX. yüzyıl Ermeni müzisyenlerin klasik Osmanlı müziğine katkıları. Gece Kitaplığı.

Kalaycıoğlu, R. (1977). Türk musikisi bestekarları külliyatı (Cilt 2). Türk Musikisi Bestekarları Yayınları.

Karadeniz, M. E. (1981). Türk mûsikîsinin nazariye ve esasları. Türkiye İş Bankası Yayınları.

Kayıhan, S. (2017). Anadolu'nun ünlü müzisyenleri ve bestekarları. Halk Kitabevi.

Kerovpyan, A., & Yılmaz, A. (2010). Klasik Osmanlı müziği ve Ermeniler. Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı Kültür Yayınları.

Koca, F. (2021). Hafız musikişinaslar: Osmanlı'dan Cumhuriyete geçiş dönemi. Diyanet İşleri Başkanlığı.

Oker, A. F. (2021). Musikimize renk katanlar: Ermeni bestekarlar. Cağaloğlu Yayınevi.

Özalp, M. N. (2000). Türk mûsikisi tarihi. MEB Yayınları.

Özdek, A. (2022). Anadolu müziğini doğru anlamak ve aktarmak üzerine bir örnek: "Uzun ince bir yoldayım". Anadolu Müzik Kültürleri Dergisi, 1(1), 86-116.

Özkaya, M. (2017). İki Fırat iki Kızıltuğ: Edebiyatın ve musikinin yakın tarihi. Akıl Fikir Yayınları.

Özsahakyan, N. (2007). Türk sanat müziğinde Ermeni besteciler. Lions Kulübü Yay.

Öztuna, Y. (2006). Akademik klasik Türk sanat mûsikîsi'nin ansiklopedik sözlüğü. Orient Yayınları.

Öztürk, S. (2017). Soma'lı Mustafa Çalar tavrı ile klarnet için zeybekler ve oyun havaları. Gece Kitaplığı.

Paçacı Tunçay, G. (2000). Türk müzik geleneğini yaşatanlar: Kani Karaca (VCD-Kitap). Boyut Yayın Grubu.

Rona, M. (1970). 20. yüzyıl Türk musikisi. Türkiye Yayınevi.

Say, A. (2005). Müzik ansiklopedisi. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sevsay, E. (2019). Türk tangosunun kurucusu Necip Celal Andel. Oğlak Yayıncılık.

Sözer, V. (2005). Müzik ansiklopedik sözlük. Remzi Kitabevi.

Tuğlacı, P. (1986). Mehterhane'den bando'ya. Cem Yayınevi.

Uslu, R. (2015). Esad Efendi'nin Atrabu'l-âsâr çevirisi: Bestekâr biyografileri ve değerlendirmeler. Çengi Yayınevi.

Uslu, R. (2019). Saraydaki kemancı Hızır Ağa ve müzik teorisi. Çengi Yayınevi.

Yıldırım, M. (2023). Tarihi, geleneği ve icrasıyla Türk mûsikîsinde mevlûd ve kânî karaca. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, K. (2016). Klasik Türk müziğinde azınlık besteciler (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Yurdacan, B. (2019). Türk musikisi tarihi ve bestekarları. Akademisyen Kitabevi.

İNTERNET KAYNAKLARI

Aksoy, H. (2003). "Mehmed Sadık Efendi". TDV İslam Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/mehmed-sadik-efendi (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Aksoy, H. (2007). "Osman Dede Efendi Musullu". TDV İslam Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/osman-dede-efendi-musullu (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Dikilitaş, O. (2020). "Özdemir Ahmet / Kör Ahmet". Konya Ansiklopedisi. https://www.konyapedia.com/makale/3924/ozdemir-ahmetkor-ahmet#:~:text=(1933%2D06.09.2016),ev%20han%C4%B1m%C4%B1%20Emine%20Han%C4%B1m'd%C4%B1r (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Güntekin, M. (t.y.). "Kâni Karaca anlatıyor". Musiki Dergisi. http://www.musikidergisi.net/?p=2002 (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Kahramankaptan, Ş. (2020). "Prof. Önder Kütahyalı 84 yaşında vefat etti". Sanattan Yansımalar. https://www.sanattanyansimalar.com/prof-onder-kutahyali-84-yasinda-vefat-etti/5658/ (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Kırkağaç Kaymakamlığı. (t.y.). "Ahmet Yekta Madran". (İçinde. Kırkağaç'ın Yetiştirdiği Ünlü Kişiler). http://www.kirkagac.gov.tr/kirkagacin-yetistirdigi-unlu-kisiler (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Ketencoğlu, M. (t.y.). Muammer Ketencoğlu. http://www.muammerketencoglu.com/hakkinda/ (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Milliyet. (2015). "Metin Şentürk kimdir?". https://www.milliyet.com.tr/cadde/metin-senturk-kimdir-2017378 (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Özcan, N. (1988). "Abdürrahim Dede, Şeydâ Hâfız". TDV İslâm Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/abdurrahim-dede-seyda-hafiz (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Özcan, N. (2001). "Karadeniz, M. Ekrem Hulûsi". TDV İslâm Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/karadeniz-m-ekrem-hulusi (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Özcan, N. (2006). "Nebiloğlu, İsmail Hakkı". TDV İslâm Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/nebiloglu-ismail-hakki (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Özteke, U. (2007). "Kör Ahmet / Ahmet Özdemir". Memleket Gazetesi. https://www.memleket.com.tr/#google_vignette (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Paçacı Tunçay, G. (2019). "Karaca, Kâni". TDV İslâm Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/karaca-kani (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Türkyılmaz, F. (2021). "Amalar Medresesi'nin şeyhi: Osman Kemali Efendi". Anadolu Ajansı. https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/amalar-medresesinin-seyhi-osman-kemali-efendi/2101682 (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Nota Arşivi. (2024). https://divanmakam.com (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Nota Arşivi. (2024). https://neyzen.com (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

Nota Arşivi. (2024). https://www.notaarsivleri.com (*Erişim tarihi: 25 Eylül 2024*)

ARUZ VEZNİ VE ÖĞRETİMİ

PROF. DR. ABDULKERİM KARADENİZ

EĞİTİM
yayınevi

ARUZ VEZNİ VE ÖĞRETİMİ
Prof. Dr. Abdulkerim Karadeniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-50-0
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
ARUZ VEZNİ VE ÖĞRETİMİ
Prof. Dr. Abdulkerim Karadeniz
106 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-50-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aymutlu, A. (1976). *Aruz, Türk Şiirinde Kullanılan Aruz Vezinleri ve Örnekleri.* İstanbul: Kutulmuş Matbaası.

Belviranlı, A. K. (1995). *Aruz ve Ahenk.* İstanbul: Marifet Yayınları.

Çetin, N. M. (1991). "Arûz", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 3: 424-437. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Dilçin, C. (1997). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Devellioğlu, F. (1998). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat.* Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

Doğan, A. (2013). *Açıklamalı ve Örnekli Aruz Bilgisi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

İpekten, H. (2010). *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz.* İstanbul: Dergâh Yayınları.

Karadeniz, A. (2017). Aruz Öğretimi Üzerine Öğrenci Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(1), 539-554.

Kesik, B. ve Şenödeyici, Ö. (2015). *Aruz Teori ve Uygulama.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Pala, İ. (2003). Aruz Eğitimi Üzerine Düşünceler ve Teklifler. *Journal of Istanbul Kültür University,* 39-42.

Saraç, Y. (2017). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Biçim – Ölçü – Kafiye.* İstanbul: Gökkubbe Yayınları.

Saraç, Y. (2011). *Eski Türk Edebiyatına Giriş: Biçim ve Ölçü.* Abdülkadir Gürer (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şimşek, T. (2006). Aruz ve Aruz Eğitimine Yönelik Uygulama Önerileri. *Millî Eğitim Dergisi,* 169, 154-174.

ÇEVRE SORUNLARI VE
KAMU POLİTİKASI

Editör
DOÇ. DR. SERCAN YAVAN

EĞİTİM
yayınevi

ÇEVRE SORUNLARI VE KAMU POLİTİKASI
Editör: Doç. Dr. Sercan Yavan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-66-1
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇEVRE SORUNLARI VE KAMU POLİTİKASI
Editör: Doç. Dr. Sercan Yavan
VIII+212 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-66-1

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aydoğdu, İ. B. (2008). Tehlikeli Atıkların Yarattığı Çevre Sorunlarının Çevresel Güvenlik Bağlamında İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Foster, J., B. (2008). *Savunmasız Gezegen, Çevrenin Kısa Ekonomik Tarihi*. (çev. H. Ünder). Ankara: Epos Yayınları.

Jessop, R. (2012). Coinage of the Term Environment: A Word Without Authority and Carlyle's Displacement of the Mechanical Metaphor. *Literature Compass*, 9(11), 708–720, 10.1111/j.1741-4113.2012.00922.x

Kaya, Y. (2012). *Uluslararası Çevre Anlaşmalarına Uyum Sorunu*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Keleş, R., Hamamcı, C. ve Çoban, A. (2009). *Çevre Politikası*, Ankara: İmge Kitabevi, 6.Baskı.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikası*, Ankara: İmge Kitabevi, 5.Baskı.

Raherimandimby, H.R., Le Boulch, D., Bouyssou, D. Ve Grundstein, M. (2009). Environmental Notions Representation And Description: Towards A Redefinition Of The Relationships Between Information Systems Development And Individual Cognition. İçinde I.N. Athanasiadis, A.E. Rizzoli, P.A. Mitkas, J.M. Gómez, (Editör) Information Technologies in Environmental Engineering. Environmental Science and Engineering (535-548). Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-540-88351-7_40

Radkau, J. (2017). *Doğa ve İktidar Global Bir Çevre Tarihi*. (çev. N. Güder). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ünder, H. (1996). *Çevre Felsefesi Etik ve Metafizik Görüşler*, Ankara: Doruk Yayımcılık.

URL-1: https://sozluk.gov.tr/ (E.T.:03.10.2024).

URL-2: https://www.oed.com/dictionary/environmental_adj?tl=true (E.T.:03.10.2024).

URL-3: https://byjus.com/commerce/meaning-and-functions-of-environment/#:~:text=Environment%20can%20be%20defined%20as,sunlight%2C%20rocks%2C%20and%20air. (E.T.:03.10.2024).

URL-4: https://www.eea.europa.eu/help/glossary/gemet-environmental-thesaurus/environment (E.T.:03.10.2024).

URL-5: https://www.un.org/en/conferences/environment/stockholm1972 (E.T.:03.10.2024).

URL-6: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/05/20060513-1.htm (E.T.:03.10.2024).

URL-7: https://www.oecd.org/en/topics/environmental-policies-and-evaluation.html (E.T.09.11.2024).

URL-8: https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/71/environment-policy-general-principles-and-basic-framework (E.T.09.11.2024).

URL-9: https://www.eea.europa.eu/themes/policy/intro (E.T.09.11.2024).

URL-10: https://www.alberta.ca/environmental-policy-tools (E.T.09.11.2024).

URL-11: https://www.ers.usda.gov/topics/natural-resources-environment/environmental-quality/policy-instruments-for-protecting-environmental-quality/ (E.T.09.11.2024).

KAYNAKÇA

Bağrıaçık, E. (2022). *Kamu Harcamalarının Artışına İlişkin Teoriler ve Türkiye'deki Tarihsel Seyri.* E. Seçilmiş, & P. Varol İyidoğan (Dü). içinde Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bookchin , M. (2013). *Toplumu Yeniden Kurmak.* İstanbul: Sümer Yayıncılık.

Brown. L.(2006). *Dünyayı Nasıl Tükettik?.* İstanbul:Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Çevre ve Gelişim Hakkında Rio Deklarasyonu (BM) (1992), *Rio Declaration on Environment and Development*, Rio de Janeiro, 3-14 Haziran 1992 Çevre ve Gelişim Hakkında Birleşmiş Milletler Konferansı Raporu

Fan, W., Yan, L., Chen, B., Ding, W., & Wang, P. (2022). E*nvironmental governance effects of local environmental protection expenditure in China*. Resources Policy, 77(October 2021), 102760. https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2022.102760

Foster, J. B. (2012). *Marksist Ekoloji*. Kalkedon Yayınları.

Fredriksson, P. G., & Neumayer, E. (2013). *Democracy and climate change policies: Is history important?* SSRN Electronic Journal, August 2018. https://doi.org/10.2139/ssrn.2203726

Fukuhara, R. (2020).*Human and nature revisited: The Industrial Revolution, modern economics and antropocene, 2018. The Kyoto Manifesto for Global Economics*, Creative Economy, https://doi.org/10.1007/978-981-10-6478-4

Guattari, F. (1990). *Üçekoloji.* İstanbul: Hil Yayınları.

Halkos, G. E., & Paizanos, E. A. (2017). *The channels of the effect of government expenditure on the environment: evidence using dynamic panel data*. Journal of Environmental Planning and Management, 60(1), 135–157. https://doi.org/10.1080/09640568.2016.1145107

Harvey, D. (2011). *Umut Mekanları.* İstanbul: Metis Yayınları.

Harvey, D. (2012). *Postmodernliğin Durumu.* Metis Yayınları.

Islam, A. M., & López, R. E. (2013). *Government spending and air pollution in the US.* International Review of Environmental and Resource Economics, 8(2), 139–189. https://doi.org/10.1561/101.00000068

Kara, K.Ö. (2024). *İklim Değişikliği ile Mücadelede Çevre Koruma Harcamalarının Mali Etkisi: Ankara Örneği.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Maslin, M.(2012). *Küresel Isınma.* Ankara:Dost Yayınları

Morin. E., Kern. B. (2001). *Dünya Vatan*. İstanbul. İletişim Yayınları

Panayotou, T. (2023). *Demystifying the environmental Kuznets Curve: Turning a black box into a policy tool.* Environment and Development Economics, 2(4), 465–484. https://doi.org/10.1017/S1355770X97000259

Pınar, A. (2010). *Maliye Politikası.* İstanbul:Naturel Yayıncılık

Ruppen, D., & Brugger, F. (2022). "I *will sample until things get better – or until I die." Potential and limits of citizen science to promote social accountability for environmental pollution*. World Development, 157, 105952. https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2022.105952

T.C. Çevre, Şehirclik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Meteoroloji Genel Müdürlüğü, https://www.mgm.gov.tr/files/iklim/yillikiklim/2022-iklim-raporu.pdf

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. *2022 İklim Değerlendirmesi(2023)*.

Ankara:.10.31.2024 tarihinde https://www.mgm.gov.tr/files/iklim/yillikiklim/2022-iklim-raporu.pdf adresinden alındı

T.C.Hazine ve Maliye Bakanlığı, https://muhasebat.hmb.gov.tr/genel-yonetim-butce-istatistikleri E.T.:02.11.2024

T.C. Sayıştay Başkanlığı 2020, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının Gerçekleştirilmesine Yönelik Hazırlık Süreçlerinin Değerlendirilmesi Raporu, Sayıştay Raporu. https://www.sayistay.gov.tr/ E.T.: 26.10.2024

Uluatam, Ö. (1991). *Kamu Maliyesi*. Ankara:İmaj Yayınları

UNDRR (2021), Five facts on sustainable adaptation, https://www.preventionweb.net/, E.T.: 27.10.2024

Villela. L., Lemgruber. A., Jorratt. M.(2010). Tax Expenditure Budgets (Concepts and Challenges for Implementation), IBD Working Paper Series, No: IDB-WP-131, April 2010, s:12.

Wang, P., Zhang, W., Liu, J., He, P., Wang, J., Huang, L., & Zhang, B. (2023). Analysis and intervention of heatwave related economic loss: Comprehensive insights from supply, demand, and public expenditure into the relationship between the influencing factors. Journal of Environmental Management, 326(PA), 116654. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2022.116654

Wei, L., Lin, B., Zheng, Z., Wu, W., & Zhou, Y. (2023). Does fiscal expenditure promote green technological innovation in China? Evidence from Chinese cities. Environmental Impact Assessment Review, 98, 106945. https://doi.org/10.1016/j.eiar.2022.106945

World Economic Forum (WEF)(2020). Global Risk Report 2020, https://www.weforum.org/reports/the global-risks-report-2020/ E.T.: 21.11.2024

URL 1: https://habitat3.org/the-new-urban-agenda/ E.T.:10.10.2024

URL 2: Environmental Performance Index(EPI) 2022: Ranking country performance on sustainability issues Summary for Policymakers. Report: Summary for Policymakers,Wolf, M. J., Emerson, J. W., Esty, D. C., Sherbinin, A., & Wendling, Z. A. (2022). 1–4. epi.yale.edu. E.T.: 09.09.2024

URL 3:Worldmeter,

https://www.worldometers.info/world-population/#:~:text=8.2%20Billion%20(current)&text=The%20term%20%22World%20Population%22%20refers,currently%20living)%20of%20the%20world. E.T.:05.11.2024

KAYNAKÇA

African Tax Administration Forum (ATAF). (2024). Environmental Tax Handbook.

Akkaya, Ş. (2004). Çevre Vergileri ve Gelir Dağılımı. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 46, 1-12.

Arslan, M. A. ve Şaşmaz, M. Ü. (2021). Kamu Borçlarının Gelir Dağılımı Üzerindeki Etkisi: Avrupa Birliği Geçiş Ekonomileri Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17 (3), 660-680.

Barthold, T. A. (1994). Issues in the Design of Environmental Excise Taxes. *Journal of Economic Perspectives*, 8 (1), 133-151.

Bilgin, S. ve Orkunoğlu, I. F. (2010). Fiskal ve Ekstrafiskal Amaçlar Bağlamında 1970'lerden Günümüze Çevre Vergileri. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 12 (1), 77-108.

Bosquet, B. (2000). Environmental tax reform: does it work? A survey of the empirical evidence. *Ecological Economics*, 34 (1), 19-32.

Bovenberg, A. L. (1999). Green Tax Reforms and the Double Dividend: an Updated Reader's Guide. *International Tax and Public Finance*, 6, 421-443.

Cural, M. ve Saygı, H. E. (2016). Avrupa Birliği'nde Çevre Vergisi Uygulamaları ve Çevre Vergilerinin Gelişimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 (1), 77-92.

Duman, M. Y. ve Şare, H. (2016). Türkiye'de Çevre Vergileri. *Vergi Sorunları Dergisi*, 334, 83-90.

Ekins, P. (1999). European environmental taxes and charges: recent experience issues and trends. *Ecological Economics*, 31(1), 39-62.

Ekins, P. ve Dresner, S. (2004). *Green taxes and charges: reducing their impact on low-income households*. London: Policy Studies Institute.

Ekins, P. ve Speck, S. (2000). Proposals of environmental fiscal reforms and the obstacles to their implementation. *Journal of Environmental Policy and Planning*, 2 (2), 93-114.

Ercan, E. (2015). Türkiye'de Çevre Vergileri mi Çevre Vergisi mi?. Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 119, 209-226.

European Environment Agency. (EEA). (2011). *Environmental tax reform in Europe: implications for income distribution.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Environment Agency. (EEA). Environmental tax reform: increasing individual incomes and boosting innovation, https://www.eea.europa.eu/highlights/environmental-tax-reform-increasing-individual (E.T.:13.11.2024).

Eurostat. (2001). Environmental taxes-A statistical guide, https://ec.europa.eu/eurostat/documents/ (E.T.:03.11.2024).

Eurostat. (2013). Environmental taxes-A statistical guide, https://ec.europa.eu/eurostat/documents/ (E.T.:03.11.2024).

Eurostat. (2022). Environmental tax statistics. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Environmental_tax_statistics (E.T.:05.11.2024).

Eurostat. (2024). Environmental taxes-A statistical guide. https://ec.europa.eu/eurostat/documents/ (E.T.:03.11.2024).

Faure, M. ve Weishaar, S. E. (2012). *The role of environmental taxation: economics and the law*. University of Groningen Faculty of Law.

Ferhatoğlu, E. (2003). Avrupa Birliği'nde Ortak Çevre Politikası Çerçevesinde Çevre Vergileri. *Yaklaşım Dergisi,* 3, 1-7.

Flues, F. ve van Dender, K. (2017). The impact of energy taxes on the affordability of domestic energy. OECD Taxation Working Paper, No. 30. OECD: Paris.

Gazley, I. (2006). UK environmental taxes: classification and recent trends. Office for National Statistics.

Halidu, O. B., Mohammed, A. ve William, C. (2023). Environmental tax and global income inequality: A method of moments quantile regression analysis. *Cogent Business&Management*, 10 (1), 1-35.

Jalil, A., Mian, N. ve Rahman, M. K. (2013). Using Plastic Bags and Its Damaging Impact on Environment and Agriculture: An Alternative Proposal. *International Journal of Learning&Development*, 3(4), 1-14.

Johnson, P., Mckay, S. ve Smith, S. (1990). *The Distributional Consequences of Environmental Taxes*. London: The Institute for Fiscal Studies.

Kılıçer, E. (2018). Plastik Poşet Vergisi ve Örnek Ülke Uygulamaları. *Vergi Sorunları Dergisi*, 357, 55-64.

Klenert, D., Schwerhoff, G., Edenhofer, O. ve Mattauch, L. (2016). Environmental Taxation, Inequality and Engel's Law: The Double Dividend of Redistribution. *Environmental and Resource Economics,* 71, 605-624.

Metcalf, G. E. (1998). *A Distributional Analysis of an Environmental Tax Shift*. NBER Working Paper Series.

OECD. (2001). Environmentally Related Taxes in OECD Countries-Issues and Strategies.

OECD. (2006). The Political Economy of Environmentally Related Taxes. https://www.oecd-ilibrary.org/environment/the-political-economy-of-environmentally-related-taxes_9789264025530-en (E.T.:11.11.2024).

OECD. (2023). Review of Environmental Taxation and Environmental Expenditure in Ukraine. https://one.oecd.org/document/ENV/WKP(2023)23/en/pdf (E.T.:10.11.2024).

Öner, C. (2014). Çevre Vergileri Üzerine Kavramsal Bir Deneme: Terminoloji ve Uyumlaştırma Problemleri. *Ankara Barosu Dergisi*, 3, 137-157.

Özden, E. (2017). Çevre Vergilerinin Gelir Dağılımı Üzerindeki Bozucu Etkisinin Tersine Çevrilebilirliği. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8 (15), 119-144.

Samancı, M. ve Karagöz, B. (2019). Türkiye'de Çevre Temizlik Vergisinin Değerlendirilmesi. Türkiye *Siyaset Bilimi Dergisi*, 2 (2), 73-92.

Taşdemir, Y. ve Türgay, T. (2021). Gelir Dağılımı Eşitsizliğinin Azaltılmasında Çevre Vergilerinin Rolü: OECD Ülkeleri Çerçevesinde Ampirik Bir Çalışma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 1-27.

Taylar, Y. (2010). Vergi Teorisi Açısından Özel Tüketim Vergileri ve Türk Özel Tüketim Vergisi Uygulaması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12, 435-467.

William III, R. C. (2016). *Environmental Taxation.* NBER Working Paper Series.

Yalçın, A. Z. (2013). Potansiyel Bir Çevre Vergisi Olarak Motorlu Taşıtlar Vergisi: Avrupa Birliği ve Türkiye Arasında Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27 (2), 141-158.

KAYNAKLAR

Abdulhakimoğulları, E., Sezer, Ö. ve Akpınar, M. (2011). Küresel Ulusal ve Yerel Düzeyde Bir İnsan Hakkı Olarak Çevre Hakkının Gelişimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 61-88.

Altuğ, F. (2019). *Kamu Bütçesi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Avcı, M. (2022). OECD Ülkelerinde Yeşil Bütçe Girişimleri Ne Durumda? Kanıtların Değerlendirilmesi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *20*(46), 885-914.

Aybay, A. (1997). Çevre ve Hukuk. İçinde R. Keleş (Hazırlayan), *İnsan Çevre Toplum* (309-322). Ankara: İmge Kitabevi.

Bilgili, M. Y. (2015). Anayasal Bir Hak Olarak Çevre Hakkı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 563-584.

Bilgili, A. ve Solakoğlu, S. (2020). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Politikaları: AB İlerleme Raporlarında Çevre Politikalarının Analizi. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, (32), 65-92.

Bova, E. (2021). Green Budgeting Practices in the EU: A First Review. *European Economy-Discussion Papers*, 140, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/ca5ac9f4-4492-492a-916c-05653affa1dd_en?filename=dp140_en.pdf (E.T.: 31.10.2024).

Ergen, Z. (2021). Ekolojik Dengeyle Uyumlu Yeşil Bütçeler ve Yerel Yönetim Uygulamaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 30(2), 62-73.

Görmez, K. (2020). *Çevre Sorunları*. 5.Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.

Günay, H.F. (2024). Devlet Bütçesi Anlayışında Yeni Eğilimler: Sosyal Bütçeleme. İçinde A.N. Özker (Editör), *Maliye Çalışmaları* (53-70), Lyon: Livre de Lyon.

Işık, S. (2022). Biyoekonominin Gelişiminde Bütçe Politikasının Rolü. İçinde S. İpek, C. Kılıç ve S.S. Tan (Editör), *Sosyal Bilimlerde Güncel Araştırmalar II* (263-270), Bursa: Ekin Yayınevi.

Kaboğlu, İ. (2002). *Çevre Hakkı*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kaypak, Ş. (2012). Çevre Hukukunun Ulusal ve Uluslararası Boyutları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 205-242.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikası*. 5.Baskı. Ankara: İmge Kitabevi.

Kete, H. (2022). Green Budgeting: France and Italy Practices. *Uluslararası Sosyal, Siyasal ve Mali Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 102-115.

Kılıçer, E. (2016). Çevreye Duyarlı Bütçeleme. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 6(2), 37-53.

Mutluer, K., Öner, E. ve Kesik, A. (2011). Bütçe Hukuku. 3.Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

OECD (2021a). *Green Budget Tagging: Introductory Guidance & Principles*. OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/fe7bfcc4-en (E.T.: 31.10.2024).

OECD (2021b), "Green budgeting", in Government at a Glance 2021, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/2f80b7b0-en (E.T.: 31.10.2024).

Ökmen, M. (2004). Politika ve Çevre. İçinde M.C. Marın ve U. Yıldırım (Editör), *Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar* (327-368), İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Öksüz, M. (2023). The Relationship between Environmental Protection Services as Local Public Goods and Economic Growth in Türkiye: Wagner's Law or Keynes' Hypothesis?.İçinde S. Sarıbaş (Editör), *Social Sciences in a Globalizing World* (119-146), İzmir: Duvar Yayınları.

Parlak, B. (2004). Çevre-Ekoloji-Çevrebilim: Kavramsal Bir Tartışma. İçinde M.C. Marın ve U. Yıldırım (Editör), *Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar* (13-30), İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Resmi Gazete. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. Kanun No: 2709. Yayımlandığı Tarih: 9.11.1982.

Resmi Gazete. Çevre Kanunu. Kanun No: 2872. Yayımlandığı Tarih: 11.8.1983.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2020). Program Bütçe Rehberi (Program Sınıflandırması ve Performans Bilgisi). Ankara.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2018). On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023) Çevre ve Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi Çalışma Grubu Raporu. Ankara.

Torunoğlu, E. (2012a). Çevre, Ekosistem ve Temel Kavramlar. İçinde Ü. Bakır Öğütveren (Editör), *Çevre Sorunları ve Politikaları* (1-22), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Torunoğlu, E. (2012b). Çevre Hukuku ve Çevre Hakkı. İçinde Ü. Bakır Öğütveren (Editör), *Çevre Sorunları ve Politikaları* (128-147), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Uluğ, S.E. (1997). Çevre Kirlenmesinin Boyutları. İçinde R. Keleş (Hazırlayan), *İnsan Çevre Toplum* (41-49). Ankara: İmge Kitabevi.

Wilkinson, D., Benson, D. & Jordan, A. (2008). Green Budgeting. İçinde J. Andrew, A. Lenschow (Editör), *Innovation in Environmental Policy? Integrating the Environment for Sustainability* (70-92), Cheltenham: Edward Elgar Publishing.

KAYNAKÇA

Abdullah, S. ve Morley, B. (2014). Environmental Taxes and Economic Growth: Evidance From Panel Causality Tests. *Energy Economics*, 42, 27-33.

Ahmad, M., Jiang, P., Majeed, A., Umar, M., Khan, Z. ve Khan, Z. (2020). The Dynamic Impact of Natural Resources, Technological Innovations and Economic Growth on Ecological Footprint: An Advanced Panel Data Estimation. *Resources Policy*, 69, 1-10.

Akar, H. (2012). Ekonomi Büyüme ve Çevresel Vergilerin Emisyon Miktarına Etkileri. *Tarih ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 211-246.

Akkaya, Ş. (2004). Çevre Vergileri ve Gelir Dağılımı. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 46, 1-12.

Aksoy, M. ve Şentürk, S. H. (2014). Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Çerçevesinde Çevre Faslı ve Mevzuatı. İçinde İ. Günaydın. Uluslararası Katılımlı Çevre Sempozyumu (ss.335-344). Gümüşhane: 24-26 Ekim 2014.

Aloi, M. ve Tournemaine, F. (2011). Growth Effects of Environmental Policy When Pollution Affects Health. *Economic Modelling*, 28, 1683-1695.

Alola, A.A., Bekun, F.V. ve Sarkodie, S.A. (2019). Dynamic Impact of Trade Policy, Economic Growth, Fertility Rate, Renewable and Non-Renewable Energy Consumption on Ecological Footprint in Europe. *Social Total Environmential*. 685, 702–709.

Andrei, J., Mieili, M., Popescu, G. H., Nica, E. ve Cristina M. (2016). The Impact and Determinants of Environmental Taxation on Economic Growth Communities in Romania. *Energies*, 9(11), 2-11.

Atılgan Yaşa, A. ve Cüre, M. F. (2022). İklim Değişikliği ile Mücadelede Yerel Yönetimler: Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Hukuki ve Mali açıdan İncelenmesi. İçinde Şeren, G. Y., Geyik, O. ve Akbaş Akdoğan, D. (Editör), *Yerel Yönetimler Üzerine Siyasi, Mali ve Sosyal Tartışmalar* (s.31-72). Ankara: Gazi Kitabevi.

Bedir, S. ve Güneş, H. (2016). Çevre Vergileri ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri için Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizleri, Finans Politik& Ekonomik Yorumlar, 53(616), 9-21.

Bekmez, S. ve Gökalp, M. F. (2004). Trade Liberalization and Pollution in Turkey: An Empirical Re-evaluation of Pollution Havens Hypothesis. Proc. *VII. International Conference on Global Economic Analysis: Trade, Poverty, and the Environment*. World Bank. Washington, D.C. ABD.

Bekmez, S. ve Nakıpoğlu, F. (2012). Çevre Vergisi-Ekonomik Büyüme İkilemi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 641-658.

Bovenberg, L. ve Mooji, R. A. (1997). Environmental Tax Reform and Endogenous Growth. *Journal of Public Economics*, 63, 207–237.

Cao, J. (2007). Essays on Environmental Tax Policy Analysis: Dynamic Computable General Equilibrium Approaches Applied To China. Un-published PhD Thesis, Cambridge: Harvard University.

Cohen, S. I. (2001). *Microeconomics Policy, Routledge*. London and New York.

Çelebi Boz, F.ve Örs Onur, T. (2024). Çevre Vergileri, Karbon Emisyonu ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: OECD Ülkeleri Üzerine Bir Analiz. *Sosyoekonomi*, 32(59), 325-342.

Daly, H. (1991). *Steady State Economics*. Washington DC: Island Press.

Davoust, R. (2008). *Gasoline and Diesel Prices and Taxes in Industrialized Countries*. Ifri: Paris, France.

Dökmen, G. (2012). Environmental Tax and Economic Growth: A Panel VAR Analysis. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 40, 43-65.

Ewijk, V. C. ve Wijbergen, S. V. (1995). Can Abatement Overcome The Conflict Between Environment and Economic Growth?. *De Economics*, 143(2), 197-217.

Galeotti, M. (2007). Economic Growth and The Quality of the Environment: Taking Stock Environment. *Development and Sustainability*, 9(4), 427-454.

Gollop, F. ve Mark, R. (1983). Environmental Regulations and Productivity Growth: The Case of Fossil-fueled Electric Power Generation. *Journal of Political Economy*, 91(4), 654 - 674.

Gradus, R. ve Smulders, S. (1993). The Trade-Off Between Environmental Care and Long-Term Growth-Pollution in Three Proto-type Growth Models. *Journal of Economics*, 58(1), 25–51.

Grossman, G. M. ve Krueger, A. B. (1994). *Economic Growth and the Environment*. Working Paper No.4634.

Hassan, M., Oueslati, W. ve Rousselière, D. (2020). Environmental Taxes, Reforms and Economic Growth: An Empirical Analysis of Panel Data. *Economic Systems*, 44(3), 2-47.

Itaya, J. (2008). Can Environmental Taxation Stimulate Growth? The Role of Indeterminacy in Endogenous Growth Models with Envi-ronmental Externalities. *Journal of Economic Dynamics and Control*, 32, 1156-1180.

İKV (1998). Avrupa Birliği ve Türkiye'nin Çevre Politikalarının Karşılaştırmalı İncelenmesi, http://www.ikv.org.tr/ikv.asp?ust_id=70&id=208#sthash.C7PE1jwc.dpuf, (Erişim: 07.11.2024).

Jaeger, W. (2003). *Environmental Taxation and the Double Dividend*. Online Encyclopedia of Ecological Economics (OEEE).

Jamali, T. (2007). *Ekolojik Vergiler*. Yaklaşım Yayınları, Ankara.

Karakurt, B., Şentürk, S. H. ve Ela, Mehmet (2015). Çevre Vergilerinin Teknolojik İnovasyon Üzerindeki Etkisi: Türkiye'deki Durumun Değerlendirilmesi ve Öneriler. İçinde E. Acartürk. 30. Türkiye Maliye Sempozyumu (ss.701-730). Antalya:20-24 Mayıs 2015.

Kaypak, Ş. (2011). Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(20), 19-33.

Kónya, L. (2006). Exports and Growth: Granger Causality Analysis on OECD Countries with a Panel Data Approach. *Economic Modelling,* 23, 978-992.

Labandeira, X., Labeaga, J. ve Rodriguez, M. (2004). Green Tax Reforms in Spain. *European Environment*, 14, 290-299.

Leicester, A. (2006). *The UK Tax System and the Environment*. The Institute for Fiscal Studies.

Meadows, D. H., Meadows, D. L., Randers, J. ve Behrens, W. W. (1972). *The Limits to Growth*. First Edition, New York: Universe Books.

Miller, S. ve Vela, M. (2013). Are Environmentally Related Taxes Effective? IDB Working Paper No. 467.

Morley, B. (2012). Empirical Evidence on The Effectiveness of Environmental Taxes. *Applied Economics Letters*, 19, 1817-1820.

Özkaya, M. H. (2022). Ekonomik Büyüme ve Çevre Vergi Gelirlerinin Karbon Dioksit Emisyonu Üzerindeki Etkisi: AB Ülkeleri Örneği. *International Journal of Applied Economic and Finance Studies*, 7(1), 128-139.

Pigou, A.C. (1920). *The Economics of Welfare*, Macmillan: London, UK.

Popescu, G. H. (2015). ICT's Potential in Reducing GHG Emissions through Sustainable Manufacturing Technologies. *Journal of Self-Governance and Management Economics*, 3(3): 66–71.

Porter, M. (1991). America's Green Strategy. *Scientific American*, 264(4), 168.

Şentürk, S. H. (2014). Yeşil Bina Vergi Teşvikleri: Amerika Örneği ve Türkiye için Çıkarılabilecek Sonuçlar. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(10), 89-102.

Tuğcu, C.T., Özturk, I. ve Aslan, A. (2012). Renewable and Non-Renewable Energy Consumption and Economic Growth Relationship revisited: Evidence from G7 Countries. *Energy Economics*, 34, 1942–1950.

Yalçın, Z. (2013). Potansiyel Bir Çevre Vergisi Olarak Motorlu Taşıtlar Vergisi: Avrupa Birliği ve Türkiye Arasında Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2), 141-158.

Zhixin, Z. ve Ya, L. (2011). The Impact of Carbon Tax on Economic Growth in China. *Energy Procedia*, 5, 1757–1761.

Zhou, S., Shi, M., Li, N. ve Yuan, Y. (2011). Impacts of Carbon Tax Policy on CO2 Mitigation and Economic Growth in China. *Advances in Climate Change Research*, 2(3), 124-133.

Kaynakça

Akdemir, A. ve Şahin, M. (2006). "Küresel Kamusal Malların Üretim ve Yönetim Dinamikleri Bağlamında Sınıflandırılması". Maliye Dergisi, 150, 1-24

Arıkan, Y. (2006). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Kyoto Protokolü, Metinler ve Temel Bilgiler, Bölgesel Çevre Merkezi, Ankara

Aydın, A. Hamdi ve Ö. Çamur "Avrupa Birliği Çevre Politikaları ve Çevre Eylem Programları Üzerine Bir İnceleme" Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 7 • Cilt: 7 • Sayı: 13 • Bahar 2017

Aytekin, Burcu B., (2012) Uluslararası Tarım Politikasına Yön Veren Kuruluşlar ve Türkiye Tarımı Üzerine Etkileri, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış, Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ

Başdağ, Gümrah Can (2024) İklim Değişikliğine Alternatif Bir Kamu Politikası Önerisi Çevre Vergileri, Lotus Yayıncılık Antalya

Baykaç, H.N. & E. Doğan (2016), "İklim Değişikliğinin Tarım Sektörü Üzerindeki Etkileri", Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 11(1), 23-48.

Baykal H. ve Baykal T. (2008), Küreselleşen Dünya'da Çevre Sorunları, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 9.

Bayraktar, Aynur (2010) "Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation For Economic Cooperation and Development - OECD) ve Çevre" Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi 3 (2): 5-8,

BM (2018). The Sustainable Development Goals Report. United Nations, New York. https://doi.org/10.11260/kenkokyoiku.19.77

Brown, L. R.(1989). Dokuzuncu Gün (Çev: K. Tosun). İstanbul: İşletme Fakültesi Yayını

Breland, K. (2020, 6 Mart) Women's empowerment is key to reducing climate change, Earth Day. https://www.earthday.org/womens-empowerment-s-key-to-reducing-climate-change/ a

Çekici, E. (2009). Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin Türkiye'de tarım sigortalarına etkisi. Öneri, 8(32), 105- 111.

Desai, Meghnad, (2003). Publıc Goods: A Hıstorıcal Perspectıve, içinde ed. (Kaul, I., Conceicao, P., Goulven, K. and Mendoza, R.U.), Providing Global Public Goods: Managing Globalization, New York: Oxford University Press, USA, pp. 63-78 (16).

Duda,Hilal Ü., (2008) Uluslararası Örgütler Bağlamında Global Sağlık Politikaları, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyasal Bilgiler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi

Durmuş, Zeynel Abidin (2022) "Dünya Sağlık Örgütünün Varlığına ve Etkinliğine Yöneltilen Eleştiriler: Covid 19 Pandemi Örneği" Alınteri Sosyal Bilimler Dergisi 6(1): 19-26

Engin, Işıl (2019) İklim Değişikliği İle Mücadelede Mali politikalar, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek LisansTezi

Food and Agriculture Organization (2001) The State of Food Insecurity in the World 2001, Food and Agriculture Organization, Rome.

Food and Agriculture Organization (2006a) The State of Food Insecurity in the World 2006, Food and Agriculture Organization, Rome.

Food and Agriculture Organization (2006b) World Agriculture: Toward 2030/2050, In terim Report Food and Agriculture Organization, Rome

Food and Agriculture Organization (2015) Climate Change and Food Security: Risks and Responses, Rome

Ferroni, M. ve Mody, A. (2002) (Eds.). International Public Goods: Incentives, Measurement and Financing. Washington: Kluwer Academic Publishers and World Bank.

Fuglie, K., Gautam, M., Goyal, A., & Maloney, W. F. (2020). Harvesting Prosperity: Technology and productivity growth in agriculture. World Bank.

Gadhoke, Pretty, B.P.Brenton ve Solomon H. Katz (2024) Transformations of Global Food Systems for Climate Change Resilience Addressing Food Security Nutrition and Health, CRC Press, Taylor and Francis Group

Gedik, M.A (2020) "Küresel Kamusal Mal Olarak Gıda Güvencesi: OECD Ülkeleri İçin Bir Değerlendirme" Sosyoekonomi, Vol. 28(46), 187-210

GEF IEO (2014) OPS5 Final Report: At the Crossroads for Higher Impact. Fifth Overall Performance Study of the GEF. Washington, DC: GEF Independent Evaluation Office.

Godfray, J.C. & J.R. Beddington & I. Crute & L. Haddad & D. Lawrence & J. Muir & J. Pretty & S. Robinson & S.M. Thomas & C. Toulmin (2010), "Food Security: The Challenge of Feeding 9 Billion People", Science, 327, 812-818.

Gregory, P.J. & J.S.I. Ingram & M. Brklacich (2005), "Climate Change and Food Security", Philosophical Transactions of the Royal Society, 360, 2139-2148.

Gümüş, E. (2019). Uluslararası Kamu Maliyesi. Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi Yayını.

Heal, Geoffrey (1998) "New Strategies For The Provision of Global Public Goods: Learning From International Environmental Challenges" Working Paper Series in Money, Economics and Finance Colombia University Working Paper Series 98-11 http:// www.columbia.edu/cu/business/wp/

Hertel, T. W., and Rosch, S. D. (2010). Climate change, agriculture, and poverty. Appl. Econ. Perspectiv. Policy 32, 355–385. doi: 10.1093/aepp/ ppq016

Hunter, M. C., Smith, R. G., Schipanski, M. E., Atwood, L. W., & Mortensen, D. A. (2017). Agriculture in 2050: Recalibrating targets for sustainable intensification. BioScience, 67(4), 386–391. https:// doi.org/10.1093/biosci/bix010

Intergovernmental Panel on Climate Change (2001) Climate Change: Impacts, Adaptation and Vulnerability, Contribution of Working Group II to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge, UK.

Intergovernmental Panel on Climate Change (2007) Climate Change: Impacts, Adaptation and Vulnerability, Contribution of Working Group II to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge, UK

Intergovernmental Panel on Climate Change (2013) Climate Change: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge, UK.

İnançlı, Selim (2020) Ulusal ve Uluslararası Boyutta Çevre Ekonomisi , Kavram-Ekonomi-Politika, Seçkin Yayınevi, Ankara

Kanbur, R., Sandler, T. ve Morrison, K. (1999). The Future of Development Assistance: Common Pools and International Goods. Policy Essay, No: 25, Washington D.C., Overseas Development Council.

Karaca, C. (2013). Türkiye'de sürdürülebilir tarım politikaları: Tarım sektöründe atıl ve yenilenebilir enerji kaynakların değerlendirilmesi. Tarım Ekonomisi Dergisi, 19(1), 1-11.

Kaul, I., Grunberg, I. ve Stern, A. (1999). Defining Global Public goods. In I Kaul, I. Grunberg ve A. Stern (Edt.). Global Public Goods: International Cooperation in the 21st Century. New York.

Kaul I. Conceicao, P. Le Goulven, K. and Ronald U. Mendoza, (2003). How To Improve The Provısıon Of Global Public Goods. Providing Global Public Goods: Managing Globalization (Ed: Kaul, I., Conceicao, P., Goulven, K. and Mendoza, R.U.). New York: Oxford University Pres, USA

Keilman, N. (1998). How accurate are the United Nations world population projections? Population and Development Review, 24, 15–41. https://doi.org/10.2307/2808049

Kete, Halil, Aydın, Mehmet Sadık ve Kaya, Hakan (2017) "Çevre Sorunları ile Mücadelede Maliye Politikaları" Journal of Life Economies, vol.4 No.2 sf.167-190

Kızılboğa R. ve Batal S. (2012), Türkiye'de Çevre Sorunlarının Çözümünde Yerel Yönetimlerin Rolü ve Önemi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 9,Sayı: 20.

Kirmanoğlu, H.; Yılmaz B. E. ve Susam N. (2006), "Maliye Teorisi'nin Çıkmazı: Küresel Kamusal Mallar (Kalkınma Yardımları İçinde Küresel Kamusal Malların Finansmanı)", Maliye Dergisi,150, 25-52.

Koç, G. & A. Uzmay (2015), "Gıda güvencesi ve gıda güvenliği: kavramsal çerçeve, gelişmeler ve Türkiye", Tarım Ekonomisi Dergisi, 21(1-2), 39-48.

Koetse, M. J., and Rietveld, P. (2009). The Impact of Climate Change and Weather on Transport: An Overview of Empirical Findings. Transport. Res. D Transport Environ. 14, 205–221. doi: 10.1016/j.trd.2008.12.004

Küçük, Özlem (2024) "Dünya Bankası'nın Turizmin Sürdürülebilir Geleceğine İlişkin Bakış Açısı ve Sosyal Refah" Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi 11(1), 25-46

Lambin, E. F., & Meyfroidt, P. (2011). Global land use change, economic globalization, and the looming land scarcity. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 108(9), 3465–3472. https://doi.org/10.1073/pnas.1100480108

Lobell, D., and Burke, M. (2010). Climate Change and Food Security: Adapting Agriculture to a Warmer World. Vol 37. New York, NY: Springer Science & Business Media. doi: 10.1007/978-90-481-2953-9

Mascarenhas, R. ve Sandler, T. (2005). Donors Mechanisms for Financing International and National Public Goods: Loans or Grants? The World Economy, 28(8), 1095-1117.

Misselhorn, A., Aggarwal, P., Ericksen, P. et al. (2012) A Vision for Attaining Food Security. Current Opinion in Environmental Sustainability, 4, 7–17.

Molotoks, A., P.Smith ve T. P. Dawson (2021) "Impacts of land use, population, and climate change on global food security" Food Energy Security pp:1-20

Nissen, K. M., and Ulbrich, U. (2017). Increasing Frequencies and Changing Characteristics of Heavy Precipitation events Threatening Infrastructure in Europe Under Climate Change. Nat. Hazard. Earth Syst. Sci. 17, 1177–1190. doi: 10.5194/nhess-17-1177-2017

Onul, Taylan (1996) "FAO: Dünya'da ve Türkiye'de Çalışmaları" Beslenme ve Diyet Dergisi / J N u tr and Diet 25(1), 12-14,1996

Page, H. (2013), Global Governance and Food Security as a Global Public Good, New York: Center on International Cooperation, New York University (August).

Parry, M. & C. Rosenzweig & A. Iglesias & G. Fischer & M. Livermore (1999), "Climate Change and World Food Security: A New Assessment", Global Environmental Change, 9, 51- 67.

Peng, Wen ve E.Berry (2019) "The Concept of Food Security" Encyclopedia of Food Security and Sustainability, Volume 2, 1-7

Porter, J. R., Xie, L., Challinor, A. J., Cochrane, K., Howden, S. M., Iqbal, M. M., et al. (2014). "Food security and food production systems," in Climate Change 2014 Impacts, Adaptation and Vulnerability: Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel of Climate Change, eds C. B. Field, B. VR, and D. DJ (New York, NY: Cambridge University Press), 458–533

Redden, B., Yadav, S.S., Hatfield, J.L. et al. (2014) Global Climate Change and Food Security, Chapter 8. In "Temperature and Plant Development". Eds K.A. Franklin, P.A. Wigge. Wiley Blackwell & Sons, Inc. Ames Iowa, USA) pp. 181–202.

Rintoul, J. (2020, 20 Ağustos). Farming for the future: why the Netherlands is the 2nd largest food exporter in the world, https://dutchreview.com/culture/innovation/second-largest-agriculture-exporter/

Sarıipek, D. B. ve E. Büyükerkan (2024) "Dünya Bankası: Uluslararası Finansal Sistemdeki Evrimi, Misyonu ve Küresel Etkisi" Nisan 2024, Cilt: 14, Sayı:1, 75-86.

Selen, Ufuk, (2020). Global Public Goods & The Sovereignty Reponsibility Approach. Equinox, Journal of Economics, Business & Political Studies, VII (2), 193-213.

Sertyeşilışık, Egemen (2019) "Gıda Güvencesini Arttırmaya Yönelik Sürdürülebilir Tarım ve Çevre Politikaları" Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 36, 1394-1406.

Taşçı, Merve (2019) İklim Değişikliğinin Gıda Güvenliğine Etkileri ve Küresel, Ulusal Ve Yerel Ölçekli Politikaların Analizi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

Taşar, Sezin A., (2023) "A Content Analysis of International Audit Reports Published By The World Food Programme (WFP)"Beykoz Akademi Dergisi, 11(1), 216-232

Thomson,Anne ve Manfred Metz (1998) Implications of Economic Policy for Food Security : A Training Manual Agricultural Policy Support Service Policy Assistance Division Food and Agriculture Organization of the United Nations

Tilman, D., Balzer, C., Hill, J., & Befort, B. L. (2011). Global food demand and the sustainable intensification of agriculture. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 108(50), 20260–20264. https://doi.org/10.1073/pnas.1116437108

Türkeş, M. (2013). IPCC İklim Değişikliği 2013: Fiziksel Bilim Temeli Politikacılar İçin Özet Raporundaki Yeni Bulgu ve Sonuçların Bilimsel Bir Değerlendirmesi. İklim Değişikliğinde Son Gelişmeler: IPCC 2013 Raporu, İstanbul Politikalar Merkezi.

Uitto I. J. (2016) "Evaluating the Environment as a Global Public Good" Evaluation Vol.22(1), 108-115 Reprints and permissions: sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav DOI:10.1177/1356389015623135 evi.sagepub.com

Varol, S. (2002), "Dünya Gıda Zirvesi-Geçmişten Bugün", Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi, 6, 40-4

Vermeulen, S. J., Campbell, B. M., and Ingram, J. S. I. (2012). Climate change and food systems. Ann. Rev. Environ. Resour. 37, 195–222. doi: 10.1146/annurev-environ-020411-130608

Wheeler, T., and Von Braun, J. (2013). Climate change impacts on global food security. Science 341, 508–513. doi: 10.1126/science.1239402

Yadav, S.S., Hunter, D., Redden, R. et al. (2015) Impact of Climate Change on Agriculture Production, Food, and Nutritional Security, Crop Wild Relatives and Climate Change, Eds R. Redden, S.S. Yadav, N. Maxted et al. (2015) John Wiley & Sons, Inc. pp. 1–23

Yadav, S.S, R. Redden, J.L. Hatfield, A. W. Ebert, A.W, Hunter, Danny (2019) Food Security and Climate Change John Willey & Sons Blackwell

Yıldırm, Ali Ekber (2022) Yeni Tarım Düzeni PAndemi, iklim Krizi ve Gıda Egemenliği,Sia Yayıncılık, İstanbul

Yılmaz, A., Bozkurt, Y. ve Taşkın, E. (2005). "Doğal Kaynakların Korunmasında Çevre Yönetiminin Etkinliği", D.P.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

Zhao, C., Liu, B., Piao, S., Wang, X., Lobell, D. B., Huang, Y., Huang, M., Yao, Y., Bassu, S., Ciais, P., Durand, J.-L., Elliott, J., Ewert, F., Janssens, I. A., Li, T., Lin, E., Liu, Q., Martre, P., Müller, C., … Asseng, S. (2017). Temperature increase reduces global yields of major crops in four independent estimates. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 114(35), 9326–9331. https://doi.org/10.1073/pnas.1701762114

KAYNAKÇA

Acar, İ.A. (2006), Vergilemede Tahsis İlkesinin Çevre Vergileri Açısından Değerlendirilmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Dergisi,* Cilt:11, Sayı:1 , ss. 215-232.

Akdoğan, D.A. (2021), *Enerji Sisteminde Küresel Dönüşüm Yenilenebilir Enerji ve Kamu Politikaları*, Gazi Kitabevi: Ankara. ISBN 978-625-7530-85-9.

Aydın, A. H. ve Çamur, Ö. (2017), Avrupa Birliği Çevre Politikaları ve Çevre Eylem Programları Üzerine Bir İnceleme, *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 13, s.21-44. https://doi.org/10.29029/busbed.310635

Burns, C. Eckersley, P. Tobin, P. (2020), EU Environmental Policy In Times Of Crisis, *Journal Of European Publıc Polıcy,* Vol.21, No.1, pp.1-19. https://doi.org/10.1080/13501763.2018.1561741

Çelik, Y. ve Sofracı, İ.E. (2022). Sürdürülebilir Kalkınma Politikası Aracı Olarak Çevre Vergileri: Türkiye ve Seçilmiş Ülkelerde Çevre Vergilerinin Değerlendirilmesi. *Bulletin of Economic Theory and Analysis*, 7(1), ss.1-31. https://doi.org/10.25229/beta.1066582

Değirmenci, T. (2024), Temiz Enerjiye Sahip Ülkelerde Kamu Enerji Harcamalarının ve Enerji Vergilerinin Düşük Karbonlu Enerji Tüketimine Etkisi, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 23(4), ss.1517-1529. https://doi.org/10.21547/jss.1506799

Dikmen, S. ve Şanlı, İ.D. (2020), Avrupa Birliği'nde Çevre Politikası Aracı Olarak Yeşil Kamu Alımları, *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, Cilt:19, Sayı:1, ss.85-119. https://doi.org/10.32450/aacd.770826

Dikmen, S. Çiçek, H.G. (2020), Avrupa Birliğinde Çevre Vergisi Gelirlerinin Karşılaştırmalı Analizi, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Sayı:57, ss.57-88. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.682132

Duru, B. (2007), *Avrupa Birliği Çevre Politikası*, Avrupa Birliği Politikaları, (Der.) Çağrı Erhan, Deniz Senemoğlu, İmaj Yayınevi, Ankara.

EC-European Commission and The European Parlıament, (1987),*"Single European Act"* (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11986U/TXT (E.T.:02.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (1997),*" Treaty Of Amsterdam"* (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:11997D/TXT (E.T.:03.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (2001),*" Treaty Of Nıce"* (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12001C/TXT (E.T.:03.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (2002),*"Consolıdated Versıons Of The Treaty On European Unıon And Of The Treaty Establıshıng The European Communıty"* (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12002M/TXT (E.T.:03.10.2024).

EC- European Commission and The European Parlıament (2011), "Energy Roadmap 2050: İmpact Assessment and Scenario Analysis", (Çevrimiçi), https://energy.ec.europa.eu/system/files/2014-10/roadmap2050_ia_20120430_en_0.pdf (E.T.:04.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (2013)*," Decısıon No 1386/2013/ EU Of The European Parlıament And Of The Councıl of 20 November 2013 on a General Union Environment Action Programme to 2020 'Living well, within the limits of our planet"* (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D1386 (E.T.:04.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (2021), *"Delivering the European Green Deal ",* (Çevrimiçi), https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en (E.T.:02.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (2024a),*" Report From The Commıssıon To The European Parlıament, The Councıl, The European Economıc And Socıal Commıttee And The Commıttee Of The Regıons on the 8th Environment Action Programme Mid-Term Review"* (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52024DC0123 (E.T.:05.10.2024).

EC-European Commission and The European Parlıament, (2024b*), "Green Budgeting",* (Çevrimiçi), https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting_en (E.T.:02.10.2024).

EP- European Parliament (2007) *"Treaty Of Lisbon, Amendıng The Treaty On European Unıon And The Treaty Establıshıng The European Communıty",* (2007/C 306/01), (Çevrimiçi), https://publications.europa.eu/resource/cellar/688a7a98-3110-4ffe-a6b3-8972d8445325.0007.01/DOC_19 (E.T.:07.10.2024).

Esen, Ö. Yıldırım, D.Ç. Yıldırım, S. (2021), Pollute Less Or Tax More? Asymmetries In The EU Environmental Taxes –Ecological Balance Nexus, *Environmental Impact Assessment Review 91:106662*, pp.1-11. https://doi.org/10.1016/j.eiar.2021.106662

Eurostat, (2024a),*"Environmental Taxes- A Statictical Guide: 2024 Edition",* (Çevrimiçi), https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/18358719/KS-GQ-23-016-EN-N.pdf/011c3fcd-c6c3-604c-320f-bba5da058efe?version=1.0&t=1705926723782 (E.T.:07.10.2024).

Eurostat, (2024b), "*Environmental Tax Revenues*", (Çevrimiçi), https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/env_ac_tax/default/table?lang=en&category=env.env_eta (E.T.:08.10.2024).

EU-European Union, (2021), *"Regulatıon", 2021/1119 Of The European Parlıament And Of The Councıl*, (Çevrimiçi), https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1119 (E.T.:08.10.2024).

Görlach, Benjamin. (2013), What Constitutes An Optimal Climate Policy Mix? Defining The Concept Of Optimality, Including Political And Legal Framework Conditions. *CECILIA2050 WP1 Deliverable 1.1*. Berlin: Ecologic Institute.

Grossman, M.R. (2006), Agriculture And The Polluter Pays Principle: An Introduction, *Oklahoma Law Review*, Vol.59(1), pp.3-52.

Güneş, A. M. (2011), Yeni Anayasa Tartışmaları Bağlamında Çevre. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 3. ss. 259-283.

Hajek, M. Zimmermannova, j. Helman, K. (2021), Environmental Efficiency Of Economic Instruments In Transport In EU Countries, *Transportation Research Part D 100:103054*, pp.1-14. https://doi.org/10.1016/j.trd.2021.103054

Jordan, A. Gravey, V. Adelle, C. (2021), EU Environmental Policy At 50: Retrospect And Prospect, *Environmental Policy In The EU: Actors, Institutions and Processes*, (Edited By Andrew Jordan and Viviane Gravey), Fourth Edition, Routledge, London, https://doi.org/10.4324/9780429402333-20

Kane, A. (2001), *Rationales For Science, Technology And Innovation Policy*, (Çevrimiçi), https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=20d5eebd178953a03887abb3356e-3a467eda8ed1 (E.T.:10.11.2024).

Küçükkaya, A. (2008). Avrupa Birliği Ortak Çevre Politikası Çerçevesinde Çevre Vergileri ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:* Manisa.

Regling, K. (2022), EU Fiscal Rules: A Look Back And The Way Forward, *Intereconomics,* Vol.57, No.1, pp.8-10. https://doi.org/10.1007/s10272-022-1020-2

Stiglitz, J. (1994), *Kamu Kesimi Ekonomisi*, (Çev. Ömer Faruk Batırel), Marmara Üniversitesi Yayınları: İstanbul.

Susam, N. (2024), *Kamu Maliyesi Temel Kavram ve Esaslar*, 5.Baskı, Seçkin Kitap Evi: Ankara. ISBN 978-975-02-9660-4

T.C Avrupa Birliği Başkanlığı, (2024), *"Fasıl 27: Çevre ve İklim Değişikliği"* (Çevrimiçi), https://www.ab.gov.tr/92.html (E.T.:12.10.2024).

Toprak, D. (2006), Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları Ve Mali Araçları, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Volume:2, Sayı/Issue 4, ss.147-169.

Tüdeş, K.D. (2023), Avrupa Birliği Çevre Politikasına Genel Bir Bakış, *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, Cilt: 15 Sayı: 57, ss 57-61, DOI: http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041

Yaman, K. ve Gül, M. (2018), Kuruluşundan Günümüze Avrupa Birliği'nin Çevre Politikası, *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, Cilt:2 Sayı:2, ss. 198-217.

KAYNAKÇA

1961 Anayasası. (1961, 20 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 10859). https://mevzuat.kararara.com/mvzt/mvzt3/mvzt1176.html (E.T.:24.06.2024).

1982 Anayasası. (1982, 9 Kasım). Resmî Gazete (Sayı: 17863 Mükerrer). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf (E.T.:12.06.2024).

Acar, İ. A. (2006). Vergilemede Tahsis İlkesinin Çevre Vergileri Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 11(1), 215-232.

Agun, B.H. (2008). Çevre Sorunlarına Yönelik Vergisel Düzenlemeler ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar. Doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Akkuş Dağdeviren, S. (2019). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Türkiye'de Çevre Politikaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi.

Aydın, A. H. ve Çamur, Ö. (2017). Avrupa Birliği Çevre Politikaları ve Çevre Eylem Programları Üzerine Bir İnceleme. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (13), 21-44.

Başaran, F. (2007). Küresel Bir Kamu Malı Olarak Çevrenin Artan Önemi ve Sayıştay Denetimi. *Sayıştay Dergisi*, (65), 89-110.

Belediye Kanunu. (2005, 13 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25874). https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf (E.T.: 13.06.2024).

Bozkurt, Y. ve Kaman, D. (2018). *Yerel Yönetimler Perspektifinden Türkiye'de Çevre Politikaları*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Budak, S. (2000). *Avrupa Birliği ve Türk Çevre Politikası*. İstanbul: Büke Yayınları.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu. (2004, 23 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25531). https://mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5216.pdf (E.T.: 09.07.2024).

Cambridge Dictionary. (2024). Cambridge Sözlüğü, https://dictionary.cambridge.org (E.T.: 23.06.2024).

Can, C. ve Durmaz, Ş. (2021). Türkiye'nin Avrupa Birliği Çevre Politikalarına Uyum Süreci. *Politik Ekonomik Kuram*, 5 (2), 301-319.

Civelek, B.G. (2006). Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Çevre Politikaları Çerçevesinde İskenderun Sanayi Bölgesi. Yüksek Lisans (MBA) Programı. Mersin: Çağ Üniversitesi.

Çevre Kanunu. (1983, 11 Ağustos). Resmî Gazete (Sayı: 18132). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2872.pdf (E.T.: 23.06.2024).

Çokgezen, J. (2007). Avrupa Birliği Çevre Politikası ve Türkiye. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 23 (2), 91-115.

Dağdemir, Ö. (2003). *Çevre Sorunlarına Ekonomik Yaklaşımlar ve Optimal Politika Arayışları*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Demiral, B. ve Evin, H., (2014). Türkiye'de Çevre Politikalarının Gelişiminin Çevresel Etki Değerlemesi Yönetmeliği Üzerinden Değerlendirilmesi. *II. Uluslararası Çevre ve Ahlak Sempozyumu,* Adıyaman, Türkiye, 37-48.

Demirci, M. (2009). İhtiyatlılık İlkesinin Eleştirel Bir Değerlendirmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(1), 379-396.

DPT. (1963). *Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967).* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Kalkinma_Plani_Birinci_Bes_Yillik_1963-1967.pdf (E.T.: 16.05.2024).

DPT. (1968). *İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Ikinci_Bes_Kalkinma_Plani-1968-1972.pdf (E.T.: 16.05.2024).

DPT. (1973). *Yeni Strateji ve Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977*). R 338-9561 N. 2, Yayın no: 1262, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yeni-Strateji-ve-Kalkinma-Plani_Ucuncu-Bes-Yil_1973_1977.pdf (E.T.: 16.05.2024).

DPT. (1979). *Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983*). R 338-9561 N. 2, Yayın no: 1664, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Dorduncu-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani_1979_1983.pdf (E.T.: 27.05.2024).

DPT. (1985). *Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Besinci-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani-1985-1989.pdf (E.T.: 26.05.2024).

DPT. (1989). *Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Altinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1990-1994.pdf (E.T.: 25.05.2024).

DPT. (1995). *Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Yedinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1996-2000.pdf (E.T.: 16.05.2024).

DPT. (2000). *Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Uzun_Vadeli_Strateji_ve_Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-2001-2005.pdf (E.T.: 15.05.2024).

DPT. (2006). *Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Plani-2007-2013.pdf (E.T.: 1.05.2024).

Duran, O. (2010). Çevre Politikaları Ve Vergilendirme: Ekolojik Vergi Reformu. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Ekeman, E. (1998). *Avrupa Birliği ve Türkiye"nin Çevre Politikalarının Karşılaştırmalı İncelenmes*i. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları,No:53.

Ergün, D. (2008). Türkiye'de Çevre Politikalarının Yerel Yönetimler Açısından Etkinliği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ertürk, H. (1996). *Çevre Bilimlerine Giriş*. Genişletilmiş 2. Baskı, Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayın No: 10

Ertürk, H. (2009). *Çevre Bilimleri*. 3. Baskı, Bursa: Ekin Yayınevi.

Filipenko, A.S. (2018). Prıncıples And Instruments Of Internatıonal Polıcy. *Actual problems of international relations*. Release 135, 62-69.

Görmez, K. (1991). *Türkiye'de Çevre Politikaları*. Ankara: Gazi Büro Yayınevi.

Görmez, K. (2007). *Çevre Sorunları*. Ankara: Nobel Yayınları.

Görmez, K. ve Göka, E. (1993). *99 Soruda Çocuk ve Çevre*. 1. Baskı, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Güven, A., ve Bozdoğan, D. (2018). Küresel Bir Kamu Malı Olarak Çevre ve Türkiye'de Küresel Çevre Politikası Araçlarından Vergilerin Etkinliğinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18. https://doi.org/10.19129/sbad.342

Harman, G. (1984) *Conceptual and theoretical issues*. In: J.R. Hough (ed.). Educational policy: An international survey. Sydney: Croom Helm Australia Pty Limited.

Hayırsever Topçu, F. (2012). Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi: Müzakereden Uygulamaya. *Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 57-97. https://doi.org/10.29228/mjes.127

Islam, J. ve Begum, A. (2014). An overview of the environmental policies to ensure safe environment. *European Journal of Business and Management*, 6(31), 26-32.

İmar Kanunu. (1985, 9 Mayıs). Resmî Gazete (Sayı: 18749). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf (E.T.: 1.05.2024).

Kalkınma Bakanlığı. (2013). *Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf (E.T.: 4.06.2024).

Kara Avcılığı Kanunu. (2003, 11 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25165). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4915.pdf (E.T.: 4.06.2024).

Karadaş, M. (2021). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Türkiye'de Çevre Politikaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Trakya Üniversitesi.

Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Komisyonu. (2024). 1992 Bucharest Conventıon For The Protectıon Of The Black Sea Agaınst Pollutıon. Adopted in Bucharest, Romania on 21 April 1992

Karagöz, A. (1998). Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi. *Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi*, (7), 1-9.

Karakuzu, S. (2010). Türkiye'de Çevre Politikalarının Gelişimi ve Çevre Vergilerinin Uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi

Kayhan, A. K. (2022). Cıva Tehlikesi ile Mücadelede Küresel Uzlaşı: Minamata Sözleşmesi. *Marmara Üniversitesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 28(2), 713-743

Kaypak, Ş. (2013). Çevre Sorunlarının Çözümünde Küresel Çevre Politikaları. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 17-34.

Keleş, R., Hamamcı, C. ve Çoban, A. (2009). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitapevi.

Kıyı Kanunu. (1990, 17 Nisan). Resmî Gazete (Sayı: 20495). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3621.pdf (E.T.: 14.06.2024).

Kızılboğa, R., ve Batal, S. (2012). Türkiye'de Çevre Sorunlarının Çözümünde Yerel Yönetimlerin Rolü ve Önemi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 191-212.

Kocakurt, Ö. ve Güven, S. (2005). Çevre, Aile ve Çocuk. *Eğitim ve Bilim*, 30(135), 34 - 38.

Kulak, R., Çakır, Z., Dervişoğlu, İ. Ve Kartal, S. (2024). Uluslararası Çevre Sözleşmeleri ve Türkiye de Çevre Politikaları. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 11(104), 431–439. https://doi.org/10.5281/zenodo.10732724

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu. (1983, 23 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 18113). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2863.pdf (E.T.: 14.06.2024).

Merriam-Webster Dictionary. (2024). https://www.merriam-webster.com/ (E.T.: 4.06.2024).

Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu. (1995, 26 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 22355). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4122.pdf (E.T.: 4.06.2024).

Milli Parklar Kanunu. (1983, 11 Ağustos). Resmî Gazete (Sayı: 18132). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2873.pdf (E.T.: 4.06.2024).

Mutlu, A. (2006). Küresel Kamusal Mallar Bağlamında Sağlık Hizmetleri ve Çevre Kirlenmesi: Üretim, Finansman ve Yönetim Sorunları. *Maliye Dergisi*, (150), Ocak – Haziran 2006, 53-78.

Nudzor, H. (2009). What is "policy", a problem–solving definition or a process conceptualisation?. *Educationalfutures,* 2(1), 85-96.

Ökmen, M. (2004). "*Politika ve Çevre", Çevre Sorunlarına Çağdaş Yaklaşımlar*. (ed) Mehmet C. Marın, Uğur Yıldırım, İstanbul: Beta Yayınevi.

Pedersen, O.W. (2010). Environmental Principles and Environmental Justice, *Environmental Law Review forthcoming*, 12(1), 1-32.

Sarıkaya, H.Z. (2004). Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Çevre Politikaları ve Uygulamaları. *SKKD*, 14 (1), 1-10.

Savaşan, Z. (2018). Uluslararası İklim Değişikliği Müzakerelerinde Türkiye: Paris İklim Anlaşması Öncesi ve Sonrası. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 27(2), 71 - 94.

Selçuk, S. F. (2023). Uluslararası İklim Değişikliği Anlaşmaları ve Türkiye'nin Tutumu. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 6 (1), 9-19

Sencar, P. (2007). Türkiye'de Çevre Koruma ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Su Ürünleri Kanunu. (1971, 4 Nisan). Resmî Gazete (Sayı: 13799). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1380.pdf (E.T.: 4.06.2024).

Şiraz, Ş., Elif Sarız, E., Aksu, M. ve Demiroğlu, D. (2019). AB *Sürecinde Türkiye Ve Çevre Güvenliği*. KAYSEM 13, 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu, Kayseri.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). *On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023*). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf (E.T.: 4.06.2024).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (E.T.: 4.06.2024).

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2020). *Türkiye 6. Çevre Durum Raporu*. Yayın no: 48, Bee Content & Communication: Ankara.

Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu. (2005, 19 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25880). https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5403.pdf (E.T.: 4.06.2024).

Toprak, D. (2006). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları Ve Mali Araçlar. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2 (4), 146-169.

Turgut, N. (1995). Kirleten Öder İlkesi ve Çevre Hukuku. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 44(1), 607-654.

Turgut, N. (2001). Çevre Hukuku (Karşılaştırmalı İnceleme). Yenilenmiş 2. Baskı, Ankara: Savaş Yayınevi.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2024). *Ülkemizin Taraf Olduğu Başlıca Çevre Anlaşmaları.* https://www.mfa.gov.tr/ulkemizin-taraf-oldugu-baslica-cevre-anlasmalari.tr.mfa (E.T.: 4.06.2024).

Türkyılmaz, A. (2010). Su Yönetimi ve Mevzuatı Dünyada ve Ülkemizde Su. Türkiye'de Belediyeler Birliği, Sarıyıldız Ofset: Ankara.

Ulucak, R. (2013). İktisat Politikaları Olarak Çevre Politikaları ve Araç Seçimi. *Akademik Bakış Dergisi*, (34), 1-16.

UNEP. (2005). Convention for the Protection of the Marine Environment and the Coastal Region of the Mediterranean and its Protocols. Athens.

UNEP. (2019). Handbook for the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer. Germany.

UNFCCC. (1994). İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi. https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/webmenu/webmenu12421_1.pdf (E.T.: 4.06.2024).

United Natıons (2011). Convention on Biological Diversity. *United Nations Environment Programme,* Canada.

United Natıons (2015). Parıs Agreement.

United Natıons. (1992b). *Unıted Natıons Framework Conventıon On Clımate Change*. FCCC/INFORMAL/84 GE.05-62220 (E) 200705

United Natıons. (2000). Cartagena Protocol On Bıosafety To The Conventıon On Bıologıcal Dıversıty Text And Annexes. Secretariat of the Convention on Biological Diversity, ISBN: 92-807-1924-6

United Natıons. (2023). Mınamata Conventıon On Mercury Text And Annexes – 2023 Edıtıon. United Nations Environment Programme, Switzerland.

United Nations. (1992). Report Of The Unıted Natıons Conference On Envıronment And Development. A/CONF.151/26 (Vol. I). http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annex1.htm (E.T.: 4.06.2024).

Yalçın, A. Z. (2009). Küresel Çevre Politikalarının Küresel Kamusal Mallar Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12, (21), 288-309.

Yalçın, C. (2019). Sürdürülebilir Kalkınma Bağlamında Türkiye'de Çevre Politikaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Zhulinska, M.O. (2022). Representation of the concept "environment" by neologisms of the english language. *Naukovì zapiski Nacìonal'nogo unìversitetu «Ostroz'ka akademìâ*», 13(81), 20-23. doi: 10.25264/2519-2558-2022-13(81)-20-23

KAYNAKÇA

5393 Sayılı Belediye Kanunu (2005, 3 Temmuz). Resmi Gazete (Sayı: 25874). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf (E.T.: 08.11.2024).

Akbulak, Y. (2024). Türkiye'de Belediyelerin Borçlanması. https://vergialgi.com/turkiyede-belediyelerin-borclanmasi (E.T.: 10.04.2024).

Akman, Ç. (2019). Dünya Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler, Orta Doğu ve Batı Asya Teşkilatına (UCLG-MEWA) Üyelikler Üzerinden Bir Araştırma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(1), 1221-1242.

Balaban, O., Özgür, B. ve Sakar, B. (2021). İklim Değişikliği, Göç ve Yerel Yönetimler. Yerel Yönetişim ve Göç Dizisi II-Kitap 2.

Bayraktar, M., Binatlı, B. ve Üzümoğlu, T. (2023). Türkiye Bilding Sector Decarbonization Roadmap. Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ankara.

Berg, E. (2017). United Nations at a Crossroads: What If Cities Ruled the World? https://www.citiesalliance.org/newsroom/news/spotlight/united-nations-crossroads-what-if-cities-ruled-world (E.T.: 25.08.2024).

C40 Cities (2024). Study Suggests Countries Can Better Tackle Climate Change by Working With Cities; Former Vancouver Mayor to Spearhead Global Collaboration Efforts. https://www.c40.org/news/ndcs-urbanised-bonn/ (E.T.: 25.05.2024).

Cities Alliance (2010). World Bank Institute Offers E-Learning Course on Sustainable Urban Land Use Planning. https://www.citiesalliance.org/newsroom/news/cities-alliance-news/world-bank-institute-offers-e-learning-course-sustainable-urban (E.T.: 30.05.2024).

CittaslowTürkiye (2022). https://cittaslowturkiye.org/tr/dunyanin-ilk-cittaslow-metropol-kenti-izmir/ (E.T.: 11.11.2024).

CittaslowTürkiye. https://cittaslowturkiye.org/tr/ (E.T.: 11.11.2024).

Çolakoğlu, E. (2019). İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Kentler ve Kentsel Planlama Etkileşimi. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Demirci, M. (2015). Kentsel İklim Değişikliği Yönetişimi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (46), 75-100.

Devereux, M. P., & Loretz, S. (2013). What Do We Know About Corporate Tax Competition? *National Tax Journal,* 66(3), 745-773.

Durak, A. H. (2023). İnşaat Durdurma ve Yıkım Kararına Karşı İtiraz ve Dava Süreci. https://www.ahddurakhukuk.com/idare-hukuku/insaat-durdurma-ve-yikim-kararina-karsi-itiraz-ve-dava-sureci/ (E.T.: 08.11.2024).

Erdem, N. (2015). Çevre Sorunlarının Yerel Yönetimler Kapsamında İncelenmesi. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 7(1), 16-32.

Eskişehir Tepebaşı Belediyesi. M.K. Atatürk Spor Tesisleri Su Sporları Merkezi. https://www.tepebasi.bel.tr/disbirimlerdetay.asp?hid=95 (E.T.: 15.08.2024).

Gedikli, B. ve Balaban, O. (2017). An Evaluation of Local Policies and Actions That Address Climate Change in Turkish Metropolitan Cities. *European Planning Studies,* 26(3), 458-479. DOI: 10.1080/09654313.2017.1397107

Global Alliance for Buildings and Constructions (2024). Our Members. https://globalabc.org/members/our-members/turkish-contractors-association-tca (E.T.: 30.07.2024).

İkizer, İ. (2017). Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Teşkilatı'na (UCLG) Analitik Bir Bakış. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 26(4), 125-142.

İklime Uyum Projesi (2021a). Türkiye'de İklim Değişikliğine Uyum Çalışmaları. https://iklimeuyum.org/dokumanlar/Turkiyede_Iklim_Degisikligine_Uyum_Calismalari.pdf (E.T.: 01.03.2024).

İklime Uyum Projesi (2021b). Yerel İklim Değişikliğine Uyum Rehberi https://iklimeuyum.org/dokumanlar/Yerel_Iklim_Degisikligine_Uyum_Rehberi.pdf (E.T.: 01.03.2024).

İklimhaber, 2022. Sürdürülebilir Kentler Zirvesi'nden 5 Ana Mesaj: "Yerel Yönetimler Demokrasi, Sosyal Adalet ve Sürdürülebilirlik için Kritik Öneme Sahip". https://www.iklimhaber.org/surdurulebilir-kentler-zirvesinden-5-ana-mesaj-yerel-yonetimler-demokrasi-sosyal-adalet-ve-surdurulebilirlik-icin-kritik-oneme-sahip/ (E.T.: 25.06.2024).

İstanbul İklim Değişikliği Eylem Planı (2022). İklim Senaryoları. https://cevre.ibb.istanbul/wp-content/uploads/2022/09/Iklim-Senaryolari-Raporu.pdf (E.T.: 08.11.2024).

Karakoç, N. (2022). C40 "Şehirleri Yeniden Keşfetmek" Küresel Çağrısında İzmir'den İki Proje. https://www.arkitera.com/haber/c40-sehirleri-yeniden-kesfetmek-kuresel-cagrisinda-izmirden-iki-proje/ (E.T.:20.05.2024).

Karatay Belediyesi (2021). Karatay Sürdürülebilirlik Raporu 2021 Gönüllü Yerel Değerlendirme. Konya.

Kocaman, E. (2023). CDP (Karbon Saydamlık Projesi) Nedir? https://www.carbongate.io/blog/cdpkarbon-saydamlik-projesi-nedir (E.T.: 13.11.2024).

LGMA. (2024). Climate Change–Global Issue, Local Leadership. https://www.lgma.ie/en/publications/local-authority-sector-reports/global-issue-local-response-local-authorities-working-on-climate.pdf (E.T.: 30.10.2024).

Local Governments for Sustainability (ICLEI), (2023). Izmir Named One of Eleven Cities Worldwide in New Program to Build Community-Led Resilience. https://iclei.org/press_release/izmir-named-one-of-eleven-cities-worldwide-in-new-program-to-build-community-led-resilience/ (E.T.: 30.08.2024).

Local Governments for Sustainability (ICLEI), (2024a). About Us. https://iclei.org/about_iclei_2/ (E.T.: 18.07.2024).

Local Governments for Sustainability (ICLEI), (2024b). Our Members. https://iclei-europe.org/our-members/ (E.T.: 18.07.2024).

Madera, S. (2024). CDP Climate Change and Water Report 2023. https://cdpturkey.sabanciuniv.edu/sites/cdpturkey.sabanciuniv.edu/files/cdp-turkiye-2023-rapor.pdf (E.T.:13.11.2024).

Marmara Belediyeler Birliği (2021). İklim ve Enerji için Belediye Başkanları Sözleşmesi- Belediye Üyelik Rehberi. https://www.marmara.gov.tr/uploads/old-site/2021/07/CoM-U%CC%88yelik-Rehberi-v4.pdf (E.T.: 01.11.2024).

Marmara Belediyeler Birliği (2023, 27 Mart). MBB, ICLEI ve Energy Cities Üyesi Oldu. https://www.marmara.gov.tr/tr/mbb-iclei-ve-energy-cities-uyesi-oldu (E.T.: 10.05.2024).

Normenerji.com. Geleceğin Kentleri, Slow City ve Yenilenebilir Enerji ... http://www.normenerji.com.tr/menu_detay.asp?id=7871 (E.T.: 12.11.2024).

Parchet, R. (2019). Are Local Tax Rates Strategic Complements or Strategic Substitutes? *American Economic Journal: Economic Policy,* 11(2), 189-224.

Resmi Gazete (2020). Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/04/20200408-6.htm

Sultanbeyli Belediyesi (2021). 2021 Sultanbeyli Gönüllü Yerel Değerlendirme Raporu. İstanbul.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, (2013). Türkiye İklim Değişikliği 5.Bildirimi. Ankara.

T.C. Mersin Büyükşehir Belediyesi. İklim Değişikliğine Karşı Çıkın Projesi. https://cevre.mersin.bel.tr/iklim-degisikligine-karsi-cikin-projesi/ (E.T.: 11.11.2024).

Talu, N. (2019a). Yerel İklim Eylem Planlaması ve Türkiye Pratikleri. İklim Değişikliği Eğitim Modülleri Serisi 10, Ankara.

Talu, N. (2019b). Yerel Yönetimlerin İklim Değişikliği ile Mücadelesi. https://direnclikent2019.izmir.bel.tr/YuklenenDosyalar/Dokumanlar/05022019_102958_IZMIR_31_Ocak_2019_nt_sunus_final_(6).pdf (E.T.: 06.11.2024).

Temev (2022). Yerel İklim Eylemi Rehberi – İklim Değişikliğini Yerelleştirmek: Paydaşlar için Bir Çerçeve. Ankara: Temev Yayınları.

Türkiye Belediyeler Birliği (2021). Kentler İttifakı (Cities Alliance). https://www.tbb.gov.tr/Tr/icerik_kentler-ttifaki-cities-alliance_261 (E.T.: 31.10.2024).

United Cities and Local Governments (UCLG), (2024a). About Us. https://uclg.org/about-us/ (E.T.: 10.06.2024).

United Cities and Local Governments (UCLG), (2024b). Local and Regional Governance Key to Achieve Universal Human Right to Water and Access to Water and Sanitation. https://uclg.org/new/local-and-regional-governance-key-to-achieve-universal-human-right-to-water-and-access-to-water-and-sanitation/ (E.T.: 25.10.2024).

Worldometer. https://www.worldometers.info/world-population/turkey-population/ (E.T.: 06.11.2024).

Zeytin, M. ve Kırlıoğlu, H. (2014). Çevre Yönetim Sistemi ve Yerel Yönetimler. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5, 238-254.

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ALANINDA GÜNCEL TARTIŞMALAR

EDİTÖR:
DOÇ. DR. EMRE AKCAGÜNDÜZ

EĞİTİM
yayınevi

SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ALANINDA GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör: Doç. Dr. Emre Akcagündüz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-77-7
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ ALANINDA GÜNCEL TARTIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Emre Akcagündüz
VI+286 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-77-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aksu, D. ve Akman, E. (2023). Analysis Of Global Research Trends In The Internet Of Things (IoT) Area With Network Map Technıque. Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 14(27), ss. 506-524.

Alshurideh, M. T., Kurdi, B. A. ve Alshurideh, H. (2022). The Impact Of Blockchain Technology On Crisis Management: The Case Of Covid-19*, International Journal of Business Analytics and Security (IJBAS),* 2 (1), ss. 53-72.

Batubara, F. R., Ubacht, J. ve Janssen, M. (2018). Challenges Of Blockchain Technology Adoption For E-Government: A Systematic Literature Review. *Proceedings of the 19th Annual International Conference on Digital Government Research: Governance in the Data Age.* 76, ss. 1-9.

Bayer, D., Haber, S. ve Stornetta, W. S. (1992). Improving the Efficiency and Reliability of Digital Time-Stamping. İçinde R. Capocelli (Ed.), *Sequences II* (329-334).

Berryhill, J., Bourgery, T., ve Hanson, A. (2018). Blockchains unchained: Blockchain technology and its use in t the public sector. *OECD Working Papers on Public Governance No.28.*

Buterin, V. (2014). A Next-Generation Smart Contract And Decentralized Application Platform, *White Paper,* 3 (37), ss. 1-36.

Can, Y. (2024). Kamu Hizmet Sunumunda Blokzincir Uygulamalarının Kullanımı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Chao, S., Deane, F., Foth, M. Powell, W., Robb, L. ve Turner-Morris, C. (2020). China's Blockchain Services Network - A new global emerging infrastructure, *ACS Informationage.*

Deloitte. (2020). Power Up Switzerland Improving potential and enhancing competitiveness, https:// www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/power- up/deloitte-en-ch-power-up.pdf (E.T.: 13.11.2024).

Digital Dubai. (t.y). https://www.digitaldubai.ae/initiatives/blockchain (E.T.: 13.11.2024).

Durukal, O. ve Öztürk, N. K. (2019). Kamusal Hizmet Sunumunda Blokchain Teknolojisi. *EKEV Akademi Dergisi,* 23(77),449-456.

e-Estonia, (2024). "Cyber security", https://e-estonia.com/solutions/cyber- security/ksi-blockchain/,

Fusco, F., Lunesu, M. I., Pani, F.E. ve Pinna, A. (2018). Crypto-voting, a Blockchain based e-Voting System. *In Proceedings of the 10th International Joint Conference on Knowledge Discovery, Knowledge Engineering and Knowledge Management (IC3K 2018)-KMIS. INSTICC,* SciTePress, Seville, Spain, ss. 223-227.

Haber, S., ve Stornetta, W. S. (1991). How to time-stamp a digital document, *Journal of Cryptology,* 3, 99-111.

Hawlitschek, F., Notheisen, B. ve Teubner, T. The limits of trust-free systems: A literature review on blockchain technology and trust in the sharing economy, *Electronic Commerce Research Application,* 29, ss. 50-63.

https://bitcoin.org/bitcoin.pdf, (E.T.: 30.10.2024).

Hughes, A., Park, A., Kietzmann, J. ve Archer-Brown, C. (2018). Beyond Bitcoin: What blockchain anddistributed ledger technologies mean forfirms. *Business Horizons,* 62(3),

Johnsen, M. (2020). Blockchain in Digital Marketing: A New Paradigm of Trust. United States of America, https://books.google.com.tr/books/about/Blockchain_in_Digital_Marketing.html?id=uVbjDwAAQBAJ&redir_esc=y, (E.T.: 30.10.2024).

Kasi, N. R., Ramani, S. ve Karuppiah, M. (2022). Blockchain architecture, taxonomy, challenges, and applications. İçinde Islam, H., Samanta, D., Kumar Pal, A. ve Bhattacharyya, S. (Ed.). *Blockchain Technology for Emerging Applications A Comprehensive Approach* (1-31).

Kassen, M. (2024). Blockchain and public service delivery: a lifetime cross-referenced model for e-government. *Enterprise Information Systems,* 18 (4).

Kumar Sharma. T. (2023). Top 10 Countries Leading Blockchain Technology In The World, https://www.blockchain-council.org/blockchain/top-10-countries-leading-blockchain-technology-in-the-world/ (E.T.: 13.11.2024).

Levis, D., Fontana, F. ve Ughetto, E. (2021). A look into the future of blockchain technology. *PLoS ONE* 16 (11), ss. 1-20.

Lidman J., Berryhill, J. Welby, B. ve Piccinin Barbieri, M. (2020). The uncertain promise of blockchain for government. OECD Working Papers on Public Governance No. 43.

Mukherjee, P. ve Pradhans, C. (2021). Blockchain 1.0 to Blockchain 4.0 – The Evolutionary Transformation of Blockchain Technology. İçinde Panda, S. K., Jena, A. K., Swain, S. K. ve Satapathy, S.C. (Ed.), *Blockchain Technology: Applications and Challenges* (29-49).

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system (White Paper)

Nerurkar, P., Patel, D., Busnel, Y., Ludinard, R., Kumari, S., ve Khan, M. K. (2021). Dissecting bitcoin blockchain: empirical analysis of bitcoin network (2009–2020), *Journal of Network and Computer Applications,* 177, 1-35.

Piccardo, G. Conti L. ve Martino, A. (2024). Blockchain Technology and Its Potential to Benefit Public Services Provision: A Short Survey. *Future Internet,* 16 (8).

Rahman, A. (2024). aiA look into the future of blockchain technology, Medium https://medium.com/@Ab_Rahaman/a-look-into-the-future-of-blockchain-technology-bc76aaca0670 (E.T.: 5.11.2024).

Reddick, C. G., Rodríguez-Bolívar, M. ve Scholl, H. J. (2021). *Blockchain and the Public Sector Theories, Reforms, and Case Studies*, Springer.

Rejeb, A. Keogh, G. J. ve Treiblmaier, H. (2019). Leveraging the Internet of Things and Blockchain Technology in Supply Chain Management, *Future Internet,* 11 (7).

Swan, M. (2015). Blockchain: Blueprint for a new economy. O'Reilly Media, Inc.

Triana Casallas, J. A., Cueva-Lovelle, J. M. ve Rodríguez Molano, J. I. (2020). Smart Contracts with Blockchain in the Public Sector. *International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence,* 6, ss. 63-72.

Twesige, R. (2015). Bitcoin: A simple explanation of Bitcoin and Blockchain technology. *Computer Science,* 1(1), 1-5.

UAE. (2023). Dubai Blockchain Strategy, https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/strategies-plans-and-visions/government-services-and-digital-transformation/dubai-blockchain-strategy (E.T.: 13.11.2024).

Verma, S. ve Sheel, A. (2022). Blockchain for government organizations: past, present and future. *Journal of Global Operations and Strategic Sourcing,* DOI 10.1108/JGOSS-08-2021-0063

Whig, P., Velu, A., ve Nadikattu, R. R. (2022). Blockchain Platform to Resolve Security Issues in IoT and Smart Networks. İçinde Kumar Kautish, S., ve Kaur, G. (Ed.), *AI-Enabled Agile Internet of Things for Sustainable FinTech Ecosystems,*USA: IGI Global.

Yoo. Y. (2021). Toward Sustainable Governance: Strategic Analysis of theSmart City Seoul Portal in Korea. *Sustainability*, 13(11), 5886.

Yu, H., Z. Yang, ve R.O. Sinnott, (2018). Decentralized big data auditing for smart city environments leveraging blockchain technology. IEEE Access, 7, 6288-6296.

KAYNAKÇA

Adelekan, O. (2024). Evolving tax compliance in the digital era: a comparative analysis of ai-driven models and blockchain technology in u.s. tax administration. *Computer Science & It Research Journal,* 5(2), 311-335. https://doi.org/10.51594/csitrj.v5i2.759

Akhmetbek, Y. ve Špaček, D. (2021). Opportunities and barriers of using blockchain in public administration: the case of real estate registration in kazakhstan. *Nispacee Journal of Public Administration and Policy,* 14(2), 41-64. https://doi.org/10.2478/nispa-2021-0014

Allam, Z., Sharifi, A., Bibri, S., Jones, D., ve Krogstie, J. (2022). The metaverse as a virtual form of smart cities: opportunities and challenges for environmental, economic, and social sustainability in urban futures. *Smart Cities,* 5(3), 771-801. https://doi.org/10.3390/smartcities5030040

Alsartawi, A. (2024). Guest editorial: the future of financial reporting and accounting in the metaverse. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 22(2), 205-210. https://doi.org/10.1108/jfra-05-2024-747

Ard, T., Bienkowski, M., Liew, S., Sepehrband, F., Yan, L., ve Toga, A. (2022). Integrating data directly into publications with augmented reality and web-based technologies – schol-ar. *Scientific Data,* 9(1). https://doi.org/10.1038/s41597-022-01426-y

Asad, M., Naz, A., Churi, P., Moreno-Guerrero, A., ve Salameh, A. (2022). Mix method approach of measuring vr as a pedagogical tool to enhance experimental learning: motivation from literature survey of previous study. *Education Research International,* 2022, 1-9. https://doi.org/10.1155/2022/8262304

Ayoub, A. ve Pulijala, Y. (2019). The application of virtual reality and augmented reality in oral & maxillofacial surgery. *BMC Oral Health,* 19(1). https://doi.org/10.1186/s12903-019-0937-8

Babikian, S. (2023). The role of legal frameworks in protecting digital artifacts: artists' and collectors' perspectives. *ISSLP,* 2(4), 18-24. https://doi.org/10.61838/kman.isslp.2.4.4

Baiti, U. (2024). The influence of artificial intelligence (ai) on general administration in the indonesian army. *International Journal of Scientific and Management Research,* 07(01), 81-92. https://doi.org/10.37502/ijsmr.2024.7108

Batubara, F., Ubacht, J., ve Janssen, M. (2018). Challenges of blockchain technology adoption for e-government. the 19th Annual International Conference, https://doi.org/10.1145/3209281.3209317

Bracci, E. (2022). The loopholes of algorithmic public services: an "intelligent" accountability research agenda. *Accounting Auditing & Accountability Journal,* 36(2), 739-763. https://doi.org/10.1108/aaaj-06-2022-5856

Can, Y. ve Akman, E. (2024). Blokzincir Teknolojisi ve Verimlilik İlişkisi: Türk Kamu Yönetiminde Mevcut Durum Analizi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 80, 196-222. Doi: 10.51290/dpusbe.1443217

Chen, H. (2024). The role of blockchain in finance beyond cryptocurrency: trust, data management, and automation. *Ieee Access,* 12, 64861-64885. https://doi.org/10.1109/access.2024.3395918

Cheng, K. ve Tsai, C. (2012). Affordances of augmented reality in science learning: suggestions for future research. *Journal of Science Education and Technology,* 22(4), 449-462. https://doi.org/10.1007/s10956-012-9405-9

Dahya, N., King, W., Lee, K., ve Lee, J. (2021). Perceptions and experiences of virtual reality in public libraries. *Journal of Documentation,* 77(3), 617-637. https://doi.org/10.1108/jd-04-2020-0051

Elendu, C. (2024). 5g-enabled smart hospitals: innovations in patient care and facility management. Medicine, 103(20), e38239. https://doi.org/10.1097/md.0000000000038239

El-Hariri, H., Pandey, P., Hodgson, A., ve Garbi, R. (2018). Augmented reality visualisation for orthopaedic surgical guidance with pre- and intra-operative multimodal image data fusion. *Healthcare Technology Letters,* 5(5), 189-193. https://doi.org/10.1049/htl.2018.5061

Ellenberger, K. (2017). Virtual and augmented reality in public archaeology teaching. *Advances in Archaeological Practice*, 5(3), 305-309. https://doi.org/10.1017/aap.2017.20

Etscheid, J. (2019). Artificial intelligence in public administration., 248-261. https://doi.org/10.1007/978-3-030-27325-5_19

Fahmi, F. ve Arifianto, A. (2021). Digitalization and social innovation in rural areas: a case study from indonesia. *Rural Sociology,* 87(2), 339-369. https://doi.org/10.1111/ruso.12418

Farsi, G., Yusof, A., Romli, A., Tawafak, R., Malik, S., Jabbar, J., … ve Rsuli, M. (2021). A review of virtual reality applications in an educational domain. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (Ijim)*, 15(22), 99. https://doi.org/10.3991/ijim.v15i22.25003

Fernandez-Garcia, C. (2021). Effect of augmented reality on school journalism: a tool for developing communication competencies in virtual environments. *The Electronic Journal of Information Systems in Developing Countries,* 87(4). https://doi.org/10.1002/isd2.12169

Florido-Benítez, L. (2024). Metaverse cannot be an extra marketing immersive tool to increase sales in tourism cities. *International Journal of Tourism Cities.* https://doi.org/10.1108/ijtc-01-2024-0001

Habibi, M., Nasimi, M., Han, B., ve Schotten, H. (2019). A comprehensive survey of ran architectures toward 5g mobile communication system. *Ieee Access,* 7, 70371-70421. https://doi.org/10.1109/access.2019.2919657

Hu, G., Chohan, S., ve Liu, J. (2020). Does iot service orchestration in public services enrich the citizens' perceived value of digital society?. *Asian Journal of Technology Innovation,* 30(1), 217-243. https://doi.org/10.1080/19761597.2020.1865824

Khor, W., Baker, B., Amin, K., Chan, A., Patel, K., ve Wong, J. (2016). Augmented and virtual reality in surgery—the digital surgical environment: applications, limitations and legal pitfalls. *Annals of Translational Medicine*, 4(23), 454-454. https://doi.org/10.21037/atm.2016.12.23

Kim, S., Zhang, A., Liao, R., Zheng, W., Hu, Z., ve Sun, Z. (2022). Sampling blockchain-enabled smart city applications among south korea, the united states and china. *Journal of Smart Cities and Society,* 1(1), 53-70. https://doi.org/10.3233/scs-210120

Kroczek, L. (2023). Public speaking training in front of a supportive audience in virtual reality improves performance in real-life. *Scientific Reports,* 13(1). https://doi.org/10.1038/s41598-023-41155-9

Lopes, D. (2024). Blockchain technology: challenges and opportunities in public finance. *Ram Revista De Administração Mackenzie,* 25(3). https://doi.org/10.1590/1678-6971/eramr240208

Maalla, H. A. (2021). Artificial Intelligence in Public Sector: A Review for Government Leadersabout AI Integration into Government Administrations. International Journal of Acdemic Research inEconomics & Management Sciences, 10(4), 31–45.

Maciejewski, M. (2016). To do more, better, faster and more cheaply: using big data in public administration. *International Review of Administrative Sciences,* 83(1_suppl), 120-135. https://doi.org/10.1177/0020852316640058

Mallinson, D. (2023). The future of ai is in the states: the case of autonomous vehicle policies. *Business and Politics*, 26(2), 180-199. https://doi.org/10.1017/bap.2023.19

Manoharan, A.P. and McQuiston, J. (2018). Innovative Perspectives on Public Administration in the Digital Age; IGI Global: Hershey, PA, USA.

Matthys, M., Cock, L., Mertens, L., Boussauw, K., Maeyer, P., ve Weghe, N. (2023). Rethinking the public space design process using extended reality as a game changer for 3d co-design. *Applied Sciences,* 13(14), 8392. https://doi.org/10.3390/app13148392

Mikhaylov, S., Estève, M., ve Campion, A. (2018). Artificial intelligence for the public sector: opportunities and challenges of cross-sector collaboration. *Philosophical Transactions of the Royal Society a Mathematical Physical and Engineering Sciences,* 376(2128), 20170357. https://doi.org/10.1098/rsta.2017.0357

Nambisan, S. (2017). Digital entrepreneurship: toward a digital technology perspective of entrepreneurship. Entrepreneurship Theory and Practice, 41(6), 1029-1055. https://doi.org/10.1111/etap.12254

Nateghi, A. (2023). Architecting the future: a model for enterprise integration in the metaverse. *Journal of Metaverse*, 3(2), 190-199. https://doi.org/10.57019/jmv.1355500

Nkrumah, M. (2024). The impact of 5g technology on communication infrastructure. *Journal of Communication*, 4(1), 43-55. https://doi.org/10.47941/jcomm.1655

Ølnes, S., Ubacht, J., ve Janssen, M. (2017). Blockchain in government: benefits and implications of distributed ledger technology for information sharing. *Government Information Quarterly*, 34(3), 355-364. https://doi.org/10.1016/j.giq.2017.09.007

Pakhnenko, O. M., and Zhang, K. (2024). Increaiıng the efficiency of international business using digital technologies. Economic Synergy, (3), 49–62. https://doi.org/10.53920/es-2024-3-3.

Pasenko, N.K. (2022). Current trends in digital transformation of public administration. Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics", 9(2), 46-51. https://doi.org/10.52566/msu-econ.9(2).2022.46-51

Potts, R. and Yee, L. (2019). Pokémon go-ing or staying: exploring the effect of age and gender on augmented reality game player experiences in public spaces. *Journal of Urban Design,* 24(6), 878-895. https://doi.org/10.1080/13574809.2018.1557513

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 1. *On the Horizon the International Journal of Learning Futures*, 9(5), 1-6. https://doi.org/10.1108/10748120110424816

Risius, M. and Spohrer, K. (2017). A blockchain research framework. *Business & Information Systems Engineering*, 59(6), 385-409. https://doi.org/10.1007/s12599-017-0506-0

Suryanegara, M., Prasetyo, D., Andriyanto, F., ve Hayati, N. (2019). A 5-step framework for measuring the quality of experience (qoe) of internet of things (IoT) services. *Ieee Access,* 7, 175779-175792. https://doi.org/10.1109/access.2019.2957341

Tshering, G. and Gao, S. (2020). Understanding security in the government's use of blockchain technology with value focused thinking approach. *Journal of Enterprise Information Management,* 33(3), 519-540. https://doi.org/10.1108/jeim-06-2018-0138

Turner, C. (2023). The metaverse: virtual metaphysics, virtual governance, and virtual abundance. *Philosophy & Technology*, 36(4). https://doi.org/10.1007/s13347-023-00666-z

Ujjan, R., Khan, N., ve Gaur, L. (2022). E-government privacy and security challenges in the context of internet of things., 22-42. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-9624-1.ch002

Valls-Ratés, Ï., Niebuhr, O., & Prieto, P. (2022). Unguided virtual-reality training can enhance the oral presentation skills of high-school students. *Frontiers in Communication,* 7. https://doi.org/10.3389/fcomm.2022.910952

Vasilenko, L. A., Zotov, V. V., and Zakharova, S. A. (2020). Social media potential for developing participatory governance. RUDN Journal of Sociology, 20 (4), 864–876. doi: 10.22363/2313-2272-2020-20-4-864-876.

Vogl, T. M., Seidelin, C., Ganesh, B., Bright, J. (2020). Smart Technology and the Emergence of Algorithmic Bureaucracy: Artificial Intelligence in UK Local Authorities. Public Administration Review, 80(6), 946-961. https://doi.org/https://doi.org/10.1111/puar.13286

Wang, C. and Zhu, Y. (2022). A survey of museum applied research based on mobile augmented reality. *Computational Intelligence and Neuroscience,* 2022, 1-22. https://doi.org/10.1155/2022/2926241

Wang, D., Jiang, R., Sun, W., Zhang, X., Liu, C., ve Zou, Y. (2023). Industrial internet identity resolution+5g full connection digital factory research. *Applied Sciences,* 13(8), 4945. https://doi.org/10.3390/app13084945

Wang, E., Thomas, J., Rodríguez, S., Kennedy, K., ve Caruso, T. (2021). Virtual reality for pediatric periprocedural care. *Current Opinion in Anaesthesiology,* 34(3), 284-291. https://doi.org/10.1097/aco.0000000000000983

Wang, S., Sun, J., Yin, X., ve Li, H. (2022). Effect of virtual reality technology as intervention for people with kinesiophobia: a meta-analysis of randomised controlled trials. *Journal of Clinical Nursing,* 32(13-14), 3074-3086. https://doi.org/10.1111/jocn.16397

Wang, Y., Su, Z., Zhang, N., Xing, R., Liu, D., Luan, T., … ve Shen, X. (2023). A survey on metaverse: fundamentals, security, and privacy. *Ieee Communications Surveys & Tutorials*, 25(1), 319-352. https://doi.org/10.1109/comst.2022.3202047

Wirtz, B., Weyerer, J., ve Geyer, C. (2018). Artificial intelligence and the public sector—applications and challenges. *International Journal of Public Administration,* 42(7), 596-615. https://doi.org/10.1080/01900692.2018.1498103

Yu, H. and Liu, H. (2022). Discussion on digital transformation of small and medium-sized enterprises in the post-epidemic era. *Frontiers in Business Economics and Management,* 7(1), 91-105. https://doi.org/10.54097/fbem.v7i1.3760

Yuen, S., Yaoyuneyong, G., ve Johnson, E. (2011). Augmented reality: an overview and five directions for ar in education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange,* 4(1). https://doi.org/10.18785/jetde.0401.10

Zanella, A., Bui, N., Castellani, A., Vangelista, L., ve Zorzi, M. (2014). Internet of things for smart cities. *Ieee Internet of Things Journal,* 1(1), 22-32. https://doi.org/10.1109/jiot.2014.2306328

KAYNAKÇA

Akçaöz, M., & Akçaöz, V. (2023). Kamu Yönetiminde Dijitalleşme ve Türkiye'deki Dijital Devlet Uygulamaları. *Journal Of Socıal, Humanıtıes And Admınıstratıve Scıences (JOSHAS)*, *9*(69), 3648-3660.

Alenezi, M. (2022). *Understanding Digital Government Transformation*, https://arxiv.org/pdf/2202.01797.pdf (21.04.2023).

Altınışık, E. (2017). Dijitalleşme söyleminin kamu yönetimi disiplinine olası etkisi: 1950 deneyiminden yola çıkan bir öngörü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22 (Kayfor 15 Özel Sayısı), 1933-1943.

Alvarenga, A., Matos, F., Godina, R., ve CO Matias, J. (2020). Digital transformation and knowledge management in the public sector. *Sustainability*, 12(14), 5824, 1-24.

Barcevičius, E., Cibaitė, G., Codagnone, C., Gineikytė, V., Klimavičiūtė, L., Liva, G., ... ve Vanini, I. (2019). *Exploring Digital Government transformation in the EU*. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

Buffat, A. (2015). Street-level bureaucracy and e-government. *Public management review*, *17*(1), 149-161.

Charalabidis, Y., Loukis, E., Alexopoulos, C., ve Lachana, Z. (2019). The three generations of electronic government: From service provision to open data and to policy analytics. In Electronic Government: 18th IFIP WG 8.5 International Conference, EGOV 2019, San Benedetto Del Tronto, Italy, September 2–4, 2019, Proceedings 18 (3-17). Springer International Publishing.

D'Ambrosio, I. (2018). The digital culture within enterprises and public administration: legal aspects and repercussions on the country's socioeconomic fabric. *Public Management and Administration*, 4(2), 57-73.

Davidsson, P., Hajinasab, B., Holmgren, J., Jevinger, Å., ve Persson, J. A. (2016). The fourth wave of digitalization and public transport: Opportunities and challenges. *Sustainability*, 8(12), 1248.

Deloitte (2016). The journey to government's digital transformation, https://www.civilserviceworld.com/news/article/the-journey-to-governments-digital-transformation (03.03.2023).

Deloitte (2016). Decoding digital leadership, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/public-sector/deloitte-uk-decoding-digital-leadership.pdf (04.05.2023).

Dobrolyubova, E. (2021). Measuring outcomes of digital transformation in public administration: Literature review and possible steps forward. *NISPAcee Journal of Public Administration and Policy*, 14(1), 61-86.

Doru, S. (2022). 21. yüzyılda Türk kamu yönetiminin dönüşümü: dijitalleşme ve e-devlet, *Siyaset Bilimi Ve Kamu Yönetimi Konularında Bilimsel Değerlendirmeler* (s. 105-116), Şahin Karabulut (Ed.), Ekin Yayınevi.

Dunleavy, P., Margetts, H., Bastow, S., & Tinkler, J. (2006). New public management is dead—long live digital-era governance. *Journal of public administration research and theory*, 16(3), 467-494.

EC (European Commission) (2021). Digital transformation of public administration and services, https://knowledge4policy.ec.europa.eu/foresight/digital-transformation-public-administration-services_en (05.03.2023).

Edelmann, N., ve Mergel, I. (2022). The Implementation of a Digital Strategy in the Austrian Public Sector. In DG. O 2022: *The 23rd Annual International Conference on Digital Government Research*, 391-399.

Eggers, W. D., ve Bellman, J. (2015). The journey to government's digital transformation. Deloitte. See https://www2. deloitte. com/uk/en/pages/public-sector/articles/the-journey-to-governments-digital-transformation. html (07.03.2023).

Eggers, W. D., ve Macmillan, P. (2015). *Kamu 2020: Kamunun geleceğine yolculuk*. İstanbul: Deloitte.

El Din P.S. (2023). The role of digital organizational culture in organizational development ın light of digital transformation adoption in Egypt. *Arab Journal of Administration*, 45 (4), 1-20.

Ersöz, B., ve Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve bilişim teknolojilerinin çalışanlar üzerindeki etkileri. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 11(42), 170-179.

Gül, H. (2018). Dijitalleşmenin kamu yönetimi ve politikaları ile bu alanlardaki araştırmalara etkileri. *Yasama dergisi*, (36), 5-26.

Hagberg, J., Sundstrom, M., ve Egels-Zandén, N. (2016). The digitalization of retailing: an exploratory framework. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 44(7), 694-712.

Henden, B. H., ve Henden, R. (2005). Yerel yönetimlerin hizmet sunumlarındaki değişim ve e-belediyecilik. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 48-66.

Ho, A. T. K. (2002). Reinventing local governments and the e-government initiative. *Public administration review*, 62(4), 434-444.

Höchtl, J., Parycek, P., ve Schöllhammer, R. (2016). Big data in the policy cycle: Policy decision making in the digital era. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, 26(1-2), 147-169.

İşbilen, T. (2021). *Kamuda dijital dönüşüm*, https://www.emo.org.tr/ekler/7d7fec90343fb1c_ek.pdf?dergi=1245 (23.04.2023).

Karagöz, U. ve Yıldırım, Ö. (2020). Kamu yönetiminin dijital dönüşümünü tetikleyen unsurlar. *İdarecinin Sesi Dergisi*, 197, 20-23.

Kelly,P. (2023). 5 essential benefits of digital transformation in the public sector, https://blog.govnet.co.uk/technology/essential-benefits-of-digital-transformation-in-the-public-sector (03.02.2023).

Kuldosheva, G. (2021). Challenges and opportunities of digital transformation in the public sector in transition economies: examination of the case of Uzbekistan. ADBI Working Paper 1248. *Tokyo: Asian Development Bank Institute,* https://www.adb.org/publications/challenges-opportunities-digital-transformation-uzbekistan (10.03.2023).

Machekhina, O. N. (2017). Digitalization of education as a trend of its modernization and reforming. *Revista Espacios*, 38(40), 26-32.

Mergel, I., Edelmann, N., ve Haug, N. (2019). Defining digital transformation: Results from expert interviews. *Government information quarterly*, 36(4), 101385, 1-16.

Mwita, M. M., ve Joanthan, J. (2019). Digital Leadership for Digital Transformation. *Electronic Scientific Journal*, 10(4), 2082-2677.

Okçu, M. (2021). Bildiğimiz Kamu Yönetiminin Sonu: Kamu Yönetiminde Yapay Zekâ ve Dijital Dönüşüm. A. Öcal, ve Y. Hayta (Ed.) içinde *21. yüzyılda Türk kamu yönetiminin değişimi*, Detay yayıncılık, 21, 215-256.

OPSI (Observatory of Public Sector Innovation) (2023), *Digital transformation*, https://oecd-opsi.org/guide/digital-transformation/ (15.03.2023).

Özsoylu, A. F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 41-64.

Pwc (2023). The journey to digital government 5.0, https://www.pwc.com/m1/en/publications/documents/the-journey-to-digital-government-part-one-1.pdf (15.04.2023).

Rudder, C. (2019). *What is digital transformation? Your Top Questions Answered*. The Enterprisers Project.

Sainger, G. (2018). Leadership in digital age: A study on the role of leader in this era of digital transformation. *International Journal on Leadership*, 6(1), 1-6.

Sarıtürk, M. (2022). Dijital dönüşüm döneminde kamu yönetimi ve dijital hükümet. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15 (42), 555-603.

Scupola, A., ve Mergel, I. (2022). Co-production in digital transformation of public administration and public value creation: The case of Denmark. *Government Information Quarterly*, 39(1), 101650, 1-11.

Stana, R. A. B., Fischer, L. H., ve Nicolajsen, H. W. (2018). Review for future research in digital leadership. In *Information Systems Research Conference in Scandinavia (IRIS41),* 1-15.

Stolterman, E. ve A. C. Fors (2004). "Information Technology and the Good Life." *In: Information Systems Research: Relevant Theory and Informed Practice.* Ed. Kaplan, B. et al., London: Kluwer Academic Publishers.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2019). On Birinci kalkınma planı (2019-2023). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf (08.05.2023).

Taş, İ., Uçacak, K., ve Çiçek, Y. (2017). Türk kamu yönetiminde yaşanan dijital dönüşümün bürokratik işlemlerin azaltılması üzerindeki etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22* (Kayfor 15 Özel Sayısı), 2303-2319.

Ubaldi, B., ve Okubo, T. (2020). *OECD Digital Government Index (DGI): Methodology and 2019 results*, OECD Working Papers on Public Governance.

WEF (World Economic Forum) (2021). *Digital Culture: The Driving Force of Digital Transformation*, Digital Culture Guidebook.

Welby, B. (2019). *The impact of digital government on citizen well-being*, OECD Working Papers on Public Governance No. 32.

Wilson III, E. J., Goethals, G. R., Sorenson, G., ve Burns, J. M. (2004). Leadership in the digital age. *Encyclopedia of leadership*, 4, 858-861.

Withington, S. (2022). Public sector digital transformation: opportunities and challenges, https://www.openaccessgovernment.org/public-sector-digital-transformation-opportunities-and-challenges/146716/ (02.02.2023).

KAYNAKÇA

Aadil, A., Gelb, A., Giri, A., Mukherjee, A., Navis, K. & Thapliyal, M. (2019). Digital Governance: Is Krishna A Glimpse of The Future?. Center For Global Development, Working Paper 512, 1-54.

Akbulak, Y. (2021). Ülkemizde Kamu Tasarruf Tedbirleri İçerikli Genelgelere İlişkin Bir Tarama. https://legal.com.tr/blog/genel/ulkemizde-kamu-tasarruf-tedbirleri-icerikli-genelgelere-iliskin-bir-tarama/, Erişim Tarihi: 6 Kasım 2024.

Arslan, Y. (2003). 'Başbakanlık Tasarruf Genelgeleri Konusunda Uygulamada Karşılaşılan Problemler ve Çözüm Önerileri', *Türk İdare Dergisi*, Eylül, Sayı 440, S.113–126.

Atmaca, Y. & Karaçay, F. (2020). Türkiye'deki Kamu Yönetimi Reformlarında Dijitalleşme ve e-Yönetişim. *International Journal of Management and Administration*, 4(8), 260-280. https://doi.org/10.29064/ijma.779263.

Baker, S. & Quinn, M. J. (2022). Populism, Austerity and Governance for Sustainable Development in Troubled Times: Introduction to Special Issue. *Sustainability*, *14* (6), 3271.

İstanbul Üniversitesi (2024), Blok Zincir Nedir?, https://btc-iktisat.istanbul.edu.tr/tr/content/blokzincir-nedir/blockzincir-nedir, Erişim Tarihi: 7 Kasım 2024.

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis As a Qualitative Research Method. Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40.

Bua, A., Davies, J., Blanco, I., Chorianopoulos, I., Cortina-Oriol, M., Feandeiro, A., ... & Salazar, Y. (2018). The Urban Governance of Austerity in Europe. In *The Routledge Handbook of International Local Government* (pp. 280-295).

Can, Y. & Akman, E. (2024). Blokzincir Teknolojisi ve Verimlilik İlişkisi: Türk Kamu Yönetiminde Mevcut Durum Analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (80), 196-222.

CBİKO, (2024), Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi, Devlet Malını Koruma ve Tasarruf Tedbirleri uzaktan eğitim kapısı eğitim programları, https://uzaktanegitimkapisi.cbiko.gov.tr/Giris?return=/bilgilerim/certegt/F7387857-7215-44E7-AAB4-64C37EEF5E4B, Erişim Tarihi: 19 Ekim 2024.

Çakmak, H. (2006). *Türk Kamu Yönetiminde Tasarruf Tedbirleri Uygulamaları ve Sonuçları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Çolak, Ö. F. & Öztürkler, H. (2012). Tasarrufun Belirleyicileri: Küresel Tasarruf Eğiliminde Değişim ve Türkiye'de Hanehalkı Tasarrufu Eğiliminin Analizi. *Bankacılar Dergisi*, (80), 1-43.

Danışoğlu, B., Emiroğlu, B. & Berberoğlu, B. (2006). Ekonomi Sözlüğü, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları

Danışoğlu, A. Ç. (2007). Para Krizleri: Türkiye'de Yaşanmış Krizlerin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 1-11.

Davies, J. S. (2024). Urban Governance in The Age Of Austerity: Crises of Neoliberal Hegemony in Comparative Perspective. *Environment and Planning A: Economy and Space*, *56*(1), 3-22.

Doru, Ö. & Balku, Y. (2023). Dijitalleşen Kamu Hizmetlerinde E-Demokrasi ̈ve Vatandaşlık Anlayışı: Entropi ̈ Temelli ̈MABAC Uygulaması AB Ülkeleri ̈Örneği ̈. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(1), 580-605. https://doi.org/10.30798/makuiibf.1219211

Dunleavy, P., Rainford, P., & Tinkler, J. (2011). Innovating out of Austerity in Local Government: A SWOT Analysis. https://eprints.lse.ac.uk/37742/1/Innovating_out_of_Austerity_in_Local_Government_ (LSERO).pdf, Erişim Tarihi: 11 Kasım 2024.

Eryılmaz, B. (2007), *Kamu Yönetimi*, Genişletilmiş ve Güncellenmiş Yeni Baskı, Erkam Matbaası, İstanbul.

Gürsoy, B. (1985). Verimlilik Üzerine Düşünceler, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, Yayın no: 324, Ankara.

Falay, N. (1987). Verimlilik-Etkinlik-Tutumluluk, Çağdaş Sayıştay Denetimi Sempozyumu, 4–5 Haziran 1987, Ankara.

Fuller, C. (2017). City Government in an Age of Austerity: Discursive İnstitutions And Critique. Environment and Planning , Vol. 49(4) 745–766

İlgün, M. F. (2020). Endüstri 4.0 ve Kamu Maliyesinde Dönüşüm: Kamu Harcamaları Açısından Bir Değerlendirme. *Sosyoekonomi Dergisi*, *28* (44), 237-260.

Karasoy, H. & Babaoğlu, P. (2020). Türkiye'de Elektronik Devletten Dijital Devlete Doğru. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(23), 397-416.

König, P. D. (2016). Communicating Austerity Measures During Times Of Crisis: A Comparative Empirical Analysis of Four Heads of Government. The British Journal of Politics and International Relations, 18(3), 538–558. https://doi.org/10.1177/1369148115625380

Köse, H. Ö. & Polat, N. (2021). Dijital Dönüşüm Ve Denetimin Geleceğine Etkisi. *Sayıştay Dergisi*, *32* (123), 9-41.

Lopes, N. V. M. & Farooq, S. (2020). Smart City Governance Model for Pakistan. In smart governance for cities: Perspectives and experiences (pp. 17-28). Springer

Mardinli, İ. (2020). Bilgi Teknolojilerinin Devlet Üzerindeki Dönüşümü, Dijital Devlet (Elektronik (E)-Devlet): Türkiye Örneği. (Erişim Tarihi 6 Kasım 2024) Https://Www.Researchgate.Net/Profile/ Ismail-Mardinli/Publication/338456326_Bılgı_Teknolojılerının_Devlet_Uzerındekı_Donusumu_ Dıjıtal_Devlet_Elektronık_E-Devlet_Turkıye_Ornegı, Erişim Tarihi: 5 Kasım 2024.

Medir, L., E. Pano, A. Viñas & J. Magre. (2017). "Dealing with Austerity: A Case of Local Resilience in Southern Europe." Local Government Studies 43 (4): 621–644. doi:10.1080/03003930.2017.1310101.

Mogalakwe, M. (2006). The Use of Documentary Research Methods in Social Research. African Sociological Review, 10(1), 221-230.

Muniroğlu, E. (2024). Tasarruf Tedbirleri mi? Kemer Sıkma mı?. *Mülkiye Dergisi*, *48*(2), 479-489.

Mishkin, F. (2012). Macroeconomics - Policy and Practice, Boston, Addison-Wesley

Overmans, J. F. A. & Noordegraaf, M. (2014). "Managing Austerity: Rhetorical and Real Responses to Fiscal Stress in Local Government." *Public Money & Management* 34 (2): 99–106. doi:10.1080/09540962.2014.887517.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2024), On İkinci Kalkınma Planı 2024-2028, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf, Erişim Tarihi: 7 Kasım 2024.

Pike A, Coombes M, O'Brien P, et al. (2018). Austerity States, İnstitutional Dismantling and The Governance of Sub-National Economic Development: The Demise of The Regional Development Agencies in England. Territory, Politics, Governance 6(1): 118–144.

Pollitt, Christopher & Geert Bouckaert. 2017. Public Management Reform: A Comparative Analysis-into the Age of Austerity. Oxford: Oxford University Press.

Prasad, K. (2012). E-Governance Policy for Modernizing Government Through Digital Democracy in India, Journal of Information Policy, 2 (2), 183–203.

Sancak, E. & Demirci, N. (2012). Ulusal Tasarruflar ve Türkiye'de Sürdürülebilir Büyüme İçin Tasarrufların Önemi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 159-198.

Şahin, M. & Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 77-103.

Taş, İ., Uçacak, K. & Çiçek, Y. (2017). Türk Kamu Yönetiminde Yaşanan Dijital Dönüşümün Bürokratik İşlemlerin Azaltılması Üzerindeki Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22* (Kayfor 15 Özel Sayısı), 2303-2319.

Türk Dil Kurumu (2024). Türk Dil Kurumu Sözlükleri, https://sozluk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 9 Kasım 2024.

Uygur, E. (2012). *Türkiye'de Tasarrufların Seyri ve Etkileyen Bazı Unsurlar* (No. 2012/108). Discussion Paper.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yunji, K. & Mildred E. W. (2021). Pragmatic Municipalism or Austerity Urbanism? Understanding Local Government Responses to Fiscal Stress, Local Government Studies, 47:2, 234-252, DOI: 10.1080/03003930.2020.1729751

KAYNAKÇA

Abbass, H. (2021). What is artificial intelligence?. *IEEE Transactions on Artificial Intelligence*, *2*(2), 94-95.

Adalı, E. (2016). Doğal Dil İşleme. *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi*, 5(2), 1-19.

Akman, Elvettin (2019), Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri, *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 15 (1): 35-54.

Arsenijevic, U., & Jovic, M. (2019, September). Artificial intelligence marketing: chatbots. In *2019 international conference on artificial intelligence: applications and innovations (IC-AIAI)* (pp. 19-193).

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zeka ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Corvalán, J. G. (2018). Digital and Intelligent Public Administration: transformations in the era of artificial intelligence. *A&C - Revista De Direito Administrativo & Constitucional*, *18*(71), 55-87.

Coşkun, F., & Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekanın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 54(3), 947-966.

Enholm, I., Papagiannidis, E., Mikalef, P., & Krogstie, J. (2021). Artificial Intelligence and Business Value: a Literature Review. *Information Systems Frontiers*, 24, 1709-1734.

Green, B. (2018). Ethical Reflections on Artificial Intelligence. *Scientia et Fides*, 6(2), 9-31

Harnad, S. (1992) The Turing Test is not a trick: Turing indistinguishability is a scientific criterion. *ACM SIGART Bulletin*, Volume 3, Issue 4. 9-10

Henman, P. (2020). Improving public services using artificial intelligence: possibilities, pitfalls, governance. *Asia Pacific Journal of Public Administration*, *42*(4), 209–221.

Karaduman, T. (2019). Yapay Zekâ Uygulama Alanları. *Gazi Üniversitesi, Bilisim Enstitusu, Adli Bilisim ABD*.

Karataş, İ. (2018). Bulanık mantık ile klasik ve sembolik mantık ilişkisi (karşılaştırılması). *European Journal of Educational and Social Sciences*, *3*(2), 144-163.

Keskin, N. E. (2006). Türkiye'de Kamu Yönetimi Disiplininin Köken Sorunu. *Amme İdaresi Dergisi*, *39*(2), 1-28.

Köroğlu, Y. (2017). *Yapay Zeka'nın Teorik ve Pratik Sınırları*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi

Lu, Y., & Gao, X. (2022). The Impact of Artificial Intelligence Technology on Market Public Administration in a Complex Market Environment. *Wireless Communications and Mobile Computing*, Volume 2022

Moor, J.H. (2001) The Status and Future of the Turing Test. *Minds and Machines* 11, 77–93

Öktem, M. K., & Aydın, M. D. (2005). Bilgi Teknolojileri ve Türk Kamu Yönetiminde Dönüşüm. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 257-282.

Öztürk, K., & Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakiş. *Takvim-i Vekayi*, 6(2), 25-36.

Pirim, A. G. H. (2006). Yapay Zeka. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *1*(1), 81-93.

Regan, M.P. & Maschino, K. (2019). *A Public Administrator's Practical Guide to Ethics and Artificial Intelligence.* Standing Panel on Technology Leadership, National Academy of Public Administration

Sucu, M. (2021). *Dijital Yönetim.* İKSAD Yayınları

Tamer, H. Y., & Övgün, B. (2020). Yapay Zeka Bağlamında Dijital Dönüşüm Ofisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 75(2), 775-803.

Tanrıverdi, A. (2021). Yapay Zekânın Kamu Hizmetinin Sunumuna Etkileri. *Adalet Dergisi* (66), 293-314.

URL-1: https://www.muharrembalci.com/hukukdunyasi/makaleler/birikimlerII/110.pdf (E.T.: 18.10.2024)

URL-2: https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/ai_hleg_definition_of_ai_18_december_1.pdf#page=3.71 (E.T.: 20.10.2024)

URL-3: https://www.sciencedaily.com/releases/2014/06/140609093827.htm (E.T.: 20.10.2024)

URL-4: https://www.reuters.com/technology/how-dependent-is-china-us-artificial-intelligence-technology-2024-05-09/ (E.T.:22.11.2024).

URL-5: https://cbddo.gov.tr/uyzs (E.T.: 22.10.2024)

URL-6: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai (E.T.: 22.10.2024)

URL-7:https://turkiye.ai/wp-content/uploads/2024/06/TRAI-Yapay-Zeka-Etik-Ilkeleri-ve-Hukuki-Duzenlemeler-Raporu-Mayis-2024-5.pdf#page=24.07 (E.T.: 22.10.2024)

URL-8:https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/yapay-zeka-dijitallesme-ve-buyuk-veri-alanlarinda-yeni-program-ve-bolumler-aciklandi.aspx (E.T.: 24.10.2024)

URL-9: https://tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/1711-yapay-zeka-ekosistem-cagrisi (E.T.: 24.10.2024)

Uslu, H. (2023). Dijital Dönüşüm ve Kamu Hizmetleri Yönetimde Yenilikçi Yaklaşımlar ve Zorluklar. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 15-31.

Wirtz, B. W., Weyerer, J. C., & Geyer, C. (2019). Artificial Intelligence And The Public Sector—Applications And Challenges. *International Journal of Public Administration*, *42*(7), 596-615.

Yen, J. (1999). Fuzzy Logic - A Modern Perspective. *IEEE Trans. Knowl. Data Eng.*, 11, 153-165.

KAYNAKÇA

Acar, M. (2015). Kamu Politikası Perspektifinden Sivil Toplum-Devlet İlişkileri: Bir Çerçeve Önerisi. *Yasama Dergisi*, (29), 58-83.

Akdoğan, A. (2011). *Türkiye'de Kamu Politikası Disiplininin Tarihsel İzleri*. F. Kartal (ed.). içinde Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları. TODAİE Yayınları: Ankara.

Akdoğan, A.A. (2012). Aydınlanmadan Neoliberalizme Kamu Politikalarının Sarsıl(a)mayan Egemenliği. *Amme İdaresi Dergisi*, 45(4), 1-24.

Akıncı, B. (2018). Türkiye'de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Yeni Aktör: Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 9(16*), 2128-2146.

Akman E. ve Aksu, D. (2021). Uluslararası Kamu Politikaları, Kavram, Teori, Aktörler, Uygulamalar. (Ed. Ö. Kutlu, Y. Sayın ve S. Usta) içinde (Kamu Politikası: Uygulama, Analiz ve Karar Verme Modellerine İlişkin Genel Bir Perspektif) 45-70. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Akman, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 15(1), 35-54.

Akman, E. (2023). *Kamu Politikası*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Anderson, J.E. (1979). *Public Policymaking: An Introduction*, New York, Holt, Rinehart and Winston.

Arslan, M. (2015). Elit Teorisin Doğuşu ve Kitle Korkusu. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, (13)50, 76-95.

Aslan S. ve Demirhan Y. (2016). *Türk Siyasal Hayatında Ak Parti Dönemi İçinde Kamu Politikaları: Kavramsal ve Kuramsal Bir Çerçeve.* Burs: Ekin Basım.

Aslanpay Altay, E. (2020). Kamu Politikaları Kapsamında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kalkınma İlişkisi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aydın, Z. (2023). İklim Değişikliği ile Mücadelede Kamu Politikalarının Rolü: Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinin Durumu. Yüksek Lisans Tezi. Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi.

Aysan, M.N. (2023). Mutluluk Ekonomisi: Türkiye'de Kamu Politikalarının Mutluluğa Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Babaoğlu, C. (2017). Kamu Politikası Analizine Yönelik Kavramsal ve Kuramsal Bir Çerçeve. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (15)30, 511-532.

Bardach, E. (2011). *A Practical Guide For Policy Analysis*. USA: SAGE.

Bauman, Z. (2023). *Küreselleşme, Toplumsal Sonuçları*. (Çev,: A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bayraktar, E. (2021). Kamu Politikası Süreç Analizi: Ataşehir Belediyesi Emekevler Kentsel Dönüşümü Örneği. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Birkland, T.A. (2011). *Write a Review Icon Write a Review An Introduction to the Policy Process: Theories, Concepts, and Models of Public Policy Making*. New York: ME Sharpe.

Candan, H. ve Arslan, Ş. (2021). Uluslararası Kamu Politikaları, Kavram, Teori, Aktörler, Uygulamalar. (Ed. Ö. Kutlu, Y. Sayın ve S. Usta) içinde (Kamu Politikalarında Uluslararası STK'ların (INGO) Rolü.) 145-168. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çapar, S. ve Koca, M. (2024). Darbeler, Bürokrasi ve Siyasi Elitler. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 7(3), 193-212.

Çetin, F.G. (2021). Türkiye'de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Gündem Belirleme: Sağlıkta Dönüşüm Programına Yönelik Bir İnceleme. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 667-682.

Çiçek, A. (2023). İdeolojiden kitleye Türkiye'de siyasi partiler. *Dicle Akademi Dergisi*, 3(2), 255-281.

Çiner, C.U. (2013). *Karşılaştırmalı Kamu Politikası. Kamu Politikası: Kuram ve Uygulama* (Ed. M. Yıldız & M. Z. Sobacı): 286-304. Ankara: Adres Yayınları.

Demirelli, L. (2018). Türkiye'de Kentsel Ulaşım Politikasındaki Değişimin Yapısalcı Analizi (1946-1980). Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Dror, Y. (1964). Muddling Through-"Science" or Inertia?. *Public Administration Review*, 24(3), 153-157.

Dunn, W.J. (2016). *Public Policy Analysis: An Introduction*. USA: New York, Routledge.

Duru, A.A. (2022). Türkiye'de Kamu Politikası Sürecindeki Aktörler ve Gündem Belirleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 158-187.

Dye, T.R. (2013). *Understanding Public Policy*, Pearson Education, Fourte-enth Edition.

Erat, V. (2018). Modernleşme ve Postmodern Eleştiriler Ekseninde Kamu Politikası Disiplini. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (8)8, 245-260.

Erten, Ş. (2015). Türkiye'de Engellilere Yönelik Kamu Politikalarının Analizi. Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Freeman, A.M. (2000). Economics, Incentives, and Environmental Regulation. In Environmental Policy. Norman J. V. ve Michael E. K., Washington, D.C., USA: CQ Press.

Gladden, E.N. (1972). *A Student's Guide to Public Administration: Central Government Administration*. London: Staples Press.

Göçoğlu, V. (2018). Türkiye'nin Siber Güvenlik Politikalarının Kamu Politikası Analizi Çerçevesinde Değerlendirilmesi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Gül, H. (2015). Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri. *Yasama Dergisi*, (29), 5-31.

Günal, C.N. (2023). Kamu Politikalarının Benimsenmesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Yeşilay Örneği. Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Howlett, M. ve Ramesh, M. (1995). Policy Cycles and Policy Subsystems. Canada Oxford University Press.

Howlett, M., Ramesh, M., ve Wu, X. (2015). Understanding the persistence of policy failures: The role of politics, governance and uncertainty. *Public Policy and Administration*, 30(3-4), 209-220.

Kabaş, T. (2014). Türk Kamu Politikası Modelinin Doğuşu ve Gelişmesi. C.*Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1), 115-130.

Kahraman, S. (2021). Baskı Gruplarının Politika Transferlerinde Etkililiği. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 218-238.

Karaca, Y. (2024). Kamu Politikalarında Büyük Veri Kullanımının İncelenmesi ve Türkiye Bağlamında Bir Analiz. Doktora Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Kavak, K. (2016). Kamu Politikalarının Oluşturulması ve Uygulanmasında Dış Etkiler: Enerji Sektörü Örneği. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kaya, E. (2023). Kamu Politikalarının Belirlenmesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Etkisi ve Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kaya, F. (2017). Yeni Kamu Hizmeti Yaklaşımı Perspektifinden Vatandaş Katılımı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 460-478.

Knill, C. ve Tosun, J. (2012). *Public Policy A New Introduction*. New York, NY Palgrave Macmillan.

Köseoğlu, Ö. (2013). Meslek, Sanat ve Disiplin Olarak Kamu Politikası: Türkiye'ye İzdüşümleri. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1), 4-36.

Kraft, M.E. ve Furlong, S.R (2020). *Public Policy: Politics, Analysis, and Alternatives*. Sage Publications, Los Angeles, CA.

Kulaç, O. (2016). Bir Kamu Politikası Çözümlemesi: Türkiye'nin Yurtdışı Lisansüstü Burs Politikası. Doktora Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Kulaç, O. ve Çalhan, H.S. (2013). Bir Kamu Politikası Süreci Analizi: Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Yurtdışı Lisansüstü Bursları. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5)10, 205-225.

Kutlu, Ö., Usta, S. ve Sayın Y. (2021). Uluslararası Kamu Politikaları, Kavram, Teori, Aktörler, Uygulamalar. (Ed. Ö. Kutlu, Y. Sayın ve S. Usta) içinde (Giriş Yerine Anahtar Kavramlar) 1-9. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Lindblom, C.E. (1959). The Science of "Muddling Through." *Public Administration Review*, 19(2), 79-88.

Mathur, K. (2016). *Public Policy and Politics in India, How İnstitutions Matter*. USA: Oxford University Press.

Memişoğlu, D. (2018). Bir Kamu Politikası Analizi Örneği: Sağlıkta Dönüşüm Programı. *Yasama Dergisi*, (34), 62-93.

Özer, M. A. (2016). Herbert Simon'un Yönetim Bilimine Katkıları Üzerine Değerlendirmeler. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11), 160-185.

Öztürk, M.C. ve Şardağı, E. (2018). Kurumsal Kimlik Aracı Olarak Facebook: Türkiye'deki Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Üzerine Bir Değerlendirme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (28), 115-141.

Peters, G. (2007). *American Public Policy: Promise and Performance*. Washington, D.C.: CQ Press.

Poocharoen, O. (2013). *Bureaucracy and the Policy Process*, Araral, E., Fritzen S., Howlett, M., Ramesh, M. ve Wu, X. (Ed.), Routledge Handbook of Public Policy, Routledge.

Potůček, M. (2017). *Public Policy: A Comprehensive Introduction*. Prague:Karolinum Press.

Robins, P. (2009). Public Policy Making in Turkey: Faltering Attempts to Generate a National Drugs Policy. *Policy and Politics*, 37(2), 289-306.

Sabatier, P. (1986). Top-Down and Bottom-Up Approaches to Implementation Research: a Critical Analysis and Suggested Synthesis. *Journal of Public Policy*, 6(1): 21-48.

Sabatier, P. ve Mazmanian, D.A. (1980). The Implementatıon Of Public Policy: A Framework Of Analysıs. *Policy Studies Journal*, (8), 538-560.

Sarıtürk, M. (2023). Geçmişten Günümüze Temsilî Bürokrasi Anlayışının Gelişimi ve Bürokrasinin Meşruiyeti Üzerindeki Etkiler. *Yönetim ve Ekonomi*, (30)2, 258-276.

Sezgin, S. (2021). Küresel Dönemde Kamu Politikalarının Dönüşümü: TÜSİAD Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Smith, K.B. ve Larimer, C.W. (2009). *The Public Policy Theory Primer*. USA: Westview Press.

Şahin, A. (2024). Deniz Güvenlik Politikalarının Kamu Politikaları Analizi: Türkiye Örneği. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Şengül R. (2018). *Kamu Politikasında Kavramsal Çerçeve*. Kamu Politikası. Bursa: Umuttepe Yayınları.

Taşpınar, Y. (2021). *Yüzyılda Sosyal Bilimler: Kültür, Siyaset, Ekonomi. Kamu Politikası ve Kamu Yönetimi Karşılaştırmalarında Yöntem Üzerine Bir İnceleme*. Literatürk Academia Yayıncılık.

Usta, A. (2013). Kamu Politikaları Analizine Kuramsal Bir Bakış. *Yasama Dergisi*, (24), 78-102.

Uzun, H. (2021). Kamu Politikası Analizi: Türkiye'nin Kamu Özel İş Birliği Politikası. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Ürünal, A.A. (2022). Kamu Politikalarına Davranışsal Yaklaşım: Davranışsal Kamu Politikası Özelinde Bir Uygulama. Doktora Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Yurtoğlu Pek, E. (2024). Türkiye'deki Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Bütünleşik Kamu Politikaları: Çok Boyutlu Çözüm Arayışları. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Medipol Üniversitesi.

Zahariadis, N. (2007). *The Multiple Streams Framework: Structure, Limitations, Prospects*, Sabatier, P. A. (Ed.), *Theories of the Policy Process*. Boulder, Colorado, Westview Press,

Zedekia, S. (2017). *Street Level Bureaucrats as the Ultimate Policy Makers*. J Pol Sci Pub Aff 5: 306.

Zhu, T. (2023). On Lasswell's Public Policy Ideas. *AHSSEH* 10, 1367-1372.

KAYNAKÇA

Acar, A. (2012). Devlet-Piyasa Sarmalında Memuriyet Statüsünün Konumu: 'Performans'a Karşı 'Liyakat' İle Sorunu Anlayabilmek. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 4(2), 31-40.

Acar, O. K. (2019). Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine: Cumhuriyet Dönemi Kamu Personel Yönetim Tarihçesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 119-146.

Acar, O. K. ve Çırağöz, M. B. (2020). Türk Kamu Yönetiminde Kayırmacılık: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. İçinde E. Akçagündüz ve Ö. Aydın (Ed.), *Kamu Yönetiminde Güncel Sorunlar Tartışmalar ve Çözüm Önerileri* (ss. 1-28). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Acar, O. K. ve Ertek, M. Y. (2021). Türk Kamu Yönetiminde Liyakat Açmazı. İçinde C. C. Aktan, N. K. Öztürk ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Liyakat*, (ss. 53-91). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Acar, O. K. ve Ertek, M. Y. (2021). Türk Toplumunda Kayırmacılık Kültürü. İçinde C. C. Aktan ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Kayırmacılık* (ss. 32-62). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Adal, H. Ş. (1968). *Kamu Personel İdaresi*. İstanbul: Ahmet Sait Matbaası.

Ak, M. ve Sezer, Ö. (2018). Kamu Personel Sisteminde Çalışanların Görevde Yükselmesinde Kayırmacılık Sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(Özel Sayı), 739-757.

Akgüner, T. (2014). *Kamu Personel Yönetimi*. 6'ncı Baskı. İstanbul: Der Yayınları.

Aktan, C. C. (1992). *Politik Yozlaşma ve Kleptokrasi; 1980-1990 Türkiye Deneyimi*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Aktan, C. C. (1997). Politikada Liyakat ve Meritokrasi. *Yeni Türkiye Dergisi*, 3(14), 1008-1011.

Aktan, C. C. (2021). Liyakatsizlik ve Kamusallık (Siyasal Patoloji Açısından Bazı Tespit ve Değerlendirmeler). İçinde C. C. Aktan, N. K. Öztürk ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Liyakat* (ss. 7-24). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Aktan, C. C. (2021). Siyasal Ahlak ve Siyasal Yozlaşma. İçinde C. C. Aktan ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Kayırmacılık* (ss. 6-30). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Albayrak, S. O. (2020). Türkiye'de Üst Kademe Kamu Yöneticiliğine Atanma. *Memleket Siyaset Yönetim*, 15(33), 101-140.

Alıcı, O. V. (2019). Belediyelerde ve Bağlı İdarelerde Liyakat ve Kariyer İlkelerinin Geçerliliği Çerçevesinde Bir Durum Analizi: Yerel Sarmal. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 28(4), 65-90.

Altun, M., Sayer, A. ve Barutçu, A. (2013). Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kararları Işığında Kamuda Görülen Etik Dışı Davranışlar ve Yolsuzluklar. *Sayıştay Dergisi*, (91), 33-55.

Altunok, H. (2016). Atama Yetkisi ve Bürokrasi Siyaset İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(14), 166-180.

Altunok, H. (2016). Atama Yetkisi ve Bürokrasi Siyaset İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(14), 166-180.

Araslı, H. ve Tümer, M. (2008). Nepotism, Favoritism and Cronyism: A Study of Their Effects on Job Stress and Job Satisfaction in The Banking Industry of North Cyprus. *Social Behavior and Personality*, 36(9), 1237-1250.

Ataş, H. (2022). Sayıştay Tespit Etti: Liyakat İlkelerine Aykırı Atama, https://www.sozcu.com.tr/sayistay-tespit-etti-liyakat-ilkelerine-aykiri-atama-wp7451999, (E.T.: 16.10.2024).

Aykaç, B. (1990). Personel Yönetiminde Yeterlik İlkesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 24(4), 91-109.

Ayman-Güler, B. (2013). Karşılaştırmalı Kamu Yönetimi Nedir? İçinde K. Karasu (Ed.), *Kamu Yönetimi Ülke İncelemeleri* (ss. 25-44). Ankara: İmge Kitabevi.

Baysal, T. (2016). Türkiye'de Kamu Yöneticilerinin Yetiştirilmesi, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 186-213.

Bersch, K., Praça, S. ve Taylor, M. M. (2017). State Capacity, Bureaucratic Politicization, And Corruption in The Brazilian State. *Governance*, 30, 105-124.

Bozkurt, Ö., Ergun, T. ve Sezen, S. (2008). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Büte, M. (2011). Kayırmacılığın Çalışanlar Üzerine Etkileri ile İnsan Kaynakları Uygulamaları İlişkisi: Türk Kamu Bankalarına Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(1), 383-404

Canman, A. D. (1995). *Çağdaş Personel Yönetimi*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Charron, N., Dahlström, C., Fazekas, M. ve Lapuente, V. (2017). Careers, Connections, and Corruption Risks: Investigating the Impact of Bureaucratic Meritocracy on Public Procurement Processes. *The Journal of Politics*, 79(1), 89-104.

Çamur, Ö. (2020). Kamu Yönetiminde Liyakatin Önemi: Adalet Temelinde Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(2), 459-474.

Çamurcuoğlu, G. (2022). Meritokrasi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXVI(4), 269-312.

Çankaya, S., Eroğlu, H. T. ve Tekin, Ö. F. (2014). Türk Kamu Personel Sisteminde Reform Çalışmaları. İçinde F. Yüksel (Ed.), *Afro-Avrasya Coğrafyasında Kamu Yönetimi Uygulamaları ve Sorunları XI. KAYFOR Bildiriler Kitabı*, (ss. 711-719). Ankara: TODAİE Yayını.

Çelik, K. ve Erdem A. R. (2012). Üniversitede Çalışan İdari Personele Göre "Kayırmacılık". *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 11, 23-30.

Dahlström, C., Lapuente, V. ve Teorell, J. (2012). The Merit of Meritocratization: Politics, Bureaucracy, and the Institutional Deterrents of Corruption. *Political Research Quarterly*, 65(3), 656-668.

Demirbilek, N. (2023). Academics Looks on The Concept of "Merit". *Smart Learning Environments*, 10, 1-13.

Demirbilek, N. (2023). Öğrencilerin Liyakat Kavramına Bakışı. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 1-13.

Devlet Personel Başkanlığı (2013). *Kamu Personel Sisteminin Sorunları, Çözüm Önerileri ve 2023 Vizyonu Çalıştayı*. Ankara: Beyda Ofset.

Eğitim-Sen, (2024). *Mülakat Uygulaması Öğretmen Adaylarını Mağdur Etmeye Devam Ediyor!* https://egitimsen.org.tr/mulakat-uygulamasi-ogretmen-adaylarini-magdur-etmeye-devam-ediyor/, (E.T.: 14.10.2024).

Emini, F. T. (20199. Türk Kamu Yönetiminde Temel Sorunlar. İçinde H. Ateş (Ed.), *Türk Kamu Yönetimi* (ss. 138-167). Ankara: Savaş Yayınları.

Eminoğlu, Ö. (2019). *Türkiye'de Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi Açısından Sözlü Sınavlar: Bir Kamu Kurumu Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Eminoğlu, Ö. (2019). *Türkiye'de Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi Açısından Sözlü Sınavlar: Bir Kamu Kurumu Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Erdoğan, O. ve Pank-Yıldırım, Ç. (2020). Devlet Memurlarının Siyasi Faaliyette Bulunma Yasağı. *Ombudsman Akademik*, 12, 103-127.

Ergun, T. (1983). Yüksek Yöneticilerin Yetiştirilmeleri Sorunu. *Amme İdaresi Dergisi*, 6(2), 23-36.

Eroğlu, H. T. (2007). Türk Kamu Personel Yönetiminin Evrimi: Sorunlar ve Reform Çalışmaları. Çukurçayır, M. A. ve Gökçe, G. (Ed.), *Kamu Yönetiminin Yapısal ve İşlevsel Sorunları*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Eryılmaz, B. (1993). Kamu Bürokrasisinin Denetlenmesinde Yeni Gelişmeler. *Amme İdaresi Dergisi*, 26(4), 81-106.

Eryılmaz, B. (1995). *Kamu Bürokrasisi*, İzmir: İzmir Ticaret Odası Yayını.

Eryılmaz, B. (2008). *Bürokrasi ve Siyaset, Bürokratik Devletten Etkin Yönetime*. İstanbul: Alfa Basım Yayın.

Eryılmaz, B. (2012). Türkiye'de Bürokrasinin Sorunları. İçinde B. Aykaç, Ş. Durgun ve H. Yayman (Ed.), *Türkiye'de Kamu Yönetimi* (2. Basım, ss. 207-214). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Eryılmaz, B. (2020). *Kamu Yönetimi Düşünceler Yapılar Fonksiyonlar Politikalar*, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 13. Baskı. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Fettahlıoğlu, Ö. ve Demir, S. (2015). İşletme Yönetiminde Yönetsel Pandora: Meritokrasi ve Yetenek Yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 175-186.

Giritli, İ., Bilgen, P. ve Akgüner, T. (2001). *İdare Hukuku*. İstanbul: Der Yayınları.

Gökdeniz, K., Aydemir, V. ve Çağan, S. (2017). Cumhuriyet Sonrası Türk Kamu Yönetimi'nde Liyakat Sistemi Uygulamaları. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 200-215.

Gönülaçar, Ş. (2014). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Kayırmacılık Kuşatması ve Liyakatsizlik Çıkmazı*, https://www.academia.edu/9687458/İnsan_Kaynakları_Yönetiminde_Kayırmacılık_Kuşatması_ve_ Liyakatsizlik_Çıkmazı, (E.T.: 24.10.2024).

Gözler, K. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Hükûmet Sisteminin Uygulamadaki Değeri Bir Buçuk Yıllık Bir Bilanço*, https://www.anayasa.gen.tr/cbhs-bilanco.htm#_ftnref4, (E.T.: 02.11.2024).

Günay, Ö. F. (2005). *Türkiye'de Kamu Yöneticisi Nasıl Yetiştirilmelidir?* Ankara: Turhan Kitabevi.

Günay, Ö. F. (2006). Üst Düzey Yöneticilerin Yetiştirilmesi ile İlgili Anayasa Maddesinin İlginç Serüveni. *TBB Dergisi*, 62, 152-172.

Günday, M. (2002). *İdare Hukuku*. Ankara: İmaj Yayınları.

Gündem Edirne. (2024). *'Trakya Üniversitesi'nde Yapılan Liyakatsiz Atamalar Kamuoyunu Rahatsız Ediyor'*, https://www.gundemedirne.com/trakya-universitesi-nde-yapilan-liyakatsiz-atamalar-kamuoyu nu-rahatsiz-ediyor/21325/, (E.T.: 04.11.2024).

Gündoğdu, K., Çimen, N. ve Turan, S. (2008). Öğretmen Adaylarının Kamu Personeli Seçme Sınavına (KPSS) İlişkin Görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 35-43.

Güneyi, A. (2021). Türk Kamu Personel Sisteminin Liyakatle İlgili Problem Sahaları Üzerine Değerlendirme. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 1054-1089.

Güran, S. (1980). *Memur Hukukunda Kayırma ve Liyakat Sistemleri*. İstanbul: İÜHF Yayınları.

Güven, A. ve Dinçarslan, S. (2023). İlkeleri Ekseninde Türk Kamu Yönetiminde Liyakat Olgusu ve Önemi. İçinde Ö. Gökkaya, İ. Kılıçaslan, B. Demir ve M. Of (Ed.), *International Marmara Social Sciences Congress (Imascon Spring) Proceedings Book* (ss. 79-86). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Haber7. (2024). *'Liyakat' Reklam Panolarında Kaldı! Belediyelerde Torpil Furyası*, https://m.haber7.com/siyaset/haber/3422135-liyakat-reklam-panolarinda-kaldi-belediyelerde-torpil-furyasi, (E.T.: 04.11.2024).

Haberler.com. (2024). *AK Partili Başkandan Canlı Yayında Skandal "Torpil" Savunması*, https://www.haberler.com/politika/ak-partili-baskandan-canli-yayinda-skandal-18049921-haberi/, (E.T.: 17.11.2024).

Hatipoğlu, O.G. (2019). Kamu Yönetiminde Liyakat Dışı Uygulamalar: Kamu Etiği Kuramlarına Göre Bir Değerlendirme. *Akademik Hassasiyetler*, 6(12), 269-290.

İzci, F. ve Yıldız, Ş. (2017). Türkiye'de Kamu Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş: Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Al-Arabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 397-411.

Karatepe, S. ve Kurnaz, S. (2019). Kamu Yönetiminde Liyakat İlkesi: İngiltere Örneği Üzerinden Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, XLVI(1), 77-104.

Karslı, M. R. (2020). Üst Kademe Kamu Yöneticilerinin Atama Usul ve Esasları Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(1), 187-208.

Kayabaşı, Y. (2005). *Politik Yozlaşmaya Çözüm Olarak Anayasal İktisat*. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Kayar, N. (2019). *Kamu Personel Yönetimi*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Kızılkan, Ö. ve İzci, F. (2023). Kamu Çalışanlarının Siyasal Kayırmacılık ve Liyakatsizlik Algısı: Konunun Siirt Özelinde Analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(112), 7184-7194.

Konur, G. (2019). *Nedir Bu Bankamatik Memurları*? https://www.paramedya.com.tr/haber/39646/nedir-bu-bankamatik-memurlari/, (E.T.: 08.11.2024).

Kopecký, P., Meyer-Sahling, J.-H., Panizza, F., Scherlis, G., Schuster, C. ve Spirova, M. (2016). Party Patronage in Contemporary Democracies: Results from an Expert Survey in Twenty-Two Countries from Five Regions. *European Journal of Political Research*, 55(2), 416-31.

Köybaşı, F., Uğurlu, C. T., Yazıcı, E. C. ve İbicek, G. (2018). Öğretmen Adaylarının Mülakat Uygulamasına İlişkin Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(64), 305-316.

Lewis, D. (2008). *The Politics of Presidential Appointments*. NJ: Princeton University Press.

Mann, M. (1993). *The Sources of Social Power. Volume II: The Rise of Classes and Nation-States, 1760-1914*. Cambridge: Cambridge University Press.

Memiş, E. (2003). Mevzuatımızda ve Uygulamada Kamu Hizmetine Girme/Çekilme Hakları, Arşiv Araştırması ve Güvenlik Soruşturması Analizleri. *Kamu Personeli Sorunları, İdare Hukuku Sempozyumu* (ss. 209-262). Eskişehir: 4-5 Nisan 2003.

Memurlar.Net. (2024). *Liyakatsiz Atamaların Yarattığı Sonuçlar!* https://www.memurlar.net/haber/1092712/liyakatsiz-atamalarin-yarattigi-sonuclar.html, (E.T.: 10.11.2024).

Meyer-Sahling, J.-H. ve Mikkelsen, K. S. (2016). Civil Service Laws, Merit, Politicization, and Corruption: The Perspective of Public Officials from Five East European Countries. *Public Administration*, 94(4), 1105-1123.

Meyer-Sahling, J.-H., Mikkelsen, K. S. ve Schuster, C. (2018). Civil Service Management and Corruption: What We Know and What We Don't. *Public Administration*, 96(2), 276-285.

Mıhçıoğlu, C. (2003). Kamu Yönetiminde Verimlilik. İçinde B. Aykaç, Ş. Durgun ve H. Yayman (Der.), *Türkiye'de Kamu Yönetimi* (ss. 389- 393). Ankara: Yargı Yayınevi.

Miller, G. J. (2000). Above Politics: Credible Commitment and Efficiency in the Design of Public Agencies. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 10(2), 289-328.

Net Haber. (2024). *'Bankamatik Memurları' Hiç İşe Gelmemişler*, https://www.malatyanethaber.com.tr/ bankamatik-memurlari-hic-ise-gelmemisler/68201/, (E.T.: 10.11.2024).

OdaTV. (2020). *Hemşirenin RTÜK'te Ne İşi Var*, https://www.odatv.com/guncel/hemsirenin-rtukte-ne-isi-var-187282, (E.T.: 10.11.2024).

Olsen, J. P. (2006). Maybe It Is Time to Rediscover Bureaucracy. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 16(1), 1-24.

Öke, M. K. ve Say, S. (2002). Türk Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Gereksinimi. *Mülkiye Dergisi*, 26(235), 97-117.

Özçelik, E. (2021). Nepotizm (Akraba Kayırmacılığı). İçinde C. C. Aktan ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Kayırmacılık* (ss. 160-177). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Özer, M. A., Akçakaya, M., Yaylı, H. ve Batmaz, N. Y. (2019). *Kamu Yönetimi Klasik (Yapı ve Süreçler)*, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Gazi Kitapevi.

Özkal-Sayan, İ. (2009). Türkiye'de Kamu Personel Sistemi: İdari, Askeri, Akademik, Adli Personel Ayrımı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 64(1), 201-245.

Özkal-Sayan, İ. (2016). Türkiye'de Kamu Personel Sisteminde Sorun Alanları ve Çözüm Önerileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71(3), 669-691.

Özkanan, A. ve Erdem, R. (2014). Yönetimde Kayırmacı Uygulamalar: Kavramsal Bir Çerçeve. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 179-206.

Özsemerci, K. (2003). *Türk Kamu Yönetiminde Yolsuzluklar, Nedenleri, Zararları ve Çözüm Önerileri*, Birinci Basım. Ankara: Sayıştay Yayın İşleri Müdürlüğü,

Öztekin, A. (2008). Türk Kamu Personel Yönetiminde Liyakat ve Kariyerden Kaynaklanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Türk İdare Dergisi*, 459, 13-36.

Öztürk, M. (2019b). MEB, Mülakat, Mağduriyet, Şikâyet, https://www.karar.com/yazarlar/mustafa-ozturk/meb-mulakat-magduriyet-sikayet-9204, (E.T.: 12.11.2024).

Öztürk, N. K. (2002). Liyakat Sistemini Korumanın Farklı Bir Yolu: Liyakat İlkesi Koruma Kurulu. *Türk İdare Dergisi*, 435, 129-143.

Öztürk, N. K. (2019a). Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Üst Düzey Memurların Atanması. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(4), 1279-1297.

Patterson, A. C. (2024). Civil Service Organization as A Political Determinant of Health: Analyzing Relationships Between Merit-Based Hiring, Corruption, And Population Health. *Social Science & Medicine*, 348, 116813.

Polat, E. (t.y.). *Türkiye'de Kamu Personel Sistemi (Mevzuat-Analiz-Yorum).* Ankara: Memur-Sen Yayınları.

Rauch, J. E. ve Evans, P. B. (2000). Bureaucratic Structure and Bureaucratic Performance in Less Developed Countries. *Journal of Public Economics*, 75(1), 49-71.

Sancakdar, O., Önüt, L. B., Us-Doğan, E., Kasapoğlu-Turhan, M. ve Seyhan, S. (2018). *İdare Hukuku Teorik Çalışmalar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Sezer, Y. (2003). Kamu Hizmetine Girme Hakkı. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(3-4), 153-171.

Sezer, Y. (2006). *Kamu Hizmetine Girme Hakkı.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Sundell, A. (2014). Are Formal Civil Service Examinations the Most Meritocratic Way to Recruit Civil Servants? Not in All Countries. *Public Administration*, 92(2), 440-457.

Şaylan, G. (2000). *Kamu Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş*. İstanbul: TESEV Yayınları.

Şen, M. L. (1995). Liyakat İlkesi ve Türk Personel Sistemindeki Uygulaması. *Amme İdaresi Dergisi*, 28(1), 77-92.

Şen, M. L. (2020). Türkiye'de Kamu Personel Rejiminin Sistemsel Sorunları. *Strategic Public Management Journal*, 6(12), 70-85.

Taşdan, N. ve Gül, H. (2013). *Kamu Yönetiminde Liderlik ve Kaymakamlık*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Topdemir, T. A. (2021). Meritokrasi ve Liyakat. İçinde C. C. Aktan ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Kayırmacılık* (ss. 122-159). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Tortop, N. (1997). Personel Seçiminde Uyulması Gereken Kurallar. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 6(1), 16-20.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M. A. (2012*). İnsan Kaynakları Yönetimi*, Geliştirilmiş 5. Basım. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Turan, A. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), 42-91.

Tutum, C. (1980). *Personel Yönetimi*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Türk Büro-Sen. (2023). *İşkur Çalışanları, Kuruma Yapılan Kurum Dışı Atamalardan Rahatsız*, https://turkburosen.org.tr/2023/11/iskur-calisanlari-kuruma-yapilan-kurum-disi-atamalardan-rahatsiz/, (E.T.: 24.10.2024).

Us-Doğan, E. (2019). Kamu Görevlisinin Tarafsızlık Yükümlülüğü Bağlamında Seçilme Yeterliliği. *Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(2), 319-362.

Uz, A. (2011). Anayasal Bir Hak Olarak Kamu Hizmetine Girme Hakkı ve Liyakat İlkesi. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(1), 59-94.

Ülker, H. (1995). *Siyasi İktidar- Bürokrasi İlişkisi*. Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri, İkinci Cilt, (ss.185-192). Ankara: TODAİE Yayını.

Ün, L. (2022). Türk Kamu Yönetiminde Liyakat İlkesinin Uygulanmasını Denetleyici Kurumların Rolü. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 459-475.

Ünlü, A. (2018). *Liyakatsiz Atamalar Ya Da İşportacı Yöneticiler Sorunu*, https://www.yenisafak.com/ yazarlar/ahmet-unlu/liyakatsiz-atamalar-ya-da-isportaci-yoneticiler-sorunu-2045530, (E.T.: 13.11.2024).

Ünlü, A. (2024a). Sekiz Başlıkta Kamu Görevine Girişte Temel Sorunlar ve Sonuçları, https://www.yenisafak.com/yazarlar/ahmet-unlu/sekiz-baslikta-kamu-gorevine-giriste-temel-sorunlar-ve-sonuclari-4638067, (E.T.: 13.11.2024).

Ünlü, A. (2024b). *Sınavsız Atamalara ve Sözlü Sınavlara Acilen Çözüm Üretilmeli*, https://www.yenisafak.com/yazarlar/ahmet-unlu/sinavsiz-atamalara-ve-sozlu-sinavlara-acilen-cozum-uretilmeli-4630301, (E.T.: 13.11.2024).

Ünlü, A. (2024c). *BİT'lere Kadrolu İşçi Alımında Acilen Tedbir Alınması Gerekiyor*, https://www.yenisafak.com/yazarlar/ahmet-unlu/bitlere-kadrolu-isci-aliminda-acilen-tedbir-alinmasi-gerekiyor-4617765, (E.T.: 13.11.2024).

Yaşar, F. (2021). *Yargıdaki Torpil ve Kayırmacılık, Akademide Tez Konusu Oldu*, https://www.gazeteduvar.com.tr/yargidaki-torpil-ve-kayirmacilik-akademide-tez-konusu-oldu-haber-1526319, (E.T.: 13.11.2024).

Yıldırım, A. (2023). Türk Kamu Yönetiminde Liyakat Sistemi: Uygulama Biçimleri, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 37-63.

Yıldırım, M. (2013). Kamu Yönetiminin Kadim Paradoksu: Nepotizm ve Meritokrasi. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 353-380.

Yıldız, B. B., Ateş, F. ve Pehlivan, F. (2022). Okul Müdürlerinin Yönetici Görevlendirme Yönetmeliklerine İlişkin Algı ve Beklentileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 465-484.

Yıldız, G. (2016). Türk Kamu Yönetiminde Liyakat İlkesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 140-180.

Yıldız, G. (2021). Türk Kamu Yönetiminde Kayırmacılık Sorunsalı. İçinde C. C. Aktan ve O. K. Acar (Ed.), *Kamu Yönetiminde Kayırmacılık* (ss. 96-121). İzmir: SOBİAD Hukuk ve İktisat Araştırmaları Yayınları.

Yılmaz, F. ve Çakıcı, A. (2021a). Kamu Çalışanlarının Liyakat Sistemi Algısı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 375-386.

Yılmaz, F. ve Çakıcı, A. (2021b). Kamu Çalışanlarının Liyakat İhlali Algısı, Kaynakları ve Etkileri. *İş ve İnsan Dergisi*, 8(2), 195-208.

Yılmazöz, M. (2009). Türkiye'de Kamu Personel Yönetimi Sorunu. *Maliye Dergisi*, 157, 293-302.

KAYNAKÇA

Akcagündüz, E. (2012). Türk Kamu Yönetiminde Denetim Anlayışının Dönüşümü ve Ombudsmanlık Kurumu. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Akcagündüz, E. (2020). Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetim Yöntemlerinin Etkinliği ve Kamuoyu Denetimi Üzerine Nitel Bir İnceleme. Ekev Akademi Dergisi, Yıl: 24, (84), 211-228.

Akıncı, M. (1999). *Bağımsız İdari Otoriteler ve Ombudsman.* İstanbul: Beta Yayınları.

Akpınar, E. (2006). Kamu Yönetiminde Denetim Olgusu ve Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Akyel, R. ve Köse H. Ö. (2010). Kamu Yönetiminde Etkinlik Arayışı: Etkin Kamu Yönetimi İçin Etkin Denetimin Gerekliliği. *Türk İdare Dergisi,* Yıl:82, (466), 9-23.

Al, H. (2002). *Bilgi Toplumu ve Kamu Yönetiminde Paradigma Değişimi.* (1.basım), Ankara: Bilimadamı Yayınları.

Al, H. (2007). Denetimde Piyasalaşma Eğilimleri. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi,* (1), 109-130.

Arı, T. (2004). *Uluslararası İlişkiler ve Dış Politika.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Aslan, B. (2010). Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak İç Denetim. *Sayıştay Dergisi,* (77), 63-86.

Atay, C. (1999). *Devlet Yönetimi ve Denetimi.* (2. basım). İstanbul: Alfa Basım Yayım.

Atmaca, Y. ve Karhan, Z. (2022). Kamu Yönetiminde Yüksek Denetim (Sayıştay Denetimi). İçinde Y. Uysal ve F. Uysal (Editör), *Kamu Yönetiminin Denetimi* (s.261-280). Ankara: Orion Kitabevi.

Avşar, B. Z. (2007). *Ombudsman İyi Yönetilen Türkiye İçin Kamu Hakemi.* Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Aydın, A. H. (2018). *Kamu Yönetimine Giriş.* (4. baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Balcı, A. (2003). Kamu Yönetiminde Hesap Verebilirlik Anlayışı. İçinde A. Balcı, A. Nohutçu, N. K. Öztürk ve B. Coşkun (Editör), *Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar,* (s.115-133). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bayrakçı, E. ve Demirel, A. (2017). İç Denetimin Yapısal ve İşlevsel Sorunlarının Türkiye'deki Üniversiteler Bağlamında Analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 19(33), 52-60.

Boyalı, H. (2022). Kavramsal ve Kuramsal Açıdan Kamu Yönetiminde Denetim. İçinde Y. Uysal ve F. Uysal (Editör), *Kamu Yönetiminin Denetimi* (s.7-34). Ankara: Orion Kitabevi.

Boyalı, H. (2023). *Kamu Denetçiliği Kurumunda Karar Verme Süreci (Kuramlar, Yapılar ve Uygulamalar)*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Bozkurt, P. (2013). Denetim Kavramı ve Denetim Anlayışındaki Gelişmeler. *Denetişim,* (12), 56-62.

Bozkurt, Ö., Ergun, T. ve Sezen, S. (2008). Kamu Yönetimi Sözlüğü. (2. baskı), Yayın No: 342, Ankara: TODAİE Yayını.

Çevik, H. H. (2007). *Türkiye'de Kamu Yönetimi Sorunları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Demir, A. (2013). Kamu Yönetiminde Denetim ve Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetim Yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.

Demir, K. A. (2017). Türk Kamu Yönetimi Denetim Sisteminde Danıştay ve Sayıştay Kurumlarının Analizi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 0(4), 208-235.

Demirol, D. (2011). Geleneksel Yönetimden Yeni Kamu Yönetimine Denetim İşlevine Dönüşüm. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Doğan, K. C. (2020). Türk Kamu Yönetiminin Denetlenmesinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 16(30), 2994-3017.

Doğan, M. E. (1996). Belediyelerin Denetimi. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi,* 5(5), 27-36.

Eken, M. (1994). Kamu Yönetiminde Gizlilik Geleneği ve Açıklık İhtiyacı. *Amme İdaresi Dergisi,* 27(2), 21-54.

Eren, V. (2006). Kamu Yönetiminde Denetim Anlayışındaki Gelişmeler. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hakemli Dergisi,* Yıl:12, 7(25), 255-267.

Eryılmaz, B. (2022). *Kamu Yönetimi.* (15. baskı), Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Gökçe, A. F. (2012). Çağdaş Kamu Yönetiminde Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) ve Türkiye İçin Askeri Ombudsmanlık Önerisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17(2), 203-227.

Gözler, K. (2007). İdare Hukukuna Giriş. (7. Baskı), Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Gözübüyük, Ş. A. (2001). *Türkiye'nin Yönetim Yapısı.* (7. baskı), Ankara: Turhan Kitabevi.

Gözübüyük, Ş. A. (2005). *Yönetim Hukuku.* (22. Baskı), Ankara: Turhan Kitabevi.

Gültekin, S. (2002). *Kamu Yönetimi.* Rize: Akademi Yayınevi.

Günler, S. (2006). Türk Kamu Yönetiminde Denetim ve Yeni Bir Öneri. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

İnaç, H. ve Ünal, F. (2007). Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetlenmesinde Yönetim Açıklığının Önemi ve Uygulama Düzeyi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (18), 41-61.

İnan, A. (1992). *Bütün Yönleriyle Türk Sayıştayı.* Ankara: Grafiker Matbaası.

Kestane, D. (2006). Çağdaş Bir Denetim Organizasyonu Olarak Ombudsmanlık (Kamu Denetçisi). *Maliye Dergisi,* (151), 128-142.

Köse, H. Ö. (1999). Denetim ve Demokrasi. *Sayıştay Dergisi,* 10(33), 62-85.

Köse, H. Ö. (2007). Dünyada ve Türkiye'de Yüksek Denetim. (2. baskı). Ankara: T.C. Sayıştay 145. Kuruluş Yıl Dönümü Yayınları.

Kuluçlu, E. (2006). Yönetimin Denetiminden Denetimin Yönetimine. *Sayıştay Dergisi,* (63), 3-37.

Mil, H. İ. (2016). *Türk Kamu Denetim Sistemi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Mutta, S. (2005). *İdarenin Denetlenmesi ve Ombudsman Sistemi.* İstanbul: Kazancı Kitap.

Önen, S. M. ve Eken, İ. (2016). Yerel Yönetimler Üzerinde Uygulanan İdari Vesayet Yetkisinin İrdelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 15(56), 216-234.

Önen, S. M. ve Yıldırım, A. (2014). Kamu Yönetiminde Etik Denetimi: OECD Ülkeleri Örneği. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi,* 5(1), 103-126.

Örnek, A. (1998). *Kamu Yönetimi.* İstanbul: Meram Yayın Dağıtım.

Özer, M. A. (2015). Türkiye'de Kamu Yönetiminin Denetiminde Yeni Arayışlar: Kamu Denetçiliği Kurumu Örneği. *Sayıştay Dergisi,* (98), 19-40.

Özer, M. A. ve Önen, S. M. (2017). 200 Soruda Yönetim, Kamu Yönetimi. (2. baskı), Ankara: Gazi Kitabevi.

Öztürk, A. T. (2007). *Türk Kamu Yönetiminde Bireyden Devlete Yönetsel Denetim Süreci; Sorunlar, Öneriler ve Çözüm Yolları.* Ankara: Platin Yayın Dağıtım.

Parlak, B. ve Doğan, K. C. (2015). *Kamu Yönetiminde Denetim: Karşılaştırmalı Ülke İncelemeleri Bağlamında Türkiye'de Kamu Denetçiliği Kurumu'nun (Ombudsmanın) Uygulanabilirliği.* Bursa: Ekin Kitabevi.

Polat, N. (2003). Saydamlık, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimin Etkinliği. *Sayıştay Dergisi,* 14(49), 65-80.

Sanal, R. (2002). *Türkiye'de Yönetsel Denetim ve Devlet Denetleme Kurulu.* Ankara: TODAİE Yayınları.

Tataroğlu, M. (2017). *Bilgi Çağında Kamu Yönetiminin Denetimi.* (1. baskı), İzmir: Kitapana Yayınevi.

Tortop, N. (1998). Yönetimin İyileştirilmesi Çalışmalarının Denetlemeye Etkileri ve Yararları. *Amme İdaresi Dergisi,* 31(2), 15-20.

Tortop, N. (1999). *Mahalli İdareler.* (6. baskı). Ankara: Yargı Yayınları.

TÜSİAD (2002). Kamu Reformu Araştırması. Yayın No TÜSİAD-T/2002- 12/335.

Uluğ, F. (2004). Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısı Işığında Kamu Denetim Sisteminde Yeniden Yapılanma. *Amme İdaresi Dergisi,* 37(2), 97-122.

Usta, H. (2014). Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Yönetiminin Denetimi. *Denetişim,* (13), 27-33.

KAYNAKÇA

Abdullah, N. (2023). Principeli autocratic leadership practice and its relationship with teacher job satisfaction in secondary schools of Jempol District, Negeri Sembilan. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 13*(9).

Akbulut, N. (2023). Kamu mali yönetimi ve kontrol yapısında kamu kurumlarında iç denetim faaliyetlerinin durumu. *Denetişim, 28*, 137–152.

Akiş, Y. (2004). *Türkiye'nin gerçek liderlik haritası.* Alfa Yayınları.

Akman, E., & Kocaoğlu, M. (2019). Kamu yönetimi lisans eğitiminde teknoloji kullanımı: Ahi Evran, Çankırı Karatekin ve Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversiteleri örneği. *International Journal of Management Economics and Business, 15*(1), 0–0.

Altan, İ. (2019). [Untitled]. *International Journal of Political Studies, 5*(3).

Altun, A. (2023). Okul müdürlerinin liderlik yaklaşımları ve etkin okul yönetimi: Bir araştırma ve değerlendirme. *Journal of Academic Social Resources, 8*(53), 3651–3659.

Amanchukwu, R. N., Stanley, G. J., & Ololube, N. P. (2015). A review of leadership theories, principles, and styles and their relevance to educational management. *Management, 5*(1), 6–14.

Arastaman, G. (2023). The effects of individual, environmental, cognitive, and personality factors on motivation to lead (MTL). *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 34*, 414–438.

Aslan, Y. (2022). Katılımcı ve yönlendirici liderlik tarzlarının işe tutulmaya etkisinde duygusal emeğin aracılık rolü. *İş ve İnsan Dergisi, 9*(1), 61–71.

Atıgan, F., & Mert, P. (2023). Okul müdürlerinin vizyoner liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi Kuram ve Uygulama, 6*(1), 23–45.

Avcı, A. (2022). Örgüt iklimi ve kamu kurumlarında kapsayıcı liderlik üzerine bir inceleme. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 64*(64), 1896–1899.

Avolio, B. & Bass, B. (2002). Developing Potential Across A Full Range Of Leadership, LEA, New Jersey.

Aytaç, A. (2018). Yöneticilik özelliklerine ilişkin algılanan cinsiyet kalıp yargılarının analizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 73*(2), 527–543.

Aytekin, I. (2022). Current situation of competence-based human resources management in the context of Turkish public institutions. *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13*(25), 118–139.

Azimli, G., & Ada, Ş. (2022). Lise yöneticilerinin dönüşümcü liderlik tarzları ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişki. *(62)*, 263–289.

Bahçıvan, S. (2022). Yeni kamu yönetimi hareketinin ortaya çıkmasını sağlayan Minnowbrook konferansları. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*(2), 221–235.

Baker, N. (2015). Liderliğin evrimi ve başlıca liderlik tarzları. *Florya Chronicles of Political Economy, 8*(1), 29–46.

Bahar, B. (2019). Etik liderliğin çalışanlar ve örgütler açısından sonuçları: Kavramsal bir inceleme. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi.*

Ballı, A., & Kılıç, K. (2019). Liderlikte ortak vizyon oluşturma davranışının işletme performansına etkisinde duygusal zekanın düzenleyici rolü. *İş ve İnsan Dergisi, 6*(2), 145–160.

Barutçugil, İ. (2014). Liderlik, Kariyer Yayıncılık, İstanbul.

Bass, B. M. (1985). Leadership and Performance Beyond Expectations, Free Press, New York.

Baş, K. (2023). Kamu çalışanlarının kapsayıcı liderlik algıları ve ilişkili bazı faktörlerin değerlendirilmesi. *Journal of Healthcare Management and Leadership, 1*, 26–33.

Başer, S., & Özdemir, H. (2023). Otantik liderlik algısının personel güçlendirme ve iş stresinde kendiliğin düzenleyici rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(1), 80–96.

Bayansar, R. (2023). Turkish public personnel management and the effect of the presidential human resources office on human capital. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.*

Bayansar, R., & Özer, M. (2023). Türk kamu yönetiminin yakın dönem tarihsel gelişimi üzerine değerlendirmeler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(1), 389–406.

Baysal, T. (2022). 4/b sözleşmeli personel disiplin işlemlerinin mevzuat açısından değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 32*(1), 239–250.

Berber, A. (2000). Dönüşümsel ve etkileşimsel liderlik kavramı, gelişimi ve dönüşümsel liderliğin yönetim ve organizasyon içerisindeki rolü. *Yönetim Dergisi, 36*, 33–50.

Bilmez, N. (2023). R. B. Denhardt'ın eleştirel teori yaklaşımı ve kamu yönetimine yansıması: Eleştirel kamu yönetimi teorisi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 23*(3), 1767–1780.

Boztepe, M. (2018). The understanding of a new public administration and its effects on traditional public personnel regime. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(3), 191–210.

Buran, K., & Koşar, S. (2019). An analysis of school principals' course supervision activities in regard of instructional leadership. *Journal of Qualitative Research in Education, 7*(3), 1–34.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Row.

Can, S. (2023). Ortaokullarda görev yapan yöneticilerin sergiledikleri liderlik stillerinin öğretmenlerin iş performansına etkisi. *Milli Eğitim Dergisi, 52*(240), 2663–2680.

Cerit, Y. (2012). Paternalistik liderlik ile işin doğasından doyum arasındaki ilişki. *OMÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(2), 35–56.

Cremer, D. (2007). Emotional effects of distributive justice as a function of autocratic leader behavior. *Journal of Applied Social Psychology, 37*(6), 1385–1404.

Çığman, M. (2023). The role of public service motivation research in overcoming the identity crisis of public administration: Potential and progress. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(27), 414–437.

Çiftçi, E. (2024). Konaklama işletmelerinde kadın yöneticilerin liderlik tarzları kapsamında incelenmesi. *Black Sea Journal of Public and Social Science, 7*(1), 1–13.

Çinkılıç, R. (2023). Performance management in local government expenditures: Examples of 30 provinces with metropolitan status local governments. *Fiscaoeconomia, 7*(2), 1259–1290.

Dal, O. (2023). İşletmelerde dönüşümsel liderlik tarzının finansal performans üzerindeki etkisinde çalışan motivasyonu ve çalışan bağlılığının aracı rolü. *Journal Name, 1*(4), 27–50.

Dayıcan, Y., & Demiray, E. (2021). Investigation of the relationship between leadership trends and personality characteristics of Turkey table tennis league athletes. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 257–268.

Delić, A., Kozarević, E., & Alić, M. (2017). Impact of leadership style on bank profitability: Case study of a bank in Bosnia and Herzegovina. *Journal of Contemporary Management Issues, 22*(2), 65–77.

Demirbağ, O., Özdemir, M., & Demirbağ, K. (2021). Türkiye'nin yerel ve bölgesel otoriteleri ihracata dayalı şehir rekabetçiliğini önemsiyor mu? *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 76*(1), 319–348.

Derin, N. (2019). Vizyoner liderliğin kavramsal çerçevesi ve işletmeler için önemi. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21*(2), 114–125.

Dikmen, B. (2012). *Liderlik kuramları ve dönüştürücü liderlik kuramının çalışanların örgütsel bağlılık algıları üzerindeki etkisine yönelik uygulamalı bir araştırma* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi].

Dirik, H., & Intepeler, S. (2019). From past to present authentic leadership and its reflections on healthcare field. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi.*

Doğan, K. (2016). Küreselleşme ve neo-liberal kuşaklar çerçevesinde devleti konumlandırma sorunsalı: Minimal devletten düzenleyici devlete. *Journal of International Social Research, 9*(43), 1795–1795.

Doğan, K., & Sever, M. (2023). Türkiye'de postmodern kamu yönetiminin yansıması olarak kent konseyi analizi. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi.*

Doğan, T., Demirtaş, Ö., Altınkaynak, S., & Doğan, S. (2021). Lidere güven aracı rolde iken etik liderliğin işe adanmışlık üzerindeki etkisi: Öz-yeterliliğin düzenleyici rolü. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute.*

Döğer, S., & Kasımoğlu, M. (2023). The effect of values-based leadership perception on justice: A study in a public foundation. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, 1*(57), 16–37.

Düzgün, A. (2020). Kriz yönetiminde etkili liderlik tarzının belirlenmesi: Erzurum ili örneği. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(23), 492–514.

Erat, V. (2020). Kamu yönetimi çalışmalarında yönetişim. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*, 121–136.

Ergun, T. (2004). *Kamu yönetimi: Kuram, siyasa, uygulama.* TODAİE Yayını.

Ergün, Y., Köse, T., Atar, H., Yıldız, C., & Kahraman, B. (2022). The effects of the authentic leadership perceptions on the positive work environment perceptions of nurses working at a research and training hospital. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 9*(1), 14–26.

Erten, Ş. (2021). Kamu değeri: Tanımı ve ölçülmesi üzerine bir inceleme. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(1), 104–125.

Eryılmaz, B. (2002). *Bürokrasi ve siyaset.* Alfa Basım Yayım.

Eryılmaz, B. (2011). *Kamu yönetimi.* Okutman Yayıncılık.

Eryılmaz, B. (2011). *Kamu yönetimi* (11. baskı). Umuttepe Yayınları.

Eryılmaz, B. (2018). *Kamu yönetimi.* Umuttepe Yayınları.

Eryılmaz, B., Sözen, S., & Köseoğlu, Ö. (2019). *Kamu yönetimi.* Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Esen, D. (2023). Hizmetkâr liderliğin iş performansı üzerindeki etkisinde öğretmen özerkliğinin aracılık rolü. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi Teori ve Uygulama, 14*(27), 55–86.

Gastil, J. (1994). A definition and illustration of democratic leadership. *Human Relations, 47*(8), 953–975.

Genç, S., & Gümüş, M. (2018). Turizm işletmelerinde liderlik tarzıyla işten ayrılma niyeti ilişkisinde duygu ikliminin aracılık etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(1), 209–228.

Gözübenli, M. (2016). Yeni kamu yönetimi ve güvenlik hizmetlerine vatandaş katılımı: Kahramanmaraş örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(57).

Göçoğlu, V. (2020). Kamu hizmetlerinin sunumunda dijital dönüşüm: Nesnelerin interneti üzerine bir inceleme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(1), 615–628.

Gökgöz, T. (2019). Bireylerin algıladıkları liderlik tarzı ile liderin talimatlarına uyma davranışları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Journal of International Social Research, 12*(67), 564–574.

Göktürk, D., & Ağin, E. (2020). Liderlik çalışmalarında takipçi (follower) merkezli yaklaşıma ilişkin bir değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(4), 191–210.

Gülaştı, C. (2023). Amatör sporcuların liderlik eğilimlerinin saldırganlık düzeylerine etkisi. *Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 6*(2), 11–23.

Güldağlı, B., & Güven, S. (2023). Authentic leadership characteristics of classroom teachers. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 13*(1), 263–290.

Günal, C., & Altıntaş, H. (2023). Analysis of the citizen's charters regulation in Turkey with case examples from the world. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(28), 1–20.

Gündüz, Ş. (2020). *Sürdürülebilir stratejik yönetim ve kurumsal yönetim.* Maltepe Üniversitesi Yayınları.

Harper, R. (2018). The meaning of doing. *Teaching Public Administration, 36*(2), 143–162.

Hatcher, W. (2019). Teaching curiosity in public affairs programs. *Teaching Public Administration, 37*(3), 365–375.

Hizarcıoğlu, G. (2022). Etik liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(84), 1465–1477.

Hood, C. (1991). A public management for all seasons? *Public Administration, 69*(1), 3–19.

Imhangbe, O., Okecha, R., & Obozuwa, J. (2018). Principals' leadership styles and teachers' job performance: Evidence from Edo State, Nigeria. *Educational Management Administration & Leadership, 47*(6), 909–924.

Iraz, R., & Canbolat, M. (2021). Dönüşümcü ve etkileşimci liderlik algısının yenilik performansı algısına etkisi: Konaklama işletmeleri örneği. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 5*(2), 327–345.

Isgunandar, I. (2022). The effect of democratic leadership style on employee performance at PDPark Makassar Raya. *PJ.OEM, 1*(2), 213.

Jamal, J., & Abu Bakar, H. (2017). The mediating role of charismatic leadership communication in a crisis: A Malaysian example. *International Journal of Business Communication, 54*(4), 369–393.

Judge, T. A. & Piccolo, R. F. (2004). "Transformational and Transactional Leadership: A Meta-Analytic Test of Their Relative Validity", Journal of Applied Psychology, Vol. 89, No. 5, (755–768).

Karaçetin, M. (2021). *Liderlik tarzının, dinamik yeteneklere etkisi: Batı Akdeniz mermer işletmeleri üzerine bir araştırma* [Doktora tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi].

Karadağ, H. (2024). A dynamic capabilities approach to digital transformation in public organizations and the role of big data analytics: a review of literature. Kamu Yönetimi Ve Teknoloji Dergisi, 6(1), 13-39.

Karaman, A. ve Aydın, M. (2022). Vizyoner liderlik ve örgütsel bağlılık ilişkisi: otel işletmelerinde bir araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (47), 265-277.

Katitaş, S., Karadaş, H., ve Coşkun, B. (2022). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarının öğretmenlerin öznel iyi oluş ve iş doyumları üzerindeki etkisi, (62), 182-207.

Kavrayıcı, C. (2023). Kapsayıcı liderlik ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: devlet okulları bağlamında geçerlik güvenirlik çalışması. Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(3), 628-643.

Kaya, Ç. (2002). *Liderler: Liderliğe Giden Yollar,* Beta Yayınları, İstanbul.

Kılın, E. (2019). Sivil toplum kuruluşlarında liderlik. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(18), 1089-1110.

Kiraz, Z. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde okul yöneticilerinin bilgi teknolojileri kullanımı öz yeterlikleri ile yönetim becerilerinin dönüştürücü liderlik davranışı üzerindeki etkisi. E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8(3), 703-719.

Koç, K. (2018). Investigation of the relationship between leadership characteristics and social problem solving skills of the physical education and sports teacher candidates. Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 3(2), 223-232.

Koçel, T. (2007). *İşletme Yöneticiliği*, 11. Baskı, Arıkan Basım Yayın, İstanbul.

Korkmaz, E. ve Köse, E. (2019). Relationship between teachers' change tendencies and classroom leadership levels. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(1), 122-137.

Korkmazer, F. (2021). Açık liderliğin kamu hizmeti motivasyonu üzerindeki etkisi: sağlık sektöründe bir uygulama. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(2), 363-374.

Leuenberger, D. (2006). Sustainable development in public administration. Public Works Management & Policy, 10(3), 195-201.

Maltaş, E., Gümüş, M., Orhan, S., ve Kızılkaya, E. (2021). İşlemsel liderlik ve bilgi yönetimi arasındaki ilişki. Icontech International Journal, 5(3), 1-6.

Mehta, S. & Pillay, R. (2011). "Revisiting Servant Leadership: An Empirical Study in Indian Context", *The Journal Contemporary Management Research,* Volume:5, Issue:2.

Mehtap, Ö. (2023). Sosyal değişim teorisi bağlamında örgütsel vatandaşlık davranışına tarihsel ve politik bir bakış.

Mert, G. (2019). Dönüştürücü liderlik davranışlarının iş tatmini üzerindeki etkisi: vakıf üniversitesi örneği. Journal of International Social Research, 12(65), 1169-1182.

Mohammed, F. (2016). Exploring the relationship between leadership and organizational innovation. Journal of Advance Research in Business Management and Accounting (ISSN 2456-3544), 2(3), 01-08.

Muraina, M. B. & Olanrewaju, M. K. (2016). "The Impact of Principal Leadership Styles on Instructional Supervision of Secondary Schools in Oyo North Senatorial District, Oyo State, Nigeria", *E-International Journal of Educational Research*, Vol.7, Issue. 2, (76-90).

Musinguzi, C., Namale, L., Rutebemberwa, E., Dahal, A., Nahirya-Ntege, P., & Kekitiinwa, A. (2018). The relationship between leadership style and health worker motivation, job satisfaction, and teamwork in Uganda. Journal of Healthcare Leadership, 10, 21-32.

Nohutçu, A. (2019). Kamu Yönetimi. Savaş Yayınevi, Ankara.

Northouse, P. G. (2014). Liderlik Kuram ve Uygulamalar (Çeviri Editörü: C. Şimşek). Sürat Üniversite Yayınları (Orijinal Baskı Tarihi 2013), İstanbul.

Northouse, P. G. (2015). Introduction to Leadership. SAGE Publications, London.

Oke, A., Munshi, N. & Walumbwa, F. O. (2009). "The İnfluence Of Leadership On Innovation Processes And Activities". Organizational Dynamics, 38(1), (64-72).

Orhan, E., & Metin, D. (2009). Liderlik ve Kurum Kültürü Etkileşimi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 198-213.

Özçetin, S. (2023). Gençlik lideri olarak görev yapan çalışanların gençlik liderliği özelliklerinin belirlenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(2), 378-392.

Özdemir, N. (2023). Eğitimde kapsayıcı liderlik. Alınyazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi, 4(2), 187-196.

Özer, M. (2005). Kamu Yönetiminin Etkinliğinin Önündeki En Büyük Engel: Bürokrasi ve Yozlaşma. Verimlilik Dergisi, 2.

Özgür, H., & Çiçek, S. (2021). Digital and other technologies in Turkish public administration and business administration education: Literature, historical developments, courses, and challenges. Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 8(1), 1-26.

Özkalp, E., & Kırel, Ç. (2010). Örgütsel Davranış (4. Baskı). Ekin Yayınevi, Bursa.

Özkan, O., & Üzüm, B. (2021). Sorumlu liderlik: Bir ölçek uyarlama çalışması. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 19(4), 199-212.

Özmen, S., Özer, Ö., & Özkan, O. (2020). Sağlık çalışanlarında etik liderlik ve örgüt kültürünün incelenmesi: Özel bir hastanede uygulama. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2), 440-456.

Öztepe, M. (2023). Kamu yönetiminde kadın: Toplumsal cinsiyet temelli bir değerlendirme. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(1), 203-223.

Öztürk, H. (2023). Kamu liderliği hakkında kısa bir değerlendirme. Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi, 5. Yıl(12), 40-46.

Parlak, B., & Doğan, K. C. (2016). Kamu Yönetimi (Kamu Yönetimi Disiplininin Gelişmesinde Rol Oynayan Kurumsal Yönler Üzerine Bir Giriş). İstanbul: Beta Yayınları.

Polatçı, S., & Mülayim, M. (2021). Örgütsel sinizm üzerinde dönüşümcü ve etkileşimci liderlik tarzlarının etkisi. Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 19(4), 30-47.

Puni, A., Ofei, S., & Okoe, A. (2014). The effect of leadership styles on firm performance in Ghana. International Journal of Marketing Studies, 6(1).

Radulescu, C. (2023). Sustainable development in public administration: Research, practice, and education. European Journal of Sustainable Development, 12(4), 27.

Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2013). Örgütsel Davranış (Çeviri Editörü: İ. Erdem). Nobel Yayın (Orijinal Baskı Tarihi 2011), Ankara.

Rosing, F., Boer, D., & Buengeler, C. (2022). When timing is key: how autocratic and democratic leadership relate to follower trust in emergency contexts. Frontiers in Psychology, 13.

Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2008). Örgütsel Davranış. Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.

Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. V. (2016). Örgütsel Davranış (6th Edition). Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.

Sağır, M., & Telli, E. (2023). Interaction among authentic leadership, talent management, and work-life balance. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(25), 306-326.

Stillman, J. R. (2005). Public Administration: Concepts and Cases (8th Edition). Houghton Mifflin.

Stogdill, R. (1974). Handbook of Leadership: A Survey Theory and Research. New York, Free Press.

Şahne, B. S., & Şar, S. (2015). Liderlik Kavramının Tarihçesi ve Türkiye'de İlaç Endüstrisinde Liderliğin Önemi. Marmara Pharmaceutical Journal, 109-110.

Şeker, G. (2023). Kamu yönetimi ve politikalarında kültürel çeşitlilik kavramı. Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi, (12), 131-141.

Şentürk, C. (2011). "Eğitim Yönetiminde Etik Liderlik", Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 14(2), (30-34).

Tanrıverdi, H., & Kahraman, O. (2016). 5 yıldızlı otel işletmelerinde lider-üye etkileşimi ve işe yabancılaşma ilişkisi: Marmaris ve İstanbul destinasyonlarında bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 18(3).

Tekin, Ö. (2023). Current principles of public administration and their effects on policy transfers. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (76), 94-112.

Tetik, H., & Köse, S. (2015). Örgüt Çalışanlarının Paternalistik Liderlik Algıları ve Öğrenilmiş Güçlülük Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 11(26), 29-56.

Torun, B. (2023). Etik liderlik anlayışının örgütsel bağlılığa etkisi: Kamu kurumlarında bir araştırma. Journal of Business Research - Turk.

Tuğan, E., & Ömürgönülşen, U. (2020). Content analysis of postgraduate thesis about ethics in the field of public administration in Turkey. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12(23), 454-472.

Tuna, Ö., & Ural, M. (2021). Üst düzey yöneticilerin liderlik tarzlarının sosyal medya üzerinden analizi. Journal of Yaşar University, 16(62), 639-658.

Tuncer, T. (2020). Okul yöneticilerinin liderlik tarzlarının örgüt kültürüne etkisi: Isparta ili örneği. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Türk Dil Kurumu (TDK) (2024). Güncel Türkçe Sözlük. Retrieved from https://sozluk.gov.tr/

Ulukök, E., & Merdan, E. (2022). Laissez-faire liderlik: alanın bir haritası ve bibliyometrik bir analiz. Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi, 6(2), 371-396.

Uluköy, M., Kılıç, R., & Bozkaya, E. (2014). Hiyerarşik yapısı yüksek olan kurumlarda liderlik yaklaşımlarının çalışanların motivasyonu üzerine etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(1), 191-206.

Uysal, Y. (2020). Klasik kamu yönetiminden yeni kamu işletmeciliğine ve post-yki'ye kamu hizmetlerinin değişimi ve dönüşümü üzerine bir değerlendirme. International Journal of Management and Administration, 4(7), 112-155.

Uysal, Y. (2023). Cumhurbaşkanlığı dijital dönüşüm ofisi ve e-yönetişim. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (78), 211-231.

Ülgen, M., & Mirze, K. (2010). İşletmelerde Stratejik Yönetim (5th ed.). Beta Yayınevi, İstanbul.

Wright, B. (2011). Public administration as an interdisciplinary field: assessing its relationship with the fields of law, management, and political science. Public Administration Review, 71(1), 96-101.

Yalçıntaş, M., & Eren, F. (2017). Hizmetkar Liderlik İle İş Tatmini Arasındaki İlişki: Bir Havayolu Şirketi Örneği. Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi, 851-864.

Yetim, B., & Uğurluoğlu, Ö. (2021). Examination of studies on transformational leadership in health sector through content analysis. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(4), 1126-1142.

Yıldırım, M. (2023). Kamu yönetiminde amaçsallaşan performans düşüncesini: literatürün eleştirel bir çözümlemesi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 78(2), 199-234.

Yıldız, A., & Demirtaş, Ö. (2022). Sağlık işletmelerinde etik liderliğin dile getirme davranışları aracılığıyla iş performansına etkisi: örgütsel aidiyetin düzenleyici rolü. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 12(3), 1334-1346.

Yılmaz, H., & Kantek, F. (2016). Nurse managers' leadership styles in Turkey: literature review. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi.

Yılmaz, R. (2023). Çalışanların vizyoner liderlik algılarının örgütsel çeviklik üzerindeki etkisinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi: Havacılık sektörü üzerine bir araştırma. Yönetim Bilimleri Dergisi, 21(50), 1077-1098.

Yollu, S., & Korkmaz, M. (2021). Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin otantik liderlik davranışları ile öğretmenlerin pozitif psikolojik sermayeleri arasındaki ilişki. Cappadocia Journal of History and Social Sciences, 17(17), 186-208.

KAYNAKÇA

Akçakaya M. ve Özdemir A. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Siyasal İstikrar. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 53(3), ss.922-944.

Akman, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Kamu Politikası Aktörleri. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 15(1), ss.35-54.

Akyılmaz, A., Sezginer, M. ve Kaya, C. (2019). *Türk İdare Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi.

Aristoteles, (1975). *Politika* (Terc. Mete Tunçay). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Arslan, R. (2001). *Siyasi Sistem Önerisi; Türkiye Tipi Başkanlık Sistemi*. Bursa: VİPAŞ AŞ. Yayınları.

Arslan, R. (2015). *Demokratik Yönetim Sistemleri*. Bursa: Dora Yayınevi.

Atar, Y. (2013). *Türk Anayasa Hukuku*. Konya: Mimoza Yayınları.

Bektaş, E. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminde Yasama-Yürütme İlişkisi ve Bu Sistemin Türkiye Demokrasisine Etkileri. *Yasama Dergisi*, (39), ss.199-218.

Carre de Malberg, R. (1922). *Contribution A la Theorie Generale De L'etat*. Paris: Sirey.

Çağlar, N. (2017). "Avantaj ve Dezavantajlarıyla Parlamenter Hükümet Sistemi", *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(4), ss.1-7.

Çitçi, O. (2019). ''Başkanlık Sistemi Çözüm mü?'', *Amme İdaresi Dergisi*, 30(4), ss.17-34.

Demir, F. (2013). Yarı Başkanlık Hükümet Sistemi ve Türkiye. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi,* 8(Özel Sayı), ss.831-832.

Eren, V. ve Akıncı, B. (2018). *Yasama ve Yürütme İlişkileri Açısından Başkanlık ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Karşılaştırılması*, (Ed. Yüksel Demirkaya). *Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi: Kamu Yönetiminde Değişim İçinde* (ss.38-73). İstanbul: Hiperyayın Yayınevi.

Erdoğan, M. (2017). *Anayasal Demokrasi*. Ankara: Siyasal Yayınları.

Gözler, K. (1999). Hukuk Açısından Monarşi ve Cumhuriyet Kavramlarının Tanımı Sorunu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 54(1), ss.51-62.

Gözler, K. (2000). *Cumhurbaşkanı-Hükümet Çatışması (Cumhurbaşkanı Kararnameleri İmzalamayı Reddedebilir mi ?)*. Bursa: Ekin Yayınları.

Gözler, K. (2004). *Anayasa Hukukuna Giriş (Genel Esaslar ve Türk Anayasa Hukuku)*. Bursa: Ekin Yayınları.

Gözler, K. (2017). *Anayasa Hukukun Genel Esasları*. Bursa: Ekin Yayınları.

Güler, T. (2018). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ve Kamu Yönetimine Etkileri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(39), ss.299-322.

Hekimoğlu, M. M. (2009). *Anayasa Hukukunda Karşılaştırmalı Demokratik Hükümet Sistemleri ve Türkiye*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Kalkar, Ö. Ş. ve Öcal, A. Y. (2020). Bir İçerik Analizi: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), ss.1-30.

Karatepe, Ş. ve Altunok, H. (2019). *Cumhurbaşkanlığı Politika Kurulları Kamu Politikasının Yeni Aktör ve Süreçleri*. Ankara: Püf Yayıncılık.

Kaya, R. (2023). Bürokrasi-Siyaset İlişkisinin Parlamenter ve Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemleri Üzerinden Değerlendirilmesi (2002-2022). Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kırışık**,** F. ve Öztürk, K. (2020). "Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemiyle Kamu Yönetiminin Geliştirilmesi", *Adalet Dergisi*, 3(65), ss.167-200.

Kuzu, B. (1997). *Türkiye İçin Başkanlık Sistemi*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Küçük, A. (2017). Yeni Anayasa Değişikliği ile Getirilmek İstenen Türkiye'ye Özgü Başkanlık Sistemi: Korkular, Algılar, Beklentiler. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(85), ss.157-189.

Nohutçu A. (2015). *İdare Hukuku*. Ankara: Savaş Yayınevi.

Özbudun, E. (2011). *Türk Anayasa Hukuku*. Ankara: Yetkin Basımevi.

Özbudun, E. (2015). Başkanlık Sistemi ve Türkiye. *Liberal Perspektif Analizi Dergisi*, 1(1), ss.1-14.

Özdemir, A. (2021). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Türkiye Cumhuriyeti İdari Teşkilatına Getirdiği Yenilikler. *Journal of Academic Value Studies*, 7(3), ss. 284-297.

Özer, A. (1981). *Batı Demokrasilerinde ve Türkiye'de Hükümetin Kuruluş Yöntemleri*. Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Özer, M. A. ve Özmen, B. (2017). Parlamenter ve Başkanlık Sistemleri Arasında Konumunu Arayan Bürokrasi. *Strategic Public Management Journal*, 3(Special Issue), Pp.17-34.

Öztürk, N. (2019). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Temel Dinamikleri. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 6(15), ss.69-87.

Sartori, G. (1997). *Karşılaştırmalı Anayasa Mühendisliği: Yapılar, Özendirici ve Sonuçlar Üzerine Bir İnceleme*, Çev. Ergun Özbudun. Ankara: Yetkin Yayınları.

Sobacı, M.Z., Miş, N. ve Köseoğlu, Ö. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Modeli ve Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı. *SETA Perspektif*, 206, ss.1-6.

Tanilli, S. (1999). *19. Yüzyıl: İlerlemenin Çelişmeleri*. İstanbul: Adam Yayınları.

Tataroğlu, M. (1998). "Cumhuriyet Döneminde Bürokrasinin Rolü". *Yeni Türkiye Dergisi,* 4(4), ss.3589-3600.

Tunç, H. ve Yavuz, B. (2009). "Avantajları ve Dezavantajları ile Başkanlık Sistemi". *TBB Dergisi*, 81, ss.1-39.

Turan, M. (2018). Türkiye'nin Yeni Yönetim Düzeni: Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi. *Social Sciences Research Journal*, 7(3), ss.42-91.

Turhan, M. (1993). *Hükümet Sistemleri*. Ankara: Gündoğan Yayınları.

Tunçkaşık, H. (2015). *"Parlamenter Sistem: Teori, Pratik ve Tartışmalar"* (Ed. Semra Gökçimen)*, Karşılaştırmalı Hükümet Sistemleri: Parlamenter Sistem* (ss.1-35). Ankara: TBMM Basımevi.

Yalınız, O. ve Sevinç, İ. (2023). Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Ortaya Çıkarabileceği Fırsatlar ve Sorun Alanları. *Journal of Academic Value Studies*, 9(1), ss.16-28.

Yayman, H. (2016). *Türkiye'de Devlet Reformu ve Başkanlık*. İstanbul: Doğan Kitap.

Yazıcı, S. (2002). Başkanlık ve Yarı-Başkanlık Sistemleri, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Adalı, M. Ş., & Odabaş, A. M. (2021). Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşma Yaklaşımı Açısından Refah Partisi, *Route Education and Social Science Journal,* 62, 378-389. Doi: 10.17121/ressjournal.2932.

Altınbaş, S. (2020). *Türkiye'de Siyasal Parti Tipolojileri*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı (Doktora Tezi).

Arklan, Ü. & Soy, S. & Sandıkcı, Y. T. (2021). Siyasal İttifaklarda Aranan Özellikler ve Bu Özelliklerin Cumhur İttifakı'na Atfedilme Durumu: İstanbul Seçmeni Üzerine Bir Araştırma, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(3), 1182-1202.

Ateş, M. (2018). Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşma Ölçütleri Bağlamında Demokrat Parti (1946) Üzerine Bir Değerlendirme, *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 56-73.

Aydın, Y. E. (2024). Demokrat Parti'nin Doğuş Teorileri ve Tipolojiler Bağlamında Analizi, *Journal of Political Administrative and Local Studies*, 7(1), 1-13.

Baykal, Ö. (2024). *Yükselen Yeniden Refah "Diğerlerinin" Yap(a)madığı Neyi Yaptı?* https://www.perspektif.online/yukselen-yeniden-refah-digerlerinin-yapamadigi-neyi-yapti/, Erişim Tarihi: 30.10.2024.

Berber, Ş. (2014). Türkiye'deki Siyasi Partiler ve Eğitim Politikaları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 4(2), 1-34.

Çelebi, M. B., ve Gezici, H. S. (2022). Siyasal Parti Çeşitleri Üzerine Bir İnceleme, *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi,* 4(1), s. 17-34.

Çiçek, A. (2023). İdeolojiden Kitleye Türkiye'de Siyasi Partiler, *Dicle Akademi Dergisi*, 3(2), 255-281.

Demir, O., & Kıvrak, E. (2024). Yeniden Refah Partisi: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(2), 468-481. https://doi.org/10.17494/ogusbd.1475914

Dilling, M. (2024). Political Parties and Interest Incorporation: A New Typology of Intra-Party Groups, *Political Studies Review*, 22(1), 193-206. https://doi.org/10.1177/14789299231156556

Duverger, M. (1974). *Siyasi partiler*, (E. Özbudun, Çev.) 2. Baskı, İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Ekiz, U. A. (2021). Siyasi Partilerin Doğuş Teorileri ve Kurumsallaşmaları Bağlamında Cumhuriyet Halk Partisi Üzerine Bir Değerlendirme, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 46-57. https://doi.org/10.18221/bujss.894183

Ekizceleroğlu, R. (2021). Siyasal Parti Tipolojileri, *Kamu Yönetimi Ansiklopedisi Cilt II*, (Ed. Yasemin Mamur Işıkçı, Esmeray Alacadağlı, Emre Akcagündüz), Ankara: Astana Yayınları.

Erbakan Vakfı, (2024). *Prof. Dr. Necmettin Erbakan Vakfı Hakkında*, https://erbakanvakfi.org.tr/vakif-hakkinda, Erişim Tarihi: 30.10.2024.

Gunther, R., & Diamond, L. (2003). Species of Political Parties: A New Typology, *Party Politics*, *9*(2), 167-199. https://doi.org/10.1177/13540688030092003

Heywood, A., (2007). Partiler ve Parti Sistemleri, *Siyaset*, (Ed. Buğra Kalkan), Ankara: Adres Yayınları.

Karakurt, G. (2016). Siyasi Partilerin Doğuş Teorileri, Parti Tipolojileri ve Kurumsallaşmaları Bağlamında Milliyetçi Hareket Partisi Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 41-50. https://doi.org/10.25272/j.2149-8539.2016.2.1.04

Kapani, M. (2021). *Politika Bilimine Giriş*, Serbest Kitaplar.

Kapusızoğlu, M., & Yolcu, T. (2023). Siyasal Uzlaşma Bağlamında Siyasi İttifaklar: Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı'na Yönelik Bir İnceleme, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 14(2), 664-692. https://doi.org/10.54688/ayd.1326343

Mardin, Ş. (2015). *Türkiye'de Din ve Siyaset: Makaleler 3*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Margetts H. (2006). Cyber parties. R. S. Katz, W. Crotty (Ed.), *Handbook of Party Politics,* 528-535), London: Sage Publications.

Rahat, G. (2024). Party Types in the Age of Personalized Politics, *Perspectives on Politics*. 2024;22(1):213-228. doi:10.1017/S1537592722000366.

Oğuz, M. C. (2024). Komplo Güdümlü Siyasal Partilerin Yükselişi ve Türkiye'den Yeniden Refah Partisi Örneği. *Politik Ekonomik Kuram*, 8(3), 848-862.

Okur Çakıcı, F., & Doğanay, T. C. (2022). Siyasal Partiler ve Tipolojileri Üzerinden Türkiye'de Genel Seçimlerin Dönemsel Değerlendirilmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma, *İmgelem*, 6(11), 605-630. https://doi.org/10.53791/imgelem.1185654

Saleem, R. M. A. (2014). Identifying Islamist Parties Using Gunther and Diamond's Typology, *Sage Open*, *4*(3). https://doi.org/10.1177/2158244014544288

Stokes, S. C. (1999). Political Parties And Democracy, *Annual Review of Political Science*, *2*(1), 243-267.

Şükür, İ. (2021). Adalet ve Kalkınma Partisi'nin Siyasi Partilerin Doğuş Teorileri, Tipolojileri ve Kurumsallaşmaları Açısından Değerlendirilmesi, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(3), 686-697. https://doi.org/10.33712/mana.810610

Tunaya, T. Z. (1980). *Siyasi Kurumlar ve Anayasa Hukuku*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.

Weber, M. (2012). *Sosyal Bilimlerin Metodolojisi*, (Çev. Vefa Saygın Öğütle), İstanbul: Küre Yayınları.

Wolinetz, S. B. (2002). Beyond The Catch-All Party: Approaches to The Study of Parties and Party Organization in Contemporary Democracies, R. Gunther, R., Montero, J., R., Linz, J. (Ed.), *Political Parties: Old Concepts and New Challenges* (136-165), New York: Oxford University Press.

Yargıtaycb, (2024). Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, *Siyasi Parti Genel Bilgileri*, https://www.yargitaycb.gov.tr/kategori/38/siyasi-parti-genel-bilgileri, Erişim Tarihi: 11.10. 2024.

Yavuz, M. H. (2005). Millî Görüş Hareketi: Muhalif ve Modernist Gelenek. *Modern Türkiye'de siyasi düşünce İslamcılık* içinde (591-603), İstanbul: İletişim Yayınları.

Yeni Şafak (2023). Yeni Şafak Gazetesi, 25.03.2023, *Yeniden Refah Cumhur'a katıldı*, https://www.yenisafak.com/gundem/yeniden-refah-cumhura-katildi-4518071, Erişim Tarihi: 18.10. 2024.

Yetkinreport, (2024). Yetkinreport Haber Analiz, 09.02.2024, *Partilerin Üye Sayıları Açıklandı: Yeniden Refah Sürprizi,* https://yetkinreport.com/2024/02/09/partilerin-uye-sayilari-aciklandi-yeniden-refah-suprizi/, Erişim Tarihi: 30.10.2024.

Yishai, Y. (2001). Bringing Society Back in Post-Cartel Parties in Israel, *Party Politics, 7(6),* 667-687.

YRP, (2024). *Yeniden Refah Partisi Resmî Web Sitesi*, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/, Erişim Tarihi: 11.10. 2024.

YRP Programı, (2018). *Yeniden Refah Partisi Programı*, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/parti-programi/14. Erişim Tarihi: 11.10. 2024.

YRP Tüzüğü, (2018). *Yeniden Refah Partisi Tüzüğü*, https://yenidenrefahpartisi.org.tr/page/parti-tuzugu/12. Erişim Tarihi: 11.10. 2024.

YSK, (2024). *Yüksek Seçim Kurulu Seçim Arşivi*, https://www.ysk.gov.tr/tr/secim-arsivi/2612, Erişim Tarihi: 25.10.2024.

100 YILIN KEŞFİ

PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER

EDİTÖR: **DR. CANSU DURSUN ÇİRCİ**

EĞİTİM
yayınevi

100 YILIN KEŞFİ PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER

Editör: Dr. Cansu Dursun Çirci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-62-2
1. Baskı, Temmuz 2024
2. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

100 YILIN KEŞFİ PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER
Editör: Dr. Cansu Dursun Çirci
VIII+236 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-62-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkaya, M., & Özkan, H. (2020). Enderun Mektebi'ne Öğrenci Alım Usulleri. *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi,* 15(30), 149-170.

Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

Altıntaş, N., Şanlısoy, F., Kutlu, N., Arı, Z., Aşçı, M., Arslan, E., Candan, N., Büyükyazı, G. & Soner E. (2011). Ege Bölgesi Elit Sporcularında Dermatoglifik, Antropometrik ve Biyokimyasal Verilerinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi Cumhuriyet Tıp Dergisi,* 33, 285- 292.

Baltacı, A., (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2018(6), 7-1.

Brown, G. ve Yule, G. (1983). *Discourse Analysis.* New York: Cambridge University Press.

Bümen, N. (2016). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitim. *Pegem Atıf İndeksi,* 2016(5), 1-38.

Cihangiroğlu B. (2005). Gözenekli yüzeyler üzerindeki parmak izlerinin görünü hale getirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Ceyhan, E., Sağıroğlu, Ş., & Akyıl, E. (2014). Parmak İzi Öznitelik Vektörleri Kullanılarak Ysa Tabanlı Cinsiyet Sınıflandırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 29(1). https://doi.org/10.17341/gummfd.85657.

Swanson, R. C., Chamelin, N. C., & Territo, L. (2000). *Criminal investigation. Translated by Mahdi Nejabati and Et al*, Tehran: University Jihad Publications.

Chockaian, K., Vayanaperumal, R. & Kanagaraj, B. R. (2013). New Approach for Identifying Hereditary Relation Using Primary Fingerprint Patterns. *The Institution of Engineering and Technology*, 7(5), 423–431.

Çelik, Z. (1998).WPPSI Zeka Testi Ön Uyarlama Çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

Çırpan, H., (2009, Eylül). İşletmelerde Yenilikçiliği Geliştirmede Etkili Bir Araç:Yetenek Yönetimi. *Çerçeve Dergisi*, 110-116.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi,* 4(2), 182-192. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1052352.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (40), 470-502.

Çifçi, M. (2001), "Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 2, S. 2.

Dede, G., Sazlı, M. H. (2010) Biyometrik Sistemlerin Örüntü Tanıma Perspektifinden İncelenmesi ve Ses Tanıma Modülü Simülasyonu, *EEBM Ulusal Kongresi.*

Derya, E. (2011). Parmak İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara. Gazi Üniversitesi.

Demir, E., & Doğru, S. (2017). Yüz Algılama Alanındaki İnovasyonlarla Birlikte Fizyonomi İlmi. *19. In Academic Informatics Conference,* Aksaray: Aksaray University.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 3-27.

Dunn K. ve R. Dunn (1986). *The Look of Learning Styles*. Early Years 8: 46 - 52.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları (EGM). (2005). *On Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı*, (Y.N.: 4. S: 80) Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Erdem, S. (2015) Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Süreçlerinde Kültürel Ve Sosyal Sermaye: Ankara Bilsem Örneği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi (EİHB), (1948). *Eğitim Hakkı,* 26. Madde.

Demir, A., (2015). Osmanlı'da İnsan Tanıma Sanatı El ve Yüz Okuma. Yitik Hazine Yayınları. İstanbul.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (2010). *Çoklu zekâ kuramı: Zihin çerçeveleri.(*Çev. Ebru Kılıç). İstanbul: Alfa Yayınları.

Gay, P., (1996). *Consumption and Identity at Work.* Sage, London.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M., (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde Sunulan Bildiri. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü,* Sivas.

Göğüş, G. (2009). Müzik Yeteneğinin Geliştirilmesinde Küçük Yaşlarda Eğitime Başlamanın Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 89-102.

Güven, M., (2004). Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Anadolu Üniversitesi.

Jandarma Kriminal Daire Başkınlığı, (JKDB). (2009). *Adli Bilimler 1 Kitabı, Parmak İzinin Tarihçesi,* Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Maltoni, D., Maio, D., Anil, K. Jain, Prabhakar, S., (2003)."Handbook of Fingerprint Recognition", *Spinger Science+Business Media*, New York, 10-123.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Mevzut (1973), *1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu,* Genel Amaçlar, 2. Madde, 3. Fıkra. (https://www.mevzuat.gov.tr/).

MEB (2022). Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi 2021-2022 Örgün Eğitim İstatistikleri Açıklandı. https://www.meb.gov.tr/2021 -2022-orgun-egitim-istatistikleriaciklandi/ haber/27552/tr (E.T ??

Melanlıoğlu, D. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Dinleme Becerileri Üzerine Bir Araştırma: Ders Ne Zaman Bitecek? Sıkıldım!. *Dil Ve Edebiyat Araştırmaları*, 20(20), 311-348. https://doi.org/10.30767/diledeara.635543.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* 14.Basım, Ankara: Nobel Yayın.

Kılıçkaya, A. ve Zelyurt, H., (2015). Okul Öncesi Programlarında Özel Gereksinimli Bireylerin Yer Alma Durumlarının İncelenmesi (1989-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 200-212.

Krejcie, R.V., and Morgan, D.W., (1970). "Determining sample size for research activities". *Education and Psychological Measurement*, Vol. 30, 607-610.

Koçak, B., & Kurtlu, Y. (2018). Kutadgu Bilig'e Göre Yönetici ve Nitelikleri. A*dıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 60-96.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 3. Madde, 5. Madde, 10. Madde, 11. Madde. (https://www.mevzuat.gov.tr/)

Lynch, T., (2011). "Academic Listening in the 21st Century: Reviewing a Decade of Research", *Journal of English for Academic Purposes*, C. 10, S. 2, 79-88.

Onwuegbuzie, A. J. & Collins, K. M. (2007). A Typology Of Mixed Methods Sampling Designs İn Social Science Research. *The Qualitative Report*, 12(2), 281-316.

Öztürk, Y., & Kenzhebayeva, A. (2013*). Turizm Sektöründe Hizmet Kalitesi: Türkiye Ve Kazakistan'daki Termal Otel İşletmelerinde Karşılaştırılmalı Bir Araştırma*. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 35-46.

Öztürk, A. A., Özsoy, N., Akar Vural, R., Baysan, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 4(3), 18-32. https://doi.org/10.30803/adusobed.340342.

Öner, N. (2012). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler Bir Başvuru Kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Öztürk, A. A., Özsoy, N., Vural, R. A., & Baysan, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(3), 18-32.

Poyraz, R. (2005). Parmak İzi Kullanımının Ülkemizdeki Gelişimi (1), Adli Bilimler Dergisi Cilt: 4, Sayı: 4, Aralık.

Robertson, A. K. (2004). *Etkili Dinleme.* (Çev. S. Yarmalı), İstanbul: Hayat Yayınları.

Saban, A. (2002*). Çoklu Zekâ Teorisi Ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Sekaran, U., (2003*). Research Methods for Business: A Skill-Building Approach*. John Wiley, New York.

Shestopalets, D., & Demir, Ç. A. G. T. (2017). İslam'ın Sekülerleşmesi: Kapsamlı Bir Analize Doğru. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (ÇÜİFD), 17(1), 455-479. https://doi.org/10.30627/cuilah.326650.

Tabancalı, E., & Korumaz, M. (2014). Eğitim Örgütlerinde Yetenek Yönetimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 139-156.

Talu, N. (1999). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 15(15).

Temur, T. (2001). *Dinleme Becerisi, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* 1-8, Ankara: Nobel Yayınları.

Teknofest (2022). *Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması*. Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Teknofest (2023). *Farklı Öğrenme Stilleri ve Farklı Yetenekler için Özelleştirilmiş Öğrenim Desteği: PAPBİL Mobil, Eğitim Teknolojileri Yarışması.* Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

TDK (Türk Dil Kurumu), (2024). "Fizyolojik" Kelimesinin Tanımı.

Topses, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi.* Ankara: Eren Yayıncılık.

Tuzcuoğlu, S. (2000). Benlik ve Mesleki Benlik Kavramlarının Öğrenim Yılları ile İlişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 12 (12), 267- 280.

WEB, (2015). Fotoğraftan Parmak İzi Elde Edilebilir mi? https://www.ramazanguclu.com.tr/fotograftan-parmak-izi-elde-edilebilir-mi/. (E. T: 08.05.2024).

WEB, (2023). Neden parmak izimiz var? Tek bir teori var! İşte parmak izleri hakkında şaşırtıcı 5 bilgi. https://www.gazetevatan.com/galeri/neden-parmak-izimiz-var-tek-bir-teori-var-iste-parmak-izleri-hakkinda-sasirtici-5-bilgi-2121848/1 (E. T: 08.05.2024).

Uludağ, S. (1996). *Firaset. DİA 13* (S.116-117). Ankara: TDV Yayınları.

Uzunçarşılı, İ. H. (1945). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, Ankara,

Yıldız, S., A., (2012), Aerobik ve Anaerobik Kapasitenin Anlamı Nedir?. *Solunum Dergisi,* İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Spor Hekimliği. 14:(1–8).

Yavanoğlu, U. (2014). Parmak İzinden Yüz Eşkâli Belirleme İçin Yeni Yöntem Ve Sistem Geliştirme. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Yangın, B. (1994), İlkokul Öğretmenlerinin Türkçe Dersindeki Davranışları, Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe.

KAYNAKÇA

Akçay, M., & Çetinkaya, H. H. (2011). *Kampüslerde Uygulanan Yeni Biyometrik Sistemler.* Akademik Bilişim, 11.

Akpolat, F. (2014). Parmak İzinin Fraktal Teorisi. Yüksek Lisans Tezi.Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi.

Ashbaugh, DA. (1999). Quantitative–Qualitative Friction Ridge Analysis: An İntroduction To Basic And Advanced Ridgeology, *CRC Press*, s.: 87–163.

Ashbaugh, D. R., & Houck, M. M. (2005). Fingerprints And Admissibility: Friction Ridges And Science. *Canadian Journal of Police and Security Services*, 3(2), 69-69.

Cappelli, R., Ferrara, M., Maltoni, D. (2010). Minutia Cylinder-Code: A New Representation And Matching Technique For Fingerprint Recognition. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine Intelligence*, 32(12): 2128

Chen, X., Tian, J. ve Yang, X. (2006). Normalleştirilmiş Bulanık Benzerlik Ölçüsüne Dayalı, Bozuk Parmak İzi Eşleştirme İçin Yeni Bir Algoritma. *Görüntü işleme üzerine IEEE İşlemleri*, 15 (3), 767-776.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (40), 470-502.

Dede, G., Sazlı, M. H. (2010) Biyometrik Sistemlerin Örüntü Tanıma Perspektifinden İncelenmesi ve Ses Tanıma Modülü Similasyonu, EEBM Ulusal Kongresi.

Deng, H., & Huo, Q. (2005). Minutiae Matching Based Fingerprint Verification Using Delaunay Triangulation And Aligned-Edge-Guided Triangle Matching. In Audio-And Video-Based Biometric Person Authentication: 5th International Conference, AVBPA 2005, Hilton Rye Town, NY, USA, July 20-22, 2005. Proceedings 5 (pp. 270-278). Springer Berlin Heidelberg.

Derya, E. (2011). Parmak İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları (EGM). (2005). *On Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı.* (Y.N.: 4. S: 80) Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Feng, J., & Jain, A. K. (2011). Fingerprint Reconstruction: From Minutiae To Phase. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine İntelligence*, 33(2), 209-223.

Galton, F. (1892). *Parmak izleri* (No. 57490-57492). Cosimo Klasikleri.

Gupta, A., Buckley, K., & Sutton, R. (2008). Latent Fingermark Pore Area Reproducibility. *Forensic Science International*, 179(2-3), 172-175.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M., (2023). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde Sunulan Bildiri. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Ekim.

Hu, C., Yin, J., Zhu, E., Chen, H., & Li, Y. (2010). Log-Gabor Filtresine Ve Yönlendirme Güvenilirliğine Dayalı Bir Bileşik Parmak İzi Segmentasyonu. 2010 Yılında IEEE Uluslararası Görüntü İşleme Konferansı (s. 3097-3100). IEEE.

Jain, A. K., Chen, Y., & Demirkus, M. (2006). Pores And Ridges: High-Resolution Fingerprint Matching Using Level 3 Features. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine İntelligence,* 29(1), 15-27.

Jiang, X., & Yau, WY (2000). Yerel Ve Küresel Yapılara Göre Parmak İzi Ayrıntıları Eşleştirme. Proceedings 15. Uluslararası Örüntü Tanıma Konferansında. ICPR-2000 (Cilt 2, s. 1038-1041). IEEE.

Jandarma Kriminal Daire Başkınlığı, (JKDB). (2009). *Adli Bilimler 1 Kitabı, Parmak İzinin Tarihçesi,* Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Khan, H. N. (2012). Identification From Edgeoscopy And Poroscopy İn The Examination Of Partial.Fingerprints And Their Significance İn Crime İnvestigation. October. http://hdl.handle.net/10603/4284.

Komarinski, P. (2005). Automated Fingerprint Identification Systems (AFIS), Elsevier Academic Press, California, USA, s.: 3-4.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. https://www.mevzuat.gov.tr/.

Lerner, KL., Lerner, BW. (2006). Automated Fingerprint Identification System (AFIS). *World of Forensic Science,* Vol.1: 5-53.

Malik, A. H., Zehra, N., Ahmad, M., Parui, R., & Iyer, P. K. (2020). Advances In Conjugated Polymers For Visualization Of Latent Fingerprints: A Critical Perspective. *New Journal of Chemistry*, 44(45), 19423-19439.

Maltoni, D., Maio, D., Anil, K. Jain, Prabhakar, S., (2003).”Handbook of Fingerprint Recognition”, Spinger *Science+Business Media*, New York, 10-123.

Moses, K.R. (2014). *Automated Fingerprint İdentification System (AFIS).* The Fingerprint Sourcebook.

Peralta D, Galar M, Trıguero I, Hurtado OM, Benıtez JM, Herrera F. (2014). Minutiae Filtering To İmprove Both Efficacy And Efficiency Of Fingerprint Matching Algorithms. *Engineering Applications Of Artificial Intelligence,* 32: 37–53.

Sankaran, A., Jain, A., Vashisth, T., Vatsa, M., & Singh, R. (2017). Adaptive Latent Fingerprint Segmentation Using Feature Selection And Random Decision Forest Classification. *Information Fusion,* 34, 1-15.

Vatsa, M., Singh, R., Noore, A., & Houck, M. M. (2009). Quality-Augmented Fusion Of Level-2 And Level-3 Fingerprint İnformation Using Dsm Theory. *International Journal of Approximate Reasoning*, 50(1), 51-61.

Yalçın, N., & Gürbüz, F. (2015). Biyometrik Güvenlik Sistemlerinin İncelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 3(2), 398-413.

ve farkındalığın az olması sebep olmaktadır. Bu durum projelerde çalışma süreçlerini zorlaştırmıştır. Araştırma süreçlerinde etik izinlerinin alınması, projelerin anlatılması, proje ekibi oluşturmak gibi normal ve sıradan görünen süreçleri tamamlamak yukarıda sayılan sebeplerden kaynaklı oldukça zor olmuştur. 6698 sayılı kişisel verelerin korunması kanununa üst düzey uyumlu projeler yürütmek oldukça zordur (KVKK, 2016). PAPBİL ekibi bu zorlukların üstesinden bir bir gelmiş bu gün Cumhuriyet Teknokent KVKK onaylı, Bakanlık Proje bitirme onaylı, Lisanslı, Marka ve Fikri Mülkiyet hakkı bulunan PAPBİL Yetenek analizini geliştirmeyi başarmıştır.

PAPBİL Yazılımını bugünkü halini alması yıllar süren uğraşlar, emek ve alın terinin ürünüdür. Bunun yanında PAPBİL Programının geliştirilme süreci ekibimiz tarafından oldukça heyecan verici olarak değerlendirilmiştir. Çünkü tüm arkadaşlarımız, bir çocuğun hayatına dokunmak, ona katkı sağlamak, onu geliştirmek arzusu ile yorulmadan bıkmadan usanmadan çalışmalarını sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

Aygün, H. A,. (2009). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasıyla Eğitim Teknolojileri Kullanımına ilişkin Öğretmen Görüşleri (İstanbul İli Ümraniye İlçesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi.

Eroldoğan, A. Y. (2007). İlköğretim II. Kademe Okullarındaki Branş Öğretmenlerinin, Bazı Değişkenlere Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M. (2023). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü. Ekim.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 3. Madde, 5. Madde, 10. Madde, 11. Madde. (https://www.mevzuat.gov.tr/)

Karacaer, S., & Aygün, M. (2009). Entellektüel Sermayenin Firma Performansi Üzerindeki Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(2), 127-140.

Koloğlu, T. F., Kantar, M., & Doğan, M. (2016). *Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitimde Hazırbulunuşluklarının Önemi*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(1), 52-70.

Teknofest (2022). Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Teknofest (2023). Farklı Öğrenme Stilleri ve Farklı Yetenekler için Özelleştirilmiş Öğrenim Desteği: PAPBİL Mobil, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Şimşek, N. (2002). BİG 16 öğrenme biçemleri envanteri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(1), 33-47.

URL-1 WEB, (2024) https://www.hosting.com.tr/blog/php-vs-asp-farki-avantaji/ (ET:20.05.2024)

URL-2 WEB, (2024) https://www.papbil.com. (ET:05.07.2024)

URL-3 WEB, (2024) https://mustafaaydin.com/imagine-tomorrow-odul-toreni-duzenlendi/İmagine Tomorow ödül töreni. (ET:20.05.2024).

KAYNAKÇA

Ataman, A. (Ed.), (2009). *Özel gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş (7. Baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Çelik, Z. (1998). *WPPSI-R Zekâ Testi Ön Uyarlama Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ersoy, Ö., Avcı, N., (2004): *Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekliler*. Şirin, M., R., Kulaksızoğlu A, ve Bilgili A., E., (Ed), I.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Makaleler Kitabı içinde, (195-210). Çocuk Vakfı Yayınları, Yayın No:64, İstanbul.

Flanagan, D. P., Kaufman, A. S. (2009*). Essentials of WISC-IV Assessment. John Wiley & Sons*: Hoboken, N. J.

Gerrig, R.J., Zimbardo, P.G. (2016). *Psikoloji ve Yaşam. (Gamze Sart, Çev.)* Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara (Orijinal eserin basım tarihi 2010).

Gülgöz, S. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2004). *Intelligence and Intelligence Testing in Turkey*. Sternberg, R. J. (Ed.), International Handbook of Intellegence içinde, (syf. 248- 270). New York: Cambridge University Press

Levent, Faruk (2013). *Üstün Yetenekli Çocukları Anlamak - Üstün Yetenekli Çocuklar Sarmalında Aile, Eğitim Sistemi ve Toplum (2.Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Eylem Planı 2013–2017*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü

Öktem, F. (2016). Kısa Zekâ Testleri ve Kaufman Kısa Zekâ Testi (KBIT-2). *Türkiye Klinikleri Psikoloji Özel Dergisi,* 1(1):10-16.

Öktem, F., Erden, G., Gençöz, T., Sezgin, N., Uluç, S. (2016). *Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği-IV* (WÇZÖ-IV)

Ruf, D. L. (2005). *Losing Our Minds: Gifted Children Left Behind. Scottsdale*: Great Potential Press, Inc.

Sak, U., Bal Sezerel, B., Ayas, B., Tokmak, F., Özdemir, N., Demirel Gürbüz, Ş. ve Öpengin, E. (2016). *Anadolu Sak Zekâ Ölçeği (ASIS) uygulayıcı kitabı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi.

Şahin, H. (2016). *Türkiye'nin Güncel Sosyal Problemlerine Çözüm Projeleri*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Şahin, H. (2017). *Resimleriyle Çocuk /Ergen Değerlendirmede Vaka Örnekleri.* İstanbul: Akademik Kitaplar.

Şirin, A. (2018). Türkiye'de Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukları Belirlemek İçin Uygulanan Yöntemler Hakkındaki Uzman Görüşleri. *İdil Dergisi*, 7 (47): 851 – 862.

Tarhan, S., Kılıç Ş . (2014). Üstün Yetenekli Bireylerin Tanılanması ve Türkiye'deki Eğitim Modelleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi,* 2 (2): 27-43.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), (2012). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti Ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Yasama Dönemi: 24. Yasama Yılı: 3. Ankara.

KAYNAKÇA

Anastasi, A., & Urbina, S. (1997). Psychological Testing (7th ed.). Prentice Hall.

Akarsu, M. (2004). Eğitimde yeni yaklaşımlar. Eğitim Yayınları.

Akkutay, Ü. (1984). Eğitimde geleneksel ve çağdaş yaklaşımlar. Eğitim Yayınları.

Akyüz, Y. (1982). Türk eğitim tarihi. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ataman, A. (2004). Özel eğitim. Pegem A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(2), 133-151.

Cai, L. A. (2016). Use Of Talent Assessment Tools In Personnel Selection Processes. In Strategic Human Resource Management İn The Public Arena (pp. 29-51). IGI Global.

Cihangiroğlu, B. (2005). Gözenekli Yüzeyler Üzerindeki Parmak İzlerinin Görünür Hale Getirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Chockaian, K., Vayanaperumal, R., & Kanagaraj, B. R. (2013). New Approach For İdentifying Hereditary Relation Using Primary Fingerprint Patterns. The Institution Of Engineering And Technology, 7(5), 423–431.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M., & Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. Sosyolojik Bağlam Dergisi, 4(2), 182-192. https://doi.org/10.52108/2757-5942.4.2.6

Cleveland, C. H., & Willoughby, T. (2022). Measuring Cognitive Skills İn School Settings: Evidence From The Neurocognitive Performance Test. Pearson Assessments.

Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2017). Psychological Testing And Assessment: An İntroduction To Tests And Measurement (8th ed.). McGraw-Hill.

Crocker, L., & Algina, J. (1986). Introduction to classical and modern test theory. Holt, Rinehart and Winston.

Cronbach, L. J., & Meehl, P. E. (1955). Construct validity in psychological tests. Psychological Bulletin, 52(4), 281.

Cunningham, J. (2017). Strategic Human Resource Management İn The Public Arena: A Managerial Perspective. Bloomsbury Publishing.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (43), 3-27.

Deniz, M. E., & Erozkan, A. (2016). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik. Maya Akademi Yayınları.

Enç, M. (1979). Psikolojik testler ve ölçme yöntemleri. Eğitim Yayınları.

Flanagan, D. P., & Kaufman, A. S. (2009). Essentials Of WISC-IV Assessment. John Wiley & Sons.

Gögen, R., & Çıngı, H. İ., & Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Sivas.

Guion, R. M. (1965). Personnel Testing. McGraw-Hill Book Company.

Guenole, N., Ferrar, J., & Feinzig, S. (2017). The Power Of People: Learn How Successful Organizations Use Workforce Analytics To İmprove Business Performance. Pearson UK.

Güngör, D. (2016). Psikolojide Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi Ve Uyarlanması Kılavuzu. Türk Psikoloji Yazıları, 19(38), 104-112.

Hzuinec, C., & Kimbell, A.-M. (2019). Factors That İnfluence Assessment Outcomes. Pearson Assessments.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (14. basım). Ankara: Nobel Yayın.

Kaufman, A. S., & Kaufman, N. L. (2004). Kaufman Assessment Battery For Children: Administration And Scoring Manual. AGS Publishing.

Kline, P. (2000). The handbook of psychological testing (2nd ed., pp. 182). London, England: Routledge.

Murphy, K. R., & Davidshofer, C. O. (2017). Psychological Testing: Principles And Applications. Pearson.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory (3rd ed., pp. 200-250). New York, NY: McGraw-Hill.

Rust, J., & Golombok, S. (2009). Modern psychometrics: The science of psychological assessment. New York, NY: Routledge.

Özgüven, İ. E. (2020). Psikolojik Testler. Nobel Yayınları.

Özsoy, S., & Diğerleri. (1991). Türk eğitim sisteminde yenilikler. Eğitim Yayınları.

Sattler, J. M. (2008). Assessment Of Children: Cognitive Applications (5th ed.). Jerome M. Sattler, Publisher, Inc.

Sencer, M., & Sencer, Y. (1978). Toplumsal Araştırmalarda Yöntembilim. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Thorndike, R. L. (1997). Measurement And Evaluation In Psychology And Education. Prentice Hall.

Türk Dil Kurumu, [TDK]. (2023). Yetenek, Güncel Türkçe sözlük. (E. T: 18.05.2021) https://sozluk.gov.tr/

KAYNAKÇA

Adler, A. (2000). *Çocuk Eğitimi* (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Cem Yayınevi.

Akaroğlu, Gülriz, Dağ, N., Besrek, S., Selvi, M. Ve Altıparmak, Ş. (2019, Ekim), "Ebeveyn Çocuk İletişiminde Oyunun Rolü", Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, S 3: 208-228.

Barcus, F. E. (1959). Communications Content: Analysis of the Research, 1900-1958, Unpublished doctor's dissertation, University of Illinois.

Berelson, B. (1952) Content Analysis in Communication Research, Free Press, Glencoe.

Cartwright, D. P. (1953) Analysis of Qualitative Material, L. Festinger and D. Katz (eds), Research Methods in the Behavioral Sciences , Holt, Rinehart and Winston, New York, pp. 421-470.

Çağdaş, A. (2002). *Anne-Baba Çocuk İletişimi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Dunn R, Dunn K (1992). Teaching Elemantary Students Through Their Individual Learning Styles: Practical Approach For Grades 3-6, Massachusetts, Allyn And Bacon

Gardner, H. (2016). *Zihin Çerçeveleri Çoklu Zeka Kuramı*, İstanbul: Alfa Yayınları

Gardner, H. (2019). *Eğitilmemiş Zihin Çocuklar,* Alfa Bilim.

Güçlü, S. (2016). Çocukluk ve Çocukluğun Sosyolojisi Bağlamında Çocuk Hakları. Sosyoloji Dergisi Armağan Dergisi, 1-22.

Heywood, C. (2003). *Baba Bana Top At.* (Çev. Esin Hoşsucu),Kitap Yayınevi.

Kaya, N. (2018). *İyi Aile Yoktur,* İthaki Yayınları: İstanbul.

Krippendorff, K. (1980). Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills.

Onur, B. (2005). *Türkiye'de Çocukluğun Tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Öngider, N., "Anne Baba İle Okul Öncesi Çocuk Arasındaki İlişki", Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, V/4 (2013), S. 420-440.

Piaget, J.(2000). Çocukta Zihinsel Gelişim (Çev. Hüseyin Portakal), İstanbul: Cem Yayınevi.

Postman, N. (1995). Çocukluğun Yokoluşu (K. İnal, Çev.). İmge Kitabevi Yayınları.

Punch, K. (2016). Sosyal Araştırmalara Giriş, Dursun Bayrak, Bader Arslan &Zeynep Akyüz (Çev.), Siyasal Kitabevi.

Sennett, R. (2011). Karakter Aşınması, 5.Baskı, Barış Yıldırım (Çev.), Ayrıntı Yayınları

Yağmurlu, B. ve Yavuz, M. (2012). "Ana Babalığın Görünmeyen Yönleri: Bilişler", *Ana Babalık: Kuram ve Araştırma*, M. Sayıl ve B. Yağmurlu (drl.), Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Yurdakul, I., Dönmez, O., Yaman, F., Odabaşı, H. (2013). "Dijital Ebeveynlik ve Değişen Roller", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.

KAYNAKÇA

Ackerman, P. L. (1996). A Theory of Adult Intellectual Development: Process, Personality, Interests, and Knowledge. *Intelligence*, 22(2), 227-257.

Adedeji, I. A., John, C., Okolo, S. N., Ebonyi, A. O., Abdu, H. ve Bashir, M. F. (2017). Malnutrition and the Intelligence Quotient of Primary School Pupils in Jos, Nigeria. *British Journal of Medicine & Medical Research,* 21(2): 1-13.

Allik, J. ve Realo, A. (1997). Intelligence, Academic Abilities, and Personality. *Personality and individual differences*, 23(5), 809-814.

Anglim, J., Dunlop, P. D., Wee, S., Horwood, S., Wood, J. K. ve Marty, A. (2022). Personality and Intelligence: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, 148(5-6), 301-336.

Araujo Filho W.D. ve Silva F. M. (2020). Intelligence, Talent and Genius. *International Journal of Research -Granthaalayah*, 8(7), 313-317. https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v8.i7.2020.442

Binet, A. ve Simon, T. (1916). Application of the New Methods to the Diagnosis of the Intellectual Level Among Normal and Subnormal Children in Institutions and in the Primary Schools. İçinde H. H. Goddard (Editör), *The Development of Intelligence in Children* (the Binet-Simon Scale). Williams & Wilkins https://doi.org/10.1037/11069-000.

Birch, H. G. (1972). Malnutrition, Learning, and Intelligence. *American Journal of Public Health*, *62*(6), 773-784..

Bourdieu, P. (2011). The Forms of Capital. (1986). *Cultural Theory: An Anthology*, 1(81-97), 949.

Cattell, R. B. (1963). Theory of Fluid and Crystallized Intelligence: A Critical Experiment. *Journal of Educational Psychology,* 54, 1-22.

Chamorro-Premuzic, T. ve Furnham, A. (2003). Personality Predicts Academic Performance: Evidence from Two Longitudinal University Samples. *Journal of Research in Personality*, 37(4), 319-338.

Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitap Evi.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An investigation of the relationship between fingerprints and anaerobic powers of sports sciences students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi, 4*(2), 182-192.

Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K. ve Ferguson, J. (2004). The Relationship between Personality, Approach to Learning and Academic Performance. *Personality and Individual Differences*, 36(8), 1907-1920.

Eysenck, H. J., (1994). Personality and Intelligence: Psychometric and Experimental Approaches. İçinde R. J. Sternberg ve P. Ruzgis (Editörler), *Personality and Intelliyence* (ss. 3- 31), New York: Cambridge University Press.

Furnham, A., Forde, L. ve Cotter, T. (1998). Personality and Intelligence. *Personality and Individual Differences*, 24(2), 187-192.

Gagné, F. (1985). Giftedness and Talent: Reexamining a Reexamination of the Definitions. *Gifted Child Quarterly*, 29(3), 103-112.

Gardner, H. (2011). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.

Gardner, H. ve Hatch, T. (1989). Educational Implications of the Theory of Multiple Intelligences. *Educational Researcher*, 18(8), 4-10.

Gardner, M. K. (2011). Theories of Intelligence. İçinde M. A. Bray ve T. J. Kehle (Editörler), *The Oxford Handbook of School Psychology* (ss. 79–100). Oford: Oxford University Press.

Gün Çıngı, T. (2023). Access Opportunities of Earthquake Victims to Distance Education during the Covid-19 Pandemic. *İstanbul University Journal of Sociology*, *43*(1), 155-166.

Kernberg, O. F. (2016). What is Personality?. *Journal of Personality Disorders*, 30(2), 145-156.

Lohman, D. F. (1993). Teaching and Testing to Develop Fluid Abilities. *Educational Researcher*, 22(7), 12-23.

Lohman, D. F. ve Nicpon, M. F. (2023). Ability Testing & Talent Identification. İçinde S. L. Hunsaker (Editör), *Identification* of Students for Gifted and Talented Services: Theory into Practice. (ss. 287-335). London: Routledge.

McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1987). Validation of the Five-Factor Model of Personality Across Instruments and Observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, *52*(1), 81-90.

McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1991). The NEO Personality Inventory: Using the Five-Factor Model in Counseling. *Journal of Counseling ve Development*, 69(4), 367–372.

McGrew, K. S. (2009). CHC Theory and the Human Cognitive Abilities Project: Standing on the Shoulders Ofthe Giants Of Psychometric İntelligence Research. Intelligence, 37(1), 1-10.

Piaget, J. (1999). *The psychology of Intelligence*. London: Routledge.

Simonton, D. K. (2000). Creativity: Cognitive, Personal, Developmental, and Social Aspects. *American Psychologist*, 55(1), 151-158.

Simonton, D. K. (2008). Scientific Talent, Training, and Performance: Intellect, Personality, and Genetic Endowment. *Review of General Psychology*, 12(1), 28-46.

Snow, R. E. (1980). Aptitude and Achievement. *New Directions for Testing and Measurement,* 5, 39-59.

Spearman, C. (1904). 'General Intelligence,' Objectively Determined and Measured. *American Journal of Psychology,* 15(2), 201-292. http://www.jstor.org/stable/1412107.

Sternberg, R. J. (1985). Beyond IQ: A Triarchic Theory of Human Intelligence. New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (1997). The Concept of Intelligence and Its Role in Lifelong Learning and Success. *American Psychologist,* 52(10), 1030- 1037.

Sternberg, R. J. (2000). The Theory of Successful Intelligence. *Gifted Education International*, 15(1), 4-21.

Wagner, R. K. ve Sternberg, R. J. (1984). Alternative Conceptions of Intelligence and Their Implications for Education. *Review of Educational Research*, 54(2), 179-223.

KAYNAKÇA

Arı, R. ve Saban, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Konya: Mikro Dizgi.

Armstrong, T. (2000). *Multiple Intelligences in the Classroom*. Virginia: ASCD.

Aykaç, N. (2005). *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri.* Ankara: Natürel Yayın.

Bacanlı, H. (2000). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Başaran, I. (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5(1), 7-15.

Başbay, A. (2000). Çoklu Zekâ Kuramına Göre Eğitim Programları ve Sınıf İçi Etkinliklerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bektaş, M. (2007). Hayat Bilgisi Dersinde Ailelerin Çoklu Zekâ Kuramı Hakkında Bilgilendirilme Biçimlerinin ve Öğrencilerin Farklı Baskın Zekâ Gruplarında Yer Almalarının Proje Başarıları ve Tutumlarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bellanca, J. (1997). *Active Learning Handbook for Multiple Intelligence Classrooms*. USA: IRI/ Skylight Training and Publishing Inc.

Bümen, N. T. (2004). *Okulda Çoklu Zekâ Kuramı*. Ankara: PagemA Yayın.

Canoğlu, İ. (2004). Eğitim Teknolojilerinden Yararlanarak Çoklu Zekânın Öğretimde Kullanımı Üzerine bir Uygulama. *The Turkish Online Journal of Educational Technology- JOJET*, 3(4), 102-109.

Coşkungönüllü, R. (1998). Çoklu Zekâ Kuramı'nın 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Erişisine Etkisi. *Eğitim'97–98 Dergisi,* 1(1), 26-30.

Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). *Çoklu Zekâ: Görüşmeler ve Makaleler*. (Çev. M. Tüzel). İstanbul: Enka Okulları BZD Yayıncılık.

Gögen, R., Çıngı, H. İ., ve Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi bir Yaklaşım: Papbil Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi (ss. 271-284). Sivas: 26-29 Ekim 2023.

İzci, E., Kara, A. ve Dalaman, F. (2007). Dershane Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-14.

Kılıç, Ç. (2002). Çoklu Zekâ Kuramının Amerikan Okullarındaki Uygulamaları Üzerine bir Çalışma (Sumit Projesi). *Eurasian Journal of Educational Research*, 8, 165-174.

Kornhaber, M. L. ve Krechevsky, M. (1995). Expanding Definitions of Teaching and Learning: Notes from the MI Underground. İçinde P. Cookson ve B. Schneider (Editör), *Transforming Schools* (s. 181-208). New York, NY: Garland.

Küçükahmet, L. (2006). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın.

Özden, Y. (2008). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.

Razon, N. (1997). *Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim*. İstanbul: ÇYDD Yayınları 1.

Saban, A. (2002). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Saban, A. (2010). *Çoklu Zekâ Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansıması*. Ankara: Nobel Yayın.

Selçuk, Z., Kayılı. H. ve Okut, L. (2004). *Çoklu Zekâ Uygulamaları.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Upshur, C. (1991). Mothers' and Fathers' Ratings of the Benefits of Early İntervention Services. *Journal of Early Intervention*, 15, 345-357.

Uysal, E. ve Eryılmaz, A. (2006). Yedinci ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Kendini Değerlendirmesiyle Bulunan Çoklu Zekâ Boyutları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 230-239.

Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Bilim Yayınları.

Vural, B. (2004). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Wilson, L. O. (2002). What's the Big Attraction? Why Teachers are Drawn to Using Multiple Intelligence Theory in their Classrooms, http://www.newhorizons.org/strategies/environmental/wilson2.htm, (E. T.:15.05.2024).

Yavuz, K. E. (2001). *Eğitim ve Öğretimde Çoklu Zekâ Kuramı ve Uygulamaları*. Ankara: Özel Ceceli Okulları Yayınları.

Yavuz, K. E. (2003). *Öğrenen ve Gelişen Eğitimciler için Çoklu Zekâ Teorisi Uygulama Rehberi.* Ankara: Ceceli Yayınları.

KAYNAKÇA

Alegre, A., Pérez-Escoda, N., ve López-Cassá, E. (2019). The Relationship Between Trait Emotional Intelligence and Personality. Is Trait EI Really Anchored Within the Big Five, Big Two and Big One Frameworks?. *Frontiers in psychology*, *10*, 866. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00866

Armstrong, T. (2009). Multiple İntelligences in the Classroom (3rd ed.). Association for Supervision & Curriculum Development.

Brown, P. (2019). Aesthetic intelligence: How to boost it and use it in business and beyond. HarperCollins.

Balkıs, M. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Tipleri İle Öğrenim. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(16), 26-38.

Brackett, M. A., ve Mayer, J. D. (2003). Convergent, Discriminant, And Incremental Validity Of Competing Measures Of Emotional Intelligence. Personality and Social Psychology Bulletin, 29(9), 1147-1158. https://doi.org/10.1177/0146167203254596

Brackett, M. A., ve Katulak, N. A. (2007). Emotional Intelligence In The Classroom: Skill-Based Training For Teachers And Students. In J. Ciarrochi, J. P. Forgas, ve J. D. Mayer (Eds.), Emotional Intelligence in Everyday Life: A Scientific Inquiry (pp. 255-273). Psychology Press.

Brackett, M. A., Rivers, S. E., ve Salovey, P. (2011). Emotional Intelligence: Implications For Personal, Social, Academic, And Workplace Success. Social and Personality Psychology Compass, 5(1), 88-103. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00334.x

Ciarrochi, J. V., Chan, A. Y. C., ve Caputi, P. (2001). A Critical Evaluation of the Emotional Intelligence Construct. Personality and Individual Differences, 28(3), 539-561.

Catts, H. W., ve Kamhi, A. G. (Eds.). (2005). The Connections Between Language and Reading Disabilities. Psychology Press.

Chamorro-Premuzic, T., ve Furnham, A. (2003). Personality Predicts Academic Performance: Evidence From Two Longitudinal University Samples. Journal of Research in Personality, 37(4), 319–338.

Clark, I. N., Baker, F. A., ve Taylor, N. F. (2016). The Modulating Effects of Music Listening on Health-Related Exercise and Physical Activity in Adults: A Systematic Review and Narrative Synthesis. Nordic Journal of Music Therapy, 25(1), 76-104.

Coenen, J., Golsteyn, B. H., Stolp, T., ve Tempelaar, D. (2021). Personality Traits and Academic Performance: Correcting Self-Assessed Traits With Vignettes. Plos one, 16(3), e0248629.

Conte, J. M. (2005). A Review and Critique of Emotional Intelligence Measures. Journal of organizational behavior, 26(4), 433-440.

Costa, P. T., Jr., ve McCrae, R. R. (1992). Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual. Psychological Assessment Resources.

Davis, M. H. (1983). Measuring İndividual Differences in Empathy: Evidence For A Multidimensional Approach. Journal of Personality and Social Psychology, 44(1), 113-126. https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113

Dehaene, S. (2011). The Number Sense: How the Mind Creates Mathematics (Revised and Updated Edition). Oxford University Press.

Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K., ve Ferguson, J. (2004). The Relationship Between Personality, Approach to Learning and Academic Performance. Personality and individual differences, 36(8), 1907-1920.

Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., et al. (1997). Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines For Educators. ASCD.

Elkind, D. (2006). The Hurried Child: Growing Up Too Fast Too Soon. Da Capo Lifelong Books.

Extremera, N., ve Fernandez-Berrocal, P. (2005). Perceived Emotional İntelligence and Life Satisfaction: Predictive and İncremental Validity Using the Trait Meta-Mood Scale. Personality and Individual Differences, 39(5), 937–948.

Fitness, J., ve Curtis, M. (2005). Emotional intelligence and the Trait Meta-Mood Scale: Relationships With Empathy, Attributional Complexity, Self-Control, and Responses to İnterpersonal Conflict. Sensoria: A Journal of Mind, Brain & Culture, 1(1), 50-62.

Forgeard, M., Winner, E., Norton, A., ve Schlaug, G. (2008). Practicing A Musical Instrument In Childhood is Associated with Enhanced Verbal Ability and Nonverbal Reasoning. PLoS ONE, 3(10), e3566.

Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century. Basic Books.

Goldberg, L. R. (1990). An Alternative "Description of Personality": The Big-Five Factor Structure. Journal of Personality and Social Psychology, 59(6), 1216-1229.

Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. Bantam Books.

Gross, J. J. (1998). The Emerging Field of Emotion Regulation: An İntegrative Review. Review of General Psychology, 2(3), 271-299. https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271

Hegarty, M., Montello, D. R., Richardson, A. E., Ishikawa, T., ve Lovelace, K. (2006). Spatial Abilities at Different Scales: Individual Differences in Aptitude-Test Performance and Spatial-Layout Learning. Intelligence, 34(2), 151–176.

Hillman, C. H., Erickson, K. I., ve Kramer, A. F. (2008). Be Smart, Exercise Your Heart: Exercise Effects on Brain and Cognition. Nature Reviews Neuroscience, 9(1), 58–65.

Kim, K. R., ve Seo, E. H. (2015). The Relationship Between Procrastination and Academic Performance: A Meta-Analysis. Personality and Individual Differences, 82, 26–33. https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.038

Kwon, J., Lee, M., ve Kim, H.-R. (2015). Does a Creative Designer Necessarily Translate into the Creative Design of a Product? Exploring Factors Facilitating the Creativity of a New Product. Creativity and Innovation Management, 24. https://doi.org/10.1111/caim.12103

Komarraju, M., Karau, S. J., Schmeck, R. R., ve Avdic, A. (2011). The Big Five Personality Traits, Learning Styles, and Academic Achievement. Personality and Individual Differences, 51(4), 472–477.

Li, H., Zhang, J., ve Ding, G. (2021). Reading Across Writing Systems: A Meta-Analysis of the Neural Correlates For First and Second Language Reading. Bilingualism: Language and Cognition, 24(3), 537–548. doi:10.1017/S136672892000070X

Mayer, J. D., Caruso, D. R., ve Salovey, P. (2008). Emotional İntelligence: New Ability or Eclectic Traits? American Psychologist, 63(6), 503–517.

Mayer, J. D., ve Salovey, P. (1997). What is Emotional Intelligence? In P. SALOVEY & D. J. SLUYTER (Eds.), Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational Implications (pp. 3-34). New York: Basic Books.

Newcombe, N. S., ve Shipley, T. F. (2014). Thinking about spatial thinking: New Typology, New Assessments. In Studying Visual And Spatial Reasoning For Design Creativity (pp. 179-192). Dordrecht: Springer Netherlands.

Petrides, K. V., ve Furnham, A. (2001). Trait Emotional İntelligence: Psychometric İnvestigation with Reference to Established Trait Taxonomies. European Journal of Personality, 15(6), 425-448. https://doi.org/10.1002/per.416

Poropat, A. E. (2009). A Meta-Analysis of the Five-Factor Model of Personality and Academic Performance. Psychological bulletin, 135(2), 322.

Reed, J. A., Einstein, G., Hahn, E., Hooker, S. P., Gross, V. P., ve Kravitz, J. (2010). Examining the Impact of Integrating Physical Activity on Fluid Intelligence and Academic Performance in An Elementary School Setting: A Preliminary İnvestigation. Journal of Physical Activity and Health, 7(3), 343-351.

Robinson, O. C., Noftle, E. E., Guo, J., Asadi, S., ve Zhang, X. (2015). Goals and Plans For Big Five Personality Trait Change in Young Adults. Journal of Research in Personality, 59, 31-43.

Mayer, J. D. (2004). What is Emotional Intelligence? UNH Personality Lab, 8. https://scholars.unh.edu/personality_lab/8

Mayer, J. D., Roberts, R. D., ve Barsade, S. G. (2008). Human Abilities: Emotional Intelligence. Annual Review of Psychology, 59, 507-536. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.59.103006.093646

Michaelides, M. P., ve Durkee, P. (2021, November). Self-Regulation Versus Self-Discipline İn Predicting Achievement: A Replication Study with Secondary Data. In Frontiers in education (Vol. 6, p. 724711). Frontiers Media SA.

Sığrı, Ü., ve Gürbüz, S. (2011). Akademik Başarı ve Kişilik İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Savunma Bilimleri Dergisi, 10(1), 30-48.

Schellenberg, E. G. (2006). Long-Term Positive Associations Between Music Lessons and IQ. Journal of Educational Psychology, 98(2), 457–468.

Snowling, M. J., ve Hulme, C. (2011). Evidence-Based Interventions for Reading and Language Difficulties: Creating a Virtuous Circle. John Wiley & Sons.

Smith, M. M., Sherry, S. B., Vidovic, V., Saklofske, D. H., Stoeber, J., ve Benoit, A. (2019). Perfectionism and the Five-Factor Model of Personality: A Meta-Analytic Review. Personality and Social Psychology Review.

Snyder, C. R. (2009). The Psychology of Hope: You Can Get There from Here. Free Press.

Snyder, S. (1997). Developing Musical İntelligence: Why and How. Early Childhood Education Journal, 24(3), 165-171.

Stanovich, K. E. (1986). Matthew Effects in Reading: Some Consequences of İndividual Differences in The Acquisition of Literacy. Reading Research Quarterly, 21(4), 360–407.

Sternberg, R. J. (2000). Handbook of Intelligence. Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (2003). Wisdom, Intelligence, and Creativity Synthesized. Cambridge University Press.

Tomporowski, P. D., Davis, C. L., Miller, P. H., ve Naglieri, J. A. (2008). Exercise and Children's İntelligence, Cognition, and Academic Achievement. Educational Psychology Review, 20, 111-131.

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.

Young, C. J., Levine, S. C., ve Mix, K. S. (2018). The Connection Between Spatial and Mathematical Ability Across Development. Frontiers in Psychology, 9, 358219.

Wentzel, K. R. (2009). Students' Relationships with Teachers as Motivational Contexts. Handbook of Motivation at School, 301.

KAYNAKÇA

Ahmadi, A., & Barabadi, E. (2014). Examining Iranian EFL Learners' Knowledge Of Grammar Through A Computerized Dynamic Test. *Issues in Language Teaching*, *3*(2), 183-161.

Akula, S. M., & Akula, S. M. (2019). What Is Intelligence?. *Essays on Life, Science and Society: The World through the Eyes of a Life Scientist*, 59-63. https://doi.org/10.1007/978-3-030-28775-7_9

Ali, S., Abuhmed, T., El-Sappagh, S., Muhammad, K., Alonso-Moral, J. M., Confalonieri, R., ... & Herrera, F. (2023). Explainable Artificial Intelligence (XAI): What we know and what is left to attain Trustworthy Artificial Intelligence. *Information fusion*, *99*, 101805. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2023.101805

Asma, S. U., Arifin, M. Z., & Hariono, T. (2018). Sistem Pakar Pengenalan Bakat Dan Minat Anak Dengan Metode Forward Chaining. *Saıntekbu*, *10*(1), 10-18. https://doi.org/10.32764/saintekbu.v10i1.158

Attewell, P. (1990). What is skill?. *Work and occupations*, *17*(4), 422-448. https://doi.org/10.1177/073088849001700400

Branco, L. D., Cotrena, C., Shansis, F. M., & Fonseca, R. P. (2021). Cognitive Abilities Underlying Performance On The Modified Card Sorting Test: Novel And Traditional Scores. *Applied Neuropsychology: Adult*, *28*(5), 544-555. https://doi.org/10.1080/23279095.2019.1663522

Cai, B., Sheng, C., Gao, C., Liu, Y., Shi, M., Liu, Z., ... & Liu, G. (2021). Artificial İntelligence Enhanced Reliability Assessment Methodology With Small Samples. *IEEE Transactions On Neural Networks And Learning Systems*, *34*(9), 6578-6590. https://doi.org/10.1109/TNNLS.2021.3128514

Callagher, L. J., Smith, P., & Ruscoe, S. (2015). Government Roles In Venture Capital Development: A Review Of Current Literature. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*, *4*(3), 367-391. https://doi.org/10.1108/JEPP-08-2014-0032

Camarao, M. K. G. (2024). Traditional and Nontraditional Family Structures: Influence on Students' Academic Ability, Achievement, and Readiness. *Journal of Health Research and Society*, *3*(1), 16-25. https://doi.org/10.34002/jhrs.v3i0.88

Campbell, T. (2015). Stereotyped At Seven? Biases İn Teacher Judgement Of Pupils' Ability And Attainment. *Journal of Social Policy*, *44*(3), 517-547. https://doi.org/10.1017/S0047279415000227

Carlsen, C. H., & Rocca, L. (2021). Language Test Misuse. *Language Assessment Quarterly*, *18*(5), 477-491. https://doi.org/10.1080/15434303.2021.1947288

Chankowski, S. (2023). Czym Jest İnteres Skoro Go Nie Ma? Heglowska Dialektyka İnteresu Bezinteresowności. *Civitas. Studia Z Filozofii Polityki*, *31*(2), 177–211. https://doi.org/10.35757/CIV.2022.31.07

Chen, X., Listman, J. B., Slack, F. J., Gelernter, J., & Zhao, H. (2012). Biases And Errors On Allele Frequency Estimation And Disease Association Tests Of Next-Generation Sequencing Of Pooled Samples. *Genetic Epidemiology*, *36*(6), 549-560. https://doi.org/10.1002/gepi.21648

Cucina, J. M., & Howardson, G. N. (2017). Woodcock-Johnson-III, Kaufman Adolescent and Adult Intelligence Test (KAIT), Kaufman Assessment Battery for Children (KABC), and Differential Ability Scales (DAS) Support Carroll But Not Cattell-Horn. *Psychological Assessment, 29*(8), 1001–1015. https://doi.org/10.1037/pas0000389

Davies, N. M. (2023). Adapting Artificial İntelligence İnto The Evolution Of Pharmaceutical Sciences And Publishing: Technological Darwinism. *Journal of Pharmacy & Pharmaceutical Sciences*, *26*, 11349. https://doi.org/10.3389/jpps.2023.11349

Deaux, K., & Emswiller, T. (1974). Explanations Of Successful Performance On Sex-Linked Tasks: What İs Skill For The Male is Luck For The Female. *Journal Of Personality And Social Psychology*, *29*(1), 80. https://doi.org/10.1037/H0035733

Dorner, F. E., Sühr, T., Samadi, S., & Kelava, A. (2023). Do Personality Tests Generalize To Large Language Models?. https://doi.org/10.48550/arXiv.2311.05297

Eack, S. M., Pogue-Geile, M. F., Greeno, C. G., & Keshavan, M. S. (2009). Evidence Of Factorial Variance Of The Mayer–Salovey–Caruso Emotional Intelligence Test Across Schizophrenia And Normative Samples. *Schizophrenia research*, *114*(1-3), 105-109. https://doi.org/10.1016/j.schres.2009.05.011

Elliott, G., Komunjer, I., & Timmermann, A. (2008). Biases İn Macroeconomic Forecasts: Irrationality Or Asymmetric Loss?. *Journal of the European Economic Association*, *6*(1), 122-157. https://doi.org/10.1162/JEEA.2008.6.1.122

Fiori, M., Antonietti, J. P., Mikolajczak, M., Luminet, O., Hansenne, M., & Rossier, J. (2014). What is The Ability Emotional İntelligence Test (MSCEIT) Good For? An Evaluation Using İtem Response Theory. *Plos One*, *9*(6), e98827. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0098827.

Flynn, J. R. (1998). Israeli Military IQ Tests: Gender Differences Small; IQ Gains Large. *Journal Of Biosocial Science*, *30*(4), 541-553. https://doi.org/10.1017/S0021932098005410

Gögen, R., & Çıngı, H. İ., & Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Sivas.

Garobbio, S., Pilz, K. S., Kunchulia, M., & Herzog, M. H. (2023). No Common Factor Underlying Decline Of Visual Abilities İn Mild Cognitive İmpairment. *Experimental Aging Research*, *49*(3), 183-200. https://doi.org/10.1080/0361073X.2022.2094660

Geary, D. C., Hamson, C. O., & Hoard, M. K. (2000). Numerical And Arithmetical Cognition: A Longitudinal Study Of Process And Concept Deficits İn Children With Learning Disability. *Journal of experimental child psychology*, *77*(3), 236-263. https://doi.org/10.1006/jecp.2000.2561

Gill, P., & Phythian, M. (2016). What is Intelligence Studies?. *The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs*, *18*(1), 5-19. https://doi.org/10.1080/23800992.2016.1150679

Girardeau, F. L. (1969). ISSUE AT POINT: What Is Intelligence?. *Mental Retardation*, *7*(1), 56.

Giraudo, M., Schuy, C., Weber, U., Rovituso, M., Santin, G., Norbury, J. W., ... & Tessa, C. L. (2018). Accelerator-Based Tests Of Shielding Effectiveness Of Different Materials And Multilayers Using High-Energy Light And Heavy İons. *Radiation Research*, *190*(5), 526-537. https://doi.org/10.1667/RR15111.1

Goldstein, G., Minshew, N. J., & Siegel, D. J. (1994). Age Differences In Academic Achievement In High-Functioning Autistic İndividuals. *Journal Of Clinical And Experimental Neuropsychology*, *16*(5), 671-680. https://doi.org/10.1080/01688639408402680

Gray-Fow, B. (2012). *Discovering And Developing Talent In Schools: An İnclusive Approach*. David Fulton Publishers. https://doi.org/10.4324/9780203963227-6

Grisham, J. R., Anderson, T. M., Poulton, R., Moffitt, T. E., & Andrews, G. (2009). Childhood neuropsychological deficits associated with adult obsessive–compulsive disorder. *British Journal of Psychiatry*, *195*(2), 138–141. https://doi.org/10.1192/bjp.bp.108.056812

Hallit, S., Azzi, V., Schutte, N., Fekih-Romdhane, F., & Obeid, S. (2023). Validation of the Arabic version of the Assessing Emotions Scale measuring emotional intelligence in a Lebanese sample. *International Journal of Psychology*, *58*(3), 247-257. https://doi.org/10.1002/ijop.12894

Han, Y. (2023). Evolution of mediated memory in the digital age: tracing its path from the 1950s to 2010s. *Humanities and Social Sciences Communications*, *10*(1), 1-10. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02129-4

Holland Michel, A. (2020). The Black Box, Unlocked: Predictability And Understandability In Military AI. *United Nations Institute for Disarmament Research.* https://doi.org/10.37559/SecTec/20/AI1.

Jacob, B. A. (2001). Getting Tough? The Impact Of High School Graduation Exams. *Educational Evaluation And Policy Analysis*, *23*(2), 99-121. https://doi.org/10.3102/01623737023002O9

Kaups, K. L. (2016). Competence Not Age Determines Ability To Practice: Ethical Considerations About Sensorimotor Agility, Dexterity, And Cognitive Capacity. *AMA Journal of Ethics*, *18*(10), 1017-1024. https://doi.org/10.1001/journalofethics.2016.18.10.pfor1-1610.

Kaur, J., Egladyous, A., Valdivia, C., Daniel, A. G., Krishna, S., Aabedi, A. A., ... & Hervey-Jumper, S. L. (2022). Neuro-Oncology Patients As Human Research Subjects: Ethical Considerations For Cognitive And Behavioral Testing For Research Purposes. *Cancers*, *14*(3), 692. https://doi.org/10.3390/cancers14030692

King, H. A. (1954). A Study Of The Relationship Of Music Reading And IQ Scores. *Journal of Research in Music Education*, *2*(1), 35-37. https://doi.org/10.2307/3343733

Kong, L., Wang, S., Gao, H., Wang, P., Lin, H., Bai, L., & Jin, H. (2012). Better Processing Of Dynamic İnformation In Badminton Player With Higher Action Anticipatory Skill. *J. Sports Res*, *26*, 105-109.

Kyriakides, L., Georgiou, M. P., Creemers, B. P., Panayiotou, A., & Reynolds, D. (2018). The Impact Of National Educational Policies On Student Achievement: A European Study. *School Effectiveness and School Improvement*, *29*(2), 171-203. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1398761

Lafer, G. (2004). What is 'Skill'? Training For Discipline In The Low-Wage Labour Market. *The Skills That Matter. London: Palgrave Macmillan*.

Li, F. (2021). Testing for the Diffusion Matrix in a Continuous-Time Markov Process Model with Applications to the Term Structure of Interest Rates. *Journal of Financial Econometrics*, *19*(5), 789-822. https://doi.org/10.1093/jjfinec/nbz026

Love, C. S. (2023). "Just the Facts Ma'am": Moral And Ethical Considerations For Artificial Intelligence In Medicine And Its Potential To Impact Patient Autonomy And Hope. *The Linacre Quarterly*, *90*(4), 375-394.

McNeish, D., & Dumas, D. G. (2019). Scoring Repeated Standardized Tests To Estimate Capacity, Not Just Current Ability. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, *6*(2), 218-224. https://doi.org/10.1177/23727322198625

Malekzadeh, R., & Hadavi, F. (2018). Identifying Factors Perceived To Influence The Talent İdentification In Iranian Futsal Players. *International Journal of Sport Studies for Health*, *1*(2). https://doi.org/10.5812/INTJSSH.69865

Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2003). Measuring Emotional Intelligence with the MSCEIT V2. 0. *Emotion*, *3*(1), 97. https://doi.org/10.1037/1528-3542.3.1.97

Minshew, N. J., Goldstein, G., Taylor, H. G., & Siegel, D. J. (1994). Academic Achievement In High Functioning Autistic Individuals. *Journal Of Clinical And Experimental Neuropsychology*, *16*(2), 261-270. https://doi.org/10.1080/01688639408402637

Mofield, E. L., & Parker Peters, M. (2022). Understanding The İnterplay Of Psychosocial Competencies In Talent Development: Typologies And Differences For Gifted Students. *Roeper Review*, *44*(3), 144-156. https://doi.org/10.1080/02783193.2022.2071368

Molina-Recalde, A. P., Marakala, V., Bhattacharya, S., & Mukherjee, S. (2022). Involvement of Cultural Competence And Ethical Consıderatıons In Pharmacogenomıc Testıng In Community Pharmacy. *Journal Of Pharmaceutical Negative Results*, 1440-1446. https://doi.org/10.47750/pnr.2022.13.S01.172

Montastruc, J. L., Benevent, J., Montastruc, F., Bagheri, H., Despas, F., Lapeyre-Mestre, M., & Sommet, A. (2019). What is Pharmacoepidemiology? Definition, Methods, İnterest And Clinical Applications. *Therapies*, *74*(2), 169-174. https://doi.org/10.1016/j.therap.2018.08.001

Nwoke, N., Worlu, R.E., & Akinbiyi, F. (2016). Effect Of Talent Development On Employee Retentıon In Smes In Ogun State.

Olszewski-Kubilius, P., Subotnik, R. F., & Worrell, F. C. (2023). Sociocultural Factors That Affect The İdentification And Development Of Talent In Children And Adolescents. *European Journal Of Training And Development*, *47*(3/4), 404-420. https://doi.org/10.1108/EJTD-01-2022-0003

Pasche, C. (2009). *Schooling, Ability, And Wages*. Doctoral dissertation.

Parra-Martinez, F.A.,Desmet, O.A., Wai, J. (2023). The Evolution of Intelligence: Analysis of the Journal of Intelligence and Intelligence. *J. Intell. 11*(35). https://doi.org/10.3390/jintelligence11020035

Ren, X., & Yu, J. (2021). Research on Key Influence Factors Of Creativity Development Of Applied Undergraduates Based On PCA. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, *6*(1), 141-150. https://doi.org/10.2478/amns.2021.1.00035

Sanderson, S. C., McBride, C. M., O'neill, S. C., Docherty, S., Shepperd, J., & Lipkus, I. M. (2014). Young Smokers' Interpretations Of The Estimated Lung Cancer Risk Associated With A Common Genetic Variant Of Low Penetrance. *Public Health Genomics*, *17*(2), 68-75. https://doi.org/10.1159/000356708

Shaqiri, A., Pilz, K. S., Cretenoud, A. F., Neumann, K., Clarke, A., Kunchulia, M., & Herzog, M. H. (2019). No Evidence For A Common Factor Underlying Visual Abilities In Healthy Older People. *Developmental Psychology*, *55*(8), 1775. https://doi.org/10.1037/dev0000740

Siegle, D., Rubenstein, L. D. V., Pollard, E., & Romey, E. (2010). Exploring The Relationship Of College Freshmen Honors Students' Effort And Ability Attribution, Interest, And Implicit Theory Of İntelligence With Perceived Ability. *Gifted Child Quarterly*, *54*(2), 92-101. https://doi.org/10.1177/0016986209355975

Smant, D. J. (2011). Direct Tests Of The Expectations Theory Of The Term Structure: Survey Expectations, The Term Premium And Coefficient Biases. *Available at SSRN 1532174*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1532174

Sternberg, R. J. (2022). The Intelligent Attitude: What is Missing From İntelligence Tests. *Journal Of Intelligence*, *10*(4), 116. https://doi.org/10.3390/jintelligence10040116

Stephany, F., Teutloff, O., & Lehdonvirta, V. (2022). What is The Price Of A Skill? Revealing The Complementary Value Of Skills. *Research Policy, 53*(1), https://doi.org/10.1016/j.respol.2023.104898

Stothard, S. E., Snowling, M. J., Bishop, D. V., Chipchase, B. B., & Kaplan, C. A. (1998). Language-Impaired Preschoolers: A Follow-up Into adolescence. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, *41*(2), 407-418. https://doi.org/10.1044/jslhr.4102.407

Syaukani, A.A., Sistiasih, V.S., Indarto, P., & Subekti, N. (2023). The Biomechanics Form And Its Application To Assess Student's Physical Skills. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. https://doi.org/10.18844/cjes.v18i1.7900

Tamam, B., Corebima, A. D., Zubaidah, S., & Suarsini, E. (2020). The Contribution Of Motivation Components Towards Students' Critical Thinking Skills In Biology Learning Using Augmented Reality. *Humanities & Social Sciences Reviews*, *8*(3), 1433-1442. https://doi.org/10.18510/hssr.2020.83144

Ulrich, D., Smallwood, N., & Younger, J. (2009). I'm The New Head Of HR, Now What? The First 90 Days. *Strategic Hr Review*, *8*(3), 5-11. https://doi.org/10.1108/14754390910946512

Ulrich, D., & Smallwood, N. (2012). What Is Talent?. *Leader To Leader*, *2012*(63), 55-61. https://doi.org/10.1002/ltl.20011

Vogel, M., Strina, G., Said, C., & Schmallenbach, T. (2023). The Evolution of Artificial Intelligence Adoption in Industry. *Artificial Intelligence and Social Computing*, *72*(72). https://doi.org/10.54941/ahfe1003282

Wicherts, J. M. (2008). What is Intelligence? Beyond the Flynn Effect. Netherlands Journal of Psychology, 64(1), 41-43. https://doi.org/10.1007/BF03076406

Woods, Stephen, Hardy, Claire and Guilliame, Yves R. F. (2011) *Cognitive Ability Testing And Adverse Impact In Selection: Meta-Analytic Evidence Of Reductions In Black-White Differences İn Ability Test Scores Over Time.* In: BPS Division of Occupational Psychology Annual Conference 2011, 12-14 January 2011, Stratford, UK.

Yabunaka, Y., Kametani, R., & Tsuchiya, H. (2023). Generalization of Psychosocial Skills to Life Skills In Collegiate Athletes. *Sports*, *11*(2), 20. https://doi.org/10.3390/sports11020020

Zecker, S. G., Hoffman, H. J., Frisina, R., Dubno, J. R., Dhar, S., Wallhagen, M., Kraus, N., Griffith, J. W., Walton, J. P., Eddins, D. A., Newman, C., Victorson, D., Warrier, C. M., & Wilson, R. H. (2013). Audition Assessment Using The NIH Toolbox. *Neurology*, *80*(11 Suppl 3), S45–S48. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3182872dd2

Zetou, E., Vernadakis, N., Mountaki, F., & Giannakopoulos, A. (2022). Teachıng Life Skills Through Volleyball Passıng Skill To Children 9-11 Years Old. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, *8*(1). http://dx.doi.org/10.46827/ejpe.v8i1.4195

Zhou, G., Zhu, X., Song, C., Fan, Y., Zhu, H., Ma, X., ... & Gai, K. (2018). Deep Interest Network For Click-Through Rate Prediction. In *Proceedings Of The 24th ACM SIGKDD International Conference On Knowledge Discovery & Data Mining* (pp. 1059-1068). https://doi.org/10.48550/arXiv.1706.06978

Zuanazzi, A. C., Meyer, G. J., Petrides, K. V., & Miguel, F. K. (2022). Validity of The Trait Emotional Intelligence Questionnaire (Teıque) İn A Brazilian Sample. *Frontiers in Psychology*, *13*, 735934.

KAYNAKÇA

Fernandez, P., & Ergin, K. T. (2002). Şirketleri İskontolu Nakit Akışı İle Değerleme: Sekiz Yöntem ve Altı Kuram. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi, 18*, 47-66.

Gülçin, K. (2015). Türkiye'de Petrol Endüstrisi ve Finansal Yatırım Kararları. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Gündoğmuş, M. E., & Kalfa, V. R. (2016). Piyasa Değeri Olmayan Varliklarin Ekonomik Değerinin Belirlenmesi. *Journal of Life Economics*, 177-200.

Mahajan, A., Nallari, S., & Vyas, H. (2021). Analysis of Key Factors Contributing Towards Valuation of Pre-Revenue Start-ups by Means of the Berkus Method. *International Journal of Scientific & Engineering Research, 12*(2), 1132-1138.

Masun, A. (2017). Firma Değerlemesi Yaklaşımları ve Otelcilik işletmesi Örneği. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 213-222.

Olsen, M. R. (2019). An Empirical Study of Startup. M. Thesis içinde, *Copenhagen Business School,* Mayıs.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2024). *Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İstatistikleri - Nisan 2024.* Ankara: Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü.

Startup Genome, & Küresel Girişimcilik Ağı. (2023). *2023 Küresel Startup Ekosistemleri Raporu.*

URL-1: https://www.cubeincubation.com/blog/startup-sozlugu(E.T. 03.05.2024).

URL-2: https://fastercapital.com/content/An-Overview-of-the-Comparable Transactions-Method--How-It-Can-Help-You-Valuate-a-Company. (E.T. 03.05.2024).

URL-3: https://seedspot.org/wp-content/uploads/2021/02/Scorecard-Valuation-Methodology.pdf (E.T. 03.05.2024).

URL-4: https://sharpsheets.io/blog/venture-capital-valuation-method/.(E.T. 03.05.2024).

URL-5: www.turkhalkbilimi.org (E.T.: 15.9.2018).

KAYNAKÇA

Altınöz, M. (2018), "Yetenek Yönetiminin Algılanması Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma" *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 39, 82-95.

Alayoğlu, N. (2010). "İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Dönem: Yetenek Yönetimi",*Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2010, Sayı 1, 68-97.

Altundere, T. (2020). Nöromüsküler Elektrik Stimülasyonu ve Manyetik Stimülasyonun El Bilek Fleksör İzokinetik Kas Kuvveti ve El Kavrama Kuvvetine Etkisinin Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi. İstanbul: İstanbul Medipol Üniversitesi.

Altıntaş, N., Şanlısoy, F., Kutlu, N., Arı, Z., Aşçı, M., Arslan, E., Candan, N., Büyükyazı, G., & Soner E. (2011). Ege Bölgesi Elit Sporcularında Dermatoglifik, Antropometrik Ve Biyokimyasal Verilerinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 33, 285-292

Bakırtaş, İ., & Tekinşen, A. (2004)." Dünya Savaşları Ve Büyük Buhran Arasındaki Etkileşimin Ekonomi Politiği". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*12*), 83-100.

Ceyhan, E., Sağıroğlu, Ş. ve Akyıl, E. (2014). Parmak İzi Öznitelik Vektörleri Kullanılarak Vsa Tabanlı Cinsiyet Sınıflandırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 29*(1).

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi,* 4(2), 182-192. doi:10.52108/2757-5942.4.2.6

Çiftçi, M. ve U. C. Öztürk, (2013), "Yetkinlik Bazlı Personel Seçme Faaliyetleri ve Türkiye'deki Büyük Ölçekli İşletmelerin İşgören Seçme Modeli Tercihlerindeki Eğilimler", *Sosyal Ekonomik Araştırmaları Dergisi*, Cilt 13, Sayı 25, 145-172.

Çiftçi, S., Sağlam, A. ve Yayla, A., (2021). "21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları". *Rumeli DE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734. DOI:10.29000/rumelide.995863.

David, T. J., Ajdukiewicz, A. B., & Read, A. E. (1970). Fingerprint Changes In Coeliac Disease. *Br Med J*, 4(5735), 594-596.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 3-27.

Dinçer, U. (2023). "Sporda Yetenek Seçimi ve Yönetimi ile İlgili Türkiye'de Yapılmış Araştırmaların Derlenmesi". *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 6(1), 8-27.

Doğan, S. ve Ö. Demiral (2008), İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2008, Cilt 17, Sayı 3, s.145–166.

Duttagupta, R. (2005), "Identifying And Managing Your Assets: Talent Management", *Intellectual Asset Management Magazine.* http://www.buildingipvalue.com/ 05_SF/374_378.htm, (E. T.:17.07. 2010).

Düren, Z. (2000), *2000'li Yıllarda Yönetim*, 1. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Düzgün, M.ve Akkoç, O. (2021). Spor ve Çoklu Zekâ Kuramı. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 26(4), 501-518.

Erkan,D. (2011). Parmak İzi İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Tasnif Sistemleri Temel Eğitim Kitabı,* Bilgisayarda Parmak İzlerinin Arşivle Eşleştirme (Match) İşlemleri (86). Yayın No:7. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Tasnif Tek Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı,* Kementsiz İzler, Kementli İzler, Wirbel Grubu İzler (3, 80). Yayın No:11. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı,* Parmak İzi Hakkında Genel Bilgiler (1). Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı,* Tarihçe (vii, ix). Yayın No:5. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı*, Tarihçe (1,14). Yayın No:5. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2011). *Temel Parmak İzi Kitabı*, Parmak İzi Hakkında Genel Bilgiler (21). Yayın No:522. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları

Ersoy, H. (2022), "Liderlik ve Yöneticilik Teori ve Stillerinin Karşılaştırılması". *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi,* Cilt 7, Sayı 3, s.545-557. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6759370 (E:T.: 15.05.24)

Fındıkçı, İ. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Gülhan, F. (2021), "Okul Paydaşlarının Tasarım Beceri Atölyelerine Yönelik Beklentilerine Dayalı Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi,* Cilt 7, Sayı 15, s. 235-260.

Gündoğdu, C.ve Devecioğlu, S. (2008). Spor Hizmetlerinin Genel Ekonomi Çerçevesinde Görünümü. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 117-124.

Hacıtahiroğlu, K. (2012), " Verimlilikte Liderin Rolü". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. Cilt 9, Sayı 1.

Karacagil, Z. (2022), " Çakmak Taşından Üç Boyutlu Yazıcılara: Sanal ve Gerçeklik Bağlamında Sosyal Davranış Pratiklerinin Anlam Dizgesi ". *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 9, s.284-295.

Karadal, H. ve Erdal Akyüz, N. (2019), "Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Vizyon: Yetenek Yönetimi". *4. International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress,* s. 1035-1045, İstanbul: Dilkur Akademi.

Karaman, Ö. ve Seyhan, K (2001). Olumlu Ve Olumsuz Yanları İle Özel Güvenlik Hizmetleri, *Polis Bilimleri Dergisi* (149). 149-174.

Keçecioğlu, T. C. Çetin ve B. Çapraz (2005). "Temel Yetkinliklerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Hayes Lemmerz Jantaş ve İnci Exide Akü Örnekleri", XIII. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 12-14 Mayıs, İstanbul.

Kılıçkaya, A. ve Zelyurt, H., (2015). Okul Öncesi Programlarında Özel Gereksinimli Bireylerin Yer Alma Durumlarının İncelenmesi (1989-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 200-212.

Lahiri, A., Bandyopadhyay, S., Adhya, S., Ghosh, S., Goswami, S., Bhattacharya, P. (2013). A Study On Relationship Between Dermatoglyphics And Hypertension. IOSR J Dental Med Sci, 7(6):62–65.

Lewis, E. R. ve R.J. Heckman, (2006). "Talent Mangement: A Critical Review", *Human Resource Mangement Review*, 16, 139-154.

Mercin, L. U. (2005), "İnsan Kaynakları Yönetiminin Eğitim Kurumları Açısından Gerekliliği ve Geliştirme Etkinliği*" Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 14, 128-144.

Moore, R. T. (1991). *Automatic Fingerprint Identification Systems. In Advances in Fingerprint Technology,* 1st ed.; Lee, H. C.; Gaensslen, R. E., Eds.; Elsevier, NY, 163–191

Morris, M. R., Bjoern, Ch., Ludwar, E. S., Mamo, M. N., Shubrook, J. H. (2016). A New Method To Assess Asymmetry İn Fingerprints Could Be Used As An Early İndicator Of Type 2 Diabetes Mellitus. *J Diab Sci Technol,* 10(4):864–871.

Moses, K.R. (2014). *Automated fingerprint identification system (AFIS).* The Fingerprint Sourcebook.

Öksüz, F.N. (2020), "Yetenek Yönetimi Konusunda Yazılmış Türkçe Makaleler Üzerine Bir Araştırma", *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 207-222.

Örücü, E. ve Akyüz, A. N. (2018), " Algılanan Yetenek Yönetimi Uygulamalarının Yenilik Performansı Üzerine Etkisi", *Dumlupınar Üniversite Sosyal Bilimler Dergisi*. 20-36.

Özkan, A., Kayıhan, G., Kaya, S., Öz, Ü. (2016). Farklı spor Branşları ile Uğraşan Beden Eğitimi Öğrencilerinin Kuvvet ve Esnekliklerinin Belirlenmesinde Morfolojik Değişkenlerin Rolü. I*nternational Journal of Sport Culture and Science,* 2(Special Issue 1), 453-459.

Qi, Y., Qiu, M., Jiang, H., & Wang, F. (2022). Extracting Fingerprint Features Using Autoencoder Networks For Gender Classification. *Applied Sciences,* 12(19), 10152.

Patil, V., & Ingle, D. R. (2021). An Association Between Fingerprint Patterns With Blood Group And Lifestyle Based Diseases: A Review. Artificial İntelligence Review, 54, 1803-1839.

Sevim, Y. (1991). Sporda Yetenek Seçimi ve Temel İlkeleri. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 2(7), 45-48.

Shivaleela, C., Hanji, C. V., Kumar, G. V. (2013). Utility of dermatoglyphics in Type II diabetes mellitus (T2DM) to assess the risk for IHD: A pilot study. Biomed Res, 24(2):242–244.

Sudha PI, Singh J, Sodhi GS. (2021). The Dermal Ridges as the Infallible Signature of Skin: An Overview. *Indian J Dermatol.* Nov-Dec; 66(6):649-653. doi: 10.4103/ijd.ijd_1123_20.

Şahin, S., Aral, N. (2012), "Aile içi iletişim" . *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, s. 55-66.

Teknofest (2022). Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni. https://www.teknofest.org/ tr/competitions/ competition/20.

Tetik, S. G. Uçar ve B. Yalçın, (2008). "Örgütlerde İş Tatminini Etkileyen Etmenler ve Emniyet Mensupları ile Yapılan Alan Araştırması". *Verimlilik Dergisi,* Sayı 1, 79-105.

Thompson, B. L. (2003*), Yeni Yöneticinin El Kitabı*. (Çev.: Vedat Diker). İstanbul: Hayat Yayınları,

Tunçer, P. (2013), "Örgütlerde Performans Değerlendirme ve Motivasyon". *Sayıştay Dergisi,* 87-108.

URL -1: Türk Dil Kurumu (E.T.: 21.5.2024).

URL-2: Türk Dil Kurumu (E.T.: 21.5.2024).

URL-3: https://acikders.ankara.edu.tr/(E.T.: 21.5.2024).

URL-4: https://acikders.ankara.edu.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-5: https://www.aa.com.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-6: shgm.gsb.gov.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-7 https://papbil.com/ (E.T.: 01.05.24).

Yavaş, Ö. (2005) Sporun Ekonomi İçindeki Yeri ve Spor Pazarlama: Üç Büyük Spor Kulübünde Uygulamalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Yüksel, Ö. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Dil
Araştırmaları I

EDİTÖRLER
DOÇ. DR. MUHARREM KÜRŞAD YANGİL
DR. ÖĞR. ÜYESİ HALİT ÇELİK

EĞİTİM
yayınevi

DİL ARAŞTIRMALARI I

Editörler: Doç. Dr. Muharrem Kürşad Yangil, Dr. Öğr. Üyesi Halit Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-385-044-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

DİL ARAŞTIRMALARI I
Editör: Doç. Dr. Muharrem Kürşad Yangil, Dr. Öğr. Üyesi Halit Çelik
VI+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-385-044-9

Bu kitap, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi'nin "100. Yılımızda 100 Kitap" projesinde listelenmektedir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Adalı, O. (1983). Anadili olarak Türkçe öğretimi üstüne. *Dil Öğretimi Özel Sayı Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 47*(379), 31-35.

Akay, R. (2007). Dil değişiminin dilsel ve toplumsal nedenleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 4*(1), 1-9.

Aksan, D. (1987). *Her yönüyle dil* (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Anık, C. (2016). *Siyasal İkna*. İstanbul: Derin Yayınları.

Aydın, S. (2013). Kültürel bir miras olarak atasözlerinin kullanımı üzerine Türkçe öğretmenlerinin görüşleri. *Folklor/Edebiyat*, *19*(75), 173-192.

Çakır, İ. (2011). Yabancı Dil Öğrenme Ortamlarında Kültürün Rolü. *Milli Eğitim Dergisi, 41*(190), 248-255.

Çelik, H. (1999). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Türkiye'de Kültüre ve Dine Ait Algıları. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi,* (1), 41-52.

Çetin, H. (2001). Devlet, ideoloji ve eğitim. *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 25*(2), 201-211.

Çetin, M. (2009, Haziran). Toplumsal Kimliğin Devamlılığına Dilin Etkisi ve Boşnakların Türkçe Tercihi. In *1st International Symposium on Sustainable Development*, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina (10, ss. 352).

Demirel, M. (2012). Üniversite öğrencilerinin kullandıkları dil öğrenme stratejileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 43*(43), 141-153.

Ercilasun, A. B. (2021). Dilin doğuşu ve evrimi: basamak teorisi. *Dil Araştırmaları, 15*(29), 1-17.

Ergin, M. (1980). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Gezmiş, N., & Sarıçoban, A. (2010). Yabancı dil öğretiminde öğrenme biçemleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(2), 261-272.

Göçer, A. (2017). Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde iletişimsel yöntemin özellikleri, kullanımı ve işlevleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 5*(4), 1-16.

Gül, F., & Soysal, B. (2009). Dil ve düşünce ilişkisi üzerine. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 13,* 65-76.

Hoşgör, K. (2016). Simbiyotik bir bakışla dilin evrimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 56*(2), 332-364.

Kerimoğlu, C. (2016). Dilin kökeni arayışları I: dilin kökeniyle ilgili akademik tartışmalar. *Dil Araştırmaları, 10*(18), 47-84.

Maleki, E. (2013). Türk Kültür ve Dilinin Fars Kültür ve Diliyle Etkileşimi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 173*(173), 129-150.

Özdemir, B. (2019). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 23(2), 351-364.*

Türk Dil Kurumu. (2024). TDK. https://sozluk.gov.tr/

Yalçın, S. K., & Şengül, M. (2007). Dilin İletişim Süreci İçerisindeki Rolü Ve İşlevleri. *Electronic Turkish Studies, 2*(2).

Yangil, M. K., & Ünal, F. T. (2019). İkna etme tekniğinin konuşma tutumu üzerindeki etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(2), 321-336.*

Yiğitbaşı, K. G., & Soncu, A. G. (2018). Siyasal Dilin Satır Arası.

Yolcu, M. (2002). Dil: İşlevi, çeşitleri ve alanları bağlamında kavramsal bir inceleme. *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 2*(1), 67-96.

Kaynakça

Akhundova, J. (Ed.). (2015). *Rusya'nın "yumuşak güç" politikaları. Mevzuat, kurumlar, politikalar.* (1. baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.

Ateş, E. ve Aytekin, H. (2022). Küreselleşme ekseninde kültür ve dil olgusu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(129), 14-26. doi: http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.61949

Bakkalcı, A.C. (2023). Küreselleşme ve modern dış ticaret. *Uluslararası İktisat Teorisi Küreselleşme ve Yeni Yeni Ticaret Teorileri* (1. baskı) içinde (206-216). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Balcı, T. ve Akbulut, N. (2001). Küreselleşme ve dil. Ö. Demircan ve A. Erözden (Ed.), *XV. Dilbilim Kurultayı Bildiriler Kitabı,* 177-186. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım Yayın Merkezi.

Başar, U. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi politikası nasıl olmalıdır?. E. Boylu ve L. İltar (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi politika, program, yöntem ve öğretim* (6. baskı) içinde (29-61). Ankara: Pegem Akademi.

Büyükgöze, H. (2016). Bir etki aracı olarak Türk yükseköğretiminin 'yumuşak güç' bağlamında incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 6*(1), 41-49.

Çavuş, T. (2012). Dış politikada yumuşak güç kavramı ve Türkiye'nin yumuşak güç kullanımı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(2), 23-37.

Çelik, H. ve Genç, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir motivasyon ve kültür aktarım aracı: Gezi-gözlem etkinlikleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi ESTÜDAM Eğitim Dergisi, 4*(1), 42-53.

Göksu, O. (2023). 21. yüzyılda Türkiye'nin kamu diplomasisi ve yumuşak gücü: yapısı, araçları ve mesajları. *Erciyes İletişim Dergisi, 10*(2), 845-870. doi: https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1273435

Gültekin, H. (2015). *Türk dış politikasında kamu diplomasisi ve yumuşak güç kavramı.* [Yüksek Lisans Tezi]. Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Güneş-Gülal, A. G. ve Akgül-Durakçay, F. (2023). Türkiye Cumhuriyeti'nin yüzüncü yılında kamu diplomasisi ve iletişim stratejisi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* special issue, 519-544. doi: https://doi.org/10.21547/jss.1357417

Hancığaz, E. ve Hülür, H. (2024). Türk dizileri üzerinden Türkiye'de toplumsal ve kültürel yaşama yönelik algılar (Bosna Hersek, Ürdün ve Kırgızistan örnekleri). *Turcology Research,* 79, 152-166. doi: https://doi.org/10.5152/JTRI.2024.23276

Kolaç, E. (2008). Küresel dil kavramının düşündürdükleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16, 61-82.

Koyuncu, S. (2021). Olağandışı süreçlerde kamu diplomasisi: Covid-19 pandemisi ve Türkiye'nin kamu diplomasisi faaliyetleri. *Selçuk İletişim Dergisi, 14*(2), 927-951. doi: https://doi.org/10.18094/josc.865448

Kömür, G. (2020). Yumuşak güç unsuru olarak kamu diplomasisi. *International Journal of Politics and Security (IJPS)*, *2*(3), 89-115.

Köse, Ö. (2003). Küreselleşme sürecinde devletin yapısal ve işlevsel dönüşümü. *Sayıştay Dergisi,* 49, 1-44.

Nye, J. S. (2004). *Soft power the means to succes in world politics*. New York: Public Affairs.

Özdemir, H. (2008). Uluslararası ilişkilerde güç: çok boyutlu bir değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 63*(3), 113–144. doi: https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002075

Öztürk, M. (2018). Bir kamu diplomasisi uygulaması olarak Aksaray Üniversitesi örneğinde Türkiye'nin uluslararası öğrenci kabulü. *BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(4), 1097-1121. doi: https://doi.org/10.11616/basbed.v19i51339.580529

Şahin, K. (2006). *Türkiye'de küreselleşme tartışmaları ışığında ulus devlete bakış* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Şimşek, R. (2007). *Küreselleşme sürecinde İngilizcenin artan önemi ve oluşturmacılık yaklaşımının İngilizce öğretiminde kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe sözlük.* Ankara: TDK Yayınları.

Walman Hutasoit, D. ve Dermawan, W. (2019). Diplomasi Publik Pemerintah Kabupaten Samosir melalui Festival Samosir Music International 2018. *Padjadjaran Journal of International Relations*. Universitas Padjadjaran. doi: https://doi.org/10.24198/padjir.v1i1.21592

Yağmurlu, A. (2020). Dünya mirası ve kamu diplomasisi: Göbekli tepe örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 49, 46-64.

Yangil, M. K. (2021). Türkçe öğrenmenin ve öğretmenin anlamı. F. Topçuoğlu Ünal (Ed.), *Türkçe öğrenme ve öğretim yaklaşımları* (2. baskı) içinde (s. 1-19). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yarımsakal, G. (2019). Küreselleşme, reklamlar ve kültürel emperyalizmin etkileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 101-118.

Kaynakça

Ağca, S. (2022). *Akademik çeviri eğitiminde yazılı dil edincinin geliştirilmesi açısından yabancı dil öğretim yaklaşımlarının olası katkıları: İstanbul Üniversitesi Almanca Mütercim ve Tercümanlık Anabilim Dalı örneği* (Doktora tezi) İstanbul Üniversitesi.

Akkaya, N., Şengül, L. (2022). Metaverse ve Dil Eğitimi. *Journal of Education and New Approaches*, 5(2), 314-326.

Akkaya, N., Şengül, L. (2023). Sohbet Robotları (Chatbots) ve Yabancı Dil Eğitimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* (58), 2988-2999.

Allwright, D. 1997. 'Quality and sustainability in teacher-research'. *TESOL Quarterly* 31(2), 368–70.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Baş, B., Yıldırım, T. (2018). Yabancılara Türkçe öğretiminde teknoloji entegrasyonu. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(3), 827-839.

Bedir, H. (2019). Pre-Service ELT Teachers' Beliefs and Perceptions on 21st Century Learning and Innovation Skills (4Cs). *Journal of Language and Linguistic Studies*, 15(1), 231-246.

Behbudova, A., Günday, R. (2022). Yabancı dil öğretiminde akıllı teknolojiler. *International Journal of Language Academy,* 10(2), 174-193.

Birinci, F. G. (2020). A Review on Information Technologies Used in Teaching Turkish as a Foreign Language*. Sakarya University Journal of Education,* 10(2), 350-371.

Cansoy, R. (2018). Uluslararası Çerçevelere Göre 21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134

Carroll, L. S. L. (2017). A comprehensive definition of technology from an ethological perspective. Social Sciences, 6(4), 126. https://doi.org/10.3390/socsci6040126

Coyle, D., Hood, P., Marsh, D. (2010). *CLIL: Content and Language Integrated Learning*. Cambridge University Press.

Çelik, H. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine teknolojik yansımalar ve CHATGPT. *Solak, İ. & Coşkun, İ. (Ed.) İçinde. Cumhuriyetin Yüzüncü Yılında Türkçemiz (ss.249-262).* Çanakkale: Paradigma Akademi.

Çetin, M., Aktaş, A. (2021). Yapay zekâ ve eğitimde gelecek senaryoları. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(özel sayı), 4225-4268.

Darling-Hammond, L., Barron, B., Pearson, P. D., Schoenfeld, A. H., Stage, E. K., Zimmerman, T. D., Cervetti, G. N., Tilson, J. L. (2008). *Powerful learning: What we know about teaching for understanding*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Driscoll, M. P. (2000). *Psychology of Learning for Instruction*. Pearson Education Limited.

Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/Yayın/Tanıtım.

Ertmer, P. A., Newby, T. J. (1993). Behaviorism, Cognitivism, Constructivism: Comparing Critical Features from an Instructional Design Perspective. *Performance Improvement Quarterly*, 6(4), 50-72.

Garcia, E., Weiss, E. (2019). The Teacher Shortage Is Real, Large and Growing, and Worse than We Thought. Economic Policy Institute.

Güneş, F. (2014). Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar/Language Teachıng Approaches And Theır Applıcatıons In Teachıng Turkısh. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 123-148.

Güneş, F. (2017). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi

Kesim, M., Özarslan, Y. (2012). Augmented Reality in Education: Current Technologies and the Potential for Education. *Science Direct*, 47, 297-302. doi: 10.1016/j.sbspro.2012.06.654

Kim, H., Yang, H., Shin, D., Lee, J. H. (2022). Design principles and architecture of a second language learning chatbot. *Language Learning & Technology*, 26(1), 1-18.

Kukulska-Hulme, A. (2012). Language learning defined by time and place: A framework for next generation designs. In *J. E. D_iaz-Vera (Ed.), Left to my own devices: Learner autonomy and mobile assisted language learning. Vol. 6: Innovation and leadership in English language teaching (ss. 1–13).* Bingley: Emerald Group.

Kurtoğlu Erden, M., Uslupehlivan, E. (2020). Eğitimde teknoloji kullanımının bugünü ve geleceğine ilişkin öğretmen adaylarının düşüncelerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XIII (1), 109-126.

Motallebzadeh, KH. , Kafi, Z. (2015). Place-based education: Does it improve 21st century skills?. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 4(1), 89-94.

Nissim, Y., Weissblueth, E., Scott-Webber, L., & Amar, S. (2016). The Effect of a Stimulating Learning Environment on Pre-Service Teachers' Motivation and 21st Century Skills. *Journal of Education and Learning*, 5(3), 29-39.

Peng, H., Ma, S., Spector, J. M. (2019). Personalized adaptive learning: An emerging pedagogical approach enabled by a smart learning environment. *Smart Learning Environments*, 6(1), 9. https://doi.org/10.1186/s40561-019-0089-y

Perkins, D. N. (1991). What Constructivism Demands on the Learner. *Educational Technology*, 31(9), 19-21.

Petersen, S. A., Markiewicz, J.-K., Bjørnebekk, S. S. (2009). Personalized and contextualized language learning: Choose when, where and what. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning,* 04(01), 33-60. https://doi.org/10.1142/ S1793206809000635

Selwyn, N. (2011). *Education and Technology: Key Issues and Debates*. London: Continuum.

Skinner, B. F. (1948). *Verbal behavior*. Harvard University Press.

Skinner, B. F. (1963). Behaviorism at fifty. *Science*, 140(3563), 951-958.

Smith, J., Hu, R. (2013). Rethinking Teacher Education: Synchronizing Eastern and Western Views of Teaching and Learning to Promote 21st Century Skills and Global Perspectives. *Education Research and Perspectives: An International Journal*, 40, 86-108.

Tarman, B., Baytak, A. (2011). Teknolojinin Eğitimdeki Yeni Rolü: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bakış Açıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 10(2), 891-908.

Taş, S., Uğurlu, M. (2019). Dil eğitiminde teknoloji ve sosyal medya etkisi. *Gece Akademi,* 2, 1-13.

Tyen, G., Brenchley, M., Caines, A., Buttery, P. (2022). Towards an open-domain chatbot for language practice. In *Proceedings of the 17th Workshop on Innovative Use of NLP For Building Educational Applications (pp. 234-249).* Association for Computational Linguistics.

Yangil, M. K., & Özdoğan, Ü. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe öğretmenlerinin EBA platformunu kullanım durumları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (28), 1-16.

Yeşilyurt, Ş. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde web 2.0 araçları. *XI. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 2053-2067.

Kaynakça

Acemoğlu, A. (2023). Geçmişten günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. N. Akkaya (Ed.), *100 soruda yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* içinde (s. 7-24). Ankara: Akademisyen Yayınevi.

Açık, F. (2013). Dil politikaları bağlamında Türkçenin öğretimi. M. Durmuş ve A. Okur (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s. 483-492). Ankara: Grafiker Yayınları.

Akalın, Ş. H. (2002). Atatürk Döneminde Türkçe ve Türk Dil Kurumu. *Türk Dili*, 607, 1-58.

Akalın, Ş. H. (2004). Atatürk'ün dil politikası. *BAL-TAM Türklük Bilgisi*, (1), 28-32.

Akyüz, Y. (2021). *Türk eğitim tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2021)*. Ankara: Pegem Akademi.

Balcı, M. (2016). Tarihî seyrinde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi I: Cumhuriyet Dönemi öncesi Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. H. Develi vd. (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem ve uygulamalar-I* içinde (s.11-52). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

Balcı, M. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde temel kavramlar. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin, D. Melanlıoğlu (Ed.), *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı I. cilt* içinde (s. 43-133). İstanbul: Kesit Yayınları.

Balcı, M. ve Melanlıoğlu, D. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programı üzerine. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (KÜSBD),* 10(2), 173-198.

Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe öğretiminde ilkeler. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD),* (1), 19-30.

Bayraktar, N (2003). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. *Dil Dergisi* 119, 58-71.

Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), 107-133.

Büyükikiz, K. K. (2011). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma becerileri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma.* Yayımlanmamış doktora tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Doğan Kahtalı, B. ve Günata, B. (2021). Türkiye'de yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin geldiği son nokta. *Turkish Studies,* 16(3), 931-959.

Doğaner, Y. (2005). Elifba'dan alfabeye: yeni Türk harfleri. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi,* 2(4), 27-44.

Dönmez, C. (2011). Atatürk ve Harf İnkılabı. *ATAM Dergisi*, 27(79), 37-70.

Efe, G. ve Yangil, M. K. (2024). Yabancılarda Türkçe öğretimi A1 düzeyinde kullanılan otantik materyallerin öğrenme üzerindeki etkisi. *International Journal of Language Academy*, 12(2), 1-14.

Erdem, D. ve Çelik, H. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcıları: renkler. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 9(1), 1-37.

Güzel, A. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi tarihi. H. Karatay (Edt.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı* içinde (s. 1-46). Ankara: Pegem Akademi.

İşcan, A. (2018). Yabancı dil öğretimi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihçesi. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* içinde (s. 1-28) Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Kahriman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi kaynakçası. *Türük Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 80-132.

Karal, E. Z. (2001). Osmanlı tarihinde Türk dili sorunu (tarih açısından bir açıklama). *Bilim kültür ve öğretim dili olarak Türkçe i*çinde (s. 7-92). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Kardaş, M.N. ve Kaya, M. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin tarihi. M. N. Kardaş (Ed.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* içinde (s. 1-25). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Korkmaz, Z. (2010). Bir dünya dili olma açısından Türkçemiz üzerine genel bir değerlendirme. *III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu*, 16-18 Aralık 2010, İzmir, s. 39-46.

Köse, D. ve Özsoy, E. (2020). Türkiye'de Yabancılara Türkçe Öğretiminin Otuz Yılı: 1990-2020. *Turkophone*, 7(2), 27-54.

Maden, S. (2017). 1938 ile 1957 yılları arasında Türkçe öğretimi. A. Güzel (Ed.), *başlangıçtan günümüze Türkçenin eğitim-öğretim tarihi araştırmaları* içinde (s. 382-409) Ankara: Akçağ Yayınları.

Maden, S. ve Kızıltaş, M. (2019). Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 5(3), 119-135.

Mete, F. (2015). Dil ve yabancı/ikinci dil eğitimi kavramları. A. Sarıçoban (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi metodolojisi* içinde (s. 158-190). Ankara: Anı Yayınları.

Mutlu, H. ve Bağcı Ayrancı, B. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde geçmişten günümüze süregelen problemler. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences,* 3(2), 66-74.

Onan, B. (2017). Başlangıçtan XIII. yüzyıla kadar Türkçenin öğretimiyle ilgili gelişmeler. (A. Güzel Ed.), *Başlangıçtan günümüze Türkçenin eğitim-öğretim tarihi araştırmaları* içinde (s. 43-79). Ankara: Akçağ Yayınları

Ölmez, Z. (2007). Çağatay edebiyatı ve Çağatay edebiyatı üzerine araştırmalar. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi* (9), 173-220.

Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe eğitiminde kelime hazinesinin önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 30-45.

Şahin, M. M. (2022). Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının Türkçe öğretimi kapsamındaki faaliyetleri. *Turkophone,* 9(3), 97-110.

Temizyürek, F. ve Balcı, A. (2006). *Cumhuriyet Dönemi ilköğretim okulları Türkçe programları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

TİKA (2024) https://tika.gov.tr/kurumumuz/hakkimizda/ Erişim tarihi: 20.05 .2024

Timur Ağıldere, S. (2010). XVIII. Yüzyıl Avrupa'sında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi: Osmanlı İmparatorluğu'nda İstanbul Fransız Dil Oğlanları Okulu (1669-1873). *Turkish Studies, 5*(3), 693-704.

Türkiye Diyanet Vakfı (2024). https://tdv.org/tr-TR/kurumsal/#hakkimizda Erişim Tarihi: 20.05.2024

Türkiye Maarif Vakfı (2024) https://turkiyemaarif.org/page/hakkimizda Erişim Tarihi: 20.05.2024

TYDÖP (2020). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretim Programı*. İstanbul: TMV Yayınları.

Uçgun, D. (2014). Tarihi süreç içerisinde Türkçe öğretim programları ve Türkçe öğretmenlerinin yetiştirilmesi. A. Güzel ve H. Karatay (Ed.), *Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (s.89-104). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ülbeği, H. ve Çiftçi, P. (2023). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hazırlanmış makale ve bildiriler. *Bezgek Yabancılara Türkçe Öğretimi Dergisi*, 2(2), 113-126.

Yunus Emre Enstitüsü (2024) https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu Erişim Tarihi: 20.05.2024

Kaynakça

Ağca, F. & Koç, A. (2019). *X. Uluslararası dünya dili Türkçe sempozyumu*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

Aksan, D. (2011). *Türkçenin gücü*. Bilgi Yayınları.

Altınok, M. (2013). Çözüm odaklı çalışıyoruz. Artı 90, 5, 12-15. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/resimler/dergiler_pdf/arti-05.pdf [Erişim Tarihi: 22.05.2024].

Avşar, Z. & Şahin, M. (2022). Kültürel diplomasi ve yumuşak güç. Z. Avşar, M. Şahin, M. M. Küçükyılmaz, S. Ökten ve M. P. Veske (Ed.), Türkiye'nin Yumuşak Güç Enstrümanı Olarak Kültürel Diplomasi ve İletişim içinde (s.43-65). İstanbul: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.

Başkan, Ö. (2003). *Bildirişim*. Multilıingual Yayınları.

Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, *119*, 58-71.

Cevad, M. (2001). *Ma'ârif-i uumûmiye nezâreti tarihçe-i teşkilât ve icra'âtı*. Yeni Türkiye Yayınları.

Chomsky, N. (2009). *Bilgi sorunları ve dil Managua dersleri*. Bgst Yayınları.

Crystal, D. (2007). *Dillerin katli*. Profil Yayıncılık.

Çelik, H. & Genç, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir motivasyon ve kültür aktarım aracı: Gezi-gözlem etkinlikleri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi (ESTUDAM Journal of Education), 4(1), 42-53.

Dilaçar, A. (1968). *Diller ve dilcilik*. TDK Yayıncılık.

Edward, S. (1983). *20.yüzyıl dil bilimi*. TDK.

Erdoğan, R. T. (2020). Türkiye Maarif Vakfı tanıtım kataloğu, https://turkiyemaarif.org/uploads/TanitimKatalogu2018.pdf (Erişim Tarihi: 23.05.2024)

Ergin, O. N. (1977). *Türkiye Maarif tarihi*. Eser Matbaası.

Gedik, D. (2022). Cumhuriyetten günümüze Türkçe dil politikaları ve dil planlamaları [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Giddens, A. (2004). *Modernliğin sonuçları*. Ayrıntı Yayınları.

Güner, F. & Kartal, E. (2021). Fransa'daki üniversite öğrencilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenme nedenleri. *Litera: Journal of Language, Literature and Culture Studies*, *31*(1), 371-394.

https://turkiyemaarif.org/uploads/files/Turkcenin_Yabanci_Dil_Olarak_Ogretimi_Programi1.pdf (Erişim:27.05.2024)

İnal, K. (2012). *Dil ve politika*. Ütopya Yayıncılık.

Kan, M. O., Sülüşoğlu, B. & Demirel, Ö. (2013).Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programıyla ilgili okutman ve öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10*(24), 29-42.

Köse, D. & Özsoy, Ö. (2020). Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020. *Turkophone*, *7*(2),2-27.

Martinet, A. (1985). *İşlevsel genel dil bilim*. Multilıingual Yayınları.

Orhan, S. (2017). Dil politikaları ve dil hakları üzerine teorik çerçeve. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *8*(2), 331-362.

Özcan, T. (2017). Osmanlı gayrimüslim okullarında Türkçenin yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler (1876-1908). *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *6*(1), 213-233.

Özkan, A. (2012). Kamu diplomasisi İstanbul üniversitesi açık ve uzaktan eğitim fakültesi ders notları. İstanbul.

Özkan, A. (2015). *21.yüzyılın stratejik vizyonu kamu diplomasisi ve Türkiye'nin kamu diplomasisi imkanları*. Tasam Yayınları.

Sancar, G. A. (2015). Turkey's public diplomacy: Its actors, stakeholders and tools. B. S. Çevik ve P. Seib (Ed.), Turkey's Public Diplomacy içinde (s. 13-42). New York: Palgrave Macmillan.

Temur, N. (2021). Dünya dili Türkçe. *TRT Akademi*, 180-189.

Tok, A. (2023). Kültürel diplomasi aracı bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: YTB' nin 2010-2021 arasındaki faaliyetleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 26-47.

Tuna, O. N. (1990). *Sümer ve Türk dillerin tarihi ilgisi ile Türk dilinin yaşı meselesi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

www.yee.org.tr(Erişim: 19.05.2024)

Yangil, M. K. & Şen, F. (2022). Teacher's opinions on the levels and devolopment of secondary shool students' speaking skills. *International Journal of Language Academy*, *10*(1), 14-26.

YTB. (2015). 2015 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/resimler/activity_reports/2015-faaliyetraporu.pdf [Erişim Tarihi: 22.05.2024].

YTB.(2010). 2010 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/resimler/activity_reports/2010-faaliyetraporu.pdf [Erişim Tarihi: 19.05.2024].

YTB.(2011). 2011 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/documents/2011-faaliyet-raporutest5d84d6fd521ab.pdf [Erişim Tarihi: 19.05.2024].

YTB.(2012). 2012 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/Files/2012-faaliyet-raporu.pdf [Erişim Tarihi: 19.05.2024].

YTB.(2013). 2013 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/resimler/activity_reports/2013-faaliyetraporu.pdf [Erişim Tarihi: 19.05.2024].

YTB.(2016). 2016 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/resimler/activity_reports/2016-idare-faaliyetraporu.pdf [Erişim Tarihi: 22.05.2024].

YTB.(2017). 2017 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/documents/2017_FAAL__YET_RAPORU_Digital . pdf [Erişim Tarihi: 10.05.2024].

YTB.(2018). 2018 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/documents/2018-yili-faaliyet-raporu15d82241b7d374.pdf [Erişim Tarihi: 10.05.2024].

YTB.(2019). 2019 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/2020/2020Raporlar/2019%20FAAL%C4%B0YET %20RAPORU_WEB_-5e60b9bf7136e.pdf [Erişim Tarihi: 22.05.2024].

YTB.(2019). Uluslararası Öğrenci Hareketliliği. Erişim Adresi: https://web.archive.org/web/20190425162727/https://www.ytb.gov.tr/uluslararasiogrenciler/uluslararasi-ogrenci-hareketliligi [Erişim Tarihi: 15.05.2024].

YTB.(2020). 2020 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/2021/BELGELER/2020%20FAALI%CC%87YET% 20RAPORU-6046114fcd034.pdf [Erişim Tarihi: 15.05.2024].

YTB.(2021). 2021 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ytbweb1.blob.core.windows.net/files/2022/BELGELER2022/2021%20FAAL%C4%B0YET%20RAPORU.pdf [Erişim Tarihi: 29.07.2024]

YTB.(2022). 2022 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dkp.blob.core.windows.net/kurumsal-multimedia/2022%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf [Erişim Tarihi: 29.07.2024]

YTB.(2023). 2023 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dkp.blob.core.windows.net/kurumsal-multimedia/YTB%202023%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf [Erişim Tarihi: 29.07.2024]

YTB.(2024). 2024-2028 Faaliyet Raporu. Erişim Adresi: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dkp.blob.core.windows.net/kurumsal-multimedia/YTBStratejikPlan2024-2028.pdf [Erişim Tarihi: 29.07.2024]

Kaynakça

Aday, E. (2017). Bolvadin ilçesi Karabağ köyleri folklorunda eski Türk inançlarının izleri. *Kesit Akademi Dergisi*, (12), 217-239.

Akengin, G. (2012). Sanat dalları arasında etkileşim ve dil. *Karadeniz Araştırmaları*, (33), 139-146.

Aksan, D. (2000), *Her yönüyle dil-ana çizgileriyle dilbilim*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Alpar, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde kültürel unsurların önemi. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *9*(1), 95-106.

Boylu, E. (2014). Dil-kültür ilişkisi ve İran'da Türkçe öğretimine etkisi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2014*(4), 19-28.

Boztoprak, F. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Dede Korkut'un 20. yüzyıldaki yansıması Barış Manço tipi. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 65-75.

Çakır, İ. (2011). Yabancı dil öğrenme ortamlarında kültürün rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(190), 248-255.

Çelik, H. ve Genç, A. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde bir motivasyon ve kültür aktarım aracı: Gezi-gözlem etkinlikleri. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 42-53.

Çüçen, A. K. (2005). Kültür, uygarlık, evrensellik ve çok-kültürlülük. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, *4*, 111-115.

Daslak, İ. B. (2019). Kültürün yabancı dil eğitimi üzerindeki etkisi: Trabzon örneği. *İmgelem*, *3*(4), 81-106.

Demir, N. Ve Yılmaz, E. (2003), *Türk dili el kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.

Demir, T. ve Özdemir, B. (2013). Türkçe eğitiminde karagöz/gölge oyunları ile değer öğretimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, *11*(25), 57-89.

Durmuş, M. (2018). Dil öğretiminin temel kavramları üzerine düşünceler: yabancılara Türkçe öğretimi mi, yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğretimi mi? *Türk Bilig*, (35), 181-190.

Ercilasun, A. B. (2013). Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri. *Dil Araştırmaları*, 12(12), 17-22.

Erdem, M. (2016). Türk diyalekt coğrafyası araştırmalarında İran Türk ağız araştırmalarının yeri. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 11-30.

Ergin, M. (1986). *Üniversiteler için Türk dili*. İstanbul Boğaziçi Yayınları.

Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*, *729*(1), 50-57.

Göçer, A. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dil kültür ilişkisi üzerine görüşleri: Fenomenolojik bir araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *15*(2), 25-38.

Kaplan, M. (2010). *Dil ve kültür*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Karakuş, İ. (2006). Türkçenin gücü ve Atatürk. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, *54*(2006/1), 155-164.

Kılıç, F. (2019). *Kültürel ögeler açısından yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kaynak incelemesi: Türkçeye Yolculuk B1-B2 ve Altay Türkçe Öğreniyorum B1-B2 örnekleri* (Yüksel Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Koca, S. K. (2012). *Türk kültüründe sembollerin dili* (Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Koçer, Ö. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin hedef kültürle bütünleştirilmiş dersler sonrasında görüşlerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, *3*(2), 25-35.

Konate, T. (2017). *Yabancı öğrencilerin kültürel uyumunda kültürel zekânın etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Maleki, E. (2013). Türk kültür ve dilinin fars kültür ve diliyle etkileşimi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *173*(173), 129-150.

Memiş, M. ve Şentürk, R. (2023). Edimbilimin dil öğretimine katkıları. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, *(Özel Sayı 1 (Cumhuriyetin 100. Yılına))*, 239-265.

Özyetgin, A. M. (2006). Tarihten bugüne Türk dili alanı. (?), 1-28.

Polat, S. (2009). Öğretmen adaylarının çok kültürlü eğitime yönelik kişilik özellikleri. *International Online Journal of Educational Sciences*, *1*(1), 154-164.

Saraç, H. (2019). Bir milletin kültürel belleğinin şifreleri: Kod kültürleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *11*(6), 157-169.

Uzun, N. E. (2012). Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri üzerine. *Türkoloji Dergisi*, *19*(2), 115-134.

Yangil, M. K. ve Şen, F. (2022). Ortaokul öğrencilerinin konuşma becerisi düzeyleri ve geliştirilmesine yönelik öğretmen görüşleri. *International Journal of Language Academy*, *10*(1).

Yıldırım, S. (2016). Kosova'daki öğretmenlerin çokkültürlü eğitime yönelik bilgi, inanç, tutum ve özyeterliklerinin sınıf içi uygulamalarıyla ilişkisinin incelenmesi (Doktora Tezi). Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Balıkesir.

Zeyrek, S. (2020). Dil-kültür ilişkisi doğrultusunda yabancı dil öğretimi. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, *3*(2), 165-186.

Kaynakça

Akar, E., Gürkaynak, M. (2022). Ülke markalama bağlamında Türkiye'nin eğitim diplomasisine yönelik bir değerlendirme. *İletişim ve Diplomasi, 7(Kamu Diplomasisi ve Ülke Markalama Özel Sayısı*), 137-164.

Akıllı, E. (2014). Türk dış politikasında kültürel diplomasi. İçinde İ. Demir (ed.), *Türkiye`nin Dış Politikası* (ss.1-18). Bursa: Dora Yayınları.

Akkaya, N., Şengül, L. (2022). Metaverse ve dil eğitimi. *Journal of Education and New Approaches*, 5(2), 314-326. https://doi.org/10.52974/jena.1194504

Aktaş, T. (2005). Yabancı dil öğretiminde iletişimsel yeti. *Journal of Language Linguistic Studies*, 1(1), s.89-100.

Anadolu Ajansı. (2024, Mayıs 9). *170 ülkeye ihraç edilen Türk dizilerinin yeni hedefi dünyanın en kalabalık ülkesi Çin. Erişim Adresi:* https://www.aa.com.tr/tr/kultur/170-ulkeye-ihrac-edilen-turk-dizilerinin-yeni-hedefi-dunyanin-en-kalabalik-ulkesi-cin/3169292

Arat, E. (2022). ''Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dil politikası, kültür, yöntem ve teknoloji üzerine güncel yaklaşımlar" isimli kitabının değerlendirmesi. *Türkiyat Mecmuası-Journal of Turkology*, 32 (2), s. 771-780.

Arkalı Olcay, G., Nasır, V. A. (2016). Yükseköğretimde uluslararasılaşma: En çok öğrenci alan ülkeler ve Türkiye perspektifinden 1999-2013 yıllarına bakış. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 6(3), s.288-297.

Banks, J. (1979). Shaping the future of multicultural education. *The Journal of Negro Education*, 48(3), s.237- 252.

Baumol, W. J., Blinder, A. S. (1997). *Microeconomics.principles and policy* . Fort Worth, TX: TheDryden Press, Harcourt Brace Publishers.

Bélanger, L. (1999). Redefining cultural diplomacy: cultural security and foreign policy in Canada. *Political Psychology*, 20(4), 677-679.

Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(4), s.107-133.

Bosch, G., Schlak, T. (Eds.) (2013). *Teaching Foreign Languages for Tourism: Research and Practice*. Bern: Peter Lang.

Bulak, Ş. (2020). Dünyada ve Türkiye'de yaşa(yama)yan diller üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 13(71), s.34-42.

Durmuş, A. (2015). Web Araçları ve Eğitsel Uygulamalar. İçinde Akkoyunlu, B., İşman, A. ve Odabaşı, F. (Ed). *Eğitim Teknolojileri Okumaları 2015 (ss.109-127).* Ankara: TOJET, Sakarya Üniversitesi.

Durmuş, M. (2013). Türkçenin yabancılara öğretimi: sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (11), 207-228. https://doi.org/10.14520/adyusbd.488

Efe, G., Yangil, M. K. (2024). Yabancılarda Türkçe öğretimi A1 düzeyinde kullanılan otantik materyallerin öğrenme üzerindeki etkisi. *International Journal of Language Academy*, 12 (2), 1-14.

Ercilasun, A. B. (2013). Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri. *Dil Araştırmaları* 12(12), 17-22.

Erdem, İlhan (2009). Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir kaynakça denemesi. *Turkish Studies*, 4(3), s.888-937.

Erdem, D., Çelik, H. (2024). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür taşıyıcıları: renkler. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 9(1), 1-37

Ethnologue (22.05.2022). How many languages are there in the world? Erişim adresi: https://www.ethnologue.com/insights/how-many-languages/

Ethnologue (22.05.2022).What are the top 200 most spoken languages? Erişim adresi: https://www.ethnologue.com/insights/ethnologue200/

Grosse, C.U., Tuman, W.V., Crıtz, M.A. (1998). The economic utility of foreign language study. *The Modern Language Journal*, 82, s. 457-472.

Gülengül Birinci, F. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bilişim teknolojileri üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal Of Education,* 10(2), s.350-371.

Güneş, F. (2010). Türkçemizin gücü ve geleceği. *Yenises Dergisi*, 169, s. 20-21.

Hadjichristidis, C., Geipel, J., Surian, L. (2016). How foreign language affects decisions: Rethinking the brain-drain model. *Journal of International Business Studies*, 48, s.645-651.

Huang, W., Hew, K. F., Fryer, L. K. (2022). Chatbots for language learning—are they really useful? A systematic review of chatbot-supported language learning. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(1), 237–257.

İletişim Başkanlığı (2022). *Kamu diplomasisi nedir?.* İstanbul: Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.

İşcan, A. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak önemi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), s.29-36.

Kaplan, M. (2009). *Kültür ve dil*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Karababa, Z., Candaş, C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), s. 265-277.

Karaca, İ.(2023). Dil-düşünce-kimlik ilişkisi üzerine bir değerlendirme. İçinde Köse, D. (Ed.) *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar- 2 (ss.280-292)*, Ankara: Platanus Publishing.

Kaya, F. (2017). Coğrafi potansiyelleri temelinde Türkiye jeopolitiği ve dünya siyasetindeki yeri. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 1-14.

Kaya, M. ve Demirel, O. (2023). Türkçenin konuşur sayısı ve dünya dilleri arasındaki sıralamasının analizi. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 8(2), 295-330.

Kerimoğlu, C. (2013). Tarihi ve Çağdaş Türk Dili.

Kessler G (2018). Technology and the future of language teaching. *Foreign Language Annals*, 51, s. 205–218. https://doi.org/10.1111/flan.12318

Korkmaz, C.B. (2020). Yumuşak güç kaynağı bağlamında yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 3(2), s.74-95.

Korkmaz, S. (2022). Bir yumuşak güç unsuru olarak YTB: Türkiye mezunu üst düzey bürokratlar. *Tetkik*, 2, s. 319-335.

Köse, D., Özsoy, E. (2021). Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretiminin otuz yılı: 1990-2020. *Turkophone*, 8(1), 30-54.

Kuppens, A.H.(2010) Incidental foreign language acquisition from media exposure. *Learning, Media and Technology*, 35(1), s. 65-85.

Milli Eğitim Bakanlığı (2022). *Türkiye'de ve Dünyada Türkçenin Öğretimi Çalıştayı Sonuç Raporu.* Ankara.

Nye, J. S.(2008).Public diplomacy and soft power. *The Annals of The American Academy of Political and Social Science,* 616, s.94-109.

OECD (2022), *International Migration Outlook 2022*. OECD Publishing, Erişim adresi: https://www.oecd.org/migration/international-migration-outlook-1999124x.htm Erişim Tarihi: 16.03.2023.

Özbay, M. (2010). *Türkçe Öğretimi Yazıları*. Ankara: Öncü Kitap.

Özteken, Ö. (2004). *Türkçenin dünya dillerine etkisine genel bir bakış*. V.Lefke Edebiyat BuLUŞMASI-Türkçenin Dünya Dillerine Etkisi. Ankara

Özvar, Erol. (2022, Kasım 28). *Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye'deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğü Çalıştayı Düzenlendi.* https://www.dunya.com/egitim/yok-baskani-ozvar-duyurdu-universiteler-uluslararasi-yerleske-acabilecek-haberi-689057

Stukalenko, N. M., Zhakhina, B. B., Kukubaeva, A. K., Smagulova, N. K., Kazhibaeva, G. K. (2016). Studying innovation technologies in modern education. *International Journal of Environmental and Science Education*, 11(14), s.6612-6617.

Sun, J. (2013). Globalization and language teaching and learning in China. *International Journal on Integrating Technology in Education (IJITE)*, 2(4), s. 35-42.

Tekin, M.K. (2022). Dünyada ve Türkiye'de uluslararası öğrenci hareketliliğinin mekansal perspektiften incelenmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 31(1), s.139-164.

Temur, N. (2022). Dil politikaları çerçevesinde Türkçenin yabancı/ikinci dil olarak öğretiminin dünü, bugünü ve yarını. *TRT Akademi*, s.180-189.

Tok, A. (2023). Kültürel diplomasi aracı bağlamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: YTB'nin 2010-2021 arasındaki faaliyetleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 26-47. DOI: 10.29000/rumelide.1369053.

Tüm, G. (2022). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde gücü ve geleceği*. Ankara: Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği Yayınları.

Türkiye Mezunları Portalı. (19.05.2024). *Hakkımızda*. Erişim adresi: https://turkiyemezunlari.gov.tr/hakkimizda

Ulum, Ö. G. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde politikalar. İçinde Köksal, D., Ulum, Ö.G., Duruk, E. (ed.) *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Dil Politikası-Kültür-Yöntem-Teknoloji* (ss. 157-178) . Ankara: Nobel, 2021

Vanderplank, R. (1988). The value of teletext sub-titles in language learning. *ELT Journal,* 42, s.272–81

Wehner, A. K., Gump, A. W., Downey, S. (2011). The effects of Second Life on the motivation of undergraduate students learning a foreign language. *Computer Assisted Language Learning, 24*(3), 277–289.

Yıldız, D., Ateşli, A. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde web 2.0 araçlarıyla bloom taksonomisine uygun etkinlik örnekleri. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 5(1), 4-25.

Yükseköğretim Kurulu. (2022, Aralık 23). Yükseköğretimde Uluslararasılaşma ve Türkiye'deki Üniversitelerin Uluslararası Görünürlüğünü Artırma Çalıştayı. Erişim Adresi: https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2022/yuksekogretimde-uluslararasilasma-ve-turkiye-deki-universitelerin-uluslararasi-gorunurlulugunu-artirma-calistayi.aspx.

Reklamın Yeni Dünyaları

Dr. E. Erdal Yörük

EĞİTİM
yayınevi

REKLAMIN YENİ DÜNYALARI
Dr. E. Erdal Yörük

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-99-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
REKLAMIN YENİ DÜNYALARI
Dr. E. Erdal Yörük
VI+105 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-99-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abid Haleem, Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3,* 119–132.

Adtech. (2024). *5 programmatic advertising case studies that yielded exponential results*. 21 Ekim 2024 tarihinde https://adtechtoday.com/programmatic-advertising-case-studies/ adresinden erişildi.

Agrawal, N., Najafi-Asadolahi, S., & Smith, S. A. (2020). Optimization of operational decisions in digital advertising: A literature review. In *Springer International Publishing* (99–146).

Alaimo, C., & Kallinikos, J. (2018). Objects, metrics and practices: An inquiry into the programmatic advertising ecosystem. In *Living with Monsters? Social Implications of Algorithmic Phenomena, Hybrid Agency, and the Performativity of Technology: IFIP WG 8.2 Working Conference on the Interaction of Information Systems and the Organization, IS&O 2018, San Francisco, CA, USA, December 11-12, 2018, Proceedings* (110–123). Springer International Publishing.

Akseki, S. (2022). Ethical principles in digital advertising and sample analysis for brands. *International Academic Social Resources Journal, 7*(42), 1083–1098.

Bashang, S., & Puttanna, K. (2023). The role of artificial intelligence in digital marketing: A review. *International Research Journal of Economics and Management Studies (IRJEMS), 2*(3). 125-133

Benjamin, M. (2020). *Programmatic advertising and social media: How they work together*. 16 Ekim 2024 tarihinde https://audiencex.com/insights/how-programmatic-advertising-and-social-media-work-together/ adresinden erişildi.

Braun, M., De Langhe, B., Puntoni, S., & Schwartz, E. M. (2024). Leveraging digital advertising platforms for consumer research. *Journal of Consumer Research, 51*(1), 119–128.

Cole, J. (t.y.). *Understanding the power of digital advertising*. 15 Ekim 2024 tarihinde https://www.jamescole.co/understanding-the-power-of-digital-advertising adresinden erişildi.

ÇÖLLÜ, E. F. (2023a). HASTANE HALKLA İLİŞKİLERİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE YENİ İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ: Digital Transformation and New Communication Technologies in Hospital Public Relations. Palet Yayınları

Çöllü, E. F. (2023b). Veri odaklı halkla ilişkiler: Büyük veri analitiği ve ölçümleme yöntemlerinin rolü. İKSAD Yayınları.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59,* 102168.

Fisher, A. J. (2024*). Integrating paid social advertising and programmatic media*. 30 Ekim 2024 tarihinde https://conceptltd.com/blog/integrating-paid-social-advertising-and-programmatic-media#:~:text=By%20integrating%20paid%20social%20advertising,them%20down%20the%20sales%20funnel adresinden erişildi.

Francis, U. O., Haque, R., Rahman, A., Al-Hunaiyyan, A., Al-Ainati, S., Lokman, F. Z. A., & Isa, M. B. M. (2023). The impact of digital marketing on consumer purchasing behaviour. *International Journal of Operations and Quantitative Management, 29*(2).378-405.

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., & Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: Advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open, 13*(4). https://doi.org/10.1177/21582440231210759

Gordon, B. R., Jerath, K., Katona, Z., Narayanan, S., Shin, J., & Wilbur, K. C. (2021). Inefficiencies in digital advertising markets. *Journal of Marketing, 85*(1), 7–25.

Grewal, D., Bart, Y., Spann, M., & Zubcsek, P. P. (2016). Mobile advertising: A framework and research agenda. *Journal of Interactive Marketing, 34*(1), 3–14.

Högström, J., & Wallin, E. (2017). Programmatic advertising: A quantitative study of consumer attitudes towards highly frequent online ads.

Meirezal, O. (2023, October). Programmatic advertising: Evolution, efficacy, and ethical implications in the digital age. *Journal Publicuho, 6*(3), 1069–1079.

Prihatiningsih, T., Panudju, R., & Prasetyo, I. J. (2024). Digital advertising trends and effectiveness in the modern era: A systematic literature review. *Golden Ratio of Marketing and Applied Psychology of Business, 4*(2), 132–143.

Rondon, O., & Dharwez, S. (2024). The power of cross-channel media planning in programmatic advertising. *Miq.* 1 Kasım 2024 tarihinde https://www.wearemiq.com/resources/blog/the-power-of-cross-channel-media-planning-in-programmatic-advertising adresinden erişildi.

Shehu, E., Abou Nabout, N., & Clement, M. (2021). The risk of programmatic advertising: Effects of website quality on advertising effectiveness. *International Journal of Research in Marketing, 38*(3), 663–677.

Siu, E. (2024). 9 successful digital marketing case studies that boosted growth. https://www.singlegrain.com/digital-marketing/9-successful-digital-marketing-case-studies/ adresinden 1Kasım 2024 tarihinde alındı.

Stallone, V., & Klaas, M. (2019). The digital advertising ecosystem visualization - literature review. *IADIS International Conference e-Society*, Utrecht, Netherlands.

Summak, M. E. (2024). Etik İkilemi Keşfetmek: Çevrimiçi Siyasal Reklam Kampanyalarında İfade Özgürlüğü ve Etik Standartların Dengelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *29*(2), 112-120.

Talih Akkaya, D., Akyol, A., & Gölbaşı Şimşek, G. (2017). The effect of consumer perceptions on their attitude, behavior and purchase intention in social media advertising. *Marmara University Journal of Economic & Administrative Sciences, 39*(2).361-388.

Ungureanu, A., & Popescu, D.-L. (2022, October). Online advertising – History, evolution, and challenges. *Revista Economică, 74*(3), 121–130.

KAYNAKÇA

Ahmed, A. A. (2021). A privacy-preserving mobile location-based advertising system for small businesses. *Engineering Reports, 3*(11), e12416.

Ahmadi, I., Abou Nabout, N., Skiera, B., Maleki, E., & Fladenhofer, J. (2024). Overwhelming targeting options: Selecting audience segments for online advertising. *International Journal of Research in Marketing, 41*(1), 24-40.

Akseki, S. (2024). Ethical principles in digital advertising and sample analysis for brands. *Academic Social Resources Journal, 7*(42), 1083-1098.

Appel, G., Libai, B., Muller, E., & Shachar, R. (2020). On the monetization of mobile apps. *International Journal of Research in Marketing, 37*(1), 93-107.

Bashang, S., & Puttanna, K. (2023). The role of artificial intelligence in digital marketing: A review. *International Research Journal of Economics and Management Studies IRJEMS, 2*(3).

Bauer, C., & Strauss, C. (2016). Location-based advertising on mobile devices: A literature review and analysis. *Management Review Quarterly, 66*(3), 159-194.

Bennett, S. C. (2010). Regulating online behavioral advertising. *J. Marshall L. Rev., 44*, 899.

Bernritter, S. F., Okazaki, S., & West, D. C. (2022). Mobile technology and advertising: Moving the research agenda forward. *Journal of Advertising, 51*(4), 407-410.

Bitrián, P., Buil, I., & Catalán, S. (2021). Enhancing user engagement: The role of gamification in mobile apps. *Journal of Business Research, 132*, 170-185.

Chen, J. V., Su, B. C., & Yen, D. C. (2014). Location-based advertising in an emerging market: A study of Mongolian mobile phone users. *International Journal of Mobile Communications, 12*(3), 291-310.

Çiçek, M., Eren-Erdoğmuş, İ., & Daştan, İ. (2018). How to increase the awareness of in-app mobile banner ads: Exploring the roles of banner location, application type and orientation. *International Journal of Mobile Communications, 16*(2), 153-166.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

FasterCapital. (2024). *Mobile case studies and testimonials: Mobile advertising: Case studies of effective marketing campaigns for startups.* 20 Eylül 2024 tarihinde https://fastercapital.com/content/Mobile-case-studies-and-testimonials--Mobile-Advertising--Case-Studies-of-Effective-Marketing-Campaigns-for-Startups.html adresinden erişildi.

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., & Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: Advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open, 13*(4), 21582440231210759.

Gao, C., Zeng, J., Lo, D., Xia, X., King, I., & Lyu, M. R. (2022). Understanding in-app advertising issues based on large-scale app review analysis. *Information and Software Technology, 142*, 106741.

Gordon, B. R., Jerath, K., Katona, Z., Narayanan, S., Shin, J., & Wilbur, K. C. (2021). Inefficiencies in digital advertising markets. Journal of Marketing, 85(1), 7-25Grewal, D., Bart, Y., Spann, M., & Zubcsek, P. P. (2016). Mobile advertising: A framework and research agenda. *Journal of Interactive Marketing, 34*(1), 3-14.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119–132.

Jebarajakirthy, C., Maseeh, H. I., Morshed, Z., Shankar, A., Arli, D., & Pentecost, R. (2021). Mobile advertising: A systematic literature review and future research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 45*(6), 1258-1291.

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research, 58*(3), 263-267.

Koca, S., & Demir, Z. A. (2022). Augmented reality and transforming advertising. *Contemporary Issues of Communication, 1*(1), 23-30.

Li, K., & Du, T. C. (2012). Building a targeted mobile advertising system for location-based services. *Decision Support Systems, 54*(1), 1-8.

Molitor, D., Spann, M., Ghose, A., & Reichhart, P. (2020). Effectiveness of location-based advertising and the impact of interface design. *Journal of Management Information Systems, 37*(2), 431-456.

Okonkwo, I., Mujinga, J., Namkoisse, E., & Francisco, A. (2023). Localization and global marketing: Adapting digital strategies for diverse audiences. *Journal of Digital Marketing and Communication, 3*(2), 66–80

Oświecimska, M., & Sweeney, M. (2024, May 15). What is in-app mobile advertising and how does it work? Clearcode. 23 Eylül 2024 tarihinde https://clearcode.cc/blog/what-is-in-app-mobile-advertising-and-how-does-it-work/ adresinden erişildi.

Rafieian, O., & Yoganarasimhan, H. (2021). Targeting and privacy in mobile advertising. *Marketing Science, 40*(2), 193-218.

Rao, B., & Minakakis, L. (2003). Evolution of mobile location-based services. *Communications of the ACM, 46*(12), 61-65.

Riabova, T., Havrylyuk, I., Vader, T., Kustovska, O., & Makhynia, T. (2024). Marketing strategies in the era of mobile applications: The use of geolocation and contextual advertising. *Economic Affairs, 2*(69), 1005-1020.

Scortzaru, A. (2022). The moderating effect of personalization on the influence of consumer privacy concerns on mobile technology adoption (Doctoral dissertation, Capella University).

Shehu, E., Abou Nabout, N., & Clement, M. (2021). The risk of programmatic advertising: Effects of website quality on advertising effectiveness. *International Journal of Research in Marketing, 38*(3), 663-677

Stocchi, L., Pourazad, N., Michaelidou, N., Tanusondjaja, A., & Harrigan, P. (2022). Marketing research on mobile apps: Past, present, and future. *Journal of the Academy of Marketing Science, 50*(1), 1–31.

Sung, E. C. (2021). The effects of augmented reality mobile app advertising: Viral marketing via shared social experience. *Journal of Business Research, 122*, 75-87.

Sung, E., Han, D. I. D., & Choi, Y. K. (2022). Augmented reality advertising via a mobile app. *Psychology & Marketing, 39*(3), 543-558.

Tarnanidis, T. (2024). Exploring the impact of mobile marketing strategies on consumer behavior: A comprehensive analysis. *International Journal of Information, Business and Management, 16*(2), 1-17.

Tong, S., Luo, X., & Xu, B. (2020). Personalized mobile marketing strategies. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*, 64-78.

Truong, V. (2023). Optimizing mobile in-app advertising effectiveness using app publishers-controlled factors. *Journal of Marketing Analytics, 1*, 1-19.

Ughulu, D. J. (2022). The role of artificial intelligence (AI) in starting, automating, and scaling businesses for entrepreneurs. *ScienceOpen Preprints*

Vignesh Kandasamy, S., Madhu, A., Gupta, P. K., Niveditha, A., & Bordoloi, K. (2018). Location-based advertising for mass marketing. *The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences, 42*, 189-192.

Yang, S., Carlson, J. R., & Chen, S. (2020). How augmented reality affects advertising effectiveness: The mediating effects of curiosity and attention toward the ad. *Journal of Retailing and Consumer Services, 54*, 102020.

KAYNAKÇA

Akter, S., Sultana, S., Mariani, M., Wamba, S. F., Spanaki, K., & Dwivedi, Y. K. (2023). Advancing algorithmic bias management capabilities in AI-driven marketing analytics research. *Industrial Marketing Management*, *114*, 243-261.

Alhitmi, H. K., Mardiah, A., Al-Sulaiti, K. I., & Abbas, J. (2024). Data security and privacy concerns of AI-driven marketing in the context of economics and business field: An exploration into possible solutions. *Cogent Business & Management*, *11*(1), 2393743.

Aydın, S., & Nalbant, K. G. (2023). The significance of artificial intelligence in the realms of marketing, advertising, and branding inside the metaverse. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, *8*(2), 301-316.

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y., & Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open*, *13*(4), 21582440231210759.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., & Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks*, *3*, 119-132.

Kietzmann, J., Paschen, J., & Treen, E. (2018). Artificial intelligence in advertising: How marketers can leverage artificial intelligence along the consumer journey. *Journal of Advertising Research*, *58*(3), 263-267.

Kumar, V., Ashraf, A. R., & Nadeem, W. (2024). AI-powered marketing: What, where, and how?. *International Journal of Information Management*, *77*, 102783.

Li, N. (2023). Ethical Considerations in Artificial Intelligence: A Comprehensive Disccusion from the Perspective of Computer Vision. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 179, p. 04024). EDP Sciences.

Liu, C., & Zhang, Z. (2024). Can Artificial Intelligence (AI)-driven personalization influence customer experiences?: A quantitative study on TikTok integration with artificial intelligence. *Master Thesis,* Department of Business Studies Uppsala University.

Madanchian, M. (2024). the impact of artificial ıntelligence marketing on e-commerce sales. *Systems*, *12*(10).

Şenyapar, H. N. D. (2024). The future of marketing: The transformative power of artificial intelligence. *International Journal of Management and Administration*, *8*(15), 1-19.

Umamaheswari, D. D. (2024). Role of artificial ıntelligence in marketing strategies and performance. *Migration Letters*, *21*(S4), 1589-1599.

Upadhyaya, M. (2024). The role of artificial intelligence in personalized marketing. *Educational Administration: Theory and Practice, 30*(6), 2388-2397.

Yeğin, T. (2020). The place and future of artificial intelligence in marketing strategies. *Ekev Akademi Dergisi*, (81), 489-506.

KAYNAKÇA

Ahmed, A., & Rathore, T. (2024). The evolution of influencer marketing. In *Advances in data analytics for influencer marketing: An interdisciplinary approach* (17–27). Cham: Springer Nature Switzerland.

Alcántara-Pilar, J. M., Rodriguez-López, M. E., Kalinić, Z., & Liébana-Cabanillas, F. (2024). From likes to loyalty: Exploring the impact of influencer credibility on purchase intentions in TikTok. *Journal of Retailing and Consumer Services, 78*, 103709.

Asad, S. (2024). The effect of social media influencers on brand trust and the moderating role of. *Market Forces, 19*(1), 01–28.

Aw, E. C. X., & Agnihotri, R. (2024). Influencer marketing research: Review and future research agenda. *Journal of Marketing Theory and Practice, 32*(4), 435–448.

Durmaz, Y., Çavuş, Ö., & Jakubowski, G. W. (2023). The effect of influencer marketing on trust, trust tendency and consumer purchase intention: Instagram example. *International Journal of Marketing & Human Resource Research, 4*(4), 179–187.

Farshid, M., Paschen, J., Eriksson, T., & Kietzmann, J. (2018). Go boldly!: Explore augmented reality (AR), virtual reality (VR), and mixed reality (MR) for business. *Business Horizons, 61*(5), 657–663.

Galdón Salvador, J. L., Gil Pechuán, I., AlFraihat, S. F. A., & Tarabieh, S. M. (2024). Effect of social media influencers on consumer brand engagement and its implications on business decision making. *El Profesional de la Información (Online), 33*(2).

Gorgulu, V. (2019). Investigating consumer trust in Instagram influencers and its impact on brand related characteristics and purchase intention. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 2*(2), 118–130.

Harambašić, S., & Škare, V. (2024). Influence decoded: Challenges and opportunities shaping the future of influencer marketing research. *Market-Tržište, 36*(1), 99–114.

Iqbal, A., Aslam, S., Jalali, W. U. B., Saboor, A., & Haider, W. (2023). Unveiling the power of influencer marketing: A systematic review of influencer marketing antecedents, outcomes, theoretical framework and the future research directions. *Research Journal for Societal Issues, 5*(2), 362–395.

Kanaveedu, A., & Kalapurackal, J. J. (2022). Influencer marketing and consumer behaviour: A systematic literature review. *Vision, 09722629221114607*.

Kauffmann, P., & Vaičiūnaitė, S. (2024). An ethical dilemma in influencer marketing: Discovering social media influencers' justifications for promoting aesthetic surgery (Master thesis, School of Economics and Management, Lund University).

Keenan, S. (2023). Mikayla Nogueira addresses controversy over using fake eyelashes in a mascara ad. *Time*. Erişim tarihi: 24 Kasım 2024, https://time.com/6250881/mikayla-nogueira-mascara-fake-eyelashes/

Kemeç, U., & Yüksel, H. F. (2021). The relationships among influencer credibility, brand trust, and purchase intention: The case of Instagram. *Journal of Consumer & Consumption Research/ Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 13*(1).159-193.

Kumar, R., Prabha, V., Kumar, M., Rehal, P., Samanta, P., & Singh, P. K. (2024). Influencer marketing: A review and research agenda using VOSviewer. *Abhigyan, 09702385241289368*.

Leung, F. F., Gu, F. F., Li, Y., Zhang, J. Z., & Palmatier, R. W. (2022). Influencer marketing effectiveness. *Journal of Marketing, 86*(6), 93–115.

Liu, Q., & Wang, X. (2023). The impact of brand trust on consumers' behavior toward agricultural products' regional public brand. *PLoS One, 18*(11), e0295133.

Mursalin, A., Purbaningsih, Y., Boediman, S. F., Siagawati, M., & Sitaniapessy, R. H. (2023). Understanding AI-driven influencer marketing. *International Journal of Humanities, Social Sciences and Business (INJOSS), 2*(3), 443–455.

Primasiwi, C., Irawan, M. I., & Ambarwati, R. (2021, May). Key performance indicators for influencer marketing on Instagram. In *2nd International Conference on Business and Management of Technology (ICONBMT 2020)* (154–163). Atlantis Press.

Rajput, A., & Gandhi, A. (2024). The branding power of social media influencers: An interactive marketing approach. *Cogent Business & Management, 11*(1), 238080.

Raymond A. Mason School of Business. (2024). *The power of influencer marketing: Collaboration, brand awareness and authenticity.* William & Mary Online. 23 Kasım 2024 tarihinde https://online.mason.wm.edu/blog/the-power-of-influencer-marketing. adresinden erişildi.

Ramachandran, K. K., Suma, S., Banerjee, D., Mathew, B., Cheepurupalli, N. R., & Mohan, C. R. (2024). The effectiveness of influencer marketing in the age of AI. *Journal of Informatics Education and Research, 4*(2).1194-1203.

Rahmadi, D. (2023). Influencer driven strategies for regaining customer trust and loyalty in established brands. *Journal of Social Commerce, 3*(4), 159–171.

Sinha, M., & Srivastava, M. (2023). Augmented reality: New future of social media influencer marketing. *Vision, 09722629221147124*.

Sruthi, S. (2024). Influencer marketing in niche markets: Strategies for success. *Library Progress International, 44*(3), 14255–14263.

Şenyapar, H. N. D. (2024). A comprehensive analysis of influencer types in digital marketing. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 75–100.

Temizel, M. (2023). *İyi-Kötü-Çirkin Mücadelesi: Ütopyalar ve Bir Ütopya Denemesi*. Konya: Palet Yayınları.

Vemuri, S., Jahnavi, P., Manasa, L., & Pallavi, D. R. (2024). The effectiveness of influencer marketing in promoting sustainable lifestyles and consumer behaviours. *Exploring Sustainability Through, 206*.

Valmohammadi, C., Asayesh, F., Mehdikhani, R., & Taraz, R. (2024). Influencer marketing, EWOM, e-brand experience, and retail e-brand loyalty: Moderating influence of e-brand love. *Journal of Relationship Marketing, 1–27*.

KAYNAKÇA

Allal-Chérif, O., Puertas, R., & Carracedo, P. (2024). Intelligent influencer marketing: How AI-powered virtual influencers outperform human influencers. *Technological Forecasting and Social Change, 200,* 123113.

Animost. (2024). Why are virtual influencers popular? The future of virtual influencers. 3 Kasım 2024 tarihinde https://animost.com/tutorials/why-are-virtual-influencers-popular/#:~:text=In%20the%20future%2C%20virtual%20influencers,younger%20audiences%20and%20sell%20products. Adresinden erişildi.

Baltezarević, R., & Baltezarević, I. (2024). The potential of AI influencers to modify the creator economy. *IKSAD Publications.*

Belanche, D., Casaló, L. V., & Flavián, M. (2024). Human versus virtual influences: A comparative study. *Journal of Business Research, 173,* 114493.

Boellstorff, T. (2015). *Coming of age in Second Life: An anthropologist explores the virtually human.* Princeton University Press.

Boyd, C. (2019). Why virtual influencers are just as "authentic" as the real thing. LinkedIn. 29 Ekim 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/why-virtual-influencers-just-authentic-realthing-clark-boyd/. Adresinden erişildi.

Bron, D. (2023). Legal challenges and opportunities in the age of virtual influencers and AI-created content. 28 Ekim 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/legal-challenges-opportunities-age-virtual-influencers-ai-created/. Adresinden erişildi.

Chow, Y. (2023). Fad or future? Meet the virtual influencers taking over social media. 27 Ekim 2024 tarihinde https://www.stryvemarketing.com/blog/virtual-influencers/. Adresinden erişildi.

Conti, M., Gathani, J., & Tricomi, P. P. (2022). Virtual influencers in online social media. *IEEE Communications Magazine, 60*(8), 86–91.

Dondapati, A., & Dehury, R. K. (2024). Virtual vs. Human influencers: The battle for consumer hearts and minds. *Computers in Human Behavior: Artificial Humans, 2*(1), 100059.

Du, T. (2022). Virtual influencers in metaverse: Discussion and research on the impacts of the purchasing decisions of Generation Z (Master's thesis). 25 Ekim 2024 tarihinde https://www.theseus.fi/handle/10024/779951. Adresinden erişildi.

Gerlich, M. (2023). The power of virtual influencers: Impact on consumer behaviour and attitudes in the age of AI. *Administrative Sciences, 13*(8), 178.

Goldman, J. (2024, April 11). TikTok considers virtual influencers to court brands—And they're not the only ones. 3 Ekim 2024 tarihinde https://www.emarketer.com/content/tiktok-considers-virtual-influencers-court-brands-and-they-re-not-only-ones. Adresinden erişildi.

Grey, C. (2024). The rise of virtual influencers. 8 Ekim 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/rise-virtual-influencers-conrad-gray-ct6me/. Adreinden erişildi.

Gutuleac, R., Baima, G., & Rizzo, C. (2023). *The rise of virtual influencers: Bizarrely realistic or scarily uncanny?* In *Rediscovering local roots and interactions in management* (171–176). Fondazione CUEIM.

Hiort, A. (2022). Why the tech industry loves virtual influencers. 12 Ekim 2024 tarihinde https://www.virtualhumans.org/article/why-the-tech-industry-loves-virtual-influencers#:~:text=Virtual%20influencers%20are%20inherently%20innovative,great%20fit%20for%20tech%20brands. Adresinden erişildi.

Hoopla Marketing. (2023). *Virtual influencers: The pros, cons & controversies*. 6 Eylül 2024 tarihinde https://www.hoopla-marketing.com/virtual-influencers-pros-cons-and-controversies/ adresinden erişildi.

Humandigital. (2023). *Virtual influencers disrupt digital marketing.* 23 Ekim 2024 tarihinde https://humandigital.com/insights/virtual-influencers. Adresinden erişildi.

Infludata. (2022). *Virtual influencers: The next big trend in influencer marketing*. 11 Kasım 2024 tarihinde https://infludata.com/virtual-influencers/. Adresinden erişildi.

Jhawar, A., Kumar, P., & Varshney, S. (2023). The emergence of virtual influencers: A shift in the influencer marketing paradigm. *Young Consumers, 24*(4), 468–484.

Ju, N., Kim, T., & Im, H. (2024). Fake human but real influencer: The interplay of authenticity and humanlikeness in Virtual Influencer communication? *Fashion and Textiles, 11*(1), 16.

Kim, M., & Baek, T. H. (2024). Are virtual influencers friends or foes? Uncovering the perceived creepiness and authenticity of virtual influencers in social media marketing in the United States. *International Journal of Human–Computer Interaction, 40*(18), 5042–5055.

Koles, B., Audrezet, A., Moulard, J. G., Ameen, N., & McKenna, B. (2024). The authentic virtual influencer: Authenticity manifestations in the metaverse. *Journal of Business Research, 170,* 114325.

Kugler, L. (2023). Virtual influencers in the real world. *Communications of the ACM, 66*(3), 23–25.

Landgrebe, J. (2024). The rise of digital influencer marketing. *HERMES-Journal of Language and Communication in Business,* (64), 75–102.

Liyanaarachchi, G., Mifsud, M., & Viglia, G. (2024). Virtual influencers and data privacy: Introducing the multi-privacy paradox. *Journal of Business Research, 176,* 114584.

Molin, V., & Nordgren, S. (2019). Robot or human? The marketing phenomenon of virtual influencers: A case study about virtual influencers' parasocial interaction on Instagram (Master's thesis). https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1333356

Mueller, K. (2024). Malls embrace AI-based virtual influencers to engage shoppers. 1 Kasım 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/kristinmueller/2024/03/20/malls-embrace-ai-based-virtual-influencers-to-engage-shoppers/. Adresinden erişildi.

Ozdemir, O., Kolfal, B., Messinger, P. R., & Rizvi, S. (2023). Human or virtual: How influencer type shapes brand attitudes. *Computers in Human Behavior*, *145*, 107771.

Rasmussen, M. (2021). Why storytelling can make or break a virtual influencer. 25 Ekim 2024 tarihinde https://www.virtualhumans.org/article/why-storytelling-can-make-or-break-a-virtual-influencer. Adresinden erişildi.

Sands, S., Ferraro, C., Demsar, V., & Chandler, G. (2022). False idols: Unpacking the opportunities and challenges of falsity in the context of virtual influencers. *Business Horizons, 65*(6), 777–788.

Scanlon, K. (2024). Inside the debate among marketers for and against virtual influencers. 2 Kasım 2024 tarihinde https://digiday.com/marketing/inside-the-debate-among-marketers-for-and-against-virtual-influencers/. Adresinden erişildi.

Shen, Z. (2024). Shall brands create their own virtual influencers? A comprehensive study of 33 virtual influencers on Instagram. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*(1), 1–14.

Statista. (2024). Virtual influencers - statistics & facts. 3Ekim 2024 tarihinde https://www.statista.com/topics/9805/virtual-influencers/#:~:text=A%20study%20of%20consumers%20in,admitted%20to%20following%20virtual%20influencers. Adresinden erişildi.

Technopak Advisors. (2024). The rise of virtual models: A new challenge for influencers. 9Kasım 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/rise-virtual-models-new-challenge-influencers-technopak-advisors-zolkc/. Adresinden erişildi.

Virtual Humans. (2020). What is a virtual influencer? Virtual influencers, defined. 25 Ekim 2024 tarihinde https://www.virtualhumans.org/article/what-is-a-virtual-influencer-virtual-influencers-defined-and-explained. Adresinden erişildi.

Williams, J. (2024). The rise of virtual influencers: Are they here to stay? 11 Ekim 2024 tarihinde https://sproutsocial.com/insights/virtual-influencers/. Adresinden erişildi.

Yu, J., Dickinger, A., So, K. K. F., & Egger, R. (2024). Artificial intelligence-generated virtual influencer: Examining the effects of emotional display on user engagement. *Journal of Retailing and Consumer Services, 76,* 103560.

KAYNAKÇA

Ben Youssef, K., Leicht, T., & Marongiu, L. (2019). Storytelling in the context of destination marketing: An analysis of conceptualizations and impact measurement. *Journal of Strategic Marketing, 27*(8), 696-713.

Çöllü, E. F. (2024). *Etkili iletişim için çoklu medya planları: Halkla ilişkiler perspektifinden bir yaklaşım*. In Proceedings of IBSCO 2024 (49).

Dias, P., & Cavalheiro, R. (2021). The role of storytelling in the creation of brand love: The PANDORA case. *Journal of Brand Management, 29*(1), 58-69.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., ... & Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management, 59*, 102168.

Feng, X., Wang, P., Wang, S., & Zhang, K. (2024). A study on the construction of brand storytelling and the emotional connection of Generation Z. *Finance & Economics, 1*(8).

Gray, K., & Morkes, T. (2021). *The Story Engine: An Entrepreneur's Guide to Content Strategy and Brand Storytelling Without Spending All Day Writing.* Createspace Independent Publishing.

He, X., Zhu, L., Sun, L., & Yang, L. (2022). The influence of brand marketing on consumers' emotion in mobile social media environment. *Frontiers in Psychology, 13*, 962224.

Hong, J., Yang, J., Wooldridge, B. R., & Bhappu, A. D. (2022). Sharing consumers' brand storytelling: Influence of consumers' storytelling on brand attitude via emotions and cognitions. *Journal of Product & Brand Management, 31*(2), 265-278

Kim, H. J., Park, S. Y., & Park, H. Y. (2018). A study on the effect of storytelling marketing on brand image and brand attitude. *The Journal of Economics, Marketing and Management, 6*(4), 1-16.

Kemp, E., Porter III, M., Anaza, N. A., & Min, D. J. (2021). The impact of storytelling in creating firm and customer connections in online environments. *Journal of Research in Interactive Marketing, 15*(1), 104-124.

Lundqvist, A., Liljander, V., Gummerus, J., & Van Riel, A. (2013). The impact of storytelling on the consumer brand experience: The case of a firm-originated story. *Journal of Brand Management, 20*, 283-297

Lynch, S., & Barnes, L. (2020). Omnichannel fashion retailing: Examining the customer decision-making journey. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal, 24*(3), 471-493.

Mills, A. J., & John, J. (2020). Brand stories: Bringing narrative theory to brand management. *Journal of Strategic Marketing, 28*(1), 1-19.

Mucundorfeanu, M. (2018). The key role of storytelling in the branding process. *Journal of Media Research-Revista de Studii Media, 11*(30), 42-54.

Moin, S. M. A. (2020). *Brand storytelling in the digital age: Theories, practice and application.* Palgrave Macmillan.

Mostafa, R. B., & Kasamani, T. (2021). Brand experience and brand loyalty: Is it a matter of emotions? *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 33*(4), 1033-1051.

Naem, M., & Okafor, S. (2019). User-generated content and consumer brand engagement. In *Leveraging computer-mediated marketing environments* (193-220). IGI Global.

Patwa, N., Hamelin, N., & Tarabasz, A. (2023). Emotionally engaging customers through storytelling. In *Promoting Consumer Engagement Through Emotional Branding and Sensory Marketing* (178-200). IGI Global.

Rodriguez, M. (2023). *Brand storytelling: Put customers at the heart of your brand story.* Kogan Page Publishers.

Rachman, R., Hamid, M. A., Wijaya, B. K., Wibowo, S. E., & Intan, D. N. (2024). Brand storytelling in the digital age: Challenges and opportunities in online marketing. *Jurnal Ekonomi, 13*(01), 355-364.

Steinhauser, K., Leist, F., Maier, K., Michel, V., Pärsch, N., Rigley, P., ... & Steinhauser, M. (2018). Effects of emotions on driving behavior. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour, 59*, 150-163.

Vrtana, D., & Krizanova, A. (2023). The power of emotional advertising appeals: Examining their influence on consumer purchasing behavior and brand–customer relationship. *Sustainability, 15*(18), 13337.

Woodside, A. G. (2010). Brand-consumer storytelling theory and research: Introduction to a Psychology & Marketing special issue. *Psychology & Marketing, 27*(6), 531-540.

Yin, C. C., Tang, Y. C., Chiu, H. C., Hsieh, Y. C., & Lai, Y. T. (2023). Telling an authentic story by aligning with your product type and price. *Journal of Business Research, 161*, 113799.

KAYNAKÇA

Al-Ansi, A. M., Jaboob, M., Garad, A., & Al-Ansi, A. (2023). Analyzing augmented reality (AR) and virtual reality (VR) recent development in education. *Social Sciences & Humanities Open, 8*(1), 100532.

Asaad, R. R. (2021). Virtual reality and augmented reality technologies: A closer look. *International Research Journal of Science, Technology, Education, & Management (IRJSTEM), 1*(2).

Ashtari, N., Bunt, A., McGrenere, J., Nebeling, M., & Chilana, P. K. (2020, April). Creating augmented and virtual reality applications: Current practices, challenges, and opportunities. In *Proceedings of the 2020 CHI conference on human factors in computing systems* (1-13).

Baikulova, M., & Suderevskaia, E. (2019). *Futures research: The application of VR and AR emerging technologies in new media. Future of immersive visuals online* (Bachelor thesis).

Creed, C., Al-Kalbani, M., Theil, A., Sarcar, S., & Williams, I. (2024). Inclusive augmented and virtual reality: A research agenda. *International Journal of Human–Computer Interaction, 40*(20), 6200-6219.

Du, Z., Liu, J., & Wang, T. (2022). Augmented reality marketing: A systematic literature review and an agenda for future inquiry. *Frontiers in psychology, 13*, 925963.

Egieya, Z. E., Ewuga, S. K., Adegbite, A. O., & Oke, T. T. (2023). The role of virtual and augmented reality in modern marketing: A critical review. *Computer Science & IT Research Journal, 4*(3), 244-272.

Enyejo, J. O., Obani, O. Q., Afolabi, O., Igba, E., & Ibokette, A. I. (2024). Effect of Augmented Reality (AR) and Virtual Reality (VR) experiences on customer engagement and purchase behavior in retail stores. *Magna Scientia Advanced Research and Reviews, 11*(2), 132-150.

Fitria, T. N. (2023). Augmented reality (AR) and virtual reality (VR) technology in education: Media of teaching and learning: A review. *International Journal of Computer and Information System (IJCIS), 4*(1), 14-25.

Gandedkar, N. H., Wong, M. T., & Darendeliler, M. A. (2021, June). Role of virtual reality (VR), augmented reality (AR), and artificial intelligence (AI) in tertiary education and research of orthodontics: An insight. *Seminars in Orthodontics, 27*(2), 69-77. WB Saunders.

Gupta, T., & Bansal, S. (2022). Immersive horizons: VR and AR in digital marketing. *Journal of Marketing and Supply Chain Management, 1*(2), 1-7.

Huang, T. K., Yang, C. H., Hsieh, Y. H., Wang, J. C., & Hung, C. C. (2018). Augmented reality (AR) and virtual reality (VR) applied in dentistry. *The Kaohsiung journal of medical sciences, 34*(4), 243-248.

Jayawardena, N. S., Thaichon, P., Quach, S., Razzaq, A., & Behl, A. (2023). The persuasion effects of virtual reality (VR) and augmented reality (AR) video advertisements: A conceptual review. *Journal of Business Research, 160*, 113739.

Jung, T., & tom Dieck, M. C. (2018). *Augmented reality and virtual reality*. Ujedinjeno Kraljevstvo: Springer International Publishing AG.

Kaddoura, S., & Al Husseiny, F. (2023). The rising trend of Metaverse in education: Challenges, opportunities, and ethical considerations. *PeerJ Computer Science, 9*, e1252.

Koca, S., & Demir, Z. A. (2022). Augmented reality and transforming advertising. *Contemporary Issues of Communication, 1*(1), 23-30.

Korenkova, M., Maros, M., Levicky, M., & Fila, M. (2020). Consumer perception of modern and traditional forms of advertising. *Sustainability, 12*(23), 9996.

Peng, Z. (2024). The application of virtual reality and augmented reality technology in digital marketing. *Finance & Economics, 1*(9).485-489

Rauschnabel, P. A., Babin, B. J., tom Dieck, M. C., Krey, N., & Jung, T. (2022). What is augmented reality marketing? Its definition, complexity, and future. *Journal of business research, 142*, 1140-1150.

Rauschnabel, P. A., Felix, R., & Hinsch, C. (2019). Augmented reality marketing: How mobile AR-apps can improve brands through inspiration. *Journal of Retailing and Consumer Services, 49*, 43-53.

Sekhar, C. C., Ch, S. S., & Rao, G. N. (2018). Future reality is immersive reality. *International Journal of Recent Technology and Engineering, 7*(4), 302-309.

Söderström, C., Mikalef, P., Landmark, A. D., & Gupta, S. (2024). Augmented reality (AR) marketing and consumer responses: A study of cue-utilization and habituation. *Journal of Business Research, 182*, 114813.

Vasista, K. (2022). Augmented reality vs. virtual reality. *Central Asian Journal of Mathematical Theory and Computer Sciences, 3*(3), 1-4.

Wedel, M., Bigné, E., & Zhang, J. (2020). Virtual and augmented reality: Advancing research in consumer marketing. *International Journal of Research in Marketing, 37*(3), 443-465.

Zhao, X., Ren, Y., & Cheah, K. S. (2023). Leading Virtual Reality (VR) and Augmented Reality (AR) in education: Bibliometric and content analysis from the web of science (2018–2022). *SAGE Open, 13*(3), 21582440231190821.

INTERNATIONAL RESEARCH IN BIOLOGY-II:

COMPARISON OF TRADITIONAL AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS

Editors
Prof. Dr. Cengiz Mutlu
Lect. Dr. Selda Palabıyık

EĞİTİM
yayınevi

International Research in Biology-II: Comparison of Traditional and Artificial Intelligence Applications

Edıtors: Prof. Dr. Cengiz Mutlu, Lect. Dr. Selda Palabıyık

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-94-4
1. Edition, December 2024

Library Information Card

International Research in Biology-II: Comparison of Traditional and Artificial Intelligence Applications
Edıtors: Prof. Dr. Cengiz Mutlu, Lect. Dr. Selda Palabıyık
V+88, 135x215 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-5997-94-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Abdolrasol, M. G., Hussain, S. S., Ustun, T. S., Sarker, M. R., Hannan, M. A., Mohamed, R., ... & Milad, A. (2021). Artificial neural networks based optimization techniques: A review. *Electronics*, *10*(21), 2689.

Ahmad, H. (2019). Machine learning applications in oceanography. *Aquatic Research*, *2*(3), 161-169.

Akkan, T., Mutlu, C., Işık, H., Yazıcıoğlu, O., Yazıcı, R., Yılmaz, M., & Polat, N. (2024). Determination of fish condition factor using artificial neural networks and machine learning algorithms. Acta Biologica Turcica, 37(1), 8-1.

An, D., Hao, J., Wei, Y., Wang, Y., & Yu, X. (2021). Application of computer vision in fish intelligent feeding system—A review. *Aquaculture Research*, *52*(2), 423-437.

Avnimelech, Y. (2009). *Biofloc technology: a practical guide book* (182).

Bernal-Higuita, F., Acosta-Coll, M., Ballester-Merelo, F., & De-la-Hoz-Franco, E. (2023). Implementation of information and communication technologies to increase sustainable productivity in freshwater finfish aquaculture–A review. *Journal of Cleaner Production*, *408*, 137124.

Cabreira, A. G., Tripode, M., & Madirolas, A. (2009). Artificial neural networks for fish-species identification. *ICES Journal of Marine Science*, *66*(6), 1119-1129.

Cansu, T., Bas, E., Egrioglu, E., Akkan, T. (2024). Intuitionistic fuzzy time series forecasting method based on dendrite neuron model and exponential smoothing. Granul. Comput. 9, 49. https://doi.org/10.1007/s41066-024-00474-6

Carbonara, P., & Follesa, M. C. (2019). Handbook on fish age determination: a Mediterranean experience. *General fisheries commission for the mediterranean. Studies and Reviews*, (98), I-179.

Cui, S., Zhou, Y., Wang, Y., & Zhai, L. (2020). Fish detection using deep learning. *Applied Computational Intelligence and Soft Computing*, *2020*(1), 3738108.

Deng, L., & Yu, D. (2014). Deep learning: methods and applications. *Foundations and trends® in signal processing*, *7*(3–4), 197-387.

FAO (2010). F I. The state of world fisheries and aquaculture 2010. *State of World Fisheries and Aquaculture*, *4*(1), 40-41.

FAO, (2003). Fisheries management. The ecosystem approach to fisheries. FAO Technical Guidelines for Responsible Fisheries. No. 4, Suppl. 2. Rome, 112 p.

FAO, F. (2018). The State of World Fisheries and Aquaculture 2018-Meeting the sustainable development goals. Food and Agriculture Organization of the United Nations.

French, G., Mackiewicz, M., Fisher, M., Holah, H., Kilburn, R., Campbell, N., & Needle, C. (2020). Deep neural networks for analysis of fisheries surveillance video and automated monitoring of fish discards. ICES Journal of Marine Science, 77(4), 1340-1353.

Gladju, J., Kamalam, B. S., & Kanagaraj, A. (2022). Applications of data mining and machine learning framework in aquaculture and fisheries: A review. *Smart Agricultural Technology*, *2*, 100061.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT press.

Goodwin, M., Halvorsen, K. T., Jiao, L., Knausgård, K. M., Martin, A. H., Moyano, M., ... & Thorbjørnsen, S. H. (2022). Unlocking the potential of deep learning for marine ecology: overview, applications, and outlook. *ICES Journal of Marine Science*, *79*(2), 319-336.

Gue, I. H. V., Ubando, A. T., Tseng, M. L., & Tan, R. R. (2020). Artificial neural networks for sustainable development: a critical review. *Clean Technologies and Environmental Policy*, *22*, 1449-1465.

Guisan, A., & Zimmermann, N. E. (2000). Predictive habitat distribution models in ecology. *Ecological modelling*, *135*(2-3), 147-186.

Hasegawa, T., Kondo, K., & Senou, H. (2024). Transferable Deep Learning Model for the Identification of Fish Species for Various Fishing Grounds. *Journal of Marine Science and Engineering*, *12*(3), 415.

Hassoun, A., Aït-Kaddour, A., Abu-Mahfouz, A. M., Rathod, N. B., Bader, F., Barba, F. J., ... & Regenstein, J. (2023). The fourth industrial revolution in the food industry—Part I: Industry 4.0 technologies. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *63*(23), 6547-6563.

Honarmand Ebrahimi, S., Ossewaarde, M., & Need, A. (2021). Smart fishery: a systematic review and research agenda for sustainable fisheries in the age of AI. *Sustainability*, *13*(11), 6037.

Isık, H., Akkan, T. (2024). Water Quality Assessment with Artificial Neural Network Models: Performance Comparison Between SMN, MLP and PS-ANN Methodologies. Arab J Sci Eng

Işık, H., Bas, E., Egrioglu, E., Akkan, T. (2024). A new single multiplicative neuron model artificial neural network based on black hole optimization algorithm: forecasting the amounts of clean water given to metropolis. Stoch Environ Res Risk Assess 38, 4259–4274 https://doi.org/10.1007/s00477-024-02802-3

Jayasundara, J. M. V. D. B., Ramanayake, R. M. L. S., Senarath, H. M. N. B., Herath, H. M. S. L., Godaliyadda, G. M. R. I., Ekanayake, M. P. B., ... & Ariyawansa, S. (2023). Deep learning for automated fish grading. *Journal of Agriculture and Food Research*, *14*, 100711.

Jiang, L., Quan, H., Xie, T., & Qian, J. (2022). Fish recognition in complex underwater scenes based on targeted sample transfer learning. *Multimedia Tools and Applications*, *81*(18), 25303-25317.

Jisr, N., Younes, G., Sukhn, C., & El-Dakdouki, M. H. (2018). Length-weight relationships and relative condition factor of fish inhabiting the marine area of the Eastern Mediterranean city, Tripoli-Lebanon. *The Egyptian Journal of Aquatic Research*, *44*(4), 299-305.

Lek, S., & Guégan, J. F. (1999). Artificial neural networks as a tool in ecological modelling, an introduction. *Ecological modelling*, *120*(2-3), 65-73.

Li, D., Hao, Y., & Duan, Y. (2020). Nonintrusive methods for biomass estimation in aquaculture with emphasis on fish: a review. *Reviews in Aquaculture*, *12*(3), 1390-1411.

Malde, K., Handegard, N. O., Eikvil, L., & Salberg, A. B. (2020). Machine intelligence and the data-driven future of marine science. *ICES Journal of Marine Science*, *77*(4), 1274-1285.

Mutlu, C., Uncumusaoğlu, C. M., & Verep, B. (2018). Technical Specifications of Fishing Fleet in Giresun Province. Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences, 3(2), 68-76.

Olaya-Marín, E. J., Martínez-Capel, F., & Vezza, P. (2013). A comparison of artificial neural networks and random forests to predict native fish species richness in Mediterranean rivers. Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems, (409), 07.

Ordoñez, A., Eikvil, L., Salberg, A. B., Harbitz, A., Murray, S. M., & Kampffmeyer, M. C. (2020). Explaining decisions of deep neural networks used for fish age prediction. PloS One.

Ovalle, J. C., Vilas, C., & Antelo, L. T. (2022). On the use of deep learning for fish species recognition and quantification on board fishing vessels. *Marine Policy*, *139*, 105015.

Palabıyık, S., Akkan, T. Evaluation of water quality based on artificial intelligence: performance of multilayer perceptron neural networks and multiple linear regression versus water

quality indexes. Environ Dev Sustain (2024). https://doi.org/10.1007/s10668-024-05075-6

Palmer, M., Álvarez-Ellacuría, A., Moltó, V., & Catalán, I. A. (2022). Automatic, operational, high-resolution monitoring of fish length and catch numbers from landings using deep learning. Fisheries Research, 246, 106166.

Park, Y. S., & Lek, S. (2016). Artificial neural networks: Multilayer perceptron for ecological modeling. In *Developments in environmental modelling* (Vol. 28, pp. 123-140). Elsevier.

Ramírez-Coronel, F. J., Rodríguez-Elías, O. M., Esquer-Miranda, E., Pérez-Patricio, M., Pérez-Báez, A. J., & Hinojosa-Palafox, E. A. (2024). Non-Invasive Fish Biometrics for Enhancing Precision and Understanding of Aquaculture Farming through Statistical Morphology Analysis and Machine Learning. *Animals*, *14*(13), 1850.

Şahin, C., Akın, Ş., Hacımurtazaoğlu, N., Mutlu, C., & Verep, B. (2008). The stock parameter of anchovy (Engraulis encrasicolus) population on the coasts of the eastern Black Sea: reason and implications in declining of anchovy population during the 2004–2005 and 2005–2006 fishing seasons. Fresenius Environmental Bulletin, 17(12b), 2159-2169.

Saleh, A., Sheaves, M., Jerry, D., & Azghadi, M. R. (2023). Applications of deep learning in fish habitat monitoring: A tutorial and survey. *Expert Systems with Applications*, 121841.

Saufi, S. R., Ahmad, Z. A. B., Leong, M. S., & Lim, M. H. (2019). Challenges and opportunities of deep learning models for machinery fault detection and diagnosis: A review. *Ieee Access*, *7*, 122644-122662.

Sigurðardóttir, A. R., Sverrisson, Þ., Jónsdóttir, A., Gudjónsdóttir, M., Elvarsson, B. Þ., & Einarsson, H. (2023). Otolith age determination with a simple computer

vision based few-shot learning method. *Ecological Informatics*, *76*, 102046.

Smoliński, S., & Radtke, K. (2017). Spatial prediction of demersal fish diversity in the Baltic Sea: comparison of machine learning and regression-based techniques. *ICES Journal of Marine Science*, *74*(1), 102-111.

Suryanarayana, I., Braibanti, A., Rao, R. S., Ramam, V. A., Sudarsan, D., & Rao, G. N. (2008). Neural networks in fisheries research. *Fisheries Research*, *92*(2-3), 115-139.

Vo, T. T. E., Ko, H., Huh, J. H., & Kim, Y. (2021). Overview of smart aquaculture system: Focusing on applications of machine learning and computer vision. *Electronics*, *10*(22), 2882.

Yáñez, E., Plaza, F., Gutiérrez-Estrada, J. C., Rodríguez, N., Barbieri, M. A., Pulido-Calvo, I., & Bórquez, C. (2010). Anchovy (Engraulis ringens) and sardine (Sardinops sagax) abundance forecast off northern Chile: a multivariate ecosystemic neural network approach. *Progress in Oceanography*, *87*(1-4), 242-250.

Yang, X., Zhang, S., Liu, J., Gao, Q., Dong, S., & Zhou, C. (2021a). Deep learning for smart fish farming: applications, opportunities and challenges. *Reviews in Aquaculture*, *13*(1), 66-90.

Zargar, U. R., Yousuf, A. R., Mushtaq, B., & Jan, D. (2012). Length-weight relationship of the crucian carp, Carassius carassius in relation to water quality, sex and season in some lentic water bodies of Kashmir Himalayas. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 12(3).

Zhao, S., Zhang, S., Liu, J., Wang, H., Zhu, J., Li, D., & Zhao, R. (2021). Application of machine learning in intelligent fish aquaculture: A review. *Aquaculture*, *540*, 736724.

Zion, B. (2012). The use of computer vision technologies in aquaculture–a review. *Computers and electronics in agriculture*, *88*, 125-132.

REFERENCES

Abinaya, N. S., Susan, D., & Sidharthan, R. K. (2022). Deep learning-based segmental analysis of fish for biomass estimation in an occulted environment. *Computers and Electronics in Agriculture*, *197*, 106985

Akkan, T., Mutlu, C., Işık, H., Yazıcıoğlu, O., Yazıcı, R., Yılmaz, M., & Polat, N. (2024). Determination of fish condition factor using artificial neural networks and machine learning algorithms. *Acta Biologica Turcica,* 37(1), 8-1.

Akkan, T., Yazicioglu, O., Yazici, R. and Yilmaz, M. (2018). An Examination of Ecological and Statistical Risk Assessment of Toxic Metals in Sediments at Sıddıklı Dam Lake: A Case Study in Kırşehir, Turkey. Fresenius Environmental Bulletin, 27(12), 8104-8111.

Álvarez-Ellacuría, A., Palmer, M., Catalán, I. A., & Lisani, J. L. (2020). Image-based, unsupervised estimation of fish size from commercial landings using deep learning. ICES *Journal of Marine Science,* 77(4), 1330-1339.

Ankitha, K., Venugopala, P. S., & Kumaki, T. (2024, March). A Survey on Fish Size Measurement in Aquatic Environments. In *2024 IEEE Bangalore Humanitarian Technology Conference (B-HTC)* (pp. 23-27). IEEE.

Benson, I. M., Helser, T. E., & Barnett, B. K. (2024). Fourier transform near infrared spectroscopy of otoliths coupled with deep learning improves age prediction for long-lived northern rockfish. *Fisheries Research,* 278, 107116.

Benson, I. M., Helser, T. E., Marchetti, G., & Barnett, B. K. (2023). The future of fish age estimation: deep machine learning coupled with Fourier transform near-infrared spectroscopy of otoliths. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, *80*(9), 1482-1494.

Benzer, S., Garabaghi, F. H., Benzer, R., & Mehr, H. D. (2022). Investigation of some machine learning algorithms in fish age classification. *Fisheries Research,* 245, 106151.

Bermejo, Sergio, Brais Monegal, and Joan Cabestany. “Fish age categorization from otolith images using multi-class support vector machines.” Fisheries Research 84.2 (2007): 247-253.

Bravata, N., Kelly, D., Eickholt, J., Bryan, J., Miehls, S., & Zielinski, D. (2020). Applications of deep convolutional neural networks to predict length, circumference, and weight from mostly dewatered images of fish. *Ecology and Evolution*, *10*(17), 9313-9325

Cansu, T., Bas, E., Egrioglu, E. Akkan, T. (2024). Intuitionistic fuzzy time series forecasting method based on dendrite neuron model and exponential smoothing. Granul. Comput. 9, 49. https://doi.org/10.1007/s41066-024-00474-6

Cavieses Núñez, R. A., Ojeda Ruiz de la Peña, M. Á., Flores Irigollen, A., & Rodríguez Rodríguez, M. (2018). Deep learning models for the prediction of small-scale fisheries catches: finfish fishery in the region of “Bahia magadalena-almejas”. *ICES Journal of Marine Science*, *75*(6), 2088-2096.

Climent-Pérez, P., Galán-Cuenca, A., García-d’Urso, N. E., Saval-Calvo, M., Azorin-Lopez, J., & Fuster-Guillo, A. (2022, September). Automatic fish size estimation from uncalibrated fish market images using computer vision and deep learning. In International workshop on soft computing models in industrial and environmental applications (pp. 319-329). Cham: Springer Nature Switzerland.

Cochrane, K. L. (Ed.). (2002). A fishery manager’s guidebook: management measures and their application (No. 424). Food & Agriculture Org.

Cohen, A. H., & Wallén, P. (1980). The neuronal correlate of locomotion in fish: “Fictive swimming” induced in an in vitro preparation of the lamprey spinal cord. *Experimental brain research*, *41*(1), 11-18.

Cong, X., Tian, Y., Quan, J., Qin, H., Li, Q., & Li, R. (2024). Machine vision-based estimation of body size and weight

of pearl gentian grouper. *Aquaculture International,* 1-27.

Do, A. N. T., & Tran, H. D. (2023). Potential application of artificial neural networks for analyzing the occurrences of fish larvae and juveniles in an estuary in northern Vietnam. *Aquatic Ecology*, *57*(4), 813-831.

Engelhard, G. H., & Heino, M. (2004). Maturity changes in Norwegian spring-spawning herring before, during, and after a major population collapse. *Fisheries Research*, *66*(2-3), 299-310.

Fablet, R. (2006). Statistical learning applied to computer-assisted fish age and growth estimation from otolith images. *Fisheries Research,* 81(2-3), 219-228.

Fablet, R., & Le Josse, N. (2005). Automated fish age estimation from otolith images using statistical learning. *Fisheries Research*, *72*(2-3), 279-290.

Froese, R. (2006). Cube law, condition factor and weight–length relationships: history, meta-analysis and recommendations. *Journal of applied ichthyology*, *22*(4), 241-253

Garcia, R., Prados, R., Quintana, J., Tempelaar, A., Gracias, N., Rosen, S., ... & Løvall, K. (2020). Automatic segmentation of fish using deep learning with application to fish size measurement. *ICES Journal of Marine Science,* 77(4), 1354-1366.

Guo, C., Lek, S., Ye, S., Li, W., Liu, J., & Li, Z. (2015). Uncertainty in ensemble modelling of large-scale species distribution: effects from species characteristics and model techniques. *Ecological Modelling*, *306*, 67-75.

Gutreuter, S., & Krzoska, D. J. (1994). Quantifying precision of in situ length and weight measurements of fish. *North American Journal of Fisheries Management*, *14*(2), 318-322.

Hassan, N., Kadir, S. T. S. A., Husain, M. L., Satyanarayana, B., Ambak, M. A., & Ghaffar, A. M. (2023). Weight Prediction for Fishes in Setiu Wetland, Terengganu, using Machine

Learning Regression Model. In BIO Web of Conferences (Vol. 73, p. 01007). *EDP Sciences.*

Hilborn, R., & Walters, C. J. (1992). Quantitative fisheries stock assessment: choice dynamics and uncertainty–Chapman and Hall. *New York*.

Hilborn, R., & Walters, C. J. (Eds.). (2013). *Quantitative fisheries stock assessment: choice, dynamics and uncertainty*. Springer Science & Business Media

İşgüzar, S., Türkoğlu, M., Ateşşahin, T., & Dürrani, Ö. (2024). FishAgePredictioNet: A multi-stage fish age prediction framework based on segmentation, deep convolution network, and Gaussian process regression with otolith images. *Fisheries Research*, *271*, 106916.

Isık, H., Akkan, T. (2024). Water Quality Assessment with Artificial Neural Network Models: Performance Comparison Between SMN, MLP and PS-ANN Methodologies. Arab J Sci Eng https://doi.org/10.1007/s13369-024-09238-5

Iwahara, Y., Shibata, Y., Manano, M., Nishino, T., Kariya, R., & Yaemori, H. (2024). Effects of input image size on the accuracy of fish identification using deep learning. *bioRxiv,* 2024-03.

Jayasundara, J. M. V. D. B., Ramanayake, R. M. L. S., Senarath, H. M. N. B., Herath, H. M. S. L., Godaliyadda, G. M. R. I., Ekanayake, M. P. B., ... & Ariyawansa, S. (2023). Deep learning for automated fish grading. *Journal of Agriculture and Food Research*, *14*, 100711.

Kirch, K. S. (2024). Time Series Modeling to Ascertain Age in Fisheries Management.

Li, D., Hao, Y., & Duan, Y. (2020). Nonintrusive methods for biomass estimation in aquaculture with emphasis on fish: a review. *Reviews in Aquaculture*, *12*(3), 1390-1411.

Liu, Z., Jia, X., & Xu, X. (2019). Study of shrimp recognition methods using smart networks. *Computers and Electronics in Agriculture*, *165*, 104926.

Lüdtke, S., & Pierce, M. E. (2023). Towards Machine Learning-based Fish Stock Assessment. *arXiv preprint arXiv:2308.03403*.

Ma, T. H., Chang, Y. J., Shiao, J. C., Jin, C. B., & Kuo, Y. F. (2024). Enhancing machine learning-based age estimation for Pacific bluefin tuna: An approach with data imputation and image augmentation strategies. *Fisheries Research,* 274, 106992.

Marrable, D., Tippaya, S., Barker, K., Harvey, E., Bierwagen, S. L., Wyatt, M., ... & Stowar, M. (2023). Generalised deep learning model for semi-automated length measurement of fish in stereo-BRUVS. *Frontiers in Marine Science*, *10*, 1171625.

Martinsen, I. (2021). Deep learning applied to fish otolith images (Master's thesis, UiT Norges arktiske universitet).

Martinsen, I., Harbitz, A., & Bianchi, F. M. (2022). Age prediction by deep learning applied to Greenland halibut (Reinhardtius hippoglossoides) otolith images. *PLoS One,* 17(11), e0277244.

McKenna Jr, J. E. (2005). Application of neural networks to prediction of fish diversity and salmonid production in the Lake Ontario basin. *Transactions of the American Fisheries Society, 1*34(1), 28-43.

Moen, E., Handegard, N. O., Allken, V., Albert, O. T., Harbitz, A., & Malde, K. (2018). Automatic interpretation of otoliths using deep learning. *PLoS One*, *13*(12), e0204713.

Monkman, G. G., Hyder, K., Kaiser, M. J., & Vidal, F. P. (2019). Using machine vision to estimate fish length from images using regional convolutional neural networks. *Methods in Ecology and Evolution,* 10(12), 2045-2056.

Munoz, F., Pennino, M. G., Conesa, D., López-Quílez, A., & Bellido, J. M. (2013). Estimation and prediction of the spatial occurrence of fish species using Bayesian latent Gaussian models. *Stochastic Environmental Research and Risk Assessment*, *27*, 1171-1180

Ozcan, E. I. (2024). Performance of artificial neural networks and traditional methods in determining selected growth parameters of Heckel, 1843. *Oceanological and Hydrobiological Studies*, 53(1), 153-163.

Palabıyık, S., Akkan, T. (2024). Evaluation of water quality based on artificial intelligence: performance of multilayer perceptron neural networks and multiple linear regression versus water quality indexes. Environ Dev Sustain https://doi.org/10.1007/s10668-024-05075-6

Palmer, M., Álvarez-Ellacuría, A., Moltó, V., & Catalán, I. A. (2022). Automatic, operational, high-resolution monitoring of fish length and catch numbers from landings using deep learning. *Fisheries Research,* 246, 106166.

Plaza-Vega, F., & Araya, H. (2024). Anchovy (Engraulis ringens) and Pacific sardine (Sardinops sagax) variability changes in northern Chile associated with the environment and inter species synchronicity: GARCH model with exogenous variable and hybrid Bayesian deep learning estimation approach. *Progress in Oceanography*, *221*, 103190

Politikos, D. V., Petasis, G., Chatzispyrou, A., Mytilineou, C., & Anastasopoulou, A. (2021). Automating fish age estimation combining otolith images and deep learning: The role of multitask learning. *Fisheries Research*, *242*, 106033

Pradana, G. A. (2023). A Study of Prediction Model for Capture Fisheries Production in Indonesian Sea Waters Using Machine Learning. *JISA (Jurnal Informatika dan Sains),* 6(1), 17-23.

Rahman, L. F., Marufuzzaman, M., Alam, L., Bari, M. A., Sumaila, U. R., & Sidek, L. M. (2021). Developing an ensembled machine learning prediction model for marine fish and aquaculture production. *Sustainability,* 13(16), 9124.

Robertson, S., & Morison, A. (2001). Development of an Aritificial Neural Network for Automated Age Estimation. Department of Natural Resources and Environment.

Rocha, W. S., da Fonseca, T. F. C., Watanabe, C. Y. V., da Costa Dória, C. R., & Sant'Anna, I. R. A. (2024). Automatic measurement of fish from images using convolutional neural networks. *Multimedia Tools and Applications,* 1-21.

Saif, M. B., & Khanam, M. (2024). Comparing ARIMA, Neural Network and Hybrid Models for Forecasting Fish Production in Bangladesh. *Dhaka University Journal of Science,* 72(1), 71-76.

Solari, F. J., Villar, S. A., Acosta, G. G., Madirolas, A., & Cabreira, A. G. (2015, July). Fish length prediction from acoustic descriptors of Anchovy (Engraulis anchoita) schools. In 2015 IEEE/OES Acoustics in Underwater Geosciences Symposium (RIO Acoustics) (pp. 1-6). IEEE.

Suryanarayana, I., Braibanti, A., Rao, R. S., Ramam, V. A., Sudarsan, D., & Rao, G. N. (2008). Neural networks in fisheries research. *Fisheries Research*, *92*(2-3), 115-139.

Tonachella, N., Martini, A., Martinoli, M., Pulcini, D., Romano, A., & Capoccioni, F. (2022). An affordable and easy-to-use tool for automatic fish length and weight estimation in mariculture. *Scientific Reports,* 12(1), 15642.

Tseng, C. H., Hsieh, C. L., & Kuo, Y. F. (2020). Automatic measurement of the body length of harvested fish using convolutional neural networks. *Biosystems Engineering*, *189*, 36-47.

Tuhtan, J. A., Fuentes-Perez, J. F., Toming, G., & Kruusmaa, M. (2017). Flow velocity estimation using a fish-shaped lateral line probe with product-moment correlation features and a neural network. *Flow Measurement and Instrumentation*, *54*, 1-8.

Vasumathi, A., Rathore, P. S., Vignesh, N., & Harsith, S. (2024, April). Fish Disease Detection Using Machine Learning.

In *2024 International Conference on Science Technology Engineering and Management (ICSTEM)* (pp. 1-4). IEEE

Voskakis, D., Makris, A., & Papandroulakis, N. (2021, September). Deep learning based fish length estimation. An application for the Mediterranean aquaculture. In OCEANS 2021: San Diego–Porto (pp. 1-5). IEEE.

Yáñez, E., Plaza, F., Gutiérrez-Estrada, J. C., Rodríguez, N., Barbieri, M. A., Pulido-Calvo, I., & Bórquez, C. (2010). Anchovy (Engraulis ringens) and sardine (Sardinops sagax) abundance forecast off northern Chile: a multivariate ecosystemic neural network approach. *Progress in Oceanography*, *87*(1-4), 242-250.

Yazıcı, R., Yazıcıoğlu, O., Yılmaz, M., Akkan, T., Mutlu, C., & Polat, N. (2024). The length-weight (LWR) and length-length (LLR) relationships of Nemipterus randalli (Russel, 1986), an invasive species in Iskenderun Bay. Acta Biologica Turcica, 37(1), 7-1.

Yazıcıoğlu, O., & Akkan, T. (2022). Morphometric Relationships of Nemipterus randalli (Russell, 1986) from İskenderun Bay. Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences, 5(4), 772-776.

Yu, T. S., Ji, C. W., Park, Y. S., Han, K. H., & Kwak, I. S. (2022). Characterization of Fish Assemblages and Standard Length Distributions among Different Sampling Gears Using an Artificial Neural Network. *Fishes,* 7(5), 275.

Zhang, L., Wang, J., & Duan, Q. (2020). Estimation for fish mass using image analysis and neural network. *Computers and Electronics in Agriculture,* 173, 105439.

Zhang, W., Zhong, X., & Liu, G. (2008). Recognizing spatial distribution patterns of grassland insects: neural network approaches. *Stochastic Environmental Research and Risk Assessment*, *22*, 207-216.

Zhao, S., Zhang, S., Liu, J., Wang, H., Zhu, J., Li, D., & Zhao, R. (2021). Application of machine learning in intelligent fish aquaculture: A review. *Aquaculture*, *540*, 736724.

REFERENCES

Alaba, S. Y., Shah, C., Nabi, M. M., Ball, J. E., Moorhead, R., Han, D., ... & Wallace, F. (2023, June). Semi-supervised learning for fish species recognition. In *Ocean Sensing and Monitoring XV* (Vol. 12543, pp. 247-254). SPIE.

Cabreira, A. G., Tripode, M., & Madirolas, A. (2009). Artificial neural networks for fish-species identification. *ICES Journal of Marine Science*, *66*(6), 1119-1129.

Chen, G., Sun, P., & Shang, Y. (2017, November). Automatic fish classification system using deep learning. In 2017 IEEE 29th International Conference on Tools with Artificial Intelligence (ICTAI) (pp. 24-29). IEEE.

Christensen, J. H., Mogensen, L. V., Galeazzi, R., & Andersen, J. C. (2018, November). Detection, localization and classification of fish and fish species in poor conditions using convolutional neural networks. In 2018 IEEE/OES Autonomous Underwater Vehicle Workshop (AUV) (pp. 1-6). IEEE.

Deep, B. V., & Dash, R. (2019, March). Underwater fish species recognition using deep learning techniques. In 2019 6th International Conference on Signal Processing and Integrated Networks (SPIN) (pp. 665-669). IEEE.

Dharshana, D., Natarajan, B., Bhuvaneswari, R., & Husain, S. S. (2023, April). A novel approach for detection and classification of fish species. In 2023 Second International Conference on Electrical, Electronics, Information and Communication Technologies (ICEEICT) (pp. 1-7). IEEE.

Dos Santos, A. A., & Gonçalves, W. N. (2019). Improving Pantanal fish species recognition through taxonomic ranks in convolutional neural networks. *Ecological Informatics*, *53*, 100977.

Haralabous, J., & Georgakarakos, S. (1996). Artificial neural networks as a tool for species identification of fish schools. ICES Journal of Marine Science, 53(2), 173-180.

Hasegawa, T., Kondo, K., & Senou, H. (2024). Transferable Deep Learning Model for the Identification of Fish Species for Various Fishing Grounds. *Journal of Marine Science and Engineering*, *12*(3), 415.

Hridayami, P., Putra, I. K. G. D., & Wibawa, K. S. (2019). Fish species recognition using VGG16 deep convolutional neural network. *Journal of Computing Science and Engineering*, *13*(3), 124-130.

Islam, S. M., Bani, S. I., & Ghosh, R. (2021). Content-based fish classification using combination of machine learning methods. *International Journal of Information Technology and Computer Science (IJITCS),* 13(8), 62-68.

Jalal, A., Salman, A., Mian, A., Shortis, M., & Shafait, F. (2020). Fish detection and species classification in underwater environments using deep learning with temporal information. *Ecological Informatics,* 57, 101088.

Jiang, L., Quan, H., Xie, T., & Qian, J. (2022). Fish recognition in complex underwater scenes based on targeted sample transfer learning. *Multimedia Tools and Applications*, *81*(18), 25303-25317.

Jin, L., Yu, J., Yuan, X., & Du, X. (2021). Fish classification using DNA barcode sequences through deep learning method. *Symmetry,* 13(9), 1599.

Kang, H., Jeon, D. J., Kim, S., & Jung, K. (2022). Estimation of fish assessment index based on ensemble artificial neural network for aquatic ecosystem in South Korea. *Ecological Indicators, 1*36, 108708.

Latumakulita, L. A., Astawa, I. N. G. A., Mairi, V. G., Purnama, F., Wibawa, A. P., Jabari, N., & Islam, N. (2022). Combination of Feature Extractions for Classification of Coral Reef Fish Types Using Backpropagation Neural Network. *JOIV: International Journal on Informatics Visualization,* 6(3), 643-649.

Li, D., & Du, L. (2022). Recent advances of deep learning algorithms for aquacultural machine vision systems with emphasis on fish. *Artificial Intelligence Review*, *55*(5), 4077-4116..

Liawatimena, S., Heryadi, Y., Trisetyarso, A., Wibowo, A., Abbas, B. S., & Barlian, E. (2018, September). A fish classification on images using transfer learning and matlab. In 2018 Indonesian association for pattern recognition international conference (INAPR) (pp. 108-112). IEEE.

Liu, H., Ma, X., Yu, Y., Wang, L., & Hao, L. (2023). Application of deep learning-based object detection techniques in fish aquaculture: a review. *Journal of Marine Science and Engineering*, *11*(4), 867.

Malik, H., Naeem, A., Hassan, S., Ali, F., Naqvi, R. A., & Yon, D. K. (2023). Multi-classification deep neural networks for identification of fish species using camera captured images. *Plos one,* 18(4), e0284992.

Moniruzzaman, M., Islam, S. M. S., Bennamoun, M., & Lavery, P. (2017). Deep learning on underwater marine object detection: A survey. In Advanced Concepts for Intelligent Vision Systems: 18th International Conference, ACIVS 2017, Antwerp, Belgium, September 18-21, 2017, Proceedings 18 (pp. 150-160). Springer International Publishing.

Montalbo, F. J. P., & Hernandez, A. A. (2019, October). Classification of fish species with augmented data using deep convolutional neural network. In 2019 IEEE 9th International Conference on System Engineering and Technology (ICSET) (pp. 396-401). IEEE.

Monteiro, R. S., Ribeiro, M. C., Viana, C. A., Moreira, M. W., Araúo, G. S., & Rodrigues, J. J. (2023). Fish recognition model for fraud prevention using convolutional neural networks. *Advances in Computational Intelligence*, *3*(1), 2.

Morimoto, E., Taira, Y., & Nakamura, M. (2009). Identification of Fish Species using Neural Networks. *J. Nat. Fish. Univ,* 58(1), 65.

Mujtaba, D. F., & Mahapatra, N. R. (2022, December). A study of feature importance in fish species prediction neural networks. *In 2022 International Conference on Computational Science and Computational Intelligence (CSCI)* (pp. 1547-1550). IEEE.

Nagashima, Y., & Ishimatsu, T. (1998, November). A Morphological Approach to Fish Discrimination. *In MVA* (pp. 306-309).

Ogunlana, S. O., Olabode, O., Oluwadare, S. A. A., & Iwasokun, G. B. (2015). Fish classification using support vector machine. *African Journal of Computing & ICT,* 8(2), 75-82.

Olaya-Marín, E. J., Martínez-Capel, F., & Vezza, P. (2013). A comparison of artificial neural networks and random forests to predict native fish species richness in Mediterranean rivers. *Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems, (*409), 07.

Ovalle, J. C., Vilas, C., & Antelo, L. T. (2022). On the use of deep learning for fish species recognition and quantification on board fishing vessels. *Marine Policy*, *139*, 105015.

Prasenan, P., & Suriyakala, C. D. (2023). Novel modified convolutional neural network and FFA algorithm for fish species classification. *Journal of Combinatorial Optimization,* 45(1), 16.

Prasetyo, E., Suciati, N., & Fatichah, C. (2022). Multi-level residual network VGGNet for fish species classification. *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences,* 34(8), 5286-5295.

Qin, H., Li, X., Liang, J., Peng, Y., & Zhang, C. (2016). DeepFish: A deep learning approach for underwater fish recognition. Neurocomputing.

Rachmatullah, M. N., & Supriana, I. (2018, August). Low resolution image fish classification using convolutional neural network. In *2018 5th International Conference on Advanced Informatics: Concept Theory and Applications (ICAICTA)* (pp. 78-83). IEEE.

Rathi, D., Jain, S., & Indu, S. (2017, December). Underwater fish species classification using convolutional neural network and deep learning. In *2017 Ninth international conference on advances in pattern recognition (ICAPR)* (pp. 1-6). Ieee.

Robotham, H., Bosch, P., Gutiérrez-Estrada, J. C., Castillo, J., & Pulido-Calvo, I. (2010). Acoustic identification of small pelagic fish species in Chile using support vector machines and neural networks. *Fisheries Research,* 102(1-2), 115-122.

Roy, S., Mondal, S., Sarkar, S., Banerjee, S. K., Bhattacharya, S., & Sultana, M. (2023). AI based Framework for Fish Species Identification and Classification.*International Journal of Computer Sciences and Engineering,* 11(1), pp.81-88,

Saberioon, M., Císař, P., Labbé, L., Souček, P., Pelissier, P., & Kerneis, T. (2018). Comparative performance analysis of support vector machine, random forest, logistic regression and k-nearest neighbours in rainbow trout (Oncorhynchus mykiss) classification using image-based features. *Sensors,* 18(4), 1027.

Salman, A., Jalal, A., Shafait, F., Mian, A., Shortis, M., Seager, J., & Harvey, E. (2016). Fish species classification in unconstrained underwater environments based on deep learning. Limnology and Oceanography: *Methods,* 14(9), 570-585.

Silva, C. N., Dainys, J., Simmons, S., Vienožinskis, V., & Audzijonyte, A. (2022). A scalable open-source framework for machine learning-based image collection, annotation and classification: a case study for automatic fish species identification. *Sustainability,* 14(21), 14324.

Spampinato, C., Giordano, D., Di Salvo, R., Chen-Burger, Y. H. J., Fisher, R. B., & Nadarajan, G. (2010, October). Automatic fish classification for underwater species behavior understanding. In *Proceedings of the first ACM international workshop on Analysis and retrieval of tracked events and motion in imagery streams* (pp. 45-50).

Wu, Y., Yin, J., Dai, Y., & Yuan, Y. (2014). Identification method of freshwater fish species using multi-kernel support vector machine with bee colony optimization. *Transactions of the Chinese Society of Agricultural Engineering,* 30(16), 312-319.

Yang, Y., Xue, B., Jesson, L., Wylie, M., Zhang, M., & Wellenreuther, M. (2021b). Deep convolutional neural networks for fish weight prediction from images. In *2021 36th International Conference on Image and Vision Computing New Zealand (IVCNZ)* (pp. 1-6). IEEE.

Zhang, D., Lee, D. J., Zhang, M., Tippetts, B. J., & Lillywhite, K. D. (2016). Object recognition algorithm for the automatic identification and removal of invasive fish. *Biosystems Engineering*, *145*, 65-75.

REFERENCES

Ahad, M. T., Mamun, S. B., Chowdhury, S., Song, B., & Li, (2024) Y. Fishdoc: A Mobile-Based Fishdisease Detection System Using Yolov8. *Available at SSRN 4899189*.

Ahmed, M. S., Aurpa, T. T., & Azad, M. A. K. (2022). Fish disease detection using image based machine learning technique in aquaculture. *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, *34*(8), 5170-5182.

Akkan, T., Mutlu, C., Işık. H., Yazicioğlu, O., Yazici, R., Yilmaz, M., & Polat, N. (2024). Determination of fish condition factor using artificial neural networks and machine learning algorithms. Acta Biologica Turcica, 37(1), 8-1.

Armas, E., Arancibia, H., & Neira, S. (2022). Identification and forecast of potential fishing grounds for anchovy (Engraulis ringens) in northern chile using neural networks modeling. *Fishes,* 7(4), 204.

Atasoy, A., Ozsandikcioglu, U., & Guney, S. (2015, November). Fish freshness testing with artificial neural networks. *In 2015 9th International Conference on Electrical and Electronics Engineering (ELECO)* (pp. 700-704). IEEE.

Bennett, A., Basurto, X., Virdin, J., Lin, X., Betances, S. J., Smith, M. D., ... & Zoubek, S. (2021). Recognize fish as food in policy discourse and development funding. *Ambio*, *50*, 981-989

Bjørnstad, H., Halvorsen, Ø. L., & Rognås, V. C. J. (2023). Forecasting the price of salmon using machine learning algorithms (Bachelor's thesis, NTNU).

Bloznelis, D. (2018). Short-term salmon price forecasting. *Journal of Forecasting,* 37(2), 151-169.

Cao, Y. (2019). Quadratic Smoothing Processing and Prediction of China's Network Consumption Dynamic Price Index. *Stat. Decis,* 35, 5-9.

Cui, F., Zheng, S., Wang, D., Ren, L., Meng, Y., Ma, R., ... & Li, J. (2024). Development of machine learning-based shelf-life prediction models for multiple marine fish species and construction of a real-time prediction platform. *Food Chemistry,* 450, 139230.

Dowlati, M., Mohtasebi, S. S., Omid, M., Razavi, S. H., Jamzad, M., & De La Guardia, M. (2013). Freshness assessment of gilthead sea bream (Sparus aurata) by machine vision based on gill and eye color changes. *Journal of food engineering,* 119(2), 277-287.

França, V. F. C. D., Oliveira, L. D. D., & Andrade, H. A. D. (2024). Price Forecasting of a Small Pelagic Species in a South American Supply Center: A Machine Learning Approach. *Marine Resource Economics,* 39(2), 145-162.

Hasan, N., Ibrahim, S., & Aqilah Azlan, A. (2022). Fish diseases detection using convolutional neural network (CNN). *International Journal of Nonlinear Analysis and Applications*, *13*(1), 1977-1984

Hernández-Casas, S., Beltrán-Morales, L. F., Vargas-López, V. G., Vergara-Solana, F., & Seijo, J. C. (2022). Price Forecast for Mexican Red Spiny Lobster (Panulirus spp.) Using Artificial Neural Networks (ANNs). *Applied Sciences,* 12(12), 6044.

Holma, M., Lindroos, M., Romakkaniemi, A., & Oinonen, S. (2019). Comparing economic and biological management objectives in the commercial Baltic salmon fisheries. *Marine Policy*, *100*, 207-214.

Huang, Y. P., & Khabusi, S. P. (2023). A CNN-OSELM multi-layer fusion network with attention mechanism for fish disease recognition in aquaculture. *IEEE Access*, *11*, 58729-58744.

Islam, S. I., Ahammad, F., & Mohammed, H. (2024). Cutting-edge technologies for detecting and controlling fish

diseases: Current status, outlook, and challenges. *Journal of the World Aquaculture Society*, *55*(2), e13051.

Jayasundara, J. M. V. D. B., Ramanayake, R. M. L. S., Senarath, H. M. N. B., Herath, H. M. S. L., Godaliyadda, G. M. R. I., Ekanayake, M. P. B., ... & Ariyawansa, S. (2023). Deep learning for automated fish grading. *Journal of Agriculture and Food Research*, *14*, 100711.

Khiem, N. M., Takahashi, Y., Dong, K. T. P., Yasuma, H., & Kimura, N. (2021). Predicting the price of Vietnamese shrimp products exported to the US market using machine learning. *Fisheries science,* 87, 411-423.

Khiem, N. M., Takahashi, Y., Yasuma, H., Dong, K. T. P., Hai, T. N., & Kimura, N. (2022). A novel machine learning approach to predict the export price of seafood products based on competitive information: The case of the export of Vietnamese shrimp to the US market. *Plos one,* 17(9), e0275290.

Kılıçarslan, S., Çiçekliyurt, M. M. H., & Kılıçarslan, S. (2024). Fish Freshness Detection Through Artificial Intelligence Approaches: A Comprehensive Study. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 12(2), 290-295.

Kokkinos, K., Exadactylos, A., & Vafidis, D. (2021). Salmon Maturıty Classıfıcatıon Based On Bayesıan Networks And Support Vector Machınes Methodologıes. 4th International *Congress on Applied Ichthyology, Oceanography & Aquatic Environment.*

Lai, Y. T., Peng, Y. T., Lien, W. C., Cheng, Y. C., Lin, Y. T., Liao, C. J., & Chiu, Y. S. (2024). Fully automated learning and predict price of aquatic products in Taiwan wholesale markets using multiple machine learning and deep learning methods. *Aquaculture,* 586, 740741.

Lalabadi, H. M., Sadeghi, M., & Mireei, S. A. (2020). Fish freshness categorization from eyes and gills color features

using multi-class artificial neural network and support vector machines. *Aquacultural Engineering,* 90, 102076.

Lanjewar, M. G., & Panchbhai, K. G. (2024). Enhancing fish freshness prediction using NasNet-LSTM. *Journal of Food Composition and Analysis,* 127, 105945.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *nature,* 521(7553), 436-444.

Li, J., Lian, Z., Wu, Z., Zeng, L., Mu, L., Yuan, Y., ... & Ye, J. (2023). Artificial intelligence–based method for the rapid detection of fish parasites (Ichthyophthirius multifiliis, Gyrodactylus kobayashii, and Argulus japonicus). *Aquaculture,* 563, 738790.

Lou, D., Chen, M., & Ye, J. (2007). Study on a fish disease case reasoning system based on image retrieval. *New Zealand Journal of Agricultural Research*, *50*(5), 887-893.

Madhubhashini, M. N., Liyanage, C. P., Alahakoon, A. U., & Liyanage, R. P. (2024). Current applications and future trends of artificial senses in fish freshness determination: A review. *Journal of Food Science*, *89*(1), 33-50.

Mamun, M. R. I., Rahman, U. S., Akter, T., & Azim, M. A. (2023) Fish Disease Detection using Deep Learning and Machine Learning. *International Journal of Computer Applications,* 975, 8887.

Mutlu, C., Uncumusaoğlu, C. M., & Verep, B. (2018). Technical Specifications of Fishing Fleet in Giresun Province. Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences, 3(2), 68-76.

Navotas, I. C., Santos, C. N. V., Balderrama, E. J. M., Candido, F. E. B., Villacanas, A. J. E., & Velasco, J. S. (2018). Fish identification and freshness classification through image processing using artificial neural network. *ARPN Journal of engineering and Applied Sciences,* 13(18), 4912-4922.

Pan, M. (2021). Maximum economic yield and nonlinear catchability. *North American Journal of Fisheries Management*, *41*(5), 1229-1245.

Rahman, A., & Tasnim, S. (2014). Application of machine learning techniques in aquaculture. *arXiv preprint arXiv:1405.1304*.

Rakesh, G. R., Raghavendra, C. G., Rohit, S., Shetty, P. R., & MP, S. H. (2023, May). An Overview on Machine Learning Techniques for Identification of Diseases in Aquaculture. In *2023 4th International Conference for Emerging Technology (INCET)* (pp. 1-5). IEEE.

Rayan, M. A., Rahim, A., Rahman, M. A., Marjan, M. A., & Ali, U. M. E. (2021, July). Fish freshness classification using combined deep learning model. *In 2021 International Conference on Automation, Control and Mechatronics for Industry 4.0 (ACMI)* (pp. 1-5). IEEE.

Reddy, M. K. S., & Swapna, P. (2021) Detection of Fish Disease Using Machine Learning Techniques.

Rehbein, H., & Oehlenschlager, J. (Eds.). (2009). Fishery products: quality, safety and authenticity. John Wiley & Sons.

Salman, A., Jalal, A., Shafait, F., Mian, A., Shortis, M., Seager, J., & Harvey, E. (2016). Fish species classification in unconstrained underwater environments based on deep learning. *Limnology and Oceanography: Methods,* 14(9), 570-585.

Sikder, J., Sarek, K. I., & Das, U. K. (2021). Fish disease detection system: a case study of freshwater fishes of Bangladesh. Int. J. Adv. Comput. Sci. Appl.(IJACSA), 12(6), 867-871.

Sipahi, N., Mutlu, C., & Akkan, T. (2013). Antibiotic and Heavy Metal Resistance Levels of Enterobacteriaceae Isolated from Retail Fishes in Giresun. The Journal of Food, 38(6), 343-349.

Taheri-Garavand, A., Nasiri, A., Banan, A., & Zhang, Y. D. (2020). Smart deep learning-based approach for non-destructive freshness diagnosis of common carp fish. *Journal of Food Engineering*, *278*, 109930.

Vasumathi, A., Rathore, P. S., Vignesh, N., & Harsith, S. (2024, April). Fish Disease Detection Using Machine Learning. In *2024 International Conference on Science Technology Engineering and Management (ICSTEM)* (pp. 1-4). IEEE

Wu, D., Lu, B., & Xu, Z. (2024b). Price Forecasting of Marine Fish Based on Weight Allocation Intelligent Combinatorial Modelling. *Foods*, *13*(8), 1202

Wu, J., Hu, Y., Wu, D., & Yang, Z. (2022a). An aquatic product price forecast model using VMD-IBES-LSTM hybrid approach. *Agriculture,* 12(8), 1185.

Wu, T., Lu, J., Zou, J., Chen, N., & Yang, L. (2022b). Accurate prediction of salmon freshness under temperature fluctuations using the convolutional neural network long short-term memory model. *Journal of Food Engineering,* 334, 111171.

Wu, X., Wang, Z., Wang, Z., Zhang, Q., Zhang, Q., Yan, H., ... & Liu, D. (2024a). Prediction method of large yellow croaker (Larimichthys crocea) freshness based on improved residual neural network. *Journal of Food Measurement and Characterization,* 18(4), 2995-3007

Wu, Y. X., & Wen, X. (2016). Short-term stock price forecast based on ARIMA model. *Statistics and Decision*, *23*, 83-86.

Xiang, R., Jones, C., Mamon, R., & Chavez, M. (2021). Modelling exchange-driven fish price dynamics. *Journal of Modelling in Management,* 16(4), 1054-1069.

Yasin, E. T., Ozkan, I. A., & Koklu, M. (2023). Detection of fish freshness using artificial intelligence methods. *European Food Research and Technology*, *249*(8), 1979-1990

Yavuzer, E., & Köse, M. (2022). Prediction of fish quality level with machine learning. *International Journal of Food Science & Technology,* 57(8), 5250-5255.

Yu, G., Zhang, J., Chen, A., & Wan, R. (2023). Detection and identification of fish skin health status referring to four common diseases based on improved YOLOv4 Model. *Fishes*, *8*(4), 186.

Yudhana, A., Umar, R., & Saputra, S. (2022). Fish Freshness Identification Using Machine Learning: Performance Comparison of k-NN and Naïve Bayes Classifier. *J. Comput. Sci. Eng.,* 16(3), 153-164.

Zhao, R., Yan, R., Chen, Z., Mao, K., Wang, P., & Gao, R. X. (2019). Deep learning and its applications to machine health monitoring. *Mechanical Systems and Signal Processing,* 115, 213-237.

REFERENCES

Ankitha, K., Venugopala, P. S., & Kumaki, T. (2024, March). A Survey on Fish Size Measurement in Aquatic *Environments. In 2024 IEEE Bangalore Humanitarian Technology Conference (B-HTC)* (pp. 23-27). IEEE.

Benson, I. M., Helser, T. E., Marchetti, G., & Barnett, B. K. (2023). The future of fish age estimation: deep machine learning coupled with Fourier transform near-infrared spectroscopy of otoliths. *Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, *80*(9), 1482-1494.

Bianchini, M. L., & Ragonese, S. (2011). Establishing length-at-age references in the red mullet, Mullus barbatus L. 1758 (Pisces, Mullidae), a case study for growth assessments in the Mediterranean Geographical Sub-Areas (GSA). *Mediterranean Marine Science*, *12*(2), 316-332.

Campana, S. E. (2001). Accuracy, precision and quality control in age determination, including a review of the use and abuse of age validation methods. *Journal of fish biology,* 59(2), 197-242.

Carbonara, P., & Follesa, M. C. (2019). Handbook on fish age determination: a Mediterranean experience. *General fisheries commission for the mediterranean. Studies and Reviews*, (98), I-179.

Cavieses Núñez, R. A., Ojeda Ruiz de la Peña, M. Á., Flores Irigollen, A., & Rodríguez Rodríguez, M. (2018). Deep learning models for the prediction of small-scale fisheries catches: finfish fishery in the region of "Bahia magadalena-almejas". *ICES Journal of Marine Science*, *75*(6), 2088-2096.

Chavez, F. P., Bertrand, A., Guevara-Carrasco, R., Soler, P., & Csirke, J. (2008). The northern Humboldt Current System: Brief history, present status and a view towards the future. *Progress in Oceanography,* 79(2-4), 95-105.

Gutiérrez, D., Akester, M., & Naranjo, L. (2016). Productivity and sustainable management of the Humboldt current large marine ecosystem under climate change. *Environmental Development*, *17*, 126-144.

Islam, S. I., Ahammad, F., & Mohammed, H. (2024). Cutting-edge technologies for detecting and controlling fish diseases: Current status, outlook, and challenges. *Journal of the World Aquaculture Society*, *55*(2), e13051.

Kokkinos, K., Exadactylos, A., & Vafidis, D. (2021). Salmon Maturıty Classıfıcatıon Based On Bayesıan Networks And Support Vector Machınes Methodologıes. 4th International Congress on Applied Ichthyology, Oceanography & Aquatic Environment.

Megrey, B. A. (1989). Review and comparison of age-structured stock assessment models. In *Amer. Fish. Soc. Symp.* (Vol. 6, pp. 8-48).

Plaza-Vega, F., & Araya, H. (2024). Anchovy (Engraulis ringens) and Pacific sardine (Sardinops sagax) variability changes in northern Chile associated with the environment and inter species synchronicity: GARCH model with exogenous variable and hybrid Bayesian deep learning estimation approach. *Progress in Oceanography*, *221*, 103190

Şahin, C., & Ceylan, Y. (2023). Doğu Karadeniz'de İstavrit (Trachurus mediterraneus Steindachner, 1868)) Balığının Yaş, Büyüme Parametreleri ve İlk Eşeysel Olgunluk Boyunun Belirlenmesi. *Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences*, *8*(1), 69-79.

Sun, M., Yang, X., & Xie, Y. (2020). Deep learning in aquaculture: A review. *J. Comput*, *31*(1), 294-319.

Vo, T. T. E., Ko, H., Huh, J. H., & Kim, Y. (2021). Overview of smart aquaculture system: Focusing on applications of machine learning and computer vision. *Electronics*, *10*(22), 2882.

Yassir, A., Andaloussi, S. J., Ouchetto, O., Mamza, K., & Serghini, M. (2023). Acoustic fish species identification using deep learning and machine learning algorithms: A systematic review. *Fisheries Research*, *266*, 106790.

Zhang, H., & Gui, F. (2023). The application and research of new digital technology in marine aquaculture. *Journal of Marine Science and Engineering*, *11*(2), 401.

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA

REKLAMCILIK VE ETİK

EDİTÖRLER
CELİL ÜNAL – İBRAHİM KİÇİR

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA REKLAMCILIK VE ETİK

Editörler: Celil Ünal – İbrahim Kiçir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-01-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
DİJİTALLEŞEN DÜNYADA REKLAMCILIK VE ETİK
Editörler: Celil Ünal – İbrahim Kiçir
VIII+204 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-01-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Altuner, H. N., Sarı, B., & Gülay Ogelman, H. (2023). 5-6 yaş grubu çocukların dijital teknolojik araçları kullanım sürelerinin oyun davranışları üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Ahi Bilge Eğitim Dergisi (ABED)*, *4*(1), 16-38.

Asıl, S. (2016). Çocukların Tüketim Algısının Resimlere Yansımaları. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), Article 1.

Bilgin, M. (2018). The Relationship Between Social Media Dependence and Psychological Disorders in Adolescents. *The Journal of International Scientific Researches*, 237-247. https://doi.org/10.23834/isrjournal.452045

Cross, G. (2003). Consumer Culture. Içinde *Encyclopedia of children and childhood: In history and society* (ss. 242-244). Macmillan.

Çopur, E., Ulutaşdemir, N., & Balsak, H. (2015). Çocuk ve Suç. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*.

Dağlı, Ö., & Hacıbektaşoğlu, E. (2015). Televizyon Reklamlarının Çocuk-Aile İlişkisi ve Boş Zaman Kavramı Ekseninde Değerlendirilmesi. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *1*, Article 1. https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.1.1.15

Dal, N., & Dal, V. (2016). Çocukların Tüketici Olarak Sosyalleşme Sürecinde TV Reklamlarının Ve Ailenin Rolü Hakkında Teorik Bir Çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(13), Article 13.

de La Ville, V.-I., & Tartas, V. (2010). Developing as Consumers. İçinde D. Marshall (Ed.), *Understanding Children as Consumers: C. Part one : Children as consumers* (ss. 23-40). Sage. https://doi.org/10.4135/9781446251539.n2

Elden, M., & Ulukök, Ö. (2006). Çocuklara yönelik reklamlarda denetim ve etik. *Küresel iletişim dergisi*, *2*(1), 1-23.

Ersoy, S., & Özbaş, S. (2020). Çocukların Gıda Tüketimi Üzerine Televizyon Reklamlarının Etkisi. *Akademik Gıda*, *18*(2), Article 2. https://doi.org/10.24323/akademik-gida.758833

Güney, M., & Taştepe, T. (2020). Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımı ve Sosyal Medya Bağımlılığı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(2), Article 2. https://doi.org/10.46971/ausbid.757713

İkinci, Ö. (2011). Reklamların Büyüyen Pazarı: Çocuk Tüketiciler. *Bilim ve Teknik*, *44*(522), 66-70.

İnce, M., & Yılmaz, M. (2020). Ergenlik Çağındaki Çocukların Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarının Yalnızlaşmaya Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *8*(2), Article 2. https://doi.org/10.19145/e-gifder.725462

John, D. R. (1999). Consumer Socialization of Children: A Retrospective Look At Twenty-Five Years of Research. *Journal of Consumer Research*, *26*(3), 183-213. https://doi.org/10.1086/209559

Joshi, P., & Shukla, S. (2019). *Child Development and Education in the Twenty-First Century*. Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-13-9258-0

Karadeniz, Ö. (2022). Reklam etiği ve Türkiye'de reklam denetimi: Vodafone, TEB ve Coca Cola örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *31*, 946-974. https://doi.org/10.29000/rumelide.1222162

Karakurum, S. S., & Ventura, K. (2022). Digital Advertising Practices: Advertısıng Agency Perspective. *Pressacademia*, 1. https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2022.1581

McStay, A. (2016). *Digital advertising* (2nd edition). Palgrave.

Moschis, G. P., & Churchill, G. A. (1978). Consumer Socialization: A Theoretical and Empirical Analysis. *Journal of Marketing Research*, *15*(4), 599-609. https://doi.org/10.1177/002224377801500409

Nyström, A.-G., & Mickelsson, K.-J. (2019). Digital advertising as service: İntroducing contextually embedded selling. *Journal of Services Marketing*, *33*(4), 396-406. https://doi.org/10.1108/JSM-01-2018-0043

Özgen, Ö. (2010). Televizyon Reklamları ve Çocuk Tüketicilerin İstismarı. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *14*, Article 14.

Radesky, J., Chassiakos, Y. (Linda) R., Ameenuddin, N., Navsaria, D., & Council on Communication and Media. (2020). Digital Advertising to Children. *Pediatrics*, *146*(1), e20201681. https://doi.org/10.1542/peds.2020-1681

Reklam Özdenetim Kurulu. (2024). *Özdenetim Esasları*. https://www.rok.org.tr/ozdenetim-esaslari/

RTÜK. (2024). https://www.rtuk.gov.tr/hakkimizda/1749

Schapiro, T. (1999). What Is a Child? *Ethics*, *109*(4), 715-738. https://doi.org/10.1086/233943

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2024). https://ticaret.gov.tr. https://ticaret.gov.tr/tuketici/ticari-reklamlar/reklam-kuruluna-nasil-basvurulur

Tufte, B. (2003). Children, media and consumption. *Young Consumers*, *5*(1), 69-76. https://doi.org/10.1108/17473610410814085

TÜİK. (2021). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132

TÜİK. (2024). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2023-53679#

Uzun, R. (2014). Çocukların Medyadan ve Medyada Korunması Çocuklara Yönelik Etik Davranış Kurallarının İncelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *22*, Article 22. https://doi.org/10.31123/akil.441955

Ward, S. (1974). Consumer Socialization. *Journal of Consumer Research*, *1*(2), 1-14.

Yaman, F. (2021). Türkiye'de Çocuklara Yönelik Reklamlar Açısından Reklam Mevzuatının Değerlendirilmesi. *Socıal Mentality and Researcher Thinkers Journal*, *7*(52), 2971-2979. https://doi.org/10.31576/smryj.1153

Yurtsever Kilicgun, M. (2016). Advertisement Watching Preferences of Children Aged 3-6. *Eurasian Journal of Educational Research*, *16*(65), 1-35. https://doi.org/10.14689/ejer.2016.65.10

Yazarlar Hakkında

Bayram Oğuz AYDIN, iletişim, halkla ilişkiler ve görsel iletişim alanlarında çalışan bir akademisyendir. Süleyman Demirel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Görsel İletişim Tasarımı Bölümünde kriz iletişimi, görsel iletişim etiği ve sosyal medyanın bilgi yaymadaki rolü gibi konuları kapsayan hem uluslararası hem de ulusal akademik yayınlara kapsamlı bir şekilde katkıda bulunmaya devam etmektedir. Dijital propaganda ve çevrimiçi topluluklarda ideolojik davranış gibi güncel konuları da inceleyen kitapların ve araştırma makalelerinin ortak yazarlığını da yapmıştır. Uluslararası dergilerde editör olarak iletişim çalışmaları alanındaki söylemi şekillendirmeye devam etmektedir.

Salih GÜRBÜZ, göstergebilim, siyasal iletişim, kurum imajı ve itibarı, dijital tanıtım, göç ve uyum, kişilerarası iletişim ve sosyal medya iletişimi alanlarında çalışmaktadır. 2011'de başladığı doktora çalışmaları ardından akademik çalışmalarına 2020 Kasım itibariyle Doç. Dr. olarak Necmettin Erbakan Üniversitesi Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümünde devam etmektedir. Aynı zamanda 2017'den beri Radyo, Televizyon ve Sinema Bölüm Başkanlığı görevini de yürütmektedir. Araştırmacı 2016 yılında "Milli Eğitim Bakanlığının Kurumsal İmaj Algısı: Konya Örneğinde Bir Saha Araştırması" isimli teziyle doktorasını tamamlamış olup çalışma bakanlıkların imajı düzeyinde Türkiye'de yapılmış ilk tez olması açısından önemlidir. 2017 yılında Kurum İmajı Bileşenleri ve Belirleyicileri isimli doktora tezinden üretilmiş ilk ulusal kitabını yayınlamış, 2017'de Research Methods and Techniques in Public Relations and Advertising, 2018'de Public Relations and Advertising Theories: Concepts and Practices, 2019'da Public Relations In The Networked Publics isimli uluslar arası kitaplarda araştırma yöntemleri, dijital tanıtım ve dijital hikaye anlatımı ile halkla ilişkiler üzerine yaptığı araştırmalar bölüm olarak yayınlanmıştır.

Kaynakça

Ahmed, R. U. (2022). Social media marketing, shoppers' store love and loyalty. *Marketing Intelligence & Planning, 40*(2), 153-168. http://doı10.1108/mıp-05-2021-0164.

Aktuğlu, I. K. (2006). Tüketicinin bilgilendirilmesi sürecinde reklam etiği. *Küresel İletişim Dergisi, 2*(1), 1-20.

Alalwan, A. A. (2018). Investigating the impact of social media advertising features on customer purchase intention. *International Journal of Information Management, 42*, 65-77. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2018.06.001

Alp, H. (2016). Çingenelere yönelik nefret söyleminin Ekşi Sözlük'te yeniden üretilmesi. *İlef Dergisi, 3*(2), 143-172. https://doi.org/10.24955/ilef.305520.

Al Qudah, D. A., Al-Shboul, B., Al-Zoubi, A., Al-Sayyed, R., & Cristea, A. I. (2020). Investigating users' experience on social media ads: Perceptions of young users. *Heliyon, 6*, 1-9.

Arklan, Ü., & Kocaömer, N. (2024). Algılanan marka etiğinin marka imajı, tutumu ve tercihine etkisi: Türkiye'deki GSM operatörleri üzerine bir araştırma. *İş Ahlakı Dergisi, 17*(1), 1-40. http:// DOI: 10.12711/tjbe/m4059.

Arklan, Ü., & Rençber, H. (2018). İllegalitenin Kaçış Alanı Olarak Sosyal Medya. İçinde E. Doğan, & E. Geçgin (Eds.), *Current Debates in Public Relations, Cultural & Media Studie* (ss. 31-52). IJOPEC Publication Limited.

Avşar, Z., & Elden, M. (2004). *Reklam ve Reklam Mevzuatı.* RTUK.

Avşar, Z., Elden, M., Çaydere, O., & Bakır, U. (2011). *Reklam ve Hukuksal Düzenlemeler.* Geçit Kitabevi.

Bilgilier, H. A. S., & Kocaömer, C. (2020). Instagram in the context of dialogic communication: A content analysis for top performing brands on Instagram. *Global Media Journal TR Edition, 10*(20), 114-129.

Binark, M. (2015). *Sosyal medya ve etik.* https://yenimedya.wordpress.com/wp-content/uploads/2015/12/hutip-151210.pdf

Binark, M., & Löker, K. (2011). S*ivil Toplum Örgütleri İçin Bilişim Rehberi*. Uzerler Matbaası.

Brunk, K. H. (2012). Un/ethical company and brand perceptions: Conceptualising and operationalising consumer meanings. *Journal of Business Ethics, 111*, 551-565. https://doi.org/10.1007/s10551-012-1339-x.

Büyüktanır, B., Yakar, Ö., & Girgin, A. B. A. (2024). Sosyal medyada nefret söylemi çerçevesi: Geçmişten günümüze kapsamlı bir derleme. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 40*(1), 685-712. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.1327840.

Chen, W. K., Ling, C. J., & Chen, C. W. (2023). What affects users to click social media ads and purchase intention? The roles of advertising value, emotional appeal and credibility. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 35*(8), 1900-1916. https:// doi 10.1108/apjml-01-2022-0084.

Chen, X., & Qasim, H. (2020). Does e-brand experience matter in the consumer market? Explaining the impact of social media marketing activities on consumer-based brand equity and love. *Journal of Consumer Behaviour, 20*(5), 1065-1077. https://doi: 10.1002/cb.1915.

Çeken, B., Ersan, M., & Karadağ, H. (2023). Instagram reklamlarına etik değerler açısından içerik yaklaşımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, 11*(33), 513-526.

Danıştay. (2011). *""İçtihat Metni"*. https://karararama.danistay.gov.tr/getDokuman?id=18494500&arananKelime=null

Instagram for Business. (2024). *Instagram'da Pazarlama*. https://business.instagram.com/advertising

İnal, E., & Baysal, B. (2008). *Reklam Hukuku ve Uygulaması.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Kartal, N. Z. (2023). *Halkla İlişkiler Kavramlarına Giriş*. Konya: Literatürk.

Kaya, K. M. (2021). Sosyal medya etkileyicileri tarafından internet aracılığıyla yapılan reklamlara ilişkin hukuki düzenlemelerin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 70*(3), 667-719. https://doi.org/10.33629/auhfd.927424.

Kırıkçı, S. (2024). Bilgi ekonomisi ve bilgi işçileri. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi. 13*(36)*,* 287-304*.* HYPERLINK "https://doi.org/10.31199/hakisderg.1517243" https://doi.org/10.31199/hakisderg.1517243

Kiçir, İ. (2024). Protestan ahlaktan enfantilist etosa tüketim kültürü ve reklamda çocuklaşma: E-ticaret sitesi reklamları üzerine bir analiz. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Sanat Araştırmaları*, 3(1), 124-137.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (2024). *Siber Dünya ve Kişisel Verilerin Korunması*. https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/8001/-Siber-Dunya-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Etkinligi

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. (2024). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6698.pdf

Kocaömer, N., & Topsümer, F. (2020). The effect of consumer beliefs and attitudes towards social media and television advertising on purchase intentions: A Comparative Analysis. *Global Media Journal TR Edition, 11*(21), 1-30.

Korkmaz, A. (2022). Sosyal medya etkileyicilerinin yaptığı tanıtımların örtülü reklam yasağı bakımından değerlendirilmesi. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 160*, 181-210.

Küçükipekçi, S. (2021). *Sosyal Medya Reklamcılığı Nedir?* https://feelmedya.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi-nedir#sosyal-medya-reklamlarinin-avantajlari

KV, S., Panoli, N. K., & Kamath, G. B. (2021). Social media advertisements and their influence on consumer purchase intention. *Cogent Business & Management, 8*(1), 1-18. https://doi.org/10.1080/23311975.2021.2000697.

Lee, J., & Kim, S. (2022). Social media advertising: The role of personal and societal norms in page like ads on Facebook. *Journal Of Marketing Communications, 28*(3), 329-342. https://doi.org/10.1080/13527266.2019.1658466.

Mao, E., & Zhang, J. (2015). What drives consumers to click on social media ads? The roles of content, media, and individual factors. *48th Hawaii International Conference on System Sciences* (ss. 3405-3413).IEEE. https://doi: 10.1109/HICSS.2015.410.

Mayfield, A. (2008). *What is Social Media?* iCrossing.

Moslehpour, M., Dadvari, A., Nugroho, W., & Do, B. R. (2021). The dynamic stimulus of social media marketing on purchase intention of Indonesian airline products and services. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 33*(2), 563-585. https://doi10.1108/apjml-07-2019-0442.

Obar, J. A., & Oeldorf-Hirsch, A. (2020). The biggest lie on the Internet: Ignoring the privacy policies and terms of service policies of social networking services. *Information, Communication & Society, 23*(1), 128-147. https://doi.org/10.1080/1369118X.2018.1486870.

Onat, F., & Alikılıç, Ö. A. (2008). Sosyal ağ sitelerinin reklam ve halkla ilişkiler ortamları olarak değerlendirilmesi. *Journal of Yaşar University, 3*(9), 1111-1143.

Öztürk, Ş. (2015). Sosyal medyada etik sorunlar. *Selçuk İletişim, 9*(1), 287-311.https://doi: 10.18094/si.57598.

Reklam Öz Denetim Kurulu. (2024). *Özdenetim Esasları*. https://www.rok.org.tr/ozdenetim-esaslari/

Reklamcılar Derneği. (2024). *Uluslararası Reklam Uygulama Esasları.* https://rd.org.tr/www/rd/assets/doc/icc-1.pdf

RTUK. (2010). *Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Reklâm Yönetmeliği*. https://www.mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=7&MevzuatNo=13366&MevzuatTertip=5

RTUK. (2011). *Radyo ve Televizyonların Kuruluş Ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun.* https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6112-20120704.pdf

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2023). *Sağlık Hizmetlerinde Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik.* https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/yonetmelik/7.5.40264.pdf

Sağtaş, S. (2022). Sosyal medya reklamlarının marka değeri üzerindeki etkisi: Instagram reklamları üzerine bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 14*(1), 203-218. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1375.

Sevinçhan, E. (2020). *Bilişim Etiği ve Güvenlik, Sosyal Medyada Yaşanan Etik Sorunlar*. https://cahitcengizhan.com/sosyal-medyada-yasanan-etik-sorunlar/

Sherwin, D. S. (1983). *The Ethical Roots of the Business System*. Harvard Business Review. https://hbr.org/1983/11/the-ethical-roots-of-the-business-system

Snyder, W. S. (2003). Ethics in advertising: The players, the rules and the scorecard. *Business & Professional Ethics Journal, 22*(1), 37-47.

Statista. (2024). *Number of Internet and Social Media Users Worldwide as of July 2024* https://www.statista.com/statistics/617136/digitalpopulationworldwide/#:~:text=As%20of%20July%202024%2C%20there,population%2C%20were%20social%20media%20users

Steinfeld, N. (2016). I agree to the terms and conditions: (How) do users read privacy policies online? An eye-tracking experiment. *Computers in Human Behavior, 55*, 992-100. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.09.038.

Şahin, E. (2018). Sosyal medya reklamlarının etik sorunsalı çerçevesinde gizli reklam uygulamaları. *Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları E-Dergisi, 1*(2), 91-108.

Şener, B. Ç. (2023). Sosyal ağ sitelerinin özellikleri çerçevesinde reklam uygulamalarının değerlendirilmesi. *Yeni Medya Dergisi, 14*, 327-344. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1247768.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2024). Etik. *https://sozluk.gov.tr/*

Ticaret Bakanlığı. (2019). *Reklam Kuruluna Nasıl Başvurulur?* https://ticaret.gov.tr/tuketici/ticari-reklamlar/reklam-kuruluna-nasil-basvurulur

Taylor, D. G., & Lewin, J. E. (2011). Friends, fans and followers: Do ads work on social networks? How gender and age shape receptivity. *Journal of Advertising Research*, *51*(1), 258-275. https://doi: 10.2501/jar-51-1-258-275.

Ticaret Bakanlığı. (2024). *Ticaret Bakanlığı Reklam Kurulu'dan 149 Milyona Yakın İdari Para Cezası*. https://ticaret.gov.tr/haberler/ticaret-bakanligi-reklam-kuruludan-149-milyona-yakinidariparacezasi#:~:text=Ticaret%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20b%C3%BCnyesinde%20%C3%A7al%C4%B1%C5%9Fmalar%C4%B1n%C4%B1%20s%C3%BCrd%C3%BCren,TL%20idari%20para%20cezas%C4%B1%20uygulanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r.

Ticaret Bakanlığı. (2025). *Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği.* https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20435&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

Turancı, E. (2021). Dijital dünyada kişisel veri ve etik: Gizlilik politikası bağlamında "#whatsAppSiliyoruz" krizinde kullanıcı tepkilerini anlamak. *TRT Akademi, 6*(12), 274-295. https://doi.org/10.37679/trta.904786.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu. (2023). *Nefret Söylemi ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadele Bağlamında Ayrımcılık Yasağı İlkesi ve Eşitlik Kurumlarının Rolü.* https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/ipaLAFcz.pdf

Ünal, C. (2023). İnfodemi ve Halkla İlişkiler. İçinde İ. Kiçir, & C. Ünal (Eds.), *Halkla İlişkiler ve Reklamcılıkta Dijital Trendler* (ss. 33-56). Konya: Literatürk.

Ünal, C., & Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. İçinde S. Kılıç (Ed.), *İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler* (ss. 209-246). Nobel Bilimsel.

Vural, B. A., & Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yasar University, 20*(5), 3348-3382.

Wahyudi, H. D., Mukhlis, I., & Zagladi, A. N. (2023). Marketing ethics in social media advertising. *International Journal of Economics, Business and Innovation Research, 2*(6), 164-176.

We Are Social. (2024). *Digital 2024: 5 billion social media users.* https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/

Yaman, F. (2009). "*Reklamcılık sektöründe reklam etiği algılamasının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Yang, P., Jiang, Y., Lin, Y., Geng, S., & Wang, R. (2024). Interactive vs transactional: How social media ads engage consumers with disparate regulatory orientation and lay rationalism. *Industrial Management & Data Systems*, 1-23. https:// doi.10.1108/imds-07-2023-0498.

Yang, P., Li, K., & Chunli, J. (2023). How customers respond to social media advertising. *Marketing Intelligence & Planning, 41*(2), 229-243. https:// doi.10.1108/mip-09-2022-0397.

Kaynakça

Akademetre. (2023). *Dijital mecralarda reklam ve haksız ticari uygulamalar araştırması: Kantitatif Araştırma Raporu 2023.* Akademetre. 11 Ekim 2024 tarihinde https://tuketici.ticaret.gov.tr/data/659ffec913b876fb4cb77f9e/Ticaret%20Bakanl%C4%B1g%CC%86%C4%B1_Reklam%20ve%20Haks%C4%B1z%20Ticari%20Uygulamalar%20Aras%CC%A7t%C4%B1rmas%C4%B1.pdf adresinden alındı

Aktaş Avci, P. (2023). Sosyal medya etkileyicilerinin yaptığı reklamlara ilişkin genel bir değerlendirme. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 9*(2), 269-292. https://doi.org/10.54699/andhd.1217043

Aleph Website. (2023, December 27). *The 5 ethics of influencer marketing*. 22 Ekim 2024 tarihinde HYPERLINK "https://alephwebsite.com/the-5-ethics-of-influencer-marketing/" https://alephwebsite.com/the-5-ethics-of-influencer-marketing/ adresinden alındı

Arklan, Ü., & Kocaömer, N. (2022). Dijital aktivizm olgusuna hayvan hakları bağlamında bir bakış: HAYTAP örneğinde bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (37), 31-54. HYPERLINK "https://doi.org/10.31123/akil.1077939" https://doi.org/10.31123/akil.1077939

Atay, G. (2023). Örtülü "Influencer" reklamlarının idari denetimi. *İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10*(1), 209-235. https://doi.org/10.46547/imuhfd.2023.10.1.9.

Bakker, D. (2018). Conceptualising influencer marketing. *Journal of Emerging Trends in Marketing and Management, 1*(1), 79-87.

Baruönü, Ö. (2021). Algısal homofili ve marka-fenomen uyumu perspektifinden sosyal medya fenomenlerinin marka tutumuna etkisi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(1), 257-266. https://doi.org/10.18506/anemon.764031

Belanche, D., Casaló, L., Flavián, M., & Ibáñez-Sánchez, S. (2021). Understanding influencer marketing: The role of congruence between influencers, products and consumers. *Journal of Business Research, 132*, 186-195. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.03.067

Breves, P. L., Liebers, N., Abt, M., & Kunze, A. (2019). The perceived fit between instagram influencers and the endorsed brand: How influencer–brand fit affects source credibility and persuasive effectiveness. *Journal of Advertising Research, 59*(4), 440-454. https://doi.org/10.2501/JAR-2019-030

Chan-Olmsted, S., & Kim, H. J. (2023). Influencer marketing dynamics: The roles of social engagement, trust, and influence. İçinde J. M. Álvarez-Monzoncillo (Ed.), *The dynamics of ınfluencer marketing: A multidisciplinary approach* (ss. 99-122). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003134176

De Cicco, R., Iacobucci, S., & Pagliaro, S. (2021). The effect of influencer–product fit on advertising recognition and the role of an enhanced disclosure in increasing sponsorship transparency. *International Journal of Advertising, 40*(5), 733-759. https://doi.org/10.1080/02650487.2020.1801198

De Veirman, M., Cauberghe, V., & Hudders, L. (2017). Marketing through Instagram influencers: the impact of number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising, 366*(5), 798-828. https://doi.org/10.1080/02650487.2017.1348035

Delbaere, M., Michael, B., & Phillips, B. J. (2021). Social media influencers: A route to brand engagement for their followers. *Psychology & Marketing, 38*(1), 101-112. https://doi.org/10.1002/mar.21419

Enke, N., & Borchers, N. (2019). Social media influencers in strategic communication: A conceptual framework for strategic social media influencer communication. *International Journal of Strategic Communication, 13*(4), 261-277. https://doi.org/10.1080/1553118X.2019.1620234

Gedik, Y. (2020). Sosyal medyada yükselen bir trend: Influencer pazarlama üzerine kavramsal bir değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi, 7*(2), 362-385. https://doi.org/10.47097/piar.825325

Gross, J., & von Wangenheim, F. (2022). Influencer marketing on Instagram: Empirical research on social media engagement with sponsored posts. *Journal of Interactive Advertising, 22*(3), 289-310. https://doi.org/10.1080/15252019.2022.2123724

Influencer Ajansı. (2024, Haziran 21). *Influencer Pazarlamasında Etik Kurallar ve Yasal Yükümlülükler*. 18 Ekim 2024 tarihinde https://influencerajansi.com/influencer/influencer-pazarlamasinda-etik-kurallar-ve-yasal-yukumlulukler/ adresinden alındı

InfluencerMarketingHub. (2024). *What is influencer marketing? – The ultimate guide for 2024*. 9 Ekim 2024 tarihinde https://influencermarketinghub.com/influencer-marketing/ adresinden alındı

Influencity. (2024, June 25). *Social responsibility and ethics in influencer marketing: The role and impact of content creators*. 21 Ekim 2024 tarihinde HYPERLINK "https://influencity.com/blog/en/social-responsibility-and-ethics-in-influencer-marketing" https://influencity.com/blog/en/social-responsibility-and-ethics-in-influencer-marketing adresinden alındı

Influencity. (n.d.). *Influencer marketing: All you need to know to plan, execute, and generate ROI*. 9 Ekim 2024 tarihinde https://influencity.com/influencer-marketing adresinden alındı

Jiménez-Castillo, D., & Sánchez-Fernández, R. (2019). The role of digital influencers in brand recommendation: Examining their impact on engagement, expected value and purchase intention. *International Journal of Information Management, 49*, 366-376. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2019.07.009

Karatepe Kaya, M. (2021). Sosyal medya etkileyicileri tarafından internet aracılığıyla yapılan reklamlara ilişkin hukuki düzenlemelerin değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 70*(3), 667-719. https://doi.org/10.33629/auhfd.927424

Keenan, M. (2024, July 31). *The complete guide to influencer marketing in 2024*. 11 Ekim 2024 tarihinde HYPERLINK "https://www.shopify.com/blog/influencer-marketing" https://www.shopify.com/blog/influencer-marketing adresinden alındı

Kırıkçı, S. (2024). Siyasal iletişimin hedef kitlesi olarak Z Kuşağı: Politik aidiyetler üzerinden bir değerlendirme. *SDÜ İfade Dergisi, 6*(1), 29-43.

Leban, M., & Voyer, B. (2020). Social media influencers versus traditional influencers: Roles and consequences for traditional marketing campaigns. İçinde S. Yesiloglu, & J. Costello (Ed.), *Influencer Marketing: Building Brand Communities and Engagement* (ss. 26-42). Routledge.

Levin, A. (2020). *Influencer marketing for brands: What YouTube and Instagram can teach you about the future of digital advertising.* Apress. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-5503-2

Mert, Y. L. (2018). Dijital pazarlama ekseninde influencer marketing uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6*(2), 1299-1328. https://doi.org/10.19145/e-gifder.431622

Ozcelik, A. B., & Levi, E. (2020). Choosing the right influencer for your brand. İçinde S. Yesiloglu, & J. Costello (Ed.), *Influencer marketing: Building brand communities and engagement* (ss. 79-97). Routledge.

Özdemir, H. (2004). Aldatıcı reklamlara karşı tüketicilerin korunması. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 53*(3), 61-90.

Rakuten Marketing. (2019). *2019 Influencer Marketing Global Survey Consumers.* 22 Ocak 2024 tarihinde https://www.iab.com/wp-content/uploads/2019/03/Rakuten-2019-Influencer-Marketing-Report-Rakuten-Marketing.pdf adresinden alındı

Riboldazzi, S., & Capriello, A. (2020). Identifying and selecting the right influencers in the digital era. İçinde S. Yesiloglu, & Joyce Costello (Ed.), *Influencer marketing: Building brand communities and engagement* (ss. 43-58). Routledge.

Torres, P., Augusto, M., & Matos, M. (2019). Antecedents and outcomes of digital influencer endorsement: An exploratory study. *Psychology & Marketing, 36*(12), 1267-1276. https://doi.org/10.1002/mar.21274

Turancı, E., & Gölönü, S. (2022). Ticari reklam ve tanıtımlara ilişkin düzenlemeler bağlamında tüketicilerin influencerlara ve sponsorlu içeriklere ilişkin düşünceleri. *Yeni Medya* (13), 74-105. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1152332

Tutak, S. (2024, Ağustos 26). *"Influencer" reklamları Ticaret Bakanlığı radarında*. Ekim 18, 2024 tarihinde https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/influencer-reklamlari-ticaret-bakanligi-radarinda/3313160 adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2021, Mayıs 5). *Sosyal Medya Etkileyicileri Tarafından Yapılan Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Hakkında Kılavuz*. Ekim 16, 2024 tarihinde https://tuketici.ticaret.gov.tr/duyurular/sosyal-medya-etkileyicileri-tarafindan-yapilan-ticari-reklam-ve-haksiz-ticari-uyg adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2024a, Temmuz 9). *Reklam Kurulu tüketiciyi aldatan, yanıltan reklamlar ile haksız ticari uygulamalara geçit vermiyor*. Ekim 20, 2024 tarihinde https://

tuketici.ticaret.gov.tr/haberler/reklam-kurulu-tuketiciyi-aldatan-yaniltan-reklamlar-ile-haksiz-ticari-uygulamalara-gecit-vermiyor adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı. (2024b, Ekim 7). *Reklam Kurulu Kararları*. Ekim 19, 2024 tarihinde https://www.ticaret.gov.tr/tuketici/ticari-reklamlar/reklam-kurulu-kararlari adresinden alındı

Upfluence. (2023). *How to Ffnd influencers – The complete guide*. Retrieved October 12, 2024, from HYPERLINK "https://www.upfluence.com/guides/how-to-find-influencers-the-complete-guide" https://www.upfluence.com/guides/how-to-find-influencers-the-complete-guide

Ünal, C. & Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler içinde. Ankara: Nobel Yayınları. ss. 209-246.

Vrontis, D., Makrides, A., Christofi, M., & Thrassou, A. (2021). Social media influencer marketing: A systematic review, integrative framework and future research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 45*(4), 617-644. HYPERLINK "https://doi.org/10.1111/ijcs.12647" https://doi.org/10.1111/ijcs.12647

Vural, Z. B. A. & Kırıkçı, S. (2020). Sosyal medya ve paydaş etkileşimi: Kuramsal arayışlar. İçinde S. Kavoğlu & A. F. Aydın (Ed.), *Yeni medyada güncel yaklaşımlar* (ss. 2-34). Nobel Akademi Yayıncılık.

Ye, G., Hudders, L., De Jans, S., & De Veirman, M. (2021). The value of influencer marketing for business: A bibliometric analysis and managerial implications. *Journal of Advertising, 50*(2), 160-178. https://doi.org/10.1080/00913367.2020.1857888

Yesiloglu, S. (2020). The rise of influencers and influencer marketing. İçinde S. Yesiloglu, & J. Costello (Ed.), *Influencer marketing: Building brand communities and engagement* (ss. 7-25). Routledge.

Zahra, M. (2024, January 4). *Mastering ethical influencer marketing on Instagram: Principles and practices for brands*. Retrieved October 21, 2024, from https://spotlightwp.com/ethical-influencer-marketing-on-instagram/#:~:text=The%20ethical%20considerations%20in%20influencer%20marketing%20include%20ensuring%20that%20brands,on%20the%20audience%20and%20society.

Yazar Hakkında

Celal Kocaömer, Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Lisans eğitimini 2010-2015 yılları arasında Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans ve doktora eğitimini ise Ege Üniversitesi İletişim Araştırmaları yüksek lisans ve doktora programlarında tamamlamıştır. Pazarlama iletişimi, tüketici davranışları ve marka iletişimi konularında araştırmalarını sürdürmektedir.

Kaynakça

Arklan, Ü., Kocaömer, N. (2024). Algılanan Marka Etiğinin Marka İmajı, Tutumu ve Tercihine Etkisi: Türkiye'deki GSM Operatörleri Üzerine Bir Araştırma. *İş Ahlakı Dergisi*, 17 (1), ss. 1-40.

Aslan, İ. & Öztürk, M. (2021). Çevrimiçi davranışsal reklamcılık: kavramsal bir çerçeve. İçinde M.G. Erdoğan ve B. Akçan (Ed.). *Reklama yeniden bakmak* (ss. 33-58). Efe Akademi.

Baek, T. H., & Morimoto, M. (2012). Stay away from me. *Journal of advertising*, *41*(1), 59-76.

Baek, T. H., & Morimoto, M. (2012). Stay away from me. *Journal of advertising*, 41(1), 59-76.

Berber, L.K. (2014). *Çevrimiçi davranışsal reklamcılık (online behavioral advertising) uygulamaları özelinde kişisel verilerin korunması.* On İki Levha Yayıncılık.

Boerman, S. C., Kruikemeier, S. & Zuiderveen Borgesius F. J. (2017). Online behavioral advertising: A literature review and research agenda. *Journal of advertising*, 46(3), 363-376.

Cases, A. S., Fournier, C., Dubois, P. L. & Tanner Jr, J. F. (2010). Web Site spill over to email campaigns: The role of privacy, trust and shoppers' attitudes. *Journal of Business Research*, *63*(9-10), 993-999.

Chen, J., & Stallaert, J. (2014). An economic analysis of online advertising using behavioral targeting. *Mis Quarterly*, *38*(2), 429-449.

Cole, A. M. (2012). Internet advertising after Sorrell v. IMS Health: a discussion on data privacy & the first amendment. *Cardozo Arts & Ent. LJ*, 30, 283.

Dae-Ham, C. D. (2017). Exploring how consumers cope with online behavioral advertising. *International Journal of Advertising*, 36(4), 632-658.

Elinoryte, A. (2023). Super cookies explained: What they are and how to protect your privacy. HYPERLINK "https://nordvpn.com/tr/blog/super-cookies-going-global/" https://nordvpn.com/tr/blog/super-cookies-going-global/

Federal Trade Commission. 2009. "FTC Staff Report: Self-Regulatory Principles for Online Behavioral Advertising." Washington, DC: U.S. Printing Office. Accessed June 5, 2012. http://www.ftc.gov/os/2009/02/P085400behavadreport.pdf.

Gökdemir, Ş. Ş. & Akıncı, S. (2019). Çevrimiçi davranışsal reklamcılığa yönelik tüketici tutumları ve mahremiyet endişeleri. *Erciyes İletişim Dergisi*, (1), 21-38.

Ham, C. D., & Nelson, M. R. (2016). The role of persuasion knowledge, assessment of benefit and harm, and third-person perception in coping with online behavioral advertising. *Computers in Human Behavior*, *62*, 689-702.

Hill, K. (2012). How Target Figured Out A Teen Girl Was Pregnant Before Her Father Did. HYPERLINK "https://www.forbes.com/sites/kashmirhill/2012/02/16/how-target-figured-out-a-teen-girl-was-pregnant-before-her-father-did/" https://www.forbes.com/sites/kashmirhill/2012/02/16/how-target-figured-out-a-teen-girl-was-pregnant-before-her-father-did/

Hormozi, A. M. (2005). Cookies and privacy. *Information Security Journal*, *13*(6), 51.

Kartal, N. Z. (2023). *Halkla ilişkiler kavramlarına giriş.* Literatürk Academia.

Kemp, S. (2023). Digital 2023: Global overview report. Datareportal. https:// datareportal.com/reports/digital-2023-global-overview-report

Kırıkçı, S. (2024). Bilgi ekonomisi ve bilgi işçileri. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 13(36), 287-304. https://doi.org/10.31199/hakisderg.1517243

Lambrecht, A. & Tucker, C. (2013). When does retargeting work? Information specificity in online advertising. *Journal of Marketing Research*, 50(5), 561-576.

Leon, P. G., Cranshaw, J., Cranor, L., Graves, J., Hastak, M. & Xu, G. (2012). What Do Online Behavioral Advertising Disclosures Communicate to Users?(CMU-CyLab-12-008).

McDonald, A.M. & Cranor, L.F. (2010). An empirical study of how people perceive online behavioral advertising. CyLab Technical Report. https://www.cylab.cmu.edu/files/pdfs/tech_reports/CMUCyLab09015.pdf (accessed July 13, 2014).

Miyazaki, A. D. (2008). Online privacy and the disclosure of cookie use: Effects on consumer trust and anticipated patronage. *Journal of Public Policy & Marketing*, *27*(1), 19-33.

Nazlı, A. K., Kocaömer, C., Beşbudak, M., & Köker, N. E. (2021). Understanding the initial reactions of Turkish Twitter users during the COVID-19 pandemic. Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 11(1), 20-41.

Nill, A. & Aalberts, R. J. (2014). Legal and ethical challenges of online behavioral targeting in advertising. *Journal of current issues & research in advertising,* 35(2), 126-146.

Park, J. S. & Sandhu, R. (2000). Secure cookies on the Web. *IEEE internet computing,* 4(4), 36-44.

Schlee, C. (2013). *Targeted advertising technologies in the ICT Space: A use case driven analysis.* Springer Science & Business Media.

Simonson, I. (2005). Determinants of customers' responses to customized offers: Conceptual framework and research propositions. *Journal of marketing*, *69*(1), 32-45.

Smit, E. G., Van Noort, G., & Voorveld, H. A. (2014). Understanding online behavioural advertising: User knowledge, privacy concerns and online coping behaviour in Europe. *Computers in human behavior*, *32*, 15-22.

Stallworth, B. (2010). Future imperfect: Googling for principles in online behavioral advertising. *Fed. Comm. LJ, 62*, 465.

Ünal, C. & Kiçir, İ. (2020). İzleyici metalaşması kavramı bağlamında dijital reklamcılıkta reklam engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). *İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler* içinde. Ankara: Nobel Yayınları. ss. 209-246.

Ünal, C. (2023). İnfodemi ve Halkla İlişkiler. İbrahim Kiçir & Celil Ünal (Ed.). *Halkla İlişkiler ve Reklamcılıkta Dijital Trendler* içinde. Konya: Literatürk Yayınları. ss. 33-56.

Van Noort, G., E.G. Smit, & Voorveld, H.A. (2013). The online behavioural advertising icon: Twouser studies. *Advances in Advertising Researc,* 4, 365–78.

Vural, Z. B. A. & Kırıkçı, S. (2020). Sosyal medya ve paydaş etkileşimi: Kuramsal arayışlar. İçinde S. Kavoğlu & A. F. Aydın (Ed.), Yeni medyada güncel yaklaşımlar (ss. 2-34). Nobel Akademi Yayıncılık.

Yan, J., Liu, N., Wang, G., Zhang, W., Jiang, Y. & Chen, Z. (2009). How much can behavioral targeting help online advertising?. In Proceedings of the 18th international conference on World wide web (pp. 261-270).

Zuiderveen, B. & Frederik J. (2015). Improving Privacy Protection in he Area of Behavioural Targeting, Alphen aan de Rijn, the Netherlands. Kluwer Law International.

Yazar Hakkında

Bahçeşehir Üniversitesi Halkla İlişkiler Bölümünden mezun olan Kiçir, yüksek lisans ve doktora eğitimlerini Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Reklamcılık ve Tanıtım bilim dalında tamamlamıştır. Reklamcılık, tüketici davranışı, siyasal iletişim ve iletişim sosyolojisi gibi konularda araştırmalar yapan yazarın bu konularda ulusal ve uluslararası yayınları bulunmaktadır. Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Kaynakça

Arklan, Ü., & Kocaömer, N. (2022). Dijital aktivizm olgusuna hayvan hakları bağlamında bir bakış: HAYTAP örneğinde bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (37), 31-54. https://doi.org/10.31123/akil.1077939

Avast (2021). What is Malvertising & How Do I Stop Ad Malware? Erişim Adresi: https://www.avast.com/c-what-is-malvertising-how-to-stop-it

Baek, T. H., & Morimoto, M. (2012). Stay away from me: Examining the determinants of consumer avoidance of personalized advertising. *Journal of Advertising*, 41(1), 59-76. https://doi.org/10.2753/JOA0091-3367410105

Bentham, J. (1789). *An introduction to the principles of morals and legislation*. Dover Publications.

Boerman, S. C., Kruikemeier, S., & Zuiderveen Borgesius, F. J. (2017). Online behavioral advertising: A literature review and research agenda. *Journal of Advertising*, 46(3), 363-376. https://doi.org/10.1080/00913367.2017.1339368

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. W. W. Norton & Company.

Butler, I. C. (2016). The ethical and legal implications of ad-blocking software. *Conn. L. Rev.*, *49*, 689.

Bykvist, K. (2014). *Utilitarianism: A guide for the perplexed*. Bloomsbury.

Campbell, C., Cohen, J., & Ma, J. (2017). Advertisements just aren't advertisements anymore: A new typology for evolving forms of online "advertising". *Journal of Advertising Research*, 57(3), 347-361. https://doi.org/10.2501/JAR-2017-001

Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.

Chekola, M. (2023). Theories of happiness. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford encyclopedia of philosophy* (Winter 2023 Edition). Stanford University. HYPERLINK "https://plato.stanford.edu/archives/win2023/entries/happiness-theories/" \t "_new" https://plato.stanford.edu/archives/win2023/entries/happiness-theories/

Cho, C.-H., & Cheon, H. J. (2004). Why do people avoid advertising on the Internet? *Journal of Advertising*, 33(4), 89-97. https://doi.org/10.1080/00913367.2004.10639175

Crisp, R. (1995). *Mill on utilitarianism*. Routledge.

DigitalTalks. (2015). Ad blocker nedir ve nasıl çalışır? Erişim Adresi: HYPERLINK "https://www.digitaltalks.org/2015/09/24/adblock-reklam-engelleme-nedir/" https://www.digitaltalks.org/2015/09/24/adblock-reklam-engelleme-nedir/

Evans, D. S. (2009). The Online Advertising Industry: Economics, Evolution, and Privacy. *Journal of Economic Perspectives*, 23(3), 37-60.

Eyeo Ad-Filtering Report. (2023). Global ad filtering trends and impact. Eyeo GmbH. https://eyeo.com/reports/global-ad-filtering-trends-2023

Ferreira, D., Yassine, A., & Capretz, M. A. M. (2017). Privacy-by-design for the Internet of things: A systematic literature review. *IEEE Internet of Things Journal*, 4(6), 2035-2048. https://doi.org/10.1109/JIOT.2017.2749363

Gandham, S. (2016). The ethics of ad blockers: A moral assessment of user autonomy and publisher rights. *Journal of Ethics & Information Technology*, 18(4), 261-272. https://doi.org/10.1007/s10676-016-9405-3

Goodrich, K., Schiller, S. Z., & Galletta, D. F. (2015). Consumer reactions to intrusive ads on mobile devices. *Journal of Advertising*, 44(4), 250-265. https://doi.org/10.1080/00913367.2014.967423

Gritckevich, P., Polonski, V., & Nabiev, R. (2021). Ad blocking and the future of digital advertising. *Journal of Interactive Advertising*, 21(1), 1-15. https://doi.org/10.1080/15252019.2021.1872177

Ha, L., & McCann, K. (2008). An integrated model of advertising avoidance on the Internet. *Journal of Advertising*, 37(1), 25-35. https://doi.org/10.2753/JOA0091-3367370102

Hemker, R. S., Turner, D. A., & Grace, J. (2021). Ad-blocking users and their impact on ad-supported content providers. *Computers in Human Behavior*, 121, 106785. https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106785

Hota, P. K., Mitra, S., & Swain, A. K. (2021). Understanding ad avoidance on social media: A cross-national perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 61, 102570. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2021.102570

IdeaSoft. (2024). AdBlock Nedir? Reklam Engelleme Programı Nasıl Kullanılır? Erişim Adresi: HYPERLINK "https://www.ideasoft.com.tr/adblock-nedir-reklam-engelleme-programi-nasil-kullanilir/" https://www.ideasoft.com.tr/adblock-nedir-reklam-engelleme-programi-nasil-kullanilir/

Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. NYU Press.

Jeon, H., Lee, H. J., & Jung, K. (2019). Understanding user responses to ad intrusiveness in mobile apps. *Telematics and Informatics*, 38, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.10.005

Johnson, B. (2020). How ad blockers improve your browsing experience. *TechRadar*. https://www.techradar.com/news/how-ad-blockers-improve-your-browsing-experience

Kant, I. (1785). *Groundwork for the metaphysics of morals*. (J. W. Ellington, Trans.). Hackett Publishing Company.

Kant, I. (1997). *Critique of practical reason* (M. Gregor, Trans.). Cambridge University Press.

Kiçir, İ. (2022). *Yeni toplumsal hareketler ve siyasal tüketicilik.* Literatürk Academia.

Kocaömer, C., & Tos, O. (2023). Media and communication in the digital age: Esports and marketing communications. In F. Topsümer, Y. Durmuş & B. A. Yılmaz (Eds.), Media and communication in the digital age: Changes and dynamics, (pp. 33-53). Özgür Yayınları. https://doi.org/10.58830/ozgur.pub234

Lambrecht, A., & Tucker, C. (2013). When does retargeting work? Information specificity in online advertising. *Journal of Marketing Research*, 50(5), 561-576. https://doi.org/10.1509/jmr.11.0503

Lawrence, D. (2017). Ethics and ad blocking: The free-rider problem. *Journal of Media Ethics*, 32(3), 172-185. https://doi.org/10.1080/23736992.2017.1349296

Li, H., Huang, Y., & Zou, L. (2017). The ethics of online ad blocking: A consumer perspective. *Computers in Human Behavior*, 71, 198-206. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.02.013

Lin, P., Chen, X., & Wu, Y. (2021). The intrusiveness of video advertisements on YouTube: The influence of ad format, duration, and user-related factors. *Journal of Interactive Advertising*, 21(1), 16-29. https://doi.org/10.1080/15252019.2021.1883260

Marshall, R. A., & Young, K. (2016). The ethics of ad blocking: A utilitarian perspective. *Journal of Media Business Studies*, 13(3), 189-204. https://doi.org/10.1080/16522354.2016.1235354

McCoy, S., Everard, A., Polak, P., & Galletta, D. F. (2008). An examination of the technology acceptance model in the context of ad intrusiveness. *Journal of Information Systems*, 22(2), 119-140. https://doi.org/10.2308/jis.2008.22.2.119

Mill, J. S. (1863). *Utilitarianism*. Longmans, Green, Reader, and Dyer.

Nissenbaum, H. (2010). *Privacy in context: Technology, policy, and the integrity of social life*. Stanford Law Books.

Nithyanand, R., Khattak, S., Javed, M., Vallina-Rodriguez, N., Falahrastegar, M., Powles, J. E., & Murdoch, S. J. (2016). Adblocking and counter blocking: A slice of the arms race. In *6th USENIX Workshop on Free and Open Communications on the Internet (FOCI 16)*.

NordVPN. (2023). Ad blockers explained. Erişim Adresi: HYPERLINK "https://nordvpn.com/tr/blog/what-is-ad-blocking/" https://nordvpn.com/tr/blog/what-is-ad-blocking/

Norton (2018). *Malvertising: What is it and how to avoid it*. Erişim Adresi: https://us.norton.com/blog/malware/malvertising

O'Neill, O. (1989). *Constructions of reason: Explorations of Kant's practical philosophy*. Cambridge University Press.

Olson, M. (1965). *The logic of collective action: Public goods and the theory of groups*. Harvard University Press.

Poff, D. C. (2023). Kant's deontological ethics. *Encyclopedia of Applied Ethics*. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-818280-9.00442-4

Prindle Institute. (2018). The ethical implications of ad blockers. *Prindle Post*. HYPERLINK "https://www.prindlepost.org" \t "_new" https://www.prindlepost.org

Samuelson, P. A. (1954). The pure theory of public expenditure. *The Review of Economics and Statistics*, 36(4), 387-389. https://doi.org/10.2307/1925895

Sandberg, J. (2013). Kantian ethics and the ethics of ad blocking. *Journal of Media Ethics*, 32(3), 172-185. https://doi.org/10.1080/23736992.2017.1349296

Schneier, B. (2015). Data and Goliath: The hidden battles to collect your data and control your world. W. W. Norton & Company.

Singaraju, S. P., Nguyen, Q., Leung, D., & Niininen, O. (2022). Ad intrusion and user experience in digital environments: Understanding the impact on ad avoidance. *Journal of Consumer Behaviour*, 21(3), 479-495. https://doi.org/10.1002/cb.2029

Speck, P. S., & Elliott, M. T. (1997). Predictors of advertising avoidance in print and broadcast media. *Journal of Advertising*, 26(3), 61-76. HYPERLINK "https://doi.org/10.1080/00913367.1997.10673529" https://doi.org/10.1080/00913367.1997.10673529

Ticimax. (2024). Reklam Engelleyici Nedir ve Adblocks Nasıl Çalışır? Erişim Adresi: https://www.ticimax.com/blog/adblocknedir#:~:text=Teknik%20olarak%2C%20reklam%20engelleyiciler%20reklamlar%C4%B1,iyi%20bir%20taray%C4%B1c%C4%B1%20deneyimi%20sunar.

Todri, V. (2022). The economics and ethics of ad blockers. *Management Science*, 68(3), 1687-1707. https://doi.org/10.1287/mnsc.2020.3844

Turow, J. (2011). *The daily you: How the new advertising industry is defining your identity and your worth*. Yale University Press.

Turkle, S. (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*. Basic Books.

Ünal, C. & Kiçir, İ. (2020). İzleyici metalaşması kavramı bağlamında dijital reklamcılıkta reklam engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). *İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler* içinde. Ankara: Nobel Yayınları. ss. 209-246.

Vural, Z. B. A. & Kırıkçı, S. (2020). Kurumsal sosyal sorumluluk projelerinin bölgesel kalkınmadaki rolü: Türkiye'de uygulanan projelere yönelik çoklu örnek olay analizi. *Global Media Journal TR Edition,* 10(20), 365-393.

Vural, Z. B. A. & Kırıkçı, S. (2022). Turizm ve otelcilikte kurumsal iletişim: Yaklaşım ve uygulamalar. G. C. Değirmen (Ed.), Turizm Sektöründe İletişim içinde. Ankara: Nobel Akademik. ss. 1-32

Wu, T. (2016). *The attention merchants: The epic scramble to get inside our heads*. Alfred A. Knopf.

Zhao, X., Zhou, J., & Li, D. (2017). Ad blocking: A threat to the digital advertising industry or a catalyst for reform? *Journal of Information Technology & Politics*, 14(4), 355-371. https://doi.org/10.1080/19331681.2017.1365037

Zuboff, S. (2019). *The age of surveillance capitalism: The fight for a human future at the new frontier of power*. PublicAffairs.

Yazar Hakkında

Lisans eğitimini Kadir Has Üniversitesi'nde tam burslu olarak tamamlayan Ünal, 2018 yılında "Sosyal Sorun Yönetiminde Argümantasyon: Kamu Spotları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Analiz" adlı Yüksek Lisans çalışmasıyla Marmara Üniversitesi'nden mezun olmuştur. Daha sonradan yine aynı üniversitede "Toplumun Medyatik İnşası: Medyatik İnşanın Toplumsal Kabul Üzerindeki Etkisine Yönelik Bir Araştırma" adlı çalışmayla 2022 yılında doktor ünvanını almıştır. Ünal halihazırda Süleyman Demirel Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Ünal'ın iletişim sosyolojisi, örgütsel iletişim, halkla ilişkiler alanında çalışmaları bulunmaktadır.

Kaynakça

Altunbaş, H. (2008). Etkili Marka İletişimi ve Değişen Reklamcılık. İçinde Kalender, A. & Fidan, M. (Ed), *Halkla İlişkiler*. (ss.195-219)Tablet Yayınları.

Arslan, K. ve Arslan, P. (2012). Mobil Pazarlama. Papatya Yayıncılık.

Aydın A. F. (2015). Kurumsal itibar açısından sosyal medyaya ilişkin bir değerlendirme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, (5)1, 78-92.

Aydın, İ. (2001). Yönetsel, Mesleki ve Örgütsel Etik. Pegem Akademi Yayınları.

Aydın, İ. & Çelik, Z. (2022). Yeni Nesil Pazarlama Yaklaşımları içinde Mermer Üzümlü A. (Ed), *Mobil Pazarlama* (ss. 253-269) Nobel Yayınları.

Barutçu, S. & Göl, Ö. M. (2009). Mobil reklamlar ve mobil reklam araçlarına yönelik tutumlar. *KMU İİBF Dergisi*, 11(17), 24-41.

Barwıse, P. & Strong, C. (2002). Permission-based mobile advertising. *Journal of Interactive Marketing*, 16(1), 14–24.

Battallar, Z. & Cömert, M. (2015). Tüketicilerin tercihlerinde sosyal medyadaki reklamların etkisi. *Turizm Akademik Dergisi*, 2 (1), 39-48.

Binark M. & Bayraktutuan, G. (2013). Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik. Kalkedon Yayınları.

Buczkowski, A. (2012). Locatıon-Based Marketıng The Academic Framework, Jaume University, Institute of Science and Technology, Geophysical Technologies,

Chien-Huang, L. & Hung-Ming, L., (2005), An exploration of taiwanese adolescents' ımpulsive buying tendency. *Adolescence*, 40(157), 215-23.

Chowdhury, H. K. & Parvin, N. & Weitenberner, C. & Becker, M. (2006). Consumer attitude toward mobile advertising ın an emerging market: An empirical study. *International Journal of Mobile Marketing*, (1)2, 33-42.

Çamdereli, M. (2002). Reklamın R'si ya da reklam söylemine giriş, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı 12, 459-460.

Dağtaş, B. & Becerikli S. & Birsen Ö.& Dağtaş, E. & Çelik, Y. (2013). Medya ve Reklam. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

De Reyck, B & Degraeve, Z. (2003). Broadcast schedulling for mobile advertising. *Operations Research*, 51(4), 509-517.

Dickinger, A & Heinzmann, P, & Murphy, J. (2005, Ocak). Mobile environmental applications. 38th Hawaii International Conference on System Sciences, Big Island, HI, USA

Duygun. A. (2018). Lokasyon bazlı pazarlama açısından sosyal ağ uygulamalarının kullanımı: Swarm kullanıcıları üzerine bir araştırma, *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 9(30), 75-94.

Elden, M. & Ulukök, Ö. (2006). Çocuklara yönelik reklamlarda denetim ve etik. *Küresel İletişim Dergisi*, Sayı: 2, 1-22.

Gana, M. A. & Thomas, T. K. (2016). Consumers attitude towards location-based advertising: An exploratory study. *Journal of Research in Marketing*, (6)1, 390-396.

Giddens, A. (2008). Ulus Devlet ve Şiddet. Kalkedon Yayınları.

Gündebahar, M. & Kuş-Khalilov, M, C. (2013, Ocak). Teknolojik pazarlama üzerine bir inceleme. 15. Akademik Bilişim Konferansı, Antalya, Türkiye. HYPERLINK "http://ab.org.tr/ab13/bildiri/152.pdf" http://ab.org.tr/ab13/bildiri/152.pdf

Kalan, Ö. (2016). Yeni medyada reklam ve etik sorunlar. *Atatürk İletişim Dergisi,* Sayı 10, 71-90.

Karaca, Ş. & Gülmez, M. (2010). Mobil pazarlama: Kavramsal bir değerlendirme, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi* 1(1), 69-81.

Karaca, Y. & Ateşoğlu, İ. (2006). Mobil reklamcılık ve uygulamaları: kavramsal bir çerçeve, *Pazarlama İletişimi ve Kültürü Dergisi*, 5 (18), 37-43.

Karaca, Y. & Ateşoğlu, İ. (2006). Mobil reklamcılık ve uygulamaları: kavramsal bir çerçeve. *Pazarlama İletişimi ve Kültürü Dergisi*, 5 (18), 37-43.

Karpat, I. (1999). Bankacılık Sektöründen Örneklerle Kurumsal Reklam. Sahaf Yayınevi.

Kılıç, S. & Ünver, A. E. (2017). Mobil reklamcılıkta müşteri memnuniyeti: sosyal medya kullanıcıları üzerinde bir araştırma. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 39-66.

Leek, S. & Christodoulides, G. (2009). Next-generation mobile marketing: how young consumers react to bluetooth-enabled advertising. *Journal of Advertising Research*, 49 (1), 44-53.

Li, H. & Stoller, B. (2007). Parameters of mobile advertising: a field experiment. *International Journal of Mobile Marketing*, 2 (1), 4-11.

Mesci, A. (2017). İnternette Reklamcılık. Pusula Yayınları.

Muk, A. (2007). Consumers' intentions to opt in to SMS advertising: A cross-national study of young Americans and Koreans. *International Journal of Advertising*, (26)2, 176-198.

Mutlu, E. (2008). İletişim Sözlüğü, Ayraç Yayınevi.

Nasco, S. A. & Bruner, G. C. (2008). Comparing consumer responses to advertising and non-advertising mobile communications. *Psychology & Marketing*, 25 (8), 821-837.

Okkay, İ. (2020). Dijital gözetim çerçevesinde kişiselleştirilmiş reklamcılık, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(32), 5361-5376.

Özgüven, N. (2013). Tüketicilerin Mobil Reklamcılığı Kabullenmelerinde Etkili Olan Faktörler Üzerine Bir Uygulama, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(21), 7-28.

Palmieri, P. & Stuart, G. (2015). The Mobıle Marketıng Roadmap How Mobile İs Transforming Marketing For Targeting Next Generation Consumers Based On İnterviews With Mobile Marketing Association Members, http://online.fliphtml5.com/tcva/wxfm/#p=8

Pantano, E. & Priporas, C.-V. (2016). The effect of mobile retailing on consumers' purchasing experiences: a dynamic perspective. *Computers in Human Behavior,* Vol. 61, 548-555.

Suher, H, K. & İspir, N, B. (2009). Sms advertising in Turkey: Factors affedting consumer attitudes. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 447-459.

Süar. A. (2017) Sosyal medyanın geleneksel reklam araçlarına göre hedef kitle belirlemedeki avantajları, *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, (8)28, 21-44.

Trappey, R. J. & Woodside, A. G. (2005). Consumer responses to interactive advertising campaigns coupling short-message-service direct marketing and TV commercials. *Journal of Advertising Research*, 45 (4), 382-401.

Tsang, M. M. & Ho, S. C. & Lıang, T. B. (2004). Consumer attitudes toward mobile advertising: an empirical study. *International Journal of Electronic Commerce*, 8(3), 65–78.

Ünal, C. & Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler içinde. Ankara: Nobel Yayınları. ss. 209-246.

Yüksel, M. (2003). Mahremiyet hakkı ve sosyo-tarihsel gelişimi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 58(01), 182-213.

Wang W. & Yang L. & Zhang Q. (2015), Privacy preservation in location-based advertising: a contract-based approach, *Computer Networks*, 93(1), 213-224.

Wong, M. M. T. & Tang, E. P. Y. (2008). Consumers' attitudes towards mobile advertising: the role of permission. *Review of Business Research*, 8 (3), 181-187.

Xu, D. & Liao, S. S. & Li, Q. (2008). Combining empirical experimentation and modeling techniques: a design research approach for personalized mobile advertising applications. *Decisions Support Systems*, vol. 44, 710-724

Yazar Hakkında

Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesinde idari personel olarak çalışmaktadır. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans ve Kişilerarası İletişim Ana Bilim Dalı'nda doktorasını yapmıştır. Toplumsal değer, kişilerarası iletişim, sosyal psikoloji, dijital medya, dijital iletişim alanında çalışmaları bulunmaktadır.

Kaynakça

Akarsu, H. & Yıldırım, M. D. (2021). Veri Kavramı ve Veriye Dayalı Reklamcılık. İçinde S. Yıldız (Ed.), Dijital Çağda Reklam (ss. 188-216). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Argan, M., Dinc, H., Kaya, S. & Tokay Argan, M. (2022). Artificial Intelligence (AI) in Advertising: Understanding and Schematizing the Behaviors of Social Media Users, *ADCAIJ: Advances in Distributed Computing and Artificial Intelligence Journal*, 11(3), 331-348.

Aslam, B. (2022). *An Exploration of the World of Digital Advertising and Artificial Intelligence* (JYU Dissertations). University of Jyväskylä, School of Business and Economics.

Avar, S. (2024). ETi'den Yeni Bir İlk: Yapay Zekâ Destekli "ETi Popkek PopGPT" Raflarda!, HYPERLINK "https://bulten360.com/etiden-yeni-bir-ilk-yapay-zeka-destekli-eti-popkek-popgpt-raflarda/" https://bulten360.com/etiden-yeni-bir-ilk-yapay-zeka-destekli-eti-popkek-popgpt-raflarda/ .

Baldassare, R. (2024). How AI is Revolutionizing Digital Advertising In 2024, HYPERLINK "https://www.forbes.com/councils/forbesagencycouncil/2024/04/09/how-ai-is-revolutionizing-digital-advertising-in-2024/" https://www.forbes.com/councils/forbesagencycouncil/2024/04/09/how-ai-is-revolutionizing-digital-advertising-in-2024/ .

Baek, T. H. (2023). Digital Advertising in the Age of Generative AI, *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 44(3), 249-251, DOI: 10.1080/10641734.2023.2243496

Berger, A. A. (2011). *Ads, Fads, and Consumer Culture, Advertising's impact on American Character and Society* (Fourth Edition), Rowman & Littlefield Publishers.

Brynjolfsson, E. & Mcafee, A. (2017). Artificial Intelligence, For Real, *Harward Business Review The Big Idea*, 3-11.

Clark, E. (2024). The Ethical Dilemma Of AI In Marketing: A Slippery Slope, HYPERLINK "https://www.forbes.com/sites/elijahclark/2024/03/14/the-ethical-dilemma-of-ai-in-marketing-a-slippery-slope/" https://www.forbes.com/sites/elijahclark/2024/03/14/the-ethical-dilemma-of-ai-in-marketing-a-slippery-slope/ .

Couldry, N. & Mejias, U. A. (2022). Bağlantının Bedelleri: Büyük Veri Çağında Veri Sömürgeciliği Tartışmalarına Bir Giriş, G. Boztepe (Çev.), Notabene Yayınları.

Çeber, B. (2024). Yapay Zekâ Etiği Bağlamında Reklamcılık Sektörü Üzerine Uygulamalı Bir Araştırma, *Intermedia International e-Journal*, 11(20), 63-84, doi: 10.56133/intermedia.1462312.

Farzan, S. (2023). Ethics First: The Imperative Of Responsible AI Adoption In Marketing, HYPERLINK "https://www.forbes.com/sites/sunshinefarzan/2023/09/29/ethics-first-the-imperative-of-responsible-ai-adoption-in-marketing/" https://www.forbes.com/sites/sunshinefarzan/2023/09/29/ethics-first-the-imperative-of-responsible-ai-adoption-in-marketing/ .

Gams, M., Yu-Hua Gu, I., Harma, A., Munoz, A. & Tam, V. (2019). Artificial Intelligence and Ambient Intelligence, *Journal of Ambient Intelligence and Smart Environments*, 11, 71-86. DOI: 10.3233/AIS-180508.

Kelly-Holmes, H. (2016). Digital Advertising, İçinde A. Georgakopoulou & T. Spilioti (Eds.), *The Routledge Handbook of Language and Digital Communication* (ss.212-225). Routledge.

Khan, M. (2006). *Consumer Behaviour and Advertising Management*, New Age International (P) Ltd., Publishers.

Lee, H. & Cho, C. (2020) Digital advertising: present and future prospects, *International Journal of Advertising*, (39)3, 332-341.

Li, H., Edwards, S. M., & Lee, J. H. (2002). Measuring the Intrusiveness of Advertisements: Scale Development and Validation. *Journal of Advertising*, *31*(2), 37–47. https://doi.org/10.1080/00913367.2002.10673665

Li, H. (2019). Special Section Introduction: Artificial Intelligence and Advertising, Journal of Advertising, 48(4), 333-337.

McCarthy, J. (2004). What is Artificial Intelligence?, HYPERLINK "http://www-formal.stanford.edu/jmc/" http://www-formal.stanford.edu/jmc/ .

McStay, A. (2016). *Digital Advertising* (Second Edition), Palgrave.

Metin, U. (2024). Ayşen Akalın: Yapay zekâ bir trendin ötesinde hayatımıza yerleşecek köklü bir değişim, HYPERLINK "https://www.pazarlamasyon.com/dijital-donusumde-en-buyuk-etkiyi-

veri-ve-yapay-zek-saglayacak" https://www.pazarlamasyon.com/dijital-donusumde-en-buyuk-etkiyi-veri-ve-yapay-zek-saglayacak .

Önder, N. (2023). Pazarlamanın metal yakalısı: Yapay zeka. HYPERLINK "https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/pazarlamanin-metal-yakalisi/" https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/pazarlamanin-metal-yakalisi/

Özkundakçı, M. (2010). *Üçü Bir Arada Reklamcılığa Giriş-Medya Planlama-Kreatif Düşünce.* Hayat Yayınları.

Peltekoğlu, F. (2010). *Kavram ve Kuramlarıyla Reklam*, Beta Yayınları.

Peter, J. P. & Olson, J. C. (2006). Consumer Behavior & Marketing Strategy (Ninth edition), McGraw-Hill Irwin.

Ramos, C., Augusto, J. C., & Shapiro, D. (2008). Ambient intelligence—the next step for artificial intelligence. *IEEE Intelligent Systems*, *23*(2), 15-18.

Rodgers, S. (2021). Themed Issue Introduction: Promises and Perils of Artificial Intelligence and Advertising. *Journal of Advertising*, *50*(1), 1–10.

Sabharwal, D., Sood, R. S. & Verma, M. (2022). Studying the relationship between artificial ıntelligence and digital advertising in marketing strategy, *Journal of Content, Community & Communication*, 16(8), 118-126, HYPERLINK "https://doi.org/10.31620/JCCC.12.22/10" https://doi.org/10.31620/JCCC.12.22/10 .

Sahli, A. and Zhai, Y. (2024), "Cultivating consumer resilience: understanding and navigating adolescents' responses to intrusive advertising", HYPERLINK "https://www.emerald.com/insight/publication/issn/1934-8835" *International Journal of Organizational Analysis* , Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. HYPERLINK "https://doi.org/10.1108/IJOA-01-2024-4181" \o "DOI: https://doi.org/10.1108/IJOA-01-2024-4181" https://doi.org/10.1108/IJOA-01-2024-4181

Shimp, T. A. (2007). *Advertising, Promotion, and Other Aspects of Integrated Marketing Communications*, (7th Edition). Thomson South-Western.

Smythe, D. W. (2006). On the Audience Commodity and its Work. İçinde Meenakshi Gigi Durham and Douglas M. Kellner (Eds.), Media and Culturel Studies Keyworks, (ss. 230-256). Blackwell Publishing.

Statista Research Department (2024). Planned Annual Budget For Artificial Intelligence (AI) Tools For Content-Related Tasks Among Marketing And Media Leaders Worldwide As Of February 2024, HYPERLINK "https://www.statista.com/statistics/1488534/budget-ai-content-creation-marketers/" https://www.statista.com/statistics/1488534/budget-ai-content-creation-marketers/ .

Sugerman, J. (2023). *Reklam El Yazarının Elkitabı, Etkili Reklam ve Pazarlama Metni Yazma Teknikleri* (4. Baskı). A. Özer (Çev.). MediaCat Yayınları.

Diker, E. & Şakı, S. (2020). Kurumsal Reklam, İçinde Z. Tamer Gencer (Ed.). Kurumsal İletişimin El Kitabı (ss. 57-86). Eğitim Yayınevi.

Taylor, C. R. (2009). Editorial: The Six Principles of Digital Advertising. *International Journal of Advertising*, *28*(3), 411–418.

The Brand Age Business (2023). İnsanın Kuklası: Yapay Zeka, Nisan, 15(171), 20-27.

Tokmak Danışman, G. (2023). Artificial Intelligence in Terms of Digital Marketing: A Conceptual Examination. In Fettahlıoğlu, H. S. & Bilginer Ozsaatcı, F. G. (Eds.), *Digital Transformation of Marketing: Marketing 5.0.* Özgür Publications. DOI: HYPERLINK "https://doi.org/10.58830/ozgur.pub254.c1340" https://doi.org/10.58830/ozgur.pub254.c1340

Web_1, The Economist (2024). Does generative artificial intelligence infringe copyright?, HYPERLINK "https://www.economist.com/the-economist-explains/2024/03/02/does-generative-artificial-intelligence-infringe" https://www.economist.com/the-economist-explains/2024/03/02/does-generative-artificial-intelligence-infringe copyright?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.directresponse.anonymous&gad_source=1&gbraid=0AAAADf4AbZyyDdY4T5ygJk4avIQAeaDX&gclid=CjwKCAjwJG5BhBZEiwAt7JR6yh1wB29NwAwVZrJuQsfs1rCopG8uNw_9-jLwa2pRPfXi8ZmhVEx2xoCsHQQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds

Yu, Y. (2021). The Role and Influence of Artificial Intelligence on Advertising Industry, *Advances in Social Science, Education and Humanities Research,* 631, 190-194.

Kaynakça

Alyar, P., Pirtini, S., & Yücel, N. (2021). Pazarlamada Yeni Eğilimler Açısından Nöropazarlama Ve Algı Yönetimi Üzerine Bir Araştırma. *Öneri Dergisi*, *16*(55), 311-341.

Avcı, C., & Uygur, S. M. (2022). Nöropazarlama Yaklaşımının Etik Açıdan Değerlendirilmesi. *Turizm Akademik Dergisi*, *9*(2), 431-446.

Bansal, R., Pruthi, N., Bansal, T., & Chaudhary, A. (2023). Diving Into the Consumer's Mind: Tools, Roles, and Ethical Concerns of Neuromarketing. In *Applications of Neuromarketing in the Metaverse* (pp. 206-222). IGI Global.

Bercea, M. D. (2012, August). Anatomy of methodologies for measuring consumer behavior in neuromarketing research. In *Proceedings of the Lupcon Center for Business Research (LCBR) European Marketing Conference. Ebermannstadt, Germany*.

Dangwal, A., Bathla, D., Kukreti, M., Mehta, M., Chauhan, P., & Sarangal, R. (2023). Neuromarketing science: A road to a commercial start-up. In *Applications of Neuromarketing in the Metaverse* (pp. 223-232). IGI Global.

Coşkun Değirmen, G., & Şardağı, E. (2016). Nöropazarlama Uygulamalarının Etik Bağlamında Değerlendirilmesi. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi(25), 140-160. HYPERLINK "https://doi.org/10.31123/akil.438536" https://doi.org/10.31123/akil.438536 .

Kiçir, İ. & Ünal, C. (2019). Commodity Fetishism and Advertising. Ömer Aydınlıoğlu (Ed.). In Differing Outlook of Contemporary Advertising. Berlin: Peter Lang. pp. 267-289.

Kumar, S. (2015). Neuromarketing: The new science of advertising. *Universal Journal of Management*, *3*(12), 524-531.

Lee, N., Broderick, A. J., & Chamberlain, L. (2007). What is 'neuromarketing'? A discussion and agenda for future research. *International journal of psychophysiology*, *63*(2), 199-204.

Lindstrom, M. (2009). Buy-ology. Optimist Yayınları.

Yavuzalp Marangoz, A., & Aydın, Y. (2018). Tüketici Araştırmalarında Yeni Bir Alan Olarak Nöropazarlama. Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi, 5(9), 193-209.

Morin, C., & Renvoise, P. (2018). *The persuasion code: How neuromarketing can help you persuade anyone, anywhere, anytime.* John Wiley & Sons, Inc..

Oyman, T., Yücel, N., & Tüfekçi, Ö. K. (2020). Sinir Bilimin Pazarlama Dünyasına Armağanı: Nöropazarlama Deneysel Araştırmaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *11*(26), 314-327.

Poyraz, H. (2022). Etik. Tübitak Sosyal Bilimler Ansiklopedisi içinde. M.A. Yekta Saraç (Ed.).

Ramsøy, T. Z. (2015). *Introduction to neuromarketing & consumer neuroscience*. Neurons Inc..

Roth, V. A. (2014). *The potential of neuromarketing as a marketing tool* (Bachelor's thesis, University of Twente).

Shukla, S. (2019). Neuromarketing: a change in marketing tools and techniques. *International Journal of Business Forecasting and Marketing Intelligence*, *5*(3), 267-284.

Swapna, H. R., Bigirimana, E., Madaan, G., Hasan, A., Pandey, B. K., & Pandey, D. (2023). Impact of neuromarketing on consumer psychology in digitally connected networks. In *Applications of Neuromarketing in the Metaverse* (pp. 193-205). IGI Global.

Tunalı, S. B., Gözü, Ö., & Özen, G. (2016). Pazarlama ve Reklam Araştırmalarında Nöropazarlama Üzerine Yapılmış Araştırmaların İncelenmesi ve Etik Boyutunun Tartışılması. Kurgu, 24(2), 1-8.

Ural, T. (2008). Pazarlamada yeni yaklaşım: Nöropazarlama üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *17*(2), 421-432.

Ünal, C. & Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler içinde. Ankara: Nobel Yayınları. ss. 209-246.

Yücel, A., & Çubuk, F. (2013). Nöropazarlama ve bilinçaltı reklamcılık yaklaşımlarının karşılaştırılması. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 172-183.

Yücel, A., & Çubuk, F. (2014). Bir Nöropazarlama Araştırmasının Deneysel Yolculuğu Ve Araştırmanın İlk İpuçları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(2), 133-150.

Yücel, A., & Coşkun, P. (2018). Nöropazarlama literatür incelemesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *28*(2), 157-177.

Kaynakça

An, S., Kang, H. & Koo, S. (2019). Sponsorship disclosures of native advertising: Clarity and prominence. *Journal of Consumer Affairs, 53*(3), 998–1024. https://doi.org/10.1111/ joca.12212

Bakshi, A. C. (2015). Why and how to regulate native advertising in online news publications. *Journal of Media Law and Ethics, 4*(3/4), 4–47.

Campbell, C., Cohen, J. & Ma, J. (2014). Advertisements just aren't advertisements anymore: A new typology for evolving forms of online "advertising". *Journal of Advertising Research*, *54*(1), 7-10. https://doi.org/10.2501/JAR-54-1-007-010

Campbell, C. & Marks, L. J. (2015). Good native advertising isn't a secret. *Business Horizons, 58*(6), 599–606. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2015.06.003

Carlson, M. (2014). When news sites go native: Redefining the advertising–editorial divide in response to native advertising. *Journalism: Theory, Practice & Criticism, 16*(7), 849–865. https://doi.org/10.1177/1464884914545441

Eyada, B. & Milla, A. (2020). Native advertising: Challenges and perspectives. *Journal of Design Sciences and Applied Arts, 1*(1), 67–77. https://doi.org/10.21608/jdsaa.2020.70451

Farooq, M. & Haq, A. (2023). The ethics of native advertising: Balancing content and commercial interests. *Journal of Media and Business Studies Research, 2*(1), 36-45.

Fischbach, S. & Zarzosa, J. (2019). Consumers' perceptions of native advertisements: Exploring the impact of ethics and ad trust. *Business and Professional Ethics Journal, 38*(3), 275-296. https://doi.org/10.5840/bpej201981584

Gardner, P. (1975). Attitudes to science: A review. *Studies in Science Education, 2*(1), 1–41. https://doi.org/10.1080/03057267508559818

Grover, S. (2024). *18 high-engagement native advertising examples for publishers.* https://www.adpushup.com/blog/native-advertising-examples/

Harms, B., Bijmolt, T. H. A. & Hoekstra, J. C. (2017). Digital native advertising: Practitioner perspectives and a research agenda. *Journal of Interactive Advertising, 17*(2), 80-91. https://doi.org/10.1080/15252019.2017.1357513

Howe, P. & Teufel, B. (2014). Native advertising and digital natives: The effects of age and advertisement format on news website credibility judgments. *ISOJ Journal, 4*(1), 78–90.

IAB. (2013). *The native advertising playbook*. https://www.iab. com/wp-content/uploads/2015/06/IAB-Native-Advertising-Playbook2.pdf

IAB Turkey. (t.y.). *Native advertising whitepaper*. https://iabtr.org/wp-content/uploads/2024/08/native05072017170556.pdf

Ju, I., Lee, H. & Sherrick, B. (2022). Consumer responses to covert marketing communications: A case of native advertising disclosure in news contexts. *Journal of Promotion Management, 28*(7), 1107-1128. https://doi.org/10.1080/10496491.2022.2054899

Lee, J., Kim, S. & Ham, C. D. (2016). A double-edged sword? Predicting consumers' at- titudes toward and sharing intention of native advertising on social media. *American Behavioral Scientist, 60*(12), 1425–1441. https://doi.org/10.1177/ 0002764216660137.

Lund, A. H. (2024). *The 12 best native advertising examples in 2024*. https://www.nativeadvertisinginstitute.com/blog/native-advertising-examples-2024

Manic, M. (2015). The rise of native advertising. *Bulletin of the Transilvanya University of Braşov, 8*(57), 53-58.

Rao, N. (2024). *Native advertising: A marketer's guide.* HYPERLINK "https://illumin.com/insights/guides/native-advertising-a-marketers-guide/" https://illumin.com/insights/guides/native-advertising-a-marketers-guide/

Taylor, C. R. (2017). Native advertising: The black sheep of the marketing family. *International Journal of Advertising, 36*(2), 207-209. https://doi.org/10.1080/02650487.2017.1285389

Weaver, R. (2024). *What is native advertising? The ultimate guide.* https://www.nativeadvertisinginstitute.com/blog/native-advertising-ultimate-guide

Windels, K. & Porter, L. (2019). Examining consumers' recognition of native and banner advertising on news website homepages. *Journal of Interactive Advertising, 20*(1), 1– 40. https://doi.org/10.1080/15252019.2019.1688737

Wojdynski, B. W. & Evans, N. J. (2016). Going native: Effects of disclosure position and language on the recognition and evaluation of online native advertising. *Journal of Advertising, 45*(2), 157–168. https://doi.org/10.1080/00913367.2015.1115380

Wojdynski, B. W. & Golan, G. J. (2016). Native advertising and the future of mass communication. *American Behavioral Scientist, 60*(12), 1403–1407. https://doi.org/ 10.1177/0002764216660134

Yao, W., Zawawi, J. W. B. M., Ahmad, A. M. @ Z. & Sern, T. J. (2021). Recognizing native advertising and its challenge to traditional advertising. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 11*(19), 191–204. http://dx.doi.org/10.6007/IJARBSS/v11-i19/11727

Zimand-Sheiner, D., Ryan, T., Kip, S. M. & Lahav, T. (2020). Native advertising credibility perceptions and ethical attitudes: An exploratory study among adolescents in the United States, Turkey and Israel. *Journal of Business Research*, 116, 608-619. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.06.020.

Yazar Hakkında

Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü'nden lisans derecesiyle mezun oldu. Aynı üniversitede Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü'nde yan dal yaptı. Yüksek lisans derecesini Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı'nda tamamladı. Halen Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı'nda doktora eğitimine devam etmekte olup aynı üniversitede araştırma görevlisi olarak görevini sürdürmektedir.

Kaynakça

BIBLIOGRAPHY

Activision. (2005, December 05). Activision and Nielsen Entertainment Release Results of Pioneering Research on In-Game Advertising. Ekim 2024 tarihinde Activision: https://investor.activision.com/static-files/2bed2b22-a062-48ed-b43e-a25aa9f306ab adresinden alındı

Akkemik, S. (2018). Güncel Tasarım Uygulamalarında Yeni Bir Paradigma: Oyunlaştırma. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2), 71-81.

Aktuğlu, I. K. (2006). Tüketicinin Bilgilendirilmesi Sürecinde Reklam Etiği. Küresel İletişim Dergisi(2), 1-20.

Aldağ, M., & Erdem, M. (2022). Oyunu Çevreleyen Reklamlar (Around Game Advertising). M. N. Erdem içinde, Game-vertising Dijital Çağda Oyunlaştırma ve Reklam (s. 83-116). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Arslantaş Toktaş, S., Binark, M., Dikmen, E., Fidaner, I., Küzeci, E., & Özaygen, A. (2012). Tükiye'de Dijital Gözetim. İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği.

Babür Tosun, N. (2017). Marka İletişimi. İstanbul: Beta.

Babür Tosun, N., Tüzel Uraltaş, N., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., . . . Kiçir, İ. (2018). Reklam Yönetimi. İstanbul: Beta.

Babacan, M. (2012). Nedir Bu Reklam? İstanbul: Beta.

Batra, R., Myers, J., & Aaker, D. (1996). Advertising Management (Cilt 5). New Jersey: Prentice Hall.

Berlo, Z., Reijmersda, E., & Eisend, M. (2021). The Gamification of Branded Content: A Meta-Analysis of Advergame Effects. Journal of Advertising, 50(2), 179-196.

Berman, M. (2017). The Blueprint for Strategic Advertising (Cilt 1). New York.

Bolat, N. (2020). Televizyonun Teknik Dönüşümünün İçeriğe Etkisi. E. Sirer içinde, Yeni İzlence Yeni İzlerkitle (s. 111-130). Konya: Literatürk.

Buckley, K., & Anderson, C. (2006). A Theoretical Model of the Effects and Consequences of Playing Video Games. P. Vorderer, & J. Bryant içinde, Playing Video Games - Motives, Responses, and Consequences (Cilt 1st, s. 363-378). NewYork: Routledge.

Castillo, D., & Fernández, R. (2019). The role of digital influencers in brand recommendation: Examining their impact on engagement, expected value and purchase intention. International Journal of Information Management, 49(6), 366–376.

Chul Yoo, S., & Eastin, M. (2016). Contextual advertising in games: Impacts of game context on a player's memory and evaluation of brands in video games. Journal of Marketing Communications, 23(6), 614-631.

Cicchirillo, V., & Syuan Lin , J. (2011). Stop Playing with Your Food A Comparison of For-Profit and non-Profit Food-Related Advergames. Journal of Advertising Research, 51(3), 484-498.

Çakın, Ö., & Yaman, D. (2022). Dijital Oyunlar - Fijital Deneyim Alanları. M. N. Erdem içinde, Game-vertising Dijital Çağda Oyunlaştırma ve Reklam (s. 118-134). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Çakırkaya, M. (2016). Y Neslinin Perakende Risk Algısı ve Mağaza Sadakati. Konya: Eğitim Yayınevi.

Davidson, D. (2010). Cross-Media Communications: an Introduction to the Art of Creating Integrated Media Experiences (Cilt 1st). Lulu Press.

De Pelsmacker, P., & Dens, N. (2019). How ad congruity and interactivity affect fantasy game players' attitude toward in-game advertising. Journal of Electronic Commerce Research, 20(1), 55-74.

Dunham, J., Xu, J., Papangelis, K., Lalone, N., Saker, M., & Schwartz, D. (2024). Pokémon GO as an Advertising Platform: The Case for Locative Advertising in Location-based Games. ACM Games, 2(1), 1-25.

Eisingerich, A., Marchand, A., Fritze, M., & Dong, L. (2019). Hook vs. hope: How to enhance customer engagement through gamification. International Journal of Research in Marketing, 36(2), 200-215.

Elsayeh, Y. (2020). Investigating the Effectiveness of Applying Mobile Advergames in Tourism Marketing - An Exploratory Study about Egypt. International Journal of Research in Tourism and Hospitality (IJRTH), 6(2), 21-32.

Eppmann, R., Bekk, M., & Klein, K. (2018). Gameful Experience in Gamification: Construction and Valida- tion of a Gameful Experience Scale [GAMEX]. Journal of Interactive Marketing, 43, 98–115.

Erdal, I. J. (2007). Researching Media Convergence and Crossmedia News Production. Nordicom Review, 28(2), 51-61.

Erdem, M. (2018). Markalar Oyunda! Dijitalde Bir Ürün / Marka Yerleştirme Alan Olarak Game-Vertising. N. Bolat içinde, Teoriden Pratiğe, Spordan Medyaya Ürün Yerleştirme Uygulamaları. Literatürk Academia.

Erdem, M., & Urfalı, M. (2022). Neden Game-vertising? Gelenekselden Dijitale Oyun ve Reklam İlişkisi. M. N. Erdem içinde, Game-vertising Dijital Çağda Oyunlaştırma ve Reklam (s. 12-25). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

From Game Design Elements to Gamefulness: Defining "Gamification". (2011). Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference: Envisioning Future Media Environments, (s. 9-15).

Ghirvu, A. (2012). In-Game Advertising: Advantages And Limitations For Advertisers. The USV Annals of Economics and Public Administration, 12(1 (15)), 114-119.

Ghosh, T., S., S., & Dwivedi, Y. K. (2022). Brands in a game or a game for brands? Comparing the persuasive effectiveness of in-game advertising and advergames. Psychology & Marketing, 39, 2328–2348.

Hamari, J., Koivisto, J., & Sarsa, H. (2014). Does Gamification Work? — A Literature Review of Empirical Studies on Gamification. 47th Hawaii International Conference on System SciencesAt: Hawaii, USA, (s. 3025-3034).

Herrewijn, L., & Poels, K. (2014). Rated A for Advertising: A Critical Reflection on In-Game Advertising. M. Angelides, & H. Agius içinde, Handbook of Digital Game (s. 305-335). John Wiley & Sons, Inc.

Herrewijn, L., & Poels, K. (2018). The Effectiveness of In-Game Advertising: Examining the Influence of Ad Format. V. Cauberghe, L. Hudders, & M. Eisend içinde, Advances in Advertising Research IX (s. 87-100). Wiesbaden: Springer Gabler.

Huotari , K., & Hamari, J. (2017). A definition for gamification: anchoring gamification in the service marketing literature. Electronic Markets, 27(1), 21-31.

Hussain, M., & Islam, T. (2022). What you see is what you get: assessing in-game advertising effectiveness. Journal of Research in Interactive Marketing, 17(4), 527-543.

Hyman, M., Tansey, R., & Clark, J. (1994). Research on Advertising Ethics: Past, Present, and Future. Journal of Advertising, 23(3), 5-15.

IAB. (2014). Games Advertising Ecosystem Guide. New York: Interactive Advertising Bureau.

Jalil, M., Sumiyarto, & Arif, H. (2022). Analysis of The Effect of In-Game Advertising on Purchase Intention for Generation Z with Flow Theory. International Journal of Advanced Research in Technology and Innovation, 4(1), 1-8.

Kadry, A. (2024). Exploring Gamification Advertising and its Role in Audience Engagement. International Design Journal, 14(1), 163-173.

Kalan, Ö. (2016). Yeni Medyada Reklam ve Etik Sorunlar. Atatürk İletişim Dergisi (10), 71-89.

Kavoğlu, S. (2012). Pazarlama İletişiminde Yeni Yaklaşımlar: Oyuna Dayalı Reklam Ve Örnek Uygulamalar. Akademik Bakış Dergisi(29), 1-14.

Kaya, R., & Bayat, M. (2022). Çevrimiçi Dünyada Yükselen Bir Trend: Display (Görüntülü) Reklamlar. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21(82), 759-770.

Kuşay, Y., & Akbayır, Z. (2015). Dijital Oyunlar ile Tüketime Yolculuk: Öğrenme Yaklaşımı Açısından Çocuk Kullanıcılara Yönelik Bir Araştırma. Akdeniz İletişim Dergisi(23), 135-154.

Kureshi, S., & Sood, V. (2009). Indian gamers' recall, recognition and perceptions of in-game placements. Journal of Indian Business Research, 1(4), 252-268.

Lee, J., Park, H., & Wise, K. (2014). Brand interactivity and its effects on the outcomes of advergame play. New Media & Society, 16(8), 1268–1286.

Lee, M., Choi, Y., Quilliam, E., & Cole, R. (2009). Playing With Food: Content Analysis of Food Advergames. The Journal of Consumer Affairs, 43(1), 129-154.

Lewisa, B., & Portera, L. (2010). In-Game Advertising Effects. Journal of Interactive Advertising, 10(2), 46-60.

Müller-Stewens, J., Häubl, G., & Herrmann , A. (2017). Gamified Information Presentation and Consumer Adoption of Product Innovations. Journal of Marketing, 81(2), 8-24.

Mackay, T., Ewing, M., Newton, F., & Windisch, L. (2009). The effect of product placement in computer games on brand attitude and recall. International Journal of Advertising: The Review of Marketing Communications, 28(3), 423-438.

Malhotra, G., Mishra, S., & Saxena, G. (2021). Consumers' psychological reactance and ownership in in-game advertising. Marketing Intelligence & Planning, 39(6), 842-855.

Mallinckrodt , V., & Mizerski, D. (2007). The Effects of Playing an Advergame on Young Children's Perceptions, Preferences, and Requests. Journal of Advertising, 36(2), 87–100.

Mayadağlı, C. (2022). Game-vertising Uygulamalarına Etik Açıdan Bakış. M. N. Erdem. içinde İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Mishra, S., & Malhotra, G. (2020). The gamification of in-game advertising: Examining the role of psychological ownership and advertisement intrusiveness. International Journal of Information Management, 61(3), 1-13.

Moore, E. S. (2004). Children and the Changing World of Advertising. Journal of Business Ethics, 52(2), 161-167.

Nelson, M., & Waiguny, M. (2012). Psychological Processing of In-Game Advertising and Advergaming: Branded Entertainment or Entertaining Persuasion? L. J. Shrum içinde, Psychology of entertainment media: Blurring the lines between Entertainment and Persuasion (s. 93–146). NewYork: Routledge.

Nelson, M., Keum, H., & Yaros, R. (2004). Advertainment or Adcreep Game Players' Attitudes toward Advertising and Product Placements in Computer Games. Journal of Interactive Advertising, 5(1), 3-21.

Özkan , A. (2015). Reklamda etik ilkelerin stratejik değeri ve hukuksal denetim yönetimi olarak özdenetimin önemi. A. Özkan, N. Tandaçgüneş, & B. Önay Doğan içinde, Yeni Medya ve Reklam (s. 1-22). İstanbul: Derin Yayınları.

Özkaya, B. (2010). Reklam Aracı Olarak Advergaming. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 29(2), 455-478.

Palmas, F., Reinelt, R., & Klinker, G. (2021). In-Game Advertising: Brand Integration and Player Involvement as Key Influencing Factors on Brand Recall. 23rd HCI International Conference, HCII 2021 Virtual Event (s. 352-367). USA: Springer.

Parreño, J., Berros, J., & Manzano, J. (2017). Product Placement in Video Games: The Effect of Brand Familiarity and Repetition on Consumers' Memory. Journal of Interactive Marketing, 38, 55–63.

Peters , S., & Leshner, G. (2013). Get in the Game: The Effects of Game-Product Congruity and Product Placement Proximity on Game Players' Processing of Brands Embedded in Advergames. Journal of Advertising, 42(2), 113-130.

Redondo, I. (2012). The effectiveness of casual advergames on adolescents' brand attitudes. European Journal of Marketing , 46(11-12), 1671-1688 .

Rifon, N., Quilliam, E., Jin Paek, H., Weatherspoon, L., Kyong Kim, S., & Smreker, K. (2014). Age-dependent effects of food advergame brand integration and interactivity. International Journal of Advertising, 33(3), 475-508.

Rodrigues, M., & Romero, M. (2023). How Game Advertising Influences The Brand Equity of Luxury Brands. 2023 Global Marketing Conference (s. 705-710). Seoul Proceedings.

Rossiter, J., Percy , L., & Donovan, R. (1991). A better advertising planning grid. Journal of Advertising Research, 31(5), 11–21.

Schneider, L.-P., & Cornwell, T. (2005). Cashing in on crashes via brand placement in computer games. International Journal of Advertising, 24(3), 321-343.

Shafer, D. M. (2021). The Effects of Interaction Fidelity on Game Experience in Virtual Reality. Psychology of Popular Media, 10(4), 457-466.

Sharma, R. (2020). Effect of Advergames on children: A Qualitatively Analysis. International Journal of Business Ethics in Developing Economies, 9(1), 24-31.

Smith, M., Sun, W., Sutherland, J., & Mackie, B. (2014). Game advertising: a conceptual framework and exploration of advertising prevalence. The Computer Games Joumal, 3(2), 95-124.

Song, T., & Tang, Q. (2015). Cross-Promotion in Social Media: Choosing the Right Allies. Research Collection School Of Information Systems. PACIS 2015 Proceedings.

Steffen, C., Mau, G., & Schramm-Klein, H. (2013). Who Is the Loser When I Lose the Game? Does Losing an Advergame Have a Negative Impact on the Perception of the Brand? Journal of Advertising, 42(2-3), 183–195.

Stewens, J., Schlager, T., Häubl, G., & Herrmann, A. (2016). Gamified Information Presentation and Consumer Adoption of Product Innovations. Journal of Marketing, 81(2), 8-24.

Tandaçgüneş, N. (2016). İleri Tüketim Toplumunda Tüketici ve Reklam Açısından Etik Algısı Üzerine Bir İnceleme. Atatürk İletişim Dergisi(10), 47-70.

Thomas , T., Tuteja, K., & Chowdhury, A. (2021). Advergames are more persuasive amongst different online advertisements. M. Muzammil, A. Khan, & F. Hasan içinde, Ergonomics for Improved Productivity (s. 105-117).

Tosun, N. (2007). Sosyal Sorumluluk Bağlamında Reklamda Etik Anlayışı. İ. Sayımer, & P. Eraslan Yayınoğlu içinde, Halkla İlişkiler ve Reklam Üzerine Etik Değerlendirmeler (s. 247-282). İstanbul: Beta.

Tran, G., & Strutton, H. (2013). What Factors Affect Consumer Acceptance Of In-Game Advertisements? Click "Like" to Manage Digital Content for Players. Journal of Advertising Research, 53(4), 455-469.

Ullah, N., & Hussain, M. (2015). I mpact of Unethical Advertising, Misleading I nformation or Deceptive Advertising on Customer Purchasing Intention with Mediating Effect of Word of Mouth: Case of Pakistan. International Journal of Innovation and Economic Development, 1(4), 49-69.

Urfalı, M. M. (2022). Oyuniçi Reklam Uygulamaları (In Game Advertising). M. N. Erdem içinde, Game-vertising - Dijital Çağda Oyunlaştırma ve Reklam (s. 36-66). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Ülker, Y. (2021). Yeni Medya Reklamlarında Etik Kavramı. M. Gençyürek Erdoğan, & B. Akcan. içinde İstanbul: Efe Akademi.

Vashisht, D., & Royne, M. (2016). Advergame speed influence and brand recall: The moderating effects of brand placement strength and gamers' persuasion knowledge. Computers in Human Behavior, 63(4), 162–169.

Verma, A., & Gothi, T. (2017). Ethics in Advertising. International Edcation and Research Journal, 3(6).

Waiguny, M., Nelson, M., & Marko, B. (2013). How Advergame Content Influences Explicit and Implicit Brand Attitudes: When Violence Spills Over. Journal of Advertising, 42(2-3), 155–169.

Wang, J., Zhang, W., & Yuan, S. (2017). Display advertising with real-time bidding (RTB) and behavioural targeting. Foundations and Trends, 11(4-5), 297-435.

Werbach, K., & Hunter, D. (2012). For the Win: How Game Thinking Can Revolutionize Your Business. Wharton Digital Press.

Winkler, T., & Buckner, K. (2006). Receptiveness of Gamers to Embedded Brand Messages in Advergames: Attitudes Towards Product Placement. Journal of Interactive Advertising, 7(1), 24-32.

Wise, K., Bolls, P., & Kim, H. (2008). Enjoyment of Advergames and Brand Attitudes. Journal of Interactive Advertising, 9(1), 27-36.

Xi, N., & Hamari, J. (2019). Does gamification satisfy needs? A study on the relationship between gamification features and intrinsic need satisfaction. International Journal of Information Management, 46, 210–221.

Yazar Hakkında

Lisans eğitimini 2010 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık Bölümü'nde tamamlayan Şişli, yüksek lisansını İstanbul Ticaret Üniversitesi İletişim Fakültesi, Reklamcılık ve Stratejik Marka İletişimi Bölümü'nde yapmıştır. 2023 yılında Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık ve Tanıtım Bölümü'nde doktora çalışmasını tamamlayan yazar, reklam ve marka alanındaki akademik çalışmalarını devam ettirmektedir.

4. Kaynakça

Aggarwal, P., & Kadyan, A. (2014). Green Washing: The Darker Side of CSR. *International Journal of Innovative Research and Practices, 2*(5), 22-35.

Akdeniz, P. C., & Koçer, L. L. (2022). Yeşil Satın Alma Niyetinde Yeşil Reklam, Yeşil Güven ve Yeşil Marka İmajının Rolü. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi (KMUSEKAD), 24*(42), 12-31.

Akturan, U., & Tezcan, N. (2019). How Do Firms' Actions Impact Green Scepticism? The Effects Of Green Brand Associations, Green Brand Equity And Greenwashing. *Journal of Management, Marketing and Logistics, 6*(4), 204-211.

Alnıaçık, Ü. (2009). Tükericilerin Çevreye Duyarlılığı ve Reklamlardaki Çevreci İddialar. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstütüsü Dergisi, 18 (2), 48-79.

Alnıaçık, Ü., Yılmaz, C., & Alnıaçık, E. (2010). Reklamlarda Çevreci İddialar ve Reklam Etkililiği: Basılı Reklamlar Üzerinde Deneysel Bir Araştırma. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10 (1), 85- 106.

Ankit, G., & Mayur, R. (2013). Green Marketing: Impact of Green Advertising on Consumer Purchase Intention. *Advances in Management, 6*(9), 14-17.

Arkutlu, I. K. (2004). Ürün Sorumluluğu-Kalite İlişkisinde Marka Yöneticilerinin Rolü. *İstanbul Üniversitesi İkinci Uluslararası İletişim Sempozyumu: Türk ve Amerikalı İletişimcilerle Buluşma Sunulan Bildiri*.

Avcılar, M. Y., & Demirgüneş, B. K. (2017). Developing Perceived Greenwash Index and Its Effect on Green Brand Equity: A Research on Gas Station Companies in Turkey. *International Business Research, 10*(1), 222-239.

Banerjee, S., Gulas, C. S., & Iyer, E. (1995). Shades of Green: a Multidimensional Analysis of Environmental Advertising, Journal of Advertising. 24 (2), 21-31.

Barlow, Z. (2024, 02 29). *Greenwashing Suit Against Colgate Moves Forward*. Practicalesg: https://practicalesg.com/2024/02/greenwashing-suit-against-colgate-moves-forward/ adresinden alındı.

Bashir, S., Khwaja, M. G., Rashid, Y., Turi, J. A., & Waheed, T. (2020). Green Brand Benefits and Brand Outcomes: The Mediating Role of Green Brand Image. *SAGE Open*, 1-11.

Benli, T., Karaosmanoğlu, K., & Taş, Ö. (2017). Çalışan Bireylerin Yeşil Ürün Reklamlarına Yönelik Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Demografik Özelliklerine Göre Farklılıkları. BMIJ, 5 (4), 235-256.

Bhat, V. N. (1993). Green Marketing Begins with GreenDesign. *Journal of Business & Industrial Marketing, 8*(4), 26-31.

Carlson, L., Grove, S. J., & Kangun, N. (1993). A Content Analysis of Environmental Advertising Claims: a Matrix Method Approach. Journal of Advertising, 22 (3), 27-39.

Chen, Y.-S., & Chang, C. (2013a). Enhance Environmental Commitments and Green Intangible Assets Toward Green Competitive Advantages: An Analysis of Structural Equation Modeling (SEM). *Quality & Quality,* 47, 529-543.

Chen, Y.-S., & Chang, C. (2013b). "Greenwash and Green Trust: The Mediation Effects of Green Consumer Confusion and Green Perceived Risk", *Journal of Business Ethics*, 114(3), 489-500.

Chen, Y.-S., Lin, C.-L., & Chang, C.-H. (2014). The Influence of Greenwash on Green Word-of-mouth (Green WOM): the Mediation Effects of Green Perceived Quality and Green Satisfaction. *Quality & Quantity, 48*, 2411-2425.

Chrisjatmiko, K. (2018). Towards Green Loyalty: the Influences of Green Perceived Risk, Green Image, Green Trust and Green Satisfaction. *The 4th International Seminar on Sustainable Urban Development*, 1-6.

Çam, M. S., & Ürün, E. (2019). Sürdürülebilirlik ve Yeşil Markalar: Toyota Örneği Üzerine Bir İnceleme. Research Gate: file:///Users/yelda/Downloads/yesil-markalar.pdf adresinden alınmıştır.

Çavuşoğlu, S. (2021). Yeşil Reklam ve Yeşil Marka Farkındalığının Yeşil Müşteri Tatmini Üzerindeki Etkisi: Yeşil Satın Alma Davranışının Aracılık Rolü. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 20*(3), 1355-1374.

Davis, J. J. (1993). Strategies for Environmental Advertising. *Journal of Consumer Marketing, 10*(2), 25-37.

Djurdjevac, M. (2019). *Yeşil Pazarlama: Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerinde Yeşil Reklam ve Ambalajlamanın Etkisi.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Pazarlama Programı Yüksek Lisans Tezi.

Eroğlu, E. C. (2005). Aldatıcı Reklamlar. *Ankara Barosu Dergisi, 63*(2), 15-32.

Guerreiro, J., & Pacheco, M. (2021). How Green Trust, Consumer Brand Engagement and Green Word-of-Mouth Mediate Purchasing Intentions. *Sustainability, 13*(7877), 1-13.

Hameed, I., Hyder, Z., Imran, M., & Shafiq, K. (2021). Greenwash and Green Purchase Behavior: an Environmentally Sustainable Perspective. *Environment, Development and Sustainability, 23*, 13113-13134.

Hameed, I., Khan, K., Waris, I., & Zainab, B. (2021). Factors Influencing the Sustainable Consumer Behavior Concerning the Recycling of Plastic Waste. *Environmental Quality Management, 32*(2), 197-207.

Haytko, D. L., & Matulich, E. (2008). Green Advertising and Environmentally Responsible Consumer Behaviors: Linkages Examined. *Journal of Management and Marketing Research, 1*, 2-11.

Herman, D. (2022, 11 15). *Kimberly-Clark Sued for "Greenwashed" Baby Wipes*. LawStreetMedia: https://lawstreetmedia.com/news/health/kimberly-clark-sued-for-greenwashed-baby-wipes/ adresinden alındı

Igini, M. (2022, 08 24). *5 Fast-Fashion Brands Called Out for Greenwashing*. Earth: https://earth.org/fast-fashion-brands-greenwashing/ adresinden alındı

Iqbal, S. (2021, 09 02). *How Ethical is Zara's "Join Life" Collection?* Medium: https://medium.com/@sumraiqbal/how-ethical-is-zaras-join-life-collection-4173a92e069d adresinden alındı

Kangun, N., Carlson, L., & Grove, S. J. (1991). Environmental Advertising Claims: A Preliminary Investigation. *Journal of Public Policy & Marketing, 10*(2), 47-58.

Karliner, J. (1997). *The Corporate Planet: Ecology and Politics in the Age of Globalization.* University of California Press.

Karna, J., Juslin, H., Ahonen, V., & Hansen, E. (2001). Green Advertising: Greenwash or a True Reflection of Marketing Strategies? *Greener Management International, 33*, 59-70.

Kelemci, G., Yıldız, E., & Güsan, G. (2017). Volkswagen Emisyon Krizine Karşı Tüketici Tepkileri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Management, Marketing and Logistics, 4*(4), 423-437.

Khan, S., Iftikhar, K., Farooq, S., & Mehmood, R. (2021). The Impact Of Greenwash On Consumer Green Purchase Behavior: Moderating Role Of Green Brand Loyalty. *Palarch's Journal Of Archaeology Of Egypt/Egyptology , 18*(10), 869-880.

Kim, M.-J., & Han, S. (2016). A Content Analysis of Green Advertising Claims in Korea. *Indian Journal of Science and Technology, 9*(29), 1-7.

Koçer, L. L., & Akca, T. D. (2017). Yeşile Boyama ve Yeşil Güven Arasındaki İlişkide Algılanan Yeşil Riskin ve Algılanan Tüketici Şüpheciliğinin Aracılık Rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 50*, 1-25.

Leach, F. (2022, 06 26). *Clothes Made from "Carbon Emissions": Why Zara's New Line is Just More Greenwashing*. EuroNews: https://www.euronews.com/green/2022/06/26/clothes-made-from-carbon-emissions-why-zaras-new-line-is-just-more-greenwashing adresinden alındı

Leggett, T., & Edser, N. (2023, 11 07). *Coca-Cola and Nestle accused of misleading eco claims*. BBC: https://www.bbc.com/news/business-67343893 adresinden alındı

Leonidou, L. C., Leonidou, C. N., Palihawadana, D., & Hultman, M. (2011). Evaluating the Green Advertising Practices of International Firms: a Trend Analysis. *International Marketing Review, 28*(1), 6-33.

Lin, J., Lobo, A., & Leckie, C. (2017). Green Brand Benefits and Their Influence on Brand Loyalty. *Marketing Intelligence & Planning, 35*(3), 1-33.

Ly,T., (2012, Aralık). *Çevreci Olurken Greenwashing Tuzağına Düşmeyin*. Campaigntr. HYPERLINK "https://www.campaigntr.com/cevreci-olurken-greenwashing-tuzagina-dusmeyin/" https://www.campaigntr.com/cevreci-olurken-greenwashing-tuzagina-dusmeyin/

Lyon, T.P. & Montgomery, A. W. (2015). The Means and End of Greenwash. *Organization & Environment.* 28 (2), 1–27.

Manjunath, G. (2014). Green Branding: an Analysis. *Asia Pacific Journal of Marketing & Management Review, 3*(1), 67-70.

Menon, A., & Menon, A. (1997). Enviropreneurial Marketing Strategy: The Emergence of Corporate Environmentalism as Market Strategy. *Journal of Marketing, 61*, 51-67.

Mitchell, V. W. & Papavassiliou, V. (1999). Marketing Causes and Implications of Consumer Confusion. *Journal of Product & Brand Management*, 8(4), 319–342.

Moore, J. (tarih yok). *What is Greenwashing and What Can You Do about It?* WorkforClimate: https://www.workforclimate.org/post/what-is-greenwashing-and-what-can-you-do-about-it?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwlN6wBhCcARIsAKZvD5jwgQRPRJpI60PWSE7QknklzxEhYo_k4atnGSjzLAR5RRUn5ax2_3kaAmbsEALw_wcB adresinden alındı

Mourad, M., & Serag Eldin Ahmed, Y. (2012). Perception of Green brand in an Emerging İnnovative Market. *European Journal of Innovation Management, 15*(4), 514-537.

PotamyaYaşam (2021, 12 02). *Greenwashing: Yeşil Aklama Nedir?* Potamya: https://potamya.co/iyi-yasam/greenwashing-yesil-aklama-nedir/ adresinden alındı

Qayyum, A., Jamil, R. A., & Sehar, A. (2022). Impact of Green Marketing, Greenwashing and Green Confusion on Green Brand Equity. *Spanish Journal of Marketing - ESIC, 27*(3), 286-305.

Rahbar, E., & Wahid, N. A. (2011). Investigation of Green Marketing Tools' Effect on Consumers' Purchase Behavior. *Business Strategy Series, 12*(2), 73-83.

Silva, M.E., de Sousa-Filho, J.M., Yamim, A.P. & Diogenes, A.P. (2020),"Exploring Nuances of Green Skepticism in Different Economies", *Marketing Intelligence and Planning*, 38(4), 449-463.

Simãoab, L., & Lisboaac, A. (2017). Green Marketing and Green Brand – The Toyota Case. *Procedia Manufacturing, 12*, 183-194.

Suhaily, L., & Darmoyo, S. (2019). Effect of Green Product and Green Advertising to Satisfaction and Loyalty which mediated by Purchase Decision. *International Journal of Contemporary Applied Researches, 6*(1), 44-57.

Sun, Y., Luo, B., Wang, S., & Fang, W. (2020). What You See is Meaningful: Does Green Advertising Change the Intentions of Consumers to Purchase Eco-Labeled Products? *Wiley*, 1-11.

Şakar, Y. (2022, 12 15). *Ünlü Firmalardan Yeşil Aklama: Greenwashing*. SıfırAtık: https://sifiratik.co/2022/12/15/unlu-firmalardan-yesil-aklama-greenwashing/ adresinden alındı

Şenyuva, E. (2016, 05 17). *Geri Dönüşümlü Kağıt Bardaklar Geri Dönüşmüyor*. Yesilist: https://www.yesilist.com/geri-donusumlu-kagit-bardaklar-geri-donusmuyor/ adresinden alındı.

Tarakçı, İ. E., & Göktaş, B. (2019). Pazarlamanın Yeni Rengi: Yeşil Aklama. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54*(3), 1095-1113.

Tariq, M. Z. (2014). Impact of Green Advertisement and Green Brand Awareness on Green Satisfaction with Mediating Effect of Buying Behavior. *Journal of Managerial Sciences, 8*(2), 274-289.

Tetyana, P., Olena, C., & Oleksii, L. (2019). Green Brandıng As A Drıver To Boost The Development Of Green Investment MarkeT. *Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Economic Sciences, 1*, 144-150.

Tosun, N. B., Uraltaş, N. T., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., . . . Kiçir, İ. (2018). *Reklam Yönetimi.* İstanbul: Beta Yayınları Dağıtım A.Ş.

Ullah, N., & Hussain, M. (2015). Impact of Unethical Advertising, Misleading Information or Deceptive Advertising on Customer Purchasing Intention with Mediating Effect of Word of Mouth: Case of Pakistan. *International Journal of Innovation and Economic Development, 1*(4), 49-69.

Ulusu, Y., & Köksal, D. (2012). Yeşil Reklama Yönelik Tutum: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. Journal of Yasar University, 27 (7), 4642-4669.

Url 1: HYPERLINK "https://potamya.co/iyi-yasam/greenwashing-yesil-aklama-nedir/" https://potamya.co/iyi-yasam/greenwashing-yesil-aklama-nedir/ Erişim tarihi: 17.09.2024.

Url 2: HYPERLINK "https://sifiratik.co/2022/12/15/unlu-firmalardan-yesil-aklama-greenwashing/" https://sifiratik.co/2022/12/15/unlu-firmalardan-yesil-aklama-greenwashing/ Erişim tarihi: 20.09.2024.

Veral, E. S. (2022). Yeşil Yıkama ile Mücadele: Avrupa Birliği'nde Yeşil İddiaların Doğrulanması Girişimi. *Sayıştay Dergisi, 331*(124), 101-129.

Waris, I & Hameed, I. (2020). An Empirical Study of Consumers Intention to Purchase Energy Efficient Appliances, *Social Responsibility Journal*, 17(4), 489-507.

Yazdanifard, R., & Mercy, I. E. (2011). The Impact of Green Marketing on Customer Satisfaction and Environmental safety. *2011 International Conference on Computer Communication and Management, 5*, 637-641.

Yılan, E. E. (2020). Ambalaj Tasarımlarındaki Yeşil Reklam Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme. *Sanat- Tasarım Dergisi*(11), 52-56.

Yoon, H., & Kim, Y. (2016). Understanding Green Advertising Attitude and Behavioral Intention: An Application of the Health Belief Model. *Journal of Promotion Management, 22*(1), 49-70.

Zameer, H., Wang, Y., & Yasmeen, H. (2019). Reinforcing Green Competitive Advantage Through Green Production, Creativity and Green Brand Image: Implications for Cleaner Production in China. *Journal of Cleaner Production* .

Zinkhan, G. M., & Carlson, L. (1995). Green Advertising and the Reluctant Consumer. Journal of Advertising, 24 (2), 1-6.

Yazar Hakkında

Lisans eğitimini 2010 yılında İstanbul Bilgi Üniversitesi İletişim Fakültesi Reklamcılık Bölümünde tamamlayan Ülker, 2013-2020 yılları arasında yüksek lisans ve doktora eğitimini Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Reklamcılık Bölümünde yapmıştır. Aynı yıllarda Marmara Üniversitesi'nde araştırma görevi olarak çalışan yazar, daha sonraki yıllarda arasında Fenerbahçe Üniversitesinde "Reklamcılık" ve "Reklam Kampanya Yönetimi" adlı dersleri vermiştir. 2022 yılında doçentlik unvanına hak kazanan Yelda Ülker, günümüzde İstanbul Gelişim Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Reklamcılık Bölümünde eğitim vermeye devam etmektedir. Ayrıca yazar, reklam, marka ve tüketici davranışları gibi çeşitli konulardaki çalışmalarını sürdürmektedir.

Kaynakça

Alemdar, M. Y., & Kocaömer, C. (2020). Çevreci sivil toplum kuruluşlarının Instagram paylaşımlarını diyalogsal ilkeler ve halkla ilişkiler modelleri bağlamında okumak. Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, 59, 299-331. https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2020-0026

Arklan, Ü., & Kocaömer, N. (2022). Dijital aktivizm olgusuna hayvan hakları bağlamında bir bakış: HAYTAP örneğinde bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* (37), 31-54. https://doi.org/10.31123/akil.1077939

BIBLIOGRAPHY Çağlar, N., & Köklü, P. H. (2017). Yeni medyanın siyasal iletişim aracı olarak kullanımı: Siyasal partilerin resmi web sitelerine yönelik bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(1), 148-173.

Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives, 31*(2), 211-236. https://doi.org/10.1257/jep.31.2.211.

Alpsoy, İ., Selçuk, H., & Bingöl, R. (2023). Siyasal iletişimde yapılan etik ihlallerde yeni medyanın kullanımı. *Turkish Research Journal of Academic Social Science, 5*(2), 119-126.

Avrupa Parlamentosu. (2016, 5 4). *Official Journal of the European Union.* 10 9, 2024 tarihinde Avrupa Parlamentosu Resmi Gazetesi: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679 adresinden alındı

Bakir, V., & McStay, A. (2018). Fake news and the economy of emotions: Problems, causes, solutions. *Digital Journalism, 6*(2), 154-175. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1345645.

Batu, M., Kocaömer, C. (2023). Metaverse nedir? literatür art alanı bağlamında yeni bir tanım önerisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 51, 92-112. https://doi.org/10.52642/susbed.1277793

Benkler, Y., Faris, R., & Roberts, H. (2018). *Network propaganda: Manipulation, disinformation, and radicalization in American politics.* Oxford University Press.

Bennett, W. L., & Manheim, J. B. (2006). The One-Step Flow of Communication. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 608*(1), 213-232 DOI: 10.1177/0002716206292266.

Bolland, E. J. (1989). Advertising vs. public relations: A Comparison Using Cost-Per-Thousand for print ads and PR placements. *Public Relations Quarterly, 34*(3), 10-12.

Bostancı, M. (2021). Dijital Çağda Siyasal İletişimi Yeniden Düşünmek. E. Karakoç, & O. Taydaş içinde, *Siyasal İletişim Uygulamalı Tartışmalar* (s. 269-280). Ankara: Nobel Yayınları.

Boulianne, S. (2009). Does Internet use affect engagement? A meta-analysis of research. *Political Communication, 26*(2), 193–211 DOI: 10.1080/10584600902854363.

Chaffee, S. H., & Hochheimer, J. L. (1985). The beginnings of political communication research in the United States: Origins of the "limited effects" model. M. Gurevitch, & M. Levy içinde, *Mass communication review yearbook* (5. baskı b., s. 75-104). Newbury Park: Sage.

Chen, J., & Stallaert, J. (2014). An Economic Analysis of Online Advertising Using Behavioral Targeting. *MIS Quarterly, 38*(2), 429-450 DOI: https://www.jstor.org/stable/26634933.

Chester, J., & Montgomery, K. (2017). The role of digital marketing in political campaigns. *Internet Policy Review, 6*(4), 1-16. https://doi.org/10.14763/2017.4.773.

Dahl, R. A. (2001). *Demokrasi Üzerine.* (B. Kadıoğlu, Çev.) Ankara: Phoenix Yayınevi.

Delany, C. (2011). *Online politics 101. Version 2.0.* 9 23, 2024 tarihinde Epolitics.com: https://www.epolitics.com/onlinepolitics101.pdf adresinden alındı

Dommett, K. (2019). The rise of online political advertising. *Political Insight, 10*(4), 12-15.

Duhigg, C. (2012, 9 14). *Campaigns mine personal lives to get out vote*. 9 25, 2024 tarihinde The New York Times: https://www.nytimes.com/2012/10/14/us/politics/campaigns-mine-personal-lives-to-get-out-vote.html adresinden alındı

Erol, E. G. (2012). *İletişim ve etik.* İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Eveland, W. P., & Hively, M. H. (2009). Political discussion frequency, network size, and "heterogeneity" of discussion as predictors of political knowledge and participation. *Journal of Communication*(59), 205–224.

Facca, D., Smith, M. J., Shelley, J., Lizotte, D., & Donelle, L. (2020). Exploring the ethical issues in research using digital data collection strategies with minors: A scoping review. *Plos One, 15*(8), 1-17 DOI: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0237875.

Ferrara, E., Varol, O., Davis, C., Menczer, F., & Flammini, A. (2016). The rise of social bots. *Communications of the ACM, 59*(7), 96-104. https://doi.org/10.1145/281871.

Gülsünler, M., & Ertürk, H. (2012). Gülsünler, Makbule, and Hülya Ertürk. "Demokrat Parti'nin 1946-1950 Yillari Arasindaki Halkla İlişkiler Stratejileri. *Selçuk İletişim, 7*(3), 90-99.

Giansante, G. (2015). *Online Political Communication: How to Use the Web to Build Consensus and Boost Participation.* Switzerland: Springer.

Gorwa, R. (2019). The platform governance triangle: Conceptualising the informal regulation of online content. *Internet Policy Review, 8*(2), https://doi.org/10.14763/2019.2.1407.

Hogan, J. M. (2013). Persuasion in the rhetorical tradition. J. Dillard içinde, *The persuasion handbook: New directions in theory and research.* Thousand Oaks: Sage.

Hornik, R. (2006). Personal Influence and the Effects of the National Youth Anti-Drug Media Campaign. *Annals of the American Academy of Political and Social Science, 608*, 282–300 DOI: https://doi.org/10.1177/0002716206291972.

Huckfeldt, R., & Sprague, J. (1995). *Citizens, politics, and social communication: Information and influence in an election campaign.* New York: Cambridge University Press.

Inghilleri, M. (2013). *Interpreting justice: Ethics, politics and language.* Londra: Routledge.

Isaak, J., & Hanna, M. J. (2018). User Data Privacy: Facebook, Cambridge Analytica, and Privacy Protection. *Computer, 51*, 56-59 DOI: 10.1109/MC.2018.3191268.

Iyengar, S., & Westwood, S. J. (2015). Fear and loathing across party lines: New evidence on group polarization. *American Journal of Political Science, 59*(3), 690-707. https://doi.org/10.1111/ajps.12152.

Johnson, K. (2011, 8 26). *Unfiltered images, turning perceptions upside down*. 9 25, 2024 tarihinde The New York Times: https://archive.nytimes.com/opinionator.blogs.nytimes.com/2013/10/09/turning-education-upside-down/ adresinden alındı

Kahne, J., & Bowyer, B. (2017). Educating for democracy in a partisan age: Confronting the challenges of motivated reasoning and misinformation. *American Educational Research Journal, 54*(1), 3-34. https://doi.org/10.3102/0002831216679817.

Kaid, L. L., & Holtz-Bacha, C. (2008). *Encyclopedia of political communication* . California: SAGE Publications.

Katz, E., & Lazarsfeld, P. (1955). *Personal influence: The part played by people in the flow of mass communications.* Glencoe: Free Press.

Kaye, B. K., & Johnson, T. J. (2014). The Shot Heard Around the World Wide Web: Who Heard What Where about Osama bin Laden's Death. *Journal of Computer-Mediated Communication, 19*(3), 643-662 DOI: https://doi.org/10.1111/jcc4.12055.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (2016). *Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve Uygulanması.* 10 9, 2024 tarihinde KVKK Resmi Websitesi: https://kvkk.gov.tr/yayinlar/K%C4%B0%C5%9E%C4%B0SEL%20VER%C4%B0LER%C4%B0N%20KORUNMASI%20KANUNU%20VE%20UYGULAMASI.pdf adresinden alındı

Kim, H., Barasz, K., & Brooks, A. W. (2019). Why am I seeing this ad? The effect of ad transparency on ad effectiveness. *Journal of Consumer Research, 45*(5), 906-932. https://doi.org/10.1093/jcr/ucy039.

Kingsbury, S. M., Hornell, H., & Associetes. (1934). Measuring the ethics of American newspapers. *Journalism Quarterly, 11*(3), 276-300.

Klapper, J. T. (1960). *The effects of mass communication.* New York: Free Press.

Kreiss, D., & McGregor, S. C. (2019). Micro-targeting, the quantified persuasion. *Journal of Communication, 69*(1), 125-150. https://doi.org/10.14763/2017.4.774.

Le Cheminant, W., & Parrish, J. M. (2011). Introduction: Manipulating democracy: A reappraisal. W. Le Cheminant, & J. M. Parrish içinde, *Manipulating democracy: Democratic theory, political psychology, and mass media* (s. 1-24). New York: Routledge.

Mason, L. (2018). *Uncivil agreement: How politics became our identity.* University of Chicago Press.

McNair, B. (2011). *An Introduction to Political Communication.* New York: Routledge.

Meyer, W. J. (1975). Political ethics and political authority. *Ethics, 86*(1), 61-69.

Nill, A., & Aalberts, R. J. (2014). Legal and Ethical Challenges of Online Behavioral Targeting in Advertising. *Journal of Current Issues & Research in Advertising, 35*, 126–146.

Nott, L. (2020). Political advertising on social media platforms. *Human Rights, 45*(3), 6-8.

Perloff, R. M. (2017). *The dynamics of political communication : media and politics in a digital age*

(2. Baskı b.). New York: Routledge.

Singer, N. (2011, 9 11). *On campus, it's one big commercial*. 9 25, 2024 tarihinde The New York Times (Sunday Business): https://www.nytimes.com/2011/09/11/business/at-colleges-the-marketers-are-everywhere.html adresinden alındı

Southwell, B. (2014). Two-step flow, diffusion, and the role of social networks in political communication. K. Kenski, & K. Jamieson içinde, *The Oxford handbook of political communication* (s. DOI: https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199793471.013.024). New York: Oxford University Press.

Sunstein, C. (2001). *Republic.com.* Princeton: Princeton University Press.

Sunstein, C. R. (2018). *Republic: Divided democracy in the age of social media.* New Jersey: Princeton University Press.

Tessler, M., & Zaller, J. (2014). The power of political communication. K. Kenski, & K. Jamieson içinde, *The Oxford handbook of political communication* (s. 69-84 DOI: https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199793471.013.003). Oxford: Oxford University Press.

The Guardian. (2001, 1 1). *Guardian.co.uk*. 9 26, 2024 tarihinde The Guardian Gazetesi Websitesi: https://www.theguardian.com/politics/election2001/images/0,9350,449562,00.html adresinden alındı

Thompson, D. F. (1987). *Political ethics and public office.* Cambridge: Harvard University Press.

Ticktin, M. (2006). Where ethics and politics meet. *American ethnologist, 33*(1), 33-49.

Tiryakioğlu, F., & Seçim, M. Ö. (2011). Türkiye'de siyasal reklamcılık ve etik: 22 Temmuz 2007 genel seçimine yönelik bir analiz . *ıı. Medya ve Etik Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 71-82). Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Tokgöz, O. (2014). *Siyasal İletişimi Anlamak* (Genişletilmiş 2. baskı b.). Ankara: İmge Kitabevi.

Tosun, N. B., Uraltaş, N. T., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., Dönmez, M., Çerçi, M., Ülker, Y., Cesur, D. K., Varol, E. ve Kiçir, İ. (2018). *Reklam yönetimi*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Tucker, J. A., Guess, A., Barbera, P., Vaccari, C., Siegel, A., Sanovich, S., . . . Nyhan, B. (2018). *Social media, political polarization, and political disinformation: A review of the scientific literature.* Hewlett Foundation.

Tufekci, Z. (2014). Engineering the public: Big data, surveillance and computational politics. *First Monday, 19*(7), https://doi.org/10.5210/fm.v19i7.4901.

Ünal, C. & Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler içinde. Ankara: Nobel Yayınları. ss. 209-246.

Ünal, C. (2022). Toplumun Medyatik İnşası ve Göç. Ankara: Nobel Yayınları.

Ünal, C. (2023). İnfodemi ve Halkla İlişkiler. İbrahim Kiçir & Celil Ünal (Eds.). Halkla İlişkiler ve Reklamcılıkta Dijital Trendler içinde. Konya: Literatürk Yayınları. ss. 33-56.

Wardle, C., & Derakhshan, H. (2017). *Information disorder: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making.* Council of Europe.

Wartella, E. (1996). The history reconsidered. E. Dennis, & E. Wartella içinde, *American communication research—The remembered history* (s. 169-180). Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.

White, D. M. (1950). "The "gate keeper": A case study in the selection of news. *Journalism quarterly, 27*(4), 383-390.

Yazar Hakkında

Serkan KIRIKÇI ortaöğretimi Samsun Ladik Akpınar Anadolu Öğretmen Lisesi'nde tamamlayarak Bahçeşehir Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Bölümü'ne girmiştir. Mezuniyetin ardında bir süre özel sektörde çalıştıktan sonra, Öğretim Üyesi Yetiştirme Programı (ÖYP) kapsamında Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne atanmıştır. Yüksek lisansını ve doktorasını Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlamıştır. Şu anda Süleyman Demirel Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi'dir.

POSTMODERN TÜKETİMDE YENİ YÖNELİMLER VE DAVRANIŞLAR

EDİTÖR: DOÇ. DR. AYDA SABUNCUOĞLU İNANÇ

EĞİTİM
yayınevi

POSTMODERN TÜKETİMDE YENİ YÖNELİMLER VE DAVRANIŞLAR
Editör: Doç. Dr. Ayda Sabuncuoğlu İnanç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-26-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
POSTMODERN TÜKETİMDE YENİ YÖNELİMLER VE DAVRANIŞLAR
Editör: Doç. Dr. Ayda Sabuncuoğlu İnanç
VI+109 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-26-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Badrinarayanan, V. A., Sierra, J. J., & Taute, H. A. (2014). Determinants and outcomes of online brand tribalism: Exploring communities of massively multiplayer online role playing games (MMORPGs). Psychology & Marketing, 31(10), 853-870.

Bazaki, Erini & Veloutsou, Cleopatra (2010): "Brand communities, subcultures of consumption, neo-tribes: a melange of terminology" in Chrıstodoulıdes, G; Veloutsou, C., Jevons, C., De Chernatony, L. & Papadopoulos, N. (eds.): Contemporary Issues in Brand Research. Atenas, Institute for Education and Research, pp. 163-180.

Bourdieu, P. (2018). Distinction a social critique of the judgement of taste. In Inequality (pp. 287-318). Routledge.

Brown, Stephen (1993): "Postmodern Marketing?". European Journal of Marketing, vol. 7, no.4, pp. 19-34.

Brownlie, Douglas; Hewer, Paul & Treanor, Steven (2007): "Sociality in motion: exploring logics of tribal consumption among cruisers", in Cova, Bernard; Kozınets, Robert & Shankar (ed.), Consumer Tribes. New York, Routledge, pp. 109-128.

Canniford, Robin & Shankar, Avi (2011b): "Consumption Communities", Advances in Consumer Research, vol. 39, pp. 271-275.

Canniford, Robin (2011a): "A Typology of Consumption Communities". Research in Consumer Behavior, vol. 13, pp. 57-75.

Cova, B. (1997). Community and consumption: Towards a definition of the "linking value" of product or services. European journal of marketing, 31(3/4), 297-316.

Cova, B. (1999, July). Tribal marketing: A Latin deconstruction of a northern construction. In First International Conference on Critical management Studies, UMIST.

Cova, B., & Cova, V. (2002). Tribal marketing: The tribalisation of society and its impact on the conduct of marketing. European journal of marketing, 36(5/6), 595-620.

Cova, B., & Pace, S. (2006). Brand community of convenience products: new forms of customer empowerment–the case "my Nutella The Community". European journal of marketing, 40(9/10), 1087-1105.

Cova, B., & White, T. (2010). Counter-brand and alter-brand communities: the impact of Web 2.0 on tribal marketing approaches. Journal of Marketing Management, 26(3-4), 256-270.

Cova, Bernard; Kozınets, Robert & Shankar, Avi (ed.) (2007): Consumer tribes. New York, Routledge.

De Burgh-Woodman, H., & Brace-Govan, J. (2007). We do not live to buy: Why subcultures are different from brand communities and the meaning for marketing discourse. International Journal of sociology and social Policy, 27(5/6), 193-207.

Fırat, A. F., & Dholakia, N. (2006). Theoretical and philosophical implications of postmodern debates: some challenges to modern marketing. Marketing theory, 6(2), 123-162.

Firat, A. F., & Venkatesh, A. (1993). Postmodernity: The age of marketing. International Journal of research in Marketing, 10(3), 227-249.

Firat, A. F., Dholakia, N., & Venkatesh, A. (1995). Marketing in a postmodern world. European journal of marketing, 29(1), 40-56.

Gainer, B. (1995). Ritual and relationships: interpersonal influences on shared consumption. Journal of Business research, 32(3), 253-260.

Gouldıng, Christina & Saren, Michael (2007): "«Gothic» entrepreneurs: a study of the subcultural commodification process", in Cova, Bernard; Kozınets, Robert & Shankar (ed.), Consumer Tribes. New York, Routledge, pp. 225-242.

Goulding, C., Shankar, A., & Canniford, R. (2013). Learning to be tribal: facilitating the formation of consumer tribes. European Journal of Marketing, 47(5/6), 813-832.

Kozinets, Robert (1999): "E-Tribalized Marketing?: The Strategic Implications of Virtual Communities of Consumption". European Management Journal, vol. 17, no.3, pp. 252-264.

Lyon, David (2000): Postmodernidad. Madrid, Alianza.

McAlexander, J. H., Schouten, J. W., & Koenig, H. F. (2002). Building brand community. Journal of marketing, 66(1), 38-54.

Mitchell, C., & Imrie, B. C. (2011). Consumer tribes: membership, consumption and building loyalty. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 23(1), 39-56.

Moutinho, L., Dionísio, P., & Leal, C. (2007). Surf tribal behaviour: a sports marketing application. Marketing Intelligence & Planning, 25(7), 668-690.

Muniz Jr, A. M., & O'guinn, T. C. (2001). Brand community. Journal of consumer research, 27(4), 412-432.

Nancarrow, Clive & Nancarrow, Pamela (2007): "Hunting for cool tribes" in Cova, Bernard; Kozınets, Robert & Shankar (ed.), Consumer Tribes. New York, Routledge, pp. 129-143.

Närvänen, E., Kartastenpää, E., & Kuusela, H. (2013). Online lifestyle consumption community dynamics: A practice-based analysis. Journal of Consumer Behaviour, 12(5), 358-369.

Ostberg, Jacob (2007): "The linking value of subcultural capital: Constructing the Stockholm brat enclave" in Cova, Bernard; Kozınets, Robert & Shankar (ed.), Consumer Tribes. New York, Routledge, pp. 93-106.

Patterson, M. (1998). Direct marketing in postmodernity: neo-tribes and direct communications. Marketing Intelligence & Planning, 16(1), 68-74.

Richardson, Brendan (2013b): Tribal Marketing, Tribal Branding. An expert guide to the brand co-creation process. UK, Palgrave Macmillan.

Rook, D. W. (1985). The ritual dimension of consumer behavior. Journal of consumer research, 12(3), 251-264.

Schouten, J. W., & McAlexander, J. H. (1995). Subcultures of consumption: An ethnography of the new bikers. Journal of consumer research, 22(1), 43-61.

Thornton, Sarah (1997): "The social logic of subcultural capital", en Gelder, Ken & Thornton, Sarah (eds.), The subcultures reader. London; New York, Routledge, pp. 200-209.

Tuominen, Pasi (2011): "Brand Tribalism—A Netnographic Exploration of Virtual Communities" (Working Paper). University of Hertfordshire Business School.

Veloutsou, C., & Moutinho, L. (2009). Brand relationships through brand reputation and brand tribalism. Journal of Business Research, 62(3), 314-322.

Wallendorf, M., & Arnould, E. J. (1991). "We gather together": Consumption rituals of thanksgiving day. Journal of consumer research, 18(1), 13-31.

Wipperfürth, A. (2005). Brand hijack. Marketing without Marketing. New York, NY: Portfolio.

Zwick, D., & Dholakia, N. (2006). The epistemic consumption object and postsocial consumption: Expanding consumer-object theory in consumer research. Consumption, Markets and Culture, 9(1), 17-43.

Kaynakça

Abidin, C. (2017). #familygoals: Family Influencers, Calibrated Amateurism, and Justifying Young Digital Labor. Social Media and Society, 3(2), 205630511770719. https://doi.org/10.1177/2056305117707191.

Antonetti, P., & Maklan, S. (2016). Hippies, Greenies, and Tree Huggers: How the "Warmth" Stereotype Hinders the Adoption of Responsible Brands. Psychology & Marketing, 33(10), 796–813. https://doi.org/10.1002/mar.20918.

Archer, C., & Kao, K. (2018). Mother, baby and Facebook makes three: does social media provide social support for new mothers? Media International Australia, 168(1), 122– 139. https://doi.org/10.1177/1329878x18783016.

Aytaç, Ö. (2006). "Tüketimcilik ve Metalaşma Kıskacında Boş Zaman", Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11 (1), s.27-53.

Baudrillard, J. (2013). Tüketim Toplumu. (H. Deliceçaylı ve F. Keskin, Çev.), İstanbul: Ayrıntı.

Beuckels, E.,ve De Jans, S. (2022). 'My Mom Got Influenced by Yours': The persuasiveness of mom influencers in relation to mothers' food assessments and decisions. Appetite, 178, 106269. https://doi.org/10.1016/j.appet.2022.106269.

Bi, N. C., & Zhang, R. (2022). "I will buy what my 'friend' recommends": the effects of parasocial relationships, influencer credibility and self-esteem on purchase intentions. Journal of Research in Interactive Marketing, 17(2), 157– 175.

Blum-Ross, A., & Livingstone, S. (2017). Sharenting: parent blogging and the boundaries of the digital self. Popular Communication, 15(2), 110-125. https://doi.org/10.1080/15405702.2016.1223300.

Bozkır, B. ve Taylan, A. (2020). Medyada Annelik Temsili: Anaakım Ve Alternatif Medyada Anneliğin Sunumuna Yönelik Karşılaştırma. Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 34, 45-65.

Bulut, S. (2020). Via Social Media–The Effect of Influencer on Marketing Process. İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 520-541.

Carter, C. M. (2017). "Millennial Moms: The $2.4 Trillion Social Media Influencer." Forbes.com, June 15. Accessed 20 May 2020.

Chalklen, C., & Anderson, H. (2017). Mothering on Facebook: Exploring the privacy/openness paradox. Social Media + Society, 3(2), 1-10. https://doi.org/10.1177/2056305117707187.

Cialdini, R. B. (1995). Principles and techniques of social influence. Advanced social psychology, 256, 281.

Duffy, B. E., and Hund. E. (2015). "Having It All' on Social Media: Entrepreneurial Femininity and Self Branding among Fashion Bloggers." Social Media þ Society 1 (2):205630511560433–205630511560411. doi: 10. 1177/2056305115604337.

Duggan, M., Lenhart, A. Lampe, C. and Ellison, N.B. (2015). "Parents and Social Media: Main Findings." Pew Research Center. Accessed 28 December 2019. http://www.pewinternet.org/2015/07/16/mainfindings-14/.

Entjes, K. (2023), Examining The Effect Of Momfluencers' Instagram Posts On Purchase İntention Among First-Time Mothers, Considering The Role Of Wishful İdentification, Perceived Similarity, And Advertising Scepticism. Business Communication and Digital Media, Master's Thesis, School of Humanities and Digital Sciences Tilburg University, Tilburg.

Featherstone, M. (1996). Postmodernizm ve Tüketim Kültürü. (M. Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Freberg, K., Graham, K., McGaughey, K., & Freberg, L. A. (2011). Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality. Public Relations Review, 37(1), 90-92. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2010.11.001.

Gregoire, Y., Tripp, T.M. and Legoux, R. (2009). "When Customer Love Turns into Lasting Hate: The Effects of Relationship Strength and Time on Customer Revenge and Avoidance." Journal of Marketing 73 (6):18–32. doi: 10.1509/jmkg.73.6.18.

Gräve, J. F. (2017). Exploring the Perception of Influencers Vs. Traditional Celebrities. Proceedings of the 8th International Conference on Social Media & Society - #SMSociety17. https://doi.org/10.1145/3097286.3097322.

Harrigan, P., Daly, T. M., Coussement, K., Lee, J. A., Soutar, G. N., & Evers, A. W. M. (2021). Identifying influencers on social media. International Journal of Information Management, 56, 102246. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102246

Haslam, D., Tee, A., & Baker, S. (2017). The Use of Social Media as a Mechanism of Social Support in Parents. Journal of Child and Family Studies, 26(7), 2026–2037. https://doi.org/10.1007/s10826-017-0716-6.

Hayes, J. L., and King, K. W. (2014). "The Social Exchange of Viral Ads: Referral and Coreferral of Ads among College Students." Journal of Interactive Advertising 14 (2):98–109.

Hayes, J.L., King, K.W. and Ramirez. Jr. A. (2016). "Brands, Friends, & Viral Advertising: A Social Exchange Perspective on the Ad Referral Processes." Journal of Interactive Marketing 36:31–45.

Hebblethwaite, C. (2017). "Women Rule the World of Social Influence." Marketing Tech, June 8. Accessed 28 December 2019. https://www.marketingtechnews.net/news/2017/jun/08/women-rule-world-social-influence/.

Hegner, S. M.,Fetscherin, M. and Van Delzen, M. (2017). "Determinants and Outcomes of Brand Hate." Journal of Product & Brand Management 26 (1):13–25. doi: 10.1108/JPBM-01-2016-1070

Heijenrath, A.B.R. (2024), Guarding Little Eyes: Exploring the Effect of Privacy Protecting Strategies on Public Attitudes Towards Momfluencers via Identification and Credibility, Specialization Business Communication and Digital Media, Master's Thesis, School of Humanities and Digital Sciences Tilburg University, Tilburg.

Hine, N. (2004). "Stories and Blogs." In Proceedings of the Eleventh International Society for Augmentative and Alternative Communication Research Symposium, edited by Stephen von Tezchner and M. de Jesus Goncalves, 193–7. Toronto, ON: ISAAC Press

High, A. C., and Solomon, D.H. (2008). "Locating Computer-Mediated Social Support within Online Communication Environments." Paper Presented at the Annual Conference for the National Communication Association, San Diego, CA, November 21–24.

Holiday, S. Rebecca L. Densley ve Mary S. Norman (2021), Influencer Marketing Between Mothers: The Impact of Disclosure and Visual Brand Promotion, Journal of Current Issues & Research in Advertising, 42:3, 236-257, DOI: 10.1080/10641734.2020.1782790.

Jorge, A., Marôpo, L., ve Coelho Lia Novello, A. M. (2022). Mummy influencers and professional sharenting. European Journal of Cultural Studies, 25(1), 166-182. https://doi.org/10.1177/13675494211004593.

Keskin, H. (2023). Postmodernizm Bağlaminda Tüketim Kültürü Ve Reklamlara Yansimasi: Postmodern Reklam Örneği Olarak Qnb Finansbank 2020 Yilbaşi Reklaminin Göstergebilimsel Analizi. İletişim Çalışmaları Dergisi, 9(2), 119-148.

Kirkpatrick, C. E.,ve Lee, S. (2022). Comparisons to picture-perfect motherhood: How Instagram's idealized portrayals of motherhood affect new mothers' well-being. Computers in Human Behavior, 137, 107417. https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107417.

Kline, D., and Burstein, D. (2005). Blog! How the Newest Media Revolution is Changing Politics, Business, and Culture. New York, NY: CDS Books.

Koç, Ç.T. ve Aktaş, Y. (2023), Önce "Güzel", Sonra "Anne": Influencer Annelerin Güzellik Söylemi, Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi http://dergipark.gov.tr/ktc Sayı VI (2) 570-598.

Kokatnur, P., Agarwal, S., Rana, T., & Navale, S. (2020). How "Mompreneurs" are acting as an influencer on Social Media? A Qualitative study. International Conference on Marketing, Technology & Society 2020, 4.

Kopecky, K., Szotkowski, R., Aznar-Díaz, I., & Romero-Rodríguez, J. M. (2020). The phenomenon of sharenting and its risks in the online environment. Experiences from Czech Republic and Spain. Children and Youth Services Review, 110, 1-6. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104812.

Kouper, I.. (2010). "The Pragmatics of Peer Advice Online: An Examination of a Live Journal Community." Language@Internet 7. Article 1. https://www.languageatinternet.org/articles/2010/2464/index_html/.

Kumar, P.,ve Schoenebeck, S. (2015). The modern day baby book: Enacting good mothering and stewarding privacy on Facebook. Proceedings of the 18th ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work & Social Computing, 1302-1312. https://doi.org/10.1145/2675133.2675149

Lawler, E. J., and Yoon. J. (1996). "Commitment in Exchange Relations: Test of a Theory of Relational Cohesion." American Sociological Review 61 (1):89–108. doi: 10.2307/2096408.

Lawler, E.J., Thye, S.H. and Yoon, J. (2000). "Emotion and Group Cohesion in Productive Exchange." American Journal of Sociology 106 (3):616–657. doi: 10.1086/318965

Lawrence, J. (2009). "Blog for Rent: How Marketing is Changing Our Mothering Conversations." In Mother and Blogging: The Radical Act of the Mommyblog, edited by May Friedman and Shana L. Calixte, 128–140. Toronto, ON: Demete

Lim, J. S., Choe, M., Zhang, J., & Noh, G. (2020). The role of wishful identification, emotional engagement, and parasocial relationships in repeated viewing of livestreaming games: A social cognitive theory perspective. Computers in Human Behavior, 108, 106327. https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106327.

Lopez, Lori Kido. 2009. "The Radical Act of 'Mommy Blogging': Redefining Motherhood through the Blogosphere." New Media & Society 11 (5):729–747. doi: 10.1177/1461444809105349.

McDaniel, B. T., Coyne, S. M., & Holmes, E. K. (2011). New Mothers and Media Use: Associations Between Blogging, Social Networking, and Maternal Well-Being. Maternal and Child Health Journal, 16(7), 1509–1517.

McMenemy, C. (2006). "Just Call Me a Mommyblogger." A Mommy Story, August 1. Accessed 30 December 2019. http://www.amommystory.com/2006/08/just-call-me-a-mommyblogger.html.

Mendelson, E. A. (2023). Book Review: Momfluenced: Inside the Maddening, PicturePerfect World of Mommy Influencer Culture. New Media & Society, 146144482311718. https://doi.org/10.1177/14614448231171833.

Moon, R. Y., Mathews, A. Oden, R. and Carlin, R. (2019). " Mothers' Perceptions of the Internet and Social Media as Sources of Parenting and Health Information: Qualitative Study." Journal of Medical Internet Research 21 (7):e14289doi: 10.2196/14289.

Morrison, A. (2011). "Suffused by Feeling and Affect': The Intimate Public of Personal Mommy Blogging." Biography 34 (1):37–55. doi: 10.1353/bio.2011.0002.

Ninan, R., Brown, J. and Efron, L. (2016). "Mini Insta-Models: These Stylish Tots are Already Famous on Instagram." ABC News, March 24. Accessed 30 December 2019. http://abcnews.go.com/Lifestyle/mini-insta-models-stylish-tots-famous-instagram/story?id=37823227.

Olufemi, T. D. (2012). Theories of attitudes. In C. D. Logan & M. I. Hodges (Eds.), Psychology of Attitudes (pp. 61-78). Nova Science Publishers

Ouvrein, G. (2022). Mommy influencers: Helpful or harmful? The relationship between exposure to mommy influencers and perceived parental self-efficacy among mothers and primigravida. New Media & Society, 146144482210862. https://doi.org/10.1177/14614448221086296.

Petersen, S. (2023), Momfluenced: Inside the Maddening, Picture-Perfect World of Mommy Influencer Culture. Beacon Press: Boston, MA, 2023; 320 pp.

Thompson, Stephanie. 2007. "Mommy Blogs: A Marketer's Dream." Advertising Age 78 (9):6–11.

Van den Abeele, E., Vanwesenbeeck, I., ve Hudders, L. (2023). Child's privacy vs mother's frame: unravelling the biased decision-making process of momfluencers to portray their children online. Information, Communication & Society, 1-17. https://doi.org/10.1080/1369118X.2023.2205484.

Verswijvel, K., Walrave, M., Hardies, K., & Heirman, W. (2019). Sharenting, is it a good or a bad thing? Understanding how adolescents think and feel about sharenting on social network sites. Children and Youth Services Review, 104, 1-10. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.104401.

Walrave, M., Robbé, S., Staes, L., & Hallam, L. (2023). Mindful sharenting: how millennial parents balance between sharing and protecting. Frontiers in Psychology, 14, 1-13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1171611

Wagner, A., & Gasche, L. A. (2018). Sharenting: Making decisions about other's privacy on social networking sites. 977-988.

Webb, L. M., and Lee, B. 2011. "Mommy Blogs: The Centrality of Community in the Performance of Online Maternity." In Motherhood Online, edited by Michelle Moravec, 244–257. Newcastle upon Tyne, UK: Cambridge.

Wiley, Danielle. (2018). "How Mom Bloggers Helped Create Influencer Marketing." AdWeek, March 19. Accessed 30 December 2019. https://www.adweek.com/brand-marketing/how-mom-bloggers-helped-create-influence marketing/

Wong, X. Y., Liu, R. C., & Sebaratnam, D. F. (2019). Evolving role of Instagram in #medicine. Internal Medicine Journal, 49(10), 1329–1332. https://doi.org/10.1111/imj.14448.

Kaynakça

Adak, N. (2020). Tüketim Kültüründe Beslenme: Sağlıklı / Sağlıksız Yiyecekler. *İstanbul University Journal of Sociology*, 40(1), 197-218.

Adorno, T. W. (2007. Kültür endüstrisi. İstanbul: İletişim

Akgül, D. (2020). Gösterişçi Tüketim ile Benlik Genişleten #pembegelinler: Netnografi Uygulaması. *Nitel Sosyal Bilimler*, 2(1), 40-59.

Akın, M. S. (2021). Benlik Kurgusu Ve Materyalizmin Gösterişçi Tüketim Eğilimine Etkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 22(1), 219-239.

Akşit Aşık, N. (2023). A Research on Changing Coffee Consumption Habits and Turkish Coffee. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies,* 5(4), 310–325.

Aydemir, M. (2006). Yetinen Toplumdan Tüketen Topluma; Türkiye'de Modern Tüketim Kültürü'nün Tarihsel ve Toplumsal Gelişim Seyri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (16), 201-214.

Aydoğan, F. (2009). Tüketim Kültürünün Gölgesinde Kentler. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27(2), 203-215.

Bahçecioğlu, E. H. (2022). Gösterişçi Tüketim Bağlamında Aylak Sınıfın Dönüşen Formunun Sosyal Medyadaki Temsili: Instagram'da Ev Kadınlarının Sunum Pratikleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(29), 305-339.

Batu, M. & Tos, O. (2017). Tüketim Kültürü Odağında Modernizm ve Postmodernizmin Karşılaştırılması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *5*(2). 991-1024.

Baudrillard, J. (2004). *Tüketim Toplumu.* (H. Deliceçaylı, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.

Bauman, Z. (1998). *Özgürlük.* (V. Erenus, Çev.). İstanbul: Sarmal Yayınları

Biçer, D. F. & Akgüre, E. Y. (2022). Gösterişçi tüketim eğiliminin tatil satın alma niyetine etkisi. Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 5(5).

Birol, M. (2014). Tüketim Alışkanlıkları Çerçevesinde Kadınların Giyim Alışverişlerinde Karar Verme Tarzları Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (21), 81-95.

Birsen, Ö. & Öztürk, Ş. Y. (2011). Tüketim Kültürü Çerçevesinden Sağlık Haberleri. *Akademik Bakış Dergisi,* (26), 1-21.

Boğa, Ö. & Başcı, A. (2016). Ağızdan Ağıza Pazarlamanın Gösterişçi Tüketim Üzerine Etkisi. *Öneri Dergisi*, 12(45), 463-489.

Coşgun, M. (2012). Popüler Kültür ve Tüketim Toplumu. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi,* 1(1), 837-850.

Çaycı, A. E. (2019). Sosyal Medya'da Dijital Yemek Kültürü. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(1), 120-136.

Çaycı, A. E. & Aktaş, C. (2018). Dijitalden Tatmak: Yemeğin "Yeni" Gastro Mekânlardaki Seyirlik Gösterisinin Kültürel Yansımaları, *Trt Akademi,* 3(6), 710-727.

Çelik Varol, M. (2022). Thorsteın Veblen ve Gösterişçi Tüketim Bağlamında "Wealthie" Kavramı Üzerine Bir Değerlendirme. *İletişim Bilimi Araştırmaları Dergisi,* 2(1), 45-55.

Çiçek, Z. (2022). Gösterişçi Tüketim Davranışı Ekseninde Yeni Orta Sınıfların Tüketim Pratikleri. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 12(2), 1339-1364.

Çetin, M. (2019). Restoran Tercihinde Gösterişçi Tüketim Eğilimi. *Turizm Akademik Dergisi,* 6(2), 227-238.

Çinar, İ. (2014). Ölüm Kaygısı ve Gösterişçi Tüketim Eğilimi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (5), 89-104.

Çinemre, S. (2021). Diyanet TV Çizgi Filmlerinin Din Eğitimine Katkısı Açısından İncelenmesi. *Hitit İlahiyat Dergisi,* 20(1), 82-108.

Demirel, S. & Yegen, C. (2015). Tüketim, Postmodernizm ve Kapitalizm Örgüsü. *İLEF*, *2*(1), 115-138.

Doğan, U., Dinç, Y., & Gökdeniz, İ. (2018). Beden İmajı Memnuniyetinin ve Materyalist Eğilimlerin Gösterişçi Tüketim Üzerine Etkisi: Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi,* 3(2), 1-40.

Doğan, H. G., Gürler, A. Z., & Ağcadağ, D. (2014). Hedonik Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Etkili Faktörlerin Değerlendirilmesi (Tokat İli Örneği*). Journal of International Social Research,* 7(30).

Erdem, G. (2020). Maysa ve Bulut Örneğinde Yemek Kültürü İnşası. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 82-99.

Erdoğan E. & Hülür A. B. (2022). Televizyon Dizilerinde Gösterişçi Tüketim Anlatısında Kadın. *Journal Of Socıal, Humanıtıes And Admınıstratıve Scıences (Joshas), 1135-1150.*

Gazneli, D. & Sofuoğlu Kılıç, N. (2020). Din Eksenli Tüketimin Yeni Medyadaki Görünümleri: Tüketim Kültürü Bağlamında Bir Değerlendirme. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi,* 3(2), 197-216.

Giddens, A. (1998). *Modernliğin Sonuçları*. (Çev. E. Kuşdil). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(38), 62-82.

Güllülü, U., Ünal, S., & Bilgili, B. (2010). Kendini Gösterim Ve Kişilerarası Etkileşimin Gösterişçi Tüketim Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 105-139.

Gümüşsoy, R. & Yayan, G. (2016). Çizgi Filmlerdeki İmgelerin Çocuk Eğitimi Üzerine Etkisi. *Kesit Akademi Dergisi*, (4), 344-358.

Güner Koçak, P. (2017). Gösterişçi Tüketim Üzerine Teorik ve uygulamalı Bir Çalışma: Pamukkale Üniversitesi Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 31(43), 79-112.

Güner Koçak, P. & Uğurhan, Y. Z. C. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Gösterişçi Tüketim Profillerinin İncelenmesi: Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi Örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi),* 7(1), 151-170.

Gürhan, N. (2017). Toplumsal Değişme ve Yemek Kültürü Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme: Mardin Örneği. *Journal of International Social Research,* 10(54), 561-570.

Hall, S. (1998). Yerel ve Küresel: Küreselleşme ve Etniklik, King, Anthony D. (Der.), Kültür, Küreselleşme ve Dünya-Sistemi, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları: Ankara.

İlter, E. (2019). Tüketim Kültürünün Tarihsel Gelişim Süreci ve Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Etkilerinin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 461-476.

Kadan, G. & Aral, N.(2018). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Medya Kullanım Düzeylerinin İncelenmesi, IJMSIT, 2(2), 51-55.

Kamacıoğlu, B. (2017). Çizgi Filmlerin Kültür Aktarımındaki Rolü ve Hayao Miyazaki Çizgi Filmleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 1-18.

Kanık, İ. (2016). Küreselleşme Sürecinde Kültürel Melezleşme Örneği Olarak Yemek Kanalları ve Programları*, Folklor/Edebiyat*, 22(86), 237-258.

Kanık, İ. (2017). Gastro-Endişe ve Yeni Toplumsal Hareketler. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 5(4), 599-620.

Karaboğa, M. T. (2018). Medya Çağında Çocuk ve Çocuk Kültürü: Şiddet ve Tüketim Kültürünün Yansımaları. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı Ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR),* 2(2), 1-17.

Karadeniz, Y. (2021). Berger, P. & Huntington, S. (2003). Bir Küre Bin Bir Küreselleşme. (Çev.). Ortaç, A. İstanbul: Kitap Yayınevi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (6), 1051-1063.

Kaya, B. E., & Erbaş, İ. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminin Tüketicinin Tüketim Alışkanlıkları ve Tüketim Mekânlarına Bakış Açısı Üzerindeki Etkisi. *İdealkent, (COVID-19 Sonrası Kentsel Kamusal Mekânların Dönüşümü),* 277-300.

Kitapcı, İ. (2019). Gösterişçi Tüketim Örneği Olarak Potlaç Kültürü Ve Günümüzün Küresel Kapitalist Dünyasındaki Yansımaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(29), 603-622.

Mcluhan, M. & Bruce R. P. (2001), *Global Köy*, İstanbul: Scala Yayıncılık.

Nar, M. Ş. (2015).Küreselleşmenin Tüketim Kültürü Üzerindeki Etkisi: Teknoloji Tüketimi. *Journal of International Social Research.* 8(37), 941-954.

Özbey, A. Ü. (2018). Küreselleşme Perspektifinden Tüketim Toplumunun Sosyolojik Okuması. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 2(1), 1-11.

Özdal, A. (2023). Gösterişçi Tüketim Kültürü Etrafında Güncellenen Türk Kahvesi Geleneği. *Folklor Akademi Dergisi*, 6(3), 1075-1086.

Özgen, İ. (2017). Tüketim kültürü ve medyada güzellik söylemi: bir alımlama çalışması. *Global Media Journal TR Edition,* 8(15), 1-28.

Öztürk, K. M. (2022). Tüketim Kültürünün Sosyal Medya Aplikasyonları İle Dönüşümü ve Entegrasyonu: Gösterişçi Tüketim Bağlamında Instagram Paylaşımları Üzerine Bir Araştırma. *Yeni Medya,* 2022(13), 443-456.

Paker, İ. T. (2020). Yeni Muhafazakar Gençliğin Tüketim Alışkanlıkları. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 20(39), 124-146.

Sadakaoğlu, M. C. & Genç, F. (2022). Dijital Tüketim Kültürü: Dijital Kitle İletişim Araçları İle Tüketim Kültürü Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme. *TRT Akademi*, 7(14), 286-303.

Senemoğlu, O. (2017). Tüketim, Tüketim Toplumu ve Tüketim Kültürü: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *İnsan ve İnsan,* 4(12), 66-86.

Sezgin, M. & Farımaz, M. (2016). Tüketim Kültüründe Yeni Soyut İhtiyaçlar Yaratırken Televizyon Reklamlarının Rolü ve İşlevi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi* 4(4), 55-69.

Sıpçık, S., Tat, A., Günay, O. & Öztürk, A. (2021). Türksat'ta Yer Alan Çocuk Kanallarında Yayınlanan Çizgi Filmlerde Obezite İle İlgili Tutum ve Davranışların Sıklığı. *Turkish Journal of Public Health,* 19(2), 157-167.

Soncu, A. G., & Çelik, Ö. (2022). Veblen'in Gösterişçi Tüketim Kültürünün Sosyal Paylaşım Ağlarında Yansıması: Instagram. *International Journal of Social and Economic Sciences,* 12(1), 16-31.

Şener, N. (2014). Sosyal Medyada Günün Menüsü: Sosyal Medyada "Paylaşılan" Yemek Fotoğrafları Üzerine Bir Değerlendirme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 3(3).72-82.

Tan, M. (2019). Tüketim Kültürü Bağlamında İstek ve İhtiyaçların Oluşumu: Kavramsal Bir Analiz. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 193-218.

Tosun, N., & Karşu Cesur, D. (2018). Tüketimin Paranormali: Gösterişçi Tüketim Ve Paranormal İnanç İlişkisi. *Öneri Dergisi*, 13(49), 167-186.

Türkmen, İ. & Erten, Ş. (2020). Materyalizmin Tüketim Alışkanlıkları Üzerine Etkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(3), 615-639.

Türkmen, N. (2012). Çizgi Filmlerin Kültür Aktarımındaki Rolü ve Pepee *CÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 36(2), 139-158.

Uğurlu Akbaş, Ö. (2018). Postmodernite Tecrübesi, Tüketim Kültürü ve Satın Alma Hiyerarşisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(2), 145-159.

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi*. (Z. Gültekin ve C. Atay, Çev.). İstanbul: Babil.

Yeşil, E. & Ünsalan, M. (2021). Gösterişçi Tüketim Ve Yabancı Ürün Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişki Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış,* 5(2), 1-20.

Yavuz, V. (2020). Küreselleşmenin tetikçisi: Medya. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(22), 1460-1480.

Yetim, G., & Sarıçam, H. (2016). Investigation of the Families' Knowledge and Awareness about Effect of Cartoon on Children. *OPUS International Journal of Society Researches,* 6(11), 341-364.

Kaynakça

Adorno, T. W. (2003). *Kültür Endüstrisini Yeniden Düşünürken*, (B. O. Doğan, Çev.), Yapı Kredi Yayınları.

Adorno, T. W. (2007). *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*, (N. Ülner, M. Tüzel ve E. Gen, Çev.), İletişim Yayınları.

Akgül, D. (2014). *Hedonik (Hazcı) Tüketimin Özel Günlerdeki Alışveriş Kültürü Üzerindeki Etkisi ve Ülkelerarası Karşılaştırmalı Bir Araştırma* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi.

Akgül, D. ve Varinli, İ. (2017). Hedonik (Hazcı) Tüketimin Özel Günlerdeki Alışveriş Kültürü Üzerindeki Etkisi ve Ülkelerarası Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *International Journal of Social Inquiry, 10*(2), 1-35.

Barber, B. R. (2003*). McWorld'e Karşı Cihad*, (E. Birey, Çev.), Cep Kitapları.

Baudrillard, J. (2013b). *Amerika*, (Y. Avunç, Çev.), Ayrıntı Yayınları.

Bayhan, V. (2011). Tüketim Toplumunda Bireyin Ontolojik Mottosu: ''Tüketiyorum Öyleyse Varım''. *Sosyoloji Konferansları Dergisi,* (43), 221-248.

Berger, P. L. (2003). Küreselleşmenin Kültürel Dinamikleri. P. L. Berger ve S. P. Huntington (Ed.), *Bir Küre Bin Bir Küreselleşme: Çağdaş Dünyada Kültürel Çeşitlilik* (A. Ortaç, Çev.), (s. 9-26) içinde. Kitap Yayınevi.

Boratav, K. (1997). Ekonomi ve Küreselleşme. I. Kansu (Ed.), *Emperyalizmin Yeni Masalı: Küreselleşme* (s. 22-33). İmge Kitabevi.

Çağan, K. (2003). *Popüler Kültür ve Sanat*. Altınküre Yayınları.

Çıblak Coşkun, N. ve Zöhre, H. (2014). Küreselleşme ve Tüketim Kültürünün Yaygınlaşması Bağlamında Türkiye'de Cadılar Bayramı. *Turkish Studies International Academic Journals*, *9*(3), 497-506. Doi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.6435

Elden, M. (2009). *Reklam ve Reklamcılık*. Say Yayınları.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005a). *Popüler Kültür ve İletişim* (2.Baskı). Erk Yayınları.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005b). *Öteki Kuram*. Erk Yayınları.

Ertürk, E. (2011). Halloween - Cadılar Bayramı. *Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma ve Uygulama Merkezi,* (37), 18-19. http://ataum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/360/2017/02/Ebulten-37.pdf

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. Kırmızı Yayınları.

Gökaliler, E. ve Saatcıoğlu, E. (2016). Reklamlar Aracılığıyla Betimlenen Tüketim Ritüelleri ve Marka Sadakati İlişkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (26), 24-46.

Hall, S. (2014). Yerel ve Küresel: Küreselleşme ve Etniklik. (H. Tuncel, Çev.), *Mülkiye Dergisi, 38*(2), 133-150.

Hunter, J. D. ve Yates, J. (2003). Küreselleştirici Amerikan Dünyası. P. L. Berger ve S. P. Huntington (Ed.), *Bir Küre Bin Bir Küreselleşme: Çağdaş Dünyada Kültürel Çeşitlilik*. (A. Ortaç, Çev.), (s. 328-365) içinde. Kitap Yayınevi.

Kabaklı, A. (2009). *Kültür Emperyalizmi: Manevi Sömürgecilik* (5.Baskı). Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Kahraman, H. B. (2003). *Kitle Kültürü Kitlelerin Afyonu*. Agora Kitaplığı.

Kongar, E. (1982). *Kültür Üzerine.* Çağdaş Yayınları.

Latouche, S. (1993). *Dünyanın Batılılaşması*. Ayrıntı Yayınları.

Lull, J. (2001). *Medya İletişim Kültür.* Vadi Yayınları.

Odabaşı, Y. (2017). *Tüketim Kültürü* (5.Baskı). Aura Kitapları.

Özdemir, S. (1998). *Medya Emperyalizmi ve Küreselleşme*. Timaş Yayınları.

Öztürk, A. ve Temizkan, V. (2018). Tüketicilerin Anneler Gününde Hediye Satın Alma Davranışlarının Sebepli Davranış Teorisi Bağlamında İncelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, (76), 37-56.

Said, E. W. (2016). *Kültür ve Emperyalizm* (9.Baskı), (N. Alpay, Çev.), Hil Yayınları.

Tomlinson, J. (1999). *Kültürel Emperyalizm: Eleştirel Bir Giriş*. Ayrıntı Yayınları.

Yaylagül, L. (2006). *Kitle İletişim Kuramları*. Dipnot Yayınları

Kaynakça

Binark, M., Arun, Ö., Özsoy, D., Kandemir, B. ve Şahinkaya, G. (2021). Covid-19 Sürecinde Yaşlıların Medya Repertuvarı ve Enformasyon Gereksinimi. STRATA, Ocak Sayısı, 147-165.

Chen, Y.R. and Schulz, P.J. (2016) The Effect of Information Communication Technology Interventions on Reducing Social Isolation in the Elderly: A Systematic Review. Journal of Medical Internet Research, 18

Crews, D.E. (2003). Human senescence: Evolutionary and biocultural perspectives. New York: Cambridge University Press.

Da Costa, J. P., Vitorino, R., Silva, G. M., Vogel, C., Duarte, A. C. ve Rocha-Santos, T. (2016). A synopsis on aging—Theories, mechanisms and future prospects. Ageing research reviews, 29, 90-112.

Ekici E. (2020) Covid 19 Pandemisi Sürecinde Yaşlı Bireylerin Bakım Yönetimi. Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3) 145-152

Ekiz, D. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Fumagalli, E., Dolmatzian, M. B., Shrum, L. J. (2021). Centennials, FOMO, and loneliness: An investigation of the impact of social networking and messaging/VoIP apps usage during the initial stage of the Coronavirus pandemic. Frontiers in Psychology, 12.

Gorman, M. (1999). Development and the rights of older people. In: The Ageing and Development Report: Poverty, Independence and the World's Older People. Eds. Gorman M, Randel J,Ewing D. London, Earthscan Publications.

Holladay, S. J., & Seipke, H. L. (2007). Communication between Grandparents and Grandchildren in Geographically Separated Relationships. *Communication Studies*, *58*(3), 281–297.

Hooyman, N., Kawamoto, K. ve Kiyak, A. (2015). Aging matters an introduction to social gerontology. New Jersey, NJ: Pearson.

Kalache A., (1999), Ageing: A Global Perspective, Comm Eye Health, 12(29): 1-4. Kinsella K., Velkoff V., Bureau UC. (2001), An Aging World, Washington, DC: U.S. Government Printing Office, series P95/01-1,p.7-23.

Macdonald, B., Hülür, G. (2020). Digitalization and the social lives of older adults: Protocol for a microlongitudinal study. JMIR Research Protocols, 9(10).

Moore, R. C. ve Hancock, J. T. (2020). Older adults, social technologies, and the coronavirus pandemic: Challenges, strengths, and strategies for support. Social Media+ Society, 6(3),

Pacheco, P. O., Pérez, R. C., Coello-Montecel, D., & Castro Zazueta, N. P. (2021). Quality of Life in Older Adults: Evidence from Mexico and Ecuador. Geriatrics, 6(3), 92.

Swier-Vosnos, A. (2009). The Key Search Test: Assessing problem-solving in older adults. (Doctoral Thesis). Roosevelt University.

Tekindal M., Ege A., Erim F. ve Gedik T.E. (2020). Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla COVID-19 Sürecinde Yaşlı Bireyler: Sorunlar, İhtiyaçlar ve Öneriler. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(2), 1-6.

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK) (2021). İstatistiklerle Yaşlılar, 2020. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2020-37227.

UN (2019). World Population Ageing 2019. New York: the United Nations

UN (2020). The Social Impact of COVID-19. https://www.un.org/development/desa/dspd/2020/04/social-impact-of-covid-19/.

WHO (2019). Ageing and health. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zhou, P., Yang, X, L., Wang, X., G., Hu, B., Leı Zhang, L., Zhang, W.,Shı, Z.,L. (2020). A Pneumonia Outbreak Associated With a New Coronavirus of Probable Bat Origin. Nature Research, 579, 270-289.

Kaynakça

Aytaç, Ö. (2006). Tüketimcilik ve Metalaşma Kıskacında Boş Zaman, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(1), 27-53.

Baudrillard, J. (2002), Tüketimin Tanımına Doğru, *Çağdaş Dünya Sorunları Dizisi 3: Mimarlık ve Tüketim,* İstanbul: Boyut Yayın Grubu.

Baudrillard, J. (2010a). *Küreselleşme Toplumsal Sonuçları,* (Çev. A. Yılmaz), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baudrillard, J. (2010b). *Tüketim Toplumu Söylenceleri/Yapıları,* (Çev. H. Deliceçaylı ve F. Keskin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Yoksullar,* (Çev. Ü. Öktem), İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Bauman, Z. (2014), *Küreselleşme: Toplumsal Sonuçları,* (Çev. A. Yılmaz), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Beniger, J. (1986). *The Control Revolution: Technological and Economic Origins of the Information Society,* Cambridge: Harvard University Press.

Bocock, R. (2014), *Tüketim,* (Çev. İ. Kutluk), Ankara: Dost Kitabevi.

Bozkurt, V. (2000). *Küreselleşmenin İnsani Yüzü,* İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Castells, M. (2005). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür Ağ Toplumunun Yükselişi,* (Çev. E. Kılıç), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Chandler, D. ve Munday, R. (2018). *A Dictionary of Media and Communication,* (Çev. B. Taşdemir), İstanbul: İletişim Yayınları.

Donna E. ve Margaret C. (2000). Fandom and Critical Media Literacy, *Journal of Adolescent & Adult Literacy,* 43(5), 436-446.

Duffett, M. (2013). *Understanding Fandom,* New York: Bloomsbury.

Featherstone, M. (2005). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü,* (Çev. M. Küçük), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fiske, J. (2012). *Popüler Kültürü Anlamak,* (Çev. S. İrvan), İstanbul: Parşömen Yayınları.

Harvey, D. (2014). *Postmodernliğin Durumu: Kültürel Değişimin Kökenleri,* (Çev. S. Savran), İstanbul: Metis Yayınları.

Ilgaz, C. (2002). Tüketim Toplumu ve Küresel Kültür (Elektronik Versiyon), *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* 12.

Jenkins, H. (2016). Cesur Yeni Medya-Teknolojiler ve Hayran Kültürü. (Çev. N. Yeğengil), İstanbul: İletişim Yayınları.

Jenson, J. (2001). Fandom as Pathology: The Consequences of Characterization, (Ed. L. A. Lewis), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media,* London: Routledge.

Kadıoğlu K. Z. (2014), *Tüketim İletişimi: Süreçler, Algılar ve Tüketici,* İstanbul: Pales Yayınları.

Kıyan, Z. (2015). Dijital Kapitalizm'in İletişim Alanındaki İzleri: Üretim, Dolaşım Emek ve Tüketim Süreçleri, *Toplum ve Bilim,* 135, 27-56.

Kumar, K. (1999). *Sanayi Sonrası Toplumdan Post-Modern Topluma Çağdaş Dünyanın Yeni Kuramları,* (Çev. M. Küçük), Ankara: Dost Kitabevi.

Laughey, D. (2010). *Medya Çalışmaları Teoriler ve Yaklaşımlar,* (Çev. A. Toprak), İstanbul: Kalkedon Yayınları

Marcuse, H. (1997). *Tek-Boyutlu İnsan: İleri İşleyim Toplumunun İdeolojisi Üzerine İncelemeler,* (Çev. A. Yardımlı), İstanbul: İdea Yayınevi.

Marx, K. (2011). *Kapital,* (Çev. A. Bilgi), Ankara: Sol Yayınları.

McCracken, G. (1990). Culture and Consumer Behaviour: An Anthropological Perspective, *Journal of the Market Research Society,* 32(1), 3-11.

Orçan, M. (2004). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü,* Ankara: Kadim Yayınları.

Ozansoy, N. (2012). *Tüketim Toplumunda Güzellik İmajının Üretimi,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi: İzmir.

Robins, K. (1999), *İmaj: Görmenin Kültürü ve Politikası,* (Çev. N. Türkoğlu), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Rosenberg, E. S. (2014). U. S. Mass Consumerism in Transnational Perspective, (Ed. F. Costigliola ve M. J. Hogan), *America in the World: The Historiography of American Foreign Relations since 1941,* Cambridge: Cambridge University Press. 307-337. doi: 10.1017/cbo9781139021760.015.

Sadakaoğlu, M. C. ve Genç, F. (2022). Dijital Tüketim Kültürü: Dijital Kitle İletişim Araçları ile Tüketim Kültürü Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme, *TRT Akademi,* 7(14), 286-303. doi: 10.37679/trta.1013736.

Schiller, D. (2000). *Digital Capitalism: Networking the Global Market System,* Cambridge: The MIT Press.

Stobart, J. (2010). A History of Shopping: The Missing Link between Retail and Consumer Revolutions, *Journal of Historical Research in Marketing,* 2(3), 342-349. doi: 10.1108/17557501011067860.

Storey, J. (2000). *Popüler Kültür Çalışmaları Kuramlar ve Metotlar,* (Çev. K. Karaşahin), İstanbul: Babil Yayınları.

Topçuoğlu, N. N. (1996). *Basında Reklam ve Tüketim Olgusu,* Ankara: Vadi Yayınları.

Trigg, A. B. (2001). Veblen, Bourdieu and Conspicuos Consumption, *Journal of Economic Issues,* 32(1), 99-115. doi: 10.1080/00213624.2001.1150634.

Vargo, S. L, ve Lusch, R. F. (2004), Evolving to a New Dominant Logic for Marketing, *Journal of Marketing,* 68(1), 1-17.

Veblen, T. (2005), *Aylak Sınıfın Teorisi,* (Çev. Z. Gültekin ve C. Altay), İstanbul: Babil Yayınları.

Weber, M. (1999). *Ruhu Protestan Ahlakı ve Kapitalizm,* (Çev. Z. Gürata), İstanbul: Ayraç Yayınları.

Webster, F. (2006). *Theories of the Information Society,* London: Routledge.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketim Sosyolojisi,* İstanbul: Birey Yayınları.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi,* İstanbul: Birey Yayınları.

Kaynakça

Adanır, O. (2017). Simülasyon Kuramı Üzerine Notlar ve Söyleşiler. İzmir: Eylül Sanat Yayıncılık.

Arat, T. & Dursun, G. (2016). Seyahat ve Konaklama Tercihi Açısından Sosyal Paylaşım Sitelerinin Kullanımı . Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 111-128.

Asker, A. (2011), Küresel – Yerel Etkileşimi: Yerelin Dönüşümü Olarak Simit Sarayı Örneğinde Simidin "Fast-Food"laşması, Erciyes İletişim Dergisi, 2(1), 88-104.

Aybar, A. S. (2011). Eğlence Temelli Alışveriş Merkezlerinin Reklam Mesajları İle Vaat Ettikleri Alışveriş Değerleri: Forum Bornova Örneği. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 6(23).

Aymankuy, Y., Soydaş, M. E. ve Saçlı, Ç. (2013), Sosyal Medya Kullanımının Turistik Tüketicilerin Tatil Kararlarına Etkisi: Akademik personel üzerinde bir uygulama. International Journal of Human Sciences. 10(1), 379

Barber, B. (2001). Jihad vs Mcworld. New York: Ballantine Books.

Batı, U. (2007). "Alışveriş Merkezlerinin Toplumsal Göstergebilimi Olarak Tüketim Katedralleri: Forum Bornova Alışveriş Merkezi Örneği". Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 4(1).

Baudrillard, J. (2005) Şeytana Satılan Ruh Ya da Kötülüğün Egemenliği (Çev. Oğuz Adanır) Ankara. Doğu Batı Yayınları

Baudrillard, J. (2016). Simülakrlar ve Simülasyon. (Çev. O. Adanır). Ankara: Doğubatı Yayınları.

Bauman, Z. (1997). Modernite ve Holocaust. (Çev. S. Sertabiboglu). İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Birenboim, A., Clave, S. A., Russo, A.P. and Shoval, N. (2013). Temporal Activity Patterns of Theme Park Visitors, Tourism Geographies, 15(4): 601-619.

Bryman, A. (1999) Theme parks and McDonaldization. In: Smart, B. (ed.) Resisting McDonaldization. Sage, London, pp. 101—115.

Clavé, S. A. (2007). The global theme park industry. Cabi.

Graeber, D. (2011). "Consumption." Current Anthropology, 52(4), 489–511. doi:10.1086/660166

Gulbahar, M. O., & Yildirim, F. (2015). Marketing efforts related to social media channels and mobile application usage in tourism: Case study in Istanbul. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 195, 453–462.

Kalberg, S. (1980). "Max Weber's Types of Rationality: Cornerstones for the Analysis of Rationalization Processes in History", The American Journal of Sociology, Vol: 85, No: 5, 1145-1179.

Kiráľová, A., & Pavlíčeka, A. (2015). Development of Social Media Strategies in Tourism Destination. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 175, 358–366.

Kowinski S. William (1985), The Malling of America: An Inside Look at the Great Consumer Paradise, William Morrow & Co; New York.

Kraus, R. G. (1971). Recreation and leisure in modern society. Boston: Jones and Bartlett.

Lo, J. and Leung, P. (2015). The Preferred Theme Park, American Journal of Economics, 5(5): 472-476.

Macdonald, G., & Alsford, S. (1995). Museums and theme parks: Worlds in collision?. Museum Management And Curatorship, 14(2), 129-147.

Milman, A. (2019). Visitor management in highly-visited attractions. Overtourism, 104–124. https://doi.org/10.4324/9780429197987-8

Moutinho, L. (1988). Amusement park visitor behaviour: Scottish attitudes. TourismManagement, 9(4), 291–300.

Odabaşı, Y. (2019). Postmodern Pazarlamayı Anlamak: Değişimler, Yönelimler, Esintiler. İstanbul: The Kitap Yayınları.

Pieterse, J. N. (2009). Globalization and culture : global mélang (2nd ed.). Rowman & Littlefield.

Raluca, D. C., ve Gina, S. (2008). Theme park-the main concept of tourism industry development. Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, 17(2), 641-646.

Ritzer George (1999), Enchanting a Disenchanted World: Revolutionizing the Means of Consumption, Thousand Oaks, London.

Ritzer, G. (2000). Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek, (Çev. Ş. S. Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ritzer, G. (2011). Toplumun mcdonaldlaştırılması. (Çev. Ş. S. Kaya), İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Robinson, P., Luck, M., Smith, S. L. and Lackey, M. (Eds.). (2013). Tourism. Wallingford: CABI.

Şentürk, Ü. (2012). Tüketim toplumu bağlamında boş zamanların kurumsallaştırdığı bir mekân: alışveriş merkezleri (AVM). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13, 63-77.

Sungur, S. (2011). Tüketimin küreselleşmesi ve tüketim tapınakları: Postmodern panayır yerlerinde alışveriş. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, (14), 7-35.

Torun, İ. (2008). Max Weber'e Göre İktisadi Zihniyetin Rasyonalizasyonu. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi , 8 (15) , 14-34 .

Varinli, İ., ve Çatı, K. (2008). Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler. Ankara: Detay Yayıncılık.

Vincenzo, G. (2018). New ritual society: Consumerism and culture in the contemporary era. Cambridge Scholars Publishing.

Weber R P (1989) Basic Content Analysis, Sage, London.

Widmar, N. O., Bir, C., Clifford, M. K., & Slipchenko, N. (2020). Social Media Sentimentas an additional performance measure? examples from iconic theme park destinations. Journal of Retailing and Consumer Services, 56, 102157.

Williams, A. (2006). Tourism and hospitality marketing: Fantasy, feeling and fun. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 18(6/7), 482-495.

Yırtıcı, H. (2005). Çağdaş kapitalizmin mekânsal örgütlenmesi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Zepp, I. G. (1986). The new religious ımage of urban america, the shopping mall as ceremonial center. University press of Colorado

Voss, J. (1967). The Definition of Leisure. Journal of Economic Issues, 1(1-2), 91–106. doi:10.1080/00213624.1967.11502742

Parker, S. (2021). The sociology of leisure. Routledge.

Kaynakça

Atcılar, T. (2006). Reklamda Yaratıcılık ve Konumlandırma Stratejileri: Coca Cola Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Konya.

Baudrillard, J. (2024). Tüketim Toplumu. (N. Tutal, & F. Keskin, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bonnange, C., & Thomas, C. (1987). Reklamın Üç Kuramı. İletişim Fakültesi Dergisi, 253-265.

Boz, H., & Koç, E. (2018). İtkisel (Dürtüsel) Satın Alma Davranışının Nedenleri ve Sonuçları: Turizm ve Konaklama Sektöründe Bir Çalışma. International Journal of Social Inquiry, 11(2), 17-45.

Csikszentmihalyi, M. (2000). The Costs and Benefits of Consuming. Journal of Consumer Research, 27(2), 267-272.

Dijital 2024: Küresel Görünümler (2024). Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu.

Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2005). Popüler Kültür ve İletişim. Ankara: Erk Yayınları.

Farhad, A., Jalal, J., Mohsen, S., & Tohid, A. (2012). "Evaluation of effective fashionism involvement factors effects on impulsive buying of customer and condition of interrelation between these factors". Journal of Basic Sciences and Applied Research, 2(9), 9414-9419.

Featherstone, M. (2013). Postmodernizm ve Tüketim Kültürü. (M. Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güven, A. (2013). Tüketicilerin Özel Alışveriş Sitelerinden Beklentileri ve Tüketicilerin Özel Alışveriş Siteleri Tercihini Etkileyen Faktörlerinin Belirlenmesi: Ünye Örneği. Yüksek Lisans Tezi.

Kadıoğlu, Z. K. (2013). Kitle İletişim Araçlarının Şekillendirdiği Sosyal Kimlikler ve Aidiyet Duygusu Ekseninde Tüketici Davranışları. İstanbul Ünivetsitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2(45), 101-114.

Karaduman, N. (2017). Popüler Kültürün Oluşmasında ve Aktarılmasında Sosyal Medyanın Rolü. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31(43), 7-27.

Leblebicioğlu, B. (2021). Anlık Satın Alma Davranışı. Ankara: Ekin Yayınevi.

Muruganantham, G., & Bhakat, R. S. (2013). A Review of Impulse Buying Behavior. International Journal of Marketing Studies, 5(3), 149-160. doi:10.5539/ijms.v5n3p149

Odabaşı, Y. (2006). Post-Modern Pazarlama. İstanbul: Mediacat Kitapları.

Özdemir, S. S., Özdemir, M., Polat, E., & Aksoy, R. (2014). Sosyal Medya Kavramı ve Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan Reklam Uygulamalarının İncelenmesi. Electronic Journal of Vocational Colleges, 58-64.

Postman, N. (2017). Televizyon: Öldüren Eğlence. (O. Akınhay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Stern, H. (1962). The Significance of Impulse Buying Today. Journal of Marketing, 59-62. doi:10.1177/002224296202600212

Tosun, N. (2007). Marka Değeri Yaratmada Reklam ile Halkla İlişkiler Arasındaki Etkileşim. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 181-199.

Williams, R. (2017). Kültür ve Toplum: 1780-1950. (U. Kocabaşoğlu, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaman, F. (2021). Tüketici Davranışında Bir Fikir Lideri Olarak İnfluencer'lar. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 5(2), 953-970.

İŞYERİNDE BAĞLILIK MI, KOPUŞ MU?

Hizmetkâr Liderliğin Çalışanların Presenteizm ve İşe Yabancılaşma Davranışlarına Etkisi

DR. ERKAN NUR
PROF. DR. FERİT KÜÇÜK

EĞİTİM
yayınevi

İŞYERİNDE BAĞLILIK MI, KOPUŞ MU? HİZMETKÂR LİDERLİĞİN ÇALIŞANLARIN PRESENTEİZM VE İŞE YABANCILAŞMA DAVRANIŞLARINA ETKİSİ

Dr. Erkan Nur, Prof. Dr. Ferit Küçük

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-02-9
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

İŞYERİNDE BAĞLILIK MI, KOPUŞ MU? HİZMETKÂR LİDERLİĞİN ÇALIŞANLARIN PRESENTEİZM VE İŞE YABANCILAŞMA DAVRANIŞLARINA ETKİSİ
Dr. Erkan Nur, Prof. Dr. Ferit Küçük
VI+216 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-02-9

Bu çalışma, Prof. Dr. Ferit KÜÇÜK'ün danışmanlığında gerçekleştirilen **"Çalışanların Sergilediği Presenteizm ve İşe Yabancılaşma Davranışlarının Yönlendirilmesinde Hizmetkâr Liderliğin Rolü: Ampirik Bir Çalışma"** isimli doktora tezinden türetilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aba, G. (2016). Liderlik. Güney, S. (Ed.) *Sosyal psikoloji*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.

Adıgüzel, O. ve Yüksel, H. (2011). Tarihsel süreçte çalışma kavramı ve bir kırılma noktası olarak sanayi devrimi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar,* 48(553), 69-81.

Affinnih, Y. H. (1997). Acritical reexamination of alienation. *The Social Science Journals,* 34 (3), 383-387.

Agarwal, S. (1993). Influence of formalization on role stress, organizational commitment and work alienation of salespersons: A cross-national comparative study. *Journal of Interaiol Busine Studies*, 24 (4), 715–739.

Agudelo-Suárez, A. A., Benavides, F. G., Felt, E., Ronda-Pérez, E., Vives-Cases, C., ve García, A. M. (2010). Sickness presenteeism in Spanish-born and immigrant workers in Spain. *BMC Public Health*, 10(1), 1-7.

Aiken, M. ve Hage, J. (1966). Organizational alienation: A comparative analysis. *American sociological review*, 31(4), 497-507.

Akal, Z. (1996). *İşletmelerde performans ölçüm ve denetimi*. Ankara: MPM Yayınları.

Akdemir, A. (2014). *Yeni ekonomide ve yeni dünyada işletmecilik.* Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Akdi, Y. (2011). *Matematiksel istatistiğe giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Akdöl, B. (2015*). Hizmetkâr liderlik.* İstanbul: Derin Yayınları.

Akgemci, T., Kalfaoğlu, S. ve Erkunt, N. (2019). Hizmetkâr liderlik davranışlarının çalışan sesliliğine etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 757-771.

Akgül, A. ve Çevik, O. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri.* Ankara: Emek Ofset.

Akkaya, B., Kayalıdere, U. K., Aktaş, R. ve Karğın, S. (2020). Çevik liderlik yaklaşımı ve çevik lider davranışlarını ölçmeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 12(2), 1605-1621.

Akpolat, T. ve Oğuz, E. (2015). İlkokul ve ortaokul öğretmenlerinde örgütsel sinizmin işe yabancılaşma düzeyine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11(3), 947-971.

Akyüz, B. (2012). *Hizmetkâr liderlik davranışlarının örgütsel adalet, örgütsel vatandaşlık davranışları ve performans üzerine etkisi: Eğitim sektörü üzerine bir araştırma.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kocaeli.

Akyüz, B. (2016). *Yönetimde hizmetkâr liderlik.* Ankara: Gece Kitaplığı Yayınevi.

Akyüz, M. (2018). Stratejik liderlik. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 45-66.

Alar Erkal, E. (2020). *İşte var olamama bağlamında örgütsel sinizmin tükenmişlik üzerine etkisi: Atatürk Üniversitesi HELITAM örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Erzurum.

Alar Erkal, E. ve Naktiyok, A. (2021). İşte var olamama bağlamında örgütsel sinizmin tükenmişlik üzerine etkisi: Atatürk Üniversitesi HELITAM örneği. *Journal of Life Economics*, 8(4): 443-454.

Alavınıa, S. M., Molenaar, D. ve Burdorf A. (2008). Productivity loss in the workforce: Associations with health, work demands and ındividual characteristics. *American Journal of Industrial Medicine*, 52(1), 49-56.

Alonderience, R. ve Majauskaite, M. (2016). Leadership style and job satisfaction in higher education institutions. *International Journal of Educational Management*, 30(1), 140-164.

Altürk, O. (26 Ekim 2022). Liderlik olgusunun tarihsel evrimi. https://www.linkedin.com/pulse/liderlik-olgusunun-tarihsel-evrimi-onur alt%C3%BCrk/?originalSubdomain=tr, adresinden edinilmiştir.

Alvarez, S. A. ve Barney, J. B. (2002). Resource-based theory and the entrepreneurial firm. Hitt, M. A., Ireland, R. D., Camp, S. M. ve Sexton, D. L. (Ed.). *Strategic entrepreneurship: Creating a new mindset*. U K: Blackwell Publishing.

Ammendolia, C., Côté, P., Cancelliere, C., Cassidy, D. J., Hartvigsen, J., Boyle, E., Soklaridis, S., Stern, P. ve Amick III, B. (2016). Healthy and productive workers: using intervention mapping to design a workplace health promotion and wellness program to improve presenteeism. *BMC Public Health*, 16 (1), 1-18.

Ankony, R. C. ve Kelley, T. M. (1999). The impact of perceived alienation on police officers. Sense of mastery and subsequent motivation for proactive enforcement *policing. An International Journal of Police Strategies & Management*, 22(2), 120-134.

Arıcıoğlu, M. H. ve Karabey, C. N. (2021). Psikolojik sermayenin işe yabancılaşmaya etkisinde örgütsel sessizliğin aracılık rolü: Bir kamu üniversitesi örneği. *Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 10(2), 80-111.

Arıkboğa, F.Ş. (2014). *Yönetim becerileri.* İstanbul: Der Yayınları.

Arklan, Ü. (2015). Liderlik teorileri. Akdağ, M. (Ed.). *Ekip çalışması ve liderlik.* Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Armitage, A. (2015). The dark side: The poetics of toxic leadership. *Advances in Developing Human Resources,* 17(3), 376-390.

Armstrong Stassen, M. (2006). Determinants of how managers cope with organizational downsizing. *Applied Psychology, An International Review,* 55 (1), 1-26.

Aronsson, G. ve Gustafsson, K. (2005). Sickness presenteeism: Prevalence, attendance-pressure factors, and an outline of a model for research. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 47 (9), 958-966.

Aronsson, G., Gustafsson, K. ve Dallner, M. (2000). Sick but yet at work: An empirical study of sickness presenteeism. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 54(7), 502-509.

Arslaner, E. (2015). *Otel işletmelerinde presenteeism sorunu: Algılanan örgütsel destek ve iş-aile çatışması açısından bir inceleme* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Aston, L. (2010). Helping workers help themselves. *Occupational Health*, 62(11), 29.

Aşkan, Y. (9 Eylül 2023). Empatik liderlik: Takımımızla güçlü bir bağ kurmanın yolu. https://www.linkedin.com/pulse/empatik-liderlik, adresinden alınmıştır.

Aycan, Z., Eskin, M. ve Yavuz, S. (2007). *Hayat dengesi: İş, aile ve özel hayatı dengeleme sanatı*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Aydemir, C. (2017). *İş-aile çatışmasının psikolojik performans üzerindeki etkisi: İşe yabancılaşma ve pozitif psikolojik sermayenin aracı rolü*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı, Kayseri.

Aydın, E. ve Özeren, E. (2019). Akademide işe yabancılaşma olgusu: Araştırma görevlileri üzerine nitel bir alan çalışması. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 12(22), 159-178.

Aytaç, Ö. (2005). Modern bürokrasiler ve yabancılaşma ethosu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 15(2), 319-348.

Babbie, E. (2004). *The practice of social research* (10. Edition). Thomson.

Babür, S. (2009). *Turizm sektöründe örgütsel yabancılaşma: Antalya beş yıldızlı konaklama işletmelerine yönelik bir araştırma.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Badshah, S. (2012). Historical study of leadership theories. *Journal of Strategic Human Resource Management*, *1*(1), 49-59.

Bakan, İ. ve Büyükbeşe, T. (2010). Liderlik türleri ve güç kaynaklarına ilişkin mevcut-gelecek durum karşılaştırması: Eğitim kurumu yöneticilerinin algılarına dayalı bir alan araştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(19), 73-84.

Bakan, İ. ve Doğan, İ. F. (2012). Hizmetkâr liderlik. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(2), 1-12.

Baker-McClearn, D., Greasley, K., Dale, J. ve Griffith, F. (2010). Absence management and presenteeism: The pressures on employees to attend work and the impact of attendance on performance. *Human Resource Management Journal*, 20(3), 311-328.

Balay, R., Kaya, A. ve Yılmaz, R. G. (2014). Eğitim yöneticilerinin hizmetkâr liderlik yeterlikleri ile farklılıkları yönetme becerileri arasındaki ilişki. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 229-249.

Balcı, O. (2016). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenler ve yöneticilerin örgütsel sinizm, kendini işe verememe (Presenteizm) ve sosyal kaytarma arasındaki ilişkinin incelenmesi*

(Arnavutköy İlçesi örneği) (Yayınlanmamış doktora tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Baltaş, A. (2001). *Değişimin içinden geleceğe doğru ekip çalışması ve liderlik, 2. Baskı*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Banai, M. ve Weisberg, J. Y. (2003). Alienation in state-owned and private companies in Russia. *Scandinavian Journal of Management,* 19(3), 359-383.

Banai, M., Reisel, W. D. ve Probst, T. M. (2004). A managerial and personal control model: Predictions of work alienation and organizational commitment in Hungary. *Journal of International Management,* 10(3), 375-392.

Barry, B. (2007). *Speechless: The erosion of free expression in the American workplace*. California: Berret-Koehler.

Bass, B. M. (1960). *Leadership, psychology, and organizational behavior*. Harper.

Bass, B. M. ve Avolio, B. J. (1995). *Multifactor leadership questionnaire leader form (5X-Short).* Mind Garden.

Bass, C. E. (2010). *The effect of subjective well-being on employee presenteeism* (Unpublished Doctoral Dissertation). Middle Tennessee State University: United States of America.

Bayar, A. (2016). *Eğitim kurumlarında presenteizmin azaltılmasında ödüllendirmenin rolü* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi: İstanbul.

Bayrakçı, E. (2022). Lider kavramı üzerine metaforik bir çözümleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(1), 110-123.

Baysal, İ. A. (2012). *Presenteeism (işte varolamama sorunu) ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki, Adnan menderes üniversitesi akademik personeli üzerinde bir uygulama* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aydın.

Baysal, İ. A., Baysal, G., Aksu, G.ve Aksu, N. (2014). Presenteeism (işte varolmama sorunu) ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Adnan Menderes Üniversitesi akademik personeli üzerinde bir uygulama. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 4(3), 134-152.

BBC News (2011). *Working long hours raises heart attack risk*. 5 April.

Bentler, P.M. (1980). Multivariate analysis with latent variables: Causal modeling. *Annual Review of Psychology*, 31, 419-456.

Berberoğlu, G. ve Baraz, B. (1999). Tusaş motor sanayii AŞ'de örgüt kültürü araştırması. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 65-84.

Bergström, G., Bodin, L., Hagberg, J., Aronsson, G. ve Josephson, M. (2009). Sickness presenteeism today, sickness absenteeism tomorrow? A prospective study on sickness presenteeism and future sickness absenteeism. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 51(6), 629-638.

Bierla, I., Huver, B. ve Richard, S. (2013). New evidence on absenteeism and presenteeism. *The International Journal of Human Resource Management,* 24(7), 1536-1550.

Bilginoğlu, E. ve Yozgat, U. (2020). Ateşleyici liderlik ölçeği (ALÖ) geliştirme çalışması. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *20*(1), 18-34.

Biron, C., Brun, J., Ivers, H. ve Cooper, C. L. (2006). At work but ill: Psychosocial work environment and well-being determinants of presenteeism propensity. *Journal of Public Mental Health,* 5(4), 26-37.

Bitmiş, G. Ö., Rodopman, B., Üner, M. M. ve Sökmen, A. (2015). Katılımcı liderliğin iş tatmini üzerindeki etkisi: Örgütsel feda etmenin aracılık rolü. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 17(1), 1-13.

Blake, R.R. ve Mouton, J. S. (1964). *The managerial grid.* Houston: Gulf Publishing.

Blauner, R. (1964). *Alienation and freedom the factory worker and his industry.* The University of Chicago Press, Chicago. https://archive.org/details/AlienationiAndFreedom/page/n9, Erişim Tarihi: 06.06.2023.

Bogardus, E. S. (1934). *Leaders and leadership.* New York: Appleton-Century.

Bolat, T. ve Seymen, O. A. (2003). Örgütlerde iş etiğinin yerleştirilmesinde dönüşümcü liderlik tarzının etkileri üzerine bir değerlendirme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(9), 59-85.

Bolat, T., Bolat, O.Ġ., Seymen, O.A. ve Erdem, B. (2009*). Yönetim ve organizasyon (2.Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bolden, R. (2005). *What is leadership development: Purpose and practice?* Exeter: University of Exeter, Centre for Leadership Studies.

Bonjean, C.M. ve Grimes, M.D. (1970). Bureaucracy and alienation: A dimensional approach. *Social Forces,* 48 (3), 365-373.

Bowker, A., Bukowski, W., Zargarpour, S. ve Hoza, B. (1998). A structural and functional analysis of a two dimensional model of social alienation. *Merrill- Palmer Quarterly.* 44(4), 447-463.

Bozkurt, N. (2009). *Hegel.* İstanbul: Say Yayınları.

Bozkurt, O. ve Göral, M. (2013). Modern liderlik tarzlarının yenilik stratejilerine etkisini belirlemeye yönelik bir çalışma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 13(4) .1-14.

Bozkurt, T. ve Turgut, T. (1999). Çalışanların toplam kalite yönetim uygulamaları ile ilgili iş tatminleri ve kültürel sayıltıları arasındaki ilişkiler. *Öneri Dergisi,* 2(12), 57-66.

Böckerman, P. ve Laukkanen, E. (2009). Presenteeism in Finland: determinants by gender and the sector of economy. *Ege Academic Review*, 9 (3), 1007-1016

Brewer, C. (2010). Servant leadership: A review of literature. *Online Journal for Workforce Education and Development*, 4(2), 1-9.

Brown, M. E., Treviño, L. K. ve Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes,* 97(2), 117- 134.

Browne, M. W. ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. *Sociological Methods & Research,* 21(2), 230-258.

Buelens, M. ve Say, P. (2004). Enriching the spence and robbins, typology of workaholism: Demographic, motivational and organizational correlates. *Journal of Organizational Change Management*, 17 (5), 440-458.

Bulgurcu Gürel, E. ve Altunoğlu A. G. (2016). İşkoliklik, iş stresi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi: Muğla ilinde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (42), 1431-1438.

Burbach, H. J. (1971). The development of a contextual measure of alienation*. The Pacific Sociological Review,* 15(2), 225-234.

Burwell, R., Chen, C. P. (2002). Applying REBT to workaholic clients. *Counselling Psychology Quarterly*, 15 (3), 219-228.

Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri (*23. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Büyükyılmaz, O. (2007). *İşletmelerde yabancılaşmanın sosyo-psikolojik etkileri ve Türkiye taşkömürü kurumunda bir uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Byrne, B. M. (2011). *Structural equation modeling with AMOS Basic concepts, applications, and programming (Multivariate Applications Series).* New York: Routledge,

Can, G. (2016). Küreselleşmeyle gelişen yabancılaşma kavramı ve sanat. *International Journal of Social Science,* 51, 229-236.

Canbaz, S. (2021). İşletme çalışanlarının presenteeism düzeylerinin demografik özellikleri açısından incelenmesi. *Sosyal Bilimler Metinleri*, (2), 25-41.

Cancelliere, C., J. Cassidy, D., Ammendolia, C. ve Cote, P. (2011). Are workplace health promotion programs effective at ımprowing presenteeism in workers? A systematic review and best evidence synthesis of the literature. *BMC Public Health*. 11, 1-11.

Cantarow, E. (1979). Women workaholics. *Mother jones,* 6(56).

Caverley, N., Cunningham, J. B. ve MacGregor, J. N. (2007). Sickness presenteeism, sickness absenteeism, and health following restructuring in a public service organization. *Journal of Management Studies*, 44(2), 304-319.

Cevizci, A. (2002). *Paradigma felsefe sözlüğü.* İstanbul: Paradigma Yayınları.

Chang, Y.T., Su, C.T., Chen, R., Yeh, Y., Huang, P.T., Chen, C.J. ve Chu, M. (2015). Association between organization culture, health status and presenteeism. *JOEM*, 57(7).

Chapman, L. S. (2005). Presenteeism and its role in worksite health promotion. *Am J Health Promot*, 19(4), 1-8.

Chen, Y.C., Shang, R.A., Chen Yu Hou, A. ve Kung Chin Lee, H. (2012). Organizational alienation, organizational support and behavioral intention to adopt information systems. *Pacific Asia Conference on Information Systems (PACIS).*

Chiaburu, D. S., Thundiyil, T. ve Wang, J. (2014). Alienation and its correlates: a meta-analysis. *European Management Journal,* 32(1), 24-36.

Chiaburu, D.S., Diaz, I. ve De Vos, A. (2013). Employee alienation: Relationships with careerism and career satisfaction. *Journal of Managerial Psychology*. 28 (1), 4-20.

Cocker, F., Martin, A., Scott, J., Venn, A. ve Sanderson, K. (2013). Psychological distress, related work attendance, and productivity loss in small-to-medium enterprise owner/managers. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, 10, 5062- 5082.

Cohen, J. W. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd edition). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Cohen, W. A. (2010). *Drucker ve liderlik.* İstanbul: Optimist Yayınları.

Collins, J. J., Baase, C. M., Sharda, C. E., Ozminkowski, R. J., Nicholson, S., Billotti, G. M. ve Berger, M. L. (2005). The assessment of chronic health conditions on work performance, absence, and total economic impact for employers. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 47(6), 547-557.

Comninel, G. C. (2019). *Alienation and emancipation in the work of Karl Marx*. New York: Palgrave Macmillan.

Conger, J. A. (2000). Motivate performance through empowerment. Locke, E. A. (Ed.), *The Blackwell handbook of principles of organizational behavior.* Oxford, UK: Blackwell.

Conger, J. A. ve Kanungo, R.R. (1994). Charismatic leadership in organizations: Perceived behavioral attributes and their measurement. *Journal of Organizational Behavior,* 15 (5), 439-452.

Cooper, C. (1998). The changing nature of work. *Community, Work and Family*, 1(3), 313-317.

Cooper, C. L. ve Lu, L. (2016). Presenteeism as a global phenomenon: Unraveling the psychosocial mechanisms from the perspective of social cognitive theory. *Cross Cultural & Strategic Management*, 23(2), 216-231.

Cooper, D. J. (2003). *Leaderhip for follower commitment.* Butterworth-Heinemann, An imprint of Elsevier Science, Linacre House, Jordan Hill, Oxford Wheeler Road, Burlington.

Corneissen, J. (2008). *Corporate communication: A guide theory and practice.* London: Sage Publications.

Coşkun, Ö. (2012). *İki işyerinde işe devamsızlık ve kendini işe verememede etkili faktörlerin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Coşkunlar, E. (2011). *Belediyelerde yöneticilerin hizmetkâr liderlik rollerine ilişkin personel görüşleri (Eskişehir ili örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Council, O. L. A. (2008). *Leadership development framework.* Columbus: Ohio Depart.

Cser, J.R. (2010). *Impact of partıcipation in a worksite wellness program on presenteeism: A quanıtative study of Pennsylvania workers* (Unpublished Doctoral Thesis), Capella University, Minneapolis.

Cullen, J. ve McLaughlin, A. (2006). What drives the persistence of presenteeism as a managerial value in hotels?: Observations noted during an Irish work-life balance research project. *International Journal of Hospitality Management*, 25(3): 510-516.

Çam, T.(2019). *Kurum kültürü ve liderlik tarzlarının yabancılaşma üzerine etkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul .

Çelebi, N., Güner, H. ve Yıldız, V. (2015). Toksik liderlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(1), 249-268.

Çelik, H. (2018). *Preenteizmin iş doyumu ve tükenmişlik düzeyine etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Gaziantep.

Çelik, V. (1997). Eğitim yönetiminde vizyoner liderlik. *Eğitim Yönetimi,* 3(4), 465-474.

Çelik, V. (2003). *Eğitimsel liderlik*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çelik, V. (2012). *Eğitimsel liderlik*. Ankara: Pegem Yayın cılık.

Çetinkaya, U. (2021). *Öğretmenlerin psikolojik sermaye, örgütsel sessizlik ve örgütsel yabancılaşma düzeylerinin belirlenmesi (Sandıklı ilçesi örneklemi).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.

Çınar, F. ve Kaban, A. (2012). Conflict management and visionary leadership: An application in hospital organizations. *8th International Strategic Management Conference. Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 58, 197-206.

Çiçek, B. (2020). Hizmetkâr liderlik algısının iş stresine etkisi: Sivil havayolu taşımacılığı çalışanları üzerine bir araştırma. *Yorum-Yönetim-Yöntem Uluslararası Yönetim-Ekonomi ve Felsefe Dergisi*, 8(1), 65-78.

Çiçek, B. ve Aknar, A. (2019). Kişilik özelliklerinin tükenmişlik ve presenteizm davranışları üzerindeki etkisi. *Third Sector Social Economic Review*, 54(3), 1234-1258.

Çiçek, B. ve Kılınç, E. (2020). Teknostresin presenteizm ve işten ayrılma niyetine etkisinde dönüşümcü liderliğin aracı rolü. *Business and Economics Research Journal*, 11(2), 555-570.

Çiçeklioğlu, H. (2019). *Presenteeism (işte var olamama), duygusal emek ve örgütsel vatandaşlık davranışının performans üzerine etkileri: Eğitim çalışanları üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kahramanmaraş.

Çiçeklioğlu, H. ve Taşlıyan, M. (2019). Eğitim kurumu çalışanlarının presenteeism (işte var olamama) algılarının performanslarına olan etkisi ve sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 20(14), 22-53.

Çiftçi, B. (2010). İşte var ol(ama)ma sorunu ve işletmelerin uygulayabileceği çözüm önerileri. *Çalışma ve Toplum Dergisi,* 1 (1), 153-174.

Çiftçi, G.E. (2015). *Örgütsel sessizlik, işe yabancılaşma ve örgütsel güven ilişkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kırıkkale.

Çivilidağ, A. (2015). Öğretim elemanlarında örgütsel sinizm ve işe yabancılaşma arasındaki ilişkide yaşam doyumunun aracı rolü. *"İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,* Ekim 2015, 17(4), 259-286.

Çoban, Ö. (2016). *Millî eğitim bakanlığı merkez teşkilatı yöneticilerinin örgütsel değişimi yönetme yeterlikleri ile stratejik liderlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Ankara.

Çoban, Ö. ve Harman, S. (2012). Presenteeism: Nedenleri, yarattiği örgütsel sorunlar ve çözüm önerileri üzerine bir alanyazin taramasi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 12(23), 157-178.

Daft, R.L. (2007). *Management.* California: South-Western College Pub.

Dal, L. (2014). *Hizmetkâr lider ile lider-üye etkileşimi arasındaki ilişki: Bir devlet üniversitesinde araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Dal, L. ve Çorbacıoğlu, S. (2014). Hizmetkâr liderlik davranışları ve lider-üye etkileşimi ilişkisi: Bir devlet üniversitesi üzerine araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi* ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(4), 287-310.

Dalkılıç, E. ve Harmancı Seren, A. K. (2018). İşte var olamama nedenleri ve sonuçları. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 5*(2), 123-131.

Darıyemez, K. (2010). *Örgütlerde ortaya çıkan yabancılaşma sorunu ve bu sorunun çözümü açısından halkla ilişkiler çalışmalarının önemi: Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi Örneği. (*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Davis, K. (1988). *İşletmede insan davranışı. 5. Baskıdan çeviri.* (Çev. Kemal Tosun, Tomris Somay, Fulya Aykar, Can Baysal, Ömer Sadullah ve Semra Yalçın). İstanbul: İşletme İktisadı Enstitüsü.

De Vaus, D.A. (1990). *Surveys in social research* (2nd edition). London: Unwin Hyman

Dean, D. G. (1961). Alienation: Its meaning and measurement. *American Sociological Review*, 26 (5), 753-758.

Deery, S., Walsh, J. ve Zatzick, D. (2014). A moderated mediation analysis of job demands, presenteeism and absenteeism. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 87, 352–369.

Deitzer, B. A., Shilliff, K. A. ve Jucius, M. J. (1979). *Contemporary management concepts.* U.S.A.: Grid Publishing Inc.

Demerouti, E., Le Blanc, P. M., Bakker, A. B., Schaufeli, W. B. ve Hox, J. (2008). Present but sick: A three-wave study on job demands, presenteeism and burnout. *Career Development International*, 14 (1), 50-68.

Demir, Z. (2018). Karl Marx'ın bakış açısından kapitalist toplumda yabancılaşma ve sonuçları. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 63-74.

Demiray Özden, A. (2019). *Hizmetkâr liderlik davranışının örgütsel vatandaşlık davranışına etkisi ve aracı faktörlerin rolü: Bankacılık sektörü üzerinde bir araştırma.* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Doktora Programı, İstanbul.

Demirel, Y. (2009). Örgütsel bağlılık ve üretkenlik karşıtı davranışlar arasındaki ilişkiye kavramsal yaklaşım. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(15) 115-132.

Demirer, T. ve Özbudun S. (1998). *Yabancılaşma*. Ankara: Öteki Yayınları.

Demirez, F. ve Tosunoğlu, N. (2017). Örgüt ikliminin işe yabancılaşma üzerine etkisi: Gazi Üniversitesi Rektörlüğünde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 69-88.

Demirgil. Z. ve Mücevher H. M. (2017). Meslek yüksekokullarında presenteeism: İdari ve akademik personel üzerine karşılaştırmalı bir analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(21), 237-253.

Dereli, T. (1976). *Organizasyonlarda davranış.* İÜ İktisat Fakültesi.

Develioğlu, K. ve Tekin, Ö. A. (2012). Otel çalışanlarının yabancılaşma düzeyinin demografik özellikler kapsamında incelenmesi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 4(3), 121-128.

Dew K., Kefe V. ve Small K. (2005). Choosing to work when sick: Workplace presenteeism. *Social Science & Medicine*. 60, 2273-2282.

Doğan, Ü. (2015). Özel eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel adanmışlık düzeyleri ile müdürlerinin hizmetkâr liderlik davranışlarını algılama düzeyleri arasındaki ilişki. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Drucker, P. F. (1999). *21. yüzyıl için yönetim tartışmaları.* Bahçıvangil, İ. ve Gorbon, G. (Çeviri). İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Drury, S. (2004). *Employee perceptions of servant leadership: Comparisons by level and with job satisfaction and organizational commitment*. (Unpublished doctoral dissertation). Regent University School of Leadership Studies Virginia Beach.

Durkheim, E. (2006). *Toplumsal İşbölümü.* (Çev., Özer Ozankaya). İstanbul: Cem Yayınevi.

Duyan, E. C. (2012). *Hizmetkâr liderlik: Çalışan iyilik hali ve çalışma yaşamının kalitesi ile ilişkileri üzerine bir araştırma*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Yönetim ve Çalışma Psikolojisi Bilim Dalı, Bursa.

Duyan, E. ve Van Dierendonck, D. (2014). Hizmetkâr liderliği anlamak: Teoriden ampirik araştırmaya doğru. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (49), 1-32.

Edvardsson, B. ve Gustavsson, B.O. (2003). Quality in the work environment: A prerequisite for success in new service development. *Managing Service Quality,* 13(2), 148-163.

Ekpenyong, I. E. (2013). *Effect of employees' perceptions of their managers' leadership styles on the level of sickness presenteeism in the workplace: a cross sectional, quantitative study* (Unpublished doctoral dissertation). Capella University: Amerika.

Ekşili, N. ve Alparslan, M. A., (2021). Hizmet sektöründe pozitif liderlik ölçeği geliştirme çalışması. *Journal of Organizational Behavior Review,* 3(1), 88-112.

Elma, C. (2003). *İlköğretim okulu öğretmenlerinin işe yabancılaşması.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.

Epitropaki, O. ve Martin, R. (2005). From ideal to real: A longitudinal study of the role of implicit leadership theories on leader-member exchanges and employee outcomes, *Journal of Applied Psychology,* 90 (4): 659-676.

Eraslan, L. (2004). Liderlik olgusunun tarihsel evrimi, temel kavramlar ve yeni liderlik paradigmasının analizi. *Milli Eğitim Dergisi,* 162., https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/162/eraslan.htm, adresinden edinilmiştir.

Erbaş, K. ve Yeşiltaş, M. (2017). Presenteizm ile duygusal bağlılık arasındaki ilişki: Seyahat acentaları üzerine bir uygulama. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(1), 121-135.

Erçetin, Ş. (2000). Lider sarmalında vizyon. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Erçetin,Ş. Ş., Potas Kaya, N., Açıkalın, Ş. N. ve Turan, S. (2017). *A study for developing a viable quantum leadership scale.* Ankara: ICPESS 2017.

Erdem, H., Kılınç, E. ve Demirci, D. (2016). Çalışanlarda iş yükü fazlalığın algılanan İstihdam Edilebilirlik Üzerine Etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 15(58), 772-784.

Erdil, O., Keskin, H., İmamoğlu, S. Z. ve Erat, S. (2004). Yönetim tarzı ve çalışma koşulları, arkadaşlık ortamı ve takdir edilme duygusu ile iş tatmini arasındaki ilişkiler: Tekstil sektöründe bir uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 5(1), 17-26.

Eren, E. (1997). *İşletmelerde stratejik yönetim ve işletme politikası*. Der Yayınları: İstanbul.

Eren, E. (2004). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. (8. Baskı).* İstanbul: Beta Yayınevi.

Eren, E. (2015). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. (15. Baskı).* İstanbul: Beta Yayınevi.

Eren, E. (2017). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Eren, F. Yalçıntaş, M. (2017). Hizmetkâr liderlik ile iş tatmini arasındaki ilişki: Bir havayolu şirketi örneği. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 851-86.

Eren, M.Ş. ve Titizoğlu, Ö. Ç. (2014). Dönüşümcü ve etkileşimci liderlik tarzlarının örgütsel özdeşleşme ve iş tatmini üzerindeki etkileri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(27), 275-303.

Ergezer, B. (1992). *Liderlik ve özellikleri.* Ankara: Ocak Yayınları.

Ertekin, P. ve Özmen, D. (2017). Bir üniversite hastanesinde çalışan hemşirelerde işe yabancılaşmayı yordayan değişkenlerin incelenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 14(1), 25-30.

Ertoy, M. (2007). *Yabancılaşma – Kader mi, tercih mi?* Ankara: Lotus Yayınevi.

Ertürk, E., Erdirençelebi, M. ve Gökce, Ş. (2017). Çalışanların yaşadığı presenteeism ve iş yaşam dengesi arasındaki ilişki. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 193-203.

Esin, P. (1982). *İş bölümü, yabancılaşma ve sosyal politika*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Estabrooks, C. A., Janet E.S., Greta G. C., Judy, M. B. ve Peter G. N. (2009). Development and assessment of the Alberta context tool. *BMC Health Services Research*, 9(1): 1– 12.

Etyemez, S. (2016). *İş güvencesizliğinin işte var olamama sorununa etkisinde sürekli kaygının aracılık rolü: konaklama işletmelerinde bir araştırma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Nevşehir.

Evren, M. (2021). Jean Jacques Rousseau'da uygarlığın duygulara negatif yansımaları. *Felsefe Dünyası*, 1(73), 208-226.

Eyitmiş, A. M. ve Karadana, B. (2022). Kamuda esnek çalışmanın yaşam doyumu üzerine etkisinde örgütsel yabancılaşma ve covid-19 fobisinin aracılık rolü. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 118-127.

Eyüboğlu, İ.Z. (1995). *Türk dilinin etimolojik sözlüğü, 3. Basım.* İstanbul: Sosyal Yayınlar.

Farh, J.-L. ve Cheng, B.-S. (2000). A cultural analysis of paternalistic leadership in Chinese organizations. *Management and Organizations in the Chinese Context,* 84-127.

Ferch, S. (2005). Servant-leadership, forgiveness, and social justice. *The International Journal of Servant-Leadership,* 1(1), 97-113.

Ferguson, I. ve Lavalette, M. (2004). Beyond power discourse: Alienation and social work. *British Journal of Social Work,* 34(3), 297-312.

Ferreira, A. I. ve Martınez, L. F. (2012). Presenteeism and burnout among teachers in public and private Portuguese elementary schools. *The International Journal of Human Resource Management*, 23(20), 4380-4390.

Fındıkçı, İ. (2009). *Bir gönül yolculuğu: Hizmetkâr liderlik. (1. Basım).* İstanbul: Alfa Yayınları

Fındıkçı, İ.(2012). *Bir gönül yolculuğu: Hizmetkâr liderlik (3. Basım).* İstanbul: Alfa Yayınları.

Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage Publication.

Finifter, A. W. (1972). Alienation and the social system. New York: Wiley.

Fischer, C. S. (1976). Alienation: Trying to bridge the chasm. *The British Journal of Sociology,* 27(1), s. 39–49.

Fischer, E. (1990). *Sanatın gerekliliği.* (Çev., C. Çapan). İstanbul: Payel Yayınları.

Fons, T. ve Ed, V. (2010). *Servant-leadership across cultures: Harnessing the strength of the world's most powerful management philosophy*. McGraw-Hill Companies Inc.

Frick, D.M. (2004). *Robert K. Greenleaf: A life of servant leadership.* San Francisco, Calif: Berrett Koehler Publishers.

Frick, D.M. ve Spears , L.C. (Eds.). (1996). *On becoming a servant leader: The private writings of Robert K. Greenleaf*. San Francisco: Jossey-Bass.

Fromm, E. (1990). *Umut devrimi.* (Çev., Ş. Yeğin) İstanbul: Payel Yayınları.

Fromm, E. (1996). *Özgürlükten kaçış.* İstanbul: Payel Yayınevi.

Fromm, E. (2003). *Özgürlük korkusu.* (Çev., Selma KOÇAK), Ankara: Doruk Yayımcılık.

Fromm, E. (2004), *Marx'ın insan anlayışı.* (Çev., Kaan H. ÖKTEN). İstanbul: Arıtan Yayınevi.

Fromm, E.(1992). *Marx'ın insan anlayışı.* (Çev., Kaan H. ÖKTEN). İstanbul: Arıtan Yayınevi.

Fry, L. W. (2003). *Toward a theory of spiritual leadership*. The Leadership Quarterly, 14, 693-727.

Geçdoğan Yılmaz, R. (2013). *Kamuda görev yapan yöneticilerin hizmetkâr liderlik yeterlikleri ile farklılıkları yönetme becerileri.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.

George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference.* 17.0 Update, Boston: Pearson.

Gervais, R. L. (2012). Presenteeism: An overview. https://oshwiki.eu/wiki/-Presenteeism:_An_overview.

Gezgin, S. ve Yalçın, S. (2018). Liderlik ve iletişim. Gezgin, S. (Ed.). *Medya ve iletişime diyalektik bakış.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Giddens, A. (2009). *Kapitalizm ve modern sosyal teori.* (Çev., Ü. TATLICAN,). İstanbul: İletişim Yayınları.

Gilbreath, B. ve Karimi, L. (2012). Supervisor behavior and employee presenteeism. *International Journal of Leadership Studies*, 7(1), 114-131.

Giri, V. ve Santra, T. (2010). Effect of expreience, career stage and hierarchy on leadership style. *Singapore Management Rewiew,* 32(1), 85-93.

Goetzel, R. Z., Long, S. R., Ozminkowski, R. J., Hawkins, K., Wang, S. ve Lynch, W. (2004). Health, absence, disability, and presenteeism cost estimates of certain physical and mental health conditions affecting US employers. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 46(4), 398-412.

Goffee, R. ve Jones, G. (2000). *Kurum kültürü* (Çev. Kutmandu K.). Ankara: MediaCat.

Goffee, R. ve Jones, G. (2001). Followership. *Harvard Business Review,* 79(11), 148

Gök, M. (2020). *Ortaokullarda yetenek yönetiminin uygulanma düzeyi ile iş motivasyonu ve örgütsel yabancılaşma düzeylerinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Bişkek.

Göksoy, S. (2014). Okul yönetiminde karara katılım. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(2), 253-268.

Görgün, A. (2023). *Hizmetkâr liderliğin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerine etkisinde lidere güvenin aracı rolü: Çukurova bölgesi büyükşehir belediyeleri üzerine bir uygulama*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Adana.

Görmezoğlu Gökçen, Z. (2019). *Hizmetkâr liderlik, sosyal sürdürülebilirlik, örgütsel güven ve örgütsel özdeşleşme: Aralarındaki ilişkilerin incelenmesine yönelik bir araştırma.* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilimi Dalı İşletme Yönetimi ve Organizasyon Bilim Dalı, İstanbul.

Greenleaf, R. K. (1991). *The servant as leader*. Robert K. Greenleaf Publishing Center.

Greenleaf, R. K. (2002). Essentials of servant-leadership. Spears, L. C. ve Lawrence, M. (Eds.). *Focus on leadership: Servant_leadership for the twenty-first century.* New York: John Wiley & Sons.

Greenleaf, R.K. (1977). *Servant Leadership: A journey into the nature of legitimate power and greatness.* New York: Paulist Pres

Groot, W. ve Brink, V.D.H.M. (1999). Job satisfaction of older workers. *International Journal of Manpower,* 20(6), 343-360.

Grusky, O. (1966). Career mobility and organzational commitment. *Administrative Science Quarterly*, 488-503.

Güney, S. (2015). *Liderlik. 2. Basım*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Güney, S. (Ed.). (2007). *Yönetim ve organizasyon*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Güney, S.(2016). *Davranış bilimleri (13.Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Günsal, E. (2010). *Algılanan örgütsel adalet ile örgütsel yabancılaşma arasındaki ilişki ve bir araştırma*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gürbüz, S. ve Şahin F.(2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hacısalihoğlu, E. (2015). Çalışma yaşamında güvencesizleşme, belirsizlik ve korku üzerine düşünceler. *Toplum ve Hekim*, 30(4), 243-250.

Hackman, J. R. ve Oldham, G. R. (1980). *Work redesign.* AddisonWesley. Reading, MA.

Haider, M. Z., Earthy, I. A., Halim, S. F. B. ve Islam, M. K. (2023). Presenteeism and academic performance: A cross-sectional study among undergraduate university students. *Journal of Applied Research in Higher Education*, 16(2), 343-357.

Hair, J. F.,Black, W. C., Babin, B. J. ve Anderson, R. E. (2014). *Multivariate data analysis.* Essex: Pearson Education Limited.

Hampton, D.R. (1977). *Comtemporary management.* McGraw Hill.

Hançerlioğlu, O. (1998). *Felsefe sözlüğü. (*Cilt 7).

Hansen, C. D. ve Andersen, J. H. (2008). Going ill to work – What personal circumstances, attitudes and work-related factors are associated with sickness presenteeism? *Social Science & Medicine,* 67, 956–964.

Hashim, M., Malik, H. A., Bhatti, A., Ullah, M. ve Haider, G. (2020). Servant leadership and job satisfaction among academicians. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 12(2),1-10.

Hegel, G. W. F. (1910). *Phenomenology of the mind.* New York: J. B. Baillie. Macmillan.

Hegel, G.W.F. (1986). *Seçilmiş parçalar, "Tinin Fenomenolojisi'ne ilişkin temel düşünceler"* (Çev., Nejat Bozkurt). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Hellriegel, D. ve Slocum, J. W. (1992). *Management.* USA: Addison- Wesley Publishing Co. Inc.

Hemp, P. (2004). Presenteeism: At work-but out of it. *Harvard business review*, 82(10), 49-58.

Hemphill, J.K. ve Coons, A. E. (1957). *Development of the leader behavior description questionnaire.* Ohio State Univer., Bureau of Busin.

Hendrikz, K. ve Engelbrecht, A. S. (2019). The principled leadership scale: An integration of value-based leadership. *SA Journal of Industrial Psychology,* 45(1), 1-10.

Heponiemi, T., Elovainio, M., Pentti, J., Virtanen, M., Westerlund, H., Virtanen, P. ve Vahtera, J. (2010). Association of contractual and subjective job insecurity with sickness presenteeism among public sector employees. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 52(8), 830-835.

Higgs, M. (2003). How can we make sense of leadership in the 21st Century. *The Leadership & Organization Development Journal,* 24(5), 73-284.

Hilton, M. F., Scuffham, P. A., Sheridan, J., Cleary, C. M. ve Whiteford, H. A. (2008). Mental ill-health and the differential effect of employee type on absenteeism and presenteeism. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 50(11), 1228-1243.

Hirschfeld, R. R. ve Feild, H. S. (2000). Work centrality and work alienation: Distinct aspects of a general commitment to work. Journal of Organizational Behavior, 21(7), 789-800.

Hofstede, G. (1976). *The Construct Validity of Attitude Survey Questions Dealing with*

Horney, K. (1994). *Çağımızın nevrotik kişiliği*. (Çev., Selçuk BUDAK). Ankara: Sel Yayıncılık.

Hosmer, L. T. (1996). Response to 'Do good ethics always make for good business?. *Strategic Management Journal,* 17(6), 501.

House, R. J. (1971). A path goal theory of leader effectiveness. *Administrative Science Quarterly*, 16(3), 321-339.

House, R. J. ve Dessler, G. (1974). The path-goal theory of leadership: Some post hoc and a priori tests. In J.G. Hunt ve L.L. Larson (Ed.,). *Contingency approaches to leadership.* Carbondale: Southern Illinois University Press.

Hoy, W. K. (1972). Dimensions of student alienation and characteristics of public high schools. Interchange, 3(4), 38-52.

Hoy, W., Blazovsky, R., Newland, W. (1983). Bureaucracy and alienation: A comparative analysis. Journey of Education Administration, 21 (2), 109-120.

https://sozluk.gov.tr/, adresinden alınmıştır.

https://www.capital.com.tr/yonetim/insan-kaynaklari/kac-kusak-bir-arada Erişim Tarihi 06.05.2022.

Hughes, R., Gınnett, R. ve Curphy, G. (1999). *Leadership*. NewYork: McGraw Hill.

Hulpia, H., Devos, G. ve Rosseel, Y. (2009) Development and validation of scores on the distributed leadership inventory. *Educational and Psychological Measurement*, 69(6), 1013-1034.

Hunt, E. K. (2018). Extending Winston's circular model of servant leadership: A phenomenological study. *Emerging Leadership Journeys,* 11(1), 14-73.

Irgens, O. M. (1995). Situational leadership: A modification Hersey and Blanchard. *Leadership & Organization Development Journal,* 16(2), 36-39.

Israel, J. (1971). *Alienation: From Marx to modern sociology.* Boston: Allyn & Bacon.

İbicioğlu, H., Özmen, İ. ve Taş, S. (2009). Liderlik davranışı ve toplumsal norm ilişkisi: Ampirik bir çalışma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(2), 1-23.

İmadoğlu, T. (2022). *Hizmetkâr liderliğin iş-aile çatışması ve iş-aile pozitif yayılımı üzerindeki etkisi: Prososyal motivasyonun rolü.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Osmaniye.

İrdem, Ş. (2020). *Çalışanların örgütsel adalet algısının örgütsel yabancılaşma davranışı üzerine etkisi: Bir araştırma.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Genel İşletme Bilim Dalı, Denizli.

İşçan, Ö. F. ve Moç, T. (2018). Çalışanların presenteizm (işte sözde var olma) davranışlarının işe yabancılaşmalarına etkisi: Bir kamu kurumu örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 379-402.

Jahoda, M. (1982). *Employment and unemployment.* Cambridge Books.

Jena, A. B., Baldwın Jr, D. C, Daugherty, S. R., Meltzer, D. O. ve Aro- Ra, V. M. (2010). Presenteizm among resident physicians. *JAMA: The Journal of the American Medical Association,* 304(11), 1166-1168.

Johns, G. (2010). Presenteeism in the workplace: A review and research agenda. *Journal of Organizational Behavior*, 31(4): 519-542.

Johns, G. (2012). Presenteeism: A short history and a cautionary tale. *Contemporary Occupational Health Psychology: Global Perspectives on Research and Practice*, 2(2), 204-220.

Joiner, B. ve Josephs, S. (2007). Developing agile leaders. *Industrial and commercial training,* 39(1), 35-42.

Josephson, E. ve Josephson, M.R. (1973). *Alienation: Contemporary sociological approaches. Alienation: Concept, term and meanings.* (Ed. F. Johnson). New York: Seminar Press.

Judge, T.A. ve Ilies, R. (2004). Affect and job satisfaction: A study of their relationship at work and at home. *Journal of Applied Psychology*, 89 (4), 661-673.

Kahveci, G. (2015). *Okullarda örgüt kültürü, örgütsel güven, örgütsel yabancılaşma ve örgütsel sinisizm arasındaki ilişkiler*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Eko. Ana Bilim Dalı, Elâzığ.

Kahveci, H. ve Aypay, A. (2013). Hizmetkâr liderlik ve okul kültürü arasındaki ilişkinin ilköğretim okullarında incelenmesi. *Eğitimde Politika Analizi,* 2(1), 44-60.

Kalaycı, N. (2022). *Yönetim tarzı ve örgütsel bağlılığın presenteizme etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: Karabük.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (5. Baskı). Ankara: Asil Yayınları.

Kanbur, E. ve Kanbur, A. (2018). Presenteizm (işte varolamama) ile işe adanmışlık arasındaki ilişkinin incelenmesi. *In 3rd Eurasian Conference on Language and Social Sciences*, 314.

Kandemir, A. ve Akgün, N. (2019). Ortaokul öğretmenlerinin hesap verebilirlik algıları ile yöneticilerinin hizmetkâr liderlik davranış düzeyleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(4), 1637-1653.

Kanten, P. ve Ülker, F. (2014). Yönetim tarzının üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisinde işe yabancılaşmanın aracılık rolü. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32, 16-40.

Kanungo, R. N. (1992). Alienation and empowerment: Some ethical imperatives in business. *Journal of Business Ethics*, 11 (5-6), 413-423.

Kaplan, M. ve Uzun, A. (2017). Hizmetkâr liderlik algılamalarının tükenmişlik üzerindeki etkisi: otel işletmelerinde bir araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 7(1), 14-26.

Karaçınar, H. (2022). *Çalışanların karanlık liderlik ve kayırmacılık algılarının presenteizm (işte varolamama) üzerine etkisi: tekstil sektöründe bir araştırma* (Yayınlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Malatya.

Karadağ, T. (2022). İşte var olmama (presenteeism) ve iş tatmini ilişkisinde örgütsel sinizmin aracılık rolü ve yaş faktörü. *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 34(3), 393-402.

Karadaş, H. ve Konan, N. (2021). Öğrenen liderlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 3(1), 93-106.

Karaduman, Ş. (2017). *Çalışanların psikolojik sermayeleri ile amirlerinin hizmetkâr liderlik davranışları arasındaki ilişki: Bir uygulama.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Karagöz, Ş. ve Bektaş, M. (2020). Presenteeism'in tükenmişliğe etkisi: Bir alan araştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(4), 385-401.

Karagöz, Ş. ve Uzunbacak, H. H. (2020). İşte var olamamanın örgütsel sessizlik üzerine etkisi: Turizm sektöründe bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1941-1957.

Karaman, M. S. (2004). İşletmelerde liderliğin verimlilik üzerindeki etkileri ve ünlü işletme lideri Jack Welch'in liderlik uygulamalarının verimlilik açısından değerlendirilmesi. *Verimlilik Dergisi,* (3). 9-34.

Katz, D. ve Kahn, R. L. (1978). *The social psychology of organizations*. New York: Wiley.

Kaya, U. ve Serçeoğlu, N. (2013). Duygu işçilerinde işe yabancılaşma: Hizmet sektöründe bir araştırma. *Çalışma ve Toplum*, 36(1), 311-346.

Kayaalp, E. ve Özdemir, T. Y. (2020). Öğretmenlerin örgütsel sessizlik, örgütsel yalnızlık ve örgütsel yabancılaşma algılarının örgütsel sinizm düzeyleriyle ilişkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* 1(38), 101-113.

Kaygın, E., Kerse G. ve Yılmaz, T. (2017). Kamu çalışanlarında örgütsel bağlılık ve presenteeism arasındaki ilişki: Kars İli Örneği. *Ombudsman Akademik*, 3(6), 181-204.

Keçecioğlu, T. (2008). Örgüt büyüklüğünün örgüt yapısına olan etkileri üzerine çok boyutlu yaklaşımlar. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(2), 179-207.

Keith, K.M. (2010). *The key practices of servant-leaders,* https://faithformationlearningexchange.net/uploads/5/2/4/6/5246709/thekeypracticesofservant-leaders.pdf, adresinden alınmıştır.

Keniston, K. (1972). *The varieties of alienation: An attempt at definition. Alienationand the social system* (Ed. A. W. Finifter). New York: John Wiley and Sons Inc.

Kernis, M. H. (2003). Toward a conceptualization of optimal self-esteem. *Psychology Inquiry*, 14(1),1-26.

Kerse, G., Koçak, D. ve Özdemir, Ş. (2020). Mütevazı liderlik ölçeğinin Türkçe uyarlaması ve mütevazı liderliğin seslilik davranışına etkisi: Kuşak farklılığının düzenleyici rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12 (2), 1769-1787.

Kesen, M. (2016). Öğretim elemanlarının işe yabancılaşmasının etik liderlik ve demografik değişkenler açısından incelenmesi: Uygulamalı bir çalışma. *The Journal of Academic Social Science,* 22(22), 118-134.

Keser, A. (2006). Çağrı merkezi çalışanlarında iş yükü düzeyi ile iş doyumu ilişkisinin araştırılması. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11 (1), 100- 119.

Khairy, H. A. ve Mahmoud, R. H. (2022). Damping the relationship between work pressure and presenteeism through servant leadership in hotels. *Journal of Tourism, Hotels and Heritage*, 5(2), 15-31.

Kınalı, S. (2021). *Hizmetkâr liderlik davranışının içsel motivasyona etkisinde psikolojik güçlendirmenin aracılık rolü araştırması.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Yönetim Organizasyon Bilim Dalı, Konya.

Kırmızıgül, B. (2019). *Olumsuz boyutlarıyla örgütsel davranış. İçinde: İşletmelerde presenteizm ve absenteizm davranışları*. Editör (Kaygın, E. ve Kosa, G.). Konya: Eğitim yayınevi, 199-230.

Kivimaki, M., Head, J., Ferrie, E. J., Hemingway, H., Shipley, J. M., Vahtera, J., ve Marmot, M. G. (2005). Working while ill as a risk factor for serious coronary events: The Whiteall II Study. *American Journal of Public Health*, 95(1): 98-102.

Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling.* (3nd Edition). Newyork: Guilford publications.

Kocadaş, K.A. (2020). Teknolojik yeniliklerin işe yabancılaşma üzerine etkileri. *Sosyolojik Düşün*, *5*(2), 80-92.

Koçel, T. (2015). *İşletme yöneticiliği.(17. Baskı).* İstanbul: Beta Yayınları.

Koçel, T. (2020). *İşletme yöneticiliği. 18. Baskı.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Koçoğlu, M. (2007). *İşletmelerde presenteeısm sorunu ve insan kaynakları yönetimi çerçevesinde mücadele yöntemleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Kohn, M. L. (1976). Occupational structure and alienation. *American Journal of Sociology,* 82(1), 111-130.

Kongar, E. (1979). *Toplumsal değişim kuramları ve Türkiye gerçeği*. Ankara: Bilgi

Koopman, C., Pelletier, K. R., Murray, J. F., Sharda, C. E., Berger, M. L., Turpin, R. S. ve Bendel, T. (2002). Stanford presenteeism scale: Health status and employee productivity. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 44(1), 14-20.

Korman, A. K., Wittig-Berman, U. ve Lang, D. (1981). Career success and personal failure: Alienation in professionals and managers. *Academy of management journal*, *24*(2), 342-360.

Kozhina, A.A. ve Vinokurov, L.V. (2020). Work alienation during covid-19: Main factors and conditions (An example of university professors). *Psychology in Russia: State of the art,* 13(4), 106-118.

Köse, Ö. (2018). *İlkokul sınıf öğretmenlerinin işe yabancılaşma düzeyleri: Karaman örneği.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Közleme, O. (2013). Liderlik, siyasal otorite tipleri ve karizma. *Toplum Bilimleri Dergisi,* 7(13), 239-250.

Krasikova, D.V., Stephen G. G. ve James M. L. (2013) Destructive Leadership: A theoretical review, ıntegration and future research agenda. *Journal of Management*, 39(5), 1308-1338.

Kutlar, A. ve Kartal, M. (2004). Cumhuriyet üniversitesinin verimlilik analizi: Fakülteler düzeyinde veri zarflama yöntemiyle bir uygulama. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 49-79.

Kuzulu, E., Kurtuldu S. ve Vural Özkan, G. (2013). İş yaşam dengesi ile yaşam doyumu ilişkisi üzerine bir araştırma. *Sakarya İktisat Dergisi*, 2(1), 88-127.

Küçük, B. ve Yavuz, E. (2021). Hizmetkâr liderlik ve örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi: Hizmet sektöründe bir araştırma. *Alanya Akademik Bakış*, 5(1), 453-472.

Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: Kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(2), 86-115.

Küçükusta, D. (2007). Konaklama işletmelerinde iş-yaşam dengesi sorunları ve çözüme yönelik yaklaşımlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(3): 243-268.

Lack, D. (2011). Presenteeism revisited a comprehensive review. *American Association of Occupational Health Nurses*, 59(2), 77-91.

Laing, S. S. ve Jones, S. M. (2016). Anxiety and depression mediate the relationship between perceived workplace health support and presenteeism. *Journal of occupational and environmental medicine*, 58(11), 1144-1149.

Lang, D. (1985). Preconditions of three types of alienation in young managers and professionals. *Journal of Organizational Behavior,* 6(3), 171-182.

Laub, J. A. (2004). Defining servant leadership: A recommended typology for servant leadership studies. *School of Leadership Studies,* 1-12.

Laub, J.A. (1999). *Assessing the servant organization: Development of the organizational leadership assessment (OLA*). (Unpublished doctoral dissertation). Florida Atlantic University, Florida.

Liden, R. C., Wayne, S. J., Zhao, H. ve Henderson, D. (2008). Servant leadership: Development of a multidimensional measure and multi-level assessment. *The Leadership Quarterly,* 19(2), 161-177.

Lin, N.(1976). *Foundations of social research.* USA: Mc Graw-Hill.

Lowe, G. (2002). Here in body, absent in productivity. Presenteeism hurts output, quality of work-life and employee health, https://grahamlowe.ca/wp-content/uploads/import_docs/2002-12-02-Lowe.pdf, Erişim Tarihi, 04.06.2021.

Lussier, R. N. (2002). *Human relations in organizations: Applications and skill building. (5. Edition).* Boston: McGraw-Hill Irwin.

Lydon, J., Pierce, T. ve O'regan, S. (1997). Coping with moral commitment to longdistance dating relationship. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 104- 113.

Machlowitz, M. (1980). *Workaholics: living with tehem, working with them*. AddisonWesley, Reading, M.A.

Mahiroğulları, A. (2005). *Endüstri devrimi sonrasında emeğin istismarını belgeleyen iki eser: Germinal ve dokumacılar.* Istanbul Journal of Sociological Studies, (32), 41-53.

Malık, M.A. ve Azmat, S. (2019). Leader and leadership: Historical development of the terms and critical review of literatüre. *Annals of the University of Craiova for Journalism, Communication and Management*, 5(1), 16-32.

Martinez, L. F. ve Ferreira, A. I. (2012). Sick at work: Presenteeism among nurses in a Portuguese public hospital. *Stress and Health*, 28 (4), 297-304.

Marx, K. (1964). *The economic and philosophical manuscripts of 1844, in K. Marx: Early writings* (Çev., Bottomore ve Rubel). New York: McGraw-Hill.

Marx, K. (2010). *Yabancılaşma.* (Çev., Barış Erdost). İstanbul: Sol Yayınları.

Maslow, A. H. (1968). *Toward a psychology of being*. New York: D. Van Nostrand Company.

Massie, J.L. ve Douglas, J. (1977). *Managing, a contemporary introduction.* Prentice-Hall.

Matsushita, M. Yamamura, S. ve Ikeda, M. (2015), Investigation of prefrontal cortex activity in university students with presenteeism: a near-ınfrared spectroscopy (nırs) study. *Journal of Behavioral and Brain Science*, 5, 339-347.

McClellan, J. E. ve Dorn, H. (2006). *Dünya tarihinde bilim ve teknoloji* (Çev., H. YALÇIN). Ankara: Arkadaş.

McKee, A. ve Massimilian. D. (2006). Resonant leadership: A new kind of leadership for the digital age. *Journal of Business Strategy,* 27(5), 45–49.

McKevitt, C., Morgan, M., Dundas, R. ve Holland, W. W. (1997). Sickness absence and 'working through' ıllness: A comparison of two professional groups. *Journal of Public Health*, 19 (3), 295-300.

McMillan, L. H., Brady, E. C., O'Driscoll, M. P., ve Marsh, N. V. (2002). A multifaceted validation study of Spence and Robbins'(1992) Workaholism Battery. *Journal of occupational and organizational psychology*, 75(3), 357-368.

Medibank, P. (2011). Sick at work–the cost of presenteeism to your business and the economy. *Part of The Medibank Research Series*, 33(7), 511-523.

Mendoza, M.J. ve De-Lara, P.Z. (2007). The impact of work alienation on organizational citizenship behavior in the Canary İslands. *International Journal of Organizational Analysis,* 15 (1), 56-76.

Merrill, R. M., Aldana, S. G., Pope, J. E., Anderson, D. R., Coberley, C. R., Whitmer, and the HERO Research Study Subcommittee, R. W. (2012). Presenteeism according to healthy behaviors, physical health, and work environment. *Population Health Management*, 15(5), 293-301.

Mert, E. (2021). *İş güvencesizliği algısı ve öz yeterlilik düzeyinin politik davranış üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Denizli.

Merton, R.K. (1968). *Social theory and social structure*. New York: Free Press.

Messmer, M. (1999). Attracting quality job candidates. *Business Credit*, (101), 55- 57.

Mészáros, I. (2006). *Marx's theory of alienation*. Delhi: Aakar Books.

Middleton, R. (1963). Alienation, race and education. *American Sociological Review*, *28*(6), 973-977.

Mittal, R. ve Dorfman, P.W. (2012). Servant leadership across cultures. *Journal of World Business,* 47(4), 555-570.

Moç, T. (2018). *Örgütsel adalet algısının çalışanların işte yabancılaşmaya etkisinde tükenmişliğin ve presenteizmin rolü.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Monzania, L., Espi-Lopez, G. V., Zurriaga, R., ve Andersen, L. (2016). Manual therapy for tension-type headache related to quality of worklife and work presenteeism: Secondary analysis of a randomizedcontrolled trial. *Complementary Therapies in Medicine, 25*, 86-91.

Morgan, G. (1998). *Yönetim ve örgüt teorilerinde metafor* (Çev. Bulut, G.). İstanbul: BZD Yayıncılık.

Morrison, E.W. ve Milliken, F.J. (2000). Organizational silence: A barrier to change and development in a pluralistic world. *The Academy of Management Review*, 25(4), 706-725.

Mottaz, C. J. (1981). Some determinants of work alienation. *The Sociological Quarterly,* 22(4), 515-529.

Myers, M. S. (1970). *Every employee a manager.* Mc Graw-Hill Book, New York.

Nandi, D. ve Nandi, N. (2014). Application of big five model of personality for employee presenteeism in the workplace. *Gjra-Global Journal For Research Analysis,* 3(7), 162-163.

Ng, T. W. H., Sorensen, K. L. ve Feldman, D. C. (2007). Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior*, 28, 111–136.

Northouse, P. G. (2010). *Leadership: Theory and practice. (5. Ed.).* California: Sage Publications.

Northouse, P.G (2016). *Leadership theory and practice. (7. Ed.).* California: Sage Publications.

Nowak, J. (2006). *Presenteizm, a proactive solution for organizations.* Http: //www.medidirect.ca/imagedir/MediDirect20Info%20Pkg%20203%20Presentesm%20Article.

Nunnally, J.C. ve Bernstein, I.H. (1994). *Psychometric theory* (3nd Edition). New York: McGraw Hill.

Nur, E. ve Küçük, F. (2023). Akademisyenlerin koronavirüs kaygı düzeyinin akademisyenliğe yabancılaşmaya etkisi üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 76-91.

O'Reilly, C. ve Chatman, J. (1986). Organizational commitment and psychological attachment: The effects of compliance, identification, and internalization on prosocial behavior. *Journal of Applied Psychology. 71* (3): 492-499.

Oates, W. (1971). *Confessions of a workaholic: the facts abouy work addiction, World.* New York: NY.

Okçu N. ve Çoğaltay, N. (2010). Okul yöneticilerinin hizmetkâr liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki. *Socıal Mentalıty and Researcher Thınkers Journal (Smart Journal)* 5(26), 1759-1773.

Oktay, E. ve Gül, H. (2003). Çalışanların duygusal bağlılıklarının sağlanmasında Conger ve Kanungo'nun karizmatik lider özelliklerinin etkileri üzerine Karaman ve Aksaray emniyet müdürlüklerinde yapılan bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10, 403-428.

Oktay, S. ve Ay, F. A. (2022). Presenteizm ile tıbbi hata yapma eğilimi arasındaki ilişki: hemşireler üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 1-8.

Olesia, W. S., Namusonge, G. S. ve Iravo, M. A. (2014). Servant leadership: The exemplifying behaviours. *IOSR Journal of Humanities and Social Science,* 19(6), 75-80

Ollman, B. (2015). *Yabancılaşma: Marx'ın kapitalist toplumdaki insan anlayışı*. (Çev., Ayşegül Kars). İstanbul: Yordam Kitap.

Organ, D. W. ve Ryan, K. (1995). A meta-analytic review of attitudinal and dispositional predictors of organizational citizenship behavior. *Personnel Psychology,* 48(4), 775-802.

Orhan, A.T. (2021). *Örgüt ikliminin çalışan performansına etkisinde iş yeri yalnızlığı ve işe yabancılaşmanın aracı rolü.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Beykent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, İşletme Yönetimi Bilim Dalı, İstanbul.

Oruç, E. (2020). Türkiye'de işe yabancılaşma (work alienation) literatürüne ilişkin betimsel bir inceleme. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(04), 327-351.

Oruç, Ş. (2011). *Presenteizm ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişki üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Aksaray Ünversitesi Ssosyal Bilimler Enstitüsü: Aksaray.

Osmanoğlu, Ö. (2016). Hegel'den Marcuse'ye yabancılaşma olgusu. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3), 65-92.

Owens, B. P., Johnson, M. D. ve Mitchell, T. R. (2013). Expressed humility in organizations: Implications for performance, teams, and leadership, *Organization Science*, 24(5), 1517-1538.

Ödemiş Keleş, N. ve Cemaloğlu, N. (2022). Pandemi sürecinde çalışanların işe yabancılaşmaya ilişkin algıları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 53-83.

Ölmezoğlu İri, N. İ. ve Korkmaz, F. (2021). Çalışanların koronavirüs kaygı düzeylerinin işte üretkenliğe etkisinde presenteizmin aracılık rolü. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3367-3389.

Ömürgönülşen, M. ve Sevim, L. (2005). Reddin'in üç boyutlu liderlik Teorisi'nin liderlik literatüründeki yerinin irdelenmesi ve ampirik bir araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *12*(2), 91-103.

Önal, S. (2015). *Örgütsel sessizlik yabancılaşma ilişkisi: Çanakkale'deki orta ve büyük ölçekli oteller üzerine bir araştırma.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Edirne.

Örücü, E. ve Kaplan, E. (2001). Kamu ve özel sektör çalışanlarında devamsızlık sorunu. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F, Yönetim ve Ekonomi,* 7(1).

Öter, Ö. M. ve Dağlı, A. (2023). Hizmetkâr liderlik davranışı ile örgüt sağlığı ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 22(88), 1941-1957.

Özdemir, F. ve Demirci, İ. (2021). Presenteizmin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi: Adana ilinde faaliyet gösteren yiyecek-içecek işletmeleri üzerine bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(3): 2049- 2066.

Özdemir, N. ve Yılmaz, E. (2019). Algılanan hizmetkâr liderliğin presentizm (edimsizlik) üzerindeki etkisi: Frigya bölgesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi,* 30(3), 198-209.

Özel, E. T. ve Yılmaz, A. (2023). İş motivasyonunun sanal kaytarma davranışı üzerindeki etkisi: Kamu çalışanları örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *26*(1), 111-128.

Özer, S. (2019). Örgütsel sinizm ve işe yabancılaşma ilişkisi ve etkisi: TRB1 bölgesi otel işgörenleri üzerinde bir araştırma. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 37-47.

Özer, S. ve Atay, V. (2021). Presenteizm ile örgütsel yabancılaşma ilişkisi: Van ili otel işletmeleri örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 307-324.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2013). *Örgütsel davranış.* (Altıncı Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.

Özkan Tektaş, Ö. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Bölüm Adı*: Nicel analizler.* (Ünite:11). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınevi.

Özmen, G. (2011*). Presenteizm ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Tekstil Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.

Özmutlu, İ. (2011). *Bedensel engelli sporcularda antrenörlerin hizmetkâr liderlik davranışlarının sporcu tatmini ile ilişkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Ankara.

Özturan, M. (2018). *Yöneticilerin duygusal zekâ düzeylerinin, yönetim tarzları ve örgütsel yabancılaşma duyguları üzerindeki etkisinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, İşletme Bilim Dalı, İstanbul.

Öztürk, D. G. (2019). *Zihinsel iş yükü ve örgüt sağlığı ilişkisi üzerine nitel bir çalışma: araştırma üniversiteleri örneği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.

Öztürk, E. (2006). *Çoklu doğrusal regresyon modeli*. İçinde: Ş. Kalaycı (Ed). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri* (s.259-269). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Page, D. ve Wong, P. T. P. (2000). A conceptual framework for measuring servant leadership. Adjibolosoo, S. (Ed.). *The human factor in shaping the course of history and* development. Boston: University Press of America.

Palabıyık, A. (2012). Marx'ın Sosyoloji'sinde gözden uzak kalmış bir kavram: "İşbölümü". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 266-298.

Parikh, J., Bennis, W. ve Lessem, R. (1996). *Developing a vision, beyond leadership.* Blackwell Publishers Inc.

Passıno, E. M. (1983). *An investigation of job involvement and work alienation: Their relationship to each other and to a psychological sense of community*. (Doctorate Dissertation) . The University of Tennessee, Knoxville.

Patel, C., Budhwar, P. ve Varma, A. (2012), Overall justice, work group ıdentification and work outcomes: Test of moderated mediation process. *Journal of World Business,* 47, 213– 222.

Patrick, A. (1984). *An experimental study of the effects of implementation of a management control system on rehabilitation counselor job satisfaction and alienation from work*. The Florida State University.

Patterson, K. (Ağustos 2003). *Servant leadership: A theoretical model.* Regent Universityhttps://www.regent.edu/wpcontent/uploads/2020/12/patterson_servant_leadership.pdf, adresinden alınmıştır.

Pearlin, L. I. (1962). Alienation from work: A study of nursing personnel. *American Sociological Review*, 27(3), 314-326.

Peck, M.S. (1995). Servant - leadership training and discipline in authentic community. Spears, L.C (Ed.). *Reflections on leadership: How Robert K. Greenleaf's theory of servant-leadership influenced today's top management thinkers.* New York: John Wiley & Sons, Inc.

Pei, P., Lin, G., Li, G., Zhu, Y. ve Xi, X. (2020). The association between doctors' presenteeism and job burnout: A cross-sectional survey study in China. *BMC Health Services Research*, 20(1), 1-7.

Pekdemir, I. ve Koçoğlu, M. (2014). İşkoliklik ile iş yaşam dengesi arasındaki ilişkide kişilik özelliklerinin aracılık rolü üzerine bir araştırma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14(1), 309-337.

Pellegrini, E. ve Scandura, T. (2006). Leader–member exchange (LMX), paternalism, and delegation in the Turkish business culture: An empirical investigation. *Journal of international business studies,* 37(2), 264-279.

Platon (2006). *Devlet*. (Çev., M. Ali Cimcoz). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Podsakoff, P.M., Mackenzıe, S.B., Moorman, R.H. ve Richard, F. (1990). Transformational leader behaviors and their effects on followers' trust in leader, satisfaction, and organizational citizenship behaviors. *Leadership Quarterly,* 1(2), 107-142.

Prater, T. ve Smith, K. (2011). Underlying factors contributing to presenteeism and absenteeism. *Journal Of Business & Economics Research,* 9(6), 1-14.

Puig-Rıbera, A., Mckenna, J. ve Gilson, N. (2006). Measuring presenteeism in catalan employess: Linguistic adaptation and validation. *International Journal of Workplace Health Management*, 1(3),198-208.

Quazi, H. (2013). *Presenteeism: The invisible cost to organizations*. England: Palgrave Macmillan.

Rajaeepour, S., Arbabisarjou, A., Zivarirahman, M. ve Shokouhi, S. (2012). Relationship between Organizational Structure and Organizational Alienation*. Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 3(12), 188-196.

Rajaeepour, S., Azizollah, A., Mahmoud, Z. ve Solmaz, S. (2012). Relationship between organizational structure and organizational alienation. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 3(12), 188-196

Rank, O. (2001). *Doğum travması.* (Çev., Sabir YÜCESOY). İstanbul: Metis.

Reddin, W.J. (1971). *Managerial effectiveness 3-D.* USA: Mc Graw-Hill.

Renko, M., Tarabisby, A.E., Casrud, A.L. ve Brannback, M. (2015). Understanding and measuring entrepreneurial leadership style. *Journal of Small Business Management,* 53(1), 54-74

Riggio, R.E. (2020). *Endüstri ve örgüt psikolojisine giriş*. Özkara, B. (Çe.). Ankara: Nobel Yayınevi.

Robbins, S. P. (2003). *Essentials of organizational behavior, (7. Ed.).* New York: Prentice Hall.

Robbins, S. P., Judge, T. A. ve Sanghi, S. (2009). *Organizational behavior (13. Edition).* Delhi: Pearson Education Inc.

Robbins, S. ve Judge, T. (2015). *Örgütsel davranış.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Robertson, I., Leach, D., Doerner, N. ve Smeed, M. (2012). Poor health but not absent: Prevalence, predictors, and outcomes of presenteeism. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 54(11), 1344-1349.

Rogers, C. R. (1961*). On becoming a person: A Therapist's view of psychotherapy.* Boston: Houghton Mifflin.

Rost, J.C. (1993). *Leadership for the twenty-first century.* New York: Praeger.

Rost, J.C. (1995) *Leaders and followers are the people in this relationship.* New York: Free Press.

Rousseau, J. J. (2011). *Emile ya da eğitim üzerine.* (Çev., Yaşar Avunç). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rowe, W. G. (2001). Creating wealth in organizations: The role of strategic leadership. *Academy of Management Executive.* 15(1), 81-94.

Ruez, P. (2004). Quality and bottom-line can suffer at the hands of the working sick. *Managed Healthcare Executive*, 14(11), 46–48.

Russell, R. F. ve Stone, A.G. (2002). A review of servant leadership attributes: Developing a practical model. *Leadership&Organization Development Journal,* 23(3), 145-157.

Russell, R. F.(2001). The role of values in servant leadership. *Leadership & Organization Development Journal,* 22(2),76-84.

Saarvala, E. (2006). Presenteizm: The latest attack on economic and human productivity. https://www.scribd.com/document/352921697/Presenteeism-Lastest-Attack-on-Economic-and-Human-Productivity.

Sabuncuoğlu, Z. veTokol, T. (1992). *İşletme I*. Bursa: Rota Ofset.

Salerno, R.A. (2003). *Landscapes of abondonment capitalism, modernity and estrangement.* State University of New York Press, New York.

Sargut, A. S. (2001). *Kültürler arası farklılaşma ve yönetim.* Ankara: İmge Kitabevi.

Sarp, P. Kumral, T. ve Bozkurt, S. (2019). Babacan liderlik ve işte var olamama ilişkisinde iş güvencesinin aracı rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 161-168.

Sarpkaya A. ve Yılmaz S. (2009). Eğitim örgütlerinde yabancılaşma ve yönetimi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(2), 315-333.

Sarros, J. C., Tanewski, G. A., Winter, R. P., Santora, J. C. ve Densten, I. L. (2002). Work alienation and organizational leadership. *British Journal OfManagement*, 13, 285-304.

Sarros, J. C., Tanewski, G. A., Winter, R. P., Santora, J. C.ve Densten, I. L. (2002). Work alienation and organizational leadership. British Journal of Management, 13(4), 285-304.

Saylı, H. ve Baytok, A. (2014). Örgütlerde liderlik teori-uygulama ve yeni perspektifler. Ankara: Nobel yayınevi.

Sayü, P. (2014). *Örgütsel adalet ve işe yabancılaşma arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Schaefer, P. (2015). The hidden costs of presenteizm: Cause solutions. Business Free News Letter. Available from: <http//: www.buisnessknowhow.com.manage/ presenteizm.htm.

Schermelleh-Engel, K. ve Moosbrugger, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online,* 8(2), 23-74.

Schermerhorn, J.R., Hunt, J., Osborn, R. ve Uhl-Bıen, M. (2010). *Organizational behavior*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Schmid, J. A., Jarczok, M. N., Sonntag, D., Herr, R. M., Fischer, J. E. ve Schmidt, B. (2017). Associations between supportive leadership behavior and the costs of absenteeism and presenteeism: an epidemiological and economic approach. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 59 (2), 141- 147.

Scholl, R. W. (2003). Organizational culture-the inducement system. http://www.Cba.uri.edu/school/Notes/Culture.html.

Schultz, A. B. ve Edington, D. W. (2007). Employee health and presenteeism: A systematic review. *Journal of Occupational Rehabilitation,* 17(3), 547-579.

Schultz, A. B., Chen, C. Y. ve Edington, D. W. (2009). The cost and impact of health conditions on presenteeism to employers. *Pharmacoeconomics,* 27(5), 365-378.

Seçkin Ağırbaş, İ. (2018). *Spor genel müdürlüğü merkez teşkilatında presenteizm ve örgütsel bağlılığın örgütsel sessizlik üzerine etkileri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü: Erzincan.

Seçkin Ağırbaş, İ. ve Çakmak, Y. Y. (2019). Presenteizm ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Spor Genel Müdürlüğü çalışanları üzerine bir araştırma. *Bus Manag Studies Int J*, 7(4), 1291-1310.

Seeman, M. (1959). On the meaning of alienation. *American sociological review,* 24(6), 783-791.

Seeman, M. (1967). On the personal consequences of alienation in work. *American Sociological Review*, 33(2), 273-285.

Seeman, M. (1971). The urban alienations: Some dubious theses from Marx to Marcuse. *Journal of Personality and Social Psychology,* 19 (2),135-143.

Seeman, M. (1975). Alienation studies. *Annual Review of Sociology*, 91-123.

Seeman, M. (1976). Empirical alienation studies: An overview. *Theories of Alienation, 265*-305.

Sendén, M. G., Schenck-Gustafsson, K. ve Fridner, A. (2016). Gender Differences in Reasons for Sickness Presenteeism-A Study Among Gps in A Swedish Health Care Organization. *Annals of Occupational and Environmental Medicine,* 28(9), 28-50.

Sendjaya, S. ve Cooper, B. (2011). Servant leadership behaviour scale: A Hierarchical model and test of construct validity. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 20(3), 416-436.

Sendjaya, S. ve Sarros, J.C. (2002). Servant leadership: Its origin, development, and application in organizations. *Journal of Leadership and Organization Studies*, 9(2), 57-64.

Seo, E., Kim, H., Sim, Y., Ha, M. S., Kim, U. ve Kim, H. (2022). Burnout, presenteeism and workplace conditions of korean taekwondo coaches of high-performance athletes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(10), 5912.

Seybold, K. C. ve Salomone, P.R. (1994). Understanding workaholism: A review of causes and counselling approaches. *Journal of Counselling & Development*, 73(1), 4-9.

Shantz, A., Alfes, K., Bailey, C. ve Soae, E. (2015). Drivers and outcomes of work alienation: Reviving a concept. *Journal of Management Inquiry.* 24(4), 382–393.

Shepard, J. M. (1972). Alienation as a process: Work as a case in point. *The Sociological Quarterly,* 13(2), 161–173.

Shin, J. H. (2000). *Is there alienation in post-industrial America? An analysis of technical and social relations in today's changing labor force.* (Doctorate Dissertation). Department of Sociology, Indiana University, USA.

Silah, M. (2005). *Endüstride çalışma psikolojisi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Simpson, R. (1998). Presenteeism, power and organizational change: Long hours as a career barrier and the ımpact on the working lives of women managers. *British Journal of Management*, (9), 37-50.

Sincar, M. (2009). *İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin bir inceleme (Gaziantep ili örneği). (*Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Singh, S. ve Ryhal, P. C. (2021). How does servant leadership behaviour affect job satisfaction? A study on Indian Academia. *FIIB Business Review*, 10(1), 52-61.

Siron, R.B., Muttar, A.K. ve Ahmad, Z.A. (2015). The relationship between work alienation and job satisfaction among the academic staff in the Iraqi technical colleges and institutes. *European Journal of Social Sciences,* 48(1), 63-72.

Soysal, A. (1997). *Örgütlerde yabancılaşmaya ilişkin teorik ve uygulamalı bir çalışma.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Konya.

Soysal, A. (2008). Çalışma yaşamında kişilik Tipleri: Bir literatür taraması. *Çimento İşveren Dergisi*, 22(1), 4-19.

Sökmen, A. (2010). *Yönetim ve organizasyon.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Sözen, C. H. ve Basım, N. H. (2012). *Örgüt kuramları.* İstanbul: Beta Basım.

Spears, L. C. (1995). *Reflections on leadership: How Robert K. Greenleaf's theory of servant-leadership influenced today's top management* thinkers. John Wiley & Sons, Inc.

Spears, L. C. (2010). Character and servant leadership: Ten charactaristics of effective, caring leaders. *The Journal of Virtues & Leadership, 1*(1), 25-30.

Spears, L.C. (1996). Reflections on Robert K. Greenleaf and servant-leadership. *Leadership & organization development journal*, 17(7), 33-35.

Spears, L.C. (1998). Tracing the growing impact of servant leadership. Spears, L.C. (Ed.) *İnsights on leadership: Service, stewardship, spirit, and servant leadership.* New York: John Wiley and Sons.

Spears, L.C. (Sonbahar 2004). *Practing servant-leadership, leader to leader.* 34, 7-11., https://apscomunicacioenpublic.files.wordpress.com/2012/12/larry-spears-practicing-servant-leadership.pdf, adresinden alınmıştır.

Spillane, J.P., Halverson, R. ve Diamond, J.B (2001). Towards a theory of leadership practice: A distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies,* 36(1), 3-34.

Stogdill, R. M. (1950). Leadership, membership and organization. *Psychological Bulletin, 47*(1), 1–14.

Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of theory and research*. New York: Free Press.

Sürücü, L. ve Maşlakçı, A. (2018). Örgütsel bağlılık üzerine kavramsal inceleme. *International Journal of Management and Administration*, 2(3), 49-65.

Sverke, M., Hellgren, J. ve Näswall, K. (2002). No security: A meta-analysis and review of job insecurity and its consequences. Journal of occupational health psychology, 7(3), 242-264.

Swain, D. (2013). *Yabancılaşma- Marx'ın teorisine bir giriş*. (Çev., H. T. URBARLI). İstanbul: Durak İstanbul Yayınları.

Şafak, K., Boztosun, D. ve Demirtaş, Ö. (2023). Hizmetkâr liderlik davranışlarının tükenmişlik ve merhamet yorgunluğuna etkisinde örgütsel desteğin aracı rolü. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (58), 193-203.

Şahin, E. T. ve Kanbur, A. (2022). Sağlık çalışanlarında presenteizm (işte varolamama) ve iş performansı (görev performansı/bağlamsal performans) üzerindeki etkisi. *Journal of Nursology*, 25(1), 7-13.

Şekkeli, Z. H. Bakan, İ. ve Koçdemir, M. (2022). Presenteizm, kişisel başarı güdüsü, para sevgisi, ücretten tatmin ve iş tatmini arasındaki ilişkiye yönelik ampirik bir çalışma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 723-739.

Şimşek, H., Balay, R. ve Şimşek, A. S. (2012). İlköğretim sınıf öğretmenlerinde mesleki yabancılaşma. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 2 (1), 53-72.

Şimşek, M. Ş., Akgemci T. ve Çelik, A. (2008). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Şimşek, M. Ş., Akgemici T. ve Çelik A. (2011). Davranış *bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. 7. Baskı, Ankara: Gazi Kitapevi.

Şimşek, M.Ş., Çelik, A., Akgemci, T. ve Fettahlıoğlu, T. (2006). Örgütlerde yabancılaşmanın yönetimi araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü* Dergisi,15(1), 569-587.

Şimşek, Ö. ve Can, N. (2022). Örgütsel stresin sınıf öğretmenlerinin işe yabancılaşma düzeylerine etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(2), 575-589.

Şimşek, Ş.M. (1999). *Yönetim ve organizasyon.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Şirin, E.F. (2009). Beden eğitimi öğretmenlerinin işe yabancılaşma düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 164-177.

Taamneh, M. ve AL-Gharaibeh, M. A. (2014). The impact of job security elements on the work alienation at private universities in Jordan (A field study from employees perspective). *European Journal of Business and Management,* 6(23), 56-68.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2018). *Using multivariate statistics* (6nd Edition). Pearson.

Tabak, A., Kızıloğlu, A. ve Türköz, T. (2013). Örtülü liderlik ölçeği geliştirme çalışması. *Middle East Technical University Studies in Development,* 40 (1), 97-137.

Tanrıöğen, Z. M. ve Çoban, O. (2019). Okul müdürlerinin hizmetkâr liderlik davranışları ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişkiler. *Turkish Studies,* 14(4), 2705-2723.

TDK (2023). https://sozluk.gov.tr/, adresinden edinilmiştir.

Teber, S. (1990). *Politik-psikoloji notları.* İstanbul: Ara Yayıncılık.

Tekin, D. (2021). *İşe yabancılaşma ve örgütsel sinizmin üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Genel İşletme Bilim Dalı, Niğde.

Tekin, Ö. A. (2012). *Yabancılaşma ve beş faktör kişilik özellikleri arasındaki ilişkiler: Antalya Kemer'deki beş yıldızlı otel işletmeleri çalışanları üzerinde bir uygulama*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Tengilimoğlu, D. (2005). Kamu ve özel sektör örgütlerinde liderlik davranışı özelliklerinin belirlenmesine yönelik bir alan çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* ,4 (14), 1-16.

Toffler, A. (1974). *Şok.* (Çev., S. SARGUT). İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Tokmak, M. (2018). Yöneticilerin hizmetkâr liderlik davranışlarının çalışanlar tarafından algılanma düzeylerine yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 32(4), 959-978.

Tolan, B. (1981). *Çağdaş toplumun bunalımı : Anomi ve yabancılaşma.* Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Topal, M., Eyduran, E., Yağanoğlu, A. M., Sönmez, A. ve Keskin, S. (2010). Çoklu doğrusal bağlantı durumunda ridge ve temel bileşenler regresyon analiz yöntemlerinin kullanımı. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *41*(1), 53-57.

Topaloğlu, C. (2019). *Hizmetkâr liderliğin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisinde iş tatmininin aracı rolü: Belediyeler üzerinde bir uygulama.* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Tummers, L.G. ve Knies, E. (2016). Measuring public leadership: Developing scales for four key public leadership roles. *Public Administration*, 94(2), 433-451.

Turan, K. (1973). *İşçilerin yönetime katılması ve türkiye uygulaması.* Ankara: AITIA Yayını.

Turan, M. ve Parsak, G. (2011). Yabancılaşma ve iş tatmini ilişkisi: Bir devlet üniversitesi idari personeli üzerinde araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 1-20.

Turhan, M. S. (2017). İçi boşaltılmış bir kavram: İş bölümü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 26(1), 26-41.

Tutar, H. (2013). *İşletme ve yönetim terimleri ansiklopedik sözlük*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Tutar, H. (2016). *Örgütsel davranış*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Türkmen, F. (2016). *Ortaokul yöneticilerinin hizmetkâr liderlik davranışlarının öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları üzerindeki etkisi (Sinop İli Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). On dokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Tütüncü, Ö. ve Demir, M. (2003). Konaklama işletmelerinde insan kaynakları kapsamında işgücü devir hızının analizi ve Muğla bölgesi örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2).

Ulu, S., Özdevecioğlu, M. ve Ardıç K. (2016). Kişilik özelliklerinin hasta iken işe gelme(presenteizm) davranışı üzerindeki etkileri: İmalat sanayiinde bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 47, 167-181.

Usta, M. E. ve Ünsal, Y. (2018). Okullarda algılanan hizmetkâr liderlik düzeyinin incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(4), 168-184.

Uymaz, A.O. (2013). Yıkıcı liderlik ölçeği geliştirme çalışması. *İşletme Fakültesi İşletme İktisat Enstitüsü Yönetim Dergisi,* 24(75), 37-57.

Uysal, İ. ve Kılıç, A. (2022). Normal dağılım ikilemi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1), 220-248.

Uysaler, A. L. (2010). *Örgütsel yabancılaşmanın örgütsel bağlılık, iş tatmini ve işten ayrılma eğilimi ile bağlantısı ve yabancılaşma yönetimi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

Uzunçarşılı, Ü., Toprak, M. ve Ersun, O. (2000). *Şirket kültürü ve iş prensipleri.* İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Ünlü, Y. (2021). *Spor örgütlerinde liderlik davranışları presenteizm ve örgütsel bağlılık etkileşiminin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü: Bolu.

Ünsal, Y. (2018). *Eğitim örgütlerinde sergilenen hizmetkâr liderlik rollerinin öğretmenlerin örgütsel yabancılaşmasına etkisi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.

Ünsar, A.S ve Karahan, D. (2011). Yabancılaşmanın işten ayrılma eğilimine etkisini belirlemeye yönelik bir alan araştırması. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 11(21), 361-378.

Üstün, F. ve Çamlıca, K. (2017). Örgütsel yabancılaşmanın örgütsel sessizlik üzerindeki ilişkide iş tatmininin aracılık etkisi: Nevşehir ili kamu çalışanları örneği. *Journal of Recreation and Tourism Research,* 4(3), 93-105.

Üzüm, B. ve Şenol, L. (2019). Yabancılaşma ve üretim karşıtı iş davranışları: Sağlık kurumlarında bir araştırma. *Beykoz Akademi Dergisi,* 7(2), 65-80.

Valdez, G. (Temmuz 2004). *Critical issue: Technology leadership: Enhancing positive educational change.* https://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/educatrs/leadrshp/le700/, adresinden alınmıştır.

Van Dierendonck, D. (2011). Servant leadership: A review and synthesis. *Journal of Management,* 37(4), s. 1228-1256.

Van Dierendonck, D. ve Nuijten, I. (2011). The servant leadership survey: Development and validition of a multidimensional measure. *Journal of Business and Psychology*, 26(3), 249-267.

Van Knippenberg, D. ve Sitkin, S.B. (2013). A critical assessment of charismatic–transformational leadership research: Back to the drawing board? *Academy of Management Annals,* 7(1), 1–60.

Van Tassel, J. ve Poe-Howfield L. (2010). *Managing electronic media: Making, marketing and moving digital content.* United State of America: Focal Press/Elsevier.

Vecchio, R. P (1991). *Organizational behavior*. Chicago: Dryden Press.

Vega, G. ve Brennan, L. (2000). Isolation and technology: The human disconnect. *Journal of Organizational Change Management*, 13(5), 468–481.

Verma, S. (2017). Feeling of work alienation among primary school teachers. *Journal of Psychosocial Research*, 12(2), 469-476.

Vroom, V. H. ve Jago, A. G. (2007). The role of the situation in leadership. *Amerikan Psyhologist,* 62(1), 17-24.

Wada, K., Arakida, M., Watanabe, R., Negishi, M., Jun, S. A. T. O. ve Tsutsumi, A. (2013). The economic impact of loss of performance due to absenteeism and presenteeism caused by depressive symptoms and comorbid health conditions among Japanese workers. *Industrial health*, 51(5), 482-489.

Waddell, T.J. (Ağustos 2006). Servant leadership. *Servant Leadership Research Roundtable*www.regent.edu/acad/global/publications/sl_proceedings/2006/waddell.pdf, adresinden alınmıştır.

Walumbwa, F. O., Avolıo, B. J., Gardner., W. L., Wernsıng, T. S. ve Peterson, S. J. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. *Journal of Management,*34(1), 89-126.

Wang, J. ve Wong, C. K. (2011). Understanding organizational citizenship behavior from a cultural perspective: An empirical study within the context of hotels in Mainland China. *International Journal of Hospitality Management, 30*(4), 845-854.

Wang, Y., Chen, C.C., Lu, L., Eisenberger, R. ve Fosh, P. (2018). Effects of leader–member exchange and workload on presenteeism. *Journal of Managerial Psychology,* 33(7/8), 511-523.

Wegner, E. L. (1975). The concept of alienation: A critique and some suggestions for a context specific approach. *The Pacific Sociological Review*. 18 (2), 171-193.

Weihrich, H. and Koontz, H. (1993). *Management: A global perspective.* New York: McGraw-Hill, Inc.

Weisskopf, W. A. (1996). *Yabancılaşma ve iktisat.* Oya Koymen (Ed.), İstanbul: Anahtar Kitapları.

Werapitiya, C., Opatha, H. H. D. N. P. ve Fernando, R. L.S (2016). Presenteeism: Its importance, conceptual clarifications, and a working definition. *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 7(2), 1489-1506.

Westbrook, K. W., Nicol, D., Nicol, J. K. ve Orr, D. T. (2022). Effects of servant leadership style on hindrance stressors, burnout, job satisfaction, turnover intentions, and individual performance in a nursing unit. *Journal of Health Management*, 24(4), 670-684.

Whitehouse, D. (2005). Workplace presenteeism: How behavioral professionals can make a difference. *Behavioral Healthcare Tomorrow,* 14(1), 32-36.

Willingham, J.G. (2008). Managing presenteeism and disability to improve productivity. *Benefits & Compensation Diges*, 45(12), 10-14.

Winston, B. (2003). Extending Patterson's servant leadership model: Explaining how leaders and follower interact in a circular model. *In Proceedings of the 2003 Servant Leadership Research Roundtable*. Virginia Beach, VA: Regent University.

Yalçın, B. ve Sürgevil Dalkılıç, O. (2020). İş yerinde var ol (ma)ma (presenteeism) durumuna ilişkin kavramsal bir inceleme. *Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi (JMOS)*, *5*(2), 31-56.

Yalçın, İ. ve Koyuncu, S. C. (2014). Örgütsel yabancılaşma olgusunun iş tatmini üzerine etkisi: Niğde ilinde bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 16(26), 86-94.

Yalçın, Ö. ve Dönmez, A. (2017). Sosyal psikolojik açıdan yabancılaşma: Dean'in yabancılaşma ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 150-175.

Yalım, D. (2005). *Hastayız yine de ofisteyiz, insan kaynaklarında yeni eğilimler*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Yaman, E. ve Ruçlar, K. (2014). Örgüt kültürünün yordayıcısı olarak üniversitelerde örgütsel sessizlik. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1), 36-50.

Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. International *Journal of Social Sciences and Education Research,* 4(2), 74-85.

Yavuz, E. ve Bodur, M. (2023). Örgütlerin stratejik insan kaynakları yönetiminde hizmetkar liderlik ile örgütsel yabancılaşma arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* (39), 92-106.

Yavuz, S. (2009). Hataları ardışık bağımlı (otokorelasyonlu) olan regresyon modellerinin tahmin edilmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(3), 123-140.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2011). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Yener Demircan, D. (2021*). Hizmetkâr liderlik ile iş tatmini ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkide akış deneyiminin aracılık rolü: Bir kamu kurumunda uygulama.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Adana.

Yeşiltaş, M. D. ve Ayaz, E. (2019). İş stresi ve rol belirsizliğinin presenteizm (işte var olamama) üzerindeki etkisinin belirlenmesi. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(12), 741-771.

Yıldırım, M. H. ve Oruç, Ş. (2019). Presenteism ile örgütsel sessizlik arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(2), 758-774.

Yıldırım, M. H., Saygın, M. ve Uğuz, Ş. (2014). Effects of presenteeism syndrome on employees' burnout level. *International Journal of Social Sciences and Humanıty Studies*, 6(1): 1-10.

Yıldız, O.Ş. (2017). *Otel işletmelerinde iş özellikleri ve örgütsel bağlılık ilişkisinde işe yabancılaşmanın rolü.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Nevşehir.

Yılmaz, E. (2019). *Presenteeism ve iş stresinin çalışan performansına etkisi: bir uygulama örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Edirne.

Yılmaz, G. ve Yumuk Günay, G. (2020). Presenteeism ve iş stresinin çalışan performansına etkisi: Tekstil sektöründe bir uygulama*. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi,* 9(1), 91-106.

Yiğit, Ş. (2018). *Sporcularda hizmetkâr liderlik ile sporcu tatmin düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Sakarya.

Yukl, G. (1989). Managerial leadership: A review of theory and research. *Journal of management*, 15(2), 251-289.

Yukl, G. (2010). *Leadership in organizations (7. Ed.).* Pearson: Prentice Hall, Upper Saddle River.

Yumuk, G. ve Günay, G. Y. (2020). Presenteeism ve iş stresinin çalışan performansına etkisi: Tekstil sektöründe bir uygulama. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 9(1), 91-106.

Yumuk, Y. (2011). *Otel işletmelerinde işe yabancılaşmanın iş tatmini üzerine etkisi: Nevşehir ilinde bir uygulama.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Yumuşak, S. (2002). *İnsan kaynaklarının verimliliğinin artırılmasında uyumlaştırma teknikleri ve bir uygulama* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Yumuşak, S. (2008). İşgören verimliliğini etkileyen faktörlerin incelenmesine yönelik bir alan araştırması. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, *13*(3), 241-251.

Yücel, E. (2020). Presenteizm ve iş tatmini arasındaki ilişki: Turizm sektöründe bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29(1), 226-238.

Yüksel, O., Deniz, S. ve Çimen, M. (2021). Hastane çalışanlarının hizmetkâr liderlik algısının işten ayrılma niyetine etkisinde örgütsel özdeşleşmenin aracılık rolü. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 921-928.

Zaccaro, S. J. (2007). Trait-based perspectives of leadership. *American Psychologist,* 62(1), 6-16.

Zel, U. (2011). *Kişilik ve liderlik.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Zielinski, A.E. ve Hoy, W.K. (1983). Isolation and alienation in elementary schools. *Educational Administration Quarterly,* 19(2), 27-45.

EĞİTİMDE MÜKEMMELLİK HARİTASI:

LİDERLİK, BECERİLER VE BAŞARI

EDİTÖRLER:
DOÇ. DR. RAMAZAN ATASOY
DOÇ. DR. ÖMÜR ÇOBAN
DOÇ. DR. MEHMET TUFAN YALÇIN

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİMDE MÜKEMMELLİK HARİTASI: Liderlik, Beceriler ve Başarı
Editörler: Doç. Dr. Ramazan Atasoy, Doç. Dr. Ömür Çoban, Doç. Dr. Mehmet Tufan Yalçın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-64-7
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE MÜKEMMELLİK HARİTASI: Liderlik, Beceriler ve Başarı
Editörler: Doç. Dr. Ramazan Atasoy, Doç. Dr. Ömür Çoban, Doç. Dr. Mehmet Tufan Yalçın
IV+163 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-64-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Bossert, S. T., Dwyer, D. C., Rowan, B., & Lee, G. V. (1982). The instructional management role of the principal. *Educational Administration Quarterly, 18*(3), 34-64.

Bridges, E. M. (1982). Research on the school administrator: The state of the art, 1967-1980. *Educational Administration Quarterly, 18*(3), 12-33.

Bush, T., & Glover, D. (2014). School leadership models: What do we know?. *School Leadership & Management*, *34*(5), 553-571.

Cotton, K. (2003). *Principals and student achievement: What the research says*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Çoban, Ö. (2022). Okul yöneticisinin liderlik özellikleri. N. Özdemir, S. Turan ve Ö. Çoban (Eds.), *21. Yüzyıl okullarını yeniden düşünmek* içinde (s. 45-68). Pegem Akademi.

Çoban, Ö., & Atasoy, R. (2020). Relationship between distributed leadership, teacher collaboration and organizational innovativeness. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, *9*(4), 903-911.

Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., Hopkins, D., Gu, Q., Brown, E., & Ahtaridou, E. (2011). *Successful school leadership: Linking with learning and achievement*. Open University.

Duran, A., & Yenel, K. (2024). *Başarılı okul liderliği modelleri*. Pegem Akademi.

Goddard, R., Goddard, Y., Sook Kim, E., & Miller, R. (2015). A theoretical and empirical analysis of the roles of instructional leadership, teacher collaboration, and collective efficacy beliefs in support of student learning. *American Journal of Education*, *121*(4), 501-530.

Gümüş, S., Bellibas, M. S., Esen, M., & Gümüş, E. (2018). A systematic review of studies on leadership models in educational research from 1980 to 2014. Educational Management Administration & Leadership, 46(1), 25-48. https://doi.org/10.1177/1741143216659296

Hallinger, P. (2011). Leadership for learning: Lessons from 40 years of empirical research. *Journal of Educational Administration, 49*(2), 125-142.

Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of empirical research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly, 32*(1), 5-44.

Hallinger, P., Bickman, L., & Davis, K. (1996). School context, principal leadership, and student reading achievement. *The Elementary School Journal, 96*(5), 527-549.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1983). *Instructional Leadership in effective schools.* [Çevrim-içi: http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED309535.pdf],

Leithwood, K. (2012). *The Ontario Leadership Framework 2012 with a discussion of the research foundations*. Toronto, Ontario, Canada: Institute for Educational Leadership and the Ontario Ministry of Education.

Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2008). Seven strong claims about school leadership. *School Leadership & Management, 28*, 27-42.

Leithwood, K., & Levin, B. (2005). *Assessing school leader and leadership programme effects on pupil learning: Conceptual and Methodological*

Challenges. (Research Report RR662). London, UK: Department for Education.

Leithwood, K., & Louis, K. S. (2012). *Linking leadership to learning*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Leithwood, K., Patten, S., & Jantzi, D. (2010). Testing a conception of how school leadership influences student learning. *Educational Administration Quarterly, 46*(5), 671-706.

Leithwood, K., Sun, J., & Schumacker, R. (2020). How School Leadership Influences Student Learning: A Test of "The Four Paths Model." *Educational Administration Quarterly*, *56*(4), 570–599.

Marzano, R. J., Waters, T., & McNulty, B. A. (2005). *School leadership that works: From research to results.* Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

May, H., Huff, J., & Goldring, E. (2012). A longitudinal study of principals' activities and student performance. *School Effectiveness and School Improvement, 23*(4), 417-439.

Özdemir, N., Gümüş, S., Kılınç, A. Ç., & Bellibaş, M. Ş. (2024). A systematic review of research on the relationship between school leadership and student achievement: An updated framework and future direction. *Educational Management Administration & Leadership, 52*(5), 1020-1046.

Pietsch, M., & Tulowitzki, P. (2017). Disentangling school leadership and its ties to instructional practices–an empirical comparison of various leadership styles. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(4), 629-649.

Pitner, N. J. (1988). The study of administrator effects and effectiveness. İçinde N. Boyan (Ed.), *Handbook of research in educational administration* (pp.99-122). Longman.

Printy, S. M., Marks, H. M., & Bowers, A. (2009). Integrated leadership: How principals and teachers share instructional influence. *Journal of School Leadership*, *19*, 504-532.

Robinson, V. M., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly, 44*(5), 635-674.

Silva, J. P., White, G. P., & Yoshida, R. K. (2011). The direct effects of principal-student discussions on eighth grade students' gains in reading achievement: An experimental study. *Educational Administration Quarterly, 47*(5), 772-793.

Thoonen, E. E., Sleegers, P. J., Oort, F. J., Peetsma, T. T., & Geijsel, F. P. (2011). How to improve teaching practices: The role of teacher motivation, organizational factors, and leadership practices. *Educational Administration Quarterly*, *47*(3), 496-536.

Witziers, B., Bosker, R. J., & Krüger, M. L. (2003). Educational leadership and student achievement: The elusive search for an association. *Educational Administration Quarterly, 39*(3), 398-425.

Yalçın, M. T., & Atasoy, R. (2021). Okul liderliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 103-112.

Yukl, G. (2018). *Örgütlerde liderlik* (Ş. Çetin ve R. Baltacı, Çev:). Ankara: Nobel.

Kaynakça

Avery, G. (2005). *Leadership for sustainable futures: Achieving success in a competitive world.* Edward Elgar Publishing.

Avery, G. C., & Bergsteiner, H. (2011a). Sustainable leadership practices for enhancing business resilience and performance. *Strategy & Leadership, 39*(3), 5–15.

Avery, G. C., & Bergsteiner, H. (2011b). How BMW successfully practices sustainable leadership principles. *Strategy & Leadership, 39*(6), 11-18.

Avery, G. C., & Bergsteiner, H. (2011c). *Sustainable leadership: Honeybee and locust approaches.* Routledge.

Balcı, A. (2001). *Etkili okul ve okul geliştirme: Kuram, uygulama ve araştırma* (Geliştirilmiş ikinci baskı). Pegem Akademi Yayınları.

Baumgärtner, S., & Quaas, M. (2010). What is sustainability economics? *Ecological Economics, 69*(3), 445-450.

Beltran, C. K., Zachariou, A., & Stevenson, R. B. (2012). Leading sustainable schools: Exploring the role of primary school principals. *Environmental Education Research, 18*(5), 671-692.

Bendell, J., Sutherland, N., & Little, R. (2017). Beyond unsustainable leadership: Critical social theory for sustainable leadership. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 8*(4), 418-444.

Birney, A., & Reed, J. (2009). *Sustainability and renewal: Findings from the leading sustainable school research project.* National College for Leadership of Schools and Children's Services. https://www.semanticscholar.org/paper/Sustainability-and-renewal%3A-findingsfrom-the-BirneyReed/ee92e72e4be5bb506b132f54d8ca62e3e6bfec3

Cerit, Y., & Yıldırım, B. (2017). İlkokul müdürlerinin etkili liderlik davranışları ile okul etkililiği arasındaki ilişki. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(3), 902-914.

CISL (2016). What is sustainability leadership? http://www.cisl.cam.ac.uk/executive-education/open-programmes/about-our-open-programmes/what-is-sustainability-leadership.

Cook, J. W. (2014). Sustainable school leadership: The teachers' perspective. *NCPEA International Journal of Educational Leadership Preparation, 9*(1).

Cruickshank, E. W., Schneeberger, K., & Smith, N. (2011). *A pocket guide to sustainable development governance* (2nd ed.). Commonwealth Secretariat.

Daly, H. E. (1992). U.N. conferences on environment and development: Retrospect on Stockholm and prospects for Rio. *Ecological Economics, 5*(1), 9–14.

Davies, B. (2006). *Leading the strategically focused school: Success and sustainability.* Paul Chapman.

Davies, B. (2007). Developing sustainable leadership. *British Educational Leadership, Management and Administration Society, 21*(3), 4-9.

Davies, B. (2009). *The essentials of school leadership.* Sage.

Diesendorf, M. (2000). Sustainability and sustainable development. In D. Dunphy, J. Benveniste, A. Griffiths, & P. Sutton (Eds.), *Sustainability: The*

corporate challenge of the 21st century (pp. 19-37). Allen & Unwin.

Evers, B. A. P. (2018). *Why adopt the sustainable development goals? The case of multinationals in the Colombian coffee and extractive sector* (Master's thesis). Erasmus University Rotterdam. http://hdl.handle.net/2105/41819

Ferdig, M. A. (2007). Sustainability leadership: Co-creating a sustainable future. *Journal of Change Management, 7*(1), 25-35.

Fullan, M. (2005). *Leadership & sustainability: System thinkers in action.* Corwin Press.

Gough, A. (2005). Sustainable schools: Renovating educational processes. *Applied Environmental Education and Communication, 4*, 339–351.

Goolamally, N., & Ahmad, J. (2014). Attributes of school leaders towards achieving sustainable leadership: A factor analysis. *Journal of Education and Learning, 3*(1), 122-133.

Gummerson, W. (2015). Augmenting sustainable leadership practices with complexity theory. *Literacy Information and Computer Education Journal, 6*(1), 1807-1815.

Halisdemir, M. (2024). *Eğitim yönetimi ve liderlikte güncel rotalar.* Nobel Bilimsel.

Hargreaves, A., & Fink, D. (2003a). Sustaining leadership. *Phi Delta Kappan, 84*(9), 693-700.

Hargreaves, A., & Fink, D. (2003b). The seven principles of sustainable leadership. http://jotamac.typepad.com/jotamacs_weblog/files/seven_principles.pdf

Hargreaves, A., ve Fink, D. (2006). *Sustainable leadership.* John Wiley & Sons.

Hargreaves, A. (2007). Sustainable leadership and development in education: Creating the future, conserving the past. *European Journal of Education, 42*(2), 223-233.

Horth, D., & Buchner, D. (2014). *Innovation leadership: How to use innovation to lead effectively, work collaboratively, and drive results.* Center for Creative Leadership.

Jackson, L. (2007). *Leading sustainable schools: What the research tells us.* National College for School Leadership. http://www.arcworld.org/downloads/14669_lead_sus_school%20(2).pdf

Jensen, B. B. (2005). Education for sustainable development—building capacity and empowerment. *Conference report on Education for Sustainable Development*, Esbjerg, CVU Vest, Denmark.

Kolk, A. (2016). The social responsibility of international business: From ethics and the environment to CSR and sustainable development. *Journal of World Business, 51*(1), 23–34.

Lambert, S. (2011). Sustainable leadership and the implications for the general further education college sector. *Journal of Further and Higher Education, 35*(1), 131-148.

Lambert, L. (2012). The perception and implementation of sustainable leadership strategies in further education colleges. *Journal of Leadership Education, 11*(2), 102-120.

Lewis, C., & Malmgren, P. (2018). *The leadership lab: Understanding leadership in the 21st century.* Kogan Page Publishers.

McIntyre, G., Hetherington, A., & Inskeep, E. (1993). *Sustainable tourism development: Guide for local planners.* World Tourism Organization.

Metcalf, L., & Benn, S. (2013). Leadership for sustainability: An evolution of leadership ability. *Journal of Business Ethics, 112*(3), 369–384.

Mısırdalı-Yangil, F. (2016). Bilgi toplumunda liderlik: Sürdürülebilir liderlik. *Sosyal Bilimler Dergisi, 48*, 128-143.

Mısırdalı-Yangil, F., & Öztürk-Başpınar, N. (2022). Mustafa Kemal Atatürk'ün liderlik tarzının sürdürülebilir liderlik açısından değerlendirilmesi. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(2), 323-350.

Peterlin, J., Pearse, N., & Dimovski, V. (2015). Strategic decision making for organizational sustainability: The implications of servant leadership and sustainable leadership approaches. *Economic and Business Review, 17*(3), 273-290.

Sajjad, A., Eweje, G., & Raziq, M. M. (2023). Sustainability leadership: An integrative review and conceptual synthesis. *Business Strategy and the Environment*, 2849–2867.

Senge, P. (2022). *Beşinci disiplin: Öğrenen organizasyon sanatı ve uygulaması* (M. Çelik, Çev.). Yapı Kredi.

Šimanskienė, L., & Župerkienė, E. (2014). Sustainable leadership: The new challenge for organizations. *Forum Scientiae Oeconomia, 2*(1), 81-93.

Suriyankietkaew, S., & Avery, G. (2016). Sustainable leadership practices driving financial performance: Empirical evidence from Thai SMEs. *Sustainability, 8*(4), 327.

Şişman, M. (2002). *Eğitimde mükemmellik arayışı: Etkili okullar.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Tokgöz, N., & Önce, S. (2009). Şirket sürdürülebilirliği: Geleneksel yönetim anlayışına alternatif. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 249-275.

UNESCO. (2012). *Education for sustainable development: Sourcebook.* France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. https://scholar.google.com.tr/scholar?q=UNESCO.+(2012).+Education+for+sustainable+development:+Sourcebook.+France:+United+Nations+Educational,+Scientific+and+Cultural+Organization.&hl=tr&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart pdf

Visser, W., & Courtice, P. (2011). Sustainability leadership: Linking theory and practice. *SSRN Electronic Journal.* 20 Temmuz 2024 tarihinde https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1947221 adresinden erişilmiştir.

World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *Our common future.* https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf

Yalçın, M. T. (2021). Okulda fiziki ortam. N. Özdemir, S. Turan ve Ö. Çoban (Ed.). *21. yüzyıl okullarını yeniden düşünmek* (ss. 399-426). Ankara: Pegem Akademi.

Zhai, T., & Chang, Y. C. (2019). The contribution of China's civil law to sustainable development: Progress and prospects. *Sustainability, 11*(1), 2-19.

Kaynakça

Akyürek, M. İ., ve Özdemir, M. (2021). Öğretmen liderliği ölçeğinin Türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*(2), 488-500.

Ayman, R., ve Hartman, E.L. (2004). Situational and contingency approaches to leadership. G.R. Goethals, G.J. Sorenson ve J.M. Burns (Ed.), *Encyclopedia of leadership - volume 1* (ss. 1429-1436). Sage.

Bertolin, M., ve Da Rin, D. (2020). Chatbots for K-12 education: Areview of recent advances, Opportunities, and Challenges. *Education Sciences, 10*(7), 181–191.

Beycioglu, K., ve Aslan, B. (2010). Öğretmen liderliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online, 9*(2), 2-13.

Bolat, Ö. (2023). Öğretmen liderliği davranış ölçeği: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (56), 1033-1056.

Chemers, M.M. (2004). Contingency leadership. G.R. Goethals, G.J. Sorenson ve J.M. Burns (Ed.), *Encyclopaedia of leadership - volume 1* (ss. 276-281). Sage.

Chiu, T. K., Xia, Q., Zhou, X., Chai, C. S., ve Cheng, M. (2023). Systematic literature review on opportunities, challenges, and future research recommendations of artificial intelligence in education. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 4*, 100-118.

Çetinkaya, A., ve Arastaman, G. (2024). Öğretmen Liderliği Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 44(1), 425-466.

Çoban, Ö. (2021a). Liderlik ve sorumluluk. Kasım Karataş (Ed.), *Eğitim ve 21.yy. becerileri*. (ss. 258-276). Nobel.

Çoban, Ö. (2021b). Okul yöneticisinin liderlik özellikleri. Nedim Özdemir, Selçuk Turan, Ömür Çoban (Eds.), *21. yy. okullarını yeniden düşünmek*. (ss. 45-68). Pegem.

Danielson, C. (2006). *Teacher leadership that strengthens professional practice*. Association for Supervision and Curriculum Development.

Demir, K. (2014). Öğretmen liderliği kültürü ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İlkogretim Online, 13*(2), 334-344.

Demir, K. (2020). Öğretmen liderliği. Kürşad Yılmaz (Ed.), *Liderlik: Kuram, araştırma, uygulama*. (ss. 558-570). Pegem.

Durnalı, M., ve Çoban, Ö. (2024). Artificial intelligence in higher education management: Innovations, opportunities and challenges. In R. A. González Lezcano & Ş. Orakçı (Eds.) *Innovation trends and educational technology in higher education* (pp. 501-516). Information Age Publishing.

Ghamrawi, N., Shal, T., ve Ghamrawi, N. A. (2024). Exploring the impact of AI on teacher leadership: Regressing or expanding?. *Education and Information Technologies, 29*(7), 8415-8433.

Guan, C., Mou, J., ve Jiang, Z. (2020). Artificial intelligence innovation in education: A twenty-year data-driven historical analysis. *International Journal of Innovation Studies, 4*(4), 134–147.

Güçlü, N. (2018). Liderliğe genel bir bakış. Nezahat Güçlü (Ed.), *Eğitim yönetiminde liderlik: Teori, araştırma ve uygulama*. (ss.1-16). Pegem.

Harris, A. (2005). Teacher leadership: More than just a feel-good factor. *Leadership and Policy in Schools, 4*(3), 201-219.

Harris, A., ve Muijs, D. (2003). *Teacher leadership: Principles and practices*. National College for School Leadership.

Hoy, W.K., ve Miskel, C.G. (2010). *Eğitim yönetimi*, Selahattin Turan (Çev. Ed.). Nobel.

Hwang, G. J., Xie, H., Wah, B. W., ve Gašević, D. (2020). Vision, challenges, roles and research issues of Artificial Intelligence in Education. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 1*, 100001, 1-5.

Katzenmeyer, M., ve Moller, G. (2001). *Awakening the sleeping giant: Helping teachers develop as leaders* (2nd ed.). Corwin Press.

Katzenmeyer, M., ve Moller, G. (2013). *Uyuyan devi uyandırmak*, Servet Özdemir (Çev. Ed.). Nobel.

Leithwood, K. (2012). *The Ontario leadership framework 2012 with a discussion of the research foundations.* Institute for Educational Leadership and the Ontario Ministry of Education.

Murphy, J. (2005). *Connecting teacher leadership and school improvement.* Corwin.

Neumerski, C. M. (2012). Rethinking instructional leadership, a review what do we know about principal, teacher, and coach instructional leadership, and where should we go from here?. *Educational Administration Quarterly, 49*(2), 310-347.

Northouse, P.G. (2016). *Leadership: Theory and practice*. (7th ed.). Sage.

Öztürk, İ. (2020). Liderlik özellikler yaklaşımı, davranışçı yaklaşım ve durumsallık yaklaşımı. Kürşad Yılmaz (Ed.), *Liderlik: Kuram, araştırma, uygulama*. (ss.7-42). Pegem.

Ramnarain, U., Ogegbo, A. A., Penn, M., Ojetunde, S., ve Mdlalose, N. (2024). Pre-service science teachers' intention to use generative artificial intelligence in inquiry-based teaching. *Journal of Science Education and Technology*, 1-14.

Robbins, S.R., ve Judge, T.A. (2019). *Örgütsel davranış*, İnci Erdem (Çev. Ed.). Nobel.

Sabuncuoğlu, Z., ve Tüz, M. (2018). *Örgütsel psikoloji*. Alfa Aktüel.

Schott, C., van Roekel, H., ve Tummers, L. G. (2020). Teacher leadership: A systematic review, methodological quality assessment and conceptual framework. *Educational Research Review, 31*, 1-24.

Senge, P. (2022). *Beşinci disiplin-Öğrenen organizasyon sanatı ve uygulaması*. Çelik, M. (Çev.). Yapı Kredi.

Shen, J., Wu, H., Reeves, P., Zheng, Y., Ryan, L., ve Anderson, D. (2020). The association between teacher leadership and student achievement: A meta-analysis. *Educational Research Review, 31*, 100357, 1-19.

Silva, D.Y., Gilbert, B., ve Nolan, J. (2000). Sliding the doors: Locking and unlocking the possibilities for teacher leadership. *Teacher Collage Record, 102*, 779-804.

Smylie, M. A., Conley, S., ve Marks, H. M. (2002). Exploring new approaches to teacher leadership for school improvement. *Yearbook of the National Society for the Study of Education, 101* (1), 162-188.

Sorenson, G.J. ve Goethals, G.R. (2004). Leadership theories: Overview. G.R. Goethals, G.J. Sorenson ve J.M. Burns (Ed.), *Encyclopaedia of leadership - volume 1* (ss. 867-874). Sage.

Şişman, M. (2020). *Eğitimde mükemmellik arayışı. Etkili okullar* (6.bas.). Pegem.

Tan, C. (2020). The learning school through a Daoist lens. *Oxford Review of Education, 46*(3), 393-407.

Taylor, M., Yates, A., Meyer, L. H., ve Kinsella, P. (2011). Teacher professional leadership in support of teacher professional development. *Teach. Teach. Educ. 27*, 85–94.

Turan, S. (2020). Liderlik nedir? Kürşad Yılmaz (Ed.). *Liderlik: Kuram, araştırma, uygulama*. (ss. 1-5). Pegem.

Tsai, S. C., Chen, C. H., Shiao, Y. T., Ciou, J. S., ve Wu, T. N. (2020). Precision education with statistical learning and deep learning: A case study in Taiwan. *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 17*, 1–13.

Wenner, J. A., ve Campbell, T. (2017). The theoretical and empirical basis of teacher leadership: A review of the literature. *Review of Educational Research, 87*(1), 134-171.

Yalçın, M. T., ve Atasoy, R. (2021). Okul liderliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 103-112.

Yılmaz, E., ve Jafarova, G. (2022). Öğretmen liderliği ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 328-346.

York-Barr, J., ve Duke, K. (2004). What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship. *Review of Educational Research, 74*(3), 255-316.

Yukl, G.A. (2010). *Leadership in organizations*. (7th ed.). Pearson.

Yukl, G.A. (2012). Effective leadership behaviour: What we know and what questions need more attention. *Academy of Management Perspectives, 26* (4), 66-85.

Zhang, L., Wu, T., Liu, L., Ren, P., ve Lin, C. (2022). The relationship between Chinese preschool principal leadership styles and teacher leadership: Exploring the mediating effect of psychological capital. *Frontiers in Psychology, 13*, 1-15.

Kaynakça

Aggarwal, A. (2021). *Global framework on core skills for life and work in the 21st century*. ILO.

Akpınar, T. ve Küçükgöksel, N. Ç. (2015). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik algısı ve girişimciliği engelleyen sebepler. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, *1*(1), 13-19.

Almlund, M., Duckworth, A. L., Heckman, J. ve Kautz, T. (2011). Personality Psychology and Economics. In. Hanu-s-hek E. A., Ma-chin S. ve Woessmann L. (Eds) *Handbook of the economics of education*. Elsevier, pp 1–181.

Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives: complete edition*. Addison Wesley Longman, Inc.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control* (Vol. 604). Freeman.

Barron, B. ve Darling-Hammond, L. (2008). *Teaching for meaningful learning: A review of research on inquiry-based and cooperative learning*. Jossey-Bass.

Baumeister, R. F. ve Vohs, K. D. (2007). Self-Regulation, ego depletion, and motivation. *Social and Personality Psychology Compass*, *1*(1), 115-128.

Baumrind, D. (1991). The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. *The journal of Early Adolescence*, *11*(1), 56-95.

Boaler, J. (2022). *Mathematical mindsets: Unleashing students' potential through creative mathematics, inspiring messages and innovative teaching*. John Wiley & Sons.

Bonwell, C. C. ve Eison, J. A. (1991). *Active learning: Creating excitement in the classroom. 1991 ASHE-ERIC higher education reports*. https://eric.ed.gov/?id=ED336049

Bronfenbrenner, U. (1979). The ecology of human development: Experiments by nature and design. *Harvard University Press*, *2*, 139-163.

Brookhart, S. M. (2010). *How to assess higher-order thinking skills in your classroom*. Ascd.

Byram, M. (1997). *Teaching and assessing intercultural communicative competence (Multilingual Matters)*. Multilingual Matters.

Claessens, B. J., Van Eerde, W., Rutte, C. G. ve Roe, R. A. (2007). A review of the time management literature. *Personnel Review*, *36*(2), 255-276.

Coiro, J., Knobel, M., Lankshear, C. ve Leu, D. J. (Eds.). (2014). *Handbook of research on new literacies*. Routledge.

Covey, S. R. (2020). *The 7 habits of highly effective people*. Simon ve Schuster.

Craft, A. (2005). *Creativity in schools: Tensions and dilemmas*. Routledge.

Çoban, Ö., Bozkurt, S., & Kan, A. (2019). Eğitim yöneticisi 21. yy. becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Education Journal, 27*(3), 1059-1071.

Darling-Hammond, L. (2006). Constructing 21st-century teacher education. *Journal of Teacher Education*, *57*(3), 300-314.

de Lourdes Cárcamo-Solís, M., del Pilar Arroyo-López, M., del Carmen Alvarez-Castañón, L. ve García-López, E. (2017). Developing

entrepreneurship in primary schools. The Mexican experience of "My first enterprise: Entrepreneurship by playing". *Teaching and Teacher Education*, *64*, 291-304.

Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Springer.

Denham, S. A., Bassett, H. H. ve Wyatt, T. M. (2010). Gender differences in the socialization of preschoolers' emotional competence. *New Directions for Child and Adolescent Development*, *2010*(128), 29-49.

Duckworth, A. L., Peterson, C., Matthews, M. D. ve Kelly, D. R. (2007). Grit: perseverance and passion for long-term goals. *Journal of Personality and Social Psychology*, *92*(6), 1087.

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D. ve Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, *82*(1), 405-432.

Eisenberg, N., Cumberland, A. ve Spinrad, T. (1998). Parental Socialization of Emotion. *Psy-chological Inquiry, 9* (4), 241-273.

Engel, S. (2011). Children's need to know: Curiosity in schools. *Harvard Educational Review*, *81*(4), 625-645.

Ennis, R. (2011). Critical thinking: Reflection and perspective Part II. *Inquiry: Critical thinking across the Disciplines*, *26*(2), 5-19.

Epstein, J. L. ve Sanders, M. G. (2000). Connecting home, school, and community: New directions for social research. In *Handbook of the sociology of education* (pp. 285-306). Springer US.

Fisher, D. ve Frey, N. (2015). *Improving Adolescent Litearcy: Content Area Strategies at Work*. Pearson.

Fullan, M. (2015). *The new meaning of educational change*. Teachers college press.

Gardner, H. E. (2008). *Multiple intelligences: New horizons in theory and practice*. Basic books.

Gartner, W. B. (1988). "Who is an entrepreneur?" is the wrong question. *American Journal of Small Business*, *12*(4), 11-32.

Geisinger, K. F. (2016). 21st century skills: What are they and how do we assess them?. *Applied Measurement in Education*, *29*(4), 245-249.

Goleman, D. (1995). *Emotional intelligence*. Bantam Books.

Graham, S. ve Perin, D. (2007). Writing next-effective strategies to improve writing of adolescents in middle and high schools.

Greenberg, M. T., Weissberg, R. P., O'Brien, M. U., Zins, J. E., Fredericks, L., Resnik, H. ve Elias, M. J. (2003). Enhancing school-based prevention and youth development through coordinated social, emotional, and academic learning. *American Psychologist*, *58*(6-7), 466.

Greenhow, C. (2011). Online social networks and learning. *On the Horizon*, *19*(1), 4-12.

Grolnick, W. S. ve Ryan, R. M. (1989). Parent styles associated with children's self-regulation and competence in school. *Journal of Educational Psychology*, *81*(2), 143.

Heckman, J. J., ve Kautz, T. (2012). Hard evidence on soft skills. *Labour Economics*, *19*(4), 451-464.

Hattie, J. (2008). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.

Hattie, J. ve Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of Educational Research*, *77*(1), 81-112.

Hitt, M. A., Ireland, R. D. ve Hoskisson, R. E. (1995). *Strategic management: Competitiveness and globalization: Cases*. West Publishing Company.

Hoover, J. J. ve Patton, P. R. (1995). *Teaching students with learning problems to use study skills: A teacher's guide.* Pro-Ed.

Humphrey, N., Kalambouka, A., Wigelsworth, M., Lendrum, A., Deighton, J. ve Wolpert, M. (2011). Measures of social and emotional skills for children and young people: A systematic review. *Educational and Psychological Measurement*, *71*(4), 617-637.

Jennings, P. A. ve Greenberg, M. T. (2009). The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes. *Review of Educational Research*, *79*(1), 491-525.

Jonassen, D. H. (2009). Learning to solve problems: An instructional design guide. *Gifted and Talented International*, *24*(2), 153-154.

Kagan, S. (1994). *Cooperative learning*. Kagan.

Kankaraš, M., De Fruyt, F. ve Primi, R. (2022, August). Theory and empirical practice in research on social and emotional skills. In *Frontiers in Education* (Vol. 7, p. 993878). Frontiers Media SA.

Kokotsaki, D., Menzies, V. ve Wiggins, A. (2016). Project-based learning: A review of the literature. *Improving Schools*, *19*(3), 267-277.

Kolster, R. (2021). Structural ambidexterity in higher education: excellence education as a testing ground for educational innovations. *European Journal of Higher Education*, *11*(1), 64-81.

Lederman, N. G. (1992). Students' and teachers' conceptions of the nature of science: A review of the research. *Journal of research in Science Teaching*, *29*(4), 331-359.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2011). *MEB 21. yüzyıl öğrenci profili*. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/21.%20yy_og_pro.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *21 Yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu*. Talim ve Terbiye Kurulu. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_05/11153521_21.yy_becerileri_ve_degerlere_yonelik_arastirma_raporu.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *Türkiye yüzyılı maarif modeli ortak metni.* https://tymm.meb.gov.tr/upload/brosur/2024programortakmetinOnayli.pdf

Miyamoto, K., Huerta, M. C. ve Kubacka, K. (2015). Fostering social and emotional skills for well-being and social progress. *European Journal of Education*, *50*(2), 147-159.

Morris, A. S., Silk, J. S., Steinberg, L., Myers, S. S. ve Robinson, L. R. (2007). The role of the family context in the development of emotion regulation. *Social Development*, *16*(2), 361-388.

Neck, H. M. ve Greene, P. G. (2011). Entrepreneurship education: known worlds and new frontiers. *Journal of Small Business Management*, *49*(1), 55-70.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and practice*. Sage publications.

Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion International*, *15*(3), 259-267.

OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) (2000). *Literacy in the information age: Final report of the International Adult Literacy Survey*. Paris: OECD, Statistics Canada.

OECD (2013). *PISA 2012 Results: Ready to Learn – Students' Engagement, Drive and Self-Beliefs (Volume III)*. OECD Publishing.

OECD (2015) *Skills for Social Progress: the power of social and emotional skills* (Paris, OECD Publishing).

OECD (2018). *PISA 2018 Results: Combined Executive Summaries.* OECD Publishing. https://www.oecd.org/pisa/Combined_Executive_Summaries_PISA_2018.pdf

OECD, P. (2019). Results (Volume I): What Students Know and Can Do. *PISA, OECD Publishing, Paris*.

OECD. (2004). Lifelong learning. *Observer*. February, 1–8. Gevonden op 30 juni 2005 op http://www.oecd.org/dataoecd/17/11/29478789.pdf

Önür, Z. ve Kozikoğlu, İ. (2019). Ortaokul öğrencilerinin 21. yüzyıl öğrenme becerileri. *Trakya Eğitim Dergisi*, *9*(3), 627-648.

Paul, R. ve Elder, L. (2013). *Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life: Pearson New International Edition*. Pearson Higher Ed.

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education, 93*(3), 223-231.

Rimm-Kaufman, S. E. ve Hulleman, C. S. (2015). Social and emotional learning in elementary school settings: Identifying mechanisms that matter. *Handbook of social and emotional learning: Research and practice*, 151-166.

Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton University Press.

Rotherham, A. J. ve Willingham, D. T. (2010). 21st-century" skills. *American Educator*, *17*(1), 17-20.

Sawyer, R. K. ve Henriksen, D. (2024). *Explaining creativity: The science of human innovation*. Oxford University Press.

Schonert-Reichl, K. A. ve Lawlor, M. S. (2010). The effects of a mindfulness-based education program on pre-and early adolescents' well-being and social and emotional competence. *Mindfulness*, *1*, 137-151.

Soh, T. M. T., Arsad, N. M. ve Osman, K. (2010). The relationship of 21st century skills on students' attitude and perception towards physics. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *7*, 546-554.

Sørensen, K., Van den Broucke, S., Fullam, J., Doyle, G., Pelikan, J., Slonska, Z., ... ve (HLS-EU) Consortium Health Literacy Project European. (2012). Health literacy and public health: a systematic review and integration of

definitions and models. *BMC Public Health*, *12*, 1-13.

Taylor, R. D., Oberle, E., Durlak, J. A. ve Weissberg, R. P. (2017). Promoting positive youth development through school-based social and emotional learning interventions: A meta-analysis of follow-up effects. *Child development*, *88*(4), 1156-1171.

Trilling, B. ve Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. John Wiley ve Sons.

Voogt, J. ve Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, *44*(3), 299-321.

Walker, R. J. (1996). Excellence with decency. *Equity and excellence in education*, *29*(1), 97-101.

Westheimer, J. ve Kahne, J. (2004). What kind of citizen? The politics of educating for democracy. *American Educational Research Journal*, *41*(2), 237-269.

Zimmerman, B. (2002). Becoming learner: Self-regulated overview. *Theory into Practice, 41*(2), 64–70.

Zimmerman, B. J. (2000). Attaining self-regulation: A social-cognitive perspective. In M. Boekaerts, P. Pintrich ve M. Zeidner (Eds.), *Handbook of self-regulation* (pp. 13–39). Academic Press.

Zins, J. ve Elias, M. (2006). *Social and emotional learning*. Children's needs III: Development, prevention, and intervention.

Kaynakça

Baker, T., & Smith, L. (2019). *Educ-AI-tion rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges.*

Barrat, J. (2023). *Our final invention: Artificial intelligence and the end of the human era.* Thomas Dunne Books.

Berendt, B., Littlejohn, A., & Blakemore, M. (2020). AI in education: Learner choice and fundamental rights. *Learning, Media and Technology, 45*(3), 312-324. https://doi.org/10.1080/17439884.2020.1786399

Chang, C.-W., Lee, J.-H., Chao, P.-Y., Wang, C.-Y., & Chen, G.-D. (2024). Exploring the possibility of using humanoid robots as instructional tools for teaching a second language in primary school. *Journal of Educational Technology & Society*, *13*(2), 13-24.

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: A Review. *IEEE Access, 8*, 75264-75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510

Coppin, B. (2004). *Artificial intelligence illuminated* (1st ed.). Jones and Bartlett Publishers.

Durnalı, M., & Çoban, Ö. (2024). Artificial intelligence in higher education management: Innovations, opportunities and challenges. In R. A. González Lezcano & Ş. Orakçı (Eds.), *Innovation trends and educational technology in higher education* (pp. 501-516). Information Age Publishing.

Gaurav, D., Kaushik, Y., Supraja, S., Yadav, M., Gupta, M. P., & Chaturvedi, M. (2022). Empirical study of adaptive serious games in enhancing learning outcome. *International Journal of Serious Games, 9*(2), Article 2. https://doi.org/10.17083/ijsg.v9i2.486

Heffernan, N. T., & Heffernan, C. L. (2014). The ASSISTments ecosystem: Building a platform that brings scientists and teachers together for minimally invasive research on human learning and teaching. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 24*(4), 470-497. https://doi.org/10.1007/s40593-014-0024-x

Huang, X. (2021). Aims for cultivating students' key competencies based on artificial intelligence education in China. *Education and Information Technologies, 26*(5), 5127-5147. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10530-2

Hussain, S., Lindh, J., & Shukur, G. (2024). The effect of LEGO training on pupils' school performance in mathematics, problem solving ability and attitude: Swedish data. *Journal of Educational Technology & Society*, *9*(3), 182-194.

Järvelä, S., Nguyen, A., & Hadwin, A. (2023). Human and artificial intelligence collaboration for socially shared regulation in learning. *British Journal of Educational Technology, 54*(5), 1057-1076. https://doi.org/10.1111/bjet.13325

Jones, K. M. L., Rubel, A., & LeClere, E. (2020). A matter of trust: Higher education institutions as information fiduciaries in an age of educational data mining and learning analytics. *Journal of the Association for Information Science and Technology, 71*(10), 1227-1241. https://doi.org/10.1002/asi.24327

Meade, M., Ogundamisi, R., & Tiratelli, M. (2023). Stay calm and educate. *ChangeMaker-funded project investigating SRI students' perspectives on generative AI.*

Richardson, J., & Milovidov, E. (with Europarat). (2019). *Digital citizenship education handbook: Being online, well-being online, rights online.* Council of Europe.

Rudolph, J., Tan, S., & Tan, S. (2023). ChatGPT: Bullshit spewer or the end of traditional assessments in higher education?. *Journal of applied learning and teaching, 6*(1), 342-363.

Rus, V., D'Mello, S., Hu, X., & Graesser, A. (2013). Recent advances in conversational intelligent tutoring systems. *AI Magazine, 34*(3). https://doi.org/10.1609/aimag.v34i3.2485

Schiff, D. (2022). Education for AI, not AI for education: The role of education and ethics in national AI policy strategies. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 32*(3), 527-563. https://doi.org/10.1007/s40593-021-00270-2

Tanaka, F., & Matsuzoe, S. (2012). Children teach a care-receiving robot to promote their learning: Field experiments in a classroom for vocabulary learning. *Journal of Human-Robot Interaction, 1*(1), 78-95. https://doi.org/10.5898/JHRI.1.1.Tanaka

Timms, M. J. (2016). Letting artificial intelligence in education out of the box: Educational cobots and smart classrooms. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26*(2), 701-712. https://doi.org/10.1007/s40593-016-0095-y

Yang, S. J. H., Ogata, H., Matsui, T., & Chen, N.-S. (2021). Human-centered artificial intelligence in education: Seeing the invisible through the visible. *Computers and Education: Artificial Intelligence, 2*, 100008. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100008

Kaynakça

Aktın, K., Karakaya, M., Türk, Z., & Aslan, Y. (2015). Okul öncesi dönemde farklı kültürlerin öğretimine yönelik uygulamalı bir çalışma. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2015*(4), 258-277.

Al-Dhamit, Y. and Kreishan, L. (2013). Gifted students' intrinsic and extrinsic motivations and parental influence on their motivation: from the self-determination theory perspective. *Journal of Research in Special Educational Needs, 16*(1), 13-23. https://doi.org/10.1111/1471-3802.12048

Aslan, M., & Doğan, S. (2020). Dışsal motivasyon, içsel motivasyon ve performans etkileşimine kuramsal bir bakiş. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *11*(26), 291-301.

Chao, C., Yu, T., & Yu, T. (2021). Understanding the factors influencing recycling behavior in college students: the role of interpersonal altruism and environmental concern. *International Journal of Sustainability in Higher Education, 24*(5), 969-985. https://doi.org/10.1108/ijshe-07-2020-0232

Çoban, Ö. (2021). Fiziksel, sosyal ve psikolojik yönleriyle sınıf. Mehmet Koçyiğit (Ed.), *Sınıf yönetimi.* (ss.29-58). Eğitim.

Deci, E. L., & Porac, J. (2015). Cognitive evaluation theory and the study of human motivation. In *The hidden costs of reward* (pp. 149-176). Psychology Press.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-determination theory: A macrotheory of human motivation, development, and health. *Canadian Psychology / Psychologie canadienne, 49*(3), 182–185. https://doi.org/10.1037/a0012801

Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Psychological review*, *95*(2), 256.

Elliot, A. J., & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal Of Personality And Social Psychology*, *72*(1), 218.

Ertaç, A., & Öztürk, B. (2023). Fen Öğretiminde Jigsaw Tekniğini Kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(2), 237-251.

Fan, W., & Williams, C. M. (2010). The effects of parental involvement on students' academic self-efficacy, engagement and intrinsic motivation. *Educational Psychology*, *30*(1), 53-74.

Fernández-Martínez, E., Díaz, E., Fernández-Peña, R., García-López, R., Fulgueiras-Carril, I., & Liébana-Presa, C. (2017). Social networks, engagement and resilience in university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 14*(12), 1488. https://doi.org/10.3390/ijerph14121488

Goodman, S., Jaffer, T., Keresztesi, M., Mamdani, F., Mokgatle, D., Musariri, M., ... & Schlechter, A. (2011). An investigation of the relationship between students' motivation and academic performance as mediated by effort. *South African Journal of Psychology*, *41*(3), 373-385.

Hallett, D., Nuñes, T., & Bryant, P. (2010). Individual differences in conceptual and procedural knowledge when learning fractions. *Journal of Educational Psychology, 102*(2), 395-406. https://doi.org/10.1037/a0017486

Hsieh, P., Sullivan, J. R., & Guerra, N. S. (2007). A closer look at college students: Self-efficacy and goal orientation. *Journal of advanced academics*, *18*(3), 454-476.

Hummel, J. H. (2014). Motivation: Origins of the extrinsic/intrinsic debate. *SOJ Psychology*, *1*(1), 1-5.

Işıkgöz, M., Sezan, T., & Yüksel, A. (2023). The mediating role of psychological resilience in the relationship between epidemic anxiety and academic motivation of physical education teacher candidates. *Physical Education of Students, 27*(2), 53-60. https://doi.org/10.15561/20755279.2023.0201

Iso-Ahola, S. and Dotson, C. (2016). Psychological momentum—a key to continued success. *Frontiers in Psychology, 7*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01328

Kadıoglu, C., & Kondakcı, E. U. (2014). Öğrenme stratejileri ve hedef yönelimleri arasındaki ilişki: çok düzeyli veri analizi. *Eurasian Journal of Educational Research*, *56*(56), 1-20.

Kotera, Y., Tsuda-McCaie, F., Edwards, A., Bhandari, D., & Maughan, G. (2021). Self-compassion in irish social work students: relationships between resilience, engagement and motivation. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(15), 8187. https://doi.org/10.3390/ijerph18158187

Lepper, M. R., Corpus, J. H., & Iyengar, S. S. (2005). Intrinsic and Extrinsic Motivational Orientations in the Classroom: Age Differences and Academic Correlates. *Journal of Educational Psychology, 97*(2), 184–196. https://doi.org/10.1037/0022-0663.97.2.184

Liu, X., Zhu, C., Dong, Z., & Luo, Y. (2024). The Relationship between Stress and Academic Self-Efficacy among Students at Elite Colleges: A Longitudinal Analysis. *Behavioral Sciences, 14*(7), 537.

Luthans, F. and Youssef-Morgan, C. (2017). Psychological capital: an evidence-based positive approach. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 4*(1), 339-366. https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113324

Meece, J., Anderman, E., & Anderman, L. (2006). Classroom goal structure, student motivation, and academic achievement. *Annual Review of Psychology, 57*(1), 487-503. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.56.091103.070258

Murcia, J. A. M., Coll, D., & Pérez, L. M. R. (2009). Self-determined motivation and physical education importance. *Human movement*, *10*(1), 5-11.

Nilsson, K. and Stomberg, M. (2008). Nursing students motivation toward their studies – a survey study. *BMC Nursing, 7*(1). https://doi.org/10.1186/1472-6955-7-6

Pao, M. (2017). Conceptualization of success in young adulthood. Child and Adolescent *Psychiatric Clinics of North America, 26*(2), 191-198. https://doi.org/10.1016/j.chc.2016.12.002

Papi, M., & Abdollahzadeh, E. (2012). Teacher motivational practice, student motivation, and possible L2 selves: An examination in the Iranian EFL context. *Language learning*, *62*(2), 571-594.

Passanisi, A., Buzzai, C., & Pace, U. (2022). Special education teachers: the role of autonomous motivation in the relationship between teachers' efficacy for inclusive practice and teaching styles. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(17), 10921. https://doi.org/10.3390/ijerph191710921

Rahman, H. (2021). The invisible cage: workers' reactivity to opaque algorithmic evaluations. *Administrative Science Quarterly, 66*(4), 945-988. https://doi.org/10.1177/00018392211010118

Romano, L., Angelini, G., Consiglio, P., & Fiorilli, C. (2021). Academic resilience and engagement in high school students: the mediating role of perceived teacher emotional support. *European Journal of Investigation in Health Psychology and Education, 11*(2), 334-344. https://doi.org/10.3390/ejihpe11020025

Ryan, R. M., Mims, V., & Koestner, R. (1983). Relation of reward contingency and interpersonal context to intrinsic motivation: A review and test using cognitive evaluation theory. *Journal of personality and Social Psychology*, *45*(4), 736.

Sanchíz, D., Perea-Rodriguez, M., Morón-Marchena, J., & Muñoz-Díaz, M. (2022). Positive adult education, learned helplessness and the pygmalion effect. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 19*(2), 778. https://doi.org/10.3390/ijerph19020778

Somyürek, S. (2009). Uyarlanabilir öğrenme ortamları: Eğitsel hiper ortam tasarımında yeni bir paradigma. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *2*(1).

Tan, M., Cai, L., & Bodovski, K. (2021). An active investment in cultural capital: structured extracurricular activities and educational success in china. *Journal of Youth Studies, 25*(8), 1072-1087. https://doi.org/10.1080/13676261.2021.1939284

Trigueros, R., Cangas, A., Bermejo, R., García, C., & Liria, R. (2019). Influence of emotional intelligence, motivation and resilience on academic performance and the adoption of healthy lifestyle habits among adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(16), 2810. https://doi.org/10.3390/ijerph16162810

Uyulgan, M. A., & Akkuzu, N. (2014). An Overview of Student Teachers' Academic Intrinsic Motivation. *Educational Sciences: Theory and Practice*, *14*(1), 24-32.

Wigfield, A., & Eccles, J. S. (2000). Expectancy–value theory of achievement motivation. *Contemporary educational psychology*, *25*(1), 68-81.

HALKLA İLİŞKİLERDE ARAŞTIRMA SÜRECİ

EDİTÖRLER
DOÇ. DR. NURULLAH ZAFER KARTAL
DR. ÖĞR. ÜYESİ HASAN RENÇBER

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLERDE ARAŞTIRMA SÜRECİ

Editörler: Doç. Dr. Nurullah Zafer Kartal, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Rençber

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5971-00-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HALKLA İLİŞKİLERDE ARAŞTIRMA SÜRECİ
Editörler: Doç. Dr. Nurullah Zafer Kartal, Dr. Öğr. Üyesi Hasan Rençber
V+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5971-00-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Altunışık, R., Boz, H., Gegez, A. E., Koç, E., Sığrı, Ü., Yıldız, E. ve Yüksel, A. (2023). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Yeni perspektifler* (2. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Arklan, Ü. ve Taşdemir, E. (2010). *Kurum içi halkla ilişkiler*. Literatürk.

Arklan, Ü., Rençber, H. ve Kartal, N. Z. (2021). Örgütlerde dijital halkla ilişkiler yönetimi. E. Eke (Ed.), *Yönetim* içinde (s. 393-418). Nobel.

Asna, A. (2012). *Kuramda ve uygulamada halkla ilişkiler*. Pozitif Yayınları.

Austin, E. W. ve Pinkleton, B. E. (2008). *Strategic public relations management* (3. Baskı). Lawrence Erlbaum Associates.

Berg, B. L. ve Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (H. Aydın, Çev. Ed.), Eğitim Yayınevi.

Bıçakçı, İ. (2002). *İletişim ve halkla ilişkiler "eleştirel bir yaklaşım"*. MediaCat Medya Hizmetler.

Bobbitt, R. ve Sullivan, R. (2014). *Developing the public relations campaign* (3. Baskı). Pearson.

Budak, G. ve Budak, G. (2014). *İmaj mühendisliği vizyonundan halkla ilişkiler* (6. Baskı). Nobel.

Canöz, K. ve Canöz, N. (2020). *Halkla ilişkiler.* Palet Yayınları.

Coombs, W. T. (2013a). Public relations research. R. L. Heath (Ed.), *Encyclopedia of public relations* (2. Baskı) içinde (s. 735-737). SAGE.

Coombs, W. T. (2013b). Research goals. R. L. Heath (Ed.), *Encyclopedia of public relations* (2. Baskı) içinde (s. 792). SAGE.

Coombs, W. T. (2013c). Research objectives. R. L. Heath (Ed.), *Encyclopedia of public relations* (2. Baskı) içinde (s. 792-793). SAGE.

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Anı Yayıncılık.

Erdoğan, İ. (2014). *Teoride ve pratikte halkla ilişkiler* (3. Baskı). Erk Yayınları.

Gregory, A. (2010). *Planning and managing public relations campaigns* (3. Baskı). Kogan Page Limited.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Henslowe, P. (1999). *Public relations a practical guide to the basics*. Kogan Page Limited.

Holladay, S. J. (2013). Sampling. R. L. Heath (Ed.), *Encyclopedia of public relations* (2. Baskı) içinde (s. 815-816). SAGE.

Karaca, S. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Gazi Kitabevi.

Kartal, N. Z. (2023). *Halkla ilişkiler kavramlarına giriş*. Literatürk.

Knights, K. (2001). *Strategic planning in public relations*. Thorogood.

Kruckeberg, D. (2023). Foreword. D. Pompper, K. R. Place ve C. K. Weaver (Ed.), *The routledge companion to public relations* içinde (s. xii-xvii). Routledge.

Lattimore, D., Baskin, O., Heiman, S. T. ve Toth, E. L. (2012). *Public relations the profession & the practice* (4. Baskı). McGraw-Hill.

Lawson, R. (2006). *The PR buzz factor*. Kogan Page.

Michaelson, D. ve Stacks, D. W. (2010). *A professional and practitioner's guide to public relations research, measurement, and evaluation* (2. Baskı). Business Expert Press.

Neuman, W. L. (2014). *Toplumsal araştırma yöntemleri, nitel ve nicel yaklaşımlar I* (7. Baskı). (S. Özge, Çev.), Siyasal Kitabevi.

Odabaş, H. ve Çetintaş, H. B. (2015). İletişim araştırmalarında etik sorunlar, intihal-kaynak gösterme ve bibliyografik veri yönetimi. B. Yıldırım (Ed.), *İletişim araştırmalarında yöntemler* içinde (s. 463-479). Literatürk.

Oliver, S. (2007*). Public relations strategy* (2. Baskı). Kogan Page.

Özer, M. A. (2015). *Halkla ilişkiler dersleri* (3. Baskı). Adalet Yayınevi.

Peltekoğlu, F. B. (2009). *Halkla ilişkiler nedir* (6. Baskı)*?* Beta Basım Yayım Dağıtım.

Rençber, H. (2019). Siyasal iletişimde teknolojinin dijital dönüşümü. B. Solmaz (Ed.), *Siyasal iletişimin dijital dönüşümü* içinde (s. 71-106). Literatürk.

Salı, J. B. (2015). Araştırma önerisi hazırlama. B. Yıldırım (Ed.), *İletişim araştırmalarında yöntemler* içinde (s. 85-103). Literatürk.

Seitel, F. P. (2016). *Halkla ilişkiler uygulaması* (12. Baskı). (S. Mengü, Çev. Ed.), Nobel.

Soy, S. ve Sandıkcı, Y. T. (2024). Kriz dönemlerinde imaj yönetimi: Halkla İlişkiler Uygulama Süreci Çerçevesinde Bir Yol Haritası. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *23*(90), 882-902.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri* (7. Baskı). Anı Yayıncılık.

Szondi, G. ve Theilmann, R. (2009). Public relations research and evoluation. R. Tench ve L. Yeomans (Ed.), *Exploring public relations* (2. Baskı) içinde (s. 198-221). Pearson Education.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2008). *İşletmelerde halkla ilişkiler* (2. Baskı). Seçkin.

Tosun, N. B., Uraltaş, N. T., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., Dönmez, M., Çerçi, M., Ülker, Y., Cesur, D. K., Varol, E., Kiçir, İ. (2018). *Reklam yönetimi.* Nobel.

Watson, T. ve Noble, P. (2005). *Evaluating public relations*. Kogan Page Limited.

Wolstenholme, S. (2013). What public relations is and what it is not? S. Wolstenholme (Ed.), *Introduction to public relations* içinde (s. 1-31). Pearson Education.

Yıldırım, İ. E. (2017). *İstatistiksel araştırma yöntemleri* (3. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Zappala, J. M. ve Carden, A. R. (2007). *Public relations worktext* (2. Baskı). Lawrence Erlbaum Associates.

Kaynakça

Aşkun, İ. C. ve Tokat, B. (2017). *İşletmelerde örgüt yapısı ve yönetimi.* Ekin Yayınevi.

Akşit, H. (2008). *Yönetim ve yöneticilik*. Kum Saati Yayınları.

Akdemir, A. (2018). Stratejik amaçların belirlenmesi: Stratejik niyet hiyerarşisi. A. Akdemir, & İ. C. Ulukan (Ed.), *Stratejik Yönetim* içinde (s. 46-65). Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Amerika Halkla İlişkiler Derneği. (2024). *About public relations*. https://www.prsa.org/about/all-about-pr adresinden 10 Ekim 2024 tarihinde alınmıştır.

Argenti, J. (1969). Defining corporate objectives. *Long Range Planning, 1*(3), 24-27. https://doi.org/10.1016/0024-6301(69)90068-5

Arklan, Ü. (2013). *Halkla ilişkiler ve bilgi edinme hakkı: Türk kamu yönetimi açısından bir yaklaşım* (2. Baskı). Literatürk Yayınları.

Arklan, Ü. ve Akdağ, M. (2010). Halkla ilişkilerin pusulası: Politika. *e-Journal of New World Sciences Academy Humanities*, *5*(1), 1-21. https://doi.org/10.12739/10.12739

Atıgan, F. (2014). *Yönetim ve organizasyon* (2. Baskı). Nobel.

Botan, C. H. ve Taylor, M. (2004). Public relations: State of the field. *Journal of Communication, 54*(4), 645-661. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2004.tb02649.x

Boyd Jr, H. W. ve Levy, S. J. (1966). What kind of corporate objectives? *Journal of Marketing, 30*(4), 53-58. https://doi.org/10.1177/002224296603000412

Budak, G. ve Budak, G. (2014). *İmaj mühendisliği vizyonundan halkla ilişkiler* (6. Baskı). Nobel.

Buyurgan, M. (2024). *Ülker hakkında*. https://www.ulker.com.tr/tr/ulker-hakkinda/ceo adresinden 10 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Cardwell, L. A., Williams, S. ve Pyle, A. (2017). Corporate public relations dynamics: Internal vs. external stakeholders and the role of the practitioner. *Public Relations Review, 43*, 152–162. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2016.11.004

Çamdereli, M. (2005). *Ana çizgileriyle halkla ilişkiler* (2. Baskı). Salyangoz Yayınları.

Dozier, D. M. (1990). The innovation of research in public relations practice: Review of a program of studies. *Public Relations Research Annual, 2*(1-4), 3-28. https://doi.org/10.1207/s1532754xjprr0201-4_1

Dumitraşcu, M. ve Feleagă, L. (2019). Mission, vision, and values of organizations, the catalysts of corporate social responsibility. *Audit Financiar, 17*(1), 142-148. http://dx.doi.org/10.20869/audıtf/2019/153/007

Eren, E. (2010). *Stratejik yönetim ve işletme politikası.* Beta Basım Yayım.

Ergin, H. (1997). *Stratejik yönetim muhasebesi* (2. Baskı). Kütahya Express Matbaası.

Erkuş, A. (2012). Stratejik yönetim ve liderlik. F. Okumuş, M. Koyuncu ve E. Günlü (Ed..), *İşletmelerde stratejik yönetim* içinde (s. 249-273). Seçkin Yayıncılık.

Garih , Ü. (2004). *Yönetim teknikleri.* Hayat Yayınları.

Gartenberg, C., Prat, A. ve Serafeim, G. (2019). Corporate purpose and financial performance. *Organization Science*, *30*(1), 1-18. https://doi.org/10.1287/orsc.2018.1230

Geçikli, F. (2008). *Halkla ilişkiler ve iletişim.* Beta Basım Yayım.

Genç, N. (2007). *Meslek yüksekokulları için yönetim ve organizasyon.* Seçkin Yayıncılık.

Guiso , L., Sapienza, P. ve Zingales, L. (2015). The value of corporate culture. *Journal of Financial Economics, 117*, 60-76. https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2014.05.010

Henderson, R. ve Steen, E. V. (2015). Why do firms have "purpose"? The firm's role as a carrier of identity and reputation. *American Economic Review: Papers & Proceedings, 105*(5), 326–330. https://doi.org/10.1257/aer.p20151072

Hirota, S., Kubo, K., Miyajima, H., Hong, P. ve Park, Y. W. (2010). Corporate mission, corporate policies and business outcomes: Evidence from Japan. *Management Decision, 48*(7), 1134-1153. https://doi.org/10.1108/00251741011068815

Hon, L. C. ve Grunig, J. E. (1999). Guidelines for measuring relationships in public relations. *Institute for Public Relations*, 1-40.

Hutton, J. G., Goodman, M. B., Alexander, J. B. ve Genest, C. M. (2001). Reputation management: the new face of corporate public relations? *Public Relations Review, 27*, 247–261. https://doi.org/10.1016/S0363-8111(01)00085-6

Joachim, A. (2010). Interface between corporate vision, mission and production and operations management. *Global Journal of Management and Business Research, 10*(2), 18-22.

Jones, R. (2010). Corporate branding: The role of vision in implementing the corporate brand. *Innovative Marketing, 6*(1), 44-57.

Kartal, N. Z. (2023). *Halkla ilişkiler kavramlarına giriş*. Literatürk.

Kartal, N. Z. (2022). Epistemolojik perspektiften halkla ilişkiler ve örgütsel davranış. N. Z. Kartal (Ed.), *Halkla ilişkiler ve örgütsel davranış* içinde (s. 13-36). Literatürk.

Köprülü, A. Ş. ve Alkan, O. (2021). https://www.medipol.edu.tr/sites/default/files/document/SD_Dergi_Sayi1-32 39.sayfalar_Osman_Alkan_Sefik_Koprulu.pdf adresinden 12 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Kantabutra, S. ve Avery, G. C. (2010). The power of vision: Statements that resonate. *Journal of Business Strategy, 31*(1), 37-45. https://doi.org/10.1108/02756661011012769

Karaman, A. (2005). *Nasıl ve niçin vizyon yönetimi.* Kültür Sanat Yayıncılık.

Mintzberg, H. (2014). *Örgütler ve yapıları: Yönetim politikası teorisi serisi*. A. Aypay (Düz.). Nobel.

Mirze, K. S. (2014). *İşletmelerde stratejik planlama*. Nobel.

Okmeydan, B. S. (2020). Kurumsal halkla ilişkiler aracı olarak bloglar: Türkiye'deki bankaların bloglarına yönelik bir inceleme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 23*(2), 443-459. https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.684956

Pearce II, J. A. ve David, F. (1987). Corporate mission statements: The bottom line. *Academy of Management Executive, 1*(2), 109-116. https://doi.org/10.5465/AME.1987.4275821

Peltekoğlu, F. B. (2022). *Halkla ilişkiler nedir?* (11. Baskı). Beta Basım Yayım.

Peršič, A. ve Markič, M. (2013). The impact of social responsibility vision and strategy on successful corporate operations. *Managing Global Transitions: International Research Journal, 11*(1), 27-40.

PR Atölye. (2023). *Halkla İlişkiler Uygulamalarında 4 Adım*. https://www.pratolye.com/halkla-iliskiler-uygulamalarinda-4-adim#:~:text=Ara%C5%9Ft%C4%B1rma%2C%20halkla%20ili%C5%9Fkiler%20uygulama%20s%C3%BCre%C3%A7lerinin,ve%20duygular%C4%B1n%C4%B1%20belirlemelerine%20yard%C4%B1mc%C4%B1%20olur. adresinden 27 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Rençber, H. ve Arklan, Ü. (2023). Yeşil Halkla İlişkiler, Z. T. Gencer (Ed.), *İklim İletişimi* içinde, (s. 7-22). Eğitim Yayınevi.

Sørensen, J. P. (2002). The strength of corporate culture and the reliability of firm performance. *Administrative Science Quarterly, 47*(1), 70-91. https://doi.org/10.2307/3094891

Seitel, F. P. (2016). *Halkla ilişkiler uygulaması* (12. Baskı). (Ç. S. Mengü, Çev. Ed.), Nobel.

Shetty, Y. K. (1979). New look at corporate goals. *California Management Review, 22*(2), 71-79. https://doi.org/10.2307/41165322

Smith, R. D. (2021). *Strategic planning for public relations* (6. Baskı). Routledge Taylor & Francis Group.

Şahin, L. (2018). *İşletmeler için politika ve değerler neden önemlidir?* https://www.profdrleventsahin.com/isletmeler-icin-politika-ve-degerler-neden-onemlidir.html adresinden 18 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Şatır, Ç. K., Sümer, F. E. ve Demir, Z. G. (2017). *Stratejik halkla ilişkiler ve uygulamaları* (2. Baskı). Nobel.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2024). *Güncel Türkçe sözlük*. https://sozluk.gov.tr/ adresinden 3 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Torlak, Ö. (2016). *İkiyüzlü pazarlama: Değer değişimini değersizleştirmek.* Beta Basım Yayım.

Unilever. (2024). *Sustainability* . https://www.unilever.co.uk/sustainability/purpose-values-principles/ adresinden 11 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Ülgen, H., ve Mirze, K. S. (2010). *İşletmelerde stratejik yönetim.* Beta Basım Yayım.

Ülger, B. (2003). *İşletmelerde iletişim ve halkla ilişkiler.* Der Yayınevi.

Yayınoğlu, E. P. (2010). Halkla İlişkiler yönetiminde araştırma ve sahaya dayalı araştırmaların yürütülmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 19*(2), 199-222.

Çevrenin araştırılması, organizasyonların çevredeki geniş kapsamlı meseleler karşısında harekete geçmelerini veya tepki vermelerini sağlarken, bu süreç her zaman bir iletişim boyutunu içerir. Makro çevredeki ekonomik, sosyal, bilimsel ve teknolojik gelişmeler hem organizasyonun hem de hedef kitlelerin tutum ve kararlarını etkiler, bu nedenle halkla ilişkiler stratejileri bu bağlamda şekillendirilmelidir. Halkla ilişkiler uygulayıcıları, organizasyonun iç ve dış bağlamındaki değişimleri anlamak için çevresel izleme yapmalı ve programlarını bu faktörleri dikkate alarak oluşturmalıdır.

Kaynakça

Araujo, L., Dubois, A. ve Gadde, L. E. (1999). Managing Interfaces with Suppliers. *Industrial Marketing Management*, *28*(5), 497-506. https://doi.org/10.1016/S0019-8501(99)00077-2

Austin, E. W. ve Pinkleton, B. E. (2006). *Strategic public relations management: Planning and managing effective communication programs* (2. Baskı). L. Erlbaum Associates, Inc.

Aytekin, P. (2007). Yeşil pazarlama stratejileri. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler*, *5*(2), 1-20.

Bhargava, A. (2024). Revolutionizing Public Relations: The Impact of Technology. *Global Alliance*. https://www.globalalliancepr.org/thoughts/2024/5/16/revolutionizing-public-relations-the-impact-of-technology adresinden 01 Kasım 2024 tarihinde alındı.

Bowen, S. A. (2013). Encyclopedia of public relations. R. L. Heath (Ed.), *Mission and Vision Statements* (2. Baskı) içinde (s. 570-572). SAGE Publications, Inc.

Bowen, S. A. ve Rawlins, B. L. (2013). Encyclopedia of public relations. R. L. Heath (Ed.), *Publics* (2. Baskı) içinde (s. 760-762). SAGE reference.

Campbell, D. J. ve Craig, T. (2005). *Organisations and the business environment* (2. Baskı). Elsevier Butterworth-Heinemann.

Cherunilam, F. (2009). *Elements of Business Environment*. Global Media.

Fernando, A. C. (2011). *Business Environment*. Pearson Education India.

Franklin, B. (Ed.). (2009). *Key concepts in public relations*. SAGE.

Gregory, A. (2000). Systems theories and public relations practice. *Journal of Communication Management*, *4*(3), 266-277. https://doi.org/10.1108/eb023525

Gregory, A. (2010). *Planning and managing public relations campaigns: A strategic approach* (3. Baskı). Kogan Page.

Gregory, A. (2012). Public relations and management. A. Theaker (Ed.), *The public relations handbook* içinde (s. 35-51). Routledge.

Grunig, J. E. ve Hunt, T. (1984). *Managing public relations*. Holt, Rinehart and Winston.

Grunig, J. E. ve Repper, F. C. (2005). Stratejik yönetim, kamular ve gündemler (E. Özsayar, Çev.). Görpe, Serra (Ed.), *Halkla ilişkilerde ve iletişim yönetiminde mükemmellik* içinde (s. 131-172). Rota yayınları.

Hart, J. L. (2013). Culture. R. L. Heath (Ed.), *Encyclopedia of public relations* (2. Baskı) içinde

(s. 240-243). SAGE reference.

Hultman, K. (2005). Evaluating Organizational Values. *Organization Development Journal*. *23*(3), 39-48.

Kelly, P. ve Ashwin, A. (2013). *The business environment*. Cengage Learning.

Lattimore, D. (Ed.). (2012). *Public relations: The profession and the practice* (4. Baskı). McGraw-Hill.

Listra, E. (2015). The Concept of Competition and the Objectives of Competitors. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *213*, 25-30. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.398

O'Donnell, A. (2023). *Public relations and communications: From theory to practice*. Routledge.

Otter, D. (2011). The technological environment. P. Wetherly ve D. Otter (Ed.), *The business environment: Themes and issues* (2. Baskı) içinde (s. 63-85). Oxford Univ. Press.

Pearce, J. (1982). The Company Mission as a Strategic Tool. *MIT Sloan Management Review*, *23*, 15-24.

Plowman, K. D. (2013). *Encyclopedia of public relations* (2. Baskı) içinde (s. 905-908). R. L. Heath (Ed.), SAGE reference.

Porter, M. E. (1998). *Competitive strategy: Techniques for analyzing industries and competitors: with a new introduction*. Free Press.

PRSA. (2024). *About Public Relations*. www.https://www.prsa.org/about/all-about-pr adresinden 01 Kasım 2024 tarihinde alındı.

Smith, R. D. (2021). *Strategic planning for public relations* (6. Baskı). Routledge.

Tellan, D. (2015). Pazarlama iletişimi ekseninde çevrecilik: Yeşil kurum, marka ve halkla ilişkiler. *Atatürk İletişim Dergisi*, *9*(9), 77-89.

Tench, R. ve Waddington, S. (2021). *Exploring public relations and management communication* (5. Baskı). Pearson.

Theaker, A. (2012). *The public relations handbook* (4. Baskı). Routledge.

Wetherly, P. ve Otter, D. (2011). *The business environment: Themes and issues* (2. Baskı). Oxford Univ. Press.

White, J. (2021). Disinformation, fake news and social reality. R. Tench ve S. Waddington (Ed.), *Exploring public relations and management communication* (5. Baskı) içinde (s. 233-243). Pearson.

Worthington, I. ve Britton, C. (2006). *The business environment* (5. Baskı). FT/Prentice Hall.

Worthington, I., Britton, C. ve Thompson, E. (2018). *The business environment: A global perspective* (8. Baskı). Pearson.

Kaynakça

Arklan Ü., Kartal N. Z. ve Rençber H. (2021). Dijital kozmosta kriz halleri. E. Diker ve G. Çalışır (Ed.), *İletişim çalışmalarında güncel yaklaşımlar ve araştırmalar* içinde (1. Baskı, s. 11-34). Eğitim Yayınevi.

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı, Y. T. (2022). *İnsan ve toplumun dijitalleşmesi: İletişim.* E. Eke ve M. T. Uysal (Ed.), Dijital insan ve dijital toplum: Geçmiş, bugün ve gelecek perspektifi içinde (1. Baskı, s. 159-186). Nobel Akademik Yayıncılık.

Arvai, J. ve Rivers, L. (2014). *Effective risk communication* (1. Baskı). Routledge.

Avery, E. J., Lariscy, R. W., Kim, S. ve Hocke, T. (2010). A quantitative review of crisis communication research in public relations from 1991 to 2009. *Public Relations Review*, *36*(2), 190-192.

Babatunde, K. A. (2022). Public relations and social media for effective crisis communication management. *Jurnal Bina Praja, 14*(3), 543-553.

Balog-Way, D., McComas, K. ve Besley, J. (2020). The evolving field of risk communication. *Risk Analysis*, *40*(1), 2240-2262.

Borodzicz, E. (2011*). Crisis management. Guidance and good practice*. University of Porsmouth.

Botan, C. H. ve Taylor, M. (2004). Public relations: State of the field. *Journal of Communication*, *54*(4), 645-661.

Bowen, S. A. (2005). A practical model for ethical decision making in issues management and public relations*. Journal of Public Relations Research*, *17*(3), 191-216.

Bütschi, G. ve Steyn, B. (2006). Theory on strategic communication management is the key to unlocking the boardroom. *Journal Of Communication Management*, *10*(1), 106-109.

Carfora, V. ve Catellani, P. (2021). The effect of persuasive messages in promoting home-based physical activity during covıd-19 pandemic. *Frontiers in Psychology*, 12, 644050.

Çınarlı, İ. (2014). Stratejik iletişim yönetimi bağlamında paydaş kuramı'nın eleştirel bir değerlendirmesi, *Istanbul University Faculty of Communication Journal*, (46), 23-36.

Dewer, L. T. (2005). Risk issues management. M. Regester ve J. Larkin (Ed.), *Risk ıssues and crisis managenment: A casebook of best practice (PR in Practice)* (4. Baskı) içinde (s.7-37). Chartered Instıtute of Public Relations.

Erkan, G. ve Ayhan, A. (2018). Siyasal iletişimde dezenformasyon ve sosyal medya: Bir doğrulama platformu olarak teyit. org. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayısı), 202-223.

Falkheimer, J. ve Heide, M. (2014). From public relations to strategic communication in Sweden. *Nordicom Review*, *35*(2), 123-138.

Filiz, E. (2007). *Türk kamu yönetiminde kriz yönetimi*. Aktüel Yayınları.

Frewer, L. (2004). The public and effective risk communication. *Toxicology Letters*, *149*(1-3), 391-397.

Hallahan, K., Holtzhausen, D., Van Ruler, B., Vercic, D. ve Sriramesh, K. (2007). Defining strategic communication. *International Journal of Strategic Communication*, *1*(1), 3–35.

Hampel, J. (2006). Different concepts of risk–A challenge for risk communication. *International Journal Of Medical Microbiology*, *296*, 5-10.

Heath, R. L. (1998). New communication technologies: An issues management point of view. *Public Relations Review*, *24*(3), 273-288.

Heath, R. L. (2002). Issues management: Its past, present and future. *Journal of Public Affairs, 2*(4), 209-214.

Heath, R. L. (2006). Onward into more fog: Thoughts on public relations' research directions. *Journal Of Public Relations Research*, *18*(2), 93-114.

Heath, R. L. ve Cousino, K. R. (1990). Issues management: End of first decade progress report. *Public Relations Review*, *16*(1), 6-18.

Heath, R. L. Motion, J. ve Leitch, S. (2009a). Power and public relations: Paradoxes and programmatic thoughts. *Public Realitons Research Confrence that Matters to the Practice*, 190-212.

Heath, R. L., Lee, J. ve Ni, L. (2009b). Crisis and risk approaches to emergency management planning and communication: The role of similarity and sensitivity. *Journal of Public Relations Research*, *21*(2), 123-141.

Heilbrun, K., Dvoskin, J., Hart, S. ve McNiel, D. (1999). Violence risk communication: Implications for research, policy, and practice. *Health, Risk and Society, 1*(1), 91-105.

Ihlen, Ø. (2010). Love in tough times: Crisis communication and public relations. *The Review of Communication*, *10*(2), 98-111.

Jaques, T. (2007). Issue management and crisis management: An integrated, non-linear, relational construct. *Public Relations Review*, *33*(2), 147-157.

Jardine, C. G., ve Hrudey, S. E. (1997). Mixed messages in risk communication. *Risk Analysis*, *17*(4), 489-498.

Karaağaç, T. (2013). Kriz yönetimi ve iletişim. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* (49). 117-132.

King, W. R., Marks Jr, P. V. ve McCoy, S. (2002). The most important issues in knowledge management. *Communications of the ACM*, *45*(9), 93-97.

Lauzen, M, M. (1995). Public relations manager involvement in strategic issue diagnosis. *Public Relations Review*, *21*(4), 287-304.

Lauzen, M, M. (1997). Understanding the relation between public relations and issues management. *Journal of Public Relations Research*, *9*(1), 65-82.

Lee, Y., Kim, J., Mah, S. ve Karr, A. (2024). Entrepreneurship in times of crisis: A comprehensive review with future directions. *Entrepreneurship Research Journal*, *14*(3), 905-950.

Lerbinger, O. (1997). *The crisis manager: Facing risk and responsibility* (2. Baskı). Erlbaum.

Lock, I., Wonneberger, A., Verhoeven, P. ve Hellsten, I. (2020). Back to the roots? The applications of communication science theories in strategic communication research. *International Journal of Strategic Communication*, *14*(1), 1-24.

Maor, M. (2020). Strategic communication by regulatory agencies as a form of reputation management: *A Strategic Agenda. Public Administration*, *98*(4), 1044-1055.

McComas, K. A. (2006). Defining moments in risk communication research: 1996–2005. *Journal Of Health Communication*, *11*(1), 75-91.

Michelsen, N. ve Colley, T. (2019). The field of strategic communications professionals: A new research agenda for ınternational security. *European Journal of International Security, 4*(1), 61-78.

Ozanne, L. K., Ballantine, P. W. ve Mitchell, T. (2020). Investigating the methods and effectiveness of crisis communication. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *32*(4), 379-405.

Öztürk, O. M. (2004). *Dış politikada kriz yönetimi*. Odak Yayın ve Dağıtım.

Palenchar, M. J. (2008). Risk communication and community right to know: A public relations obligation to inform. *Public Relations Journal*. *2*(1), 1-26.

Palenchar, M. J. ve Heath, R. L. (2007). Strategic risk communication: Adding value to society. *Public Relations Review*, *33*(2), 120-129.

Qiu, W., Rutherford, S., Chu, C., Mao, A. ve Hou, X. (2016). Risk communication and public health. *Global Journal of Medicine and Public Health*, *5*(4), 1-11.

Ren, C. H. (2000). Understanding and managing the dynamics of linked crisis events. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, *9*(1), 12-17.

Reynolds, B., Galdo, J. H., Sokler, L. ve Freimuth, V. S. (2002). *Crisis and emergency risk communication.* Centers for Disease Control and Prevention.

Sandhu, S. (2009). Strategic communication: An institutional perspective. *International Journal of Strategic Communication, 3*(2), 72-92.

Sayar, T. E. ve Duğan, Ö. (2017). Liderlerin kriz dönemlerinde sosyal medya kullanımı: Recep Tayyip Erdoğan örneği. *İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *15*, 303-314.

Steyn, B. (2000). *Strategic management roles of the corporate communication function.* University of Pretoria.

Steyn, B. ve De Beer, E. (2012). Conceptualising strategic communication management (SCM) in the context of governance and stakeholder inclusiveness. *Communicare: Journal for Communication Sciences in Southern Africa, 31*(2), 29-55.

Steyn, B. ve Niemann, L. (2014). Strategic role of public relations in enterprise strategy, governance and sustainability: A normative framework. *Public Relations Review*, *40*(2), 171-183.

Thomas, G. F. ve Stephens, K. J. (2015). An introduction to strategic communication. *International Journal of Business Communication*, *52*(1), 3-11.

Thomsen, S. R. (1995). Using online databases in corporate issues management. *Public Relations Review, 21*(2), 103-122.

Wang, J., Hutchins, H. M. ve Garavan, T. N. (2009). Exploring the strategic role of human resource development in organizational crisis management. *Human Resource Development Review, 8*(1), 22-53.

Weiner, D. (2006). Crisis communications: Managing corporate reputation in the court of public opinion. *Ivey Business Journal, 70*(4), 1-6.

Weiss, J. W. (2021). *Business ethics: A stakeholder and issues management approach* (6. Baskı). Berrett-Koehler Publishers.

Wiggill, M. N., Naudé, A. M. E. ve Fourie, L. M. (2009). Strategic communication management by NPOs in the adult-literacy sector in South Africa. *Communicare: Journal for Communication Sciences in Southern Africa, 28*(1), 50-67.

Yayınoğlu, P. E. (2005). Halkla ilişkiler yönetiminde araştırma ve sahaya dayalı araştırmaların yürütülmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *19*(2), 199-222.

Yaxley, H. (2012). Risk, ıssues and crisis management. A. Theaker (Ed.), *The Public Relations Handbook* (4. Baskı) içinde (s.154-174). Routledge.

Zerfass, A. ve Huck, S. (2007). Innovation, communication, and leadership: New developments in strategic communication. *International Journal Of Strategic Communication, 1*(2), 107-122.

Kaynakça

Akalın, M. (2018). *Örnek açıklamalarıyla sosyal bilimlerde araştırma tekniği: Anket* (2. Baskı). Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Arklan, Ü. ve Kartal, N. Z. (2018). Y kuşağının içerik tüketicisi olarak Youtube kullanımı: kullanım amaçları, kullanım düzeyleri ve takip edilen içerikler üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *6*(2), 929-965.

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı, Y. T. (2022). İnsan ve toplumun dijitalleşmesi: İletişim. E. Eke ve M. T. Uysal (Ed.), *Dijital insan ve dijital toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* içinde (s. 159-186). Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslanoğlu, İ. (2016). *Bilimsel yöntem ve araştırma teknikleri ders notları*. Gazi Kitabevi.

Aziz, A. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri* (11. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Balcı, A. (2021). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler* (15. Baskı). Pegem Akademi.

Bircan, Ş. (2018). Tarih ders kitaplarıyla ilgili tezlere eleştirel bir bakış. *Ders Kitapları Uluslararası Sempozyumu* (s. 162-175). İstanbul, Türkiye.

Cemaloğlu, N. (2014). Veri toplama teknikleri: Nicel-nitel. A. Tanrıöğren (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* (4. Baskı) içinde (s. 133-166). Anı Yayıncılık.

Chambridge Dictionary, (2024). Survey. https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english-turkish/survey adresinden 24 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Coe, K. ve Scacco, J.M. (2017), Quantitative content analysis. J. Matthes (Ed.), *The international encyclopedia of communication research methods* içinde (s. 346-356). Wiley Publishing, doi: 10.1002/ 9781118901731.iecrm0045.

Cox, K. K., Higginbotham, J. B. ve Burton, J. (1976). Applications of focus group interviews in marketing. *Journal of Marketing*, *40*(1), 77-80.

Çelebi, M. (2021). Veri toplama teknikleri. M. Çelebi (Ed.), *Nitel araştırma yöntemleri* içinde (s. 142-165). Pegem Akademi.

Dinçer, M. A. M. ve Özdemir, Y. (2013). Kurumsal sosyal sorumluluk uygulamaları ve eşbiçimlilik: On büyük Türk holdingi üzerine vaka çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(2), 31-66.

Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım yöntem ve teknikler* (6. Baskı). Anı Yayıncılık.

Erbil, N. (2004). *İstanbul ili Anadolu yakasında bulunan tıp fakültesi hastanesi ile sosyal sigortalar kurumu eğitim ve araştırma hastanesi fizik tedavi ve rehabilitasyon (ftr) polikliniklerine başvuran hastaların memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Erkorkmaz, Ü. (2018). *Sağlık bilimlerinde araştırma yöntemleri*. http://dspace.ayu.edu.kz/bitstream/handle/123456789/2161/ARA%C5%9ETIRMA%20Y%C3%96NTEMLER%C4%B0%20DERS%20NOTLARI.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden 26 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Erkuş, A. (2021). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci* (7. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Gökmen, E. (2017). İçerik analizi ve yıldız falı analizinin kavram ve unsurlarının incelenmesi: Türk siyasetinde siyasal dil analizi örneği. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 6*(1), 172-212.

Gülbeyaz, K. (2019). Türkiye'de gerçekleştirilen dans ile ilgili kongrelerin incelenmesi (uluslararası müzik ve dans kongresi örneği). *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 12*(28), 1100-1115.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe-Yöntem-Analiz* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

İstanbul Gedik Üniversitesi, (2024). *Tez nedir.* https://yl.gedik.edu.tr/tez-nedir adresinden 26 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Karagöl, E. (2020). Akademik yazma açısından bildiri özetleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *8*(2), 410-426.

Karasar, N. (2018). *Bilimsel İrade Algı Çerçevesi ile Bilimsel Araştırma yöntemi: Kavramlar İlkeler Teknikler* (33. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Kasunic, M. (2005). *Designing an effective survey.* Carnegie Mellon Software Engineering Institute,

Kılıç, İ. (2017). Mustafa balbay'ın seçilen makalelerinin metindilbilim açısından bir çözümlemesi. *Sakarya University Journal of Education, 7*(1), 209-222.

Kılınç, G. (2014). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf içi ders işleme sürecindeki soru sorma becerileri: Bir durum çalışması* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi

Krueger, R. A. ve Casey, M. A. (2001). Designing and conducting focus group interviews. A. Hetzner (Ed.), *Social analysis selected tools and techniques* içinde (s. 4-23). World Bank.

Küçük, M. (2016). Raporların önemi ve rapor yazma tekniklerinin kurumsal faaliyetler üzerindeki etkileri. *3rd International Congress On Social Sciences, China To Adriatic* (s. 706-724). Antalya, Türkiye.

Küçükkambak, S. E. ve Armağan, E. (2022). Çevrimiçi ve yüz yüze anket teknikleri ile toplanan verilerin geçerlilik ve güvenilirliklerinin incelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(4), 397-410. Doi:10.52791/aksarayiibd.938192

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(Özel Sayı 2), 273-294.

Oğur, R. ve Tekbaş, Ö. F. (2003). Anket nasıl hazırlanır? *Sted*, *12*(9), 336-340.

Özuygun, B. (2004). *İlköğretim fen bilgisi öğretmenlerinin soru sorma becerilerinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Peltekoğlu, F. B. (2009). *Halkla ilişkiler nedir?* (6. Baskı). Beta Basım Yayım Dağıtım.

Sallan G. S. ve Kahya N. Ö. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *42* (Özel sayı 1), 181-198.

Sayeed, O. B. (2015). Questionnaire design for survey research. *Essays on Research Methodology,* 185–211. https://doi.org/10.1007/978-81-322-2214-9_9

Sığrı, Ü. (2023). Nitel Araştırma yöntemleri. E. Koç, Ü. Sığrı, E. Yıldız, A. Yüksel, R. Altunışık, H. Boz ve A. E. Gezer, (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Yeni perspektifler* içinde (2. Baskı, s. 471-516), Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Sönmez, G. (2023). Halkla ilişkilerde araştırma. G. Çalışır, E. Diker ve İ. Türkal (Ed.), *Halkla ilişkiler uygulamaları* içinde (s. 19-52). Eğitim Yayınevi.

Streib, G. F. (1952). The use of survey methods among the Navaho. *American Anthropologist, 54*(1), 30-40.

Şahin, S. (2023). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Kavramlar, yöntemler, veri analizi, yayım ve etik* (1. Baskı). Pegem Akademi.

Tecimer, Y. ve Karabınar, S. (2009). Muhasebe kültürü bağlamında yapılan seçilmiş bazı çalışmaların metodolojik analizi. *Akademik İncelemeler Dergisi*, *4*(2), 1-12.

Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan M. (2017). *Konuşma Eğitimi* (7. Baskı). Pegem Akademi.

Tutar, H. ve Erdem, A. T. (2022). *Örnekleriyle bilimsel araştırma yöntemleri ve SPSS uygulamaları* (2. Baskı). Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Türk Dil Kurumu, (2024). *Gözlem*. https://sozluk.gov.tr/ adresinden 19 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Uysal, Y. (2020). Kamu-özel işbirliği literatüründe temel eğilimler, S. V. Uygun (Ed.), *Kamu yönetimi ve sosyal bilimlerde güncel meselelere çözümleyici yorumlar* içinde (s. 35-78). İksad publishing house.

Warre, H. C. (2003). *Psikoloji sözlüğü* (2. Baskı). Yeryüzü Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (12. Baskı). Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Yılmaz, M. ve Topakta, E. (2014). Tipografik özellikler açısından bilimsel dergi makalelerinin okunaklılık düzeyleri ile ilgili akademisyenlerin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(48), 216-234.

Zhang, Y. ve Wildemuth, B. M. (2017). Unstructured interviews. B. M. Wildemuth (Ed.), *Applications of social research methods to questions in information and library science* (2. Baskı) içinde (s. 239-247). Libraries unlimited.

Kaynakça

Alabay, M. N. (2011). Sosyal medyada tüketiciler ve pazar bölümleme uygulamaları. http://inet-tr.org.tr/inetconf16/bildiri/11.pdf. adresinden 03 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Anderson, J. R. (1983). *The architecture of cognition*. Harvard University Press.

Baddeley, A. D. ve Hitch, G. (1974). Working memory. G. H. Bower (Ed.), *The psychology of learning and motivation* içinde (s. 47–89). Academic Press.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice-Hall.

Bradburn, N. M., Sudman, S. ve Wansink, B. (2004). *Asking questions: The definitive guide to questionnaire design* Rev (Ed.). Jossey-Bass.

Bryman, A. (2016). *Social research methods* (5. Baskı). Oxford University Press.

Carruthers, H. (2009). Using PEST analysis to improve business performance. *In practice*, *31*(1), 37-39.

Chomsky, N. (1965). *Aspects of the theory of syntax*. MIT Press.

Converse, P. E. (1987). *The nature of belief systems in mass publics*. D. E. Apter (Ed.), *Ideology and discontent* içinde (s. 206–261). Free Press.

Couper, M. P. (2000). Web surveys: A review of issues and approaches. *Public Opinion Quarterly, 64*(4), 464–494.

Creswell, J. W. ve Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5. Baskı). Sage Publications.

Cutlip, S. M., Center, A. H. ve Broom, G. M. (2006). *Effective public relations*. Pearson Education.

Damasio, A. R. (1994). *Descartes' error: Emotion, reason, and the human brain*. Putnam.

Davidson, R. J. (2003). *Affective neuroscience and psychophysiology: Toward a synthesis*. R. J. Davidson, K. R. Scherer, & H. H. Goldsmith (Ed.), *Handbook of affective sciences* içinde (s. 11-43). Oxford University Press.

Dillman, D. A. (2000). *Mail and internet surveys: The tailored design method* (2. Baskı). Wiley.

Ekman, P. (1992). An argument for basic emotions. *Cognition & Emotion*, *6*(3–4), 169–200.

Elden, M. (2015). *Reklam ve reklamcılık*. Say Yayınları.

Ericsson, K. A., ve Simon, H. A. (1980). Verbal reports as data. *Psychological Review, 87*(3), 215–251. https://doi.org/10.1037/0033-295X.87.3.215

Fowler, F. J. (2014). *Survey research methods* (5. Baskı). SAGE Publications.

Groves, R. M., Fowler Jr, F. J., Couper, M. P., Lepkowski, J. M., Singer, E. ve Tourangeau, R. (2011). *Survey methodology*. John Wiley & Sons.

Grunig, J. E. ve Hunt, T. (1984). *Managing Public Relations*. Holt, Rinehart and Winston.

Igliński, B., Iglińska, A., Cichosz, M., Kujawski, W. ve Buczkowski, R. (2016). Renewable energy production in the Łódzkie Voivodeship. The PEST analysis of the RES in the voivodeship and in Poland. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *58*, 737-750.

Izard, C. E. (1977). *Human emotions*. Springer Science & Business Media.

İspir, N.B. (2023). Halkla ilişkilerde stratejik analiz. N. Tokgöz (Ed.), *Halkla ilişkiler yönetimi* içinde (s. 113-135). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kahneman, D. ve Frederick, S. (2002). *Representativeness revisited: Attribute substitution in intuitive judgment*. T. Gilovich, D. Griffin, & D. Kahneman (Ed.), *Heuristics and biases: The psychology of intuitive judgment* içinde (s. 49–81). Cambridge University Press.

Kahneman, D. ve Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, *47*(2), 263–292.

Kaser, K. (2013). *Advertising & sales promotion.* South-Western Cengage Learning.

Kotler, P. (1982). *Marketing for nonprofit organizations*. Prentice-Hall.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15. Baskı). Pearson Education.

Kutlucan, E. ve Seferoğlu, S. S. (2024). Eğitimde yapay zekâ kullanımı: ChatGPT'nin KEFE ve PEST analizi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *22*(2), 1059-1083.

Lazarus, R. S. (1991). *Emotion and adaptation*. Oxford University Press.

Lippmann, W. (1922). *Public opinion*. Harcourt, Brace.

McCombs, M.E. ve Shaw, D.L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, *36*, 176-187.

Mucuk, İ. (2001). *Pazarlama ilkeleri.* Türkmen Kitabevi.

Neisser, U. (2014). *Cognitive psychology*. Appleton-Century-Crofts.

Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence: A theory of public opinion. *Journal of Communication*, *24*(2), 43–51.

Pavlov, I. P. (1927). *Conditioned reflexes: An investigation of the physiological activity of the cerebral cortex*. Oxford University Press.

Peng, G. C. A. ve Nunes, M. B. (2007, July). Using PEST analysis as a tool for refining and focusing contexts for information systems research. *6th European Conference On Research Methodology For Business And Management Studies* (s. 229-236) Lisbon, Portugal.

Pfeffer, J. (1994). *Competitive advantage through people*. Harvard Business Press.

Plutchik, R. (1980). *Emotion: A psychoevolutionary synthesis*. Harper & Row.

Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. Free Press.

Price, V. (1992). *Public opinion*. Sage Publications.

Raichle, M. E., ve Posner, M. I. (1994). Images of mind: Studies with modern imaging techniques. *Annual Review of Neuroscience, 17*, 297–323. https://doi.org/10.1146/annurev.ne.17.030194.001501

Rayner, K. (1998). Eye movements in reading and information processing: 20 years of research. *Psychological Bulletin, 124*(3), 372–422. https://doi.org/10.1037/0033-2909.124.3.372

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2013). *Organizational behavior* (15. Baskı). Pearson Education.

Schein, E. H. (1985). *Organizational culture and leadership*. Jossey-Bass.

Sert, N.Y. (2016). Halkla ilişkiler kampanyası planlama. J.B. Salı (Ed.), *Halkla ilişkiler kampanya analizi* içinde (s. 2-19). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sigala, M. ve Gretzel, U. (2011). *Behavioral targeting: Technology applications and impact on business and consumers*. Springer.

Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. Macmillan.

Smith, R. D. (2013). *Strategic planning for public relations* (4. Baskı). Routledge.

Sönmez, G. (2021). Halkla İlişkilerde Ölçme ve Değerlendirme: Modeller ve Standartlaşma Çabaları. Ersin Diker & Gülsüm Çalışır (Ed.), *İletişim Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar* içinde (s. 191-219). Eğitim Yayınevi.

Thaler, R. H. (1985). Mental accounting and consumer choice. *Marketing Science*, *4*(3), 199–214.

Thompson, J. ve Martin, F. (2006). Strategic management: Awareness and change. Thomson Learning.

Tiltay, M.A. (2020). Pazarlama iletişimi yönetimi. M. Oyman ve B.Z. Erdoğan (Ed.), *Pazarlama iletişimi* içinde (s. 25-47). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Torlak, Ö. (2020). Pazarlama yönetim süreci. B. Z. Erdoğan ve E. E. Hall (Ed.), *Pazarlama yönetimi* içinde (s. 29-57). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tosun, N. B., Uraltaş, N. T., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., Dönmez, M., Çerçi, M., Ülker, Y., Cesur, D. K., Varol, E. ve Kiçir, İ. (2018). *Reklam yönetimi*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Yazıcı, M. (2016). Durum analizi. M. Yazıcı ve N. Çınar (Ed.), *Reklam kampanya analizi* içinde (s. 28-51). Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Yurdakul, N. ve Coşkun, G. (2008). *Teoriden pratiğe halkla ilişkiler projeleri: Ödüllü örnek uygulamalar*. Nobel Yayıncılık.

Yurdakul, N. ve Coşkun, G. (2008). *Teoriden pratiğe halkla ilişkiler projeleri.* Nobel Yayıncılık.

Kaynakça

Al Hadeed, A. Y., Maysari, I., Aldroubi, M. M., Attar, R. W., Al Olaimat, F. ve Habes, M. (2024). Role of public relations practices in contentmanagement: the mediating role of newmedia platforms. *Frontiers in Sociology*, *8*, https://doi.org/10.3389/fsoc.2023.1273371.

American Psychological Association. (2024). *APA Style*. https://apastyle.apa.org/ adresinden 22 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Atwater, T. (2014). Communication theory and research: The quest for increased credibility in the social sciences. S. Don W., S. Michael B., & E. Kristen C. (Ed.), *An integrated approach to communication theory and research* içinde (s. 555-559). Routledge.

Australian National University. (2024). Working with visual aids. https://www.anu.edu.au/students/academic-skills/writing-assessment/presentations/working-with-visual-aids adresinden 23 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Bardhan, N., ve Weaver, C. K. (2010). Introduction: Public relations in global cultural contexts. B. Nilanjana, ve W. C. Kay (Ed.), *Public relations in global cultural contexts: Multi-paradigmatic perspectives* içinde (s. 1-28). Routledge.

Barnard, D. (2017). *Guide for handling questions after a presentation*. https://virtualspeech.com/blog/guide-for-handling-questions-after-a-presentation adresinden 23 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Broom, G. M., ve Sha, B.-L. (2013). *Cutlip and Center's effective public relations* (International Edition). Pearson Education.

Chan, J. F. (1998). *Presentation Success: How to plan, prepare, and deliver effective presentations* (E-Book Edition). AMACOM Div American Mgmt Assn.

Cingi, C. C., Bayar Muluk, N. ve Cingi, C. (2023). Analysing your audience in advance. C. C. Cemal, B. M. Nuray, ve C. Cemal (Ed.), *Improving online presentations: a guide for healthcare professionals* içinde (s. 93-103). Springer International Publishing.

Corwin, L. A., Prunuske, A. ve Seidel, S. B. (2018). Scientific presenting: Using evidence-based classroom practices to deliver effective conference presentations. *CBE—Life Sciences Education*, *17*(1), 1-8.

Daymon, C. ve Holloway, I. (2002). *Qualitative Research Methods in Public Relations and Marketing Communications.* Routledge.

Dolan, R. (2017). Effective presentation skills. *FEMS Microbiology Letters*, *364*(24), fnx235 https://doi.org/10.1093/femsle/fnx235.

Locke, L. F., Silverman, S. J. ve Spirduso, W. W. (2009). *Reading and understanding research*. SAGE.

McConnell, C. R. (2008). Effective oral presentations: speaking before groups as part of your job. *The health care manager*, *28*(3), 264-272.

Morgan, N. (2022). *Psychology today magazine*. https://www.psychologytoday.com/intl/blog/communications-that-matter/202209/how-to-stop-stress-from-derailing-a-big-presentation adresinden 22 Ekim 2024 tarihinde alındı.

O'Rourke, J. (2008). *The truth about confident presenting*. FT Press.

Patil, M., Patil, V. ve Katre, U. (2023). Unspoken science: Exploring the significance of body language in science and academia. *European Heart Journal*, *45*(4), 250–252 https://doi.org/10.1093/eurheartj/ehad598.

Stacks, D. W. (2016). *Primer of public relations research*. The Guilford Press .

Trinh, H., Yatani, K. ve Edge, D. (2014). PitchPerfect: Integrated rehearsal environment for structured presentation preparation. SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems, (s. 1571-1580).

Vanichvasin, P. (2021). Effects of visual communication on memory enhancement of thai undergraduate students, Kasetsart University. *Higher Education Studies, 11*(1), 34-41 https://doi.org/10.5539/hes.v11n1p34.

Wordvice HJ. (2022). *How to handle research presentation q&a sessions*. https://blog.wordvice.com/tips-for-handling-qa-sessions-during-research-presentations/ adresinden 23 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Xue, Y. (2023). The effects of different positions of visual aids on memorization. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media, 5*, 132-139 https://doi.org/10.54254/2753-7048/5/20220433.

Yükseköğretim Kurulu. (2024). *YÖK ulusal tez merkezi*. https://tez.yok.gov.tr/: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden 14 Ekim 2024 tarihinde alındı.

Kaynakça

Akım, F. (2010). *Halkla ilişkilerde stratejik karar halkla ilişkiler uygulayıcılarının rolleri*. Derin Yayınları.

Arklan, Ü., Sandıkcı, Y. T. ve Soy, S. (2022). Film ve Dizi Afişlerinde Pazarlama İletişimi Stratejisi Olarak Cinsel Çekicilik Kullanımı: Netflix Türkiye Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (48), 300-316.

Ataman, H. ve Yamak, B. (2009). *Sivil toplum örgütleri için kampanya hazırlama rehberi: Dünyadan ve Türkiye'den iyi kampanya örnekleri*. Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Yayınları.

Aziz, A. (1990). *Araştırma yöntemleri, teknikleri ve iletişim*. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın Yayın Yüksekokulu Basımevi.

Babür Tosun, B., Uraltaş, N. T., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., Dönmez, M., Çerçi, M., Ülker, Y., Cesur, D. K., Varol, E. ve Kiçir, İ., (2018). Reklam yönetimi. Beta Yayıncılık.

Baydar, M. L., Gül, H. ve Akçil, A. (2009). *Bilimsel araştırmanın temel ilkeleri*. Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları.

Bilgin, L. (2008). *Olumlu imaj yaratmak halkla ilişkiler*. Kum Saati Yayınları.

Botan, C. H., ve Taylor, M. (2004). Public relations: State of the field. *Journal of Communication, 54*(4), 645-661.

Boztepe Taşkıran, H. (2015). İlişkisel yaklaşım perspektifinden halkla ilişkilerde toplumsal ilişkilerin önemi: Türkiye'nin 500 sanayi kuruluşuna yönelik bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 24*, 97-113.

Can, S., Bayır, O., ve Eke, E. (2022). İmaj, itibar yönetimi ve kurum kimliği. N. Z. Kartal (Ed.), *Halkla ilişkiler ve örgütsel davranış* içinde (s. 87-112). Literatürk Academia.

Cebeci, S. (1994). *Bilimsel araştırma ve yazma teknikleri*. Alfa Yayınları.

Charest, F., Bouffard, J. ve Zajmovic, E. (2016). Public relations and social media: Deliberate or creative strategic planning. *Public Relations Review, 42*(4), 530-538.

Cutler, A. (2004). Methodical failure: The use of case study method by public relations researchers. *Public Relations Review, 30*(3), 365-375.

Çiftçi Karabekir, M. ve Tanışman, Z. G. (2014). Adım üniversitelerinin halkla ilişkiler birimlerinin mevcut durum analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 5*(11), 167-177.

Dindaroğlu, S. (2022). *Kurum içi halkla ilişkiler uygulamalarında katılımcı süreç araçlarının kullanımı*. Hiperyayın.

Dozier, D. M. (1990). The innovation of research in public relations practice: Review of a program of studies. *Public Relations Research Annual, 2*, 1-4, 3-28.

Durmaz, M. (2000). *Halkla ilişkilerin davranışsal boyutları (Sosyal bilimler açısından)*. Ege Üniversitesi Basımevi.

Eke, C. ve Adeyemi, M. O. (2024). Public relations and image building: Pathways for independent national electoral commission inclusiveness and image recovery in Nigeria. *African Journal of Social and Behavioural Sciences, 14*(6).

Erendağ Sümer, F. (2013). Türkiye'de stratejik halkla ilişkiler anlayışı: Türkiye'deki büyük iş örgütlerinin halkla ilişkiler uygulayıcılarına yönelik bir araştırma. *Global Media Journal: Turkish Edition, 4*(7), 59-71.

Geray, H. (2014). *İletişim alanından örneklerle toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş. Umuttepe Yayınları*.

Görpe, S. (2001). *Açıklamalı İngilizce-Türkçe halkla ilişkiler kavramları*. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Grunig, J. E. ve Grunig, L. A. (2000). Public relations in strategic management and strategic management of public relations: Theory and evidence from the IABC Excellence project. *Journalism Studies, 1*(2), 303-321.

Gupta, S. (2007). Professionalism in Indian public relations and corporate communications: An empirical analysis. *Public Relations Review, 33*(3), 306-312.

Gürsakal, N. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları.

Haklı, Z., ve Tunca, M. Z. (2022). Stratejik halkla ilişkiler yönetiminde birliktelik kuralları analizi örneğinde veri madenciliğinin kullanımı. *SDÜ İFADE, 4*(2), 64-82.

Ihlen, Ø., ve van Ruler, B. (2007). How public relations works: Theoretical roots and public relations perspectives. *Public Relations Review, 33*(3), 243-248.

Kartal, N. Z. (2018). Sürdürülebilirlik yönetimi bağlamında Archie Carroll'ın kurumsal sosyal sorumluluk piramidinin yorumlanması. T. Erdoğan (Ed.), *Sosyal bilimlerde güncel akademik çalışmalar* içinde (Cilt 2, s. 193-206). Gece Kitaplığı.

Kartal, N. Z. (2023). *Halkla ilişkiler kavramlarına giriş*. Literatürk Academia.

Kuru, Ö. (2013). Halkla ilişkilere ait süreçler. E. Oyur ve S. Sönmez (Ed.), *Halkla ilişkiler* içinde (s. 113-123). Savaş Yayınevi.

Michaelson, D. ve Stacks, D. W. (2011). Standardization in public relations measurement and evaluation. *Public Relations Journal, 5*(2), 1-22.

Nisa, K., Rusfian, E. ve Zaenab, Z. (2019). Managing government digital reputation through big data processing. *Jkap (Jurnal Kebijakan Dan Administrasi Publik), 22*(2), 72-82.

Okay, A. (1998). *Halkla ilişkiler aracı olarak sponsorluk*. Epsilon Yayıncılık.

Öktem, N. ve Karagöz, E. (2015). *Sosyal bilimlerde yöntem*. Astana Yayınları.

Özen, H. (2021). *Geçmişten günümüze halkla ilişkiler*. Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Özkaya, B. (2013). Halkla ilişkilerde çevrim içi araştırma tekniklerinin kullanımı. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi, 7*, 9-32.

Putranto, D., Halawa, F. A., Widodo, R. E., Due, L. R. D. ve Siagian, K. (2024). Mirah Bogor Hotel: Mastering public relations to build a lasting brand image. *East Asian Journal of Multidisciplinary Research, 3*(10), 4723-4732.

Sepetçi, T. (2012). Toplum kültürünün uygulanan halkla ilişkiler modellerine etkisi: Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversiteleri üzerine bir araştırma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 7*(28), 4722-4748.

Soy, S. ve Sandıkcı, Y. T. (2024). Kriz dönemlerinde imaj yönetimi: Halkla ilişkiler uygulama süreci çerçevesinde bir yol haritası önerisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *23*(90), 882-902.

Sriramesh, K., Grunig, J. E. ve Dozier, D. M. (1996). Observation and measurement of two dimensions of organizational culture and their relationship to public relations. *Journal of Public Relations Research, 8*(4), 229-261.

Stacks, D. W. ve Bowen, S. A. (2006). *Dictionary of public relations measurement and research*. Institute for Public Relations.

Tworzydło, D. (2018). Research fields in the area of planning and implementation of internal and external public relations activities. *Marketing of Scientific and Research Organizations, 29*(3), 15-34.

Uygun, S. V. (2018). Türk kamu yönetiminde halkla ilişkiler kavramının konumu: Anlayış, uygulama ve karşılaştırma. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 1*(3), 20-36.

Ünal, C. (2023). Halkla ilişkiler disiplininin paradigmatik tercihleri: Doktora tezleri üzerinden bir değerlendirme. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 264-279.

Valentini, C. (2021). Trust research in public relations: An assessment of its conceptual, theoretical and methodological foundations. *Corporate Communications: An International Journal, 26*(1), 84-106.

Van Ruler, B. ve Vercic, D. (2005). Reflective communication management, future ways for public relations research. *Annals of the International Communication Association, 29*(1), 239-274.

Vasquez, G. M. ve Taylor, M. (2001). Public relations: An emerging social science enters the new millennium. *Annals of the International Communication Association, 24*(1), 319-342.

Vuković, M. ve Dašić, D. (2024). Methodology and research methods for public relations students. *Journal of Public Relations, 3*(2), 134-155.

Watson, T. (2012). The evolution of public relations measurement and evaluation. *Public Relations Review, 38*(3), 390-398.

Yağmurlu, A. (2011). Kamu yönetiminde halkla ilişkiler ve sosyal medya. *Selçuk İletişim, 7*(1), 5-15.

Yavuz, C. (2019). *Halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Yayınoğlu, P. E. (2005). Halkla ilişkiler yönetiminde araştırma ve sahaya dayalı araştırmaların yürütülmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 19*(2), 199-222.

Yin, P. L. P., Krishnan, K. ve Ean, C. L. C. (2012). Evaluation research on public relations activities among public relations practitioners in Malaysian corporations: An exploratory study. *The Journal of the South East Asia Research Centre for Communications and Humanities, 4*(1), 41-61.

Ziarmal, M. R., Ahmadi, A. L., ve Jalali, A. Q. (2023). The role of public relation in the development of organizations. *Academic Research in Educational Sciences, 4*(8), 53-60.

TÜRK MÜZİĞİNİN KANUNİ BESTEKÂRLARI

ÖZKAN ÖZKOÇ & ÇAĞHAN ADAR

EDİTÖR: BEYZA ÖZKOÇ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÜZİĞİNİN KANUNİ BESTEKÂRLARI

Özkan Özkoç & Çağhan Adar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-60-9
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK MÜZİĞİNİN KANUNİ BESTEKÂRLARI
Özkan Özkoç & Çağhan Adar
Editör: Beyza Özkoç
VI+170 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-60-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Açın, C, (2003), Kanun Yapım Sanatı ve Sanatçıları, İstanbul, Bilgi Basımevi

Ak, A. Ş. (2009). Türk Mûsikîsi Tarihi. Ankara: Akçağ Yayınları

Ak, A., Ş., (2014), Türk Musikisi Tarihi, Akçağ Yayınları

Akdeniz, A. (2008), Zeki Arif Ataergin'in Dilkeşhaveran Makamında Bestelemiş Olduğu Eserlerin Makam, Usül Ve Ezgisel Yönden İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi

Akdeniz, H. B. (2018), Bestekâr Sultanların Osmanlı Musikisine Katkıları, Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi (OMAD), Cilt 5, Sayı 11

Akkuş, S. (2004), Türk müziğinde Halil Karaduman ve Göksel Baktagir'in müzik ve kanun sazındaki eğilimleri ve yönelişleri, Ege Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Türk Sanat Müziği Ana Sanat Dalı, Yüksek lisans Tezi, İzmir

Aksoy, Tugay (2021), Kanun Sazındaki İcra Özellikleriyle Üç Önemli Kanuni "Vecihe Daryal, Ahmet Yatman, Ferit Alnar", İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya

Al Bakri, 1966, Uthman al Mawsilli: al Sha'er, al Musiqar, al Mutasawwuf, 'Uthman al Mawsilli, the Poet, the Musician and the Sufi', Baghdad. ss. 22.23, akt.

Altınbilek, C. (2007), Kubbealtı Akademi Mecmuası, Sayı 141, Yıl 36/1, Ocak

Arpa, S. Müştakzâde Hacı Edhem Efendi'nin Bazı Bestelerinin Makam ve Geçki Yönünden Analizi/ Turkish Academic Research Review, 5 (2), 153-174 doi: tarr.739369

Avdan, T.O. (2014), Hasan Ferit Alnar'ın Kanun Konçertosu Ve Prelüd İki Dans Adlı Eserlerinin Makam Ve Orkestrasyon Analizi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Mûsikisi Anasanat Dalı, İstanbul, s. 3

Aydoğdu, T. (2020), Kanun Metodu, Dorlion Yayınları

Bardakçı, M. (1997), Sultani Besteler, Osmanoğulları'nın Son Padişahı Olan Mehmed Vahideddin'in Eserleri, İstanbul, Pan Yayıncılık

Başer, A.F. (2018), XIX. Yüzyıl Merkezli Olarak Osmanlı Ermenileri'nde Türk Müziği, Post Yayınları, İstanbul

Berkman, Esra(2007), Kanun Çalmayı Otodidakt Yöntemle Öğrenmiş Beş Kanun Çaların Görüş Ve Yaklaşımları Bağlamın XX. Yüzyıl Kanun Sanatına Bakış, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Bora, E. (2010). Klasik Osmanlı Müziğinde Ermeni Bestekârlar, İstanbul: Surp Pırgiç Ermeni Hastanesi Vakfı Kültür Yayınları

Bora, E. (2010). Klasik Osmanlı Müziğinde Ermeni Bestekârlar. Birinci baskı, Kültür yayınları.

Çolakoğlu Sarı, G., Osmanlı-Türk Müziği'nde Padişahların İzleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:7, Sayı: 35

Dabağyan, L. P. (2012). Geçmişten Günümüze Millet-i Sâdıka-2: Sanat Dünyamızda Ermeniler, İstanbul: Yedirenk Yayıncılık

Derçin, M. B. (2000), Ecz. Naci Derçin Hayatı, Besteciliği, Eserleri, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı, Temel Bilimler Bölümü, Bitirme Ödevi, İzmir

Erdoğan, C. S. (2023), Kânûnî Hacı Arif Bey'in Taksimlerindeki Yorum Unsurlarının İncelenmesi, Rast Müzikoloji Dergisi | Kış 2023, 11(4)

Gürler, M. (2015), İslam'da Mûsiki ve Son Osmanlı Mûsikişinasları. Sebil Yayınevi, İstanbul,

Hassan, (2006) Scheherazade Qassim. Maqam Traditions of Turkic Peoples, Proceedings of the Fourth Meeting of the ICTM Study Group Maqam, Istanbul, 18-24 October 1998, Edited by Jürgen Elsner and GisaJähnichen In Collaboration with Thomas Ogger and Ildar Kharissov, Published by trafo Verlag Berlin, Berlin 2006, pp. 98-110.

İlgar, K. (2014), XIX. Yüzyıl Osmanlı-Türk Müziği Ekseninde Bestekâr Kemânî Tatyos Efendi'nin Müzikal Kimliği Üzerine Bir İnceleme, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kamiloğlu, R. (2020). Osmanlı Devletinde Türk Müziğine Katkıda Bulunan Bazı Ermeni Bestekâr ve Kanun Sanatçıları. Journal of History School, 47, s.2871

Kerovpyan, A. & Yılmaz, A. (2010). Klasik Osmanlı Müziği ve Ermeniler. Birinci baskı, Kültür yayınları.

Kevser Tuğyan, Yıldız, Bestekâr Osmanlı Padişahları ve Dönemlerinin Musiki Anlayışı, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006, s. 92, akt. Akdeniz, H. B. (2018), Bestekâr Sultanların Osmanlı Musikisine Katkıları, Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi (OMAD), Cilt 5, Sayı 11,

Kirakosyan, A. (2008), Armenian Folk Musical Instruments, Erivan, Komitas Yayınevi, 2008, 72, akt. Berkman, E. (2012), s.106

Koçu, R. E. (1981), Osmanlı Padişahları, Ana Yayınevi, İstanbul s. 440,

Koçu, R. E. (1968). "Ekserciyan (Tatyos)". İstanbul Ansiklopedisi. (XI, 4987–4989). İstanbul: Koçu Yayınları, s. 9: 4987

Koşar, B. (2019), Türk Mûsikisi'nde Hafız Osman Dede, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir

Munzur(Somakçı), Pınar (1995), Tarih, Teknik Ve İcra Özellikleriyle Kanun, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Okyay, Erdoğan, (1998). Onur Ödülü Altın madalyası sahibi Ferid Alnar a armağan, Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları, s. 13,23

Özalp, M. N. (2000). Türk Mûsikîsi Tarihi I-II. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

Özalp, M. N., (1986), "Türk Musikisi Tarihi 2 (Derleme)", TRT Yayını, Ankara

Özcan, N. (1994). Edhem Efendi, Müştakzâde. Içinde TDV İslam Ansiklopedisi (C. 10).

Özcan, N. (2011). "Tatyos Efendi", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi. (XL, 173-174). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret işletmesi,

Öztuna, Y. (1953), "Türk Mûsikîsi Lugatı", Mûsikî Mecmuası, Y.6, 1 Mayıs-Haziran-Temmuz 1953, S.63,64,65, s.121,

Rona, M, (1970) 20.Yüzyıl Türk Mûsikîsi, Türkiye Yayınevi

Sarı, Çolakoğlu, G. (2014), Osmanlı-Türk Müziği'nde Padişahların İzleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:7, Sayı: 35, s. 62,

Şaban, İ. (2011). XIX. Yüzyıl Osmanlı Irak'ında Edebi ve Kültürel Çevre, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 201

TDV İslam Ansiklopedisi, Cilt 33, ss.462.

Ünal, F. C. (Aralık 1997). "Başlangıçtan Cumhuriyet Dönemine Kadar Türk Mûsikîsi Tarihine Genel Bir Bakış" [Bildiri]. Balıkesir 1. Türk Müziği Sempozyumu, Balıkesir

Vural, F. (2019), Kanuni Hacı Arif Bey Ve Kanuni Vecihe Daryal Taksimlerinin İcra Teknik Analizleri, İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, İstanbul
Yenigün, H. (1966). "Musikimizde Azınlık Bestekârları", Musiki Mecmuası (The Music Magazine), Aylık Müzikoloji Dergisi, 18 (221), 153

Online Kaynaklar

http://www.tahiraydogdu.com/kanun_icrâcilar.asp, e.t. 26 Aralık 2006
http://alaturkarecords.com/sanatcilar/mehmet-guntekin, e.t. 05.11.2024
http://www.eyupmusiki.com/eyuplu-bestekarlar_12/Kanun%C3%AE-Eyy%C3%BBb%C3 %AE-Semsi-Efendi, e.t. 06.11.2024
http://www.turkishmusicportal.org/tr/besteciler/detay/arsak-efendi-comlekciyan, e.t. 14.11.2024
https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/vahidettin-padisah-vi-mehmet-1861-1926/,e.t. 06.11.2024
https://core.ac.uk/download/pdf/159214031.pdf, e.t. 13.11.2024
https://divanmakam.com/yazilar/hilmi-ritle-mulakat-esra-berkman-saz-ve-soz-dergisi-sayi-9.57/, e.t. 31.10.2024
https://islamansiklopedisi. org.tr/ziya-pasa—bestekar, e.t. 10.09.2024
https://islamansiklopedisi.org.tr/edhem-efendi-mustakzade, e.t. 01.11.2024
https://islamansiklopedisi.org.tr/ismail-fenni-ertugrul, e.t. 31.10.2024
https://islamansiklopedisi.org.tr/surelsan-ismail-baha, e.t. 11.11.2024
https://tr.wikipedia.org/wiki/Halil_Karaduman, e.t. 31.10.2024
https://tr.wikipedia.org/wiki/Kaptanz%C3%A2de_Ali_R%C4%B1za_Bey#cite_note-6, e.t. 01.11.2024
https://www.biyografya.com/biyografi/19343, e.t. 11.11.2024
https://www.eksd.org.tr/ismail-safa-olcay/, e.t. 13.11.2024
https://www.mehmetgezer.com/necdet-varol.html, e.t. 13.11.2024
https://www.olumhaberi.com/Anma/artaki-candan/ e.t. 24.10.2024
https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/bestekarlarimiz/garbis-efendi/, e.t. 01.11.2024
https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/saz-sanatcilarimiz/tarik-kip/, e.t. 06.11.2024
https://musikilugati.com/ahmet-yatman-kimdir/ e.t. 08.04.2021
http://www.musikiklavuzu.net/?/blog/bestekârlar/artaki-candan- 1885-1948, e.t. 17.10.2018

RESİM KAYNAKÇA

Resim 1. Ahmet Yatman, https://www.besteciler.com/component/k2/item/75-ahmet-yatman.html, e.t. 24.10.2024
Resim 2. Ahmet Yatman Albüm, https://www.kitantik.com/product/Ahmet-Yatman-390-Kanunla-Oyun-Havaları-Turkula-Alman-Baskı_1br9qfwlpdv5yh815cx, 24.10.2024
Resim 3. Âfet (Ûdî) / Hapet Mısırlıyan, http://alaturkarecords.com/kebikec/ermeni-musikisinaslar, e.t. 12.09.2024
Resim 4. Artaki Candan (Terziyan), https://hakkindabilgial.com/artaki-candan-kimdir/ e.t. 23.10.2024
Resim 5. Bertan Üsküdarlı, https://www.magazinkolik.com/bertan-uskudarli-musikiye-adanmis-bir-omur-412g.htm, e.t. 30.10.2024
Resim 6. Cüneyd Kosal, https://www.trtmuzik.net.tr/haber/cuneyd-kosal-hayatini-kaybetti_608, e.t. 24.10.2024
Resim 7. Soldan Sağa: Cinuçen Tanrıkorur, Aka Gündüz Kutbay, Bekir Sıtkı Sezgin, Cüneyd Kosal,
https://www.biyografya.com/biyografi/19343, e.t. 24.10.2024
Resim 8. Göksel Baktagir, https://music.youtube.com/channel/UCqgI8Zhh6ZARadO65c9a-gg, e.t. 30.10.2024
Resim 9. Göksel Baktagir, Okyanustaki Sesler 2 Albüm Kapağı,
https://www.deezer.com/tr/album/39410311, e.t. 30.10.2024
Resim 10. Gültekin Aydoğdu, https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/kanun-sanatcisi-gultekin-aydogdu-hayatini-kaybetti-600238.html, e.t. 30.10.2024
Resim 11. Halil Altınköprü, https://tumfed.org.tr/yonetim-kurulumuz/. e.t. 20.11.2024
Resim 12. Halil Karaduman, https://www.idefix.com/yazar/halil-karaduman-258376, e.t. 31.10.2024
Resim 13. Halil Karaduman Kanun Metodu, https://www.dr.com.tr/kitap/kanun-metodu-dvd-li-clt/sanat-tasarim/muzik/urunno=0000000245305, e.t. 31.10.2024
Resim 14. Hasan Ferit Alnar, https://www.sanattanyansimalar.com/yazarlar/erol-koymen/h-ferid-alnar-tercume-sonsuza-kadar/2541/, e.t. 31.10.2024
Resim 15. Hilmi Rit, https://www.youtube.com/watch?v=m6_bhaKoDXk, e.t. 31.10.2024
Resim 16. Hüsnü Anıl, https://www.youtube.com/watch?v=PaI8__1MPWQ, e.t. 31.10.2024
Resim 17. İhsan Özer, http://alaturkarecords.com/sanatcilar/ihsan-ozer, e.t. 31.10.2024
Resim 18. İsmail Baha Sürelsan, http://adanamusikidernegi.com/?pnum= 416&pt=%C4%B0smail +Baha +S%C3%BCrelsan, e.t. 31.10.2024
Resim 19. İsmail Fenni Ertuğrul, https://islamansiklopedisi.org.tr/ismail-fenni-ertugrul, e.t. 31.10.2024
Resim 20. İsmail Safa Olcay, https://www.eksd.org.tr/ismail-safa-olcay/, e.t. 01.11.2024
Resim 21. Kanuni Garbis Efendi, https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/bestekarlarimiz /garbis-efendi/, e.t. 01.11.2024
Resim 22. Kanuni Hacı Arif Bey, https://islamansiklopedisi.org.tr/haci-arif-bey-k%C3%A2n%C3 %BBn%C3%AE, e.t. 01.11.2024
Resim 23. Kanuni Mehmed Bey, http://www.musikidergisi.net/?p=461, e.t. 01.11.2024
Resim 24. Kanuni Nubar Efendi, Özalp, M. N. (2000), Türk Mûsikî Tarihi, II. Cilt s398-399
Resim 25. Kanuni Vitali Efendi, https://www.peramezat.com/urun/ermeni-muzisyen-kanuni-vitali-efendi, e.t. 01.11.2024
Resim 26. Kaptanzade Ali Rıza Efendi, https://www.olumhaberi.com/Anma/kaptanzade-ali-riza-efendi/, e.t. 01.11.2024
Resim 27. Karnik Garmiyan, Kamiloğlu, R. (2020). Osmanlı Devletinde Türk Müziğine Katkıda Bulunan Bazı Ermeni Bestekâr ve Kanun Sanatçıları. Journal of History School, 47, 2873.
Resim 28. Kayhan Şentin, https://www.facebook.com/kanunfestivalivesempozyumu /photos/kayhan-%C5%9Fentin/382467168492692/?_rdr, e.t. 01.11.2024
Resim 29. Tatyos Efendi, http://www.bolsohays.com/yazar-322/tatyos-efendi-ve-omrun-hsilasi.html, e.t. 01.11.2024
Resim 30. Tatyos Efendi, https://www.malumatfurus.org/gamzedeyim-deva-bulmam-sarkisinin-hikayesi/, e.t. 01.11.2024
Resim 31. Mahmut Oğul, http://www.mahmutogul.com/Photos2.aspx, e.t. 05.11.2024
Resim 32. Mehmet Güntekin, http://www.tmv.org.tr/index.php/tr/?option= com_content&view=article&id=154:mehmet-guntekin&catid=2:uncategorised& Itemid=114, e.t. 05.11.2024
Resim 33. Musullu Âmâ Hafız Osman Dede, Koşar, B. (2019), Türk Mûsikisi'nde Hafız Osman Dede, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, s. Ek.s.25
Resim 34. Resim 30. Naci Derçin, https://www.youtube.com/watch?v=97na9TtsYkU, e.t. 05.11.2024

Resim 35. Necdet Varol, https://www.facebook.com/TRTMuzik/photos/kanuni-bestekar-ve-trt-sanat%C3%A7%C4%B1s%C4%B1-necdet-varolu-kaybetmenin-derin-%C3%BCz%C3%BCnt%C3% BCs% C3%BCn%C3%BC-ya%C5%9F%C4%B1/ 2761489897238955/, e.t. 05.11.2024

Resim 36. Nuri Şenyeyli, https://www.facebook.com/photo.php?fbid=382467251826017 &id=279718205434256&set=a.375682195837856, e.t. 05.11.2024

Resim 37. Ömer Faruk Bayrakçı, https://avesis.ogu.edu.tr/bayrakci/yayinlar?themeId=1, e.t. 05.11.2024

Resim 38. Ömer Faruk Bayrakçı, Meriç Düzbaş (Tanbur), https://ilahiyat.ogu.edu.tr/Haber/Detay/185 /dr-omer-faruk-bayrakci-tarafindan-cumhuriyet-ve-muzik-konulu-soylesidinleti-gerceklestirilmistir, e.t. 05.11.2024

Resim 39. Saadettin Öktenay, http://adanamusikidernegi.com/?pnum=370&pt= Sadettin+%C3% 96KTENAY, e.t. 06.11.2024

Resim 40. Sultan VI. Mehmed Vahideddin, https://turkcetarih.com/biyografi/osmanli-padisahlari/vi-mehmed-vahdettin/, e.t. 06.11.2024

Resim 41. Kanunî Eyyûbî Şemsi Efendi, http://www.eyupmusiki.com/eyuplu-bestekarlar_12/Kanun %C3%AE-Eyy%C3%BBb%C3%AE-Semsi-Efendi, e.t. 06.11.2024

Resim 42, Tarık Kip, http://www.turkishmusicportal.org/en/composers/detail/tarik-kip?id= 89&lang2=en, e.t. 06.11.2024

Resim 43. Vecihe Daryal, http://adanamusikidernegi.com/?pnum=285&pt=Vecihe+DARYAL, e.t. 06.11.2024

Resim 44. İstanbul Radyosu İle Darülelhan'da görev alan sanatkârlar, soldan sağa arka sıra, Udi Nevres Bey, Refik Fersan, Ali Rıza Şengel, Mesud Cemil, Selahaddin Demircioğlu, oturanlar, Udi Hayriye Örs, Vecihe Daryal, Fuşen Ferid Kam, http://adanamusikidernegi.com/?pnum=285&pt= Vecihe+DARYAL, e.t. 06.11.2024

Resim 45. Yusuf Ziya Paşa, https://islamansiklopedisi.org.tr/ziya-pasa--bestekar, e.t. 06.11.2024

Resim 46. Zeki Ârif Ataergin, https://hakkindabilgial.com/zeki-arif-ataergin-kimdir/, e.t. 06.11.2024

Resim 47. Ahmet Yatman, kendisi ile 20.11.2024 tarihinde yapılan görüşmede temin edilmiştir.

Nota Kaynakça

Nota 1. Mahrum-i visâl olmaya ey çeşm-i siyâhım, https://www.uskudarmusiki cemiyeti.com/wp-content/uploads/2024/04/mahrum-ivislolmayaeyem-isiyhm_ahmetyatman_krdilihicazkar_5q4j.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 2. Nâle-i can-gâhı cânân duymuyor, https://www.uskudarmusikicemiyeti.com/wp-content/uploads/2024/04/nale-ican-gahcananduymuyor_afetmsrlyan_tbm7.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 3. Derdü mihnet Her Günüm, https://www.notaarsivleri.com/ NotaMuzik/derd _u_mihnet_her_gunum_takib_ eder.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 4. Ferahfeza sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-arsak-comlekciyan-ferahfeza-v1-pdf.63795/, e.t. 15.11.2024

Nota 5. Uşşak şarkı, https://www.uskudarmusikicemiyeti.com/wp-content/uploads /2024/04/birmeleksinnuragarkolmuserapagl-tenin_arakmlekiyan_uak_c4py.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 6. Nihavend şarkı, https://divanmakam.com/attachments/koklasam-saclarini-bu-gece-ta-fecre-kadar-artaki-candan-kanuni-nihavend-v2-pdf.36509/, e.t. 15.11.2024

Nota 7. Ferahnak şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/ruhumda-bahar-acti-onun-bulbulu-sendinpdf1647176245.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 8. Hicaz şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/leylaklari_ gordukce_gonul_hep_seni_andi .pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 9. Hicaz şarkı, https://divanmakam.com/attachments/vaktinde-alip-ruhsati-dalgin-gideriz-biz-bertan-uskudarli-kanuni-hicaz-zirgule-v1-pdf.54645/, e.t. 15.11.2024

Nota 10. Acemaşiran İlahi, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/ben_yururem_yane _yane.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 11. FerahnakAşiran peşrev, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/102_ ferahnak_asiran/ferahnak_asiran_p_cuneyt_kosal_kanuni.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 12. Muhayyerkürdi saz semaisi, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/goksel-baktagir-muhayyer-kurdi-saz-semaisi-hayal-gibipdf1557437834.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 13, Sultanıyegah sirto, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/goksel-baktagir-sultani-yegah-sirtopdf1557438480.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 14. Nihavend Sazsemaisi, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/066_ nihavend/nihavend_saz_semai_gultekin_aydogdu_kanuni.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 15. Hüseyni Şarkı, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/043_huseyni /adini_yaylaya_vermis.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 16. Hicaz Şarkı, https://divanmakam.com/attachments/gunesin-o-son-opusunu-salacaktan-seyredeceksin-halil-karaduman-kanuni-hicaz-v1-pdf.29393/, e.t. 15.11.2024

Nota 17. Kürdi Fantezi, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/bu_aksam_ruyamda_ leyla%27_yi_gordum.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 18. Bayatiaraban peşrev, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/ saz_eseri__0277.pdf e.t. 15.11.2024

Nota 19. Nişaburek sazsemaisi https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/alnar-no-4-nisaburek-saz-semaisipdf1551904233.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 20. Hüzzam sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-hilmi-rit-kanuni-huzzam-v1-pdf.62464/, e.t. 15.11.2024

Nota 21. Sultanıyegah sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-husnu-anil-kanuni-sultani-yegah-v1-pdf.63062/, e.t. 15.11.2024

Nota 22. Rast İlahi, https://neyzen.com/nota_arsivi/01_ilahiler/075_ rast/surei_kadrde_hak.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 23. Kürdilihicazkar sazsemaisi, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/052_ kurdilihicazkar/kurdilihicazkar_saz_semai_mehmet_ihsan_ozer_kanuni.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 24. Nihavend Şarkı, https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/066_ nihavend/yaz_gunleri_en_tatli_ney.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 25. Buselik Şarkı https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/gule_sor_ bulbule_sor_halimi_ hicranimi_dinle.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 26. Kürdilihicazkar saz semaisi, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/052_ kurdilihicazkar/kurdili_hicazkar_ss_ismail_fenni_ertugrul.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 27, Irak Sazsemaisi, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/048_ irak/irak_saz_semai_ismail_fenni_ertugrul_tirnova.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 28. Rast şarkı, https://www.eksd.org.tr/wp-content/uploads/bestecilerimiz/ismail-safa-olcay/rast_kaldirip_nikabini_gorup_mehtap_kiskanir.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 29. Nihavend Şarkı, https://www.eksd.org.tr/wp-content/uploads/bestecilerimiz/ismail-safa-olcay/nihavend_sensiz_gecen_eyyami_seher_omre_bedeldir.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 30. Hicazkar şarkı, https://www.eksd.org.tr/wp-content/uploads/bestecilerimiz/santuri-edhem-bey/hicazkar_ben_perisanim_zulfunun_mecnunuyum.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 31. Bayati şarkı, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/012_ beyati/artirir_her_ruzu_seb_ney.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 32. Nişaburek şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/gormek_ister_ daima_her_yerde_cesmanim_seni.pdf, e.t. 15.11.2024

Nota 33. Bestenigar şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/asiyanisinedenpervaze dipmurgihevespdf1458992431.pdf e.t. 15.11.2024

Nota 34. Sultanıyegah sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-arif-bey-kanuni-haci-sultani-yegah-v4-pdf.62953/, e.t. 15.11.2024

Nota 35. Ferahnak şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/gerci_aska_muptela_ dunyada_sade_ben_degil.pdf, e.t. 15.11.2024
Nota 36. Dilefruz sazsemaisi, https://drive.google.com/file/d/1P34OKBuGJuR7 NNJcuDbdxQdFyKPRPZ2S/view, e.t. 15.11.2024
Nota 37. Yegah sirto, https://divanmakam.com/attachments/sirto-mehmet-bey-kanuni-yegah-v1-pdf.64703/, e.t. 15.11.2024
Nota 38. Suzinak şarkı, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/088_suznak/ Beni_biganei_hab_etti_keder.pdf, e.t. 15.11.2024
Nota 39. Hüseyni şarkı, https://divanmakam.com/attachments/lal-olursun-soylesem-bir-fikra-tab-i-sineden-nazim-bey-kanuni-ama-huseyni-v1-pdf.37177/, e.t. 15.11.2024
Nota 40. Evcara şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/nuks_etti_yine__ates-i_sevdaya.pdf, e.t. 15.11.2024
Nota 41. Rast Şarkı, https://divanmakam.com/attachments/bais-i-berbadim-oldu-can-yakici-gozlerin-nubar-efendi-kanuni-rast-v1-pdf.5739/, e.t. 15.11.2024
Nota 42. Nota 43. Hüseyni şarkı, https://www.notaarsivleri.com/ NotaMuzik/yalniz_seni_sevmekle_dusunmekle_harabim.pdf, e.t. 15.11.2024
Nota 43. Nihavend Fantezi, https://divanmakam.com/attachments/aksami-suzme-deniz-renginden-gozum-yandi-ali-riza-bey-kaptanzade-nihavend-v2-pdf.1613/, e.t. 18.11.2024
Nota 44. Segah şarkı, https://divanmakam.com/attachments/gel-gitme-kalmasin-gozum-yollarda-ali-riza-bey-kaptanzade-segah-v4-pdf.24230/, e.t. 18.11.2024
Nota 45. Ferahnak Şarkı, https://divanmakam.com/attachments/bu-mesreb-ile-sen-beni-mecnun-edeceksin-karnik-garmiryan-ferahnak-v1-pdf.13187/, e.t. 18.11.2024
Nota 46. Ferahfeza şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/olsem_de_seni_ unutmam_kalbim_sevemezse.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 47. Hicaz şarkı, https://divanmakam.com/attachments/fonda-muzik-dinde-muzik-sende-muzik-ne-guzel-kayhan-sentin-kanuni-hicaz-v1-pdf.23255/, e.t. 18.11.2024
Nota 48. Evç saz semaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-kayhan-sentin-kanuni-evic-v1-pdf.63888/, 18.11.2024
Nota 49. Uşşak şarkı, https://divanmakam.com/attachments/gam-zedeyim-deva-bulmam-kesik-kerem-tatyos-efendi-ussak-v1-pdf.23346/, e.t. 18.11.2024
Nota 50. Kürdilihicazkâr saz semaisi
Nota 51. Hüseyni şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/muskil_haldir_ benim_halim.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 52. Hüseyni şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/muskil_haldir_ benim_halim.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 53. Hicaz şarkı, https://divanmakam.com/attachments/bir-degil-bin-ovgu-yazilsa-sana-duygular-yeter-mi-anlatilmana-mahmut-ogul-hicaz-v1-pdf.9647/, e.t. 18.11.2024
Nota 54. Muhayyerkürdi şarkı, https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/058_ muhayyerkurdi/sana_olan_ozlemim_v2_ney.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 55. Nihavend İlahi, https://divanmakam.com/attachments/bizi-insan-eden-sensin-sukur-ya-rabbi-ya-rabbi-mehmet-guntekin-nihavend-v1-pdf.12537/, e.t. 18.11.2024
Nota 56. Nihavend şarkı, https://divanmakam.com/attachments/bu-aksam-o-kadar-durgun-ki-sular-mehmet-guntekin-nihavend-v1-pdf.12719/, e.t. 18.11.2024
Nota 57. Hüseyni şarkı, https://divanmakam.com/attachments/teshire-seni-care-yok-ey-resk-i-peri-osman-efendi-musullu-hafiz-huseyni-v1-pdf.53237/, e.t. 18.11.2024
Nota 58. Hüzzam şarkı, https://divanmakam.com/attachments/neseyab-i-lutfun-olsun-bu-ser-i-suridemiz-osman-efendi-musullu-hafiz-huzzam-v7-pdf.41481/, e.t. 18.11.2024
Nota 59. Hicaz fantezi, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/sevda_gulu_icimdeki_bak_ yas_degil_gozumdeki.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 60. Hüzzam şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/derde_derman_katmasan_ da.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 61, hicaz şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/bir_tutam_aciya_katlanir_ elbet.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 62. Karcığar şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/soyle-ey-gonlum-allah-askinapdf1682504328.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 63. Segah ilahi, https://neyzen.com/nota_arsivi/01_ilahiler/082_segah/gelin_ gidelim_ney.pdf /, e.t. 18.11.2024
Nota 64. Uşşak şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/ciktim_vareste_bugun_ bilcumle_dusuncelerden.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 65. Hicaz sazsemaisi, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/hicaz-ssemai-minpdf1518687420.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 66. Kürdilihicazkar sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-omer-faruk-bayrakci-kurdili-hicazkar-v1-pdf.75591/, e.t. 18.11.2024
Nota 67. Nİhavend şarkı, https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/066_ nihavend/sevil_neselen.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 68. Kürdi şarkı, https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/051_kurdi/ dudaklarinda_arzu.pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 69. Hüseyni şarkı, https://divanmakam.com/attachments/cevrin-beni-oldurse-de-askindan-usanmam-sultan-iv-mehmet-vahideddin-huseyni-v1-pdf.14809/ e.t. 18.11.2024
Nota 70. Sazkar şarkı, https://divanmakam.com/attachments/gencinen-olsam-viran-edersin-sultan-iv-mehmet-vahideddin-sazkar-v1-pdf.24918/, e.t. 18.11.2024
Nota 71. Muhayyer sünbüle şarkı, https://neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/059_ muhayyer_sumbule/bulunmaz_sahim_emsalin.pdf, e.t.18.11.2024
Nota 72, Acemaşiran sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-tarik-kip-acem-asiran-v1-pdf.62575/, e.t. 18.11.2024
Nota 73, Saba şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/nice_bir_uyursun_ uyanmaz_misin(1).pdf, e.t. 18.11.2024
Nota 74. Nişaburek şarkı, https://divanmakam.com/attachments/gul-yuzun-soldukca-omrumden-siler-her-neseyi-vecihe-daryal-kanuni-nisaburek-v1-pdf.28580/, e.t.19.11.2024
Nota 75. Karciğar sazsemaisi, https://divanmakam.com/attachments/saz-semaisi-fikret-kutlug-kanuni-karcigar-v1-pdf.62152/, e.t. 19.11.2024
Nota 76, Hüseyni Şarkı, https://defteriniz.com/wp-content/uploads/2018/01/tsm-13413.pdf, e.t. 19.11.2024
Nota 77. Nişaburek şarkı, https://divanmakam.com/attachments/mest-i-nazim-kim-buyuttu-boyle-bi-perva-seni-ziya-pasa-vezir-mehmet-yusuf-nisaburek-v2-pdf.38642/, e.t. 19.11.2024
Nota 78. Nişaburek Nakış Yürük semai, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/ey_ gul_ne_aceb_silsile-i_musk-i_terin_var.pdf, e.t. 19.11.2024
Nota 79. Dilkeşhaveran şarkı, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/gonul-bir-dem-karar-etmez-hayali-yare-dustum-benpdf1606997097.pdf, e.t. 19.11.2024
Nota 80. Sipihr sazsemaisi, https://www.notaarsivleri.com/NotaMuzik/sipihr-saz-semaisi-zeki-arif-ataergin-pdf1606998297.pdf, e.t. 19.11.2024
Nota 81. Acemkürdi sirto, Sanatçı ile 19.11.2024 tarihinde yapılan kişisel görüşme sonucu nota temin edilmiştir.
Nota 82. Hicaz şarkı, Sanatçı ile 19.11.2024 tarihinde yapılan kişisel görüşme sonucu nota temin edilmiştir.
Nota 83. Hicaz sazeseri, Sanatçı ile 20.11.2024 tarihinde yapılan kişisel görüşme sonucu nota temin edilmiştir.
Nota 82. Kanun için (Meftun), Sanatçı ile 20.11.2024 tarihinde yapılan kişisel görüşme sonucu nota temin edilmiştir.

PAZARLAMADA YENİ DÖNÜŞÜMLER VE DEĞİŞİM

EDİTÖR:
DOÇ. DR. MURAT ÖZ

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMADA YENİ DÖNÜŞÜMLER VE DEĞİŞİM

Editör: Doç. Dr. Murat Öz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-59-3
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
PAZARLAMADA YENİ DÖNÜŞÜMLER VE DEĞİŞİM
Editör: Doç. Dr. Murat Öz
VI+225 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-59-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akar, E. (2010). *Sosyal Medya Pazarlaması: Sosyal Webde Pazarlama Stratejileri*. Efil Yayınevi, Ankara.

Akcan, B., Erdoğan, M. G., ve Karaçor, S. (2020). Para cuma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *23*(1), 43-53.

Akın, M. Ş. (2022). Efsane Cuma: indirim, indirim, indirim. *Çekmece İZU Sosyal Bilimler Dergisi/ Cekmece IZU Journal of Social Sciences*.

Aktaş, B. (2023). *Göstergebilim Yöntemiyle Reklamlarda Satın Almaya Teşviğin İncelenmesi: Türkiye'de Black Friday Örneği* (Doctoral dissertation).

Altunışık, R., & Çallı, L. (2004). Plansız alışveriş (Impulse Buying) ve Hazcı Tüketim Davranışları üzerine bir araştırma: Satın alma karar sürecinde bilgi kullanımı. Sakarya Üniversitesi. III. Ulusal Ekonomi, Bilgi ve Yönetim Kongresi, 25, 26.

Altunışık, R., Özdemir Ş. ve Torlak Ö., (2020) "Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi", 4. Baskı, *Beta Yayınevi,* İstanbul.

Aktan, E. (2015). Yeni ekonomik sistemde elektronik pazarlama. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(38), 122-142.

Ateş, C. (2013). Armağanın tarihsel dönüşümü ve modernizmle birlikte tüketim ürünü olarak televizyonda sunumu: Sevgililer Günü örneği.

Aytaç, Ö. (2006). Tüketimcilik ve metalaşma kıskacında boş zaman. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 27-53.

Babacan, M. (2002). Onat F. *Postmodern Pazarlama Perspektifi, Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksek Okulu*.

Bakır, U., ve Bazarcı, S. (2020). Tüketim Toplumunda Bedelli Aşk: Sevgililer Günü Reklamlarına Yönelik Bir İnceleme. *Kurgu*, *28*(1), 61-78.

Black Friday Global. (2023, Haziran 10). https://black-friday.global/tr-tr adresinden alındı Barutçu, S., & Tomaş, M. (2013). Sürdürülebilir Sosyal Medya Pazarlaması Ve Sosyal Medya Pazarlaması Etkinliğinin Ölçümü. Journal of Internet Applications and Management, 4(1), 5-24.

Baudrillard, J.(2016).*Tüketim Toplumu.*Çev.Hazal Deliceçaylı-Ferda Keskin. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Baydaş, A., Ata, S., ve Kök, N. (2021). An Empırıcal Study To Determıne The Impact Of Black Frıday Days On Consumer Purchasıng Behavıor. Journal Of Current Marketıng Approaches And Researches, 1(2).

Belk, R. W. (1995). "Studies in the New Consumer Behaviour", *Acknowledging Consumption*, (Derleme: Daniel Miller), 53-95.

Bocock, R. (1997), *Tüketim*, Çev. İrem Kutluk, Ankara: Dost. Bozyiğit, S. (2021). Tüketimin öteki yüzü. *Gazi kitabevi*.

Canöz, N. (2015). Kültür Endüstrisi Ürünü Olarak 14 Şubat Sevgililer Günü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (34), 135-143.

Cialdini, R.B. (2012), *İknanın Psikolojisi* ,Çev. Y. Fletceher, İstanbul: Mediacat Yayınevi.

Çakmak, A. Ç. ve Çakır, M. (2012). 12-18 yaş arası gençlerin hedonik tüketim davranışlarının incelenmesi: Kocaeli şehir merkezinde bir araştırma*. Karabük Üniversitesi Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1 (4): 171-189

Çaylı, M. (2019). Dijital Pazarlamada Özel Günlerin Online Mağazacılığa Etkisi: Black Friday Örneği. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, Yüksek Lisans Tezi.

Eken, İ., ve Gezmen, B. (2019). Özel Günlerde Lüks Tüketim Ürünlerinin Bannerlardaki Sunumu: 14 Şubat Sevgililer Günü Pırlanta Reklamları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(1), 182-210.

Ekonomim (2024). https://www.ekonomim.com/ekonomi/anneler-gunu-harcamalarina-enflasyon-etkisi-3-yilda-yuzde-500-artti-haberi-742328. Erişim Tarihi: 02.9.2024)

Erdal, C., ve Ulusoy, S. (2019). Sanal Alışveriş Ortamları: Trendyol, Markafoni Ve Morhipo Markaları Üzerine Bir Araştırma. *İletişim Çalışmaları*, 148.

Erdem, A. (2017). Postmodern Pazarlama Ve Zıtlıkların Birlikteliği. *Giresun Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, *3*(6), 254-266.

Featherstone, M. (1996). *Postmodernizm ve tüketim kültürü.* (Çev. Mehmet Küçük), İstanbul: Ayrıntı

Fit Small Business (2024). https://fitsmallbusiness.com/valentines-day-spending-statistics/. Erişim Tarihi: 02.09.2024

Ivanova, I., Borovyk, T., Rudenko, A., ve Zalozna, T. (2020). Black Friday Tool for Sales Promotion. Маркетинг і цифрові технології, 4(4), 52-61.

Iyer, S. (2013) Psychology Of Black Friday: Motivation Behind The Pursuit Of Deals, Erişim Tarihi 11.06.2023 Https://Www.Fivecentnickel.Com/Psychology-Of-Black-Friday- Motivation-Behind-The-Pursuit-Of-Deals/

Kahveci, H. (2022). Elektronik ticaret sitelerinde promosyonların müşteri satın alma davranışlarına etkisi. (Master's thesis, İbn Haldun Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Karabıyık, B., ve Akkılıç, M. E. (2022). Tüketicilerin Özel İndirim Günlerinde Çevrimiçi Yaptıkları Satın Almalarındaki Tüketim Eğilimlerinin Belirlenmesi. *International Review Of Economics And Management*, *10*(2), 134-155.

Kayın, E. (2022). Satın alma karar sürecinde FoMO'nun başat rolü: kara cuma üzerine bir araştırma.

Kazançoğlu, İ., & Aytekin, P. (2014). Sevgililer günü ritüellerinin alışveriş deneyimi ve hazcı alışveriş değerine etkisi: alışveriş merkezlerinde bir uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, *10*(22), 67-93.

Koç, E. (2017). *Temel Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri.* Seçkin Yayınevi, İstanbul. Lennon, S. J., Johnson, K. K., ve Lee, J. (2011). A perfect storm for consumer misbehavior:

Shopping on Black Friday. *Clothing and Textiles Research Journal*, *29*(2), 119-134.

Lennon, S. J., Kim, M., Lee, J., ve Johnson, K. K. (2018). Consumer emotions on Black Friday: Antecedents and consequence. *Journal of Research for Consumers*, (32), 70-109.

National Geographic (2024). https://www.nationalgeographic.com/culture/article/140508-mothers-day-nation-gifts-facts-culture-moms. Erişim tarihi : 14.07. 2024

NTV,(2024).https://www.ntv.com.tr/ntvpara/amerikalilar-anneler-gunu-icin-35-7-milyar-dolar-harcayacak,yDqSE4twI0WJfwU3snA8Ig. Erişim Tarihi: 02.09.2024

Oberlo (2024). https://www.oberlo.com/statistics/how-much-money-is-spent-on-fathers-day. Erişim Tarihi: 02.09.2024.

Oberlo (2024). https://www.oberlo.com/statistics/how-much-money-is-spent-on-fathers-day. Erişim Tarihi: 02.09.2024.

Odabaşı, Y. (2004). *Postmodern Pazarlama Tüketim ve Tüketici.* MediCat, İstanbul. Odabaşı, Y. (2013). *Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumun Tüketen Topluma Dönüşümü*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Odabaşı, Y. (2019). Postmodern Pazarlamayı Anlamak. E-Kitap.

Özcan, B. (2007). Hedonizm ve kimlik temeline dayalı postmodern tüketim yaklaşımı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, (35), 119-130.

Raymen, T., & Smith, O. (2016). What"s Deviance Got to Do With It? Black Friday Sales, Violence and Hyper-conformity. The British Journal of Criminology, 389-405.

Santini, F. De O., Sampaio, C. H., Perin, M. G., & Vieira, V. A. (2015, Outubro/Novembro/Dezembro). An Analysis Of The İnfluence Of Discount Sales Promotion İn Consumer Buying İntent And The Moderating Effects Of Attractiveness. *Revista De Administração [Rausp],* 50(4), 416-431.

Sarı, B. (2019). Modernizmden postmodernizme tüketimin evrimi ve ekonomi politiğini anlamak. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(70), 554-568.

Simpson, L., Taylor, L., O'Rourke, K., & Shaw, K. (2011). An analysis of consumer behavior on Black Friday. American International Journal of Contemporary Research.

Swilley, E. L.; Goldsmith, R. E. (2013). Black Friday And Cyber Monday: Understanding Consumer İntentions On Two Major Shopping Days, *Journal Of Retailing And Consumer Services,* Volume: 20, Issue: 1, 43-50.

Şüküroğlu, V. K. (2018). Tüketim Toplumu: Tüketici Kimliği Ve Sembolik Tüketim Açısından Bir Değerlendirme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (1), 1-23.

Tanrıkulu, E., ve Bakır, N. O. (2021). Tüketicilerin Çevrimiçi Alışverişteki Faydacı Ve Hedonik Alışveriş Değerinin Algılanan Fayda Ve Risk Üzerindeki Etkisi: Trendyol Ve Zara Tüketicileri Üzerine Bir Araştırma. *Öneri Dergisi*, 16(56), 634-667.

Tekoğlu, A. D., Ve Zeliha, E. S. E. R. (2021). Transfer Edilen Ritüel İle Tüketici Tutumu Ve Satın Alma Davranışları Arasındaki İlişki: Kara Cuma Örneği. *Pazarlama Ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 14(3), 453-491.

Thomas, B.J., Ve Peters, C. (2011). An Exploratory İnvestigation Of Black Friday Consumption Rituals. *International Journal Of Retail & Distribution Management*, 39(7), 522-537.

Tiltay, M. A., & Tepe, M. E. (2022). Pazarlama Ahlakı. M.S. Döven ve E. Irk (Eds.) *İş Ahlakı: Kavramsal, Sektörel ve Fonksiyonel bir Bakış* içinde (s. 317-338), Gazi Kitabevi, Ankara.

Ustaahmetoğlu, E. (2015), "Reklamlarda Kullanılan Kaynağın Güvenilirliğinin Satın Alma Niyetine Etkisi"., Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 0(15).

Ünalan, D. (2021). Tüketim Kültürü ve Sosyal Medya Bağlamında Trendyol Black Friday Reklamlarının Analizi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *2021*(53), 14-36.

Yemez, A. G. İ., ve Sağır, S. (2021) İndirim Kampanyalarının Tüketicilerin Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Black Friday Örneği. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD),* Cilt 8, Sayı 2, s 308-331.

KAYNAKÇA

Abraham- Barna, C.G. (2013). The Term of Turkish Coffee – a Semasiological Approach. *Journal of Agroalimentary Processes and Technologies 2013,* 19(2), 271-275.

Acar, N., Çakırbaş, A., Çizmeci, B. (2019). Türk Kahvesi Tüketilen Mekânların Seçimini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Nevşehir Örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*7(1), 135–143.

Akarçay, E. (2012). Kâh Kahvehane Kâh Café: Küreselleşen Eskişehir'de Kahve Tüketimi Üzerine Kuramsal Bir Giriş. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, Özel Sayı 2, 181-202.

Alagözlü, N. (2007). Bir Söylem Türü Olarak Kahve Falına Yönelik Bir İnceleme: Kahve Falı ve İdeoloji. *Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(1), 1-22.

Alptürker, İ. G. "Fala İnanma Falsız Kalma" Sözünün Gücüyle Dönüşen/Genişleyen Bağlam:"Kahve Falı" Uygulamaları. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sbe Dergisi*, 11(4), 1800-1809.

Altaş, A.(2017). Ülke Tanıtım Çalışmaları Kapsamında Kullanılan Gastronomik Ögeler: "Home of Turkey" Kampanyası Afişleri Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 5 (2), 81-102

Altundağ, Ö.Ö. (2019). Türk Kahvesinin Sağlık Boyutu ve Etkileri. *İzmir Democracy Unıversıty Health Scıences Journal,* 2(3), 183-193.

Altunışık, R.,Özdemir, Ş.,Torlak, Ö. (2014). *Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi* (1.Baskı). İstanbul: Beta.

Arnold, M. J., & Reynolds, K. E. (2003). Hedonic shopping motivations. *Journal of Retailing*, 79(2), 77–95.

Arslan, F.(2019). Tüketicilerin Kahve Tüketim Alışkanlıkları ve Kahve Dükkânı Tercihleri: Antalya İlinde Bir Araştırma. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 2, 224-234.

Arslan, E. (2021). *Türk Kahve Kültürü ve Grafik Tasarım İlişkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Grafik Tasarımı Anasanat Dalı, İstanbul.

Aşık, N.A.(2017). Değişen Kahve Tüketim Alışkanlıkları ve Türk Kahvesi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(4), 310-325.

Atlı, F.H. (2018). Kahve Pazarlaması ve Türk Kahvesinin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(84), 413-424.

Aydoğan, B. (1997). Mehmet Akif Ersoy'un Meyhane ve Mahalle Kahvesi Şiirleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Türkoloji Araştırmaları Fuat Özdemir Anısı,* 85- 106.

Azizağoğlu, A., Altunışık, R. (2012). Postmodernizm, Sembolik Tüketim ve Marka. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 4(2), 33-50.

Belk, R.W., Wallendorf, M., Sherry JR., J.F. (1989). The Sacred and the Profane in Consumer Behavior: Theodicy on the Odyssey . *Journal of Consumer Research,* 16, 1-38.

Bermingham, A. (2013). Introduction. The Consumption of Culture: İmage, Object, Text. In The Consumption of Culture 1600-1800 İmage, Object, Text, Ed. Ann Bermingham, John Brewer, 1-20.

Bilge, E.(2008). Geçmişten Günümüze Türk Kahvesi <Tüketim Kültürü Bağlaında>. *Türk Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 1, 1-11.

Bilge, E.,(2010). *Evliya Çelebi'den Hareketle Kahvehanelerden Cafelere Dönüşüm*.(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi SBE, Ankara.

Bocok, R.(2014). *Tüketim* (4.Baskı). (Çev. İrem Kutluk). Ankara: Dost Kitapevi

Bulduk, S., Süren, T. (2008). Türk Mutfak Kültüründe Kahve. *38. In: International Congress of Asian and North African Studies*, 299–309.

Büyükokutan, A. (2012). Muğla'daki Kahve Falına Bakma Geleneği Üzerine Bir Değerlendirme. *Folklor/ Edebiyat*, 18(71), 97-112.

Çağlayan, S. (2012). Anadolu'nun İlk Kamusal Mekanı: Kahvehane. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29, 95- 110.

Çulha, O. (2011). Gösterge Bilim (Semiyotik) Teknik Kullanılarak Kanada Fotoğraflarının İncelenmesi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13). 409-424.

Doğan, İ. (2008). *Sosyoloji Kavramlar ve Sorunlar* (8.Baskı). Ankara: Pegem.

Durukan, L., (2013), Çekirdek'ten Kültür'e: Türk Kültüründe Kahve ve Kahvehane, *Bilim ve Kültür-Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2,1-14.

Duvarcı, A. (2012). Kültürümüzde İstanbul Kahvehaneleri ve Halk Edebiyatına Katkıları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi,* 1(1), 75-86.

Echtner, C. M. (1999). The Semiotic Paradigm: Implications for Tourism Research. *Tourism Management*, 20(1), 47–57.

Eren, Y.F., Sezgin, A.C. (2018). Kültürel Miras Açısından Türk Kahvesi. *Turkish Studies,* 13(10), 697-712.

Farah, A.(2009). Coffee as a Speciality and Functional Beverage (Chapter 15). In *Functional and Speciality Beverage Technology.* Editor P. Paquin, UK: Woodhead Publishing Limited/ CRC Press, 370-394.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*. (H. Özel, Çev.). C. Güzel (Yay. haz.). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Girginol, C.R. (2016). *Kahve: Topraktan Fincana* . İstanbul: Cinius.

Graeber, D. (2011). "Consumption." *Current Anthropology*, 52(4), 489–511.

Grubb, E. L., Grathwohl, H. L. (1967). Consumer Self-Concept, Symbolism and Market Behavior: A Theoretical Approach. *Journal of Marketing*, 31(4), 22-27.

Güleç, C. (2015). Thorsteın Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı*, 38 (1), 62-82.

Hattox, R.S. (1985) *Coffee and Coffeehouses : The Origins of a Social Beverage in the Medieval Near East*. London: University of Washington Press.

Hofstede, G., Hofstede, J.G., Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations: Software for the Mind* (3.Basım). New York: McGraw-Hill,

İnce, E. (2018). *Türkiye'de Popüler Kültürle Değişen Kahve Kültürü* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İslamoğlu, A.H., Altunışık, R.(2017). *Tüketici Davranışları* (5.Baskı). İstanbul: Beta.

Karaman, N., Kılıç, A., Avcıkurt, C. (2019). Tüketicilerin Kahve Kafeleri Ziyaret Eğilimlerinin ve Değişen Kahve Tüketim Alışkanlıklarının Belirlenmesi: Geleneksel Türk Kahvesi Üzerine Bir Araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 612-632.

Karhan, J. (2021). Toplumsal ve Kültürel Bir İçecek: "Türk Kahvesi". *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi,* 52, 149-165.

Kaya, G., Toker, S. (2019). Kahve Tüketim Alışkanlıklarının İncelenmesi: İstanbul Örneği. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences,* 2(3), 146- 164.

Kayasu, T. (2017). *Tüketici Davranışları ve Kahve Akımları Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Keegan, J.W., Green, M.C.(2015). Küresel Pazarlama. (R. Tatlıdil Çeviri Editörü). Ankara: Nobel.

Keskin, B., Güneş, E. (2021). Social and Cultural Aspects of Traditional Drinks: A Review on Traditional Turkish Drinks. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 25, 1-9.

Koca N., Tüğen, A.Ö. (2020). Somut Olmayan Kültür Miras Listesinde Bir Değer Olan Türk Kahvesine Coğrafya Perspektifinden Bakış. *Troyacademy,* 5 (1), 347-362.

Kotler, K., Keller, K.L. (2018). *Pazarlama Yönetimi* (1.Baskı). (İ. Kırcova Çeviri Editörü). İstanbul: Beta.

Lanfranchi, M.,Giannetto, C., Dimitrova, V. (2016). Evolutionary Aspects of Coffee Consumers' Buying Habits: Results of a Sample Survey. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 22 (5), 705–712.

Marx, K., Engels, F. (1998). *The German Ideology (Great Books in Philosophy).* Prometheus Books: New York.

Mucuk, İ.(2013). *Temel Pazarlama Bilgileri* (4. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Nescafe: https://www.nescafe.com/tr/kahvelerimiz Erişim tarihi: 17.06.2023.

Odabaşı, Y. (2019). *Tüketim Kültürü* (6.Baskı). İstanbul: Aura.

Odabaşı, Y. , Barış, G. (2020). *Tüketici Davranışı* (21. Baskı). İstanbul: MediaCat.

Oğuz, M.Ö.(2009). Somut Olmayan Kültürel Miras ve Kültürel İfade Çeşitliliği. *Millî Folklor,* 21(82), 6-12.

Örnek, A. (2022). Kahve ve Türkiye'de Kahve Kültürü. *Gastronomi Alanında Tematik Araştırmalar I* içinde, Y. Oğan (Der.), Konya/İstanbul: Çizgi, 38- 46

Öz, M., Mucuk, S. (2015). Tüketici Satın Alma Davranışı Kapsamında Hedonik (Hazcı) Tüketimin Plansız Alışveriş Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. *Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi,* 1 (2), 37-60

Özdestan, Ö. (2014). Evaluation of Bioactive Amine and Mineral Levels in Turkish Coffee. *Food Research International*, 61, 167–175.

Ransome, P. (2005). *Work, Consumption and Culture: Affluence and Social Change in the Twenty-first Century.* Londra: Sage Publications.

Russell, J. A. (1980). A Circumplex Model of Affect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(6), 1161–1178.

Saltan, F.Z., Kaya, H. (2018). Kahve: Bir Farmakognozik Derleme. *FABAD Journal of Pharmaceutical Sciences,* 43(3), 279-289.

Solomon, M.R. (2020). Tüketici Davranışları. (N. Parıltı, E.E. Akagün Çeviri Editörleri). Ankara: Nobel.

Sözlü, S., Yılmaz, B., Tek, N.A. (2017). Kahve Tüketimi ve Bazı Hastalıklarla İlişkisi. *Sdü Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 33-39.

Süren, T., Kızıleli,M.(2021). Geleneksel Türk İçecekleri. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi*, 24(1), 46-71.

Şehitoğlu, N. (2020). Ankara Etnografya Müzesindeki Üç Ahşap Kahve Soğutucusu. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(19), 93-109.

TAGEM:https://arastirma.tarimorman.gov.tr/batem/Belgeler/Kutuphane/Teknik%20Bilgiler/Kahve%20Yetistiriciligi.pdf. Erişim Tarihi: 17.06.2023.

Tarım, Z. (2015) . Osmanlı Devlet Teşrifatında Kahve İkramı. *Bir Taşım Keyif: Türk Kahvesinin 500 Yıllık Öyküsü* İçinde, Editör: E. Pekin. İstanbul: Topkapı Sarayı Müzesi, 199-215.

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri* (8. Baskı). İstanbul: Beta.

Topay, G. Erdem, R. (2019). Türkiye'de Tüketim Kültürünün Gelişimine Dair Kavramsal Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 35, 162- 183.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü* (2. Baskı). İstanbul: İnkılâb.

Ulusoy, K. (2011). Türk Toplum Hayatında Yaşatılan Kahve ve Kahvehane Kültürü (Bir Sözlü Kültür ve Sosyal Çevre Eğitimi Çalışması). *Milli Folklor*, 12(89), 159-169.

UNESCO: https://ich.unesco.org/en/RL/turkish-coffee-culture-and-tradition-00645 (Erişim Tarihi: 16.12.2022).

Valentine, V. (2003). Using Semiotics to Build Powerful Brands for Children. *Young Consumers*, 4(2), 9–16.

Yağbasan, M., Ustakara, F. (2008). Türk Toplumunda Kahvehane ve Kafelerdeki İletişimsel Ortamı Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması (Gaziantep İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(1), 233-260.

Yalap, H. (2017). Klasik Türk Edebiyatı Işığında Edebiyat ve Kültür Tarihimizde Kahve ve Kahvehaneler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 6(3), 1907-1930.

Yaşar, A.(2005). Osmanlı Şehir Mekânları: Kahvehane Literatürü. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 3(6), 237-256.

Yaşar, A. (2010). "Osmanlıda Kamu Mekânı Üzerinde Mücadele: Kahvehane Yasaklamaları", *XV. Türk Tarih Kongresi, IV. Cilt/II. Kısım*, Ankara.

Yerasimos, M. (2019). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Yemek Kültürü* (1.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.

Yıldırım, D.(2000). Türk Sözel Kültüründe Süreklilik <Osmanlı Hanedanlığı Döneminden Cumhuriyete>. *Türkbilig*, 1, 32-45

Yılmaz, B., Acar-Tek, N.,Sözlü, S. (2017). Turkish Cultural Heritage: a Cup of Coffee. *Journal of Ethnic Foods*, 4(4), 213–220.

Yılmaz, N. M. (2011). Kahvenin Avrupa Kültürüne Etkisi. *Türk Kahvesi Kitabı* İçinde. Editör E. G. Naskali, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 589- 598.

Yılmaz, P. (2012). Menengiçten Şuruba: Gaziantep'te İçecek Kültürü. *Folklor/Edebiyat,* 18, 69, 25-39.

Zorlu, A. (2020). *Üretim ve Tüketim Teorileri* (3. Baskı). Ankara: Altınordu Yayınları.

Kaynakça

Al, E. (2024). *Batı'da medyanın İsrail yanlısı haberciliği mağdur ve failin yerini değiştiriyor*. https://www.aa.com.tr/tr/ayrimcilikhatti/ayrimcilik/batida-medyanin-israil-yanlisi-haberciligi-magdur-ve-failin-yerini-degistiriyor/1818861

BDS. (2023). *In BDS win, PUMA forced to drop sponsorship of Israel Football Association*. BDS Movement. https://bdsmovement.net/news/bds-win-puma-forced-drop-sponsorship-israel-football-association

BDS. (2024). *What is BDS? | BDS Movement*. https://bdsmovement.net/what-is-bds

Brant, R. (2021). *Xinjiang cotton: Western clothes brands vanish as backlash grows*. https://www.bbc.com/news/world-asia-china-56533560

Carlile, C. (2022). *Animal rights and the food industry | Ethical Consumer*. https://www.ethicalconsumer.org/food-drink/animal-rights-food-industry

Clouder, S., & Harrison, R. (2005). The effectiveness of ethical consumer behaviour. *The ethical consumer*, *89*, 1-96.

Du, X. (2015). How the Market Values Greenwashing? Evidence from China. *Journal of Business Ethics*, *128*(3), 547-574. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2122-y

Ethical Consumer (Direktör). (2024). *10 Companies to boycott over their links to Israeli Apartheid* [Video recording]. https://www.youtube.com/watch?v=hcH8-A6khyo

Friedman, M. (1985). Consumer Boycotts in the United States, 1970–1980: Contemporary Events in Historical Perspective. *Journal of Consumer Affairs*, *19*(1), 96-117. https://doi.org/10.1111/j.1745-6606.1985.tb00346.x

Friedman, M. (1991). Consumer Boycotts: A Conceptual Framework and Research Agenda. *Journal of Social Issues*, *47*(1), 149-168. https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1991.tb01817.x

Friedman, M. (1999). *Consumer Boycotts: Effecting Change Through the Marketplace and Media*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203900406

Gárgoles, P., & Ambás, G. (2023). The Power of Consumers on Social Media: A Case Study of Balenciaga's Crisis Communication. Içinde N. Sabatini, T. Sádaba, A. Tosi, V. Neri, & L. Cantoni (Ed.), *Fashion Communication in the Digital Age* (ss. 3-13). Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-38541-4_1

Grimmer, M., & Bingham, T. (2013). Company environmental performance and consumer purchase intentions. *Journal of Business Research*, *66*(10), 1945-1953. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.02.017

Hannay, J. (2023). Over half of consumers would boycott companies caught greenwashing. *Sustainability News: The Latest News, Insights and Analysis for Business*. https://sustainability-news.net/greenwashing/over-half-of-consumers-would-boycott-companies-caught-greenwashing/

Heilmann, K. (2016). Does political conflict hurt trade? Evidence from consumer boycotts. *Journal of International Economics*, *99*, 179-191. https://doi.org/10.1016/j.jinteco.2015.11.008

Klein, J. G., Smith, N. C., & John, A. (2004). Why We Boycott: Consumer Motivations for Boycott Participation. *Journal of Marketing*, *68*(3), 92-109. https://doi.org/10.1509/jmkg.68.3.92.34770

Kuşakçı, S. (2024). *İsrail'e karşı boykottan en çok hangi 5 şirket zarar gördü?* https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-israil-e-karsi-boykottan-en-cok-hangi-5-sirket-zarar-gordu/3205061

Liebsch, M., Grune, B., Seiler, A., Butzke, D., Oelgeschläger, M., Pirow, R., Adler, S., Riebeling, C., & Luch, A. (2011). Alternatives to animal testing: Current status and future perspectives. *Archives of Toxicology*, *85*(8), 841-858. https://doi.org/10.1007/s00204-011-0718-x

Makarem, S. C., & Jae, H. (2016). Consumer Boycott Behavior: An Exploratory Analysis of Twitter Feeds. *The Journal of Consumer Affairs*, *50*(1), 193-223.

Oliver, J. (1995). *Learning the lessons of Brent Spar saga – POLITICO*. https://www.politico.eu/article/learning-the-lessons-of-brent-spar-saga/

Owens, J. (2024). *What is the Boycott, Divestment and Sanctions movement? | Ethical Consumer*. https://www.ethicalconsumer.org/ethicalcampaigns/boycotts/bds-israel-boycott

Özoran, B. A., & Üzümlü, A. M. (2024). Storytelling as a Tool for Activist Public Relations: A Qualitative Study in Case of Women. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *53*, Article 53. https://doi.org/10.52642/susbed.1410662

Peng, L., & Powell, B. (2024). Sweatshop Boycotts: Can't Live with Them, Can't Live without Them. *Business Ethics Quarterly*, 1-29. https://doi.org/10.1017/beq.2024.5

Rodan, D., & Mummery, J. (2014). The 'Make it Possible' Multimedia Campaign: Generating a New 'Everyday' in Animal Welfare. *Media International Australia*, *153*(1), 78-87. https://doi.org/10.1177/1329878X1415300110

Sachkova, M. (2021). *Victory! Fortnum & Mason Bans Foie Gras After Decade-Long Push*. https://www.peta.org.uk/blog/fortnum-mason-bans-foie-gras/

Sasson, T. (2016). Milking the Third World? Humanitarianism, Capitalism, and the Moral Economy of the Nestlé Boycott. *The American Historical Review*, *121*(4), 1196-1224. https://doi.org/10.1093/ahr/121.4.1196

Sergius Koku, P. (2012). On the effectiveness of consumer boycotts organized through the internet: The market model. *Journal of Services Marketing*, *26*(1), 20-26. https://doi.org/10.1108/08876041211199698

Shaheer, I., Carr, N., & Insch, A. (2023). Rallying support for animal welfare on Twitter: A tale of four destination boycotts. *Tourism Recreation Research*, *48*(3), 384-398. https://doi.org/10.1080/02508281.2021.1936411

Shaw, D., Newholm, T., & Dickinson, R. (2006). Consumption as voting: An exploration of consumer empowerment. *European Journal of Marketing*, *40*(9/10), 1049-1067. https://doi.org/10.1108/03090560610681005

Tepe, M. E. (2024). *Kuşaklar Teorisi Bağlamında Tüketici Ahlakı: Kültürler Arası Bir Çalışma* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Eskişehir Osmangazi Universitesi.

Thouvenin, J.-M. (2019). History of implementation of sanctions. İçinde *Economic Sanctions in International Law and Practice*. Routledge.

Trentmann, F. (2019). Consumer Boycotts in Modern History: States, Moral Boundaries, and Political Action. Içinde D. Feldman (Ed.), *Boycotts Past and Present: From the American Revolution to the Campaign to Boycott Israel* (ss. 21-39). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-94872-0_2

Uğur, Z. B., Demir, Ö., & Dalmiş, İb. (2024). Public Opinion and Reaction to Israel's War on Gaza after October 7 in Türkiye. *Insight Turkey*, *26*(2), 71-92.

Wang, Y., Zhao, Y., & Song, F. (2020). The Ethical Issues of Animal Testing in Cosmetics Industry. *Humanities and Social Sciences*, *8*(4), 112. https://doi.org/10.11648/j.hss.20200804.12

Wiedmann, K.-P., Seegebarth, B., Hennigs, N., Pankalla, L., & Kassubek, M. (2017). Exploring the Boycott Phenomena from a Customer Value-Based Perspective: What are the Reasons for Consumers Non-Consumption? İçinde C. L. Campbell (Ed.), *The Customer is NOT Always Right? Marketing Orientationsin a Dynamic Business World* (ss. 418-419). Springer International Publishing.

Zhang, L., Li, D., Cao, C., & Huang, S. (2018). The influence of greenwashing perception on green purchasing intentions: The mediating role of green word-of-mouth and moderating role of green concern. *Journal of Cleaner Production*, *187*, 740-750. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.03.201

Kaynakça

Alghazzawi, T. F. (2016), Advancements in CAD/CAM Technology: Options for practical implementation, Journal of Prosthodontic Research, Volume 60, Issue 2, Pages 72-84,ISSN 1883-1958,https://doi.org/10.1016/j.jpor.2016.01.003.

Aggarwal, A.,ve Langowski, H.-C. (2020). Packaging Functions and Their Role in Technical Development of Food Packaging Systems: Functional Equivalence in Yoghurt Packaging. *Procedia CIRP*, 405-410.

Arunchoknumlap, P., ve Jonpradit, S. (2023). The Impact of Augmented Reality (Ar) Advertising on Consumer Behavior: A Comparative Study Of Traditional and Immersive Marketing Approaches. *Journal of Management Science, Sakon Nakhon Rajabhat University* , 91-104.

Asad, H., Ihsanullah, K., ve Javaid, M. (2023). Applications and Prospects of 3D Printing in the Packaging Industry. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 55-61.

Bal, H. Ç., ve Çisil, E. (2019). Industry 4.0 and Competitiveness. *Procedia Computer Science*, 625-631.

Berger, K. (2005). A Brief History of Packaging. *The Institute of Food and Agricultural Sciences (IFAS)*, 1-5.

Besklubova, S., Raza, M. H., Zhong, R., ve Skibniewsk, M. (2024). 3D Printing vs. Traditional Construction: Cost Comparisons from Design to Waste Disposal Stages. *41st International Symposium on Automation and Robotics in Construction (ISARC 2024)*, (s. 1247-1254).

Bhatlawande, A., Ghatge, P., Shinde, G., Anushree, R., ve Patil, S. (2024). Unlocking the future of smart food packaging: biosensors, IoT, and nano materials. *Food Science and Biotechnology* , 1075-1091.

Bi, Z., ve Wang, X. (2020). *Computer Aided Design and Manufacturing.* Wiley.

Bolanča, S., Mrvac, N., ve Hajdek, M. (2020). Packaging Through Time. *Journal for Printing Science and Graphic Communications*, 29-38.

Briseno, M., Hirata, F., Lopez, J., Garcia, E., Cota, C., ve Hipolit, J. (2012). Using RFID/NFC and QR-Code in Mobile Phones to Link the Physical and the Digital World. *Interactive Multimedia* , 219-242.

Cheng, F. (2020). Application Analysis of Digital Printing Technology in Packaging. *E3S Web of Conferences 185, ICEEB 2020*, (s. 1-3).

Coelho, P., Corona, B., ve Klooster, R. (2020). Sustainability of Reusable Packaging–Current Situation and Trends. *Resources, Conservation & Recycling*, 1-11.

Draskovic, N. (2007). The Marketıng Role Of Packaging: A Review. *International Journal of Management Cases*, 315-323.

Encyclopedia Britannica. *Encyclopedia Britannica*. https://www.britannica.com/technology/packaging adresinden alındı (E.T.: 02.08.2024)

Erkimen (2024). Dijitalleşen ambalaj tasarımları, akılda kalıcı bir kullanıcı deneyimi sunuyor. Plastik Ambalaj, Makine ve Kalıp Sektörünün Aylık Teknik Dergisi. https://www.plastik-ambalaj.com/tr/186-anasayfa-urun/urun3-2/4019-dijitallesen-ambalaj-tasar-mlar-ak-lda-kal-c-bir-kullan-c-deneyimi-sunuyor. (E.T.,08.08.2024).

Feng, N., Zhao, H., ve Singh, P. K. (2022). Modeling in Mechanical Engineering CAD Technology. *Computer-Aided Design & Applications*, 1-14.

Heininger, M., ve Ortner, R. (2022). Predicting Packaging Sizes Using Machine Learning. *Operations Research Forum*, 1-14.

Hossain, M., Zhou, X., ve Rahman, M. (2018). Examining the impact of QR codes on purchase intention and customer satisfaction on the basis of perceived flow. *International Journal of Engineering Business Management*, 1-11.

Jadhav, N., Hollands, T., Jagtap, S., Sharara h, M., ve Salonitis, K. (2023). Transforming Packaging Inventory Management in the Food Industry: Unleashing the Power of Industry 4.0 for Sustainability

and Resilience. *International Conference on Industry 4.0 for Agri-food Supply Chains: Addressing Socio-economic and Environmental Challenges in UkraineAt: Leicester*, (s. 1-2).

Koay, K., ve Ang, K. (2024). Understanding consumers' intentions to use QR code menus in the post-COVID-19 pandemic. *British Food Journal*, 2172-2186.

Kumar, A., ve Verma, H. (2023). The Influence of Augmented Reality (AR) Shopping Experiences on Consumer Decision-Making and Brand Loyalty. *Pramana Quarterly Research Journal*, 14-21.

Kyguolienė, A., ve Braziulytė, R. (2023). Application of Augmented Reality in Product Application of Augmented Reality in Product Opportunities. *Management of Organizations: Systematic Research*, 85-100.

Kyratsis, P., Kakoulis, K., ve Markopoulos, A. (2020). Advances in CAD/CAM/CAE Technologies. *Machines*, 1-2.

Liang, J., ve Jia, Y. (2024). CAD Assisted Brand Packaging Image Processing Algorithm in Graphic Design Teaching. *Computer-Aided Design & Applications*, 1-15.

Liu, H., ve Liu, D. (2024). Optimization Application of Packaging Design Based on CAD and Machine Vision . *Computer-Aided Design & Applications*, 244-260.

Marsh , K., ve Bugusu, B. (2007). Food Packaging—Roles, Materials,and Environmental Issues. *Journal of Food Science*, 39-55.

Morashti, J., An, Y., ve Jang, H. (2022). A Systematic Literature Review of Sustainable Packaging in Supply Chain Management. *Sustainability*, 1-22.

Murthy, S., ve Mani, M. (2012). Design for sustainability: The role of CAD. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 4247–4256.

Otto, S., Strenger, M., Noth, A., ve Schmid, M. (2021). Food packaging and sustainability e Consumer perception vs. correlated scientific facts: A review. *Journal of Cleaner Production*, 1-14.

Ottolenghi, C., D'Amico, S., ve Iasevoli, G. (2023). Packaging customization in the Italian food industry. Whenis it really worth it? *British Food Journal*, 2646-2667.

Ozkaya, E., Ozkaya, H. E., Roxas, J., Bryant, F., ve Whitson, D. (2015). Factors affecting consumer usage of QR codes. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 209-224.

Öz, M., ve Kazak, M. (2016). Taklit ve Esinlenme Ambalajın Tüketici Satın Alma Kararları Üzerindeki Etkisi ve Karaman'da Bir Uygulama. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 41-56.

Piracci, G., Boncinelli, F., ve Casini, L. (2023). Investigating Consumer Preferences for Sustainable Packaging Through a Diferent Behavioural Approach:A Random Regret Minimization Application. *Environmental and Resource Economics*, 1-27.

Rahul, A., Krishnan, G., Krishnan, U., ve Rao, S. (2015). Near Field Communication (NFC) Technology: A Survey. *International Journal on Cybernetics & Informatics*, 133-144.

Rai, R., Tiwari, M. K., Ivanov, D., ve Dolgui, A. (2021). Machine learning in manufacturing and industry 4.0 applications. *International Journal of Production Research*, 4773-4778.

Rani, M., ve Ramlie, M. (2023). The Utilization of Augmented Reality (AR) Applications as Packaging Design Enhancement. *hrmars.com › pages › detailInternational Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 251-274.

Risch, S. (2009). Food Packaging History and Innovations. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 8089–8092.

Rotsios, K., Konstantoglou, A., Folinas, D., Fotiadis, T., Hatzithomas, L., ve Boutsouki, C. (2022). Evaluating the Use of QR Codes on Food Products. *Sustainability* , 1-15.

Sabbaghi, A., ve Vaidyanathan, G. (2008). Effectiveness and Efficiency of RFID technology in Supply Chain Management: Strategic values and Challenges. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 71-81.

Santos, B., Santos, F., ve Lima, T. (2018). Industry 4.0: An Overview. *Proceedings of the World Congress on Engineering 2018 Vol II*, (s. 1-6). London.

Sastre, R. M., de Paula, I. C., ve Echeveste, M. (2022). A Systematic Literature Review on Packaging Sustainability:Contents, Opportunities, and Guidelines. *Sustainability*, 1-31.

Schaefer, D., ve Cheung, W. (2018). Smart Packaging: Opportunities and Challenges. *Procedia*, 1022–1027.

Seta, G. (2023). QR code: The global making of an infrastructural gateway. *Global Media and China*, 362-380.

Shahrubudin, N., Lee, T., ve Ramlan, R. (2019). An Overview on 3D Printing Technology: Technological, Materials,and Applications. *Procedia Manufacturing*, 1286–1296.

Shin, D.-H., Jung, J., ve Chang, B.-H. (2012). The psychology behind QR codes: User experience perspective. *Computers in Human Behavior*, 1417-1426.

Silva, N., ve Pålsson, H. (2022). Industrial packaging and its impact on sustainability and circular economy:A systematic literature review. *Journal of Cleaner Production*, 1-13.

Swaminathan, M., Torun, H. M., Yu, H., Hejase, J., ve Becker, W. (2020). Demystifying Machine Learning for Signal and Power Integrity Problems in Packaging. *IEEE Transactions on Components, Packaging and Manufacturing Technology*, 1276-1295.

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri Global Yönetimsel Yaklaşım Türkiye Uygulamaları.* İstanbul: Beta Basım Yayın.

Toy, E. (2019). Ambalaj Tasarımında Artırılmış Gerçeklik Kullanımı. *5. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi Proceeding Book*, (s. 59-70). Bandırma.

Türk Dil Kurumu. https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı (E.T.: 01.08.2024)

Varžinskas, V., ve Markevičiūtė, Z. (2020). Sustainable Food Packaging:Materials and Waste Management Solutions. *Environmental Research, Engineering and Management*, 154-164.

Virginie, L., Joel, M., ve Anssi, T. (2021). Consumer behavior with augmented reality in retail: a review and research agenda. *International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 1-29.

Wandosell, G., Meroño, M., Alcayde, A., ve Baños, R. (2021). Green Packaging from Consumer and Business Perspectives. *Sustainability*, 1-19.

Wang, C., Liu, L., ve Wang, Z. (2023). Development and Application of Intelligent Packaging Design under the Background of Artificial Intelligence. *Proceedings of the 2nd International Conference on Intelligent Design and InnovativeTechnology (ICIDIT 2023),Atlantis Highlights in Intelligent Systems*, (s. 308-318).

Xin, W. K., Sen, Y. K., ve Rajendran, S. D. (2019). A study on the benefits of eco-friendly packaging on sustainable. *E3S Web of Conferences* (s. 1-7). EDP Sciences.

Yam, K. L., Paul, T., ve Miltz, J. (2005). Intelligent Packaging:Concepts and Applications. Journal of Food Science, 70(1): 1–9, doi: https://doi.org/ 10.1111/j.1365-2621.2005.tb09052.x.

Yang, F., ve Gu, S. (2021). Industry 4.0, a revolution that requires technology and national strategies. *Complex &Intelligent Systems* , 1311-1325.

Yu, W., ve Sinigh, P. K. (2022). Application of CAD in Product Packaging Design Based on Green Concept. *Computer-Aided Design & Applications*, 124-133.

Yun, Q., ve Leng, C. (2021). Using VR Technology Combined with CAD Software Development to Optimize Packaging Design. *Computer-Aided Design & Applications*, 97-108.

Zhang, T., ve Lyu, J. (2023). 3D Printing Technology and Sustainable Design. *Proceedings of the 2nd International Conference on Culture, Design and Social Development (CDSD 2022)*, (s. 584-592).

Zhang, Y., ve Li, S. (2023). Application of Case-Based Reasoning in Product Packaging Design System. *Computer-Aided Design & Applications*, 33-43.

Zhou, K., Liu, T., ve Zhou, L. (2015). Industry 4.0: Towards future industrial opportunities and challenges. *12th International Conference on Fuzzy Systems and Knowledge Discovery (FSKD)*, (s. 2147-2152). Zhangjiajie.

KAYNAKÇA

Akdoğan, L. (2023). Sürdürülebilir Tüketim: Kavramsal Bir Çalışma. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 43-53.

Alves F. (2020*). The Effects of Hyperloop on The Long-Range Personal and Freight Transportation İndustry İn Europe*, Doctoral Dissertation, The Msc in Management With Specialization in Strategy and Entrepreneurship, The Universidade Católica Portuguesa S.1-64.

Ari, Y.O. (2020). Küresel Elektrikli Otomobil Piyasasına Genel Bakış. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(2), 193-203. https://doi.org/10.47140/kusbder.714905.

Bardakçı, H. , (2022). Sürdürülebilir Lojistikte Dünya'nın İki Yeni Trendi Tersine Lojistik Ve Yeşil Lojistik Uygulamaları: *Türkiye İçin Stratejiler, Avrasya Dosyası Dergisi,* Cilt 13 (Sayı 2): 9-37.

Bayraktar M., Tahtalı M. (2020). Raylı Taşıtlarda Dinamik Hareketler Ve Titreşim Azaltma Yöntemlerinin İncelenmesi*, Pamukkale Univ Muh Bilim Dergisi,* 26(1), 9-20.

Çetin O. ve Sain A. D. (2018). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları, *IV. Internatıonal Caucasus-Central Asıa Foreıgn Trade And Logıstıcs Congress September,* 7-8, s.910-921

Chaidez E, Bhattacharyya SP, Karpetis AN. Lifting Methods For Use İn The Hyperloop High-Speed Transportation System. *Energies.* 2019; 12(21):4190.

Choi, S., Cho, M., & Lim, J. (2023). Electromagnetic drag forces between HTS magnet and tube infrastructure for hyperloop. *Scientific Reports*, 13(1), 12626.

Dharmeshkumar C.A.(2021). Hyperloop: V Mode of Transportation, *International Journal of Engineering Research ve Technology*, 10-02: 543-546.

Dil, E. , Talaş, Z. (2021). Türkiye'de Faaliyet Gösteren Başarılı Şirketlerin Çevresel Sürdürülebilirlik Yaklaşımlarına Dair Bir Araştırma*. İş Ahlakı Dergisi*, 14 (2), s. 201- 241.

Ergün T. ve N. Çobanoğlu (2021) Sürdürülebilir Kalkınma Ve Çevre Etiği, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergis*i, 3(1) S.97-124.

Fırat: ve Dabak, R. (2023). Afetlerde Yardım Malzemeleri Ulaştırmasında İnsansız Hava Aracı Kullanımı*. Meriç Uluslararası Sosyal Ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 7(Özel Sayı), 35-58.

Fontaínhas, J., Cunha, J., & Ferreira, P. (2016). Is investing in an electric car worthwhile from a consumers' perspective?. *Energy*, 115, 1459-1477.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3(3), 196-215.

Ghosh, A. (2021). Electric vehicles—solution toward zero emission from the transport sector. *World Electric Vehicle Journal*, 12(4), 262.

Gkoumas, K. (2021). Hyperloop academic research: A systematic review and a taxonomy of issues. *Applied Sciences*, 11(13), 5951.

Güner, U. (2020). *Çevresel Sürdürülebilirlik*, Versiyonn 1.0.1. Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi.

Hossain, M. S., Kumar, L., El Haj Assad, M., & Alayi, R. (2022). Advancements and future prospects of electric vehicle technologies: a comprehensive review. *Complexity*, 2022(1), 3304796.

Irmak, E. ve Pelit, İ. (2020). Türkiye'de Lojistik Sektörünün Değerlendirilmesi (2000-2018). *Turkish Studies - Economy,* 15(3), 1397-1415.

Islam MD A. (2021). *Understanding the factors influencing the acceptance and adoption of Hyperloop systems*, A Master Thesis, Department of Civil, Geo and Environmental Engineering, Technical University of Munich.

Ip P.(2022). *How Drones Aid İn Natural Disaster Response*.

İncaz, (2015). Lojistik ve Sürdürülebilirlik Bağlamında Yeni Yaklaşımlar. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(1), 149-162.

Jacob R. , Phillip R. , Sunny S. , Georg J. (2017). Review of Hyperloop : The Fifth Mode Of Transport, *International Journal Of New Technology And Research* (IJNTR), 3,3, 101-103.

Kamacı K. , (2022). Otonom Lojistik, *Lojistikte Güncel Yaklaşımlar,* Nobel Yayınları, Ankara.

Kamacı, K, ve Öz, M (2021). *Teknolojik Süreçlerin Tedarik Zinciri ve Lojistik Süreçlerinde Kullanılmasında İnsan ve Teknoloji Etkileşimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık

Kene, R., Olwal, T., & van Wyk, B. J. (2021). Sustainable electric vehicle transportation. *Sustainability*, 13(22), 12379.

Kerem A.(2014). Elektrikli Araç Teknolojisinin Gelişimi Ve Gelecek Beklentileri, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi* 5 (1): 1-13

Lin, I. C., Lin, T. H., ve Chang: H. (2022). A Decision System For Routing Problems And Rescheduling İssues Using Unmanned Aerial Vehicles. *Applied Sciences*, 12(12), 6140.

Mądziel, M., & Campisi, T. (2023). Energy consumption of electric vehicles: Analysis of selected parameters based on created database. *Energies*, 16(3), 1437.

Menteşe S. (2017). Sürdürülebilirlik Açısından Toprak, Su Ve Hava Kirliliği Teorik Bir İnceleme*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(53):381-389

Moshref-Javadi, M., & Winkenbach, M. (2021). Applications and Research avenues for drone-based models in logistics: A classification and review. *Expert Systems with Applications*, 177, 114854.

Nakıboğlu G. , (2020). Drone Taşımacılığı Ve Son-Adım Teslimatta Kullanımı, *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi,* 24(2), 285-298.

Nøland, J. K. (2021). Prospects and challenges of the hyperloop transportation system: A systematic technology review. *IEEE Access*, 9, 28439-28458.

Öz, M.. (2019*).Lojistik Faaliyetlerde Dış Kaynak Kullanımı ve Pazarlama Tabanlı Yetenekler Üzerine Etkisi*, Konya: Eğitim Yayınevi

Rigogiannis, N., Bogatsis, I., Pechlivanis, C., Kyritsis, A., & Papanikolaou, N. (2023). Moving towards greener road transportation: A review. *Clean Technologies*, 5(2), 766-790.

Sarı S. (2020). *Sürdürülebilir Lojistik Faaliyetlerinin Lojistik Faaliyetleri Kurumsal İtibara Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Maltepe Üniversitesi.

Tiltay, M. A., Öz, M., & Tepe, M. E. (2021). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Bağlamında Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamaları: Türkiye'de Mevcut Durum ve Eğilimler. Optimum Ekonomi Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 8(2), 351-372. https://doi.org/10.17541/optimum.897786

Turğut, M. ve Şeker B. (2022). İnsansız Hava Araçlarının (İHA) Taşımacılıkta Kullanımına Yönelik Keşfedici Bir Araştırma: *Drone Taşımacılığı Ve Uygulamaları, Akıllı Ulaşım Sistemleri Ve Uygulamaları Dergisi* Cilt:5 – Sayı:2 S.170-187

Türk, S.M. (2024). Yeşil Teknoloji. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 33(1), 33-48.

Üzel H. , Atasever S. , İdem U. , Çelik T.(2024). Sürdürülebilirlik Konusuna Okul Yöneticilerinin Bakışı, *Ulusal Eğitim Dergisi*, C ilt:4, Sayı:1 S.127-145

Yaşar, F. ve Sayın, A.A. (2020). Lojistik Faaliyetlerde Karşılaşılan Riskler ve Firma Performansı: Karaman İlinde Bir Örnek Olay İncelemesi*. Journal of History School*, 54, 3723-3757.

Yaprak Ü., Kizir E. ve Yaşin B. (2024). Tüketicilerin Elektrikli Otomobilleri Benimsemesinde Rolü Olan Faktörler: Birleştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1), 117-136.

İnternet kaynakları

https://enerjiajansi.com.tr/uluslararasi-enerji-ajansi-elektrik-2024-raporunu-yayimladi/

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sera_gaz%C4%B1_emisyonları

https://www.worldbank.org/en/news/feature/2017/07/10/sustainable-mobility-for-the-21st-century

https://www.aa.com.tr/tr/yesilhat/teknoloji/turkiye-13-yilda-elektrikli-ulasim-tercihlerinde-vites-yukseltti/1822387

https://shiftdelete.net/amazon-drone-ile-kargo-teslimatina-basliyor

https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/universitelilerin-gelistirdigi-hyperloop-araci-karbon-salinimini-sifirlayacak/3063477

KAYNAKÇA

Aktan, E. (2018). Büyük veri: uygulama alanları, analitiği ve güvenlik boyutu. *Bilgi yönetimi*, 1(1), 1-22.

Alptekin, Z. M. (2020). Dijitalleşme ve Dijital Sosyal Sorumluluk İletişimi. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 3(2), 136-155.

Atabey, A., Dindarik, N. (2022). Akıllı Lojistik Uygulamalarında Müşteri Kârlılık Analizi Yaklaşımı. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 99.

Atmaca, M., Sevim, Z. (2018). Lojistik Faaliyetlerin Yönetimi ve Maliyetlemesi: Tr22 Bölgesinde Bir Araştırma. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 266.

Avşar, İ. İ. (2023). Lojistik Performans Endeksine Göre Seçilmiş Ülkelerin K-Ortalamalar Yöntemi ile Kümelenmesi: *Türkiye'nin Durumu. Karadeniz Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 45.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuryazarlık,2022

Bosona, T., Gebresenbet, G., Olsson, S. O., Garcia, D., Ve Germer, S. (2018). Evaluation Of A Smart System For The Optimization Of Logistics Performance Of A Pruning Biomass Value Chain. Applied Sciences (Switzerland), 10(8), 1-18.

Bozkurt Keser, S., Sarıçiçek, İ., Yazici, A. (2020). İç Lojistikte Otonom Robotlar İçin Görev Planlaması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 28(2), 117-127.

Canlı, E. (2019). Dijital Çağın Dönüşen Kentleri Akıllı Kentler: Londra Örneği (Doctoral Dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey)).

Çelik, F. B., Topçu, E., Onursal, Ö. Ü. F. S. (2020). Bölüm 17 lojistik ve dijitalleşme. *1. Baskı, Editörler: Sabri Öz, Fatma Serab Onursal Ve Cihad Terzioğlu, Sektörlerin Ve Mesleklerin Geleceği, Eğitim İletişim Yayınları,* 391-414.

Elibol, E., Ravanoğlu, G. A. (2022). İşletmelerin Uluslararası Ticarette Karşılaştıkları Lojistik Sorunlar: *Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelere Yönelik Nitel Bir Çalışma. Efe Akademi Yayınları.*

Erkan, B. (2014). Türkiye'de Lojistik Sektörü ve Rekabet Gücü. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, 1(1), 50-51.

Ersöz, B., & Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve bilişim teknolojilerinin çalışanlar üzerindeki etkileri. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, *11*(42), 170-179.

Gökırmak, H. (2019). Lojistik Sektöründe Dijital Dönüşüm ve İstanbul Otobüs Aş Akıllı Ulaşım Sistemleri Uygulaması. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 73-75.

Güneş, Mustafa, Eskişehir Ticaret Odası, 2021

Herold, Dm, Ćwiklicki, M., Pilch, K. Ve Mikl, J. (2021). Lojistik ve Tedarik Zinciri Endüstrisinde Dijitalleşmenin Ortaya Çıkışı ve Benimsenmesi: Kurumsal Bir Bakış Açısı. *Kurumsal Bilgi Yönetimi Dergisi*, 34 (6), 1917-1938.

Kamacı, K. (2022). *Otonom Lojistik. Lojistikte Güncel Yaklaşımlar (Ed.: E.Gelmez)*, Nobel Yayın, Ankara.

Kamacı, K, ve Öz, M (2021). *Teknolojik Süreçlerin Tedarik Zinciri ve Lojistik Süreçlerinde Kullanılmasında İnsan ve Teknoloji Etkileşimi*, Ankara: Nobel Yayıncılık,

Karagöz, H. (2022). Dijital Bankacılık ve Günümüze Yansımaları. M. Dalkılıç (Ed.), *INSAC Contemporary Trends in Humanities and Social Sciences,* (s.392-409).

Kamacı, K., Samancı, T. H. (2020). *Pazarlamada Lojistik Faaliyetler ve Maliyetler*. Hiperlink Eğit. İlet. Yay. San. Tic. Ve Ltd. Sti..

Karagöz, H. (2022). Dijital Çağda Yönetimde Yeni Bir Anlayış: Dijital İkiz Entegrasyonu. S. Ceyhan, S. Ada (Ed.), *Dijital Çağda Yönetim Üzerine Güncel Konular ve Araştırmalar,* (s.67-86).

Karaköy, Ç., Ölmez, U. (2019). Balkan Ülkelerinde Lojistik Performans Endeksi Değerlendirilmesi. Uluslararası Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Sempozyumu, 178.

Karatop, B. (2017). Afetlerde Lojistik Yönetimi. (Ders Notları). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi,14.

Keskinkılıç, M. (2023). *Bilişim Teknolojilerinde Kalite Sistemlerine ve Uluslararası Standartlara Akademik Bir Bakış.* Efe Akademi Yayınları,19.

Klein, M. (2020). İşletmelerin Dijital Dönüşüm Senaryoları-*Kavramsal Bir Model Önerisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(74), 997-1019.

Koç, R. (2022). Dijitalleşen Kültür Ya Da Kültürün Dijitalleşmesi: *Dijital Kültür Kavramı. Motif Akademi Halkbilimi Dergisi,* 15(38), 500-513.

Koçak, R. D. (2020). Lojistiğin Tarihsel Gelişimi: Askeri Gereksinimden İşletme Lojistiğine ve Tedarik Zinciri Yönetimine Evrilme Süreci. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 15(58), 247.

Oğuz, İ. H., Oğuz, D. (2020). Türkiye Ekonomisinde Lojistik. *Uluslararası İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 66.

Öz, M.. (2019*).Lojistik Faaliyetlerde Dış Kaynak Kullanımı ve Pazarlama Tabanlı Yetenekler Üzerine Etkisi*, Konya: Eğitim Yayınevi

Öz, M.(2019). Küresel Pazarlama Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi, (İçinde: Pazarlama Çevresel Değişim ve Küreselleşme) Konya: Eğitim Yayınevi

Pelit, İ. (2023). Türkiye'nin Lojistik Performans Endeksinin İncelenmesi. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 9(1), 38.

Ravanoğlu, G. A. (2020). Energy Consumption And Economic Growth Relationship In The Eurasian Economic Union Panel ARDL Analysis. *Social Sciences Studies Journal*, 6(69), 3795–3803.

R., Marti, L. Garcia, L. (2014). Logistics Performance And Export Competitiveness: European Experience, Empirica, 41, 467-480.

Sağlam, M. (2021). İşletmelerde Geleceğin Vizyonu Olarak Dijital Dönüşümün Gerçekleştirilmesi ve Dijital Dönüşüm Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(40), 395-420.

Sayın, A. A. (2020). *Yönetsel Ekonomik Açıdan İşletme Biliminde Güncel Yaklaşımlar,* Eğitim Yayınevi*,* Konya, 78.

Sayın, A. A. Lojistik 4.0-Endüstri 4.0 İlişkisi. *Research İn Education And Social Sciences*, 19.

Sayın, A. A., Küçük, Ü. (2020). Lojistik Bölümünü Tercih Eden Öğrencilerin Lojistik Sektöründen Beklentileri: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği. *Opus International Journal Of Society Researches*, 16(28),1349.

Sezen, H. K., Eren Şenaras, A. (2022). Dijitizasyon, Dijitalizasyon, Dijital Dönüşüm Kavramlarına İlişkin Bir Değerlendirme. Pamukkale University Journal Of Social Sciences Institute/*Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51).

Tutkunca, T. (2020). İşletmelerde Dijital Dönüşüm ve İlgili Bileşenlerinin Analiz Edilmesi Üzerine Kavramsal Bir Araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 65-75.

Varol, e., Varol, M. Ç. (2019). Kavram ve kuramlarıyla marshall mcluhan'a bakış: günümüzün egemen medya araçları ekseninde bir değerlendirme. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 5(1), 137-158.

Yaşar, F., Sayın, A. A. (2021). Lojistik Faaliyetlerde Karşılaşılan Riskler ve Firma Performansı: Karaman İlinde Bir Örnek Olay İncelemesi,3726.

Yaşar, F., Sayın, A. A. (2021). Lojistik Faaliyetlerde Karşılaşılan Riskler ve Firma Performansı: Karaman İlinde Bir Örnek Olay İncelemesi, 3727.

Yılmaz, Ü., Kuvat, Ö. (2021). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Lojistik Faaliyetlerindeki Uygulama Alanları ve Verimliliğe Etkileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (31), 746-747.

İnternet Kaynakları:

https://lojistikbilimi.com (E.T.: 24.12.2023)

www.glojistik.com (E.T.: 25.12.2023)

https://blog.burotime.com (E.T.: 10.11.2023)
www.universal-robots.com (E.T.: 15.03.2024)
Medium.com (E.T.: 15.03.2024)

KAYNAKÇA

Açıkgöz (2020). Akıllı Ulaşım Sistemlerinin Analizi Ve Uygulamaları, s. 9–11.

Adıgüzel S. (2022). Afet Durumlarında Yapay Zekâ Teknolojisi İle Lojistik Yönetimi Örnekleri, *Akademik İz Düşüm Dergisi* 7 (1), S.47-70.

Akalın B. ,Veranyurt Ü. (2020). Sağlıkta Dijitalleşme Ve Yapay Zekâ SDÜ. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2 (2). S.131-141.

Akbal H. (2021). Lojistik Yönetiminde Yenilikçilik, *Disiplinler arası Girişimcilik Ve Yenilikçilik Çalışmaları* 1. Basım S. 115.

Akıllı Şehir Terminolojisi (2020). T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı.

Akkaya D. (2023). Lojistikte yapay zekâ kullanımı. *Satın alma ve tedarik zinciri yöneticileri dergisi* s.111

Aksoy S. (2017). Değişen Teknolojiler Ve Endüstri 40, *Endüstri 4 Sıfır Anlamaya Dair Bir Giriş Sav Katkı* 4. , S.34-44.

Alkaya, D. (2021),Lojistikte Bilişim Sistemleri ve Türkiye'de Kullanımı, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı Yönetim Bilişim Sistemleri Programı Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S.15-61-63.

Arslan K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları, *Bartın Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (1), s.71-88.

Astel Mathew K J and Sangeetha J.(2022). Artificial Intelligence: Pertinence in Supply Chain and Logistics Management. *International Journal for Modern Trends in Science and Technology*, 8 s. 180-183.

Atabey, A. & Dindarik, N. (2022). Akıllı Lojistik Uygulamalarında Müşteri Kârlılık Analizi Yaklaşımı. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 2022;2(1), s. 97-112

Ateş, Ç. , & Geçgil, G. (2023), Lojistikte Dijital Dönüşüm: *Güncel Trendler Ve Çalışmalar*.1. Basım 6. Bölüm, s. 77-90

Avcı, A. (2022). Lojistik sektöründe blok zinciri ve yapay zekâ uygulamalarının incelemesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*,9(85), s. 1311-1316.

Ayata D. , (2019). Lojistik Sektörü Uyuşmazlıkları Ve Arabuluculuk, Altınbaş Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, S.8-11.

Aylak, B. L, Oral, O. , Yazıcı, K. ,(2021). Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Tekniklerinin Lojistik Sektöründe Kullanımı*, El-Cezerî Fen ve Mühendislik Dergisi*, 8 (1), 74-93.

Aylak, B., L., Kayıkçı, Y., Taş, M. A.(2020). Türkiye'de Lojistik Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Dijital Trendlerinin İncelenmesi, *Journal of Yasar University,* 2020, 15(57), s. 98-116.

Borodavko B. , Illes B. , Ban Ya A. , 2021), "Role Of Artırıcıma Intellıgence İn Supply Ciharın", *Academıc Journal Of Manufacturıng Engıneerıng*, s.19.

Chen-Fu Chien, Stéphane Dauzère-Pérès, Woonghee Tim Hud, Young Jae Jang & James R. Morrison (2020) Üretim ve lojistik sistemlerinde yapay zekâ: algoritmalar, uygulamalar ve vaka çalışmaları*, Uluslararası Üretim Araştırmaları Dergisi*, 58(9), s.2730 -2731,

Çetin, F. A., Öztürk, S. (2022). Lojistik 4.0 Kapsamında Lojistik Maliyetleri. *Uluslararası Ticaret Ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar Ve Değerlendirmeler*-4, s. 69.

Çetinkaya O. ,(2022). Lojistikte Akıllı Varlıklar, *Antalya Bilim Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 3(2). s.111-119.

Davutoğlu, N.A.(2022). Bilinçlenme, tarım ve sanayi devrimleri sonucu oluşan teknolojik değişimin yönetimin evrimleşmesine etkileri. *Journal of Social and Hümanistinse Sciences Research,*9(88), s. 2114-2123

Demiralay D.Y. , (2022). Akıllı Lojistik, *Lojistikte Güncel Yaklaşımlar* 1.Bölüm s.13

Demirel R. ,(2021). Tedarik Zinciri Performans Göstergelerinin Bilgi Teknolojileri İle Uygulaması, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, s.2

Dilmegani, C. ,(2020). Top 15 Use Cases And Applications of Al in Logistics in 2022

Dinç, Y., & Korkmaz, O. (2021). Büyük Verinin Lojistik Sektöründe Kullanımı: Mersin İli Örneği. *Verimlilik Dergisi*(4), s. 67-88

Elibol, E., & Ravanoğlu, G. A. (2022). *İşletmelerin Uluslararası Ticarette Karşılaştıkları Lojistik Sorunlar: Gıda Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelere Yönelik Nitel Bir Çalışma.* Efe Akademi Yayınları.

Erdem M.B. , (2023), Akıllı Lojistik, *Sosyal, İnsan ve İdari Bilimler de Güncel Yaklaşımlar* 2, s.870- 890.

Frezen E.M., Rodriguez C.M.T. , Pererira M.M. Pires M.C. , Uhlmann I. ,(2019). Towards Supply Chain Management. *4.0, Brazilion Journal Of Operetions & Productıon Managent* 16 (2).

Gaurav Garg- MBA, MIMA, (2020) IoTs in Global Supply Chain Management, *IOSR Journal of Business and Management.* 22(6) p. 01-05

Ghanbari, M. ,(2023). Presentation of a smart-sustainable supply chain model based on artificial intelligence, *International Journal of Innovation in Management, Economics and Social Sciences.*

Gökçe M. ,(2023). Yapay Zekâ: Geleceği Şekillendiren Teknoloji, *Communication Expert-Radio & Producer Presenter Writer.*

Gönçer Demiral, D. (2021). Endüstri 4.0'ın lojistik boyutu: Lojistik 4.0. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, s.231-251

Güven, H., & Ayvaz-Güven, E. T. (2023). Yapay Zekâ Uygulamalarının E-Ticarette Kullanımı. *International Journal of Management and Administration,* 7(13), s.69-94

Irmak E. (2023). Lojistik faaliyetlerde İnsansız Hava Araçlarının (İHA) Kullanımı ve Uygulama Alanları, *Sosyal, İnsan ve İdare Bilimlerde Önemi Ve Çağdaş Çalışması*, s.1480-1485

Kamacı K. ,(2022), Otonom Lojistik*, Lojistikte Güncel Yaklaşımlar*, s.71- 90.

Karagöz, H. (2022). Dijital Çağda Yönetimde Yeni Bir Anlayış: Dijital İkiz Entegrasyonu. S. Ceyhan, S. Ada (Ed.), *Dijital Çağda Yönetim Üzerine Güncel Konular ve Araştırmalar, içinde* (s.67-86).

Karlı H. , Tanyaş M. , (2020). Bilgi Ve İletişim Teknolojileri Destekli Ve Yenilikçi Uygulamaların Lojistik Merkezlere Entegrasyonu, *Mersin Üniversitesi Denizcilik Ve Lojistik Araştırmaları Dergisi*,2 (1), s.42-49.

Kenanoğlu, M. E. (2018). Akıllı ulaşım sistemleri ve dışsallık: Çanakkale örneği (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Keskinkılıç, M. , (2022). Lojistik Bilgi Sistemi Geliştirmede Kullanılabilecek Güncel Yaklaşımlardan Çevik Yöntembilim Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Ticaret ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar ve Değerlendirmeler 3* (s.311-328), İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Koçak R.D. , (2020), Lojistiğin Tarihsel Gelişimi: Askeri Gereksinimden İşletme Lojistiğine Ve Tedarik Zinciri Yönetimine Evrime Süreci, */ Journal Of Yasar University*, , 15/58, S. 246-258

Koh, L., Dolgui, A. & Sarkis, J. (2020). Blockchain in trasnport and logistics-paradigms and transitions. *International Journal of Production Research*,58(7), s. 2054-2062.

Kumar P., , Singh J.,(2022). Artificial Intelligence in Transportation Industry, *International Journal of Innovative Science and Research Technology,* 7(8), S.1274

Lekic M., ROGgic k. , Boldizar A. , Zildi M. , Török A. ,(2020). Bıg data kın logistics, peridotça polytehnica transportation engineering, 49(1), s.60-65.

Lydekaityte J. & Tambo T. ,(2020). Smart packaging: definitions, models and packaging as an intermediary between digital and physical product management, *International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, 30(4), s. 377-410.

Michael Torres-Franco M. ,(2021). Artificial Intelligence and Supply Chain Management Application, Development and Forecasting, *Handbook of Research on Applied Artificial Intelligence for International Business and Marketing Applications.*

Milenkovic, M. (2020). *Internet of Things: Concepts and System Design,: Introduction and Overview. Inside*

Min, B., Ross, H., Sulem, E., Veyseh, A. P. B., Nguyen, T. H., Sainz, O., ... & Roth, D. (2023). Recent advances in natural language processing via large pre-trained language models: A survey. *ACM Computing Surveys*, 56(2), s. 1-40.

Moghaddam T. , Reza & Nozari, Hamed & Najafi, Esmaeil (2021), Application of Internet of Things in the Food Supply Chain: A Literature Review. *Journail of Applied Reserarch on Industrrial Engineering.*

Niranjan k., Surya Narayana K. ,Narasimha Rao MVAL. (2022). The Role of Artificial Intelligence in Logistics and Supply Chain, *2021 International Conference on Computer Communications and Informatics* (ICCCI).

UNIMAR. (2021). Lojistiğin Kaderini Değiştiren Teknoloji: Yapay Zekâ.

Öncel, Ö. Ü. M. (2022). Lojistikte 4.0 Stratejisi. *Uluslararası Ticaret Ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar Ve Değerlendirmeler*-3, 7.

Öz, M. & Kamacı, K. (2021). Relativizm ve Pazarlama Bilimine Etkileri. *Uluslararası Akademik Çalışmalar Dergisi,* 1(1), 29-37.

Öz, M.. (2019a*).Lojistik Faaliyetlerde Dış Kaynak Kullanımı ve Pazarlama Tabanlı Yetenekler Üzerine Etkisi*, Konya: Eğitim Yayınevi

Öz, M.(2019b). Küresel Pazarlama Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetimi, (İçinde: Pazarlama Çevresel Değişim ve Küreselleşme) Konya: Eğitim Yayınevi

Pandıan P. , (2019), Artificial Intelligence Application in Smart Storage Environment for Automated Logistics*, Journal of Artificial Intelligence and Capsule Networks* 01/02 s.68.

Sayın, A. A. , Barman, H. (2020). Depo tasarımı ve sistemlerinin gıda sektöründe uygulaması, *Turkish Studies - Social,* 15(3), s.1454.

Seyhan Ç. ,(2019. Lojistik 4.0: Endüstri 4.0'ın Lojistik Sektörüne Uyarlanması Üzerine Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İşletmecilik Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, s.2.

Soltani K.Z. (2021). The Applications of Artificial Intelligence in Logistics and Supply Chain. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (*TURCOMAT*)* , 12 (13), s. 4488–4499.

Sucu, İ. (2019). Yapay zekanın toplum üzerindeki etkisi ve yapay zekâ (AI) filmi bağlamında yapay zekaya bakış. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 2(2), 203-215.

Suvetha M., Swathi M, Rani M., Vinoth S.and Suriya R. (2019). A Study on Artificial Intelligence, *Bonfring International Journal of Industrial Engineering and Management Science,* 9(1).

Süslü A.(2019). Doğa Ve İnsan Bilimlerinde Yapay Zekâ Uygulamaları, *Akademi Doğa Ve İnsan Bilimleri Dergisi,* 5 (1), S.1-10.

Şengül, Ü. ve Selvi, B. ,(2021). Hızlı Tüketim Ürünlerinin Lojistiğinde Kullanılan Elektronik Sistemler Ve Endüstri 4.0: Balıkesir İli Örneği. *Yönetim Ve Siyaset Bilimi Dergisi*, 2(2), s. 104-129.

Taliaferro, A. , Ernst, R. , Ahmed, U. , Harolikar, A. , ve Ray, S. (2019). Creating IoT ecosystems in transportation: Logistics companies arşe looking to connect IoT technologies to traditional systems. Retrieved from Toronto, Canada S. 3-4

Tekin, M., Etlioğlu, M., & Tekin, E. (2018). Endüstri 4.0 ve lojistik trendler. *In Conference*. 4, s. 1-14).

Yılmaz, G. (2020). Yapay Zekânın Yargı Sistemlerinde Kullanılmasına İlişkin Avrupa Etik Şartı. *Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi,* 28(1), s.27-55.

Yılmaz Ü. & Duman B. (2019). Lojistik 4.0 Kavramına Genel Bakış: Geçmişin Gelişimin ve Değişimi, *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4 (1), s.186-200.

Yılmaz, Ü. , Kuvat, Ö. (2021). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Lojistik Faaliyetlerindeki Uygulama Alanları ve Verimliliğe Etkileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (31), s. 746-754.

X. Zhong X. and Z. Chen, "Design of Logistics Warehousing System Based on Artificial Intelligence Technology," *2022 IEEE 2nd International Conference on Electronic Technology, Communication and Information* (ICETCI), Changchun, China, 2022, S. 711-717

İNTERNET KAYNAKLARI

https://tr.cointelegraph.com.(E.T 2023)

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (1991). Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name. New York: The Free Press.

Akengin, G., Arslan, A. A., & Özen, A. Ç. (2017). Logo Tasarımında Renk. İdil Sanat ve Dil Dergisi, 1079.

Albayrak, K. (2010). Dinlerin Rengi Renklerin Dili. Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 261.

Alıcı, N., & Pektaş, M. (2020). İç Mekânda Renk Algısı ve Psikolojiye Etkileri. Modular Journal, 92.

Aslam, M. M. (2006). Are You Selling the Right Colour? A Cross-cultural Review of Colour as a Marketing Cue. Journal of Marketing Communications , 15-30.

Balmer, J. M., & Greyser, S. A. (2003). Revealing the Corporation Perspectives on identity, image, reputation, corporate branding, and corporate-level marketing. New Yoruk: Routledge.

Belch, G. E., & Belch, M. A. (2003). Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective 6th Edition. McGraw Hill Higher Education.

Berlo, D. K. (1977). Communication as Process: Review and Commentary. Annals of the International Communication Association, 10-27.

Bhattacharjee, S., & Rao, G. (2006). Tackling Ambush Marketing: The Need for Regulation and Analysing the Present Legislative and Contractual Efforts. Sport in Society, 148.

Bottomley, P. A., & Doyle, J. R. (2006). The interactive effects of colors and products on perceptions of brand logo appropriateness. Marketing Theory, 63–83.

Bozkurt, İ. (2006). Bütünleşik Pazarlama İletişimi. İstabul: MediaCat Yayınları.

Brennan, I., & Babin, L. A. (2004). Brand Placement Recognition:The Influence of Presentation Mode and Brand Familiarity. Journal of Promotion Management, 185-202.

Carey, J. W. (1989). Communication as Culture: Essays on Media and Society. New York: Unwin Hyman.

Cemalcılar, İ. (2008). Pazarlama Nedir? Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, 63-72.

Cengiz, C. (2011). 5-17 Yaş Gruplarında Ambalaj Renginin Satın Alma Davranışına Etkisi. İstanbul.

Chaudhuri, A., & Holbrook, M. B. (2001). The chain of effects from brand trust and brand affect to brand performance: The role of brand loyalty. Journal of Marketing, 65(2), s. 81-93.

Christopher, M. (2011). Logistics and Supply Chain Management 4th. Edition. Pearson Education.

Cornwell, T. B., Weeks, C., & Roy, D. P. (2005). Sponsorship-linked Marketing: Opening the Black box. Journal of Advertising, 21-42.

Cunningham, M. K. (2017). The Value of Color Research in Brand Strategy. Open Journal of Social Sciences, 186-196.

Çalışkan, N., & Kılıç, E. (2014). Farklı Kültürlerde ve Eğitimsel Süreçte Renklerin Dili. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, s. 70.

Çallı, İ. D. (2007). Bir Sözsüz İletişim Öğesi Olarak Renk ve Renk Kullanımının Basılı Reklam Araçlarında Tüketici Algısı Üzerine Etkisi. 93.

Çeken, B., & Yıldız, E. (2015). Renklerin Reklam Algısı Üzerindeki Etkisi; 2012 Kırmızı Reklam Ödülleri. Sanat Eğitim Dergisi, 137.

Çınar, B. (2023). Visual analysis of logo and logotypes in cyberpunk films. Yüksek Lisans Tezi. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tasarım Ana Bilim Dalı.

D'Andrade, R., & Egan, M. (1794). The Colors of Emotion. American Ethnologist, 49-63.

Doğaner, M. C., & Armağan, E. (2019). Sanal marka toplulukları ve marka sadakati: Nikon örneği. Trends in Business and Economics, 33(3), s. 715-735.

Drucker, P. F. (1999). Management Challenges for the 21st Century. Harper Business.

Elliot, A. J. (2015). Color and psychological functioning: a review of theoretical and empirical work. . Frontiers in Psychology, 368.

Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2007). Color and Psychological Functioning. Current Directions in Psychological Science, 250-254.

Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2012). Chapter two - Color-in-Context Theory. Advances in Experimental Social Psychology, 61-125.

Elliot, A. J., & Maier, M. A. (2014). Color psychology: Effects of perceiving color on psychological functioning in humans. Annual Review of Psychology, 65, 95-120.

Erdem, Ş., Karsu, S., Memiş, E., & Yıldız, O. (2010). Denim Pazarında Marka Konumlandırmalarının Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 351-384.

Eren, D., & Cop, R. (2021). Bütünleşik Pazarlama İletişimi. Dijital Çağda Bütünleşik Pazarlama İletişimi (s. 2-3). içinde Ankara: Gazi Kitabevi.

Eti, G. i., & Çopur, M. E. (2008). Pazarlama İletişiminde Renklerin Rolü. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24.

Frey, L. R., Botan, C. H., & Kreps, G. L. (2000). Investigating communication. Boston: Allyn & Bacon.

Getz, D., & Page, S. J. (2020). Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Events.Fourth Edition. Routledge.

Goldstein, E. B. (2010). Sensation and Perception (8 b.). Wadsworth: Cengage Learning.

Gorn, G. J., Chattopadhyay, A., Yi, T., & Dahl, D. W. (1997). Effects of Color as an Executional Cue in Advertising: They're in the Shade. Management Science.

Gönenç, Ö. (2014). İletişim Dünyası. İstanbul: Derin Yayınları.

Grossman, R. P., & Wisenblit, J. Z. (1999). What we know about consumers' color choices. Journal of Marketing Practice: Applied Marketing Science.

Gülsoy, T. (1999). Reklam Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Adam Yayıncılık.

Güngör, N. (2013). letişim: Kuramlar-Yaklaşımlar. Ankara: SİYASAL KİTABEVİ.

İçli, Y. D., & Çopur, Ö. G. (2008). Pazarlama İletişiminde Renklerin Rolü. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23.

Imtiaz, R., Nadeem, S., Mallick, F. A., Ghouri, Z., & Aziz, A. (2022). How Attitudes Translate to Brand Loyalty: Examining the Antecedents and Consequences of Attitudinal and Behavioral Brand Loyalty. Propel Journal of Academic Research, 2(2), s. 189-216.

Jin, C., Yoon, M., & Yoon, M. (2019). The influence of brand color identity on brand association and loyalt. Journal of Product & Brand Management, s. 50-62.

Jobber, D., & Chadwick, F. E. (2020). Principles And Practice Of Marketing (9th ed.). McGraw-Hill Education.

Johnson, R. D. (2010). The neurobiology of color perception. Neuroscience Today, 18(3), 45-57.

Kalyoncuoğlu, S. (2017). Markaya Duyulan Güven ile Marka Sadakati İlişkisinde Marka Aşkının Aracılık Rolü: Starbucks Markası Üzerine Bir Araştırma. Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 5(4), s. 383-402.

Karacalı, A. O. (2012). Giyim mağazalarında marka kimliği ile iç mekan tasarımı arasındaki ilişki ve güncel bir marka üzerinden değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kültür Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karimov, E. (2021). Türk Hukuku ve Karşılaştırmalı Hukukta Renk Markaları. Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Karjalainen, T.-M., & Snelders, D. (2010). Designing Visual Recognition for the Brand. Journal of Product Innovation Management, 27(1), 6-22.

Kay, P., & Regier, T. (2003). Resolving the question of color naming universals. Proceedings of the National Academy of Sciences, 707-709.

Keller, K. L. (1993). Conceptualizing, Measuring, and Managing Customer-Based Brand Equity. Journal of Marketing, 57(1), 1-22.

Keller, K. L. (2013). Strategic Brand Management Building, Measuring, and Managing Brand Equity (Fourth Edition). Global Edition: Pearson.

Kılıç, H. H. (2024). Amblemlerin marka değerine etkisi. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=zXXe1Qu5E0XGepxqXLF0wQ&no=os8SipDXzhtGsO9tF1qo2Q adresinden alındı

Kim, S., & Kwon, K.-D. (2014). A Relational Analysis among Color Marketing, Brand Charisma and Marketing Outcome. Journal of the Korea Academia-Industrial cooperation Society, 15(1), s. 144-156. doi:http://dx.doi.org/10.5762/KAIS.2014.15.1.144

Kitchen, P. J., & Burgmann, I. (2015). Integrated marketing communication:Making it work at a strategic level. Journal of Business Strategy, 36(4), s. 34-39. doi:https://doi.org/10.1108/JBS-05-2014-0052

Kotler, P. (2009). A'dan Z'ye Pazarlama (8. b.). (A. K. Bakkal, Çev.) İstanbul: MediaCat Kitapları.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2012). Marketing Management 14. Pearson Education.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). Marketing Management. Pearson.

Kotler, P., Haider, D. H., Haider, D. H., & Rein, I. (1993). Marketing Places: Attracting Investment, Industry, and Tourism to Cities, States, and Nations: Attracting Investment, Industry and Tourism to Cities, States and Regions. New York: Free Press.

Labrecque, L. I., & Milne, G. R. (2011). Exciting red and competent blue: The importance of color in marketing. Academy of Marketing Science, 710-724.

Ling, D. C., & Archer, W. R. (2018). Real Estate Principles A Value Approach (5th ed.). McGraw-Hill Education.

Madden, T. J., Hewett, K., & Roth, M. S. (2000). Managing Images in Different Cultures: A Cross-National Study of Color Meanings and Preferences. Journal of International Marketing.

Mavnacıoğlu, K. (2022). Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 54.

McCartyh, E. J., & Perreault, W. D. (2002). Basic Marketing A Global-Managerial Approach. McGraw-Hill.

Nagizade, S., & Kırdar, Y. (2023). Kültürlerarası pazarlama iletişimi farklılıkları. Journal of Awareness , s. 33.

Oçak, Z. (2020). İletişim Biliminin Oluşumunda Pozitivist Epistemolojinin Rolü. Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi, 119-140.

Osgood, C. E., Suci, G. J., & Tannenbaum, P. H. (1957). The measurement of meaning. University of Illinois Press.

ÖZ, M., M. E. TEPE, and M. ÖZKAYNAK, "Algı Yönetiminde Renklerin Kullanımı Ve Bilinçaltı Reklamcılık," Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Kongresi, ZONGULDAK, 2017

Özçelik, M. B. (2022). Soyut Renk Markalarında Tek Renk Marka Tescilinin Renk Kombinasyonlarına Göre Daha Elverişli Olması: Mahkeme Kararları Çerçevesinde Bir Değerlendirme. Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi. doi:https://doi.org/10.55027/tfm.1145288

Özdemir, E., & Şen, A. (2015). Tüketicilerin renk algısı ve cinsiyet: Pazarlama bakış açısından bir araştırma. International Journal of Social Inquiry, 187.

Özgen, E. (2004). Language, Learning, and Color Perception. Current Directions in Psychological Science, 95-98.

Özkanlı, Ü. (2022). Işık, Renk ve Nesne Etkileşimi. MAS Journal of Applied Sciences, s. 687-695.

Özsavaş, N. (2016). İç Mekan Tasarımında Renk Algısı. Art-e Sanat Dergisi, 451.

Öztürk, G. (2006). Logonun Kurum Kimliği Üzerindeki Etkisi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(9), 1-17.

Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1998). Welcome to the experience economy. s. 97-105.

Rider, R. (2010). Color psychology and graphic design applications. Digital Commons. .

Romaniuk, J., & Nenycz-Thiel, M. (2013). Behavioral brand loyalty and consumer brand associations. Journal of Business Research(66), s. 67-72.

Rothschild, M. L. (1999). Carrots, Sticks, and Promises: A Conceptual Framework for the Management of Public Health and Social Issue Behaviors. Journal of Marketing, 24-37.

Sable, P. F., & Akcay, O. (2010). Color: Cross cultural marketing perspectives as to what governs our response to it. ASBBS Proceedings, 500-509.

Sağocak, M. D. (2005). Ergonomik Tasarımda Renk. Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 78.

Sahilli, S. (2005). Pazarlamanın Sessiz Dili: Renkler ve İletişim Rolü. Pazarlama Dünyası, 3.

Schultz, D. E., & Schultz, H. (2004). IMC: The Next Generation: Five Steps for Delivering Value and Measuring Financial Returns. McGraw Hill Professional.

Silverman, J. D. (1995). Trademark protection for color: Basking in the warmth of "Sun Glow". Touro Law Review, 12(1). : https://digitalcommons.tourolaw.edu/lawreview/vol12/iss1/6 adresinden alındı

Singh, S. (2006). Impact of color on marketing. Management Decision, 783-789.

Su, Ö., & Kaplan, B. (2017). Konut Pazarlamasında Pazarlama Karması Stratejileri Üzerine Bir Araştırma. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1-26.

Südaş, H. D. (2015). Marka değerleme yöntemleri ve AHP yöntemi ile uygun modellerin saptanması. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24(1), 369-376.

Şen, A. B., & Özdemir, E. (2020). Pazarlama Açısından Renklerin Anlamı: Tüketiciler Üzerinde Bir Araştırma. International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 737.

Temizkan, Ö. Y., Karakaya, A., & Ağca, F. S. (2019). Vizyon Geliştirmede Etkili İletişimin Rolü: Bir Alan Çalışması. Econder International Academic Journal, 115-135.

Temizsoylu, N. (1987). Renk ve Resimde. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınları.

Tunçel, H. (2009). Halkla ilişkiler anlayışıyla bütünleşik pazarlama iletişimi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 115-136.

Ulusoy, B. (2012). İletişim Nedir, Nasıl Olmalıdır ? İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 233.

Üstün, M. (2010). 5-17 Yas Gruplarında Renk Algılaması Olayı Ve Algılamayı Etkileyen Faktörlerin Rdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Matbaa Eğitimi Anabilim Dalı, 1. İstanbul.

Wirtz, J., & Lovelock, C. (2011). Services Marketing: People, Technology, Strategy (8th ed.). World Scientific.

Yaman, F., & Özharputlu, H. (2017). Renklerin Çağrıştırdığı Markalar ve Afyon İlinde Bir Araştırma. Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi, 4.

Yıldız, E., & Kırmızıbiber, A. (2020). Marka Logolarının Marka Özgünlüğü Üzerindeki Etkileri. ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, s. 749-761.

Yolaç, G., & Demir, N. (2004). Bütünleşik Pazarlama İletişimi. Öneri Dergisi, 6(21), 121.

Yolcu, E. (2002). Renklerin Öznel Kullanımı ve Ekinsel Olarak Algılanması. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 655-658.

Zaichkowsky, J. L. (2010). Strategies for distinctive brands. Journal of Brand Management, 548–560.

Zaidun, N. A., Muda, M., & Hashim, N. H. (2021). The Relationship between Customer Brand Engagement and Brand Loyalty for Local Car Brands in Malaysia. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 11(6), s. 648- 668.

Zengin, A. Y., & Çetin, B. (2020). Sosyal Medyada Marka Topluluklarının Marka Güveni ve Marka Sadakati Üzerindeki. İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(4), s. 3582-3595.

İnternet Kaynakları:

URL-1: 04 26, 2024 tarihinde https://akademiksunum.com/index.jsp?modul=document&folder=5f2fc6bf21ca46247993561c9fa0a038d9324dc3 adresinden alındı

URL-2: 05 18, 2024 tarihinde https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/fa/Prism_flat_rainbow_%28cropped%29.jpg/280px-Prism_flat_rainbow_%28cropped%29.jpg adresinden alındı

URL-3: 02 06, 2024 tarihinde https://www.britannica.com/science/color adresinden alındı

URL-4: 02 07, 2024 tarihinde https://www.psychologytoday.com/us/blog/color-psychology/202202/why-links-between-colors-and-emotions-may-be-universal adresinden alındı

URL-5: 06 12, 2024 tarihinde Türk Dil Kurumu Sözlükleri: https://sozluk.gov.tr adresinden alındı

URL-6: 06 08, 2024 tarihinde American Marketing Association: https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ adresinden alındı

URL-7: 08 22, 2024 tarihinde www.owenscorning.com: https://www.owenscorning.com/en-us/insulation/products/propink-l77-loosefill adresinden alındı

KAYNAKÇA

Aksoy, T. (2017). *Efsaneler ve Gerçekler: Pazarlama Nasıl Yapılır?* İstanbul: Doğan Egmont Yayıncılık

Bayraktaroğlu, G. Ve İlter, B. (2007). Sosyal Pazarlama: Engeller ve Öneriler. *Ege Akademik Bakış*, 7(1), 117-132.

Bendapudi, N., Singh, S. N., ve Bendapudi, V. (1996). Enhancing Helping Behavior: An İntegrative Framework for Promotion Planning. *Journal of marketing*, *60*(3), 33-49.

Bekkers, R. ve Wiepking, P. (2011a). "A Literature Review of Empirical Studies of Philanthrophy: Eight Mechanisms that Drive Charitable Giving", *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, C: 40, No: 5, s. 924-973.

Bekkers, R., & Wiepking, P. (2011b). Who gives? A Literature Review of Predictors of Charitable Giving Part One: Religion, Education, Age and Socialisation. *Voluntary Sector Review*, *2*(3), 337-365.

Cengiz, E. (2010): Kar Amacı Gütmeyen Kurumlarda Pazarlama Faaliyetleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 393-409.

Ceyhan, H. H. Ve Aydın, S. (2012). Organ Bağışına Sosyal Pazarlama Yaklaşımı: Üniversite Öğrencilerinin Organ Bağışına İlişkin Tutum ve Niyetleri Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 169-190.

Cılızoğlu, G., Dondurucu, Z. B. Ve Çetinkaya, A. (2020). Sosyal Pazarlama Bağlamında Covid-19 Salgını Sürecinde GSM Operatörlerinin Youtube Reklamlarının Analizi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 6(1), 280-299.

Cialdini, R. (2019). *İknanın Psikolojisi.* (Çev. Yasemin Fletcher) İstanbul: MediaCat

Cialdini, R. B. Ve Schroeder, D. A. (1976). Increasing Compliance by Legitimizing Paltry Contributions: When Even a Penny Helps. *Journal of Personality and Social Psychology* 34 (4), 603.

Coşkun, G. (2012). Sosyal Pazarlama ve Pazarlama Karması: Antalya Emniyet Müdürlüğü Komşu Kollama Projesi Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2, 226-246

Cüceloğlu, D. (2022). *İnsan ve Davranışı.* İstanbul: Remzi Kitabevi

Çevik, İ. (2021). Günahlara Alışmak: İtikadi Problemlere Alışkanlık ve Günah İlişkisi Bağlamında Bakabilmek. *Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi,* 7(1), 173-206

Duhigg, C. (2012). *Alışkanlıkların Gücü.* İstanbul: Boyner Yayınları

Ertuç, H. (2009). İslam'da Yetimlerin Hukuki Statüsü. Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 31,

Göktaş, V. (2004). *Bireylerin Bağış Yapma Davranışlarını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma.* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Harvey, J. W. (1990). Benefit Segmentation for Fund Raisers. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *18*, 77-86

İlter, B. ve Bayraktaroğlu, G. (2007). Kar Amacı Gütmeyen Sosyal İçerikli Pazarlama Uygulamaları: Sosyal Pazarlama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28,* 49-64.

Kala, M. (2014). İbn Sina ve Felix Ravaisson' da Alışkanlık ve Ahlak İlişkisi Üzerine*. Eskiyeni*, 29, 121-145.

Kaleli, S. (2018). Sosyal Pazarlamada Gerilla Uygulamalar. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(2), 313-336.

Kılıçalp, S. (2013). *Bireysel Bağışçılar Rehber ve İlham Veren Bağışçı Öyküleri*. Tüsev Yayınları: İstanbul

Kotler, P. Ve Lee, N. R. (2010). *Yoksulluğa Karşı Sosyal Pazarlama*. (Çev. Zeynep Gökkaya Chalar) İstanbul: MediaCat

Kotler, P. Ve Lee, N. R. (2020). *Sosyal Pazarlama: Sosyal Fayda İçin Davranış Değişimi.* (Çev. Gürkal Celal Özer) İstanbul: Cinius Yayınları

Kurtoğlu, S. (2007). Sosyal Pazarlama Kavramının Analizi. *Sosyal Bilimler Dergisi,* 1, 125-134.

Marangoz, A. ve Arıkan Ö. (2018). Sosyal Pazarlama Kavramı ve Sosyal Pazarlamada Sosyal Medya Kullanımı: Sağlık Kampanyaları Uygulamaları. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi,* 8, 143.

Mert, G. (2012). Sosyal Pazarlama Uygulamalarının Tüketici Davranışı ve Firma Performansı Üzerine Etkisi: Teori ve Bir Uygulama. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 4(1), 117-129.

Odabaşı, Y. Ve Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışları*. İstanbul: MediaCat

Orhan, R. (2017). Alışkanlık. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 301-316.

O'Reilly, N., Ayer, S., Pegoraro, A., Leonard, B., ve Rundle-Thiele, S. (2012). Toward an Understanding of Donor Loyalty: Demographics, Personality, Persuasion, and Revenue. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *24*(1), 65-81.

Özgen, E. Ve Bahadır, M. (2019). Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Pazarlamanın Rolü. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 27(2), 172-193

Rad, S. Ve Karataş, A. (2013). Yoksulluğun Azaltılmasında Sosyal Pazarlama Yaklaşımı. *Üçüncü Sektör Ekonomi.* 48(2), 17-31.

Rogers, E. M. (2002). Diffusion of preventive innovations*, Addictive Behaviours, 27, s.990.*

Sargeant, A., & Ewing, M. (2001). Fundraising Direct: A Communications Planning Guide for Charity Marketing. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *9*(1-2), 185-204.

Sargeant, A., Ford, J. B., & West, D. C. (2006). Perceptual Determinants of Nonprofit Giving Behavior. *Journal of business research*, *59*(2), 155-165.

Sargeant, A., & Shang, J. (2010). *Fundraising principles and practice* (Vol. 17). John Wiley & Sons.

Sargeant, A. ve Woodliffe, L. (2007). "Gift Giving: An Interdisciplinary Review", *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, C: 12, No: 4, s. 275-307.

Sezer, İ. F. (1999). Sosyal Pazarlama Kavramı ve Türkiye Uygulamaları. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (14), 55-63

Şentürk, H., & Alp, S. (2023). Perakende Sektöründe Rfm Analizi İle Müşteri Segmentasyonu. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 7(13), 1-10.

Takada, J., & Levine, T. R. (2007). The Effects of the Even-a-few-minutes-would-help Strategy, Perspective Taking, and Empathic Concern on the Successful Recruiting of Volunteers on Campus. *Communication Research Reports*, *24*(3), 177-184.

Tiltay, M. A. (2014). *Bir Tüketici Davranışı Olarak Bireysel Bağış: Bağış Motivasyonlarının Doğrudan ve Dolaylı Bağış Üzerinedeki Etkisi*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi

Todd, S. J., & Lawson, R. W. (1999). Towards a Better Understanding of the Financial Donor: An Examination of Donor Behaviour in Terms of Value Structure and Demographics. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *4*(3), 235-244.

Torlak, Ö. (2016). *İki Yüzlü Pazarlama*. İstanbul: Beta Basım Yayın

Torlak, Ö. Ve Altunışık, R. (2012). *Pazarlama Stratejileri: Yönetsel Bir Yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım Yayın

Uslu, A. T. Ve Marangoz, M. (2008). Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşlarda Sosyal Pazarlama ve Çevre Gönüllü Kuruluşlara Yönelik Bir araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(1), 109-137.

Verhaert, G. A. ve Poel, V.D. (2011). "Empathy as Added Value in Predicting Donation Behavior", *Journal of Business Research*, C: 64, No: 12, s. 1288 1295.

Yapraklı, Ş., ve Ünalan, M. (2016). İnsani Yardım Kuruluşlarının Marka İmajı ile Bu Kurumlara Olan Bağlılık ve Dini İlgilenimin Bağışta Bulunma Niyetine Etkisi. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi.* 4, 233.

Yurdakul, N. B. Ve Öksüz, B. (2008). Sosyal Pazarlama ve Halkla İlişkiler. *Yeni Düşünceler,* 3, 201-217.

Zaltman, G. Ve Zaltman, L. (2021). *Pazarlama Metaforları*. (Çev. Ümit Şensoy) İstanbul: MediaCat

İnternet Kaynakları

URL-2: https://degisimicinbagis.org/stratejik-bagiscilik-nedir/, (E. T.: 01.02.2024)

URL-1: https://www.kizilay.org.tr/Bagis/, (E. T.: 01.02.2024)

URL-8: https://www.zakat.org/sponsor-an-orphan#sponsor-now, (E. T.: 04.01.2021)

URL-6: https://ihh.org.tr/yetim, (E. T.: 31.01.2024)

URL-9:https://hayratyardim.org/bagis/yetim-hamiligi, (E. T.: 31.01.2024)

URL-5: https://yetimvakfi.org.tr/tr/ensarmuhacir, (E. T.: 31.01.2024)

URL-10:https://sozluk.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 01.02.2024)

URL-7: https://islamic-relief.org/orphans-and-child-welfare/, (Erişim Tarihi: 01.02.2024)

URL-4: https://islamansiklopedisi.org.tr/yetim, (Erişim Tarihi: 19.02.2024)

URL-3: https://www.tusev.org.tr/tr/sosyal-yatirim/degisim-icin-bagis-projesi/yayin-turkiyede-kurumsal filantropi (Erişim Tarihi 25.06.2024)

EDEBİYATTA TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK

-ROMAN-

KEMAL EROL

EDİTÖR: ÖĞR. GÖR. EMİN EMRULLAH EROL

EĞİTİM
yayınevi

EDEBİYATTA TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK

Kemal Erol

Editör: Öğr. Gör. Emin Emrullah Erol

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-58-6
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
EDEBİYATTA TOPLUMCU GERÇEKÇİLİK
Kemal Erol
Editör: Öğr. Gör. Emin Emrullah Erol
VIII+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-58-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Akmen, Üstün (1968). "Toplumcu Romanlar" *Dost*, 44-45.

Altıner, Birsen (2012). "Cumhurbaşkanı'nın İzniyle Sansürü Delen Film "Yılanların Öcü"", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (Erişim: 10 Kasım 2024).

Andaç, Feridun *(2000).Edebiyatımızın Yol Haritası*, Can Yay., İstanbul.

Andı, Fatih (2000). *Edebiyat Araştırmaları 1*, Kitabevi Yay., İstanbul.

Apaydın, Talip (1985). *Akan Sulara Karşı,* Öğretmen Yay.,1. bsk., Ankara.

Apaydın, Talip (1992). "Yakıcı Gerçekler" *Abc*, 112.

Apaydın, Talip (1975). "Soruşturma", *Öykü*, 2.

Apaydın, Talip (1976). *Bilgiden Bilince Eğitim*, (Röp: Ayten Sürer, "Talip Apaydın'la Konuşma").

Apaydın, Talip (1990). *Köy Enstitüsü Yılları*, Çağdaş Gaz. Yay., İstanbul.

Apaydın, Talip (1995). " Okumadan Olmaz", *Öğretmen Dünyası*, S. 186.

Apaydın, Talip (1995). "Okullarımızda Sanat Eğitimi*", Bilgiden Bilince Eğitim*, Eğit.Der Yay. İstanbul.

Apaydın, Talip (2000). "Köy Enstitülerinde Sanat Eğitimi, Okuma Alışkanlığı", *Müdafaa-i Hukuk*, 'Köy Enstitüleri Özel Sayısı. S.9.

Apaydın, Talip (1959). *Yarbükü*, Ararat Yay., 2. Bsk., İstanbul.

Atilla Özkırımlı, *Edebiyat İncelemeleri Yazılar –I*, Cem Yay., 1983, s. 142.

Benk, Adnan (1982). "Köy Romanlarının Sonu Toplumcu Yazarları Kollayan Tuzak Köy", *Eleştiri Yazıları II*, I. Bsk., Doğan Kitapçılık, İstanbul.

Binyazar, Adnan (1969). "Talip Apaydın'la", *Varlık*, S. 743.

Cantek, Levent (1988). "Köy Manzaraları: Romantizm ve Gerçekliğin Düalizmleri", *Toplum ve Bilim*, S.6.

Cengiz, Metin (2000), *Toplumcu Gerçekçi Şiir 1923-1953*, tümzamanlaryayıncılık, İstanbul.

Cumhuriyet Senatosu Tutanak Dergisi, (Erişim: 09 Kasım 2024). "6.2. 1962 Salı; Otuz ikinci Birleşim".

Çolak, Filiz (2002)). "Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş ve Demokrat Parti (1945-1950)", *Türkler*, C.16, Yeni Türkiye Yay., Ankara.

Ekinci, Necdet (2002). "İnönü Dönemi ve II. Dünya Savaşı Yılları", *Türkler*, C: 16, Yeni Türkiye Yay., Ankara.

Emel, Kefeli, (2007). *Batı Edebiyatı Akımları*, 2007, 3F Yayınları, İstanbul.

Enginün, İnci (1980). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yay., İstanbul.

Enginün, İnci (1980). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı*, Dergâh Yay., İstanbul.

Ergün, Mehmet (1972). "Başkalaşan Köy ve Edebiyat", *Yansıma*, S. 11.

Ergün, Mehmet (1972). "Başkalaşan Köy ve Edebiyat", *Yansıma*, S.2.

Erol, Kemal (2013). "Kemal Tahir'in *Köyün Kamburu* Romanına Edebiyat Sosyolojisi Açısından Bir Bakış", *International Journal of Social Science*, Volume 6 Issue 3, p. 879-903.

Erol, Kemal (2016). "Talip Apaydın'ın Şiirlerinde Mekânın Poetikası ve Köylü Algısı", *International Journal of Language Academy*, Volume 4/3 Autumn 2016 p. 41/58, ss, 42-58.

Ertop, Konur (1997). "Günümüz Türk Romanı 3" *Milliyet Sanat*, 238.

Fakir Baykurt (2006). *Yılanların Öcü*, 13. Baskı, Literatür Yayınları, İstanbul.

Fethi Naci (1981). , *Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme*, Gerçek Yayınevi, Ankara.

Fethi Naci, (1970). "Ölmez Otu", *Yeni Dergi*, S. 68.

Fethi Naci, (1981). 'Toplumsal Değişme ve Roman", *Milliyet Sanat,* 32.

Fethi Naci, (1990). *100 Soruda Türkiye'de Roman ve Toplumsal Değişme*, Gerçek Yay., 2. Bsk., İstanbul.

Gülerman, Adnan (1982). "Sanat ve Edebiyatta Gerçekçilik", *Türk Edebiyatı*, S.104.

Gülerman, Adnan(1982). "Sanat ve Edebiyatta Gerçekçilik", *Türk Edebiyatı*, 104.

Hançerlioğlu, Orhan (1965). "Doğa Yasası", *Yeditepe*, S. 110.

Kahraman, Kemal (2022). "Tarihî ve sosyal muhtevalı romanlarıyla tanınan Cumhuriyet devri yazarı ve fikir adamı", *TDV İslâm Ansiklopedisi,* C. 25, Ankara.

Kansu, Ceyhun Atuf (1962). "Köy Enstitülerinin Edebiyatımıza Getirdikleri" *İmece*, 13.

Kansu, Işık *(2002). Çocukluğa Yoluculuk*, Bilgi Yay., İstanbul.

Kaplan, Mehmet (1964), "Köy Romanı", *Hisar*, 43.

Kaplan, Ramazan (1997). *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy,* Akçağ Yay., 3. Bsk., Ankara 1997.

Karaömeroğlu, M. Asım (2003). "Erken Dönem Türk edebiyatında Köylüler", *Doğu-Batı*, 22.

Kemal Tahir, (1994). *Köyün Kamburu*, Adam Yayınları, İstanbul.

Kocagöz, Samim (1956). "Köy Konusu", *Yeditepe*, 117.

Korkmaz, Ramazan (1997), *Sabahattin Ali - İnsan ve Eser,* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yayımlanmış Doktora Tezi.

Köksal, Ahmet (1969). "Türkiye'nin Haritası Gecelere Göre Yapılmamış", *Papirüs*, S.34.

Makal, Mahmut (1978). *Bizim Köy*, II. Bsk., Derinlik Yayınları, İstanbul.

Miguel De Unamuno,(1964). (Çev: Bilge Karasu, "Gerçeklik, Gerçekçilik Üzerine", *Türk Dili Roman Özel Sayısı*, 154.

Moran, Berna (1988). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*, Cem Yay., İstanbul.

Moran, Berna (1994). *Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış II*, İletişim Yay., 3. bsk., İstanbul.

Mutluay, Rauf (1976). *50 Yılın Türk Edebiyatı*, Türkiye İş Bank Yay., İstanbul.

Muzaffer, Reşit (1936), "Sabahattin Ali İle Bir Konuşma", Varlık, 65.

Narlı, Mehmet (2002). *Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Orhan Kemal (1972). *Kanlı Topraklar*, Remzi Kitabevi İstanbul.

Özdemir, Emin (1981). *Dil ve Edebiyat Dergisi* / Yazın Akımları Özel Sayısı: 349.

Özkırımlı, Atilla (1976). "Köy Enstitülerinden Yetişen Sanatçılar", *Cumhuriyet*, 24 Nisan.

Sabahattin Ali (2019). *Kuyucaklı Yusuf*, Can Yayınları, İstanbul.

Seyda, Mehmet (1970). "Talip Apaydın -Hayatım", *Yeni Ufuklar*, S. 9.

Şahin, İbrahim (2000). "Türk Romanının Tarihi Gelişimi", *Türk Yurdu*, 153–154.

Şahin, Osman (1999). "Anadolu Tutkunu Talip Apaydın, *Evrensel Kültür*, S. 90.

Şahin, Osman (1999). "Anadolu Tutkunu Talip Apaydın", *Evrensel Kültür*, S. 90.

Tan, Murat (2024). "Yozlaşma Karşısında Bireyin Çığlığı: Kürk Mantolu Madonna", *Edebi Eleştiri Dergisi*, S.1.

Timur, Taner (1991). *Osmanlı Türk Romanında Tarih, Toplum ve Kimlik*, AFA, İstanbul.

Tiken, Servet (2009). "Fakir Baykurt'un Yılanların Öcü Adlı Romanına Oluşumsal Yapısalcı Bir Yaklaşım", *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (1): 43-56.

Tükel, Turhan (1977). "Gerçeklik Açısından Köy Romanı", *Milliyet Sanat*, S. 237.

Tükel, Turhan (1959). "Köy Romanı Üzerine - Beş Romancı Tartışıyor" (Fakir Baykurt, Kemal Tahir, Mahmut Makal, Orhan Kemal ve Talip Apaydın) *Pazar Postası* 1959.

Tükel, Turhan (1960). "Beş Romancı Tartışıyor", Düşün, İstanbul.

Wellek, Rene'-Austin Warren, (1993). *Edebiyat Biliminin Temelleri*, Çev:Ahmet Edip Uysal, KTB Yay., Ankara.

Yaşar Kemal (1967). *Teneke*, Ararat Yayınevi, 4. Baskı, İstanbul.

Yılmaz Ebru ve Güllüpınar Fuat (2020). "Fakir Baykurt ve Kemal Tahir'in Yapıtlarında Din ve Eğitim Olgusunun Karşılaştırmalı Sosyolojik Analizi", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 23 Sayı: 2, 391 – 422.

Yılmaz, Ebru (2019) "Fakir Baykurt ve Kemal Tahir yapıtlarında köy ve köylülük olgusu: Karşılaştırmalı sosyolojik bir değerlendirme", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bil. Enst. (Yayımlanmamış YL Tezi)

Yılmaz, Ebru ve Güllüpınar, Fuat (2020). "Fakir Baykurt Ve Kemal Tahir'in Yapıtlarında Din ve Eğitim Olgusunun Karşılaştırmalı Sosyolojik Analizi", *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 2020, Cilt: 23 Sayı: 2, 391 – 422.

Yücel, Hasan Ali (1958). "Türk Edebiyatına Kendi Giren Köylü", *Yeditepe*, S.161.

Yücel, M. Serkan (2002). "Menderes Dönemi (1950-1960)", *Türkler*, C.16, Yeni Türkiye yayınları, Ankara.

Yücel, Tahsin (1957). "Roman ve Gerçek", *Varlık*, S. 467.

SELAHADDİN EYYÜBİ IŞIKSAL'IN HAYATI, ESERLERİ VE TÜRK MÛSİKÎSİ ÇALIŞMALARI

YAKUP ESENBOĞA

EDİTÖR: DR. FATİH TÜYSÜZ

EĞİTİM
yayınevi

SELAHADDİN EYYÜBİ IŞIKSAL'IN HAYATI, ESERLERİ VE TÜRK MÛSİKÎSİ ÇALIŞMALARI

Yakup Esenboğa

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-54-8
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
SELAHADDİN EYYÜBİ IŞIKSAL'IN HAYATI, ESERLERİ VE TÜRK MÛSİKÎSİ ÇALIŞMALARI
Yakup Esenboğa
Editör: Dr. Fatih Tüysüz
X+195 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-54-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ateş, Erdoğan. "Şuğul". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39/226. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

AÜİF, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi. "Türk Din Musikisi". Erişim 10 Nisan 2022. http://www.divinity.ankara.edu.tr/turk-din-musikisi/

Bora, Salih. "Avni Anıl, Hayâtı ve Eserleri", 04 Şubat 2018. https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/bestekarlarimiz/avni-anil/

Bora, Salih. "Osman Babuşçu - Hayâtı ve Eserleri". *Osman Babuşçu – Hayâtı ve Eserleri* (blog), 17 Şubat 2018. https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/bestekarlarimiz/osman-babuscu/

Bora, Salih. "Prozodi Nedir?", 13 Şubat 2018. https://www.salihbora.com/bilgiler/nedir/prozodi-nedir/

Bozalioğlu, Yakup Kadri. "Ressam Prof. Dr. A. Yaşar Serin". *Şehr-i Sivas*. Erişim 10 Nisan 2022. http://www.sehrisivas.com/ressamlar/prof-dr-a-yasar-serin-ressam-sivas_300.html

Cerrahoğlu, İsmail. *Tefsir Usûlü ('İlmu Usûli't-Tefsir)*. Ankara Üniversitesi Basımevi: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları, 1971.

Esenboğa, Yakup. *Selahaddin Eyyübi Işıksal'ın Hayatı, Eserleri ve Türk Mûsikîsi Çalışmaları*. Sosyal Bilimler Enstitüsü: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2022.

Eyice, Semavi. "Bedesten". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 5/302-311. İstanbul: TDV Yayınları, 1992.

Kara, Mustafa. "Evrâd". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 11/533-535. İstanbul: TDV Yayınları, 1995.

Karaöngel, Ferdi. *TRT Repertuarında Bulunan Hicâz Makâmındaki Dinî Eserlerin Besteci, Usûl ve Form Açısından İncelenmesi*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 2012. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi

Kuzulugil, Emre - Pelikoğlu, Mehmet Can. "Klarnetin Erzurum Geleneksel Müzik Kültüründeki Yeri Üzerine Bir İnceleme". *EKEV Akademi Dergisi* 86 (2021), 269-282.

Mert, Anıl. *20. Yüzyılda Sivas'ta Klâsik Türk Mûsikîsi*. Konya: Eğitim Yayınevi, 1. Basım, 2022.

Oyan, Selin - Sağlamtimur, Baybars. "Müziğin İnsanlar Ve Çeşitli Canlılar Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi / Evaluating the Effects of Music on Humans and Various Living Creatures". *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi* 2/1 (25 Ağustos 2016), 77-82.

Özcan, Nuri. "Durak". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 10/4. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.

Özcan, Nuri. "Hâfız Burhan". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 15/88-89. İstanbul: TDV Yayınları, 1997.

Özcan, Nuri. "İstiklâl Marşı (Mûsiki)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 23/356-358. İstanbul: TDV Yayınları, 2001.

Özcan, Nuri. "Meşk (Mûsiki)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 29/374-375. Ankara: TDV Yayınları, 2004.

Özcan, Nuri. "Tanrıkorur, Cinuçen". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 39/572-574. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Özkan, İsmail Hakkı. "Makam". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 27/410-412. Ankara: TDV Yayınları, 2003.

Özkan, İsmail Hakkı. *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*. İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2010.

Pürlü, Kadir. "Hâtıralarımdaki Saatçi Hüsnü Emmi". *Hayat Ağacı* 1 (2005), 62-68.

Tıraşcı, Mehmet. "Türk Din Mûsikîsi Terim ve Türlerinin Tasnifine Dair Farklı Bir Deneme". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 7/5 (2018), 204-217.

Toyran, Mehmet. "Sivas'ta Musiki Aslına Rücu Ediyor". *Mavi Nota*. 24 Şubat 2009. Erişim 28 Ocak 2022. https://www.mavi-nota.com/index.php?link=yazi&no=2554

Tüysüz, Fatih. "İlâhîlerin Genel Özellikleri, Şekilsel Yapıları ve Benzer Özellikler Taşıyan Bazı Türk Din Mûsikîsi Formlarının İlâhî Formu Olarak Tasniflendirilebilmesine Dair Bir Görüş". *Journal of Arts* 4/4 (Aralık 2021), 237-254.

Uluç, Murat Özden. *Müzik İşaretleri ve Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Yurtrenkleri, Ordem Matbaası., ts.

Uludağ, Süleyman. "Nefes". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 32/522-523. İstanbul: TDV Yayınları, 2006.

Uludağ, Süleyman. "Sülûk". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/127-128. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.

Üçer, Müjgan. "Ressam Hamdi Öner Ve Resimlerindeki Anadolu". *ÇEKÜL Vakfı*, ts. Erişim 10 Nisan 2022

Yakartepe, Güneş. "Müzikte kompozisyon Nedir? Terim Anlamı ve Gelişimi", 17 Haziran 2017. https://besteci.kim/muzik-egitimi-ogrenimi-ders-okul-kurs/bestecilik-ders-egitimi/beste-bilgi-muzikte-kompozisyon-nedir-terim-anlami-gelisimi/

Yavuz, Yusuf Şevki. "Gılman". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/50. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.

Arif Etik Hoca. "Konya'nın Velileri, Alimleri ve Hocaları". Erişim 24 Ekim 2024. https://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/arif-etik-hoca/

Biyografya. "Celal Güzelses". Erişim 28 Ocak 2022. https://www.biyografya.com/biyografi/1072/

Gönül Dergisi. "Eyyubi Işıksal". Erişim 26 Nisan 2022. https://www.gonuldergisi.com/search/eyyubi ışıksal

Feyz Dergisi. "Eyyubi Işıksal". Erişim 26 Nisan 2022. https://feyzdergisi.com/category/yazarlarimiz/eyyubi-isiksal/

Salih Bora. "Fahri Kayahan, Hayâtı ve Eserleri". Erişim 19 Temmuz 2022. https://www.salihbora.com/sanatcilarimiz/bestekarlarimiz/fahri-kayahan/

NKFU. "Gültekin Oransay Kimdir?". Erişim 19 Temmuz 2022. https://www.nkfu.com/gultekin-oransay-kimdir/

Musicca. "İtalyanca Müzik Terimleri". Erişim 22 Ekim 2024. https://www.musicca.com/tr/muzik-terimleri

SİNEMADA MEKÂNIN YENİDEN İNŞASI

MEHMET ULUÇ

EĞİTİM
yayınevi

SİNEMADA MEKÂNIN YENİDEN İNŞASI

Mehmet Uluç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-51-7
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
SİNEMADA MEKÂNIN YENİDEN İNŞASI
Mehmet Uluç
Editör: Dr. Fatih Tüysüz
VIII+232 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-51-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR DİZİNİ

Abisel, N. (1995). Popüler Sinema ve Türler, İstanbul: Alan Yayıncılık.

Adanır, O. (1994). Sinemada Anlam ve Anlatım, İzmir: Kitle Yayınları.

Adanır, O. (2006). Kültür, Politika ve Sinema, İstanbul: +1 Kitap.

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2007). Kültür Endüstrisi. İstanbul: İletişim Yayınları.

Adorno, T. W. Horkheimer, M. (2010). Aydınlanma Diyalektiği. (Çev. Ülner, N. ve Karadoğan, E. Ö.). Ankara: Kabalcı Yayınları.

Ak, D. (2019). Taşra Sakinliğinde Yavaş Kent Olmak: Yenipazar. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, 5 (1),* ss. 1-26.

Akbal, T. A. S. (2004). Zaman Mekân: Kuram ve Sinema, İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Akdoğan, Y. (2008). Yerel Siyaset-Kavramlar. *Yerel Siyaset, 1.* ss. 9-15.

Akerson, F, E. (2005). Göstergebilime Giriş, İstanbul: Multilingual.

Akgün, A. (2014). Ayrışma-Ayrıştırma Temelli Mekânsal Pratiklerin Toplumsal Pratiklerle İlişkisi Üzerine Bir Çalışma. *İdealkent, 5 (13),* ss. 28-39.

Akşehirli, S. (2004). Temel Anlambilim (Semantik) Kavramları Üzerine Bir İnceleme. İzmir: Ege Üniversitesi.

Akpınar, İ. E. (2018). Küreselleşme, Politik Mekân ve İktidar: Alternatif Bir Jeopolitik Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Altan, İ. (1993). Mimarlıkta Mekân Kavramı. *Psikoloji Çalışmaları, (19),* ss. 75-88.

Asiliskender, B. (2004). Kimlik, Mekân ve Yer Deneyimi. *Kültür ve İletişim, 7 (14),* ss. 73-94.

Avar, A. A. (2009). Lefebvre 'in Üçlü-Algılanan, Tasarlanan, Yaşanan Mekân-Diyalektiği, *Mimarlık ve Mekân Algısı, (17),* ss. 1-15.

Bal, H. (2002). Kent Sosyolojisi. Isparta: Fakülte Kitabevi.

Baloğlu, U. (2018). Sinemada Görsel ve Anlatısal Nitelikli Göstergelerin Çözümlenmesi: Boundin'Animasyon Örneği. *Journal of Social and Humanities Sciences Research. 5 (16),* ss. 180-190.

Barış, J. (2013). 2000 Sonrası Bağımsız Türkiye Sineması'nda Kent ve Taşra Melankolisi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Barthes, R. (1993). Göstergebilimsel Serüven, (Çev. Rifat, M. ve Rifat, S.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Barthes, R. (1979). Göstergebilim İlkeleri, (Çev. Vardar, B ve Rifat, M.). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Barut, E. ve Odacıoğlu, M. C. (2018). Anlambilim Teorilerindeki Temel ve Yan Anlam Kavramları ve Anlambilim-Çeviribilim İlişkisi. *Journal of History School, 33.*

Baumann, Z. (2003). Sosyolojik Düşünmek, (Çev. Pilgir, A. E.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baumann, Z. (2018). Retrotopya, (Çev. Karatay, A.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Bazin, A. (2011). Sinema Nedir? (Çev. Şener, İ.), İstanbul: Doruk Yayıncılık.

Bazyar, C. K. (2016). Mitoloji ve Çağdaş Sanat. *Sanat ve Tasarım Dergisi (18),* 113-130.

Begel, E, E. (1996). Kentlerin Doğuşu, Kent ve Kent Kültürü, *Cogito Dergisi, Sayı 8,* ss. 7-16.

Bernstein, J., M. (2011). Sunuş, (Çev. Gen, E.), Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi, (ss. 7-47), İstanbul: İletişim Yayınları.

Beşışık, G. (2013). Sinema ve Mimarlıkta Mekân Kurgusu ve Kavrayışı, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Biagi, F. (2020). Philosophy and Sociology of Space. Henri Lefebvre's Theory of Space, ss. 81-94.

Borden, I. (1997). Space Beyond: Spatiality and the City in the Writings of Georg Simmel. *The Journal of Architecture, 2 (4),* ss. 313–335.

Bottomore, T. (1989). Frankfurt Okulu (Eleştirel Kuram), (Çev. Çiğdem, A.), İstanbul: Ara Yayıncılık.

Boz, Y. (1974). "Sinema İşaretbilimi ve İdeoloji" Çağdaş Sinema. No:5/6 (Kasım-Ocak), ss. 3-21.

Cengiz, E. (2010). Popüler Kültür ve Sanat. *Folklor/Edebiyat, 16 (64),* ss. 7-14.

Ceylan, B. N. 11.05.2023 tarihinde https://www.nuribilgeceylan.com/bio-english.php adresinden erişildi.

Cockerham, W. (1995). The Global Society, New York: R. R. Donnelly and Sons Company.

Coşgun, M. (2012). Popüler Kültür ve Tüketim Toplumu. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1 (1),* ss. 837-850.

Cuche, D. (2013). Sosyal Bilimlerde Kültür Kavramı, (Çev. Arnas, T.), İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Çağlayan, N. (2021). Kültürel Mirasın Aktarımında Görsel Sanatlar Dersinin Yeri ve Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Çam, A. (2016). Sinemasal Mekânlar ve Sinemasal Mekânların Çözümlenmesi. *Sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi, 7 (2),* ss. 7-37.

Çeken, B. ve Arslan, A. A. (2016). İmgelerin Göstergebilimsel Çözümlenmesi "Film Afişi Örneği". *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 11* (2).

Çelik, C. (2017). Taşrayı Anlamak: Dönüşen Taşra Tasavvuru (Köksal Alver, Ed.) Taşra halleri, ss. 27-42 Konya: Çizgi Kitabevi.

Çelik, C. (2013). "Taşranın Değişen Sosyolojisi", *Sosyoloji Divanı, 1,* ss. 25-30.

Çelik, S. (2022). Mekânın Politikleşmesi ve Ekonomi-Politik Bakımından Yeniden Yorumlanması. *Veche, 1 (1),* ss. 59-69.

Çukurçayır, M. A. (2008). Yerel Demokrasi ve Yerel Siyaset. Yerel Siyaset, İstanbul: Okutan Yayıncılık 1, ss. 15-36.

Demir, Ö. (2020). Anlatı Sinemasında Gerçekçi ve Biçimci Öğelerin Kullanımı: Alfonso Cuaron ve Roma Filmi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 37 (2),* ss. 449-461.

Demirkan, T. (1996). Tarih Boyunca Kuşatılan Özgürlük Adaları; Kentler, Kent ve Kent Kültürü, Cogito Dergisi, Sayı 8, ss. 17-22.

Demirkubuz, Z. 15.05.2023 tarihinde http://www.zekidemirkubuz.com/About.aspx adresinden erişildi.

Dellaloğlu, B. F. (2014). Frankfurt Okulu'nda Sanat ve Toplum. İstanbul: Say Yayınları.

Demoğlu, M. E. (2022). Bir Pazar Günü (1930) Filmi Üzerinden Kracauer'in Bulunmuş Öykü Kavramına Bakış. *Arts: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi, (8),* ss. 128-150.

De Saussure, F. (1985). Genel Dilbilim Dersleri, (Çev. Vardar, B.), Ankara: Birey ve Toplum.

Develioğlu, F. (1992). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara: Aydın Kitabevi.

Duman, M., Z. (2014). Tüketim Toplumu: Eleştirel Bir Bakış. Ankara: Kadim Yayınları.

Elden, S. (2007). There İs A Politics Of Space Because Space İs Political: Henri Lefebvre And The Production Of Space. *Radical Philosophy Review, 10 (2),* ss. 101-116.

Emiroğlu, A. (2006). Toplumbilimsel Siyasa: Siyasal Sosyolojiye Giriş, Ankara: Ekin Yayınları.

Erdoğan, İ. (2001). Popüler Kültürde Gasp ve Popülerin Gayri Meşruluğu. *Doğu ve Batı Düşünce Dergisi. (15),* ss. 65-106.

Es, M. (2008). Yerel Siyaset-Kavramlar. *Kentlilik Bilinci ve Yerel Siyaset, 1.* ss. 91-114.

Foucault, M. (1988). Öteki Mekânlara Dair. *Defter, Nisan-Mayıs 4,* ss. 7-15.

Fromm, E. (1982). Sağlıklı Toplum, (Çev. Salman, Y. ve Tanrısever, Z.), İstanbul: Payel Yayınları.

Gans, H, A. (2005). Popüler Kültür ve Yüksek Kültür, (Çev. İncirlioğlu, E, O.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Geray, H. (2014). İletişim Alanından Örneklerle Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Geray, C. (1999). İşlendirme Açısından Kırsal Gelişme Yöneltilerimiz. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 54 (2),* ss. 61-100.

Gottdiener, M. (1993). A Marx for Our Time: Henri Lefebvre and the Production of Space. *Sociological Theory, 11 (1),* ss. 129-134.

Gök, C. (2007). Sinema ve Gerçeklik. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1 (2),* ss. 112-123.

Gökalp, Z, (1994). Türkçülüğün Esasları, İstanbul: İnkılap Yayınları.

Göker, Ö. Ü. N. ve Göker, G. (2022). İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar IV. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Göktepe, I. (2013). Gerçek Mekân, Sanal Mekân ve Kurumsal Kimlik İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gökulu, G. (2010). Kent Güvenliği, Kentleşme ve Suç İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 24 (1),* ss. 209-226.

Güçhan, G. (1991). Toplumsal Değişme ve Türk Sineması: Kente Göç Eden İnsanın Türk Sinemasındaki Değişen Profili, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Güçhan, G. (1993). Sinema-Toplum İlişkileri. *Kurgu, 12 (2),* ss. 49-69.

Güneş, A. (2013). Göstergebilim Tarihi. *Humanities Sciences, 8 (4),* ss. 332-348.

Güngör, N. (2011). İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gürer, M. (2006). Sinemada Anlam Yaratma Aracı Olarak Özel Efekt. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Güvenç, B. (1974). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Güvenç, B. (1979). İnsan ve Kültür. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Güzel, M. (2006). Küreselleşme, İnternet ve Gençlik Kültürü. *Küresel İletişim Dergisi, 1 (1),* ss. 1-16.

Hall, S. (2017). Temsil: Kültürel Temsiller ve Anlamlandırma Uygulamaları, (Çev. Dündar, İ.), İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Harvey, D. (2013). Asi Şehirler: Şehir Hakkında Kentsel Devrime Doğru. İstanbul: Metis Yayınları.

Harvey, D. (2003). Sosyal Adalet ve Şehir, (Çev. Moralı, M.), İstanbul: Metis Yayınları.

Huizinga, J. (2006). Homo Ludens-Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme, (Çev. Kılıçbay, M. A.), İstanbul: Ayrıntı.

Hünerel, Z, S. ve Birnaz, E, R. (2012). Halk Kültürünün Tanıtılmasında El Sanatlarının Yeri ve Önemi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1 (1),* ss. 179-190.

Işık, C. K. (2019). Tüketimin Yeniden Üretildiği Bir Alan Olarak Mekân (Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İnam, A. (2004). Teknoloji-Bilim İlişkisinin İnsan Yaşamındaki Yeri. *Teknoloji,* ss. 15-34.

İyidoğan, B. (2020). Popüler Kültür ve Yüksek Kültür Tartışması Çerçevesinde Bilim Kurgu Türüne Bir Bakış. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Kaçar, F. (2022). Yurt Dışında Yayınlanan Türk Dizilerinin Sosyo-Kültürel Etkileri: Tunus Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Sosyal Bilimsel Enstitüsü. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Kalaman, S. ve Bat, M. (2014). Toplumsal Cinsiyet Açısından Axe Basın İlanlarının Göstergebilimsel Analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, (3),* ss. 128-136.

Karaçor, Y. (2019). Kitle İletişim Kuramları. Konya: Çizgi Yayın.

Karadoğan, A. (2010). Sanat Sineması: Tartışmalar ve Eğilimler. Sanat Sineması Üzerine: Yaklaşımlar ve Tartışmalar (ss. 1-20). Ankara: De Ki Yayınları.

Karagülle, A. E. ve Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 4 (1),* ss. 1-9.

Karakaya, S. (2004). Küreselleşme, Kültürel Yayılmacılık ve Ulusal Sinemalar. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (12),* ss. 64-71.

Karaman, E. (2017). Roland Barthes ve Charles Sanders Peirce'in Göstergebilimsel Yaklaşımlarının Karşılaştırılması. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 9 (2),* ss. 25-36.

Karataş, K. (2019). Göç Travması Bağlamında Kültürel Şok Kavramına Kuramsal Bir Bakış, *In V Human & Civilization Congress from Past to Future-INES Full Text Book,* ss. 967-973.

Kaygalak, İ., Işık, Ş. (2007). Kentleşmenin Yeni Ekonomik Boyutları. *Ege Coğrafya Dergisi, 16 (1-2),* ss. 17-35.

Kazmaz, S. (2001). Halk Kültürüne Toplu Bir Bakış Düşünceler ve Değerlendirmeler. *Erdem, 13 (38),* ss. 295-326.

Kıran, A. (2009). Çağdaş Bir Düşünme Biçimi Olarak Göstergebilim. *Dilbilim, (22),* ss. 1-16.

Kıray, M. (1982). Toplumsal Değişme ve Kentleşme, Kentsel Bütünleşme, *Türkiye Gelişme Araştırmaları Vakfı, Yayın No: 4,* ss. 57-66.

Kılınç, M. (2019). 2000 Sonrası Türk Sinemasında Mekân Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.

Koca, Ş. E. (2019). Sinemada Anlam Yaratma Sürecinde Rengin Metaforik Kullanımı. *Sanat ve Tasarım Dergisi, (23),* ss. 223-239.

Kocadaş, B. (2004). Kitle İletişim Araçları Eğitim İlişkisi. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi, 4 (3),* ss. 129-135.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. *Bilig, (34),* ss. 1-13.

Küçükerdoğan, B. (2010). Sinemada Kurgu ve Eisenstein, İstanbul: Hayalbaz Kitap

Lefebvre, H. (1998). Modern Dünyada Gündelik Hayat, (Çev. Gürbüz, I), İstanbul: Metis Yayınları.

Lefebvre, H. (2006). Diyalektik Materyalizm. İstanbul: Kanat Kitap.

Lefebvre, H. (2014). Mekânın Üretimi, (Çev. Ergüden, I), İstanbul: Sel Yayıncılık.

Lefebvre, H. (2016). Şehir Hakkı, (Çev. Ergüden, I.), İstanbul: Sel Yayıncılık.

Lekesiz, F. (2021). Taşra Mekânı Özelinde 2000 Sonrası Politik Türk Sinemasına Bakmak: Sonbahar (2008) ve Ahlat Ağacı (2018). *Middle Black Sea Journal of Communication Studies, 6 (2),* ss. 82-96.

Marcuse, H. (1968). Tek Boyutlu İnsan, (Çev. Çağan, S.), İstanbul: May Yayınları.

Marcuse, H. (1991). Karşı Devrim ve İsyan, (Çev. Koca, G. ve Ersoy, V.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Mardin, Ş. (1992). Din ve İdeoloji, İstanbul: İletişim Yayınları.

Marks, K. (2013). Yabancılaşma, (Çev. Somer, K. Kardam, A. Belli, S. Gelen, A. Fincancı, Y. ve Bilgi, A.), Ankara: Sol Yayınları.

Marshall, G. (1999) Sosyoloji Sözlüğü, (Çev. Akınhay, O. ve Kömürcü D.), Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mutlu, E. (2012). İletişim Sözlüğü, Ankara: Sofos Kıta Basın Dağıtım Yayıncılık.

Mülayim, S. (1994). Sanata Giriş. İstanbul: Bilim ve Teknik Yayınevi.

Nakilcioğlu, İ. H. (2007). İletişimden Bilişime: İnternet Kültüründen Kesitler. Akademik Bilişim, ss. 1-9.

Narlı, M. (2013). Romanlar ve Taşralar: Türk Romanında Taşra Algıları Üzerine Bir Değerlendirme. *Bilig, (64),* ss. 285-316.

Onay, Y. (2012). Gerçekçilik, Yeniden!. İstanbul: Yordam Kitap.

Özakpınar, Y. (2015). Kültür Değişmeleri" ve Batılılaşma Meselesi, İstanbul: Ötüken.

Özarslan, Z. (2015). Sinema Kuramları 1. İstanbul: Su.

Özcan, S. (2013). Sinemada Anlam: Günümüz Türkiye Sineması'nda 12 Eylül Temalı Filmlerin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul.

Özçetin, B. (2018). Kitle İletişim Kuramları: Kavramlar, Okullar, Modeller. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özçınar, M. (2020). Yeni Türk Sinemasında Yersizyurtsuzluk Olarak Taşra. *Electronic Turkish Studies, 15 (3),* ss. 1993-2015.

Özdemir, Ü. A. (2011). Kültür Bağlamında Kent ve Mekânsal Örgütlenme, Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 62-76. 11.12.2022 Tarihinde http://yusbed.yalova.edu.tr/article/view/5000000798/5000001490 Adresinden Erişildi.

Özensel, E. (2007). Kültürün Popülerleşen Bir Alanı: Popüler Kültür. (Ed. Köksal Alver ve Necmettin Doğan), Kültür Sosyolojisi, (ss. 207-225), Ankara: Hece Yayınları.

Özensel, E. (2017). Taşranın Yetim Çocuğu: Kır (Köksal Alver, Ed.) Taşra Halleri, ss. 81-102 Konya: Çizgi Kitabevi.

Özgür, A. (2006). Göstergebilim. 13.04.2022 Tarihinde http://www.ahmetozgur. com/akademik/gostergebilim_2006. pdf. Adresinden Erişildi.

Özlem, D. (2000). Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi. İstanbul: İnkılap Yayınları.

Özmakas, U. (2009). Charles Sanders Peirce'in Gösterge Kavramı. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2 (1),* ss. 32-45.

Öztürk, H. (2016). Estetik Üretimin Teknoloji ve Kültür ile Etkileşimi Bağlamında Bauhaus Mobilya Tasarımlarının Günümüz Mobilya Tasarımlarına Yansıması, Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Öztürk, S. (2012). Mekân ve İktidar, Filmlerle İletişim Mekânlarının Altpolitikası, Ankara: Phoneix Yayınevi.

Parlak, B. (2006). Osmanlı Modernleşmesinde (1789-1839) Yönetsel Reformların Merkez-Taşra Ekseninde Değerlendirilmesi, *Journal of Academic Studies, 8 (31),* ss. 113-136.

Parsa, A. F. ve Olgundeniz, S. (2014). İletişimde Göstergebilim ve Anlamlandırma Sürecini Örneklerle Değerlendirme: İletişim Araştırmalarında Göstergebilim Yazınsaldan Görsele Anlam Arayışı. (Ed: A. Güneş). Konya: Literatürk Academia.

Parsa, S. ve Parsa, A. F. (2012), Göstergebilim Çözümlemeleri, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Parsa S. ve Parsa A. (2013). Göstergebilim Çözümlemeleri, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Peirce, C. (1982). *Writings of Charles S. Pierce. Cilt: 1.*

Peirce, C. (1984). *Writings of Charles S. Pierce. Cilt: 2.*

Pirenne, H. (2016). Ortaçağ Kentleri, (Çev. Karadeniz, Ş.), İstanbul: İletişim Yayınları.

Pudovkin, V. I. (1995). Sinemanın Temel İlkeleri, (Çev. Özön, N.), Ankara: Bilgi Yayınevi.

Püsküllüoğlu, A. (1995). Türkçe Sözlük. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Rifat, M. (1982). Genel Göstergebilim Sorunları-Kuram ve Uygulama, İstanbul: Alaz Yayınları.

Rifat, M. (2007). Homo Semioticus ve Genel Göstergebilim Sorunları, İstanbul: YKY.

Rifat, M. (2009). Göstergebilimin Abc'si, İstanbul: Say Yayınları.

San, İ. (2003). Sanat Eğitimi Kuramları. Ankara: Ütopya Yayınları.

Sancar, M. K. (2018). Göstergebilimsel Film Çözümlemelerinin Bergsoncu Eleştirisi. *SineFilozofi, 3 (6),* ss. 23-38.

Sarı, Ü, (2006). Kitle Kültürü ve Popüler Kültür Bağlamında, Kitle İletişim Araçlarının Kitle Kültürüne Etkileri: Örnek Olarak Popstar Türkiye Yarışması. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Sarıberberoğlu, M. T. (2019). Sinematik Kurgunun Bilinçaltı Mekânları-Tekinsiz Mekânlar. Mimarlık ve Yaşam, 5 (1), ss. 27-39.

Sarıgül, F, A. (2019). Popüler Kültür. İstanbul: Altınbaş Üniversitesi Yayınları.

Seeman, M. (1975). Alienation Studies, *Annual Review of Sociology, Cilt. 1,* ss. 91–123.

Sennett, R. (2013). Kamusal İnsanın Çöküşü, (Çev. Durak, S. ve Yılmaz, A.), İstanbul: Ayrıntı.

Sennett, R. (2021). Otorite, (Çev. Durand, K.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sığırcı, İ. (2016). Göstergebilim Uygulamaları, Metinleri, Görselleri ve Olayları Okuma. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Simmel, G. (2013). Modern Kültürde Çatışma, (Çev. Bora, T. Gen, E. ve Kalaycı, N.), İstanbul: İletişim Yayınları.

Sjoberg, G. (2002). Sanayi Öncesi Kenti, 20. Yüzyıl Kenti, (Çev. Alkan, A. ve Duru, B.), Ankara: İmge Yayınevi. Ss. 37-54.

Söğütlüler, T. (2023). Z Kuşağının Netflix Yerel İçeriklerini Alımlama Biçimleri. Dijital Dünyada Reklamcılık ve Sinema (Ed. Başer, E.) Konya: Eğitim Yayınevi.

Standing, G. (2014). Prekarya: Yeni Tehlikeli Sınıf. İstanbul: İletişim Yayınları.

Stavrides, S. (2016). Kentsel Heterotopya. İstanbul: Sel Yayıncılık.

Suçkov, B. (1982). Gerçekçiliğin Tarihi, (Çev. Çalışlar, A.), İstanbul: Adam Yayınları

Şahin, M. (2019). Kültür Değişimleri ve Eğitim, *Eğitim Kuram ve Araştırmaları Dergisi, 5 (3),* ss. 458-466.

Soysaldı, A. (2018). Kültür, Sanat ve Beşeriyet İlişkisi. *Sanat ve Tasarım Dergisi, (22),* ss. 305-315.

Taşçı, H. (2014). Bir Hayat Tarzı Olarak Şehir, Mekân, Meydan, İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Tatlıdil, E. (1989). Kentleşme ve Gecekondu, İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Taylor, E, B. (1891). Primitive Culture: Researches Into The Development Of Mythology, Philosophy, Reıigion, Language, *Art and Custom. In Two Volumes. Vol. I, Third Edition, Revised.* London: John Murray, Albemarle Street.

TDK, (2022). 10.07.2022 Tarihinde https://sozluk.gov.tr/ Adresinden Erişildi.

Torun, A. (2017). Sinema-Kent İlişkisinde İstanbul: İlk Yıllarından Bugüne Türk Sineması'nda İstanbul'un Görünümü. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (52),* ss. 147-166.

Tuncer, E, S. (2020). Göstergebilimin Çözümleme Modelleri Işığında Reklam Anlatıları. *Atatürk İletişim Dergisi, (20),* 73-102.

Tunçer, A. S. (2017). Politik Mücadelede Mekân Olgusunun Aşımı. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* ss. 33-41.

Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2010). Beşerî Coğrafya/İnsan, Kültür, Mekân, İstanbul: Çantay Yayınları.

Uluç, M. ve Kaçar, F. (2024). Türk Korku Sineması'nda İslami Unsurlar: "Büyü" Film Örneklemi. Akdeniz İletişim, *(44),* ss. 132-150.

Ulusoy, A. ve Vural, T. (2001). Kentleşmenin Sosyo Ekonomik Etkileri. *Belediye Dergisi, 7 (12),* ss. 8-14.

Ulutaş, E. (2019). İmgeden Gerçekliğe: Kamusal Bir Mekân Olarak Meydan. İçtimaiyat, 3 (2), 138-146.

Usta, G. (2020). Mekân ve Yer Kavramlarının Anlamsal Açıdan İrdelenmesi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, 10 (1),* 25-30.

Uygunkan, S. B. (2005). Kültürleme Kavramı ve Televizyon. *Kurgu Dergisi, 21 (1),* ss. 205-213.

Uzunoğlu, M. (2013). Kültür-Sanat İlişkisi Bağlamında Cumhuriyetin İlk Yıllarında Özgün Türk Resmi Oluşturma Çabaları. *İdil Sanat ve Dil Dergisi, 2 (10),* ss. 150-169.

Uzunoğlu, S. (2015). Yeni Medyada Dijital Emek Sömürüsü: Tüketiciden Üreticiye Yeni Medya, Yeni Sömürü Pratikleri. *Intermedia International E-journal, 2 (1),* ss. 181-194.

Yaylagül, L. (2006). Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar, Ankara: Dipnot Yayınları.

Yaylagül, Ö. (2015). Göstergebilim ve Dilbilim. Ankara: *Hece Yayınları ve Dergileri.*

Yazıcı, N. (2002). Halikarnas Balıkçısı'nın Eserlerinde Tabiat, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Yazıcıoğlu, H, Z. (2010). Kentsel Mekân Olarak Caddelerin Mekânsal Karakterinin Yürünebilirlik Bağlamında İrdelenmesi, Bağdat Caddesi Örneği (İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi).

Yıldırım, T. (2016). Giysi Reklamları ve Göstergebilim İlişkisi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Yılmazok, L. (2018). Ulusal Sinema: Ulus, Kültür, Kimlik ve Karakter Üzerinden Bir İnceleme. *Beykoz Akademi Dergisi, 6 (1),* ss. 136-151.

Yırtıcı, H. ve Uluoğlu, B. (2011). Mekânın Altyapısal Dönüşümü. İtüdergisi/a, ss. 3 (1) ss. 43-52.

Yorulmaz, H. (1995). "Eski Şiir Dünyamızdan I: İstanbul ve Taşra". Dergâh 65, ss. 17-20.

Yücel, T. (2008). Yapısalcılık. İstanbul: Can Yayınları.

GRAFİK TASARIMDA

GÜNCEL YÖNELİMLER

Editör

DOÇ. DR. ÖZLEM KUM

EĞİTİM
yayınevi

GRAFİK TASARIMDA GÜNCEL YÖNELİMLER
Editör: Doç. Dr. Özlem Kum

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Doç. Dr. Özlem Kum

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-67-8
1. Baskı, Aralık 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

GRAFİK TASARIMDA GÜNCEL YÖNELİMLER
Editör: Doç. Dr. Özlem Kum
VI+212 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-67-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akoğlu, C. (2010). Etkileşim Tasarımının Bilgi ve İletişim Teknolojileri Gömülü Ürünlerin Tasarım ve Geliştirilme Sürecindeki Rolü. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi. https://polen.itu.edu.tr/items/01afdeea-ce45-4373-a03c-3e1200a6b143, (E.T.: 22.10.2024).

Benoist, L. (2023). *İşaretler, Semboller ve Mitler*. (Çev. Ç. Eroğlu). Ankara: Dost. Cameron, J. (2012). *Sanatçının Yolu*. (Çev. B. Yenici). İstanbul: Butik.

Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say.

Bateson, P. & Martin, P. (2014). *Oyun, Oyunbozanlık ve İnovasyon*. (Çev. S. Kırgezen). İstanbul: Ayrıntı.

Gomez-Palacio, B. & Vit, A. (2012). *Graphic Design, Referenced: A Visual Guide to the Language, Applications, and History of Graphic Design*. Massachusetts: Rockport.

Sezer, A. & Kahraman, M. E. (2022). Etkileşim Kavramı ve Etkileşimli İnfografikte Tasarım Geliştirme Süreci. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 12(1), 315-330. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2499564, (E.T.: 22.10.2024).

Sherin, A. (2023). Introduction to Graphic Design: A Guide to Thinking Process and Style. London: Bloomsbury. (E.T.: 16.11.2024).

Twemlow, A. (2008). *Grafik Tasarım Ne İçindir*. (Çev. D. Özgen). İstanbul: YEM.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: Interaction Design Foundation. (n.d.). *What is Interaction Design?* https://www.interaction- design.org/literature/article/what-is-interaction- design?srsltid=AfmBOop7jRt6OoJm_tkqpiYIFFjsQGn6OneypxntYw_t2KbCghgbhHXm, (E.T.: 17.10.2024)

URL-2: Ads of the World. (n.d.). *Blood Donation Card*. https://www.adsoftheworld.com/campaigns/blood-donation-card, (E.T.: 17.10.2024)

URL-3: UserSpots. (n.d.). *Etkileşim Tasarımı*. https://www.userspots.com/, (E.T.: 17.10.2024)

URL-4: Junge Schachtel. (n.d.). *Who We Are*. https://www.jungeschachtel.de/site/who-we-are/ (E.T.: 5.11.2024)

URL-5: SlideShare. (2024). *Conceitos Interativos*. https://www.slideshare.net/slideshow/conceitos-interativos-a07/5874176#49 (E.T.: 22.10.2024).

URL-6: Horizon Interactive Awards. (2013). Print Awards. https://www.horizoninteractiveawards.com/print-awards/2013/ (E.T.: 22.10.2024)

URL-7: Çil, E. (2019). 9 Inspiring Bubble Gum Ads, https://themarketingbirds.com/9-inspiring-bubble- gum-ads/, (E.T.: 22.10.2024).

URL-8: Siang, Teo Yu (2024). What is Interaction Design? https://www.interaction- design.org/literature/article/what-is-interaction- design?srsltid=AfmBOop7jRt6OoJm_tkqpiYIFFjsQGn6OneypxntYw_t2KbCghgbhHXm, (22.10.2024).

URL-9: Pugalia, R. (2024). 14 Main Types of Graphic Design with Real-Life Examples, https://www.contentbeta.com/types-of-graphic-design-with-examples/, (E.T.: 11.11.2024).

GÖRSEL KAYNAKÇA

Şekil 1: Sezer, A. & Kahraman, M. E. (2022). Etkileşim Kavramı ve Etkileşimli İnfografikte Tasarım Geliştirme Süreci. Sanat ve Tasarım Dergisi, 12(1), 315-330. https://dergipark.org.tr/tr/download/article- file/2499564, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 2: PaperSpecs. (2024). *VIP Night Davetiye Tasarımı: Texas Children's Volvelle*. https://www.paperspecs.com/gallery/invitations-cards/texas-childrens-volvelle/, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 3: Pinterest. (2024). Image of design. https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/54/29/a3/5429a303702d078c5e71e8424cfd52ff.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 4: Pinterest. (2024). Image of design. https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/f6/d7/d3/f6d7d3695065c8547cb4f434a65edf97.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 5: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/a5/74/3b/a5743b885dd77848e4870a6b8b88a788.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 6: Pinterest. (2024). Image of design. https://i.pinimg.com/564x/8b/96/b9/8b96b9a826f0966e87d740a455189774.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 7: Reddit. (2024). *Print Ad for Kitchen Knives*. https://www.reddit.com/r/AdPorn/comments/5jca93/print_ad_for_kitchen_knives_2200x3111/#lightbox, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 8: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/23/96/55/2396558c366bae96ebf988a939b42eab.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 9: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/32/ff/4e/32ff4ecbca0ba6189132de5e608da5ec.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 10: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/52/16/a9/5216a9538c96f1b1f2d4bf79b1bd9fa7.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 11: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/95/88/7b/95887b431ca5fca25b25a201ddb81640.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 12: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/bc/d8/42/bcd8420e2b424b6d6d763db56d241d41.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 13: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/564x/8a/f2/b7/8af2b77e5f10fdcd041c8d8bb3ef16da.jpg, https://i.pinimg.com/564x/dc/ef/f8/dceff8911830230f7f9f06a08a3f404e.jpg, https://i.pinimg.com/564x/2e/51/e7/2e51e71b176e3d51d222f267e33246a2.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 14: Pinterest. (2024). Image of design. https://i.pinimg.com/564x/74/36/35/7436353891b57567b0e842269d732c78.jpg, (E.T.: 22.10.2024) Şekil 15: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/d6/7c/07/d67c071b9852a0d80e2e6ba71ea1178b.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 16: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/5c/58/ca/5c58cabf9825ce721abc857d32012f18.jpg, https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/ac/64/69/ac64699f1df7444ff0cc022ac4798059.jpg, https://i.pinimg.com/564x/ce/c4/cd/cec4cd0a71e086dfaa32bfc42278871f.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 17: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/88/9d/22/889d229ba47c92a78db9a758eda5ecc8.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 18: Pinterest. (2024). Image of design.

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/b5/63/26/b563263e4a4790e71f7a7b3b1662e8ca.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

Şekil 19: Pinterest. (2024). Image of design. https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/af/b2/d1/afb2d1a339538b42612fe52a0470161a.jpg,

https://i.pinimg.com/enabled_lo/564x/6f/a8/2c/6fa82cd2f62be444f8bf189b0e394660.jpg, (E.T.: 22.10.2024)

KAYNAKÇA

Arthur, P., & Zlamalik, B. (2005). Pictografic Systems. Singapore: Page One.

Başer, M. B. (1994). Görsel İletişimde Piktogram ve Sembollerin İnsan Üzerindeki Etkileri (Order No. 28639051). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (2572338679). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/görsel-iletişimde-piktogram-ve-sembollerin-insan/docview/2572338679/se-2

Buehner, T.M., & Sommerfeldt, E.J. (2013). Visual Communication in the Public Sphere.

Clara, S., & Swasty, W. (2017). Pictogram on Signage as an Effective.

Desouza, Kevin C. ve Trevor H. Flanery (2013), "Designing, Planning and Managing Resilient Cities: A Conceptual Framework", Cities, 35, 89-99.

Dur, B. İ. U. (2011). Çevresel Grafik Tasarım'ın Uygulama Alanları. Sanat Ve Tasarım Dergisi, 1(7), 159-178. https://doi.org/10.18603/std.54951

Ganoti, R., & Laskari, I. (2023). The importance of Environmental Graphic Design in Urban Spaces. In E3S Web of Conferences (Vol. 436, p. 12013). EDP Sciences.

Ganoti, R., & Laskari, I. (2023). The importance of Environmental Graphic Design in Urban Spaces. In E3S Web of Conferences (Vol. 436, p. 12013). EDP Sciences.

Güven, A. (2016). Urban, Urbanization and Urban Management Needs. Journal of International Management Educational and Economics Perspectives, 4(1), 21-30.

Iveson, K. (2012). Branded Cities: Outdoor Advertising, Urban Governance, and the Outdoor Media Landscape. Antipode, 44, 151-174.

Kınam Dokuzlar, B., (2018). Kamusal Alanda Tipografik Yaklaşımlar. International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR), vol.5, no.25, 2346-2357

Lynch, K. (1960). The Image of the City. MIT Press.

Özbek, M. (2004), "Giriş; Kamusal Alanın Sınırlan", Kamusal Alan, Editör: Meral Özbek, Hil Yayın, İstanbul.

Pettersson, R. (2002). Information Design. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Perusich, K. (2010). Cognitive Maps (K. Perusich, Ed.). IntechOpen.

Savut, E. (2016). Kültür Endüstrisi: Kamusal Alanın Tüketimi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (23), 15-28.

Smith, A., Dodge, M., & Doyle, S. (1998). Visual Communication in Urban Planning and Urban Design (p. 35). London, UK: University College London, Centre for Advanced Spatial Analysis (CASA).

Soğukkuyu, B., & Tunç, A. (2013). Kent Kültürüne ve Toplumsal Yapıya Bağlı Olarak Kentte Tipografinin Kullanımı (İzmir ve Milano Örnekleri). Art-E Sanat Dergisi, 6(12), 153-172.

Tijus, C.A., Barcenilla, J., Lavalette, B.C., & Meunier, J. (2005). The Design, Understanding and Usage of Pictograms.

Torbati, H.E. (2018). The Role of Environmental Graphic in the Identification of Urban Public Spaces. Civil Engineering Journal, 4, 1949-1954.

Vallverdu-Gordi, M., & Marine-Roig, E. (2023). The Role of Graphic Design Semiotics in Environmental Awareness Campaigns. International Journal of Environmental Research and Public Health, 20(5), 4299.

Yazar, T. (2012). Görsel İletişim Aracı Olarak İşaret, Piktogram ve Sembollerin Kullanım Alanlarına Göre İnsan Davranışları Üzerindeki Etkileri ve Semiyotik Açıdan Değerlendirme. The Journal of Academic Social Science Studies

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Kentlerde Yer Alan Tasarımlar. https://admindagency.com/blog/urban-design-can-architects-live-in-harmony-with-graphic-designers/ , (E.T.: 07.10.2024)

Görsel 2: Kentsel Yaşam Alanlarında Tasarım. https://admindagency.com/blog/urban-design-can-architects-live-in-harmony-with-graphic-designers/ , (E.T.: 08.10.2024)

Görsel 3: Kentlerde Binalar ve Tabelalar. https://admindagency.com/blog/urban-design-can-architects-live-in-harmony-with-graphic-designers/, (E.T.: 15.10.2024)

Görsel 4: Absesses Metro İstasyonu Girişi. https://inkbotdesign.com/environmental-graphic-design/ (E.T.: 20.10.2024)

Görsel 5: İzmir Saat Kulesi. https://yuzyillikhikayeler.com/tarihi-mekanlar/izmir-saat-kulesi/ , (E.T.: 20.10.2024)

Görsel 6: İzmir Büyükşehir Belediyesi Logosu. https://www.izmir.bel.tr/tr/basinmateryalleri/133 ,(E.T.: 20.10.2024)

Görsel 7: İyi Tasarlanmış Bir Kent Manzarası Örneği. https://comomag.com/2017/07/06/graphically-designing-city/ ,(E.T.: 07.11.2024)

Görsel 8: Çevresel Grafik Tasarım Örneği. https://www.linkedin.com/pulse/10-advertising-campaigns-changed-world-ameer-muavia/ , (E.T.: 23.09.2024)

Görsel 9: Kentsel Yaşamda Mağaza Tabela Tasarımları. https://admindagency.com/blog/urban-design-can-architects-live-in-harmony-with-graphic-designers/, (E.T.: 07.10.2024)

Görsel 10: Kentleşme ve Tasarım İlişkisi Melbourne Örneği. http://orbital.com.br/Jogo-Melbourne-City/Melbourne-City-Square-1975-r-melbourne-5584679/ , (E.T.: 07.10.2024)

Görsel 11: Kamusal Alanlarda Tasarım, *Studio Roots Örneği.* https://reallygooddesigns.com/types-of-graphic-design/ , (E.T.: 14.09.2024)

Görsel 12 ve 13: Paula Scher'e ait Kentsel Alanlarda Grafik Tasarım Uygulama Örnekleri. https://forward-festival.com/article/i-have-a-balance-between-really-fun-projects-and-money-focused-projects-paula-scher (E.T.: 20.10.2024)

Görsel 14: Kamusal Alanlarda Bilgilendirme Grafiği Tasarım Örneği, *Katya Yumasheva Örneği.*

https://reallygooddesigns.com/types-of-graphic-design/, (E.T.: 5.10.2024)

Görsel 15, 16 ve 17: Kentsel Yaşam Alanlarında Yönlendirme Grafiği Tasarımları. https://inkbotdesign.com/environmental-graphic-design/ ,(E.T.: 05.10.2024)

Görsel 18 ve 19: Kamusal Alanlarda Yönlendirme Grafikleri. https://pixelied.com/blog/environmental-graphic-design/ ,(E.T.: 27.10.2024)

Görsel 20: Piktogramlar. https://www.bilgiustam.com/piktogram-nedir-nerelerde-kullanilir/ ,(E.T.: 27.10.2024)

Görsel 21: Engellilere Ait Park Alanı Sembolü. https://inkbotdesign.com/environmental-graphic-design/ ,(E.T.: 24.10.2024)

Görsel 22: Mağazalarda Tipografik Tasarımlar. https://www.designspiration.com/save/764606126278/ (E.T.: 24.10.2024)

Görsel 23: Billboard Örneği. https://jp.pinterest.com/pin/162270392796987951/, (E.T.: 07.10.2024)

Görsel 24: Kentsel Yaşamda Gerilla Pazarlama Örneği. https://admindagency.com/blog/urban-design-can-architects-live-in-harmony-with-graphic-designers/ ,(E.T.: 07.09.2024)

Görsel 25: Sokaklarda Reklam Graffiti Uygulaması Örneği. https://www.streetadvertisingservices.com/discipline/graffiti-advertising, (E.T.: 27.09.2024)

Görsel 26: Kamusal Alanda Sanat ve Tasarım Uygulaması Örneği. https://pixelied.com/blog/environmental-graphic-design/ ,(E.T.: 27.09.2024)

Görsel 27: Kitle İletişim Araçları, Navigasyonlar. https://interactivityhub.com/blog/interactive-maps-for-travel-agencies/ ,(E.T.: 07.10.2024)

Görsel 28: İnteraktif Billboard Örneği, PepsiCo Tatil Kazandıran Kampanya Projesi. https://www.pazarlamasyon.com/pepsi-codan-tatil-kazandiran-interaktif-pazarlama-kampanyasi ,(E.T.: 07.10.2024)

KAYNAKÇA

Ambrose, A. ve Harris, P. (2012). *Tipografinin Temelleri* (1. baskı). Literatür Yayınları.

Baudrillard, J. (2004). *Tüketim Toplumu Söylenceleri/Yapıları* (H. Deliçaylı ve F. Keskin, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Bektaş, D. (1992). *Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Berman, D. B. (2009). *Do Good Design: How Design Can Change Our World*. New Riders.

Bilge, İ. (2008). Daha Çok, Daha Büyük, Daha Ağır? *Grafik Tasarım Görsel İletişim Kültürü Dergisi, 25*, 52–53.

Durmaz, Ö. (2008). Rauf Kösemen ile Söyleşi. *Grafik Tasarım Görsel İletişim Kültürü Dergisi, 25*, 58–71.

Karasar, N. (2020). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler. Nobel Akademik Yayıncılık.

GMK, (2002). "*İlk Önce Öncelikler*," Dedi ki 02, http://gmk.org.tr/uploads/news/file-14466674451023275305.pdf (E.T.: 20.11.2024)

Kumar, P. (2024). *From Gutenberg to Digital: The Revolutionary Journey of the Printing Press*. https://journalism.university/print-media/gutenberg-digital-revolution-printing-press/ (E.T.: 23.11.2024)

Llewellyn, ve A. B., Hendrix, J. P. (2008). *Green jobs: A guide to eco-friendly employment*. Simon and Schuster.

McLaughlin, A. (2018). "*Branding The World's First Plastic-Free Supermarket Aisle*," https://www.designweek.co.uk/issues/26-february-4-march-2018/branding-worlds-first-plastic-free-supermarket-aisle/, (E.T.: 25.11.2024)

Selamet, S. (2012). Sürdürülebilirlik ve Grafik Tasarım. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 125-148.

Shrein, A. (2008). *SustainAble: A Handbook of Materials And Applications For Graphic Designers And Their Clients*. Rockport Publishers, Inc.

Strong, S. (2021). *Environmental Sustainability In Publishing: The Ebook vs Print Debate*. https://grattanstreetpress.com/2021/05/04/environmental-sustainability-in-publishing-the-ebook-vs-print-debate/ (E.T.: 23.11.2024)

Walsh, M. (2012). *10 Things I Can Do to Help My World*. Candlewick.

Weill, A. (2007). *Grafik Tasarım* (Orçun Türkay, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.

Uçar, T. F. (2019). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Yavuz, D. S. (2007). Sosyal İçerikli Grafik Tasarım- I. *Grafik Tasarım: Görsel İletişim Kültürü Dergisi, 4*, 68–71.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Hirasuna, D. (2010). "*How Much Ink Does Your Font Drink?*," https://www.atissuejournal.com/2010/08/23/how-much-ink-does-your-font-drink/#more-4536, (E.T.: 21.11.2024)

Görsel 2: Knowlden, B. (t.y.). *Kartvizit olarak tasarlanan tohum zarfı*, http://www.brandonknowlden.com/branding/ (E.T.: 24.10.2024)

Görsel 3: Stafidenios (t.y.). *Stafidenios kuru üzüm ambalajı ve diğer alternatifleri* https://matadog.com/portfolio_page/stafidenios-packaging/ (E.T.: 15.8.2024)

Görsel 4: Viupax, (t.y.). *Viupax Ayakkabı Kutusu*, https://matadog.com/portfolio_page/viupax/ (E.T.: 20.08.2024)

Görsel 5: Co Hair Do Zoo (t.y.). *Packaging Design Archive*, http://www.packagingdesignarchive.org/archive/pack_details/303-hair-do-zoo, (E.T.: 18.09.2024)

Görsel 6: eBay Box, (2011). *eBay Box Wins Clio*. https://visitoffice.com/news/ebay-box-wins-clio (E.T.: 15.10.2024)

Görsel 7: Youth and Climate (t.y.). *European Commission - Climate Action*. https://climate.ec.europa.eu/citizens/youth-climate_en, (E.T.: 15.10.2024)

Görsel 8. Green Schools, *10 Things I Can Do To Help My World* kitabının kazanım tablosu. https://ens-green-schools-ns-prod-offload-647701102377-ca-central-1.s3.ca-central-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2023/04/30184236/grade_1_10_things_i_can_do_curriculum-1.pdf (E.T.: 15.8.2024)

Görsel 9: The Eco-Friendly Alphabet (2018). *The Eco-Friendly Alphabet 16x20 Poster*. https://www.etsy.com/listing/647508984/the-eco-friendly-alphabet-16x20-poster.com/home?lang=tr, (E.T.: 13.9.2024)

Görsel 10: Plastic-Free Aisle (2017). *The Green Edition Newsletter*, https://www.thegreenedition.com/plastic-free-aisle/, (E.T.: 10.10.2024)

Görsel 11: Matthews, T. (1997). *No Shop*, https://thomasmatthews.com/project/no-shop/, (E.T.: 25.11.2024)

Görsel 12: TEMA Vakfı, (2024). *Çevresel Sorunlara Dikkat Çeken Afiş Serisi*, https://tr.pinterest.com/leoburnettist/print/, (E.T.: 10.10.2024)

KAYNAKÇA

Becer, E. (2006). İletişim ve Grafik Tasarım. Ankara: Dost Kitapevi Yayınları.

Berger, J. (2007). Görme Biçimleri. (Çev: Y. Salman), İstanbul: Metis Yayınları. (13. Baskı).

Dizdar, E.(2023). Sanat/Tasarım Alanında Akademik Çalışmalar, Grafik Tasarım. İstanbul: Karadeniz Kitap Yayın Grubu / Artikel Akademi.

Uçar, F. T. (2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım., İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Öztuna, H. Yakup (2007). Görsel İletişimde Temel Tasarım, İstanbul: Tibyan Yayıncılık.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Nedeninedir.com. (2024). *Eski Mısırlılar Piramitlerin İnşa Edilmesinin Nedeni Nedir?* https://nedeninedir.com/eski-misirlilar-piramitlerin-insa-edilmesinin-nedeni-nedir#google_vignette - (E.T. 03.10.2024).

Görsel 2: Uption. (2024). Türkiye'de Gezilecek 10 Yer. https://www.uption.com.tr/blog/turkiyede-gezilecek-10-yer - (E.T. 03.10.2024).

Görsel 3: Türkiye Posterleri. (2024). Poster 77. https://turkiyeposterleri.com/#!poster[1]/ML/77 - ((E.T. 04.10.2024).

Görsel 4: Google. (2024). *Tasarımda Algı*. https://www.google.com/search?sca_esv=339a018dea4bc811&q=Tasar%C4%B1mda+alg%C4%B1&udm - (E.T. 04.10.2024).

Görsel 5: https://www.google.com/search?q=%C3%BClkeyi+temsil+eden+logolar&sca_esv - (E.T. 04.10.2024).

Görsel 6: Dizdar, E. (2024). Kütahya Valiliği Logo Tasarımı Süreç İmgeleri [Tasarım]. Erdoğan Dizdar Kişisel Arşivi.

Görsel 7: Dizdar, E. (2024). Kütahya Valiliği Logo Tasarımı Süreç İmgeleri [Tasarım]. Erdoğan Dizdar Kişisel Arşivi.

Görsel 8: Dizdar, E. (2024). Kütahya Valiliği Logo Tasarımı Süreç İmgeleri [Tasarım]. Erdoğan Dizdar Kişisel Arşivi.

Görsel 9: Dizdar, E. (2024). Kütahya Valiliği Logo Tasarımı Süreç İmgeleri *[Tasarım]. Erdoğan Dizdar Kişisel Arşivi.*

KAYNAKÇA

Abisel, N. (1995). Popüler Sinema ve Türler (ss.120-139). İstanbul: Alan Yayıncılık

Bayrak, T., (2015). "Türk Sinemasında Mekân Yaklaşımı: Yılmaz Güney'in "Yol" ve Nuri Bilge Ceylan'ın "Kış Uykusu" Filmlerinin Mekansal Çözümlemesi", Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır, E.Y. (2020). Fantastik Filmlerde Figür ve Olay Örgüsü Bağlamında Stereotipler: "Yüzüklerin Efendisi" Analizi, Dördüncü Kuvvet 3.(1).

Deniz, N. (2024). Grafik Tasarım Öge ve İlkeleri ile Görsel Efekt Kullanımının Fantastik Sinemaya Etkisi: Yüzüklerin Efendisi I, II Ve III İncelemesi, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Grafik Tasarım Anasanat Dalı, İstanbul.

Gümüşlü, A. (2013). Günümüzde Sinema ve Grafik Tasarımda Kitsch Sorunu, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 43.

McClean, S. T. (2007). Digital Storytelling: The Narrative Power of Visual Effects in Film (ss. 85-209-210) The MIT Press.

Özön, N. (2000). Sinema, Televizyon, Video, Bilgisayarlı Sinema Sözlüğü, İstanbul, Kabalcı Yayınevi

Saraç, S. (2022). Fantastik Sinemada Görsel Efekt Kullanımı ve Alternatif Bir Jenerik Tasarımı Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Grafik Tasarımı Anasanat Dalı, Grafik Tasarımı Sanat Dalı, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: Türk Dil Kurumu. (2024). *Fantezi*, https://sozluk.gov.tr (E.T.: 20.11.2024)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Şekil 1: University of St. Thomas. (2024). *The Unbearable Sadness of Being Gollum*. https://news.stthomas.edu/publication-article/the-unbearable-sadness-of-being-gollum/, (E.T.: 15.11.2024)

Şekil 2: Sintek Plus. (2024). *Film Önerisi: Avatar- Suyun Yolu*. https://sintekplus.com.tr/film-onerisi-avatar-suyun-yolu/ (E.T.: 15.11.2024)

Şekil 3: Ortadünya. (2024). *Frodo Baggins*. https://ortadunya.com/frodo-baggins/ (E.T.: 19.11.2024)

Şekil 4: Lodos Haber. (2024). *Yüzüklerin Efendisi'nin Kale Kenti Minas Tirith'in Gerçeğini Yapacaklar*. https://www.lodoshaber.com/gundem/yuzuklerin-efendisi-nin-kale-kenti-minas-tirith-in-gercegini-yapacaklar-48101 (E.T.: 22.11.2024).

Şekil 5: Ortadünya. (2024). *Migfer Dibi Savaşı*. https://ortadunya.com/migfer-dibi-savasi/ (E.T.: 22.11.2024).

KAYNAKÇA

Abay, H. (2021). 1960'lı Yıllarda Başlayan Karşı Kültür Hareketlerinin Grafik Tasarıma Yansımaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Ambrose G. ve Harris P. (2013). *Grafik Tasarım Temelleri, Grafik Tasarımda Renk.* (Çev. B. Bayrak). İstanbul: Literatür Yayınları.

Barnard, M. (2005). *Graphic Design as Communication*, https://books.google.com.sl/ books?id=I-TEvMOEEPS8C&printsec=copyright#v=onepage&q&f=false (E.T.: 21.09.2024).

Becer, E. (2019). *İletişim ve Grafik Tasarım.* Ankara: Dost Kitabevi.

Deacon, T. W. (2011). *The Symbol Concept.* The Oxford Handbook Of Language Evolution.

Dokuzlar, B. K. (2015). Toplumsal Farkındalık İçin Grafik Tasarım. *Art-e Sanat Dergisi*, *8*(16), 271-286.

Earley, P. C., ve Mosakowski, E. (2004). Cultural Intelligence. *Harvard business review*, *82*(10), 139-146.

Ertosun, A. (2006). Türkiye'deki Grafik Sanat Eğitimi İle Amerika'daki Grafik Sanat Eğitiminin Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Göçer, A. (2012). Dil-Kültür İlişkisi ve Etkileşimi Üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, *729*(1), 50-57.

Gümüştekin, N. (2007). Kültür Kavramı ve Osmanlı'dan Günümüze Kültürel Yapının İncelenmesi. 38. *ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiriler Kitabı*, 117- 127.

Güvenç, B. (2021). *Kültürün ABC'si* (10. Baskı). Yapı Kredi Yayınları.

Fiona (2024). The Cultural Influence on Design: More Than Just Aesthetics and Functionality, https://www.wearetribu.com/blog/cultural-influence-design, (E.T.: 02.11.2024).

Kapila, S. (2017). Motifs on Indian textiles, https://mediaindia.eu/culture/motifs-on-indian-textiles/, (E.T.: 09.11.2024).

Karahan, O. (2024). Cultural Influences on Typography Choices, https://618media.com/en/blog/cultural-influences-on-typography-choices/#exploring-cultural-typography-traditions, (E.T.: 02.11.2024).

Keskiner, C. (1989). *Hatai/Türk Süsleme Sanatlarında Stilize Çiçekler*. İlke Basın Yayın, İstanbul.

Kutlu, Z., Ü. ve Smithuijsen, C. (2010). *Kültür Politikaları ve Yönetimi (KPY) Yıllık 2010.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kuzu, B. V. (2024). Tiyatro Oyun Müziklerinde Kültürel Ögeler ve Tiyatro Besteciliğine Yansımaları. Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Meggs, P. B. (2016). *Meggs' History of Graphic Design*. John Wiley & Sons Inc.

Omay, M. (2020). Yerellik Ve Sözlü Kültür Kavramlarının Tipografik Tasarım Bağlamında İrdelenmesi Ve Bir Uygulama Projesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Onuk, T. (2000). *Osmanlı'dan Günümüze Oyalar.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Poynor, R. (2000). First Things First /2000 (ilk önce öncelikler 2000), https://gmk.org.tr/uploads/news/file-14466674451023275305.pdf, (E.T.: 08.10.2024).

Saussure, F. D. (1985). *Genel Dilbilim Dersleri*. (Çev. B. Vardar). Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.

Smith, P. (2005). *Kültürel Kuram*. (Çev. S. Güzelsarı ve İ. Gündoğdu). Babil Yayınları.

Sözlük (2022). "Grafik" https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 10.11.2024).

Temel Britannica. (1992). Temel Eğitim ve Kültür Ansiklopedisi 7. Ana Yayıncılık A.Ş. ve Encyclopoedia Britannica Inc, İstanbul.

Tonja R. Conerly, T. R., Holmes, K., Tamang, A. L. ve Hennepin N. (2021). *Introduction to Sociology 3e*. OpenStax College, Rice University, Texas.

Tootoonchi, N. (2010). Mathematical Interpretation Of Graphic And Poster Design İn Iran. In *Proceedings of Bridges 2010: Mathematics, Music, Art, Architecture, Culture* (pp. 379-382).

Tunalı, İ. (2002). *Sanat Ontolojisi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayınları.

Uçar, T. F. (2004). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Yegin, Y. T. (2023). "Grafik Tasarımı" Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi: Wos Örneği. *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, *9*(75), 4607-4616.

Wang, C. (2015). Symbolism Of Colors and Color Meanings Around The World. *Retrieved on July*, *2*, 2020.

Wilkinson, K. (2011). *Semboller ve İşaretler*. Alfa Yayınları.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Tavassoli, M. (2024). Literacy a fundamental right for all, https://www.tehrantimes.com/news/503405/Literacy-a-fundamental-right-for-all, (E.T.: 11.10.2024).

Görsel 2: Kapila, S. (2017). Motifs on Indian textiles, https://mediaindia.eu/culture/motifs-on-indian-textiles/, (E.T.: 09.11.2024).

Görsel 3: Favre, M. (2021). Malika Favre Web Sitesi, https://www.malikafavre.com/, (E.T.: 15.09.2024).

Görsel 4: Ekim, T., Kaya, G., Keskin, H. E., Uçar, İ., ve Uzuner, E. (2021). Güzel Sanatlar Lisesi, Görsel sanatlar: Grafik tasarım 11. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Yayınları, Ankara.

Görsel 5: 44 Cyrillic Typo Posters (2019), https://typomania.net/2019/exhibitions-2019/44/ (E.T.: 15.10.2024).

Görsel 6: The Electro-Library: European Avant-Garde Magazines from the 1920s. (2024), https://www.moma.org/slideshows/43/791, (E.T.: 02.10.2024).

Görsel 7: Abedini (2003). Mehran Mohajer, Reza Abedini: Photo + Graphic Exhibition, https://sbirky.moravska-galerie.cz/dilo/CZE:MG.GD_27932, (E.T.: 17.09.2024).

Görsel 8: Ekim, T., Kaya, G., Keskin, H. E., Uçar, İ., ve Uzuner, E. (2021). Güzel Sanatlar Lisesi, Görsel sanatlar: Grafik tasarım 11. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Yayınları, Ankara.

Görsel 9: O'Connor, D. (2019). Colour Has Meaning-There is No Denying This Fact, https://www.whiteriverdesign.com/the-meaning-of-colour-in-culture/, (E.T.: 31.10.2024)

KAYNAKÇA

Barnicoat, J. (1972). *A Concise History of Posters*. Thames & Hudson. London

Barthes, R. (1979). *Elements of Semiology (çev.A. Lavers ve C. Smith)* New York: Hill And Wang

Barthes, R. (1991). *Mythologies (çev.A. Lavers)* Farrar, Straus and Giroux

Baudrillard, J. (1998). *The Consumer Society, Myths and Structures (çev. G.Ritzer)* Theory Culture & Society, Nottingham Trent University

Berger, A.A., (2007). Media and Society, Rowman&Littlefield Publishers, Inc. Plymouth. UK.

Berger, J. (1972). *Ways of Seeing* Penguin Books

Berlo, DK (1960). *The Process of Communication: An Introduction to Theory and Practice* New York – Chicago-San Francisco- Toronto-London, Michigan State University

Bolian, P. (1975) *Symbols: The Language of Communication*, Watts, New York

Bolter, JD ve Grusin, R. (1999). *Remediation, Understanding New Media*. Massachısetts The MIT Press

Butler, J. (1999). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Iderntity (Thinking Gender Series)* London, Routledge

Castells, M. (2013). *Communication Power*. Oxford University Press

Castells, M. (2004) *The Network Society: A Cross- Cultural perspective,* Edward Elgar Publishing Limited Massachusetts

Chandler, D. (2022). *Semiotics: The Basic,* London, Routledge https://doi.org/10.4324/9781003155744

Culler, J. (1981). *The Pursuit of Signs: Semiotics Literature, Deconstruction,* Michigan Comell University Press

Darman, P. (2009) Posters of World War II The Brown Reference Group, London

Eco, U. (1994). *The Role Of The Reader,* Bloomington, Indiana University Press

Friedman, M. Giovannini, J., Heller, S., Walker Art Center (1989), *Graphic Design in America: A visual Language History*, Minneapolis: Walker Art Center: Newyork

Gallo, M. (1989.) Posters in History, Bracken Books, London

Geertz, C. (1973). *The Interpretation of Cultures,* New York, Basic Books

Goffman, E. (1979). *Gender Advertisements,* New York, Harper and Row

Gunter, B. (1995) *Television and Gender Representation*, John Libbey & Company Ltd, London

Hall, S. (1997). *Representation: Cultural Representations and signifying Practices.* California, Sage Publications

Jenkins, H. (2006). *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide* New York,NYU Press

Kaplan, B. (1991) *Strategic Communication: The Art of Making Your Ideas Their Ideas*, Harper Business, New York

Kress, G., & van Leeuwen, T. (2002). *Reading İmages, The Grammar of Visual Design*. Londra, Routledge

Leonardo, B., Carvalho, C, Machado, J., Santa-Rita, R., (2015), *Technology: Blessing or Burden*, Faculdade de Belas- Artes da Universidade de Lisboa, Portugal

Lidwell, W., Holden, K. ve Butler, J. (2008). *Universal Principles of Design,* Tabei Shi: Yuan dian chu ban: Da yan chu ban ji di fa xing

Lister, M. Dovey, J., Giddings,S., Grant, I., Kelly, K.(2003). *New Media: A Critical İntroduction*, London, Routledge

Lupton, E. (2010). *Thinking with Type, a Critical Guide for Designers, Writers, Editors & Students,* New York, Princeton Architectural Press

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. London, The MIT Press Cambridge

Matejka, Ladislav, Irwin, R. Titunik, eds. (1976) Semiotics of Art: Prague School Contributions, Cambridge, Mass: MIT Press London

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man,* experimental-television-center; additional_collections

McNair, B. (2003). *An Introductional To Political Communication Third Edition*. London, Routledge

Peirce, CS (1960). *The Collected Papers of Charles Sanders Peirce.* Harvard University Press, Cambridge, Vol. 1-8.

Peirce, CS (1994). *CP Editorial Introduction to Electronic Edition* https://colorysemiotica.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/08/peirce-collectedpapers.pdf

Saussure, F. de. (1959). *Course in General Linguistics*. Philosophical Library, New York

Tiefenbrun, S. (1984). *The state of literary semiotics:* 1983. Semiotica, 51(1-3), 7-44. https://doi.org/10.1515/semi.1984.51.1-3.7

Turkle, S. (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other* New York, Basic Books

Williamson, J. (1984). *Decoding Advertisements: Ideology and Meaning in Advertising.* London, Marion Boyars Publishers Ltd.

KAYNAKÇA

Adir, G. & Adir, V. & Pascu, E. N. (2012) *Logo Design and Corporate Identity*, Procedia Social and Behavioral Sciences.

Atam. A. A. (2014) *Kurumsal Kimlik Çalışmaları: Beko Örneği*, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, TOJDAC April, Volume 4 Issue 2, Pp. 16-39.

Balmer, John M.T. & Wilson, A. (1998) *Corporate Identity*, Int. Studies o/Mgt & Org, Vol. 28 No. 28, Fall, pp. 12-31.

Dowdy, C. (2003) *Beyond Logos: New Definitions of Corporate Identity*, England.

Göktepe, Işık B. (2013) İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Gerçek Mekân Sanal Mekân ve Kurumsal Kimlik İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi.

Guida, F. E. (2014) *Generative Visual Identities. New Scenarios in Corporate Identity.* XVII Generative Art Conferance, Pp. 121-132.

Kaya, İ. (2006) Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü İç Mimarlık Bölümü, *Bankalarda Kurumsal Kimlik ve Tasarım Anlayışı Üzerine*, Yüksek Lisans Tezi.

Knapp, Patt M. (2001) *Designing Corporate Identity*, Rockport Publishers, China.

Koçer, S. (2018) *Kurumsal Web Sitelerinin Kurum Kimliği Açısından İncelenmesi: En Çok Tercih Edilen Üniversiteler Üzerine Bir Analiz*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 53.

Melevar, T. C. Çeviren: Hepkon, Z. (2003) Warwick Business School, University of Warwick, *"Determinants of the Corporate identity construct: a rewiey of the literature"*, Journal of Marketing Communations, Sayı: 9, Pp. 195-220.

Öztürk, G. (2006) *Logonun Kurum Kimliği Üzerindeki Etkisi*, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 5 Sayı: 9, Pp. 1-17.

Satur, A. D. (2012) *Kurumsal Kimlik Tasarımı Bağlamında Web Tasarımının Dijitalleşme Sürecinde Kimlik Sorunsalı ve Sürdürülebilirlik*, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, TOJDAC April, Volume 2 Issue 2, Pp. 46-54.

Ülger, K. (2021) *Kurumsal Kimlik Oluşturmada Grafik Tasarımın Rolü ve Önemi*, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, STD HAZİRAN- SAYFA 449-471.

Vural Akıncı, B. Z. & Erkan, M. (2014) *Kurumsal İmajın Güçlendirilmesinde Kurumsal Kimliğin Rolü*, SDU İfade Dergisi.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1: Webtekno. (n.d.). *Dünyada Önem Arz Eden Bazı Firmaların Logo Örnekleri*. https://www.webtekno.com/sirketler-icin-logo-tasarimi-neden-bu-kadar-onemli-h46776.html, (E.T.: 01.11.2024)

Görsel 2: Logo Design Love. (n.d.). *Braun Logosu Grid Sistemi (1934)*. https://www.logodesignlove.com/braun-logo, (E.T.: 01.11.2024)

Görsel 3: Creative Bloq. (n.d.). *Apple Firması Logosunun Altın Oran ile Hesaplanan Grid Çalışması*. https://www.creativebloq.com/logo-design/6-tips-using-grids-logo-design-11513984, (E.T.: 05.11.2024)

Görsel 4: Adjust Brand. (n.d.). *Burger King Markası Logo Dönüşümü*. https://www.adjustbrand.com/haberler/burger-king-yeni-logo/ (E.T.: 05.11.2024)

Görsel 5: Knapp, Patt M. (2001). *Designing Corporate Identity*. Rockport Publishers. (E.T.: 01.11.2024)

Görsel 6: LogoMyWay Blog. (n.d.). *McDonald's Firmasına Ait Yıllar İçinde Değişim Gösteren Logo Tasarımları*. https://blog.logomyway.com/mcdonalds-logo-history/, (E.T.: 01.11.2024)

Görsel 7: Knapp, Patt M. (2001). *Designing Corporate Identity*. Rockport Publishers. (E.T.: 05.11.2024)

Görsel 8: Apple Markası Kurumsal Kimlik Kılavuzu Örneği, https://cihanbuyukakkas.com/kurumsal-kimlik-nasil-olusturulur/, (E.T.: 05.11.2024)

Görsel 9: Atam, A. A. (2014). *Kurumsal Kimlik Çalışmaları: Beko Örneği*. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication (TOJDAC), 4(2). (E.T.: 05.11.2024)

Görsel 10: Atam, A. A. (2014). *Kurumsal Kimlik Çalışmaları: Beko Örneği*. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication (TOJDAC), 4(2). (E.T.: 01.11.2024)

Görsel 11: Zorlu Enerji. (n.d.). *Zorlu Enerji Logosunun Farklı Zeminlerde Kullanım Şekilleri*. https://www.zorluenerji.com.tr/tr/medya-merkezi/kurumsal-kimlik-rehberii (E.T.: 01.11.2024)

Görsel 12: Guida, F. E. (2014). *Generative Visual Identities: New Scenarios in Corporate Identity*. XVII Generative Art Conference, (E.T.: 05.11.2024)

Görsel 13: TurboLogo. (n.d.). *TUGBA Firması için Yapılan Logo Uygulamaları*. https://turbologo.com/tr/app/generate?company_name=Tugba&slogan=Yenilik+Bizim, (E.T.: 05.11.2024)

KAYNAKÇA

Aras, C. (2020). *Görselleştirme Nedir ve Nasıl Yapılır?* Erişim Adresi: https://www. userspots.com/rehber/gorsellestirme-nedir-nasil-yapilir, (E.T.: 24.09.2024).

Çokokumuş, B. (2012). Dijital Ortamda Kültür ve Sanat. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education, 1*(3), 51-66.

Çulha, D. (2017). Grafik Tasarımda Tipografinin Deneysel Tavrı. *II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu,* 18-19-20 Mayıs 2017, Alanya.

Drucker, J. (1999). Visual Poetics: An International View. *Boundary 2,* 26(1), 100-104.

Fischer, E. (2003). *Sanatın Gerekliliği*. (Çapan, C. Çev.), İstanbul: Payel Yayınları.

Godey, B., Lagier, J., & Pederzoli, D. (2009). A Measurement Scale of 'Aesthetic Style' Applied to Luxury Goods Stores. *International Journal of Retail & Distribution Management, 37*(6), 527-537.

Heideger, M. (2011). *Sanat Eserinin Kökeni* (2. Basım). Ankara: De Ki Yayınevi.

Kagan, M. (1982). *Estetik ve Sanat.* (Çalışlar, A. Çev.), İstanbul: Altın Kitaplar, İstanbul.

Kalkan, R. (2017). *İzleyici Olmadan Oyuncu da Olmaz*, Erişim Adresi: https://ruzgarkalkan.blogspot.com/2017/01/izleyici-olmadan-oyuncuda-olmaz_91.html (E.T.:26.09.2024).

Lukacs, G. (1981). *Estetik II.* (Cemal, A. Çev.), İstanbul: Payel Yayınları.

Prohm, Alan (2007). *Görsel Şiir: Sanatçıların Yazısı/ Yazarların Sanatı* (Sarı, S. Çev.), Erişim Adresi: http://www.poetikhars.com/g-rsel-r-sanat-ilarin-yazisi-yazarlarin-sanati (E.T. 25.09.2024).

Tanrıkulu, M. (2023). Grafik Tasarımda Yenilik ve Direnç. *Grafik Tasarım Üzerine Güncel Okumalar,* 29.

Topçu, H. (2022). Ergodik Edebiyat: Yeni Bir Okuma Yöntemi mi? Hâlihazırdaki Yöntemlerin Yeni Adı mı?. *Humanıtas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(20), 328-349.

Yetmen, G. (2021). Lüks Moda Giyim Markalarının Dijital Dönüşümü. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi,* (10), 161-187.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Şekil 1: Aarseth, E. (1995). Cybertext: Perspectives on Ergodic Literature. University of Bergen.

Şekil 2: Bohn, W. (2001). Modern Visual Poetry. University of Delaware Press.

Şekil 3: Fikrin Görselleştirilmesi, Erişim Adresi: https://www.userspots.com/rehber/gorsellestirme-nedir-nasil-yapilir, (E.T.:24.09.2024)

Şekil 4: Mark Z. Danielewski – Sayfa Görsel Tasarımı, Erişim Adresi: https://www.mottodistribution.

com/site/wpcontent/uploads/2013/02/House_Of_Leaves_Motto_1462.jpg, (E.T.:24.09.2024)

Şekil 5: Mark Z. Danielewski – Sayfa Görsel Tasarımı, Erişim Adresi: https://1000kitap.com/yazar

/mark-z-danielewski/iletiler?hl=en&sayfa=2, (E.T.:28.09.2024)

Şekil 6: Mallarmé'nin Şiiri, Erişim Adresi: https://t24.com.tr/k24/yazi/20-yuzyilda-deneysel-gorsel-somut-siir,3742#google_vignette (E.T.: 28.09.2024)

Şekil 7: Kurt Schwitters "1-Uyanış, 2-Fırtına" (1921). Erişim Adresi: 1-https://www.goodreads.

com/book/show/50950149-ursonate, 2- http://www.inger.de/verbindungen/unterkuenfte

/schwitters/ (E.T.:28.09.2024)

Şekil 8: Serkan Işın "Şiir" (2000). Erişim Adresi: http://zinharpost.blogspot.com/2005/01/zinhar-nedir.html, (E.T.:29.09.2024)

KAYNAKÇA

Akman, M., & Uçar, T. F., (2020). Bugünün ve Geleceğin Grafik Tasarımı. Akdeniz Sanat, 14(25), 9-21.

Ambrose, G. ve Harris, P., (2012a). Grafik Tasarımın Temelleri. (çev. M. E. Uslu). İstanbul: Literatür Yayınları.

Ambrose, G. ve Harris, P., (2012b). Tipografinin Temelleri. (çev. B. Bayrak). İstanbul: Literatür Yayınları.

Eczacıbaşı Ansiklopedisi, (1997). Türkiye'de Grafik Tasarımın Gelişimi. (Cilt 2) İstanbul: Yem yayınları.

Antmen, A., (2013). Sanatçılardan Yazılar ve Açıklamalarla 20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. 5. Baskı, İstanbul: Sel Yayıncılık.

Becer, E., (2002). İletişim ve Grafik Tasarım. 3. Baskı, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Bektaş, D., (1992). Çağdaş Grafik Tasarımın Gelişimi. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bell, D., (2009). Modernizm ya da Postmodernizm: Ahlak Düzeninin Çözülüşü ya da Yeniden İnşası, Modernizm, Postmodernizm ve Ahlak Düzeninin Çöküşü. İçinde J. C. Alexander ve S. Seidman (Editörler), *Kültür ve Toplum* (s. 370-382), (çev. N. Yavuz). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Berger, J., (2012). Görme Biçimleri. (çev. Y. Salman). 18. Baskı, İstanbul, Metis Yayıncılık.

Çam, A. T. (2007) "Çağdaş Türk Grafik Tasarımında İlk İmza" İhap Hulusi Görey, Grafik Tasarım Dergisi, Sayı 6, Mart 2007.

Göçmen, P. Ö. (2018). Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları İle Yeni Medya Reklam Tasarımı. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), 175-191.

Gül, T., & Aslan, N. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Küreselleşme, Toplumsal Gelişme ve Hizmet İçi Eğitim Programlarına İlişkin Görüşleri. Kastamonu Education Journal, 17(3), 881-894.

Güzeloğlu, C., & Akşit, O. O., (2010). Grafik Tasarım Ve Postmodernizm Etkileşimi. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi, (5), 9-24.

Heller, S. ve Chwast, S., (1991). Grafik Tarzlar (3). (çev. H. Cangökçe, C. Çetin). Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar: Grafikerler Meslek Kuruluşu, Kasım 1991, Sayı 49.

Heller, S. ve Chwast, S., (1992). Grafik Tarzlar (8). (çev. H. Cangökçe, C. Çetin). Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar: Grafikerler Meslek Kuruluşu, Nisan 1992, Sayı 54.

Huang, S., (2020). The Influence of Digital Multimedia Communication Forms on Graphic Design. Computer Systems Science and Engineering, 35(3), 215-222.

Karaçeper, S. (2018). Dijital Teknoloji ve Grafik Tasarımda Yenilikler. İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 4(8), 73-83.

Kusumandyoko, T. C., & Ardani, M. W., (2023). Aesthetic Principles in Graphic Design: A Comparative Study of Modern and Postmodern Approaches. In *International Joint Conference on Arts and Humanities 2023 (IJCAH 2023)* (pp. 831-839). Atlantis Press.

Maden, S., (1999). Grafik Sanatının Dünü, Bugünü, Cumhuriyet'in Renkleri, Biçimleri. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

McNeill, W.H., (2002). Dünya Tarihi. (çev. A. Şenel). 6. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

Öztuna, H. Y., (2021). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Sezer, N. (2020). Dijitalleşme ile Değişen Hareketli Grafik Tasarim Teknikleri. Kesit Akademi Dergisi, 6(24), 78-88.

Südor, S. (2022). Dijital Sanat Çalışmalarında NFT ve Güvenilirlik. Uluslararası Disiplinlerarası Ve Kültürlerarası Sanat, 7(15), 180-193.

Tansuğ, S., (1986). Çağdaş Türk Sanatı. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Tapia A. ve Hodgkinson H., (2003). Graphic Design in the Digital Era: The Rhetoric of Hypertext, Design Issues, Winter, 2003, Vol. 19, No. 1 (Winter, 2003), pp. 5-24, https://www.jstor.org/stable/1512051.

Twemlow, A., (2008). Grafik Tasarım Ne İçindir? (çev. D. Özgen). İstanbul: Yem Yayın.

Uçar, T. F., (2019). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. 10. Baskı, İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayınları.

Weill, A., (2012). Grafik Tasarım, (çev. O. Türkay). 4. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Genel Kültür Dizisi.

Yılmaz, M., & Benek, M. S. (2019). Grafik Tasarım Alanında Postmodern Dönemle Değişen Tasarımda İçerik Yaklaşımı. Sanat ve Tasarım Dergisi, (24), 385-399.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: "How Graphic Design Can Impact Society." *Medium*, 2024. https://medium.com/@lb0538985/how-graphic-design-can-impact-society-c321e05814d6, (E.T.: 27.10.2024).

GÖRSEL KAYNAKÇA

Şekil 1: Vikipedi. (2024). Lascaux. https://tr.wikipedia.org/wiki/Lascaux, (E.T.: 27.10.2024).

Şekil 2: Vikipedi. (2024). Jules Chéret. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jules_Ch%C3%A9ret, (E.T.: 27.10.2024).

Şekil 3: Design History Research. (2024). *Peter Behrens*. https://designhistoryresearch.wordpress.com/category/peter-behrens/, (E.T.: 27.10.2024).

Şekil 4: Wikipedia. (2024). *Lucian Bernhard*. https://en.wikipedia.org/wiki/Lucian_Bernhard, (E.T.: 27.10.2024).

Şekil 5: Wikipedia. (2024). *Collage*. https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Collage?_x_tr_sl= en&_x_tr_tl=tr&_x_ tr_hl=tr&_x_tr_pto=tc, (E.T.: 27.10.2024).

Şekil 6: Becer, E., (2002). İletişim ve Grafik Tasarım. 3. Baskı, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Şekil 7: Grafik Sanatlar Üzerine Yazılar: Grafikerler Meslek Kuruluşu (2016). https://gmk.org.tr/uploads/news/file-153743061493581194.pdf, (E.T.: 16.11.2024)

Şekil 8: Wikipedia. (2024). *Josef Müller-Brockmann*. https://en.wikipedia.org/wiki/Josef_M%C3%BCller-Brockmann, (E.T.: 16.11.2024).

Şekil 9: Visvanathan, A. (2016). *Mo-Pomo*. https://ashleyvisvanathan.wordpress.com/2016/03/31/mo-pomo/, (E.T.: 19.11.2024).

Şekil 10: Pinterest. (2024). https://tr.pinterest.com/pin/575968239821533611/, (E.T.: 19.11.2024).

KAYNAKÇA

Armstrong, H. (2016). *Digital Design Theory: Readings From the Field.* Princeton Architectural Press.

Aytekin, A., & Yücel, Y. B. (2017). Bankamatiklerin Arayüz Tasarımlarının Karşılaştırılması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, *4*(12), 63-92.

Baranseli, E. S., & Koca, H. İ. (2021). Arayüz Tabanlı Mobil İletişim Çağında Üniversitelerin Mobil Uygulama Arayüz Tasarımları Üzerine Bir İnceleme. *Yeni Medya*, *2021*(10), 63-86.

Bawden, D., & Robinson, L. (2009). Digital Literacy: Concepts, Policies and Practices. *Journal of Documentation, 65*(2), 246-259. https://doi.org/10.1108/00220410910937535

Castells, M. (2000). *The Rise of the Network Society (2nd ed.).* Wiley-Blackwell.

Dondis, D. A. (1973). *A Primer of Visual Literacy.* MIT Press.

Drucker, J. (2014). *Graphesis: Visual Forms of Knowledge Production.* Harvard University Press.

Fry, T. (2009). *Design Futuring: Sustainability, Ethics and New Practice.* Bloomsbury Publishing.

Grefé, R. (2011). Experience Design Is the Only Design. *Design Management Review*, *22*(4).

İnal, Y., & Cagiltay, N. E. (2019). E-Nabiz Mobil Sağlik Uygulamasina Yönelik Kullanici Değerlendirmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *22*(2), 375-388.

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media.* MIT Press.

McCarthy, J., & Wright, P. (2010). *The Critical Potential of Experience in ExperienceCcentered Design*. CHI 2010.

Varnalı K. (2017*) Müşteri Deneyimi*: MediaCat Kitapları

Yablonski, J. (2020). *Laws of UX: Using Psychology to Design Better Products & Services.* O'Reilly Media.

Zuboff, S. (2019). *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. PublicAffairs.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: Doğanlar A. (2021). *EYBIS Train Ticket/Booking App Case Study*. Behance. https://www.behance.net/gallery/130598075/EYBIS-Train-TicketBooking-App-Case-Study

URL-2: Norman, D., & Nielsen, J. (1998). *Definition of User Experience (UX)*. Nielsen Norman Group., https://www.nngroup.com/articles/definition-user-experience/,(E.T.: 24.11.2024)

URL-3: Usability Body of Knowledge. (n.d.). *Usability Glossary*.,https://www.usabilitybok.org/glossary, (E.T.: 24.11.2024)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Brave Geeks Team. (2024). Metro Dubai. https://bravegeeks.team/portfolio/metro-dubai/. (E.T.: 24.11.2024)

Görsel 2: Kızgındemir, M.C., (2024). Fitts Kanununun Mobil Cihaz Ekranında Örneklemi İmgeleri [Tasarım]. Mustafa Can Kızgındemir Kişisel Arşivi.

Görsel 3: Yablonski, J. (2020). Laws of UX: Using Psychology to Design Better Products & Services. O'Reilly Media.

Görsel 4: Cay, D., Nagel, T., & Yantaç, A. E. (2020, October). Understanding user experience of COVID-19 maps through remote elicitation interviews. In 2020 IEEE Workshop on Evaluation and Beyond-Methodological Approaches to Visualization (BELIV) (pp. 65-73). IEEE.

Görsel 5: Doğanlar, 2021, https://www.behance.net/gallery/130598075/EYBIS-Train-TicketBooking-App-Case-Study, (E.T.: 24.11.2024)

Görsel 6: Doğanlar, 2021, https://www.behance.net/gallery/130598075/EYBIS-Train-TicketBooking-App-Case-Study, (E.T.: 24.11.2024)

YÛSUF ES-SİBÂ‘Î’NİN ROMANLARINDA

AİLE, DİN VE TOPLUM

DR. HÜSEYİN SAMANCI

EĞİTİM
yayınevi

YÛSUF ES-SİBÂ‘Î’NİN ROMANLARINDA AİLE, DİN VE TOPLUM

Dr. Hüseyin Samancı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-49-4
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

YÛSUF ES-SİBÂ‘Î’NİN ROMANLARINDA AİLE, DİN VE TOPLUM
Dr. Hüseyin Samancı
VIII+160 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-49-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

‘Abdulġanî, Muṣṭafa, *el-İtticâhu’l-Ḳavmîyyu fi’r-Rivâye,* el-Meclisu’l-Vâṭaniyyu li’s-Seḳâfe ve’l-Funûn ve’l- Âdâb, Kuveyt 1994.

‘Abdullaṭîf, Ḥâmid Muḥammed, *Ḳażâya’l-Fenni’r-Rivâî fî Edebî Yûsuf es-Sibâ‘î,* Mektebu’l-‘İlm li’n-Neşr, Mışr 1987.

‘Abduttevvâb, Muḥammed Seyyid, *Bevâkîru’r-Rivâye,* el-Hey’etu’l-Mışriyye, Kâhire 2007.

Akalın, Şükrü Haluk, *Tükçe Sözlük,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011.

Alûsî, Maḥmûd Şükrî, *Bulûġu’l-‘Ereb fî Ma‘rifeti Aḥvâli’l-‘Arab*, Dâru’l Kutubi’l-‘İlmiyye, Beyrût 2012.

Arda, Erhan, *Sosyal Bilimler El Sözlüğü*, Alfa Yayınları, İstanbul 2003.

‘Aşmâvî, Rıżâ es-Seyyid, *Ru’yetu’l-Mekân fî Rivâyâti Yûsuf es-Sibâ‘î Dirâse Fenniyye Taṭbîḳiyye,* Cami‘atu’l-Manṣûra Kulliyyetu’l-’Âdâb, Mısır 2010.

Aydın, Mehmet Akif, “Aile”, *DİA.,* İstanbul 1989, C. 2.

Aydın, Mustafa, *Kurumlar Sosyolojisi,* Vadi Yayınları, Ankara 1997.

‘Azbî, Zeyneb İbrâhîm, *‘İlmu’l-İctimâi’l-‘Â’iliyyu,* Câmi‘atu Banhâ Kulliyyetu’l-‘Âdâb Ḳısmu’l-İctima‘i, Mısır 2013.

Bayûmî, Muḥammed Aḥmed, *‘İlmu’l-İctimâ‘i’d-Dîniyyu,* Dâru’l-Ma‘rifeti’l Câmi‘iyye, İskenderiye 2008.

Behrân, Muḥammed Bayûmî, *Dirâsât fî Târîḫi’l-‘Arabi’l-Ḳadîm,* Lecnetu’l-Buḥûs ve’t-Te’lîf ve’t-Terceme, İskenderiye 1998.

Barakât, Ḥalîm, *el-Muctema‘u’l-‘Arabiyyu’l-Muâṣır,* Merkezu Dirâsâti’l-Vaḥdeti’l-‘Arabiyye, Beyrût 2009.

Bulduker, Gülten, *Servet-i Fünûn Dönemi Romanlarında Aile,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, 2011.

Camadan, Fatih, v.dğr., “Aile İçinde Yaşanan Anlaşmazlıklar: Ebeveynlerin ve Çocukların Görüşleri”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 16, S. 64, Düzce 2017.

Çağrıcı, Mustafa, “Kardeşlik”, *DİA,* İstanbul 2001, C. 24.

Cevherî, Muhammed, *el-Medḫal ilâ ‘İlmi’l-İctimâ‘i,* Dâru’l-Ma‘rifeti’l-Câmiyye, Kâhire 2006.

Cilalı, Osman, “Dua”, *DİA.,* İstanbul 1994, C. 9.

Cin, Halil, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1988.

Cuḥâ, Şefîḳ, *el-Muṣavvar fî’t-Târîḫ,* Dâru’l-‘İlm li’l-Melâyîn, Beyrût 2017.

Cummings, Mark ve Davies, Patrick, “Effects of Marital Conflict on Children: Recent Advances and Emerging Themes in Process-Oriented Research”, *Journal of Child Psychology and Psychiatry,* C. 43, S. 1, London 2002.

Demirbilek, Sevda, *Sosyal Güvenlik Sosyolojisi,* Legal Yayıncılık, İstanbul 2005.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat,* Aydın Kitabevi, Ankara 2000.

Erden, Münire ve Akman, Yasemin, *Eğitim Psikoloji, Gelişim-Öğrenme-Öğretme*, Arkadaş Yayınevi, Ankara 1998.

Erkal, Mustafa E., *Sosyoloji (Toplum Bilimi),* Filiz Kitapevi, İstanbul 1987.

Fâḫûrî, Ḥannâ, *el-Câmi‘u fî Târîḫi’l-Edebi’l-‘Arabî,* Menşûrât Ẕevî’l-Ḳurbâ, Tahrân 2001.

Fevzân, Muḥammed Aḥmed, *’Ususu’t-Terbiyeti’l-Hâṣṣa,* Mektebetu’l-‘Ubeykân, Riyâż 2009.

Gökçe, Birsen, “Aile ve Aile Tipleri Üzerine Bir İnceleme”, *Hacettepe Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* S. 1-2, Ankara 1976.

Gürkan, Salime Leyla, “Ölüm”, *DİA.,* İstanbul 2007, C. 34.

Fayṣal, Samar Rûḥî, *Mu‘cemu’r-Rivâ‘iyyîni’l-‘Arab,* Jarrous Press, Lübnân 1995.

Gürbüz, Handan, *Füruzan’ın Hikâye ve Romanlarında Toplumsal Meseleler,* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erzincan Üniversitesi, Erzincan 2017.

Halil, Ahmed, فن القصة القصيرة عند وليد إخلاصي, (Yayımlanmış Doktora Tezi), Eğitim Yayınevi, Konya 2019.

Havvârî, Muḥammed, *A‘lâmu’l-Edebi’l-‘Arabîyyi’l-Mu‘âṣır,* Dâru’l-Kutubi’l-‘İlmiyye, Beyrût 1971.

Heykel, Aḥmed, *Taṭavvuru’l-Edebi’l-Ḥadîṯ fî Mıṣr,* Dâru’l-Ma‘ârif, Kâhire 1994.

———— *el-Edebu’l-Ḳaṣasî ve’l-Mesraḥî fî Mıṣr min A‘ḳâbi Ṯevrati 1919 ilâ Ḳıyâmi’l-Ḥarbi’l-Kubrâ’ṯ-Ṯâniye,* Dâru’l-Ma‘ârif, Kâhire 1983.

Heykel, Muḥammed Ḥuseyn, *Zeyneb,* Muessese Hindâvî, Kâhire 2012.

Hortaçsu, Nuran, *Zamanda Aile Ailede Zaman,* İmge Kitabevi Yayınları, Ankara 2015.

Hökelekli, Hayati, “Aile Psikolojisi ve Aile İçi Eğitim”, *Diyanet İlmi Dergisi,* C. 40, S. 2, Ankara 2004.

Ḥuseyn, Ṭâhâ, *el-Fikru ve’l-Fennu fî Edebî Yûsuf es-Sibâ‘î,* Dâru’l-Fikr, Beyrût 1972.

İsmâ‘îl, Muḥammed Ṣâdıḳ, *Eşheru Ḳażâyâ’l-İġtiyâlât,* el-‘Arabî li’n-Neşr ve’t-Tevzi‘, Kâhire 2012.

İşyar, Nilüfer, *1970-2005 Yılları Arasında Yazılan Sosyal İçerikli Çocuk Romanlarımızda Aile,* (Yayımlanmış Doktora Tezi), Uludağ Üniversitesi, Bursa 2007.

Jabeen, Mussarat, *Ṣûratu’l-Mer’eti fî Rivâyâti Muḥammed ‘Abdulḥalîm ‘Abdullah ve Yûsuf es-Sibâ‘î*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Baba Ghulam Shah Badshah Üniversity, Hindistan 2016.

Kitiş, Yeter ve Şanlıoğlu, Sema Bilgici, “Bir Aile İçi Şiddet Olgusu”, *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi,* C. 3, S. 12, Ankara 2007.

Koçal, Abdullah, *İnci Aral ve Fatma Karabıyık Barbarosoğlu’nun Romanlarında Aile Kurumu,* (YayınlanmışYüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta 2011.

Koçyigit, Talat, *Hadis Istılahları,* Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yay., Ankara 1985.

Lee, Gary R., *Family Structure and Interaction a Comparative Analysis,* Minnesota 1982.

Manṣûr, Ḥasan, ‘Abdurrezzâḳ, *Binâu’l-İnsân,* Emvâc li’n-Neşr ve’t-Tevzî‘i, Ürdün 2013.

Matz, Jesse, *Taṭavvuru'r-Rivâyeti'l-Ḥadîs̱e,* (Çev. Lutfiyye ed-Dulîaymî), Dâru'l-Medâ, Beyrût 2016.

Kandemir, M. Yaşar, "Hadis", *DİA.,* İstanbul 1997, C. 14.

Kızıldağ, Özgün ve Şendil, Gül, "Evlilik Çatışması ve Çocuk Davranış Problemleri Arasındaki İlişkilerin Bilişsel Bağlamsal Çerçeve Açısından İncelenmesi", *Psikoloji Çalışmaları Dergisi,* S. 26, İstanbul 2012.

Mufîd, Ḥannân, *Yûsuf es-Sibâ'î, Seb'atu Vucûh,* Dâru'ş-Şurûḳ, Kâhire 2005.

Mursî, Ṣâliḥ, *Hum ve Ene,* Mektebetu Madbûlî's-Ṣaġîr, Kâhire 1996.

Mûsâ, Fâṭıma, *Fî'r-Rivâyeti'l-'Arabiyyeti'l-Mu'âṣır,* el-Hey'etu'l-Mışriyyetu'l-'Âmme, Kâhire 1997.

Muṭî'î, Lam'î, *Mevsû'atu Nisâ' ve Ricâl fî Mışr,* Dâruṣ-Şuruḳ, Kâhire 2003.

Nâdiye, Ferḥât, *Devru'd-Dîn fi'l-Muctema'i'l-'Arabiyyi't-Taḳlîdiyyi,* Câmi'a Hasîbe bin Bû Ali, Cezayir 2008.

Nazlı, Serap, *Aile Danışmanlığı,* Nobel Yayın Dağıtım, Ankara 2001.

Neşşâr, Ali Sâmî, *Neş'etu'd-Dîn,* Dâru Neşri's̱-S̱ekâfe, İskenderiye 1949.

Ortaylı, İlber, *Osmanlı Toplumunda Aile,* Timaş Yayınları, İstanbul 2012.

Özler, Mevlüt, "Tevhid*", DİA.,* İstanbul 2001, C. 41.

Râġib, Nebîl, *Fennu'r-Rivâye 'inde Yûsuf es-Sibâ'î,* Mektebetu'l-Ḫâncî, Kâhire 1980.

Ramażân, Muḥammed Ḫayri, *Tetimmetu A'lâm li'z-Ziriklî,* Dâru İbn Ḥazm, Beyrût 2002.

Seyyid, Fu'âd Ṣâliḥ, *Mevsû'atu A'lâmi'l-Ḳarni'l-'İşrîn fî'l-'Âlemi'l-'Arabiyyi ve'l-İslâm,* Mektebe Ḫaseni'l-'Aṣrî, Beyrût 2013.

Sibâ'î, Muḥammed, *Ḳışaşun Rûsiyye,* Mektebetu Mışr, Kâhire 1994.

Sibâ'î, Yûsuf, *Arżu'n-Nifâḳ,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2007.

———— *Beyne'l-Eṭlâl,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2008.

———— *Ceffeti'd-Dumû',*Mektebetu Mışr, Kâhire: 1961.

———— *es-Saḳâ Mâte,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2007.

———— *Eyyâm ve Z̲ikrayât,* Mue'ssetu'l-Ḫâncî, Kâhire 1960.

———— *Fedeytuk yâ Leylâ,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2007.

———— *İbtisâme 'alâ Şefeteyh,* Mektebetu Mışr, Kâhire 1970.

———— *İnnî Râḥile,* Mektebetu Mışr, Kâhire 1987.

———— *Nâdiye,* Mektebetu Mışr, Kâhire 1960.

———— *Naḥnu lâ Nezra'u'ş-Şevk,* Mektebetu Mışr, Kâhire 1998.

———— *Nâibu 'Azrâîl,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2008.

———— *Leste Vaḥdek,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2008.

———— *Leyl lehu Âḫar,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2011.

———— *Min Ḥayâtî,* Mektebetu'l Mışr, Kâhire 1987.

———— *Rudde ḳalbî,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2008.

———— *Ṭâirun beyne'l-Muḥîṭîn,* Mektebetu Mışr, Kâhire 1971.

———— *Ṭarîḳu'l-'Avde,* Mektebetu Mışr, Kâhire 2008.

———— *Ummun Ratîbe,* Mektebetu’l-Ḫâncî, Kâhire 1982.

———— *el-‘Umru Laḥẓa,* Mektebetu Mıṣr, Kâhire 1998.

Şârûnî, Yûsuf, *er-Rivâ’iyyûne’s-Selâse,* el-Ḥażâratu’l-‘Arabiyye, Kâhire 2003.

Tarhan, Nevzat, *Aile Okulu ve evlilik: Mutlu Aileler İçin Makul Çözümler,* Timaş Yayınları, İstanbul 2012.

Topaloğlu, Bekir, “Cehennem”, *DİA.,* İstanbul 1993, C. 34.

Torun, Alev, “Stres ve Tükenmişlik”, *Endüstri ve Örgüt Psikolojisi Dergisi,* C. 2, İstanbul 1996.

Türinay, Necmettin, *Değişen Toplum ve Aile,* Akçağ Yayınları, Ankara 1996.

Ürün, Ahmet Kazım, *Modern Arap Edebiyatı,* Çizgi Kitabevi, Konya 2017.

———— *Arap Ülkeleri Sosyo-Kültürel Yapısı*, Çizgi Kitabevi, Konya 2018.

Vâdî, Ṭâhâ, *Medḫali ilâ Târîḫi’r-Rivâyeti’l-Mıṣriyye,* Mektebetu’l Nahżati’l-Mıṣriyye, Kâhire 1972.

———— *Heykel Râidu’r-Rivâye,* Dâru’n-Neşr, Kâhire 1996.

———— *Şûratu’l-Mer’eti fi’r-Rivâyeti’l-Mu‘âṣıra,* Dâru’l-Ma‘ârif, Kâhire 1994.

———— *Dirâsât fî Naḳdi’r-Rivâye*, Dâru’l-Ma‘ârif, Kâhire 1994.

———— *er-Rivâyetu’s-Siyâsiyye,* Dâru’n-Neşr, Kâhire 1996.

Vâḥîd, ‘Alâu’ddîn, *Yûsuf es-Sibâ‘î beyne’l-Eyyâm ve’l-Leyâlî,* Rûzu’l-Yûsuf, Kâhire 1979.

Varaḳî, Sa‘îd, *İtticâhâtu’l-Ḳıṣṣat’l-Ḳaṣîra fî Edebi’l-‘Arabiyyi’l-Mu‘âṣır fî Mıṣr,* Dârul-Ma‘ârif, Kâhire 1984.

Vatandaş, Celaleddin, *Aile ve Şiddet Türkiye’de Eşler Arası Şiddet,* Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları, Afyon 2003.

Ya‘Ḳûb, Lûsî, *Yûsuf es-Sibâ‘î Fârisu’r-Rûmânsîyye ve’l-Vâḳi‘îyye,* ed-Dâru’l-Mıṣriyye ve’l-Lubnâniyye, Kâhire 2007.

Yasû‘î, Robert Campbell, *A‘lamu’l-Edebi’l-‘Arabiyyi’l-Mu‘âṣır, Siyerun ve Siyerun Ẕâtiyye,* Merkezu’l-Dirâsâti’l-‘Âlemi’l-‘Arabiyyi, Beyrût 1996.

Yaşaroğlu, M. Kâmil, “Namaz”, *DİA.,* İstanbul 2007, C. 33.

Yavuz, Yusuf Şevki, “Kader”, *DİA.,* İstanbul 2001, C. 14.

———— “Ruh”, *DİA.*, İstanbul 2018, C. 35.

Yazıcı, Hikmet, “Evliliğin Niteliği Olarak Evlilikte Bireyselleşme ve Bütünleşme”, *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi,* C. 30, S. 2, Ankara 2019.

Yitik, Ali İhsan, “Oruç”, *DİA.,* İstanbul 2001, C. 32.

Yorgancılar, Serkan ve Düzgün Şahin, Fatma, *Sosyoloji,* Şeçkin Yayıncılık, Ankara 2019.

Worden, Mark, *Aile Terapisi: Temelleri,* (Çev. Turan Akbaş), Nobel Kitabevi Adana 2013.

Żayf, Şevkî, *el-Edebu’l-‘Arabiyyu’l-Muâṣır fî Mıṣr,* Dâru’l-Ma‘ârif, Kâhire 1992.

Zeydân, ‘Abdulbâḳî, *‘İlmu’l-İctimâ‘î’d-Dînî,* Mektebu Ġarîb, Kâhire 1981.

Zeydân, Corcî, *Târîḫu Âdâbi’l-Luġati’l-‘Arabiyye,* Dâru’l-Hilâl, Kâhire 2017.

http://www.ahewar.org/debat/show.art.asp?aid=139297 (Erişim tarihi:15.03.2021).

TÜRK BASININININ TARİHSEL GELİŞİMİ

DR. KADİR BENDAŞ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK BASININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Dr. Kadir Bendaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-23-4
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt

Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK BASININ TARİHSEL GELİŞİMİ
Dr. Kadir Bendaş
VIII+100 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-23-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Akkerman, N. C. (1950). Demokrasi ve Türkiye'de Siyasi Partiler Hakkında Kısa Notlar. Ankara: Ulus Matbaası.

Alemdar, K. (1978). İstanbul (1875-1964). Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.

Arıkan, Z. (1988). Köylü Gazetesi ve İşgal. Atatürk Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi Cilt: 01, sayı: 02, 187-200.

Aybars, E. (1975). İstiklal Mahkemeleri. Birinci Basım, İzmir: Bilgi Yayınevi.

Aybars, E. (1995). İstiklal Mahkemeleri I-II. İzmir: İleri Kitabevi.

Baldwin, T. K. (2003). "Newspapers in Europe after 1500", The Function of Newspaper in Society: A Global Perspective, Ed. Shannon E. Martin & David A. Copeland, Praeger Publishers, USA, P.93

Benbanaste, N. (1988). *Örneklerle Türk Musevi Basının Tarihçesi.* İstanbul: Sümbül Basımevi.

Cumhuriyet Gazetesi. "*Kahraman Türk Ordusu Bütün Memlekette Dün Gece Sabaha Karşı İdareyi Ele Aldı.*" 13 Eylül s:1, 1980.

Çakır, H. ve Davulcu, A. E. (2010). 212 Sayılı Yasanın Dönemin Yazılı Basınında Temsili. *e-Journal of New World Sciences Academy*. Volume: 5, Number: 1, 80-100.

Çakır, H. (2002). *Osmanlı'da Basın-İktidar İlişkileri (Azınlık Basını, Türkçe Basın ve Dış Basın).* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çakır, H. (2002). Takrir-i Sükûn Mağduru Bir Taşra Gazetesi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* Sayı 14, 91-109.

Çayci, M. E. (2009). Osmanlı Basınında 31 Mart olayı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü.

Çelik, H. (1994). *Ali Suavi ve Dönemi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Çıkın, C. (2007). Yeni Gün Gazetesi (1918-1923). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, Ş. (2012). İktidar-Basın İlişkilerinin Türkiye'de Görünümü (1918-1960), *The Journal of Academic Social Science Studies*, Volume 5 lssue 6, p. 119-137.

Deniz, A. (2005). Derviş Vahdet-i ve 31 Mart olayı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Duman, Ö. (2008). II. Meşrutiyet'e Tepkiler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ersaydı. A. (2007). Alemdar Gazetesine Göre Mütareke Dönemi Başında İttihatçılar ve İttihatçılık. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gerçek, S. N. (1939). *Türk Matbaacılığı Müteferrika Matbaası*. İstanbul: İstanbul Devlet Basımevi.

Gevgili. A. (t.y.). *"Türkiye Basını" Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi*. Cilt 1, İstanbul: İletişim, Yayınları, 202-222.

Gürbilek, N. (2001). Vitrinde Yaşamak 1980'lerin Kültürel İklimi. İstanbul: Metis Yayınları.

İnuğur, M. N. (2005). *Basın ve Yayın Tarihi.* İstanbul: Der Yayınevi

İslam, İ. (2009). Milli Mücadele'ye Muhalif Bir Gazete: "Ferdâ". *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* (12), 158-174.

Jeltyakov, A.D. (1979). *Türkiye'nin Sosyo-Politik ve Kültürel Hayatında Basın*. Ankara: Basın Yayın Genel Müdürlüğü Yayınları.

Kabacalı, A. (1994). *Türk Basınında Demokrasi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi.

Kabacalı, A. (2000). *Başlangıcından Günümüze Türkiye'de Matbaa ve Yayın*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Kabacalı, A. (1990). *Başlangıçtan Günümüze Türkiye'de Basın Sansürü.* İstanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

Kavaklı, N. (2005). *Bir Gazetenin Tarihi: Akşam.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Koloğlu, O. (1986). *Miyop Çörçil Olayı: Ceride-i Havadis'in Öyküsü*. Ankara: Yorum Yayıncılık.

Koloğlu, O. (1998). *Osmanlı Basınının Doğuşu ve Blak Bey Ailesi*. İstanbul: Müteferrika Yayınları.

Koloğlu, O. (2006). Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi. İstanbul: Pozitif Yayınları.

Kubilay, Ç. (2014). Demokrat Parti Döneminde Bir Baskı ve Denetim Mekanizması Olarak Cevap ve Düzeltme Hakkının Kullanımı: Ulus Örneği (1956-1960). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Sayı 3, 187-202.

MEGEP (2011) (Mesleki ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi). Türk Basınının Doğuşu ve Gelişimi, Ankara.

Nalcıoğlu, B. U. (2013). *Osmanlı'da Muhalif Basının Doğuşu 1828-1878*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

Özdemir, M. (2008). Mütareke Dönemi Siyasi Akımlarının Türk Basınındaki Yansıması, *ÇTTAD*, VII / 16-17, 203-226.

Özkorkut, Ü. N. (2002). Basın Özgürlüğü ve Osmanlı Devleti'ndeki Görünümü. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 51 (3), 65-84.

Şahhüseyinoğlu, H. N. (2005).Dünden Bugüne Düşünceye ve Basına Sansür. Ankara: Paragraf Yayınları.

Şapolyo, E. B. (1965). *Her Yönüyle Basın*. Ankara: Güven Matbaası.

Tanju, S. (1959). *"Türk Basını",* Vatan Gazetesi, 19 Aralık1959.

Tek, H. (2007). *Darbeler ve Türk Basını.* Ankara: Elips Kitap.

Temel, E. (2011). *İstiklâl Gazetesi Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topuz H. (1973). *100 Soruda Türk Basın Tarihi.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Topuz, H. (2003). *II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Türker, H. (2000). *Türk Devrimi ve Basın 1922-1945*. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Uyanık, N. ve Mıhçı, S. (2014). Refi Cevat'ta Siyasi Düşüncenin Değişimi Üzerine. Tarihin peşinde, *Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı 12, 315-32Yurdigül, Y. (2000). Milli Mücadelenin Sesi Erzurum Albayrak (Yerel) Gazetesi ve Ulusal Düzeydeki Etkileri Üzerine Bir Yaklaşım Denemesi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 10, 205-218.

Yust, K. (1995). *Kemâlist Anadolu Basını*, (Yayına Hazırlayan: Orhan Koloğlu), Ankara: Çağdaş Gazeteciler Derneği Yayınları.

Zürcher, E. J. (1995). *Milli Mücadelede İttihatçılık*. (Çev. N. Salihoğlu), İstanbul: Bağlam Yayınevi.

ULUSLARARASI TİCARET ve İNOVASYON ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

EDİTÖRLER:
UĞUR ADIGÜZEL
MEHMET ŞENTÜRK
ŞERİFE MERVE KOŞAROĞLU

EĞİTİM
yayınevi

ULUSLARARASI TİCARET VE İNOVASYON ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Editörler: Uğur Adıgüzel, Mehmet Şentürk, Şerife Merve Koşaroğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-63-0
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
ULUSLARARASI TİCARET VE İNOVASYON ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER
Editörler: Uğur Adıgüzel, Mehmet Şentürk, Şerife Merve Koşaroğlu
Editör: Dr. Fatih Tüysüz
IV+176 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-63-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akın, H. (2024). *Dış Ticaret Sözlüğü.* Ankara: Elma Yayınevi.

Çavuşoğlu , E. (2024). *Körfez Güvenlik Denklemindeki Değişimler ve Türkiye'nin Potansiyeli ve Rolü.* https://tasam.org/: https://tasam.org/tr-TR/Icerik/72576/korfez_guvenlik_denklemindeki_degisimler_ve_turkiyenin_potansiyeli_ve_rolu adresinden alındı. E.Tarihi: 25.04.2024

DataBank, World Development Indicators. (2024). https://databank.worldbank.org/: https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&country adresinden alındı. E.Tarihi: 01.10.2024

Göz, M., & İşler, A. (2012). 2000 Sonrası Dönemde Türkiye ile İsrail İlişkilerinde "Beş Derin" Kriz. *Uluslararası Toplumsal Bilimler Dergisi, 8*(2), 48-70.

https://ticaret.gov.tr. (2024). İsrail'e İhracat Kısıtlaması: https://ticaret.gov.tr/haberler/israile-ihracat-kisitlamasi#:~:text=Bu%20do%C4%9Frultuda%2C%20T%C3%BCrkiye%2C%209%20Nisan,Ticaret%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20taraf%C4%B1ndan%20derhal%20y%C3%BCr%C3%BCt%C3%BClecektir. adresinden alındı. E. Tarihi: 15.06.2024

Koçtürk, O., & Kocaefe, A. (2014). Serbest Ticaret Anlaşmalarının Türk Dış Ticareti Üzerine Etkileri. *Tarım Ekonomisi Dergisi, 20*(1 ve 2), 65-77.

Kurt Sarıaslan, F. (2017). *Türkiye Ortadoğu İlişkilerinin Ekonomi Politiği.* Ankara: Hece Yayınları.

OEC. (2024a). *Turkey*. https://oec.world/: https://oec.world/en/profile/country/tur adresinden alındı. E. Tarihi: 20.06.2024

OEC. (2024b). *Israel*. https://oec.world/: https://oec.world/en/profile/country/isr adresinden alındı. E. Tarihi: 20.06.2024

Örki, A. (2017). 21. Yüzyıl İsrail Türkiye İlişkilerinin Liberal Güvenlik Yorumu. N. Özkural Köroğlu, & S. Turan içinde, *Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Kuramları ve Sorunlarına Temel Yaklaşımlar* (s. 286). London: Transnational Press London.

Özdemir, S., (2023). *İsrail-Filistin savaşı Türkiye'nin ihracatını 4,1 milyar dolar eritti*. https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/israil-filistin-savasi-turkiyenin-ihracatini-41-milyar-dolar-eritti/738355 adresinden alındı. E. Tarihi: 21.06.2024

Sarıaslan, F. (2019). Türkiye-İsrail İlişkilerinde Değişmeyen Dinamik: Ekonomi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 74*(4), 1065-1102. doi:https://doi.org/10.33630/ausbf.536442

Seyidoğlu, H. (2004). *Uluslararası İktisat: Teori, Politika ve Uygulama* (15. Baskı b.). İstanbul: Güzem Can Yayınları.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024a). *Manavgat Nehrinden İsrail'e Su Satışı hk.* www.mfa.gov.tr: https://www.mfa.gov.tr/bn_3---6-nisan-2006_-manavgat-nehrinden-israil_e-su-satisi-hk_.tr.mfa adresinden alındı. E. Tarihi: 24.06. 2024

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024b). *Türkiye - İsrail Siyasi İlişkileri*. www.mfa.gov.tr: https://www.mfa.gov.tr/turkiye-israil-siyasi-iliskileri.tr.mfa adresinden alındı. E. Tarihi: 15.06. 2024

T.C. Resmi Gazete. (1997). *Türkiye-İsrail Serbest Ticaret Anlaşması'nın onaylandığına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı.* Ankara: Başbakanlık Matbası Genel Müdürlüğü. Erişildiği adres: https://www.resmigazete.gov.tr adresinden alındı.

TÜİK (2024). Dış Ticaret İstatistikleri https://biruni.tuik.gov.tr/disticaretapp/disticaret.zul?param1=3&param2=4&sitcrev=4&isicrev=0&sayac=5807 adresinden alındı. E. Tarihi: 15.04.2024

Yergin, H., Mercan, M., & Erol, A. (2012). Türkiye İsrail İlişkilerinin Ekonomi Politik Analizi . *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi, 4*(2), 153-163

www.worldometers.info (2024). *Population*: https://www.worldometers.info/population/ adresinden alındı. E. Tarihi: 01.10.2024

KAYNAKÇA

Acar, M. & Sever, E. (2022). İnovasyonun istihdam üzerindeki etkisi: Türkiye için bir ARDL sınır testi yaklaşımı. *Sosyoekonomi*, 30(51), 33-52.

Acemoglu, D., & Autor, D. (2011). Skills, tasks and technologies: Implications for employment and earnings. In *Handbook of labor economics* (Vol. 4, pp. 1043-1171). Elsevier.

Aghion, P., & Howitt, P. (1989). A model of growth through creative destruction. *Econometrica*, 60(2), 323-351.

Aksakal, M., & Arıcıgil, Ç. Ç. (2015). A Review of Tourism Demand for Turkey Via Seemingly Unrelated Regression Models. Journal of International Economic and Administrative Reviews, 7(14), 235-256.

Avcı, B. S. (2023). İnovasyonların İşsizlik Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Düzce İktisat Dergisi*, 4(1), 15-28.

Balkar, O. E., & Pınar, A. H. (2022). Lojistik inovasyon, rekabet gücü ve ihracat performansı ilişkisi. Çizgi Kitabevi Yayınları.

Bogliacino, F. & Vivarelli, M. (2012). The job creation effect of R&D expenditures. *Australian Economic Papers*, 51(2), 96-113.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & company.

Brouwer, E., Kleinknecht, A. & Reijnen, J. O. N. (1993). Employment growth and innovation at the firm level. *Journal of Evolutionary Economics*, 3: 153-159.

Coccia, M. (2013). Employment, innovation and public debt across economies. *African Journal of Business Management*, 7(5), 318-330.

Çalmaşur, G. & Demir, O. (2020). Bilgi ekonomisinin ekonomik büyüme üzerine etkilerinin panel veri yöntemi ile analizi. *Gazi İktisat ve İşletme Dergisi*, 6(2), 101-120.

Demir, O., Uludağ, K., & Özdemir, D. (2024). Türkiye'de çevresel Kuznets eğrisinin genişletilmiş sınır testi (A-ARDL) yardımıyla sınanması: 1970-2021 dönemi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25(1), 81-95.

Evangelista, R., Guerrieri, P. & Meliciani, V. (2014). The economic impact of digital technologies in Europe. *Economics of Innovation and New Technology*, 23(8), 802-824.

Fagerberg, J., & Verspagen, B. (2002). Technology-gaps, innovation-diffusion and transformation: an evolutionary interpretation. *Research policy*, *31*(8-9), 1291-1304.

Feldmann, H. (2013). Technological unemployment in industrial countries. *Journal of Evolutionary Economics*, 23, 1099-1126.

Frey, C. B., & Osborne, M. A. (2017). The future of employment: How susceptible are jobs to computerisation?. *Technological forecasting and social change*, *114*, 254-280.

Gerçeker, M., Özmen, İ. & Mucuk, M. (2019). Ar-Ge harcamaları ve işsizlik arasındaki nedenselliğin ampirik analizi: G7 ülkeleri örneği. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 41(2), 413-431.

Goldin, C., & Katz, L. F. (2008). *The race between education and technology*. Harvard University Press.

Hall, P. A., & Soskice, D. (2001). *Varieties of capitalism: The institutional foundations of comparative advantage*. Oxford University Press.

İğdeli, A. & Sever, E. (2020). İnovasyonun genç işsizlik üzerindeki etkisi: Türkiye'de düzey II bölgeleri örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 771-779.

İzgi, B. B. & Arslan, İ. (2008). Türkiye'de genç işsizliği, eğitim ve büyüme ilişkisi. *2.Ulusal İktisat Kongresi*, İzmir, 20-22.

Koçdemir, S.U. & Özyıldız, T. (2022). İnovasyon ve istihdam ilişkisi: NIC ülkeleri örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 1057-1068.

Krousie, C. (2018). Technological unemployment in the United States: A state-level analysis. *Major Themes in Economics*, 20(1), 87-101.

Lachenmaier, S. & Rottman, H. (2011). Effects of innovation on employment. *International Journal of Industrial Organization*, 29, 210-220.

Marcolin, L., Miroudot, S. & Squicciarini, M. (2016). Routine jobs, employment and technological innovation in global value chains. *OECD Science, Technology and Industry Working Papers* No. 01.

Matuzeviciute, K., Butkus, M. & Karaliute, A. (2017). Do technological innovations affect unemployment? Some emprical evidence from European Countries. *Economies*, 5(48).

Özaytürk, G. (2023). Küresel İnovasyon Endeksi-İşsizlik İlişkisi: Panel GMM Analizinden Bulgular. *Politik Ekonomik Kuram*, 7 (Özel Sayı), 108-120.

Pini, P. (1995). Economic growth, technological change and employment: Emprical evidence for cumulative growth model with external causation for nine OECD countries: 1960-1990. *Structural Change and Economic Dynamics*, 6, 185-213.

Schumpeter, J. A. (2013). *Capitalism, socialism and democracy*. Routledge.

Tatoğlu, F. Y. (2018). *İleri Panel Veri Analizi*. İstanbul, Beta Basım Yayım.

Yıldırım, D.Ç., Yıldırım, S., Erdogan, S. & Kantarcı, T. (2020). Innovation-Unemployment Nexus: The case of EU countries. *International Journal of Finance & Economics*, 27(1), 1208-1219.

Zellner, A., & Huang, D. S. (1962). Further properties of efficient estimators for seemingly unrelated regression equations. International Economic Review, 3(3), 300-313.

Zonooz, B. H. (2013). An Overview of Industrial Policies in Iran and Korea in 1960-2012. Journal of Money and Economy, 8(1).

Kaynakça

OIC Charter. (1969). Rabat: Organisation of Islamic Cooperation (OIC).

Acar, M. (2019). Uluslararası Bir Aktör Olarak İslam İşbirliği Teşkilatı. *Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi, 7*(1), 51-68.

Ak, M. (2016). Toplumsal Bir Olgu Olarak Yoksulluk. *Akademik Bakış Dergisi*, 296-306.

Ataman, M., & Gökşen, A. N. (2014). *Sembolizm ve Aktivizm Arasında İslam İşbirliği Teşkilatı.* İstanbul: SETA-Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı.

Chapra, M. U. (2008). Muslim Civilization: The Causes of Decline and the Need for Reform. *Journal of Economics and Management, 18*(1), 115-119.

Cobbinah, P. B., Black, R., & Thwaites, R. (2013). Dynamics of Poverty in Developing Countries: Review of Poverty Reduction Approaches. *Journal of Sustainable Development*, 25-35.

COMCEC. (2021). *COMCEC Poverty Outlook 2021.* Ankara: Standing Committee for Economic and Commercial Cooperation of the Organization of Islamic Cooperation.

Ferreira, F., & Ravallion, M. (2016). *Global Poverty and Inequality: A Review of the Evidence.* World Bank Policy Research Working Paper.

Fields, G. (1994). Poverty Changes in Developing Countries. R. Hoeven, & R. Anker içinde, *Poverty Monitoring: An International Concern* (s. 1-14). New York: St Martin's Press.

Haughton, J., & Khandker, S. (2009). *The Handbook on Poverty and Inequality.* Washington, D.C.: World Bank Group.

ISFD. (2022). *14th Annual Report* . Islamic Solidarity Fund for Development.

Kayaoğlu, T. (2015). The Organization of Islamic Cooperation. T. G. Weiss, & R. Wilkinson içinde, *Global Institutions* (s. 1-157). New York: Routledge.

Mustafa, G., & Bano, N. (2020). The Organization of Islamic Cooperation (OIC): Challenges for the Islamic World. *Journal of Development and Social Sciences, 1*(1), 1-11.

Neumayer, E. (2001). The Human Development Index and Sustainability - A Constructive Proposal. *Ecological Economics, 39*(1), 101-114.

OIC. (2014). *History*. 01 04, 2024 tarihinde Organisation of Islamic Cooperation: https://www.oic-oci.org/page/?p_id=52&p_ref=26&lan=en adresinden alındı

OIC. (2014). *Organs*. 01 04, 2024 tarihinde Organization of Islamic Cooperation: https://www.oic-oci.org/page/?p_id=64&p_ref=33&lan=en adresinden alındı

OIC. (2016). Programme of Action. *The OIC 2025* (s. 1-2). İstanbul: Organization of Islamic Cooperation.

SESRIC. (2010). *EconomicProblems of the Least-Developed and Land-Locked OIC Countries.* Ankara: SESRIC.

SESRIC. (2022). *Poverty Alleviation Capacity Building Programme* . SESRIC.

SESRIC, & COMCEC. (2015). *Measurement of Poverty in OIC Member Countries.* Ankara: The Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries (SESRIC).

Sey, N. (2020). İslam İşbirliği Teşkilatı Üzerine Bir Değerlendirme: Ekonomik Sorunlar ve Fırsatlar. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergis, 6*(1), 55-74.

Sharqieh, I. (2012). Can the Organization of Islamic Cooperation (OIC) Resolve Conflicts? *Peace and Conflict Studies, 19*(2), 162-179.

Siddiqa, A. (2016). The Utility of the OIC in Solving Conflicts in the Muslim World. *Institute of Strategic Studies*, 1-5.

Tireli, M., Çoşkun, S., & Kunduracı, N. (2013). İİT Ülkeleri ve Türkiyey'ye Ait Sosyal Göstergeler ile İnsani Gelişim GöstergeleriArasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Analizi. *Sosyal Politika Çalışmaları, 7*(30), 61-87.

Uğur, M. S. (2017). Amartya Sen's Capability Approach and A Human Centred Development View. *Sosyoekonomi*, 91-108.

UNDP. (2023). *Human Development Report 2023.* New York: United Nations Development Programme.

UNDP, & OPHI. (2021). *Global Multidimensional Poverty Index 2021: Unmasking Disparities by Ethnicity, Caste and Gender.* United Nations Development Programme (UNDP) and Oxford Poverty and Human Development Initiative (OPHI).

UNDP, & OPHI. (2022). *Global Multidimensional Poverty Index.* United Nations Development Programme and Oxford Poverty and Human Development Initiative.

Uslu, N. (2018). İslam İşbirliği Teşkilatı ve Çatışmaların Çözümü. *IV. Uluslararası Orta Doğu Sempozyumu: Orta Doğu'da Barışı Tesis Etmek* (s. 27-64). İstanbul: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı.

World Bank. (2023). *Global Trends in Child Monetary Poverty According to International Poverty Lines.* Washington DC: World Bank Group.

Kaynakça

Akkuşçu, H. İ. (2019). Endüstri 4.0'ın Çalışma Hayatına Etkileri Ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. B.U.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 38(2), 65-98.

Alçın, S. (2016). Üretim İçin Yeni Bir İzlek: Sanayi 4.0. Journal of Life Economics, 3(2), 2-19.

Atik, H., Ünlü, F. (2019). Endüstri 4.0'a Dönüşüm Süreci: Avrupa Birliği Ülkelerinin Performansı Üzerine Ampirik Bir Analiz. Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi, 27(1), 145-168.

Bal, H. Ç., Çavdar, S. S. (2023). Endüstri 4.0 Teknolojilerinin ve Değişen Emek Piyasalarının İktisadi Kalkınmaya Etkileri. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 10(99), 2484-2495.

Karaçay, G., & Alpkan, L. (2019). Dijital Dönüşümün İşgücü Piyasalarına Etkileri: Türkiye İşgücü Piyasası İçin Sosyal Politika Önerileri. Türk İdare Dergisi, 91(488), 345-372.

Kurt, A. S. (2020). Dijital Dönüşümün Ekonomiye Etkileri: Türkiye Ekonomisi'ne Yansımaları. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16(30), 3083-3109.

Ocak, O., & Albayrak, Ş. G. (2023). Endüstri 4.0'ın Türkiye'de Genç İstihdamına Olası Etkileri. Journal of Academic Value Studies, 9(1), 56-73.

Tokol, A. (2022). Dördüncü Sanayi Devrimi, Çalışma Hayatı ve Sendikalar. İş Yazıları Dergisi, 22, 31-61.

Özçelik, T., & Onursal, F. S. (2020). Endüstri 4.0'ın İş Hayatı ve Sendikalaşma Üzerine Etkisi. Business & Management Studies: An International Journal, 8(1), 981-1007.

Yağmur, A., Gürsoy, S., Durmaz, Ş. (2022). Dijitalleşme Sürecinde İstihdam Olgusunun Çok Boyutlu Analizi: Bibliyometrik ve İçerik Analizi. Maliye Dergisi, 183, 172-195.

Yantur, P. (2022). Endüstri 4.0'ın İşgücü Piyasasına Etkileri: Türkiye Örneği. Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 6(2), 476-489.

Yeşiltaş, C., & Artar, O. (2021). Ekonomideki Dijital Dönüşüm ve İstihdam Üzerindeki Etkisi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Working Paper Series, 2(1), 43-52.

Yılmaz, D., & Özen, E. (2021). Dijital Dönüşümün Makro Ekonomik Faktörler Üzerindeki Etkileri: Türkiye Ekonomisi Örneği. Ekonomi Maliye İşletme Dergisi, 4(2), 183-192.

büyük ülkeler her zaman Birliği fonlamış ve küçük ülkelere kalkınma yolunda destek olmuşlardır. BRICS'de böyle bir uygulama ortak bir fon kurma yönüyle başlamış olsa da BRICS'e yeni katılacak ve Rusya ve Çin gibi ekonomilere göre görece zayıf olan ülkelerin taleplerinin desteklenmesi mümkün olabilecek midir? Aslında BRICS'in geleceğine de bu sorunun yanıtı yön verecektir.

Nitekim; çalışmada her bir üye nezdinde ihracatın GSYH içindeki payı irdelenmiştir. BRICS'in en güçlü ekonomisi hiç şüphe yoktur ki Çin'dir. Çin'in maliyet avantajının diğer gelişmekte olan ülkeler için bir tehdit olduğu günümüz dış ticaret piyasasında, diğer üye ülkeler gümrük duvarlarını Çin'e karşı kaldırabilecekler midir? Ya da Rusya BRICS ekonomilerine avantajlı tarife ile doğalgaz, petrol tedarik edecek midir?

Öz olarak, BRICS'in geleceğini Rusya ve Çin'in diğer üye ülkelere bakış açısı belirleyecektir. Görece küçük ekonomilerin desteklenmesi ve kalkınmalarının önünün açılması, büyük ülkelerin fedakar tutumları ile mümkün olacak ve ileride bir askeri, siyasal ve jeopolitik risklere karşı ortak tutum sergileyecek bir güç olmaları mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

World Databank
wikipedia.org
dogrulukpayi.com

KAYNAKÇA

2015-2018 Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı. (2015). http://www.sp.gov.tr/upload/xSPTemelBelge/files/uqSFE+20152018_Bilgi_Toplumu_Stratejisi_ve_Eylem_Plani.pdf Erişim Tarihi: 11.12.2023.

2016-2019 Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı. (2016). https://hgm.uab.gov.tr/uploads/pages/siber-guvenlik/2016-2019guvenlik.pdf Erişim Tarihi: 11.12.2023.

Acarer, T. (2020). Ülke güvenliğimizde alınabilecek makro siber güvenlik önlemleri. *Uluslararası Bilgi Güvenliği Mühendisliği Dergisi,* 6(2), 61-71.

AFAD. (2014). *2014-2023 Kritik Altyapıların Korunması Yol Haritası Belgesi*. Ankara: Başbakanlık Afet Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

AFAD. (2009). 2019-2023 AFAD stratejik planı. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Planlar/AFAD_2019_2023_STRATEJIK_PLAN.pdf Erişim Tarihi: 17.12.2023.

AFAD. (2009). Türkiye Afet Müdahale Planı https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Planlar/TAMP.pdf Erişim Tarihi: 17.12.2023.

AFAD. (2009). Udsep- 2023. https://www.afad.gov.tr/udsep-2023 Erişim Tarihi: 17. 12. 2023.

AFAD. (2009). Ulusal Radyasyon Acil Durum Planı. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Planlar/ULUSAL_RADYASYON_ACIL_DURUM_PLANI__URAP__2019-_2_.pdf Erişim Tarihi: 17. 12. 2023.

Afet Terimler Sözlüğü. (2014). Afet Terimler Sözlüğü, 25, 26.

Akyel, R. (2007). Afet yönetim sistemi: Türk afet yönetiminde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne ilişkin bir araştırma. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim dalı, Adana.

Aslay, F. (2017). Siber saldırı yöntemleri ve Türkiye'nin siber güvenlik mevcut durum analizi. *Internetional Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies,* 1(1), 24-28.

Avcı, İ. (2021). Akıllı doğal gaz şebekelerinde siber güvenlik açıklarının araştırılması ve olgunluk modeli geliştirilmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

BBC NEWS. (2023). https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43484585 Erişim tarihi: 01.12.2023.

Betz, D.J., Stevenz, T. (2013). Analogical reasoning and cyber security. *Security Dialogue*, 44(2), 147–164.

Broadcom. (2024). 2019 Internet Security Threat Report. https://docs.broadcom.com/doc/istr-24-executive-summary-en Erişim Tarihi: 19.02.2024.

Bulut, B. (2022). 2000'li yıllarda NATO'nun siber güvenlik politikaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Carley, K.M., Cervone, G., Agarwal, N., ve Liu, H. (2018). Social cyber-security. *Springer International Publishing AG*, 389–394.

Clarke R., Knarke R., (2010), "Siber Savaş", İstanbul Kültür Üniversitesi, 148, Çeviri: Murat ERDURAN. İstanbul.

Colbaugh, R. ve Glass, K. (2011). Proactive defense for evolving cyber threats. IEEE International Conference on Intelligence and Security Informatics, 10-12 Temmuz 2011, Beijing, China.

Coventry L., Briggs, P., Blythe, J. ve Tran, M. (2014). Using behavioural insights to improve the publics use of cyber security best practices. Report.

Demirci, K. (2021). Kritik altyapılarda siber güvenlik ve AFAD üzerinden bir değerlendirme. *Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 54- 64.

Dergio. (2024). Machiavelli'nin "Virtu" ve "Fortuna" kavramına bakış. https://dergio.com/20220605/machiavellinin-virtu-ve-fortuna-kavramlarina-bakis Erişim Tarihi: 12. 02. 2024.

EM-DAT. (2022). Emergency Events Database. Glossary, https://www.emdat.be/Glossary Erişim Tarihi: 17.12.2023.

Ercan, M. (2015). Kritik altyapıların korunmasına ilişkin belirlenen siber güvenlik stratejileri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gebze Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

E-Türkiye Girişimi Eylem Planı. (2022). http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/Yayinlar/020800_E-TurkiyeEylemPlani.pdf, Erişim Tarihi: 13.12.2023.

Galinec, D., Moznik, D., ve Guberina, B. (2017). Cybersecurity and cyber defence: national level strategic approach. *AUTOMATIKA*, 58(3), 273–286.

Kişman, Z. A., & Güleç, Ö. (2021). Uluslararası İlişkiler Açısından Siber Güvenlik ve NATO'nun Siber Güvenlik Stratejileri. *Akademik Açı*, 1(1), 127-154.

Güngör, U., Güney, O. (2017). Uluslararası ilişkilerde güvenliğin dönüşümü çerçevesinde bilgi güvenliği ve siber savaş. *Karadeniz Araştırmaları,* 131- 146.

Hansen, L., Nıssenbaum, H. (2009). Digital disaster, cyber security, and the Copenhagen School. *International Studies Quarterly*, 53, 1155–1175.

IFRC. (2022). https://www.ifrc.org/what-disaster, Erişim Tarihi: 16.12.2023.

Kadıoğlu, M. (2011). Afet yönetimi beklenilmeyeni beklemek, en kötüsünü yönetmek. İstanbul: TC Marmara Belediyeler Birliği Yayını.

Karadağ, E. (2023). Kitap incelemesi Ali Burak Darıcılı, "siber uzay ve siber güvenlik: ABD ve Rusya Federasyonu'nun siber güvenlik stratejilerinin karşılaştırmalı analizi". *Bilgi Teknolojileri ve İletişim Dergisi*, 1(1), 183- 185.

Karasoy, A. H., Babaoğlu, P. (2021). Türkiye'de siber güvenlik: yasal ve kurumsal altyapı. *Yaşam Dergisi,* (44), 123- 155.

Kaymak, M. (2021). Afet ve acil durum yönetimi: Tekirdağ ili bir alışveriş merkezi örneği. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Tekirdağ.

Kelman, I. (2018). Disaster diplomacy. *in The Encyclopedia of Diplomacy*. Edited by Gordon Martel. JohnWiley & Sons, Ltd.

Kesik, M. (2020). Siber güvenliği yeniden düşünmek: Stuxnet örnek olayı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisanns Tezi). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Li, Y., Liu, Q. (2021). A comprehensive review study of cyber-attacks and cyber security; Emerging trends and recent developments. *Energy Reports*, 7, 8176–8186.

Lindell, M. K. (2013). Disaster studies. *Current Sociology Review*, 61(5-6), 797–825.

Lupovici A., (2011). Cyber warfare and deterrence-trends and challenges in research, *Military and Strategic Affairs*, 3, (3), 49.

Machiavelli, N. (2012). *Prens*, çev. Kemal Atakay, Can Yayınları, İstanbul, 2012.

Meral, M. (2015). *Siber güvenlik kapsamında kritik altyapıların korunmasının önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Enstitüsü). Harp Akademileri Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, İstanbul.

Nissenbaum, H. (2005) Where Computer Security Meets National Security. *Ethics and Information Technology,* (7), 61-73.

NIST. (2024). Siber tehdit nedir? https://www.nist.gov/cybersecurity, Erişim Tarihi: 19.02.2024.

Öğün, M.N. & Kaya, A. (2013). Siber güvenliğin milli güvenlik açısından önemi ve alınabilecek tedbirler, Güvenlik Stratejileri Dergisi, 9(18), 145- 181.

Özmakas, U. (2019). Fortuna ve fortuna. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (27), 1-15.

Öztürk, M.S. (2018). Siber saldırılar, siber güvenlik denetimleri ve bütüncül bir denetim modeli önerisi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 208-232.

Panda, A., Bower, A. (2020). Cyber security and the disaster resilience framework. *İnternational Journal of Disaster Resilience in The Built Environment* 11(14), 507- 518.

Reid, R., Niekerk, J. V. (2014). From information security to cyber security cultures. In *2014 Information Security for South Africa*, IEEE, 1-7.

SİBERBÜLTEN. (2023). https://siberbulten.com/siber-guvenlik/2008de-baku-ceyhana-siber-saldiri-duzenlendi/ Erişim Tarihi: 29.11. 2023.

Singer, P.W., Friedman, A., (2015). Siber güvenlik ve savaş, *Buzdağı Yayınları*, Ankara, 182.

Srivinasan, J., Simma, S. (2017). Disaster recovery, an element of cyber security- a flick through. *International Journal of Management,* 8, 125- 133.

T.C Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2013). *Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve 2013- 2014 Eylem Planı*, Ankara.

T.C Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı. (2020). *Ulusal Siber Güvenlik Stratejisi ve Eylem Planı 2020-2023,* Ankara.

Taylan, S. (2018). Afet sonrası acil toplanma ve geçici barınma alanlarıstandartlarının değerlendirilmesi (Çankırı ili örneği). (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Technology 7 (2): 61–73.

Thakur, K., Meikang, Q., Gai, K., ve Ali, L.M. (2015). An investigation on cyber security threats and security models. 2015 IEEE 2nd International Conference on Cyber Security and Cloud Computing.

Tunca, S. (2019). Modern çağda siber güvenlik kavramı. *Dumlupınar Üniversitesi İktisadi ve idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (3), 1-7.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (25355, 23 Ocak 2004).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (25611, 25 Eylül 2004).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (25673, 17 Aralık 2004).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (26530, 23 Mayıs 2007).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (2690, 9 Temmuz 1982).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (2709, 9 Kasım 1982).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (28447, 20 Ekim 2012).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (29677, 7 Nisan 2016).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (5809, 5 Kasım 2008).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (5902, 25 Mayıs 2009).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (7126, 13 Haziran 1958).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (7269, 25 Mayıs 1959).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası. (1982). *T.C. Resmî Gazete* (7981, 13 Aralık 1951).

Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Anaplanı: Sonuç Raporu. (1999). http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/1/Yayinlar/991000_TuenaRapor.pdf Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Walker, J., Williams, B. J., ve Skelton, G. W. (2010). Cyber security for emergency management. In *2010 IEEE International Conference on Technologies for Homeland Security,* IEEE, 476-480.

Kaynakça

AEI-China Global Investment Tracker. https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/

Alterman, J.B. & Garver, J. W. (2008). The Vital Triangle- Chına, The United States, and The Middle East. *The CSIS PRESS, Washington D.C.*

Andrews-Speed, P. & Lixia, Y. (2022). China's evolving energy relations with the Middle East. İn: Routledge Handbook on China-Middle East Relations, ed: Jonathon Fulton, s. 227-244 Routledge Handbooks, Newyork.

Besada, H. & Salam, J. (2017). China's strategy in the MENA Region. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 3 (4), 597-619.

Blanchard, C. M.& Barrios, R. & Brown, P. & Campbell, C. & Ratner, M. & Sutherland, M.D. (2023). Middle East and North Africa-China Relations. CRS Reports, https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R47482/2

BP (2022). BP Statistical Review of World Energy.

Chen, James. 2011. The Emergence of China in the Middle East. *Strategic Forum 271*, (December): 18. https://inss.ndu.edu/Portals/68/Documents/stratforum/SF-271.pdf

ChinaMED, (https://www.chinamed.it/chinamed-data/middle-east)

Çelik, H. (2020). Çin'in Ortadoğu Politikası: Süreklilik ve Değişim. *Liberal Düşünce Dergisi*, Sayı:97, s.31-46.

Daher, M. (2013). Çin'in Orta Doğu Açılımı ve Reform Politikası. İç: Asian Union? Parameters of Politics, Security, Economy and Culture. s.307-315. https://tasam.org/Files/Icerik/File/%C3%87in%E2%80%99in_Ortado%C4%9Fu_A%C3%A7%C4%B1l%C4%B1m%C4%B1_ve_Reform_Politikas%C4%B1_pdf_edd8d1ad-9047-4517-a1be-9bab14f592e8.pdf

Fulton, J. (2019). China's Changing Role in the Middle East. Atlantıc Council-Rafık Harırı Center for the Middle East Report.

Fulton, J. (2022). China's emergence as a Middle East power. İn: Routledge Handbook on China-Middle East Relations, ed: Jonathon Fulton, s. 3-12, Routledge Handbooks, Newyork.

Gong, X. (2022). Energy security through a financial lens: Rethinking geopolitics, strategic investment, and governance in China's global energy expansion. *Energy Research & Social Science*, *83.*

Guilhot, L. (2022). An analysis of China's energy policy from 1981 to 2020: Transitioning towards to a diversified and low-carbon energy system. *Energy Policy*, 162.

Huwaidin, M.B. (2022). China and Gulf Region: From strangers to partners. İn: Routledge Handbook on China-Middle East Relations, ed: Jonathon Fulton, s. 81-92. Routledge Handbooks, Newyork.

Khan, S. A. (2021). China's increasing influence in the Middle East. https://www.e-ir.info/2021/09/20/chinas-increasing-influence-in-the-middle-east/

Lunness, J. (2023). China's role in global trade and why it still matters. https://www.columbiathreadneedle.co.uk/en/intm/insights/chinas-role-in-global-trade-and-why-it-still-matters/

Niblock, T. (2022). The Middle East in China's global strategies. İn: Routledge Handbook on China-Middle East Relations, ed: Jonathon Fulton, s. 29-47 Routledge Handbooks, Newyork.

Oktay, F. (2022). Çin ve Dünyanın Geleceği: Yeni Büyük Güç ve Ticaret, Teknoloji, Pandemi Savaşları. Türkiye İş Bankası Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Olimat, M.S. (2014). China and The Middle East-From Sılk Road to Arab Spring. Routledge, Newyork.

Öğütçü, M. (2017). Yeni Büyük Oyun: Neresindeyiz, Nereye Gidiyoruz. Doğan Kitap, 1. Baskı, İstanbul.

Özev, M. H. & İstikbal, D. (2020). Orta Doğu'da Çin Yatırımları. *SETA Analiz*, Sayı: 339.

Shichor, Yitzhak, 1979. The Middle East in China's Foreign Policy 1949–1977, Cambridge University Press, Cambridge and London.

Yoncacı, A. (2023). China's Energy Secuirty in the GULF. Mıddle East Technical University, Master Thesis, Ankara.

KAYNAKÇA

Arslan, Z. (2014). Kadınların Tutum ve Davranışları: E-Ticaret, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.

ATO (1999). İş hayatında yeni kavramlar, elektronik ticaret ve internet, ATO Yayın No:08, Ankara.

Baz, F. Ç. (2020). Dijital dönüşümde herkes için elektronik ticaret (1. Baskı). Adana. Karahan Kitapevi.

Çak, M. (2002). Dünyada ve Türkiye'de E-Ticaret ve Vergilendirilmesi, İstanbul Ticaret Odası (ATO), Yayın No: 2002/6, İstanbul, ISBN: 975-512- 614-7.

Çavdar, F. (2011). Elektronik Ticaretin Vergilendirilmesinde Yaşanan Sorunlar ve Vergi Denetimine Etkileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi., Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Deloitte (2020). Küresel Covid-19 Salgınının Türkiye'de Farklı Kategorilere Etkileri. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/consulting/kureselcovid-19-salgininin-turkiyede-farkli-kategorilere-etkileri.pdf (Erişim tarihi: 03.12.2021).

Dragomir, L. (2021). The role of e-commerce for consumers and the business environment during the Covid-19 pandemic. Annals of'Constantin Brancusi'University of Targu-Jiu. Economy Series, 1, 339-346.

Dumanska, I., Hrytsyna, L., Kharun, O., & Matviiets, O. (2021). E-commerce and Mcommerce as global trends of international trade caused by the Covid-19 pandemic. WSEAS Transactions on Environment and Development, 17, 386-397.

Gambarov, V. (2014). Elektronik Ticarette Güven Oluşturan Faktörler ve Satın alma Niyetine Etkileri Üzerine Bir Araştırma, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gounaris, S., Dimitriadis, S., & Stathakopoulos, V. (2010). An examination of the effects of service quality and satisfaction on customers' behavioral intentions in eshopping. *Journal of Services Marketing,* 24(2), 142-156.

Karaçor, Z., Ay, A. ve Acet, H. (2005), İnternet ve Ekonomi, Selçuk Üniversitesi.

Kılınç. (2020). E-Ticaret Sektöründe Yaşanan Gelişmeler ve Tüketiciler Nezdinde Meydana Gelen Problemlerin Covıd-19 Salgını Kapsamında Değerlendirilmesi. https://www.kilinclaw.com.tr/koronavirus-eticaret-sektoru-hukuki-gelismeler/ (Erişim tarihi: 02.12.2021).

Kıyan, Z. (2009). Küresel Ekonomi Bağlamında Firmadan Firmaya E-Ticaret, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Laudon, K.C. and Traver, C.G. (2016). E-commerce: Business, technology, society. Pearson Education Limited, 12th edition, Enlendi.

Lawrence, J.E. ve Tar, U.A. (2010). Barriers to E-Commerce in Developing Countries, Information, *Society and Justice Journal,* 3(1), s. 23-35.

Mehta, S. Saxena, T. and Purohit, N. (2020). The new consumer behaviour paradigm amid COVID-19: Permanent or transient? Journal of Health Management, 22(2), 291- 301.

Monroe, R. W. and Barrett, P. T. (2019). The Evolving B2B E-Commerce and Supply Chain Management: A Chronological Mémoire. Journal of Business and Management, 49-67.

Oudan, R. (2010). Strategic decision-making in the emerging field of ecommerce.. *International Journal of Management & Information Systems,* 14(2), 19-26.

Petneházi, G. (2021). Digital Trends during COVID-19. *Journal of Applied Research in the Digital Economy,* 6(1), 1.

Pınar, İ. (2005). Turizm Endüstrisinde E-Ticaret. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* Güz, 28-55.

Sekaran, U. (2003). Research methods for business: A skill-building approach, Fourth edition. Wiley, New York.

Tassabehji, R. (2003). Applying E-Commerce in Business, Sage Publications, Great Britain.

Terbeck, H. (2014). E-Commerce 2025 – Delphi-based Scenario & Trend Analysis for the Future of Digital Commerce (Unpublished Master's Thesis). University of Twente, Holland.

Türk, M. (2003). Küreselleşme Sürecinde İşletmelerde Bilgi Yönetimi, Türkmen Kitapevi, İstanbul.

Watanabe, T. Ve Omori, Y. (2020). Online consumption during the covid-19 crisis: Evidence from Japan. Covid Economics, 38(16), 218-252.

Yamamato, G. T. (2020). E-ticaret-kavramlar gelişim ve uygulamalar (2.Baskı). İstanbul. Kriter Yayınevi.

Yuan, Y., Guan, M., Zhou, Z., Kim, S., Cha, M., Jin, D. and Li, Y. (2021). Disruption in Chinese e-commerce during COVID-19. Frontiers in Computer Science, 3, 1-19.

Zengin, B. ve Güngördü, A. (2013). Elektronik Ödeme Sistemlerinin Olası Etkileri Üzerine Bir İnceleme.

Zeren, H.E. ve Sebetci, Ö. (2015). E-Devlet ve E-Belediye Hizmetleri Çerçevesinde Aydın Halkının Katılma Duyarlılığının Ölçülmesi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(9), 249-268.

KAYNAKÇA

Abu-Saifan, S. 2012. Social Entrepreneurship: Definition and Boundaries. Technology Innovation Management Review, 2(2), 22-27.

Ağca, V. & Yumuşakipek, H. D. (2015). "Günümüzde Girişimcilik Trendini Yükselten Güçler". Kaygın, E.& Güven, B. Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular. İstanbul: Siyah İnci Akademi.

Aldrich, H. (2005). Entrepreneurship. Research in the Sociology of Work,(15), 10.

Allen, J. (2019). Digital entrepreneurship. Routledge, 8.

Altıparmak, A. (1998). "Türkiye'de Cumhuriyetin İlk Yıllarında Müteşebbis Sınıfının Gelişimi". Erciyes Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(13), 171.

Backhouse, Roger E., and Steven G. Medema. 2009. "Retrospectives: On the Definition of Economics." Journal of Economic Perspectives, 23 (1), 221.

Boğaziçi Ventures (2024). 2023 Türkiye Girişim ve Yatırım Ekosistemi: Bir Yılın Değerlendirmesi. Erişim: https://www.bogaziciventures.com/makaleler/2023-turkiye-girisim-ve-yatirim-ekosistemi-bir-yilin-degerlendirmesi/

Bujor,A.&Avasilcai, S.(2016). The Creative Entrepreneur: a Framework of Analysis. Procedia - Social and Behavioral Sciences 221, 21-28.

Cadar, O., & Badulescu, D. (2015). Entrepreneur, Entrepreneurship and İntrapreneurship. A Literature Review, 659-660.

Carlsson, B., Braunerhjelm, P., McKelvey, M., Olofsson, C., Persson, L., & Ylinenpää, H. (2013). The evolving domain of entrepreneurship research. Small business economics, 41, 913-930.

Casson, M., Yeung, B., & Basu, A. (Eds.). (2008). The Oxford Handbook of Entrepreneurship. Chater1, 1-4.

Casson, M., & Buckley, P. J. (2010). Entrepreneurship. Edward Elgar Publishing, 14.

Cunningham, J. B., & Lischeron, J. (1991). Defining entrepreneurship. *Journal of small business management*, *29*(1), 47.

Çelik, A. (2006). "Bir İstihdam Politikası Olarak Girişimcilik", Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları, 468.

d'Andria, A.& Gabarret, I. (2017). Building 21st Century Entrepreneurship (Vol. 2). John Wiley & Sons.

Demirtaş, Ö. & Karaca, M. & Biçkes, M. (2017). "Başarılı Girişimciliğin Perde Arkasındaki Güçler". Konya: Eğitim Yayınevi.

Durukan, L. (2021). "Türkiye'de Kadın Girişimcilerin Desteklenmesinde KOSGEB'in Rolü". Gazi İktisat ve İşletme Dergisi, 7-1, 18.

Efeoğlu, E. (2014). Çevreci Açıdan Girişim; Eko-Girişimcilik. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 23-1, 106.

Eyel, C. Ş.& Sağlam, H. (2021). Dijital Dönüşüm Ve Girişimcilikteki Değişim: Dijital Girişimcilik. Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi, 5-6, 8. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1584319 Erişim Tarihi:30.11.2023.

Gedeon, S. (2010). "What is Entrepreneurship". Entrepreneurial practice review, 1(3), 16-35.

GEM (2023). Global Entrepreneurship Monitor 2022/2023 Global Report: Adapting to a "New Normal". https://www.gemconsortium.org/reports/latest-global-report Erişim Tarihi:10.10.2023.

GEM (2019). GEM Küresel Girişimcilik Monitörü-2019 Türkiye Raporu, 15-34. https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/7722/yayinlar Erişim Tarihi:10.10.2023.

Gerlach, M. (2021). Female Social Entrepreneurship. In Female Social Entrepreneurship: Challenging Boundaries And Reframing Gender And Economic Structures 1, 48–49.

Güran, T.(1991). İktisat Tarihi. İstanbul: Acar Matbaacılık.

Göktepe S. (2019), "Yaşam Stili Turizm Girişimciliği Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme", Social Sciences Studies Journal (SSSJournal) 2019/5-30, 617-625.

Hébert, R. F. & Link, A. N. (2009). A History Of Entrepreneurship. Routledge:1.Baskı, 2-5.

İraz, R. (2005). "Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ'ler". Konya: Çizgi Kitabevi.

Kahraman, Ü. G. (2020). Kültürümüzde Kadın Girişimci. Ankara: Gece Kitaplığı.

Kalfaoğlu S.& Öğe H. S. (2018)."Fırsat Girişimcisinin Yeni Özelliği: Polikronisite" Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 13-2, 172.

Kamaç, H. & Kişman, Z. A. (2020). Türk Girişimciliğinin Tarihi Ve Gelişimi. Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.

Karaca, M.& Özdevecioğlu, M. (2015). "Girişimcilik Girişimci Kişilik Kavram ve Uygulama". Konya: Eğitim Yayınevi.

Karadal, H. (2016). Girişimcilik Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi & Güncel Konular Girişimci Destekleri & İş Planı. İstanbul: Beta Yayınları.

Karadal, H.& Erdem, A.T.(2017). Kadın Girişimciliği: Kişilik Özelikleri Üzerine Bir Çalışma, Konya: Eğitim Yayınevi, 235.

Kaya, A.& Özlü, O. (2023). "Türk Girişimciliğinin Tarihsel Gelişimi". 1923'ten 2023'e Türkiye Ekonomisi, 365.

Kepenek, Y. & Yentürk, N. (2000). Türkiye Ekonomisi. Remzi Kitabevi, Geliştirilmiş 10. Basım. İstanbul.

Kirzner, I. M. (2009). The Alert And Creative Entrepreneur: A Clarification. Small Business Economics, 32, 145-152.

Landström, H., & Benner, M. (2010). Entrepreneurship Research: A History Of Scholarly Migration. Historical Foundations Of Entrepreneurship Research, 15-45.

Lee, S. S. (2023). Entrepreneurship For All? The Rise Of A Global "Entrepreneurship For Development" Agenda, 1950–2021. World Development, 166, 106226.

Lussier, R. N. (1996). Reasons why small businesses fail: and how to avoid failure. The Entrepreneurial Executive, 1(2), 11.

Marangoz, M. (2016). Girişimcilikte Güncel Konular ve Uygulamalar. İstanbul: Beta Yayınları.

743 sayılı Türk Kanunu Medenisi, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/5.3.743.pdf, Erişim Tarihi:12.01.2024.

Mort, G.S. & Weerawardena, J. & Carnegie, K. (2003). Social Entrepreneurship: Towards Conceptualisation. International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing, 8(1), 76-88.https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/nvsm.202 Erişim Tarihi:19.01.2024.

Mumcu, A. (2006). Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Baskı Eskişehir: Anadolu üniversitesi A.Ö.F. Anadolu üniversitesi A.Ö.F. Yayınları, 6-34.

Muo, I. & Azeez, A. A. (2019). Green Entrepreneurship: Literature Review And Agenda For Future Research. International Journal of Entrepreneurial Knowledge, 7(2), 20-25.

Müftüoğlu, T. (1991). Türkiye'de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler; Sorunlar ve Öneriler. Ankara: Sevinç Yayınevi.

Özel, H. A.(2011). Türkiye'de Ticari Serbestleşmenin Tarihsel Gelişimi. Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi, 6(2), 82-83.

Özkul, G. (2007). "Kapitalist Sistemin Sürükleyici Aktörleri: Ekonomik Teoride Girişimciler," S.D.Ü.İ.İ.B.F.Dergisi, 12-3, 344. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/194804 Erişim Tarihi:29.11.2023.

Paul, J., Alhassan, I., Binsaif, N., & Singh, P. (2023). Digital entrepreneurship research: A systematic review. Journal of Business Research, 156.

Praszkier, R., & Nowak, A. (2011). Social entrepreneurship: Theory and practice. Cambridge University Press, 11.

Rahim, H. L., & Mohtar, S. (2015). Social entrepreneurship: A different perspective. International Academic Research Journal of Business and Technology, 1(1), 9-15.

Ripsas, S. (1998). "Towards An Interdisciplinary Theory Of Entrepreneurship", Small Business Economics, Vol: 10, Kluwer Academic Publishers, https://www.jstor.org/stable/pdf/40228541.pdf?refreqid=fastly-default%3A9681f4495476edddb01fb7d2254125f3&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1 Erişim Tarihi:01.11.2023.

Robbins, L. (1932). The Nature and Significance of Economic Science. The Philosophy of Economics: An Anthology, 1, 73-99.

Soysal, A. (2015). "Günümüzde Girişimcilik Trendini Yükselten Güçler". Kaygın, E.& Güven, B. Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular. İstanbul: Siyah İnci Akademi.

Söylemez, S. A. (2003). Girişimcilik ve Yatırım Yeteneği Girişim Teorilerinin Evrimi. TÜBİTAK 5000 Dijital İçerikli Açık Ders Kaynakları Programı E-Kitap, Biblioteknik Dijital Yayıncılık Hizmetleri, 36.

Söylemez, S. A. (2020).Yenilik Ekonomisinin Temelleri. *Liberal Düşünce*, *8*(32), 140.

Şekerler, H. (2006). "Kadın Girişimciler, Karşılaştıkları Sorunlar ve Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri". Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya.

Taş, Y.& Küçükoğlu, M.& Demirdöğmez M. (2021). "Girişimcilik Ve Kobi Araştırmaları", Bursa: Ekin Yayınevi.

TDK Online Sözlük, (2023). https://sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi:01.11.2023.

Tekin, E. (2019). "Girişimcilik ve Sosyal Sermaye". Konya: Eğitim Yayınevi, 20-72.

Tien, N. H., Hiep, P. M., Dai, N. Q., Duc, N. M., & Hong, T. T. K. (2020). Green entrepreneurship understanding in Vietnam. International Journal of Entrepreneurship, 24(2), 1-14.

Toma, S. G., Grigore, A. M., & Marinescu, P. (2014). Economic development and entrepreneurship. Procedia economics and finance, 8, 436-443.

Top, S. (2006). "Girişimcilik Keşif Süresi", İstanbul, Beta Yayınları.

Toprak, Z. (2019). Türkiye'de Milli İktisat 1908-1918. İş Bankası Kültür Yayınları, 1.Baskı.

TÜBİTAK Ansiklopedi, (2023). https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/girisimcilik Erişim Tarihi:28.11.2023.

TÜİK (2024a). Girişimcilik ve İş Demografisi 2022. Erişim: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Girisimcilik-ve-Is-Demografisi-2022-49391#:~:text=Giri%C5%9Fimlerin%202022%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20do%C4%9Fum%20oran%C4%B1,5%2C5'e%20d%C3%BC%C5%9Ft%C3%BC.

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği, (2002). Türkiye'de Girişimcilik, Yayın No. TÜSİAD-T/2002-12/340, 33-77.

Vural, S. (2006). Girişimci Kişilik Özellikleri ve Biga İlçesi Girişimcilik Profili Araştırması, Dönem Projesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 40.

Yerasimos, S. (1987) Az Gelişmişlik Sürecinde Türkiye, 2. Cilt, İstanbul: Belge Yayınları, 24.

Zengin, B. (2024). Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Zorluk Ve Fırsatlara Yönelik Bilimsel Araştırmaların Bibliyometrik Analizi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi. Ankara.

Quintero, A., Andrade, J. M., & Ramírez, E. (2019). Entrepreneurship As An Area Of Knowledge: Literature Review.

Winn, J. (2005). Women Entrepreneurs: Can We Remove The Barriers?. The International Entrepreneurship And Management Journal, 1, 381-397.

PARA POLİTİKASINA YÖNELİK AMPİRİK YAKLAŞIMLAR

EDİTÖRLER:
SELİM KAYHAN, TAYFUR BAYAT, UĞUR ADIGÜZEL

EĞİTİM
yayınevi

PARA POLİTİKASINA YÖNELİK AMPİRİK YAKLAŞIMLAR

Editörler: Selim Kayhan, Tayfur Bayat, Uğur Adıgüzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-62-3
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
PARA POLİTİKASINA YÖNELİK AMPİRİK YAKLAŞIMLAR
Editörler: Selim Kayhan, Tayfur Bayat, Uğur Adıgüzel
IV+108 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-62-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. Journal of informetrics, 11(4), 959-975.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. Journal of business research, 133, 285-296.

Ghani, S. S. (2020). A comprehensive review of database resources in chemistry. Eclética Química, 45(3), 57-68.

Martín-Martín, A., Orduna-Malea, E., Thelwall, M., & López-Cózar, E. D. (2018). Google Scholar, Web of Science, and Scopus: A systematic comparison of citations in 252 subject categories. Journal of informetrics, 12(4), 1160-1177.

Oosterloo, S., De Haan, J., & Jong-A-Pin, R. (2007). Financial stability reviews: A first empirical analysis. Journal of Financial Stability, 2(4), 337-355.

Schinasi, G. J. (2004). Defining financial stability.

Zabavnik, D., & Verbič, M. (2021). Relationship between the financial and the real economy: A bibliometric analysis. *International review of economics & finance*, *75*, 55-75.

KAYNAKÇA

Achsani, N. A., Fauzi, A. J.(2010). The Relationship between Inflation and Real Exchange Rate: Comparative Study between ASEAN+3, the EU and North America. European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences, 18, 69- 76.

Adıgüzel, U., Bayat, T., Kayhan, S., Nazlıoğlu, Ş. (2013). Oil Prices and Exchange Rates in Brazil, India and Turkey: Time and Frequency Domain Causality Analysis. Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 1(1), 49- 73.

Aggarwal, R. (1981). Exchange Rates and Stock Prices: A Study of The U.S. Capital Markets Under Floting Exchange Rates. Akron Business and Economic Review, 12(3), 7- 12.

Alacahan, N. D., Akarsu, Y., Kurt, S.(2019). Döviz Kuru ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Panel Nedensellik Analizi. International Journal of Disciplines Economics & Administrative Scienves Studies, 5(10), 20- 26.

Aytekin, İ., Bayrakdar, S., Aksoy, E. (2023). Türkiye'de Döviz Kuru ile Enflasyon Arasındaki Uzun ve Kısa Dönemli İlişkinin İncelenmesi. İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi, 10(1), 87- 112.

Celkan, Ö. S. (2023). Döviz Kuru ve Enflasyon İlişkisi: Türkiye Örneği. Journal of Economics and Financial Researches. 5(1), 19- 37.

Chen, S. S., Chen, H. C. (2007). Oil Prices and Real Exchange Rates. Energy Economics, 29, 390- 404.

Christopoulos, D. K., & León-Ledesma, M. A. (2010). Smooth breaks and non-linear mean reversion: Post-Bretton Woods real exchange rates. *Journal of International Money and Finance, 29*(6), 1076-1093. https://doi.org/10.1016/j.jimonfin.2010.02.003.

Çelik, T., Çelik, B., Barak, D. (2017). Geçiş Ekonomilerinde Reel Döviz Kuru ve Ekonomik Büyüm İlişkisi, 22(3), 877- 890.

Çiftçi, Ö., Akın, F. (2024). Döviz Kurunun Türkiye Diş Ticaretine Etkisi. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 59(2), 920- 943.

Dumrul, C., Göklap, K. H. (2022). Döviz Kuru Oynaklığının İhracata Etkisi: Türkiye Ekonomisi İçin Ekonometrik Bir Analiz. Business and Economics Research Journal, 13(1), 11- 30.

Emikönel, M., Orhan, A. (2023). An Empiric Analysis on the Relationship between Exchange Rates and Inflation in Fragile Five Countries. Journal of Yasar University, 18(70). 237- 251.

Erbaykal, E., Okuyan, H. A. (2007). Hisse Senedi Fiyatları İle Döviz Kuru İlişkisi: Gelişlmekte Olan Ülkeler Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Bankacılık ve Finansal Piyasalar, 1(1), 77- 89.

Ergür, H., & Özek, Y. (2020). Brıcs-T Ülkelerinde Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 343-357.

Hacker, R. S., & Hatemi-J, A. (2006). Tests for causality between integrated variables using asymptotic and bootstrap distributions: theory and application. *Applied Economics, 38*(13), 1489–1500. https://doi.org/10.1080/00036840500405763.

Hatemi-J, A. (2012). Asymmetric causality tests with an application. *Empirical Economics, 43*, 447-456. https://doi.org/10.1007/s00181-011-0484-x.

Ibik, T. (2020). Döviz Kuru ve Petrol Fiyatlar arasındaki İlişki: 1990- 2018. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Nevşehir.

Jakob, B. (2015). The Impact of Exchange Rate Regimes on Economic Growth. Undergraduate Economic Review, 12(1), 1- 23.

Özek, Y., & Ergür, H. O. (2022). Uluslararası Rezervler Döviz Piyasalarındaki Dalgalanmaları Önlemede Yeterli midir?. Uluslararası Ticaret ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(1), 22-27.

Kılıç, E., Naimoğlu, M. (2022). Türkiye'de Döviz Kuru ve BIST 100 İlişkisi: Zamanla Değişen Asimetrik Nedensellik Analizi. KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 24(42), 1-11.

Kızılkaya, F.(2021). Türkiye'de Petrol Fiyatları ve Reel Döviz Kuru İlişkisinin Asimetrik Fourier Nedensellik Analizi ile İncelenmesi. İstanbul İktisat Dergisi, 71(2), 549- 568.

Kofoğlu, İ. H., Alaca, Z. (2024). Türkiye'de Reel Döviz Kuru ile Ekonomik Büyüme İlişkisi. Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 25(2), 515- 544.

Lado, E. P. Z. (2015). Test of Relationship Between Exchange Rate and Inflation in South Sudan: Granger- Causality Approach. Economics, 4(2), 34- 40.

Razzaque, M. A., Bidisha, S. H., Khondker, B. H. (2017). Exchange Rate and Economic Growth: An Empirical Assessment for Bangladesh. Journal of South Asian Development 12(1) 42–64.

Sarı, S. (2021). BİST-100 Endeksi İle Döviz Kuru Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Uygulama. Düzce İktisat Dergisi, 2(2), 122- 137.

Sizer, L.(2023). Türkiye'de Petrol Fiyatları ile Reel Döviz Kuru Arasındaki İlişki: Fourier Adl Eşbütünleşme Analizi. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 7(2), 185- 198.

Şit, M., Alancıoğlu, E. (2019). Türkiye Ekonomisinde Dünya Petrol Fiyatları ve Döviz Kuru İlişkisi: Ampirik Analiz. Harran Üniversitesi İİBF Dergisi, 3(3), 22- 34.

Toda, H. Y., & Yamamoto, T. (1995). Statistical Inference in Vector Autoregressions with Possibly Integrated Processes. *Journal of Econometrics, 66*, 225-250. https://doi.org/10.1016/0304-4076(94)01616-8.

Uçar, İ. H., Alsu, E.(2024). Döviz Kuru Dış Ticaret İlişkisi: Türkiye Örneği. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 24, 78- 93.

Ürkmez, E., Karataş, T. (2017). Borsa İstanbul 100 Endeksi İle Döviz Kurları Arasındaki Dinamik İlişkinin Belirlenmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(45), 393- 409.

Yien, L. C., Abdullah, H., Azam, M. (2017). Granger Causality Analysis Between Inflation, Debt and Exchange Rate: Evidence from Malaysia. International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences, 7(1), 189- 196.

Kaynakça

Akalın, G., ve Kesikoğlu, F. (2007). "Türkiye'de Kayıtdışı Ekonomi ve Büyüme İlişkisi",. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, (5) 2007: 71-87.

Bayat, T. Ö., ve Taş, Ş. (2015). Türkiye'de Döviz Kuru Geçiş Etkisinin Asimetrik. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10 (2), 7-30.

Breitung, J., ve Candelon, B. (2006). Testing For Short-And Long-Run Causality: A Frequency-. *Journal Of Econometrics*, 132(2), 363-378.

Büberkökü, Ö., ve Kızıldere, C. (2022). Küresel Enerji Piyasalarındaki Fiyat Hareketlerinin Türkiyede'ki Enflasyon Dinamikleri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. Ankara.

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yeni Trendler, Platanus yayınevi, s.1-22.

EPDK. (2022). *epdk.gov.tr*. 11 28, 2024 tarihinde Enerji Piyasaları Düzenleme Kurumu: https://www.epdk.gov.tr/detay/icerik/3-0-23/elektrikaylik-sektor-raporla adresinden alındı.

Engle, R., ve Granger, C. (1987). Co-integration and error correction: representation, estimation, and testing. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 251-276.

FRED. (2024). *St. Louis Federal Rezerv Bankası,* . 2024 tarihinde https://fred.stlouisfed. org/series/POILBREUSDM adresinden alındı.

Kibritçioğlu, A. (1999). Türkiye'de Akaryakıt Ürünü Fiyat Artışları ve Enflasyon: Mitler ve Gerçekler. *Yeni Türkiye Dergisi*, sayı 27 .234-244.

Koçak S, B., ve B., A. (2017). Türkiye Ekonomisinde Petrol Fiyatları ve Enflasyon İlişkisi: Ampirik Analiz *Dergi Park*, Cilt: 4 Sayı: 4, 261 - 273.

LeBlanc, M., ve Chinn, M. D. (2004). Do high oil prices presage inflation? The evidence from G-5 countries. *UC Santa Cruz Economics Working*, Paper, 561, 04–04.

Lu, S., Coutts, K.,ve Gudgin, G. (2024). Energy shocks and inflation episodes in the UK. *Energy Economics*, Volume 129, January 2024, 107208 https://doi.org/ 10.1016/j.eneco.2023.107208.

Mork, K. A., ve Hall, R. E. (1980). Energy Prices, Inflation, and Recession, 1974-1975. *The Energy Journal*, Vol. 1, No. 3 (July 1980), pp. 31-63.

Öksüzler, O. ve İpek, E. (2011). Dünya Petrol Fiyatlarındaki Değişimin Büyüme Ve Enflasyon

Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 7, Sayı 14, s.16-

17.

Rafiq, S. (2014). What Do Energy Prices Tell Us About UK Inflation? *Economica*, Cilt 81. Sayı 322., s. 293-310.

Uğurlu, E. (2009). Durağanlık ve Birim Kök Sınamaları. *Ders Notları*, Kitapçık 1, 1-17.

Yılmaz, A., ve Altay, H. (2016). Türkiye'de Enerji Tüketimi İle Enflasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi* , Sayı:49 sayfa. 216-217.

Kaynakça

Akbaş, Y., Zeren, F., & Özekicioğlu, H. (2013). Türkiye'de Parasal Aktarım Mekanizması: Yapısal VAR Analizi. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 14(2), 187-198.

Atgür, M., & Altay, N. O. (2018). Yeni Para Politikası Arayışları Bağlamında Parasal Aktarım Mekanizması Faiz Kanalının İşleyişi: Türkiye Ve Endonezya Ülke Örnekleri. Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 14(3), 601-624.

Bakan, S., & Akçacı, T. (2015). 7. Parasal Aktarim Mekanizmasi: Türkiye Ekonomisi İçin Beklenti Kanalinin Geçerliliği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (44).

Blanchard, Olivie, J. and Quah, Danny (1988). The dynamic effects of aggregate demandand supply disturbances. American Economic Review, 79, 655-73

Büyükakın, Figen., Cengiz, Vedat Ve Armağan Türk (2009), "Parasal Aktarım Mekanizması: Türkiye'de Döviz Kuru Kanalının Var Analizi", Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(1), 171-198.

Büyükakın, F., Cengiz, V. ve Türk, A. (2009). Parasal aktarım mekanizması: Türkiye'de döviz kuru kanalının VAR analizi. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24 (1), 171 – 198.

Cengiz, V. (2009). Parasal aktarım mekanizması işleyişi ve ampirik bulgular. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 33, 225 – 247.

Cambazoğlu, B., & Karaalp, H. S. (2012). Parasal Aktarım Mekanizması Döviz Kuru Kanalı: Türkiye Örneği. Yönetim Ve Ekonomi Dergisi, 19(2), 53-66.

Çiçek, Macide (2005). Türkiye'de Parasal Aktarım Mekanizması: Var (Vektör Otoregresyon) Yaklaşımıyla Analizi. İktisat İşletme Ve Finans Dergisi, 20(233), 82-105.

Dickey, David And Wayne Fuller. (1981). Likelihood Ratio Statistics For Autoregressive Time Series With A Unit Root. Econometrica, 49, Ss:1057-72.

Doğanalp, N. (2022). Parasal Aktarım Mekanizması Kanallarından Faiz Ve Kredi Kanalının Var Yöntemiyle İncelenmesi: Türkiye Örneği. Avrupa Bilim Ve Teknoloji Dergisi, (33), 138-144.

Erdoğan, S. ve Yıldırım, D.Ç. (2008). Türkiye'de Döviz Kuru Kanalının İşleyişi: Var Modeli İle Bir Analiz", İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, No:39, 95-108.

Ergür, H., & Özek, Y. (2020). Brıcs-T Ülkelerinde Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 343-357.

Gündüz, L. (2001). Türkiye'de Parasal Aktarım Mekanizması Ve Banka Kredi Kanalı. İMKB Dergisi, 18, 13-30.

Kasapoğlu, Ö. (2007). Parasal Aktarım Mekanizmaları: Türkiye İçin Uygulama", Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Tcmb, Piyasalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

Örnek, İ. (2009). Türkiye'de parasal aktarım mekanizması kanallarının işleyişi. Maliye Dergisi, 156, 104 – 125.

Özcan, C. C. (2016). Parasal Aktarım Mekanizması Kanalları: Türkiye Üzerine Bir Analiz. Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16(32), 188-213.

Öztürkler, Harun Ve Affan Hakan Çermikli (2007), "Türkiye'de Bir Parasal Aktarım Kanalı Olarak Banka Kredileri", Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 44(514), 57-68.

Phillips, P. C., & Perron, P. (1988). Testing for a unit root in time series regression. Biometrika, 75(2), 335-346.

Saraçoğlu, Bedriye Ve Nezir Köse, (1999), "Vektör Otoregresyon Yaklaşımı İle Enflasyonla Mücadelede Politika Seçimi: Türkiye Örneği 1980-1996", İktisat İsletme Ve Finans, 14 (159), 12- 27.

Sever, H. (2019). Türkiye'de parasal aktarım mekanizması; 1994 – 2017 dönemi. Sakarya İktisat Dergisi, 7 (2), 44 – 68.

Türkmen, E., & Arıcan, E. (2021). Parasal Aktarım Mekanizması Olarak Kredi Kanalının Türkiye'de Ekonomik Büyümeye Etkisi. Finansal Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi, 13(24), 245-271.

Uğur, A., Sancar, C., & Atay Polat, M. (2016). Türkiye'de Parasal Aktarım Mekanizması Kanallarının İşleyişine İlişkin Ampirik Bulgular:(1998-2015). International Journal of Eurasia Social Sciences/ Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 7(22).

Yalçın, E., & Gürel, S. P. (2020). Küresel Kriz Sonrası Türkiye'de Parasal Aktarım Mekanizmasının Etkinliği. Journal Of Yasar University.

Yiğitbaş, Ş. B. (2013). Parasal Aktarım Mekanizması: Türkiye'de Banka Kredi Kanalı. Bankacılar Dergisi, 85, 71-80.

Yurtkur, A. K., & Yalçın, E. E. (2020). Türkiye Açısından Parasal Aktarım Mekanizması Kanallarının SVAR Analizi. Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 16(4), 745-761.

KAYNAKÇA

Aghion, P., & Howitt, P. (1992). A model of growth through creative destruction. *Econometrica*, 60(2), 323-351.

Ahmed, E. M., & Ridzuan, R. (2013). The impact of ICT on east asian economic growth: panel estimation approach. *Journal of the Knowledge Economy*, 4, 540-555.

Coşkun, K., Çelik, S. & Künç, S. (2023). Frekans Alanında ve Asimetrik Nedensellik Yöntemiyle Enflasyon - Turizm Gelirleri İlişkisinin İncelenmesi. *Premium e-Journal of Social Science (PEJOSS)*, *7*(29), 364-372.

Çelik, S., Ünlü, A. & Künç, S. (2022). Teknolojik gelişme ve ekonomik büyüme ilişkisinin incelenmesi: Türkiye üzerine ampirik bir uygulama, Şerife Merve Koşaroğlu (Ed.), İktisadi Büyüme Üzerine Yazılar (s.83-103). Orion Akademi, Ankara.

Dahlman C, Mealy S, & Wermelinger M. (2016). Harnessing the digital economy for developing countries. OECD Development Centre Working Papers, No. 334, OECD Publishing, Paris (2016)

Dewan, S., & Kraemer, K. L. (2000). Information technology and productivity: Evidence from country-level data. *Management Science*, 46(4), 548-562.

Gomes, S., Lopes, J. M., & Ferreira, L. (2022). The impact of the digital economy on economic growth: The case of OECD countries. *RAM. Revista de Administração* Mackenzie, 23.

Grossman, G. M., & Helpman, E. (1989). Product development and international trade. *The Journal of Political Economy*, 97(6), 1261-1283.

Grossman, G. M., & Helpman, E. (1990). Comparative advantage and long run growth. The *American Economic Review*, 80(4), 796-815.

Habibi, F., & Zabardast, M. A. (2020). Digitalization, education and economic growth: A comparative analysis of middle east and OECD countries. *Technology in Society*, 63, 101370.

Hussaini, N. (2020). Economic growth and higher education in south asian countries: Evidence from econometrics. *International Journal of Higher Education*, *9*(2), 118-125.

Jacobsen, K. F. L. (2003). Telecommunications-a means to economic growth in developing countries? *CMI Report*, 2003(13).

Kutlutürk, M.,M., & Tutgun, S. (2018). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi: Türkiye örneği, Yönetim ve Siyaset Değerlendirmeleri içinde (s.331-351), Nobel Bilimsel Eserler, 1. Baskı, Ankara.

Kuznets, S. (1973). Modern economic growth: Findings and reflections. *The American Economic Review*, 63(3), 247-258.

Lee, H. G., Lee, S. C., Kim, H. Y., & Lee, R. H. (2003). Is the internet making retail transactions more efficient? Comparison of online and offline CD retail markets. *Electronic Commerce Research and Applications*, 2, 266-277.

Lucas Jr, R. E. (1988). On the mechanics of economic development. *Journal of Monetary Economics*, 22(1), 3-42.

McCraw, T. (2006). Schumpeter's business cycles as business history. *Business History Review*, 80, 231-261.

Mura, P. O., & Donath, L. E. (2023). Digitalisation and economic growth in the European Union. *Electronics*, 12(7), 1718.

Ricardo, D. (2008). Siyasal iktisadın ve vergilendirmenin ilkeleri, (Çev.) B. ZEREN, T. İş Bankası Kültür Yayınları, Birinci Basım, İstanbul.

Rivera-Batiz, L. A., & Romer, P. M. (1991). Economic integration and endogenous growth. *The Quarterly Journal of Economics*, 106(2), 531-555.

Romer, P. M. (1986). Increasing returns and long-run growth. *Journal of Political Economy*, 94(5), 1002-1037.

Schumpeter, J.A. (1942). Capitalism, socialism and democracy. New York: Harper.

Seo, H. J., Lee, Y. S., & Oh, J. H. (2009). Does ICT investment widen the growth gap?. *Telecommunications Policy*, 33(8), 422-431.

Smith, A. (1985). Ulusların zenginliği, (Çev.) Yunus, A. & Bakırcı, M., Alan Yayıncılık, İstanbul.

Solow, R. M. (1956). A Contribution to the theory of economic growth. *The Quarterly Journal of Economics*, 70(1), 65-94.

Tew, J. H., Lee, K. J. X., Lau, H. C., Hoh, Y. C., & Woon, S. P. (2017). Linkage between the role of knowledge and economic growth: A panel data analysis (Doctoral dissertation, UTAR).

Yilanci, V., & Pata, U. K. (2020). Investigating the EKC hypothesis for china: The role of economic complexity on ecological footprint. *Environmental Science and Pollution Research*, 27(26), 32683-32694.

Yilanci, V., Bozoklu, S., & Gorus, M. S. (2020). Are BRICS countries pollution havens? Evidence from a bootstrap ARDL bounds testing approach with a Fourier function. *Sustainable Cities and Society*, 55, 102035, 1-12.

Zahonogo, P. (2016). Trade and economic growth in developing countries: Evidence from Sub-Saharan Africa. *Journal of African Trade*, *3*(1-2), 41-56.

Kaynakça

Abasız T. Akbarelıeve M. Bulut B. (2024). Dynamics of the Relationship between Inflation and Interest Rates: Testing For the Fisher Hypothesis with Structural Break(S) and Parameter Stability. *Journal of Economics*, Finance and Management Studies, 7(1), 540–550. 10.47191/jefms/v7-i1-56

Ahmad, S. (2010), "The long-run Fisher effect in developing economies", Studies in Economics and Finance, Vol. 27 No. 4, pp. 268-275. https://doi.org/10.1108/10867371011085129

Bahmani-Oskooee M, Li JP, Chang T. (2016) Revisiting Fisher Equation in BRICS Countries. J Glob Econ 4: 210. doi: 10.4172/2375-4389.1000210

Bosupeng, M. (2016). On the Fisher Effect: A Review. Available online: https://mpra.ub.uni-muenchen.de/77916/1/MPRA_paper_ 77916.pdf (accessed on 1 September 2024)

Bayat, T., Kayhan, S., & Tasar, I. (2018). Re-Visiting Fisher Effect for Fragile Five Economies. *Journal of Central Banking Theory and Practice, 7*, 203 - 218.

Ergür, H., & Özek, Y. (2020). Brıcs-T Ülkelerinde Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1), 343-357.

Gedik, A. (2021). Enflasyon ve Faiz Oranı İlişkisi: Fisher Hipotezinin Türkiye İçin Geçerliliği. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (27), 615-624.

Hatemi-J, A. (2009). The international Fisher effect: theory and application. Investment Management and Financial Innovations, (6, Iss. 1), 117-121.

Fisher, I. (1930), The Theory of Interest, Macmillan, New York

Küçükaksoy, İ., Akalın, G. (2017). Fisher Hipotezi'nin Panel Veri Analizi ile Test Edilmesi: OECD Ülkeleri Uygulaması. Hacettepe University Faculty of Economics and Administrative Sciences Journal, 35(1), 19–40. https://doi.org/10.17065/huniibf.303303

Lee, K. (2007). An Empirical Study of the Fisher Effect and the Dynamic Relation Between Nominal Interest Rate and Inflation in Singapore, MPRA Paper No. 12383, https://mpra.ub.uni-muenchen.de/12383/1/MPRA_paper_12383.pdf

Levin, A., Lin, C. ve Chu, C.J. (2002). "Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties" Journal of Econometrics 108 (2002) s.1-24.

Mitchell-Innes, H. (2007). Inflation Targeting and the Fisher Effect in South Africa: An Empirical Investigation. South African Journal of Economics, 75 (4), 693-707.

Özek, Y. (2020). BRICS ülkelerinde faiz oranı yakınsaması: Ampirik bir değerlendirme. Academic Knowledge, 3(1), 20-33.

Özer, M.O. (2019). Türkiye'de Fisher Hipotezinin Fourier Yaklaşımı ile İncelenmesi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 21/3 (2019) 856-878.

Özbek, S. (2020). Fisher Etkisi: Yükselen Piyasa Ekonomileri Üzerine Bir Uygulama. International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences, 3(4), 240-251.

Suryavansh, S. (2023). A study of Fisher Efect in India. Volume 58, pages 485–503, (2023)

Sathye, M., Sharma, D., & Liu, S. (2009). The Fisher Effect in an Emerging Economy: The Case of India. *International Business Research, 1(2)*, 99-104.

Kaynakça

Algan, N., & Gencer, A. G. S. (2011). Türkiye'de Para Talebi Fonksiyonunun Modellenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *20*(1), 195-211.

Blanchard, Olivie, J. And Quah, Danny (1988). The Dynamic Effects Of Aggregate Demandand Supply Disturbances. *American Economic Review*, 79, 655-73

Çatık, A. N. (2007), "Yapısal Kırılma Altında Para Talebinin İstikrarı: Türkiye Örneği", İktisat İşletme Ve Finans, 22(251), 103-113.

Dekle, R. Ve M. Pradhan (1999), "Financial Liberalization And Money Demand İn Asean Countries", International Journal Of Finance And Economics, 4(3), 205-215.

Dickey, David And Wayne Fuller. (1979). Distribution Of The Estimators For Autoregressive Time Series With A Unit Root, Journal Of The American Statistical Association, 74, Ss:427- 431.

Dickey, David And Wayne Fuller. (1981). "Likelihood Ratio Statistics For Autoregressive Time Series With A Unit Root" Econometrica, 49, Ss:1057-72.

Ergür, H., & Özek, Y. (2020). Brıcs-T Ülkelerinde Finansal Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(1), 343-357.

Ericsson, R. N.,(1998), "Empirical Modeling Of Money Demand", Empirical Economics, 23:295-315

Ewing, B.T., Payne J.E., (1999), "Lon-Run Money Demand İn Chile", Journal Of Economic Development, 24:2, P.177-190

Güneş, Sevcan, Sinem Pınar Gürel, Birgül Canbazoğlu (2013), "Dış Ticaret Hadleri, Dünya Petrol Fiyatları Ve Döviz Kuru İlişkisi, Yapısal Var Analizi: Türkiye Örneği", Uluslar Arası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 9(20).

Kumar, S. Ve D.J. Webber (2010), "Australasian Money Demand Stability:Application Of Structural Break Tests", Mpra Paper No. 27569.

Mackinnon, James. 1996. Numerical Distribution Functions For Unit Root And Cointegration Tests, Journal Of Applied Econometrics, 11, Ss:601–618.

Poole, W. (1970), "The Optimal Choice Of Monetary Policy İnstruments İn A Simple Macro Model", Quarterly Journal Of Economics, 84, 197-216.

Pradhan, B.K., Subramanian, A.,(2003), "On The Stability Of Demand For Money İn A Developing Economy: Some Empirical Issues", Journal Of Development Economics, Vol:72, P.335-351.

Özcan, B., & Arı, A., (2013). Para Talebinin Belirleyenleri Ve İstikrarı Üzerine Bir Uygulama: Türkiye Örneği. *Yönetim Ve Ekonomi Dergisi*, *20*(2), 105-120.

Özgür Ö., Hepsağ A. (2022). Doğrusal Ve Doğrusal Olmayan Birim Kök Testlerinin Gecikme Uzunluğuna Olan Duyarlılığı. İstatistik Araştırma Dergisi, 12 (1), 1-15.

Yılancı, V. (2012), "Türkiye'de Para Talebi İstikrarlılığının Testi: Kayan Pencerelerde Sınır Testi Yaklaşımı", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33, 67-74.

İSTATİSTİKTE GÜNCEL KONULAR I

EDİTÖR
PROF. DR. ÖZLEM ALPU

EĞİTİM
yayınevi

İSTATİSTİKTE GÜNCEL KONULAR I

Editör: Prof. Dr. Özlem ALPU

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-61-6
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
İSTATİSTİKTE GÜNCEL KONULAR I
Editör: Prof. Dr. Özlem ALPU
VI+145 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-61-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Lee, Y.H., (2019). Strengths and Limitations of Meta-Analysis. *The Korean Journal of Medicine*, 94(5), 391-395. https://doi.org/10.3904/kjm.2019.94.5.391

Rücker, G., Schwarzer, G., Carpenter, J. R., & Schumacher, M., (2008). Undue Reliance on *I*2 in Assessing Heterogeneity May Mislead. BMC Medical Research Methodology, 8, 79. https://doi.org/10.1186/1471-2288-8-79

Higgins, J.P.T., & Thompson, S.G., (2002). Quantifying heterogeneity in a meta analysis. Statistics in Medicine, 21 (11), 1539-1558. https://doi.org/10.1002/sim.1186

Mittlböck, M., & Heinzl, H., (2006). A simulation study comparing properties of heterojenity measures in meta analyses. Statistics in Medicine, 25(24), 4321-4333. https://doi.org/10.1002/sim.2692

Bouzas, J.C., Takkouche, B., Cadarso-Suarez, C., & Spiegelman, D., (2001). HEpiMA: software for the identification of heterogeneity in meta-analysis. Computer Methods and Programs in Biomedicine, 64(2), 101-107. https://doi.org/10.1016/S0169-2607(00)00087-0

Baujat, B., Mah, C., Pignon, J., & Hill, C., (2002). A graphical method for exploring heterogeneity in meta-analyses: applicationto a meta-analysis of 65 trials. Statistics in Medicine, 21(18), 2641–2652. https://doi.org/10.1002/sim.1221

Baker, W. L. C., Michael, W. C., Cappelleri, J. C., Kluger, J., Coleman, C. I., (2009). From the Health Outcomes, Policy, and Economics (HOPE) Collaborative Group. Understanding heterogeneity in meta-analysis: the role of meta-regression. *International Journal of Clinical Practice*, 63, 10, 1426–1434. https://doi.org/10.1111/j.1742-1241.2009.02168.x

Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., & Rothstein, H. R., (2009). Introduction to Meta Analysis. United Kingdom, A John Wiley and Sons, Ltd., Publication.

Crippa, A., Khudyakov, P., Wang, M., Orsinia, N., & Spiegelman, D., (2016). A new measure of between-studies heterogeneity in meta-analysis. *Statistics in Medicine*, 35(21), 3661-3675. https://doi.org/10.1002/sim.6980

Crippa, A., (2016). A new measure of between-studies heterogeneity in meta-analysis. XXVIIIth International Biometric Conference.

Dettori, J.R., Norvell, D.C., & Chapman, J.R., (2021). Seeing the Forest by Looking at the Trees: How to Interpret a Meta-Analysis Forest Plot. *Global Spine Journal*, 11(4), 614-616. https://doi.org/10.1177/21925682211003889

Tran, Q. H., (2016). How to read a forest plot? Cochrane UK. Erişim adresi: https://uk.cochrane.org/news/how-read-forest-plot

Arezzo, A., Passera, R., Ferri, V., Gonella F., Cirocchi, R. & Morino, M., (2015). Laparoscopic right colectomy reduces short-term mortality and morbidity. Results of a systematic review and meta-analysis. *International Journal of Colorectal Disease*, 30(11), 1457-1472. Erişim adresi: https://link.springer.com/article/10.1007/s00384-015-2304-9

Galbraith, R. F., (1988a). Graphical display of estimates having differing standard errors. *Technometrics, 30*(3), 271–281.

Galbraith, R. F., (1988b). A note on graphical presentation of estimated odds ratios from several clinical trials. *Statistics in Medicine, 7*(8), 889–894.

Galbraith, R.F., (1994). Some Applications of Radial Plots. *Journal of the American Statistical Association*, 89(428), 1232-1242. https://doi.org/10.2307/2290987

Song, F., (1999). Exploring Heterogeneity in Meta-Analysis: Is the L'Abbé Plot Useful? *Journal of Clinical Epidemiology*, 52(8), 725–730. https://doi.org/10.1016/S0895-4356(99)00066-9

Kossmeier, M., Tran, U.S., & Voracek, M., (2020). Charting the landscape of graphical displays for meta-analysis and systematic reviews: a comprehensive review, taxonomy, and feature analysis. *BMC Medical Research Methodology*, 20, 26. https://doi.org/10.1186/s12874-020-0911-9

Sterne, J.A.C., (2011). Recommendations for examining and interpreting funnel plot asymmetry in meta-analyses of randomised controlled trials. *BMJ*, 343. https://doi.org/10.1136/bmj.d4002

Hoffman, J.I.E., (2019). *Basic Biostatistics for Medical and Biomedical Practitioners* Cambridge: Academic press. Erişim adresi: https://www.sciencedirect.com/book/9780128170847/basic-biostatistics-for-medical-and-biomedical-practitioners

Higgins, J.P.T., Thomas, J., Chandler, J., Cumpston, M., Li, T., Page, M.J. & Welch, V.A. (Ed.) (2023). *Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions version 6.4* (updated August 2023). Cochrane. Erişim: www.training.cochrane.org/handbook

KAYNAKÇA

Alqallaf, F. A., Konis, K. P., Martin, R. D., ve Zamar, R. H., (2002). Scalable robust covariance and correlation estimates for data mining. In Proceedings of the eighth ACM SIGKDD I*nternational Conference on Knowledge Discovery and Data Mining,* KDD '02, (pp. 14–23).

Alqallaf, F., (2003). A New Contamination Model for Robust Estimation with Large High-Dimensional Data Sets. PhD thesis, University of British Columbia.

Alqallaf, F., Van Aelst, S., Yohai, V. J., ve Zamar, R. H., (2009). Propagation of outliers in multivariate data. Ann Statist, 37 (1), 311–331.

Agostinelli, C., Leung, A., Yohai, V. J., ve Zamar, R. H., (2015). Robust estimation of multivariate location and scatter in the presence of cellwise and casewise contamination. Test, 24 (3), 441–461.

Avagyan V., Mei, X., (2022). Precision matrix estimation under data contamination with an application to minimum variance portfolio selection, *Communications in Statistics - Simulation and Computation*, 51:4, 1381-1400.

Barnett, V. ve Lewis, T., (1994). *Outliers in Statistical Data*. John Wiley.

Candès, E.J., Li, X., Ma, Y., Wright, J., (2011). Robust principal component analysis. *Journal of the ACM*, 58 (3), 1–37.

Croux, C., Filzmoser, P., Pison, G., Rousseeuw, P.J., (2003). Fitting multiplicative models by robust alternating regressions. *Statistics and Computing*, 13, 23–36.

Croux, C., ve Ollerer, V., (2015). Comments on: Robust estimation of multivariate location and scatter in the presence of cellwise and casewise contamination. Test, 24 (3), 462–466. 37, 38

Danilov, M., (2010). Robust estimation of multivariate scatter in non-affine equivariant scenarios Ph.d. thesis. University of British Columbia

Danilov, M., Yohai, V. J., ve Zamar, R. H., (2012). Robust estimation of multivariate location and scatter in the presence of missing data. *J Amer Statist Assoc*, 107, 1178–1186.

Davies, P., (1987). Asymptotic behaviour of S-estimators of multivariate location parameters and dispersion matrices. *Ann Statist*, 15, 1269–1292.

Debruyne, M., S. Höppner, S., Serneels, S., ve Verdonck T., (2019). Outlyingness: Which variables contribute most, *Statistics and Computing* 29, 707–723.

De la Torre, F., Black, M.J., (2001). Robust principal components analysis for computer vision. In: Proceedings of international conference on computer vision. http://citeseer.ist.psu.edu/torre01robust.html

Donoho, D. L., (1982). Breakdown Properties of Multivariate Location Estimators. PhD thesis, Harvard University.

Filzmoser, P., Höppner, S., Ortner, I., Serneels, S., ve Verdonck T., (2020). Cellwise robust M regression. *Computational Statistics and Data Analysis* 147, 106944.

Gervini, D., Yohai, V.J., (2002). A class of robust and fully efficient regression estimators. *The Annals of Statistics* 30 (2), 583–616.

Grubbs, F., (1969). Procedures for detecting outlying observations in samples. *Technometrics*, 11, 1-21.

Hampel, F.R., Ronchetti, E.M., Rousseeuw, P., Stahel, W.A., (1986). *Robust Statistics: the Approach based on Influence Functions*. Wiley-Interscience, New York.

Hawkins, D., (1980). *Identification of Outliers*. Chapman and Hall, Kluwer Academic Publishers, Boston.

Huber, P. J., (1964). Robust estimation of a location parameter. *Ann. Math. Statist*. 35, 73–101.

Leung, A., (2016). Robust Estimation and inference under cellwise and casewise contamination. PhD thesis, University of British Columbia.

Liu, L., Hawkins, D.M., Ghosh, S., Young, S.S., (2003). Robust singular value decomposition analysis of microarray data. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA* 100, 13167–13172. http://dx.doi.org/10.1073/pnas.1733249100

Loh, P-L., Tan, X.L., (2018). High-dimensional robust precision matrix estimation: Cellwise corruption under ε-contamination. *Electronic Journal of Statistics*, 12, 1429–1467 ISSN: 1935-7524. https://doi.org/10.1214/18-EJS1427

Machkour, J., Muma, M., Alt, B., Zoubir, A.M., (2020). A robust adaptive Lasso estimator for the independent contamination model. *Signal Processing*, 174. https://doi.org/10.1016/j.sigpro.2020.107608

Maronna R.A., Yohai V.J., (2008). Robust lower-rank approximation of data matrices with element-wise contamination. *Technometrics*, 50:295–304

Maronna, R.A., Martin, R.D., Yohai, V.J., Salibián-Barrera, M., (2019). *Robust statistics: Theory and methods (with R)*. John Wiley & Sons.

Maronna, R.A., (2015). Comments on: Robust estimation of multivariate location and scatter in the presence of cellwise and casewise contamination. *Test*, 24:471–472

Öllerer, V., Alfons, A., Croux, C., (2016). The shooting S-estimator for robust regression. *Computational Statistics* 31, 829–844.

Raymaekers, J., Rousseeuw, P., (2021a). Handling cellwise outliers by sparse regression and robust covariance. *Journal of Data Science, Statistics, and Visualisation*, 1 (3). doi:10.52933/jdssv.v1i3.18.

Raymaekers, J., Rousseeuw, P.J., (2021b). Fast robust correlation for high-dimensional data. *Technometrics*, 63, 184–198. doi:10.1080/00401706.2019.1677270.

Raymaekers, J., Rousseeuw, P., (2023). cellwise: Analyzing data with cellwise outliers. R package. https://CRAN.R-project.org/package=cellWise

Raymaekers, J., Rousseeuw, P.J., (2024a). The cellwise minimum covariance determinant estimator. *Journal of the American Statistical Association*, doi:10.1080/01621459.2023.2267777

Raymaekers, J., ve Rousseeuw, P. J., (2024b). Challenges of cellwise outliers. *Econometrics and Statistics.* In Press https://doi.org/10.1016/j.ecosta.2024.02.002

Rousseeuw, P.J., Leroy, A.M., (1987). *Robust Regression and Outlier Detection*. John Wiley & Sons.

Rousseeuw, P.J., Croux, C., (1993). Alternatives to the median absolute deviation. *Journal of the American Statistical Association*, 88, 1273–1283.

Rousseeuw, P. J., ve Van den Bossche, W., (2015). Comments on: Robust estimation of multivariate location and scatter in the presence of cellwise and casewise contamination. *Test*, 24 (3), 473–477.

Rousseeuw, P. J., (1985). *Multivariate estimation with high breakdown point*. In W. Grossmann, G. Pflug, I. Vincze, & W. Wertz (Eds.), Mathematical statistics and applications, volume B (pp. 256–272). Dordrecht: Reidel Publishing Company.

Rousseeuw, P. J. ve Van den Bossche, W., (2018). Detecting deviating data cells. *Technometrics*, 60, 135–145. URL: https://doi.org/10.1080/00401706.2017.1340909.

Saraceno, G., Agostinelli, C., (2021). Robust multivariate estimation based on statistical depth filters. *Tes*t, 1–25.

Saraceno, G., Alqallaf, F., & Agostinelli, C., (2021). A robust seemingly unrelated regressions for row-wise and cell-wise contamination. arXiv:2107.00975.

Stahel, W. A., (1981). Breakdown of covariance estimators. Technical Report 31, Fachgruppe f¨ur Statistik, ETH Z¨urich, Switzerland.

Tarr, G., Müller, S., Weber, N., (2016). Robust estimation of precision matrices under cellwise contamination. *Computational Statistics & Data Analysis*, 93, 404–420.

Tatsuoka, K. S., ve Tyler, D. E., (2000). On the uniqueness of S-functionals and M-functionals under nonelliptical distributions. *Ann Statist*, 28, 1219–1243.

Toka, O., Çetin, M., ve Arslan, O., (2021). Robust regression estimation and variable selection when cellwise and casewise outliers are present. *Hacettepe Journal of Mathematics and Statistics*, 50(1), 289-303. https://doi.org/10.15672/hujms.

Tukey, J. W., (1962). The future of data analysis. *Ann. Math. Statist*, 33, 1–67.

Van Aelst, S., Vandervieren, E., Willems, G., (2011). Stahel-Donoho estimators with cellwise weights. *Journal of Statistical Computation and Simulation*, 81,1–27.

Werner, T., (2023). Trimming stability selection increases variable selection robustness, *Machine Learning*, 112:4995–5055 https://doi.org/10.1007/s10994-023-06384-z

Zaccaria G., Garcia-Escudero L.A., Greselin F., Mayo-İscar A., (2024). Cellwise outlier detection in heterogeneous populations. https://arxiv.org/html/2409.07881v1

KAYNAKÇA

Abrate, G.I. & Ferraris, M., (2010). The Environmental Kuznets Curve in the Municipal Solid Waste Sector, *Hermes*, *1,* 1-28. https://www.studocu.com/in/document/indian-institute-of-technology-roorkee/masters-of-arts/abrate-g-ferraris-m-2010-the-environmental-kuznets-curve-in-the-municipal-solid-waste-sector-hermes-working-paper-1/8352699

Askeroğlu, E., (2022). *Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Eşanlı Panel Veri Modelleri ile İncelenmesi"*, (Yayın No. 760393) [Yüksek Lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi] Yüksek Öğretim Kurumu Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Baalbaki, R. & Marrouch, W., (2020). Is There a Garbage Kuznets Curve? Evidence from OECD Countries, *Economics Bulletin, 40(2)*, 1049-1055. http://www.accessecon.com/Pubs/EB/2020/Volume40/EB-20-V40-I2-P89.pdf (application/pdf)

Baltagi H. & Liu L., (2009), Spatial Lag Test With Equal Weights, Economics Letters, 104, 81-82. DOI:10.1016/j.econlet.2009.04.008

Boubellouta B. & Brandt K. S., (2020). Testing the Environmental Kuznets Curve Hypothesis For E-Waste in The EU28+2 Countries, *Journal of Cleaner Production, 277*, 123371. DOI:10.1016/j.jclepro.2020.123371

BSTB, (2014). Ulusal Geri Dönüşüm Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2014-2017, *Bilim ve Sanayi, Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü*, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/12/20141230M1-12-1.pdf. Erişim tarihi:20/03/2023.

Callan, S. & Thomas, J., (1997). The Impact of State and Local Policies on The Recycling Effort, g*East Econ J*, *23(4)*, 411-23. https://www.jstor.org/stable/40325801

Destek, M., Ulucak, R. & Doğan, E., (2018). Analyzing the Environmental Kuznets Curve for the EU countries: The role of ecological footprint, *Environmental Science and Pollution Research, 25*, 29387-29396. https://link.springer.com/article/10.1007/s11356-018-2911-4.

Ercolano, S., Ghinoi, S., Gaeta, G. L. & Silvestri, F., (2018), Kuznets Curve in Municipal Solid WASTE Production: An Empirical Analysis Based On Municipal-Level Panel Data From The Lombardy Region (Italy), *Ecological Indicators, 93*, 397-403. DOI:10.1016/j.ecolind.2018.05.021

Grossman, M. & Kruger, B., (1995). Economic Growth and the Environment, *The Quarterly Journal of Economics*, *110(2)*, 353-377. http://hdl.handle.net/10.2307/2118443

Gnonlonfin, A., Kocoglu, Y. & Peridy, N., (2017). Municipal Solid Waste and Development: The Environmental Kuznets Curve Evidence for Mediterranean Countries, *Region et Developement, 45*, 113-130. https://l24.im/ndNCSz

Gui S., Zhao, L. & Zhang, Z., (2019). Does Municipal Solid Waste Generation İn China Support The Environmental Kuznets Curve? New *Evidence From Spatial Linkage Analysis, Waste Manag*, *84,* 310-319. DOI: 10.1016/j.wasman.2018.12.006

Gündoğdu, S. & Walker T., (2021). Why Turkey Should Not Import Plastic Waste Pollution From Developed Countries? *Marine Pollution Bulletin ,171*, 112772, 1-14. DOI: 10.1016/j.marpolbul.2021.112772

Ichinose, D., Yamamoto, M. & Yoshida, Y., (2011). Reexamining The Waste-Income Relationship. National Institute for Policy Studies, Tokyo, *Japan GRIPS Discussion Paper*, No: 10-31. https://www.grips.ac.jp/r-center/wp-content/uploads/10-31.pdf

Kinneman, T.C. & Fullerton, D., (2000). Garbage and Recyling with Endogenous Local Policy. Journal of Urban Econ. 48(3), 419-442). https://doi.org/10.1006/juec.2000.2174.

Kinneman, T. C., (2005). Why Do Municipalities Recycling with Endogenous Local Policy, *J. Urban Econ.*, 5(1), 1-23. DOI:10.2202/1538-0653.1294

Kuznets, S., (1995). Economic Growth and Income Inequality, *The American Economic Review, 45(1),* 1-28. https://assets.aeaweb.org/asset-server/files/9438.pdf.

Mazzanti, M., Montini,A. & Zoboli, R., (2008). Municipal Waste Generation and Socioeconomic DriversEvidence From Comparing Northern and Southern Italy, *The Journal of Environment & Development*, 17(1), 51-69. DOI:10.1177/1070496507312575.

Romano, G., Rapposelli, A. & Marrucci, L., (2019). Improving Waste Production and Recycling Through Zero-Waste Strategy and Privatization: An Empirical Investigation. *Resour. Conserv. Recycl.,* 146, 256–263. DOI:10.1016/j.resconrec.2019.03.030

Soukiazis, E. & Proença E., (2020). The Determinants of Waste Generation And Recycling Performance Across The Portuguese Municipalities – A Simultaneous Equation Approach, *Waste Management, 114*, 321-330. DOI: 10.1016/j.wasman.2020.06.039

Şükrüoğlu, D., (2018). "Uygulamalı Panel Veri Ekonomerisi", içinde: *Stata ile Panel Veri Modelleri,* (Editör: Selahattin Güriş), DER yayınları. s. *171.*

Tatoğlu, Y. F. & İçen, H., (2019). Çevresel Kuznets Eğrisinin Çok Boyutlu Panel Veri Modelleri ile Analizi, *Anadolu İktisat ve İşletme Dergisi, 3(1)*, 26-38. https://dergipark.org.tr/tr/pub/anadoluiid/issue/44361/541320

Tatoğlu, Y. F., (2020). "*İleri Panel Veri Analizi"* (4. Baskı). Beta Basım. ISBN: 978-605-242-594-7. ss.173-205.

Timo, M. (2010) Dynamic Simultaneous Equations and Panel Data: Small Sample Properties and Regional Factor Demand Modelling for Policy Analysis, Beiträge zur Jahrestagung des Vereins für Socialpolitik 2010: Ökonomie der Familie - Session: Panel Data Models, No. C15-V4.

Valenzuela-Levi N., (2019). Factors İnfluencing Municipal Recycling in The Global South: The Case of Chile, *Resources Conservation and Recycling, 150*, 1-10. DOI:10.1016/j.resconrec.2019.104441

Zellner, A. & Theil, A., (1962). Three-Stage Least Squares: Simultaneous Estimation of Simultaneous Equations, *Econometrica,* 30(1), 54-78. https://doi.org/10.2307/1911287.

KAYNAKÇA

Ahmad, S., Ahmad, F., Sharaf, M., (2021), Supplier selection problem with type-2 fuzzy parameters: a neutrosophic optimization approach, *International Journal of Fuzzy Systems*, 23, 3, 755-775.

Atanassov, KT., Intuitionistic fuzzy sets, *Fuzzy Sets and Systems*, 20, 1, pp 87-96 (1986) https://doi.org/10.1016/S0165-0114(86)80034-3.

Babbar, C., Âmin, S.H., (2018), A multi-objective mathematical model ıntegrating environmental concerns for supplier selection and order allocation based on fuzzy qfd in beverages ındustry, *Expert Systems With Applications*, 92, 27-38.

Basset, M.A., Mohamed, M., (2018), The role of single valued neutrosophic sets and rough sets in smart city: ımperfect and ıncomplete ınformation systems, *Measurement*, 124, 47-55.

Boltürk, E., (2019), Decision making based on intuitionistic fuzzy sets and neutrosophic sets, Istanbul Technical University Graduate School Of Science Engineering and Technology, Ph.D. Thesis, p.126.

Broumi, S., Ye, J., Smarandache, F., (2015), An extended topsis method for multiple attribute decision making based on interval neutrosophic uncertain linguistic variables, *Neutrosophic Sets and Systems*, 8, 22-31.

Das, S., Roy, B.K., Kar, M.B., Kar, S., Pamucar, D., (2020), Neutrosophic fuzzy set and its application in decision making, *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 11, 5017-5029.

Elhassouny, A; Soufiane, I, and Smarandache. F. (2019). Machine learning in neutrosophic environment: A survey. *Neutrosophic Sets and Systems* 28, 1. https://digitalrepository.unm.edu/nss_journal/vol28/iss1/7

Ju, W, (2011). Novel application of neutrosophic logic in classifiers evaluated under region-based image categorization system, All Graduate Theses and Dissertations. 887. https://digitalcommons.usu.edu/etd/887

Kılıç, M., (2015). Yatırım projelerinin değerlendirilmesinde bulanık tabanlı bir yaklaşım, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Marasini, D., Quatto, P., Ripamonti, E., (2016), Intuitionistic fuzzy sets in questionnaire analysis, *Qual Quant*, 50, 767-790.

Majumdar, P., (2017), On new measures of uncertainty for neutrosophic sets, *Neutrosophic Sets and Systems*, 17, 50-57.

Radhika, C., Parvathi, R., (2016), Intuitionistic fuzzification functions, *Global Journal of Pure and Applied Mathematics*, 12, 2, 1211-1227.

Rivieccio, U. (2008). "Neutrosophic logics: Prospects and problems. *Fuzzy sets and Systems* 159.14: 1860-1868.

Smarandache F., (1999). *A unifying field in logics: Neutrosophic logic*.

Smarandache, F., Broumi, S., Singh, P.K., Liu, C., Rao, V.V. vd., (2019). Introduction to neutrosophy and neutrosophic environment, *Neutrosophic Set in Medical Image Analysis*, 3-29.

Van, L.H., Yu, V.F., Dat, L.Q., Dung, C.C., Chou, S. vd., (2018). New integrated quality function deployment approach based on interval neutrosophic set for green supplier evaluation and selection, *Sustainability*, 10, 3:838.

Wang, H., Smarandache, F., Zhang, Y. & Sunderraman, R. (2010). Single valued neutrosophic sets. *Multispace & Multistructure*, (4), 410-413.

Keskenler M.F. ve Keskenler E.F., (2017). Bulanık mantığın tarihi gelişimi, *Takvim-i Vekayi*, 5(1):1-10.

Zhang, M, (2010). Novel approaches to ımage segmentation based on neutrosophic logic. All Graduate Theses and Dissertations. 795. https://digitalcommons.usu.edu/etd/795

Zadeh, L.A., (1965). Fuzzy sets, *Information and Control*, 8, 338-353.

Zhang, H., Wang, J., Chen, X., (2015). An outranking approach for multi-criteria decision-making problems with ınterval-valued neutrosophic sets, *Neural Computing And Applications*, doi: 10.1007/s00521-015-1882-3.

KAYNAKÇA

Cattell, R. B., Eber, H. W., & Tatsuoka, M. M. (1970). *Handbook for the Sixteen Personality Factor Questionnaire (16PF)*. Champaign, IL: IPAT.

Cattell, R.B. (1957) *Personality and motivation structure and measurement*. New York: World Book.

Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (2008). The Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R). In G. J. Boyle, G. Matthews, & D. H. Saklofske (Eds.), *The SAGE handbook of personality theory and assessment,* 2, 179–198. https://doi.org/10.4135/9781849200479.n9

Curran, P. G. (2016). Methods for the detection of carelessly invalid responses in survey data. *Journal of Experimental Social Psychology*, 66, 4–19. https://doi.org/10.1016/j.jesp.2015.07.006

Fronczyk, K. (2014). The identification of random or careless responding in questionnaires: *The example of the NEO-FFI. Rczniki Psychologiczne*, 17(2), 457–473.

Goldberg, L. R. (1990). An alternative "description of personality": the big-five factor structure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59(6), 1216-1229. https://doi.org/10.1037/0022-3514.59.6.1216

Goldberg, L.R., & Kilkowski, J.M. (1985). The prediction of semantic consistency in self descriptions: Characteristics of persons and of terms that affect the consistency of responses to synonym and antonym pairs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 48(1), 82–98. https://doi.org/10.1037/0022-3514.48.1.82

Griffith, R.L., & Peterson, M.H. (Eds.). (2006). *A closer examination of applicant faking behavior.* Greenwich, CT: Information Age Publishing.

Haertzen, C. A., & Ross, F. E. (1978). Using four chance profiles to estimate carelessness. *Psychological Reports*, 41, 1079-1087.

Huang, J.L., Bowling, N.A., Liu, M., & Li, Y. (2014). Detecting insufficient effort responding with an infrequency scale: Evaluating validity and participant reactions. Journal of Business and *Psychology*, 30, 299–311. https://doi.org/10.1007/s10869-014-9357-6

Huang, J.L., Curran, P.G., Keeney, J., Poposki, E.M., & DeShon, R.P. (2012). Detecting and deterring insufficient effort responding to surveys. *Journal of Business and Psychology*, 27(1), 99–114. https://doi.org/10.1007/s10869-011-9231-8

Huang, J.L., Liu, M., & Bowling, N.A. (2015). Insufficient effort responding: Examining an insidious confound in survey data. *Journal of Applied Psychology*, 100(3), 828–845. https://doi.org/10.1037/a0038510

Jackson, D.N. (1977). *Jackson vocational interest survey manual.* Port Huron, MI: Research Psychologists Press.

Johnson, J.A. (2005). Ascertaining the validity of individual protocols from web-based personality inventories. *Journal of Research in Personality*, 39(1), 103–129. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2004.09.009

Maesschalck, D., Jouan-Rimbaud, D.L., & Massart, D.L. (2000). The Mahalanobis distance. *Chemometrics and Intelligent Laboratory Systems*, 50(1), 1–18. https://doi.org/10.1016/S0169-7439(99)00047-7

Mahalanobis, P.C. (1936). On the generalized distance in statistics. *Proceedings of the National Institute of Science of India*, 12, 49–55.

Marjanovic, Z., Holden, R., Struthers, W., Cribbie, R., & Greenglass, E. (2015). The interitem standard deviation (ISD): An index that discriminates between conscientious and random responders. *Personality and Individual Differences*, 84, 79–83. https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.08.021

Meade, A.W., & Craig, S.B. (2012). Identifying careless responses in survey data. *Psychological Methods*, 17(3), 437–455. https://doi.org/10.1037/a0028085

Peck, R., & Devore, J.L. (2012). *Statistics: The exploration & analysis of data.* Boston, MA: Brooks/Cole.

KAYNAKÇA

Bagrecha, C., Singh, K., Sharma, G., & Saranya, P. B. (2024). Forecasting silver prices: a univariate ARIMA approach and a proposed model for future direction. *Mineral Economics*.

Bozkurt, B. (2021, Eylül 30). *CNN (Convolutional Neural Networks) Nedir?* Medium: https://bartubozkurt35.medium.com/cnn-convolutional-neural-networks-nedir-a5bafc4a82a1 adresinden alındı

Çınar, U. K. (2018, Ağustos 13). *Yapay Sinir Ağları ve R Programıyla Uygulama*. Veri Bİlimi Okulu: https://www.veribilimiokulu.com/yapay-sinir-aglari/ adresinden alındı

Çoban, A., & Özyurt, F. (2022). Kapsül Ağları ile Yüz Verilerinin Sınıflandırılması. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* , 176-183.

Deveci, D. (2013, Eylül). Predicting gold and silver spot price in Turkey. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniveristesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Elmas, B., & Polat, M. (2013). Gümüş fiyatları ve dow jones endeksinin altın fiyatlarına etkisi üzerine eşbütünleşme ve nedensellik analizi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33-48.

Gayhardt, L., Garimella, A., Salgado, S., Gilley, S., Franks, L., Brizi, M., . . . Lu, P. (2024, 01 19). *Deep learning vs. machine learning in Azure Machine Learning*. Microsoft Laern: https://learn.microsoft.com/en-us/azure/machine-learning/concept-deep-learning-vs-machine-learning?view=azureml-api-2 adresinden alındı

Goel, S., Saxena , M., Sarangi, P. K., & Rani , L. (2022). Gold and silver price prediction using hybrid machine learning models. *Seventh International Conference on Parallel, Distributed and Grid Computing (PDGC)* (s. 390-395). Punjab, Hindistan: Chitkara University.

Gono, D. N., Napitupulu, H., & Firdaniza. (2023). Silver Price Forecasting Using Extreme Gradient Boosting (XGBoost) Method. *Mathematics* , 11, 3813.

Güney, E. N. (2022, Mart). Derin öğrenmede istatistiksel yöntemlerle hisse senedi fiyatı öngörüsü. *Yüksek Lisans Tezi*. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karakuş, B. A. (2018, Mart 5). *Üretici Çekişmeli Ağlar (Generative Adversarial Networks) ile Yeni Yüz Görüntüleri Üretme*. Büyük Veri ve Yapay Zeka Laboratuvarı: http://buyukveri.firat.edu.tr/2018/03/05/uretici-cekismeli-aglar-generative-adverserial-networks-ile-yeni-yuz-goruntuleri-uretme/ adresinden alındı

Karataş, G. (2020, Mayıs). Derin öğrenme tabanlı saldırı tespit sistemi. *Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

McCulloch, W. S., & Pitts, W. (1943). A Logical Calculus of Ideas Immanent in Nervous Activity. *Bulletin of Mathematical Biophysics*, 115-133.

Öztemel, E. (2006). *Yapay Sinir Ağları.* Papatya Yayıncılık.

Öztürk, K., & Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi*, 25-36.

Sadorsky, P. (2021, Nisan). Predicting gold and silver price direction using tree-based classifiers. *Journal of Risk and Financial Management*, s. 198-219.

Shokria, B. J., Dehghani, H., & Shamsi, R. (20020, Haziran). Predicting silver price by applying a coupled multiple linear regression (MLR) and imperialist competitive algorithm (ICA). *Metaheuristic Computing and Applications*, s. Vol 1, No.1.

Taşağal, K. (2019, Temmuz). Çevrim içi ortamlarda yapılan sahte kullanıcı yorumlarının tespitinde derin öğrenme kullanımı. *Yüksek Lisans Tezi*. Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bİlimleri Enstitüsü.

Üntez, A. (2022, Ocak). Gümüş/ons paritesi üzerine derin öğrenme ile finansal tahmin modellemesi geliştirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Wang, H., Dai, B., Li, X., Yu, N., & Wang, J. (2023). A Novel Hybrid Model of CNN-SA-NGU for Silver Closing Price Prediction. *Processes*, 11,862.

Yürük, M. F. (2022). XGBoost tabanlı algoritma ile gümüş fiyatlarının tahmin edilmesi. *10th International Conference on Social Sciences & Humanities*, 227-235.

ÇOCUKLAR İÇİN ANİMASYONLU

BİLİMSEL YARATICILIK TESTİ (ÇABİYAT):

TASARIMI VE UYGULAMASI

DOÇ. DR. NAZMİYE NAZLI ATEŞGÖZ

EĞİTİM
yayınevi

ÇOCUKLAR İÇİN ANİMASYONLU BİLİMSEL YARATICILIK TESTİ (ÇABİYAT): TASARIMI VE UYGULAMASI

Doç. Dr. Nazmiye Nazlı Ateşgöz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-96-8
1. Baskı, Aralık 2024

ÇOCUKLAR İÇİN ANİMASYONLU BİLİMSEL YARATICILIK TESTİ (ÇABİYAT): TASARIMI VE UYGULAMASI
Doç. Dr. Nazmiye Nazlı Ateşgöz
IV+216 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-96-8

Bu çalışma yazarın doktora tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

kaynakça

Adamson, L. B., Foster, M. A., Roark, M.L., and Reed, D.B. (1998). Doing a science project: Gender differences during childhood. *Journal of Research in Science Teaching, 35*, 845-857.

Akbulut, Y. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları*. İstanbul: Pasifik Ofset.

Aktamış, H., and Ergin, Ö. (2008). The effect of scientific process skills education on students' scientific creativity, science attitudes and academic achievements. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, *9*(1), 1-21.

Alencar, E. M. L. S., Fleith, D. S., and Bruno-Faria, M. F. (2014). The measurement of creativity: possibilities and challenges. In E. M. L. S. Alencar, M. F. Bruno-Faria and D.S. Fleith (Eds.), *Theory and practice of creativity measurement* (pp. 1-20). Texas: Prufrock Press Inc.

Alexander, P. A. (1992). Domain knowledge: Evolving themes and emerging concerns. *Educational Psychology*, *27*, 33-51.

Alisinanoğlu, F., Özbey, S. ve Kahveci, G. (2011). *Okul öncesinde fen eğitimi*. İstanbul: Maya Akademi.

Amabile, T. M. (1982). Social psychology of creativity: A consensual assessment technique. *Journal of Personality and Social Psychology*, *43*(5), 997-1013.

Amabile, T. M. (1983). The social psychology of creativity: A componential conceptualization. *Journal of Personality and Social Psychology*, *45*(2), 357-376.

Amabile, T. M. (1987). The motivation to be creative. In S. G. Isaken (Ed.), *Frontiers of creativity research: Beyond the basics* (pp. 223-254). Buffalo, NY: Bearly Limited.

Amabile, T. M. (1988). A model of creativity and innovation in organizations. *Research in Organizational Behavior*, *10*(1), 123-167.

Amabile, T. M. (1996). *Creativity in context*. New York: Springer-Verlag.

Amabile, T. M. (2012). Componential theory of creativity. *Harvard Business School*, *12*(96), 1-10.

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J., and Herron, M. (1996). Assessing the work environment for creativity. *Academy of Management Journal*, *39*(5), 1154-1184.

Amsel, E., and Brock, S. (1996). The development of evidence evaluation skills. *Cognitive Development*, *11*, 523–550.

Anastasi, A., and Urbina, S. (1997). *Psychological testing*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.

Astin, H. ve Bayer, A. E. (1979). Pervasive sex differences in the academic reward system: Scholarship, marriage and what else?" D.R. Lewis and W.E. Becker (Ed.), *Academic rewards in higher education* içinde (s.211-229). Cambridge, Mass.: Ballinger Publishing Company.

Atakaya, M. A. (2018). *Yaratıcılığı puanlama endekslerinin yordama gücünün karşılaştırılması üzerine bir araştırma: Bilimsel yaratıcılık örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ayas M. B., and Sak, U. (2008). Test of scientific creativity: Its development and psychometric properties. *Paper presented at the 4th International Conference on Intelligence and Creativity*, Münster, Germany.

Ayas, M. B. (2010). *Bilimsel üretkenlik testinin 6. sınıf düzeyinde psikometrik özelliklerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ayas, M. B. (2017). *Bilimsel üretkenlik testinin 3, 4 ve 5. Sınıf öğrencilerine uygun formunun geliştirilmesi ve ön psikometrik özelliklerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ayas, M. B., and Sak, U. (2014). Objective measure of scientific creativity: Psychometric validity of the Creative Scientific Ability Test. *Thinking Skills and Creativity*, *13*, 195-205.

Ayverdi, L., Asker, E., Özaydın, S. ve Sarıtaş, T. (2012). İlköğretim öğrencilerinin bilimsel yaratıcılıkları ile fen ve teknoloji dersi akademik başarıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *İlköğretim Online, 11*(3), 646-659.

Ayyıldız Potur, A., and Barkul, Ö. (2009). Gender and creative thinking in education: A theoretical and experimental overview. *ITU A | Z, 6*(2), 44-57.

Baer, J. (1991). Generality of creativity across performance domains. *Creativity Research Journal*, *4*(1), 23-39.

Baer, J. (1994a). Divergent thinking is not a general trait: A multidomain training experiment. *Creativity Research Journal*, *7*(1), 35-46.

Baer, J. (1994b). Performance assessments of creativity: Do they have long-term stability? *Roeper Review*, *17*(1), 7-11.

Baer, J. (1998). The case for domain specificity of creativity. *Creativity Research Journal*, *11*(2), 173-177.

Baer, J. (1999). Domains of creativity. In M. Runco and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 591-596). San Diego, CA: Academic Press.

Baer, J. (2012). Domain specificity and the limits of creativity theory. *The Journal of Creative Behavior*, *46*(1), 16-29.

Baer, J. (2016). *Domain specificity of creativity*. San Diego, CA: Academic Press.

Baer, J., and Kaufman, J. C. (2008). Gender differences in creativity. *Journal of Creative Behavior, 42*(2), 75-105.

Baer, J., Kaufman, J. C., and Gentile, C. A. (2004). Extension of the consensual assessment technique to nonparallel creative products. *Creativity Research Journal*, *16*(1), 113-117.

Baer, J., and McKool, S. S. (2009). Assessing creativity using the consensual assessment technique. In C. Schreiner (Ed.), *Handbook of research on assessment technologies, methods, and applications in higher education* (pp. 65-77). Hershey, PA: IGI Global.

Baysal, Z. N., Kaya, N. B., ve Üçüncü, G. (2013). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinde bilimsel yaratıcılık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Dergisi, 38*, 55-64.

Bermejo, M. R., Ruiz-Melero, M. J., Esparza, J., Ferrando, M., and Pons, R. (2016). A new measurement of scientific creativity: The study of its psychometric properties. *Anales de Psicología*, *32*(3), 652-661.

Björk-Willén, P., and Aronsson, K. (2014). Preschoolers' "animation" of computer games. *Mind, Culture, and Activity, 21*(4), 318-336.

Blok, H., Oostdam, R., Otter, M. E., and Overmaat, M. (2002). Computer-assisted instruction in support of beginning reading instruction: A review. *Review of Educational Research, 72*(1), 101-130.

Boden, M. A. (2001). Creativity and knowledge. In A. Craft, B. Jeffrey, and M. Liebling (Eds.), *Creativity in education* (pp. 95-103). London: Continuum.

Boden, M. A. (2004). *The creative mind: Myths and mechanisms*. New York: Routledge.

Böke, K. (2017). Örnekleme. K. Böke (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* içinde (5. baskı, s. 105-147). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Browne, M. W., and Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. In K. A. Bollen & J. S. Long (Eds.), *Testing structural equation models* (pp. 136-162). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Bullock, M. (1991). Scientific reasoning in elementary school: Developmental and individual differences. *Paper presented at the Symposium on Scientific Thinking*, SRC, Seattle, WA, United States of America.

Bülbül, A. H. (2019). *Duygusal tasarımın çoklu ortam uygulamalarında kullanımının bilişsel yüke, motivasyona, konu ilgisine ve öğrenmeye etkisi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (19. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Campbell, D. T., and Fiske, D. W. (1959). Convergent and discriminant validation by the multitrait-multimethod matrix. *Psychological Bulletin*, *56*(2), 81-105.

Carey, S. (2000). Science education as conceptual change. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *21*(1), 13-19.

Carpenter, S. (2018). Ten steps in scale development and reporting: A guide for researchers. *Communication Methods and Measures*, *12*(1), 25-44.

Carson, S. H., Peterson, J. B., and Higgins, D. M. (2005). Reliability, validity, and factor structure of the creative achievement questionnaire. *Creativity Research Journal*, *17*(1), 37-50.

Chambers, J. A. (1964). Relating personality and biographical factors to scientific creativity. *Psychological Monographs: General and Applied*, *584*, 1-20.

Chan, D. W. (2005). Self-perceived creativity, family hardiness, and emotional intelligence of Chinese gifted students in Hong Kong. *Journal of Secondary Gifted Education, 16*, 47-56.

Chan, D., and Schmitt, N. (1997). Video-based versus paper-and-pencil method of assessment in situational judgment tests: subgroup differences in test performance and face validity perceptions. *Journal of Applied Psychology*, *82*(1), 143-159.

Charyton, C., and Snelbecker, G. E. (2007) General, artistic and scientific creativity attributes of engineering and music students. *Creativity Research Journal*, *19*(3), 213-225.

Chin, M. K., and Siew, N. M. (2015). The development and validation of a figural scientific creativity test for preschool pupils. *Creative Education*, *6*(12), 1391-1402.

Cicchetti, D. V., and Sparrow, S. S. (1990). Assessment of adaptive behavior in young children. In J. J. Johnson, and J. Goldman (Eds.), *Developmental assessment in clinical child psychology: A handbook* (pp. 173–196). New York: Pergamon Press.

Clark, L. A., and Watson, D. (1995). Constructing validity: Basic issues in objective scale development. *Psychological Assessment*, *7*(3), 309-319.

Cohen, J. W. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Cohen, L. M., and Ambrose, D. (1999). Adaptation and creativity. In M. Runco and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 9-22). San Diego, CA: Academic Press.

Cohen, R. J., and Swerdlik, M. (2002). *Psychological testing and assessment: An introduction to test and measurement*. Boston: McGraw-Hill.

Cole, S. (1979). Age and scientific performance. *American Journal of Sociology, 84,* 958-977.

Cole, J. R., and Cole, S. (1973). *Social stratification in science.* Chicago: The University of Chicago Press.

Cole, J. R., and Zuckerman, H. (1987). Marriage, motherhood and research performance in science. *Scientific American, 25,* 119-125.

Comrey, A. L., and Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis* (2nd ed.). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, *78*, 98–104.

Costello, A. B., and Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation*, *10*(7), 1-9.

Craft, A. (2005). *Creativity in schools: Tensions and dilemmas*. New York: Routledge.

Creswell, J. W. (2014). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research.* Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Cropley, A. J. (1999). Definitions of creativity. In M. Runco, and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 511-524). San Diego, CA: Academic Press.

Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the Psychology of Discovery and Invention*. New York: Harper Collins.

Csikszentmihalyi, M. (1997). *Flow and the psychology of discovery and invention*. New York: Harper Collins.

Csikszentmihalyi, M. (1999). Implications of a system perspective for the study of creativity. In R. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 313-328). New York: Cambridge University Press.

Csikszentmihalyi, M. (2014). Society, culture, and person: A systems view of creativity. In M. Csikszentmihalyi (Ed.), *The systems model of creativity: The collected works of Mihaly Csikszentmihalyi* (pp. 47-61). Dordrecht: Springer.

Csikszentmihalyi, M., and Sawyer, K. (2014). The social dimension of a solitary moment. In M. Csikszentmihalyi (Ed.), *The systems model of creativity: The collected works of Mihaly Csikszentmihalyi* (pp. 73-98). Dordrecht: Springer.

Csikszentmihalyi, M., and Wolfe, R. (2014). New conceptions and research approaches to creativitiy: Implications of a systems perspective for creativity in education. In M. Csikszentmihalyi (Ed.), *The systems model of creativity: The collected works of Mihaly Csikszentmihalyi* (pp. 161-182). Dordrecht: Springer.

Çeliker, H. D. ve Balım, A. (2012). Bilimsel yaratıcılık ölçeğinin Türkçeye uyarlama süreci ve değerlendirme ölçütleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(2), 1-21.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. ve Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.

Dacey, J. (1999). Concepts of creativity: A history. In M. Runco and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (Vol: 1-1; pp. 309-322). San Diego, CA: Academic Press.

Dancy, M. H., and Beichner, R. (2006). Impact of animation on assessment of conceptual understanding in physics. *Physical Review Special Topics-Physics Education Research, 2*(1), 0101041-0101047.

Davey, T., Pitoniak, M. J., and Slater, S. C. (2015). Designing computerized adaptive tests. In S. Lane, M. R. Raymond, and T. M. Haladyna (Eds.), *Handbook of test development* (pp. 19-34). New York: Routledge.

Davis, G. A., and Belcher, T. L. (1971). How shall creativity be measured? Torrance tests, RAT, alpha biographical, and IQ. *Third Quarter*, *5*(3), 153-161.

Davis, J. (1993). *Drawing's demise: U-shaped development in graphic symbolization.* Unpublished manuscript, Harvard Project Zero, Harvard University, Cambridge, MA.

De Vries, H. B., and Lubart, T. I. (2019). Scientific creativity: Divergent and convergent thinking and the impact of culture. *The Journal of Creative Behavior*, *53*(2), 145-155.

Dellas, M., and Gaier, E. L. (1970). Identification of creativity: The individual. *Psychological Bulletin*, *73*(1), 55-73.

Demir, S., and Şahin, F. (2014). Assessment of open-ended questions directed to prospective science teachers in terms of scientific creativity. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *152*, 692-697.

DeVellis, R. F. (2017). *Scale development: Theory and applications* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Downing, S. M. (2006). Twelve steps for effective test development. In S. M. Downing and T.M. Haladyna (Eds.), *Handbook of test development* (pp. 3-25). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Dunbar, K. (1997). How scientists think: Online creativity and conceptual change in science. In T. Ward, S. Smith, and S. Vaid (Eds.), *Conceptual structures and processes: Emergence, discovery, and change* (pp. 461–492). Washington: American Psychological Association Press.

Dunteman, G. H. (1989). *Principal component analysis: Quantitative applications in the social sciences series* (Vol. 69). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Eichenberger, R. J. (1978). Creativity measurement through use of judgment criteria in physics. *Educational and Psychological Measurement*, *38*(2), 421-427.

Erickson, G. A., and Erickson, L.J. (1984) Achievement: Evidence, explanations, and implications. *Science Education, 68,* 63-89.

Erickson, G. A., and Farkas, S. (1991). Prior experience and gender differences in science achievement. *The Alberta Journal of Educational Research, 37,* 225-239.

Erkuş, A. (2016). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I* (3.baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Fabrigar, L. R., Wegener, D. T., MacCallum, R. C., and Strahan, E. J. (1999). Evaluating the use of exploratory factor analysis in psychological research. *Psychological Methods*, *4*(3), 272-279.

Feldhusen, J. F. (2002). Giftedness and creativity. In M. Runco and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 773-777). San Diego, CA: Academic Press.

Feldhusen, J. F. (1995) Creativity: A knowledge base, metacognitive skill, and personality factor. *Journal of Creative Behavior*, *29*, 255–268.

Feldhusen, J. F. (2002). Creativity: the knowledge base and children. *High Ability Studies, 13*(2), 179-183.

Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Findlay, C. S., and Lumsden, C. J. (1988). The creative mind: Toward an evolutionary theory of discovery and innovation. *Journal of Social and Biological Structures*, *11*, 3-55.

Fishkin, A. S., and Johnson, A. S. (1998). Who is creative? Identifying children's creative abilities. *Roeper Review, 21*(1), 40-46.

Ford, L., and Dahinten, V. S. (2005). Use of intelligence tests in the assessment of preschoolers. In D. P. Flanagan and P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (pp. 487–503). New York: The Guilford Press.

Fornell, C., and Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *Journal of Marketing Research*, *18* (1), 39-50.

Fox, M. F. (2005). Gender, family characteristics, and publication productivity among scientists. *Social Studies of Science*, *35*, 131-150.

Frederiksen, N., and Ward, W. C. (1978). Measures for the study of creativity in scientific problem-solving. *Applied Psychological Measurement*, *2*(1), 1-24.

Frensch, P. A., and Sternberg, R. J. (1989). Expertise and intelligent thinking: When is it worse to know better. *Advances in the Psychology of Human Intelligence*, *5*, 157-188.

Friedlander, M. (1983). A natural science creativity test as a prediction of creative thinking in science [Abstract]. *Creative Child & Adult Quarterly, 8*(4), 211–215.

Gajda, A., Karwowski, M., and Beghetto, R. A. (2017). Creativity and academic achievement: A meta-analysis. *Journal of Educational Psychology*, *109*(2), 269-299.

Gardner, H. (2011). C*reating minds: An anatomy of creativity seen through the lives of Freud, Einstein, Picasso, Stravinsky, Eliot, Graham, and Ghandi.* New York: Basic Books.

Gentner, D. (1983). Structure-mapping: A theoretical framework for analogy. *Cognitive Science*, *7*(2), 155–170.

Gero, J. S., and Maher, M. L. (2013). Introduction. In J. S. Gero, and M. L. Maher (Eds.). *Modeling creativity and knowledge-based creative design* (pp. 1-6). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publisher.

Gick, M. L., and Holyoak, K. J. (1983). Schema induction and analogical transfer. *Cognitive Psychology*, *15*(1), 1-38.

Glaser, R. (1984). Education and thinking: The role of knowledge. *American Psychologist*, *39*(2), 93-104.

Gruber, H. E., and Davis, S. N. (1988). Inching our way up Mount Olympus: The evolving-systems approach to creative thinking. In R. Sternberg (Eds.), *The nature of creativity: Contemporary psychological perspectives* (pp. 243-270). New York: Cambridge University Press.

Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist, 5*, 444–454.

Guilford, J. P. (1956). The structure of intellect. *Psychological Bulletin*, *53*(4), 267-293.

Guilford, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York: McGraw-Hill.

Guilford, J. P. (1968). *Intelligence, creativity, and their educational implications*. San Diego: Robert R. Knapp.

Gullo, D. F. (2005). *Understanding assessment and evaluation in early childhood education* (2nd ed.). New York: Teachers College Press.

Güler, N. ve Taşdelen Teker G. T. (2015). Açık uçlu maddelerde farklı yaklaşımlarla elde edilen puanlayıcılar arası güvenirliğin değerlendirilmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, *6*(1), 12-24.

Hadzigeorgiou, Y., Fokialis, P., and Kabouropoulou, M. (2012). Thinking about creativity in science education. *Creative Education*, *3*(5), 603-611.

Hambleton, R. K., and De Jong, J. H. A. L. (2003). Advances in translating and adapting educational and psychological tests. *Language Testing*, *20*, 127-134.

Han, K. S. (2000). *Varieties of creativity: Investigating the domain-specificity of creativity in young children* (Doctoral dissertation). Lincoln: The University of Nebraska. Retrieved from ProQuest (PQ number: 9973594).

Harkness, J. A., Villar, A., and Edwards, B. (2010). Translation, adaptation, and design. In Harkness, J. A., Braun, M., Edwards, B., Johnson, T. P., Lyberg, L. E., Mohler, P. P., Pennell, B. E., and Smith, T. W. (Eds.), *Survey methods in multinational, multiregional, and multicultural contexts* (pp. 115-140). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Hayes, J. R. (1989). Cognitive processes in creativity. In J. A. Glover, R. R. Ronning, and C.R. Reynolds (Eds.), *Handbook of creativity* (pp. 135-145). Boston, MA: Springer.

Heller, K. A. (2007). Scientific ability and creativity. *High Ability Studies*, *18*(2)*,* 209-234.

Hennessey, B. A., and Amabile, T. M. (1999). Consensual assessment. In M. A. Runco, and S. R. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 347-359). San Diego, CA: Academic Press.

Hitchcock, C. H., and Noonan, M. J. (2000). Computer-assisted instruction of early academic skills. *Topics in Early Childhood Special Education, 20*(3), 145-158.

Hocevar, D. (1979). A comparison of statistical infrequency and subjective judgment as criteria in the measurement of originality. *Journal of Personality Assessment*, *43*(3), 297-299.

Hocevar, D. (1980). Intelligence, divergent thinking, and creativity. *Intelligence*, *4*(1), 25-40.

Hocevar, D., and Bachelor, P. (1989). A taxonomy and critique of measurements used in the study of creativity. In J. A. Glover, R. R. Ronning, and C. R. Reynolds (Eds), *Handbook of creativity* (pp. 53-75). Boston, MA: Springer.

Hong, E., and Milgram, R. M. (2010). Creative thinking ability: Domain generality and specificity. *Creativity Research Journal, 22*(3), 272-287.

Houtz, J. C., and Krug, D. (1995). Assessment of creativity: Resolving a mid-life crisis. *Educational Psychology Review, 7*(3), 269-300.

Hu, L. T., and Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, *6*(1), 1-55.

Hu, W., and Adey, P. A. (2002). Scientific creativity test for secondary school students. *International Journal of Science Education*, *24*(4), 389-403.

Hu, W., Shi, Q. Z., Han, Q., Wang, X., and Adey, P. (2010). Creative scientific problem finding and its developmental trend. *Creativity Research Journal, 22,* 46-52.

Huck, S. W. (2012). *Reading statistics and research* (6th ed.). Boston: Pearson.

Hutcheson, G. D., and Sofroniou, N. (1999). *The multivariate social scientist: Introductory statistics using generalized linear models*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Ivcevic, Z. (2007). Artistic and everyday creativity: An act-frequency approach. *The Journal of Creative Behavior*, *41*(4), 271-290.

Jang, Y., and Ko, Y. (2017). Sources of scientific creativity: participant observation of a public research institute in Korea. J*ournal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 3*(1), 1-16.

Johnson, S. (1987). Gender differences in science: Parallels in interest, experience, and performance. *International Journal of Science Education, 9,* 467-481.

Johnsen, S. K., and Corn, A. L. (2001). *Screening Assessment for Gifted Elementary and Middle School Students: Examiner's Manual*. Texas: PRO-ED, Inc.

Johnson, R. B., and Christensen, L. (2014). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Kang, D., Park, J., and Hong, H. (2015). Changes in the number of ideas depending on time when conducting Scientific Creativity activities. *Journal of Baltic Science Education*, *14*(4), 448-459.

Kanlı, E. (2014a). *Yaratıcı bilimsel çağrışımlar testinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Kanlı, E. (2014b). The associative basis of scientific creativity: A model proposal. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, *4*(1), 37-50.

Kanlı, E. (2017). Üstün yetenekli öğrencilerin bilimsel yaratıcılık düzeyleri, cinsiyet ve bilimsel tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *İlköğretim Online*, *16*(4), 1792-1802.

Kaplan, C. A., and Simon, H. A. (1990). In search of insight. *Cognitive Psychology*, *22*(3), 374-419.

Kaplan, R., and Saccuzzo, D. (2012). *Psychological testing: Principles, applications, and issues*. Belmot, CA: Cengage Learning.

Karademir, E. (2016). Investigation the scientific creativity of gifted students through project-based activities. *International Journal of Research in Education and Science*, *2*(2), 416-427.

Kaufman, J. C., and Baer, J. (2005). *Creativity across domains: Faces of the muse*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Kaufman, J. C., and Baer, J. (2009). Is one dimension enough? A response to Simonton's varieties of (scientific) creativity (2009). *Perspectives on Psychological Science*, *4*(5), 453-454.

Kaufman, J. C., Baer, J., Cole, J. C., and Sexton, J. D. (2008). A comparison of expert and nonexpert raters using the consensual assessment technique. *Creativity Research Journal*, *20*(2), 171-178.

Kaufman, J. C., Baer, J., and Gentile, C. A., (2004). Differences in gender and ethnicity as measured by ratings of three writing tasks. *Journal of Creative Behavior, 39,* 56-69.

Kaufman, J. C., Plucker, J. A., and Baer, J. (2008). *Essentials of creativity assessment*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Ke, F., Lin Kun Shan, H., Ching, Y. H., and Dwyer, F. (2006). Effects of animation on multi-level learning outcomes for learners with different characteristics: A meta-analytic assessment and interpretation. *Journal of Visual Literacy, 26*(1), 15-40.

Kelly, A. (1988). Sex stereotypes and school science. A three-year follow-up. *Educational Studies, 14,* 151-163.

Klahr, D. (2000). *Exploring science: The cognition and development of discovery processes*. Cambridge: The MIT Press.

Klahr, D., and Dunbar, K. (1988). Dual space search during scientific reasoning. *Cognitive Science*, *12*(1), 1-48.

Klahr, D., Fay, A. L., and Dunbar, K. (1993). Heuristics for scientific experimentation: A developmental study. *Cognitive Psychology*, *25*(1), 111-146.

Kline, P. (1999). *The handbook of psychological testing* (2nd ed.). London: Routledge.

Kline, R. B. (1994). *An easy guide to factor analysis*. New York: Routledge.

Kline, R. B. (2011). Principles and practice of structural equation modeling (3rd ed.). New York: Guilford publications.

Kline, R. B. (2013). Exploratory and confirmatory factor analysis. In Y. Petscher, C. Schatschneider, and D. L. Compton (Eds.), *Applied quantitative analysis education and the social science*s (pp. 171–207). New York: Routledge.

Kuhn, D., Amsel, E., O'Loughlin, M., Schauble, L., Leadbeater, B., and Yotive, W. (1988). *The development of scientific thinking skills*. San Diego, CA: Academic Press.

Kulkarni, D., and Simon, H. A. (1988). The processes of scientific discovery: The strategy of experimentation. *Cognitive Science*, *12*(2), 139-175.

Küçükturan, G. (2003). Okulöncesi fen öğretiminde bir teknik: Anoloji. *Milli Eğitim Dergisi*, *157*, 16-21.

Laius, A., and Rannikmäe, M. (2011). Impact on student change in scientific creativity and socio-scientific reasoning skills from teacher collaboration and gains from professional in-service. *Journal of Baltic Science Education*, *10*(2), 127-137.

Lane, S., Raymond, M. R., Haladyna, T. M., and Downing, S. M. (2015). Test development process. In S. Lane, M. R. Raymond, & T. M. Haladyna (Eds), *Handbook of test development* (pp. 19-34). New York: Routledge.

Lee, K. H. (2002). Creative thinking in real world situations in relation to gender and education of late adolescents. *Korean Journal of Thinking and Problem Solving, 12*, 59-70.

Liang, J. C. (2002). *Exploring scientific creativity of eleventh-grade students in Taiwan* (Doctoral dissertation). Austin, TX: The University of Texas. Retrieved from ProQuest (PQ number: 3099482).

Lin, C., Hu, W., Adey, P., and Shen, J. (2003). The influence of CASE on scientific creativity. *Research in Science Education*, *33*(2), 143-162.

Long, J., and Fox, E. (1995). Scientific careers: Universalism and particularism. *Annual Review of Sociology, 21,* 45-71.

Lubart, T. I. (1994). Creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Thinking and problem solving* (pp. 289-332). London: Academic Press.

Lubart, T. I. (1999). Componential models. In M. Runco, and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 295-300). San Diego, CA: Academic Press.

Lubart, T., Zenasni, F., and Barbot, B. (2013). Creative potential and its measurement. *International Journal of Talent Development and Creativity*, *1*(2), 41-51.

Maccoby, E. E. (1966). Sex differences in intellectual functioning. In E. E. Maccoby (Ed), *The development of sex differences* (pp.25-55). California: Stanford University Press.

Majumdar, S. K. (1975). A systems approach to identification and nurture of scientific creativity [Abstract]. *Journal of Indian Education, 1*(2), 17-23.

Maker, C. J. (1993). Creativity, intelligence, and problem solving: A definition and design for cross-cultural research and measurement related to giftedness. *Gifted Education International*, *9*(2), 68-77.

Matud, M. P., Rodrigues, C., and Grande, J. (2007). Gender differences in creative thinking. *Personality and Individual Differences 43,* 1137–1147.

Mattern, N., and Schau, C. (2002). Gender differences in science attitude-achievement relationships over time among white middle- school students. *Journal of Research in Science Teaching, 39,* 324- 340.

Mellenbergh, G. J. (1989). Item bias and item response theory. *International journal of educational research*, *13*(2), 127-143.

Michael, W. B. (1999). Guildford's view. In M. Runco and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (pp. 785-797). San Diego, CA: Academic Press.

Milfont, T. L., and Duckitt, J. (2004). The structure of environmental attitudes: A first-and second-order confirmatory factor analysis. *Journal of Environmental Psychology, 24*(3), 289-303.

Milgram, R. M., and Milgram, N. A. (1976). Creative thinking and creative performance in Israeli students. *Journal of Educational Psychology, 68*(3), 255-259.

Mohamed, A. H. (2006). *Investigating the scientific creativity of fifth-grade students* (Doctoral dissertation). Tucson, AZ: University of Arizona. Retrieved from ProQuest (PQ number: 3207635).

Moran, J. D., Milgram, R. M., Sawyers, J. K., and Fu, V. R. (1983). Original thinking in preschool children. *Child Development, 22*(4), 921-926.

Moravcsik, M. J. (1981). Creativity in science education. *Science Education*, *65*(2), 221-227.

Morris, T. R., Cho, C., Dilda, V., Shine, J. M., Naismith, S. L., Lewis, S. J., and Moore, S. T. (2013). Clinical assessment of freezing of gait in Parkinson's disease from computer-generated animation. *Gait & Posture*, *38*(2), 326-329.

Mukhopadhyay, R. (2013). Measurement of creativity in physics-a brief review on related tools. *Journal of Humanities and Social Science*, *6*(5), 45-50.

Nitko, A. J. (2004). *Educational assessment of students* (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Nowell, A., and Hedges, L. V. (1998). Trends in gender differences in academic achievement from 1960 to 1994: An analysis of differences in mean, variance, and extreme scores. *Sex Roles, 39,* 21-43.

Öner, N. (1997). *Türkiye'de kullanılan psikolojik testler: Bir başvuru kaynağı* (3. baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Özdamar, K. (2004). *Paket programlarla istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Özdemir, N. N. (2013). *ÜYEP'e başvuran öğrencilerin bilimsel yaratıcılık bileşenlerindeki cinsiyet farklılıklarının incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Özdemir, N. N., and Sak, U. (2013). A componential analysis of gender differences in scientific creativity. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, *3*(2), 53-65.

Özdemir, G., and Dikici, A. (2017). Relationships between scientific process skills and scientific creativity: Mediating role of nature of science knowledge. *Journal of Education in Science, Environment and Health*, *3*(1), 52-68.

Özdemir, Ş. A. ve Macaroğlu, E. (2000). İlköğretim matematik ve fen bilgisi öğretmen adaylarının bilimsel okur-yazarlık seviyelerinin tespiti, *IX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi,* 558-564.

Pallant, J. (2005). *SPSS survival manual* (12th ed.). Australia: Allen & Unwin.

Pariser, D., and Van Den Berg, A. (1997). The mind of the beholder: Some provisional doubts about the U-curved aesthetic development thesis. *Studies in Art Education*, *38*(3), 158-178.

Parshall, C. G., Spray, J. A., Kalohn, J. C., and Davey, T. (2002). P*ractical considerations in computer-based testing*. New York: Springer-Verlag.

Perry, A., and Karpova, E. (2017). Efficacy of teaching creative thinking skills: A comparison of multiple creativity assessments. *Thinking Skills and Creativity*, *24*, 118-126.

Pestonjee, D. M. (1997). *Third handbook of psychological and social instruments* (Vol. 1). New Delhi: Concept Publishing Company.

Pfeiffer, S. I., Petscher, Y., and Jarosewich, T. (2007). The gifted rating scales-preschool/ kindergarten form: An analysis of the standardization sample based on age, gender, and race. *Roeper Review, 29*(3), 206-211.

Piirto, J. M. (1999). A survey of psychological studies in creativity. In A. S. Fishkin, B. Cramond, and P. Olszewski-Kubilius (Eds.), *Investigating creativity in youth: Research and methods* (pp. 27-48). Cresskill, NJ: Hampton Press.

Plucker, J. A. (1998). Beware of simple conclusions: The case for content generality of creativity. *Creativity Research Journal*, *11*(2), 179-182.

Plucker, J. A., Beghetto, R. A., and Dow, G. (2004). Why isn't creativity more important to educational psychologist? Potential, pitfalls, and future directions in creativity research. *Educational Psychologists*, *39*(2), 83-96.

Plucker, J. A., Callahan, C. M., and Tomchin, E. M. (1996). Wherefore art thou, multiple intelligences? Alternative assessments for identifying talent in ethnically diverse and low income students. *Gifted Child Quarterly, 40*(2), 81-91.

Plucker, J. A., and Runco, M. A. (1998). The death of creativity measurement has been greatly exaggerated: Current issues, recent advances, and future directions in creativity assessment. *Roeper Review*, *21*(1), 36-39.

Plucker, J., and Zabelina, D. (2009). Creativity and interdisciplinarity: One creativity or many creativities? *ZDM Mathematics Education*, *41*(1-2), 5-11.

Popp, E. C., Tuzinski, K., and Fetzer, M. (2016). Actor or avatar? Considerations in selecting appropriate formats for assessment content. In F. Drasgow (Ed.), *Technology and testing: Improving educational and psychological measurement* (pp. 79-109). New York: Taylor & Francis.

Puolakanaho, A., Poikkeus, A. M., Ahonen, T., Tolvanen, A., and Lyytinen, H. (2003). Assessment of three-and-a-half-year-old children's emerging phonological awareness in a computer animation context. *Journal of Learning Disabilities, 36*(5), 416-423.

Rachelson, S. (1977). A question of balance: A wholistic view of scientific inquiry. *Science Education*, *61*(1), 109-117.

Renzulli, J. S., and Hartman, R. K. (1971). Scale for rating behavioral characteristics of superior students. *Exceptional children, 38*(3), 243-248.

Renzulli, J. S., Smith, L. H., White, A. J., Callahan, C. M., and Hartman, R. K. (1976). *Scales for rating the behavioral characteristics of superior students*. Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.

Reskin, B. F. (1978). Scientific productivity, sex, and location in the ınstitution of science. *American Journal of Sociology, 83,* 1235-1243.

Rhodes, M. A. (1961). An analysis of creativity. *The Phi Delta Kappan*, *42*(7), 305-310.

Rocke, A. J. (2010). *Image and reality: Kekulé, Kopp, and the scientific imagination*. Chicago: University of Chicago Press.

Rosen, Y. (2009). The effects of an animation-based on-line learning environment on transfer of knowledge and on motivation for science and technology learning. *Journal of Educational Computing Research*, *40*(4), 451-467.

Ross, B. H. (1984). Remindings and their effects in learning a cognitive skill. *Cognitive Psychology*, *16*(3), 371-416.

Rothenberg, A. (1995). Creative cognitive processes in Kekule's discovery of the structure of the benzene molecule. *The American Journal of Psychology*, *108*(3), 419-438.

Ruf, D. L. (2005). *Losing our minds: Gifted children left behind*. Scottsdale, AZ: Great Potential Press.

Runco, M. A. (1987). The generality of creative performance in gifted and nongifted children. *Gifted Child Quarterly*, *31*(3), 121-125.

Runco, M. A. (1989). The creativity of children's art. *Child Study Journal*, *19*, 177-189.

Runco, M. A. (1991). The evaluative, valuative, and divergent thinking of children. *Journal of Creative Behavior*, *25*, 311-319.

Runco, M. A. (1992). Children's divergent thinking and creative ideation. *Developmental Review*, *12*(3), 233-264.

Runco, M. A. (1999). Divergent thinking. In M. A. Runco, and S. Pritzker (Eds.), *Encyclopedia of creativity* (Vol. I, pp. 577-582). San Diego: Academic Press.

Runco, M. A., and Jaeger, G. J. (2012). The standard definition of creativity. *Creativity Research Journal*, *24*(1), 92-96.

Runco, M. A., and Mraz, W. (1992). Scoring divergent thinking tests using total ideational output and a creativity index. *Educational and Psychological measurement*, *52*(1), 213-221.

Sak, U. (2010). Objective measure of creativity in identifying gifted students. *Paper presented at the 12th International ECHA Conference*, Paris, France.

Sak, U. (2014). *Yaratıcılık gelişimi ve geliştirilmesi*. Ankara: Vize Yayıncılık.

Sak, U. ve Ayas, M. B. (2009). Bilimsel üretkenlik testi: Teorik alt yapısı, geliştirilme süreci ve psikometrik özellikleri. *Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar II. Ulusal Kongresi*'nde *sunulan bildiri*, Eskişehir, Türkiye.

Sak, U., and Ayas, M. B. (2013). Creative Scientific Ability Test (C-SAT): A new measure of scientific creativity. *Psychological Test and Assessment Modeling*, *55*(3), 316.

Sak, U., Bal-Sezerel, B., Dülger, E., Sözel, K., and Ayas, M. B. (2019). Validity of the Anadolu-Sak Intelligence Scale in the identification of gifted students. *Psychological Test and Assessment Modeling, 61*(3), 263-283.

Sak, U., and Maker, C. J. (2005). Divergence and convergence of mental forces of children in open and closed mathematical problems. *International Education Journal*, *6*(2), 252-260.

Sax, L. J., Hagedorn, L. S., Arredondo, M., and Dicrisi, F. A. (2002). Faculty research productivity: Exploring the role of gender and family-related factors. *Research in Higher Education, 43,* 423-445.

Samsudin, A., Setyadin, A. H., Suhendi, E., Chandra, D. T., and Siahaan, P. (2018). Seventh grade students' scientific creativity test: A preliminary-study on earth science context. In Ade Gafar Abdullah, Asep Bayu Dani Nandiyanto, and Isma Widiaty (Eds.), The

2nd Annual Applied Science and Engineering Conference (Vol. 288, pp. 1-5). Bandung, Indonesia: Universitas Pendidikan Indonesia. doi: 10.1088/1757-899X/288/1/012012.

Sansanwal, D. N., and Sharma, D. (1993). Scientific creativity as a function of intelligence, self-confidence, sex and standard. *Indian Journal of Psychometry and Education, 24*(1), 37-44.

Sawyer, R. K. (2012). *Explaining creativity: The science of human innovation* (2nd ed.). New York: Oxford University Press.

Schauble, L. (1996). The development of scientific reasoning in knowledge-rich contexts. *Developmental Psychology*, *32*(1), 102-119.

Schunn, C. D., and Dunbar, K. (1996). Priming, analogy, and awareness in complex reasoning. *Memory & Cognition*, *24*(3), 271–284.

Seçer, İ. (2015). P*sikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve Lisrel Uygulamaları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Shafiq, M. N. (2013). Gender gaps in mathematics, science and reading achievements in Muslim countries: a quantile regression approach. *Education Economics, 21*(4), 343-359.

Sharma, A., and Mahrshi, M. V. (2017). Construction and standardization of scientific creativity test. *International Journal of Engineering Technology, Management and Applied Sciences*, *5*(6), 380-387.

Sharma, N. (2015). Scientific creativity in relation to cognitive style and achievement in Science of secondary school students. *Educational Quest*, *6*(1), 25-29.

Shepard, L. A., Camilli, G., & Williams, D. M. (1985). Validity of approximation techniques for detecting item bias. *Journal of Educational Measurement*, *22*(2), 77-105.

Shrager, J. (1987). Theory change via view application in instructionless learning. *Machine Learning*, *2*(3), 247-276.

Shukla, J. P., and Sharma, V. P. (1986). Sex differences in scientific creativity [Abstract]. *Indian Psychological Review, 30*(3), 32-35.

Siew, N. M., Chong, C. L., and Chin, K. O. (2014). Developing a scientific creativity test for fifth graders. *Problems of Education in the 21st Century*, *62*, 109-123.

Silvia, P. J., Wigert, B., Reiter-Palmon, R., and Kaufman, J. C. (2012). Assessing creativity with self-report scales: A review and empirical evaluation. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, *6*(1), 19-34.

Sinha, A. K., and Singh, C. (1987). Measurement of scientific creativity [Abstract]. *Indian Journal of Psychometry & Education, 18*(1), 1–13.

Simon, H. A. (1977). *Models of discovery: And other topics in the methods of science*. Dortrecht: Reidel Publishing Company.

Simon, H. A. (1989). The scientist as problem solver. In D. Klahr, and K. Kotovsky (Eds.), *Complex information processing: The impact of Herbert A. Simon* (pp. 375-398). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Simonton, D. K. (1988). *Scientific genius: A psychology of science*. New York: Cambridge University Press.

Simonton, D. K. (2004). *Creativity in science: Chance, logic, genius, and zeitgeist*. New York: Cambridge University Press.

Simonton, D.K. (2009). Varieties of (scientific) creativity: A hierarchical model of domain-specific disposition, development, and achievement. *Perspectives on Psychological Science*, *4*(5), 441-452.

Smith, G. J. W., and Carlsson, I. (1983). Creativity in early and middle school years. *International Journal of Behavioral Development*, *6*, 167-195.

Smith, G. J. W., Carlsson, I., and Danielsson, A. (1985). Identification with another person: Manipulated by means of subliminal stimulation. *Scandinavian Journal of Psychology, 26*(1), 74-87.

Smolucha, L.W., and Smolucha, F. C. (1985). A fifth Piagetian stage: The collaboration between analogical and logical thinking in artistic creativity. *Visual Arts Research*, *11*, 90–99.

Snyder, A., Mitchell, J., Bossomaier, T., and Pallier, G. (2004). The creativity quotient: An objective scoring of ideational fluency. *Creativity Research Journal*, *16*(4), 415-420.

Sodian, B., Zaitchik, D., and Carey, S. (1991). Young children's differentiation of hypothetical beliefs from evidence. *Child Development*, *62*(4), 753-766.

Spearman, C. (1930). *Creative mind*. London: Nisbet & Co., Ltd.

Starko, A. J. (2017). *Creativity in the classroom: Schools of curious delight*. New York: Routledge.

Starkweather, E. K. (1964). Problems in the measurement of creativity in preschool children. *Journal of Educational Measurement, 1*(2), 109-113.

Sternberg, R. J. (2003). *Wisdom, intelligence, and creativity synthesized*. New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (2010). Teaching for creativity. In R. A. Beghetto, and J. C. Kaufman (Eds.), *Nurturing creativity in the classroom* (pp. 394-414). New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J., and Lubart, T. I. (1991). An investment theory of creativity and its development. *Human Development*, *34*, 1-31.

Sternberg, R. J., and Lubart, T. I. (1995). *Defying the crowd: Cultivating creativity in a culture of conformity*. New York: Free Press.

Sternberg, R. J., and Lubart, T. I. (1996). Investing in creativity. *American Psychologist*, *51*(7), 677-688.

Stocking, M. L. (1994). *Three practical issues for modern adaptive testing item pools*. Princeton, NJ: Educational Testing Service.

Stoltzfus, G., Nibbelink, B. L., Vredenburg, D., and Hyrum, E. (2011). Gender, gender role, and creativity. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *39*(3), 425-432.

Stumpf, H. (1995). Scientific creativity: A short overview. *Educational Psychology Review*, *7*(3), 225-241.

Swanston, M., Abraham, C., Macrae, W. A., Walker, A., Rushmer, R., Elder, L., and Methven, H. (1993). Pain assessment with interactive computer animation. *Pain, 53*(3), 347-351.

Şahin Zeteroğlu, E. (2010). Eğitimde yaratıcılığı ölçme. E Çelebi Öncü (Ed.), *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi* içinde (s. 100-133). Ankara: Pegem Akademi.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (3rd ed.). Boston, MA: Allyn & Bacon. Inc.

Tanaka, J. S. (1987). "How big is big enough?" Sample size and goodness of fit in structural equation models with latent variables. *Child Development*, *58*(1), 134-146.

Taylor, C. W., and Ellison, R. L. (1967). Biographical predictors of scientific performance. *Science*, *155*(3766), 1075-1080.

Tegano, D. W., Moran, J. D., and Godwin, L. J. (1986). Cross-validation of two creativity tests designed for preschool children. *Early Childhood Research Quarterly, 1*(4), 387-396.

Torgesen, J. K., Wagner, R. K., Rashotte, C. A., Herron, J., and Lindamood, P. (2010). Computer-assisted instruction to prevent early reading difficulties in students at risk for dyslexia: Outcomes from two instructional approaches. *Annals of dyslexia, 60*(1), 40-56.

Torrance, E. P. (1967). The Minnesota studies of creative behavior: National and international extensions. *The Journal of Creative Behavior, 1*(2), 137-154.

Torrance, E. P. (1972). Predictive validity of the Torrance tests of creative thinking. *The Journal of Creative Behavior*, *6*(4), 236-262.

Torrance, E. P. (1988). The nature of creativity as manifest in its testing. In R. Sternberg (Eds.), *The nature of creativity: Contemporary psychological perspectives* (pp. 43-75). New York: Cambridge University Press.

Torrance, E. P. (1998). *Torrance tests of creative thinking: Norms-technical manual figural (streamlined) forms A & B*. Illinois: Scholastic Testing Service, Inc.

Travers, J. C. (2010). *Emergent literacy skills of young children with autism: A comparison of teacher-led and computer-assisted instruction* (Unpublished doctoral dissertation). University of Nevada, Las Vegas.

Treffinger, D. J. (1986). Research on creativity. *Gifted Child Quarterly*, *30*(1), 15-19.

Trochim, W. M., and Donnelly, J. P. (2006). *The research methods knowledge base* (3rd ed.). Cincinnati, OH: Atomic Dog.

Urban, K. K. (1991). On the development of creativity in children. *Creativity Research Journal, 4*(2), 177-191.

Urbina, S. (2014). *Essentials of psychological testing*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Usta, E., and Akkanat, Ç. (2015). Investigating scientific creativity level of seventh grade students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *191*, 1408-1415.

Warren, F., Mason-Apps, E., Hoskins, S., Azmi, Z., and Boyce, J. (2018). The role of implicit theories, age, and gender in the creative performance of children and adults. *Thinking Skills and Creativity, 28*, 98-109.

Watkins, M. W. (2000). Monte Carlo PCA for parallel analysis, State College. PA: Ed & Psych Associates [Computer software]. Unpublished Instrument. Retrieved from http://www.softpedia.com/get/Others/Home-Education/Monte-Carlo-PCA-for-Parallel-Analysis.shtml

Weisberg, R. W. (2009). Creativity and knowledge: A challenge to theories. In R. Sternberg (Ed.), *Handbook of creativity* (pp. 226-250). New York: Cambridge University Press.

Woodman, R. W., and Schoenfeldt, L. F. (1990). An interactionist model of creative behavior. *The Journal of Creative Behavior*, *24*(4), 279-290.

Wortham, S. C. (2008). *Assessment in early childhood education* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Wortham, S. C. (2010). *Early childhood curriculum: Developmental bases for learning and teaching* (5th ed.). Boston: Pearson.

Wortham, S. C., and Hardin, B. J. (2016). *Assessment in early childhood education* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson/Merrill/Prentice Hall.

Worthington, R. L., and Whittaker, T. A. (2006). Scale development research: A content analysis and recommendations for best practices. *The Counseling Psychologist*, *34*(6), 806-838.

Yang, K. K., Hong, Z. R., Lee, L., and Lin, H. S. (2019). Exploring the significant predictors of convergent and divergent scientific creativities. *Thinking Skills and Creativity*, *31*, 252-261.

Yang, K. K., Lin, S. F., Hong, Z. R., and Lin, H. S. (2016). Exploring the assessment of and relationship between elementary students' scientific creativity and science inquiry. *Creativity Research Journal*, *28*(1), 16-23.

Zachopoulou, E., Makri, A., and Pollatou, E. (2009). Evaluation of children's creativity: Psychometric properties of Torrance's 'Thinking Creatively in Action and Movement' test. *Early Child Development and Care, 179*(3), 317-328.

Zhu, W., Shang, S., Jiang, W., Pei, M., and Su, Y. (2019). Convergent thinking moderates the relationship between divergent thinking and scientific creativity. *Creativity Research Journal*, *0*(0), 1-9.

Zimmerman, C. (2000). The development of scientific reasoning skills. *Developmental Review*, *20*(1), 99-149.

Zwick, W. R., and Velicer, W. F. (1986). Comparison of five rules for determining the number of components to retain. *Psychological Bulletin, 99*(3), 432-442.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINDA GÜVENCE DENETİMİ

Dr. Mustafa ÇELTİKCİ

EĞİTİM
yayınevi

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINDA GÜVENCE DENETİMİ

Dr. Mustafa Çeltikci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-65-4
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMASINDA GÜVENCE DENETİMİ
Dr. Mustafa Çeltikci
IX+117 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-65-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AA1000 Accoutability Principles. (2018). AA1000 Accoutability Principles. 7 Haziran 2021 tarihinde https://www.accountability.org/static/6b3863943105f2a5c4d5fc96affb750d/aa1000_accountability_principles_2018.pdf adresinden erişildi.

AA1000 Stakeholder Engagaments. (2015). AA1000 STAKEHOLDER ENGAGEMENT STANDARD 2015. 7 Haziran 2021 tarihinde https://www.accountability.org/static/940dc017198458fed647f73ad5d47a95/aa1000ses_2015.pdf adresinden erişildi.

Achillas, C. (2019). *Green supply chain management*. Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge, Taylor & Francis Group.

Ackers, B. ve Eccles, N. S. (2015). Mandatory corporate social responsibility assurance practices: The case of King III in South Africa. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, *28*(4), 515-550. doi:10.1108/AAAJ-12-2013-1554

Aerts, W. ve Walton, P. (2013). *Global financial accounting and reporting: Principles and analysis* (3rd ed.). Andover: Cengage Learning.

Agostini, M. (2018). *Corporate Financial Distress: Going Concern Evaluation in Both International and U.S. Contexts* (1st ed. 2018.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Pivot. doi:10.1007/978-3-319-78500-4

AICPA ve Cho, S. (AICPA). (2018). *Practice Aid—Enterprise Risk Management—Guidance For Practical Implementation and Assessment, 2018*. Place of publication not identified: John Wiley & Sons, Inc. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119572794 adresinden erişildi.

Ajmal, M. M., Khan, M., Hussain, M. ve Helo, P. (2018). Conceptualizing and incorporating social sustainability in the business world. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, *25*(4), 327-339. doi :10.1080/13504509.2017.1408714

Alhaddi, H. (2014). The Influence of Triple Bottom Line on Strategic Positioning: An Exploratory Case Study on Differentiation through Image. *Journal of Management and Strategy*, *5*(1), p55. doi:10.5430/jms.v5n1p55

Alsayegh, M. F., Abdul Rahman, R. ve Homayoun, S. (2020). Corporate Economic, Environmental, and Social Sustainability Performance Transformation through ESG Disclosure. *Sustainability*, *12*(9), 3910. doi:10.3390/su12093910

Anderson, U. L. ve Institute of Internal Auditors. IIA. (2017). *Internal auditing: Assurance & advisory services*. Lake Mary, FL: International Audit Foundation.

Anil Kumar, K., Garza-Reyes, J. A. ve Khan, S. A. R. (Ed.). (2021). *Circular economy for the management of operations*. Mathematical engineering, manufacturing, and management sciences (First edition.). Boca Raton, FL: CRC Press.

Aras, G. ve Crowther, D. (2009). Corporate sustainability reporting: A study in disingenuity? *Journal of business ethics*, *87*(1), 279.

Arens, A. A., Elder, R. J. ve Beasley, M. S. (2014). *Auditing and assurance services: An integrated approach* (Fifteenth edition.). Boston: Pearson.

Arens, A. A., Elder, R. J., Beasley, M. S. ve Arens, A. A. (2017). *Auditing and assurance services* (Sixteenth Edition.). Boston: Pearson.

Arens, A. A., Elder, R. J., Beasley, M. S., Jones, J. C. ve Hogan, C. E. (2019). *Auditing: The art and science of assurance engagements*.

Artiach, T., Lee, D., Nelson, D. ve Walker, J. (2010). The determinants of corporate sustainability performance. *Accounting & Finance*, *50*(1), 31-51. doi:https://doi.org/10.1111/j.1467-629X.2009.00315.x

Arvidsson, S. (Ed.). (2019). *Challenges in managing sustainable business: Reporting, taxation, ethics and governance*. Cham: Palgrave Macmillan.

Atabay, E. (2019). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporları Ve Güvence Denetimi: Grı Rehberine Göre Raporlama Yapan Türkiye Firmaları Üzerinde Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*. doi:10.31460/mbdd.561765

B003-2010-iaasb-handbook-framework.pdf. (t.y.). https://www.ifac.org/system/files/downloads/b003-2010-iaasb-handbook-framework.pdf adresinden erişildi.

Balzarova, M. A. ve Castka, P. (2012). Stakeholders' Influence and Contribution to Social Standards Development: The Case of Multiple Stakeholder Approach to ISO 26000 Development. *Journal of Business Ethics*, *111*(2), 265-279. doi:10.1007/s10551-012-1206-9

Bansal, P. (2005). Evolving sustainably: A longitudinal study of corporate sustainable development. *Strategic Management Journal*, *26*(3), 197-218. doi:https://doi.org/10.1002/smj.441

Bansal, P. ve Hunter, T. (2003). Strategic Explanations for the Early Adoption of ISO 14001. *Journal of Business Ethics*, *46*(3), 289-299. doi:10.1023/A:1025536731830

Başpınar, A. (2005). Türkiye'de ve dünyada denetim standartlarının oluşumuna genel bir bakış. *Maliye Dergisi*, *148*, 35-62.

Beckett, R. ve Jonker, J. (2002). AccountAbility 1000: A new social standard for building sustainability. *Managerial Auditing Journal*, *17*(1/2), 36-42. doi:10.1108/02686900210412225

Ben-Eli, M. (2015). Definition and Five Core Principles, 10.

Bezirci, M. ve Karasioğlu, F. (2011). Türkiye'de denetiminin tarihsel gelişimi. http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui//handle/123456789/14826 adresinden erişildi.

Bhaskar, K. N. ve Flower, J. (2021). *Disruption in financial reporting: A post-pandemic view of the future of corporate reporting*. Disruption in financial reporting & auditing. Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge.

Bian, J. ve Çalıyurt, K. T. (Ed.). (2018). *Regulations and Applications of Ethics in Business Practice*. Accounting, Finance, Sustainability, Governance & Fraud: Theory and Application (1st ed. 2018.). Singapore: Springer Singapore : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-981-10-8062-3

Bini, L. ve Bellucci, M. (2020). *Integrated sustainability reporting: Linking environmental and social information to value creation processes*. Cham: Springer. https://public.ebookcentral.proquest.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=5855458 adresinden erişildi.

Blocher, E. (2019). *Cost management: A strategic emphasis* (Eighth Edition.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

Boiral, O. ve Heras-Saizarbitoria, I. (2020). Sustainability reporting assurance: Creating stakeholder accountability through hyperreality? *Journal of Cleaner Production*, *243*, 118596. doi:10.1016/j.jclepro.2019.118596

Boubaker, S., Cumming, D. J. ve Nguyen, D. K. (Ed.). (2018). *Research handbook of finance and sustainability*. Cheltenham, UK Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing.

Bowman, C. ve Ambrosini, V. (2000). Value Creation Versus Value Capture: Towards a Coherent Definition of Value in Strategy. *British Journal of Management*, *11*(1), 1-15. doi:https://doi.org/10.1111/1467-8551.00147

Bradley, B. (2021). *ESG Investing for Dummies* (1. bs.). Indianapolis: John Wiley and Sons.

Brockett, A. ve Rezaee, Z. (2013). *Corporate sustainability: İntegrating performance and reporting*. The Wiley corporate F&A series. Hoboken, N.J: Wiley.

Bruckmeier, K. (2020). Economics and Sustainability: Social-Ecological Perspectives.

Brundtland Commission. (2021, 23 Şubat).*Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Brundtland_Commission&oldid=1008492626 adresinden erişildi.

Buallay, A. (2019). Between cost and value: Investigating the effects of sustainability reporting on a firm's performance. *Journal of Applied Accounting Research*, *20*(4), 481-496. doi:10.1108/JAAR-12-2017-0137

Câmara, P. ve Morais, F. (Ed.). (2022). *The Palgrave Handbook of ESG and Corporate Governance*. Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-030-99468-6

Carmichael, D. R. (2004). The PCAOB and the Social Responsibility of the Independent Auditor. *Accounting Horizons*, *18*(2), 127-133. doi:10.2308/acch.2004.18.2.127

Carroll, A. B. (1979). A Three-Dimensional Conceptual Model of Corporate Performance. *Academy of Management Review*, *4*(4), 497-505. doi:10.5465/amr.1979.4498296

Cash, D. (2021). *Sustainability rating agencies vs credit rating agencies: The battle to serve the mainstream investor*. https://doi.org/10.1007/978-3-030-71693-6 adresinden erişildi.

Chan, D. Y., Chiu, V. ve Vasarhelyi, M. A. (Ed.). (2018). *Continuous auditing: Theory and application*. Rutgers accounting information systems series (First edition.). Bingley, UK: Emerald Publishing.

Channuntapipat, C., Samsonova-Taddei, A. ve Turley, S. (2019). Exploring diversity in sustainability assurance practice: Evidence from assurance providers in the UK. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, *32*(2), 556-580. doi:10.1108/AAAJ-05-2017-2940

Chapelle, A. (2019). *Operational risk management best practices in the financial services industry*. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119548997 adresinden erişildi.

Choi, F. D. S. ve Meek, G. K. (2008). *International accounting* (6th ed.). Upper Saddle River, N.J: Pearson Prentice Hall.

Clarkson, P. M., Li, Y., Richardson, G. D. ve Vasvari, F. P. (2011). Does it really pay to be green? Determinants and consequences of proactive environmental strategies. *Journal of Accounting and Public Policy*, *30*(2), 122-144. doi:10.1016/j.jaccpubpol.2010.09.013

Clikeman, P. M. (2004). Return of the socially conscious corporation: How can you reap the rewards of good corporate citizenry? Be one--and broadcast it! *Strategic Finance*, 22-27.

Collings, S. (2011). *Interpretation and application of international standards on auditing*. Chichester, West Sussex: Wiley.

Connelly, B. L., Ketchen, D. J. ve Slater, S. F. (2011). Toward a "theoretical toolbox" for sustainability research in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *39*(1), 86-100. doi:10.1007/s11747-010-0199-0

Cooper, S. (2004). *Corporate social performance: A stakeholder approach*. Corporate social responsibility series. Aldershot: Ashgate.

Cordeiro, W. P. (2003). The Only Solution to the Decline in Business Ethics: Ethical Managers. *Teaching Business Ethics*, *7*(3), 265-277. doi:10.1023/A:1025073220155

Cormier, D., Magnan, M. ve Velthoven, B. V. (2005). Environmental disclosure quality in large German companies: Economic incentives, public pressures or institutional conditions? *European Accounting Review*, *14*(1), 3-39. doi:10.1080/0963818042000339617

Crowther, D. ve Seifi, S. (2019). *The Components of Sustainable Development: Engagement and Partnership*.

Culot, G., Nassimbeni, G., Podrecca, M. ve Sartor, M. (2021). The ISO/IEC 27001 information security management standard: Literature review and theory-based research agenda. *The TQM Journal*, *33*(7), 76-105. doi:10.1108/TQM-09-2020-0202

Çalıyurt, K. (Ed.). (2012). *Emerging fraud: Fraud cases from emerging economies* (1., st Edition.). Berlin: Springer.

Çalıyurt, K. T. (Ed.). (2019). *Ethics and Sustainability in Accounting and Finance, Volume I*. Accounting, Finance, Sustainability, Governance & Fraud: Theory and Application (1st ed. 2019.). Singapore: Springer Singapore : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-981-13-3203-6

Çalıyurt, K. T. (2020). *New Approaches to CSR, Sustainability and Accountability, Volume I*. https://doi.org/10.1007/978-981-32-9588-9 adresinden erişildi.

Çalıyurt, K. T. ve Said, R. (Ed.). (2018). *Sustainability and Social Responsibility of Accountability Reporting Systems: A Global Approach*. Accounting, Finance, Sustainability, Governance & Fraud: Theory and Application (1st ed. 2018.). Singapore: Springer Singapore : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-981-10-3212-7

Çaliyurt, K. T. ve Idowu, S. O. (Ed.). (2014). *Corporate Governance: An International Perspective* (1st ed. 2014.). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-3-642-45167-6

Dali, A. ve Lajtha, C. (2012). ISO 31000 Risk Management—"The Gold Standard". *EDPACS*, *45*(5), 1-8. doi:10.1080/07366981.2012.682494

De Villiers, C. ve Maroun, W. (Ed.). (2018). *Sustainability accounting and integrated reporting*. Finance, governance and sustainability: challenges to theory and practice (1st Edition.). London : New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

Deegan, C., Cooper, B. J. ve Shelly, M. (2006). An investigation of TBL report assurance statements: UK and European evidence. *Managerial Auditing Journal*.

Demartini, C., Trucco, S., ve Springer International Publishing. (2017). *Integrated Reporting and Audit Quality An Empirical Analysis in the European Setting*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-48826-4 adresinden erişildi.

Dhiman, S. ve Marques, J. (Ed.). (2016). *Spirituality and Sustainability: New Horizons and Exemplary Approaches* (1st ed. 2016.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-3-319-34235-1

Duman, F. K. (2020). Bölüm 3. *Spor Bilimlerinde Teori ve Araştırmalar*, 49.

Duran, D. C., Gogan, L. M., Artene, A. ve Duran, V. (2015). The Components of Sustainable Development—A Possible Approach. *Procedia Economics and Finance*, 4th World Conference on Business, Economics and Management (WCBEM-2015), *26*, 806-811. doi:10.1016/S2212-5671(15)00849-7

Dyllick, T. ve Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. *Business Strategy and the Environment*, *11*(2), 130-141. doi:https://doi.org/10.1002/bse.323

Ekwueme, C. M., Egbunike, C. F. ve Onyali, C. I. (2013). Benefits of Triple Bottom Line Disclosures on Corporate Performance: An Exploratory Study of Corporate Stakeholders. *Journal of Management and Sustainability*, *3*, 79.

Elbardan, H. ve Kholeif, A. O. (2017). *Enterprise Resource Planning, Corporate Governance and Internal Auditing: An Institutional Perspective* (1st ed. 2017.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Macmillan. doi:10.1007/978-3-319-54990-3

Elder, R. J., Beasley, M. S., Hogan, C. E. ve Arens, A. A. (2019). *Auditing and Assurance Services, Global Edition*. Harlow, United Kingdom: Pearson Education Limited. https://public.ebookcentral.proquest.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=5834078 adresinden erişildi.

Elitaş, C., Yıldız, F. ve Üç, M. (2011). Muhasebe biliminin çevresi: Anglo Sakson ve kıta Avrupa karşılaştırması.

Elkington, J. (1999). *Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business*. Oxford, U.K.: Capstone.

Engel, E., Hayes, R. M. ve Wang, X. (2007). The Sarbanes–Oxley Act and firms' going-private decisions. *Journal of Accounting and Economics*, Conference Issue on Corporate Governance: Financial Reporting, Internal Control, and Auditing, *44*(1), 116-145. doi:10.1016/j.jacceco.2006.07.002

Erdoğan, M. (2002). Muhasebe, denetim ve bağımsız denetimin gerekliliği. https://openaccess.dogus.edu.tr/xmlui/handle/11376/587 adresinden erişildi.

Ethics and Sustainability in Accounting and Finance, Volume II. (2021). https://doi.org/10.1007/978-981-15-1928-4 adresinden erişildi.

Fonseca, A. (2010). How credible are mining corporations' sustainability reports? A critical analysis of external assurance under the requirements of the international council on mining and metals. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, *17*(6), 355-370. doi:https://doi.org/10.1002/csr.230

Forbes, S. L., De Silva, T.-A., Gilinsky Jr, ve Armand. (2020). *Social Sustainability in the Global Wine Industry: Concepts and Cases*. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30413-3 adresinden erişildi.

Freeman, R. E. (2010). *Stakeholder theory: The state of the art*. Cambridge; New York: Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511815768 adresinden erişildi.

GAAP-2014-11-25-03.pdf. (t.y.). https://www.eyjapan.jp/library/issue/us/gaap-weekly-update/pdf/GAAP-2014-11-25-03.pdf adresinden erişildi.

Gal, G., Akişik, O. ve Woolridge, W. (Ed.). (2018). *Sustainability and social responsibility: Regulation and reporting*. Accounting, finance, sustainability, governance & fraud: theory and application. Singapore: Springer.

Gamble, J., Thompson, A. A. ve Peteraf, M. A. (2019). *Essentials of strategic management: The quest for competitive advantage* (Sixth Edition.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

Gao, Y. (2011). CSR in an emerging country: A content analysis of CSR reports of listed companies. *Baltic Journal of Management*, *6*(2), 263-291. doi:10.1108/17465261111131848

Gao-20-530-highlights.pdf. (t.y.). https://www.gao.gov/assets/gao-20-530-highlights.pdf adresinden erişildi.

GDS 3000. (t.y.). GÜVENCE DENETİMİ STANDARDI 3000. 2 Ocak 2021 tarihinde https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/GDS/3000%20site(1).pdf adresinden erişildi.

Gladwin, T. N., Kennelly, J. J. ve Krause, T.-S. (1995). Shifting Paradigms for Sustainable Development: Implications for Management Theory and Research. *Academy of Management Review*, *20*(4), 874-907. doi:10.5465/amr.1995.9512280024

Global Corporate Sustainability Report 2013 | UN Global Compact. (t.y.). 4 Mayıs 2021 tarihinde https://www.unglobalcompact.org/library/371 adresinden erişildi.

Graham, L. (2010). *Complying with Sarbanes-Oxley Section 404: A guide for small publicly held companies*. Hoboken, N.J: Wiley.

Gray, I. ve Manson, S. (2011). *The audit process: Principles, practice and cases* (5. ed.). Andover: Cengage Learning.

Gray, S. (1999). Accountability 1000. *Social and Environmental Accountability Journal*, *19*(2), 19-19. doi:10.1080/0969160X.1999.9651618

Gri-standards-consolidated-2018.pdf. (t.y.). https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/4982561/mod_resource/content/1/gri-standards-consolidated-2018.pdf adresinden erişildi.

Guthrie, J. ve Farneti, F. (2008). GRI sustainability reporting by Australian public sector organizations. *Public Money and management*, *28*(6), 361-366.

Guthrie, J. ve Parker, L. D. (1989). Corporate Social Reporting: A Rebuttal of Legitimacy Theory. *Accounting and Business Research*, *19*(76), 343-352. doi:10.1080/00014788.1989.9728863

Gutterman, A. S. (2021). *Sustainable finance and impact investing*.

Güredin, E. (2014). *Denetim ve Güvence Hizmetleri SMM ve YMM'lere Yönelik İlkeler ve Teknikler* (14. bs.). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Güvence Denetimlerine İlişkin Çerçeve KGK - Google'da Ara. (t.y.). https://www.google.com/search?sxsrf=ALeKk02LrzVIYERvdmnsiEWHyue-YeKTqvA%3A1609573071279&ei=zyLwX9zVEKv5qwHs3JeABw&q=-G%C3%BCvence+Denetimlerine+%C4%B0li%C5%9Fkin+%C3%87er-%C3%A7eve+KGK&oq=G%C3%BCvence+Denetimlerine+%C4%B-0li%C5%9Fkin+%C3%87er%C3%A7eve+KGK&gs_lcp=CgZwc3kt-YWIQAzoECAAQRzoFCCEQoAFQw8W5AVi57bkBYO3yuQFoAHA-CeACAAeYBiAHkB5IBBTAuNC4xmAEAoAECoAEBqgEHZ3dzLX-dpesgBA8ABAQ&sclient=psy-ab&ved=0ahUKEwic-Zz53vztAhWr_CoKHWzuBXAQ4dUDCA0&uact=5 adresinden erişildi.

Hasan, M., Maijoor, S., Mock, T. J., Roebuck, P., Simnett, R. ve Vanstraelen, A. (2005). The Different Types of Assurance Services and Levels of Assurance Provided. *International Journal of Auditing*, *9*(2), 91-102. doi:https://doi.org/10.1111/j.1099-1123.2005.00262.x

Hayes, R. S. (Ed.). (2005). *Principles of auditing: An introduction to international standards of auditing* (2. ed., [Nachdr.].). Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Hernandez, M. (2008). Promoting Stewardship Behavior in Organizations: A Leadership Model. *Journal of Business Ethics*, *80*(1), 121-128. doi:10.1007/s10551-007-9440-2

Hernandez, M. (2012). Toward an Understanding of the Psychology of Stewardship. *Academy of Management Review*, *37*(2), 172-193. doi:10.5465/amr.2010.0363

HKEX. (t.y.). 20 Mayıs 2021 tarihinde https://www.hkex.com.hk/?sc_lang=en adresinden erişildi.

Hodge, K., Subramaniam, N. ve Stewart, J. (2009). Assurance of Sustainability Reports: Impact on Report Users' Confidence and Perceptions of Information Credibility. *Australian Accounting Review*, *19*(3), 178-194. doi:https://doi.org/10.1111/j.1835-2561.2009.00056.x

Holliday, C. O., Schmidheiny, S. ve Watts, P. (2002). *Walking the talk: The business case for sustainable development*. Sheffield : San Francisco: Greenleaf ; Berrett-Koehler.

Holstrum, G. L. ve Hunton, J. E. (1998). New forms of assurance services for new forms of information: The global challenge for accounting educators. *The International Journal of Accounting*, *33*(3), 347-358.

Hooghiemstra, R. (2000). Corporate Communication and Impression Management – New Perspectives Why Companies Engage in Corporate Social Reporting. *Journal of Business Ethics*, *27*(1), 55-68. doi:10.1023/A:1006400707757

Hopkin, P. (2018). *Fundamentals of Risk Management: Understanding, Evaluating and Implementing Effective Risk Management, Fifth Edition*. https://apps.uqo.ca/LoginSigparb/LoginPourRessources.aspx?url=http://www.books24x7.com/marc.asp?bookid=141428 adresinden erişildi.

Horváth, P. ve Pütter, J. M. (Ed.). (2017). *Sustainability Reporting in Central and Eastern European Companies: International Empirical Insights*. MIR Series in International Business (1st ed. 2017.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-3-319-52578-5

Hunziker, S. (2019). *Enterprise Risk Management: Modern Approaches to Balancing Risk and Reward*. https://doi.org/10.1007/978-3-658-25357-8 adresinden erişildi.

Hutchins, G. (2018). *ISO 31000: 2018 Enterprise Risk Management*. Greg Hutchins.

Hyršlová, J. (2014). SUSTAINABILITY REPORTING – A REVIEW OF TRENDS AND SITUATION IN CR, 10.

Idowu, S. O. ve Del Baldo, M. (Ed.). (2019). *Integrated reporting: Antecedents and perspectives for organizations and stakeholders*. CSR, sustainability, ethics & governance. Cham: Springer.

Idowu, S. O., Moratis, L. ve Sitnikov, C. (Ed.). (2019). *ISO 26000 - A Standardized View on Corporate Social Responsibility: Practices, Cases and Controversies*. CSR, Sustainability, Ethics & Governance (1st ed. 2019.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-3-319-92651-3

Idowu, S. O., Schmidpeter, R. ve Zu, L. (Ed.). (2020). *The Future of the UN Sustainable Development Goals: Business Perspectives for Global Development in 2030*. CSR, Sustainability, Ethics & Governance. Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-030-21154-7

International Conference on Risk Management, De Vincentiis, P., Culasso, F. ve Cerrato, S. A. (2019). *The future of risk management. Volume I, Volume I,*. https://public.ebookcentral.proquest.com/choice/publicfullrecord.aspx?p=5788916 adresinden erişildi.

International Federation of Accountants. (2007). Handbook of international auditing, assurance, and ethics pronouncements. New York: International Federation of Accountants.

INTOSAI. (2013). Sustainability Reporting: Concepts, Frameworks and the Role of Supreme www.environmental-auditing.org Audit Institutions. 30 Mayıs 2021 tarihinde https://www.environmental-auditing.org/media/2935/2013_wgea_sustainability-reporting.pdf adresinden erişildi.

Introduction to Sustainable Business and Sustainable Business Core Concepts and Frameworks. (t.y.). 6 Nisan 2021 tarihinde https://saylordotorg.github.io/text_the-sustainable-business-case-book/s05-00-introduction-to-sustainable-bu.html adresinden erişildi.

ISO 14001:2015(en), Environmental management systems—Requirements with guidance for use. (t.y.). 25 Nisan 2021 tarihinde https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14001:ed-3:v1:en adresinden erişildi.

Jacob, C. K. (2012). The Impact of Financial Crisis on Corporate Social Responsibility and Its Implications for Reputation Risk Management. *Journal of Management and Sustainability*, *2*, 259.

Jennings, P. D. ve Zandbergen, P. A. (1995). Ecologically Sustainable Organizations: An Institutional Approach. *Academy of Management Review*, *20*(4), 1015-1052. doi:10.5465/amr.1995.9512280034

Jensen, M. C. (2002). Value Maximization, Stakeholder Theory, and the Corporate Objective Function. *Business Ethics Quarterly*, *12*(2), 235-256. doi:10.2307/3857812

Johnson. (2016, 18 Ekim). Sustainable development: Economy, society, environment. *The Political Economy of Development*. https://peofdev.wordpress.com/2016/10/18/sustainable-development-economy-society-environment/ adresinden erişildi.

Johnson, R. N. ve Wiley, L. D. (2019). *Auditing: A practical approach with data analytics*.

Jones, A. ve Jonas, G. A. (2011). Corporate Social Responsibility Reporting: The Growing Need for Input from the Accounting Profession. *CPA Journal*, *81*(2), 65-71.

Jones, M. J. ve Solomon, J. F. (2010). Social and environmental report assurance: Some interview evidence. *Accounting forum* içinde (C. 34, ss. 20-31). Elsevier.

Junior, R. M., Best, P. J. ve Cotter, J. (2014). Sustainability reporting and assurance: A historical analysis on a world-wide phenomenon. *Journal of business ethics*, *120*(1), 1-11.

Kahn, M. E. (2021). *Adapting to climate change*. New Haven: Yale University Press.

Kaltenborn, M., Krajewski, M. ve Kuhn, H. (Ed.). (2020). *Sustainable Development Goals and Human Rights*. Interdisciplinary Studies in Human Rights (C. 5). Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-030-30469-0

Kang, T. (2003). The association between legal regime and the value-relevance of accounting information: A Japan–U.K. comparison. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, *12*(2), 121-130. doi:10.1016/j.intaccaudtax.2003.08.004

Kaptein, M. ve Van Tulder, R. (2003). Toward Effective Stakeholder Dialogue. *Business & Society Review (00453609)*, *108*(2), 203-224. doi:10.1111/1467-8594.00161

Kardeş Selimoğlu, S. ve Göktepe, H. (2007). Türk Ticaret Kanunu Tasarısındaki Bağımsız Denetimle İlgili Yeni Düzenlemeler. *Mali Çözüm Dergisi*, *81*, 17-44.

Kavut, L. (2010). Kurumsal Yönetim, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Çevresel Raporlama: İmkb 100 Şirketlerinin Çevresel Açıklamalarının İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *21*(66), 9-43.

Kibar, A. F. (2018). Sermaye Piyasası Hukuku Açısından Asimetrik Bilgi Sorunsalı Ve Çözüm Yolları. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, *4*(2), 187-210.

Kissing, P. (2016). *Corporate Disclosures and Financial Risk Assessment: A Dichotomous Data-Analytical Approach Using Multivariate Scoring Models and Scenario Techniques* (1st ed. 2016.). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden : Imprint: Springer Gabler. doi:10.1007/978-3-658-12460-1

Knechel, W. R. ve Salterio, S. E. (2017). *Auditing: Assurance and risk* (Fourth edition.). New York London: Routledge.

Ko, C. M. M. (2019). *Independent Assurance on Environmental, Social and Governance (ESG) Reporting – A Case Study of Hong Kong* (SSRN Scholarly Paper No: ID 3336656). Rochester, NY: Social Science Research Network. doi:10.2139/ssrn.3336656

Kolk, A. (2004). A decade of sustainability reporting: Developments and significance. *International Journal of Environment and Sustainable Development*. https://www.inderscienceonline.com/doi/abs/10.1504/IJESD.2004.004688 adresinden erişildi.

Kopia, J. (2019). *Effective Implementation of Management Systems: Management Systems as a Success Factor for the Efficiency of Organizations*. https://doi.org/10.1007/978-3-658-26509-0 adresinden erişildi.

Kravet, T. ve Shevlin, T. (2010). Accounting restatements and information risk. *Review of Accounting Studies*, *15*(2), 264-294. doi:10.1007/s11142-009-9103-x

Krosinsky, C. ve Cort, T. (Ed.). (2018). *Sustainable innovation and impact*. London ; New York: Routledge, Taylor & Francis Group.

Kueppers, R. J. ve Sullivan, K. B. (2010). How and why an independent audit matters. *International Journal of Disclosure and Governance*, *7*(4), 286-293. doi:10.1057/jdg.2010.22

Labuschagne, C., Brent, A. C. ve van Erck, R. P. G. (2005). Assessing the sustainability performances of industries. *Journal of Cleaner Production*, *13*(4), 373-385. doi:10.1016/j.jclepro.2003.10.007

Lamberton, G. (2005). Sustainability accounting—A brief history and conceptual framework. *Accounting Forum*, *29*(1), 7-26. doi:10.1016/j.accfor.2004.11.001

Law, P. (2008). Auditors' perceptions of reasonable assurance in audit work and the effectiveness of the audit risk model. *Asian Review of Accounting*, *16*(2), 160-178. doi:10.1108/13217340810889951

Lee, I. (2021). Cybersecurity: Risk management framework and investment cost analysis. *Business Horizons*. doi:10.1016/j.bushor.2021.02.022

Leleux, B. ve van der Kaaij, J. (2019). *Winning Sustainability Strategies: Finding Purpose, Driving Innovation and Executing Change* (1st ed. 2019.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Macmillan. doi:10.1007/978-3-319-97445-3

Lemke, C. (2021). *Accounting and Statistical Analyses for Sustainable Development Multiple Perspectives and Information-Theoretic Complexity Reduction*. https://doi.org/10.1007/978-3-658-33246-4 adresinden erişildi.

Lessambo, F. I. (2018). *Auditing, Assurance Services, and Forensics: A Comprehensive Approach* (1st ed. 2018.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Palgrave Macmillan. doi:10.1007/978-3-319-90521-1

Leung, P., Coram, P., Cooper, B. J. ve Richardson, P. (2015). *Modern auditing & assurance services*.

LexUriServ.pdf. (t.y.). https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0681:FIN:EN:PDF adresinden erişildi.

Lindgreen, A., Swaen, V. ve Johnston, W. J. (2009). Corporate Social Responsibility: An Empirical Investigation of U.S. Organizations. *Journal of Business Ethics*, *85*(2), 303-323. doi:10.1007/s10551-008-9738-8

Louwers, T. J. (2015). *Auditing & assurance services* (Sixth edition.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

Louwers, T. J. (2018). *Auditing & assurance services*.

Lu, H. (2016). The 'legalisation' of corporate social responsibility: Hong Kong experience on ESG reporting. *Asia Pacific Law Review*, *24*(2), 123-148. doi:10.1080/10192557.2016.1245385

Manetti, G. ve Becatti, L. (2009). Assurance Services for Sustainability Reports: Standards and Empirical Evidence. *Journal of Business Ethics*, *87*(1), 289-298. doi:10.1007/s10551-008-9809-x

Marimon Viadiu, F., Casadesús Fa, M. ve Heras Saizarbitoria, I. (2006). ISO 9000 and ISO 14000 standards: An international diffusion model. *International Journal of Operations & Production Management*, *26*(2), 141-165. doi:10.1108/01443570610641648

Matos, P. (2020). ESG and Responsible Institutional Investing Around the World: A Critical Review. *SSRN Electronic Journal*. doi:10.2139/ssrn.3668998

Matthes, A., Beyer, K., Cebulla, H., Arnold, M. G. ve Schumann, A. (2021). *Sustainable Textile and Fashion Value Chains Drivers, Concepts, Theories and Solutions*.

Melancon, B. C. (2010). The global accounting profession in the United States. *International Journal of Disclosure and Governance*, *7*(4), 294-297. doi:10.1057/jdg.2010.18

Memiş, M. Ü. ve Okşaş, M. (2019). Denetimde Önemlilik Kavramı Üzerine Bir Literatür Taraması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *12*, 1030-1051. doi:10.26466/opus.583802

Messier, W. F., Glover, S. M. ve Prawitt, D. F. (2008). *Auditing & assurance services: A systematic approach, AS5 edition* (6th ed.). Boston: McGraw-Hill Irwin.

Messier, W. F., Glover, S. M. ve Prawitt, D. F. (2016). *Auditing & assurance services: A systematic approach* (Tenth edition.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

Migliorelli, M. ve Dessertine, P. (2020). *Sustainability and Financial Risks: The Impact of Climate Change, Environmental Degradation and Social Inequality on Financial Markets*.

Milne, M. J. ve Gray, R. (2013). W (h) ither ecology? The triple bottom line, the global reporting initiative, and corporate sustainability reporting. *Journal of business ethics*, *118*(1), 13-29.

Moeller, R. R. (2016). *Brink's modern internal auditing: A common body of knowledge*. Wiley corporate F&A (Eighth edition.). Hoboken, New Jersey: Wiley.

Moneva, J. M., Archel, P. ve Correa, C. (2006). GRI and the camouflaging of corporate unsustainability. *Accounting Forum*, *30*(2), 121-137. doi:10.1016/j.accfor.2006.02.001

Monkelbaan, J. (2019). *Governance for the Sustainable Development Goals: Exploring an Integrative Framework of Theories, Tools, and Competencies*. Sustainable Development Goals Series. Singapore: Springer Singapore. doi:10.1007/978-981-13-0475-0

Moroney, R., Campbell, F., Hamilton, J., Warren, V. ve Moroney, R. (2018). *Auditing: A practical approach*. Toronto, Ontario: John Wiley & Sons Canada, Ltd.

Moroney, R., Campbell, F. M. ve Hamilton, J. M. (2017). *Auditing: A practical approach*. https://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&scope=site&db=nlebk&db=nlabk&AN=1650472 adresinden erişildi.

Nassos, G. P. ve Avlonas, N. (2020). *Practical sustainability strategies: How to gain a competitive advantage* (Second edition.). Hoboken, NJ: Wiley.

Ng, A. C. ve Rezaee, Z. (2015). Business sustainability performance and cost of equity capital. *Journal of Corporate Finance*, *34*, 128-149. doi:10.1016/j.jcorpfin.2015.08.003

Nora, H.-V. (2021). Non-financial Reporting Directive, 12.

O'Dwyer, B. (2011). The Case of Sustainability Assurance: Constructing a New Assurance Service*. *Contemporary Accounting Research*, *28*(4), 1230-1266. doi:https://doi.org/10.1111/j.1911-3846.2011.01108.x

O'Dwyer, B. ve Owen, D. L. (2005). Assurance statement practice in environmental, social and sustainability reporting: A critical evaluation. *The British Accounting Review*, *37*(2), 205-229. doi:10.1016/j.bar.2005.01.005

Özçelik, F., Öztürk, B. A. ve Gürsakal, S. (2015). Corporate Sustainability: A Research on Firms That Issue Sustainability Reports in Turkey. *Business & Economics Research Journal*, *6*(3), 33-49.

Palea, V. (2013). *Financial reporting under IAS/IFRS: Theoretical background and capital market evidence--a European perspective*. Bern: Peter Lang.

Parolin, Z., Curran, M. ve Wimer, C. (2020). *The CARES ACT and Poverty in the COVID-19 Crisis: Promises and Pitfalls of the Recovery Rebates and Expanded Unemployment Benefits* (No: 2048). *Poverty and Social Policy Brief*, Poverty and Social Policy Brief. Center on Poverty and Social Policy, Columbia University. https://ideas.repec.org/p/aji/briefs/2048.html adresinden erişildi.

Peter, A. (2021). *CSR and codes of business ethics in the USA, Austria (EU) and China and their enforcement in international supply chain arbitrations*. https://doi.org/10.1007/978-981-33-6073-0 adresinden erişildi.

Porter, B. A., Simon, J. ve Hatherly, D. (2014). *Principles of external auditing* (Fourth Edition.). Chichester, West Sussex: Wiley.

Power, M. (1997). *The audit society: Rituals of verification*. Oxford, [England] ; New York: Oxford University Press.

Pwc-sustainability-goes-mainstream-investor-views.pdf. (t.y.). https://www.pwc.com/us/en/pwc-investor-resource-institute/publications/assets/pwc-sustainability-goes-mainstream-investor-views.pdf adresinden erişildi.

Ramanan, R. (2018). *Introduction to sustainability analytics*. Boca Raton: Taylor & Francis, CRC Press.

Ranganathan, J. (1998). Sustainability rulers: Measuring corporate environmental and social performance. *Sustainability Enterprise Perspective*, 1-11.

Rasche, A., Waddock, S. ve McIntosh, M. (2013). The United Nations Global Compact: Retrospect and Prospect. *Business & Society*, *52*(1), 6-30. doi:10.1177/0007650312459999

Raval, V. H. (2020). *Corporate governance: A pragmatic guide for auditors, directors, investors, and accountants*. Internal audit and it audit. Boca, Raton: CRC Press.

Rees, M. (2015). *Business risk and simulation modelling in practice: Using Excel, VBA and @RISK*. Chichester, West Sussex, United Kingdom: John Wiley & Sons, Inc.

Rezaee, Z. (2016a). Business sustainability research: A theoretical and integrated perspective. *Journal of Accounting Literature*, *36*, 48-64. doi:10.1016/j.acclit.2016.05.003

Rezaee, Z. (2016b). *Corporate Sustainability: Theoretical and Integrated Strategic Imperative and Pragmatic Approach* (SSRN Scholarly Paper No: ID 3148705). Rochester, NY: Social Science Research Network. https://papers.ssrn.com/abstract=3148705 adresinden erişildi.

Rezaee, Z. (2017). Progress Toward Business Sustainability in Asia in the Aftermath of 2015 Hong Kong Stock Exchange Requirements. *International Journal of Sustainability Management and Information Technologies*, *3*(4), 40. doi:10.11648/j.ijsmit.20170304.12

Rezaee, Z. (2019). *Business Sustainability, Corporate Governance, and Organizational Ethics*. John Wiley & Sons.

Rezaee, Z. ve Fogarty, T. (2020). *Business sustainability, corporate governance, and organizational ethics*. Hoboken, New Jersey: Wiley.

Rezaee, Z., Tsui, J. S. L., Cheng, P. ve Zhou, G. (2019). *Business sustainability in Asia: Compliance, performance and integrated reporting and assurance*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons.

Rikhardsson, P., Andersen, A. J. R. ve Bang, H. (2002). Sustainability Reporting on the Internet: A Study of the Global Fortune 500. *Greener Management International*, (40), 57-75.

Roberts, J. (2004). *The modern firm: Organizational design for performance and growth*. Oxford ; New York: Oxford University Press.

Romero, S., Ruiz, S. ve Fernández-Feijóo, B. (2010). Assurance Statement for Sustainability Reports: The Case of Spain. *Proceedings of the Northeast Business & Economics Association*, 105-112.

Roosa, S. A. (2010). *Sustainable development handbook* (2nd ed.). Lilburn, GA : Boca Raton, FL: Fairmont Press ; Distributed by Taylor & Francis.

Ruhnke, K. ve Lubitzsch, K. (2010). Determinants of the Maximum Level of Assurance for Various Assurance Services. *International Journal of Auditing*, *14*(3), 233-255. doi:10.1111/j.1099-1123.2009.00414.x

Sachs, J. D. (2012). From Millennium Development Goals to Sustainable Development Goals. *The Lancet*, *379*(9832), 2206-2211. doi:10.1016/S0140-6736(12)60685-0

Saffady, W. (2020). *Managing information risks: Threats, vulnerabilities, and responses*. Lanham: Rowman & Littlefield.

Sagan, I., Surosz, W. ve Zielinski, T. (Ed.). (2018). *Interdisciplinary Approaches for Sustainable Development Goals: Economic Growth, Social Inclusion and Environmental Protection*. GeoPlanet: Earth and Planetary Sciences (1st ed. 2018.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-3-319-71788-3

Sanneh, E. S. (2018). *Systems Thinking for Sustainable Development: Climate Change and the Environment* (1st ed. 2018.). Cham: Springer International Publishing : Imprint: Springer. doi:10.1007/978-3-319-70585-9

Schaltegger, S., Bennett, M. ve Burritt, R. (Ed.). (2006a). *Sustainability accounting and reporting*. Eco-efficiency in industry and science. Dordrecht: Springer.

Schaltegger, S., Bennett, M. ve Burritt, R. (Ed.). (2006b). *Sustainability accounting and reporting*. Eco-efficiency in industry and science. Dordrecht: Springer.

Schuster, R. M., Sullivan, L. E., Kuehn, D. M. ve Morais, D. B. (2011). Relationships among Resident Participation in Nature and Heritage Tourism Activities, Place Attachment, and Sustainability in three Hudson River Valley Communities. *Journal of Park & Recreation Administration*, *29*(3).

Selimoğlu, S. K., Özbicerikli, M. ve Uzay, Ş. (2017). *Bağımsız Denetim Türkiya Denetim Standartları ile Uyumlaştırılmış* (1. bs.). Ankara: Nobel Kademik Yayıncılık.

Sezen, B. ve Çankaya, S. Y. (2013). Effects of Green Manufacturing and Eco-innovation on Sustainability Performance. *Procedia—Social and Behavioral Sciences*, The Proceedings of 9th International Strategic Management Conference, *99*, 154-163. doi:10.1016/j.sbspro.2013.10.481

Shad, M. K., Lai, F.-W., Fatt, C. L., Klemeš, J. J. ve Bokhari, A. (2019). Integrating sustainability reporting into enterprise risk management and its relationship with business performance: A conceptual framework. *Journal of Cleaner Production*, *208*, 415-425. doi:10.1016/j.jclepro.2018.10.120

Shleifer, A. ve Vishny, R. W. (1997). A Survey of Corporate Governance. *The Journal of Finance*, *52*(2), 737-783. doi:https://doi.org/10.1111/j.1540-6261.1997.tb04820.x

Siegel, M. H. (2019). *Preventing and managing violence in organizations: Workplace violence, active shooters/assailants, and targeted violence* (1 Edition.). Boca Raton, FL: CRC Press.

Silvola, H. ve Landau, T. (2021). *Sustainable Investing: Beating the Market with ESG*. Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-030-71489-5

Simnett, R. (2012). Assurance of sustainability reports: Revision of ISAE 3000 and associated research opportunities. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, *3*(1), 89-98. doi:10.1108/20408021211223570

Sitkin, A. ve Mangion-Thornley, K. (2021). *Absolute essentials of international business*. Absolute essentials of business and economics (First edition.). Abingdon, Oxon ; New York, NY: Routledge.

Soltani, B. (2007). *Auditing: An international approach*. Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Songini, L., Pistoni, A., Baret, P. ve Kunc, M. H. (2020). *Non-financial disclosure and integrated reporting: Practices and critical issues*.

Soubbotina, T. P. (2004). *Beyond economic growth: An introduction to sustainable development*. The World Bank.

Springsteel, A. (2020). AA1000 ASSURANCE STANDARD v3 | © ACCOUNTABILITY 2020, 48.

Sroufe, R. (2018). *Integrated management: How sustainability creates value for any business*.

Stoner, J. A. F. ve Wankel, C. (2012). *Managing climate change business risks and consequences: Leadership for global sustainability.* Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Suchman, M. C. (1995). Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches. *Academy of Management Review*, *20*(3), 571-610. doi:10.5465/amr.1995.9508080331

Sustainability-Framework-2.0.pdf. (t.y.). https://www.ifac.org/system/files/publications/files/Sustainability-Framework-2.0.pdf adresinden erişildi.

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri. (2015, 16 Eylül).*Sosyal Fayda Zirvesi—Social Good Summit*. http://www.sgsistanbul.org/surdurulebilir-kalkinma-hedefleri/ adresinden erişildi.

Synthese_ngfs-2019_-_17042019_0.pdf. (t.y.). https://www.ngfs.net/sites/default/files/medias/documents/synthese_ngfs-2019_-_17042019_0.pdf adresinden erişildi.

Tarantino, A. (2006). *Manager's guide to compliance: Sarbanes-Oxley, COSO, ERM, COBIT, IFRS, BASEL II, OMB A-123, ASX 10, OECD principles, Turnbull guidance, best practices, and case studies*. Hoboken, N.J: John Wiley & Sons.

Tektüfekçi, F. (2019). An Examination On The Interaction Between Concordat, The Concordat Commissariat, And The Independent Audit Report: An Example Of The Independent Reasonable Assurance Report For A Preliminary Concordat Project, (115), 12.

Thompson, P. ve Zakaria, Z. (2004). Corporate Social Responsibility Reporting in Malaysia: Progress and Prospects. *The Journal of Corporate Citizenship*, (13), 125-136.

Tüzün, İ. K. (2007). Güven, Örgütsel Güven ve Örgütsel Güven Modelleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(2), 93-118.

Union, P. O. of the E. (2011, 25 Ekim). CELEX1, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS A renewed EU strategy 2011-14 for Corporate Social Responsibility, /* COM/2011/0681 final */. Website, Publications Office of the European Union. 18 Mayıs 2021 tarihinde http://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ae5ada03-0dc3-48f8-9a32-0460e65ba7ed/language-en adresinden erişildi.

Usul, H. (2015). *TMS ve TFRS uygulamalı Türkiye denetim standartlarına göre bağımsız denetim*.

Uyar, S. (2016). Güvence Denetimi Standartlari Ve İleriye Yönelik Finansal Bilginin İncelenmesi (geleceğin Denetimi). *STANDARDS OF ASSURANCE ENGAGEMENTS AND THE EXAMINATION OF PROSPECTIVE FINANCIAL INFORMATION (THE AUDIT OF THE FUTURE).*, *21*, 1543-1554.

Values at Work Sustainable Investing and ESG Reporting. (2020). https://doi.org/10.1007/978-3-030-55613-6 adresinden erişildi.

Van Hijfte, S. (2020). *Decoding Blockchain for Business Understand the Tech and Prepare for the Blockchain Future*. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-6137-8 adresinden erişildi.

Vartiak, L. (2016). CSR reporting of companies on a global scale. *Procedia Economics and Finance*, *39*, 176-183.

Vaz Ogando, N., Ruiz Blanco, S. ve Fernandez-Feijoo, B. (2018). A Provider's Approach to the Assurance Market of Sustainability Reports in Spain. *Administrative Sciences*, *8*(3), 28. doi:10.3390/admsci8030028

Visser, W. (Ed.). (2007). *The A to Z of corporate social responsibility: A complete reference guide to concepts, codes and organisations*. Chichester, England ; Hoboken, NJ: John Wiley & Sons.

Von Solms, R. (1999). Information security management: Why standards are important. *Information Management & Computer Security*, *7*(1), 50-58. doi:10.1108/09685229910255223

Vorster, Q. (Quintus). (2007). The conceptual framework, accounting principles and what we believe is true. https://repository.up.ac.za/handle/2263/5111 adresinden erişildi.

Walker, J., Pekmezovic, A. ve Walker, G. (Ed.). (2019). *Sustainable development goals: Harnessing business to achieve the SDGs through finance, technology and law reform* (First edition.). Chichester, West Sussex, United Kingdom: John Wiley & Sons.

Weitz, N., Carlsen, H., Nilsson, M. ve Skånberg, K. (2018). Towards systemic and contextual priority setting for implementing the 2030 Agenda. *Sustainability Science*, *13*(2), 531-548. doi:10.1007/s11625-017-0470-0

Whittington, R. ve Pany, K. (2016). *Principles of auditing & other assurance services* (20. edition.). New York, NY: McGraw-Hill Education.

Wilson, M. (2003). Corporate sustainability: What is it and where does it come from. *Ivey business journal*, *67*(6), 1-5.

World Commission on Environment and Development (Ed.). (1987). *Our common future*. Oxford paperbacks. Oxford ; New York: Oxford University Press.

Yilmaz, E. ve Karakaya, A. (2020). Güvence Hizmetlerinin Denetimi. *Econder International Academic Journal*, *4*(2), 448-461. doi:10.35342/econder.653208

Yoe, C. E. (2019). *Principles of risk analysis: Decision making under uncertainty*.

Zemigala, M. (2017). Application of Social Responsibility standards in Poland and the World.: EBSCOhost. 7 Haziran 2021 tarihinde http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=8b39374a-bbc1-4245-9c8b-f5ead249c37d%40sdc-v-sessmgr01 adresinden erişildi.

Zielinski, T., Sagan, I. ve Surosz, W. (Ed.). (2018). *Interdisciplinary Approaches for Sustainable Development Goals*. GeoPlanet: Earth and Planetary Sciences. Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-319-71788-3

Zioło, M. ve Sergi, B. S. (2019). Financing Sustainable Development: Key Challenges and Prospects.

Müzik Eğitiminin Sosyal Sorumluluk Projeleriyle Çocuklar Üzerindeki Dönüştürücü Etkisi

Gülce Yanmaz Düztaban

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK EĞİTİMİNİN SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİYLE ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ
Gülce Yanmaz Düztaban

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-68-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
MÜZİK EĞİTİMİNİN SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİYLE ÇOCUKLAR ÜZERİNDEKİ DÖNÜŞTÜRÜCÜ ETKİSİ
Gülce Yanmaz Düztaban
V+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-68-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Kitaplar

COOMBS, P. H. ve AHMED, M. (1974). *Attacking rural poverty: how nonformal education can help*. International Council for Educational Development.

D'AMORE, A. (2009). *Musical futures: An approach to teaching and learning.* Paul Hamlyn Foundation.

DEMİREL, Ö. ve ÜN, K. (1987). *Eğitim terimleri*. Ankara: Şafak Matbaası

ELLIOTT, D. J. (1995). *Music matters a new philosophy of music education.* Oxford: Oxford University Press.

ELLIOTT, D. J. (2009). *Praxial music education: Reflections and dialogues*. Oxford: Oxford University Press.

ELLIOTT, D. J., SILVERMAN, M. ve BOWMAN, W. D. (2016). *Artistic citizenship: artistry, social responsibility, and ethical praxis.* Oxford: Oxford University Press.

EROL, A. (2018). *Müzik üzerine düşünmek*. Bağlam.

GLOVER, J. (1970). On responsibility. New York: Humanities Press.

JORGENSEN, E. R. (2003). *Transforming music education*. Indiana University Press.

KURT, İ. (2000). *Yetişkin eğitimi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

LICKONA, T. (2009). *Educating for character: How our schools can teach respect and responsibility*. Bantam.

ROGERS, A. (2007). *Non-formal education: Flexible schooling or participatory education?*. Springer Science & Business Media.

SMALL, C. (1998). *Musicking: The meanings of performing and listening*. Middletown: Wesleyan University Press.

SWANWICK, K. (1979). *A basis for music education*. London: Nfer Nelson Publishing Company.

SWANWICK, K. (1999). *Teaching music musically.* London: Routledge.

UÇAN, A. (1993). *Müzik eğitimi, "Ülkemizde müzik öğretimine genel bir bakış"*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

UNICEF. (2004). Uluslararası Çocuk Hakları Sözleşmesi.

YALOM, I. (1999). Varoluşçu psikoterapi. İstanbul: Kabala Yayınları.

Basılmamış Kaynaklar

İKİZ, F. (2010). *İstanbul'da yaygın eğitimde görülen bağlama öğretim problemleri.* Yüksek Lisans Tezi, dan. Prof. Adnan Koç, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

FENERCİOĞLU, M. (2015). *Müzikle değişen hayatlar: Bir model olarak El Sistema ve Türkiyeye uygulanabilirliği.* Doktora Tezi, dan. Yrd. Doç. Dr. Yeşim Gürer Oymak, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Makale ve Dergiler

CAMPBELL, P. S., CONNELL, C. ve BEEGLE, A. (2007). Adolescents' expressed meanings of music in and out of school. *Journal of Research in Music Education*, *55*(3), ss. 220-236.

CAMPBELL, P. ve HİGGİNS, L. (2015). Intersections between ethnomusicology, music education and community music. *The Oxford Handbook Of Applied Ethnomusicology, 1*(2), ss. 638-688.

CARROLL, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. *Business horizons*, *34*(4), ss. 39-48.

CHEBAT, J. C. (1986). Social responsibility, locus of control, and social class. *The Journal of social psychology, 129*(4), ss. 559-561.

ÇİLDEN, Ş. (2001) Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1).

DAŞ, E. (2015). Taşa Kazınan Hayatlar - Bornova/Yakaköy Mezarlığı'ndaki Mezartaşları. İzmir Büyükşehir Belediyesi-Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi, İBB. Kent Kitaplığı No: 96, ss. 333-355.

ELLIOTT, D. J. (2009). Curriculum as Professional Action. *Music Education for Changing Times: Guiding Visions of Practice,1*(2), ss: 163-174.

ELLIOTT, D. J. (2020). Eudaimonia and Well-Doing: Implications for Music Education, *Music Education for Changing Times: Guiding Visions of Practice,2*(3), ss:107-120.

ELLIOTT, D. J. ve SİLVERMAN M. (2015). A response to commentaries on music matters: A philosophy of music education, *Action, Criticism, and Theory for Music Education, 14*(3), ss. 106–130.

ERDAMAR, G. K. ve GÜNDÜZ, Y. (2015). The development of music education in Turkey since the early republican period. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, *5*(10), ss. 17-34.

GEORGII-HEMMING, E. ve WESTVALL, M. (2010). Music education a personal matter? Examining the current discourses of music education in Sweden. *British Journal Of Music Education, 27*(1), ss. 21-33.

GRACYK, T. (2004). Does everyone have a musical identity?. *Action, Criticism, and Theory for Music Education*, *3*(1), ss. 13.

HIGGINS, L. ve BARRETT, S. (2012). The community music facilitator and school music education, *The Oxford Handbook of Music Education, 1*(1), ss: 495-511.

JOHNSON, M. ve MAJEWSKA, D. (2022). Formal, non-formal, and informal learning: What are they, and how can we research them?. *Journal of Education, Society & Multiculturalism*, *1*(2).

LANTOS, G. P. (2001). The boundaries of strategic corporate social responsibility. *Journal of consumer marketing*, *18*(7), ss. 595-632.

MOK, A. O. N. (2011). Non-formal learning clariication of the concept and its application in music learning. *Australian Journal Of Music Education, 1*(2), ss. 11-15.

OWENS, T. (1983). Helping youth became more responsible. *American Educational Research Association, 67*(22).

ÖZEN, Y. (2011). Sorumluluk bağlamında iş ahlakı ve sosyal sorumluluk sosyal psikolojik bir yaklaşım. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(4), ss. 173-189.

REGELSKI, T. A. (2005). Music and music education: theory and praxis for 'making a difference'. *Educational Philosophy and Theory*, *37*(1), ss. 7-27.

RODRIGUEZ, C. (2009). Informal learning in music: emerging roles of teachers and students. *Action, Criticism, and Theory for Music Education, 8*(2), ss. 35-45.

SCALES, P. C., BLYTH, D. A., BERKAS, T. H. ve KİELSMEİER, J. C. (2000). The effects of service-learning on middle school students' social responsibility and academic success. *The Journal of Early Adolescence*, *20*(3), ss. 332-358.

UÇAN, A. (2004). Türkiye'de Başlangıcından Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirmeye Genel Bir Bakış. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu (7-10 Nisan 2004)*, Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi, Burdur-Isparta, ss. 6-45.

YAŞAR, M. R. ve AMAÇ, Z. (2018). Öğretmen adaylarının dezavantajlı öğrencilere eğitim verme deneyimleri zorluklar ve fırsatlar, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(2): ss. 611-634.

FUTURE SHOPPING TRENDS:

GENERATIONS Y AND Z THROUGH THE LENS OF E-TAM

ASSOC. PROF. KENAN ATESGOZ

EĞİTİM
yayınevi

FUTURE SHOPPING TRENDS: GENERATIONS Y AND Z THROUGH THE LENS OF E-TAM

Assoc. Prof. Kenan Ateşgöz

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-90-6
1. Edition, December 2024

Library Information Card

FUTURE SHOPPING TRENDS: GENERATIONS Y AND Z THROUGH THE LENS OF E-TAM
Assoc. Prof. Kenan Ateşgöz
VII+113, 135x215 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-5997-90-6

This study was produced from the author's master's thesis.

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapcınız

REFERENCES

Achenreiner, G. B., & John, D. R. (2003). The meaning of brand names to children: A developmental investigation. *Journal of consumer psychology*, *13*(3), 205-219.

Adams, F. G., & Juster, F. T. (1974). Commentaries on McNeil," Federal Programs to Measure Consumer Purchase Expectations". *The Journal of Consumer Research*, *1*(3), 11-15.

Agarwal, R. & Prasad, J. (1999). Are individual differences germane to the acceptance of new information technologies? *Decision sciences*, *30*(2), 361-391.

Ahn, T., Ryu, S., & Han, I. (2004). The impact of the online and offline features on the user acceptance of Internet shopping malls. *Electronic commerce research and applications*, *3*(4), 405-420.

Ainscough, T. L., & Luccett, M. G. (1996). The Internet for the rest of us: marketing on the World Wide Web. *Journal of consumer marketing*, *13*(2), 36-47.

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. In *Action control* (pp. 11-39). Springer, Berlin, Heidelberg.

Ajzen, I., & Fishbein, M. (1977). Attitude-behavior relations: A theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological bulletin*, *84*(5), 888.

Ajzen, I., & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Akbulut, Y. (2010). Sosyal bilimlerde SPSS uygulamaları. İstanbul: Pasifik Ofset.

Aksoy, D. A. (2010). *Tüketimin Dijitalleşmesi.* Babaoğul, M., Şener, A., & Buğday, E. (Eds.). Tüketici Yazıları (II). (p. 46-64). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Alch, M. L. (2000). The echo-boom generation: A growing force in American society. *The Futurist*, *34*(5), 42.

Al-Debei, M. M., Akroush, M. N., & Ashouri, M. I. (2015). Consumer attitudes towards online shopping: the effects of trust, perceived benefits, and perceived Web quality. *Internet Research*, *25*(5), 707-733.

Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan kuşağa tüketim olgusu ve geleceğin tüketici profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *4*(1), 203-212.

Alwin, D. F., & McCammon, R. J. (2007). Rethinking generations. *Research in Human Development*, *4*(3-4), 219-237.

Ansari, A., & Mela, C. F. (2003). E-customization. *Journal of marketing research*, *40*(2), 131-145.

Ariker, Ç., & Toksoy, A. (2017). Generation Z and CSR: Antecedents of purchasing intention of university students. *Kafkas University. Faculty of Economics and Administrative Sciences. Journal*, *8*(16), 483-502.

Ayhün, S. E. (2013). Kuşaklar arasındaki farklılıklar ve örgütsel yansımaları. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Ekonomi Ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *2*(1), 93-112.

Babaoğul, M., & Bener, Ö. (2010). *Yeni Teknolojiler Ve Tüketici Etkileşimi*. . Babaoğul, M., Şener, A. (Eds.). Tüketici Yazıları (II)., Tüpadem, Ankara, 103-116.

Bakos, J. Y. (1991). A strategic analysis of electronic marketplaces. *MIS quarterly*, *15*(3).

Barkhi, R., Belanger, F., & Hicks, J. (2008). A model of the determinants of purchasing from virtual stores. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, *18*(3), 177-196.

Barrett, S., & Konsynski, B. (1982). Inter-organization information sharing systems. *Mis Quarterly*, 93-105.

Bassiouni, D. H., & Hackley, C. (2014). 'Generation Z'children's adaptation to digital consumer culture: A critical literature review. *Journal of Customer Behaviour*, *13*(2), 113-133.

Beastall, L. (2006). Enchanting a disenchanted child: revolutionising the means of education using Information and Communication Technology and e-learning. *British Journal of Sociology of Education*, *27*(1), 97-110.

Belch, G. E., Belch, M. A., & Ceresino, G. (1985). Parental and teenage child influences in family decision making. *Journal of business research*.

Bennett, S., Maton, K., & Kervin, L. (2008). The 'digital natives' debate: A critical review of the evidence. *British journal of educational technology*, *39*(5), 775-786.

Berk, R. A. (2009). Teaching strategies for the net generation. *Transformative Dialogues: Teaching & Learning Journal*, *3*(2), 1-23.

Berkup, S. B. (2014). Working with generations X and Y in generation Z period: Management of different generations in business life. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, *5*(19), 218.

Berthon:, Pitt, L., & Watson, R. T. (1996). Marketing communication and the world wide Web. *Business Horizons*, *39*(5), 24-32.

Bettencourt, L. A., & Gwinner, K. (1996). Customization of the service experience: the role of the frontline employee. *International journal of service industry management*, *7*(2), 3-20.

Bhattacherjee, A. (2001). Understanding information systems continuance: an expectation-confirmation model. *MIS quarterly*, 351-370.

Bhattacherjee, A., & Sanford, C. (2009). The intention–behaviour gap in technology usage: the moderating role of attitude strength. *Behaviour & Information Technology*, *28*(4), 389-401.

Bitner, M. J. (1990). Evaluating service encounters: the effects of physical surroundings and employee responses. *Journal of marketing*, *54*(2), 69-82.

Bitner, M. J., Booms, B. H., & Mohr, L. A. (1994). Critical service encounters: The employee's viewpoint. *Journal of marketing*, *58*(4), 95-106.

Bitner, M. J., Booms, B. H., & Tetreault, M. S. (1990). The service encounter: diagnosing favorable and unfavorable incidents. *Journal of marketing*, *54*(1), 71-84.

Bitner, M. J., Brown, S. W., & Meuter, M. L. (2000). Technology infusion in service encounters. *Journal of the Academy of marketing Science*, *28*(1), 138-149.

Bolton, R. N. (1998). A dynamic model of the duration of the customer's relationship with a continuous service provider: The role of satisfaction. *Marketing science*, *17*(1), 45-65.

Bolton, R. N., Parasuraman, A., Hoefnagels, A., Migchels, N., Kabadayi, S., Gruber, T., ... & Solnet, D. (2013). Understanding Generation Y and their use of social media: a review and research agenda. *Journal of service management*, *24*(3), 245-267.

Bowes, L. M. (2012). *Multi-generational differences: Bridging the gap*. Gonzaga University.

Bray, D. W. (1950). The prediction of behavior from two attitude scales. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, *45*(1), 64.

Breckler, S. J. (1984). Empirical validation of affect, behavior, and cognition as distinct components of attitude. *Journal of personality and social psychology*, *47*(6), 1191.

Breckler, S. J., & Wiggins, E. C. (1989). Affect versus evaluation in the structure of attitudes. *Journal of experimental social psychology*, *25*(3), 253-271.

Brosdahl, D. J., & Carpenter, J. M. (2011). Shopping orientations of US males: a generational cohort comparison. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *18*(6), 548-554.

Brown, J. E., & Mann, L. (1990). The relationship between family structure and process variables and adolescent decision making. *Journal of adolescence*, *13*(1), 25-37.

Brown, J. S. (2000). Growing up: Digital: How the Web changes work, education, and the ways people learn. *Change: The Magazine of Higher Learning*, *32*(2), 11-20.

Bruner II, G. C., & Kumar, A. (2005). Explaining consumer acceptance of handheld Internet devices. *Journal of business research*, *58*(5), 553-558.

Çakır, C.B. (2009). *İnternet üzerinden satın alma davranışının incelenmesi ve bir uygulama.* Unpublished Master Thesis. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Institute of Science.

Campbell, D. T. (1950). The indirect assessment of social attitudes. *Psychological Bulletin*, *47*(1), 15.

Carlsson, G., & Karlsson, K. (1970). Age, cohorts and the generation of generations. *American Sociological Review*, 710-718.

Carr, L., & Roberts, S. O. (1965). Correlates of civil-rights participation. *The Journal of social psychology*, *67*(2), 259-267.

Çelik, H. E. (2009). Yapısal eşitlik modellemesi ve bir uygulama: Genişletilmiş online alışveriş kabul modeli (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir*.

Cennamo, L., & Gardner, D. (2008). Generational differences in work values, outcomes and person-organisation values fit. *Journal of managerial psychology*, *23*(8), 891-906.

Chandrawati, V., & Lau, K. W. (2016). Understanding The Consumers'attitude Towards Tablet Self-Service For Fashion Retailing. *International Journal Of Sales, Retailing & Marketing*, *5*(1).

Chau, Y., & Hu: J. H. (2001). Information technology acceptance by individual professionals: A model comparison approach. *Decision sciences*, *32*(4), 699-719.

Cheung, C. M., & Lee, M. K. (2005). Consumer satisfaction with Internet shopping: a research framework and propositions for future research. In *Proceedings*

of the 7th international conference on Electronic commerce (pp. 327-334). ACM.

Chiu, C. M., Lin, H. Y., Sun, S. Y., & Hsu, M.H. (2009). Understanding customers' loyalty intentions towards online shopping: an integration of technology acceptance model and fairness theory. *Behaviour and Information Technology,* 28 (4), 347-360.

Clausing, S. L., Kurtz, D. L., Prendeville, J., & Walt, J. L. (2003). Generational diversity—the nexters. *AORN journal*, *78*(3), 373-379.

Cook, D. T. (2012). Children's Consumption in History. In *The Oxford Handbook of the History of Consumption*.

Corey, S. M. (1937). Professed attitudes and actual behavior. *Journal of educational psychology*, *28*(4), 271.

Costanza, D. P., Badger, J. M., Fraser, R. L., Severt, J. B., & Gade: A. (2012). Generational differences in work-related attitudes: A meta-analysis. *Journal of Business and Psychology*, *27*(4), 375-394.

Cox, D. F., & Rich, S. U. (1964). Perceived risk and consumer decision-making—the case of telephone shopping. *Journal of marketing research*, *1*(4), 32-39.

Crespi, I. (1971). What kinds of attitude measures are predictive of behavior? *Public Opinion Quarterly*, *35*(3), 327-334.

Czepiel, J. A. (1990). Service encounters and service relationships: implications for research. *Journal of business research*, *20*(1), 13-21.

Dalcher, I., & Shine, J. (2003). Extending the new technology acceptance model to measure the end user information systems satisfaction in a mandatory environment: A bank's treasury. *Technology Analysis & Strategic Management*, *15*(4), 441-455.

D'Amato, A., & Herzfeldt, R. (2008). Learning orientation, organizational commitment and talent retention across generations: A study of European managers. *Journal of Managerial Psychology*, *23*(8), 929-953.

Davis, F. D. (1986). A technology acceptance model for empirically testing new enduser information systems: Theory and results. Doctoral Dissertation. Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology.

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS quarterly*, 319-340.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., & Warshaw: R. (1989). User acceptance of computer technology: a comparison of two theoretical models. *Management science*, *35*(8), 982-1003.

Day, D., Gan, B., Gendall: & Esslemont, D. (1991). Predicting purchase behaviour. *Marketing Bulletin*, *2*(5), 18-30.

DeFleur, M. L., & Westie, F. R. (1958). Verbal attitudes and overt acts: An experiment on the salience of attitudes. *American Sociological Review*, *23*(6), 667-673.

Dickey, I. J., & Lewis, W. F. (2010). Social media perceptions and usage by Generation Y and relevant marketing implications. *Advances in Marketing: Going Green-Best Marketing Practices for a Global World*.

Doll, J., & Ajzen, I. (1992). Accessibility and stability of predictors in the theory of planned behavior. *Journal of personality and social psychology*, *63*(5), 754.

Doob, L. W. (1947). The behavior of attitudes. *Psychological review*, *54*(3), 135.

Doody, A. F., & Davidson, W. R. (1967). Next Revolution in Retailing. Harvard Business Review.

Dou, W., Wang, G., & Zhou, N. (2006). Generational and regional differences in media consumption patterns of Chinese generation X consumers. *Journal of Advertising*, *35*(2), 101-110.

Dunne, M. (1999). The role and influence of children in family holiday decision making. *International Journal of Advertising and Marketing to Children*, *1*(3), 181-191.

Eastman, J. K., & Liu, J. (2012). The impact of generational cohorts on status consumption: an exploratory look at generational cohort and demographics on status consumption. *Journal of Consumer Marketing*, *29*(2), 93-102.

Eastman, J. K., Iyer, R., & Randall, C. (2009). Understanding Internet shoppers: an exploratory study. *Marketing Management Journal*, *19*(2).

Edmunds, J., & Turner, B. S. (2005). Global generations: social change in the twentieth century. *The British journal of sociology*, *56*(4), 559-577.

Egri, C. P., & Ralston, D. A. (2004). Generation cohorts and personal values: A comparison of China and the United States. *Organization science*, *15*(2), 210-220.

Elofson, G., & Robinson, W. N. (1998). Creating a custom-mass production channel on the Internet. *Communications of the ACM*, *41*(3), 56-63.

Fazio, R. H., & Zanna, M. P. (1981). Direct experience and attitude-behavior consistency. In *Advances in experimental social psychology* (Vol. 14, pp. 161-202). Academic Press.

Feldman, T. (2003). *An introduction to digital media*. Routledge.

Fendrich, J. M. (1967). A study of the association among verbal attitudes, commitment and overt behavior in different experimental situations. *Social Forces*, *45*(3), 347-355.

Ferber, R., & Piskie, R. A. (1965). Subjective probabilities and buying intentions. *The Review of Economics and Statistics*, 322-325.

Festinger, L. (1964). Behavioral support for opinion change. *Public Opinion Quarterly*, 404-417.

Field, A. (2005). *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage Publication.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1974). Attitudes towards objects as predictors of single and multiple behavioral criteria. *Psychological review*, *81*(1), 59.

Fishbein, M., & Coombs, F. S. (1974). Basis for Decision: An Attitudinal Analysis of Voting Behavior 1. *Journal of Applied Social Psychology*, *4*(2), 95-124.

Fornell, C. (1992). A national customer satisfaction barometer: the Swedish experience. *Journal of marketing*, *56*(1), 6-21.

Fox, B. (1995). Retailing on the Internet: Seeking truth beyond the hype. *Chain Store Age*, *71*(9), 33-41.

Foxman, E. R., Tansuhaj: S., & Ekstrom, K. M. (1989). Family members' perceptions of adolescents' influence in family decision making. *Journal of consumer research*, *15*(4), 482-491.

Freeman, L. C., & Ataoev, T. (1960). Invalidity of indirect and direct measures of attitude toward cheating. *Journal of Personality*, *28*(4), 443-447.

Funches, V., Yarber-Allen, A., & Johnson, K. (2017). Generational and family structural differences in male attitudes and orientations towards shopping. *Journal of Retailing and Consumer services*, *37*, 101-108.

Gabor, A., & Granger, C. W. J. (1972). Ownership and acquisition of consumer durables: Report on the Nottingham consumer durables project. *European Journal of Marketing*, *6*(4), 234-248.

Gefen, D. (2000). E-commerce: the role of familiarity and trust. *Omega*, *28*(6), 725-737.

Gefen, D., Karahanna, E., & Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in online shopping: An integrated model. *MIS quarterly*, *27*(1), 51-90.

Geissler, G. L., & Zinkhan, G. M. (1998). Consumer perceptions of the World Wide Web: An exploratory study using focus group interviews. *ACR North American Advances*.

Gilleard, C., & Higgs: (2002). The third age: class, cohort or generation? *Ageing & Society*, *22*(3), 369-382.

Gillett: L. (1970). A profile of urban in-home shoppers. *Journal of Marketing*, *34*(3), 40-45.

Goodmonson, C., & Glaudin, V. (1971). The relationship of commitment-free behavior and commitment behavior: A study of attitude toward organ transplantation. *Journal of Social Issues*, *27*(4), 171-183.

Greenfield: M. (2004). Developmental considerations for determining appropriate Internet use guidelines for children and adolescents. *Journal of Applied Developmental Psychology*, *25*(6), 751-762.

Gremler, D. D., & Brown, S. W. (1999). The loyalty ripple effect: appreciating the full value of customers. *International Journal of Service Industry Management*, *10*(3), 271-293.

Ha, S., & Stoel, L. (2009). Consumer e-shopping acceptance: Antecedents in a technology acceptance model. *Journal of Business Research*, *62*(5), 565-571.

Hagel III, J., & Armstrong, A. G. *Net Gain: Expanding Markets Through Virtual Communities. Harvard Business School Press, Boston, Massachusetts, 1997*. ISBN 0–87584–759–5.

Hajdu, G., & Sik, E. (2018). Age, Period, and Cohort Differences in Work Centrality and Work Values. *Societies*, *8*(1), 11.

Hambleton, R. K., & De Jong, J. H. (2003). Advances in translating and adapting educational and psychological tests.

Hansen, T., Jensen, J. M., & Solgaard, H. S. (2004). Predicting online grocery buying intention: a comparison of the theory of reasoned action and the theory of planned behavior. *International Journal of Information Management*, *24*(6), 539-550.

Hargittai, E., & Hinnant, A. (2008). Digital inequality: Differences in young adults' use of the Internet. *Communication research*, *35*(5), 602-621.

Harkness, J. A., Villar, A., & Edwards, B. (2010). Translation, adaptation, and design. *Survey methods in multinational, multiregional, and multicultural contexts*, 115-140.

Henderson, R., & Divett, M. J. (2003). Perceived usefulness, ease of use and electronic supermarket use. *International Journal of Human-Computer Studies*, *59*(3), 383-395.

Hernandez, B., Jimenez, J., & José Martín, M. (2009). Adoption vs acceptance of e-commerce: two different decisions. *European Journal of Marketing*, *43*(9/10), 1232-1245.

Himelstein:, & Moore, J. C. (1963). Racial attitudes and the action of Negro-and White-background figures as factors in petition-signing. *The Journal of social psychology*, *61*(2), 267-272.

Hoffman, D. L., & Novak, T. P. (1996). Marketing in hypermedia computer-mediated environments: Conceptual foundations. *Journal of marketing*, *60*(3), 50-68.

Hoffman, D. L., Novak, T. P., & Chatterjee: (1995). Commercial scenarios for the Web: opportunities and challenges. *Journal of computer-mediated communication*, *1*(3), JCMC136.

Howe, N., & Strauss, W. (1992). *Generations: The history of America's future, 1584 to 2069*. Harper Collins.

Howe, N., & Strauss, W. (2000). *Millennials rising: The next great generation*. Vintage.

Hsu, C. L., & Lu, H. P. (2007). Consumer behavior in online game communities: A motivational factor perspective. *Computers in Human Behavior*, *23*(3), 1642-1659.

Huang, L., Lu, M. T., & Wong, B. K. (2003). The impact of power distance on email acceptance: Evidence from the PRC. *Journal of Computer Information Systems*, *44*(1), 93-101.

Hung, K. H., Gu, F. F., & Yim, C. K. B. (2007). A social institutional approach to identifying generation cohorts in China with a comparison with American consumers. *Journal of international business studies*, *38*(5), 836-853.

Insko, C. A., & Schopler, J. (1967). Triadic consistency: A statement of affective-cognitive-conative consistency. *Psychological Review*, *74*(5), 361.

Jackson, V., Stoel, L., & Brantley, A. (2011). Mall attributes and shopping value: Differences by gender and generational cohort. *Journal of retailing and consumer services*, *18*(1), 1-9.

Jarvenpaa, S. L., Tractinsky, N., & Vitale, M. (2000). Consumer trust in an Internet store. *Information technology and management*, *1*(1-2), 45-71.

Javadi, M. H. M., Dolatabadi, H. R., Nourbakhsh, M., Poursaeedi, A., & Asadollahi, A. R. (2012). An analysis of factors affecting on online shopping behavior of consumers. *International Journal of Marketing Studies*, *4*(5), 81.

Jurkiewicz, C. L. (2000). Generation X and the public employee. *Public Personnel Management*, *29*(1), 55-74.

Jurkiewicz, C. L., & Bradley, D. B. (2002, June). Generational ethics: Age cohort and healthcare executives' values. In *HEC Forum* (Vol. 14, No. 2, pp. 148-171). Kluwer Academic Publishers.

Jurkiewicz, C. L., & Brown, R. G. (1998). Generational comparisons of public employee motivation. *Review of public personnel administration*, *18*(4), 18-37.

Juster, F. T. (1960). Prediction and consumer buying intentions. *The American Economic Review*, *50*(2), 604-617.

Juster, F. T. (1969). Consumer anticipations and models of durable goods demand. In *Economic forecasts and expectations: Analysis of forecasting behavior and performance* (pp. 167-242). NBER.

Keleş, H. N. (2011). Y kuşağı çalışanlarının motivasyon profillerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 129-139.

Kelley, S. W. (1993). Discretion and the service employee. *Journal of retailing*, *69*(1), 104-126.

Kim, C., & Lee, H. (1997). Development of family triadic measures for children's purchase influence. *Journal of Marketing Research*, *34*(3), 307-321.

Kim, D. J., Ferrin, D., & Rao, R. (2003). An investigation of consumer online trust and purchase-repurchase intentions. *International Conference on Information Systems ICIS 2003 Proceedings*, Seattle, Washington. 353-365.

Kohli, A. (1989). Determinants of influence in organizational buying: a contingency approach. *Journal of marketing*, *53*(3), 50-65.

Kotler, P. (1989). From mass marketing to mass customization. *Planning review*, *17*(5), 10-47.

Keisidou, E., Sarigiannidis, L., & Maditinos, D. (2011). Consumer characteristics and their effect on accepting online shopping, in the context of different product types. *International Journal of Business Science & Applied Management (IJBSAM)*, *6*(2), 31-51.

Kotler, P., & Levy, S. J. (1969). Broadening the concept of marketing. *Journal of marketing*, *33*(1), 10-15.

Koufaris, M. (2002). Applying the technology acceptance model and flow theory to online consumer behavior. *Information systems research*, *13*(2), 205-223.

Koulopoulos, T., & Keldsen, D. (2016). *Gen Z effect: The six forces shaping the future of business*. Routledge.

Kraus, S. J. (1995). Attitudes and the prediction of behavior: A meta-analysis of the empirical literature. *Personality and social psychology bulletin*, *21*(1), 58-75.

Krbova, K. (2016). Generation y attitudes towards shopping: a comparison of the Czech Republic and slovakia. *Journal of Competitiveness*, *8*(1).

Kupperschmidt, B. R. (2000). Multigeneration employees: Strategies for effective management. *The health care manager*, *19*(1), 65-76.

Kutner, B., Wilkins, C., & Yarrow: R. (1952). Verbal attitudes and overt behavior involving racial prejudice. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, *47*(3), 649.

Kyles, D. (2005). Managing your multigenerational workforce. *Strategic Finance*, *87*(6), 52.

Lamm, E., & Meeks, M. D. (2009). Workplace fun: the moderating effects of generational differences. *Employee relations*, *31*(6), 613-631.

Lee, C. K. C., & Beatty, S. E. (2002). Family structure and influence in family decision making. *Journal of consumer marketing*, *19*(1), 24-41.

Lee, C. K. C., & Collins, B. A. (2000). Family decision making and coalition patterns. *European Journal of Marketing*, *34*(9/10), 1181-1198.

Levickaite, R. (2010). Generations X, Y, Z: How social networks form the concept of the world without borders (the case of Lithuania). *LIMES: Cultural Regionalistics*, *3*(2), 170-183.

Lewis, B. R., & Entwistle, T. W. (1990). Managing the service encounter: a focus on the employee. *International Journal of Service Industry Management*, *1*(3), 41-52.

Li, N., & Zhang: (2002). Consumer online shopping attitudes and behavior: An assessment of research. *AMCIS 2002 Proceedings*, 74.

Liang, T. P., & Lai, H. J. (2000, January). Electronic store design and consumer choice: an empirical study. In *Proceedings of the 33rd Annual Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 10-pp). IEEE.

Liao, Z., & Cheung, M. T. (2001). Internet-based e-shopping and consumer attitudes: an empirical study. *Information & management*, *38*(5), 299-306.

Limayem, M., Khalifa, M., & Frini, A. (2000). What makes consumers buy from Internet? A longitudinal study of online shopping. *IEEE Transactions on systems, man, and Cybernetics-Part A: Systems and Humans*, *30*(4), 421-432.

Lin, H. F. (2007). Predicting consumer intentions to shop online: An emprical test of competing theories. *Electronic Commerce Research and Applications,* 6, 433–442.

Linn, L. S. (1965). Verbal attitudes and overt behavior: A study of racial discrimination. *Social Forces*, *43*(3), 353-364.

Lissitsa, S., & Kol, O. (2016). Generation X vs. Generation Y–A decade of online shopping. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *31*, 304-312.

Lord, C. G., Desforges, D. M., Ramsey, S. L., Trezza, G. R., & Lepper, M. R. (1991). Typicality effects in attitude-behavior consistency: Effects of category discrimination and category knowledge. *Journal of Experimental Social Psychology*, *27*(6), 550-575.

Lu, H., & Lin, J. C. C. (2002). Predicting customer behavior in the market-space: a study of Rayport and Sviokla's framework. *Information and Management,* 40, 1-10.

Lumpkin, J. R., & Hawes, J. M. (1985). Retailing without stores: An examination of catalog shoppers. *Journal of Business Research*, *13*(2), 139-151.

Maio, G. R., Olson, J. M., Bernard, M. M., Luke, M. A. (2006). *Ideologies, Values, Attitudes, and Behavior*. DeLamater, J. D., & Ward, A. (Eds.). *Handbook of social psychology* (p. 283-308). Hoboken, NJ: Springer.

Malone, T. W., Yates, J., & Benjamin, R. I. (1989). The logic of electronic markets. *Harvard Business Review*, *67*(3), 166.

Martin, C. A., and B. Tulgan. "Managing generation the generation mix: From urgency to opportunity." (2006).

Martin, S. S., & Camarero, C. (2008). Consumer trust to a Web site: Moderating effect of attitudes toward online shopping. *cyberpsychology & behavior*, *11*(5), 549-554.

Mathieson, K. (1991). Predicting user intentions: comparing the technology acceptance model with the theory of planned behavior. *Information systems research*, *2*(3), 173-191.

McCready, V. (2011). Generational issues in supervision and administration. *The ASHA Leader*, *16*(5), 12-15.

McCrindle, M., & Wolfinger, E. (2009). *The ABC of XYZ: Understanding the global generations*. The ABC of XYZ.

McNair, M. P., & May, E. G. (1978). Next revolution of retailing wheel. *Harvard Business Review*, *56*(5), 81-91.

McNeal, J. U. (2007). *On becoming a consumer*: the development of consumer behavior patterns in childhood Routledge.

McNeal, J. U., & Yeh, C. H. (1997). Development of consumer behavior patterns among Chinese children. *Journal of consumer marketing*, *14*(1), 45-59.

Moore, G. C., & Benbasat, I. (1991). Development of an instrument to measure the perceptions of adopting an information technology innovation. *Information systems research*, *2*(3), 192-222.

Moye, L. N., & Kincade, D. H. (2003). Shopping orientation segments: exploring differences in store patronage and attitudes toward retail store environments among female apparel consumers. *International journal of consumer studies*, *27*(1), 58-71.

Nicholls, J. A. F., Li, F., Kranendonk, C. J., & Roslow, S. (2002). The seven year itch? Mall shoppers across time. *Journal of Consumer Marketing*, *19*(2), 149-165.

Norman, N. M., & Tedeschi, J. T. (1989). Self-Presentation, Reasoned Action, and Adolescents' Decisions to Smoke Cigarettes 1. *Journal of Applied Social Psychology*, *19*(7), 543-558.

Norum: S. (2003). Examination of generational differences in household apparel expenditures. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, *32*(1), 52-75.

O'cass, A., & Fenech, T. (2003). Web retailing adoption: exploring the nature of Internet users Web retailing behaviour. *Journal of Retailing and Consumer services*, *10*(2), 81-94.

Oblinger, D., & Oblinger, J. (2005). Is it age or IT: First steps toward understanding the net generation. *Educating the net generation*, *2*(1-2), 20.

Olson, J. M., & Zanna, M. P. (1993). Attitudes and attitude change. *Annual review of psychology*, *44*(1), 117-154.

Pallant, J. (2005). SPSS survival manual. (12nd ed.). Australia: Allen & Unwin.

Park, J., Lee, D., & Ahn, J. (2004). Risk-focused e-commerce adoption model: A cross-country study. *Journal of Global Information Technology Management*, *7*(2), 6-30.

Parment, A. (2013). Generation Y vs. Baby Boomers: Shopping behavior, buyer involvement and implications for retailing. *Journal of retailing and consumer services*, *20*(2), 189-199.

Peters, W. H., & Ford, N. M. (1972). A profile of urban in-home shoppers: The other half. *Journal of Marketing*, *36*(1), 62-64.

Peterson, R. A., Balasubramanian, S., & Bronnenberg, B. J. (1997). Exploring the implications of the Internet for consumer marketing. *Journal of the Academy of Marketing science*, *25*(4), 329.

Portz, K. S. (2000). The effect of WebTrust on the perceived trustworthiness of a Web site and the utilization of electronic commerce.

Potter, H. W., & Klein, H. R. (1957). On nursing behavior. *Psychiatry*, *20*(1), 39-46.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants part 1. *On the horizon*, *9*(5), 1-6.

Priporas, C. V., Stylos, N., & Fotiadis, A. K. (2017). Generation Z consumers' expectations of interactions in smart retailing: A future agenda. *Computers in Human Behavior*, *77*, 374-381.

Puiu, S. (2016). Generation Z–a new type of consumers. *Revista tinerilor economişti*, (27), 67-78.

Puwalski, S. M. (2011). *Millennials and e-commerce: The online shopping and purchasing behavior of Millennials attending college*. Capella University.

Quelch, J. A., & Klein, L. R. (1996). The Internet and international marketing. *MIT Sloan Management Review*, *37*(3), 60.

Rachman, D., & Fabes, K. J. (1992). The Decline of the Traditional American Department Store. *Journal of Marketing Channels*, *1*(3), 39-60.

Rayport, J. F., & Sviokla, J. J. (1995). Exploiting the virtual value chain. *Harvard business review*, *73*(6), 75.

Reynolds, F. D. (1974). An analysis of catalog buying behavior. *Journal of Marketing*, *38*(3), 47-51.

Reynolds, L. A. (2005). Communicating total rewards to the generations. *Benefits Quarterly*, *21*(2).

Reynolds, L., Bush, E. C., & Geist, R. (2008). The gen Y imperative. *Communication World*, *25*(3), 19-22.

Roberts, D.F., Foeher, U.G., & Rideout, V.J. (2005, March). Generation M: Media In The Lives of 8-18 Year Olds [Report]. Kaiser Family Foundation, pp. 110-111.

Røpke, I. (2001). New technology in everyday life–social processes and environmental impact. *Ecological economics*, *38*(3), 403-422.

Rosenberg, L. J., & Hirschman, E. C. (1980). Retailing without stores. *Harvard Business Review*, *58*(4), 103-112.

Rotolo, Thomas, and John Wilson. "What happened to the "long civic generation"? Explaining cohort differences in volunteerism." *Social forces* 82, no. 3 (2004): 1091-1121.

Ryan, M. J., & Bonfield, E. H. (1975). The Fishbein extended model and consumer behavior. *Journal of consumer research*, *2*(2), 118-136.

Ryder, N. B. (1985). The cohort as a concept in the study of social change. In *Cohort analysis in social research* (pp. 9-44). Springer, New York, NY.

Schewe, C. D., & Meredith, G. (2004). Segmenting global markets by generational cohorts: determining motivations by age. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *4*(1), 51-63.

Seligman, C., Kriss, M., Darley, J. M., Fazio, R. H., Becker, L. J., & Pryor, J. B. (1979). Predicting Summer Energy Consumption from Homeowners' Attitudes 1. *Journal of Applied Social Psychology*, *9*(1), 70-90.

Seock, Y. K., & Bailey, L. R. (2008). The influence of college students' shopping orientations and gender differences on online information searches and purchase behaviours. *International Journal of Consumer Studies*, *32*(2), 113-121.

Sessa, V. I., Kabacoff, R. I., Deal, J., & Brown, H. (2007). Generational differences in leader values and leadership behaviors. *The Psychologist-Manager Journal*, *10*(1), 47-74.

Sezgin, A. A. (2018). New Media's Digital Bell-Jar Impact: A Review on Generation Z.

Shergill, G. S., & Chen, Z. (2005). Web-Based Shoppıng: Consumers'attıtudes Towards Onlıne Shoppıng In New Zealand. *Journal Of Electronic Commerce Research*, *6*(2), 78.

Shih, H. P. (2004). An empirical study on predicting user acceptance of e-shopping on the Web. *Information & Management*, *41*(3), 351-368.

Smola, W. K., & Sutton, C. D. (2002). Generational differences: Revisiting generational work values for the new millennium. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *23*(4), 363-382.

Spence, H. E., Engel, J. F., & Blackwell, R. D. (1970). Perceived risk in mail-order and retail store buying. *Journal of marketing research*, *7*(3), 364-369.

Spreng, R. A., MacKenzie, S. B., & Olshavsky, R. W. (1996). A reexamination of the determinants of consumer satisfaction. *Journal of marketing*, *60*(3), 15-32.

Stasson, M., & Fishbein, M. (1990). The relation between perceived risk and preventive action: A within-subject analysis of perceived driving risk and intentions to wear seatbelts. *Journal of Applied Social Psychology*, *20*(19), 1541-1557.

Steenkamp, J. B. E., & Ter Hofstede, F. (2002). International market segmentation: issues and perspectives. *International journal of research in marketing*, *19*(3), 185-213.

Steffen, V. J. (1990). Men's motivation to perform the testicle self-exam: Effects of prior knowledge and an educational brochure. *Journal of Applied Social Psychology*, *20*(8), 681-702.

Stein, A., & Craig, A. (2000, December). The dot. com generation: IT practices & skills of transition students (2000). In *Proceedings of the Australasian conference on computing education* (pp. 220-227). ACM.

Stern: J. (2002). Generational differences. *Journal of Hand Surgery*, *27*(2), 187-194.

Stevens, J. P. (1996). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. Routledge.

Strader, M. K., & Katz, B. M. (1990). Effects of a persuasive communication on beliefs, attitudes, and career choice. *The Journal of social psychology*, *130*(2), 141-150.

Surprenant, C. F., & Solomon, M. R. (1987). Predictability and personalization in the service encounter. *Journal of marketing*, *51*(2), 86-96.

Swaminathan, V., Lepkowska-White, E., & Rao, B. P. (1999). Browsers or buyers in cyberspace? An investigation of factors influencing electronic exchange. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *5*(2), JCMC523.

Tabachnick, B. G., & Fidel, L. S. (2012). Using multivariate statistics. (6th ed.). MA: Allyn & Bacon. Inc.

Thompson, A. (1989). Customer contact personnel: using interviewing techniques to select for adaptability in service employees. *Journal of Services Marketing*, *3*(1), 57-65.

Thomson, E. S., Laing, A. W., & McKee, L. (2007). Family purchase decision making: Exploring child influence behaviour. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *6*(4), 182-202.

Tinson, J., & Nancarrow, C. (2005). The influence of children on purchases: the development of measures for gender role orientation and shopping savvy. *International Journal of Market Research*, *47*(1), 5-27.

Tittle, C. R., & Hill, R. J. (1967). Attitude measurement and prediction of behavior: An evaluation of conditions and measurement techniques. *Sociometry*, 199-213.

Tolbize, A. (2008). Generational differences in the workplace. *Research and training center on community living*, *5*(2), 1-21.

Townsend, A. M., Demarie, S. M., & Hendrickson, A. R. (2001). Desktop video conferencing in virtual workgroups: anticipation, system evaluation and performance. *Information Systems Journal*, *11*(3), 213-227.

Trochim, W. M., & Donnelly, J. P. (2006). The research methods knowledge base. (3rd ed.). Cincinnati, OH: Atomic Dog.

Tulgan, B. (2009). *Not everyone gets a trophy: How to manage generation Y*. John Wiley & Sons.

Tümtürk, A. (2008). İnternet üzerinden alişveriş niyetini belirleyen faktörlerin incelenmesi: Türkiye'de alişveriş deneyim düzeylerinin farkliliğina ilişkin bir model önerisi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Manisa.

Twenge, J. M. (2010). A review of the empirical evidence on generational differences in work attitudes. *Journal of Business and Psychology*, *25*(2), 201-210.

Twenge, J. M. (2013). The evidence for generation me and against generation we. *Emerging Adulthood*, *1*(1), 11-16.

Twenge, J. M., & Campbell, S. M. (2008). Generational differences in psychological traits and their impact on the workplace. *Journal of managerial psychology*, *23*(8), 862-877.

Twenge, J. M., Konrath, S., Foster, J. D., Keith Campbell, W., & Bushman, B. J. (2008). Egos inflating over time: A cross-temporal meta-analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Journal of personality*, *76*(4), 875-902.

Van Slyke, C., Belanger, F., & Comunale, C. L. (2004). Factors influencing the adoption of Web-based shopping: the impact of trust. *ACM SIGMIS Database: the DATABASE for Advances in Information Systems*, *35*(2), 32-49.

Van Slyke, C., Comunale, C. L., & Belanger, F. (2002). Gender differences in perceptions of Web-based shopping. *Association for Computing Machinery. Communications of the ACM*, *45*(8), 82-82.

Venkatesh, V. (2000). Determinants of perceived ease of use: Integrating control, intrinsic motivation, and emotion into the technology acceptance model. *Information systems research*, *11*(4), 342-365.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (1996). A model of the antecedents of perceived ease of use: Development and test. *Decision sciences*, *27*(3), 451-481.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (2000). A theoretical extension of the technology acceptance model: Four longitudinal field studies. *Management science*, *46*(2), 186-204.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., & Davis, F. D. (2003). User acceptance of information technology: Toward a unified view. *MIS quarterly*, 425-478.

Vijayasarathy, L. R. (2004a). Predicting consumer intentions to use on-line shopping: the case for an augmented technology acceptance model. *Information & management*, *41*(6), 747-762.

Vijayasarathy, L. R. (2004b). A Psychographic Approach to Segmenting the Electronic Shopper. In *The Social and Cognitive Impacts of E-commerce on Modern Organizations* (pp. 90-118). IGI Global.

Wakefield, K. L., & Baker, J. (1998). Excitement at the mall: determinants and effects on shopping response. *Journal of retailing*, *74*(4), 515-539.

Warner, L. G., & DeFleur, M. L. (1969). Attitude as an interactional concept: Social constraint and social distance as intervening variables between attitudes and action. *American Sociological Review*, 153-169.

Weigel, R. H., & Newman, L. S. (1976). Increasing attitude-behavior correspondence by broadening the scope of the behavioral measure. *Journal of personality and social psychology*, *33*(6), 793.

Wesner, M. S., & Miller, T. (2008). Boomers and millennials have much in common. *Organization Development Journal*, *26*(3), 89.

Wicker, A. W. (1969). Attitudes versus actions: The relationship of verbal and overt behavioral responses to attitude objects. *Journal of Social issues*, *25*(4), 41-78.

Wicker, A. W. (1971). An examination of the" other variables" explanation of attitude-behavior inconsistency. *Journal of Personality and Social Psychology*, *19*(1), 18.

Wigand, R. T. (1997). Electronic commerce: Definition, theory, and context. *The information society*, *13*(1), 1-16.

Williams, K. C., & Page, R. A. (2011). Marketing to the generations. *Journal of Behavioral Studies in Business*, *3*(1), 37-53.

Wilson, T. D., Dunn, D. S., Bybee, J. A., Hyman, D. B., & Rotondo, J. A. (1984). Effects of analyzing reasons on attitude–behavior consistency. *Journal of Personality and Social Psychology*, *47*(1), 5.

Wolburg, J. M., & Pokrywczynski, J. (2001). A psychographic analysis of Generation Y college students. *Journal of advertising research*, *41*(5), 33-52.

Wood, S. (2013). Generation Z as consumers: trends and innovation. *Institute for Emerging Issues: NC State University*, 1-3.

Yaşa, E. & Bozyiğit, S. (2012). Y Kuşağı Tüketicilerinin Cep Telefonu Ve Gsm Operatörleri Tercihi: Mersin İlindeki Üniversite Öğrencilerinin Tercihlerini Belirlemeye Yönelik Pilot Bir Araştırma. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(1), 29-46.

Yılmaz, C. ve Tümtürk, A. (2015). İnternet üzerinden alışveriş niyetini etkileyen faktörlerin genişletilmiş teknoloji kabul modeli kullanarak incelenmesi ve bir model önerisi. *Yönetim ve Ekonomi*, 22 (2), 355-384.

Zemke, R., Raines, C., & Filipczak, B. (2013). *Generations at work: Managing the clash of Boomers, Gen Xers, and Gen Yers in the workplace*. Amacom.

Zou, S., & Cavusgil, S. T. (2002). The GMS: a broad conceptualization of global marketing strategy and its effect on firm performance. *Journal of marketing*, *66*(4), 40-56.

SPOR BİLİMLERİ

ALANINDA ÖZGÜN ARAŞTIRMALAR I

EDİTÖRLER
DOÇ. DR. MUSTAFA TÜRKMEN
DOÇ. DR. İSMAİL POLATCAN

EĞİTİM
yayınevi

SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ÖZGÜN ARAŞTIRMALAR I

Editörler: Doç. Dr Mustafa Türkmen, Doç. Dr. İsmail POLATCAN

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-91-3
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SPOR BİLİMLERİ ALANINDA ÖZGÜN ARAŞTIRMALAR I
Editörler: Doç.Dr Mustafa Türkmen, Doç. Dr. İsmail POLATCAN
IV+135 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-91-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

1. Yıldıran, İ. ve Yetim A.A. (1196). Orta Öğretimde Beden Eğitimi Dersinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma. *Bed. Egt. Spor Bil. Der.*, 3: 36-43.
2. Yeşilyurt, E. (2020). Eğitimin Analizi. İçinde E. YEŞİLYURT (Editör). *Eğitim Sosyal ve Beşeri Bilimlerine Multidisipliner Bakış* (s.10-48). İstanbul: Güven Plus Grup Danışmanlık A.Ş. Yayınları.
3. Habacı, İ., Karataş, E., Adıgüzelli, F., Ürker, A., Atıcı, R. (2013). Öğretmenlerin güncel sorunları. *Turkish Studies*. 8(6), 263-277.
4. Aslan, H., Yıldız B. (2019). Öğrenci davranışlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi (S. 10-17) Tam Metin Bildiri Kitabı, Çeşme /İzmir, 2-4 Mayıs 2019.
5. Çelikten, M., Şanal, M., Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,*19 (2), 207-237.
6. Semerci, Ç., Semerci, N., Eliüşük, A., Kartal, S.E. (2012) Öğretmenlik mesleğinin gündemine ilişkin öğretmen görüşleri (Bartın ili örneği). *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,1(1), 22-40.
7. Qu, C. (2018). Application of Network Technology in distance education of physical education curriculum-take the football course as an example. *Educational Sciences: Theory ve Practice,* 18(5), Article 5. https://doi.org/10.12738/estp.2018.5.134
8. Uzunöz, F. S., İlker, G. E., Arslan, Y., Demirhan, G. (2018). The effect of different teaching styles on critical thinking and achievement goals of prospective teachers. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 16(2), 80-95. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000357
9. Tamer K., Pulur A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada yayınları.
10. Harmandar, İ. H. (2004). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
11. Mosston, M., Ashworth, S. (2008). Teaching physical education. First Online Edition. UlaşımAdresi:https://spectrumofteachingstyles.org/assets/files/book/Teaching_Physical_Edu_1st_Online.pdf. (E.T. : 19.11.2024).
12. Chatoupis, C. (2013). Young children's divergent movement ability: a study revisited. *Early Child Development and Care,* 183(1), 92-108.
13. Cothran, D. J., Kulinna, P. H., Banville, D., Choi, E., Amade-Escot, C., MacPhail, A.,Macdonald, D., Richard, J., Sarmento, P. Kirk, D. (2005). A cross-cultural investigation of the use of teaching styles, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 76 (2), 193-201.
14. Kulinna, P. H. ve Cothran, D. J. (2003). Physical education teachers' self-reported use and perceptions of various teaching styles. *Learning and Instruction*, 13(6), 597-609.
15. İnce, M. L. ve Hünük, D. (2010). Eğitim reformu sürecinde deneyimli beden eğitimi öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stilleri ve stillere ilişkin algıları. *Eğitim ve Bilim*, 157, 128-139.
16. Parsak, B. ve Saraç, L. (2020). Turkish physical education teachers' use of teaching styles: self-reported versus observed. *Journal of Teaching in Physical Education*, 39(2), 137-146.
17. Eynur, B.R. ve Eynur, A. (2019). Hareket Öğretiminde Kullanılan Öğretim Yöntemleri. İçinde S. AYAN (Editör), *Hareket Eğitimi* 208-238). Ankara: Pegem Akademi.
18. Hünük, D. (2023). Beden Eğitimi ve Spor Öğretim Stratejileri, Modelleri ve Yöntemleri, https://yayinlar.gsb.gov.tr/Public/Files/ogrenim-stratejileri-1207.pdf (E.T.: 18.11.2024).
19. Nebioğlu, D. (2006). *Beden Eğitimi Dersi- Genel Esasları Planlaması Denetimi.* Bursa: Nobel Yayınevi.
20. Doozan, A. ve Bae, M. (2016). Teaching Physical Literacy to Promote Healthy Lives: TGfU and Related Approaches. The Physical Educator. https://doi.org/10.18666/TPE-2016- V73-13-6364
21. Hubball, H. ve West, D. (2009). Learning-Centered Planning Strategies in "Outdoor Education Programs": Enhancing Participation and Self-Directed Learning. Strategies: *A Journal for Physical and Sport Educators*, 23(1), 25-27.

22. Sato, T., Haegele, J. A., ve Foot, R. (2017). Developing Online Graduate Coursework in Adapted Physical Education Utilizing Andragogy Theory. *Quest*, 69(4), 453-466.

23. Tripp, A., Rizzo, T. L., ve Webbert, L. (2007). Inclusion in Physical Education: Changing the Culture. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, *78*(2), 32–48. https://doi.org/10.1080/07303084.2007.10597971

24. Chatzipanteli, A., Digelidis, N., ve Papaioannou, A. G. (2015). Self-Regulation, Motivation and Teaching Styles in Physical Education Classes: An Intervention Study. Journal of Teaching in Physical Education, 34, 333 -344 https://doi.org/10.1123/jtpe.2013-0024

25. Lin, Y.-N., Hsia, L.-H., ve Hwang, G.-J. (2022). Fostering motor skills in physical education: A mobile technologysupported ICRA flipped learning model. Computers ve Education, 177(C). https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104380

26. Özkan, C. (2020). Spor Eğitimi. G. ÖZEN ve M.D. DİNDAR (Editör) *Sporun Kavramsal Temelleri 3* (s.59-93). İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

27. Ceviz E., Genç H. ve Türkmen M. (2021). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi: Sedanterler ve Sporcularda Evde Fiziksel Aktivite. İçinde M. ILKIM (Editör), *Spor Bilimlerinde Araştırma ve Değerlendirmeler-I* (9-27). Ankara: Gece Kitaplığı.

28. Türkmen, E., Genç, H. ve Ceviz E. (2021). Oyun ve Çocuk Gelişimi. İçinde Z. F. DİNÇ (Editör), *Spor Bilimleri II* (45-61). Ankara: Akademisyen Yayınevi.

KAYNAKLAR

Abdel-Fattah, M.M., Hassanin, M.M., Felembane, F.A., Nassaane, M.T. (2006) Flat foot among Saudi Arabian army recruits: *Prevalence and risk factors. East Mediterr Heal J*. 12(1-2): 2117.

Abdel-Raoof, N., Kamel, D., & Tantawy, S. (2013). Influence of second-degree flatfoot on spinal and pelvic mechanics in young females. *International Journal of Therapy and Rehabilitation*, *20*(9), 428-434.

Açak, M. (2020). The effects of individually designed insoles on pes planus treatment. *Scientific Reports*, *10*(1), 19715

Aenumulapalli, A., Kulkarni, M. M., & Gandotra, A. R. (2017). Prevalence of flexible flat foot in adults: a cross-sectional study. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR*, *11*(6), AC17.

Akalan, N. E., Gece, E., Yıldız, M., Akel, B. S., Kuchimov, S., Önerge, K., & Evrendilek, H. (2022). The effect of flexible pes planus on lower extremity kinematics during vertical high jump in volleyball players. *Gait & Posture*, *97*, S299-S300.

Angın, S., İlçin, N., Yeşilyaprak, S. S., & Şimşek, İ. E. (2013). Prediction of postural sway velocity by foot posture index, foot size and plantar pressure values in unilateral stance. *Joint Diseases and Related Surgery*, *24*(3), 144-148.

Arachchige, S. N. K., Chander, H., & Knight, A. (2019). Flatfeet: Biomechanical implications, assessment and management. *The Foot*, *38*, 81-85.

Aydoğdu, O., Özçelik, Y., Güneş, G., Çetin, M., Bakhshkandi, J. H., & Sarı, Z. (2024). Pes Planus Düzeyinin Dorsi ve Plantar Fleksör Kas Kuvveti ile Gastroknemius ve Hamstring Kas Esnekliğine Etkileri. *Istanbul Gelisim University Journal of Health Sciences*, (22), 97-111.

Banwell, H. A., Mackintosh, S., & Thewlis, D. (2014). Foot orthoses for adults with flexible pes planus: a systematic review. *Journal of foot and ankle research*, *7*, 1-18.

Banwell, H. A., Mackintosh, S., & Thewlis, D. (2014). Foot orthoses for adults with flexible pes planus: a systematic review. *Journal of foot and ankle research*, *7*, 1-18.

Bayer R. (2017) Pes Planus Olan İnönü Üniversitesi Öğrencilerinin Fiziksel Uygunluk Düzeyi, Yaşam Kalitesi ve Benlik Saygılarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Malatya. Ss: 24

Bayer, R., & Açak, M. (2019). Pes planus olan inönü üniversitesi öğrencilerinin fiziksel uygunluk düzeyi, yaşam kalitesi ve benlik saygilarinin değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *21*(1), 8-18.

Bek, N. (2018). *Ayak Bileği ve Ayak Problemleri*. Ankara: Hipokrat Kitabevi.

Bhoir, T., Anap, D.B., Diwate, A. (2014) Prevalence of flat foot among 18 -25 years old physiotherapy students: cross sectional study. *Indian J Basic Appl Med Res*. 3(4): 272–8. 9.

Bolgla, L. A., & Malone, T. R. (2004). Plantar fasciitis and the windlass mechanism: a biomechanical link to clinical practice. *Journal of athletic training*, *39*(1), 77.

Bordelon, R. L. (1983). Hypermobile flatfoot in children: Comprehension, evaluation, and treatment. *Clinical Orthopaedics and Related Research (1976-2007)*, *181*, 7-14.

Carrasco, A. C., Silva, M. F., Guenka, L. C., Silva, C. T., Moura, F. A., & Cardoso, J. R. (2021). Non-radiographic validity and reliability measures for assessing foot types: a systematic review. *Foot and Ankle Surgery*, *27*(8), 839-850.

Dikici, T. F., & Demirdel, E. (2023). The relationship between pes planus severity and lower extremity functional performance in young adults. *Türk Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, *34*(3), 304-312.

Dunn, J. E., Link, C. L., Felson, D. T., Crincoli, M. G., Keysor, J. J., & McKinlay, J. B. (2004). Prevalence of foot and ankle conditions in a multiethnic community sample of older adults. *American journal of epidemiology*, *159*(5), 491-498.

Erbahçeci, F., Bayramlar, K. (2018) *Yürüyüş*. Ankara: Hipokrat Kitabevi.

Erkuş, S., Kalenderer, Ö. (2017) Pes Planovalgus. *TOTBID Dergisi*,16:413-25.

Goo, Y. M., Kim, T. H., & Lim, J. Y. (2016). The effects of gluteus maximus and abductor hallucis strengthening exercises for four weeks on navicular drop and lower extremity muscle activity during gait with flatfoot. *Journal of physical therapy science*, *28*(3), 911-915.

Gougoulias, N. (2018). Adult acquired flatfoot deformity. *Acta Orthopaedica Et Traumatologica Hellenica*, *69*(2).

Harris, E. J., Vanore, J. V., Thomas, J. L., Kravitz, S. R., Mendelson, S. A., Mendicino, R. W., ... & Gassen, S. C. (2004). Diagnosis and treatment of pediatric flatfoot. *The Journal of foot and ankle surgery*, *43*(6), 341-373.

Harrison, P. L., & Littlewood, C. (2010). Relationship between pes planus foot type and postural stability. *Indian Journal of Physiotherapy and Occupational Therapy*, *4*(3), 21-4.

Herring, J. A. (2008). The orthopedic examination: clinical application. *Tachdjian's pediatric orthopaedics, 4th edn. Saunders, Philadelphia*.

Hillstrom, H. J., Song, J., Kraszewski, A. P., Hafer, J. F., Mootanah, R., Dufour, A. B., ... & Deland III, J. T. (2013). Foot type biomechanics part 1: structure and function of the asymptomatic foot. *Gait & posture*, *37*(3), 445-451.

Igbigbi, P.S., Msamati, B.C., Shariff, M.B. (2005) Arch index as a predictor of pes planus: A comparative study of indigenous kenyans and tanzanians. *J Am Podiatr Med Assoc*. 95:273-276.

Jung, D. Y., Koh, E. K., & Kwon, O. Y. (2011). Effect of foot orthoses and short-foot exercise on the cross-sectional area of the abductor hallucis muscle in subjects with pes planus: a randomized controlled trial. *Journal of back and musculoskeletal rehabilitation*, *24*(4), 225-231.

Kabak, B., Kocahan, T., Akınoğlu, B., Genç, A., & Hasanoğlu, A. (2019). Does Pes Planus Influence Balance Performance in Athletes?. *Spor Hekimligi Dergisi/Turkish Journal of Sports Medicine*, *54*(3).

Kaymaz, B. (2022). Pediatric Pes Planus (flatfoot). *Family Practice and Palliative Care*, *7*(4), 118-123.

Keenan, A. M., Redmond, A. C., Horton, M., Conaghan, P. G., & Tennant, A. (2007). The Foot Posture Index: Rasch analysis of a novel, foot-specific outcome measure. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *88*(1), 88-93.

Kızılcı, M.H. Erbahçe, F. (2016). Pes planus olan ve olmayan bireylerde fiziksel uygunluk değerlendirilmesi. *Türkiye fizik ve rehabilitasyon dergisi*, 27(2), 28-31

Kim, E. K., & Kim, J. S. (2016). The effects of short foot exercises and arch support insoles on improvement in the medial longitudinal arch and dynamic balance of flexible flatfoot patients. *Journal of physical therapy science*, *28*(11), 3136-3139.

Kim, J. A., Lim, O. B., & Yi, C. H. (2015). Difference in static and dynamic stability between flexible flatfeet and neutral feet. *Gait & posture*, *41*(2), 546-550.

Kirmizi, M., Cakiroglu, M. A., Elvan, A., Simsek, I. E., & Angin, S. (2020). Reliability of different clinical techniques for assessing foot posture. *Journal of manipulative and physiological therapeutics*, *43*(9), 901-908.

Kulcu, D. G., Yavuzer, G., Sarmer, S., & Ergin, S. (2007). Immediate effects of silicone insoles on gait pattern in patients with flexible flatfoot. *Foot & ankle international*, *28*(10), 1053-1056.

Kurtoğlu, A., Çar, B., Eken, Ö., Demir, G., Türkmen, M., Setiawan, E., ... & Elkholi, S. M. (2024). Pes planus level affects counter movement jump performance: A study on amateur male and female volleyball players. *Medicine*, *103*(25), e38683.

Lee, D. B., & Choi, J. D. (2016). The effects of foot intrinsic muscle and tibialis posterior strengthening exercise on plantar pressure and dynamic balance in adults flexible pes planus. *Physical Therapy Korea*, *23*(4), 27-37.

Lee, M. S., Vanore, J. V., Thomas, J. L., Catanzariti, A. R., Kogler, G., Kravitz, S. R., ... & Gassen, S. C. (2005). Diagnosis and treatment of adult flatfoot. *The Journal of Foot and Ankle Surgery*, *44*(2), 78-113.

Lee, M. S., Vanore, J. V., Thomas, J. L., Catanzariti, A. R., Kogler, G., Kravitz, S. R., ... & Gassen, S. C. (2005). Diagnosis and treatment of adult flatfoot. *The Journal of Foot and Ankle Surgery*, *44*(2), 78-113.

Marzano, R. (2007). Functional bracing of the adult acquired flatfoot. *Clinics in Podiatric Medicine and Surgery*, *24*(4), 645-656.

McDonald, K. A., Stearne, S. M., Alderson, J. A., North, I., Pires, N. J., & Rubenson, J. (2016). The role of arch compression and metatarsophalangeal joint dynamics in modulating plantar fascia strain in running. *PloS one*, *11*(4), e0152602.

McKeon, P. O., Hertel, J., Bramble, D., & Davis, I. (2015). The foot core system: a new paradigm for understanding intrinsic foot muscle function. *British journal of sports medicine*, *49*(5), 290-290.

Menz, H. B., Dufour, A. B., Riskowski, J. L., Hillstrom, H. J., & Hannan, M. T. (2013). Foot posture, foot function and low back pain: the Framingham Foot Study. *Rheumatology*, *52*(12), 2275-2282.

Mulligan, E. P., & Cook, P. G. (2013). Effect of plantar intrinsic muscle training on medial longitudinal arch morphology and dynamic function. *Manual therapy*, *18*(5), 425-430.

Mulligan, E. P., & Cook, P. G. (2013). Effect of plantar intrinsic muscle training on medial longitudinal arch morphology and dynamic function. *Manual therapy*, *18*(5), 425-430.

Mulligan, E. P., & Cook, P. G. (2013). Effect of plantar intrinsic muscle training on medial longitudinal arch morphology and dynamic function. *Manual therapy*, *18*(5), 425-430.

Nashner, L. M. (2014). Practical biomechanics and physiology of balance. *Balance function assessment and management*, *431*.

Neumann DA. (2002) Kinesiology of the musculoskeletal system foundations for physical rehabilitation. 1.bs. Mosby Elsevier, Milwaukee, Wisconsin.

Pita-Fernandez, S., Gonzalez-Martin, C., Alonso-Tajes, F., Seoane-Pillado, T., Pertega-Diaz, S., Perez-Garcia, S., ... & Balboa-Barreiro, V. (2017). Flat foot in a random population and its impact on quality of life and functionality. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR*, *11*(4), LC22.

Ravichandran, H., Shetty, K. S., & Shetty, S. A. (2022). Effects of concentric and eccentric exercises in the rehabilitation of flexible flat foot-A randomized trial. *Saudi Journal of Sports Medicine*, *22*(2), 74-81.

Razeghi, M., & Batt, M. E. (2002). Foot type classification: a critical review of current methods. *Gait & posture*, *15*(3), 282-291.

Reddy, G., & Kishve, P. (2021). Prevalence of flat foot among medical students and its impact on quality of life and functionality. *International Journal of Research in Medical Sciences*, *9*(4), 1082.

Riccio, I., Gimigliano, F., Gimigliano, R., Porpora, G., & Iolascon, G. (2009). Rehabilitative treatment in flexible flatfoot: a perspective cohort study. *Musculoskeletal Surgery*, *93*, 101-107.

Rome, K., Ashford, R. L., & Evans, A. (2010). Non-surgical interventions for paediatric pes planus. *Cochrane Database of systematic reviews*, (7).

Ross, M. H., Smith, M. D., & Vicenzino, B. (2017). Reported selection criteria for adult acquired flatfoot deformity and posterior tibial tendon dysfunction: are they one and the same? A systematic review. *PLoS One*, *12*(12), e0187201.

Sarıkaya, M., Polat, M., Seydel, G. Ş., & Eryılmaz, S. G. K. (2018). Yaşlı Bireylerde Fiziksel Aktivite Düzeyinin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 81-89.

Sharma, J., Upadhyaya, P. (2016). Effect of flat foot on the running ability of an athlete. *Indian journal of orthopaedics surgery, 2*(1),119-123.

Stolzman, S., Irby, M. B., Callahan, A. B., & Skelton, J. A. (2015). Pes planus and paediatric obesity: a systematic review of the literature. *Clinical obesity*, *5*(2), 52-59.

Sulowska I, Olesky L, Mika A, Bylina D, Soltan J. (2016) The influence of plantar foot muscle exercises on foot posture and fundamental movement patterns , in long-distance runners a non-randomized, non-blinded trial. *PloS one*.11(6):e0157917.

Şahan, T. Y., Arslan, S. A., Demirci, C., Oktaş, B., & Sertel, M. (2021). Comparison of short-term effects of virtual reality and short foot exercises in pes planus. *The Foot*, *47*, 101778.

Şahin, F. N., Ceylan, L., Küçük, H., Ceylan, T., Arıkan, G., Yiğit, S., ... & Güler, Ö. (2022). Examining the relationship between pes planus degree, balance and jump performances in athletes. *International journal of environmental research and public health*, *19*(18), 11602.

Şahin, Ö., Arıcan, G., Özmeriç, A., & Alemdaroğlu, K. B. (2018). 18-22 yaş aralığı erkeklerde pes planus prevalansı: Kesitsel çalışma. *Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi*, *51*(3), 206-210.

Şahin M. (2023). Sporun Kavramsal Temelleri-8: Fiziksel Uygunluk. İstanbul: Efe Akademi.

Şerare, S., Şenel, Ö., Hazar, S., & Pazarcı, Ö. (2024). Düşük Arklı Ayak Pes Planus ve Yüksek Arklı Ayak Pes Kavus Ayak Deformitelerine Sahip Bireylerin Anaerobik Egzersiz Performanslarının İncelenmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *11*(103), 15-23.

Şimşek, E. (2019). Mücadele sporlarının denge parametreleri üzerine etkilerinin incelenmesi. İçinde Ilkım, M., ve Akçınar, F. (Eds.), *Sporda Yeni Akademik Çalışmalar-3 (ss 69-78).* Akademisyen Kitabevi.

Şimşek, E., Arslan H., Polat, M., ve Koca, F. (2020). The effect of alpine skiing training on balance performance. *African Educational Research Journal*, *8*(2), 357-362. https://doi.org/10.30918/AERJ.82.20.065

Şimşek, E., ve Arslan, H. (2019). The examination of relationship between balance performances and some anthropometric characteristics of athletes in different branches. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, *8*(4), 88-94.

Şimşek, E., ve Karakuş, M. (2020). Erkek sporcularda biodex denge sistemi ile flamingo denge testinin karşılaştırılması. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 118-126. https://doi.org/10.38021/asbid.741956

Telfer, S., Abbott, M., Steultjens, M., Rafferty, D., & Woodburn, J. (2013). Dose–response effects of customised foot orthoses on lower limb muscle activity and plantar pressures in pronated foot type. *Gait & posture*, *38*(3), 443-449.

Ünver, B., Suner Keklik, S., Yildirim Sahan, T., & BEK, N. (2019). An investigation of the effects of pes planus on distal and proximal lower extremity biomechanical parameters and low back pain. *Turkısh Journal Of Physıotherapy Rehabılıtatıon-Turk Fızyoterapı Ve Rehabılıtasyon Dergısı*, *30*(2).

Vukašinović, Z. S., Spasovski, D. V., Matanović, D. D., Živković, Z. M., Stevanović, V. B., & Janičić, R. R. (2011). Flatfoot in children. *Acta Chirurgica Iugoslavica*, *58*(3), 103-106.

Vulcano, E., Deland, J. T., & Ellis, S. J. (2013). Approach and treatment of the adult acquired flatfoot deformity. *Current reviews in musculoskeletal medicine*, *6*, 294-303.

Vulcano, E., Deland, J. T., & Ellis, S. J. (2013). Approach and treatment of the adult acquired flatfoot deformity. *Current reviews in musculoskeletal medicine*, *6*, 294-303.

Wenger DR, Mauldin D, Speck G, Morgan D, Lieber RL. (1989) Corrective shoes and inserts as treatment for flexible flatfoot in infants and children. *J Bone Joint Surg Am*. Jul;71(6):800–10.

Wiewiorski, M., & Valderrabano, V. (2011). Painful flatfoot deformity. *Acta Chir Orthop Traumatol Cech*, *78*(1), 20-6.

Yalıman, A. (2010) Ayak Ağrılarının Eklem Dışı Nedenleri, *Türk Fiz. Tıp Rehab Der,* 3(2):22-30.

Yeagerman, S. E., Cross, M. B., Positano, R., & Doyle, S. M. (2011). Evaluation and treatment of symptomatic pes planus. *Current opinion in pediatrics*, *23*(1), 60-67.

Zifchock, R. A., & Davis, I. (2008). A comparison of semi-custom and custom foot orthotic devices in high-and low-arched individuals during walking. *Clinical biomechanics*, *23*(10), 1287-1293.

KAYNAKÇA

Acet, M (2001). *Futbol Seyircisini Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler,* Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktara Tezi, Ankara.

Acet, M (1997). *Futbol Seyircisinin Sosyo-Kültürel Yapısının Şiddet Eylemine Etkisi, Voleybol Ve Basketbol Seyircileri İle Karşılaştırılması,* Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Acet, M. (2006). Sporda saldırganlık ve şiddet, İstanbul: Morpa Yayınları.

adana.mazlumder.org -Internet Source

Akkaya, C. (2009). Spor ve Medya: Medyanın Futbolu Kitle Kültürü Haline Getirmesi,

Akşar, T. (2005). Endüstriyel Futbol, İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Anadolu Üniversitesi -Futbolun Endüstrileşmesi Çerçevesinde Türkiye'deki Televizyon Futbolunun Eleştirel Ekonomi Politik Çözümlemesi / A Critical Political Economy Analysis Of Television Football İn Turkey Within The Framework Of The İndustrialization Of Football.

Arıkan, AN (2000). *Farklı Branşlardaki Spor Seyircilerinin Sosyo-Kültürel Profili ve İzleyicilik Durumları Üzerine Bir Araştırma*, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Arıpınar, E (1991). *Türk Futbol Tarihi,* TFF Yayınları, İstanbul.

Aron, R (1992). *Sınıf Mücadelesi*, Çev: Erol Güngör, Emek Matbaacılık, 2.Baskı ,İstanbul.

Aslantürk, Z, Amman, MT (2000). *Sosyoloji Kuramlar, Kurumlar, Süreçler, Teorileri,* Kaknüs Yayınları, 1.Baskı, İstanbul.

Aziz, A. (2012). İletişime giriş. İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Babacan, D (1993). *Futbol ve Hakem,* TFF Eğitim Yayınları:4, Ankara.

Bahadır, Z. (2006). Niğde Üniversitesi -Futbol seyircisinin sosyo-ekonomik-kültürel yapısının şiddet eylemine etkisi (konyaspor örneği).

Baldık, Ö (2002). *Futbolun Kuşatıcılığı Altında,* Zafer Dergisi, Ekim 2002, Sayı:310.

blog.architecht.com -Internet Source

Boniface, P. (2007). Futbol ve Küreselleşme, İstanbul: NTV Yayınları.

Bostancı, Ö., Ünver, Ş., Kabadayı, M., Şebin, K., İmamoğlu M. (2017). 2012-2013 spor toto süper lig takımlarının sezon sonu sıralamasına etki eden faktörlerin incelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 19(2), 78-88.

Boyraz, Z. (2024). Atatürk Üniversitesi -İl Merkezi Ve Taşrada Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması (Sivas İli Örneği) / Comparison Of The Motivation Levels Of Physical Education And Sports Teachers Working İn The Downtown And Countryside (The Case Of Sivas Province)

Bülbül, S. (2022). Nişantaşı Üniversitesi- Yeni Bir Pazarlama Tekniği Olarak İnfluencer (Etkileyici Kimse) Pazarlamanın Önemi / The İportance Of İnfluencer Marketing As A New Technique Of Marketing.

Can, B. (2017). Selçuk Üniversitesi -Futbolda Taraftar Ve Öfke İlişkisi.

Canikli, N., Akyol, G., Kartal, A. (2023). Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi -Anksiyete Düzeyi Ve Öfke-Öfke İfade Tarzı: Profesyonel Futbolcular Üzerine Bir Araştırma.

Carnibella, G, Fox, A, Fox K, Cann JM, March J ve March P (1996). *Football Violence İn Europe,* The Social Research Centre, 28 St. Clements.

Çağlayan, H. S., Fişekçioğlu, İ. B. (2003). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi -Futbol Seyircisini Şiddete Yönelten Faktörler.

Çaha, Ö (1999). *Spora Yaslanarak Bir Nefes Almak*, Düşünen Siyaset Dergisi, Mart, Sayı:2, 115-125.

Çakır, A. (2016). Afyon Kocatepe Üniversitesi -Ortaokul Öğrencilerinin Su Kullanımına Yönelik Tutumlarının Ve Farkındalıklarının İncelenmesi.

Çamsarı, M. A. (2024). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi -14-16 Yaş Arası Futbolculara Uygulanan Core Egzersizlerin Atletik Performans Ve Futbol Teknik Becerilere Etkisi / The Effect Of Core Exercises On Athletic Performance And Soccer Technical Skills Of 14-16 Years Old Soccer Players.

Çavuşoğlu, G., Ünver, Ş., Taşmektepligil, M. Y., Çon, M. (2015). The frequency investigation of the news related to violence in sports in printed media. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 9(2), 201-210.

Çırak, M. F. (2020). İstanbul Medipol Üniversitesi -Dijital Çağda Dönüşen Futbol Ve Futbol Aktörleri.

Çiçek, H. G. (2010). Dokuz Eylül Üniversitesi -Orta Vadeli Harcama Sistemi Ve Türkiye Uygulamasının Değerlendirilmesi.

Çopuroğlu, F. (2021). OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi -. Tüketicilerin Sosyal Medya Kullanımı, FoMO ve Hedonik Tüketim Arasındaki İlişki.

Deniz, S. (2006). Marmara Üniversitesi -Televizyonda Spor Programcılığının Ticarileşmesi/ Commercialization Of Sport Programming On Tv.

Dikici, S.T. (2015). Futbol. Ankara: Sinemis Yayınları.

Doğan, İ (1999). *Türk Futbolunda Potansiyel İstanbul Ruhu ve Şiddet,* Düşünen Siyaset Dergisi, Mart, Sayı:2, 73-85.

Durna, R. C. (2021). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi -Sanal Gerçeklik Ve Artırılmış Gerçeklik Teknolojilerinin Turist Tatmini Üzerine Etkileri: Çanakkale Tarihi Yarımada Örneği.

ecommerce.name.tr -Internet Source

Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (Elektronik) -Sosyal Bilgiler Dersinde Yararlanılan Toplumsal Ve Kültürel Kaynakların Belirlenmesi.

Erdoğan, İ. (2008). İletişimi Anlamak, Ankara: Erk Yayınları.

Ertürk, Y (1994). *Toplumsal-Kültürel Dinamikler ve Aile*, Aile ve Eğitim, Türk Eğitim Derneği Yayınları, Ankara. gaziosmanpasadanhaberler.com -Internet Source

Gocer, I., & Oniz, M. (2023). The effect of digital addiction on athletic performance. *Journal of Exercise Science & Physical Activity Reviews*, *1*(1), 57-69.

Gültekin, O, Doğan M, Doğan, A ve Eylen, B (2000). *Futbol Sahalarında Şiddet ve Emniyet Güçlerinin Tutumu Üzerine Bir Araştırma*, 21.Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu, 25-27 Ekim, Ankara.

Gürsakal, N (2009). Sosyal Ağ Analizi. Bursa: Dora Yayıncılık.

Hatman, Ö. (2006). Marmara Üniversitesi -Hayat Sigortalarının Dünyadaki Uygulamaları Ve Türkiye İle İngiltere Sigorta Sektörlerinin Karşılaştırılması.

hyetert.org -Internet Source

İstanbul Aydin University -An Analysıs On Corporate Socıal Responsıbılıty In New.

İstanbul Kültür Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İletişim Sanatları Anabilim Dalı / İletişim Sanatları Bilim Dalı -Lüks markaların konumlandırılmasında sanat.

Journal of Analytic Divinity International Refereed Journal Çoğulcu Toplum Okullarında Din Eğitiminin Birlikte Yaşama Kültürüne Etkisi.

Karagözoğlu C, Ay, SM (1999). Futbol Seyircisinde *Saldırganlık Eğilimleri,* (İstanbul Örneği), Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Yıl:6, Sayı:3, 27-31.

Karatepe B. (2021). Pamukkale Üniversitesi -Cittaslow Hareketi Ve Yöresel Gastronomik Ürünlerin Sürdürülebilirliği: Seferihisar Örneği / Cittaslow Movement And Sustainability Of Local Gastronomic Products: Seferihisar Sample.

Kasır, HA (1993). *Kültür Bilinci*, Denge Yayınları, İstanbul.

Kaya, A. G. (2012). Hacettepe Üniversitesi -Sosyal Dışlanmaya Verilen Tepkilerin Sosyal Karşılaştırma Süreçleri Açısından İncelenmesi.

Kaya, İ. (2024). Balıkesir Üniversitesi- Hüseyin Cahit Yalçın'ın Servet-İ Fünun Mecmuası'ndaki Eleştiri Yazıları Üzerine Bir İnceleme / A Review On Hüseyin Cahit Yalçın's Critical Articles İn Servet-İ Fünun Mecmuas.

Kaya, T. (2019). Ufuk Üniversitesi -Öz-Farkındalık, Bireysel Kimlik Ve Toplumsal Kimliğin Holiganizm Üzerine Etkisi.

Kayaoğlu, AG (2000). *Futbol Fanatizmi, Sosyal Kimlik ve Şiddet*: *Bir Futbol Takımının Taraftarlarıyla Yapılan Çalışma,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji (Sosyal) Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Kozanoğlu, C (1990). *Bu Maçı Alıcaz,* Kıyı Yayınları, İstanbul.

Köknel, Ö. (1986). İnsanı Anlamak, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Kurtiç, N. (2006). Sakarya Üniversitesi- Futbol Seyircisini Saldırganlığa İten Psiko-Sosyal Nedenler (Sakarya İl Örneği).

Kurtkan, A (1976). Genel Sosyoloji, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

marksist.net -Internet Source

Meral, S. (2010). Marmara Üniversitesi. Ailelerin Çocuklarını Futbol Okullarına Gönderme Sebeplerinin Araştırılması.

Mimarirestorasyonhizmetleri.Com.Tr -Internet Source. Futbolun Geleneksel Ve Modern Oyun Biçimleri Arasındaki Temel Farklılıklar Ve Değişimler.

Mirhanoğulları, M. F. (2019). Marmara Üniversitesi -Boşanma Hukukunda Manevi Tazminat / Spiritual İndemnity İn Diworce Law.

nenvar.com -Internet Source

Nirun, N (1994). *Sistematik Sosyoloji Yönünden Aile ve Kültür*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

Nirun, N, Öner, A ve Baykurt, N (1993). *Liseler İçin Sosyoloji III*, MEB Yayınları, 7. Baskı, İstanbul.

Obaid, M. A. O. (2021). Balıkesir Üniversitesi -Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Sporda Şiddet Ve İstenmeyen Davranışlara İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi (Balıkesir Örneği).

Oluç, M (1987). *Sosyal Sınıflar (Sosyal Katmanların) Pazarlama Açısından Önemi*, Pazarlama Dünyası, Yıl:1, Sayı:2, 2-12. osmaniye.tarimorman.gov.tr -Internet SourceÖneri Dergisi -Küresel Firmaların Yerel Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri Marka Değeri Ve Marka Tercihini Nasıl Etkilemektedir?

Oniz, M., Sarıtaş, N., & Gocer, I. (2023). Digital addiction and obesity in the information age: the deep connection between two modern threats and obesity education. *Journal of Exercise Science & Physical Activity Reviews*, *1*(2), 13-25.

Özay, E. (2020). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi -Çalışan Yalnızlığının Öznel İyi Oluş Üzerine Etkisi: Sanayi İşletmelerinde Alan Çalışması.

Özgür, A. (2020). İstanbul Üniversitesi -Satın Alma Davranışı Üzerinde Duyuların Rolü: Koku Pazarlaması Üzerine Bir Alan Araştırması,

Özkalp, E (1994). *Sosyolojiye Giriş*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 7. Baskı, Eskişehir.

Özmen, H (2000). *Futbol, Holiganizm ve Medya,* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Pegem Akademi Yayınları -Spor Güvenliği Ve Yönetimi.

Polatcan, İ. (2023). Futbol taraftarlarının spor tüketim davranışları. N. Dinçer ve M. Dalkılıç (Ed.), *Spor bilimlerinde ileri ve çağdaş çalışmalar 2* (s. 74-85) İçinde. Duvar Yayınları.

Polatcan, İ. (2021). Spor ekonomisi. A. Tekin ve Y. Aygün (Ed.), Multisportif araştırmalar – 3: spor bilimleri alanında farklı yaklaşımlar (s. 141-190) İçinde. Gazi Yayınevi.

Saygın, A. U. (2012). Ankara Üniversitesi -Futbol Ve Milliyetçilik: Türk Milli Takımı'nın Katıldığı Dünya Kupalarının Hürriyet Gazetesi Üzerinden Çözümlenmesi.

Serarslan, Z (1990). *Spor Pazarlaması, Sporun Topluma Yaygınlaştırılmasında Pazarlama Tekniklerinden Yararlanma*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Pazarlama Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Sezen, Y (1999). *Sosyolojide Ve Din Sosyolojisinde Temel Bilgiler Ve Tartışmalar*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, No:39, İstanbul.

Sontay, F. (2023) -Okul Yöneticilerinde İş Yaşam Dengesinin Araştırılması. Akademik Dergiler Sosyal Gelişim Dergisi.

soyleyis.com -Internet Source

Stemmler, T. (2000). Futbolun Kısa Tarihi, Ankara: Dost Kitabevi.

Şahin, E. M. (2023), Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi -Televizyonda Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Alımlanması / Reception Of News Of Violence Against Women On Television.

Şanlı, S. (2014). Gazi Üniversitesi -Futbol Müsabakalarında Olaylarda Yer Alan Seyircilerin Saldırganlık Düzeylerinin Belirlenmesi.

Şener, S (1991). *Türkiye'de Gençlik Olayı*, Timaş Yayınları, İstanbul.

Şengür, H. (2023). Anadolu Üniversitesi -Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarıyla Yapılan Hikâye Anlatımının İngilizce Konuşma Kaygısına Etkisi / The Effect Of Storytelling With Augmented Reality Applications On English Speaking Anxiety.

Şentürk, M. (2019). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi -Aile Faktörünün İlkokul Öğrencilerinin Akademik Başarılarına Etkisinin İncelenmesi.

Taşğın, Ö (2000). *Fenerbahçe Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Profili,* Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Terlemez, M. (2019). İstanbul Okan Üniversitesi -Antik Çağdan Günümüze Somut Bulgular Işığında Futbolun Terminolojik, Teknik Ve Kültürel Araştırması

Torunlar, K. A. (2024). Ondokuz Mayıs Üniversitesi -Futbol Liglerinde Takımların Belirli Haftalardaki Performanslarının Ligden Düşme Ve Çıkmaya Etkisi / The Effects Of The Performances Of Teams İn Certain Weeks On Relegation And Promotion From The League.

tr.m.wikipedia.org -Internet Source

tr.wikipedia.org -Internet Source

Tükenmez, M. (2011). Toplum bilim ve Spor, İstanbul: Kaynak Yayınları.

Uğurlu, S. (2017). Yeni Medya'da Stratejik İletişim Yöntemi, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi-Öğretmen Adaylarının Covid-19 Pandemi Sürecindeki "Öğretmen" Ve "Öğrenci" Kavramlarına İlişkin Metaforik Algıları.

Uzunoğlu, A. (2021). Yeni Medya -Dijital Oyun Ve Bağımlılık. Digital Game And Addiction. Uluslarası, E-Dergi.

Ünver, Ş., Ağaoğlu, S.A., ve Arslan, H. (2021). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin İncelenmesi (ondokuz mayıs üniversitesi örneği). Editörler Enes Beltekin, Mine Turgut. Sporda Bilim-3. İzmir. 125-137.

Vojınovıc, B. (2016). İstanbul Üniversitesi -Futbolda Şiddet Ve Hukuki Boyutlari.

www.bursasporx.com -Internet Source

www.donanimhaber.com -Internet Source

www.fovimarlo.com -Internet Source

www.sertacsipka.com -Internet Source

Yaykın, M. (2010). Sanat, Teknoloji, Bilim ve Fotoğraf, İstanbul: Kalkedon.

Yetim, A (1999). *Öğretmenlik Mesleği ve Beden Eğitimi Öğretmeninin Sosyal Görevleri*, Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(3), 222-234.

Yetim, A (2000*). Sosyoloji ve Spor*, Topkar Matbaacılık, Ankara.

Yildiz, E. (2016). Gümüşhane Üniversitesi -İşletmelerde İş Sağlığı Ve Güvenliği Uygulamaları Farkındalığının Tespiti Ve Acil Durum Planlarının Uygunluğu Araştırması.

Zengin, S. (2016). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü- Bireysel, Takım Ve Raket Sporları Yapan Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Belirlenmesi.

KAYNAKÇA

Abade, E., Sampaio, J., & Gonçalves, B. (2017). Efects of Diferent Rewarm-Up Activities İn Football Players' Performance. *Plos One*, 12(6), 1-13.

Akansel, N., & Yıldız, H. (2010). Pulse oksimetre Değerlerinin Güvenilir Olması İçin Neleri Bilmeliyiz? Türkiye Klinikleri, *Journal of Anaesthesiology & Reanimation*, 8(1), 44-48.

Anderson, P., Landers, G., & Wallman, K. (2014). Efect of Warm-Up On İntermittent Sprint Performance. *Sports Medicine,* 22(1), 88-99.

Andrejic, O., Tošić, S., & Knežević, O. (2012). Acute Effects Of Low And High Volüme Stretching On Fitness Performance İn Young Basketball Players. *Journal of Sports Science,* 1(1), 11- 16.

Ayala, F., Baranda, P. S., & Croix, M. D. (2012). Stretching in warm-Up: Design Of Routines And Their İmpact On Athletic Performance. *Rev Int Med Cienc Act Fís Deporte*, 12(46), 349-

Ayala, F., Moreno-Perez, V., Vera-Garcia, F. J., Moya, M., Sans-Rivas, D., & Fernandez, D. (2016). Acute and Time-Course Effects Of Traditional And Dynamic Warm-Up Routines İn Young Elite Junior Tennis Players. *Plos One*, 11(4), 1-14.

Bağrıaçık A, Açak M. (2005). Spor Yaralanmaları ve Rehabilitasyon. Morpa Kültür Yayınları Ltd. Ş. Yaylacık Matbaası. İstanbul. s: 16-85.

Barengo, N. C., Meneses-Echávez, J. F., Ramírez-Vélez, R., Cohen, D. D., Tovar, G., & Bautista, J. E. (2014). The İmpact Of The FIFA 11+ Training Program On İnjury Prevention İn Football Players: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 11*(1), 11986-12000.

Bishop, D. (2003). Warm up I: Potential Mechanisms and The Effects Of Passive Warm Up On Exercise Performance. *Sports Medicine, 33*(6), 439-453.

Bishop, D. (2003). Warm Up I: Potential Mechanisms And The Effects Of Passive Warm Up On Exercise Performance. *Sports Medicine, 33*(6), 439-453.

Bishop, D. (2003). Warm up I: Potential Mechanisms And The Effects Of Passive Warm Up On Exercise Performance. *Sports Medicine,* 33(6), 439-453.

Bixler, B., & Jones, R. L. (1992). High-School Football İnjuries: Effects Of A Post-Halftime Warmup And Stretching Routine. *Family Practise, 12*(2), 134-139.

Blazevich, A. J., Gill, N. D., Kvorning, T., & Behm, D. (2018). No Effect Of Muscle Stretching Within A Full, Dynamic Warm-Up On Athletic Performance. *Medicine & Science in Sportsn & Exercise, 50*(6), 1-13.

Callaghan, M. J. (1993). The Role Of Massage İn The Management Of The Athlete: A Review. *Journal of Sports Medicine, 27*(1), 28-33.

Çoknaz, Ü., & Yıldırım, Ö. (2008). Artistik Cimnastikçilerde Farklı Germe Sürelerinin Performansa Etkisi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 151-157.

Dadebo, B., White, J., & George, K. P. (2004). A survey of Flexibility Training Protocols And Hamstring Strains İn Professional Football Clubs İn England. *British Journal Of Sports Medicine, 38*, 388-394.

Dalrymple, K. J., Davis, S. E., Dwyer, G. B., & Moir, G. L. (2010). Effect of Static And Dynamic Stretching On Vertical Jump Performance İn Collegiate Women Volleyball Players. *Journal of Strenght Condition Research, 24*(1), 149-155.

Demura, T., Demura, S., Aoki, H., Uchida, Y., & Yamaji, S. (2011). Effect of Linear Polarized Near-İnfrared Light İrradiation And Light Exercise On Muscle Performance. *Journal of Physiological Anthropology, 30*(3), 91-96.

DeVries, H. A., & Housh, T. J. (1994). Physiology of Exercise. Iowa: Brown and Benchmark Publishers.

Edholm, P., Krustrup, P., & Randers, M. B. (2015). Half-Time Re-Warm Up İncreases Performance Capacity İn Male Elite Soccer Players. *Scand J Med Sci Sports*, 40-49.

Fradkin AJ, Gabbe BJ, CAmeron PA. (2006). Does Warming up Prevent İnjury in Sport? The Evedence From Randomised Controlled Trials? *Sci. Med. Sport*, 9(2) 20-214.

Fradkin, A. J., Gabbe, B. J., & Cameron, P. A. (2006). Does Warming Up Prevent İnjury İn Sport? The Evidence From Randomised Controlled Trials? *Journal of Science and Medicine, 9*(1), 214-220.

Gogte, K., Srivastav, P., & Miyaru, G. B. (2017). Effect of Passive, Active And Combined Warm Up On Lower Limb Muscle Performance And Dynamic Stability İn Recreational Sports Players. *Journal of Clinical and Diagnostic Research*, 54-68.

Günay, M., Tamer, K., Cicioğlu, İ., & Şiktar, E. (2017). Spor Fizyolojisi ve Performans Ölçüm Testleri. Batman Belediye Spor Kültür Eğitim ve Spor Yayınları, 187-310.

Günay, M., Tamer, K., Cicioğlu, İ., & Şiktar, E. (2017). Spor Fizyolojisi ve Performans Ölçüm

Gündüz, N. (1995). Antrenman Bilgisi. İzmir: Saray Kitapevi.

Harris, K. B., Foster, C., Koning, J. J., & Dodge, C. W. (2013). Rapidity of Response To Hypoxic Conditions During Exercise. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, 8(3), 330-350.

Hawkes, E. Z., Nowicky, A. V., & McConnell, A. K. (2007). Diaphragm and İntercostals Surface EMG And Muscle Performance After Acute İnspiratory Muscle Loading. *Respiratory Physiology Neurobiology*, 213-219.

Hazar, S., Polat, M., Hazar, K., Kaya, Ç., & Cansu, G. (2018). Aktif ve Pasif Sınmanın Esneklik, Anaerobik Güç Ve Kuvvete Etkisi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 20-30.

Hoffman, J. (2002). Physiological Aspects of Sport Training and Performance. *Human Kinetics*, 106-130.

Jeffrey, H., & Edin, F. (2012). Effect of variours Warm-Up Protocols On Jump Performance İn College Football Players. *Journal of Human Kinetics*, 127-132.

Jeffreys, I. (2008). Movement Training For Fieldsports: Soccer. *Strenght and Condition Journal*, 30(4), 19-27.

Joggers, J., Swank, A., Frast, K., & Lee, C. (2008). The Acute Effects Of Dynamic And Ballistic Stretching On Vertical Jump Height, Force, And Power. *Journal of Strenght Condition Research, 22*(6), 1844-1849.

Krustrup, P., Mohr, M., Nybo, L., Majgaard, J. J., Nıelsen, J. J., & Bangsbo, J. (2006). The Yo- Yo IR2 Test: Physiological Response, Reliability, and Application to Elite Soccer. *Medicine & Science in Sports & Exercise,* 38(9), 1666-1673.

Little, T., & Wıllams, G. A. (2005). Specify of Acceleration, Maximal Speed and Agility in Professional Soccer Players. *Journal of Strenght Condition Research*, 19-21.

Little, T., & Wıllams, G. A. (2005). Specify of Acceleration, Maximal Speed and Agility in

McGowan, C. J., Pyne, D. B., & Thompson, K. G. (2015). Warm-up Strategies For Sport And Exercise: Mechanisms And Applications. *Sports Medicine, 45*(1), 1523-1546.

McNeal, J. R., & William, S. A. (2003). Acute Static Stretching Reduces Lower Extremity

Mohr, M., Krustrup, P., Nybo, L., Nielsen, J. J., & Bangsbo, J. (2004). Muscle Temperature And Sprint Performance During Soccer Matches--Beneficial Effect Of Re-Warm-Up At Half-Time. *Scandinavian Journal of Medicine and Sports Science, 14*(1), 156-162.

Mohr, M., Mujika, I., & Santisteban, J. (2010). Examination of Fatigue Development İn Elite Soccer İn A Hot Environment: A Multi-Experimental Approach. Scandinavian. *Journal of Medicine & Science in Sports,* 3(1), 125-132.

Monoem, A., Moktar, A., & Del, D. K. (2013). Statıc Stretchıng Can Impaır Explosıve Performance For At Least 24 Hours. *Journal of Strength and Conditioning Resarch*, 140-146.

Neiva, H. P., Marques, M. C., & Barbosa, T. M. (2014). Warm-up and Performance İn Competitive Swimming. *Sports Medicine, 44*(3), 319-330.

Ökmen, M.Ş., & Şimşek, E. (2023). The Effects of acute vibration with exercises applied to the lower extremities on balance performance. *Eurasian Journal of Sport Sciences and Education, 5*(2), 170-183.

Özçelik, S. (2019). Isınma Öncesi ve Sonrası Yapılan Dinamik Germe Egzersizlerinin Futbolcularda Sürat Üzerine Etkisi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Entitüsü.

Özdal, M. (2016). Effect Of Core Training On İnspiratory Muscle Strength İn Welltrained Men. *Journal of Biology of Exercise, 12*(1), 23-32.

Performance. *Journal of Strenght Condition Research,* 22(1), 44-47.

Power in Trained Children. *Pediatric Exercise Science, 15*(1), 139-145.

Professional Soccer Players. *Journal of Strenght Condition Research,* 19-21.

Racinais, S., & Oksa, J. (2010). Temperature and Neuromuscular Function. *Scandinavian Journal Of Medicine and Science in Sports, 20*(1), 1-18.

Racinais, S., & Oksa, J. (2010). Temperature and Neuromuscular Function. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports, 20*(1), 1-18.

Russell, M., West, D. J., & Briggs, M. A. (2015). A Passive Heat Maintenance Strategy İmplemented During A Simulated Half-Time İmproves Lower Body Power Output And Repeated Sprint Ability İn Professional Rugby Union Players. *PLoS One*, 10-16.

Russell, M., West, D. J., & Harper, L. D. (2014). Half-time Strategies To Enhance Second-Half Performance İn Team-Sports Players: A Review And Recommendations. *Sports Medicine, 45*(3), 353-365.

Ryan, E. D., Everett, K. L., Smith, D. B., Pollner, C., Thompson, B. J., Sobolewski, E. J., & Fiddler, R. E. (2014). Acute Effects Of Different Volumes Of Dynamic Stretching On Vertical Jump Performance, Flexibility And Muscular Endurance. *Clinical Physiology and Functional Imaging, 34*(6), 485-492.

Sarıkaya, M., Kılınçarslan, G., Kayantaş, İ., Avcı, P., ve Bayrakdar, A. (2023). Basketbolcularda Statik Isınma Egzersizlerinin Dikey Sıçrama Ve Denge Performansına Akut Etkisinin İncelenmesi. *The Online Journal of Recreation and Sports* 12(3), 378-385.

Sarıkaya, M., Satılmış, N., Kayantaş, İ., Kılınçarslan, G., & Bayrakdar, A. (2023). Pnf Egzersizlerinin Voleybolcularda Denge Ve Sıçrama Performansı Üzerine Akut Etkisi Var Mıdır?, *The Online Journal of Recreation and Sports* 12(2), 147-160.

Schilling, B. K., & Stone, M. H. (2000). Stretching: Acute Effects On Strength And Power

Sevim, Y. (1995). Antrenman Bilgisi. Ankara: Gazi Kitapevi.

Sheir, I. (2004). Does Stretching İmprove Performance: A Systematic And Critical Review Of The Literature. *Journal of Sports Medicine, 14*(5), 267-273.

Silva, L. M., Neiva, H. P., Marques, M. C., Izquierdo, M., & Marinho, D. A. (2018). Efects of Warm-Up, Post-Warm-Up, And Re-Warm-Up Strategies On Explosive Eforts İn Team Sports: A Systematic Review. *Sports Medicine,* 2285-2299.

Sotiropoulos K, Smilios I, Christou M, Barzouka K, Spaias A, Douda H, Tokmakidis S. (2010). Effects of Warm-Up on Vertical Jump Performance and Muscle Electrical Activity Using Half-Squats at Low and Moderate Intenstiy. *J. Sports Sci. Med.* 9(2): 326-331.

Şahin M. (2023). Sporun Kavramsal Temelleri-8: Fiziksel Uygunluk. İstanbul: Efe Akademi.

Şenel, Ö. (1999). Profesyonel Futbolcularda Bir Sezon Boyunca Meydana Gelen Spor Sakatlıkları Ve Oluşum Nedenleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(4), 32-37.

Testleri. Batman Belediye Spor Kültür Eğitim ve Spor Yayınları, 187-310.

Tillin, N. A., & Bishop, D. (2009). Factors Modulating Post-Activation Potentiation And İts Effect On Performance Of Subsequent Explosive Activities. *Sports Medicine,* 30-45.

Torres EM, Kraemer WJ, Vingren JL. (2008). Effects of Stretching on Upperbody Muscular Performance. *J. Strength Cond. Res.* 22(4):1279.

Unick, J., Keifer, H. S., Cheesman, W., & Feeney, A. (2005). The Acute Effects of Static and Ballistic Stretching on Vertical Jump Performance in Trained Women. *The Journal of Strength & Conditioning Research, 19*(1), 205-212.

Ünlü, S. S. (2008). Kombine Edilmiş Isınma Uygulamalarının Anaerobik Güç Performansına Akut Etkileri. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Whip, B. J., & Ward, S. A. (1990). Physiological Determinants Of Pulmonary Gas Exchange Kinetics During Exercise. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 22(1), 62-71.

Woods, K., Bishop, P., & Jones, E. (2007). Warm-Up and Stretching in the Prevention of Muscular Ġnjury. *Sports Medicine,* 37(12), 1089-1099.

Woods, K., Bishop, P., & Jones, E. (2007). Warm-Up and Stretching İn The Prevention Of Muscular Ġnjury. *Sports Medicine*, 37(12), 1089-1099.

Young, W. B., & Behm, D. G. (2002). Should Static Stretching Be Used During A Warm-Up For Strength And Power Activities? *Strength and Conditioning Journal,* 34-50.

Zois, J., Bishop, D., & Aughey, R. (2015). High-İntensity Warm-Ups: Efects During Subsequent İntermittent Exercise. *Sports Medicine, 10*(1), 498-503.

Zois, J., Bishop, D., & Fairweather, I. (2013). High-İntensity Re-Warm-Ups Enhance Soccer Performance. *Int J Sports Med, 34*(9), 800-805.

KAYNAKÇA

Acar H, Eler N. The Effect of Balance Exercises on Speed and Agility in Physical Education Lessons. Universal Journal of Educational Research 2009; 7(1): 74-79.

Adriyani, R., Iskandar, D., & Camelia, L. S. (2021). Urban-Rural Children Differences in Motor Coordination, Cardiorespiratory Fitness, and Agility. *In International Joint Conference on Arts and Humanities 2021* (IJCAH 2021) (pp. 433-437). Atlantis Press.

Aguiar, R., Teixeira, C., Paulino, H., Pauli, J., Medeiros, A., Cerrone, L., … & Gomes, R. (2017). Effects of concurrent training on morphofunctional parameters and blood pressure in hypertensive women. *Revista Brasileira De Ciência E Movimento*, 25(3), 60. https://doi.org/10.31501/rbcm.v25i3.7372

Aka, H., İbiş, S., & Arici, R. (2020). Kadınlara uygulanan 8 haftalık reformer pilates egzersizlerinin vücut kompozisyonuna ve bazı fiziksel uygunluk parametrelerine etkisi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi,* 5(4), 573-589.

Akın, G.(2001). *Antropometri ve Ergonomi.* Ankara: İnkansa Ofset.

Álvarez-Gallardo, I., Carbonell-Baeza, A., Segura-Jiménez, V., Soriano-Maldonado, A., Intemann, T., Aparicio, V., … & Ortega, F. (2016). Physical fitness reference standards in fibromyalgia: the al-ándalus project. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, 27(11), 1477-1488. https://doi.org/10.1111/sms.12741

Ankarali, S. and Bayramlar, Z. (2019). Aerobik kapasite ve bilişsel performans ilişkisi. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 24(2), 159-169. https://doi.org/10.21673/anadoluklin.545550

Ari, E., Ince, A., & Çakmak, E. (2020). The examination of relationships between agility, speed and reaction time parameters in young female soccer players. *Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 12-23. https://doi.org/10.17155/omuspd.604875

Barranco-Ruiz, Y. and Villa-González, E. (2020). Health-related physical fitness benefits in sedentary women employees after an exercise intervention with zumba fitness®. *International Journal of Environmental Research and Public Healt*h, 17(8), 2632. https://doi.org/10.3390/ijerph17082632

Bedir, D., Namlı, S., Yılmaz, E., Yumuş, H., & Köylü, E. (2023). Investigation of athletes' superstitious beliefs, trait and state anxiety levels in terms of team and individual sports. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 31-43. https://doi.org/10.31680/gaunjss.1247115

Bompa, T. (1994),Theory and Methodology of Training the Key to Athletic Performance. United States of America: Kendall/Hunt Publishing Company.

Celenay, S., Külünkoğlu, B., & Küçükşahin, O. (2017). Fibromiyalji sendromu olan kadınlarda denge, endurans ve esnekliğin değerlendirilmesi. *Türk Fizyoterapi Ve Rehabilitasyon Dergisi*, 28(3). https://doi.org/10.21653/tfrd.360005

Ceviz E., Genç H. ve Türkmen M. (2021). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi: Sedanterler ve Sporcularda Evde Fiziksel Aktivite. İçinde M. ILKIM (Editör), *Spor Bilimlerinde Araştırma ve Değerlendirmeler-I* (9-27). Ankara: Gece Kitaplığı.

Ceylan, L. (2019). 16 yaş altı futbolcuların sezon öncesi ve sezon sonu yoyo performanslarının mevkilere göre incelenmesi. *Researcher Social Science Studies*, 7.4(7.4), 206-214. https://doi.org/10.29228/rssstudies.40258

Chaves, R., Baxter-Jones, A., Gomes, T., Souza, M., Pereira, S., & Maia, J. (2015). Effects of individual and school-level characteristics on a child's gross motor coordination development. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 12(8), 8883-8896.

Chupel, M., Direito, F., Furtado, G., Minuzzi, L., Pedrosa, F., Colado, J., … & Teixeira, A. (2017). Strength training decreases inflammation and increases cognition and physical fitness in older women with cognitive impairment. *Frontiers in Physiology*, 8, 377. https://doi.org/10.3389/fphys.2017.00377

Çakır, E., & Özbar, N. (2019). Bayan futsal oyuncularında flamingo ve stork denge testinin karşılaştırılması ile kassal kuvvetin testler üzerine etkisi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 181-188.

Çimen, M. (2023). Ortaokul öğrencilerinin sağlıkla ilgili fiziksel uygunluk bilgisi ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 6(4), 1096-1110.

Deng, N., Soh, K. G., Abdullah, B. B., & Huang, D. (2024). Effects of plyometric training on skill-related physical fitness in badminton players: A systematic review and meta-analysis. *Heliyon*, 10(6), e28051. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e28051

Dieli-Conwright, C. M., Courneya, K. S., Demark-Wahnefried, W., Sami, N., Lee, K., Sweeney, F. C., … & Mortimer, J. (2018). Aerobic and resistance exercise improves physical fitness, bone health, and quality of life in overweight and obese breast cancer survivors: a randomized controlled trial. *Breast Cancer Research*, 20(1), 1-10. https://doi.org/10.1186/s13058-018-1051-6

Dziubek, W., Bulińska, K., Rogowski, Ł., Gołębiowski, T., Kusztal, M., Grochola, M., … & Woźniewski, M. (2015). The effects of aquatic exercises on physical fitness and muscle function in dialysis patients. *Biomed Research International*, 2015, 1-9. https://doi.org/10.1155/2015/912980

Ersoy, G. (2016). *Fiziksel Uygunluk (Fitnes) Spor ve Beslenme ile İlgili Temel Öğretiler*. Ankara: Nobel Kitabevi.

Eryılmaz, S. and Polat, M. (2021). Correlation of maximal respiratory exchange ratio with anaerobic power and maximal oxygen uptake in anaerobic trained athletes. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*, 25(4), 261-266.

Fløtum, L., Ottesen, L., Krustrup, P., & Mohr, M. (2016). Evaluating a nationwide recreational football intervention: recruitment, attendance, adherence, exercise intensity, and health effects. *Biomed Research International*, 2016, 1-8. https://doi.org/10.1155/2016/7231545

Forte, R. and Vito, G. (2019). Comparison of neuromotor and progressive resistance exercise training to improve mobility and fitness in community-dwelling older women. *Journal of Science in Sport and Exercise*, 1(2), 124-131. https://doi.org/10.1007/s42978-019-0017-4

Göksu, Ö., Yüksek, S., & Ölmez, C. (2018). The investigation of the motor skills of "u" kategories soccer players who have recreative involvement in other sports. *Journal of Education and Training Studies*, 6(2), 10.

Güler, M., Yüksek, S., & Göksu, Ö. (2020). Investigation of the relationship between body mass index and physical fitness in older women. *International Journal of Science Culture and Sport*, 8(1), 1-10. https://doi.org/10.14486/intjscs.2020.591

Günay, M., Cicioğlu, İ., Şıktar, E., Şıktar, E. (2018). Çocuk, Kadın, Yaşlı ve Özel Gruplarda Egzersiz. Ankara: Gazi Kitabevi.

Han, Y. and Lee, B. (2022). Development of physical activity competence test battery and evaluation standards for korean children. *Children*, 9(1), 79.

Hindistan, İ., Orhan, İ., & Çanakci, G. (2019). Sedanter kadınlarda tüm beden elektromyostimülasyonla kombine dinamik kuvvet alıştırmalarının bazı motorik özellikler üzerine etkisinin incelenmesi (investigation of the effect of 6 weeks whole-body electromyostimulation and with body weight strength training on some motoric properties in sedantery women). *Eurasian Research in Sport Science*, 2(4), 83-96. https://doi.org/10.35333/eriss.2019.92

Işın, A., Löklüoğlu, B., Türk, A., & Melekoğlu, T. (2018). Maksimal aerobik egzersiz sonrası laktat seviyelerinde cinsiyet farklılıkları. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 146-154. https://doi.org/10.30769/usbd.474015

Izquierdo, M., Merchant, R., Morley, J., Anker, S., Aprahamian, I., Arai, H., … & Singh, M. (2021). International exercise recommendations in older adults (icfsr): expert consensus guidelines. *The Journal of Nutrition Health & Aging*, 25(7), 824-853.

Jabbour, G., Iancu, H., & Paulin, A. (2015). Effects of high-intensity training on anaerobic and aerobic contributions to total energy release during repeated supramaximal exercise in obese adults. *Sports Medicine - Open*, 1(1), 1-9.

Karaman, Ö., Özden, F., Özcanli, C., & Mutlu, T. (2020). The relationship between balance, jumping performance and physical activity level of students in the faculty of sports sciences. *Turkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences,* 12(2), 163-168. https://doi.org/10.5336/sportsci.2019-72606

Karen, B. Dorsey, M.D., Carolyn Wells, M.P.H., Harlan, M., Krumholz, M.D., John, C., Concato, M.D., (2005). Diagnosis, evaluation and treatment of childhood obesity in pediatric practice. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 159(7), 632-638. doi:10.1001/archpedi.159.7.632.

Khalafi, M., Sakhaei, M., Maleki, A., Rosenkranz, S., Pourvaghar, M., Fang, Y., … & Korivi, M. (2023). Influence of exercise type and duration on cardiorespiratory fitness and muscular strength in post-menopausal women: a systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Cardiovascular Medicine*, 10, 1190187. https://doi.org/10.3389/fcvm.2023.1190187

Kim, D., Kim, J., & Park, S. (2019). Aerobic capacity correlates with health-related quality of life after breast cancer surgery. *European Journal of Cancer Care*, 28(4).

Kim, K., Lee, T., Kang, G., Kwon, S., Choi, S., & Park, S. (2014). The effects of diverse warm-up exercises on balance. *Journal of Physical Therapy Science*, 26(10), 1601-1603.

Kim, S., Yoon, E., Jung, S., & Kim, D. (2020). Effect of uphill walking on browning factor and high molecular weight-adiponectin in postmenopausal women. *Journal of Exercise Rehabilitation*, 16(3), 265-271. https://doi.org/10.12965/jer.2040334.167

Kimura, M., Mizuta, C., Yamada, Y., Okayama, Y., & Nakamura, E. (2011). Constructing an index of physical fitness age for japanese elderly based on 7-year longitudinal data: sex differences in estimated physical fitness age. *Age*, 34(1), 203-214. https://doi.org/10.1007/s11357-011-9225-5

Korkmazer, B., Kocaoğlu, S., & Şahin, E. (2020). The relationship between physical activity status and anthropometric measurements and body composition features in postmenopausal women. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 49-55. https://doi.org/10.34087/cbusbed.764758

Kurt, A., Özçilingir, Ö., İkizler, H., Öntürk, Y., & Çağlayan, A. (2022). Investigation of the effect of pilates exercises as recreational activity on functional movement screen scores in women. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 72-82. https://doi.org/10.38021/asbid.1080333

Lemes, V., Brand, C., Dias, A., Gaya, A., & Gaya, A. (2019). Jump gymnastic at school physical education for adolescents and adults: changes and prevalence of success in health-related physical fitness. *Revista Brasileira De Atividade Física & Saúde*, 23, 1-10. https://doi.org/10.12820/rbafs.23e0054

Li, Y., Xia, X., Meng, F., & Zhang, C. (2020). Association between physical fitness and anxiety in children: a moderated mediation model of agility and resilience. *Frontiers in Public Health*, 8, 468.

Lin, C., Yu, N., Wu, H., Lee, Y., Lin, W., Chiu, I., … & Liu, Y. (2021). Association of body composition with type 2 diabetes: a retrospective chart review study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 4421. https://doi.org/10.3390/ijerph18094421

Luo, H. (2024). Impact of a 12-wk physical conditioning program on the aerobic capacity of aviation cadets. *World Journal of Clinical Cases*, 12(20), 4239-4246.

Matelot, D., Béghin, L., Martin, C., Deschamps, T., Ovigneur, H., & Vanhelst, J. (2024). The International Fitness Scale (IFIS): A valid tool to assess physical fitness in French children. J*ournal of Epidemiology and Population Health,* 72(2), 202380.

Minasian, V., Marandi, S., Kelishadi, R., & Abolhassani, H. (2014). Correlation between aerobic fitness and body composition in middle school students. *International Journal of Preventive Medicine*, 5(14), 102.

Mokdad, A.H, Bowman, B.A., Ford, E.S., Vinicor, F., Marks, J.S., Koplan, J.P. (2001). The continuing epidemic of obesity and diabetes in the United States. *JAMA*, 286, 1195-1200. doi:10.1001/jama.286.10.1195.

Myoung, H. and Kim, E. (2013). Effects of endurance training on lipid metabolism and glycosylated hemoglobin levels in streptozotocin-induced type 2 diabetic rats on a high-fat diet. *Journal of Physical Therapy Science*, 25(8), 989-992.

Nagy, T. and Clair, A. (2000). Precision and accuracy of dual-energy x-ray absorptiometry for determining in vivo body composition of mice. *Obesity Research*, 8(5), 392-398. https://doi.org/10.1038/oby.2000.47

Nazaruk, D., Sh, T., Ml, A., & Lr, V. (2016). The determinants of strength training in rural women, ages 20-44 years: a qualitative study. *Journal of Women S Health Care*, 05(02). https://doi.org/10.4172/2167-0420.1000312

Ödemiş, M. (2021). 10-14 yaş grubu sporcuların denge, çeviklik ve durarak uzun atlama performansları. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 11-23. https://doi.org/10.38021/asbid.866322

Pereira, A., Costa, A., Palmeira-de-Oliveira, A., Soares, J., Monteiro, M., & Williams, J. (2016). The effects of combined training on bone metabolic markers in postmenopausal women. *Science & Sports,* 31(3), 152-157. https://doi.org/10.1016/j.scispo.2016.03.003

Qadah, R. M., Al-Sharman, A., Shalash, R. J., & Arumugam, A. (2024). Are accelerometer-measured sitting and physical activity times associated with muscle mass and strength in healthy young adults

Resnick, B., Hebel, J., Gruber-Baldini, A., Hicks, G., Hochberg, M., Orwig, D., … & Magaziner, J. (2018). The impact of body composition, pain and resilience on physical activity, physical function and physical performance at 2 months post hip fracture. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 76, 34-40. https://doi.org/10.1016/j.archger.2018.01.010

Silva, D., Mendonça, B., & Oliveira, A. (2012). Which is the impact of sedentary behavior on the physical fitness of women older than 50?. *Brazilian Journal of Kinanthropometry and Human Performance*, 14(2). https://doi.org/10.5007/1980-0037.2012v14n2p154

Simão, R., Lemos, A., Salles, B., Leite, T., Oliveira, É., Rhea, M., & Reis, V. M. (2011). The influence of strength, flexibility, and simultaneous training on flexibility and strength gains. The Journal of Strength & Conditioning Research, 25(5), 1333-1338.Słowiński, P., Baldemir, H., Wood, G., Alizadehkhaiyat, O., Coyles, G., Vine, S., … & Wilson, M. (2019). Gaze training supports self-organization of movement coordination in children with developmental coordination disorder. *Scientific Reports*, 9(1).

Słowiński, P., Baldemir, H., Wood, G., Alizadehkhaiyat, O., Coyles, G., Vine, S., ... & Wilson, M. (2019). Gaze training supports self-organization of movement coordination in children with developmental coordination disorder. *Scientific Reports*, 9(1), 1712.

Snell-Rood, C., Hauenstein, E., Leukefeld, C., Feltner, F., Marcum, A., & Schoenberg, N. (2017). Mental health treatment seeking patterns and preferences of appalachian women with depression.. *American Journal of Orthopsychiatry*, 87(3), 233-241. https://doi.org/10.1037/ort0000193

Sobrinho, A., Almeida, M., Rodrigues, G., Bernatti, R., Lima, J., & Júnior, C. (2021). Stretching and multicomponent training to functional capacities of older women: a randomized study. International *Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(1), 27. https://doi.org/10.3390/ijerph19010027

Socha, M., Frączak, P., Jonak, W., & Sobiech, K. (2016). Effect of resistance training with elements of stretching on body composition and quality of life in postmenopausal women. Menopausal Review, 1, 26-31. https://doi.org/10.5114/pm.2016.58770

Styne, D. M. (2001). Childhood and adolescent obesity: Prevalence and significance. *Pediatric Clinics of North America*, 48(4), 823-854.

Subhedar, R., Subhedar, V., Dave, P., Mishra, P., & Kaur, A. (2014). Bioelectrical impedance technology for evaluating human body composition parameters: "an advanced diagnostic technology for body composition and physical fitness analysis". *International Journal of Physiotherapy and Research*, 2(6), 824-830. https://doi.org/10.16965/ijpr.2014.700

Sui, X., Zhang, J., Lee, D., Church, T., Liu, J., & Blair, S. (2012). Physical activity/fitness peaks during perimenopause and bmi change patterns are not associated with baseline activity/fitness in women: a longitudinal study with a median 7-year follow-up. *British Journal of Sports Medicine*, 47(2), 77-82. https://doi.org/10.1136/bjsports-2011-090888

Takken T. Net J.V.D., Kuis, W., Helders, P.J.M.(2003). Physical activity and health related physical fitness in children with juvenile idiopathic arthritis. *Annals of the Rheumatic Diseases*, 62, 885-889.

Tanır H. (2013). İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ve bazı antropometrik özelliklerin akademik başarı ile ilişkisi, Doktora Tezi, Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Tecer, B. H. (2018). Sedanter Kadınlarda Yüksek Yoğunluklu Bisiklet Egzersiz Eğitimi ve Standart Bisiklet Egzersiz Eğitiminin, Diz Eklemi İzokinetik Kas Kuvveti, Kassal Dayanıklılık ve Aerobik Kapasite Üzerine Etkisi: Karşılaştırmalı Çalışma (Master's thesis, Eastern Mediterranean University (EMU)-Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)).

Thiebaud, R., Abe, T., Bravo, J., Giovannitti, N., & Sullivan, A. (2017). Muscle activation and heart rate responses to a side-step interval exercise. *Clinical Physiology and Functional Imaging*, 38(2), 285-290. https://doi.org/10.1111/cpf.12413

Toro-Román, V., Grijota, F., Muñoz, D., Mariño, M., Clemente-Gil, S., & Gil, M. (2023). Anthropometry, body composition, and physical fitness in semi-professional soccer players: differences between sexes and playing position. *Applied Sciences*, 13(3), 1249. https://doi.org/10.3390/app13031249

Tortu, E., Akınoğlu, B., Hasanoğlu, A., & Kocahan, T. (2022). Investigation of the relationship between anaerobic performance and reactive agility in female and male athletes: a cross-sectional study. Turkiye *Klinikleri Journal of Sports Sciences*, 14(1), 49-55. https://doi.org/10.5336/sportsci.2021-85051

Turan, N., Durgun, H., Kaya, H., Ertaş, G., & Kuvan, D. (2019). The relationship between stress status and cognitive flexibility levels of nursing students. *Journal of Academic Research in Nursing*. https://doi.org/10.5222/jaren.2019.43265

Turna, O. and İri, R. (2022). Genç sporcularda bütünleştirici nöromüsküler antrenmanın fiziksel performans ve beceri üzerindeki etkisi: sistematik bir derleme çalışması. *International Journal of Sport Exercise & Training Sciences*. https://doi.org/10.18826/useeabd.1156684

Türkmen, E., Genç, H. ve Ceviz E. (2021). Oyun ve Çocuk Gelişimi. İçinde Z. F. DİNÇ (Editör), *Spor Bilimleri II (45-61)*. Ankara: Akademisyen Yayınevi.

Usgu, S. and Özbudak, Ö. (2022). The investigation of quality of life, physical activity and fatigue levels in patients with different cancer types and caregiver. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 17(2), 123-133.

Voelcker-Rehage, C., Godde, B., & Staudinger, U. (2009). Physical and motor fitness are both related to cognition in old age. *European Journal of Neuroscience*, 31(1), 167-176. https://doi.org/10.1111/j.1460-9568.2009.07014.x

Wang, L. and Zhang, L. (2022). Effects of aerobic-anaerobic exercise on social avoidance, positive and negative affects, and self-consciousness of obese women. *Iranian Journal of Public Healt, 51(12), 2764.* https://doi.org/10.18502/ijph.v51i12.11467

Wang, Q., Qian, J., Pan, H., & Ju, Q. (2023). Relationship between body composition and upper limb physical fitness among chinese students: 4-year longitudinal follow-up and experimental study. *Frontiers in Physiology*, 14 1104018. https://doi.org/10.3389/fphys.2023.1104018

Wheaton, F. and Crimmins, E. (2015). Female disability disadvantage: a global perspective on sex differences in physical function and disability. *Ageing and Society*, 36(06), 1136-1156. https://doi.org/10.1017/s0144686x15000227

WHO (2022). European Regional Obesity Report. https://www.who.int/europe/healthtopics/obesity#tab=tab_1 (E:T.: 08.11.2024)

Wu, J. and Huang, Y. (2023). Functional training methods for basketball players. *Revista Brasileira De Medicina Do Esporte*, 29, e2022_0634. https://doi.org/10.1590/1517-8692202329012022_0634

Yalçın, İ., & Şahin, E. (2022). Sportif Rekreasyon ve Yaşam Tatmini. Yalçın, İ ve Bayram, A. (Editörler), Rekreasyon ve Spor: Psikososyal Alanlarda Güncel Yaklaşımlar, İksad Yayınevi, Ankara, 23-36 s.

Yoon, J., Ha, G., Ko, K., & Kang, S. (2018). Effects of exercise type on estrogen, tumor markers, immune function, antioxidant function, and physical fitness in postmenopausal obese women. *Journal of Exercise Rehabilitation*, 14(6), 1032-1040. https://doi.org/10.12965/jer.1836446.223

Young, W., Dawson, B., & Henry, G. (2015). Agility and change-of-direction speed are independent skills: implications for training for agility in invasion sports. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 10(1), 159-169.

Zemková, E. (2011). Assessment of balance ın sport: scıence and realıty. *Serbian Journal of Sports Sciences*, (4).

Zhang, D., Shi, L., Zhu, X., Chen, S., & Liu, Y. (2023). Effects of intervention integrating physical literacy into active school recesses on physical fitness and academic achievement in Chinese children. *Journal of Exercise Science & Fitness*, 21(4), 376-384.

KAYNAKÇA

Abalı, A. (1974). Cumhuriyetin 50. yılında gençlik ve spor. Ankara: Gençlik ve Spor Bakanlığı.

Acet, M. (2001). Futbol Seyircisini Fanatik ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Alpman, C. (1972). Eğitim bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi. İstanbul: Gençlik Spor Yayınları.

Arıpınar, E. (1992). Türk futbol tarihi (1904-1991), Cilt 1, İstanbul: TFF Yayınları.

Arslan, C., Bingölbalı, A. (1997). Futbol Seyircisini Fanatik Olmaya Yönelten Motivasyonel ve Psikolojik Etkenler. Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim Ve Teknoloji Dergisi, 3: 3-10.

Aşçı, A. (2009). Futbolcularda kuvvet performansının değerlendirilmesi. 3. Ulusal Futbol Bilim Kongresi, s. 27.

Austin, M.W. (2008). Football and Philosophy: Going Deep. United States of America: University Press of Kentucky, 75.

Ayan, S. (2006). Şiddet Ve Fanatizm. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 7(2), 191-209.

Bahadır, Z. (2006). Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomikkültürel Yapısının Şiddet Eylemine Etkisi (Konyaspor Örneği (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Başaran, Kenan (15 Eylül 2007). "Kayseri-Sivas maçı, ihtilal gibi Sivas'ı 50 yıl geri götürdü". Referans. 17 Haziran 2007 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 15 Eylül 2009.

Batur, Y. (1998). Bilim Kurgu Sinemasında Şiddet ve İdeoloji. Ankara: Kitle Yayınları, 58.

Bradford City Stadyumu Yangını (2024, 22 Ekim) https://tr.wikipedia.org/wiki/Bradford_City_stadyum_yang%C4%B1n%C4%B1

Cengiz, D. (2014). Futbolun ve futbol taraftarının toplumsal olaylara etkisi "Beşiktaş Taraftar Grubu: Çarşı" (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cengiz, R.(2004). Futbol Antrenörlerinin Saldırganlık Türleri Ve Şiddet Olaylarına Bakış Açıları (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çağlayan, H.S. (2003). Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik-Kültürel Yapısının Şiddet Eğilimindeki Rolü (Konyaspor Örneği) Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Demir, M. ve Talimciler, A. (2015). Şiddet, şike ve medya kıskacında futbol ve taraftarlık. Konya: Litera Türk Academia.

Dursun, Y. (2011). Şiddetin İzini Sürmek: Şiddet Nedir?. FLSF Felsefe Ve Sosyal Bilimler Dergisi, (12), 1-18.

Goswami, B.B. (1995). Cultural Adaptability of Violence. Indian: Perspectives in Grimindogy, 9.

Göksel, A. G. & Serarslan, M. Z. (2015). Public relations in sports clubs: New media as a strategic corporate communication instrument. Corporate Communication, 2(2), 275-283.

Guttmann A. (1986). Sport Spectators. New York:Colombia University Press.

Gülahmetoğlu Y. (2015). Türk sporundaki şiddet olaylarının reklam ve pr aktiviteleri kullanarak değiştirebilme çalışması (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gümüşgül, O. (2016). Futbol Seyircilerinde Saldırganlık, Şiddet Ve Holiganizme Yönelik Davranışların Önlenmesinde Serbest Zaman Etkinliklerine Katılım Etkisinin İncelenmesi (Doktora Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.

Hasdemir, H. (2010). İstanbul'un 100 spor kulübü. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A.Ş. Yayınları.

Hillsborough Faciası (2024, 22 Ekim) https://tr.wikipedia.org/wiki/Hillsborough_faciası

İkiz, M. (2010, Nisan 09). Futbolun tarihsel gelişimi. Erişim Adresi: http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/126-meteikiz/247 futbolun-tairhsel-gelisimi.html.

Karagözoğlu, C. ve Ay, M. S. (1997). Futbol seyircisinde saldırganlık eğilimleri: İstanbul örneği. 1.Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiriler Kitabı 10-12 Ekim. İstanbul: Bağırgan Yayınları.

Kayaoğlu, A. G. (2000). Futbol fanatizmi, sosyal kimlik ve şiddet: Bir futbol takımının taraftarlarıyla yapılan çalışma (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

1967 Kayseri Stadyum Faciası (2024, 22 Ekim) https://tr.wikipedia.org/wiki/1967_Kayseri_stadyum_facias%C4%B1

1969 Kırıkkalespor-Tarsus İdman Yurdu Maçı (2024, 23 Ekim) https://tr.wikipedia.org/wiki/1969_K%C4%B1r%C4%B1kkalespor Tarsus_%C4%B0dman_Yurdu_ma%C3%A7%C4%B1

Kılcıgil E., Partal M. (2003). Süper ligde oynayan bir futbol takımı taraftarlarının şiddete neden olan tahrik olma unsurları üzerine bir araştırma. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Ankara: 8(2), 43-52.

Koçer, M. (2012). Futbol derneklerine üye olan taraftarların şiddet ve holiganizm eğilimlerinin belirlenmesi: Kayseri örneği. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(32), 111-135.

Köknel, Ö. (1996). Bireysel ve Toplumsal Şiddet. (1.bs). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Krug, E.G., Linda, L.D., James A.M., Anthony B.Z ve Rafael, L. (2002). World Report on Violence and Health. Geneva: World Health Organization.

Kuyucu, M. (2014). Futbol endüstrisinde sosyal medya pazarlama uygulamaları. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(7), 161-175.

Michaud, Y. (1996). Şiddet. (Çev. C. Muhtaroğlu). İatanbul: iletişim Yayınları, 5-8.

Mutlu, K.,(1991). Sporda Anarşi ve Şiddet Türk Alman Diyalogunda Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar. İstanbul:Yayına Hazırlayan: (Erdemli A).

Okur U. (2015). Toplumsal olayların spor alanlarında şiddet ve düzensizlik ortamına etkiler (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, S.B. (2003). Spor, Taraftar Saldırganlığı ve Güvenlik Önlemleri (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Polatcan, İ. (2021). Spor ekonomisi. A. Tekin ve Y. Aygün (Ed.), *Multisportif araştırmalar – 3: spor bilimleri alanında farklı yaklaşımlar* (s. 141-190) İçinde. Gazi Yayınevi.

Polatcan, İ. (2023). Futbol Taraftarlarının Spor Tüketim Davranışları. N. Dinçer ve M. Dalkılıç (Ed.), *Spor bilimlerinde ileri ve çağdaş çalışmalar 2* (s. 74-85) İçinde. Duvar Yayınları.

Sıvakcıgil, E. (2019). Sporda Şiddet Ve Şiddetin Medyada Yeniden (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Solmaz, B. ve Baritci, F. (2019). Mohamed Salah üzerinden popüler kültür ve futbol ilişkisini yeniden düşünmek. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 41, 127-138.

Talimciler, A. (2014). Türkiye'de futbol fanatizmi ve medya ilişkisi. Konya: Literatürk Academia.

Taşğın Ö. (2000). Fenerbahçe Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Profili (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tek, Ö. (2002). Çatalhöyük Buluntularında Şiddet, Time, BBC Boks, London, https://www.newscientist.com .

Tezi). Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.

The Kop (Heysel Faciası) (2024, 22 Ekim) https://tr.wikipedia.org/wiki/Heysel_Facias%C4%B1

Toşur, A. ve Kılıç T. (2018). A comparison of some parameters of football players according to the leagues they play in. Journal of Education and Trainin Studies; 6(11), 135-142

Tunç, A.A. (2019). Futbol Taraftarlarının Şiddet Ve Saldırganlık İfadelerine Yaklaşımlarının İncelenmesi (Antalyaspor Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Urartu, Ü. (1994). Futbol teknik taktik kondisyon. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Ünsal, A. (1996). Genişletilmiş Şiddet Tipolojisi. Cogito, (6-7): 29-30.

Ünsal, A. (2005). Tribün Cemaatinin Öfkesi: Ticarileşen Türkiye Futbolunda Şiddet. İletişim Yayınları, İstanbul.

Yetim, A. (2000). Sosyoloji ve Spor (1. Baskı). Ankara, Topkar Matbaacılık.

Yetim, A.A. (2010). Sosyoloji ve Spor. (4.bs). Ankara: Berikan Yayınevi.

Yıldıran. İ. (1986). Tarihi kaynaklar açısından Türk spor kültürü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yüce, A. (2019). Futbolda Şiddet Eylemlerinin Gerçekleşmesinde Medyanın Etkisi. (Yüksek Lisans

Yüksel, H., Doğan, B., Moralı, S., Acar, Murat F. (1998). Futbolda Şiddetin Toplumbilimsel Boyutları, Hacettepe Üniversitesi Futbol Bilim ve Teknolojisi Dergisi, 1: 22–26.

Zelyurt, M. K., (2017). Futbolda Şiddet ve Taraftarlık. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Ünver, Ş., Ağaoğlu, S.A., ve Arslan, H. (2021). Bölüm 10. Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin incelenmesi (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Örneği): Sporda Bilim – 3, Ed.: Enes Beltekin, Mine Turgut, Serüven yayınevi, İzmir. S: 131.

Gulsen, D. B. A., & Arslan, H. (2023). Examınatıon of the levels of aggressıon and level of tolerance to uncertaınty of students faculty of sports sciences. Ponte International Journal of Science and Research, 79(9).

KAYNAKLAR

Açak M., & Kaya O. (2011). İşitme engelli ve işitme engelli olmayan futbolcuların benlik saygıları ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2), 1-11.

Açak M.Z. (2022). Engelli Bireyler İle İletişim kitabında "İletişim" kitap bölümü. Efe Akademik Yayıncılık-İstanbul.

Açak M.Z. (2022). Engelli Bireyler İle İletişim kitabında "Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyler" kitap bölümü. Efe Akademik Yayıncılık-İstanbul.

Açak, M. (2017). Sporda yeni yaklaşımlar güncel konular ve yeni gelişmeler. Engellilerde spor üzerine tartışmalar. Gazi Kitabevi Yayınları. Sayfa: 173.

Altunhan, A., Bayer, R., & Açak, MZ. (2021). Mardin Artuklu Üniversitesi öğrencilerinin engellilere yönelik tutumlarının incelenmesi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 4(1), 61-70.

Aysoy, M. (Ed.). (2006). Sosyal bakım rehberi. Ankara: Şefkatli Eller.

Bektaş B, Açak M, Kurak K. (2020). Futbolun yol haritası. Efe Akademi Yayınevi-İstanbul. Sayfa: 68.

Celeste, M., & Kobal G, D. (2010). Social integration of children with visual impairment. Elementary Education Online, 9(1), 11-22.

Darıca, N., Abidoğlu, Ü. ve Gümüşçü, Ş. (2002). Otizm ve Otistik Çocuklar, 3. Basım, Özgür Yayın, Ankara.

Dennis M, Hendrick EB, Hoffman HJ, & et al (1987). Language of hydrocephalic children and adolescents. J Clin Exp Neuropsychol 9:593-621.

Fletcher, J. M., Barnes, M., & Dennis, M. (2002). Language development in children with spina bifida. In Seminars in pediatric neurology (Vol. 9, No. 3, pp. 201-208). WB Saunders.

Ingram TTS, & Naughton JA (1962). Paediatric and psychological aspects of cerebral palsy associated with hydrocephalus. Dev Med Child Neurol 4:287-292, 1962.

Karademir T., Çalışkan E., Döşyılmaz E., & Açak M. (2011). Görme engelli elit haltercilerin benlik saygısı düzeylerinin belirlenmesi. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilim Dergisi, 13, 18- 25.

Kırımoğlu, H. (2022). Engelli Bireyler İle İletişim. Efe Akademik Yayıncılık-İstanbul. Engelli Bireyler İle İletişim kitabında Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler kitap bölümü. Efe Akademik Yayıncılık-İstanbul.

Korkut, F. (2000). Etkili iletişim becerileri, çatışma çözme biçimleri ve takım çalışması. Eğitici ve Yönetici Eğitimi Seminer Notları içinde (s. 214-228). Ankara: Eğitim-Sen Yayınları.

Kot M., Cinal C. (2022) Özel Gereksinimli Bireylere Yaklaşım, El Kitapçığı. İnönü Üniversitesi.

Kurak K. (2019a). Engelliler ve Spor. Engellilerde Spor ve Rekreasyon Faaliyetlerinin Önemi. Gece Akademi-Ankara. Sayfa: 71-72.

Kurak K. (2019b). Sporda Yeni Akademik Çalışmalar. Çocuk ve Futbol Bölümü. Akademisyen Kitabevi. Sayfa 93.

Kurak, K. (2019). Engelliler ve Spor. 4. Bölüm engellilerde spor ve rekreasyon faaliyetlerinin önemi. Gece Kitaplığı / Gece Publishing.

Milli Eğitim Bakanlığı (2006). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 22.07.2005 tarih ve 26184 sayılı Resmi Gazete.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 07.07.2018 tarih ve 30471sayılı Resmi Gazete.

Oskay, Ü. (1992) İletişimin ABC'si. İstanbul: Simavi Yayınları.

Özyürek, M. (1995). Görme yetersizliği olan çocuğu bağımsızlığa hazırlamak için ana baba rehberi. Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu.

Sarı, H. (2003). Özel eğitime muhtaç çocukların eğitimleriyle ilgili çağdaş öneriler. Ankara: Pegem.

Sigurdardottir, S., & Vik, T. (2011). Speech, expressive language, and verbal cognition of preschool children with cerebral palsy in Iceland. Developmental Medicine & Child Neurology, 53(1), 74-80.

Straub, K. & Obrzut JE. (2009). Effects of cerebral palsy on neuropsychological function. J Dev Phys Disabil 21: 153– 67.

Şafak, P. (2005). Birlikte eğitim ortamında görme yetersizliğinden etkilenmiş öğrencilere gezici öğretmenlik düzenlemesine göre verilen destek hizmetin etkililiği. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tew B. (1979). The "cocktail party syndrome" in children with hydrocephalus and spina bifida. Br J Disord Commun 14:89- 101.

Thompson, T.L. & Seıbold, D.R. (1978). Stigma management in "normal"- stigmatized interactions: Test of the disclosure hypothesis and a model of stigma acceptance. Human Communication Research, 4, 231-242.

Ulutaşdemir, N. (2007). Engelli Çocuklarda İletişim ve Oyunun Önemi. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, Cilt:2, Sayı:5; 36-51.

KAYNAKLAR

Akbulut, F. (2018, Kasım 25). Prezi. Aralık 6, 2019 tarihinde Prezi Web Sitesi: https://prezi.com/p/oyezwwllo9f9/bir-populer-kultur-urunu-olarak-futbol-ve-futbolcu/ adresinden alındı.

Aktaş, H., & Mutlu, S. (2016). Futbolda Finansal Sürdürülebilirlik Kapsamında Finansal Fair-Play Başa Baş Kuralı ve Beşiktaş Futbol Kulübü Üzerinde bir Uygulama. *CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(2), 224-256

Aktaş, M. K., & Cengiz, C. (2018). Endüstriyel futbolda değişen taraftar kimliği ve gözetim: passolig uygulamasının etkileri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *5*(11), 155-168.

Argan M T, Akyıldız M. Sporu yaygınlaştırma (herkes için spor perspektifinden) aracı olarak sosyal pazarlama yaklaşımı. PJSS. 2010;1(3):39-51.

Argan M, Katırcı H (2014). Spor Pazarlaması. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Argan M. Katırcı H. Spor Pazarlaması. 1. Baskı, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım. 2002.

Argan M. Spor Sponsorluğu Yönetimi. 1. Baskı, Ankara, Detay Yayınları. 2004.

Bhandari, R. (2016). Commercialization of European Football. Yüksek Lisans Tezi, Centria University of Applied Sciences, Business Management, Finlandiya.

Bilgiseven, B. (2019). Spor pazarlamasının artan önemi ve spor pazarlamasında tutundurma stratejileri: Popüler olmayan spor dallarından bisiklet sporu üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Brooks CM (1994). Sports Marketing Competitive Strategies for Sports. New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Calzada, E. (2013). Paradan Haber Ver! (1. b.). İstanbul: NTV Yayınları.

Clark, J. (2011). Changing the Game: Outlook for the global sport market to 2015. (2021, 7 Temmuz) Retrieved from

https://www.pwc.com/gx/en/hospitalityleisure/pdf/changing-the-game-outlook-for-the-global-sports-market- to-2015.pdf

Dede, İ. (2005). Futbol Kulüplerinin Şirketleimesi. Yayınlanmış Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi iktisadi İdari Bilimleri Fakültesi.

Demir, M. (2019). Endüstriyel Futbol ve Futbolda Teknoloji Kullanımı. *TRT Akademi, 4*(7), 88-103.

Dolles, H., & Söderman, S. (2005). Globalization of Sports - The Case of Professional Football and its International Management Challenges. *German Institute for Japanese Studies, 05*(1), 1-28.

Eser, Z., Korkmaz, S., ve Öztürk, S. A. (2011). Pazarlama; Kavramlar,İlkeler,Kararlar (2. b.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Jenny L. ve Davıs. (2016). International Encyclopedia of Political Communication, First Edition. Edited by Gianpietro Mazzoleni.

Katırcı, H. (2012). Spor Endüstrisi ve Pazarlama. A. S. Öztürk (Editör), Spor Pazarlaması (s. 2-55) içinde. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Korzynski, J. and Paniagua (2016). Score a tweet and post a goal: Social media recipes for sports stars. Business Horizons, 59, 2: 185–192.

Kotler P, Amstrong G. Principles of Marketing. 9. Edition, New Jersey, Prtentice Hall. 2001;3-371.

Mucuk, İ. (2014). Pazarlama İlkeleri (Cilt 20). İstanbul: Türkmen Kitapevi

Oluç, M. (1989). "Tutundurma-promotion iletişim-communication", Pazarlama Dünyası, 17, 3-17.

Pits B G, Stotlar D K. Sport Manegement Library-Fundamental of sport Marketing. 2. Edition, USA, Fitness İnformation Technogy Inc. 2002;76-205.

Polatcan İ. (2015). İnternet üzerinden spor ürünlerinin pazarlanması ve üniversite öğrencilerinin satın alma davranışlarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Pomfret,R., & Wilson,J.K. (2019).Historical perspectives on sports economics: Lessons from the field. Edward Elgar Publishing.

Shank D M. Sport Marketing. A Strategic Perspective. 3. Edition, Prentice Hall, New Jersey. 2005;2.

Smith, A. C. (2008). Introduction To Sport Marketing (1. b.). Elsevier.

Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: endüstriyel futbol. *İletişim kuram ve araştırma dergisi*, *26*(2), 89-114.

Talimciler, A. (2017). Futbol Taraftarlığındaki Erkeklik İmgesi: Bucaspor, Göztepe ve Karşıyaka Taraftarları Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Social Sciences and Humanities, 1*(1), 27-57.

Uluöz, E. (2019). Tarihsel bir araştırma: 1895'den günümüze rekreasyonel bir spor dalı olarak voleybolun gelişimi. A. Öztürk, E. Karaçar ve O. Yılmaz (Ed.), Spor ve rekreasyon araştırmaları kitabı (s. 113-134) içinde. Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Wakefield, Kirk L. (2007). Team Sports Marketing. Burlington, MA. USA: Butterworth–Heinemann.

Wıllıams, J. & Neatrour, S. (2002). The 'New' Football Economics. http://www.le.ac.uk/footballresearch/resources/factsheets/fs10.html.

Yılmaz, A. H. (2020). Futbol endüstrisinin yapısı ve özelliği: Beşiktaş jimnastik kulübü açısından bir değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, İktisat Yüksek Lisans Programı, İstanbul. Ss: 5

Zhang,J.J., & Pitts,B.G. (2018).The global football industry: Marketing perspectives.Routledge.

Zillmann, Grant A. Erickson. (1979).“The enjoyment of watching sports contests.” In Sports, games, and play: Social and psychological viewpoints, Ed: J.H. Goldstein, 297-335. New York: Erlbaum.

KÜRESEL DİPLOMASİ:

PREXONAS'TAN DİJİTAL DİPLOMASİYE

BETÜL ÇATAL

EĞİTİM
yayınevi

KÜRESEL DİPLOMASİ: PREXONAS' TAN DİJİTAL DİPLOMASİYE
Betül Çatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-70-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KÜRESEL DİPLOMASİ: PREXONAS' TAN DİJİTAL DİPLOMASİYE
Betül Çatal
VI+116 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-70-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

____ Diplomatic White Paper, Minister of Foreign Affairs Rebublic of Korea, Korea,http://www.mofa.go.kr/ENG/policy/whitepaper/index.jsp?menu=m_20_160&sp=/webmodule/htsboard/template/read/engreadboard.jsp%3FtypeID=12%26boardid=761%26seqno=305440,2007.

____ "Cultural Diplomacy The Linchpin of Public Diplomacy", Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy, U.S. Department of State, http://www.state.gov/documents/organization/54374.pdf.

____ "Türkiye'de Yeni Bir Ekonomik ve Ticari Diplomasi Stratejisine Doğru", TÜSİAD, http://www.tusiad.org.tr/__rsc/shared/file/ekotdr.pdf.

ADIGÜZEL Muhittin, "Ekonomik Küreselleşmenin Türkiye Ekonomisine Etkileri" , *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı.35, 2013.

ADIGÜZEL Muhittin, *Bilgi Toplumu ve Küreselleşme Bağlamında Küresel Rekabet Ortamı*, Ankara: Nobel Yayıncılık,2011.

ADIGÜZEL Muhittin*, Ekonomik, Kültürel, Politik Küreselleşme ve Sonuçları*, Ankara: Nobel Yayıncılık, 2011.

AKÇA Gürsoy, "Postmodernite ve Ulus Devlet'', http://www.aku.edu.tr/aku/dosyayonetimi/sosyalbilens/dergi/VII2/GursoyAkca.pdf.

AKÇADAĞ Emine, "Dünyada ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi", http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/emineakcadag.pdf .

AKÇADAĞ Emine, "Türk Kamu Diplomasisi ve Fransız Kamuoyu", http://www.bilgesam.org/tr/index.php?option=com_content&view=article&id=2133:tuerk-kamu-diplomasisi-ve-fransz-kamuoyu&catid=70:ab-analizler&Itemid=134.

AKTAŞ Hacı Murat, *Küreselleşme Sürecinde Çok Uluslu Şirketlerin Rolü: Soğuk Savaş Sonrası Dönem*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2010.

AKTAŞ Ayşe , "İnsani Diplomasi Kavramı II", https://www.academia.edu/7912122/%C4%B0nsani_diplomasi_kavram%C4%B1_II_-_Ayse_Akta%C5%9F .

AKTEL Mehmet, Muharrem Gürkaynak, "Küreselleşen Terörizm :Bir Etkileşim Çalışması", http://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/AKTEL-Mehmet-G%C3%9CRKAYNAK-Muharrem-K%C3%9CRESELLE%C5%9EEN-TER%C3%96R%C4%B0ZM-B%C4%B0R-ETK%C4%B0LE%C5%9E%C4%B0M-%C3%87ALI%C5%9EMASI.pdf .

AKSU Fuat, *Türk Dış Politikasında Zorlayıcı Diplomasi,* İstanbul: Bağlam Yayıncılık,2008.

AKYEŞİLMEN Nezir, "Ulus Devlet, Küreselleşme ve Demokratikleşme", http://eogrenme.anadolu.edu.tr/eKitap/ULI303U.pdf.

ALEGÖZ Halil İbrahim, *Uluslararası İlişkilerde İnsani Diplomasinin Rolü: Türkiye-Somali Örneği,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Bey Üniversitesi, 2013.

ALKAN Necmettin v.d., *Osmanlı Diplomasisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları,2012.

ALKAN Necmettin, "Diplomasi Tarihi ve Geçirdiği Dönemler", https://www.academia.edu/9965451/Diplomasi_Tarihi_ve_Ge%C3%A7irdi%C4%9Fi_D%C3%B6nemler.

APPEL Ronit, Assaf Irony, "Cultural Diplomacy: An Important but Neglected Tool in Promoting Israel's Public Image", http://portal.idc.ac.il/sitecollectiondocuments/cultural_diplomacy.pdf .

ARCHİBUGİ Daniele ,Simona Iammarino, "The Globalization of Technological Innovation: Definition and Evidence", *Review of International Political Economy*, 9:1, March 2002: 98–122.

ARAS Bülent, *Küresel Dönüşüm Radikal Yaklaşımlar*, İstanbul: Q-Matris Yayınları, 2004.

ARI Tayyar, *Uluslararası İlişkiler,* İstanbul: Alfa Yayınları,1997.

ARI Tayyar, *Uluslararası İlişkiler Teorileri: Çatışma, Hegemonya, İşbirliği*, İstanbul: Alfa Yayınevi, 2002.

ATİK Sinan, *Küreselleşme ve Küresel İşletmeler*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Kadir Has Üniversitesi, 2007.

AYDOĞAN Bekir, Hakan Aydın, "Güç Kavramı Kamu Diplomasisi ve Güvenlik", https://www.academia.edu/2519975/Guc_kavrami_kamu_diplomasisi_ve_guvenlik.

BALCI Ali, Roland Robetson, "Küreselleşme ve Kültür ", *Bilgi Dergisi*, Cilt.12.Sayı.1,2006.

BARANAY Pavol, "Modern Economic Diplomacy", http://www.dec.lv/mi/Baranay_Pavol_engl.pdf .

BAŞAR Hatice, *Türkiye'nin Kamu Diplomasisi,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi,2011.

BAYAR Fırat, "Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye", http://www.mfa.gov.tr/data/Kutuphane/yayinlar/EkonomikSorunlarDergisi/sayi32/firatbayar.pdf .

BAYRAÇ H. Naci, "Yeni Ekonomi'nin Toplumsal, Ekonomik ve Teknolojik Boyutları", *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt.4,Sayı.1,2003.

BAYNE Nicholas , "Economic Diplomacy in Practice: Domestic Decision Making", Nicholas Bayne (ed.), *The New Economic Diplomacy*, England:Ashate Publising,1988.

BERRİDGE Geofrey ,Alan James*, A Dictionary of Diplomacy,* , New York: Palgrave,2001.

BEŞİKKAYA Nur, *Küreselleşme Sürecinin Ücretler Üzerinde Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2012.

BİLGE Suat, Milletlerarası *Politika*, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları,1997.

BROWN Chris, Kirsten Anley, *Uluslararası İlişkileri Anlamak*, çev. Arzu Oyacıoğlu, İstanbul: Yayın Odası Yayınları, 2006.

BOUND Kirstena.o.,*Cultural Diplomacy*, London :Demos Magdalen House,2007.

BULUT Nihat, "Küreselleşme Sosyal Devletin Sonu Mu?", http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/282/2573.pdf.

BULL Hedley , *The Anarchial Socitey:A Study of Order in World Policits*, New York: Colombia University Press, 2012.

CALLİERES Frençeis de, *The Art of Diplomacy*, Boston: University of America, 1983.

CAMPBELL Brian,"Roma Dünyasında Diplomasi (Yaklaşık M.Ö. 500-M.S.235)", *Tarih Okulu Dergisi*, Sayı. 14, 2013, s.201-224.

CEBECİ Kemal, "Küreselleşme Bağlamında Ulus Devletin Egemenlik Gücünün Dönüşümü", http://www.sayistay.gov.tr/dergi/icerik/der71m2.pdf .

CİCİOĞLU Filiz, *Sivil Toplum-Dış Politika Çerçevesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Türkiye'nin Avrupa Birliği Politikasına Yaklaşımı*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi,2013.

CLARKE Amanda , "An Evaluation Of British and Canadia Digital Diplomacy as Policy Change", Corneliu Bjola (ed.), *Digital Diplomacy: Theory and Practice,*Newyork: Routledge New Diplomacy Studies*,*2015.

COOPER Andrew F.,*The Oxford Handbook Of Modern Diplomacy*, United Kingdom: Oxford University Press,2013.

COPELAND Darly, "Digital Techolonogy",Andrew F.Cooper (ed.), *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy*, United, Kingdoom: Oxford University Press, 2013.

CUMMİNGS Milton C., "Cultural Diplomacy and the United States Government: A Survey", *Washington, D.C.: Centre for Arts and Culture,* 2003.

ÇAVUŞ Tuba, *Dış Politikada Yumuşak Güç Kullanımı ve Türk Dış Politikası*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi,2012.

ÇETİN Beyzade Nadir, *Küreselleşme Olgusunun Farklı Boyutlarıyla Toplumsal Yansıması: Küreselleşme Karşıtı Hareketler (Türkiye Örmeği)*,Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi,2008.

ÇINAR Yusuf , "Diplomasinin Doğuşu ve Gelişimi", A. Behiç Özcan (ed*.), Uluslararası İlişkilerin Temel Kavramları*, İstanbul: Hükümdar Yayınları,2014.

DAĞI Zeynep, "Diplomasi: Çatışmanın ve İşbirliğinin Dili", Zeynep Dağı (ed.). *Uluslararası Politikayı Anlamak "Ulus-Devletten Küreselleşmeye,* İstanbul: Alfa yayınları,2007, s. 287-353.

DEMİR Levent, *Küreselleşme ve Terör*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi,2009.

DEVİREN Nursen Vatansever, Gülbahar Atasever, "Ekonomik Küreselleşmenin Ulus-Devlet Üzerindeki Etkileri", *Mevzuat Dergisi*, Yıl.14, Sayı.164, 2011,s.12-19.

DOĞAN Fazlı, *Uluslararası İlişkilerde Devlet: Küreselleşme ve İkinci Devlet Tartışması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi,2010.

DOĞAN Kadir Caner , Nihat Yılmaz," Küresel Sermayeye Dayalı Yeni Ekonomik Süzende Ulus- Devlet'in Egemenlik Krizi", *Global Journal of Economics and Business Studies (Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi),*Yıl.2, Sayı.3, 2013,s.12-19.

DONNA Lee ,Brian Hocking , "Economic Diplomacy", Robert A. Denemark (ed.) *The International Studies Encyclopedia*, Vol. II,2010, p.1216-1227.

DURA Cihan, Zerrin Kılıçarslan, "Ulusötesi Şirketler ve Ulus Devlet: Güç Kayması Üzerine Bir Araştırma'', http://sbe.erciyes.edu.tr/dergi/2011-2/5-%20_85-111.%20syf._.pdf.

DURUL Ferzan, *Küreselleşme ve İnsan Hakları*, İstanbul: Toroslu Kitaplığı,2008.

EKİZ Can, *Küreselleşme ve Ulusal Egemenlik Üzerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, 2010.

ELYAY İlkcan, *Küreselleşme Olgusu Çerçevesinde Ülkelerin Marka Değeri ve Gelişmekte Olan Ülkeler Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi,2014.

ERDEM Ahmet Yavuzhan, *Osmanlı Diplomasisinin Modernleşmesinde Tanzimat Dönemi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi,2010.

ERDEM Gökhan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Sürekli Diplomasiye Geçiş*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi,2008.

ERDEM Gökhan, "The Emergence and Expansion of the Permanent Diplomacy", *The Turkish Yearbook of International Relations,* Vol.41, 2010.

ESERCAN Kemal, Soğuk Savaş Sonrası Yeni Diplomasi Anlayışı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, 2006.

FREEMAN Chas W., *The Diplomat's Dictionary*,Washington D.C, National Defence University Press,1993.

FRİEDMAN Thomas, The Lexus and the OliveTree ,New York: Farrar, Strausand Giroux, 1999.

FUBİNİ Riccadda,"Diplomacy and Goverment in the İtalian City-States of the Fifteenth Century, Daniela Frigo (ed.), *Politics and Diplomacy in Early Modern İtaly*,Cambridge:Cambridge University, Press,2000.

GIDDENS Antony ,*Modernity and Self İdentity*, Stanford:Stanford University Press,1993.

GRINHEVA Natalia "Digital Diplomacy Rhetoric: International Policy Frame Transformations in Diplomatic Discourse", *Entact Journal Of Cultural Management and Policy* , Volume 2, Issue 2, 2012.

GÖKIRMAK Mert, "Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi", https://www.academia.edu/1328947/K%-C3%9CRESELLE%C5%9EEN_D%C3%9CNYADA_D%-

C4%B0PLOMAS%C4%B0_KAMU_D%C4%B0PLOMAS%-C4%B0S%C4%B0 .

GÖKSEL Nilüfer Karacasulu, "Globalisation and the State", http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2012/02/1.-NiluferKaracasulu-Goksel.pdf.

GÖKSU Ali, Küreselleşmenin *Yoksulluk Boyutu: Türkiye Örneği(1980-2006),* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi,2006.

GÖNLÜBOL Mehmet, *Uluslararası Politika. İlkeler, Kavramlar Kurumlar*, Ankara: Atilla Kitabevi,1993.

GÖZEN Ramazan, "Dış Politika Nedir?",İdris Bal (ed), *21.Yüzyılda Türk Dış Politikası*, Ankara: Nobel Yayıncılık, 2001.

GUNTER Bernhard G.,Rolphvan der Hoeven," The Social Dimension of Globalization: A Review of The Literature", *İnternational Labour Review*, Vol. 143, No. 1-2, 2004, p.7-43.

GÜRCAN Metin, "Değişen Küresel Güvenlik Ortamının Geleneksel Savaş Olgusuna Etkisi", http://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31018472/BS2011-2_127-178.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAJ56TQJRTWSMTNPEA&Expires=1429123922&Signature=8R3%2FXvT7OQQjfvw7W7xJ1RuHJMY%3D&response-content-disposition=inline.

GÜRKAŞ Berna, *Kamu ve Kültürel Diplomasinin Aracı Olarak Sosyo Kültürel Tanıtma Stratejilerinin Planlanması*, Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı,2009.

HABERMAS Jurgen, Küreselleşme ve Milli Devletlerin Akıbeti, Çev. Medeni Beyaztaş, İstanbul: Bakış Yayınları, 2002.

HABİBBEYLİ Arastü,"Diplomasinin Tapınak Düğümü", http://politikaakademisi.org/diplomasinin-tapinak-dugumu/ .

HERMANN Charles F., "Policy Classification: A Key to the Comparative Study of Foreign Policy",*The Analysis of International Politics*, eds. James N.Rosenau, Vincent Davies, Maurice A. East, New York: Free Press, 1972.

HOCKING Brian, Jan Melissen, Futures for Diplomacy Integrative Diplomacy in the 21st Century, *NetherlandsInstitute of International RelationsClingendael*, http://www.lse.ac.uk/internationalRelations/dinamfellow/conf2012/HOCKING-Futures-of-Diplomacy.pdf

IRINA Chistian, "The Fall of the Roman Empire:A New Histoy", http://www.fitp.ca/articles/FITPXXII/TheByzantineEmpire.pdf .

İNAT Kemal, Ali Balcı, "Dış Politika: Geleneksel 'den Post-Modern'e Teorik Perspektifler", Zeynep Dağı (ed.). *Uluslararası Politikayı Anlamak "Ulus-Devletten Küreselleşmeye*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2007, 213-286.

İNCE Murat, "Küreselleşme ve Yerelleşme: Bir Çelişki Mi?", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergis*i, Cilt.11, No.1, 2009.

İPEK Enes, "Diplomasinin Tarihsel Gelişimi", http://www.dho.edu.tr/sayfalar/00_Anasayfa/11_Pusula/75/diplomasi.html .

İSKİT Temel, *Diplomasi: Tarihi Teorisi Kurumları ve Uygulamaları*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları,2014.

İSKİT Temel, *Diplomasi Tarihi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları,2013.

JÖNSSON Christer, Martin Hall, "Communication: An Essential Aspect of Diplomacy", http://www.cuts-citee.org/CDS02/pdf/CDS02-Session7-03.pdf?origin=publication_detail.

KALIN İbrahim, "Soft Power and Public Diplomacy in Turkey", *Perception*,Volume XVI, Number. 3,2011, pp. 5-23,

KARAGÜL Soner, "Türkiye'nin Balkanlarda 'ki " Yumuşak Güç "Perspektifi: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı" http://gkd.comu.edu.tr/images/form/dosya/dosya_776754.pdf.

KAYMAKÇI Oğuz, "Küreselleşme ve Ulus-Devlet", http://web.sakarya.edu.tr/~kaymakci/makale/kuresellesmeveulusdevlet.pdf.

KAZGAN Gülten, *Küreselleşme ve Ulus-Devlet*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları,2002.

KEYMAN Fuat, *Küreselleşme Devlet, Kimlik/Farklılık: Uluslararası İlişkiler Kuramını Yeniden Düşünmek*, İstanbul: Alfa Yayınları,2000.

KEUKLEİRE Stephan, Simon Schunz, "Foreign Policy, Globalization and Global Governance – The European Union's Structural Foreign Policy", http://www.jhubc.it/ecpr-riga/virtualpaperroom/102.pdf .

KILINÇARSLAN Şenol, Uluslararası *Ekonomik Örgütlerin Küreselleşme Üzerinde Etkileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi,2007.

KIRTAY Kaan, *Uluslararası İlişkiler Paradigmalarının Işığında Küreselleşmenin Türk Dış Politikasının Şekillenmesine Etkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi,2008.

KIVILCIM Zeynep , "Ulus Aşırı Şirketler ve İnsan Hakları:Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı Örneği", http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/1425/16042.pdf.

KİM Hwajung, "Cultural Diplomacy as the Means of Soft Power in an Information Age", http://www.culturaldiplomacy.org/pdf/case-studies/Hwajung_Kim_Cultural_Diplomacy_as_the_Means_of_Soft_Power_in_the_Information_Age.pdf.

KOCAOĞLU Mehmet, *Uluslararası İlişkiler: Teorileri, Hukuku, Aktörleri, Diplomasi, Ekonominin Rolü, Dış Politika Uyuşmazlıkların Çözümü*, Ankara,1993.

KODAMAN Timuçin, Ekrem Yaşar Akçay, "Kuruluştan Yıkılışa Kadar Osmanlı Diplomasi Tarihi ve Türkiye'de Bıraktığı Miras" *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergis*i, Sayı.22,2010,s.75-92.

KONAK Nahide, "Ekonomik Küreselleşme ve Ulus-Devlet: Kuramsal Yaklaşımlar", http://www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr/index.php/EFD/article/viewFile/647/469

KÖSE H. Ömer, "Küreselleşme Sürecinde Devletin Yapısal ve İşlevsel Dönüşümü", *Sayıştay Dergisi*, Sayı.49, 2003.

KÖSEBALABAN Hasan , " Yeni Amerikan Güvenlik Doktrini ve Uluslararası İlişkiler"http://www.2023.gen.tr/kasim02/yeniamerikandoktrini.htm .

KURBALİJA J., "History and the Evolution of Diplomacy" http://www.diplomacy.edu/resources/general/history-and-evolution-diplomacy.

KURTULUŞ Begüm, *21. Yüzyılda Değişen Kamu Diplomasisi Anlayışının Türk Dış Politikasına Yansıması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi, 2014.

KUTAY Nurcan, Küreselleşme *Sürecinde Çok Uluslu Şirketler ve Yoksulluk Olgusu,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi,2014.

LEE Donna , "The Growing Influence of Business in U.K. Diplomacy," *International Studies Pespectives,* Vol.5, 2004.

MANGIR Demek Şefika, "Küreselleşen Dünyada Diplomasi," dergipark.ulakbim.gov.tr/selcuksbmyd/article/download/.../5000078613 .

MARK Simon, "A Greater Role for Cultural Diplomacy", http://www.clingendael.nl/sites/default/files/20090616_cdsp_discussion_paper_114_mark.pdf .

MAYER Jörg, "Globazation, Teknology Transfer and Skill Accumalation in Low-İncome Countries ",http://unctad.org/en/Docs/dp_150.en.pdf .

MAZLUM Mahmut, "Uluslararası İlişkiler ve Kültür :Kültürel Diplomasi", https://www.academia.edu/9064346/Uluslararas%C4%B1_%C4%B0li%C5%9Fkiler_ve_K%C3%BClt%C3%BCr_-_K%C3%BClt%C3%BCrel_Diplomasi.

MCDOWELL Mark, "Public Diplomacy at the Crossroads: Definitions and Challenges in an Open Source Era", http://www.eastwestcoms.com/images/public_diplomacy.pdf,.

MEHLİKA Fathima, "Globalization and its Economic Social Political and Cultural Impact",https://www.academia.edu/4668865/GLOBALIZATION_AND_ITS_SOCIAL-CULTURAL-POLITICAL_AND_ECONOMIC_IMPACTS.

MİLLAR Fergus , "Government and Diplomacy in the Roman Empire During the First Three Centuries", http://www.jstor.org/stable/pdf/40105889.pdf?acceptTC=true, .

MORGON Earl Conteh, Globalization, State Failure, and Collective Violence:The Case of Sierra Leone" ,*International Journal of Peace Studies,* Vol. 11, Num.2, 2006, p.87-103.

MORGENTHAU Hans J., "Diplomacy*", The Yale Law Journal*, Vol. 55, No. 5, 1946, pp. 1067-1080.

MOMENGOH Nick Parfait, *Secret Diplomacy: The Practice of Back Channel Diplomacy by Liberal Democratic States*, , New Jersey: Newark ,2013.

NATHAN James A., "Force, Order, and Diplomacy In the Age of Louis XIV", http://www.vqronline.org/essay/force-order-and-diplomacy-age-louis-xiv .

NEGİZ Muhammet", Kültürel Diplomaside Yeni Araçlar, Modeller", http://www.erzincan.edu.tr/userfiles/files/K%C3%9CLT%C3%9CR%20D%C4%B0PLOMAS%C4%B0S%C4%B0NDE%20YEN%C4%B0%20ARA%C3%87LAR,%20MODELLER%20VE%20%C4%B0NSAN%20KAYNAKLARI.docx

NEUMANN Iver B., "Globalisation and Diplomacy", http://mercury.ethz.ch/serviceengine/Files/ISN/45475/ipublicationdocument_singledocument/25367e80-7775-4ded-9682-0072e31af427/en/724+Globalisation+and+Diplomacy.pdf .

NİCOLSON Harold, *The Evolution of Diplomatic Method* ,London: Cassell Publishers,1954.

NUTT Mart, "The Return of Byzantine Diplomacy"*, Diplomaatia*, No.130/131, 2014.

NYE Joseph, Dünya *Siyasetinde Başarının Rolü: Yumuşak Güç*, çev. Rayhan İnan Aydın, Ankara, Elips Kitap,2005.

ORUÇ Hikmet, "Küreselleşmenin Siyasi Boyutu Bağlamında İnsan Haklarının Korunması Sorunu", http://www.uiportal.net/kuresellesmenin-siyasi-boyutu-baglaminda-insan-haklarinin-korunmasi-sorunu.html .

ÖTGÜN Ömer, "Kültürel Diplomasi Eğitimi, Uygulamaları ve Yeni Yaklaşımlar", http://www.yenidiplomasi.com/2012/06/kulturel-diplomasi-egitimi-uygulamalar.html.

ÖZBERK Nejdet, *İhracat ve Yatırım İçin Diplomasi: Türkiye'nin Ticari Diplomasi Uygulamaları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, 2010.

ÖZDAŞ Oğuz, "Devlet", A. Behiç Özcan (ed.),*Uluslararası İlişkilerin Temel Kavramları,* İstanbul: Hükümdar Yayınları, 2014.

ÖZGÜR Nurcan "Balkan Devletlerinin Dış Politika Uygulamalarında Etnik Sorunların Rolü", Faruk Sönmezoğlu (ed.), *Uluslararası Politikada Yeni Alanlar Yeni Bakışlar,* İstanbul: Der Yayınları,1998,s.197-257.

ÖZKAN Abdullah, "Küreselleşme Sürecinin Medya ve Toplum Üzerindeki Etkileri", *TASAM Stratejik Rapor,* Rapor No:15, Mayıs 2006.

ÖZKAN Abdullah, "Küreselleşme Sürecinin Türk Dış Politikasına Yansımaları", https://docs.google.com/document/d/1MeclVi7pBbaL3HyEYReTVaTmWzJwyeDegBMt2Jf4jUw/edit?pli=1 .

ÖZLÜK Erdem, *Uluslararası İlişkilerde Devlet: Tanım Teori ve Devlet İstisnacılığı*, Konya: Çizgi Kitabevi,2012.

PİETROBELLİ Carlo, Daniele Archibugia, "The Globalisation of Technology and İts İmplications for Developing Countries Windows of Opportunity or Further Burden?", *Technological Forecasting&Social Change*, 70 (2003) 861 – 883.

POTYEMKİNİ Vladimir, *Uluslararası İlişkiler Tarihi (Diplomasi Tarihi*), çev. Atilla Tokatlı, İstanbul: Evrensel Basın Yayın, 2009.

PURTAŞ Fırat, "Türk Dış Politikasının Yükselen Değeri: Kültürel Diplomasi", *Akademik Bakış Dergisi*, Cilt.7, Sayı.13.2013.

REİCH Simon, "What is Globalization?", https://kellogg.nd.edu/publications/workingpapers/WPS/261.pdf .

RİCHARDSON James L.,*Crises Diplomacy: The Great Powers since the Mid-Nineteenth Century*, Cambridge:Cambridge Universiy Press, 1994.

ROBETSON Roland, "Toplum Kuramı, Kültürel Görecelik ve Küresellik Sorunu", Antony D. King (ed.), *Kültür Küreselleşme ve Dünya Sistemi*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 1998.

RUBIN Barry, "Türkiye'nin Yeni Dış Politikasını Anlamak", Barry Rubin, Kemal Kiriş (ed.), *Günümüzde Türkiye'nin Dış Politikası*, İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları,2002.

RYENIEJSKA Marta Ryniejska, "Cultural Diplomacy as a Form of International Communication", http://www.instituteforpr.org/wp-content/uploads/Ryniejska_Kieldanowicz.pdf .

SABUNCU Hüseyin Bahacan, Türkiye'nin *Afrika Kıtasında Yumuşak Güç Olma Potansiyeli*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ufuk Üniversitesi,2013.

SAFFORD Jeeffry, Edward Hulley, "American and American Shipping Policy: An Elaborition on Wilson Diplomacy", 1918-1919", http://www.readcube.com/articles/10.1111%2Fj.1540-6563.1973.tb00515.x?r3_referer=wol&tracking_action=preview_click&show_checkout=1&purchase_referrer=onlinelibrary.wiley.com&purchase_site_license=LICENSE_DENIED.

SANDRE Andreas, "E-Diplomacy Beyond Social Media", http://opencanada.org/features/the-think-tank/comments/e-diplomacy-beyond-social-media/ .

SANER Raymond, Yiu Lichi, "International Economic Diplomacy: Mutations in PostmodernTimes," *Clingendael Discussion Paper in Diplomacy 84,* The Hague, Clingendael Institute, 2003.

SAVAŞLAR Zekai, *Küreselleşme ve Sosyal Boyutu,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi,2007.

SCHNEİDER Cynthia , "The Unrealized Potential of Cultural Diplomacy: "Best Practices" and What Could Be, If Only…", *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, Vol. 39, No.4, 2009.

SELAMOĞLU Ahmet, "Yoğunlaşan Sosyal sorunlarıyla-Küreselleşme", Veysel Bozkurt (ed.), *Küreselleşmenin İnsani Yüzü*, İstanbul: Alfa Yayınları, 2000.

SKYKMAN Simon, "Diplomacy: An Historical Perspective", http://diplom.org/Zine/S1995R/Szykman/History.html .

SLOTMAN Julian, "Diplomacy İn The Digital Age", http://www.clingendael.nl/sites/default/files/Summary%20digital%20diplomacy%20roundtable.pdf .

SÖNMEZOĞLU Faruk, *Uluslararası Politika ve Dış Politika Analizi*, İstanbul: Filiz Kitabevi,2000.

SÖYLEMEZ Suat , *Küreselleşen Dünyada Yoksulluk Sorununun İnsan Hakları Açısından Değerlendirilmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi,2009.

STIGLITZ Joseph E. , *Küreselleşme Büyük Hayal Kırıklığı*, çev. Arzu Taşçıoğlu, Deniz Vural, İstanbul: Plan B Yayıncılık, 2004.

ŞENER Bülent, "Küreselleşme Sürecinde Ulus Devlet ve Egemenlik Olguları," *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*,Yıl 7, Sayı.18. s. 51-77.

TALAS Mustafa, Yaşar Kaya, "Küreselleşmenin Kültürel Sonuçları",http://www.tubar.com.tr/TUBAR%20DOSYA/pdf/2007GUZ/09.talas.mustafa-kaya.yaar.kresellemenin%20kltrel%20sonular151-162.pdf.

TRUNKOS Judit, "Changing Diplomacy Demands New Type of Diplomat", http://www.hans-georg-wieck.com/data/Diplomacy%20and%20Globalization.pdf.

TOKLU Vefa, *Uluslararası İlişkiler,* Ankara: İmaj Yayınevi, 2004.

TÖREN Deniz ," Diplomasi ve Tarih Boyunca Geçirdiği Evrim", http://www.tuicakademi.org/index.php/kategoriler/diger/2213-diplomasi-ve-tarih-boyunca-gecirdigi-evrim .

TUNCER Hüner, *Eski ve Yeni Diplomasi,* Ankara: Ümit Yayıncılık,1995.

TUNCER Tuncer, "Tarihte Ad-Hoc Diplomasi Uygulamaları", http://www.journals.istanbul.edu.tr/iumhmohb/article/view/1019009290/1019008636

TUNCER Hüner, *Küresel Diplomasi*, Ankara: Ümit Yayıncılık,2006.

TURAN Şuayip, *Küreselleşme Sürecinde Örgütsel Değişimi Etkileyen Bir Unsur Olarak Örgütsel Sinizm ve Karaman İli Kamu Kurumlarında Bir Çalışma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karaman :Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, 2011.

USTA Emrah , "Turkey's New Digital Diplomacy", http://www.todayszaman.com/op-ed_turkeys-new-digital-diplomacy-by-emrah-usta-_276527.html.

UYAR Can, *Dış Politika Oluşum Sürecinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi,2014.

VALTAT Aurelie, "A Definition of Digital Diplomacy", http://www.digitaldiplomacy.eu/a-definition-of-digital-diplomacy/.

VRANJES Nevenko , Dejan Zeljić, "İmpact of Globalization On Diplomacy Of Small Countries According to The Ministry of Foreign Affairs", http://www.defendologija-banjaluka.com/defendology33/6eng.pdf

WİECK Hans-Georg, "Diplomacy and Globalization", http://www.hans-georg-wieck.com/data/Diplomacy%20and%20Globalization.pdf

YAĞMURLU Aslı, "Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi",http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/23/1819/19187.pdf .

YILMAZ Sadık, *Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Kuruluşların Ulus Devletlerin Ekonomik ve Siyasal Yapılarına Etkileri: Türkiye Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi,2011.

YUMUŞAK İbrahim Güran vd.,*Küreselleşme Sürecinde Yeni Ekonomi ve İktisat Politikaları*, İstanbul :Nobel Yayın Dağıtım, 2010.

ZERENLER Muammer, Necdet Türker, "Küresel Teknoloji, Araştırma-Geliştirme (AR-GE) ve Yenilik İnşası", http://my.beykoz.edu.tr/serkang/files/2011/02/K%C3%9CRESEL-TEKNOLOJ%C4%B0-ARA%C5%9ETIRMA-GEL%C4%B0%C5%9ET%C4%B0RME-AR-GE.pdf .

ZHARMUKHANBETOVA Nazgul, Dış *Politika Aracı Olarak Diplomasi ve Kazakistan Cumhuriyeti Örneğinde Kurumsal Diplomasi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi, 2010.

Radikal Gazetesi,11.Mart.2012.

İnternet Kaynakları

http://www.ifrc.org/

http://www.digitaldiplomacyhandbook.com/

http://www.tasam.org/tr-TR/

http://web.deu.edu.tr/
http://www.kamudiplomasisi.org/
http://www.bahcesehir.edu.tr/
https://diplomacyoldandnew2012a.wordpress.com/
http://politikaakademisi.org/
http://www.mfa.gov.tr/

HASTANE YÖNETİMİNDE
HİZMET KALİTESİ ÖLÇÜMÜ

PROF. DR. CELALEDDİN SERİNKAN
MEHMET ZEKİ ER
DR. ÖĞR. ÜYESİ ESVET MERT

EĞİTİM
yayınevi

HASTANE YÖNETİMİNDE HİZMET KALİTESİ ÖLÇÜMÜ

Prof. Dr. Celaleddin Serinkan, Mehmet Zeki Er, Dr. Öğr. Üyesi Esvet Mert

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-89-0
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HASTANE YÖNETİMİNDE HİZMET KALİTESİ ÖLÇÜMÜ
Prof. Dr. Celaleddin Serinkan, Mehmet Zeki Er, Dr. Öğr. Üyesi Esvet Mert
VI+130 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-89-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Abousi, A. A. and Atinga, R. A. (2013). "Service Quality in Healthcare Institutions: Establishing The Gabs For Policy", İnternational Journal of Health Care Quality Assurance, Cilt. 26, Sayı. 5, ss. 486.

Akdur, R. (1999). Türkiye'de Sağlık Hizmetleri ve Avrupa Ülkeleri ile Kıyaslanması. Ankara, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Ankara.

Akgül, A., Çevik, O. (2003). İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS' te İşletme Yönetimi Uygulamaları, Emek Ofset, Ankara.

Altınel, G. (2009) Hizmet Kalitesi, Hizmet Kalitesinin Ölçümü ve Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Kocaeli.

Andaleeb S. S. (2000) Public and Private Hospitals in Bangladesh: Service Quality and Predictors of Hospital Choice. Health Policy and Planning 15(1): 95-102.

Anderson, E.A. (1995). "Meassuring Service Quality Of A University Health Clinic", İnternatinational Journal Of Health Care Quality Assurance, Cilt. 8, Sayı. 2, ss. 35, 431.

Apay, S. E. Arslan, S., (2009). Bir üniversite hastanesinde yatan hastaların tatmin olma düzeyleri. TAF Preventive Medicine Bulletin, 8(3): s. 239-244.

Arslantaş, D. (2013). Temel Sağlık Hizmetleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1. Basım, Eskişehir.

Aslantekin, F. Göktaş, B., Uluşen, M. ve Erdem, R. (2007). Sağlık Hizmetlerinde Kalite. Deneyimi: Dr. Ekrem Hayri Üstündağ Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesi Örneği. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi. 2(6), s. 55-70.

Aşkar, A. (2006). Sağlık Hizmetlerinde Hasta Hakları ve Kütahya Devlet Hastanesi Örneği, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Kütahya.

Ateş, M., Erbaydar T., Demirkıran K., Özhan G., Cevahir E. ve İşçi E. (2004). Gebze Halkının Sağlık Hizmetlerini Kullanımı ve Sağlık Kuruluşlarını Tercih Etme Nedenlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 7 (3), s. 321-341.

Avcı, U., Sayılır, A. (2006). Hizmet Kalitesi Çerçevesinde Çalışanların Rolüne ve Yeterliliklerine İlişkin Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 1, 121-138.

Aytekin, S. (2012) "Yeni Kurulmakta Olan Bir Üniversite Hastanesi'nde Algılanan Hizmet Kalitesi ve Ölçümü: Balıkkesir İli Örneği", Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, Cilt. 31, Sayı. 2, ss. 168-170.

Aytekin, A. (2016). Hastaların Hastane Tercihinde Etkili Kriterler ve Hastanelerin MULTIMOORA ile Sıralanması: Eskişehir Örneği. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, Cilt 4, Sayı 4, 2016, s.134-143.

Babakus, M. and Mangold, W. G. (1992). Adapting The Servqual Scaleto Hospital Services: An Emprical Investigation. Health Services Research, Vol. 26(6), s. 767–786.

Bakan, Ö. (2005). Kurumsal İmaj, Tablet Yayınevi, Konya.

Bartolo, R.P., ve Tinmaz, H. (2024). Service quality in higher education: A literature review. Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 12(3), 119-135.

Bayhan, B., ve Devebakan, N., (2015), "Hemodiyaliz Biriminden Hizmet Alan Hastaların Hizmet Kalitesi Algısı Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Örneği", Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, Cilt. 8, Sayı. 41, s. 1140.

Bayraktar, T. ve Vatansever, K. (2021), "Bulanık Servqual Modeli ile Hastane Hizmet Kalitesinin Ölçümü: Alanya Örneği", Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar, 5(1), 24-37.

Behlil, H. (2004). Tüketicinin Üretimdeki Rolü. Tüketici Yüzyılında Pazarlama. (Ed: A. Baysal), Mediacat Kitapları, İstanbul.

Bıçakçı, G. (1995), "Sağlık Hizmetlerinin Pazarlanması Hizmet Tüketicileri Olan Hastaların Sağlık Kuruluşlarından Beklentileri Üzerine Bir Araştırma", Yayınlanmamıs Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Erzurum.

Bıyıklı, H. (2007). Sağlık İşletmelerinin Kurumsal Birleşmelerinin Müşteri Memnuniyeti Üzerine Etkisi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bircan, H., Baycan S. (2004). Sağlık Sektöründe Verimlilik ve Kalite Sistemi: Cumhuriyet Üniversitesi Hastanesi Örneği. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 28 (2), s. 173-185.

Birol, L. (1997). Hemşirelik Süreci, 3. Baskı, Etki Matbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti., İzmir.

Bolsoy, N., Sevil, Ü. (2006). Sağlık- Hastalık ve Kültür Etkileşimi. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi Cilt: 9 Sayı: 3, s: 78-79.

Braun, E. (2009). Telephone Follow-up Improves Patients Satisfaction Following Hospital Discharge. European Journal of Internal Medicine, s. 20, 221–225.

Butt, M.M. and Run E.C. (2010). "Private Healthcare Quality: Applying a SERVQUAL Model", İnternational Journal Of Health Care Quality Assurance, Cilt. 23, Sayı. 7, ss. 662.

Büyüksavaş, A. (2010). Kamu Hizmeti Sunan Özel Hastanelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri: Isparta ve Antalya Örneği. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Chakraborty, R., and Majumdar, A. (2011). Measuring consumer satisfaction in health care sector: the applicability of Servqual, Journal of Arts, Science and Commerce, 2, 4, s. 149-162.

Chakravarty, C. A. (2011). "Evaluation Of Service Quality Of Hospital Outpatient Departmant Service", Deparment Of Hospital Administration, Cilt. 67, Sayı. 3, ss. 222.

Coşkun, G., Yurdakul, N.B. ve Öksüz, B. (2007). "Hastanelerde Halkla İlişkiler: İzmir İli Özel Hastaneler Örnekleminde Halkla İlişkiler Birimlerinin Yapı-İşlev ve Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF, C2, S.1, Eskişehir, 2007, s. 19-20.

Çıraklı, Ü., Gözlü, M. ve Gözlü, K. (2014). Sağlık Kurumlarında Algılanan Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Yozgat'ta Yer Alan İki Hastanenin Yatan Hastaları Üzerinde Bir Çalışma. Sağlıkta Kalite ve Performans Dergisi, 7, s: 61-82.

Çiftçi, A. G. (2006). Hizmet Kalitesi ve Bankacılık Sektöründe Hizmet Kalitesi Ölçümüne Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Çuhadar, U. (2017). Hizmet Kalitesi ve Hizmeti Tekrar Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişki ve Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Dağlı, G. H. (2006). "Türkiye'de Sağlık Sektörünün Yapısı", Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Değermen, A. (2006). Hizmet Ürünlerinde Kalite, Müşteri Tatmini ve Sadakati, Hizmet Kalitesi ile Müşteri Sadakatinin Sağlanması ve GSM Sektöründe Bir Uygulama, Türkmen Kitapevi, İstanbul.

Derin, N., Demirel, E. T., (2013). Sağlık Hizmetlerinde Kalitenin Göstergesi Olan Hasta Memnuniyetine Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması, İnternational Journal of Social Science, Volume 6 Issue 2, February 2013, s. 1110-1130.

Derin, N., Demirel, E. (2011)," Hasta Görüşlerine Göre Oluşan Kurum Ünü ile Hasta Tutum Ve Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Turgut Özal Tıp Merkezi Örneği", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:21, Sayı: 2, Elazığ, 2011, s: 215.

Devebakan, N., Aksaraylı, M. (2003). Sağlık İşletmelerinde Algılanan Hizmet Kalitesinin Ölçümünde Servqual Skorlarının Kullanımı ve Özel Altınordu Hastanesi Uygulaması. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dikmen, F.C., Yıldırım, S. and Bakkal, S. (2014). "Investigating Functional Health Service Quality In A Private Hospital : An Implementations in Kocaeli", İnternational Journal Of Social Science, Sayı: 27, ss. 429-430.

Dinçer, S., Kumru, S. (2019). Olağanüstü Durumlarda Hastane Yönetimi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Donebedian, A. (1980). "Explorations in Quality Assessment and Monitoring, 1, The Definitions of Quality and Approaches to Its Assessment", Ann Arbor, MI: Health Administration Press, Michigan, p. 5-6.

Dursun, Y., Çerçi, M. (2004). Algılanan Sağlık Hizmeti Kalitesi, Algılanan Değer, Hasta Tatmini ve Davranışsal Niyet İlişkileri Üzerine Bir Araştırma, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 23, Temmuz-Aralık 2004, s. 1-16.

Duggirala, M., Rajemdran, C. and Anantharaman, R. N. (2008). "Patient-perceived Dimensions of total Quality Service in Healthcare", Benchmarking: An International

Journal, Vol. 15 Issue: 5, p. 560-583, https://doi.org/10.1108/14635770810903150.

Hacıefendioğlu, Ş., Koç, Ü. (2009). Hizmet Kalitesi Algılamalarının Müşteri Bağlılığına Etkisi ve Fast-Food Sektöründe Bir Araştırma. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 18 (2). 146-167.

Eldem, E. (2009). Hizmet Sektöründe Servqual Analizini Kullanarak Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve Bir Sağlık Kuruluşunda Uygulama Denemesi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, s: 24-25.

Eriş, H. ve Özdil, E. S. (2020). Özel Hastane Personelinin Motivasyonu Etkileyen Faktörler. Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi, (1), 1-8.

Esatoğlu, A. E. ve Ersoy, K. (1998). Hastaların Hastane Hizmetleriyle İlgili Değerlendirmeleri. (Sağlık Yönetiminde Devamlı Kalite İyileştirme, Editör: ÇORUH M.), Haberal Eğitim Vakfı, Ankara.

Gelmez, M. (2016). "Sağlıkta Hizmet Kalitesinin Değerlendirilmesi: Bir Eğitim Araştırma Hastanesi Uygulaması", (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Gökbayrak, Ş. (2010). Türkiye'de Sosyal Güvenliğin Dönüşümü, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Çalışma ve Toplum, 2010/2, s. 141-162

Grönroos, C. (1984). A Service Quality Model and its Marketing Inplications. European Journal of Marketing, 18 (4), p. 36-44. 83.

Günal, M. (2007). Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Hasta Tatmini. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi, İstanbul.

Gülmez, M. (2005). Sağlık Hizmetlerinde Memnuniyet Ölçümü ve Cumhuriyet Üniversitesi Araştırma Hastanesi'nde Ayakta Tedavi Gören Hastalara Yönelik Bir Uygulama.

Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6 (2), s. 147-169.

Harput, S., (2014). Yeditepe Üniversitesi Hastanesinde Yatan Hastalarda Beklenen ve Algılanan Hizmet Kalitesinin Servqual Ölçeği ile Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Http://dictionary.cambridge.org/tr/sözlük/ingilizce/hospital. (2018)

Http://www.ttb.org.tr/mevzuat/, 02 Mart 2017. (2017)

Http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1095. (2018)

Http://www.who.int/hospitals/en/. (2018)

Https://www.who.int/whr/2004/en/report04_en.pdf. (2004)

Işık, O., (2011). "Algılanan Kalitenin Hastane Marka Değerine Etkisi: Tüketici Değerlendirmesi", (Yayımlanmış Yüksek Lisan Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kaçar, H. (2008). Hastanede Yatan Hastaların Hasta Hakları Konusunda Bilgi Düzeyi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Karakoç, S. (2011). Hastaların Hastane Seçimlerinin Hastane Yönetimi Üzerindeki Etkileri: Ankara'da Bir Araştırma. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s. 23-48.

Kaya, S. (2005). "Sağlık Hizmetlerinde Sürekli Kalite Geliştirme", Pelikan Yayınları, Ankara.

Kaya, S. (2012). Sağlık Hizmetlerinde Kalite Kavramı. S. Kaya (Ed.). Sağlık Kurumlarında Kalite Yönetimi (s. 2 – 29). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, No: 2864.

Kaya, S. (2014). Yatan Hasta Kalite Algısının Servqual Temelli Analiz ve Kalite Fonksiyonu Yayılımı İle Değerlendirilmesi: Eskişehir Devlet Hastanesi'nde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Fen Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Kaul, L. ve Conceiçao, P. (Editors). (2006). The New Public Finance. New York: Oxford University Pres, p. 612.

Kavuncubaşı, Ş. (2000). Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi, Siyasal Kitapevi, Ankara.

Kavuncubaşı, Ş., Yıldırım S. (2010). Hastane ve Sağlık Kurumları Yönetimi (2. Baskı). Siyasal Kitabevi Yayınları, Ankara.

Kekeç, Dilge, (2008). Hizmet Kalitesi Ölçümünde Servqual Ölçeği ve Otelcilik Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kelat, M. Z. (2007). Kamu ve Özel Hastane Yöneticilerinin Müşteri İlişkileri Yönetimine Bakışı: Ankara İlinde Bir Uygulama. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kıvanç, M. (2001). "Hemşirelikte Matriks Yapılanma", Modern Hastane Yönetimi Dergisi, c: 5, Sayı: 1, Ocak- Şubat, 2001, s. 25.

Koçak, S. (2009). Sağlık Sektöründe Müşteri Memnuniyetinin Önemi: Niğde Devlet Hastanesinde Bir Araştırma. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde, 2009, s.12-41.

Koçel, T. (2001). "İşletme Yöneticiliği, Yönetim ve Organizasyonlarda Klasik- Modern Çağdaş ve Güncel Yaklaşımlar", İstanbul Beta Basım AŞ, 2001, s. 186

Korkmaz, S., Çuhadar, U. (2017). 'Sağlık Hizmet Kalitesi ve Sağlık Kurumunu Tekrar Tercih Etme Niyeti Arasındaki İlişki: Eğitim ve Araştırma Hastanesi Örneği, International Journal of Healt Management And Strategies Research, 3 (1), s. 74-77.

Kurtulmuş, S. (1998), "Sağlık Ekonomisi ve Hastane Yönetimi", Değişim Dinamikleri Yayınları, İstanbul.

Lane, P. and Lindquist, J. (1994). Hospital Choice: A Summary of the Key Emprical Hypothetical Finding's of 1980. Maryland: An Aspen Publications, p. 106-107.

Lam, S. S. K. (1997). "Serqual: A Tool for Measuring Patients Opinions Of Hospital Service Quality İn Hong Kong", Total Quality Management, Cilt. 8, Sayı. 4, ss. 148.

Lee, M.A. and Yom, Y. H. (2007). A comparetive study of. pateints' and nurses' perceptions of the quality of nursing. services, satisfaction and intent to revisit the hospital: A. questionnaire survey. International Journal of Nursing Studies,. 44(2007), s. 545-555.

Lin, D. J. (2009). "Chronic Kidney- Diesease Screening Service Quality: Questionsnaire Survey Research Evdence From Taichung City", BMC Health Service Reseaerch (Biomed Central), ss. 8, 1187.

Marley, Kathryn A.; David A. Collier ve Susan M. Goldstein (2004), "The Role of Clinical and Process Quality in Achieving Patient Satisfaction in Hospitals", Decision Sciences, 25(3), ss.349-369.

Merkouris, R. N. (1999). Patient satisfaction: a key concept for evaluating and improving nursing services. Volume 7, Issue 1, January 1999, p. 19–28.

Oğuz, D. (2010). "Hizmet Kalitesi ve Bankacılık Sektöründe Hizmet Kalitesinin Serqual Yöntemiyle Ölçümüne Yönelik Bir Uygulama" (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Onur, D. (2007). Hastane Yapılarının İç Mekânlarının Görsel Algı Açısından Değerlendirilmesi. Acıbadem Hastanesi Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Öncü, M.A., Kutukız, D., Koçoğlu, M.C. (2010). Hizmet Kalitesinin Ölçülmesi ve Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi. 45. 237-252.

Özer, A., Çakıl, E. (2007). Sağlık Hizmetlerinde Hasta Memnuniyetini Etkileyen Faktörler, Tıp Araştırmaları Dergisi, 5 (3), s. 140-143.

Özgen, H. (1995). "Türkiye'deki Uygulamalar Çağdaş Hastane Yönetimi Anlayışı" Ed. Hikmet Seçim, Hastane İşletmeciliği (Seçme Yazılar), Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Özgener, Ş., Küçük, F. (2008). Hastanelerde Modern Yönetim Felsefesinin Verimliliğe Etkisi: Gevher Nesibe Hastanesi'nde Bir Uygulama Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 19, s. 341-358.

Özgüven, N. (2008). Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti ve Ulaştırma Sektörü Üzerinde Bir Uygulama" Ege Akademik Bakış, (2): s. 651-682.

Özkan, A. (2003), "Hastane İşletmelerinde Maliyetleme Yaklaşımları, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(2), s. 113- 130.

Özkoç, H. (2013). Hastaların Sağlık Kurumu Tercihlerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Uygunluk Analizi ve Nested Logit Model Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 2-15, s. 267-280

Öz, H. H. (2016). Sağlık Kurumlarında Kalite Yönetimi, Ünite 6 – Hasta Tatmininin Önemi, 23.06.2016, s: 30-31

Pala T, Saatli G, Eser H., (2003), "Hastanede yatan hastaların hastane hizmetleri ve hastane çalışanlarından memnuniyeti ve bunu oluşturan bileşenler", 8. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Bildiriler Kitabı, Diyarbakır.

Parasuraman, A ; Zeithaml, V.A ; Berry, L.L (1985). "A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research", Journal of Marketing, Vol. 49, 41-50

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A. & Berry, L. L. (1988). Servqual: A MultipleItem Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality. Journal of Retailing, 64(1): 42.

Peprah, A.A. and Atarah, B.A. (2014). "Assesing Patient's Satisfaction Using Service Model: A Case of Sunyani Ragional Hospital", International Journal of Business and Social Research, Cilt. 2, ss. 139.

Press, I. (2002). Patient Satisfaction: Defining, Measuring, And Improving the Experience of Care. Chicago: Health Administration Pres, 2002, s. 88.

Rahman, S., Erdem, S. ve Devebakan, N. (2007). Hizmet Kalitesinin Servqual Ölçeği ile Değerlendirilmesi: Elazığ'daki Hastaneler Üzerinde Bir Çalışma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Vol. 9(3), s. 37 – 55.

Reynolds, W., Scott, P.A. and Austin, W. (2000). Nursing, Empathy and Perception of the Moral. Journal of Advanced Nursing, 32, 235-242.

Saat, M. (1999). Kavramsal Hizmet Modeli ve Hizmet Kalitesini Ölçme Aracı Olarak Servqual Analiz. G.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, 3 (99), 107-118.

Sayım, F. (2011). Sağlık Piyasası ve Etik, MKM Yayıncılık, Bursa.

Seçim, H. (1991). Hastane Yönetim ve Organizasyonu: Türkiye'de Hastanelerin Organizasyonu İçin Bir Model Önerisi", Küre Ajans Basımevi, İstanbul.

Seçim, H. (1994). Sağlık Kurumları Yöneticiliği (1. Baskı). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Seçim, H. (2010). "Organizasyon Açısından Hastanelerin Özellikleri", www.merih.net, 2010, s. 2-3.

Selvi, Ö. (2008). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler ve Hasta Memnuniyetine Etkisi Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Sevimli, S. (2006). Hizmet Sektöründe Kalite ve Hizmet Kalitesi Ölçümü Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans

Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Üretim Yönetimi ve Endüstri İşletmeciliği, İzmir.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği (2009), "SGK Sağlık Uygulama Tebliği ile Sağlık Hizmetlerinde Uygulama Birliği Sağlanıyor", Basın Duyurusu, s. 1-4.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu, Kanun Numarası: 5510, (2006). Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 2006, Sayı: 26200, Yayımlandığı Düstur: Tertip : 5, Cilt: 45, s: 161-171.

Staniszewska S, Ahmed L. The Concepts of Expectation and Satisfaction: Do They Capture the Way Patients Evaluate Their Care? Journal of Advanced Nursing, 1999; 29(2): 364-72.

Şahin, A. T. (2006). Özel Hastanelerin Müşteri Odaklılığına Yaklaşımı ve Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şimşek, M. (2000). Sorularla Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Güvence Sistemleri. Alfa Yayınları, İstanbul.

Taş, D. (2009) Sağlık Hizmet Kalitesinin Ölçümüne Yönelik Bir Uygulama, İstanbul Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Tatarlı N. (2007). Sağlık Hizmetlerinde Hasta Tatminini Etkileyen Unsurlar ve Sağlık Sektöründe Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

T.C. Sağlık Bakanlığı, (2010). Sağlık İstatistikleri Yıllığı-2008, Yayın No: 790, Ankara, s. 1-155.

Tengilimoğlu, D. (2001a). Sağlık Kuruluşlarında Halkla İlişkiler, Gazi Kitapevi, Ankara, s. 28.

Tengilimoğlu, D. (2001b). Hastane Seçiminde Etkili Olan Faktörler. Haseki Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 1, s. 85-98.

Uysal, F., Aksoy, G. (2004). "Müşteri İlişkileri Yönetimindeki Temel Boyutlar ve Tıbbi Malzeme Lojistiği Üzerine Bir Uygulama", Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, (7): s. 129-144.

Ünalan, D., Öztürk, A., Tolga, Y., Taşdelen, C., Yazlak, Z., Öğüt, E., Gündüz, E. ve Elmalı, F. (2008). Kayseri Devlet Hastanesi'nden Poliklinik Hizmeti Alan SSK Erişkin Hastalarda Memnuniyet Durumu. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 3 (8), s. 85-98.

Üzümcü, F. (2013). Hastanelerde Hasta Memnuniyeti ile Hasta Sadakati Arasındaki İlişki: Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi., s: 44-48.

Wilcox D.L ve Cameron G. T. (2005) Public Relations: Strategies and Tactics, Eighth Edition, Pearson Education, Inc., Boston, s. 567.

Wong, J. C. H. (2002). "Service Quality, Measurement in a Medical Imaging Departman", International Journal of Health Care Quality Assurance, Cilt. 15, Sayı. 5, ss. 208.

Yıldırım, Y., Aksoy F, Veyseller B. ve Altın S. (2009). Hastaların Hastane Tercihini Etkileyen Faktörler. Haseki Tıp Bülteni, 47 (2), s. 11-16.

Yıldırım, O. (2016). Sağlık Sektöründe Hizmet Kalitesinin "Servqual" Ölçeği ile Değerledirilmesi: Sağlık Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, V., Çelik H.E., Depren B. (2007) Devlet ve Özel Sektör Bankalardaki Hizmet Kalitesinin Karşılaştırılması: Eskişehir Örneği, Doğuş Üniversitesi Dergisi, Sayı 8, 2007, s. 35.

Zarei, A. (2012). "Service Quality of Private Hospitals: The Iranian Patients' Perspective", BMC Health Service Research, Cilt. 12, Sayı. 31, ss. 4

Zemencuk J. K., Feightner J. W., Hayward R. A., Skarupski K. A., Katz S. J. Patients Desires and Expectations For Medical Care in Primary Care Clinics. J Gen Đntern Med 1998; 13: 273-76.

Zeithaml, Valarie A., Parasuraman, A., Berry, Leonard L. (1990). Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectation, Free Press, USA, p. 25.

Zeith, M., John P. (1993) Ensuring Customer Satisfaction is a Strategic Issue, The AIC Customer Satisfaction Measurement Conference, Chicago, p. 33.

UTANCIN SOSYOLOJİSİ:
GELENEKTEN DİJİTAL ÇAĞA TOPLUMSAL KONTROL

NURİYE ÇELİK - NADİR ATEŞOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

UTANCIN SOSYOLOJİSİ: GELENEKTEN DİJİTAL ÇAĞA TOPLUMSAL KONTROL
Nuriye Çelik, Nadir Ateşoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-72-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

UTANCIN SOSYOLOJİSİ: GELENEKTEN DİJİTAL ÇAĞA TOPLUMSAL KONTROL
Nuriye Çelik, Nadir Ateşoğlu
VI+103 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-72-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahmed, E., & Braithwaite, V. (2006). Forgiveness, reconciliation, and shame: Three key variables in reducing schoolbullying. *Journal of Social Issues.* 62, 347-370.

Alpay, Y. (2022). Utanç [Video dosyası]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=2HBIFYCP4mg. Erişim tarihi: 23 Mayıs 2024.

Alrasheed, N., Nishat, S., Shihah, A. B., Alalwan, A., & Jradi, H. (2022). Prevalence and risk factors of cyberbullying and its association with mental health among adolescents in Saudi Arabia. *Cureus*, *14*(12).

Altheide, D. L. (2002). *Creating fear: News and the construction of crisis*. Aldine de Gruyter.

Andrews, B., Qian, M., & Valentine, J. D. (2002). Predicting depressive symptoms with a new measure of shame: Theexperience of shame scale. British Journal of Clinical Psychology. 41, 29-42.

Arvanitidis, F. (2016). *Digital justice and the rise of online shaming*. Legal Studies Journal, 24(3), 45-60.

Ateşoğlu, N. (2023). Bir eril tahakküm aracı olarak utanç duygusu. N. Çelik, D. Şahin, & A. Ç. Zengin (Eds.), *Cumhuriyetimizin 100. yılında kadın çalışmaları içinde* (ss 9-27). Eğitim Yayınevi.

Ayaz, M. (2016). Çokkültürlülük algi ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalişmasi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(57). https://doi.org/10.17755/esosder.11595

Barnett, J. P., Maticka, Tyndale, E., & Kenya, T. (2016). Stigma as Social Control: Gender-Based Violence Stigma, Life Chances, and Moral Order in Kenya. *Social Problems,* 63(3), 447-462. http://www.jstor.org/stable/44015390

BBC News Türkçe. (2021). *Cezayir'de yangında linç edilen sanatçının hikayesi: 'Oğlum sevdiği bölgeye yardıma gitti. Onu diri diri yaktılar'*. Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-58267294

BBC News. (2020). *J.K. Rowling's trans comments spark outrage*. Erişim Adresi: https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-52983319

BBC Türkçe (2016). *İtalya intihar sonrası sosyal medya lincini tartışıyor*, Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-37390642

BBC Türkçe (2018). Hindistan: *WhatsApp'taki dedikodular nedeniyle iki kişi daha linç edildi,* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-44436909

BBC Türkçe (2019). *Sosyal medya neden adalet arayışının adresi oldu?* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-4814681

BBC Türkçe (2024). *İngiltere'de üç kız çocuğunun öldürüldüğü Southport'ta sağcı gruplar polise ve camiye saldırdı.* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/articles/cv2gy23lqr4o

BBC Türkçe (2024). *Meksika'da 8 yaşındaki çocuğun cinayet zanlısı linç edildi.* Erişim Adresi: https://www.bbc.com/turkce/articles/c0w6ygeng50o

BBC Türkçe. (2018). *Berna Laçin idam tartışması nedeniyle hedefte*. https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-44893876

Bourdieu, P. (2015). *Eril Tahakküm* (B. Yılmaz, Çev.). Bağlam Yayınları.

Bourdieu, P. (2017). *Ayrım.* (D.F. Şannan, A.G. Berkkurt, Çev.) Heretik Yayıncılık.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2016). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar*. (N. Ökten, Çev.) İletişim Yayınları.

Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. Journal of Computer-Mediated Communication, 13(1), 210–230. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x

Boyd, D., & Crawford, K. (2012). Critical Questions for Big Data: Provocations for a Cultural, Technological, and Scholarly Phenomenon. *Information, Communication & Society*, 15(5), 662–679. https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.678878

Breggin, P. R. (2014). *Guilt, shame, and anxiety: Understanding and overcoming negative emotions*. Prometheus Books.

Buelga S, Iranzo B, Cava M-J, Torralba E. Psychological profile of adolescent cyberbullying aggressors / Perfil psicosocial de adolescentes agresores de cyberbullying. *International Journal of Social Psychology.* 2015;30(2):382-406. doi:10.1080/21711976.2015.1016754

Cambridge Dictionary. (2024). Embarrass. https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3 %B6zl%C3% BCk/ingilizce/embarrass. Erişim tarihi: 22 Mayıs 2024.

Cambridge Dictionary. (2024). Show Trial. https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/eng lish/show-trial. Erişim tarihi: 13 Eylül 2024.

Cheung, M. S. P., Gilbert, P., & Irons, C. (2004). An exploration of shame, social rank and rumination in relation todepression. *Personality and Individual Differences.* 36, 1143-1153.

Choi, G., Chung, H., & Kim, Y. (2012). Are stereotypes relative to gender usage applicable to virtual worlds? *International Journal of Human-Computer Interaction*, 28(6), 399-405. https://doi.org/10.1080/10447318.2011.601973

Cibich, M., Woodyatt, L., & Wenzel, M. (2016). Moving beyond "shame is bad": How a functional emotion can become problematic. *Social and Personality Psychology Compass,* 10(8), 471- 483.

Cohen, S. (2011). *Folk devils and moral panics: The creation of the Mods and Rockers* (3rd ed.). Routledge.

Cook, C. L., Patel, A., Guisihan, M., & Wohn, D. Y. (2021). Whose agenda is it anyway: an exploration of cancel culture and political affiliation in the United States. *SN Social Sciences*, *1*(9), 237.

Cooley, C. H. (1902). *Human nature and the social order*. Charles Scribner's Sons.

Çaprak, M. (2015). Conciliative need for harmful consequences of relativist claims in relation to universal human rights. *International Journal of Legal Progress*, 1(2), 1. https://doi.org/10.20978/ijlp.45253

Çelik, N. (2018). *Kamusal Alanda Sosyal Taklit: Sosyal Medyada Yeni Gelin Evi İmgesi,* Sosyoloji Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Konya.

Çelik, N. (2020). *Kadın YouTuberlar ve Toplumsal Cinsiyet: Etkileşim, Dramaturji, Kamusal Alan, Göstergebilim ve Temsil*. Konya: Literatürk Academia Yayınları.

Deriglazova, L. (2023). The impact of cancel culture on politics and international relations. *Mgimo Review of International Relations*, 16(4), 7-33. https://doi.org/10.24833/2071-8160-2023-4-91-7-33

Diether, E., Yi, S., Argyle, L. P., & Busby, E. C. (2024). The Political Psychology of Cancel Culture: Value Framing or Group Identity?. *Political Research Quarterly*, 10659129241261374.

Elias, N. (2017). *Uygarlık süreci* (E. Ateşman, Çev.) İletişim Yayınları.

Ellison, N. B., Steinfield, C., & Lampe, C. (2007). The Benefits of Facebook "Friends:" Social Capital and College Students' Use of Online Social Network Sites. Journal of Computer-Mediated Communication, 12(4), 1143–1168. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00367.x

Fahey, J., Roberts, D., & Utych, S. (2022). Principled or partisan? the effect of cancel culture framings on support for free speech. *American Politics Research*, 51(1), 69-75. https://doi.org/10.1177/1532673x221087601

Fessler, D. M. T. (2007). From appeasement to conformity: Evolutionary and cultural perspectives on shame, competition, and cooperation. In J. L. Tracy, R. W. Robins, & J. P. Tangney (Eds.), *The self-conscious emotions: Theory and research.* 174-193. Guilford Press.

Flores-Yeffal, N. Y., Vidales, G., & Plemons, A. (2011). The Latino cyber-moral panic process in the United States. *Information, Communication & Society*, *14*(4), 568-589.

Fomenkov, A. (2022). Culture of cancellation in modern Russia: political aspects. *Vestnik Bist (Bashkir Institute of Social Technologies),* (2(55)), 201-205. https://doi.org/10.47598/2078-9025-2022-2-55-201-205

Foucault, M. (2013). *Güvenlik, Toprak, Nüfus. Collige De France Dersleri* (1977-1978), (F. Taylan, Çev) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Foucault, M. (2015). *İktidarın Gözü*. (I. Ergüden, Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2015b). *Öznenin Yorumbilgisi*. (F. Keskin, Çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Foucault, M. (2016). *Özne ve İktidar.* (I. Ergüden, O. Akınbay, Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (2019). *Hapishanelerin Doğuşu.* (M.A. Kılıçbay, Çev.) İmge Kitapevi.

G. Debord (1983). *Society of the spectacle*, Black and Red, Detroit.

Gerson, R., & Rappaport, N. (2011). Cyber cruelty: Understanding and preventing the new bullying. *Adolescent Psychiatry*, *1*(1), 67-71. https://doi.org/10.2174/2210676611101010067

Gilbert, P. (2000). The relationship of shame, social anxiety, and depression: The role of evaluation and social rank. *ClinicalPsychology and Psychotherapy.* 7, 174-189

Gilbert, P. (2007). The evolution of shame as a marker for relationship security: A biopsychosocial approach. In J. L. Tracy,R. W. Robins & J. P. Tangney (Eds.), *The Self-Conscious Emotions*. 283-309. The Guliford Press.

Gillespie, T. (2014). The Relevance of Algorithms. In T. Gillespie, P. Boczkowski, & K. Foot (Eds.), Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society (pp. 167-194). MIT Press.

Ging, D., & Siapera, E. (2018). Special issue on online misogyny. *Feminist media studies*, *18*(4), 515-524.

Goffman, E. (1959). *The presentation of self in everyday life*. Doubleday.

Goffman, E. (1967). *Interaction Ritual: Essays on Face-to-Face Behavior*. Anchor Books.

Göktaş, E. (2023). İnsan haklarinin evrenselliği ve kültürel görecelilik tartişmasi bağlaminda takdir marji doktrini. *Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu Akademik Dergisi*, 6(11), 15-46. https://doi.org/10.59162/tihek.1254333

Gruenewald, T. L., Dickerson, S. S., & Kemeny, M. E. (2007). A social function for self-conscious emotions. In J. L. Tracy,R. W. Robins & J. P. Tangney (Eds.) *The Self-Conscious Emotions: Theory and Researsh.* 68-87. TheGuliford Press.

Güntürkün, E., & Altunay, A. (2023). Mağdur lehine sosyal medya aktivizminde bir strateji olarak ifşa ve iptal kültürü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(1), 176-199.

Hasfi, N. and Rahardjo, T. (2019). The disabled people virtual communities in social media from the perspective of public sphere theory. *Jurnal Komunikasi Ikatan*

Sarjana Komunikasi Indonesia, 4(2), 65-76. https://doi.org/10.25008/jkiski.v4i2.327

Heller, A. (1982). The Power of Shame. *Dialectical Anthropology*, 6(3), 215-228. http://www.jstor.org/stable/29790037

Hier, S. (2019). Moral panics and digital-media logic: Notes on a changing research agenda. *Crime, media, culture*, *15*(2), 379-388.

Highfield, T., & Leaver, T. (2016). Instagrammatics and Digital Methods: Studying Visual Social Media, from Selfies and GIFs to Memes and Emoji. Communication Research and Practice, 2(1), 47–62. https://doi.org/10.1080/22041451.2016.1155332

Hobbs, M. J., & O'Keefe, S. (2024). Agonism in the arena: Analyzing cancel culture using a rhetorical model of deviance and reputational repair. *Public Relations Review*, *50*(1), 102420.

Hürriyet. (2020). *Şahan Gökbakar'dan Kanal İstanbul çıkışı: Bu çılgınlıktan vazgeçin.*

Ibhawoh, B. (2001, March 1). Cultural Relativism and Human Rights: Reconsidering the Africanist Discourse. *SAGE Publishing*, 19(1), 43-62. https://doi.org/10.1177/092405190101900104

Jenkins, P. (1996). [Review of *Moral Panics: The Social Construction of Deviance*, by E. Goode & N. Ben-Yehuda]. *Contemporary Sociology*, *25*(1), 99–100. https://doi.org/10.2307/2076993

Jones, R., Mougouei, D., & Evans, S. (2021, October 28). Understanding the emotional response to COVID-19 information in news and social media: A mental health perspective. Wiley, 3(5), 832-842. https://doi.org/10.1002/hbe2.304

Jusay, J., Lababit, J., Moralina, L., & Anahtar, J. (2022). We are cancelled: exploring victims' experiences of cancel

culture on social media in the philippines. *Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities,* 14(4). https://doi.org/10.21659/rupkatha.v14n4.04

Karlsson, G., & Sjöberg, L. G. (2009). The Experiences of Guilt and Shame: A Phenomenological-Psychological Study. *Human Studies*, 32(3), 335-355. http://www.jstor.org/stable/25652827

Keith, L., Gillanders, D., & Simpson, S. (2009). An exploration of the main sources of shame in an eating-disorderedpopulation. *Clinical Psychology and Psychotherapy.* 16, 317-327.

Keltner, D., & Gross, J. (1999). Functional accounts of emotions. Cognition and Emotion, 13, 467-480.

Khalaf, A., Abdelaziz, M., & Younes, S. (2023). Social media bullying and the psychological impact on young adults: A comprehensive review. *Journal of Cyber Psychology*, 15(2), 120-137.

Khalaf, A., Alubied, A A., Khalaf, A., & Rifaey, A A. (2023). The Impact of Social Media on the Mental Health of Adolescents and Young Adults: A Systematic Review. Cureus, Inc.. https://doi.org/10.7759/cureus.42990

Kim, S., Thibodeau, R., & Jorgensen, R. S. (2011). Shame, guilt, and depressive symptoms: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin.* 137, 68-96.

King, A. (2016). *Shame in the digital age: How public and private intersect on social media*. Psychology & Society, 8(2), 112-130.

Klonick, K. (2015). The new governors: The people, rules, and processes governing online speech. *Harvard Law Review*, 131(6), 1598-1670.

Laidlaw, E. (2017). *Regulating speech in cyberspace: Gatekeepers, human rights and corporate responsibility*. Cambridge University Press.

Lamb, R. E. (1983). Guilt, Shame, and Morality. *Philosophy and Phenomenological Research*, 43(3). 329-346. https://doi.org/10.2307/2107341

Lee, S. M., Lampe, C., Prescott, J.J., and Schoenebeck, S. (2022). *Characteristics of People Who Engage in Online Harassing Behavior.* In CHI Conference on Human Factors in Computing Systems Extended Abstracts (CHI '22 Extended Abstracts), April 29-May 5, 2022, New Orleans, LA, USA. ACM, NewYork, NY, USA, 7 pages. https://doi.org/10.1145/3491101.3519812

Lenhart, A., Ybarra, M L., Zickuhr, K., & Price-Feeney, M. (2016). *Online harassment, digital abuse, and cyberstalking in America.* Data and Society Research Institute. https://datasociety.net/wp-content/uploads/2016/11/Online_Harassment_2016.pdf

Locke, J. (2007). Shame and the Future of Feminism. Hypatia, 22(4), 146-162. *Wiley on behalf of Hypatia,* Inc.

Manion, J. C. (2003). Girls Blush, Sometimes: Gender, Moral Agency, and the Problem of Shame. *Hypatia,* 18(3), 21-41. http://www.jstor.org/stable/3810862.

Marsenić, M. (2024). Cancel culture on Twitter: cancelling Russians and Ukrainians in the context of Russian-Ukrainian war. *Socioloski Pregled*, 58(1), 84-112. https://doi.org/10.5937/socpreg58-47530

Matos, M., Pinto-Gouveia, J., & Gilbert, P. (2013). The effect of shame and shame memories on paranoid ideation and socialanxiety. *Clinical Psychology & Psychotherapy.* 20, 334–349.

McRobbie, A. (1996). [Review of *Moral Panics: The Social Construction of Deviance*, by E. Goode & N. Ben-Yehuda]. *The British Journal of Sociology*, *47*(3), 563–564. https://doi.org/10.2307/591375

McRobbie, A., & Thornton, S. L. (1995). Rethinking 'moral panic' for multi-mediated social worlds. *British Journal of Sociology*, 46(4), 559-574.

Menesini, E., & Camodeca, M. (2008). Shame and guilt as behavior regulators: Relationships with bullying, victimizationand prosocial behavior. *British Journal of Developmental Psychology.* 26, 183-196.

Mill, J., Edwards, N., Jackson, R., MacLean, L., & Chaw-Kant, J. (2010). Stigmatization as a social control mechanism for persons living with HIV and AIDS. Qualitative Health Research, 20(11), 1469-1483. https://doi.org/10.1177/1049732310375436

Molochko, P., & Hryniova, D. (2022). Cancel Culture: Leverage Tool in Political Struggle. *Mediaforum : Analytics, Forecasts, Information Management*, *10*, 84-106. https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.10.84-106

Moran, R. E., Prochaska, S., Schlegel, I., Hughes, E. M., & Prout, O. (2021). Misinformation Or Activism: Mapping Networked Moral Panic Through an Analysis of #savethechildren. *AoIR Selected Papers of Internet Research*, *2021*. https://doi.org/10.5210/spir.v2021i0.12212

Moshe, D. (2020). *Self-presentation and digital identity: Navigating the mirror self in online spaces*. Sociology of Identity, 17(1), 55-73.

Muir, S., Jackson, L., & Lee, A. (2023). *The psychological impact of digital shaming: Long-term effects on victims' mental health and reputation*. Journal of Cyber Psychology, 12(3), 45-67.

Muris, P., & Meesters, C. (2014). Small or big in the eyes of the other: On the developmental psychopathology of self-conscious emotions as shame, guilt and pride. *Clinical Child and Family Psychology Review. 17*, 19-40.

Nesi, J. (2020, March 1). The Impact of Social Media on Youth Mental Health. North Carolina Medical Society Foundation's Community Practitioner Program, 81(2), 116-121. https://doi.org/10.18043/ncm.81.2.116

Nghia, H V. (2009). *The 'Asian Values' Perspective of Human Rights: A Challenge to Universal Human Rights*. RELX Group (Netherlands). https://doi.org/10.2139/ssrn.1405436

Oh CS, Bailenson JN and Welch GF (2018) A Systematic Review of Social Presence: Definition, Antecedents, and Implications. *Front. Robot. AI*, 5:114. doi: 10.3389/frobt.2018.00114

Okur, A. (2020). Güzellik algısı üzerinden sosyal medyada linç kavramı: Armine Harutyunyan örneği. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 5(10), 119-140.

Olthof, T. (2012). Anticipated feelings of guilt and shame as predictors of early adolescents' antisocial and prosocialinterpersonal behavior. *European Journal of Developmental Psychology.* 9, 371-388.

Ortiz-Marcos, J. M., Solano-Sánchez, M. Á., Lendinez-Turón, A., & Tomé-Fernández, M. (2024). Cybervictim vs. cyberaggressor: profile determination and comparison through artificial neural networks. *Vulnerable Children and Youth Studies*, *19*(2), 288–308. https://doi.org/10.1080/17450128.2024.2319055

Oxford Learners Dictionaries. (2024). Shame. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/ english/shame_1?q=shame+ Erişim tarihi: 22 Mayıs 2024.

Özdemir, S. and Er, R. (2021). Determining the ethical ideology and influencing factors of senior midwifery students in turkey. *Turkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 29(2), 189-196. https://doi.org/10.5336/mdethic.2020-79078

Papacharissi, Z. (2015). Affective Publics: Sentiment, Technology, and Politics. Oxford University Press.

Pekel, A. (2019). The universality of human rights and cultural relativism. *Liberal Düşünce Dergisi,* 24(96), 111-118. https://doi.org/10.36484/liberal.641079

Pinto, I. (2024). Social exclusion and vigilantism toward criminal offenders as compensatory reactions to the perceived inefficacy of social control. Peace and Conflict Journal of Peace Psychology, 30(3), 308-316. https://doi.org/10.1037/pac0000742

Pundak, G., Cohen, S., & Bar-Tal, D. (2021). *Moral responsibility in the age of social media: Ethical considerations of online shaming*. Ethics & Information Technology, 23(2), 101-118. https://doi.org/10.1007/s10676-021-09559-0

Riezler, K. (1943). Comment on the Social Psychology of Shame. *American Journal of Sociology,* 48(4), 457- 465. http://www.jstor.org/stable/2770012.

Scheff, T. J. (1988). Shame and conformity: The deference–emotion system. *American Sociological Review.* 53, 395-406.

Siu, J. (2022). The role of social and cultural values in pandemic control in a Chinese community: An ethnographic study on the construction and stigmatization of "others" in severe acute respiratory syndrome (SARS) and COVID-19 in Hong Kong. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(20), 13517. https://doi.org/10.3390/ijerph192013517

Sputnik (2024). Miss Turkey 2024 birincisi İdil Bilgen, sosyal medyayı ikiye böldü: Destek veren de var, ağır eleştiren de. Erişim tarihi: 22.09.2024 Erişim Adresi: https://anlatilaninotesi.com.tr/20240913/miss-turkey-2024-birincisi-idil-bilgen-sosyal-medyayi-ikiye-boldu-destek-veren-de-var-agir-1087987444.html

Sputnik Türkiye. (2021). *Cedi Osman'a sosyal medyada linç: 23 Nisan paylaşımı nedeniyle hedef gösterildi*.

Stickel, L., H. (2017). Digital Natives and Digital Immigrants: Exploring Online Harassment Victimization by Generational Age. *International Journal of Cyber*

Criminology, 11(1), 39-62. https://doi.org/10.5281/zenodo.495771

Sugiarto, H., Chung, N., Lai, C., & Chew, L. (2017). Emergence of cooperation in a coupled socio-ecological system through a direct or an indirect social control mechanism. Journal of Physics Communications, 1(5), 055019. https://doi.org/10.1088/2399-6528/aa9b0e

Suhaimi, M. A., Tan, K. P., & Chua, S. Y. (2018). The culture of humiliation: Public shaming in the digital realm. *Journal of New Media Studies*, 6(4), 134-150.

Swartz, D. (2018). *Kültür ve İktidar Pierre Bourdieu'nun Sosyolojisi*. İletişim Yayınları.

Tangney, J. P. (1991). Moral affect: The good, the bad, and the ugly. *Journal of Personality and Social Psychology.* 61, 598-607.

Taylor, G. (1985). *Pride, shame, and guilt: Emotions of self-assessment.* Clarendon Press.

Taylor, G. (1995). *Shame, integrity, and self-respect.* In R. S. Dillon (Ed.), Dignity, character, and self-respect. Routledge.

TED (Producer). (2012). Listening to shame [Video]. TED Conferences. https://www.ted.com/talks/brene_brown_listening_to_shame?language=en.

Teyitpedia (2023). *Teyit Sözlük: Doxing nedir?* (Sude Bayraktepe: Bağımsız Teyitçi), Erişim Adresi: https://teyit.org/teyitpedia/teyit-sozluk-doxing-nedir Erişim Tarihi: 17.09.2024

The Guardian. (2018). *James Gunn fired as Guardians of the Galaxy 3 director over old tweets*. Erişim Adresi: https://www.theguardian.com/film/2018/jul/20/james-gunn-fired-guardians-of-the-galaxy-3-old-tweets

The New York Times. (2020). *Ellen DeGeneres Addresses Workplace Misconduct Allegations on Her Show* Erişim

Adresi: *https://www.nytimes.com/2020/09/21/business/media/ellen-degeneres-show-allegations.html*

Thoits, P. (2011). Mechanisms linking social ties and support to physical and mental health. Journal of Health and Social Behavior, 52(2), 145-161. https://doi.org/10.1177/0022146510395592

Thomason, Krista K., (2021). The Moral Risks of Online Shaming, in Carissa Véliz (ed.), *Oxford Handbook of Digital Ethics*, Oxford Handbooks (2023; online edn, Oxford Academic, 10 Nov. 2021), https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780198857815.013.8, accessed 26 Sept. 2024.

Thomason, R. (2021). *Freedom of speech in the age of online outrage: Legal and ethical considerations*. Journal of Cyber Law, 29(1), 22-47.

Trottier, D. (2018). *Social media as surveillance: Rethinking visibility in a converging world* (2nd ed.). Polity Press.

Türk Dil Kurumu. (2024). Utanma. *Güncel Türkçe Sözlük*. https://sozluk.gov.tr/. Erişim tarihi: 22 Mayıs 2024.

Variety. (2020). *Chris Pratt Faces Backlash Over Alleged Political Beliefs.* Erişim Adresi:

Weisburd, D., White, C., Hinkle, J., & Kuen, K. (2023). Broken windows and community social control: Evidence from a study of street segments. Journal of Research in Crime and Delinquency, 61(5), 727-771. https://doi.org/10.1177/00224278231168614

Weiss, E., Gillam, G., Simmons, K. & Stevenson, D. (2014). Line, line, everywhere a line: Cultural considerations for waiting-line managers. *Business Horizons*, *57*(4), 533-539.

Williams, B. (1993). *Shame and Necessity.* University of California Press.

Wones, S L. (2009, July 20). A Review of "Digital Citizenship: The Internet, Society, and Participation".

Taylor & Francis, 6(3), 432-434. https://doi.org/10.1080/15367960902961754

Woodyatt, L., Worthington, E. L., Wenzel, M., & Griffin, B. J. (2017). *Understanding shame and guilt. In L. Woodyatt, E. L. Worthington, M. Wenzel,* & B. J. Griffin (Eds.), Handbook of the psychology of self-forgiveness. 45-59.

Yaşa, H. (2024). Twitter'da (X) Linç Kültürü Pratikleri: Yonca Evcimik Örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(2), 975-992.

Yilmaz, O. (2020). Ahlâkî dünyaların inşasında kültürel değerler: ahlâk antropolojisi üzerine güncel tartışmalar ve eleştiriler. *Antropoloji*, (40), 37-43. https://doi.org/10.33613/antropolojidergisi.769782

Zembylas, M. (2023). The phenomenon of cancel culture through the social media: pedagogical implications for teacher education. *Pedagogy, Culture & Society*, 1-18.

Zuboff, S. (2019). *The Age of Surveillance Capitalism: The Fight for a Human Future at the New Frontier of Power*. edn. *PublicAffairs, New York*.

Курмангали A. and Almukhanova, R. 2023. Cancel Culture as A Phenomenon of Modern Politics and International Relations. *Bulletin of Abai KazNPU. Series of Sociological and Political Sciences*. 83, 3 (Sep. 2023), 34–42. DOI: https://doi.org/10.51889/2959-6270.2023.84.4.004.

ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL ZEKÂ,

KENDİ KENDİNE LİDERLİK VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

SEMİH BÜYÜKYILMAZ
PROF. DR. MAHMUT AKIN

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL ZEKÂ, KENDİ KENDİNE LİDERLİK VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİM

Semih Büyükyılmaz, Prof. Dr. Mahmut Akın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-83-8
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL ZEKÂ, KENDİ KENDİNE LİDERLİK VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMLERİ ARASINDAKİ ETKİLEŞİM
Semih Büyükyılmaz, Prof. Dr. Mahmut Akın
VI+130 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-83-8

Bu kitap çalışması Semih Büyükyılmaz tarafından Yozgat Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nde hazırlanmış olan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

7. KAYNAKLAR

Acar, F. (2001). *Duygusal Zekâ Yeteneklerinin Göreve Yönelik ve İnsana Yönelik Liderlik Davranışları ile İlişkisi: Banka Şube Müdürleri Üzerine Bir Alan Araştırması*. (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Açıkel, Y., (2004). *Duygusal Zekânın Askeri Uçuş Eğitiminin Başarısına Etkisi ve Uçuş Eğitimi Alan Pilot Adayları Üzerinde Bu Etkiyi Ölçen Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kayseri

Akarsu, B. (2018). *Yaratıcı Düşünme Sanatı*, İstanbul: Cinius Yayınları.

Akçay, C., Çoruk, A., (2012). Çalışma Yaşamında Duygular ve Yönetimi: Kavramsal Bir İnceleme. *Eğitimde Politik Analiz Dergisi*. Cilt 1. 3-25

Akın, M. (2010). *Personel Güçlendirme Algılaması, Örgüt İklimi Algılaması ve Yaratıcı Kişilik Özelliklerinin Örgüt Düzeyinde Yaratıcı Çıktılar Üzerindeki Doğrudan ve Dolaylı Etkileri.* Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, *29*(2), 211-238.

Akın, M., Can, Y. ve Özdevecioğlu, M., (2013*).* Organizasyonlarda Pozitif ve Negatif Duygusallık ile Bireysel ve Örgütsel Saldırganlık Arasındaki İlişkiler: Fiziksel Aktivitelere Katılım Rolü*. İşletme Araştırmaları Dergisi*. 159-172

Akın, M., Koparal, C. (2021). *İş Yaşamında Duygusal Zekâ,* Çanakkale: Paradigma Akademi.

Akın, M., Özdevecioğlu, M., Karaca, M., İştahlı, B., (2014). Kötü Niyetli Yönetim Algılamasının Çalışanların Performansları Üzerindeki Etkisinde Duygusal Zekânın Rolü. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. Cilt 4. Sayı 1. s.1-18

Aksüzek, S. (2008). *İşletmelerde Rekabet Avantajı Olarak Yaratıcı Düşünceden Yararlanılması Üzerine Bir Araştırma*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 90.

Alves, J. C., Lovelace, K. J., Manz, C. C., Matsypura, D., Toyasaki, F. ve Ke, K. (2006). A Cross-Cultural Perspective of Self-Leadership. *Journal of Managerial Pyschology*, 21 (4): 338-359.

Anderson, J.S. ve Prussıa G.E. (1997). The Self-leadership Questionnaire: Preliminary assessment of construct validity. *The Journal of Leadership Studies*, 4, 2, 119-143.

Ardahan, F. (2012). "Duygusal Zekâ ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin Doğa Sporu Yapanlar Örneğinde İncelenmesi", *Pamukkale Journal of Sport Sciences,* 3(3), s.20-33.

Argon, T. (2015). "Öğretmenlerin Sahip Oldukları Duygu Durumlarını Okul Yöneticilerinin Dikkate Alıp Almamalarına İlişkin Görüşleri", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), s.377-404.

Arshi, T.A. (2012). Entrepreneurial intensity in the corporate sector in Oman: The elusive search creativity and innovation. *International Business Research,* 5(9), 171.

Ashforth, B. Humphrey, R. (1995). Emotion In the Workplace: A Reappraisal, Human Relations, 1995, s.97-125.

Ashkanasy NM, Härtel Cej ve Daus CS. **(**2002). Diversity and Emotion: The New Frontiers in Organizational Behavior Research

Aslan, Ş., (2004). Öğrenen Organizasyonlarda Duygusal Zekâ Kavramı. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*. 3(3). 113-119.

Aslan, Ş., (2008). Duygusal Zekâ, Bireylerarası Çatışmayı Çözümleme Yöntemleri ile İlişkili Midir? Schutte' nin Duygusal Zekâ Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* Cilt 13. Sayı 3. s.179-200.

Atabek, E. (1999). Bizim Duygusal Zekâmız, İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi.

Avşar, G., Kaşıkçı, M., (2009). Hemşirelik Yüksekokul Öğrencilerinde Duygusal Zekâ Düzeyi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. Cilt 13. Sayı 1. s.1-6

Aysel, L. (2006). *Liderlik ve Duygusal Zekâ*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Baltaş, A. (1999). Duygusal Zek*â* Nedir?, İstanbul, Pazar Hürriyet Gazetesi.

Baltaş, A. (2002). Duygusal Zekânın İş Hayatındaki Önemi, Activeline Yayınları.

Bar-On, R. (2005). "The Bar-On Model Of Emotional-Social Intelligence". In P.

Bar-On, R.-Handley, R.-Find, S. (2006). "The Impact of Emotional Intelligence on Performance", Druskat, Vanessa U.- Sala, Fabio – Mout, Gerald (Eds.), *Linking Emotional Intelligence and Performance at Work*, Lawrence Erlbaum Assoc.Pub., USA, s.12-18.

Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi*, İstanbul: Kariyer Yayınları, s. 73.

Basaran, _İbrahim Ethem (2004). *Yönetimde İnsan İlişkileri*, 3. Basım, Mart, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Beceren, Eray (2002). **"**Duygusal Zekâ", *Personal Excellence*, İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım.

Beltekin, E. (2015). Türkiye'deki Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüklerinde Görev Yapan Yönetici Personelin Duygusal Zekâ Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bhasin, H. (2011). Implementation of Artificial Creativity: Redefining Creativity. *International Journal of Computer Applications, 28*(11), 21-24.

Bloyd, J.S. (2003). The Relation Between Stress Hardiness and Creative Thinking. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fielding Graduate Institute, 47.

Bodtker, A. (2001). Emotion in Conflict Formation and its Transformantion: Application to Organizational Conflict Management, *The International Journal of Conflict Management*, s.259-275

Brackett, M. A., ve Salovey, P. (2006). Measuring emotional intelligence with the mayer-salovery-caruso emotional intelligence test (MSCEIT). *Psicothema*, *18*, 34-41.

Bryant A., A. Kazan., (2013). "Self-Leadership: How to Become a More Successful, Efficient, and Effective Leader from the Inside Out", McGRAW-HILL.

Buzan, T. (2004). Yaratıcı Zekânın Gücü. Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 12.

Büyüközer, G. (2008). The Relationship Between Emotional Intelligence And Personality Factors. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Card, J. (2017). Hacked spaces, brainstorms, calligraphy - where do great ideas spring from, Guardian Small Business Network - The Guardian, Erişim tarihi: 22.10.2023. https://www.theguardian.com/small-business-network/2017/feb/27/war-rooms-brainstorms-calligraphy-great-ideas-culture adresinden alındı.

Carmeli,, A.R., R. Meitar ve J. Weisberg (2006), "Self-Leadership Skills and Innovative Behavior At Work", *International Journal of Manpower*, Vol.27, No.1, pp.75-90.

Chrusciel, Don. (2006). Considerations of Emotional Intelligence (EI) in Dealing with Change Decision Management. Management Decision**.** c. 44 s. 5: 644-657

Cooper, R. K., ve Sawaf, A. (1998). *Executive EQ: Emotional İntelligence İn Leadership And Organizations*. Penguin.

Cooper, R. K., Sawaf, A. (2000). *Liderlikte Duygusal Zekâ*, Zelal Bedriye Ayman, Banu Sancar (Çev.). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Cooper, Robert K. Ayman Sawaf. (2003). Liderlikte Duygusal Zek*â*: Yönetim ve Organizasyonda Duygusal Zekâ (EQ). çev. Zelal Bedriye Ayman, Banu Sancar. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Craig, V.V. ve C.P. Neck (2003). "Bridging Ethics and Self Leadership: Overcoming Ethical Discrepancies between Employee and Organizational Standards", *Journal of Business Ethics*, April, 43, 4, pp.363-387.

Cumming, E. A. (2005). An İnvestigation İnto The Relationship Between Emotional İntelligence and Workplace Performance: An Exploratory Study. (Doctoral dissertation). Lincoln University.

Cüceloğlu, D. (1990). *İnsan ve Davranışı Psikolojinin Temel Kavramları* (27. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Çakar, U., ve Arbak, Y. (2004). Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zekâ İlişkisi ve Duygusal Zekâ. *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 6, Sayı:3, 27.

Çakar, U., Arbak, Y. (2003). "Dönüşümcü Liderlik Duygusal Zekâ Gerektirir Mi? Yöneticiler Üzerinde Örnek Bir Çalışma", *D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(2), s.83-98.

Çakar, U., Arbak, Y. (2004). "Modern Yaklaşımlar Işığında Değişen Duygu-Zekâ İlişkisi ve Duygusal Zekâ", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), s.23-48.

Çakmak, C. (2018). Sağlık Çalışanlarının Öz Liderlik Düzeylerinin İş Doyumu ve İş Stresi Üzerine Etkileri. Yüksek lisans tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara.

Çekmecelioğlu, G.H. ve Eren, E. (2007). Psikolojik Güçlendirme, Örgütsel Bağlılık ve Yaratıcı Davranış Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi. *Yönetim,* 18(57), 18.

Çekmecelioğlu, H. (2002). Bireysel, örgütsel yaratıcılık için iş çevresinin düzenlenmesi (Doktora Tezi). Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

Çekmecelioğlu, H. G. (2006). Örgüt İklimi, Duygusal Bağlılık ve Yaratıcılık Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi: Bir Araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *20*(2): 295-310.

Çelebi, O.M. (2009). İhtiyaçlar, Yaratıcılık ve Kariyer Gelişimi Bağlamında Enerji Uzmanlığı. *Enerji Piyasası Bülteni,* 5, 30.

Çırpan, H. (1997). Kendi Kendine Liderlik. Yönetim (26), 57-63.

Çıtak, S. (2017). Duygusal Zekâ ile Yenilikçi İş Anlayışı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma Mersin İli Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin

Çiçek, M. (2011). Stratejik Düşüncenin Belirleyicileri Olarak Eleştirel ve Yaratıcı Düşünce. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı.

Çiltaş, A. (2011). Eğitimde Öz-Düzenleme Öğretiminin Önemi Üzerine Bir Çalışma, a Study On The Importance Of Self-Regulation Teaching in Education. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstütisi Dergisi*, 1-11.

D'Intino, R.S., Goldsby, M.G., Houghton, J.D. ve Neck, C.P. (2007). SelfLeadership: A Process for Entrepreneurial Succes. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 13(4), s. 105-120

Değirmenci Tarakcı, H. (2022). Yaratıcı Düşünme Becerisinde Akış Deneyimi ve Nomofobi Etkisi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Demirci, C. (2007). Fen Bilgisi öğretiminde yaratıcılığın erişi ve tutuma etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32,* 65-75.

Demiral, Ö., Doğan, S., (2007). Kurumların Başarısında Duygusal Zekânın Rolü ve Önemi. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi.* Cilt 14. Sayı 1. s. 209-230

Diliello, T.C. ve J.D. Houghton (2006). "Maximizing Organizational Leadership Capacity for the Future: Toward a Model of Self-Leadership, Innovation and Creativity", Journal of Managerial Psychology, Vol.21, No.4, pp.319-337.

Doğan, S. Çalışan İlişkileri Yönetimi, İstanbul: Kare Yayınları, 2005

Doğan, S., Şahin, F., (2007). Duygusal Zekâ: Tarihsel Gelişimi ve Örgütler İçin Önemine Kavramsal Bir Bakış. Ç.Ü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt 16. Sayı 1. s.231-252

Doğan, S., ve Şahin, F. (2008a). Kendi Kendine Liderlik Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması, Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26* (1), 139-164.

Doğan, S., ve Şahin, F. (2008b). Bireysel Performansı ve Verimliliği Artırmada Kendi Kendine Liderlik Yaklaşımının Önemi. *"İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,10* (1), 78-95.

Doğan, Y., Özdevecioğlu, M., (2005). Pozitif ve Negatif Duygusallığın Çalışanların Performansları Üzerindeki Etkisi. *S.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi.* s.165-190

Doğanay, A. (2013). *Üst düzey düşünme becerilerinin öğretimi, öğretim ilke ve yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi Yayınları

Duman, Y. Kurumları Zirveye Taşıyan, Duygusal Zekâsı Yüksek Çalışanlardır, *Kaynak Dergisi*, 2002.

Duran, C. ve Saraçoğlu, M. (2009). Yeniliğin yaratıcılıkla olan ilişkisi ve yeniliği geliştirme süreci. *Yönetim ve Ekonomi, 16*(1), 57-71.

Eker, C. (2014). Öz-Düzenlemeli Öğrenme Modellerine Karşılaştırmalı Bir Bakış. *International Periodical For The Languages, Literature and History Of Turkish Or Turkic, 9/8 Summer*, 417-433.

Epstein, S. (1999). The Relation of Rational an Experiential Information Processing Styles to Personality, Basıc Beliefs, and the Ratio-Bias Phenomenon, *Journal of Personalty and Social Psychology 76(6)*, s.972.

Erdoğdu, Y. (2006). Yaratıcılık Değerlendirme Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması. *İnonü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 7(12), 62.

Erdoğdu, Y., (2008). Duygusal Zekânın Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* Cilt 7. Sayı 23. s.62-76.

Erkmen, Turhan. (2019). Değişim Yönetiminde Duygusal Zekâ ve İletişim. Yönetim ve Davranış. 1.Bs. Ed. Turhan Erkmen. İstanbul: Beta Basın Yayım Dağıtım A.Ş:169-223

Erkuş, A., Günlü, E. (2008). "Duygusal Zekânın Dönüşümcü Liderlik Üzerine Etkileri", *İşletme Fakültesi Dergisi* (Dokuz Eylül Üniversitesi), 9(2), s.187-209.

Erol-Korkmaz, H. T. (2014). "Çalışanların Günlük Duygu Durumu ve Üretim Karşıtı Davranışları Arasındaki İlişki: Genel Örgütsel Adalet Algısının Düzenleyici Rolü", *Türk Psikoloji Yazıları*, 17(33), s.77-87.

Ersoy, E. ve Başer, N. (2009). İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Düşünme Düzeyleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(9), 128.

Eseryel, U.Y. vd., (2014). Information technology self-leadership and innovation. *Journal of Leadership and Management,* 2(1). s. 95-109

Etimolojiturkce. (2023). *etmolojiturkce*. Ekim 07, 2023 tarihinde https://www.etimolojiturkce.com/arama/yarat%C4%B1c%C4%B1 adresinden alındı.

Fernández-Berrocal ve N. Extremera (2023). Special Issue on Emotional Intelligence, *Psicothema,* 17. (www.eiconsortium.org erişim tarihi:19.09.2023).

Fineman, S. Emotion in Organization, London: Sage Publication, (1994). Frontiers in Organizational Behavior Research, Journal of Management, 28.

Foundation. (2023). *Interaction Design Foundation*. Ekim 15, 2023 tarihinde https://www.interaction-design.org/literature/article/what-are-the-stagesof-creativity adresinden alındı.

Gardner, Howard, Thomas Hatch. (1989). Educational Implications of The Theory of Multiple Intelligences. Educational Researcher. c.18. s.8: 4-10.

Goleman, D. (2015a). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan Daha Önemlidir?* Banu Seçkin Yüksel (Çev.). İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D. (2015 b). *İşbaşında Duygusal Zekâ*, İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D. (1998). İş Başında Duygusal Zekâ, İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, D., (2013). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan Önemlidir?* Varlık Yayınları. 37. Baskı

Goleman, Daniel (1995). *Duygusal Zekâ Neden IQ'dan Daha Önemlidir?* (çev. Banu Seçkin Yüksel, 2005), 29. Baskı, _İstanbul: Varlık Yayınları.

Goleman, Daniel. (1995). Emotional Intelligence: Why it Can Matter More Than IQ. Bloomsbury Publishing.

Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*, 5, USA, 444.

Guilford, J. P. (1962). Factors that aid and hinder creativity. *Teachers College Record, 63*(5), 380-392.

Gül, H., İnce, M., Korkmaz, O. (2014). "Çalışma Yaşamında Duygusal Zekâ ve Bireylerin Duygusal Zekâ Düzeylerini Kullanabilme Becerileri Üzerine Bir Araştırma", *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), s.30-49.

Gül, H.,İnce, M., Gözükara, Y., (2015). Duygusal Zekâ ile İşgören Performansı Arasındaki İlişkiler Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi.* Sayı 12. s. 226-245

Gümüşsuyu, Ç. (2004). Örgütsel Yaratıcılık Kültürü: Bir İktisadi Devlet Teşekkülünde Örnek Olay Çalışması (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Güneş, E. (2016). Duygusal Zekâ ve Liderlik Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Güney, S. (2020). *Yönetim ve Organizasyon El Kitabı.* Ankara: Nobel Akademi.

Gürbüz, S., Yüksel, M. (2008). "Çalışma Ortamında Duygusal Zekâ: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi", *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(2), s.174-190.

Gürsoy, Ali (2005). Liderlikte Duygusal Zekâ Türk Silahlı Kuvvetlerinde Örnek Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.

Harrod, N. (2005). An Explanation of Adolescent Emotional Intellıgence in Relation to Demographic Characteristics. *Adolescence* Vol:40 No:159, s.503-512.

Hauschildt K., U. Konradt., (2012). "Self-leadership and team members' work role performance", *Journal of Managerial Psychology*, 27 (5), 497 – 517.

Hicks, H. G. (1979). Örgütlerin Yönetimi: Sistemler ve Beşerî Kaynaklar Açısından*,* Osman Tekok ve Diğerleri (Çev.). Ankara: Turhan Kitabevi.

Houghton, J. D. ve Neck C. P. (2002). The Revised Self-Leadership Questionnaire: Testing a Hierarchical Factor Structure for Self-Leadership. *Journal of Managerial Psychology*, 17(8): 672-692.

Houghton, J.D. (2000). The Relationship Between Self-Leadership and Personality: A Comparison of Hierarchical Factor Structure*,* http://scholar.lib.vt.edu/theses/available/etd-06062000-12260008/unrestricted/etd.pdf (Erişim Tarihi: 21.06.2023)

Houghton, J.D. ve Jinkerson, D.L. (2007). Constructive Thought Strategies and Job Satisfaction: A Preliminary Examination, *J. Bus. Psychology,* 22(1), s. 45-53

Houghton, J.D. ve Neck, C.P. (2002). The revised self-leadership questionnaire -Testing a hierarchical factor structure for self-leadership. *Journal of Managerial Psychology.* 17(8), s. 672-693

Howel, J.P. ve Costley, D.L. (2006). Understanding Behaviors Effective Leadership, New Jersey: Pearson Practice Hall.

Işık, A. D., ve Saygılı, G. (2015). Yaratıcılığı Geliştirme Tekniklerinin Öğrenilmesinin Yaratıcı Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (Özel sayı), 133-139.

İsmen, E., (2004). Duygusal Zekâ ve Aile İşlevleri Arasındaki İlişki. *İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi.* s.55-75

Karagüven, H., (2015). Empati ve Sosyal Zekâ. International *Journal of Social Science.* Sayı 34. s.187-197

Kaya, Ş. D. (1993). Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. *Türk İdare Dergisi,* 476, s. 265-287

Kerr , B., ve Gagliardi, C. (2003). Measuring creativity in research and practice. I. S. (Eds.), Positive psychological assessment: A handbook of models and measures (s. 155-169). Washington: DC: American Psychological Association.

Khan, S. R. (2015). The Merits of Self-Leadership. *Bus Ethics J Rev* 3(1), s. 1–7

Kim, U. (2007). Creating a World of Possibilities, Indigenous and Cultural Perspectives, Creativity, a Handbook Teachers. *World Scientific Publishing*, Singapore, 11-16.

Koçel, T. (2005). İşletme Yöneticiliği, İstanbul: Arıkan Yayıncılık.

Konakay, G. (2010). Duygusal Zekânın Akademisyenlerde Tükenmişlik ile İlişkisinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Kotelnikov, Vadim (2006). "*Self Motivation*", http://www.1000ventures.com/business_guide/crosscuttings/motivating_yourself.html Erişim Tarihi: 10.09.2023

Köknel, Ö. (1997). Kaygıdan Mutluluğa Kişilik, İstanbul: Altın Kitaplar Yayınları.

Kuratko, D.F. (2009). Entrepreneurship: Theory Process Practice. Eighth Edition, South Western Cengage Learning, 131.

Kuru Turaşlı, N. (2012). Erken Çocukluk Döneminde Yaratıcılık ve Geliştirilmesi. Ankara: Pegem Akademi.

Manz , C. C. (1992). Mastering Self-Leadership: Empowering Yourself for Personal Excellence. New Jersey: Prentice Hall

Manz , C. C., ve Neck, C. (2004). Mastering Self-Leadership Empowering Yourself for Personal Excellence (3. Edition). N.J.: Prentice Hall.

Manz C. C. (1992). Self-Leadership: The Heart of Empowerment. *The Journal for Quality and Participation*, 15(4): 80-86.

Manz C. C., Henry P. S., Jr., (1980). "Self-management as a substitute for leadership: A social learning theory perspective", *Academy ot Management Review*, 5 (3) 336-361.

Manz, C. C. ve Sims, H. P. (1980). Self-Management as a Substitute for Leadership: a Social Learning Perspective. *Academy of Management Review*, 5, 361-367.

Manz, C. C., ve Sims Jr, H. P. (1991). Superleadership: Beyond The Myth Of Heroic Leadership. *Organizational Dynamics*, 19(4), 18-35.

Manz, C., ve Hery, P. (1992). Self-Management as a Substitute, A social Learning Theory Perspective. *Journal of Managerial Psychology*, 5(3), 361-367.

Manz, C.C. ve Neck, C.P. (2004). Mastering Self-Leadership: Empowering Yourself for Personal Excellence (Third edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Manz, C.C. (1992). Mastering Self-Leadership: Empowering Yourself For Personal Excellence. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Marshall, Clare (2001). "Make The Most Of Your Emotional Intelligence", *Chemical Engineering Progress*, 97(2), ProQuest Science Journals

Mayer D. John ve Alexander A. Stevens (1994). "An Emerging Understanding of the Reflective (Meta-) Experience of Mood", *Journal of Research In Personality*, Vol. 28,351-373.

Mayer, J. D. ve P. Salovey (1997). "What Is Emotional Intelligence", In P. Salovey,& D. Sluyter, Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational Implications (pp. 3-34). New York: Basicbooks, Inc.

Mayer, J. D. vd. (2011). "Emotional Intelligence", The Cambridge Handbook of Intelligence,18(4), 528-549

Mayer, J. D., ve Salovey, P. (2007). *Mayer-Salovery-Caruso emotional intelligence test*. Toronto: Multi-Health Systems Incorporated.

Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. (2000). "Models Of Emotional Intelligence",In R. J. Sternberg (Ed) Handbook Of Intelligence. (pp. 396-420). New NY, US: Cambridge University Press.

Mayer, J. D., Salovey, P. (1997). "What Is Emotional Intelligence", In P. Salovey, D. Sluyter, Emotional Development And Emotional Intelligence: Educational Implications (p.3-34). New York: Basicbooks, Inc

Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. (2000). "Models Of Emotional Intelligence", In R. J. Sternberg (Ed) Handbook Of Intelligence. (p.396-420). New York, NY, US: Cambridge University Press.

Mednick, S. A. (1962). The Associative Basis Of The Creative Process, *Psychological Review*, 69 (3), 220-232.

Neck C. P. ve Houghton J. D. (2006). Two Decades of Self-leadership Theory and Research. *Journal of Managerial Psychology*, 21 (4): 270-295.

Neck C.P., H. Nouri ve J.L. Godwin (2003). "How Self-Leadership Affects The Goal-Setting Process", *Human Resource Management Review*, 13, pp.691–707.

Neck, C.P. (1996). "Thought Self-Leadership: A Self-Regulatory Approach towards Overcoming Resistance to Organizational Change", *The International Journal of Organizational Analysis*, Vol.4, No.2 (April), pp.202-216.

Neck, C.P., G. Stewart ve C.C. Manz (1995). "Thought Self-Leadership as a Framework for Enhancing the Performance of Performance Appraisers", *Journal of Applied Behavioral Science*, Vol. 31, pp.278-302.

Neck, C.P., H.M. Neck, C.C. Manz ve J. Godwin (1999). "I Think I Can; I Think I Can: A Self-Leadership Perspective toward Enhancing Entrepreneur Thought Patterns, Self-Efficacy, and Performance", *Journal of Managerial Psychology*, Vol.14, No.6, pp.477-501

Neck, C.P., R.F. Ashcraft ve C.V. Vansandt (1998). "Employee Self-Leadership: Enhancing the Effectiveness of Nonprofits", *International Journal of Organizational Theory & Behaviour*, 1(4), pp.521-551.

Newsome, S., Day, A. L., Catano, V. M. (2000). "Assessing The Predictive Validity Of Emotional İntelligence", *Personality and Individual Differences*, 29(6), p.1005-1016.

Norris, S.E. (2008). An Examination of Self-Leadership. *Emerging Leadership Journeys,* 1(2), s. 43-61

Onur, D., ve Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık Kavramı İle İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 1535-1552.

Özaşkın, A. G., ve Bacanak, A. (2016). Eğitimde Yaratıcılık Çalışmaları: Neler Biliyoruz? *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*, 212-226.

Özerbaş, M.A. (2011). Yaratıcı düşünme öğrenme ortamının akademik başarı ve bilgilerin kalıcılığa etkisi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(3), 675-705.

Özgenel, M., ve Çetin, M. (2017). Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46*, 113-132.

Petrides, K. V. (2017). "Emotional Intelligence", *Reference Module in Neuroscience and Biobehavioral Psychology*, p.1-6.

Politis, *J.D.* (2006). "Self-Leadership Behavioural-Focused Strategies and Team Performance: The Mediating Influence of Job Satisfaction", *Leadership & Organization Development Journal*, Vol.27, No.3, pp.203-216.

Poskey, Mike (2006), "The Importance of Emotional Intelligence in the Workplace, Why It MattersMorethanPersonality",http://callcentercafe.com/article_directory/Training_Articles/The_Importance_of_Emotion al_Intelligence_in_the_Workplace_W.html, (13.07.2023).

Proios, I. vd., (2020). Influence of Self-Leadership Strategies on the Beliefs of General Self-Efficacy. *The Journal of Social Sciences Research.* 6(5), s. 531-535

Prussia, G.E, J.S. Anderson ve C.C. Manz (1998), "Self-Leadership and Performance Outcomes: The Mediating Influence Of Self-Efficacy*", Journal of Organizational Behavior*, Sep., 19, 5, pp.523-538.

Rhodes, M. (1961). An Analysis Of Creativty. *The Phi Delta Kappan, 42*(7), 305-310.

Rıza, E. T. (2004). Yaratıcılığı Geliştirme Teknikleri. İzmir: Birleşik Matbaa.

Rothenberg A (1971). The Process of Janusian Thinking in Creativity. *Archives of General Psychiatry*, 24, 195-205

Rothenberg, A. (1996). The Janusian Process in Scientific Creativity, *Creativity Research Journal*, 9 (2&3) 207-231.

Sadler-Smith, E. (2015). Wallas' Four-stage Model of The Creative Process: More Than Meets The Eye?, *Creativity Research Journal,* 27 (4), 342-352.

Sak, U. (2014). Yaratıcılık Gelişimi ve Geliştirilmesi, Ankara: Vize Yayınları

Salovey, P. ve J. D. Mayer (1990). "Emotional Intelligence", *Imagination, Cognition and Personality*, 9: 185-211

Salovey, P., ve Grewal, D. (2005). The Science Of Emotional İntelligence. *Current Directions İn Psychological Science*, *14*(6), 281-285.

Sayar, K., Dinç, M. (2014). Psikolojiye Giriş, İstanbul: Dem.

Seçer, H. Ş. (2005). "Çalışma Yaşamında Duygular ve Duygusal Emek: Sosyoloji, Psikoloji ve Örgüt Teorisi Açısından Bir Değerlendirme", *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 50, s.813-834.

Shalley, C.E. ve Gilson, L.L. (2004). What Leaders Need to Know: A Review of Social and Contextual Factors That can Foster or Hinder Creativity. *Leadership Quarterly,* Vol. 15-No.1, 36.

Sharma, R. (2013). Ferrari'sini Satan Bilge'den Liderlik Bilgeliği (1. Baskı) İstanbul: Pegasus Yayıcılık.

Shek, D.T.L. vd., (2015). The Role Of Self-Leadership In Service Leadership. *Int J Disabil Hum Dev* 14(4), s. 343–350

Somuncuoğlu, D. (2005). "Duygusal Zekâ Yeterliliklerinin Kuramsal Çerçevesi Ve Eğitimdeki Rolü", *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, s.269-293.

Somuncuoğlu, D., (2005). Duygusal Zekâ Yeterliliklerinin Kuramsal Çerçevesi ve Eğitimdeki Rolü. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Sayı 11. s. 270-295

Stevens, T. (1995). Creativity Killers. *Industry Week*, 244(2), 63.

Sudak, M. K., Zehir, C. (2013). "Kişilik Tipleri, Duygusal Zekâ, İş Tatmini İlişkisi Üzerine Yapılan Bir Araştırma", *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(22), s.141-165.

Sungur, N. (1988). Yaratıcı sorun çözme programının etkililiği: EYTP öğrencilerine ilişkin bir araştırma (Yayımlanmış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara

Sungur, N. (1997). Yaratıcı Düşünce. Evrim Yayınevi, İstanbul, 61.

Sur, E. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme Becerileri İle Anlama Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Süslü S. (2016). Örgütlerde Hemşirelerin Duygusal Zekâ Becerileri ve Stresle Başa Çıkma Düzeyleri Arasındaki İlişki, İstanbul, Türkiye: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Ana Bilim Dalı.

Şahin, S., Aydoğdu, B., Yoldaş, C. (2011). "Duygusal Zekâ ve İş Doyumu Arasındaki İlişkiler: Eğitim Müfettişleri Üzerinde Bir Araştırma", *İlköğretim Online*, 10(3), s.974-990.

Şen, T.H., Yılmaz, T.F. ve Gürdoğan, P.E. (2013). Hemşirelikte Yaratıcılık. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 38, 4.

Tabak A., Sığrı Ü. ve Türköz T. (2013). Öz Liderlik Ölçeğinin Türkçe 'ye Uyarlanması Çalışması. *Bilig*, 67(1): 213-246.

Talu, N. (1999). "Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 164-172.

Taylor, L.D. (2008). Creative Thinking and Worldviews in Romania. Yayınlanmamış Doktora Tezi, University of Nevada, 18.

TDK. (2023). TDK. Ekim 07, 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

TDK. (2023). TDK. Haziran 07, 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı.

Telören, İ. (2021). Kendi Kendine Liderliğin İş Performansına ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisinde Psikolojik Güçlendirmenin Aracı Rolü.

Gebze Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gebze: Yüksek Lisans Tezi

Temiz, A. (2012). İletişim ve Halkla İlişkiler. Hatay: MKÜ Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Rekreasyon Liderliği Bölümü Spor Yöneticiliği Bölümü.

Temizkan, M. (2010). Türkçe öğretiminde yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesi. *TÜBAR, 27*, 621-643.

Töremen, F., Çankaya, İ. (2008). "Yönetimde Etkili Bir Yaklaşım: Duygu Yönetimi", *Kuramsal Eğitimbilim*, 1(1), s.33-47.

Tuğrul, C. (1999). "Duygusal Zekâ", *Klinik Psikiyatri*, 1, s.12-20.

Tuna, Y. (2011). "Duygular", Sezen Ünlü (Ed.), *Birey ve Davranış*, Eskişehir, s.20-40.

Türköz, T. (2010). Çalışanların Liderlik Algısının İzlenim Yönetimi Taktiklerini Kullanımlarına Olan Etkileri: Savunma Sanayinde Uygulamalı Bir Araştırma. Ankara: Yüksek Lisans Tezi.

Türköz, T., Arılı, Ö., ve Tabak, A. (2012). Öz Liderlik. A. Tabak, H. Şeşen ve T. Türköz İçinde, Liderlikte Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamada Kullanılabilecek Ölçekler (S. 309). Ankara: Detay Yayıncılık.

Ulaş, Ç. (2004). "Modern yaklaşımlar ışığında değişen duygu-zekâ ilişkisi ve duygusal zekâ", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 23-48.

Ural, A. (2001) Yöneticilerde duygusal zekânın üç boyutu, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, s.209-219.

Uslu, Y. D. (2011). Örgütlerde Yönetsel Etkinliğe Ulaşmada Yeni Bir Yaklaşım: Yaratıcı Liderlik. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11*(22), 419-444.

Uyar Kurt, A. (2016). Ebeveyn Kaybının Duygusal Zekâ ve Problem Çözme Becerisi Üzerindeki Etkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Weisberg, R.W. (1999). Creativity: Genius and Other Myths. Freeman & Co., New York, 184.

Weisinger, H. (1998). İş Yaşamında Duygusal Zekâ, İstanbul: MNS Yayınları.

Yahyagil, M. Y. (2001). Örgütsel Yaratıcılık ve Yenilikçilik. *IÜ İşletme İktisadi Enstitüsü, Yönetim Dergisi*, *12*(38): 7-16.

Yavuz, H. S. (1989). Yaratıcılık, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Yavuzer, H. (1994). Yaratıcılık. Boğaziçi Yayınları, İstanbul, 19.

Yelkikalan, N. (2006). "21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zekâ", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 39, s.39-51.

Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007). Öğretmen davranışlarının yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimine katkısı. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi, 18,* 95-105.

Yeşilyaprak, B. (2001). "Duygusal Zekâ ve Eğitim Açısından Doğurguları", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25, s.139-146.

Yıldırım, B. N. (2012). Liderlik Özellikleri ve Liderlik Tarzlarının Duygusal Zekâ Perspektifinden İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Yıldırım, E. (2007). Bilgi çağında yaratıcılığın ve yaratıcılığı yönetmenin önemi. *Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi, 9*(12), 109-120.

Yıldırım, E. (2016). Örgütlerde Dışlanma, Sinizm ve Pozitif-Negatif Duygusallık Arasındaki İlişkiler: Pozitif ve Negatif Duygusallığın Aracılık Rolü. (Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.

Yıldırım, E. (2021). Örgütlerde Duygusal Zekâ, Yalnızlık ve Kendini Doğrulama Çabası Arasındaki Etkiler: Kendini Doğrulama Çabasının Aracılık Rolü (Doktora Tezi) Bozok Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yozgat

Yıldırım, R. (1998). Yaratıcılık ve Yenilik. Sistem Yayıncılık, İstanbul, 29.

Yıldız, L., Zırhlıoğlu, G., Yalçınkaya, M. ve Güven, Ş. (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının yaratıcılık ve problem çözme becerileri. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı,* 18-36.

Yüksel, M. (2006). Duygusal Zekâ ve Performans İlişkisi (Bir Uygulama). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE HALKLA İLİŞKİLER

İLETİŞİMLE DÖNÜŞEN KURUMLAR

ARŞ. GÖR. SAMET CANDAR – PROF. DR. BAŞAK SOLMAZ

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE HALKLA İLİŞKİLER: İLETİŞİMLE DÖNÜŞEN KURUMLAR

Arş. Gör. Samet Candar
ORCID: 0000-0003-0763-1940

Prof. Dr. Başak Solmaz
ORCID: 0000-0003-2157-7290

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-71-5
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRGÜTSEL SİNİZM VE HALKLA İLİŞKİLER: İLETİŞİMLE DÖNÜŞEN KURUMLAR
Arş. Gör. Samet Candar – Prof. Dr. Başak Solmaz
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-71-5

Bu Çalışma Arş. Gör. Samet Candar'ın Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Başak Solmaz Danışmanlığında Kabul Edilen Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezinden Üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağırdan, Ö., 2016, Örgütsel Sinizm: Hastane çalışanları üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Akman, G., 2013, Sağlık çalışanlarının örgütsel ve genel sinizm düzeylerinin karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Alikişioğlu, A. Ö., 2009, Halkla İlişkiler Pazarlama Yönlü Bir Yaklaşım, *Okan Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.

Amasralı, A., 2016, Ortaokul ve lise matematik öğretmenlerinin örgütsel sinizm tutumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki (Amasya İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Samsun.

Anaş, K., 2016., Vakıf üniversitesi çalışanlarında örgütsel sinizm tutumunun işe yabancılaşma üzerine etkisi, Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Arslan, A., 2016, Örgütsel sinizm ve iş tatmini arasındaki ilişkiler: Aydın turist rehberleri odasına kayıtlı olan profesyonel turist rehberleri örneği**,** Yüksek Lisans Tezi*, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Aydın.

Arslan, S., 2016, Rol çatışması ve rol belirsizliğinin örgütsel yabancılaşmaya etkisi: Alanya Belediyesi'nde bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Antalya.

Asna, A., 1974, Halkla ilişkiler, *Bahar Matbaa*. İstanbul.

Asna A., 2012, Kuramda ve Uygulamada Halkla İlişkiler, *Pozitif Yayınları*, İstanbul.

Averbek, E., 2016, İlkokullarda görevli öğretmenlerin örgütsel yabancılaşma ile örgütsel vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki, Yüksek Lisans Tezi, *Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,* Diyarbakır.

Aydın, F., 2015, *Halkla* ilişkiler faaliyetlerinin kurum imajının oluşumuna etkisi: Erciyes Üniversitesi örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.

Aydın, K., 2016, Belediyelerde halkla ilişkiler faaliyetlerinin kurum imajına etkisi: Bayrampaşa belediyesi fizik tedavi ve rehabilitasyon engelliler merkezi üzerine bir çalışma, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Aydın, Ö., 2018, Algılanan örgütsel destek ile örgütsel sinizmin işten ayrılma niyeti üzerindeki etkileri: Atatürk havalimanı temsil-gözetim ve yönetim hizmetleri şirketlerine yönelik bir araştırma, *İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* İstanbul.

Balıkçıoğlu, S., 2013, Antalya bölgesi konaklama işletmeleri çalışanların örgütsel sinizm tutumları ile bağlılık ilişkisi üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Hatay.

Bıçakçı, İ., 1999, İletişim ve Halkla İlişkiler, *Media Cat Yayınları*, Ankara. Boztepe, H., 2014, Halkla İlişkiler ve İlişki Yönetimi, Derin Yayınları, İstanbul.

Budak, G. ve Budak, G., Halkla İlişkiler-Davranışsal Bir Yaklaşım, *Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi,* İzmir.

Beldek, E., 2015, Örgütsel özdeşleşme örgütsel sinizm ve örgütsel muhalefet ilişkisi: görgül bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Bruning, S., D., 2000, Examining the Role that Personal, Professional, and Community Relationships Play in Respondent Relationship Recognition and Intended Behavior, *Communication Quarterly,* 48 (4).

Bruning, S., D., 2001, Axioms of Relationship Management: Applying Interpersonal Communication Principles to the Public Relations Context, *Journal of Promotion Management,* 7(1/2).

Candar R. ve Candar, S., 2024. Üniversite öğrencilerinin sivil toplum kuruluşlarına dair algılarını ölçmeye yönelik uygulamalı bir araştırma. Asya Studies, 8(29), 157-174. https://doi.org/10.31455/asya.1492861

Candar, S., 2023. Halkla İlişkiler Ve Tanıtım Öğrencilerinin İlişki Sürdürme Stratejilerine Dair Yetkinlik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Uygulamalı Bir Araştırma. Asya Studies, 7(25), 271-290. https://doi.org/10.31455/asya.1261942

Canöz, K., 2010, Kurum Kültürünün Oluşumunda Kurum İçi Motivasyonun Rolü Üzerine Teorik Bir Çalışma, *E-Journal of New World Sciences Academy*, 5 (2).

Center, A., H. ve Jackson, P., 2003, Public Relations Practices: Managerial Case Studies and Problems, Prentice-Hall, New Jersey.

Cevizci, A., 1999, Felsefe Sözlüğü, *Paradigma Yayıncılık*, İstanbul.

Cutlip, S., M., Center, A., H. ve Broom, G., L., 1994, Effective Public Relations, Englewood Cliffs, Prentice-Hall, New Jersey.

Çakıcı, D. ve Doğan, S., 2014, Örgütsel sinizmin iş performansına etkisi: meslek yüksek okullarında bir araştırma, Doğuş Üniversitesi Dergisi, 15 (1).

Çakır, Ö., 2001, İşe Bağlılık Olgusu ve Etkileyen Faktörler, *Seçkin Yayıncılık*, Ankara.

Çakmak, A., F. ve Kilci, S., 2011, Kamu Yönetiminde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi, *Kamu İş Dergisi*, 11(4).

Çalbay, S., 2016, Hemşirelerde örgütsel sinizm düzeylerinin belirlenmesi,

Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Çamdereli M., 2013, Halkla İlişkiler, *Atatürk Üniversitesi Yayınları*, Erzurum.

Çavdar, E., 2016, Eğitim örgütlerinde değişim sinizmi**,** Yüksek Lisans Tezi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Uşak.

Çiftçi, E., 2013, Genel sinizmin ve örgütsel sinizmin işe bağlılık düzeyine etkisi: Konya ilindeki otel çalışanları üzerinde bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Konya.

Derin, R., 2016, Demokratik liderlik ve örgütsel sinizm ilişkisi: Balıkesir ili merkez ilçeleri örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Balıkesir Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü*, Balıkesir.

Dean, J., W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R., 1998, Organizational Cynicism, *The Academy of Management Review*, 3(2).

Durmuş, B., Yurtkoru, E., S. Ve Çinko, M., 2013, Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi, *Beta Yayınları*, İstanbul.

Efilti, S., Gönen, Y. Ö., ve Ünal, Ö., F., 2008, Örgütsel Sinizm: Akdeniz Üniversitesi"nde görev yapan yönetici sekreterler üzerinde bir alan araştırması, *7. Ulusal Büro Yönetimi ve Sekreterlik Kongresi,* Antalya.

Erdoğan, M., 2015, Psikolojik sözleşme ihlali algısının örgütsel sinizm ve örgütsel bağlılık üzerine etkisi: konaklama işletmelerinde bir uygulama, Doktora Tezi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.

Erdost, H., E., 2007, Örgütsel Sinizm Kavramı ve İlgili Ölçeklerin Türkiye"deki Bir Firmada Test Edilmesi, *15. Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı Sakarya Üniversitesi Yayınları,* Sakarya.

Ergen, S., 2015, Öğretmenlerin örgütsel sinizm ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişki**,** Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Ankara.

Ergin, C. ve Çimen, M., 2001, Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Personelinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi, *Gülhane Tıp Dergisi,* 43 (2).

Fitzpatrick K. ve Gauthier C., 2001, Toward a Professional Responsibility Theory of Public Relations Ethics, Journal of Mass Media Ethics, 16 (2-3).

Geçikli, F., 2016, Halkla ilişkiler ve iletişim, *Beta Yayıncılık*, İstanbul.

Görmen, M., 2012, Örgüt kültürünün örgütsel sinizm tutumları üzerine etkisi ve bir uygulama**,** Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Grunig, J., E. ve Hunt, T., 1984, Managing Public Relations, Wadsworth/ Thomson Learning, Belmont CA.

Grunig, J., E. ve Hon, L., C., 1999, Guidelines for Measuring Relationships in Public Relations, *Published by the Institute for Public Relations*.

Grunig, J., E. ve Huang, Y., H., 2000, From Organizational Effectiveness To Relationship Indicators: Antecedents Of Relationships, Public Relations Strategies, and Relationship Outcomes, In J. A. Ledingham ve S. D. Bruning (Eds.), Public Relations As Relationship Management: A Relational Approach To The Study And Practice Of Public Relations, Mahwah, NJ: Erlbaum.

Gül, H. ve Ağıröz, A., 2011, Mobbing ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkiler: Hemşireler Üzerinde Bir Uygulama, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi*, 13(2).

Gün, F., 2015, Öğretim elemanlarının algılarına göre örgütsel sinizm ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi**,** Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,* Ankara.

Güven, A., Bıyık, A. vd., 2011, Dünden bugüne halkla ilişkiler, Ed. Metin Işık ve Mustafa Akdağ, *Eğitim Akademi Yayınları*, Konya.

Huang, Y., H., 1997, Public Relations Strategies, Relational Outcomes, and Conflict Management Strategies, Unpublished Doctoral Dissertation, *University of Maryland*, UMI Dissertation Information Service.

Işık, M., Öztekin, A., vd., 2013, Genel ve teknik iletişim, Ed. Metin Işık, *Eğitim Yayınevi*, Konya.

İnce, M. ve Gül, H., 2005, Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Bağlılık, *Çizgi Kitabevi,* Konya.

İşçi M., 2002, Halkla ilişkiler*, Der Yayınları*, İstanbul.

Jefkins, F., 1989, Public Relations Techniques, Butterworth-Heinemann Publications, Bodmin, Cornwall.

Cho, S. ve Huh, J., 2010, Content Analysis of Corporate Blogs as a Relationship Management Tool, *Corporate* Coomunications*: An International Journal*, 15 (1).

Kalağan, G., 2009, Araştırma görevlilerinin örgütsel destek algıları ile örgütsel sinizm tutumları arasındaki ilişki, Yüksek Lisans Tezi, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Antalya.

Kalender, A., vd., 2011, Halkla İlişkiler, Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan (Ed.), *Tablet Yayınları*, Konya.

Kantarcıoğlu, J., 2016, Örgüt kültürü ve örgütsel sinizm ilişkisi: Ermeni azınlık okulları, Yüksek Lisans Tezi, *Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Karacaoğlu, K. ve İnce, F., 2012, Brandes, Dharwadkar ve Dean‟in (1999) Örgütsel Sinizm Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması: Kayseri Organize Sanayi Bölgesi Örneği, *Business and Economics Research Journal*, 3(3).

Karacağoğlu, K ve Yörük, D., 2012, Çalışanların Nepotizm ve Örgütsel Adalet Algılamaları: Orta Anadolu Bölgesinde Bir Aile İşletmesi Uygulaması, *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi,* 14(3).

Karcıoğlu, F. ve Türker, E, 2010, Psikolojik Sözleşme ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Uygulama, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 24 (2).

Karakuzular, M., 2015, Halkla ilişkiler bağlamında esnafın polise yönelik algısı: Şahinbey ilçesi örneği, Yüksek Lisans Tezi, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Gaziantep.

Kart, M., 2015, Örgütsel Sinizm, Bağlamsal Performans ve Etik İdeoloji, *Nobel Akademik Yayıncılık*, Ankara.

Kavak, B. ve Vatansever, N., 2007, Hizmet Sektöründe Hizmet İçi İletişim Bileşenleri ve İş gören Verimliliği Üzerindeki Etkileri: Ankara"daki Beş Yıldızlı Otel İş görenlerinin Düşünceleri, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (24).

Kaya Altınok, A., 2007, Hastanelerde halkla ilişkilerin yeri ve önemi, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Kayır, H., 2008, Örgütsel Bağlılığın artırılmasında halkla ilişkilerin önemi: TUSAŞ, Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Kazancı, M., 1980, Halkla ilişkiler, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları*, Ankara.

Kazancı M., 1997, Kamuda ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler, *Turhan Kitapevi Yayınları*, Ankara.

Keskin, M., 2017, Belediye ve yerel seçim çalışmalarında halkla ilişkiler ekseninde gerçekleştirilen sosyal sorumluluk faaliyetlerinin seçmenin davranışına etkisi: Atakum ilçesi örneği", Yüksek Lisans Tezi, *Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Trabzon.

Koçel, T., 2014, İşletme Yöneticiliği, *Beta Yayınları*, İstanbul.

Korkmaz, C., 2011, Kişilik sinizmi ve algılanan üst yönetim desteğinin örgütsel sinizm üzerindeki etkisini incelemeye yönelik bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Kurt, B., N., 2015, Sağlık kurumlarında halkla ilişkiler uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Küçükkurt, M., 1988, Halkla İlişkilerde Araştırma Yöntemleri ve Değerlendirme, *Halkla İlişkiler Sempozyumu,* Ankara.

Ledingham, J., A., ve Bruning, S., D., 1998, Relationship Management in Public Relations: Dimensions of an Organization-Public Relationship, *Public Relations Review,* 24 (1).

Ledingham, J., A., 2001, Goverment-Community Relationships: Extending The Relational Theory of Public Relations, *Public Relations Review,* 27.

Mardin, B., 1988, Halkla ilişkilerin ABD'de gelişimi ve Avrupa'ya girişi, *Halkla İlişkiler Sempozyumu -1987*, Ankara.

MEGEP, 2007, Halkla ilişkiler ve organizasyon hizmetleri, kurum içi halkla ilişkiler, Mesleki eğitim ve öğretim sisteminin güçlendirilmesi projesi, [çevrimiçi], Ankara, http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/halkla_iliskiler/m oduller/kurum_ici_halkla_iliskiler.pdf [Ziyaret Tarihi: 21 Ağustos 2017].

Menek, İ. H., 2017, Belediyelerde halkla ilişkiler ve Gaziantep büyükşehir belediyesi örneği**,** Yüksek Lisans Tezi, *Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Gaziantep.

Mıhçıoğlu C., 1970, Halkla İlişkiler Nedir? *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(4).

Mimaroğlu, H., 2008, Psikolojik sözleşmenin personelin tutum ve davranışlarına etkileri: tıbbi satış temsilcileri üzerinde bir araştırma, Doktora Tezi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Adana.

Özden, F., 2013, Örgüt iklimi ve örgütsel sinizm ilişkisi: Kütahya merkez meslek liseleri üzerine bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya.

Özler, D., Atalay, C. ve Şahin M., 2010, Örgütlerde sinizm güvensizlikle mi bulaşır? *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2 (2).

Pelit, E. ve Türkmen, F., 2008, Otel İşletmeleri İş görenlerinin Tükenmişlik Düzeyleri: Yerli ve Yabancı Zincir Otel İşletmeleri İş görenleri Üzerinde Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10 (1).

Pelit, N. ve PELİT, E., 2014, Mobbing Ve Örgütsel Sinizm: Teori- Süreç Ve Örgütlere Yansımaları, *Detay Yayıncılık*,Ankara.

Peltekoğlu, B. F., 2016, Halkla ilişkiler nedir? *Beta Yayıncılık*, İstanbul.

Polat, E., 2014, Kurum içi etkin iletişim ortamı ile örgütsel sinizm arasındaki ilişki: öğretmenlerin görüşleri açısından incelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Kayseri.

Sabuncuoğlu, Z., 2016, Halkla ilişkiler, *Alfa Aktüel Akademi Yayınları*, Bursa. Solmaz, B., Uludağ, A., vd., 2011, Halkla ilişkiler, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, *Tablet Yayınları*, Konya.

Solmuş, T., 2004, İş Yaşamında Duygular ve Kişilerarası İlişkiler, *Beta Yayınları*, İstanbul.

Söyük, S., 2007, Örgütsel Adaletin İş Tatmini Üzerine Etkisi ve İstanbul İlindeki Özel Hastanelerde Çalışan Hemşirelere Yönelik Bir Çalışma, Doktora Tezi, *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Şahin, R. ve Kavas, E., 2016, Örgütsel Adalet ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin Belirlenmesinde Öğretmenlere Yönelik Bir Araştırma: Bayat Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 7 (14).

Tanyıldızı İmik, N. ve SERTTAŞ A., 2013, Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri"nde halkla ilişkilerin tarihsel gelişimi, *The Journal of Academic Social Science Studies,* 6 (6).

Tükeltürk, A., Ş., Şahin Perçin, N. ve Güzel, B., 2009, Örgütlerde psikolojik kontrat ihlalleri ve sinizm ilişkisi: 4-5 yıldızlı otel işletmeleri üzerine bir araştırma**,** 17 Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Yayınları.* Eskişehir.

Türk Dil Kurumu [çevrimiçi], http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT S.5974b5f04702f9.49556739, [Ziyaret Tarihi: 21 Temmuz 2017].

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y., 2004, İşletmelerde Halkla İlişkiler, *Seçkin Yayıncılık,* Ankara.

Tokgöz, N. ve Yılmaz, H., 2008, Örgütsel Sinizm: Eskişehir ve Alanya"daki Otel İşletmelerinde Bir Uygulama, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2).

Tortop N. ve Özer A. M., 2013, Halkla ilişkiler, *Nobel Akademik Yayıncılık*, Ankara. Tortop N., 1998, Halkla İlişkiler, *Yargı Yayınları,* Ankara.

Torun, Y., 2016, Personel güçlendirme ve işten ayrılma niyeti ilişkisinde örgütsel sinizmin aracılık rolü: örgütsel sinizm ölçeği geliştirmeye yönelik bir araştırma*,* Doktora Tezi *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Tosun K., 1977, İşletme Yönetimi, *İstanbul Üniversitesi Yayınları*, İstanbul.

Turan, Ş., 2011, Küreselleşme sürecinde örgütsel değişimi etkileyen bir unsur olarak örgütsel sinizm ve Karaman ili kamu kurumlarında bir çalışma, Yüksek Lisans Tezi*, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Karaman.

Tutar, H., 2016, Örgütsel Davranış: Örgüt Teorileri ve Çağdaş Yaklaşımlar Açısından, *Detay Yayıncılık*, Ankara.

Türk Dil Kurumu [çevrimiçi], http://sozluk.gov.tr/ [Ziyaret Tarihi: 15 Temmuz 2018].

Üçok, D. ve Torun, A., 2014, Tükenmişliği etkileyen olumsuz tutum ve beklentiler: sinik tutum ve psikolojik sözleşme ihlali algısı üzerine bir araştırma, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 28 (1).

Ülger B., 2003, İşletmelerde İletişim ve Halkla İlişkiler, *Der Yayınevi,* İstanbul.

Üreten, Z., 2016, Sağlık meslek gruplarının örgütsel sinizm düzeylerini ölçmeye yönelik bir araştırma: kamu hastanesi ile özel hastane karşılaştırılması,

Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.

Yalçın, U., 2017, Araştırma görevlilerinin örgütsel sinizm algılarının işten ayrılma niyetine etkisi, Yüksek Lisans Tezi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Erzurum.

Yatkın, A. ve Yatkın N. Ü., 2015, Halkla ilişkiler ve iletişim, *Nobel Akademik Yayıncılık*, Ankara.

Yavuz, C., 2006, Halkla İlişkiler, *Detay Yayıncılık*, Ankara.

Yılmaz, M., 2015, Üniversitelerde halkla ilişkiler: Kurumsal web sayfaları ve sosyal medya uygulamaları üzerine bir değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Konya.

Yılmaz, Y., 2016, Örgütsel sinizmin örgütsel bağlılığa etkisi: İstanbul otelcilik sektörü araştırması, Yüksek Lisans Tezi, *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Yüksel, H., 2015, Örgütsel sinizm ve bağlılık arasındaki ilişki: ilk ve ortaokul öğretmenleri üzerinde bir araştırma, Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İzmir.

Wise, K., 2008, Why Public Health Needs Relationship Management, *Journal of Health and Human Services Administration*, 31 (3).

FUTBOLUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FUTBOL YAYINCILIĞININ EKONOMİ POLİTİĞİ

TÜRKİYE'DEKİ FUTBOL YAYINCILIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

MEHMET ANIL ÜNAL

EĞİTİM
yayınevi

FUTBOLUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FUTBOL YAYINCILIĞININ EKONOMİ POLİTİĞİ TÜRKİYE'DEKİ FUTBOL YAYINCILIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Mehmet Anıl Ünal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-85-2
1. Baskı, Aralık 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

FUTBOLUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE FUTBOL YAYINCILIĞININ EKONOMİ POLİTİĞİ TÜRKİYE'DEKİ FUTBOL YAYINCILIĞI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER
Mehmet Anıl Ünal
VI+254 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-85-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbinnet, R. (2003). *Culture and identity. Critical Theories.* London: Sage publications.

Acemoğlu, D. and Robinson, J. A. (2016). *Ulusların düşüşü.* İstanbul: Doğan Kitap.

Adaklı, G. (2001). D. B. Kejanlıoğlu, S. Çelenk ve G. Adaklı (Editörler) içinde, *Medya politikaları* (s. 145-204). Ankara: İmge kitabevi.

Adorno, T. (2003). Kültür endüstrisini yeniden düşünürken. *Cogito*, 76-109.

Akşar, T. (2005). *Endüstriyel futbol.* İstanbul: Literatürk Yayıncılık.

Akşar, T. ve Merih, K. (2008). *Futbol yönetimi.* İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Akşar, T. (2010). *Futbolun ekonomi politiği.* İstanbul: Literatür Yayınları.

Akşar, T. (2013). *Krizdeki Futbol.* İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Akşar, T. (2020). *Endüstriyel futbolun en üst aşaması finansal futbol.* İstanbul: Literatür Yayınları.

Alpman, C. (1972). *Eğitimin bütünlüğü içinde beden eğitimi ve çağlar boyunca gelişimi.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Althusser, L. (2004). *Lenin ve Felsefe.* (Çev: M. Belge, B. Aksoy, E. Tulpar ve M. Belge) İstanbul: İletişim Yayınları.

Althusser, L. (2015). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları.* İstanbul: İthaki Yayınları.

Altın, T. (2018). *Endüstriyel futbolun televizyonda yeniden üretimi: Beyaz futbol örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Amman, T. (2000). Spor sosyolojisi. H. C. İkizler içinde, *Sporda sosyal bilimler.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Anar, Ö. (2015). *Gerçekliğin televizyonda yeniden üretimi: "Üniversite gençliğinin futbol içerikli spor haber/yorum programlarını izleme eğilimleri üzerine bir araştırma". Yayımlanmamış Doktora Tezi.* İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Andrews, I. S. (2013). *It's A Man's Game: English Football and Socio-Cultural Change.* London: London School of Economics and Political Science. London University.

Andrews, D. L. and Ritzer, G. (2018). Sport and prosumption. *Journal of Consumer Culture, 18*(2), 356-373.

Apalı, Y. (2018). Weber'de iktisadi zihniyete sosyolojik bir bakış. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 10*(1), 73-86.

Arık, M. B. (2004). *Medya çağında futbol ve televizyon arasındaki kaçınılmaz ilişki. Top ekranda.* İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Arık, M. B. (2008). Futbol ve televizyon bağı: simbiyoz beslenme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 197-222.

Aslaner, A. G. (2019). *Postmodern dönemde Türkiye'de futbol endüstrisi ve taraftar profilleri.* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Aydemir, E. E. (2018). *Yeni dünyanın dini futbol.* Ankara: Parga Yayıncılık.

Aydın, B., Hatipoğlu, D. ve Ceyhan, Ç. (2008). Endüstriyel futbol çağında "taraftarlık". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 289-316.

Bahadır, M. (2016). Antikçağ'dan günümüze boş zaman üzerine bir değerlendirme. *ETÜ, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(1), 103-116.

Bailey, S. (2008). Living Sports History: Football at Winchester, Eton and Harrow. *The Sports Historian, 15* (1), 34-53.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Baltacı, A. ve Okumuş, E. (2021). Sistematik din sosoyolojisi ve Max Weber. *Journal of Analytic Divinity International Refereed Journal, 2*(5), 11-30.

Barret, M. (2004). *Marx'tan Foucault'ya ideoloji.* (Çev: A. Fethi) İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Baudrillard, J. (2018). *Tüketim toplumu.* (Çev: N. Tutal ve F. Keskin) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Culture as praxis.* London: Sage Publications .

Bauman, Z. (2016). *Küreselleşme. Toplumsal sonuçları.* (Çev: A. Yılmaz) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baker, W. J. (2007). *Playing with god. Religion and modern sport.* Massachusetts: Harvard University Press.

Bakhtin, M. (2005). *Rabelais ve dünyası.* (Çev: Ç. Öztek). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Beaud, M. (2016). *Kapitalizmin tarihi 1500-2010.* (Çev: F. Başkaya) İstanbul: Yordam Kitap

Beck, U. (2009). Küreselleşme nedir? *Küreselleşme. Temel metinler* (s. 169-174). içinde Ankara: Orion Kitabevi.

Berger, A. A. (2012). *Media and society. A critical perspective.* Lanham: Rowman & Lıttlefıeld Publıshers, Inc.

Bernstein, A., and Blain, N. (2003). Sport and the media: The emergence of a major research field. A. Bernstein and N. Blain (Editörler) içinde, *Sport, media, culture. Global and local dimensions.* (s. 1-30). London: Routledge.

Blain, N. (2003). Beyond 'media culture': Sport as dispersed symbolic activity. A. Bernstein and N. Blain içinde, *Sport, meida, culture. Global and local dimensions* (s. 227-255). London: Routledge. Taylor& Francis Group.

Bodur, H. E. (1990). Modern kapitalizmin doğmasında dinin rolü. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 80-108.

Boer, R. (2012). *Criticism of earth on Marx, Engels and Theology.* Leiden: Brill.

Boniface, P. (2007). *Futbol ve küreselleşme.* (Çev: İ. Yerguz). İstanbul: NTV Yayınları.

Bottomore, T. (2012). *Marksist düşünce sözlüğü.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (1984). *Distinvtion. A social critique of the judgement of taste.* Cambridge: Harvard University Press.

Boyd-Barrett, O. (2006). Ekonomi politik yaklaşım. L. Yaylagül (Ed.) içinde, *Kitle iletişimin ekonomi politiği* (s. 1-30). Ankara: Dalbaz Yayıncılık.

Boyle, R. and Haynes, R. (2003). New media sport. A. Bernstein and N. Blain (Editörler) içinde, *Sport, media, culture* (s. 95-114). London: Routledge.

Boyle, R. and Haynes, R. (2009). *Power Play Sport, the Media and Popular Culture.* Edinburgh: Edinburgh University Press.

Brazier, C. (2007). *Trigger issues: Football.* Oxford: New Internationalist.

Brinkmann, S. (2014). Unstructured and semi-structured interviewing. P. Leavy içinde, *The Oxford handbook of qualitative research* (s. 277-300). Oxford : Oxford University Press .

Briziarelli, M. and Hoffman, J. (2018). Hegemony and the media: A culturally materialist narrative of digital labor in contemporary capitalism. B. Çoban içinde, *Hegemony, ıdeology, media* (s. 107-124). Leiden: Brill.

Camic, C. and Hodgson, G. M. (2011). *Essential writings of Thorstein Veblen.* London: Routledge.

Caporasa, J. A. and Levine, D. P. (1992). *Theories of Political Economy.* New York: Cambridge University Press.

Chandrahas, C. (2020). *A medieval football game, still going strong in ashbourne, england, thousands of residents join in an annual match that has defined the town for centuries.* Wall Street Journal: https://www.proquest.com/docview/2367652390?accountid=7181 (Erişim tarihi: 25.11.2020).

Chaney, D. C. (2018). Yaşambiçimlerinden yaşam tarzına: Kültürü ideoloji ve duyarlılık olarak yeniden düşünmek. J. Lull içinde, *İletişim çağında kültür* (Çev: E. S. Civelek) (s. 127-150). Ankara: Hece Yayınları.

Chick, G. (2006). Anthropology/pre-history of leisure. C. Rojek, S. M. Shaw and A. J. Veal içinde, *A handbook of leisure studies* (s. 41-54). London: Palgrave Macmillian.

Collins, T. (2013). *Sport in capitalist society. A short history.* Abingdon: Routledge, Taylor and Francis Group.

Collins, T. (2015). Early Football and the Emergence of Modern Soccer, c. 1840–1880. *The International Journal of the History of Sport, 32* (9), 1127-1142.

Colome, G. (2001). FC Barcelona ve Katalan kimliği. R. Horak, W. Reiter ve T. Bora içinde, *Futbol ve Kültürü* (s. 125-132). İstanbul: İletişim Yayınları.

Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni. Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları.* (Çev: S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.

Critchley, S. (2017). *Futbol düşünürken aslında ne düşünüyoruz?* (Çev: O. Tecimen) İstanbul: Metis Yayınları.

Crowther, N. B. (2007). *Sport in Ancient Times.* Connecticut: Greenwood Publishing Group İnc. .

Çabuk, M. Ç. (2017). *Futbolda endüstrileşme: Dünyada ve Türkiye'de futbol kulüplerinin küresel marka olma stratejileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Çakmak, U. D. (2019). *Futbol ekonomisi: Avrupa ve Türkiye üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Çam, Ş. (2008). *Medya çalışmalarında ideoloji. Episemolojik ve metodolojik sorunlar.* Ankara: De Ki Baım Yayım.

Çelenk, S. (2008). *İletişim çalışmalarında kırılmalar ve uzlaşmalar.* Ankara: De Ki Basım Yayım.

Çelik, N. B. (2005). *İdeolojinin soy kütüğü. Marx ve ideoloji.* Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Çetin, C. (2015). *Spor iletişimi. Spor televizyon birlikteliği sattırıyor.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çoban, B. (2018). Hegemony, ideology, media. B. Çoban içinde, *Hegemony, ideology, media* (s. 90-106). Leiden: Brill.

Dağ, Ü. (2019). *Futbolda parasallaşma ve futbol rekabetine olan etkilerinin çeşitli açılardan incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Dağtaş, B. (2012). Futbolda Tüketim Kültürü: Esstore ve ES ES Bonus Kart. *Akdeniz İlteişim Dergisi*(16), 28-43.

Dağtaş, E. (2006). Türkiye'de Magazin Basını. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Davidson, N. (2017). *Korsanlar, punklar ve siyaset. St. Pauli: Radikal bir futbol kulübüne aşık olmak.* İstanbul: İthaki.

Davis, H. (2004). *Understanding stuart hall.* London: Sage Publications.

Debord, G. (2019). *Gösteri toplumu.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Dellaloğlu, B. F. (2003). Bir giriş: Adorno yüz yaşında. *Cogito*(36), 13-36.

Deloitte. (2021). *Testing times. Football money league.* Manchester: Deloitte Sports Business Group.

De Sanctis, F. M. (2014). *Football, gambling, and money laundering. A global criminal justice perspective.* Switzerland: Springer.

Dever, A. (2010). *Spor sosyolojisi. Tarihsel ve güncel boyutlarıyla spor ve toplum.* İstanbul: Başlık Yayınları.

Dever, A. (2015). *Spor sosyolojisi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Dijk, T. V. (2003). Söylem ve ideoloji: Çok anlamlı bir yaklaşım. B. Çoban ve Z. Özarslan içinde, *Söylem ve ideoloji. Mitoloji-din-ideoloji* (Çev: N. Ateş) (s. 13-112). İstanbul: Su Yayınevi.

Dowd, D. (2004). *Capitalism and its economica a criticak history* . London: Pluto Press.

Dunning, E. (1999). *Sport matters. Sociological studies of sport, violence and civilization.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Dunford, M. (2013). Globalization and theories of regulation. R. Palan (Editör) içinde, *Global political economy. Contemporary theories* (s. 140-161). London: Routledge.

Dunning, E. (2001). Something of a Curate's Egg: Comments on Adrian Harvey's 'An Epoch in the Annals of National Sport'. *The International Journal of the History of Sport, 18* (4), 88-94.

Dunning, E. and Curry, G. (2004). Public schools, status rivalry and the development of football. E. Dunnig, D. Malcolm and I. Waddington içinde, *Sport Histories Figurational studies of the development of modern sports.* (s. 45-71). London: Routledge, Taylor and Francis Group.

Dunning, E. and Sheard, K. (2005). *Barbarians, Gentlemen and Players.* Oxon: Routledge, Taylor & Francis Inc.

Dunning, E., Malcolm, D. and Waddington, I. (2004). History, sociology and the sociology of sport: the work of Norbert Elias. E. Dunning, D. Malcolm and I. Waddington içinde, *Sport Histories. Figurational studies of the development of modern sport.* (s. 9-25). London: Routledge, Taylor and Francis Group.

Dursun, Ç. (2014). *TV haberinde ideoloji.* Ankara: İmge Kitabevi.

Eagleton, T. (2011). *İdeoloji.* (Çev: M. Özcan) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ege, R. (2012). Genç Marx'ın Hegel eleştirisi, bu eleştirinin düşündürdükleri. S. Orhan, S. Koloğlugil ve A. Yalçıntaş (Editörler) içinde, *İktisatta bir hayatlet: Karl Marx.* İstanbul: İltişim Yayıncılık.

Eğilmez, M. (2019). *Tarihsel süreç içinde dünya ekonomisi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Eisenstadt, S. N. (2014). Kültürün düzeni sürdüren ve düzeni dönüştüren boyutları. R. Münch ve N. J. Smelser içinde, *Kültür kuramı* (Çev: C. Atay) (s. 89-116). İstanbul: Pales Yayınları.

Elias, N. (2002). Spor ve şiddet üzerine. *Toplum ve Bilim Dergisi* (16), 89-100.

Elmas, S. (2017). *"Bir futbolcu olursak..." Futbolda profesyonellik, sınıf atlama ve hayal kırıklığı.* İstanbul: İletişim Yayınları .

Elsner, B. (2001). Teknik, Taktik, Sistem: Futbol oyununun karakteristiği üzerine. R. Horak, W. Reiter ve T. Bora (Editörler) *Futbol ve Kültürü* içinde (s. 27-38). İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdemli, A. (2006). *Temel sorunlarıyla spor felesefesi.* İstanbul: E Yayınları.

Erdoğan, İ. (1998). *Liberal toplum, liberal siyaset.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Erdoğan, İ. (2008). Futbol ve futbolu inceleme üzerine. *İletişim kuram ve araştırma dergisi* (26), 1-58.

Erdoğan, N. (1993). Popüler futbol kültürü ve milliyetçilik. *Brikim Dergisi*, 26-33.

Ersoy, A. (2008). *İktisadi teoriler ve düşünceler tarihi.* Ankara: Nobel Yayın.

Evren, C. (2007). *Türkiye'de futbolun bir kitle sporu olarak endüstrileşmesinde ana akım medyanın ideolojik tutumunun irdelenmesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Fairclough, N. (2006). Semiosis, ideology and mediation: A dialectical view. I. Lassen, J. Strunck and T. Vestergaard içinde, *Mediating ıdeology in text and image* (s. 19-36). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Featherstone, M. (2007). *Consumer culture and postmodernism.* London: Sage Publications.

Fiske, J. (2010). *Understanding popular culture.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Fişek, K. (2003). *Sporun anatomisi.* İstanbul: YGS Yayınları.

Foley, D. K. (2003). *Unholy trinity. Labor, capital, and land in the new economy.* London: Routledge.

Fransman, M. (2000). Convergence, the Internet and Multimedia: Implications for the evolution of industries and technologies. E. Bohlin, K. Brodin, A. Lundgren and B. Thorngren (Editörler) içinde, *Convergence in communications and beyond* (s. 25-38). Amsterdam: Elsevier Science.

Fraser, N. (2017). Behind Marx's hidden abode: For an expanded conception of capitalism. P. Deutscher and C. Lafont (Editörler) içinde, *Critical theory in critical times* (s. 141-159). New York: Columbia University Press.

Freeden, M. (2011). *İdeoloji.* (Çev: H. Gür) Ankara: Dost Kitabevi.

Frick, B. (2009). Globalization and factor mobility the impact of the "Bosman-Ruling" on player migration in professional soccer. *Journal of Sports Economics, 10* (1), 88-106.

Fuchs, C. (2012). Dallas Smythe Today - The audience commodity, the digital labour debate, Marxist Political Economy and Critical Theory. Prolegomena to a digital labour theory of value. *Triple C: Communication, Capitalism & Critique, 10* (2), 692-740.

Fuchs, C. (2014). Culture, Communication, & Ideology. Forms of Work. B. Çoban içinde, *Media and left* (s. 15-43). Leiden: Brill.

Fuchs, C. (2015). *Dijital emek ve Karl Marx.* (Çev: T. E. Kalaycı ve S. Oğuz), Ankara: Notabene Yayınları.

Fülberth, G. (2011). *Kapitalizmin kısa tarihi.* (Çev: S. Usta), İstanbul: Yordam Kitap.

Galbraith, J. K. (2004). *İktisat tarihi.* (Çev: M. Günay), Ankara: Dost Kitabevi.

Galeano, E. (2011). *Gölgede ve güneşte futbol.* (Çev: E. Önalp ve M. N. Kutlu). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Gartman, D. (2013). *Culture, class, and critical theory between Bourdieu and the Frankfurt School.* London : Routledge Taylor & Francis Group.

Geray, H. (2016). *Toplumsal araştırmalarda nicel ve nitel yöntemlere giriş.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Ghosh, B. N. and Ghosh, R. (2010). *Concise history of economic thought.* New Delhi: Himalayan Publishing House.

Giddens, A. (2009). Modernitenin küreselleşmesi. K. Bülbül (Ed.) içinde, *Küreselleşme. Temel metinler* (Çev: K. Bülbül), s. 161-168. Ankara: Orion Kitabevi.

Golding, P. and Murdock, G. (1997). Kültür, iletişim ve ekonomi politik. S. İrvan (Ed.) içinde, *Medya, kültür, siyaset* (Çev: D. B. Kejanlıoğlu), s. 49-76. Ankara: Ark.

Gouverneur, J. (1997). *Kapitalist ekonominin temelleri. Çağdaş kapitalizmin marksist ekonomik tahliline giriş.* Ankara: İmge Kitabevi.

Golden , M. (2008). *Greek sport and Social Status.* Austin: University of Texas Press.

Golding, P. ve Murdock, G. (1997). Kültür, iletişim ve ekonomi politik. S. İrvan (Editör), *Medya, kültür, siyaset* içinde, (s. 49-77). Ankara: Ark Yayınevi.

Goulstone, J. (2018). Football's Secret History. *Soccer & Society, 19* (1), 35-49.

Gökaçtı, M. A. (2008). *"Bizim için oyna". Türkiye'de futbol ve siyaset.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Gökalp, E. (2005). Medya ve spor ya da spor/futbol medyası. *Toplum ve Bilim Dergisi* (103), 121-137.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık .

Grant, W. (2007). An analytical framework for a political economy of football. *British Politics*(2), 69-90.

Güven, U. Z. (2019). Toplumsal dönüşüm çerçevesinde değişen anlam ve kullanımlarıyla "boş zaman" sosyolojisi. *DTCF Dergisi, 59*(2), 1125-1148.

Hacıyev, İ. (2011). *Futbol fanatizmi ve Türk televizyonlarında futbol programları ilişkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Halton, E. (2014). Kültürün kültsel kökenleri. R. Münch ve N. J. Smelser içinde, *Kültür kuramı* (Çev: C. Atay) (s. 47-88). İstanbul: Pales Yayınları.

Hartley, J. (2003). *A short history of cultural studies.* London: SAGE Publications.

Harvey, A. (2001). 'An Epoch in the Annals of National Sport': Football in Sheffield and the Creation of Modern Soccer and Rugby. *The International Journal of the History of Sport, 18* (4), 53-87.

Hawkes, D. (2003). *Ideology.* London: Routledge. Taylor & Francis Group.

Hawkins, J. M. (2017). Textual analysis. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 1753-1756). California: SAGE Publications, Inc.

Hawkins, J. M. (2017). Thematic analysis. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 1756-1760). California: SAGE Publications, Inc.

Heertje, A. (2012). Life and Work of David Ricardo (1772–1823). J. G. Backhaus içinde, *Handbook of the history of economic thought insights on the founders of modern economics* (s. 173-177). New York: Springer.

Heilbroner, R. L. (2003). *İktisat düşünürleri. Büyük iktisat düşünürlerinin yaşamaları ve fikirleri.* (Çev: A. Tartanoğlu) Ankara: Dost Kitabevi.

Hesse, U. (2020). St. Pauli din mi değiştiriyor? *The Blizzard Türkiye*, 7-18.

Hirst, P. and Thompson, G. (2009). Küreselleşme gerekli bir mit mi? K. Bülbül (Ed.) içinde, *Küreselleşme. Temel metinler* (s. 43-54). Ankara: Orion Kitabevi.

Hoehn, T. and Szymanski, S. (1999). The Americanization of European football. *Economiz Policy*, 205-240.

Horkheimer, M. ve Adorno, T. W. (2014). *Aydınlanmanın diyalektiği.* (Çev: N. Ülner ve E. Öztarhan Karadoğan) Ankara: Kabalcı Yayıncılık.

Hudis, P. (2012). *Marx's concept of the alternative to capitalism.* Leiden: Brill.

Huizinga, J. (2010). *Homo Ludens. Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme* (Çev: M. A. Kılıçbay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hunnicutt, B. K. (2006). The History of Western Leisure. C. Rojek, S. M. Shaw and A. J. Veal içinde, *A handbook of Leisure Studies* (s. 55-74). London: Palgrave Macmillian.

Hunt, E. K. (2005). *İktisadi düşünce tarihi.* (Çev: M. Günay) Ankara: Dost Kitabevi.

Hunt, E. K. and Lautzenheiser, M. (2015). *History of economic thought. A critical perspective.* New York: Routledge.

Ibrahımzada, A. (2020). *Gündem belirleme kuramı çerçevesinde endüstriyel futbolun televizyonda sunumu: Karşılaştırmalı bir inceleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Kayseri: Erciyer Üniversitesi.

Irak, D. (2013). *Hükmen Yenik! Türkiye'de ve İngiltere'de futbolun sosyo-politiği.* İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Ives, P. (2004). *Language and hegemony in Gramsci.* London: Pluto Press.

İnsel, A. (2005). *Neo-liberalizm. Hegemonyanın yeni dili.* İstanbul: Birikim Yayınları.

Jarvie, G. and Maguire, J. (1994). *Sport and leisure in social thought.* London: Routledge.

Jenks, C. (2005). *Culture.* London: Routledge.

Jessop, B. (2018). Neoliberalizmden sonra ne var? ABD tahakkümünün derinleşen çelişkileri ve yeni bir küresel düzen mücedelesi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Johnson, S. and Ensslin, A. (2007). Language in the media: theory and practice. S. Johnson and A. Ensslin içinde, *Language in the Media. Representations,identities, ideologies.* (s. 17-38). London: Continuum International Publishing Group.

Jonnasson, K. (2016). Broadband and circuits: the place of public gaming in the history of sport. *Sport, Ethics and Philosophy* (10:1), 28-41.

Juniu, S. (2000). Downshifting: Regaining the essence of leisure. *Journal of Leisure Research, 32*(1), 69-73.

Karaca, U. (2019). *Televizyonlarda yayınlanan futbol programlarında kullanılan hegemonik erkeklik söylemlerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Kazgan, G. (2006). *İktisadi düşünce veya politik iktisadın evrimi.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kazgan, G. (2015). *Küreselleşme ve ulus-devlet.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kejanlıoğlu, B. (2005). *Frankfurt okulu'nun eleştirel bir uğrağı: İletişim ve medya.* Ankara: Bilim ve Sanat.

Kellner, D. (2013). *Medya gösterisi.* (Çev: Z. S. Doğruer) İstanbul: Açılım Kitap.

Kellner, D. (2008). Ayrımın üstesinden gelmek: Kültürel çalışmalar ve ekonomi politik. S. Çelenk içinde, *İletişim çalışmalarında kırılmalar ve uzlaşmalar* (Çev: H. Ergül) (s. 147-172). Ankara: De Ki Basım Yayım.

Kellner, D. (2014). Media spectacle and the North African Arab uprisings. S. Çoban içinde, *Media and left* (s. 190-231). Leiden: Brill.

Kennedy, D. and Kennedy, P. (2010). Towards a Marxist political economy of football supporters. *Capital&Class, 34* (2), 181-198.

Kennedy, P. (2012). The football industry and the capitalist political economy: A square peg in a round hole? *Critique, 40* (1), 73-94.

Kılınç, B. (2008). Kapitalist bir etkinlik olarak futbolun büyüsü ve kahramanları . *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 273-289.

Kinkema, K. M. and Harris, J. C. (1998). MediaSport studies: Key research and emerging issues. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 27-54). London: Routledge.

Kiraz, E. (2016). Endüstriyel futbol üzerine bir araştırma. *Turkish Journal of Marketing*, 120-130.

Koryürek, C. E. (2003). *Olimpiyadlar.* İstanbul: Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yayınları.

Koshar, R. (2002). Seeing, Traveling, and Consuming: An Introduction. R. Koshar içinde, *History of leisure* (s. 1-26). Oxford: Berg .

Kozanoğlu, C. (1996). *Türkiye futbol. Bu maçı alıcaz!* İstanbul: İletişim Yayınları.

Kuhn, G. (2011). *Soccer vs. state. Tackling football and radical politics.* Oakland: PM Press.

Kurz, H. D. (2017). *İktisadi düşünce tarihi.* Ankara : Heretik Yayın.

Kümbetoğlu, B. (2015). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Kyle, D. G. (2015). *Sport & spectacle in the Ancient World. .* West Sussex: John Wiley & Sons, Inc.

Lefebvre, H. (2010). *Gündelik hayatın eleştirisi I.* İstanbul: Sel Yayıncılık.

Löwith, K. (2003). *Max Weber and Karl Marx.* London: Routledge.

Machiorlatti, J. A. (2017). Media literacy. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 968-972). California: SAGE Publications, Inc.

Macit, K. (2021). *Futbol endüstrisi ve reklam ilişkisi: Euro 2016 Avrupa Futbol Şampiyonası'nda Türkiye'de yayınlanan televizyon reklam filmleri üzerine bir araştırma. Yayımlanmış Doktora Tezi.* Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Magoun, F. P. (1929). Football in Medieval England and in Middle-English Literature. *The American Historical Review, 35* (1), 33-45.

Malcolm, D. (2007). Sport industry. G. Ritzer (Ed.), *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*, 1-4.

Marcuse, H. (2010). *Tek boyutlu insan.* İstanbul: İdea Yayınevi.

Marx, K. (2008). *Grundrisse. Ekonomi politiğin eleştirisi için ön çalışma.* (Çev: S. Nişanyan) İstanbul: Birikim Yayınları.

Marx, K. ve Engels, F. (2013). *Alman ideolojisi.* (Çev: T. Ok, ve O. Geridönmez) İstanbul: Evrensel Basım Yayım.

Mathur, N. (2014). Modernity, consumer culture and construction of urban youth identity in india: A disembedding perspective. N. Mathur içinde, *Consumer culture, modernity and identity* (s. 111-138). London: Sage Publications.

McChesney, R. W. (2008). *The political economy of the media. Enduring Issues, emerging dilemmas.* New York: Monthly Review Press.

McComb, D. G. (2004). *Sports in world history.* New York: Taylor & Francis Group.

McDowell, M. L. (2012). Football, Migration and Industrial Patronage in the West of Scotland, c.1870–1900. *Sport in History, 32* (3), 405-425.

McMichael, P. (2013). Globalization. A project in crisis. R. Palan (Ed.) içinde, *Global political economy. Contemporary theories.* (s. 75-87). London: Routledge.

Medema, S. G. and Samuels, W. J. (2013). *The history of economic thought.* London: Routledge.

Menteş, A. C. (2017). *Türkiye'nin liberalleşme sürecinde spor basının ekonomi politiği ve üç büyük futbol kulübüne yönelik haberler özelinde spor haberciliği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Merih, K. ve Akşar, T. (2006). *Futbol ekonomisi.* İstanbul: Literatür Yayınları.

Merkel, U. (2012). Football fans and clubs in Germany: conflicts, crises and compromises. *Soccer & Society, 3*(13), 359-376.

Montague, J. (2018). *Oyunun efendileri. Futbolun süper zenginlerinin önlenemez yükselişi.* (Çev: D. Yurdesin). İstanbul: İthaki Yayınları.

Moore, T. (2017). *Ütopya*. (Çev: K. Türel). İstanbul: İlgi Kültür Sanat Yayıncılık.

Morris, W. F. (2010). *Understanding ideology.* Lanham: Universty Press of America.

Mosco, V. (1996). *The Political Economy of Communication.* London: Sage Publacations of Illinois Press.

Mosco, V. (2009). *The political economy of communication.* London: SAGE Publications Ltd.

Murdock, G. (2014). Political economies as moral economies. Commodities, gifts, and public goods. *The handbook of political economy of communications* (s. 13-40). içinde Chichester, West Sussex: Wiley Blackwell.

Nauright, J. and Ramfjord, J. (2010). Who owns England's game? American professional sporting influences and foreign ownership in the Premier League. *Soccer & Society, 11* (4), 428-441.

Ongan, T. H. ve Demiröz, D. M. (2010). *Akademik futbol. Futbolda rekabet-başarı ilişkisi.* İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Öngen, T. (2009). Hangi ekonomi politik? M. K. Coşkun (Ed.) içinde, *Yapı, pratik, özne. Kapitalizmin dönüşüm süreçlerinin ekonomi politik eleştirisi* (s. 15-30). Ankara: Dipnot Yayınları.

Örs, B. (2016). İdeoloji. B. Örs içinde, *19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla modern siyasal ideolojiler* (s. 3-45). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Özaydın, S. (2020). *Three essays on the economics of football.* İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Özçetin, B. (2010). İdeoloji, iletişim, kültür: Bir Stuart Hall değerlendirmesi. *Akdeniz İletişim Dergisi*(13), 139-159.

Özdoğan, M. M. (2005). Oyun, ütopya ve spor. *Toplum ve Bilim Dergisi* (103), 44-52.

Özkazanç, A. (2011). *Neo-liberal tezahürler. Vatandaşlık-suç-eğitim.* Ankara : Dipnot Yayınları.

Pala, Ş. (2005). Anlam ufuklarında bir kaynaşma: Oyun ve spor. *Toplum ve Bilim* (103), 21-43.

Palamut, A. (2021). *Futbol ekonomisinde deregülasyon (özelleştirme) ve vergilendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Parcell, E. S. and Rafferty, K. A. (2017). Interviews, recording and transcribing. M. Allen içinde, *The SAGE encyclopedia of communication research methods* (s. 800-803). California: SAGE Publications, Inc.

Pıskurek, C. (2018). *Fictional representations of English football and fan cultures. Slum sport, slum people?* Switzerland: Palgrave Macmillam.

Procter, J. (2004). *Stuart Hall.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Real, M. R. (1998). MediaSport: Technology and the commodification of postmodern sport. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 14-26). London: Routledge.

Ritzer, G. (2001). *Explorations in the sociology of consumption.* London: Sage Publications.

Ritzer, G. (2016). *Büyüsü bozulmuş dünyayı büyülemek. Tüketim katedrallerindeki süreklilik ve değişim.* (Çev: F. Payzın) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Robertson, R. (1999). *Küreselleşme. Toplum kuramı ve küresel kültür.* (Çev: Ü. H. Yolsal) Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Rojek, C. (1999). *Decentring leisure. Rethinking leisure theory.* London: Sage Publications.

Rowe, D. (2004). *Sport, culture and the media.* Berkshire: Open University Press.

Sancar, S. (1997). *İdeolojinin serüveni.* Ankara: İmge Kitabevi.

Scambler, G. (2005). *Sport and society. History, Power and Culture.* Berkshire: Open University Press.

Schiller, D. (2014). *Digital depression: Information technology and economic crisis.* Baltimore: University of Illinois Press.

Schumpeter, J. A. (2007). *Kapitalizm, sosyalizm ve demokrasi.* (Çev: H. İlhan) Ankara: Alter Yayıncılık.

Seçilmiş, K. (2004). *Antik zamandan günümüze olimpiyat oyunları.* İstanbul: İlpress Basım ve Yayın.

Seed, J. (2010). *Marx: A guide for the perplexed.* London: Continuum International Publishing Group.

Sennett, R. (2015). *Yeni kapitalizmin kültürü.* (Çev: A. Onocak) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sert, M. (2000). *Gol atan galip. Futbola sosyolojik bir bakış.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Singh, R. and Raja, S. (2009). *Convergence in information and communication technology.* Washington DC: World Bank.

Sipahi, A. (2022). *Endüstriyel futbol çağında futbol taraftarlığı ve tüketim.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Slater, P. (1998). *Frankfurt okulu. Kökeni ve önemi. Marksist bir yaklaşım.* (Çev: A. Özden) İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Smith, D. N. (2016). D. Krier and M. P. Worrell (Editörler) içinde, *Capitalism's future. Alienation, emancipation and critique* (s. 11-64). Leiden: Brill.

Sowerby, R. (2012). *Yunan kültür tarihi. Homerik çağ, tarih, din, sosyal yaşam, spor, edebiyat, mitoloji, felsefe ve sanat...* (Çev: Ö. U. Hoşafçı). İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Stemmler, T. (2000). *Futbolun kısa tarihi* (Çev: N. Açа). Ankara: Dost Kitabevi.

Storey, J. (2000). *Popüler kültür çalışmaları. Kuramlar ve metotlar.* (Çev: K. Karaşahin) İstanbul: Babil Yayınları.

Storey, J. (2010). *Culture and power in cultural studies the politics of signification.* Edinburg: Edinburgh University Press.

Swain, P. (2014). The Origins of Football Debate: The 'Grander Design and the Involvement of the Lower Classes', 1818–1840. *Sport in History, 34* (4), 519-543.

Swain, P. and Harvey, A. (2012). On Bosworth Field or the Playing Fields of Eton and Rugby? Who Really Invented Modern Football? *The International Journal of the History of Sport, 29* (10), 1425-1445.

Szymanski, S. (2008). A Theory of the Evolution of Modern Sport. *Journal of Sport History, 35* (1), 1-32.

Szymanski, S. (2009). *Playbooks and checkbooks. An introduction to the economics of modern sports.* Princeton: Princeton University Press.

Szymanski, S. (2015). Economics and (Modern) Sports History. *Journal of the History of Sport, 32* (15), 1775-1777.

Szymanski, S. (2016). Professional Asian Football Leagues and the Global Market. *Asian Economic Policy Review* (11), 16-38.

Şahin, M. B. (2019). Futbol Değil Spor Ekranı. *TRT Akademi* , 564-573.

Talimciler, A. (2002). Futbolun "meta"laşması. *Toplum ve Bilim Dergisi* (16), 37-42.

Talimciler, A. (2005). Bir meşrulaştırma aracı olarak futbolun Türkiye'de son yirmi beş yılı. *Toplum ve Bilim*, 147-162.

Talimciler, A. (2005). *Türkiye'de futbol ve ideoloji ilişkisi: Medyadaki futbol söylemi üzerine bir inceleme. Yayımlanmamış Doktora Tezi.* İzmir: Ege Üniversitesi.

Talimciler, A. (2010). *Sporun sosyolojisi sosyolojinin sporu.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Talimciler, A. (2014). *Türkiye'de futbol fanatizmi ve medya ilişkisi.* İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Taş, O. (2006). İletişim alanında yöndeşme eğilimleri. Teknoloji, pazar ve düzenleme. *Kültür ve İletişim, 9* (2), 33-62.

Tezgel, O. (2010). *Çağdaş fabrika sisteminin doğuşu ve günümüze kadar geçirdiği evreler*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilimler Fakültesi.

Tokalak, İ. (2015). *Futbol dünyasında soygun ve sömürü. Dünyada ve Türkiye'de futbolun gerçek yüzü.* İstanbul: Ataç Yayınları.

Tomlinson, J. (2004). *Küreselleşme ve kültür.* (Çev: A. Eker) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Trifanos, P. P. (2001). *Umberto Eco ve futbol.* (Çev: D. Kömürcü) İstanbul: Everest Yayınları.

Turhan, R. (2016). *Futbol programlarının taraftar üzerindeki etkisi: Beyaz futbol ve serbest vuruş örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ulrich, S. and Benkenstein, M. (2010). Sport Stadium Atmosphere: Formative and reflective indicators for operationalizing the construct. *Journal of Sport Management*, 211-237.

Veal, A. J. (2004). A brief history of work and its relationship to leisure. J. T. Haworth and A. J. Veal içinde, *Work and leisure* (s. 15-33). London: Routledge. Taylor & Francis Group.

Veblen, T. (2016). *The theory of leisure class.* New York: Open Road Integrated Media, Inc.

Wasko, J., Murdock, G. and Sousa, H. (2014). The political economy of communications: Core concerns and ısues. J. Wasko, G. Murdock ve H. Sousa (Editörler) içinde, *The handbook of political economy of communications* (s. 1-10). Chichester, West Sussex: Wiley-Blackwel.

Wayne, M. (2015). *Marksizm ve medya araştırmaları. Anahtar kavramlar, çağdaş eğlimler.* (Çev: B. Cezar) İstanbul: Yordam Kitap.

Weber, M. (2011). *Protestan ahlakı ve kapitalizmin ruhu.* Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Wenner, L. A. (1998). Playing the MediaSport Game. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 3-13). London: Routledge.

Whannel, G. (2008). *Culture, politics and sport. Blowing the Whistle, Revisited.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

Whiteford, N. D. (2004). *Sibermarx. Yüksek teknoloji çağında sınıf mücadelesi.* İstanbul: Aykırı Yayıncılık 2004.

Whitson, D. (1998). Circuits of Promotion: Media, Marketing and the Globalization of Sport. L. A. Wenner içinde, *Mediasport* (s. 57-72). London: Routledge.

William, J. B. (2009). *A history of economic thought.* Middletown: Wesleyan University Press.

Wilson, J. (2017). *Futbol taktikleri tarihi. 1-2-7'den tiki-taka ve ötesine* (Çev: D. Arslan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Wilson, J. (2018). *Yabancı kalecinin tarihi* (Çev: B. İşyar). İstanbul: İthaki Yayınları.

Winner, D. (2017). *Kökler. İngiliz Futbolunun Yakın Tarihi* (Çev: E. Özkan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Winseck, D. and Jin, D. (2011). *The political economies of media: The transformation of the global media industries.* London: Bloomsbury Publishing Plc.

Wittel, A. (2012). Digital Marx: Toward a political economy of distributed media. *Triple C: Communication, Capitalism & Critique, 10* (2), 313-333.

Wood, E. (2004). *Karl Marx.* London: Routledge.

Wood, E. M. (2003). *Kapitalizm demokrasiye karşı. Tarihsel maddeciliğin yeniden yorumlanması.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Wynne, D. (1998). *Leisure, lifestyle and the new middle class.* London: Routledge. Taylor&Francis Group.

Yüce, M. (2014). *Osmanlı melekleri. Futbol tarihimizin kadim devreleri.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Yüce, M. (2018). *Ale'l-ıtlak baldırı çıplak. Hatırat, makalât, mülâkât.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Yücesoy, N. (2009). *Futbolun Ekonomi-Politiği: 2008 Avrupa Futbol Şampiyonası. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Konya: Selçuk Üniversitesi.

Yıldıran, İ. (2011). Fair play: Etimolojik, semantik ve tarihsel bir bakış. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 4* (16), 3-18.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A. H. (2020). *Futbol endüstrisinin yapısı ve özelliği: Beşiktaş Jimnastik Kulübü açısından bir değerlendirme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Yurdesin, D. (2005). Futbol, kamusal alan ve demokrasi. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 107-121.

İnternet Kaynakları

https://blog.bizvibe.com/blog/largest-media-companies-world

https://sozluk.gov.tr

https://tr.beinsports.com/haber/turk-futbolunda-tarihi-gun

https://tr.wikipedia.org

https://www.fotomac.com.tr/superlig/2021/01/27/tff-baskani-nihat-ozdemir-yeni-yayin-ihalesi-yapacagiz

https://www.globenewswire.com/news-release/2019/06/20/1871645/0/en/The-Global-Market-for-Gambling-2019-VR-Gambling-is-Expected-to-Be-the-Fastest-Growing-Segment-Going-Forward-at-a-CAGR-of-14-3.html

https://www.transfermarkt.com.tr/wettbewerbe/europa

https://www.visualcapitalist.com/the-worlds-tech-giants-ranked/

https://www2.deloitte.com/eg/en/pages/about-deloitte/articles/european-football-market-revenues-grow-record-28b-big-five-leagues-drive-growth.html

https://www2.deloitte.com/eg/en/pages/about-deloitte/articles/european-football-market-revenues-grow-record-28b-big-five-leagues-drive-growth.html

https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html

https://www2.deloitte.com/uk/en/pages/sports-business-group/articles/annual-review-of-football-finance.html

Derinlemesine Görüşmeler

Akşar, Tuğrul (2023). Akademisyen, (9 Ağustos).

Altınsay, İbrahim (2023). Spor Yorumcusu, (16 Ağustos).

Arıkan, Erdoğan (2023). Televizyon Sunucusu, (3 Ağustos).

Bora, Tanıl (2023). Akademisyen, (2 Ağustos).

Can, Hakan (2023). Spor Gazetecisi, (11 Ağustos).

Çil, Süleyman (2023). TRT Spor Haberleri Editörü, (1 Ağustos).

Dizdar, Cem (2023). Spor Yorumcusu, (10 Ağustos).

Gümüşbıçak, Melih (2023). Televizyon Sunucusu, (25 Ağustos).

Irak, Dağhan (2023). Akademisyen, (3 Ağustos).

Pehlivan, Alp (2023). Eski Futbolcu ve Spor Yorumcusu, (16 Ağustos).

Sönmez, Mustafa (2023). Ekonomist ve Yorumcu, (4 Ağustos).

Talimciler, Ahmet (2023). Akademisyen, (23 Haziran).

İncelenen Futbol Tartışma Programları

Stadyum (2023) [Televizyon Yayını]. İstanbul: TRT, (8 Ocak, 12 Mart, 16 Nisan, 30 Mayıs).

beIN Süper Lig (2023) [Televizyon Yayını]. İstanbul: beIN Sports, (8 Ocak, 12 Mart, 16 Nisan, 30 Mayıs).

90+1 (2023) [Televizyon Yayını]. İstanbul: A Spor, (8 Ocak, 12 Mart, 16 Nisan, 30 Mayıs).

Tematik Çocuk Dergileri

Planlama-Üretim ve Tasarım

Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan (Baş Yazar)

Yazar ve Editörler
Doç. Dr. Yurdagül Bezirgan Arar
Doç. Dr. Murat Sağlam
Sümeyye Akdağ
Şebnem Yavuz

Danışman
Reşit Hanadan (Gazeteci-Yazar)

EĞİTİM yayınevi

TEMATİK ÇOCUK DERGİLERİ
Planlama-Üretim ve Tasarım
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan **(Baş Yazar)**

Yazar ve Editörler
Doç. Dr. Yurdagül Bezirgan Arar
Doç. Dr. Murat Sağlam
Sümeyye Akdağ
Şebnem Yavuz

Danışman
Reşit Hanadan (Gazeteci-Yazar)

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-45-6
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TEMATİK ÇOCUK DERGİLERİ
Planlama-Üretim ve Tasarım
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan **(Baş Yazar)**
VIII+184 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-45-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alabaş, R. (2018). Çocuk Haftası Dergisi Ve Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 26(5), 1765-1784. Https://Doi.Org/10.24106/Kefdergi.3077

Alabaş, Ramazan. (2012). *"Çocuk Duygusu" Dergisinde Yer Alan Şiirlerin Tema Bakımından İncelenmesi.* III. UÇGES. Ankara : AÜ EBF ÇOGEM Yayınları.

Akdağ, Ç. T. (2016). Yeni Medyada Çocuk Haberciliği: "Milliyet Çocuk", "Hürriyet Çocuk" ve "Cicicee Çocuk Deyince" Sayfalarının İncelenmesi. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi(25), 155-180. https://doi.org/10.16878/gsuilet.283070

Aktuğlu, Işıl Karpat.(2004). Marka Yönetimi, İletişim Yayınları, İstanbul

Alabay Vd. - TÜBİTAK Tarafından Yayınlanan Meraklı Minik Çocuk .Pdf. (T.y.). Geliş Tarihi 29 Eylül 2024, Gönderen Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Download/Article-File/514359

Alissa Levin, Redesign Anyone?" Originally Appeared İn March 2006, Folio Magazine.

Ambore, G & P. Harris, (2013b), Grafik Tasarım Temelleri Grafik Tasarımda Tasarım Fikri, Literatür Yayınları: 678, İstanbul.

Ambrose, G Ve Nigel Aona-Bıllson, (2013), Grafik Tasarım Temelleri Grafik Tasarımda Dil Ve Yaklaşım, Literatür Yayınları: 663, İstanbul.

Ambrose, G Ve P. Harris, (2013 a), Grafik Tasarım Temelleri Grafik Tasarımda Renk, Literatür Yayınları: 672, İstanbul.

Arıcı, D., & Bartan, M. (2020). Çocuğu Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Annelerin Çocuklarına Değer Edindirme Süreçlerinin İncelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 279-294. Https://Doi.Org/10.31592/Aeusbed.640496.

Bilge Çocuk Ve Bilge Minik, Çocukların Dünyasına Bilimsel Makalelerle Işık Tutuyor. (T.Y.). Erişim: 10 Ağustos 2024. Link: Https://Www.Aa.Com.Tr/Tr/Egitim/Bilge-Cocuk-Ve-Bilge-Minik-Cocuklarin-Dunyasina-Bilimsel-Makalelerle-İsik-Tutuyor/1945427.

Bradfield, H. (2023, Nisan 20). *How To Write News Stories for Children.* Journo Resources Limited Company. Erişim: 04.08.2024. Link: Https://Www.Journoresources.Org.Uk/How-Write-News-Children-Journalism/

Cannon, M; Bryer, T; Lindsay, M; (2014) *Media Production and Disruptive İnnovation: Exploring The İnterrelations Between Children,* Tablets, Teachers and Texts İn Subject English Settings. Media Education Research Journal, 5 (1): 16-31.

Conover, T.E. (1985). Graphic Communications Today, West Publishing Co. USA

Cox, H., & Mowatt, S. (2012). Vogue In Britain: Authenticity And the Creation of Competitive Advantage in The Uk Magazine Industry. Business History: 54, 67 - 87.

Çalışkan, E. F. (2023). Makedonya'da Çocuk Yayıncılığı: Balkan Çocuk Dergisi Kardelen Üzerine Bir İnceleme. Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi. Özel Sayı 1. 802-819.

Çizgi Diyarı (2009, Mart 18). *Doğan Kardeş.* XenFora. Erişim: 20.08.2024. Link: Https://Www.Google.Com/Url?Sa=İ&Url=Https%3A%2F%2Fwww.Cizgidiyari.Com%2Fforum%2Fk%2Fdogan-Kardes.217%2F&Psig=Aovvaw1sf9ycusf1jenney5toqwx&Ust=1724340190923000&Source=İmages&Cd=Vfe&Opi=89978449&Ved=0cbcqjhxqfwotcıiaof2xhogdfqaaaaadaaaaabak.

Çocuk Vakfı (2018, Aralık 4), Filiz Çocuk Dergisi. Erişim: 20.08.2024 Link: Https://Www.Facebook.Com/Photo?Fbid=2091222190933827&Set=A.1456461521076567&Locale=Pl_PL

Dedeoğlu, H., Şahin, A. E., Ulusoy, M., & Ertem, İ. E. (2011). Çocuk dergileri üzerine bir içerik analizi: Bilim Çocuk ve National Geographic Kids. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 9, 27-38.

Du, L., & Yang, S. (2024). Design strategies for children's magazine brands: Leveraging interactive narratives. Proceedings of the 2nd International Conference on Social Psychology and Humanity Studies, 47, 231-238. https://doi.org/10.54254/2753-7048/47/20240912

Ekici, F. & Altıntop, İ. (2016). Çocuk Dergilerinin Çocuk Gelişim Ve Eğitime Etkileri. Eurasian Academy Journal Of Educational Sciences, 1(1), 1-10.

Emin, O., & Kiril, A. (2020). Çocuk dergileri. İçinde E. N. T., & B. U. (Ed.), Çocuk edebiyatı (ss. 107-119). Nobel Akademik Yayıncılık: Ankara.

Emirhan, T., & Kara, M. (2024). Çocuk edebiyatının temel ilkeleri açısından çocuk dergilerindeki metinler. Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7(1), 44-60.

Ergenekon, Ö., & Aküzüm, C. (2021). OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE DEĞERLER EĞİTİMİ İLE İLGİLİ YAPILAN ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 10(19), 98-117.

Gardner, H. (2019, Ocak 4). Çoklu Zeka Kuramı ve Zeka Türleri. MentalUP. Erişim tarihi: 20 Ekim 2024. Link: https://www.mentalup.net/blog/coklu-zeka-kurami-ve-zeka-turleri

Gezmen, B. (2019). Bir Eğitim Aracı Olarak Çocuk Dergileri. Erciyes İletişim Dergisi. 6 (1). 59-80.

Gero, J S. 1987. Prototypes: A New Schema for Knowledge-Based Design, Working Paper, Architectural Computing Unit, Univ of Sydney. Erişim: 20 Ekim 2024. Link: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1609/aimag.v11i4.854

Güler, B. & Polat, Ü., (2021). Çocuk Dergilerinde "Evrensel Ve Ahlaki "Değerler Aktarımının İlköğretim Programları İle İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. 21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum, 10(28), 53-83.

Gülleb, O. (2021). Türkiye'de Çocuk Dergiciliğinde Tasarım: Kırmızı Fare Dergisi Örneği. Aksaray İletişim Dergisi, 3(2), 331-361. Https://Doi.Org/10.47771/Aid.836045

Hacer H. (1993), "Çeşitli Turistlere İlişkin Bilişsel Kategoriler Ya Da Kişisel Yapılar", EÜ Psikoloji Semineri Dergisi, İzmir: EÜ.

Haladzhun, Z. (2023). Representatıon Of Legal Information in A Legal Journal for School Children. Bulletin Of Lviv Polytechnic National University: Journalism, 1, 16-22. Https://Doi.Org/10.23939/Sjs2023.01.016

Harding, J. (2004). Learning From Preschool Magazines. Child Development, 30-36.

Heller, M. (2009). British Company Magazines, 1878–1939: The Origins and Functions of House Journals in Large-Scale Organizations. Media History, 15 (2), 143–166. Https://Doi.Org/10.1080/13688800902781850

Ismail, S. N., Yahya, M., Abdullah, S. N. F., Mohd Shukri, N. A., & Ab Rashid, F. H. (2022). The Relationship of Aesthetic Value in Children's Magazine and Reading's Interest. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 12 (4), Pages 504-517. Https://Doi.Org/10.6007/IJARBSS/V12-İ4/12903

Kahraman, M. E., & Fidan, E. (2019). Dergi Tasarımında Tipografi: TSE Öncü Çocuk Dergisi Örneği Üzerine Bir İnceleme. Akademik İncelemeler Dergisi, 14(1), 117-150. Https://Doi.Org/10.17550/Akademikincelemeler.444258

Karagül, S. (2024, Ağustos, 27). *Edebiyatımızın ilk çocuk dergisi: Mümeyyiz.* İstanbul Dergisi. Sayı: 19. (Erişim: 4.10.2024, Link: https://www.istdergi.com/index.php/tarih-belge/edebiyatimizin-ilk-cocuk-dergisi-mumeyyiz

Karakaya, N., & Akın, K. (2022). Günümüz Çocuk Dergilerinde Edebi Metinlerin Yeri Ve Önemi. International Journal Of Languages Education, 10.4(10.4), 267-281. Https://Doi.Org/10.29228/İjlet.62469

Karamustafa, S. (2001). Grafik Tasarım Tarihi: Nasıl Okunmalı?. (Editör Mine Haydaroğlu). 101 Dergi/Dünden Bügüne Türkiye'nin Dergileri. İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 14-21.

Karataş, E. (2020). Çocuk Edebiyatında Bir Anlatı Türü Olarak Mektup. Ana Dili Eğitimi Dergisi. 8 (3). 1028-1040.

Karataş, Serçin, (2003), Öğretim Amaçlı Web Sayfası Tasarımında Renk Kullanımı, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 23, Sayı:2: 139-148

Kavuran, T., & Özpolat, K. (2016, Temmuz 30). Görsel İletişim Aracı Olan Dergilerin Tasarlanma Süreci. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Https://Doi.Org/10.18069/Firatsbed.346932

Kaya, D. (2015). Çocuklara Yönelik Dergi Ve Kitaplarda Tipografi Sorunları. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.

Kaya, N. G. (2023). Çocuklara Farklı Coğrafyaları Tanıtan Bir Yazar: Gülten Dayıoğlu. Multidisipliner Yaklaşımlarla Coğrafya Dergisi. 1(1). 65-84.

Kılcan, B. Ve Üçarkuş, E. (2018). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Dergilerinin Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi (IJONASS), 2(1), 42-54.

Koç, R. (2023). Filiz Çocuk Gazetesinde Yer Alan Yazı Türlerinin Değerlendirilmesi, Rumelide Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi. 34. 129-142.

Küçük, A., & Küçük, M. (2021). Review of early childhood magazines in terms of scientist images: The case of curious kids. European Journal of Education Studies.

Küçük, S. (2010). İlk Türkçe Çocuk Dergileri Ve "Çocuklara Mahsus Gazete". Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi. 24. 221-257.

Macrae; N.C., Stangor, C.; Hewstone, M. (Ed). (1996). Stereotypes And Stereotyping, New York, London: Guilford Press.

Maltepe, P. (Ed.) (2022). Orta Öğretim Değerler Eğitimi (Etkinlik Kitabı). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Devlet Kitapları. Erişim: 15.08.2024. Link: https://ogmmateryal.eba.gov.tr/kitap/degerler-egitimi/index.html

Mine Gencel-Bek&Mutlu Binark, Medya Ve Cinsiyetçilik, Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Ve Uygulama Merkezi, Ankara, 2000: 7-8.

MinikaGO.(T.y). Türkiye'nin En Zengin İçerikli Ve Eğlenceli Çocuk Dergisi.(Erişim: 4.10.2024, Link: https://www.minika.com.tr/minikago-dergi

Naranjo-Bock, C. (2011, Ekim 3). *Effective Use of Color and Graphics in Applications for Children, Part I: Toddlers and Preschoolers.* Designing for Children. UX matters. Erişim: 10 Ağustos 2024. Link: Https://Www.Uxmatters.Com/Mt/Archives/2011/12/Effective-Use-Of-Color-And-Graphics-İn-Applications-For-Children-Part-İi-Kids-7-To-14-Years-Of-Age.Php

Nermin Mutlu, (2009), Popüler Kadın Dergilerinde Kadın Temsili Örnek Olay: Cosmopolitan Dergisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Okay, Ş., & İncikabi, L. (2019). Süreli çocuk yayınlarındaki matematik problemlerinin incelenmesi. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 15(3), 186-203. Erişim: 15.08.2024. Link: https://doi.org/10.17244/eku.536105Okumuş, S. (2016).

Okumuş, S. (T.y.). Kosova ve Makedonya'da Türkçe yayınlanan çocuk dergileri. Salih Okumuş Resmi Web Sitesi. Erişim: 04.08.2024. Link: http://www.salihokumus.com/makaledetay.asp?makıd=16&kosova-ve-makedonyada-turkce-yayinlanan-cocuk-dergileri.html

Sabancı, A. A. (2021). Çocuklar ve gençler için haber yazmak. NewsLabTurkey. Erişim: 04.08.2024. Link: https://www.newslabturkey.org/2021/07/04/cocuklar-ve-gencler-icin-haber-yazmak/

Sarıkaya, M. (2010). Türk Çocuk Dergilerinde Tarih 1918-1931. CTAD. 6 (12). 51-83.

Sarıkaya, M. (2018). Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Yıllarında Yayınlanan Çocuk Dergilerindeki "Akıl Oyunları" Örnekleri. Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(13), 9-28.

Sezgin, G. (2016). Türkiye'de Çocuk Dergileri Ve Gündem Belirleme. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Sobacı, S. (2001). "İmaj Yenileyen Markalarda Görsel Kimlik Sorunu", Hacettepe Üniversitesi, Grafik Ana Sanat Dalı, Ankara.

Spinner, L., Cameron, L., & Calogero, R. (2018). Peer toys play as a gateway to children's gender flexibility: The effect of (counter)stereotypic portrayals of peers in children's magazines. Sex Roles, 79(5-6), 314-328. Erişim: 04.08.2024. Link: https://doi.org/10.1007/s11199-017-0883-3](https://doi.org/10.1007/s11199-017-0883-3

Sternadori, M. (2020). Magazines As Sites of Popular Pedagogy and Edutainment. In M. Sternadori and T. Holmes (Eds.), Handbook of Magazine Studies, 278-292. Hoboken, NJ: Wiley Blackwell.

Sufiani, M., & Haryanto, H. (2019). Developing Thematic Magazine Based on Character Value to Increase Honesty of Third Grade Student. Kne Social Sciences.

Sürmeli, K. (2010). Türkiye'de Eğitim Amaçlı Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Temel Grafik Tasarım Sorunları Ve Sorunlara Çözüm Önerileri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi.) On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Taşdemir, P. Y. (2004), Tasarımda Stereotipi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, S.10.

Temel Sanat Eğitimi Hafta 8.Pdf. (T.y.). Geliş Tarihi 11 Ağustos 2024. Gönderen: Açık Ders Ankara Üniversitesi. Erişim: 04.08.2024. Link: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/125845/mod_resource/content/1/temel%20sanat%20e%C4%9fitimi%20hafta%208.pdf

The School Run. (T.y). How To Get Your Child Interested In The News. (Erişim: 04.08.2024, Link: Https://Www.Theschoolrun.Com/How-Get-Your-Child-İnterested-News).

Tılıç, L. D. (1998). Utanıyorum ama gazeteciyim: Türkiye ve Yunanistan'da gazetecilik. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tılıç, L. D. (2007). Türk basınında İran Nükleer Krizi'nin sunumu: Haberin çerçevelenmesi. Galatasaray Üniversitesi İleti-Ş-İm Dergisi, 6, 70.

Tolkien, T. (2024). Magazines and newspapers for children and teenagers. School Reading List. Erişim: 04.08.2024. Link: https://schoolreadinglist.co.uk/resources/magazines-and-newspapers-for-children-and-teenagers/

Tribble, R. (2016, Nisan 17). Writing Magazine Article for Children, Children Writing Guild (CWG). Erişim: 04.08.2024. Link: https://www.childrenswritersguild.com/writing-magazine-articles-for-children/).

Tunagür, M. (2021). TSE Öncü Çocuk Dergisi Üzerine Bir İnceleme. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.

Tuncay, A.M. (1998) Dergi Tasarımı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Ünal, S., & Benzer, A. İ. (2024). Değerler Açısından Ders Kitaplarının İncelenmesi. Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(41), 1558-1563

Üstündağ, N., & Bakan, U. (2022). Visual Analysis Of Post-Republic Children's Magazine Cover Design. Odü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (Odüsobiad). Https://Doi.Org/10.48146/Odusobiad.1114561

Vinatha V. and R. Shevade. (2023, Mayıs 29). *Magazines as learning tools.* A Collaboration of the Mathematics Community at Azim Premji University. Erişim: 20 Ekim 2024. Link: https://azimpremjiuniversity.edu.in/news/2023/magazines-or-comics-powerful-learning-tools-for-the-children

Vikipedi. (T.y). Bilim Ve Teknik Dergisi,(T.y), Erişim: 20 Ekim 2024. Link: Https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Bilim_Ve_Teknik#:~:Text=Ocak%202009'dan%20itibaren%20dergide,Küçülmüş%2021x27%2C5%20cm%20olmuştur.

Yang, X., Mei, T., Xu, Y.-Q., Rui, Y., & Li, S. (2016). Automatic Generation Of Visual-Textual Presentation Layout. ACM Transactions On Multimedia Computing, Communications, And Applications, 12(2), 1-22. Https://Doi.Org/10.1145/2818709

Yıldız, D. Ve Karaca, Ş. (2020). Çocuk Dergileri Üzerine Bir İnceleme. Dil Eğitimi Ve Araştırmaları Dergisi. 6 (2). 455-477.

Yıldız, H. (2019, Mart, 14). *Değerler zinciri nedir?.* Harun Yıldız, https://www.haldunyildiz.com/deger-zinciri-nedir/.

Yılmaz, E. (2024). Mesleki Rehberlikte Çocuk Dergilerinin Rolü (Yeşilay Mavi Kırlangıç Örneği). Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi (61), 1-19. Https://Doi.Org/10.17498/Kdeniz.1402488

Yılmaz, K., "Çocuk Dergisinde Editöryel Süreçler Teori-Pratik", Çocuk Dergiciliği Atölyesi, 13 Aralık-31 Aralık 2023.

Yılmaz, R., "TRT Çocuk Dergisi Örneği Üzerinde Kamu Çocuk Dergiciliği ", Çocuk Dergiciliği Atölyesi, 13 Aralık-31 Aralık 2023.

Yiğitbaşı, K. G. (2014). Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 5. 37-56

Türkiye'de kadın derlemecilik üzerine...

HAVVA KARAKAŞ

ve BALKAN TÜRKÜLERİ

SERENAT İSTANBULLU

EĞİTİM
yayınevi

Türkiye'de kadın derlemecilik üzerine…
HAVVA KARAKAŞ VE BALKAN TÜRKÜLERİ
Serenat İstanbullu
Editör: Prof. Dr. Ferit Bulut

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Resmi: Havva Karakaş Kişisel Fotoğraf Arşivi
Serenat İstanbullu Kişisel Fotoğraf Arşivi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-42-5
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

Türkiye'de kadın derlemecilik üzerine…
HAVVA KARAKAŞ VE BALKAN TÜRKÜLERİ
Serenat İstanbullu
XII+154 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-42-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arat, S. (2001). Türk Halk Müziğinde Derleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul s. 29

Bartok, B. (2017). Küçük Asya'dan Türk Halk Musikisi. Pan Yayıncılık. s.57

Başarslan, Z. (1992). Türk Halk Müziği ve Oyunlarında Eğitim ve Öğretim Yöntemleri. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. s.49

Çobanoğlu, Ö. (2010). "Türkü" Olgusu Bağlamında 'Türkü' ve 'Şarkı' Terimlerinin Etimolojisini Yeniden Tanımlama Denemesi. Türk Yurdu. ss. 46-49. s. 2

Demirçe Altıntaş, P. (2022). Cumhuriyet Dönemi Modernleşme Sürecinde Türk Müziği Politikaları. İdil. Sayı: 98 ss. 1507–1515. s.1512

Gökalp, Z. (2010). Türkçülüğün esasları. Ankara: Alter Yay. s.137-138

Kaya, C. V. (2019). Türk Halk Müziği Derleme Çalışmaları Tarihçesi. Bir Dünya Müzik TRT Aylık Müzik Dergisi sayı: 45

Kaya, C. V. (2019). Türk Halk Müziği Derleme Çalışmaları Tarihçesi. Bir Dünya Müzik TRT Aylık Müzik Dergisi. Sayı. 45

Kolukırık, K. (2014). Osmanlı Devleti'nde İlk Resmî Konservatuvar Olan Dârülelhanda Derleme ve Yayım Faaliyetleri. Türkiyat Araştırmaları Dergisi. Sayı: 35 ss. 479 - 798 s. 487

Ortaylı, İ. (2001). Türkiye Balkan İlişkileri ve Balkanların Geleceği. Avrupa'ya İlk Adım Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, İstanbul: Kubbealtı Neşriyat. Sy: 189.

Özdek, A. (2010). Uluslararası Bir Bilim Kategorisi Olarak 'Kadın'. Edebiyat, Dil, Kültür ve Sanat Çalışmalarında Kadın Sempozyumu. Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye. ss. 219- 228. s.219

Şenel S. (2021). Süleyman Şenel Aydınlık'a konuştu: 'Kadınlar en duru taşıyıcılar. Aydınlık haber sitesi özel röportaj https://www.aydinlik.com.tr/haber/suleyman-senel-aydinlika-konustu-kadinlar-en-duru-tasiyicilar-235179 Yayınlanma: 28 Şubat 2021

Şenel, S. (1999). Cumhuriyet Dönemi'nde Türk Halk Müziği Araştırmaları. Folklor/Edebiyat. Sayı: 17, ss: 99-128. s.108

Yönetken, H.B. (2006), Derleme Notları- 1. Kitap. Sun Yayınevi Yayınları. 11, Ajans Türk Basın ve Basım Sanayi, A.Ş, Ankara. *s.28*

www.youtube.com/c/HavvaKarakaş1 (Havva Karakaş Resmi Youtube Kanalı)

Nota Kaynakları:

Hasan-Havva Karakaş kişisel nota arşivi

Serenat İstanbullu kişisel nota arşivi

TRT Müzik Dairesi Yayınları THM repertuvarı

Fotoğraf Kaynakları:

Havva- Hasan Karakaş kişisel fotoğraf arşivi

Serenat İstanbullu kişisel fotoğraf arşivi

TÜRK TIP TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ:

METİNLER, TERİMLER VE TEDAVİLER

Editör

DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF GİZEM KARAOĞLU KİRENLİ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK TIP TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ: METİNLER, TERİMLER VE TEDAVİLER
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Gizem Karaoğlu Kirenli

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-27-2
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK TIP TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ: METİNLER, TERİMLER VE TEDAVİLER
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Elif Gizem Karaoğlu Kirenli
VI+188 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-27-2

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Acıpayamlı, O. (1989). Türkiye Folklorunda Halk Hekimliğinin Morfolojik ve Fonksiyonel Yönden İncelenmesi. *Halk Hekimliği Sempozyumu Bildirileri* içinde (s. 1-5). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Ağca, F. (2016). *Uygur harfli Oğuz Kağan destanı*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Akçiçek, E. (1992). Anadolu Halk Hekimliğinde "Köpek" ile İlgili Olarak Tatbik Edilmiş Ampirik Uygulama ve Tedavi Usulleri. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri* içinde (C IV, s. 19-24). Ofset Repromat.

Aktaş, E. (2016). *Hakas destan geleneği ve kahramanları*. Kömen Yayınları.

Altun, Z. (2019). Türk kültüründe "kurt kavramı" üzerine bir inceleme. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *22*(Bahar), 91-108. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/50244/648285

[Arat], G. R. R. (1930). *Zur heilkunde der Uiguren*. SPAW XXIV. Akademie der Wissenschaften.

[Arat], G. R. R. (1932). *Zur heilkunde der Uiguren II*. SPAW XXII. Akademie der Wissenschaften.

Arık, D. (2021). Anadolu ve Çuvaş Türklerinde kurtla ilgili inanış ve uygulamalar. *İdil-Ural Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 111-133. https://doi.org/10.47089/iuad.993097

Artun, E. (2014). *Ansiklopedik halkbilim/halk edebiyatı sözlüğü terimler-motifler-kavramlar*. Karahan Kitabevi.

Aslan, N. (2010). Kurt motifinin Türk menşe efsanelerdeki anlamı üzerine. *Millî Folklor*, *11*(87), 72-77. https://www.acarindex.com/pdfs/110341

Bali, A. (2017). Gaziantep yöresi doğum geleneklerinde anne ve çocuk sağaltımı. *Turkish Studies*, *12*(5), 85-110. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11349

Bayram, B. (2006). Oğuz epik anlatmaları ve Çuvaş alp hikâyelerinde kutsal kurt ve tepegöz. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *6*(1), 19-27. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egetdid/issue/34421/380198

Baysal Yurdakul, N. (2021). Türk halk hekimliğinde hayvan sembolizmi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *23*(1), 187-200. https://doi.org/10.32449/egetdid.1280860

Baysal, N., ve Eren, A. (2022). Türk halk inanışında ve hekimliğinde akrep. Arıkan, H. ve Akçiçek, E. (ed.), *Akrepler "Yaşayan Fosiller"* içinde (s. 97-109). Ege Üniversitesi Yayınları.

Beydili, C. (2022). *Türk mitolojisi ansiklopedik sözlük*. Yurt Kitap Yayın.

Boratav, P. N. (1994). *100 soruda Türk folkloru*. Gerçek Yayınları.

Buğday, S. (2022). *Tıp El Kitabı (handbook of medicine) filolojik inceleme-metin-dizin-tıpkıbasım* (Tez No. 772793) [Doktora tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Büyükokutan Töret, A. ve Özdemir, T. (2022). Eskişehir'de bir sağaltma ocağı: albastı. *Motif Akademi Dergisi*, *15*(39), 677-690. https://doi.org/10.12981/mahder.1156621

Caferoğlu, A. (1968). *Eski Uygur Türkçesi sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Cerrah Celayir, A. vd. (2011). Türkçe yazılmış en eski ilk tıp metni üzerine bir derleme. *Turkiye Klinikleri J Med Ethics*, *19*(3), 155-163. https://www.turkiyeklinikleri.com/article/tr-turkce-yazilmis-en-eski-ilk-tip-metni-uzerine-bir-derleme-61506.html

Çınar, A. K. (2019). Bozkır kültür çevresinde kurt ve adlandırması. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, *1*(6), 1-11. 10.18299/cahij.82

Çoruhlu, Y. (2022). *Türk mitolojisinin ana hatları*. Ötüken Neşriyat.

Çoruhlu, Y. (2024). *Türk sanatında hayvan sembolizmi 1-2* (2. bs.). Ötüken Neşriyat.

Demir, M. (2016). Şamanizm'de hastalık kavramı ve tedavi yaklaşımları. *Lokman Hekim Dergisi*, *6*(1), 19-24. https://dergipark.org.tr/tr/pub/mutftd/issue/43175/523711

Demirsoy, A. (1996). *Türkiye omurgalıları memeliler* (2. bs.). Çevre Bakanlığı Çevre Koruma Genel Müdürlüğü Proje No: 90-K-1000-90.

Denisov, P. V. (1969). *Etnokul'turnıe paralleli dunayskih bolgar ı çuvaşey.* Çeboksarı, Çuvaşskoe Knijnoe İzdatel'stvo.

Eliade, M. (2014). *Şamanizm* (İ. Birkan, çev.). İmge Kitabevi.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2018). *Dîvânu lugâti't-Türk* (3. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gabain, A.V. (1995). *Eski Türkçenin grameri* (2. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gökdağ, B. A. ve Üçüncü, K. (2015). *Başlangıcından günümüze Türk destanları*. Akçağ Yayınları.

Hällzon, P. (2022). *Languages of healing theories, practise and terminology within Eastern Türki medicine in the late 19th and early 20th centuries*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Acta Universitatis Upsaliensis.

Hällzon, P., Károly, L. and Svanberg, I. (2022). Dog for a cure and some dough for a tooth. The historical role of the domestic dog and other canids in various healing practices in eastern Turkestan. Mirsultan, A., Schluessel, E. and Sulaiman, E. (eds.), *Community still matters Uyghur culture and society in Central Asian context* in (pp. 248-266). Nias Press.

İnan, A. (1998). *Makaleler ve incelemeler* (3. bs., C I). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Kalafat, Y. (2006). Türk halklarında kurt ağzı bağlama. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *20*(1), 273-280. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23753/253078

Kalafat, Y. (2010). *Doğu Anadolu'da eski Türk inançlarının izleri*. Berikan Yayınevi.

Kalafat, Y. (2012). *Türk mitolojisinde kurt*. Berikan Yayınevi.

Karakurt, D. (2011). *Türk söylence sözlüğü*. E-kitap.

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni*. Paradigma Akademi Yayınları.

Kiyat, A. (2022). Kırgız Türklerinin halk hekimliğinde sağaltımda kullanılan malzemeler. *Türkoloji Dergisi*, *2*(110), 49-83. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ayt/issue/70522/1109455

Kolot, B. (2022). *Türk boylarının destanlarında kurt*. Arı Sanat Yayınevi.

Komisyon. (1992). *Karşılaştırmalı Türk lehçeleri sözlüğü I-II*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Korkmaz, E. (2003). *Eski Türk inançları ve Şamanizm terimleri sözlüğü*. Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Musayev, S. ve Akmataliyev, A. (2007). *Kırgız destanları-6*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Orozobaev, M. (2012). Kırgız halk inancı ve halk hekimliği uygulamalarında yılan. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergisi*, *1*(15), 1-17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kdeniz/issue/16860/175505

Ögel, B. (1991). *Türk kültür tarihine giriş VII* (3. bs.). Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ögel, B. (1998). *Türk mitolojisi* (C I). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Özaydın, Z. (2011). *Türk tıp tarihi bibliyografyası (tıp, eczacılık, diş hekimliği, veteriner hekimliği, hemşirelik, ebelik) (19.-21. yy)*. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Özdemir, F. (2022). *Doğadan söze modern Türk şiirinde hayvan imgesi*. Kabalcı Yayıncılık.

Paçacıoğlu, B. (2016). *VIII.-XVI. yüzyıllar arasında Türkçenin sözcük dağarcığı*. Kesit Yayınları.

Temel Alemdar, E. (2023). *Geç dönem doğu Türkçesinde geleneksel tıp kitabı*. Doğu Kütüphanesi Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2023). *Türkçe sözlük* (12. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uğureli, A. (2018). Halk hekimliğinde köstebek kullanımı ve köstebek ocaklarının mitolojik yansımaları. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(16), 167-173. https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbider/issue/42615/513719

Uysal, İ. N. (2020). *XX. yüzyıl başlarında Çağatay Türkçesiyle yazılmış bir tıp metni Tabîbçılık*. Kesit Yayınları.

Uysal, İ. N. ve Demir, E. (2020). Tarihî tıp metinleri bibliyografyası: lisansüstü tezler-kitaplar. Arslan, M. (ed.), *Tarihsel ve çağdaş Türk lehçelerinde tıp: metinler, tarih, uygulamalar, kavramlar, terimler* içinde (s. 357-374). Detay Yayıncılık.

Uysal, İ. N. (2023). Türkoloji'nin Keşfedilmeyi Bekleyen Hazinesi: Çağatayca Tıp Metinler. *İpek Yolu ve Ötesi Kongre Serisi Bir Yol Bir Kuşak Göç, Turizm ve Ekonomi Politik SIRCON 2023 Bildiriler Kitabı* içinde (s. 2715-2735). Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

URL-1: "Kurtlar". 20 Ağustos 2024 tarihinde https://evrimagaci.org./kurtlar-bazi-turlerinin-soyu-tukenme-esigine-geldi-9209 adresinden edinilmiştir.

URL-2: "Prov. 351". 20 Ağustos 2024 tarihinde http://uyghur.ittc.ku.edu/manuscripts/Jarring_Prov_351.facsimile.xhtml adresinden edinilmiştir.

Kaynaklar

Aka, İ. (1989). Hândmîr. *İslâm Ansiklopedisi* içinde (C 15, s. 550-552). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. https://islamansiklopedisi.org.tr/handmir

Arat, R. R. (2000). *Baburnâme Babur'un hâtıratı.* Kültür Bakanlığı Yayınları.

Bayat, A. H. (2016). *Tıp tarihi.* Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği.

Deliser, B. (2023). Sağlığın korunması ve hastalıkların tedavisi konusunda geleneksel İslam tıbbına dair: Süyûtî'nin er-rahme fi't-tıb ve'l-hikme adlı eseri. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*, *7*(1), 1-19. https://doi.org/10.52115/apjir.1240266

Erdem Uçar, F. M. (2021). Ahlat-ı erbaa teorisi çerçevesinde Özbek kültüründe şifalı bitkiler: 1001 tıbbiy hikmet örneği. Arslan, M. (ed.), *Geçmişten günümüze Türk tıbbı (tarih, metinler, uygulamalar, terim ve terimlerin Türkçeleştirilmesi)* içinde (s. 56-87). Sonçağ Yayınevi.

Hasanî, M. (1992). *Bâburning xâs tabibi Yûsufiy tabâbeti.* Özbekistan Respublikası Fenler Akademiyasının Fen Neşriyatı.

İbrahim, T. (1993). *Ebu Ali İbn Sînâ, tıb kanunları 1.* Abdulla Kadiriy Namıdagi Halk Merasi Neşriyatı.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY 04345 *Şerh-i Rubâiyyât-ı Yûsufî fi't-Tıb*, 3b.

Kerimov, U. İ., ve Kerimova, S. U. (1991). *Ebu Ali İbn Sînâ, tıbbiy ögitler*. Taşkent Mehnet Neşriyatı.

Keskinbora, H. K., Horozoğlu, F., Gönen, T., Sever, Ö. ve Yaşar, M. (2011). Mümin bin Mukbil'e göre baş ağrıları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *1*(3), 31-34.

Koraş, H., Açık, F. ve Öztürk, Z. (2023). *Özbek Türkçesi Türkiye Türkçesi sözlük.* Nobel Yayınları.

Önler, Z. (1981). *Celalüddin Hızır (Hacı Paşa) Müntahab-ı Şifa, inceleme-metin-dizinler* (Tez No. 371080) [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Özcan, A. (1989). Mevlânâ Yûsufî. *İslâm Ansiklopedisi* içinde (C 29, s. 454). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. https://islamansiklopedisi.org.tr/mevlana-yusufi

Sakin, O. vd. (2017). *15. yüzyıl Türkçe tıp kitabı Yâdigâr-ı İbn-i Şerîf.* Zeytinburnu Belediyesi Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

"Güncel Türkçe Sözlük" (GTS). 24 Mart 2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden edinilmiştir.

"Kubbealtı Lugatı" (KS). 27 Mart 2024 tarihinde https://lugatim.com/ adresinden edinilmiştir.

"Osmanlıca Sözlük". 25 Temmuz 2024 tarihinde https://pauctle.com/osmtr/index.php adresinden edinilmiştir.

"Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü" 8 Ekim 2024 tarihinde https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/talati-huseyin-efendi adresinden edinilmiştir.

URL-1: "Hekimliğe Dair". 27 Mart 2024 tarihinde https://yazyaz.wordpress.com/category/iskender-pala/ adresinden edinilmiştir.

References

Ahlbert, G. and Raquette, G. (1921). *Studieplan för muhammedanmissionärer i Ostturkestan. Antagen av Ost-turkestankonferensen 1916* [Study Plan for Islam Missionaries in Eastern Turkestan. Adopted by the Eastern Turkestan Conference in 1916]. Svenska Missionstryckeriet.

Boeschoten, H. E. and O'Kane, J. (eds.). (2015). *Al-Rabghūzī, the stories of the Prophets* (Vols. 1-2) (2nd ed.). Brill. https://doi.org/10.1163/9789004294837

Bos, G. (1993). The miswāk, an aspect of dental care in Islam. *Medical History*, 37, 68-79. https://doi.org/10.1017/s0025727300057690

Clauson, G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish*. Clarendon.

Dankoff, R. (ed.). (1982-1985). *Maḥmūd al-Kāšγarī: Compendium of the Turkic dialects* (*Dīwān Luγāt at-Turk*) (in collaboration with James Kelly). Harvard University.

DeWeese, D. (2013). Muslim medical culture in modern Central Asia: A brief note on manuscript sources from the sixteenth to twentieth centuries. *Central Asian Survey*, *32*(1), 3-18. https://doi.org/10.1080/02634937.2013.768049

Gustafsson, D. (1917). Vidskepelse och Vantro [Superstition and Misbelief]. In J. E. Lundahl (ed.), *På obanade stigar-Tjugofem år i Ost-Turkestan: Svenska missionsförbundets mission i Ost-Turkestan* [On Untrodden Paths-Twenty-five Years in Eastern Turkestan: The MCCS's Mission in Eastern Turkestan] (pp. 224-230). Svenska Missionsförbundets Förlag.

Hauenschild, I. (1989). *Türksprachige volksnamen für kräuter und stauden mit den Deutschen, Englischen und Russischen bezeichnunge* Harrassowitz.

Hauenschild, I. (1996). *Türksprachige volksnamen für kräuter und stauden mit den Deutschen, Englischen und Russischen bezeichnunge* Harrassowitz.

Hällzon, P. (2022). *Languages of healing: Theories, practice and terminology within Eastern Turki medicine in the late 19th and early 20th centuries* [Doctoral dissertation, Uppsala University]. DiVA. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-460301

Hällzon, P., Ötkür, Z., Ståhlberg, S. and Svanberg, I. (2024). Making the most of scarce biological resources in the desert: Loptuq material culture in Eastern Turkestan around 1900. *Journal of ethnobiology and ethnomedicine*, *20*(25), 1-19. https://doi.org/10.1186/s13002-024-00660-5

Hällzon, P., Ståhlberg, S. and Svanberg, I. (2019). Glimpses of Loptuq folk botany: Phytonyms and plant knowledge in Sven Hedin's herbarium notes from the lower Tarim River area as a source for ethnobiological research. *Studia Orientalia Electronica*, 70, 96-119. https://doi.org/10.23993/store.76475

Högberg, L. E. (1907). *Kaschgarsk medicin* [*Kashgarian Medicine*] (Unpublished manuscript). Museum of Ethnography in Stockholm, Sweden.

Jarring, G. (1933). *Studien zu einer osttürkischen Lautlehre*. Borelius; Harrassowitz.

Jarring, G. (1936). *The contest of the fruits: an Eastern Turki allegory*. Gleerup.

Jarring, G. (1964). *An Eastern Turki-English dialect dictionary*. CWK Gleerup.

Jarring, G. (1979). *Matters of ethnological interest in Swedish missionary reports from southern Sinkiang*. Liber Läromedel; Gleerup.

Jarring, G. (1986). *Return to Kashgar: Central Asian memoirs in the present*. Duke.

Kahl, O. (2007). *The dispensatory of Ibn at-Tilmīḏ. Arabic text, English translation, study and glossaries*. Brill. https://doi.org/10.1163/ej.9789004156203.i-349

Kahl, O. (2009). *Sābūr ibn Sahl's dispensatory in the recension of the ʿAḍudī hospital*. Brill. https://doi.org/10.1163/ej.9789004171244.i-270

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni* (*giriş-inceleme-metin-dizin-tıpkıbasım*) (Vols. 1-2). Paradigma Akademi.

Károly, L. (2015). *A Turkic medical treatise from Islamic Central Asia: A critical edition of a seventeenth-century Chagatay work by Subḥān Qulï Khan* (edited, translated and annotated by László Károly). Brill. https://doi.org/10.1163/9789004284982

Kaya, Ö. (2006). Doğu Türk Yazı Dili ve Edebiyatı Araştırmaları VI: Doğu Türk yazı dili alanına ait bir tıp metni. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 111-129.

Ma″rufov, Z. M. (1981). *Ŭzbek tiliniŋ izohli lughati* (Vols. 1-2). Rus tili.

Panaino, A., Abdollahy, R. and Balland, D. (1990). Calendars. In E. Yarshater (ed.), *Encyclopædia Iranica* (Vol. 4/6-7, pp. 658-677). Routledge; Kagan Paul.

Pormann, P. E. and Savage-Smith, E. (2007). *Medieval Islamic medicine*. Edinburgh University Press.

Raquette, G. (1909). *A contribution to the existing knowledge of the Eastern-Turkestan dialect as it is spoken and written at the present time in the districts of Yarkand and Kashgar*. Société Finno-Ougrienne.

Raquette, G. (1912-1914). *Eastern Turki grammar: Practical and theoretical with vocabulary* (Vols. 1-3). Reichsdruckerei.

Raquette, G. (1930). *Täji bilä Zohra: Eine osttürkische Variante der Sage von Tahir und Zohra*. Gleerup; Harrassowitz.

Schluessel, E. (ed.) (2018). *An Introduction to Chaghatay: A graded textbook for reading Central Asian sources*. Maize Books, Michigan Publishing.

Shaw, R. B. (1880). *A sketch of the Turki language as spoken in Eastern Turkistan (Kàshghar and Yarkand.) (Vol. 2): Vocabulary, Turki-English*. Baptist Mission Press.

Steingass, F. J. (1892). *A comprehensive Persian-English dictionary* (Including the Arabic words and phrases to be met with in Persian literature. Being Johnson and Richardson's Persian, Arabic, and English dictionary revised, enlarged, and entirely reconstructed). Crosby Lockwood.

Ullmann, M. (1970). *Die Medizin im Islam*. Brill.

Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen: Altuigurisch-Deutsch-Türkisch*. Universitätsverlag Göttingen.

Kaynaklar

Alektorov, A. E. (1886). Kirgizy. *OL*, 13-20, 22-25.

Al-Horasani, Sultan ‘Ali. (n.d.). *Dastur al-İlac*. Manuscript. Antique salon “Ampir” private fund, 7.10 (152), ff. 1a-88b.

Alimbai, N., et al. (2017). *Kazak etnografiyalyk kategoriler, ugymdar men ataularynyn dasturly juyesy: İllustratsiyalangan ansiklopediya* (C 2, s.149). Alem Damu İntegratsiya.

Auesbayeva, P., et al. (Eds.). (2020). *Hoca Ahmet Yesevi hikmetleri*. Auezov Edebiyat ve Öner Enstitüsü Yayınları.

Bayat, A. (2016). *Tıp tarihi*. Üçer Matbaacılık.

Gürgan, M. (2010). Orta Asya’daki eski Türk tıbbının, başlangıçtan 14. yüzyıla kadarki döneme ait bilinen Türkçe tıp metinlerinde, tıp tarihi açısından değerlendirilmesi (Tez No. 261016) [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Los’ev, I. (1875). Mediczina v Kirgizskoj stepi. [Medicine in the Kyrgyz steppe]. *Moskovskaya gazeta*, 28, 864.

Mirskij, M. B. (2005). *Mediczina Rossii X–XX vekov: ocherki istorii*. ROSSPE’N.

Shadkam, Z., et al. (2021). Orta Gasyrlyk Turky şipagerlyk dastury jane jazba jadıgerlery. *Kaznu Habarşysy: Tarih Seriyası*, *3*(102), 178-187. https://bulletin-history.kaznu.kz/index.php/

Shadkam, Z., et al. (2022). *Dastur al-İlac traktatyndagy halk emşylygy-meditsinalyk antropologyalyk közkarasymen*. *Avraziya Gumanitarlyk İnstitüty Habarşysy*, *3*, 91-100. https://doi.org/10.55808/1999-4214.2022-3.09

Shadkam, Z., et al. (2023). Orta Asya halk hekimliğinde dua, vird ve zikir. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, *106*, 43-63. https://doi.org/10.34189/hbv.106.003

Ualikhanov, Sh. (1985). Kazaktardagy shamandyktyn kaldygy. [Remnants of shamanism in the Kazakhs]. *Tandamaly*. Almaty.

Vasilev, A.V. (1902). Narodnye sposoby vrachevaniya u kirgiz Turgajskoj oblasti. [Folk methods of healing at the Kirghiz of the Turgai region]. *Turgajskaya gazeta*, 22-47.

Vorob’ev, A. A. and Petrova, I. A. (2005). *Khirurgiya v izobrazitel’nom iskusstve*. Izdatel’stvo VolGMU.

Yagmin, A. (1845). *Kirgiz-kajsatskie stepi i ikh zhiteli. [Kirghiz-Kaysat steppes and their inhabitants]*. Sankt Peterburg.

Kaynaklar

Adams, D. Q. (2013). *A dictionary of Tocharian B. Revised and greatly enlarged. Vol. 1-2*. Rodopi.

Arat, R. R. (1940-42). Uygurlarda ıstılahlara dair. *Türkiyat Mecmuası*, *7-8*, 56-81.

Carling, G. and Pinault, G.-J. (2023). *Dictionary and thesaurus of Tocharian A.* Harrassowitz.

Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish.* Oxford at the Clarendon Press.

Davids, T. W. R. and W. Stede (1921-1925). *The Pali text society's Pali-English dictionary.* Pali Text Society.

Edgerton, F. (1953). *Buddhist hybrid Sanskrit grammar and dictionary. Vol. II: Dictionary.* Yale University Press.

Hirakawa, A. 平川彰 (1997). *Bukkyō kan-bon dai jiten* 佛教漢梵大辭典 [*Buddhist Chinese-Sanskrit dictionary*]. Reiyūkai.

Japanese-English Buddhist Dictionary. (1979). Daitō Shuppansha.

Karaman, A. (2022). *Eski Türkçede ikilemeler*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Monier-Williams, M. (1899). *A Sanskrit-English dictionary.* Oxford University Press.

Nadalyayev, V. M., Nasilov, D. M., Tenişev, E. R. and Şçerbak, A. M. (1969). *Drevnetyurkskiy slovar'*. Izdat Nauka, Leningradskoe Otd.

Ölmez, M. (2017). Eski Uygurca ikilemeler üzerine. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, *65*(2), 243-311. https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/36565/415085

Poucha, P. (1955). *Institutiones linguae Tocharicae. Pars I: Thesaurus linguae Tocharicae dialecti A.* Státní Pedagogické Nakladatelství.

Röhrborn, K. (1977-1998). *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Lieferung 1-6: a-ärŋäk.* Steiner.

Röhrborn, K. (2010). *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien, Neubearbeitung. I. Verben. Vol. 1: ab- - äzüglä-.* Steiner.

Röhrborn, K. (2017). *Uigurisches Wörterbuch. Sprachmaterial der vorislamischen türkischen Texte aus Zentralasien. Neubearbeitung. II. Nomina-Pronomina-Partikel. Band 2: aš-äžük*. Steiner.

Şen, S. (2002). *Eski Uygur Türkçesinde ikilemeler*. (Tez No. 122582) [Yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Tokyürek, H. (2019). *Eski Uygur Türkçesinde Budizm ve Manihaizm terimleri.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Wilkens, J. (2016). *Buddhistische Erzählungen aus dem alten Zentralasien. Edition der altuigurischen Daśakarmapathāvadānamālā. Teil 1. [Vorwort, Einleitung, Siglen der Handschrift und Konkordanzen, Edition]. Teil 2. [Edition, Faksimiles] Teil 3. [Glossar, Transliterationen, Abkürzungen, Literaturverzeichnis]*. Brepols.

Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen: Altuigurisch – Deutsch – Türkisch / Eski Uygurcanın el sözlüğü: Eski Uygurca – Almanca – Türkçe*. Universitätsverlag Göttingen.

Elektronik Kaynaklar

"Digital Dictionary of Buddhism" (DDB). 31 Ağustos 2024 tarihinde ww.buddhism-dict.net adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

"Turfanforschung: Digitales Turfan-Archiv. (t.y.). Mainz 414 [T I D d] (ön sayfa)". 31 Ağustos 2024 tarihinde BerlinBrandenburgische Akademie der Wissenschaften: https://turfan.bbaw.de/dta/mainz/images/mainz0414_seite1.jpg adresinden edinilmiştir.

Kaynaklar

Adıvar, A. (1982). *Osmanlı Türklerinde ilim*. Remzi Kitabevi.

Ayverdi, İ. (2005). *Kubbealtı lugatı misalli büyük Türkçe sözlük*. Kubbealtı.

Çağbayır, Y. (2007). *Ötüken Türkçe sözlük*. Ötüken Neşriyat.

Devellioğlu, F. (2001). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lügat.* Aydın Kitabevi.

İhsanoğlu, E. (2010). *Osmanlılar ve bilim*. Etkileşim Yayınları.

Kâhya, E. (2013). *Türk bilim insanları*. Nobel Yayınları.

Kâhya, E. ve Erdemir, A.D. (2000). *Bilimin ışığında Osmanlıdan Cumhuriyete tıp ve sağlık kurumları*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Mossensohn, M. S. (2013). *Osmanlı tıbbı tedavi ve tıbbi kurumlar 1500-1700* (B. Üçpınar, çev.). Kitap Yayınevi.

Redhouse, S. J.W. (2011). *Turkish and English lexion.* Çağrı Yayınları.

Şehsuvaroğlu, B. N., Demirhan, A. E. ve Güreşsever, G. C. (1984). *Türk tıp tarihi*. Taş Kitapçılık-Yayıncılık.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Unat, E. K., İhsanoğlu, E. ve Vural, S. (2004). *Osmanlıca tıp terimleri sözlüğü.* Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Uzel, İ. (1992). *Şerefeddin Sabuncuoğlu Cerrāhiyetü'l-Hāniyye* (C 1). Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Uzel, İ. (2014). *Hayatı, kişiliği ve cerrahi aletleri ile Şerefeddin Sabuncuoğlu*. Amasya Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü.

Uzel, İ. *Mücerrebnāme*. İlter Uzel Kitaplığı.

Uzel, İ. ve Süveren, K. (1999*). Şerefeddin Sabuncuoğlu Mücerreb-nāme (İlk Türkçe deneysel tıp eseri)*. Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Kaynaklar

Acar, H. V. ve Say Şahin, D. (2017). Osmanlı Dönemi Tıp Yazmalarında ve Kutadgu Bilig'de Mithridates Macunu. *X. Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Günleri, Bildiri Özetleri Kitabı* içinde (s. 12-13). Çukurova Üniversitesi.

Battal, A. (1934). *İbnü-Mühenna Lûgati (İstanbul nüshasının Türkçe bölüğünün endeksidir)*. Devlet Matbaası.

Baydan, B. (1992). *Tıb-nâme-i Türkî* (Tez No. 176165) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Bilhan, S. (1989). Tıp okulu niteliğinde 10 yüzyıllık Türk hastanesi: Vakıf belgesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 15*(2), 125-130. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000907

Gülsevin, G. (2006). Kutadgu Bilig Türkçesinden Anadolu ağızlarına. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(20), 109-121. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/219328

Gültekin, E. (2018). Türk kültüründe Lokman Hekim. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 88*(Aralık), 123-134. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2580477

Gürgüz, A. (2005). *İbn-i Kutluk Molla Toh Niyaz Ahond-Nıng tıbb kitabı (giriş-metin-tercüme-sözlük-dizin)* (Tez No. 215010) [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

İnan, A. (1976). *Eski Türk Dini Tarihi.* Milli Eğitim Basımevi.

İncetahtacı, N. (2011). *Kutadgu Bilig'deki alıntı sözlerin incelemesi* (Tez No. 280436) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Jouanna, J. (2012). *Greek Medicine from Hippocrates to Galen* (van der Eijk P, ed.). Brill.

Ocak, A. Y. (1988). Âb-ı hayat. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* içinde (C 1, s. 1-3). Türkiye Diyanet Vakfı.

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni.* Paradigma Akademi Yayınları.

Karoly, L. (2015). *A Turkic medical treatise from Islamic Central Asia: A critical edition of a seventeenth-century Chagatay work by Subhan Quli Khan.* Brill.

Kutluay Merdol, T. (2023). Yaşlılıkta beslenme ve diyetin önemi [Editörden]. *Beslenme ve Diyetetik Dergisi, 51*(1), 1. https://doi.org/10.33076/2023.BDD.1746

Nutton, V. (1993). Humoralism. Bynum, W. F. ve Porter, R. (ed)., *Companion encyclopedia of the history of medicine I* içinde (s. 286-287). Taylor & Francis.

Sertkaya, O. F. (2010). Sanskrit kökenli çurni kelimesinin anlamı "barut" mu, yoksa "toz" mu? *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, 99*(706), 349-354.

Sertkaya, O. F. (2021). Matrıdus, Masrîditûs, Mesrûzîtûs macunu üzerine. *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi, 120*(834), 10-14. https://www.tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2021/06/Osman-Fikri-Sertkaya-_-MATRIDUS-MASR%C3%8ED%C4%B0T%C3%9BS-MESR%C3%9BZ%C3%8ET%C3%9BS-MACUNU-%C3%9CZER%C4%B0NE-_-5.pdf

Şen, S. (2007). *Orhon, Uygur ve Karahanlı metinlerindeki meslekler bağlamında eski Türk kültürü* (Tez No. 207307) [Doktora tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Tonner, P. H., Kampen, J. and Scholz, J. (2003). Pathophysiological changes in the elderly. *Best Practice and Research in Clinical Anaesthesiology*, *17*(2), 163-177. https://doi.org/10.1016/S1521-6896(03)00010-7

Yaylagül Üstünel, Ö. (2020). Kutadgu Bilig'de sağlığı koruma bilgisi ve sağlıkla ilgili bazı eş anlamlı sözcükler. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi, 17*(2), 312-330. http://mtad.humanity.ankara.edu.tr/sayilar/XVII-2/pdf/16_998_MTAD_XVII-2_O_Yaylagul.pdf

oluşan terimlerin tek kelimeden ya da iki, üç ve dört kelimeden oluştuğu görülmektedir. Tek kelimeden oluşan terimlerin en çok Fransızca kökenli, iki kelimeden oluşan terimlerin en çok Türkçe ve Arapça kökenli, üç kelimeden oluşan terimlerin en çok Türkçe kökenli olduğu ve dört kelimeden oluşan terimlerin de en çok Türkçe ve Farsça kökenli olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda Rumca ve Ermenice dillerinin tek başına terim oluşturmadığı da belirlenmiştir.

Kaynaklar

Doğan, L. (2018). Trakya ağızlarında tıp terimleri ve hastalık adları. Asutay, H. ve Ergin, D.Y. (ed.). *Balkan Eğitim Araştırmaları* içinde (s. 231-244). Trakya Üniversitesi Yayın.

Erten, A. (2003). *Tıp terminolojisi ve tıp metinleri çevirisi.* Seçkin Yayınları.

İmer K., Kocaman A. ve Özsoy S.A. (2011). *Dilbilim sözlüğü*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Şahin H. (2006). Terimlerin genel dile yansımasına dair bazı gözlemler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*(1), 123-129. https://dergipark.org.tr/tr/pub/erusosbilder/issue/23753/253082

Şaş, A. K. (2020). Türkçede terim oluşturma yolları ve bilişim terimlerinin oluşum süreçleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (21), 242-256. https://doi.org/10.29000/rumelide.843314

Türkmen, S. (2006). *Eski Anadolu Türkçesinde tıp terimleri* (Tez No. 190662) [Doktora tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Zülfikar, H. (1991). *Terim sorunları ve terim yapma yolları.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

"Güncel Türkçe Sözlük". 24 Mayıs 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden edinilmiştir.

"Kubbealtı Lugatı". 24 Mayıs 2023 tarihinde https://lugatim.com/s/terim adresinden edinilmiştir.

Kısaltmalar

Alm.	: Almanca
Ar.	: Arapça
Erm.	: Ermenice
Far.	: Farsça
Fr.	: Fransızca
İng.	: İngilizce
İt.	: İtalyanca
Lat.	: Latince
Moğ.	: Moğolca
Rum.	: Rumca
TDK	: Türk Dil Kurumu
Tr.	: Türkçe
Vb.	: Ve benzeri
Yans.	: Yansımalı sözcük
Yun.	: Yunanca
?	: Kökeni belli olmayan

Kaynaklar

Çetin, H. A. (2020). *Eski anadolu Türkçesi eczacılık ve tıp terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hacı Paşa (Celalüddin Hızır) (2009). *Müntahab-ı şifâ giriş-metin-sözlük* (Z. Önler, haz.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb birinci kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb ikinci kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb üçüncü kitap-I* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb üçüncü kitap-II* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb dördüncü kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İbn-i Sinâ (2020). *El-kanun fi't-tıbb beşinci kitap* (E. Kâhya, çev.). Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Muhammed bin Mahmûd-ı Şirvânî (2004). *Mürşid (göz hastalıkları) inceleme-metin dizin-sözlük* (A. H. Bayat ve N. Okumuş, haz.). Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Önler, Z. (2019). *Tarihsel tıp metinleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Türk Dil Kurumu (2023). *Türkçe sözlük* (12. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

"Koliryum". 20 Ağustos 2024 tarihinde https://en.wikipedia.org/wiki/Collyrium adresinden edinilmiştir.

Kaynaklar

Altaş, E. (2015). *Nüzhetü'l-ervâh ve ravzatu'l-efrâh bilgelerin tarihi ve özdeyişleri*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Yayınları.

Ardekani, M. R. Sh. and Moattar, F. (2005). A research conducted on the life and works of Hakim Sayyid Esmail Jurjani. *Journal of International Society for the History of Islamic Medicine, 4* (7), 15-26.

Ashtiyani, S. Ch., Zarei, A. and Elahipour, M. (2009). Innovations and discoveries of Jorjani in medicine. *Journal of Medical Ethics and History of Medicine*, 2, 45-50.

Aydın, K. (2008). Beyhakî'nin *"Tetimmet-ü Sıvâni'l-Hikme" adlı eseri -tercüme ve tanıtım-* (Tez No. 234327) [Yüksek lisans tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Brockelmann, C. (1977). Cürcânî. *İslâm Ansiklopedisi* (C 3, s. 247). Millî Eğitim Basımevi.

Bursalı Mehmed Tahir (1996). *Türklerin ulûm ve fünûna hizmetleri* (S. Öztürk, haz.). Kitabevi Yayınları.

Doğruyol, H. (1992). Cürcânî, İsmâil b. Hasan. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (C 8, s. 133-134). İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM).

Doygun, M. (2023). İsmâil Cürcânî'nin ẕaḫîre-i Ḫârezmşâhî adlı eserinde humma-yi yevmî. *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 212-230. https://doi.org/10.48120/oad.1251304.

Doygun Günaydın, M. (2023). Ẕaḫîre-i Ḫârezmşâhî'de ahlât-ı erbaa. *International Journal of Social Sciences, 7*(3), 483-492. http://dx.doi.org/10.30830/tobider.sayi.15.27.

Elgood, C. (1951). *A medical history of Persia and the Eastern Caliphate from the earliest times until the year a.d. 1932*. Cambridge University Press.

Gençel Efe, Z. (2019). *İslam tıp tarihi gelişimi ve kaynakları*. Çizgi Kitabevi.

Gürbüz, M. (2014). *Hârizmşahlar devlet teşkilâtı, ekonomi, kültür*. Boğaziçi Yayınları.

Hikmetullayev, H. (1994). *Şark tabobati* [*Eastern Medicine*]. Abdulla Kodiriy Nomidagi Halk Merosi Naşriyoti.

Hikmetullayev, H. ve Karimova, S. U. (2000). *Sobraniye vostoçnih rukopisey akademiy navk respublikiy Uzbekistan, meditsina* [*Collection of Oriental Manuscripts of the Academy of Sciences of the Republic of Uzbekistan, Medicine*]. İzdatelstvo Narodnogo Naslediya İmeni Abdulli Kadıri.

Hosseini, S. F., Alakbarli, F., Ghabili, K. and Shoja, M. M. (2011). Hakim Esmail Jorjani (1042-1137 ad): Persian physician and jurist. *Gynecology and Obstetrics, 284*(3), 647-650. 10.1007/s00404-010-1707-7

İbn-i Ebi Usaybia (1965). *'Uyûnü'l-enbâ' fî tabakâti'l-etıbbâ'* [*News Eyes in the Doctors' Classes*] (N. Rıza, haz.). Manşurat Dar Maktabat al-Hayat.

İhsanoğlu, E., Şeşen, R., Bekar, M. S., Gündüz, G. ve Bulut, V. (2008). *Osmanlı tıbbi bilimler literatürü tarihi* (C I). İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA).

İhsanoğlu, E. (2015). *Osmanlı bilim mirası seçmeler* (C 2). İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA).

Karasu, M. (2023). *Ẕaḫīr-i Ḫārezm [4b-100b] (inceleme-metin-dizin)* (Tez No. 812111) [Doktora tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Kâtip Çelebi (2015). *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütübi ve'l-funûn* (C 1). (R. Balcı, çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kâtip Çelebi (2015). *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütübi ve'l-funûn* (C 2). (R. Balcı, çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kâtip Çelebi (2015). *Keşfü'z-zunûn an esâmi'l-kütübi ve'l-funûn* (C 4). (R. Balcı, çev.). Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Moattar, F., Ardekani, M. R. Sh. and Ghannadi, A. (2013). The life of Jorjani: One of the Persian pioneers of medical encyclopedia compiling: on the occasion of his 1000th birthday anniversary (434, a.h.-1434, a.h.). *Iranian Red Crescent Medical Journal, 15*(9), 763-766. 10.5812/ircmj.8080

Nasr, S. H. (2006). *İslâm ve bilim. İslâm medeniyetinde pozitif bilimlerin tarihi ve esasları* (İ. Kutluer, çev.). İnsan Yayınları.

Nizâmî-i Arûzî (1936). *Tıb ilmi ve meşhur hekimlerin mahareti* (A. Gölpınarlı, çev.; A. S. Ünver, haz.). İstanbul Üniversitesi Yayınevi.

Sachau, E. and Ethé, H (1889). *Catalogue of Persian manuscripts*. Oxford University Press Warehouse.

Sakin, O., Okutan, Y., Koçer, D., Yıldız, M., Altıntaş, A. ve Çekin, M. D. (2017). *Yâdigâr 15. yüzyıl Türkçe tıp kitabı Yâdigâr-ı İbn-i Şerîf*. Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları.

Seyed Ismail Jorjani (2002). *Zakhireye Kharazmshahi* [*The oldest Persian comprehensive book of medicine*] (M. R. Moharreri, ed.). The Academy of Medical Sciences.

Şeşen, R. (1979). İslâm dünyasındaki ilk tercüme faaliyetlerine umûmî bir bakış (başlangıçtan h. IV./m. X. asrın sonlarına kadar). *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi, VII*(3-4), 3-29.

Tadjbakhsh, H. (2007). Sayyed Esma'il Jorjani, founder of Persian medicine. *Iranian Journal of Veterinary Medicine, 62*(4), 131-140.

Yazdchi, M., Hosseini, S. F. and Ghabili, K., (2013). Neonatal care and breastfeeding in medieval Persian literature: Hakim Esmail Jorjani (1042-1137AD) and the Treasure of King Khwarazm: A review. *Life Science Journal, 10*(1), 115-120. http://eprints.umsu.ac.ir/id/eprint/852

Kaynaklar

Argunşah, M. (2021). *Çağatay Türkçesi*. Kesit Yayınları.

Doğan, C. (2022). *XIV-XV. yüzyıl tarihî Türk yazı dillerinde lehçe karışmaları*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2012). *Başlangıçtan yirminci yüzyıla Türk dili tarihi*. Akçağ Yayınları.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu Z. (2020). *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk giriş-metin-çeviri-notlar-dizin*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ergin, M. (2008). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Yayınları.

Gülsevin, G. (2010). Oğuzca olmayan Türk lehçelerindeki Oğuzca unsurlar ve bunlara teorik bir yaklaşım. *Turkish Studies*, *5*(1), 57-76. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1268

Gülsevin, G. (2007). *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Güney, G. (2020). *Kıpçak Türkçesi grameri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2015). *Türk Dilinde edatlar*. Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Karamanlıoğlu, A. F. (2019). *Kıpçak Türkçesi grameri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaoğlu Kirenli, E. G. (2023). *XIX. yüzyıla ait Çağatayca tıp metni (giriş-inceleme-metin)*. Paradigma Akademi Yayınları.

Karimova, S. (2012). Natural and Exact Sciences. Yusupova D., Karimova S., Karimov G. and Allayarov S., (ed.). *The treasury of Oriental Sciences* in (s. 29-44). UNESCO.

Károly, L. (2014). *A Turkic medical treatise from İslamic Central Asia: A critical edition of a seventeenth-century Chagatay work by Subḥān Quli Khan.* Brill's Inner Asian Library.

Korkmaz, Z. (2005). *Türk dili üzerine araştırmalar I*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Korkmaz, Z. (2013). *Türkiye Türkçesinin temeli Oğuz Türkçesinin gelişimi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Nalbant, M. V. (2009). Kırım Hanlığı zamanında yazılmış karışık dilli bir Kuran tefsiri ve bu tefsirde geçen sıra dışı bazı ünlü türemeleri. *Turkish Studies*, *4*(8), 1899-1912. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.1026

Nalbant, M. V. (2014). *Karışık dilli bir Kur'an tefsiri (Çağatay, Oğuz ve Kıpçak lehçeleriyle)*. TKAE Yayınları.

Öner, M. (2015). *Kazan-Tatar Türkçesi sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Öner, M. (2013). *Bugünkü Kıpçak Türkçesi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özşahin, M. (2017). *Başkurt Türkçesi sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Öztekten, B. (2010). *18. Yüzyılda karışık dilli bir metin Bahâdur Şâh'ın Arz-nâmesi (Batırşa Aliyev'den Çariçe Elizaveta Petrovna'ya)*. Kömen Yayınları.

Şirin, H. (2019). *Kül Tigin Yazıtı notlar*. Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Tekin, Ş. (1974). 1343 tarihli bir Eski Anadolu Türkçesi metni ve Türk dili tarihinde 'olġa-bolġa' Sorunu. *TDAY Belleten, 21-22*(1973-1974), 59-157. https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/issue/38478/446183

Topay, T. (2023). *Kırım-Tatar sahasına ait karışık dilli bir tıp risalesi* (Tez No. 772655) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Türk, A. T. (2020). *Erken dönem Tatar Türkçesine ait çok lehçeli bir metin Tefsīr-i Noʿmānī*. Paradigma Akademi Yayınları.

Türk, A. T. (2018). Kazan-Tatar Türkçesiyle yazılmış ve çok lehçelilik özelliği gösteren Nogmanî Tefsiri: Yasin Suresi örneği. *Türkiyat Mecmuası Journal of Turcology, 28*(2), 147-176. http://dx.doi.org/10.18345/iuturkiyat.497587.

Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yüksel, Z. (2012). Kırım-Tatar Türkçesi. Ercilasun, A. B. (ed.) *Türk lehçeleri grameri* içinde (s. 811-882). Akçağ Yayınları.

TÜRKİYE'DE TURİZM AKADEMİLERİNİN
İŞ BİRLİKLERİ
Konular, Paydaşlar, Kapsam, Faydalar ve Engeller

PROF. DR. OSMAN ÇULHA

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE TURİZM AKADEMİLERİNİN İŞ BİRLİKLERİ
Konular, Paydaşlar, Kapsam, Faydalar ve Engeller
Prof. Dr. Osman Çulha

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-43-2
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKİYE'DE TURİZM AKADEMİLERİNİN İŞ BİRLİKLERİ
Konular, Paydaşlar, Kapsam, Faydalar ve Engeller
Prof. Dr. Osman Çulha
X+156 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-43-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Adongo, R., Kim, S. S. ve Elliot, S. (2019). "Give and take": A social exchange perspective on festival stakeholder relations. *Annals of Tourism Research*, *75*, 42-57. https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.12.005

Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı https://anatoliajournal.com/aramak/(Erişim Tarihi: 31.08.2021)

Albayrak, A. (2022). Evaluation of gastronomy education quality in Turkey in terms of faculty members. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 28, 100498. https://doi.org/10.1016/j.ijgfs.2022.100498

Alonso, A. D. (2014). "Saborea (Tasting) Lanzarote": Building the foundation of a new food and wine event through collaborative efforts. *Tourism Planning & Development*, *11*(1), 68-85. https://doi.org/10.1080/21568316.2013.839472

Alonso, A. D. (2016). Stakeholders, collaboration, food, and wine: The case of Jumilla's Gastronomic Days. *Journal of Convention & Event Tourism*, *17*(3), 173-191. https://doi.org/10.1080/15470148.2015.1124250

Anderson, W. ve Sanga, J. J. (2019). Academia-industry partnerships for hospitality and tourism education in Tanzania. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *31*(1), 34-48. https://doi.org/10.1080/10963758.2018.1480959

Ankrah, S. ve Al-Tabbaa, O. (2015). Universities-industry collaboration: A systematic review. *Scandinavian Journal of Management*, *31*(3), 387-408. http://dx.doi.org/10.1016/j.scaman.2015.02.003

Arcodia, C. ve Dickson, C. (2009). ITHAS: An experiential education case study in tourism education. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *21*(1), 37-43. https://doi.org/10.1080/10963758.2009.10696935

Arnaboldi, M. ve Spiller, N. (2011). Actor-network theory and stakeholder collaboration: The case of cultural districts. *Tourism Management*, *32*(3), 641-654. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.05.016

Arslan, H., Zengin, B. ve Arslan, P. T. (2021). Akademisyenlerin turizm eğitimi algısı üzerine bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *9*(4), 2798-2812. https://doi.org/10.21325/jotags.2021.920

Aykaç, A. (2009). Yeni işler, yeni işçiler turizm sektöründe emek. İletişim Yayınları.

Berg, B. L. (2004). *Qualitative research methods for the social sciences*. Pearson.

Bilkent University, Tourism & Hotel Management, Bilkent *Turizm Forumu*. http://thm.bilkent.edu.tr/forum/ (Erişim Tarihi: 31.08.2021)

Blichfeldt, B. S. ve Halkier, H. (2014). Mussels, tourism and community development: A case study of place branding through food festivals in rural North Jutland, Denmark. *European Planning Studies*, *22*(8), 1587-1603. https://doi.org/10.1080/09654313.2013.784594

Breen, H. (2002). An investigation of professional development education for tourism and hospitality employees through university and industry cooperative education partnerships. *Journal of Teaching in Travel & Tourism*, *2*(3-4), 1-22. http://dx.doi.org/10.1300/J172v02n03_01

Bulut, C. ve Culha, O. (2010). The effects of organizational training on organizational commitment. *International Journal of Training and Development*, *14*(4), 309-322. https://doi.org/10.1111/j.1468-2419.2010.00360.x

Chang, D. Y. ve Chu, P. Y. (2009). University-industry cooperation in action: A case study of the integrated internship program (IIP) in Taiwan. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *21*(1), 6-16. https://doi.org/10.1080/10963758.2009.10696932

Cooper, C. ve Shepherd, R. (1997). The relationship between tourism education and the tourism industry: Implications for tourism education. *Tourism Recreation Research*, *22*(1), 34-47. https://doi.org/10.1080/02508281.1997.11014784

Çulha (2008). *Konaklama işletmelerinde hizmet içi eğitim ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma* [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Deale, C. S. ve Schoffstall, D. (2015). Hospitality and tourism education and industry certifications. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 27*(3), 112-119. https://doi.org/10.1080/10963758.2015.1064319

Demicco, F. J. ve Williams, J. A. (1999). The strategic power of partnerships for university hospitality and tourism management programs. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *11*(2-3), 75-78. https://doi.org/10.1080/10963758.1999.10685241

Düzgün, M., Yılmaz, İ., ve Olcay, A. (2023). Gastronomi ve mutfak sanatları eğitiminde karşılaşılan sorunların incelenen problem durumları bağlamında analizi. *Aydın Gastronomy*, *7*(1), 91-106. https://doi.org/10.17932/IAU.GASTRONOMY.2017.016/gastronomy_v07i1006

Erkuş-Öztürk, H. ve Eraydın, A. (2010). Environmental governance for sustainable tourism development: Collaborative networks and organisation building in the Antalya tourism region. *Tourism Management*, *31*(1), 113-124. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2009.01.002

Eşitti, B. (2019). Turizm yüksek öğretiminde işbaşı eğitim uygulaması: Turizm akademisyenlerinin beklentileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *30*(2), 24-34. https://doi.org/10.17123/atad.636716

Ezeuduji, I. O., Nzama, A. T., Nkosi, G. S., Kheswa, T. P. ve Shokane, A. L. (2023). Stakeholder perceptions of university-industry collaboration on tourism and business students' employability in two continents. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 23*(3), 330-353. https://doi.org/10.1080/15313220.2022.2147121

Feng, L., Chiang, M. H., Su, Y. ve Yang, C. C. (2015). Making sense of academia–industry cooperative teaching. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, *16*, 43-47. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2015.02.001

Fleming, J. ve Hickey, C. (2013). Exploring cooperative education partnerships: A case study in sport tertiary education. *Asia-Pacific Journal of Cooperative Education, 14*(3), 209-221.

Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.

Goodenough, R. A. ve Page, S. J. (1993). Planning for tourism education and training in the 1990s: bridging the gap between industry and education. *Journal of Geography in Higher Education*, *17*(1), 57-72. https://doi.org/10.1080/03098269308709208

Griffin, W. C. (2020). Hospitality faculty: Are we meeting the demands of industry?. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 20*(4), 262-283. https://doi.org/10.1080/15313220.2020.1746225

Griffin, W. C. (2022). Perceptions of hospitality industry professionals and hospitality faculty on industry-academia collaborations. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 34*(2), 99-110. https://doi.org/10.1080/10963758.2020.1791137

Gursoy, D., Rahman, I. ve Swanger, N. (2012). Industry's expectations from hospitality schools: What has changed?. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, 24(4), 32-42. https://doi.org/10.1080/10963758.2012.10696679

Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S. ve Tetik, N. (2008). *Türkiye'de turizm eğitimi*. Detay Yayıncılık.

Haddadi, M. ve Khodadadpoor, M. (2015). The role of public-private partnership contracts in tourism industry development. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, *4*(1), 231-242. http://dx.doi.org/10.6007/IJAREMS/v4-i1/1628

Hede, A. M. (2008). Food and wine festivals: Stakeholders, long-term outcomes and strategies for success. C. M. Hall ve L. Sharples (Ed.), Food and wine festivals and events around the world: Development, management and markets (s. 85-100) içinde. Oxford.

Hu, Y. (2010). *An exploration of the relationships between festival expenditures, motivations, and food involvement among food festival visitors* [Yayımlanmamış doktora tezi]. University of Waterloo. https://dspacemainprd01.lib.uwaterloo.ca/server/api/core/bitstreams/6c84c61e-9df0-4648-8c0c-fed536c442f2/content

İlyas, E. İ. (Mart, 2012). Yükseköğretim finansmanı: Türkiye için bir model önerisi. TC Kalkınma Bakanlığı, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, (Yayın No: 2338). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yuksekogretim-Finansmani-Turkiye-Icin-Model-Onerisi-Ibrahim-Emre-Ilyas.pdf (Erişim Tarihi 12.09.2024)

Jain, R., Jain, S. ve Dhar, U. (2002). Measuring customer relationship management. *Journal of Services Research*, 2(2), 97-109.

Jauhari, V. (2013a). Building employability in hospitality industry: Insights from IIMT Gurgaon-Oxford Brookes University collaborative effort. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 268-276. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0009

Jauhari, V. (2013b). Fostering effective university-industry partnerships: Concluding remarks. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 5(3), 301-306. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0008

Jauhari, V. ve Thomas, R. (2013). Developing effective university-industry partnerships: An introduction. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 238-243. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0006

Khan, M. A. (2019). A systematic assessment of gaps between academic research and industry participation in hospitality management discipline. *International Journal of Hospitality Management, 82*, 82-90. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2019.03.030

Kim, S. (2015). Understanding the historical and geographical contexts of food festival tourism development: The case of the Tatebayashi Noodle Grand Prix in Japan. *Tourism Planning & Development*, *12*(4), 433-446. https://doi.org/10.1080/21568316.2015.1025991

King, C., Funk, D. C. ve Wilkins, H. (2011). Bridging the gap: An Examination of the relative alignment of hospitality research and industry priorities. *International Journal of Hospitality Management*, *30*(1), 157-166. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2010.04.009

Kırlar-Can, B., Ertaş, M. ve Kozak, M. (2021). Understanding the philosophy of tourism education: A perspective study in Turkey. *International Journal of Tourism Research, 23*(6), 1112-1125. https://doi.org/10.1002/jtr.2472

Kozak, A. M. (2009). Akademik turizm eğitimi üzerine bir durum analizi. *Muğla Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *1*(22), 1-20.

Kozak, M. (2020). *Türkiye'de lisans düzeyindeki turizm programları*. Türkiye'de Turizm Ansiklopedisi Türk Turizminin Hafızası. https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/turkiyede-lisans-duzeyindeki-turizm-programlari (Erişim Tarihi 13.09.2024)

Kwiatkowski, G. (2018). The multifarious capacity of food festivals in rural areas. *Gastronomy and Tourism*, *3*(3), 217-227. https://doi.org/10.3727/216929718X15410151918063

Kwok, L. (2022). Labor shortage: A critical reflection and a call for industry-academia collaboration. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *34*(11), 3929-3943. https://doi.org/10.1108/IJCHM-01-2022-0103

Lashley, C. (2013). Managing the tyranny of relevance: Linking with industry - but not too much!. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 283-295. https://doi.org/10.1108/WHATT-03-2013-0010

Lee, I. ve Arcodia, C. (2011). The role of regional food festivals for destination branding. *International Journal of Tourism Research*, *13*(4), 355-367. https://doi.org/10.1002/jtr.852

Leiper, N., Hobson, J. P. ve Lewis, P. (2007). Shall we dance? A step towards resolving the misunderstandings between hospitality and tourism academics and industry practitioners. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *19*(4), 45-51. https://doi.org/10.1080/10963758.2007.10696904

Li, Z., Zhao, Z., Xin, S. ve Wang, Y. (2020). The barriers in organizing fieldwork-based learning trips in China: The tourism academics' perspective. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, *26*, 100240. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2020.100240

Londoño, M. P. L., Georgescu-Paquin, A. ve Arcos-Pumarola, J. (2022). Food festivals as builders of the image of a tourist destination. *Journal of Policy Research in Tourism, Leisure and Events*, *14*(3), 262-278. https://doi.org/10.1080/19407963.2022.2076690

Luo, J. M., Chau, K. Y., Lam, C. F., Huang, G. Q. ve Kou, I. T. (2018). Attitudes of undergraduate students from university-industry partnership for sustainable development: A case study in Macau. *Sustainability*, *10*(5), 1-13. https://doi.org/10.3390/su10051378

Mason, M. C. ve Paggiaro, A. (2012). Investigating the role of festivalscape in culinary tourism: The case of food and wine events. *Tourism Management*, *33*(6), 1329–1336. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2011.12.016

McCartney, G. ve Kwok, S. S. (2023). Closing the gap between hospitality industry and academia research agendas: An exploratory analysis case study. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, *24*(2), 192-210. https://doi.org/10.1080/1528008X.2021.2024782

Mısırlı, İ. (2002). Turizm sektöründe meslek standartlan ve mesleki belgelendirme sistemi (sertifikasyon). *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 39-45.

Moreo, A., Green, A. J. ve O'Halloran, R. (2018). What certifications are important in the hospitality industry?. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 17*(1), 121-135. https://doi.org/10.1080/15332845.2017.1340757

Mossberg, L. ve Getz, D. (2006). Stakeholder influences on the ownership and management of festival brands. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, *6*(4), 308-326. https://doi.org/10.1080/15022250601003273

Mutlu, B. ve Kozak, N. (2015, 8-9, Mayıs) Turizmde personel istihdamı akademi-sektör işbirliği (Seyehat Acentacılığı). İ. Mısırlı (Moderatör). *8. Akademik Turizm Eğitimi Arama Konferansı.* Ankara.

Neuman, W. L. (2006). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Allyn and Bacon.

Okumus, F. ve Yagci, O. (2005). Tourism higher education in Turkey. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 5*(1-2), 89-116. https://doi.org/10.1300/J172v05n01_05

Olcay, A., Çıkmaz, E., Bulut, E. ve Sürme, M. (2017). Lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların misyon bildirgelerindeki ifadelerin analizi. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *15*(29), 225-241.

Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi. (2021). 2021 Yılı Merkezi Yerleştirme İle Öğrenci Alan Yükseköğretim Lisans Programları. https://www.osym.gov.tr/TR,21286/2021-yks-yerlestirme-sonuclarina-iliskin-sayisal-bilgiler.html (Erişim Tarihi 31.08.2021)

Öztürk Y. ve Seyhan K. (2005). Konaklama işletmelerinde sunulan hizmet kalitesinin artırılmasında işgören eğitiminin yeri ve önemi. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*, 121-140.

Pang, L. W. L., Wong, S. C. K. ve Wong, N. C. M. (2013). School and hotel integration: Practices and experiences from stakeholders. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, *13*, 5-18. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2013.04.003

Patiar, A., Kensbock, S., Benckendorff, P., Robinson, R., Richardson, S., Wang, Y. ve Lee, A. (2021). Hospitality students' acquisition of knowledge and skills through a virtual field trip experience. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 33*(1), 14-28. https://doi.org/10.1080/10963758.2020.1726768

Pizam, A., Okumus, F. ve Hutchinson, J. (2013). Forming a long-term industry-university partnership: The case of Rosen College of hospitality management. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 244-254. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0003

Rawlinson, S. ve Dewhurst, P. (2013). How can effective university-industry partnerships be developed?. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 255-267. https://doi.org/10.1108/WHATT-02-2013-0004

Renfors, S. M., Veliverronena, L. ve Grinfelde, I. (2020). Developing tourism curriculum content to support international tourism growth and competitiveness: An example from the central Baltic area. *Journal of Hospitality & Tourism Education, 32*(2), 124-132. https://doi.org/10.1080/10963758.2019.1654889

Saito, H. ve Ruhanen, L. (2017). Power in tourism stakeholder collaborations: Power types and power holders. *Journal of Hospitality and Tourism Management, 31*, 189-196. https://doi.org/10.1016/j.jhtm.2017.01.001

Şat, R., Sezen, T. S. ve Doğdubay, M. (2023). Türkiye'de Gastronomi Eğitiminin Tarihi ve Gelişimi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *34*(3), 318-334. https://doi.org/10.17123/atad.1316644

Sel, Z. G. ve Tepeci, M. (2016). Turizmde üniversite-sektör işbirliği nasıl geliştirilebilir?. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 121-139

Selin, S. (1999). Developing a typology of sustainable tourism partnerships. *Journal of Sustainable Tourism*, *7*(3-4), 260-273. https://doi.org/10.1080/09669589908667339

Sezerel, H. ve Tonus, H. Z. (2017). Turizm fakültelerinin gözünden eğitime bakış. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *38*, 112-121.

Sobaih, A. E. ve Jones, E. (2015). Bridging the hospitality and tourism University-industry research gap in developing countries: The case of Egypt. *Tourism and Hospitality Research*, *15*(3), 161-177. https://doi.org/10.1177/1467358415578188

Solnet, D., Robinson, R. ve Cooper, C. (2007). An industry partnerships approach to tourism education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, *6*(1), 66-70. https://doi.org/10.3794/johlste.61.140

Soybalı, H. ve Bayraktaroğlu, E. (2013). Türkiye'de lisans düzeyinde turizm eğitimi veren kurumların uygulama olanaklarının değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *24*(2), 185-199.

Thapa, B. (2019). International academic partnership: Case study in South Africa. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, 24*, 30-37. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2018.10.004

Thomas, R. (2013). Research and scholarship with impact: a British perspective. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, *5*(3), 277-282. https://doi.org/10.1108/WHATT-01-2013-0001

Tiew, F., Holmes, K. ve De Bussy, N. (2015). Tourism events and the nature of stakeholder power. *Event Management*, *19*(4), 525-541. http://dx.doi.org/10.3727/152599515X14465748512768

Tunç, F. (2020). Yükseköğretimde öğrenci mentörlük algısı: Devlet ve vakıf üniversiteleri açısından bir inceleme [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Turizm Fakülteleri Dekanlar Konseyi https://www.turdek.org/(Erişim Tarihi: 31.08.2021)

Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kanunu (1981). İkinci Bölüm, Genel Hükümler, Madde 4, Yükseköğretimin Amacı, Tertip 5, Cilt 21, s. 5350, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf (Erişim Tarihi 08.06.2020)

Türkiye İstatistik Kurumu (2024). Yükseköğretim İstihdam Göstergeleri, 2023, (Sayı 53466), https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yuksekogretim-Istihdam-Gostergeleri-2023-53466 (Erişim Tarihi 10.08.2024)

Wan, Y. K. P. ve Chan, S. H. J. (2013). Factors that affect the levels of tourists' satisfaction and loyalty towards food festivals: A case study of Macau. *International Journal of Tourism Research*, *15*(3), 226–240. https://doi.org/10.1002/jtr.1863

Wang, J., Ayres, H. Ve Huyton, J. (2010). Is Tourism education meeting the needs of the tourism industry? An Australian case study. *Journal of Hospitality & Tourism Education*, *22*(1), 8-14. https://doi.org/10.1080/10963758.2010.10696964

Yang, F. X., Wong, I. A., Tan, X. S. ve Wu, D. C. W. (2020). The role of food festivals in branding culinary destinations. *Tourism Management Perspectives*, *34*, 100671. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2020.100671

Yang, J. ve Xu, H. (2023). Tourism higher education collaboration in China. *Journal of China Tourism Research*, *19*(2), 378-401. https://doi.org/10.1080/19388160.2022.2085833

Yayla, İ. ve Çatir, O. (2023). University and industry cooperation from the perspective of hotel managers: The case of Türkiye. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education, 32*, 100423. https://doi.org/10.1016/j.jhlste.2023.100423

Yeşiltaş, M., Öztürk, Y. ve Hemmington, N. (2010). Tourism education in Turkey and implications for human resources. *Anatolia An International Journal of Tourism and Hospitality Research, 21*(1), 55-71. https://doi.org/10.1080/13032917.2010.9687090

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yin, S., Luo, Q., Wang, X. ve Yu, G. (2024). How to be a true institution? Understanding festival organization's role in urban festival management from the stakeholder analysis. *Tourism Management*, *100*, 104841. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2023.104841

Yükseköğretim Kurulu (2017). Yükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi 2018-2022. https://www.yok.gov.tr/Documents/AnaSayfa/Yuksekogretimde_Uluslararasilasma_Strateji_Belgesi_2018_2022.pdf (Erişim Tarihi 27.07.2023)

Yükseköğretim Kurulu (2023). Yükseköğretimde hedef odaklı uluslararasılaşma raporu. https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2021/yuksekogretimde-hedef-odakli-uluslararasilasma-raporu-yayimlandi.aspx (Erişim Tarihi 27.07.2023)

Yükseköğretim Kurulu (Aralık 2021a). YÖK Başkanı Özvar Araştırma Üniversitelerine Yönelik Yaptıkları Yeni Düzenlemeleri Açıkladı… https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2021/arastirma-universiteleri-ile-toplanti.aspx (Erişim Tarihi: 15.09.2024)

Yükseköğretim Kurulu (Kasım 2021b). Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı, "Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversite Ziyaretleri"ne Devam Ediliyor… https://bolgeselkalkinma.yok.gov.tr/Sayfalar/bolgesel-kalkinma-odakli-universite-ziyaretleri-burdur.aspx (Erişim Tarihi: 15.09.2024)

TÜRK HALK EZGİLERİYLE
SOLFEJ EĞİTİMİ-II
MAKAM BİLGİLERİ

SABRİ YENER – AHMET SERDAR YENER

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-II MAKAM BİLGİLERİ
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Nota Yazımı: Akif Bayazıt

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-41-8
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-II MAKAM BİLGİLERİ
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener
IV+194 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-41-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AKDOĞU, Onur, *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, DSİ Basım Evi, Ankara, 1991.

İLERİCİ, Kemal, *Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi,* Milli Eğitim Basımevi, 1970.

KUTLUĞ, Yakup Fikret, *Türk Musikisinde Makamlar,* Yapı Kredi Yayınları, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A. Ş., İstanbul, 2000.

ÖZKAN, İsmail Hakkı, *Türk Musikîsi Nazariyatı ve Usulleri,* 18. Basım, İstanbul, 2020.

ÖZTÜRK, Okan Murat, *Türk Müziğinin Temeli Olarak Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması I,* Müzik Eğitimi Yayınları, Bilge Sistem Bilişimcilik ve Yayıncılık Hiz. Ltd. Şti., 2021.

TEYMUR, Ahmet Selim, *Türk Musikisi,* Özkan Ofset Matbaacılık,1983.

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk Halk Müziği Repertuvarı

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Sözsüz Oyun Havaları Repertuvarı

Elektronik Yayınlar:

HATİPOĞLU, Emrah, *Makâmlar ve Terkîbler,* 2019, Son Güncelleme: 2024, www.emrahhatipoğlu.com

TÜRK HALK EZGİLERİYLE
SOLFEJ EĞİTİMİ-I
MAKAM KÖKLERİ - KÜÇÜK ÖLÇÜLER/USULLER

SABRİ YENER – AHMET SERDAR YENER

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-I MAKAM KÖKLERİ- KÜÇÜK ÖLÇÜLER/USULLER
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Nota Yazımı: Akif Bayazıt

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-40-1
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK HALK EZGİLERİYLE SOLFEJ EĞİTİMİ-I MAKAM KÖKLERİ- KÜÇÜK ÖLÇÜLER/USULLER
Sabri Yener - Ahmet Serdar Yener
VI+134 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-40-1

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AKDOĞU, Onur, *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,* Kültür Bakanlığı Yayınları, DSİ Basım Evi, Ankara, 1991.

CAN, M. Cihat, *Türk Müziğinde Ses Sistemleri,* Gazi Üniversitesi_Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Türkiye'de Müzik Öğretmenliği Eğitiminin Yetmişinci Yılına Armağan, Ankara 1994.

EZGİ, Suphi, *Nazari ve Ameli Türk Musikisi,* Milli Mecmua Matbaası, 1933.

İLERİCİ, Kemal, *Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi,* Milli Eğitim Basımevi, 1970.

KARADENİZ, Ekrem, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Esasları,* Türkiye İş Bankası Yayınları, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii, Ankara.

KUTLUĞ, Yakup Fikret, *Türk Musikisinde Makamlar,* Yapı Kredi Yayınları, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A. Ş., İstanbul, 2000.

ÖZKAN, İsmail Hakkı, *Türk Musikîsi Nazariyatı ve Usulleri,* 18. Basım, İstanbul, 2020.

ÖZTUNA, Yılmaz, Uzdilek Sâlih Murâd), *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1990.

ÖZTÜRK, Okan Murat, *Türk Müziğinin Temeli Olarak Halk Müziği Teorisi ve Uygulaması I,* Müzik Eğitimi Yayınları, Bilge Sistem Bilişimcilik ve Yayıncılık Hiz. Ltd. Şti., 2021.

SARISÖZEN, Muzaffer, *Türk Halk Musikisi Usulleri,* Resimli Posta Matbaası Ltd. Şirketi, Ankara, 1962.

TANRIKORUR, Cinuçen, Biraz da Müzik, Zaman Yayınları, İstanbul, 2001.

TEKİN, Hatice Selen, *Türk Müziği Nazariyatı ve Solfej-II,* Müzik Eğitimi Yayınları, Bilge Sistem Bilişim ve Yayıncılık Hiz. Ltd. Şti. Ankara, 2014.

TERZİ, Cihangir, *Türk Halk Müziğinde Metrik Yapı,* İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Yayınları, Cenkler Matbaacılık, 2015.

TEYMUR, Ahmet Selim, *Türk Musikisi,* Özkan Ofset Matbaacılık,1983.

UYGUN, Mehmet Nuri, *Safiyyüddin Abdülmü'min Urmevî ve Kitâbü'l- Edvârı,* Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 1999.

YEKTA, Rauf, *Türk Musikisi,* Fransızcadan çeviren: Orhan Nasuhioğlu, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1986.

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Türk Halk Müziği Repertuvarı

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı Sözsüz Oyun Havaları Repertuvarı

Elektronik Yayınlar:

HATİPOĞLU, Emrah, *Makâmlar ve Terkîbler,* 2019, Son Güncelleme: 2024, https://www.emrahhatipoğlu.com

SİYASAL REKLAM

25. DÖNEM GENEL SEÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

DOÇ. DR. EMRAH BAŞER

EĞİTİM
yayınevi

SİYASAL REKLAM 25. DÖNEM GENEL SEÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Doç. Dr. Emrah Başer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-37-1
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

SİYASAL REKLAM 25. DÖNEM GENEL SEÇİMİ ÜZERİNE BİR İNCELEME
Doç. Dr. Emrah Başer
VIII+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-37-1

Bu kitap Emrah BAŞER tarafından Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalında yazılan "25. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde Siyasal Partilerin Basın İlanlarında Sözel Ve Görsel Mesajlara Yönelik Bir İçerik Analizi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Akay, A. R. (2012). *Siyasal iletişim danışmanı.* Ankara: Nobel.

Alemdar, K. (1996). *İletişim ve tarih*. Ankara: İmge Kitabevi.

Aziz, A. (1990). *Araştırma yöntemleri, teknikleri ve iletişim*. Ankara: AÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın-Yayın Yüksekokulu.

Aziz, A. (2014). *Siyasal iletişim*. (5.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Balcı, Ş. (2007). Negatif siyasal reklamlarda ikna edici mesaj stratejisi olarak korku çekiciliğinin kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (17), 73-106.

Barut, B. ve Altundağ, C. S. (2005). Globalleşen dünyada bir siyasal ikna unsuru olarak vaatler. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, 4* (1), 80-90.

Başkan, E. E. (2011). Türkiye'de enerji özelleştirmeleri ve medya sahipliği: Poaş özelleştirmesi ve Doğan Medya Grubu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Bektaş, A. (2000). *Kamuoyu, iletişim ve demokrasi*. (2.Baskı). İstanbul: Bağlam Yayınları.

Bolat, N ve Nurdan, Ö. (2013). Reklam ve algı ilişkisi: reklam metinlerinin alımlanmasında duyu organlarının işlevleri hakkında bir inceleme, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6* (1), 49-70.

Bolay, S. H. (1996). *Felsefe doktrinler ve terimler sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Bongrand, M. (1991). *Politikada pazarlama*. (Çev: F. Ersoy). İstanbul: İletişim Yayınları.

Brown, J. A. C. (1973). *Beyin yıkama ve ikna metotları*. (Çev: B. Tanç). İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Burgoon, M. ve Bettinghaus, E. P. (1980). Persuasive message strategies. *Persuasion: New directions in theory and research*, *8*, 141-169.

Çam, E. (2000). *Siyaset bilimine giriş*. (7.Baskı). İstanbul: Der Yayınları.

Çankaya, E. (2008). *İktidar bu kapağın altındadır*: gösteri demokrasisinde siyasal reklamcılık. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Demiroğlu, H. (2012). Kriz haberciliği bağlamında domuz gribi haberlerindeki panik unsurların belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Denver, D. (1989). *Elections and voting behaviour in Britian*. London: Philip Allan.

Devine, P. G. ve Hirt, E. R. (1989). Message strategies for information campaigns: a social-psychological analysis. *Information campaigns: Balancing, social values and social change*. (Ed: C. T. Salmon). California: Sage Publications, ss. 229-258.

Devran, Y. (2003). Siyasal Kampanya Yönetimi: Mesaj, Strateji ve Taktikler. *İstanbul: AND Yayınları*.

Erdoğan, İ. ve Alemdar K. (1990). *İletişim ve toplum*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Fiske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş*. (Çev: S. İrvan). Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gülmen, Y. (1979). Türk seçmen davranışında ekonomik ve sosyal faktörlerin rolü. İstanbul: Güryay Matbaacılık.

Gürbüz, İ. ve İnal, M. E. (2004). *Siyasal pazarlama: Stratejik bir yaklaşım.* Ankara: Nobel Yayınları.

Huckfeldt, R ve Sprague, J. (1995). Citizens, politics and social communication in formation and influence in an election campaign. Cambridge: Cambridge University Press.

İnal, M. A. (1999). Medya, Dil ve İktidar Sorunu: İletişim Çalışmalarında Medya ve Siyaset İlişkisini Nasıl Tartışmalıyız. *İletişim, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 13-36.

İnceoğlu, Y. (1998). *Medya ve toplum*. İstanbul: Der Yayınları.

Johnson-Cartee, Karen S. ve Copeland, Garry A. (1991). Negative Political Advertising Coming of Age. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Johnson-Cartee, K. S. ve Copeland, G. A. (1997). *Inside political campaigns theory and practice*. London: Praeger Series in Political Communication.

Kalender, A. (2005). Siyasal iletişim seçmenler ve ikna stratejileri. (2. Baskı). Konya: Çizgi Kitabevi.

Karahan, U. Z. (1996). Siyasal İletişim ve 24 Aralık 1995 Genel Seçimi. *Yeni Türkiye Dergisi*, (11), 790-802.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kardes, F. R. (2001). *Consumer behavior and managerial decision making*. (2. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.

Kaya, R. (1985). *Kitle iletişim sistemleri*. Ankara: Teori Yayınları.

Kaya, A. R. (2009). *İktidar yumağı: medya, sermaye, devlet*. İmge Kitabevi.

Kışlalı, A. T. (1998). *Siyaset bilimi.* Ankara: İmge Kitabevi.

Kışlalı, A. T. (2002). *Siyaset bilimi*. (9.Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.

Kotler, P. (1972). A generic concept of marketing. *The Journal of Marketing*, 46-54.

Köker, E. (1998). *Politikanın iletişimi ve iletişimin politikası*. Konya: Vadi Yayınları.

Küçükerdoğan, R. G. (2005). Reklam söylemi. İstanbul: Es Yayınları.

Lazar, J. (2001). *İletişim bilimi.* (Çev: C. Anık). Ankara: Vadi Yayınları.

Lilleker, D. G. (2013*). Siyasal iletişim: Temel kavramlar*. (Çev: A. Altın, A. Nas, B. Ekşi, K. Bölükbaş, K. Mammadlı, S. Midilli, F.M. Tınç, S.N. Mustafa ve Y. Göksun). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Macit, M. (2010). *Türkiye'de toplumsal değişim ve siyaset: 1950-2000 siyasi afişlerin dilinden.* İstanbul: Birey Yayıncılık.

Mutlu, E. (2008). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Ayraç Yayınevi.

Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Newman, B. I. (1999). *The mass marketing of politics: Democracy in an age of manufactured images*. London: Sage Publications.

Oskay, Ü. (2014). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Özdemir, T. (2005). Tasarımda renk seçimini etkileyen kriterler, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14* (2), 391-402.

Özkan, A. (2004). *Siyasal iletişim: partiler, seçimler, stratejiler..* İstanbul: Nesil Yayınları.

Özsoy, O. (2009). *Seçim kazandıran siyasal iletişim*. İstanbul: Pozitif Yayınları.

Öztuna, H. Y. (2007). Temel tasarım öğeleri: renk, *Grafik Tasarım-Görsel İletişim Kültürü Dergisi*, (8).

Şeker, M. (2004). *Sayfa düzeni*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Tan, A. (2002a). *Politikada Niye Kaybediyorlar? Nasıl Kazanırlar?*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Tan, A. (2002b). *İlke ve Uygulamalarıyla Politik Pazarlama*. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Tas, O. ve Sahım, T. Z. (1996). *Reklamcılık ve siyasal reklamcılık*. Ankara: Aydoğdu Ofset.

Tokat, A. (2009). 2007 Genel Seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi'nin siyasal iletişim faaliyetleri ve mesaj stratejileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Tokgöz, O. (2014). *Siyasal iletişimi anlamak.* (2.Baskı). Ankara : İmge Kitabevi.

Tokgöz, O. (1999). Gazete siyasal reklamları. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* (3), 61-91.

Tokgöz, O. (1986). *Siyasal iletişim, Türkiye'de sosyal bilim araştırmalarının gelişimi*. Ankara: Olgaç Matbaası.

Topuz, H. (1991). *Siyasal reklamcılık: Dünyadan ve Türkiye'den örneklerle*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Topuz, H. (1991). *Seçimlerde iletişim politikaları*. İstanbul: TÜSES Yayınları.

Topuz, H. (2003). *II. Mahmut'tan holdinglere Türk basın tarihi*. Remzi kitabevi.

Turan, İ. (1996). *Siyasal sistem ve siyasal davranış*. (4.Baskı). İstanbul: Der Yayınları.

Türkkan, R. O. (2004). *İkna ve uzlaşma sanatı*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Türköne, M. (2003). *Siyaset*. Ankara: Lotus Yayınları.

Türk Dil Kurumu. (1998). Türkçe Sözlük. Ankara.

Uçar, T. F. (2004). *Görsel iletişim ve grafik tasarım*. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

Uysal, B. (1998). *Siyaset yönetim halkla ilişkiler*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Uztuğ, F. (2004). *Siyasal iletişim yönetimi*: *Siyasette marka yaratmak*. İstanbul: MediaCat Kitapları.

Uztuğ, F. (2003). Siyasal marka konumlandırma ve siyasal mesaj stratejileri ilişkisi: 1991-1995-1999 Seçimleri Türkiye siyasal reklam mesaj türleri analizi, *Selçuk İletişim, 3* (1), 4-19.

Uztuğ, F. (1998). Koalisyon iktidarları döneminde iktidar ve muhalefet konumunun siyasal kampanya stratejisi geliştirmeye olan etkisi: 1995 Aralık Seçimleri siyasal reklam analizi, *Kurgu Dergisi*, (15), 212-233.

Wolton, D. (1991). Medya, Siyasal İletişimin Zayıf Halkası. *Çev. Hülya Tufan, Ömer Laçiner), Birikim*, *30*, 51-58.

Yavaşgel, E. (1997). Siyasal iletişim kuramı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (4), 219-235.

Yavaşgel, E. (2004). *Siyasal iletişim: kavramlar ve ardındakiler*. Ankara: Babil Yayın Dağıtım.

Yıldız, N. (2002). *Türkiye'de siyasetin yeni biçimi: liderler, imajlar ve medya*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Yılmaz, R. A. (1997). Seçim dönemlerinde oy verme davranışını arttırıcı iletişim kampanyaları. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi*, (6), 395-420.

İnternet Kaynakları

http://www.ysk.gov.tr/cs/groups/public/documents/document/ndq0/mdey/~edisp/yskpwcn1_4444012594.pdf (Erişim Tarihi: 14.06.15)

http://www.yargitaycb.gov.tr/Partiler/ (Erişim Tarihi: 15.06.2015)

http://www.ysk.gov.tr/cs/groups/public/documents/document/ndq0/mdew/~edisp/yskpwcn1_4444010001.pdf (Erişim Tarihi: 15.06.2015)

http://www.radikal.com.tr/politika/7_haziran_secimine_21_parti_katilacak-1330821 (Erişim Tarihi: 15.06.2015)

PANDEMİ KORKUSUNUN MESLEKİ KAYGI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL MANEVİYATIN ARACI ROLÜ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

DR. AHMET FATİH ÖZYILMAZ
PROF. DR. ADNAN ÇELİK

EĞİTİM
yayınevi

PANDEMİ KORKUSUNUN MESLEKİ KAYGI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL MANEVİYATIN ARACI ROLÜ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

Dr. Ahmet Fatih Özyılmaz, Prof. Dr. Adnan Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Sudenaz Öngen

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-44-9
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

PANDEMİ KORKUSUNUN MESLEKİ KAYGI ÜZERİNDEKİ ETKİSİNDE ÖRGÜTSEL MANEVİYATIN ARACI ROLÜ: SAĞLIK SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA
Dr. Ahmet Fatih Özyılmaz, Prof. Dr. Adnan Çelik
X+142 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-5997-44-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aadland, E., & Skjørshammer, M. (2012). From God to good? Faith-based institutions in the secular society. *Journal of management, spirituality & religion*, *9*(1), 83-101 (https://doi.org/10.1080/14766086.2012.641099).

Aarons-Mele, M. (2023). *The Anxious Achiever: Turn Your Biggest Fears into Your Leadership Superpower*. Boston, Massachusetts: Harvard Business Review Press.

Aboobaker, N. (2022). Workplace Spirituality and Employee Wellbeing in the Hospitality Sector: Examining the Influence of Fear of COVİD-19. *Psychol Stud (July–September 2022), 67*(3), 362–371 (https://doi.org/10.1007/s12646-022-00666-7).

Acar, R. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Maneviyat ve Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Adams, J. S. (1963). Toward an understanding of inequity. *Journal of Abnormal and Social Psychology, 67*(5), 422-436.

Adhikari, S. P., Meng, S., Wu, Y.-J., Mao, Y.-P., Ye, R.-X., Wang, Q.-Z., Sun, C., Sylvia, S., Rozelle, S., Raat, H., & Zhou, H. (2020). Epidemiology, causes, clinical manifestation and diagnosis, prevention and control of coronavirus disease (COVİD-19) during the early outbreak period: A scoping review. *Infectious Diseases of Poverty*, *9*(1), 29 (https://doi.org/10.1186/s40249-020-00646-x2).

Akanni, O. O., Olashore, A. A., & Oderinde, K. O. (2021). Relationship between spirituality and anxiety during the COVİD-19 pandemic: a survey of the staff of two Nigerian tertiary hospitals. *Mental Health, Religion & Culture*, *24*(7), 647–658 (https://doi.org/10.1080/13674676.2020.1870218).

Akkuş, Y., Karacan, Y., Güney, R., & Kurt, B. (2022). Experiences of nurses working with COVİD-19 patients: A qualitative study. *Journal of Clinical Nursing*, *31*(9-10), 1243-1257.

Alameddine, M., Clinton, M., Bou-Karroum, K., Richa, N., & Doumit, M. A. (2021). Factors associated with the resilience of nurses during the COVİD-19 pandemic. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, *18*(6), 320-331.

Algahtani, F. D., Alsaif, B., Ahmed, A. A., Almishaal, A. A., Obeidat, S. T., Mohamed, R. F. & Gul, I. (2022). Using spiritual connections to cope with stress and anxiety during the COVİD-19 pandemic. *Frontiers in psychology*, *13*, 1-9 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.915290).

Alnazly, E., Khraisat, O. M., Al-Bashaireh, A. M. ve Bryant, C. L. (2021). Anxiety, depression, stress, fear and social support during COVİD-19 pandemic among Jordanian healthcare workers. *Plos one*, *16*(3), 1-22 (https://doi.org/10.1371/journal.pone.0247679).

Alsulimani, L. K., Farhat, A. M., Borah, R. A., AlKhalifah, J. A., Alyaseen, S. M., Alghamdi, S. M., & Bajnaid, M. J. (2021). Health care worker burnout during the COVİD-19 pandemic: A cross-sectional survey study in Saudi Arabia. *Saudi Medical Journal*, *42*(3), 306–314 (https://doi.org/10.15537/smj.2021.42.3.20200812).

Arı, G. S., & Bal, E. Ç. (2008). Tükenmişlik kavramı: Birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, *15*(1), 131-148.

Arnetz, J. E., Goetz, C. M., Arnetz, B. B., & Arble, E. (2020). *Nurse reports of stressful situations during the COVİD-19 pandemic: Qualitative analysis of survey responses. International Journal of Environmental Research And Public Health*, *17*(21), 1-12 (https://doi.org/10.3390/ijerph17218126).

Arpacıoğlu, M. S., Baltaci, Z., & Ünübol, B. (2021). Burnout, fear of Covid, depression, occupational satisfaction levels and related factors in healthcare professionals in the COVİD-19 pandemic. *Cukurova Medical Journal, 46*(1), 88-100 (https://doi:10.17826/cumj.785609).

Arslan, R., & Sarı, A., (2021). Sağlık Çalışanlarının Covid 19 Süreci Yönetimine Yönelik Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Türk Akademik Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *4*(1), 14-23.

Ashforth, B. E., & Pratt, M. G. (2003). "Institutionalized Spirituality: An Oxymoron?". In book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance* (pp.93-107). Eds: R. A. Giacalone, & C. L. Jurkiewicz, Armonk, NY: M. E. Sharpe.

Ashmos, D. P., & Duchon, D. (2000). Spirituality at work: A conceptualization and measure. *Journal of Management Inquiry, 9*(2), 134-145 (https://doi.org/10.1177/105649260092008).

Aslan, R. (2020). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve Covid-19. *Ayrıntı Dergisi*, *8*(85), 35-41.

Ataş, H & Gündüz, S. (2020). Türkiye'nin sağlık hizmetleri kapasitesinin çok boyutlu ölçekleme tekniği ile analizi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 355-382.

Ates, S., & Erdogan, H. (2022). The Relationship between Nurses' Fear and Anxiety During the Covid-19 Pandemic Process and their Professional Commitment. *International Journal of Caring Sciences, 15*(3), 1807-1817.

Atilla, E. A., & Karakaya, A. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminin Sağlık Çalışanlarının Tükenmişlik Düzeylerine Etkisi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *23*(3), 653-680.

Aydın, Cüneyd vd. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Mesleki Kaygı ile Hayattaki Anlam Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi, 13*(1) (Haziran 2020), 73-106.

Badahdah, A., Khamis, F., Al Mahyijari, N., Al Balushi, M., Al Hatmi, H., Al Salmi, I. & Al Noomani, J. (2021). The mental health of health care workers in Oman during the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Social Psychiatry*, *67*(1), 90-95 (https://doi.org/10.1177/0020764020939596).

Barnett, P., Barnett, M., Borgueta, E., Moreno, J. V., & Watson, J. (2021). COVİD-19: An organizational-theory-guided holistic self-caring and resilience project. *Journal of Holistic Nursing*, *39*(4), 325-335.

Barten, D. G., Latten, G. H. P., & van Osch, F. H. M. (2022). Reduced Emergency Department Utilization During the Early Phase of the COVİD-19 Pandemic: Viral Fear or Lockdown Effect? *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, *16*(1), 36–39 (https://doi.org/10.1017/dmp.2020.303).

Baş, F., & Karacan, D. (2024). Toplumun Sığınma ve Korunma Aracı Olarak Din: Kovid-19 ile Mücadele Sürecine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Tasavvur - Tekirdağ İlahiyat Dergisi, 10* (1), 177-211 (https://doi.org/10.47424/tasavvur.1439562).

Başpınar, N., Çakıroğlu, D. (2013). *Meslek Etiği*. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bedel, G. (2009). The validity and reliability study of the Turkish version of the spirituality scale. (*Doctoral dissertation*), İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Belen, H. (2022). Fear of COVİD-19 and mental health: The role of mindfulness in during times of crisis. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *20*(1), 607-618.

Benefiel, M. (2003). Mapping The Terrain Of Spirituality in Organizations Research. *Journal of Organizational Change Management*, *16*(4), 367-377.

Benfante, A., Di Tella, M., Romeo, A., & Castelli, L. (2020). Traumatic stress in healthcare workers during COVİD-19 pandemic: a review of the immediate impact. *Frontiers in psychology*, 11, 1-7 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.569935).

Bhaumik, S., Moola, S., Tyagi, J., Nambiar, D., & Kakoti, M. (2020). Community health workers for pandemic response: a rapid evidence synthesis. *BMJ Global Health*, *5*(6), 1-20 (https://doi.org/10.1136/ bmjgh-2020-002769).

Biberman, J., & Whitty, M. (1997). A postmodern spiritual future for work. *Journal of Organizational Change Management, 10*(2), 130-138 (https://doi.org/10.1108/09534819710160790).

Blake, H., Bermingham, F., Johnson, G., & Tabner, A. (2020). Mitigating the psychological impact of COVİD-19 on healthcare workers: a digital learning package. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(9), 2997.

Blanco-Donoso, L. M., Moreno-Jiménez, J., Amutio, A., Gallego-Alberto, L., Moreno-Jiménez, B., & Garrosa, E. (2021). Stressors, job resources, fear of contagion, and secondary traumatic stress among nursing home workers in face of the COVİD-19: The case of Spain. *Journal of Applied Gerontology*, *40*(3), 244-256.

Bowell, R. A. (2007). *7 adımda ruhsal zekâ (SQ): Özü keşfederek anlamlı başarı ve mutluluğa ulaşma rehberi* (Çev. M. Gün & Y. Aşıkoğlu). İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Brillon, P., Philippe, F. L., Paradis, A., Geoffroy, M. C., Orri, M., & Ouellet-Morin, I. (2022). Psychological distress of mental health workers during the COVİD-19 pandemic: A comparison with the general population in high-and low-incidence regions. *Journal of clinical psychology*, *78*(4), 602-621.

Buruk, K., & Ozlu, T. (2020). New Coronavirus: SARS-COV-2 [Yeni Koronavirus: SARS-CoV-2]. *Mucosa*, *3*(1), 1-4 (https://doi.org/10.33204/mucosa.706906).

Canda, E. R., & Furman, L. D. (1999). *Spiritual Diversity in Social Work Practice: The Heart of Helping*. New York: The Free Press.

Carrasco-Hernandez, R., Jácome, R., López Vidal, Y., & Ponce de León, S. (2017). Are RNA Viruses Candidate Agents for the Next Global Pandemic? A Review. *ILAR journal*, *58*(3), 343–358 (https://doi.org/10.1093/ilar/ilx026).

Cawcutt, K. A., Starlin, R., & Rupp, M. E. (2020). Fighting fear in healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *Infection Control & Hospital Epidemiology*, *41*(10), 1192-1193 (https://doi.org/10.1017/ice.2020.315).

Celik, A. (2022). Motivational applications that stand out in organizations in the Covid-19 pandemic. 5th International African Conference on Current Studies, 2-5 February 2022, Cairo, Egypt, Proceeding Book, pp.332-339.

Ceri, V., & Cicek, I. (2021). Psychological well-being, depression and stress during COVİD-19 pandemic in Turkey: A comparative study of healthcare professionals and non-healthcare professionals. *Psychology, Health & Medicine*, *26*(1), 85-97.

Chair, S. Y., Chien, W. T., Liu, T., Lam, L., Cross, W., Banik, B., & Rahman, M. A. (2023). Psychological Distress, Fear and Coping Strategies among Hong Kong People During the COVİD-19 Pandemic. Current Psychology, 42(3), 2538-2557 (https://doi.org/10.1007/s12144-021-02338-7).

Chapra, M. U. (1992). *Islam and the economic challenge* (No. 17). International Institute of Islamic Thought (IIIT).

Chatzittofis, A., Karanikola, M., Michailidou, K., & Constantinidou, A. (2021). Impact of the COVİD-19 pandemic on the mental health of healthcare workers. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(4), 1-8 (https://doi.org/10.3390/ijerph18041435).

Chen, R., Sun, C., Chen, J. J., Jen, H. J., Kang, X. L., Kao, C. C., & Chou, K. R. (2021). A large-scale survey on trauma, burnout, and posttraumatic growth among nurses during the COVİD-19 pandemic. *International journal of mental health nursing*, *30*(1), 102-116.

Cheng, J.O.S., & Li Ping Wah-Pun Sin, E. (2020). The effects of nonconventional palliative and end-of-life care during COVİD-19 pandemic on mental health—Junior doctors' perspective. *Psychol. Trauma Theory Res. Pract. Policy 12*, 146–147 (https://doi.org/10.1037/tra0000628).

Chirico, F. (2021). Spirituality to cope with COVİD-19 pandemic, climate change and future global chal lenges. *J Health Soc Sci., 6*(2), 151-158

Choi, S. (2021). People look at me like I AM the virus: Fear, stigma, and discrimination during the COVİD-19 pandemic. *Qualitative social work*, *20*(1-2), 233-239 (https://doi.org/10.1177/1473325020973333).

Chor, W. P. D., Ng, W. M., Cheng, L., Situ, W., Chong, J. W., Ng, L. Y. A.. & Lin, Z. (2021). Burnout amongst emergency healthcare workers during the COVİD-19 pandemic: A multi-center study. *The American Journal of Emergency Medicine*, *46*, 700-703 (https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.10.040).

Coelho, C. M., Suttiwan, P., Arato, N., & Zsido, A. N. (2020). On the Nature of Fear and Anxiety Triggered by COVİD-19. *Front. Psychol.* 11:581314 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.581314).

Collantoni, E., Saieva, A. M., Meregalli, V., Girotto, C., Carretta, G., Boemo, D. G. & Favaro, A. (2021). Psychological distress, fear of COVİD-19, and resilient coping abilities among healthcare workers in a tertiary first-line hospital during the coronavirus pandemic. *Journal of Clinical Medicine*, *10*(7), 1-11 (https://doi.org/10.3390/jcm10071465).

Conti, P., Caraffa, A., Gallenga, C. E., Kritas, S. K., Frydas, I., Younes, A. & Ronconi, G. (2021). The British variant of the new coronavirus-19 (Sars-Cov-2) should not create a vaccine problem. Journal of *Biol Regul Homeost Agents*, *35*(1), 1-4.

Couarraze, S., Delamarre, L., Marhar, F., Quach, B., Jiao, J., Avilés Dorlhiac, R. & Dutheil, F. (2021). The major worldwide stress of healthcare professionals during the first wave of the COVİD-19 pandemic–the international COVISTRESS survey. *PloS one*, *16*(10), 1-16 (https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257840).

Croghan, I. T., Chesak, S. S., Adusumalli, J., Fischer, K. M., Beck, E. W., Patel, S. R. & Bhagra, A. (2021). Stress, resilience, and coping of healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *Journal of Primary Care & Community Health*, *12*, 1-9.

Cüceloğlu, D. (2014). *İçimizdeki Çocuk*. (49. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi

Çakır S. K., & Güven, F. M. K. (2022). Covid-19 Pandemi Döneminde Acil Servis Çalışanlarında Mesleki Kaygının Değerlendirilmesi. *Anatolian J Emerg Med., 5*(2):78-85. https://doi.org/10.54996/anatolianjem.1024419

Çakıroğlu, D., Aydoğan, E., & Altınöz, M. (2017). Organizational Commitment And Job Satisfactions Impact On Organizational Spirituality On Psychological Contract. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*, *34*, 283-294 (http://dx.doi.org/10.15405/epsbs.2017.12.02.24).

Çakıroğlu, D., & Aydoğan, E. (2021). Örgütsel Maneviyat Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 56(2), 1062-1077 (https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.21.05.1540).

Çelebi, E., & Sunal, N. (2016). Cerrahi servislerinde çalışan hemşirelerin yaşam kalitesi ve etkileyen değişkenlerin belirlenmesi. *JAREN*, *2*(2), 84-91.

Çelmeçe, N., & Menekay, M. (2020). The effect of stress, anxiety and burnout levels of healthcare professionals caring for COVİD-19 patients on their quality of life. *Frontiers in psychology*, *11*, 1-7 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.597624).

da Silva Neto, R. M., Benjamim, C. J. R., de Medeiros Carvalho, P. M., & Neto, M. L. R. (2021). Psychological effects caused by the COVİD-19 pandemic in health professionals: a systematic review with meta-analysis. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, *104*, 1-7 (https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2020.110062).

Daniel, J. L. (2019). The effect of workplace spirituality on team effectiveness. *Journal of Management, Spirituality & Religion, 16*(1), 34-49.

Dayan, S. (2021). COVİD-19 ve Aşı. *Dicle Tıp Dergisi*, *48*, 98-113 (https://doi.org/10.5798/dicletip.1005040).

de Boer, G. M., Houweling, L., Hendriks, R. W., Vercoulen, J. H., Tramper-Stranders, G. A., & Braunstahl, G. J. (2021). Asthma patients experience increased symptoms of anxiety, depression and fear during the COVİD-19 pandemic. *Chronic Respiratory Disease, 18*, 1-7 (https://doi.org/10.1177/14799731211029658).

de los Santos, J. A. A., & Labrague, L. J. (2021). The impact of fear of COVİD-19 on job stress, and turnover intentions of frontline nurses in the community: A cross-sectional study in the Philippines. *Traumatology, 27*(1), 52–59 (https://doi.org/10.1037/trm0000294).

Dean, K. L., Safranski, S. R., & Lee, E. S. (2014). Religious accommodation in the workplace: Understanding religious identity threat and workplace behaviors in legal disputes. *Employee Responsibilities and Rights Journal, 26*(2), 75–94 (https://doi.org/10.1007/s10672-013-9232-z).

Delibaş, L. (2021). COVİD-19 Fobisi ve Endişe Şiddeti; Meslek Yüksekokulu Örneği. *Hastane Öncesi Dergisi, 6*(2), 201-212.

Dhama, K., Khan, S., Tiwari, R., Sircar, S., Bhat, S., Malik, Y. S. & RodriguezMorales, A. J. (2020). Coronavirus disease 2019–COVİD-19. *Clinical microbiology reviews*, *33*(4), 1-48 (https://doi.org/doi:10.1128/cmr.00028-20).

Dincer, B., & Inangil, D. (2021). The effect of emotional freedom techniques on nurses' stress, anxiety, and burnout levels during the COVİD-19 pandemic: A randomized controlled trial. *Explore*, *17*(2), 109-114.

Dizer, B., İyigün, E., & Kılıç, S. (2008). Yoğun Bakım Hemşirelerinin Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*, *12*(1-2), 1-11.

do Rosário Costa, N., Bellas, H., da Silva, P. R. F., de Carvalho, P. V. R., Uhr, D., Vieira, C., & Jatobá, A. (2021). Community health workers' attitudes, practices and perceptions towards the COVİD-19 pandemic in brazilian low-income communities. *Work*, *68*(1), 1-11 (https://doi.org/10.3233/WOR-205000).

Dolgun, U. (2010). *Tükenmişlik Sendromu. Örgütsel Davranışta Güncel Konular* (ss. 287-311), Bursa: Ekin Kitabevi.

Droogers, M., Jansen, D., Lindert, J., Saboga-Nunes, L., Rudén, M., Guichardon, M., & Zeegers Paget, D. (2020). Health-related Sustainable Development Goals: countdown on alcohol use, smoking prevalence, child overweight and suicide mortality. *European Journal of Public Health*, *30*(Supplement_1), i10-i13 (https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa027).

Duarte, I., Teixeira, A., Castro, L., Marina, S., Ribeiro, C., Jácome, C., Martins, V., Ribeiro-Vaz, I., Pinheiro, H. C., Silva, A. R., Ricou, M., Sousa, B., Alves, C., Oliveira, A., Silva, P., Nunes, R., & Serrão, C. (2020). Burnout among Portuguese healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *BMC Public Health*, *20*(1), 1-10 (https://doi.org/10.1186/s12889-020-09980-z).

Duffy, C. C., Bass, G. A., Fitzpatrick, G., & Doherty, E. M. (2022). What can we learn from the past? Pandemic health care workers' fears, concerns, and needs: A review. *Journal of Patient Safety*, *18*(1), 52-57.

Durmuş, M., & Durar, E. (2021). The relationship between spiritual well-being and fear of COVİD 19 among Turkish elders. *Journal of Religion*, Spirituality & Aging, 1-14 (https://doi.org/10.1080/15528030.2021.1894627).

Durmuş, Ş., & Erbaşı, A. (2024). Örgüt kültürü tipinin zorunlu vatandaşlık davranışına etkisinde örgütsel adalet algısının aracı rolü: türkiye'deki en büyük 500 şirket üzerinde bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(2), 595-617. (https://doi.org/10.32709/akusosbil.1145512)

Duygulu, S., Açıl, S. B., Özdemir, E. K., & Erdat, Y. (2020). COVİD-19 salgını: yönetici hemşirelerin rol ve sorumlulukları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 7 (Özel Sayı), 34-46 (https://doi.org/10.7326/m20-5008).

Düzgüner, S. (2013). *Maneviyat algısı ve diğerkâmlıkla ilişkisi: Kan bağışı örneğinde türkiye ve amerika karşılaştırmalı nitel bir araştırma* (Order No. 28679888) [Necmettin Erbakan Üniversitesi]. ProQuest Dissertations & Theses Global. (2606867757). Available at: https://www.proquest.com/dissertations-theses/maneviyat-algısı-ve-diğerkâmlıkla-ilişkisi-kan/docview/2606867757/se-2, Access: 12.05.2013.

Düzgüner, S. (2016). Psikoloji literatüründe maneviyat kavramı. M. Atak, (Ed.), *Maneviyat psikolojisi içinde* (s. 11-27). İstanbul: Elit Kültür

Ehrlich, H., McKenney, M., & Elkbuli, A. (2020). Protecting our healthcare workers during the COVİD-19 pandemic. *The American Journal of Emergency Medicine*, *38*(7), 1527–1528 (https://doi.org/10.1016/j.ajem.2020.04.024).

Elbay, R.Y., Kurtulmus¸, A., Arpacıoğlu, S., Karadere, E. (2020). Depression, anxiety, stress levels of physicians and associated factors in Covid-19 pandemics. Psychiatry Res. 290, 113130 (https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.113130).

Emmons, R. A. (2000). Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *International Journal for the Psychology of Religion*, 10(1), 3-26.

Erdağı, S., & Özer, N. (2015). Cerrahi Kliniklerde Çalışan Hemşirelerin Çalışma Ortamlarının, Hasta Güvenliği Kültürü Algılarının ve Tükenmişlik Durumlarının İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *18*(2), 94-106.

Ergül, Ş., & Bayık, A. (2004). Hemşirelik ve manevi bakim. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, *8*(1), 37-45.

Fabbris, J. L., Mesquita, A. C., Caldeira, S., Carvalho, A. M. P., & Carvalho, E. C. de. (2017). Anxiety and Spiritual Well-Being in Nursing Students: A Cross-Sectional Study. *Journal of Holistic Nursing*, *35*(3), 261-270 (https://doi.org/10.1177/0898010116655004).

Fehm, L., & Schmidt, K. (2006). Performance anxiety in gifted adoles cent musicians. *J Anxiety Disord, 20,* 98–109.

Fofana, N. K., Latif, F., Sarfraz, S., Bashir, M. F., & Komal, B. (2020). Fear and agony of the pandemic leading to stress and mental illness: An emerging crisis in the novel coronavirus (COVİD-19) outbreak. *Psychiatry Research*, *291*, 1-3.

Franklin, P., & Gkiouleka, A. (2021). A scoping review of psychosocial risks to health workers during the Covid-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(5), 1-20 (https://doi.org/10.3390/ijerph18052453).

Fry, L.W. (2003). Toward a Theory of Spiritual Leadership. *The Leadership Quarterly*, *14*(6), 693-727. https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2003.09.001

Galanis, P., Vraka, I., Fragkou, D., Bilali, A., & Kaitelidou, D. (2021). Nurses' burnout and associated risk factors during the COVİD-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Advanced Nursing*, *77*(8), 3286-3302.

Galbraith, N., Boyda, D., McFeeters, D., & Hassan, T. (2021). The mental health of doctors during the COVİD-19 pandemic. *BJPsych bulletin, 45*(2), 93-97 (https://doi.org/10.1192/bjb.2020.44).

Garcia-Iglesias, J. J., Gomez-Salgado, J., Martin-Pereira, J., Fagundo-Rivera, J., Ayuso- Murillo, D., Martinez-Riera, J. R., Ruiz-Frutos, C., García-Iglesias, J. J., G´ omez- Salgado, J., Martín-Pereira, J., Fagundo-Rivera, J., Ayuso-Murillo, D., Martínez- Riera, J. R., Ruiz-Frutos, C., 2020. Impact of SARS-CoV-2 (Covid-19) on the mental health of healthcare professionals: a systematic review. Rev. Esp. Salud. Publica. 94.

Gawrych, M., Cichoń, E., & Kiejna, A. (2021). COVİD-19 pandemic fear, life satisfaction and mental health at the initial stage of the pandemic in the largest cities in Poland. *Psychology, Health & Medicine*, *26*(1), 107-113.

George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step By Step: A Simple Guide and Reference*. Abingdon, UK: Taylor & Francis.

Giacalone, R. A., & Jurkiewicz, C. L. (2003). "Toward A Science Of Workplace Spirituality". In Book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance. Eds:* Giacalone, R. A. & Jurkiewicz, C. L., New York: M. E Sharpe.

Giacalone, R. A., & Jurkiewicz, C. L. (2010). "The Science of Workplace Spirituality". In Book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance* (Second Edition, pp.3-26). Eds: R. A. Giacalone & C. L. Jurkiewicz, Armonk, NY: M. E. Sharpe.

Giesecke, J. (2002). *Modern Infectious Disease Epidemiology* (Third Edition). CRC Press.

Gireyhan, A. G. (2022). The moderator role of spirituality on the relationship between fear of COVİD-19 and psychological well-being. *Spiritual Psychology and Counseling, 7*(2), 143–155 (https://dx.doi.org/10.37898/spc.2022.7.2.164).

Gorini, A., Fiabane, E., Sommaruga, M., Barbieri, S., Sottotetti, F., La Rovere, M. T. & Gabanelli, P. (2020). Mental health and risk perception among Italian healthcare workers during the second month of the Covid-19 pandemic. *Archives of psychiatric nursing*, *34*(6), 537-544.

Göçmen Baykara, z., & Eyuboglu, G. (2020). Covid-19 Pandemisinde Hemşirelik Bakımı. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 9*(17), 1-17.

Grasselli, G., Tonetti, T., Protti, A., Langer, T., Girardis, M., Bellani, G. & Seccafico, C. (2020). Pathophysiology of COVİD-19-associated acute respiratory distress syndrome: a multicentre prospective observational study. *The lancet Respiratory medicine*, *8*(12), 1201-1208 (https://doi.org/10.1016/S2213-2600(20)30370-2).

Greenberg, N., Docherty, M., Gnanapragasam, S., & Wessely, S. (2020). Managing mental health challenges faced by healthcare workers during Covid-19 pandemic. *BMJ, 368*, m1211

Guan, W. J., Ni, Z. Y., Hu, Y., Liang, W. H., Ou, C. Q., & He, J. X. (2020). Clinical Characteristics of Coronavirus Disease 2019 in China. *New England Journal of Medicine*, *382*(18), 1708- 1720. doi: 10.1056/NEJMoa2002032

Guo, Y.-R., Cao, Q.-D., Hong, Z.-S., Tan, Y.-Y., Chen, S.-D., Jin, H.-J., Tan, K.-S., Wang, D.-Y., & Yan, Y. (2020). The origin, transmission and clinical therapies on coronavirus disease 2019 (COVİD-19) outbreak – an update on the status. *Military Medical Research*, *7*(1), 11 (https://doi.org/10.1186/s40779-020-00240-0).

Gurlaş, F. (2021). COVİD-19 Salgın Sürecinde Sosyal Destek Algısının İş Yerinde Maneviyat Üzerindeki Etkisinde Tıbbi Hatanın Düzenleyici Rolü: 112 Acil Sağlık Hizmetleri Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Hastane Öncesi Dergisi, 6*(3), 351-366.

Gül, H., Gülüm, M., İlter, B., Hasde, M., Şimşek, A. Ç., Bulut, Y. E. & Topaç, O. (2020). Covid-19 Sürecinde Sağlık Çalışanları İçin Alınan Koruyucu Önlemlerin Etkisi. *Ankara Medical Journal*, *20*(4), 1000-1015.

Gültekin, B., Demir, S., Gunduz, M. A., Cura, F., & Ozer, L. (2022). The logistics service providers during the COVİD-19 pandemic: The prominence and the cause-effect structure of uncertainties and risks. *Computers & Industrial Engineering*, *165*, 8-17 (https://doi.org/10.1016/j.cie.2022.107950).

Günay Molu, N., Sert, S. & Saltalı, N. D. (2023). COVİD-19 Salgınında Sağlık Çalışanı Olarak Anne Olmak: Niteliksel Bir Çalışma. *Marmara Tıp Dergisi, 36*(1), 126-134.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Felsefe-Yöntem-Analiz* (3. b.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Gürsu, O., & Bayındır, S. (2021). Covid-19 Hastalığını Geçiren Sağlık Çalışanlarının Başa Çıkma Sürecinde Din Ve Maneviyat. *Turkish Academic Research Review, 6*(1), 181-220 (https://doi.org/10.30622 tarr.873732).

Hartzband, P., & Groopman, J. (2020). Physician burnout, interrupted. *New England Journal of Medicine, 382*(26), 2485-2487.

Hennein, R., & Lowe, S. (2020). A hybrid inductive-abductive analysis of health workers' experiences and wellbeing during the COVİD-19 pandemic in the United States. *PLoS One*, *15*(10),315-318 (https://doi.org/10.1111/inm.12726).

Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman, B. B. (1959). *The Motivation to Work*. John Wiley & Sons.

Hill, P. C., Pargament, K. I., Hood, R. W., McCullough, M. E., Swyers, J. P. Larson, D. B., & Zinnbauer, B. J. (2000). Conceptualizing religion and spirituality: Points of commonality, points of departure. *Journal for the Theory of Social Behavior*, *30*(1), 51-77 (https://doi.org/10.1111/1468-5914.00119).

Hjiej, G., & Fourtassi, M. (2020). Medical students' dilemma during the Covid-19 pandemic; between the will to help and the fear of contamination. *Medical education online*, *25*(1), 1784374 (https://doi.org/10.1080/10872981.2020.1784374).

Hisam, M. W., & Sanyal, S. (2021). Impact of Workplace Spirituality on Organizational Commitment – A Study in an Emerging Economy. Turkish *Journal of Computer and Mathematics Education, 12*(4), 984-1000.

Hojyo, S., Uchida, M., Tanaka, K., Hasebe, R., Tanaka, Y., Murakami, M., & Hirano, T. (2020). How COVİD-19 induces cytokine storm with high mortality. *Inflammation and Regeneration*, *40*(1), 37 (https://doi.org/10.1186/s41232-020-00146-3).

Honigsbaum, M. (2009). Pandemic. *The Lancet*, *373*(9679), 1939 (https://doi.org/10.1016/S0140-6736(09)61053-9).

Hossain, M. (2020). Impact of COVİD-19 Pandemic among Health Care Providers in Bangladesh: A Systematic Review. *Bangladesh Journal of Infectious Diseases* 7, 8-15 (https://doi.org/10.3329/bjid.v7i00.50156).

Hu, D., Kong, Y., Li, W., Han, Q., Zhang, X., Zhu, L. X. & Zhu, J. (2020). Frontline nurses' burnout, anxiety, depression, and fear statuses and their associated factors during the COVİD-19 outbreak in Wuhan, China: A large-scale cross-sectional study. *EClinicalMedicine*, 24, 1-10 (https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2020.100424).

Huremović, D. (Ed.). (2019a). *Psychiatry of pandemics: a mental health response to infection outbreak*. Springer.

Huremović, D., (2019b). Mental health of quarantine and isolation. In: Huremovi´ c, D. (Ed.), *Psychiatry of Pandemics, A Mental Health Response to Infection Outbreak*. Springer Nature, Switzerland AG, Basel, Switzerland, ss. 95–118.

Huremović, D. (2019c). Brief history of pandemics (Pandemics Throughout History). *Psychiatry of Pandemics* (ss. 7-35). Springer, Cham (https://doi.org/10.1007/978-3-030-15346-5_2).

Kabasakal, E., Özpulat, F., Akca, A., & Özcebe, L. H. (2021). COVİD-19 fear and compliance in preventive measures precautions in workers during the COVİD-19 pandemic. *International*

Archives of Occupational and Environmental Health, *94*, 1239-1247 (https://doi.org/10.1007/s00420-021-01682-2).

Kaçmaz, N. (2005). Tükenmişlik (burnout) sendromu. *Journal of Istanbul Faculty of Medicine*, *68*(1), 29-32.

Kale, S. H. (2004). Spirituality, Religion, and Globalization. *Journal of Macromarketing*, *24*(2), 92-107 (https://doi.org/10.1177/0276146704269296).

Karagöl, A., & Törenli Kaya, Z. (2022). Healthcare workers' burn-out, hopelessness, fear of COVİD-19 and perceived social support levels. *The European Journal of Psychiatry*, *36*(3), 200-206.

Karakaş, F. (2010). Spirituality and Performance in Organizations: A Literature Review. *Journal of Business Ethics*, *94*(1), 89-106 (https://doi.org/10.1007/s10551-009-0251-5).

Kasapoğlu, F. (2020). COVİD-19 salgını sürecinde kaygı ile maneviyat, psikolojik sağlamlık ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Turkish Studies, 15*(4), 599-614 (https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44284).

Kaya, N., Kaya, H., Ayık, S. E., & Uygur, E. (2010). Bir Devlet Hastanesinde Çalışan Hemşirelerde Tükenmişlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 401-419.

Kelly, H. (2011). The classical definition of a pandemic is not elusive. *Bulletin of the World Health Organization*, *89*(7), 540–541 (https://doi.org/10.2471/BLT.11.088815).

Kelly, D., Schroeder, S.,& Leighton, K. (2022). Anxiety, depression, stress, burnout, and professional quality of life amongthehospitalworkforceduringaglobalhealth pandemic. *The Journal of Rural Health,* 38, 795–804 (https://doi.org/10.1111/jrh.1265).

Khan, S., Akter, S., Khan, T., Shariar, G., & Awal Miah, M. A. (2021). Psychological distress among Bangladeshi physicians: roles of perceived stigma, fear of infection and resilience in the context of Covid-19 pandemic. *Journal of Social Distress and Homelessness*, *31*(1), 105-114.

Khattak, S. R., Saeed, I., Rehman, S. U., & Fayaz, M. (2021). Impact of fear of COVİD-19 pandemic on the mental health of nurses in Pakistan. *Journal of Loss and Trauma*, *26*(5), 421-435.

Kıvılcım, İ. (2020). COVİD-19 sonrası akciğer sekelleri: Uzun dönem takip ve tedavi. *Tuberk Toraks*, *68*(4), 419-429.

Kimter, N. (2014). Gençlikte din ve depresyon: üniversiteli gençler üzerinde ampirik bir araştırma. *EKEV Akademi Dergisi,* 0(60), 223-260 (https://dergipark.org.tr/tr/ pub/sosekev/issue/71563/1151554).

Kisa, S. (2020). Burnout among physicians and nurses during COVİD-19 pandemic*. Eur. J. Environ. Public Health*, 4, 1-3 (https://doi.org/10.29333/ejeph/8447).

Kishi, H., Watanabe, K., Nakamura, S., Taguchi, H., & Narimatsu, H. (2022). Impact of nurses' roles and burden on burnout during the COVİD-19 pandemic: Multicentre cross-sectional survey. *Journal of Nursing Management*, *30*(6), 1922-1930.

Kline, T. J., Sulsky, L. M., & Rever-Moriyama, S. D. (2000). Common method variance and specification errors: A practical approach to detection. *The Journal of Psychology*, *134*(4), 401-421.

Koçak, U. Z., & Özer Kaya, D. (2020). COVİD-19 pandemisi, spor, sporcu üçgeni: etkilenimler ve öneriler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 129-133.

Koenig, H. G. (2020). Maintaining health and well-being by putting faith into action during the COVİD-19 pandemic. *Journal of Religion and Health, 59*(5), 2205-2214.

Kolodinsky, R. W., Giacalone, R. A., & Jurkiewicz, C. L. (2008). Workplace Values and Outcomes: Exploring Personal, Organizational, and Interactive Workplace Spirituality. *Journal of Business Ethics*, *81*(2), 465-480 (https://doi.org/10.1007/s10551-007-9507-0).

Krishnakumar, S., & Neck, C. P. (2002). The "what", "why" and "how" of spirituality in the workplace. *Journal of Managerial Psychology*, *17*(3), 153-164 (https://doi.org/10.1108/02683940210423060).

Kumar, J., Katto, M. S., Siddiqui, A. A., Sahito, B., Ahmed, B., Jamil, M., & Ali, M. (2020). *Predictive factors associated with fear faced by healthcare workers during COVİD-19 pandemic: a questionnaire-based study. Cureus*, *12*(8), 1-5.

Kutlu, Ö., & Metin, A. (2020). A case of exacerbation of psoriasis after oseltamivir and hydroxychloroquine in a patient with COVİD-19: Will cases of psoriasis increase after

COVİD-19 pandemic?. *Dermatologic therapy*, *33*(4), e13383 (https://doi.org/10.1111/dth.13383).

Labrague, L. J. (2021). Psychological resilience, coping behaviours and social support among health care workers during the COVİD-19 pandemic: A systematic review of quantitative studies. *Journal of Nursing Management*, *29*(7), 1893-1905.

Lai, J., Ma, S., Wang, Y., Cai, Z., Hu, J., Wei, N. & Hu, S. (2020). Factors associated with mental health outcomes among health care workers exposed to coronavirus disease 2019. *JAMA Network Open, 3*(3), e203976-e203976.

Laposa, J. M., Alden, L. E., & Fullerton, L. M. (2003). Work stress and post traumatic stress disorder in ED nurses/personnel. *J Emerg Nurs, 29*, 23–28.

Lasalvia, A., Bonetto, C., Porru, S., Carta, A., Tardivo, S., Bovo, C., … Amaddeo, F. (2021). Psychological impact of COVİD-19 pandemic on healthcare workers in a highly burdened area of north-east Italy. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, *30*(e1), 1-9 (https//doi:10.1017/S2045796020001158).

Lauer, S. A., Grantz, K. H., Bi, Q., Jones, F. K., Zheng, Q., Meredith, H. R. & Lessler, J. (2020). The incubation period of coronavirus disease 2019 (COVİD-19) from publicly reported confirmed cases: estimation and application. *Annals of internal medicine*, *172*(9), 577-582.

Levy, G., & Razin, R. (2014). Rituals or Good Works: Social Signaling in Religious Organizations. Journal of the European Economic Association, 12(5), 1317-1360 (https://doi.org/10.1111/jeea.12090).

Li, C., Yang, Y., & Ren, L. (2020). Genetic evolution analysis of 2019 novel coronavirus and coronavirus from other species. Infection, Genetics and Evolution, 82, 104285 (https://doi.org/10.1016/j.meegid.2020.104285).

Limosin, F., Loze, J. Y., Cothereau, C. vd. (2006). A prospective study of the psychological effects of 'person under train' inci dents on drivers. *J Psychiatr Res, 40,* 755–761.

Lindquist, K. A., & Barrett, L. F. (2008). Constructing Emotion: The Experience of Fear as a Conceptual Act. *Psychological Science, 19*(9), 898-903 (https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2008.0217).

Linden, M., & Muschalla, B. (2007). Anxiety disorders and workplace related anxieties. *J Anxiety Disord, 21*, 467–474.

Lopes-Jr., D. da S., Zukowsky-Tavares, C., Gusmão Cardoso, T., & Milani, M. A. F. (2022). Spirituality in organizations and professional stress during Covid-19 *Revista Científica Hermes*, ss. 26-40 Instituto Paulista de Ensino e Pesquisa Brasil, Brasil

Malloch, T. R. (2010). Spiritual capital and practical wisdom. *Journal of Management Development*, *29*(7/8), 755-759 (https://doi.org/10.1108/02621711011059194).

Maraqa, B., Nazzal, Z., & Zink, T. (2020). Palestinian health care workers' stress and stressors during COVİD-19 pandemic: A cross-sectional study. *Journal of Primary Care & Community Health*, *11*(null), 1-7 (https://doi.org/10.1177/2150132720955026).

Markow, F., & Klenke, K. (2005). The effects of personal meaning and calling on organizational commitment: An empirical investigation of spiritual leadership. *International Journal of Organizational Analysis, 13*(1), 8-27.

Marques, J., Dhiman, S., & King, R. (2005). Spirituality in the workplace: Developing an integral model and a comprehensive definition. *Journal of American Academy of Business*, *7*(1), 81-91.

Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Organizational Behavior*, *2*(2), 99-113.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, *50*(4), 370-396.

Mattis, J. S., & Jagers, R. J. (2001). A relational framework for the study of religiosity and spirituality in the lives of African Americans. *Journal of Community Psychology*, *29*(5), 519-539 (https://doi.org/10.1002/jcop.1034).

Maurice, J. (2016). Cost of protection against pandemics is small. *The Lancet*, *387*(10016), e12. doi:10.1016/S0140-6736(16)00156-2

Mayer, J. D., & Geher, G. (1996). Emotional intelligence and the identification of emotion. *Intelligence*, *22*(2), 89-113 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0 160-2896(96)90011-2).

McGinn, B. (1993). The letter and the spirit: Spirituality as an academic discipline. *Christian Spirituality Bulletin*, 1(2), 1-10.

McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *Journal of Community Psychology*, *14*(1), 6-23 (https://doi.org/10.1002/1520-6629(198601)14:1).

Mediavilla, R., Fernández-Jiménez, E., Martínez-Alés, G., Moreno-Küstner, B., Martínez-Morata, I., Jaramillo, F. & COVİD, T. (2021). Role of access to personal protective equipment, treatment prioritization decisions, and changes in job functions on health workers' mental health outcomes during the initial outbreak of the COVİD-19 pandemic. *Journal of Affective Disorders*, *295*, 405-409 (https://doi.org/10.1016/j.jad.2021.08.059).

Mejia, C. R., Rodriguez-Alarcon, J. F., Vera-Gonzales, J. J., Ponce-Lopez, V. L., Chamorro-Espinoza, S. E., Quispe-Sancho, A. & Tovani-Palone, M. R. (2021). *Fear Perception of the COVİD-19 Pandemic in Peru. Electronic Journal of General Medicine*, *18*(3), 2-6 (https://doi.org/10.29333/ejgm/9764).

Memiş Doğan, M., & Düzel, B. (2020). Covid-19 özelinde korku-kaygı düzeyleri. *Turkish Studies,* 15(4), 739-752 (https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44678).

Metin, Ö., & Gök Özer, F. (2007). Hemşirelerin tükenmişlik düzeyinin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *10*(1), 58-66.

Meyerowitz, E. A., Richterman, A., Gandhi, R. T., & Sax, P. E. (2021). Transmission of SARS-CoV-2: A review of viral, host, and environmental factors. *Annals of internal medicine*, *174*(1), 69-79 (https://doi.org/10.7326/m20-5008).

Miller, D. W., & Ewest, T. (2015). A new framework for analyzing organizational workplace religion and spirituality. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, *12*(4), 1-24.

Milliman, J., Czaplewski, A. J., & Ferguson, J. (2003). Workplace spirituality and employee work attitudes. *Journal of Organizational Change Management*, *16*(4), 426-447 (https://doi.org/10.1108/09534810310484172).

Mira, J. J., Carrillo, I., Guilabert, M., Mula, A., Martin-Delgado, J., Pérez-Jover, M. V. & Fernández, C. (2020). Acute stress of the healthcare workforce during the COVİD-19 pandemic evolution: a cross-sectional study in Spain. *BMJ open*, *10*(11), 1-9 (https://doi.org/10.1136/bmjopen-2020-042555).

Mitroff, I. I., & Denton, E. A. (1999). A study of spirituality in the workplace. *Sloan Management Review*, 40, 83-92. https://sloanreview.mit.edu/article/a-study-of-spirituality-in-the-workplace/

Morens, D. M., Folkers, G. K., & Fauci, A. S. (2009). What is a pandemic? *The Journal of Infectious Disaeses*, *200*(7), 1018-1021 (http://www.jstor.org/stable/27794175).

Morgado-Toscano, C., Gomez-Salgado, J., Garcia-Iglesias, J. J., Fagundo-Rivera, J., Lopez-Lopez, D., & Allande-Cusso, R. (2023). Levels of Anxiety and Fear among Nurses During the COVİD-19 Pandemic: A Systematic Review. *Journal of Nursing Management,* Article ID 2191984, 18 pages (https://doi.org/10.1155/2023/2191984).

Moroń, M., Yildirim, M., Jach, Ł., Nowakowska, J., & Atlas, K. (2021). Exhausted due to the pandemic: Validation of Coronavirus Stress Measure and COVİD-19 Burnout Scale in a Polish sample. *Current psychology (New Brunswick, N.J.)*, 1–10. Advance online publication (https://doi.org/10.1007/s12144-021-02543-4).

Muschalla, B., Linden, M., & Olbrich, D. (2010). The relation ship between job-anxiety and trait-anxiety—a differen tial diagnostic investigation with the Job-Anxiety-Scale and the State-Trait-Anxiety-Inventory. *J Anxiety Disord, 24*, 366–371.

Muschalla, B., Heldmann, M., & Fay, D. (2013). The significance of job-anxiety in a working population. *Occupational Medicine, 63*, 415–421 (https://doi.org/10.1093/occmed/kqt072).

Neck, C. P., & Milliman, J. F. (1994). Thought Self-leadership. *Journal of Managerial Psychology*, *9*(6), 9-16 (https://doi.org/10.1108/02683949410070151).

Ng, K. Y. Y., Zhou, S., Tan, S. H., Ishak, N. D. B., Goh, Z. Z. S., Chua, Z. Y., Chia, J. M. X., Chew, E. L., Shwe, T., Mok, J. K. Y., Leong, S. S., Lo, J. S. Y., Ang, Z. L. T., Leow, J. L., Lam, C. W. J., Kwek, J. W., Dent, R., Tuan, J., Lim, S. T., . . . Ngeow, J. (2020). Understanding the Psychological Impact of COVİD-19 Pandemic on Patients With Cancer, Their Caregivers, and Health Care Workers in Singapore. *JCO Global Oncology* (6), 1494-1509 (https://doi.org/10.1200/go.20.00374).

Noghiu, A. A. (2015). *Spiritual capital theory: A grounded theory-based analysis of SCT and its policy applications* (Order No. 10014774) [Doktora tezi, University of Delaware].

Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (1767224363). Available at: https://www.proquest.com/dissertations-theses/spiritual-capital-theory-grounded-based-analysis/docview/1767224363/se-2, Access: 07.09.2015.

Nyashanu, M., Pfende, F., & Ekpenyong, M. S. (2022). Triggers of mental health problems among frontline healthcare workers during the COVİD-19 pandemic in private care homes and domiciliary care agencies: Lived experiences of care workers in the Midlands region, UK. *Health & social care in the community*, *30*(2), e370-e376.

O'connell, M., Crowther, S., Ravaldi, C., & Homer, C. (2020). Midwives in a pandemic: A call for solidarity and compassion. *Women and birth*, *33*(3), 205-206 (https://doi.org/10.1016/j.wombi.2020.03.008).

Olonade, O. Y., Adetunde, C. O., Iwelumor, O. S., Ozoya M. I., & George, T. O. (2021). Coronavirus pandemic and spirituality in southwest Nigeria: A sociological analysis. Heliyon, 7, e06451 (https://doi.org/10.1016/j.heliyon. 2021.e06451).

Ornell, F., Schuch, J. B., Sordi, A. O., & Kessler, F. H. P. (2020). "Pandemic fear" and COVİD-19: mental health burden and strategies. *Brazilian Journal of Psychiatry*, *42*, 232-235 (https://doi.org/10.1590/1516-4446-2020-0008).

Örgev, M., & Günalan, M. (2011). İşyeri maneviyatı üzerine eleştirel bir değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1*(2), 51-64.

Özay, B., Mollavelioğlu, M.Ş., & Aydın, N. (2023). Covid-19 Salgınının Mutluluğun Üç Boyutu Üzerine Etkileri. *Mutluluk ve İyi Oluş Dergisi, 8*(14), 54-79.

Pak, H., Süsen, Y., Denizci Nazlıgül, M., & Griffiths, M. (2022). The Mediating Effects of Fear of COVİD-19 and Depression on the Association Between Intolerance of Uncertainty and Emotional Eating During the COVİD-19 Pandemic in Turkey. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *20*(3), 1882-1896 (https://doi.org/10.1007/s11469-021-00489-z).

Pala, S. Ç., & Metintaş, S. (2020). Covid-19 Pandemisinde Sağlık Çalışanları. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, *5*, 156-168.

Palmer, D. A., & Wong, M. (2013). Clarifying the concept of spiritual capital. Paper presented at the Conference on the Social Scientific Study of Religion (s. 1-20), Jully 10-13. China: The Chinese University of Hong Kong.

Pappa, S., Ntella, V., Giannakas, T., Giannakoulis, V. G., Papoutsi, E., & Katsaounou, P. (2020). Prevalence of depression, anxiety, and insomnia among healthcare workers during the COVİD-19 pandemic: A systematic review and meta-analysis. *Brain, behavior, and immunity*, *88(null)*, 901-907 (https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.05.026).

Pappa, S., Barnett, J., Berges, I., & Sakkas, N. (2021). Tired, worried and burned out, but still resilient: a cross-sectional study of mental health workers in the UK during the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 44-57 (https://doi.org/10.3390/ijerph18094457).

Parboteeah, K. P., & Cullen, J. B. (2010). "Ethical Climates and Spirituality: An Exploratory Examination of Theoretical Links". In Book: *Handbook of Workplace Spirituality and Organizational Performance* (pp.115-129). Routledge.

Parchani, A., Vidhya, K., Panda, P. K., Rawat, V. S., Bahurupi, Y. A., Kalita, D., Kumar, H., & Dr, N. (2021). Fear, Anxiety, Stress, and Depression of Novel Coronavirus (COVİD-19) Pandemic Among Patients and Their Healthcare Workers – A Descriptive Study. *Psychology Research and Behavior Management*, *14*(null), 1737-1746 (https://doi.org/10.2147/PRBM.S324233).

Pargament, K. I. (1999). The psychology of religion and spirituality? Yes and no. *The International Journal for the Psychology of Religion*, *9*(1), 3-16 (https://doi.org/10.1207/s15327582ijpr0901_2).

Pargament, K. I. (2007). *Spiritually integrated psychotherapy-understanding and addressing the sacred*. New York: The Guilford Press

Pawar, B. S. (2009a). Individual spirituality, workplace spirituality and work attitudes: An empirical test of direct and interaction effects. *Leadership & Organization Development Journal*, 30(8), 759-777.

Pawar, B. S. (2009b). Workplace Spirituality Facilitation: A Comprehensive Model. *Journal of Business Ethics*, *90*(3), 375-386 (https://doi.org/10.1007/s10551-009-0047-7).

Pei Pei, S., Kassim, M. S. A., Rafi, N. A. A. M., Ramii, N., Sulaiman, R. M. R., & Thyagarajan, D. (2021). Depression, Anxiety and Stress (DAS), and Workplace Spirituality among Pharmacists and Pharmacist Assistants in the state of Perlis, Malaysia. *Pharmacy Research Reports, 4*(2), 19-28.

Pfeffer, J. (2010). "Business and the spirit: Management practices that sustain values". In Book: *Handbook of workplace spirituality and organizational performance* (pp.43-59). Routledge.

Piedmont, R. L. (2013). "Dini ve manevi yapıları anlamada kişiliğin rolü". Kitap içinde: *Din ve Maneviyat Psikolojisi-Temel Yaklaşımlar ve İlgi Alanları* (ss.503-539), Ed: İ. Çapçıoğlu & A. Ayten, Ankara: Phoenix Yayınevi.

Pilch, I., Kurasz, Z., & Turska-Kawa, A. (2021). Experiencing fear during the pandemic: validation of the fear of COVİD-19 scale in Polish. *PeerJ*, 9,1-18 (https://doi.org/10.7717/peerj.11263).

Prasad, K., McLoughlin, C., Stillman, M., Poplau, S., Goelz, E., Taylor, S. & Sinsky, C. A. (2021). Prevalence and correlates of stress and burnout among US healthcare workers during the COVİD-19 pandemic: A national cross-sectional survey study. *EClinicalMedicine*, *35*, 1-9 (https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2021.100879).

Prazeres, F., Passos, L., Simões, J. A., Simões, P., Martins, C., & Teixeira, A. (2021). COVİD-19-Related Fear and Anxiety: Spiritual-Religious Coping in Healthcare Workers in Portugal. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(1), 1-11 (https://www.mdpi.com/1660-4601/18/1/220).

Pür. İ. (2023). Hemşirelerde Tükenmişlik İle Maneviyat Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Nevşehir İli Örneği. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 10*(1), 266-293 (https://doi.org/10.17859/pauifd.1260410).

Qiu, W., Rutherford, S., Mao, A., & Chu, C. (2017). The pandemic and its impacts. *Health, culture and society*, 9, 1-11 (https://doi.org/10.5195/hcs.2017.221).

Que, J., Shi, L., Deng, J., Liu, J., Zhang, L., Wu, S., Gong, Y., Huang, W., Yuan, K., Yan, W., Sun, Y., Ran, M., Bao, Y., & Lu, L. (2020). Psychological impact of the COVİD-19 pandemic on healthcare workers: A cross-sectional study in China. *General psychiatry*, *33*(3), 1-12 (https://doi.org/10.1136/gpsych-2020-100259).

Rajabimajd, N., Alimoradi, Z., & Griffiths, M. D. (2021). Impact of COVİD-19-related fear and anxiety on job attributes: A systematic review. *Asian J Soc Health Behav, 4,* 51-55.

Rana, W., Mukhtar, S., & Mukhtar, S. (2020). Mental health of medical workers in Pakistan during the pandemic COVİD-19 outbreak. *Asian journal of Psychiatry*, *51*, 1-2 (https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102080).

Ranney, M. L., Griffeth, V., & Jha, A. K. (2020). Critical supply shortages-the need for ventilators and personal protective equipment during the Covid-19 pandemic. *New England Journal of Medicine, 382*(18), 41.

Rathakrishnan, B., Singh, S. S. B., Yahaya, A., Kamaluddin, M. R., & Aziz, S. F. A. (2022). The Relationship Among Spirituality, Fear, and Mental Health on COVİD-19 Among Adults: An Exploratory Research. *Front. Psychol. 12*, 815332 (https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.815332).

Rewar S., Mirdha D., & Rewar P. (2015). Treatment and Prevention of Pandemic H1N1 Influenza. *Annals of Global Health, 81*(5), 645-653.

Riva, M. A., Benedetti, M., & Cesana, G. (2014). Pandemic fear and literature: observations from Jack London's The Scarlet Plague. *Emerging infectious diseases, 20*(10), 1753–1757 (https://doi.org/10.3201/eid2010.130278).

Robbins, S. P. & Judge, T. A. (2017). *Örgütsel davranış* (Çev. İ. Erdem). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Rocha, R. G. & Pinheiro, P. (2021). Organizational spirituality: Concept and perspectives. Journal of Business Ethics 171(2): 241-252 (https://doi.org/10.1007/s10551-020-04463-y).

Sağlık Bakanlığı (2020). *COVİD-19 (SARS-CoV2 Enfeksiyonu) Rehberi.* (Erişim Tarihi: July 16, 2020).

Sakib, N., Akter, T., Zohra, F., Bhuiyan, A. I., Mamun, M. A., & Griffiths, M. D. (2023). Fear of COVİD-19 and depression: a comparative study among the general population and healthcare

professionals during COVİD-19 pandemic crisis in Bangladesh. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *21*(2), 976-992.

Saleem, Z., Majeed, M. M., Rafique, S., Siqqiqui, Z., Ghandhi, D., Tariq, H., & Zegarra-Valdivia, J. A. (2020). *COVİD-19 pandemic fear and anxiety among healthcare professionals in Pakistan. Research Square, 0*(1), 1-17 (https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-37608/v2*)*.

Salmanoğlu, D. S., Çalışkan, E. E., Meliz, S, Uyanıkgil, Y., & Uyanıkgil, E. Ö. Ç. (2021). COVİD-19 tanı testleri, tedavisindeki aşılar ve ilaçlar; güncel durum. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *47*(2), 295-308.

Santabarbara, J., Bueno-Notivol, J., Lpnicki, D. M., Olaya, B., Perez-Moreno, M., Gracia-Garcia, P., Idoiaga-Mondragon, N., & Ozamiz-Etxebarria, N. (2021). Prevalence of anxiety in health care professionals during the COVİD-19 pandemic: A rapid systematic review (on published articles in Medline) with meta-analysis. *Progress in Neuropsychopharmacology & Biological Psychiatry, 107*, 110244 (https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2021.110244).

Sayın, K. (2022). Gelecek Kaygısı, COVİD-19 Korkusu ve Sektörde Çalışma İsteği İlişkisi: Meslek Yüksekokulu Turizm Programı Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Social Science Development Journal, 7*(39), 279-288 (http://dx.doi.org/10.31567/ssd.604).

Sczesny, S., & Thau, S. (2005). Gesundheitsbewertung vs. Arbeit szufriedenheit: Der Zusammenhang von Indikatoren des subjektiven Wohlbefindens mit selbstberichteten Fehlze iten. *Z Arbeits- und Organisationspsychologie*, 48, 17–24. 10.

Seyyar, A. (2009). Çalışma Hayatında ve İşyerinde Maneviyat. *Kamuda Sosyal Politika*, 3(11),42-52.

Shanafelt, T., Ripp, J., & Trockel, M. (2020). Understanding and addressing sources of anxiety among health care professionals during the COVİD-19 pandemic. *JAMA*, *323*(21), 2133-2134.

Sheep, M. L. (2006). Nurturing the Whole Person: The Ethics of Workplace Spirituality in a Society of Organizations. *Journal of Business Ethics*, *66*(4), 357-375.

Sikaras, C., Ilias, I., Tselebis, A., Pachi, A., Zyga, S., Tsironi, M. & Panagiotou, A. (2022). Nursing staff fatigue and burnout during the COVİD-19 pandemic in Greece. *AIMS public health*, *9*(1), 94-105.

Slife, B. D., Hope, C., & Nebeker, R. S. (1999). Examining the Relationship between Religious Spirituality and Psychological Science. *Journal of Humanistic Psychology*, *39*(2), 51-85 (https://doi.org/10.1177/0022167899392005).

Smallwood, N., Pascoe, A., Karimi, L., & Willis, K. (2021). Moral distress and perceived community views are associated with mental health symptoms in frontline health workers during the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 18*(16), 1-15 (https://doi.org/10.3390/ijerph18168723).

Sorokin, M. Y., Kasyanov, E. D., Rukavishnikov, G. V., Makarevich, O. V., Neznanov, N. G., Morozov, P. V., Lutova, N. B., & Mazo, G. E. (2020). Stress and Stigmatization in Health-Care Workers during the COVİD-19 Pandemic. *Indian Journal of Psychiatry*, *62*(3), 445–453.

Spielberger, C. D. (1966). Theory and research on anxiety. In C. D. Spielberger (Ed.), *Anxiety and behavior*. New York: Academic Press.

Spoorthy, M. S., Pratapa, S. K., & Mahant, S. (2020). Mental health problems faced by healthcare workers due to the COVİD-19 pandemic–A review. *Asian Journal of Psychiatry*, *51*, 1-4 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102119).

Steger, M. F., Dik, B. J., & Duffy, R. D. (2012). Measuring Meaningful Work: The Work and Meaning Inventory (WAMI). *Journal of Career Assessment*, *20*(3), 322-337 (https://doi.org/10.1177/1069072711436160).

Stodolska, M. (2021). QuarantineChallenge2k20: Leisure in the Time of the Pandemic. *Leisure Sciences*, *43*(1-2), 232-239.

Stuart, R. L., & Gillespie, E. E. (2008). Preparing for an influenza pandemic: healthcare workers' opinions on working during a pandemic. *Healthcare infection*, *13*(3), 95-99.

Superio, D. L., Anderson, K. L., Oducado, R. M. F., Luceño, M. T., Palcullo, V. E. V., & Bendalian, M. V. T. (2021). The information-seeking behavior and levels of knowledge, precaution, and fear of college students in Iloilo, Philippines amidst the COVİD-19 pandemic. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 62, 1-14 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2021.102414).

Surrati, A. M. Q., Mansuri, F. M. A., & Alihabi, A. A. A. (2020). Psychological impact of the COVİD-19 pandemic on health care workers. *Journal of Taibah University Medical Sciences*, *15*(6), 536-543.

Şahin, M. K., Aker, S., Şahin, G., & Karabekiroğlu, A. (2020). Prevalence of depression, anxiety, distress and insomnia and related factors in healthcare workers during COVİD-19 pandemic in Turkey. *Journal of Community Health*, *45*(6), 1168-1177.

Şimşek M. Ş. ve Çelik, A. (2023), *Yönetim ve Organizasyon*, 23.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Şimşek, M. Ş., Çelik, A. & Akgemci, T. (2022). *Davranış Bilimleri*, 11.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Talaee, N., Varahram, M., Jamaati, H., Salimi, A., Attarchi, M., Kazempour dizaji, M., Sadr, M., Hassani, S., Farzanegan, B., Monjazebi, F., & Seyedmehdi, S. M. (2022). Stress and burnout in health care workers during COVİD-19 pandemic: validation of a questionnaire. *Journal of Public Health*, *30*(3), 531-536 (https://doi.org/10.1007/s10389-020-01313-z).

Tan, B. Y., Chew, N. W., Lee, G. K., Jing, M., Goh, Y., Yeo, L. L. & Sharma, V. K. (2020). Psychological impact of the COVİD-19 pandemic on health care workers in Singapore. *Annals of internal medicine*, *173*(4), 317-32.

Tan, H. N., & Yildiz, M. (2022). 'Manevi İyi Oluş'Kavramının Ortaya Çıkışı ve Tanımlanması. *Dini Araştırmalar*, 25(63), 447-476.

Taşdemir, B. B., Opak, S. Ş., Yıldırım, Ö. D., & Sıvacı, R. (2022). COVİD-19 Yoğun Bakım Ünitelerinde Çalışan ve Çalışmayan Sağlık Personelinde Tükenmişlik Düzeyi. *Anestezi Dergisi*, *30*(2), 84-88.

Taubenberger, J. K., & Morens, D. M. (2009). Pandemic influenza--including a risk assessment of H5N1. *Revue scientifique et technique (International Office of Epizootics)*, *28*(1), 187–202 (https://doi.org/10.20506/rst.28.1.1879).

Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Tavşancıl, E., Erdem, D., Yalçin, N., Yildirim, Ö., & Bilican, S. (2010). Examination of data analyses used for master's theses in educational sciences. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *9*, 1467-1474.

Taylor, S., Landry, C. A., Rachor, G. S., Paluszek, M. M., & Asmundson, G. J. G. (2020). Fear and avoidance of healthcare workers: An important, under-recognized form of stigmatization during the COVİD-19 pandemic. *Journal of Anxiety Disorders*, 75, 1-5. https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2020.102289.

Taylor, W. D., & Blackford, J. U. (2020). Mental health treatment for front-line clinicians during and after the coronavirus disease 2019 (COVİD-19) pandemic: a plea to the medical community. *Annals of internal medicine*, *173*(7), 574-575.

Temsah, M. H., Al-Sohime, F., Alamro, N., Al-Eyadhy, A., Al-Hasan, K., Jamal, A. & Somily, A. M. (2020). The psychological impact of COVİD-19 pandemic on health care workers in a MERS-CoV endemic country. *Journal of infection and public health*, *13*(6), 877-882.

Terzi, B., & Kaya, N. (2011). Yoğun bakım hastasında hemşirelik bakımı. *Yoğun Bakım Dergisi*, 1, 21-25. doi:10.5152/dcbybd.2011.05

Thomas, M., & Hynes, C. (2007). The darker side of groups. *J Nurs Manag, 15,* 375–385.

Thompson, N. (2007). Spirituality: An Existentialist Perspective. *Illness, Crisis & Loss, 15*(2), 125-136 (https://doi.org/10.1177/105413730701500205).

Thoresen, C. E. (1999). Spirituality and health-Is there a relationship? *Journal of Health Psychology, 4*(3), 291-300 (https://doi.org/10.1177/135910539900400314).

Tin Hung Ho, R., Cheuk Yan, S., Ted Chun T. F., Friendly, So W. A., Kit, Y. L., Lai, F. L., & Siu, M. N. (2016). Underlying spirituality and mental health: the role of burnout, *Journal of Occupational Health*, 58 (1), 66–71, https://doi.org/10.1539/joh.15-0142-OA

Tongar, H. K. (2020). Pandemi sürecindeki annelerin iyimserlik kötümserlik düzeyleri ile çocuklarının kaygı seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: 'Türkiye Covid-19 Örneği' (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). T.C. Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Troncoso, A. (2016). Zika threatens to become a huge worldwide pandemic. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*, *6*(6), 520-527 (https://doi.org/10.1016/j.apjtb.2016.04.004).

Türk Toraks Derneği. (2020). COVİD-19 Salgını Sırasında Sağlık Çalışanlarının Mesleki Riskleri Hakkında. Erişim adresi: https://toraks.org.tr/site/news/5768. Erişim Tarihi: 11.12.2020.

Usher, K., Durkin, J., & Bhullar, N. (2020). The COVİD-19 pandemic and mental health impacts. *International Journal of Mental Health Nursing*, *29*(3), 315-318. doi: 10.1111/inm.12726

Van der Walt, F., & de Klerk, J. J. (2014). Workplace spirituality and job satisfaction. *International Review of Psychiatry*, *26*(3), 379-389 (https://doi.org/10.3109/ 09540261.2014.908826).

Van Doremalen, N., Bushmaker, T., Morris, D. H., Holbrook, M. G., Gamble, A., Williamson, B. N., Tamin, A., Harcourt, J. L., Thornburg, N. J., Gerber, S. I., Lloyd-Smith, J. O., de Wit, E., & Munster, V. J. (2020). Aerosol and Surface Stability of SARS-CoV-2 as Compared with SARS-CoV-1. *New England Journal of Medicine*, *382*(16), 1564-1567 (https://doi.org/10.1056/ NEJMc2004973).

Vieta, E., P´erez, V., & Arango, C. (2020). Psychiatry in the aftermath of COVİD-19. Rev. Psiquiatr. Salud Ment. 13, 105–110 (https://doi.org/10.1016/j.rpsm.2020.04.004).

Walsh, F. (2009). *Spiritual resources in family therapy* (2nd ed.). New York: The Guilford Press.

Waters, R. (2020). Community Workers Lend Human Connection To COVİD-19 Response. *Health Affairs*, 39(7), 1112-1117 (https://doi.org/10.1377/hlthaff.2020.00836*).*

Weinberg, F. J., & Locander, W. B. (2014). Advancing workplace spiritual development: A dyadic mentoring approach. *The Leadership Quarterly*, *25*(2), 391-408 (https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2013.10.009).

Whitaker, B. G., & Westerman, J. W. (2014). Linking spirituality and values to personal initiative through psychological empowerment. *Journal of Management, Spirituality & Religion*, *11*(3), 269-291.

Williams, G. A., Scarpetti, G., Bezzina, A., Vincenti, K., Grech, K., Kowalska-Bobko, I. & Maier, C. B. (2020). How are countries supporting their health workers during COVİD-19? *Eurohealth*, *26*(2), 58-62.

Willson, G. B., McIntosh, A. J., & Zahra, A. L. (2013). Tourism and spirituality: A phenomenological analysis. *Annals of Tourism Research*, *42*, 150-168.

Wong, E. L., Wong, S. Y., Lee, N., Cheung, A., & Griffiths, S. (2012). Healthcare workers' duty concerns of working in the isolation ward during the novel H1N1 pandemic. *Journal of Clinical Nursing*, *21*(9-10), 1466-1475.

WHO (2017). *Pandemic influenza risk management: a WHO guide to inform and harmonize national and international pandemic preparedness and response* (No. WHO/WHE/IHM/GIP/2017.1).

WHO (2020). What is a pandemic? Available at: https://www.who.int/csr/disease/swineflu/ frequently_asked_questions/pandemic/en/, Access: 23.11.2020.

WHO (2023). *Fourth round of the global pulse survey on continuity of essential health services during the COVİD-19 pandemic: November 2022–January 2023: interim report, 1 May 2023* (No. WHO/2019-nCoV/EHS continuity/survey/2023.1). World Health Organization.

WHO (2024). *Health workers and administrators.* Available at: https://www.who.int/teams/epi-win/ health-workers-and-administrators, Access: 10.11.2024.

Wright, L. J., Williams, S. E., & Veldhuijzen van Zanten, J. J. (2021). Physical activity protects against the negative impact of coronavirus fear on adolescent mental health and well-being during the COVİD-19 pandemic*. Frontiers in Psychology*, *12*, 1-10 (https://doi.org/10.3389/ fpsyg.2021.580511).

Wu, A. W., Buckle, P., Haut, E. R., Bellandi, T., Koizumi, S., Mair, A. & Vincent, C. (2020). Supporting the emotional well-being of health care workers during the COVİD-19 pandemic*. Journal of Patient Safety and Risk Management*, *25*(3), 93-96.

Yaman Aktaş. Y., Karabulut, N., Gürçayır, D., Y., & Abi, Ö. (2022). The Turkish version of the oxford Covid-19 vaccine hesitancy scale. *Central European Journal of Nursing and Midwifery*, *13*(3), 691-698.

Yıldırım, İ., & Yıldırım, M. (2020). The relationship between spirituality and aggression in the workplace among nurses working in COVİD-19 wards. *Frontiers in psychology*, Available at: https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg. 2022.915290/full, Access: 15.06.2020.

Yıldırım, M., & Arslan, G. (2021). COVİD-19 pandemisi döneminde işletmelerde örgütsel bağlılık ve örgütsel adalvdgısının işten ayrılma niyeti üzerindeki etkisi. *Journal of Human Sciences, 18*(2), 1-13.

Yıldırım, M., & Solmaz, F. (2022). COVİD-19 burnout, COVİD-19 stress and resilience: Initial psychometric properties of COVİD-19 Burnout Scale. *Death Studies*, *46*(3), 524-532 (https://doi.org/10.1080/07481187.2020.1818885).

Yıldırım, M., Özaslan, A., & Arslan, G. (2022). Perceived risk and parental coronavirus anxiety in healthcare workers: A moderated mediation role of coronavirus fear and mental well-being. *Psychology, health & medicine*, *27*(5), 1095-1106.

Yılmaz Ince, E., Kabul, A., & Diler, İ. (2020). Distance education in higher education in the COVİD-19 pandemic process: A case of Isparta Applied Sciences University. *International Journal of Technology in Education and Science*, *4*(4), 345-351.

Yolsal, M. (2016). "İşyerinde Maneviyat". Kitap içinde; *Örgüt Yönetiminde Duygular İçinde* (ss.1-37). Ed: B. Ülgen, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yumru, M. (2020). COVİD-19 ve sağlık çalışanlarında tükenmişlik. *Klinik Psikiyatri*, *23*(1), 5-6.

Zhu, Z., Xu, S., Wang, H., Liu, Z., Wu, J., Li, G. & Wang, W. (2020). COVİD-19 in Wuhan: Sociodemographic characteristics and hospital support measures associated with the immediate psychological impact on healthcare workers. *E Clinical Medicine, 24* (https://doi.org/10.1016/j.eclinm.2020.100443).

Zinnbauer, B. J. (2013). "Models of healthy and unhealthy religion and spirituality". In Book: *Apa Handbook of Psychology, Religion, and Spirituality (Vol. 2): An Applied Psychology of Religion and Spirituality* (pp.71–89). Eds: K. I. Pargament, A. Mahoney, & E. P. Shafranske. American Psychological Association (https://doi.org/10.1037/14046-004).

Zinnbauer, B. J., Pargament, K. I., Cole, B., Rye, M. S., Butter, E. M., Belavich, T. G., Hipp, K. M., Scott, A. B., & Kadar, J. L. (1997). Religion and Spirituality: Unfuzzying the Fuzzy. *Journal for the Scientific Study of Religion*, *36*(4), 549–564 (https://doi.org/10.2307/1387689).

Zohar, D., & Marshall, I. (2004). *Spiritual capital: Wealth We Can Live By*. Berrett-Koehler Publishers.

Zou, L., Ruan, F., Huang, M., Liang, L., Huang, H., Hong, Z. Wu, J. (2020). SARSCoV-2 Viral Load in Upper Respiratory Specimens of Infected Patients. *New England Journal of Medicine*, *382*(12), 1177–1179 (https://doi.org10.1056/nejmc2001737).

AN INVESTIGATION INTO EFL INSTRUCTORS' POSSIBLE LANGUAGE TEACHER SELVES

ÖZLEM KARAAĞAÇ TUNA
CEVDET YILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

AN INVESTIGATION INTO EFL INSTRUCTORS' POSSIBLE LANGUAGE TEACHER SELVES

Özlem Karaağaç Tuna, Cevdet Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-56-2
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

AN INVESTIGATION INTO EFL INSTRUCTORS' POSSIBLE LANGUAGE TEACHER SELVES

Özlem Karaağaç Tuna, Cevdet Yılmaz
IX+96 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-56-2

The doctoral thesis, which was completed at Çanakkale Onsekiz Mart University under the guidance of Prof. Dr. Cevdet Yılmaz and published in the Higher Education Thesis Center under the number 756903, served as the basis for this work.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

REFERENCES

Aksoy, V. ve Diken, İ. H. (2009). "Rehber Öğretmenlerin Özel Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberliğe İlişkin Öz Yeterlilik Algılarının İncelenmesi". İlköğretim Online Dergisi, 8(3), 709-719.

Akyıldız, S. (2016). "Aday öğretmenlerin öğretme-öğrenme anlayışlarının öğretim programını benimseme ve uygulama değişkenleri açısından incelenmesi". Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(1), 238-252.

Al-Khairi, M. (2015). "Qualities of an Ideal English Language Teacher: A Gender-Based Investigation in a Saudi Context". Journal of Education and Practice, 6(15), 88-98.

Allen, M., Titsworth, S., & Hunt, S. K. (2008). Quantitative research in communication. Sage Publications.

Arslan, Y. (2018). Öğretmenlerin farklılıkların yönetimi yaklaşımlarına ilişkin algıları ile örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişki. Doktora tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Atak-Damar, E. (2019). An Analysis of Motivation and Beliefs of Pre-Service EFL Techers about Language Learning and Teaching. Unpublished doctoral dissertation. Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: A unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191–215.

Bandura, A. (1994). Self-efficacy. In V. S. Ramachaudran (Ed.), Encyclopedia of human behavior (Vol. 4, pp. 71-81). New York: Academic Press.

Bandura, A. (1997). Self-efficacy: The exercise of control. New York: W. H. Freeman Company.

Beishuizen, J.J., Hof, E., Putten, C.M., Bouwmeester, S., & Asscher, J.J. (2001). "Students' and teachers' cognitions about good teachers". British Journal of Educational Psychology, 71(2), 185–201. DOI: 10.14221/ajte.2007v32n1.2

Bıkmaz, F. H. (2002). "Fen öğretiminde öz yeterlilik inancı ölçeği". Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi. 1(2), 197–210.

Blazar, D., & Kraft, M. A. (2017). "Teacher and teaching effects on students' attitudes and behaviours". Educational evaluation and policy analysis, 39(1), 146-170.

Boyatzis, R. E., & Akrivou, K. (2006). "The ideal self as the driver of intentional change". Journal of Management Development, 25(7), 624-642.

Brophy, J. (1983). Conceptualizing Student Motivation. Educational Psychologist, 18, 200- 215.

Carver, C. S., Reynolds, S. L., &Scheier, M. F. (1994). "The possible selves of optimists and pessimists". Journal of Research in Personality, 28(2), 133-141.

Cırık, İ. (2005). İlköğretim 5. sınıf bilgiler dersi "güzel yurdumuz Türkiye" ünitesi için sosyo-kültürel oluşturmacı ve geleneksel öğrenme ortamının öğrenenlerin akademik başarılarına, öğrenme kalıcılığına ve görüşlerine etkisi. Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cole, P. & Chan, L.K.S. (1986). "A new perspective on teaching processes: Implications for theory and practice". Paper presented at the Annual Conference of the South Pacific Association for Teacher Education. Perth, Western Australia.

Creswell, J. W. (2014). A concise introduction to mixed methods research. SAGE publications.

Çalık, H. (2020). Fen bilgisi öğretmen adaylarının STEM etkinlikleri ve STEM temelli robotik etkinliklerinin hipotetik- yaratıcı akıl yürütme becerisi, yaşam boyu öğrenme ve yapılandırmacı öğrenme gelişimine etkisinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.

Çolak, İ., Yorulmaz, Y. İ. ve Altınkurt, Y. (2017). "Öğretmen öz yeterlilik inancı inancı ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması". Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 20-32.

Demirezen, M., Özönder, Ö. (2016). "Turkish English teachers' professional teacher self as one of the possible selves". Procedia-Social and Behavioral Sciences, 232, 451-458.

Deryakulu, D. (2001). Sınıfta demokrasi. Eğitim Sen Yayınları.

Dörnyei Z. (2005). The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Dörnyei, Z. & Ryan, S. (2015). The psychology of the language learner revisited. New York: Routledge.

Dörnyei, Z. (2009). "The L2 motivational self-system". In Dörnyei, Z.,&Ushioda. (Ed.), Motivation, language Identity and the L2 Self (pp. 9-42). Bristol: Multilingual Matters LTD.

Dörnyei, Z. (2010). "Researching motivation: From integrativeness to the ideal L2 self". In Hunston S. & Oakey Ý. (Eds.), Introducing applied linguistics: Concepts and skills (pp. 74-83). London: Routledge.

Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (2009). "Motivation, language identity and the L2 self: A theoretical Overview". In Dörnyei, Z. &Ushioda. (Ed..), Motivation, language identity and the L2 self (pp. 1-8). Bristol: Multilingual Matters LTD.

Dörnyei, Z., Csizer, K. & Nemeth, N. (2006). Motivation, language attitudes and globalisation: A Hungarian perspective. Clevedon, Multilingual Matters LTD.

Elliott, S. N., Kratochwill, T. R., Cook, J. L., & Travers, J. F. (2000). Educational psychology: Effective teaching, effective learning. Boston: McGraw Hill.

Erikson, M. G. (2017). Olası benlikler ve olası diğerleri – teorik ve metodolojik potansiyelleri açıklar. In Yükseköğretim

Yıllık Araştırma Konferansı, Newport Wales Aralık 6-8, 2017 içine Araştırma Derneği.

Farrell, T. S. (2011). "Exploring the professional role identities of experienced ESL teachers through reflective practice". System, 39(1), 54-62.

Feldman, K.A. (1986). "The perceived instructional effectiveness of college teachers as related to their personality and attitudinal characteristics: A review and synthesis". Research in Higher Education, 24, 139-213.

Gamze, İ. (2011). "Eylem araştırması: Eğitimde değişimin yaratılmasında öğretmenin gücü". Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(02), 481-486.

Gardner, R. C. (1985). Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation. London: Edward Arnold.

Gillett-Karam, R. (1994). "Maxims for excellence in teaching: Reaching the underserved". In G.A. Baker (Ed.), A handbook on the community college in America (pp. 410 422). Westport, CT: Greenwood Press.

Glasersfeld, E. V. (2007). "Yapılandırmacılığın Yönleri: Vico, Berkeley, Piaget". Radikal yapılandırmacılıkta anahtar eserler, 91-99.

Greene, J. C. (2007). Mixed methods in social inquiry. San Francisco: John Wiley & Sons.

Guest, G., Namey, E. E., & Mitchell, M. L. (2013). Collecting qualitative data: A field manual for applied research. Sage.

Hamman, D., Gosselin, K., Romano, J., &Bunuan, R. (2010). "Using possible-selves theory to understand the identity development of new teachers". Teaching and Teacher Education, 26(7), 1349-1361.

Higgins, E. T. (1987). "Self-discrepancy: A theory relating self and affect". Psychological Review, 94(3), 319-340.

Higgins, E.T. (1998). "Promotion and prevention: Regulatory focus as a motivational principle". Advances in Experimental Social Psychology, 30, 1–46.

Hiver, K., Kim, T.-Y., & Kim, Y. (2018). "Language teacher motivation". In S. Mercer & A. Kostoulas (Eds.), Language teacher psychology (pp. 18-33). Bristol, UK: Multilingual Matters.

Hiver, P. (2013). "The interplay of possible language teacher selves in professional development choices". Language Teaching Research, 17(2), 210-227.

Holt, J. (1964). How children fail. Nueva York, EUA: Dell.

Janene, K. G. (1987). Six grade students' perceptions of good teachers. Published master's thesis, University of Virginia, America.

Javid, C. Z. (2014). "Perceptive determination of Saudi EFL learners about the characteristics of an ideal English language teacher". Research on Humanities and Social sciences, 4(8), 42-53.

Johnson, R. B., Onwuegbuzie, A. J., & Turner, L. A. (2007). "Toward a definition of mixed methods research". Journal of Mixed Methods Research, 1(2), 112-133.

Kalaycı, H. (2019). Öğretmenlerin okullarına duygusal bağlılıklarını etkileyen faktörlere ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kalkan, F. (2020). "Öğretmenlerin öz yeterlik inançları ve iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişki: Bir meta analiz çalışması". Eğitim ve Bilim, 45(204),317-343.

Karimi, M. N., &Norouzi, M. (2019). "Developing and validating three measures of possible language teacher selves". Studies in Educational Evaluation, 62, 49-60.

Korkmaz, İ. (2009). Sosyal öğrenme kuramı, Yeşilyaprak, B. (Ed.). Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme Öğretim. (218-238). Ankara: Pegem Akademi.

Kubanyiova, M. (2006). "Developing a motivational teaching practice in EFL teachers in Slovakia: Challenges of promoting teacher change in EFL contexts". TESL-EJ, 10, 1–17.

Kubanyiova, M. (2009). "Possible selves in language teacher development". In Z. Dörnyei& E. Ushioda (Eds.), Motivation, language identity and the L2 self (pp. 314 332). Bristol, UK: Multilingual Matters.

Kubanyiova, M. (2012). Teacher development in action: Understanding language teachers' conceptual change. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Kubanyiova, M. (2014). "Motivating language teachers: Inspiring vision". In D. Lasagabaster, A. Doiz, & J. M. Sierra (Eds.), Motivation and foreign language learning: From theory to practice (pp. 71-89). Amsterdam: John Benjamins.

Külekçi, G. (2011). "A study on pre-service English teachers' self-efficacy beliefs depending on some variables". International Online Journal of Educational Sciences, 3(1), 245-260.

Lapan, S. D., Quartaroli, M. T., & Riemer, F. J. (Eds.). (2011). Qualitative research: An introduction to methods and designs (Vol. 37). John Wiley & Sons.

Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). "The general self efficacy scale: Multicultural validation studier". The Journal of Psychology, 139(5), 439-457.

Lutz, B. D., &Paretti, M. C. (2019). Development and implementation of a reflective journaling method for qualitative research. In 2019 ASEE Annual Conference & Exposition.

Markus, H. & Nurius, P. (1986). "Possible selves". American Psychologist, 41(9), 954 969.

Olaniyan-Shobowale, K. O., Sekinat, A. O., &Mogaji, T. (2021). "Qualities of the ideal language teacher as perceived by language students of the Lagos State University". Journal of Educational Research on Children, Parents & Teachers, 2(1), 190-201.

Oyserman, D. & Markus, H. R. (1990). "Possible selves and delinquency". Journal of Personality and Social Psychology, 59(1), 112-125.

Ölmez-Çağlar, F. (2019). Relationships among possible selves, motivations and self efficacy beliefs of senior student teachers of English. Doctoral Dissertation. Hacettepe University, Ankara.

Özbay, A. F. (2009). English teachers? opinions on teaching English upon constructivist approach in English lessons. Master thesis, AfyonKocatepe University Institute of Social Sciences, Afyonkarahisar.

Özerkan, E. (2007). Öğretmenlerin öz yeterlilik algıları ile öğrencilerin sosyal bilgiler benlik kavramları arasındaki ilişki. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Pajares, F. (2003). "Self-efficacy beliefs, motivation and achievement in writing: A review of the literature". Reading and Writing Quartely, 19, 139-158.

Papi, M., Bondarenko, A. V., Mansouri, S., Feng, L., & Jiang, C. (2019). "Rethinking L2 motivation research: The 2× 2 model of L2 self-guides". Studies in Second Language Acquisition, 41(2), 337-361.

Rapoport, A. (2020). "Sosyal bilgiler sınıfında küresel kimliğin gelişimi". Sosyal Bilgiler Eğitim Araştırmaları Dergisi,11(1), 1-20.

Rasinger, S. M. (2013). Quantitative research in linguistics: An introduction. A&C Black.

Reves, T., &Medgyes, P. (1994). "The non-native English speaking EFL/ESL teacher's self-image: An international survey". System, 22(3), 353-367.

Ryan, S. & Irie, K. (2014). "Imagined and possible selves: Stories we tell ourselves about ourselves". In. S. Mercer & M. Williams (Eds.), Multiple perspectives on the self in SLA (pp. 109-126). Bristol, UK: Multilingual Matters.

Saban, A. (2002). "Toward a more intelligent school". Educational Leadership, 60(2), 71 73.

Sallı, A., &Osam, Ü. V. (2018). "Preservice teachers' identity construction: emergence of expected and feared teacher-selves". Quality & Quantity, 52(1), 483-500.

Shahbaz, M. & Liu, Y. (2012). "Complexity of L2 motivation in an Asian ESL setting". Porta Linguarum, 18, 115-131.

Tashakkori, A., Teddlie, C. (2003). Handbook of mixed methods in social & behavioral research. Thousand Oaks: Sage.

Terzi, Ş. I. (2013). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Topdemir H. E. ve Unat, Y. (2012). Bilim Tarihi. Ankara: Pegem AkademiYayıncılık.

Trent, J. (2010). "Teacher education as identity construction: Insights from action research". Journal of Education for Teaching, 36(2), 153-168.

Tsui, A. B. M. (2007). "Complexities of identity formation: A narrative inquiry of an EFL teacher". TESOL Quarterly, 41, 657–680.

Türkeç, Y. (2012). Okul öncesi öğretmenlerin öz yeterlik düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilimdalı, Aydın.

Uddin, M. R., Hena, S., &Shanil, A. H. (2017). "Influence of reinforcement in english language learning at primary level of education in Bangladesh". Belta Journal, 1(1), 83-104.

Yıldız, G., &Ardıç, K. (1999). "Eğitimde toplam kalite yönetimi". Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi, (1), 73-82.

Zembylas, M. (2004). "The emotional characteristics of teaching: An ethnographic study of one teacher". Teaching and Teacher Education, 20(2), 185-201.

DEMOKRAT PARTİ VE İZMİR BASINI:

PROPAGANDA, MİTİNGLER VE SİYASAL YÜKSELİŞ

DİDEM DENİZ ANAMUR

EĞİTİM
yayınevi

DEMOKRAT PARTİ VE İZMİR BASINI: PROPAGANDA, MİTİNGLER VE SİYASAL YÜKSELİŞ
Didem Deniz Anamur

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-16-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
DEMOKRAT PARTİ VE İZMİR BASINI: PROPAGANDA, MİTİNGLER VE SİYASAL YÜKSELİŞ
Didem Deniz Anamur
VI+162 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-16-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

Ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

I - ANAKAYNAK YAPITLAR

A – Resmi Yayınlar

TBMM Tutanak Dergisi

T.C Başbakanlık İstatistik Genel Müdürlüğü, ***22 Ekim 1950 Genel Nüfus Sayımı***, İstanbul.

B – Süreli Yayınlar

1 – Gazeteler

Cumhuriyet

Demokrat İzmir

Hürriyet

Son Posta

Tasvir

Ulus

Vatan

Yeni Asır

2 – Dergiler

Görüş

II – İNCELEME YAPITLARI

A - Kitaplar

Ağaoğlu, Samet ***Demokrat Partinin Doğuş ve Yükseliş Sebepleri Bir Soru***, Baha Matbaası, İstanbul, 1972.

Ahmad, Feroz, Ahmad, Bedia Turgay, ***Türkiye'de Çok Partili Politikanın Açıklamalı Kronolojisi (1945-1947)***, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1976.

Akkerman, Naci Cevat, ***Demokrasi ve Türkiye'de Siyasi Partiler Hakkında Kısa Notlar***, Ulus Basımevi, Ankara, 1950.

Aksoy**,** Yaşar, ***Bir Kent, Bir İnsan***, Nejat F. Eczacıbaşı yay., İstanbul, 1986.

Altan, Mehmet, ***Süperler ve Türkiye***, Afa yay., İstanbul, 1986.

Arcayürek, Cüneyt, ***Demokrasinin İlk Yılları 1947- 1951***, 2. basım, Bilgi Yayınevi, Ankara, 1985.

Arı, Oğuz, ***İzmir'de Kitle Haberleşmesi***, Türk Sosyal Bilimler Derneği yay., Ankara, 1972.

Armaoğlu, Fahir, ***Siyasi Tarih 1914-1990***, C. I, 10. baskı, Türkiye İş Bankası Kültür yay., Ankara, 1994.

Avcıoğlu, Doğan, ***Türkiye'nin Düzeni***, I. Kitap, Tekin Yayınevi, ş.y., 1987.

Aydemir, Şevket Süreyya, ***İkinci Adam (İsmet İnönü)***, C. II, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1967.

Bağlum, Kemal, ***Anıpolitik 1945-1960***, Bilgi yay., İstanbul, 1991.

Bayar, Celal, ***Başvekilim Adnan Menderes***, Baha Matbaası, ş.y.,t.y.

Bila, Hikmet, ***CHP 1919-1999***, 2. basım, Doğan Kitapçılık, İstanbul, 1999.

Birand, Mehmet Ali, Dündar, Can, Çaplı, Bülent, ***Demirkırat Bir Demokrasinin Doğuşu***, 8. basım, Doğan Kitapçılık, İstanbul, 1999.

Bozdağ, İsmet, ***Demirkırat Aldatmacası***, Emre yay., İstanbul, 1991.

Burçak**,** Rıfkı Salim, ***Türkiye'de Demokrasiye Geçiş 1945-1950***, Olgaç Yayınevi, ş.y., 1979.

Canbolat, Selahattin, Canbolat,Bedrettin, ***Seçim Kanunları ve Siyasi Partiler Kanunu***, Yetkin yay., Ankara, 1987.

Cem, İsmail, ***Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi***, 9.baskı, Cem Yayınevi, İstanbul, 1986.

Cumhuriyetin 75 Yılı 1923-1953, C.I, Yapı Kredi yay., İstanbul, 1998.

Çavdar**,** Tevfik, ***Müntebih-i Sani'den Seçmene***, V yay. Ankara, 1987.

Çavdar, Tevfik, ***Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1839-1950)***, İmge Kitabevi yay., Ankara, 1995.

Erdem, Tarhan, ***Anayasalar ve Seçim Kanunları 1876-1982***, Milliyet yay., İstanbul, 1982.

Erer, Tekin, ***Türkiye'de Parti Kavgaları***, 2. baskı, Çınar Matbaası, İstanbul, 1966.

Ezerli, İhsan, ***Türkiye Büyük Millet Meclisi (1920-1986)***, TBMM Kültür Sanat ve Yayın Kurulu yay., Ankara, 1986.

Eroğul, Cem, ***Demokrat Parti Tarihi ve İdeolojisi***, İmge Kitabevi, 3. baskı , Ankara, 1998.

Fersoy, Orhan Cemal, ***Bir Devire Adını Veren Başbakan Adnan Menderes***, Hun yay., İstanbul, 1978.

Gerger, Mehmet Emin, ***Bütün Yönleriyle İnönü – Menderes Mücadelesi ve Demirkırat Oyunu***, Akbel Yay., İstanbul, 1991.

Gevgilili, Ali, ***Yükseliş ve Düşüş***, 2. basım, bağlam Yayınları, İstanbul, 1987.

Giritlioğlu, Fahir, ***Türk Siyasi Tarihinde Cumhuriyet Halk Partisi'nin Mevkii***. C.I., Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1965.

Goloğlu, Mahmut, ***Demokrasiye Geçiş 1946-1950***, Kaynak yay., İstanbul, 1982.

Gürsoy, Melih, ***Tarihi***, ***Ekonomisi ve İnsanları ile Bizim İzmirimiz***, Metis Yayıncılık, ş.y., 1993.

İnönü, Erdal ***Anılar ve Düşünceler 2***, 5. baskı, İDEA, İstanbul, 1998.

İpekçi, Abdi, Coşar**,** Ömer Sami, ***İhtilalin İçyüzü***, C.I, Uygun Yayınevi, İstanbul, 1965.

Kaçmazoğlu, H. Bayram, ***Demokrat Parti Dönemi Toplumsal Tartışmaları***, Birey Yayıncılık, İstanbul, 1988.

Kapani, Münci, ***Politika Bilimine Giriş***, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi yay., Ankara, 1975.

Karakuş, Emin, ***40 Yıllık Bir gazeteci Gözü ile İşte Ankara***, Hürriyet yay., İstanbul, 1977.

Karpat, Kemal H., ***Türk Demokrasi Tarihi***, Afa yay., İstanbul, 1996.

Kennedy, Paul, ***Büyük Güçlerin Yükseliş ve Çöküşleri***, 5.baskı, Türkiye İş Bankası Kültür yay., Ankara, 1994.

Kısakürek, Necip Fazıl, ***Benim Gözümde Menderes***, Ötüken Yayınevi, İstanbul, t.y.

Kışlalı**,** Ahmet Taner, ***Siyaset Bilimi***, 7. baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1999.

Koçak, Cemil, ***Türkiye Tarihi***, C. IV, 6. baskı, Cem Yayınevi, İstanbul, 2000.

Kongar**,** Emre, **21. Yüzyılda Türkiye**, 23. basım, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1999.

Müftüoğlu, Tamer, Sabuncu, Yavuz, ***1945'den Günümüze Türkiye ile Batı Dünyası Arasındaki İlişkiler***, Özyurt Matbaacılık, ş.y., 1993.

Nadi, Nadir, ***Perde Aralığından***, 3. baskı, Çağdaş yay., İstanbul, 1979.

Nutku, Emrullah, ***Demokrat Parti Neden Çöktü ve Politikada Yitirdiğim Yıllar 1946-1958,*** Fakülteler Matbaası**,** İstanbul, 1979.

Parlak, Türkmen, ***Yeni Asır'ın İzmir Yılları***, C.II, Yeni Asır yay., İstanbul, 1989.

Sander , Oral, ***Siyasi Tarih 1918-1994***, 5.baskı, İmge Kitabevi, Ankara, 1996.

Sencer, Muzaffer, ***Türkiye'de Siyasal Partiler'in Sosyal Temelleri***, May yay., İstanbul, 1974.

Sertel, Sabiha, ***Roman Gibi (Anılar) 1919- 1950*** , Ant yay., İstanbul, 1969.

Sertel**,** Zekeriya, ***Hatırladıklarım***, 3. baskı, Gözlem yay. İstanbul, 1977.

Sönmez**,** Mustafa, ***Türkiye Ekonomisi'nin 80 Yılı***, İstanbul Ticaret Odası yay., İstanbul, 1994.

Teziç, Erdoğan, ***100 Soruda Siyasi Partiler***, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1976.

Timur, Taner, ***Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş***, 2.baskı, İletişim yay., İstanbul, 1994.

Toker, Metin, ***Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973 (DP'nin Altın Yılları 1950- 1954)*** , Bilgi Yayınevi, Ankara,1990.

Topuz, Hıfzı, ***100 Soruda Türk Basın Tarihi***, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1973.

Topuz, Hıfzı, ***II. Mahmut'tan Holdinglere Türk Basın Tarihi***, 2. baskı, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2003.

Topuz, Hıfzı, ***Televizyon, Radyo, Basın ve Afişle Seçim Savaşları***, Milliyet yay., İstanbul, 1977.

Tunaya**,**Tarık Zafer, ***Türkiye'de Siyasi Partiler 1859-1952***, İstanbul, 1952.

Türk, Hikmet Sami, Tuncer, Erol, ***Türkiye İçin Nasıl Bir Seçim Sistemi***, Tesav yay., Ankara, 1995.

Uyar, Hakkı, ***Tek Parti Dönemi ve Cumhuriyet Halk Partisi***, Boyut Kitapları, İstanbul, 1998

Yaşa, Memduh, ***Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi 1923-1978***, Akbank Kültür yay., İstanbul, 1980.

Yavuz, K. Haluk, ***Türkiye'de Siyasal Sistem Arayışı ve Yürütme'nin Güçlendirilmesi***, Seçkin yay., Ankara, 2000.

Yeşil, Ahmet, ***Türkiye'de Çok Partili Hayata Geçiş***, Mas Matbaacılık, Ankara, 1988.

Yılmaz, Fikret, Yetkin, Sabri, ***İzmir Kent Tarihi***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını., İzmir, 2002.

Yücekök, Ahmet N., ***Siyaset Sosyolojisi Açısından Türkiye'de Parlamentonun Evrimi***, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi yay., Ankara, 1983.

B – Makaleler

Kuruç, Bilsay, Cumhuriyet Döneminde İktisat Politikaları Üzerine Gözlemler*,* ***Bilanço 1923-1998: "Türkiye Cumhuriyeti'nin 75 Yılına Toplu Bakış" Uluslararası Kongresi*** *(Kongre'ye sunulan bildiriler: 10-12 Aralık 1998 ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara),* II., Tarih Vakfı yay., İstanbul, 1999.

Kuruç, Bilsay, Ekonomik ve Kültürel Yapıda Yeni Yüzyıla Açılım, ***21. Yüzyıl Eşiğinde İzmir Uluslararası Sempozyum***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını, İzmir, 2001.

Syrett, Elena Fanagakis-, 18. Yüzyıldan 20. Yüzyılın Başlarına Kadar İzmir Ekonomisine Bir Bakış, ***21. Yüzyıl Eşiğinde İzmir Uluslararası Sempozyum***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını, İzmir, 2001.

Torun, Esma, "Çok Partili Yaşamın İlk Yıllarında Din Politikası", ***Cumhuriyetin 80. Yılına Armağan,*** Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 2004.

Yetkin, Sabri, İzmir İktisadının Tarihsel Dönüşümleri, ***21. Yüzyıl Eşiğinde İzmir Uluslararası Sempozyum***, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayını, İzmir, 2001.

C – Tezler

Mert, Hasan, ***Necdet Öklem ve 1940-1960 İzmir'de Siyasi Hayat***, Ege Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir, 1995.

D – Ansiklopediler

Büyük Larousse

İl İl Büyük Türkiye Ansiklopedisi

E – İnternet

http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/816.html

KURUMSAL RİSK YÖNETİŞİMİ

KRİTİK BAŞARI FAKTÖRLERİNİN
BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

PROF. DR. ŞERAFETTİN SEVİM, UZM. AYŞEGÜL ÖNGEN

EĞİTİM
yayınevi

KURUMSAL RİSK YÖNETİŞİMİ
KRİTİK BAŞARI FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Prof. Dr. Şerafettin Sevim, Uzm. Ayşegül Öngen

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Sudenaz Öngen

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-39-5
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KURUMSAL RİSK YÖNETİŞİMİ
KRİTİK BAŞARI FAKTÖRLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA
Prof. Dr. Şerafettin Sevim, Uzm. Ayşegül Öngen
XIV+104 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-5997-39-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Agarwal, R., & Ansell, J. (2016). Strategic change in enterprise risk management. *Strategic Change, 25,* 427-439.

Akbulak, Y. (2011). Türk sermaye piyasasında esaslı bir devrim: Kurumsal yönetim ilkeleri. *Mali Çözüm Dergisi*, *108,* 111-138.

Akçakanat, Ö. (2012). Kurumsal risk yönetimi ve kurumsal risk yönetim süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *4*(7), 30-46.

Aksoy, S. (2019). *Kurumsal risk yönetimi: Bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aktan, C. (2006). *Kurumsal şirket yönetimi* (2.Basım). Ankara: SPK Yayınları.

Almeiada, R., vd. (2019). A conceptual model for enterprise risk management. *Journal of Enterprise Infarmation Management, 32*(5), 843-868.

Alp, A. ve Kılıç, Ş. (2014). *Kurumsal yönetim nasıl yönetilmeli?* (1. Basım). İstanbul: Doğan Kitap.

Altuntaş, M., Berry, T. R. & Hoyt R. E. (2011). Implementing enterprise risk management: Evidence from the german property-liability ınsurance ındustry. *The Genave Papers, 36,* 414-439.

Anderson, R. J. & Frigo, M. L. (2020, 5 March). *Creating and protecting value: Understanding and ımplementing enterprise risk management. COSO*. Retrieved from: https://www.coso.org/_files/ugd/3059fc_a74bf1bf5d30448cafd74bcf22ebba76.pdf.

Anton, S. & Nucu, A. (2020). Enterprise risk management: A litearature review and agenda for future research. *Journal of Risk and Financial Management, 281*(13), 2-23.

Arslan, I. (2008). *Kurumsal risk yönetimi* (1. Basım). Ankara: Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayınları.

Bagher, M.A., Jahanbaı M. & Zafarzade S. (2012). Risk based internal audit – An empirical model for practice. *Studia i Materialy, 1-2*(14-15), 48-58.

Bernstein, P. L. (2020). *Tanrılara karşı riskin olağanüstü tarihi* (7. Basım). İstanbul: Scala Yayıncılık.

Bozkurt, C. (2010). Risk, kurumsal risk yönetimi ve iç denetim. *Denetişim Dergisi, 4,* 17-30.

Bush Janice, K., vd. (2005). The art and science of risk management: A US research-based ındustry perspective. *Drug Safety, 28*(1), 1-18.

Can, E. N. ve Çetin, C. (2019). COSO ERM 2017 çerçevesinde kurumsal risk yönetiminde iç denetimin Rolü. *Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(41), 153-166.

Casualty Actuarial Society. (2001, 1 May). *Final report of the advisory committee on enterprise risk management*. Retrieved from: http://www.casact.org/ research/ erm/report.pdf.

Chapman, R. (2011). *Simple tools and techniques for enterprise risk management* (2st ed.). New Jorsey: John Wiley & Sons, Inc.

Chen, J., Harrison, G. & Jiao, L. (2018). Corporate culture and enterprise risk management: The context of non-profit organizations in australia, *Australian Jounal of Public Administration, 78*(7), 432-448.

COSO. (2004, 7 February). *Enterprise risk management-integrated framework executive summary.* Retrieved from: https://www.coso.org/Documents/COSO-ERM Executive-Summary.pdf.

COSO. (2017, 7 February). *Enterprise risk management–integrating with strategy and performance.* executive summary. Retrieved from: https://www.coso.org/Documents/2017-COSO-ERMIntegrating-with-Strategy-and-Performance-ExecutiveSummary.

Curtis, J. (2012). Enterprise risk management for transportation agencies: Article in transportation research record. journal of the transportation research board. *National Academies, 2271,* 57-65.

Curtis, P., & Carey, M. (2012, 10 February). *Risk assessment in practice (COSO)* Retrieved from: https://www.coso.org.

Daniela Gius, vd., (2018 ,1,October) ,Value and Resilience Through Better Risk Management,https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/business%20functions/risk/our%20insights/value%20and%20resilience%20through%20better%20risk%20management/value-and-resilience-through-better-risk-management-final.pdf?shouldIndex=false

Deliotte & Touche LLP. (2006, 8 March). *The risk intelligent enterprice, ERM done right.* Retrieved from: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/ Documents/Governance-Risk-Compliance/dttl-grc-riskintelligent-erm-doneright.pdf.

Deloach, J. & Temple, N. (2000). *Enterprise-wide risk management: Strategies for linlking risk and opportunity* (1st ed.). USA: Financial Times Management Briefings.

Derici, O., Sarı, A. ve Tüysüz, Z. (2007). Kurumsal risk yönetimi ve sayıştay uygulaması. *Sayıştay Dergisi, 65,* 151-172.

Dinç, E. ve Hasan, A. (2009). İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı ve muhasebe bilgi sistemi ilişkisi: IMKB-100 şirketleri üzerine ampirik bir araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(21), 157-184.

Efe, A. (2017). Kamu yönetiminde COBIT5 bilişim yönetişiminin kalkınma ajansları özelinde uygulanabilirliği. *Yönetişim Bilişim Dergisi*, *2*(1), 1-26.

Emhan, A. (2009). Risk yönetim süreci ve risk yönetmekte kullanılan teknikler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 23*(3), 209-220.

ENISA. (2006, 18 May). *Risk management: Implementation principles and ınventories for risk management/ Risk assessment methods and tools.* Retrieved from: https://www.enisa.europa.eu/publications/risk-management-principles-and-inventories-for-risk-management-risk-assessment-methods-and-tools.

Erhan, D. U. (2012). Yeni türk ticaret kanunu ortamında elektronik raporlama tekniklerinin finansal raporlama ve denetime katkısı. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 14*(3), 157-176.

Ernawati, T., Suhardi I., & Doddi R. N. (2012, 12 February). *IT risk management framework based on ISO 31000: 200.,* Retrieved from: https://ieeexplore. ieee. org/ stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=6339352.

FERMA. (2003, 11 March). *A risk management standart, AIRMIC, ALARM, IRM.* Retrieved from: https://www.ferma.eu/app/uploads/2011/11/a-risk-management-standard-english-version.pdf.

FERMA. (2017, 11 March). *A structured approach to enterprise risk management (ERM) and the requirements of ISO 31000, AIRMIC, ALARMA, IRM.* Retrieved from: https://www.ferma.eu/app/uploads/2011/10/a-structured-approach-to-erm.pdf.

Frigo, M. L. & Anderson, R. J. (2011). Strategic risk management: A foundation for ımproving enterprise risk management and governance. *The Journal of Corporate Accounting & Finance, 22*(3), 81-88.

Gacar, A. (2016). *İşletmelerde kurumsal risk yönetimi varlığının belirleyicileri* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

GAO. (2016, 10 February). *Enterprise risk management.* Retrieved from: https://www.gao.gov/assets/690/681944.pdf.

Gates, S. & Ellen, H. (2005, 3 May). *From risk management to risk strategy.* Retrieved from: https://books.google.com.tr/books/about/From_Risk_Management_ to_ Risk_Strategy.html?id=m9v2jwEACAAJ&redir_esc=y.

Griffiths, P. (2005). *Risk-based auditing* (1st ed.). London: Gower Publishing Limited.

Güler, A. ve Arkın, A. K. (2018). COSO 2017 Kurumsal risk yönetimi çerçevesine kontrol öz değerlendirme yaklaşımıyla bakış ve bir kurum uygulaması-I. *Denetişim Dergisi, 8*(18), 45-62.

Günbey, A. (2008). *Kurumsal risk yönetiminde iç denetimin rolü ve bir uygulama* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Güneş, Ş. (2009). *Kurumsal risk yönetimi ve Türkiye'de farkındalığına ilişkin bir uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Hall, J. (2007*). Internal auditing and ERM: Fitting in and adding value* (1st ed.). Dallas, ABD: The University of Texas at Dallas.

Harrison, G. L. & Baird, K. (2015). Organizational culture of public sector organizations in australia**.** *Australian Journal of Management*, *40*(4), 613-629.

Hayne, C. & Free, C. (2014). Hybridized professional groups and ınstitutional work: COSO and the rise of enterprise risk management. *Accounting, Organizations and Society*, *39*(5), 309-330.

Hopkin, P. (2010). *Fundametals of risk management* (1st ed.). New York: Kogan page IRM.

IIA. (2009, 16 Şubat). *Pozisyon raporu: İç denetimin kurumsal risk yönetiminde oynadığı rol.* Erişim adresi: https://www.theiia.org/globalassets/ documents/

resources/the-role-of-internal-auditing-in-enterprise-wide-risk-management-january-2009/pp-the-role-of-internal-auditing-in-enterprise-wide-risk-management-turk.pdf.

IIA. (2009, 17 February). *The ınstitute of ınternal auditors, glossary of terms.* Retrieved from: https://www.theiia.org/globalassets/documents/ certifications/ the-iia-official-glossary/official-iia-glossary-english.pdf.

IRGC. (2017, 13 March). *IRGC risk governance framework, ınternational risk governance council*. Retrieved from: https://irgc.org/risk-governance/irgc-risk-governance-framework/.

ISACA. (2019, 10 Şubat). *COBIT 2019 çerçevesi giriş ve metodoloji.* Erişim Adresi: https://isaca-ankara.org/wp-content/uploads/2019/12/COBIT-2019-Cercevesi-Giris-ve-Metodoloji-ISACA-Ankara-Chapter.pdf.

ISO 31000 Risk Management. (17 February 2024). Retrieved from: https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100426.pdf.

ISO. (2011, 17 February). *ISO 31000 Risk manegement society RIMS*. Retrieved from: https://web.actuaries.ie/sites/default/files/ermesources/235_erm_symposium_on_standards_2011.pdf.

Kahyaoğlu, S.B. (2012, 21 Mayıs). *Kurumsal risk yönetimi standartları yeni Türk ticaret kanunu çerçevesinde Türkiye uygulaması.* Erişim Adresi: https://docplayer.biz.tr/ 5656631-Kurumsal-risk-yonetimi-standartlari-yeni-turk-ticaret-kanunu-cercevesinde-turkiye-uygulamasi.html.

KAP, Ulusoy Electric Riskin Erken Saptanması Komitesi Görev ve Çalışma Esasları Yönetmeliği. (21 Mayıs 2024). Erişim Adresi: https://www.kap.org.tr/tr/ek-indir /4028328d5fc61027015fdd80e4413ef3.

Kara, S. (2011). *İç denetimde risk yönetimi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Kara, S. ve Yereli, A.N. (2011). İç denetimde risk yönetimi ve İstanbul menkul kıymetler borsası: İmalat sanayi sektöründe bir uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 54,* 65-86.

Kayrak, M. (2007). Bilişim sistemleri stratejisinin önemi ve sayıştay deneyimi. *Sayıştay Dergisi, 65,* 199-208.

Kızılboğa, R. (2012). Geleneksel risk yönetiminden kurumsal risk yönetimine geçiş. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *16*(3), 297-316.

Kimbrough, R.L. & Componation, P. J. (2009). The relationship between corporate culture and enterprise risk management. *Journal of Engineering Management, 21*(2), 18-26.

Kleffner, A., Lee, R. & Mcgannon, B. (2003). The effect of corporate governance on the use of enterprise risk management: Evidence from canada. *Risk Management Insurance Review, 6*(1), 53-73.

Koç, H.K. (2019). *Sanayi işletmelerinde risk yönetimi algısı ve Kütahya sanayi işletmelerinde bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Koç, S., Şeker, F. ve Şeker, S. (2019). Bilişim teknolojileri (BT) denetiminde bilgi güvenliği ile ilgili uluslararası standartlar ve Türkiye'deki uyum çabalarının incelenmesi. *Uluslararası Finans Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 121-139.

Koyuncu, A. (2016*). Finansal raporlamanın güvenilirliği üzerine COBIT süreçlerinin rolü ve bankacılık sektöründe bir araştırma* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Köksal, A.G. (2013). 6102 sayılı Türk ticaret kanunu kapsamında risklerin tespiti ve yönetilmesine ilişkin bağımsız denetçinin sorumluluğu. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 14*(2), 307-324.

Kunkel, J. (2014). The changing role of internal audit. *Chain Store Age, September, 2,* 4-5.

Kurt, G. ve Uçma Uysal, T. (2018). COSO kurumsal risk yönetimi çerçevesi güncelleme projesinin getirdiği yenilikler. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 8*(54), 19-34.

Küçükyılmaz, A. (2007). *Havaalanlarında kurumsal risk yönetimi: Atatürk havalimanı terminalleri işletmesi için kurumsal risk yönetimi model önerisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Lam, J. (2003). *Enterprise risk management: From incentıves to controls* (1st ed.). New Jersey: John Wiley&Sons.

Latifi, F. & Zarrabi, H. (2017). A COBIT5 framework for lot risk management. *International Journal of Computer Applications*, *170*(8), 40-43.

Leech, T. (2000, 19 February). *The next wave in assurance thinking*. Retrieved from: https://www.researchgate.net/profile/TimLeech/publication/316612693_Is_Intenal_Audit_the_Next_Blackberry/links/5a6506c20f7e9b6b8fdbcd05/IsInternalAudittheNextBlackberry.pdf.

Leitch, M. (2010). ISO 31000:2009-the new ınternational standard on risk management. *Risk Analysis, 30*(6), 887-892.

Liebenberg, A. & Hoyt, R. (2003). The determinanats of enterprise risk management: Evidence from the appointment of chief risk officers. *Risk Management and Insurance Review, 6*(1), 37-52.

Manab, N. A., Hussin, M.R. & Kassim, I. (2010). Enterprise-wide risk management practices: Between corporate governance compliance and value creation. *International Review of Business Research Papers*, *6*(2), 239-252.

Marchettı, A.A. (2012*). Enterprise risk management best practices* (1st ed.). New Jersey: John Wiley & Sons.

Miccolis, J. A., Hively, K. & Merkley, B.W. (2001*). Enterprise risk management: Trends and emerging practices* (1st ed.). ABD: Inst of Internal Auditors

Moeller, R.R. (2005). *Brink's modern internal auditing* (6th ed.). New Jersey: John Wiley&Sons.

Oliveira, K., vd. (2018). Critical success factors for implementing enterprise risk management. *Journal of Risk Research, 22*(8), 1004- 1019.

Öner, S. & Adiloğlu, B. (2019). İşletmelerde kurumsal risk yönetimi ve iç denetime farklı bir bakış açısı: 5S uygulaması. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi, 61,* 67-82.

Özbek, Ç. (2012). *İç Denetim, kurumsal yönetim, risk yönetimi, iç kontrol* (3. Basım). İstanbul: Türkiye İç Denetim Enstitüsü Yayınları.

Özer, M. ve Erdem, E. (2022). Kurumsal risk yönetimi: Sorumlular ve başarı kriterleri üzerinden bir değerlendirme. *Denetişim Dergisi, 13*(25), 58-76.

Özsoy, M. T. (2012). Yeni Türk ticaret kanunu ve işletmelerde kurumsal risk yönetimi. *Mali Çözüm Dergisi*, *10,* 165-185.

Pazarçeviren, S. ve Celayir, D. (2015). Risk yönetimi: İmalat sektörüne yönelik bir erken uyarı sistemi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(21), 450-458.

Pehlivanlı, D. (2008). *Kurumsal risk yönetimi temelli iç denetim ve Türkiye uygulamaları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Pehlivanlı, D. (2020, 11 Mart). *Kurumsal risk yönetimi MUSİAD*. Erişim Adresi: https://www.musiad.org.tr/uploads/yayinlar/yonetim-kitapligi/yonetim-kitapligi-pdf/kurumsal_risk_yonetimi.pdf.

Pickett, K. S. (2005*). The essential handbook of ınternal auditing*. (1st ed.).England: John Wiley & Sons, Inc.

Price Water House Coopers & LLP. (2004, 7 March). *Enterprise risk management-integrated* Retrieved from: https://egrove.olemiss.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1037&context=aicpa_assoc.

Przetacznik, S. (2022). Key success factors of enterprise risk management systems: Listed polish companies. *Central European Management Journal, 30*(1), 91-114.

Renn, O. & Sellke, P. (2011). Risk, society and policy making: Risk governance in a complex world. ınt. J. *Performability Engineering, 7*(4), 349 –366.

Saka, T. (2008, 10 Mart). *Kurumsal risk yönetimi ve 2008 yılı öngörüleri* TÜSİAD. Erişim Adresi: https://tusiad.org/tr/tum/item/download/2468_47d48b480878ef141e0ded0518703d78.

Schiller, F. & Prpich, G. (2014). Learning to organise risk management in organisations: What future for enterprise risk management?. *Journal of Risk Research, 17*(8), 999-1017.

Sertman, B. (2017). *Risk yönetim süreci ve riskin yönetilebilirliği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sevim, Ş. ve Koç, H. K. (2021). Çağdaş risk yönetimi standartları çerçevesinde sanayi işletmelerinde risk yönetimi algısı üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 591-604.

Sevim, Ş. ve Koç, H. K. (2022). Güncel işletmecilik araştırmaları 1. İçinde N. Kurnaz (Ed.), *Kurumsal risk yönetimi kritik başarı göstergeleri üzerinden risk algı ölçeği geliştirme*, (s. 133-148). Konya: Eğitim Yayınevi.

Sevim, Ş. ve Koyuncu, A. (2009). Prof. Dr. Sabri Bektöre anısına. İçinde Y. Benligiray, A. Sevim (Ed.), *Bankacılık sektöründe bilgi teknolojileri kontrol hedeflerine*

uyumun belirlenmesine yönelik bir araştırma, (s. 629-662). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Spira, L. F. & Page, M. (2003). The reinvention of ınternal control and the changing role of internal audit. *Accountıng Audıtıng and Accuntability Journal, 16*(4), 640-661.

Standard & Poor, (2008, 4 March). *Enterprise risk management: Standard & Poor's to apply enterprise risk analysis to corporate ratings.* Retrieved from: https://www.logicmanager.com/pdf/ERM_for_corporate_ratings.pdf.

Sung, M. C. & Zhang, J. (2013). Risk management capability building in smes: A social capital perspective. *International Small Business Journal*, *31*(6), 670-689.

Şahin, A. (2016). Riskin erken teşhisi komitesi. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7*(2), 287-314.

Şener, M. (2019). *Örgütlerde kurumsal risk yönetim düzeyinin öncülleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Terzi, C. (2010, 7 January). *Review of enterprise risk management in the united nations system.* Retrieved from: https://www.unjiu.org/sites/www.unjiu.org/files/jiu_ document_files/products/en/reports-notes/JIU%20Products/JIU_REP_2010_ 4_English.pdf.

TİDE Terimler Sözlüğü. (2024 7 Ocak). Erişim Adresi: https://www.tide.org.tr/ page.aspx?nm=terimler_sozlugu.

Türedi, H., Gürbüz, F. ve Alıcı Ü. (2014). COSO modeli iç kontrol yapısı. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, *11*(42), 141-155.

TÜSİAD Kurumsal Risk Yönetimi. (11 Mart 2024) Erişim Adresi: https://tusiad.org/tr/ yayinlar/raporlar/item/3637-kurumsal-risk-yonetimi._

Tüzün, Y. (2002). Risk nedir?. *İç Denetim Dergisi*, *4,* 26-32.

Usman, Ö. (2018). *İşletmelerde kurumsal risk yönetim süreci ve bir uygulama* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Usman, Ö. ve Kaygusuz, S. Y. (2019). Kurumsal risk yönetiminde uygulanması gereken adımlar. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 18*(56), 109-128.

Uysal, M.C. (2021). ISO 31000 ve COSO kurumsal risk yönetimi karşılaştırması: Çerçeveleri anlamak. *Denetişim Dergisi*, *65*(22), 5-68.

Walker, P. L. & Shenkir, W. G (2018, 2 February). *Enterprise risk management: Frameworks, elements and integration.* Retrieved from: https://www. stjohns.edu/sites/default/files/2023-08/ERMFrameworks%20Elements% 20and%20 Integration%202018.pdf.

World Economıc Forum The Global Risks Report. (12 May 2024). Retrieved from: https://www.marsh.com/tr/tr/risks/global-risk.html.

Yaraghi, N. & Roland, G. L. (2011). Critical success factors for risk management systems. *Journal of Risk Research, 14*(5), 551-581.

Yılancı, M. (2003). Denetim komitesinin iç denetim etkinliğini sağlamadaki ve hileleri önlemedeki rolü. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 4*(8), 23-33.

Yıldız, D. ve Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(1), 17-28.

Yonghen, L. (2010, 3 March). *Risk-focused internal audit within the framework of ERM, 3rd international conference on ınformation management*. Retrieved from: https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=5694763.

Zhao, X., Hwang, B.G. & Low S.P. (2013). Critical success factors for enterprise risk management in chinese construction companies. *Construction Management and Economics, 31*(12), 1199-1214.

OĞUZ GRUBU

TÜRK LEHÇELERİNDE PEKİŞTİRME

DR. BAHTİYAR BAHŞİ
PROF. DR. NESRİN SİS

EĞİTİM
yayınevi

OĞUZ GRUBU TÜRK LEHÇELERİNDE PEKİŞTİRME

Dr. Bahtiyar Bahşi, Prof. Dr. Nesrin Sis

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-71-7
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

OĞUZ GRUBU TÜRK LEHÇELERİNDE PEKİŞTİRME
Dr. Bahtiyar Bahşi, Prof. Dr. Nesrin Sis
X+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-71-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbayır, S. (2007). *Dil ve Diksiyon Yazılı ve Sözlü Anlatım Bozuklukları*. Akçağ Yayınları.

Akkuş, M. (2004). a/e Seslenme Edatının İşlevleri Üzerine Bir Araştırma. V. *Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildiriler I*. TDK Yayınları.

Alyılmaz, C. (1994). *Orhun Yazıtlarının Söz Dizimi*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Alyılmaz, C. (2011). *Ünlemlerin Seslenmeleri Kuvvetlendirici İşlevleri*. Türk Gramerinin Sorunları Bildiriler. TDK Yayınları.

Alkaya, E. (2007). *Kuzey Grubu Türk Lehçelerinde Edatlar*. Manas Yayıncılık.

Altaylı, S. (1994). *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü,* I, II. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Aksan, D. (1997). *Türkçenin Gücü*. Bilgi Yayınevi. Ankara.

Aksan, D. (2009). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim.* TDK Yayınları.

Arat, R. R. (1991). *Eski Türk Şiiri*. TDK Yayınları.

Arat, R. R. (1979). *Kutatgu Bilig.* III İndeks. TKAE Yayınları.

Arat, R.R. (1992). *Türk Dünyası El Kitabı.*Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

Arat, R. R. (1992). *Atabetü'l- Hakayık*. TDK Yayınları.

Arslan, S. (2002). Türkiye Türkçesinde Küçültme ve Pekiştirme Kavramları ve –cık Eki Üzerine. *Türk Dili Dergisi,* s.603, Mart, s.224-228.

Atalay, B. (1940). *Türkçemizde –men –man.* TDK Yayınları.

Atalay, B. (1945). *Ettuhfetü'z-Zekiyye fi'l-Lûgati't-Türkiyye.* TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't-Türk Tercümesi I*. TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't- Türk Tercümesi II*. TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't- Türk Tercümesi III.* TDK Yayınları.

Atalay, B. (2006). *Divanü Lûgati't-Türk Dizin "Endeks" IV.* TDK Yayınları.

Atay, A. (2002). Eski Türkçede -ma/-me edatının Anadolu ağızlarındaki kalıntısı. *Türk Dili Dergisi*, 610, s.826-828.

Banguoğlu, T. (2007). *Türkçenin Grameri.* TDK Yayınları.

Barutçu-Ö.& F. S. (2001). Türkçede enklitik edatlar üzerine: çI / çU. *Kök Araştırmalar Dergisi.* Sayı: 2, 75-86.

Barutçu S. (2002). Türkiye Türkçesinde küçültme ve pekiştirme kavramları ve –Cık eki üzerine. *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*. s: 683, 224 – 228.

Baydar, A. E. & Baydar, T. (2006). +ki Eki Üzerine. *TDAY-Belleten*.

Baydar T. (2012). +Dır bildirme eki üzerine. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*. s.37-54.

Baymak, O. (2000). *Gagauz Çağdaş Şiirler Antolojisi*. Bay Yayınları.

Bayramov N. & Çiftçi M. (1995). *Çağdaş Türkmen edebiyatından çocuk şiirleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Bilgegil, M. Kaya (1964). *Türk Dilbilgisi.* Genel İstanbul Matbaası.

Biray, H. (1992). *Mahtumkulu Divanı*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Biray, N. (2016). *Çağdaş Türk Lehçeleri Metin Aktarmaları.* Kesit Yayınları.

Bolulu, O. (1997). Soru mi'si mi, soru eki mi?. *Çağdaş Türk Dili Dergisi*. Sayı:112, s.11-12.

Buran, A. (2015). *Türklük Bilimi Terimleri Sözlüğü*. Akçağ Yayınları.

Caferoğlu, A. (1989). Türkçemizdeki –gıl emir eki. *TDAY- Belleten,* s.1-10.

Caferoğlu, A. (2011). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Caferoğlu, A. (2015). *Kaşgarlı Mahmut.* Altınordu Yayınları.

Cahit, H. (2000). *Türkçe Sarf ve Nahiv*. (Haz.: Leyla Karahan-Dilek Ergöneneç). TDK Yayınları.

Coşkun, M. V. (2015). *Türkçenin Ses Bilgisi.* Bilge Kültür Sanat Yayınevi.

Çağatay, S. (1988). Türkçede ki >erki. *TDAY- Belleten*. s.245-250.

Demircan, Ö. (2001). *Türkçenin Ses Dizimi*. Der Yayları.

Demircan, Ö. (1981). Türkiye Türkçesinde vurgulama ve odaklama. *TDAY-Belleten,* s. 157-163.

Deny, J. (1941). *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)*. Maarif Matbaası.

Deny, J. (2012). *Türk Dil Bilgisi* (Çev.: A. U. Elöve). Kabalcı Yayınevi.

Dilaçar, A. (1988). *Kutadgu Bilig İncelemesi.* TDK Yayınları.

Doğan, L. (2010). *Çağdaş Türk Lehçeleri El Kitabı*. Kriter Yayınları.

Doğan, İ.; Usta, Z. (2014). *Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı.* Altınpost Yayınları.

Eckmann, J. (1953). Kelime ortasında anorganik b, p ve m'nin türemesi. *Türkiyat Mecmuası*, C. X, s. 313-320.

Eckmann, J. (1988). Türkçede d,t ve n seslerinin türemesi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* s.11-22.

Eckmann, J. (1988). Türkçede -raḳ/-reḳ ekine dair. *TDAY- Belleten* s.49-52.

Ediskun, H. (1992). *Türk Dilbilgisi*. Remzi Kitabevi.

Eker, S. (2006). *Çağdaş Türk Dili.* Grafiker Yayınları.

Emre, A.C. (1945). *Türk Dilbilgisi.* TDK Yayınları.

Eraslan, K. (2012). *Eski Uygur Türkçesi Grameri.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2012). *Türk Lehçeleri Grameri*. Akçağ Yayınları.

Ercilasun, Ahmet B. (2008). La enklitiği ve Türkçede bir pekiştirme enklitiği teorisi. *Dil Araştırmaları Dergisi*. Sayı: 2- 35-56.

Ercilasun, Ahmet B. (2008). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Akçağ Yayınları.

Erdem, İ. (1998). *Abdurrahman Fevzi Efendi Mikyâsu'l-Lisân Kıstasu'l-Beyân (Özet-Metin-Terimler İndeksi-Ekler İndeksi).* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi].

Erdi, S. & Yurteser, S. T. (2005). *Divânü Lugâti't-Türk Kaşgarlı Mahmûd.* Kabalcı Yayınevi.

Ergin, M. (1981). *Azeri Türkçesi.* İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Basımevi,

Ergin, M. (2008). *Türk Dilbilgisi*. Boğaziçi Yayınları.

Ergin, M. (2005). *Orhun Abideleri.* Boğaziçi Yayınları.

Ersoylu, H. (1999). *-IbAnUñ / -UbAnUñ Gerundiumu*. 3. Uluslararası Türk Dili Kurultayı s.433-438.

Hacaloğlu, R. A. (1992). *Azeri Türkçesi Dil Kılavuzu, Güney Azeri Sahası Derleme Deneme Sözlüğü.*

Hacıeminoğlu, N. (1971). *Türk Dilinde Edatlar*. MEB Yayınları.

Hacıeminoğlu, N. (2008). *Karahanlı Türkçesi Grameri.* TDK Yayınları.

Hamılton, J. R. (1998). *İyi ve Kötü Prens Öyküsü.* (Çev.: Vedat Köken). TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1972). *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü.* TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1973). *Pekiştirme ve Kuralları*. TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1972). *Türkçenin Sözdizimi*. TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1981). *Türk Dilinde İkileme.* TDK Yayınları.

Hatiboğlu, V. (1981a). *Türkçenin Ekleri.* TDK Yayınları.

Hepçilingirler, F. (2004). *Öğretenlere ve Öğrenenlere Türkçe Dilbilgisi.* Remzi Kitabevi.

Hengirmen, M. (1999). *Dilbilgisi ve Dilbilim Terimleri Sözlüğü.* Engin Yayınları,

Heyet, C. (2008). *Türk Dilinin ve Lehçelerinin Tarihi Seyri*. TDK Yayınları.

İlker, A. (1997). *Batı Grubu Türk Yazı Dillerinde Fiil.* TDK Yayınları.

Gabain, A.Von (2007). *Eski Türkçenin Grameri*. TDK Yayınları.

Gabain, A.Von (2009). *Türkoloji Makaleleri*. (Haz: Yusuf Gedikli). Bilgeoğuz Yayınları.

Gemalmaz, E. (1995). *Erzurum İli Ağızları* I, II, III, TDK Yayınları.

Gencan, T. N. (1979). *Dilbilgisi*. TDK Yayınları.

Gülseren, C. (2000). *Malatya İli Ağızları*. TDK Yayınları.

Gülsevin, G. (2011). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. TDK Yayınları.

Gülensoy, T. (1988). *Kütahya ve Yöresi Ağızları.* TDK Yayınları.

Güngör, H.& Argunşah M. (1998). *Gagauzlar*. Ötüken Yayınları.

Güngör, H.& Argunşah M. (1991). Gagauz Türkleri (Tarih-Dil-Folklor ve Halk Edebiyatı).

Kara, M. (1997*). Ata Atacanov'un Şiirleri II (İnceleme-Gramer Dizini)*.Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kara, M. (2012). *Türkmen Türkçesi Grameri*. Etkileşim Yayınları.

Karaağaç, G.& Açıkgöz H. (1998). *Azerbaycan Bayatıları.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaağaç, G. (2012). *Türkçenin Dil Bilgisi*. Akçağ Yayınları.

Karabacak, E. (2002). *Bergamalı Kadri Müyessiretü'l- Ulûm.* TDK Yayınları.

Karahan, L. (2004). *Belirtisiz nesnenin söz dizimindeki yeri üzerine.* V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri I, TDK Yayınları, s. 1615-1624.

Karahan, L. (2008). *Türk Lehçeleri Grameri.* (Editör: Ahmet Bican Ercilasun). Akçağ Yayınları.

Karahan, L.& Gürsoy Ü. (2004). *Tahir Ken'ân Kavâid-i Lisân-ı Türkî.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri ve Şiveleri Sözlüğü I, II Dizin, (1991). KB Yayınları.

Kasapoğlu-Çengel, H. (1999). *Kırgız lehçesindeki 'eken' üzerine.* 3. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. TDK Yayınları. s. 641-651.

Kaya, N. (2004). Türkçe'de Bildirme Kiplerinde Zarf Kullanımlarına Dayalı Anlam Özellikleri. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-*Belleten*, 52(2004/2), 89-98.

Kocasavaş, Y. (2003). Çağatay Metinlerinde Görülen La Hakkında. *Türk Dünyası Araştırmaları*. Sayı: 142, 183-188.

Koç, N. (1992). *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü.* İnkılâp Kitabevi.

Koç, N. (2000). -ca eki üzerine. *Türk Dili Dergisi*. S.582-500-514.

Korkmaz, Z. (1961). Türkçede oḳ/öḳ pekiştirme (intensivum) edatı üzerine. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* s.13-29.

Korkmaz, Z. (1984). Türkçe'de - ˚n zarf fiil eki ile –pan/-pen eki ve türemeleri. *TDAY Belleten*, s.155-165.

Korkmaz, Z. (1994). *Nevşehir ve Yöresi Ağızları*. TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (1995). *Türkiye Türkçesinin ki Bağlama ve Şüphe Edatı Arasındaki Yapı ve Görev Ayrılığı, Türk Dili Üzerine Araştırmalar.* TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (1995). Türkçede ek yığılması olaylarının meydana gelişi üzerine. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C. 1, s. 85-90.

Korkmaz, Z. (1995a). Türk dilinde +ça eki ve bu ek ile yapılan isim teşkilleri üzerine bir deneme. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* c:1, s.12-84.

Korkmaz, Z. (1995b). Türkiye Türkçesinin ki bağlama ve şüphe edatı arasındaki yapı ve görev ayrılığı. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, c:1, s. 620-624.

Korkmaz, Z. (1995c). Türkçede ok /ök pekiştirme (intensivum) edatı üzerine. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Türk Dili Üzerine Araştırmalar, c:1, s.98-109.

Korkmaz, Z. (1995d). Türkçede-acak/-ecek gelecek zaman (futudum) ekinin yapısı üzerine. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, c:1, s.3-11.

Korkmaz, Z. (1995e). Türkçedeki –arak/erek zarf fiil (gerundium) ekinin yapısı üzerine. Türk Dili Üzerine Araştırmalar, s.128-132.

Korkmaz, Z., Ercilasun, A. B., Gülensoy, T., Parlatır, İ., Zülfikar, H., & Birinci, N. (2005). Türk dili ve kompozisyon. Ekin kitabevi.

Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesinin Grameri, (Şekil Bilgisi*). TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2005). Bağlaçlar ve Türkiye Türkçesindeki Oluşumları. *Türk Dili*, *638*, 118-125.

Korkmaz, Z. (2011). *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*. TDK Yayınları.

Korkmaz, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü.* TDK Yayınları.

Köprülü, M. F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi.* Ötüken Yayınları.

Küçük, S. (1987). Türkçede Şüphe Bildiren Ki Edatı Üzerine. *Türk Dili*, *426*, 367-372.

Nalbant, M. V. (2004). *Türkçe enklitik edatı LA*. V. Uluslararası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II, 2157-2173.

Nalbant, M. V. (2008). Dîvânü Lügâti't-Türk Grameri-I İsim. Bilgeoğuz Yayınları.

Naskali, E. G. (1997). Türk Dünyası Gramer Terimleri Kılavuzu. TDK Yayınları.

Makas, Z. A. (1992). *Çağdaş Azerbaycan Şiiri Antolojisi.* Kültür Bakanlığı Yayınları.

Önler, Z. (1996). Türkçede –La Zarf Eki. *Uluslararası Türk Dili Kongresi Bildiriler.* TDK Yayınları.

Özkan, M. (2001). *Türk Dili (Yüksek Öğretimde Yazılı ve Sözlü Anlatım).* Filiz Kitabevi.

Özkan, N. (1996). *Gagavuz Türkçesi Grameri.* TDK Yayınları.

Özkan, N. (2000). *Ahmet Cevat Paşa-Fuat Paşa Kavâ'id-i Osmaniyye.* TDK Yayınları.

Özkan, N. (2006). *Türk Dilinin Yurtları*. Akçağ Yayınları.

Özkan, M.& Sevinçli, V. (2012). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi.* Akademik Yayınlar.

Özönder, S. (2011). *Muḥākemetü'l- Luġateyn.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Parlatır, İ. (2012). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü.* Yargı Yayınevi.

Rüstemov, R. E. İ. B. (1960). *Azerbaycan Dilinin Grammatikası I(Morfologiya)*. Bakı.

Sağır, M. (1995). *Erzincan ve Yöresi Ağızları.* TDK Yayınları.

Sakaoğlu S.& Alptekin A. B.& Şimşek E. (2000). *Azerbaycan Âşıkları ve Halk Şairleri Antolojisi.* Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Sertkaya, O. F. (1989). -An/ -En yeni şekiller ve örnekleri üzerine. *TDAY-Belleten,* TDK Yayınları.

Sertkaya, O. F. (1988). *Bolsungıl tep tediler.* Uluslararası Türk Dili Kongresi.

Sis, N. (2007). *Türkmen Türkçesi*. Öz Serhat Yayıncılık.

Söyegow, M. (1999). *Türkmen Dilinin Grammatikası.* Morfologiya.

Soykan, Ö. N. (2003). *Arayışlar.* İnsancıl Yayınları.

Şirin, H. (2016). *Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı*. TDK Yayınları.

TDK (2009). *Tarama Sözlüğü, I -VIII.* TDK Yayınları.

Tezcan, S. (1978). *Azerbaycan Halk Yazını Örnekleri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tezcan, S. (2001). *Dede Korkut Oğuznâmeleri Üzerine Notlar.*

Tekin, Ş. (1990) Türkçede -mA olumsuzluk eki ile -dık+ eki nereden geliyor? .*Tarih ve Toplum*. c.13, 14-17

Tekin, T. (2003). *Orhon Türkçesi Grameri*. Türk Dilleri Araştırmaları Yayınları.

Tekin, Ş. (1993). *Uygur Metinleri I, Kuanşi İm Pusar (Ses İşiten İlah).* Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Tekin, Talat (1975). *Ana Türkçede Asli Uzun Ünlüler.* Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Temir, A. (1946). Uygurca Ançulayu ve Altay Dillerindeki Ança Sözü Hakkkında. *TDAY Belleten*, Sayı 6-7.

Temir, A. (1948). Uygurca yme sözü hakkında. *TDAY Belleten, s.*12- 13, 33-40.

Tietze, A. (2002). *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı*. Simurg Yayınları.

Timurtaş F. K. (2012). *Eski Türkiye Türkçesi*. Kapı Yayınları.

Tiken, K. (2004). *Eski Türkiye Türkçesinde Edatlar Bağlaçlar Ünlemler ve Zarf-Fiiller.* TDK Yayınları.

Topaloğlu, A. (1989). *Dil Bilgisi Terimler Sözlüğü*. Ötüken Yayınları.

Toparlı, R. (1999). *Son Çekim Edatları. Türk Gramerinin Sorunları II* (26 Mart 1994). TDK Yayınları.

Tudorka, A. (1994). *Gagauz'um Bucaktır Yerim, Arnaut Tudorka*. Ocak Yayınları.

Tulum, M. (1993). La / Le Ekine Dair. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* (Ayrı basım) Edebiyat Fakültesi Basımevi. (III. Millî Türkoloji Kongresi, 6-10 Ekim 1980 Sunulan Bildiri) S. 158-164.

Tuna, O. N. (1986). *Türk Dilbigisi.* (Fonetik ve Morfoloji), İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyat Eğitimi Bölümü Ders Notları:3.

Tuna, O. N. (1986). *Türkçenin Sayıca Eş Heceli İkilemelerinde Sıralama Kuralları ve Tabiî Bir Ünsüz Dizisi.* Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Tuna, O. N. (1960) *Köktürk ve Uygurcada Uzun Vokaller*. TDAY- Belleten.

User, Ş. H. (2006). *Türk Yazı Sistemleri*. Akçağ Yayınları.

Uygur, C. V. (2011). *Türkmence*. Fakülte Kitabevi.

Uzun, L. (1995). *Orhon Yazıtlarının Metindilbilimsel Yapısı*. Simurg Yayınları.

Üstüner, A. (2003). *Türkçede Pekiştirme*. Fırat Üniversitesi Basımevi.

HABER ÜRETİMİ VE TÜKETİMİNDE DİJİTALLEŞME

DR. SAİBE PALA

EĞİTİM
yayınevi

HABER ÜRETİMİ VE TÜKETİMİNDE DİJİTALLEŞME
Dr. Saibe Pala

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-79-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

HABER ÜRETİMİ VE TÜKETİMİNDE DİJİTALLEŞME
Dr. Saibe Pala
VIII+190 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-79-3

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aisch, G., & Rost, L. C. (2020). Four Recent Developments in News Graphics. J. Gray, &L. Bounegru içinde, *The Data Journalism Handbook 2.*

Akın, M. A. (2021). Dijital Kültür, Habitus ve Z Kuşağına Yansımalar. D. A. Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z Kuşağı Gerçekleri* (s. 275-291). İstanbul: Kriter.

Altay, D. (2005). *Küresel Köyün Medyatik Mimarı Marshall McLuhan*, Nurdoğan Rigel, Gül Batuş, Güleda Yücedoğan, Barış Çoban (Ed.) Kadife Karanlık 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar (s.17). İstanbul: Su Yayınları.

Aslaner, A. G. (2021). Z Kuşağı Perspektifinden Yeşil Pazarlama ve Reklamcılık. D. A. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z Kuşağı Gerçekleri* (s. 35-63). İstanbul: Kriter.

Atabek, Ü. (2020). *Tarihten Geleceğe İletişim Teknolojileri.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Ay, A., & Sezer, Ö. (2019). Dijitalleşmenin Güvenlikleştirme Vaadi: Dijital Hapishaneler. F. Aydoğan içinde, *Endüstri 4.0 ve Dijital Medya* (s. 113-136). İstanbul: Der Yayınları.

Baldini, M. (2000). *İletişim Tarihi*. Çev: Gül Batuş, İstanbul: Avcıol Basım Yayın. ss:59-61.1. Basım.

Bentley , E. (2020). The Web as Medium for Data Visualization. J. Gray, & L. Bounegru içinde, *The Data Journalism Handbook 2.*

Berg, B. L., & Lune, H. (2016). Qualitative Research Methods for the Social Sciences. (A. Arı, Çev.) Konya: Eğitim Yayınevi.

Bolin, G. (2017). *Media Generations.* New York: Routledge.

Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. Çev: Turhan Ilgaz, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları. Bryman A, Cramer D. (2001). *Quantitative Data Analysis with SPSS Release for Windows*, London: Routledge.

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Carey, W. James (1983) Tecnology and Ideology: The Case of Telgraph adıyla, Prospect: The Annual of the American Studies Association, Vol: 8, s:303-311.

Crowley, D., Heyer, P. (2017). *İletişim Tarihi.* Çev: Berkay Ersöz, Ankara: Siyasal Kitabevi4. Basım.

Çetinkaya, A. (2019). Gazetecilik Pratiğinin Dönüşümü: Haber Üretiminde Çoklu Yetenek. Z. Özdemir, & A. Çetinkaya içinde, *Dijital Çağda Habercilik* (s. 143-173). İstanbul: Der Yayınları.

Çetinkaya, A. (2020). Çevrimiçi Gazetecilikte Alternatif Bir Gelir Modeli Olarak Kitlesel Fonlar. Ö. Erkmen, B. Ataman, & S. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik Mecralar, Deneyimler, Olanaklar* (s. 82-113). İstanbul: Kafka.

Çetinkaya, A., Kartal, N. (2022). Podcast Gazeteciliği. S. Bayrakçı, & S. Özay içinde, Dijital Çağda Uzman Gazetecilik (s. 223-242). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Dijk, J.van, Thomas, P., & Waal, M. (2018). *The Platform Society: Public Values in a Connective World.* New York: Unıversity Press.

Doğu, B. (2020). Medya Ekosisteminde Yönelimler. Ö. Erkmen, B. Ataman, & B. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik Mecralar, Deneyimler, Olanaklar* (s. 21-52). İstanbul: Kafka.

Donfut, C., & Arber, S. (2001). The Myth of Generational Conflict. S. Arber, & C. Donfut içinde, The Myth of Generational Conflict (s. 1-22). London: Routledge.

Dursun, Ö.Ö. (2010). İletişimde Dönüşümler. Ferhan Odabaşı (Ed.), *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Işığında Dönüşümler* içinde (242-243. ss.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Eisenstein, E. (2017). Okuma Kamusunun Yükselişi. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (148-159. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Erdoğan İ. (2003*). Pozitivist Metodoloji: Bilimsel Araştırma Tasarımı, İstatistiksel Yöntemler, Analiz ve Yorum*, Ankara: Erk.

Erkmen, Ö., Ataman, B., Çoban, B. (2020). *Yeni Medya-Mecralar, Deneyimler, Olanaklar.* İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Gunter, B. (2015). The Cognitive Impact of Television News. Palgrave Macmillan.

Graff, H.J. (2017). İlk Modern Okuryazarlık. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (160-173.ss.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Huizinga, J. (2021). *Homo Ludens- Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme.* (M. A. Kılıçbay, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

İnuğur, M.N. (2002). *Basın ve Yayın Tarihi.* İstanbul: Der Yayınları. 5. Basım.

İyigüngör, T. (2022). Sanal Gerçeklik ve Haberi Hissetmek. S. Özay, & S. Bayrakçı içinde, Dijital Çağda Uzman Gazetecilik 1 (s. 211-229). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Kayım, N., & Kaya, S. (2021). Empty Sharing Ekseninde Tiktok ve Z Kuşağı İlişkisi. D. A. Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z kuşağı Gerçekleri* (s. 319-344). İstanbul: Kriter.

Kocabay Şener, N. (2021). Yapay Zekânın Habercilikte Kullanımı: Olanaklar ve Sakıncalar. F. Zengin, & B. Kapır içinde, Yapay Zekâ ve Medya (s. 217-244). İstanbul: Doruk Yayınları.

Mannheim, K. (1952). The Problems of Generations. P. Kecskemeti içinde, Essays on the Sociology of Knowledge (s. 276-286). London: Oxford University Press Inc.

McCrindle, M. (2018). The ABC of XYZ: Understanding the Global Generations. Australia: A McCrindle Publication.

McLuhan, M. (2001). *Gutenberg Galaksisi*. Çev: Gül Çağalı Güven, İstanbul: YKY. 1. Basım.

McLuhan, M. (2017). Radyoyu Anlamak. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (354-356. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Narin, B. (2017). *Gazetecilik 2.0 İnternet Gazeteciliğinde Hipermetinsellik*. Ankara: Gece Kitabevi.

Narin, B. (2020). Bak-Geç Gazeteciliği: Akıllı Saatler ve Gazetecilik Pratikleri Üzerine Bir Tartışma. Ö. Erkmen, B. Ataman, & B. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik, Mecralar, Deneyimler,Olanklar* (s. 156-176). İstanbul: Epsilon.

Neuman, W. L. (1997). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches,* Boston: Ally and Bacon.

Neuman, L. W. (2014). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar 2.* (S. Özge, Çev.) Ankara: Desen Ofset.

Norusis M. J. (2002*). SPSS 11.0 Guide To Data Analysis*, New Jersey: Prentice Hall.

Odabaşı , B., & Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat.

Oğuz, G.Y. (2012). Televizyon Haberlerinde Temsil Sorunu: Kadınlar Haberin Neresinde?

Ömer Özer (Ed.) *Haberi Eleştirmek* (217-246 ss.). Konya: Literatürk.

Orhon, N. (2004*). Değişim Değeri açısından Televizyon Haberi': Teknolojik ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Yayınları.

Özçelik, B. (2023). *"Yürü Bir Gerçeğe" Hakikat Sonrası'nı Anlamak*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Özdemir, Z., Çetinkaya, A. (2019). *Dijital Çağda Habercilik Kuram ve Uygulamada Yeni Yönelimler,* İstanbul: Der Yayınları.

Pavlik, J. V. (2013). *Yeni Medya ve Gazetecilik.* (M. Demir, & B. Kalsın, Çev.) Ankara: Phoenix.

Postman, N. (1994). *Televizyon Öldüren Eğlence*, Osman Akınhay (Çev.), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Porghamrezaeieh, S. (2013). Başta Miğfer, Sırtta "PRESS" Damgalı Çelik Yelekle Savaş Meydanlarının Diline Tercüman Olmak:Savaş Gazeteciliği. Ş. Çağlar içinde, *Şövalyelik Mesleği Gazeteciliğin Uzmanlık Alanları* (s. 229-269). Konya: Literatürk.

Sabırcan, F., & Arısoy Gedik, C. (2021). Z Kuşağının Dijital Veri Güvenliği ve Dijital Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma. D. Aydın Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, *Dijital Çağda Z Kuşağı* (s. 177-230). İstanbul: Kriter.

Saka, E. (2017). Dijital Dönüşüm ve Gazetecilik için Yeni İş Modelleri. E. Saka, V. Görgülü, & A. Sayan içinde, *Yeni Medya Çalışmaları IV: Dijitalleşen Gazetecilik İçin Yeni İş Modelleri* (s. 11-40). İstanbul: Taş Mektep Yayınları.

Schudson, M. (2017). Yeni Gazetecilik. Çev*:* Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (208-217. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Schudson, M. (2022). *Gazetecilik Neden Önemli?* (G. Adaklı, Çev.) Ankara: Um:ag.

Standage, T. (2017). Telgraf-Viktoryan İnternet. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (199-207.ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Stephens, M. (2017). Televizyon Haberleri Dönüştürüyor, Çev: Berkay Örsöz D. Crowley,

P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (174-179. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi. Stephens, M. (2017). *Beyond News, The Future Of Journalism*. Columbia University Press.

Suda, B. (2012). Different Charts Tell Different Tales. J. Gray ve L. Bounegru içinde, *The Data Journalism Handbook 1.*

Sundar, S. S. (2008). The MAIN Model: A Heuristic Approach to Understanding Technology Effects on Credibility. M. Metzger, & A. Flanagin içinde, Digital Media, Youth, and Credibility (s. 73-100). Cambridge: MA: MIT Basını.

Şen, A. F. (2020). Bir Dijital Gazetecilik Uygulaması Olarak Video Gazeteciliği ve Çevrimiçi Haber Videoları. Ö. Erkmen, B. Ataman, & B. Çoban içinde, *Yeni Gazetecilik Mecralar, Deneyimler, Olanaklar* (s. 177-200). Kafka Yayınları.

Taylan, A. (2015). Nitel ve Nicel Araştırmalarda Evren ve Örneklem Seçimi ve Sorunlar. B. Yıldırım içinde, *İletişim Araştırmalarında Yöntemler* (s. 47-84). Konya: Literatürk.

Tapscott, D. (2009). Grown Up Digital: How the Net Generation is Changing Your World. Mc Graw-Hill.

Temel, F. (2022). Haberin Anatomisi ve Dijital Haber. E. O. Olkun içinde, *Dijital Dünyada Haberin Dönüşümü* (s. 12-28). Konya: Literatürk.

Thompson, JB. (2008). *Medya ve Modernite*. Çev: Serdar Öztürk, İstanbul: Kırmızı Yayınları. 1. Baskı

Thompson, JB. (2017). Haber Ticareti. Çev: Berkay Ersöz, D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim Tarihi* içinde (174-179. ss). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Timisi, N. (2016). Teknoloji ve Toplum, Ağlar ve Aktörler. N. Timisi içinde, *Dijital Kavramlar, Olanaklar, Deneyimler* (s. 17-40). İstanbul: Kalkedon.

Tokgöz, O. (2008). *Temel Gazetecilik.* Ankara: İmge Kitabevi. 7. Basım

Toprak, Ö., Koçak, M. C., ve Küçük, O. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Gözünden İnternet Haber Sitelerinin Güvenilirliği. Z. Özdemir, & A. Çetinkaya içinde, Dijital Çağda Habercilik (s. 265-286). İstanbul: Der Yayınları.

Ünal, R. (2019). *Dijital Çağda Habercilik Etiğine İlişkin Bir Sorun Olarak Tık Tuzakları ve 'Tık Tuzağı Avcıları'* (Ed: Filiz Aydoğan). İstanbul: Der Yayınları.

Ünal, R., & Taylan, A. (2020). Confrontation of Media Professionals with New Production Styles: Opportunity or Threat? D. İnce , & Y. Bazirgan Arar içinde, *Journalism in Turkey* (s. 191-211). Berlin: Peter Lang.

Vural, BA. (2006). *Bilgi İletişim Teknolojileri ve Yansımaları*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım, s.10-13.

Yaylagül, L. (2012). *Kitle İletişim Kuramları.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Yenituna, B., & Değerli, A. (2021). Haber Oyunları ve Z Kuşağı: Atki Alanı Hedefi Yerini Buluyor Mu? D. Aslaner, & A. G. Aslaner içinde, Dijital Çağda Z Kuşağı Gerçekleri (s. 89-126). İstanbul: Kriter.

Yetkin, B. (2021). Yeni Medya Mecralarında Haber Tasarımına Yönelik Karşılaştırmalı Bir İnceleme. B. Yetkin içinde, *Güncel Haber Sosyolojisi Çerçevesinde Gazetecilikte Yeni Yönelimler* (s. 135-160). Ankara: Dorlion Yayınları.

Yıldırım, B.(2015). *İletişim Araştırmalarında Yöntemler*, Konya: Literatürk.

MAKALELER:

Ahlers, D. (2006). News Consumption and the New Electronic Media. *The International Journal of Press/Politics, 11*(1), 29-52.

Almeida, F. (2017). Concept and Dimensions of Web 4.0. *International Journal of Computers and Technology*, 16(7), 7040-7046.

Anar, Ü. İ. (2020). Verinin İşlenmesi Sürecinde İnfografik ve İnteraktif Habercilik. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi, 16*(16), 133-160.

Antunovic, D., Parsons, P., & Cooke, T. (2016, August 12). 'Checking' and googling:Stages of news consumption among young adults. *Journalism , 19*(1), 1-17.

Asraful, A., Namhee, C., ve Soo, K. K. (2018, May 16). The Role of News Media Literacy in Predicting News Personalization and News Engagement. Ewha Journal of Social Sciences, 34(1), 73-108.

Ateşgöz, K., & Kılıç, D. (2022). Haber Tüketim Motivasyonları ve Tatminleri Ölçeği'nin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi*. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi* (60), 143-167.

Aydoğan, F., Kırık, A.M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (Aralık).* Sayı 18.

Banjac, S. (2021, October 7). An Intersectional Approach to Exploring Audience Expectations of Journalism. *Digital Journalism, 10*(1), 128-147.

Beckett, C., & Deuze, M. (2016, September 5). On the Role of Emotion in the Future of Journalism. *Social Media+Society*, 1-6.

Bergström, A., & Belfrage, M. J. (2018, January 12). News in Social Media. *Digital Journalism, 6*(5), 583-598.

Bodó, B., Helberger, N., Eskens, S., & Möller, J. (2018, Dec. 17). nterested in Diversity: The role of user attitudes, algorithmic feedback loops, and policy in news personalization. *Digital Journalism, 7*(2), 206-229.

Bonini, T. (2015, July). The 'Second Age' of Podcasting: reframing Podcasting. Quaderns del CAC, 41(18), 21-30.

Brügger N, Goggin G., Milligan I., ve Schafer V. (2017). Internet Histories, Digital Technology, Culture and Society. 1(2), s.1-7.

Can, S., Koz, K. A., & Işık, U. (2018, Kasım). Veri Gazeteciliğinde İnfografik Kullanımı. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi, 3*(2), 156-171.

Castro , L., Strömbäck, J., Esser, F., Aelst, P., Vreese, C., Aalberg, T., . . . Theocharis, Y. (2022, October). Navigating High-Choice European Political Information Environments: a Comparative Analysis of News User Profiles and Political Knowledge. *The International Journal of Press/Politics, 27*(4), 827-859.

Cereci, S. (2010). Haber ve Toplum Arasındaki İlişkinin Toplumsal Yaşama Yansımaları. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 19, Sayı 3, 2010, s.107- 108.

Cogin, J. (2011, October 17). Are generational differences in work values fact or fiction? Multi-country evidence and implications. The International Journal of Human Resource Management, 23(11), 2268-2294.

Conill, R. F. (2016, November). Points, badges, and news. A study of the introduction of gamification into journalism practice. *REVISTA DE RECERCA I D'ANELISI, 33*(2), 45-63.

Conill, F., Foxman, Maxwell, Jones, Janet, Sihvoven, T., & Siitonen, M. (2020). Playful Approaches to News Engagement. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies, 26*(3), 457-469.

Conill, R. F. (2018, Feb. 23). The Audience Oriented Editor, Making Sense of the Audience in the Newsroom. *Digital Journalism, 6*(4), 436-453.

Chung, D. (2008, Aprıl). Interactive Features of Online Newspapers: Identifying Patterns and Predicting Use of Engaged Readers. *Journal of Computer-Mediated Communication, 13*(3), 658-679.

Coddington, M. (2015, Nowember). Clarifying Journalism's Quantitative Turn. *Digital Journalism, 3*(3), 331-348.

Çaba, D. (2018, Mart).Dijital Çağda Değişen Hbaer Sunumu: Gazetecilikte Sanal Gerçeklik Uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 6*(1), 691-723.

Deuze, M. (2003). The Web and its Journalisms: Considering the Consequences of Different Types of News Media Online. *New Media & Society, 5*(2), 203-230.

Dick, M. (2013, September 19). Interactive Infographics and News Values. *Digital Journalism, 2*(4), 490-506.

Dowling , D., & Miller, K. (2019, June 7). Immersive Audio Storytelling: Podcasting andSerial Documentary in the Digital Publishing Industry. *Journal of Radio & Audio Media*, 167-184.

Dunlap, J. C. (2016, September 8). Getting graphic about infographics: design lessons learned from popular infographics. *Journal of Visual Literacy, 35*(1), 42-59.

Edgerly , S., & Vraga, E. (2020). That's Not News: Audience Perceptions of "News-ness" and Why It Matters. *Mass Communication and Society, 23*(5), 730-754.

Elenbaas, M., Boomgaarden, H. G., Schuck , A. R., & Vreese, C. (2013, January 30). The Impact of Media Coverage and Motivation on Performance-Relevant Information. *Political Communication, 30*(1), 1-16.

Ersöz, B. (2020). Yeni Nesil Web Paradigması: Web 4.0. *Bilgisayar Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi,* 1(2), 58-65.

Eppink, J. (2014, December 16). A brief history of the GIF (so far). *Journal of Visual Culture, 13*(3), 298-306.

Filibeli, T. E. (2018). Kullanıcı Türevli İçerik ve Yurttaş Medyası: Haberin Dönüşümü, Sınırlar ve Olanaklar. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.* Sayı 29.

Foxman, M. (2015). Play the News. Fun and Games in Digital Journalism. New York: *Tow Center for Dijital Journalism.*

Franklin, B. (2012, Oct. 23). The Future of Journalism: Developments and Debetas. *Journalism Studies*, 663-681.

Gandia, J., Marrahi, L., Huguet, D, (2016). Digital Transparency and Web 2.0 in Spanish City Councils, *Government Information Quarterly,* Volume 33, Issue 1, January 2016, Pages 28-39.

Ghersetti, M., & Westlund, O. (2016, November 22). Habits and Generational Media Use.

Journalism Studies, 19(7), 1039-1058.

Goggin, G. (2020, January 15). Digital Journalism after Mobility. *Digital Journalism, 8*(1), 170-173.

Gürsimsek, Ö. A. (2016, June 30). Animated GIFs as vernacular graphic design: producing Tumblr blogs. *Visual Communication, 15*(3), 329-349.

Haan, Y., Kruikemeier, S., Lecheler, S., Smit, G., & Nat, R. (2017, January 10). When Does an Infographic Say More Than a Thousand Words? *Journalism Studies, 19*(9), 1293- 1312.

Haim, M., Graefe, A., & Brosius, H.-B. (2017, July 6). Burst of the Filter Bubble?: Effects of Personalization on the Diversity of Google News. Digital Journalism, 6(3), 630-643.

Hassan, R. (2019, January). Digitality, Vırtual Reality and The 'Empathy Machine''. *Digital Journalism, 8*(2), 195-212.

Hendler, J., & Berners-Lee, T. (2010, February). [1] Hendler, J, and Berners-Lee, T. 2010. From the Semantic Web to social machines: A research challenge for AI on the World Wide Web. *Artificial Intelligence*, 174(2), 156-161.

Hernández-Serrano, M.-J., Renés-Arellano, P., Graham, G., & Greenhill, A. (2017). From Prosumer to Prodesigner: Participatory News Consumption. *Media Education Research Journal, 25*(50), 77-87.

Hermida , A., Fletcher, F., Korell, D., & Logan, D. (2012, March 22). Share, Hare, Like, Recommend. *Journalism Studies, 13*(5), 815-824.

Jian, L., & Usher, N. (2014). Crowd-Funded Journalism. *Journal of Computer-Mediated Communication, 19*, 155-170.

Jorgensen, K. (2019, December 12). An Emotional Turn in Journalism Studies? *Digital Journalism, 8*(2), 175-194.

Karaaslan, İ. A. (2018, 12 28). Online Gazeteciliğe Geçişte Değişen Haber Tüketim Pratikleri: Yetişkinler Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz İletişim Degisi*(30), 241-259.

Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler ve Melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(21), 11-23.

Karabulut, T. (2015). Dramatik Yapının Analizinde Freytag Tekniğinin Kullanılması. Tiyatro Araştırmaları Dergisi, 39(1), 38-54.

Karaoğlu, G. (2022). News Production and Consumption Practices in Online Journalism: A Cross-Platform Review. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 48*, 184- 194.

Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1973). Uses and Gratifications Research. *The Public Opinion Quarterly, 37*(4), 509-523.

Katz , E., Gurevitch , M., & Haas , H. (1973, April). On the Use of the Mass Media for Important Things. *America Sociological Review, 38*(2), 164-181.

Kazaz, M., & Bayar, S. (2019). Haber Tartışma Programlarının Bir Türü Olarak Haber Mahkemeleri Programlarının Analizi: Atv, Tv8, Star Tv Örneği. *Selçuk İletişim, 12*(1), 186-198.

Kazaz, M., & Pala, S. (2021). Dijital Gazeteciliğin Yeni Formu: Haber Hikâyeciliği ve Oyunlaştırma. A. G. Özdengül içinde, *Hikayenin İletişimi* (s. 365-381). Ankara: Atlas Akademik Basım.

Kutlu, A., & Doğan, E. (2020, Kasım 3). Kesin Bilgi, Yayalım: Hakikat Sonrası Çağda Yalan Haberlere İlişkin Y Kuşağının Tutum ve Davranışları. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 83-100.

Küçükeşmen, E., Şimşek, A., & Türkoğlu, M. E. (2023). Dijital Yerli(ler) Yönetici Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılık Düzeyleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28*(2), 155-179.

Küçükvardar, M. (2021, October 4). Haber Ajanslarının Anlık Mesajlaşma Servisi Kullanımı Üzerine Bir İnceleme: Telegram Örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 1757-1778.

Lee, A. (2013, September 6). News Audiences Revisited:Theorizing the Link BetweenAudience Motivations and NewsConsumption. *Journal of Broadcasting &Electronic Media, 57*(3), 300-317.

Lewis, S., Guzman, A., & Schmidt, T. (2019). Automation, Journalism, and Human– Machine Communication: Rethinking Roles and Relationships of Humans and Machines in News. *Digital Journalism, 7*(8), 409-427.

Lindgren, M. (2021, June 25). Intimacy and Emotions in Podcast Journalism: A Study of Award-Winning Australian and British Podcasts. *Journalism Practice*, 1-16.

Linnhoff, S., & Smith, K. T. (2017, July). An examination of mobile app usage and the user's life satisfaction. *Journal of Strategic Marketing, 25*(7), 581-617.

Masip, P., Suau, J., Caballero, C. R., Capilla, P., & Zilles, K. (2021, June 4). News Engagement on Closed Platforms. Human Factors and Technological Affordances Influencing Exposure to News on WhatsApp. *Digital Journalism, 9*(8), 1062-1084.

Meijer, I. C. (2020, November 26). Understanding the Audience Turn in Journalism: From Quality Discourse to Innovation Discourse as Anchoring Practices 1995–2020. *Journalism Studies, 21*(16), 2326-2342.

Metallo, C., & Agrifoglio, R. (2015). The effects of generational differences on use continuance of Twitter: an investigation of digital natives and digital immigrants. *Behaviour & Information Technology, 34*(9), 869-881.

Morris , J. W., & Patterson, E. (2015, Nov. 19). Podcasting and its Apps: Software, Sound, and the Interfaces of Digital Audio. *Journal of Radio & Audio Media, 22*(2), 220-230.

Naughton, J. (2016). The Evolution of the Internet: from Military Experiment to General Purpose Technology. *Journal of Cyber Polıcy*, 2016 Vol. No.1, ss.5-28.

Napoli, J., & Ewing, M. T. (2008, October 12). The Net Generation. *Journal of International Consumer Marketing, 13*(1), 21-34.

Narin, B. (2016). İnternet Gazeteciliğinde Hipermetin Üretimi. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (43), 118-149.

Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtre Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. Selçuk İletişim, 11(2), 232-251.

Narin, B. (2018, Temmuz). Evrensel Tasarım İlkelerinin Mayınlı Alanı: Dijital Haritalar ve Gazetecilik. *Erciyes İletişim Dergisi, 5*(4), 163-177.

Nielsen, S., Sheets, P. (2019, August). Virtual Hype Meets Reality: Users' Perception of Immersive Journalism. *Journals, 22*(10), 2637-2653.Immersive journalism. *Journals, 22*(10), 2637-2653.

Nelson, J. (2018, March 6). The Elusive Engagement Metric. *Digital Journalism, 6*(4), 528-544.

Nelson, J., & Lei, R. (2018, November 2). The Effect of Digital Platforms on News Audience Behavior. *Digital Journalism, 5*, 619-633.

Odabaşı, Y. (1984). Pazar Bölünmesinde Kullanılan Sosyal Sınıf Kuramının Yapısı ve Gelişimi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 137-146.

Orgeret, K. S. (2020). Discussing Emotions in Digital Journalism. *Digital Journalism, 8*(2), 292-297.

Özçağlayan, M., & Apak, D. (2017). Soğuk Savaş Yıllarında Algı Yönetimi, Haber ve Propaganda İlişkisi. *Marmara İletişim Dergisi, 28*(28), 107-130.

Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(1), 323-343.

Özkan, Ç. (2020, Ekim). Yeni Medyada Dijital Hikâye Anlatısına Yeni Bir Yaklaşım: Haber Oyunları. *Üsküdar İletişim Dergisi, 3*(6), 146-167.

Özmen, K. (2022). Gazeteciliğin Değişimi ve Youtube'daki Temsili. *Medya ve Kültür , 2*(1), 10-27.

Pavlik, J. (2010). The Impact of Technology on Journalism. *Journalism Studies, 1*(2), 229- 237.

Peters, C. (2012). Journalism To Go-The changing spaces of news consumption. *Journalism Studies, 13*(56), 695-705.

Planer, R., & Godulla, A. (2020, Marc 18). Longform Journalism in the USA and Germany: Patterns in Award-Winning Digital Storytelling Productions. *Journalism Practice, 15*(4), 566-582.

Purhonen, S. (2015, October 17). Generations on Paper: Bourdieu and the Critique of "Generationalism. Social Science Information, 55(1), 94-114.

Powers, E. (2017, Feb. 21). My News Feed is Filtered? *Digital Journalism, 5*(10), 1315- 1335.

Reiss, M. V. (2022, August 16). Dissecting Non-Use of Online News – Systematic Evidence from Combining Tracking and Automated Text Classification. *Digital Journalism, 11*(2), 363-383.

Prensky, M. (2001a) Digital Natives, Digital Immigrants, *Horizon (NCB University Press), 9*(5), 1-6.

Prensky , M. (2021b). Digital Natives, Digital Immigrants, Part II: Do They Really Think Differently? *Horizon (NCB University Press), 9*(6), 1-9.

Ruggiero, T. E. (2009, November 17). Uses and Gratifications Theory in the 21st Century. *Mass Communication & Society, 3*(1), 3-37.

Schlütz , D., & Hedder, I. (2021, Jan. 28). Aural Parasocial Relations: Host–Listener Relationships in Podcasts. *Journal of Radio & Audio Media*, 1-17.

Schrøder, K. C. (2015). News Media Old and New-Fluctuating audiences, news repertoires and locations of consumption. *Journalism Studies, 16*(1), 60-78.

Scott, B. (2005, February). A Contemporary History of Digital Journalism. *Television & New Media, 6*(1), 89–126.

Searles, K., & Feezellb , J. T. (2023, Aprıl 28). Scrollability: A New Digital News Affordance. *Political Communication, 40*(5), 670-675

Steensen, S., & Ahva, L. (2015). Theories of Journalism in a Digital Age. *Digital Journalism, 3*(1), 1-18.

Steensen, S., Conill , R. F., & Peters, C. (2020, July 7). (Against a) Theory of Audience Engagement with. *Journalism Studies, 21*(12), 1662-1680.

Sundar, S. S., & Limperos, A. M. (2013, December 2). Uses and Grats 2.0: New Gratifications for New Media. *Journal of Broadcasting &Electronic Media, 57*(4), 504- 525.

Swart, J., Kormelink, T. G., Meijer, I. C., & Broersma, M. (2022, February 16). Advancing a Radical Audience Turn in Journalism. Fundamental Dilemmas for Journalism Studies. *Digital Journalism, 10*(1), 8-22.

Şahin, B. G., & Akballı, E. E. (2019, Eylül 1). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi, 1*(1), 43-85.

Şeker, M. (2007). Televizyon Haberciliğinde Küresel Format ve Haberciliğe Etkileri. *Selçuk İletişim Dergisi,* 4(4).

Taşdelen, B. (2020). Enformasyondan Bilgi'ye: Üniversite Öğrencileri Haberleri Sosyal Medyadan mı Öğrenir? *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(3), 241- 252.

Topsakal, T. (2020, Eylül 16). Kişiselleştirilmiş Haber Uygulamaları Bağlamında Kullanıcıların Haber Okuma Tercihleri:Bundle Uygulaması Örneği. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20*(3), 659-686.

Thurman, N., Lewis, S., & Jessica, K. (2019, November). Algorithms, Automation, and News. *Digital Journalism, 7*(8), 980-992.

Thurman, N., Schifferes, S. (2012, March 27). The Future of Personalization at News. *Journalism Studies, 13*(5), 775-790.

Utma, S. (2018, Aralık). Dijital Çağda Medyanın Psikolojik Gücü: Algı Yönetimi Perspektifinden Kuramsal Bir Değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(22), 2903-2913.

Ünal, Y., Şencan, İ., & Kurbanoğlu, S. (2022). Gerçek Ötesi Dönemde Türkiye'deki Lisans Öğrencilerinin Haber Tüketim ve Paylaşım Davranışları. *Türk Kütüphaneciliği, 36*(3), 334-359.

Villus, M., Aharoni, T., Keren , T. W., Pablo , J. B., Hayashi, K., & Mitchelsteine, E. (2022, May 14). Taking a Break from News: A Five-nation Study of News Avoidance in the Digital Era. *Digital Journalism, 10*(1). 148-164.

Yankın, F. B. (2019). Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı. *Trakya Araştırma Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, 7 (2).

Yengin, D. (2010). Yeni Medyanın Olanakları: Semantik Web. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – January.* 5(1).

Yetkin, B. (2022, Kasım). Yeni Bir Tür Olarak Sürükleyici Gazetecilik: Metaverse Gazeteciliğine Doğru. *Akdeniz Üniversitesi İletişim İletişim Fakültesi Dergisi, 38*(38), 105-125.

Yıldırım, B. (2010). Gazeteciliğin Dönüşümü: Yöndeşen Ortam ve Yöndeşik Gazetecilik. *Selçuk İletişim Dergisi,* 6(2).

Yuan, E. (2011, October 7). News Consumption Across. *Information, Communication & Society,* 14(7), 998-1016.

Zúñiga, H., Abreu, A., & Ripollés, A. (2019, July 20). WhatsApp political discussion, conventional participation and activism: exploring direct, indirect and generational effects. *Information, Communication & Society, 24*(2), 201-218.

Wahl-Jorgensen, K., Williams, A., & Hintz, A. (2018, July 24). Introduction: Changing Relationships Between News Organisations and Audiences. *Digital Journalism, 6*(8), 945-950.

Weber, A. K. (2016). Teletext in Europe: from the Analog to the Digital Era. *Historical Journal of Film, Radio and Television, 36*(4), 723-726.peng

Konferans ve Bildiriler

Bilgiç, H. G., Duman, D., & Seferoğlu, S. (2011). Dijital Yerlilerin Özellikleri ve Çevrim içi Ortamların Tasarlanmasındaki Etkileri. *Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (s. 257-263). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Church, K., & Oliveira, R. (2013). What's up with WhatsApp? Comparing Mobile Instant Messaging Behaviors with Traditional SMS. *Conference: Proceedings of the 15th international Conference on Human-computer interaction with mobile devices and services*, (s. 352-361). MUNICH.

Harper, C. (1998). Journalism in a Digital Age. *Democracy and Digital Media Conference.*

Lee, A. M., & Carpini, M. D. (2010). News Consumption Revisited: Examining the Power of Habits in the 21st Century. *11th International Symposium on Online Journalism*, (s. 1-32). Texas.

Ünal, S. (2018). Değişen Gazetecilik Eko Sistemi: Habercilikte Anlık Mesajlaşma Uygulamalarının Kullanımı. *16th International Symposium Communication in the Millenium* (s. 719-737). Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Austin Texas Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi.

Yetkin, B. (2020). Yeni Medya Mecralarında Haber Tasarımına Yönelik Karşılaştırmalı Bir İnceleme. E. Ü. Fakültesi (Dü.), *2. Gelenekselden Dijitale Uluslararası Medya Araştırmaları Sempozyumu* içinde (s. 13-25). İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Wahlster , W., & Andreas , D. (2006, June). Web 3.0: Convergence of Web 2.0 and the Semantic Web. *German Research Center for Artificial Intelligence (DFKI),Technology Radar II/2006: Focus Topic*, 1-23.

Wohn, D. Y., & Ahmadi, M. (2019, November 9). Motivations andhabits of micro-news consumption on mobile social media. *Telematics and Informatics, 44*, 1-13.

Weitzel, P., & Hunter, J. R. (1999). Teletext-Old Digits in a New Age. *International Broadcasting Convention*, (s. 120-125). Amsterdam.

Wolf, C., & Godulla, A. (2016, June 22). Potentials of digital longforms in journalism. A survey among mobile Internet users about therelevance of online devices, Internet-specificqualities, and modes of payment. *Journal of Media Business Studies, 13*(4), 199-221.

Yayımlanmış Tezler

Agati, H. A. (2012). The Millennial Generation: Howe and Strauss Disputed. *Dissertations, Theses, and Masters Projects*, 18-28.

Battal, A. (2009). *Semantik Web ile Geliştirilen Bir Televizyon Program Öneri Sistemi* (Yayın No.00087), [Yüksek Lisans Tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi] http://earsiv.etu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.11851/321

Okay, A. S. (2021). Gelenekselden Dijitale İçeriğin Üretimi ve Dönüşümü: Dijital Habercilik Bağlamında Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çevrimiçi Kaynaklar

Amy , M., Jeffrey , G., & Michael, B. (2016). *The modern news consumer: news attitudes and practices in the digital era.* Pew Research Center.

Bailenson, J. (2018, January 15). *https://www.pbs.org/newshour/economy/making-sense/how-virtual-reality-could-change-the-journalism-industry*. Aralık 6, 2021 tarihinde www.pbs.org/newshour: https://www.pbs.org/newshour/economy/making- sense/how-virtual-reality-could-change-the-journalism-industry adresinden alındı.

Dimock, M. (2019, January 17). *Defining generations: Where Millennials end and Generation Z begins*. December 23, 2022 tarihinde www.pewresearch.org: https://www.pewresearch.org/fact-tank/2019/01/17/where-millennials-end-and- generation-z-begins/ adresinden alındı.

Eddy, K. (2023). *Unpacking news participation and online engagement over time.* University of Oxford. London: Reuters Institute for the Study of Journalism. 24 Eylül 2023 tarihinde https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news- report/2023/unpacking-news-participation-online%20engagement-over-time adresinden alındı.

Hülür, H., Ölçer, H. (2019). *Bruno Latour'un Eyleyen Ağ Kuramı.* Erişim: http://yenimedya.info/2019/09/25/eyleyen-ag-actor-network-kurami/ Erişim Tarihi: Temmuz 2020.

Gökırmaklı, I. (2022, Eylül 29). *Haberi hikâyeleştirmek: Freytag Piramidi*. İstanbul. Ekim 2, 2022 tarihinde https://www.newslabturkey.org/2022/09/29/haberi-hikayelestirmek-freytag-piramidi/ adresinden alındı.

Kaya, O.P. (2018). *Semantik Web nedir? Arama motorları neden Semantik Web kullanır?* Erişim: https://www.newslabturkey.org/2018/10/04/semantik-web/. Erişim Tarihi: 24.10.2021.

Kılıç, İ. (2022). *Telegram: Popüler kanallarda hangi haberler paylaşılıyor?* https://journo.com.tr/. Ekim 30, 2022 tarihinde https://journo.com.tr/telegram-haber- kanallari adresinden alındı

Kızılkaya, E., Kuleli, M., & Gül, İ. (2022). *Journo Haber Tüketicisi Araştırması: Okur, izleyici ve dinleyici ne istiyor?* İstanbul: Journo. Aralık 1, 2023 tarihinde https://journo.com.tr/haber-tuketicisi-arastirmasi#htyoneticiozeti adresinden alındı.

Lehman, J. (2012, Nisan 9). *https://www.businesswire.com/news/home*. Kasım 5, 2023 tarihinde www.businesswire.com:https://www.businesswire.com/news/home/20120409005536/ en/Time-Study-Reveals- adresinden alındı.

Lingahan, B. J. (2009). *The Sociological Problem of Generations*. Eylül 29, 2022 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/261554839_The_Sociological_Problem_of_Generations adresinden alındı.

O'reilly, T..(2005). *What is web 2.0. Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software.* Erişim Adresi: What Is Web 2.0 - O'Reilly Media (oreilly.com)

Prensky, M. (2004). *The Emerging Online Life of the Digital Native.* Ekim 30, 2023 tarihinde www.marcprensky.com: https://www.marcprensky.com/writing/Prensky- The_Emerging_Online_Life_of_the_Digital_Native-03.pdf adresinden alındı.

Peng, C., & Vuorimaa, P. (2001, January). *A Digital Teletext Service.* Temmuz 29, 2024 tarihinde https://www.researchgate.net:https://www.researchgate.net/publication/2371791_ A_Digital_Teletext_Service adresinden alındı

Schrøder, K. C. (2019). *What do News Readers Really Want to Read about?* Reuters Institute. Ekim 24, 2023 tarihinde https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/our- research/what-do-news-readers-really-want-read-about-how-relevance-works-news-audiences adresinden alındı.

Sucu, İ. (2020). *Dijital Çağda Değişen Gazete ve Gazetecilik*, Editörler: Tahsin Emre Fırat, İsmail Pişer, Oktay Demirtaş). https://www.academia.edu/. Erişim Tarihi: Temmuz 2020.

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları.* Ankara: İçişleri Bakanlığı. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684 adresinden alındı.

Haber Tüketicisi 2.0 Araştırması. (2023). Ocak 30, 2024 tarihinde https://www.twentify.com/tr/blog/haber-t%C3%BCketicisi-2.0- ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1 adresinden alındı

https://journo.com.tr/yeni-medya-caginda-haberi-anlatabilmenin-9-yolu. (2016, Nisan 26).

Kasım 23, 2021 tarihinde https://journo.com.tr: https://journo.com.tr/yeni-medya- caginda-haberi-anlatabilmenin-9-yolu adresinden alındı.

https://sozluk.gov.tr/. (tarih yok). Şubat 3, 2024 tarihinde Türk Dil Kurumu Sözlikleri: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER XIV

EDİTÖRLER

Prof. Haluk YÜCEL
Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

YAZARLAR

Gökhan ALGAN
Melis SOYARSLAN ATAÇ
Tutu AYDINOĞLU
A. Emsal AKSIN ÇEVİK
Birsen OĞUZ ERDİNÇ
Serkan GÜNALÇİN
Barış İPEKÇİLER
Aslı Ceren YILDIRIM KAYA
Eda NAZLIMOĞLU
Serda TÜRKEL OTER
Nilgün SAZAK
Yasemin TAKMAZ ARDIÇ
İdris Eren TATLI
Timur VURAL
Funda YAZIKSIZ
Ayça YILMAZ
Haluk YÜCEL
Fatma Bahar YÜCELEN

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV

Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-41-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV
Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter
VI+254 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-41-0

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Avagyan, A. (2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler. İstanbul: Belge Yayınları

Boz, E. (2010). Çerkes Etnik Kimliğinin Yeniden İnşasında Akrabalık, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ceyhan, D. (2008). Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik Olarak Alt Kültürler: Çerkez Ve Manav Alt Kültürleri Arasında Mukayeseli Bir Çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demir, G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet Sosyoloji Konferansları, No: 55 (2017-1) / 1-42DOI: 10.18368/iusoskon.328243.

Durkheim, E. (2016). Sosyolojik yöntemin kuralları (Ö. Doğan, Çev.). Ankara: Doğu Batı.

Gürbüz, R. (2010). El Mızıkası Metodu (Pşıne-Amazırkan), Grafik Baskı Evi, İstanbul.

Netll, B. (2005) The Study of Ethnomusicology, Universtiy of Ilionis Press., USA

Öz, M. (2004). "Merzifon maddesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 29. sf. 243-245, Ankara.

Serdaroğlu, F. Ö., (2018). Merzifon Ve Çevresindeki Halk İnanışları Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yücel, H. (2023). Çerkeslerde düğün adetleri ve müzik ritüelleri: Düzce merkez Bataklıçiftlik köyü örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

Yücel, H. (2023). Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçağ Akademi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59480/merzifon.html (Erişim Tarihi, 11.06.2023)

https://www.facebook.com/notes/murat-yalçın/belgeler-ışığında-çerkesya-neresi-çererkesler kim/263781500330288 (Erişim Tarihi: 21.11.2022)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096. 2207520000./1649177 141886872/?type=3 (Erişim Tarihi, 11.07.2023)

https://merzifon.bel.tr/cerkes-kultur-evinin-acilisini-gerceklestirdik (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2566778770126700&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.objektifamasya.com/haber/cerkes-kultur-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-38040 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2546122385525672&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293050054166241/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2293027467501833&set=pb.100035320221096.-2207520000. (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293026560835257/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2283240138480566/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

KAYNAKÇA

- Benli (2019). "Yürük Semâî Usûlünün Biçim Analizi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Can, Ş. (1981). "Mevlana Celaleddin Rumi ve Eseri". Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Cinpir (2019). "Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî Formunun Tahlili ve Tasnifi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Çevik (2021). "Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi", Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Doktora Tezi.
-Çevikoğlu, T. (2011). Mevlevi Ayinleri, Usuller ve Aruz, 1. Cilt, İstanbul: T. C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
-Düzgüner, S. (200k), *Mevlevi Sema Ayini ve Mevlevi Musikisi'nin İnsan Psikolojisine Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Din Psikolojisi Bilim Dalı.
- Feldman, W. (1996). "Music of the Ottoman Court: Makam, Composition and the Early Ottoman Instrumental Repertoire". VWB - Verlag für Wissenschaft und Bildung.
- Gölpınarlı, A. (1993). "Mevlevi Adab ve Erkan". İnkılap Kitabevi.
- Helminski, K. (1999). "The Knowing Heart: A Sufi Path of Transformation". Shambhala Publications.
- İrden, S. (2012). "Hammâmizâde Dede Efendi'nin Mevlevî Âyinleri'ndeki Makam ve Form Anlayışının Türk Din Mûsikîsine Etkileri", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Lewis, F. D. (2000). "Rumi: Past and Present, East and West". Oneworld Publications.
- Mevlana Celaleddin- i Rumi (2010), *Mesnevi Şerif*, (S. Nahifi, A. Çelebioğlu, Çev.) İstanbul, Timaş Yayınları.
- Oter, S. T. (2021). "Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler VIII", Eğitim Yayınevi.
- Schimmel, A. (1993). "The Triumphal Sun: A Study of the Works of Jalaloddin Rumi". SUNY Press. Erişim adresi: https://archive.org/details/the-triumphal-sun-a-study-of-the-works-of-jalaluddin-rumi_compress.
- Şenduran (2019). "Türk Mûsikîsi'nde Kâr Formunun Yapısı ve Değişimi Üzerine Bir İnceleme", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi.

Düzeltme:

Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler Kitabımızın 6. Sayısı sayfa 43'te, 8 mısralı Karlar anlatılırken Hacı Faik Bey'e ait Dügâh Kâr'ın analizinde 3. terennüm, tarafımdan sehven unutulmuştur. Analizin 3. terennüm eklenerek düzeltilmiş şekli aşağıdaki gibidir.

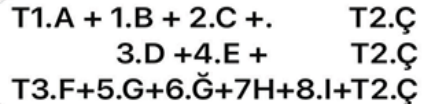

KAYNAKÇA

Aktaş, Abdullah Onur (2012) "Hayatı Müzikle Anlamak ve Schopenhauer Felsefesinde Müzik", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.43-70

Harmancı, Mehmet (2007) "İslam Felsefesinde Metaforik Üslup", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya

Kınacı, Mesut (2012) "Eski Yunan Dünyasında Müzik ve Müzisyenler", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.11-27

Korkmaz, Fahreddin ve Bağçeci, Birsen (2013) "Lise Öğrencilerinin 'Üniversite' Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi", *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt2. Sayı:1, ss.187-204

Ögel, Bahaeddin (2000) "*Türk Kültür Tarihine Giriş Türklerde Devlet ve Ordu Mehteri"*, Cilt 8. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara

Vural, Timur (2019) "Türk'ün Müziği Askeri Müzik", *Türk Musikisi Atlası*, Cilt.4. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.295-362.

KAYNAKÇA

Çergel, S. (2006). Tanzimat'tan harf devrimine çocuk şarkıları. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Çetin, G. Ç. (2011). *Etkinliklerle müzik öğretimi.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Dinç, A. (2011). Kazım Karabekir'e ait çocuk şarkılarının eğitim müziği açısından incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum

Göher, F. (2006). Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Necati (1928). *Notalı Yeni Çocuk Şarkıları: İlk Mektep 1 ilâ 5 Sınıf*. Milli Kütüphane. Yer numarası (EHT 1947 A 73). Kitabhane-i Hilmi: İstanbul.

Necati bey hakkında biyografik fiş (1928). Belediye Müteferrik Evrak (Demirbaş No. Bel_ Mtf_55549), İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar, İBB Kütüphaneleri, İstanbul.

Okay, C. (2006). Eski Harfli Çocuk Dergileri. Türkiye araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 4,Sayı 7, s. 511-518

Sazak, N., Barış, D. A., Çaydere, Ö. Ö., Sevinç, S. (2014). *İlkokul müzik öğretim programları (1913-2005).* Öncü basımevi: Anlara

Tanır, E. D. ve Aslan, C. (2019). Birinci heyet-i ilmiye ve çalışma esasları. Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi dergisi. Cilt: 52, Sayı: 1, 251-276 DOI: 10.30964/auebfd.525230

Toker, H. ve Özden, E. (2013). Devletinde müzik eğitimi veren önemli kurumlar. Rast Müzikoloji Dergisi. Cilt I, Sayı 2, s.107-128.

Tuğcular, E., (2015). Eğitim müziği besteleme dersinde izlenilen yöntemler (gazi üniversitesi örneği). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi. /Sayı 1 s.1-12 DOI NO: 10.5578/AMRJ.8895

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (genişletilmiş 4. baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi

* 3. Selâmda kullanılan son yapının güftesi Rubâî'dir ve murabba yapıda bestelenmiştir.

Ayinlerin sistematik bir biçiminin olduğunu düşünülerek başlanılan bu çalışmada Nâyî Osman Dede'nin Rast Mevlevî Âyîni'nin sistematik, simetrik bir biçiminin olduğu tespit edilmiştir. Selâmlarda kullanılan güftelerin beste yapılarının Türk Mûsikîsi sözlü formları bestelenirken kullanılan yapılara benzer nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ancak Mevlevî Ayîni formundaki eserlerin tamamı incelendiğinde bahsedilen sistematik yapı daha aydınlatıcı bir şekilde ortaya konulacaktır.

Bu çalışmanın Mevlevî Âyînleri'nin yapısını keşfetmekte, ortaya çıkarmakta önemli bir rol oynayacağı kanısına varılmıştır.

KAYNAKÇA

Aksın Çevik, A. E. (2021). *Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı.

Benli, E. (2020). *Yürük Semâî Formunun Biçim Analizi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üsniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Cinpir, E. (2019). *Klasik Türk Mûsıkîsi'nde Ağırsemâi Formunun Tahlîli ve Tasnîfi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2011). *Mevlevî Ayinleri, Usûller ve Arûz* (1-2). Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erguner, S. (2007). Osman Dede, Nâyî. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C. 33, ss. 1112-1114). Türkiye Diyanet Vakfı.

Ezgi, S. (1933). *Nazarî, Amelî Türk Musikisi* (C. 3). Bankalar Basımevi.

Oter, S. T. (2018). Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi. *TURAN-SAM*, *10*(39), 292-298.

Yekta, R., & vd. (1934). Mevlevî Âyinleri I. İçinde *İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı Türk Mûsıkîsi Klasiklerinden* (C. 6). Feniks Matbaası.

org, akordeon en çok kullanılan çalgılardandır. Bahçelerde yapılan düğünler azalmaya başlamış düğün salonları rağbet görmüştür. "Kızılcıklar Oldu mu?". "Ramo" popülerliğini devam ettirmiştir. Gelinin bindallı giyme geleneği de devam etmektedir.

KAYNAKÇA

ÇAĞIMLAR, Zekiye, "Anadolu'ya Göç Etmiş Bulgaristan Türklerinin Kutlama Törenleri İle Bu Törenlerde Yer Alan Müzikler", folklor/edebiyat, 2018, cilt:24, sayı:93.

GÜLEÇ, Melda. Medine,"Balkan Göçmenlerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına İlgisi. Uludağ

Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, C. 20, S. 36, s. 59-78.

KONUKÇU, Enver, "Düzce Tarihi (İlk Devirlerden Cumhuriyete) , Türkiye İmar Turizm ve Sanayi Mecmuası, Yıl: 8, C. 18, Sayı: 212-133, ss. 12-23,1984 İstanbul: Nadir Basımevi.

NÜKTE, Serdar. "Muhacirlikten Göçmenliğe İskândan Yerleşime: Bulgaristan Muhacirleri'nin Konya'ya Göçü"2019, Necmettin Erbakan Üniversitesi ˙ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

ÖZÇELİK, Fatih, "Cumhuriyet Döneminde Düzce (1946-1960)", Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, 2013, İstanbul.

ÖZLÜ, Zeynel, "İlk Çağdan Cumhuriyet'e Bir Batı Karadeniz Kenti Düzce (Ahali-yi Sadıka/ Sefine-i Nuh)", Fırat Bası, 2015, İstanbul.

ÖZTUNA, Yılmaz. (2000). Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2000.

REPERTÜKÜL Nota www.repertukul.com

TÜRBEDAR, Özlem, "Düzce Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)" Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2011, Eskişehir.

UZUNER, Şebnem. Oğuz, 1923 – 1945 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Göçler, Bingöl Araştırmaları Dergisi.2021.

ÜSTÜN, Yıldırım. Şafak, "Bulgaristan'dan 1989 Yılında Yalova'ya Göç Eden Türklerin Sosyo-Kültürel Yaşamı Ve Süreç İçindeki Değişimi", İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, Yüksek Lisans Tezi.

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı

YILDIRIM, Hatice, Bulgaristan Göçmenlerinin Bolu'da İskânı (1950-1951), Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2021, Sayı: 26 Sayfa: 257-276.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 65, Ağustos 2023, S. 18-49.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Sonçağ Yayıncılık, 2023, Ankara

İNTERNET KAYNAKLARI

Url 1: http://www.kanalb.com.tr/haber.php?HaberNo=158815 (Erişim Tarihi, 13. 03. 2022)

Url 2: http://www.duzce.gov.tr/ (Erişim Tarihi, 11.03.2022) (Erişim Tarihi, 18.02.2023)

Url 3: https://www.aksam.com.tr/gunes/duzce-nerede-duzce-cilimli-haritada-nerede-komsu-illeri-hangileri/haber-1220260

KAYNAK KİŞİLER

Hasan İlhan, (43), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Süleyman Arı, (73), Esnaf, İlkokul Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Şinasi Duman, (77), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
İsmail Keten, (60), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Hanife Bayam, (57), Ev Hanımı Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Bedri Pehlivan, (67), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Mecnun Başar, (54), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Hasan Duman, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Leyla Gezer, (62), Ev Hanımı /Ortaöğretim, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ümit Doğan, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Zülfikar Ali Pehlivan, (52), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Tunahan Bayam, (21), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ela Baş, (27), Aşçı, Düzce Merkez Görüşme Tarihi 10.09.2023
Bahadır Kutlu, (25), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi, 06.09.2023

hatırlanmasına büyük ölçüde hizmet etmiştir. 20. yüzyıla kadar Avrupa notasının kullanımında notanın frekans ifade etme özelliğine dikkat çekilmeye çalışılsa da sonraki dönemde nota kullanımı tek anahtarla rast perdesinin sol notasıyla eşleştirildiği bir nota kullanımına dönüşmüştür. Perdenin konum değiştirme özelliğinin farkında olunmadan ve Türk makam müziğindeki nağme-perde ilişkisi yeterince anlaşılmadan eski müzik yazılarının notaya aktarılması da çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Günümüzde kullanılan notaların böyle bir süreçten geçmiş olabileceği dikkate alınarak, öncelikle Türk makam müziği geleneğinde olduğu gibi eserlerin; cins, aralık, uyum, makam, ezgisel yapı ve nağmeye bağlı özelliklerinin çözümlenmesi önemli bir gerekliliktir.

Eserlerin bu detaylar çerçevesinde ele alınmaması hatalı nota yazımlarına yol açmakta ve çeşitli yanılgılara neden olmaktadır. Notanın günümüzde hatırlatıcı bir belge olarak algılanmak yerine icranın temel aracı olarak kullanılması, hem icrayı hem de eserin öğrenimini ve aktarımını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle Türk makam müziğinde nota kullanımı önce teori kaynakları çerçevesinde inceleme sürecinden geçirilmeli, makam nağmesi ve perde olgusunu icraya en verimli şekilde yansıtacak çözümlemeler üzerinde çalışılmalıdır.

Kaynakça

Abdülbâkî Nasır Dede (2006), *Tedkik ü Tahkik*, (Y. Tura, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık, (Orijinal yayın tarihi 1794).

Akdoğu, O. (1995), *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler,* İzmir: Can Ofset.

Akdoğu, O. (1991), *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Algar, H. (2010), *Şed*. Erişim Adresi: https://islamansiklopedisi.org.tr/sed.

Arslan, F. (2004), *Safiyyüddin Abdülmümin el-Urmevi er-Risalet'ş-Şerefiyye'si*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Türk Din Musikisi Anabilim Dalı.

Atalay, A. (2024), *Ebced Yazıları*. Erişim adresi: https://adnanatalay.com/index.php/muzik-yazilari/1-ebced-yazilari.

Bülbül, A. (2017), *Tarihten Bugüne Türk Makam Müziğinde Kullanılan Nota Yazım Teknikleri ve Udi Ahmed Rıfat'ın Miftah-ı Nota'sı (Tahkik ve Transliterasyon),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2018), *Mevlevi Müziği Eserlerinin Yazımında Kullanılan Eski Yazım Sistemleri ve Çeviri Sorunları*, Konya: Selçuk Üniversitesi Mevlana araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 13, Bildiriler Serisi : 5.

Dinç, S. (2023), *Kutbüddin Şirazi ve Musiki Nazariyesi (Dürretü-t Tac Eserinin Musiki Bahsi Özelinde Bir İnceleme)*, Ankara: Makgrup Medya Pro. Rek. Yay. A.Ş.

Doğrusöz, N. (2012), *Yusuf Kırşehri'nin Müzik Teorisi*, Kırşehir: Bilge Ajans Yayın Matbaa San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ezgi, S. (1933), *Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi,* Cilt I, İstanbul: Milli Mecmua Matbaası.

Farabi. (2020), *Kitabu'l Mûsika'l-Kebir*, (A. Kızılcık, N. Tercan Çev.) İstanbul: Türksoy Yayınları.

Günalçin, S. (2019), *Kanun'un Mandal Düzeneğinin Türk Mûsikîsi Perde Anlayışına Uyarlanabilirliği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Güray, C. (2012), *Bin Yılın Mirası, Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Hatipoğlu, E. (2019), *Perde Okumaları / Üç Ahenk,* E-kitap: ISBN:978-605-83937-6-9.

Hatipoğlu, E. (2013), Türk Musikisinde Ahenkler. *İstem Dergisi*, Yıl: 2013, Sayı: 22.

İbni Sînâ. (2004), *Mûsikî,* (A. H. Turabi, Çev.) (1. Baskı), İstanbul: Litera Yayıncılık.

Popescu Judetz E. (2002), *Tanburi Küçük Artin A Musical Tretise of the Eighteenth Century*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Kanık, M., Z. (2011), *Mahmud bin Abdülaziz'in "Makasıdül'l-Edvar" Adlı Eseri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İlahiyat Anabilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı.

Kantemiroğlu, D. (2001), *Kitabu İlmi'l- Musiki ala vechi'l-hurufat* (1) (Y. Tura Çev.), Cilt:I, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat, (Orijinal yayın tarihi 1691).

Mathiesen, T. J. (2001), *Genus.*

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.52776.

Özçimi, M., S. (1989), *Hızır Bin Abdullah ve Kitabü'l Edvar*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, İ., H. (2006), *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri, Kudüm Velveleleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Öztuna, Y. (2000), *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Öztürk, O., M. (2021), Makam Nazariyat Tarihinde Başlıca Gelenek ve Modeller, *Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Müziği Atlası*, İstanbul: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını: 568.

Rauf Yekta. (2003), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 6,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2004), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 7,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2007), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 9,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rushton, J. O. (2001), *Transposition*.

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.28274.

Sezikli, U. (2007), *Abdülkadir Meragi ve Camiu'l-Elhan'ı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tanburi Cemil Bey (1993), *Rehber-i Musiki,* (H. Cevher Çev.) (1. Baskı) İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi (Orijinal yayın tarihi 1904).

TDK Türkçe Sözlük. (2024). Erişim adresi: http//sozluk.gov.tr.

Uslu, R. (2015), Türk Müziği Tarihinde Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi*, Medeniyet Sanat, İMÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi Dergisi Eğitim Dergisi*, Yıl:2015, Cilt:1, Sayı: 2, Sayfa: 91-109.

Uygun, M. N. (1999), *Safiyüddin Abdülmümün Urmevî ve Kitabü'l Edvârı* (Birinci Baskı), İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Yavaşça, A. (2002), Türk Musikisinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri, İstanbul: Mart Matbaacılık.

Kaynakça

Baştepe, K. (2023) Mecmûa-i Sâz ü Söz'deki Varsağıların Usûl Yönünden İncelenmesi, *Eurasian Journal Of Music and Dance,* (23), 229-246.

Cevher, M.H. (1995) Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmû'â-i Sâz ü Söz (Yayımlanmamış Doktora Tezi), *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.

Cömert, E. (2022) Elazığ- Harput Müziğinde Divan ve Gazel Formunun Edebi Unsurlarla İlişkisi, *İnternational Journal of Social Sciences*, 6/1, 62-85.

Dilçin, C. (2019) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Ekici, S. (2009) Türk Halk Müziğinin Melodik Yapısının Adlandırılması Konusunda Düşünceler, *Akademik İncelemeler*, c.4, s.1, 21-33.

Kaya, D. (t.y.) Halk Şiirinde Biçim ve Tür, https://dogankaya.com/fotograf/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf (E.T.01.07.2024).

Köprülü (t.y.) Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar.

Oğuz, M.Ö. vd.(2021) Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara.

Özbek, M. (1994) Folklor ve Türkülerimiz, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Sever M. (2013) Türk Halk Şiiri, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara

Sunguroğlu, İ. (1961) Harput Yollarında, İstanbul.

Şenel, S. (2009). Kastamonu'da Aşık Fasılları, Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi Yayınları, Kastamonu.

Türkel Oter S. (2018) Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analiz Yöntemi Önerisi, *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, (10) 39: 292-309.

SONUÇ

"Şu Yüce Dağların Karı Eridi" eseri Musa Eroğlu icrası üzerinden analiz edilmiş, eserin genel müzikal özellikler bakımından yöre üslubunu yansıtan bir eser olduğu tespit edilmiştir. Musa Eroğlu'nun icrası incelenmiş, yorumcunun eseri yorumlarken hem yöresel üslubu koruduğu hem de kendi kişisel uslubunu esere yansıtarak yorumlamadaki ustalığını ortaya koyduğu görülmüştür. Eser bu bakımdan yöresel tavrın ve şehir müziği tavrının harmanlandığı bir icra örneği olarak değerlendirilmiştir.

Geleneksel müzik kültürümüzün en önemli temsilcilerinden olan Musa Eroğlu "geleneksel bir sözlü kültür ve müzik ortamında yetişen, bu yetişme sürecinde otantik değerlerini koruyarak günümüz şartlarına göre de geliştirerek geleneğin günümüze kadar taşınmasında"[5] ortaya önemli üretimler koyabilen sayılı isimler arasına girmiş, geleneksel halk müziğinin icrası ve aktarımında önemli bir yere sahip olmuştur. Musa Eroğlu kendine has ses rengi ve vokal icrası ile gelenek müziğimizde ön plana çıkan usta icracı ve yorumculardan biridir. Kendi yöresinin eserlerini hem saz hem ses icrasındaki ustalığıyla yeniden yorumlamış eserlere yeni bir anlayış kazandırmıştır. "Şu Yüce Dağların Karı" eserinde de kendi müzikal ifadelerini icrasına yansıtmıştır. Yorumcu yumuşak hançere ifadeleriyle, vibrato ve tril kullanımlarıyla icrasını zenginleştirmiştir. Bu lezzetli söyleyiş hem eserin yöre üslubunu hem icracının kendi üslubunu yansıtmaktadır.

KAYNAKÇA

Çevik, M. *Anonim Bir Türkü*, Musa Eroğlu, Ürün Yayınları, Ankara 2014

Parlak, Erol. *Türk Halk Müziği Ders Notları*

Yazıcı, Derya. *Mersin Yöresi Müzik Kültürü ve TRT Repertuarına Kayıtlı Mersin Türkülerinin İncelenmesi*, International Journal of Cultural and Social Studies 2016

SES KAYDI

Eroğlu, Musa. *Şu Yüce Dağların Karı Eridi (Video)* https://www.youtube.com/watch?v=K4YraHpLDdk

5 Çevik, M. Türkü Kültüründe Değişim Süreci ve Musa Eroğlu (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara

katkılar sağlayan dernekler adeta ikinci konservatuar görevi görmektedir. İşte bu amaçla yola koyulan derneklerden biriside "Konya Musiki Derneğidir".

Ülkemizde güçlü bir musiki potansiyeli bulunduğu halde geçmiş dönemde sağlıklı bir kültür ve musiki politikasının tespit edilememiş olması yüzünden bu potansiyel tam değerlendirilememiştir. Bu durum kültür ve sanat hayatımızı olumsuz yönde etkilemiş, sanatta verimi düşürmüştür. Konya Musiki Derneği bu potansiyelin tam değerlendirilebilmesi için el ve gönül birliği içinde çalışmalarına devam etmektedir.

Şunu önemle vurgulamak gerekir ki, kendi musikisini bilmeyen ve sevmeyen insanın ne kadar sanatçı da olsa, milli bir musiki eseri ortaya koyması mümkün değildir. Türk musikisi kendi değer ölçüleri içinde, yeni değişikliklere gidecek, milli haysiyetine, ahlâkına, duygu ve geleneklerine uygun düzeyde Dünya varlığı içinde yerini alacaktır. Geleceğe umutla bakabilmek için araştırma, yayın, sistemli öğretim ve yapıcı, ancak yapıcı eleştiri ve güvenli işbirliği, sanatçılar ve eğitimciler arasında sevgi ve saygı, gelişme ve geliştirme azmi önemlidir.

Dileğimiz klâsik Türk musikisimizin halkımız ve devletimiz tarafından daha çok sevilmesi, değerinin bilinmesi, hakettiği ilgiyi görmesi ve kendi öz kültürümüzün en önemli parçası olduğu bilincine varılmasıdır.

KAYNAKÇA

Bildik, M. (2007) "Röportaj" Konya

Berker, E. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

Berker, E. (1985) "Türk Mûsikisinde Dönemler",Türk tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Ergin, S. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

https://ctext.org/liji/yue-ji/zhs Erişim Tarihi: 01.06.2024

Kanbur, N. (2007) "Röportaj" Konya

Özcan, N. (1995) "Dârü'lelhân Osmanlı Devletinde Kurulan İlk Mûsikî Mektebi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Turan, O. (1969) "Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti", Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Görseller

Mehmet A. BÜYÜKALTUNEL Özel Arşivi

Mehmet BİLDİK Özel Arşivi

KAYNAKÇA

Berg, G., (2008). Christa Ludwig: The Birthday Edition, *Journal of Singing*, 65(1), 119-122.

Creech, A., Gaunt, H., Hallam, S. & Robertson, L., (2009). Conservatoire students Perceptions of Masterclass, *British Journal of Music Education*, 26(03), 315-331.

Görsev Kılıç, G., Türkmen, U., (2020). CAKA Bünyesinde Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin

Rotasyon Masterclass Uygulamasına Yönelik Görüşleri, *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 352-372.

Haddon, E., (2014). Observational Learning In The Music Masterclass, *British Journal of Music Education,* 31(1), 55-68.

Hanken, I. M., (2008). Teaching and Learning Music Performance: The Master Class, *Musiikkikasvatus The Finnish Journal of Music Education (FJME),* 11(1-2).

Jorgensen, E. R., (1995). Music Education as Community**,** *The Journal of Aesthetic Education*, 29 (3), 71-84.

Yürük, F. C., (2022). *Piyano Masterclass'larında Uzman Yaklaşımların Betimlenmesi Üzerine Bir*

Araştırma. Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

İnternet Kaynakçası

URL 1: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/erkan_ogur_ustalik_sinifi_soyl-501 Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 2: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/prof_martina_frezotti_ustalik_-861 Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 3: https://konservatuvar.anadolu.edu.tr/etkinlikler/nico-couck-gitar-ustalik-sinifi Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 4: https://turkeyguitarmeeting.com/16-tgb-program-kitabi/ Erişim tarihi: 10.07.2024

URL 5: https://caka.info/caka-uluslararasi-yaz-kis-muzik-okullari/ Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 6: https://www.gumuslukfestival.org/tr/festival Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 7: https://www.gumuslukfestival.org/tr/ Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 8: https://www.gumuslukfestival.org/tr/program-gfa Erişim tarihi: 05.07.2024

URL 9: https://www.ayvalikmusic.org/ Erişim tarihi: 05.07.2024

KAYNAKLAR

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Milliyet, İstanbul, Cilt 17

Finkelstein, S. (1996) . *Müzik Neyi Anlatır,* İstanbul : Kaynak Yayınları

Hughes, D. A (1954). *Early Medieval Music up to 1300.* London: Oxford University Press

İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman içinde Müzik.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Kaygısız, M. (2004). *Müzik Tarihi.* İstanbul: Kaynak Yayınları

Machlis, J. & Forney, K. (1955). *The Enjoyment of Music.* New York: W. W. Norton

Parrish, C. (1957). *The Notation of Medieval Music.* New York: W. W. Norton

Rastall, R. (1982). *The Notation of Western Music: An Introduction.* New York: St. Martin's Press

Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni.* Ankara: Doruk Yayımcılık

Stein, L. (1979). *Structure&Style.* Princeton, New Jersey: Summy-Birchard Music

Thema Larousse. Tematik Ans, Milliyet, İstanbul, Cilt.5

Ultan, L. (1977). *Music Theory: Problems and Practices in the Middle Ages and Renaissance*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/9793/219412.pdf?sequence=1&isAllowed=y http://edition.lamuse.free.fr/fichemusique.html

KAYNAKÇA

Adler, K. (1965). *German Phonetics and Diction, In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Adler, K. (1965). *Italian Phonetics and Diction in Singing. In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Akbulut, Y. (1999). Çocuk Müzik Eğitiminde Tekerlemelerin Yeri ve Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 429-437.

Aydın, Y. (2008). *Artikülasyon Eğitimine Yönelik Bilgisayar Destekli Öğretim Materyalinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Baz, H. M. ve Doğan, D. (2020). *Konuşma Bozuklukları*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Sunumları (23), Malatya.

Dağdelen, H. Y. (2011). *İtalyanca Almanca Fransızca Diksiyon*. Pan Yayıncılık, İstanbul.

Ergenç, İ. (1987). Fonolojik İstatistik Yoluyla Karşılaştırmalı Bir Uslup Araştırması, Karl Bühler-Grimin Kardeşler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 31(1-2), 147-178, Ankara.

Gerçeker, M. (2000), Ses ve Konuşma. *Kbb ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi*, 8(1), 71-78, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı, Derleme, Ankara.

Kramer, M. (2009). The phonology of Italian, Oxford: OUP Oxford, United States.

Meyn, N. (2011). *German pronunciation guide: Brahms: Ein Deutsches Requiem*, Choraline, United Kindom.

Paoli, S. (2016). *A short guide to Italian Phonetics and Phonology for students of Italian Paper*, Oxford Univercity, United States.

Saraç, H. (1999). Sesin Morfolojik ve Fizyolojik Özellikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (5), Dergipark.

Say, A. (2022). *Müzik Sözlüğü*. Birinci Baskı, Islık Yayınları, İstanbul.

Stern, H. H. (1975). *What Can we Learn From the Good Language Learner?*, In: Canadian Modern Language Review, University of Toronto Press, Toronto.

Töreyin, A. M. (2008). *Ses Eğitimi, Temel Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Evrensel Müzikevi, Ankara.

Ulubay, G. (2017). Solunum Kas Fizyolojisi ve Kas Gücü Ölçümü. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 37-46, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara.

Uluğ, M. (2012). Konuşma İşlevi ve Konuşma Bozuklukları. *Psikoloji Çalışmaları*, 16, 141-150, İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü Sunumu, İstanbul.

Wilberforce, E. (1866). Franz Schubert: A Musical Biography. *Fortnightly*, 6(33), 380-382, United Kindom.

Vietör, W. (1913). *German Pronunciation*, O. R. Reisland, Leipzig.

Vural, B. (2004). *Uygulamalı Örneklerle Doğru ve Güzel Konuşma Sanatı- Fonetik- Diksiyon-Artikülasyon*, Hayat Yayınları, İstanbul.

Yang, Q. (2017). *Characteristics of Melodies in Bellini's Art Songs*. School of Art and Design Yunnan University, Kunming, China.

Yavçan, Z. R. (1997). *Ses Eğitiminde İtalyanca, Almanca veFransızca Lirik Diksiyon.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldırım, N. (2017). Solunum Sistemi Klinik Fizyolojisi. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 1-8, Aves Publisher, İstanbul.

Zbikowski, L. M. (2009). Music, Language, and Multimodal Metaphor. *Multimodal Metaphor*, 359-381, John Wiley & Sons, United States.

Zıllıoğlu, M. (2007). *İletişim Nedir?*, Cem Yayınevi, Ankara.

şansı tanımaktadır. Varyasyon, içeriğindeki çeşitlemelerden ve yazım farklılıklarından oluşan bir dizi gibi de olduğundan, piyanistler için teknik ve müzikal anlamda çeşitli imkanlar sunma kapasitesine sahiptir. Beethoven üretim hayatı boyunca varyasyon eserlerinin örneklerini vermiştir. Besteci hem bu formu geliştirmiştir önemli bir kişilik olduğu için, hem temayı işleme ve çeşitlendirmedeki ustalığından, günümüze çok kıymetli varyasyon eserleri bırakmıştır.

Kaynakça

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 1" G. Henle Verlag.

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 2" G. Henle Verlag.

-Gültek, B. (2007) "Piyano; Bir Çalgının Biyografisi" Ankara: Epilog Yayıncılık.

-Herriot, E. (2007) "Beethoven" İstanbul: Pan Yayıncılık.

-Kamien, R. (1996) "Music; An Appreciationé America: Sixth Brief Edition.

-Orga, A. (1983) "The Illustrated Lives of the Great Composers; Beethoven" Hungary: Omnibus Press.

-Say, A. (2006) "Müzik Tarihi" Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

-Selanik, C. (1996) "Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni", Ankara: Doruk Yayımcılık.

İnternet Kaynakları

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP144717-PMLP13904-Beethoven_Variations_Ich_denke_dein_Pf4H.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/90/IMSLP05063-BeethovenNineVariationsOnMarchDresslerWoO63.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/75/IMSLP05086-Beethoven24VariationsOnAnAriettaByRighiniWoO65.pdf

- https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/8/82/IMSLP53059-PMLP05830-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_17_No_181_32_Variationen_WoO_80.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP51811-PMLP01489-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_155_Op_111.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/b/b7/IMSLP02154-Beethoven_-_Diabellivars_-_SMA.pdf

uygulanması ile çözüm üretebilecekleri düşünülmektedir. Ön kol rotasyonu ile zıt kasların kullanımının engellenerek en zor olarak düşünülen eserlerde bile parmakların herhangi bir problem yaşamadan özgürce hareket edebileceği saptanmıştır. Yine ön kol liderliğinde elin klavye üzerinde gerçekleştirdiği içeri ve dışarı hareketlerinin, parmakların uzunluklarına göre konumlandırılması ile bileğin bükülmesine engel olunarak parmakların rahatlıkla tuşlara basılmasının sağlandığı gözlemlenmiştir. Uzak aralıklı notaların da yürüme eyleminde olduğu gibi tuştan tuşa ağırlık aktarımı ile gerdirmelerden uzak bir şekilde gerçekleşebildiği görülmüştür. Son olarak şekillendirme ile ön kolun çizdiği dalgalanma hareketleriyle, bahsedilen tüm hareketlerin birleşip eserlerde zorlanılan kısımların rahatlıkla çalınabileceği sonucuna varılmıştır.

Çalışmada bahsedilen Taubman Yaklaşımı'nın temel hareketleri dışında oktav, cümle gruplamaları, atlamalar, ezber gibi tekniklerin de aynı bakış açısıyla incelenmesinin icracının hakimiyetine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Beethoven, Ludwig van. (1801). Sonate Op.27, No.2. Erişim: 20 Haziran 2024. https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/1/19/IMSLP51726-PMLP01458-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_137_Op_27_No_2.pdf

Ercan, Senem Z. (2010). *Piyano Çalmaya Bağlı Sakatlanmaların Önlenmesi: Sanatlar Tıbbı, Fizyolojik Bilgilenme, Destekleyici Teknikler ve Kişisel Tutum. Türkiye'deki Piyanistlerle Bir Çalışma*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Milanovic, Elaine Therese. (2012). *Learning and Teaching Healthy Piano Technique: Training as an Instructor in the Taubman Approach.* Doktora Tezi, Griffth Üniversitesi, Queensland.

Moran, Mary. (2008). *Basic Alignment and Rotation*. New York: The Golandsky Institute, s.40.

Ortmann, Otto. (1929) *The Physiological Mechanics of Piano Technique*. Londra: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd. New York: E.P. Dutton & Co., Inc.

Taubman Institute. (20051). Lecture 2: Forearm rotation. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005b). Lecture 3: In and out. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005c). Lecture 4: The walking arm and hand. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005d). Lecture 5: Shaping; octaves. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005e). *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* (Musical Examples and Addenda: Volumes 1-5). Medusa, New York: The Taubman Institute, s.40.

KAYNAKÇA

ADDINGTON, E. J., %100 Mind Power, Çeviri: B. ÇETİNKAYA, %100 Düşünce Gücü, Akaşa Yayın ve Dağıtım Şirketi, 1994

ALPTEKİN GİDERGİ, A., Müzik Performans Anksiyetesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 14 Sayı 1:137-148, 2012

AŞKIN, C. TEZTEL, G., Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri, İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4 Sayı:2, 2007

BALTAŞ, Z. & A., Stres ve Başa Çıkma Yolları, Remzi Kitabevi, 2013

BİLGE, A., Yaşama Dair Olumlu Düşünce, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi Cilt 28 Sayı 3, 2012

ÇIRAKOĞLU, O. C., Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt 16 Sayı 32:95-104, 2012

ÇİMEN, G., Konser Kaygısı, G.Ü. Gazi Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 2:125- 133, 2001

ERCAN, N., Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler, Editör: A. SAY, 2008

EROL, Z., Mükemmeliyetçi Kişilik, Timaş Yayınları, 2017

ESPOSITO, J., In the Spotlight Çeviri: K. ÖNEM, Sahne Işıkları Altında Elips Kitap, 2010

GÜN, E. YILDIZ, G., Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler, e- Journal of New World Sciences Academy, NWSA-Fine Arts, D0121, 8, (1), 103-114

Hacettepe Bilim, Kültür ve Teknoloji Dergisi ISSN 2148-8363 Mart 2015, s. 22-23

KABAKÇI, C., Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele, Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi, 3.Sayı, 2016

KAFADAR, A., Piyanistler Örneğinde Müzisyenlere Özgü Performans Anksiyetesi, D.E.Ü. Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2009

KARASAR, N., Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Nobel Akademik Yayıncılık, İkinci Yazım, 32. Basım, 2017

KENNERLEY, H., Overcoming Anxiety, Çeviri: N. YENER, Kaygı (Anksiyete), Kuraldışı Yayıncılık, 2017

MANSON, M., The Subtle Art Of Not Giving a Fuck, Çeviri: P. SAVAŞ, Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı, Butik Yayıncılık, 2018

McKAY, M. HARP, D., Neural Path Therapy, Çeviri: G. DUMAN Düşünceleri Yöneterek Kendi Kendine Terapi, Arkadaş Kitabevi, 2018

SARAÇ, S. & M., Piyano Eğitimi ve Kısa Tarihi, Müzik Eğitimi Yayınları, Eylül, 2018

STUDER, R. GOMEZ, P. HILDEBRANDT, H. ARIAL, M. DANUSER, B., Stage Fright: Its Experience As A Problem And Coping With It, Int Arch Occup Environ Health, 84:761-771, 2011

SULA, M., Don't Let Your Mind Go, Çeviri: M. ZEREN, Aklını Koru Düşüncelerini Yönet, Epsilon Yayıncılık Hizmetleri, 2015

ŞEN BAŞTUĞ, S., Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli, Pan Yayıncılık:61

ÜNLÜ, F., Hedef Belirleme ve Stresle Baş Etme, Etap Yayınları, Olympia Yayınları, 2016

WERNER, K., Effortless Mastery, Çeviri: S. ÖĞÜNÇ, Zahmetsiz Ustalık, Pan Yayıncılık, 2016

YILDIRIM, A. ŞİMŞEK, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Onuncu Baskı, 2016

YÖNDEM, Z. D., Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 37, Sayı 166, 2012

DİJİTAL İLETİŞİMDE

GÜNCEL ÇALIŞMALAR

Editör
DR. ÖĞR. ÜYESİ BİLGE ÇAĞLAR DEMİR

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL İLETİŞİMDE GÜNCEL ÇALIŞMALAR
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Bilge Çağlar Demir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Dr. Öğr. Üyesi Bilge Çağlar Demir

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-33-3
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL İLETİŞİMDE GÜNCEL ÇALIŞMALAR
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Bilge Çağlar Demir
VIII+318 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-33-3

Kitapta yer alan bölümlerin sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

Eser'de yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbate, J. (1999). *Inventing the Internet*. MIT Press.

Agar, J. (2003). *Constant touch: A global history of the mobile phone*. Icon Books.

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R. H., Konwinski, A. ve Zaharia, M. (2010). A View of Cloud Computing. *Communications of the ACM, 53*(4), 50-58. https://doi.org/10.1145/1721654.1721672 (E.T.: 19.09.2024).

Ashton, K. (2009). That 'Internet of Things' Thing. *RFID Journal*. https://www.rfidjournal.com/articles/view?4986 (E.T.: 09.09.2024).

Azuma, R. T., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S. ve MacIntyre, B. (2001). "Recent Advances in Augmented Reality." *IEEE Computer Graphics and Applications*, 21(6), 34-47.

Baran, S. J. (2014). *Introduction to Mass Communication*. New York: McGraw Hill.

Başlar, G. (2013). Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm. Antalya. https://ab.org.tr/ab13/bildiri/247.pdf (E.T.: 13.09.2024).

Bennett, W. L., ve Segerberg, A. (2013). *The Logic of Connective Action: Digital Media and the Personalization of Contentious Politics.* Cambridge University Press.

Berners-Lee, T. (1996). *HTML 4.0 Specification*. World Wide Web Consortium (W3C). https://www.w3.org/TR/REC-html40 (E.T.: 13.08.2024).

Berners-Lee, T. (1999). *Weaving the Web: The Original Design and Ultimate Destiny of the World Wide Web by Its Inventor*. HarperSanFrancisco,

Bharadwaj, A., El Sawy, O. A., Pavlou, P. A. ve Venkatraman, N. (2013). Digital business strategy: Toward a next generation of insights. *MIS Quarterly, 37*(2), 471-482.

Billinghurst, M., ve Duenser, A. (2012). "Augmented Reality in the Classroom." *Computer*, 45(7), 66-73.

Boccardi, F., Heath, R. W., Lozano, A., Marzetta, T. L., ve Popovski, P. (2014). "Five Disruptive Technology Directions for 5G". *IEEE Communications Magazine*, 52(2), 242-251.

Brown, A. ve Miller, J. (2022). *The future of social interaction in the metaverse*. Random House.

Burgess, J. ve Green, J. (2009). *YouTube: Online Video and Participatory Culture*. Cambridge: Polity Press.

Cacioppo, J. T. ve Cacioppo, S. (2014). Social Relationships and Health: The Toxic Effects of Perceived Social Isolation. *Social and Personality Psychology Compass*, 8(2), 58-72.

Castells, M. (2010). *The Rise of the Network Society*. Wiley-Blackwell.

Ceruzzi, P. E. (2003). *A History of Modern Computing*. MIT Press.

Chaffey, D. (2015). *Digital Marketing: Strategy, Implementation, and Practice*. Pearson Education Limited.

Chen, H., Chiang, R. H. ve Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly*, 36(4), 1165-1188.

Cohen, M. (2007). *The cell phone reader: Essays in social transformation*. Peter Lang.

Cummings, J. J. ve Bailenson, J. N. (2016). "Immersive Virtual Reality: A New Way to Train." *Communication Research Trends*, 35(2), 1-23.

Dede, C. (2009). "Immersive Interfaces for Engagement and Learning." *Science*, 323(5910), 66-69.

Dunleavy, M., Dede, C. ve Mitchell, R. (2009). "Affordances and Limitations of Immersive Participatory Augmented Reality Simulations for Teaching and Learning." *Journal of Science Education and Technology*, 18(1), 7-22.

El-Sayed, N. (2020). *5G Networks: Fundamentals and Applications*. CRC Press.

Erdoğan, İ. (2002) *İletişimi Anlamak.* Ankara: Erk Yayınları.

Eyüpoğlu, H. (2017). Dijital Çağda İletişim Teknolojilerinin İnsan Karakterinin Değişimine Etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 103-110.

Floridi, L., Taddeo, M. ve Turilli, M. (2018). The Ethics of AI and Cybersecurity. In J. Blumenthal-Barby (Ed.), Technology and Society (s. 178-202). Springer.

Furht, B. (2011). *Handbook of Augmented Reality*. New York, NY: Springer.

Garrison, D. R. ve Anderson, T. (2003). *E-Learning in the 21st Century: A Community of Inquiry Framework for Online Learning*. Routledge.

Gillespie, T. (2014). The Relevance of Algorithms. In T. Gillespie, P. J. Boczkowski, & K. A. Foot (Eds.), *Media Technologies: Essays on Communication, Materiality, and Society* (s. 167-194). MIT Press.

Gómez, C., Vargas, M. F. ve Martin, P. (2021). *5G Technology for Smart Cities: Overview and Challenges*. *Computers, Environment and Urban Systems*, 87, 113-124. https://doi.org/10.1016/j.compenvurbsys.2021.101576 (E.T.: 14.09.2024).

Graham, M. (2011). Geography in a Digital Age. In *The SAGE Handbook of Social Media* (s. 314-326).

Gülgöz, S. (2002). Bilgi Toplumuna Doğru Psikoloji, İ. Tekeli, S. Ç. Özoğlu, B. Akşit, G. Irzık ve A. İnam (Der), *Bilgi Toplumuna Geçiş: Sorunlar/Görüşler, Yorumlar/Eleştiriler ve Tartışmalar* içinde, (s. 189-199). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Güngör, N. (2011). *İletişime Giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Hafner, K., ve Lyon, S. (1996). *Where Wizards Stay Up Late: The Origins of the Internet*. Simon & Schuster.

Hanna, M. (2006). *Exploring the third generation (3G) mobile communications system*. Technology Press.

Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. Routledge.

Hinduja, S. ve Patchin, J. W. (2010). Bullying, cyberbullying, and suicide. *Archives of Suicide Research*, 14(3), 206-221.

Howard, P. N., & Hussain, M. M. (2011). Democracy's Fourth Wave? Digital Media and the Arab Spring. *The First Monday, 16*(2). https://doi.org/10.5210/fm.v16i2.3481 (E.T.: 15.09.2024).

Hutchinson, A. (2019). The Evolution of Social Media: How Did It Begin, and Where Could It Go Next? Social Media Today.

Johnson, R. (2022). *Understanding the metaverse: A digital frontier*. TechWorld Publishing.

Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.

Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2019). Rulers of the World, Unite! The Opportunities and Challenges of Artificial Intelligence. *Business Horizons*, 62(1), 87-98.

Katz, J. E. ve Aakhus, M. (2002). *Perpetual Contact: Mobile Communication, Private Talk, Public Performance*. Cambridge: Cambridge University Press.

Khajeh-Hosseini, A., Greenwood, P. ve Smith, J. W. (2010). Cloud Computing: The Future of Computing in the Cloud. *The Computer Journal, 53*(5), 691-707. https://doi.org/10.1093/comjnl/bxp104 (E.T.: 16.09.2024).

Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P. ve Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54(3), 241-251.

Koçyiğit, M. (2017). *Dijital Halkla İlişkiler ve Online Kurumsal İtibar Yönetimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Kowalski, R. M., Giumetti, G. W. ve Schroeder, A. N. (2014). Bullying in the Digital Age: A Critical Review and Meta-Analysis of Cyberbullying Research Among Youth. *Psychological Bulletin*, 140(4), 1073-1137.

Kurose, J. F. ve Ross, K. W. (2017). *Computer Networking: A Top-Down Approach*. Pearson.

Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2012). Internet Gaming Addiction: A Systematic Review of Empirical Research. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 10(2), 278-296.

Lazer, D. J. (2018). The science of fake news. *Science*, 359(6380), 1094-1096.

Leiner, B. M. (1997). A Brief History of the Internet. *Internet Society*. https://www.internetsociety.org/internet/history-internet (E.T.: 10.09.2024).

Li, S., Xu, L. D. ve Zhao, S. (2019). The Internet of Things: A survey. *Journal of Network and Computer Applications*, 68, 214-226. https://doi.org/10.1016/j.jnca.2015.11.022 (E.T.: 08.09.2024).

Marston, S., Li, Z., Bandyopadhyay, S. ve Zhang, J. (2011). *Cloud Computing - The Business Perspective*. *Decision Support Systems*, 51(1), 176-189. https://doi.org/10.1016/j.dss.2010.12.031 (E.T.: 08.09.2024).

Mell, P. ve Grance, T. (2011). The NIST Definition of Cloud Computing. *NIST Special Publication*, 800-145.

Miorandi, D., Sicari, S., Pellegrini, F. ve Chlamtac, I. (2012). Internet of things: Vision, applications and research challenges. *Ad Hoc Networks*, 10(7), 1497-1516. https://doi.org/10.1016/j.adhoc.2012.02.016 (E.T.: 07.09.2024).

Özel, A. P. ve Sert, N. Y. (2015). *Dijital Halkla İlişkiler: Kavram ve araçları.* İstanbul: Derin Yayınları.

Postel, J. (1981). Transmission Control Protocol. *RFC 793*. https://tools.ietf.org/html/rfc793 (E.T.: 05.09.2024).

Rappaport, T. S. (2002). *Wireless communications: Principles and practice*. Prentice Hall.

Rappaport, T. S., Xing, Y., MacCartney, G. R. ve Smith, E. (2019). *Millimeter Wave Wireless Communications*. Pearson Education.

Rheingold, H. (1993). *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. Reading, MA: Addison-Wesley.

Roman, R., Zhou, J. ve Lopez, J. (2013). On the features and challenges of security and privacy in distributed internet of things. *Computer Networks*, 57(10), 2266-2279. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2013.03.002 (E.T.: 04.09.2024).

Russell, S. ve Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. Pearson.

Sauter, M. (2014). *From GSM to LTE-advanced: An introduction to mobile networks and mobile broadband*. Wiley.

Scholz, J. ve Duffy, K. (2018). "We ARe at Home: How Augmented Reality Reshapes Mobile Marketing and Consumer-Brand Relationships." *Journal of Retailing and Consumer Services*, 44, 11-23.

Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory of Communication. *The Bell System Technical Journal*, 27(3), 379-423.

Slater, M. ve Wilbur, S. (1997). "A Framework for Immersive Virtual Environments (FIVE): Speculations on the role of presence in virtual environments." *Presence: Teleoperators and Virtual Environments*, 6(6), 603-616.

Smith, D. ve Clark, P. (2021). From virtual reality to metaverse: A new digital landscape. Harvard Digital Press.

Subashini, S. ve Kavitha, V. (2011). A Survey on Security Issues in Service Delivery Models of Cloud Computing. *Journal of Network and Computer Applications, 34*(2), 1-11. https://doi.org/10.1016/j.jnca.2010.07.001(E.T.: 10.09.2024).

Taşkıran, H. B. (2018). *Marka İletişimi ve Dijital Stratejiler*. İstanbul: Der Yayınları.

Tekman, E. (2002). Enformatik Sistemler ve Bilgi Toplumu, İ. Tekeli, S. Ç. Özoğlu, B. Akşit, G. Irzık ve A. İnam (Ed.), *Bilgi Toplumuna Geçiş: Sorunlar/Görüşler, Yorumlar/Eleştiriler ve Tartışmalar* içinde, (s. 265-280). Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Thompson, H. (2020). *The Evolution of 5G Technology and Its Impact on the Telecommunications Industry*. *Telecommunications Policy*, 44(5), 45-54. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2020.101951 (E.T.: 07.09.2024).

Tufekci, Z. (2017). *Twitter and Tear Gas: The Power and Fragility of Networked Protest*. Yale: Yale University Press.

Türk Dil Kurumu (2024). "Dijital" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 09.09.2024).

Watson, L. (2021). *Metaverse in education: Future learning environments*. Education in Digital Worlds, 5(3), 44-60.

Zhang, Y., Yang, Y. ve Ding, Y. (2018). Internet of Things: From Research to Applications. *Journal of Communications and Networks*, 20(3), 231-240. https://doi.org/10.1109/JCN.2018.000033 (E.T.: 07.08.2024).

Zıllıoğlu, M. (2003). *İletişim Nedir?.* İstanbul: Cem Yayınevi.

Zuckerberg, M. (2009). The Founding of Facebook. In D. Kirkpatrick (Ed.), *The Facebook Effect: The Inside Story of the Company That Is Connecting the World* (s. 44-57). New York: Simon & Schuster.

KAYNAKÇA

Aguilera, E. (2023). *Digital Literacies and Interactive Media: A Framework for Multimodal Analysis.* New York: Routledge.

Bayraktar, R. (2023). Okuryazarlıktan Meta Okuryazarlığa Gelen Süreçte Teknolojik Araçlar ve Anlam Aktarımı. Recep Bayraktar (Ed.), *Medya Okuryazarlığı Analizleri* (ss.1-8) içinde. Konya Eğitim Yayınevi.

Brindley, S. (2000). ICT and Literacy. Nikki Gamble ve Nick Easingwood (Ed.), *ICT and Literacy: Information and Communications Technology, Media, Reading and Writing* (ss. 11-18) içinde. London: Continuum.

Cabrera, R., Jenkins, H., Kelley, W. ve Pitts-Wiley, R. (2011). *Teachers' Strategy Guide: Reading in A Participatory Culture*. http://www.newmedialiteracies.org/wpcontent/uploads/pdfs/Introduction.pdf

Cantoni, L. ve Tardini S. (2008). Communicating in the Information Society: New Tools for New Practices. Pier Cesare Rivoltella (Ed.), *Digital Literacy: Tools and Methodologies for Information Society* (ss.26-44) içinde. New York: IGI Publishing.

Crook, C. (2013). The Field of Digital Technology Research. Sara Price, Carey Jewitt, Barry Brown (Ed.), *The SAGE Handbook of Digital Technology Research* (ss. 26-40) içinde. London: Sage.

Daneci, M. (2013). *Encyclopedia of Media and Communication.* Toronto: Toronto Press.

Fantin, M. ve Girardello, G. (2008). Digital Literacy and Cultural Mediations to the Digital Divide. Pier Cesare Rivoltella (Ed.), *Digital Literacy: Tools and Methodologies for Information Society* (ss. 310-340) içinde. New York: IGI Publishing.

Gilster, P. (1997). *Digital Literacy.* New York: Wiley.

Hays, L. ve Kammer, J. (2021). Introduction. Lauren Hays ve Jenna Kammer (Ed.), *Integrating Digital Literacy in the Disciplines* (ss. 1-6) içinde. Sterling: Stylus Publishing.

Hill, E. (2004). Some Thoughts on E-Democracy as An Evolving Concept. *Journal of E-Government, 1*(1), 23-39.

Hobbs, R. (2010). *Digital and Media Literacy: A Plan of Action.* Washington: The Aspen Institute Publications.

Hobbs, R. (2017). Create to Learn Introduction to Digital Literacy. Hoboken: Wiley.

McFarlane, A. (2000). Communicating Meaning-Reading and Writing in a Multimedia World. Nikki Gamble ve Nick Easingwood (Ed.), *ICT and Literacy: Information and Communications Technology, Media, Reading and Writing* (ss. 19-24) içinde. London: Continuum.

Motley, P.ve Lackaff, D. (2021). Digital Literacy in Design, Media, And Communications Disciplines. Lauren Hays ve Jenna Kammer (Ed.), *Integrating Digital Literacy in the Disciplines* (ss. 117-128) içinde. Sterling: Stylus Publishing.

Pegrum, M. (2009). *From Blogs to Bombs: The Future of Digital Technologies in Education.* Crawley: UWA Publishing.

Pegrum, M. (2011). Modified, Multiplied, and Re-mixed: Social Media and Digital Literacies. Michael Thomas (Ed.), *Digital Education Opportunities for Social Collaboration* (ss. 9-35) içinde. New York: Palgrave Macmillan.

Staksrud, E., Livingstone, S., Haddon, L. ve Ólafsson, K. (2009). What Do We Know about Children's Use of Online Technologies? A Report on Data Availability and Research Gaps in Europe. https://eprints.lse.ac.uk/24367/ adresinden erişildi.

Tornero, J. M. P. ve Varis, T. (2010). *Media Literacy and New Humanism.* Institute for Information Technologies in Education. Moscow: UNESCO.

Yurdigül, Y. ve Yıldırım, A. (2021). Gerçeklik Algısına Bir Müdahale Aracı Olarak Sentetik Medya Teknolojileri. *İletişim ve Diplomasi,* 5, 105-121.

KAYNAKÇA

Bedir Erişti, S. D. (2019). *Görsel Araştırma Yöntemleri/Teori, Uygulama ve Örnek*. Bedir Erişti, S. D. (Editör). Ankara: Pegem Akademi.

Bilginer Erdoğan, Ş. (2022). "Teşhir Toplumunda Medyatik Varoluş". *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 21(1), 374-412.

Bilginer Erdoğan, Ş. (2021). Medya ve Kamuoyu İlişkisi Bağlamında "Sosyal Medya Deneyleri" Üzerine Bir Çalışma. *İNİF E- Dergi*, 6(2), 105-123.

Binark, M., Löker, K. (2011). *Sivil Toplum Örgütleri için Bilişim Rehberi.* STGM: Ankara.

Bulduklu, Y., Şeker, M. (2020). "Yeni Medya ve Değişen Toplumsal Değerler" İçinde *Bilişim Teknolojileri ve İletişim -Birey ve Toplum Güvenliği.* (s.245-263).Türkiye Bilimler Akademisi: Ankara.

Chau, C. (2011). YouTube as a participatory culture. *New Directions for Youth Development*.Volume 2010, Issue 128.

Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education.* Routledge Taylor & Francis Group.

Corbin, J., Strauss, A. (2008). *Basics Of Qualitative Research: Techniques And Procedures For Developing Grounded Theory*. (3rd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Çaha, Ö. (2020) "Yeni Medya ve Değişen Toplumsal Hareketler". İçinde *Bilişim Teknolojileri ve İletişim -Birey ve Toplum Güvenliği.* (s. 215-228).Türkiye Bilimler Akademisi: Ankara.

Dewdney, A. ,Peter, R. (2006). *The New Media Handbook.* New York: Routledge.

Dijk, Jan Van. (2016). *Ağ Toplumu*. (Çev. Ö. Sakin). İstanbul: Kafka Yayınları.

Fuchs, C. (2020). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş*. (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı). Ankara: NotaBene Yayınları.

Fuchs, C. (2018). "Yeni Medya Kuramı: Bir Önsöz". İçinde F. Aydoğan (Editör) *Yeni Medya Kuramları*. Önsöz. İstanbul: Der Yayınları.

İspir, N., Kucur, A. (2019). "Yakınsama Kültürü ve Transmedya Hikâye Anlatıcılığı". *Kurgu*, 27(2), 161-171.

Kaçar, F. (2024). Dijital Çağda Yerel Medya Çalışanlarının Sorunlarının Tespitine Yönelik Nitel Bir Araştırma: Şanlıurfa İli Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(2), 627-650.

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(15), 170-189.

Manovich, L. (2018) "Alan Key ve Evrensel Medya Makinesi". İçinde F. Aydoğan (Editör). (Çev. C. Arslan),(s. 47-70). İstanbul: Der Yayınları.

Oğur, Ü. (2024). Anlatıbilim Yaklaşımları ve Dijital Ortam Anlatıları Üzerine Bir İnceleme. *Söylem Filoloji Dergisi*, 9(1), 230-241.

Ong, W. J.(2013). *Sözlü ve Yazılı Kültür / Sözün Teknolojileşmesi*. (Çev. S. Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları.

Papacharissi, Z.(2020). "Sensiz, Ben Hiçbirşeyim: Twitter'da Benliğin Gösterileri" İçinde F.Aydoğan (Editör) (çev. Ö. Yumrukuz). *Yeni Medya Kuramları II.* (s.163-188). İstanbul: Der Yayınları.

Poe, M.l t.(2014). *İletişim Tarihi* (Çev. U.Y. Kaya) İstanbul: Islık Yayınları.

Severin, W. J., Tankard, J. W. (1994). *İletişim Teorileri, Kökenleri, Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları.* (Çev. A. A.Bir, K. Z. Meral).İstanbul: The Kitap.

Sucu, A., Şenkal, Y., & Aydın, D. (2019). Sosyal ağlarda dijital hikâye anlatımı. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(53), 1-20.

Timisi, N.(2015) "Önsöz". İçinde S. E. Karakulakoğlu, Ö. Uğurlu (Editör). *İletişim Çalışmalarında Dijital Yaklaşımlar Twitter.* Ankara: Heretik Yayınları.

Torusdağ, G., İlker, A. (2020). *Metindilbilim ve Örnek Metin Çözümlemeleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Wasco, J.; Ercikson, M. (2020). Youtube'un Ekonomi Politiği. İçinde F. Aydoğan (Editör) .(Çev. E. Yedekçi) *Yeni Medya Kuramları II*. (s.129-144). İstanbul: Der Yayınları.

Yayıncılık ve Medya Sözlüğü (2020). TRT: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Eğitim Dairesi Başkanlığı.

İnternet Kaynakları

Ahmet Mümtaz Taylan ile Empati, https://www.youtube.com/channel/UCk8hRxync-fX3kUKrSgUerg, (Erişim tarihi: 21.09.2024).

Aybars, H. (2023). Akıllı telefon kullanımı, içerik üretimini pekiştiriyor, https://www.bthaber.com/akilli-telefon-kullanimi-icerik-uretimini-pekistiriyor/, (Erişim Tarihi:11.09.2024).

Çelik, O. (2024). 2024 YouTube İstatistikleri Belli Oldu!, http://fikr.ist/2024-youtube-istatistikleri-belli-oldu/, (Erişim Tarihi: 31.08.2024).

Hasan Can Kaya Konuşanlar, https://www.youtube.com/c/Konu%C5%9Fanlar (Erişim tarihi: 21.09.2024).

Yıldız, B. (2019). Youtube İstatistikleri (Güncel), https://www.brandingturkiye.com/youtube-istatistikleri-guncel/, (Erişim Tarihi: 31.08.2024).

URL-1: https://wearesocial.com/uk/blog/2023/01/the-changing-world-of-digital-in-2023/ (Erişim tarihi: 21.08.2024).

URL-2: https://sozluk.gov.tr, (Erişim tarihi: 01.08.2024).

URL-3: https://kalkinmasozlugu.izka.org.tr/ ureten-tuketici-prosumer/, (Erişim tarihi: 26.06.2024).

URL-4: https://www.britannica.com/topic/YouTube, (Erişim tarihi: 05.08.2024).

URL-5: https://www.youtube.com/intl/ALL_tr/ howyoutubeworks/product-features/search/, (Erişim tarihi: 05.08.2024).

URL-6: https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/, (Erişim tarihi: 21.08.2024).

URL-7: https://juntire.com/blog/youtube-istatistikleri , (Erişim tarihi: 21.09.2024).

URL-8: https://www.ntv.com.tr/teknoloji/dunyanin-yuzde-62si-sosyal-medya-kullaniyor, UsIMgWw1hE6H QNhoiN5Vtg, (Erişim tarihi: 20.09.2024).

URL-9: https://www.ntv.com.tr/ahmet-mumtaz-taylan-ile-empati, (Erişim tarihi: 21.09.2024).

URL-10: https://konusanlar.com/hakkinda/, (Erişim Tarihi:22.09.2024).

URL-11:https://www.yenicaggazetesi.com.tr/rtuk-konusanlara-cezayi-kesti-yayindan-kaldirildi-493212h. htm , (Erişim tarihi: 21.09.2024).

URL-12: https://www.haberler.com/armagan-caglayan/biyografisi/, (Erişim Tarihi:22.09.2024).

URL-13:https://www.ntv.com.tr/galeri/n-life/magazin/kenan-imirzalioglu-sineme-dorduncu-goruste-asik-oldum,4FzjjYgjF0WGTUe_fy5pKQ, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-14:https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/ali-eyuboglu/kenan-imirzalioglu-nasil-ters-kose-oldu-695 4078, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-15: https://telgraf.net/haber/15110967/kenan-imirzalioglu-hakkinda-bilmedikleriniz, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-16: https://www.cnnturk.com/magazin/kenan-imirzalioglu-cocuklugunu-anlatti-2008793, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-17: https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hayat/kenan-imirzalioglu-sineme-4-bulusmamizda-asik-oldum-42272379, (Erişim tarihi: 04.08.2024).

URL-18: https://www.haberturk.com/mehtap-yilmaz-pavyon-gunlerini-anlatti-ben-nereye-dustum-magazin-haberleri-3160585-magazin, (Erişim tarihi: 14.08.2024).

URL-19: https://www.haberturk.com/popstar-mehtap-tan-taciz-itirafı-magazin-haberleri-2807978-magazin, (Erişim tarihi: 14.08.2024).

URL-20: https://t24.com.tr/foto-haber/hulya-avsar-dan-kadir-ezildi-ye-nasil-opuseceksin-sorusu,31248 , (Erişim tarihi: 18.08.2024).

URL-21: https://www.haber.biz/hulya-avsar-in-unlu-oldugunu-anlama-hikayesi-ve-kadir-ezildi-nin-temizlik -ve-hayalleri-23345, (Erişim tarihi: 18.08.2024).

URL-22: https://abcgazetesi.com/mika-can-raun-armagan-caglayana-da-twerk-yapti-370941

URL-23: https:// www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/ mika-can-raunu-neden-izliyoruz-88085/1, (Erişim tarihi: 19.08.2024).

KAYNAKÇA

Abbas, R. M. ve Kashkool, M. A. (2022). Methods of persuasion in the 2021 digital election campaigns Emtidad Movement list campaign on Facebook as a model. *Res Militaris*, *12*(2), 5789-5800.

Aktan, E. (2017). *Sosyal medya ve siyasal katılım*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Aziz, A. (2011). *Siyasal İletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Balakhonskaya, L. V., Zhuravleva, N. N. ve Beresneva, I. V. (2019). Communication Strategy of Political Leader's Image Mythologization in Digital Space during the Course of Election Campaign: Comparative Aspect (ss. 22-29). Proceedings of the 2019 IEEE Communication Strategies in Digital Society Seminar, ComSDS 2019, sunulmuş bildiri. doi:10.1109/COMSDS.2019.8709654

Bayraktutan, G., Binark, M., Çomu, T., Doğu, B., İslamoğlu, G. ve Aydemir, A. (2013). Sosyal Medyada 2011 Genel Seçimleri: Nicel -Nitel Arayüzey İncelemesi. *Selçuk İletişim*, *7*(3), 5-29. doi:10.18094/si.21439

Bolin, N., Grusell, M. ve Nord, L. (2024). Second thoughts on digital first: Exploring the development of election campaigning among Swedish political parties, 2010–2022. *Sciendo*, *45*(1), 15-35. doi:10.2478/nor-2024-0006

Bostancı, M. (2014). Siyasal İletişim 2.0. *Erciyes İletişim Dergisi*, *3*(3), 84-96. doi:10.17680/akademia.v3i3.5000006569

Bostancı, N. (2011). *Siyaset Ve Medya Alacakaranlığın İki Atlısı*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Çağlar Demir, B. (2024). Sosyal Medya Ve Tüketim Kültürü İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde Dwı Solısworo (Editör). 5th International Conference On Humanity And Social Sciences (ss. 192-199). Roma: 13-16 Haziran 2024.

Dommett, K. ve Power, S. (2024). Monitoring digital election campaigns: Assessing the transparency ecosystem in the United Kingdom. *Politics*, *44*(1), 119-139. doi:10.1177/02633957231156084

Fidan, Z. (2016). *Teknoloji ve Siyasal İletişim: Seçim Kampanyalarında Yeni İletişim Teknolojilerinin Kullanımı*. Konya: LiteraTürk.

Güllüpunar, H. (2012). II. Uluslararası İletişim Sempozyumu. *Tanıma Ve Tanıtma Aracı Olarak Siyasal Parti Kurumsal Web Sayfalarının Siyasal İletişim Tekniği Acısından Analizi: Kırgızistan, Rusya, Turkiye, Birleşik Krallık Ve Amerika Birleşik Devletleri Orneği* içinde (ss. 1265-1281). New Communication Technologies and Social Transformation, sunulmuş bildiri, Manas: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.

İşleyen, M. (2018). *Siyasal Katılım ve Sosyal Medya*. Konya.

Jungherr, A. (2016). Four Functions of Digital Tools in Election Campaigns: The German Case. *Internatıonal Journal Of Press-Polıtıcs*, *21*(3), 358-377. doi:10.1177/1940161216642597

Kruschinski, S. ve Bene, M. (2022). In varietate concordia?! Political parties' digital political marketing in the 2019 European Parliament election campaign. *European Union Politics*, *23*(1), 43-65. doi:10.1177/14651165211040728

Lobera, J. ve Sampedro, V. (2018). New intermediations of the electoral information flows: Changes in the Digital Public Sphere in election campaigns in Spain (2008–15). *Social Science Information*, *57*(4), 553-572. doi:10.1177/0539018418820239

Mayfield, A. (2008). *What is Social Media*. Incrossing.co.uk./books.

Rigby, B. (2008). *Mobilizing Generation 2.0: A Practical Guide to Using Web 2.0 Technologies to Recruit, Organize, and Engage Youth*. United States of America: Jossey-Bass.

Sezgin, A. A. (2014). Siyasal İletişimde Hitabetin Değişen Boyutu: Sosyal Medya Siyaseti. S. Kavoğlu (Ed.), *Teoriden Uygulamaya Siyasal İletişim, Nobel Yayıncılık* içinde . Nobel.

Stokes, R. (2013). *eMarketing: The Essential Guide to Online Marketing*. v. 1.0. Flat World Knowledge.

Vanden Eynde, G. ve Maddens, B. (2022). Explaining digital campaign expenses: The case of the 2018 legislative elections in Colombia. *Journal of Information Technology & Politics*, *19*(3), 302-315. doi:10.1080/19331681.2021.1973643

Veneti, A., Lilleker, D. G. ve Jackson, D. (2022). Between analogue and digital: A critical exploration of strategic social media use in Greek election campaigns. *Journal of Information Technology & Politics*, *19*(1), 50-64. doi:10.1080/19331681.2021.1913689

Wei, Z., Xu, X. ve Hui, P. (2024). Digital Democracy at Crossroads: A Meta-Analysis of Web and AI Influence on Global Elections. *Companion Proceedings of the ACM on Web Conference 2024*, www '24, 1126-1129. doi:10.1145/3589335.3652003

İnternet Kaynakları

URL-1: https://rvd.org.tr/. https://rvd.org.tr/haberler/medya-ve-reklam-yatirimlari-2023te-120-buyudu-140-milyar-tlyi-asti E.T.: 18.09.2024

URL-2: https://data.tuik.gov.tr. (t.y.). TÜİK Kurumsal. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407 E.T.: 19.09.2024

KAYNAKÇA

Akbayır, Z. (2021). *Halkla İlişkilerin Dijital Kodları Veri Odaklı ve Çevik İletişim*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Arklan, Ü. (2011). Dünden Bugüne Halkla İlişkiler içinde (Editörler: Metin Işık ve Mustafa Akdağ), *Halkla İlişkiler: Kavram, Kapsam ve İlişkili Olduğu Alanlar,* (13-45), Konya: Eğitim Akademi Yayınları.

Asna, A. (1978). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Türkiye Bankalar Birliği Yayınları.

Balta Peltekoğlu, F. (2012). *Halkla İlişkiler Nedir?,* 7. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları.

Balta Peltekoğlu, F. ve Peltekoğlu, Y. I. (2021). Dijital Değişim Ekseninde Halkla İlişkiler, *Dijital Dünyada Halkla İlişkilerin Dönüşümü 2* içinde (Editör: Deniz Güven), 1. Baskı, (1-15), Konya: Eğitim Yayınevi.

Baytekin, P. (2015). *Halkla İlişkiler Perspektifinden Güncel Pazarlama Yaklaşımları,* Ankara: Nobel Yayınları.

Bernays, E. L. (1952). *Public Relations,* Norman: University of Oklahoma Press. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=wBFP_qrOYk8C&oi=fnd&pg=PP2&dq=public+relations, (E.T.: 03.09.2024).

Boone, L.ve Kurtz, D. (1995). *Contemporary Marketing,* United States of America: The Dryden Press.

Bozkurt, İ. (2006). Tüketiciden Müşteri Yaratmak içinde*,* (Editör: Ersoy Yaşar), *İletişim Odaklı Pazarlama,* İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Çağlar, İ. ve Kılıç, S. (2010). *Pazarlama*, Ankara: Nobel Yayınları.

Çakar Mengü, S. (2003). Halkla İlişkilerde Tutarlı İzlenim Yaratımı içinde **(**Editörler: Ayla Okay, Mete Çamdereli ve Ece Karadoğan), *Halkla İlişkiler Kitabı,* İstanbul: Emek Yayınları.

Çamdereli, M. (2004). *Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler*, 2. Baskı, İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Eraslan Yayınoğlu, P. (2013). *Gazetecilik ve Halkla İlişkiler Mesleği Mücadele Mi, İş Birliği Mi?,* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Jane Johnston, J. ve Zawawi, C. (2020). "An Overview of Public Relations". *Public Relations: Theory and Practice,* Ed. Jane Johnston, Oxon: Routledge, https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=dSfxDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT&dq=public+relations, (E.T.:02.09.2024).

Kazancı, M. (2004). *Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler*, 5. Baskı, Ankara: Turan Kitabevi.

Koçyiğit, M. (2017). *Dijital Halkla İlişkiler ve Online Kurumsal İtibar Yönetimi*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Odabaşı, Y. (1998). *Pazarlama İletişimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Okay A. ve Okay, A. (2005). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları,* İstanbul: Der Yayınları.

Oliver, S. M. (2007). *Public Relations Strategy*, Philadelphia: Kogan Page Limited.

Özgen, E.; Taşkın, B.; Özdoğru, E. N.; Diken N.H. ve Savran, N. (2021). Dijital Halkla İlişkiler Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar; 2019-2021 Yılları Arasında Yapılan Türkçe ve Yabancı Çalışmaların Analizi içinde (Editör: Deniz Güven), *Dijital Dünyada Halkla İlişkilerin Dönüşümü 2,* 1. Baskı, (186-218), Konya: Eğitim Yayınevi.

Pelenk Özel, A. ve Yılmaz Sert, N. (2015). *Dijital Halkla İlişkiler ve Kavram ve Araçları*, İstanbul: Derin Yayınları.

Permatasi, A. N.; Soelistiyowati, E., Suastami, I. G. A. P. P. ve Johan, R. A. (2021). Dijital Public Relations: Trend and Required Skills, *Journal ASPIKOM*, 6, (2), 373-386.

Pira, A.ve Sohodol, Ç. (2004). *Kriz Yönetimi, Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Seyfi, M. (2017). *Halkla İlişkiler Perspektifinde Dijital Etkinlik Yönetimi*, İstanbul: Der Yayınları.

Seyfi, M.; Güven, D. ve Mumcu, M. (2021). Dijital Halkla İlişkiler Perspektifinden Akıllı Şehir Uygulamaları: Innovative Tourism Projesi Örneği içinde (Editör: Deniz Güven), *Dijital Dünyada Halkla İlişkilerin Dönüşümü 2,* 1. Baskı, (171-185), Konya: Eğitim Yayınevi.

Sezgin, M. (2007). *Meslek Yüksek Okulları İçin MEB-YÖK Uyumlu Halkla İlişkiler,* Konya: Yüce Medya Yayınları.

Stacks, D. W. (2016). *Primer of Public Relations Research*, New York: Guilford Publications. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=cWfSDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=public+-relations, (E.T.: 07.09.2024).

Svoboda, V. (2006). *Public Relations: Moderně A Účinně*. Praha: Grada Publishing as. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=XkKswRk22CEC&oi=fnd&pg=PA9&dq=public+relations, (E.T.: 07.09.2024).

Swann, P. (2014). *Cases in Public Relations Management: The Rise of Social Media and Activism*. New York: Routledge.

Şirzad, N. ve Turancı, E. (2019). Dijital Halkla İlişkiler ve Müşteri İlişkileri Yönetimi: Şikâyet Yönetimi Bağlamında Memnuniyet, *Akdeniz İletişim Dergisi (AKIL)*, (31), 421-443.

Tufan Yeniçıktı, N. (2021). Dijital Halkla İlişkiler Bağlamında Kurumsal İletişim: Sosyal Medyayı Etkin Kullanan Markaların Diyalojik İletişim Boyutlarının İncelenmesi içinde (Editörler: Nejat Özüpek, Ercan Aktan, Murat Koçyiğit), *Dijital Halkla İlişkiler Uygulamaları: Örnek Olaylar,* (7-28), Konya: Eğitim Yayınevi.

Valentini, C. (2021). *Public Relations* in "Public Relations and Social Influence: Understanding the Roots of a Contested Profession", (Ed. Chiara Valentini), Berlin/Boston: De Gruyter, Inc., https://ebookcentral.proquest.com/lib/gumushaneebooks/detail.action?docID=5155934, (E.T.: 03.09.2024).

Yılmaz, A. (2013). Pazarlama İletişimi içinde (Editör: Yavuz Odabaşı), *Halkla İlişkiler,* (48-72), Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Alagöz, A., Öge, S. ve Ortakarpuz, M. (2014). Bir Kurumsal Zekâ Teknolojisi Olarak Veri Madenciliği İle Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31.1), 1-21.

Alhan, L. (2019). Karma Eğitim Öğrencilerinin Başarı ve Memnuniyetlerinin Açık Kaynak Kodlu Veri Madenciliği Yazılımları Kullanılarak Değerlendirilmesi: SAÜ Bilgisayar Mühendisliği Örneği. *Sakarya University Journal of Computer and Information Sciences*, *2*(2), 70-81.

Arslan, H., Kaynar, O. ve Yüksek, A. G. (2017). Kurumsal Kolektif Süreçler için E-Posta İletilerinden Görev Keşfi ve Gerçek Zamanlı Görev Yönetim Sisteminin Geliştirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *10*(4), 381-388.

Aydın, S. (2007). *Veri Madenciliği Ve Anadolu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sisteminde Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Çağlar Demir, B. (2024). Dijital Çağda Marka Kimliği:Youtube Örneği. European Conferences 5.Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi, sunulmuş bildiri, Roma.

Dinçerden, E. (2018). Enformasyon Sistemleri Yönetimi Perspektifinden Kurumsal Örgüt Kültürü. *Journal of Selcuk Communication*, *1*(11), 179-189.

Erdal, E. ve Papuşcuoğlu, T. (2021). Yeni Çağın Hammaddesi Veri Madenciliğinin Sosyolojik Açıdan Değerlendirilmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Medeniyet ve Toplum Dergisi*, *5*(1), 66-75.

Ergen, Y. (2018). Büyük Veri, Sosyal Medya ve Etik: Facebook Örneğinde Bir Değerlendirme. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (10), 53-64.

Genel, M. G., Sayar, T. E. ve Sayar, B. (2018). Sosyal Ağlar Üzerinde Yürütülen Veri Madenciliğinin Siyasal İletişim Kampanyalarında Değerlendirmesi "2016 ABD Başkanlık Seçiminde Facebook Örneği". *ICONDATA International Conference on Data Science and Applicationss* içinde (C. 2, ss. 427-445).

Güllüpunar, H. (2017). Reputation Management as a Strategic Practice of Public Relations in the Prame of Turkey. *Practice Fields in Public Relations: The Panorama of Turkey* içinde (ss. 87-111). Frankfurt: Peter Lang GmbH.

Güllüpunar, H. ve Güllüpunar, M. D. (2021). Dijitalleşmenin Etkisinde Kurumsal İletişimden Kurumsal Olmayan "Kurumsal İletişime". *Dijital İletişim Araştırmaları* içinde . Ankara: Nobel Yayınları.

Haklı, Z. ve Zihni Tunca, M. (2022). Stratejik Halkla İlişkiler Yönetiminde Birliktelik Kuralları Analizi Örneğinde Veri Madenciliğinin Kullanımı. *SDÜ İfade Dergisi*, *4*(2), 64-82.

Kayaduman, A. C. (2024). Büyük Veri ve Kurumların İletişim Stratejilerine Etkisi (ss. 179-185). SIVAS INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENTIFIC AND INNOVATION RESEARCH-III, sunulmuş bildiri.

Kelleher, J. D. ve Tierney, B. (2019). *Veri Bilimi*. İstanbul: Ufuk Açan Yayınlar.

Kennedy, H. ve Moss, G. (2015). Known or knowing publics? Social media data mining and the question of public agency. *Big Data & Society*, *2*, 1-11.

Koyuncugil, A. S. ve Özgülbaş, N. (2009). Veri Madenciliği: Tıp ve Sağlık Hizmetlerinde Kullanımı ve Uygulamaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *2*(2), 21-32.

Köktürk, M. S. ve Dirsehan, T. (2012). *Veri Madenciliği İle Pazarlama Etkileşimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Köse, İ. (2018). *Veri Madenciliği Teori Uygulama ve Felsefesi*. (G. Silahtaroğlu, Ed.). İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Mikut, R. ve Reischl, M. (2011). Data mining tools. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, *1*(5), 431-443.

Obenshain, M. K. (2004). Application of Data Mining Techniques to Healthcare Data. *İnfection Control& Hospital Epidemiology*, *25*(8), 690-695.

Özkan, Y. (2013). *Veri Madenciliği Yöntemleri*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Özkaya, B. (2013). Halkla İlişkilerde Çevrimiçi Araştırma Tekniklerinin Kullanımı. *Yeni Düşünceler*, (7), 9-31.

Romero, C. ve Ventura, S. (2012). Data mining in education. *WIREs Data Mining and Knowledge Discovery*, *3*(1), 12-27.

Savaş, S., Topaloğlu, N. ve Yılmaz, M. (2012). Veri Madenciliği ve Türkiye'deki Uygulama Örnekleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, (21), 1-23.

Seker, S. E. (2015). Sosyal Ağlarda Veri Madenciliği (Data Mining on Social Networks). *YBS Ansiklopedi*.

Silahtaroğlu, G. (2013). *Veri Madenciliği Kavram ve Algoritmaları*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Şimşek Gürsoy, U. T. (2009). *Veri Madenciliği ve Bilgi Keşfi*. Ankara: Pegem Akademi.

Şimşek Gürsoy, U. T. (2017). *Veri Madenciliğinde Güncel Yaklaşımlar-Web, Metin ve Multimedya Madenciliği Büyük Veri ve Sosyal Medya Madenciliği*. İstanbul: Çağlayan Kitabevi Yayınları.

Şimşit Kalender, Z. T., Ümit Fırat, S., Es, H. A., Erdem, M., Topgül, M. ve Günay, N. S. (2014). Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çerçevesinden Küresel İnovasyon Endeksinin Analizi ve Veri Madenciliği Kullanılarak Ülkelerin Kümelenmesi. *Yönetim Bilişim Sistemleri Kongresi, İstanbul (2014).*, 1-13.

Türk, B. (2022). Sosyal Bilimlerde Veri Madenciliğinin Pazarlama Alanında Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (22 (Özel Sayı 2)), 197-212.

Uzun, Y., Uzun, F. N. ve Çakar, E. (2021). Veri Madenciliği ve Kullanım Alanları. Uluslararası Mühendislik, Doğa ve Sosyal Bilimler Sempozyumu ISENS-21 Ana Teması Enerji ve Toplum, sunulmuş bildiri, Batman Üniversitesi.

Ünal, C. (2023). Veri Madenciliği ve Stratejik Halkla İlişkiler. A. B. Darı (Ed.), *Dijital Çağda Halkla İlişkiler* içinde (ss. 19-36). Paradigma Akademi.

Yıldırım, P. ve Birant, D. (2018). Bulut bilişimde veri madenciliği tekniklerinin uygulanması: Bir literatür taraması. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *24*(2), 336-343.

KAYNAKÇA

Acar, D. Ş. (2006). Küreselleşen Dünyada Diplomasi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 9*(1-2), 417-440.

Abrego, J (2024). Donald Trump and Twitter – 2008 / 2024 Analysis. https://www.tweetbinder.com/blog/trump-twitter/ (E.T.: 11.09.2024).

Adesina, O. S. (2017). Foreign Policy in an Era of Digital Diplomacy. *Cogent Social Scienes, 3*(1), 169-189.

Ajwa, N. (2019). Effectiveness Of Twitter Diplomacy On Building Relationship With Foreign Public. *The Egyptian Journal Of Media Research,* 68, 507-564.

Akcay, E. Y. (2017). 15 Temmuz Darbe Girişimi Çerçevesinde Dijital Diplomasinin Kullanımı. 27 Mayıs 1960'dan 15 Temmuz 2016'ya Darbeler ve Geçmişten Günümüze Darbe olgusu ve Millet Egemenliği Kültürü Sempozyumu (ss. 69-70) Aydın: 26-27-28 Mayıs 2017.

Archetti, C. (2019). The Unbearable Thinness of Strategic Communication. C. Bjola, ve J. Pamment (Editör), *Countering Online Propaganda and Extremism: The Dark Side of Digital Diplomacy.* (pp. 81-95). London: Routledge,

Bashir, G. H. (2016). The İmpact Of The Digital Revolution And The Extensive Use Of Social Networks İn Drawing The New İmage Of The Concept Of Citizenship: From The Ordinary Citizen To The Digital Citizen. *Kasdi Merbah Ouargla University,* 15, 689-713.

Baştan, Y. (2016). Diplomaside Alan Genişlemesi: Dijital Diplomasi. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale 18 Mart Üniversitesi.

BBC. (2019). https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49950868 (E.T.: 01.09.2024).

Becerikli, S. (2005). *Uluslararası Halkla İlişkiler.* Ankara: Nobel.

Bengtsson, S. (2011). Virtual Nation Branding: The Swedish Embassy in Second Life. *Journal of Virtual Worlds Research, 4*(2), 1-26.

Berger, B. K. (1999). The Halcion Affair: Public Relations and The Construction of Ideological World View. *Journal of Public Relations Research, 11*(3), 185-203.

Berridge, G. R. (2015). *Diplomacy: Theory and Practice.* London: Palgrave Macmillan.

Berridge, G. R. (2022). *Diplomacy: Theory and Practice*. London: Palgrave-Macmillan.

Bjola, C. & Holmes, M. (2015). *Digital Diplomacy: Theory and Practice.* New York: Routledge.

Brown, S. J. & Studemeister, M. S. (2013). Virtual Diplomacy. D. Johnston, (Ed.). *Encyclopedia of International Media and Communications,* (pp. 585-594). New York: Academic Press.

Bollier, D. (2003). The Rise of Netpolitik How the Internet Is Changing International Politics and Diplomacy. *The Aspen Institute Report,* 1-41.

Brown, C. ve Ainley, K. (2007). Uluslararası İlişkileri Anlamak (Çev.: A. Oyacıoğlu). İstanbul: Yayınodası Yayıncılık.

Burns, A. & Eltham, B. (2009). Twitter Free Iran: An Evaluation of Twitter's Role in Public Diplomacy and Information Operations in Iran's 2009 Election Crisis. Communications Policy & Research Forum 2009 (298-310), Sidney: University of Technology, 19-20 November 2009.

Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks and Global Governance. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 616*(1), 78-93.

Cercel, M. O. & Saftescu, R. G. (2015). Digital Diplomacy-perspectives and Impact on Traditional Diplomatic Practices-case Study: Digitization Impact on Romanian and Belgian National Diplomatic Systems. *International Journal of Social Sciences and Education Research, 1*(2), 318-328.

Chhabra, R. (2020). Twitter Diplomacy: A Brief Analysis. *Observer Research Foundation,* 335, 1-12.

Copeland, D. (2004). Guerrilla Diplomacy: Delivering International Policy in A Digital World. *Canadian Foreign Policy Journal, 11*(2), 165-175.

Choo, S. E. & Park, H. W. (2011). Government Organizations' Innovative Use of The Internet: The Case of The Twitter Activity of South Korea's Ministry for Food, Agriculture, Forestry and Fisheries, *Scientometrics,* 90, 9-23.

Clarke, A. (2015). Business as Usual? An Evaluation of British and Canadian Digital Diplomacy As Policy Change. C Bjola (Edt.).*Digital Diplomacy: Theory and Practice,* (pp. 111-126). New York: Routledge New Diplomacy Studies.

Copeland, D. (2013). Digital Technology. A. F. Cooper, J. Heine, R. Thakur, (Edt.). *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* (pp. 357-365). Oxford: Oxford University Press.

Culbertson, H. (2009). International Public Relations: A Comparative Analysis. H. Culbertson, N. Chen (Edt.) New York: Routledge.

Cutlip, S. M., Center, A. H., & Broom, G. M. (1994). *Effective Public Relations.* New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Daniels, A. & Childs, R. (2014). A Digital Campaign Like No Other: Supporting the Preventing Sexual Violence in Conflict Initiative. https://blogs.fcdo.gov.uk/alisonandrosie/2014/07/14/a-digital-campaign-like-no-other-supporting-the-preventing-sexual-violence-in-conflict-initiative/ (E.T.: 10.09.2024).

Demren, G. A. S. (2017). Dijital Diplomaside Instagramın Rolü: Come See Turkey Örneği. 1. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı (pp. 359-368). İstanbul 4-5 Mayıs 2017.

Demir, V. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç.* İstanbul: Beta.

DW. (2009). İran'da Kriz Derinleşiyor". (30 Aralık 2009). https://www.dw.com/tr/i%CC%87randa-kriz-derinle%C5%9Fiyor/a-5069957 (E.T.: 02.09.2024).

Ekşi, M. (2016). Türk Dış Politikasında Diplomasinin Yeni İletişimsel Boyutları ve Mekanizmaları: Dijital Diplomasi. B. Cankurtaran (Edt.). *Uluslararası İlişkilere Disiplinler Arası Bir Yaklaşım: Uluslararası İletişim Perspektifi* (ss. 75-92). İstanbul: Röle Akademik.

Erdoğan, İ. (2006). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler.* Ankara: Erk.

Ermağan, İ. (2022). Uluslararası İlişkiler ve Teknoloji: Girift Bir İlişkinin Sonu Disiplinde Yeni Bir "Alt Dal" Mı? *Akademik Hassasiyetler, 9*(18), 49-78.

Freberg, K. (2013). Social Media. R. L. Heath (Edt.). *Encyclopedia of Public Relations,* (s.847-849). California: Sage.

Gilboa, E. (2002). Real-Time Diplomacy: Myth and Reality. H. E. Potter (Edt.). *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-first Century* (pp. 83-109). Montreal: McGill-Queen's University Press.

Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616*(1), 55-77.

Giles, K. (2013). Internet Use and Cyber Security in Russia. Russian Analytical Digest. https://www.files.ethz.ch/isn/168377/RAD-134.pdf (E.T.: 13.09.2024).

Gökırmak, M. (2011). Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi. N. Sam ve R. Sam (Edt.) *Küreselleşen Dünyada Değişen Yüzler, Disiplinler Arası Bir Yaklaşım.* Bursa: Ezgi.

Gözüm, H. (2018). Uluslararası Halkla İlişkiler ve Kamu Diplomasisi: Soğuk Savaş Döneminde Türkiye-Amerika Birleşik Devletleri İlişkileri Örneği. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Grech, O. M. (2006). Virtual Diplomacy: Diplomacy of The Digital Age. Master's Thesis. Malta: University of Malta.

Habermas, J. (2006). Political Communication in Media Society: Does Democracy Still Enjoy An Epistemic Dimension? The Impact of Normative Theory on Empirical Research. *Communication Theory, 4*(16), 411-426.

Harris, B. (2013). Diplomacy 2.0: The Future of Social Media in Nation Branding. *Exchange: The Journal of Public Diplomacy, 4*(1), 17-32.

Hayden, C. (2013). Social Diplomacy, Public Diplomacy and Network Power. S. Kalathil (Edt.). *Diplomacy Development Security in The Information Age.* (pp. 17-33). Washington: Georgetown University.

Hiebert, R. E. (2005). Commentary: Challenges for Arab and American Public Relations and Public Diplomacy in A Global Age. *Public Relations Review, 31*(3), 317-322.

Huntington, S. P. (2002). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması*, (Çev. M. Turan ve C. Soydemir). İstanbul, Okuyan Us Yayın.

Kazbek, B. & Almash, A. (2019). Facebook As A Digital Diplomacy Tool: Case Of Kazakhstan. In Proceedings Of The 6th European Conference On Social Media Univercity of Brighton UK (pp. 154-160) 13-14 June 2019.

Kissenger, H. (1995). *Diplomacy.* New York: Simon & Schuster.

Köksoy, E. (2014). Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler İlişkisi: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Marmara İletişim Dergisi,* 22, 211-231.

Köse, U. ve Çal, Ö. (2012). Web 2.0 Servislerinin Sosyolojik Değerlendirilmesi. *Akademik Bilişim 2012 Konferansı* (ss.1-89), Uşak.

Kurt, G. (2018). *Dijital Diplomasi.* İstanbul: Akademisyen.

Manor, I. (2016). What is Digital Diplomacy, And How is İt Practiced Around The World. A Brief İntroduction. The 2016 Annual Review of the Diplomatist Magazine pp. 36-42. https://www.academia.edu/30117350/What_is_Digital_Diplomacy_and_how_is_it_Practiced_around_the_World_A_brief_introduction (E.T.: 21.08.2024).

Melissen, J. (2005). The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice J. Melissen (Edt.). *The New Public Diplomacy Soft Power in International Relations.* (pp. 3-27). New York: Palgrave Macmıllan.

Natarajan, K. (2014). Digital Public Diplomacy and A Strategic Narrative for India. *Strategic Analysis, 38*(1), 91-106.

Nye, Jr. Joseph S. (2004). *Soft Power The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.

Nye, Jr. Joseph S. (2019). *Yumuşak Güç Dünya Siyasetinde Başarının Anahtarı* (Çev. R. İ. Aydın). Ankara: BB101.

Osgood, K. A. & Etheridge, B. C. (2010). The United States and Public Diplomacy: New Directions in Cultural and International History. K. A. Osgood (Eds.). Leiden: Martinus Nijhoff Publishers.

Ovalı, A. Ş. (2020). Türkiye-ABD İlişkilerinde Twitter Diplomasisi. *Uluslararası İlişkiler Dergisi, 17*(65), 23-45.

Pamment, J. (2013). *New Public Diplomacy in the 21st Century: A Comparative Study of Policy and Practice.* London: Routledge.

Paris, R. (2014). Has Canada Finally Discovered Digital Diplomacy. https://www.cips-cepi.ca/2014/02/07/has-canada-finally-discovered-digital-diplomacy/ (E.T.: 04.08.2024).

Pelling, J. (2015). When Doing Becomes The Message. The Case of The Swedish Digital Diplomacy 1. C. Bjola, & M. Holmes (Edt.) *Digital diplomacy: Theory and Practice.* pp. 164-180. New York: Routledge.

Permyakova L. (2014). Digital Diplomacy: Activity Areas, Risks and Tools. https://russiancouncil.ru/en/analytics-and-comments/analytics/digital-diplomacy-areas-of-work-risks-and-tools/ (E.T.: 17.08.2024).

Phpservisi.com (t.y.). http://www.phpservisi.com/instagramda-come-see-turkey-projesi-46-milyon-kisiye-ulasti/ (E.T.: 10.08.2024).

Rigalt. A. C. (2007). Diplomacy 3.0: From Digital Communication to Digital Diplomacy, *Analisis,* 9, 1-5.

Powers, S. (2013). Media, Diplomacy and Geopolitics. A. Cooper, J. Heine, R. Thakur (Edt.). *The Oxford Handbook of Modern Diplomacy* pp. 191-204. Oxford: Oxford University Press.

Robinson, P. (1999). The CNN Effect: Can the News Media Drive Foreign Policy?. *Review of International Studies, 25*(2), 301-309.

Rowland, J., Rice, M., & Shenoi, S. (2014). Whither Cyberpower?. I*nternational Journal of Critical Infrastructure Protection, 7*(2), 124-137.

Ruel, H. & Wolters, T. (2016). Business Diplomacy. C. M. Constantinou, P. Sharp, & P. Kerr (Edt.). *The SAGE Handbook of Diplomacy*. pp. 564-576. London: SAGE.

Sancar, G. A. (2012a). Uluslararası Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi: Türkiye İçin Bir Model Önerisi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Sancar, G. A. (2012b). *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler.* İstanbul: Beta.

Sandre, A. (2018). Blockchain for Foreign Policy and Development Aid. https://medium.com/digital-diplomacy/blockchain-for-foreign-policy-and-development-aid-86c092412c6 (E.T.: 06.08.2024).

Sandre, A. (2015). *Digıtal Diplomacy: Conversations on Innovation in Foreign Policy.* New York: Rowman & Littlefield.

Seib, P. (2016). *The Future of Diplomacy.* Cambridge: Polity Press.

Slaughter, A.-M. (2017). *The Chessboard and The Web: Strategies of Connection in a Networked World.* New Haven: Yale University Press.

Slotman, J. (2014). Diplomacy In The Digital Age: Exploring Tomorrow's Practice. https://www.clingendael.org/sites/default/files/2016-02/Summary%20digital%20diplomacy%20roundtable.pdf (E.T.: 09.09.2024).

Smith, G. & Sutherland, A. (2002). The New Diplomacy: Real-Time Implications and Applications. E. H. Potter, (Edt.). *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-first Century. (*pp. 151-176). Montreal: McGill-Queen's University Press.

Strauss, N. Kruikemeier, S., Meulen, H., & Noort, G. (2015). Digital Diplomacy in GCC Countries: Strategic Communication of Western Embassies on Twitter". *Government Information Quarterly, 32*(4), 369-379.

Sevenplusad (t.y.). http://www.sevenplusad.com/ (E.T.: 14.08.2024).

Tench, R. & Yeomans, L. (2006). *Exploring Public Relations.* England: Prentice Hall.

Ünver, H. A. (2017). Bilişimsel Diplomasi. Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi, Kadir Has Üniversitesi & EDAM, Siber Politikalar ve Dijital Demokrasi 2017/3 İstanbul. https://edam.org.tr/wp-content/uploads/2017/11/bilisimsel_diplomasi_2.pdf (E.T.: 16.07.2024).

Wakefield, A. (2008). Private Policing: A Vıew From The Mall. *Public Administration, 86*(3), 659-678.

Wriston, W. B. (1997). Bits, Bytes and Diplomacy. *Foreign Affairs, 76*(5), 172-182.

Wyne, A. S. (2008). Public Opinion and Power. N. Snow, P. Taylor (Edt.). *Routledge Handbook of Public Diplomacy* (pp. 39-49). New York: Routledge.

Vickers, R. (2004). The New Public Diplomacy: Britain and Canada Compared. *The British Journal of Politics and International Relations, 6*(2), 182-194.

Yağmurlu, A. (2007). Halkla İlişkiler Yöntemi Olarak Kamu Diplomasisi. *İletişim Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 9-38.

Yağmurlu, A. (2019). Dijital Diplomasi: Kamu Diplomasisi Çerçevesinden Avrupa Birliği Üye Ülkeleri ve Türkiye Dışişleri Bakanlıkları İnternet Uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7*(2), 1267-1295.

Yücel, G. (2016). Dijital Diplomasi. *TRT Akademi, 1*(2), 748-760.

Zhang, J. (2006). Public Diplomacy As Symbolic Interactions: A Case Study of Asian Tsunami Relief Campaigns. *Public Relations Review, 32*(1), 26-32.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://en.wikipedia.org/wiki/Twitter (E.T.: 21.09.2024).

URL-2: https://tr.wikipedia.org/wiki/X_(sosyal_a%C4%9F) (E.T.: 21.09.2024).

URL-3 https://yenidiplomasi.wordpress.com/2011/04/26/dijital-diplomasi-nedir/ (E.T.: 11.09.2024).

URL-4: https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/does-australia-do-digitaldiplomacy (E.T.: 08.08.2024).

URL-5: https://www.twiplomacy.com/ (E.T.: 19.08.2024).

URL-6 https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/asli-aydintasbas/4-abd-li-gazeteci-boyle-kurtarildi-1367285 (E.T.: 11.09.2024).

URL-7: https://www.cnnturk.com/turkiye/ahmet-davutoglundan-misir-aciklamasi-48152 (E.T.: 21.09.2024).

URL-8: https://x.com/RTErdogan (E.T.: 11.09.2024).

URL-9: TRT World. (25 September 2019). President Erdogan Trends on Twitter After UN Speech. https://www.trtworld.com/turkey/president-erdogan-trends-on-twitter-after-un-speech-30092 (E.T.: 15.08.2024).

URL-10: https://x.com/ImranKhanPTI/status/1176571732783710208 (E.T.: 17.09.2024).

URL-11: https://x.com/realDonaldTrump/status/909384837018112000 (E.T.: 17.09.2024).

URL-12: https://x.com/USEmbTurkiye/status/1180845099300872192 (E.T.: 17.09.2024).

KAYNAKÇA

Alexander, J. C. (2004). Toward A Theory Of Cultural Trauma. *Cultural Trauma And Collective İdentity*. 76(4), 620-639.

Aupers, S. ve Houtman, D. (2004). Reality Sucks': On Alienation and Cybergnosis. *Concilium*, 81–89.

Bloch, M. ve Parry, J. (1982). *Death and the Regeneration of Life*. England: Cambridge University Press.

Brescó de Luna, I. ve Jiménez-Alonso, B. (2024). Deathbots. Discussing The Use Of Artificial Intelligence In Grief /Deathbots Debatiendo El Uso De La Inteligencia Artificial En El Duelo. *Studies in Psychology*, 45(1).

Elder, A. (2020). Conversation from Beyond The Grave? A Neo-Confucian Ethics of Chatbots of the Dead. *Journal of Applied Philosophy*, 37(1), 73-88.

Freund, L. (2024). The Age of the Algorithmic Society A Girardian Analysis Of Mimesis, Rivalry, And Identity In The Age Of Artificial İntelligence. *AI & Socıety*, 1-10.

Fuller, S. (2016). Morphological Freedom And The Question Of Responsibility Andrepresentation in Transhumanism. *Confero: Essays on Education, Philosophyand Politics*, 4(2), 33-45.

Gill, R. T. (1996). Whatever Happened to the American Way of Death?. *Public Interest*, (123), 105.

Global Artificial Intelligence in Medicine Market (2017). https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/artificial-intelligence-in-medicine-market. (E.T.: 05.09.2024).

Harari, Y. N. (2018*). 21. Yüzyıl İçin 21 Ders*. (çev: Selin Siral), İstanbul: Kolektif Kitap Yayınları.

Hertz, G. ve Parikka, J. (2012). Zombie Media: Circuit Bending Media Archaeology into an Art Method, *Leonardo*, *45*(5), 424-430.

Jones, S. (2004). The Internet and the Afterlife, *OMEGA - Journal of Death and Dying,* 49(1), 83-88.

Kundera, M. (2020). Var Olmanın Dayanılmaz Hafifliği, İstanbul: Can Yayınları.

Lifton, R. J. ve Olson, E. (1974). Living and Dying. Londra: Wildwood House.

Morse, T. (2022). Digital Necromancy: Users' Perceptions Of Digital Afterlife And Posthumous Communication Technologies Information. *Communication & Society*, 27(2), 240–256.

O'Connor, M. ve Kasket, E. (2022). What Grief İsn't: Dead Grief Concepts And Their Digital-Age Reviva. İçinde T. Machin, C. Brownlow, S. Abel ve J. Gilmour (Editör), *Social Media And Technology Across The Lifespan* (s.115-130). Cham: Springer International Publishing.

Ogawa, J. (2017). Global AI startup financing hit $5bn in 2016, http://asia.nikkei.com/Business/Trends/Global-AI-startup-financing-hit-5bn-in-2016,/E.T.: 01.08.2024).

Öhman, C. ve Floridi, L. (2018). An Ethical Framework for the Digital Afterlife Industry. *Nature Human Behaviour*, 2 (5), 318-320.

Pettman, D. (2018). *Sonsuz Dikkat Dağınıklığı*. (Çev: Y. Çetin). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Prey, R.ve Smit, R. (2018). From Personal To Personalized Memory: Social Media as Mnemotechnology. İçinde Z. Papacharissi (Editör), *A Networked Self and Birth, Life, Death* (s. 209-223). England: Routledge.

Rodríguez, R. H. ve Rodríguez R. J. (2024). Digital Resurrection: Challenging the Boundary between Life and Death with Artificial Intelligence. P*hilosophies*, 9 (3), 71.

Roberts, P. Ve Vidal, L. A. (2000). Perpetual Care in Cyberspace: A Portrait Of Memorials On The Web. *OMEGA-Journal Of Death And Dying*, 40(4), 521-545.

Rose, N. (2001). The Politics of Life itself. *Theory, Culture & Society*, 18(6), 1-30.

Smart, P. (2021). Predicting me: The route to digital immortality?. İçinde I. Hipolito, R.W. Clowes ve K. Gartner (Editör), *The Mind-Technology Problem: Investigating Minds, Selves And 21st Century Artefacts* (s.185-207). Germany: Springer.

Vaccari, C. ve Chadwick, A. (2020). Deepfakes and Disinformation: Exploring the Impact of Synthetic Political Video on Deception, Uncertainty, and Trust in News. *Social Media+ Society*, 6 (1).

Walter, T. (2015). Communication Media And The Dead: From The Stone Age To Facebook. *Mortality*, *20*(3), 215-232.

Williams, B. (1976). *Problems of the self: philosophical papers 1956–1972*. England: Cambridge University Press.

Yalom, I. D. (2018). *Varoluşçu Psikoterapi*. İstanbul: Pegasus Yayınları.

KAYNAKÇA

Akbulut, D. (2012). *Sinemanın İlkleri: Belgesel ve Deneysel Sinema.* İstanbul: Etik Yayınları.

Berthouzoz, F., Li, W., ve Agrawala, M. (2012). Tools for Placing Cuts and Transitions in Interview Video. *AMC Transactions on Graphics, 31*(4), s. 1-8.

Bostrom, N. (2021). *Süper Zeka.* İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Casares, J., Long, C., Myers, B. A., Bhatnagar, R., Stevens, S. M., Dabbish, L., . . . Corbett, A. (2002). Simplifying Video Editing Using Metadata. *DIS '02: Proceedings of the 4th Conference on Designing Interactive Systems: Processes, Practices, Methods, and Techniques* (s. 157-166). New York: Association for Computing Machinery. doi:10.1145/778712.778737

Çağlar Demir, B. (2023). Tasarımın Makineleşmesi: Yeni Bir Yaratım Aracı Olan Yapay Zekânın Görsel Tasarım Alanına Yansımaları. İçinde M. A. Günay (Editör), *İletişim Bilimlerinde Yapay Zeka* (s. 111-131). Konya: Eğitim Yayınevi.

Desowitz, B., ve Harris-Bridson, D. (2024). https://www.indiewire.com/features/craft/our-t2-remake-ai-artificial-intelligence-terminator-2-judgment-day-1234963822/ (E.T.: 30.09.2024).

Hua, X.-S., Lu, L., ve Zhang, H.-J. (2004). Optimization-Based Automated Home Video Editing System. *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology, 14*(5), 572-583.

Huang, M.-H., ve Rust, R. T. (2018). Artificial Intelligence in Service. *Journal of Service Research, 21*(2), 155-172.

Jefferson, G. (1949). The Mind of Mechanical Man. *British Medical Journal, 1*(4616), 1105-1110.

Kaplan, A., ve Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in My Hand: Who's the Fairest in the Land? On the Interpretations, Illustrations, and Implications of Artificial Intelligence. *Business Horizons, 62*(1), 15-25.

Leake , M., Davis, A., Truong, A., ve Agrawala, M. (2017). Computational Video Editing for Dialogue-Driven Scenes. *ACM Transactions on Graphics, 36*(4), s. 1-14. doi:10.1145/3072959.3073653

LeDoux, J. E. (1994). Emotional Processing, But Not Emotions, Can Occur Unconsciously. İçinde P. Ekman ve R. J. Davidson (Editör), *The Nature of Emotion: Fundemantal Questions* (s. 291-292). New York: Oxford University Press.

Levenson, R. W. (1994). Human Emotions: A Functional View. İçinde P. Ekman ve R. J. Davidson (Editör), *The Nature Emotion: Fundamental Questions* (s. 123-126). New York: Oxford University Press.

Lima, E. S., Feijo, B., Furtado, A. L., Pozzer, C., ve Ciarlini, A. (2012). Automatic Video Editing for Video-Based Interactive Storytelling. *2012 IEEE International Conference on Multimedia and Expo* (s. 806-811). Melbourne: IEEE. doi:10.1109/ICME.2012.83

Matsumoto, D., ve Ekman, P. (2009). Basic Emotions. İçinde D. Sander ve K. R. Scherer (Editör), *The Oxford Companion to Emotion and the Affective Science* (s. 69-72). New York: Oxford University Press.

Mattingly, V., ve Kraiger, K. (2019). Can Emotional Intelligence be Trained? A Meta-Analytical Investigation. *Human Resource Management Review, 29*(2), 140-155.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., ve Shannon, C. E. (1955). *A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence.*

McKee, R. (2017). *Hikâye.* (çev. O. Düz). İstanbul: İstanbul Medya akademisi Yayınları.

Newell, A., Shaw, J. C., ve Simon, H. A. (1958). Chess-Playing Programs and the Problem of Complexity. *IBM Journal of Research and Development, 2*(4), 320-335. doi:10.1147/rd.24.0320

Nilsson, N. J. (2009). *The Quest for Artificial Intelligence: A History of Ideas and Achievements.* Cambridge University Press.

Plutchik, R. (1980). A General Psychoevolutionary Theory of Emotion. İçinde R. Plutchik ve H. Kellerman (Editör), *Theories of Emotion* (s. 3-33). New York: Academic Press.

Porteous, J., Benini, S., Canini, L., Charles, F., Cavazza , M., ve Leonardi, R. (2010). Interactive Storytelling via Video Content Recombination. *MM '10: Proceedings of the 18th ACM International Conference on Multimedia* (s. 1715-1718). New York: Association for Computing Machinery.

Russell, S., ve Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach.* London: Pearson Education.

Salovey, P., ve Brackett, M. (2009). Intelligence, emotional. İçinde D. Sander ve K. R. Scherer (Editör), *The Oxford Companion to Emotion and the Affective Sciences.* New York: Oxford University Press.

Salovey, P., ve Mayer , J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 185-211.

Searle, J. (1998). Bilgisayarlar Düşünebilir mi? (çev. L. Amado). *Cogito*(13), s. 57-65.

Türkgeldi, S. K. (2022). Yapay Zeka ve Kurgu Üzerine Bir Sorgulama. İçinde F. Zengin (Editör), *Yapay Zeka ve Sinema* (s. 121-161). İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

URL-1: artificial intelligence - Google Akademik (E.T.: 01.10.2024)

KAYNAKÇA

Altunoğlu, M. (2018). 24 Haziran Seçimleri: AK Parti ve Hâkimiyetin Sürekliliği. *Türkiye Günlüğü 28*(135), 33-47.

Arklan, Ü. (2016). Sosyal Medyanın Siyasal Amaçlı Kullanımı: Ağ Kuşağının Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *4*(2), 618-657.

Barker, C. and Galasinski, D. (2001). *Cultural Studies and Discourse Analysis: A Dialogue on lnaguage and Identity.* London: Sage.

Castells, M. (2016). *İletişim Gücü*. (Çev. Ebru Kılıç). *İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları*.

Ceng, E. (2018). Algı Yönetimi Aracı Olarak Twitter Kullanımına İlişkin Siyasal Bir Analiz. *Erciyes İletişim, 5*(4), 663-689.

Çelik, H. ve Ekşi, H. (2008). Söylem Analizi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 27*(27), 99-117.

Çokoğullar, E. (2021). 2002-2012 Dönemi'nde Türkiye'de Siyasal Alan, Din ve Özgürlük. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, *7*(2), 17-33.

Doğan, E. (2013). *Siyasal Seçimlerde Kullanılan Görsellerde Anlamın Yaratılması: 2011 Genel Seçimlerinde AKP ve CHP Kampanyaları*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Eren, V. ve Aydın, A. (2014). Sosyal Medyanın Kamuoyu Oluşturmadaki Rolü ve Muhtemel Riskler. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16*(1), 197-205.

Gökçe, O. (2012). Yeni Medya, Kamuoyu, Demokrasi. E. Sözen (Ed.). *Hepimiz Globaliz Hepimiz Yereliz* (ss. 36-54). İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Göle, N. (2008). *Modern Mahrem*. İstanbul: Metis Yayınları.

Güllüpunar, H. (2016). Siyasal Lidere Duyulan Güvenin Liderin İmajı Üzerindeki Etkisi: 1 Kasım 2015 Milletvekili Genel Seçimleri Bağlamında Gerçekleştirilen Bir Araştırma. Ş. Balcı (Ed.). *7 Haziran'dan 1 Kasım'a Türkiye'de Siyasal İletişim Uygulamaları.* (ss. 157-201). Konya: Literatürk Yayınları.

Güllüpunar, H. ve Yıldırım, E. (2020). Uzlaşmacı ve Çatışmacı Siyasal Söylemin Siyaset Hakkındaki Algıya Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(73), 912-924.

Günay, İ. E. (2022). Van Dijk'in Eleştirel Söylem Analizi Bağlamında Azerbaycan ve Ermenistan Arasındaki Savaşa İlişkin Le Monde ve Le Figaro'da Kullanılan Haber Başlık ve Girişlerinin Analizi. *Aksaray İletişim Dergisi, 4*(1), 46-65.

Habermas, J. (2012). *Öteki Olmak, Ötekiyle Yaşamak*. (Çev.: İ. Aka). Ankara: Yapı Kredi Yayınları.

Kazar, M. (2001). Erzurumlu İbrahim Hakkı Hayatı, Kişiliği ve Eserleri. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (16), 333-350.

Kılıçdaroğlu, K. (2023). *https://x.com/kilicdarogluk*

Lilleker, D. G. (2013). *Siyasal İletişim: Temel Kavramlar*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

portal.dpu.edu.tr (2024). *https://portal.dpu.edu.tr/orhan.elmaci/makale_oku/270/tek-bayrak-tek-millet-tek-vatan-tek-devlet*, (E.T.: 03.07.2024).

Meriç, Ö. (2015). 140 Karakter ile Siyaset Konuşmak: Twitter (X) ve Siyasetçi-Yurttaş Etkileşimi. S. E. Karakulaoğlu ve Ö. Uğurlu (Ed.), *İletişim Çalışmalarında Digital Çalışmalar Twitter (X),* (s.33-59). Ankara: Heretik Yayınları.

Oğuz, M. C. (2008). Söylem Analizi. *Sosyoloji Notları*, (5), 52-57.

Erdoğan, R. E. (2023). *https://x.com/RTErdogan*

Resmi Gazete, (2018-2022). 2018, 2019, 2020, 2021, 2022. *Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ.* https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/12/20211208-3.htm, (E.T.: 07.06.2024).

Sözen, E. (1999). *Söylem: Belirsizlik, Mübadele, Bilgi, Güç ve Refleksivite*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Stieglitz, S. ve Dang-Xuan, L. (2013). Sosyal Medya ve Siyasal İletişim: Bir Sosyal Medya Analiz Çerçevesi. *Sosyal Ağ Analizi ve Madenciliği*, (3), 1277-1291.

Suiçmez, M. ve Özdemir, M. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası İletişiminde Sosyal Medyanın Yeri ve Önemi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4*(1), 111-142.

Suiçmez, M. (2024). Political Communication in the New Media Age: Candidates Use of Twitter (X) in the 2023 Presidential Elections. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication- TOJDAC, 14*(3), 592-613.

Yankaya, D. ve Durmaz, M. I. (2014). *Yeni İslâmî Burjuvazi: Türkiye Modeli*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaşar, İ. H. (2022). Siyasal İletişim Aracı Olarak Twitter Platformu: Siyasal Partiler Üzerine Bir İnceleme. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(1), 14-33.

İnternet Kaynakları

URL-1: hurriyet.com.tr (2024). https://www.hurriyet.com.tr/gundem/erdogan-turban-abdde-ozgur-turkiyede-degil-38737504, (E.T.: 06.05.2024).

URL-2: sabah.com.tr (2024). https://www.sabah.com.tr/gundem/2023/05/05/son-dakika-baskan-erdogandan-onemli-aciklamalar-gundeme-iliskin-sorulari-yanitliyor, (E.T.: 06.05.2024).

URL-3: akparti.org.tr (2024). https://www.akparti.org.tr/haberler/cumhurbaskanimiz-erdogan-televizyon-kanallari-ortak-yayinina-katildi-13-05-2023-00-18-22/ (E.T.: 02.06.2024).

KAYNAKÇA

Aust, S. ve Amman, T. (2019). *Dijital Diktörlük*. (3.Baskı). (Çev. Erdinç Yücel Hasan Yılmaz). Ankara: Hece Araştırma.

Bartlett, D, (2016). *İnternetin Yer Altı Dünyası* (Çev: Y. Konyalı). İstanbul: Timaş Yayınları.

Binark, M. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Bulut, S. (2021). *Dijital Haber Medyasında SEO*. İstanbul: Doruk Yayınlığı.

Çağlar Demir, B. (2023). *Tasarımın Makineleşmesi: Yeni Bir Yaratım Aracı Olan Yapay Zekânın Görsel*

Tasarım Alanına Yansımaları. İçinde Mehmet Akif Günay (Editör), İletişim Bilimlerinde Yapay Zekâ (s. 111-131). Konya: Eğitim Yayınevi.

Deniz, Ş. Korap Özel, E. (2020). *Dijital Gazetecilikte SEO Haberciliği.* Ankara: Detay Yayıncılığı.

Fermanoğlu, Ö. M. (2020). *Medyanın Dijital Dönüşümü ve Dijital Medya Türleri* (Der: Gonca Telli Samet Aydın Dijital Dönüşüm). (s. 213-247). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.

Gürsakal, N. (2021). *Yapay Zekâ Fareli Köyün Kavalcısı*. İçinde Ş. Sağıroğlu, M. Umut Demirezen, (Editörler). *Yapay Zekâ Ve Büyük Veri Kitap Serisi*. Ankara: Nobel yayıncılık.

Johnson, T. J., & Kaye, B. K. (1998). *Cruising is Believing?: Comparing the İnternet And Traditionalsources On Media Credibility Measures*. *Journalism & Mass Communication Quarterly,75,* 325–340.

Kıssınger, H., Schmıdt, E. Huttenlocher, D. (2022).*Yapay Zeka Çağı: İnsanın Geleceği*. İstanbul: Türkiye Finans Yayınları.

Kiousis, S. (2001). "Public Trust or Mistrust? Perceptions of Media Credibility in the Information Age", *Mass Communication & Society*, 4(4), 381-403, DOI: 10.1207/ S15327825MCS0404_4

Panda, G., Upadhyay, A. K., & Khandelwal, K. (2019). Artificial intelligence: A strategic disruption in public relations. Journal of Creative Communications, 14(3), 196-213.

Russeal, S., & Nurving, P. (1995). Artificaial Intellinge A Modern Approach Pearson Education: New Jersey.

Virilio, P. (2003). *Enformasyon Bombası* (Çev. K, Şahin). İstanbul: Metis Yayınları

Whitby, B. (2005). *Yapay Zekâ*. (Çev. Ç. Karabağlı). İstanbul: İletişim Yayınları

Yediğ, S. ve Akman, H. (2002). "*İnternet Çağında Gazetecilik". Gezgin Suat Geleneksel Basın ve İnternet Gazeteciliği.* (29-37). Ankara: Metis Yayınları.

KAYNAKÇA

Arklan, Ü. ve Rençber, H. (2020). Dijital Medya ve Dijital Toplum. İçinde D. Öcal ve H. Polat (Editör), *Dijital Reklamcılık* (s. 45-75). Ankara: Nobel.

Aksoy, C. (2018). Teknoloji Kullanım Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirliğinin Ölçülmesi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *OPUS International Journal of Society Researches*, 8(15), 1111-1131.

Aydemir, H. ve Karalı, Y. (2017). Sınıf Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Dijital Teknolojilere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu*, Malatya, Türkiye, 24 -26 Mayıs, 743-750.

Aygün, S., Uslu, Y., Gedikli, E., Sevim, B. ve Oral, A.E. (2024). Sağlık Yönetimi ve Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü Öğrencilerinin Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları ile İlişkili Faktörlerin İncelenmesi: Ampirik Bir Analiz. *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(12) 347-360.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Liman Kaban, A., Taşçı, G., Aykul, M. (2021). Dijital Bilgi Çağı: Dijital Toplum, Dijital Dönüşüm, Dijital Eğitim Ve Dijital Yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 7(2), 35-63.

Cabı, E. (2016). Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Ölçeği. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 24(3), 1229-1244.

Erten P. (2019). Z Kuşağının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 10(1), 190- 202.

George, D., and Mallery, P. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Study Guide and Reference. Pearson Education.

İlk, Ç. (2022). University Students' Attitudes Toward Digital Technology. *Journal of Pharmaceutical Negative Results.* Volume 13, Special Issue 8, 2195,2204.

Karababa, B., Yilmaz, E., Savaş, B.Ç., ve Şıktar, E. (2023). Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmen Adaylarının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi*, 4(2), 75-89.

Karadaş E., Korkmaz, Ö, Çakır, R. ve Uğur Erdoğmuş, F. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Çevrimiçi İşbirlikli Öğrenme, İnternet ve Dijital Teknolojilere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 10(2), 621-650.

Kılıç Kırılmaz, S., Saygılı, M., Boztaş, A. ve Ateş, Ç. (2022). Z Kuşağının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumunun Bireysel İnovasyon Yetkinliklerine Etkisinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 14 (1), 702-716.

Küçüktığlı, M. S. (2022). Investigation of Communication Faculty Students' Use of Technology and Attitudes to Digital Technologies. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(1), 19-34.

Orgaz, F., Moral, S., and Domínguez, C.M. (2018). Student's Attitude and Perception with the Use of Technology in the University. *Propósitos y Representaciones*, 6(2), 253-299.

Özcan, M., ve Keskin, B. (2020). Dijitalizasyon Bağlamında Sosyal Dönüşüm. *OPUS International Journal of Society Researches,* 16(29), 2214-2229.

Özdemir, U. ve Taç, İ. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Teknolojiye Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *International Primary Education Research Journal*, 1(1), 1-7.

Sözbilir, F. (2021). Sosyal Medya Kullanımının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutum Üzerindeki Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*,10 (4), 3918-3942.

Şimşek, Ü. ve Yıldırım, T. (2016). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum Ve Görüşleri. *International Journal of Human Sciences,* 13(1), 632-649.

Üstün, A. ve Akman, E. (2015). Özel Okul Öğretmenlerinin Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum Ve Görüşleri (Samsun İli Örneği). *Journal of Educational Science*, 3(4), 94-103.

Yücebalkan, B. ve Aksu, B. (2018). Geleceğin İşgücü Olarak Z Kuşağının Dijital Teknolojiye Yönelik Tutumları. İçinde B. Eryılmaz, K. Özlü, Y. B. Keskin ve C. Yücetürk (Editör), *Sosyal Bilimlerinde Güncel Akademik Çalışmalar,* (s469-488). Ankara: Gece Kitaplığı.

KAYNAKÇA

Açıkalın, S. ve Erdoğan, L. (2004). Veblen'ci Gösteriş Amaçlı Tüketim. *Selçuk üniversitesi İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* Sayı, 7, 1-18.

Arslan, E. (2019). Native Advertising Used As A New Advertising Model In Socıal Media. *PressAcademia Procedia (PAP),* 9, 269-273.

Arslan, E. (2017). Native Advertising: Examining Native Advertising In All Aspects As A Current Internet Advertising Method. Hitit *University Journal of Social Sciences Institute,* 10 (1), 563-584.

Alnawas, I. ve Aburub, F. (2016). The Effect of Benefits Generated from Interaction with Branded Mobile Apps on Consumer Satisfaction and Purchase Intentions. *Journal of Retailing and Consumer Services,* 31, 313-322.

Arrow, K. J. ve Dasgupta, P. S. (2009). Conspicuous Consumption, Inconspicuous Leisure. *The Economic Journal*, 119 (541), 497-516.

Aslam, B. ve Karjaluoto, H. (2017). Digital Advertising Around Paid Spaces, E-Advertising İndustry's Revenue Engine: A Review And Research Agenda. *Telematics and Informatics*, 34 (8), 1650-1662.

Barnes, S. J. (2002). Wireless Digital Advertising: Nature and Implications, *International Journal of Advertising,* 21(3), 399-420.

Başyazıcıoğlu, H. N. (2020). Etkileşimli Pazarlama İletişimi ve Dijital Reklam. İçinde Aytuğ Mermer Üzümlü (Editör), *Tüm Yönleriyle Bütünleşik Pazarlama İletişimi.* (s. 201-223). Ankara: Nobel Yayın.

Baudrillard, J. (1995). *Bir Tüketim Kuramı Üzerine*. (çev. Osman Olcay Kunal). Cogita, Sayı 5, 89-102.

Baudrillard, J. (2022). *Tüketim Toplumu.* (çev. Nilgün Tutal, Ferda Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Çalışma, Tüketicilik ve Yeni Koşullar.* (çev. Ümit Öktem). İstanbul: Sarmal Yayınevi.

Batı, U. (2015). *Marka Yönetimi. Vazgeçme Çağında Yüksek Sadakat Markaları Yaratmak.* İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.

Becan, C. (2015). *Reklamı Ters Yüz Etmek.* Konya: Eğitim Kitabevi.

Berger, J. (2014). *Görme Duyusu.* İstanbul: Agora.

Bocock, R. (2009). *Tüketim.* (çev. İrem Kutluk). Dost Yayınları.

Bozkurt, Y. ve Oyman, M. (2016). Oyun Ya Da Reklam? Genç Oyuncular Eğlence İçerikli Oyun Reklamları Nasıl Algılıyor? *Akademik Bakış Dergisi,* Sayı: 58, 519-538.

Castells, M. (2016). *İletişimin Gücü.* (çev. Ebru Kılıç). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Chen, C.Y. (2006). The Comparison Of Structure Differences Between Internet Marketing and Traditional Marketing. *International Journal of Management and Enterprise Development,* 3(4): 397-417.

Chaney, D. (1999). *Yaşam Tarzları.* (çev. İrem Kutluk). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Chaffey D, Mayer R, Johnston K, Ellis-Chadwick FE. (2003). Business-to-business Internet Marketing. In: Chaffey D, editor. Internet Marketing: strategy, implementation and practice. Harlow, Essex: Pearson Education – China Machine Press.

Chomsky, N. (2014). *Dünyayı Kim Yönetiyor.* İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Çağlar Demir, B. (2024). Reklamcılığın Dönüşümü Bağlamında Gelenekselden Dijitale Reklamın Serüveni: Ziraat Bankası Reklamları Örneği. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 8(1), 143-181.

Dağlı, Ö. (2020). Dijital Pazarlama ve Reklamda Hikâye Anlatımı: Hikâyelerin ve Etkileşim Ortamlarının Reklam Yaratıcılığına Yansımaları. İçinde Pınar Aslan (Editör), *Dijital İletişimde Güncel Konular* (s. 129-156). Konya: Eğitim Yayınevi.

Dağtaş, E. ve Yıldırım, O. (2015). İnternet ve Sosyal Ağlar Dolayımlı Gündelik Yaşam Pratikleri: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Mikro Alan Araştırması. *Folklor/Edebiyat,* 21(83), 149-180.

Debord, G. (1996). *Gösteri Toplumu ve Yorumlar.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Demirel, G. (2021). *Tüketim Kültürü, Yeni Medya ve Fotoğraf.* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Dickey, J. I. ve Lewis, W. (2011). *An Owerviev of Digital Media and Advertising.* The Handbook of Research on Digital Media and Advertising: User Generated Content Consumption. New York: Information Science Reference.

Doğan Güllüpunar, M. (2022). Dijitalleşme ve Bilgi Kirliliği. İçinde M. İşliyen, F. Şimşek İşliyen (Editörler), *Dijital Sis Yeni Medya Çağında Bilginin ve Gerçeğin Değişen Konumu*. (s.327-350). Konya: Çizgi Kitabevi.

Dou, W., Lim, K. H., Su, C., Zhou, N. ve Cui, N. (2010). Brand Positioning Strategy Using Search Engine Marketing. *Mis Quarterly,* 261-279.

Dönmez, M. S. (2020). Doğal Reklamların Marka Tutumu Bağlamında İrdelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 11 (27), 514-526.

Elden, M. (2009). *Reklam ve Reklamcılık.* İstanbul: Say Yayınları.

Elliot, R., ve Wattanasuwan, K. (1998). Brands as Symbolic Resources for the Construction of Identity. *International Journal of Advertising,* 17(2), 131-144.

Erksoy, O. (2008). Advergame-Tarihçe, Advergaming, Mynet Web School Eğitimleri, İstanbul, 16 Nisan.

Featherstone, M. (1996). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü.* (çev. Mehmet Küçük). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Fromm, E. (1991). *Sahip Olmak Ya Da Olmamak*. (çev. Aydın Arıtan). İstanbul: Arıtan Yayınları.

Fuchs, C. (2020). Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş. (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı). Ankara: NotaBene Yayınları.

Goldman, R. (1992). *Reading Ads Socially.* London: Routledge.

Göker, G. ve Alptekin, G. (2019). Alışveriş Merkezleri, İnternet ve Tüketim Alışkanlıkları: Eskişehir Örneğinde Bir Saha Araştırması. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(2), 393-420.

Gültekin, B. (2021). Modern Toplumdan Enformasyon Toplumuna Değişen Tüketim Algısı. İçinde Mustafa Temel, Ömer Faruk Koçak (Editörler), *Dijital Çağda İletişim Kültür ve Medya*. (s. 291-300) İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Harari, Y. N. (2018). *21. Yüzyıl için 21 Ders.* (çev. S. Siral). İstanbul: Kolektif.

Herman, E. ve Chomsky, N. (2012). *Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politiği.* (çev. Ender Abadoğlu), İstanbul: bgst

Ilgın, H. (2013). Advergaming ve Marka İlişkisi. *The Turkish Online Journal Of Design, Art And Communication-TOJDAC,* 3, (1), 24-33.

Işık, T. (2018). Dijital Bir İletişim Kanalı Olarak Sosyal Medya. İçinde Suat Gezgin (Editör), *Dijital İletişim* (s. 137-156). Konya: Eğitim Yayınevi.

Jary, D., ve Jary, J. (1991) *The Harper Collins Dictionary of Sociology.* New York, Harper Collins Pub.

Jeon, S. (2022). The Factos of Social Media Advertising Affecting Consumer Buying Decision. *CF,* 19 (1-2), 69-78.

Kadıoğlu, Z. K. (2014). *Tüketim İletişimi (Süreçler, Algılar ve Tüketici).* İstanbul: Pales Yayıncılık.

Kalan, Ö. (2015). Postmodern Tüketim ve Mobil Pazarlama Stratejisi Olarak Viral Reklam. İçinde Abdullah Özkan, Nilnur Tandaçgüneş, Betül Önay Doğan (Editörler), *Yeni Medya ve Reklam.* (s. 281-299). İstanbul: Derin Yayınları.

Karaalioğlu, M. (1993). *Tüketim Virüsü*. İstanbul: Şehir Yayınları.

Kellner, D. (1991). *Reklam ve Tüketim Kültürü, Enformasyon Devrimi Efsanesi.* (çev. ve Der. Yusuf Kaplan). Kayseri: Rey Yayıncılık.

Kellner, D. (2001). *Popüler Kültür ve Postmodern Kimliklerin İnşasın. Doğu Batı*. (çev. Gülcan Seçkin). 4 (11), 195-226.

Kırık, A. M. (2017). *Sosyal Medyada ve İnternet Ortamında Viral Reklamcılık.* İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Koçyiğit, İ. ve Özkul, A. S. (2023). Bireylerin Dijital Ayak izi Farkındalık ve Yönetim Düzeylerine Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* (14), 40, 1290-1310.

Larsen, G., Lawson, R. ve Todd, S. (2010). The Symbolic Consumption of Music. *Journal of Marketing Manegement,* 26 (7-8), 671-685.

Lasch, C. (2006). *Narsisizm Kültürü.* (çev. S. Öztürk-Ü.H. Yolsal). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Lee, H. ve Cho, C. (2020). Uses and Gratifications of Smart Speakers: Modelling the Effectiveness of Smart Speaker Advertising. *International Journal of Advertising,* 39, (7), 1150-1171.

Lenin, M. ve Manıvannan, P. (2022). The Impact Of Dıgıtal Advertising On Consumer Behavior. *International Journal on Global Business Management and Research,* 11, (1), 105-119.

Odabaşı, Y. (2009). *Postmodern Pazarlama*. İstanbul: MediaCat.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2003). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat Kitapları.

Öztürk, G. R. (2013). *Dijital Reklamcılık ve Gençlik.* İstanbul: Beta.

Öztürk, E. (2015). E paylaşım. İçinde Ruşen Nurhayat Tanrıbilir (Editör), *Yeni Medya ve İletişimsel Yaklaşımlar.* (s. 19-40). Ankara: Kriter Yayınevi.

Öztürk, M.C. ve Coşkun, E. (2017). Oyuncu Motivasyonlarının Advergame Uygulamaları Açısından Değerlendirilmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 4(13), 48-6.

Pavlov OV, Melville N. ve Plice RK. (2008). Toward a Sustainable E-Mail Marketing İnfrastructure. *Journal of Business Research,* 61(11), 1191–1199.

Pike, G. H. (2014). Love It or Hate It: Native Advertisin on The Internet. *Information Today,* 31 (5), 2059-2068.

Polat, B. K. (2010). Viral Reklamlar ve Ofansif Kullanımı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Porter, L. ve Golan, J. (2006). From Subservient Chickens to Brawny Men: Cmparison of Viral Advertising to Television Advertising, *Journal of Intereactive Advertising,* 6,(2), 26-33.

Ritzer, G. (2000). *Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek.* (çev. Sen Süer Kaya). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Tosun, N., Uraltaş, N., Nas, A., Özkaya, B., Güdüm, S., Ertürk, B., Dönmez, M., Çerçi, M., Ülker, Y., Karşu, Cesur, D., Varol, E. ve Kiçir, İ. (2018). *Reklam Yönetimi.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Tosuner, A. (2012). Tüketim Davranışının Azaltılması İçin İnternetin Kullanımı: Ortak Kullanım Ağları. XVII. Türkiye'de İnternet Konferansı, (s. 1-13). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Türkal, İ. ve Güllüpunar, H. (2017). Diyalogsal Halkla İlişkiler Bağlamında Sosyal Medya Kullanımı: Türkiye'de İlk 100'de Yer Alan Şirketler Üzerine Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 5 (2), 591-618.

Uluk, M. (2021). *Hakikat Sonrası Çağda Yeni Medya ve Yalan Haber.* Ankara: Dorlion Yayınları.

Üstüner, T. ve Holt, D. B. (2007). Dominated Consumer Acculturation: The Social Construction of Poor Migrant Women's Consumer Identity Projects in a Turkish Squatter. *Journal of Consumer Research,* 34 (1), 41–56. https://doi.org/10.1086/513045

Veblen, T. (2007). The Theory of the Leisure Class. Oxford University Press.

Voorveld, H. A., Van Noort, G., Muntinga, D. G. ve Bronner, F. (2018). Engagement with Social Media and Social Media Advertising: The Differentiating Role of Platform Type. *Journal of Advertising*, 47 (1), 38-54.

Weber, M. (1986). *Sosyoloji Yazıları*. (çev. Taha Parla). İstanbul: Hürriyet Vakfı Yayınları.

Williamson, J. (1978). *Daecoding Advertisements: Ideology and Meaning in Advertising.* Londro: Marian Boyars.

Wong, C. H., Wei-Han, G., Tan, B. ve Ooi, K. B. (2015). Mobile Advertising: The Changing Landscape of The Advertising Industry, *Telematics and Informatic,* 32 (4), 720-734.

Yalçın, N. ve Köse, U. (2010). What Is Search Engine Optimization: SEO?, *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 9, 487-493.

Yavuz, Ş. (2013). Türk Toplumunun Tüketim Toplumuna Dönüşümünde Reklamcılığın Rolü. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* Sayı 36, 219-240.

Yetkin Cılızoğlu, G. (2020). *Reklam ve Tüketim. Türkiye'de Reklamın Yarım Asırlık Geçmişi*. İstanbul: Kriter Yayınları.

Yıldız, İ. (2022). *Hedonik Tüketim Davranışı ve Sosyal Medya.* Konya: Eğitim Kitabevi.

Yusta, A., I., Pascual, C. O. ve Lara, E. R. (2015). Attitudes Toward Mobile Advertising Among Users Versus Non-Users Of The Mobile Internet. *Telematics and Informatics.* 32 (2), 355-366. https://doi.org/10.1016/j.tele.2014.10.001

İnternet Kaynakları

Dixon, S. (2022). https://www.statista.com/topics/1164/social-networks/#topicHeader__wrappper E. T: 15.06.2024

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (2009). Marka Değeri Yönetimi, (Çev: Ender Orfanlı), İstanbul: MediaCat Yayınları.

Aksoy, A. (2005). *Yeni Reklamcılık*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Altuntaş, E. Y. (2018). Dijital Dönüşüm Uygulamalarının Kurumların Marka Değeri Üzerindeki Etkisi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi*, (2), 1-18.

Aslan, E. Ş. (2017). Marka 2.0 Bağlamında Değişen Marka ve Tüketici İlişkisi: Markaların Sosyal Medya Kullanımı, Editörler: Erdem Taşdemir ve Emre Ş. Aslan, Sosyal Medya İletişimi (İçinde), Ankara: Gece Kitaplığı, s. 115-135.

Akyol, M. (2010). Marka İletişim Aracı Olarak Oyun Reklam: Marka Farkındalığı Oluşturma Rolü Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık ABD Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

Bartle, J. (2001). Reklamın Katkısı, derleyen: Leslie Butterfield, Reklamda Mükemmele Ulaşmak (içinden), Çev: Muharrem Ayın vd., *İstanbul: Reklamcılık Vakfı Yayınları,* s. 25-42.

Broadbent, S. (2003). Hesap Verebilen Reklam, (Çev. Haluk Mesci), İstanbul: Reklamcılık Vakfı Yayınları.

Bruce, D. ve Harvey, D. (2010). 'Marka Bilmecesi, (Çev. Aslı Özer), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Clemmow, S. (2001). Strateji Geliştirme, derleyen: Leslie Butterfield, Reklamda Mükemmele Ulaşmak (içinden), Çev: Muharrem Ayın vd., İstanbul: Reklamcılık Vakfı Yayınları. s. 65-82.

Çat, A. K. ve Akbulak, B. (2020). Marka İletişimi Bağlamında Havayolu Şirketlerinin Logolarına Yönelik Bir İnceleme. *International Journal of Arts & Social Studies,* 3(4), 50-61.

Çelik, A. E. (2006). Marka Değerleme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (31), 195-208.

Dülek, B. ve Aydın, İ. (2021). Dijital Çağda Marka Yönetimi, 9. In International Conference on Culture and Civilization Tashkent Chemical-Technological Instıtute, Uzbekistan.

Elden, . (2009). *Reklam ve Reklamcılık.* İstanbul: Say Yayınları.

Fırlar, B. (2019). Marka İletişimini Yeniden Düşünmek: Marka Gazeteciliği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (31), 232-253.

Fiske, J. (1996). İletişim çalışmalarına giriş. (Süleyman İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Keller, K. L. (2008). Strategic Brand Management: Building, Measuring And Managing Brand Equity, Third Edition, New Jersey: Pearson Education, Inc.

Kırdar, Y. (2003). Marka Stratejilerinin Oluşturulması; Coca-Cola Örneği, *Review of Social, Economic & Business Studies,* 3(4), s.233-250.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim*, 4(3), 21-28.

Koçyiğit, M. (2024). Dijital Marka İnşasında Lovemark: E-Ticaret Markasının Instagram Paylaşımları Üzerine Bir İnceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* (12), 219-238.

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22 (Özel Sayı 2), 273-294.

Özgen, Ö. ve Elmasoğlu, K. (2016). Sosyal Medya Ve Marka İletişimi: Havayolu Şirketlerinin Twitter Kullanımına Yönelik Bir Araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 2016(43), 181-202.

Roberts, K. (2004). *Lovemarks: The Future Beyond Brands.* New York: PowerHouse Books.

Roberts, Kevin (2015). Brand Loyalty Reloaded. Red Paper. Erişim adresi: https:// saatchikevin.com/wp-content/uploads/2015/04/Loyalty-Beyond-Reason-RedPaper-April-2015.pdf

Sheehan, B. (2013). *Loveworks: How The World's Top Marketers Make Emotional Connections To Win in The Marketplace.* America: Powerhouse Books.

Shirky, C. (2010). Herkes Örgüt: İnternet Gruplarının Gücü, (Çev: Pınar Şiraz), İstanbul: Optimist Yayınları.

Taşkın, Ç. ve Akat, Ö. (2008). *Marka ve Marka Stratejileri.* Bursa: Alfa Aktüel Yayınları.

Tosun, N. B. (2010). *İletişim Temelli Marka Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım.

Uztug, F. (2003). *Markan Kadar Konuş! Marka İletişimi Stratejileri.* İkinci Baskı, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Weber, R. P. (1989). *Basic Content Analysis***.** London: Sage Publishing,

Yavuz, S. (2011). Türkiye Türkçesi Ağızlarında Bağlaçlar. *Diyalektolog-Ağız Araştırmaları Dergisi*, (3), 59-107.

Yengin, D. A. ve Sağıroğlu, Y. (2012). Dijital Ortamda Marka İletişimi: Tekstil Sektöründe Moda Bloglarının Tüketici Üzerindeki Etkisi. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication,* 2(3), 1-9.

Zaltman, G. ve Zaltman, L. (2008). Pazarlama Metaforları, (Çev: Ümit Şensoy), İstanbul: Marka Yayınları-Optimist Yayınları.

İnternet Kaynakları

URL-1: https://brandweekistanbul.com/event/lovemarks-odulleri/ (E.T: 10.10.2024)

KAYNAKÇA

Akarsu, H., Gülmez, E. ve Öztürk, M. (2020). Reklamlarda Emoji Kullanımı: Emojilerin Reklam Mesajı Hatırlanılırlığına Etkisi. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisİ,* 36, 4.

Barthes, R. (2016). S-Z. (S. Öztürk Kasar, Çev.). İstanbul: Sel Yayınları.

Becer, E. (1997). İletişim ve Grafik Tasarım. Ankara: Dost Kitabevi Yayınları

Berger, J. (1993). Görme içimleri. İstanbul: Metis Yayınları

Bilgili, N. (2014). Türklerin kozmik sembolleri: Tamgalar. İstanbul: Hermes Yayınları.

Bingöl, B. (2010). Lisans Düzeyindeki Görsel İletişim Tasarımı Eğitiminde Çoklu Ortam (Multimedya) Kullanımı: Ankara'daki Görsel İletişim Tasarımı Bölümlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Buhler-Oppenheim, K. (1971). Signs, Brands Marks. Stuttgart: Hasting House

Cheng, L. (2017). Do ı mean what ı say and say what ı mean? A cross- cultural approach to the use of emoticons & Emojis in cmc messages. Journal of Communication, 207-226.

ÇALIŞIR, G. (2015). "Etkili Bir Kişilerarası İletişime Beden Dilinin Katkısı",International Trends And Issues In Communication & Media Conference, 2-4 September 2015, Rusia.

De Mozota, B. (2005). Tasarım Yönetimi. Ġstanbul: MediaCat Yayınları

Dündar, B. (2023). Dijital Kültür Unsurlarından Emojilerin Görsel İletişim Tasarımı Yöntemleriyle Yorumlanması ve Kullanıcılara Yönelik Algı Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gedik Üniversitesi.

Gürçayir, S. (2009). "İnternet çağının hiyeroglifleri» ya da evrenselleşen sanal bedenler: Msn ifadeleri. Milli Folklor, 21(83), 111-115.

Hepp, A. (2015). Medyatikleşen kültürler (Ç. Bozdağ ve E. P. Devrani, Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları.

Hogenboom, A., Bal, D., Frasincar, F., Bal, M., De Jong, F. ve Kaymak, U. (2015). Exploiting emoticons in polarity classification of text. Journal of Web Engineering, 14(1-2), 22-40.

Karaata, E. (2022). Grafik tasarım a emo i ve emo i tasarımı. Ö. Sayılgan ve A. İgit (Ed.), "Görsel İletişim Tasarımı Kuram ve Araştırmaları". Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karaata, E. ve Yılmaz, N. (2023). Use of augmented reality in ıllustrated children's books and an application example. Medeniyet Sanat Dergisi, 9 (1), 101-119.

Kelly, R. ve Watts, L. (2015). Characterising the inventive appropriation of emoji as relationally meaningful in mediated close personal relationships. Experiences of technology appropriation: Unanticipated, users, usage, circumtances, and design sunulan **bildiri**. Oslo, Norway.

Ketenci, H. F., Bilgili, C. (2006). Görsel İletişim & Grafik Tasarım. Ġstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.ġ

Lawson, S. ve Sutton, S. (2017). A Provocation for Rethinking and Democratising Emoji Design. In DIS' 17 Companion (ss. 7-12). Edinburgh.

Lauer D. A., Pentak S. (2007) Design Basics. USA: Thomson Learning Inc.

Novak, P. K., Smailović, J., Sluban, B., ve Mozetič, I. (2015). Sentiment of emojis. PLoS One, 10(12), 1-22.

Öztuna, Y.H. (2007). Görsel İletişimde Temel Adımlar. Tibyan Yanıncılık

Parsa, S. ve Fatos, A. (2003). Gösterge ilim çözümlemeleri İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi

Seymour, R.D., Ritz, J.M., Cloghessy, F.A. (1987). Exploring Communication. Illinois: The Goodheart-Willcox Company Inc.

Siyang, L. (2018). The golden era of emoji an exploration of emoji and emoji system design. Italya: Politecnico di Milano.

Tepecik, A. (2002). Grafik Sanatlar Tarih-Tasarım-Teknoloji. Ankara: Detay&Sistem Ofset

Uçar, T. F. (2004). Görsel İletişim ve Grafik Tasarım. Ġstanbul: Ġnkılap Kitabevi

Usluata, A. (1995). İletişim. Ġstanbul: ĠletiĢim Yayınları, Cep Üniversitesi Dizisi

İnternet Kaynakları

URL-1: https://www.arkeolojikhaber.com/haber-prehistorik-magara-resimleri-sanat-mi-ayin-isareti-mi-iletisim-dili-mi-3795/

URL-2: https://www.aa.com.tr/tr/yasam/sosyal-etkilesimleri-kolaylastiran-ve-oz-imgeyi-iyilestiren-mucizevi-ilac-icten-bir-gulumseme/3008223

URL-3: http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=bth&AN=83176504&lang=tr&site=eds-live

URL-4: https://arxiv.org/pdf/1510.08480.pdf

URL-5: https://www.turkiyeforum.com/viewtopic.php?t=49966#google_vignette

URL-6: a) https://www.emojimore.com/tr/beyaz-cicek/#google_vignette

b) https://symbl.cc/tr/1F4A2/

c) https://www.iemoji.com/view/emoji/165/symbols/japanese-symbol-for-beginner

URL-7: https://www.emojiall.com/tr/emoji/%F0%9F%98%B1

URL-8: https://unicode.org/emoji/format.html

URL-9: https://emojipedia.org/animoji/

URL-10: : https://www.theguardian.com/technology/2016/oct/27/emoji-inventor-shigetaka-kurita-moma-new-york-text

URL-11: https://www.webtekno.com/apple-in-ilk-emojilerini-kullanmasinin-uzerinden-tam-10-yil-gecti-h57635.html

URL-12: https://emojipedia.org/

URL-13: https://www.teknoblog.com/ios-15-4-37-yeni-emoji-gelecek/

URL-14: https://design.iconfactory.com/twitter-emoji

URL-15: https://github.com/jakejarvis/hugo-mod-twemoji/blob/master/README.md

URL-16: https://www.facebook.com/IC4DESIGNillustration/posts/wired-featured-about-google-emoji-story-i-had-a-japanese-code-name-for-them-pony/1878208952195951/

YÜKSEKÖĞRETİMDE LİDERLİK, AKADEMİK LİDERLİK, KALİTE VE KURUMSAL HAFIZA

DR. SÜLEYMAN UMAR
EDİTÖR: DOÇ.DR. SEMRA KIRANLI GÜNGÖR

EĞİTİM
yayınevi

YÜKSEKÖĞRETİMDE LİDERLİK, AKADEMİK LİDERLİK, KALİTE VE KURUMSAL HAFIZA

Dr. Süleyman Umar

Editör: Doç. Dr. Semra Kıranlı Güngör

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-32-6
1. Baskı, Kasım 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÜKSEKÖĞRETİMDE LİDERLİK, AKADEMİK LİDERLİK, KALİTE VE KURUMSAL HAFIZA

Dr. Süleyman Umar
VI+108 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-32-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adair, J. (2004). *Etkili Stratejik Liderlik* (Çev.) Güneş. SF, İstanbul: Babiali Yayıncılık.

Akbaba, A ve Erenler, E . (2008). Otel işletmelerinde yöneticilerin liderlik yönelimleri ve işletme performansı ilişkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19 (1), 21- 36. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/atad/issue/16794/174462

Akgün, A. E., Keskin, H., ve Günsel, A. (2005). Örgütsel hafıza ile enformasyon teknolojileri (IT) arasındaki ilişkiler. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(2), 1-16.

Akıllı, H. S., Alkaya, A., Akıllı, H., ve Özaslan, R. K. (2015). Türkiye Kapadokya bölgesindeki yükseköğretim kurumlarında akademik liderlik stilleri ve stratejik planlamaya destek. *Akdeniz İİBF Dergisi*, 15(30), 136-154. http://hdl.handle.net/20.500.11787/2340

Aksu, B., (2017). *Örgütsel belleklerin öz oluşumu: Türkiye'de bir kamu kurumu görev ağları analizi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.

Aksu, S. (2019*). Eğitim fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin metaforik algıları.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Alper, M., (2021). *Yükseköğretim alanında yapılan kalite konulu çalışmaların bibliyometrik analizi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Al-Zoubi, Z. H., Issa, H. M. B., & Musallam, F. Y. (2023). The Degree of Practicing Creative Leadership by Academic Leaders at Jordanian Universities and Its Relationship to the Level of Teaching Performance. *Education Sciences*, 13(2), 163. https://doi.org/10.3390/educsci13020163

Amey, Marilyn. (2010). Leadership in Higher Education. Change: *The Magazine of Higher Learning*. 38. 55-58. 10.3200/CHNG.38.6.55-58. https://doi.org/10.3200/CHNG.38.6.55-58

Ande, T. A. (2009). *Academic leadership experiences of foreign-born African immigrants in American institutions of higher education.* (Doctoral Dissertation). Indiana State University, Terre Haute. UMI Microform: 3374720

Anthony, S. G., & Antony, J. (2017). Academic leadership – special or simple. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 66(5), 630-637. https://doi.org/10.1108/IJPPM-08-2016-0162

Arastaman, G., Ateş, Ö.T., Şahin, F., Yenel, K., Gün, F., İhtiyaroğlu, N., Konaklı, T., Sincer,S.,Baskan, G.A., Akkaya, B.ve Karaferye, F. (2020). *Yükseköğretim üzerine düşünmek.* Ed. Gülsün Atanur Baskan ve Necati Cemaloğlu. Pegem Akademik Yayıncılık.

Aristotle, (1932). *Politics.* Translated by H. Rackham. Loeb Classical Library 264. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Arslan, H., Kılıç, N.T., Kuşçu, M., Polat, S., Arslan, Y., Çalıkoğlu, A., Çalışkan,A., Tunçer, K.,Bahadıroğlu, Ö., Batur, Ö., Aykurt, S.B., ve Ulutaş, M., (2019). *Yükseköğretimin yönetimi.* Ed. Hasan Arslan. Anı Yayıncılık.

Asaari, M. H. A. H., Dwivedi, A., Lawton, A., & Desa, N. M. (2016). Academic leadership and organizational commitment in public universities of Malaysia. *European Scientific Journal*, 12(16). http://dx.doi.org/10.19044/esj.2016.v12n16p329

Aslan, Ş. (2013). *Geçmişten günümüze liderlik kuramları sağlık yönetimi bakış açısıyla.* Eğitim Yayınevi.

Ataman, O., ve Adıgüzel, A. (2019). Yükseköğretimde kalite algısı: düzce üniversitesi örneği. *Electronic Journal of Education Sciences*, 8(15), 39-56.

Atatekin, (2017). *Türkiye'de yükseköğretimde kalite: Öğrenci algısı üzerine karşılaştırmalı bir araştırma.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

Ateşalp, Z. (2022). *Örgütsel Güvenin Oluşumunda Bir Deneyim Olarak Örgütsel Hafızanın Etkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi

Atik, A., ve Erdoğan, Ş. B., (2014). "Toplumsal Bellek ve Medya",*Atatürk İletişim Dergisi*. (6), 1-16.

Bakioğlu, A. ve Hacıfazlıoğlu Ö. (2017). *Avrupa Birliği bağlamında yükseköğretimde kalite.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Balcı, A. (2020). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Pegem Akademi.

Ball, S. (2007). Leadership of academics in research. *Educational Management Administration and Leadership*, 35(4), 449-477. https://doi.org/10.1177/1741143207081058

Baloğlu, N., ve Hamza, Ö. Z. (2021). The relationship between academic leadership and organizational commitment in higher education institutions, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(1), 410-445. DOI: https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1370872

Balyer, A. (2017). *Eğitim yönetiminde yeni yaklaşımlar*. Anı Yayıncılık.

Bass, B. M. (2000). The future of leadership in learning organizations. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 7(3), 18-40

Bass, B. M., Stogdill, R. M. (1990). *Bass ve Stogdill's handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications.* Simon and Schuster.

Bass, Bernard (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*, New York: Free Press

Beekun, R. I. (1996). *Islamic Business Ethics*. International Institute of Islamic Thought, Virginia.

Bellibaş, M.S., Özaslan, G., Gümüş, E., ve Gümüş, S. (2016). Examining Department Chairs ' Needs in Performing Academic Leadership in Turkish Universities. *Education ve Science/Egitim ve Bilim*, 41(184). https://doi.org/10.15390/EB.2016.6114

Bennis, W., Nanus, B. (1985). *The strategies for taking charge. Leader.,* Harper. Row.

Berridge, M. S. (2012).*Organizational memory and project development: A case study examining how a small business uses its organizational memory when making project development decisions* (Order No. 3523055). Available from ProQuest Dissertations and Theses Global; ProQuest One Academic. (1037988254). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/organizational-memory-project-development-case/docview/1037988254/se-2?accountid=16716

Bertolin, J. C. G. (2016). Ideologies and perceptions of quality in higher education: from the dichotomy between social and economic aspects to the 'middle way.' *Policy Futures in Education*, 14(7), 971–987. https://doi.org/10.1177/1478210316645676

Besler, S. (2004). *İşletmelerde stratejik liderlik*. Beta Basım Yayın. İstanbul.

Bleiklie, I. (2018). New public management or neoliberalism, higher education. *Encyclopedia of international higher education systems and institutions*, 1-6. http://dx.doi.org/10.1007/978-94-017-9553-1_143-1

Bolden, R., Gosling, J., O'Brien, A., Peters, K., Ryan, M. K., Haslam, S. A., Longsworth, L., Davidovic, A., & Winklemann, K. (2012). *Academic leadership: Changing conceptions, identities and experiences in UK higher education*. (Series 3: Publication 4). London: Leadership Foundation for Higher Education.

Bolden, R., Jones, S., Davis, H., & Gentle, P. (2015). *Developing and sustaining shared leadership in higher education.* Leadership Foundation for Higher Education.

Bolden, R., Petrov, G., & Gosling, J. (2008). *Developing collective leadership in higher education.* Leadership Foundation for Higher Education.

Bozkurt R. ve Odaman A. (1995) ISO 9001 *Kalite güvence sistemleri*, MPM Yayınları.

Bozoğlu, O. (2020). *Yükseköğretimde kalite olgusu: aktör merkezli yeni kurumsalcılık ile örgüte bütünsel bakış.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Bratianu, C., Iordache-Platis, M., & Prelipcean, G. (2016). The role of legislation and organizational culture in shaping academic leadership. *In Proceedings of the 12th European Conference on Management, Leadership and Governance* (pp. 17-23).

Brown, M. E. (2007). How to avoid potential pitfalls. *Organizational Dynamics*, 36(2), 140-155. 10.1016/j.orgdyn.2007.03.003

Campbell, C. & Rozsnyai, C. (2002). *Quality assurance and the development of course programmes*. Bucharest: UNESCO-CEPES.

Cardno, C. (2014). The functions, attributes and challenges of academic leadership in New Zealand polytechnics. *International Journal of Educational Management.* https://doi.org/10.1108/IJEM-11-2012-0131

Cegarra-Navarro, J. G., & Martelo-Landroguez, S. (2020). The effect of organizational memory on organizational agility. *Journal of Intellectual Capital*. 21(3), 459-479. https://www.emerald.com/insight/1469-1930.htm. https://doi.org/10.1108/JIC-03-2019-0048

Cetin, M. O., ve Kinik, F. S. F. (2015). An analysis of academic leadership behavior from the perspective

of transformational leadership. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 207, 519-527. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.10.122

Chesterman, C., Ross-Smith, A., & Peters, M. (2005). "Not doable jobs!" Exploring senior women's attitudes to academic leadership roles. *In Women's Studies International Forum.* 28(2-3), 163-180. Pergamon. https://doi.org/10.1016/j.wsif.2005.04.005

Coraiola, D. M., Foster, W. M., Mena, S., Foroughi, H., & Rintamäki, J. (2023). Ecologies of memories: Memory work within and between organizations and communities. *Academy of Management Annals*, 17(1), 373-404. https://doi.org/10.5465/annals.2021.0088

Çavlı, S. (2014). *Yükseköğretimde kalite uygulamalarının iş tatminine Etkisinin karşılaştırmalı bir analizi: Mersin-Sakarya Üniversitesi uygulamaları.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin.

Çelikten, M., ve Özbaş, M. (2014). *Eğitim Yönetimi*. Lisans Yayıncılık.

Çevik, S., ve Turan, E. (2007). Devletin kurumsal dönüşümü: Orta Asya Cumhuriyetleri perspektifinden. *Bilig / Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, (41), 205-224.*

Daft, R. L. (1999). *Leadership: Theory and practice.* Harcourt College Pub

David, M. E. (2011). Overview of researching global higher education: challenge, change or crisis? *Contemporary Social Science,* 6(2), 147-163. https://doi.org/10.1080/21582041.2011.580610

Deming, W. E. (1991). *W. Edwards Deming*. Madonna University.

Dockery, D., & Okpala, C. O. (2016). The Experiences of African-American Males in Academic Leadership Positions at Public Predominantly White Institutions in North Carolina. *Journal of Research Initiatives*, 2(2), 3. 1-8.

Dönerçark, M., ve Tecim, V. (2020). Kurumsal karar destek sistemlerinde yapay zekâ kullanımı: tasarım ve uygulama. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 6(2), 77-103.

Durmaz, A. (2017). Akademik liderlerin gelişimi. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 7(3), 8-14.

Eraslan, L. (2006). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. *Journal of Human Sciences*, 8(1).

Eraslan, L. (2011). Liderlikte post-modern bir paradigma: dönüşümcü liderlik. *Journal of Human Sciences,* 8(1), 1-32.

Eroğlu, E. (1998). Çağdaş bir yönetim aracı: eğitim sektöründe toplam kalite yönetiminin etkileri. *Kurgu Dergisi,* 15 (1), 380-392.

Ertuğ, C. (2020). Yükseköğretimde kalite için meslek yüksekokulu öğrencilerinin görüşleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 699-710. https://doi.org/10.18506/anemon.631558

Ervay, S. (2006). Academic leadership in America's public schools. *NASSP Bulletin*, 90(2), 77-86.

Farooq, R. (2019). Developing a conceptual framework of knowledge management. *International Journal of Innovation Science*, 11(1), 139-160. https://doi.org/10.1108/IJIS-07-2018-0068

Fidan, M., (2023). *Akademisyenlerin bakış açısı ile kalite yönetimi süreçlerinin değerlendirilmesi: Afyon Kocatepe Üniversitesi örneği.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Frick, D. M. (2004). Robert K. Greenleaf: *A life of servant leadership*. Berrett-Koehler Publishers.

Friesen, K. L. (2020). *Exploring the organizational emergence of academic leadership programs.* (Doctoral Dissertation). Iowa State University, Ames, Iowa. ProQest Number: 27956141

G, Walter H., & J. L. Buller. (2015). *Building academic leadership capacity : A Guide to Best Practices,* John Wiley ve Sons, Incorporated, 2015. ProQuest Ebook Central, https://search.proquest.com/legacydocview/EBC/1895869?accountid=16716.

Garipağaoğlu, B. Ç., ve Şimşek, E. (2016). Bolman ve Deal'in dört çerçeve modeline göre akademik liderlerin liderlik yaklaşımlarının incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1). https://doi.org/10.17679/iuefd.17126525

Gedik, Y. (2020). Dönüşümsel ve işlemsel liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 3(2), 19-34.

Genç, N., ve Halis, M. (2006). *Kalite Liderliği*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Ghasemy, Majid & Hussin, Sufean & Megat Daud, Megat Ahmad Kamaluddin. (2016). Academic leadership capability framework: A comparison of its compatibility and applicability in Australia, New Zealand, and Malaysia. *Asia Pacific Education Review*. 17. 10.1007/s12564-016-9425-x.

Gigliotti, R. A. (2017). An exploratory study of academic leadership education within the Association of American Universities. *Journal of Applied Research in Higher Education.* https://doi.org/10.1108/JARHE-11-2015-0080

Gmelch, W. H. (2002). *"The call for department leaders".* Paper presented at the Annual Meeting of the American Association of Colleges for Teacher Education.

Gmelch, W. H. (2013). The development of campus academic leaders. *International Journal of Leadership and Change*, 1(1), 7, 1-12.

Green, D. (1994). *What Is Quality in Higher Education?*. Taylor ve Francis, 1900 Frost Road, Bristol, PA 19007-1598.

Groves, K. S. (2005). Gender differences in social and emotional skills and charismatic leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 11(3), 30-46.

Gül, H., ve Çöl, G. (2003). Atıf teorisinde belirtilen karizmatik lider özelliklerinin üçlü örgütsel bağlılık modeliyle ilişkileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(17).

Gün, İ., ve Aslan, Ö. (2018). Liderlik kuramları ve sağlık işletmelerinde liderlik. *Journal of Health and Nursing Management*, 5(3), 217-226.

Günaydın, S.C., Ürü Sanı, F.O., Atan Tarlacı, Ö. ve Yozgat, U. (2016). Hizmetkâr Liderliğin Pozitif Örgütsel Davranış Değişkenleri ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırmalar Dergisi*, 2016 (1), 15-23.

Güney, S. (1998). Davranış bilimleri ve yönetim psikolojisi terimler sözlüğü. Ankara: Ocak.

Hacıfazlıoğlu, Ö. (2010). Yükseköğretimde lider olarak göreve uyum sağlama süreci: Türkiye ve Amerika'dan kadın liderlerin deneyimleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory ve Practice,* 10 (4), 2221-2273.

Halis M. (2020). Toplam kalite yönetimi. Seçkin Yayıncılık.

Harvey, L., & Green, D. (1993). Defining quality. *Assessment & Evaluation in Higher Education,* 18(1), 9-34. https://doi.org/10.1080/0260293930180102

Harvey, Lee & Askling, Berit. (2003). Quality in Higher Education. *The dialogue between higher education research and practice.* 69–83. https://doi.org/10.1007/978-0-306-48368-4_6

Himmetoğlu, B. (2021). *Öğretim elemanlarının örgütsel hafıza ve işgücü çevikliğine yönelik görüşleri arasındaki ilişkide işle bütünleşmenin aracılık rolü*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.

Ireland, R., & Hitt, M. (1999). Achieving and Maintaining Strategic Competitiveness in the 21st Century: The Role of Strategic Leadership. *Academy of Management Executive*, 13, 43-57. https://doi.org/10.5465/ame.1999.1567311

Jupiter-McCon, A. (2014). *The effects of academic job experiences and perceptions of novice nursing faculty on nursing faculty retention* (Order No. 10192477). Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global; ProQuest One Academic. (1861702096). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/effects-academic-job-experiences-perceptions/docview/1861702096/se-2?accountid=16716

Karabal, C. (2018). Değişime direnç, örgütsel hafıza ve vazgeçme arasındaki ilişkiler. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 6-24.

Karaca, E. (2008). Eğitimde kalite arayışları ve eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 61-80.

Karayel, H. N., ve Kesik, F. (2024). 'Akademik Liderlik' Kitabı Üzerine bir İnceleme. *Alanyazın*, 5(1), 117-122.

Karsantık, İ. (2016). *Yönetici akademisyenlerin akademik liderlik algısı üzerine bir inceleme*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Karsantık, İ. (2019). *Yükseköğretimde akademik liderlik, yükseköğretim kültürü ve akademik kimlik arasındaki ilişkilerin incelenmesi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kohtamäki, V., Zheng, G., & Jinia, N. (2024). Gender inequality in academic leadership: Bangladesh, China and Finland. *Higher Education Quarterly*, 78(1), 78-92. https://doi.org/10.1111/hequ.12447

Korkut, H. (1992). Üniversite akademik yöneticilerinin liderlik davranışları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 25 (1), 93-111.

Koyuncuoğlu, Ö. Ü. Ö. (2020). Yükseköğretimde kalite kültürü. *Journal of Disciplines Economics & Administrative Scienves Studies,* 6(18), 348-355. http://dx.doi.org/10.26728/ideas.283

Körösényi, A. (2019). The theory and practice of plebiscitary leadership: Weber and the Orbán regime. *East European Politics and Societies*, 33(02), 280-301.

Küsbeci, P., (2020). *Kurumsal hafıza ve örgütsel öğrenmenin kurum kültürü aracılığıyla firma performansı üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Lahaie, D. (2005). *The impact of corporate memory loss: what happens when a senior executive leaves?*. Leadership in Health Services.

Lai, M. (2020). Enhancing teaching quality in higher education: A case study of a Regional University in China. *Education and Urban Society*. https://doi.org/10.1177/0013124520928613

Li, H. (2006). *An exploration of the relationship between organizational structure and organizational memory using simulation* (Order No. 3197899). Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global; ProQuest One Academic. (305372045). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/exploration-relationship-between-organizational/docview/305372045/se-2?accountid=16716

Li, Z., YeZhuang, T., & Qi, Z. (2004). An empirical study on the impact of organizational memory on organizational performance in manufacturing companies. *37th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, 2004. Proceedings of the,* 10 pp.-. http://dx.doi.org/10.1109/HICSS.2004.1265569

Liebowitz, J. & Beckman, T. (1998). *Designing Organizational Memory: Preserving Intellectual Assets in a Knowledge Economy*. Washington: CRC Press LLC.

Limon, İ. (2016). Örgütsel hafıza ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya University Journal of Education*, 6(3), 8-19. https://doi.org/10.19126/suje.220151

Lunenburg, F. C., ve Ornstein, A. C. (2013*). Educational administration* (Eğitim Yönetimi. Translation Editor: Gökhan Arastaman). Nobel Yayınları 6. Edition

Madhoushi, M., Zali, M. R., & Najimi, N. (2023). Building the house of quality in higher education. *Research and Planning in Higher Education*, 15(1), 121-154.

Marshall, S. J., Adam, M. J., Cameron, A. & Sullivan, G. (2000). Academic's perceptions of their Professional development needs related to leadership and management: What can we learn? *International Journal for Academic Development*, 5(1), 42-53.

Mencet, D.S. (2019*). Yükseköğretimde kalite, kalite güvence ve sürdürülebilir kaliteye ilişkin nitel bir araştırma.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Antalya

Meraler, S. (2011). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin yükseköğretimde kaliteye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.

Mert G., (2017) *Başarılı organizasyonlar neden başarılı olurlar? Kurumsal hafıza.* Artikel Yayıncılık.

Metin, F . (2019). Kamuda Geleneksel İntranetten Dijital Çalışma Ortamına Geçiş: TÜİK İntranet Başarı Hikâyesi . *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 327-350, https://dergipark.org.tr/en/pub/igusbd/issue/49648/454110#article_cite

Miller, M. T., Mamiseishvili, K., & Lee, D. (2016). Administrative Hierarchy and Faculty Work: Examining Faculty Satisfaction with Academic Leadership. *Journal of Academic Administration in Higher Education*, 12(1), 1-7.

Minaz, M.B., Akın, M.A., Taş, H. ve Keskioğlu, M.Ş. (2019). *Etik liderlik*. Ed. Mehmet Ali Akın. Pegem Akademi.

Misztal, B. A., (2003). *Theories of social remembering, England*. Open University Press

Mohnot, H., & Shaw, T. (2017). The study of academic leadership preparedness and leadership style in higher education. *International Journal of Education and Management Studies*, 7(3), 408-416.

Mujtaba, B. G. (2009). Situational leadership and diversity management coaching skills. *Journal of Diversity Management*, 4(1), 1-12.

Mülazımoğlu, M. E. (2017). Kent bilgi sistemi ve yerel yönetimler Kocaeli Büyükşehir Belediyesi örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 4(4), 87-102. https://doi.org/10.30803/adusobed.356139

Nagy, J. (2012). Coalface Academic Leadership in Australian Higher Education: Discretionary Behaviour Through Empowerment. *Advances in Educational Administration,* 13, 169–196

Odumeru, J. A., & Ogbonna, I. G. (2013). Transformational vs. transactional leadership theories: Evidence in literature. *International review of management and business research,* 2(2), 355-361

Omar, H.M. (2017). *Yükseköğretimde kalite standartlarının rekabet avantajını başarmada katkısı.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bingöl Üniversitesi, Bingöl.

Owlia, M. S., & Aspinwall, E. M. (1996). A framework for the dimensions of quality in higher education. *Quality Assurance in Education*, 4(2), 12–20. https://doi.org/10.1108/09684889610116012

Özakça, V.S. (2007). *Yükseköğretimde kalite geliştirme: İktisadi ve idari bilimler fakülteleri için bir özdeğerlendirme model önerisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Özalp, İ., Eren G. ve Öcal, H., (1992). Organizasyonlarda durumsallık yaklaşımı açısından liderlik: Liderliğin Fred E. Fiedler teorisindeki liderlik tarzlarına göre (belirlenmesi ve Eskişehir bölgesinde seçilen büyük sanayi işletmelerinde bir uygulama. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 161-205.

Özer M.A., Akçakaya M., Yaylı H. ve Y.Batmaz N. (2019). *Kamu yönetimi modern (yapı ve süreçler).* Gazi Kitabevi.

Özhan, E., (2017). Kurumsal hafızanın korunmasında sistemin önemi. *Arşiv Dünyası*, (18-19), 1-10.

Parri, J. 2006. Quality in Higher Education. *Vadyba / Management.* 2006 m. Nr. 2(11).

Patterson, G. (2004). Harmony through diversity: exploring an ecosystem paradigm for higher education. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 26(1), 59-74. https://doi.org/10.1080/1360080042000182537

Patterson, K. (2003). Servant leadership: a theoretical model. proceedings of the servant leadership round table. *Retrieved January*, 13, 2009.

Pham, H. & Starkey, L. (2016). Perceptions of higher education quality at three universities in Vietnam. *Quality Assurance in Education*. https://doi.org/10.1108/QAE-07-2014-0037

Platon, (1995), *Devlet,* Çev: S. Eyüboğlu, M. A. Cimboz, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Radwan, O., Ghavifekr, S., & Razak, A. Z. (2020). Can academic leadership competencies have effect on students' cognitive, skill and affective learning outcomes*? Higher education perspective', Journal of Applied Research in Higher Education.* https://doi.org/10.1108/JARHE-05-2020-0144

Ramachandaran, S. D., Krauss, S. E., Hamzah, A., & Idris, K. (2017). Effectiveness of the use of spiritual intelligence in women academic leadership practice. *International*

Journal of Educational Management, 31(2), 160-178. https://doi.org/10.1108/IJEM-09-2015-0123

Ramsden, P. (1998b). Managing the effective university. *Higher Education Research & Development,* 17(3), 347-370.

Ramsden, P., Prosser, M., Trigwell, K., & Martin, E. (2007). University teachers' experiences of academic leadership and their approaches to teaching. *Learning and instruction*, 17(2), 140-155. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2007.01.004

Robiah, R., Telaumbanua, E., Marzuki, M., Zulkipli, Z., & Dwiputra, F. K. (2024). The Role Of Collaborative Leadership In Improving The Quality Of Higher Education. *International Journal Of Teaching And Learning*, 2(2), 538-548.

Rowlinson, M., Booth, C., Clark, P., Delahaye, A., & Procter, S. (2010). Social remembering and organizational memory. *Organization studies*, 31(1), 69-87. https://doi.org/10.1177/0170840609347056

Saydan, R. (2008). Üniversite öğrencilerinin öğretim elemanlarından kalite beklentileri: Yüzüncü yıl üniversitesi İİBF örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10, 263–79. 30.05.2010 tarihinde https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287468

Schein, E. H. (2010). *Organizational culture and leadership*. John Wiley & Sons.

Scott, G., Coates, H., & Anderson, M. (2008). *Learning leaders in times of change: Academic leadership capabilities for Australian higher education*. University of Western Sydney.

Scott, G., Coates, H., & Anderson, M. (2008*). Learning leaders in times of change: Academic leadership capabilities for Australian higher education.* Sydney: University of Western Sydney and Australian Council for Educational Research.

Seçer, İ. (2015). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları.* Anı yayıncılık.

Shafei, A. (2018). The quality of higher education in the arab region: which tools of assessment to use. *Cross-nationally Comparative, Evidence-based Educational Policymaking and Reform* (pp.47-70). DOİ:10.1108/S1479-367920180000035003.

Siddique, A., Aslam, H. D., Khan, M., & Fatima, U. (2011). Impact of academıc leadershıp on faculty's motıvatıon and organızatıonaleffectıveness ın hıgher educatıon system. *International Journal of Academic Research*, 3(*3*).

Sincer, S. (2021). *Öğretmen performansı, örgütsel sadakat ve karizmatik liderlik arasındaki ilişkinin incelenmesi: bir karma yöntem araştırması*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara

Skorobohacz, C., Billot, J., Murray, S., & Khong, L. Y. (2016). Metaphors as expressions of followers' experiences with academic leadership. *Higher Education Research ve Development,* 35(5), 1053-1067. https://doi.org/10.1080/07294360.2016.1138451

Soyer, B. B., ve Kıranlı-Güngör, S. (2018). Yükseköğretimin kalitesini etkileyen faktörler. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* (13), 11, 1173-1178. DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13619

Spence-Ariemma, M. (2014). *Academic Leadership in higher education: Using generalizability theory and structural equation modeling approaches to examine academic leadership effectiveness and behavioral complexity in a Canadian college from a faculty perspective.* (Doctoral Dissertation). Niagara University, New York. UMI Number: 3633474

Spendlove, M. (2007). Competencies for effective leadership in higher education. *International Journal of*

Educational Management. 21(*5*), 407-417 https://doi.org/10.1108/09513540710760183

Spendlove, M. (2007). Competencies for effective leadership in higher education. *International Journal of Educational Management*, 21(5), 407-417.

Srikanthan, G., & Dalrymple, J. (2003). Developing alternative perspectives for quality in higher education. *International Journal of Educational Management*.

Stein, E. & Zwass, V. (1995) Actualizing organizational memory with information systems. *Information Systems Research*. 6(2), 85-117. https://doi.org/10.1287/isre.6.2.85

Stein, E. W. (1995). Organization memory: Review of concepts and recommendations for management. *International journal of information management*, 15(1), 17-32. https://doi.org/10.1016/0268-4012(94)00003-C

Sutherland, P. G. (2001). *Organizational memory in high schools: A case study (Order No. MQ73640). Available from ProQuest Dissertations ve Theses Global; ProQuest One Academic.* (304736344). Retrieved from https://www.proquest.com/dissertations-theses/organizational-memory-high-schools-case-study/docview/304736344/se-2?accountid=16716

Şişman, M. (2002). *Öğretim liderliği*. Pegem A Yayıncılık.

Tan-Kılıç, N. (2021). *Yükseköğretimde dekanların yönetsel işlevleri*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Taylor, K. L. (2005). Academic development as institutional leadership: An interplay of person, role, strategy, and institution. *International Journal for Academic Development,* 10(1), 31-46. https://doi.org/10.1080/13601440500099985

Tofur, S . (2018). Sinematografik anlatıda Hersey- Blanchard durumsal liderlik modelinin eğitimde kullanılabilirliği: Koro Filmi . *Journal of Theoretical Educational Science ,* 11 (4) , 822-837 . https://doi.org/10.30831/akukeg.399319

Torunlar, M., (2019). Arşiv-Hafıza-Kamusal Ensefalizasyon. *Arşiv Dünyası*, 6(2), 100-133.

Turnbull, S., & Edwards, G. (2005). Leadership development for organizational change in a new U.K. university. *Advances in Developing Human Resources*, 7(3), 396-413. doi: 10.1177/1523422305277178

Türk Dil Kurumu (2024). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. www.tdk.gov.tr.

Türk, G. (2019). İstatistiksel *bakış açısıyla otomotiv sektöründe IATF 16949: 2016 standardının kurulumu, yönetimi ve kalitenin iyileştirilmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Uygur, M. (2018). *Yükseköğretimde kalite güvencesi bağlamında öğretme-öğrenme süreçlerinin incelenmesi ve öğretim elemanlarına yönelik bir eğitici eğitimi programı geliştirilmesi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.

Uzun, A., ve Taş, A., (2023). Örgütsel Hafıza ile Öğretmenlerin Değişme Eğilimleri Arasındaki İlişkiler. *Toplum, Eğitim ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 92-109. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8305760

Van der Bent, J., Paauwe, J., & Williams, R. (1999). Organizational learning: an exploration of organizational memory and its role in organizational change processes. *Journal of organizational change management*, 12(5), 377-404. https://doi.org/10.1108/09534819910289084

Versiani, A. F., Abade, P. D. S., de Carvalho, R. B., & De Muÿlder, C. F. (2024). How project knowledge management develops volatile organizational memory. *Innovation & Management Review*. https://doi.org/10.1108/INMR-11-2022-0144

Walsh, J. P., & Ungson, G. R. (1991). Organizational memory. *Academy of Management Review*, 16(1), 57-91. https://doi.org/10.2307/258607

Woodhouse, D. & Stokes, T (2010). Australia: evaluation and quality in higher education. *Research in Comparative and International Education Volume 5 Number 1.* https://doi.org/10.2304/rcie.2010.5.1.18

Xu, K. (2011). An empirical study of Confucianism: Measuring Chinese academic leadership. *Management Communication Quarterly*, 25(4), 644-662. https://doi.org/10.1177/0893318911405621

Yalçınkaya, M . (2002). Çağdaş okulda etkili liderlik. *Ege Eğitim Dergisi* , 1 (2). DOI: https://dergipark.org.tr/en/pub/egeefd/issue/4923/67351#article_cite

Yazıcı, A., ve Yazıcı, R. (2017). Institutional changes in businesses and the ımportance of quality management systems for economic development: the case of Turkey. *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 7(2), 17-26. http://dx.doi.org/10.26579/jocrebe-7.2.2

Yeşilyurt, E. (2007). Akademik ve yönetimsel liderlik. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 76-80.

Yetişen, S ve Ünlü, H . (2019). Yükseköğretimde kalite perspektifi: 2007 yılında kurulan devlet üniversitelerinin kurum iç değerlendirme raporlarının karşılaştırmalı analizi . *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi* 7 (16) , 72-89 . https://doi.org/10.33692/avrasyad.543723

Yielder, J & Codling, A. (2004). Management and Leadership in the Contemporary University. *Journal of Higher Education Policy and Management*, Vol. 26, No. 3. s. 315. https://doi.org/10.1080/1360080042000290177

Yoşumaz, İ., (2018). *Endüstri 4.0'a geçiş sürecinde kurumsal hafızanın rolü.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.

Youndt, M. A., Subramaniam, M., & Snell, S. A. (2004). Intellectual capital profiles: An examination of investments and returns. *Journal of Management studies*, 41(2), 335-361. https://doi.org/10.1111/j.1467-6486.2004.00435.x

YÖK. (2007a). *Türkiye'nin yükseköğretim stratejisi. TC Yükseköğretim Kurulu*. Yayın No: 2007-1, Ankara: Yükseköğretim Kurulu Yayınları.

YÖK. (2007b). *Yükseköğretimde yeniden yapılanma: 66 Soruda Bologna süreci uygulamaları.* https://uluslararasi.yok.gov.tr/Documents/yay%C4%B1nlar/yuksekogretimde_yeniden_yapilanma_66_soruda_bologna_2010.pdf

YÖKAK https://yokak.gov.tr/hakkında

Yöntem, E. (2024). *Yükseköğretim kalite süreçlerinde uluslararası yansımalar.* Net Kitaplık Yayıncılık.

Yukl, G. (1989). Managerial leadership: A review of theory and research. *Journal of Management,* 15(2), 251-289.

Yukl, G. (2013). *Leadership in organizations* (8th ed.). Pearson.

Yukl, G. A. (2018). *Örgütlerde Liderlik.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Zeydan, İ, (2019). *Türkiye'de Yükseköğretimde Kalite*. https://www.researchgate.net/publication/335222477_Turkiye%27de_Yuksekogretimde_Kalite

ÇAĞDAŞ TİYATRODA DİJİTAL GÖSTERİM VE MEDYA TEKNOLOJİSİ

–

INTERMEDIALITY

DOÇ. DR. MEHMET ÖZBEK

EĞİTİM
yayınevi

ÇAĞDAŞ TİYATRODA DİJİTAL GÖSTERİM VE MEDYA TEKNOLOJİSİ INTERMEDIALITY

Doç. Dr. Mehmet Özbek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-35-7
1. Baskı, Kasım 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇAĞDAŞ TİYATRODA DİJİTAL GÖSTERİM VE MEDYA TEKNOLOJİSİ INTERMEDIALITY
Doç. Dr. Mehmet Özbek
X+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-35-7

Bu eser İstanbul Üniversitesi'nde 30.06.2015 tarihinde sunulan ve oy birliği ile kabul edilen, Prof. Dr. Nilüfer Timisi Nalçaoğlu danışmanlığında gerçekleştirilen *Çağdaş Tiyatroda Dijital Gösterim ve Medya Teknolojisi - Intermediality* başlıklı Doktora tezi esas alınarak, içeriği geliştirilerek ve yer yer değiştirilerek hazırlanmıştır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adanır, Oğuz: **Baudrillard**, İstanbul, Say Yayınları, 2010, s.195

Altunay, Alper: "Kes-Kopyala-Yapıştır: Bir Sanat Yüzeyi Olarak Ekran" Ed. Deniz Yengin, **Yeni Medya Ve**, İstanbul, Anahtar Kitaplar, Ekim 2012, s.23

Auslander, Philip: **Liveness: Performance in a Mediatized Culture**, Routledge, 2008, s.1

Baudrillard, Jean: **Tüketim Toplumu**, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2012, s.141

Baudrillard, Jean: **Simülakrlar ve Simülasyon**, Çev. Oğuz Adanır, Ankara, Doğu Batı Yayınları, 2011, s.7

Baugh, Christopher: **Theatre, Performance and Technology**, Palgrave MacMillan, 2013, s.1-6

Benjamin, Walter: **Pasajlar**, ''Tekniğin Olanaklarıyla Yeniden Üretilebildiği Çağda Sanat Yapıtı'', İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, Şubat 2011, s.52

Blake, Bill: **theatre & the digital**, Londra, The Palgrave Macmillan, 2014, s.ix

Bolter, J.D.,R. Grusin: **Remediation: Understanding New Media**, Cambridge, Massachusetts London, England, The MIT Press, 1999, s.65

Braun, Edward: **Yönetmen ve Sahne: Naturalizmden Grotowski'ye**, Dost Yayınları, Çev. Bahadır Sina Şener, Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, Mayıs, 2013, s.170

Candan, Ayşın: **Öncü Tiyatro ve Dijital Çağda Gösterim**, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2013, s.5

Carlson, Marvin: **Performans: Eleştirel bir Giriş**, Çev. Beliz Güçbilmez, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları, 2013, s.185

Carlson, Marvin: **Tiyatro Teorileri**-Yunanlılardan Bugüne Tarihsel ve Eleştirel Bir İnceleme, Çev. Eren Buğlalılar, Barış Yıldırım, İstanbul, De Ki Basım Yayım, 2008, s.12

Chapple, F. C. Kattenbelt: **Intermediality in Theatre and Performance**, Amsterdam-NewYork, NY, 2006, s.11

Cluver, Claus: "Intermediality and Interarts Studies"Jens Arvidson, Mikael Askander et. al. Ed. **Changing Borders: Contemporary Positions in Intermediality**, Lund, Intermedia Studies Press, 2007, s.26

Çelenk, Semih: "Bu Dünyadan bir Skenograf Geçti", Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, Sayı:7 s.10

Dixon, Steve: **Digital Performance**, The MIT Press, Massachusetts Institute of Technology, 2007, s. 39

Elleström Lars: Ed., **Media Borders, Multimodality and Intermediality**, Londra, Palgrave Macmillan, 2010, s.27

Erdoğan, İrfan, K. Alemdar: **Öteki Kuram**, Ankara, Pozitif Matbaacılık, 2010, s.29

Erll, Astrid Ann Rigney Ed.**Mediation, Remediation, And the Dynamics of Cultural Memory**, Germany, De Gruyter, 2012, s.3

Evans, James Roose: **Experimental Theatre: From Stanislavsky to Peter Brook**, Routledge, 1989, s.65

Georgi, Claudia: **Liveness on Stage**, 'Intermedial Challenges in Contemporary British Theatre and Performance', Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston, 2014, s.10

Griesekam, Greg: **Staging the Screen**: The Use of Film and Video in Theatre, İngiltere, Palgrave Macmillan, 2007

Güngör, Nazife: **İletişim / Kuramlar ve Yaklaşımlar**, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2013, s.45

Hitchcock, Louise A.: **Kuramlar ve Kuramcılar** – Çağdaş Düşüncede Antik Edebiyat, Çev. Seda Pekşen, İstanbul, İletişim Yayınları, 2013, s.140

Innes, C.D.: **Erwin Piscator's Political Theatre: The Development of Modern German Drama**, Cambridge University Press, 1972, s.69

Jenkins, Henry: **Convergence Culture** – Where Old and New Media Collide, New York University Press, 2006, s.3

Jensen, Amy Petersen: **Theatre in a Media Culture: Production, Performance and Perception since 1970**, USA, Mc Farland, 2007, s.14

Jerz, Dennis G.: **Technology in American Drama 1920-1950** – Soul and Society in the Age of the Machine, Westport, USA, Greenwood Press, s.2

Manovich, Lev: **The Langugage of New Media**, Usa, The MIT Press, 2001, s.8

Pavis, Patrice: **Sahneleme**-Kültürler Kavşağında Tiyatro, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları, 1999, s.80

Postman, Neil: **Televizyon Öldüren Eğlence**, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 2012, s.19

Reason, Matthew: **Documentation, Dissappearance and the Representation of Live Performance**, Londra, Palgrave, 2006, s.94

Reilly, Kara: **Theatre, Performance and Analogue Technology**, Palgrave Macmillan, 2013, s.1

Reynolds, Bryan: Intermedial Theatre, Performance Philosophy, Transversal Poetics, and the Future of Affect, Palgrave Mcmillan, 2017, s.281

Ross, Julian: "Projection as Performance: Intermediality in Japan's Expanded Cinema" Lucia Nagib, Anna Jersley Ed., **Impure Cinema: Intermedial and Intercultural Approaches to Film**, Londra, Palgrave Macmillan, 2014, s.250

Salter, Chris: **Entangled: Technology and Transformation of Performance**, The MIT Press, 2010, s.xxi-xxii

Saussure, Ferdinand de: **Course in General Linguistics**, Çev.Wade Baskin. Glasgow, Collins, 1974.s.117

Shakespeare, William: **Romeo ve Juliet**, Çev. Özdemir Nutku, İstanbul, Remzi Kitabevi, Şubat 2006, s.55

Şener, Sevda: **Dünden Bugüne Tiyatro Düşüncesi**, Ankara, Dost Kitabevi Yayınları, 2014, s.15

Timisi, Nilüfer: **Yeni İletişim Teknolojileri ve Demokrasi,** Ankara, Dost Kitabevi, 2003, s.33-39

Wolf, Werner: "Mediality/Intermediality in Studies of English Literature", **Mediality/ Intermediality**, Ed. Martin Heusser, Andreas Fischer, Andreas H.Jucker, Gunter Narr Verlag Tübingen, 2008, Sayı 21, s.17

Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek: **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ekim 2016, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s.239-240

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

Aksoy, Naciye: **Post-Dramatik Tiyatro**, 'Peyzaj Metin Kavramı ve Sahneleme Anlayışı', Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi, ART-E, Kasım 2012, Özel Sayı, ISSN 1308-2698, (Çevrimiçi), http://edergi.sdu.edu.tr/index.php/gsfsd/article/viewFile/3673/3043, 11.06.2015

Aronson, Arnold: "Theatres of the Future", The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 33, No. 4, Aralık, 1981, s. 489-503, (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/3206773 Giriş: 01-03-2015

Balme, Christopher: 'Intermediality: Rethinking the Relationship between Theatre and Media' Christopher Balme, Markus Moninger, **Crossing Media: Theater –Film –Fotografie –Neue Medien,** Munih, ePodium, 2004, s.2, **(**Çevrimiçi) http://epub.ub.uni-muenchen.de/13098/1/Balme_13098.pdf , 02.03.2015

Basa, Murali: "The theatre in digital media: A new visual geometry and illusions created during the performance", (Çevrimiçi) https://www.academia.edu/7930540/The_theatre_in_digital_media_A_new_visual_geometry_and_illusions_created_during_the_performance , 22.05.2015

Berns, U.: **Performativity (Performatiflik) / Performance (Performans)**: Online Handbook of Narratology, Performativity, (Çevrimiçi), http://wikis.sub.uni-hamburg.de/lhn/index.php/Performativity , 04.02.2015

Birringer, Johannes: "Contemporary Performance/Technology", The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 51, No. 4, Theatre and Technology, Aralık, 1999, s.361 http://www.jstor.org/stable/25068706 , 16/02/2015

Bolter, Jay David: "Remediation" **The International Encyclopedia of Communication**, Donsbach, Wolfgang Ed. Blackwell Publishing, 2008. Blackwell Reference Online., (Çevrimiçi) http://www.communicationencyclopedia.com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2013_chunk_g978140513199523_ss32-1, 24.08.2014

Callens, Johan "The Wooster Group's Hamlet, According to the True, Original Copies", The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 61, No. 4, Digital Media and Performance, Aralık, 2009, s. 539-561 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/40660551, 16/02/2015

Cook, Amy: "Wrinkles, Wormholes, and "Hamlet": The Wooster Group's "Hamlet" as a Challenge to Periodicity" The MIT Press, **TDR** (1988-), Vol.53, No.4, Kış, 2009, s.111 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/25599521 , 16/02/2015

Cubitt, Sean: "Cybertime: Ontologies of Digital Perception", Chicago, Mart 2000, **Melbourne Üniversitesi Dijital Kütüphanesi**, http://repository.unimelb.edu.au/10187/1862

Deus ex machina: (Çevrimiçi) http://tr.wikipedia.org/wiki/Deus_ex_machina 09.06.2015

E. Munk, ''Laterna Magika'', The MIT Press, **The Tulane Drama Review**,Vol. 11, No. 1, Sonbahar, 1966, s. 141, (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/1125277 , 01.03.2015

Fenton, David: "Unstable Acts – A Practitioner's Case Study of the Poetics of Postdramatic Theatre and Intermediality", Doctor of Philosophy in Performance Innovation, Creative Industries Faculty, Queensland University of Technology, 2007, pp.40 (Çevrimiçi) http://eprints.qut.edu.au/16527/1/David_Fenton_Thesis.pdf 26.05.2015

Fluxus: (Çevrimiçi),http://blog.milliyet.com.tr/fluxus-nedir/Blog/?BlogNo=213808 , 22.05.2015

Fotoğraf-1: (Çevrimiçi),http://ziernie-performa.net/blog/2013/06/11/scena-marginalnosti-lichnoe-kak-politicheskoe-verbatim-i-golosa-drugix/ , 22.05.2015

Fotoğraf-2: Svoboda- Laterna Magika, (Çevrimiçi) http://projctn.com/laterna-magika 28.02.2015

Fotoğraf-3: (Çevrimiçi),http://thewoostergroup.org/twg/twg.php?hamlet, 29.05.2015

Fotoğraf-4: (Çevrimiçi),http://thewoostergroup.org/twg/twg.php?lsd-just-the-high-points, 29.05.2015

Fotoğraf-5: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_alladeen_images.html , 02.03.2015

Fotoğraf-6: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_supervision_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-7: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_supervision_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-8: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_jetlag_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-9: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/prod_jetlag_images.html Giriş: 02.03.2015

Fotoğraf-10: (Çevrimiçi),http://arts.mit.edu/artists/robert-lepage/, 02.03.2015

Fotoğraf-11: (Çevrimiçi),http://www.gobsquad.com/projects/revolution-now , 02.03.2015

Fotoğraf-12: (Çevrimiçi),http://www.gobsquad.com/projects/room-service-help-me-make-it-through-the-night, 02.03.2015

Fotoğraf-13: (Çevrimiçi),http://www.gobsquad.com/projects/super-night-shot Giriş:02.03.2015

Fotoğraf-14: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-15: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-16: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-17: (Çevrimiçi), http://www.studiumteatralne.pl/menu/spektakle/szepty-ziemi 08.03.2015

Fotoğraf-19: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/archive/works/complete/view/4/photos, 29.05.2015

Fotoğraf-21: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/archive/works/complete/view/11/photos, 29.05.2015

Fotoğraf-22: (Çevrimiçi),http://www.muenchner-kammerspiele.de/spielplan/relations-helen-lawrence/fotogalerie/ 29.05.2015

Fotoğraf-23: (Çevrimiçi),http://www.muenchner-kammerspiele.de/spielplan/relations-helen-lawrence/fotogalerie/ 29.05.2015

Fotoğraf-24: (Çevrimiçi),http://www.muenchner-kammerspiele.de/spielplan/relations-helen-lawrence/fotogalerie/ 29.05.2015

Fotoğraf-25: (Çevrimiçi),https://diepest2o14.wordpress.com/, 29.05.2015

Fotoğraf-26: (Çevrimiçi), http://www.tiyatrokumpanyasi.com/Images/can.pdf, 29.05.2015

Fotoğraf-27: (Çevrimiçi), http://i.ytimg.com/vi/aLArdzcForI/maxresdefault.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-29: (Çevrimiçi), http://www.tiyatrodunyasi.com/galeri/201310kapilarin_disinda.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-30: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/images/oyunlar/kerem/IMG_3436.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-31: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/images/oyunlar/kerem/IMG_3441.jpg, 29.05.2015

Fotoğraf-32: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/images/oyunlar/sivas/IMG_3417.jpg, 29.05.2015

Gob Squad: (Çevrimiçi), http://www.gobsquad.com/faq/Gob_Squad_FAQ/Why_do_you_work_with_video_and_technology___Themes_and_Concerns___Gob_Squad_FAQ.html Giriş:02.03.2015

Goebbels Heiner: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/about/profile

Goebbels Heiner: (Çevrimiçi), http://www.heinergoebbels.com/en/about/biography,

Hypermediacy: (Çevrimiçi) http://kairos.technorhetoric.net/6.1/reviews/blakesley/glossary.html 02.03.2015

Immediacy: (Çevrimiçi)http://www.oxfordreference.com.oro-o.emedia1.bsb-muenchen.de/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-1282# 02.03.2015

Jensen, Klaus Bruhn: ‘’Intermediality’’ **The International Encyclopedia of Communication**, Donsbach, Wolfgang Ed. Blackwell Publishing, 2008. Blackwell Reference Online., (Çevrimiçi)http://www.communicationencyclopedia.

com/subscriber/tocnode.html?id=g9781405131995_yr2013_chunk_g978140513199514_ss60-1, 24.08.2014

‘Kerem Gibi’ Oyun Broşürü: (Çevrimiçi), http://www.dostlartiyatrosu.com/tiyatro_oyunlar_kerem.html 25.05.2015

Lepage, Robert: (Çevrimiçi) http://lacaserne.net/index2.php/robertlepage/, 02.03.2015

Leung, W.: (Çevrimiçi), http://www.mooneyontheatre.com/2014/10/16/review-helen-lawrence-canadian-stagearts-club-theatre-companythe-banff-centre/ 28.04.2015

Lilleike, Monika: “Hawaiian Hula ’Olapa – Steps towards an interart aesthetic oriented performance analysis”, **Joint Symposium – Labaratory: Methods of Interart Studies**, Berlin, 16-18 Kasım 2009. (Çevrimiçi), http://www.geisteswissenschaften.fu-berlin.de/v/interart/media/dokumente/laboratory-reader/Lilleike_Paper.pdf 22.05.2015

Marranca, Bonnie: “The Wooster Group: A Dictionary of Ideas”, **PAJ: A Journal of Performance and Art**, Vol. 25, No. 2 (May, 2003), s. 1-18 The MIT Press on behalf of Performing Arts Journal, Inc.(Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/3246397 , 16/02/2015

McLuhan, Marshall: “The Medium Is the Message”, The New Media Reader, Cambridge, Massachusetts, Londra, İngiltere, Ed. Noah Wardrip-Fruin, Nick Montfort, 2003, s.204, (Çevrimiçi) http://monoskop.org/images/0/0c/McLuhan_Marshall_1964_2003_The_Medium_Is_the_Message.pdf , 22.05.2015

McLuhan, Marshall: ‘Medium is the Message’, **Understanding Media: TheExtensions of Man**, Bölüm 1, s.1, (Çevrimiçi), http://web.mit.edu/allanmc/www/mcluhan.mediummessage.pdf 09.06.2015

Miller, Heidi R.: “Super Vision by Marianne Weems”, **Theatre Journal**, Vol. 59, No. 4, Performance and Cognition, Aralık, 2007, s. 658-660, The Johns Hopkins University Press, (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/25070121, 21/02/2015

Mixed Media: (Çevrimiçi), http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/mixed-media 02.03.2015

Patel, Vibhuti: “Wired Connections”, **Span**, Mayıs- Haziran 2009, s.50 (Çevrimiçi) http://www.thebuildersassociation.org/imgs/trilogy.pdf 27.02.2015

Petersen, Kjell Yngve: **A dramaturgy of intermediality: composing with integrative design**, Doctor of Philosophy Thesis, University of Plymouth, 2009, s.38, (Çevrimiçi) https://pearl.plymouth.ac.uk//handle/10026.1/2506 10.06.2015

Pluta, Izabella: ‘’Instance: Robert Lepage and Ex Machina, The Andersen Project (2005)’’, **Mapping Intermediality in Performance**, Amsterdam, Amsterdam University Press, 2010, s.191-197

Remediation: (Çevrimiçi),http://www.oxfordreference.com.oro-o.emedia1.bsb-muenchen.de/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-2311?rskey=8H9X6M&result=1 02.03.2015

Resim-1: (Çevrimiçi), http://pixgood.com/gustave-courbet-interior-of-my-studio.html , 22.05.2015

Saltz, David Z.: “Editorial Comment: Digital Media and Performance”, The Johns Hopkins University Press, **Theatre Journal**, Vol. 61, No. 4, Digital Media and Performance, Aralık, 2009 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/40660549 , 16/02/2015

Savran, David: “The Wooster Group, Arthur Miller and “The Crucible”” The MIT Press **The Drama Review: TDR**, Vol. 29, No. 2, Choreography (And the Wooster Group’s “L. S.D.”) Yaz, 1985, s. 99-109 (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/1145676 , 16/02/2015

Schröter, Jens: **"Discourses and Models of Intermediality"** CLCWeb: Comparative Literature and Culture 13.3, 2011, Thematic Issue New Perspectives on Material Culture and Intermedial Practice. Ed. Steven Tötösy de Zepetnek, Asuncion Lopez-Varela, Haun Saussy,Jan Mieszkowski,s.2 (Çevrimiçi), http://docs.lib.purdue.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1790&context=clcweb 02.03.2015

Smalec, Theresa: "Staging the Screen: The Use of Film and Video in Theatre (Review)", **Theatre Journal**, Sayı: 61, No: 4, Aralık 2009, s. 648 (Çevrimiçi) https://muse.jhu.edu/login?auth=0&type=summary&url=/journals/theatre_journal/v061/61.4.smalec.pdf 27.05.2015

Sussman, Mark J.: "Alladeen by Marianne Weems", **Theatre Journal**, Vol. 56, No. 4, Theorizing the Performer, Aralık, 2004, s. 695-697 The Johns Hopkins University Press (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/25069547, 21/02/2015

Tecklenburg, Nina: "Reality Enchanted, Contact Mediated: A Story of Gob Squad", **TDR: The Drama Review** 56: 2 (T214), New York University and the Massachusetts Institute of Technology, Yaz,2012,s.10,(Çevrimiçi),http://web.a.ebscohost.com.emedien.ub.uni-muenchen.de/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=3&sid=66b99b28-bf75-45e6-a76b-5a6b01872bc8%40sessionmgr4003&hid=4212, 02.03.2015

The Builders Association: (Çevrimiçi), http://www.thebuildersassociation.org/about_mission.html 27.02.2015

The Wooster Group, History (Çevrimiçi),http://thewoostergroup.org/twg/twg.php?history 27.02.2015

Theatre: (Çevrimiçi),http://www.merriam-webster.com/dictionary/theatre, 11.07.2015

Transgressive: (Çevrimiçi), http://www.oxforddictionaries.com/us/definition/american_english/transgressive 02.03.2015

Transparency: (Çevrimiçi),http://www.oxfordreference.com.oro-o.emedia1.bsb-muenchen.de/view/10.1093/acref/9780199568758.001.0001/acref-9780199568758-e-2835# 02.03.2015

Wehle, Philippa: ''Live Performance and Technology: The Example of "Jet Lag"'', PAJ: A Journal of Performance and Art, Vol. 24, No. 1, Intelligent Stages: Digital Art andPerformance, Ocak, 2002, s. 133-139, The MIT Press on behalf of Performing Arts Journal, Inc. (Çevrimiçi) http://www.jstor.org/stable/3246468, 21/02/2015

Woolf, Brandon: "(Gob Squad's) Revolution Now! Or Never?", Critical Acts, TDR: The Drama Review, Kış, 2011, Vol. 55 Sayı 4, s.144-151, (Çevrimiçi),http://web.a.ebscohost.com.emedien.ub.uni-muenchen.de/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=66b99b28-bf75-45e6-a76b-5a6b01872bc8%40sessionmgr4003&hid=4212, 02.03.2015

Wurth, Kiene Brillenburg: **"Multimediality, Intermediality, and Medially Complex Digital Poetry**", RiLUnE, no. 5, 2006, s.11, (Çevrimiçi) http://www.rilune.org/mono5/3_brillenburg.pdf , 02.03.2015

CUMHURİYETİMİZİN 100. YILINDA

TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI

Editörler

DR. HAKAN KAYA
DR. YILMAZ ULVİ UZUN
DR. ZEYNEP DENİZ ALTINSOY

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYETİMİZİN 100 . YILINDA TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI

Editörler: Dr. Hakan Kaya, Dr. Yılmaz Ulvi Uzun, Dr. Zeynep Deniz Altınsoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-66-3
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYETİMİZİN 100 . YILINDA TÜRK DEVLETLERİ TEŞKİLATI
Editörler: Dr. Hakan Kaya, Dr. Yılmaz Ulvi Uzun, Dr. Zeynep Deniz Altınsoy
XX+598 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-66-3

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyebileceği anlaşılmaktadır. Bu bulgular ışığında Türk Devletleri Teşkilatı'na üye ülkelerde vergi gelirlerinin verimli kamu harcamalarına yönlendirilmesi ve ekonomik büyümeyi teşvik edici bir strateji olarak benimsenmesi; iş ve ticaret özgürlüğünü artırıcı reformlar yapılarak uzun vadeli ekonomik büyüme hedefleri doğrultusunda girişimciliği ve verimliliği artırmaya yönelik politikalar üretilmesi; yatırım özgürlüğü ile ilgili düzenlemeler yapılırken, spekülatif yatırımları ve yüksek borçlanmayı önleyici tedbirler alınması, finansal serbestliğin sürdürülebilir büyümeye katkısı göz önünde bulundurularak uzun dönemli stratejiler geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Açıkgöz,B. & Amoah, A. & Yılmazer, M. (2016). Economic Freedom and Growth: A Panel Cointegration Approach. PANOECONOMICUS, 2016, Vol. 63, Issue 5, pp. 541-562.

Adhikari, T. & Whelan, K. (2023). Did Raising Doing Business Scores Boost GDP?, Journal of Comperative Studies, 51(3),pp.1011-1030.

Afonso, A. & Arana, M.C.B. (2023). The nexus between economic freedom and economic growth in the LDCs. An empirical analysis for the period 2000-2021, Working Papers REM 2023/0297, ISEG - Lisbon School of Economics and Management, REM, Universidade de Lisboa.

Ahmed,S., Mushtaq, M.,Fahlevi, M.,Aljuaid, M. & Saniuk, S.(2023). Decomposed and Composed Effects of Economic Freedom on Economic Growth in South Asia, Heliyon, 9(),1-14.

Altman, M. (2008). How Much Economic Freedom is Necessary for Economic Growth? Theory And Evidence, Economics Bulletin,15(2),pp.1-20.

Anderson, J.E. & Bernard,J. (2017). Temporal and Spatial Effects of State Taxes on Economic Growth, Proceedings. Annual Conference on Taxation and Minutes of the Annual Meeting of the National Tax Association*,* 110 (), pp. 1-22.

Ayal, E. B., & Karras, G. (1998). Components of Economic Freedom and Growth: An Empirical Study. The Journal of Developing Areas, 32(3), pp.327-338.

Balasoiu, N.,Chifu,I.& Oancea, M. (2023). Impact of Direct Taxation on Economic Growth: Empirical Evidence Based on Panel Data Regression Analysis at the Level of EU Countries, Sustainability, 15(9), pp. 1-32.

Betila,R.R. (2021). The impact of Ease of Doing Business on Economic Growth:

A Dynamic Panel Analysis for African Countries,SN Business & Economics 1(10).

Breusch, T. S. & Pagan, A. R. (1980), The Lagrange Multiplier Test and Its Applica- tions to Model Specification Tests in Econometrics, Review of Economic Studies, 47(), pp.239-53.

Buera, J.F. & Oberfield, E. (2020). The Global Diffusion of Ideas, Econometrica, Econometric Society, vol. 88(1), pp. 83-114.

Carlsson, F., & Lundström, S. (2002). Economic Freedom and Growth: Decomposing the Effects. Public Choice, 112, pp. 335-344.

Cebula, R. J. (2011). Economic Growth, Ten Forms of Economic Freedom, and Political Stability: An Empirical Study Using Panel Data, 2003–2007. The Journal of Private Enterprise, 26(2), pp.61-81.

Cebula, R.J. & Clark, J.R. (2012) Lessons from the Experience of OECD Nations on Macroeconomic Growth and Economic Freedom, 2004-2008. International Review of Economics, 59(), pp. 231-243.

Cebula, R. J. & Ekstrom, M. (2008). Economic Growth, Economic Freedom, and Governance, MPRA, No: 56702

De Haan, J., & Siermann (1998). On The Relationship Between Economic Freedom and Economic Growth. European Journal of Political Economy, 16(2), pp. 215-241.

De Haan, J., & Sturm, C.L.J. (2000). Further Evidence on the Relationship between Economic Freedom and Economic Growth, Public Choice, 95(3-4), pp. 363-80.

Denaux,Z.S. (2007). Endogenous Growth, Taxes and Government Spending: Theory and Evidence, Review of Development Economics, Wiley Blackwell, 11(1), pp. 124-138.

Djankov, S.,McLiesh, C.,& Ramalho, R.M.(2006). Regulation and Growth, Economic Letters, 92(3), pp.395-401.

Doucouliagos, C. & Ulubasoglu, M. A. (2006). Economic Freedom and Economic Grrowth: Does Specification Make a Difference?, European Journal of Political Economy, 22(1), pp.60-81.

Gohmann, S.F., Hobbs, B.K. & McCrickard, M. (2008). Economic Freedom and Service Industry Growth in the United States, Entrepreneurship Theory and Practice, 32(5), pp.855-874.

Gries, T. & Redlin, M. (2020). Trade and Economic Development: Global Causality and Development-And Openness-Related Heterogeneity, International Economics and Economic Policy, Springer, vol. 17(4), pp. 923-944,

Güven,S. & Mert, M. (2016). Uluslararası Turizm Talebinin Eşbütünleşme Analizi: Antalya İçin Panel ARDL Yaklaşımı, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 17(1), ss.133-152.

Gwartney, J., Lawson, R. & Block, W. (1996). Economic freedom in the world, 1975–1995. The Fraser Institute, Vancouver.

Gwartney, J., Lawson, R. & North, S. (2008). Economic Freedom of the World: 1998 Annual Report. Fraser Institute.

Hausman, J. (1978) Specification Tests in Econometrics. Econometrica, 46(), pp.1251-1271.

Holmes, K.R., Johnson, B. & Kirkpatrick, M. (1997). 1997 Index of Economic Freedom, Washington, DC/New York: Heritage Foundation/Wall Street Journal.

Hussain, M. E. & Haque, M. (2016). Impact of Economic Freedom on the Growth Rate: A Panel Data Analysis, Economies, 4(2), pp.1-15.

Im, K. S., Pesaran, M. H. & Shin, Y. (2003). Testing for unit roots in heterogeneous panels. Journal of Econometrics, 115(), pp. 53–74.

Ivanović, V. & Stanišić,N. (2017). Monetary freedom and economic growth in New European Union Member States, Economic Research-Ekonomska Istraživanja, Taylor & Francis Journals, vol. 30(1), pp. 453-463.

Jalil, A. & Rauf, A. (2021). Revisiting The Link Between Trade Openness and Economic Growth Using Panel Methods, The Journal of International Trade & Economic Development, 30(8), pp.1168-1187.

Kaya, H. & Uzun, Y.U. (2023). Population Dependency and Inflation: A Study of Hıgh- and Upper-Middle-Income Countries, The Journal of Economic Research & Business Administration. 1(143), pp.3-15.

Kouton, J. (2019). Relationship Between Economic Freedom and Inclusive Growth: A Dynamic Panel Analysis for Sub-Saharan African Countries, Journal of Social and Economic Development, 21(), pp.143-165.

Levin, A., Lin, C. F. & Chu, C. (2002). Unit Root Tests in Panel Data: Asymptotic and Finite-Sample Properties. Journal of Econometrics, 108(), pp.1–24.

Moyo, C., Kolisi., N. & Khobai, H. (2017). The Relationship between Trade Openness and Economic Growth: The case of Ghana and Nigeria. Munich Personal RePEc Archive Working Paper No. 81317.

Fatima, S., Chen, B. & Ramzan, M. & Abbas, Q. (2020). The Nexus Between Trade Openness and GDP Growth: Analyzing the Role of Human Capital Accumulation, SAGE Open, 10(4), pp. 21582440209

Nguyen, T.C. & Nguyen, T. N. P. (2022). Economic Freedom and the Transition to a Circular Economy, (October 13, 2022). Available at http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4301783.

Özgur, C. (2019). A panel ARDL Application On The Research of The Relationships Between Stock Returns and Financial Ratios. Istanbul Management Journal, 86, pp. 97-112. http://doi.org/10.26650/imj.2019.86.0005.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels, Cambridge Working Papers in Economics, No: 435.

Pesaran,H. M. & Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels, Journal of Econometrics, Elsevier, vol. 142(1), pp. 50-93

Pesaran, M. H., Shin, Y. & Smith, R. P. (1999). Pooled Mean Group Estimation of Dynamic Heterogeneous Panels. Journal of the American Statistical Association, 94(446), pp.621–634.

Piatek, D., Szarzec, K. & Pilc, M. (2012). Economic Freedom, Democracy and Economic Growth: A Causal Investigation in Transition Countries, Post-Communisr Economies, 25(3), pp.263-288.

Reed,R. (2006). The Determinants of U.S. State Economic Growth: A Less Extreme Bounds Analysis, Department of Economics College of Business And Economics Unıversity of Canterbury Christchurch, New Zealand, Working Paper, No. 05/2006

Saaed, Z. (2022). Asymmetric Nexus Between Monetary Freedom and Economic Growth of Pakistan, Faculty Research Day, 8th December 2022, Available at: https://core.ac.uk/reader/567955380

Shishir, S., & Plemmons, A. (2021). The Relationship Between U.S. State-Level Startup Entrepreneurship Activity and its Economic Freedom. Journal of Entrepreneurship and Public Policy, 51(1), pp.29-42.

Sunde, T., Tafirenyika, B., & Adeyanju, A. (2023). Testing The Impact of Exports, Imports, and Trade Openness on Economic Growth in Namibia: Assessment Using the ARDL Cointegration Method. *Economies*, 11(3), 86.

Tahir, M. & Azid, T. (2015). The Relationship Between International Trade Openness and Economic Growth in The Developing Economies, Journal of Chinese Economic and Foreign Trade Studies, Emerald Group Publishing Limited, 8(2), pp. 123-139,

The Heritage Foundation, Erişim Adresi: https://www.heritage.org, Erişim Tarihi: Mart,2024.

Tunçsiper, B. & Biçen, Ö. (2014). Ekonomik Özgürlükler ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Panel Regresyon Yöntemiyle İncelenmesi, Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 9(29), ss.25-45.

Yang ,Z., Vitenu-Sackey P.A., Hao L, & Tao Y. Economic Freedom, Inclusive Growth, and Financial Development: A Heterogeneous Panel Analysis of Developing Countries. PLoS One: 11;18(7)

KAYNAKÇA

Cassese, A. (1995). *Self-Determination of Peoples*. Cambridge: Cambridge University Press.

Crozat, C. (2011). Devletler Hukukunda Tanıma. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 19(1-2), 3-32.

Dugard, J. (1987). *Recognition and United Nations*. Cambridge: Grotius Publications.

Eroğlu, H. (1979). *Devletler Umumi Hukuku El Kitabı - Cilt 1*. Ankara: Turhan Kitabevi.

Göze, A. (1959). *Devletin Ülke Unsuru*. İstanbul: Fakülteler Matbaası.

Grant, T. D. (1999). *The Recognition of States*. London: Praeger.

Humbatov, M., Sarı, K. (2017). *Turkic Council Countries: Infrastructure, Trade, Logistics and Transportation*. Bakü: SAM.

Klabbers, J. (2018). *Introduction to International Organization Law*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kucera, J. (2021, Haziran 4). Armenia and Azerbaijan Suspend 'Corridor' Talks. *Eurasianet*. http://eurasianet.org/armenia-and-azerbaijan-suspend-corridor-talks. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Lütem, İ. (1959). *Devletler Hukuku Dersleri I*. (2. Baskı). Ankara: Balkanoğlu Matbaacılık.

Pazarcı, H. (1997). *Uluslararası Hukuk Dersleri III*. (2. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

Pazarcı, H. (1998). *Uluslararası Hukuk Dersleri II*. (5. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

Refworld. (1996, Ocak 11). "Resolutions Adopted by the General Assembly on the Report of the First Committee - Maintenance of International Security", *Refworld*, http://www.refworld.org/docid/3b00f32824.html. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Salamin, G. (2021). Examining the Evolution of the Eurasian Narrative in Hungary in the Light of Statements and Development Policy Documents. *Külügyi Szemle, 20*(3), 171–198.

Sur, M. (2000). *Uluslararası Hukukun Esasları*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Taylor, C. (1992). *Multiculturalism and The Politics of Recognition*. New Jersey: Princeton University Press.

Tolipov, F. (2017). Central Asia: The Disintegration Theory. İçinde M. Laruelle ve A. Kourmanova (Ed.), *Central Asia at 25: Looking Back, Moving Forward*. Washington DC: George Washington University Press.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2017, Şubat 18). "President Gurbanguly Berdimuhamedov: Foreign Policy of Turkmenistan is Aimed at Creating Favorable Conditions for Internal Development and Promotion of National Interests in the Global Arena", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*. http://www.mfa.gov.tm/en/articles/118. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2021a, Ocak 1). "The Final Ashgabat Document was Distributed as a Document of the 75th Session of the United Nations General Assembly and UN Decurity Council", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*, http://www.mfa.gov.tm/en/news/2427. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2021b, Kasım 12). "President of Turkmenistan Took Part at the 8th Summit of the Cooperation Council of Turkic Speaking States", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*, http://www.mfa.gov.tm/en/news/2879. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türkmenistan Dış İşleri Bakanlığı. (2022, Ekim 1). "Foreign Policy", *Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan*, http://www.mfa.gov.tm/en/articles/3. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türk Devletleri Teşkilatı. (2021a). "Declaration of the Eighth Summit of Organization of Turkic States", *Türk Devletleri Teşkilatı*, http://www.turkkon.org/assets/pdf/haberler/declaration-of-8th-summit-2395-148.pdf. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Türk Devletleri Teşkilatı. (2021b). "The Leaders of the Turkic World Convened the Summit of Organization of Turkic States", *Türk Devletleri Teşkilatı*, http://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/press-release-of-secretariat-of-the-organization-of-turkic-states-2399-102.pdf. Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Ugrosdy, M. (2021). Hungary is the First. İçinde A. Mernyei ve B. Orban (Ed.), *Magyarország 2020*. Budapeşte: MCC Press.

Vasa, L. (2020). Central Asia: A Eurasian Economic Union or a Belt and Road Initiative? *Polgári Szemle, 16*(1–3), 333–350.

Vitas, R. A. (1990). *The United States and Lithuania*. New York: Bloomsbury Publishing.

projesi bir an önce faaliyete geçirilmeli ve İpek Yolu'nda bulunan ülkelerin Modern İpek Yolu Ortak Tur Paketi'ni tanıtmak için desteklerini; ortak tur programları, rehber kitapları ve medya aracılığıyla duyurmalıdırlar. TRT Avaz tarafından hazırlanan Modern İpek Yolu Ortak Tur Paketi'nin belgesel ve videosunun tüm ülkelerin resmi ve özel yayın kuruluşlarında, sosyal medya vb alanlarda yayınlanması sağlanmalıdır. Türk Dünyası ortak kültür miraslarının korunması ve ülkeler arasında turizmin canladırılıp, ortak turistik rotalar geliştirilmesinde yönünde TÜRKSOY üyesi ülkeler ve UNESCO ile ortak projeler yapılmasında fayda olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKLAR

Akçapa, M. (2023, Mart). Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını . *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*.*11*(34), 473-491.

Akgün, S. (2023). Uluslararası hukukta tanınma kavramı çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türk Devletleri Teşkilatı ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi, 2*(1), 48-60.

Amirbek, A., Anuarbekuly, A., & Makhanov, K. (2017). Türk dili konuşan ülkeler entegrasyonu: tarihsel geçmişi ve kurumsallaşması. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 1*(3), 164-204.

Anadolu Ajansı. (2023, 23 Kasım). https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turk-dunyasini-birlestiren-turk-devletleri-teskilati-14-yasinda/3006527

Anadolu Ajansı. (2023, 23 Kasım). www.aa.com.tr/tr/ekonomi/turk-devletleri-teskilati-ulkelerine-ihracat-10-ayda-5-6-milyar-dolara-ulasti/3066680

Aydilek, E. (2022). Türk devletleri teşkilatının siyasi ve ekonomik potansiyeli. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 5*(3), 716-728.

Baki, P. M. (2014). Avrasya'da bölgesel iş birliği sürecinden iş birliği mekanizmasına: Türk Konseyi. *Bilge Strateji*, *6*(11), 133-162.

BBC. (2023). Zenzegur koridoru. https://www.bbc.com/turkce/articles/c1r4nr42wl4o

Cabbarova, K & İsgəndərov A. (2022). Azərbaycanın regional əhəmiyyətli ticarət və logistika mərkəzlərinə çevrilməsində Zəngəzur Dəhlizinin rolu, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun iqtisadi potensialının sektoral qiymətləndirilməsi.

Çınar, Y., & Uzun, Y. U. (2023). Köklü geçmişten güçlü geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel ekonomik-siyasal potansiyeli ve teşkilatın geleceğine dair öngörüler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *12*(Özel Sayı), 141-156.

Deregözü, M. (2020). Türkiye Macaristan lişkileri. *SETA*

DEİK. (2022). Azerbaycan Bilgi Notu. www.deik.org.tr/uploads/azerbaycan-bilgi-notu_ekim22.pdf

DEİK. (2023). Kazakistan Bilgi Notu. www.deik.org.tr/ulke-bultenleri-kazakistan-bilgi-notu-nisan-2023

DEİK. (2023). Kırgızistan Bilgi Notu. www.deik.org.tr/uploads/kirgisiztan-bilgi-notu-nisan-23.pdf

DEİK. (2024). KKTC Bilgi Notu. www.deik.org.tr/uploads/kktc-bilgi-notu-ocak-2024.pdf

DEİK. (2022). Macaristan Bilgi Notu www.deik.org.tr/uploads/macaristan-bilgi-notu-subat_2022.pdf

DEİK. (2022). Özbekistan Bilgi Notu www.deik.org.tr/uploads/ozbekistan-bilgi-notu-kasim-22.pdf

DEİK. (2022). Türkmenistan Bilgi Notu www.deik.org.tr/uploads/tu-rkmeni-stan-bi-lgi-notu-haziran-22.pdf

Ganıev, J., Abdieva, R., & Baıgonushova, D. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında Türk Cumhuriyetleriyle arasındaki dış ticaretin değerlendirilmesi. *Avrasya Dosyası*, *14*(2), 165-189.

Gasımova,T. & Yurcu.M. (2023). Zengezur Koridoru'nun Azerbaycan'ın dış ticaret ve lojistik faaliyetlerine olası etkilerinin swot analizi. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi.*(12) 1-15

Hamzatli, M. (2022). Zengezur Koridoru'nun Azerbaycan ve Türkiye'nin dış ticaretine olası etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi].

Hürriyet. (2023, 15 Kasım). https://www.hurriyet.com.tr/galeri-turk-devletleri-teskilati-nedir-turk-devletleri-teskilatina-hangi-ulkeler-uye-ne-zaman-kuruldu-42361602/1

Imf. (2022). https://www.imf.org

İsayeva, T. (2022). Zengezur'un coğrafi konumu ve Türkiye Azerbaycan için jeopolitikalar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi].

KKTC Dışişleri Bakanlığı. (2023, 23 Eylül). https://mfa.gov.ct.tr/tr/disisleri-bakani-tahsin-ertugruloglu-tdt-uye-ve-gozlemci-devletleri-disisleri-bakanlari-konseyinin-gayriresmi-toplantisinda-konusma-yapti/

Kolay İhracat. https://www.kolayihracat.gov.tr/ulkeler/macaristan

Özsoy, B. (2023). Türk dünyası söylemi içinde Türk Devletleri Teşkilatı'nın rolü ve önemi. *Anasay*, (25), 40-55.

Resmi Gazete. (2023, 9 Mayıs). www.resmigazete.gov.tr/fihrist?tarih=2023-05-09

Ticaret Bakanlığı. (2023). Azerbaycan ülke profili. *Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. https://ticaret.gov.tr/data/5eb6749913b8767e5c4b1fcd/Azerbaycan_2023.pdf*

Ticaret Bakanlığı. (2023). Kazakistan ülke profili. *Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. https://ticaret.gov.tr/data/5ee21c4a13b876e308cc15c5/Kazakistan_2023.pdf*

Ticaret Bakanlığı. (2023). Kırgızistan ülke profili. *Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. https://ticaret.gov.tr/data/5ed8e6c613b876d8ec73d58f/Kırgızistan_2023.pdf*

Ticaret Bakanlığı. (2023). KKTC ülke profili. https://ticaret.gov.tr/data/5f1e84aa13b876b04c77d255/KKTC%20Ulke%20Profili_ekim2023.docx.pdf

Ticaret Bakanlığı. (2023). Özbekistan ülke profili. https://ticaret.gov.tr/data/5ef20f4213b876b1f88518d8/Özbekistan_2023.pdf

Ticaret Bakanlığı. (2023). Türkmenistan ülke profili. https://ticaret.gov.tr/data/5f05d4d213b8761868766d8d/Türkmenistan_2023.pdf

Ticaret Bakanlığı. (2020). Türkmenistan Hedef Pazar Ülke Analizi https://tim.org.tr/files/downloads/Analiz_Rapor/Türkmenistan%20Hedef%20Pazar%20Ülke%20Analizi.pdf

Trademap. (2023). https://www.trademap.org

TRT. (2024,1 Şubat). www.trthaber.com/haber/ekonomi/turk-devletleri-teskilati-ulkelerine-ihracat-68-milyar-dolara-yukseldi-833673.html

TÜİK. (2024). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dis-Ticaret-Istatistikleri-Aralik-2023-49630

Türk Devletleri Teşkilatı. (2023). Türk Cumhuriyetleri ekonomik görünümü. *Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomik Reformların Analizi ve İletişim Merkezi.*

Türkiye İhracatçılar Meclisi. (2023). Azerbaycan ülke bilgi notu. https://tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notlar%C4%B1/Azerbaycan%20%C3%9Clke%20Bilgi%20Notu.pdf

Türkiye İhracatçılar Meclisi. (2023). Türkmenistan ülke bilgi notu. www.tim.org.tr/files/downloads/Ulke_Bilgi_Notları/Türkmenistan%20Ülke%20Bilgi%20Notu.pdf

Türkmen, S. (2022). Finansallaşma ve enerji tüketimi ilişkisinin analizi: Türk Devletleri Teşkilatı'ndan ampirik kanıtlar. *Journal of Economics and Research, 3*(1), 109-122.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (2021). Orta koridor. https://www.uab.gov.tr/haberler/suveys-kanalina-alternatif-en-uygun-tasima-rotasi

Yapraklı, S. & Yurttançıkmaz, Z. Ç. (2012). Elektrik tüketimi ile ekonomik büyüme arasındaki nedensellik: Türkiye üzerine ekonometrik bir analiz. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13*(2), 195-215.

Yazıcı, E. (2022). Post-Sovyet döneminde kuşak ve yol girişimi bağlamında Türkiye'nin Azerbaycan ve Kazakistan ile ilişkilerinin dış politika perspektifiyle incelenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi 3* (1)178-194

Yılmaz, E. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihsel bir analiz. *Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRKMER).*

Yüce, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatına üye ülkeler arasında ikili ilişkiler. *Türk Dünyası Akademik Bakış, 3*(5), 30-63

Kaynakça

Acosta, L.A., Maharjan, P., Peyriere, H., Galotto, L., Mamiit, R. J., Ho, C.,Anastasia., O. (2019a). Green Growth Index: Concept, Methods and Applications (No. 5). GGGI Technical Report. Green Growth Performancce Measurement (GGPM) Program, Global Green Growth Institute (GGGI).

Acosta, Lilibeth A., Balmes, C. O., Mamiit, R. J., Maharjan, P., Hartman, K., Anastasia, O., & Puyo, N. M. (2019b). Assessment and Main Findings on the Green Growth Index (No. 3). GGGI Insight Brief. Seoul, South Korea: Green Growth Performancce Measurement, Global Green Growth Institute (GGGI).

Aliev, R., Ogly, A. ve Ismailova, G. (2015). Azerbaycan Cumhuriyeti'nde "Yeşil Ekonomi": Önkoşullar ve gelişmenin yönleri. Avrasya Bilim Bülteni, 7(6 (31)), 4.

Azazi, H., & Uzma, O. (2022). Türkiye'de yeşil ekonomi, yeşil işler ve yeşil istihdam. Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2), 93-100.

Cecchin, A., Salomone, R., Deutz, P., Raggi, A., & Cutaia, L. (2021). What is in a name? The rising star of the circular economy as a resource-related concept for sustainable development. Circular Economy and Sustainability, 1(1), 83-97.

EXPO 2017. Future Energy. International Fair, Astana, 2017, URL: https://egov.kz/cms/ru/articles/expo2017 Erişim tarihi: 05.03.2024

GGEI. (2022).Global Green Economy Index (GGEI). URL: https://dualcitizeninc.com/global-green-economy-index/ Erişim tarihi: 03.03.2024

Hashimova, S. N. (2022). Guaranteed green economy and development. Экономика и социум, (4-1 (95)), 61-64.

Hjorth, P., & Bagheri, A. (2006). Navigating towards sustainable development: A system dynamics approach. Futures, 38(1), 74-92.

Kaya,H., Uzun,Y.U. (2023) The Effect of Agriculture, Manufacturing Industry And Service Sectors on Economic Growth The Case of the Organization of Turkic States,(209-226). Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision, , Editör: Yılmaz Ulvi Uzun ve Hakan KAYA, Ankara, Nobel Bilimsel, 2023.

Kazakistan Cumhuriyeti'nin Yeşil Ekonomi'ye Geçiş Konsepti (2013). Concept for the transition of the Republic of Kazakhstan to a «green economy» URL: https://faolex.fao.org/docs/pdf/kaz179494.pdf Erişim tarihi: 04.03.2024

Kazakistan-2050 Stratejisi. (2012). Strategy Kazakhstan 2050, New Political Cource of the Established State. URL: https://is.gd/gKpCkg Erişim tarihi: 05.03.2024

Kidd, C. V. (1992). The evolution of sustainability. Journal of agricultural and environmental ethics, 5, 1-26.

Kuzior, A., Lobanova, A., & Kalashnikova, L. (2021). Green energy in Ukraine: State, public demands, and trends. Energies, 14(22), 7745.

Özaslan, A. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Yolunda Yeşil Büyüme stratejilerinin Kentlere Yansıması. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 5(1), 98-113.

Pendzhiyev, A.M. (2015). Prioritety «zelenoy» ekonomiki v Turkmenistane (Green Economy Priorities in Turkmenistan), Economic Analysis: Theory and Practice – No. 30, P. 22-33.

RIO+20 Konferansı. (2012). Prospects for a Green Economy in the Kyrgyz Republic), Rio + 20. UN Conference on Sustainable Development, 32 P./p. 6. URL: http://www.cawater-info.net/green-growth/files/rio20-national-position-eng.pdf Erişim tarihi: 10.03.2024

UN. (2018). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development, report of the General Assembly, URL: https://sdgs.un.org/2030agenda Erişim tarihi: 01.03.2024

UNDP. (2017). Inclusive Green Economy in the Kyrgyz Republic. PAGE Partnership for action on green economy, Outlook report, 60 P. /p. 46-49. URL: https://www.undp.org/kyrgyzstan/projects/partnership-actions-green-economy Erişim tarihi: 01.03.2024

Weltbank. (2013). Turkey green growth policy paper: towards a greener economy. Washington.URL: https://documents.worldbank.org/pt/publication/documents-reports/documentdetail/914651468311113361/turkey-green-growth-policy-paper-towards-a-greener-economy Erişim: 03.03.2024

Yılmaz, A. S. (2014). Yeşil İşler ve Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Alanındaki Potansiyeli, Kalkınma Bakanlığı Uzmanlık Tezi, Kalkınma Bakanlığı Yayını No: 2887, Ankara.

Yılmaz, V. (2018). Sürdürülebilir Kalkınma ve Yeşil Büyüme Arasındaki İlişki. Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, 6(2), 79-89.

Zhang, F., Xiao, F., & Yu, P. (2024). A Model of Sustainable Development in Economic, Social, and Environmental Aspects: The Role of Social Capital in China. Environmental Research Communications, 1-26.

Zokirov Sh. (2020). Vozobnovlyayemaya energiya dlya ustoychivogo razvitiya (Renewable Energy for Sustainable Development)", Research Center "Scientific Foundations and Problems of Development of the Economy of Uzbekistan". URL: https://review.uz/ru/post/vozobnovlyaemaya-energiya-dlya-ustoychivogo-razvitiya, Erişim tarihi: 05.03.2024

KAYNAKÇA

Acaroğlu, M. (2013). *Alternatif enerji kaynakları*. Ankara: Nobel Yayınları

Acar, Ç. & Bülbül, S. & Gümrah, F. & Parlaktuna, M. (2011). *Petrol ve doğal gaz*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Akça, E.E. (2014). *Doğal kaynakların ekonomik gelişme üzerine etkisi: seçilmiş ülke deneyimleri*. İstanbul: İktisadi Araştırmalar Vakfı Ünal Aysal Tez Değerlendirme Yarışma Dizisi.

Akova, İ. (2008). *Yenilenebilir enerji kaynakları*. İstanbul: Nobel Yayınevi

Aydın, L. (2014). *Enerji ekonomisi ve politikaları*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Aydın Kocaeren, A. (2016). *Çevre ve enerji*. Ankara: Nobel Kitapevi.

Aydoğan, S. (2021). Rusya ve Çin'i Şanghay İşbirliği Örgütü'nün oluşumuna götüren sebepleri. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 22 (3), 135-149.

Baghirov, O. (2022). Organization of Turkic States economic potential and cooperation profpects among its members. *Perceptions*, 27 (1), 53-73.

Banks, F. E. (2000). *Energy economics: a modern introduction*. Massachusetts: Kluwer Academic Publishers.

Casper, J. K. (2007). *Natural resources; energy, powering the past, present and future*. New York: Chelsea House Puplications.

Cunningham, W.P. & Cunningham, M.A. (2012). Environmental science a global concern. New York: Mac Grew House Puplications.

Davenport, J. & Wayth, N. (2023). Publishing the 72. statistical review of world energy is a significant moment for the Energy İnstutite (EI). https://www.energyinst.org/statistical-review/about

Ekrem, E. (2011). Çin'in Orta Asya politikaları. *Ankara: Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi*, 1-69.

Ghosh, T.K. & Mark Prelas, A. (2009). *Energy resources and systems volüme 1: Fundamentals and non renewable resources*. Columbia: Springer Puplications.

Gökçen, G. (2009). Yerkürenin bize armağanı jeotermal enerji. *Bilim ve Teknik*, *498*, 46-49.

Güler, Z. (2020). Avrupa Birliği'nin enerji politikası ve yargı organları kararları. *Journal of Social Humanities Sciences Research*, 7 (55), 1817-1826.

Külebi, A. (2007). *Türkiye'nin enerji sorunları ve nükleer gereklilik*. Ankara: Bilgi Yayınevi

Murray, R. L. & Holbert, K. E. (2015). Nuclear energy an introduction to the conceptes, systems and applications of nuclear proces. Massachusetts: Elsevier Publishers.

Özdaşlı, Ö. (2012). Çin ve Rusya Fedarasyonu'nun perspektifinden Şanghay İşbirliği Örgütü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 108-122.

Özsoy, B. (2023). "Türk Dünyası söylemi için Türk Devletleri Teşkilatı'nın rolü ve önemi. *Anasay*, 25, 40-55.

Öztürk, H.H. (2013). *Yenilenebilir enerji kaynakları*. İstanbul: Birsen Yayınevi

Pamir, N. (2017). *Enerjinin iktidarı*. İstanbul: Haykitap Yayıncılık.

Quaschning, V. (2005). *Understanding renewable energy systems*. London: Earthscan House Puplications.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2022). *Enerji*. https://sozluk.gov.tr/

Ünaldı, Ü. E. (2003). Enerji ormancılığı ve Türkiye. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), 45-55.

Yalçınkaya, A. (2017). Kuruluşundan günümüze Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi,* 5, 1-16.

Yapraklı, S. (2013). *Enerjiye dayalı büyüme*. İstanbul: Beta Basım.

KAYNAKÇA

5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun. (2005). 18.05.2005 tarihli ve 25819 sayılı Resmî Gazete, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5346.pdf. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

Birleşmiş Milletler. (1992). Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, https://webdosya.csb.gov.tr/db/iklim/webmenu/webmenu12421_1.pdf. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

Commission of the European Communities. (2004). 2004 Regular Report on Turkey's progress towards accession, https://www.ab.gov.tr/siteimages/birimler/kpb/tr_rep_20061998/2004_tr_rap.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Directive (EU) 2018/2001 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2018 on the promotion of the use of energy from renewable sources (recast) (Text with EEA relevance.), *OJ L 328, 21.12.2018, p. 82–209.* (2018). https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj. Accessed: 12 April 2024.

European Commission. (2016). Turkey 2016 Report, https://www.ab.gov.tr/files/pub/2016_progress_report_en.pdf. Accessed: 12 April 2024.

European Commission. (2023a). The update of the nationally determined contribution of the European Union and its Member States, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-10/ES-2023-10-17%20EU%20submission%20NDC%20update.pdf. Accessed: 12 April 2024.

European Commission. (2023b). Türkiye 2023 Report, https://www.ab.gov.tr/siteimages/resimler/T%C3%BCrkiye%20Report%202023.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Guliyev, F., (2024). Renewable Energy Targets and Policies in Traditional Oil-Producing Countries: A Comparison of Azerbaijan and Kazakhstan. *Journal of Eurasian Studies*,15(1), 110–124. Accessed: 12 April 2024.

Hungarian Ministry for Environment and Water. (2006). Hungary's Initial Report under the Kyoto Protocol Calculation of Assigned Amount, https://unfccc.int/files/national_reports/application/pdf/hungaryaareport_v4fin_c3.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Hungarian Ministry for Innovation and Technology. (2019). Hungary's Fourth Biennial Report Under the United Nations FrameworkConvention on Climate Change, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/20191219_UNFCCC_BR4_fin.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Hungarian Ministry of Innovation and Technology. (2022). National Energy and Climate Plan. https://energy.ec.europa.eu/system/files/2022-08/hu_final_necp_main_en.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021a). Kazakhstan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/kazakhstan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021b). Azerbaijan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/azerbaijan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021c). Kyrgyzistan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/kyrgyzstan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021d). Uzbekistan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/uzbekistan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021e). Turkmenistan Energy Mix, https://www.iea.org/countries/turkmenistan/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2021f). Kyrgyz Republic Energy Profile, https://iea.blob.core.windows.net/assets/c71e642f-e0fd-4c9c-b910-c7adda2cf6c9/KyrgyzRepublicEnergyProfile.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022). 2050 climate neutrality law, https://www.iea.org/policies/12590-2050-climate-neutrality-law. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022a). Türkiye Energy Mix, https://www.iea.org/countries/turkiye/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022b). Hungary Energy Mix, https://www.iea.org/countries/hungary/energy-mix. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022c). Implementing a Long-Term Energy Policy Planning

Process for Azerbaijan: A Roadmap, https://iea.blob.core.windows.net/assets/7f78cf4e-fac0-425c-944f-a70201e0fac1/ImplementingaLong-TermEnergyPolicyPlanningProcessforAzerbaijan_ARoadmap.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022d). Kazakhstan 2022: Energy Sector Review, https://iea.blob.core.windows.net/assets/fc84229e-6014-4400-a963-bccea29e0387/Kazakhstan2022.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2022e). Uzbekistan 2022 Energy Policy Review, https://iea.blob.core.windows.net/assets/0d00581c-dc3c-466f-b0c8-97d25112a6e0/Uzbekistan2022.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Energy Agency (IEA). (2023). Azerbaijan Energy Profile, https://iea.blob.core.windows.net/assets/0528affc-d2ba-49c9-ac25-17fc4e8724f7/AzerbaijanEnergyProfile_2023.pdf. Accessed: 12 April 2024.

International Renewable Energy Agency (IRENA). (2024). Renewable Capacity Statistics 2024, https://mc-cd8320d4-36a1-40ac-83cc-3389-cdn-endpoint.azureedge.net/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2024/Mar/IRENA_RE_Capacity_Statistics_2024.pdf?rev=a587503ac9a2435c8d13e40081d2ec34. Accessed: 12 April 2024.

KKTC Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kurulu. (2024). https://yek.gov.ct.tr/MEVZUAT-VE-UYGULAMALAR. Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

Ministry of Ecology and Natural Resources of the Republic of Kazakhstan. (2023). Updated Nationally Determined Contribution of the Republic of Kazakhstan to the global response to climate change, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-06/12updated%20NDC%20KAZ_Gov%20Decree313_19042023_en_cover%20page.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Ministry of Foreign Affairs of Republic of Kazakhstan. (2020). Submission of the Plan of the Republic of Kazakhstan on implementing the Compliance Committee's Recommendations, https://unfccc.int/sites/default/files/resource/CC_2019_10_Kaz_revised%20plan.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Regulation (EU) 2021/1119 of the European Parliament and of the Council of 30 June 2021 establishing the framework for achieving climate neutrality and amending Regulations (EC) No 401/2009 and (EU) 2018/1999 ('European Climate Law'), *OJ L 243, 9.7.2021, p. 1–17*. (2021). https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj. Accessed: 12 April 2024.

Republic of Türkiye Ministry of Foreign Affairs. (2022). United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) and the Kyoto Protocol, https://www.mfa.gov.tr/united-nations-framework-convention-on-climate-change-_unfccc_-and-the-kyoto-protocol.en.mfa. Accessed: 12 April 2024.

Sapiyev, Y. (2023). Kazakhstan Energy Policy and Energy Resources (Reflections on the Organization of Turkic States). İçinde Y. U. Uzun, H. Kaya (Ed.), *Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision*, (pp. 227-244). Ankara: Nobel Akademik.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf, Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı İklim Değişikliği Başkanlığı. (t.y.). Paris Anlaşması, https://iklim.gov.tr/db/turkce/dokumanlar/paris-anlasmasi-13-20220808231948.pdf. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (2022). Türkiye Ulusal Enerji Planı, https://enerji.gov.tr/Media/Dizin/EIGM/tr/Raporlar/TUEP/T%C3%BCrkiye_Ulusal_Enerji_Plan%C4%B1.pdf, Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

The Government of Turkmenistan. (2022). Nationally Determined Contribution of Turkmenistan under the Paris Agreement, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-01/NDC_Turkmenistan_12-05-2022_approv.%20by%20Decree_Eng.pdf. Accessed: 12 April 2024.

The Kyrgyz Republic. (2021). Updated Nationally Determined Contribution, https://unfccc.int/reports?f%5B0%5D=corporate_author%3A436. Accessed: 12 April 2024.

The Republic of Azerbaijan. (2023). Updated document on Nationally Determined Contributions (NDC), https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-10/Second%20NDC_Azerbaijan_ENG_Final%20%281%29.pdf. Accessed: 12 April 2024.

The Republic of Türkiye. (2021). Updated First Nationally Determined Contribution, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2023-04/T%C3%9CRK%C4%B0YE_UPDATED%201st%20NDC_EN.pdf. Accessed: 12 April 2024.

The Republic of Uzbekistan. (2021). Updated Nationally Determined Contribution, https://unfccc.int/sites/default/files/NDC/2022-06/Uzbekistan_Updated%20NDC_2021_EN.pdf. Accessed: 12 April 2024.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT). (2021). Türk Dünyası 2040 Vizyonu, https://turkicstates.org/tr/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu_2396. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

Türk Devletleri Teşkilatı (TDT). (2024). İşbirliği Alanları. https://www.turkicstates.org/tr/isbirligi-alanlari. Erişim Tarihi: 13 Nisan 2024.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2023). "İklim Değişikliği Başkanı Prof. Dr. Halil Hasar: İklim Kanunu Lokomotif Gücümüz Olacak", 28 Eylül 2023, https://csb.gov.tr/iklim-degisikligi-baskani-prof.-dr.-halil-hasar-iklim-kanunu-lokomotif-gucumuz-olacak-bakanlik-faaliyetleri-38819. Erişim Tarihi: 12 Nisan 2024.

United Nations. (1987). General Assembly Resolution 42/186 of 11 December 1987 on the Environmental Perspective to the Year 2000 and Beyond, https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/29180/EP2000.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Accessed: 12 April 2024.

United Nations. (2024a). United Nations Treaty Collection, United Nations Framework Convention on Climate Change, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetailsIII.aspx?src=IND&mtdsg_no=XXVII-7&chapter=27&Temp=mtdsg3&clang=_en. Accessed: 12 April 2024.

United Nations. (2024b). United Nations Treaty Collection, Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change, https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVII-7-a&chapter=27&clang=_en, Accessed: 13 April 2024.

United Nations. (2024c). United Nations Treaty Collection, Paris Agreement, https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVII-7-d&chapter=27&clang=_en. Accessed: 12 April 2024.

World Bank. (2023). Kazakhstan Policy Dialogues: Achieving Carbon Neutrality and Building Resilience, https://www.worldbank.org/en/events/2023/02/28/kazakhstan-policy-dialogues-achieving-carbon-neutrality-and-building-resilience. Accessed: 12 April 2024.

Zaynalov, J. R., Alieva, S. S. (2023). Alternative energy development in the republic of Uzbekistan, *E3S Web of Conferences* 403, 1-14. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202340306015. Accessed: 12 April 2024.

KAYNAKÇA

Akın, A. (2022). Katılımcı yönetim ve yerel yönetimlerde katılımcılık. Ankara: Beta Yayınları.

Arslan, M. (2019). Yerel yönetimlerin yapısal özellikleri. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Aydemir, M. (2019). Örgütleme ve yönetim teorileri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Çetin, R. (2020). Yönetim ve liderlik. İstanbul: Der Yayınları.

Council of Europe. (2023). Local Government in Azerbaijan. Erişim Adresi: https://www.coe.int/en/web/congress/azerbaijan Erişim Tarihi: 08.06.2024

Çevik, H. (2013). Türkiye'de Yerel Yönetim Reformları. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çukurçayır, M. A. (2009). Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Yerel Yönetimler. Konya: Çizgi Kitabevi.

Demirci, M. (2017). Yerel Yönetimlerin Sosyal Hizmetler ve Ekonomik Hizmetler Alanındaki Rolü. İstanbul: İTO Yayınları.

Eryılmaz, B. (2008). Kamu Yönetimi. İstanbul: Okutan Yayıncılık.

Eryılmaz, B. (2012). Yerel Yönetimler ve Mali Yönetim. İstanbul: Der Yayınları.

Güler, B. (2022). Kentsel Hizmetler ve Yerel Yönetimler. Ankara: İmge Kitabevi.

Informburo.kz. (2016). Yerel Yönetimlerin Finansal Sorunları ve Kazakistan Örneği. Erişim Adresi: https://informburo.kz/ Erişim Tarihi: 04. 06.2024

Jafarli, A. (2018). Azerbaycan'da Yerel Yönetimler. Bakü: Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyası.

Kalaycı, İ. (2020). Yerel Yönetimlerin Yapısal Özellikleri ve Yönetim Sistemleri. İstanbul: Beta Yayınları.

Koçak, H. (2020). Yönetim İşlevleri. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

OECD. (2017). Kazakhstan: Review of the Central Administration. Erişim Adresi: https://www.oecd.org Erişim Tarihi: 03. 06.2024

Öztürk, R. (2021). Yönetimde Kontrol Süreci. Ankara: Pegem Akademi.

SpringerLink. (2023). Local Government in Kazakhstan. Erişim Adresi: https://link.springer.com Erişim Tarihi: 04. 04.2024

Şahin, S. (2021). Yerel Yönetimlerde Liderlik ve Karar Verme. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Yıldırım, K. (2018). Karar Verme Süreci ve Yönetim. Ankara: Detay Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2016). Örgüt Yapıları ve Yönetim Modelleri. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çünkü enerji ihracatına bağımlı Kazakistan gibi ekonomiler için örneğin enerji fiyatlarındaki dalgalanmalar ve küresel talep değişimleri gibi dışsal faktörler, ülkenin ekonomik istikrarını etkileme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda Kazakistan, enerji ihracatına olan bağımlılığını azaltarak ekonomik çeşitlendirmeye odaklanmalıdır. Zira Kazakistan'ın enerji ihracatına ve dış yatırımlara olan bağımlılığı, ülkenin ekonomik kalkınmasında kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, bu bağımlılığı yönetmek ve sürdürülebilir bir enerji geleceği inşa etmek için çeşitlendirilmiş ve dengeli bir enerji politikası benimsemek önemlidir. Bu sayede Kazakistan, enerji kaynaklarını verimli bir şekilde kullanarak ekonomik gücünü sürdürebilir ve küresel enerji pazarındaki değişimlere daha dirençli hale gelebilir.

KAYNAKÇA

Álvarez, C. B. (2015). China-Kazakhstan Energy Trade Relations. *Journal of International Affairs, 69*(1), 57-69.

Abytov, F. (2023, Ekim 10). *Kazakhstan's Oil and Gas Industry: Prospects, Trends, Look into Future*. Kasım 17, 2023 tarihinde The Astana Times Web Sitesi: https://astanatimes.com/2023/10/kazakhstans-oil-and-gas-industry-prospects-trends-look-into-future/#:~:text=As%20of%20Jan.,output%20of%2084.2%20million%20tons. adresinden alındı

American Enterprise Institute. (2023). *China Global Investment Tracker.* Kasım 27, 2023 tarihinde American Enterprise Institute Web Sitesi: https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/ adresinden alındı

Atakhanova, Z. (2021). Kazakhstan's Oil Boom, Diversification Strategies,And The Service Sector. *Macro Economiscs, 34*(2), 399-409.

Ağazade, S. (2020). Petrol Fiyatları ve Kazakistan Reel Döviz Kuru: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *Bilig*(94), 217-248.

Belyi, A. V. (2015). Energy in International Political Economy. A. V. Belyi içinde, *Transnational Gas Markets and Euro-Russian Energy Relations* (s. 9-40). New York: Pelgrave Macmillian.

BP. (2023). *BP Statistical Review of World Energy 2023.* Londra: BP.

Britannica. (2023, Kasım 13). *Kazakhstan*. Kasım 17, 2023 tarihinde Britannica Web Sitesi: https://www.britannica.com/place/Kazakhstan adresinden alındı

CEIC. (2023). *Kazakhstan Natural Gas: Exports*. Kasım 21, 2023 tarihinde CEIC Web Sitesi: https://www.ceicdata.com/en/indicator/kazakhstan/natural-gas-exports adresinden alındı

Chester, L. (2010). Conceptualizins Energy Security and Making Explicit Its Polysemic Nature,. *Energy Policy, 38*(2), 887-895.

CNPC. (2020). *Kazakhstana*. Kasım 27, 2023 tarihinde CNPC Web Sitesi: https://www.cnpc.com.cn/en/2020Kazakhstana/2020Kazakhstan.shtml adresinden alındı

Cornell, P. E. (2009). Energy and the Three Levels of National Security: Differentiating Energy Concerns within a National Security Context. *Connections, 8*(4), 63-80.

Dannreuther, R. (2010). *International Relations Theories: Energy, Minerals and Conflict.* Brüksel: Polinares.

Erkan, A. Ç. (2021). *Çin-Rusya Enerji İlişkilerinde Yeni Dengeler.* Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Export Genius. (2023, Kasım 23). *Kazakhstan's Crude Oil Exports to China Increase in Q3 of 2023*. Kasım 27, 2023 tarihinde Export Genius Web Sitesi: https://www.exportgenius.in/blog/kazakhstan-crude-oil-exports-to-china-increase-in-q3-of-2023-739.php adresinden alındı

Facts and Details. (2016, Nisan). *Oil and Gas Fields in Kazakhstan*. Kasım 18, 2023 tarihinde Facts and Details Web Sitesi: https://factsanddetails.com/central-asia/kazakhstan/sub8_4e/entry-4677.html#:~:text=There%20are%20three%20main%20oil,discoveries%20are%20still%20being%20made. adresinden alındı

Feng, L., Hu, Y., Hall, C. A., & Wang, J. (2013). *The History of Chinese Oil Industry Development.* New York: Springer.

Gökbel, A., & Turganbayeva, T. (2021). Kazakistan'da Petrol, Doğal Gaz Ve Dış Politika: Rusya, Çin, ABD ve AB Dengesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(1), 1-28.

Gitelman, L., Magaril, E., & Kozhevnikov, M. (2023). Energy Security: New Threats and Solutions. *Energies*(16), 2869-2895.

Hanayi, Ö. (tarih yok). *Kazakistan-Çin İlişkilerinin Siyasi ve Ekonomik Açıdan Analizi*. Kasım 27, 2023 tarihinde Akhmet Yassawi University Eurasian Research Institute Web Sitesi: https://www.eurasian-research.org/publication/kazakistan-cin-iliskilerinin-siyasi-ve-ekonomik-acidan-analizi/?lang=tr adresinden alındı

International Energy Agency. (2021). *Kazakhistan Energy Profile.* Paris: International Energy Agency.

International Energy Agency. (2022). *Kazakhstan 2022 Energy Sector Review.* Paris: International Energy Agency.

International Trade Administration. (2022). *Kazakhstan Oil and Gas*. Kasım 18, 2023 tarihinde International Trade Administration Energy Resource Guide: https://www.trade.gov/energy-resource-guide-oil-and-gas-kazakhstan adresinden alındı

Investopedia. (2023, Mart 11). *Reserves-to-Production Ratio*. Kasım 21, 2023 tarihinde Investopedia Web Sitesi: https://www.investopedia.com/terms/r/reserves-to-production-ratio.asp#:~:text=The%20reserves%2Dto%2Dproduction%20ratio%20measures%20the%20number%20of%20years,when%20resources%20may%20run%20out. adresinden alındı

Johanson, B. (2013). A Broadened Typology on Energy and Security. *Energy*(53), 199-205.

Kazakistan'dan Türkçe Bakış. (2016, Nisan 15). *Kazakistan Petrol Boru Hatları*. Kasım 18, 2023 tarihinde Kazakistan.KZ Web Sitesi: https://www.kazakistan.kz/kazakistan-petrol-boru-hatlari/ adresinden alındı

Klare, M. T. (2008). *Rising Powers, Shriking Planet.* Oxford: Oneworld Publications.

Kunic, N. (2020). Rusya'nın Orta Asya Politikası: Kazakistan Örneği. *Elektronik Siyaset Bilimi Araştırmaları Dergisi, 11*(2), 56-71.

Luo, D., & Yao, S. (2014). Energy Security in China: An Analysis of Various Energy Sources. S. Yao, & M. J. Herrias Talamantes içinde, *Energy Security and Sustainable Economic Growth in China* (s. 103-131). New York: Palgrave Macmillian.

Mahmud, H., & Roy, J. (2020). Sustainable Energy Sector for Fast Growing Economy Like Bangladesh: How Relevant are the Past Asian Precedents? *International Energy Journal, 20*(3A Özel Sayısı), 381-394.

Mamchii, O. (2023, Haziran 23). *China's Debt Trap Diplomacy: Reality or Myth in 2023*. Kasım 27, 2023 tarihinde Best Diplomats Web Sitesi: https://bestdiplomats.org/china-debt-trap-diplomacy/ adresinden alındı

Mordor Intelligence. (2023). *Kazakhstan Oil and Gas Midstream Market Size & Share Analyisis-Growth Trends & Forecasts (2023-2028)*. Kasım 27, 2023 tarihinde Mordor Intelligence Web Sitesi: https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/kazakhstan-oil-and-gas-midstream-market adresinden alındı

Mouraviev, N. (2021). Energy Security in Kazakhstan: The Consumers' Perspective. *Energy Policy, 155*(112343), 1-8.

Parkomchik, L. A. (2016). Kazakhstan Pipeline Policy in the Caspian Region. S. S. Zhitsov, I. S. Zonn, & A. G. Kostianoy içinde, *Oil and Gas Pipelines in the Black-Caspian Seas Region* (s. 139-151). Cham: Springer.

Pirani, S. (2019). *Central Asian Gas: Prospects for the 2020s.* Oxford: The Oxford Institute For Energy Studies.

Pritchin, S. (2023, Nisan 13). *Газовый союз России, Казахстана и Узбекистана и перспективы энергетического сотрудничества*. Kasım 19, 2023 tarihinde Dzen Web Sitesi: https://dzen.ru/a/ZDfSk-uyKGbV0X98 adresinden alındı

Rısbekkızı, P. (2022, Ağustos 24). *Kazakistan'ın Enerji Hatları*. Kasım 21, 2023 tarihinde ANKASAM Web Sitesi: https://www.ankasam.org/kazakistanin-enerji-hatlari/ adresinden alındı

Satubaldina, A. (2023, Nisan 25). *Gas Dilemma: Abundant Gas Industry in Kazakhstan Faces Critical Challenges*. Kasım 18, 2023 tarihinde The Astana Times Web Site: https://astanatimes.com/2023/04/gas-dilemma-abundant-gas-industry-in-kazakhstan-faces-critical-challenges/ adresinden alındı

Saurbek, Z. (2008). Kazakh-Chinese Energy Relations: Economic Pragmatism or Political Cooperation? *The China and Eurasia Forum Quarterly, 6*(1), 79-93.

Sevim, C. (2009). Geçmişten Günümüze Enerji Güvenliği ve Paradigma Değişimleri. *Stratejik Araştırmalar Dergisi*(13), 93-105.

Shaffer, B. (2009). *Energy Politics.* Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.

Silva, A. C. (2017). Energy From Geopolitics to Security. C. P. Fernandes, & T. F. Rodrigues içinde, *Geopolitics of Energy and Energy Security* (s. 49-60). Lizbon: Idn Publications.

Statista. (2023, Ekim 27). *Export Volume of Energy from Kazakhstan in 2020, by Source*. Kasım 21, 2023 tarihinde Statista Web Sitesi: https://www.statista.com/statistics/1320954/energy-exports-by-source-kazakhstan/ adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. (2023). *Kazakistan Ülke Profili.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı.

Telli, A. (2016). Enerji Güvenliğine Bütüncül Bakış. H. Çomak, C. Sancaktar, & S. Demir içinde, *Uluslararası Güvenlik: Yeni Politikalar, Stratejiler ve Yaklaşımlar* (s. 217-226). İstanbul: Beta Yayınları.

The Global Economy. (2023). *Kazakhstan Oil Revenue*. Kasım 21, 2023 tarihinde The Global Economy Web Sitesi: https://www.theglobaleconomy.com/Kazakhstan/oil_revenue/ adresinden alındı

Topçu, N. (2020). *Çin'in Enerji Güvenliği Politikaları: Kazakistan, Myanmar ve Pakistan Örnekleri.* İstanbul: Cinius Yayınları.

Trading Economics. (2023, Kasım 21). *Kazakistan Ham Petrol Üretimi*. Kasım 21, 2023 tarihinde Trading Economics: https://tr.tradingeconomics.com/kazakhstan/crude-oil-production adresinden alındı

Turan, İ. (2020). *Çin'in Enerji Politikası: Kuşak Yol İnisiyatifi ve Avrasya'da Büyük Oyun.* Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

U.S. Foreign Affairs Commitee. (2023). *Energy Security is National Security*. Kasım 19, 2023 tarihinde U.S. Foreign Affairs Commitee Web Sitesi: https://foreignaffairs.house.gov/energy-security-is-national-security/ adresinden alındı

U.S. Office of Energy Efficiency&Renewable Energy. (2023, Kasım 8). *Energy Independence and Security*. Kasım 19, 2023 tarihinde U.S. Office of Energy Efficiency&Renewable Energy Web Sitesi: https://www.energy.gov/eere/energy-independence-and-security adresinden alındı

Vaferi, M., Pazouki, K., & Klink, A. V. (2020). Declines in EROI of Main Fuels and the Implications on Developing LNG as a Marine Fuel. *Journal of Marine Science and Engineering, 8*(9), 719-737.

Worldometer. (2022, Aralık 1). *Kazakhstan Energy*. Kasım 18, 2023 tarihinde Worldometer Web Sitesi: https://www.worldometers.info/energy/kazakhstan-energy/ adresinden alındı

Yüce, Ç. K. (2006). *Kafkasya ve Orta Asya Enerji Kaynakları Üzerinde Mücadele.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Yıldırım, S. (2018). *Uluslararası İlişkilerde Asya: Kuşak-Yol'un Jeo-Ekonomisi ve Güvenliği.* Ankara: Nobel Yayınları.

Yalçınkaya, A. (2022, Aralık 15). *Kazakistan-Çin İlişkilerinde Sınır Aşan Sular*. Kasım 22, 2023 tarihinde 21.Yüzyıl Enstitüsü Web Sitesi: https://www.21yyte.org/tr/merkezler/bolgesel-arastirma-merkezleri/asya-pasifik-arastirmalari-merkezi/kazakistan-cin-i-liskilerinde-sinir-asan-sular adresinden alındı

Yergin, D. (2006). Ensuring Energy Security. *Foreign Affairs, 80*(2), 69-82.

KAYNAKÇA

Aris, S. (2011). *Eurasian Regionalism: The Shanghai Cooperation Organization.* London: Palgrave MacMillan.

Bailes, A. J., Dunay, P., Guang, P., & Troitskiy, M. (2007). *The Shanghai Cooperation Organization.* Stockholm : Stockholm International Peace Research Institute.

Baubek, S., Anna, Y., & Adil, E. (2015). Shanghai Cooperation Organization and its Activities in Ensuring Human and Social Security. *The Anthropologist, 22*(3), 510-517.

Dingwerth, K., & Witt, A. (2019). Legitimation contests: A theoretical framework. K. Dingwerth, A. Witt, I. Lehmann, E. Reichel, & T. Weise içinde, *International Organizations Under Pressure* (s. 29-61). Oxford: Oxford Unv. Press.

Fei, G. (2010). *The Shanghai Cooperation Organization and China's new diplomacy* . Clingendael: Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'.

Honrada, G. J., & Bokeriya, S. A. (2023). The Shanghai Spirit and the ASEAN Way as the Foundations of a New Regionalism. *Vestnik RUDN. International Relations, 23*(2), 253-64.

Jia, Q. (2007). The Shanghai Cooperation Organization: China's experiment in multilateral leadership. A. Iwashita içinde, *Eager eyes fixed on Eurasia* (s. 113-23). Sapporo: Slavic-Eurasian Research Center.

Keating, N. M. (1998). *The New Regionalism in Western Europe: Territorial Restructuring and Political Change.* London: Edward Elgar Publishing.

Krasner, S. D. (2001). Rethinking the Sovereign State Model. *Review of International Studies, 27*(5), 17-42.

Rattanasevee, P. (2014). Leadership in ASEAN: The Role of Indonesia Reconsidered. *Asian Journal of Political Science, 22*(2), 113-127.

Temiz, S. (2019a). ASEAN ve Güneydoğu Asya Bölgeselciliği Üzerine Etkisi. *KAÜİİBFD, 10*(20), 1086 -1116.

Temiz, S. (2019b). ASEAN'ın Bölgesel Sorunların Çözümüne Yönelik Sistematiği ve Bu Bağlamda ASEAN – Çin İlişkileri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 33*(4), 1319-1343.

Temiz, S. (2019c). MAPHILINDO: Malezya, Filipinler ve Endonezya Arasında Pan-Malayizm Temelli Güneydoğu Asya Teşkilatı ve Güneydoğu Asya Bölgeselciliğine Etkisi. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2), 227-252.

Temiz, S. (2020). ASEAN'da Kollektif Kimlik İnşa Çabaları ve Sömürgecilik Etkisi. G. Çağar içinde, *Biz ve Ötekiler - Uluslararası İlişkilerde Kimlik Perspektifinden Dış Politika* (s. 209-237). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Temiz, S. (2021). *ASEAN - Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği Siyasi Yapısı ve Gelişimi.* Ankara: Gazi Kiabevi.

Xue, Y., & Makengo, B. M. (2021). Twenty Years of the Shanghai Cooperation Organization: Achievements, Challenges and Prospects. *Open Journal of Social Sciences, 9*, 184-200.

Zhao, X. (2012). *The Shanghai Cooperation Organization and counter-terrorism cooperation.* Stockholm: Institute for Security & Development Policy.

1 Protokol'ün 47/1 maddesinde muharip sayılmayacakları ve yakalanmaları halinde savaş esiri muamelesi görmeyecekleri hüküm altına alınmıştır. Belirtmek gerekir ki paralı askerlerin faaliyetleri cezalandırılmış olmak yerine sadece muharip kategorisinde olmayacakları ve harp esiri korumalarından yararlanmayacakları bu faaliyeti gösterenlerin cezalandırıldığını ortaya koymamaktadır. Özel askeri şirketler ise yukarıda verilen örneklerden yola çıkılırsa paralı askerlerin davranışlarından farklı eylemler sergilememekle beraber devletlerin özelleştirilmiş ve askeri hizmet sunan grupları olarak devletin kendi inisiyatifine bırakılmış durumdadır. Uluslararası hukuk başta olmak üzere bu şirket mensupları herhangi bir hukuk düzeni içinde hangi statüye mensup oldukları açısından sorunlu hale gelmektedir. Gerek Rusya için gerek bir başka devlet için hukuk düzeni içinde statüsü belli olmayan silahlı grupların veya şirketlerin eylemleri neticesinde sorumlu tutulmaları her zaman belirsiz bir alan olacaktır. Güvenliğin özelleştirilmesi ve devletlerin konvansiyonel askeri anlayıştan uzaklaşması uluslararası hukukta ve silahlı çatışmalar hukukunda hangi aktörün hangi statüde sorumlu tutulacağı sorununu gündeme getirdikçe hukuk ve kamu düzeni ortadan kalkacaktır. Güvenlik algılarının değişmesi ile bu aktörlerin yaratılmasına izin veren devletler ise en çok güvenlik alanında bu aktörlerden zarar görecektir.

Kaynakça

Çam, M. M. (2022, Aralık 9). *Yeni Nesil Savaş: Özel Askeri Şirketler ve Türkiye*. Mart 14, 2023 tarihinde Savaş Araştırmaları: https://savasarastirmalari.com/yeni-nesil-savas-ozel-askeri-sirketler-ve-turkiye/ adresinden alındı

Bell, D. (2023, Şubat 17). *Private Military Company*. Mart 8, 2023 tarihinde Britannica Web Sitesi: https://www.britannica.com/topic/private-military-firm adresinden alındı

Brauch, H. G. (2008). Güvenliğin Yeniden Kavramsallaştırılması: Barış, Güvenlik, Kalkınma ve Çevre Dörtlüsü. (Z. Arkan, Dü.) *Uluslararası İlişkiler, V*(18), 1-47.

Cohen, A. (2023, Şubat 22). *The Coming Hurricane: Russian Energy-Giant Gazprom Is Creating An Army*. Mart 30, 2023 tarihinde Forbes Web Sitesi: https://www.forbes.com/sites/arielcohen/2023/02/22/the-coming-hurricane-russian-energy-giant-gazprom-is-creating-an-army/?sh=7972002e42e9 adresinden alındı

Defence Intelligence of the Ministry of Defence of Ukraine. (2023, Şubat 7). *Russian "Gazprom" Creates Its Own Private Military Company*. Mart 24, 2023 tarihinde Defence Intelligence of the Ministry of Defence of Ukraine Web Sitesi: https://gur.gov.ua/en/content/hazprom-stvoriuie-vlasnu-pryvatnu-viiskovu-kompaniiu.html adresinden alındı

Doxsee, C. (2022). *Putin's Proxies: Examining Russia's Use of Private Military Companies.* Washington: CSIS.

Dunigan, M. (2014). The Future Of Us Military Contracting: Current Trends And Future Implications. *International Journal, LXIX*(4), 510-525.

Ekmekcioğlu, A. (2020). *Savaşın Virüsleri: Özel Askeri Şirketler* (2. b.). Ankara: Nobel Yayınları.

Emir, N. (2015). *Özel Askeri Şirketler: Uluslararası Hukuk Açısından Bir İnceleme.* İstanbul: XII Levha Yayınları.

Estapà, J. S., & Cirocco, M. B. (2014). *Private Military and Security Companies and International Humanitarian Law* . Barcelona: International Catalan Institute for Peace.

Euronews. (2023, Şubat 22). *Wagner'in Patronu Rus Ordusunun Üst Düzey Komuta Kademesini Eleştirdi*. Mart 24, 2023 tarihinde Euronews Web Sitesi: https://tr.euronews.com/2023/02/22/wagnerin-patronu-rus-ordusunun-ust-duzey-komuta-kademesini-elestirdi adresinden alındı

EuroTopics. (2023, Mart 7). *Wagner Grubu Kremlin'le iktidar kavgasına mı girişti?* Mart 24, 2023 tarihinde EuroTopics Web Sitesi: https://www.eurotopics.net/tr/297662/wagner-grubu-kremlin-le-iktidar-kavgasina-mi-giristi adresinden alındı

Gönültaş, B. (2022, Nisan 25). *Küresel Askeri Harcamalar 2021'De İlk Defa 2 Trilyon Doların Üzerine Çıktı*. Mart 23, 2023 tarihinde Anadolu Ajansı Web Sitesi: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kuresel-askeri-harcamalar-2021de-ilk-defa-2-trilyon-dolarin-uzerine-cikti/2572157 adresinden alındı

Gezer, Ş. G. (2019, Kasım 1). *Özel Güvenlik Şirketleri.* Mart 23, 2023 tarihinde Güvenlik Yazıları Serisi: https://trguvenlikportali.com/wp-content/uploads/2019/11/OzelGuvenlikSirketleri_SGGezer_v.1.pdf adresinden alındı

Global Policy Forum. (2005, Kasım 24). *PMSCs: Risks and Misconduct*. Mart 23, 2023 tarihinde Global Policy Forum Web Sitesi: https://archive.globalpolicy.org/pmscs/50208-contractor-misconduct-and-abuse.html adresinden alındı

Harvey, D., Engueleguele, N., Foisseau, C., & Kiarie, E. (2021). *Private Military Companies: Ethics and Responsibilty.* Brussels: FINABEL.

Hull, L. (2011, Mayıs 10). *Mercenaries Once Again Operating At The "Tıp Of The Spear" In Africa*. Mart 14, 2023 tarihinde Foreign Policy in Focus: https://fpif.org/mercenaries_once_again_operating_at_the_tip_of_the_spear_in_africa/ adresinden alındı

International Committee of the Red Cross. (2003). Direct Participation in Hostilities under International Humanitarian Law. Geneva. 2 Ocak 2011 tarihinde http://www.icrc.org/Web ara/site ara0.nsf/htmlall/participationhostilities-ihl-311205/$File/Direct_ participation_in_hostilities_Sept_2003_eng.pdf)

İstikbal, D. (2022, Mart 1). *Türkiye'nin Savunma Harcamaları*. Mart 23, 2023 tarihinde Kriter Dergi: https://kriterdergi.com/dosya-savunma-ve-guvenlik/turkiyenin-savunma-harcamalari adresinden alındı

Johns Hopkins Applied Physics Laboratory. (2022). *Russian Private Military Companies: Their Use and How to Consider Them in Operations, Competition, and Conflict.* Fort Meade: Asymmetric Warfare Group.

Kıllıoğlu, M. E. (2022). Rus Gönüllü Savaşçılar ve Rusya'da Özel Askeri Şirketlerin Ortaya Çıkışı. *Sosyal Bilimler Dergisi, XXXII*(2), 635-648.

Kırmızıgül, N. (2021). *Özel Askeri Şirketlerin Meşruiyet Sorunu.* Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü, Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Anabilim Dalı. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Ensitüsü.

Kasapoğlu, C. (2023, Mart 1). *Rusya – Ukrayna Savaşı Nereye Gidiyor? Siyasi – Askeri Değerlendirme ve Trendler*. Mart 24, 2023 tarihinde EDAM Web Sitesi: https://edam.org.tr/rusya-ukrayna-savasi-nereye-gidiyor-siyasi-askeri-degerlendirme-ve-trendler/ adresinden alındı

Keser, A. (2020). *Özel Askeri Şirketlerin Küresel Yayılımı ve Geleceği.* SETA. İstanbul: SETA YAyınları.

Korkmaz, S. C. (2022). Paralı Askerlerden Özel Askeri Şirketlere: Tarihsel Bir Okuma. G. Sönmez içinde, *Uluslararası Güvenlikte Büyüyen Gri Alan: Özel Askeri Şirketler* (s. 19-50). Ankara: Gazi Kitapevi.

Leighton, R. (2020, Nisan 28). *What it Means to Be the Tip of the Spear*. Mart 14, 2023 tarihinde Sage Integration: https://www.sageintegration.com/blog/what-it-means-to-be-the-tip-of-the-spear#:~:text=What's%20the%20Tip%20of%20the,meaningful%20action%20in%20an%20offensive. adresinden alındı

Marten, K. (2019). Russia's use of semi-state security forces: the case of the Wagner. *Post-Soviet Affairs, XXXV*(3), 181-204.

McFate, S. (2016). The Evolution of Private Force. J. Berndtsson, & C. Kinsey içinde, *The Routledge Research Companion to Security Outsourcing* (s. 65-75). New York: Routledge.

Medecins Sans Frontieres. (tarih yok). *Private Military Companies*. Mart 14, 2023 tarihinde Medecins Sans Frontieres Web Sitesi: https://guide-humanitarian-law.org/content/article/3/private-military-companies/ adresinden alındı

Mendel, R. (2000, Mart 14). *The Privatization of Security*. Mart 6, 2023 tarihinde Colombia University: https://ciaotest.cc.columbia.edu/isa/mar01/ adresinden alındı

Mohlin, M. (2016). Merchants of Security: Private Security Companies, Strategy and the Quest of Power. J. Berndtsson, & C. Kinsey içinde, *The Routledge Research Companion to Security Outsourcing* (s. 109-116). Londra: Routladge.

Mquirmi, N. E. (2022). *Private Military and Security Companies: A New Form of Mercenarism?* Policy Center for the New South. Rabat: Policy Center for the New South.

Pałka, W. (2020). *The Awakening of Private Military Companies.* Varşova: Warsaw Institute.

Parker, B. (2023, Şubat 15). *Why Russian Energy Giant Gazprom Is Mustering a Private Army*. Mart 30, 2023 tarihinde The Bulwark Web Sitesi: https://www.thebulwark.com/why-russian-energy-giant-gazprom-is-mustering-a-private-army/ adresinden alındı

Percy, S. (2007). *Mercanaries: The History of a Norm in International Relations.* New York: Oxford University Press.

Percy, S. (2014). Private Military and Security Companies: The Future for Research. *St Antony's International Review, IX*(2), 89-92.

PİTGEM. (2023, Ocak 16). *Özel Askeri Şirketler: ABD, Rusya, İngiltere ve Çin*. Nisan 5, 2023 tarihinde Politika, İnovasyon, Tasarım ve Gelişim Merkezi Web Sitesi: https://pitgem.org/2023/01/ozel-askeri-sirketler-abd-rusya-ingiltere-ve-cin-bolum-2/ adresinden alındı

Potočňák, A., & Mareš, M. (2022). Russia's Private Military Enterprises as a Multipurpose Tool of Hybrid Warfare. *The Journal of Slavic Military Studies, XXXV*(2), 181-204.

Retz, B. (2022). The Military. D. Slider, & S. K. Wegren içinde, *Putin's Russia* (8. b., s. 405-427). Maryland: Rowman & Littlefield.

Riemann, M. (2022). Mercenaries in/and History: The Problem of Ahistoricism and Contextualism in Mercenary Scholarship. *Small Wars&Insurgencies, XXXIII*(1-2), 22-47.

Rondeaux, C. (2019). *Solving the Puzzle of Russian Proxy War Strategy.* Washington DC: New America.

Scott, W., McCone, D., Jackson, R., Sayegh, L., & Looney, J. D. (2013). The "Tip of the Spear" Revisited: Evidence from Recent Deployments of U.S. National Guard Troops to Iraq and Afghanistan. *Military Behavioral Health, I*(2), 59-67.

Serewicz, L. (2002). Globalization, Sovereignty and the Military Revolution: From Mercenaries to Private International Security Companies. *International Politics*(39), 75-89.

Singer, P. W. (2001-2002). Corporate Warriors: The Rise of the Privatized Military Industry and Its Ramifications for International Security. *International Security, XXVI*(3), 186-220.

Singer, P. W. (2009). *Kiralık Ordular.* (G. Aral, & İ. Yaman, Çev.) İstanbul: Timaş Yayınları.

Stansovaya, T. (2023, Şubat 13). *Man vs. Myth: Is Russia's Prigozhin a Threat or Asset to Putin?* Mart 24, 2023 tarihinde Carnegie Politika Web Sitesi: https://carnegieendowment.org/politika/89008 adresinden alındı

State Duma of the Russian Federation. (1996, Haziran 13). *Criminal Code of the Russian Federation*. Nisan 5, 2023 tarihinde CIS-Legislation Web Sitesi: https://cis-legislation.com/document.fwx?rgn=1747 adresinden alındı

Stinnett, Nathaniel. (2005). Regulating the Privatization of War: How to Stop Private Military Firms from Committing Human Rights Abuses. Boston College International and Comparative Law Review. 28, 211–223.

Tangör, B., & Yalçınkaya, H. (2010). Güvenlik Yönetişimi Çerçevesinde Özel Askeri Şirketler. *Uluslararası İlişkiler, VII*(25), 127-154.

The Kyıv Independent. (2023, Şubat 7). *Ukraine's intelligence: Russian Gazprom to Create its Own Private Military Company*. Mart 24, 2023 tarihinde https://kyivindependent.com/news-feed/ukraines-intelligence-russian-gazprom-to-create-its-own-private-military-company adresinden alındı

Tiefer, Charles. (2009). No More Nisour Squares: Legal Control of Private Security Contractors in Iraq and After. Oregon Law Review. 88(3), 745–775.

Top, S. (2018). Uluslararası Hukukta Paralı Asker Özel Güvenlik ve Askeri Firmaların Hukuki Durumu. *İzmir Barosu Dergisi*(Ocak 2018), 295-315.

Vantage Market Research. (2022, Mayıs 15). *Private Military Security Services Market Size USD 366.8 Billion by 2028*. Mart 23, 2023 tarihinde Vantage Market Research Web Sitesi: https://www.vantagemarketresearch.com/industry-report/private-military-security-services-market-1578 adresinden alındı

Wouters, P. (2022, Kasım 8). Putin's Private Army: How Wagner Group Supports Russian Strategy. *CSDS Policy Brief*(19/2022), s. 1-7.

Yalçınkaya, H. (2006). Özel Askeri Sektörün Oluşumu ve Savaşların Özelleşmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, LXI*(3), 247-277.

Zabcı, F. Ç. (2004). Yeni Savaşların Gizli Yüzü: Özel Askeri Şirketler. *Mülkiye Dergisi, XXVIII*(243), 21-48.

Zafesova, A. (2023, Mart 7). *Russia, i mercenari di Wagner contro Putin. Prigozhin: "Qualcuno ci sta tradendo"*. Mart 24, 2023 tarihinde La Stampa Web Sitesi: https://www.lastampa.it/esteri/2023/03/07/news/mercenari_contro_putin_prigozhin_qualcuno_ci_sta_tradendo-12679802/ adresinden alındı

Kaynakça

Akçapa, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını. *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi, 11*(34), 473-491.

Akgün, S. (2023). Uluslararası Hukukta Tanınma Kavramı Çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Türk Devletleri Teşkilatı İlişkisi. *Türk Akademi Dergisi, 2*(1), 48-60.

Bağcı, H., & Yakut, K. (2018). *Türk Dış Politikası I.* Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Budak, A. (2019). *Osmanlı Modernleşmesi Gazetecilik ve Edebiyat*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat

Coşkun, Y. (2018). Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin (KTFD) İlanından Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) Kuruluşuna Kadar Olan Süreçte Kıbrıs Sorunu (1975-1983). *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*(64), 119-143.

Delanty, G. (2013). *Avrupa XE "*Avrupa" *'nın İcadı.* (Çev H. İnaç). Ankara: Adres Yayınları.

Dinç, A. (2021). Savaş Sonrasında Azerbaycan'ın ve Ermenistan'ın Çabaları. *Azerbaycan-Ermenistan Dağlık Karabağ Savaşları* (s. 48-61). içinde İstanbul: Cinius Yayınları.

Gafarlı, O. (2015). Büyük Oyunun Parçası Kafkasya Bölgesi. *Avrasya Çıkmazı. Yeni Büyük Oyunu Kim Kazanacak? ABD, AB, Rusya, Çin, Türkiye, Kafkasya Ülkeleri, Afganistan, Ukrayna* (s. 61-88). içinde Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Gök, A. (2022). Türk Devletleri Teşkilatı ve Dağlık Karabağ Zaferinin Yarattığı Fırsatlar. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 109-145.

Haviland, WA (2002) Kültürel Antropoloji (Çev. Hüsamettin İnaç, Seda Çiftçi) İstanbul: Kaknüs Yayınları

İnaç, H. & S. Erdoğan, (2006). "Postmodern Dönemde Kamu Yönetimi Algısı ve Kamusal Alan Tartışmaları," Akademik Bakış: Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Celalabad, 9(1), 1-16.

İnaç, H. (2007). Rethinking Democracy and Governance in the EU. *Journal of Academic Studies, 9*(32), 1-31.

İnaç H. & F. Ünal (2013). The Construction of National Identity in Modern Times: Theoretical Perspective. *International Journal of Humanities and Social Science, 3*(11), 223-232.

İnaç H. ve Yaman, M. (2015). Ulus İnşa Stratejileri Bağlamında Avrupa Milli Marşlarının Sosyo-Politik Mukayesesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *20*(3), 17-34.

İnaç, H. ve Rafiq Sada, M. (2021a). Taliban'ın Afganistan'ı Devlet, Toplum, Siyaset. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

İnaç, H. ve Rafiq Sada, M. (2021b). Ulus İnşası ve Uluslaşma. *Uluslararası Eşitlik Dergisi,*1(1), 95-111.

İnaç, H. (2003). Makro Toplumsal Kuramlar Açısından Postmodernizm. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8, 341-351

İnaç, H. (2004). Identity problems of Turkey during the European Union Integration Process. *Journal of Economic and Social Research, 6*(2), 33-62.

İnaç, H. (2005a). *Faşizmin ve sosyalizmin sosyo-politik kökenleri*: Marx- Pareto Mukayesesi Bursa: Ekin Yayınları.

İnaç, H. (2005b) Türkiye'nin Kimlik Problemleri: Avrupa Birliği'ne Entegrasyon Sürecinde. Ankara: Adres Yayınları

İnaç, H. (2007). Rethinking Democracy and Governance in the EU. *Journal of Academic Studies, 9*(32), 1-31.

İnaç, H., (2014) "Çağımızın Toplumsal Algısını Temsil eden Parametrelerden Kimlik, Kültür ve Uygarlık Kavramlarının Sosyo-politik Analizi", İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi, 1(1), 35-57.

İnaç, H. (2020). Pandemi Sonrası Yeni Dünya Düzeni ve Türk Dış Politikası. *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*, 1-20.

İnaç, H. (2020a). Yenidünya düzeninin bir habercisi olarak Azerbaycan-Ermenistan çatışmasının soyo-politik analizi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 3*(3), 509-521.

İnaç, H. (2021). Uluslararası Güvenlik, Yeni Dünya Düzeni ve Türkiye. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

İnaç, H. (2021b). Değişen Güney Kafkasya jeopolitiği ve Rusya-Çin rekabeti. Içinde: *Avrasya Denkleminde Rusya-Çin Rekabeti* (ss. 239-251). (ed. Murat Yorumaz ve Sedar Yılmaz), Astana Yayınları.

İnaç, H. (2022). "New World Order in Post-Pandemic Process and Turkey". In: Turkey and the Post-Pandemic World Order (Edit: A. Salih İkiz), Lexington Books, ss.199-225

Karimov, B. (2007). Haydar Aliyev'in İktidara Gelişi ve Dış Politikasının Temelleri. *Haydar Aliyev Döneminde Azerbaycan Cumhuriyetinin Dış Politikası (1993-2003)* (s. 24-59). içinde İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Mutlu, N. (2013). Ebülfez Elçibey İktidarının Komşu Ülkelerle Olan İlişkileri. *Ebülfez Elçibey'in Hayatı, Siyasi Faaliyyetleri, Düşünceleri ve Fikriyatı* (s. 55-79). içinde Ankara: T.C. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Ana Bilim Dalı, Yakın Çağ Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.

Oran, B. (2013). Kafkasya ve Orta Asya'yla İlişkiler. *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar* (Cilt 3, s. 463-531). içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Özdemir, S. (2020). Güney Azerbaycan Meselesi: Tarihi ve Kültürel Boyutu. *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Dergisi*(7), 359-386.

Tutar, A. E., İnaç, H. & Güner, Ü. (2006). Dış Kaynak Kullanımının (Outsourcing) Makroekonomik Etkileri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8(2), 279-296.

Sadıgov, R. (2023). Azerbaycan Dış Politikasında Öne Çıkan Devletler İle İlişkiler. *21. Yüzyıl Hazar Jeopolitiği* (s. 123-182). içinde Ankara: Liman Yayınevi.

Sarıahmetoğlu, N. (2011). Dağlık Karabağ Olaylarının Başlangıç Süreci (Siyasal ve Toplumsal Gelişmelere Etkisi). *Karabağ* (s. 13-86). içinde İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Sarıkaya, Y. (2021). İran'ın İkinci Karabağ Savaşı Tutumu: Tekke Düştü Kel Göründü. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 7*(1), 84-103.

Yiğit, M. İnaç, H. ve Güner, Ü. (2007). Genişleme, Mali Yardım ve Ekonomik Büyüme Perspektiflerinden AB'nin İlk Dört Genişlemesinin Analizi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 8(2), 81-96.

KAYNAKÇA

African Union. (9 Şubat 2020). Inauguration of the Headquarters of the Committee of Intelligence and Security Services (CISSA). https://au.int/en/newsevents/20200209/inauguration-headquarters-committee-intelligence-and-security-services-cissa Erişim: 27/03/2024

Ak, T. & Hasanoğlu, M. (2021). İç Güvenliğin Değişen Gündemi ve Azerbaycan Devletinin İç Güvenliği. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (11), 19-38.

Ateş, A. & Erkan, A. Ç. (2021). Governing the European Intelligence: Multilateral Intelligence Cooperation in the European Union. *International Journal of Politics and Security*, *3*(3), 230-250. https://doi.org/10.53451/ijps.900302

Ateş, A. (2023). *İstihbaratın Dönüşümü: Artan Tehditler ve Enformatik Şoklar Teorisi*. Yeditepe Yayınları.

Axelrod, R., & Keohane, R. O. (1985). Achieving Cooperation under Anarchy: Strategies and Institutions. *World Politics*, *38*(1), 226–254. https://doi.org/10.2307/2010357

Baldino, D., & Grayson, K. (2020). The Australia-Israel security relationship, oversight and the paradox of intelligence sharing. *Australian Journal of International Affairs*, *74*(5), 578-596. https://doi.org/10.1080/10357718.2020.1769549

Ballast, J. (2018). Merging Pillars, Changing Cultures: NATO and the Future of Intelligence Cooperation within the Alliance. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *31*(4), 720-744. https://doi.org/10.1080/08850607.2018.1488499

Bateman, A. (2021). Intelligence and alliance politics: America, Britain, and the strategic Defense Initiative. *Intelligence and National Security*, *36*(7), 941-960. https://doi.org/10.1080/02684527.2021.1946958

Blank, S. & Kim, Y. (2016). The North Caucaus: Russia's Other War. *Journal of Slavic Military Studies, 29*(2), 185-202. http://dx.doi.org/10.1080/13518046.2016.1168122

Boonstra, J., Marat, E., & Axyonova, V. (2013). Security sector reform in Kazakhstan, Kyrgyzstan and Tajikistan: What role for Europe. *Madrid: Europe–Central Asia Monitoring (EUCAM) Working paper*, *14*, 1-20.

Cline, L. E. (2016). African regional intelligence cooperation: Problems and prospects. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *29*(3), 447-469. https://doi.org/10.1080/08850607.2016.1148479

Clough, C. (2004). Quid pro quo: The challenges of international strategic intelligence cooperation. *International journal of intelligence and counterintelligence*, *17*(4), 601-613. https://doi.org/10.1080/08850600490446736

DefenceTurk. (8 Eylül 2019). Türk Konseyi ülkelerinin istihbarat başkanları Azerbaycan'da. https://www.defenceturk.net/turk-konseyi-ulkelerinin-istihbarat-baskanlari-azerbaycanda Erişim: 25/03/2024

Fägersten, B. (2010). Bureaucratic resistance to international intelligence cooperation–the case of Europol. *Intelligence and National Security*, *25*(4), 500-520. https://doi.org/10.1080/02684527.2010.537028

Goodman, M. S. (2015). The Foundations of Anglo-American Intelligence Sharing. *Studies in Intelligence Vol*, *59*(2), 1-12.

Guliyev, E. (2021). Soviet Legacy and Imagined Past Converge in Levant Battlefields. *Przegląd Strategiczny*, *11*(14), 165-181. https://doi.org/10.14746/ps.2021.1.10

Gurbanov, I. (2017). Revitalizing the military dimension of the Azerbaijan-Georgia-Turkey tripartite partnership. *The Central Asia-Caucasus Institute*.

Haidar, A. (10 Ağustos 2022). Kazakhstan and Türkiye Expand Cooperation in Military Intelligence Information Sharing. *The Astana Times*. https://astanatimes.com/2022/08/kazakhstan-and-turkiye-expand-cooperation-in-military-intelligence-information-sharing/ Erişim: 24/03/2024.

Heiduk, F. (2014). In It Together Yet Worlds Apart? EU–ASEAN Counter-Terrorism Cooperation After the Bali Bombings. *Journal of European Integration*, *36*(7), 697-713. https://doi.org/10.1080/07036337.2014.935361

Hershberg, J. G. (2000). Their men in Havana: Anglo-American intelligence exchanges and the Cuban crises, 1961–62. *Intelligence and National Security*, *15*(2), 121-176. https://doi.org/10.1080/02684520008432606

Hoffmann, S. (2021). Circulation, not cooperation: towards a new understanding of intelligence agencies as transnationally constituted knowledge providers. *Intelligence and National Security*, *36*(6), 807-826. https://doi.org/10.1080/02684527.2021.1938371

Hoffmann, S., Chalati, N., & Dogan, A. (2023). Rethinking intelligence practices and processes: three sociological concepts for the study of intelligence. *Intelligence and National Security*, *38*(3), 319-338. https://doi.org/10.1080/02684527.2022.2113679

Jacobs, B. (2020). Maximator: European signals intelligence cooperation, from a Dutch perspective. *Intelligence and National Security*, *35*(5), 659-668. https://doi.org/10.1080/02684527.2020.1743538

Jervis, R. (1978). Cooperation Under the Security Dilemma. *World Politics*, *30*(2), 167–214. https://doi.org/10.2307/2009958

Jones, S. G., Dobbins, J., Byman, D., Chivvis, C. S., Connable, B., Martini, J., ... & Chandler, N. (2017). *Rolling Back the Islamic State*. RAND Corporation.

Keohane, R. O. (1988). International Institutions: Two Approaches. *International Studies Quarterly*, *32*(4), 379–396. https://doi.org/10.2307/2600589

Lefebvre, S., & McDermott, R. N. (2008). Russia and the intelligence services of Central Asia. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *21*(2), 251-301. https://doi.org/10.1080/08850600701648678

Lemon, E. J. (2015). Daesh and Tajikistan: The Regime's (In) Security Policy. *The RUSI Journal*, *160*(5), 68-76. http://dx.doi.org/10.1080/03071847.2015.1102550

Lledo-Ferrer, Y., & Dietrich, J. H. (2020). Building a European intelligence community. *International journal of intelligence and counterintelligence*, *33*(3), 440-451. https://doi.org/10.1080/08850607.2020.1754678

McDermott, R. N. (2008). United States and NATO military cooperation with Kazakhstan: the need for a new approach. *Journal of Slavic Military Studies*, *21*(4), 615-641. https://doi.org/10.1080/13518040802497374

Munton, D., & Fredj, K. (2013). Sharing secrets: A game theoretic analysis of international intelligence cooperation. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *26*(4), 666-692. https://doi.org/10.1080/08850607.2013.807189

O'Neil, A. (2017). Australia and the 'Five Eyes' intelligence network: the perils of an asymmetric alliance. *Australian Journal of International Affairs*, *71*(5), 529-543. https://doi.org/10.1080/10357718.2017.1342763

Ormsbee, M. (2020). The Fifth Instrument of National Power: How Mass Migrations Impact National Security. *Creighton L. Rev.*, *54*, 381-415.

Oye, K. A. (1985). Explaining Cooperation under Anarchy: Hypotheses and Strategies. *World Politics*, *38*(1), 1–24. https://doi.org/10.2307/2010349

Özsoy, B. (2023). 'Türk Dünyası' söylemi içinde Türk Devletleri Teşkilatı'nın Rolü ve Önemi. *Anasay*, (25), 40-55. https://doi.org/10.33404/anasay.1324953

Pokalova, E. (2019). Islamic Radicalization in Russia's North Caucasus: Lessons from Russia's Handling of Religious Revival. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, *21*(2), 146-169. https://doi.org/10.1080/19448953.2017.1367587

Rakhimov, M., & Yokubov, F. (2022). Uzbekistan external migration: Key trends and directions. *Eurasian Research Journal*, *4*(1), 27-47. https://doi.org/10.53277/2519-2442-2022.1-02

Röder, K.-H. (1985). Global Problems: A Challenge to Cooperation between States of Different Social Systems. *International Political Science Review*, *6*(1), 35–43. http://www.jstor.org/stable/1600966

Safi, P. (2023). *Milli İstihbarat Teşkilatı: 1826-2023*. Kronik Yayınları.

Sanderson, T. M. (5 Ocak 2018). From the Ferghana Valley to Syria and Beyond: A Brief History of Central Asian Foreign Fighters. Center for Strategic International Studies. https://www.csis.org/analysis/ferghana-valley-syria-and-beyond-brief-history-central-asian-foreign-fighters Erişim: 04/03/2024.

Secen, S., Al, S., & Arslan, B. (2024). Electoral dynamics, new nationalisms, and party positions on Syrian refugees in Turkey. *Turkish Studies*, 1-31. https://doi.org/10.1080/14683849.2024.2310850

Shiraz, Z. (2013). Drugs and Dirty Wars: intelligence cooperation in the global South. *Third World Quarterly*, *34*(10), 1749-1766. https://doi.org/10.1080/01436597.2013.851886

Sims, J. E. (2006). Foreign intelligence liaison: Devils, deals, and details. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *19*(2), 195-217. https://doi.org/10.1080/08850600500483657

Sturdee, N & Vatchagaev, M. (26 Ekim 2020). ISIS in the North Caucaus. *New Lines Institute*, https://newlinesinstitute.org/nonstate-actors/isis-in-the-north-caucasus/ Erişim: 04/03/2024.

Svendsen, A. D. (2009). *Intelligence cooperation and the war on terror: Anglo-American security relations after 9/11*. Routledge.

Tuinier, P. (2021). Explaining the depth and breadth of international intelligence cooperation: towards a comprehensive understanding. *Intelligence and National Security*, *36*(1), 116-138. https://doi.org/10.1080/02684527.2020.1821461

Tuinier, P., Zaalberg, T. B., & Rietjens, S. (2023). The Social Ties that Bind: Unraveling the Role of Trust in International Intelligence Cooperation. *International Journal of Intelligence and CounterIntelligence*, *36*(2), 386-422. https://doi.org/10.1080/08850607.2022.2079161

Türk Devletleri Teşkilatı. (2024). *Üye ülkeler*, https://www.turkicstates.org/tr/uye-ulkeler Erişim: 29/02/2024.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2022). *Türk Devletleri Teşkilatı (TDT)*, https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa Erişim: 03/03/2024.

United States Bureau of Citizenship and Immigration Services. (1 Aralık 1993). *Turkmenistan. Political Conditions in the Post-Soviet Era*, https://www.refworld.org/reference/countryrep/uscis/1993/en/94014 Erişim: 04/03/2024.

Kaynakça

Akıllı, E. (2023). Türk dünyası gençlerinin bütünleşmesinde miras diplomasisi ve metaverse: Türkoverse. *Ahmet Yesevi Üniversitesi*, https://www.ayu.edu.tr/mypanel/_app/upload/yayin/dosya/c24cd76e1ce41366a4bbe8a49b02a028.pdf.

Andrews, P. (2021). Lessons from the Nagorno-Karabakh 2020 Conflict. *Center for Army Lessons Learned.* https://api.army.mil/e2/c/downloads/2023/01/31/693ac148/21-655-nagorno-karabakh-2020-conflict-catalog-aug-21-public.pdf

Artifical Intelligence of the Russian Federation. (2019). The National AI Development Strategy. https://ai.gov.ru/en/national-strategy/

Baykar. (2022, Şubat 26). *Türkiye'nin SİHA'lardaki bayrak taşıyıcısı Bayraktar TB2.* https://baykartech.com/tr/haberler/turkiyenin-sihalardaki-bayrak-tasiyicisi-bayraktar-tb2/#:~:text=Bayraktar%20TB2%2C%2016%20Temmuz%202019,ba%C5%9Fka%20bir%20rekora%20imza%20att%C4%B1.

Baykar. (2023, Nisan 29). Baykar ile Azerbaycan, insansız hava aracı sistemlerinin ortak üretimi için iyi niyet protokolü imzaladı. https://www.baykartech.com/tr/haberler/baykar-ile-azerbaycan-insansiz-hava-araci-sistemlerinin-ortak-uretimi-icin-iyi-niyet-protokolu-imzaladi/

Baykar. (2023, Nisan 8). Türk, Azerbaycanlı ve Kırgızistanlı Bayraktar Akıncı kursiyerleri mezun oldu. https://www.baykartech.com/tr/haberler/turk-azerbaycanli-ve-kirgizistanli-bayraktar-akinci-kursiyerleri-mezun-oldu/

Çalıkoğlu, C. (2024). Kolektif siber güvenliğin önemi ve Türk Devletler Teşkilatı. *Kuantum Teknolojileri ve Enformatik Araştırmaları, 2*(1), 1-13.

Darıcılı, B. A. (2014). Rusya Federasyonu kaynaklı olduğu iddia edilen siber saldırıların analizi, *U.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(2), 1-16.

Doğan, C. (2023). Ulus markalama kavramına eleştirel yaklaşım. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* (65), 260-273.

Doğan, T. (2022, Temmuz 22). *What Ukraine's viral drone song says about modern day warfare and resistance*. LSE. https://blogs.lse.ac.uk/medialse/2022/07/22/what-ukraines-viral-drone-song-says-about-modern-day-warfare-and-resistance/

Dominicus, J. (2021). *New generation of counter UAS systems to defeat of low slow and small (LSS) air threats*. (No. STO-MP-MSG-SET-183). NATO Science & Technology Organization.

Ertuna, C. (2022). İnsansız hava aracı görüntüleri ve barış gazeteciliği: İkinci Karabağ Savaşı örneği. *Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi, 9* (1), 73-91.

Euronews. (2022, Mart 28). *Lithuanians collect €5 million, crowdfunding a Bayraktar drone for Ukraine.* https://www.euronews.com/2022/05/28/lithuanians-organise-donation-drive-to-buy-bayraktar-drone-for-ukraine

Franz, N. (2017). Targeted killing and pattern-of-life analysis: Weaponised media*. Media, Culture & Society, 39*(1), 111-121.

Franz, N. (2017). Targeted killing and pattern-of-life analysis: weaponised media. *Media, Culture & Society, 39*(1), 111-121.

Gertler, J. (2012). *U.S. Unmanned Aerial Systems*. (No. R42136). Congressional Researc Service. https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA566235.pdf

Giles, K. (2017). Assessing Russia's reorganized and rearmed military. *Carnegie Endowment for International Peace*. https://carnegieendowment.org/posts/2017/05/assessing-russias-reorganized-and-rearmed-military?lang=en

Günyol, A. (2021). 77 Azerbaycan askeri Bayraktar TB2 SİHA Operatörlüğü eğitimini başarıyla tamamladı. *Anadolu Ajansı*, https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/77-azerbaycan-askeri-bayraktar-tb2-siha-operatorlugu-egitimini-basariyla-tamamladi/2135461

Haugstvedt, H. (2023). A flying reign of terror? The who, where, when, what, and ow of non-state actors and armed drones. *Journal of Human Security, 19*(1), 1-7.

Hecht, E. (2022). Drones in the Nagorno-Karabakh War: Analyzing the data. *Military Strategy Magazine, 7* (4), 31-37.

House of Commons Defence Committee. (2007). *The contribution of Unmanned Aerial Vehicles to ISTAR capability*. (No. HC 535). https://publications.parliament.uk/pa/cm200708/cmselect/cmdfence/535/535.pdf

Hubbard, B., Karasz, P. & Reed, S. (2019, Eylül 14). Two major Saudi oil installations it by drone strike, and U.S. blames Iran. The New York Times. https://www.nytimes.com/2019/09/14/world/middleeast/saudi-arabia-refineries-drone-attack.html

Joint Chiefs of Staff. (2021). *Department of Defense dictionary of military and associated terms*. https://irp.fas.org/doddir/dod/dictionary.pdf

Kocatepe, Ö. F. (2022). Türk Cumhuriyetleri'nin bölgesel güvenlik kaygıları bağlamında uluslararası örgütlerle iş birliği. *Türk Dünyası Araştırmaları, 130* (257), 407-434.

Kreps, S. & Lushenko, P. (2021). US faces immense obstacles to continued drone war in Afghanistan. *Brookings,* https://www.brookings.edu/articles/us-faces-immense-obstacles-to-continued-drone-war-in-afghanistan/

Kucera, J. (2014, Şubat 17). Where in Central Asia would The U.S. put a drone base?. *Eurasianet*, https://eurasianet.org/where-in-central-asia-would-the-us-put-a-drone-base

Kudayarov, K. (2023). Kyrgyz-Turkish cooperation in the military sphere. *Russia and the Moslem World : Science-Information Journal*, (2), 26-34.

KunUz (2022, Şubat 10). AeroVironment to provide Uzbekistan with Puma 3 AE. https://kun.uz/en/news/2022/02/10/aerovironment-to-provide-uzbekistan-with-puma-3-ae

Mağat, M. & Parlak, M. (2023). Küresel ve bölgesel terörizme karşı Türk Devletleri Teşkilatı: Analiz ve operasyon düzeyi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 6*(3), 581-592.

Mara, W. & McNeil, S. (2012). Understanding 'The Loop': Regulating the next generation of war machines. *Harvard Journal of Law and Public Policy, 36*(3), 1-7.

Marcinek, K., Han, E. (2023). Russia's asymmetric response to 21st century strategic competition: Robotization of the armed forces. RAND. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RRA1233-5.html.

Mikail, E. H. (2007). Yeni çarlar ve Rus dış politikası. IQ Yayıncılık.

Odom, W. E. (2008). Intelligence analysis, *Intelligence and National Security,* 23(3), 316-332.

Özel Özcan, M. S. (2022). Rusya Federasyonu'nun hibrit savaş doktrini bağlamında Beyaz Rusya'yı AB'ye karşı araçsallaştırması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11*(3), 1278-1290.

Palik, M. & Mate, N. (2019). Brief history of UAV development. *Repüléstudományi Közlemények, 31*(1), 155-166.

President of Russia. (2016). Decree of the President of the Russian Federation on the strategy of scientific and technological development of the Russian Federation. No. 642 http://kremlin.ru/acts/bank/41449.

Regan, M. (2022). *Drone strike–analyzing the impacts of targeted killing*, Palgrave Pivot.

Resmi Gazete. (2011). Türkiye Cumhuriyeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Arasında Stratejik Ortaklık ve Karşılıklı Yardım Anlaşması, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/05/20110528M1-30-1.pdf

Sarı, B. (2022). Anarşik Uluslararası Sistem İçinde Türk Dünyası Güvenlik Topluluğu. *Ahmet Yesevi Üniversitesi*, https://www.ayu.edu.tr/mypanel/_app/upload/yayin/dosya/e56954b4f6347e897f954495eab16a88.pdf.

Savage, C., Schmitt, E., Hill, E. & Koettl, C. (2022, Ocak 19). Newly declassified video shows U.S. killing of 10 civilians in drone strike. *The New York Times,* https://www.nytimes.com/2022/01/19/us/politics/afghanistan-drone-strike-video.html

Shaikh, S. & Rumbaugh, W. (2020, Aralık 8). The air and missile War in Nagorno-Karabakh: Lessons for the future of strike and defense. Center for Strategic & International Studies, https://www.csis.org/analysis/air-and-missile-war-nagorno-karabakh-lessons-future-strike-and-defense

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü. (2022). The SIPRI Top 100 arms-producing and military services companies in the world, https://www.sipri.org/visualizations/2023/sipri-top-100-arms-producing-and-military-services-companies-world-2022

Talmon, S. (2021, Ekim 12). Federal Administrative Court rules that the United States may continue to use its air base in southern Germany for lethal drone strikes in Yemen. German Practice in International Law, https://gpil.jura.uni-bonn.de/2021/10/federal-administrative-court-rules-that-the-united-states-may-continue-to-use-its-air-base-in-southern-germany-for-lethal-drone-strikes-in-yemen/

The White House. (2013). Remarks by the President at the National Defense University, *Office of the Press Secretary.* https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2013/05/23/remarks-presidentnational-defense-university, (13.10.2022).

The White House. (2021, Ağustos 31). Remarks by President Biden on the end of the war in Afghanistan. *Speeches and Remarks.* https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/08/31/remarks-by-president-biden-on-the-end-of-the-war-in-afghanistan/

The White House. (2022). Background press call by a Senior Administration Official on a U.S. Counterterrorism Operation. *Press Briefings.* https://www.whitehouse.gov/briefing-room/press-briefings/2022/08/01/background-press-call-by-a-senior-administration-official-on-a-u-s-counterterrorism-operation/

Türk Devletleri Teşkilatı. (2021). Türk Dünyası 2040 vizyonu. https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi Kurulmasına Dair Nahcivan Anlaşması, Madde 2. (2009). https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf

U.S. Department of Defense. (2017). *Establishment of an Algorithmic Warfare Cross-Functional Team (Project Maven)*. https://www.govexec.com/media/gbc/docs/pdfs_edit/establishment_of_the_awcft_project_maven.pdf

U.S. Department of Homeland Security. (2018). National cyber strategy of the United States of America, https://trumpwhitehouse.archives.gov/wpcontent/uploads/2018/09/National-Cyber-Strategy.pdf.

Ulu, C. (2023). Siber güç ve asimetrik strateji: Amerika Birleşik Devletleri'nin insansız otonom hava sistemleri. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ege Üniversitesi.

Williams, B. G. (2016). *Predators : The CIA's drone war on Al Qaeda,* Potomac Books.

Witt, S. (2022). The Turkish drone that changed the nature of warfare. *The New Yorker,* https://www.newyorker.com/magazine/2022/05/16/the-turkish-drone-that-changed-the-nature-of-warfare

Yayboke, E. & Reid, C. (2022, Mayıs 23). Counterterrorism from the sky? How to think over the horizon about drones. *Center for Strategic & International Studies,* https://www.csis.org/analysis/counterterrorism-sky-how-think-over-horizon-about-drones

Yener, Y. (2018). 8. yılında Estonya saldırılarına çok boyutlu bir bakış, *Siberbülten*, https://siberbulten.com/siber-saldirilar-2/8-yilinda-estonya-saldirilarina-cokboyutlu-bir-bakis/ .

Dolayısıyla Türkiye ile yürütülen iş birliğinin kapsam olarak genişletilmesi ve derinleştirilmesi Türk Dünyası'nın küresel siyaset sahnesinde daha etkin konuma gelmesini sağlayacaktır. TDT ise bu küresel siyaset sahnesinde Türk Devletlerini birleştiren güçlü bir entegrasyondur.

KAYNAKÇA

Aitieva D., Kim S. & Kudaibergenov, M. (2022), Destination image of Kyrgyzstan: a content analysis of travel blogs, *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 23(5), 1245-1275.

Akçapa, M. (2023) "Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını", *Avrasya Uluslararası Araştırma Dergisi*, 11 (34), 473.491.

Baldacchino, G. (2006), "Islands, Island Studies", *Island Studies Journal*, 1 (1), 3-18.

Chan S. Y. E. (2020) "Rethinking uniqueness of China's sea power development", *Australian Journal of Maritime & Ocean Affairs*, 12(4), 269-275.

Çamyamaç, A. (2010) Denize kıyısı olmayan devletlerin denize çıkışlarına ilişkin bazı uç öneri ve projelerin uluslararası hukuk açısından değerlendirilmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12, ss1257-1301.

Çetinkaya A. F. & Demirel N. (2024) Analyzing the impact of the organization of Turkic states on the foreign trade of member countries, *Cogent Social Sciences*, 10(1), 1-35.

Faye M., McArthur J. W., Sachs J. D. & Snow, T. (2004) The challenges facing landlocked developing countries, *Journal of Human Development*, 5 (1), 31-68.

Gergin, R. E. & Baki, B. (2015). "Evaluation by Integrated AHP and TOPSIS method of logistics performance in Turkey's regions", *Business and Economics Research Journal*, 6(4), 115-135.

German T. (2012), The Nagorno-Karabakh Conflict between Azerbaijan and Armenia: security ıssues in the caucasus, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 32(2), 216-229.

Hayward D. & Hierman, B. (2021) Uzbekistan-Context and Land Governance, https://landportal.org/book/narratives/2021/uzbekistan#ref39 (Erişim Tarihi:11.03.2024).

İpek P. & V. Gür T. (2022) Turkey's Isolation from the Eastern Mediterranean Gas Forum: ideational mechanisms and material interests in Energy Politics, *Turkish Studies*, 23 (1), 1-30.

Kassen M. (2018), "Understanding foreign policy strategies of Kazakhstan: acase study of the landlocked and transcontinental country", *Cambridge Review of International Affairs*, 31(3-4), 314-343.

Kyzy, A. (2022), Importance of Organization of Turkish States from the Perspective of Uzbekistan, https://www.ankasam.org/importance-of-organization-of-turkish-states-from-the-perspective-of-uzbekistan/?lang=en (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

Modelski G. (2005), "Küresel Politikanın Uzun Döngüsü ve Ulus-Devlet", *Uluslararası İlişkiler*, 2 (7), 3-30.

Nayak N. R. (2016) "Landlocked and transit developing countries: Nepal's transit route negotiations with India", *Strategic Analysis*, 40 (2), 101-121.

OEC (2022a), Turkey/Kazakhstan, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/tur/partner/kaz (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

OEC (2022b), Turkey/Azerbaijan, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/tur/partner/aze (Erişim Tarihi: 12.02.2024).

OEC (2022c), Turkey/Kyrgyzstan, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/tur/partner/kgz (Erişim Tarihi: 14.02.2024).

OEC (2022d), Uzbekistan/Turkey, https://oec.world/en/profile/bilateral-country/uzb/partner/tur (Erişim Tarihi: 03.03.2024).

Özşahin M. C. & Çakmak C. (2024) Between defeating "the warlord" and defending "the blue homeland": a discourse of legitimacy and security in Turkey's Libya policy, *Cambridge Review of International Affairs*, 37 (1), 79-102.

Pinko E. (2020) "Turkey's maritime strategy ambitions: the blue homeland doctrine (Mavi Vatan)," *International Institute for Migration and Security Research*, https://www.rieas.gr/images/editorial/eyalmaritime9.pdf (Erişim Tarihi: 20.02.2024).

Savunma Sanayi (2020), Doç. Dr. Cihat Yaycı'nın Çizdiği Mavi Vatan Haritası, https://www.savunmasanayi.org/doc-dr-cihat-yaycinin-cizdigi-mavi-vatan-haritasi/ (Erişim Tarihi: 03.02.2024).

T.C. Millî Savunma Bakanlığı (2019). Mavi vatan-2019 taktik tatbikatı basın bilgi notu. https://www.msb.gov.tr/Anasayfa/Basin?url=mavi-vatan-2019-taktik-tatbikati-basin-bilgi-notu-2522019. (Erişim Tarihi: 28.01.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024a), Türkiye-Kazakistan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-kazakistan-siyasi-iliskileri_.tr.mfa (Erişim Tarihi: 05.03.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024b), Türkiye-Azerbaycan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-azerbaycan-siyasi-iliskileri.tr.mfa (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024c), Türkiye-Kırgızistan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-kirgizistan-cumhuriyeti-siyasi-iliskileri.tr.mfa (Erişim Tarihi: 15.02.2024).

TC. Dışişleri Bakanlığı (2024d), Türkiye-Özbekistan Siyasi İlişkileri, https://www.mfa.gov.tr/turkiye-ozbekistan-cumhuriyeti-siyasi-iliskileri.tr.mfa (Erişim Tarihi: 12.03.2024).

TDT (2024), Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

Till G. (2013), Sea Power; A Guide for the Twenty-First Century, Routledge, 3rd Ed., London.

Tutak, E. (2022). *21. Yüzyılda Türkiye'nin deniz stratejisi, denizlerin ve deniz gücünün önemi*. Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.

UNCTAD (2021) "Review of Maritime Transport 2021", https://unctad.org/publication/review-maritime-transport-2021 (Erişim Tarihi: 12.03.2024).

UNCTAD (2022a), General profile: Kazakhstan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/398/index.html (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

UNCTAD (2022d), General profile: Uzbekistan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/860/index.html (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

UNCTAD, (2022b), General profile: Azerbaijan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/031/index.html (Erişim Tarihi: 02.03.2024).

UNCTAD, (2022c), General profile: Kyrgyzstan, https://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/GeneralProfile/en-GB/417/index.html (Erişim Tarihi: 11.02.2024).

United Nations (2014), "The Vienna Programme of Action (VPoA)", https://www.un.org/en/landlocked/vienna-programme-action (Erişim Tarihi: 05.03.2024).

United Nations (2021), "Human Development Insights", https://hdr.undp.org/data-center/country-insights#/ranks (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

United Nations (2022), "Landlocked Developing Countries Fact Sheet 2022", https://www.un.org/ohrlls/sites/www.un.org.ohrlls/files/landlocked_developing_countries_factsheet_2022.pdf (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

Vreÿ F. & Blaine M. (2023) Exploring the maritime nexus in Turkey's African agenda, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, https://doi.org/10.1080/19448953.2023.2236513.

Yang C. & Chang Y. (2019) Crucial factors influencing international logistics operations for African landlocked countries – A case study of Burkina Faso, *Maritime Policy & Management*, 46 (8), 939-956.

6. SONUÇ

Fergana Vadisi'ni paylaşan Orta Asya cumhuriyetleri yıllardır devam eden, siyasal ve toplumsal sonuçları bulunan sınır sorunlarıyla karşı karşıyadır. Asırlardır birlikte yaşayan bölge halklarının hayatı ise sınır sorunları sebebiyle daha da zorlaşmaktadır. Sınırların çizilmesinde tarihi, coğrafi ve sosyal özellikler göz önünde tutulmadığı için sorunlar mevcuttur. Çünkü etnik ve coğrafi olarak karmaşıklık hâkimdir. Bu karmaşıklık zaman zaman kendini göstermektedir. Eğer bu tür anlaşmazlıkların boyutları genişlerse, buradaki devletler arasında sınır çatışmaları ve savaşlar çıkabilir. Böyle bir savaş, sömürgeci ülkelerin ekmeğine yağ sürer. Savaşın kötü sonuçlarını, yine bölge halkı yaşar. Sonuçta Fergana, sadece vadi ülkeleri için değil, aynı zamanda küresel çapta çıkabilecek bir çatışmanın önlenmesi için, bölgesel istikrarın devamı önemlidir. Bölgede gerginliği yatıştırmak için, ülkelerarası düzeyde etnik evlilikler ve çok dillilik yaygın olarak kullanılan bir önlemdir.

Fergana Vadisi, sahip olduğu özel konjonktürel pozisyon ve stratejik nitelikleri nedeniyle günümüzde potansiyel risk bölgesi olma karakterine sahip bulunmakta olup, yakın gelecekte gündemde daha çok yer alacakmış gibi görünmektedir.

Bu nedenle, Fergana vadisindeki devletlerin mevcut sınırlar korunmalıdır. Bundan sonra çıkabilecek sorunlar ise, Türk Dünyası Teşkilatı bünyesinde çözümlenmeye çalışılmalıdır.

KAYNAKLAR

Akyürek, Y. (2012). Başlangıçtan Moğol İstilasına Fergana Vadisi. Bursa: Emin Yayınları.

Anadolu Ajansı (2019). https://www.aa.com.tr/tr/analiz/fergana-vadisinde-sinir-problemleri-ve-eksklavlar/1432575. Erişim Tarihi:15.04.2024.

Arynova, A. & Susanne, S. (2021). Conflicts over water and water infrastructure at the Tajik-Kyrgyz border A looming threat for Central Asia? Water, Peace and Security. https://waterpeacesecurity.org/files/68

Atalay, İ. (2002). "Türk Dünyasının Coğrafyası", *Türkler,* Ankara. I, 243-259.

Barotov, O. (2021). The "Achilles" Heel of the Fergana Valley: Tajik-Kyrgyz border issue, https://www.ankasam.org/the-achilles-heel-of-the-fergana-valley-tajik-kyrgyz-border-issue/?lang=en 2021, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

Demirci, L. (2012). Özbekistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın Kesişimindeki Sorunlu Vadi: Fergana. Savunma Bilimleri Dergisi, 11(2), s.33-69. ISSN: 1303-6831.

Eschment, B. (2021). Spiralling Violence on the Borders in the Fergana Valley? https://www.zois-berlin.de/en/publications/spiralling-violence-on-the-borders-in-the-fergana-valley#. Erişim Tarihi: 10.03.2024.

Hanspal, A. (2018). Fergana Valley: Central Asia's Cauldron. https://www.statecraft.co.in/article/fergana-valley-central-asia-s-cauldron, Erişim Tarihi: 17.01.2024.

Joldoshov, A. (2019). Kimlik ve Sınır: Orta Asya'da Sınır Sorunları, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 19/2 Kış, ss. 303-326. DOI: 10.32449/egetdid.576578

Karadağ, H. (2022). Türkistan'da bir sanci odağı: Fergana Vadisi. Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10, 8 – 18.

Öncü, S. (2019). Kırgızistan ile Özbekistan arasındaki potansiyel çatışma alanları: Su paylaşımı ve sınır güvenliği. Barış Araştırmaları ve Çatışma Çözümleri Dergisi. 6(2), 64-90.

Özey, R. (2019). Asya Coğrafyası, Aktif Yayınevi, İstanbul.

Özey, R. ve Kocalar, A. O. (2019). Siyasi Coğrafya, Aktif Yayınevi, İstanbul.

Özey, R. ve Ünlü, M. (2022a). Türk Dünyası Coğrafyası, Aktif Yayınevi, İstanbul.

Özey, R. ve Ünlü, M. (2022b). Türk Dünyasının Jeopolitiği, 2. Baskı, Pegem Akademi.

Tuğrul, A. B. (2021).”Fergana Vadisi İçin Ekonomik ve Enerji Politik Bir Değerlendirme”, Enerji Dünyası, Haziran 2021, Sayı: 102, s: 6-7. https://turkiyedeenerji.com/haberler/fergana-vadisi

Ural, S. (2021). “Fergana Vadisi”. https://21yyte.org/tr/fikir-tanki/fergana-vadisi-2, Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Yalçınkaya, A. ve Abidzhanov, K. (2020). Özbekistan ve Kırgızistan’daki Anklav/Eksklav alanlarının çözüm süreci. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(4), 2653-2667.

Yıldız, D. (2014). Fergana: tehdit altındaki vadi. https://www.hidropolitikakademi.org/tr/article/4667/fergana-patlarsa-orta-asya-yanar Erişim Tarihi: 05.01.2024.

6. SONUÇ

Yukarıdakileri özetlersek, Özbekistan'ın Türk Devletleri Teşkilatı'nın nispeten genç bir üyesi olmasına rağmen, bu derneğin ortak amaç ve hedeflerine ulaşmada yüksek düzeyde faaliyet gösterdiği sonucuna varabiliriz. Ülkenin ulaştırma iletişimi alanında Türk ortaklığını güçlendirmeye yönelik çabaları özel ilgiyi hak ediyor.

2019 yılında Taşkent'in çabalarıyla Orta Asya'dan Güney Kafkasya üzerinden Batı'ya erişim sağlayan yeni bir multimodal rota başlatıldı. Girişim kısa sürede CASCA+ (Orta Asya – Güney Kafkasya – Anadolu) adı verilen daha büyük bir projeye dönüştü. Bu koridor, Asya-Pasifik Bölgesi Ülkeleri – Çin – Kırgızistan – Özbekistan – Türkmenistan – Azerbaycan – Gürcistan – Avrupa Birliği kıtalararası lojistik zincirinin bir parçası oldu ve Trans-Hazar Uluslararası Taşıma Güzergahı veya Orta Koridor için rekabet yaratmaktadır.

Özbekistan'ın batı yönünde ihracat ve transit kargo taşımacılığı için alternatif rotalar oluşturma arzusu, TDT üyesi ülkelerin ulaşım bağlantılarının geliştirilmesi ve transit potansiyelinin genişletilmesi üzerinde çarpan etkisi yaratıyor. Bu, Örgütün güvenilirlik katarak onu etkili bir uluslararası yapıya dönüştürür.

Türk devletleriyle yakın etkileşim, Özbekistan'ın ihracat coğrafyasını çeşitlendirmesine, uluslararası taşımacılık koridorlarına entegre olmasına, nakliye ve transit maliyetlerini en aza indirmesine olanak tanıyor. Bu, hem Cumhuriyetin hem de tüm Orta Asya bölgesinin ekonomik büyümesi için sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Kaynakça

UNCTAD (2021) Review of Maritime Transport 2021. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ rmt2021_en_0.pdf.

Address by Shavkat Mirziyoyev at Turkic Summit. October 16, 2019. URL: http://www.tashkenttimes.uz/national/4469-address-by-shavkat-mirziyoyev-at-turkic-summit.

Nematov.A, Egamov.B. The essence and significance of strategic cooperation of Uzbekistan and Turkey. ISRS. March 19, 2020. URL: https://isrs.uz/en/maqolalar/sut-i-znacenie-strategiceskogo-sotrudnicestva-mezdu-uzbekistanom-i-turciej.

An agreement was reached on the development of a multimodal route. December 22, 2019. URL: https://railway.uz/en/informatsionnaya_sluzhba/novosti/17253/?sphrase_id=6384814.

Kaya,H., Uzun,Y.U. (2023) Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision; İçinde: The Effect of Agriculture, Manufacturing Industry And Service Sectors on Economic Growth: The Case of the Organization of Turkic States, Editör: Yılmaz Ulvi Uzun ve Hakan KAYA, Ankara, Nobel Bilimsel, 2023. (pp.209-226).

Uzbekistan joins the European Union special agreement GSP+. Delegation of the European Union to Uzbekistan. April 21, 2021. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/uzbekistan/uzbekistan-joins-european-union-special-agreement-gsp_en.

Умарова Н. Пока Астана декларирует, Ташкент и Баку действуют. Exclusive.kz. 5.06.2023. URL: https://exclusive.kz/poka-astana-deklariruet-tashkent-i-baku-dejstvuyut/.

Uzbekistan ships copper to Europe via Middle Corridor. December 19, 2019. URL: https://daryo.uz/en/2022/12/19/uzbekistan-ships-copper-to-europe-via-middle-corridor/

Speech by Acting Minister of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan Vladimir Norov at the First session of the "Uzbekistan – Azerbaijan – Türkiye" Dialogue Format. August 2, 2022. URL: https://mfa.uz/en/press/news/2022/speech-by-acting-minister-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-uzbekistan-vladimir-norov-at-the-first-session-of-the-uzbekistan-azerbaijan-turkiye-dialogue-format---32061.

В Ташкенте проходит первая встреча глав железнодорожных администраций стран-членов ОТГ. Узбекистан темир йуллари. 27.10.2022. URL: https://railway.uz/ru/informatsionnaya_sluzhba/novosti/31075/?sphrase_id=5345655.

Railway sector assessment for Uzbekistan. 2021. 6 p. URL: https://www.carecprogram.org/uploads/2020-CAREC-Railway-Assessment_UZB_4th_2021-5-20_EN.pdf.

Стратегия развития транспортной системы Республики Узбекистан до 2035 года. Портал обсуждения проектов нормативно-правовых актов. 12.06.2019. URL: https://regulation.gov.uz/oz/d/3867.

КТЖ: Перевозки грузов по Транскаспийскому маршруту в 2023г удвоились. 24.01.2024. URL: https://interfax.az/view/908296.

The repair works on the Baku-Tbilisi-Kars railway line have been completed. May 7, 2024. URL: https://www.railway.supply/en/the-repair-works-on-the-baku-tbilisi-kars-railway-line-have-been-completed/.

Speech by Acting Minister of Foreign Affairs of the Republic of Uzbekistan Vladimir Norov at the First session of the "Uzbekistan – Azerbaijan – Türkiye" Dialogue Format. August 2, 2022. URL: https://mfa.uz/en/press/news/2022/speech-by-acting-minister-of-foreign-affairs-of-the-republic-of-uzbekistan-vladimir-norov-at-the-first-session-of-the-uzbekistan-azerbaijan-turkiye-dialogue-format---32061.

Regional nəqliyyat-kommunikasiya sisteminin yeni qovşağı - Naxçıvan MR. 14.11. 2022. URL: https://news.milli.az/economy/897251.html.

First freight train on Turkey-Iran-Turkmenistan-Uzbekistan route arrived in Tashkent. 2022. https://brightuzbekistan.uz/en/first-freight-train-on-turkey-iran-turkmenistan-uzbekistan-route-arrived-in-tashkent/.

Иран и Кыргызстан договорились открыть транспортный коридор через Туркменистан. 15.07.2021. URL: https://casp-geo.ru/iran-i-kyrgyzstan-dogovorilis-otkryt-transportnyj-koridor-cherez-turkmenistan/.

Участие в строительстве ж/д коридоров в регионе ОЭС является стратегической задачей для Кыргызстана – Тилек Текебаев. 3.11.2023. https://kabar.kg/news/uchastie-v-stroitelstve-zh-d-koridorov-v-regione-oes-iavliaetsia-strategicheskoi-zadachei-dlia-kyrgyzstana-tilek-tekebaev/?ref=economist.kg.

KAYNAKLAR

Amirbek, Aidarbek; Anuarbekly, Almasbek; Makhanov, Kanat (2017), "Türk Dili Konuşan Ülkeler Entegrasyonu: Tarihsel Geçmişi ve Kurumsallaşması", ANKASAM | *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, December*, 1 (3), 164-204.

Bıyıklı, Mustafa (2018), *25 Yıllık Tecrübenin Ardından Türk Keneşi Bünyesindeki Ülkelerde Ortak Kuruluşlar İlişkiler ve İş Birlikleri*, Bişkek, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları: 225 ORASAM Raporları Dizisi No: 2.

Demoyan, Gaik, "Tyurkskiye Sammitı: Tseli, Zadaçi, Prioritetı i Pozisiya v Karabahskom Voprose", *http://www.noravank.am/upload/pdf/62_ru.pdf,* Erişim: 02.01.2024.

Gündoğdu, Serkan (2023), Türkiye'nin Jeopolitik Açılımı: Bir Uluslararası Örgüt Olarak Türk Devletleri Teşkilatı, *Manisa Celal Bayar University Journal of Social Sciences,* 2023; 21 (3), ss. 266-279.

Hamzaoğlu, Halit (2020), "Rus Dış Politikasında Realist Yaklaşım: Primakov Doktrini ve Yakın Çevre Kavramı", *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, Cilt : 8 Sayı : 24 (Aralık 2020), 281 – 299.

İsakov, Abdrasul, Murzakulova, Güldana (2015). Bir Değer Müessesesi Olarak Aksakallık (Kırgızistan Örneği)*, Değerler ve Eğitimi- II Sempozyum Bildirileri Kitabı*, Editörler: Recep Kaymakcan, Nuri Tıknaz, Z. Şeyma Altın, Mahmut Zengin, Ahmet Yasin Okudan, Hulusi Yiğit), İstanbul: Dem Yayınları Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.

Musabay Baki, Pelin (2014), "Avrasya'da Bölgesel İşbirliği Sürecinden İşbirliği Mekanizmasına: Türk Konseyi", *Bilge Strateji,* Cilt 6, Sayı 11, Güz 2014, ss.133-162.

Nazarbayev, Nursultan (1997), *Yüzyılların Kavşağında*, Ankara: Bilgi Yayınları.

Purtaş, Fırat (2022), *Krizleri Fırsata Dönüştüren İş Birliği Türk Devletleri Teşkilatı*, Birinci Baskı, İstanbul:SETA Yayınları 209.

Yüce, Mehmet (2022), *Türkiye'nin Türk Devletleri Teşkilatı Üyeleriyle İkili İlişkileri*, 1. Baskı, İstanbul: SETA Yayınları 210.

KAYNAKÇA

Ang, I., Isar, Y. R., & Mar, P. (2015). *Cultural diplomacy: Beyond the national interest?* International Journal of Cultural Policy, 21(4), 365-381.

Akıllı, E. (2019). TURKSOY, Turkic Council and cultural diplomacy: Transactionalism revisited. *Bilig*, (91), 1-25.

ASEAN. (2017). *ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint 2025*. Retrieved from https://asean.org/storage/2017/09/ASCC-Blueprint-2025.pdf

Avrupa Komisyonu, 'Towards an EU strategy for international cultural relations' (Joint Communication) JOIN(2016) 29 final.

Avrupa Komisyonu. (2020). *Yaratıcı Avrupa Programı*. https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/about_en

Avrupa Komisyonu. *International cultural relations*. (n.d.). Culture and Creativity. https://culture.ec.europa.eu/policies/international-cultural-relations#:~:text=An%20EU%20Cultural%20Diplomacy%20Platform,training%20programmes%20for%20cultural%20leadership. 15 Nisan 2024 tarihinde erişildi.

Babak, V., & Wigginton, M. (2015). The Turkic World: An Introduction to the Languages and Cultures of Turkic Peoples. Routledge.

Bardach, E. (2012). A practical guide for policy analysis: The eightfold path to more effective problem solving. CQ Press.

Bull, H. (1977). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics*. London: Macmillian.

Costa-Buranelli, F., & Zaccato. (2023). Why the English School Needs to Engage With Area Studies. English School Special Section. Millennium.

Cull, N. J. (2019). *Public Diplomacy: Foundations for Global Engagement in the Digital Age.* Polity.

Dunn, W. N. (2017). Public policy analysis: An integrated approach (5th ed.). Routledge.

Gierat-Bieroń, B. (2023). Cultural Diplomacy as a Tool of the External Relations Between the UE and the USA. *Rocznik Integracji Europejskiej*, (17), 95-112.

Halperin, S., & Heath, O. (2020). *Political research: methods and practical skills*. Oxford University Press, USA.

Isar, Y. R. (2010). Culture in External Relations: The EU in Cultural Diplomacy. *OSCE Secretariat. https://www.osce.org/files/f/documents/6/c/103748.pdf*

İİT. (2015). *OIC Programme of Action 2016-2025*. Retrieved from https://www.oic-oci.org/upload/documents/POA/en/poa_2016-2025_en.pdf

Knotter, L. (2022). Interpretivism in international relations research. In *Handbook of Research Methods in International Relations* (pp. 629-650). Edward Elgar Publishing.

Leonard, M. (2002). Why Europe Will Run the 21st Century. PublicAffairs.

Ma, R. I. (2015). Cultural diplomacy in ASEAN: Collaborative efforts. *International Journal of Social Science and Humanity*, *5*(4), 394.

Majchrzak, A. (1984). Methods for policy research. SAGE Publications.

Mărășescu, C. (2020). The Emergence of an European Union Cultural Diplomacy. *Studia Universitatis Babes Bolyai-Negotia*, *65*(3), 77-91.

Mark, S. (2009). *A Greater Role for Cultural Diplomacy.* Discussion Papers in Diplomacy, Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'.

Nutley, S. M., Walter, I., & Davies, H. T. O. (2007). Using evidence: How research can inform public services. Policy Press.

Nye, J. S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616(1), 94-109.

Ocón, D. (2021). Cultural diplomacy and co-operation in ASEAN: The role of arts and culture festivals. *The Hague Journal of Diplomacy*, *17*(2), 277-305.

Oguz, Z. (2018). Cultural Diplomacy in Action: Exploring the Cultural Diplomacy Practices of Turkey. Journal of International Social Research, 11(60), 738-749.

Osipova, Y. (2012). Selective Processing: A Strategic Challenge for Public Diplomacy–An Alternative Approach to Russian Public Diplomacy in the United States. *Journal of Communication, Culture and Technology*, *12*(II).

Osojnik, M. (2011). Cultural diplomacy and the European Union: Key characters and historical development. *Institute for Cultural Diplomacy*.

Serodes, F. (2012). A Common European cultural policy in the European Union. *Institute for Cultural Diplomacy*.

Stone, D. (2002). Policy paradox: The art of political decision making. W.W. Norton & Company.

Triandafyllidou, A., & Szűcs, T. (2017). *Cultural diplomacy: Beyond national boundaries.* International Journal of Cultural Policy, 23(6), 676-689.

Turan, K. (2019). Cultural Diplomacy as an Instrument of Foreign Policy: The Case of Turkey. In A. Demir (Ed.), Turkey's Foreign Policy and Soft Power (pp. 43-60). Springer.

TÜRKSOY. (2023). About Us. International Organization of Turkic Culture.

Webster, J. G., & Ksiazek, T. B. (2012). The dynamics of audience fragmentation: Public attention in an age of digital media. *Journal of communication*, *62*(1), 39-56.

Weiss, C. H. (1977). Research for policy's sake: The enlightenment function of social research. Policy Analysis, 3(4), 531-545.

Young, E., & Quinn, L. (2002). Writing effective public policy papers: A guide for policy advisers in Central and Eastern Europe. Open Society Institute.

KAYNAKÇA

Amirbek, A., Anuarbekuly, A., & Makhanov, K. (2017). Türk Dili Konuşan Ülkeler Entegrasyonu: Tarihsel Geçmişi Ve Kurumsallaşması. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi, 1(3),* 164-204. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/391701

Arslan, E. (2018). *Bilgi alışverişi ve bölgesel işbirliği*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Aydın, M. (2016). Medya işbirliği ve kültürel bağlar, İstanbul: Kültür Yayınları.

Benli, F. (2019). Medya Teorileri ve Uygulamaları (s. 47). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bilgili, E. (2012). *Enformasyon ve bilgi yönetimi: Kavramsal çerçeve ve uygulamalar* (ss. 45-67). Ankara: Gazi Kitabevi.

Buckland, M. (1991). Information as Thing. *Journal of the American Society for Information Science, 42(5)*, 351-360.

Castells, M. (2000). *The Rise of the Network Society*. Blackwell Publishing.

Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance". Annals of the American Academy of Political and Social Science, 616(1), 78-93.

Castells, M. (2009). Communication Power, Oxford University Press.

Cevizci, A. (2015). Bilgi Felsefesi, İstanbul: Say Yayınları, 1 (2), s. 45.

Çelik, H. (2015). *Medya ve Enformasyon Yönetimi* (s. 34). İstanbul: Der Yayınları.

Çınar, Y., & Uzun, Y. U. (2023). Köklü Geçmişten Güçlü Geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel Ekonomik-Siyasal Potansiyeli ve Teşkilatın Geleceğine Dair Öngörüler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(Özel Sayı)*, 141-156. https://doi.org/10.33206/mjss.1296831

Demir, K. (2018). *Enformasyon Çağında Medya* (s. 56). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Demirtaş, B. (2020). *Dijital medya ve enformasyon stratejileri*. İstanbul: Akademik Yayınlar.

Gilboa, E. (2002). Global Communication and Foreign Policy. *Journal of Communication, 52(4),* 731-748.

Gül, N. (2020). *Enformasyon ve medya işbirliği: TDT üyesi ülkeler arasındaki kültürel bağlar*. Ankara: Kültürel Araştırmalar Yayınları.

Güvenç, B. (2013). Kültürün ABC'si (6. Baskı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Habermas, J. (1989). The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society, MIT Press.

Hall, S. (1997). Representation: Cultural Representations and Signifying Practices, Sage Publications.

Hall, T. (2012). The Soft Power of Popular Culture. *Cultural Politics, 8(3),* 377-386.

Karabulut, Y. (2017). *Medya ve Toplum* (s. 23). İstanbul: Beta Yayınları.

Karadeniz, M. (2019). *Medya ve ekonomik işbirliği: Ortak projeler ve ticaret*. İstanbul: Ekonomi ve Medya Yayınları.

Karadeniz, M. (2019). *Medya ve ekonomik işbirliği: Ortak projeler ve ticaret*. İstanbul: Ekonomi ve Medya Yayınları.

Kaya,H., Uzun,Y.U. (2023) Organization of Turkic States: Politics, Economics, Cultural Collaborations and 2040 Vision; The Effect of Agriculture, Manufacturing Industry and Service Sectors on Economic Growth: The Case of the Organization of Turkic States, Editörler: Yılmaz Ulvi Uzun ve Hakan KAYA, Nobel Bilimsel, Ankara, 2023, (sayfa: 209-226).

Kılıç, M. (2022). *Medya ve enformasyon: Günümüz ve gelecek*. Ankara: Türkiye Akademi Yayınları.

Kılıç, T. (2022). *Medya işbirliği stratejileri* (ss.80-95). İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. Bilig(34), 1-13. https://dergipark.org.tr/tr/download/issue-file/3553

Kocadaş, B. (2020). *Kültür ve medya*. Yayınevi.

McLuhan, M. (1964). Understanding Media: The Extensions of Man. McGraw-Hill.

McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory* (6th ed., pp. 45-67). London: Sage Publications.

Nye, J. S. (2004). *Soft power: The means to success in world politics* (pp.45-67). New York: PublicAffairs.

Ott, B. L., & Mack, R. L. (2010). Critical Media Studies: An Introduction. Wiley-Blackwell.

Shannon, C. E., & Weaver, W. (1949). *The mathematical theory of communication* (pp. 3-28). University of Illinois Press.

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı. (2024). https://www.iletisim.gov.tr/turkce/haberler/detay/biskekte-turk-devletleri-teskilati-medya-toplantisi-duzenlendi adresinden alındı.

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). https://www.mfa.gov.tr/turk-konseyi.tr.mfa adresinden alındı.

Türk Devletleri Teşkilatı. (2024). https://turkicstates.org/tr/haberler/turk-devletleri-teskilati-medya-ve-enformasyondan-sorumlu-bakanlar-ve-yuksek-yetkililer-4-toplantisi-istanbulda-duzenlendi_2527 adresinden alındı.

Tadnciev, A., & Primova, L. (2012). *Information resources and their role in national development*. Moscow: Academic Publishing House.

Utma, S. (2020). İletişim Çağında Medya Ve Kültür Etkileşimi: "Medyatikleşen Kültürler". *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(3),* 39-52.

Vasilenko, T. (2010). *The role of information in modern state development*. Kyiv: State University Press.

Yılmaz, H. (2015). *Medya ve enformasyon tarihçesi*. İstanbul: Medya Yayınları.

Yılmaz, S. (2017). Genç nesiller ve kültürel farkındalık, Ankara: Gençlik Yayınları.

KAYNAKÇA

Akçapa, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatı'nın tarihsel gelişimi: Teşkilatın dünü, bugünü ve yarını. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi. dergipark.org.tr

Altun, F. (2023). The Organisation of Turkic States' Digital Communication and Digital Diplomacy Perspective. Bilig. dergipark.org.tr

Aydilek, E. (2022). Türk devletleri teşkilatının siyasi ve ekonomik potansiyeli. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi. dergipark.org.tr

Aydın, M. E. & Liu, Y. (). Organization of Turkic States: Diverse Motivations For A Common Aim. Siyasal: Journal of Political Sciences. dergipark.org.tr

Baki, P. M. (2022). Turkic World Vision–2040: A step forward for the resilience of Turkic cooperation. Perceptions: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Birdişli, F. (2020). Uluslararası Güvenliğin Tarihsel Gelişimi ve Post-Modern Güvenlik Dönemi. Güvenlik Bilimleri Dergisi. dergipark.org.tr

Çınar, Y. & Uzun, Y. U. (2023). Köklü Geçmişten Güçlü Geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel Ekonomik-Siyasal Potansiyeli ve Teşkilatın Geleceğine Dair Öngörüler. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi. dergipark.org.tr

Demir, C. (2022). The organization of Turkic States: implications for the regional balance of power. Güvenlik Stratejileri Dergisi. dergipark.org.tr

Dönmez, G. (2015) Arap Birliği: Siyasî ve Hukukî Niteliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. Yıl 2015, Cilt: 17 Sayı: 1, 171 – 208. dergipark.org.tr

Ekici, K. D. (2022). Türk Devletleri Teşkilati Ve Tarihçesi. TURAN-SAM. [HTML]

Erkiner, H. H. & Eray, İ (2022). Uluslararası hukuk bakımından bir uluslararası örgüt olarak Türk Devletleri Teşkilatı. Güvenlik Stratejileri Dergisi. dergipark.org.tr

Fidan, H. (2023). Turkish Foreign Policy at the Turn of the 'Century of Türkiye'. Insight Turkey. mfa.gov.tr

Gündoğdu, S. (2023). Türkiye'nin Jeopolitik Açılımı: Bir Uluslararası Örgüt Olarak Türk Devletleri Teşkilatı. Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. dergipark.org.tr

Hamzaoğlu, H., Çora, H., & Mikail, E. H. (2022). Institutional development and cooperation mechanisms of the organization of turkic states. China-USA Business Review. researchgate.net

Kalambekova, B. (2022). The Paradigm of Soft Power and the Importance of the Organization of Turkic States: Perspective from Kyrgyzstan. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Kaya, A. (2022). Türkiye'de Entegrasyon Tartışmaları: Aktörler ve Rolleri. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. dergipark.org.tr

Kocatepe, F. (2022). Türk Cumhuriyetleri'nin Bölgesel Güvenlik Kaygıları Bağlamında Uluslararası Örgütlerle İş Birliği. Türk Dünyası Araştırmaları. dergipark.org.tr

Kushkumbayev, S., & Mussabekova, A. (2022). New Kazakhstan and the future of the organization of Turkic States: key areas of cooperation. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs, 27(1), 74-90. dergipark.org.tr

Mustofaev, M. (2022). The organization of Turkic States: a new approach to global and regional challenges. Perceptions: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Özer, Ç (2023). The Organization of Turkic States-From Past to Present. Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences. ibaness.org

Özsoy, B. (2023). 'Türk Dünyası' Söylemi İçinde Türk Devletleri Teşkilatı'nın Rolü ve Önemi. Anasay. dergipark.org.tr

Rahmanov, A. (2022). Turkmenistan's Neutral Foreign Policy: Peace, Security and Sustainable Development. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Rakhimov, S. A. (2023). Uzbekistan and the Organization of Turkic States: Main Vectors of Cooperation. International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 10(1), 402-406. ijmmu.com

Sapiyev, Y. (2021). Turkey and Turkic-Speaking States. Anadolu Strateji Dergisi. dergipark.org.tr

SARI, B. (2023). Security Aspect of the Integration in Turkic World under the Organization of Turkic States. Insight Turkey. [HTML]

Ünver, D. (2023). The Analysis Of The Organization Of Turkic States From A Neofuntionalistst Perspective. metu.edu.tr

Ural, S. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı Perspektifinden Balkanlardaki Türk Diasporası. Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi. dergipark.org.tr

Yaldız, F. (2023). The Political Vision of the Organization of Turkic States: an Analysis of the Turkic World Vision 2040. Eurasian Research Journal. dergipark.org.tr

Yesevi, G. (2022). Examining the organization of Turkic States: A teacher and norm-creator. PERCEPTIONS: Journal of International Affairs. dergipark.org.tr

Yılmaz, E. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihsel Bir Analiz. sakarya.edu.tr

https://www.turkicstates.org/tr

https://population.un.org/wpp/

Kaynakça

Aksar, Yusuf. *Teoride ve Uygulamada Uluslararası Hukuk II*. 5. baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019.

Anayasa Mahkemesi. "Türk Dünyası Anayasa Yargısı Konferansı (TÜRK-AY)." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme/uluslararasi-iliskiler/turk-dunyasi-anayasa-yargisi-konferansi-turk-ay/.

Birleşmiş Milletler. *BM Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&clang=_en.

Birleşmiş Milletler. *BM Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-3&chapter=4.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. *A/RES/217(III), 10 Aralık 1948*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://documents.un.org/doc/resolution/gen/nr0/043/88/pdf/nr004388.pdf?token=HgaM04nkpFa3CPxkY6&fe=true.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. *A/RES/48/141, 7 Ocak 1994*. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n94/012/56/pdf/n9401256.pdf?token=25o46EczTjCmybw3Rv&fe=true.

Değirmencioğlu, Burcu. *Westphalian Modelden Bugüne Egemenliğin Dönüşümü Bağlamında "Yeni Dünya Düzeninin İnşası"*. Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.

Erdoğan, Hakan. "Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesinin (TÜRKPA) Uluslararası Hukuki Kişiliği." *Yasama Dergisi* 27 (2014): 5–30.

Ergül, Ergin. *İslam İşbirliği Teşkilatı Bağımsız Daimi İnsan Hakları Komisyonu "kuruluşu, yapısı, misyonu ve vizyonu*. Ankara: Adalet Yayınları, 2014.

Erkiner, Hakkı Hakan, ve İlayda Eray. "Uluslararası Hukuk Bakımından Bir Uluslararası Örgüt Olarak Türk Devletleri Teşkilatı." *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, TDT Özel Sayısı (2022): 218.

Gözler, Kemal. *İnsan Hakları Hukuku*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2018.

Pazarcı, Hüseyin. *Uluslararası Hukuk Dersleri 2. Kitap*. 9. baskı. Ankara: Turhan Kitabevi, 2013.

Salihpaşaoğlu, Yaşar. *Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Yargılamada Kullandığı Yöntem, İlke ve Usuller*. 3. baskı. Ankara: Adalet Yay., 2024.

Toluner, Sevin. "Türkiye'nin Bireysel Başvuru Hakkını Tanıma Beyanının Milletlerarası Hukuk Açısından Değerlendirilmesi." *Milletlerarası Hukuk Açısından Türkiye'nin Bazı Dış Politika Sorunları* içinde. 1. baskı. Beta Yayınları, 2000.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Konseyi Genel Sekreteri'nin 10 Kasım - Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü Anma Günü Münasebetiyle Mesajı." 10 Kasım 2019. Erişim tarihi: 18 Nisan 2024. https://turkicstates.org/tr/haberler/turk-konseyi-genel-sekreterinin-10-kasim-gazi-mustafa-kemal-ataturku-anma-gunu-munasebetiyle-mesaji_1921.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması." Resmi Gazete: 15 Temmuz 2010. Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/07/20100715-2.htm.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Yüksek Mahkemeleri Uluslararası Konferansı Susa'da Düzenlendi." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/tr/haberler/turk-devletleri-yuksek-mahkemeleri-uluslararasi-konferansi-susada-duzenlendi_3089.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 6. Zirve Sonuç Bildirisi, Çolpan-Ata, 2018." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/6-zirve-bildirisi-13-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 8. Zirve Sonuç Bildirisi, İstanbul, 2021." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/8-zirve-bildirisi-15-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 9. Zirve Sonuç Bildirisi, Semerkant, 2022." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/9-zirve-bildirisi-16-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. "Türk Devletleri Teşkilatı 10. Zirve Sonuç Bildirisi, Astana, 2023." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/10-zirve-bildirisi-2023-21-tr.pdf.

Türk Devletleri Teşkilatı. *Türk Dünyası 2040 Vizyonu*. Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://turkicstates.org/assets/pdf/haberler/turk-dunyasi-2040-vizyonu-2396-98.pdf.

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi. "Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi İstanbul Anlaşması." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://turkpa.org/files/istanbul%20agreement%20tr.pdf.

Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi. "Bakü'de 'TÜRKPA Üye Devletlerinde İnsan Haklarının Korunması' Konferansı Yapıldı." 25 Mayıs 2022. Erişim tarihi: 6 Haziran 2024. https://turkpa.org/news/278-conference-on-protection-of-human-rights-in-turkpa-member-states-was-held-in-baku.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. "İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT)." Erişim tarihi: 20 Mayıs 2024. https://www.mfa.gov.tr/islam-isbirligi-teskilati.tr.mfa.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı. "Türk Devletleri Teşkilatı Başsavcılar Şurası." Erişim tarihi: 19 Nisan 2024. https://www.yargitaycb.gov.tr/kategori/122/turk-devletleri-teskilati-bassavcilar-surasi.

Kaynakça

Aladwan, Zaid M, and Mutaz M Aladwan. "An Analysis of Jordanian Jurisdiction as a Seat for International Arbitration." Arab law quarterly 37, no. 3 (2023)

Bilateral Investment Treaties, Republic of Turkiye Ministry of Trade, https://www.trade.gov.tr/legislation/bilateral-investment-treaties

Dilşad KUĞUOĞLU ve Elit Meviza DEMİRKOL, ICSID TAHKİMİNDE ONAY (RIZA), TAAD, Yıl:9, Sayı:34 (Nisan 2018), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/980854

ICSID, https://icsid.worldbank.org/

Investment Policy Hub, https://investmentpolicy.unctad.org/

İstanbul Tahkim Derneği, https://ista.org.tr/

İstanbul Tahkim Merkezi, https://istac.org.tr/

ITOTAM, https://www.itotam.com/

Milletlerarası Tahkim Kanunu, https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.4686.pdf

New York Convention, Contracting States, https://www.newyorkconvention.org/contracting-states

Philippa Charles, Stewarts Law, Challenges and Opportunities for New Arbitration Centres, 30 Kasım 2017, link: https://www.stewartslaw.com/news/challenges-and-opportunities-for-new-arbitration-centres/

Status: UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985), with amendments as adopted in 2006, https://uncitral.un.org/en/texts/arbitration/modellaw/commercial_arbitration/status

Türk Devletleri Teşkilatı, https://www.turkicstates.org/tr/turk-konseyi-hakkinda

İnternet Siteleri

https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2024/02/14/azerbaijan-adopts-a-new-law-on-arbitration/

http://www.arbitr.kg/web/documents/materials/64.pdf

https://arbitrationblog.kluwerarbitration.com/2023/07/07/tax-dispute-arbitration-in-kyrgyzstan-a-potential-cure-or-a-looming-failure/#:~:text=In%20Kyrgyzstan%2C%20there%20are%20currently,Mining%20and%20Commerce%20(2019).

https://iac.aifc.kz/en

https://lex.uz/docs/5294106

https://lmaa.london/

https://old.chamber.uz/en/page/4838

https://sugarassociation.co.uk/rsa.php

https://www.gafta.com/Arbitration

https://www.globalarbitrationnews.com/wp-content/uploads/sites/42/2018/03/Kyrgyzstan.pdf

https://www.fosfa.org/arbitration/

https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/db1c0753/inauguration-of-astanas-international-financial-centre

https://www.lcia.org/

https://www.lme.com/en/about/regulation/arbitration

https://www.tiac.uz/

KAYNAKÇA

ARSAL Sadri Maksudi, Türk Hukuku Tarihi (Sadri Maksudi'nin 1925-1926 yılında Ankara Hukuk Mektebi'nde okuttuğu Türk Hukuku Tarihi derslerinde tutulmuş ders notudur.),

BARTHOLD Wilhelm Gerdîzi, nşr. Academie.

BÜYÜKTANIR Özcan, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

CANSEL Erol, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

ERDOĞAN Burcu, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

ERDOĞAN Mehmet Ş. Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

GÖZLER Kemal, Türk Hukuku Dersleri, Ekin Kitabevi, Bursa, 2010:376-377 Anayasa.

GÖZLER Kemal, Anayasa Hukukun Genel Esasları, Bursa, 2015.

HİRŞ Ernest, Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Dersleri, Ankara Üniversitesi, Bankacılık Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2001

HURDADBİH İbn, Kitabü'l-Mesalik ve'l-Memalik, sahife.

JULİEN Stanislas, "Tukyulara (Türklere) Dair Vesikalar", Journal Asiatique, altıncı seri cild III ve IV, Paris 1864 (Fransızca).

KLAPROTH Julius, Asya Tarihi Levhaları, sahife 126. Radloff, Sibiryadan, sahife.

NAL Sabahattin, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Lisans ve Ön Lisans Programları,

NEMETH Gyula "Türklüğün eski çağı", tre. Serif Baştav, Ülkü dergisi, LXXXVIII; L. Rasonyi, Dünya Tarihinde Türklük, Ankara 1942,

NERŞAHİ, Tarih-i Buhara, nşr. Ch. Schefer, Imperial des sciences de Petersburg, Mücmel ut-tevarih, Tahran 1318 100; Nesevi, Siretu Celaluddin, nşr. Houdas

ÖZEL Çağlar, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

PAZARCI Hüseyin, Uluslararası Hukuk Dersleri, I. Kitap, Turhan Kitabevi, Ankara, 1997.(I)

RADLOFF Wilhelm Eski Türk Yazıları, III. cilt.

RADLOF Wilhelm, Sibiryadan,

THOMSEN W "Moğolistan'da Türkçe kitabeler" TM. III,

TURAN Osman, Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi, Türk Dünya Nizamının Milli İslami ve İnsani Esasları, Ötüken,

TURAN Osman, Oniki Hayvanlı Türk takvimi, İstanbul 1941, St. Julien, Documents sur les Tou kioue, Paris 1878; E. Chavennes, Documents sur les Tou-kiue Oxcidentaux, Paris 1900. s.15; Resideddin, Câmi ut- tevarih, Tahran 1338 1.

YÜKSEL Mehmet, Hukuka Giriş, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.

ZEYBEK Namık Kemal, Kültür Bakanlığı'nın ilk Kültür Bakanı, Ahmet Yesevi Üniversitesi vakıf başkanı, sözlü olarak bilgi, ders not alınmıştır.

devletlerinin çocuk haklarına yönelik hukuki düzenlemeleri artırması ve çocuk ihmal ve istismarı başta olmak üzere çalışma kapsamında bahsedilen konularda sosyal politikalar gelişmesi oldukça elzemdir. Unutulmamalıdır ki bir devleti, devlet yapan ve geleceğe taşıyan en önemli unsuru çocuklardır. Çocukların haklarının korunması çarpan etkisi yaratmak ve tüm dünya barış ve refahını etkilemektedir.

KAYNAKÇA

(tarih yok). Constitution of the Republic of Uzbekistan: https://constitution.uz/en/site/search?q=Child adresinden alındı

(tarih yok). https://ombudsman.kg/en/about adresinden alındı

( ). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhuriyet Meclisi: http://www.cm.gov.nc.tr/Haberliste?id=3324 adresinden alındı

( ). Geneva Declaration of the Rights of the Child of 1924: http://hrlibrary.umn.edu/instree/childrights.html adresinden alındı

( ). UNICEF Türkiye: https://www.unicef.org/turkiye/ne-yap%C4%B1yoruz adresinden alındı

Children of Turkmenistan. ( ). Humanium: https://www.humanium.org/en/turkmenistan/ adresinden alındı

Закон Республики Узбекистан О гарантиях прав ребенка. (2008, Ocak 7). World Health Organization: https://extranet.who.int/mindbank/item/5295 adresinden alındı

Çocuk Hakları Konusunda Türkiye'de Yapılan Çalışmalar. ( ). Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı: https://www.mfa.gov.tr/cocuk-haklari-konusunda-turkiye_de-yapilan-calismalar.tr.mfa adresinden alındı

Çocuk Koruma Kanunu . (2005). https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5395.pdf adresinden alındı

(1985). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası: https://www.mahkemeler.net/cgi-bin/anayasa.aspx adresinden alındı

2019 Findings on the Worst Forms of Child Labor: Uzbekistan. (2019). https://www.dol.gov/sites/dolgov/files/ILAB/child_labor_reports/tda2019/Uzbekistan.pdf adresinden alındı

(2021). THE CONSTITUTION OF THE KYRGYZ REPUBLIC: https://constsot.kg/wp-content/uploads/2022/06/constitution-of-the-kyrgyz-republic.pdf adresinden alındı

(2021 , 10 27). Türkmenistan Anayasası : https://hukukbook.com/turkmenistan-anayasasi/ adresinden alındı

(2023). Kyrgyzstan Events of 2023 : https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/kyrgyzstan adresinden alındı

A SITUATION ANALYSIS OF CHILDREN IN KAZAKHSTAN. (2019). https://www.unicef.org/kazakhstan/media/4611/file/Situation%20Analysis-2019.pdf adresinden alındı

ABDULLAHZADE, C. (2021). Dağlık Karabağ Sorununda Ermenistan'ın Rolü ve Sorumluluğu . *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 69 (4) 2020* , 1546-1548.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetler Müdürlüğü. (2022). *Türkiye'nin "Koruyucu Aile Sistemi" Azerbaycan'da Uygulamaya Konuluyor*. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çocuk Hizmetler Müdürlüğü: https://www.aile.gov.tr/chgm/haberler/turkiye-nin-koruyucu-aile-sistemi-azerbaycan-da-uygulamaya-konuluyor/ adresinden alındı

AKYIKATCHY (OMBUDSMAN) OF THE KYRGYZ REPUBLIC. ( ). Department for the Protection of the Rights of Children, Women and the Family: https://ombudsman.kg/en/administration/department-protection-rights-children-women-and-family adresinden alındı

Aleskerli, A. (2005). *Azerbeycan Cumhuriyeti Anayasası.* Anayasa.gen.tr: https://www.anayasa.gen.tr/azerbaycan-aleskerli.htm adresinden alındı

ALİYEV, J. (2021). Azerbaycan'da Eğitim Sistemi . *Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 2490-2491.

AR Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi. (tarih yok). http://family.gov.az/az/pages/haqqimizda adresinden alındı

Asıan Development Bank. (2021). *Poverty Data: Uzbekistan*. https://www.adb.org/where-we-work/uzbekistan/poverty#:~:text=Poverty%20Data%3A%20Uzbekistan&text=In%20Uzbekistan%2C%2017.0%25%20of%20the,die%20before%20their%205th%20birthday. adresinden alındı

Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili OMBUDSMAN. (tarih yok). https://www.ombudsman.az/az/news/1799 adresinden alındı

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi. (tarih yok). Çocuk Hakları Baro Birlik: https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf adresinden alındı

Child health, nutrition and early childhood development. ( ). UNICEF Turkmenista n: https://www.unicef.org/turkmenistan/child-health-nutrition-and-early-childhood-development adresinden alındı

(2022). *Child Labor and Forced Labor Reports Kazakhstan.* U.S Department of Labor .

Child Labor and Forced Labor Reports: Uzbekistan. (2019). U.S. Embassy in Uzbekistan: https://uz.usembassy.gov/child-labor-and-forced-labor-reports-uzbekistan/ adresinden alındı

Children in Turkmenistan. ( ). UNICEF Turkmenistan: https://www.unicef.org/turkmenistan/children-turkmenistan adresinden alındı

Children of Kazakhstan: situation overview. ( ). https://www.unicef.org/kazakhstan/en/children-kazakhstan adresinden alındı

Children of Kyrgyzstan Realizing Children's Rights in Kyrgyzstan. ( ). Humanium: https://www.humanium.org/en/kyrgyzstan/ adresinden alındı

Children of Uzbekistan Realizing Children's Rights in Uzbekistan. ( ). *Children of Uzbekistan Realizing Children's Rights in Uzbekistan*. Humanium: https://www.humanium.org/en/uzbekistan/ adresinden alındı

Constitution of the Republic of Kazakhstan. (2023, 12 06). https://www.wipo.int/wipolex/en/text/589172 adresinden alındı

Convention on the Rights of the Child. (tarih yok). UN Treaties: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&clang=_en adresinden alındı

(2021). *Dünya Çocukları İnsani Durum Raporu 2021.* İstanbul: Yetim Vakfı Akademi Topluluğu.

Dünya Çocukları İnsani Durum Raporu 2021. (2022, 04 05). https://yetimvakfi.org.tr/rsm/images/dunya-cocuk-insani-durum-raporu.pdf adresinden alındı

Erçoban, E. (2022). Karşılaştırmalı Hukuk Bakımından Bir İnceleme: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çocuk Haklarının Anayasal Güvencesi. *Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 10(2)*, 375-390.

Human Rights Watch . (2019 , 07 17). *Kazakhstan: Children in Institutions Isolated, Abused End Institutionalization, Provide Community-Based Support*. https://www.hrw.org/news/2019/07/17/kazakhstan-children-institutions-isolated-abused adresinden alındı

HUNGARY: NATIONAL LAWS. (2012, 01 15). Child Rights International Network : https://archive.crin.org/en/library/publications/hungary-national-laws.html adresinden alındı

International Labour Organization. (2022, 03 01). *Uzbek cotton is free from systemic child labour and forced labour*. https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_838396/lang--en/index.htm adresinden alındı

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu. (2012). https://paylasim.ombudsman.gov.tr/dokuman/document/Kamu_Denetciligi_Kurumu_Kanunu.pdf. adresinden alındı

KARAKAYA, E. Y. (2023). Birleşmiş Milletler Barış Gücü Operasyonlarında Bölgesel Örgütlerin Hak İhlalleri: Afrika Birliği Operasyonları . Ankara , Türkiye.

KURT, S. L. (2016). Çocuk Haklarına İlişkin Temel Uluslararası Belgeler ve Türkiye Uygulaması . *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi* .

library.aliyev- heritage.org. (2024). Azerbaycan- UNICEF İlişkileri: https://lib.aliyevheritage.org/tk/4308004.html adresinden alındı

Lutfullayevna, M. F. (2016). Ensuring children's rights in Uzbekistan. *International Journal of Research*, 1271-1275.

Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.). ( ). https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1100425. ATV adresinden alındı

Main problems faced by children in Kazakstan:. ( ). https://www.humanium.org/en/kazakhstan/ adresinden alındı

Moldamurat, A. (2021). Birleşmiş Milletler Çock Hakları Sözlesi ve Uygulama Açığı: Kazakistan Vakası .

Moorte, T. (2015, 02 28). *Magna Carta.* https://archive.csac.history.wisc.edu/1_Magna_Charta.pdf adresinden alındı

Musayeva, G. (2013). Avrupa Birliği, Türkiye ve Azerbaycan Cumhuriyetleri'nde Çocuk Hakları . Konya .

New Independent Reporting Reveals Ongoing Systematic Forced Labor and Corruption in Turkmenistan Cotton Harvest. (2023 , Haziran 12). Cotton Campaign: https://static1.squarespace.com/static/618550501fe9be0ff3428860/t/64834274d914c53c30fc4538/1686323839498/Forced_labor_Turkmenistan_2023_report+_LR.pdf adresinden alındı

Organization of Turkıc States . (tarih yok). *https://www.turkicstates.org/en.* Organization of Turkıc States . adresinden alındı

Polat, O. (1997). *Çocuk Hakları* . İstanbul: Analiz Yayınları .

Quality inclusive education. ( ). UNICEF Turkmenistan: https://www.unicef.org/turkmenistan/quality-inclusive-education adresinden alındı

Rona Aybay, D. B. (2022). *İnsan Hakları Hukuku* . İstanbul : DER Yayınları.

SITUATION OF CHILDREN IN KYRGYZSTAN 2021. (2021). UNICEF: https://www.unicef.org/kyrgyzstan/media/7816/file/Situation%20of%20children%20in%20Kyrgyzstan.pdf adresinden alındı

SOS Children's Vıllages. ( ). *Kazakhstan*. https://www.sos-childrensvillages.org/where-we-help/asia/kazakhstan adresinden alındı

Submission to the United Nations Committee on the Rights of the Child Review of Kyrgyzstan. (2022). Human Rights Watch : https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2022/12/HRW%20Submission%20to%20the%20Committee%20on%20the%20Rights%20of%20the%20Child%20Review%20of%20Krygyzstan.pdf adresinden alındı

Türk Ceza Kanunu . (2004). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf adresinden alındı

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin Kurulmasına Dair Nahçıvan Anlaşması . (2009, Ekim 3). *Türk Devletleri Teşkilatı Kurucu Belgeler.* Turkicstates: https://www.turkicstates.org/assets/pdf/temel_belgeler/Nahcivan_Anlasmasi_Turkce_20140417_193951.pdf adresinden alındı

Türkiye Büyük Millet Meclisi Çocuk Hakları İzleme Komitesi. (2024). Türk Çocuk Hakları Bildirisi : http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/ adresinden alındı

Türkiye Himaye-i Etfal Cemiyeti. ( ). Atatürk Ansiklopedisi: https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/turkiye-himaye-i-etfal-cemiyeti/#:~:text=Bug%C3%BCnk%C3%BC%20Ba%C5%9Fbakanl%C4%B1k%20Sosyal%20Hizmetler%20%C3%87ocuk,kimsesiz%20%C3%A7ocuklar%C4%B1%20koruma%20g%C3%B6revini%20%C3%BCstlendi. adresinden alındı

Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırma Raporu. (2011). https://www.unicef.org/turkiye/media/5221/file/%20T%C3%9CRK%C4%B0YE'DE%20%C3%87OCUK%20%C4%B0ST%C4%B0SMARI%20VE%20A%C4%B0LE%20%C4%B0%C3%87%C4%B0%20%C5%9E%C4%B0DDET%20ARA%C5%9ETIRMASI%20-%20%C3%96zet%20Raporu%202010.pdf adresinden alındı

TBMM Çocuk Hakları Alt Komisyonu . (tarih yok). TBMM: https://www.tbmm.gov.tr/ihtisaskomisyonlariinsanhaklari-alt-komisyon-cocuk adresinden alındı

TÜİK . (2022). *Türkiye'deki Çocuklar 2022 İstatistiklere Bakış.*

TURKMENISTAN: NATIONAL LAWS. (2013, 06 14). Child Rights Internationnal Network : https://archive.crin.org/en/library/publications/turkmenistan-national-laws.html adresinden alındı

Turkmenistan's child rights record under UN scrutiny. (2015, 01 12). Innternatıonal Partnershıp for Human Rıghts : https://iphronline.org/articles/turkmenistans-child-rights-record-under-un-scrutiny-20140112/ adresinden alındı

UNFPA. (2014, 11 21). Child Marriage in Uzbekistan (overview): https://eeca.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/unfpa%20uzbekistan%20overview.pdf adresinden alındı

UNICEF . ( ). *Health and child survival*. https://www.unicef.org/kyrgyzstan/health-and-child-survival adresinden alındı

UNICEF Kazakhstan . ( ). *UNICEF* . Children's rights and inclusion: https://www.unicef.org/kazakhstan/en/what-we-do adresinden alındı

UNICEF Kazakhstan. ( ). *Ending violence against children*. Ending violence against children: https://www.unicef.org/kazakhstan/en/ending-violence-against-children adresinden alındı

UNICEF Kyrgyzstan. ( ). UNICEF's work in Kyrgyzstan: https://www.unicef.org/kyrgyzstan/what-we-do adresinden alındı

UNICEF Kyrgyzstan Country Programme 2023-2027. (2023). file:///Users/macbook/Desktop/Fact%20Sheet%20-%20UNICEF%20Kyrgyzstan%20Country%20Programme%20-%202023-2027.pdf adresinden alındı

UNICEF Turkmenistan. ( ). *What we do*. https://www.unicef.org/turkmenistan/what-we-do adresinden alındı

UNICEF, Chıld Protection . (https://www.unicef.org/uzbekistan/en/child-protection). UNICEF. adresinden alındı

UNICEF, 'Kırgızistan'da geçtiğimiz ay çocukların % 57'si şiddet yaşadı'. (2019, 01 30). KABAR: https://tr.kabar.kg/news/unicef-k-rg-zistanda-gecti-imiz-ay-cocuklar-n-57si-iddet-ya-ad/ adresinden alındı

United Nations Charter . (1945). *United Nations Charter (Full Text).* United Nations: https://www.un.org/en/about-us/un- charter/full-text adresinden alındı

United Nations Children's Fund Hungary (UNICEF Hungary). (tarih yok). Devex: https://www.devex.com/organizations/united-nations-children-s-fund-hungary-unicef-hungary-218338 adresinden alındı

United Nations Convention on the Rights of the Child . (1989). *United Nations.* https://digitallibrary.un.org/record/80135?v=pdf. adresinden alındı

United Nations Declaration of the Rights of the Child . (1959). *United Nations.* https://digitallibrary.un.org/record/195831?ln=en&v=pdf. adresinden alındı

Uzbek Forum for Human Rights . (2019). UNFINISHED WORK IN THE FIGHT AGAINST FORCED LABOR IN UZBEKISTAN'S 2019 COTTON HARVEST: https://www.uzbekforum.org/wp-content/uploads/2020/06/UzbekForum-2019-Harvest-Report-Seiten-Mail.pdf adresinden alındı

Uzbekistan ratifies ILO's Minimum Age Convention. (2008). ILO: https://www.ilo.org/moscow/news/WCMS_429954/lang--en/index.htm adresinden alındı

Worst Forms of Child Labour Convention, 1999 (No. 182). (1999). *ILO.* https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182 adresinden alındı

konusundaki yasal düzenlemeleri ve adli yardım çerçevesinde uygulamada karşılaşılan güçlükler ile çözüm önerileri tartışılıp değerlendirilmiştir[19].

Ceza adalet sisteminin, hukuk devletinin korunmasında önemli bir rol oynaması ve bu anlamda savcılığın cezai konularla ilgili olarak uluslararası iş birliği ile ceza adalet sistemindeki kilit rolü[20] dikkate alındığında Türk Devletleri Teşkilatı Başsavcılıklarının çalışmaları daha fazla önem arz etmektedir.

Hukukun üstünlüğünün benimsenmesi ve diğer ülkelere de örnek olması açısından hukuki anlamda faaliyetlerin artırılması, uluslararası hukukun ve diğer evrensel olarak tanınan ilkelerin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Bu bağlamda, üye devletlerin kendi aralarında yaptıkları işbirliği ile oluşan bölgesel nitelikteki birliktelik Türk Dünyası için önemli bir oluşumdur.

KAYNAKÇA

ARIKAN Baha, Müdde-i Umumilik Müessesesi , Ankara Barosu Dergisi 1955, Sayı:1.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza Adalet Sisteminde Savcılığın Rolü İle İlgili Üye Devletlere Sunduğu REC(2000)19 Sayılı Tavsiye Kararı, Yargı Etiğine İlişkin Uluslararası Temel Standartlar (Türkiye'de Yargı Etiğinin Güçlendirilmesi Projesi)

AYDINALP Sezai, Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu, Ankara 1997.

ELMACI Şerafettin, Cumhuriyet Savcıları Hakimlerin Hukuki Sorumluluğu Rejimine Tabi Midir? , Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Projesi, Ankara 2008

ERDEM Murat, İldeş Samet Azerbaycan Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Yıl :7, Sayı: 28, Ekim 2016

ERDEM Murat, DÜZGÜN Aslan Ülgen, Kırgız Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl :8, Sayı: 15, Haziran 2020

ERDEM Murat, HÜSEYİNOĞLU Emin, Kazakistan Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt:13, Sayı:148, Aralık 2018

GEDİK Ömer, Serdaliyeva Aigerim, 10.03.2017 tarihli ve 51-VI 3PK Sayılı Kanunla 1995 Kazakistan Cumhuriyeti Anayasası'nda Yapılan Değişikliklerin Yasama ve Yürütme Organları Çerçevesinde İncelenmesi , Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt . XXI, Sayı:1-2, Haziran 2017

KEYMAN Selahhatin, Ceza Muhakemesinde (Asıl Ceza Muhakemesinde) Savcılık, 1970

KUNTER Nurullah, YENİSEY Feridun, NUHOĞLU Ayşe Muhakeme Hukuku Dalı Olarak Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Baskı İstanbul 2006

LÜTEM İlhan, Hususi Hukuk Sahasında Savcılık Müessesi , Adalet Dergisi 1951

MAMATOVA Aikokul, Kırgızistan'da Kamu Yönetimi Sisteminin Gelişimi: Örgütsel ve Fonksiyonel Analiz, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2022.

ÖZBAY İbrahim, ERDEM Murat, Özbekistan Cumhuriyeti Yargı Sistemi, Yargıtay Dergisi, Cilt :46, Sayı: 3, Temmuz 2020

SONEL Hikmet, Türkiye'de Savcılığın Kuruluşu, Adalet Dergisi 1949, Yıl:40, Sayı: 2.

ŞIK Hüseyin, Bazı Ülkelerde Savcılık Kurumu, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Yıl :7, Sayı: 14, Aralık 2019.

ÜÇOK Coşkun, Savcılıkların Avrupa Hukukunda Gelişmesi ve Türkiye'de Kuruluşu (Ord. Prof.Dr. Sabri Şakir'in Hatırasına Armağan) Ankara 1964.

YURTCAN Erdener, Ceza Yargılaması Hukuku, 10. Baskı 2004

19 https://intranet.yargitaycb.gov.tr/item/424, erişim tarihi 08.12.2023.

20 Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Ceza Adalet Sisteminde Savcılığın Rolü İle İlgili Üye Devletlere Sunduğu REC(2000)19 Sayılı Tavsiye Kararı, Yargı Etiğine İlişkin Uluslararası Temel Standartlar (Türkiye'de Yargı Etiğinin Güçlendirilmesi Projesi), s.118

KAYNAKÇA

Acar, K. (2020). *Ortaçağ'dan Sovyet Devrimi'ne Rusya*. İstanbul.

Ağaoğlu, S. (1967). *Sovyet Rusya İmparatorluğu*. İstanbul.

Altınsarin, I. (1879). *Kirgizskaya Xrestomatiya* I. Orenburg.

Arat, R. R. (1992). "Türk Lehçe ve Şiveleri - Türk Milletinin Dili" *Türk Dünyası El Kitabı, C. II, s. 59-68, Ankara.*

Arslan, M. (2014). "Türkiye'nin Rusya İle Ekonomik İlişkileri ve Bu İlişkilerin Rusya Federasyonunda Yaşayan Türk Dilli Halklara Yansımaları", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrafya Dergisi*, Nr. 26, s. 46-75, İstanbul.

Ascher, A. (2020). *Kısa Rusya Tarihi*. (İngilizceden çev.: Yavuz Alogan). İstanbul.

Atay, F. R. (1931). *Yeni Rusya.* İstanbul.

Aytmatov, Ç. (1999). (= Tschingis Aytmatov). *Kindheit in Kirgizien*. Zürich.

Baldauf, I. (1993). *Schriftreform und Schriftwechsel bei den muslimischen Rußland- und Sowjettürken (1850-1937). Ein Symptom ideengeschichtlicher und kulturpolitischer Entwicklungen.* Budapest.

Baytursınov, A. (1992). *Til tağılımı* (1913-1927 yılları arasında çıkan kitap ve makalelerinin tıpkıbasımı). Almatı.

Böhtlingk, O. (1851). *Über die Sprache der Jakuten.* St. Petersburg.

Büyükakıncı, E. & Bacanlı, E. (Ed.). (2012). *Sovyetler Birliği'nin Dağılmasından Yirmi Yıl Sonra Rusya Federasyonu, Türk Dilli Halklar – Türkiye ile İlişkileri*. Ankara.

Caferoğlu, A. (1988). *Türk Kavimleri.* İstanbul.

Çağatay, S. (1961). *Kazakça Metinler*. Ankara.

Çağatay, S. (1972). *Türk Lehçeleri Örnekleri II, Yaşayan Ağız ve Lehçeler.* Ankara.

Devlet, N. (ed.). 1992. *Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu,* 18-20 Kasım 1991. İstanbul.

Duman, M. (1987). *Yapıları ve Kullanılışları Bakımından Arapça ve Farsça Tamlamalar* (İstanbul Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

Ercilasun, A. B. (1989). *Örneklerle Bugünkü Türk Alfabeleri*. Ankara.

Ercilasun, A. B. (Ed.). (2007). *Türk Lehçeleri Grameri*. Ankara.

Eren, H., (1998). *Türklük Bilimi Sözlüğü, I. Yabancı Türkologlar*. Ankara.

Ertem, R. (1991). *Elifbe'den Alfabe'ye. Türkiye'de Harf ve Yazı Meselesi.* İstanbul.

Gabain, A. von., (1945). *Özbekische Grammatik*. Leipzig und Wien.

Golden, P. B. (1992). *Introduction to the History of the Turkic Peoples.* Wiesbaden.

Golden, P. B. (2014). *Dünya Tarihinde Orta Asya.* (Çev.: Y. K. Taştan). İstanbul.

Gökalp, Z. (1918). *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak.* İstanbul.

Hablemitoğlu, N. (2022). *Gaspıralı İsmail.* İstanbul.

Hayit, B., (1993). *Basmatschi: Nationaler Kampf Turkestans in den Jahren 1917 bis 1934*. Köln.

İlk Sayım 1927. (= *Cumhuriyetin İlk Sayımı, 1927 Nüfus Tahriri).* Tıpkı Basım 2023. İstanbul.

İlminskiy, N. I. (1861). *Materialı k' izuçeniyu kirgizskago nareçiya.* Kazan.

İlminskiy, N. (1862). *Er Targın*. Kazan.

İnalcık, G. (2020). "Nikolay Fedoroviç Katanov'un Kütüphanesinin Türkiye'ye Getirilmesine Dair Bir İnceleme", *Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, MUTAD*, 2020, Cilt: 7, Sayı: 2, s. 361-376.

Johanson, L. (1988). "Grenzen der Turcia: Verbindendes und Trennendes in der Entwicklung der Türkvölker". *Turcica et Orientalia. Studies in honour of Gunnar Jarring on his eightieth birthday 12th October 1987*, s. 51-61. Stockholm.

Johanson, L. (1993). "Zur Geltung türkischer Schriftsprachen und Schriftsysteme". *Türk Kültürü Araştırmaları* 30/1992, s. 165-178. Ankara.

Johanson, L. (1996). "On Bulgarian and Turkic indirectives." Boretzky, Norbert & Enninger, Werner & Stolz, Thomas (eds.). *Areale, Kontakte, Dialekte, Sprache und ihre Dynamik in mehrsprachigen Situationen*, s. 84-94. Bochum-Essener Beiträge zur Sprachwandelforschung 24. Bochum.

Karakuş, İ. (2006). *Atatürk Dönemi Eğitim Sisteminde Türkçe Öğretimi.* Ankara.

Karpat, K. H. (2014). *Türkiye ve Orta Asya.* İstanbul.

Kılıç, F. (2019). "Azerbaycan'ın Latin Alfabesine Geçişinin Türkiye'deki Alfabe Tartışmalarına Etkisi", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Güz 2019*, s. 479-504. Ankara.

Kırımer, C. S. (1996). *Gaspıralı İsmail Bey.* İstanbul.

Kononov, A. N. (2009). *Rusya'da Türk Dillerinin Araştırılması Tarihi.* (Rusçadan çeviren ve ekler yazan: Kamil Veli Nerimanoğlu, Nazım Muradov, Yakup Sevimli). Ankara.

KTLS 1992: (= *Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü I-II).* Ankara.

Kurat, A. N. (1972). *Karadenizin Kuzeyindeki Türk Devlet ve Toplulukları*. Ankara.

Kurat, A. N. (1990). *Türkiye ve Rusya*. Ankara.

Kut, G. et all. 1999. *Türk Lehçeleri Bibliyografyası Üzerine Bir Deneme: Kitap, Makale, Dergi, Gazete, Kaset.* İstanbul.

Kutalmış, M. (2004). "Tarihte ve Günümüzde Kazakistan'ın Alfabe Meselesi", *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Nr. 31, s. 1-21. Ankara.

Kutalmış, M. (2005). "Turkish outside Turkey: The Role of Turkish in the Turkey's International Relations", *Journal of Academic Studies*, Nr. 7, s. 129-145. İstanbul.

Kutalmış, M. (2007). "Türkolog İlminskiy: Eğitimi, Misyonu Ve Akademik Mirası", *Journal of Academic Studies,* Nr. 9, s. 171-185. İstanbul.

Kutalmış, M. (2011). "İlk Dönem (1700-1917) Rus Türkolojisinin Temel Özellikleri", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research* Cilt: 7 Sayı: 31 Volume: 7.

Kutalmış, M. (2014a). "Sostoyanie Kazachskogo yazıka v protsesse Globalizatsii", *Sravnitel'no-Sopostavitel'noe yazıkoznanie v usloviyach globalizatsii: Problemı i perspektivı,* s. 272-281. Kazan.

Kutalmış, M. (2014b). "The short history of the comparative studies of the languages and dialects in Turkey", *Sravnitel'no-Sopostavitel'noe yazıkoznanie v usloviyach globalizatsii: Problemı i perspektivı,* s. 17-28. Kazan.

Kutalmış, M. (2019). "Kazakstannıng üştildi bilim berüw sayasatına akademiyalık taldaw", *Bolaşaqqa qadam, Ğılımiy-praktikalıq Konferentsiya*, s. 6-12. Kökşetav.

Küçükmehmetoğlu, Ö. (2023). *Abdurrahman Tevfik bin Muhammet Can, Sarf-ı Türki, Kazan Tatar Türkçesi Şekil Bilgisi (İnceleme, Aktarma, Metin, Tıpkıbasım, Dizin).* Ankara.

Nerimanoğlu, K. & Öner, M. (2008*). 1926 Bakü Türkoloji Kurultayı, Tutanaklar.* Ankara.

Orkun, H. N. (1932). (= Hüseyin Namık). *Türk Dünyası.* İstanbul.

Öner, M. (2024). "Türkiye'de Türk Dünyası Çalışmalarına Genel Bir Bakış", *Cumhuriyet'in 100. Yılına Bakış,* s. 85-120. Ankara.

Özkan, Nevzat. (2002). *Türk Dilinin Yurtları*. Ankara.

Sayılı, A. (2000). "Bilim ve Öğretim Dili Olarak Türkçe", *Bilim, Kültür ve Öğretim Dili Olarak Türkçe,* s. 325-590. Ankara.

Sharlak, Y. (2017). *Büyük Sovyet Ansiklopedisi'nde Türkler* (Ankara Üniversitesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara.

Starr, S. F. (2019). *Kayıp Aydınlanma – Arap Fetihlerinden Timur'a Orta Asya'nın Altın Çağı* (Çev. Y. S. İnanç). İstanbul.

Şamsutdinov, A. M. (1999). *Mondros'tan Lozan'a Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşı Tarihi 1918-1923.* İstanbul.

Şimşir, B. N. (1992). *Türk Yazı Devrimi.* Ankara.

Tekin, T. (1997). *Tarih Boyunca Türkçenin Yazımı.* Ankara.

Türk Alfabeleri. (1992). *Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu, 18-20 Kasım 1992.* İstanbul.

Türk Dünyası El Kitabı. (1976). Ankara.

Türk Dünyası El Kitabı I-II-III. (1992). Ankara.

Tüzün, S. (1998). *İkinci Dünya Savaşı Yıllarında Türk İç Politikasında Dış Türkler Meselesi (1939-1945)*, (Basılmamış Doktora Tezi). Ankara.

Yeşilot O. et all. (2020). *Türk Dünyasında Ortak Alfabe, Uygulamalar, Arayışlar, Teklifler.* İstanbul.

Yılmaz, S. B. (2022). "Rus Dili ve Edebiyatına Genel Bir Bakış", *Geçmişten Günümüze Ruslar ve Rusya*, s. 257-285. Ankara.

gezegensel bir düşünce geliştirmeye ihtiyaç var" gerçeğini ilk fark edenlerden biriydi. Ve bu anlamda, "Cengiz Aytmatov, eserleri her zaman milyonlarca insana manevi destek, manevi zenginlik veren olağanüstü figürlerden biridir, gezegensel karakterli bir figürdür."[38] Yazarın düşüncesinin gezegensel doğası, ekoloji konularını, insanların kaderini gündeme getirdiğinde, karakterlerinin zihinsel durumlarını ortaya çıkardığında izlenebilir.

Cengiz Aytmatov, sadece yerli Kırgız halkını değil, aynı zamanda tüm Türk dünyasını dünya kamuoyuna her zaman layık bir şekilde temsil etmiştir. O, tüm Türk halklarının gururu haline gelmiş ve eserleri Kırgızistan'ın Türk dili edebiyatı hazinesinin zenginleşmesine büyük bir katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Türk dünyasının edebi şahsiyetleri Bakü Festivali'nde buluştu https://www.turksoy.org/ru-RU/novosti/2022-05-27-629f650f6aa4d

В академии наук состоялся международный конгресс, посвященный культуре, искусству и литературе тюркских народов https://azertag.az/ru/xeber/v_akademii_nauk_sostoyalsya_mezhdunarodnyi_kongress_posvyashchennyi_kulture_iskusstvu_i_literature_tyurkskih_narodov-2828661

Akmataliev A. Cengiz Aytmatov: Çelovek i Vselennaya [Cengiz Aytmatov: İnsan ve Evren]. – Bişkek: İlim, 2013. – SAYFA 576

Uluslararası Türk Kültür ve Kültür Hayatı Fonu, II. Okuma Yazma Şenliği ve Türk Dünyası Kitabı'nda aktif olarak yer aldı https://azertag.az/ru/xeber/mezhdunarodnyi_fond_tyurkskoi_kultury_i_naslediya_aktivno_uchastvuet_na_ii_festivale_literatury_i_knigi_tyurkskogo_mira-2651804

Ankara, «Kırgız-Türk Kültür ve Edebiyat İlişkileri» konferansına ev sahipliği yapıyor https://kabar.kg/news/v-ankare-prokhodit-konferentciia-kyrgyzsko-turetckie-sviazi-kul-tury-i-literatury/

Gabdulta Tukay ve Türk Edebiyatı. https://dzen.ru/a/ZFQAFYwdFwt21wKm

Cengiz Aytmatov. Yeteneğin inanılmaz olgunluğu // Şairin (Tukay) doğumunun 90. yıldönümüne adanmış bilimsel konferans ve yıldönümü kutlamalarının materyalleri. – Kazan: Tatarskoe kn. Yayın, 1979. Sayfa 219–220.

Nur-Sultan'da Türk edebiyatının klasiklerinden oluşan kitaplar tanıtıldı. https://www.google.com/search?q=

Uluslararası Türk Akademisi «Doğu Takımyıldızları» Konferansı Düzenlendi - https://www.aa.com.tr/ru/2456304

Barpa Alykulov'un 140. yıldönümü vesilesiyle Ankara şehrinde etkinlikler düzenlenmektedir. - https://www.turmush.kg/ru/news:2071658?from=portal&place=last

Цитаты известных личностей. - https://ru.citaty.net/tsitaty/640519-chingiz-torekulovich-aitmatov-chelovek-ne-umiraet-do-tekh-por-poka-zhivut-znavshie/ ılımlı#

Aytmatov Cengiz Torekuloviç. - https://ru.wikipedia.org/wiki/

Cengiz Aytmatov'u hatırlamak için beş neden. https://qalam.global/articles/cingiz-aitmatov-ru

Torekul Aytmatov. -https://ru.sputnik.kg/20191109/17-faktov-o-torokule-ajtmatove-1046179446.html

Türk Dünyası Kültür Başkenti, Aytmatov'un anısına saygı duruşunda bulundu. - https://www.turksoy.org/ru-RU/novosti/2018-04-25-5ae31be28a22e

Гордость тюркского мира: Чингиз Айтматов. - https://www.trtavaz.com.tr/haber/rus/avrasyadan/gordost-tyurkskogo-mira-chingiz-aytmatov/605f16c801a30a14081032b9

Aytmatov Ç. Çocukluk: Otobiyografik Anılar / Aytmatov. - Lisans .: Turar, 2011. – 208 sayfa.

Aytmatov Ch. Makaleleri. Performans. Deneme. Diyaloglar / C.Aytmatov. Moskova, 1998. – Öğr. Op. 7 ciltte, cilt 7. – 544 sayfa.

38 Kaskabasov S. Gezegensel düşünme. / S. Kaskabasov // Voprosy literatury i iskusstva. – 2008. – Hayır 3. – 38 sayfa.

Hainadi Z. Tolstoy'un Sanat Yöntemi. [Elektronik kaynak]. Erişim şekli: https://statuslady.ru › Çocuklar. (Erişim tarihi: 2.01.2022).

Aytmatov Ch. Koltso zhizni ili ne plyuy v nebo [Hayat Yüzüğü ya da Gökyüzüne Tükürme]. Moskova, 1998. – Sobr.soch.v 7-mi t., v.5. – 544 sayfa.

Cengiz Aytmatov ile yayınlanmamış röportaj. [Elektronik kaynak]. Şu adresten ulaşılabilir: https:// vesti. kg/obshchestvo/item/38949-neopublikovannoe-intervyuchingiza-aytmatova.html (Erişim tarihi: 2.01.2022).

Baitokova A. Rol' obshchechelovecheskikh tsennosti v proizvedeniyakh Ch. Aitmatov v vospitanii molodezhi [Ch. Aitmatov'un eserlerinde evrensel değerlerin gençliğin eğitimindeki rolü] / A. Baitokova // Vestnik Bishkekskogo gumanitarnogo universiteta im. K. Karasaev. – B., 2019. - Hayır4(50). - sayfa 164-167.

Tokoeva ZH.T. M. Auezov ve Kırgız Sineması. https://elibrary.ru/download/ elibrary_32843020_54466836.pdf

Aytmatov ve Halkın Şarkıcısı. – Almatı, "Zhazushy", 1977. – 86 s.

Akmataliev A. Cengiz Aytmatov: Yaşam ve Yaratıcılık / A. Akmataliev A. – Bişkek: Prosveshchenie, 1991. – 55 sayfa.

Aragon L. Samaya prekrasnaya istoriya v mire o lyubvi [Aşk hakkında dünyanın en güzel hikayesi] / L. Aragon // Kultura i zhizn. –1958. - Hayır 7.- sayfa 7-10.

Kaskabasov S. Gezegensel düşünme. / S. Kaskabasov // Voprosy literatury i iskusstva. – 2008. – Hayır 3. – 38 sayfa.

üzerinde derin etkiler bırakmıştır. Ahmet Yesevi'nin Türkçe yazdığı hikmetler, Türk dilinin gelişimini desteklemiş ve edebi bir kimlik kazandırmıştır. Ayrıca, Yesevi dervişlerinin ritüelleri ve pratikleri, Türk halk inançları ve geleneklerinde kalıcı izler bırakmıştır. Sosyal açıdan ise, Yesevi dervişlerinin Anadolu'ya göç ederek burada toplumsal ve kültürel bir dönüşüm sürecine katkıda bulunmaları, Yesevilik'in Türk kültürünü nasıl şekillendirdiğini göstermektedir.

Yesevilik, Türk dünyasında kültürel ve sosyal etkileşimleri derinleştiren bir rol oynamıştır. Yesevi dervişlerinin öğretileri, toplumsal dayanışmayı ve kardeşlik duygusunu pekiştirmiştir. Bu öğretiler, özellikle göçebe Türk toplulukları arasında sosyal düzeni sağlamış ve ortak bir kimlik oluşturulmasına katkıda bulunmuştur. Ahmet Yesevi'nin öğretileri ve tasavvufi pratikleri ile dini kurtuluş arayışında önemli bir yol gösterici olabilmektedir. Tarihsel ve teolojik bağlamda Yesevilik, manevi arınma ve Allah'a yakınlık vurgusuyla bireysel ve toplumsal düzeyde dini kurtuluşun mümkün olduğunu öne sürer. Günümüzde de Yesevilik, manevi arayış içinde olanlar için anlamlı bir rehber olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Ahmet Yesevi Üniversitesi https://www.ayu.edu.tr/hakkimizda/ahmet-yesevi-kimdir

Başgil, A. F. (1951). Din ve Laiklik. İstanbul: Yağmur Yayınları.

Baş E. (2011). Ahmed Yesevî'nin Bektaşîlik, Alevîlik Üzerindeki Etkileri ve Osmanlı Dini Hayatındaki İzleri. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 52.(2), 21-53.

DeWeese, D. (1994). Islamization and Native Religion in the Golden Horde: Baba Tükles and Conversion to İslam in Historical and Epic Tradition. Penn State University Press.

Durkheim, E. (2001). The Elementary Forms of The Religious Life. London: Oxford University Press.

Erarslan K (1991). Ahmed Yesevî: Dîvân-ı Hikmet'ten Seçmeler. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Eraslan K. (201-2024). Ahmed Yesevi. Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. https://islamansiklopedisi.org.tr/ahmed-yesevi

Esin, E. (1978). İslamiyet'ten Önceki Türk Kültür Tarihi ve İslam'a Giriş. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Faroqhi, S. (2000). Subjects of the Sultan: Culture and Daily Life in the Ottoman Empire. I.B. Tauris.

Gölpınarlı A. (1958). Manakıb-ı Hünkar Hacı Bektaş'ı Veli Vilayet-name İstanbul: İnkilap Kitapevi.

Gökalp, Z. (2023). Türk Medeniyeti Tarihi. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Hogg, M. A., ve Abrams, D. (1988). Social Identifications: A Social Sychology of Intergroup Relations and Group Processes. London, UK: Routledge.

İnan, A. (2017). Eski Türk Dini Tarihi. Ankara: Altınordu Yayınları.

Juergensmeyer, M. (2003). Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence. California: University of California Press.

Kara, M. (2005). Türk Tasavvuf Tarihi Araştırmaları. İstanbul: Dergah Yayınları.

Karamustafa, A. (1993). Sufism: The Formative Period. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Kenjetay D. (2003), Hoca Ahmet Yesevi'nin Ahlak Felsefesi, Ankara: Hoca Ahmet Yesevi Ocağı Yayınları.

Koenig, H. G. (2009). Research on Religion, Spirituality, and Mental Health: A Review. Canadian Journal of Psychiatry, 54(5), 283-291.

Köprülü, M. F. (2006). Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Köprülü. M. F. (2009). Türk Edebiyat Tarihi. İstanbul: Akçadağ Yayınları.

Lewis, B. (2002). The Emergence of Modern Turkey. Oxford: Oxford University Press.

Melikoff, I. (1998). Hacı Bektaş: Efsaneden Gerçeğe. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ocak, A. Y. (1984). Türk Halk İnançlarında ve Edebiyatında Evliya Menkıbeleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ocak, A. Y. (1993). "Türk Dünyasında Ahmed-i Yesevî Kültürünün Yayılışı", Milletlerarası Hoca Ahmed Yesevî Sempozyumu Bildirisi. Kayseri. 209-306.

Ocak, A. Y. (1996). Alevi ve Bektaşi İnançlarının İslam Öncesi Temelleri. İstanbul: İletişim Yayınları.

Smith, C. (2017). Religion: What it is, how it works, and why it matters. Princeton NY. Princeton University Press.

Togan, Z. V. (1981). Umumi Türk Tarihine Giriş. İstanbul: Enderun Kitabevi.

Tosun, N. (2016-2024). Yeseviye. Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi https://islamansiklopedisi.org.tr/yeseviyye

ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATINDA

YENİLİKÇİ ÇALIŞMALAR

Editör : Doç. Dr. Evrim Çağlayan

EĞİTİM
yayınevi

ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATINDA YENİLİKÇİ ÇALIŞMALAR

Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-83-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇAĞDAŞ TÜRK RESİM SANATINDA YENİLİKÇİ ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan
VI+80 s., 135x215mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-83-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbulut, D. (2011), *Türk Resmin Öncüleri*, (2. Baskı), İstanbul: Etik yayınları

Arslan, E. (2022), Fotogerçekçi ve Hipergerçekçi Sanat Akımlarının Simülasyon Kuramı Bağlamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Başkan, S. (1991), *19. Yüzyıldan Günümüze Türk Ressamları*, Kültür Bakanlığı

Baudrillard, J., (2005), *Sanat Komplosu; Sanat Dünyasının Kurduğu Komplo, Estetik Bir İllüzyon Üretmek, Üretilen Estetik İllüzyonu Yitirmek* (çev. O. Adanır), Sens & Tonka

Baudrillard, J. (2014), *Simülakrlar ve Simülasyon.* (9. Baskı). (çev. O. Adanır). Ankara: Doğu Batı

Baudrillard, J. (2016), *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*, (4. Baskı) (çev. O. Adanır). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi

Berger, J. (2013), *Görme Biçimleri.* (19. Baskı). (çev. Y. Salman). İstanbul: Metis (Eserin orijinali 1972'de yayımlandı).

Burunsuz, M. (2021), "Gerhard Richter Eserlerinde Fotogerçekçi ve Soyut İfadelerin Değerlendirilmesi". *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57 (2021 Şubat) s. 207–216. doi: 10.7816/ulakbilge-09-57-04

Çağlayan, E. (2023), Türk Resminde Toplumsal Gerçekçilik, Yeniler Grubu ve Nuri İyem, içinde (Eds. D.B. Çevik ve M. Yönsel), *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendirmeler*- Aralık 2023,109-122, Ankara: Serüven Yayınevi.

Çelenk, A. & Açıcı, F. K. (2022), Tasarımda Yeni Yaklaşımlar: Refik Anadol ve Makine Hatıraları, Akademik Sanat, DOİ: 10.34189/asd.2022.17.005, Sayı/Number 1, (2022): 73-86

Çoban, İ. ve Kılıçoğlu, B. (2018), Dijital Çağda Sanatın Akışı: Refik Anadol'un Eriyen Hatıralar Sergisi

Örneği, Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 5, Sayı: 25, s. 230-243

Eroğlu, Ö. (2019), *Türkiye'de Resim Sanatı*, (İkinci Baskı), İstanbul: Tekhne Yayınları.

Ersoy, A. (1998), *Günümüz Türk Resim Sanatı (1950'den 2000'e),* İstanbul: Bilim Sanat Galerisi

Ertok, A ve Mızrak, R.N. (2024), Gaze Kavramı Üzerinden Tüketim Toplumunda Dijital Sanatın Dönüşümü ve Yapay Zekâ, içinde (Ed. E. Çağlayan), *Türk Plastik Sanatlarında Güncel Araştırmalar I,* Konya: Eğitim Yayınevi.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi 3. (1997), İstanbul: YEM yayınları

Karaca, G. (2011), Simülasyon Etkisinde Resim Sanatı, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kaya, Y. (2018), Jean Baudrillard'ın Simülasyon Kuramı ve Tansel Türkdoğan'ın Sanat Uygulamaları. Sanat Yazıları, (39): 313-32.

Kaya, Y. (2023), Disiplinlerarası Bir Yaklaşım Olarak, Resimsel Perspektifin Edebi Metinler Üzerindeki Etkisini Örnek Eserler Üzerinden Okumak, *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İnsanat: Sanat Tasarım ve Mimarlık Araştırmaları Dergisi*, C.3, S:2, s.281.-292.

Kocalan, M. (2018), Bir Güncel Sanat Pratiği Olarak Algı Yanılsaması, Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Oğuzhan, Ö. (2020), Dijital Sanat ve Yeniden Üretim ve Refik Anadol, (Editörler: A. İGİT & Ö. SAYILGAN) *Dijital İletişim-Kuram ve Araştırmaları* 1. Basım, Ankara:Nobel.

Öz, Ç. (2009), Simülasyon Kuramının Güncel Sanat Pratiği İçerisinde Çözümlenmesi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özrili, Y. (2023), Hipergerçekçilik perspektifinden Uygur sanatının simülasyon ve simülakrlarla inşa edilen dünyası. *Edebiyat ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 71, 77-90.

Shanken, E. A. (2012), *Sanat ve Elektronik Medya*, (çev. O. Akınhay), İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat.

Tunç, M. (2024), Türk Plastik Sanatlarında Özgün Baskı Resim Sanatı, içinde (Editör: Doç. Dr. E. Çağlayan), *Türk Plastik Sanatlarında Güncel Araştırmalar I,* Konya: Eğitim Yayınevi.

İnternet Kaynakları

(URL-1). https://ropac.net/artists/63-ron-mueck/ (Erişim Tarihi: 07.06.2024)

(URL-2). https://interaktif.istanbulmodern.org/dosya/2234/taner-ceylan_2234_7218946.pdf (Erişim Tarihi: 07.06.2024)

(URL-3). https://tanerceylan.com/paintings/ (Erişim Tarihi 07.06.2024)

(URL-4). Eriyen Hatıralar, https://refikanadol.com/works/melting-memories, (Erişim tarihi: 04/06/2024)

(URL-5). Gözetimsiz - Makine Halüsinasyonları MoMA, https://refikanadol.com/works/unsupervised/ (Erişim tarihi: 04/06/2024)

(URL-6) https://refikanadol.com/works/machine-hallucinations-sphere/ Erişim tarihi: (02/06/2024)

Öğdül, R. (2013) Gölgelerin Tekinsizliği, http://www.tanselturkdogan.com/rahmi- ogdul-golgelerin- tekinsizligi/ (Erişim tarihi: 15/05/2024)

Türkdoğan, T. (2019) İmgenin Gücü https://ankarakultursanat.com/tansel-turkdogan-resim-sergisi-imgenin-gucu, (Erişim tarihi: 24.06.2024)

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: https://www.gerhard-richter.com/en/art/paintings/photo-paintings/everyday-life-18/ (Erişim Tarihi 24.06.2024)

Görsel 2: https://ropac.net/artists/63-ron-mueck/works/11739-ron-mueck-couple-under-an-umbrella- (Erişim Tarihi 25.05.2024)

Görsel 3: https://www.unlimitedrag.com/post/nur-kocak-uzerine /Erişim tarihi: 07.06.2024

Görsel 4: https://tanerceylan.com/resignation-teslimiyet/ 06.05.2024

Görsel 5: http://www.tanselturkdogan.com/calismalar-works/kanvaslar-canvases/ Erişim tarihi: 04/06/2024

Görsel 6: https://www.pilevneli.com/tr/exhibitions/17/works/image_standalone1101/ Erişim Tarihi: 12.06.2024

Görsel 7: https://refikanadol.com/works/machine-hallucinations-sphere/ Erişim Tarihi: 05.06.2024

KAYNAKÇA

Alakuş, A. O., & Mercin, L. (2019). *Sanat eğitimi ve görsel sanatlar öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi.

Almelek İşman, S. (2017). Çağdaş Türk Resminde Müzik ve Dans İmgeleri. *Journal Of International Social Research*, *10*(54).

Angay, E., & Çakar, N. (2024). Türk Resim Sanatında Geometrik Soyutlamanın Temelleri ve Erol Akyavaş'ın Eserlerine Yansımaları. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (13), 57-69.

Arda, Z. (2015). Türk Halk Kültüründe" Korkuluk" İmgesi ve Neşet Günal'ın Resimlerine Yansımaları. *Milli Folklor*, *27*(108).

Ataman, I. (2007). *Bir Yorumlama Yöntemi Olarak Hermeneutik: Erol Akyavaş Üzerine Bir İnceleme*. Master's thesis, Anadolu University.

Ateş, Ö. K. (2020). Resimde Gölgenin Kullanımı ve Burhan Doğançay'ın Yapıtlarında Gölge. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (26), 497-515.

Ayvazoğlu, B. (2023). Harflerin Melekleri: Medresetü'l-Hattâtîn'den Günümüze Gelenekli Sanatlarımız. *Lale*, (8), 50-67.

Benjamin, R., & Ashjian, C. (2015). *Kandinsky and Klee in Tunisia*. Univ of California Press.

Bloom, B. (1997). *The Reign of Narcissism*. In B. Bloom (Ed.), *Present Tense: Rock & Roll and Culture* (pp. 14-19). University of Chicago Press.

Bozdemir, Ö. (2012). *Fikret Mualla Saygı örneğinde sanatçı yaşantısının sanat yapıtıyla ilişkisi*. Master's thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Boztunalı, Z. S., & Başbuğ, F. (2017). Minimal Symmetrical Fictional Forms and Monumental Painting Conception that is integrated with Space in the Art of Adnan Çoker. *Innovation and Global Issues In Social Sciences*, 1123-1131.

Burunsuz, M. (2018). Mehmet Güleryüz Eserlerinde Figür ve Mekân Çözümlemeleri. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *7*(51), 1315-1318.

Cavallaro, D. (2013). *Synesthesia and the Arts*. McFarland.

Cengiz, O. (2017). *1950 Sonrası Türk Resim Sanatında Varoluşçuluğun Etkileri*. Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

Chatzoudas, Ç. M., & Günaydın, Ş. (2020). Toplumsal Gerçekçilik Hareketi İçinde Kadın Bir Sanatçı Olarak Neş'e Erdok. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, *8*(24), 383-398.

Chen, B. (2021, January). Research on the Experience of Interactive Art From the Perspective of Reception Aesthetics. In *The 6th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2020)* (pp. 39-42). Atlantis.

Clyne, S. (2019). *Synesthesia and the Contour Method of Drawing.* Master's Thesis, Harvard University Harvard Extension School, Cambridge.

Cytowic, R. E. (2002). *Synesthesia: A Union of the Senses*. MIT Press.

Cytowic, R. E. (2003). *The Man Who Tasted Shapes*. MIT Press.

Cytowic, R. E., & Eagleman D. M. (2009). *Wednesday Is Indigo Blue: Discovering the Brain of Synesthesia.* Cambridge, MA: MIT.

Çelik, F. (2018). *Romantik ve Sembolist Şiirde Sinestezi: Edebi Metinleri Duyulardan Hareketle Bir Okuma Denemesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Day, S. A. (2005). Some demographic and socio-cultural aspects of synesthesia. *In Robertson, L. C., & Sagiv, N. (Eds.), Synesthesia: Perspectives from cognitive neuroscience* (pp. 11-33). Oxford University Press.

Day, S. (2016). *Synesthetes*. North Charleston: SC: CreateSpace.

Dekker, A. (2003). Synaesthetic performance in the club scene. In *3rd Conference on Computational Semiotics for Games and New Media* (p. 24).

Dmytrenko, N. (2017). Verbal Synesthesia as a Source of Artistic Image. In *Conference Organızıng Commıttee* (p. 31).

Durmuş, M. (2001). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Şiirlerinde Işık ve Renk Unsuru. *Türkoloji Dergisi*, *14*(1).

Dyck, D. (2016). Writing Wisdom: George Herbert's Synesthetic Poetics. *Christianity & Literature*, *66(1),* 39-56.

Eleştirel Kültür (2022). *Gamze Gökçen ile Sinestezi ve Renkler Üzerine.* Retreived from https://www.ekdergi.com/gamze-gokcen-ile-sinestezi-ve-renkler-uzerine/

Flynn, R. (2015). *A Different Way of Sensing the World: Live Art and Synesthesia*, Master Dissertation, Waterford Institute of Technology, Waterford.

Gage, J. (1999). Color and Meaning: Art, Science, and Symbolism. Berkeley: University of California Press.

Göktepeliler, Ö., & Aksoy, Ş. (2022). Sanat eğitiminde sinestezi ve yaratıcılık. *Journal of Arts*, *5*(1), 9-19.

Gudova, M., Lisovetc, I., & Tapilina, E. (2016). The Formation of Sensual Synesthesia Abilities in Contemporary Art Education, *The European Proceedings of Social & Behavioural Sciences*, 705-713, doi: 10.15405/epsbs.2016.11.73.

Gündüz, Y. K. (2021). Toplumsal Gerçekçilik ve Çağdaş Türk Resmi Perspektifinde Öyküleyici Yorumlarıyla Neş'e Erdok. *Art-e Sanat Dergisi*, *14*(28), 1028-1051.

Hacıosmanoğlu, C. (2004). *Fikret Mualla ve resim*. Master's thesis, Sakarya Üniversitesi.

Harrison, J. E. (2001). *Synaesthesia: The Strangest Thing*. Oxford University Press.

Hejazi, R., & Amani, H. (2022). An Analysis and Review of Erol Akyavaş's Calligraphic Works in the Cultural Context of Modern Turkey. *Journal of Art and Civilization of the Orient*, *10*(37), 5-18.

Kahn, D. (2001). *Noise, Water, Meat: A History of Sound in the Arts*. MIT Press.

Kaleli, A. O. (2019). *Strüktür bağlamında ritim olgusunun çağdaş Türk resim sanatına yansıması*. Master's thesis, Necmettin Erbakan University.

Kandinsky, W. (1912). *Concerning the Spiritual in Art*. Dover Publications.

Karter, Ç. S. (2024). Soyut Sanatın Mistik Boyutu: Wassily Kandinsky ve Erol Akyavaş'ın Eserleri Üzerine Bir İnceleme. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, *11*(40), 100-127.

Kıvrak, E. (2010). *Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Türkiye'deki sanat eğitimine resim-şiir ilişkisi bağlamında katkıları*. Master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kosslyn, S. M., & Thompson, W. L. (2003). *The Case for Mental Imagery*. Oxford University Press.

Koşar, E. (2010). Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun "Karadut" Şiirinde Halk Kültürü İzleri. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, (2), 81-88.

Kuby, C. R. (2013). Evoking emotions and unpacking layered histories through young children's illustrations of racial bus segregation. *Journal of Early Childhood Literacy*, *13(2),* 271-300.

Lee, H. C. (2018). *Synaesthesia Materialisation, Approaches to Applying Synaesthesia as a Provocation for Generating Creative Ideas Within the Context of Design.* Doctoral Dissertation, Royal College of Art Innovation Design Engineering, London.

Maggio, T. (2016). De-schooling Product Design Education, an Experimental Physical Approach. *Usage guidelines*, 313.

Marks, L. E. (1987). *On Cross-Modal Similarity: Auditory-Visual Interactions in Speeded Discrimination*. Journal of Experimental Psychology: Human Perception and Performance, 1(3), 284-290.

Marks, L. E. (2014). *The unity of the senses: Interrelations among the modalities*. Academic Press.

Mulvenna, C. M. (2014). *Synaesthesia and creativity. The Oxford handbook of synaesthesia.* Oxford: Oxford University.

O'Neill, S. (2019). Synaesthesia and cycling data art: towards cross-modal representations of self-tacking cycling data. *Digital Creativity*, *30(2),* 127-140.

Öner, F. K. (2018). Figürden Sözcüklere: Komet'in Resimleri ile Şiirleri Arasındaki İlişki. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(27), 1095-1121.

Rakhmanova, O. (2017). The methodology for development of artistic and creative synaesthetic perception of younger school students on integrated lessons of musical art.

Ramachandran, V. S., & Hubbard, E. M. (2001). Synaesthesia: A Window into Perception, Thought and Language. *Journal of Consciousness Studies*, 8(12), 3-34.

Serrano, M. J. (2013). Why study synesthesia? What can that teach us about ourselves ?. *Theoria Et Historia Scientiarum Ed. Nicolaus Copernicus University, 10,* 177-194.

Sidoroff-Dorso, A. V., Day, S. A., & Jewanski, J. (2020). *Synaesthesia: Opinions and Perspectives*. Dortmund, German: GmbH.

Simner, J., & Hubbard, E. M. (2013). *Oxford Handbook of Synesthesia*. Oxford University Press.

Sönmez, H. (2018). Mimar Ressamlarımız: Cihat Burak, Nuri Abaç, Ruzin Gerçin, Erol Akyavaş. *Sosyal Araştırmalar ve Davranış Bilimleri*, *4*(6), 311-319.

Şen, E., & Koç, Ş. Z. (2021). Fahrelnisa Zeid'in Türk Resim Sanatina Etkisi. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, *4*(7), 671-687.

Taberham, P. (2013). Correspondences in Cinema: Synaesthetic Film Reconsidered. *Animation Journal, 21,* 47-68.

Tokdil, E. (2015). *1940-1970 Dönemi Türk Resminde Soyut Eğilimler, Içerik Cozümlemesi ve Fikret Mualla*. Master's thesis, Dokuz Eylul Üniversitesi.

Van Campen, C. (2008). *The Hidden Sense: Synesthesia in Art and Science*. MIT Press.

Varnedoe, K., & Karmel, P. (1998). *Jackson Pollock: Key Interviews and Texts*. Museum of Modern Art.

Ward, J. (2006). *The Frog Who Croaked Blue: Synesthesia and the Mixing of the Senses*. Routledge.

Ward, J. (2013). *Synesthesia*. Annual Review of Psychology, 64(1), 49-75.

Xian, Y., & You, L. (2019, December). Research on Practices of Experiential Teaching in Music Courses of Elementary Schools. In *5th Annual International Conference on Social Science and Contemporary Humanity Development (SSCHD 2019)* (pp. 133-137). Atlantis.

Yavuz, F. (2023). *1970'li Yıllar Sürecindeki Türkiye'de Baskı Sanatlarında Figüratif ve Soyut İmgeler*. Master's thesis, Anadolu University.

Yazkaç, P. (2019). Çağdaş Türk Resim Sanatında Avangart Bir Sanatçı: * Fahrelnissa Zeyd. *The Journal Of Academic Social Science*, *75*(75), 198-212.

Yunosova, V., Alekseeva, L., Hlazova, S., Kornienko, S., & Shkola, G. (2020). Phenomenon of Sound Synesthesia in the Development of Students Creative Thinking. *Journal of History Culture and Art Research, 9(2),* 147-164. doi: http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v9i2.2351

Zeki, S. (2002). *Inner Vision: An Exploration of Art and the Brain*. Oxford: Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Acar, Salih (1998). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/410 41/001605401015.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Armutçu, Emel (2001). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498 /40609/001521271006.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Balcı, Fatih. (2013). *Sanat Eleştirisine Giriş* (1. Baskı). İstanbul: Kriter Yayınları.

Günel, Burhan. (1998). *Doku Sanat Galerisi Karma Resim Sergisi Kataloğu* (1. Baskı), İstanbul: Sitebank Yayınları.

Günyaz, Abdulkadir (1996). *Salih Acar*. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstrea m/handle/11498/52973/001615448001.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Güvemli, Zahir (1957). *Fikir ve Sanat Köşesi*. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/b itstream/handle/11498/40614/001521255006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Dicleli, Özgür (1984). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/4 0612/001521268006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Erinç, Sıtkı M. (2004). *Sanat Psikolojisi 'ne Giriş* (2. Baskı). İstanbul: Ütopya Yayınları.

Han, Gürkan (1978). *Kapalı Galeriler Yerini Doğaya Bıraktı*. http://earsiv.sehir.edu. tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40640/001641414010.pdf?sequence=1 , Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Köksal, Ahmet (t.y). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40 625/001521280006.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Tanaltay, Erdoğan. (1999). *Sanat Ustalarıyla Bir Yaşam* (3. Baskı). İstanbul: Tekin Yayınevi.

Taner, Haldun (1983). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40626/001521262006.pdf?sequence=3, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 1. (t.y.). *Salih Acar Hayatı ve Eserleri.* https://www.istanbulsanatevi.com/turk-ressamlar/salih-acar-hayati-ve- eserleri/, , Erişim Tarihi: 28.09.2020.

Sanal, 2. t.y.). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40608/00152126 3006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 3. (1983). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40629/00152126 5006.pdf?sequence=3&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 4. (1998). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40615/00152127 2006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Sanal, 5. (t.y). http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40613/00152127 0006.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 26.09.2020.

Tanaltay, Erdoğan. (1999). *Sanat Ustalarıyla Bir Yaşam* (3. Baskı). İstanbul: Tekin Yayınevi.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel-1. https://www.artiummodern.com/en/product/1364261/salih-acar1927-2001, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-2.Sağ. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40644/0 01595447013.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-2.Sol. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40685/00 595442013.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-3. https://www.artiummodern.com/urun/1707728/salih-acar1927-2001-kuslar -imzali-1984-kagt-uzerine-guaj-35-x-50-cm, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-4. http://earsiv.sehir.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/11498/40651/00610 532016.pdf?sequence=1, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

Görsel-5. https://www.onlinemuzayede.com/urun/2567137/salih-acar-kuslar, Erişim Tarihi: 26.12.2020.

KAYNAKÇA

Akdağlı, S. (2007) 1950 Sonrası Türk Resminde Soyut Eğilimler. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Berk, N. Ve Turani, A. (1981). *Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi*. C. 2. İstanbul: Tiglat Yayınları.

Çağlayan, E. (2020). Resim Atölye Derslerinde Üretilen Özgün Çalışmalarda Konu Seçimine Etki Eden Etmenlerin Öğrenci Görüşleri Bağlamında İncelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 10*(1), 432-454. https://doi.org/10.18039/ajesi.682049.

Çağlayan, E. (2011). 1950 Sonrası Türkiye'de Toplumsal Yapı ve Türk Resim Sanatına Etkileri. Bayraktar, N., İlisulu, T. İ., Tataroğlu, E., Türkdemir, P. (Editör). *1. Sanat ve Tasarım Eğitimi Sempozyumu Dün Bugün Gelecek* (160-162). Ankara: 27-28-29 Nisan 2011.

Çıray, H. (1992). Soyut Sanatın Çağdaş Türk Resmine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Eroğlu, Ö. (2019). *Türkiye'de Resim Sanatı*. İstanbul: Tekhne Yayınları.

Ersoy, A. (1998). *Günümüz Türk Resim Sanatı*. İstanbul: Bilim Sanat Galerisi Yayınları.

Gezen, M. C. (2016). Cumhuriyetten Günümüze Türk Resminde Eşzamanlı Devinim. Yüksek Lisans Tezi Konya: Selçuk Üniversitesi.

Gompertz, W. (2022). *Pardon Neye Bakmıştınız.* (çev. S. Evren). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

İbrahimgil, M. Z. (2011). *Sanat Tarihi 1*. Ankara: KozaYayın.

Koçak, O. (2023). *Modern Ve Ötesi Elli Yılın Sanatına Kenar Notları*. İstanbul: Everest Yayınları.

Kurt, E. K. (2008). Çağdaş Türk Sanatında Soyut Resim. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Özmen, F. Ve Dalkıran, A. (2022). Çağdaş Türk Resminde Güvercin Teması: Ferruh Başağa-Orhan Peker-Kadir Şişginoğlu Örneği. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. Sayı 3: 195-212.

Özüçer, A. (2020). Ferruh Başağa Ve Türk Resminde Dışavurumculuk. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Sözen, M. Ve Tanyeli, U. (2018). *Sanat Kavramları Ve Terimler Sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Şener, Ş. (2010). 20. Yüzyıl Soyutlama Sürecinde Geometrik Biçimlemenin Türk Resim Sanatına Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Tanpınar, A. H. (2000). Resim Sergisi- Ferruh Başağa Kataloğu. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

URL-1: Okuma Atlası Sanat. http://sanatokuma.blogspot.com/p/ferruh-basaga.html (E.T.: 27.05.2024).

Yaşar, N. (2019). Türk Resim Sanatında Soyut Eğilimler. *Konya Sanat Dergisi.* Sayı 2: 1-14.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1: Yaşar, N. (2019). Türk Resim Sanatında Soyut Eğilimler. *Konya Sanat Dergisi.* https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/907598 (E.T.: 14.05.2024).

Resim 2: Akdağlı, S. (2007) 1950 Sonrası Türk Resminde Soyut Eğilimler. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi. https://www.atauni.edu.tr/yuklemeler/0e9a40de4c116469cdfb953f24116e2a.pdf (E.T.:14.05.2024).

Resim 3: URL-1: http://lebriz.com/pages/artist.aspx?section=130&lang=TR&artistID=594&periodID=-1&pageNo=0&exhID=0&bhcp=1&sortBy=retro&sortDir=ASC (E.T.:14.05.2024).

Resim 4: Özüçer, A. (2020). Ferruh Başağa Ve Türk Resminde Dışavurumculuk. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. https://www.researchgate.net/publication/347355860_FERRUH_BASAGA_VE_TURK_RESMINDE_DISAVURUMCULUK (E.T.:14.05.2024).

Resim 5: Özmen, F. Ve Dalkıran, A. (2022). Çağdaş Türk Resminde Güvercin Teması: Ferruh Başağa-Orhan Peker-Kadir Şişginoğlu Örneği. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. Sayı 3: 195-212. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2121144 (E.T.:15.05.2024).

Resim 6: URL-2: http://sanatokuma.blogspot.com/p/ferruh-basaga.html (E.T.:27.05.2024).

Resim 7: URL-3: https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-b/basaga-ferruh/ferruh-basaga-soyut/ (E.T.:27.05.2024).

Resim 8: Özüçer, A. (2020). Ferruh Başağa Ve Türk Resminde Dışavurumculuk. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi. https://www.researchgate.net/publication/347355860_FERRUH_BASAGA_VE_TURK_RESMINDE_DISAVURUMCULUK (E.T.:27.05.2024).

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI-VI

Güncel Akademik Çalışmalar

Editör
Doç. Dr. Davut KARAMAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – VI
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-78-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – VI
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman
X+336 s., 135x215mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-78-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ABU-DAABES, A. (2018), "Islamic marketing paradoxes: a way to understand it again...", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 9 No. 2, pp. 329-337.

AJAIB, N. Ve R. ALTUNIŞIK, (2022) Emerging Modest Fashion Industry: What Plays a Greater Role in Modest Dressing, Religion or Culture? Implications for Strategic Marketing, Editör, Baker Ahmad Alserhan, Veland Remadani, Yusuf Zeqiri ve Leo-Paul Dana, *Strategic Islamic Marketing – A Roadmap for Engagging Muslim Conusmers*, pp. 251-268, Springer Publishing.

ALSERHAN, B.A. (2010), On Islamic branding:brands as good deeds, *Journal of Islamic Marketing,* Vol. 1, No.2, pp. 101-16.

ALSERHAN, B.A. (2011), *The Principles of Islamic Marketing*, Asgate Publishing Comp.

AMERİCAN HALAL FOUNDATION (2024), Global Halal Market Statistics, https://halalfoundation.org/resource/global-halal-market-statistics/

AMERİCAN HALAL FOUNDATION (2024b), The Untapped Market for Halal Pharmaceuticals, https://halalfoundation.org/the-untapped-market-for-halal-pharmaceuticals/

ASNAWİ,N., B.M. SUKOCO ve M.A. FANANI (2018), Halal product consumption in international chain restorants among global Moslem consumers, *International Journal of Emerging Markets,* Vol. 13, No. 5, pp. 1273-1290.

BAĞIŞ, B. ve M. YILMAZ (2020), Türkiye'de İslami Finansın Gelişimi ve Hukuki Yapısı, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* Cilt 9, Sayı, 5, ss. 3148-3173.

CHAUDRY, M.M:, M.A. JACKSON, M.M. HUSSAINI ve M.N. RIAZ (2000), *Halal Industrial Production Standarts*, Publisher J&M Food Products Compnay.

CITY ISLAMIC (2024), City Bank Introduces City Islamic, https://islamic.citybankplc.com/

CREDENCE RESEARCH (2024), Halal Tourism Market, https://www.credenceresearch.com/report/halal-tourism-market

ÇEKER, O. (2021), Helal Gıda Anlayışımız, *Helal ve Etik Araştırmalar Dergisi,* No. 3/1, ss.1-10.

DİSCOVER EVENTS (2024), World Halal Market Running to 10 Trillion, https://discoverevents.com.tr/en/world-halal-market-running-to-10-trillion/

DÜNYA HELAL BİRLİĞİ (2024), *Helal Enerji Standardizasyonu*, https://www.dunyahelalbirligi.org/helal-enerji/

ELASRAG, H. (2022), *Halla Industry: Challenges and Oppurtunities*,

EL-BASSIOUNY, N. (2014), "The one-billion-plus marginalization: toward a scholarly understanding of Islamic consumers", *Journal of Business Research*, Vol. 67 No. 2, pp. 42-49.

EL-BASSIOUNY, N.M., Wilson, J.A. and Esmat, S. (2017), "An Islamic macromarketing perspective on sustainability", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 8 No. 2, pp. 187-203.

EL-BASSIOUNY, N. (2015), "Where is 'Islamic marketing' heading? A commentary on Jafari and Sandikci's (2015) 'Islamic' consumers, markets, and marketing", *Journal of Business Research*, Vol. 69 No. 2, pp. 569-578.

FACT.MR (2024), Halal Logistics Market, https://www.factmr.com/report/halal-logistics-market

FISCHER, J. (2008), *Religion, science and markets: Modern halal production, trade and consumption,* EMBO reports(2008)9: 828 - 831 https://doi.org/10.1038/embor.2008.156

GÜNEŞ, Z.S. ve H. YETİM (2020), Helal Gıda Üretimi ve Tüketimi, *Journal of Halal Life Style,* No. 2/2, ss. 70-94.

GÜRCAN, Z. D. (2024), Tesettür modası mı, Ölçülü Giyim mi?, https://perspektif.eu/2024/07/02/tesettur-modasi-mi-olculu-giyim-mi/

HALALS.COM.TR (2024), Dünya Çapında Helal Ürün Pazarının Geleceği, https://halalcs.com.tr/blog/dunya-capinda-helal-urun-pazarinin-gelecegi/

HALAL FOOD COUNCİL USA (2024), The Halal Market Boom: Opportunities and Challenges for Entrepreneuers, https://halalfoodcouncilusa.com/the-halal-market-boom-opportunities-and-challenges-for-entrepreneurs/

IMARAT CONSULTANTS, (2024), An Overview of the Global Halal Market, https://www.halalrc.org/images/Research%20Material/Presentations/overview%20of%20global%20halal%20market.pdf

İMAMI GAZALİ (2015), *Helaller ve Haramlar*, Çelik Yayınevi, İstanbul.

ISLAM, M.M., M.S. AbTALİB ve N. MUHAMAD (2023), Challenges of Halal Standards and Halal Certification for Islamic Marketing, *Muslim Business and Economics Review*, Vol. 2, No. 1, ss. 105-124.

KAHRAMAN, A. (2022), "Helal ve Haram", Tubitak Bilim ve Toplum Başkanlığı, Popüler Bilim Yayınları, https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/helal_ve_haram

MARKET RESEARCH FUTURE, (2024), Global Islamic Finance Market Review, https://www.marketresearchfuture.com/reports/islamic-finance-market-23027

MUSA, R. (2014), "Factors influencing attitude towards halal cosmetic among young adult urban Muslim women: a focus group analysis", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 130, pp. 129-134.

PEHLİVAN, P. (2016), Türkiyede Katılım Bankacılığı ve Bankacılık Sektöründeki Önemi, *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* Cilt, 16, sayı 31, ss. 296-324.

PRAYUDA, D., S. ARBY, I. Adli ve S. AL-AYUBİ (2023), Halal Industry: Opportunities and challenges in the global market, https://www.researchgate.net/publication/377001879_HALAL_INDUSTRY_OPPORTUNITIES_AND_CHALLENGE_IN_THE_GLOBAL_MARKET#:~:text=However%2C%20there%20are%20several%20challenges,shortage%20of%20halal%20product%20manufacturers.

PRESEDENCE RESEARCH (2024), Halal Cosmetics Market Size, Share, and Trends 2024-2034, https://www.precedenceresearch.com/halal-cosmetics-market#:~:text=The%20global%20halal%20cosmetics%20market,12.1%25%20from%202023%20to%202032.

RAHIM, N.F. (2016), Consumer behavior, perception and planning towards halal marketing, *Advances in Islamic Finance, Marketing and Management:An Asian Perspective*, Emerald Group Publishing Limited.

RIAZ, N.N. ve M.M. CHAUDRY (2017), *Halal Food Production,* CRC Press.

SAFITRI, D.,SURIPTO, AGUNG, M. Ve N. EFENDI (2022), Differences in Perceptions Between Muslin and Non-Muslim Consumers in purchasing

Intention of Halal Food in Indonesia, *American Journal of Humanities and Social Sciences Research (AJHSSR),* Vol., 6, No. 7, pp. 12-23.

SANDIKCI, Ö. (2011), "Researching Islamic marketing: past and future perspectives", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 2 No. 3, pp. 246-258.

SAVAŞ, H. Ve Z. KARAKAŞ KELTEN, (2023), Helal Lojiistik ve Boyutları: Sistematik Literatür Taraması, *Academic Platform Journal of Halal Lifestyle,* Cilt 5, No.2, ss. 78-94.

SHADİD, S., F. AHMED ve U. HASAN (2018), A qualitative investigation into consumption of halal cosmetic products: the evidence from India, *Journal of Islamic Marketing,* Vol.9, No. 3, pp. 484-503.

SHAH ALAM, S. ve MOHAMAD SAYUTI, N. (2011), "Applying the theory of planned behavior (TPB) in halal food purchasing", *International Journal of Commerce and Management*, Vol. 21 No. 1, pp. 8-20.

SHAH, S.A., M.H. BHUTTO ve S.M. AZHAR (2020), Integrative review pf Islamic Marketing, *Journal of Islamic Marketing,* Vol. 7, https://www.emerald.com/insight/1759-0833.htm

SPHERICAL INSIGHT (2024), Global Fashion Markaet Size, https://www.sphericalinsights.com/reports/halal-fashion-market

STATISTA (2024a), Global halal consumer spending valu by category, https://www.statista.com/statistics/1232904/global-halal-consumer-spending-value-by-category/, March 22.

STATSITA (2024b), market value of cosmetics worldwide, https://www.statista.com/statistics/794762/market-value-of-halal-cosmetics-worldwide/

STATISTA (2024c),global müslim expenditure on cosmetics, https://www.statista.com/statistics/795040/global-muslim-expenditure-on-cosmetics/, https://www.statista.com/statistics/243959/breakdown-of-the-cosmetic-market-worldwide-by-geographic-zone/

TECHNAVIO (2015), "Global Halal cosmetic market 2015-2019".

TİCARET BAKANLIĞI (2024), Sektör Verileri, AB'nin 2024'teki Enerji Portföyünün Şimdiye Kadarki En Yeşil Düzeyde Olduğunu Gösteriyor, https://ticaret.gov.tr/blog/sektor-haberleri/sektor-verileri-abnin-2024teki-enerji-portfoyunun-simdiye-kadarki-en-yesil-duzeyde-oldugunu-gosteriyor.

TIGHE, D. (2024), "Global Muslim Market Size in 2021 and 2025", https://www.statista.com/statistics/796103/global-muslim-market-size/#:~:text=In%202021%2C%20Muslims%20around%20the,2.8%20trillion%20dollars%20by%202025.

TİRMİZİ, (2004), *Sünei Tirmizi, Türkçe çevirisi.* https://darrulerkam.wordpress.com/wp-content/uploads/2014/08/sunen-i-tirmizi.pdf

TÜRKER, S. (2020), Hela ve Güvenilir Gıda, *Helal ve Etik Araştırmalar Dergisi*, No. 2/1, ss.85-97.

WİLSON, J.A. ve LİU, J. (2011), "The challenges of Islamic branding: navigating emotions and halal", *Journal of Islamic Marketing*, Vol. 2 No. 1, pp. 28-42.

Yıldız, G. (2021), Küresel helal pazarı 7 trilyon dolara hükmediyor, https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kuresel-helal-pazari-7-trilyon-dolara-hukmediyor/2424156, erişim tarihi 11.10.2024

KAYNAKÇA

ANDERSEN, P. A. ve BLACKBURN, T. R. (2004). "An Experimental Study Of Language İntensity And Response Rate İn E-Mail Surveys". *Communication Reports*, Vol. 17, pp. 73–82.

ANG, S. H. ve LİM, E. A. C. (2006). "The İnfluence Of Metaphors And Product Type On Brand Personality Perceptions And Attitudes". *Journal of Advertising*, Vol. 35, pp. 39–53.

ARGO, J. J., POPA, M. ve SMİTH, M. C. (2010). "The Sound Of Brands*". Journal of Marketing*, Vol. 74, pp. 97–109.

BARGH, J.A. (2002). "Losing Consciousness: Automatic İnfluences On Consumer Judgment, Behavior, And Motivation". *Journal of Consumer Research*, Vol. 29, No.2, pp. 280-285.

BASU, R. (2009). "*Persuasion skills black book: practical NLP language patterns for getting the response you want*". Cabal Group Limited.

BERKOWİTZ, B. (2015). "*Community And Neighborhood Organization. J. Rappaport Ve E. Seidman (Eds.)*". Handbook Of Community Psychology. New York: Plenum.

BOLATİTO, O. (2012). "Linkage Between Persuasion Principles And Advertising". *New Media and Mass Communication,* Vol. 8, pp. 7-12.

DANCİU, V. (2014). "Manipulative Marketing: Persuasion And Manipulation Of The Consumer Through Advertising", *Theoretical and Applied Economics*, Vol. 21, No. 2, pp. 591.

DAVİS, D. F., BAGCHİ, R. ve BLOCK, L. G. (2016). "Alliteration Alters: Phonetic Overlap İn Promotional Messages İnfluences Evaluations And Choice". *Journal of Retailing*, Vol. 92, pp. 1–12.

DUBÉ, L. ve MORİN, S. (2001). "Background Music Pleasure And Store Evaluation: İntensity Effects And Psychological Mechanisms". *Journal of Business Research*, Vol. 54, No. 2, pp. 107-113.

ELKİNS G. R., BARABASZ A. F., COUNCİL J. R. ve SPİEGEL D. (2015). "Advancing Research And Practice: The Revised APA Division 30 Definition Of Hypnosis". *Am. J. Clin. Hypnosis*, Vol. 57, pp. 378–385.

EYSENCK, M.W. ve KEANE, M.T. (2000). "*Cognitive Psychology*". Sussex: Psychology Press.

FİLKUKOVA, P. ve KLEMPE, S. H. (2013). "Rhyme As Reason İn Commercial And Social Advertising". *Scandinavian Journal Of Psychology*, Vol. 54, pp. 423–431.

GOULD, S.J. (1992). "Parallels Between Hypnotic Suggestion And Persuasive Marketing Communications: İnsights For New Directions İn Consumer Communications Research". *Advances in Consumer Research*, Vol. 19, pp. 56-61.

HABERNAL, I. ve GUREVYCH, I. (2017). "Argumentation Mining İn User-Generated Web Discourse". *Computational linguistics*, Vol. 43, No.1, pp. 125-179.

HAMİLTON, R., VOHS, K. D. ve MCGİLL, A. L. (2014). "We'll Be Honest, This Won't Be The Best Article You'll Ever Read: The Use Of Dispreferred Markers İn Word-Ofmouth Communication". *Journal of Consumer Research*, Vol. 41, pp. 197–212.

HOGAN, K. (2010). "*The Science of Influence: How to Get Anyone to Say "Yes"*

in 8 Minutes or Less!". John Wiley ve Sons.

HOGAN, K. ve SPEAKMAN, J. (2011). "*Covert Persuasion: Psychological Tactics And Tricks To Win The Game*". John Wiley ve Sons.

HULME, C., MAUGHAN, S. ve BROWN, G. D. A. (1991). "Memory For Familiar And Unfamiliar Words: Evidence For A Long-Term Memory Contribution To Short-Term Memory Span". *Journal of Memory and Language*, Vol. 30, pp. 685–701.

JANİSZEWSKİ, C. (1993). "Preattentive Mere Exposure Effects". *Journal of Consumer Research*, Vol. 20, No.3, pp. 377-391.

KAPLAN, O. (2007). "The Effect Of The Hypnotic-Suggestive Communication Level Of Advertisements On Their Effectiveness". *Contemporary Hypnosis*, Vol. 24, No.2, pp. 53-63.

KLİNK, R. R. (2000). "Creating Brand Names With Meaning: The Use Of Sound Symbolism*". Marketing Letters*, Vol. 11, pp. 5–20.

KRONROD, A., GRİNSTEİN, A. ve WATHİEU, L. (2012). "Enjoy! Hedonic Consumption And Compliance With Assertive Messages". *Journal of Consumer Research*, Vol. 39, pp. 51–61.

LABRADOR, B., RAMÓN, N., ALAİZ-MORETÓN, H. ve SANJURJO-GONZÁLEZ, H. (2014). "Rhetorical Structure And Persuasive Language İn The Subgenre Of Online Advertisements". *English For Specific Purposes*, Vol. 34, pp. 38-47.

LİNDSTROM, M. (2009). "*Neuromarketing*". Milano: Apogeo.

LOWREY, T. M. (2008). "*The Case For A Complexity Continuum*". Armonk, NY: M. E. Sharpe.

LOWREY, T. M. ve Shrum, L. J. (2007). "Phonetic Symbolism And Brand Name Preference". *Journal of Consumer Research*, Vol. 34, pp. 406–414.

MAGLİO, S. J., RABAGLİA, C. D., FEDER, M. A., KREHM, M. ve TROPE, Y. (2014). "Vowel Sounds İn Words Affect Mental Construal And Shift Preferences For Targets". *Journal of Experimental Psychology: General*, Vol. 143, pp. 1082–1096.

MCLNERNEY, D. (2013). "*Monarchy, Depotism And Althusser'linguistic Trick*". Althusser and Law, Routledge

OGAH, A. I. ve ABUTU, D. O. (2021). "Theoretical Analysis On Persuasive Communication İn Advertising And İts Application İn Marketing Communication". *EJOTMAS: Ekpoma Journal of Theatre and Media Arts*, Vol. 8, No.2, pp. 313-331.

OLEJNİCZAK, A. (2012). "Advertising-Psychological Aspects Of The İnfluence Of Marketing Tricks". *Prace Instytutu Lotnictwa*, Vol. 2, No.223, pp. 149-170.

PAVİA, T. M. ve COSTA, J. A. (1993). "The Winning Number: Consumer Perceptions Of Alpha-Numeric Brand Names". *Journal of Marketing*, Vol. 57, pp. 85–98.

PETTY, R. E., ve CACİOPPO, J. T. (1984). "Source Factors And The Elaboration Likelihood Model Of Persuasion." *Advances İn Consumer Research,* Vol. 11, No.1, pp. 668-672.

POGACAR, R., SHRUM, L. J. ve LOWREY, T. M. (2018). "The Effects Of Linguistic Devices On Consumer İnformation Processing And Persuasion: A Language Complexity× Processing Mode Framework". *Journal of Consumer Psychology*, Vol. 28, No.4, pp. 689-711.

PRETE, M. I., PİCHİERRİ, M., BLEVE, B. ve GUİDO, G. (2012). "A Model for Hypnotic Communication in Consumption Experiences: Why Marketing Standards?". *International Journal of Marketing Principles and Practices*, Vol. 1, No.3, pp. 15-23.

ROEHM, M. L. ve STERNTHAL, B. (2001). "The Moderating Effect Of Knowledge And Resources On The Persuasive İmpact Of Analogies". *Journal of Consumer Research*, Vol. 28, pp. 257–272.

RUBİN, D. C. (1995). "*Memory İn Oral Traditions: The Cognitive Psychology Of Epic, Ballads, And Counting-Out Rhymes*". New York: Oxford University Press.

SCHMİTT, B. (1999). "*Experiential Marketing. How to Get Customers to Sense, Feel, Think, Act, Relate to Your Company and Brands*". New York: The Free Press.

SEİTER, R. H. ve GASS, J. S. (2010). "*Persuasion, Social İnfluence And Compliance Gaining (4th Ed.)*". Boston: Allyn ve Bacon.

SELA, A., WHEELER, S. C. ve SARİAL-ABİ, G. (2012). "We Are Not The Same As You And I: Causal Effects Of Minor Language Variations On Consumers' Attitudes Toward Brands". *Journal of Consumer Research*, Vol. 39, pp. 644–661.

SONG, H. ve SCHWARZ, N. (2009). "If İt's Difficult To Pronounce, İt Must Be Risky: Fluency, Familiarity, And Risk Perception". *Psychological Science*, Vol. 20, pp. 135–138.

STEPANİUK, K. ve JAROSZ, K. (2021). "Persuasive Linguistic Tricks İn Social Media Marketing Communication—The Memetic Approach". *PloS One*, Vol. 16, No.7, pp. 1-17.

TURLEY, L. W. ve MİLLİMAN, R. E. (2000). "Atmospheric Effects On Shopping Behavior: A Review Of The Experimental Evidence". *Journal Of Business Research*, Vol. 49, No.2, pp. 193-211.

VANDEN BERGH, B. G. (1990). "The Rekurring Kase Of The Special". Journal Of Advertising Research, Vol. 30, pp. 9–12.

VİTALE, J. (2011). "*Buying Trances: A New Psychology Of Sales And Marketing."* John Wiley ve Sons.

VLADUTESCU, S. (2014). "Convictive Communication And Persuasive Communication". *International Letters of Social and Humanistic Sciences,* Vol. 15, No.2, pp. 164-170.

WONG, A. D. (2013). "Brand Names And Unconventional Spelling: A Two-Pronged Analysis Of The Orthographic Construction Of Brand İdentity". *Written Language ve Literacy*, Vol. 16, pp. 115–145.

YAN, D. (2016). "Numbers Are Gendered: The Role Of Numerical Precision". *Journal of Consumer Research,* Vol. 43, pp. 303–316.

YAN, D. ve PENA-MARİN, J. (2017). "Round Off The Bargaining: The Effects Of Offer Roundness On Willingness To Accept". *Journal of Consumer Research*, Vol. 44, pp. 381–395.

YORKSTON, E. ve MENON, G. (2004). "A Sound İdea: Phonetic Effects Of Brand Names On Consumer Judgments". *Journal of Consumer Research*, Vol. 31, pp. 43–51.

YOUNG, S. C. (2016). "*Brilliant Persuasion: Everyday Techniques To Boost Your Powers Of Persuasion*". Pearson UK.

KAYNAKÇA

ABİD, A., ROY, S. K., LEES-MARSHMENT, J., DEY, B. L., MUHAMMAD, S. S., VE KUMAR, S. (2023). "Political Social Media Marketing: A Systematic Literature Review and Agenda For Future Research". *Electronic Commerce Research*. https://doi.org/10.1007/s10660-022-09636-7

ABİDİN, C. (2016). "Visibility Labour: Engaging With Influencers' Fashion Brands And# OOTD Advertorial Campaigns On Instagram". *Media International Australia*, Vol. 161. https://doi.org/10.1177/1329878X16665177

ADIGÜZEL, Y., VE DEMİRTAŞ, M. (2024). "Influencer Pazarlama ve Z Kuşağı Etkileşimi Üzerine Bir Araştırma". *International Journal of Social and Economic Sciences*, C. 14, No.1, Article 1. https://ijses.org/index.php/ijses/article/view/356

AHMAD, S. N., ve LAROCHE, M. (2015). "How Do Expressed Emotions Affect The Helpfulness Of A Product Review? Evidence From Reviews Using Latent Semantic Analysis". *International Journal of Electronic Commerce*, Vol. 20, No.1, pp.76-111. https://doi.org/10.1080/10864415.2016.1061471

AHO, J. A. (1985). "Rhetoric and The Invention Of Double Entry Bookkeeping". *Rhetorica*, Vol. 3, No.1, pp.21-43.

AKAR, E. (2024). "Digital Consumerism In Times Of Crisis: Exploring The Shift In Online Shopping Behaviour". *British Food Journal*, Vol. 126, No.9, 3441-3462.

AKDENİZ, P. C., ve UYAR, K. (2021). "Tüketicilerin Satın Alma Niyetlerinde Sosyal Medya Fenomenleri ile Kurulan Parasosyal Etkileşimin Rolü". *Erciyes Akademi*, Vol. 35, S.4, Article 4. https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1028374

AKTAŞ, A., ve ŞENER, G. (2019). "Nüfuz Pazarlamasında (Influencer Marketing) Mesaj Stratejileri". *Erciyes İletişim Dergisi*, C. 6, S.1, Article 1. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.477592

ALBAYRAK, A. S., ve BAYDEMİR, E. (2022). "Mobil Pazarlamanın Tüketici Satınalma Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir İnceleme". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 14, S.1, s.497-531. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1393

ALECU, D. (2021). *Ethos, Pathos, Logos: A Beginner's Guide To Persuasive Techniques In Advertising*. Strong Testimonials. https://strongtestimonials.com/beginners-guide-to-persuasive-techniques-in-advertising/#h-4-the-testimonial

ALIPOUR, S. M., GHAFFARI, M., ve ZARE, H. (2024). "Influencer Marketing Research: A Systematic Literature Review To Identify Influencer Marketing Threats". *Management Review Quarterly*. https://doi.org/10.1007/s11301-024-00412-5

ARCENEAUX, K. (2012). "Cognitive Biases and The Strength Of Political Arguments". *American Journal of Political Science*, Vol. 56, No.2, pp.271-285.

ARISTOTLE, ve ROBERTS, W. R. (2004). *"Rhetoric"*. Dover Publications. https://books.google.com.tr/books?id=o1iMCgAAQBAJ

ARSLAN, A. E., ve GÜVEN, Ö. Z. (2020). "GTKM Kapsamında Akademisyenlerin Çevrimiçi Tatil Satın Alma Davranışlarında eWOM'un

Etkisi". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 12, S.1, Article 1. https://www.isarder.org/index.php/isarder/article/view/993

AUDREZET, A., De KERVILER, G., ve GUIDRY MOULARD, J. (2020). "Authenticity Under Threat: When Social Media Influencers Need To Go Beyond Self-Presentation". *Journal of Business Research*, Vol. 117, pp.557-569. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.07.008

AYTEKİN, Ç. (2020). "İki Aşamalı Akış Kuramı Bağlamında İnstagram'daki Ünlü Destekçiler Üzerine Bir Örnek Olay Çalışması". *İletişim Çalışmaları Dergisi*, C. 6, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/icd/issue/57774/824900

BAEK, H., AHN, J., ve CHOI, Y. (2012). "Helpfulness Of Online Consumer Reviews: Readers' Objectives and Review Cues". *International Journal of Electronic Commerce*, Vol. 17, No.2, pp.99-126. https://doi.org/10.2753/JEC1086-4415170204

BAĞIŞ, B., ve BARUT, M. N. (2023). "Yenilik Ve Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkileri". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 27, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/76479/691201

BAKKER, D. (2018). "Conceptualising Influencer Marketing". *Journal Of Emerging Trends In Marketing and Management*, Vol. 1, No.1, pp.79-87.

BASTRYGINA, T., ve LIM, W. M. (2023). "Foundations Of Consumer Engagement With Social Media Influencers". *International Journal of Web Based Communities*, Vol. 19, No.2-3, pp.222-242.

BATI, U. (2013). *"Reklamın Dili: Dilbilim, Strateji, Mesaj, Retorik, Göstergebilim"*. Alfa.

BERGSTRÖM, B. (2008). *"Essentials Of Visual Communication"*. Laurence King Publishing.

BONET, E., ve SAUQUET, A. (2010). "Rhetoric In Management and In Management Research". *Journal of Organizational Change Management*, Vol. 23, No.2, pp.120-133. https://doi.org/10.1108/09534811011031283

BOOMSOCIAL (2024). *"*Sosyal *Medya Ölçümleme & Analiz"*. https://www.boomsocial.com (19.08.2024)

BOZKANAT, E., ve GÖKSU, O. (2020). "Siyasette İknayı Robert B. Cialdini Üzerinden Okumak". *Öneri Dergisi*, C. 15, S.53, Article 53. https://doi.org/10.14783/maruoneri.676373

BROOKS, G., DRENTEN, J., ve PISKORSKI, M. (2021). "Influencer Celebrification: How Social Media Influencers Acquire Celebrity Capital". *JOURNAL OF ADVERTISING*, Vol. 50, No.5, pp.528-547. https://doi.org/10.1080/00913367.2021.1977737

BROWN, M. E., TREVIÑO, L. K., ve HARRISON, D. A. (2005). "Ethical Leadership: A Social Learning Perspective For Construct Development and Testing". *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, Vol. 97, No.2, pp.117-134. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2005.03.002

BURKE, K. (1969). *"A rhetoric of motives"* (1. bs). Univ of California Press.

CAMPBELL, C., ve FARRELL, J. R. (2020). "More Than Meets The Eye: The Functional Components Underlying Influencer Marketing". *Business Horizons*, Vol. 63, No.4, pp.469-479. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2020.03.003

CAMPBELL, C., ve GRIMM, P. E. (2019). "The Challenges Native Advertising Poses: Exploring Potential Federal Trade Commission Responses and

Identifying Research Needs". *Journal of Public Policy & Marketing*, Vol. 38, No.1, pp.110-123. https://doi.org/10.1177/0743915618818576

CANÖZ, K., GÜLMEZ, Ö., ve EROĞLU, G. (2020). "Pazarlamanın Yükselen Yıldızı Influencer Marketing: Influencer Takipçilerinin Satın Alma Davranışını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, C. 23, S.1, pp.73-91.

CHANG, C. (2013). "Imagery Fluency and Narrative Advertising Effects". *Journal of Advertising*, Vol. 42, No.1, pp.54-68. https://doi.org/10.1080/00913367.2012.749087

CHEN, S., XIAO, L., ve MAO, J. (2021). "Persuasion Strategies Of Misinformation-Containing Posts İn The Social Media". *Information Processing & Management*, Vol. 58, No.5, pp.102665. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2021.102665

CHEUNG, C. M. K., ve LEE, M. K. O. (2012). "What Drives Consumers To Spread Electronic Word Of Mouth İn Online Consumer-Opinion Platforms". *Decision Support Systems*, Vol. 53, No.1, pp.218-225. https://doi.org/10.1016/j.dss.2012.01.015

CHEUNG, C. M. K., ve THADANI, D. R. (2012). "The Impact Of Electronic Word-Of-Mouth Communication: A Literature Analysis and Integrative Model". *Decision Support Systems*, Vol. 54, No.1, pp.461-470. https://doi.org/10.1016/j.dss.2012.06.008

CONRAD, C., ve MALPHURS, R. (2008). "Are We There Yet? Are We There Yet?". *Management Communication Quarterly*, Vol. 22, No.1, pp.123-146. https://doi.org/10.1177/0893318908318265

CUMMINS, S., W. PELTIER, J., A. SCHIBROWSKY, J., ve NILL, A. (2014). "Consumer Behavior In The Online Context". *Journal of Research in Interactive Marketing*, Vol. 8, No.3, pp.169-202.

DAVIES, A., ve ELLIOTT, R. (2006). "The Evolution Of The Empowered Consumer". *European Journal of Marketing*, Vol. 40, No.9/10, pp.1106-1121.

DEDEOĞLU, A. Ö. (2015). "Değişen Pazaryerinde Tüketici Ve Tüketimin Rolüne İlişkin Yeni Yaklaşımlar: Ortak-Üretim (Co-Productıon) ve Ortak-Yaratma (Co-Creatıon)". *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, C. 6, S.2, Article 2. https://doi.org/10.18354/esam.75360

DERELİ, A. B. (2022). *Retorik, Üç Kanıt ve Reklam*. https://www.aytacburak.com/post/retori-k-ve-7-kanit. (17.06.2024)

DHANESH, G., ve DUTHLER, G. (2019). "Relationship Management Through Social Media Influencers: Effects Of Followers' Awareness Of Paid Endorsement". *Public Relations Review*, Vol. 45, No.3, pp.40-52. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2019.03.002

DJAFAROVA, E., ve RUSHWORTH, C. (2017). "Exploring The Credibility Of Online Celebrities' Instagram Profiles In Influencing The Purchase Decisions Of Young Female Users". *Computer in Human Behavior*, Vol. 68, . https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.11.009

DUAN, W., GU, B., ve WHINSTON, A. B. (2008). "Do Online Reviews Matter? — An Empirical Investigation Of Panel Data". *Decision Support Systems*, Vol. 45, No.4, pp.1007-1016. https://doi.org/10.1016/j.dss.2008.04.001

ERDEM, M. N., ve ÇAKIN, Ö. (2020). "Anlatısal Reklamda Negatif Marka Yerleştirme: Anti–Reklamoyunlar". *Eğlence ve Ürün Yerleştirme*, pp.27-37.

ERDOĞAN, H., ve ÖZCAN, B. M. (2020). "Influencer Pazarlaması Kullanımının Tüketicilerin Satın Alma Niyetine Etkisi: Instagram Influencerları Üzerine Bir Araştırma". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 12, S.4, Article 4. https://www.isarder.org/index.php/isarder/article/view/1250

FILIERI, R., MCLEAY, F., TSUI, B., ve LIN, Z. (2018). "Consumer Perceptions Of Information Helpfulness and Determinants Of Purchase Intention in Online Consumer Reviews Of Services". *Information & Management*, Vol. 55, No.8, pp.956-970. https://doi.org/10.1016/j.im.2018.04.010

FISCHER, F. (2009). *"Democracy and Expertise: Reorienting Policy Inquiry"*. OUP Oxford.

FONDEVILA-GASCÓN, J. F., POLO-LÓPEZ, M., ROM-RODRÍGUEZ, J., ve MİR-BERNAL, P. (2020). "Social Media Influence On Consumer Behavior: The Case Of Mobile Telephony Manufacturers". *Sustainability*, Vol. 12, No.4, 1506. https://doi.org/10.3390/su12041506

FREBERG, K., GRAHAM, K., MCGAUGHEY, K., ve FREBERG, L. (2011). "Who Are The Social Media Influencers? A Study Of Public Perceptions Of Personality". *Public Relations Review*, Vol. 37, No.1, pp.90-92. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2010.11.001

GE, J., ve GRETZEL, U. (2018). "Emoji Rhetoric: A Social Media Influencer Perspective". *Journal of Marketing Management*, Vol. 34, No.15-16, pp.1272-1295. https://doi.org/10.1080/0267257X.2018.1483960

GENİŞ, M. A. (2022). "Pazarlama Faaliyetlerinin İzlerini Eski Asur Ticaretinde Aramak: Kültepe Tabletlerine İlişkin Yazın Üzerinden Bir Yeniden Okuma". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, C. 15, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/ppad/issue/68372/981291

GERDEMAN, D. (2019, Ağustos 26). *Lipstick Tips: How Influencers Are Making Over Beauty Marketing*. Working Knowledge. https://hbswk.hbs.edu/item/lipstick-tips-how-influencers-are-making-over-beauty-marketing?sf107820479=1

GEZER, E. E. (2020). "Görsel Retoriğin Reklamlarda Kullanımı ve Basılı Reklam Örnekleri". *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, C. 2, S.2, pp.150-172.

GREEN, S. E. (2004). "A Rhetorical Theory Of Diffusion". *Academy of Management Review*, Vol. 29, No.4, pp.653-669. https://doi.org/10.5465/amr.2004.14497653

GRETRY, A., HORVÁTH, C., BELEI, N., ve VAN RIEL, A. C. R. (2017). "Don't Pretend To Be My Friend!" When An Informal Brand Communication Style Backfires On Social Media". *Journal of Business Research*, Vol. 74, , pp.77-89. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.01.012

GRINT, K., ve CASE, P. (1998). "The Violent Rhetoric Of Re-Engineering: Management Consultancy On The Offensive". *Journal of Management Studies*, Vol. 35, No.5, pp.557-577. https://doi.org/10.1111/1467-6486.00109

GÜNDOĞDU, S., ve SAĞLAM, M. (2021). "Reklamlarda İkna Modellerinin Değerlendirilmesi Ve Sektörel Uygulama Örnekleri". *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, C. 4, S.2, Article 2. https://dergipark.org.tr/en/pub/hire/issue/65547/993010

HAKALA, H., NIEMI, L., ve KOHTAMÄKI, M. (2017). "Online Brand Community Practices and The Construction Of Brand Legitimacy". *Marketing Theory*, Vol. 17, No.4, pp.537-558. https://doi.org/10.1177/1470593117705695

HARTELIUS, E. J., ve BROWNING, L. D. (2008). "The Application Of Rhetorical Theory In Managerial Research: A Literature Review". *Management Communication Quarterly*, Vol. 22, No.1, pp.13-39.

HASEKİ, M. İ. (2023). "Fenomen Pazarlama". İçinde Ş. Karabulut (Ed.)*, Teori ve Uygulamada Muhasebe ve Pazarlama Konuları* (s. 49-63). Bursa: Ekin Yayınevi.

HEINONEN, K. (2011). "Consumer Activity In Social Media: Managerial Approaches To Consumers' Social Media Behavior". *Journal of consumer behaviour*, Vol. 10, No.6, pp.356-364.

HENNIG-THURAU, T., GWINNER, K. P., WALSH, G., ve GREMLER, D. D. (2004). "Electronic Word-Of-Mouth Via Consumer-Opinion Platforms: What Motivates Consumers To Articulate Themselves On The Internet?". *Journal of Interactive Marketing*, Vol. 18, No.1, pp.38-52. https://doi.org/10.1002/dir.10073

HERRANDO, C., ve MARTÍN-De HOYOS, M. J. (2022). "Influencer Endorsement Posts and Their Effects On Advertising Attitudes and Purchase Intentions". *International Journal of Consumer Studies*, Vol. 46, No.6, pp.2288-2299. https://doi.org/10.1111/ijcs.12785

HIGGINS, C., ve WALKER, R. (2012). "Ethos, Logos, Pathos: Strategies Of Persuasion In Social/Environmental Reports". *Analyzing the Quality, Meaning and Accountability of Organizational Communication*, Vol. 36, No.3, pp.194-208. https://doi.org/10.1016/j.accfor.2012.02.003

HOGAN, J. M. (2012). "Persuasion in The Rhetorical Tradition". *The Sage Handbook of Persuasion: Developments in Theory and Practice*, pp.2-20.

HOLIDAY, S., DENSLEY, R. L., ve NORMAN, M. S. (2021). "Influencer Marketing Between Mothers: The Impact Of Disclosure and Visual Brand Promotion". *J Curr Issues Res Advert*, Vol. 42, . https://doi.org/10.1080/10641734.2020.1782790

HONG, H., XU, D., WANG, G. A., ve FAN, W. (2017). "Understanding The Determinants Of Online Review Helpfulness: A Meta-Analytic Investigation". *Decision Support Systems*, Vol. 102, , pp.1-11. https://doi.org/10.1016/j.dss.2017.06.007

HONG, W., YU, Z., WU, L., ve Pu, X. (2020). "Influencing Factors Of The Persuasiveness Of Online Reviews Considering Persuasion Methods". *Electronic Commerce Research and Applications*, Vol. 39, , pp.100912. https://doi.org/10.1016/j.elerap.2019.100912

HOOD, S.L., THONEY-BARLETTA, K.A. ve ROTHENBERG, L. (2024), "Understanding The Role Of Instagram in Young Adult Consumers' Purchase and Post-Purchase Evaluation Behaviors", *Journal of Fashion Marketing and Management*, Vol. 28, No. 2, pp. 298-315. https://doi.org/10.1108/JFMM-07-2022-0146

JIN, S. V., MUQADDAM, A., ve RYU, E. (2019). "Instafamous and Social Media Influencer Marketing". *Marketing Intelligence & Planning*, Vol. 37, No.5, pp.567-579. https://doi.org/10.1108/MIP-09-2018-0375

JOSHI, Y., LIM, W. M., JAGANI, K., ve KUMAR, S. (2023). "Social Media Influencer Marketing: Foundations, Trends, and Ways Forward". *Electronic Commerce Research*. https://doi.org/10.1007/s10660-023-09719-z

KARAMAN, D. (2021). "Tüketici Satin Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular Ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsaminda Incelenmesi". *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (45), 107-119. https://doi.org/10.30794/pausbed.784589

KARATAŞ, İ. A. (2022). "Çevrimiçi Tüketici Ve Fenomen Yorumlarının Çevrimiçi Satın Alma Davranışı Üzerine Etkisi". *Turkish Studies - Economics, Finance, Politics*, C. 17, S.3, pp.693-711. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.63092

KARDAŞ, B., ve ASLAN, E. Ş. (2023). "Markaların Sosyal Medyada Retorik Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma". *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *41*, Article 41. https://doi.org/10.18092/ulikidince.1308771

KAY, S., MULCAHY, R., ve PARKINSON, J. (2020). "When Less Is More: The Impact Of Macro and Micro Social Media Influencers' Disclosure". *Journal Of Marketing Management*, Vol. 36, No.3-4, pp.248-278. https://doi.org/10.1080/0267257X.2020.1718740

KHAMIS, S., ANG, L., ve WELLING, R. (2017). "Self-Branding, 'Micro-Celebrity' and The Rise Of Social Media İnfluencers". *Celebrity Studies*, Vol. 8, . https://doi.org/10.1080/19392397.2016.1218292

KILIÇ, S., ÇAKARÖZ, K. M., ve CİVEK, F. (2020). "Tüketicilerin Online Satın Alma Kararında Ewom Etkisinin Belirlenmesi". *Business & Management Studies: An International Journal*, C. 8, No.4, Article 4. https://doi.org/10.15295/bmij.v8i4.1713

KNAPE, J. (2000). *"Allgemeine Rhetorik"*. Reclam Verlag. https://www.abebooks.co.uk/9783150180457/Knape-Allgemeine-Rhetorik-3150180457/plp

KÖLGELILER, Y. Ö. (2022). "İkna Odaklı Reklam". İçinde *Sosyal Sorumluluk Reklamlarını Aristo'nun İkna Modeliyle Okumak* (1. bs). İstanbul: Kriter Yayınevi.

KUMRA, R. (2008). "*Consumer Behaviour: An Applied Orientation in Indian Context"*. Mumbai: Himalaya Publishing House.

LANE KELLER, K. (2001). "Mastering The Marketing Communications Mix: Micro and Macro Perspectives On Integrated Marketing Communication Programs". *Journal of Marketing Management*, Vol. 17, No.7-8, pp.819-847. https://doi.org/10.1362/026725701323366836

LEUNG, F. F., GU, F. F., ve PALMATIER, R. W. (2022). "Online Influencer Marketing". *Journal Of The Academy Of Marketing Science*, Vol. 50, No.2, pp.226-251. https://doi.org/10.1007/s11747-021-00829-4

LIN, K. Y., ve LU, H. P. (2011). "Intention To Continue Using Facebook Fan Pages From The Perspective Of Social Capital Theory". *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, Vol. 14, No.10, pp.565-570.

LIU, Z., ve PARK, S. (2015). "What Makes A Useful Online Review? Implication For Travel Product Websites". *Tourism Management*, Vol. 47, , pp.140-151. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2014.09.020

LOU, C. (2022). "Social Media Influencers and Followers: Theorization Of A Trans-Parasocial Relation and Explication Of Its Implications For Influencer Advertising". *Journal Of Advertising*, Vol. 51, No.1, pp.4-21. https://doi.org/10.1080/00913367.2021.1880345

LOU, C., ve YUAN, S. (2019). "Influencer Marketing: How Message Value and Credibility Affect Consumer Trust Of Branded Content On Social Media". *Journal of Interactive Advertising*, Vol. 19, No.1, pp.58-73. https://doi.org/10.1080/15252019.2018.1533501

MASUDA, H., HAN, S. H., ve LEE, J. (2022). "Impacts Of Influencer Attributes On Purchase Intentions In Social Media Influencer Marketing: Mediating Roles Of Characterizations". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 174, , pp.121246. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.121246

MAVNACIOĞLU, K. (2022). "Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 8, S.1, Article 1. https://doi.org/10.31592/aeusbed.980897

MCQUARRIE, E. F., MILLER, J., ve PHILLIPS, B. J. (2013). "The Megaphone Effect: Taste and Audience In Fashion Blogging". *Journal of Consumer Research*, Vol. 40, . https://doi.org/10.1086/669042

MERO, J., VANNINEN, H., ve KERÄNEN, J. (2023). "B2B Influencer Marketing: Conceptualization and Four Managerial Strategies". *Industrial Marketing Management*, Vol. 108, , pp.79-93. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2022.10.017

MÜRÜTSOY, M., ve TOKSARI, M. (2021). "Sosyal Medya Reklamlarında Ünlü Sporcu Kullanımının Tüketicilerin Marka Tutumu, Pozitif E-Wom Ve Satın Alma Davranışlarına Etkisi: X, Y Ve Z Kuşağı Üzerine Niğde İlinde Bir Araştırma". *Erciyes Akademi*, Vol. 35, S.1, Article 1. https://dergipark.org.tr/en/pub/erciyesakademi/issue/61108/908513

ODABAŞI, Y., ve OYMAN, M. (2002). *"Pazarlama iletişimi yönetimi"* (1. bs). MediaCat Yayınları.

OYIBO, K. (2024). "ComTech: Towards A Unified Taxonomy Of Persuasive Techniques For Persuasive Technology Design". *Computers in Human Behavior Reports*, Vol. 14, , pp.100372. https://doi.org/10.1016/j.chbr.2024.100372

ÖZGÜR, Ö. F. (2024). "Influencer Marketing (Etkileyici Pazarlama) Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi". *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 17, S.1, Article 1. https://doi.org/10.25287/ohuiibf.1247322

ÖZTÜRK, A. (2013). *"İmajolojii: Yeni Bir Disiplin Denemesi"*. Ankara: Elis Yayınları.

ÖZTÜRK, R. (2020), "Health Or Death? The Online Purchase Intentions Of Consumers During The Covid-19 Pandemic", *Transnational Marketing Journal (TMJ)*, Vol. 8, No. 2, pp. 219-241, doi: 10.33182/tmj.v8i2.1069.

PANIGYRAKIS, G., Panopoulos, A., ve Koronaki, E. (2020). "All We Have Is Words: Applying Rhetoric To Examine How Social Media Marketing Activities Strengthen The Connection Between The Brand and The Self". *International Journal of Advertising*, Vol. 39, No.5, pp.699-718. https://doi.org/10.1080/02650487.2019.1663029

PELTEKOĞLU, F. B., ve ASKEROĞLU, E. D. (2019). "Dijital Halkla İlişkiler: Fenomenler Dijital Marka Elçisi Olabilir Mi?". *Selçuk İletişim*, C. 12, S.2, Article 2. https://doi.org/10.18094/josc.596295

RACHERLA, P., ve FRISKE, W. (2012). "Perceived 'Usefulness' Of Online Consumer Reviews: An Exploratory Investigation Across Three Services

Categories". *Electronic Commerce Research and Applications*, Vol. 11, No.6, pp.548-559. https://doi.org/10.1016/j.elerap.2012.06.003

REIJMERSDAL, E. A., ROZENDAAL, E., HUDDERS, L., VANWESENBEECK, I., CAUBERGHE, V., ve BERLO, Z. M. (2020). "Effects Of Disclosing Influencer Marketing In Videos: An Eye Tracking Study Among Children in Early Adolescence". *Journal of Interactive Marketing*, Vol. 49, No.1, pp.94-106. https://doi.org/10.1016/j.intmar.2019.09.001

REINIKAINEN, H., MUNNUKKA, J., MAITY, D., ve LUOMA-Aho, V. (2020). "'You Really Are A Great Big Sister'—Parasocial Relationships, Credibility, and The Moderating Role Of Audience Comments in Influencer Marketing". *J Mark Manag*, Vol. 36, . https://doi.org/10.1080/0267257X.2019.1708781

SABUNCUOĞLU, A., ve GÜLAY, G. (2014). "Sosyal Medyadaki Yeni Kanaat Önderlerinin Birer Reklam Aracı Olarak Kullanımı: Twitter Fenomenleri Üzerine Bir Araştırma". *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, C. 2014, S.38, Article 38. https://dergipark.org.tr/en/pub/ikad/issue/67964/994948

SARITAŞ, A., ve KARAGÖZ, Ş. (2017). "Sosyal Medya Kullanımının Tüketici Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği". *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, C. 6, S.17, Article 17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/35909/402827

SENFT, T. (2008). "Camgirls Celebrity and Community In The Age Of Social Networks, Lang". *New York: Deutsche National bibliografie*.

STATISTA. (2024, Temmuz 10). Statista. https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/

STEPHEN, A. T. (2016). "The Role Of Digital and Social Media Marketing In Consumer Behavior". *Current opinión in Psychology*, *10*, pp.17-21.

ŞAHİN, F., ve BAHAR, R. (2022). "Instagram Pazarlama Faaliyetlerinde "Mavi Tik Etkisi". *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 12, S.24, Article 24. https://doi.org/10.53092/duiibfd.1125928

TAN, H. (2022). "Fenomenolojik Bir İnceleme: Sosyal Medyada Hakikati İfade Edeni Bulmak Ya Da Hakikati İfade Eden Olmak". *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 14, S.3, Article 3.

TRAN, G. A., ve STRUTTON, D. (2014). "Has Reality Television Come Of Age As A Promotional Platform? Modeling The Endorsement Effectiveness Of Celebreality and Reality Stars". *Psychology & Marketing*, Vol. 31, No.4, pp.294-305. https://doi.org/10.1002/mar.20695

VAN DRIEL, L., ve DUMITRICA, D. (2021). "Selling Brands While Staying "Authentic": The Professionalization Of Instagram Influencers". *Convergence*, Vol. 27, No.1, pp.66-84. https://doi.org/10.1177/1354856520902136

VAN RAAIJ, W. F., STRAZZIERI, A., ve WOODSIDE, A. (2001). "New Developments in Marketing Communications and Consumer Behavior". *Journal of Business Research*, Vol. 53, No.2, pp.59-61. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(99)00075-2

VEIRMAN, M., CAUBERGHE, V., ve HUDDERS, L. (2017). "Marketing Through Instagram Influencers: The Impact Of Number Of Followers and Product Divergence On Brand Attitude". *Int J Advert*, Vol. 36, . https://doi.org/10.1080/02650487.2017.1348035

VRONTIS, D., MAKRIDES, A., CHRISTOFI, M., ve THRASSOU, A. (2021). "Social Media Influencer Marketing: A Systematic Review, Integrative

Framework and Future Research Agenda". *INTERNATIONAL JOURNAL OF CONSUMER STUDIES*, Vol. 45, No.4, pp.617-644. https://doi.org/10.1111/ijcs.12647

WANG, T. (2017). "Social Identity Dimensions and Consumer Behavior In Social Media". *Asia Pacific Management Review*, Vol. 22, No.1, 45-51.

WHITMER, J. M. (2019). "You Are Your Brand: Self-Branding and The Marketization Of Self". *Sociology Compass*, Vol. 13, No.3, pp.e12662. https://doi.org/10.1111/soc4.12662

WILK, V., HARRIGAN, P., ve SOUTAR, G. N. (2018). "Navigating Online Brand Advocacy (Oba): An Exploratory Analysis". *Journal of Marketing Theory and Practice*, Vol. 26, No.1-2, pp.99-116. https://doi.org/10.1080/10696679.2017.1389246

WILSON, B. (2019). "Digital Influence: Unleash The Power Of Influencer Marketing To Accelerate Your Global Business". *Inf Commun Soc*, Vol. 22, . https://doi.org/10.1080/1369118X.2019.1578398

WONG, B., ve BOTTORFF, C. (2023, Mayıs 18). *Top Social Media Statistics and Trends Of 2024*. Forbes. https://www.forbes.com/advisor/business/social-media-statistics/

ZALAKE, M., SIQUEIRA, A. G. DE, VADDIPARTI, K., ve LOK, B. (2021). "The Effects Of Virtual Human's Verbal Persuasion Strategies On User Intention and Behavior". *International Journal of Human-Computer Studies*, Vol. 156, , pp.102708. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2021.102708

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, F. ve VEGA, R.P. (2022). "The Role of Privacy Cynicism in Consumer Habits with Voice Assistants: A Technology Acceptance Model Perspective". *International Journal of Human–Computer Interaction*, Vol. 38, No.12, pp.1138-1152.

ADEOSUN, L. P. K ve GANIYU R. A. (2013). "Corporate Reputation As A Strategic Asset". *International Journal of Business and Social Science,* Vol.4, No.2, pp. 220-225.

AKATAY, A. vd. (2016). "Yöneticilerin Etik Liderlik Davranışlarının, Örgütsel Adalet ve Sinizm Üzerine Etkileri: Çanakkale İl Emniyet Müdürlüğü'nde Bir Araştırma". *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Vol.14, No.28, pp.483-509.

AKÇAY, G. ve ÖZDEMİR E. (2021). "Hizmet Sektörüne Yönelik Tüketici Sinizmi: Demografik Özellikler Açısından Bir Araştırma". *Business and Economics Research Journal*, Vol.12, No.4, pp.855-870.

ALLISON, N. K. (1978). "A Psychometric Development of a Test for Consumer Alienation from the Marketplace". *Journal of Marketing Research*, Vol. 15, No. 4, pp. 565-575.

ALNIAÇIK, Ü. (2012). "Satın Alma Tarzları ve Sms Reklamlara Yönelik Tutumlar: Genç Tüketiciler Üzerinde Bir Araştırma". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, Vol.5, No.9, pp.1-20.

ANDERSSON, L. M. (1996). "Employee Cynicism: An Examination Using A Contract Violation Framework". *Human Relations*, Vol.49, No.11, pp. 1395–1418.

ANDERSSON, L. Ve BATEMAN T. S. (1997). "Cynicism in the Work Place: Some Causes and Effects". *Journal of Organizational Behavior*, Vol. 18, No. 5, pp. 449-470.

AQUINO, Karl ve MURRAY B. (2000). "Perceived Victimization in the Workplace: The Role of Situational Factors and Victim Characteristics". *Organization Science,* Vol.11, No:5, pp.525-537.

AQUINO, K. ve KAI L. (2004). "A Relational Model of Workplace Victimization: Social Roles and Patterns of Victimization in Dyadic Relationships". *Journal of Applied Psychology*, Vol.89, No.6, pp.1023-1034.

ATILGAN, K. Ö. vd. (2017). "Tüketicilerin Satın Alma Niyetleri ve Boykota Yönelik Tutumlarının Tüketici Sinizmi, Fiyat Şeffaflığı ve Fiyat Adaleti Bağlamında İncelenmesi". *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol.26, No.3, pp.34-44.

BALAJI, M.S. vd. (2018). "Are Cynical Customers Satisfied Differently? Role of Negative Inferred Motive and Customer Participation in Service Recovery". *Journal of Business Research*, Vol. 86, pp. 109-118.

BASHIR, S. ve NASIR, M. (2013). "Breach of Psychological Contract, Organizational Cynicism and Union Commitment: A Study Of Hospitality Industry in Pakistan". *International Journal of Hospitality Management*, Vol.34, pp.1–65.

BERTILSSON, J. (2015). "The Cynicism of Consumer Morality". *Consumption Markets & Culture",* Vol.18, No.5, pp.447-467, DOI: 10.1080/10253866.2015.1038255.

BOOTE, J. (1998). "Towards a Comprehensive Taxonomy and Model of Consumer Complaining Behaviour". *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior,* Vol.11, pp.140-151.

BRANTS, K. (2013). "Trust, Cynicism, and Responsiveness: The Uneasy Situation of Journalism in Democracy". In *Rethinking Journalism,* Routledge. pp. 15-27.

BROWN, T. J. ve DACIN P.A. (1997). "The Company and The Product: Corporate Associations and Consumer Product Responses". *Journal of Marketing,* Vol.61, No.1, pp.68–84.

BURNS, D. J. (2010). "Consumer Alienation and Attitudes Toward Consumer Free Riding". *The Journal of Business Inquiry*, Vol. 9, No.1, pp. 22-36.

CHAOUALI, W. vd. (2017). "Explaining Adoption of Mobile Banking With The Theory of Trying, General Self-Confidence and Cynicism". *Journal of Retailing and Consumer Services*, Vol.35, pp.57-67.

CHANG, H. H. vd. (2012). "E-Service Quality And Relationship Quality on Dealer Satisfaction: Channel Power As a Moderator". *Total Quality Management,* Vol.23, No.7, pp.855-873.

CHEUNG, C. M. ve LEE M. K. (2012). "What Drives Consumers To Spread Electronic Word of Mouth in Online Consumer-Opinion Platforms". *Decision Support Systems*, Vol.53, No.1, pp.218-225.

CHOI, S.H. (2011). "Anti-Consumption Becomes a Trend". *SERI Quarterly*, Vol.4, No.3, 117.

CHOI, H., vd. (2018). "The Role of Privacy Fatigue in Online Privacy Behavior". *Computers in Human Behavior*, Vol.81,pp. 42–51. https:// doi.org/10.1016/j.chb.2017.12.001

CHOY, K. vd. (2021). "Too Cynical To Reconnect: Cynicism Moderates The Effect of Social Exclusion on Prosociality Through Empathy". *Personality and Individual Differences,* Vol. 178, pp.1-6.

CHU, A. ve CHYLINSKI M. (2006). "A model of Consumer Cynicism–Antecedents and Consequences". *Proceedings of the Australian and New Zealand Marketing Academy*, Vol.1, No.9, pp.1-8.

CHYINSKI, M. ve CHU A. (2010). "Consumer Cynicism: Antecedents and Consequences". *European Journal of Marketing,* Vol.44, pp.796–837.

CROSBY, L. vd. (1990). "Relationship Quality in Services Selling: An Interpersonal Influence Perspective". *Journal of Marketing,* Vol.54 (July), pp.68-81.

CURUN, F. vd. (2020). "Olumlu/Olumsuz Duygulanım ve Özgün Kişilik: Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Aracı Rolü". *Psikoloji Çalışmaları*, Vol.40, No.2, pp.599-623.

ÇALIŞKAN, K. (2023). "ÖRGÜTSEL SİNİZM". *Güncel Örgütsel Davranış Yaklaşımları*. Efe Akademi Yayınları.

ÇELİK, Z., ve GÜMÜŞ C. (2023). "Tüketici Sinizmine Yönelik Kavramsal Bir Model Önerisi". *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol.26, No.49, pp.171-183.

DABHOLKAR, P.A. (1994). "Incorporating Choice into an Attitudinal Framework: Analysing Models of Mental Comparison Processes". *Journal of Consumer Research*, Vol. 21, June, pp. 100-18.

DARKE, P. R. ve RITCHIE R. J. B. (2007). "The Defensive Consumer: Advertising Deception, Defensive Processing, and Distrust". *Journal of Marketing Research,* Vol.44, No.1, pp.114–127.

DEAN, J. J. vd. (1998). "Organizational Cynicism". *Academy of Management Review*, Vol.23, No.2, pp.341–352. https:// doi.org/10.5465/amr.1998.533230.

DEBORD, G. (1994). "The Society of the Spectacle". Zone Books/MIT Press, Cambridge, MA, (originally published in 1967).

DISSANAYAKE, D. S. (2022). "The Mediating Mechanism of Consumer Ethical Beliefs in Determining the Influence of Cynicism and Empathy on Green Buying Intention". *Journal of Business Research and Insights (former Vidyodaya Journal of Management)*, Vol.8, No.1.

DOBSCHA, S. (1998). "The Lived Experience of Consumer Rebellion Against Marketing". In:Alba, J.W., Hutchinson, J.W. (Eds.), NA–Advances Consumers Research (NA). Association for Consumer Research, Provo, UT, pp. 91–97.

DOLEN, W. M. V. vd. (2012). "Consumer Cynicism Toward Collective Buying: The Interplay of Others' Outcomes, Social Value Orientation, and Mood". *Psychology and Marketing*, Vol.29, No.5, pp.306–321.

DURAND, R. M. ve LAMBERT Z. V. (1980). "Consumer Alienation and Support For Advertising Regulations". *Current Issues and Research in Advertising*, Vol.3, No.1, pp.183-199.

DURAND, R. M. ve LAMBERT Z. V. (1985). "Alienation and Criticisms of Advertising". *Journal of Advertising*, Vol.14, No.3, pp.9-17.

ENGLIS, B. G. ve SOLOMON M. R. (1995). "To be and not to be: Lifestyle Imagery, Reference Groups, and the Clustering of America". *Journal of Advertising*, Vol.24, No.1, pp.13-28.

FOMBRUN, C. J. (1996). "Reputation: Realizing Value from the Corporate Image". Boston: Harvard Business School Press.

FORTIER, I. ve ROUILLARD C. (2003). "From skepticism to cynicism: Paradoxes of administrative reform". Institute for Research on Public Policy.

FRIEDMAN, M. (1985). "Consumer Boycotts in the United States, 1970–1980: Contemporary Events in Historical Perspective". *Journal of Consumer Affairs,* Vol.19, No.1, pp. 96-117.

GERBER, G. L. ve WARD K. C. (2011). "Police personality: theoretical issues and research". In:Kitaeff, J. (Ed.), Handbook of Police Psychology. Routledge, New York, NY, pp. 421–437.

GEREDE, E. (1999). "Tüketici Boykotu Kavramı ve Özellikleri". *Pazarlama Dünyası*, Vol.13, No.76, pp.9-15.

GÖKÇE, V. ve LEVENT A. F. (2022). "Okullarda Şeffaflık ile Örgütsel Sinizm Düzeyleri Arasındaki İlişki". *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Vol.55, No.55, pp.292-317.

GUASTELLO, S. J. vd. (1992). "A Study of Cynicism, Personality, and Work Values". *Journal of Psychology*, Vol.126, No.1, pp.37–48.

HELM, A. E. (2006). "Cynical Consumers: Dangerous Enemies, Loyal Friends". (Doctoral dissertation). University of Missouri, Columbia.

HELM, A. E. vd. (2015). "Consumer Cynicism: Developing a Scale to Measure Underlying Attitudes Influencing Marketplace Shaping and Withdrawal

Behaviours". *International Journal of Consumer Studies,* Vol.39, No.5, pp.515–524.

HOCHWARTER, W. A. vd. (2004). "The Interactive Effects of Politics Perceptions and Trait Cynicism on Work Outcomes". *Journal of Leadership & Organizational Studies*, Vol.10, No.4, pp.44-57.

HYUN, S. S. ve PERDUE, R. R. (2017). "Understanding the Dimensions of Customer Relationships in the Hotel and Restaurant Industries". *International Journal of Hospitality Management*, Vol.64, pp.73-84.

INDIBARA, I. ve VARSHNEY S. (2021). "Cynical Consumer: How Social Cynicism İmpacts Consumer Attitude". *Journal of Consumer Marketing*, Vol.38, No.1, pp.78-90.

JANARDHAN, R. (1997). "Store Avoidance Behavior: An Exploratory Study". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Missouri Üniversitesi.

JOHNSON, J. L. ve O'LEARY-KELLY, A. M. (2003). "The Effects of Psychological Contract Breach and Organizational Cynicism: Not All Social Exchange Violations are Created Equal". *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, Vol.24, No.5, pp.627–647.

KANTER, D. ve MIRVIS P. (1989). "The Cynical Americans: Living and Working in an Age of Discontent and Disillusion". Jossey-Bass Publishers, San Francisco, CA.

KANTER, D. L. ve WORTZEL L. H. (1985). "Cynicism and Alienation as Marketing Considerations: Some New Ways to Approach the Female Consumer". *Journal of Consumer Marketing,* Vol.2, No.1, pp.5-15.

KEYES, D. (2006). "Seeing through Cynicism: A Reconsideration of the Power of Suspicion". Intervarsity Press, Downers Grove, IL.

KIRMAN, A. ve CAMPBELL M. C. (2004). "Goal Seeker and Persuasion Sentry: How Consumer Targets Respond to Interpersonal Marketing Persuasion". *Journal of Consumer Research*, Vol. 31, No. 3, pp. 573-82.

KLEIN, J.G. vd. (2004), "Why We Boycott: Consumer Motivations for Boycott Participation". *Journal of Marketing,* Vol. 68 No. 3, pp. 92-109.

KOZINETS, R.V. ve HANDELMAN J. M. (2004). "Adversaries of Consumption: Consumer Movements, Activism and Ideology". *Journal of Consumer Research*, Vol. 31 No. 3, pp. 691-704.

LAMBERT, Z. V. (1980). "Consumer Alienation, General Dissatisfaction, and Consumerism Issues: Conceptual and Managerial Perspectives". *Journal of Retailing*, Vol.56, No.2, pp.3-24.

LAURSEN, J. C. (2009). "Cynicism Then and Now". *European Journal of Philosophy & Public Debate*, Vol.1, No.2.

LI, F. vd. (2011). "Expecting the Worst: Moderating Effects of Social Cynicism on the Relationships Between Relationship Conflict and Negative Affective Reactions". *Journal of Business and Psychology,* Vol. 26, No.3, pp.339-345.

LIN, C.H. (2020). "The Influence of Cynicism on Mood Effect in Advertising". *Journal of Management, Marketing and Logistics* (JMML), Vol. 7, No.2, pp.66-71.

LUTZ, C. vd. (2020). "Data Capitalism and the User: An Exploration of Privacy Cynicism in Germany". *New Media & Society*, Vol.22, No.7, pp. 1168-1187.

MAKAREM, S. C. ve JAE H. (2016). "Consumer Boycott Behavior: An Exploratory Analysis of Twitter Feeds". *Journal of Consumer Affairs*, Vol.50, No.1, pp.193-223.

MAVNACIOĞLU, K. (2022). "Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme". *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Vol.8, No.1, pp.52-66.

MIKKONEN, I. vd. (2011)." Cynical Identity Projects as Consumer Resistance-The Scrooge as a Social Critic?". *Consumption Markets & Culture*, Vol.14, No.1, pp.99-116.

MOHR, L.A. vd. (1998). "The Development and Testing of a Measure of Skepticism Toward Environmental Claims in Marketers'Communications". *Journal of Consumer Affairs*, Vol.32, No.1, pp.30-55.

MOREL, K. P. ve PRUYN, A. T. H. (2003). "Consumer Skepticism toward New Products". In *European Conference of the Association for Consumer Research (ACR),* pp. 351-358. Association for Consumer Research (ACR).

MORGAN, R. ve HUNT S. (1994). "The Commitment – Trust Theory of Relationship Marketing". *Journal of Marketing,* Vol.58, pp.20–38.

ODOU, P. ve De PECHPEYROU P. (2011). "Consumer Cynicism: From Resistance to Anti-Consumption in a Disenchanted World?". *European Journal of Marketing*, Vol.45, No.11-12, pp. 1799-1808.

ODOU, P. vd. (2009). "From Smart Shopping to Sales Promotion Misuse: The Case of Cash Refund Offer Users". *De´cisions Marketing,* Vol. 55, pp. 9-18.

ONFRAY, M. (1992). "Cynismes, Livre de Poche". Paris, (originally published in 1990).

OTTO, S. D. vd. (2004). "When Consumers Get Upset: Modeling the Cost of Store Avoidance". *Journal of Consumer Satisfaction, Dissatisfaction and Complaining Behavior,* Vol. 17, pp.42-53.

ÖZKAN PİR, E. (2022). "Webrooming Davranışı ve Tüketici Sinizmi İlişkisinde Fiyat Duyarlılığının Aracı Etkisi". BMIJ, Vol. 10, No.1 pp. 340-365,

ÖZTÜRK, A. ve NART S. (2021). "Tüketici Boykot Davranışının Belirleyicileri Üzerine Bir Araştırma: Ağızdan Ağıza İletişimin Aracılık Rolü". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol.20, No.78, pp. 660-687.

PALMER, A. ve BEJOU D. (1998). "Service Failure and Loyalty: An Exploratory Empirical Study of Airline Customers". *Journal of Services Marketing*, Vol.12, No.1, pp. 7-22.

POLLAY, R.W. (1986). "The Distorted Mirror: Reflections on the Unintended Consequences of Advertising". *Journal of Marketing*, Vol.50, No.2, pp. 18-36.

REICHERS, A. E. vd. (1997). "Understanding and Managing Cynicism about Organizational Change". *Academy of Management Perspectives*, Vol.11, No.1, pp.48-59.

RE´MY, E. (2007). "From 'Que Choisir?' to 'Casseurs de Pub': Between Harnessing by Marketers and New Consumerist Images". *De´cisions Marketing,* Vol.46, pp. 37-49.

RO, H. ve MATTILA A. S. (2008). "A Cognitive appraisal process model of emotions and complaining behavior". In A. Yuksel (Eds.), Tourist Satisfaction and Complainin Behavior: Measurement and Management Issues in the Tourism and Hospitality Industry, New York: Nova Science Publishers.

RUMBO, J. D. (2002). "Consumer Resistance in a World of Advertising Clutter: The Case of Adbusters". *Psychology and Marketing*, Vol. 19, No. 2, pp. 127-48.

SCHNIETZ, K. ve EPSTEIN M. (2005). "Exploring the Financial Value of a Reputation for Corporate Social Responsibility During a Crisis". *Corporate Reputation Review,* Vol.7, No.4, pp.327–345.

SEN, S. ve BHATTACHARYA C. B. (2001). "Does Doing Good Always Lead to Doing Better? Consumer Reactions to Corporate Social Responsibility". *Journal of Marketing Research*, Vol.38, No.2, pp.225-243.

SETHI, H. (2021). "Winning the Loyalty of International Customers: A Perspective from the International Patients in India". *FIIB Business Review,* Vol. 10, No.4, pp. 424–439.

SINGH J. (1990). "Voice, Exit, and Negative Word of Mouth Mehaviors: An Investigation Across Three Service Categories". *Journal of the Academy of Marketing Sciences*, Vol. 18, No. 1, pp. 1-15.

SMITH, N. C. (2014). Morality and the Market (Routledge Revivals): Consumer Pressure for Corporate Accountability. Routledge.

STAVROVA, O. vd. (2020). "Victims, Perpetrators, or Both? The Vicious Cycle of Disrespect and Cynical Beliefs About Human Nature". *Journal of Experimental Psychology: General*, Vol. 149, No. 9, pp. 1736-1754.

SUH, T. ve HOUSTON M. B. (2010). "Distinguishing Supplier Reputation from Trust in Buyer–Supplier Relationships". *Industrial Marketing Management,* Vol.39, pp.744–751.

SUHER, H. K. ve ISPIR N. B. (2011). "Permission Based Mobile Marketing and SMS Ad Avoidance". *Journal of Yaşar University,* Vol.21, No.6, pp.3633-3647.

SUNDARAM, D. S. vd. (1998). "Word-of-Mouth Communications: A Motivational Analysis". *Advances in Consumer Research*, Vol.25, No.1.

SUNG, J. (2017). "The Moderating Effect of Consumer's Cynicism on Corporate Attitude in Societal Marketing Campaign" *International Journal of Smart Business and Technology*, Vol. 5, No.2, pp. 15-20

SWEENEY, C. vd. (2005). "Impacts of Shortwave Penetration Depth on Large-Scale Ocean Circulation and Heat Transport". *Journal of Physical Oceanography*, Vol. 35, No.6, pp.1103-1119.

TARAR, S. A. R. ve TUMJANDA A. (2019). "Cynicism Towards Political Marketing and Branding: The Cause of Political Apathy Among Young People". *Unpublished Master Thesis, Lund University School of Economics and Management, Lund, Sweden*.

TUCKER, L. ve MELEWAR T. (2005). "Corporate Reputation and Crisis Management: The Threat and Manageability of Anti-Corporatism". *Corporate Reputation Review,* Vol.7, No.4, pp.377–387.

TUKAMUHABWA, B. R. vd. (2023). "Gender, Family Background, Cynicism and Ethical Sensitivity of Future Procurement Professionals in a Developing Country Context: Evidence from Ugandan Universities". *International Journal of Ethics and Systems*, Vol.39, No.1, pp.81-106.

TUNÇAY, S. S. ve ÇIRAKLAR N. H. (2020). "Rol Çatışması ve Rol Belirsizliğinin İşyeri Mağduriyeti Üzerine Etkisi: Olumsuz Duygulanımın Düzenleyici Rolü". *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, Vol.15, pp.219-237.

UTKUTUĞ, Ç. P. (2021). "The Mediating Role of Social and Environmental Responsibility in the Relationship Between Material Values, Consumer Cynicism and Product/Service Quality". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, Vol.14, No.2, pp. 213-237.

WALKER, B. A. ve Olson J. C. (1991). "Means-end Chains: Connecting Products with Self". *Journal of Business Research*, Vol.22, No.2, pp.111-118.

WESTBROOK, R. A. ve OLIVER R. L. (1991). "The Dimensionality of Consumption Emotion Patterns and Consumer Satisfaction". *Journal of Consumer Research*, Vol.18, No.1, pp.84-91.

VASSILIKOPOULOU, A. vd. (2018). "Crises through the Consumer Lens: The Role of Trust, Blame and Risk". *Journal of Consumer Marketing*, Vol.35, No.5, pp.502-511.

YILMAZ, C. (2015). "Endüstriyel Pazarlarda İlişki Kalitesinin Öncülleri Ve Ardılları". (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey)).

YUKSEL, U. ve MRYTEZA V. (2009). "An Evaluation of Strategic Responses to Consumer Boycotts". *Journal of Business Research*, Vol.62, No.2, pp.248-259.

KAYNAKÇA

ÇOBAN, G. S. (2021). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kendini Gerçekleştirme Basamağında Gizil Yetenekler. *European Journal Of Educational & Social Sciences Volume 6 Issue 1*.

ALLEN, M., & NG, S. (2004). Economic Behavior. C. D. Spielberger İçinde, *Encyclopedia Of Applied Psychology.* Elsevier.

AMA. (2024). *Consumer Behavior*. Https://Www.Ama.Org/: Https://Www.Ama.Org/Topics/Consumer-Behavior/ Adresinden Alındı

ANDALEEB, S. S., & SHİRAZ , L. (2016). Consumer Behavior. *Trategic Marketing Management İn Asia, Emerald Group Publishing Limited*, 161-178.

ANTONY, J., & RAJİNİKANTH, P. (2024). Prediction Of Consumer Behavior Based On Psychological Factors: A Study Conducted Among Online Electronic Shoppers. *Educational Administration: Theory And Practice, 30(5)*, 9925-9928.

ARSLAN, M. (2014). *Tüketici Davranışları.* Http://Web.Harran.Edu.Tr: Http://Web.Harran.Edu.Tr/Assets/Uploads/Other/Files/Tuketici_Davranislari.Pdf Adresinden Alındı

BARIŞ, G. (2019). Tüketici Davranışında Bireysel Etkiler. E. O. Aksöz İçinde, *Tüketici Davranışları.* T.C. Anadolu Üniversitesi.

BAYTON, J. A. (1958). Motivation, Cognition, Learning—Basic Factors İn Consumer Behavior. *Journal Of Marketing, 22(3)*, 282-289.

BUSİNESS JARGONS. (2017). *Psychological Factors Influencing Consumer Behavior*. Https://Businessjargons.Com: Https://Businessjargons.Com/Psychological-Factors-İnfluencing-Consumer-Behavior.Html Adresinden Alındı

C.A. COLE. (2007). Consumer Behavior. *Encyclopedia Of Gerontology (Second Edition)*. Elsevier.

COMPARABLES. (2024). *The Psychology Of Market Analysis: Influencing Consumer Behavior*. Https://Www.Comparables.Ai/: Https://Www.Comparables.Ai/Articles/Psychology-Of-Market-Analysis-İnfluencing-Consumer-Behavior Adresinden Alındı

DEVREZ, G. (1998). *Tüketici Pazarları Ve Alıcı Davranışları.* Https://Www.Researchgate.Net/Publication/: Https://Www.Researchgate.Net/Publication/285057211_Tuketici_Davranislarini_Etkileyen_Faktorler Adresinden Alındı

DİCTİONARY CAMBRİDGE. (2024). *Motivation*. Https://Dictionary.Cambridge.Org/: Https://Dictionary.Cambridge.Org/Dictionary/English/Motivation Adresinden Alındı

DUDZİAK, A., STOMA, M., & OSMÓLS, E. (2023). Analysis Of Consumer Behaviour İn The Context Of The Place Of Purchasing Food Products With Particular Emphasis On Local Products. *Int J Environ Res Public Health*.

DUGGAL, R. (2018). *Become A Mind Reader By Understanding Consumer Learning*. Https://Www.Forbes.Com/: Https://Www.Forbes.Com/Sites/Forbescommunicationscouncil/2018/08/27/Become-A-Mind-Reader-By-Understanding-Consumer-Learning/ Adresinden Alındı

FULLERTON, R. A. (2013). The Birth Of Consumer Behavior: Motivation Research İn The 1940s And 1950s. *Journal Of Historical Research İn Marketing Vol. 5 No. 2*, 212-222.

GÜLAY Şahin, B., & AKBALLI, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler Ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Eğitim Dergisi, 1(1)*, 43-85.

GUSTAFSON, P. (1958). You Can Gauge Customers' Wants. *Nation's Business, Vol. 46,* , 76-84.

HAUDİ. (2024). The Impact Of Digital Transformatıon On Consumer Behavior And Marketing Strategıes. *Nternational Journal Of Economic Literature(Injole)Vol. 2no. 1*, 167-179.

IDEALOGİC. (2024). *Psychologıcal Influences On The Consumer Decısıon Process: Pt 1: Consumer Perceptıon*. Https://İdealogicbrandlab.Com/:

Https://İdealogicbrandlab.Com/Consumer-Perception/ Adresinden Alındı

İNANLI, H. (2008). Yüksek Lisans Tezi. *Gsm Hat Hizmetlerinde Satın Alma Sonrası Davranışlar Üzerine Bir Araştırma*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

INDEED. (2022). *7 Psychological Factors İn Marketing That Influence Consumer Behavior*. Https://Www.İndeed.Com/:Https://Www.İndeed.Com/Career-Advice/Career- Development/Psychological-Factors-İn-Marketing Adresinden Alındı

JONES, J. (2022). *How Psychology Is Used İn Marketing Strategies*. Https://Prable.Org/: Https://Prable.Org/Blog/Psychology-İn-Marketing/ Adresinden Alındı

KUMAR, V. (2024). *Consumer Perception*. Https://E-Sarthi.Lpcps.Org.İn: Https://E-Sarthi.Lpcps.Org.İn/Uploads/Notes/1/7/25/Unit%20ıı/Bba-4_~_Consumer_Perception_Unıt-2_-_Fr_Web.Pdf Adresinden Alındı

LİM, W., KUMAR, S., PANDEY, N., VERMA, D., & KUMAR, D. (2022). Evolution And Trends İn Consumer Behaviour: Insights From Journal Of Consumer Behaviour. *Journal Of Consumer Behaviour*, 217-232.

LUMEN LEARNİNG. (2024). *Reading: Psychological Factors*. Https://Courses.Lumenlearning.Com: Https://Courses.Lumenlearning.Com/Clinton-Marketing/Chapter/Reading-Psychological-Factors/ Adresinden Alındı

NENONEN, K. (2024). *Future Trends İn Consumer Behavior: Analysis, Examples, And Implications*. Https://Www.Linkedin.Com: Https://Www.Linkedin.Com/Pulse/Future-Trends-Consumer-Behavior-Analysis-Examples-Kari-Nenonen-3nhlf/ Adresinden Alındı

NEWMAN, J. (1957). *Motivation Research And Marketing Management.* Boston: Harvard University Press.

NİOSİ, A. (2021). *Introduction To Consumer Behaviour.* Pressbooks.

RAJAMANNAR, R. (2021). *Quantum Marketing: Mastering The New Marketing Mindset For Tomorrow's Consumers* . Harpercollins Leadership.

ROY, P., & DATTA, D. (2022). Theory And Models Of Consumer Buyıng Behavıour: A Descrıptıve Study. *Ssrn Electronic Journal, Xı(Vıı)*, 206-217.

SENATORE, E. (. (2023). *Consumer Psychology: Understanding Buying Behaviour*. Https://Www.Linkedin.Com/: Https://Www.Linkedin.Com/Pulse/Consumer-Psychology-Understanding-Buying-Behaviour-Senatore/ Adresinden Alındı

SHARMA, P. (2021). Role Of Psychological Factors İn Determining Consumer Behaviour. *International Journal Of Innovations Research Analysis*, 51-54.

SHAW, A. A. (2024). *5 Factors Influencing Consumer Behavior*. Https://Www.Marketingtutor.Net/: Https://Www.Marketingtutor.Net/Factors-İnfluencing-Consumer-Behavior/ Adresinden Alındı

SUHERLAN, S., & OKOMBO, M. O. (2023). Technological Innovation İn Marketing And İts Effect On Con- Sumer Behaviour. *Technology And Society Perspectives (Tacıt) Vol. 1, No. 2*, 94–103.

TİMESPRO. (2023). *The Psychology Of Consumer Behavior: Understanding What Drives Purchase Decision*. Https://Timespro.Com: Https://Timespro.Com/Blog/The-Psychology-Of-Consumer-Behavior-Understanding-What-Drives-Purchase-Decision Adresinden Alındı

TOHA, M., & SUPRİYANTO, S. (Tarih Yok). Factors Influencing The Consumer Research Process: Market Target, Purchasing Behavior And Market Demand (Literature Review Of Consumer Behavior). *Danadyaksa: Post Modern Economy Journal, 1*(1), 1-17.

TORLAK, Ö. (2022). *Tüketici Davranışı*. Https://Ansiklopedi.Tubitak.Gov.Tr/: Https://Ansiklopedi.Tubitak.Gov.Tr/Ansiklopedi/Tuketici_Davranisi Adresinden Alındı

TROY, D., & KERRY , J. (2010). Consumer Perception And The Role Of Science İn The Meat İndustry. *Meat Science Volume 86, Issue 1* , 214-226.

UNİVERSİTAS PEMBANGUNAN Jaya. (2021). *Psychological Influences On Consumer Behavior.* Http://Www.Ocw.Upj.Ac.İd: Http://Www.Ocw.Upj.Ac.İd/Files/Slide-Psy209-Psy209-Slide-03-04-2021.Pdf Adresinden Alındı

UNİVERSİTY Of Pretoria. (2000). *Consumer Perception*. Https://Repository.Up.Ac.Za: Https://Repository.Up.Ac.Za/Bitstream/Handle/2263/27411/03chapter3.Pdf?Sequence=4&İsallowed=Y Adresinden Alındı

VÁZQUEZ-Martínez, U., MORALES-MEDİANO, J., & LEAL-RODRÍGUEZ, A. (2021). The İmpact Of The Covıd-19 Crisis On Consumer Purchasing Motivation And Behavior. *European Research On Management And Business Economics Volume 27, Issue 3*.

VAİNİKKA, B. (2015). Bitirme Tezi. *Psychologıcal Factors Influencing Consumer Behaviour*. Centria University Of Applıed Sciences.

WİLLİAMS, K. (2024). *The Psychology Of Consumer Buying Behavior: Understanding How And Why People Buy*.

Https://Surveysparrow.Com: Https://Surveysparrow.Com/Blog/Consumer-Buying-Behavior/#:~:Text=Key%20psychological%20factors%20affecting%20consumer,Such%20as%20buying%20a%20product. Adresinden Alındı

KAYNAKÇA

ABASHIDZE, I. ve DĄBROWSKI, M. (2016). "Internet of Things in Marketing: Opportunities and Security Issues". *Management Systems in Production Engineering*, Vol. 24, No. 4, pp. 217-221.

ABED, S. S. (2024). "Literature Review of Theory-Based Empirical Research Examining Consumers' Adoption of IoT". *IFIP Advances in Information and Communication Technology*, *699 AICT*, pp. 3-14.

AHMED, S. A. vd. (2018). "Overview for Internet of Things: Basics, Components and Applications". *Journal of University of Anbar for Pure Science*, Vol. 12, No. 3, pp. 47-58.

AJAYI, S. vd. (2023). "Internet of Things and Consumer Engagement on Retail: State-of-the-Art and Future Directions". *EuroMed Journal of Business*, Vol. 18, No. 3, pp. 397-423.

ALDOSSARI, M. Q. ve SIDOROVA, A. (2020). "Consumer Acceptance of Internet of Things (IoT): Smart Home Context". *Journal of Computer Information Systems*, Vol. 60, No. 6, pp. 507-517.

ARIPIN, Z. vd. (2023). "Utilizing Internet of Things (IOT)-based Design for Consumer Loyalty: A Digital System Integration". *Jurnal Penelitian Pendidikan IPA*, Vol. 9, No. 10, pp. 8650–8655.

BAŞYAZICIOĞLU, H. N. ve KARAMUSTAFA, K. (2018). "Marketing 4.0: Impacts of Technological Developments on Marketing Activities". *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol. 8, No. 2, pp. 621-640.

BUMİN DOYDUK, H. B. ve BAYARÇELİK, E. B. (2019). "Consumers' Acceptance of Internet of Things Technology". *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol. 6, No. 2, pp. 351-371.

CAPATINA, A. vd. (2020). "Matching the Future Capabilities of an Artificial İntelligence-based Software for Social Media Marketing with Potential Users' Expectations". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 151, 119794.

CAPUTO, F. vd. (2018). "Intertwining the Internet of Things and Consumers' Behaviour Science: Future Promises for Businesses". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 136, pp. 277-284.

CONG, L. W. vd. (2021). "Internet of Things: Business Economics and Applications". *Review of business*, Vol. 41, No. 1, pp. 15-29.

CRUZ-CÁRDENAS, J. vd. (2021). "COVID-19, Consumer Behavior, Technology, and Society: A Literature Review and Bibliometric Analysis". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 173, 121179.

DECKER, R. ve STUMMER, C. (2017). "Marketing Management for Consumer Products in the Era of the Internet of Things". *Advances in Internet of Things*, Vol. 07, No. 03, pp. 47-70.

DOMINGO, M. C. (2012). "An Overview of the Internet of Things for People with Disabilities". *Journal of Network and Computer Applications*, Vol. 35, No. 2, pp. 584–596.

DUARTE, F. (2024). "Number of IoT Devices" (February 19, 2024), https://explodingtopics.com/blog/number-of-iot-devices (Erişim tarihi: 24.09.2024).

ESLAMI, E. vd. (2024). "Unveiling IoT Customer Behaviour: Segmentation and Insights for Enhanced IoT-CRM Strategies: A Real Case Study". *Sensors*, Vol. 24, No. 4, 1050.

FU, H. vd. (2020). "Intelligent Decision-Making of Online Shopping Behavior based on Internet of Things". *International Journal of Information Management*, *50*, pp. 515-525.

GAO, L. ve BAI, X. (2014). "A Unified Perspective on the Factors Influencing Consumer Acceptance of Internet of Things Technology". *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, Vol. 26, No. 2, pp. 211-231.

GÖKOĞLU, S. ve ÇAKIROĞLU, Ü. (2019). "Sanal Gerçeklik Temelli Öğrenme Ortamlarında Bulunuşluk Hissinin Ölçülmesi: Bulunuşluk Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması". *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, Vol. 9, No. 1, pp. 169-188.

GUPTA, B. B. ve QUAMARA, M. (2020). "An Overview of Internet of Things (IoT): Architectural Aspects, Challenges, and Protocols". *Concurrency and Computation: Practice and Experience*, Vol. 32, No. 21, e4946.

HAN, M. (2023). "Consumer Behavior Analysis and Personalized Marketing Strategies for the Internet of Things". *RISTI - Revista Iberica de Sistemas e Tecnologias de Informacao*, Special issue. E63, pp. 367-376.

HO, R. C. (2021). "Internet of Things in Online Business: Towards a Conceptual Framework of Online Customer Behavior". In *Impact of Globalization and Advanced Technologies on Online Business Models* (pp. 154-168). IGI Global.

HOFFMAN, D. L. ve NOVAK, T. P. (2018). "Consumer and Object Experience in the Internet of Things: An Assemblage Theory Approach". *Journal of Consumer Research*, Vol. 44, No. 6, pp. 1178-1204.

HOYER, W. D. vd. (2020). "Transforming the Customer Experience Through New Technologies". *Journal of Interactive Marketing*, Vol. 51, pp. 57-71.

HSU, C. L. ve LIN, J. C. C. (2016). "An Empirical Examination of Consumer Adoption of Internet of Things services: Network Externalities and Concern for Information Privacy Perspectives". *Computers in Human Behavior*, Vol. 62, 516-527.

JASPERS, E. D. T. ve PEARSON, E. (2022). "Consumers' Acceptance of Domestic Internet-of-Things: The Role of Trust and Privacy Concerns". *Journal of Business Research*, Vol. 142, pp. 255-265.

JAVAID, M. vd. (2021). "Internet of Behaviours (IoB) and Its Role in Customer Services". *Sensors International*, Vol. 2, 100122.

JOHN DIAN, F. vd. (2020). "Wearables and the Internet of Things (IoT), Applications, Opportunities, and Challenges: A Survey". *IEEE Access*, Vol. 8, pp. 69200 – 69211.

KENG, C. J. vd. (2023). "How Internet of Things Is Shaping Consumer Behavior? The Interactive Experience Between Customer and Smart Object". In *The Palgrave Handbook of Interactive Marketing* (pp. 219-238). Palgrave Mac Millan.

KHAN, W. Z. vd. (2018). Five Acts of Consumer Behavior: A Potential Security and Privacy Threat to Internet of Things. *2018 IEEE International Conference on Consumer Electronics, ICCE 2018*, *2018-January*.

KHANNA, A. ve KAUR, S. (2020). "Internet of Things (IoT), Applications and Challenges: A Comprehensive Review". *Wireless Personal Communications*, Vol. 114, No. 2, pp. 1687–1762.

KHAZAEI, H. vd. (2022). "The Application of IoT on Consumer Behaviour and Decision-Making Process". *International Journal of Advanced Science Computing and Engineering*, Vol. 4, No. 3, pp. 188-192.

KOOHANG, A. vd. (2022). "Internet of Things (IoT): From Awareness to Continued Use". *International Journal of Information Management*, No. 62, 102442

KORNEEVA, E. vd. (2021). "Consumer Attitudes to the Smart Home Technologies and the Internet of Things (IoT)". *Energies*, Vol. 14, No. 23, 7913.

KUMAR, S. ve METRE, S. (2023). "Internet of Things (IoT) based product usage and Consumer's Behavior: A Structural Model Approach". *11th International Conference on Emerging Trends in Engineering & Technology-Signal and Information Processing (ICETET-SIP)* (pp. 1-6).

KUMAR, V. vd. (2021). "Influence of New-Age Technologies on Marketing: A Research Agenda". *Journal of Business Research*, *125*, pp. 864–877.

LEE, A. R. (2021). "Investigating the Personalization–Privacy Paradox in Internet of Things (IoT) based on Dual-Factor Theory: Moderating Effects of Type of IoT Service and User Value". *Sustainability*, Vol. 13, 10679.

LEE, W. ve SHIN, S. (2019). "An Empirical Study of Consumer Adoption of Internet of Things Services". *International Journal of Engineering and Technology Innovation*, Vol. 9, No. 1, pp. 1-11.

LEGENVRE, H. ve GUALANDRIS, J. (2018). "Innovation Sourcing Excellence: Three Purchasing Capabilities for Success". *Business Horizons*, Vol. 61, No. 1, pp. 95-106.

LUTCHYN, Y. (2017). The Future Is Here: How The Internet Of Thıngs Is Changıng Consumer Journey. *2017 Global Conference of the American Academy of Advertising* (pp. 95-106).

MANSER PAYNE, E. vd. (2017). "Omni-Channel Marketing, Integrated Marketing Communications and Consumer Engagement: A Research Agenda". *Journal of Research in Interactive Marketing*, Vol. 11, No. 2, pp. 185-197.

MARTINEZ-RUIZ, M. P. ve MOSER, K. S. (2019). "Studying Consumer Behavior in an Online Context: The Impact of the Evolution of the World Wide Web for New Avenues in Research". *Frontiers in Psychology*, Vol. 10, 2731

McKinsey & Company (2024). "What is the Internet of Things (IoT)?" (May 28, 2024), https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-the-internet-of-things, (Erişim Tarihi: 24.09.2024).

MEHTA, R. vd. (2020). "Comparative Analysis of the Consequences of Purchasing Models Transformation within the Global Digitalization of the Economy". *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, Vol. 940, No. 1, 012071.

MongoDB (2024). "IoT Architecture Explained". https://www.mongodb.com/resources/basics/cloud-explained/iot-architecture (Erişim Tarihi: 24.09.2024)

NEGM, E. (2023). "Internet of Things (IoT) Acceptance Model – Assessing Consumers' Behavior toward the Adoption Intention of IoT". *Arab Gulf Journal of Scientific Research*, Vol. 41, No. 4, pp. 539-556.

NIŽETIĆ, S. vd. (2020). "Internet of Things (IoT): Opportunities, Issues and Challenges towards a Smart and Sustainable Future. *Journal of Cleaner Production*, 274, 122877.

OECD. (2005). "Oslo Manual. Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data". *OECD Publication*. http://www.sourceoecd.org/scienceIT/9264013083

OMOLARA, A. E. vd. (2022). "The Internet of Things Security: A Survey Encompassing Unexplored Areas and New Insights". *Computers and Security*, Vol. 112, 102494.

ȚONIȘ-BUCEA-MANEA, R. ve BLĂJINĂ, O. (2019). "Factors influencing online consumer behavior in the era of IoT". *Materials Science Forum*, Vol. 957, pp. 81-89.

PEREZ, A. J. vd. (2018). "A Review and an Empirical Analysis of Privacy Policy and Notices for Consumer Internet of Things". *Security and Privacy*, Vol. 1, No. 3, e15.

PINOCHET, L. H. C. vd. (2018). "The Influence of the Attributes of "Internet of Things" Products on Functional and Emotional Experiences of Purchase Intention". *Innovation and Management Review*, Vol. 15, No. 3, pp. 303-320.

POUSTTCHI, K. ve DEHNERT, M. (2018). "Exploring the Digitalization Impact on Consumer Decision-Making in Retail Banking". *Electronic Markets*, Vol. 28, No. 3, pp. 265–286

PRERADOVIC, S. vd. (2008). "RFID Transponders". *IEEE Microwave Magazine*, Vol. 9, No. 5, pp. 90-103.

RAHMANI, A. M. vd. (2022). "Internet of Things Applications: Opportunities and Threats". *Wireless Personal Communications*, Vol. 122, No. (1), pp. 451–476.

RAZA, F. vd. (2021). "The Internet of Things and Changing Consumer Behavior in Bottom of the Pyramid Segment for Technology Innovation". *Market Forces*, Vol. 16, No. 2, pp. 1-18.

REKETTYE, G. ve REKETTYE Jr, G. (2019). "The Effects of Digitalization on Customer Experience". *ENTRENOVA-ENTerprise REsearch InNOVAtion*, Vol. 5, No. 1, pp. 340-346.

SASSANELLI, C. ve de PACHECO, A. D. J. (2024). "The Impact of the Internet of Things on the Perceived Quality and Customer Involvement of Smart Product-Service Systems". *Technological Forecasting and Social Change*, Vol. 198, 122939.

SESTINO, A. vd. (2020). "Internet of Things and Big Data as Enablers for Business Digitalization Strategies". *Technovation,* Vol. 98, 102173.

SHENDGE, A. B. (2021). "Internet of Things (IoT): An Overview on Research Challenges and Future Applications". *International Journal of Engineering Applied Sciences and Technology*, Vol. 6, No. 8, pp. 66-71.

SIMA, V. vd. (2020). "Influences of the Industry 4.0 Revolution on the Human Capital Development and Consumer Behavior: A Systematic Review". *Sustainability*, Vol. 12, No. 10, 4035.

TARIQ, B. vd. (2020). "Generating Marketing Outcomes through Internet of Things (IoT) Technologies". *Sustainability*, Vol. 12, No. 22, 9670.

TAYLOR, D. G. ve STRUTTON, D. (2010). "Has e-Marketing Come of Age? Modeling Historical Influences on Post-Adoption Era Internet Consumer Behaviors". *Journal of Business Research*, Vol. 63, No. 9–10, pp. 950–956.

TELLİ, G. ve GÖK, A. (2019). "Omni Kanal Yönetimi ve Müşteri Memnuniyeti". *Proceedings of the International Congress on Business and Marketing* (pp. 102-122).

TSOURELA, M. ve NERANTZAKI, D. M. (2020). "An Internet of Tthings (Iot) Acceptance Model. Assessing Consumer's Behavior toward IoT Products and Applications". *Future Internet*, Vol. 12, 191.

TÜRKYILMAZ, S. ve ALTİNDAG, E. (2022). "Analysis of Smart Home Systems in the Context of the Internet of Things in Terms of Consumer Experience". *International Review of Management and Marketing*, Vol. 12, No. 1, pp. 19-31.

WANG, J. vd., (2021). "The Evolution of the Internet of Things (IoT) over the Past 20 Years". *Computers and Industrial Engineering*, Vol. 155, 107174.

WEINBERG, B. D. vd. (2015). "Internet of Things: Convenience vs. Privacy and Secrecy". *Business Horizons*, Vol. 58, No. 6, pp. 615-624.

YEO, S. F. vd., (2022). "Investigating the Impact of AI-powered Technologies on Instagrammers' Purchase Decisions in Digitalization Era–A study of the Fashion and Apparel Industry". *Technological Forecasting and Social Change*, 177,121551.

YERPUDE, S. ve SINGHAL, T. K. (2019). "Custolytics: Internet of Things based Customer Analytics Aiding Customer Engagement Strategy in Emerging Markets – An Empirical Research". *International Journal of Emerging Markets*, Vol. 16, No. 1, pp. 92-112.

ZHANG, M. (2023). "Consumer Behavior Analysis based on Internet of Things Platform and the Development of Precision Marketing Strategy for Fresh Food E-Commerce". *PeerJ Computer Science*, Vol. 9, e1531.

İnternet Kaynakları

https://www.thekeenfolks.com/blog-article/the-impact-of-technology-on-consumer-behaviour September 18, 2023 (Erişim Tarihi: 24.09.2024)

https://artificialpaintings.com/blog/2024/06/26/how-iot-is-influencing-consumer-behavior/ (Erişim Tarihi: 24.09.2024)

KAYNAKÇA

CHEN, Y., LU, Y., GUPTA, S., & Qİ, X. (2014). Can Customer Satisfaction and Dissatisfaction Coexist? An İssue of Telecommunication Service in China. *International Journal of Mobile Communications, 12*(5), 472-492.

CHEVALİER, J. A., & MAYZLİN, D. (2006). The Effect of Word of Mouth on Sales: Online Book Reviews. *Journal of Marketing Research, 43*(3), 345-354.

GAO, X., SHİ, X., GUO, H., & LİU, Y. (2020). To Buy or Not Buy Food Online: The İmpact of the COVID-19 Pandemic on the Adoption of E-Commerce in China. *China Agricultural Economic Review, 12*(3), 459-470.

SAN-MARTÍN, S., PRODANOVA, J., & JİMÉNEZ, N. (2015). The İmpact of Age in the Generation of Satisfaction and WOM in Mobile Shopping. *Journal of Retailing and Consumer Services, 23*, 1-8.

CHİU, C.-M., WANG, E. T., FANG, Y.-H., & HUANG, H.-Y. (2014). Understanding Customers' Repeat Purchase İntentions in B2C E-Commerce: The Roles of Utilitarian Value, Hedonic Value and Perceived Risk. *Information Systems Journal, 24*(1), 85-114.

ODABAŞI, Y. & BARIŞ, G. (2016). Tüketici Davranışı, 2. Baskı, Mediacat Yayıncılık, İstanbul.

HASSLİNGER, A., HODZİC, S. & OPAZO, C. (2007). Consumer Behaviour in Online Shopping, Kristianstad University Department of Business Studies.

KUMAR SİNGH, A. & SAİLO, M. (2013). Consumer Behavior in Online Shopping: A Study of Aizawl, *International Journal of Business & Management Research, 1*(3), 45-49.

DEMANGEOT, C. & BRODERİCK, A. J. (2007). Conceptualising consumer behaviour in online shopping environments, International Journal of Retail & Distribution Management, 35(11), 878-894.

KAUR, H. & KOCHAR, R. (2018). A Review of Factors Affecting Consumer Behavior towards Online Shopping, *International Journal of Engineering and Management Research, 8*(4), 54-58.

KAYNAKÇA

ACİLAR, A. (2016). "E-commerce in Turkey". *Press Academia Procedia,* C. *2*, S.1, s.281-288.

ADIGÜZEL, A. T. (2010). "Sanal Mağaza Atmosferini Etkileyen Özellikler ve Tüketici Tercihleri Üzerindeki Rolü: Online Tüketiciler Üzerine Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

AKAR, E. (2010). "Sanal Toplulukların Bir Türü Olarak Sosyal Ağ Siteleri-Bir Pazarlama İletişimi Kanalı Olarak İşleyişi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 10, S.1, s.107-122.

AKKAYA, D. T. (2013). "Sosyal Medya Reklamlarında Tüketici Algılarının Tutum, Davranış ve Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi". Doktora Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi.

ALGÜR, S. ve CENGİZ, F. (2011). "Türk Tüketicilere Göre Online (Çevrimiçi) Alışverişin Riskleri ve Yararları". *Journal of Yaşar University*, C. 22, S.6, s.3666-3680.

ARIKAN, R. ve ODABAŞI, Y. (1996). "*Tüketici Davranışları ve Tüketici Bilinci"*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

ASLAN, B. (2007). "Web 2.0, Teknikleri ve Uygulamaları". *XII. Türkiye'de Internet Konferansı Bildirileri.*

AYDEN, C. VE DEMİR, Ö. (2011). "Elektronik Ticaret; Tüketici Davranışı ve Tercihleri Üzerine Bir Çalışma". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 21, S.2, s.149-161.

BAL, V. (2003). "Elektronik Ticaretin KOBİ'ler Açısından İncelenmesi ve Uygulanması". Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

BAŞLAR, G. (2013). "Yeni Medyanın Gelişimi ve Dijitalleşen Kapitalizm". *Akademik Bilişim Konferansı.*

BEYTEKİN, H. (2022). "E Ticaret ve Tüketici Davranışı Üzerine Ev Tekstili Alanında Bir Çalışma". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.

BUCAKLI, A. T. (2007). "Elektronik Ticaret". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.

CHOİ, S. Y., STAHL, D. O., ve WHİNSTON, A. B. (1997). "*The Economics Of Electronic Commerce".* Indian: Macmillan Technical Publishing.

ÇETİN, H. (2014). "Online (Çevrimiçi) Alışverişte Akademisyen Davranışları ve Alışverişe Yönelten Etkenler". *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, C. 19, S.4.

DEMİRDÖĞMEZ, M., GÜLTEKİN, N. ve TAŞ, H. Y. (2018). "Türkiye'de E-Ticaret Sektörünün Yıllara Göre Gelişimi". *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, C. 8, S.15, s.2216-2236.

DENİZ, H. (2021). "E-Ticaretteki Tüketici Satın Alma Sürecinde Ağızdan Ağıza Pazarlamanın Etkisi: E-Ticaret Kullanıcıları Üzerine Karaman İlinde Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

DENNİS, C., FENECH, T. ve MERİLLEES, B. (2004). *"E-Retailing, Routledge Press"*. New York.

DOĞANER, M. (2007). "Elektronik Ticaret Türkiye'de Elektronik Ticaretin Gelişimi ve İşletmeden Tüketiciye Elektronik Ticaret Üzerine Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

DOKUR, Ş. ve ERBAŞLAR, G. (2008). "*Elektronik Ticaret*". Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ENGİNKAYA, E. (2006). "Elektronik Perakendecilik ve Elektronik Alışveriş". *Ege Akademik Bakış Dergisi*, C. 6, S.1, s.11-16

ERCAN, B. ("İnternet Üzerinden Satın Alma Davranışlarının İncelenmesi". *International Multilingual Journal of Science and Technology (IMJST),* C. 4, S.12, s.750-755.

ERTAŞ, S. (2000). *"Elektronik Ticaret: Tanımı, Gelişimi, Avantajları, Güvenliği, Elektronik Ticaret".* İstanbul: Alfa Yayınları.

GONZÁLEZ, A. G. (2013). "PayPal and eBay: The Legal İmplications of The C2C Electronic Commerce Model". In: *18th BILETA Conference: Controlling Information in the Online Environment.*

GÖKGÜL, M. (2014). "Türkiye'de Elektronik Ticaret ve İşletmelere, Tüketicilere Sağladığı Avantajlar, Dezavantajlar". Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

GÜNGÖR, K. (2002). "Elektronik Ticaret Vergilendirilmesinde Uluslararası İşbirliği". *Vergi*

Dünyası Dergisi, C. 251.

GÜNGÖRDÜ, A. (2016). "Aile Değerleri ve Dindarlığın Plansız Satın Alma Eğilimi Üzerine Etkilerine Yönelik Bir Yapısal Eşitlik Modeli". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 8, S.1, s.342-359.

HEİDARİ, K. (2009). "The Impact Of Semantic Web on E-Commerce". *World Academy of Science*, C. 51, s.303-306.

İÇLİ, G. E. (2003). "Tüketicilerin İnternetten Alışverişte Web Sitesi ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar". *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, C. 18, S.1, s.193-203.

KAYABAŞI, A. (2010). "Elektronik (Online) Alışverişte Lojistik Faaliyetlere Yönelik Müşteri Şikayetlerinin Analizi ve Bir Alan Araştırması". *İşletme Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S.2, s.21-42.

KAZANKAYA, K. (2019). *"E-Ticaret ve Dijital Pazarlama"*. İstanbul: Sokak Yayın Grubu.

KOTLER, P. ve ARMSTRONG, G. (2012). "*Principles of Marketing"*. New Jersey: Prentice Hall Inc.

KÜPOĞLU, C. (2008). "Dünya'da ve Türkiye'de Perakendecilik ve E-ticaret Karşılaştırması". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

LAUDON, K. C. ve TRAVER, C. G. (2017). *"E-commerce".* Boston: MA: Pearson.

NİKBAY, Ü. H. (2006). "Consumer Behavior In Electronic Retailing And The Critical Success Factors Affecting Consumer Preferences And Loyalty". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

NİSAR, M. T. ve PRABHAKAR, G. (2017). "What Factors Determine E-Satisfaction and Consumer Spending in E-Commerce Retailing". *Journal of Retailing and Consumer Services*.

ODABAŞI, Y. ve BARIŞ, G. (2012). "*Tüketici Davranışı".* İstanbul: MediaCat Yayınları.

OMAR, A., KWUN, O. ve S BHUTTA, M. K. (2008). "The Impact of E-commerce Tax Policy On State And Local Goverment Revenue", *Papers Presented At The 2008 SWDSI Meeting*, C. 1, S.10.

ÖZBAY, A. ve DEVRİM, J. (2000). *"E-Ticaret Rehberi"*. İstanbul: Hayat Yayınları.

ÖZCAN, S. O. (2010). "İnternet Pazarlama Faaliyetlerinde Tüketici Satın Alma Karar Süreci".

İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi, C. 1, S.2, s.29-39.

ÖZDEMİR, F. B., TÖRENLİ, N. VE KIYAN, Z. (2010). "Türkiye-Avrupa Birliği Dış Ticaret İlişkileri Açısından E-Ticaret Modeli ve Düzenleyici Rejim-Yapı". *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, C. 9, S.2, s.117-143.

ÖZGÜVEN, N. (2011). "Tüketicilerin Online Alışverişe Karşı Tutumları İle Demografik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Analizi". *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C. 13, S.21, s.47-54.

PARK, C. H. ve KİM, Y. G. (2003). ''Identifying Key Factors Affecting Consumer Purchase Behavior İn An Online Shopping Context''. *International Journal of Retail & Distribution Management*, C. 31, S.1, s.16-29.

PARLAK, F. (2010). "Sosyal Medya ve Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkileri: Nitel Bir

Çalışma". Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

SAYDAN, R. (2008). "Tüketicilerin Online Alışverişe Yönelik Risk ve Fayda Algılamaları: Geleneksel ve Online Tüketicilerin Karşılaştırılması". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 7, S.23, s.386-402.

SEMERCİ, M. (2007). "Elektronik Ticaretin İşleyişi Denetimi ve Muhasebeleştirilmesi". Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

SÖNMEZAY, M. (2019). "E-Ticarette Tüketici Güvenini Etkileyen Faktörler ve Tüketicilerin Online Satın Alma Niyeti Üzerinde Güvenin Etkisi: Tüketiciler Üzerinde Bir Araştırma". Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi.

ŞAHİN, İ. (2014). "Elektronik Perakendecilik SEKTÖRÜ VE İnternet Alışverişi Tüketici Davranışı: Türkiye Örneği". Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

TOKOL, T. (2001). "*Pazarlama Yönetimi"*. Bursa: Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Vipaş A.Ş.

ÜLGER, H. T. (2018). "E-Ticarette Tüketici Davranışlarının Satın Alma Tutumlarına Etkisinin Cinsiyet Bazında İncelenmesi". Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Üniversitesi.

WESTON, M. R., YANG, J. ve FİLO, D. (2006). "*The Founders of Yahoo!"*. Inc: The Rosen

Publishing Group.

YILDIRIM, C. (2011). "Birinci ve İkinci Nesil Washıngton Uzlaşması: Neoliberal İktisat Politikalarının 1980'den Sonraki Evrimi". *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S.23.

YILMAZ, C. ve TÜMTÜRK, A. (2015). "İnternet Üzerinden Alışveriş Niyetini Etkileyen Faktörlerin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Kullanarak İncelenmesi ve Bir Model Önerisi". *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F Yönetim ve Ekonomi*, C. 22, S.2.

YÜKÇÜ, S. ve GÖNEN, S. (2009). "Türkiye'de Elektronik Ticaretin Muhasebeleştirilmesine İlişkin Uygulama Önerileri". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C. 23, S.2, s.1-13

YÜKSELEN, C. (2013). "*Pazarlama İlkeler-Yönetim-Örnek Olaylar"*. Ankara: Detay Yayıncılık.

ZERENLER, M. (2013). *"Dijital İş Yaşamı: Tüm Boyutlarıyla Elektronik Ticaret"*. İstanbul: Gazi Kitabevi.

ZHOU, L., DAİ, L. ve ZHANG, D. (2007). "Online Shopping Acceptance Model: A Critical Survey Of Consumer Factors In Online Shopping". *Journal Of Electronic Commerce Research*, C. 8, S.1, s.41-62.

KAYNAKÇA

ADDOR, F. ve GRAZİOLİ, A. (1997) "Geographical Indications beyond Wines and Spirits". *The Journal of World Intellectual Property,* 5(6). 1.

AVCIKURT, C. (2005) *"Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme"*. İstanbul: Değişim Yayınları.

BALTACI, M. ve AY, H. M. (2017) "Seyahat Acentalarının Satış Geliştirme Faaliyetlerine Verdikleri Önem ve Yeterlilik Düzeyi". *ÇATALHÖYÜK Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 0(2). 99-107.

BİLGE, F. A. ve GÖKSU, N. (2010) "*Tüketici Davranışları".* Gazi Kitabevi, Ankara.

BULUT, Y. (2007) "Tüketicilerin Satış Geliştirme Faaliyetlerine İlişkin Tutum ve Yarar Algılamaları". Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

ÇAĞLAR, İ. ve KILIÇ, S. (2001) *"Pazarlama"*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

ÇAKIR, M. (2019) "Yöresel Ürünlerde Satın Almayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama Çalışması: Siirt İli Örneği". *KAÜİİBFD,* 10(20). 966-986.

ÇAKIR, M. ve ASLAN, T. (2020) "Pazarlamada Satış Geliştirmenin Bir Unsuru Olarak Hediye Çekleri ve Muhasebe Uygulamaları". *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(1). 10.18221/Bujss.631959. 19-28.

ÇELİK, S. (2020) "Günümüzde Türkiye'nin Jeopolitik Konumu". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 13(74). 201-211.

ÇİFTÇİ, S., DOĞANAY, M. ve GÜLŞEN, A. Z. (2010) "Pazarlama Giderlerinin İşletme Karlılıkları Üzerindeki Etkisi". *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 47(544). 95-102.

DOKA, (2016) *"Tr90 Doğu Karadeniz Bölgesi Yöresel Ürünler Stratejisi ve 2015-2017 Eylem Planı".* DOKA Yayınları Strateji ve Eylem Planları Serisi No 4, 1. Baskı, İber Matbaacılık, Trabzon.

ENGEL, J. F., MARTİN R. WARSHAW, Thomas C Kinnear ve BONNİE B Reece (2000) "Promotional Strategy: An İntegrated Marketing Communication Approach, Cincinnati, OH: Pinnaflex Educational Resources". *Ninth Edition,* Inc.

ERTAN, A. (2010) "Prestijli Tarım Ürünlerinin Pazarlanmasında Kalite ve Coğrafi İşaret Kavramlarının Tutundurulması ve Bu Bağlamda Tarım Satış Kooperatiflerinin Önemi". *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2(12). 157-170.

GÜLÇUBUK, A. (2007) "Tüketicilere Yönelik Satış Geliştirmenin Artan Önemi, Uygulanabilirliği ve İzlenecek Stratejilerin İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi". *Ege Akademik Bakış,* 7(1). 57–77.

İSLAMOĞLU, A. H. (2000) *"Pazarlama Yönetimi Stratejik ve Global Yaklaşım".* 2. Baskı, Beta Basım A.Ş., İstanbul.

JOSLİNG, T. (2006) "The War on Terroir: Geographical Indications as a Transatlantic Trade Conflict". *Journal of Agricultural Economics,* 57(3). 337-363.

KAFA, N. (2010) "Seyahat Acentalarında Satış Geliştirme Faaliyetleri: İstanbul'da A Grubu Acentalara Yönelik Bir Uygulama". Balıkesir Üniversitesi Sosyal

Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir.

KARA, M. ve KURU, D. (2013) "Satış Geliştirme Faaliyetlerinin Satın Alma Kararına Etkisi: Hizmet Sektöründe Bir Uygulama". *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(12). 149-190.

KARATAŞ, A. (2014) "Tüketicilerin Küresel Markalara Yönelik Tutumlarını ve Küresel Marka Tercihlerini Etkileyen Faktörler". Sakarya Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

KOTLER, P. (2000) *"Pazarlama Yönetimi".* N. Muallimoğlu (çev.). İstanbul: Beta Yayınları.

KÖKSAL, Y. (2014) "Yöresel Ürünlerin Ulusal Pazarlara Açılmasında Karşılaşılan Pazarlama Sorunları ve Çözüm Önerileri; Burdur Ceviz Ezmesi Örneği". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 28(3). 159-171.

KÜÇÜK, E. (2006) "Yeni Üretim Ortamında Genel Üretim Maliyetleri ve Kayseri'deki Bazı Uygulamalara İlişkin Bir Araştırma". *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Sayı 25, Temmuz – Aralık 2006, 1-23.

MACDONALD, K. I. (2013) "The morality of cheese: A paradox of defensive localism in a transnational cultural economy". *Geoforum,* 44, 93-102.

MUCUK, İ. (2006) *"Pazarlama İlkeleri".* İstanbul: Türkmen Kitapevi.

ODABAŞI, Y. ve OYMAN, M. (2002) *"Pazarlama İletişim Yönetimi".* Kapital Medya Hizmetleri A.Ş., İstanbul.

ÖZERKMEN, N. (2002) "İnsan Merkezli Çevre Anlayışından Doğa Merkezli Çevre Anlayışına". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 42(1-2). 167-185.

PEZİKOĞLU, F. (2023) "Organik Tarımda Pazarlama". *Organik Tarım Akademisi Sunumu 6,* Mayıs-2023. Antalya.

RAWAT, J. ve MANN, B. J. (2016) "Role of Consumer Personality and Involvement in Understanding Customer Experience". *Innovative Marketing,* 12(3), 19-33.

SARİİPEK, S. ve ÇEVİK, S. (2020) "Oraların nesi meşhur: şehir pazarlamasında coğrafi işaret tescilli ürünler". *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,* 16(32). 4910-4936.

SRİNİVASAN, S. S. ve ANDERSON R. E. (1998) "Concepts and Strategy Guidelines for Designing Value Enhancing Sales Promotions", *Journal of Product & Brand Management*, 14(4). 410-420.

ŞAHİN, A. ve MERAL, Y. (2012) "Türkiye'de Coğrafi İşaretleme ve Yöresel Ürünler". *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 5(2). 88-92.

ŞAPCILAR, M. C. (2013) "Tüketicilerin Satın Alma Davranışını Etkileyen Sosyal Faktörlerin Seyahat Acentaları Açısından Analizi". Gazi Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

ŞENEL, A. ve GENÇOĞLU, S. (2003) "Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi". *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11(12). 45-65.

TENEKECİOĞLU, B. (2005) *"Pazarlama Yönetimi".* Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir.

UYAR, A. (2018) "Satış Geliştirme Çabalarının Tüketiciler Açısından Değerlendirilmesi". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(1). 22-35.

YALÇIN, B. (2013) "Yöresel Ürünlerin Pazarlanması Üzerine Değerlendirmeler". *Akdeniz Sanat Dergisi,* 6(11). 205-213.

YETKİN, D. (2009) "Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinin Pazarlanmasında Satış Geliştirme Yöntemlerinin Etkisi: Bodrum Örneği". Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı Turizm İşletmeciliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

https://www.turkpatent.gov.tr/cografi-isaret, Erişim: 02.06.2023.

KAYNAKÇA

AKPINAR, H. M. (2023). "Sosyal Medya Pazarlama Aktivitelerinin Tüketici-marka İlişkisi Yönünden İncelenmesi". Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

BLACKSTON, M. (2000). "Observations: Building Brand Equity by Managing the Brand's Relationships", *Journal of Advertising Research*, pp:79-83.

DÖLARSLAN, E., Ş. (2012). "Bir Marka Kişiliği Ölçeği Değerlendirmesi". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, pp:1-28.

KARABOĞA, K. ve SAKIZCI, M. (2019). "Algılanan Marka Sadakati ve Algılanan Marka Değeri Arasındaki İlişkinin Tespit Edilmesine Yönelik Ampirik Bir Araştırma: Çalışan Kadınlar Üzerinde "Koton Markası" Örneği", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies,* Vol. 5, pp:53-70.

KIM, W. G. ve CHA, Y. (2002). "Antecedents and Consequences of Relationship Quality in Hotel Industry", *International Journal of Hospitality Management*, pp:321-338.

KING, K. (2020). *"Pazarlamada Yapay Zeka Kullanımı"*. İstanbul: The Kitap.

KOTLER, P. (2024). *"Marketing 6.0".* New Jersey: Wiley.

KOTLER, P. (2024). *"Pazarlama 5.0".* İstanbul: Mediacat Kitapları.

KOTLER, P. (2023). *"A'dan Z'ye Pazarlama".* İstanbul: Mediacat Kitapları.

PANSARİ, A. ve KUMAR, V. (2017). "Customer Engagement: The Construct, Antecedents, and Consequences", *Journal of The Academy Of Marketing Science*, pp:294-311.

LIM, W., KUMAR, S., NITESH, P. DIVESH, K. (2022). "Evolution and Trends in Consumer Behaviour: Insights from Journal of Consumer Behaviour", *Journal of Consumer Behaviour*, pp: 217-232.

HIRSCHMAN, H. S. ve HOLBROOK, M. B. (1982). "Hedonic Consumption: Emerging Concepts, Methods and Propositions", *Journal of Marketing.,* pp:92-101.

HUDSON, S., ROTH, M. S., MADDEN, T. J. ve HUDSON, R. (2015). "The Effects of Social Media on Emotions, Brand Relationship Quality, and Word of Mouth: An Empirical Study of Music Festival Attendees", *Tourism Management*, pp:68-76.

MOSLEY, B., DAVID, A. ve SCHWEIDEL, K. (2024). "When Connection Turns to Anger: How Consumer–brand Relationship and Crisis Type Moderate Language on Social Media", *Journal of Consumer Research*, pp:907–922.

SAY, C. (2024). *"50 Soruda Yapay Zeka".* İstanbul: Bilim ve Gelecek Kitaplığı.

SHARMA, K., TROTT, S., SAHADEV, S. ve SINGH, R. (2023). "Emotions and Consumer Behaviour: A Review and Research Agenda", *International Journal of Consumer Studies*, pp:2396-2416.

SHARP, B. (2022). *"Pazarlama".* İstanbul: The Kitap.

SOLOMON, C. (2020). *"Tüketici Davranışları".* Ankara: Nobel Yayın.

TAJVIDI, M., WANG, Y., HAJLI, N., ve LOVE, P. E. (2021). "Brand Value Co-creation in Social Commerce: The Role of Interactivity, Social Support, and Relationship Quality", *Computers in Human Behavior*, pp:115.

ZHANG, Y. ve WANG, S. (2023). "The Influence of Anthropomorphic Appearance of Artificial Intelligence Products on Consumer Behavior and Brand Evaluation Under Different Product Types", *Journal of Retailing and Consumer Services*, pp:1-13.

KAYNAKÇA

AL MUALA, A. (2012). ''Assessing The Relationship Between Marketing Mix And Loyalty Through Tourists Satisfaction In Jordan Curative Tourism''. *American Academic & Scholarly Research Journal, Vol. 4, No.*2, pp.7-23.

ALIPOUR, M. ve DARABI, E. (2011). ''The Role Of Service Marketing Mix And Its Impact On Marketing Audit In Engineering And Technical Service Corporations''. *Global Journal of Management and Business Research, Vol. 11, No.* 6, pp.68-77.

ALTUNIŞIK , R., ÖZDEMİR, Ş. ve TORLAK, Ö. (2020). ''*Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi"*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

ALTUNIŞIK, R., TORLAK Ö. ve ÖZDEMİR, Ş. (2001). ''*Modern Pazarlama"*. Adapazarı: Değişim Yayınları.

AR, A. (2007). *''Marka ve Marka Stratejileri"*. Ankara: Nobel Yayınevi.

BALKAR, O. E. ve PINAR, A. H. (2022). ''*Lojistik İnovasyon, Rekabet Gücü ve İhracat Performansı İlişkisi"*. Konya: Çizgi Kitabevi.

BARTELS, R. (1976). ''*The History Of Marketing Thought"*. Ohio: Copyright Grid Colombus.

BERRY, D. (1990). ''Marketing Mix for The '90s adds an S and 2Cs to 4Ps''. *Marketing News*, Vol. 24, No. 6, pp.10.

BOZACI, İ., KARAKAYA, E. ve GÜLER , Y. (2017). ''*Pazarlamada İlkeler"*. İstanbul: Beta Basım A.Ş.

CHORAFAS, D. (2013). "*Quality Control Application"*. London: Springer.

CLARISSA, C. ve BERNARTO, I. (2022). ''The Influence of Brand Ambassador, Brand Awareness, Brand Image and Prices on Purchase Decisions on Online Marketplace''. *Busıness And Entrepreneurıal Revıew, Vol. 22, No.* 2, pp.273-287.

ÇİFTCİ, H. S. ve DURUKAN, T. (2020). ''Erzincan Tulum Peynirinin Tüketici Temelli Marka Değerinin Ölçülmesi''. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.13, S.* 1, s.122-140.

DIAS, R., HORTA, N. ve CHAMBINO, M. (2023). "Portfolio rebalancing in times of stress: Capital markets vs. Commodities". *Journal of Economic Analysis, Vol. 2, No.* 1, pp.63-76.

DOYLE, P. (2003). *"Değer Temelli Pazarlama*. (çev. G. Barış)". İstanbul: Mediacat Yayınları.

DURSUN, T. ve GÜRSEV, S. (2016). "Pazarlamada Dağıtım Kanalları Yönetimi Ve Lojistik Merkezlerin Gelişiminde Kümeleme Yaklaşımı". *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, C. 12, S.* 45, s.555-568.

ECER, F. ve CANITEZ, M. (2004). *"Pazarlama İlkeleri"*. Ankara: Gazi Yayınevi.

ERCİŞ, A., AYKUT, O. ve YILDIZ, T. (2019). "The Medıatıon Role Of Brand Love And Experıence In The Effect Of Self Brand Connectıon On The Brand Loyalty". *Pressacademia, Vol. 9, No.* 1, pp.285-294.

GÜMÜŞ, R. (2018). "Pazarlama Faaliyetlerinin Sağlık Sektörüne Uygulanması: Bir Literatür İncelemesi". *Bulletin of Economic Theory and Analysis, Vol. 3, No.* 4, pp.217-235.

GÜRBÜZ, E. (2018). "Pazarlama Karması Elamanları Ve Güven". *Turkish Studies Economics, Finance And Politics, Vol. 13, No.* 30, pp.165-178.

ILGAZ SÜMER, S. ve ESER, Z. (2006). "Pazarlama Karması Elemanlarının Evrimi". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, C. 8, S.* 1, s.165-186.

IRAWAN, M. ve GEMINA, D. (2024). "Customer Satisfaction with Service Quality, Pricing and Promotion Approaches". *International Journal of Management Analytics (IJMA), Vol. 2, No.* 2, pp.141-150.

İSLAMOĞLU, A. (1999). *"Pazarlama Yönetimi"*. İstanbul: Beta Yayınları.

İSLAMOĞLU, A. (2003). *"Tüketici Davranışları"*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

JOHA, A., HASSAN, S., SHAMSUDIN, M.F. ve HASSIM, M.A. (2022). "Purchasing Behaviour Among Small Medium Enterprise (SME) Customer During Covid-19 Pandemic Using 7Ps Approach". *Journal of Positive School Psychology*, Vol. 6, No. 3, pp.529-539.

KADIR, A., RIDJAL, S. ve SJAHRUDDIN, H. (2020). "Personal Selling, Sales Promotion, and Intention Revisit:The Mediating Role of Reputation". *European Journal of Business and Management Research, Vol. 5, No.* 6, pp.1-6.

KAYA, E. ve ÜNDİL, S. (2022). "Bilgi Teknolojilerinin Gelişimiyle Dijital Pazarlamanın Doğuşu". *BEYDER, C. 17, S.* 2, s.107-137.

KHAN, M. (2014). "The Concept of 'Marketing Mix' and its Elements". *International Journal of Information, Business and Management, Vol. 6, No.* 2, pp.95-107.

KİLİTÇİ, S. (2008). "*Pazarlama İlkeleri"*. İstanbul: Lisans Yayınları.

KIYMETLİ ŞEN, İ. (2014). "Lojistik Faaliyetlerin Yönetimi ve Maliyetleme Yaklaşımları". *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 4, S.* 1, s.83-106.

KOTLER, P. (2015). "*Kotler ve Pazarlama"*. (çev. A. Özyağcılar). İstanbul: Aura Kitapları Yayınevi.

KOTLER, P., GARY, A. (2017). "*Principles Of Marketing"*. New York: Pearson Education Limited.

LAUREN, R. ve ANANDAN, C. (2024). "Exploring The Challenges And Uncertainties Faced By Gig Workers". *Journal of Academia and Industrial Research, Vol. 12, No.* 2, pp.24-30.

LEE, K., SHUM, C. (2013). "Cultural Aspects Of Marketing". İçinde M. J. Baker., M. Saren (Editör) *Marketing Teory a Student Text*. London: Sage 165-181. Surrey: British Library

MADHAVEDI, S. (2020). "A Study On Marketıng Mıx Elements (Product, Prıce, Place, Promotıon) And Theır Interplay In Drıvıng Customer Acquısıtıon, Retentıon". *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, Vol. 11, No.* 3, pp.2649-2655.

MARANGOZ, M. ve AYDIN, A. (2017). "Tüketicilerin Değişen Alışveriş Alışkanlıkları ve Perakendecilikte Bütünleşik Dağıtım Kanalı Yaklaşımı". *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, C. 9, S.* 1, s.71-93.

MOTLEY, L. (2002). "Wort Reviewing: The Four P's". *ABA Bank Marketing*, Vol. 34, No. 3, pp.48.

MUCUK, İ. (2001). "*Pazarlama İlkeleri".* İstanbul: Türkmen Yayınevi.

NDRAJAYA, A., ve SUKMAWINATA, D. (2022). "5th International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress". İçinde M. Tarar, *The Effect of Marketing Mix 7P and Buying Decision Process on Foreign's People Buying Decision's Behaviour towards Travelling Domestically in Indonesia* (s. 834-839). Cakarta: 9-11 Aralık 2022.

NIU, J., JIN, S. ve CHEN, G. (2024). "How Can Price Promotions Make Consumers More Interested? An Empirical Study from a Chinese Supermarket". *Sustainability, Vol. 16, No.* 6, pp.2512.

ODABAŞI , Y., BARIŞ, G. (2009). "*Tüketici Davranışı"*. İstanbul: Mediacat Yayıncılık.

ODABAŞI, Y., OYMAN, M. (2003). "*Pazarlama İletişimi Yönetimi"*. İstanbul: Medicat Yayınları.

ÖZTÜRK, A. (2017). "*Pazarlama İlkeleri"*. Ankara: Gazi Kitapevi.

ÖZVERİ, O. ve KABAK, M. (2018). "İşletmelerin Ürün Kalitesi Etkinliğinin Analiz Edilmesi İçin Bulanık Veri Zarflama Analizi Yönteminin Kullanılması". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 18, S.* 3, s.145-157.

PARVASI, S., TALEIZADEH, A. ve THAICHON, P. (2024). "Price optimization for manufacturers in a competitive retail market:imported products and online crowdfunding option". *Journal of Revenue and Pricing Management, Vol. 23, No.* 1, pp.1-18.

RATHOD, M. (2022). "A Study on Extended Marketing Mix". *Advances in Economics and Business Management, Vol. 3, No.* 2, pp.205-212.

ROGOZIŃSKA-PAWEŁCZYK, A. (2024). "The role of innovative human resource management practices, organizational support and knowledge worker effort in counteracting job burnout in the Polish business services sector". *International Journal of Occupational Medicine and Environmental Health, Vol. 37, No.* 2, pp.220-233.

S K, S. ve SUNDAR, A. (2024). "Comparative Study on the Challenges of Distribution of Finished Goods to Customers in Different Types of Retail Stores". *International Research Journal on Advanced Engineering and Management, Vol. 2, No.* 4, pp.1204-1207.

TEK, Ö. (1999). "*Pazarlama İlkeleri"*. İstanbul: Beta Yayınları

TEKİN, V.N. (2006) "*Pazarlama İlkeleri Politikalar-Stratejiler-Taktikle"r*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

TENGİLİMOĞLU, D. (2000). "Sağlık Hizmetlerinde Pazarlama Karması Elemanları ve Özellikleri". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, C. 5, S.* 1, s.187-203.

TUTAR, Ü. VE ÇAMLIBEL, F. (2022). "Tüketici Tercihini Etkileyen Tüketici Değer Algısının Kavramsal Boyutları". *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 3, S.* 1, s.47-58.

ÜNAL KESTANE, S. (2015). "Antik Çağda Pazarlama Ve Pazarlama Karması Elemanlarına Yönelik Değerlendirmeler". *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C. 4, S.* 1, s.185-208.

ÜNER, M. (1994). "Hizmet Pazarlamasında Pazarlama Karması Elemanları Değişiklik Gösterir Mi"? *Pazarlama Dünyası, C.8, S.43, s.2-11*.

VEMBERAIN, J. VE RAKHMAN, A. (2024). "Influence of promotions, price perceptions,service quality towards customer loyalty through customer satisfaction Gojek in Jakarta". *Jurnal Ekonomi Perusahaan, Vol. 31, No.* 1, pp.21-40.

VURAN, Y. VE AFŞAR, A. (2016). "İşletmelerde Marka ve Marka Stratejileri. *International Journal of Academic Value Studies", Vol.2, No.* 6, pp.28-39.

WARDANI, R., SOEDARTO, T. VE SYAH, M. (2024). "Analysis of the Influence of The 7P Marketing Mix on Customer Satisfaction of Bikla Coffee, Jember District". *Buletin Penelitian Sosial Ekonomi Pertanian, Vol. 26, No.* 1, pp.59-70.

WILKEN, R., SCHMITT, J. VE DOST, F. (2024). "Does The Presentation Of True Costs at The Point of Purchase Nudge Consumers Toward Sustainable Product Options?" *Marketing Letters A Journal of Research in Marketing, Vol. 24, No.* 3, pp.1-14.

WULAN, N. (2022). "Tourism Service Marketing Process". *Neo Journal Of Economy and Social Humanities, Vol. 1, No.* 1, pp.24-32.

YAPRAKLI, Ş. (2015). "*Dağıtım Kanalları Yönetimi ve Elektronik Perakendecilik"*. Erzurum: Mega Ofset.

YILDIZ, B. VE SEYHAN , M. (2019). "Ürün İnovasyon Uygulamalarının Ürün Pazar Performansı Üzerindeki Etkisinde Ürün Kalitesinin Aracı Rolü". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C. 18, S.* 71, s.1409-1428.

YILMAZ, Ö. (2019). "Finansal Hizmet Pazarlamasında Fiziksel Kanıtlar ve Süreç". İçinde R. Cop (Editör), *Finansal Hizmet Pazarlaması* (s. 194-212). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

YÜKSELEN, C. (2007). "*Pazarlama, İlkeler, Yönetim ve Örnek Olaylar"*. Ankara: Detay Yayıncılık.

ZHANG, Y. (2023). "From Seller's Market to Buyer's Market, the Change of the Connotation of Advertising Marketing - Based on the Case Study of Consumer Behavior Reacting to Advertising". *Advances in Economics Management and Political Sciences, Vol. 62, No.*1 , pp.10-16.

KAYNAKÇA

ARİA, M., & CUCCURULLO, C. (2022). "*Package 'Bibliometrix'*." 5 Mayıs 2022 tarihinde https://cran.r-project.org/web/packages/bibliometrix/bibliometrix.pdf

BAİLÓN-MORENO, R., JURADO-ALAMEDA, E., RUİZ-BAÑOS, R., & Courtial, J.P. (2005). "*Bibliometric Laws: Empirical Flaws of Fit. Scientometrics*", 63(2), 209-229. doi:10.1007/s11192-005-0211-5

ÇETİNKAYA BOZKURT Ö & GÜRBÜZ C, (2018). "*Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi*", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü Dergisi,2018. 5(3), 1-23, https://doi.org/10.30803/adusobed.330839

De BELLİS, N. (2009). "*Bibliometrics and Citation Analysis: From the Science Citation Index to Cybermetrics. Plymouth: Scarecrow Press*".

DİODATO, V. (1994). "*Dictionary of Bibliometrics. Binghamton, NY: Haworth Press*".

ERKAN İ, (2020). "*Dijital Pazarlamanın Dünü, Bugünü, Geleceği: Bibliyometrik Bir Analiz*", Akademik Hassasiyetler Dergisi, 2020,13(7), 149-1468

EREN A & EREN D. (2020). "*Pazarlama Literatüründe Elektronik Ağızdan Ağıza İletişimin Bibliyometrik Analizi*", İşletme Araştırmaları Dergisi, 2020, 12(3), 2515-2530 https://doi.org/10.20491/isarder.2020.990

GLÂNZEL, W. (2003). "*Bibliometrics as a Research Field a Course on Theory and Application of Bibliometric Indicators"*.

KARAMAN D & AYKIN Ö. (2021)."*Review of Digital Marketing Literature by Bibliometric and Visualization Analysis*", 2021,14(3), 493 – 510, Doi: 10.15659/ppad.14.3.972259

KARAMAN D & SARIKAN M, (2022). "*Bibliometric Analysis of Consumer Behaviour Research Conducted During the Covid-19 Pandemic Period*", Alanya Akademik Bakış Dergisi, 2022, 6(3), 2943 – 2959, Doi: 10.29023/alanyaakademik.1141274

KAYACAN İ, (2023). "*Dijital Pazarlama: Web Of Scıence Veri Tabanının Bibliyometrik Analizi*", Yalvaç Akademi Dergisi, 2023, 8(1), 53-64, Doi: 10.5712/yalvac.1256555

ZEREN D & KAYA N. (2020). "*Dijital Pazarlama: Ulusal Yazının Bibliyometrik Analizi*", Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020, 17, 1,35-52, ISSN:1304-8392

ÖZTÜRK, O. & GÜRLER, G. (2021). "*Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz".* Ankara: Nobel Yayınevi.

ŞAMDERELİ, İ. (2019). "*Bibliyometrik Yasalar ve Derme Yönteminde Kullanımları".* SlidePlayer: https://slideplayer.biz.tr/slide/13113537/ .

ZUPİC & ČATER (2015). ZUPİC, I., & ČATER, T. (2015). "*Bibliometric Methods in Management and Organization. Organizational Research Methods*", 18(3), 429-472. doi:10.1177/1094428114562629 .

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi İsmail Karakulle

Yönetim ve Organizasyon Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Dr. Öğr. Üyesi İsmail Karakulle

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-90-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Dr. Öğr. Üyesi İsmail Karakulle
VI+268 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-90-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altunay, E., Oral, G. ve Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim Kurumlarında Mobbing Uygulamalarına İlişkin Nitel Bir Araştırma. *Sakarya University Journal Of Education,* 4(1), 62-80. Https://Doi.Org/10.19126/Suje.37750.

Aytaç, T. (2017). The Effect Of Teachers' Education Level On Intimidation Perception : Meta-Analysis Study. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 25(1), 1-16. Https://Doi.Org/10.24106/Kefdergi.303513

Çam, A. (2013). Özel ve Resmi İlkokul ve Ortaokullarda Görevli Öğretmen ve Yöneticilerin Psikolojik Taciz Algısı. (Yüksek Lisans Tezi). Yök Ulusal Tez Merkezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Çınar, O. ve Akpunar, E. N. (2017). Mobbing ve İş Performansına İlişkin Öğretmen Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(37), 41-58*

Çobanoğlu, Ş. (2005). Mobbing; İşyerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri. İstanbul: Timaş Yayınları.

Dağoğlu, E. 2023. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Anne Baba Kaynaklı Yıldırma Davranışlarına Maruz Kalma Düzeyleri Ve Uyguladıkları Aile Katılım Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Demir, Y. (2009). Mobbing'in Kişisel ve Örgütsel Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi, 1(3),* 99-111.

Dinçkal, E. ve Başar, M. A. (2019). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Maruz Kaldıkları Veli Kaynaklı Yıldırma Davranışları. *Ibad Sosyal Bilimler Dergisi,* (5), 297-316.

Dişli, M. T. (2022). Kadın Okul Yöneticisi Olmanın Zorlukları İle Yaşadıkları Mobbing Durumlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Şanlıurfa.

Ertürk, A. (2013). Yıldırma Davranışları, Nedenleri ve Sonuçları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2(1), 146 – 169.

Güven, N. (2019). Devlet Okullarındaki Eğitim Çalışanlarının Maruz Kaldıkları Mobbing Durumları ve Mobbing İle Başetme Yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Hacıcaferoğlu, B. ve Hacıcaferoğlu, S. (2022). Eğitim Bilimleri Açısından Yıldırma (Mobbing). *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(9), 79-87.

İbicioğlu, H., İbicioğlu, H., Çiftçi, M. ve Derya, S. (2009). Örgütlerde Yıldırma (Mobbıng): Kamu Sektöründe Bir İnceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(2), 25-38.

Kamalı, S. ve Kıral, B. (2023). Eğitim Örgütlerinde Dışlanma. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 12(1), 172-186. *Https://Doi.Org/10.33206/Mjss.1170906.*

Karakaş, S. A. ve Okanlı, A. (2013). Hemşirelik ve Mobbing. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 2(4), 562-576.

Kazancı Tınmaz, A. ve Yıldırım, E. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Yıldırmaya İlişkin Fenomenolojik Bir Araştırma. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 36-56.

Leymann, H. (1996). The Content And Development Of Mobbing At Work, *Eurpean Journal Of Work And Organizational Psychology,* 5(2), 165-184.

Onağ, Z. ve Kaya, E. (2021). Spor Alanında Yapılmış Mobbing Çalışmalarının Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi: Yök Veri Tabanı Örneklemi. *International Journal Of Social Science Research,* 10(2), 153-171.

Özdemir, M. (2015). Eğitim Kurumlarında Mobbing'i Önleme Noktasında Sendikaların Stratejik Rolü ve Önemi Nitel Bir Çalışma. 21. *Yüzyılda Eğitim Ve Toplum,* 4(11), 179-200.

Özdevecioğlu, M., Can, Y. ve Akın, M. (2013). Organizasyonlarda Pozitif ve Negatif Duygusallık İle Bireysel ve Örgütsel Saldırganlık Arasındaki İlişkiler: Fiziksel Aktivitelere Katılımın Rolü. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 5(2), 159-172.*

Sabancı, A. ve Yücel, E. (2013). İlköğretim Okullarında Öğretmen Veli İlişkilerinde Veliye Yönelik Psikolojik Yıldırma Davranışları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 28(28-2), 348-363.

Serinkan, C. (2019). Akademik Personelin Yıldırma Algılamalarının Değerlendirilmesi: Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Örneği. *Pamukkale Journal Of Eurasian Socioeconomic Studies,* 6(2), 111-122. *Https://Doi.Org/10.34232/Pjess.644077.*

Şenerkal, R. (2014). Üniversitelerde Akademik Personele Yönelik Mobbing Süreci: Mobbing Davranışları İle Akademisyenlerin Sağlığı ve Bireysel Performansı İlişkisi Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.

Tanrıverdi, D. (2016). Üniversitelerde Çalışan Öğretim Elemanlarının Mobbing Deneyimleri ve Mobbingin Bireyler Üzerindeki Psikososyal Etkileri (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Tekşen, K. 2023. Öğretmenlerin Yaşadıkları Mobbing Davranışlarını Sosyal Ağ Analizi Tekniği İle Saptama ve Mobbing Sürecini Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Türk Dil Kurumu. (Tarih Yok). 09 01, 2024 Tarihinde Türk Dil Kurumu İnternet Sitesi: Https://Sozluk.Gov.Tr/ Adresinden Alındı.

Tüysüz, H., Yıldız, B. B. ve Başaran, E. (2022). Eğitim Yöneticilerinin Şiddet İçeren Söz Tutum ve Davranışlarına İlişkin Personel Görüşleri. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama,* 13(26), 197-218.

Uyar, B. ve Polat, S. (2023). Eğitim Yöneticilerinin Güç İstismarı. *Eğitim Yönetimi Ve Politikaları Dergisi,* 4(1), 27-40.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Ankara: Seçkin Yayınları

KAYNAKÇA

Ahlas, F. (2022). İş Yeri Nezaketsizliği ve Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkide Örgütsel Sinizmin Aracılık Rolü. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi

Ahmad, A. ve Omar, Z. (2017). Understanding Who Cyberloafs From The Self-Control Perspective: A Study In The Public Service Sector. *International Journal of Advanced and Applied Sciences*, *4*(8), 123-128.

Ajzen, I. (1991). The Theory Of Planned Behavior. *Organizational Behavior And Human Decision Processes*, *50*(2), 179-211.

Ajzen, I. (2002). Perceived Behavioral Control, Self-Efficacy, Locus Of Control, And The Theory Of Planned Behavior 1. *Journal Of Applied Social Psychology*, *32*(4), 665-683.

Akbaba, A. N. B. (2019). Sanal Kaytarmanın Verimliliğe ve Maliyete Etkisi: Bir Uygulama. *Verimlilik Dergisi*, (3), 161-179.

Al-Shuaibi, I., Sai'd, A. ve Subramaniam, C. (2014). The Mediating Influence Of Job Satisfaction On The Relationship Between HR Practices And Cyberdeviance. *Journal Of Marketing and Management*, *5*(1).

Albar, B. Ö. (2019). Çalişma Hayatinda Algılanan Boş Zaman ve Sanal Kaytarma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 44-53.

Amichai-Hamburger, Y. ve Ben-Artzi, E. (2003). Loneliness and Internet Use. *Computers in Human Behavior*, *19*(1), 71-80.

Anandarajan, M. ve Simmers, C. (Eds.). (2004). *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management*. IGI Global.

Anandarajan, M. ve Simmers, C. A. (2005). Developing Human Capital Through Personal Web Use in The Workplace: Mapping Employee Perceptions. *Communications Of The Association For Information Systems*, *15*(1), 41.

Anandarajan, M., Devine, P. ve Simmers, C. A. (2004). A Multidimensional Sealing Approach To Personal Web Usage in The Workplace. In *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management* (pp. 61-79). IGI Global

Anandarajan, M., Simmers, C. A. ve D'Ovidio, R. (2011). Exploring The Underlying Structure Of Personal Web Usage in The Workplace. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, *14*(10), 577-583.

Askew, K. (2012). *The Relationship Between Cyberloafing And Task Performance And An Examination Of The Theory Of Planned Behavior As A Model Of Cyberloafing*. University of South Florida.

Askew, K., Buckner, J. E., Taing, M. U., Ilie, A., Bauer, J. A. ve Coovert, M. D. (2014). Explaining Cyberloafing: The Role Of The Theory Of Planned Behavior. *Computers in Human Behavior*, *36*, 510-519.

Bahrainian, S. A., Alizadeh, K. H., Raeisoon, M. R., Gorji, O. H. ve Khazaee, A. (2014). Relationship of Internet Addiction With Self-Esteem And Depression in University Students. *Journal Of Preventive Medicine And Hygiene*, *55*(3), 86.

Bailey, N. B. K. D. E. ve Kurland, N. B. (1999). The Advantages And Challenges Of Working Here, There, Anywhere, And Anytime. *Organizational Dynamics*, *28*(2), 53-68.

Bakker, A. B. ve de Vries, J. D. (2021). Job Demands–Resources Theory And Self-Regulation: New Explanations And Remedies For Job Burnout. *Anxiety, Stress, Ve Coping*, *34*(1), 1-21.

Bandura, A. ve Walters, R. H. (1977). *Social Learning Theory* (Vol. 1). Prentice Hall: Englewood cliffs.

Barnes, J. G. ve Cumby, J. A. (2002). Establishing Customer Relationships On The Internet Requires More Than Technology. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, *10*(1), 36-46.

Baumeister, R. F., Muraven, M. ve Tice, D. M. (2000). Ego Depletion: A Resource Model Of Volition, Self-Regulation, And Controlled Processing. *Social Cognition*, *18*(2), 130-150.

Beard, K. W. (2005). Internet Addiction: A Review Of Current Assessment Techniques And Potential Assessment Questions. *CyberPsychology and Behavior*, *8*(1), 7-14.

Blanchard, A. L. ve Henle, C. A. (2008). Correlates of Different Forms Of Cyberloafing: The Role Of Norms And External Locus Of Control. *Computers in Human Behavior*, *24*(3), 1067-1084.

Blau, G., Yang, Y. ve Ward-Cook, K. (2006). Testing A Measure Of Cyberloafing. *Journal Of Allied Health*, *35*(1), 9-17.

Blau, P. (2017). *Exchange and Power In Social Life*. Routledge.

Block, W. (2001). Cyberslacking, Business Ethics and Managerial Economics. *Journal of Business Ethics*, *33*, 225-231.

Bratslavsky, E., Muraven, M. ve Tice, D. M. (1998). Ego depletion: Is The Active Self A Limited Resource?. *Journal of Personality and Social Psychology*, *74*(5), 1252-1265.

Brenner, V. (1997). Psychology of Computer Use: XLVII. Parameters of Internet Use, Abuse And Addiction: The First 90 Days Of The Internet Usage Survey. *Psychological Reports*, *80*(3), 879-882.

Candan, H. ve Mehmet, İ. N. C. E. (2016). Siber Kaytarma ve Örgütsel Bağlilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Emniyet Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *9*(1), 229-235.

Carlson, D. S., Kacmar, K. M. ve Williams, L. J. (2000). Construction and Initial Validation Of A Multidimensional Measure of Work–Family Conflict. *Journal of Vocational Behavior*, *56*(2), 249-276.

Carter, E. C., Kofler, L. M., Forster, D. E. ve McCullough, M. E. (2015). A Series Of Meta-Analytic Tests Of The Depletion Effect: Self-Control Does Not Seem To Rely On A Limited Resource. *Journal of Experimental Psychology: General*, *144*(4), 796.

Chak, K. ve Leung, L. (2004). Shyness and Locus Of Control As Predictors Of Internet Addiction And Internet Use. *CyberPsychology and Behavior*, *7*(5), 559-570.

Chen, J. V., Chen, C. C. ve Yang, H. H. (2008). An Empirical Evaluation of Key Factors Contributing To Internet Abuse in The Workplace. *Industrial Management ve Data Systems*, *108*(1), 87-106.

Chun, Z. Y. ve Bock, G. W. (2006). Why Employees Do Non-Work-Related Computing: An Investigation of Factors Affecting NWRC In A Workplace.

Coker, B. L. (2011). Freedom to surf: the positive effects of workplace Internet leisure browsing. *New technology, work and employment*, *26*(3), 238-247.

Costa Jr, P. T. ve McCrae, R. R. (1995). Domains and Facets: Hierarchical Personality Assessment Using The Revised NEO Personality Inventory. *Journal Of Personality Assessment*, *64*(1), 21-50.

Costa Jr, P. T., Busch, C. M., Zonderman, A. B. ve McCrae, R. R. (1986). Correlations of MMPI Factor Scales With Measures of The Five Factor Model of Personality. *Journal of Personality Assessment*, *50*(4), 640-650.

Davis, R. A., Flett, G. L. ve Besser, A. (2002). Validation of A New Scale For Measuring Problematic Internet Use: Implications For Pre-Employment Screening. *Cyberpsychology and Behavior*, *5*(4), 331-345.

De Jonge, J. ve Dormann, C. (2003). The DISC model: Demand-Induced Strain Compensation Mechanisms in Job Stress. In *Occupational Stress in The Service Professions* (pp. 43-74). CRC Press.

Derin, N. ve Gökçe, S. G. (2016). Are Cyberloafers Also Innovators?: A Study on The Relationship Between Cyberloafing and Innovative Work Behavior. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *235*, 694-700.

Eastin, M. S., Glynn, C. J. ve Griffiths, R. P. (2007). Psychology of Communication Technology Use In The Workplace. *CyberPsychology and Behavior*, *10*(3), 436-443.

Elizabeth, A., Iloke, S., Collins, I. N. ve Chukwuemeka, E. E. (2020). Organizational Identification and Proactive Work Behaviour As Predictors Of Cyber-Loafing Among Anambra State Civil Servants. *Asian Journal of Advanced Research and Reports*, 10-19.

Emerson, R. M. (1987). Social Exchange Theory.

Esra, G. E. N. Ç. ve Aydoğan, E. (2016). İşyerinde Sanal Tembellik Davranişi ve Etkin Zaman Yönetimi İlişkisi: Bir Kamu Kurumunda Araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(2), 558-571.

Fayolle, A., Gailly, B. ve Lassas-Clerc, N. (2006). Assessing The Impact of Entrepreneurship Education Programmes: A New Methodology. *Journal of European Industrial Training*, *30*(9), 701-720.

Feldmann, A., Gasser, O., Lichtblau, F., Pujol, E., Poese, I., Dietzel, C. ve Smaragdakis, G. (2021). A Year In Lockdown: How The Waves of COVID-19 Impact Internet Traffic. *Communications of The ACM*, *64*(7), 101-108.

Fiedler, K. (2017). What Constitutes Strong Psychological Science? The (Neglected) Role of Diagnosticity And A Priori Theorizing. *Perspectives on Psychological Science*, *12*(1), 46-61.

Fox, A. (2007). Caught in The Web: Internet Surfing Takes On Addictive Qualities For Some Employees Who May Be Hiding Their Abuse At Work-At A Cost To Both Themselves And Their Employers. *Hr Magazıne*, *52*(12), 34.

Freestone, O. ve Mitchell, V. (2004). Generation Y Attitudes Towards E-Ethics and Internet-Related Misbehaviours. *Journal of Business Ethics*, *54*, 121-128.

French, A. M., Guo, C. ve Shim, J. P. (2014). Current Status, Issues, and Future Of Bring Your Own Device (BYOD). *Communications of the Association for Information Systems*, *35*(1), 10.

Friedman, W. H. (2000). Is The Answer To Internet Addiction Internet Interdiction?. *AMCIS 2000 Proceedings*, 226.

Friese, M., Loschelder, D. D., Gieseler, K., Frankenbach, J. ve Inzlicht, M. (2019). Is Ego Depletion Real? An Analysis of Arguments. *Personality and Social Psychology Review*, *23*(2), 107-131.

Garrett, R. K. ve Danziger, J. N. (2008a). Disaffection or Expected Outcomes: Understanding Personal Internet Use During Work. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *13*(4), 937-958.

Garrett, R. K. ve Danziger, J. N. (2008b). On Cyberslacking: Workplace Status And Personal Internet Use At Work. *CyberPsychology and Behavior*, *11*(3), 287-292.

Greenfield, D. N. ve Davis, R. A. (2002). Lost in Cyberspace: The web@ work. *CyberPsychology and Behavior*, *5*(4), 347-353.

Griffiths, M. (1995, February). Technological Addictions. In *Clinical Psychology Forum* (pp. 14-14). Division of Clinical Psychology of the British Psychol Soc.

Griffiths, M. (2003). Internet Abuse in The Workplace: Issues and Concerns For Employers and Employment Counselors. *Journal of Employment Counseling*, *40*(2), 87-96.

Griffiths, M. (2004). Internet Abuse and Addiction in The Workplace: Issues and Concerns For Employers. In *Personal Web Usage in The Workplace: A Guide To Effective Human Resources Management* (pp. 230-245). IGI Global.

Guthrie, R. ve Gray, P. (1996). Junk Computing: Is It Bad For An Organization?. *Information Systems Management*, *13*(1), 23-28.

Hagger, M. S., Wood, C., Stiff, C. ve Chatzisarantis, N. L. (2010). Ego Depletion and The Strength Model Of Self-Control: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, *136*(4), 495.

Hakanen, J. J., Schaufeli, W. B. ve Ahola, K. (2008). The Job Demands-Resources Model: A Three-Year Cross-Lagged Study of Burnout, Depression, Commitment, and Work Engagement. *Work and Stress*, *22*(3), 224-241.

Hassan, H. M., Reza, D. M. ve Farkhad, M. A. A. (2015). An Experimental Study Of Influential Elements On Cyberloafing From General Deterrence Theory Perspective: Case Study: Tehran Subway Organization. *International Business Research*, *8*(3), 91.

Hussain, S. ve Parida, T. (2017). Exploring Cyberloafing Behavior in South-central Ethiopia: A Close Look at Madda Walabu University. *Journal of Media and Communication Studies*, *9*(2), 10-16.

Ivarsson, L. ve Larsson, P. (2011). Personal Internet Usage At Work: A Source Of Recovery. *Journal of Workplace Rights*, *16*(1).

İnce, M. ve Gül, H. (2011). The Relation Of Cyber Slacking Behaviors With Various Organizational Outputs: Example Of Karamanoğlu Mehmetbey University.

Janssen, P. P., Peeters, M. C., de Jonge, J., Houkes, I. ve Tummers, G. E. (2004). Specific Relationships Between Job Demands, Job Resources and Psychological Outcomes and The Mediating Role of Negative Work–Home Interference. *Journal Of Vocational Behavior*, *65*(3), 411-429.

Jeong, Y., Jung, H. ve Lee, J. (2020). Cyberslacking or Smart Work: Smartphone Usage Log-Analysis Focused On App-Switching Behavior in Work And Leisure Conditions. *International Journal of Human–Computer Interaction*, *36*(1), 15-30.

Jia, H., Jia, R. ve Karau, S. (2013). Cyberloafing and Personality: The Impact of The Big Five Traits and Workplace Situational Factors. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, *20*(3), 358-365.

Kamins, A. (1995). Cyber-loafing: Does Employee Time Online Add Up To Net Losses. *New York Daily News*.

Kaplan, M. ve Adem, Ö. Ğ. Ü. T. (2012). Algılanan Örgütsel Adalet İle Sanal Kaytarma Arasındaki İlişkinin Analizi: Hastane Çalışanları Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *13*(1), 1-13.

Khosrow-Pour, M. (2006). *Emerging Trends and Challenges in Information Technology Management*. Idea Group.

Kim, S. J. ve Byrne, S. (2011). Conceptualizing Personal Web Usage In Work Contexts: A Preliminary Framework. *Computers in Human Behavior*, *27*(6), 2271-2283.

Klotz, A. C. ve Buckley, M. R. (2013). A Historical Perspective of Counterproductive Work Behavior Targeting The Organization. *Journal of Management History*, *19*(1), 114-132.

Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Chen, C. S. ve Chen, C. C. (2012). The Association Between Internet Addiction and Psychiatric Disorder: A Review Of The Literature. *European Psychiatry*, *27*(1), 1-8.

Kuschnaroff, F. C. ve Bayma, F. O. (2014). Critical Analysis of Cyberslacking In Organizational Structures. *Journal of Human Resource and Sustainability Studies*, *2014*.

Landers, R. N. ve Lounsbury, J. W. (2006). An Investigation of Big Five And Narrow Personality Traits in Relation to Internet Usage. *Computers in Human Behavior*, *22*(2), 283-293.

Lavoie, J. A. ve Pychyl, T. A. (2001). Cyberslacking and The Procrastination Superhighway: A Web-Based Survey of Online Procrastination, Attitudes, and Emotion. *Social Science Computer Review*, *19*(4), 431-444.

Lee, O. K., Lim, K. H. ve Wong, W. M. (2005). Why Employees Do Non-Work-Related Computing: An Exploratory Investigation Through Multiple Theoretical Perspectives. In *Proceedings of The 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 185c-185c). IEEE.

Li, S. M. ve Chung, T. M. (2006). Internet function and Internet addictive be

Liberman, B., Seidman, G., McKenna, K. Y. ve Buffardi, L. E. (2011). Employee Job Attitudes and Organizational Characteristics As Predictors of Cyberloafing. *Computers in Human behavior*, *27*(6), 2192-2199.

Lim, V. K. (2002). The IT Way of Loafing on The Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organizational Justice. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *23*(5), 675-694.

Lim, V. K. ve Chen, D. J. (2012). Cyberloafing At The Workplace: Gain Or Drain On Work?. *Behaviour and Information Technology*, *31*(4), 343-353.

Lim, V. K. ve Teo, T. S. (2005). Prevalence, Perceived Seriousness, Justification and Regulation of Cyberloafing in Singapore: An Exploratory Study. *Information and Management*, *42*(8), 1081-1093.

Mahatanankoon, P., Anandarajan, M., ve Igbaria, M. (2004). Development of A Measure of Personal Web Usage in The Workplace. *Cyberpsychology and Behavior*, *7*(1), 93-104.

Maigret, E. (2012). Medya ve İletişim Sosyolojisi (H. Yücel, Çev.). *İstanbul: İletişim Yayınları*.

Malachowski D. Wasted Time At Work Costing Companies Billions. San Francisco Chronicle. 2005 Jul;11.

Marcoux, B. C. ve Shope, J. T. (1997). Application of The Theory Of Planned Behavior to Adolescent Use And Misuse Of Alcohol. *Health Education Research*, *12*(3), 323-331.

Masterson, S. S. ve Stamper, C. L. (2003). Perceived Organizational Membership: An Aggregate Framework Representing The Employee–Organization Relationship. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *24*(5), 473-490.

Mastrangelo, P. M., Everton, W. ve Jolton, J. A. (2006). Personal Use of Work Computers: Distraction Versus Destruction. *Cyberpsychology and Behavior*, *9*(6), 730-741.

McBride, D. L., LeVasseur, S. A. ve Li, D. (2015). Non-work-related Use of Personal Mobile Phones By Hospital Registered Nurses. *JMIR mHealth and uHealth*, *3*(1), e4001.

Menzel, D. C. (1998). www. ethics. gov: Issues and Challenges Facing Public Managers. *Public Administration Review*, 445-452.

Mills, J. E., Hu, B., Beldona, S. ve Clay, J. (2001). Cyberslacking! A Liability Issue For Wired Workplaces. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, *42*(5), 34-47.

Morris, J. A. ve Feldman, D. C. (1996). The Dimensions, Antecedents, and Consequences of Emotional Labor. *Academy Of Management Review*, *21*(4), 986-1010.

Muraven, M. (2012). Ego depletion: Theory and evidence. *The Oxford handbook of human motivation*, *111*, 126.

Naughton, K., Raymond, J. ve Shulman, K. (1999). Cyberslacking. *Newsweek*, *134*(22), 62-65.

O'Neill, T. A., Hambley, L. A. ve Chatellier, G. S. (2014). Cyberslacking, Engagement, and Personality In Distributed Work Environments. *Computers in Human Behavior*, *40*, 152-160.

Oswalt, B., Elliott-Howard, F. ve Austin, S. F. (2003). Cyberslacking—Legal and Ethical Issues Facing IT Managers. *Issues in Information Systems*, *4*(1), 646-652.

Örücü, E. ve Aksoy, M. (2018). Sanal Kaytarma ve Beş Büyük Kişilik Özelliği Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma. *Pamukkale University Journal Of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30).

Örücü, E. ve Özüdoğru, M. (2018). Örgütsel Güven İle Sanal Kaytarma Davranışları Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(3), 66-80.

Örücü, E. ve Yıldız, H. (2014). İşyerinde Kişisel İnternet ve Teknoloji Kullanımı: Sanal Kaytarma.

Özkalp, E. ve Yildiz, H. (2018). Olumlu ve Olumsuz Sanal Kaytarma Davranışlarının İşteki Stres Üzerindeki Etkisi. *Is, Guc: The Journal of Industrial Relations ve Human Resources*, *20*(1).

Özkalp, E., Aydın, U. ve Tekeli, S. (2012). Sapkın Örgütsel Davranışlar ve Çalışma Yaşamında Yeni Bir Olgu: Sanal Kaytarma (Cyberloafing) ve İş İlişkilerine Etkileri. *Çimento İşveren Sendikası Dergisi*, *26*(2), 18-33.

People, H. (2020). Internet. *Washington, DC: US Department of Health and Human Services, Office of Disease Prevention and Health Promotion*.

Pfeffer, J. ve Veiga, J. F. (1999). Putting People First For Organizational Success. *Academy of Management Perspectives*, *13*(2), 37-48.

Piotrowski, C. (2012). Cyberloafing: A Content Analysis of the Emerging Literature. *Journal of Instructional Psychology*, *39*.

Prasad, S., Lim, V. K. ve Chen, D. J. (2010). Self-regulation, Individual Characteristics and Cyberloafing.

Puente, M. J. (2021). *A Qualitative Descriptive Study of Cyberloafing in South Texas* (Doctoral dissertation, Grand Canyon University).

Ramayah, T. (2010). Personal Web Usage and Work İnefficiency. *Business Strategy Series*, *11*(5), 295-301.

Restubog, S. L. D., Garcia, P. R. J. M., Toledano, L. S., Amarnani, R. K., Tolentino, L. R. ve Tang, R. L. (2011). Yielding To (Cyber)-Temptation: Exploring The Buffering Role Of Self-Control in The Relationship Between Organizational Justice and Cyberloafing Behavior in The Workplace. *Journal of Research in Personality*, *45*(2), 247-251.

Robinson, S. L. ve Bennett, R. J. (1995). A Typology of Deviant Workplace Behaviors: A Multidimensional Scaling Study. *Academy of management journal*, *38*(2), 555-572.

Sadıç, E. (2019). *Sanal Kaytarma ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişki: Üniversite Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama* (Master's thesis, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Sally, L. P. M. (2006). Prediction of Internet Addiction for Undergraduates İn Hong Kong. *Baptist University, Hong Kong, UMI Dissertation Information Service*.

Shaddiq, S., Haryono, S., Muafı, M. ve Isfianadewı, D. (2021). Antecedents and Consequences of Cyberloafing in Service Provider Industries: Industrial Revolution 4.0 And Society 5.0. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, *8*(1), 157-167.

Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck Jr, P. E., Khosla, U. M. ve McElroy, S. L. (2000). Psychiatric Features of Individuals With Problematic Internet Use. *Journal of Affective Disorders*, *57*(1-3), 267-272.

Sheikh, A., Aghaz, A. ve Mohammadi, M. (2019). Cyberloafing and Personality Traits: An Investigation Among Knowledge-Workers Across The Iranian Knowledge-İntensive Sectors. *Behaviour ve Information Technology*, *38*(12), 1213-1224.

Sheikh, A., Atashgah, M. S. ve Adibzadegan, M. (2015). The Antecedents of Cyberloafing: A Case Study in An Iranian Copper Industry. *Computers in Human Behavior*, *51*, 172-179.

Shekher, R. ve Joshi, R. (2018). Cyberslacking Facts of Organization: Determinants and Impact.

Simmers, C. A. (2002). Aligning Internet Usage With Business Priorities. *Communications of The ACM*, *45*(1), 71-74.

Smith, M. ve Berge, Z. L. (2009). Social Learning Theory in Second Life. *UMBC Faculty Collection*.

Stanton, J. M. (2002). Company Profile of The Frequent Internet User. *Communications of The ACM*, *45*(1), 55-59.

Tan, M. ve Demir, M. (2018). İşgörenlerin Kişilik Özelliklerinin Sanal Kaytarma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *4*(1), 49-60.

Taneja, A., Fiore, V. ve Fischer, B. (2015). Cyber-slacking in The Classroom: Potential for Digital Distraction in The New Age. *Computers and Education*, *82*, 141-151.

Thatcher, A., Wretschko, G. ve Fridjhon, P. (2008). Online Flow Experiences, Problematic Internet Use and Internet Procrastination. *Computers in Human Behavior*, *24*(5), 2236-2254.

Tutar, H. ve Güler, S. (2020). Kamu Kurumlarında "Sanal Aylaklık" Sorunu Konusunda Yönetici Görüşleri: Bir Durum Çalışması. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(2), 352-380.

Ugrin, J. C. ve Pearson, J. M. (2010). Understanding The Effect of Deterrence Mechanisms On Cyberloafing: Exploring A General Deterrence Model With A Social Perspective.

Ugrin, J. C., Pearson, J. M. ve Nickle, S. M. (2018). An Examination of The Relationship Between Culture and Cyberloafing Using The Hofstede Model. *Journal of Internet Commerce*, *17*(1), 46-63.

Van Doorn, O. N. (2011). Cyberloafing: A multi-dimensional Construct Placed in A Theoretical Framework. *Van Doorn, ON Eindhoven University of Technology The Netherlands*.

Varoğlu, D. ve Sığrı, Ü. (2013). Örgütsel Davranışın Karanlık Yüzü: İşyerinde Üretkenlik Karşıtı Davranışlar. *Sığrı ve S*.

Verton, D. (2000). Employers of With e-surfing. *Computerworld*, *34*(1), 16.

Vitak, J., Crouse, J. ve LaRose, R. (2011). Personal Internet Use At Work: Understanding Cyberslacking. *Computers in Human Behavior*, *27*(5), 1751-1759.

Wagner, D. T., Barnes, C. M., Lim, V. K. ve Ferris, D. L. (2012). Lost Sleep and Cyberloafing: Evidence From The Laboratory and A Daylight Saving Time Quasi-Experiment. *Journal of Applied psychology*, *97*(5), 1068.

Wang, J., Tian, J. ve Shen, Z. (2013). The Effects and Moderators of Cyber-Loafing Controls: An Empirical Study of Chinese Public Servants. *Information Technology and Management*, *14*, 269-282.

Weatherbee, T. G. (2010). Counterproductive Use of Technology At Work: Information and Communications Technologies and Cyberdeviancy. *Human Resource Management Review*, *20*(1), 35-44.

Woon, I. M. ve Pee, L. G. (2004). Behavioral Factors Affecting Internet Abuse in The Workplace-An Empirical Investigation. *SIGHCI 2004 Proceedings*, 5.

Wyatt, K. ve Phillips, J. G. (2005, November). Internet Use and Misuse in The Workplace. In *Proceedings Of The 17th Australia Conference On Computer-Human İnteraction: Citizens Online: Considerations For Today And The Future* (pp. 1-4).

Yau, Y. H., Potenza, M. N. ve White, M. A. (2013). Problematic Internet Use, Mental Health and Impulse Control in An Online Survey of Adults. *Journal of Behavioral Addictions*, *2*(2), 72-81.

Yen, J. Y., Ko, C. H., Yen, C. F., Wu, H. Y. ve Yang, M. J. (2007). The Comorbid Psychiatric Symptoms Of Internet Addiction: Attention Deficit and Hyperactivity Disorder (ADHD), Depression, Social Phobia, and Hostility. *Journal of Adolescent Health*, *41*(1), 93-98.

Young, K. S. (2004). Internet addiction: A New Clinical Phenomenon and its Consequences. *American Behavioral Scientist*, *48*(4), 402-415.

Young, K. S. ve Rogers, R. C. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction. *Cyberpsychology and Behavior*, *1*(1), 25-28.

URL-1: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2022) "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması" Yayım Tarihi: 26.08.2022: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2022-45587

URL-2: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2022) "Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması" Yayım Tarihi: 14.09.2022 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Survey-on-Information-and-Communication-Technology-(ICT)-Usage-in-Enterprises-2022-45585

KAYNAKÇA

Abdelgalil, A. M. (2022). The Role of Ethical Leadership On The Relationship Between Organizational Cynicism and Alienation At Work: An Empirical Study. *Arab Journal of Administration,* 42(4), 457-476.

Adamska, K. (2023). Organizational and Communication: "Onstage" ans "Offstage". *Annals of Psychology/Roczniki Psychologiczne,* XXVI(2), 95-113.

Akkaya, B. ve Tabak, A. (2018). Örgütsel Çeviklik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *İş ve İnsan Dergisi,* 5(2), 185-206.

Alhadid, A. Y. (2016). The Effect of Organization Agility on Organization Performance. *International Review of Management and Business Research,* 5(1), 273-278.

Almahamid, S., Awwad, A. ve McAdams, A. C. (2010). Effects of Organizational Agility and Knowledge Sharing on Competitive Advantage: An Empirical Study in Jordan. *International Journal of Management,* 27(3), 387-404.

Al-Salaldeh, Y. M. Q. ve Al-Sarayreh, A. A. A. (2022). The Impact Of Organizational Justice On The Phenomenon Of Organizational Cynicism In The Presence Of The Moderating Role Of Organizational Flexibility In Light Of The Covid-19 Pandemic In Jordanian Private Hospitals. *Webology,* 19(2), 5293-5309.

Arifin, R. ve Purwanti, H. (2023). Examining the Influence of Leadership Agility, Organizational Culture, and Motivation on Organizational Agility: A Comprehensive Analysis. *Golden Ratio of Human Resource Management,* 3(1), 33-54.

Arokodare, M. A. ve Falan, B. R. (2021). Strategic Agility and the Global Pandemic: The Agile Organizational Structure. A Theoretical Review. *Information Management and Business Review,* 13(1), 16-27.

Arsawan, I. W. E., Hariyanti, N. K. D., Atmaja, I. M. A. D. S., Suhartanto, D. ve Koval, V. (2022). Developing Organizational Agility in SMEs: An Investigation of Innovation's Roles and Strategic Flexibility. J. Open Innov. Technol. *Mark. Complex.,* 8(149), 1-17.

Arslan Dinç, E. ve Kazan, H. (2023). Pazarlama Çevikliği Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması (Geçerlilik ve Güvenirlirlik Çalışması). *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 19(4), 763-782.

Aslan, Ş. ve Eren, Ş. (2014). The Effect Of Cynicism and The Organizational Cynicism on Alienation. The Clute Institute International Academic Conference, Munich, Germany.

Atkinson, P., Hezaji, M., Nazarian, A. ve Abasi, A. (2020). Attaining Organizational Agility Through Competitive Intelligence: The Roles of Strategic Flexibility and Organizational Innovation. *Total Quality Management & Business Excellence,* 33(3-4), 297-317.

Badran, F. M. M. ve Zeid, M. A. G. A. (2021). Organizational Cynicism and Organizational Commitment among Staff Nurses. *Egyptian Journal of Health Care,* 12(3), 1750-1761.

Bakan, İ., Sezer, B. ve Kara, C. (2017). Bilgi Yönetiminin Örgütsel Çeviklik ve Örgütsel Atalet Üzerindeki Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(1), 117-138.

Bashir, S., Nasir, Z. M., Saeed, S. ve Ahmed, M. (2018). Breach of Psychological Contract, Perception of Politics and Organizational Cynicism: Evidence from Pakistan. *Global Journal of Business Management,* 12(2), 001-005.

Baumgartner, H. ve Homburg, C. (1996). Applications of Structural Equation Modeling in Marketing and Consumer Research: A Review. *International Journal of Research in Marketing,* 13(2), 139-161.

Bentler, P. M. (1980). Multivariate Analysis with Latent Variables: Causal Modeling. *Annual Review of Psychology,* (31), 419-456.

Bentler, P. M. ve Bonett, D. G. (1980). Significance Tests and Goodness of Fit in The Analysis of CovarianceStructures. *Psychological Bulletin,* 88(3), 588-606.

Chen, F., Curran, P. J., Bollen, K. A., Kirby, J. ve Paxton, P. (2008). An Empiricale Valuation of The Use of Fixed Cut off Points in RMSEA Test Statistic in Structural Equation Models. *Sociol Methods Res,* 36(4), 462-494.

Chowdhury, F., Audretsch, D. B. ve Belitski, M. (2019). Institutions and Entrepreneurship Quality. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *43*(1), 51-81.

Çetin Akkaya, F. F. ve Akkoca, Y. (2021). Stratejik Liderlik İle Örgütsel Çeviklik Arasındaki İlişkide Örgütsel İletişimin Aracı Rolü-The Mediating Role Of Organizational Communication On The

Relationship Between Strategic Leadership And Organıizational Agility. *Mehmet Akif Ersoy İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8(1), 66-84.

Çolakoğlu, Ö. M. ve Büyükekşi, C. (2014). Açımlayıcı Faktör Analiz Sürecini Etkileyen Unsurların Değerlendirilmesi. *Karaelmas Eğitim Bilimleri Dergisi,* 2(1), 56-64.

Delken, M. (2005). Organizational Cynicism: A Study among Call Centers. Master thesis. Netherlands: University of Maastricht.

Devlet Su İşleri. 2024. Personel Hakkında Bilgi Edinme Kanunu. https://bolge24.dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/968, (E.T.: 11.07.2024).

Dimgba, C. M., Ikon, M. A. ve Onwuchekha, F. C. (2022). Organizational Cynicism and Employee Performance of Logistics Companies in Southwest Nigeria. *European Journal of Business and Innovation Research,* 10(1), 18-34.

Dobni, C. B. (2008). Measuring Innovation Culture in Organizations: The Development of A Generalized Innovation Culture Construct Using Exploratory Factor Analysis. *European Journal of Innovation Management,* 11(4), 539-559.

El Nsour, J. A. (2021). Investigating The Impact of Organizational Agility on The Competitive Advantage. *Journal of Governance & Regulation,* 10(1), 153-157.

Fahami, Z., Pordanjani, H. A. M., Mahmoudi, M. T. ve Montazer-Al-Zohour, F. (2017). The Study of the Relationship between Organizational Culture and Organizational Agility in Agricultural Bank. *Bulletin de la Société Royale des Sciences de Liège,* (86), 453- 460.

Gallegos, D., Durham, J. ve Rutter, C. (2023). Psychometric Analysis of the Organizational Cynicism Scale in workers from Arequipa City, Peru. *Journal of Management*, 39(76), 1-11.

George, D. ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Boston: Pearson.

Goncalves, D., Bergquist, M., Bunk, R. ve Alänge, S. (2020). Cultural Aspects of Organizational Agility Affecting Digital Innovation. *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation,* 16(4), 13-46.

Goncalves, D., Bergquist, M., Bunk, R. ve Alänge, S. (2020). Cultural Aspects of Organizational Agility Affecting Digital Innovation. *Journal of Entrepreneurship, Management and Innovation,* 16(4), 13-46.

Gözcü, Ö. F. (2020). Örgütsel Çeviklik ile Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişki: Üniversite Personeli Üzerine Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Güllüoğlu Işık, Ö. (2014). Organizational Cynicism A Study Among Advertising Agencies. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (22), 130-151.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hair, J. F., Tomas, G., Hult, M., Ringle, C. M. ve Sarstedt, M. (2014). *A Primer on Partial Least Square Structural Equations Modeling (PLS-SEM).* Los Angeles: Sage.

Harraf, A., Wanasika, A., Tate, K. ve Talbott, K. (2015). Organizational Agility. *The Journal of Applied Business Research,* 31(2), 675-686.

Ike, O. O., Chuke, N. N. ve Nnamchi, O. C. (2024). Organizational Cynicism and Turnover Intention Among Nurses: Do Perceived Organizational Support Moderates the Relationship. *SAGE Open Nursing,* (10), 1-15.

Ike, O. O., Omeje, O., Okonkwo, E., Eze, I. ve Ugwu, L. E. (2020). Organizational Cynicism and Organizational Career Growth as Predictors of Turnover Intention among Employees in Enugu State. *Practicum Psychologia,* 10(1), 49-68.

Ismail, H. ve Al-Assa'ad, N. (2020). The Impact of Organizational Intelligence on Organizational Agility: An Empirical Study in Syrian Private Banks. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 10(2), 465-483.

Izard, C. E. (1977). Differential Emotions Theory. *In Human emotions* (s. 43-66) *Springer,* Boston: M. A.

Izhar, M. ve Siddiqui, D. A. (2023). How Different Factors Affect Knowledge Hiding and became an Obstacle to Employees' Psychological Safety: The Complementary Role of Organizational Cynicism. *Employees' K. H. Behavior & Role of Its Antecedents-Pakistan's Workplace Context,* 1-42.

Kaiser, H. F. (1974). An Index of Factorial Simplicity. *Psychometrika,* 39(1), 31-36.

Kakar, A. S., Kruger, N., Durrani, D. K., Khan, M. A. ve Meyer, N. (2022). Work-Life Balance Practices and Organizational Cynicism: The Mediating Role of Person-Job Fit. *Front. Psychol.,* 13(979666), 01-13.

Kalağan, G. (2009). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları ile Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Khalid, K. (2019). Organizational Cynicism and Employee Performance: The Moderating Effect of Occupational Self-Efficacy in Pakistan. *International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies,* 11(02), 1-17.

Khalid, K. (2020). Organizational Cynicism and Employee Performance: The Moderating Effect of Occupational Self-Efficacy in Pakistan. *International Transaction Journal of Engineering, Management, & Applied Sciences & Technologies,* 11(02), 1-17.

Kim, T., Bateman, T., Gilbreath, L. ve Andersson, L. (2009). Top Management Credibility and Employee Cynicism: A Comprehensive Model. *Human Relations*, *62*(10), 1435-1458.

Kline, R. B. (2011). *Principals and Practice of Structural Equation Modeling.* New York: The Guilford Press.

Kocot, M. (2023). Organizational Agility in The Aspect of Sustainable Development of The Organization. *Organization and Management Series,* (187), 237-251.

König, A., Graf-Vlachy, L., Bundy, J. ve Little, L. M. (2020). A Blessing and A Curse: How CEOs' Trait Empathy Affects Their Management of Organizational Crises. *The Academy of Management Review,* 45(1), 130–153.

Kusumawati, H., Prajogo, W. ve Wijaya, N. H. S. (2018). The Relationship of Job Satisfaction, Organizational Change Dimensions, And Organizational Cynicism. *STIE YKPN,* 1-13.

Lapointe, É., Vandenberghe, C. ve Fan, S.X. (2020). Psychological Contract Breach and Organizational Cynicism and Commitment among Self-Initiated Expatriates vs. Host Country Nationals in the Chinese and Malaysian Transnational Education Sector. *Asia Pacific Journal of Management,* (39)*,* 319-342.

Lawler, E. E. ve Worley, C. G. (2015). Organization Agility and Talent Management. *CEO Publication*, G15-10(657), 1-20.

Mathur, G., Nathani, N. ve Dubey, S. (2013). Perceived Organizational Politics, Organizational Justice, Cynicism and OCB: A Demographic Study of Academicians. *Review of HRM,* (2), 61-73.

Mohammad, A., Abd El Rahman, S., Ali, R. ve Ali, H. (2022). Effect of Organizational Cynicism on Quality of Work Life and Employee Effectiveness among Nursing Staff. *Minia Scientific Nursing Journal*, 011(1), 2-10.

Moradi, A., Hosseinpour, M. ve Mehralizadeh, Y. (2021). Identifying the Main and Secondary Components Affecting Organizational Agility in the Petroleum University of Technology. *Petroleum Business Review,* 5(3), 01-17.

Morf, M., Bakker, A. B. ve Feierabend, A. (2019). Bankers Closing Idiosyncratic Deals: Implications for Organisational Cynicism. *Human Resource Management Journal*, (29), 585-599.

Mortezaei, M., Jamshidi, M.J. ve Hosseinpour, M. (2022). The Effect of Business Intelligence (BI) on Organizational Agility and Innovation Using SEM. *Health Man & Info Sci.,* 9(3), 139-144.

Mousa, M. (2018). The Effect of Cultural Diversity Challenges on Organizational Cynicism Dimensions A Study from Egypt. *Journal of Global Responsibility,* 9(3), 280-300.

Mousavi Ghahfarrokhi, S. G., Beshlideh, K. ve Arshadi, N. (2020). Designing and Evaluating a Model for Precedents and Outcomes of Organizational Cynicism (Maron Company, Ahvaz, 2019). *JOHE,* 9(3), 146-57.

Mudili, A. (2016). Exploring The Facilitators and Mediators of Workforce Agility: An Empirical Study. *Management Research Review,* 39(12), 1567-1586.

Nafei, W. A. (2016). Organizational Agility: The Key to Organizational Success. *International Journal of Business and Management,* 11(5), 296-309.

Nan, J. ve Selamat, M. (2022). Managing Employee Cynicism Using Organizational Justice Practices and Support- A Case of Chinese Banking Industry. *Polish Journal of Management Studies,* 25(2), 218-233.

Narosaputra, D. A. N., Pangestu, K. ve Sengkey, M. M. (2023). The Effect of Distributive, Procedural, and Interactional Justice on Organizational Cynicism Moderated by Hope. *Jurnal Psikologi,* 50(3), 318-332.

Nejatian, M., Zarei, M. H., Nejati, M. ve Zanjirchi, S. M. (2018). A Hybrid Approach to Achieve Organizational Agility: An Empirical Study of a Food Company. *Benchmarking: An International Journal,* 25(1), 201-234.

Özdemir, S. ve Güneren, E. (2023). Deneyimsel Değer ve Davranışsal Niyet Arasındaki İlişkide Müşteri Memnuniyetinin Aracılık Rolü: Kapadokya Kaya Oteller Örneği. *JOTAGS,* 11(2), 1641-1675.

Özkurt Balcı, E. (2023). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Algılarına Göre Örgütsel Çeviklik, Örgütsel Çekicilik ve Örgütsel Sinisizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

Pacheco-Cubillos, D. B., Boria-Reverter, J. ve Gil-Lafuente, J. (2024). Transitioning to Agile Organizational Structures: A Contingency Theory Approach in the Financial Sector. *Systems,* 12(142), 1-26.

Panchali, J. ve Seneviratne, S. M. (2019). Organizational Cynicism and Employee Performance: Evidence from a Sri Lankan Audit Sector. *Annals of Management and Organization Research,* 1(2), 155-169.

Park, Y., El Sawy, O. A. ve Fiss, P. (2017). The Role of Business Intelligence and Communication Technologies in Organizational Agility: A Configurational Approach. *Journal of the Association for Information Systems*, 18(9), 648-686.

Polatcan, M. ve Titrek, O. (2014). The Relationship Between Leadership Behaviors Of School Principals And Their Organizational Cynicism Attitudes. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* (141), 1291-1303.

Popa, S., Soto-Acosta, P. ve Martinez-Conesa, I. (2017). Antecedents, Moderators, and Outcomes of Innovation Climate and Open Innovation: An Empirical Study in SMEs. *Technological Forecasting and Social Change,* (118), 134-142.

Prajogo, W., Kusumawati, H. ve Wijaya, N. H. S. (2020). Organizational Culture as Determinant of Employee Based Antecedents to Organizational Cynicism. *Humanities & Social Sciences Reviews,* 8(1), 881-886.

Qader, M. A. A., Harahsheh, F. ve Qulah, M. A. (2021). The Role of Organizational Agility and its Impact on Achieving Organizational Commitmenta Field Study: Jordan Cement Company. *Nat. Volatiles & Essent. Oils,* 8(4), 2858-2876.

Ravichandran, T. (2018). Exploring the Relationships between IT Competence, Innovation Capacity and Organizational Agility. *Journal of Strategic Information Systems,* (27), 22–42.

Robledo, J. C., Martınez, O. C. ve Merlano, A. F. (2018). Organizational Cynicism-An Exploration Analysis-Case: Workers in The City of Cartagena de Indias. *Revista ESPACIOS*, 39(26).

Saha, N., Sáha, T., Gregar, A. ve Sáha, P. (2020). Organizational Agility and Organizational Learning: Do They Accelerate Organizational Innovation and Competency?. *European conference on innovation and entrepreneurship,* 578-586.

Sambamurthy, V., Bharadwaj, A. ve Grover, V. (2003). Shaping Agility through Digital Options: Reconceptualizing the Role of Information Technology in Contemporary Firms. *MIS Quarterly: Management Information Systems,* 27(2), 237-264.

Sanchez, R. (1995). Strategic Flexibility in Product Competition. *Strategic Management Journal,* (16), 135-159.

Sever, E. ve Paksoy, M. (2021). Örgütsel Çeviklik Açısından Örgüt Kültürü ve Firma Performansı Üzerine Bir Alan Araştırması. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences,* 7(13), 313-353.

Shahaei, B. ve Rajabzadeh, A. (2005). Exploring Aspects of Organizational Agility in Government Agencies with Information Technology Approach. Second International Conference on Communications and Information Technology Management of, March, Iran.

Sharifi, H. ve Zhang, Z. (1999). A Methodology For Achieving Agility In Manufacturing Organisations: An Introduction. *International journal of production economics,* 62(1), 7-22.

Sheikh, A., Alvi, A. K. ve Rehman, K. U. (2020). The Relationship of Organizational Cynicism with the Job Satisfaction: The Mediating Role of Psychological Contract Breach. *Gomal University Journal of Research,* 36(2), 1-13.

Singh, J., Sharma, G., Schnackenberg, A. K. ve Hill, J. (2013). Organizational Agility: What It Is, What It Is Not, and Why It Matters. *Academy of Management Proceedings,* 11813(1),1-40.

Soltani, F., Nazem, F., Imani, M. N. (2019). Identifying the Dimensions and Components of Organizational Agility Based on Human Resource Development to Provide a Model of Organizational Agility in the Islamic Azad University of Tehran. *Iranian journal of educational Sociology,* 2(2), 188-197.

Taboli, H. ve Bahmanyari, H. (2017). Organizational Intelligence and Agility in Shiraz University of Medical Sciences. *J Health Man & Info.,* 4(3), 81- 86.

Tallon, P. P. ve Pinsonneault, A. (2011). Competing Perspectives on The Link between Strategic Information Technology Alignment and Organizational Agility: Insights from a Mediation Model. *MIS Quarterly,* (35), 463-486.

Tallon, P. P., Queiroz, M., Coltman, T. ve Sharma, R. (2019). Information Technology and The Search for Organizational Agility: A Systematic Review with Future Research Possibilities. *J. Strateg. Inf. Syst.,* (28)*,* 218-237.

Teece, D., Peteraf, M. ve Leih, S. (2016). Dynamic Capabilities and Organizational Agility: Risk, Uncertainty, and Strategy in the Innovation Economy. *California Management Review,* 58(4), 13-35.

Tomomitsu, H. T. A. ve Moraes, R. O. (2021). The Evolution of Studies on Information Technology and Organizational Agility: A Bibliometric Analysis. *Gestão & Produção,* 28(2), 1-18.

Vaszkun, B. ve Sziraki, E. (2023). Unlocking The key Dimensions of Organizational Agility: A Systematic Literature Review on Leadership, Structural and Cultural Antecedents. *Society and Economy,* 45(4), 393-410.

Walter, A. T. (2021). Organizational Agility: Iill-Defined and Somewhat Confusing?. A Systematic Literature Review and Conceptualization. *Manag Rev Q,* (71), 343-391.

Wijayanti, L. M., Purba, J. T., Hariandja, E. S. ve Sijabat, R. (2021). Organizational Agility in Educational Setting: A Case Study of Sekolah Murid Merdeka. *Jurnal Studi Guru dan Pembelajaran,* 4(3), 649-661.

Yasin, T. ve Khalid, S. (2015). Organizational Cynicism, Work Related Quality of Life and Organizational Commitment in Employees. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences (PJCSS),* 9(2), 568-582.

Yeganegi, K. ve Azar, M. S. Z. (2012). The Effect of IT on Organizational Agility. Proceedings of the 2012 International Conference on Industrial Engineering and Operations Management, Istanbul, Turkey: July 3-6.

Yoldash, Y. ve Isac, N. (2020). Causes and Effects of Organizational Cynicism and its Relationship with Organizational Commitment, Job Satisfaction in Afghanistan NGOs. *Review of International Comparative Management,* 23(2), 367-381.

Yücel, İ. ve Çetinkaya, B. (2015). Örgütsel Sinizm ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki ve Çalışanların Yaşının Bu İlişki Üzerindeki Etkisi "Bazen Hoşlanmasak da Kalmak Zorunda Olabiliriz!". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19(3), 247-271.

Zand Dizari, A. ve Shafizadeh Garoosi, R. (2015). Relationship between Teamwork and Organizational Agility from the Perspective of Employees of Social Security Organization Branches in Tehran, Iran. J. *Educ. Manage. Stud.,* 5(4), 288-232.

Zawawi, A. A., Halim, N. A., Kamarunzaman, N. Z., Zawawi, A. A. ve Halim, F. W. (2022). The Significance of Social Exchange Theory on the Internal Performance of the Malaysian Search and Rescue (SAR) Teams. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 12(10), 1780-1789.

Zhang, C., Irfan, M. ve Sial, J. I. (2024). Effect of Workplace Harassment on Organizational Cynicism with the Mediation of Perceived Incivility and the Moderating Role of Perceived Organizational Obstruction. *Heliyon,* 10(e32742), 1-16.

Zorlu, E. (2023). Ortaöğretim Kurumlarında Örgütsel Çeviklik ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Atak, H. (2013). On-Maddeli Kişilik Ölçeği'nin Türk Kültürü'ne Uyarlanması. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 50: 312-319.

Babiak, P. ve Hare, R.D. (2007). *Snakes in Suits: When Psychopaths go to Work.* Harper Collins e-books.

Babiak, P., Neumann, C. S., ve Hare, R. D. (2010). Corporate Psychopathy: Talking the Walk. *Behavioral Sciences and the Law*, *28*, 174–193. doi:10.1002/bsl.925

Bernstein, A., Newman, J. P., Wallace, J. F. ve Luh, K. E. (2000). Left-Hemisphere Activation and Deficient Response Modulation In Psychopaths. *Psychological Science*, 11, 414 - 418.

Board, B. J., ve Fritzon, K. (2005). Disordered Personalities at Work. *Psychology, Crime & Law,* doi: 10.1080/10683160310001634304

Boddy, C. R. (2005). The Implications of Corporate Psychopaths for Business and Society: An Initial Examination and A Call to Arms. *Australasian Journal of Business and Behavioral Sciences*, 1, 30–40.

Cleckly, H. (1988). *The mask of sanity.* (Fifth Edition: Private printing for non-profit educational use), Georgia.

Cunningham, M. D., ve Reidy, T. J. (1998). Antisocial Personality Disorder and Psychopathy: Diagnostic Dilemmas in Classifying Patterns of Antisocial Behavior in Sentencing Evaluations. *Behavioral Sciences and The Law*, *16*, 333–351.

Dutton, K. (2012). *Olağan Psikopatlar (The Wisdom of Psychopaths)*. (çev. C. Duran). İstanbul: Domingo Yayıncılık.

Engeler, A. ve Yargıç, A. Psikopati, Makyavellinizm ve Empati. 40.Ulusal Psikiyatri Kongresi, Kuşadası: 28 Eylül-3 Ekim 2004

Engeler, A. (2005). Psikopati ve Antisosyal Kişilik Bozukluğu. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Anabilim Dalı.

Forth, A. E., Brown, S. L., Hart, S. D., ve Hare, R. D. (1996). The Assessment of Psychopathy in Male and Female Noncriminals: Reliability and Validity. *Personality and Individual Differences*, *20*, 531–543.

Gregory, S. (2012). The Antisocial Brain: Psychopathy Matters a Structural MRI Investigation of Antisocial Male Violent Offenders. *Archives of General Psychiatry,* doi:10.1001/archgenpsychiatry.2012.222

Hare, R.D. (1970). *Psychopathy: Theory and Research.* New York: John Wiley.

Hare, R. D. (1991). *The Hare Psychopathy Checklist*—Revised. Toronto: Multi-Health Systems

Hare, R. D. (1994). This Charming Psychopath: How to Spot Social Predators Before They Attack. *Psychology Today*, Jan/Feb.

Hare, R. (1999). *Without Conscience: The Disturbing World of the Psychopath Among Us*. New York: Guilford Publications.

Hare, R.D., Clark, D., Grann, M. ve Thornton, D. (2000). Psychopathy and The Predictive Validity of the PCL-R: An International Perspective. *Behavioral Sciences and the Law*, 18 (5), 623-645.

Hare, R. D. (2002). Psychopathy as a Risk Factor For Violence. In H.E. Allen (Ed.), *Risk Reduction: Interventions for Special Needs Offenders* (pp. 165-184). Lanham, MD: American Correctional Association.

Hare, R. D. (2003). *Manual for the Revised Psychopathy Checklist* (2nd ed.). Toronto: Multi-Health Systems.

Hart, S. D., Cox, D. N., ve Hare, R. D. (1995). *Manual for the Psychopathy Checklist: Screening Version* (PCL:SV). Toronto: Multi-Health Systems.

Gosling, S. D., Rentfrow, P. J., ve Swann, W. B. (2003). A Very Brief Measure of the Big-Five Personality Domains. *Journal of Research in Personality*, *37*, 504–528.

Herpertz, S. C., ve Sass, H. (2000). Emotional Deficiency and Psychopathy. *Behavioral Sciences and the Law,* doi:10.1002/1099-0798(200010)18:5

Jackson, R. L., Rogers, R., Neumann, C. S., ve Lambert, P. L. (2002). Psychopathy in Female Offenders: An Investigation of its Underlying Dimensions. *Criminal Justice and Behavior,* doi:10.1177/009385402237922

Langbert, M. B. (2010). Managing Psychopathic Employees. *Cornell HR Review,* From Cornell University, ILR School, http://digitalcommons.ilr.cornell.edu/chrr/1 (E.T.: 27.08.2015)

Lynam, D. R., Whiteside, S., ve Jones, S. (1999). Self-Reported Psychopathy: A Validation Study. *Journal of Personality Assessment*, 73, 110-132.

Noyan, O. (2008). Antisosyal Kişilik Bozukluğu Tanılı Bireylerin Karar Verme Süreçleri ile Psikopati ve Mizaç-Karakter Özellikleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Gata Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Psikiyatri Anabilim Dalı.

Paulhus, D. L., ve Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of Personality: Narcissism, Machiavellianism, and Psychopathy. *Journal of Research in Personality*, *36*, 556–563.

Rubio, J. S., Krieger, M. A., Finney, E. J., ve Coker, K. L. (2014). A Review of The Relationship Between Sociocultural Factors and Juvenile Psychopathy. *Aggression and Violent Behavior,* doi:10.1016/j.avb.2013.11.001

Salekin, R. T., Rogers, R. ve Sewell, K. W. (1997). Construct Validity of Psychopathy in A Female Offender Sample: A Multitrait-Multimethod Evaluation. *Journal of Abnormal Psychology*, *106*, 576–585.

Warren, J. I., Burnette, M. L., South, S. C., Chauhan, P., Bale, R., Friend, R. ve Van Patten, I. (2003). Psychopathy in Women: Structural Modeling and Comorbidity. *International Journal of Law and Psychiatry*, *26*, 223–242.

KAYNAKÇA

Adeoye, A., Akoma, L., ve Binuyo, B. O. (2014). Age, Marital Status And Educational Background As Determinants Of Job Satisfaction: A Case Study Of Nigeria Workers. *European Journal of Research and Reflection in Management Sciences, Vol*, *2*(2), pp. 1-7.

Agotnes, K. W., Einarsen, S. V., Hetland, J., ve Skogstad, A. (2018). The Moderating Effect Of Laissez-Faire Leadership On The Relationship Between Co-Worker Conflicts And New Cases Of Workplace Bullying: A True Prospective Design. *Human Resource Management Journal*, 28(4), 555-568. Doi: 10.1111/1748-8583.12200

Akbar, A., ve Akhter, W. (2011). Faculty Stress At Higher Education: A Study On The Business Schools Of Pakistan. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 5(1), 93-97.

Akıncı, Z. (2002). Turizm Sektöründe İş Gören İş Tatminini Etkileyen Faktörler: Beş Yıldızlı Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakultesi Dergisi*, 2.4., 145-154.

Akinmayowa, J. T., ve Kadiri, P. A. (2014). Stress among academic staff in a nigerian university. *Covenant Journal of Business and Social Sciences*, 65(1), 73-91.

Almudena, C. (2013). Implementing Innovative HRM: Trade-Off Effects On Employee Well-Being, *Management Decision*, 51(3), s.643-660. Doi: 10.1108/00251741311309706

Amos, P. M., Acquah, S., Antwi, T., ve Adzifome, N. S. (2015). A Comparative Study Of Factors Influencing Male And Female Lecturers' Job Satisfaction In Ghanaian Higher Institutions. *Journal of Education and Practice*, 6(4), 1-10.

Andrade, M. S., Westover, J. H. ve Peterson, J. (2019). Job Satisfaction and Gender. *Journal of Business Diversity,* vol. 19, no. 3. pp. 22-37.

Aydin, O. T. (2018). Impact Of Demographic Variables On Job Stress Factors: A Study On Turkish Employees. *Journal of Business Studies*, 10(2), 803-826. https://doi.org/10.20491/isarder.2018.456.

Aytürk, N. (1990). *Başarılı Yönetim ve Yöneticilik Teknikleri*, Emel Yayınevi, 2.Baskı, Ankara.

Aziri, B. (2011). Job Satisfaction: A Literature Review, *Management Research and Practice*, Vol. 3 Issue 4, pp. 77-86.

Azizah, A., Rzainee, K., Nada, I., Izreen, S., ve Norhafizah, Z. (2016). The Prevalence Of Occupational Stress And Its Association With Socio-Demographic Factors Among Lecturers In A Private University in Malaysia. *International Journal of Public Health and Clinical Sciences*, 3(4), 63-71.

Björkqvist, K., Österman, K., ve Hjelt-Bäck, M. (1994). Aggression Among University Employees. *Aggressive Behavior*, *20*(3), pp. 173-184. Doi: 10.1002/1098-2337(1994)20:3<173::AID-AB2480200304>3.0.CO;2-D

Boone L.E., Kurtz, D.L. (2013). *Çağdaş İşletme*, (Çev. A. Yalçın), Nobel Yayın, Ankara.

Brewer, G., Holt, B. ve Malik, S. (2018). Workplace Bullying In Risk And Safety Professionals, *Journal of Safety Research*, 2018/64: 129–133. Doi: 10.1016/j.jsr.2017.12.015

Brown, D. ve McIntosh, S. (2003). Job Satisfaction In The Low Wage Service Sector. *Applied Economics,* vol. 35, no. 10, pp. 1241-1254. https://doi.org/10.1080/00036840210150875

Carvajal, M. J. ve Popovici, I. (2018). Gender, Age, And Pharmacists' Job Satisfaction. *Pharmacy Practice (Granada),* vol. 16, no. 4. https://doi.org/10.18549/PharmPract.2018.04.1396

Carvajal, M. J., Popovici, I. ve Hardigan, P. C. (2019). Gender and Age Variations in Pharmacists' Job Satisfaction in the United States. *Pharmacy (Basel)*, vol. 7 no. 2. https://doi: 10.3390/pharmacy7020046.

Clark, A. E. (1997). Job satisfaction and gender: why are women so happy at work?. *Labour economics*, *4*(4), 341-372.

Clark, A. E., ve Oswald, A. J. (1996). Satisfaction And Comparison Income. *Journal of Public* https://doi.org/10.1016/0047-2727(95)01564-7

Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques (3rd edition),* New York, John Wiley&Sons.

Cooper, C.L., ve Marshall, J. (2013). Occupational Sources Of Stress: A Review Of The Literature Relating to Coronary Heart Disease and Mental Ill Health. *From Stress To Wellbeing.* Volume 1, s.3-23. Doi: 10.1111/j.2044-8325.1976.tb00325.x

Çarıkçı, İ. H. ve Yavuz, H. (2009). Çalışanlarda Mobbing (Psikolojik Şiddet) Algısı: Sağlık Sektörü Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 47-62.

Çöğenli, M. Z. (2013), Üniversitelerde Mobbing'in İncelenmesi ve Akademisyenler Üzerine Bir Uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Çöl, Ö. S. (2008), İşyerinde Psikolojik Şiddet: Hastane Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Çalışma ve Toplum*, 2008/4, S.19, s.108-115.

Danna, K. ve Griffin, R.W. (1999), Health and Well-Being In The Workplace: A Review and Synthesis of the Literature. *Journal of Management*, 25(3), s.357-384.

Davis, K. (1984). İşletmede İnsan Davranışı: Örgütsel Davranış, (Çev. K. Tosun), *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını*, 2. Baskı, İstanbul.

DeMato, D. S. (2001). *Job Satisfaction Among Elementary School Counselors in Virginia: Thirteen Years Later* (Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University).

Dikmetaş, E., Top, M., ve Ergin, G. (2011). An Examination Of Mobbing And Burnout Of Residents. *Turk Psikiyatri Dergisi*, *22*(3), 137-49.

Drucker, P.F. (1954). *The Practice of Management*, New York, Harper & Row.

Dvouletý, O. (2022). Factors Impacting The Czech Employees' Job Satisfaction. *Acta Universitatis Bohemiae Meridionalis,* vol. *25*, no. 3. pp. 16-28. https://doi.org/10.32725/acta.2022.019

Efeoğlu, İ. E. (2006). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu Ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eğinli, A. T. (2009). Çalışanlarda İş Doyumu: Kamu Ve Özel Sektör Çalışanlarının İş Doyumuna Yönelik Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt:23, Sayı:3, s.35-52.

Einarsen, S., ve Skogstad, A. (1996). Bullying At Work: Epidemiological Findings İn Public And Private Organizations. *European Journal Of Work And Organizational Psychology*, *5*(2), 185-201. Doi: 10.1080/13594329608414854

Eren, E. (2011). *Stratejik Yönetim*, Anadolu Üniversitesi Yayınevi, Ankara.

Eren, E. (2013). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, 9.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Eren, E. (2017). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, Beta Basım Yayın, İstanbul.

Eskildsen, J. K., Kristensen, K., ve Westlund, A. H. (2004). Work Motivation And Job Satisfaction in The Nordic Countries. *Employee Relations*, vol. 26, no. 2, pp. 122-136. https://doi.org/10.1108/01425450410511043

Faraji, A., Karimi, M., Azizi, S. M., Janatolmakan, M., ve Khatony, A. (2019). Occupational Stress And Its Related Demographic Factors Among Iranian CCU Nurses: A Cross-sectional Study. *BMC Research Notes*, 12(1), 1-5. https://doi.org/10.1186/s13104-019-4674-5.

Fraj-Andres, E., Martinez-Salinas, E., ve Matute-Vallejo, J. (2009). A Multidimensional Approach to the Influence of Environmental Marketing and Orientation on the Firm's Organizational Performance. *Journal of Business Ethics*. 88(2), s:263-286. Doi: 10.1007/s10551-008-9962-2

Franěk, M. ve Večeřa, J. (2008). Personal Characteristics And Job Satisfaction. *E+M Ekonomie a Management*, vol. 11., no. 4, pp. 63-76.

Franěk, M., Mohelská, H., Zubr, V., Bachmann, P. ve Sokolová, M. (2014). Organizational And Sociodemographic Determinants Of Job Satisfaction In The Czech Republic. *Sage Open,* vol. 4, no. 3. https://doi.org/10.1177/2158244014552426

Gavrea, C., Ilies, L., ve Stegerean, R. (2011). Determinants of Organizational Performance: The Case of Romania. *Management & Marketing*, 6(2).

Gedik, T., Akyüz , K.C., Batu, C. (2009). Orman Endüstri İşletmelerinde Yönetici İş Tatmin Düzeyinin Belirlenmesi (Düzce İli Örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt 9, Sayı 1, s.1-11.

Georgopoulos, B.S., ve Tannenbaum, A.S. (1957). A Study of Organizational Effectiveness. *American Sociological Review*, 22(5), 534-540. Doi: 10.2307/2089477

Gökdeniz, İ. (2005). Üretim Sektöründeki İşletmelerin Örgüt İçi Stres Kaynakları Ve Mobilyacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (13), 173-189

Grunau, G. (2007). *Mobbing and Burnout: Are they linked?*. Walden University.

Gül, H. (2007). İş Stresi, Örgütsel Sağlık Ve Performans Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(2), 318-332.

Gül, H., ve Ağıröz, A. (2011). Mobbing ve Örgütsel Sinizm Arasındaki İlişkiler: Hemşireler Üzerinde Bir Uygulama. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(2), s.27-47.

Güler, Z., Öztürk, N. ve Gürbüz H. (2001). *İş Yaşamında Stres ve Kamu Kurumlarındaki Sekreterler Üzerine Bir Uygulama*. T.C. Anadolu Üniverstesi Yayınları, Eskişehir. ISBN: 975-06-0066-5

Gümüştekin, E.G. ve Öztemiz A.B. (2005). Örgütlerde Stresin Verimlilik ve Performansla Etkileşimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 14, Sayı 1, s.271–288, Adana.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Felsefe-Yöntem-Analiz*. Seçkin Yayıncılık, 3.baskı, Ankara. ISBN: 9789750237263

Hasin, H. H. and Omar, N. H. (2007). An Empirical Study on Job Satisfaction, Job-Related Stress and Intention to Leave Among Audit Staff in Public Accounting Firms in Melaka. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, Vol.5, Issue:1. Doi: 10.1108/19852510780001575

Hassan, F. (2013). *Reinvent: A Leader's Playbook for Serial Success*. John Wiley & Sons. ISBN: 978-1-118-52989-8

Helleriegel D., Susan E. J. ve John W. S. Jr. (1999). *Management*, Eighth Edition, South Western College Publishing.

Hoel, H. ve Cooper, C. L. (2000). *Destructive Conflict And Bullying At Work*. *Manchester: Manchester School of Management*, UMIST.

House, R. J. ve Rizzo, J. R. (1972). Role Conflict and Ambiguity as Critical Variables in Model of Organizational Behavior. *Organizational Behavior and Human Performance*, 7, p:467–505. Doi: 10.1016/0030-5073(72)90030-X

Ilies, R., Yao, J., Curseu, P. L., ve Liang, A. X. (2019). Educated And Happy: A Four-Year Study Explaining The Links Between Education, Job Fit, And Life Satisfaction. *Applied Psychology*, *68*(1), 150-176. https://doi.org/10.1111/apps.12158

Kabito, G. G., Wami, S. D., Chercos, D. H., ve Mekonnen, T. H. (2020). Work-related Stress And Associated Factors Among Academic Staffs At The University of Gondar, Northwest Ethiopia: An Institution-based Cross-sectional Study. *Ethiopia Journal of Health Sciences*, 30(2), 223- 232. https://doi.org/10.4314/ejhs.v30i2.10.

Karcıoğlu, F. ve Akbaş, S. (2011). İşyerinde Psikolojik Şiddet ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24 (3), 139-161

Kesebir, M. (2011). Mobbing'in Çalışanların Performansı Üzerine Etkisi: İstanbul'da Bankacılık Sektörü Üzerine Bir Uygulama. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, v2, s.154-169. Doi: 10.29217/uujss.503

Khurshid, F., Butt, Z. H., ve Malik, S. K. (2011). Occupational Role Stress Of The Public And Private Sector Universities Teachers. *Language in India: Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow*, 11(8), 353-366.

Kifle, T. ve Hailemariam, I. (2012). Gender Differences in Domains of Job Satisfaction: Evidence from Doctoral Graduates from Australian Universities. *Economic Analysis and Policy*, vol. 42, no. 3, pp. 319-338. https://doi.org/10.1016/S0313-5926(12)50032-9.

Kim, A.S., Jo, H., Kang, H., Lim, O.B. (2022). The Effect of Differences in Education Levels of Hospital and Clinic Workers on Job Satisfaction: The Fifth Korean Working Conditions Survey. *The Korean Society of Medicine and Therapy Science,* v.14., pp. 5-13. https://doi.org/10.31321/KMTS.2022.14.1.5.

Kivimäki, M., Elovainio, M., ve Vahtera, J. (2000). Workplace Bullying And Sickness Absence In Hospital Staff. *Occupational and Environmental Medicine*, *57*(10), 656-660.

Koç, H. ve Topaloğlu, M. (2010). *Yönetim Bilimi Temel Kavramlar, Kuramlar ve İlkeler*. Seçkin Yayıncılık, Ankara. ISBN: 9789750219429

Lange, T. (2009). Attitudes, Attributes And Institutions: Determining Job Satisfaction In Central and Eastern Europe. *Employee Relations,* vol. 31, no. 1, pp. 81-97. https://doi.org/10.1108/01425450910916832

Lazarus, R. S. (1991). Psychological Stress in the Workplace. *Journal of Social Behavior and Personality*, v.6, p:1-13.

Mahmood, A., Nudrat, S., Zamir, S., ve Zahoor, F. (2013). Impact Of Age And Level Of Experience On Occupational Stress Of Academic Managers At The Higher Educational Level. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(1), 535-554.

Maltin, E. R. ve Meyer, J. P. (2010). Employee Commitment and Well-Being: A Critical Review, Theoretical Framework and Research Agenda. *Journal of Vocational Behavior*, 77(2), s.323-337. DOI: 10.1016/j.jvb.2010.04.00

Miao, Y., Li, L. ve Bian, Y. (2017). Gender Differences In Job Quality And Job Satisfaction Among Doctors In Rural Western China. *BMC Health Services Research*, vol. 17, no. 1. https://doi: 10.1186/s12913-017-2786-y.

Mimaroğlu, H. ve Özgen, H. (2008). Örgütlerde Güncel Bir Sorun: "Mobbing". *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2008/8, s.201-226

Mondal, J., Shrestha, S., ve Bhaila, A. (2011). School Teachers: Job Stress And Job Satisfaction, Kaski, Nepal. *International Journal of Occupational Safety and Health,* 1(1), 27-33. https://doi.org/10.3126/ijosh.v1i1.5226.

Mora, T., ve Ferrer-i-Carbonell, A. (2009). The Job Satisfaction Gender Gap Among Young Recent University Graduates: Evidence From Catalonia. *The Journal of Socio-Economics*, *38*(4), 581-589. https://doi.org/10.1016/j.socec.2009.02.003

Moreno-Jiménez, B., Rodríguez-Muñoz, A., Salin, D., ve Morante, M. E. (2009). Workplace Bullying In Southern Europe: Prevalence, Forms And Risk Groups In A Spanish Sample. *International Journal of Organisational Behaviour*, *13*(2), 95-109.

Mottaz, C. J. (1987). Age And Work Satisfaction. *Work And Occupations*. 14, 3, s:389-408. DOI: 10.1177/0730888487014003004

Nielsen, M.B., ve Einarsen, S. (2012). Outcomes of Exposure to Workplace Bullying: A Meta-Analytic Review. *Work & Stress*, 26(4), 309-332. DOI: 10.1080/02678373.2012.734709

Ofoegbu, F., ve Nwadiani, M. (2006). Levels Of Perceived Stress Among Lecturers In Nigerian Universities. *Journal of Instructional Psychology*, 33(1), 66-74.

Olatunji, S., ve Mokuolu, B. O. (2014). The Influence Of Sex, Marital Status, And Tenure Of Service On Job Stress, And Job Satisfaction Of Health Workers In A Nigerian Federal Health Institution. *African Research Review,* 8(1), 126-133. https://doi.org/10.4314/afrrev.v8i1.10.

Omoniyi, M. B. I., ve Ogunsanmi, J. O. (2012). Stress Among Academic Staff In Southwest Nigeria. *The African Symposium,* 12(1), 126-132.

Oreopoulos, P. ve Salvanes, K. G. (2011). Priceless: The Nonpecuniary Benefits of Schooling. *Journal of Economic Perspectives,* vol. 25, *no.* 1, pp. 159-184. https://doi.org/10.1257/jep.25.1.159

Örücü, E., Yumuşak, S. ve Bozkır, Y. (2006). Kalite Yönetimi Çerçevesinde Bankalarda Çalışan Personelin İş Tatmini ve İş Tatminini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt 13, Sayı 1.

Piirainen, H., Räsänen, K., ve Kivimäki, M. (2000). Organizational Climate, Perceived Work-related Symptoms And Sickness Absence: A Population-Based Survey. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *45*(2), 175-184.

Pita, C. ve Torregrosa, R. J. (2021). Education And Job Satisfaction. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.21579.72481

Rayner, C., ve Hoel, H. (1997). A Summary Review Of Literature Relating To Workplace Bullying. *Journal Of Community & Applied Social Psychology*, *7*(3), 181-191. Doi: 10.1002/(SICI)1099-1298(199706)7:3<181::AID-CASP416>3.0.CO;2-Y

Redmond, P. ve McGuinness, S. (2020). Explaining the Gender Gap in Job Satisfaction. *Applied Economics Letters,* vol. 27, no. 17, pp. 1415-1418.

Salin, D. (2003). Ways Of Explaining Workplace Bullying: A Review Of Enabling, Motivating And Precipitating Structures And Processes In The Work Environment. *Human Relations*, *56*(10), 1213-1232. Doi: 10.1177/00187267035610003

Sentuna, M. (2015). Investigation of Job Satisfaction, Organizational Commitment and Self-esteem of Physical Education Teachers According to the Gender. *International Online Journal of Educational Sciences,* vol. 7, no. 2. https://doi.org/10.15345/iojes.2015.02.005

Sharma, A., ve Jain, V. (2020). A Study Of The Relationship Of Stress And Demographic Profile Of Employees With Special Reference To Their Marital Status And Income. *Sambodhi,* 43(4), 111-115.

Shin, Y., Sung, S. Y., Choi, J. N. ve Kim, M. S. (2015). Top Management Ethical Leadership and Firm Performance: Mediating Role of Ethical and Procedural Justice Climate. *Journal of Business Ethics*, 129(1), 43-57. DOI: 10.1007/s10551-014-2144-5

Shkëmbi, F., Melonashi, E., ve Fanaj, N. (2015). Workplace Stress Among Teachers in Kosovo. *SAGE Open,* 5(4). https://doi.org/10.1177/2158244015614610.

Siu, O. L. (2002). Predictors Of Job Satisfaction And Absenteeism In Two Samples Of Hong Kong Nurses. *Journal of Advanced Nursing,* vol. 40, no. 2, pp. 218-229. https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2002.02364.x

Solomon, B. C., Nikolaev, B. N., ve Shepherd, D. A. (2022). Does Educational Attainment Promote Job Satisfaction? The Bittersweet Trade-Offs Between Job Resources, Demands, And Stress. *Journal of Applied Psychology*, vol. 107, no. 7, pp. 1227-1241, https://doi.org/10.1037/apl0000904

Sparks, K., Faragher, B. ve Cooper, C.L. (2001). Well-Being and Occupational Health In The 21st Century Workplace. *Journal of Occupational & Organizational Psychology*, 74(4), s.489. DOI: 10.1348/096317901167497

Şencan, N. S. (2011). Türk İlaç Sanayiinde Çalışan Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Ve İş Doyumlarına Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tekçe, E. A. (2010). Yıldırma Olgusu ve Yıldırma ile Kişilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Bankacılık Sektörü Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Temür, T., (2022). Alt Düzey Yöneticilerin İş Tatmini, İş Stresi Ve İşyerinde Psikolojik Taciz Düzeylerinin Örgüt Performansına Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Tınaz, P., Gök, S. ve Karatuna, I. (2010). Türkiye'de İşyerinde Psikolojik Taciz Oranının ve Türlerinin Belirlenmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi*, Cilt: 9, Sayı:34, 2010

Torringston, D. ve Weightman, J. (1991). *Action Management: The Essentials*. Institute of Personel Management, London. ISBN: 9780852924730

Trijueque, D. G., ve Grana Gomez, J. L. (2010). Workplace Bullying: Prevalence And Descriptive Analysis In A Multiocupational Simple. *Psicothema*, *21*(2), 288.

Turunç, Ö. (2015). Stratejik Yönetim Örgütsel Performans İlişkisinde Kişi-Örgüt Uyumunun Rolü. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *1*(1), 16-30.

Tutar, H. (2004). İşyerinde Psikolojik Şiddet Sarmalı: Nedenleri ve Sonuçları. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2004/2, s.102-128.

Uhlíř, L. ve Řehoř, P. (2020). Gender, Education and Marital Status as Determinants of Job Satisfaction. *Acta Universitatis Bohemiae Meridionalis,* vol. 23, no. 2, pp. 1-13. https://doi.org/10.2478/acta-2020-0003

Uysal, Ş. (2015). Performans Yönetimi Sisteminin Tanımı, Tarihçesi, Amaç Ve Temel Unsurlarına Genel Bir Bakış. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 5 (2), 32-39. DOI: 10.17339/ejovoc.51537

Ülbeği, İ. D. ve Yalçın, A. (2015). Yıldırma ve Sonuçlarının Meta Analiz Yöntemiyle İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24 (1), 221-228.

Vartia, M. (1996). The Sources Of Bullying–Psychological Work Environment And Organizational Climate. *European Journal Of Work And Organizational Psychology*, *5*(2), 203-214. Doi: 10.1080/13594329608414855

Vorina A., Simonič M., ve Vlasova M. (2017). An Analysis Of The Relationship Between Job Satisfaction And Employee Engagement. *Economic Themes,* vol.55(2), pp. 243-262. https://doi.org/10.1515/ethemes-2017-0014

Wharton, A. S., Rotolo, T., ve Bird, S. R. (2000). Social Context At Work: A Multilevel Analysis Of Job Satisfaction. In *Sociological Forum*. Vol. 15(1), pp. 65-90.

Yıldırım, H., ve Uysaloglu, B. (2012). Impact Of Demographic Factors On Employee's Perception Of Mobbing: A Case Study From A Logistics Company. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *58*, 634-644. Doi: 10.1016/j.sbspro.2012.09.1041

Yılmaz, A. (2013). İşletmelerde Özümseme Kapasitesi İle İşletme Performansı İlişkisi: ESO'da Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yuchtman, E., ve Seashore, S. E. (1967). A System Resource Approach to Organizational Effectiveness. *American Sociological Review*, 891-903. Doi: 10.2307/2092843

Yücel, R. (2010). Merkez ve Çevre İlişkisine Bağlı Örgütsel Yapı ve Performans, Nobel Yayım Dağıtım Tic.Ltd.,Şti.

Yücel, R. (2012). Örgüt Yönetiminde Terfi, Bizim Büro Matbası Dağıtım, Basım Yayıncılık San., ve Tic.Ltd.,Şti.

Zou, M. (2015). Gender, Work Orientations And Job Satisfaction. *Work, Employment and Society*, vol. 29, no. 1, pp. 3-22. https://doi.org/10.1177/0950017014559267

KAYNAKÇA

Akatay, A. (2003). Örgütlerde Zaman Yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*10*), 281-300.

Altınöz, M. (2012). *Dosya ve Arşiv Yönetimi*. Ankara: Nonel Yayınevi.

Aydın. A. H. (2015). *Yönetim Bilimi*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Balcı, A. (2019). Zaman Yönetimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 23(1), 95-102.

Bozkurt, Ö. ve Sezen S. Ergün T. (2004). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. Ankara: TODAİE

Claessens, B.J.C., van Eerde, W., Rutte, C.G. and Roe, R.A. (2007), A Review Of The Time Management Literature, *Personnel Review*, 36(2), 255-276.

Demirel, E. T. ve Ramazanoğlu, F. (2005). Yöneticiler Açısından Etkin Zaman Yönetimi Tekniklerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 30-35.

Demirtaş, H. ve Özer, N. (2016). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişki. *Educational Policy Analysis And Strategic Research*, 2(1), 34-47.

Durmaz, M., Hüseyinli, T. ve Güçlü, C. (2016). Zaman Yönetimi Becerileri İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki. İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(7), 2291-2303.

Eryılmaz, B. (2014). *Kamu Yönetimi: Düşünceler- Yapılar- Fonksiyonlar- Politikalar.* İstanbul: Umuttepe Yayınları.

Gökçeer, F. (1997). Devlet, Bürokrasi ve Kırtasiyecilik. *Türk İdare Dergisi*, 69(414), 1-22.

Güney, S. (2011). *Örgütsel Davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Güney, S. (2016). *Davranış Bilimleri.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Garhammer, M. (2002). Pace of life and enjoyment of life, *Journal of Happiness Studies*, (3), 217-56.

Güçlü, N. (2001). Zaman Yönetimi. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.

Karaoğlan, A. D. (2006). Üst Düzey Yöneticilerin Zaman Yönetimi. (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Balıkesir.

Mackenzie R. A. (1989). *Zaman Tuzağı*, İstanbul: İlgi Yayıncılık.

Orlikowsky, W.J. ve Yates, J. (2002). Its About Time: Temporal Structuring İn Organizations, *Organization Science*, (13), 684-700.

Özkan, G. ve Akdemir B. (2017). Örgütsel Sinizmin Çalışanlarda Erteleme Davranışına Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Socıal Scıences Studıes Journal, 3(8), 387-402.

Sabuncuoğlu Z. ve Melek T. (2001). Örgütsel Psikoloji. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sabuncuoğlu Z., & Paşa M. (2002). *Zaman Yönetimi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sadykova, G. (2016). İş Güvencesizliği İle İşyeri Prokrastinasyonu Erteleme Alışkanlığı İlişkisi. Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 12(30), 97-120.

Sayan, İ. (2005). Yönetici Hemşirelerde Zaman Yönetimi. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Uzun, K. ve Tortumlu, M. (2023). Genç Yetişkinlerin Modern Çağın Zaman Tuzakları ile Kendini Affetme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 860-892

Taner, B. (2005). Zaman Yönetimi. *Öneri Dergisi*, 6(23), 67-71.

Tunçer, P. (2018). *Yönetim ve Organizasyon*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Vatan, F. ve Altuğ Ö., S. (2002). Zaman Yönetimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 18(3), 89-103.

KAYNAKÇA

A.Webster, Khorana, S., ve Pastore, F. (2022). The Effects of COVID-19 On Employment, Labor Markets,

And Gender Equality İn Central America. *IZA Journal of Development and Migration, 13*(1).

Akçiğit, U., ve Özcan-Tok, Ö. (2020). *Turkish Academy of Science Report.* Ankara: Turkish Academy of Science Report.

Akpinar-Sposito, C. (2013). Career Barriers For Women Executives And The Glass Ceiling Syndrome: The Case Study Comparison Between French And Turkish Women Executives. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 75*, s. 488 – 497.

Brandford, A., ve Brandford-Stevenson, A. (2021). Going Up!: Exploring the Phenomenon of the Glass Escalator in Nursing. *Nurs Adm Q, 45*(4), s. 295-301.

Bruckmuller, S., Ryan, M. K., Rınk, F., ve Haslam, S. A., S. A. (2014). Beyond the Glass Ceiling: The Glass Cliff and Its Lessons for Organizational Policy. *Social Issues and Policy Review, 8*(1), s. 202-232.

Bryce, T., Far, H., ve Gardner, A. (2019). Barriers To Career Advancement For Female Engineers İn Australia's Civil Construction İndustry And Recommended Solutions. *Australian Journal of Civil Engineering*.

Casini, A. (2016). *Glass Ceiling and Glass Elevator.* New Jersey: John Wiley ve Sons, Ltd.

Catatlyst. (2022). *Catatlyst*. Women in Management (Quick Take). Workplaces that work for women: https://www.catalyst.org/research/women-in-management (E.T.: 14.04. 2024).

Cheung, H. K., Anderson, A. J., King, E. B., Mahabir, B., Warner, K., ve Jones, K. P. (2022). Beyond The Baby Bump: Subtle Discrimination Against Working Mothers İn The Hiring Process. *Journal of Business and Psychology*.

Clance, P., ve Imes, S. A. (1978). The Imposter Phenomenon in High Achieving Women: Dynamics And Therapeutic Intervention. *Psychother Theor Res Pract, 15*(3), s. 241-247.

Correll, S., Benard, S., ve Paik, I. (2007). Getting A Job? Is There A Motherhood Penalty. *American Journal of Sociology, 112*, s. 1297–1338.

Cukrowska-Torzewska, E. ve Matysiak, A. (2020). The Motherhood Wage Penalty: A Meta-Analysis. *Social Science Research, 102416*.

Çelik, C. (2021, 06 28). *Mansplaining*, https://feministbellek.org/mansplaining/ (E.T.: 12. 04.2024).

Darouei, M., ve Pluut, H. (2018). "The Paradox Of Being on the Glass Cliff: Why Do Women Accept Risky Leadership Positions?". Career Development International, 23(4), s. 397-426.

Denend, L., Mccutcheon, S., Regan, M., Saınz, M., Yock, P., ve Azagury, D. (2020). Analysis Of Gender Perceptions in Health Technology: A Call To Action. *Annals of Biomedical Engineering, 48*(5), s. 1573–1586.

Firth, M. (1982). Sex Discrimination in Job Opportunities For Women. *Sex Roles, 8*, s. 891-901.

Gallego-Moron, N., ve Matus-Lopez, M. (2023). Exploring Self-Exclusion As A Gendered Barrier in Spanish Universities. A Mixed Methodological Study. *Women's Studies International Forum, 99*.

Gonçalves, K. (2019). What Are You Doing Here, I Thought You Had A Kid Now?" The Stigmatization Of Working Mothers İn Academia – A Critical Self-Reflective Essay On Gender, Motherhood And The Neoliberal Academy. *Gender and Language, 13*(4).

Glass, C., ve Cook, A. (2016). "Leading At The Top: Understanding Women's Challenges Above The Glass Ceiling". The Leadership Quarterly, 27(1), s. 51-63.

Harford, J. (2020). The Path to Professorship: Reflections from Women Professors in Ireland. *Irish Educational Studies, 39*(2), s. 93-204.

Haslam, S. A., ve Ryan, M. K. (2008). "The Road to the Glass Cliff: Differences in the Perceived Suitability of Men And Women for Leadership Positions in Succeeding And Failing Organizations". The Leadership Quarterly, 19, s. 530-546.

Herbst-Debby, A., ve Achouche, N. (2023). Double Jeopardy: Gendered Social Policy For Two Risky Life Periods in Six Welfare State Contexts. *Women's Studies International Forum, 100*.

Karakaplan-Özer, E. (2022). Beyond the Glass Cliff: A Scoping Review of the Influencing Factors of Glass Cliff. *Alanya Akademik Bakış Dergisi, 6*(2), s. 2069-2084.

Karakaplan-Özer, E. (2023). Gender Bias in Workplaces: A Scoping Review of The Factors Leading to Gender Bias. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 19*(1), s. 106-122.

Kariyer. net: *"Annelere İş Hayatında Yer Yok!"*, https://www.kariyer.net/kurumsal/basin-bulteni-326 (E.T.: 12. 04. 2024).

Killewald, A., ve García-Manglano, J. (2016). Tethered Lives: A Couple-Based Perspective On The Consequences Of Parenthood For Time Use, Occupation, And Wages. *Social Science Research, 60*, s. 266-282.

Kmec, J. A. (2011). Are Motherhood Penalties And Fatherhood Bonuses Warranted? Comparing Pro-Work Behaviors And Conditions Of Mothers, Fathers, And Non-Parents. *Social Science Research, 40*, s. 444-459. doi:http://dx.doi.org/10.1016/j.ssresearch.2010.11.006

Kulich, C., Lorenzi-Cioldi, F., Iacoviello, V., Faniko, K., ve Ryan, M. R. (2015). "Signaling Change During a Crisis: Refining Conditions for the Glass Cliff.". 61, s. 96-103.

Looze, J. (2017). Why Do(n't) they leave?: Motherhood and women's job mobility. *Social Science Research, 65*, s. 47-59.

Morgenroth, T., Kirby, T. A., Ryan, M. K., ve Sudkämper, A. (2020). "The Who, When, And Why Of The Glass Cliff Phenomenon: A Meta-Analysis of Appointments to Precarious Leadership Positions". Psychological Bulletin, s. 1-100.

Mousa, M. B. (2021). Healthcare Leadership: A Systematic Review Andmeta-Synthesis of Multi-Sector Evidence on Organisational Interventions. *EClinicalMedicine*, s. 43-51.

Mzenzi, S. I. (2024). Career Progression Of Women Auditors in Tanzania: Coping With The Masculinity İn Audit Firms. *Journal of Accounting in Emerging Economies, 14*(2), s. 300-321.

Nash, M., Nielsen , H. F., Shaw, J., ve King, M. (2019). Antarctica Just Has This Hero Factor": Gendered Barriers To Australian Antarctic Research And Remote Fieldwork. *PLoSONE, 14*(1).

O'Neil, M., Aldanmaz, B., Quırant-Quıles, R. M., Rose, N., Altuntaş, D., ve Terkmen, H. (2019). *Türkiye'de Yükseköğretimdeki Cinsiyet Eşit(siz)liği.* İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.

Örücü, E., Kılıç , R., ve Kılıç, T. (2007). Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeller: Balıkesir İli Örneği. *YÖNETİM VE EKONOMİ, 14*(2), s. 117-135.

Saadin, I., Ramli, K., Johari, H., ve Harin, N. A. (2016). Women and Barriers for Upward Career Advancement – A Survey at Perak State Secretariat, Ipoh, Perak. *Procedia Economics and Finance, 35*, s. 574 – 581.

Salgado, F., ve Magalh˜aes, S. I. (2024). "I am My Own Future" Representations And Experiences Of Childfree Women. *Women's Studies International Forum, 102*.

Saridakis, G., Ferreira, P., Mohammed, A.-M., ve Marlow, S. (2021). "The Relationship Between Gender and Promotion Over the Business Cycle". British Journal of Management, s. 1-22.

Smith, A. (2015). On the Edge of a Glass Cliff: Women in Leadership in Public Organizations. *Public Administration Quarterly, 39*(3), s. 484-517.

Solnit, R. (2015). *Men Explain Things to Me*. 04 12, https://www.guernicamag.com/rebecca-solnit-men-explain-things-to-me/ (E. T.: 12. 04. 2024).

Tackling gender inequality can help remedy current labour market tightness. (2023, 10 03). OECD: https://www.oecd.org/coronavirus/en/data-insights/tackling-gender-inequality-can-help-remedy-current-labour-market-tightness (E. T.:13. 05. 2024).

The gender gap in employment: What's holding women back? (2022, Şubat). International Labour Organization:https://webapps.ilo.org/infostories/en-GB/Stories/Employment/barriers-women#intro (E. T.: 09. 05. 2024).

Toksöz, G., ve Memiş, E. (2018). *İstihdamda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Haritalama ve İzleme Çalışması.* Ankara: Ceid Yayınları: 5.

TUİK. (2022, 04 01). Türkiye Aile Yapısı Araştırması, 2021: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813 (E. T.: 10. 04. 2024).

UNESCO - United Nations Educational, S. a. (2020). *Women in Science.* https://uis.unesco.org/ (E. T.: 13. 05. 2024).

Valcour, M., ve Ladge, J. J. (2008). Family And Career Path Characteristics As Predictors Of Women's Objective And Subjective Career Success: Integrating Traditional And Protean Career Explanations. *Journal of Vocational Behavior, 73*, s. 300–309.

Yükseköğretim Kurumu. (2024). Yükseköğretim Kurumu, https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2024/kadinlarin-yuksekogretime-erisimi.aspx (E. T.: . 13. 05. 2024).

Yüksel, D. (2017, 10 05). *Çalışan ve Anne Olmak: Her Şey Aynı Anda Mükemmel Olamaz!*, https://www.kariyer.net/kariyer-rehberi/calisan-ve-anne-olmak-her-sey-ayni-anda-mukemmel-olamaz/ (E. T.: 13. 04. 2024).

KAYNAKÇA

Akar, S. (2020). Örgüt Kültüründe Bir İş Ahlakı Problemi olarak Nepotizm. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3 (1), 241-251.

Aközer, M. (2003). Kamuoyu Gözüyle Kamuda Yolsuzluk. *Görüş Dergisi.* Aralık: 14-22.

Aksakal, N. Y. ve Ulucan, E. (2021). A Study About The Role of Cronyism Perceptions of Tourism Employees Upon Their Career Plateu. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *13* (4), 3164-3180.

Allen, N. J. ve Meyer, J.P., (1990). Organizational Commitment: Evidence of Career Stage Effects. *Journal of Business Research*, 26, 1, 46-91.

Asunakutlu, T. ve Avcı, U. (2009). Nepotizm-İş Tatmini İlişkisi: Aile İşletmelerinde Bir İnceleme. 17. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı*, 730-736

Aydoğan, I. (2009). Favoritism in the Turkish Educational System: Nepotism, Cronyism and Patronage. *Online Submission*, *4* (1).

Baltazar, J. R., Fernandes, C. I., Ramadani, V. ve Hughes, M. (2023). Family Business Succession and Innovation: A Systematic Literature Review. *Review of Managerial Science*, *17* (8), 2897-2920.

Bekesiene, S., Petrauskaite, A., ve Kazlauskaite Markeliene, R. (2021). Nepotism and Related Threats to Security and Sustainability of the Country: the Case of Lithuanian Organizations. *Sustainability*, 13 (3), 1536. https://doi.org/10.3390/su13031536.

Bektaş, Ç. ve Köseoğlu, M. A. (2007). Aile İşletmecilik Kültürünün Girişimcilik Eğilimine Etkileri ve bir Alan Araştırmacı. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2, 297-317.

Biber, M. (2016). *Kamunun Etik Çıkmazı ''Kayrımacılık"*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Bloom, N. ve Van Reenen, J. (2007). Measuring and Explaining Management Practices Across Firms and Countries. *The Quarterly Journal of Economics*, *122* (4), 1351-1408.

Bolat, T., Bolat, O. İ., Seymen, O. ve Katı, Y. (2017). Otellerde Nepotizm (Akraba Kayırmacılığı) ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi: Kariyer Düzleşmesinin Aracılık Etkisi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6* (3), 157-180.

Büte, M. ve Tekarslan, E. (2010). Nepotizm'in Çalışanlar Üzerine Etkileri: Aile İşletmelerine Yönelik Bir Saha Araştırması. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 6 (1), 1-21.

Chapais, B. (2001). Primate Nepotism: What is the Explanatory Value of Kin Selection?. *International Journal of Primatology*, *22*, 203-229.

Chrisman, J. J., Chua, J. H., Pearson, A. W. ve Barnett, T. (2012). Family Involvement, Family Influence, and Family–Centered Non–Economic Goals in Small Firms. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *36* (2), 267-293.

Chua, J. H., Chrisman, J. J. ve Bergiel, E. B. (2009). An Agency Theoretic Analysis of the Professionalized Family Firm. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33 (2), 355-372.

Çolakoğlu, Ü., Ayyıldız, T. ve Cengiz, S. (2009). Çalışanların Demografik Özelliklerine göre Örgütsel Bağlılık Boyutlarında Algılama Farklılıkları: Kuşadası'ndaki Beş Yıldızlı Konaklama İşletmeleri Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *20* (1), 77-89.

Craigh, B. L. ve Moores, K. (2006). A 10-Year Longitudinal Investigation of Strategy, Systems and Environment on Innovation in Family Firms, *Family Business Review*, 19 (1), 1-10.

Csikszentmihalyi M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*. New York, NY: Harper & Row.

Deephouse, D. L. ve Jaskiewicz, P. (2013). Do Family Firms have Better Reputations than Non-Family Firms? An Integration of Socioemotional Wealth and Social Identity Theories. *Journal of Management Studies*, *50* (3), 337-360.

Erdem, B., Çeribaş, S. ve Karataş, A. (2013). Otel İşletmelerinde Çalışan İşgörenlerin Kronizm (Eş-Dost Kayırmacılığı) Algıları: İstanbul'da Faaliyet Gösteren Bir, İki ve Üç Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17* (1), 51-69.

Erdem, B., Ceylan, U. ve Saylan, U. (2013). Aile İşletmelerinde Nepotizm ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Kütahya'da Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Uludağ Journal of Economy & Society, 32 (2). http://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex1423935778.pdf.

Firfiray, S., Cruz, C., Neacsu, I. ve Gomez-Mejia, L. R. (2018). Is Nepotism So Bad For Family Firms?

A Socioemotional Wealth Approach. Human Resource Management Review, 28 (1), 83-97.

Gómez-Mejía, L. R., Haynes, K. T., Núñez-Nickel, M., Jacobson, K. J. ve Moyano-Fuentes, J. (2007). Socioemotional Wealth and Business Risks in Family-Controlled Firms: Evidence from Spanish Olive Oil Mills. *Administrative Science Quarterly*, *52* (1), 106-137.

Gündoğan, T. (2009). Örgütsel Bağlılık: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Uygulaması. *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü*, 31-61.

Harris, R. I., Reid, R. S. ve McAdam, R. (2004). Employee Involvement in Family and Non-Family-Owned Businesses in Great Britain. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, *10* (1/2), 49-58.

İlhan, S. ve Aytaç, Ö. (2010). T*ürkiye'de Kayırmacı Eğilimlerin Oluşmasında Toplumsal ve Kültürel Yapının Rolü.* R. Erdem içinde, Yönetim ve Örgüt Açısından Kayırmacılık (s. 61-83). İstanbul: Beta Basım.

Jaskiewicz, P., Uhlenbruck, K., Balkin, D. B. ve Reay, T. (2013). Is Nepotism Good or Bad? Types of Nepotism and Implications for Knowledge Management. *Family Business Review*, 26 (2), 121-139.

Jeong, S. H., Kim, H. ve Kim, H. (2022). Strategic Nepotism in Family Director Appointments: Evidence from Family Business Groups in South Korea. *Academy of Management Journal*, *65* (2), 656-682.

Kalaycı, N. (2010). Yükseköğretimde Proje Tabanlı Öğrenmeye İlişkin Bir Uygulama Projeyi Yöneten Öğrenciler Açısından Analiz. *Eğitim ve Bilim*, *33* (147), 85-105.

Karahan, A. ve Yılmaz, H. (2014). Nepotizm ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ve Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (27), 123-148.

Laker, D. R. ve Williams, M. L (2003). Nepotism's Effect on Employee Satisfaction and Organizational Commitment: An Empirical Study, *International Journal of Human Resource Development and Management,* 3, 191-202.

Le Breton–Miller, I. ve Miller, D. (2006). Why Do Some Family Businesses Out–Compete? Governance, Long–Term Orientations, and Sustainable Capability. *Entrepreneurship Theory and Practice*, *30* (6), 731-746.

Loewe, M., Blume, J. ve Speer, J. (2008). How Favoritism Affects the Business Climate: Empirical Evidence from Jordan. *The Middle East Journal*, *62* (2), 259-276.

Martínez, J. I., Stöhr, B. S. ve Quiroga, B. F. (2007). Family Ownership and Firm Performance: Evidence From Public Companies in Chile. *Family Business Review*, *20* (2), 83-94.

Neckebrouck, J., Schulze, W. ve Zellweger, T. (2018). Are Family Firms Good Employers?. *Academy of Management Journal*, *61*(2), 553-585.

Özler, H., Özler, D. E. ve Gümüştekin, G. E. (2007). Aile İşletmelerinde Nepotizmin Gelişme Evreleri ve Kurumsallaşma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (17), 437-450.

Padgett, M. Y. ve Morris, K. A. (2005). Keeping it "All in the Family": Does Nepotism in the Hiring Process Really Benefit the Beneficiary?.*Journal of Leadership & Organizational Studies*, *11* (2), 34-45.

Perez-Alvarez, M., & Strulik, H. (2021). Nepotism, *Human Capital and Economic Development. Journal of Economic Behavior & Organization*, 181, 211-240.

Savaş, Y. (2015). *Nepotizmin Yenilik ve Yetenek Yönetimi üzerine Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Spranger, J. L., Colarelli, S. M., Dimotakis, N., Jacob, A. C. ve Arvey, R. D. (2012). Effects of Kin Density within Family-owned Businesses. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 119 (2), 151–162 doi:10.1016/j.obhdp.2012.07.001.

Tunçbilek, M. M. ve Akkuş, A. (2017). Nepotizm (Akraba Kayırmacılığı) ve İş Tatmini arasındaki İlişki ve Safranbolu Konaklama İşletmelerinde Bir Araştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (3), 169-197.

Vveinhardt, J. ve Bendaraviciene, R. (2022). How do Nepotism and Favouritism Affect Organisational Climate?. *Frontiers in Psychology*, *12*, 710140.

Wasti, S. A. (1999) Organizational Commitment in A Collectivist Culture: The Case of Turkey, Urbana-Champaign: University of Illinois, Unpublished Doctoral Dissertation.

KAYNAKÇA

Adomako, S., Danso, A., Uddin, M. ve Damaoh, J. O. (2016). Entreprenurs' Optimism, Cognitive Style and Persistance. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 22(1), 84-108.

Adringa, S., Poultson, J. ve Pernecky, T. (2016). Hospitality Entrepreneurship: A Link in the Career Chain. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 28(4), 717-736.

Akgunduz, Y. (2015). The Influence of Self-Esteem and Role Stress on Job Performance in Hotel Businesses. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 27(6), 1082-1099.

Alves, J. ve Yang, W. (2022). Cognitive Mechanisms in Entrepreneurship Competence: Its Implication For Open Innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(2), 1-31.

Asici, E. (2021). Social Entrepreneurship and Psychological Well-Being in Teaching Candidates: Mediator Role of Hope. *International Journal of Research in Education and Science*, 7(2), 505-524.

Aslan, İ., Ochnik, D. ve Çınar, O. (2020). Exploring Perceived Stress among Students in Turkey during the COVID-19 Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-17.

Baron, R. A., Franklin, R. ve Hmieleski, K. M. (2016). Why Entrepreneurs Often Experience Low, Not High, Levels of Stress: The Joint Effects of Selection and Psychological Capital. *Journal of Management*, 42(3), 742-768.

Bishopp, S. A., Piquero, N. L., Worrall, J. L. ve Piquero, A. R. (2018). Negative Affective Responses to Stress Among Urban Police Officers: A General Strain Theory Approach. *Deviant Behaviour*, 40(6), 635-654.

Bodur, G. ve Seren, A. K. H. (2020). Development of Attitudes toward Future Scale and Evaluation of the Reliability and Validity in Turkish Population. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(S1), 5-14.

Buttner, E. H. (1992). Entrepreneurial Stress: Is It Hazardous to Your Health? *Journal of Managerial Issues*. 4(2), 223-420.

Caputo, A., Charles, D., ve Fiorentino, R. (2022). University Spin-Offs: Entrepreneurship, Growth and Regional Development. *Studies in Higher Education*, 47(10), 1999-2006.

Chang, Y. Y., Lin, Y. M., Chang, T. W., ve Chang, C. Y. (2024). Sustainable Corporate Entrepreneurship Performance and Social Capital: A Multi-Level Analysis. *Review of Managerial Science*. 18(8), 2373-2395.

Cohen, S., Kamarck, T. ve Mermelstein, R. (1983). A Global Measure of Perceived Stress. *Journal of Health and Social Behavior*, 24, 385-396.

Compton, W. C. (2005). *Introduction to Positive Psychology*. US: Thomson Wadsworth.

Eskin, M., Harlak, H., Demirkıran, F. ve Dereboy, Ç. (2013). Algılanan Stres Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi. *New Symposium Journal*, 51(3), 132-140.

Farinha, L., Lopes, J., Bagchi-Sen, S., Sebastião, J. R., ve Oliveira, J. (2020). Entrepreneurial dynamics and government policies to boost entrepreneurship performance. *Socio-Economic Planning Sciences*, *72*, 100950.

Fitzpatrick, S., Bailey, K. ve Rizvi, S. L. (2020). Changes in Emotions Over the Course of Dialectical Behavior Therapy and the Moderating Role of Depression, Anxiety, and Posttraumatic Stress Disorder. *Behavior Therapy*, 51(6), 946-957.

Frederiks, A. J., Englis, B., Ehrenhard, M. L. ve Green, A. J. (2019). Entrepreneurial Cognition and the Quality of New Venture Ideas: An Experimental Approch to Comparing Future-Oriented Cognitive Processes. *Journal of Business Venturing*, 34(2), 327-347.

Fredrickson, B. L. (1998). What Good Are Positive Emotions? *Review of General Psychology*. 2(3), 300-319.

Hobfoll, S. E. (1989). Conservation of Resources: A New Attempt at Conceptualizing Stress. *American Psychologist*, 44(3), 513-524.

Holman, E. A. ve Silver, R. C. (2005). Future-Oriented Thinking and Adjustment in an Nationwide Longitudinal Study Following the September 11th Terrorist Attacks. *Motivation and Emotion*, 29, 385-406.

Kipkosgei, F. (2002). Mediating Role of the Well-Being of Entrepreneurs and Moderating Role Perceived Online Social Support. *Merits*, 2(1), 1-17.

Kuckertz, A., Bernhard, A., Berger, E. S., Dvouletý, O., Harms, R., Jack, S. ve Kibler, E. (2023). Scaling the Right Answers–Creating and Maintaining Hope Through Social Entrepreneurship in Light of Humanitarian Crises. *Journal of Business Venturing Insights*, 19, e00356, 1-7.

Kuiper, N. A., Olinger, L. J. ve Lyons, L. M. (2010). Global Perceived Stress Level as a Moderator of the Relationship Between Negative Life Events and Depression. *Journal of Human Stress*, 12(4), 149-153.

Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer Pub.

Lazarus, R. S. (2000). Toward Better Research on Stress and Coping. *American Psychologist*, 55(6), 665-673.

Lench, H. C., Levine, L. J., Dang, V., Kaiser, K. A., ... ve Winckler, B. (2021). Optimistic Expectations Have Benefits for Effort and Emotion with Little Cost. *Emotion*, 21(6), 1-37.

Louro, M. J., Pieters, R. ve Zeelenberg, M. (2007). Dynamics of Multiple-Goal Pursuit. *Journal of Personality and Social Psychology*, 93(2), 174-193.

Lee, E- H. (2012). Review of the Pscyhometric Evidence of the Perceived Stress Scale. *Asian Nursing Research*, 6(4), 121-127.

Lerman, M. P., Munyon, T. P. ve Williams, D. W. (2021). The (not so) Dark Side of Entrepreneurship: A Meta-Analysis of the Well-Being and Performance Consequences of Entrepreneurial Stress. *Strategic Entrepreneurship Journal*, 15(3), 377-402.

Lin, S., Li, J. ve Han, R. (2018). Coping Humor of Entrepreneurs: Interaction Between Social Culture and Entrepreneurial Experience. *Frontiers in Psychology*, 9(1449), 1-10.

Liu, S., Lithopoulos, A., Zhang, C. Q., Garcia-Barrera, M. A. ve Rhodes, R. E. (2021). Personality and Perceived Stress during COVID-19 Pandemic: Testing the Mediating Role of Perceived Threat and Efficacy. *Personality and Individual differences*, 168, 110351, 1-6.

Maddi, S. R. (2007). Hardiness: The Courage to Grow from Stresses. *The Journal of Positive Psychology*, 1(3), 160-168.

Margaça, C., Sánchez-García, J. C., Mónico, L. M. ve Knörr, H. (2023). Entrepreneurial Psychological Capital and Spirituality: A Core Distinction among Entrepreneurs. *Frontiers in Psychology*, 14, 1125826, 1-4.

Marroquín, B., Boyle, C. C., Nolen-Hoeksema, S. ve Stanton, A. L. (2016). Using Emotion as Information in Future-Oriented Cognition: Individiual Differences in the Context of State Negative Affect. *Personality and Individual Differences*, 95, 121-126.

Maslakçı, A., Sürücü, L. ve Şeşen, H. (2024). Positive Psychological Capital and University Students' Entrepreneurial Intentions: Does Gender Make a Difference? *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 24, 125-150.

Meadows, R. ve Arber, S. (2015). Marital Status, Relationship Distress, and Self-Rated Health: What Role of for "Sleep Problems"? *Journal of Health and Social Behavior*, 56(3), 341-355.

Mroczek, D. K. ve Almeida, D. M. (2008). The Effect of Daily Stress, Personality, and Age on Daily Negative Affect. *Personality*, 72(2), 355-378.

Ostafin, B. D. ve Proulx, T. (2020). Meaning in Life and Resilince to Stressors. *Anxiety, Stress & Coping*, 33(6), 603-622.

Örtqvist, D., Drnovsek, M. ve Wincent, J. (2007). Entrepreneurs' Coping with Challenging Role Expectations. *Baltic journal of management*, *2*(3), 288-304.

Panayiotou, G. ve Karekla, M. (2013). Perceived Social Support Helps, But Does Not Buffer the Negative Impact of Anxiety Disorders on Quality of Life and Perceived Stress. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 48, 283-294.

Pawelski, J. O. (2016). Defining the 'Positive' in Positive Psychology: Part I. A Descriptive Analysis. *The Journal of Positive Psychology*, 11(4), 339-356.

Prenda, K. M. ve Lachman, M. E. (2001). Planning for the Future: A Life Management Strategy for Increasing Control and Life Satisfaction in Adulthood. *Psychology and Aging*, 16(2), 206-216.

Ribeiro, I. J. S., Pereira, R., Freire, I. V., Oliveira, B. G., Casotti, C. A. ve Boery, E. N. (2018). Stress and Quality of Life Among University Students: A Systematic Literature Review. *Health Professions Education*, 4(2), 70-77.

Ringel, F. (2021). Hope and the Future: Temporal Agency and the Politics of Hope in Late Capitalism. Environment and Planning D: Society and Space, 39(5), 880-886.

Rodrigues, A. B. G. C., Stobäus, C. D. ve Mosquera, J. J. M. (2016). Identity as Study Object of Positive Psychology. *Creative Education*, 7, 119-1125.

Sadeghi, S., Ayoubi, S. ve Brand, S. (2022). Parenting Styles Predict Future-Oriented Cognition in Children: A Cross-Sectional Study. *Children*, 9(10), 1-12.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H. ve Müller, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures. *Methods of Psychological Research, 8*(2), 23-74.

Seligman, M. E. P. ve Csikszentmihalyi, M. (2000). Positive Psychology: An Introduction. *American Psychologist*, 55(1), 5-14.

Selye, H. (1955). Stress and Disease. *Science*, 122(3171), 625-631.

Sharma, R. ve Chopra, K. (2020). EEG Signal Analysis and Detection of Stress Using Classification Techniques. *Journal of Information and Optimization Sciences*, 41(1), 229-238.

Sidhu, A. K., Singh, H., Virdi, S. S. ve Kumar, R. (2021). Impact of Gender and Marital Status on Managing Job Stress Among Employees of PSPCL. *International Journal of Environment, Workplace and Employment*, 6(1-2), 104-117.

Snyder, C. R. (2002). Hope Theory: Rainbows in the Mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249-275.

Stanley, P. J. ve Schutte, N. S. (2023). Merging the Self-Determination Theory and the Broaden and Build Theory Through the Nexus of Positive Affect: A Macro Theory of Positive Functioning. *New Ideas in Psychology*, 68, 1-7.

Stefaniak, A. R., Blaxton, J. M. ve Bergeman, C. S. (2021). Age Differences in Types and Perceptions Daily Stress. *The International Journal of Aging and Human Development*, 94(2), 215-233.

Steger, M. F., Mann, J. R., Michels, P. ve Cooper, T. C. (2009). Meaning in Life, Anxiety, Depression, and General Health Among Smoking Cessation Patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 67(4), 353-358.

Stifter, C., Augustine, M. ve Dollar, J. (2019). The Role of Positive Emotions in Child Development: A Developmental Treatment of the Broaden and Build Theory. *The Journal of Positive Psychology*, 15(1),89-94.

Sutter, C., Bruton, G. D. ve Chen, J. (2019). Entrepreneurship As a Solution to Extreme Poverty: A Review and Future Research Directions. *Journal of Business Venturing*, 34(1), 197-214.

Sweeny, K., Carroll, P. J. ve Shepperd, J. A. (2006). Is Optimism Always Best? Future Outlooks and Preparedness. *Current Directions in Psychological Science*, 15(6), 302-306.

Trevelyan, R. (2008). Optimisim, Overconfidence and Entrepreneurial Activity. *Management Decision*, 46(7), 986-1001.

Vacharkulksemsuk, T. ve Fredrickson, B. L. (2013). Looking Back and Glimpsing Forward: The Broaden-And-Build Theory of Positive Emotions As Applied to Organizations. *Advances in Positive Organizational Psychology*, 1, 45-60.

Wenjuan, G., Siqing, P. ve Xinqiao, L. (2020). Gender Differences in Depression, Anxiety, and Stress Among College Students: A Longitudinal Study from China. *Journal of Affective Disorders*, 263, 292-300.

Wofford, J. C., Daly, P. S. ve Juban, R. L. (1999). Cognitive Processes, Strain, and Stress: Gender Differences in Stress Propensity Indicators. *Anxiety, Stress & Coping*, 12(1), 41-62.

Zahra, S. A., ve Covin, J. G. (1995). Contextual Influences on the Corporate Entrepreneurship-Performance Relationship: A Longitudinal Analysis. *Journal of Business Venturing*, 10(1), 43-58.

Zhao, X. ve Zhang, J. (2021). The Analysis of Integration of Ideological Political Education withInnovation Entrepreneurship Education for College Students. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-10.

KAYNAKÇA

AbuAlRub, R. F. (2004). Job Stress, Job Performance, and Social Support Among Hospital Nurses. *Journal of Nursing Scholarship, 36*(1), 73-78.

Adams, B. G., Meyers, M. C. ve Sekaja, L. (2020). Positive Leadership: Relationships with Employee Inclusion, Discrimination, and Well-Being. *Applied Psychology, 69*(4), 1145-1173.

Arslan, A. ve Yener, S. (2016). İşgören Sesliliği Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması Çalışması. *Journal of Management and Economics Research, 14*(1), 173-191.

Aslan, H., (2019). The Mediating Role of Inclusive Leadership in The Effect of Work Engagement on Innovative Work Behavior. *OPUS-International Journal of Society Researches, 14*(20), 1055-1069.

Barrett,S.J., (2021). Exploring Diversity and Inclusion Leadership in Complex Organizations. İçinde R. D. Johnson (Editör), *Handbook of Research on Multidisciplinary Perspectives on Managerial and Leadership Psychology* (s. 320-353).

Blau, P. M. (1964). *Exchange and Power In Social Liife.* New York: John Wiley & Sons.

Bourke, J., Titus, A. ve Espedido, A. (2020). The Key to Inclusive Leadership. *Harvard Business Review, 6,* https://hbr.org/2020/03/the-key-to-inclusive-leadership (E.T.: 13.09.2024).

Carmeli, A., Reiter-Palmon, R. ve Ziv, E. (2010). Inclusive Leadership and Employee Involvement in Creative Tasks in The Workplace: The mediating Role of Psychological Safety. *Creativity Research Journal, 22*(3), 250-260.

Cho S. ve Mor Barak M. E. (2008). Understanding of Diversity and Inclusion in A Perceived Homogeneous Culture: A Study of Organizational Commitment and Job Performance among Korean Employees. *Administration in Social Work*, 32, 100-126.

Choi, S. B., Tran, T. B. H. ve Park, B. I. (2015). Inclusive Leadership and Work Engagement: Mediating Roles of Affective Organizational Commitment and Creativity. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 43*(6), 931-943.

Choi, S. B., Tran, T. B. H. ve Kang, S. W. (2017). Inclusive Leadership and Employee Wellbeing: The Mediating Role of Person-job Fit. *Journal of Happiness Studies, 18*(6), 1877-1901.

Çöl, G. (2008). Algılanan Güçlendirmenin İşgören Performansı Üzerine Etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 9*(1), 35-46.

Erkal, P. (2023). Kapsayıcı Liderliğin İşe Gömülmüşlük Üzerine Etkisinde Lider Üye Etkileşiminin Aracı Rolü. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 58, 361-378.

Gouldner, A.W. (1960). The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement. *American Sociological Review, 25*(2), 161-178.

Guo, Y., Zhu, Y. ve Zhang, L. (2022). Inclusive Leadership, Leader Identification and Employee Voice Behavior: The Moderating Role of Power Distance. *Current Psychology,* 41, 1301-1310.

Gül, E. ve Çakıcı, A. B. (2021). Kapsayıcı Liderlik Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması ve Kapsayıcı Liderliğin iş performansı üzerindeki etkisinde psikolojik güvenliğin aracılık rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 24*(2), 323-339.

Hirak, R., Peng, A. C., Carmeli, A. ve Schaubroeck, J. M. (2012). Linking Leader Inclusiveness to Work Unit Performance: The Importance of Psychological Safety and Learning from Failures. *The Leadership Quarterly, 23*(1), 107-117.

Hollander, E. (2009). *Inclusive Leadership: The Essential Leader-Follower Relationship*. New York: Routledge.

Jiang, J., Ding, W., Wang, R. ve Li, S. (2022). Inclusive Leadership and Employees' Voice Behavior: A Moderated Mediation Model. *Current Psychology*, 41, 6394-6405.

Jolly, P. M. ve Lee, L. (2020). Silence Is Not Golden: Motivating Employee Voice Through Inclusive Leadership. *Journal of Hospitality & Tourism Research, 45*(6), 1092-1113.

Khan, J., M. Jaafar, N. Mubarak ve Khan, A. K. (2024). Employee Mindfulness, Innovative Work Behaviour and IT Project Success: The Role of Inclusive Leadership. *Information Technology and Management*, 25, 145-159.

Khan, J., Jaafar, M., Javed, B., Mubarak, N. ve Saudagar, T. (2020). Does Inclusive Leadership Affect Project Success? The Mediating Role of Perceived Psychological Empowerment and Psychological Safety. *International Journal of Managing Projects in Business, 13*(5), 1077-1096.

LePine, J. A. ve Van Dyne, L. (2001). Voice and Cooperative Behavior as Contrasting Forms of Contextual Performance: Evidence of Differential Relationships with Big Five Personality Characteristics and Cognitive Ability. *Journal of Applied Psychology, 86*(2), 326-336.

Liang, J., Farh, C. I. ve Farh, J.-L. (2012). Psychological Antecedents of Promotive and Prohibitive voice: A Two-Wave Examination. *Academy of Management Journal, 55*(1), 71-92.

Liu, W., Zhu, R. ve Yang, Y. (2010). I Warn You Because I Like You: Voice Behavior, Employee Identifications, and Transformational Leadership. *Leadership Quarterly, 21*(1), 189-202.

Mor Barak M., Cherin D.A ve Berkman, S., (1998). Organizational and Personal Dimensions in Diversity Climate: Ethnic and Gender Differences in Employee Perceptions. *The Journal of Applied Behavioral Science, 4*(1), 82-104.

Mor Barak, M. ve Levin, A. (2002). Outside of The Corporate Mainstream and Excluded from The Work Community: A Study of Diversity, Job Satisfaction and Well-Being. *Community, Work & Family, 5*(2), 133-157.

Mor Barak, M., Luria, G. ve Brimhall, K. (2022). What Leaders Say Versus What They Do: Inclusive Leadership, Policy-Practice Decoupling, and The Anomaly of Climate For Inclusion. *Group & Organization Management, 47*(4), 840-871.

Milliken, F.J., Morrison, E.W. ve Hewlin, P. (2003). An Exploratory Study of Employee Silence: Issues That Employees Don't Communicate Upward and Why. *Journal of Management Studies, 40*, 1453-1476.

Mitchell, R., Boyle, B., Parker, V., Giles, M., Chiang, V. ve Joyce, P. (2015). Managing Inclusiveness and Diversity in Teams: How Leader Inclusiveness Affects Performance Through Status and Team Identity. *Human Resource Management, 54*(2), 217-239.

Morrison, E. W. (2011). Employee Voice Behavior: Integration and Directions for Future Research. *Academy of Management Annals, 5*(1), 373-412.

Nembhard, I. M. ve Edmondson, A. C. (2006). Making It Safe: The Effects of Leader Inclusiveness and Professional Status on Psychological Safety and Improvement Efforts in Health Care Teams. *Journal of Organizational Behaviour*. 27, 941-966.

Nishii, L. H. ve Mayer, D. M. (2009). Do Inclusive Leaders Help to Reduce Turnover in Diverse Groups? The Moderating Role of Leader-Member Exchange in The Diversity to Turnover Relationship. *Journal of Applied Psychology, 94*(6), 1412-1426.

Nguyen, P. V., Le, H. T. N., Trinh, T. V. A. ve Do, H. T. S. (2019). The Effects of Inclusive Leadership on Job Performance Through Mediators. *Asian Academy of Management Journal, 24*(2), 63-94.

Obaid, H. J. ve Al-Abachee, A. S. F. (2020). The Role of Inclusive Leadership in Enhancing The Strategic Flexibility. *International Journal of Psychological Rehabilitation, 24*(7), 6766-6776.

Qi, L. ve Liu, B. (2017). Effects of Inclusive Leadership on Employee Voice Behavior and Team Performance: The Mediating Role of Caring Ethical Climate. *Frontiers in Communication, 2*(8), 1-9.

Randel, A. E., Dean, M. A., Ehrhart, K. H., Chung, B. ve Shore, L. (2016). Leader Inclusiveness, Psychological Diversity Climate, and Helping Behaviors. *Journal of Managerial Psychology, 31*(1), 216-234.

Randel, A. E., Galvin, B. M., Shore, L. M., Ehrhart, K. H., Chung, B. G., Dean, M. A. ve Kedharnath, U. (2018). Inclusive Leadership: Realizing Positive Outcomes Through Belongingness and Being Valued for Uniqueness. *Human Resource Management Review, 28*(2), 190-203.

Rotundo, M. ve Sackett, P. R. (2002). The Relative Importance of Task, Citizenship, and Counterproductive Performance to Global Ratings of Job Performance: A Policy-Capturing Approach. *The Journal of Applied Psychology, 87*(1), 66-80.

Rudy, D., Sheldon, K. M., Awong, T. ve Tan, H. H. (2007). Autonomy, Culture, and Wellbeing: The Benefits of Inclusive Autonomy. *Journal of Research in Personality, 41*(5), 983-1007.

Shafaei, A., Nejati, M., Omari, M. ve Sharafizad, F. (2024). Inclusive Leadership and Workplace Bullying: A Model of Psychological Safety, Self-Esteem, and Embeddedness. *Journal of Leadership & Organizational Studies, 31*(1), 41-58.

Shore, L. M., Randel, A. E., Chung, B. G., Dean, M. A., Holcombe Ehrhart, K. ve Singh, G. (2011). Inclusion and Diversity in Work Groups: A Review and Model for Future Research. *Journal of Management,* 37(4), 1262-1289.

Shore, L. M., Cleveland, J. N. ve Sanchez, D. (2018). Inclusive Work Places: A Review and Model. *Human Resource Management Review, 28*(2), 176–189.

Siyal S, Liu J, Ma L, Kumari K, Saeed M, Xin C ve Hussain, S.N. (2023). Does Inclusive Leadership Influence Task Performance of Hospitality Industry Employees? Role of Psychological Empowerment and Trust in Leader. *Heliyon, 9*(5), 1-18.

Song, L., Tsui, A.S. ve Law, K.S. (2009). Unpacking Employee Responses to Organizational Exchange Mechanisms: The Role of Social and Economic Exchange Perceptions, *Journal of Management, 35*(1), 56-93.

Tang, N.-Y., Jiang, Y., Chen, C.-Y., Zhou, Z.-C., Chen, C. C. ve Yu,Z.-X. (2015). Inclusion and Inclusion Management in the Chinese Context: An exploratory study. *International Journal of Human Resource Management, 26*(6), 856-874.

Umrani, W.A., Bachkirov, A.A., Nawaz, A., Ahmed, U. ve Pahi, M.H. (2024). Inclusive Leadership, Employee Performance and Well-Being: An Empirical Study. *Leadership & Organization Development Journal, 45*(2), 231-250.

Van Dyne, L. ve LePine, J. A. (1998). Helping and Voice Extra-Role Behaviors: Evidence of Construct and Predictive Validity. *Academy of Management Journal, 41*(1), 108-119.

Walumbwa, F. O. ve Schaubroeck, J. (2009). Leader Personality Traits and Employee Voice Behavior: Mediating Roles of Ethical Leadership and Work Group Psychological Safety. *Journal of Applied Psychology, 94*(5), 1275-1286.

Wang, Y. X., Yang, Y. J., Wang, Y., Su, D., Li, S. W., Zhang, T. ve Li, H. P. (2019). The Mediating role of Inclusive Leadership: Work Engagement and Innovative Behavior among Chinese Head Nurses. *Journal of Nursing Management, 27*(4), 688-696.

Wolor, W. C., Solikhah, S., Fidhyallah, N. F. ve Lestari, D. P. (2020). Effectiveness of E-Training, E-Leadership, and Work Life Balance on Employee Performance During COVID-19. *Journal of Asian Finance, Economics and Business, 7*(10), 443-450.

Wu, G. F. ve M. Li (2023). Impact of Inclusive Leadership on Employees' Innovative Behavior: A Relational Silence Approach. *Frontiers in Psychology,* 14, 1-10.

Xiong, L., So, K. K. F., Wu, L. ve King, C. (2019). Speaking Up Because It's My Brand: Examining Employee Brand Psychological Ownership and Voice Behavior in Hospitality Organizations. *International Journal of Hospitality Management,* 83, 274-282.

Ye, Q., Wang, D. ve Guo, W. (2019). Inclusive Leadership and Team Innovation: The Role of Team Voice and Performance Pressure. *European Management Journal, 37*(4), 468-480.

Yasin, R., Jan, G., Huseynova, A. ve Atif, M. (2023). Inclusive Leadership and Turnover Intention: The Role of Follower-Leader Goal Congruence and Organizational Commitment. *Management Decision, 61*(3), 589-609.

Younas, A., Wang, D., Javed, B. ve Haque, A. U. (2023). Inclusive Leadership and Voice Behavior: The Role of Psychological Empowerment. *The Journal of Social Psychology, 163*(2), 174-190.

Zhong, J., Y. Li ve J. Luo (2022). The Trickle-Down Effects of Inclusive Leadership on Employees' Innovative Behavior: The Joint Moderating Effects of Vicarious Learning and Organizational Inclusion Climate. *Journal of Leadership and Organizational Studies, 29*(3), 342-358.

KAYNAKÇA

Adeoye, M. A. (2021). Explanatory Remarks on Fiedler's Theory of Consequences. *Indonesian Journal of Multidiciplinary Research,* 1(2), 419-426.

Ann Glynn, M. ve Watkiss, L. (2020). Of Organizing And Sensemaking: From Action To Meaning And Back Again İn A Half-Century Of Weick's Theorizing. *Journal of Management Studies*, *57*(7), 1331-1354.

Bakker, A. B., Demerouti, E. ve Sanz-Vergel, A. (2023). Job Demands–Resources Theory: Ten Years Later. *Annual Review Of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, *10*(1), 25-53.

Bello, W. ve Rosenfeld, S. (1990). *Dragons in Distress: Asia's Miracle Economies in Crisis*. San Francisco, Institute for Food and Development Policy,

Bhaduri, R. M. (2019). Leveraging Culture And Leadership in Crisis Management. *European Journal of Training and Development*, *43*(5/6), 554-569.

Birman, I. (1980). The Financial Crisis in The USSR. *Soviet Studies*, *32*(1), 84-105.

Boin, A., Kuipers, S. ve Overdijk, W. (2013). Leadership in Times Of Crisis: A Framework For Assessment. *International Review of Public Administration,* 18(1), 79-91.

Broughton, E. (2005). The Bhopal Disaster and Its Aftermath: A Review. *Environmental Health*, *4*, 1-6.

Cannon, M. D.ve Edmondson A.C. (2005). Failing to Learn and Learning To Fail (İntelligently): How Great Organizations Put Failure To Work To İnnovate And İmprove. *Long Range Plann. 38*(3):299–319

Carman, J. G., Leland, S. M. ve Wilson, A. J. (2010). Crisis in Leadership Or Failure To Plan? Insights From Charlotte, North Carolina. *Nonprofit Management and Leadership*, *21*(1), 93-111.

Canyon, D. (2020). Definitions in Crisis Management and Crisis Leadership. *Security Nexus Research,* 21, 1-10.

Chankong, V. ve Haimes, Y. Y. (2008). *Multiobjective Decision Making: Theory And Methodology*. Courier Dover Publications.

Conger, J. A. ve Kanungo, R. N. (1994). Charismatic Leadership in Organizations: Perceived Behavioral Attributes and Their Measurement. *Journal of Organizational Behavior*, *15*(5), 439-452.

Deitchman, S. (2013). Enhancing Crisis Leadership in Public Health Emergencies. *Disaster Medicine and Public Health Preparedness*, *7*(5), 534-540.

Do, T. T. ve Mai, N. K. (2023). Complexity Leadership and High-Performance Organisation. *International Journal of Business Performance Management*, *24*(2), 212-228.

DuBrin, A. J. (Ed.). (2013). *Handbook of Research On Crisis Leadership İn Organizations*. Edward Elgar Publishing.

Forster, B. B., Patlas, M. N. ve Lexa, F. J. (2020). Crisis Leadership During and Following COVID-19. *Canadian Association of Radiologists Journal*, *71*(4), 421-422.

Frese, M. ve Keith, N. (2015). Action Errors, Error Management, and Learning in Organizations. *Annual Review Of Psychology,* 66(1), 661-687.

Gigliotti, R. A. (2024). *Post-Crisis Leadership: Resilience, Renewal, and Reinvention in the Aftermath of Disruption*. Rutgers University Press.

Gim, C. ve Miller, C. A. (2022). Institutional Interdependence And Infrastructure Resilience. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, *57*, 101203.

Gleibs, I. H. (2024). A Social Identity Approach To Crisis Leadership. *British Journal of Social Psychology*.

Grint, K. (2005). Problems, Problems, Problems: The Social Construction Of 'Leadership'. *Human Relations*, *58*(11), 1467-1494.

James, E. H. ve Wooten, L. P. (2011). Crisis Leadership and Why it Matters. *The European Financial Review*, *61*, 60-64.

Hirak, R., Peng A.C., Carmeli, A.ve Schaubroeck, J. M. (2012). Linking Leader Inclusiveness To Work Unit Performance: The Importance Of Psychological Safety and Learning From Failures. *Leadersh. Q.* 23(1):107–17.

Hofmann, D. C. (2023). Charismatic Leadership. In *Encyclopedia of Business and Professional Ethics* (. 326-329). Cham: Springer International Publishing.

Kaiser, R. B. (2020). Leading İn An Unprecedented Global Crisis: The Heightened Importance Of Versatility. *Consult. Psychol. J. Pract. Res.* 72(3):135–54.

Karim, A., Purnomo, H., Fikriyah, F. ve Kardiyati, E. N. (2020). A Charismatic Relationship: How A Kyai's Charismatic Leadership and Society's Compliance Are Constructed? *Journal Of Indonesian Economy & Business*, *35*(2).

Keller, S. E. (2000). *Crisis Leadership in An At-Risk Middle School: Its Practice and İmpact On Student Performance*. University of California, Irvine.

Kim, S. J. (2021). Crisis leadership: An Evolutionary Concept Analysis. *Applied Nursing Research*, *60*, 151454.

Lau, R. S. ve Cobb, A. T. (2010). Understanding The Connections Between Relationship Conflict and Performance: The Intervening Roles of Trust And Exchange. *Journal of Organizational Behavior*, *31*(6), 898-917.

Lee, D. S. (2024). Public Assessments Of Ministerial Leadership in Times Of National Crisis: The Case of The Pandemic Crisis. *Public Administration*, *102*(1), 95-113.

Lieder, F. ve Griffiths, T. L. (2020). Resource-rational Analysis: Understanding Human Cognition As The Optimal Use Of Limited Computational Resources. *Behavioral And Brain Sciences*, *43*, e1.

Liu, B. F., Iles, I. A., ve Herovic, E. (2020). Leadership Under Fire: How Governments Manage Crisis Communication. *Communication Studies*, *71*(1), 128-147.

Lozano-Díaz, A., Fernández-Prados, J. S. ve González-Martín, B. (2024). From Crisis Leadership To Digital and Inclusive Leadership in The Aftermath of The Pandemic. *School Leadership & Management*, *44*(4), 373-388.

Maak, T., Pless, N. M. ve Wohlgezogen, F. (2021). The Fault Lines Of Leadership: Lessons From The Global Covid-19 Crisis. *Journal of Change Management,* 21(1), 66-86.

Malone, B. G. ve Caddell, T. A. (2000). A Crisis in Leadership: Where Are Tomorrow's Principals? *The Clearing House*, *73*(3), 162-164.

Marcus, A. A., ve Goodman, R. S. (1991). Victims and Shareholders: The Dilemmas of Presenting Corporate Policy During A Crisis. *Academy of Management Journal*, *34*(2), 281-305.

Marshall, J., Roache, D. ve Moody-Marshall, R. (2020). Crisis Leadership: A Critical Examination Of Educational Leadership in Higher Education in The Midst of The COVID-19 Pandemic. *International Studies in Educational Administration*, *48*(3), 30-37.

Minsky, H. P. (1964). Financial Crisis, Financial Systems, and The Performance of The Economy. *Private Capital Markets*, *16*, 170.

Minsky, H. P. (1970). Financial Instability Revisited: The Economics Of Disaster.

Mitroff, I. I. (2000). Managing Crises Before They Happen: What Every Executive And Manager Needs To Know About Crisis Management. *AMACOM/American Management Association.*

Mitroff, I. I. (2019). From Crisis Prone To Crisis Prepared: A Framework For Crisis Management. In *Risk Management* (pp. 185-196). Routledge.

Perrow, C. (2011). Fukushima And The Inevitability Of Accidents. *Bulletin of the Atomic Scientists*, *67*(6), 44-52.

Riggio, R. E. ve Newstead, T. (2023). Crisis Leadership. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, *10*(1), 201-224.

Rony, Z. T., Lestari, T. S., Ismaniah, Yasin, M. ve Lubis, F. M. (2023). The Complexity Of Leadership Competence in Universities in The 21st Century. *Cogent Social Sciences*, *9*(2), 2276986.

Ruslaini, R., Kumandang, C. ve Hadi, A. S. P. (2024). Understanding The Role Of Resilience in Crisis Leadership: A Qualitative Study. *Journal of Business for Sustainabilty*, *1*(1), 01-10.

Schechter, C., Da'as, R. A. ve Qadach, M. (2022). Crisis Leadership: Leading Schools in A Global Pandemic. *Management in Education*, 08920206221084050.

Stam D, van Knippenberg D, Wisse B. Ve Nederveen Pieterse A. (2018). Motivation in Words: Promotion- And Prevention-Oriented Leader Communication in Times Of Crisis. J. Manag. 44(7):2859–87

Turner, J. R., Allen, J., Hawamdeh, S. ve Mastanamma, G. (2023). The Multifaceted Sensemaking Theory: A Systematic Literature Review and Content Analysis On Sensemaking. *Systems*, *11*(3), 145.

Uhl-Bien, M. (2021). Complexity and COVID-19: Leadership and Followership in A Complex World. *Journal of Management Studies*, *58*(5), 1400.

Uy, F., Kilag, O. K., Abendan, C. F., Macapobre, K., Cañizares, M. C. ve Yray, F. (2023). Application of Adaptive Crisis Management Theory: The Dynamics of Leadership in Times of Crisis. *Excellencia: International Multi-disciplinary Journal of Education (2994-9521)*, *1*(5), 159-170.

Walker, S. M., Earnhardt, M. P., Newcomer, J. M., Marion Jr, J. W. ve Tomlinson, J. C. (2016). Crisis Leadership During The Great Recession Of 2008. *International Journal of Leadership and Change*, *4*(1), 9.

Waruwu, E., Lase, D., Solikhah, I., Selfiana, S. ve Harmono, H. (2024). Strategic Leadership in Times of Crisis: A Comparative Study of Successful Organizational Responses. *Global International Journal of Innovative Research*, *2*(2).

Wisittigars, B. ve Siengthai, S. (2019). Crisis Leadership Competencies: The Facility Management Sector İn Thailand. *Facilities*, *37*(13/14), 881-896.

Wu, C. H., Li, J. ve Chen, C. Y. (2023). Using Fuzzy Multiple Criteria Decision Analysis to Explore the Decisive Factors of Charismatic Leadership. In *FEMIB* (pp. 26-37).

Wu, Y. L., Shao, B., Newman, A. ve Schwarz, G. (2021). Crisis leadership: A Review and Future Research Agenda. *The Leadership Quarterly*, *32*(6), 101518.

Zhang, Z., Gao, Y. ve Li, Z. (2020). Consensus Reaching For Social Network Group Decision Making By Considering Leadership and Bounded Confidence. *Knowledge-Based Systems*, *204*, 106240.

Zvarych, R. ve Tysh, T. (2020). Crisis Management and Leadership İn A Coronary Crisis. *Herald of Economics*, 2(96), 135-147.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, O. (2008). Kariyer Yönetimi ve Kariyer Çapaları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Aytaç, S. (1997). *Çalışma Yaşamında Kariyer Yönetimi, Planlaması, Geliştirilmesi, Sorunları*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Bağçıvan, İ. (2002). Kariyer Yönetimi ve Örgütsel Etkileri Üzerine Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Bayram, N., Gürsakal, S. ve Aytaç, S. (2012). Öğrencilerinin Kariyer Değerlerini Açıklamada Kişiliğin Etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(3), 181-200.

Creed, P. A., Fallon, T. ve Hood, M. (2009). The Relationship Between Career Adaptability, Person and Situation Variables, And Career Concerns İn Young Adults. *Journal of Vocational Behavior*, 74(2), 219-229.

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer Gelişim Süreci ve Kariyer Çapaları Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul: Beta Yayınları.

Gürüz, D. ve Özdemir, M. (2004). *Kariyer Yönetimi ve Gelişim Stratejileri*. İstanbul: Beta Yayınları.

Holland, J. L. (1997). *Making Vocational Choices: A Theory of Vocational Personalities and Work Environments* (3rd ed.). Odessa, FL: Psychological Assessment Resources.

İçerli, L. ve Uğuz Arsu, Ş. (2019). Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Kariyer Değerleri Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 4(8), 21-45. https://doi.org/10.25204/iktisad.429513.

Kemboi, R. J., Kindiki, N. ve Misigo, B. L. (2016). Relationship Between Personality Types and Career Choices of Undergraduate Students: A Case of Moi University, Kenya. *Journal of Education and Practice*, 7(3), 102-112.

Koca, M. (2010). *Çalışma Hayatında Kadın Çalışanların Kariyer Yönetimi: İstanbul'da Bir Araştırma*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kula, Ö. (2012). *Lisansüstü Öğrencilerinin Kariyer Planlamalarına Etki Eden Faktörler: Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.

Onoyase, D. ve Onoyase, A. (2009). The Relationship Between Personality Traits and Career Choice of Secondary School Students İn Nigeria. *Pakistan Journal of Social Sciences*, 6(2), 82-88.

Sekaran, U. (1992). *Research Methods for Business: A Skill-Building Approach* (2nd ed.). New York: John Wiley ve Sons.

Schein, E. H. (1985). *Organizational Culture and Leadership: A Dynamic View*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Schein, E. H. (1990). *Career Anchors: Discovering Your Real Values*. San Diego, CA: Pfeiffer ve Company.

Schein, E. H. (1996). Career Anchors Revisited: Implications For Career Development in The 21st Century. *Academy of Management Perspectives*, 10(4), 80-88.

Schein, E. H. (1990). *Career Anchors: Self Assessment,* San Diego, CA: Pfeiffer.

Taştepe, H. (2001). Kariyer Yönetiminin Değerlendirilmesi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

KAYNAKÇA

Archibald, R. D. ve Prado, D. (2014). PM Maturity for Project Categories. *PM World Journal* 3(4), 1-13.

Arthur, T. (2020). Crisis Management in Large-scale Projects: Strategies for Risk and Crisis Mitigation. London: Global Project Management Press.

Bertrand, R. ve Lajtha, C. (2002). A New Approach To Crisis Management. Journal Of Contingencies And Crisis Management, 10(4), 181-191.

Bryson, J. M. (2011). *Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations: A Guide to Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Brecher, M. ve Jonathan Wilkenfeld, J. (2022). *A study of Crisis*. Michigan: University of Michigan Press.

Bryde, D. J. (2003). Project Management Concepts, Methods and Application. *International Journal of Operations & Production Management,* 23(7), 775-793.

Chapman, C. ve Ward, S. (2003). *Project Risk Management Processes, Techniques and Insights*. New Jersey: John Wiley & Sons Ltd.

Cooper, D. F., Grey, S., Raymond, G. ve Walker, P. (2005). *Project Risk Management Guidelines.* New Jersay: Wiley.

Danişoğlu; A. (2017). Portföy Program ve Proje Yönetimi, https://www.ipyd.org/tr-portfoy-program-ve-proje-yonetimi-288 , (E.T.: 22.08.2024).

D'Aveni, R. A. ve Ian C. MacMillan, I. C. (1990). Crisis and the Content of Managerial Communications: A Study of the Focus of Attention of Top Managers in Surviving and Failing Firms. *Administrative Science Quarterly*, 35 (4), 634-657.

De Ruijter, A. ve Guldenmunt, F. (2016). The Bowtie Method: A Review. *Safety science*, 88: 211-218. https://doi.org/10.1016/j.ssci.2016.03.001

Ece, E. (2006). Sanayi İşletmeleri Projelerinde Başarı Ve Başarısızlık Nedenlerinin Analizi. *Journal of Aeronautics and Space Technologies,* 2 (3), 35-40.

EIOPA (2020). Approach and Lessons Learned from EIOPA's First Crisis Walkthrough Exercise, EIOPA-BoS-19/479 (E.T:: 07 February 2020). https://www.eiopa.europa.eu/document/Crisiswalkthroughexercisereport-2020, 30.08.2024

Fors Brandebo, M. (2020). Destructive Leadership in Crisis Management. *Leadership & Organization Development Journal*, 41(4), 567-580. https://doi.org/10.1108/LODJ-02-2019-0089

George, C. (2020). The Essence of Risk Identification in Project Risk Management: An Overview. *International Journal of Science and Research*, 9(2),1553-1557, doi: 10.21275/SR20215023033

Gozdziewska-Nowicka, A., Janicki, T. ve Wilska, E. (2017). Project Management In Crisis Situations, *Torun Business Review*,16(2), 53-62. doi: 10.19197/tbr.v16i2.110

Graeber, D. (2013). *The Democracy Project: A history, A crisis, A Movement*. New York: Random House.

Harake, M. F. (2023). Proactive Crisis Project Management: How to Stay Vigilant in Turbulent-Unstable Environments. *PM World Journal*, 12 (11), 1-33. https://timezeta.com/proje-yonetiminde-kriz-yonetimi , 04.08.2024

Highsmith, J. (2010). Agile Project Management: Creating Innovative Products. Boston, MA: Addison- Wesley.

ISO (2018). International Organization for Standardization. ISO 31000:2018 Risk Management – Guidelines. Geneva, Switzerland: ISO.

Jaques, T. (2010). Reshaping Crisis Management: The Challenge for Organizational Design. *Organizational Development Journal*, 28(1), 9-17.

Kassel, F., Blanchard, H. & Watson, S. (2020). *Project Crisis Management*. https://www.adlittle.com/sites/default/files/viewpoints/adl_project_crisis_management.pdf, (E.T.: 04.08.2024).

Kamei, K. (2019). Crisis Management: Interdisciplinary Perspectives. İçinde S. Abe, M. Ozawa, Y. Kawata. (Editors), *Science and Societal Safety*. Science of Societal Safety, *Trust: Interdisciplinary Perspectives* 2, 141-153. Takatsuki: Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-13-2775-9_13

Kazan, H. (2000). *Proje Yönetimi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.

Kazanjian, R. K., Drazin, R. & Glynn, M. A. Creativity and Technological Learning: The Roles of Organization Architecture and Crisis in Large-scale Projects. *Journal of Engineering and Technology Management* 17, (3-4) 273-298.

Kerzner, H. (2003). *Advanced Project Management: Best Practices on Implementation*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Kerzner, H. (2022). *Project Management Metrics, KPIs, and Dashboards: A Guide to Measuring and Monitoring Project Performance*. Nwe Jersay: John wiley & sons.

Knopf, J.W. (2006). Doing a Literature Review. *Political Science and Politics*, 39,127-132.

Korkusuz, M. ve Kutluk, E. (2015). Stratejik Yönetim Sürecinde Krizler ve Örgüt Üzerindeki Psikolojik Etkileri. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (7): 21-33.

Kutsch, E., Ibrat Djabbarov, I. ve Mark Hall, M. (2021). How Managers Frame and Make Sense Unexpected Events in Project Implementation. *International Journal of Project Management*, 39(5), 570-580, https://doi.org/10.1016/j.ijproman.2021.04.002.

Larson, E. W. ve Gray, C. F. (2011). *Project Management: The Managerial Process*. New York: McGraw- Hill.

Lomborg, B. (2004). *Global Crises, Global Solutions*. Cambridge: Cambridge University Press.

McConnell, A. (2014). Success? Failure? Something in-between? A framework for evaluating crisis management. *Policy and Society*, 30, 63–76, doi:10.1016/j.polsoc.2011.03.002

Örnek, A. Ş., Avcı, G. ve Hasçelik, G. (2022). Alınan Kararlar Ne Zaman Ölümcüldür? Çalışanların Karar Verme Stratejilerinin Kriz Yönetimine Etkisi. *Troy Academy*, 7(3), 392-425. https://doi.org/10.31454/troyacademy.1156386

Pinto, J., Davis, K. & Turner, N. (2024). Governance in a Crisis and the Decision to Replace the Project Manager. *Project Management Journal*, 0(0), https://doi.org/10.1177/87569728241245648

PMI (2017). A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide) –Newtown Square PA: Project Management Institute.

Pursiainen, C. (2017). *The Crisis Management Cycle*. London: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315629179

Radujković, M. ve Sjekavica, M. (2017). Project Management Success Factors. *Procedia Engineering*, 196, 607-615. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2017.08.048

Rose, K. H. (2003). Book Review: The PMI® Compendium of Project Management Practices. *Project Management Journal,* 34(3), 55. https://doi.org/10.1177/875697280303400310.

Strang, K.D. ve Vajjhala, N. R. (2022). Testing Risk Management Decision Making Competency Of Project Managers İn A Crisis. The Journal of Modern Project Management, 10(1), 52–71. https://doi.org/10.19255/JMPM02904.

Susilowati, M., Kurniawan Y., Prasetiya, H.P., Beatrix R., Dewa, W.A. ve Ahsan, M. (2021). How To Manage Scope, Time And Cost Of Project Management Plan To Develop Manufacture İnformation System. IOP Conference Series: Materials Science and Engineering, 1098 (6), 1-5. doi:10.1088/1757-899X/1098/6/062006.

Tagarev, T. ve Ratchev, V. (2020). A Taxonomy of Crisis Management Functions. Sustainability , 12(12), 2-32, https://doi.org/10.3390/su12125147

Vose, D. (2008). Risk Analysis: A Quantitative Guide (3rd ed.). Chichester, UK: John Wiley & Sons.

Yamak, O. (1998). *Proje Yönetim Teknikleri.* İstanbul: Komputron Ltd. Şti.

KAYNAKÇA

Ahmed, N. (2022). Quiet Quitting: Why Doing Less At Work Could Be Good For You And Your Employer, The Conversation, Erişim Adresi: https://theconversation.com/quiet-quitting-why-doing-less-at-work-could-be-good-for-you-and-your-employer-188617

Allen, N. J. ve J. P. Meyer (1990). The Measurement and Antecedents of Affective, Continuance, and Normative Commitment to the Organization. *Journal of Occupational Psychology, 63*(1), 1-18.

Altıntaş, M. (2024a). Değişim Yorgunluğunun İşten Ayrılma Niyeti Üzerindeki Etkisinde Tükenmişliğin Aracılık Rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 42*(2), 189-211.

Altıntaş, M. (2024b). Çalışma Yaşamındaki Negatif Dinamiklerin Çalışan Davranışlarına Etkisi: Sessiz İstifanın Aracılık Rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), 255-274.

Altıntaş, M. ve Özata, M. (2021). İş Görenlerin Örgütsel Yaşamda Karşılaştıkları Sağlık Problemleri. İçinde M.H. MÜCEVHER ve Z. DEMİRGİL (Editör), *Kronik İşgören Hastalıkları Nedenleri, Sonuçları ve Çareleri, Gazi Kitabevi,* (139-162), Ankara: Gazi Kitabevi.

Appelbaum, S. H. ve Roy-Girard D. (2007). Toxins in the Workplace: Affect on Organizations and Employees. *Corporate Governance, 7*(1). 17-28.

Appelbaum, S. H., Iaconi, G. D. ve Matousek, A. (2007). Positive and Negative Deviant Workplace Behaviors: Causes, Impacts, and Solutions. *Corporate Governance, 7*(5), 586- 598.

Aydemir, M. (2005). Bankacılıkta Stres Sorunu: Stres Düzeyi, Kaynakları ve Başa Çıkma Yolları Üzerine Bilecik'te Bir Araştırma. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 49,* 487-505.

Aydın, İ. (2006). *Eğitim ve Öğretimde Etik.* Ankara: Pegem Akademi.

Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (1990). *Stres ve Başa Çıkma Yolları.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Baltaş, A. ve Baltaş, Z. (2013). *Stres ve Başa Çıkma Yolları.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Bilgiç, H. F. (2017). Örgütsel Bağlılık -İş Tatmini İlişkisi. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi, 2*(3), 35-49.

Bingöl, D. ve Naktiyok, A. (2001). Yönetici Akademisyenlerin Temel Stres Kaynakları ve Stresle Mücadele Teknikleri. 9. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler, s.323-336.

Bozbayır, O., Özata, M. ve Altıntaş, M. (2023). Yükseköğretim Kurumlarındaki Toksik Liderlik Davranışlarının Akademik Personelin Örgütsel Bağlılıkları Üzerine Etkisi. *Yükseköğretim Dergisi, 13*(1), 19-31.

Brass, D. J., Butterfield, K. D. ve Skaggs, B. C. (1998). Relationships and Unethical Behavior: A Social Network Perspective. *Academy of Management Review, 23*(1), 14-31.

Bratton, J. ve Gold, J. (1999). *Human Resource Managament Theory and Practice.* London: Macmillan Press.

Brown, M. E. (2007). Misconceptions Of Ethical Leadership: How To Avoid Po- tential Pitfalls. *Organizational Dynamics, 36*(2), 140-155.

Brunard, V. ve Brian, H. K. (1994). Developing Trustful and Cooperative Relationships. *Leadership and Organisation Development Journal, 15*(2), 16-19.

Campbell, M.A. (2005). Cyber Bullying: An old Problem in Anew Guise?. *Australian Journal of Guidance ve Counseling, 15*, 68-76.

Chen, T. Y., Hwang, S. N. ve Liu, Y. (2012). Antecedents of the Voluntary Performance of Employees: Clarifying the Roles of Employee Satisfaction and Trust. *Public Personnel Management, 41*(3), 407-420.

Cholteeva, Y. (2022). "Quiet Quitting": How Should HR Manage it? People Managemenet. Erişim Adresi: https://www.peoplemanagement.co.uk/article/1795213/quiet-quitting-hr-manage-it

Chun, Z.Y. ve Bock, G. (2006). Why Employees Do Non-Work-Related Computing: An Investigation of Factors Affecting NWRC in a Workplace. The Tenth Pacific Asia Conference On Information Systems (PACIS 2006).

Cohen, P. (2022). Quiet Quitting: Our Favorite Reads, Harvard Business Review, Erişim Adresi: https://hbr.org/2022/09/quiet-quitting-our-favorite-reads

Conaway, R. N. ve Fernandez, T. L. (2000). Ethical Preferences Among Business Leaders: Implications for Business Schools. *Business communication quarterly, 63*(1), 23-31.

Cuadra, D. (2022). "A silent protest": CPO at Headspace Health explains why workers are 'quiet quitting', Benefit News, Erişim Adresi: https://www.benefitnews.com/news/cpo-at-headspace-health-on-quiet-quitting

Çetinkaya, F. F. ve Altıntaş, M. (2021). Whistleblowing (Erdemli Raporlama) ve Mantar Yönetim Arasındaki İlişki. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31*(2), 781-793.

Çetinkaya, F. F., Altıntaş, M. ve Shirpor, K. W. (2024). Örgütsel Demokrasinin Örgütsel Sinizm Üzerindeki Etkisi: Afganistan Belh Kentinde Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 16*(1), 129-141.

Çetinkaya, F. F., Altıntaş, M., ve Çakır, T. (2023). Sağlık Çalışanlarında İş Stresinin Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisine İlişkin Ampirik Bir Araştırma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(3), 199-210.

Çimen, A. İ. ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi, 5*(1), 27-33.

Darrough, O. G. (2006). An Examination of the Relationship Between Organizational Trust Aand Organizational Commitment in the Workforce. Unpublished doctoral dissertation, USA: Nova Southeastern University.

Dawson, J. ve Ozick, C. (2022). Gratitude: A Building Block for the Culture of Appreciation. The School of Positive Psychology, Erişim Adresi: https://www.positivepsych.edu.sg/gratitude-culture-appreciation

Demir, C., ve Öztürk, U. (2011). Örgütsel Kültürün Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 26*(1), 17-41.

Demircan, N. ve A. Ceylan (2003). Örgütsel Güven Kavramı: Nedeni ve Sonuçları. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 10*(2), 139-150.

Dinçer, Ö. (1994). *Örgüt Geliştirme.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Dirks, K. T. ve Ferrin D. L. (2002), Trust in Leadership: Meta-Analytic Findings and Implications for Research and Practice. *Journal of Applied Psychology, 87,* 611-628.

Efeoğlu, E. İ. (2006), İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi,

Efeoğlu, E. İ. ve Özgen, H. (2007). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*(2), 237-354.

Einarsen, S. (2000). Harassment and Bullying At Work: A Review of the Scandinavian Approach. *Aggression and Violent Behavior, 5*(4), 379- 401.

Enderle, R. (2022). Productivity and The Risks Of 'Quiet Quitting', ComputerWorld, Erişim Adresi:https://www.computerworld.com/article/3670631/productivity-and-the-risks-of-quiet-quitting.html

Eren, E. (1998). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi.* İstanbul: Beta Yayınevi.

Eroğlu, F. (2007). *Davranış Bilimleri.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Ertekin, Y. (1993). *Stres ve Yönetim.* Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Farley, S., Coyne, L. ve D'Cruz, P. (2018). Cyberbullying at Work: Understanding The İnfluence Of Technology içinde (Concepts, Approaches and Methods, Handbooks of Workplace Bullying, Emotional Abuse and Harassment 1, editor D'Cruz: 1-31). Springer Nature.

Freudenberger, H. J. (1974). Staff Burn-Out. *Journal of Social Issues, 30*(1), 159-165.

Goldman, A. (2006). Personality Disorders İn Leaders: Implications of the DSM IVTR in Assessing Dysfunctional Organizations. *Journal of Managerial Psychology, 21*(5), 392-414.

Gökdeniz, İ. (2005). Üretim Sektöründeki İşletmelerin Örgüt İçi Stres Kaynakları ve Mobilyacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13,* 173-189.

Gündüz, B., Çapri, B. ve Gökçakan, Z. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. *Dicle Üniversites Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 19,* 38-55.

Güney, S. (2018). *Davranış Bilimleri.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need To Know, Techtarget, Erişim Adresi: https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quietquitting-explained-Everything-you-need-to-know.

Hitt, W. D. (1990). *Ethics and Leadership: Putting Theory into Practice.* Colombus, OH: Batelle Press.

Huff, L. ve Kelley, L. (2003). Levels of Organizational Trust in Individualist Versus Collectivist Societies: A Seven-Nation Study. *Organization science, 14*(1), 81-90.

Hughes, B. ve Boothroyd R. (2002). *Günlük Hayatın Stresine Son.* (Çev. Selami Koçak). İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Işıkhan, V. (2004). *Çalışma Hayatında Stres ve Basa Çıkma Yolları.* Ankara: Sandal Yayınları.

Jaworski, B. J. ve A.K. Kohli (1993). Market Orientation: Antecedents and Consequences. *Journal of Marketing, 57,* 53-70.

Kalağan, G. (2009). Araştırma Görevlilerinin Örgütsel Destek Algıları İle Örgütsel Sinizm Tutumları Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya, Akdeniz Üniversitesi.

Kusy M. ve Holloway E. (2009). *Toxic Workplace.* San Francisco, CA: Jossey Bass

Leymann, H. (1996). The Content of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 5,* 165- 184.

Lim, V. K. (2002). The IT Way of Loafing on the Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organizational Justice. *Journal of organizational behavior: the international journal of industrial, occupational and Organizational Psychology and Behavior, 23*(5), 675-694.

Lipman-Blumen, J. (2005). *The Allure of toxic leaders.* New York: Oxford University Press.

Lord, J. (2022). Quiet Quitting is A New Name For An Old Method Of Industrial Action, The Conversation, Erişim Adresi: https://theconversation.com/quietquitting-is-a-new-name-for-an-old-method-of-industrial-action-189752

Luthans, F. (1992). *Organizational Behavior.* New York: Mc Graw Hill Company.

Maslach, C. (2003). Job Burnout: New Directions in Research and Intervention. *Current directions in psychological science, 12*(5), 189-192.

Maslach, C. ve Leiter, M. P. (1997). *The Truth about Burnout: How Organizations Cause Personal Stress and What to do about It.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Mayer, R. C., Davis, J. H. ve Schoorman, F. D. (1995). An Integrative Model of Organizational Trust. *Academy of management review, 20*(3), 709-734.

McBride, D., LeVasseur, S.A. ve Li, D. (2015). Nursing Performance and Mobile Phone Use: Are Nurses Aware of Their Performance Decrements?. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4797662/.

Meyer, J. P. ve Allen, N. J. (1991). A Three-Component Conceptualization of Organizational Commitment. *Human resource management review, 1*(1), 61-89.

Nyhan, R. C. (1999). Increasing Affective Organizational Commitment in Public Organizations: The Key Role of Interpersonal Trust. *Review of Public Personnel Administration, 19*(3), 58-70.

O'Connor, J., Mumford, M. D., Clifton, T. C., Gessner, T. L. ve Connelly, M. S. (1995). Charismatic Leaders And Destructiveness: An Historiometric Study. *The Leadership Quarterly, 6*(4), 529-555.

Oksanen, A., Oksa, R., Savela, N., Kaakinen, M. ve Ellonen, N. (2020). Cyberbullying Victimization At Work: Social Media Identity Bubble Approach. *Computers in Human Behavior, 109,* 1-11.

Öcel, H. ve Aydın, O. (2009). İşyeri Zorbalığı Ölçeği: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Yazıları, 12*(24), 94- 103.

Özdevecioğlu, M. ve Aksoy, M. S. (2005). Organizasyonlarda Sabotaj: Türleri, Amaçları, Hedefleri ve Yönetimi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6*(1), 95-109.

Özmutaf, N. M. (2006). Örgütlerde İnsan Kaynakları ve Stres: Ampirik Bir Yaklaşım. *Ege Üniversitesi Su Ürünleri Dergisi, 23*(1-2), 75-81.

Padilla, A., Hogan, R. ve Kaiser, R. B. (2007). The Toxic Triangle: Destructive Leaders, Susceptible Followers, and Conducive Environments. *The leadership quarterly, 18*(3), 176-194.

Palmer, S., Cooper, C. ve Thomas, K. (2004). A Model Of Work Stress To Underpin The Health and Safety Executive Advice For Tackling Work-Related Stress And Stress Risk Assessments. Counselling at Work, Winter, 3-5.

Pehlivan, İ. (2001). *Yönetsel, Mesleki ve Örgütsel Etik.* Ankara: Pegem Yayınevi.

Pemberton, M. (2022). Hate your job? 'Quiet quitting' is NOT the answer, Erişim Adresi:https://www.dailymail.co.uk/femail/article-11110791/DR-MAXPEMBERTON-Hate-job-Quiet-quitting-NOT-answer.html.

Porter, L. W., Steers, R. M., Mowday, R. T. ve Boulian, P. V. (1974). Organizational Commitment, Job Satisfaction, and Turnover Among Psychiatric Technicians. *Journal of Applied Psychology, 59*(5), 603–609.

Rai, A. ve Agarwal, U.A. (2016). Workplace Bullying: A Review and Future Research Directions. *South Asian Journal of Management, 23*(3), 27-56.

Salin, D. (2003). Bullying and Organisational Politics in Competitive and Rapidly Changing Work Environments. *International Journnal of Management and Decision Making, 4,* 35- 46.

Schafer, W. (1987). *Stress Management for Wellness*. New York: McGrawHill

Schmidt, A. A. (2008). Development and Validation of the Toxic Leadership Scale. University of Maryland, College Park.

Smith, P.K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S. ve Tippett, N.(2008). Cyberbullying: Its Nature and Impact in Secondary Schools Pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 49,* 376-385.

Snyman, R. ve Loh, J. (2015). Cyberbullying at Work: The Mediating Role of Optimism Between Cyberbullying and Job Outcomes. *Computers in Human Behavior, 53,* 161-168.

Soysal, A. (2009). Farklı Sektörlerde Çalışan İşgörenlerde Örgütsel Stres Kaynakları: Kahramanmaraş ve Gaziantep'te Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14*(2), 333-359.

Taşlıyan, M. ve Güven, M. (2006). *Stres ve Yönetimi, Çağdaş Yönetim Araçlarından Seçmeler,* (Edit: M. Şerif Şimşek-Said Kıngır), Ankara: Nobel Yayın.

Torun, A. (1997). Stres ve Tükenmişlik. İçinde S. TEVRÜZ (Editör), *Endüstri ve Örgüt Psikolojisi,* (45-53),). Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları

Tunçer, P. (2011). Örgütsel Değişim ve Liderlik. *Sayıştay Dergisi, 80,* 57-83.

Turner, J. H. ve Valentine, S. R. (2001). Cynicism as a Fundamental Dimension of Moral Decision-Making: A Scale Development. *Journal of Business Ethics, 34,* 123-136.

Turunç, Ö., Coşkun, M. B. ve İçdem, U. (2018). İş Stresi Örgütsel Bağlılık İlişkisinde Sendika Üyeliğinin Rolü. *OPUS International Journal of Society Researches, 9*(16), 2411-2437.

Turunç, Ö., ve Çelik, M. (2010). Çalışanların Algıladıkları Örgütsel Destek ve İş Stresinin Örgütsel Özdeşleşme ve İş Performansına Etkisi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 17*(2), 183-206.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü (2024). Erişim Adresi: https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 28.09.2024

Walton, M. (2007). Leadership Toxicity–An Inevitable Affliction of Organisations. *Organisations and People, 14*(1), 19-27.

Walumbwa, F. O., Peterson, S. J., Avolio, B. J. ve Hartnell, C. A. (2010). An İnvestigation of the Relationships Among Leader and Follower Psychological Capital, Service Climate, and Job Performance. *Personnel psychology, 63*(4), 937-963.

Weinberg, A., Sutherland, V.J. ve Cooper, C. L. (2010). *Organizational Stress Management- A Strategic Approach.* New York: Springer.

Whicker, M. L. (1996). *Toxic leaders: When organizations go bad.* Westport, VA: Quorum Books.

White, J. (1999). Ethical Comportment in Organization: A Synthesis of the Feminist Ethics of Care and Buddhist Ethics of Compassion. *International Journal of Value-Based Management, 12,* 109-128.

Williams, C. (2004). Toxic leadership in USA Army. *Military Review,* 67–71.

Wilson-Starks, K. Y. (2003). Toxic leadership. https://transleadership.com/wp-content/uploads/ToxicLeadership.pdf

Yılmaz, A., ve Ekici, S. (2003). Örgütsel Yaşamda Stresin Kamu Çalışanlarının Performansına Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 10*(2), 1-20.

Zhang, Z., Wang, M. O. ve Shi, J. (2012). Leader-Follower Congruence in Proactive Personality and Work Outcomes: The Mediating Role of Leader-Member Exchange. *Academy of Management Journal, 55*(1), 111-130.

Zincirkıran, M., Çelik, G. M., Ceylan, A. K. ve Emhan, A. (2015). İşgörenlerin Örgütsel Bağlılık, İşten Ayrılma Niyeti, İş Stresi ve İş Tatmininin Örgütsel Performans Üzerindeki Etkisi: Enerji Sektöründe Bir Araştırma. *Finans Politik Ve Ekonomik Yorumlar(600),* 59-71.

Editörler:
Dr. Ertuğrul TEKİN
Doç. Dr. İlknur ÇEVİK TEKİN

Yönetim Bilişim Sistemlerinde

Güncel Konular

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE GÜNCEL KONULAR
Editör: Dr. Ertuğrul TEKİN, Doç. Dr. İlknur ÇEVİK TEKİN

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-29-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
YÖNETİM BİLİŞİM SİSTEMLERİNDE GÜNCEL KONULAR
Editör: Dr. Ertuğrul TEKİN, Doç. Dr. İlknur ÇEVİK TEKİN
VIII+362 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-29-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ABI Research. (2021, May 13). ABI Research's latest whitepaper explores why TinyML is the next big opportunity in tech. ABI Research. https://www.abiresearch.com/press/tinyml-device-shipments-grow-25-billion-2030-15-million-2020/

Amor, N. B., Benferhat, S., & Elouedi, Z. (2004, March). Naive bayes vs decision trees in intrusion detection systems. In *Proceedings of the 2004 ACM symposium on Applied computing* (pp. 420-424).

Anderson, D., & McNeill, G. (1992). Artificial neural networks technology. *Kaman Sciences Corporation*, *258*(6), 1-83.

Apté, C., & Weiss, S. (1997). Data mining with decision trees and decision rules. *Future Generation Computer Systems*, *13*(2-3), 197-210.

Baltrušaitis, T., Ahuja, C., & Morency, L. P. (2018). Multimodal machine learning: A survey and taxonomy. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, *41*(2), 423-443.

Baughman, A. K., Chuang, W., Dixon, K. R., Benz, Z., & Basilico, J. (2013). Deepqa jeopardy! gamification: a machine-learning perspective. *IEEE Transactions on Computational Intelligence and AI in Games*, *6*(1), 55-66.

Beckmann, C. F. (2012). Modelling with independent components. *Neuroimage*, *62*(2), 891-901.

Bentéjac, C., Csörgő, A., & Martínez-Muñoz, G. (2021). A comparative analysis of gradient boosting algorithms. *Artificial Intelligence Review*, *54*, 1937-1967.

Bernard, S., Heutte, L., & Adam, S. (2009, June). On the selection of decision trees in random forests. In *2009 International Joint Conference on Neural Networks* (pp. 302-307). IEEE.

Bhavsar, H., & Panchal, M. H. (2012). A review on support vector machine for data classification. *International Journal of Advanced Research in Computer Engineering & Technology (IJARCET)*, *1*(10), 185-189.

Boldi, P., Rosa, M., Santini, M., & Vigna, S. (2011, March). Layered label propagation: A multiresolution coordinate-free ordering for compressing social networks. In *Proceedings of the 20th International Conference on World Wide Web* (pp. 587-596).

Breunig, M. M., Kriegel, H. P., Ng, R. T., & Sander, J. (2000, May). LOF: identifying density-based local outliers. In *Proceedings of the 2000 ACM SIGMOD international conference on Management of data* (pp. 93-104).

Busoniu, L., Babuska, R., & De Schutter, B. (2008). A comprehensive survey of multiagent reinforcement learning. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics, Part C (Applications and Reviews)*, *38*(2), 156-172.

Callander, S. (2011). Searching and learning by trial and error. *American Economic Review*, *101*(6), 2277-2308.

Celebi, M. E., Kingravi, H. A., & Vela, P. A. (2013). A comparative study of efficient initialization methods for the k-means clustering algorithm. *Expert Systems with Applications*, *40*(1), 200-210.

Chen, W., Qiu, X., Cai, T., Dai, H. N., Zheng, Z., & Zhang, Y. (2021). Deep reinforcement learning for Internet of Things: A comprehensive survey. *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, *23*(3), 1659-1692.

Chen, Y., & Esmaeilzadeh, P. (2024). Generative AI in medical practice: in-depth exploration of privacy and security challenges. *Journal of Medical Internet Research*, *26*, e53008.

Cordonnier, J. B., Loukas, A., & Jaggi, M. (2019). On the relationship between self-attention and convolutional layers. *arXiv preprint arXiv:1911.03584*.

Day, W. H., & Edelsbrunner, H. (1984). Efficient algorithms for agglomerative hierarchical clustering methods. *Journal of classification*, *1*(1), 7-24.

Dou, F., Ye, J., Yuan, G., Lu, Q., Niu, W., Sun, H., ... & Song, W. (2023). Towards artificial general intelligence (agi) in the internet of things (iot): Opportunities and challenges. *arXiv preprint arXiv:2309.07438*.

Dutta, L., & Bharali, S. (2021). Tinyml meets iot: A comprehensive survey. *Internet of Things*, *16*, 100461.

Eckardt, J. N., Bornhäuser, M., Wendt, K., & Middeke, J. M. (2022). Semi-supervised learning in cancer diagnostics. *Frontiers in Oncology*, *12*, 960984.

Fahle, S., Prinz, C., & Kuhlenkötter, B. (2020). Systematic review on machine learning (ML) methods for manufacturing processes–Identifying artificial intelligence (AI) methods for field application. *Procedia CIRP*, *93*, 413-418.

Ferrera, D. (2024, July 18). AI and machine learning: Cutting-edge trends shaping the future in 2024. Medium. https://medium.com/@ferreradaniel/ai-and-machine-learning-cutting-edge-trends-shaping-the-future-in-2024-331388fce7f0

Fraley, C., & Raftery, A. E. (2002). Model-based clustering, discriminant analysis, and density estimation. *Journal of the American Statistical Association*, *97*(458), 611-631.

Fränti, P., & Sieranoja, S. (2019). How much can k-means be improved by using better initialization and repeats?. *Pattern Recognition*, *93*, 95-112.

Fredriksson, T., Mattos, D. I., Bosch, J., & Olsson, H. H. (2020, November). Data labeling: An empirical investigation into industrial challenges and mitigation strategies. In *International Conference on Product-Focused Software Process Improvement* (pp. 202-216). Cham: Springer International Publishing.

Galeano, P., Joseph, E., & Lillo, R. E. (2015). The Mahalanobis distance for functional data with applications to classification. *Technometrics*, *57*(2), 281-291.

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., ... & Bengio, Y. (2020). Generative adversarial networks. *Communications of the ACM*, *63*(11), 139-144.

Hahn, R. (2005). *Pierre Simon Laplace, 1749-1827: A determined scientist*. Harvard University Press.

Kaelbling, L. P., Littman, M. L., & Moore, A. W. (1996). Reinforcement learning: A survey. *Journal of Artificial Intelligence Research*, *4*, 237-285.

Khaire, U. M., & Dhanalakshmi, R. (2022). Stability of feature selection algorithm: A review. *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, *34*(4), 1060-1073.

Kyperountas, M., Tefas, A., & Pitas, I. (2007). Weighted piecewise LDA for solving the small sample size problem in face verification. *IEEE Transactions on Neural Networks*, *18*(2), 506-519.

Lai, G., Chang, W. C., Yang, Y., & Liu, H. (2018, June). Modeling long-and short-term temporal patterns with deep neural networks. In *The 41st international ACM SIGIR Conference on Research & Development in Information Retrieval* (pp. 95-104).

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). Deep learning. *nature*, *521*(7553), 436-444.

Leslie, D. S., & Collins, E. J. (2005). Individual Q-learning in normal form games. *SIAM Journal on Control and Optimization*, *44*(2), 495-514.

Li, H., Wang, Y., Xiang, S., Duan, J., Zhu, F., & Pan, C. (2016). A label propagation method using spatial-spectral consistency for hyperspectral image classification. *International Journal of Remote Sensing*, *37*(1), 191-211.

Liu, F. T., Ting, K. M., & Zhou, Z. H. (2008, December). Isolation forest. In *2008 eighth ieee international conference on data mining* (pp. 413-422). IEEE.

Mackay, D. J. (1996). Bayesian methods for backpropagation networks. In *Models of neural networks III: association, generalization, and representation* (pp. 211-254). New York, NY: Springer New York.

Mukherjee, S., Asnani, H., Lin, E., & Kannan, S. (2019, July). Clustergan: Latent space clustering in generative adversarial networks. In *Proceedings of the AAAI conference on artificial intelligence* (Vol. 33, No. 01, pp. 4610-4617).

Myung, I. J. (2003). Tutorial on maximum likelihood estimation. *Journal of mathematical Psychology*, *47*(1), 90-100.

Namatēvs, I. (2017). Deep convolutional neural networks: Structure, feature extraction and training. *Information Technology and Management Science*, *20*(1), 40-47.

Nasteski, V. (2017). An overview of the supervised machine learning methods. *Horizons. b*, *4*(51-62), 56.

Natekin, A., & Knoll, A. (2013). Gradient boosting machines, a tutorial. *Frontiers in Neurorobotics*, *7*, 21.

Nigam, K., & Ghani, R. (2000, November). Analyzing the effectiveness and applicability of co-training. In *Proceedings of the Ninth International Conference on Information and Knowledge Management* (pp. 86-93).

Ning, X., Wang, X., Xu, S., Cai, W., Zhang, L., Yu, L., & Li, W. (2023). A review of research on co-training. *Concurrency and Computation: Practice and Experience*, *35*(18), e6276.

Park, N., Mohammadi, M., Gorde, K., Jajodia, S., Park, H., & Kim, Y. (2018). Data synthesis based on generative adversarial networks. *arXiv preprint arXiv:1806.03384*.

Patil, S., & Shankar, H. (2023). Transforming healthcare: harnessing the power of AI in the modern era. *International Journal of Multidisciplinary Sciences and Arts*, *2*(1), 60-70.

Peng, C. Y. J., Lee, K. L., & Ingersoll, G. M. (2002). An introduction to logistic regression analysis and reporting. *The Journal of Educational Research*, *96*(1), 3-14.

Peng, S. (1992). A generalized dynamic programming principle and Hamilton-Jacobi-Bellman equation. *Stochastics: An International Journal of Probability and Stochastic Processes*, *38*(2), 119-134.

Polydoros, A. S., & Nalpantidis, L. (2017). Survey of model-based reinforcement learning: Applications on robotics. *Journal of Intelligent & Robotic Systems*, *86*(2), 153-173.

Restrepo, G., & Villaveces, J. L. (2005). From trees (dendrograms and consensus trees) to topology. *Croatica chemica acta*, *78*(2), 275-281.

Rosset, S., Zhu, J., & Hastie, T. (2004). Boosting as a regularized path to a maximum margin classifier. *The Journal of Machine Learning Research*, *5*, 941-973.

Roy, S., Meena, T., & Lim, S. J. (2022). Demystifying supervised learning in healthcare 4.0: A new reality of transforming diagnostic medicine. *Diagnostics*, *12*(10), 2549.

Saadatfar, H., Khosravi, S., Joloudari, J. H., Mosavi, A., & Shamshirband, S. (2020). A new K-nearest neighbors classifier for big data based on efficient data pruning. *Mathematics*, *8*(2), 286-298.

Safia, M., Abbas, R., & Aslani, M. (2023). Classification of weather conditions based on supervised learning for swedish cities. *Atmosphere*, *14*(7), 1174.

Sakhnenko, A., O'Meara, C., Ghosh, K. J., Mendl, C. B., Cortiana, G., & Bernabé-Moreno, J. (2022). Hybrid classical-quantum autoencoder for anomaly detection. *Quantum Machine Intelligence*, *4*(2), 27-44.

Sinap, V. (2024a). A comparative study of loan approval prediction using machine learning methods. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, *12*(2), 644-663. https://doi.org/10.29109/gujsc.1455978

Sinap, V. (2024b). Comparative analysis of machine learning techniques for credit card fraud detection: Dealing with imbalanced datasets. *Turkish Journal of Engineering*, *8*(2), 196-208. https://doi.org/10.31127/tuje.1386127

Sinap, V. (2024c). Perakende sektöründe makine öğrenmesi algoritmalarının karşılaştırmalı performans analizi: Black Friday satış tahminlemesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *27*(1), 65-90. https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.1401822

Stikic, M., Larlus, D., & Schiele, B. (2009, September). Multi-graph based semi-supervised learning for activity recognition. In *2009 International Symposium on Wearable Computers* (pp. 85-92). IEEE.

Su, M. Y. (2011). Real-time anomaly detection systems for Denial-of-Service attacks by weighted k-nearest-neighbor classifiers. *Expert Systems with Applications*, *38*(4), 3492-3498.

Tharwat, A., Gaber, T., Ibrahim, A., & Hassanien, A. E. (2017). Linear discriminant analysis: A detailed tutorial. *AI communications*, *30*(2), 169-190.

Tzeng, J., Lu, H. H. S., & Li, W. H. (2008). Multidimensional scaling for large genomic data sets. *BMC Bioinformatics*, *9*, 1-17.

Van der Maaten, L., & Hinton, G. (2008). Visualizing data using t-SNE. *Journal of Machine Learning Research*, *9*(11), 2579-2605.

Van Engelen, J. E., & Hoos, H. H. (2020). A survey on semi-supervised learning. *Machine learning*, *109*(2), 373-440.

Viquerat, J., Duvigneau, R., Meliga, P., Kuhnle, A., & Hachem, E. (2023). Policy-based optimization: single-step policy gradient method seen as an evolution strategy. *Neural Computing and Applications*, *35*(1), 449-467.

Wagener, T., & Kollat, J. (2007). Numerical and visual evaluation of hydrological and environmental models using the Monte Carlo analysis toolbox. *Environmental Modelling & Software*, *22*(7), 1021-1033.

Wen, S., Wei, H., Yang, Y., Guo, Z., Zeng, Z., Huang, T., & Chen, Y. (2019). Memristive LSTM network for sentiment analysis. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics: Systems*, *51*(3), 1794-1804.

Widrow, B., & Lehr, M. A. (1990). 30 years of adaptive neural networks: perceptron, madaline, and backpropagation. *Proceedings of the IEEE*, *78*(9), 1415-1442.

Xiao, T., Xia, T., Yang, Y., Huang, C., & Wang, X. (2015). Learning from massive noisy labeled data for image classification. In *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition* (pp. 2691-2699).

Yan, L., Zheng, Y., & Cao, J. (2018). Few-shot learning for short text classification. *Multimedia Tools and Applications*, *77*, 29799-29810.

Yang, B. S., Di, X., & Han, T. (2008). Random forests classifier for machine fault diagnosis. *Journal of mechanical science and technology*, *22*, 1716-1725.

Yang, X., Song, Z., King, I., & Xu, Z. (2022). A survey on deep semi-supervised learning. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, *35*(9), 8934-8954.

Yin, S., Zhu, X., & Jing, C. (2014). Fault detection based on a robust one class support vector machine. *Neurocomputing*, *145*, 263-268.

Zhou, Z., Huang, G., Chen, H., & Gao, J. (2018). Automatic radar waveform recognition based on deep convolutional denoising auto-encoders. *Circuits, Systems, and Signal Processing*, *37*, 4034-4048.

Zoidi, O., Fotiadou, E., Nikolaidis, N., & Pitas, I. (2015). Graph-based label propagation in digital media: A review. *ACM Computing Surveys (CSUR)*, *47*(3), 1-35.

Zoph, B., Ghiasi, G., Lin, T. Y., Cui, Y., Liu, H., Cubuk, E. D., & Le, Q. (2020). Rethinking pre-training and self-training. *Advances in Neural Information Processing Systems*, *33*, 3833-3845.

Zou, H., Hastie, T., & Tibshirani, R. (2006). Sparse principal component analysis. *Journal of Computational and Graphical Statistics*, *15*(2), 265-286.

KAYNAKLAR

Al-Shdifat, A., Emmanouilidis, C., & Starr, A. (2020). Context-Awareness in Internet of Things—Enabled Monitoring Services. Içinde J. P. Liyanage, J. Amadi-Echendu, & J. Mathew (Ed.), *Engineering Assets and Public Infrastructures in the Age of Digitalization* (ss. 889-896). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-48021-9_98

Altenburger, R. (2023). Artificial Intelligence: Management Challenges and Responsibility. Içinde R. Schmidpeter & R. Altenburger (Ed.), *Responsible Artificial Intelligence* (ss. 1-8). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-09245-9_1

Augusto, J. C. (2022). Contexts and Context-awareness Revisited from an Intelligent Environments Perspective. *Applied Artificial Intelligence*, *36*(1), 2008644. https://doi.org/10.1080/08839514.2021.2008644

Baldauf, M., Dustdar, S., & Rosenberg, F. (2007). A survey on context-aware systems. *International Journal of Ad Hoc and Ubiquitous Computing*, *2*(4), 263. https://doi.org/10.1504/IJAHUC.2007.014070

Bettini, C. (2022). Keynote: Sensing human activities: challenges and opportunities. *2022 IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications Workshops and other Affiliated Events (PerCom Workshops)*, 1-1. https://doi.org/10.1109/PerComWorkshops53856.2022.9775196

Bouaita, A., Kissoum, Y., & Mazouzi, S. (2022). The Multi Agent Nets Architecture as Base for Modelling Smart Home for Elderly. *2022 International Symposium on iNnovative Informatics of Biskra (ISNIB)*, 1-6. https://doi.org/10.1109/ISNIB57382.2022.10076104

Cabrera, O., Oriol, M., Franch, X., & Marco, J. (2021). A context-aware monitoring architecture for supporting system adaptation and reconfiguration. *Computing*, *103*(8), 1621-1655. https://doi.org/10.1007/s00607-021-00923-z

Chakrabarti, B., Jain, A., Nagpal, P., & Rout, J. K. (2023). A spatiotemporal context aware hierarchical model for corporate bankruptcy prediction. *Multimedia Tools and Applications*, *83*(10), 28281-28303. https://doi.org/10.1007/s11042-023-15353-6

Chen, H., Dou, Z., Zhu, Y., Cao, Z., Cheng, X., & Wen, J.-R. (2022). Enhancing User Behavior Sequence Modeling by Generative Tasks for Session Search. *Proceedings of the 31st ACM International Conference on Information & Knowledge Management*, 180-190. https://doi.org/10.1145/3511808.3557310

Chenaru, O., Mocanu, S., Dobrescu, R., & Nicolae, M. (2022). Enhancing Antifragile Performance of Manufacturing Systems through Predictive Maintenance. *Applied Sciences*, *12*(23), 11958. https://doi.org/10.3390/app122311958

Cho, T. H. (2020). Simulation Methodology-Based Context-Aware Architecture Design for Behavior Monitoring of Systems. *Symmetry*, *12*(9), 1568. https://doi.org/10.3390/sym12091568

Del Carmen Rodríguez-Hernández, M., & Ilarri, S. (2021). AI-based mobile context-aware recommender systems from an information management perspective: Progress and directions. *Knowledge-Based Systems*, *215*, 106740. https://doi.org/10.1016/j.knosys.2021.106740

Denning, P. J., & Arquilla, J. (2022). The context problem in artificial intelligence. *Communications of the ACM*, *65*(12), 18-21. https://doi.org/10.1145/3567605

Department of Computer Engineering, AVCOE, Ahmednagar, India, & Hase, S. K. (2013). A survey on context aware system & intelligent Middleware's. *IOSR Journal of Computer Engineering*, *15*(3), 26-29. https://doi.org/10.9790/0661-1532629

Enamamu, T. S. (2022). Intelligent Authentication Framework for Internet of Medical Things (IoMT). Içinde S. Misra & C. Arumugam (Ed.), *Illumination of Artificial Intelligence in Cybersecurity and Forensics* (C. 109, ss. 97-121). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-93453-8_5

Gandodhar, P. S., & Chaware, S. M. (2018). Context Aware Computing Systems: A survey. *2018 2nd International Conference on I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud) (I-SMAC) I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud) (I-SMAC), 2018 2nd International Conference on*, 605-608. https://doi.org/10.1109/I-SMAC.2018.8653786

Gupta, S., & Rhyner, J. (2022). Mindful Application of Digitalization for Sustainable Development: The Digitainability Assessment Framework. *Sustainability*, *14*(5), 3114. https://doi.org/10.3390/su14053114

Hoareau, C., & Satoh, I. (2009). Modeling and Processing Information for Context-Aware Computing: A Survey. *New Generation Computing*, *27*(3), 177-196. https://doi.org/10.1007/s00354-009-0060-5

Huang, G.-L., Zaslavsky, A., Loke, S. W., Abkenar, A., Medvedev, A., & Hassani, A. (2023). Context-Aware Machine Learning for Intelligent Transportation Systems: A Survey. *IEEE Transactions on Intelligent Transportation Systems*, *24*(1), 17-36. https://doi.org/10.1109/TITS.2022.3216462

Javed, A. R., Khan, H. U., Alomari, M. K. B., Sarwar, M. U., Asim, M., Almadhor, A. S., & Khan, M. Z. (2023). Toward explainable AI-empowered cognitive health assessment. *Frontiers in Public Health*, *11*, 1024195. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1024195

Jiang, N., Liu, X., Liu, H., Lim, E. T. K., Tan, C.-W., & Gu, J. (2023). Beyond AI-powered context-aware services: The role of human–AI collaboration. *Industrial Management & Data Systems*, *123*(11), 2771-2802. https://doi.org/10.1108/IMDS-03-2022-0152

Kang, J., Kim, S., & Yoon, Y. (2023). The Strategy of Digital Twin Convergence Service based on Metavers. *2023 IEEE/ACIS 21st International Conference on Software Engineering Research, Management and Applications (SERA)*, 326-330. https://doi.org/10.1109/SERA57763.2023.10197772

Khan, S. D., & Basalamah, S. (2023). Multi-Scale and Context-Aware Framework for Flood Segmentation in Post-Disaster High Resolution Aerial Images. *Remote Sensing*, *15*(8), 2208. https://doi.org/10.3390/rs15082208

Liu, H., Tong, Y., Han, J., Zhang, P., Lu, X., & Xiong, H. (2022). Incorporating Multi-Source Urban Data for Personalized and Context-Aware Multi-Modal Transportation Recommendation. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, *34*(2), 723-735. https://doi.org/10.1109/TKDE.2020.2985954

Mukhopadhyay, A., Remanidevi Devidas, A., Rangan, V. P., & Ramesh, M. V. (2024). A QoS-Aware IoT Edge Network for Mobile Telemedicine Enabling In-Transit Monitoring of Emergency Patients. *Future Internet*, *16*(2), 52. https://doi.org/10.3390/fi16020052

Müller, M., Dupuis, A., Zeulner, T., Vazquez, I., Hagerer, J., & Gloor, P. A. (2024). Predicting Team Well-Being through Face Video Analysis with AI. *Applied Sciences*, *14*(3), 1284. https://doi.org/10.3390/app14031284

Oprea, E. M., Moisescu, M. A., & Caramihai, S. I. (2021). Context Awareness in Enterprise Systems Design. *2021 23rd International Conference on Control Systems and Computer Science (CSCS)*, 280-286. https://doi.org/10.1109/CSCS52396.2021.00053

Park, H. (2022). AMA Challenges in AI Ethics and Neuroscience—Considerations for Implementing Moral Judgment Algorithm -. *Journal of Ethics Education Studies*, *64*, 91-114. https://doi.org/10.18850/JEES.2022.64.04

Patel, H., Prasad Vemuri, V., Kaur, J., Kumar, G. M. P., Tejpal Moharekar, T., & Kalyan Chakravarthi, M. (2023). Enhancing Student Support and Engagement with Natural Language Processing in Academic Chatbot's. *2023 10th IEEE Uttar Pradesh Section International Conference on Electrical, Electronics and Computer Engineering (UPCON)*, 354-358. https://doi.org/10.1109/UPCON59197.2023.10434637

Qadeer, A., & Lee, M. J. (2023). HRL-Edge-Cloud: Multi-Resource Allocation in Edge-Cloud based Smart-StreetScape System using Heuristic Reinforcement Learning. *Information Systems Frontiers*. https://doi.org/10.1007/s10796-022-10366-2

Rahmani, M. H., Weyn, M., & Berkvens, R. (2023). Low-Power and Cost-Effective Context Information Estimation for Wearables. *2023 IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications Workshops and other Affiliated Events (PerCom Workshops)*, 231-232. https://doi.org/10.1109/PerComWorkshops56833.2023.10150291

Rajendran, H., Bandara, H. M. R. T., Jayasekara, A. G. B. P., & Chandima, D. P. (2023). Context-aware Conversational Management System for Human-robot Interaction by Incorporating User Query-based Context Classification. *2023 IEEE 11th Region 10 Humanitarian Technology Conference (R10-HTC)*, 219-224. https://doi.org/10.1109/R10-HTC57504.2023.10461845

Reddy, V. S., & Debasis, K. (2023). DLSDHMS: Design of a deep learning-based analysis model for secure and distributed hospital management using context-aware sidechains. *Heliyon*, *9*(11), e22283. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e22283

Rehman, A., Hassan, M. F., Hooi, Y. K., Qureshi, M. A., Shukla, S., Susanto, E., Rubab, S., & Abdel-Aty, A.-H. (2022). CTMF: Context-Aware Trust Management Framework for Internet of Vehicles. *IEEE Access*, *10*, 73685-73701. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2022.3189349

S, S., Gopal, V., Navulla, D., Seal, S., Sohail, M. A., & Anil Paul, G. (2023). Artificial Intelligence Assisted Service Marketing Using Deep Assisted Neural Network. *2023 International Conference on Research Methodologies in Knowledge Management, Artificial Intelligence and Telecommunication Engineering (RMKMATE)*, 1-5. https://doi.org/10.1109/RMKMATE59243.2023.10368772

Saleem, S., & Mehrotra, M. (2024). Context-Aware Transfer Learning Approach to Detect Informative Social Media Content for Disaster Management. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, *15*(1). https://doi.org/10.14569/IJACSA.2024.0150167

Sheikh, H., Prins, C., & Schrijvers, E. (2023). Contextualization. Içinde H. Sheikh, C. Prins, & E. Schrijvers, *Mission AI* (ss. 179-209). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-21448-6_6

Shmelkin, I., Matusek, D., & Schill, A. (2023). Towards Role-Based Context-Aware Monitoring Systems. Içinde M. Ilchenko, L. Uryvsky, & L. Globa (Ed.), *Progress in Advanced Information and Communication Technology and Systems* (C. 548, ss. 3-34). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-16368-5_1

Shuai, L., Xueyan, Z., Xiaodong, S., Xiaohan, Y., Ruichun, T., & Qingyun, J. (2019). Survey on Context-aware Systems and Their Applications. *2019 IEEE 9th International Conference on Electronics Information and Emergency Communication (ICEIEC)*, 234-237. https://doi.org/10.1109/ICEIEC.2019.8784545

Silva, R. F., Carvalho, P., Rito Lima, S., Álvarez Sabucedo, L., Santos Gago, J. M., & Silva, J. M. C. (2019). An Ontology-Based Recommendation System for Context-Aware Network Monitoring. Içinde Á. Rocha, H. Adeli, L. P. Reis, & S. Costanzo (Ed.), *New Knowledge in Information Systems and Technologies* (C. 931, ss. 373-384). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-16184-2_36

Sorici, A., Olaru, A., Fonta, S., Szilard, E., & Florea, A. M. (2019). Towards Enabling Context-as-a-Service for Social Assistive Robotics. *2019 22nd International Conference on Control Systems and Computer Science (CSCS)*, 228-235. https://doi.org/10.1109/CSCS.2019.00045

Strang, T., & Linnhoff-Popien, C. (2004). *A context modeling survey*. Workshop Proceedings.

Sun, Y., Guo, Q., Zhao, S., Chandran, K., & Fathima, G. (2024). Context-Aware Augmented Reality Using Human–Computer Interaction Models. *Journal of Control and Decision*, *11*(1), 1-14. https://doi.org/10.1080/23307706.2022.2026260

Turgeman, L., Avrashi, Y., Vagner, G., Azaizah, N., & Katkar, S. (2022). Context-aware incremental clustering of alerts in monitoring systems. *Expert Systems with Applications*, *210*, 118489. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2022.118489

Vahdat-Nejad, H., Abbasi-Moud, Z., Eslami, S. A., & Mansoor, W. (2021). Survey on Context-Aware Healthcare Systems. *2021 IEEE 11th Annual Computing and Communication Workshop and Conference (CCWC)*, 1190-1196. https://doi.org/10.1109/CCWC51732.2021.9376138

Wasilewska, M., Kliks, A., Bogucka, H., Cichon, K., Ruseckas, J., Molis, G., Mackute-Varoneckiene, A., & Krilavicius, T. (2021). Artificial Intelligence for Radio Communication Context-Awareness. *IEEE Access*, *9*, 144820-144856. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3119524

Xu, Y., Bhuiyan, M. Z. A., Wang, T., Zhou, X., & Singh, A. K. (2023). C-FDRL: Context-Aware Privacy-Preserving Offloading Through Federated Deep Reinforcement Learning in Cloud-Enabled IoT. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, *19*(2), 1155-1164. https://doi.org/10.1109/TII.2022.3149335

Zhang, J., Liu, Y., Mao, J., Ma, W., Xu, J., Ma, S., & Tian, Q. (2023). User Behavior Simulation for Search Result Re-ranking. *ACM Transactions on Information Systems*, *41*(1), 1-35. https://doi.org/10.1145/3511469

Zon, M., Ganesh, G., Deen, M. J., & Fang, Q. (2023). Context-Aware Medical Systems within Healthcare Environments: A Systematic Scoping Review to Identify Subdomains and Significant Medical Contexts. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *20*(14), 6399. https://doi.org/10.3390/ijerph20146399

KAYNAKÇA

Adzic, G., & Chatley, R. (2017). Serverless computing: Economic and architectural impact. In *Proceedings of the 2017 11th Joint Meeting on Foundations of Software Engineering* (ss. 884-889).

Alibaba Cloud. (2019). *Alibaba Cloud's Singles' Day*. Erişim adresi: https://www.alibabacloud.com/campaign/singles-day

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., ... & Zaharia, M. (2010). A view of cloud computing. *Communications of the ACM*, 53(4), 50-58.

Baldini, I., Castro, P., Chang, K., Cheng, P., Fink, S., Ishakian, V. & Suter, P. (2017). Serverless computing: Current trends and open problems. In *Research Advances in Cloud Computing* (ss. 1-20). Springer.

Bernstein, D., Ludvigson, E., Sankar, K., Diamond, S., & Morrow, M. (2009). Blueprint for the intercloud—Protocols and formats for cloud computing interoperability. In *2009 Fourth International Conference on Internet and Web Applications and Services* (ss. 328-336). IEEE.

Botta, A., Donato, W., Persico, V., & Pescapé, A. (2016). Integration of cloud computing and internet of things: A survey. *Future Generation Computer Systems*, 56, 684-700.

Buyya, R., Yeo, C. S., Venugopal, S., Broberg, J., & Brandic, I. (2009). Cloud computing and emerging IT platforms: Vision, hype, and reality for delivering computing as the 5th utility. *Future Generation Computer Systems*, 25(6), 599-616.

Castro, P., Ishakian, V., Muthusamy, V., & Slominski, A. (2019). The rise of serverless computing. *Communications of the ACM*, 62(12), 44-54.

Christidis, K., & Devetsikiotis, M. (2016). Blockchains and smart contracts for the internet of things. *IEEE Access*, 4, 2292-2303.

Deng, L. (2018). Artificial intelligence in the rising wave of deep learning: The historical path and future outlook. *IEEE Signal Processing Magazine*, 35(1), 180-185.

Foster, I., Zhao, Y., Raicu, I., & Lu, S. (2008). Cloud computing and grid computing 360-degree compared. In *Grid Computing Environments Workshop, 2008. GCE'08* (ss. 1-10). IEEE.

Furht, B., & Escalante, A. (2010). *Handbook of Cloud Computing*. Springer.

Garg, S. K., Versteeg, S., & Buyya, R. (2013). A framework for ranking of cloud computing services. *Future Generation Computer Systems*, 29(4), 1012-1023.

Hazelwood, K. M., Bird, S., Brooks, D., Chou, E., Dally, W., Deng, J., ... & Xie, P. (2018). Applied machine learning at Facebook: A datacenter infrastructure perspective. In *2018 IEEE International Symposium on High Performance Computer Architecture (HPCA)* (ss. 620-629). IEEE.

Izrailevsky, Y. (2016). *Lessons Netflix learned from the AWS outage*. Erişim adresi: https://netflixtechblog.com

JP Morgan. (2020). *Cloud Computing for Financial Institutions*. Erişim adresi: https://www.jpmorgan.com

Leavitt, N. (2009). Is cloud computing really ready for prime time? *Computer*, 42(1), 15-20.

Lynn, T., Rosati, P., Lejeune, A., & Emeakaroha, V. C. (2017). A preliminary review of enterprise serverless cloud computing (function-as-a-service) platforms. In *2017 IEEE International Conference on Cloud Computing Technology and Science (CloudCom)* (ss. 162-169). IEEE.

Marinescu, D. C. (2017). *Cloud Computing: Theory and Practice*. Elsevier.

Marr, B. (2018). *How AI and machine learning are transforming healthcare*. Forbes. Erişim adresi: https://www.forbes.com

Mayo Clinic. (2018). *Mayo Clinic and Google Cloud: Using AI for healthcare*. Erişim adresi: https://www.mayoclinic.org

McCarthy, J. (1961). Speech at MIT Centennial.

Mell, P., & Grance, T. (2011). *The NIST definition of cloud computing*. National Institute of Standards and Technology. https://doi.org/10.6028/NIST.SP.800-145

Rimal, B. P., Choi, E., & Lumb, I. (2009). A taxonomy and survey of cloud computing systems. In *2009 Fifth International Joint Conference on INC, IMS and IDC* (ss. 44-51). IEEE.

Satyanarayanan, M. (2017). The emergence of edge computing. *Computer*, 50(1), 30-39.

Shi, W., Cao, J., Zhang, Q., Li, Y., & Xu, L. (2016). Edge computing: Vision and challenges. *IEEE Internet of Things Journal*, 3(5), 637-646.

Singh, S., & Chatterjee, K. (2017). Blockchain technology in cloud computing: A systematic review. *Future Generation Computer Systems*, 79, 88-96.

Subashini, S., & Kavitha, V. (2011). A survey on security issues in service delivery models of cloud computing. *Journal of Network and Computer Applications*, 34(1), 1-11.

Sun, J., Chang, V., Ramachandran, M., Sun, Z., & Li, Y. (2014). Efficient data processing framework for cloud and big data analytics. *IEEE Transactions on Cloud Computing*, 6(3), 597-608.

Vaquero, L. M., Rodero-Merino, L., Caceres, J., & Lindner, M. (2008). A break in the clouds: Towards a cloud definition. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review*, 39(1), 50-55.

Yu, W., Li, D., Tian, F., & Ma, L. (2017). An edge computing framework for real-time data processing in the Internet of Things. In *2017 IEEE International Conference on Computer and Communications (ICCC)* (ss. 168-174). IEEE.

Zhang, Q., Cheng, L., & Boutaba, R. (2010). Cloud computing: State-of-the-art and research challenges. *Journal of Internet Services and Applications*, 1(1), 7-18.

Zhang, Y., & Jacobsen, H. A. (2018). Towards dependable, scalable, and pervasive distributed ledgers with blockchains. In *Proceedings of the 38th IEEE International Conference on Distributed Computing Systems (ICDCS)* (ss. 1138-1148). IEEE.

Zhou, M., Zhang, R., Xie, W., Qian, W., & Zhou, A. (2010). Security and privacy in cloud computing: A survey. In *2010 Sixth International Conference on Semantics, Knowledge and Grids* (ss. 105-112). IEEE.

Zissis, D., & Lekkas, D. (2012). Addressing cloud computing security issues. *Future Generation Computer Systems*, 28(3), 583-592.

KAYNAKÇA

Ahmed, R.. ve Zhang, Y. (2020). Temperature Sensing in Cyber-Physical Systems. *Sensors Journal,* 14(5), 210-220

Astrom, K. J., ve Kumar, P. R. (2014). Control: A Perspective., *Automatica,* 50(1), 3-43

Baykar. (2022). Bayraktar TB2: An operational success story. Baykar Defense. https://www.baykardefense.com/tb2 (E.T.: 20.08.2024).

BDI. (2019). *Cybersecurity in Germany: Challenges and Solutions*. Berlin: BDI, 67.

Blanco, C., ve Stern, J. (2018). Equifax Data Breach: A Report on the Costs and Consequences. *Journal of Cybersecurity,* 182.

BMLV. (2020). Cyber Innovation Hub. Federal Ministry of Defence. https://www.bmlv.gv.at/en (E.T.: 20.08.2024).

Bundesregierung. (2016). Germany's Cybersecurity Strategy. Berlin: Federal Ministry of the Interior, 31.

Canadian Department of National Defence. (2021). Defence Innovation Strategy. Government of Canada. https://www.canada.ca/en/department-national-defence.html (E.T.: 20.08.2024).

Chen, Y., Zhang, Y., ve Xu, H. (2023). Cyber-Physical Systems: Concepts and Applications. *IEEE Transactions on Industrial Informatics,* 19(2), 1105-1113.

European Commission. (2024). Digital Europe Programme: Investing in Digital Transformation. https://ec.europa.eu/digital-strategy/our-policies/digital-europe-programme_en (E.T.: 20.08.2024).

FireEye. (2018). APT10: A Chinese Cyber Espionage Group's Global Reach. FireEye Intelligence Report, 53.

French Ministry of Armed Forces. (2021). Military Programming Law 2019-2025. Government of France. https://www.defense.gouv.fr (E.T.: 20.08.2024).

Greenberg, A. (2018). The untold story of NotPetya, the most devastating cyberattack in history. *Wired*, 12.

He, Z., ve Wu, Q. (2018). Cyber-physical systems: Concepts, architectures, and applications. *Journal of Network and Computer Applications,* 103, 85-95.

Herjavec Group. (2020). Cybersecurity Ventures: 2020 Cybersecurity Market Report. San Francisco: Cybersecurity Ventures.

Ibtihaj A., Zarrar M. K., Takreem S., Saad R. (2018). Security Aspects of Cyber Physical Systems, *1st International Conference on Computer Applications ve Information Security (ICCAIS)*

Italian Ministry of Defence. (2020). Defence and Cybersecurity. Government of Italy. https://www.difesa.it (E.T.: 20.08.2024).

Jones, P. (2022). Advanced Magnetometers for Navigation Systems. *IEEE Transactions on Instrumentation*, 11(4), 675-690.

Kahn, J. (2021). The future of autonomous systems in military operations. *Journal of Defense Research*, 14(3), 45-59.

Krebs, B. (2014). The Sony Hack: A timeline. Krebs on Security, 15.

Kumar, A., Ranjan, P., ve Kumar, P. (2023). Wireless communication protocols for cyber-physical systems: A survey. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 14(2), 1021-1040.

Kumar, A., Singh, R.. ve Patel, S. (2023). Modern Actuators in Cyber-Physical Systems. *Journal of Automation and Control Engineering*, 11(5), 1025-1030.

Kumar, R., Patel, H., ve Shah, S. (2017). WannaCry: The ransomware that shook the world. Journal of Cyber Security, 1027.

Kumar, R., Singh, P., ve Dutta, R. (2023). Cyber-Physical Systems in Smart Manufacturing: A Review. *Journal of Manufacturing Systems*, 65, 257-268.

Kumar, S., Lee, J., ve Zhao, W. (2023). Gyroscopic Sensors in Autonomous Systems. Robotics *and Automation Magazine,* 29(2), 44-55.

Langner, R. (2011). Stuxnet: Dissecting a cyberwarfare weapon. IEEE Security ve Privacy, 9.

Laskai, L. (2017). China's Cybersecurity Law: What You Need to Know. *Council on Foreign Relations*, 89.

Lee, D., Park, S., ve Kim, J. (2023). Humidity Sensors in Agricultural SFS Applications. *Smart Farming Journal, 12(3),* 175-190.

Lee, E. A. (2008). Cyber-physical systems: Design challenges. *2008 11th IEEE International Symposium on Object and Component-Oriented Real-Time Distributed Computing (ISORC)*, 363-369.

Lee, M. (2020). Pneumatic Systems in Industry. *Journal of Industrial Technology*, 29(3), 130-140.

Li, H. ve Wang, Y. (2020). Cyber-physical systems in China's military modernization. *Journal of Strategic Studies,* 43(2), 321-342.

Liang, W. (2020). The Economic Impact of Cyberattacks in China. *Journal of Asian Economics*, 212

Marczak, B., Scott-Railton, J., ve Paxson, V. (2015). The Great Cannon: Analyzing China's Online Weaponry. *Citizen Lab Report*, 126.

Mayer, B. (2016). Germany's Bundestag Hack: A Case Study. *International Journal of Cybersecurity*, 23.

Meyer, P. (2020). The role of AI in military operations. *Journal of Defense Studies,* 15(4), 25-40.

Miller, T. (2023). Image Sensors in Surveillance Systems. *Journal of Optical Engineering*, 19(7), 530-540.

Ministry of Defense of Japan. (2021). Cyber Defense Strategy. Government of Japan. https://www.mod.go.jp/en (E.T.: 20.08.2024).

Ministry of Electronics and Information Technology, India. (2024). Budget for Cyber-Physical Systems Development. https://meity.gov.in/content/budget-2024 (E.T.: 20.08.2024).

Niemann, W., Naderpour, M. ve Behnke, M. (2021). Actuators in cyber-physical systems: Design and implementation challenges. *Journal of Control Engineering and Technology*, 10(4), 195-205.

Nohl, K., ve Kühn, S. (2018). Germanwings Cyber Attack: Implications and Responses. *Aviation Security Journal,* 172.

OECD Digital Economy Outlook 2024. (2024). Paris: OECD Publishing

Petrov, A. (2019). The role of cyber-physical systems in modern warfare. *Military Technology*, 43(1), 15-28.

Poulsen, K. (2000). Mafiaboy faces 64 charges in net attacks. *SecurityFocus*,

Rad C., Hancu O., Takacs I. ve Gheorghe O., "Smart Monitoring of Potato Crop: A Cyber-Physical System Architecture Model in the Field of Precision Agriculture". *Conference Agriculture for Life,* 6: 2015 s.73–79.

Russian Federation. (2016). *National Information Security Doctrine*. Moscow: Russian Federation,

Smith, J. (2021). Hydraulic Actuators: Fundamentals and Applications. *International Journal of Mechanical Engineering,* 10(2), 50-60.

Smith, J., Brown, A., ve Wilson, E. (2023). The Role of Accelerometers in Vehicle Safety Systems. *Automotive Engineering*, 30(8), 1025-1032.

Spafford, E. H. (1989). The Internet worm program: An analysis. Purdue Technical Report CSD-TR-823, 19.

State Council of China. (2024). Investment in Cyber-Physical Systems. https://www.gov.cn/zhengce/content/2024/01/01/20240101_1000000.htm (E.T.: 20.08.2024).

Stojmenovic, I. ve Wen, S. (2014). The rise of cyber-physical systems: A survey. *IEEE Internet of Things Journal,* 1(1), 4-17. https://doi.org/10.1109/JIOT.2014.2311750

U.S. Department of Energy. (2023). Cyber-Physical Systems Funding Announcement. https://www.energy.gov/articles/cyber-physical-systems-funding-announcement (E.T.: 20.08.2024).

UK MoD. (2022). Cyber Strategy 2022. Ministry of Defence, United Kingdom. https://www.gov.uk/government/publications/cyber-strategy-2022 (E.T.: 20.08.2024).

US Department of Defense. (2021). Integrated Adaptive Security: A Defense Approach. https://www.defense.gov/ (E.T.: 20.08.2024).

Wang, X., Xu, Z. ve Li, L. (2023). A Survey on Cyber-Physical Systems: Challenges and Future Directions. *ACM Transactions on Cyber-Physical Systems*, 7(1), 1-20.

Williams, R.. ve Brown, M. (2021). Pressure Sensing Technologies. *Journal of Mechanical Engineering*, 10(6), 320-330

Yao, J., Li, S. ve Wang, Q. (2024). The Role of Cyber-Physical Systems in Smart Cities. *Journal of Urban Technology*, 31(1), 41-58.

Zetter, K. (2021). Inside the SolarWinds hack: What went wrong and why it matters. The Atlantic, 108

Zhang, T., Xu, W. Ve Chen, S. (2022). Advances in Cyber-Physical Systems: Technologies and Applications. *Future Generation Computer Systems*, 131, 181-193.

KAYNAKÇA

Al-Kasasbeh, O. M. (2022). The Emergence of Digital Economy and New Business Models in the Era of Digital Transformation. Dr. T. Türsoy (Ed.), *New Innovations in Economics, Business and Management* Vol. 7 (ss. 161-168). Book Publisher International (a part of SCIENCEDOMAIN International). https://doi.org/10.9734/bpi/niebm/v7/15546D

Al-Mekhlal, M., Al-Buraik, M., & Al-Lubli, M. (2023). Digital Transformation: AI-Powered Bot Solutions and Automation for Customer Services. 2023 International Conference on Digital Applications, *Transformation & Economy (ICDATE)*, 1-7. https://doi.org/10.1109/ICDATE58146.2023.10248458

Bachmann, P., Bucher, E., Buhmann, A., Castelló, I., Colleoni, E., Fieseler, C., Illia, L., Romenti, S., & Zyglidopoulos, S. C. (2022). AI Text Agents: Spring of Hope or Winter of Despair for Business and Society? *Academy of Management Proceedings*, 2022(1), 14153. https://doi.org/10.5465/AMBPP.2022.14153symposium

Baier, L., Jöhren, F., & Seebacher, S. (2019). *Challenges in the Deployment and Operation of Machine Learning in Practice*. 1.

Belous, M., Amfim, A., & Simion, V.-E. (2023). Food Defnse, Food Safety And Food Industry. *Scientific Papers Journal Veterınary Serıes*, 66(3), 44-47. https://doi.org/10.61900/SPJVS.2023.03.08

Bruzzone, A. A. (2022). Advanced Reconfigurable Machine Tools for a New Manufacturing Business Model. Içinde A.-L. Andersen, R. Andersen, T. D. Brunoe, M. S. S. Larsen, K. Nielsen, A. Napoleone, & S. Kjeldgaard (Ed.), Towards Sustainable Customization: Bridging Smart Products and Manufacturing Systems (ss. 47-54). *Springer International Publishing*. https://doi.org/10.1007/978-3-030-90700-6_4

Cardoso Silva, L., Rezende Zagatti, F., Silva Sette, B., Nildaimon Dos Santos Silva, L., Lucredio, D., Furtado Silva, D., & De Medeiros Caseli, H. (2020). Benchmarking Machine Learning Solutions in Production. *19th IEEE International Conference on Machine Learning and Applications (ICMLA)*, 626-633. https://doi.org/10.1109/ICMLA51294.2020.00104

Deloitte. (2023). Foodservice Market Monitor. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/it/Documents/consumer-business/deloitte-foodservice-market-monitor-2023.pdf

Duparc, E., Möller, F., Jussen, I., Stachon, M., Algac, S., & Otto, B. (2022). Archetypes of open-source business models. *Electronic Markets*, 32(2), 727-745. https://doi.org/10.1007/s12525-022-00557-9

Glachant, J.-M. (2021). New business models in the electricity sector. İçinde J.-M. Glachant, P. L. Joskow, & M. G. Pollitt (Ed.), *Handbook on Electricity Markets. Edward Elgar Publishing*. https://doi.org/10.4337/9781788979955.00024

Govil, N., Saurakhia, M., Agnihotri, P., Shukla, S., & Agarwal, S. (2020). Analyzing the Behaviour of Applying Agile Methodologies & DevOps Culture in e-Commerce Web Application. *4th International Conference on Trends in Electronics and Informatics* (ICOEI)(48184), 899-902. https://doi.org/10.1109/ICOEI48184.2020.9142895

Hewage, N., & Meedeniya, D. (2022). *Machine learning operations: A survey on MLOps tool support.* arXiv preprint arXiv:2202.10169.

Işın, T., Topcu, M. K., & Çömlek, O. (2024). Tıbbi İnovasyon Girişimciliğinde Alternatif Finansman Modeli olarak İş Melekleri. *Akademik Açı*, 4(1), 77-124.

Kacicka, G. (2024). Innovatıve Busıness Model For Food Industry Enterprıses Operatıng In Condıtıons Of Global Destructıve Processes In The Economy. *Kyiv Economic Scientific Journal*, 4, 98-107. https://doi.org/10.32782/2786-765X/2024-4-14

Lefranc, G. (2023). Trends in Robotics Management and Business Automation. Içinde G. Giannattasio, E. Kongar, M. Dabić, C. Desmond, M. Condry, S. Koushik, & R. Saracco (Ed.), *IEEE Technology and Engineering Management Society Body of Knowledge (TEMSBOK)* (1. bs, ss. 265-288). Wiley. https://doi.org/10.1002/9781119987635.ch16

Liu, K. (2016). A Seamless Food Safety Supervision System of Edible Agricultural Products. *Advance Journal of Food Science and Technology*, 10(8), 552-557. https://doi.org/10.19026/ajfst.10.2182

Matzler, K., Von Den Eichen, S. F., Stoiber, K., Hautz, J., & Stadler, C. (2023). Open Strategy: Durch offene Strategieprozesse Geschäftsmodelle innovieren. Organisations beratung, Supervision, Coaching. https://doi.org/10.1007/s11613-023-00859-7

Olutimehin, D. O., Ofodile, O. C., Ejibe, I., Odunaiya, O. G., & Soyombo, O. T. (2024). Implementıng Aı In Busıness Models: Strategıes For Effıcıency And Innovatıon. *International Journal of Management & Entrepreneurship Research*, 6(3), 863-877. https://doi.org/10.51594/ijmer.v6i3.940

Oluwatoyin, A. F., Abdul, A. A., Irabor, B. O., & Okeleke, E. C. (2023). Innovatıve Busıness Models Drıven By Aı Technologıes: A Revıew. *Computer Science & IT Research Journal*, 4(2), 85-110. https://doi.org/10.51594/csitrj.v4i2.608

Ramnani, S. (2024). Revolutionising Conventional Marketing with AI: Leveraging Machine Learning for Marketing. *Interantional journal of scientific research in engineering and management*, 08(01), 1-13. https://doi.org/10.55041/IJSREM28481

Riley, J. (2023). AI Powers the Digital Economy. *Ubiquity*, 2023(December), 1-10. https://doi.org/10.1145/3636478

Ruf, P., Madan, M., Reich, C., & Ould-Abdeslam, D. (2021). Demystifying MLOps and Presenting a Recipe for the Selection of Open-Source Tools. *Applied Sciences*, 11(19), 8861. https://doi.org/10.3390/app11198861

Stulp, F., Spranger, M., Listmann, K., Doncieux, S., Tenorth, M., Konidaris, G., & Abbeel, P. (2022). Innovation Paths for Machine Learning in Robotics [Industry Activities]. *IEEE Robotics & Automation Magazine*, 29(4), 141-144. https://doi.org/10.1109/MRA.2022.3213205

Tabassam, A. I. U. (2023). MLOps: A Step Forward to Enterprise Machine Learning (Versiyon 1). arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2305.19298

Tingting, T., Min, W., Yu, Z., Yuting, Y., Jinling, L., & Jianming, S. (2017). Agricultural Products Quality and Safety Monitoring System Research Based On Supply Chain. Proceedings of the 2017 7th International Conference on Social Network, Communication and Education (SNCE 2017). *7th International Conference on Social Network, Communication and Education (SNCE 2017),* Shenyang, China. https://doi.org/10.2991/snce-17.2017.72

Velu, C. (2024). Business Model Innovation: A Blueprint for Strategic Change (1. bs). *Cambridge University Press*. https://doi.org/10.1017/9781009181709

Wang, L., Tian, X., Li, A., & Li, H. (2013). Machine Vision Applications in Agricultural Food Logistics. *Sixth International Conference on Business Intelligence and Financial Engineering*, 125-129. https://doi.org/10.1109/BIFE.2013.28

Widayanti, R., & Meria, L. (2023). Business Modeling Innovation Using Artificial Intelligence Technology. *International Transactions on Education Technology (ITEE)*, 1(2), 95-105. https://doi.org/10.33050/itee.v1i2.270

Wu, C., Haihong, E., & Song, M. (2020). An Automatic Artificial Intelligence Training Platform Based on Kubernetes. *Proceedings of the 2020 2nd International Conference on Big Data Engineering and Technology*, 58-62. https://doi.org/10.1145/3378904.3378921

Xu, H., Gan, W., Qi, Z., Wu, J., & Yu, P. S. (2024). Large Language Models for Education: A Survey (Versiyon 1). arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2405.13001

Yao, K.-C., Lin, C.-L., & Pan, C.-H. (2024). Industrial Sustainable Development: The Development Trend of Programmable Logic Controller Technology.16(14), 6230. https://doi.org/10.3390/su16146230

Zhengxin, F., Yi, Y., Jingyu, Z., Yue, L., Yuechen, M., Qinghua, L., Xiwei, X., Jeff, W., Chen, W., Shuai, Z., & Shiping, C. (2023). MLOps Spanning Whole *Machine Learning Life Cycle: A Survey (Versiyon 1)*. arXiv. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2304.07296

AIM Group, 2022, Adres: https://aimgroup.com/2022/06/21/stepstone-ceo-worker-shortage-presages-decades-long-crisis/, E.T: 16.08.2024

KAYNAKÇA

Aghili, S. M., Zheng, Z., & Wüthrich, R. (2020). Fabrication of low-cost molds for manufacturing of high precise micro parts by electroforming. *ECS Transactions*, *97*(7), 515-522. https://doi.org/10.1149/09707.0515ecst

Ait Baha, T., El Hajji, M., Es-Saady, Y., & Fadili, H. (2023). The power of personalization: A systematic review of personality-adaptive chatbots. *SN Computer Science*, *4*(5), 661. https://doi.org/10.1007/s42979-023-02092-6

Arora, N., Dreze, X., Ghose, A., Hess, J. D., Iyengar, R., Jing, B., Joshi, Y., Kumar, V., Lurie, N., Neslin, S., Sajeesh, S., Su, M., Syam, N., Thomas, J., & Zhang, Z. J. (2008). Putting one-to-one marketing to work: Personalization, customization, and choice. *Marketing Letters*, *19*(3-4), 305-321. https://doi.org/10.1007/s11002-008-9056-z

Bennett, R., & Rundel-Thiele, S. (2005). The brand loyalty life cycle: Implications for marketers. *Journal of Brand Management*, *12*(4), 250-263. https://doi.org/10.1057/palgrave.bm.2540221

Berthon, P., Pitt, L., Parent, M., & Berthon, J.-P. (2009). Aesthetics and ephemerality: Observing and preserving the luxury brand. *California Management Review*, *52*(1), 45-66. https://doi.org/10.1525/cmr.2009.52.1.45

Deloitte. (2015). *Made-to-order: The rise of mass personalisation* [Consumer Review]. Deloitte. https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ch/Documents/consumer-business/ch-en-consumer-business-made-to-order-consumer-review.pdf

Dou, R., Huang, R., Nan, G., & Liu, J. (2020). Less diversity but higher satisfaction: An intelligent product configuration method for type-decreased mass customization. *Computers & Industrial Engineering*, *142*, 106336. https://doi.org/10.1016/j.cie.2020.106336

Gül Ünlü, D., & Zeybek, B. (2020). Sosyal medya fenomeni ve marka işbirliği: İşbirliği paylaşımlarına ilişkin instagram kullanıcı yorumları üzerinden bir değerlendirme. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, *11*(41), 72-95. https://doi.org/10.5824/ajite.2020.02.004.x

Harrison, A., & van Hoek, R. (2011). *Logistics management and strategy: Competing through the supply chain* (4. ed). Financial Times Prentice Hall.

Hildebrand, C., Häubl, G., & Herrmann, A. (2014). Product customization via starting solutions. *Journal of Marketing Research*, *51*(6), 707-725. https://doi.org/10.1509/jmr.13.0437

Holbrook, M. B., & Hirschman, E. C. (1982). The Experiential Aspects of Consumption: Consumer Fantasies, Feelings, and Fun. *Journal of Consumer Research*, *9*(2), 132. https://doi.org/10.1086/208906

Jin, X., Yu, S., Zheng, P., Liu, Q., & Xu, X. (2018). Cloud-based approach for smart product personalization. *Procedia CIRP*, *72*, 922-927. https://doi.org/10.1016/j.procir.2018.03.256

Kapferer, J.-N. (2014). The artification of luxury: From artisans to artists. *Business Horizons*, *57*(3), 371-380. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2013.12.007

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2006). Toward a parsimonious definition of traditional and electronic mass customization. *Journal of Product Innovation Management*, *23*(2), 168-182. https://doi.org/10.1111/j.1540-5885.2006.00190.x

Khrais, L. T. (2020). Role of artificial intelligence in shaping consumer demand in e-commerce. *Future Internet*, *12*(12), 226. https://doi.org/10.3390/fi12120226

Kumar, A. (2007). From mass customization to mass personalization: A strategic transformation. *International Journal of Flexible Manufacturing Systems*, *19*(4), 533-547. https://doi.org/10.1007/s10696-008-9048-6

Kwortnik, R. J., & Thompson, G. M. (2009). Unifying service marketing and operations with service experience management. *Journal of Service Research*, *11*(4), 389-406. https://doi.org/10.1177/1094670509333595

Li, C. (2016). When does web-based personalization really work? The distinction between actual personalization and perceived personalization. *Computers in Human Behavior*, *54*, 25-33. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.049

McKinsey. (2021). *The value of getting personalization right—Or wrong—İs multiplying* [Araştırma Raporu]. https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/the-value-of-getting-personalization-right-or-wrong-is-multiplying

Miceli, G. N., Ricotta, F., & Costabile, M. (2007). Customizing customization: A conceptual framework for interactive personalization. *Journal of Interactive Marketing*, *21*(2), 6-25. https://doi.org/10.1002/dir.20076

Mugge, R., Schoormans, J. P. L., & Schifferstein, H. N. J. (2009). Incorporating consumers in the design of their own products. The dimensions of product personalisation. *CoDesign*, *5*(2), 79-97. https://doi.org/10.1080/15710880802666416

Pallant, J., Sands, S., & Karpen, I. (2020). Product customization: A profile of consumer demand. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *54*, 102030. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2019.102030

Parra, D., & Brusilovsky, P. (2015). User-controllable personalization: A case study with SetFusion. *International Journal of Human-Computer Studies*, *78*, 43-67. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2015.01.007

Pech, M., & Vrchota, J. (2022). The product customization process in relation to industry 4.0 and digitalization. *Processes*, *10*(3), 539. https://doi.org/10.3390/pr10030539

Persson, M., & Lantz, B. (2022). Effects of customization and product modularization on financial performance. *Journal of Engineering and Technology Management*, *65*, 101704. https://doi.org/10.1016/j.jengtecman.2022.101704

Pine, B. J. (1993). *Mass customization: The new frontier in business competition*. Harvard Business School Press.

Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (1999). *The experience economy: Work is theatre & every business a stage*. Harvard Business School Press.

Polzehl, T., Cao, Y., Carmona, V., Liu, X., Hu, C., Iskender, N., Beyer, A., & Möller, S. (2022). Towards personalization by information savviness to improve user experience in customer service chatbot conversations. *Proceedings of the 17th International Joint Conference on Computer Vision, Imaging and Computer Graphics Theory and Applications*, 36-47. https://doi.org/10.5220/0010814200003124

Rosenberg, N. (1976). *Perspectives on technology*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511561313

Rzepka, C., Berger, B., & Hess, T. (2022). Voice assistant vs. Chatbot – Examining the fit between conversational agents' interaction modalities and information search tasks. *Information Systems Frontiers*, *24*(3), 839-856. https://doi.org/10.1007/s10796-021-10226-5

Schmitt, B. (1999). Experiential marketing. *Journal of Marketing Management*, *15*(1-3), 53-67. https://doi.org/10.1362/026725799784870496

Shukla, P. S., & Nigam, P. V. (2018). E- Shopping using mobile apps and the emerging consumer in the digital age of retail hyper personalization: An insight. *Pacific Business Review International*, *10*(10), 131-139.

Silva, K. G. G. H., Abeyasekare, W. A. P. S., Dasanayake, D. M. H. E., Nandisena, T. B., Kasthurirathna, D., & Kugathasan, A. (2021). Dynamic user interface personalization based on deep reinforcement learning. *2021 3rd International Conference on Advancements in Computing (ICAC)*, 25-30. https://doi.org/10.1109/ICAC54203.2021.9671076

Simonson, I. (2005). Determinants of customers' responses to customized ofers: Conceptual framework and research propositions. *Journal of Marketing*, *69*(1), 32-45. https://doi.org/10.1509/jmkg.69.1.32.55512

Solanki, S. (2022). Investigating the role of personalization in e-commerce: A study of customer satisfaction and purchase behaviour. *International Journal of Early Childhood Special Education*, *14*(4). https://doi.org/10.48047/intjecse/v14i4.423

Speicher, T., Ali, M., Venkatadri, G., Ribeiro, F. N., Arvanitakis, G., Benevenuto, F., Gummadi, K. P., Loiseau, P., & Mislove, A. (2018). Potential for discrimination in online targeted advertising. *Proceeding of Machine Learning Research*, *81*, 1-15. https://proceedings.mlr.press/v81/speicher18a.html

Steffens, J., Dinneen, J. D., Donner, S., & Potthoff, T. (2024). 'Alexa, play metal': Exploring music selection and personal information management via voice assistants. *Information Research an international electronic journal*, *29*(2), 50-70. https://doi.org/10.47989/ir292646

Suryawijaya, T. W. E., & Wardhani, M. F. (2023). *Tailoring the future of MSME marketing: A study on leveraging customer data for personalized experiences*. https://doi.org/10.20944/preprints202303.0245.v1

Tan, C., Hu, S. J., Chung, H., Barton, K., Piya, C., Ramani, K., & Banu, M. (2017). Product personalization enabled by assembly architecture and cyber physical systems. *CIRP Annals*, *66*(1), 33-36. https://doi.org/10.1016/j.cirp.2017.04.106

Trifts, V., & Aghakhani, H. (2019). Enhancing digital entertainment through personalization: The evolving role of product placements. *Journal of Marketing Communications*, *25*(6), 607-625. https://doi.org/10.1080/13527266.2018.1452046

Tseng, M. M., Jiao, R. J., & Wang, C. (2010). Design for mass personalization. *CIRP Annals*, *59*(1), 175-178. https://doi.org/10.1016/j.cirp.2010.03.097

Walls, A., Okumus, F., Wang, Y., & Kwun, D. J.-W. (2011). Understanding the consumer experience: An exploratory study of luxury hotels. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, *20*(2), 166-197. https://doi.org/10.1080/19368623.2011.536074

Wasilewski, A., & Kolaczek, G. (2024). One Size Does Not Fit All: Multivariant User Interface Personalization in E-Commerce. *IEEE Access*, *12*, 65570-65582. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3398192

Wattal, S., Telang, R., & Mukhopadhyay, T. (2009). Information personalization in a two-dimensional product differentiation model. *Journal of Management Information Systems*, *26*(2), 69-95. https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222260204

Wolniak, R., & Grebski, W. (2023). The customization and personalization of product in Industry 4.0. *Scientific Papers of Silesian University of Technology Organization and Management Series*, *2023*(180). https://doi.org/10.29119/1641-3466.2023.180.38

Yang, C., Lan, S., Shen, W., Huang, G. Q., Wang, X., & Lin, T. (2017). Towards product customization and personalization in IoT-enabled cloud manufacturing. *Cluster Computing*, *20*(2), 1717-1730. https://doi.org/10.1007/s10586-017-0767-x

Yusnidar, Y., Yudhakusuma, D., & Sari, F. (2023). Personalized marketing strategy in digital business using data mining approach. *International Journal Software Engineering and Computer Science (IJSECS)*, *3*(2), 137-143. https://doi.org/10.35870/ijsecs.v3i2.1515

Zheng, P., Yu, S., Wang, Y., Zhong, R. Y., & Xu, X. (2017). User-experience based product development for mass personalization: A case study. *Procedia CIRP*, *63*, 2-7. https://doi.org/10.1016/j.procir.2017.03.122

Zollo, L., Rialti, R., Marrucci, A., & Ciappei, C. (2022). How do museums foster loyalty in tech-savvy visitors? The role of social media and digital experience. *Current Issues in Tourism*, *25*(18), 2991-3008. https://doi.org/10.1080/13683500.2021.1896487

KAYNAKÇA

Aamer, A., Zadeh, A., Mali, P., & Bolick, C. (2024). Emerging technologies and principle-based project management: a systematic literature review and research agenda. *Management Review Quarterly*, 1–51. https://doi.org/10.1007/s11301-024-00419-y

Agostinelli, S., Acitelli, G., Capece, M., & Mecella, M. (2022, September). A human-in-the-loop approach to support the segments compliance analysis. In *International Conference on Business Process Management* (pp. 200-214). Springer International Publishing.

Agrawal, R. R., Sharma, B., Gupta S., & Shinde, S. (2024). *Fundamental of robotic process automation* (RPA). Sun International Scientific Publications. https://doi.org/10.59646/rpa/225

Ahmed, S. R., Hussein, A. J., ALhashmi, L. Q., Al-Attar, B., Dheeb, S., Majeed, D. A., ... & Tawfeq, J. F. (2024, May). Computational intelligence in business management: strategies for innovation and optimization. In *2024 International Congress on Human-Computer Interaction, Optimization and Robotic Applications (HORA)* (pp. 1–8). IEEE.

Alkhater, N., Wills, G., & Walters, R. (2014, December). Factors influencing an organisation's intention to adopt cloud computing in Saudi Arabia. In *2014 IEEE 6th international conference on cloud computing technology and science* (pp. 1040–1044). IEEE.

Al-Malahmeh, H. (2023). The role of cloud computing in supporting decision making: Evidence from banking industry. *International Journal of Data and Network Science*, *7*(1), 131–140. https://doi.org/10.5267/j.ijdns.2022.11.009

Alshamaila, Y., Papagiannidis, S., & Li, F. (2013). Cloud computing adoption by SMEs in the north east of England: A multi-perspective framework. *Journal of Enterprise Information Management*, *26*(3), 250–275. https://doi.org/10.1108/17410391311325225

Amajuoyi, C. P., Nwobodo, L. T., & Adegbola, M. D. (2024). Transforming business scalability and operational flexibility with advanced cloud computing technologies. *Computer Science & IT Research Journal*, *5*(6), 1469-1487. https://doi.org/10.51594/csitrj.v5i6.1248

Bagheri, S., Ridley, G., & Williams, B. (2023). Organisational cyber resilience: management perspectives. *Australasian Journal of Information Systems*, *27*. https://doi.org/10.3127/ajis.v27i0.4183

Ballamudi, V. K. R. (2019). Artificial intelligence: Implication on management. *Global Disclosure of Economics and Business*, *8*(2), 105-118. https://doi.org/10.18034/gdeb.v8i2.540

Bédard, M., Leshob, A., Benzarti, I., Mili, H., Rab, R., & Hussain, O. (2024). A rule-based method to effectively adopt robotic process automation. *Journal of Software: Evolution and Process*, e2709. https://doi.org/10.1002/smr.2709

Brender, N., & Markov, I. (2013). Risk perception and risk management in cloud computing: Results from a case study of Swiss companies. *International Journal of Information Management*, 33 (5), 726-733. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.05.004.

Brock, J. K. U., & Von Wangenheim, F. (2019). Demystifying AI: What digital transformation leaders can teach you about realistic artificial intelligence. *California management review*, *61*(4), 110-134. https://doi.org/10.1177/1536504219865226

Bughin, J., Hazan, E., Ramaswamy, S., Chui, M., Allas, T., Dahlström, P., ... & Subramaniam, A. (2018). *Artificial intelligence: the next digital frontier?*. McKinsey Global Institute. https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Industries/Advanced%20Electronics/Our%20Insights/How%20artificial%20intelligence%20can%20deliver%20real%20value%20to%20companies/MGI-Artificial-Intelligence-Discussion-paper.ashx

Buha, V., Lečić, R., & Berezljev, L. (2024). Transformation of business under the influence of artificial intelligence. *Trendovi u poslovanju*, *12*(1), 9-19. https://doi.org/10.5937/trendpos2401007B

Bustamante, M., & Gandhi, N. (2018). *Human resources in the age of automation*. McKinsey&Company. https://www.mckinsey.com/capabilities/people-and-organizational-performance/our-insights/the-organization-blog/human-resources-in-the-age-of-automation

Caldera, C., Manni, V., & Valzano, L. S. (2019). The executive project as integrated model in relation to Industry 4.0. *TECHNE - Journal of Technology for Architecture and Environment*, (18), 110–119. https://doi.org/10.13128/techne-7517

Cegielski, C. G., Allison Jones-Farmer, L., Wu, Y., & Hazen, B. T. (2012). Adoption of cloud computing technologies in supply chains: An organizational information processing theory

approach. *The International Journal of Logistics Management*, *23*(2), 184-211. https://doi.org/10.1108/09574091211265350

Chen, C. P., & Zhang, C. Y. (2014). Data-intensive applications, challenges, techniques and technologies: A survey on Big Data. *Information sciences*, *275*, 314-347. https://doi.org/10.1016/j.ins.2014.01.015

Chowdhury, R. H. (2024). AI-driven business analytics for operational efficiency. *World Journal of Advanced Engineering Technology and Sciences*, *12*(02), 535-543. https://doi.org/10.30574/wjaets.2024.12.2.0329

Cihon, P., & Demirer, M. (2023, August 1). *How AI-powered software development may affect labor markets*. Brookings. https://www.brookings.edu/articles/how-ai-powered-software-development-may-affect-labor-markets/

Coppin, B. (2004). *Artificial intelligence illuminated*. Jones & Bartlett Learning.

Costa, D. A. D. S., Mamede, H. S., & Silva, M. M. D. (2022). Robotic Process Automation (RPA) adoption: a systematic literature review. *Engineering Management in Production and Services*, *14*(2), 1-12. https://doi.org/10.2478/emj-2022-0012

Craigen, D., Diakun-Thibault, N., & Purse, R. (2014). Defining cybersecurity. *Technology Innovation Management Review*, *4*(10), 13-21. https://doi.org/10.22215/timreview/835

Crosby, M., Pattanayak, P., Verma, S., & Kalyanaraman, V. (2016). Blockchain technology: Beyond bitcoin. *AIR Applied Innovation Review*, *2*, 6-19.

Davenport, H. T. (2020). İş dünyasında yapay zekanın durumu (S. Talay, Çev.). *Harvard Business Review Press - Dijital dönüşüm: yapay zeka* (ss. 7-18). Optimist Yayınları.

Davenport, T. H., & Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard Business Review*, *96*(1), 108-116.

De Vass, T., Shee, H., & Miah, S. J. (2018). The effect of "Internet of Things" on supply chain integration and performance: An organisational capability perspective. *Australasian Journal of Information Systems*, *22*. https://doi.org/10.3127/ajis.v22i0.1734

Del Giudice, M. (2016). Discovering the Internet of Things (IoT) within the business process management: A literature review on technological revitalization. *Business Process Management Journal*, *22*(2), 263-270. https://doi.org/10.1108/BPMJ-12-2015-0173

Ekuma, K. (2024). Artificial intelligence and automation in human resource development: a systematic review. *Human Resource Development Review*, *23*(2), 199-229. https://doi.org/10.1177/15344843231224O

Fortune Business Insights (2024). *Big data analytics market size 2024-2032*. https://www.fortunebusinessinsights.com/big-data-analytics-market-106179

Fritz-Morgenthal, S., Hein, B., & Papenbrock, J. (2022). Financial risk management and explainable, trustworthy, responsible AI. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *5*. https://doi.org/10.3389/frai.2022.779799

Fung, H. P. (2014). Criteria, use cases and effects of information technology process automation (ITPA). *Advances in Robotics & Automation*, *3*. https://ssrn.com/abstract=2588999

Ghoujdam, E. M., Chaabita, R., idamia, S., El khalif, El Alaoui, H., Zehraoui, K. (2024). An overview of AI and advanced algorithmic applications in financial risk. *International Journal of Innovative Science and Research Technology (IJISRT)*, *9*(5), 3039-3046. https://doi.org/10.38124/ijisrt/IJISRT24MAY2125

Grover, P., Kar, A. K., & Vigneswara Ilavarasan, P. (2018). Blockchain for businesses: A systematic literature review. In *Challenges and Opportunities in the Digital Era: 17th IFIP WG 6.11 Conference on e-Business, e-Services, and e-Society, I3E 2018, Kuwait City, Kuwait, October 30–November 1, 2018, Proceedings 17* (pp. 325-336). Springer International Publishing.

Gupta, P., Seetharaman, A., & Raj, J. (2013). The usage and adoption of cloud computing by small and medium businesses. *International Journal of Information Management*, *33*(5), 861-874. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.07.001

Gutierrez, A., Boukrami, E., & Lumsden, R. (2015). Technological, organisational and environmental factors influencing managers' decision to adopt cloud computing in the UK. *Journal of Enterprise Information Management*, *28*(6), 788-807. https://doi.org/10.1108/JEIM-01-2015-0001

Heyder, T., Passlack, N., & Posegga, O. (2023). Ethical management of human-AI interaction: Theory development review. *The Journal of Strategic Information Systems*, *32*(3), 101772. https://doi.org/10.1016/j.jsis.2023.101772

Hofacker, C. F., Malthouse, E. C., & Sultan, F. (2016). Big data and consumer behavior: imminent opportunities. *Journal of Consumer Marketing*, *33*(2), 89-97. https://doi.org/10.1108/jcm-04-2015-1399

Hwang, S., Shin, D., & Kim, J. (2022). Systematic review on identification and prediction of deep learning-based cyber security technology and convergence fields. *Symmetry*, *14*(4), 683. https://doi.org/10.3390/sym14040683

IBM (2024a). *What is Blockchain*. https://www.ibm.com/blockchain/what-is-blockchain. Available at https://www.ibm.com/blockchain/what-is-blockchain

IBM, (2024b). *What is robotic process automation (RPA)?*. https://www.ibm.com/topics/rpa

IBM, (2024c). *What is big data analytics?*. https://www.ibm.com/topics/big-data-analytics

Ionescu, L., & Andronie, M. (2021). Big data management and cloud computing: financial implications in the digital world. *SHS Web of Conferences*, *92*, 05010. https://doi.org/10.1051/shsconf/20219205010

Jain, R., & Jain, D. (2023, April). Revolutionizing Business Management: An Exploration of Emerging Technologies. In *International Research Conference on Emerging Technologies in Business Management (Forthcoming)*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4448305

Janiesch, C., Koschmider, A.,…, Zhang, L. (2020). The Internet of things meets business process management: A manifesto. *IEEE Systems, Man, and Cybernetics Magazine*, *6*(4), 34-44. https://doi.org/10.1109/MSMC.2020.3003135

Jiang, W., Legoria, J., Reichelt, K. J., & Walton, S. (2022). Firm use of cybersecurity risk disclosures. *Journal of Information Systems*, *36*(1), 151-180. https://doi.org/10.2308/ISYS-2020-067

Jiang, W., Xu, C., & Counts, R. W. (2024). Xbrl reporting in firms with data breach incidents. Journal of Corporate Accounting &Amp; Finance, *35*(3), 146-156. https://doi.org/10.1002/jcaf.22701

Kamal, C. R., Agnes, G., Jemima, L., & Chandrakala, M. (2024). Automation of business processes using robots in the fields of supply chain management, intelligent transportation, and logistics. *AI in Business: Opportunities and Limitations, 1*, 477-489. Springer Nature Switzerland.

Kimble, C., & Milolidakis, G. (2015). Big data and business intelligence: Debunking the myths. *Global Business and Organizational Excellence*, *35*(1), 23-34. https://doi.org/10.1002/joe.21642

Kumar, D. (2024). AI-driven automation in administrative processes: enhancing efficiency and accuracy. *International Journal of Engineering Science and Humanities*, *14*(Special Issue 1), 256-265. https://doi.org/10.62904/qg004437

Lacity, M., Willcocks, L. P., & Craig, A. (2016). Robotic process automation at Telefonica O2. *MIS Quarterly Executive*, *15*(1), 21-37. Corpus, ID: 35164529

Lee, D., Lee, S. H., Masoud, N., Krishnan, M. S., & Li, V. C. (2021). Integrated digital twin and blockchain framework to support accountable information sharing in construction projects. *Automation in Construction*, 127, 103688. https://doi.org/10.1016/j.autcon.2021.103688

Li, X., & Liu, L. (2018). A survey on the internet of things security. *Journal of Network and Computer Applications*, *88*, 10-28.

Liang, G., Cao, P., & Liu., Y. (2021) Optimization and simulation of labor resource management information platform based on internet of things. *Wirel Commun Mobile Comput*, 3031940, https://doi.org/10.1155/2021/3031940

Lin, Y. F., Chang, T. Y., Su, W. R., & Shang, R. K. (2021). IoT for environmental management and security governance: an integrated project in Taiwan. *Sustainability*, *14*(1), 217. https://doi.org/10.3390/su14010217

Liu, N., Shapira, P., & Yue, X. (2021). Tracking developments in artificial intelligence research: constructing and applying a new search strategy. *Scientometrics*, *126*(4), 3153-3192. https://doi.org/10.1007/s11192-021-03868-4

Low, C., Chen, Y., & Wu, M. (2011). Understanding the determinants of cloud computing adoption. *Industrial Management and Data Systems*, *111*(7), 1006-1023. https://doi.org/10.1108/02635571111161262

Madakam, S., Holmukhe, R. M., & Jaiswal, D. K. (2019). The future digital work force: robotic process automation (RPA). *JISTEM-Journal of Information Systems and Technology Management*, *16*, e201916001.

Magd, H., Ansari, M. S. A., & Negi, S. (2023). Impact of blockchain technology on operations and supply chain management performance. Proceedings of the *1st International Conference on Innovation in Information Technology and Business (ICIITB 2022)*, 22-35. https://doi.org/10.2991/978-94-6463-110-4_3

Maimun (2023). Evaluation of the use of cloud computing technology in managing organizational information systems. *Journal Informatic, Education and Management (JIEM)*, *5*(1), 21-25. https://doi.org/10.61992/jiem.v5i1.72

Manyika, J., Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C., & Byers, A. H. (2011). *Big data: The next frontier for innovation, competition and productivity*. Technical report, McKinsey Global Institute

Marciniak, P. (2024). Business robot farm management in the Robotic Process Automation (RPA). *Management*, 28(1), 165-189. https://doi.org/10.58691/man/190214

McAfee, A., & Brynjolfsson, E., (2012). Big data: the management revolution. Harvard Business Review. *90*(10), 61-68.

McGrath, A. (2024). *10 ways artificial intelligence is transforming operations management*. IBM. https://www.ibm.com/blog/ai-in-operations-management/

McKinsey&Company. (2017). *The value of robotic process automation: An interview with Professor Leslie Willcocks*. https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Industries/Financial%20Services/Our%20Insights/The%20value%20of%20robotic%20process%20automation/The-value-of-robotic-process-automation.ashx

Moderno, O. B. D. S., Braz, A. C., & Nascimento, P. T. D. S. (2024). Robotic process automation and artificial intelligence capabilities driving digital strategy: a resource-based view. *Business Process Management Journal*, *30*(1), 105-134. https://doi.org/10.1108/BPMJ-08-2022-0409

Morandini, S., Fraboni, F., De Angelis, M., Puzzo, G., Giusino, D., & Pietran-toni, L. (2023). The impact of artificial intelligence on workers' skills: Upskilling and reskilling in organisations. *Informing Science*, *26*, 39-68. https://doi.org/10.28945/5078

Nardo, C. D. (2021). *RPA: the support of automation to the Business Process Management*. Deltalogix-Knowledge Translation for Business Leaders. https://deltalogix.blog/en/2021/04/21/rpa-the-support-of-automation-to-the-business-process-management/

Ng, K. K., Chen, C. H., Lee, C. K., Jiao, J. R., & Yang, Z. X. (2021). A systematic literature review on intelligent automation: Aligning concepts from theory, practice, and future perspectives. *Advanced Engineering Informatics*, *47*, 101246.

Ogborigbo, J. C., Sobowale, O. S., Amienwalen, E. I., Owoade, Y., Samson, A. T., Egerson, J., ... & Egerson, J. (2024). Strategic integration of cyber security in business intelligence systems for data protection and competitive advantage. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, *23*(1), 81-96. https://doi.org/10.30574/wjarr.2024.23.1.1900

Oliveira, T., Thomas, M., & Espadanal, M. (2014). Assessing the determinants of cloud computing adoption: An analysis of the manufacturing and services sectors. *Information and Management*, *51*(5), 497-510. http://dx.doi.org/10.1016/j.im.2014.03.006

Orji, I. J., Kusi-Sarpong, S., Huang, S., & Vázquez-Brust, D. (2020). Evaluating the factors that influence blockchain adoption in the freight logistics industry. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, *141*, 102025. https://doi.org/10.1016/j.tre.2020.102025

Osunsanmi, T. O., Aigbavboa, C. O., Emmanuel Oke, A., & Liphadzi, M. (2020). Appraisal of stakeholders' willingness to adopt construction 4.0 technologies for construction projects. *Built Environment Project and Asset Management*, *10*(4), 547-565. https://doi.org/10.1108/BEPAM-12-2018-0159

Paliwal, M., Patel, M., Kandale, N., & Anute, N. (2021). Impact of artificial intelligence and machine learning on business operations. *Journal of Management Research and Analysis*, *8*(2), 69-74. https://doi.org/10.18231/j.jmra.2021.015

Parycek, P., Schmid, V., & Novak, A. S. (2023). Artificial Intelligence (AI) and automation in administrative procedures: Potentials, limitations, and framework conditions. *Journal of the Knowledge Economy*, *15*, 8390-8415 https://doi.org/10.1007/s13132-023-01433-3

Prabowo, O. H., Merthayasa, A., & Saebah, N. (2023). Utilization of information technology and change management in business activities in the era of globalization. *Idea Syntax*, *5*(7), 883–892. https://doi.org/10.46799/syntax-idea.v5i7.2522

Raisch, S., & Krakowski, S. (2021). Artificial intelligence and management: The automation–augmentation paradox. *Academy of Management Review*, *46*(1), 192–210. https://doi.org/10.5465/amr.2018.0072

Rani, D., & Ranjan, R. K. (2014). A comparative study of SaaS, PaaS and IaaS in cloud computing. *International Journal of Advanced Research in Computer Science and Software Engineering*, *4*(6), 458-461.

Rao, B. P., Saluia, P., Sharma, N., Mittal, A., & Sharma, S. V. (2012, December). Cloud computing for Internet of Things & sensing based applications. In *2012 sixth international conference on sensing technology (ICST)* (pp. 374-380). IEEE.

Ratten, V. (2024). Artificial intelligence, digital trends and globalization: future research trends. *FIIB Business Review*, *13*(3), 286-293. https://doi.org/10.1177/23197145231222774

Rika, L., & Aamer, A. M. (2023, April). Agile project management maturity level: The case of Indonesia. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2646, No. 1). AIP Publishing.

Rodgers, W., Murray, J. M., Stefanidis, A., Degbey, W. Y., & Tarba, S. Y. (2023). An artificial intelligence algorithmic approach to ethical decision-making in human resource management processes. *Human Resource Management Review*, *33*(1), 100925. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2022.100925

Ruiz, J. G., Torres, J. M., & Crespo, R. G. (2021) The application of artificial intelligence in project management research: a review. International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence. *6*(6), 54–66. https://doi.org/10.9781/ijimai.2020.12.003

Saibabu, N., Chappa, M., Chaitanya, N., Das, S., Rao, A. L., & Mallam, M. (2024, May). Big Data: An Essential Route for Creating New Business Prospects. In *2024 International Conference on Advances in Modern Age Technologies for Health and Engineering Science (AMATHE)* (pp. 1-5). IEEE.

Saibabu, N., Chappa, M., Chaitanya, N., Das, S., Rao, A. L., & Mallam, M. (2024, May). Big Data: An Essential Route for Creating New Business Prospects. In *2024 International Conference on Advances in Modern Age Technologies for Health and Engineering Science (AMATHE)* (pp. 1-5). IEEE.

Saini, M., Gupta, M., Joshi, A., & Mahajan, A. (2024). Artificial intelligence – its evolution, future, and growing importance in different fields. *Futuristic Trends in Artificial Intelligence*, *3*(2), https://www.doi.org/10.58532/V3BDAI2P2CH10

Sengar, S. S., Hasan, A. B., Kumar, S., & Carroll, F. (2024). Generative artificial Intelligence: A systematic review and applications. *arXiv preprint arXiv:2405.11029*.

Sharad Mangrulkar, R., Vijay Chavan, P. (2024). Case studies using Blockchain. In *Blockchain essentials*. Apress. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-9975-3_6

Shin, J., Jo, M., Lee, J., & Lee, D. (2014). Strategic management of cloud computing services: Focusing on consumer adoption behavior. *IEEE Transactions on Engineering Management*, *61*(3), 419-427. https://doi.org/10.1109/TEM.2013.2295829

Shukla, M., Dubey, S., & Mishra, S. (2024). The Impact of AI on Improving the Efficiency and Accuracy of Managerial Decisions. *International Journal for Research in Applied Science & Engineering Technology (IJRASET)*, *12*(VII), 830-842. https://doi.org/10.22214/ijraset.2024.63652

Sterne, J. (2017). *Artificial intelligence for marketing: practical applications*. John Wiley & Sons, Inc.

Stone, M., Aravopoulou, E., Ekinci, Y., Evans, G., Hobbs, M., Labib, A., ... & Machtynger, L. (2020). Artificial intelligence (AI) in strategic marketing decision-making: a research agenda. *The Bottom Line*, *33*(2), 183-200. https://doi.org/10.1108/BL-03-2020-0022

Tian, F. (2016). An agri-food supply chain traceability system for China based on RFID & blockchain technology. *13th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM)*, 1-6. https://doi.org/10.1109/ICSSSM.2016.7538424

Walton, S., Wheeler, P. R., Zhang, Y., & Zhao, X. (2021). An integrative review and analysis of cybersecurity research: Current state and future directions. *Journal of Information Systems*, *35*(1), 155-186. https://doi.org/10.2308/ISYS-19-033

White, G. R. (2017). Future applications of blockchain in business and management: A Delphi study. *Strategic change*, *26*(5), 439-451. https://doi.org/10.1002/JSC.2144Corpus

Whyte, J., & Levitt, R. (2011). Information management and the management of projects. P. W. G. Morris, J. Pinto, J. Söderlund (eds.), *The Oxford handbook of project management*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199563142.001.0001

Willcocks, L.P., & Lacity, M.C. (2016). *Service automation robots and the future of work*. Steve Brookes Publishing

William, W., & William, L. (2019). Improving corporate secretary productivity using robotic process automation. *International Conference on Technologies and Applications of Artificial Intelligence (TAAI)*, 1-5, https://doi.org/10.1109/ICSSSM.2016.7538424

Xu, X., Lu, Y., Vogel-Heuser, B., & Wang, L. (2021). Industry 4.0 and Industry 5.0-Inception, conception and perception. *Journal of Manufacturing Systems*, *61*, 530-535. https://doi.org/10.1016/j.jmsy.2021.10.006

Zanke, M. P., & Sontakke, D. (2024). *The impact of business intelligence on organizational performance*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4847945

Zhou, S., Li, K., Xiao, L., Cai, J., Liang, W., & Castiglione, A. (2023). A systematic review of consensus mechanisms in blockchain. *Mathematics*, *11*(10), 2248. 8. https://doi.org/10.3390/math11102248

KAYNAKÇA

Acar, Ö. F., & Acar, S. (2020). A Preliminary Investigation Of Digital Hoarding Behaviors Of University Executives. European Journal of Digital Economy Research, 1(1), 27-44.

Acar, S., & Çiçek, I. (2021). İnsan Kaynakları Yönetiminde Stratejik Eğilimin Organizasyon Geliştirme Bağlamında Farklılaştırıcı Rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12(32), 1273-1296. https://doi.org/10.21076/vizyoner.872421

Aijaz, A., ve Khan, S. (2015). "A survey on the Internet of Things (IoT) security: Issues, threats, and countermeasures." *2015 3rd International Conference on Future Internet of Things and Cloud*, 204-209. DOI: 10.1109/FICLOUD.2015.41.

Alaba, F. A., et al. (2017). "Internet of Things security: A survey." *International Journal of Computer Applications*, 975, 1-8. DOI: 10.5120/ijca2017915020.

Alam, M. G. R., et al. (2018). "A survey on Internet of Things: Current status and future directions." *Journal of Network and Computer Applications*, 108, 1-19. DOI: 10.1016/j.jnca.2018.03.002.

Ashton, K. (2009). "That 'Internet of Things' Thing." RFID Journal.

Bandyopadhyay, S., ve Sen, J. (2011). "Internet of Things: Applications and Challenges in Technology and Standardization." Wireless Personal Communications, 58(1), 49-69.

Başdeğirmen, A. (2022). Dijitalleşmenin Lojistikte Sürdürülebilir Yaklaşımları. İçinde Hüseyin Ali Kutlu vd. (Editör), Uluslararası Ticaret ve Lojistikte Güncel Yaklaşımlar ve Değerlendirmeler-4 (205-216) İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.

Bertin, E., et al. (2020). "APIs for IoT applications: A survey." *Future Generation Computer Systems*, 108, 401-416. DOI: 10.1016/j.future.2019.09.010.

Bertoldi, P., Boza-Kiss, B., ve D'Agostino, A. (2016). Energy Efficiency in Smart Homes: A Review of Current Technologies. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 56, 348-359.

Bertolini, M., et al. (2019). "Data management in IoT: Challenges and opportunities." *Future Generation Computer Systems*, 97, 467-477. DOI: 10.1016/j.future.2019.02.016.

Evans, D. (2011). "The Internet of Things: How Smart TVs, Smart Cars, Smart Homes, and Smart Cities Are Changing the World." Cisco Internet Business Solutions Group.

Geysoğlu, M. (2022). Sürdürülebilirlik bağlamında cehri ve pinar bitkileriyle pamuklu kumaşların boyanması ve boyamanın kumaş performansına etkisi. Journal of Social and Humanities Sciences Research,9(90), 2474-2484.http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3366

Greengard, S. (2015). The Internet of Things. MIT Press.

Greengard, S. (2021). The Internet of Things: A Critical Guide. MIT Press.

Harlow, T. (2018). Wearable Health Devices: A Review of Current Technologies. Journal of Healthcare Engineering, 2018.

Iot, J., et al. (2018). "User interface design for IoT applications: A survey." *International Journal of Human-Computer Interaction*, 34(6), 539-558. DOI: 10.1080/10447318.2017.1375572.

Javed, A. R., et al. (2021). "Data visualization techniques for IoT applications: A comprehensive survey." *Journal of Network and Computer Applications*, 185, 102996. DOI: 10.1016/j.jnca.2021.102996.

Khan, M. A., et al. (2020). "Real-time data processing in IoT: A survey." *Future Generation Computer Systems*, 108, 647-658. DOI: 10.1016/j.future.2019.09.029.

Kumar, P., ve Singh, J. P. (2020). "Internet of Things: A comprehensive review of enabling technologies, security and applications." *Journal of Network and Computer Applications*, 169, 102776. DOI: 10.1016/j.jnca.2020.102776.

Lee, J., Bagheri, B., ve Kao, H. A. (2015). A Cyber-Physical Systems Architecture for Industry 4.0-based Manufacturing Systems. Manufacturing Letters, 3, 18-23.

Lee, I., Lee, K., (2015) "The internet of things (IoT): Applications", investments, andchallengesfor enterprises, Business Horizons 58(4) 431–440.

Ma, H., & Yang, Z. (2017). "The Internet of Things: A Survey." Journal of Network and Computer Applications, 107, 1-15.

Mansoor, M., et al. (2019). "IoT security: A survey of current challenges and solutions." *IEEE Access*, 7, 30115-30135. DOI: 10.1109/ACCESS.2019.2904250.

Meydan, B. ve Başdeğirmen, A. (2023). Dijital Çağda Tüketici Davranışı. İçinde Davut Karaman (Editör), *Tüketici Davranışları-IV* (231-253) İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Porter, M. E., ve Heppelmann, J. E. (2014). "How Smart, Connected Products Are Transforming Competition." Harvard Business Review.

Sethi, P., ve Sarangi, S. (2017). "Internet of Things: Architectures, protocols, and applications." *Journal of Electrical Engineering and Automation*, 1(1), 1-18. DOI: 10.11648/j.jeea.20170101.11.

Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C., ve Bogaardt, M. J. (2017). Big Data in Smart Farming – A review. Agricultural Systems, 153, 69-80.

Yang, Y., et al. (2019). "Integrating third-party services in IoT applications: A survey." *ACM Transactions on Internet Technology*, 19(4), 1-22. DOI: 10.1145/3352760.

Yassine, A., et al. (2020). "IoT security: A survey on the security of the Internet of Things." *Computers & Security*, 95, 101790. DOI: 10.1016/j.cose.2020.101790.

Zanella, A., et al. (2014). "Internet of Things for Smart Cities." *IEEE Internet of Things Journal*, 1(1), 22-32. DOI: 10.1109/JIOT.2014.2306328.

Zhang, Y., et al. (2017). "A survey on security and privacy issues in Internet of Things." *IEEE Internet of Things Journal*, 4(2), 385-392. DOI: 10.1109/JIOT.2016.2631524.

Zhao, Z., et al. (2019). "Smart home automation using IoT: A survey." *IEEE Internet of Things Journal*, 6(2), 1758-1774. DOI: 10.1109/JIOT.2018.2865916.

KAYNAKÇA

Aksoy, S. (2017). Değişen teknolojiler ve endüstri 4.0: endüstri 4.0'ı anlamaya dair bir giriş. *Sav Katkı*, *4*, 34-44. Erişim Adresi: http://www.katki.org/wp-content/uploads/2020/02/SAVKatki4.pdf#page=34

Burke, R., Laaper, S., Hartigan, & M., Sniderman, B. (2017) The smart factory, *Responsive, adaptive, connected manufacturing, Erişim Adresi:* https://www2.deloitte.com/us/en/insights/focus/industry-4-0/smart-factory-connected-manufacturing.html, Erişim Tarihi: 23.09.2024

Gangmei, G., & Dutta, P. P. (2023). Smart Manufacturing Systems for Industry 4.0. K. Muduli, V.P.Kommula, D.K.Yadav, M.C.P.Selvan, J.Kandasamy (Edi) *Intelligent Manufacturing Management Systems: Operational Applications of Evolutionary Digital Technologies in Mechanical and Industrial Engineering* (1-22), Scrivener Puplishing

Gisi, P. J. (2024). *The Dark Factory and the future of manufacturing: A Guide to Operational Efficiency and Competitiveness*. Routledge

Hozdić, E. (2015). Smart factory for industry 4.0: A review. *International Journal of Modern Manufacturing Technologies*, *7*(1), 28-35, Erişim Adresi: https://modtech.ro/international-journal/vol7no12015/ Hozdic_Elvis.pdf

Ivanov, D., Dolgui, A., Sokolov, B., Werner, F., & Ivanova, M. (2016). A dynamic model and an algorithm for short-term supply chain scheduling in the smart factory industry 4.0. *International Journal of Production Research*, *54*(2), 386-402. https://doi.org/10.1080/00207543.2014.999958

J. S. Yoon, S. . Shin, S., & H. Suh, (2012), A conceptual framework for the ubiquitous factory, Int. J. Prod. Res., vol. 50, no. 8, pp. 2174 – 2189. https://doi.org/10.1080/00207543.2011.562563

Leitão, P. (2009). Agent-based distributed manufacturing control: A state-of-the-art survey. *Engineering Applications of Artificial İntelligence*, *22*(7), 979-991.https://doi.org/10.1016/j.engappai.2008.09.005

Li, X., Li, D., Wan, J., Vasilakos, A. V., Lai, C. F., & Wang, S. (2017). A review of industrial wireless networks in the context of Industry 4.0. *Wireless networks*, *23*, 23-41. https://doi.org/10.1007/s11276-015-1133-7

Park, S. (2016). Development of innovative strategies for the Korean manufacturing industry by use of the Connected Smart Factory (CSF). *Procedia Computer Science*, *91*, 744-750. https://doi.org/10.1016/ j.procs.2016.07.067

Radziwon, A., Bilberg, A., Bogers, M., & Madsen, E. S. (2014). The smart factory: exploring adaptive and flexible manufacturing solutions. *Procedia Engineering*, *69*, 1184-1190. https://doi.org/10.1016/ j.proeng.2014.03.108

Schwab, K. (2016). *The fourth industrial revolution*. World Economic Forum (Z. Dicleli, Çev. (2017) İstanbul: Optimist.

Shi, Z., Xie, Y., Xue, W., Chen, Y., Fu, L., & Xu, X. (2020). Smart factory in Industry 4.0. *Systems Research and Behavioral Science*, *37*(4), 607-617. https://doi.org/10.1002/sres.2704

Sjödin, D. R., Parida, V., Leksell, M., & Petrovic, A. (2018). Smart Factory Implementation and Process Innovation: A Preliminary Maturity Model for Leveraging Digitalization in Manufacturing Moving to smart factories presents specific challenges that can be addressed through a structured approach focused on people, processes, and technologies. *Research-Technology Management*, *61*(5), 22-31. https://doi.org/10.1080/08956308.2018.1471277

Türkiye'nin Endüstri 4. 0 Platformu (2021). *Endüstri tarihine kısa bir yolculuk*. Erişim Adresi: https:// www .endustri40.com/endustri-tarihine-kisa-bir-yolculuk, Erişim Tarihi: 01.010.2024.

Wan, J., Tang, S., Li, D., Wang, S., Liu, C., Abbas, H., & Vasilakos, A. V. (2017). A manufacturing big data solution for active preventive maintenance. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, *13*(4), 2039-2047. https://doi.org 10.1109/TII.2017.2670505

Wang, S., Wan, J., Li, D., & Liu, C. (2018). Knowledge reasoning with semantic data for real-time data processing in smart factory. *Sensors*, *18*(2), 471. https://doi.org/10.3390/s18020471

Wang, S., Wan, J., Li, D., & Zhang, C. (2016). Implementing smart factory of industrie 4.0: an outlook. *International Journal Of Distributed Sensor Networks*, *12*(1), 3159805. https://doi.org/10.1155/2016/3159

Wang, S., Wan, J., Zhang, D., Li, D., & Zhang, C. (2016). Towards smart factory for industry 4.0: a self-organized multi-agent system with big data based feedback and coordination. *Computer Networks*, *101*, 158-168. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2015.12.017

Wang, S., Zhang, C., Liu, C., Li, D., & Tang, H. (2017). Cloud-assisted interaction and negotiation of industrial robots for the smart factory. *Computers & Electrical Engineering*, *63*, 66-78. https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2017.05.025

Xu, L. D., Xu, E. L., & Li, L. (2018). Industry 4.0: state of the art and future trends. *International Journal of Production Research*, *56*(8), 2941-2962. https://doi.org/10.1080/00207543.2018.1444806

Xu, X., & Hua, Q. (2017). Industrial big data analysis in smart factory: Current status and research strategies. *Ieee Access*, *5*, 17543-17551. https://doi.org 10.1109/ACCESS.2017.2741105

KAYNAKÇA

Admass, W. S., Munaye, Y. Y., & Diro, A. A. (2024). Cyber security: State of the art, challenges and future directions. *Cyber Security and Applications*, *2*, 100031. https://doi.org/10.1016/j.csa.2023.100031

Alateeq, M., & Pedrycz, W. (2024). Logic-oriented fuzzy neural networks: A survey. *Expert Systems with Applications*, 125120. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2024.125120

Alhijawi, B., & Awajan, A. (2024). Genetic algorithms: Theory, genetic operators, solutions, and applications. *Evolutionary Intelligence*, *17*(3), 1245-1256. https://doi.org/10.1007/s12065-023-00822-6

Al-kaseasbeh, H. M. Z., Wahsheh, F. R., Mohamad, F. S., Jusoh, J. A., Farea, M. M., & Archana, K. V. (2023, October). A Review of the Effectiveness of Management Information System in Decision Making. In *2023 International Conference on Computer Science and Emerging Technologies (CSET)* (pp. 1-7). IEEE. https://doi.org/10.1109/CSET58993.2023.10346819

Ana, A. (2020). Trends in expert system development: A practicum content analysis in vocational education for over grow pandemic learning problems. *Indonesian Journal of Science and Technology*, *5*(2), 246-260.

Arnott, D., & Gao, S. (2022). Behavioral economics in information systems research: Critical analysis and research strategies. *Journal of Information Technology*, *37*(1), 80-117. https://doi.org/10.1177/02683962211016000

Bakiner, O. (2023). What do academics say about artificial intelligence ethics? An overview of the scholarship. *AI and Ethics*, *3*(2), 513-525. https://doi.org/10.1007/s43681-022-00182-4

Benbya, H., Davenport, T. H., & Pachidi, S. (2020). Artificial intelligence in organizations: Current state and future opportunities. *MIS Quarterly Executive*, *19*(4). http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3741983

Borges, A. F., Laurindo, F. J., Spínola, M. M., Gonçalves, R. F., & Mattos, C. A. (2021). The strategic use of artificial intelligence in the digital era: Systematic literature review and future research directions. *International journal of information management*, *57*, 102225. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102225

Camilo, G., & Javier, S. (2018). Impact of the implementation of a new information system in the management of higher education institutions. *International Journal of Applied Engineering Research*, *13*(5), 2523-2532.

Chaturvedi, R., & Verma, S. (2023). Opportunities and challenges of AI-driven customer service. *Artificial Intelligence in customer service: The next frontier for personalized engagement*, 33-71. https://doi.org/10.1007/978-3-031-33898-4_3

Chen, H., Hailey, D., Wang, N., & Yu, P. (2014). A review of data quality assessment methods for public health information systems. *International journal of environmental research and public health*, *11*(5), 5170-5207. https://doi.org/10.3390/ijerph110505170

Chien, C. (2020). A fun and informative article on the history of AI, https://codebots.com/artificial-intelligence/history-of-artificial-intelligence, (E.T.: 10.10.2024).

Collins, C., Dennehy, D., Conboy, K., & Mikalef, P. (2021). Artificial intelligence in information systems research: A systematic literature review and research agenda. *International Journal of Information Management*, *60*, 102383. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102383

Cross, E. S., & Ramsey, R. (2021). Mind meets machine: Towards a cognitive science of human–machine interactions. *Trends in cognitive sciences*, *25*(3), 200-212.

Dogra, V., Verma, S., Kavita, Chatterjee, P., Shafi, J., Choi, J., & Ijaz, M. F. (2022). A Complete Process of Text Classification System Using State-of-the-Art NLP Models. *Computational Intelligence and Neuroscience*, *2022*(1), 1883698. https://doi.org/10.1155/2022/1883698

El Bilali, H., Bottalico, F., Ottomano Palmisano, G., & Capone, R. (2020). Information and communication technologies for smart and sustainable agriculture. In *30th Scientific-Experts Conference of Agriculture and Food Industry: Answers for Forthcoming Challenges in Modern Agriculture* (pp. 321-334). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-40049-1_41

Elgendy, N., Elragal, A., & Päivärinta, T. (2023). Evaluating collaborative rationality-based decisions: a literature review. *Procedia Computer Science*, *219*, 647-657. https://doi.org/10.1016/j.procs.2023.01.335

Fendji, J. L. K. E., Tala, D. C., Yenke, B. O., & Atemkeng, M. (2022). Automatic speech recognition using limited vocabulary: A survey. *Applied Artificial Intelligence*, *36*(1), 2095039. https://doi.org/10.1080/08839514.2022.2095039

Fidan, Ü., & Boza, N. A. (2024). Individual Privacy Should Be an Institutional Value: Socio-Technical Design of University Data Collection Systems. In *Data-Driven Business Intelligence Systems for Socio-Technical Organizations* (pp. 366-384). IGI Global. https://doi.org/10.4018/979-8-3693-1210-0.ch014

Fildes, R., Nikolopoulos, K., Crone, S. F., & Syntetos, A. A. (2008). Forecasting and operational research: a review. *Journal of the Operational Research Society*, *59*(9), 1150-1172. https://doi.org/10.1057/palgrave.jors.2602597

Gupta, M. K., & Chandra, P. (2020). A comprehensive survey of data mining. *International Journal of Information Technology*, *12*(4), 1243-1257. https://doi.org/10.1007/s41870-020-00427-7

Habib, G., Sharma, S., Ibrahim, S., Ahmad, I., Qureshi, S., & Ishfaq, M. (2022). Blockchain technology: benefits, challenges, applications, and integration of blockchain technology with cloud computing. *Future Internet*, *14*(11), 341. https://doi.org/10.3390/fi14110341

Heidari, A., Navimipour, N. J., & Unal, M. (2022). Applications of ML/DL in the management of smart cities and societies based on new trends in information technologies: A systematic literature review. *Sustainable Cities and Society*, *85*, 104089.

Injadat, M., Moubayed, A., Nassif, A. B., & Shami, A. (2021). Machine learning towards intelligent systems: applications, challenges, and opportunities. *Artificial Intelligence Review*, *54*(5), 3299-3348. https://doi.org/10.1007/s10462-020-09948-w

Jaiswal, A., Dwivedi, V. K., & Yadav, O. P. (2020, March). Big data and its analyzing tools: A perspective. In *2020 6th International Conference on Advanced Computing and Communication Systems (ICACCS)* (pp. 560-565). IEEE. https://doi.org/10.1109/ICACCS48705.2020.9074222

Janjanam, D., Ganesh, B., & Manjunatha, L. (2021, February). Design of an expert system architecture: An overview. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1767, No. 1, p. 012036). IOP Publishing. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1767/1/012036

Jedličková, A. (2024). Ethical approaches in designing autonomous and intelligent systems: a comprehensive survey towards responsible development. *AI & SOCIETY*, 1-14. https://doi.org/10.1007/s00146-024-02040-9

Jena, B., Saxena, S., Nayak, G. K., Saba, L., Sharma, N., & Suri, J. S. (2021). Artificial intelligence-based hybrid deep learning models for image classification: The first narrative review. *Computers in Biology and Medicine*, *137*, 104803. https://doi.org/10.1016/j.compbiomed.2021.104803

Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, *349*(6245), 255-260. https://doi.org/10.1126/science.aaa8415

Kabudi, T., Pappas, I., & Olsen, D. H. (2021). AI-enabled adaptive learning systems: A systematic mapping of the literature. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *2*, 100017. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100017

Kashani, A. R., Camp, C. V., Rostamian, M., Azizi, K., & Gandomi, A. H. (2022). Population-based optimization in structural engineering: a review. *Artificial Intelligence Review*, 345-452. https://doi.org/10.1007/s10462-021-10036-w

Kem, D. (2022). Personalised and adaptive learning: Emerging learning platforms in the era of digital and smart learning. *International Journal of Social Science and Human Research*, *5*(2), 385-391. https://doi.org/10.47191/ijsshr/v5-i2-02

Khanal, S. S., Prasad, P. W. C., Alsadoon, A., & Maag, A. (2020). A systematic review: machine learning based recommendation systems for e-learning. *Education and Information Technologies*, *25*(4), 2635-2664. https://doi.org/10.1007/s10639-019-10063-9

Korteling, J. H., van de Boer-Visschedijk, G. C., Blankendaal, R. A., Boonekamp, R. C., & Eikelboom, A. R. (2021). Human-versus artificial intelligence. *Frontiers in artificial intelligence*, *4*, 622364. https://doi.org/10.3389/frai.2021.622364

Köbis, L., & Mehner, C. (2021). Ethical questions raised by AI-supported mentoring in higher education. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *4*, 624050. https://doi.org/10.3389/frai.2021.624050

Li, J., Dai, J., Issakhov, A., Almojil, S. F., & Souri, A. (2021). Towards decision support systems for energy management in the smart industry and Internet of Things. *Computers & Industrial Engineering*, *161*, 107671. https://doi.org/10.1016/j.cie.2021.107671

Lu, Y., & Zhou, Y. (2021). A review on the economics of artificial intelligence. *Journal of Economic Surveys*, *35*(4), 1045-1072. https://doi.org/10.1111/joes.12422

Manickam, P., Mariappan, S. A., Murugesan, S. M., Hansda, S., Kaushik, A., Shinde, R., & Thipperudraswamy, S. P. (2022). Artificial intelligence (AI) and internet of medical things (IoMT) assisted biomedical systems for intelligent healthcare. *Biosensors*, *12*(8), 562. https://doi.org/10.3390/bios12080562

Moein, M. M., Saradar, A., Rahmati, K., Mousavinejad, S. H. G., Bristow, J., Aramali, V., & Karakouzian, M. (2023). Predictive models for concrete properties using machine learning and deep learning approaches: A review. *Journal of Building Engineering*, *63*, 105444. https://doi.org/10.1016/j.jobe.2022.105444

Mohsen, B. M. (2023). Impact of artificial intelligence on supply chain management performance. *Journal of Service Science and Management*, *16*(1), 44-58. https://doi.org/10.4236/jssm.2023.161004

Nagarhalli, T. P., Vaze, V., & Rana, N. K. (2021, February). Impact of machine learning in natural language processing: A review. In *2021 third international conference on intelligent communication technologies and virtual mobile networks (ICICV)* (pp. 1529-1534). IEEE.

Olaniyi, O. O., Okunleye, O. J., & Olabanji, S. O. (2023). Advancing data-driven decision-making in smart cities through big data analytics: A comprehensive review of existing literature. *Current Journal of Applied Science and Technology*, *42*(25), 10-18.

Ranyard, J. C. (1988). A history of OR and computing. *Journal of the Operational Research Society*, *39*(12), 1073-1086.

Romero, M., Guédria, W., Panetto, H., & Barafort, B. (2020). Towards a characterisation of smart systems: A systematic literature review. *Computers in industry*, *120*, 103224. https://doi.org/10.1016/j.compind.2020.103224

Sadiq, M., Ali, S. W., Terriche, Y., Mutarraf, M. U., Hassan, M. A., Hamid, K., ... & Guerrero, J. M. (2021). Future greener seaports: A review of new infrastructure, challenges, and energy efficiency measures. *IEEE Access*, *9*, 75568-75587. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3081430

Sarker, I. H. (2021). Data science and analytics: an overview from data-driven smart computing, decision-making and applications perspective. *SN Computer Science*, *2*(5), 377. https://doi.org/10.1007/s42979-021-00765-8

Sarker, I. H. (2022). AI-based modeling: techniques, applications and research issues towards automation, intelligent and smart systems. *SN Computer Science*, *3*(2), 158. https://doi.org/10.1007/s42979-022-01043-x

Schuh, G., & Bennemann, F. (2024). Concept for the Identification of Applications for Paradigm-Shifting Technologies on the Example of Quantum Computing. *Journal of Production Systems and Logistics 4 (2024)*, 1. https://doi.org/10.15488/15894

Shaikh, T. A., Dar, T. R., & Sofi, S. (2022). A data-centric artificial intelligent and extended reality technology in smart healthcare systems. *Social Network Analysis and Mining*, *12*(1), 122. https://doi.org/10.1007/s13278-022-00888-7

Takyar, A. (2023). AI in data integration: Types, challenges, key AI techniques and Future, https://www.leewayhertz.com/ai-in-data-integration/, (E.T.: 10.10.2024).

Tapscott, D., & Caston, A. (1994). Paradigm shift: The new promise of information technology. *Economic Development Journal of Canada*, 62-66.

Tuna, M. F., & Çam, S. (2024). The Role of In-Store Consumer Movements in Purchase Decision. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *25*(1), 112-126. https://doi.org/10.37880/cumuiibf.1290286

Tuna, M. F., & Görmez, Y. (2024). Evrişimsel Sinir Ağları Tabanlı Derin Öğrenme Yöntemiyle Müşteri Şikayetlerinin Sınıflandırılması. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(1), 31-46. https://doi.org/10.33399/biibfad.1362160

Venkataramanan, S., Sadhu, A. K. R., Gudala, L., & Reddy, A. K. (2024). Leveraging Artificial Intelligence for Enhanced Sales Forecasting Accuracy: A Review of AI-Driven Techniques and Practical Applications in Customer Relationship Management Systems. *Australian Journal of Machine Learning Research & Applications*, *4*(1), 267-287.

Verma, K. K., Singh, B. M., & Dixit, A. (2022). A review of supervised and unsupervised machine learning techniques for suspicious behavior recognition in intelligent surveillance system. *International Journal of Information Technology*, *14*(1), 397-410. https://doi.org/10.1007/s41870-019-00364-0

Wankhade, M., Rao, A. C. S., & Kulkarni, C. (2022). A survey on sentiment analysis methods, applications, and challenges. *Artificial Intelligence Review*, *55*(7), 5731-5780. https://doi.org/10.1007/s10462-022-10144-1

Weber, P., Carl, K. V., & Hinz, O. (2024). Applications of explainable artificial intelligence in finance—a systematic review of finance, information systems, and computer science literature. *Management Review Quarterly*, *74*(2), 867-907. https://doi.org/10.1007/s11301-023-00320-0

Williams, L. D. (2021). Concepts of Digital Economy and Industry 4.0 in Intelligent and information systems. *International Journal of Intelligent Networks*, *2*, 122-129. https://doi.org/10.1016/j.ijin.2021.09.002

Yang, X., & Zhu, C. (2024). Industrial expert systems review: A comprehensive analysis of typical applications. *IEEE Access*. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2024.3419047

Yilmaz, E. O. (2022). Comparison of the satisfaction of students who use different learning management systems in distance education processes. *Open Praxis*, *14*(2), 96-109. https://doi.org/10.55982/openpraxis.14.2.152

Zikria, Y. B., Ali, R., Afzal, M. K., & Kim, S. W. (2021). Next-generation internet of things (IoT): Opportunities, challenges, and solutions. *Sensors*, *21*(4), 1174. https://doi.org/10.3390/s21041174

KAYNAKLAR

Abdulla, Y. Y. ve Al-Alawi, A. I. (2024). Advances in Machine Learning for Financial Risk Management: A Systematic Literature Review. In *2024 ASU International Conference in Emerging Technologies for Sustainability and Intelligent Systems (ICETSIS)* (pp. 531-535). IEEE.

Ahmed, S., Alshater, M. M., El Ammari, A. ve Hammami, H. (2022). Artificial intelligence and machine learning in finance: A bibliometric review. *Research in International Business and Finance*, *61*, 101646.

Altman, E. I., Marco, G. ve Varetto, F. (1994). Corporate distress diagnosis: Comparisons using linear discriminant analysis and neural networks (the Italian experience). *Journal of Banking & Finance, 18*(3), 505-529.

Athey, S. ve Imbens, G. W. (2019). Machine learning methods that economists should know about. *Annual Review of Economics*, 11, 685-725.

Bartram, S. M., Branke, J., De Rossi, G. ve Motahari, M. (2021). Machine learning for active portfolio management. *Journal of Financial Data Science*, *3*(3), 9-30.

Bholat, D. ve Susskind, D., (2021). The assessment: artificial intelligence and financial services, *Oxford Review of Economic Policy*, Volume 37, Issue 3, Pages 417–434

EY. (2023). How artificial intelligence is reshaping the financial services industry. EY. https://www.ey.com/en_gr/financial-services/how-artificial-intelligence-is-reshaping-the-financial-services-industry, (E.T.: 16.09.2024).

Forbes. (2023). The future of AI in banking. Forbes. https://www.forbes.com/councils/forbesbusinesscouncil/2023/03/20/the-future-of-ai-in-banking/, (E.T.: 17.09.2024).

Heaton, J. B., Polson, N. G. ve Witte, J. H. (2017). Deep learning for finance: deep portfolios. Applied Stochastic Models in Business and Industry, 33(1), 3-12.

Hu, W. ve Chen, Y. (2022). Application of artificial intelligence in financial risk management. In X. Sun, X. Zhang, & Z. Xia (Eds.), Artificial Intelligence and Security. ICAIS 2022 (pp. 405-418). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-06794-5_15

IBM. (2023). What is artificial intelligence in finance?. IBM. https://www.ibm.com/topics/artificial-intelligence-finance, (E.T.: 20.09.2024).

Leo, M., Sharma, S. ve Maddulety, K. (2019). Machine learning in banking risk management: A literature review. *Risks*, *7*(1), 29.

Maple, C., Szpruch, L., Epiphaniou, G., Staykova, K., Singh, S., Penwarden, W., Wen, Y., Wang, Z., Hariharan, J., Avramovic, P. (2023). The ai revolution: opportunities and challenges for the finance sector. *arXiv preprint arXiv:2308.16538*, https://arxiv.org/abs/2308.16538

Zarei, E., Adumene, S. ve Beheshti, A. (2024). Navigating the power of artificial intelligence in risk management: A comparative analysis. *Safety

KAYNAKLAR

Akbal, H. (2020). Covıd-19 Pandemisinin Sağlık Tedarik Zincirine Kamçı Etkisi. *Kesit Akademi Dergisi,* 6(25), 181-192.

Akipek, E. Ö. ve İnceoğlu, N. (2007). Bilgisayar Destekli Tasarım ve Üretim Teknolojilerinin Mimarlıktaki Kullanımları, *YTÜ Mimarlık Fakültesi E Dergisi*,2(4), 237-253.

Alayoğlu, N. (2010). İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Dönem: Yetenek Yönetimi. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 68-97

Allen, T. J., ve Gerstberger, P. G. (1973). A Field Experiment To Improve Communications In A Product Engineering Department: The Nonterritorial Office. *Human Factors*, *15*(5), 487-498.

Altaygil İ., (2001). Tedarik Zinciri Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi.İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Altınöz, M. (2008). Ofis Otomasyon Sistemlerinin Bireysel Performans Üzerine Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (*20*), 51-63.

Aslan, V. ve Yılmaz, G. (2010). Karar Destek Sistemlerinin Kullanımı İçin Uygun Bir Model Geliştirilmesi. *Journal of Aeronautics and Space Technologies*, *4*(4), 75-82.

Atakan, F. ve Kayacık, G. (2001). Elektronik Ticaret ve Tedarik Zinciri Yönetiminin Web Tabanlı Entegrasyonu. *http://bornova.ege.edu.tr/~kayacik/download/odtuyik.doc, E.T. 2002*.

Ateş, V., ve Akça, B. (2020). Özel Hastanelerde İnsan Kaynakları Bilgi Sisteminin Kullanımı Üzerine Bir Nitel Araştırma: Ankara İli Örneği. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *15*(1), 227-235.

Aydın, E. ve Öktem, M. (2009). Türk Kamu Yönetiminde İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi Üzerine. *Sosyoekonomi*, *9*(9), 123-146.

Aydın, S. (2012). Üretim Bilgi Sistemleri. İçinde H. DURUCASU, *İşletme Bilgi Sistemleri. (134-154).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Bayramoğlu, A.S. ve Dolma, S. (2024). "Bilgi Yönetimi ve Yapay Zekâ Alanları Arasındaki Teknoloji Yakınsamasının Öngörülmesi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 60, Denizli, ss. 35-52.

Bekçi, İ. ve Alkan, H. (2009). Finansal Bilgi Sisteminin Hisse Senetlerine Yatırım Kararı Üzerine Etkisi: İmkb'de Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *14*(3), 1-20

Berdibek, U. ve Kayaoğlu, M. (2023). Yönetim Bilişim Sistemlerinde Yapay Zekânın Rolü. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *10*(102), 3492–3500

Bilgin, K. U. (2008). Kamu Performans Yönetimi: Vali ve Kaymakamlar Performans Ölçümü Araştırması. *Amme İdaresi Dergisi*, *41*(2), 59-80.

Bölükoğlu. İ. ve Birgili. E. (1992). Finansal Bilgi Sisteminin Modern İşletme Yönetimindeki Rolü ve Önemi, *Dokuz Eylül Üniversitesi.İ.İ.B.F. Dergisi*, 7(1), 63-75.

Canbolat, N. (2006), "İşletme Yönetiminde Muhasebe Bilgi Sisteminin Yeri ve Önemi: Kcetaş Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Canbulut, G., Vural, N. B., ve Kavak, G. (2022). Simulasyon Destekli Tesis Tasarımı: Bir İmalat Sisteminde Uygulanması. *Bursa Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, Cilt 27, Sayı 2, 647-662.

Ceran, Y. (2008). *Maliyet Bilgilerine Dayalı Stratejik Pazarlama Kararları İçin Stratejik Pazarlama Muhasebesi*. Tablet Yayınları, Konya.

Ceran, Y. ve Bezirci, M. (2011). Pazarlama Bilgi Sistemi- Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisine Stratejik Bir Yaklaşım: Stratejik Pazarlama Muhasebesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (*26*), 103-115

Çağlıyan, V. (2002). Küresel Rekabet Ortamında Tedarik Zinciri Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakıcı, A. C. ve Gök, T. (2004). Otel İşletmeciliğinde Pazarlama Bilgi Sistemi: Yapılan Bir Araştırma ve Sonuçları. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi,6(22) 73-85.*

Çetin, A. G. S. K. (2012). Sosyo-Teknik Sistem Kuramı ve Sosyo-Teknik Sistem Kuramının Eğitime Yansımaları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 52-63.

Çetin, C. (2019). İleri Üretim Teknolojileri Kullanan İşletmelerde İnovasyon Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, Denizli:Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Dalğar, H. (2012). İşletmelerde Maliyet Muhasebesi ile Entegre Üretim Takip Sisteminin Oluşturulması: Bir Vaka Çalışması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (56), 29-50.

Demir B. (2010). Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Kalitesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. (48):142-53.

Demir, R. ve Acar, A. C. (2014). İş ahlakı açısından ücret yönetimi sistemi. *İş Ahlakı Dergisi*, *7*(1), 95-148.

Demir, Y. ve Coşkun, D. (2009). Finansal Bilgi Sisteminin İşletmelerin Yönetim Fonksiyonu Üzerine Etkisi: Aydın İli Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 1-21.

Demir, Yeter ve Çavuş, M. Fedai, (2010), İnsan Kaynakları Planlamasının Etkinliğinde İnsan Kaynakları Bilgi Sistemleri (İKBS), *Akademik Bakış Dergisi*, Vol. 20, ss1-17

Demirel, M. Y. ve Karaağaç, İ. (2014). Bilgisayar Destekli Üretim Süreçlerine Genel Bir Bakış. *Engineer & The Machinery Magazine*, (652).

Doğan, A. (2011). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Fonksiyonları. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi,* 2(2), 51-80.

Dulkadir, B. (2019). Üretim Bilgi Sistemleri ile İşletme Raporlarının Oluşturulması: Tekstil Sektöründe Uygulama. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (72), 80-90.

Elitok, U. (2022). Stratejik İşletme Yönetiminde Teknolojinin Endüstriyel Süreci. İçinde B. Akkoyun, *İşletme Yönetimi ve İşletme Bilgi sistemleri. (205-215).* Konya: Eğitim Yayınevi.

Erdem, B. (2004). Otel İşletmelerinde İnsan Kaynaklari Planlamasinin Yeri ve Önemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(11), 35-54.

Ertek, G. Aba, B. (2012). "Lojistik Bilişim Sistemleri (Logistics Information Systems)", Uluslararası Lojistik, *Anadolu Üniversitesi Yayınları, Açıköğretim Fakültesi Yayını* No:1593. Eds. Bülent Çatay and Gürkan Öztürk.

Fidan, H. (2009). Pazarlama Bilgi Sistemi (Pbs) ve Coğrafi Bilgi Sistemi (Cbs) Nin Pazarlamada Kullanımı. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *4*(14), 2151-2171.

Garip, O. ve Samancı, T. H. (2022). Pazarlama Bilgi Sistemi ve Muhasebe Bilgi Sistemi Arasındaki İlişki. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Alanında Uluslararası Araştırmalar VIII*, *103*.

Göral, R. (2015). Büro Yönetimi ve Organizasyonu. Ankara:Detay yayıncılık.

Göral, R., (2003). Ofis Otomasyon Teknolojilerinin Evrimi ve Yeni İş Dünyası Üzerindeki Etkileri. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(2), 1-19.

Gündoğmuş, M. E. ve Köroğlu, Ç. (2017). Pazarlama Bilgi Sistemi ile Muhasebe Bilgi Sistemi Arasındaki İlişkinin Stratejik Pazarlama Muhasebesi Açısından İncelenmesi: X Otel İşletmesinde Uygulama. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *16*(50), 1-20.

Hardaker, C.H.M. ve Fozzard, G.J.W.,(1995). Computer-Aided Designers? A Study Of Garment Designers' Attitudes Towards Computer-Aided Design, *Internationaljournal of Clothing Science and Technology,* 7(4), 41-53.

HOULIHAN, J.B. (1985), "International Supply Chain Management*", Internatioanal Journal of Physical Distribution and Materials Management, Vol.15 No.1, pp.22-38.*

İlter, H. K. (2007). Bilgi sistemleri perspektifinden kurumsal kaynak planlaması: etkiler ve değerler.

Karadede, A. ve Baykoç, Ö. (2006). Kurumsal Kaynak Planlama (Kkp) Uygulamasi Sonrası İşletmelerin Yaşadığı Sorunlar. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *21*(1), 137-150.

Kassim, M. Normalini; Ramayah, T. ve Kurnia, Shera, (2012), Antecedents And Outcomes of Human Resource IInformation System (HRIS) Use, *International Journal of Productivity and Performance Management*, Vol. 61 No. 6, pp. 603-623

Kayabaşı, A. (2007). İşletmelerin Rekabet Gücünün Geliştirilmesinde Lojistik Faaliyetlerin Performansının Arttırılması: Üretim İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kim, C., Kim, K. Ve Choi, I. (1993). An Object-Oriented İnformation Modeling Methodology For Manufacturing Information Systems. *Computers & industrial engineering*, *24*(3), 337-353.

Korkmaz M. (2020). Tesis Yerleşim Tasarımı: Karma Toptancı Hali Uygulaması. Ankara: İksad Yayınları.

Köseoğlu, M. A., & Karayormuk, K. (2005). Pazarlama bilgi sistemi ve bir kamu kuruluşu örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 103-121.

Laudon, Kenneth C., LAUDON, Jane P.(2012). Essentials Of Management Information Systems – Managing The Digital Firm, Twelfth Edition, Pearson Education Inc.

Lezki, Ş. (2012). Bilgi Sisteminin Esasları. İçinde H. DURUCASU, *Bilgi Sisteminin Esasları. (2-20).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Mellahi, K., Wood, G. (2003), The Ethical Business Challanges and Controversies, Britian: Palgrave Macmillian Company.

O'Brien, J.A., Marakas, G.M. (2011). Management Information Systems 10th Edition, Mc Graw Hill Irwin.

Obediat, B.Yousef ,(2012), The Relationship Between Human Resource Information System (HRIS) Functions And Human Resource Management (HRM) Functionalities, *Journal of Management* Research,Vol. 4, No. 4, 192-211.

Oğuz, G., ve Ağtaş, E. Kurumsal Kaynak Planlanlama (Erp) Sistemlerinde Yapay Zeka Kullanımı. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(2), 343-358.

Oktal, Ö. (2012). Pazarlama Bilgi Sistemleri. İçinde H. DURUCASU, *İşletme Bilgi Sistemleri. (102-132).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Özcan, M. ve Sayın, A.A. (2019). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde Bilgi Teknolojileri Kullanılarak Tersine Tedarik Zinciri Yönetimi Uygulanması. *Kesit Akademi Dergisi*. (5), 21. 361-385.

Pangemanan, M.B.R. (2015). "Theımpact Of Staffing, Training And Development, Performance Management On Organizationalcommitment AT PT. BTN (PERSERO) TBK. MANADO" , *Journal EMBA*, 3(1), 174.

Perakende okulum. Bilgi Sistemi Yaklaşımları. https://www.perakendeokulum.com/bilgi-sistemi-yaklasimlari/.

Polat, N. (2007). Yönetim Bilgi Sistemi ve Sayıştayda Yürütülen Çalışmalar. *Sayıştay Dergisi*, (65), 187-198.

Rezaei, M. ve Zarandi, M.H.F., (2011) Facility Location via Fuzzy Modelling and Simulation, *Applied Soft Computing*, 11, 5330-5340. DOI:10.1016/j.asoc.2011.05.026.

Sabeghi, N., Tareghian, H.R., Demeulemeester, E., Taheri, H., (2015) Determining the Timing of Project Control Points Using a Facility Location Model and Simulation, *Computers and Operations Research*, 61,69-80. DOI:10.1016/j.cor.2015.03.006.

Saime, S. (2012). Muhasebe ve Finans Bilgi Sistemleri. İçinde H. DURUCASU, *İşletme Bilgi Sistemleri. (182-210).* Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Sait Gürbüz ve Mustafa Bekmezci, "İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Bilgi İşçilerinin İşten Ayrılma Niyetine Etkisinde Duygusal Bağlılığın Aracılık ve Düzenleyicilik Rolü", *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 2012, Cilt:41, Sayı:2, 189-213, s. 192.

Sevgi, S., ve Ersoy, A. İşletmelerde Bilgi Sistemleri ve Çalışanların Uygulamalara Yönelik Yaklaşımları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Seyitoğulları, O. (2022). Muhasebe Bilgi Sistemi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *12*(24), 368-385

Shaw, M. J. (2000). Information-Based Manufacturing With The Web. *International Journal of Flexible Manufacturing Systems*, *12*(2), 115-129.

Stair, R. M., ve Reynolds, G. W., 2010. Principles of Informations Systems. Course Tecnology Cengage Learning, USA: 9. Edition.

Taşdemir, M. (2006). Üretim Fonksiyonu Tahminlerinde Karşılaşılan Problemler ve Eşanlı Denklem Sapması: Alternatif Tahmin Yöntemleri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 23-31.

Tek, Ö.B. (1997), *Pazarlama İlkeleri: Türkiye Uygulamaları Global Yönetimsel Yaklaşım*, Geliştirilmiş 7. Baskı, İzmir: Cem Ofset Matbaacılık A.Ş.

Tekin, M., Güleş H.K ve Öğüt A. (2003). Değişim Çağında Teknoloji Yönetimi. Ankara: 2. Basım, Nobel Yayınları.

Tenk, R. ve Öztürk, F. (2024). Tesis Yerleşim Planı İyileştirmesinin Fiziksel Risk Etmenlerine Etkisi. *Ergonomi*, *7*(2), 91-102.

Tonus, H. (2015). Temel İnsan Kaynakları Fonksiyonlarında İnsan Kaynakları Bilgi Sistemi (İKBS) Kullanımı ve Önemi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi.*23-34

Uluskan, M. ve Özyalıner, M. T. (2021). Otomotiv Sektöründe Kaizen Yöntemi ile Tesis Yerleşim Tasarımı ve Reba Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *29*(1), 1-19.

Uygun, H. (2015). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme Faaliyetlerinin Çalışan Motivasyonuna Etkileri Ve Sağlık Sektöründen Bir Vaka Analizi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünsar, S. (2009). Yetkinliğe Dayalı Ücret Yönetiminin Genel Bir Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet University Journal of Economics and Administrative Sciences/Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *10*(1).

Vinodh., S. , Sundararaj, G., Devadasan ,S.R., Rajanayagam, D.(2009). Agility Through Cad/Cam İntegration An Examination İn An Indian Electronics Switches Manufacturing Company, *Journal of Manufacturing Technology Management*.20(2),197-217.

Yalçın, S. (2009). Ürün Tasarım ve Ürün Hayat Seyrinde Maliyetlerin Stratejik Yönetimi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (23), 1-9.

Yeşilada, T., Yeşilada, F. A. ve Tanyeri, M. (2003). Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Pazarlama Bilgi Sistemleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(1).

Yetiş, E. (2024). İşletme Bilgi Sistemlerinin, İşletmenin Pazarlama, Finans ve İnsan Kaynakları Fonksiyonlarıyla Entegrasyonu. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, *10*(39), 480-491.

Yıldırım, S. (2009). İşletmelerde Tedarik Zinciri Yönetimi ve Toplam Kalite Yönetimi İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *1*(1), 175-191.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. (1996). *Bilgisayar Okur Yazarlığı Yeterlilikleri ile Mevcut Ders Programlarının Kaynaştırılmasının Öğrenci Başarı Ve Tutumlarına Etkisi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(12), 127-134.

Akpınar, H. (2011). *Türkiye'de enformasyon sistemleri öğretiminde 20. yıl*. Uluslararası 9. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri, 1-10.

Applegate, K. vd., (1996). *Kurumsal Bilgi Sistemleri Yönetimi: Üst Düzey Yöneticilerin Karşılaştığı Sorunlar.* McGraw-Hill Profesyonel.

Atmaca, E. (2002)., *"Grup Teknolojisi Hücrelerinin Tasarımı ve Amaç Programlama Yaklaşımının*

Avunduk, H. (1988). *Endüstri İşletmelerinde Esnek üretim Sistemleri ve Bir Uygulama*, Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi

Aydoğan, E. (1997). *Esnek Üretim Sistemleri ve Türk Traktör Fabrikasında Yapılan Bir Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,

Bahar, A. (2018). *Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya.* İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10(3), 1-36. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaud/issue/38557/447328

Bilgi Global. (2024). https://bilgias.com/(Erişim Tarihi 01.09.2024).

Can, H. vd., (2004). , *Genel İşletmecilik Bilgileri*, 15. bs. , Ankara, Siyasal Kitabevi, s. 274.

Cilt 7, Sayı 2 ss. 285–286.

Delikan, H. (2010). *Esnek Üretim Sistemleri Ve Üretim İşletmelerinde Uygulanması İle İlgili Alan Araştırması*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Atılım Üniversitesi.

Doğan, M. (2002)., İşletme Ekonomisi ve Yönetimi, İzmir, Anadolu Matbaacılık, s. 275.

Edquist, C. VD., (2001*). İnovasyon ve İstihdam: Ürün İnovasyonuna Karşı Süreç: Birleşik Krallık.* Edward Elgar Yayıncılık.

Gandomi, A., & Haider, M. (2015). *Beyond The Hype: Big Data Concepts, Methods, And Analytics*. International journal of information management, 35(2), 137-144. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2014.10.007

Glazer, R. (1991). *Bilgi Yoğun Bir Ortamda Pazarlama: Bir Varlık Olarak Bilginin Stratejik Sonuçları*. Pazarlama Dergisi, 55 (4), 1-19.

Gümüşoğlu, Ş. & Demir, H. (1998). *Üretim Yönetimi,* İstanbul, Beta Basım Yayım, s. 68.

Hayes, R.. H., & Clark, K. B. (1989). *Measuring manufacturing performance*. The McKinsey Quarterly, Winter, 89, 73-82.

Hidalgo, A., & Jose, A. (2008). *Innovation Management Techniques and Tools: A Review From Theory and Practice, R&D Management,* 38(2): 113-127. https://doi.org/10.1111/j.1467-9310.2008.00503.x

Hunt, D.,(1989). *Computer Integrated Manufacturing Hand Book*, Chapman and Hall.

Kıral, Ç.(1996), *Esnek Üretim/ Esnek Otomasyon Sistem ve Teknolojileri*, Gözden Geçirilmiş Baskı, TÜBİTAK Yayınları, Ekim, s. 13.

Kontrolist, (2024). https://kontrolist.com/ Erişim Tarihi 06.09.2024).

Kusiak, A.,(1985). *Flexible Manufacturing Systems: A Structural Approach*, International Journal of Productıon, Cilt 23, No 6 (1985).

Monks, G., J. (1987). Operations Management: Theory and Problems, Mcgraw Hill,New York.

Özgen, H. (1987). *Üretim Yönetimi,* Ankara, Bizim Büro Basımevi, 1987, s. 17-18.

Porter, M. E. (2000). *Rekabet Stratejisi: Sektör Ve Rakip Analizi Teknikleri*. Sistem Yayıncılık.

Ranky, P. (1986). *The Design and Operationof Flexible Manufacturing Systems*, USA, Prentice- Hall, s. 24.

Rayport, J. F., & Heyward, A. (2009). Envisioning the cloud: the next computing paradigm. Int. J. Database Manage. Syst.(IJDMS), 1(1).

Reza, M. (1991). *Flexible Manufacturing Systems: The Technology and Management*, Prentice Hall, New Jersey,

Saadet, N. C. (2012). *Üretim Sistemlerinde Otomasyon,* Fen Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi. İstanbul

Sankur, B. Y. (1997). Elektrik Elektronik Bilgisayar Mühendisliği Terimler Sözlüğü, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Siper, D. (1997*). Production Planning, Control and Integratıon*, McGraw Hill, USA,

Şahin, M. (2009)., *Genel İşletme,* 11. bs.,Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını, Yayın No 1268 ,s.242.

Tanwar, R. (2013). *Porter"s Generic Competitive Strategies*. Iosr Journal Of Business And Management (Iosrjbm), 1(15), 11-17.

Tekin, M. (1999). *Üretim Yönetimi,* 4. bs. , Konya, Arı Matbaası, s. 270-271.

Tekin, M. (2005). *Üretim Yönetimi*, 2. bs, Konya, Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları, s. 25-26.

Tekin, M., (2004). *Üretim Yönetimi*, 5. bs. , Ankara, Eğitim Matbaası, s. 29.

Tengilimoğlu, D. vd., (2008). *İşletme Yönetimi*, Ankara, Seçkin Matbaa, s. 128.

Trendfood, (2024). https://www.vericom.com.tr/ (Erişim Tarihi 01.05.2024).

Uluç, G., (2003). *Bilişim Teknolojileri- Küreselleşme ve Kalkınma*. *Ekev Akademi Dergisi, 7*(16), s. 255-256.

Uygulanması", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,

Üreten, S. (1991). "*Esnek İmalat Sistemleri"*, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt 7, Sayı 2 s. 236.

Üreten, S. (1999). *Üretim ve İşlemler Yönetimi: Stratejik Kararlar ve Karar Modelleri*, Başar Ofset, s. 6-9, Ankara.

Vericom, (2024). https://www.vericom.com.tr/ (Erişim Tarihi 06.08.2024).

Worldbank, (2024). https://data.worldbank.org/ (Erişim Tarihi 09.07.2024).

KAYNAKÇA

Ackoff, R.L. (1989). From Data To Wisdom. *Journal of Applied Systems Analysis*, 16, 3-9.

Altunışık, R., Şuayip, Ö. ve Torlak, Ö. (2020). *Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Bernstam, E.V., Smith, J.W. ve Johnson T.R.(2009). What is Biomedical Informatics?. *Journal of Biomedical Informatics*, 43 (2010), 104–110.

Chaffey, D. ve Wood, S. (2005). *Business Information Management.* England: Pearson Education Limited.

Dash, G., Kiefer, K., ve Paul, J. (2021). Marketing-to-Millennials: Marketing 4.0, Customer satisfaction and Purchase Intention. *Journal of Business Research,* 122(2021),608.

Jara, A. J., Parra, M. C., & Skarmeta, A. F. (2012). In Marketing 4.0: A New Value Added To

Kannan P.K.ve Li H.A. (2016). Digital marketing: A framework, review and research agenda. *International Journal of Research in Marketing*, 34, 22-45.

Key T.M. (2017). Domains of Digital Marketing Channels in the Eharing economy. *Journal of Marketing Channels*, 24 (1,2), 27-38

Khanom M. T., (2023). Using Social Media Marketing in the Digital Era: A Necessity or a Choice. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 12(3)(2023), 88-98.

Kotane I., Znotina D. ve Hushko S. (2019). Assesment of Trends in the Application of Digital Marketing. *Preiodyk Naukowy Akademii Polonijnej*, 2(33),28-34.

Kotler, P. ve Armstrong G. (2012). *Principles of Marketing*. Harlow: Pearson Education.

Kotler, P. Ve Keller Kevin L. (2018). *Pazarlama Yönetimi*. (çev. İ. Kırcoba) İstanbul: Beta Baım Yayın Dağıtım A.Ş.

Kotler, P., Kartajaya H., ve Setiawan I. (2010). *Pazarlama 3.0*. (çev. K. Dündar) İstanbul: Optimist.

Kotler, P., Kartajaya H., ve Setiawan I. (2022). *Pazarlama 5.0*. (çev. T. Gezer) İstanbul: Media Cat.

Kotler, P., Kartajaya H., ve Setiawan I. (2024). *Marketing 6.0.* New Jersey: Wiley.

Kotler, P., Kartajaya, H., ve Setiawan I. (2017). *Marketing 4.0*. New Jersey: Wiley.

Laudon K.C. ve Laudon J.P. (2014). *Management Information Systems.* The United States of America: Pearson Education Limited.

Mahajan ve Wind, (2022). Digital Marketing. *Emerging Issues in Management* 1(2000), 43-54.

Murtarelli, G., Gregory, A. and Romenti, S. (2021). A Conversation-Based Perspective for Shaping Ethical Human-Machine Interactions: The Particular Challenge of Chatbots. *Journal of Business*

Neopalitan, R.E. ve Jıang X. (2007). *Probabilistic Methods for Financial and Marketing Informatics.* Sanfrancisco: Elsevier Inc.

Neti, S. (2011). Social Media and its Role in Marketing. *PG Centre, Lal Bahadur College*, Warangal, 1(2)

Peltier, J.W., Dahl, A.J. ve Schibrowsky, J.A. (2023). Artificial Intelligence in Interactive Marketing: A Conceptual Framework and Research Agenda. *Journal of Research in Interactive Marketing, 18(1),58*

Research, 129(2021), 927-935.

Rowley, J. (2007), The Wisdom Hierarchy: Representation of the Dikw Hierarchy. Journal of Information Science, 33(2), 163-180.

Tekin, M., Güleş H.K. ve Öğüt A. (2007). *Değişim çağında teknoloji yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

The Marketing Through The Internet Of Things. *2012 Sixth International Conference on Innovative Mobile and Internet Services in Ubiquitous Computing.* DOI: 10.1109/IMIS.2012.203

Todor R.D. (2016). Blending Traditional and Digital Marketing. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series V*: Economic Sciences, 9(58), 52-58.

Tuten, T.L. (2024). Social Media Marketing. *Sage Publications*, Thousand Oaks, CA

URL-1: https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ (E.T.: 15.09.2024).

URL-2: https://aydinkoksal.gen.tr/dusunceler/bilisim-75.html/ (E.T.: 28.09.2024)

URL-3: https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/accelerating-the-digitization-of-business-processes/ (E.T.: 18.09.2024).

URL-4: https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report/ (E.T.: 05.09.2024)

URL-5: https:./www.digitalmarketer.com/digital-marketing/ (E.T.: 12.09.2024)

URL-6: https://www.digitalmarketer.com/digital-marketing/digital-marketing-strategy/(E.T.: 12.09.2024).

URL-7:https://www.digitalmarketer.com/digital-marketing/social-media-marketing-strategy//(E.T.: 20.09.2024).

URL8:https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/McKinsey%20Digital/Our%20Insights/Accelerating%20the%20digitization%20of%20business%20processes/Accelerating%20the%20digitization%20of%20business%20processes.pdf (E.T.: 20.09.2024).

KAYNAKÇA

Anselin, L., & Rey, S. J. (2014). Modern Spatial Econometrics in Practice: A Guide to GeoDa, GeoDaSpace and PySAL. *GeoDa Press LLC*.

Ashkezari, A. D., Hosseinzadeh, N., Chebli, A., & Albadi, M. (2018). Development of an enterprise Geographic Information System (GIS) integrated with smart grid. *Sustainable Energy, Grids and Networks*, *14*, 25-34.

Ballou, R. H. (2004). Business Logistics/Supply Chain Management. *Pearson*.

Batty, M., & Longley, P. (1994). Fractal Cities: A Geometry of Form and Function. *Academic Press*.

Birkin, M., Clarke, G., & Clarke, M. (2017). Retail Geography and Intelligent Network Planning. *John Wiley & Sons*.

Boyer, K. K., & Hult, G. T. M. (2005). Extending the supply chain: Integrating operations and marketing in the online grocery industry. *Journal of Operations Management*, 23(6), 642-661.

Boysen, N., Fedtke, S., & Schwerdfeger, S. (2021). Last-mile delivery concepts: a survey from an operational research perspective. *Or Spectrum*, *43*(1), 1-58.

Chang, S. E., & Nojima, N. (2001). Measuring post-disaster transportation system performance: the 1995 Kobe earthquake in comparative perspective. *Transportation Research Part A: Policy and Practice*, 35(6), 475-494.

Chen, A. Y., & Lu, T. Y. (2014). A GIS-based demand forecast using machine learning for emergency medical services. In *Computing in Civil and Building Engineering (2014)* (pp. 1634-1641).

Chopra, S., & Meindl, P. (2016). Supply Chain Management: Strategy, Planning, and Operation. *Pearson*.

Chopra, S., & Sodhi, M. S. (2004). Managing risk to avoid supply-chain breakdown. *MIT Sloan Management Review*, 46(1), 53-61.

Choudhary, N. A., Singh, S., Schoenherr, T., & Ramkumar, M. (2023). Risk assessment in supply chains: a state-of-the-art review of methodologies and their applications. *Annals of Operations Research*, *322*(2), 565-607.

Clarke, G., & Rowley, R. (2005). A case for spatial decision-support systems in retail location planning. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 33(4), 225-237.

Cutter, S. L., & Finch, C. (2008). Temporal and spatial changes in social vulnerability to natural hazards. *Proceedings of the national academy of sciences*, *105*(7), 2301-2306.

Cutter, S. L., Boruff, B. J., & Shirley, W. L. (2003). Social vulnerability to environmental hazards. *Social Science Quarterly*, 84(2), 242-261.

Dablanc, L., & Rakotonarivo, D. (2010). The impacts of logistics sprawl: How does the location of parcel transport terminals affect the energy efficiency of goods' movements in Paris and what can we do about it?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(3), 6087-6096.

Daskin, M. S. (2013). Network and Discrete Location: Models, Algorithms, and Applications. *John Wiley & Sons*.

Drezner, T., & Drezner, Z. (2002). Validating the gravity-based competitive location model using inferred attractiveness. *Annals of Operations Research*, 111(1-4), 227-237.

Esri. (2022). ArcGIS Knowledge: Supply Chain Visualization & Analysis. *Esri Blog*. This article explains how GIS assesses potential sites based on their connectivity to critical infrastructure points like highways, ports, airports, and rail lines

Fekete, A. (2012). Spatial disaster vulnerability and risk assessments: Challenges in their quality and acceptance. *Natural Hazards*, 61, 1161-1178.

Fiksel, J. (2006). Sustainability and resilience: toward a systems approach. *Sustainability: Science, Practice and Policy*, 2(2), 14-21.

Fischer, M. M., & Getis, A. (2010). Handbook of Applied Spatial Analysis: Software Tools, Methods and Applications. *Springer*.

Fotheringham, A. S., & Rogerson, P. A. (2013). Spatial Analysis and GIS. *CRC Press*.

Fotheringham, A. S., Brunsdon, C., & Charlton, M. (2000). Quantitative Geography: Perspectives on Spatial Data Analysis. *Sage Publications*.

Gevaers, R., Van de Voorde, E., & Vanelslander, T. (2011). Characteristics and challenges of last-mile logistics. *Transport Research Arena Europe*.

Ghosh, A., & McLafferty, S. L. (1987). Location Strategies for Retail and Service Firms. *Lexington Books*.

Goodchild, M. F. (2006). GIS and disasters: Planning for catastrophe. *Computers, Environment and Urban Systems*, *30*(3), 227-229.

Goodchild, M. F., & Janelle, D. G. (2004). Spatially Integrated Social Science. *Oxford University Press*.

Gopal, S., Staufer-Steinnocher, P., Xu, Y., & Pitts, J. (2022). Semiconductor supply chain: a 360-degree view of supply chain risk and network resilience based on GIS and AI. In *Supply Chain Resilience: Insights from Theory and Practice* (pp. 303-313). Cham: Springer International Publishing.

Haag, S., Cummings, M., & Dawkins, J. (1999). *Management information systems for the information age*. McGraw-Hill Higher Education.

Haklay, M. (2010). How good is volunteered geographical information? A comparative study of OpenStreetMap and Ordnance Survey datasets. *Environment and Planning B: Planning and Design*, 37(4), 682-703.

Heckmann, I., Comes, T., & Nickel, S. (2015). A critical review on supply chain risk–Definition, measure and modeling. *Omega*, *52*, 119-132.

Hernandez, T., & Bennison, D. (2000). The art and science of retail location decisions. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 28(8), 357-367.

Husak, V., Chyrun, L., Matseliukh, Y., Gozhyj, A., Nanivskyi, R., & Luchko, M. (2021). Intelligent Real-Time Vehicle Tracking Information System. In *MoMLeT+ DS* (pp. 666-698).

Ivanov, D., & Dolgui, A. (2020). Viability of intertwined supply networks: extending the supply chain resilience angles towards survivability. A position paper motivated by COVID-19 outbreak. *International journal of production research*, *58*(10), 2904-2915.

Kamble, S. S., Mor, R. S., & Belhadi, A. (2023). Big data analytics for supply chain transformation: A systematic literature review using scor framework. *Digital Transformation and Industry 4.0 for Sustainable Supply Chain Performance*, 1-50.

Kitchin, R. (2014). The Data Revolution: Big Data, Open Data, Data Infrastructures and Their Consequences. *Sage Publications*.

Klibi, W., Martel, A., & Guitouni, A. (2010). The design of robust value-creating supply chain networks: a critical review. *European journal of operational research*, *203*(2), 283-293.

Kumar, S., & Agrawal, S. (2011, January). GIS as a decision support for supply chain management. In *Geospatial World Forum* (Vol. 11).

Laudon, K. C., & Laudon, J. P. (2004). *Management information systems: Managing the digital firm*. Pearson Educación.

Li, W., Batty, M., & Goodchild, M. F. (2020). Real-time GIS for smart cities. *International Journal of Geographical Information Science*, *34*(2), 311-324.

Lobell, D. B., & Burke, M. B. (2010). On the use of statistical models to predict crop yield responses to climate change. *Agricultural and Forest Meteorology*, 150(11), 1443-1452.

Longley, P. A., & Clarke, G. (2015). GIS for Business and Service Planning. *John Wiley & Sons*.

McDowell, D. (2022, July 7). *The applications of GIS on Supply Chain Management*. ArcGIS StoryMaps. https://storymaps.arcgis.com/stories/0bf30a6e9bfd432784d953a636067d05

McKinnon, A. (2018). *Decarbonizing logistics: Distributing goods in a low carbon world*. Kogan Page Publishers.

Miles, S. B., & Chang, S. E. (2006). Modeling community recovery from earthquakes. *Earthquake Spectra*, 22(2), 439-458.

Mileu, N., & Queirós, M. (2018). Integrating risk assessment into spatial planning: RiskOTe decision support system. *ISPRS International Journal of Geo-Information*, *7*(5), 184.

Miller, H. J., & Shaw, S. L. (2001). *Geographic information systems for transportation: principles and applications*. Oxford University Press, USA.

Miller, H. J., & Shaw, S. L. (2015). Geographic information systems for transportation in the 21st century. *Geography Compass*, *9*(4), 180-189.

Monica, P., Annalia, B., & Marcelo, M. (2008). Geographic information systems and risk assessment. *JRC Scientific and Technical Reports*.

Nimmagadda, S. L., Reiners, T., & Wood, L. C. (2019). On modelling big data guided supply chains in knowledge-base geographic information systems. *Procedia Computer Science*, *159*, 1155-1164.

Openshaw, S., & Openshaw, C. (1997). Artificial Intelligence in Geography. *John Wiley & Sons*.

Parra, L. (2022). Remote sensing and GIS in environmental monitoring. *Applied Sciences*, *12*(16), 8045.

Pettit, T. J., Croxton, K. L., & Fiksel, J. (2013). Ensuring supply chain resilience: Development and implementation of an assessment tool. *Journal of Business Logistics*, 34(1), 46-76.

Pick, J. B. (Ed.). (2005). *Geographic information systems in business*. Igi Global.

ReVelle, C. S., & Eiselt, H. A. (2005). Location analysis: A synthesis and survey. *European Journal of Operational Research*, 165(1), 1-19.

Rodrigue, J. P. (2020). *The geography of transport systems*. Routledge.

Rodrigue, J. P., Comtois, C., & Slack, B. (2016). The Geography of Transport Systems. *Routledge*.

Sarkar, A. (2007). GIS applications in logistics: A literature review. *School of Business, University of Redlands*, *1200*.

Sayın, A. A. (2020). The effects of information systems on supply chain and operating performance-analysis of the retail industry. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(3), 1627-1639.

Sharma, A. K. (2015). Role of GIS in Health Management Information System and Medical Plan: A Case Study of Gangtok area, Sikkim, India. *International Journal of Environment and Geoinformatics*, *2*(1), 16-24.

Sheffi, Y. (2015). The Power of Resilience: How the Best Companies Manage the Unexpected. *MIT Press*.

Sheffi, Y., & Rice Jr, J. B. (2005). A supply chain view of the resilient enterprise. *MIT Sloan Management Review*, 47(1), 41-48.

Simchi-Levi, D., Kaminsky, P., & Simchi-Levi, E. (2008). Designing and Managing the Supply Chain: Concepts, Strategies, and Case Studies. *McGraw-Hill*.

Taniguchi, E., Thompson, R. G., & Qureshi, A. G. (2023). *Urban Freight Analytics: Big Data, Models, and Artificial Intelligence*. CRC Press.

Thill, J. C. (Ed.). (2019). *Spatial multicriteria decision making and analysis: a geographic information sciences approach*. Routledge.

Tomlinson, R. (2013). Thinking about GIS: Geographic Information System Planning for Managers. *Esri Press*.

Tseng, M. L., Lim, M. K., & Wong, W. P. (2015). Sustainable supply chain management: A closed-loop network hierarchical approach. *Industrial Management & Data Systems*, 115(3), 436-461.

URL-1:www.sudaup.org/guidelines/Guideline%20for%20GIS_%20MIS%20&%20GIS%20-%20MIS%20Integration-2013.pdf (E.T.: 12.9.2024).

URL-10: hexamapsolutions.com/enhancing-disaster-management-the-power-of-real-time-weather-monitoring-and-gis/ (E.T.: 15.9.2024).

URL-11: www.esri.com/en-us/arcgis/products/arcgis-fleet-tracking/overview (E.T.: 1.9.2024).

URL-12: www.copperdigital.com/blog/the-power-of-iot-in-logistics-for-real-time-tracking-and-monitoring/ (E.T.: 2.9.2024).

URL-13: www.esensor.ae (E.T.: 19.8.2024).

URL-14: www.goramp.eu/blog/real-time-transportation-visibility-importance-and-benefits (E.T.: 19.9.2024).

URL-15: www.kestrelinsights.com/blog/geospatial-data-in-logistics-transportation-drives-modern-visibility (E.T.: 12.8.2024).

URL-16: www.upperinc.com/blog/shipment-visibility/ (E.T.: 25.9.2024).

URL-17: www.workongrid.com/blog/top-10-benefits-of-a-gis-based-project-monitoring-system (E.T.: 23.9.2024).

URL-18: www.xempla.io/blog/real-time-monitoring-what-it-is-how-it-works-more (E.T.: 12.9.2024).

URL-19: www.cyberswift.com/ (E.T.: 6.9.2024).

URL-2: www.gim-international.com/content/article/integrating-gis-and-mis (E.T.: 12.9.2024).

URL-20: www.projectlastmile.com/improving-public-healthcare-decision-making-with-geographic-information-systems (E.T.: 8.9.2024).

URL-21: www.locusview.com/blog/overcoming-engineering-challenges-with-real-time-gis-data (E.T.: 7.9.2024).

URL-22: www.fusegis.com/blog/5-challenges-in-gis-implementation-and-how-to-overcome-them (E.T.: 12.9.2024).

URL-23: www.geospatialworld.net/article/gis-risk-assessment/ (E.T.: 14.9.2024).

URL-24: www.esri.com/en-us/arcgis/products/arcgis-for-disaster-management/overview (E.T.: 17.9.2024).

URL-25: www. urbanfreightlab.com/wp-content/uploads/2023/04/Requirements-for-WA-Freight-Sim.pdf (E.T.: 15.9.2024).

URL-26: www.alphamap.com/blog/7-ways-gis-can-help-you-understand-consumer-demographics (E.T.: 12.9.2024).

URL-27: www.esri.com/en-us/arcgis/products/arcgis-business-analyst/overview (E.T.: 10.9.2024).

URL-3: www. cyzerg.com/blog/choosing-a-warehouse-location-7-critical-criteria-to-consider/ (E.T.: 10.9.2024).

URL-4: www.gallupnm.gov/AgendaCenter/ViewFile/Item/492?fileID=2846 (E.T.: 22.8.2024).

URL-5: blog.pazago.com/post/mis-in-scm (E.T.: 21.9.2024).

URL-6: about.ups.com/us/en/newsroom/press-releases/innovation-driven/ups-to-enhance-orion-with-continuous-delivery-route-optimization.html (E.T.: 3.9.2024).

URL-7: www.supplychaindive.com/news/ups-adds-dynamic-routing-to-orion-saving-2-4-miles-per-driver/585445/ (E.T.: 11.9.2024).

URL-8: www.shipscience.com/blog/50-of-amazon-com-last-mile-deliveries-now-done-by-amazon (E.T.: 12.9.2024).

URL-9: www.amazon.science/blog/how-amazon-reworked-its-fulfillment-network-to-meet-customer-demand (E.T.: 18.9.2024).

Waller, M. A., & Fawcett, S. E. (2013). Data science, predictive analytics, and big data: a revolution that will transform supply chain design and management. *Journal of Business logistics*, *34*(2), 77-84.

Zhang, S., Shen, Y., & Shen, J. (2009, December). Study and Application on the Integration Technology of GIS and MIS. In *2009 First International Conference on Information Science and Engineering* (pp. 2181-2183). IEEE.

Zhang, X., & Zhang, M. (2016). GIS-based analysis of climate change impacts on crop yields: A case study in the North China Plain. *Agricultural Systems*, 143, 38-47.

Zook, M., & Graham, M. (2007). The creative reconstruction of the Internet: Google and the privatization of cyberspace and DigiPlace. *Geoforum*, 38(6), 1322-1343.

KAYNAKÇA

Ali, H. ve Aysan, A. F. (2023). What will ChatGPT Revolutionize in Financial Industry?. *Modern Finance,* 1(1), 116-129.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ Ve Uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Atalay, M., ve Çelik, E. (2017). Büyük Veri Analizinde Yapay Zekâ ve Makine Öğrenmesi Uygulamaları-Artificial Intelligence and Machine Learning Applications in Big Data Analysis. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 155-172.

Aydın, Ö. ve Karaarslan, E. (2022). OpenAI ChatGPT Generated Literature Review: Digital Twin In Healthcare. *Emerging Computer Technologies* 2,22-31.

Bender, E. M., Gebru, T., McMillan-Major, A., ve Shmitchell, S. (2021). On the Dangers of Stochastic Parrots: Can Language Models Be Too Big? *Proceedings of the 2021 ACM Conference on Fairness, Accountability, and Transparency*, 610–623.

Bommasani, R., Hudson, D. A., Adeli, E., Altman, R., Arora, S., von Arx, S., ... ve Liang, P. (2021). On The Opportunities and Risks of Foundation Models. *arXiv preprint arXiv*:2108.07258.

Brereton, P., Kitchenham, B. A., Budgen, D., Turner, M. ve Khalil, M. (2007). Lessons From Applying The Systematic Literature Review Process Within The Software Engineering Domain. *Journal of systems and software*, 80(4), 571-583.

Brown, T., Mann, B., Ryder, N., Subbiah, M., Kaplan, J., Dhariwal, P., ... ve Amodei, D. (2020). Language Models are Few-shot Learners. *arXiv preprint arXiv*:2005.14165.

Bubeck, S., Chandrasekaran, V., Eldan, R., Gehrke, J., Horvitz, E., Kamar, E., ... ve Zhang, Y. (2023). Sparks of Artificial General İntelligence: Early Experiments with GPT-4. *arXiv preprint arXiv*:2303.12712.

Cao, Y. ve Zhai, J. (2023). Bridging The Gap–The Impact of Chatgpt on Financial Research. *Journal of Chinese Economic and Business Studies*, 21(2), 177-191.

Chollet, F. (2021). *Deep Learning with Python*. Simon and Schuster.

Deeb, M., Gangadhar, A., Rabindranath, M., Rao, K., Brudno, M., Sidhu, A., Wang, B. ve Bhat, M. (2024). The Emerging Role of Generative Artificial Intelligence in Transplant Medicine. *American Journal of Transplantation*, 24(10), 1724-1730.

Deng, J. ve Lin, Y. (2022). The Benefits and Challenges of ChatGPT: An Overview. *Frontiers in Computing and Intelligent Systems*, 2(2), 81-83.

Feng, Z., Hu, G. ve Li, B. (2023). Unleashing the Power of ChatGPT in Finance Research: Opportunities and Challenges. *Hunt Institute Working Paper Series,* 7.

George, A. S. ve George, A. H. (2023). A Review of ChatGPT AI's Impact On Several Business Sectors. *Partners Universal International Innovation Journal*, 1(1), 9-23.

Islam, R., ve Moushi, O. M. (2024). Gpt-4o: The cutting-edge advancement in multimodal llm. *Authorea Preprints*.

Jonnala, A. (2024). Harnessing the Power of Generative AI. *SSRG International Journal of Computer Science and Engineering*, 11(8), 37-44.

Kitchenham, B. (2004). *Procedures for performing systematic reviews*. Keele, UK, Keele University, 33(2004), 1-26.

Lopez-Lira, A. ve Tang, Y. (2023). Can ChatGPT Forecast Stock Price Movements? Return Predictability and Large Language Models. *arXiv preprint arXiv*:2304.07619.

Ming, K. L. Y., Jais, M., Hui, Y. L., Soon, L. P., Siew, A. L. S. ve Ling, L. S. (2023). Exploring Factors Affecting Intention to Use Chatgpt for Searching Finance-Related Information. *International Journal of Academic Research in Economics and Management and Sciences*, 12(2), 516 – 530.

Niszczota, P. ve Abbas, S. (2023). GPT as a Financial Advisor. *Available at SSRN* 4384861.

Niszczota, P. ve Abbas, S. (2023). GPT Has Become Financially Literate: Insights from Financial Literacy Tests of GPT and a Preliminary Test of How People Use It As a Source of Advice. *Finance Research Letters*, 58, 104333.

OpenAI. (2023). GPT-4 Technical Report. *OpenAI.*

Radford, A., Narasimhan, K., Salimans, T., ve Sutskever, I. (2018). Improving Language Understanding by Generative Pre-training. *OpenAI*.

Radford, A., Wu, J., Child, R., Luan, D., Amodei, D., ve Sutskever, I. (2019). Language Models are Unsupervised Multitask Learners. *OpenAI*.

Russell, S., & Norvig, P. (2021). *Artificial Intelligence: A Modern Approach* (4th ed.). Pearson.

Silver, D., Huang, A., Maddison, C. J., Guez, A., Sifre, L., Van Den Driessche, G., vd. (2016). Mastering The Game of Go With Deep Neural Networks and Tree Search. *Nature*, 529(7587), 484-489.

Takale, D. G., Mahalle, P. N., ve Sule, B. (2024). Advancements and Applications of Generative Artificial Intelligence. *Journal of Information Technology and Sciences*, 10(1), 20-27.

Verma, M. (2023). Novel Study on AI-Based Chatbot (ChatGPT) Impacts on the Traditional Library Management. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD),* 7(1), 961-964.

Wu, T., He, S., Liu, J., Sun, S., Liu, K., Han, Q. L., ve Tang, Y. (2023). A Brief Overview of ChatGPT: The History, Status Quo and Potential Future Development. *IEEE/CAA Journal of Automatica Sinica*, 10(5), 1122-1136.

Yue, T., Au, D., Au, C. C. ve Iu, K. Y. (2023). Democratizing Financial Knowledge with ChatGPT by OpenAI: Unleashing the Power of Technology. *Available at SSRN* 4346152.

Zamfiroiu, A., Vasile, D. ve Savu, D. (2023). ChatGPT–A Systematic Review of Published Research Papers. *Informatica Economica*, 27(1), 5-16.

Zaremba, A. ve Demir, E. (2023). ChatGPT: Unlocking The Future of NLP in Finance. *Modern Finance,* 1(1), 93-98.

Zhuhadar, L. P., ve Lytras, M. D. (2023). The Application of AutoML Techniques in Diabetes Diagnosis: Current Approaches, Performance, and Future Directions. *Sustainability*, 15(18), 13484.

Ziegler, D. M., Stiennon, N., Wu, J., Brown, T. B., Radford, A., Amodei, D., ... ve Irving, G. (2019). Fine-tuning Language Models from Human Preferences. *arXiv preprint arXiv*:1909.08593.

KAYNAKÇA

Acar, A. G. (2007). Enformasyon sistemlerinin stratejik olarak planlanmasına ilişkin bir araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi ve Organizasyon Bilim Dalı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) İstanbul Üniversitesi.

Akgün, A., Keskin, H., & Günsel, A. (2005). Örgütsel hafıza ile enformasyon teknolojileri (IT) arasındaki ilişkiler. Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(2), 1-16.

Akolaş, D. A. (2004). Bilişim sistemleri ve bilişim teknolojisinin küreselleşme olgusu ve girişimcilik üzerine yansımaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 12, 29-43.

Akpınar, H. (2011). Türkiye'de enformasyon sistemleri öğretiminde 20. yıl. Uluslararası 9. Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri, 1-10.

Balmer, J. M., & Dinnie, K. (1999). Corporate identity and corporate communications: the antidote to merger madness. *Corporate Communications: An International Journal*, *4*(4), 182-192.

Balmer, J. M., & Gray, E. R. (1999). Corporate identity and corporate communications: creating a competitive advantage. *Corporate Communications: An International Journal*, *4*(4), 171-177.

Bayrak, A. (2014). İşletmelerde bilişim teknolojilerinin kullanımı ve etkilerine ilişkin telekomünikasyon sektöründe bir firma uygulaması. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Ufuk Üniversitesi.

Berry F. S. (1997), Explaining managerial acceptance of expert system. *Public Productivity and Management Review,* Vol.20, No.3, p.323-336.

Beveren V.J. (2002), A model of knowledge acquisition that refocuses knowledge management, *Journal of Knowledge Management,* Vol.4, No.2, p.145-146.

Bollinger A.S. ve Smith R.D. (2001), Managing organizational knowledge as a strategic asset. *Journal of Knowledge Management,* Vol.5, No.1 p.8-18

Buhalis, D. (2003). eTourism: Information technology for strategic tourism management. London: Prentice Hall.

Cornelissen, J. (2019). Kurumsal İletişim.5.Baskı. İstanbul: The Kitap Yayınları

Çağlar, M.B. (2012). Lojistik işletmelerinde bilişim teknolojilerinin kullanımı, müşteri memnuniyeti ve işletme performansı ilişkisi: bir araştırma. Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İşletmecilik Anabilim Dalı. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) İstanbul Üniversitesi.

Çap Teknoloji. (2024). https://capteknoloji.com/dijital-donusum-danismanligi/ (Erişim Tarihi: 14.07.2024)

Çelik, A. (1987). Enformasyon teknolojisi ve kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği*, *1*(3), 125-131.

DeLone, W. H., & McLean, E. R. (2002, January). Information systems success revisited. In *Proceedings of the 35th annual Hawaii international conference on system sciences* (pp. 2966-2976). IEEE.

Dolphin, R. R., & Fan, Y. (2000). Is corporate communications a strategic function?. *Management decisión*, *38*(2), 99-107.

Goodman, M. B. (2000). Corporate communication: the American picture. *Corporate Communications: An International Journal*, *5*(2), 69-74.

Gurbaxani, V., & Whang, S. (1991). The impact of information systems on organizations and markets. *Communications of the ACM*, *34*(1), 59-73.

Gümüş, M., & Öksüz, B. (2010). İtibarın temel taşı olarak kurumsal iletişim: kurumsal itibar sürecinde iletişimin rolü ve önemi. *Marmara İletişim Dergisi*, (16).

Hearn, G., Foth, M., & Gray, H. (2009). Applications and implementations of new media in corporate communications: An action research approach. *Corporate Communications: An International Journal*, *14*(1), 49-61.

Hypersense. (2024). https://hypersense.dev/ (Erişim Tarihi: 13.07.2024)

Laudon, K. C. & Laudon, J. P. (2018). Management information systems: Managing the digital Firm. (Çev. Uğur Yozgat) İstanbul: Nobel Yayın.

Leblebici, D. N. (1996). Çağdaş Kamu yönetiminde enformasyon teknolojisinin yeri ve enformasyon sistemleri. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı (Yayınlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi.

Lindvall M., Rus I. & Sinha S.S. (2003), Software Systems Support for Knowledge Management. *Journal of Knowledge Management,* Vol.7, No.5, p.137-150.

Lindvall M., Rus I. Jammalamadaka R. Thakker R. (2001), Software tools for knowledge management. http://www.dacs.dtic.mil/techs/kmse/swtools4km.pdf. Ziyaret Tarihi: 20/01/2005, Internet'te Yayınlanmış Rapor, Fraunhofer Center Experimental Software Engineering Mayrland ve The University of Maryland, Maryland.

Morrison, C. (2024). Corporate Communications Plan: The Roadmap for Success. https://everyonesocial.com/blog/corporate-communications-plan/ (Erişim Tarihi: 10.09.2024).

Özdemir, S., Selçuk, A., Kilitçi, A., (2011), Veri Tabanı Yönetim Sistemleri, İstanbul.

Özeskilli, S. (2023). Mikro işletmelerin Bilişim Sistemleri Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim Bilişim Sistemleri Ana Bilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Karaman.

Özmusul, M. (2011). Bilişim teknolojilerinden yararlanma ölçeğinin geliştirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim*, *4*(1), 1-17.

Poyrai. (2024). https://poyrai.com/(Erişim Tarihi: 08.09.2024)

Sidlo, K. W., Karunska, K., Salmeri, C., Bieliei, S. & Albinyana, R. (2020). Digitalisation of small and medium enterprises (SMEs) in the mediterranean. Commission for Citizenship, Governance, European Union Institutional and External Affairs, ISBN: 978-92-895-1051-6, DOI:10.2863/206606. Örücü, Edip. (2003). Modern İşletmecilik, (3. Baskı), Ankara: Gazi Kitabevi

Steyn, B. (2004). From strategy to corporate communication strategy: A conceptualisation. *Journal of communication management*, *8*(2), 168-183.

Tecim, V. (1999). Bilgi teknolojilerinde yeni bir gelişme: Coğrafi bilgi sistemleri ve bilgi sistemleri arasındaki yeri. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(1), 1-12.

TeknoDc. (2024). https://www.teknodc.net/ (Erişim Tarihi: 10.07.2024)

Thoger Christensen, L. (2002). Corporate communication: The challenge of transparency. *Corporate communications: an international journal*, *7*(3), 162-168.

Türk M. (2003), Küreselleşme Sürecinde İşletmelerde Bilgi Yönetimi, Türkmen Kitapevi, İstanbul.

Vural, Y., Sağıroğlu, Ş., (2010), Veri Tabanı Yönetim Sistemleri Güvenliği: Tehditler ve Korunma Yöntemleri, Politeknik Dergisi, 13(2), 71-8.

Yorulmaz, A. (2018). Veri tabanı sistemlerinde yüksek performans ve erişilebilirlik ile güvenliğin oracle veri tabanı sistemi özelinde incelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi) Sakarya Üniversitesi.

Yozgat U. (1994), "Bilgi Toplumu," Öneri. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, No.6, İstanbul.

KAYNAKÇA

Acar, Ö. F. & Acar, S., (2020), A Preliminary Investigation Of Digital Hoarding Behaviors Of University Executives. European Journal Of Digital Economy Research (EJDER), 1, 27-44.

Acar, Ö.F. (2021). Uluslararası ticarette blokzincir teknolojisi. M.S. Öztürk (Ed.), Üretim ile işletme alanlarında teknolojik yenilikler ve sürdürülebilirlik içinde (173-185), İstanbul: Efe Akademi.

Acar, S., & Çiçek, I. (2021). İnsan Kaynakları Yönetiminde Stratejik Eğilimin Organizasyon Geliştirme Bağlamında Farklılaştırıcı Rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12(32), 1273-1296. https://doi.org/10.21076/vizyoner.872421.

Ardi, Djati, S. P., Bernarto, I. Sudibjo, N., Yulianeu, A., Nanda, H. A. & Nanda, K. A. (2020). The Relationship Between Digital Transformational Leadership Styles and Knowledge-Based Empowering Interaction for Increasing Organisational Innovativeness. International Journal of Innovation, Creativity and Change, 11(3), 259-277.

Bhatt, G.D. (2001), "Knowledge management in organizations: examining the interaction between technologies, techniques, and people", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 5 No. 1, pp. 68-75. https://doi.org/10.1108/13673270110384419.

Birkinshaw, J., Hamel, G. & Mol, M.J. (2008), ''Management innovation'', Academy of Management Journal, 33, pp. 825-45.

Burgelman, R., Maidique, M.A., & Wheelwright, S.C. (2009). Strategic management of technology and innovation. 5. Edition, New York: McGraw-Hill.

Chiesa, V., Coughlan, P., & Voss, C. A. (1996). Development of a technical innovation audit. Journal of Product Innovation Management: An International Publication of The Product Development & Management Association, 13(2), 105-136.

Chyi Lee, C. and Yang, J. (2000), "Knowledge value chain", *Journal of Management Development*, 19 (9), 783-794. https://doi.org/10.1108/02621710010378228.

Çetinkaya, E. (2023). Teknolojik Öğrenme, Teknolojik Yenilik Yetenekleri ve Örgütsel Hafızanın Yenilikçilik ve Firma Performansına Etkisi. Gebze Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Gebze.

Darroch, J. (2005). Knowledge management, innovation and firm performance. *Journal of Knowledge Management*, (9)3,101-115. https://doi.org/10.1108/13673270510602809.

Deng, P., & Wang, R. (2007). Study on evaluation system of innovation capabilities in manufacturing firms. In Papers in International Conference on Management Science and Engineering.

Garcia, R. & Calantone, R. (2002), ''A critical look at technological innovation typology and innovativeness terminology: a literature review'', Journal of Product Innovation Management, 19, pp. 110-32.

Geysoğlu, M. (2022). Sürdürülebilirlik bağlamında cehri ve pinar bitkileriyle pamuklu kumaşların boyanması ve boyamanın kumaş performansına etkisi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 9(90), 2474-2484. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.3366.

Gordon, S., Tarafdar, M., Cook, R., Maksimoski, R., & Rogowitz, B. (2008). Improving the Front End of Innovation with Information Technology. *Research-Technology Management*, *51*(3), 50–58. https://doi.org/10.1080/08956308.2008.11657505.

Greve, H.R. & Taylor, A. (2000), ''Innovations as catalysts for organizational change: shifts in organizational cognition and search'', Administrative Science Quarterly, 45, pp. 54-80.

Guan, J. C., Yam, R. C., Mok, C. K., & Ma, N. (2006). A study of the relationship between competitiveness and technological innovation capability based on DEA models. European Journal of Operational Research, 170(3), 971-986.

Guan, J., & Ma, N. (2003). Innovative capability and export performance of Chinese firms. Technovation, 23(9), 737-747.

Ismail, A., Rahman, I. A., Hasan, H., Ozturk, M. S. & Gencturk, Z. (2022). Relationship Between Mentors' Support, Mentees' Judgments about their Capabilities to Succeed and Mentees' Career Development. Journal of Southwest Jiatong University, 57 (4), DOI: 10.35741/issn.0258-2724.57.4.15.

Kayan, F., & Tunca, M. Z. (2023). Elektronik Ticaret Kapsamında Tüketicilerin İletişim Kanallarını Kullanımına Yönelik Bir Araştırma. Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 17-26. https://doi.org/10.55580/oguzhan.1230176.

Kleine D, Unwin T. (2009). Technological revolution, evolution and new dependencies: what's new about ICT4D? Third World Q. 30(5),1045–1067. https://doi.org/10.1080/01436590902959339.

Küçükeşmen, E. & Türkoğlu, M. E. (2019). Sürdürülebilir rekabet içindeki inovasyonun (yenileşim) önemi. Journal of Social and Humanities Sciences Research, 6(48), 4447-4457. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1693.

Lu, I-Y., Wang, C-H. & Mao, C-J. (2007). "Technology innovation and knowledge management in the high-tech industry", Int. Journal Technology Management, 39 (1/2), 3-19.

Öğüt, A. (2001). Bilgi Çağında Yönetim. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özçağlayan, M. (1998). Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim. İstanbul: Alfa Basım Dağıtım.

Panda, H., & Ramanathan, K. (1996). Technological capability assessment of a firm in the electricity sector. Technovation, 16(10), 561-588.

Pavitt, K. (1984) 'Sectoral patterns of technological change: towards a taxanomy and a theory', Research Policy, Vol. 13, 343–373.

Quintane, E., Mitch Casselman, R., Sebastian Reiche, B. and Nylund, P.A. (2011), "Innovation as a knowledge-based outcome", *Journal of Knowledge Management*, Vol. 15 No. 6, pp. 928-947. https://doi.org/10.1108/13673271111179299.

Rosenberg, N. (1972), Technology and American Economic Growth, Harper Torch Books, New York, NY.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, https://teknoyatirim.sanayi.gov.tr/ Erişim Tarihi: 01.10.2024.

Sarıhan, H. İ. (1998). Rekabette Başarın Yolu: Teknoloji Yönetimi. İstanbul: Desnet Yayınları.

Shan, J., & Jolly, D. R. (2013). Technological innovation capabilities, product strategy, and firm performance: The electronics industry in China. Canadian Journal of Administrative Sciences, 30(3), 159-172.

Şimşek, A. & Küçükeşmen, E. (2019). Girişimcilik Eğitimi ile İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik İncelenmesi: Dergi Park Akademik Örneği. Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 6(47), 4400-4417. http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1684.

Tuominen, M., & Hyvönen, S. (2004). Organizational Innovation Capability: A Driver for Competitive Superiority in Marketing Channels. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, *14*(3), 277–293. https://doi.org/10.1080/0959396041000167841 7.

Wang, C. H., Lu, I. Y., & Chen, C. B. (2008). Evaluating firm technological innovation capability under uncertainty. Technovation, 28(6), 349-363.

Yıldırım, A., & Işıldak, B. (2018). İşletme Yönetimi Programı Öğrencilerinin Staj Faaliyetlerinin İnsan Kaynakları Yönetimi İzdüşümünde Rolü ve Etkinliği Üzerine Bir Araştırma ve Örnek Uygulama. Anka E-Dergi, 3(2), 1-11.

Zeleny, M. (1987). "Management support systems: towards integrated knowledge management", Human Systems Management, 16 (7), 59-70, https://doi.org/10.3233/HSM-1987-7108.

Zhang, H., & Zhou, B. (2007). The research on evaluation of technological innovation capability based on ANP. In International Conference on Management Science and Engineering.

Zhang, W., Jiang Y. & Zhang, W. (2021). Capabilities for Collaborative Innovation of Technological Alliance: A Knowledge-Based View. in IEEE Transactions on Engineering Management, 68 (6), 1734-1744. https://doi.org/10.1109/TEM.2019.2936678.

YENİ MEDYADA GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör: **Doç. Dr. Ozan Yıldırım**

EĞİTİM
yayınevi

YENİ MEDYADA GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör: Doç. Dr. Ozan Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-18-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YENİ MEDYADA GÜNCEL TARTIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Ozan Yıldırım
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-18-0

Kitap bölümlerinin içeriklerine yönelik her türlü yasal, akademik, bilimsel ve etik sorumluluk bölüm yazarlarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/ mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Arnault, C. (2015). What is Digital Culture?, https://digitalculturist.com/what-is-digital-culture-5cbe91bfad1b (E.T.: 22.09.2024).

Baldini, M. (2000). *İletişim Tarihi*. (çev. G. Batuş), İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Baudrillard, J. (2008). *Simgesel Değiş Tokuş ve Ölüm*, (Çev. O. Adanır). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.

Bauman, Z. (2017). *Akışkan Modernite*. (Çev. S. O. Çavuş). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Bolter, J.D. & Grusin, R. (1999). *Remediation: Understanding New Media*. Cambridge: The MIT Press.

Boyd, D. (2012). Participating in the Always-on Lifestyle. İçinde M. Mandiberg (Editör.), *The Social Media Reader* (s. 71-76). New York: New York University.

Cabas, M. (2022). Sunuş: Bana Küçük Tatlı Yalanlar Söyle. İçinde L. McIntyre (Editör), *Hakikat Sonrası* (s. 5-20) İstanbul: Tellekt.

Çoşan, B. (2022). Web 1.0'dan Web 3.0'a Mahremiyetin Dönüşümü ve Dezavantajlı Gruplar Açısından Muhtemel Sonuçları. *Çalışma ve Toplum*, *5*(75), 2639-2662.

Cotton, B. & Oliver, R. (1997). *Siber Uzay Sözlüğü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Creeber, G. & Martin, R. (2011). *Digital Cultures.* Berkshire: Open University Press & McGraw-Hill Education.

Deuze, M. (2006). Participation, Remediation, Bricolage: Considering Principal Components of a Digital Culture. *The Information Society*, 22(2), 63-75.

Doğan, B. ve Kesken, E. (2007). Ağ 3.0 – Anlamsal Ağ. *Elektrik Mühendisliği*, *432* Aralık, 44-47.

Eagleton, T. (2011). *Literary Theory: An Introduction*. John Wiley & Sons, https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr=&id=f7Ey04hdF3sC&oi=fnd&pg=PR5&dq=Literary+Theory:+An+Introduction.+Blackwell+publishing+2011&ots=IV6qnC7J7o&sig=jfmchh--moO-jy6--Mmz9JGi9BE&redir_esc=y#v=onepage&q=Literary%20Theory%3A%20An%20Introduction.%20Blackwell%20publishing%202011&f=false (E.T.: 21.09.2024).

Güvenç, B. (2011). *Kültürün ABC'si*. İstanbul: YKY.

Higgins, E. (2023, Mart 21). Making Pictures of Trump Getting Arrested While Waiting for

Trump's Arrest, https://twitter.com/EliotHiggins/status/1638114034263240704 (E.T.: 20.09.2024).

Hiremath, B. K. & A. Y., Kenchakkanavar (2016). An Alteration of the Web 1.0, Web 2.0 and Web 3.0: a Comparative Study. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research*, 2(4), 705-710.

Inglis, D. (2005). Culture and Everyday Life. London and New York: Routledge.

Koçyiğit, M., & Koçyiğit, A. (2018). Değişen ve Gelişen Dijital İletişim: Yazılabilir Web Teknolojisi (web 2.0). İçinde Çakmak, V. ve S. Çavuş (Editörler), *Dijital Kültür ve İletişim.* İstanbul: Literatürk Yayınları.

Mejuyev, V. (1987). *Kültür ve Tarih.* (çev. S. H. Yokova). Ankara: Başak Yayınları.

Nedeva, V., & Dineva, S. (2012). New Learning Innovations with Web 4.0. *7th International Conference on Virtual Learning ICVL,* 316-321.

Onedio.com (2020). Güney Kore'de Bir Anne, Ölen Kızının Görüntüsü ile Sanal Gerçeklik Ortamında Buluştu!, https://onedio.com/haber/guney-kore-de-bir-anne-olen-kizinin-goruntusu-ile-sanal-gerceklik-ortaminda-bulustu-896725 (E.T.:21.09.2024).

Özlem, D. (2000). *Kültür Bilimleri ve Kültür Felsefesi.* İstanbul: İnkîlap.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-6.

Rab, Á. (2007). *Digital Culture – Digitalised Culture and Culture Created on a Digital Platform*. Budapest: Gondolat.

Uçar, A. K. (2023). Dijital Kültür: Aradığınız Hakikate Şu Anda Ulaşılamıyor. İçinde A.K. Uçar (Editör). *Dijital Çağın Yansımaları* içinde (s.11-27). Konya: Literatürk.

Virilio, P. (2000). *The information Bomb*. London and New York: Verso.

Williams, R. (1993). Kültür. (çev. S. Aydın). Ankara: İmge Kitabevi.

Williams, R. (1965). The Long Revolution. London: Pelican Books.

Yağcı, Y. (2011). Web Teknolojisinde Yeni Bilgi Fırtınası: Web 3.0. *Bilgi Çağında Varoluş:"Fırsatlar ve Tehditler" Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 138-147.

KAYNAKÇA

Akbulut, S., Ahıskalı, E. E. (2022). Yükseköğretimde Medya Okuryazarlığı Eğitimi. İçinde İ. Y. Öztürk, S. Say (Editör), *Medya Okuryazarlığı Eğitimi* (s. 47-60). Ankara: Nobel.

Altun, A. (2016). Medya Okuryazarlığı Eğitimi: Önemi ve İhtiyaçları. İçinde M. Cinman Şimşek, N. Türkoğlu (Editör), *Medya Okuryazarlığı* (s. 345-346). İstanbul: Pales.

Andrejevic, M. (2014). Eleştirel Medya Çalışmaları 2.0: Etkileşimli Bir Üst Sürüm. (çev. L. Keskiner). İçinde M. Çakır (Editör), *Yeni Medyaya Eleştirel Yaklaşımlar* (s. 55-80). İstanbul: Doğu.

Asrak Hasdemir, T. (2012). Gelenekselden Yeni Medya Okuryazarlığına: Türkiye Örneğinde Bir Değerlendirme. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yıl: 5, Sayı: 2, Aralık, s. 23-40.

Atalay, G. E. (2019). Sanal Dünyanın Görgü Kuralları: Netiket. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi,* 1(2), s. 29-47.

Ateşgöz, K. (2021). Medya Okuryazarlığı Olgusunun Dijital ve İnternet Teknolojileri Dolayımlı Dönüşümü: Sosyal Medya Okuryazarlığı. İçinde G. D. Türk (Editör), *Sosyal Medya Okuryazarlığı* (s.1-18). Ankara: Nobel.

Aydın, A., Muratoğlu Pehlivan, B. (2019). *Eleştirel Düşünme-Sosyal Bilimler ve İletişim Perspektifi*. İstanbul: Der.

Başaran, F. (2019). İletişim Hakkı Politik Bir Mücadeledir, İçinde T. Durna vd. (Derleyenler), *İletişim Hakkı ve Yeni Medya-Tehditler ve Olanaklar* (s. 13-22). Ankara: Um:ag.

Bilici, İ. E. (2014). *Medya Okuryazarlığı ve Eğitimi*. Ankara: Nobel.

Binark, M. (2024). Medya ve Yeni Medya Ekosistemlerinde Çoklu Okuryazarlıklar. İçinde İ. Erdoğan (Editör), *Medya Okuryazarlığı-Türler, İzleyici ve Çözümleme* (s. 13-33). İstanbul: Kalkedon.

Binark, M., Arun, Ö., Özsoy, D., Kandemir, B., Şahinkaya, G. (2020). Covid-19 Sürecinde Yaşlıların Enformasyon Arayışı ve Enformasyon Değerlendirmesi: TÜBİTAK SOBAG 120k613 No'lu Araştırma Projesi. Yaşlanma Çalışmaları Derneği Yayınları.

Binark, M., Gencel Bek, M. (2007). *Eleştirel Medya Okuryazarlığı-Kuramsal Yaklaşımlar ve Uygulamalar.* İstanbul: Kalkedon.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem.

Chandler, D., Munday, R. (2018). *Medya ve İletişim Sözlüğü*. (çev. B. Taşdemir). İstanbul: İletişim Yayınları.

İnal, K. (2009). *Medya Okuryazarlığı El Kitabı.* Ankara: Ütopya.

Jolls, T., Thoman, E. (2008). *21. Yüzyıl Okuryazarlığı-Medya Okuryazarlığına Genel Bir Bakış ve Sınıf İçi Etkinlikler.* (çev. C. Elma ve A. Kesten). Ankara: Ekinoks.

Kellner, D. (2014). Yeni Medya ve Yeni Okuryazarlık: Yeni Binyılda Eğitimin Yeniden Yapılandırılması. (çev. M. A. Barış). İçinde M. Çakır (Editör), *Yeni Medyaya Eleştirel Yaklaşımlar* (s. 413-444). İstanbul: Doğu.

Kurt, A. A., Kürüm, D. (2010). Medya Okuryazarlığı ve Eleştirel Düşünme Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Bakış, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yıl: 2, Sayı: 2, Bahar, s. 20-34.

Madsar, S., Yıldırım, O. (2023). Sosyal Medya ve Dijital Kamusal Alan: Fırsatlar-Tehditler. İçinde A. K. Uçar (Editör), *Dijitalin Eşiğinde: Tekno-Toplumsal Görünümler* (s. 141-166). Konya: LiteraTürk.

Murdock, G. (2016). Medya Okuryazarlığı ve Medya Hakları: Eleştirel Okumadan Yaratıcı İş Birliğine. (çev. İ. Avcu). İçinde E. Küçük Durur (Editör), *Medya Okuryazarlığı* (s. 91-130). Ankara: Siyasal.

Neuman, W. L. (2020). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri-Nicel ve Nitel Yaklaşımlar.* (çev. Ö. Akkaya), Cilt-1, Ankara: Siyasal.

Önal, H. İ. (2016). Medya Okuryazarlığının Topluma Getirdiği Yenilikler. İçinde E. Küçük Durur (Editör), *Medya Okuryazarlığı* (s. 265-286). Ankara: Siyasal.

Özarslan, Z., Şener, G. (2015). Yeni Medya Çalışmaları II. Ulusal Kongre Değerlendirmesi. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi,* 2 (1), s. 151-163. https://doi.org/10.24955/ilef.305292 (E.T.: 8.8.2024).

Özçetin, B. (2018). *Kitle İletişim Kuramları-Kavramlar, Okullar, Modeller*. İstanbul: İletişim

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Sosyal Medya Kullanım Kılavuzu. https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/Sosyal_Medya_Kullan%C4%B1m_K%C4%B1lavuzu.pdf (E.T.: 22.07.2024).

UNESCO, Closing Gender Divides in Digital Skills Through Education: I'd blush if I could Report. (2019). https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000367416 (E.T.: 08.05.2024).

URL-1: https://www.medyaokuryazarligi.gov.tr/index.php (E.T.: 06.09.2024).

URL-2: https://yenimedya.wordpress.com/2010/01/03/yeni-medya-dolayimli-iletisim-ortaminda-olanaklarin-ve-olamayanlarin-farkinda-olmali/ (E.T.: 02.08.2024).

URL-3: https://ilaum.ankara.edu.tr/home/afet-zamanlarinda-sosyal-medya-kullanma-rehberi/ (E.T.: 13.09.2024).

URL-4: https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/x-y-z-alfa-kusagi-peki-ya-otesi (E.T.: 15.09.2024).

Ünal, S. (2024). Yeni Medya Okuryazarlığı: Uygulamalarda ve Platformlarda Kullanıcıların Becerileri ve Taktikler. İçinde İ. Erdoğan (Editör), *Medya Okuryazarlığı-Türler, İzleyici ve Çözümleme* (s. 187-211). İstanbul: Kalkedon.

WEF, *The Global Risks Insight Report* (2024). 19th Edition. https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2024.pdf (E.T.: 03.07.2024).

KAYNAKÇA

Baştürk, E. Ş. (2024) Creating Value for the Digital Reader in The Context of Sustainable Journalism. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (44), 31-44.

Belair-Gagnon, V. & Holton A. E. (2020). Boundary Work, Interloper Media, and Analytics in Newsrooms: An Analysis of the Roles of Web Analytics Companies in News Production. İçinde M. CARLSON (Editör), *Measurable Journalism: Digital Platforms, News Metrics and the Quantified Audience* içinde (87-103). Londra: Routledge.

Bernhard, J., & Russmann, U. (2024). Blurring Boundaries: A Longitudinal Analysis of Skills Required in Journalism, Pr, and Marketing Job Ads. *Journalism & Mass Communication Quarterly, 101*(3), 612-636.

Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine*. (çev. T. Ilgaz). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2016). *Sosyoloji Meseleleri.* (çev. F. Öztürk, B. Uçar, M. Gültekin ve A. Sümer) Ankara: Heretik Yayınları.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2014). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar.* (çev. N. Ökten). İstanbul: İletişim Yayınları.

Carlson, M. (2014). Gone, But Not Forgotten: Memories of Journalistic Deviance as Metajournalistic Discourse. *Journalism Studies, 15*(1), 33-47.

Carlson, M. (2015). Introduction: The Many Boundaries of Journalism. İçinde M. CARLSON & S. C. LEWİS (Editör), *Boundaries of Journalism: Professionalism, Practices and Participation* (1-18). Londra: Routledge.

Carlson, M. & Lewis, S. C. (2015). What Are The Boundaries of Today's Journalism, And How Is The Rise of Digital Changing Who Defines Them? What Are The Boundaries of Today's Journalism, and How Is the Rise of Digital Changing Who Defines Them? *Nieman Lab.* https://www.niemanlab.org/2015/04/what-are-the-boundaries-of-todays-journalism-and-how-is-the-rise-of-digital-changing-who-defines-them/ (E.T.: 02.06.2024).

Deuze, M. (2018). Beyond Journalism: Theorizing the Transformation of Journalism. *Journalism, 19*(2), 165-181.

Eldridge II, S. A. (2017a). *Online Journalism From The Periphery: Interloper Media and the Journalistic Field*. Londra: Routledge

Eldridge II, S. (2017b). Hero Or Anti-Hero? Narratives of Newswork and Journalistic Identity Construction in Complex Digital Megastories. *Digital Journalism, 5*(2), 141-158.

Eldridge II, S. A. (2014). Boundary Maintenance and Interloper Media Reaction: Differentiating Between Journalism's Discursive Enforcement Processes. *Journalism Studies, 15*(1), 1-16.

Ferrucci, P., & Vos, T. (2017). Who's In, Who's Out? Constructing the Identity of Digital Journalists. *Digital Journalism, 5*(7), 868-883.

Gieryn, T. F. (1999). *Cultural Boundaries of Science: Credibility On The Line*. Chicago: University of Chicago Press.

Hiltunen, I. (2022). External Interference in a Hybrid Media Environment. *Journalism Practice, 16*(10), 2106-2124.

Holton, A. E., & Belair-Gagnon, V. (2018). Strangers To The Game? Interlopers, Intralopers, and Shifting News Production. *Media and Communication*, *6*(4), 70-78.

Kaya, İ. (2021). Türkiye'de Gazetecilik Alanında Ombudsmanlık Deneyimi: Sınırlar ve Mücadeleler. *Kültür ve İletişim*, *24*(2), 345-371.

Kaya, İ. (2024). Gazetecilik Alanının Heteronom Karakteri ve Alana Giriş Stratejileri: Doğan Medya Grubu'nun Demirören Holding'e Satılması Örneği. İçinde A. C. ILGAZ BÜYÜKBAYKAL (Editör), *Gazetecilik ve Medya Çalışmalarında Uluslararası Araştırmalar I* (25-53). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Knight, A., Geuze, C., & Gerlis, A. (2008). Who Is A Journalist. *Journalism Studies, 9*(1), 117-131.

Latour, B. (2021). *Toplumsalı Yeniden Toplama: Aktör-Ağ Teorisine Bir Giriş*. (çev. N. Bingöl). İstanbul: Tellekt Yayınları

Lewis, S. C. (2012). The Tension Between Professional Control and Open Participation: Journalism and Its Boundaries. *Information, Communication & Society, 15*(6), 836-866.

Lewis, S. C., & Westlund, O. (2015). Actors, Actants, Audiences, and Activities In Cross-Media News Work: A Matrix And A Research Agenda. *Digital journalism, 3*(1), 19-37.

Lichtenstein, D., Herbers, M. R., & Bause, H. (2021). Journalistic Youtubers and Their Role Orientations, Strategies, and Professionalization Tendencies. *Journalism Studies, 22*(9), 1103-1122.

Maares, P., & Hanusch, F. (2023). Understanding Peripheral Journalism From the Boundary: A Conceptual Framework. *Digital Journalism, 11*(7), 1270-1291.

Mathisen, B. R., & Knudsen, A. G. (2024). Extending the Professional Borders or Maintaining The Status Quo? Union Membership As Boundary Work. *Journalism 0*(0) 1–18.

Mellado, C., & Hermida, A. (2024). The Journalist On Social Media: Mapping the Promoter, Celebrity and Joker Roles On Twitter and Instagram. *Digital Journalism, 12*(4), 494-515.

Müller, N. C., & Wiik, J. (2023). From Gatekeeper To Gate-Opener: Open-Source Spaces In Investigative Journalism. *Journalism Practice, 17*(2), 189-208.

Nawararthne, D., & Storni, C. (2023). Black-Boxing Journalistic Chains, An Actor-Network Theory Inquiry Into Journalistic Truth. *Journalism Studies, 24*(13), 1629-1650.

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C. T., Arguedas, A. R., & Nielsen, R. K. (2024). *Reuters Institute Digital News Report 2024*. Oxford: Reuters Institute For the Study of Journalism.

Nygaard, S. (2020). Boundary Work: Intermedia Agenda-Setting Between Right-Wing Alternative Media and Professional Journalism. *Journalism Studies, 21*(6), 766-782.

Pedersen, L., Ihlebæk, K. A., Ustad Figenschou, T., & Mayerhöffer, E. (2024). Boundary Work in The Nordic Media Model: Metajournalistic Discourse On Alternative Media in Denmark, Norway, and Sweden. *Journalism Studies*, 1-19.

Primo, A., & Zago, G. (2015). Who and What Do Journalism? An Actor-Network Perspective. *Digital Journalism, 3(*1), 38-52.

Robinson, S. (2015). Redrawing borders from within: Commenting on news stories as boundary work. İçinde M. CARLSON & S. C. LEWIS (Editör), *Boundaries of Journalism: Professionalism, Practices and Participation* (152-168). Londra: Routledge.

Ryfe, D. (2022). Actor-Network Theory And Digital Journalism. *Digital Journalism, 10*(2), 267-283.

Salaudeen, M. A. (2022). From Personal To Professional: Exploring The Influences On Journalists' Evaluation of Citizen Journalism Credibility. *Journalism Practice, 16*(10), 2040-2063.

Schapals, A. K. (2022). *Peripheral Actors in Journalism: Deviating From the Norm?* Londra: Routledge.

Singer, J. B. (2003). Who Are These Guys? The Online Challenge To the Notion of Journalistic Professionalism. *Journalism, 4*(2), 139-163.

Star, S. L., & Griesemer, J. R. (1989). Institutional Ecology,Translations' and Boundary Objects: Amateurs and Professionals in Berkeley's Museum of Vertebrate Zoology, 1907-39. *Social Studies of Science, 19*(3), 387-420.

Steensen, S., Figenschou, T. U., & Ihlebæk, K. A. (2023). Playing the Mainstream Game. A Language-Game Analysis of "Mainstream" As A Possible Boundary Object in Journalism Studies. *Digital Journalism, 11*(4), 653-671.

Swartz, D. (2018). *Kültür ve İktidar: Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisi*. (çev. E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şirvanlı, T. (2023). Yapay Zekâ Uygulamaları ve Gazeteciliğin Değişen Sınırları: Aktör-Ağ Teorisi Perspektifinden Bir Değerlendirme. İçinde K. ATEŞGÖZ (Editör), *Medya ve Habercilik Alanında Yapay Zekânın Yükselişi* (69-95). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Şirvanlı, T., & Baştürk, E. Ş. (2024). Araştırmacı Gazeteciliği Yeni Aktörler Üzerinden Düşünmek: Açık Kaynak İstihbaratı (OSINT) Uygulamaları. İçinde 11. Uluslararası İletişim Günleri Dijital Eşitsizlik & Veri Sömürgeciliği Sempozyumu (472-493). İstanbul: 15-17 Mayıs 2024.

Turner, F. (2005). Actor-Networking the News. *Social Epistemology, 19*(4), 321-324.

KAYNAKÇA

Ala-Fossi, M., Lax, S., O'Neill, B., Jauert, P. ve Shaw, H. (2008). "The Future of Radio is Still Digital - But Which One? Expert Perspectives and Future Scenarios for the Radio Media in 2015." *Journal of Radio and Audio Media*. 15(1): 4-25.

Baker, A. J. (2009). "Comparing the Regulatory Models of Net-Radio with Traditional Radio." *International Journal of Emerging Technologies and Society*. 7(1): 1-14.

Baker, A. J. (2011). "College Student Net-Radio Audiences: A Transnational Perspective." *The Radio Journal: International Studies in Broadcast and Audio Media*. 8(2): 121-139.

Baltzis, A. ve Barboutis, C. (2013). "Doubt is in the Air. Modeling the Comparison Between Traditional and Web Casting Radio on the Greek Case." *Journal of Radio & Audio Media*. 20(1): 53-67.

Başaslan, Ö. (2017). Yeni medya ve geleneksel medya arasındaki temel farklar. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 1-10.

Binark, M. (2007). Yeni Medya ve Toplumsal Hareketler: Vegan Hareketi Örneği Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Dilmen, M. (2007). Multimedya kullanımının etkileri. *Eğitim ve Teknoloji Dergisi,* 5(4), 110-120.

Eldeniz, L., & Kırık, A. M. (2011). Televizyon ve Yeni Medya Yakınsaması: IPTV. *Marmara İletişim Dergisi*, 17, 255-257.

Featherly, K. (2002). "*Streaming Media." Encyclopedia of New Media*. S. Jones (der.) içinde. Sage Publications. http://sage-ereference.com/newmedia/Article_n222.html.

Ferguson, D. A., Greer, C. F. (2011). "Local Radio and Microblogging: How Radio Stations in the U.S. are Using Twitter." *Journal of Radio & Audio Media*. 18(1): 33-46.

Johnson, K. (2012). "Audience Use of New Media Technologies on NPR.org." J*ournal of Radio & Audio Media.* 19(1): 17-32.

Kocaoğlu, C., & Bolat, N. (2022). Dijital Radyo Yayıncılığında Reklama Yeni Yaklaşımlar. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 7(1), 87-100. https://doi.org/10.56202/mbsjcs.1115403

Menduni, E. (2007). "Four Steps In Innovative Radio Broadcasting: From Quicktime To Podcasting." *Radio Journal: International Studies in Broadcast & Audio Media.* 5(1): 9-18.

Moreno, E., Martínez-Costa, P. ve Amoedo, A. (2009). "Radio and the Web: Communication Strategies of Spanish Radio Networks on the Web (2006-2008)." *Observatorio (OBS*) Journal*. 10: 121-137.

Potter, R. F. (2002). "Give the People What They Want: A Content Analysis of FM Radio Station Home Pages." *Journal of Broadcasting & Electronic Media*. 46(3): 369-384.

Priestman, C. (2013). *Web Radio, Radio Production For Internet Streaming*. New York: Focal Press

Rooke, B. ve Odame, H. H. (2013). "I Have to Blog a Blog Too? Radio Jocks and Online Blogging." *Journal of Radio & Audio Media*. 20(1): 35-52.

Satıl, İ. (2011). Sosyal medyanın etkileşim boyutu ve kullanıcı deneyimleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 40-50.

Stockment, A. (2009). "Internet Radio: The Case for a Technology Neutral Royalty Standard." *Virginia Law Review*. 95(8): 2129-2179. http://www.jstor.org/stable/27759978

Şeberoğlu, A. (2020). Yeni Medya ve Etkileşimli Yeni Sinema. Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi.

Taş Öz, P. (2012). Pelikülden Dijitale Sinemada Seyir Kültürü Ve Seyircinin Değişen Konumu. Türk Online Tasarım, *Sanat ve İletişim Dergisi*, Cilt 2 Sayı 2, (70-71).

Usubütün, S. (2017). Post-Sinema I: Lev Manovich. *SEKANS Sinema Kültürü Dergisi*, Sayı e5, s.58-63.

Vural, B. Akıncı, Bat, Mikail (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, S. 20, s. 3348-3382.

Yamak, M. (2013). Yeni Medya Ve Yeni Medya Olma Yolunda Sinemanın Geçirdiği Teknolojik Süreç, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yengin, D. (2012). *Yeni Medyaya Eleştirel Bakış. Yeni Medya Ve…* Ed: Deniz Yengin. İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınları, s.128.

Yılmaz, A. B. (2018). Yeni Medya Ve Toplumsal Hareketler: Vegan Hareketi Örneği Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Adaş, E., & Erbay, B. (2022). Yapay Zekâ Sosyolojisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *21*(1), 326–337. https://doi.org/10.21547/jss.991383

Ahmed, U., Javed, A., & Fatima, Z. (2024). *Unveiling Sociological Perspectives in the Era of Artificial Intelligence , Labor , and Unemployment : Future Forward*. *8*(2).

Barutçugil, İ. (2011). Kültürler Arası Farklılıkların Yönetimi, Kariyer Yayıncılık. *İstanbul, 304s*.

Chetty, T. (2019). *Big data: Toward the influence of organisation culture and artificial intelligence on firm performance*. (November), 1–163. Retrieved from https://repository.up.ac.za/handle/2263/73945

Dereli, T. (2020). *Birey ve Toplum Güvenliği 'Yapay Zeka ve İnsanlık'* (Birinci; M. Şeker, Y. Bulduklu, C. Korkut, & M. Doğrul, Eds.). Ankara.

Dewi, M. V. K., & Darma, G. S. (2019). The Role of Marketing & COmpatitive Intelligence In Industrial Revolution 4.0. *Jurnal Manajement Dan Bisnis*, *16*(1), 1–12. Retrieved from http://journal.undiknas.ac.id/index.php/magister-manajemen/http://journal.undiknas.ac.id/index.php/magister-manajemen/

Fırat, Zihni Oktay & Fırat, S. Ü. (2017). Endüstri 4.0 Yolculuğunda Trendler ve Robotlar. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *46*(2), 211–223. https://doi.org/10.5152/iujsb.2017.005

Fosso, S., Epie, R., Guthrie, C., Queiroz, M. M., & Andr, K. D. (2021). *Technological Forecasting & Social Change Are we preparing for a good AI society ? A bibliometric review and research agenda*. *164*(April 2020). https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120482

Gezgin, U. B. (2023). *ISTC_PhD Proceedings Book: The International Symposium on Communication and Technology with its Philosophical Dimentions ISTC_PhD Bildiri Kitabı : Uluslararası Felsefi Boyutlarıyla.*

Hofstede, G. (2010). National Cultures, Organizational Cultures, and the Role of Management. 385–403.

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures : The Hofstede Model in Context Dimensionalizing Cultures : The Hofstede Model in Context Abstract. *Online Readings in Psychology and Culture*, *2*(1), 1–26. https://doi.org/10.9707/2307-0919.1014

https://medyaveiletisim.kulup.tau.edu.tr/hofstedenin-kulturel-boyutlar-teorisi/ (Erişim Tarihi: 28.08.2024).

Joyce, K., Smith-doerr, L., Alegria, S., Bell, S., Cruz, T., Hoffman, S. G., Shestakofsky, B. (2021). *Toward a Sociology of Artificial Intelligence : A Call for Research on Inequalities and Structural Change*. https://doi.org/10.1177/2378023121999581

Koçak, R. (2020). Beşinci Sanayi Devrimi Toplum 5.0 Ve Yapay Zekâ Kültürü. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, *3*(5), 1–17. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/uhad/issue/58003/789785

Lamberton, C., & Stephen, A. T. (2016). *A Thematic Exploration of Digital , Social Media , and Mobile Marketing : Research Evolution from 2000 to 2015 and an Agenda for Future Inquiry*. *80* (November), 146–172. https://doi.org/10.1509/jm.15.0415

Liu, Z. (2021). Artificial Intelligence : A Typological Reading. (June 2020), 1–13. https://doi.org/10.1111/soc4.12851

Magni, D., Del Gaudio, G., Papa, A., & Della Corte, V. (2024). Digital humanism and artificial intelligence: the role of emotions beyond the human–machine interaction in Society 5.0. *Journal of Management History*, *30*(2), 195–218. https://doi.org/10.1108/JMH-12-2022-0084

Öztürk, C. ve Altundağ, P. (2023). Kültürel Boyutlar Teorisi Bağlamında Türkiye-Güney Kore Organizasyon Kültürü İncelemesi. *AÜ, Doğu Dilleri Dergisi*, *8*(2), 65–95. https://doi.org/10.61134/audodilder.1400906.1

Pallathadka, H., Ramirez-Asis, E. H., Loli-Poma, T. P., Kaliyaperumal, K., Ventayen, R. J. M., & Naved, M. (2023). Applications of artificial intelligence in business management, e-commerce and finance. *Materials Today: Proceedings*, *80*, 2610–2613. https://doi.org/10.1016/j.matpr.2021.06.419

Paschen, J., Kietzmann, J., & Kietzmann, T. C. (2019). Artificial intelligence (AI) and its implications for market knowledge in B2B marketing. *Journal of Business and Industrial Marketing*, *34*(7), 1410–1419. https://doi.org/10.1108/JBIM-10-2018-0295

Research, G. V. (2021). Podcasting Market Size, Share, Industry Report, 2021–2028. *URL: https://www. grandviewresearch. com/industry-analysis/podcast-market (Erişim Tarihi: 13.09.2024*

Rudin, C. ve Wagstaff, K. L. (2014). Machine learning for science and society. Machine Learning, 95(1), 1-9. https://doi.org/10.1007/s10994-013-5425-9

Rust, R. T. (2021). *Engaged to a Robot ? The Role of AI in Service*. *24*(1), 30–41. https://doi.org/10.1177/1094670520902266

Sadiku, M. N. O., Fagbohungbe, O. I., Musa, S. M., & Perry, R. G. (2021). *Artificial intelligence (A . I .) in Social Sciences : A Primer*. (4), 6–11. https://doi.org/10.31695/IJERAT.2021.3696

Salvi, M. R., & Singh, R. (2023). *International Journal of Social Science And Human Research Artificial Intelligence and Human Society*. *06*(09), 5441–5445. https://doi.org/10.47191/ijsshr/v6-i9-13

Stone, M., Aravopoulou, E., Ekinci, Y., Evans, G., Hobbs, M., Labib, A., … Machtynger, L. (2020). *Arti fi cial intelligence (AI) in strategic marketing decision- making : a research agenda*. *33*(2), 183–200. https://doi.org/10.1108/BL-03-2020-0022

Toksoy Çağal, M. (2021). Yapay Zeka Ve Robot Teknolojisi Özelinde Toplumsal Hareketleri Analiz Etmek. *Pearson Journal of Social Sciences&Humanities*, *6*(16), 457–478. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.46872/pj.450

Turan, T. (2022). *Yapay Zek â Etiği : Toplum Üzerine Etkisi Ethics of Artificial Intelligence : Impact on Society*. *13*(2), 292–299.

Walsh, G., Albrecht, A. K., Hofacker, C. F., Grant, I., & Takahashi, I. (2016). Developing and validating a scale of consumer brand embarrassment tendencies. *Journal of Business Research*, *69*(3), 1138–1147. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2015.08.029

Kaynakça

Akhtar, P., Ghouri, A. M., Khan, H. R., ul Haq, M. A., Auan, U., Zahoor, N., Khan, Z., & Ashrar, A. (2022). Detecting fake news and disinformation using artificial intelligence and machine learning to avoid supply chain disruptions. *Annals of Operations Research*. https://doi.org/10.1007/s10479-022-04658-3

Akers, J., Bansal, G., Cadamuro, G., Chen, C., Chen, Q., Lin, L., Mulcaire, P., Nandakumar, R., Rockett, M., Simko, L., Toman, J., Wu, T., Zeng, E., Zorn, B., & Roesner, F. (2018). *Technology-enabled disinformation: Summary, lessons, and recommendations* (Technical Report UW-CSE). https://arxiv.org/abs/1812.09383

Anduiza, E., Cantijoch, M., & Gallego, A. (2009). Political participation and the internet. *Information, Communication & Society, 12*(6), 860–878.

Anka Haber. (2023). Kılıçdaroğlu: Sevgili Rus dostlarımız. Dün bu ülkede ortaya saçılan montajlar, kumpaslar, deep fake içerikler, kasetlerin arkasında siz varsınız... Elinizi Türk'ün devletinden çekin. *Anka Haber*. https://ankahaber.net/haber/detay/kilicdaroglu_sevgili_rus_dostlarimiz_dun_bu_ulke_de_ortaya_sacilan_montajlar_kumpaslar_deep_fake_icerikler_kasetlerin_arkasinda_siz_varsinizelinizi_turkun_devletinden_cekin_139359 (E.T.: 16.8.2024).

Antognini, A., & Woods, A. K. (2023). Shallow fakes. *Penn State Law Review, 127*, 69-128.

Assenmacher, D., Clever, L., Frischlich, L., Quandt, T., Trautmann, H., & Grimme, C. (2020). Demystifying social bots: On the intelligence of automated social media actors. *Social Media & Society, 6*(3), 1-14. https://doi.org/10.1177/2056305120939264

Aşkın, A. C. (2015). *Dezenformasyon: Küresel ve yerel*. Epos Yayınları.

Aziz, A. (2007). *Siyasal iletişim*. Nobel Yayınevi.

Battista, D. (2024). Political communication in the age of artificial intelligence: An overview of deepfakes and their implications. *Journal Title, 8*(2), 7-24. https://doi.org/10.14746/sr.2024.8.2.01

Bergamini, D. (2020). Need for democratic governance of artificial intelligence. *Committee on Political Affairs and Democracy-Council of Europe*. https://pace.coe.int/en/files/28742 (Accessed: June 19, 2024).

Bontridder, N., & Poullet, Y. (2021). The role of artificial intelligence in disinformation. *Data & Policy, 3*, e32. https://doi.org/10.1017/dap.2021.20

Bylieva, D. S., Lobatyuk, V. V., & Rubtsova, A. V. (2018). Evolution of smart mob: From flash mob to smart city element. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*. https://doi.org/10.15405/epsbs.2018.02.26

Castells, M. (2021). Önsöz. In B. García-Orosa (Ed.), *Digital political communication: Hybrid intelligence, algorithms, automation and disinformation in the fourth wave* (pp. 1-3). Springer.

Castells, M. (2009). *Communication power*. Oxford University Press.

Castells, M. (2008). *Enformasyon toplumu: Ekonomi, toplum ve kültür: Ağ toplumunun yükselişi* (E. Kılıç, Trans.). Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castillo, M. (2018). Fake video news is coming, and this clip of Obama 'insulting' Trump shows how dangerous it could be. *CNBC*. https://www.cnbc.com/2018/04/17/jordan-peele-buzzfeed-psa-edits-obama-saying-things-he-never-said.html

CNN. (2024). A fake recording of a candidate saying he'd rigged the election went viral. Experts say it's only the beginning. *CNN*. https://edition.cnn.com/2024/02/01/politics/election-deepfake-threats-invs/index.html (E.T.: 15.8.2024).

Euronews. (2023). Yapay zekâ ile seçimleri etkileme ne kadar mümkün? *Euronews*. https://tr.euronews.com/2023/03/28/yapay-zekâ-ile-secimleri-etkileme-ne-kadar-mumkun

García-Orosa, B. (2021). Digital political communication: Hybrid intelligence, algorithms, automation and disinformation in the fourth wave. In B. García-Orosa (Ed.), *Digital Political Communication Strategies: Multidisciplinary Reflections* (pp. 3-23). Springer.

George, A. S. (2023). Regulating deepfakes to protect Indian elections. *Partners Universal Innovative Research Publication, 1*(2), 75-92.

Gül Ünlü, D., & Küçükşabanoğlu, Z. (2023). Dezenformasyon ve yapay zekâ: Dezenformasyonla mücadele yollarına yapay zekâ uzmanlarının gözünden bakmak. *İletişim ve Diplomasi, 11*, 83-106. https://doi.org/10.54722/iletisimvediplomasi.1375478

Halvarsson, M. (2024). Deepfakes, real votes: Political parties' use of deepfakes through the lens of AI ethics and democracy theory (Bachelor's thesis, Umeå University, Faculty of Social Sciences, Department of Political Science). https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1879392&dswid=-380

Han, B. C. (2020). *Psikopolitika: Neoliberalizm ve yeni iktidar teknikleri* (H. Barışcan, Trans.). Metis Yayınları.

Han, B. C. (2021). *Kapitalizm ve ölüm dürtüsü* (Ç. Tanyeri, Trans.). İnka Yayınları.

Han, B. C. (2023). *Enfokrasi: Dijitalleşme ve demokrasi krizi* (M. Özdemir, Trans.). Ketebe Yayınları.

Hinds, J., Williams, E. J., & Joinson, A. N. (2020). "It wouldn't happen to me": Privacy concerns and perspectives following the Cambridge Analytica scandal. *International Journal of Human-Computer Studies, 143*, 102498. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2020.102498

Farid, H. (2023). Deepfakes in the 2024 Presidential Election. Accessed July 15, 2024. https://farid.berkeley.edu/deepfakes2024election/

Fuchs, C. (2021). *Social media: A critical introduction*. SAGE Publications.

Fuchs, C. (2019). *Dijital emek ve Karl Marx* (T. E. Kalaycı & S. Oğuz, Trans.). Nota Bene.

Mutlu, E. (1994). *İletişim sözlüğü*. Ark Yayınları.

Tokgöz, O. (2020). *Siyasal iletişimi anlamak*. İmge Kitabevi.

Tomar, M., Raj, N., Singh, S., Marwaha, S., & Tiwari, M. (2023). The role of AI-driven tools in shaping the democratic process: A study of Indian elections and social media dynamics. *Industrial Engineering Journal, 52*(11), 143-153.

Karaçor, S. (2009). Yeni iletişim teknolojileri, siyasal katılım, demokrasi. *Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 16*(2), 121-131.

Kentel, F. (1991). Demokrasi, kamuoyu ve siyasal iletişime dair. *Birikim Dergisi, 30*, 39-44.

Leingang, R. (2024). Elon's politics: How Musk became a driver of elections misinformation. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/us-news/article/2024/aug/12/elon-musk-twitter-x-elections-misinformation (E.T.: 12.9.2024).

Luna, J. P., Alcatruz, D., Muñoz, C. P., Rosenblatt, F., Maureira, S. T., & Valenzuela, S. (2023). Local government, social media and management of COVID-19: The case of Chile

Ulmer, A., & Tong, A. (2023). Deepfaking it: America's 2024 election collides with AI boom. *Reuters.* Erişim Adresi: https://www.reuters.com/world/us/deepfaking-it-americas-2024-election-collides-with-ai-boom-2023-05-30 (Erişim Tarihi: 17 Eylül 2024)

Nicas, J. (2023). Is Argentina the first A.I. election? *The New York Times.* https://www.nytimes.com/2023/11/15/world/americas/argentina-election-ai-milei-massa.html (E.T.: 16.9.2024).

Posetti, J., & Matthews, A. (2018). A short guide to the history of 'fake news' and disinformation (No. 7). International Center for Journalists. https://www.icfj.org/sites/default/files/2018-07/A%20Short%20Guide%20to%20History%20of%20Fake%20News%20and%20Disinformation_ICFJ%20Final.pdf (E.T.: 16.8.2024).

Pranay Kumar, B. V., Ahmed, S., & Sadanandam, M. (2024). Designing a safe ecosystem to prevent deepfake-driven misinformation on elections. *Digital Society, 3*(2), 1-35.

Reuters Fact Check. (2024). Fact check - Video of Morgan Freeman criticizing Joe Biden is a deepfake. Erişim Adresi: https://www.reuters.com/fact-check/ (E.T.: 16.9.2024).

Shin, H., & Yi, H. Y. (2022). South Korea candidates woo young voters with 'deepfakes,' hair insurance. *Reuters.* https://www.reuters.com/world/asia-pacific/skorea-candidates-woo-young-voters-with-deepfakes-hair-insurance-2022-03-03/

Şirvanlı, T., & Yavaşçalı, A. H. (2021). "Araç haberdir!" Dijital gazetecilik ve reklamcılık yöndeşmesinin bir sonucu olarak algoritma eksenli habercilik. *18th International Symposium Communication in the Millennium* içinde (ss. 797-814). Erzurum, Turkey.

Şirvanlı, T. (2023a). YouTube'daki kültürel mevzi savaşlarını LeftTube yayıncıları üzerinden okumak: ContraPoints örneği. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi, 10*(2), 203-244.

Şirvanlı, T. (2023b). Yapay zekâ uygulamaları ve gazeteciliğin değişen sınırları: Aktör-ağ teorisi perspektifinden bir değerlendirme. İçinde K. Ateşgöz (Ed.), *Medya ve habercilik alanında yapay zekânın yükselişi* (ss. 69-95). Eğitim Yayınevi.

Johnson, A. (2023). Republicans share an apocalyptic AI-powered attack ad against Biden: Here's how to spot a deepfake. *Forbes.* https://www.forbes.com/sites/ariannajohnson/2024/05/07/ai-generated-met-gala-images-of-katy-perry-rihanna-went-viral-heres-how-to-spot-a-deepfake/ (E.T.: 23.8.2024).

Innis, H. (2008). *The Bias of Communication.* Toronto: University of Toronto Press.

İnanç Demir, M. (2018). Siyasal iletişim: Kavramsal bir derleme. *Uluslararası Sanat Kültür ve İletişim Dergisi, 1*(1), 79-104.

Vig, S. (2024). Regulating deepfakes: An Indian perspective. *Journal of Strategic Security, 17*(3), 5.

Walorska, A. M. (2020). Deepfakes and disinformation. *Friedrich Naumann Foundation for Freedom.* https://fnf-europe.org/wp-content/uploads/2020/06/fnf_deepfakes_broschuere_en_web.pdf (E.T.: 1.9.2024).

Walton, N., & Nayak, B. S. (2021). Rethinking Marxist perspectives on big data, artificial intelligence (AI), and capitalist economic development. *Technological Forecasting and Social Change, 166,* 120576. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2021.120576

Editör:
Dr. Öğretim Üyesi İlker İbrahim Avşar

Uluslararası Ticaret

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

ULUSLARARASI TİCARET ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğretim Üyesi İlker İbrahim Avşar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-19-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ULUSLARARASI TİCARET ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğretim Üyesi İlker İbrahim Avşar
VI+132 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-19-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

KAYNAKÇA

Abas, N., Kalair, A., & Khan, N. (2015). Review of fossil fuels and future energy technologies. Futures, 69, 31-49.

Arzova, B., Yülek, M., Çelen, M., Alkin, K., Ertem, C., Baydar, H., & Demirbaş, A. A. (2014). Cari açığa karşı kobi'ler ve tarım 2014 Türkiye ekonomi raporu. *İstanbul: Müsiad Yayınları*.

Ayhan, V. (2009). Avrupa'nın Enerji Arz Güvenliğinde Türkiye: Petrol, Doğal Gaz ve Entegrasyon. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *5*(20), 155-178.

Bakan, S. (2022). Savaş, Dünya Ekonomisi Ve Finansal Piyasalar İçin De Felaket Mi?. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 59-74.

Bakırcı, F., Takım, A., & Tüzemen, A. (2017). Türkiye'de Dış Ticaret Ve Lojistikte Yeni Fırsatlar Ve Hedefler. *The International New Issues İn Social Sciences*, *5*(5), 175-204.

Bayraç, H. N. (2010). Küresel Enerji Politikaları Ve Türkiye: Petrol Ve Doğal Gaz Kaynakları Açısından Bir Karşılaştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *10*(1), 115-142.

Bermant, B. (2003). Liderlerin Savaşı. *Pıvolka-Özel*, 22.

BOTAŞ (2020), *Doğalgaz ve Petrol Boru Hatları Haritası*, https://www.botas.gov.tr/Sayfa/dogal-gaz-ve-petrol-boru-hatlari-haritasi/168, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

Büyükmıhcı, M. K. (2003). Yenilenebilir enerji kaynakları avrupa birliği ülkelerindeki uygulamalar ve enerji ve tabii kaynaklar bakanlığı tarafından hazırlanmakta olan kanun tasarısı taslağı çerçevesinde planlanan önlemler. *Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu*, (s 15), 22.

Cnntürk (2022). https://www.cnnturk.com/video/dunya/guney-gaz-koridoru-neden-onemli, (Erişim Tarihi: 28.04.2022)

Çınar, B. B., & Kesici, A.(2005). Abd'nin Hazar Enerji Politikası Ve Türkiye. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, (33), 165-188.

Çoban, A., Küçüksu, M. ve Çoban, O. (2013). "Relationship between Energy Consumption and Economic Growth The Case of Turkey". *International Conference on Economic and Social Studies (ICESoS` 13)*, Saraybosna/Bosna Hersek, 140-151.

Çoban, O. & Çoban, A. (2021). "The Increasing Importance of Energy and Nuclear Energy", in Energy Production, Transportation and Environmental Effects, Editör: Serkan Güldal, 1. Baskı, Ankara: İksad Yayınevi.

Çoban, O. & Çoban, A. (2022). "Energy Potential of Central Asian Turkish Republics: The Case of Kazakhstan" içinde *Sosyal Bilimlerde Özgün Çalışmalar- 3*, Editör: Sadettin Paksoy, 1. Baskı, Ankara: İksad Yayınevi.

Çoban, O., Çoban, A. & Yorgancılar, F. (2018). "Relationship between Renewable Energy Consumption and Sustainable Economic Growth: The Case of Turkey". *ICUE 2018 on Green Energy for Sustainable Development*, Phuket, Tayland, https://ieeexplore.ieee.org/stamp/stamp.jsp?tp=&arnumber=8635669, Erişim Tarihi: 18.11.2018.

Çoban, O., Çoban, A., & Köksal, M. (2019). "OECD Ülkelerinde Enerji Tüketimi İle Büyüme Arasındaki İlişkilerin Ekonometrik Bir Analizi". *International Congress on Afro-Eurasian Research V, Proceeedings Book*, 162-167.

Deutsche Welle (2014). https://www.dw.com/en/eu-brokered-russia-ukraine-gas-talks-succeed/a-18031298, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

Du, X. (2015). Energy revolution: for a sustainable future. Chinese Journal of Population Resources and Environment, 13(2), 115-118.

Dursun, S. (2011). *Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası ve Türkiye*. Ankara Üniversitesi Avrupa Toplulukları Araştırma Ve Uygulama Merkezi Yayını. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınevi.

Editor (2022). Avrupa'da doğalgaz fiyatları yüzde 50 artarak rekor tazeledi! https://indigodergisi.com/2022/03/avrupa-dogalgaz-fiyatlari-rekor/, (Erişim tarihi: 14.05.2022).

Enerji Atlası (2020). Ülkelere Göre Dünya Doğal Gaz Rezervi. https://www.enerjiatlasi.com/rezerv/dunya-dogalgaz-rezervi.html, (Erişim tarihi: 03.05.2022).

Erbil, Y. (2010). Rusya-Ukrayna doğalgaz krizi ve enerji güvenliği. *İstanbul. Yüksek lisans tezi.*

Europa (2020). https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy/bloc-2c.html, (Erişim tarihi: 05.05.2022).

European Commission (1995), The White Paper on An Energy Policy for the European Union, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_95_1418, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

European Commission (1995b). For a European Union energy policy. Retrieved June 22, 2012, from http://aei.pitt.edu/1185/1/energy_gp_COM_94_659.pdf, (Erişim tarihi: 01.05.2022).

Forumu, G. İ. (2013). 21. Yüzyılda Türkiye'nin Enerji Stratejisi: Belirsizlikler, Yapısal Kırılmalar ve Bazı Öneriler. *İstanbul: Çalışma Grubu Raporu*.

Guo, X., Liang, C., Umar, M., & Mirza, N. (2022). The impact of fossil fuel divestments and energy transitions on mutual funds performance. *Technological Forecasting and Social Change*, *176*, 121429.

Gupta, A., & Alpagut, Ş. (1993). *Üçüncü Dünya ülkelerinde çevre ve kalkınma*. Kabalcı.

International Energy Agency (2018), *History,* https://www.iea.org/about/history/, (Erişim tarihi: 05.05.2022).

International Energy Charter (2018), *The European Energy Charter,* https://energycharter.org/process/european-energycharter-1991/, (Erişim tarihi: 05.05.2022).

Kakışım, C. (2019). Enerji Krizlerinin Etkisiyle Şekillenen Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, *10*(2), 460-472.

Karagöl, E. T., & Kaya, S. (2014). Enerji Arz Güvenliği ve Güney Gaz Koridoru. SETA.

Karagöl, E. T., Ateş, S. A., Kızılkaya, M., & Kaya, S. (2016, April). Türkiye'nin Enerjide Merkez Ülke Olma Arayışı. SETA.

Keskin, M. H. (2006). *Stratejik açıdan Avrupa Birliği enerji politikası ve uluslararası güvenlik sistemine etkisi* (Doctoral dissertation, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü).

Pettinger, T. (2022). Economic impact of war. https://www.economicshelp.org/blog/2180/economics/economic-impact-of-war/ (Erişim Tarihi: 28.04.2022)

Sevim, C. (2012). Küresel enerji jeopolitiği ve enerji güvenliği. *Journal of Yaşar University*, *7*(26), 4378-4391.

Sevim, T. V. (2014). Ukrayna'nın Yönetemediği Enerji Politikası ve Bugünkü Sonuçları, 21. *Yüzyıl Türkiye Enstitüsü Özel Raporu*, (19), 1-9.

Stern, J. (2003). Natural gas in Europe− the importance of Russia. *Centrex Europe Energy & Gas AG. http://www. centrex. at/en/files/study_stern_e. pdf*, *24*, 2014.

TPAO (2019). *Ham Petrol ve Doğalgaz* Sektör Raporu, https://www.tpao.gov.tr/file/2110/tpao-sektor-raporu-2020-sunum-191021-596616ff74617f07.pdf, Erişim tarihi: 01.05.2022.

Williams, J. L., & Alhajji, A. F. (2003). The coming energy crisis. *Oil Gas J*, *101*(5), 1-13.

Yazgıç, S. K. (2005). *Avrupa Birliği*. İnsan Yayınları.

Yılmaz, İlker, Mustafa İlbaş ve Şükrü Su (2003), "Türkiye Rüzgar Enerjisi Potansiyelinin Değerlendirilmesi", Yeni ve Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu, TMMOB, 3- 4 Ekim 2003, Kayseri, ss. 399-401.

Yorkan, A. (2009). Avrupa Birliği'nin Enerji Politikası ve Türkiye'ye Etkileri. *Bilge Strateji*, *1*(1), 24-39.

Yorkan, A. (2014). "Rusya-Ukrayna Çıkmazı ve Enerji Güvenliği: AB ve Türkiye Olası Bir Gaz Krizine Karşı Ne Kadar Hazır". BİLGESAM.

KAYNAKÇA

Akkaymak, M. (2009). Avrupa-Asya Ulaştırma Koridorları ve Yeniden Canlanan İpek Yolu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Arvis, J. F., Carruthers, R., Smith, G. and Willoughby, C. (2011). Connecting Land locked Developing Countries to Markets: Trade Corridors in the 21st Century. World Bank Publications.

Bender, S. O. (2001). Tradecorridors: the emerging regional development planning unit in Latin America. Contributions in Economics and Economic History, 2, 39-56.

Çelik, S. (2015). TRACECA Projesi'nin Türkiye'ye Etkisi ve Orta Gelir Tuzağından Çıkışta Önemi, Yüksek Lisans Tezi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.

Ekinler, F. (2022). Lojistik Faaliyetlerden Kaynaklanan Maliyetlerin Belirlenmesinde Kullanılan Maliyetleme Yöntemleri Üzerine Bir Değerlendirme. S. Sönmez (Ed.) *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yeni Trendler IV* (229-251) (Duvar Yayınları, Ankara).

Erdal, M. (2005), Küresel Lojistik, UTİKAD (Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenler Derneği) Yayınları, İstanbul.

Geunes, J. and Taaffe, K. (2008). Transportation Systems Overview, in G. Don Taylor (ed) *Introduction to Logistics Engineering*, 10(1): 14-4.

Hartmann, O. (2013). Corridor Transport Observatory Guidelines. Sub-Saharan Africa Transport Policy Program (SSATP) working paper; no. 98. World Bank, Washington, DC. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/17544

Hummels, D. (2008). Global trends in trade and transportation. Benefitting from globalisation. Transport sector contribution and policy challenges. OECD/ITF, 15-36.

İnce, M. ve Güngör, Ş., (2021). Lojistik Hinterlant ve Konteyner Limanları: İskenderun ve Mersin Limanları İncelemesi. *Değişimden Dönüşüme Sosyal Bilimlerde*, 121.

Jiang, Y., Qiao, G., & Lu, J. (2020). Impacts of the new international land–sea trade corridor on the freight transport structure in China, central Asia, the ASEAN countries and the EU. *Research in Transportation Business & Management*, 35, 100419.

KGM (2024). Karayolları Genel Müdürlüğü, https://www.kgm.gov.tr/sayfalar/kgm/sitetr/projeler/uluslararasiprojeler/kafkasya.aspx, (E.T.: 19.03.2024).

Konya, P., E. (2023). Bir kuşak bir yol projesi kapsamında ulaştırma altyapısına yapılan yatırımların bölgesel kalkınmaya etkisi, Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Köse, M. (2018). "Tedarik Zinciri Yönetiminde İpek Yoluna Alternatif Hatların Araştırılması", (Yüksek Lisans Tezi), Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı, Maltepe Üniversitesi

Kunaka, C. and Carruthers, R. (2014). Tradeand transport corridor management tool kit. World Bank Publications.

LOGMOS (2014). Logistics Processes and Motorways of The Sea II, LOGMOS Master Plan, https://collaboration.worldbank.org/content/usergenerated/asi/cloud/attachments/sites/collaboration-for-development/en/groups/eastern-partnership-transport-panel/documents/jcr:content/content/primary/blog/2013_-_moldova_ilc-vijz/2013-Moldova-ILC-at-the-Moldova-IAM-International-Airport-Marculesti-LOGMOS-..pdf (E.T.: 15.03.2024).

Ovalı, S. (2008). TRACECA projesi ve Türkiye. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (1).

Ovalı, S. ve Çelik, K. (2009). Türk Dünyası ve TRACECA Projesi, *Journal of Azerbaijani Studies*, 12 (1), 153-179.

Papatya, G. ve Uygur, M. N. (2019). Stratejik Karar Verme Sürecini Etkileyen Faktörler: Uluslararası Taşımacılık Sektörü İşletmelerinde Bir Araştırma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(19), 338-358.

Tanyaş, M. (2020). Türkiye'nin Ulaştırma Koridorları, https://globelink-unimar.com/turkiye-nin-ulastirma-koridorlari/#:~:text=T%C3%BCrkiye'yi%20ilgilendiren%20Uluslararas%C4%B1%20Ula%C5%9Ft%C4%B1rma,%C4%B0pekyolu%20ve%20Kuzey%2D-G%C3%BCney%20Koridorudur. (E.T.: 22.05.2024).

Taşkın, E. ve Durmaz, Y. (2012). *Lojistik faaliyetler hizmet kalitesi ve müşteri değeri*. Detay Yayıncılık, Ankara.

TRACECA UAB (2024). .https://traceca.uab.gov.tr/, (E.T.: 08.04.2024)

TRACECA, (www.traceca.org.tr) (E.T.: 05.01.2024)

Tutar, E., F., Tutar ve M.V. Eren (2009), "Uluslararası Ulaşım Koridorunda Yeni Bir Açılım: Traceca Projesi ve Türkiye*", Mevzuat Dergisi,* 12(139), ISSN 1306-0767

UND (2002). Uluslararası Nakliyeciler Derneği, Kuzey-Güney Koridoru Araştırma Raporu, İstanbul.

Uygur, M. N., Çatuk, C. ve Uzun, E., (2022) Effect Of Logistics Costs On Export and Company Performance: A Research On Trc 1 Region Companies, I*nternational Journal of Eurasia Social Sciences*, 14, (51) 293– 307, 2023.

Uzun, E. ve Köksal, A. G. (2023). İşletme Maliyetlerinin Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemine Göre Hesaplanması: Lojistik İşletmesi Örneği*. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(4),* 999–1019.

Üzümcü, A. ve Akdeniz, S. (2014). Yeni ipek yolu: TRACECA ve Bakü-Tiflis-Kars demiryolu projesi. *Avrasya Etüdleri*, *45*(1), 11-39.

KAYNAKÇA

Akyüz, F. (2023). İhracat Türleri, Ortadoğu Anadolu İhracatçılar Birliği, https://oaib.org.tr/Uploads/haberler_view/7b8b757a04a5cb71c708bc2ba70ead95.pdf (E.T: 10.09.2023).

Bhogal, T., Trivedi. A. (2019). *International Finance.* London: Palrave Macmilla Press.

Çetin, A. ve Dinç. Y. (2002). Türkiye'de Teminat Mektupları: Uygulamalar ve Hukuki Sorunlar. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi,* 5(9), 67-92.

Diersen, M. ve Sherrick. B. (1999). Valuatıon And Management Of Export Credıt Guarantees. *Proceedings of 46th Agricultural Finance Conference.* 90-106.

Ege, İ., Topaloğlu, E., ve Gizer, Z. (2012). Finansal Krizlerin Türk Bankacılık Sistemindeki Leasing Ve Factoring İşlemlerine Etkisi (2001-2010 Dönemi). *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 4(1), 159-169.

Gürsoy, Y. (2012). *Dış Ticaret İşlemleri Yönetimi.* Bursa: Ekin Yayın Evi.

KOSGEB, (2024). https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Kurumsal/Raporlar/2024/T%C3%BCrkiye'de_KOB%C4%B0'lerin_D%C4%B1%C5%9F_Ticaretteki_Yeri.pdf (E.T.: 20.08.2024)

Kustra, A. ve Sulkowska. A. (2020). Alternative Ways of Financing in the Global Mining: ECA Export Credit Agencies. *Journal of the Polish Mineral Engineering Society.* http://doi.org/10.29227/IM-2020-02-56, 153-160.

Mann, R. (2000). The Role of Letters of Credit in Payment Transactions. *The Michigan Law Review Association.* 98(2). https://www.jstor.org/stable/pdf/1290352.pdf?refreqid=fastly-default%3A69bdf1f410a15252c3f19b5f58c10dde&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1 (E.T.: 15.08.2024).

Merkez Bankası, (2024). Reeskont Kredileri. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/24674e49-64fe-449f-b3f0-3c9e5242f14f/%C4%B0hracat+ve+D%C3%B6viz+Kazand%C4%B1r%C4%B1c%C4%B1+Hizmetler+Reeskont+Finansman%C4%B1+Uygulama+Talimat%C4%B1_Temmuz+2024.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-24674e49-64fe-449f-b3f0-3c9e5242f14f-p2iF.7w (E.T.: 19.08.2024)

Niyazi, B. (2003). *Finansal Yönetim,* İstanbul: Türkmen Evi.

Onusal, E. (2013). *Mevzuat ve Teknik Yönleriyle Dış Ticaret.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Seyitoğlu, H. (2016). *Uluslararası Finans.* İstanbul: Yılmaz Basın Yayım.

Takım, A., İmamoğlu, İ. ve Naktiyok, N. (2018). *Dış Ticaret İşlemleri.* Bursa: Ekin Kitap Evi.

Tomambay, M. (2014). *Uluslararası Ticaretin Finansmanı*. Ankara: Gazi Kitap Evi.

TİM, (2024). İhracat Kredi Sigortası ve Kapsamı, https://tim.org.tr/download/081f5b2be4b54c6c89b420d5e9cf5e3e/5.2.T%C3%9CRK%20EX%C4%B0MBANK-ihracat%20Kredisi%20Sigortas%C4%B1.pdf (E.T.: 22.08.2024).

TİM, (2024). KOBİ İhracat Destek Kredisi, https://tim.org.tr/download/b7ba71d5f7e04105affd1f2f5bc56b79/5.1.%20T%C3%9CRK%20EX%C4%B0MBANK-Krediler.pdf (E.T.: 15.08.2024).

Ticaret Bakanlığı, (2024). Sevk Öncesi İhracat Kredisi. Yatırım Destek Ofisi, https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/dosyalar/genel_bilgi_soik.pdf (E.T.: 20.08.2024).

Ticaret Bakanlığı, Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi. https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/yurtdisi-yatirimlar/yurtdisindaki-yatirimcilara-verilen-destekler (E.T. : 21.08.2024).

Topçu, M. (2004). Türk Eximbank Kredi Programları İhracat Kredi Sigortası ve Garantisi, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=XohQ0H2mJnBfxLPsY8dG41rYM1svvYe6I8z-M3gOw6QfBhMSGt5fMgtMQdM1EDieo (E.T.: 17.08.2024).

TÜİK, (2024). Dış Ticaret İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Dis-Ticaret-104 (E.T.: 25.08.2024).

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, (2023). https://www.tobb.org.tr/KobiArastirma/Sayfalar/TRninKOBIleriBulteni.php (E.T.: 20.08.2024).

Türk Eximbank, (2024). İhracat Hazırlık Kredisi, https://eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler/kisa-vadeli-ihracat-kredileri/ihracata-hazirlik-kredisi (E.T.: 18.08.2024).

Türk Eximbank, (2024). İhracata Yönelik Yatırım Kredisi, https://eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler/orta-uzun-vadeli-ihracat-kredileri/ihracata-yonelik-isletme-sermayesi-kredisi (E.T.: 12.09.2024).

Türk Eximbank, (2024). Finansal Kiralama İşlemlerine Yönelik Kredi Programı, https://eximbank.gov.tr/tr/urun-ve-hizmetlerimiz/krediler/orta-uzun-vadeli-ihracat-kredileri/finansal-kiralama-sirketlerine-yonelik-krediler (E.T.: 25.08.2024).

Yılmaz, M. (2023). İhracatta Finansman Teknikleri. Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği, https://daib.org.tr/Medya/Docs/ihracatta-finansman-teknikleri_2.pdf (E.T.: 23.08.2024)

KAYNAKÇA

Birleşmiş Milletler Çevre Programı. (2023). Emissions Gap Report 2023: Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again). Nairobi. https://doi.org/10.59117/20.500.11822/43922.

BM. (2022). World Population Prospects 2022: Summary of Results. UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3.

Climate Watch. (2023); Population based on various sources (2023). – with major processing by Our World in Data. "Per capita CO_2 emissions from transport" [dataset]. Climate Watch, "Greenhouse gas emissions by sector"; Various sources, "Population" [original data]. https://ourworldindata.org/grapher/per-capita-co2-transport (E.T.:05.06.2024)

Climate Watch. (2022). Climate Watch Historical GHG Emissions. Washington, DC: World Resources Institute. https://www.climatewatchdata.org/ghg-emissions (E.T.:05.06.2024)

Crippa, M., Guizzardi, D., Pagani, F., Banja, M., Muntean, M., Schaaf, E., Becker, W., Monforti-Ferrario, F., Quadrelli, R., Risquez Martin, A., Taghavi-Moharamli, P., Köykkä, J., Grassi, G., Rossi, S., Brandao De Melo, J., Oom, D., Branco, A., San-Miguel, J., & Vignati, E. (2023). GHG emissions of all world countries (JRC134504). Publications Office of the European Union. https://doi.org/10.2760/953322

Dünya Bankası. (2007). Connecting to compete: Trade logistics in the global economy - The Logistics Performance Index and its indicators. World Bank. https://lpi.worldbank.org/sites/default/files/2023-02/LPI_2007_Report.pdf (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (2023). CO2 emisyonları (Kişi başına düşen metrik ton). https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?intcid=ecr_hp_BeltC_en_ext (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (2023a). Lojistik performans endeksi: Genel (1=düşük ila 5=yüksek). https://data.worldbank.org/indicator/LP.LPI.OVRL.XQ?intcid=ecr_hp_BeltC_en_ext (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (t.y.). Logistics Performance Index (LPI). https://lpi.worldbank.org/about (E.T.:10.06.2024)

Dünya Bankası. (t.y.a). Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH) (sabit fiyatlar) [Veri seti]. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD (E.T.:05.06.2024)

Dünya Bankası. (t.y.b). Yenilenebilir enerji tüketimi (toplam nihai enerji tüketiminin %'si). https://data.worldbank.org/indicator/EG.FEC.RNEW.ZS (E.T.:05.06.2024)

Energy Institute - Statistical Review of World Energy (2023) – with major processing by Our World in Data. "Primary energy consumption from fossil fuels" [dataset]. Energy Institute, "Statistical Review of

World Energy" [original data]. https://ourworldindata.org/grapher/fossil-fuel-primary-energy (E.T.:05.06.2024)

Eren, M. (2023). "OECD Ülkelerinde Küreselleşmenin Kayıt Dışı Ekonomi Üzerindeki Etkisi: Momentler Kantil Regresyon Yönteminden Kanıtlar", Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 18(1), 104 – 128. https://doi.org/10.17153/oguiibf.1145945.

Galvao, A. F. (2011). Quantile regression for dynamic panel data with fixed effects. Journal of Econometrics, 164(1), 142-157. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2011.02.016

Grossman, G. M., & Krueger, A. B. (1991). Environmental impacts of a North American Free Trade Agreement (NBER Working Paper No. 3914). National Bureau of Economic Research.

Herold, D.M. & Lee, K.H. (2017). "Carbon management in the logistics and transportation sector: an overview and new research directions", Carbon Management, Vol. 8 No. 1, pp. 79-97.

IEA (2023a). Global CO2 emissions by sector, 2019-2022, IEA, Paris https://www.iea.org/data-and-statistics/charts/global-co2-emissions-by-sector-2019-2022 Licence: CC BY 4.0. (E.T.:05.06.2024)

IEA. (2023). CO2 Emissions in 2022, IEA, Paris https://www.iea.org/reports/co2-emissions-in-2022 , Licence: CC BY 4.0 (E.T.:05.06.2024)

Karaduman, H. A., Karaman-Akgül, A., Çağlar, M., & Akbaş, H. E. (2020). The relationship between logistics performance and carbon emissions: an empirical investigation on Balkan countries. International Journal of Climate Change Strategies and Management, 12(4), 449-461. https://doi.org/10.1108/IJCCSM-05-2020-0041

Khan, S. A. R., Zhang, Y., Anees, M., Golpîra, H., Lahmar, A., & Qianli, D. (2018). Green supply chain management, economic growth and environment: A GMM based evidence. Journal of Cleaner Production, 185, 588-599.

Kuznets, S. (1955). Economic growth and income inequality. The American Economic Review, 45(1), 1-28.

Liu, J., Yuan, C., Hafeez, M., & Yuan, Q. (2018). The relationship between environment and logistics performance: Evidence from Asian countries. *Journal of Cleaner Production*, *204*, 282-291. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.08.310

Machado, J. A., & Silva, J. S. (2019). Quantiles via moments. Journal of Econometrics, 213(1), 145-173. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2019.04.009.

Magazzino, C., Alola, A. A., & Schneider, N. (2021). The trilemma of innovation, logistics performance, and environmental quality in 25 topmost logistics countries: A quantile regression evidence. Journal of Cleaner Production, 322, 129050. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.129050.

Mete, E. (2020). Sürdürülebilir kalkınma kapsamında yeşil lojistik: Avrupa Birliği ve Türkiye örneği. Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 12(23), 383-396. https://doi.org/10.38155/ksbd.790740

Nguyen, H. (2021). The role of logistics industry in the sustainable economic development of Southeast Asian countries. Accounting, 7(7), 1681-1688. https://doi.org/10.5267/j.ac.2021.5.001

Polat, M., Kara, K., & Yalcin, G. C. (2022). Clustering countries on logistics performance and carbon dioxide (CO2) emission efficiency: An empirical analysis. Business and Economics Research Journal, 13(2), 221-238. http://dx.doi.org/10.20409/berj.2022.370

Ritchie, H., Rosado, P., & Roser, M. (2020). Greenhouse gas emissions. OurWorldInData.org. https://ourworldindata.org/greenhouse-gas-emissions (E.T.:05.06.2024)

Saadat, S., Rawtani, D., & Hussain, C. M. (2020). Environmental perspective of COVID-19. Science of The Total Environment, 728, 138870. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138870

Suki NM, Suki NM, Sharif A, Afshan S. (2021). The role of logistics performance for sustainable development in top Asian countries: Evidence from advance panel estimations. Sustainable Development. 29, 595–606. https://doi.org/10.1002/sd.2160

Ukhurebor, K. E., Aigbe, U. O., Onyancha, R. B., Uk-Eghonghon, G., Balogun, V. A., Egielewa, P. E., & Darmokoesoemo, H. (2022). Greenhouse gas emission: Perception during the COVID-19 pandemic. BioMed Research International, 2022. https://doi.org/10.1155/2022/6166276.

United Nations Economic Commission for Europe. (t.y.). Road Safety: SDG Indicator 3.6.1. [Online]. https://w3.unece.org/SDG/en/Indicator?id=23 (E.T.:04.06.2024)

Wan, B., Wan, W., Hanif, N., & Ahmed, Z. (2022). Logistics performance and environmental sustainability: Do green innovation, renewable energy, and economic globalization matter?. Frontiers in Environmental Science, 10, 996341. https://doi.org/10.3389/fenvs.2022.996341

Zaman, K., & Shamsuddin, S. (2017). Green logistics and national scale economic indicators: Evidence from a panel of selected European countries. Journal of Cleaner Production, 143, 51-63. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2016.12.150.

KAYNAKÇA

Makale& Kitap

Aydın, S., Z.. (2005). Tedarik Zinciri Yönetiminde Stratejik İttifak Olarak Üçüncü Parti Lojistik, Fakülte Kitabevi Yayınları: 83, Isparta, Ss.199

Bakan, I., Ve Yıldız, B.. (2009). Innovation Strategies And Innovation Problems İn Small And Medium-Sized Enterprises: An Empirical Study. In Innovation Policies, Business Creation And Economic Development (Pp. 177-211). Springer New York

Bilgin, E., & ULUSOY, Y. (2021). Talep Tahmini ve Stok Yönetimi Üzerine Bir Uygulama.

Bowersox, D.J.. (1978). The Logistics Of The Last Quarter Of The 20th Century, Journal Of Business Logistics, Vol 1, Iss 1,.

Denizhan, Ö. Ü. B. (2021). LOJİSTİKTE EĞİLİMLER, İksad Yayınevi, Ankara.

Eraslan, H., Bulu, M., Ve Bakan, İ.. (2008). Kümelenmeler ve İnovasyona Etkisi: Türk Turizm Sektöründe Uygulamalar. Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 5(3), 15-29.

Gönel, G. Deniz Taşımacılığında Lojistik Siteminin Performans Ölçümü ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bursa, 2007.

İgeme, (2005). Lojistik. İhracatta Pratik Bilgiler Serisi.

Kallio, A. Ve Kujansivu, P.. (2012). Locating The Weak Points Of Innovation Capability Before Launching A Development Project, Interdisciplinary Journal Of Information, Knowledge, And Management Volume 7,

Köksu, B. S. (2023). *Lojistik sektöründe inovasyon ve yönetici tutumları* (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi).

Lambert D.M., Stock J.R., Lisa M.E., (1998) Fundamentals of Logistics Management Boston: International Editions Mc Graw Hill

Monks, Joseph G. (1987). Operations Management. McGraw-Hill International Editions, Third Ed.: Singapore.

Özdemir, A., & Özdemir, A. (2006). Talep Tahminlemesinde Kullanılan Yöntemlerin Karşılaştırılması: Seramik Ürün Grubu Firma Uygulaması. *Ege Academic Review*, *6*(2), 105-114.

Sanders, Nada R., Manrodt, Karl B. (2003). The Efficacy of Using Judgmental versus Quantitative Forecasting Methods in Practice, International Journal of Management Science, 31(6).

Sayılgan, G., & Şenol, C. (2010). Dahilde Işleme Rejimi ve Türk Işletmelerinin Ihracati Üzerine Etkileri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (35), 37-53.

Shan, W., Ve Zhang, Q.. (2009). Extension Theory And Its Application İn Evaluation Of Independent Innovation Capability , Kybernetes, 38(3/4), 457-467.

Top, A., & Yılmaz, E. (2018). Üretim Yönetimi. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Yang, C., Marlow, P., Ve Lu C.S.. (2009). Assessing Resources, Logistics Service Capabilities, İnnovation Capabilities And The Performance Of Container Shipping Services İn Taiwan, Int. J. Production Economics122, 4–20

Yeşil, S., Şekkeli, H. Ve Doğan, Ö.. (2012). An Investigation İnto The Implications Of Islamic Work Ethic (Iwe) İn The Workplace , Journal Of Economics And Behavioral Studies Vol. 4, No. 11, Pp. 612-624, Nov 2012 (Issn: 2220-6140)

Yiğit, Alperen M.; (2011), Stratejik Yönetimde Dış Çevre Analizi: Kobi'ler ve Büyük İşletmeler Arasında Bir Karşılaştırma; Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 120 Sayı: 38, Haziran-Aralık 2011 ss. 119-136

Zenginkuzucu, M., Dikran (2013). Uluslararası Ticaret ve Yatırım Uyuşmazlıklarında Dostane Çözüm (Kurumlar-Kurallar-Süreçler). İstanbul: Legal Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

URL-1: Onat, S. (2023). 5P Fifth Party Logistics / Beşinci Taraf Lojistik, https://medium.com/tedarik-zinciri-makaleleri/5pl-fifth-party-logistics-be%C5%9Finci-taraf-lojistik-831b31e80fe2 18.06.2024

Saygaz, B. (2021). Lojistik ve İnovasyon, https://lojistikbilimi.com/lojistik-ve-inovasyon/ 16.06.2024

KAYNAKÇA

Adıgüzel, M. (2011). Küresel Rekabet Gücü Türkiye için Sistematik ve Eklektik Bir Yaklaşım (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.

Aktan, C.C. ve Vural, Y.İ. (2004) "Rekabet Gücü ve Rekabet Stratejileri" Ankara, TİSK Yayını Rekabet Dizisi: 2.

Altıntaş, N. ve Akpolat, A. (2013) "Tekstil Sektöründe Avrupa Birliği ile Türkiye Arasındaki Rekabet Analizi" Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(6): 33-42.

Balassa, B. (1965). Trade Liberalisation And ―Revealed‖ Comparative Advantage. The Manchester School, 2(33), 99-123

Baltacı, A., Burgazoğlu, H., & Kılıç, S. (2012). Türkiye'nin rekabetçi sektörleri ve Trakya Bölgesi'nin payı. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 1-19.i, E. (2001) "Rekabet Gücü : Literatür Taraması" Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8(2): 21-38.

Dulupçu, M.A. (2001) "Küresel Rekabet Gücü Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme" Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

Erkekoğlu, H. (2008) "İmalat Sanayi Rekabet Gücü Araştırması: Kayseri Örneği" Ankara, Palme Yayıncılık.

Eroğlu, Ö. ve Özdamar, G. (2006) "Türk İmalat Sanayinin Rekabet Gücü ve Beyaz Eşya Sektörü Üzerine Bir İnceleme" Akdeniz Üniversitesi İBBF Dergisi, 11: 85-104.

Frohberg, K., & Hartmann, M. (1997). Comparing measures of competitiveness (No. 2). Discussion paper.

Hambalková, M. (2006). The factors of competitiveness and the quantification of their impact on the export efficiency of grape and wine in the Slovak Republic. Agricultural Economics, 52(8), 389.

Kıvılcım, F. (2013). Küreselleşme Kavrami ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açisindan Değerlendirilmesi. Sosyal ve beşeri bilimler dergisi, 5(1), 219-230.

Koç, M. ve Özbozkurt, O. (2014) "Ulusların rekabet Üstünlüğü ve Elmas Modeli Üzerine Bir Değerlendirme" İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, 2(3): 85-91.

Kurumu, T. D. (1954). Türk Dil Kurumu. D.

Markusen, J. (1992) "Productivity, Competitiveness, Trade Performance and Real Income: The Nexus Among Four Concepts" Minister of Supply and Services, Canada.

Markusen, J. R. (1995). The boundaries of multinational enterprises and the theory of international trade. Journal of Economic perspectives, 9(2), 169-189.

Muendler, M. A. (2007). Balassa (1965) Comparative Advantage by Sector of Industry, Brazil 1986–2001. University of California, San Diego, 1-10.

RESMİGAZETE (2019). Ticaret Bakanlığından: Gümrük Genel Tebliği (Gümrük Tarife Cetveli Açıklama Notları) (Seri No:6) Aralık, 30. Sayı: 30994 (Mükerrer) https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019 /12/20191230M2.pdf(Erişim Tarihi: 06.06.2020)

Saraçoğlu, B. ve Köse, N. (2000) "Bazı Gıda Sanayilerinin Uluslararası Rekabet Gücü: Makarna, Bisküvi ve Un Sanayi", Proje Raporu: 1-79.

Sarıdoğan, E. (2010). Mikroekonomi ve Makroekonomi Düzeyinde Küresel Rekabet Gücünü Etkileyen Faktörler ve Stratejiler. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.

Vollrath, T. L. (1991). A Theoretical Evaluation of Altenative Trade Intensity Measures of Revealed Comparative Advantage. Weltwirtschaftliches Archiv, 127(2), 265-280.

https://www.trademap.org/ITC Trade Map Veri Tabanı. (Erişim Tarihi: 14.06.2024)

KAYNAKÇA

Aguilar, L. A. (2015). "The Need for Greater Focus on the Cybersecurity Challenges Facing Small and Midsize Businesses." US Securities and Exchange Commission. https://www.sec.gov/news/state ment/cybersecurity-challenges-for-small-midsize-businesses.html

Alahmari, A. A., & Duncan, R. A. (2021). Towards Cybersecurity Risk Management Investment: A Proposed Encouragement Factors Framework for SMEs. In *2021 IEEE International Conference on Computing (ICOCO)* (pp. 115-121). IEEE.

Asgary, A., Ozdemir, A. I., & Özyürek, H. (2020). Small and medium enterprises and global risks: evidence from manufacturing SMEs in Turkey. *International Journal of Disaster Risk Science*, *11*, 59-73.

Berry, C. T., & Berry, R. L. (2018). An initial assessment of small business risk management approaches for cyber security threats. *International Journal of Business Continuity and Risk Management*, *8*(1), 1-10.

Bryce, C. (2023). An analysis of cybersecurity awareness efforts for Swiss SMEs. In *Proceedings of ICISSP 2023, 9th International Conference on Information Systems Security and Privacy*.

Canberk, G. ve Sagıroglu, Ş. (2006). Bilgi ve Bilgisayar Güvenliği Casus Yanlımlar ve Korunma Yöntemleri. Ankara. Grafiker Yayınları 1.baskı Ankara 165-174.

Cherdantseva, Y., Rana, O. Ivins, W. ve Hilton, J. (2016). A Multifaceted Evaluation of the Reference model of information assurance and security. *ScienceDirect,Computer&Security*. 63, 45-66:

Druker P. (2009). *Innovation and Entrepreneurship,* New York: Harper Collins.

Emarsys Insights (2020), *COVID-19 Commerce Insight*, https://ccinsight.org/trends-by-location.

Fariborz Farahmand, Sharp, G., ve Enslow, P. (2005). A management perspective on risk of security threats to ınformation systems. *Springer Science*. 6(2-3), 203-225.

Fernandez De Arroyabe, I., & Fernandez de Arroyabe, J. C. (2021). The severity and effects of Cyber-breaches in SMEs: a machine learning approach. *Enterprise Information Systems*, *17*(3). https://doi.org/10.1080/17517575.2021.1942997

Government of Canada. (2013). *Staticstics of small business* . Public Works and Government Service Canada.Ottawa:5

Gülmüş, M. (2010). *Kurumsal bilgi güvenliği yönetim sistemleri ve güvenliği*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Hazarika, B. B., & Mousavi, R. (2021). Review of cross-border e-commerce and directions for future research.*Journal of Global Information Management*, *30*(2), 1–18. doi:10.4018/JGIM.20220301.oa1

HMSO, (1971), *Report of the Committee of Inquiry on Small Firms* (Bolton Report), Cmnd 4811, HMSO, London

Hp Security Reseacrh (2016). *Cyber risk report* 2016. California: 57

Hu, C., Wu, C., & Yu, L. (2023). Challenges and Opportunities of Digital Transformation in Enterprises. *Accounting and Corporate Management*, *5*(12), 1-9.

ISO/IEC. (2009). Information technology Security techniques Information security management systems. ISO/IEC 27000 Scientific Research 2013 4 Hannover: 92-100

Kappe, M., Härting, R. C., Karg, C., & Deffner, D. (2023). Cybersecurity in SMEs–Drivers of Cybercrime, Insufficient Equipment and Prevention. *Procedia Computer Science*, *225*, 3631-3640.

Keser, H. ve Güldüren, C. (2015). Bilgi güvenliği farkındalık ölçeği (BGFÖ) geliştirme çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi 6(2):223-240*

KOSGEB, (2023). *KOBİ Tanımı Güncellendi.* Erişim Tarihi: 11.01.2024, Erişim Adresi: https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8807/kobi-tanimi-guncellendi#:~:text=Yönetmelik%20ile%20KOBİ%20tanımında%20kullanılan%20kriterler%20güncellendi.&text=Buna%20göre%3B%20250%20kişiden%20az,aşmayan%20işletmeler%20KOBİ%20olarak%20tanımlanacak.

KOSGEB, (2023). *Türkiye'de KOBİ'lerin Dış Ticaretteki Yeri 2023.* Erişim Tarihi: 12.01.2024, Erişim Adresi: https://webdosya.kosgeb.gov.tr/Content/Upload/Dosya/Mali%20Tablolar/2023/Türkiye'de_KOBİ'lerin_Dış_Ticaretteki_Yeri_(2023).pdf

Küçük, O. (2005). *Girşimcilik ve küçük işletme yönetimi.* (1.baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Morgan, S. (2021). Report: Cyberwarfare in the c-suite. cybersecurity ventures.

NCSC, (2020). *Small business guide: cyber security.* Erişim Tarihi: 18.01.2024, Erişim Adresi: https://www.ncsc.gov.uk/collection/small-business-guide.

OECD, (2023). *OECD SME and Entrepreneurship Outlook 2023.* Erişim Tarihi: 12.02.2024, Erişim Adresi: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-sme-and-entrepreneurship-outlook-2023_342b8564-en.html

OECD. (2014). Small Businesses Job Creation and Growth: Facts. Retrieved from https://www.oecd.org/cfe/smes/2090740.pdf (28.06.2017).

Osborn, E. (2015). "Business versus Technology: Sources of the Perceived Lack of Cyber Security in SMEs." CDT Technical Paper 01/15. University of Oxford

Piggin, R. (2016). Cyber Security trends: What should keep CEOs awake at night. *ScienceDirect, International Journal of Critical Infrastructure protection 13, 36-38.*

Ponemon Institute. (2018). Cost of a data breach study.

Ponemon Instute, (2022). *Architecting the Next Generation of OT Cybersecurity.* Erişim Tarihi: 10.04.2024, Erişim Adresi: https://www.ponemon.org/research/ponemon-library/security/architecting-the-next-generation-of-ot-cybersecurity.html

Puhakainen, P. (2006). A design theory for Information Security Awareness, Oulu University Press ISSN 1796-22Ox, Oulu: 83

Qabajeh, I., Thabtah, F., & Chiclana, F. (2018). A recent review of conventional vs. automated cybersecurity anti-phishing techniques. Computer Science Review, 29, 44-55. doi:10.1016/j.cosrev.2018.05.003

Ribau, C. P., Moreira, A. C., & Raposo, M. (2018). SME internationalization research: Mapping the state of the art. *Canadian Journal of Administrative Sciences, 35*(2), 280–303.

Shackelford, C. D., Meier, A., & Sample-Lord, K. (2016). Limiting membrane and diffusion behavior of a geosynthetic clay liner. *Geotextiles and Geomembranes*, *44*(5), 707-718.

Sukumar, A., Mahdiraji, H. A., & Jafari-Sadeghi, V. (2023). Cyber risk assessment in small and medium-sized enterprises: A multilevel decision-making approach for small e-tailors. *Risk Analysis*, *43*(10), 2082-2098.

Şahinaslan, E., Kandemir, R. ve Şahinaslan, Ö. (2009). Bilgi güvenliği farkındalık eğitimi örneği. *XI. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri* (ss. 189-194). Şanlıurfa: Akademik Bilişim.

Türkiye İstatistik Kurumu, (2023). *Küçük ve Orta Büyüklükteki Girişim İstatistikleri, 2022*. Erişim Tarihi: 10.02.2024, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Kucuk-ve-Orta-Buyuklukteki-Girisim-Istatistikleri-2022-49438

Westin, A. (1967). *Privacy and freedom*. Atheneum, New york.

Wilson, M., McDonald, S., Button, D., & McGarry, K. (2023). It won't happen to me: surveying SME attitudes to cyber-security. *Journal of Computer Information Systems*, *63*(2), 397-409.

World Economic Forum (2023). *Why supporting SMEs is critical for global trade stability and a more inclusive economy.* Erişim Tarihi: 18.04.2024, Erişim Adresihttps://www.weforum.org/agenda/2023/01/why-supporting-smes-is-critical-for-a-global-trade-stability-and-and-a-more-inclusive-economy/

World Economic Forum. (2019). *The global risks report 2019*. Geneva: World Economic Forum

World Trade Organization. (2016*). World Trade Report 2016. Levelling the trading field for SMEs*. https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtr16_e.htm.

World Trade Organization. (2021*). Adapting to the Digital Trade Era: Challenges and Opportunities*. Erişim Tarihi: 14.03.2024, Erişim Adresi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/adtera_e.htm

Yıldız, M. (2014). *Siber suçlar ve kurum güvenliği.* Ankara: Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı. Denizcilik uzmanlık tezi 58-59

KAYNAKLAR

Barbu, L., Horobeț, A., Belaşcu, L. & Ilie, A. G. (2024). Approaches to tax evasion: a bibliometric and mapping analysis of Web of Science indexed studies. *Journal of Business Economics and Management*, 25(1), 1–20. https://doi.org/10.3846/jbem.2024.20691.

Beg, Kashif et al. (2024). The bibliometric analysis of previous twenty- five years' literature: A microfinance review, *Heliyon*, Volume 10, Issue 3, e24979. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e24979.

Bilgütay, H., & Deniz, M. (2019). Risk Kültürünün Karar Verme Sürecine Etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 128-140. https://doi.org/10.29106/fesa.533392.

Bonkra, A., Pathak, S., Kaur, A. et al. (2024). Exploring the trend of recognizing apple leaf disease detection through machine learning: a comprehensive analysis using bibliometric techniques. *Artif Intell Rev*, 57, 21. https://doi.org/10.1007/s10462-023-10628-8.

Böyükaslan, H. D., Özkara, B., & Özdemir, Ş. (2016). Kültürel Değerlerin Yöneticilerin Karar Verme Stiline Etkisi. *Journal of Management and Economics Research*, 14(3), 64-84.

Brazinskas S. & Pipirienė V. (2017). International Trade Related Decion Making Across Different Managerial Levels: The Case of SMEs*, 5th International Scientific Conference Contemporary Issues in Business, Management and Education'2017*, 11–12 May 2017, Vilnius, Lithuania, https://doi.org/10.3846/cbme.2017.035.

Chen Y., Hasrina M. & Tan P. L. (2024) Mapping the research of travel live streaming: A bibliometric analysis using Vosviewer, *Cogent Social Sciences*, 10:1, DOI: 10.1080/23311886.2023.2285254.

Chen, Z., Liu, Y., Lin, Z. & Huang, W. (2024). Understand how machine learning impact lung cancer research from 2010 to 2021: A bibliometric analysis. *Open Medicine*, 19(1), 20230874. https://doi.org/10.1515/med-2023-0874.

Cowen, T., & Aratlıoğlu, V. (2009). Uluslararası Ticareti Savunanların Özür Dilemeleri Gerekmez. *Liberal Düşünce Dergisi*, (50), 223-226.

Çavuş, M. F., & Biçer, M. (2016). Finans Yöneticilerinin Karar Verme Davranışları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 45-64.

Damar, A. (2018). Role of Turkish Exporters' Associations in Total Export of Turkey. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 2(3), 1-22.

Dinç, G. (2022). Karar Verme Davranışından Sorumlu Beyin Yapıları: Derleme. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 139-147. https://doi.org/10.46971/ausbid.930025.

Dumrul, Y., & Kılıçarslan, Z. (2020). Türkiye'nin Uluslararası Ticareti ve Ekolojik Ayak İzi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 1589-1597. https://doi.org/10.33206/mjss.558346

Dzyubanovska, N. (2019). Multifactor models for studying the EU countries' international trade. *Economic Annals-XXI*, 175(1-2), 29-34. doi: https://doi.org/10.21003/ea.V175-05.

Gemelli, E., Olmedo-Moreno, E., Úbeda-Sánchez, Á. M., & Rodríguez-Sabiote, C. (2024). Bibliometric Study of Scientific Output Between 2011 and 2020 Regarding Teaching-Learning of the Sciences Through Comic Books. *Sage Open*, 14(1). https://doi.org/10.1177/21582440231220107.

Gılıç, F., Çelikten, M., Çelikten, Y., Yıldırım, A. (2019). Karar Verme Süreci. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 581-592. https://doi.org/10.17860/mersinefd.596817.

Güngör, S., & Özcan, U. (2022). Karar Kuramı ve Karar Verme. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (33), 119-125. https://doi.org/10.31590/ejosat.1035682.

Huang, R., Xu, C., Grießinger, J. et al. (2024). Rising utilization of stable isotopes in tree rings for climate change and forest ecology. *J. For. Res*. 35, 13. https://doi.org/10.1007/s11676-023-01668-5.

Huang, Y. (2024). Bibliometric analysis of GIS applications in heritage studies based on Web of Science from 1994 to 2023. *Herit Sci*, 12, 57. https://doi.org/10.1186/s40494-024-01163-y.

İnce, H., İmamoğlu, S. E., & İmamoğlu, S. Z. (2021). Yapay Zekâ Uygulamalarının Karar Verme Üzerine Etkileri: Kavramsal Bir Çalışma. *International Review of Economics and Management*, 9(1), 50-63. https://doi.org/10.18825/iremjournal.866432.

Kashani, A. M, Batooli, Z. & Mozafari, M. (2024). Bibliometric analysis and visualization of top papers in dentistry from 2012 to 2022 based on essential science indicators. *Clinical and Experimental Dental Research*, 10, e832. https://doi.org/10.1002/cre2.832.

Krugman, P. R. (1991). *Geography and Trade*. MIT Press.

Liu S., Liu X., Ma R., Yu S., Lu L., Lin Y. & Yang Z. (2024). Global trends in research of pseudomyxoma peritonei: a bibliometric and visualization analysis. *Frontiers in Oncology*, 14. DOI=10.3389/fonc.2024.1323796.

Metin, I. & Tepe, G. (2021). Gravity Model: A Bibliometric Analysis and Detailed Overview. *International Journal of Business and Society*, 22(1), 365-381. https://doi.org/10.33736/ijbs.3183.2021.

Milsom, P., Smith, R., Baker, P. & Walls, H. (2021). Corporate power and the international trade regime preventing progressive policy action on non-communicable diseases: a realist review, *Health Policy and Planning*, 36(4), p. 493–508, https://doi.org/10.1093/heapol/czaa148.

Nazaruddin, L.O., Gyenge, B., Fekete-Farkas, M. & Lakner, Z. (2023) The Future Direction of Halal Food Additive and Ingredient Research in Economics and Business: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 15, 5680. https://doi.org/10.3390/su15075680.

Özer, Ö. (2018). Sağlik Yönetimi Öğrencilerinin Karar Verme Stillerinin İncelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 421-432. https://doi.org/10.17218/hititsosbil.368370.

Öztürk, O., Kocaman, R. & Kanbach, D.K. (2024) How to design bibliometric research: an overview and a framework proposal. *Rev Manag Sci*. https://doi.org/10.1007/s11846-024-00738-0.

Padhan, L. & Bhat, S. (2023) Interrelationship between trade and environment: a bibliometric analysis of published articles from the last two decades. *Environ Sci Pollut Res*, 30, 17051–17075. https://doi.org/10.1007/s11356-023-25168-5.

Petrović, E.K., & Thomas, C.A. (2024). Global Patterns in Construction and Demolition Waste (C&DW) Research: A Bibliometric Analysis Using VOSviewer. *Sustainability*, 16, 1561. https://doi.org/10.3390/su16041561.

Porter, M. E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. Free Press.

Puente I.S. & Toledo L.V.O (2018). International Trading and Decision Making: Bibliometric Analysis, 31 *ST Ibima Conference*, 25-26 April, Milan, Italy.

Reiter, G. (1996). Türk Yöneticilerin Karar Verme Tutumları. *Öneri Dergisi*, 1(5), 115-122. https://doi.org/10.14783/maruoneri.703433.

Ribeiro, V. S., Ribeiro, J. B., & Rocha, H. S. (2023). Aquaculture and global value chain: bibliometric analysis using the VOSviewer. *Revista De Gestão E Secretariado*, 14(8), 13847–13864. https://doi.org/10.7769/gesec.v14i8.2487.

Savaşkan, E. (2020). Davranişsal Ekonomi Yaklaşiminda Yönetim ve Karar Verme Olgusu. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 61-73.

Stiglitz, J. E. (2002). *Globalization and Its Discontents*. W. W. Norton & Company.

Suraraksa, J., Amchang, C., & Sawatwong, N. (2020). Decision-Making on Incoterms 2020 of Automotive Parts Manufacturers in Thailand. The Journal of Asian Finance, *Economics and Business*, 7(10), 461–470. https://doi.org/10.13106/JAFEB.2020.VOL7.NO10.461.

Tian, Z, Jiang Y, Zhang N, Zhang Z, Wang L. (2024) Analysis of the Current State of COPD Nursing Based on a Bibliometric Approach from the Web of Science. *Int J Chron Obstruct Pulmon Dis*. 19, 255-268, https://doi.org/10.2147/COPD.S440715.

Timur, H. (1990). Yönetimde Karar Verme ve Problem Çözme. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2).

Tozlu, A. (2016). Karar Verme Yaklaşımları Üzerinde Herbert Simon Hegemonyası. *Sayıştay Dergisi*, (102), 27-45.

Tüfenk, M. B. (2024). Uluslararasi Ticaretin Geleceği: Sanal ve Artirilmiş Gerçeklik Teknolojisi. *Tarsus Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1), 1-12.

VOSviewer, VOSviewer is a software tool for constructing and visualizing bibliometric networks, https://www.vosviewer.com, access date 29.03.2024.

Wang,B., Xu, M., Fu, S.,Wang,Y. et al. (2024) Tiny clue reveals the general trend: a bibliometric and visualized analysis of renal microcirculation, *Renal Failure*, 46:1, DOI: 10.1080/0886022X.2024.2329249.

WoS, Web of Science, https://www.webofscience.com, access date 01.04.2024.

Yıldırım, B. & Özkahraman, Ş. (2012). Hemşirelikte Karar Verme Süreci. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 2(1), 165-173.

Yücel, R., Gökdeniz İ. & Erbaşı, A. (2006). İşletmelerde Karar Verme Sürecinde Populasyon Ekolojisi Yaklaşimindan Yararlanilmasi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2006(2), 211-219.

Zheltukhina, M. R., Sergeeva, O. V., Masalimova, A. R., Budkevich, R. L., Kosarenko, N. N., & Nesterov, G. V. (2024). A bibliometric analysis of publications on ChatGPT in education: Research patterns and topics. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, 14(1), e202405. https://doi.org/10.30935/ojcmt/14103.

Editör:
Doç. Dr. Bahadır Gülbahar

Türkçe Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Doç. Dr. Bahadır Gülbahar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-05-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRKÇE EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Doç. Dr. Bahadır Gülbahar
VI+116 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-05-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aspy, D. N. (1965). *A study of Three Facultative Conditions and Their Relationships to Their Achievement at Third Grade Students*, [Unpublished Doctoral Dissertation]. University of Kentucky.

Aysal, A. (2012).İlköğretim *7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Tarihsel Empatiye Dayalı Rol Oynama Yönteminin Akademik Başarıya Etkisi.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Coplan A. & Goldie, P. (Ed.). (2011). *Understanding EmpathyIts Features and Effects, Empathy: Philosophical and Psychological Perspectives*. Oxford University Press

Darlene, B.T., Aspy, D.N. (1984). A study of the Relationship between Student Empathy an GPA. *Journal of Humanistic Education and Development*, 22(4). 149-154.

Delisio, E.R., Levine, D.A. (2006) *Ways to Teach Empathy Skills*. Education World.

Dökmen, Ü. (1988). Empatinin Yeni Bir Modele Dayandırılarak Ölçülmesi ve Psikodrama ile Geliştirilmesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 21*(1), 155-190. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000999.

Haynes, L. A., and Avery, A. W. (1979). Training Adolescents in Self-Disclosure and Empathy Skills. *Journal of Counseling Psychology, 26(6).* 526-530.

Hoffman, M. L. (1978). Empathy, its development and prosocial implications. In C. B. Keasey (Ed.), *Nebraska Symposium on Motivation* (Vol. 25, pp. 169-218). University of Nebraska Press.

Karabağ, Ş. G. (2003). *Öğretilebilir ve Bilişsel Bir Beceri Olarak Tarihi Empati.* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Keen, S. (2006). *Empathy and the Novel.* Member Publications.

Murat. M., Özgan, H., Aslantaş, H.İ. (2005). Öğretmen adaylarının öğretim elemanlarının empatik tutumlarına ilişkin algıları ile ders başarıları arasındaki ilişki. *Milli Eğitim Dergisi. 33(*168).

Özbay, M. H. ve Canpolat, B. (2003). Psikoterapide Empati-Nesnellik İkilemi. *Klinik Psikoloji,6,* 39-45.

Plomin, R. (1990). *Nature and nurture: An introduction to human behavivoral genetics.* Wadsworth Publishing.

Ritivoi, A. D. (2016). Reading Stories, Reading (Others') Lives: Empathy, Intersubjectivity, and Narrative Understanding. Storyworlds: *A Journal of Narrative Studies, 8*(1), 51–75. https://doi.org/10.5250/storyworlds.8.1.0051.

Song, J. (2021). A Study on the Empathy Competence of Adolescents Using Empathic Reading Based on Online Remote Classes. *Journal of the Korean Society for Library and Information Science, 55*(1), 541-565.

Tanerı, P. O. (2017). The Viewpoints of Instructors about the Effects of Teacher Education Programs on Prospective Teachers' Affective Characteristics. *Eurasian Journal of Educational Research, 17(*70), 105-120.

Tuyan, S. ve Beceren, E. (2005). *Duygusal Zekâ ve Empati*. Rota Yayınları.

Yatkın, A. (2003). *Halkla İlişkiler ve İletiş.* Nobel Yayın Dağıtım

Yılmaz, S. (2019). *Empatik okumanın ortaokul 7. sınıf öğrencilerinde okuduğunu anlama düzeyine etkisi.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Uşak Üniversitesi.

Wilson, HS., Kneisl, C. (1988). *Psychiatrnc Nursing*. University of California.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, M. S. (2004). *Türkçe öğretim yöntemleri.* Yeryüzü Yayınları.

Aksan, D. (2018). *Türkçenin sözvarlığı.* Bilgi Yayınevi.

Arslan-Kutlu, H. (2006). *MEB ilköğretim 6, 7. ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin söz varlığı açısından değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Aytaş, G. (2001). Türkçe ders kitaplarının yazımında metin altı sorularının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar. *Türk Yurdu Dergisi, 21*(162), 35-42.

Baş, B. (2005). 2005 yılında yayımlanan bazı çocuk dergilerindeki söz varlığı üzerine bir değerlendirme. *XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde (319-325). Anı Yayıncılık.

Batur, Z. (2006). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin Türkçe 6. ve 7. sınıf ders kitaplarından geçen bilinmeyen kelimeleri kazanım düzeyleri üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Büyükhellaç, S. (2014). *Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Çeçen, M. Âkif (2007). Kelime hazinesinin geliştirilmesinde dikkat edilmesi gereken hususlar. *Journal of Turkısh Linguistics, 1*(1), 116-133.

Doğan, F. (2016). *Türkçe dersi ortaokul öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin söz varlığı üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Siirt Üniversitesi.

Erkul, A. B. (2008). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe kitaplarındaki olaya dayalı metinlerin öğrencilerin söz varlığını geliştirmedeki etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Gökdemir, F. (2010). *Seviye Belirleme Sınavının söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Göz, İ. (2003). *Yazılı Türkçenin kelime sıklığı sözlüğü.* TDK Yayınları.

Günay, F. Ç. (2007). *8. sınıf Türkçe ders kitabının kelime serveti bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Gürler, H. (2022). *Türkiye'de yayımlanan çocuk dergilerindeki söz varlığının belirlenmesi: Doğan Kardeş Dergisi örneği* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Nobel Yayınları.

Karatay, H. (2004). *İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının ortak kelime kazandırma yönünden değerlendirilmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kargın, F. (2019). *6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığı ögeleri üzerine bir inceleme* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Kaya, E. (2008). *İlköğretim II. kademe ders kitaplarında söz varlığı incelemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M., & Karadağ, Ö. (2005). Kelime hazinesi çalışmaları açısından kelime kavramı üzerine bir değerlendirme. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 293-307.

MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8. Sınıflar).* MEB Yayınları.

Nagy, W. E. (2005). Why vocabulary instruction needs to be long term and comprehensive, teaching and learning vocabulary bringing research to practice. Heibert, H. E., & Kamil, L. M. (Eds.) *Teaching and learning vocabulary: Bringing research to practice* (27–44). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Öz, G. (2012). *İlköğretim sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarının söz varlığı bakımından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Özkan, E. (2012). *İlköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen sözcüklerin öğretimi ve iç sözlük ilişkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi.

Özön, M. N. (1967). *Yazmak sanatı ve kompozisyona giriş.* Remzi Kitabevi.

Porzig, W. (1985). *Dil denen mucize.* (Çev. Ü. Vural). Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Sayın, H. (2024). *İlköğretim öğrencilerinin ders kitapları aracılığıyla karşılaştığı söz varlığı unsurları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Sever, S. (1997). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme.* Anı Yayınları.

Şimşek, R. (2021). 8. sınıf Türkçe ders kitabının söz varlığına yönelik bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi, 7*(28), 346-355.

Turhan, H. (2010). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin söz varlığı açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Türkçe Sözlük (2009). TDK Yayınları.

Uluçay, M. (2011). *İlköğretim 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki söz varlığının ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı ders kitaplarındaki metinlere altyapı oluşturmada yeterliliği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erzincan Üniversitesi.

Ulusoy, B. (2020). 8. sınıf öğrencilerinin Liselere Geçiş Sınavına (LGS) ilişkin algılarının metaforlar aracılığıyla incelenmesi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(2), 186-202.

Uyar, Ö. B. (2012). *8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki bilgilendirici metinlerin öğrencilerin söz varlığına katkısı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Ünsal, H. (2005). *İlköğretim 5. ve 8. sınıflar ile ortaöğretim 11. sınıfların sözlü anlatımdaki aktif kelime hazineleri/Afyon merkez örneği* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, A. (2011). *Millî Eğitim Bakanlığı ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabındaki (2009) metinlerin kelime serveti açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akın, E., Akın, İ. ve Bilgin, E. (2024). Dijital okuryazarlığın Türkçe eğitimindeki yeri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 52-65.

Arık, K. (2024). Teknoloji ve bilgi çağında veri okuryazarlığı: tanım, özellikler ve Türkiye'deki uygulamalara bakış. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 8*(1), 57-74.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi, 7(*17), 9-26.

Berkeley School of Information. (2021, 13 Aralık). A guide to data literacy: how to interpret data in media. ISCHO. https://ischoolonline.berkeley.edu/blog/beginners-guide-improving-data-literacy/

Biçici, F. (2023). *Eğitsel veri okuryazarlığı yeterlik algısı ölçeği: bir ölçek geliştirme çalışması* (Tez No: 828682) [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Calzada Prado, J. ve Marzal, M. (2013). Incorporating data literacy into information literacy programs: core competencies and contents. *Libri*, *63*(2), 123-134.

Ceylan, S., Duru, K., Erkek, G. ve Pastutmaz, M. (2021). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu, Türkçe 6. sınıf ders kitabı.* MEB Devlet Kitapları Yayınları.

D'Ignazio, C. ve Bhargava, R. (2015, Ağustos). Approaches to building big data literacy. *In bloomberg data for good exchange*, New York.

Deahl, E.S. (2014). *Better the data you know: developing youth data literacy in schools and informal learning environments* (Tez No: 23382308) [Yüksek Lisans Tezi, Cambridge Massachusetts Institute of Technology]. MIT.

Demirtaş, Ç. (2024). Data literacy and education: a science mapping study. *Participatory Educational Research, 11*(3), 220-243.

Doğan, K. ve Arslantekin, S. (2016). Büyük veri: önemi, yapısı ve günümüzdeki durum. *DTCF Dergisi, 56*(1), 15-36.

Enakrire, R. T. (2021). Data literacy for teaching and learning in higher education institutions. *Library Hi Tech News*, *38*(2), 1-7.

Gebre, E. H. (2018). Young adults' understanding and use of data: insights for fostering secondary school students' data literacy. ontario institute for educational studies, *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education, 18*, 330-341.

Henderson, J. ve Corry, M. (2020). Data literacy training and use for educational professionals. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning*, *14*(2), 232-244.

Kocakafa, T. (2019, 26 Aralık). *Dijital okuryazarlık ve veri okuryazarlığı*. Veri bilimi okulu. https://www.veribilimiokulu.com/veriokuryazarligi/

Koltay, T. (2015). Data literacy: in search of a name and identity. *Journal of Documentation, 7*(2), 401-415.

Koltay, T. (2017). Data literacy for researchers and data librarians. *Journal of Librarianship and Information Science*, *49*(1), 3-14.

Love, N. (2004). Taking data to new depths. *Journal of Staff Development, 25*(4), 22-26.

Mandinach, E. B. ve Gummer, E. S. (2013). A systemic view of ımplementing data literacy in educator preparation. *Educational Researcher*, *42*(1), 30-37.

Mandinach, E. B., Friedman, J. M., ve Gummer, E. S. (2015). How can schools of education help to build educators' capacity to use data a systemic view of the issue. *Teachers College Record*, *117*(4), 1-50.

MEB. (2018). *2023 Eğitim vizyonu.* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2020). *Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde veri okuryazarlığı.* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

MEB. (2024). *Ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Montoya, S. (2018). *Defining literacy.* UNESCO Institute of Statistics.

Naillioğlu Kaymak, M. ve Doğan, E. (2023). Veri okuryazarlığı ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması. *Trakya Eğitim Dergisi, 13*(2), 1282-1297.

Özden, K. (2023, 20 Kasım). *Veri okuryazarlığı: bilgi çağında veriyi anlama ve kullanma sanatı.* Medium. https://medium.com/@kubraozden19/veri-okuryazarl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ef85b8bd4a3f

Ridsdale, C., Rothwell, J., Smit, M., Ali-Hassan, H., Bliemel, M., Irvine, D., Kelley, D., Matwin, S. and Wuetherick, B. (2015). *Strategies and best practices for data literacy education. knowledge synthesis report.* Dalhouse University.

Ruedel, K., Kuchle, L. B., ve Bailey, T. (2021). *Essential elements of comprehensive data literacy.* NCSİ.

Schield, M. (2004). İnformation literacy, statistical literacy and data literacy. *IASSIST Quarterly*, *28*(2/3), 6-11.

Schildkamp, K.., Poortman, C. L. ve Handelzalts, A. (2016). Data teams for school improvement. *School Effectiveness and School Improvement, (27)*2, 228-254.

Slatter, D. (2016, 8 Ocak). *Research results part 1: defining data literacy.* Schooldata. https://schoolofdata.org/2016/01/08/research-results-part-1-defining-data-literacy/

Stobierski, T. (2021, 23 Şubat). *Data literacy: an introductıon for business.* HBSCO. https://online.hbs.edu/blog/post/data-literacy

Sur, E. (2022). Okuryazarlık kavramı ve Türkiye'deki okuryazarlık araştırmaları üzerine bir inceleme. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 445-467.

Şimşek, K. (2023). *Veri Okuryazarlığı Becerileri Etkinlik Kitabı.* Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Tabak, H., Şahin, F. ve Yavuz Tabak, B. (2020). Okul yöneticilerinin karar alma yaklaşımları: veriye dayalı karar almaya geçiş. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 24*(3), 713-725.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Büyük Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Wolff, A., Wermelinger, M. ve Petre, M. (2019). Exploring design principles for data literacy activities to support children's inquiries from complex data. *International Journal of Human-Computer Studies, 129*, 41-54.

Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine. *T üphaneciliği, 3*(1), 48-53.

Kaynakça

Açık, F. (2008). *Türkiye'de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerile*ri [Sempozyum sunumu]. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Lefkoşa, Kıbrıs.

Akkaya, A., Gün, M. (2016). Araplara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar: Ürdün örneği. *Turkish Studies, 11(19),* 9-18. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.

Aksan, D. (2004). *Anadili, dilbilim ve Türkçe yazıları*. Multilingual.

Alefesha, H., & Al-Jamal, D. (2019). Syrian refugees' challenges and problems of learning and teaching English as a foreign language (EFL): Jordan as an example. *Journal of Ethnic and Cultural Studies 6(1),* 117–129. https://www.jstor.org/stable/48710209

Amir, S., & Kang, M. A. (2018). Research in use of information & communication technologies (ICT) for developing listening comprehension competency in foreign/second languages: A review of selected tools. *International Journal of Social Sciences & Humanities (IJSSH), 3(1),* 44-53. https://doi.org/10.5281/zenodo.1403040

Anderson, J., & Boyle, C. (2019). Looking in the mirror: Reflecting on 25 years of inclusive education in Australia. *International Journal of Inclusive Education, 23(7-8),* 796-810. https://doi.org/10.1080/13603116.2019.1622802

Arkan, Z. (2015). *Te'allem el Arabiyye isimli eserin Arapça öğretim ve eğitim teknikleri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.

Arslan, A. (2011). A new group about teaching Turkish to foreigners: Refugees and refugee students. *Educational Research and Reviews, 6(21),* 1011-1017. https://doi.org/10.5897/ERR11.165

Arslan, M., Klıcıc, E. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin gelişiminde karşılaşılan sorunlar: Bosna Hersek Örneği. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(2),* 169-182. https://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/19381/205631

Arslan, M. ve Âdem, E. (2010). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi, 147,* 63-86.

Ballantyne, K.G., Sanderman, A.R. & McLaughlin, N. (2008). *Dual language learners in the early years: Getting ready to succeed in school.* National Clearinghouse for English Language Acquisition.

Berkeley, S., Marshak, L., Mastropieri, M. A., & Scruggs, T. E. (2011). Improving student comprehension of social studies text: A self-questioning strategy for inclusive middle school classes. *Remedial and Special Education, 32(2),* 105-113. https://doi.org/10.1177/0741932510361261

Biçer, N., & Alan, Y. (2017). An action research investigating the needs of Syrian students learning Turkish as a foreign language. *International Online Journal of Educational Sciences, 9(3),* 862-878. https://doi.org/10.15345/iojes.2017.03.019

Biçer, N., Çoban, İ. ve Bakır, S. (2014). Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin karşılaştığı sorunlar: Atatürk Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7(29),* 125-135.

Bölükbaş, F. (2016). Suriyeli mültecilerin dil ihtiyaçlarının analizi: İstanbul örneği. *Journal of International Social Research, 9(46),* 21-31. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20164622571

Borrell, R. (2010). A *review of second language learning factors for refugee populations* [Unpublished doctoral dissertation]. University of Minnesota.

Boylu, E., ve Işık, P. (2019). Suriyeli mülteci çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretenlerin yaşadıkları durumlara ilişkin görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(2),* 895-936. http://dx.doi.org/10.17152-gefad.421069-777450

Britannica (2022). *Education*. https://www.britannica.com/topic/education linkinden çevrimiçi yararlanılmıştır.

Bulut, S., Kanat Soysal, Ö. ve Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(2),* 1210-1238. https://dergipark.org.tr/tr/pub/teke/issue/38234/442082

Candaş Karababa, Z. C. (2009). Teaching Turkish as a foreign language and problems encountered. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 42(2)*, 265-278. http://dx.doi.org/10.1501/Egifak_0000001185

Carrio´-Pastor, M.L. (2009). Cultural diversity in content and language ıntegrated learning (CLIL). In M.L. Carrio´-Pastor (Ed.). *Content and language ıntegrated learning: Cultural diversity* (pp. 31-46). Peter Lang.

Chadwick, T. (2012). *Language awareness in teaching: A toolkit for content and language teachers*. Cambridge University Press.

Cook, V. (2008). *Second language learning and language teaching*. Hodder Education.

ConteEhrman, M. E., Leaver, B. L., & Oxford, R. L. (2003). A brief overview of individual differences in second language learning. *System, 31(3),* 313-330. https://doi.org/10.1016/S0346-251X(03)00045-9

Coady, M. R., Harper, C., & De Jong, E. J. (2016). Aiming for equity: Preparing mainstream teachers for inclusion or inclusive classrooms? *Tesol Quarterly, 50(2),* 340-368. https://doi.org/10.1002/tesq.223

Coyle, D. (2015). Meaning-making, language learning and language using: an integrated approach. In *Inclusive Pedagogy Across the Curriculum* (pp. 235-258). Emerald Group Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S1479-363620150000007021

Cumming, A. (2001). Learning to write in a second language: Two decades of research. *IJES, International Journal of English Studies, 1(2),* 1-23. https://revistas.um.es/ijes/article/view/48331

Çuhadar Gürkaynak, E. (2012). Toplumsal temas: Önyargı ve ayrımcılığı anlamak için bir sosyal değişim aracı olarak kullanılabilir mi? K. Çayır ve M. Ayan Ceyhan (Der.). *Ayrımcılık: Çok boyutlu yaklaşımlar* (s. 257). Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Darmi, R., & Albion, P. (2013). *English language in the Malaysian education system: Its existence and implications* [Conference presentation]. 3rd Malaysian Postgraduate Conference, Sydney, Australia.

De Jesus, O. N. (2012). Differentiated instruction: Can differentiated instruction provide success for all learners? *National Teacher Education Journal, 5(3),* 5–11.

Dehghanzadeh, H., Fardanesh, H., Hatami, J., Talaee, E., & Noroozi, O. (2021). Using gamification to support learning English as a second language: a systematic review. *Computer Assisted Language Learning, 34(7),* 934-957. https://doi.org/10.1080/09588221.2019.1648298

Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 29,* 227-247. https://dergipark.org.tr/tr/pub/neuifd/issue/19691/210330

Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. *Turkish Studies, 10(7),* 333- 358. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8149

Dessel, A. (2010). Prejudice in schools: Promotion of an inclusive culture and climate. *Education and Urban Society, 42(4),* 407-429. http://dx.doi.org/10.1177/0013124510361852.

Dilek, Ş., Boyaci, B., & Yaşar, E. (2018). Teaching Turkish as a second language to Syrian refugees. *Educational Research and Reviews, 13(18),* 645-653. http://dx.doi.org/10.5897/ERR2018.3565

Dixon, L. Q. (2005). The bilingual education policy in Singapore: Implications for second language acquisition. In J. Cohen, K. T. McAlister, K. Rolstad, & J. MacSwan (Eds.). *ISB4: Proceedings of the 4th international symposium on bilingualism* (pp. 625-635). Cascadilla Press.

Dönmez, M. İ. ve Paksoy, S. (2015). Türkiye'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenmede karşılaştıkları sorunlar üzerine bir araştırma: Kilis 7 Aralik Üniversitesi örneği. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 3(3),* 1907-1919. http://dx.doi.org/10.18298/ijlet.366

Dörnyei, Z. (2009). Individual differences: Interplay of learner characteristics and learning environment. *Language Learning, 59,* 230-248.https://doi.org/10.1111/j.1467-9922.2009.00542.x

Durmuş, M. (2013). Türkçenin yabancılara öğretimi: Sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 11,* 207-228. https://doi.org/10.14520/adyusbd.488

Ellis, R. (2004). Individual differences in second language. In A. Davies ve C. Elder (Eds). *The handbook of applied linguistics* (pp. 525-551). Australia: Blackwell Publishing.

Ellis, R. (2008). *The study of second language aqcuisition*. Oxford University Press.

Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 1(2),* 51-69. https://doi.org/10.7884/teke.51

Eun, B. (2016). The culturally gifted classroom: A sociocultural approach to the inclusive education of English language learners. Educational Psychology in Practice, 32(2), 122-132. https://doi.org/10.1080/02667363.2015.1116060

EU. (2024). European Union Language Policy. https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/en/FTU_3.6.6.pdf

Fontiveros-Malana, M. (2018). First language interference in learning the English language. *Journal of English as an International Language, 13,* 32–46. https://eric.ed.gov/?id=EJ1246973

Genç, H. N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi bağlamında yazım ve noktalama. *Dil Dergisi, 2(168),* 31-42.

Ghosn, I. K. (2002). Four good reasons to use literature in primary school ELT. *ELT Journal, 56(2),* 172-179. https://doi.org/10.1093/elt/56.2.172

Gibbons, P. (2002). *Scaffolding language, scaffolding learning: Teaching second language learners in the mainstream classroom*. Heinemann.

Gilakjani A.P, & Ahmadi, S.M. (2011). Paper title: The effect of visual, auditory, and kinesthetic learning styles on language teaching. *International Conference on Social Science and Humanity, 5*, 496-472.

Gilakjani, A. P., & Sabouri, N. B. (2016). Learners' listening comprehension difficulties in English language learning: A literature review. *English Language Teaching, 9(6),* 123-133. https://eric.ed.gov/?id=EJ1101226

Global Education Monitoring Report. (2020). *Inclusion and education*: All means all. The United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

Göç İdaresi Başkanlığı (2024). *Güncel Veriler (İkamet İzni/Uluslararası Koruma)*.https://www.goc.gov.tr/#

Göğüş, B. (1998). *Anlatım terimleri sözlüğü*. Kurtuluş Ofset Basımevi.

Grabe, W. (2014). Key issues in L2 reading development. In Proceedings of the 4th CELC Symposium for English Language Teachers-Selected Papers (pp. 8-18).

Gutiérrez, G., A. (2013). *Individual diferences in adult learners of English as a foreign language at two levels of proficiency* [Unpublished doctoral dissertation]. Barselona Üniversitesi.

Güler Arı, T. & Kayalar, F. (2018) Language teachers' suggestions over coping with difficulties in Turkish language teaching to foreigners. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 6(2),* 404-412. https://dergipark.org.tr/en/pub/ijlet/issue/82541/1426883

Gültutan, S., & Kan, M. (2019). Türkiye'de ilkokulda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 7(2),* 71-86. https://doi.org/10.35233/oyea.648597

Gün, M. (2015). Yabancılara Türkçe öğretimi veren öğretim elemanlarının Adıyaman İli çadırkent bölgesinde Türkçe öğrenen suriyeli mültecilere Türk kültürü aktarımına ilişkin görüşleri. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences, 5,* 119-138. http://dx.doi.org/10.18299/cahij.61

Gürses, İ. (2005). Önyargının nedenleri. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14(1),* 143-161. https://dergipark.org.tr/en/pub/uluifd/issue/13490/163000

Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching*. Longman.

Howley, A. (2020). *Inclusive education: A systematic perspective*. Information Age Publishing.

Hubing, G. (2011). *Language learning and transit refugees in Turkey: A case study of Afghans in Sivas* [Unpublished master thesis]. Bilkent University.

Hulstijn, J. H., Young, R. F., Ortega, L., Bigelow, M., DeKeyser, R., Ellis, N. C., Lantolf, J. P., Mackey, A., & Talmy, S. (2014). Bridging the gap: Cognitive and social approaches to research in second language learning and teaching. *Studies in Second Language Acquisition, 36(3),* 361-421. http://dx.doi.org/10.1017/S0272263114000035

ILO. (1973). International Labour Organization (ILO) Convention No. 138 on Minimum Age for Admission to Employment. (2. ve 6. maddeler).https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C138#:~:text=The%20minimum%20age%20specified%20in,be%20less%20than%2015%20years.

ILO. (1989). ILO Convention No. 169 concerning Indigenous and Tribal Peoples in Independent Countries. (7., 21., 22., 26., 27., 28., 29., 30., 31. Maddeler).https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C169

ILO. (1999). ILO Convention No. 182 on the Worst Forms of Child Labor. (Önsöz, 7. ve 8. Maddeler). https://normlex.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C182

INEE. (2010). *Mınımum standards for educatıon: preparedness, response, recovery*. INEE Coordinator for Minimum Standards and Network Tools c/o UNICEF- Education Section. NewYork.https://inee.org/sites/default/files/resources/INEE_Minimum_Standards_Handbook_2010%28HSP%29_EN.pdf

İlhan, R. S. ve Çevik, A. (2013). Önyargıların psikolojisi: Psikodinamik bir gözden geçirme. *Nesne Psikoloji Dergisi, 1(1),* 52-67. https://doi.org/10.7816/nesne-01-01-03

Javadi-Safa, A. (2018). A brief overview of key issues in second language writing teaching and research. International Journal of Education & Literacy Studies, 6(2), 12-25. doi:http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.6n.2p.15

Johnson, K. E. (2006). The sociocultural turn and its challenges for second language teacher education. *TESOL Quarterly, 40(1),* 235-257. https://doi.org/10.2307/40264518

Joy, R., & Murphy, E. (2012). The inclusion of children with special educational needs in an intensive French as a second-language program: From theory to practice. *Canadian Journal of Education, 35(1),* 102-119. https://www.jstor.org/stable/10.2307/canajeducrevucan.35.1.102

Kahraman, M. (2018). Yabancı öğrencilerin temel dil becerilerini öğrenirken karşılatıkları sorunlar: Necmettin Erbakan Üniversitesi (Kondil) Örneği. *Journal of International Social Research, 11(56),* 540-553. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.20185639028

Katitas, S., & Coskun, B. (2020). What is meant by inclusive education? Perceptions of Turkish teachers towards inclusive education. *World Journal of Education, 10(5),* 18-28. https://eric.ed.gov/?id=EJ1272786

Kern, R., Ware, P., & Warschauer, M. (2017). Network-based language teaching. In N. Van DeusenScholl and S. May (Eds.). *Second and foreign language education*. *Encyclopedia of language and education* (pp. 197–209). Springer.

Kleinmann, HH. (1984). Understanding refugee second language learning. *JALT Journal, 6(2),* 209-219.

Klimova, B. F. (2014). Constraints and difficulties in the process of writing acquisition. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 122(0),* 433-437. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1367

Kramsch, C. (2014). Teaching foreign language in an era of globalisation: Introduction. The *Modern Language Journal, 98,* 296-311. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2014.12057.x 0026-7902/14/296–311

Kurita, T. (2012). Issues in second language listening comprehension and the pedagogical implications. *Accents Asia, 5(1),* 30-44.

Lee, J. (2020). The human right to education: Definition, research and annotated bibliography. *Emory International Law Review, 34(3),* 757–824. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/emint34&div=32&id=&page=

Leong, M., & Ahmadi, S. M. (2017). An analysis of factors influencing learners' English speaking skill. *International Journal of Research in English Education, 6(2),* 34-41.

Mathison, L. L. (2017). *Lexical retrieval in second language learners: How proficiency impacts first language verbal fluency performance* [Unpublished doctoral dissertation]. The State University of New Jersey.

Mazouzi, S. (2013). *Analysis of some factors affecting learners' oral performance. A case study: 3rd year pupils of Menaa's middle schools* [Unpublished doctoral dissertation]. Mohamed Khider University of Biskra.

Merisuo-Storm, T. (2007). Pupil's attitudes towards foreign-language learning and the development of literacy skills in bilingual education. *Teaching and Teacher Education, 23,* 226-235. https://doi.org/10.1016/j.tate.2006.04.024

Mete F. ve Bal M., (2019). *Türkçe öğretiminde kapsayıcı eğitim yaklaşımı*. Sonçağ Yayıncılık.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2019a). *Millî Eğitim istatistikleri örgün eğitim* 2018-2019. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?KNO=361 adresinden erişildi.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2019b). *Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Göç ve Acil Durum Daire Başkanlığı.* https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_04/08133210_01Nisan2019internetSunusuGeciciKorumaAlOgr.pdf adresinden erişildi.

Montaño-González, J. X. (2017). Learning strategies in second language acquisition. *US-China Foreign Language, 15(8),* 479-492. https://doi.org/10.17265/1539-8080/2017.08.001

Moralı, G. (2018). Suriyeli mülteci çocuklara Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8(15),* 1426-1449. https://doi.org/10.26466/opus.443945

Nicol, A. A., ve De France, K. (2020). Prejudice, ıntegrativeness, and motivation to learn a second language: A mediation analysis. *Psychological Reports, 123(2),* 420-434. https://doi.org/10.1177/0033294118820509

OECD. (2019). *PISA 2018 assessment and analytical framework*. OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/b25efab8-en

OECD (2019). *Refugee education: Integration models and practices in OECD countries*. OECD Publishing.

OHCHR (1951). *Convention relating to the Status of Refugees* (Adopted 28 July 1951) by United Nations Conference of Plenipotentiaries on the Status of Refugees and Stateless Persons convened under General Assembly resolution 429 (V) of 14 December 1950 (22. Madde). https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-relating-status-refugees

OHCHR (1965). International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (Adopted 21 December 1965) by UN General Assembly resolution 2106 (XX) (5. ve 7. Maddeler)

OHCHR (1966). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR).https://www.ohchr.org/sites/default/files/cescr.pdf

OHCHR. (1966). International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR).(Adopted 16 December 1966) by General Assembly resolution 2200A (XXI) (13. ve 14. Maddeler) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-against-discrimination-education

OHCHR. (1966). International Covenant on Civil and Political Rights (Adopted 16 December 1966) by General Assembly resolution 2200A (XXI) (18. Madde) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-covenant-civil-and-political-rights

OHCHR. (1977). Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August 1949, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol 1) (Adopted 08 June 1977) by Diplomatic Conference on the Reaffirmation and Development of International Humanitarian Law applicable in Armed Conflicts (8., 52. ve 78. Maddeler)https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and

OHCHR. (1977). Conventions of 12 August 1949, and Relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II) (Adopted 08 June 1977) by the Diplomatic Conference on the Reaffirmation and Development of International Humanitarian Law applicable in Armed Conflicts (4. Madde (RTE, 2014:1-18).https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/protocol-additional-geneva-conventions-12-august-1949-and-0

OHCHR. (1979). Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against WomenNew York, (CEDAW). (Adopted 18 December 1979) by United Nations General Assembly.(10.madde). https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/convention-elimination all-forms-discrimination-against-women

OHCHR. (1989). Convention on the Rights of the Child. (Adopted 20 November 1989) by General Assembly resolution 44/25. (28. ve 29.Maddeler).https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/convention-rights-child

OHCHR. (1990). International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families. (Adopted 18 December 1990) by General Assembly resolution 45/158 (12. (4), 30., 43. (1) ve 45. (1) maddeler) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/international-convention-protection-rights-all-migrant-workers

OHCHR. (1992). Declaration on the Rights of Persons Belonging to National or Ethnic, Religious and Linguistic Minorities (Adopted 18 December 1992) by General Assembly resolution 47/135 (4. Madde) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-rights-persons-belonging-national-or-ethnic

OHCHR. (1993). Vienna Declaration and Programme of Action (Adopted 25 June 1993) by the World Conference on Human Rights in Vienna. https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/vienna-declaration-and-programme-action

OHCHR. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities (Adopted 12 December 2006) by Sixty-first session of the General Assembly by resolution A/RES/61/106 (24. Madde) https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-persons-disabilities

Qu, X. (2022). Structural barriers to inclusive education for children with special educational needs and disabilities in China. *Journal of Educational Change, 23(2),* 253-276. https://doi.org/10.1007/s10833-021-09426-2

Öncül, R. (2000). *Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü.* (C. 1). Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ozdemir, C. (2018). Causes of problems students face while learning Turkish as a foreign language: The case of Kazakhstan. *European Educational Researcher, 1(1),* 17-33. https://doi.org/10.31757/euer.112

Özkale, U., & Yanpar Yelken, T. (2020). Analysis of problems encountered by instructors teaching Turkish as a foreign language to Syrian children and their opinions on their participation in the certification program for teaching Turkish as a foreign language. *Journal of Language and Linguistic Studies, 16(1),* 185-212. https://doi.org/10.17263/jlls.712698

Pawlak, M., & Waniek-klimczak, E. (2015). *Issues in Teaching, Learning and Testing Speaking in a Second Language.* Springer-Verlag.

Pimentel, C. (2006). The human right to education: Freedom and empowerment. *Multicultural Education, 13(4),* 2-10. http://www.caddogap.com/

Prickett, B. (2015). *Complexity and naturalness in first language and second language phonotactic learning* [Unpublished master's thesis]. The University of North Carolina.

Pugh, K., Every, D., & Hattam, R. (2012). Inclusive education for students with refugee experience: Whole school reform in a South Australian primary school. *The Australian Educational Researcher, 39,* 125-141. https://doi.org/10.1007/s13384-011-0048-2

RTE (2014). *International ınstruments right to education project*. https://www.right-to-education.org/sites/right-to-education.org/files/resource-attachments/RTE_International_Instruments_Right_to_Education_2014.pdf

Rigby, K. (2007). *Bullying in schools and what to do about it: Revised and updated*. Acer Press.

Robinson, P. (2012). Individual differences, aptitude complexes, SLA processes, and aptitude test development. In Pawlak M. (Eds.). *New perspectives on individual differences in language learning and teaching* (pp. 57-75). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-20850-8_4

Romero, Y., & Manjarres, M. P. (2017). How does the first language have an ınfluence on language learning? A case study in an English ESL Classroom. *English Language Teaching, 10(7),* 123–139. http://doi.org/10.5539/elt.v10n7p123

Rost, M. (2013). *Teaching and researching: Listening.* Routledge.

Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,25(1),*208-229. https://dergipark.org.tr/en/pub/pausbed/issue/34754/384374

Savaşkan, M. (2019). *Teaching Turkish to Syrian refugee students: Teacher perceptions.* [Unpublished doctoral dissertation]. Bilkent Üniversitesi.

Salmona Madriñan, M. (2014). The use of first language in the second-language classroom: A support for second language acquisition. *Gist Education and Learning Research Journal, 9,* 50-66. https://eric.ed.gov/?id=EJ1062663

Save The Children. (2018). *Hear ıt from the teachers gettıng refugee chıldren back to learning.* U.S.

Setyarini, S., Muslim, A. B., Rukmini, D., Yuliasri, I., & Mujianto, Y. (2018). Thinking critically while storytelling: Improving children's HOTS and English oral competence. *Indonesian Journal of Applied Linguistics, 8(1),* 189-197. https://doi.org/10.17509/ijal.v8i1.11480

Snow, M. A., Met, M., & Genesee, F. (1989). A conceptual framework for the integration of language and content in second/foreign language instruction. *TESOL Quarterly, 23(2),* 201-217. https://doi.org/10.2307/3587333

Strobl, C. (2015). Attitudes towards online feedback on writing: Why students mistrust the learning potential of models. *ReCALL, 27(3),* 340–357. https://doi.org/10.1017/S0958344015000099

Swain, M. (2013). The inseparability of cognition and emotion in second language learning. *Language Teaching, 46(2),* 195-207. https://doi.org/10.1017/S0261444811000486

Sze, P. M. M. (2006). Developing students' listening and speaking skills through ELT podcasts. *Educatıon Journal-Hong Kong-Chınese Unıversıty of Hong Kong, 34(2),* 115-134. https://www.learntechlib.org/p/103187/

Szuber, A. (2007). Native Polish-speaking adolescent immigrants' exposure to and use of English. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 10,* 26-57. https://doi.org/10.2167/beb316.0

Şeker, B. D., Sirkeci, I. (2015), Challenges for refugee children at school in Eastern Turkey, *Economics and Sociology, 8(4),*122-133. https://doi.org/10.14254/2071-789X.2015/8-4/9

Şengül, K. (2014). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde alfabe sorunu. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 3(1),* 325-339. https://doi.org/10.7884/teke.245

Tuzlukaya, S. (2019). Filistinli öğrencilerin Türkçe öğrenirken temel düzeyde (A1-A2) karşılaştıkları ortak güçlükler. *Aydın Türkçe Öğretim ve Uygulama Merkezi, (4),* 31-55. https://dergipark.org.tr/tr/pub/aydintdd/issue/44419/512246

Türkiye Göç İdaresi. (2019). *Türkiye'de ikamet etmeye başladığı yıla, cinsiyete ve yaş grubuna göre yabancı uyruklu nüfus*. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1067 adresinden erişildi.

UN. (1948). *Universal declaration of human rights (UDHR).*https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights

UN. (1949). *Geneva Convention III on the Treatment of Prisoners of War* (19., 38., 72. ve 125. Maddeler).https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.32_GC-III-EN.pdf

UN. (1949). Geneva Convention IV on the Protection of Civilian Persons in Time of War (24.,50., 94. ve 108. Maddeler).https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.33_GC-IV-EN.pdf

UN. (2007). United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples Resolution adopted by the General Assembly on 13 September 2007 [without reference to a Main Committee (A/61/L.67 and Add.1)] 61/295. The General Assembly (14., 15. 17. ve 21. Maddeler). https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wpcontent/uploads/sites/19/2018/11/UNDRIP_E_web.pdf

UN. (2016). Committee on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD), General comment No.4 (2016), Article 24: Right to inclusive education, 2 September 2016, CRPD/C/GC/4, available at: https://www.refworld.org/docid/57c977e34.html

UNESCO. (1960). Convention Against Discrimination in Education arts. 1-3, Dec. 14, 1960, 429 U.N.T.S. 93 (entered into force May 22, 1962) (1., 2., 3., 4. ve 5. Maddeler). https://adsdatabase.ohchr.org/IssueLibrary/UNESCO%20Convention%20against%20Discrimination%20in%20Education.pdf

UNESCO. (1989). Convention on Technical and Vocational Education Date and place of adoption:10 November 1989, Paris, France. Entry into force: 29 August 1991, in accordance with Article 10 (Tüm belge). https://www.unesco.org/en/legal-affairs/convention-technical-and-vocational-education

UNESCO International Bureau of Education (IBE). (2019). The IBE Shines on at CIES 2019. News on Inclusive Education. http://www.ibe.unesco.org/en/topics/inclusive-education

UNESCO (2020). (Global Education Monitoring Report) (2020) https://gem-report-2020.unesco.org/

UNHCR (2016). 5 Challenges To Accessing Education For Syrian Refugee Children. https://www.unhcr.org/innovation/5-challenges-to-accessing-education-for-syrian-refugee-children/

UNICEF. (2015). Access To Educatıon For Syrıan Refugee Chıldren And Youth In Jordan Host Communıtıes Joınt Educatıon Needs Assessment Report Educatıon Sector Workıng Group.

Unoh, S. (2012). Reading problems in secondary schools: Some observation and research findings. *Journal of Language Arts and Communication, 1(1),* 30-40.

Ünal, K., Taşkaya, S. M. ve Ersoy, G. (2018). Suriyeli göçmenlerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2),* 134- 149. https://doi.org/10.31592/aeusbed.472814

Xu, L. & Xiong, Z. & Zeng, L. (2022). Development of a survey on the activity participation of children with special needs in preschool inclusive education. *Frontiers in Psychology, 13.* https://proxy.hacibayram.edu.tr:2079/10.3389/fpsyg.2022.979677

Van Garderen, D., & Whittaker, C. (2006). Planning differentiated, multicultural instruction for secondary inclusive classrooms. *Teaching Exceptional Children, 38(3),* 12-21. https://doi.org/10.1177/004005990603800302

Vita, G. D. (2001). Learning styles, culture and inclusive instruction in the multicultural classroom: A business and management perspective. *Innovations in Education and Teaching İnternational, 38(2),* 165-174. https://doi.org/10.1080/14703290110035437

Wang, X. (2014). Effects of the second language on the first: A study of ESL students in China. *Theory & Practice in Language Studies, 4(4),*725-729. https://doi.org/10.4304/tpls.4.4.725-729

Yau, M. (1995). *Refugee students in Toronto Schools: An exploratory study No.211*. Toronto Board of Education.

Zafar, S. & Meenakshi, K. (2012). Individual learner differences and second language acquisition: A review. *Journal of Language Teaching and Research, 3(4),*639-646. https://doi.org/10.4304/jltr.3.4.639-646

Zaki, S. A., & Khan, U. (2021). Teaching visually ımpaired ındian ESL learners ın ınclusive classrooms: A review of pedagogical approaches. *International Journal of Language and Literary Studies, 3(3),* 244-255. https://doi.org/10.36892/ijlls.v2i3.678

Zelina, M. (2020). Interviews with teachers about inclusive education. *Acta Educationis Generalis, 10(2),* 95-111. https://doi.org/10.2478/atd-2020-0012

Zhang, J. (2008). A comprehensive review of studies on second language writing. *HKBU Papers in Applied Language Studies, 12,* 89-123.

Kaynakça

Aydın, B. (2020). *Yaratıcı düşünmenin yaratıcı yazmaya etkisi*. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Bersin, J. (2004). *The blended learning book.* Best practices, proven methodologies and lessons learned. San Francisco: Pfeiffer.

Çıtak, M. (2023). *Web 2.0 araçlarının 5.sınıf öğrencilerinin akademik başarılarına ve çevre kirliliğine yönelik tutumlarına etkisi: İnsan ve çevre ünitesi örneği.* Yüksek lisans tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Damar, G. (2016). *Ortaokul Türkçe öğretmenlerinin yazma eğitimindeki ölçme ve değerlendirme uygulamalarının değerlendirilmesi.* Yüksek lisans tezi. Erciyes Üniversitesi.

Demir, T. T. (2021). Türkçe eğitimi alanında nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan doktora tezlerindeki eğilimler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 9*(2), 543-560.

Deniz, H. ve Demir, S.(2019). Öğrencilerin yazma kaygılarının yazma eğilimleriyle ilişkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 22(1), 124-144.

Horzum, M. B. (2010). Öğretmenlerin web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısında incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 603-634.

Keskin,A.(2021). *Web 2.0 uygulamalarının öğrencilerin Türkçe dersindeki akademik başarılarına ve Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi.* Yüksek lisans tezi. Düzce Üniversitesi.

MEB. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Mete, F. (2019). *Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği.* Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi.

Ocak, Y. (2022). *Sosyal bilgiler öğretiminde Web 2.0 animasyon araçları kullanımının akademik başarıya ve bilgilerin kalıcılığına etkisi.* Yüksek lisans tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Prensky, M. (2001). Digital natives, Digital immigrants. *On the Horizon, 9*(5).

Sağlık, Z. Y. (2022). *Web 2.0 araçlarıyla desteklenen kelime öğretiminin kelime bilgisi, okuduğunu anlama ve akıcı okuma becerilerine etkisi.* Doktora tezi. Gazi Üniversitesi.

Saykılı, A. (2018). Dünden yarına eğitim paradigmaları: Sanayi modeli eğitim dijital çağda yeterli mi? *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 4(2), 189-198.

Tağa, T. (2013). *İlköğretim 7 sınıf Türkçe dersinde kullanılan zihin haritası tekniğinin öğrencilerin yazma becerilerine etkisi.* Yüksek lisans tezi, Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yay.

Kaynakça

Aktuğlu, İ. K. ve Çolakoğlu, B. E. (2011). Kültürün reklam üzerindeki etkisi: reklam biçimlerinin kültür tarafından belirlenmesi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (6), 9-24.

Barın, E. (2008). Yabancılara Türkçe öğretiminde Nasreddin Hoca fıkralarının yeri. *Türk Yurdu*, (255), 61-63.

Barthes, R. (2016). *Göstergebilimsel serüven*, (çev: Mehmet-Sema Rifat.) İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.

Bayrav, S. (1998). *Filolojinin oluşumu*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Bircan, U. (2015). Roland Barthes ve göstergebilim. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *13*(26), 17-41.

Demir, T. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal yetkinliği-ders kitapları. *Dil Dergisi*, *166*(1), 43-52.

Durmuş, M. (2018). Dil öğretiminin temel kavramları üzerine düşünceler: yabancılara Türkçe öğretimi mi, yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğretimi mi?. *Türkbilig*, (35), 181-190.

Elden, M., Özkan, U. ve Yeygel, S. (2005). *Şimdi reklamlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdoğdu, Z. S. ve Taşdelen, B. (2019). Televizyon reklamlarında kültürel ve dini göstergelerin kullanımı: 2010-2017 coca-cola ramazan dönemi reklamlarının göstergebilimsel analizi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 7*(2), 1296-1326.

Glesne, C. (2013). *Nitel araştırmaya giriş* (Çeviri Editörleri: A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu). (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Gökkaplan, Y. (2021). *Reklam dilindeki pozitif niteleyicilerin düzanlam-yananlam bağlamında incelenmesi.* Doğumunun 60. Yılında Nevzat Özkan Armağanı (ed. Hacer Tokyürek- Beytullah Bekar). Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

Guıraud, P. (1994). *Göstergebilim*. Ankara, İmge Kitapevi.

Gün, M., Akkaya, A. ve Kara, Ö. T. (2014). Yabancılara Türkçe öğretimi ders kitaplarının Türkçe öğretim merkezlerinde görev yapan öğretim elemanları açısından değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, *9*(6), 1-16.

Gündel, N. (2010). Kültürel küreselleşmenin reklam mesajlarına yansımaları. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya.

https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 23.01.2024

https://www.youtube.com/watch?v=AHZjnR1nuLQ Erişim Tarihi: 23.01.2024

İşcan, A. (2011). Yabancılara Türkçe öğretiminde suggestopedianın (telkin yöntemi) kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, *6*(1), 1317-1322.

İşcan, A. ve Aktürk, Y. (2019). Televizyon dizilerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanımı: seksenler dizisi örneği. *International Journal of Language Academy*, *2*(5), 234-246.

Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri* , *8*(3) , 661-696.

Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Mutlu, H. H. ve Süğümlü, Ü. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde reklam filmlerinin farklı beceri ve seviyelerde kullanımı. *Electronic Turkish Studies*, *13*(27), 1039-1053.

Özdemir, E. (2009). Yabancılara Türkçe öğretiminde edebî materyallerin kullanımı. *International Symposium on Sustainable Development*, 9-10.

Sağlam, M. Y. ve Yüce, T. (2004). Cola Turka örnekleminde reklam bildirilerinde kültürel öğeler . *Türkbilig,* (7) , 114-124 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/turkbilig/issue/52782/696976.

Türkiye Maarif Vakfı (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı.

Yıldırım, E. (2019). Televizyon reklamlarına göstergebilimsel bir yaklaşım kent şekerleme reklamı. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (43), 169-181.

Yıldız, H. N. (2022). Kültür ve reklam ilişkisi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *11*(1), 293-308.

Yılmaz, F. ve Akkaya, Ü. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım aracı olarak reklamlar. *Route Educational and Social Science Journal, 5* (12), 41 52.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Münevver Çiçekdağı

Turizm

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

TURİZM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Münevver Çiçekdağı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-11-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TURİZM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Münevver Çiçekdağı
VI+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-11-3

Kitap bölümlerinin içeriklerine yönelik her türlü yasal, akademik, bilimsel ve etik sorumluluk bölüm yazarlarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akoğlu, A., Çavuş, O. ve Bayhan, İ. (2017). Michelin Yıldızlı Restoran Şeflerinin Moleküler Gastronomi Algı ve Eğilimleri: San Sebastián, İspanya Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(1), 43-59.

Aktaş, E. (2017). Moleküler Gastronomi. İçinde H. Kurgun (Editör), *Gastronomi Trendleri* (s. 104-125). Ankara: Detay Yayıncılık.

Aksoy, M. ve Üner, E. H. (2016). Rafine Mutfağın Doğuşu ve Rafine Mutfağı Şekillendiren Yenilikçi Mutfak Akımlarının Yiyecek İçecek İşletmelerine Etkileri. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(6), 1-17.

Alpaslan, K., Tanrısever, C. ve Tütüncü, B. (2018). Dağcılık Turizminde Moleküler Gastronomi Kullanılabilir Mi? *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 104-122.

Alpaslan, K. (2019). *Yöresel Yemeklerde Moleküler Gastronomi Kullanımı.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı

Batu, A. (2019). Moleküler Gastronomi: Gıda Üretiminde Yeni Bir Devrim. *Aydın Gastronomi*, 3(1), 43-54.

Brillat-Savarin, J. A. (2016). *Lezzetin Fizyolojisi ya da Yüce Mutfak Üzerine Düşünceler*. H. Bucak (Çev.), İstanbul: Oğlak Yayınları.

Bozbayır, U. (2021). *Aşçıların İnovasyon Davranışı Düzeyleri ile Füzyon Mutfak ve Moleküler Gastronomi Uygulamalarına Bakış Açıları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.

Ciğerim, N. (2001). Batı ve Türk Mutfağı"nın Gelişimi, Etkileşimi ve Yiyecek-İçecek Hizmetlerinde Türk Mutfağı"nın Yerine Bir Bakış, Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar. *Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları,* Yayın No: 28, 49-61.

Cömert, M. ve Çavuş, O. (2016). Moleküler Gastronomi Kavramı. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(4), 118-131.

Çevik, A. (2020). *Gastronomi Alanında Yeni Bir Kavram: Gastrodiplomasi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yiyecek–İçecek İşletmeciliği Anabilim Dalı

Çiftçi, İ. (2019). *Moleküler Gastronomide Menülerin Müşteri Değerine Yönelik Pazarlanması* (Yayınlanmamış Doktora Tezi) İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.

Çözeli, F. ve Doğdubay, M. (2017). Endüstri 4.0 Sanayi Devriminin Moleküler Mutfakta Uygulanabilirliği. İçinde D. Bozok, C. Avcıkurt, M. Doğdubay, M. Sarıoğlan ve G. K. Girgin (Editörler) *Gastronomi Üzerine Araştırmalar* (s. 471- 486). Ankara: Detay Yayıncılık.

Durlu-Özkaya, F., Aksoy, M., Eren, R., Işın, A. ve Koç, B. (2015). *Moleküler Gastronomi Yiyecek İçecek Eğitiminde Yenilik Projesi Eğitim Notları*. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Durlu Özkaya, F. ve Özel, K. (2018). Moleküler Mutfak Tekniklerinden Kapsülleştirme: Standart Reçete Örnekleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 53-72.

Erdem, Ö. ve Kemer A. K. (2016). Mutfaktaki Yeni Eğilimlerden Olan Moleküler Gastronomi Konusunda Ankara İlindeki 4 ve 5 Yıldızlı Otellerin Mutfak Personeli ile Aşçılık Alanında Yükseköğretim Gören Öğrencilerin Bilgi ve Görüşlerinin Belirlenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(2), 3-16.

Gastronomi (2015). *Büyük Türkçe Sözlük*, http://www. tdk. gov.tr [Erişim: 30.05.2024].

Garcıa-Segovıa, P., Garrıdo, M. D., Vercet, A., Arboleya, J. C., Fıszman, S., Martınez-Monzo, J. ve Ruız, J., (2014). Molecular Gastronomy in Spain. *Journal of Culinary Science ve Technology*, 12, 279-293.

Ivanovic, S., Mikinac, K. ve Perman, L. (2011). Molecular Gastronomy in Function of Scientific İmplementation in Practice. *UTMS Journal of Economics*, 2 (2), 139-150.

Karadeniz, Ş. (2021*). Gastronomi ve Mutfak Sanatları Öğrencilerinin Lisans Sonrası Kariyer Beklentileri Doğrultusunda Girişimcilik Eğilimleri: İstanbul'daki Vakıf Üniversiteleri Üzerine Araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gastronomi Anabilim Dalı.

Kılıçhan, R. Karamustafa, K. ve Birdir, K. (2016). Gastronomik Akımlar Çerçevesinde Gıda Tüketim Ölçeği. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, 29-69.

Kurgun, H. (2017). Gastronomi Trendlerinin Genel Değerlendirmesi. İçinde H. Kurgun (Editör) *Gastronomi Trendleri* (s. 3-29). Ankara: Detay Yayıncılık.

Kurti, N. (1969). The Physicist in The Kitchen. *Proceedings of the Royal Institution of Great Britain*, 42, 451-467.

Linden, V. D. E., Mcclements, D. J. ve Ubbink, J. (2008). Molecular Gastronomy: A Food Fad or an Interface for Science-Based Cooking, *Food Biophysics*, 3(2), 246-254.

Lutrario, J. (2017). *Yedi Yolları Heston Blumenthal Gıda ve Restoran Dünyayı Değiştirdi.* https://www.theworlds50best.com/stories/News/seven-ways-heston-blumenthal-changed-the-food-and-restaurant-world.html [Erişim: 30.05.2024].

Örgün, E., Keskin, E. ve Erol, G. (2018). Otel Aşçılarının Moleküler Gastronomi Üzerine Düşünceleri: Nevşehir Örneği, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 215-227.

Özel, K. ve Özkaya, F. D. (2016). Moleküler Gastronomide Zeytinyağı. *Zeytin Bilimi*, 6(2), 49-59.

Özgen, I. (2017). Moleküler Gastronomi İçinde M.Sarıışık (Editör). *Tüm Yönleriyle Gastronomi Bilimi* (s41-64). Ankara: Detay Yayıncılık.

Sarıışık, M. ve Özbay, G. (2015). Gastronomi Turizmi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 26(2), 264-278.

Selçuk, B. ve Pekerşen, Y. (2020). Bursa İli 5 Yıldızlı Şehir Otellerinde Çalışan Aşçıların Moleküler Gastronomi Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 181-201.

This, H. (2005). Modelling Dishes And Exploring Culinary 'Precisions': The Two İssues of Molecular Gastronomy. *British Journal of Nutrition*, 1(93), 139-146.

This, H. (2009). Molecular Gastronomy, a Scientific Look at Cooking. *Accounts of Chemical Research,* 42 (5), 575-583.

This, H. (2011). Molecular Gastronomy in France. *Journal of Culinary Science & Technology,* 9(3) 140-149.

Uyar, H. ve Zengin, B. (2015). Gastronomi Turizminin Alternatif Turizm Çeşidi Olarak Değerlendirilmesi Bağlamında Gastronomi Turizm İndeksinin Oluşturulması. *The Journal of Academic Social Science*, 17, 355-376.

Virginia Navarroa, G. S., Lasab, D., Aduriz, A. L. ve Ayoa, J. (2012). Cooking and Nutritional Science: Gastronomy Goes Further. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 1 (1), 37-45.

Yılmaz, H. ve Bilici, S. (2013). Yemeğin Kimyası: Moleküler Gastronominin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 20-25.

KAYNAKÇA

Beyağaç Kaymakamlığı. (2023). http://www.beyagac.gov.tr/

Beyağaç Belediyesi. (2023). https://www.beyagac.bel.tr/

https://darksky.org/

Chin, W. W. (1998), The Partial Least Squares Approach for Structural Equation Modeling, Modern Methods for Business Research, (Editör: George A. Marcoulides), Lawrence Erlbaum Associates, Publisher, New Jersey.

Fornell, C. ve Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.

Hair Jr, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. ve Sarstedt, M. (2017). A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM). Sage Publications.

Hair, J. F., Risher, J. J., Sarstedt, M. ve Ringle, C. M. (2019). When to Use and How to Report the Results of PLS-SEM. European Business Review.

Henseler, J., Ringle, C. M. ve Sarstedt, M. (2015). A New Criterion for Assessing Discriminant Validity in Variance-Based Structural Equation Modeling. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43(1), 115-135.

Karımı Ansarı, B. (2013). Işık Kirliliği (Karanlık Kirliliği) ve Çevreye Olan Etkileri. *Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 28(1), 11-22.

Taşarer, E. ve Arıca, R. (2023). Batman İli Astroturizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, Dün Bugün Yarın Batman (pp.65-85), Publisher: Batman Üniversitesi Yayınları

Tenikler, G. (2023). Işık Kirliliği ile Mücadele Kapsamında Uluslararası ve Ulusal Düzeyde Gerçekleştirilen Çalışmalara İlişkin Bir Değerlendirme. *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 8(1): 120-154.

Tubitak Ulusal Gözlemevi. (2023). https://tug.tubitak.gov.tr/

KAYNAKÇA

Abdussalam, M., ve Kaferstein, F. K. (1993). Safety of Street Foods. World Health Forum, 14, 191-194.

Altınel, H. (2009). Gastronomide Menü Yönetimi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Aslan, H. ve Aktaş, N. (2011). Turizm Ön Lisans Öğrencilerinin Gastronomi Turizmine Yönelik Tutumları ve Gastronomi Davranışlarının Belirlenmesi. *Sosyal Bilimler*, 6(3), 363-373.

Ballı, E. (2016). Gastronomi Turizmi Açısından Adana Sokak Lezzetleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies,* 4(1), 1-17.

Calloni, M. (2013). Street Food on the Move: A Socio-Philosophical Approach. *Journal of the Science of Food and Agriculture,* 93(14), 3406-3413.

Ciğerim, M. (2001). Türk Mutfak Kültürü Üzerine Araştırmalar: Batı ve Türk Mutfağının Gelişimi, Etkileşimi ve Yiyecek İçecek Hizmetlerinde Türk Mutfağının Yerine Bir Bakış, Yayın 28, Ankara.

Çavuşoğlu, M. ve Çavuşoğlu, O. (2018). Gastronomi Turizmi ve Kıbrıs Sokak Lezzetleri Üzerine Bir Araştırma. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 637-651.

Çuhadar, Y. (2024a). Gıda Neofobisi Bağlamında Sokak Lezzetleri ve Gastronomi Turizmi. İçinde O. Çelen vd (Editör), Turizm ve Destinasyon Araştırmaları VII (s. 87-101). Çanakkale: Paradigma Akademi Yayınları.

Çuhadar, Y. (2024b). Gıda Neofobisi ile İlgili Akademik Yayınların Vosviewer ile Bibliyometrik Analizi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 21(1), 116-132.

Dawson, R. J. ve Canet, C. (1991). International Activities in Street Foods. Food Control, 135-138.

Demirci, B. ve M. Karacaoğlu. (2021). *Gastronomi Turizminde Sokak Lezzetlerinin Önemi*. İstanbul: Çizgi Kitapevi.

Durusoy, Y. Y. (2017). Coğrafi İşaretli Gastronomik Ürünlerin Bölge Halkı Tarafından Algılanması Üzerine Analitik Bir Araştırma: Kars Kaşarı Örneği. Doktora Tezi, İstanbul: Haliç Üniversitesi

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) (1996). *Essential Safety Requirements for Street-Vended Foods.* Revised Edition, World Health Organization, Geneva.

FAO, (2009). Street Foods. Https://Www.Fao.Org/Search/En/?-Cx=018170620143701104933%3Aqq82jsfba7w&Q=Street+Foods&X=8&Y=1&Cof=FORID%3A9 (Erişim Tarihi: 05.05.2024).

Gürsoy, D. (2014). *Deniz Gürsoy'un Gastronomi Tarihi.* İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Hall, C. M. ve Mitchell, R. (2000). Wine Tourism in the Mediterranean: A Tool Forrestructuring and Development. *Thunderbird International Business Review*, 42(4), 308.

Hatipoğlu, A. (2010). İnançların Gastronomi Üzerine Etkileri: Bodrum'daki Beş Yıldızlı Otellerin Mutfak Yöneticilerinin Görüşlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Higman, B. (2012). *How Food Made History*. Chichester: Wiley Blackwell.

Holleran, C. (2016). *Food Hawkers: Selling in the Streets from Antiquity to the Present*. London: Routledge.

Iğdır, E. (2020). Gastronomi Turizmi Kapsamında Sokak Lezzetlerinin Yeri ve Gastronomik Bir Ürün Olarak Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Research Institute*, 1(2), 101- 110.

İrigüler, F. ve Öztürk, B. (2016). Street Food as a Gastronomic Tool in Turkey. II. International Gastronomic Tourism Congress Proceedings, İzmir.

Kargiglioğlu, Ş. (2019). Planlı Davranış Teorisi Bağlamında Sokak Lezzetlerinin Destinasyon Seçimi ve Tekrar Ziyaret Etme Niyetine Etkisi: İstanbul İli Örneği. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Kivela, J. ve Crotts, J. C. (2006). Tourism and Gastronomy: Gastronomy's Influence on How Tourists Experience A Destination. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 54-77.

Koufadakis, S. X. ve Manola, M. (2020). The Gastronomy as an Art and its Role in the Local Economic Development of a Tourism Destination: A Literature Review. *Journal of Economics and Business*, 70(1-2), 81-92.

Lee, K., Packer, J. ve Scott, N. (2015). Travel Lifestyle Preferences and Destination Activity Choices of Slow Food Members and Non-Members. *Tourism Management,* 1-10.

Long, M. L. (2004). *Culinary Tourism*. USA: The University Press Of Kentucky

Matalas, A. L. ve Yannakoulia, M. (2000). Greek Street Food Vending: An Old Habit Turned New. *World Review of Nutrition And Dietetics,* 86, 1-24.

Praesri, S., Meekun, K., Lee, T. J. ve Hyun, S. S. (2022). Marketing Mix Factors and a Business Development Model for Street Food Tourism. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 52, 123-127.

Sarıışık, M. ve Özbay, G. (2015). Gastronomi Turizmi Üzerine Bir Literatür İncelemesi. *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 16 (2), 264- 278.

Scarpato. (2002). Gastronomy as a Tourist Product: The Perspective of Gastronomy Studies. A. M. Hjalager, & A. Hjalager İçinde, Tourism and Gastronomy (S. 51-70). Londra ve New York.

Sert, S. ve Kapusuz, F. (2010). Açıkta Satılan Gıdalar, Öğrencilerin Görüşleri ve Tercih Etme Nedenleri Üzerine Bir Araştırma. *Gıda Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 5(3), 25- 35.

Solunoğlu, A. (2018). Sokak Lezzetlerine İlişkin Tüketici Tutumları: Gaziantep ve İstanbul Örnekleri, Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Şimşek, A. ve Çelik Yeşil, S. (2022). Gastronomi Turizmi Kapsamında Sokak Lezzetlerinin İncelenmesi: Eskişehir Örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 6(1), 82-102.

Thelocal (2015). Https://Www.Thelocal.İt/20150803/Thank-The-Ancient-Romans-For-Street-Food (Erişim Tarihi: 08.05.2024).

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2023). Sokak ve Lezzet, Https://Sozluk.Gov.Tr/ (Erişim Tarihi: 06.05.2024).

Üzülmez, M. (2021). Yöresel Mutfak ve Destinasyon ve Gastronomi Turizmi Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir İnceleme. *Journal of Hospitality and Tourism Issues,* 3(1), 23- 36.

Von Bargen, H. (2016). *Street Food. Hoboken,* New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Zengin, B., Uyar, H. ve Erkol, G. (2015). Gastronomi Turizmi Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Ulusal Turizm Kongresi (S. 511-524). Ankara: Gazi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akıncı Kesim, G. Çimen, H. ve Altanlar, A. (2007), "İklim Değişikliğinin Turizm ve Çevre ile Etkileşimi", I. Türkiye İklim Değişikliği Kongresi, TİKDEK, 11-13 Nisan 2007, İstanbul.

Akkan, E. Doğu, A. F. Çiçek, İ. Gürgen, G. Yiğitbaşıoğlu, H. ve Somuncu, M. (1993). Uzungöl. *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, 251- 262.

Aksay, C. S., Ketenoğlu, O. ve Kurt, L. (2005). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği. *Selçuk Üniversitesi Fen Fakültesi Fen Dergisi,* 1 (25), 29-42.

Arıkan, R. (2011). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Atalık, A. (2006). Küresel ısınma, su kaynakları ve tarım üzerine etkileri. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası.

Durgun K, A. ve Memişoğlu, D. (2007). Küresel Isınma ve Turizm Üzerine Olası Etkileri. 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, (Ankara, Turkey), 309-322

Gülbahar, O. (2008). Küresel Isınma: Turizme Olası Etkileri ve Türkiye. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 10 (15), 160-19.

Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi,* 1 (1), 62- 80.

Kayan, A. (2022). *Küresel İklim Değişikliği, Kentleşme ve Küresel İklim Değişikliği İlişkisi*, Ankara: Gazi Kitabevi, ss. 226-245.

Kılıç, S. ve Demir, S. (2017). Turizm Pazarlamasında Yerli Turistlerin Turizm Talebini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Sinop İli Örneği, *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:10, Sayı:1, 71-79.

Lutgens, F. K., Tarbuck, E. J. ve Tasa, D. (2013). *Essential of Geology.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 11. Basım.

Paul, A. (1972), "Weather and the Daily Use of Outdoor Recreationareas in Canada in", Taylor j. (ed) *Weather Forecasting for Agriculture and Industry*, David and Charlles, Newton Abbot, pp. 132-146.

Perry A. H. (1997), *Recreating and Tourism. in: Thompson* RD and Perry AH. Applied Climatology. Routledge, London, UK, pp. 240-248.

Spence, C. (2007), *Küresel Isınma*, Çev. Selin Gönen-Serkan Ağar, İstanbul: Pegasus Yayınları:83.

Şengül, S., Bayhan, İ., ve Yücel, R. (2018). Turizm Destinasyonlarında Sürdürülebilir Gelişim: Göynük Yerel Turizm Paydaşları Üzerine Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi,* 15(3), 489-505.

Talu, N. (2015). *Türkiye'de İklim Değişikliği Siyaseti*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Türk Deniz Araştırmaları Vakfı (2007) İklim Değişikliği ve Denizler Raporu, https://tudav.org/calismalar/iklim-degisikligi/iklim-degisikligi-ve-denizler-raporu/ (E.T: 23.04.2024)

Türkeş M. (2008), Küresel İklim Değişikliği Nedir? Temel Kavramlar, Nedenleri, Gözlenen ve Öngörülen Değişiklikler, *İklim Değişikliği ve Çevre*, 1, 26-37.

Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Güz 200, 24, 543- 559.

Viner, D. ve Agnew, M. (1999). "*Climate Change and its Impacts on Tourism*", Climatic Research Unit, University of East Anglia, Norwich, 49.

Wall, G. (1992), "Tourism Alternatives in an Era of Global Climate Change", In: Smith, V. and Eading, W. (eds). *Tourism Alternatives. University of Pennsylvania Press, Philadelphia*, USA, pp. 194-236.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akgöz, E., Asanova, K. ve Kyzy, A. A. (2021). Akıllı Otel Endeksine Göre Bişkek'teki Otellerin Sıralanması. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 13-29.

Akın, M. H. (2022). Turizm Sektöründe Yeşil Bilişim Uygulamaları. *Turizm Akademik Dergisi*, *9*(1), 179-192.

Aktan, E. (2018). Büyük Veri: Uygulama Alanları, Analitiği ve Güvenlik Boyutu. *Bilgi Yönetimi Dergisi,* 1 (1), 1-22.

Aktaş, F., Çeken, C. ve Erdemli, Y. E. (2016). Nesnelerin İnterneti Teknolojisinin Biyomedikal Alanındaki Uygulamaları. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *4*(1), 37-54.

Altunbaşak, T. A. (2018). Blok Zincir (Blockchain) Teknolojisi ile Vergilendirme. *Maliye Dergisi*, *174*, 360-371.

Atacan, C. ve Düzbastılar, F. O. (2020). Deniz turizminde dijitalleşmenin önemi ve etkileri: Türkiye'nin deniz turizminde dijitalleşmesine yönelik yaklaşımlar. 5. Ulusal Deniz Turizmi Sempozyumu: Dijital Dönüşüm, İzmir, Türkiye. 28-29 Şubat. https://doi.org/10.18872/0.2020.29

Ataman, H. (2018). Akıllı Turizm ve Akıllı Destinasyonlar: Edremit Körfezine Yönelik Uygulama. Yüksek lisans tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Atay, L., Yalçınkaya, P. ve Bahar, F. (2019). İstanbul'daki Akıllı Otel Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *8*(1), 667-678.

Aydın, E. (2023). Yeni Teknolojiler ve Turizmin Geleceği. İçinde A. Karakaş & A. Aslan (Editör), *Turizmde Güncel Gelişmeler* (s. 4-25). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Aydınbaş, G. (2023). Akıllı Turizm (Turizm 4.0) Teknolojileri Üzerine İktisadi Bir Yaklaşım: Türkiye Örneği. *Journal of Tourism Intelligence and Smartness*, *6*(1), 26-44.

Ayyıldız, A. Y. ve Ayyıldız, T. (2020). Pazarlama Fırsatı Olarak Akıllı Turizm: Kuşadası Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, *8*(1), 599-623.

Bahar, M., Yüzbaşıoğlu, N. ve Topsakal, Y. (2019). Akıllı Turizm ve Süper Akıllı Turist Kavramları Işığında Geleceğin Turizm Rehberliğine Bakış. *Journal of Travel and Tourism Research*, *14*(14), 72-93.

Bartaloni, C. ve Alderighi, M. (2024). Are Customers Ready to Be Smart? Designing Smart Hotel Experiences. *Tourism and Hospitality Management*, *30*(2), 195-207.

Bıçakçı, S. N. (2019). Nesnelerin İnterneti. *Takvim-i Vekayi*, *7*(1), 24-36.

Boonpheng, A., Kongsong, W., Kongbenjapuch, K., Pooworakulchai, C., Harnphanich, B. ve Roikulcharoen, S. (2021). Blockchain Technology and Cryptocurrency are Databases for Contract Management in Construction Engineering. *Int. J. Adv. Res. Eng. Technol*, *12*, 1073-1084.

Buhalis, D. ve Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After the Internet—The State of Etourism Research. *Tourism Management, 29*(4), 609-623.

Büyükkalayci, G. ve Karaca, H. M. (2019). Pazarlama 4.0: Nesnelerin İnterneti. *Third Sector Social Economic Review*, *54*(1), 463-477.

Coşkun, K. (2023). Akıllı Şehir ve Akıllı Destinasyon Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir Analiz: 2012-2023. *Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS)*, *7*(29), 310-318.

Çark, Ö. ve Akyürek, S. (2021). Bulut Bilişim Teknolojisinin İşletmeler Açısından Önemi ve Turizm Sektörü Açısından Değerlendirilmesi. *European Journal of Managerial Research (EUJMR)*, *5*(8), 72-91.

Çavuşoğlu, S., Demirağ, B. ve Dağ, K. (2022). Akıllı Turizm Teknolojilerinin Hafızaya Dayalı Turizm Deneyimleri, Turist Tatmini ve Sadakati Üzerindeki Etkisi: Akıllı Şehir Antalya Örneği. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, *7*(17), 13-29.

Çelik, K. (2021). Bulut Bilişimde Temel Konular. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, *5*(2), 236-250.

Çelik, P. ve Topsakal, Y. (2017). Akıllı Turizm Destinasyonları: Antalya Destinasyonunun Akıllı Turizm Uygulamalarının İncelenmesi. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, *14*(3), 149-166.

Demir, Ç. (2021). Konaklama İşletmelerinin İş Süreçlerinde Yapay Zekâ Teknolojileri ve Akıllı Otel Uygulamaları: Avantajlar ve Dezavantajlar. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *9*(1), 203-219.

Durmaz, C., Bulut, Y. ve Tankuş, E. (2018). Sanal Gerçekliğin Turizme Entegrasyonu: Samsun'daki 5 Yıldızlı Otellerde Uygulama. *Turkish Journal of Marketing*, *3*(1), 32-49.

Durna, E. C. ve Baysal, H. T. (2021). Ziyaretçilerin Otel İşletmelerine Yönelik Yorum ve Şikayetlerinin İncelenmesi: Dünyanın İlk Robotik Oteli Olan "Henn Na Otel" Örneği. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, *1*(2), 85-102.

Dülgaroğlu, O. (2021). Turizmde Dijitalleşme: Akıllı Turizm Uygulamaları, Dijital Turizm ve Turizm 4.0. *Turizm ve İşletmecilik Dergisi*, *2*(1), 1-15.

Dülgaroğlu, O. (2023). Dijitalleşen Turizm. İçinde L. Karadağ ve G. Özgürel (Editör), *Teorik Yaklaşımlarla Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları* (s. 78-93). Ankara: Detay Yayıncılık.

Düzcan, A. ve Fidan, Y. (2023). İşletmelerde Dijital Olgunluk Düzeyinin Yenilik Performansı Üzerindeki Etkisinde Büyük Veri Analitik Yeteneğinin Aracı ve Veri Odaklı Kültürün Düzenleyici Rolü. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(46), 356-389.

Egeli Çankaya, G. Z. (2024). Rekreatif Sporlarda Akıllı Turizm Teknolojilerinin Kullanımı: Bisiklet Sürücüleri Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ercan, F. (2020). Turizm Pazarlamasında Yapay Zekâ Teknolojilerinin Kullanımı ve Uygulama Örnekleri. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, *23*(2), 394-410.

Erdem, A. (2022). Akıllı Şehirler Gerçekten Akıllı Turizm Destinasyonları Mı?. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 5-26.

Eris, T. (2021). Akıllı Turizm Kapsamında İzmir'in Akıllı Turizm Uygulamalarının İncelenmesi: 'Visitizmir' Örneği. *International Journal of Contemporary Tourism Research, Research*, *5(Özel Sayı),* 126-134.

Gedik, Y. (2023). Turizm Sektöründe Sosyal Medya Pazarlaması Avantajları, Zorlukları ve Stratejileri Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 297-316.

Goeltom, A. D. L., Hurriyati, R., Gaffar, V., Wibowo, L. A. ve Susanto, E. (2024). Exploring the Impact of Smart Tourism Initiatives on Digital Native's Travel Behavior: A Review. *Journal of Business Management Education (JBME)*, *9*(1), 1-12.

Gökrem, L. ve Bozuklu, M. (2016). Nesnelerin İnterneti: Yapılan Çalışmalar ve Ülkemizdeki Mevcut Durum. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (13), 47-68.

Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z. ve Koo, C. (2015). Smart Tourism: Foundations and Developments. *Electronic Markets*, *25*, 179-188.

Gündüz, M. Z. ve Daş, R. (2018). Nesnelerin İnterneti: Gelişimi, Bileşenleri ve Uygulama Alanları. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *24*(2), 327-335.

Hargittai, E., Piper, A. M. ve Morris, M. R. (2019). From Internet Access to Internet Skills: Digital Inequality Among Older Adults. *Universal Access in the Information Society*, *18*, 881-890.

Hazarhun, E. (2022). Dijital Dönüşüm Sürecinin Turizm Sektörüne Yansımaları: Akıllı Turizm Teknolojileri Kullanımına Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Iskamto, D. ve Juariyah, L. (2023). Blockchain Technology Challenge in the Future: Data Security and Efficiency. *International Journal of Law, Policy, and Governance*, *2*(2), 65-76.

İmrek, S. (2023). Akıllı Turizm Destinasyonu Olgusunun Malatya Örneğinde Uygulanabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kapuoğlu, E. Ç. (2024). Eğitim Felsefesi Perspektifinden Makine Öğrenmesi. *Felsefe Dünyası*, (79), 245-264.

Karaçelik, V. (2023). Zincir Otel İşletmelerinde Yenilikçi Liderlik Davranışı Algıları ve Akıllı Turizm Uygulamaları: Antalya Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Karamustafa, K. ve Kılıçhan, A. (2024). Bilgi-İletişim ve Yapay Zekâ Teknolojileri Turist Rehberliği Mesleğinin Geleceği için Fırsat mı Yoksa Tehdit mi? *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel*, 7(2), 634-645.

Katanalp, B. Y., Yıldırım, Z. B., Eren, E. ve Uz, V. E. (2018, November). Akıllı Ulaşım Sistemleri Üzerine Bir Değerlendirme. In *2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies, SETSCI Conference Indexing System* (Vol. 3, pp. 1503-1506).

Kavzoğlu, T. ve Şahin, E. K. (2012). Bulut Bilişim Teknolojisi ve Bulut Cbs Uygulamaları. *IV. Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu (UZAL-CBS 2012)*, 16-19.

Kayıkçı, M. Y. ve Bozkurt, A. K. (2018). Dijital Çağda Z ve Alpha Kuşağı, Robotlar ve Turizmde Yapay Zekâ Uygulamaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, *2018*(1), 54-64.

Keskinkılıç, M., Ağca, Y. ve Karaman, E. (2016). İnternet ve Bilgi Sistemleri Kullanımının Turizm Dağıtım Kanallarına Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *8*(4), 445-472.

Kıvılcım, B. (2021). Akıllı Otel Uygulamalarının Sürdürülebilirliğe Etkileri: Kış Turizmi Otellerine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(46-1), 1401-1413.

Kim, J. J., Lee, M. J. ve Han, H. (2020). Smart Hotels and Sustainable Consumer Behavior: Testing the Effect of Perceived Performance, Attitude, and Technology Readiness on Word-of-Mouth. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *17*(20), 7455.

Komşu, M. S. ve Diler, D. (2024). Endüstri 5.0 Teknolojisi ve Turizm Sektörü. *Değişen Dünyada Sosyal, Beşerî, İdari ve Eğitim Bilimleri Üzerine 12. Uluslararası Kongre Bildirileri Kitabı*, 313-321.

Lee, P., Hunter, W. C. ve Chung, N. (2020). Smart Tourism City: Developments and Transformations. *Sustainability, 12 (10), 3958.*

Meng L. (2024). The Convolutional Neural Network Text Classification Algorithm in the Information Management of Smart Tourism Based on Internet of Things. *IEEE Access* 12:3570 - 3580.

Oral, S. (2023). Turizm Teknolojileri ile İlgili Araştırmalarının Kavramsallaştırılması: Vosviewer ile Bibliyometrik Analiz. *Journal of Global Tourism And Technology Research*, *4*(2), 115-128.

Özgürel, G. ve Yılmaz, O. K. (2021). Aşırı Turizmde Kalabalık Yönetimi: Belediyeler Tarafından Kullanılabilecek Akıllı Turizm Uygulamaları. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(42), 1594-1620.

Öztürk, K. ve Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

Palomo Santiago, M. ve Parra Larra López, E. (2024). Preparation of Papers–Intellectual Influence of Smart Tourism Destinations 2000-2023. *Tourism and Hospitality Management*, *30*(3), 301-316. https://doi.org/10.20867/thm.30.3.1

Pantano, E. ve Di Pietro, L. (2013). From E-Tourism to F-Tourism: Emerging Issues From Negative Tourists' Online Reviews. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, *4*(3), 211-227.

Rosário, A. T. ve Dias, J. C. (2024). Exploring the Landscape of Smart Tourism: A Systematic Bibliometric Review of the Literature of the Internet of Things. *Administrative Sciences*, *14*(2), 22.

Sadıç, Ş. (2022). Endüstri 5.0 ve Sürdürülebilirlik. İçinde G. İ. Sönmeztürk Bolatan (Editör), *Endüstri 5.0 Dijital Toplum*. Ekin Kitabevi.

Sertalp, E. (2018). Ören Yerlerinde Artırılmış Gerçeklik Standlarının Kullanımı: Ankara Roma Hamamı ARtur Örneği. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, (22), 273-289.

Şengül, R. ve Altıntaş, H. Y. (2020). Akıllı Kentin Bir Bileşeni Olarak Akıllı Ulaşım Uygulamalarının İncelenmesi: Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6*(2), 487-502.

Şenkal, E. (2022). Akıllı Turizm Teknolojilerinin Destinasyonların Pazarlanabilirliğine Etkisi: TR81 Bölgesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Bartın: Bartın Üniversitesi.

Şimşek, E. ve Cinnioğlu, H. (2023). Turizm İşletmelerinde Karekod Kullanımı1. İçinde İ. Kalemci Tüzün ve M. Öksüz (Editör), *Turizm Alanında Çok Yönlü Araştırmalar II*, (157- 176). Gaziantep: Özgür Yayınları.

Tekin, M., Öztürk, D. ve Bahar, İ. (2020). Akıllı Lojistik Faaliyetlerinde Blokzincir Teknolojisi. *Kent Akademisi*, *13*(3), 570-583.

Toptaş, O. (2022). Eğitim Sektöründe Büyük Veri Destekli Teknoloji Kullanımı. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

Tunçsiper, Ç. (2024). Endüstri Devrimi ve Gümrük Uygulamaları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, *2024*(1), 1-14.

Türkay, B. ve Dinçer D. M. Z. (2021). Akıllı Teknolojilerin Turizm İşletmelerinin Dijitalleşmesinde ve Tüketici Davranışlarındaki Rolü. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Tyan, I., Yagüe, M. I. ve Guevara-Plaza, A. (2020). Blockchain Technology for Smart Tourism Destinations. *Sustainability*, *12*(22), 9715.

Uralova, M. A. (2023). Smart-Turizmni Tashkil Etishning Asosiy Xususiyatlari. *Yashil Iqtisodiyot Taraqqiyot Journal, 5*(1), 45-60.

Ünal, G. ve Uluyol, Ç. (2020). Blok Zinciri Teknolojisi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *13*(2), 167-175.

Ünsal, E. ve Kocaoğlu, Ö. (2018). Blok Zinciri Teknolojisi: Kullanım Alanları, Açık Noktaları ve Gelecek Beklentileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (13), 54-64.

Yalçınkaya, P., Atay, L. ve Karakaş, E. (2018). Akıllı Turizm Uygulamaları. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research, 2*(2), 85-103.

Yapıcı, O. Ö. (2022). Kelime İlişkilendirme Testi ile Akıllı Turizm Kavramının Değerlendirilmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *17*(65), 1-14.

Yıldız, A. (2022). Büyük Veri'nin V'leri ve Veri Analitiği. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 361-378.

Zengin, B. ve Bayhan, M. (2023). Turizm Endüstrisinde Akıllı Turizm Teknolojilerinin Faydasına Yönelik Algıların Değerlendirilmesi: Sakarya Örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, 20*(3), 427-442.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. ve Çekiç, İ. (2018). Gastronominin Yumuşak Güç Olarak Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *19. Ulusal Turizm Kongresi, Sağlık Turizmi Bildiri Kitabı,* 17-21 Ekim 2018, Afyon, (715-729).

Başarır, M. ve Zorlu, Y. (2022). Seyyar Sergi Karadeniz Vapurunun (1926) Dönem Gazetelerinde Sunumu ve Tanıtım Turunun Halkla İlişkiler Açısından İncelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi***,** 9(2), 951-977.

Baybara Demir, E. (2021). Türk Yemekleri Öğretelim., https://www.turkascihaberleri.com/MakaleDetay/336/Turk-Yemekleri-Ogretelim---.html. (E. T.: 09.06.2024).

Bucak, T., Yiğit, S. ve Okat, Ç. (2019). Türk Mutfağı Tanıtım Faaliyetlerinin Gastrodiplomasi Kavramı Açısından İncelenmesi. *20. Ulusal Turizm Kongresi: Şehir turizmi,* 16-19 Ekim 2019, Eskişehir, (28-35).

Bucak, T. ve Yiğit, S. (2019). Gastromilliyetçilik ve Gastrodiplomasi Kavramları Üzerine Bir Değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(4), 1305-1320.

Chapple S.S. (2016). A New Structure for Culinary Diplomacy. http://culinarydiplomacy.com/blog/2016/08/28/a-new-structure-for-culinary-diplomacy/. (E. T.: 09.06.2024).

Chapple S.S. (2013) Culinary Diplomacy: Breaking Bread to Win Hearts and Minds, *The Hauge Journal Of Diplomacy,* Vol:8, Issue:2, ss.161-183.

Cutlip, M.S., Center, H.A. ve Broom, M.G. (1985). *Effective Public Relations*, 6th. Edition, New Jersey, Prentice-Hall Inc.

Çaycı, A. E. ve Aktaş, C. (2018). Dijitalden Tatmak: Yemeğin "Yeni" Gastro Mekânlardaki Seyirlik Gösterisinin Kültürel Yansımaları. *TRT Akademi*, *3*(6), 710-727.

Çevik, A. ve Aslan, Z. (2020). Dünyada ve Türkiye'de Gastrodiplomasi Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, *8* (3), 2298-2317.

Dilber, F. ve Dilber, A. (2022). Lezzetlerin Diplomasisi: Gastrodiplomasi ve Türkiye Örnekleri. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, 8*(65): 2199-2206.

Dokuz Eylül Üniversitesi (2023). DEÜ'de "Tek Millet On Lezzet" Buluşması. https://haber.deu.edu.tr/deude-tek-millet-on-lezzet-bulusmasi/ (E. T.: 09.06.2024)

Erdoğan, İ. (2006). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler*. Ankara: Erk Yayınevi.

Farina, F. (2018). Japan's Gastrodiplomacy as Soft Power: Global Washoku And National Food Security. *Journal of Contemporary Eastern Asia*, 17(1), 131-146.

Forman, J. A. ve Sonenshine, T. (2014). *Food and* Foreign Policy: A Diplomatic Cuisine. https://www.theglobalist.com/food-foreign-policy-diplomatic-cuisine/ (E. T.: 18.05.2024).

Gültekin, B. (2005). Türkiye'nin Uluslararası İmajında Yükselen Değerler ve Eğilimler. *Selçuk İletişim Dergisi,* 4(1): 126-140.

Gürleyen, B. (2009). Bir Elimde Kadeh, Bir Elimde Çatal, Damağımda Nişantaşı. https://www.milliyet.com.tr/pazar/bir-elimde-kadeh-bir-e-limde-catal-damagimda-nisantasi-1156673 (E.T.:19.07.2024).

Hall, C. M. ve Sharples, L. (2008). Food Events and the Local Food System: Marketing, Managementand Planning Issue. C. M. Hall, L. Sharples (Ed.), *Food and Wine Festivals and Events Around the World Development, Management and Markets* içinde (s.24-46). Butterworth-Heinemann

Heath, L. R. (2001). *Handbook of Public Relations*, London: Sage Publications.

Hürriyet Gazetesi, 21 Haziran 2015, http://hurriyet.com.tr/gundem/29340834.asp (E. T.: 18.06.2024).

Ichijio, A. ve Ranta, R. (2018). *Yemek ve Ulusal Kimlik,* Ataseven, E. (çev), İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Jefkins, F. (1989). *Public Relations*, 3rd. Edition, Pitman Publishingn, London.

Kazancı, M. (1982). *Halkla İlişkiler*, Savaş yayınları, Ankara

Kıbrıskenthaber, (2018). Kıbrıs ve Dünyada Gastrodiplomasi. https://.kibrisnethaber.com/kibris/kibrista-ve-dunyada-gastro-diplomasi-h22687.html, (E. T.: 19.07.2024).

Kul, N. (2019). *Mutfak, Kimlik, Diplomasi – Türkiye'de Gastrodiplomasi*, Ankara: Tün Kitap.

Kültür ve Turizm Bakanlığı (2017). UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi. http://aregem.kulturturizm.gov.tr/TR,50838/unesco-insanliginsomut- olmayan-kulturel-mirasinin-tems-.html. (E. T.: 18.07.2024).

Manheim, J.B. (1990). *Strategic Public Diplomacy: The Evolution of Influence.* NY: Oxford University Press

Nau, H. R. (1978). *The Diplomacy of World Food: Goals, Capabilities, Issues and Arenas.* Published online by Cambridge University Press: 22 May 2009.

Nirwandy, N. ve Awang, A.A. (2014). Conceptualizing Public Diplomacy Social Convention Culinary: Engaging Gastro Diplomacy Warfare for Economic Branding, *Procedia-Social Behavioral Sciences* 130, ss. 325-332.

Norden, (2004). The New Nordic Food Manifesto. https://www.norden.org/en/information/new-nordic-food-manifesto. (E.T.: 09.07.2024)

Onaran, B. (2015). *Mutfak Tarihi: Yemeğin Politik Serüvenleri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özgen, N. (2021). Türkiye'de Gastrodiplomasi Politikaları ve Dünyadaki Konumu Üzerine Araştırma (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Kültür Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Peltekoğlu, B. F. (2001). *Halkla İlişkiler Nedir*, Beta Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Rotman, B.M. (1988). *Public Relations Career*, İlinois: vgm Career Horizons,

Rockower, P. S. (2012). Recipes for Gastrodiplomacy, *Place Branding and Diplomacy,* 8 (3), s.235-246.

Simonin, B.L. (2008). Nation Branding and Public Diplomacy: Challenges and Opportunities, Fletcher Forum of World Affairs 32(3): 19-34.

Signitzer, B. ve Carola, W. (2006). Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function. Public Relations Theory II. (der.) Carl H. Botan ve Vincent Hazelton. New Jersey: Lawrence Erlbaum

Soner, F. (2020). Uluslararası Halkla İlişkiler Çerçevesinde Oluşturulan Gastrodiplomasi Modeli: Türkiye İncelemesi ve Öneriler, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul.

Şalcıgil W. G. (2022). Turkish Coffee Lady Gizem Şalcıgil White ile Röportaj, https://www.turkiyekahve.com/turkish-coffee-lady-gizem-salcigil-white-ile-roportaj/ (E. T.: 26.07.2024).

Tekinel, E. (2013). Türk Kahvesi ve Kültürel Diplomasinin 40 Yıllık Hatırı Var", Gizem Şalcıgil White ile röportaj, Turkishny.com, 13 Aralık. http: //www.turkishny.com/interview/40-interview/140329-tur k-ka hv esi- ve- ku l turel- di plo m a sinin-40- y i l li k- h at iri- var# (02.10.2014).

Tortop, N. (1998). *Halkla İlişkiler*, Yargı Yayınları, Ankara.

Türker, N. (2018). Gastrodiplomasi Türk Mutfağının Tanıtımında Bir Araç Olabilir Mi? *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, *2*(Ek1), 14-29.

T.C. Kültür Bakanlığı, Tanıtım Bülteni 2018,

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (2015). *Gastro-diplomasi*, https://www.iletisim.gov.tr/turkce/pozitif_iletisim_kampanyalari/detaylar/gastro-diplomasi. (E. T.: 26.07.2024).

TRT Haber (2022). *Türk Mutfağı Kitabı Uluslararası Yarışmada,*https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/turk-mutfagi-kitabi-uluslararasi-yarismada-728319.html. (E. T.: 24.07.2024).

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2023). *UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı***.** https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO- Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%CC%86%C4%B1. (E. T.: 22.07.2024).

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2015). *Gaziantep UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağında,* https://www.unesco.ogr.tr/Home/AnnouncementDetail/298. (E.T.:(23.07.2024).

Ülker, R. (2023). Gastrodiplomasi 101: Yumuşak Gücün Nihai Zaferi, https://aposto.com/s/gastrodiplomasi-101-yumusak-gucun-nihai-zaferi (E. T.: 17.06.2024).

Ürkmez, D. ve Akbulut, D. (2020). Yerel Yönetimlerde Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Festivallerin Kullanımı, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, 10*(2), 218-244.

Yavuz, C. (2019). *Halkla İlişkiler*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Zhang, J. (2015). The Foods of the Worlds: Mapping and Comparing Contemporary Gastrodiplomacy Campaigns", *International Journal of Communication,* 9 (1), ss. 568-591

URL-1: https://www.mutfakdostlari.org.tr/ (E.T.: 23.07.2024).

URL-2: http://dudetable.com (E.T.: 23.07.2024).

KAYNAKÇA

Akyürek, S. ve Kızılcık, O. (2019). Determining Tourists' Propensity to Consume Innovative Cuisine: The Case of Molecular Cuisine. *Journal of Culinary Science & Technology*, 17(6), 519-533.

Alexiou, M. V. (2020). Experience Economy and Co-creation in a Cultural Heritage Festival: Consumers' Views. *Journal of Heritage Tourism*, *15*(2), 200-216.

Aşan, K. ve Emeksiz, M. (2018). Outdoor Recreation Participants' Motivations, Experiences and Vacation Activity Preferences. *Journal of Vacation Marketing*, 24(1), 3-15.

Atasoy, O. ve Morewedge, C. K. (2018). Digital Goods are Valued Less than Physical Goods. *Journal of Consumer Research*, *44*(6), 1343-1357.

Balle, A.R., Oliveira, M., (2018). The Life Cycle Process of Knowledge Sharing in Free Software Communities: Sharing Profiles and Motivations. *Knowledge Process Management*, *25*(3), 143–152.

Bardhi, F. ve Eckhardt, G.M. (2017). Liquid Consumption. *Journal of Consumer Research*. *44*, 582–597.

Belk, R. (2009). Sharing. *Journal of Consumer Research*, *36*: 715-734

Belk, R. (2014). Sharing Versus Pseudo-Sharing in Web 2.0. *The Anthropologist*, *18*(1), 7-23.

Belk, R. (2017). Sharing Without Caring. *Cambridge Journal of Regions, Economy and Society*, *10*(2), 249-261.

Belk, R. W. (1988). Possessions and the Extended Self. *Journal of Consumer Research*, *15*(2), 139-168.

Beretta, E., Miniero, G. ve Ricotta, F. (2021). Consumers' Journey Between Liquid and Solid Consumption. *Sustainability*, *13*(24), 13730.

Boswijk, A., Thijssen, T. ve Peelen, E. (2007). *The Experience Economy: A New Perspective*. Amsterdam: Pearson Education Benelux.

Botsman, R. ve Rogers, R., (2011). *What's Mine is Yours, the Rise of Collaborative Consumption*. HarperCollins, London.

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a Theory of Practice*, Cambridge University Press, Cambridge.

Brakus, J.J., Schmitt, B.H. ve Zarantonello, L. (2009), "Brand Experience: What is it? How is it Measured? Does it Affect Loyalty", *Journal of Marketing*. 73(3), 52-68.

Cheng, M., Chen, G., Wiedmann, T., Hadjikakou, M., Xu, L. ve Wang, Y. (2020). The Sharing Economy and Sustainability–Assessing Airbnb's Direct, Indirect and Induced Carbon Footprint in Sydney. *Journal of Sustainable Tourism*, *28*(8), 1083-1099.

Cherry, C. E. ve Pidgeon, N. F. (2018). Is Sharing The Solution? Exploring Public Acceptability of the Sharing Economy. *Journal of Cleaner Production*, *195*, 939-948.

Christodoulides, G., Athwal, N., Boukis, A. ve Semaan, R. W. (2021). New Forms of Luxury Consumption in The Sharing Economy. *Journal of Business Research*, *137*, 89-99.

Chung, J. Y. (2017). Online Friendships in a Hospitality Exchange Network: A Sharing Economy Perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *29*(12), 3177-3190.

Clark, W. A. (2019). Millennials in the Housing Market: The Transition to Ownership in Challenging Contexts. *Housing, Theory and Society*, 36(2), 206-227.

Couchsurfing.com. https://about.couchsurfing.com/about/about-us/ (Erişim tarihi: 28.07.2024).

Demailly, D. ve Novel, A. S. (2014). The Sharing Economy: Make It Sustainable. *Studies*, *3*(14), 14-30.

Dubois, E., Juliet S., ve Lindsey C. (2014). New Cultures of Connection in a Boston Time Bank. In *Practicing Plenitude*. Juliet B. Schor ve Craig J. Thompson, Editors. New Haven: Yale University Press.

Eckhardt, G. M., Houston, M. B., Jiang, B., Lamberton, C., Rindfleisch, A. ve Zervas, G. (2019). Marketing in the Sharing Economy. *Journal of Marketing*, *83*(5), 5-27.

Ek Styvén, M. ve Mariani, M. M. (2020). Understanding the Intention to Buy Secondhand Clothing on Sharing Economy Platforms: The Influence of Sustainability, Distance from the Consumption System, and Economic Motivations. *Psychology & Marketing*, *37*(5), 724-739.

Felländer, A., Ingram, C. ve Teigland, R. (2015). *Sharing Economy*. In embracing change with caution. Näringspolitiskt Forum Rapport. *11*, Örebro Universitet.

Filippas, A., Horton, J. J. ve Zeckhauser, R. J. (2020). Owning, Using, and Renting: Some Simple Economics of the "Sharing Economy". *Management Science*, *66*(9), 4152-4172.

Freeman, S. (2011). Capitalism in the Classical and High Liberal Traditions. *Social Philosophy and Policy*, *28*(2), 19-55.

Frenken, K., ve Schor, J. (2017). *Putting the Sharing Economy into Perspective*. Environmental Innovation and Societal Transitions, *23*(June), 3–10.

Gardiner, S., Vada, S., Yang, E. C. L., Khoo, C. ve Le, T. H. (2022). Recreating History: The Evolving Negotiation of Staged Authenticity in Tourism Experiences. *Tourism Management*, *91*, 104515.

Geissinger, A., Laurell, C., Öberg, C. ve Sandström, C. (2019). How Sustainable is the Sharing Economy? On the Sustainability Connotations of Sharing Economy Platforms. *Journal of Cleaner Production*, *206*, 419-429.

Gell, A. (1986). "Newcomers to the World of Goods: Consumption Among the Muria Gonds." In *The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*, edited by Arjun Appadurai.

Gilmore, J. H. ve Pine, B. (2002). Differentiating Hospitality Operations Via Experiences: Why Selling Services is not Enough. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, *43*(3), 87–96.

Goossens, C. (2000). Tourism Information and Pleasure Motivation. *Annals of Tourism Research*, *27*(2), 301-321.

Guo, Y., Li, X. ve Zeng, X. (2019). Platform Competition in the Sharing Economy: Understanding How Ride-Hailing Services Influence New Car Purchases. *Journal of Management Information Systems*, *36*(4), 1043-1070.

Hamari, J., Sjo¨klint, M. ve Ukkonen, A. (2016), "The Sharing Economy: Why People Participate in Collaborative Consumption", *Journal of the Association for Information Science and Technology*, *67*(9), 2047-2059.

Helkkula, A. (2011). Characterising the Concept of Service Experience. *Journal of Service Management*, *22*(3), 367-389.

Helm, S. V., Ligon, V., Stovall, T. ve Van Riper, S. (2018). Consumer Interpretations of Digital Ownership in the Book Market. *Electronic Markets*, *28*, 177-189.

Honore´ A. (1961): Ownership. *Oxf Essays Jurisprud*, 107:112-124.

Joo, J. H. (2017). Motives for Participating in Sharing Economy: Intentions to Use Car Sharing Services. *Journal of Distribution Science*, *15*(2), 21-26.

Kızılcık, O. ve Akyürek, S. (2021). Yeşil Restoranlarda Hizmet Alan Müşterilerin Memnuniyet ve Şikayetlerinin İncelenmesi: Akdeniz Ülkelerinden Örnekler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(46-1), 14145-1431.

Kızılcık, O. ve Taştan, H. (2019). Mağara Turizminin Motivasyon Faktörlerinin Belirlenmesi: Karaca Mağarası Örneği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*(3), 240-251.

Kucukergin, F. N. ve Kiliclar, A. (2024). Is it Important for Tourists to Say,"This is My Destination?". *Journal of Vacation Marketing*, 13567667241248977.

Le Vine, S., Latinopoulos, C. ve Polak, J. (2014). What is the Relationship Between Online Activity and Driving-Licence-Holding Amongst Young Adults?. *Transportation*, 41, 1071-1098.

Lindsay, P.H. ve Norman, D.E. (1977). *Human Information Processing*, Academic Press, New York, NY.

Lowies, B., Whait, R. B., Viljoen, C. ve McGreal, S. (2018). Fractional Ownership–an Alternative Residential Property Investment Vehicle. *Journal of Property Investment & Finance*, *36*(6), 513-522.

Maio, G. R. ve Olson, J. M. (1995). Relations Between Values, Attitudes, and Behavioral Intentions: The Moderating Role of Attitude Function. *Journal of Experimental Social Psychology*, *31*(3), 266-285.

Manthiou, A., Lee, S., Tang, L. ve Chiang, L. (2014). The Experience Economy Approach to Festival Marketing: Vivid Memory and Attendee Loyalty. *Journal of Services Marketing*, *28*(1), 22-35.

Martin, C. J. (2016). The Sharing Economy: A Pathway to Sustainability or a Nightmarish form of Neoliberal Capitalism?. *Ecological Economics*, *121*, 149-159.

Martin, E.W. ve Shaheen, S.A., (2011). Greenhouse Gas Emission Impacts of Carsharing in North America. IEEE Trans. Intell. *Transport. Syst*. *12*, 1074-1086.

Maschio, T. J. (2016). Culture, Desire and Consumer Culture in America in the New Age of Social Media. *Qualitative Market Research: An International Journal*, *19*(4), 416-425.

Mehmetoglu, M. ve Engen, M. (2011). Pine and Gilmore's Concept of Experience Economy and Its Dimensions: An Empirical Examination in Tourism. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, *12*(4), 237-255.

Morewedge, C. K. (2021). Psychological Ownership: Implicit and Explicit. *Current Opinion in Psychology*, *39*, 125-132.

Moscardo, G. (2010). The Shaping of Tourist Experience: The Importance of Stories and Themes. *The Tourism and Leisure Experience: Consumer and Managerial Perspectives*, *44*, 43-58.

Mossberg, L. (2003). *Att skapa opplevelser—från OK til WOW!* [Creating experiences: From OK to WOW!]. Lund, Sweden: Studentlitteratur.

Möhlmann, M. (2015), Collaborative Consumption: Determinants of Satisfaction and the Likelihood of Using a Sharing Economy Option Again, *Journal of Consumer Behaviour*, *14*(3), 193-207.

Ning, W. (2017). *Rethinking Authenticity in Tourism Experience*. In the Political Nature of Cultural Heritage and Tourism (pp. 469-490). Routledge.

Otto, J.E. ve Ritchie, J.R.B. (1996), "The Service Experience in Tourism", *Tourism Management*, *17*(3), 165-174.

Özekici, Y. K. ve Kızılcık, O. (2022). Turistlerin Arttırılmış Gerçekliğe Dayalı Tur Rehberi Uygulamalarını Kabul Etme Eğilimlerinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, *10*(2), 979-998.

Pasimeni, F. (2021). The Origin of the Sharing Economy Meets the Legacy of Fractional Ownership. *Journal of Cleaner Production*, *319*, 128614.

Pine, B. ve Gilmore, J. (1999), *The Experience Economy: Work is a Theatre and Every Business a Stage*, Harvard Business School Press, Boston, MA.

Puschmann, T. ve Alt, R. (2016). Sharing Economy. *Business & Information Systems Engineering*, *58*(1), 93–99.

Radder, L. ve Han, X. (2015). An Examination of the Museum Experience Based on Pine and Gilmore's Experience Economy Realms. *Journal of Applied Business Research*, *31*(2), 455.

Rubin, D. ve Kozin, M. (1984). Vivid Memories. *Cognition*, *16*(1), 81-95.

Schor, J.(2016). Debating the Sharing Economy. *Journal of Self Government Management Economy*. *4*, 7-22.

Schor, J.B. ve Fitzmaurice, C.J., 2015. *Collaborating and Connecting: the Emergence of the Sharing Economy. Reisch, L., Thogersen*, J. (Editörlüğünde), Handbook of Research on Sustainable Consumption. Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK.

Shaw, D. S. ve Clarke, I. (1998). Culture, Consumption and Choice: Towards a Conceptual Relationship. *Journal of Consumer Studies & Home Economics*, *22*(3), 163-168.

Shu, S. B. ve Peck J. (2011). Psychological Ownership and Affective Reaction: Emotional Attachment Process Variables and the Endowment Effect. *Journal of Consumer Psychology*, *21*:439-452.

Sims, B. ve Kienzle, J. (2016). Making Mechanization Accessible to Smallholder Farmers in Sub-Saharan Africa. *Environments*, *3*(2), 11.

Styles, J. (2019). Consumption. *Textile History*, *50*(2), 237-243.

Tarssanen, S. ve Kylänen, M. (2005). *A Theoretical Model for Producing Experiences— A Touristic Perspective*. Rovaniemi, Finland: Lapland Centre of Expertise for the Experience Industry.

Tiwari, A. V., Bajpai, N., Singh, D. ve Vyas, V. (2022). Antecedents of Hedonism Affecting Memorable Tourism Experience (MTE) Leading to Revisit Intention in Tourists. *International Journal of Tourism Cities*, *8*(3), 588-602.

Tomkins, S.S. (1978). *Script Theory: Differential Magnification of Affects*, University of Nebraska Press, Lincoln, NE.

Tussyadiah, I. P. ve Sigala, M. (2018). Shareable Tourism: Tourism Marketing in the Sharing Economy. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 35(1), 1-4.

Uzunca, B. ve Borlenghi, A. (2019). Regulation Strictness and Supply in the Platform Economy: The Case of Airbnb and Couchsurfing. *Industry and Innovation*, *26*(8), 920-942.

Van Boven, L. ve Gilovich, T. (2003). To Do or to Have? That is the Question. *Journal of Personality and Social Psychology*, *85*(6), 1193.

Verkuyten, M. ve Martinovic, B. (2017). Collective Psychological Ownership and Intergroup Relations. *Perspectives on Psychological Science*, *12*(6), 1021-1039.

Wallendorf, M. ve Arnould, E. J. (1988). My Favorite Things: A Cross-Cultural Inquiry into Object Attachment, Possessiveness, and Social Linkage. *Journal of Consumer Research*, *14*(4), 531-547.

Weiss, L. ve Johar G.V. (2016). Egocentric Categorization and Product Judgment: Seeing Your Traits in What You Own (and their opposite in what you don't). *Journal of Consumer Research*, *40*,185-201.

Wittgenstein, L. (1984). *Culture and Value*. University of Chicago Press.

KAYNAKÇA

Akoğlan Kozak, M. ve Özkeroğlu, Ö. (2018). *Turizm ve Rekreasyon Kavramları: Sanal Bakış ile Değerlendirme*. II. Uluslararası Sürdürülebilir Turizm Kongresi, 20-22 Eylül 2018, Gümüşhane. ss. 399-409.

Arnaldi, B., Guitton, P. ve Moreau, G. (Eds.). (2018). *Virtual Reality and Augmented Reality: Myths and Realities*. John Wiley & Sons.

Aziz, K. A. ve Siang, T. G. (2014). Virtual Reality and Augmented Reality Combination as a Holistic Application for Heritage Preservation in the Unesco World Heritage Site of Melaka. *International Journal of Social Science and Humanity*, 4(5), 333-338.

Bittner, L., Mostajeran, F., Steinicke, F., Gallinat, J. ve Kühn, S. (2018). Evaluation of FlowVR: a Virtual Reality Game for Improvement of Depressive Mood. *BioRxiv*, 451245. https://doi.org/10.1101/451245

Bonnechère, B. (2018). Serious Games in Physical Rehabilitation. Içinde S*erious Games in Physical Rehabilitation*. DOI (C. 10).

Brooks, F. P. (1999). What's Real About Virtual Reality?. *IEEE Computer Graphics and Applications*, 19(6), 16-27.

Browning, M., Suppakittpaisarn, P., Shan, J. ve Joseph, A. (2020a). Human Health Assessments of Green Infrastructure Designs Using Virtual Reality. *Landscape Architecture*, 27(9), 35-49.

Browning, M. H., Shipley, N., McAnirlin, O., Becker, D., Yu, C. P., Hartig, T. ve Dzhambov, A. M. (2020b). An Actual Natural Setting Improves Mood Better than Its Virtual Counterpart: A Meta-Analysis of Experimental Data. *Frontiers in psychology*, 11, 2200.

Browning, M. H., Mimnaugh, K. J., Van Riper, C. J., Laurent, H. K. ve LaValle, S. M. (2020c). Can Simulated Nature Support Mental Health? Comparing Short, Single-Doses of 360-Degree Nature Videos in Virtual Reality with the Outdoors. *Frontiers in Psychology*, 10, 2667.

Calogiuri, G., Litleskare, S., Fagerheim, K. A., Rydgren, T. L., Brambilla, E. ve Thurston, M. (2018). Experiencing Nature Through Immersive Virtual Environments: Environmental Perceptions, Physical Engagement, and Affective Responses During a Simulated Nature Walk. *Frontiers in Psychology, 8, 2321.*

Çetiner, H. (2019). Sağlık Rekreasyonu Kapsamında Terapatik Rekreasyon Uygulamaları. *Journal of Recreation and Tourism Research,* 6(4), 405-411.

Davis, C., Collins, J., Fraser, J., Zhang, H., Yao, S., Lattanzio, E., ... ve Palaniappan, K. (2022). *CAVE-VR and Unity Game Engine for Visualizing City Scale 3d Meshes*. In 2022 IEEE 19th Annual Consumer Communications & Networking Conference (CCNC) (s. 733-734). IEEE.

de Back, T. T., Tinga, A. M. ve Louwerse, M. M. (2021). CAVE-Based Immersive Learning in Undergraduate Courses: Examining the Effect of Group Size and Time of Application. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 18(1), 56.

Fain, E. A. ve Kennell, B. (2014). Nintendo® Wii™ and a Physical Activity Routine: Effective Therapeutic Interventions in the Older Adult Population?. *Open Journal of Nursing*, 2014.

Fan, L. ve Baharum, M. R. (2024). The Effects of Digital Nature and Actual Nature on Stress Reduction: A Meta-Analysis and Systematic Review. *Internet Interventions*, 100772.

Guttentag, D. A. (2010). Virtual Reality: Applications and Implications for Tourism. *Tourism Management*, 31(5), 637-651.

Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Dinç. Y. (2017). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara.

Hai, L., Hou, H. Y., Zhou, C. ve Li, H. J. (2022). The Effect of Exergame Training on Physical Functioning of Healthy Older Adults: A Meta-analysis. *Games for Health Journal*, 11(4), 207-224.

Hastürk, G. ve Akyıldız Munusturlar, M. (2022). The Effects of Exergames on Physical and Psychological Health in Young Adults. *Games for Health Journal*, 11(6), 425-434.

Hou, T. (2021, April). *Virtual Tourism Simulation System Based on VR Technology.* In Journal of Physics: Conference Series (Vol. 1881, No. 3, p. 032084). IOP Publishing.

Hwang, G. J. ve Chien, S. Y. (2022). Definition, Roles, and Potential Research Issues of the Metaverse in Education: An Artificial Intelligence Perspective*. Computers and Education: Artificial Intelligence*, 3, 100082.

İnan (2023). *Doğa Temelli Sanal Gerçeklik Aktivitelerinin Algılanan Restorasyon, Stres ve Ruh Hali Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.

Juan, M. C., Elexpuru, J., Dias, P., Santos, B. S. ve Amorim, P. (2023). Immersive Virtual Reality for Upper Limb Rehabilitation: Comparing Hand and Controller Interaction. *Virtual Reality*, 27(2), 1157-1171.

Kaplan, R. ve Kaplan, S. (1989). *The Experience of Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge University Press.

Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2017). *Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar*, 19. Baskı, Ankara, Detay Yayıncılık.

Larsen, L. H., Schou, L., Lund, H. H. ve Langberg, H. (2013). The Physical Effect of Exergames in Healthy Elderly—A Systematic Review. *Games For Health: Research, Development, and Clinical Applications*, 2(4), 205-212.

Liu, X., Zhang, J., Hou, G. ve Wang, Z. (2018). *Virtual Reality and Its Application in Military.* In IOP conference series: Earth and environmental science (Vol. 170, p. 032155). IOP Publishing.

Liu, Y., Lin, Y., Shi, R., Luo, Y. ve Liang, H. N. (2021). *Relicvr: A Virtual Reality Game for Active Exploration of Archaeological Relics.* In Extended Abstracts of The 2021 Annual Symposium on Computer-Human Interaction in Play (s. 326-332).

Mandal, S. (2013). Brief Introduction of Virtual Reality & Its Challenges*. International Journal of Scientific & Engineering Research,* 4(4), 304-309.

Manjrekar, S., Sandilya, S., Bhosale, D., Kanchi, S., Pitkar, A. ve Gondhalekar, M. (2014). *CAVE: An Emerging Immersive Technology--A Review.* In 2014 uksim-amss 16th international conference on computer modelling and simulation (pp. 131-136). IEEE.

Marques-Sule, E., Arnal-Gómez, A., Buitrago-Jiménez, G., Suso-Martí, L., Cuenca-Martínez, F. ve Espí-López, G. V. (2021). Effectiveness of Nintendo Wii and Physical Therapy in Functionality, Balance, and Daily Activities in Chronic Stroke Patients*. Journal of the American Medical Directors Association*, 22(5), 1073-1080.

Martirosov, S., Bureš, M. ve Zítka, T. (2022). *Cyber* Sickness in Low-İmmersive, Semi-immersive, and Fully Immersive Virtual Reality*. Virtual Reality*, 26(1), 15-32.

Mazuryk, T. ve Gervautz, M. (1999). *Virtual Reality: History, Applications, Technology and Future*. Vienna University of Technology.

Meldrum, D., Glennon, A., Herdman, S., Murray, D. ve McConn-Walsh, R. (2011). Virtual Reality Rehabilitation of Balance: Assessment of the Usability of the Nintendo Wii® Fit Plus. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology,* 7(3), 205–210. https://doi.org/10.3109/17483107.2011.616922

Merkx, C. ve Nawijn, J. (2021). Virtual Reality Tourism Experiences: Addiction and İsolation. *Tourism Management*, 87, 104394.

Montoro-Cárdenas, D., Cortés-Pérez, I., Zagalaz-Anula, N., Osuna-Pérez, M. C., Obrero-Gaitán, E. ve Lomas-Vega, R. (2021). Nintendo Wii Balance Board Therapy for Postural Control in Children with Cerebral Palsy: A Systematic Review and Meta-analysis*. Developmental Medicine & Child Neurology*, 63(11), 1262-1275.

Na, L. ve Weihua, H. (2012, July). *Virtual Reality Applications in Simulated Course for Tour Guides.* In 2012 7th International Conference on Computer Science & Education (ICCSE) (pp. 1672-1674). IEEE.

Öztürk, Y. (2020). Aşırı Turizm, Turizm Karşıtlığı ve Turizmde Sürdürülebilirlik Üzerine Bir Değerlendirme. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 8(Special Issue 4), 112-124.

Pallavicini, F. ve Bouchard, S. (2019). *Editorial: Assessing the Therapeutic Uses and Effectiveness of Virtual Reality, Augmented Reality and Video Games for Emotion Regulation and Stress Management*. Frontiers in Psychology, 10(December), 1–3. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02763.

Patil, O., Yao, H. ve Lok, B. (2019). *Impact of Gamified Interaction with Virtual Nature on Sustained Attention and Self-Reported Restoration — A Pilot Study*. 25th ACM Symposium on Virtual Reality Software and Technology, 4–6. https://doi.org/10.1145/3359996.3364708

Puig, A., Rodríguez, I., Arcos, J. L., Rodríguez-Aguilar, J. A., Cebrián, S., Bogdanovych, A., ... ve Piqué, R. (2020). Lessons Learned from Supplementing Archaeological Museum Exhibitions with Virtual Reality*. Virtual Reality,* 24(2), 343-358.

Putnam, C., Cheng, J. ve Seymour, G. (2014). *Therapist* Perspectives: Wii Active Videogames Use in Inpatient Settings with People Who Have Had a Brain Injury. *Games for Health Journal*, 3(6), 366-370.

Qi, W., Taylor, R. M., Healey, C. G. ve Martens, J. B. (2006). *A Comparison of Immersive HMD, Fish Tank VR and Fish Tank with Haptics Displays for Volume Visualization.* In Proceedings of the 3rd Symposium on Applied Perception in Graphics and Visualization (pp. 51-58).

Rainoldi, M., Driescher, V., Lisnevska, A., Zvereva, D., Stavinska, A., Relota, J. ve Egger, R. (2018). *Virtual Reality: An Innovative Tool in Destinations' Marketing. The Gaze. Journal of Tourism and Hospitality*, 9(1), 53-68.

Reese, G., Kohler, E. ve Menzel, C. (2021). *Restore or* Get Restored: The Effect of Control on Stress Reduction and Restoration in Virtual Nature Settings. *Sustainability*, 13(4), 1995.

Reznek, M., Harter, P. ve Krummel, T. (2002). Virtual Reality and Simulation: Training The Future Emergency Physician. *Academic Emergency Medicine*, 9(1), 78-87.

Ritz, L. T. ve Buss, A. R. (2016). A Framework for Aligning Instructional Design Strategies with Affordances of Cave Immersive Virtual Reality Systems. *TechTrend*s, 60, 549-556.

Roche, K., Liu, S. ve Siegel, S. (2019). The Effects of Virtual Reality on Mental Wellness*:* A. *Ment Health*, 14, 811-818.

Rossi, S., Viola, I., Toni, L. ve Cesar, P. (2023). *Extending 3-DoF Metrics to Model User Behaviour Similarity in 6-Dof İmmersive Applications*. In Proceedings of the 14th Conference on ACM Multimedia Systems (pp. 39-50).

Selmanovic, E., Rizvic, S., Harvey, C., Boskovic, D., Hulusic, V., Chahin, M. ve Sljivo, S. (2018). *VR Video Storytelling for Intangible Cultural Heritage Preservation*. In: The 16th Eurographics Workshop on Graphics and Cultural Heritage (EG GCH) 2018, 12 - 15 November 2018, Vienna, Austria.

Serrano, B., Baños, R. M. ve Botella, C. (2016). Virtual Reality and Stimulation of Touch and Smell for Inducing Relaxation: A Randomized Controlled Trial. *Computers in Human Behavior*, 55, 1-8.

Skublewska-Paszkowska, M., Milosz, M., Powroznik, P. ve Lukasik, E. (2022). *3D* Technologies for Intangible Cultural Heritage Preservation—Literature Review for Selected Database*s. Heritage Science*, 10(1), 3.

Sonuç, N. (2014). Sürdürülebilir Turizm Kavramsal Yaklaşım. In M. Kozak (Ed.), *Sürdürülebilir Turizm: Kavramlar, Uygulamalar* (s. 13-28). Detay Yayıncılık.

Sutherland, I. E. (1968). *A Head-Mounted Three Dimensional Display.* In Proceedings of the December 9-11, 1968, Fall Joint Computer Conference, part I (pp. 757-764).

Tang, Y. M. ve Ho, H. L. (2020). *3D Modeling and Computer Graphics in Virtual Reality*. In *Mixed Reality and Three-Dimensional Computer Graphics*. IntechOpen.

Tsekleves, E., Warland, A., Kilbride, C., Paraskevopoulos, I. ve Skordoulis, D. (2014). The Use of the Nintendo Wii in Motor Rehabilitation for Virtual Reality Interventions: a Literature Review. *Virtual, Augmented Reality and Serious Games for Healthcare* 1, 321-344.

Tussyadiah, I. P., Wang, D. ve Jia, C. (2017). Virtual Reality And Attitudes Toward Tourism Destinations. In *Information and Communication Technologies in Tourism*: Proceedings of the International Conference in Rome, Italy, January 24-26, 2017 (pp. 229-239). Springer International Publishing.

Türkmen, H., Zengin, M. ve Kahraman, Z. (2018). Müze Uzmanlarının Müzelerin Eğitimdeki Rolü Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 3(2), 30-44.

Ulrich, R. S. (1984). *View* Through a Window May Influence Recovery from Surgery. *Science*, 224(4647), 420-421.

Ulrich, R. S. (1983). Aesthetic and Affective Response to Natural Environment. In *Behavior and the Natural Environment* (s. 85-125). Springer, Boston, MA.

Wei, R., Zhou, S., He, R. ve Huang, K. (2024). Communicating Environment Protection from Plastic Waste Via VR: Effects of Realism and Spatial Presence on Risk Perception. *Telematics and Informatics Reports*, 13, 100121.

Xing, Y., Xiao, Y. ve Luo, Y. (2024). Integrating Restoration and Interactive Exploration to Enhance Cultural Heritage Through VR Storytelling. *Scientific Reports,* 14(1), 21194.

Yu, C. P., Lee, H. Y., Lu, W. H., Huang, Y. C., ve Browning, M. H. (2020). Restorative Effects of Virtual Natural Settings on Middle-Aged and Elderly Adults. *Urban Forestry and Urban Greening*, 56, 126863.

Zone, R. (2005). *3-D filmmakers: Conversations with creators of stereoscopic motion pictures* (No. 119). Scarecrow Press.

İnternet Kaynakça

Augmentedspace (2024). 1968: First Google Glass-like device by Ivan Sutherland. https://augmentedspaceblog.wordpress.com/2015/01/06/1968-first-google-glass-like-by-ivan-sutherland/ (E. T.:10 Ekim 2024).

Aydın, İ. (2021). Rekreasyon Terapisi, İçinde, Kozak, N. (Editör), *Online Türkiye Turizm Ansiklopedisi*, https://turkiyeturizmansiklopedisi.com/rekreasyon-terapisi (E. T.:02.10.2024).

Chei (2024). Starcave. https://chei.ucsd.edu/starcave/ (E. T.:27 Ekim 2024).

Insata360 (2024). Insta 360 Pro2. https://www.insta360.com/product/insta360-pro2/#pro2_specs (E. T.:27 Ekim 2024).

Fimora (2024). A Brief History of Virtual Reality. https://filmora.wondershare.com/virtual-reality/history-of-vr.html. (E. T.:10 Ekim 2024).

Hackhman, M. (2024). Microsoft Abandons HoloLens 2 in a Final Break From Mixed Reality. https://www.pcworld.com/article/2474903/report-microsoft-has-killed-the-hololens-2.html. (E. T.:10 Ekim 2024).

HistoryofInformation (2024). The Sensorama: One of the First Functioning Efforts in Virtual Reality. https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=2785 (E. T.:10 Ekim 2024).

Meta (2024). What is the metaverse?. https://about.meta.com/what-is-the-metaverse/ (E. T.:13 Ekim 2024).

Microsoft (2024a). Karma Gerçeklik Nedir? https://learn.microsoft.com/tr-tr/windows/mixed-reality/discover/mixed-reality (E. T.:11 Ekim 2024).

Microsoft (2024b). Metaverse. https://appsource.microsoft.com/en-us/product/web-apps/mlaitechnologies1655797779887.banking_metaverse?tab=overview (E. T.:11 Ekim 2024).

MTR (2018). NASA is Using HoloLens AR Headsets to Build İts New Spacecraft Faster. https://www.technologyreview.com/2018/10/09/103962/nasa-is-using-hololens-ar-headsets-to-build-its-new-spacecraft-faster/. (E. T.:10 Ekim 2024).

Meta (2024). Five Years of VR: A Look at the Greatest Moments from Oculus Rift to Quest 2. https://www.meta.com/blog/quest/five-years-of-vr-a-look-at-the-greatest-moments-from-oculus-rift-to-quest-2/

Omanovic, D. & Biogradlija, L. (2023). Bosna Hersek'te 457. Geleneksel Mostar Köprüsü Atlayışları yapıldı. Anadolu Ajansı. (E. T.:9 Ekim 2024).

Sandbox VR (2024a). Full-body VR with Frenemies. https://sandboxvr.com/lasvegas/ (E. T.:13 Eylül 2024).

Sandbox VR (2024b). Virtual Reality With Friends. https://sandboxvr.com/about-us. (E. T.:13 Eylül 2024).

Sandbox VR (2024c). Squıd Game Virtuals. https://sandboxvr.com/lasvegas/experience/squidgame (E. T.:13 Eylül 2024).

Sandbox VR (2024d). Booking Summary. https://sandboxvr.com/atlanta/booking/confirmation (E. T.:13 Eylül 2024).

Spark (2024). Destination Marketing VR: Revolutionising Travel Promotion. (E. T.:2 Ekim 2024).

UNTWO (2024). Glossary of Tourism Terms . UN Tourism. https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms (E. T.:12 Eylül 2024).

View-Master (2024). Welcome to the View-Master Database. https://viewmasterinfo.com/ (E. T.:10 Ekim 2024).

VRS (2024). History of Virtual Reality. https://www.vrs.org.uk/virtual-reality/history.html . (E. T.:10 Ekim 2024).

VR-compare (2024). HTC. https://vr-compare.com/headset/htcvive (E. T.:10 Ekim 2024).

Wikimedia (2024). Virtual reality headset and wired gloves, Ames Research Center. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Virtual_reality_headset_and_wired_gloves,_Ames_Research_Center.jpg (E. T.:10 Ekim 2024).

KAYNAKÇA

Ahebwa, W. M., Van der Duim, V. R., ve Sandbrook, C. G. (2012). Private-Community Partnerships: Investigating A New Approach to Conservation and Development in Uganda. *Conservation and Society, 10*(4), 305.

Amoamo, M. ve Thompson, A. (2010). (re)Imaging Maori Tourism: Representation and Cultural Hybridity in Postcolonial New Zealand. *Tourist Studies, 10*(1), 35–55.

Ashley, C., Haysom, G. ve Spenceley, A. (2008). The Development Impacts of Tourism Supply Chains: Increasing Impact on Poverty and Decreasing Our Ignorance. In A. Spenceley (Ed.) Responsible Tourism: Critical Issues for Conservation and Development. London: Earthscan. 129–156.

Bacharach, S. B., Bamberger, P. A. ve Vashdi, D. (2005). Diversity and Homophily at Work: Supportive Relations Among White and African-American Peers. *Academy of Management Journal, 48*(4), 619–644.

Baird, T. D., Chaffin, B. C. ve Wrathall, D. J. (2017). A Disturbance Innovation Hypothesi S: Perspectives from Human and Physical Geography. *The Geographical Journal, 183*(2), 201–208. doi:10.1111/ geoj.12206

Biggs, D. M. (2017) I Want a Job as a Consultant: Skills and Behaviours Needed to Work as a Consultant Occupational Psychologist?, *OP Matters, 34*, 20-22.

Bilimoria, D., Joy, S. ve Liang, X. (2008), Breaking Barriers and Creating Inclusiveness: Lessons of Organizational Transformation to Advance Women Faculty in Academic Science and Engineering. *Human Resource Management, 47* (3), 423-441.

Bowl, K. (2001, July). Diversity Means Good Business, Survey Says. *HR News, 46*, (12).

Brewer, M. B. (1991). The Social Self: On Being the Same and Different at the Same Time. *Personality and Social Psychology Bulletin, 17*(5), 475–482.

Butler, G. ve Rogerson, C. M. (2016). Inclusive Local Tourism Development in South Africa: Evidence from Dullstroom. *Local Economy, 31*(1–2), 264–281.

Byeong Yong, K. (2006). Managing Workforce Diversity: Developing A Learning Organization. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 5*(2), 69–90.

Campbell (2006). Changing a Cultural Icon: The Academic Library as a Virtual Destination. *Educause Review*.

Coldwell, W. (2016, 27th June). Floating Hotel To Open In London As Part Of Social Enterprise Project. The Guardian. 20 June 2016. Retrieved from https://www.theguardian.com/travel/2016/jun/27/floating-hotel-to-open-london-social-enterprise-project

Collins, P. H. (1986). Learning from the Outsider Within: The Sociological Significance Of Black Feminist Thought. *Social Problems, 33*, S14– S32.

Cooke, F.L. ve Saini, D.S. (2010). Diversity Management in India: A Study of Organizations in Different Ownership Forms and Industrial Sectors, *Human Resources Mana*gement, 49 (3), 477-500.

Cox, T., Jr. (1991). The Multicultural Organization. *The Executive, 5*(2), 34–47.

Cox, T., Jr. (1997). *Linkages between managing diversity and organizational performance*. In T. Cox, Jr., & R. L. Beale (Eds.), Developing competency to manage diversity: Readings, cases & activities (ss. 35–43). San Francisco, CA: Berrett-Koehler Publishers.

Cui, J., Jo, H., Na, H. ve Velasquez, M. G. (2015). Workforce Diversity and Religiosity. *Journal of Business Ethics, 128*(4), 743–767.

Daniels, C. (2001). Too Diverse for Our Own Good. *Fortune, 144*(1), 116.

Dawson, M., Neal, J. A. ve Madera, J. M. (2011). Preparing Hospitality and Tourism Students to Lead a Diverse Workforce. *Journal of Teaching in Travel & Tourism, 11*(2), 195–210.

Deloitte. (2022). Türkiye'de Çalışma Hayatında Çeşitlilik ve Kapsayıcılık Raporu. Erişim: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/human-capital/turkiye-de-calisma-hayatinda-cesitlilik-ve-kapsayicilik-raporu.pdf

Doherty, L. (2004). Work-Life Balance Initiatives: Implications for Women. *Employee Relations, 26* (4), 433–452.

Eagly, A. H. (2016). When Passionate Advocates Meet Research on Diversity, Does The Honest Broker Stand a Chance? *Journal of Social Issues, 72*, 199–222.

Edelman, L. B., Fuller, S. R. ve Mara-Drita, I. (2001). Diversity Rhetoric and the Managerialization of Law. *American journal of sociology*, *106*(6), 1589-1641.

Edensor, T. (2015). The Gloomy City: Rethinking the Relationship Between Light and Dark. *Urban Studies, 24*, 422–438.

Farndale, E., Biron, M., Briscoe, D. R. ve Raghuram, S. (2015). A Global Perspective on Diversity and Inclusion in Work Organizations. *The International Journal of Human Resource Management, 26* (6), 677–687.

Frink, D. D., Robinson, R. K., Reithel, B., Arthur, M. M., Ammeter, A.P., Ferris, G. R. … ve Morrisette, H. S. (2003). Gender Demography and Organizational Performance: A Two-Study Investigation with Convergence. *Group and Organization Management, 28*, 127–147.

Furunes, T., ve Mykletun, R. J. (2007). Why Diversity Management Fails: Metaphor Analyses Unveil Manager Attitudes. *International Journal of Hospitality Management, 26*(4), 974–990.

Gonzalez, J.A. ve DeNisi, A.S. (2009) Cross-Level Effects of Demography and Diversity Climate on Organizational Attachment and Firm Effectiveness. *Journal of Organizational Behavior, 30*, 21-40. https://doi.org/10.1002/job.498

Gröschl, S. ve Arcot, S. (2014). Female Hospitality Executives And Their Effects on Firm Performance. *Tourism & Hospitality Research, 14*(3), 143–151.

Gröschl, S. (2007). An Exploration Of HR Policies and Practices Affecting The Integration of Persons with Disabilities In the Hotel Industry in Major Canadian Tourism Destinations. *International Journal of Hospitality Management, 26*(3), 666–686.

Gröschl, S. ve Doherty, L. (1999). Diversity Management In Practice. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 11*(6), 262–268.

Hays-Thomas, R. (2004). *Why now? The contemporary focus on managing diversity*. In M. S. Stockdale & F. J. Crosby (Eds.), The psychology and management of workplace diversity (ss. 3–30). Malden, MA: Blackwell.

Herring, C. (2009). Does Diversity Pay? Race, Gender, and the Business Case for Diversity. *American Sociological Review, 74*, 208–224.

Higgins-Desbiolles, F. (2003). Reconciliation Tourism: Tourism Healing Divided Societies! *Tourism Recreation Research, 28*(3), 35–44. doi:10.1080/02508281.2003.11081415

Holvino, E., Ferdman, B.M. ve Merrill-Sands, D. (2004), *Creating and sustaining diversity and inclusion in organizations: strategies and approaches,* in Stockdale, M.S. and Crosby, F.J. (Eds), The Psychology and Management of Workplace Diversity, Blackwell, Malden, MA, ss. 245-276.

Homan, A.C., Hollenbeck, J.R., Humphrey, S.E., van Knippenberg, D., Ilgen, D.R. ve Van Kleef, G.A. (2008). Facing Differences with an Open Mind: Openness to Experience, Salience of Intragroup Differences, And Performance Of Diverse Work Groups. *Academy of Management Journal, 51*(1), 1204-1222

Hughes, E. ve Scheyvens, R. (2016). Corporate Social Responsibility in Tourism Post-2015: A Development First Approach. *Tourism Geographies, 18*(5), 469–482.

Iverson, K. (2000). Managing for Effective Workforce Diversity: Identifying Issues That are of Concern to Employees. *The Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 41*(2), 31–38.

Jackson, S. E. ve Joshi, A. (2011). *Work Team Diversity*. In: Zedeck S (ed.) APA Handbook of Industrial and Organizational Psychology, Vol. 1. Washington, DC: American Psychological Association Press, 651–686.

Joshi, A. ve Roh, H. (2009), The Role Of Context in Work Team Diversity: A Meta-Analytic Review. *Academy of Management Journal, 52* (3), 599-627.

Kalargyrou, V. ve Costen, W. (2017). Diversity Management Research in Hospitality and Tourism: Past, Present and Future. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 29*(1), 68–114.

Kalargyrou, V. ve Volis, A. A. (2014). Disability Inclusion Initiatives in the Hospitality Industry: An Exploratory Study of Industry Leaders. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 13* (4), 430–454.

Kandola, R. ve Fullerton,J.(1994) Diversity: More Than Just an Empty Slogan? *Personnel Management*, November, 46-50.

Kelly, E. ve Dobbin, F. (1998). How Affirmative Action Became Diversity Management. *The American Behavioral Scientist, 41*(7),960–984.

Kim, B. Y. (2006). Managing Workforce Diversity: Developing A Learning Organization. *Journal of Human Resources in Hospitality & Tourism, 5*(2), 69–90.

Kitchin, R. ve Dodge, M. (2007). Rethinking Maps. *Progress in Human Geography, 31*(3), 331–344.

Kochan, T., Bezrukova, K., Ely, R., Jackson, S., Joshi, A., Jehn, K. ve Thomas, D. (2003). The Effects of Diversity on Business Performance: Report of The Diversity Research Network. *Human Resource Management, 42*, 3–21.

Konrad, A. M. ve Linnehan, F. (1995). Formalized HRM Structures: Coordinating Equal Employment Opportunity or Concealing Organizational Practices? *Academy of Management Journal, 38* (3), 787–820.

Kreitz, P.A. (2008), Best Practices For Managing Organizational Diversity. *The Journal of Academic Librarianship, 34* (2), 101-120.

Kulik, C. T. ve Roberson, L. (2008). Common Goals and Golden Opportunities: Evaluations of Diversity Education in Academic and Organizational Settings. *Academy of Management Learning & Education, 7*(3), 309–331.

Litvin, D. R. (1997). The Discourse of Diversity: From Biology to Management. *Organization*, *4*(2), 187-209. https://doi.org/10.1177/135050849742003

Litvin, D. R. (2006). *Diversity: Making space for a better case*. In A. M. Konrad, P. Prasad, & J. K. Pringle (Eds.), Handbook of workplace diversity (ss. 15–94). Thousand Oaks, CA: Sage.

Lu, C. M., Chen, S. J., Huang, P. C. ve Chien, J. C. (2015). Effect of Diversity on Human Resource Management and Organizational Performance. *Journal of Business Research, 68*(4), 857–861.

Lorbiecki, A. (2001). Changing Views on Diversity Management the Rise of the Learning Perspective and the Need to Recognize Social and Political Contradictions. *Management Learning, 32*(3), 345–361.

MacCannell, D. (1992). *Empty Meeting Grounds*. London: Routledge.

Madera, J. M. (2013). Best Practices in Diversity Management in Customer Service Organizations: An Investigation of Top Companies Cited by Diversity Inc. *Cornell Hospitality Quarterly, 54*(2), 124–135.

Madera, J. M., Dawson, M. ve Guchait, P. (2016). Psychological Diversity Climate: Justice, Racioethnic Minority Status and Job Satisfaction. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 28*(11), 2514–2532.

Manoharan, A., Gross, M. J. ve Sardeshmukh, S. R. (2014). Identity-Conscious vs Identity-Blind: Hotel Managers' Use of Formal and Informal Diversity Management Practices. *International Journal of Hospitality Management, 41*, 1–9.

Manoharan, A. ve Singal, M. (2017). A Systematic Literature Review of Research on Diversity and Diversity Management in the Hospitality Literature. *International Journal of Hospitality Management, 66*, 77–91.

Mawdsley, E. (2009). Development Update: Domestic Tourism. Geography Review, 22(3), 32–33.

Miller, F.A. ve Katz, J. H. (2002). *The Inclusion Breakthrough: Unleashing The Real Power Of Diversity*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.

Mitchell, R., Boyle, B., Parker, V., Giles, M., Chiang, V. ve Joyce, P. (2015). Managing Inclusiveness And Diversity in Teams: How Leader Inclusiveness Affects Performance Through Status and Team Identity. *Human Resource Management, 54*(2), 217–239.

Mor Barak, M.E. (2000), Beyond Affirmative Action: Toward a Model of Diversity and Organizational Inclusion. *Administration in Social Work, 23* (3-4), 47-68.

Morgan, N., Pritchard, A. ve Sedgley, D. (2015). Social Tourism and Well-Being in Later Life. *Annals of Tourism Research, 52*, 1–15. doi:10.1016/j.annals.2015.02.015

Ortlieb, R. ve Sieben, B. (2014). The Making of İnclusion as Structuration: Empirical Evidence of a Multinational Company. *Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal,* 33(2), 235-248. http://dx.doi.org/10.1108/EDI-06-2012-0052

Oswick, C. ve Noon, M. (2014). Discourses of Diversity, Equality and Inclusion: Trenchant Formulations or Transient Fashions? *British Journal of Management, 25*(1), 23- 39.

Pingeot, L. (2014). *Corporate Influence in The Post-2015 Process* (Working Paper). Aachen, Berlin, Bonn: Misereor, Brot fur die Welt, Global Policy Forum. Retrieved from http://www19.iadb.org/intal/ intalcdi/PE/2014/13575.pdf

Reynolds, D., Rahman, I. ve Bradetich, S. (2014). Hotel Managers' Perceptions of the Value of Diversity Training: An Empirical Investigation. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 26*(3), 426–446.

Roberson, Q.M. (2006), Disentangling The Meanings of Diversity and Inclusion in Organizations. *Group Organization Management, 31* (2), 212-236.

Ross, R. ve Schneider, R., (1992) *From Equality to Diversity: A business case for equal opportunities*. Longman group, London.

Sabharwal, M. (2014). Is Diversity Management Sufficient? Organizational Inclusion to Further Performance. *Public Personnel Management, 43*(2), 197–217.

Scheyvens, R. (2011). Tourism and Poverty. New York, NY: Routledge

Scheyvens, R. (2007). Poor Cousins No More Valuing The Development Potential of Domestic and Diaspora Tourism. *Progress in Development Studies, 7*(4), 307–325.

Seiver, B. ve Matthews, A. (2016). Beyond Whiteness: A Comparative Analysis of Representations of Aboriginality in Tourism Destination Images in New South Wales, Australia. *Journal of Sustainable Tourism, 24*(8–9), 1298–1314. doi:10.1080/09669582.2016.1182537

Shore, L. M., Randel, A. E., Chung, B. G., Dean, M. A., Ehrhart, K. H. ve Singh, G. (2011). Inclusion and Diversity in Work Groups: A Review and Model for Future Research. *Journal of Management, 37*, 1262–1289.

Singal, M. (2014). The Business Case For Diversity Management in the Hospitality Industry. *International Journal of Hospitality Management, 40*, 10–19

Singal, M. (2015). How is the Hospitality and Tourism Industry Different? An Empirical Test of Some Structural Characteristics. *International Journal of Hospitality Management, 47*, 116–119.

Telfer, D. J. ve Wall, G. (2000). Strengthening Backward Economic Linkages: Local Food Purchasing By Three Indonesian Hotels. *Tourism Geographies, 2*(4), 421–447. doi:10.1080/146166800750035521

Timur, S. ve Timur, A. T. (2015). Employee Ownership and Sustainable Development in Tourism: A Case in North Cyprus. *Sustainable Development, 24* (2), 89–100.

Thomas R. R. (1990). From Affirmative Action to Affirming Diversity. *Harvard Business Review 68*(2), 107–117.

Thomas, D. A. ve Ely, R. D. (1996) Making Differences Matter: A New Paradigm for Managing Diversity. *Harvard Business Review*, Sept.-Oct.: 79-90.

Torres, R. (2002). Toward a Better Understanding of Tourism and Agriculture Linkages in the Yucatan: Tourist Food Consumption and Preferences. *Tourism Geographies, 4*(3), 282–306. doi:10.1080/14616680210147436

Walmsley, A. (2012). Decent Work and Tourism Wages: An International Comparison. *Progress in responsible tourism, 2*(1), 90–99.

Wrench, J. (2005). Diversity Management Can Be Bad for You. *Race & Class, 46*(3), 73–84.

KAYNAKÇA

Acar, N. (2016). *Çevre Dostu Rekreasyon İşletmeleri.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Akman, A. ve Özer, M. (2021). Rekreasyon İşletmelerinde Performans Değerlendirme Yöntemleri ve İyileştirme Stratejileri. *İşletme ve Yönetim Araştırmaları Dergisi.* 9(2), 105-122.

Amin, S. ve Govindarajan, K. (2018). AI-Powered Safety and Security in Recreational Facilities. *International Journal of Hospitality Management.* 75, 45-52.

Aras, Ö. F. (2017). *Finansal Yönetim: KOBİ'ler İçin Stratejik Yaklaşımlar.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Arslan, L. (2018). *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi.* İkincilik Yayınları.

Aydın, H. (2021). *Rekreasyon Yönetiminde Yapay Zekâ ve Teknoloji*. ABC Yayıncılık.

Aydın, M. (2020). *Yapay Zeka ve Makine Öğrenimi.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Baker, R. S. ve Smith, L. (2019). The Impact of Artificial Intelligence on Learning Outcomes: A Study of Personalized Learning Platforms. *Educational Technology Research and Development.* 67(4), 71-88.

Bitner, M. J. (1990). Evaluating Service Encounters: The Effects of Physical Surroundings and Employee Responses. *Journal of Marketing.* 54(2), 69-82.

Bitner, M. J. (1992). Servicescapes: The Impact of Physical Surroundings on Customers and Employees. *Journal of Marketing.* 56(2), 57-71.

Bohr, A. ve Memarzadeh, K. (2021). *Artificial Intelligence and the Future of Healthcare.* Academic Press.

Bolton, R. N., Gustafsson, A., McColl-Kennedy, J. R., Sirianni, N. J. ve Tse, D. K. (2014). Small Details That Make Big Differences: A Radical Approach to Customer Experience. *Journal of Service Research.* 17(2), 66-82.

Braun, V. ve Clarke, V. (2006). Using Thematic Analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology.* 3(2), 77-101.

Buhalis, D. ve Law, R. (2008). Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After the Internet—The State of eTourism Research. *Tourism Management.* 29(4), 609-623.

Çelik, E. (2023). *Yapay Zekâ Teknolojilerinin İşletme Verimliliğine Etkisi*. DEF Yayınları.

Çelik, N. ve Aslan, Y. (2020). Rekreasyon İşletmelerinde Finansal Yönetim: Bütçeleme Ve Karar Alma Süreçleri. *Maliye Dergisi.* 15(3), 75-90.

Çelik, S. (2019). *Dijital Pazarlama ve Yapay Zeka.* Ankara: Detay Yayıncılık.

Çetin, M. (2018). *Turizm Ekonomisi ve Rekreasyon Yönetimi.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Demir, E. (2018). *Eğitimde Yapay Zeka Uygulamaları.* İzmir: Eğitim Kitabevi.

Demirci, A. (2018). *Rekreasyon Yönetimi: Teori ve Uygulamalar.* İstanbul: Beta Yayınları.

Demirtaş, B. ve Kural, C. (2018). Rekreasyon Tesislerinde Müşteri Deneyiminin Yönetimi ve İşletme Performansına Etkisi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 18(1), 130-150.

Drucker, P. F. (1954). *The Practice of Management.* Harper & Row.

Elo, S. ve Kyngäs, H. (2008). The Qualitative Content Analysis Process. *Journal of Advanced Nursing,* 62(1), 107-115. doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x.

Erdoğan, B. (2019). *Doğa Turizmi ve Rekreasyon Yönetimi.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Eren, S. (2021). *Veri Güvenliği ve Yapay Zekâ: Riskler ve Çözümler*. GHI Yayıncılık.

Esteva, A., Kuprel, B., Novoa, R. A., Ko, J., Swetter, S. M., Blau, H. M. ve Thrun, S. (2017). Dermatologist-level Classification of Skin Cancer with Deep Neural Networks. *Nature.* 542(7639), 115-118.

Gilmore, J. H. ve Pine, B. J. (2002). Customer Experience Places: The New Offering Frontier. *Strategy & Leadership.* 30(4), 87-94.

Gnoth, J. (1997). Tourism Motivation and Expectation Formation. *Annals of Tourism Research*. 24(2), 283-304.

Gümüş, Y. (2020). *Yerel Ekonomilerde Turizm ve Rekreasyonun Rolü.* Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Yayınları.

Güneş, O. (2020). *Sanayi 4.0 ve Yapay Zeka.* Bursa: Dora Yayınları.

Gürer, M. (2021). *Rekreasyon İşletmeleri ve Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Homburg, C., Jozić, D. ve Kuehnl, C. (2017). Customer Experience Management: Toward Implementing an Evolving Marketing Concept. *Journal of the Academy of Marketing Science.* 45(3), 53-68.

Ivanov, S. ve Webster, C. (2019). Chatbots in Hospitality and Tourism: A Literature Review. *Tourism Management Perspectives,* 30, 69-78.

Jones, T. O. ve Sasser, W. E. (1995). Why Satisfied Customers Defect. *Harvard Business Review. 73*(6), 88-99.

Kara, A. (2017). *Finansal Hizmetlerde Yapay Zeka.* İstanbul: Beta Yayınları.

Kara, M. (2022). *Rekreasyon İşletmelerinde Yapay Zekâ Uygulamaları.* JKL Yayıncılık.

Kaya, A. (2017). *Rekreasyon Alanları ve Sosyal Etkileşim.* İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.

Kaya, A. (2019). İnsan Kaynakları Yönetiminin Rekreasyon İşletmelerinde Etkinliği ve Karşılaşılan Zorluklar. *İşletme Araştırmaları Dergisi.* 7(4), 85-100.

Kaya, Z. ve Demir, T. (2022). *Müşteri Deneyimi ve Yapay Zekâ*. MNO Yayıncılık.

Koçak, O. (2019). *Turizm ve Rekreasyon İşletmeciliği.* İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology.* Sage Publications.

Lemon, K. N. ve Verhoef, P. C. (2016). Understanding Customer Experience Throughout the Customer Journey. *Journal of Marketing.* 80(6), 69-96.

Lincoln, Y. S. ve Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Iınquiry.* Sage Publications.

Mendes, A., Barbosa, G. ve Silva, P. (2019). Smart Management of Recreational Spaces Using AI. *Journal of Sustainable Tourism.* 27(3), 85-95.

Merriam, S. B. (1998). *Qualitative Research and Case Study Applications in Education.* Jossey-Bass Publishers.

Meyer, C. ve Schwager, A. (2007). Understanding Customer Experience. *Harvard Business Review.* 85(2), 116-126.

Moro, S., Rita, P. ve Vala, B. (2020). Sentiment Analysis in Recreation Businesses. *Journal of Business Research.* 109, 100-110.

Neuman, W. L. (2014). *Social Research Methods: Qualitative and Quantitative Approaches.* Pearson Education.

Niemelä, T. (2020). Robotics and AI in Leisure and Recreation. *Journal of Hospitality and Leisure Marketing.* 29(2), 61-75.

Oliver, R. L. (1997). *Satisfaction: A Behavioral Perspective on The Consumer.* McGraw-Hill.

Örücü, A. (2019). *Yönetim ve Organizasyon.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Öztürk, H. (2021). *Yapay Zeka: Teoriden Uygulamaya.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, N. (2023). *Yapay Zekâ ile Müşteri Deneyimi: Uygulamalar ve Sonuçlar*. PQR Yayıncılık.

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A. ve Berry, L. L. (1991). Understanding Customer Expectations of Service. *Sloan Management Review.* 32(3), 39-48.

Pine, B. J. ve Gilmore, J. H. (1999). *The Experience Economy: Work is Theatre & Every Business A Stage.* Harvard Business Press.

Rawson, A., Duncan, E. ve Jones, C. (2013). The Truth About Customer Experience. *Harvard Business Review.* 91(9), 44-53.

Robbins, S. P. ve Coulter, M. (2012). *Management.* Pearson.

Silverman, D. (2015). *Interpreting qualitative data.* Sage Publications.

Smith, S. (2017). Customer Experience: A Journey, Not a Destination. *International Journal of Market Research.* 59(1), 31-39.

Srinivasan, R., Li, F. ve Harikumar, A. (2017). Predictive Maintenance and AI: General Electric's Success Story. *International Journal of Advanced Manufacturing Technology*. 92(1), 55-66.

Şahin, A. (2023). *Teknoloji ve İşletme Yönetimi: Yapay Zekâ Çağı*. STU Yayıncılık.

Şahin, R. (2020). *Rekreasyon ve Toplum: Sosyal Bilimler Perspektifi.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Tanyeri, A. N. (2008). *Organizasyonel Davranış ve Yönetim.* Ankara: Elips Kitap.

Tekin, B. (2023). *Rekreasyon İşletmelerinde Veri Güvenliği ve Yapay Zekâ*. VWX Yayıncılık.

Wang, Y. ve He, X. (2020). Personalized Services in Recreation Through Artificial Intelligence. *Journal of Hospitality and Tourism Technology.* 11(1), 50-65.

Weiermair, K. (2000). Tourist's Perceptions Towards and Satisfaction with Service Quality in the Cross-Cultural Service Encounter: Implications for Hospitality and Tourism Management. *Managing Service Quality: An International Journal.* 10(6), 397-409.

Weinstein, B. (2018). AI in Finance: The Rise of JPMorgan's COiN Platform. *Journal of Financial Services Research.* 54(2), 39-47.

Yalçın, A. M. (2015). *İnsan Kaynakları Yönetimi: Teori ve Uygulama.* İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Yeoman, I. (2018). Dynamic Pricing and Revenue Management in Tourism. *Journal of Revenue and Pricing Management*. 17(2), 83-94.

Yıldırım, R. (2022). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Yapay Zekâ Uygulamaları*. YZ Yayıncılık.

Yıldız, E. (2020). *Sosyal Rekreasyon ve Toplum.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Yayınları.

Yıldız, M. (2017). Rekreasyon İşletmelerinde Teknoloji Kullanımı ve Etkileri. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi.* 33(2), 110-125.

Yılmaz, E. (2021). *Yapay Zekâ ve Dijital Dönüşüm: Rekreasyon Sektöründe Yenilikler*. İstanbul: ABC Yayıncılık.

Yılmaz, E. (2023). *Yapay Zekânın Geleceği: Rekreasyon Sektörüne Etkileri*. DEF Yayınları.

Yılmaz, T. (2019). *Sağlıkta Yapay Zeka ve Geleceğin Tıbbı.* İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Zeithaml, V. A., Berry, L. L. ve Parasuraman, A. (1996). The Behavioral Consequences of Service Quality. *Journal of Marketing.* 60(2), 31-46.

Zeithaml, V. A., Parasuraman, A. ve Berry, L. L. (2002). Service Quality Delivery Through Web Sites: A Critical Review of Extant Knowledge. *Journal of the Academy of Marketing Science.* 30(4), 362-375.

Editör: Doç. Dr. Şöhret Aktepe Dal

Tekstil ve Moda Tasarımı

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

TEKSTİL VE MODA TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Şöhret Aktepe Dal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-84-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TEKSTİL VE MODA TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Şöhret Aktepe Dal
VI+72 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-84-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktepe Dal, Ş. (2009). Günümüz Tekstil Desenlerinde Klasik Osmanlı Saray Kumaşlarının Etkisi, 16. y.y. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi.

Aktepe, M. F. (2020). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Devlet Politikalarının Tekstil ve Modaya Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Atasoy, N. (2001). *İpek Osmanlı Dokuma Sanatı*. İstanbul: TEB İletişim ve Yayıncılık.

Aysal, N. (2011). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giyim ve Kuşamda Çağdaşlaşma Hareketleri. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi,* 10(22), 3-32.

Aytaç, A. (2022). İzmir Kumaş Dokumacılığı ile İlgili Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri'nde Bulunan Bazı Belgeler. *Journal of World of Turks/ Zeitschrift für die Welt der Türken,* 14(2).

Berkli, Y., Gültepe, G., & Pınar, M. (2021). Osmanlı Devleti'nin Kumaş Sanatına Verdiği Önem. *Sanat ve İkonografi Dergisi,* (1), 19-27.

Bilgin, A. (2018). Ulaşım ve Ticaret Sistemi. İçinde A. Tabakoğlu, A. Bilgin (Editör), *Osmanlı İktisat Tarihi* (s. 112 – 140). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Bilgin, B. R. (2019). Milli Saraylara Bağlı Son Dönem Osmanlı Saray, Kasır ve Köşklerde Kullanılan Kumaşların Üslup, Desen ve Motiflerinde Batılılaşma Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Can, Ö., ve Özkartal, M. (2013). Endüstrileşmenin Cumhuriyet Dönemi Sonrası Tekstil - Moda Tasarımında Kimlik Arayışına Etkileri. *Art-E Sanat Dergisi,* 6(11), 120-136.

Dalsar, F. (1960). *Türk Sanayi ve Ticaret Tarihinde Bursa'da İpekçilik.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayınevi.

Dülgeroğlu, E. (1986). Türk tekstil sanayiin dışa açılması. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 1-7

Esi, B. (2017). Türk tekstil Endüstrisi ve Gelişimi. *Journal of Awareness (JoA),* 2, 643-663.

Eşiyok, B. A. (2010). Osmanlı İmparatorluğu'nun Dünya Ekonomisine Eklemlenmesinde Bir Dönüm Noktası: 1838 Serbest Ticaret Anlaşması. *Mülkiye Dergisi,* 34(266), 67-108.

Genes, H. (1961). *Genes au XVe siecle. Activite Economique et Problemes Sociaux.* Paris: S.E.V.P.E.N.

Görünür, L. (2011). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Kadın Giysileri.* İstanbul: Sadberk Hanım Müzesi.

Gürcan Yardımcı, K. (2016). Osmanlı Dönemi Dokuma Sanatı Ürünlerinden Örnekler. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(1), 219-241.

Gürsu, N. (1988). *Türk Dokumacılık Sanatı Çağlar Boyu Desenler.* İstanbul: Redhouse Yayınevi.

İnalcık, H. (2008). *Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

İpşirli Argıt, B. (2015). Osmanlı İstanbul'unda Giyim Kuşam. İçinde C. Yılmaz, F. Emecen, Y. Uğur, T. Başoğlu, C. Çakır, M. İşpirli (Editör) *Antik Çağ'dan XXI. Yüzyıla Büyük İstanbul Tarihi* (s. 230 - 263). İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

Kartal, S., & Gürcüm, B. H. (2018). Seraser Dokumalardan Esinlenen Bir Tekstil Koleksiyonu. *Akademik Sanat Dergisi*, 3(6), 64-85.

Kırlı, E. (2015). Osmanlı Tekstil Sektöründe Meydana Gelen Gelişmeler Çerçevesinde Basma Fabrikasının Kuruluşu ve Faaliyetleri (1846- 1876). Sanatta Yeterlilik Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Oskay, N. (2021). Osman Hamdi Bey'in Tablolarında Tekstil Yaklaşımlar ve Dönemin Kadın Giyim Formlarının Yansımaları. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi,* 6(1), 37-54.

Önder, M. (1893). *Yurt Dışı Müzelerinde Türk Eserleri.* Ankara: Başbakanlık Basımevi.

Öz, T. (1946). *Türk Kumaş ve Kadifeleri, Fasikül.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Özaltın, N., & Ölmez, F. (2011). Osmanlı Dönemi Minyatürlerinde El Sanatlarından İzler. *Art-e Sanat Dergisi,* 4(7), 1-30.

Pamuk, Ş. (2011). *Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Seyitdanlıoğlu, M. (2009). Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayii (1839-1876). *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 28(46), 53-69.

Tezcan, H. (1993). Kumaş Sanatı. İçinde M. Özel (Hazırlayan), *Geleneksel Türk Sanatları* (s. 153 – 168). Ankara: T. C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Topal, M., Erdemir, E., & Kırlı, E. (2012). Tanzimat Dönemi Sanayileşme Hareketinin Türkiye'de İşletmecilik Anlayışının Oluşumuna Etkileri Hereke Fabrikası ve Nizamnamesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (25), 37-64.

Yılmaz, S. (1992). XVIII. Yüzyıl Tekstil Dünyasından: Hindistan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Pamuk- İpek Karışımı Kumaşları. *Journal of Belleten,* 56(217), 775-808.

KAYNAKLAR

Alpat, F. E. (2011). Yavaş Moda Nedir? Akdeniz Sanat, 4 (8), 44-47.

Broudy, E. (1979). *The Book of Looms: A History of the Handloom from Ancient Time and Present*. London: Cassell Ltd. [Google Scholar].

Bozkurt, N. (2010). İpek Yolu. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.

Yürüdür, E. (2011). Yakın Mesafeli Yaylacılık Faaliyetlerine Bir Örnek: Yaylacık Dağında (Tokat) Yaylacılık. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 11(16), 247-272.

Genç, M. (1987). *17-19.yy'larda sanayi ve ticaret Merkezi olarak Tokat.* Türk Tarihinde ve kültüründe Tokat Sempozyumu, Ankara 1987.

İnalcık, H. (2008). *Türkiye Tekstil Tarihi Üzerine Araştırmalar.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Ülkü, M. & Mutlu, Ö. & Bayram, İ. & Özden, N. &Çetinkaya, F. (2020). *Şehrimiz Tokat. Ankara:* Millî Eğitim Bakanlığı Kültür Yayınları:

Türkmen, N. (2012). *Tekstil ve Moda Tasarımı Açısından Sürdürülebilirlik ve Dönüşüm. (*Yayımlanmamış *sanatta* yeterlik tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.

Yavi, E. (1986). Tokat (Komana). İstanbul: Güzel Sanatlar Matbaası A.Ş.

Türkiye Dokuma Atlası. (2021). Dokuma Atlası Sergi Kataloğu. Ankara: Cumhurbaşkanlığı Yayınları.

İnternet Kaynakları

URL-1 https://tokat.ktb.gov.tr/TR-60623/el-sanatlari.html. (Erişim Tarihi: 04.08.2021).

URL-2 https://memleketimtokat.webnode.com.tr/tokat/. (Erişim Tarihi: 02.08.2021).

URL-3 https://pauctle.com/fatr/ (Erişim Tarihi: 05.08.2021).

URL-4 https://www.koylerim.com/tokat-gunevi-koyu-333863h.htm.(Erişim Tarihi: 24.08.2021).

URL-5https://www.cittaslow.org/content/association. (Erişim Tarihi: 05.08.2021).

URL-6 Fletcher, K. (2007). The Ecologist. Slow Fashion. http://www.theecologist.org/green_green_living/clothing/269245/slow_fashion.html adresinden alındı (Erişim Tarihi: 22.08.2021)

Kişisel Görüşme

Hayriye Soy, Kişisel görüşme, 26 Temmuz 2023.

Şerife Aydın, Kişisel görüşme, 24 Temmuz 2023

Satı Soy, Kişisel görüşme, 24 Temmuz 2023

KAYNAKÇA

Alariaq, N. (2019). Sanaugavut: Art from Kinngait. Master of Arts Degree. Western Ontario: The University of Western Ontario.

Comeau, M. A. (2015). *Touchstone: Narratives in Contemporary Canadian Inuit Art.* Nova Scotia: Dalhousie University Halifax.

Contributors, M. (2006). *American Indian Art Magazine.* USA: American Indian Art Magazine.

Shaughnessy, R. and Richard, A. (2018). The Untold Story of Inuit Printed Fabrics from Kinngait Studios, Kinngait (Cape Dorset), Nunavut, Canada. Textile Society of America Symposium Proceedings. BC: Canada.

Tomaszewska, K. (2012). Autobiographic Narrative in the Drawings of Napachie and Annie Pootoogook**.** Master of Arts Degree. Canada: Concordia University Montreal.

URL-1: https://artsandculture.google.com/usergallery/ZQLSgp4T9xozIw (E. T.: 10.08.2024).

URL-10: https://www.inunootextiles.com/collections/kenojuak-ashevak/products/enchanted-birds-clutch-flame (E. T.: 05.08.2024).

URL-11: https://www.inunootextiles.com/collections/kenojuak-ashevak/products/enchanted-owl-square-scarf-red (E. T.: 04.08.2024).

URL-12: https://www.inunootextiles.com/collections/kenojuak-ashevak/products/flight-tie-black (E. T.: 01.08.2024).

URL-13: https://www.inunootextiles.com/collections/totem/products/totem-rectangular-scarf-fire (E. T.: 02.08.2024).

URL-2: https://katilvik.com/browse/discover/inuit/ (E. T.: 09.10.2024).

URL-3: https://www.dorsetfinearts.com/history-of-wbec, (E. T.: 05.10.2024).

URL-4: https://canadiannorth.com/destination/kinngait/ (E. T.: 10.08.2024).

URL-5: https://feheleyfinearts.com/themes-in-inuit-art-transformation/ (E. T.: 10.08.2024).

URL-6: https://www.inuitartfoundation.org/profiles/artist/Kenojuak-Ashevak, (E. T.: 10.08.2024).

URL-7: https://www.inunootextiles.com/blogs/the-inunoo-blog/creative-inuit-textiles-history-and-how-it-thrived-through-the-years (E. T.: 10.08.2024).

URL-8: https://feheleyfinearts.com/kenojuak-ashevak-to-make-something-beautiful/ (E. T.: 10.08.2024).

URL-9: https://feheleyfinearts.com/kenojuak-ashevak-a-collectors-view/ (E. T.: 08.08.2024).

Yıldız, D. (2022). The Reflection of Ancient Ages Ganos Mountain Byzantine Amphoras on Fabric and Clothing Desing. Textile: Cloth and Culture, (21)1: 389-404.

KAYNAKLAR

Sözen, M ve Tanyeli,U (1996). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*, 4. B, İstanbul. Remzi Kitabevi.

Güner, D. *Makrame İp- Düğüm İşleri*, İstanbul ,Kenan Yayınevi.

Çetin, U. (1986). *Elişleri 2,* İstanbul, Devlet Kitapları Flaş Matbaacılık.

Türk, Y. (1987). *Çağdaş Makrame Sanatı*, İstanbul, Dilem Yayınevi.

Eronç, Y.P. (1984). *Giyim Süsleme Teknikleri*, İstanbul, Milli Eğitim Basımevi,

Yaşar, N., Karaca, H., 2021. "Mekâna Özgü Lif Sanatı Eserleri", *TJFMD,* 2021, 3 (3): 131-148

Megep, (2011). *Makrome Temel Düğüm Teknikleri*–1 215esb579, Milli Eğitim Bakanlığı, El Sanatları Teknolojisi.

Asmah, A. E. Koomson, E. and Daitey, S. T. (2016). 'Knotted for Fashion', *the Current Ethos*

for Macramé Jewelry in Ghana. Africa Development and Resources Research Institute Journal, Ghana: Vol. 26, No. 1 (4), Pp. 61-77, ISSN: 2343-6662, 30th November, 2016.]

Bharti, R., Saroj, Y and Neelam M Rose. (2019). Development of innovative knot combinations designs Using macramé techniques, *International Journal of Home Science* 5(1): 193-196

Bharti, R, Saroj, Y, and Neelam M.R. (2019). Macramé craft: *A potential source of income generation,International Journal of Education & Management* Studies, 9(1), 33-37

Erkaplan, E ve Coşkun, G. (2022) "Çağdaş Tekstil Takılar". *İdil Dergisi*, 94 s. 823–834. doi: 10.7816/idil-11-94-01

İnternet Kaynakları

URL-1 https://i.pinimg.com/originals/66/80/04/668004a2a67c0432bc7848a3ddd1ac44.jpg yükleyen Chairbear Studios

URL-2 https://tr.pinterest.com/pin/720998221614326307/ yükleyen mimuu.com

Editör:
Prof. Dr. Müjdat Avcı

Sosyoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Prof. Dr. Müjdat Avcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-16-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Müjdat Avcı
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-16-8

Kitap içerisindeki bölümlerin sorumluluğu ilgili bölüm yazarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Adorno, W. T. (1999). *Popüler Müzik Üzerine.* İstanbul: Toplumbilim Yayınları.

Aksu, C. (2008). Türk Müzik Devrimine Güncel Bakış Sonuçtan-Sürece, Süreçten-Günümüze Yeni Çıkarımlar. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, 13*, 17-26.

Arslantürk, Z., & Amman, M. T. (2001). *Sosyoloji.* İstanbul: Çamlıca Yayınları.

Aydoğan, F. (2012). Popüler Kültür ve Popüler Müzik. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi | Istanbul University Faculty of Communication Journal (20)*, 207-213.

Çiftçi, E. (2010). "Popüler Kültür, Popüler Müzik ve Müzik Eğitimi". *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 12-2*, 153.

Doğan, D. (1996). *Büyük Türkçe Sözlük.* İstanbul: İz Yayıncılık.

Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim.* Ankara: Erk Yayınları.

Erol, A. (2002). *Popüler Müziği Anlamak: Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam.* Ankara: Bağlam Yayıncılık.

Fichter, J. (2002). *Sosyoloji Nedir?* İstanbul: Anı Yayıncılık.

Geçer, E. (2013). *Medya ve Popüler Kültür (Diziler, Televizyon ve Toplum).* İstanbul: Metamorfoz Yayıncılık.

Gökalp, Z. (1994). *Türkçülüğün Esasları.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Güvenç, B. (1996). *İnsan ve Kültür.* İstanbul: Remzi Yayınevi.

İçli, G. (2009). *Sosyolojiye Giriş.* Ankara: Anı Yayınları.

Kaygısız, M. (2000). *Türklerde Müzik.* İstanbul: Kaynak Yayınları.

Mutlu, E. (1994). *İletişim Sözlüğü.* Ark Yayınevi.

Tutar, H. (2016). *Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

URL-1. (2024, Mart). *Wikipedia*. Mart 2024 tarihinde https://tr.wikipedia.org/wiki/The_Beatles adresinden alındı

URL-10. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Tiktok: https://www.tiktok.com/@thebeatles adresinden alındı

URL-2. (2024, Mart). Mart 2024 tarihinde Art Of Economics: https://art-of-economics.com/2020/04/14/the-beatlesin-kisa-hikayesi adresinden alındı

URL-3. (2024, Mart). Mart 2024 tarihinde Ekşisözlük: https://eksisozluk.com/the-beatles--41398 adresinden alındı

URL-4. (2024, Mart). Mart 2024 tarihinde Hürriyet: https://www.hurriyet.com.tr/beatlesin-tarihindeki-donum-noktalari-38284893 adresinden alındı

URL-5. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Youtube: https://www.youtube.com/thebeatles adresinden alındı

URL-6. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Spotify: https://open.spotify.com/artist/3WrFJ7ztbogyGnTHbHJFl2 adresinden alındı

URL-7. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Facebook: https://tr-tr.facebook.com/thebeatles/ adresinden alındı

URL-8. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde İnstagram: https://www.instagram.com/thebeatles adresinden alındı

URL-9. (2024, Haziran). Haziran 2024 tarihinde Twitter: https://twitter.com/thebeatles adresinden alındı

Yengin, H. (1996). *Medyanın Dili.* İstanbul: Der Yayınları.

Zorlu, Y. (2016). Türkiye'de Bir Popüler Kültür Aracı Olarak Televizyon. *Erciyes İletişim Dergisi "akademia" Cilt (Volume): 4, Sayı (Number): 3, (84-98)*, 86-88.

KAYNAKÇA

Adalberto, P. (2015). A contextual study of contemporary urban sociology. *Scholedge International Journal of Multidisciplinary & Allied Studies,* 2(11), 1-7.

Amin, A. (2007). Re-thinking the urban social. *City,* 11(1), 100-114.

Baeten, G. (2002). Hypochondriac geographies of the city and the new urban dystopia. *City,* 6(1), 103-115.

Corcoran, T., Abrams, J., & Wynn, J. (2019). Place Exploration: Six Tensions to Better Conceptualize Place as a Social Actor in Urban Ethnography. *Urban Ethnography* (*Research in Urban Sociology, Vol. 16*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 91-111.

Crenshaw, E. M. (2014). New Directions in Urban Sociology. *International Journal of Sociology,* 44(4), 3-6.

Duck, W., & Kiefer, M. (2019). Interaction Order as Cultural Sociology within Urban Ethnography. *Urban Ethnography* (*Research in Urban Sociology, Vol. 16*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 113-130.

Frevel, B. (2006). Urban Safety. *German Policy Studies,* 3(1), 1-18.

Hutchison, R. (1999). Introduction to constructions of urban space. Hutchison, R. (Ed.) *Constructions of Urban Space* (*Research in Urban Sociology, Vol. 5*), Emerald Group Publishing Limited, Leeds, pp. ix-xvii.

Jutikkala, E. (1958). The borderland: Urban history and urban sociology. *Scandinavian Economic History Review,* 6(2), 191-195.

Lindstrom, B. (1997). A Sense of Place: Housing Selection on Chicago's North Shore. *The Sociological Quarterly,* 38(1), 19-39.

Lyon, D. (2021). Introduction: Rhythm, Rhythmanalysis and Urban Life. Lyon, D. (Ed.) *Rhythmanalysis* (*Research in Urban Sociology, Vol. 17*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 1-23.

Manella, G. (2019). From Chicago to Bologna: The Persistent Importance of the Chicago School in American and Italian Urban Sociology. *Urban Ethnography* (*Research in Urban Sociology, Vol. 16*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 13-30.

Michelson, W. (1968). Urban Sociology as an Aid to Urban Physical Development: Some Research Strategies. *Journal of the American Institute of Planners,* 34(2), 105-108.

Neal, Z. P. (2020). Comparing urban sociology's human ecology and community psychology's ecological metaphor. *Journal of Urban Affairs,* 42(5), 786-799.

Nielsen, E. S. (2014). Smart Growth Machines: The Ecological Modernization of Urban Political Economy. *From Sustainable to Resilient Cities: Global Concerns and Urban Efforts* (*Research in Urban Sociology, Vol. 14*), Emerald Group Publishing Limited, Leeds, pp. 169-190.

Pauls, H., & Walby, K. (2023). Imagining the urban other: Place, abjection, and public views of risk. *Canadian Journal of Urban Research,* 32(1), 32–46.

Pauwels, L. (2023). Viewing and Sensing the City: Cross-Disciplinary Perspectives, Methods, and Technologies. Pauwels, L. (Ed.) *Visual and Multimodal Urban Sociology, Part A* (*Research in Urban Sociology, Vol. 18A*), Emerald Publishing Limited, Leeds, pp. 1-9.

Sołtys, J. (2015). Typology of towns in the peripheries of Polish coastal regions: conclusions for urban policy. *Journal of Economics & Management,* 19(1), 181-193.

Sundstrom, R. R. (2003). Race and place: Social space in the production of human kinds. *Philosophy & Geography,* 6(1), 83-95.

Westergaard, J. H. (1966). Urban Sociology: A Review Article [Review of *Contributions to Urban Sociology*, by E. W. Burgess & D. J. Bogue]. *Urban Studies*, 3(1), 63–66.

KAYNAKÇA

Anderson, S. ve Cavanagh, J. (2004). "En Tepedeki 200: Şirketlerin Küresel İktidarının Yükselişi", Küresel Başkaldırı (Yirmi Birinci Yüzyıl Tiranlarına Karşı Mücadele), Neva Welton-Linda Wolf (Çev. Aydın Ekim Savran), İstanbul: Aykırı Yayıncılık.

Arabacı, R. Y., (2019). Dünya Bankasının Yeni Uluslararası Yoksulluk

Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi. Sosyal

Güvenlik Dergisi, 9(1), ss.123-140.

Bozkurt, V. (2000). Küreselleşmenin İnsani Yüzü, İstanbul: Alfa Yayınları.

Çalışkan Ş., (2010), "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk", Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, S. 59, ss. 89-132.

Das, D. K., (2004), Economic Dimensions of Globalization, Gordonsville, Newyork: Palgrave Macmillan.

Erdoğan, İ. (2000). Kapitalizm, Kalkınma, Postmodernizm ve İletişim Sömürünün Paketlenişi, Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Falk, Richard. (2002). Falk, Yırtıcı Küreselleşme-bir eleştiri, Çev. Ali Çaksu, İstanbul: Küre Yayınları.

Fikret, Ş. (2002), Küreselleşmenin Öteki Yüzü: Yoksulluk, İstanbul: İletişim Yayınları.

Hashim, S. M., (1998), Income, Inequality And Poverty In Malaysia, Oxford: Rowman & Littlefield Publishers.

May, J. (2001). An elusive consensus: Definitions, measurement and analysis of poverty. *Choices for the poor: Lessons from national poverty strategies*, https://ftp.unpad.ac.id/orari/library/library-ref-ind/ref-ind-1/application/poverty-reduction/Poverty/Book-ChoicesForThePoor/Chap02.pdf (E.T.: 20.07.2024)

Keyman, E. F., Sarıbay, A.Y., (1998), "Giriş: Küreselleşme, Siyaset ve Toplumsal Yaşam", Küreselleşme Sivil Toplum ve İslam, Der: E. Fuat Keyman, Ali Yaşar Sarıbay, Ankara: Vadi Yayınları.

Lewellen, T. C., (2002), Slouching Toward Globalization, Anthropology of Globalization : Cultural Anthropology Enters the 21st Century, Westport, CT, USA: Greenwood Press.

Odabaşı, Ferhat (2009), Yoksullukla Mücadelede İstihdamın Rolü, Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi, Ankara: T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Todaro, M. P., (1989), Economic Development In The Third World, 4th Ed., New York: Longman..

Tüylüoğlu, Ş. (2004). "Küreselleşme Sürecinde Kalkınma Politikaları ve Devletin Zayıflayan Rolü", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, ss. 257-280.

Wallerstein, I. (2004). World System Analysis: An Introduction, Durham: Duke University Press.

Wood, E.M., (2003). "Küreselleşme, Postmodernite ve Diğer New Age'ler: Sol Entellektüeller ve Yeni Bir Çığır Tutkunları", Küreselleşme mi? Emperyalizm mi? Piyasacı Efsanenin Çöküşü, Ed: Fikret Başkaya, Ankara:Ütopya Yayınevi.

UNDP, (1997), Human Development Report 1997, New York: Oxford University Press.

Yavilioğlu, C. (2002). Geri Kalmışlık Olgusu ve Ekonomistik Kalkınma Teorileri (Eleştirel Bir Yaklaşım.) C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2002. ss. 49-70.

(URL-1) https://www.ntv.com.tr/ntvpara/eytnin-2024-yili-maliyeti hesaplandi,Yxk0Ygl_IkKBn4NYqdsUoQ (E.T.: 15.08.2024)

(URL-2) Worlds Billionaires List, lhttps://www.forbes.com/billionaires/ (E.T.: 20.06.2024 (E.T.: 18.07.2024).

(URL-3).https://tr.euronews.com/2024/03/27/servet-dagilimi-adaletsizligi-turkiye-ve-isvec-avrupada-zirve-icin-yarisiyor(E.T.: 20.08.2024).

(URL-4) https://ticaret.gov.tr/haberler/dunya-ticaret-orgutu-verilerine-gore-turkiyenin-dunya-ihracatindaki-payinda-artis-oldu (E.T.: 10.06.2024).

(URL-5) https://tr.tradingeconomics.com/country-list/gdp-per-capita?continent=europe (E.T.10.08.2024).

TÜRK-İŞ, Açlık ve Yoksulluk Sınırı Raporu, https://www.turkis.org.tr/turk-is-haziran-2024-aclik-ve-yoksulluk-siniri/ (E.T.: 02.07.2024).

SIPRI, Savunma Harcamaları https://www.sipri.org/media/press-release/2023/rise-sipri-top-100-arms-sales-revenue-delayed-production-challenges-and-backlogs (E.T.: 20.08. 2024).

DİSK-AR, https://arastirma.disk.org.tr/?p=9502 (E.T.: 02.09. 2024).

TÜİK, İşgücü İstatistikleri https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Mayis-2023-49387 (E.T.: 30.06. 2024).

IMF, Dünyadaki İlk On Ekonomi https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/weo-report?c= (E.T.: 30.06. 2024).

WORLD BANK (2024a), Gelire Dayalı Yoksulluk Oranları,

https://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview (E.T.: 08.06.2024).

WORLD BANK (2024b), Ülke Profilleri,

https://pip.worldbank.org/#home (E.T.:10.06.2024).

WORLD BANK (2024c), Çok Boyutlu Yoksulluk Ölçümü, https://datanalytics.worldbank.org/PIP-Methodology/surveyestimates.html#mpm (E.T.: 30.06. 2024).

UNICEF(2024a), Aşırı Çocuk Yoksulluğu, https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/unicef-ve-d%C3%BCnya-bankas%C4%B1-d%C3%BCnya-%C3%A7ap%C4%B1nda-a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-yoksullu%C4%9Fun-azalt%C4%B1lmas%C4%B1na-y%C3%B6nelik#:~:text=D%C3%BCnya%20%C3%A7ap%C4%B1nda%20yakla%C5%9F%C4%B1k%203333%20milyon,dolar%C4%B1ndan%20daha%20az%20gelirle%20ya%C5%9F%C4%B1yor. (E.T.: 30.06. 2024).

UNICEF (2024b), Uluslararası Yoksulluk Sınırlarına Göre Çocukların

Parasal Yoksulluklarına İlişkin Küresel Eğilimler,

https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-

b%C3%BCltenleri/unicef-ve-d%C3%BCnya-

bankas%C4%B1-d%C3%BCnya-%C3%A7ap%C4%B1nda-

a%C5%9F%C4%B1r%C4%B1-yoksullu%C4%9Fun-

azalt%C4%B1lmas%C4%B1na-y%C3%B6nelik

(E.T.: 30.06.2024).

KAYNAKÇA

Almedom, A. M. (2005). Resilience, hardiness, sense of coherence, and posttraumatic growth: all paths leading to "light at the end of the tunnel"?. *Journal of loss and trauma*, *10*(3), 253-265.

Anwar, J., Mpofu, E., Matthews, L. R., Shadoul, A. F., & Brock, K. E. (2011). Reproductive health and access to healthcare facilities: risk factors for depression and anxiety in women with an earthquake experience. *BMC Public Health,* 11(1), 1-13**.**

Bentz, V.M. ve Shapiro, J.J. (1998). *Mindful Enguiry in Social Research.* Thousand Oaks, CA:Sage

Bilican Gökkaya, V. (2021). Afetler ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine. H. Karakaya (Ed). *Toplumsal Cinsiyete Dair.* Nobel Akademik Yayıncılık

Budhathoki, S. S., Bhattachan, M., Castro-Sánchez, E., Sagtani, R. A., Rayamajhi, R. B., Rai, P., & Sharma, G. (2018). Menstrual hygiene management among women and adolescent girls in the aftermath of the earthquake in Nepal. *BMC Women's Health,* 18(1), 1-8.

Drolet, J., Dominelli, L., Alston, M., Ersing, R., Mathbor, G., & Wu, H. (2015). Women rebuilding lives post-disaster: Innovative community practices for building resilience and promoting sustainable development. *Gender & Development,* 23(3), 433-448. DOI: 10.1080/13552074.2015.1096040

Enarson, E. (2000). *Gender Equality, Work, and Disaster Reduction: Making the Connections.* Prepared for the ILO InFocus Programme on Crisis Response and Reconstruction.

Enarson, E. (2002). Gender issues in natural disasters: Talking points and research needs. Crisis, *Women and Other Gender Concerns*, 5-12.

Enarson, E. P. (2012). *Women confronting natural disaster: From vulnerability to resilience* (p. 245). Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.

Islam, M. R. (2010). Vulnerability and coping strategies of women in disaster: a study on coastal areas of Bangladesh. *Arts Faculty Journal*, 147-169.

Horton, L. (2012) After the earthquake: gender inequality and transformation in post-disaster Haiti, *Gender & Development*, 20:2, 295-308, DOI: 10.1080/13552074.2012.693284

Hou, C., & Wu, H. (2020). Rescuer, decision maker, and breadwinner: Women's predominant leadership across the post-Wenchuan earthquake efforts in rural areas, Sichuan, China. *Safety Science,* 125, 104623.

Pincha, C. (2009). *Toplumsal cinsiyete duyarlı afet yönetimi. Uygulamacılar İçin El Kitabı.* Çeviren: Demirer Keskin, D. Kocaeli Üniversitesi Yayınları.

Scanlon, J. (1998). The perspective of gender: a missing element in disaster response. *The Gendered Terrain of Disaster: Through Women's Eyes. Westport (CT): Praeger Publishers*.

Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry,* 5(4), 465-478.

Shakya, K. (2016). Earthquake: Impact On Nepalese Economy and Women. *Lowland Technology International,* 18(2, Sep), 75-82.

Smyth, I. Sweetman, C. (2015). Introduction: Gender and Resilience, *Gender & Development* 23 (3) 405–414.

Starks, H. ve Trinidad, S.B. (2007). Choose Your Method: A Comparison of Phenomenology, Discourse Analyis and Grounded Theory. *Qualitative Health Research,* 17:1372-1380

Yoosefi Lebni, J., Khorami, F., Ebadi Fard Azar, F., Khosravi, B., Safari, H., & Ziapour, A. (2020). Experiences of rural women with damages resulting from an earthquake in Iran: a qualitative study. *BMC Public Health*, 20, 1-13.

KAYNAKÇA

Arıkan, H. İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi Volume/Cilt: 6 No/Sayı: 2 (2020) 149-157.

Atiker, E. (1998). Moderniz ve Kitle Toplumu. Ankara. Vadi Yayınları.

Bayır, M. (2021). Giddens ve Habermas: Modernite Temelinde Yapısal Bir Karşılaştırma. Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi, 7, 52-65.

Demirhan, A. (1992). Modernlik. İstanbul: Ağaç Yayıncılık.

Foucault, M. (1977). Gözetim ve Ceza: Hapishanenin Doğuşu. New York: Pantheon Books.

Gerth, H. H., & Mills, C. W. (1946). *From Max Weber: Essays in Sociology*. Oxford University Press.

Habermas, J. (1985). The Philosophical Discourse of Modernity. Polity Press.

Habermas, J. (1987). The Theory of Communicative Action: Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason (Vol. 2). Boston: Beacon Press.

Habermas, J. İletişimsel Eylem Kuramı. (Çev. Mustafa Tüzel). Alfa Basım Yayım Dağıtım. İstanbul. 2019.

Horkheimer, M., & Adorno, T. W. (1947). Aydınlanmanın Diyalektiği. New York: Herder & Herder.

Kant, I. (1784). "Cevaplanması Gereken Soru: Aydınlanma Nedir?" Berlinische Monatsschrift.

Koluaçık, İ. Eleştirel Teorisyenlerin Kültür Endüstrisi Kavramı Çerçevesinde Sanata ve Sinemaya Yaklaşımları. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR). 2017. Cilt 2, Sayı 3, 135-156.

Küçük, M. (2000). Modernite Versus Postmodernite. (Çev. M. Küçük) Ankara: Vadi Yayınları.

Skirbeckk, G. & Gilje N. (1999). Antik Yunan'dan Modern Döneme Felsefe Tarihi. (Çev. E. Akbaş ve Ş. Mutlu). İstanbul: Üniversite Kitabevi Yayınları.

Swingewood, A. (1998). Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi. (Çev. O. Akınbay). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. (A Short History of Sociological Thought 1991).

Timur, T. (2008). Habermas'ı Okumak. Yordam Kitap.

Torun, T. (2016). İletişimsel Eylem Kuramını Modern Bir Özgürleşim Paradigması Olarak Okumak. Yayımlanmamış doktora tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa

Weber, M. (1905). The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. New York: Scribner.

Weber, M. (1922). Economy and Society. Berkeley: University of California Press.

Weber, M. (1947). The Theory of Social and Economic Organization. The Free Press.

Weber, M. (1958). The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. Scribner's.

Weber, M. (1978). Economy and Society: An Outline of Interpretive Sociology. University of California Press.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2010). Sosyal Bir Problem Olarak İşsizlik ve Sonuçları. *Toplum ve Sosyal Hizmet,* 21(2), 105-116.

Ayhan, A. (2009). Eşitlik İlkesi ve Tarihçesi. *Hukuk Gündemi,* 2, 45-51.

Aytaç, Ö. ve İlhan, S. (2008). Yeni Kapitalizmin Kaotik Evreni: Belirsizlik, Sömürü ve Ahlâki Kriz. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(1), 182-210.

Bora, A., Bora T., Erdoğan, N. ve Üstün, İ. (2011). *"Boşuna mı Okuduk?" Türkiye'de Beyaz Yakalı İşsizliği.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (1995). *Pratik Nedenler.* (çev. H. Tufan). İstanbul: Kesit Yayıncılık.

Bourdieu, P. (2015). *Ayrım.* (çev. D. Fırat ve G. Berkkurt). Ankara: Heretik Yayınları.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi. (2024). Üni-veri, https://www.cbiko.gov.tr/projeler/uni-veri, (E.T.: 20.03.2024).

Coşgun, Ş. N. ve Erdayı, A. U. (2023). Türkiye'de İşsizlik ve Sosyal Dışlanma İlişkisi: Yozgat İlinde Bir Alan Araştırması. *Alanya Akademik Bakış Dergisi,* 7(1), 581-598.

Dedeoğlu, S. (2009). Eşitlik mi Ayrımcılık mı? Türkiye'de Sosyal Devlet, Cinsiyet Eşitliği Politikaları ve Kadın İstihdamı. *Çalışma ve Toplum,* 2, 41-54.

Dönmez, M. (2010). *Prekarya.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdayı, A. U. (2009). Dünyada Genç İşsizliği Sorununun Çözümüne Yönelik Ulusal Politikalar ve Türkiye. *Çalışma ve Toplum,* 3, 133-162.

Erdoğan, E. ve Uyan Semerci, P. (2021). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri İçin Bir Rehber: Gereklilikler, Sınırlılıklar ve İncelikler.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ezgin, E. (2022). Akışkan Modern Dünyada Prekaryalaşma: Baumancı Bir Bakış. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 213-230.

Fuchs, C. (2014). Bilişsel Kapitalizm ya da Enformasyonel Kapitalizm? Enformasyonel Ekonomide Sınıfın Rolü. (çev. Kemal Özdil). E. Bulut ve M. A. Peters (Eds.), *Bilişsel Kapitalizm! Eğitim ve Dijital Emek* içinde (ss. 137-188). Ankara: NotaBene Yayınları.

Görmüş, A., Bozkurt B., Karaöz, E. ve Kuçinoğlu, D. (2023). Üniversiteden Yeni Mezunların İşsizlik Deneyimi Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 19(2), 298-315.

Lüküslü, D. (2024). Türkiye'de Gençlerin Yurtdışında Yaşama İsteği: Son Dönemde Yapılan Gençlik Anketlerinin Bir Analizi. *İstanbul Politikalar Merkezi-Sabancı Üniversitesi-IPM-Mercator Analizi,* 1-9.

Marx, K. (2011). *1844 Elyazmaları, Ekonomi Politik ve Felsefe.* (çev. K. Somer). Ankara: Sol Yayınları.

Murat, S. ve Yılmaz Eser, B. (2013). Türkiye'de Ekonomik Büyüme İstihdam İlişkisi: İstihdam Yaratmayan Büyüme Olgusunun Geçerliliği. *Hak – İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi,* 2(3), 92-123.

Özalp, B. (2020). Beyaz Yakalılar Bir Prekaryalaşma Sürecinde Mi? *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 12(4), 4396-4412.

Özdemir, M. Ç. (2018). İradi İşsizlik. E. Erdoğan (Ed.), *Sakarya Üniversitesi çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri seçme yazılar-II* içinde (ss. 113-150).

Sennett, R. (2008). *Karakter Aşınması.* (çev. B. Yıldırım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Standing, G. (2014). *Prekarya: Yeni Tehlikeli Sınıf.* (çev. E. Bulut). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şahin, M. (2019). İşsizlik ve Açık İş Paradoksunun Yeni Söylemi: "İş Beğenmeme" İşsizler Ne Tür İş Arıyorlar? *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 17(3), 52-72.

Şeker, O. (2021). Marx'ın Erken Dönem Eserlerinde Yabancılaşma Kavramı: Tarihsel Bir Yaklaşım. *İzmir Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 125-131.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2018). *On Birinci Kalkınma Planı (2019 - 2023), İşgücü Piyasası ve Genç İstihdamı, Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* Ankara: Kalkınma Bakanlığı Yayını.

Tezcan, M. (2019*). Eğitim Sosyolojisi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

TÜİK. (2023). Yıllık Gayri Safi Yurt İçi Hasıla, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-IV.-Ceyrek:-Ekim-Aralik-ve-Yillik,-2023-53756, (E.T.: 05.07.2024).

TÜİK. (2023). İşgücü İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İşgücü-İstatistikleri-2023-53521&dil=1, (E.T.: 05.07.2024).

TÜİK. (2023). Ulusal Eğitim İstatistikleri, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=National-Education-Statistics-2022-49756, (E.T.: 10.07.2024).

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, C. (2019). *Dünyada ve Türkiye'de Neoliberalizm.* İstanbul: Ketebe Yayınları.

YÖK. (2023). Öğrenci Mezun Özet, https://istatistik.yok.gov.tr/, (E.T.: 15.12.2023).

KAYNAKÇA

Acar, H. (2001). *Özürlülük Araştırmalarında Yeni Bir Yaklaşım ve Niteliksel Araştırma Tasarımı. Görme Özürlüler İçin Rehabilitasyon Deneyimleri, Yeni Rehabilitasyon Politikaları ve Meslek Tanımları* (Yay. Haz. K. Karataş), No 4: 77-80. Ankara: Körler Federasyonu.

Ahmetoğlu, E., Canarslan, H., Vatansever, Ü ve Kutlu, K. (2005). Zihin ve Hareket Engelli Çocukların Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Programlarına Devam Etmeme Nedenlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 5(1): 23-33.

Ak, İ. S., Aksaç, G. T., Yörükoğlu, F., Gökdere, İ ve Taşköprü, C. (2021). *Engelli Kadın ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddet Raporu.* Van: İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği. https://etkiniz.eu/wp-content/uploads/2021/11/ETK%C4%B0N%C4%B0Z-ENGELL%C4%B0-KADIN-VE-KIZ-%C3%87OCUKLARINA-Y%C3%96NEL%C4%B0K-%C5%9E%C4%B0DDET-RAPORU.pdf (E.T.:12.04.2024).

Akbaş, S., Turla, A., Karabekiroğlu, K., Pazvantoğlu, O., Keskin, T & Böke, O. (2009). Characteristics Of Sexual Abuse In A Sample Of Turkish Children With And Without Mental Retardation, Referred For Legal Appraisal Of The Psychological Repercussions. *Sexuality and Disability*, 27: 205-213. doi 10.1007/s11195-009-9139-7

Akbulut, S., Özgül, H., Işık, İ ve Erhat, I. (2017). *Engelli Bireylere Yönelik Fiziksel-Cinsel Şiddet, İstismar ve Kötü Muamele Olayları İzleme Raporu 2016.* Ankara: Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği Yayınları. https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/engelli-bireylere-yonelik-fiziksel-cinsel-siddet-istismar-ve-kotu-muamele-olaylari-izleme-raporu-2016.pdf (E.T.:09.05.2024).

Akbulut, S ve Taşköprü, C. (2021). *Mevzuattan Uygulamaya Engelli Hakları İzleme Raporu 2020.* Ankara: Toplumsal Haklar ve Araştırmalar Derneği. https://www.engellihaklariizleme.org/tr/files/belgeler/TOHAD_Engelli_Haklari_Izleme_Raporu_2020.pdf (E.T.:11.07.2024).

Akyüz, M., Akyüz, Ö., Çelik, A., Taş, M ve Taş, R. (2011). Eğitilebilir Zihinsel Engelli Çocuklarda 6 Haftalık Fiziksel Aktivitelerin Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelere Etkisi, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1): 43-49.

Arı, A. (2022). Türkiye'de Engellilik ve Engellilerin Eğitimi Üzerine Bir Derleme. *Humanistic Perspective*, 4(3): 589-605. https://doi.org/10.47793/hp.1117918

Arısoy, A. (2023). Engelli Bireylerin Duygusal, Fiziksel ve Cinsel İstismarı: Bir Literatür Araştırması (ss. 145-170). *Engelli Birey Olmak* içinde (Ed. A. Arısoy). Bursa: Ekin Yayınevi.

Aykara, A ve Özkan, S. (2017). Mağdur Hakları ve Gereksinimleri Bağlamında Engelli Mağdur Bireyler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(1): 143-165.

Aytemiz Seymen, O ve Bolat, T. (2005). Örgütlerde Bedensel ve Zihinsel Engelli İşgören Ayrımcılığı: Uygulamalı Etik Boyutuyla Bir Değerlendirme. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(23): 35-45.

Berger, A. A. (1991). Bir Terör Aygıtı Olarak Televizyon: Kuramsal Bir Yaklaşım Denemesi (ss. 33-57). *Enformasyon Devrimi Efsanesi. Modernleşme Kuram ve Uygulamaların Eleştirisi* içinde. (Çev. ve Der. Y. Kaplan). İstanbul: Rey Yayınları.

Bölükbaşı, Ö. (2015). *6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Brandt, E. N & Pope, A. M. (1997). *Enabling America: Assessing the Role of Rehabilitation Science and Engineering.* Washington: National Academies Press.

Cansunar, N. (2001). Aile İçi Şiddet. *Adli Tıp Dergisi,* 2(1): 53-55.

Cavkaytar, A ve Çelik, R. R. (2006). Zihin Engelli Çocuğu Olan Anne-Babaların Okulda Anne-Baba Katılımına İlişkin Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(2): 67-79.

Çağlar, S. (2012). Engellilerin Erişebilirlik Hakkı ve Türkiye'de Erişebilirlikleri. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 61(2): 541-598. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001666.

Çolak, A ve Uzuner, Y. (2004). Zihin Özürlü Çocukların Okuma Yazma Öğrenmeleri ve Özel Eğitim Öğretmenleri: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Araştırması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi,* 4(2): 241-270.

Deal, W. P & Kristiansson, V. (2007). Victims and Witnesses with Developmental Disabilities and the Prosecution of Sexual Assault. *The Voice,* 1(12): 1-8.

Doğruel, F. (2022). Beden, Birey ve Toplum Kesişiminde Engelli Bireylerin Erişebilirlik Deneyimleri: Gaziantep Örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,* 25(2): 299-317. https://doi.org/10.18490/sosars.1111387

Erdoğan, A., Tufan, E., Karaman, M. G., Atabek, M. S., Koparan, C., Özdemir, E., Çetiner, A., Yurteri, N., Öztürk, Ü ve Kurçer, M. A. (2011). Türkiye'nin Dört Farklı Bölgesinde Çocuk ve Ergenlere Cinsel Tacizde Bulunan Kişilerin Karakteristik Özellikleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 12(1): 55-61.

Ersoy, Ö ve Çürük, N. (2009). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Annelerde Sosyal Desteğin Önemi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 17(17): 104-110. https://doi.org/10.21560/spcd.73242

Goswami, S. (2017). Violence Against Women In Indian Perspective: A Sociological Study (pp. 75-96). In. *Symbolic Violence In Socio-Educational Contexts-A Post Colonial Critique-* (Eds. A. Odrowaz Coates & S. Goswami). Warszawa: Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalne.

Grossman, S. F & Lundy, M. (2008). Double Jeopardy: A Comparison of Persons with and Without Disabilities Who Were Victims of Sexual Abuse and/or Sexual Assault. *Journal of Social Work in Disability & Rehabilitation,* 7: 19-46.

Güzel Özmen, R. (2003). İfade Edici Dil Becerileri Sınırlı Olan Zihinsel Engelli Çocukların Gelişimlerini Desteklemek İçin Öğretmenin Sınıf Ortamında Yapacakları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 1(2): 205-219.

Howards, I., Brehm, H. P & Nagi, S. Z. (1980). *Disability from Social Problem to Federal Program.* New York: Praeger Publishes.

Hughes, R. B., Curry, M. A., Oschwald, M., Child, B., Lund, E. M., Sullivan, M. J & Powers, L. R. (2011). Responding to Crime Victims with Disabilities: The Perspective of Law Enforcement. *Journal of Policy Practice,* 10(3): 185–205. https://doi.org/10.1080/15588742.2011.582812

Keane, J. (1998). *Şiddetin Uzun Yüzyılı.* (Çev. B. Peker). Ankara: Dost Kitabevi.

Kılıç, B. G ve Aysev, A. (2005). Fiziksel Hastalarla Birlikte Zekâ Geriliği Olan Çocuklarda Psikopatoloji. *Türkiye Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi,* 12(3): 115-120.

Koç, F., Aksit, S., Tomba, A., Aydın, C., Koturoğlu, G., Aslan, A., Korkmaz, S., Halıcıoğlu, O., Erşahin, Y. Turhan, T., Çelik, A., Şenol, E., Kara, S ve Solak, U. (2012). Çocuk İstismarı ve İhmali Olgularımızın Demografik ve Klinik Özellikleri: Ege Üniversitesi Çocuk Koruma Birimi'nin Bir Yıllık Deneyimi. *Türk Pediatri Arşivi,* 47(2): 119-124. https://doi.org/10.4274/tpa.640

Kohan, M. J., Pothier, P & Norbeck, J. S. (1987). Hospitalized Children with History of Sexual Abuse: Incidence and Care Issues. *American Journal of Orthopsychiatry*, 57(2): 258–264. https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1987.tb03536.x

Küçükali, A. (2015). Engellilere Uygulanan Sosyal Yardımlar. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 16(35): 100-115.

Kvam, M. H. (2000). Is Sexual Abuse of Children with Disabilities Disclosed? A Retrospective Analysis of Child Disability and the Likelihood of Sexual Abuse Among Those Attanding Norwegian Hospitals. *Child Abuse & Neglect,* 24(8): 1073-1084. doi:10.1016/S0145-2134(00)00159-9

Lin L. P., Yen C. F, Kuo, F. Y., Wu, J. L & Lin, J. D. (2009). Sexual Assault of People with Disabilities: Results of a 2002-2007 National Report in Taiwan. *Research in Developmental Disabilities,* 30(5): 969-975. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2009.02.001

Nosek, M. A., Foley, C. C., Hughes, R. B & Howland, C. A. (2001). Vulnerabilities for Abuse among Women with Disabilities. *Sexuality and Disability,* 19(3): 177–189. https://doi.org/10.1023/A:1013152530758

Sayem, A. M. (2011). Violence, Negligence and Suicidal Tendency among Physically Disabled Street Children. *Asian Social Work and Policy Review,* 5(1): 44–59. doi: 10.1111/j.1753-1411.2010.00048.x

Sığrı, Ü. (2018). *Nitel Araştırma Yöntemleri.* İstanbul: Beta Basım.

Sobsey, D & Doe, T. (1991). Patterns of Sexual Abuse and Assault. *Sexuality and Disability,* 9(3): 243–259. https://doi.org/10.1007/BF01102395

Sobsey, D., Randall, W & Parrila, R. K. (1997). Gender Differences in Abused Children with and without Disabilities. *Child Abuse & Neglect,* 21(8): 707–720. https://doi.org/10.1016/S0145-2134(97)00033-1

Sobsey, D & Varnhagen, C. K. (1988). *Sexual Abuse and Exploitation of People with Disabilities.* Ottawa, ON: Health and Welfare Canada.

Soylu, N., Şentürk Pilan, B., Ayaz, M ve Sönmez, S. (2012). Cinsel İstismar Mağduru Çocuk ve Ergenlerde Ruh Sağlığını Etkileyen Etkenlerin Araştırılması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 13(4): 292-298.

Şahin, S ve Mağden, D. (2004). Annelerin Engelli Çocuklarına Karşı Tutumlarının, Çocuklarının, Yeterlik Alanları ve Sorun Davranışları Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi,* 1(10-11): 43-63.

Tavşancıl, E ve Aslan, E. A. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller İçin İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri.* İstanbul: Epsilon.

Uşan M. F. (1999). *İş Hukukunda Sakat İstihdamı.* Ankara: Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası Yayını.

Vural, P., Uçar, H. N., Eray, Ş., Çolpan, M ve Kocael, Ö. (2013). Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniğine Yönlendirilen Adli Olguların Sosyodemografik ve Klinik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,* 39(1): 49-53.

World Health Organization. (2012). *Understanding and Addressing Violence Against Women: Intimate Partner Violence.* World Health Organization. https://iris.who.int/handle/10665/77432 (E.T.:03.08.2024).

Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım Doğru, S. S. (2016). Zihin Engelli Çocuklarda Cinsel İstismar. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 6(2): 80-91.

Young, M. E., Nosek, M., Howland, C., Chanpong, G & Rintala, D. (1997). Prevalence of Abuse of Women with Physical Disabilities. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation,* 78(12): 34-38. https://doi.org/10.1016/S0003-9993(97)90219-7

KAYNAKÇA

American Psychological Association. (2020). *APA dictionary of psychology* (2nd ed.). American Psychological Association. https://dictionary.apa.org

Arnett, J. J. (2000). Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55(5), 469–480.

Arnett, J. J. (2004). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties.* Oxford University Press.

Aron, A., Dutton, D. G., Aron, E. N., ve Iverson, A. (1989). Experiences of falling in love. *Journal of Social and Personal Relationships, 6*(3), 243–257. https://doi.org/10.1177/0265407589063001

Atak, H. ve Çok, F. (February 2007. Emerging adulthood and perceived adulthood in Turkey, 3rd Conference on Emerging Adulthood, Tucson, AZ, USA.

Atak, H. ve Çok, F. (2008). The Turkish version of inventory of the dimensions of emerging adulthood (The IDEA), *International Journal of Human and Social Sciences* 2 (3), 281-287.

Baumeister, R. F., ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529.

Beştav, G. (2007). Romantik ilişki doyumu ile cinsiyet, bağlanma stilleri, rasyonel olmayan inançlar ve aşka ilişkin tutumlar arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Borrell-Carrió, F., Suchman, A. L. ve Epstein, R. M. (2004). The biopsychosocial model 25 years later: Principles, practice, and scientific inquiry. *The Annals of Family Medicine*, 2(6), 576-582.

Bosson, J. K., ve Swann, W. B., Jr. (1999). Self-liking, self-competence, and the quest for self-verification. *Personality and Social Psychology Bulletin, 25*(10), 1230–1241. https://doi.org/10.1177/0146167299258005

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40.

Braithwaite, S. R., Delevi, R., ve Fincham, F. D. (2010). Romantic relationships and the physical and mental health of college students. *Personal Relationships, 17*(1), 1–12. https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01248.x

Brehm, S. Kassin, S., ve Fein, S. (2002). *Social psychology* (5. Basım). Boston: Houghton Mifflin Company.

Byrne, D. (1971). *The Attraction Paradigm*. Academic Press, New York.

Buss, D. M. (1989). Sex differences in human mate preferences: Evolutionary hypotheses tested in 37 cultures. *Behavioral and Brain Sciences, 12*(1), 1–49. https://doi.org/10.1017/S0140525X00023992

Butzer, B., ve Kuiper, N. A. (2008). Humor use in romantic relationships: the effects of relationship satisfaction and pleasant versus conflict situations. *The Journal of psychology*, 142(3), 245–260.

Canary, D. J., ve Stafford, L. (1994). Maintaining relationships through strategic and routine interaction. In D. J. Canary ve L. Stafford (Eds.), *Communication and relational maintenance* (pp. 3-22). Academic Press.

Collins, W. A., ve van Dulmen, M. (2006). The Significance of Middle Childhood Peer Competence for Work and Relationships in Early Adulthood. In A. C. Huston ve M. N. Ripke (Eds.), Developmental contexts in middle childhood: Bridges to adolescence and adulthood (pp. 23–40).

Curun, F. (2001). The effects of sexism and sex role orientation on romantic relationship satisfaction (Unpublished master's thesis). Middle East Technical University, Ankara.

Çelen Demirtaş, S. (2010). The role of gender, relationship status, romantic relationship satisfaction, and commitment to career choices in the components of subjective well-being among senior university students [M.S. - Master of Science]. Middle East Technical University.

Dhariwal, A., ve Connolly, J. (2013). Romantic experiences of homeland and diaspora South Asian youth: Westernizing processes of media and friends. *Journal of Research on Adolescence, 23*(1), 45–56. https://doi.org/10.1111/j.1532-7795.2012.00803.x

Diener, E., Emmons, R. A., Larsen, R. J. and Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment,* 49 (1), 71-75.

Elder, J.G. (1985) *Life Course Dynamics: Trajectories and Transitions 1968-1980*. Cornell University Press, Ithaca.

Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine, science, 196(4286), 129-136.

Engel, G. L. (1978). The biopsychosocial model and the education of health professionals. Annalsof. *The New York Academy of Sciences*, 310(1), 169-181.

Erber, R., ve Erber, M. W. (2001). Mood and processing: A view from a self-regulation perspective. In L. L. Martin ve G. L. Clore (Eds.), *Theories of mood and cognition: A user's guidebook* (pp. 63–84). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Ercan, L. ve Eryılmaz, A. (2013). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Kim Başlatabilir? Kişilik Özellikleri ve Kimlik Statüler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 63-80.

Erikson, E.H. (1968). *Identity: Youth and Crisis.* New York: W.W. NortonveCompany,Inc.

Eryılmaz, A. (2004). Ergenlik ve genç yetişkinlik döneminde romantik yakınlığı başlatmada algılanan kontrol. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.

Eryılmaz, A (2006). Perceived control to start romantic intimacy at adolescence and young adulthood periods. paper presented at the Xth Conference of European As- sociation for Research on Adolescence, Antalya, Turkey, May 2–6.

Eryılmaz, A. (2007). Alan genel algılanan kontrol ölçeğinin geliştirilmesi. I. Psikoloji Öğrencileri Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Bildiri Metinleri, *İzmir Ekonomi Üniversitesi Yayınları* No: 15, s. 62-68.

Eryılmaz, A., ve Atak, H. (2007). Hazır Ya Da Değilim: Beliren Yetişkinlik (Emerging Adulthood) Döneminde Romantik Yakınlığı Başlatmanın Belirleyicileri. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi. Tam Metin Bildiri Kitabı, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 21-24 Haziran.

Eryılmaz, A,ve Atak H (2007b). Hazır ya da değilim: Beliren yetişkinlik (emerging adulthood) döneminde romantik yakınlığı başlatmanın belirleyicileri. 1. Psikoloji Lisansüstü Öğrencileri Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı,, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 21-24 Haziran.

Eryılmaz, A., and Atak, H., 2009. Ready or not? Markers of Starting Romantic İntimacy at Emerging Adulthood: Turkish Experience. *International Journal of Social Science,* 4 (1), 31-38.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2010). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma: Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık mı?. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal,* 4 (34), 119-125.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2010). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma ve Başa Çıkma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 381-397.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2010b). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı kim başlatabilir? Kişilik özellikleri ve kimlik statüleri. Değerlendirilmek üzere sunulmuş makale taslağı.

Eryılmaz, A., ve Ercan, L. (2011). Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma İle İhtiyaç Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Education Sciences,* 6(1), 526-535.

Eşici, H., ve Özbay, Y. (2020). Beliren Yetişkinlikte Romantik İlişki Kalitesi ile Bağlanma İlişkisinde Psikolojik İhtiyaçlar ve Zedelenmiş Otonominin Aracı Etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim Ve Toplum Eğitim Bilimleri Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(26), 267-288.

Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies, 42(1), 31–37.

Feingold, A. (1992). Good-looking people are not what we think. *Psychological Bulletin, 111*(2), 304–341. https://doi.org/10.1037/0033-2909.111.2.304

Feldman, S. S., Gowen, L. K., ve Fisher, L. (1998). Family relationships and gender as predictors of romantic intimacy in young adults: A longitudinal study. *Journal of Research on Adolescence*, 8(2), 263–286.

Fincham, F. D., ve Cui, M. (Eds.). (2011). *Romantic relationships in emerging adulthood*. Cambridge University Press.

Finkel, E. J., ve Eastwick, P. W. (2015). Interpersonal attraction: In search of a theoretical Rosetta Stone. In M. Mikulincer, P. R. Shaver, J. A. Simpson, ve J. F. Dovidio (Eds.), *APA handbook of personality and social psychology, Vol. 3. Interpersonal relations* (pp. 179–210). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/14344-007

Furman, W. (2002). The emerging field of adolescent romantic relationships. *Current Directions in Psychological Science*, 11, 117-180.

Furman, W., ve Buhrmester, D. (1992). Age and Sex Differences in Perceptions of Networks of Personal Relationships. *Child Development*, 63, 103-115.

Furman, W., ve Shaffer, L. (2003). The role of romantic relationships in adolescent development. In P. Florsheim (Ed.), Adolescent romantic relations and sexual behavior: Theory, research, and practical implications (pp. 3-22). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

George, E. ve Engel, L. (1980). The Clinical application of the biopsychosocial model. *The American Journal of Psychiatry*, 5, 535-544.

Gómez-López, M., Viejo, C., ve Ortega-Ruiz, R. (2019). Well-being and romantic relationships: A systematic review in adolescence and emerging adulthood. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(13), 2415.

Guneri, O., Sumer, Z., ve Yıldırım, A. (1999). Sources of self-identity among Turkish adolescents, *Adolescence.* 34, 135, 535-546.

Hatfield, E. (1988). Passionate and companionate love. In R. J. Sternberg ve M. L. Barnes (Eds.), The psychology of love (pp. 191–217). Yale University Press.

Hatfield, E., ve Sprecher, S. (1986). Measuring passionate love in intimate relationships. *Journal of Adolescence, 9*(4), 383–410. https://doi.org/10.1016/S0140-1971(86)80043-4

Hazan, C., ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology, 52*(3), 511–524. https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511

Hendrick, S. S. (1988). A generic measure of relationship satisfaction. *Journal of Marriage and the Family*, 50(1), 93–98.

Hendrick, S. S., ve Hendrick, C. (2006). Measuring respect in close relationships. *Journal of Social and Personal Relationships, 23*(6), 881–899. https://doi.org/10.1177/0265407506070471

Hojjat, M., ve Moyer, A. (Eds.). (2024). *Modern relationships: Romance, friendship, and family in the 21st century*. Oxford University Press.

Jankowiak, W. (Ed.). (1995). *Romantic passion: A universal experience?* Columbia University Press.

Kagitcibasi, C. (2007). Family, Self, and Human Development across Cultures: Theory and Applications (2nd ed.). Mahwah, NJ: Routledge Academic.

Karney, B. R., ve Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3–34.

Kleck, R. E., ve Rubenstein, C. (1975). Physical attractiveness, perceived attitude similarity, and interpersonal attraction in an opposite-sex encounter. *Journal of Personality and Social Psychology, 31*(1), 107–114. https://doi.org/10.1037/h0076243

Koç, M. (2004). Gelişim Psikolojisi Açısından Ergenlik Dönemi ve Genel Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(17), 231-238.

Köker, S. (1991). Normal ve sorunlu ergenlerin yaşam doyumu düzeyinin karşılaştırılması (Yüksek Lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kristin D. Neff ve S. Natasha Beretvas (2012): The Role of Self-compassion in Romantic Relationships, *Self and Identity*, DOI:10.1080/15298868.2011.639548

Küçükdağ, R., Avcı, F. Ş. ve Kaya, F. (2023). Heteroseksist Bakış ile Romantik İlişkilerin Toplumsal Görünümleri, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS),* 14(52), 538-557.

Levinger, G. (1983). Development and change. In H. H. Kelley, E. Berscheid, A. Christensen, J. Harvey, T. L. Huston, G. Levinger, ve D. R. Peterson (Eds.), *Close relationships* (pp. 315-359). W. H. Freeman.

McColl-Kennedy, J. R., Vargo, S. L., Dagger, T., ve Sweeney, J. C. (2009). Customers as Resource Integrators: Styles of Customer Co-creation. In 2009 Naples Forum on Services: Service-Dominant Logic, Service Science, and Network Theory (pp. 1-24).

Montoya, R. M., Horton, R. S., ve Kirchner, J. (2008). Is actual similarity necessary for attraction? A meta-analysis of actual and perceived similarity. *Journal of Social and Personal Relationships, 25*(6), 889–922. https://doi.org/10.1177/0265407508096700

Moss, B. F., ve Schwebel, A. I. (1993). Defining intimacy in romantic relationships.

Olderbak, S., ve Figueredo, A. J. (2009). Predicting romantic relationship satisfaction from life history strategy. *Personality and Individual Differences,* 46(5-6), 604–610.

Regan, P. C. (1998). Minimum mate selection standards as a function of perceived mate value, relationship context, and gender. *Journal of Psychology ve Human Sexuality, 10*(1), 53–73. https://doi.org/10.1300/J056v10n01_04

Reis, H. T., ve Shaver, P. (1988). Intimacy as an interpersonal process. In S. Duck, D. F. Hay, S. E. Hobfoll, W. Ickes, ve B. M. Montgomery (Eds.), *Handbook of personal relationships: Theory, research and interventions* (pp. 367–389). John Wiley ve Sons.

Rosenfeld, M. J., ve Thomas, R. J. (2012). Searching for a mate: The rise of the internet as a social intermediary. *American Sociological Review, 77*(4), 523–547. https://doi.org/10.1177/0003122412448050

Rusbult, C. E. (1980). Commitment and satisfaction in romantic associations: A test of the investment model. *Journal of Experimental Social Psychology, 16*(2), 172-186.

Sarı, T. (2008). Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerle ilgili akılcı olmayan inançlar, bağlanma boyutları ve ilişki doyumu arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Stackert, R.A. ve Bursik, K. (2003). Why I unsatisfied? adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. Personality and Individual Differences, 34, 1419-1429.

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review, 93*(2), 119–135. https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.2.119

Sternberg, R. J. (1988). Triangulating love. In R. J. Sternberg ve M. L. Barnes (Eds.), The psychology of love (pp. 119–138). Yale University Press.

Sternberg, R. J. (1999). *Thinking Styles.* New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J., ve Barnes, M. L. (Eds.). (1988). *The psychology of love.* Yale University Press.

Sullivan, H. S. (1953). The interpersonal theory of psychiatry. W W Norton ve Co.

Şen, M. G. (2013). İzmir ilinde çalışan aile hekimlerinin klinik uygulamalarında biyopsikososyal yaklaşımı ne ölçüde uyguladıklarının saptanması. Uzmanlık Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir.

Thibaut, J. W., ve Kelley, H. H. (1959). *The social psychology of groups.* John Wiley.

Thornton, A., Axinn, W. G., ve Hill, D. H. (1992). Reciprocal effects of religiosity, cohabitation, and marriage. *American Journal of Sociology*, 98(3), 628–651.

Toma, C. L., ve Hancock, J. T. (2010). Looks and lies: The role of physical attractiveness in online dating self-presentation and deception. *Communication Research, 37*(3), 335–351. https://doi.org/10.1177/0093650209356437

Yetim, Ü. (1993). Kişisel projelerin organizasyonu ve örüntüsü açısından yaşam doyumu. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz Bingöl, T., ve Kalkan, M. (2010). The effects of a premarital relationship enrichment program on relationship satisfaction. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 10*, 1911-1920.

Yonar, S., ve Demir, İ. (2020). Beliren Yetişkinlerde Romantik Yalnızlığın Yordanmasında Bağlanma ve Flört Kaygısının Rolü. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi,* 7(2), 517-542.

Walster, E., Aronson, V., Abrahams, D., ve Rottman, L. (1966). Importance of physical attractiveness in dating behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 4*(5), 508–516. https://doi.org/10.1037/h0021188

Editörler:
Prof. Dr. Müjdat Avcı
Doç. Dr. Meryem Berrin Bulut

Sosyal Psikoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL PSİKOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editörler: Prof. Dr. Müjdat Avcı, Doç. Dr. Meryem Berrin Bulut

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-73-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL PSİKOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editörler: Prof. Dr. Müjdat Avcı, Doç. Dr. Meryem Berrin Bulut
VI+144 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-73-8

Kitap içerisindeki bölümlerin sorumluluğu ilgili bölüm yazarına aittir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acar, G., Demir A., Görmez D., Keser İ. (2015) Aile ve Çocuk Suçluluğu İlişkisi, 3rd National Congress of Child Development and Education (Congress Book), Ankara

Ağırgötüren, B. (2006). "Malatya Kentinde Çocuk Suçluluğu" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akduman, G., Akduman B., Cantürk, G (2007) "Ergen Suçluluğunda Bazı Kişisel ve Ailesel Özelliklerin İncelenmesi" Türk Pediatri Arşivi, www.turkpediatriarsivi.com

Akgün, S., Araz A. (2010). "Anlaşmazlıklarımızı Çözebiliriz: Bir Çatışma Çözümü Eğitim Programı Tanıtımı" *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 11 (1), 1-17

Atabay, O. (2009). "Suça Karışan ile Karışmayan Ergenlerin Benlik Algısı Çerçevesinde Karşılaştırılması, (Diyarbakır Örneği)" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ayanoğlu, H. (2002). "Çocuk Suçluluğu ve Nedenleri İle Uluslar arası ve Ulusal Hukukta Çocuğun Hakları" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, Kamu Hukuku Anabilim Dalı.

Bilir, S. (2009). "Liselerde Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine Yönelik Okul Kaynaklı Faktörlere İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Burfeind J. W. & Bartusch D. J. (2005). "Juvenile Delinquency: An İntegrated Approach" Jones and Bartlett Publishers, USA.

Coşar, Y. (2005). "Kentleşen Türkiye'de Çocuk Suçluluğu" TBB Dergisi, Sayı:56

Çocuk Koruma Kanunu, 03.07. 2005, Sayı: 5395, www.mevzuat.adalet.gov.tr

Çabuk, G. (2022) "Çocuk Suçluluğu Bağlamında Çocuğu Suça İten Nedenler" Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi, 3(1)

Çoğan, O. (2006). "Çocuk Suçluluğunun Nedenleri ve Edirne Ceza Mahkemelerinde Açılan Davaların Bu Yönden İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Delikara, İ. (2000). "Ergenlerin Akran İlişkileri ile Suç Kabul Edilen Davranışlar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirbaş, T. (2005). "Kriminoloji" Seçkin Yayınları, Ankara.

Demirhan, T. (2006). "Yoğun Düşünme Eğitimi Programının Suçlu Çocukların Ahlaki Yargılarına Etkisinin İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dönmezer, S. (1994). "Kriminoloji" Beta Yayınları, İstanbul.

Elibol, S. (1998). "11-15 Yaş Grubundaki Mala Yönelik Suç İşlemiş Çocukların Sosyo-Demografik Özellikleri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü.

Erdoğdu, M. Y. (2005). "Suça Yönlendirilen ve Yönlendirilmeyen Çocukların Aile İlişkileri ile Saldırganlık Davranışlarının Karşılaştırılması" *Çocuk ve Ruh Sağlığı Dergisi*, 12 (3).

Esen, S. (2008). "Kentleşme ve Kentleşme Sürecinin Çocuk Suçluluğu Üzerindeki Etkileri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göç, L. (2006). "Çocuk Suçluluğu ve Polisin Yaklaşımı" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş, Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gönültaş, M. B. (2009). "Adana İlinde Mala ve Şahsa Karşı Suç İşleyen Çocukların Sosyodemografik Özelliklerinin Ortaya Konulması" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana, Çukurova Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

James, R. ve Gilliand (2003). "Theories and Strategies in Counseling and Psychotherapy". Fifth Edition. Pearson Education, Inc. USA.

Kaner, S. (1991). "Suçlu Çocuklara/Gençlere ve Sorunlarına Genel Bir Bakış" *A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Sayı: 23.

Kepenkçi, Y. K. ve Özcan, A. Y. (2002). "Okullarda Çocuk Suçluluğunun Önlenmesi" 1. Ulusal Çocuk ve Suç: Nedenler ve Önleme Çalışmaları Sempozyumu, Ankara.

Kılıç, Y. S. (2007). "Çocuk Suçluluğuna Sebep Olan Sosyo-Ekonomik Faktörler" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızmaz, Z. (2005). "Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme" *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 29, No:2, 149-174.

Kızmaz, Z. (2004). "Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç-Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma" *Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt: 14, Sayı: 2 Sayfa: 291.

Kunt, V. (2003). "Suç ve Çocuk" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

McCord, J. (1991). "Family Relationships, Juvenile Delinquency and Adult Criminality" *Criminology Journal*, 29 No: 3

Nazlı, S (2007). "Aile Danışmanlığı" 3. Baskı. Anı Yayıncılık. Ankara.

Ok, A. (1989). "Kurumlar ve Suçlu Çocuklar" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özgüven, İ. E. (2001). "Ailede İletişim ve Yaşam" PDREM Yayınları. Ankara.

Özsöz, C. (1990). "14-18 Yaşları Arasındaki Suçlu ve Suçsuz Ergenlerde Adaletsizlik Yargısının Değerlendirilmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Parrott, L (2003). "Counseling and Psycotherapy" Second Edition. Thomson Brooks/Cole USA:

Seyhan, D. (2008). "Tutuklu/Hükümlü Gençlerin Benlik Saygısı Düzeyleri, Aile ve Çevre Özelliklerinin İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Sheldon & Glueck (1950). "Unraveling Juvenile Delinquency: Exploring the Mysteries of Human Behaviour" *Juvenile and Family Court Journal*, 2: 92.

Terzi, A. K. (2007). " Kent Ölçeğinde Çocuk Suçluluğu, Çankaya Örnek Araştırması" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Gazi Üniversitesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Türkeri, S. (1995). "Çocuk Islahevleri ve Çocuk Cezaevindeki Çocukların Suç İşleme Nedenleri Açısından İncelenmesi" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Uluğtekin, S. (1991). "Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma" Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Yavuzer, H. (1990). "Çocuk ve Suç" Remzi Kitabevi, İstanbul.

Yıldırım, A. (2004). "Kentleşme ve Kentleşme Sürecinde Göçün Suç Olgusu Üzerindeki Etkileri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akdem, F. ve Akel, B. S. (2014). Otizmli bireylerin bakım verenlerinin yaşam kalitesi ve zaman yönetimini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 2*(3), 121-129.

Akkök, F. , Uzun, B. (2005). Yaşamın diğer bir penceresi: otistik özelliklere sahip çocuk babaları ve duyguları. *Çocuğunuzun farklı özellikleri olduğunu öğrendiğinizde yaşadığınız duygular.* (3. Baskı s.11-30). Pegem Akademi.

Akkök, F. (2020). Bayan perşembeler. *Çocuğunuzun farklı özellikleri olduğunu ilk öğrendiğinizde yaşadığınız duygular.* (8. Baskı) Pegem Akademi.

Akmaniş, B. (2010). *Otistik çocuğu olan annelerin algıladıkları sosyal desteğe göre umutsuzluk düzeylerinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Maltepe Üniversitesi.

Bozkurt, M. (2019). *Fiziksel veya zihinsel engelli çocuğa sahip annelerin depresyon düzeyleri ve yaşam kaliteleri ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans Tezi]. Yakındoğu Üniversitesi.

Ceco, U. ve Çakın-Memik, N. (2017). Bakım verenin yükü penceresinden otizme bakış. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3*(2), 19-21.

Coşkun, D. (2013). *Fiziksel engelli çocuğu olan ebeveynlerde bakım yükünün ve aile işlevlerinin değerlendirilmesi* [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Çandır, E. (2016). *Otizm tanısı ile izlenen çocukların annelerinde bakım verme yükü ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Koç Üniversitesi.

Çokyaman, T. ve Battal, T. (2020). Otizm spektrum bozukluğu ve down sendromlu çocukların bakım verme yüklerinin zarit bakım verme yükü ölçeği ile değerlendirilmesi. *Sakarya Tıp Dergisi, 10*(2), 210-215.

Demir, İ. (2021). *Otizm spektrum bozukluğu ve mental retardasyonu olan çocuğa sahip annelerin ve normal gelişim gösteren çocuğa sahip annelerin kaygı düzeylerinin karşılaştırması (Sultangazi örneği)* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Gladding, S. T. (2011). Aile Terapisi. İ. Keklik ve İ. Yıldırım (Ed.). *Aile sistemi ve sağlık içinde* (s 30-32). Türk PDR Derneği Yayınları.

Karaaslan, M.M. (2015). *Zihinsel engelli çocuğu olan ebeveynlerin psikolojik durumları ile bakım yükünün değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Karabuğa-Yakar, H. , Pınar, R. (2013). Kanserli hastalara bakım veren aile üyelerinin yaşam kalitesi ve yaşam kalitesini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi, 15*(2), 1-16.

Keskin, G., Bilge, A., Engin, E., Dülgerler Ş. (2010). Zihinsel engelli çocuğu olan anne-babaların kaygı, anne-baba tutumları ve başa çıkma stratejileri açısından değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 11*(2), 30-37.

Köksal, M. ve Erciyes, C. (2021). Otizm tanısı almış çocukların ailelerinde görülen psikososyal sorunların değerlendirmesi. *Aydın Sağlık Dergisi, 7*(3), 235-254.

Köroğlu, E. (2013). DSM-5 tanı ölçütleri başvuru el kitabı. *Otizm açılımı kapsamında bozukluk*. (1. Baskı s.25-27). HYB Yayıncılık.

Köroğlu, E. (2020).Psikiyatri ders kitabı. *Depresyon bozuklukları.* (2. Baskı s.183-186). Esenkal Yayıncılık.

Nazlı, S. (2020). Aile Danışmanlığı. *Bir sistem olarak aile* (15.Baskı s.18-24). Anı Yayıncılık.

Nursoy, G. (2019) *Otizmli Bireylerin annelerinin adil dünya inancı ve algıladıkları aile yükü arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi.

Öz, B. , Yüksel, T. , Nasıroğlu, S. (2020). Otizm spektrum bozukluğu tanısı alan çocukların annelerinde görülen depresyon-anksiyete belirtileri ve damgalanma algısı. *Nöropsikiyatri Arşivi, 57*, 50-55.

Özdemir, S. (2007). Sosyal öyküler: Otistik çocuklara yönelik bir sağaltım. *Özel Eğitim Dergisi, 8*(2), 49-62.

Özeren, G. S. (2013). Otizm spektrum bozukluğu (osb) ve hastalığa kanıt penceresinden bakış. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 4*(2), 57-63.

Öztürk, M. O. ve Uluşahin, N.A. (2020). Çocukluk ve ergenlik döneminde görülen ruhsal bozukluklar. *Otizm yelpazesi bozukluğu.* (16. Baskı s.576-581). Nobel Tıp Kitapevleri, Ankara.

Sağlam-Arı, G., Çına- Bal, E. (2008). Tükenmişlik kavramı: birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi, 15*(1), 131-148.

Şener, G. R. (2021). *Otizm spektrum bozukluğuna sahip çocuklara bakım veren kişilerin algıladıkları sosyal destek ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkide adil dünya inanç düzeyinin aracı etkisi* [Yüksek Lisans Tezi]. Işık Üniversitesi.

Tayaz, E. & Koç, A. (2018). Engelli bireye bakım verenlerde algılanan bakım yükü ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Bakırköy Tıp Dergisi, 14*, 44-52.

Tekyıldırım, A. (2019). *Engelli bireylere sahip ailelerin psikolojik sağlamlık ve bakıcı yük değerlendirmesi arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Üsküdar Üniversitesi.

Topal, S. (2021). *Özel gereksinimli çocuğa sahip annelerin etkilenmişlik düzeyinin tükenmişlik, anksiyete ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Tortamış-Özkaya, B. (2013).Yaygın gelişimsel bozukluklardan otizm spektrum bozukluğuna geçiş: Dsm-5te karşımıza çıkacak değişiklikler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 5*(2), 127-139.

Tunçel, A. (2017). *Çocuklarında otizm spektrum bozukluğu olan annelerin depresyon, tükenmişlik ve umutsuzluk düzeylerinin çocuktaki otizmin ağırlık derecesine göre karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Usta, M. B., Duman-Kurt, A., Gülşen, H., Karabekiroğlu, K. (2020). Otizm spektrum bozukluğunun nedenlerine ait ebeveyn algısının tedavi tercihine etkisi. *Namık Kemal Tıp Dergisi, 8*(2), 177 – 185.

Varol, N. (2006). Aile eğitimi. *Yetersizliği olan çocuk aileleriyle destekleyici iletişim kurma.* (5. Baskı s. 7-12). Kök Yayıncılık.

Yalçın, İ. (2014). İyi oluş ve sosyal destek arasındaki ilişkiler: Türkiye'de yapılmış çalışmaların meta analizi, *Türk Psikiyatri Dergisi, 26*(1), 21-32.

Zülkar, Y., Söyünmez, S., Turan, F. D., İşler-Dalgıç, A. (2021). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuğa sahip ebeveynlerin istismar konusundaki farkındalıkları. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 12*(4), 288-296.

KAYNAKÇA

Arslan, A. (2023*). Sosyal Medya Ve Toplumsal Kimlik İnşası.* İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2013). *The Logic Of Connective Action: Digital Media And The Personalization Of Contentious Politics.* Cambridge University Press.

Boyd, D. M., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, And Scholarship. *Journal Of Computer-Mediated Communication, 13*(1), 210-230.

Brügger, N. (2015). A Brief History Of Facebook As A Media Text: The Development Of An Empty Structure. First Monday

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, And Prosperity İn A Time Of Brilliant Technologies*. WW Norton & Company.

Brynjolfsson, E., & McElheran, K. (2016). *The Digitization of Business: From Digitization to Digital Transformation*. MIT Sloan Management Review.

Cascio, W. F., & Montealegre, R. (2022). How Technology Is Changing Work And Organizations. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 9*, 47-72.

Castells, M. (2002). The Internet Galaxy: Reflections On The Internet, Business, And Society. Oxford University Press.

Castells, M. (2011). The Rise Of The Network Society. John wiley ve sons.

Çalışkan, M., ve Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya. *Akademik Bakış Dergisi, 50,* 254-267. İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası Kırgız-Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat, Kırgızistan.

Çetinkaya, M. (2023). *Dijitalleşmenin Toplumsal Etkileri*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çolak, T. (2021). Dijital Dönüşüm Ve İş Gücü Eşitsizliği. *İşletme ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 12(1*), 45-58.

De', R., Pandey, N., & Pal, A. (2020). Impact Of Digital Surge During Covid-19 Pandemic: A Viewpoint On Research And Practice. *International Journal of Information Management, 55*, 102171.

Demir, F. ve Yıldız, E. (2024). Sosyal Medyanın Toplumsal Değişim Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 77-89.

Eagly, A. H. ve Wood, W. (2012). Social Role Theory. *Handbook of theories of social psychology, 2*, 458-476.

Encyclopaedia Britannica. (n.d.). Internet of Things. In Britannica. Retrieved September 2, 2024, from https://www.britannica.com/science/Internet-of-Things

Erdem, S. (2023). *Mahremiyet Ve Güvenlik: Dijital Çağın Zorlukları.* Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Gillespie, T. (2018). *Custodians Of The Internet: Platforms, Content Moderation, And The Hidden Decisions That Shape Social Media.* Yale University Press.

Götz, F. M., Stieger, S., & Reips, U.-D. (2020). Users Of The Main Social Media Platforms: Motivations, Perceptions, And Characteristics. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 23*(10), 689-696.

Güzel, C. (2020). Sosyal Medyanın Niteliği, Gelişimi Ve Kullanım Alanları Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Sosyolojik Düşün, 5*(2), 93-112.

Johnson, M. D., & Newport, K. (2021). Privacy Concerns İn The Digital Age: Impacts On Online Behavior. *Computers in Human Behavior*, 123, 106872.

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users Of The World, Unite! *The Challenges And Opportunities Of Social Media. Business Horizons, 53*(1), 59-68.

Kara, N. (2022). Dijital Çağda Bilgi Kirliliği. *Medya ve İletişim Araştırmaları, 10*(3), 112-125.

Kaya, H., & Çetin, M. (2022). *Dijital pazarlama ve uzaktan çalışma: Yeni iş dünyası*. Koç Üniversitesi Yayınları.

Kırık, A. M. (2017). Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(1), 230-261.

Kline, R. R. (2015). The Cybernetics Moment: Or Why We Call Our Age The İnformation Age. JHU Press.

Kumar, Abhishek, and Jason R. Brubaker. 2017. "Social Media Platforms: Their History, Growth, and Influence." In The Cambridge Handbook of Social Media, Edited By Jean Burgess, Alice Marwick, and Thomas Poell, 25-46. Cambridge: Cambridge University Press.

Kuusisto, M. (2017), *"Dijitalleşmenin Örgütsel Etkileri: Bir Literatür Taraması", Uluslararası Örgüt Teorisi ve Davranış Dergisi, Cilt 20* No. 03, s. 341-362.

Leonardi, P. M., Huysman, M., & Steinfield, C. (2013). Enterprise Social Media: Definition, History, And Prospects For The Study Of Social Technologies İn Organizations*. Journal Of Computer-Mediated Communication, 19* (1), 1-19.

Marwick, A. E. (2013). Status Update: *Celebrity, Publicity, And Branding In The Social Media Age*. Yale University Press.

Marwick, A. E., & Boyd, D. (2011). I Tweet Honestly, I Tweet Passionately: Twitter Users, Context Collapse, And The İmagined Audience. *New Media & Society, 13*(1), 114-133.

Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). Big Data: A Revolution That Will Transform How We Live, Work, and Think. Houghton Mifflin Harcourt.

Mossberger, K., Tolbert, C. J., & McNeal, R. S. (2007*). Digital Citizenship: The Internet, Society, And Participation.* MIt Press.

Öztürk, B., & Aydın, Z. (2023). Sosyal Medya Kampanyalarının Toplumsal Etkileri. *Medya Çalışmaları Dergisi, 11*(4), 134-150.

Roesner, F., & Schiebinger, L. (2023). Identity and representation in digital environments: A new framework for understanding online self-presentation*. New Media & Society, 25*(3), 496-514.

Solove, D. (2004). *The Digital Person: Technology And Privacy İn The Information Age*. New York University Press.

Southwell, B. G., Thorson, E. A., & Sheble, L. (2022). Misinformation and its correction: Continued influence and successful debiasing. *Journal of Communication, 72*(1), 3-14.

Taşel, F. (2020). Dijitalleşmenin ticarete ve ekonomiye etkisi*. Beykoz Akademi Dergisi, 8*(2), 127-137.

Tufekci, Z. (2017). *Twitter and Tear Gas: The Power and Fragility of Networked Protest*. Yale University Press.

Turkle, S. (2011). *Alone Together: Why We Expect More from Technology and Less from Each Other.* Basic Books.

Vasalou, A., Joinson, A., Bänziger, T., Goldie, P., & Pitt, J. (2008). Avatars İn Social Media: Balancing Accuracy, Playfulness And Embodied Messages. *International Journal of Human-Computer Studies, 66*(11), 801-811.

Vasi, I. B., & Strang, D. (2023). The Dynamics Of Online Social Movements: Challenges And Opportunities. *Social Problems, 70*(2), 275-293.

Vasile, R. (2023). Digital Divide and Employment: From Job Disruption to Reskilling Workers for the Future World of Work. In: Chivu, L., De Los Ríos Carmenado, I., Andrei, J.V. (eds) Crisis after the Crisis: Economic Development in the New Normal . ESPERA 2021. Springer Proceedings in Business and Economics. Springer, Cham.

Vodafone Türkiye. (n.d.). Sosyal Medya Günü Ve Sosyal Medyanın Tarihi. Vodafone Red Blog. Retrieved September 2, 2024, from https://www.vodafone.com.tr/red/blog/sosyal-medya-gunu-ve-sosyal-medyanin-tarihi

Wellman, B. (2001). Physical Place And Cyberplace: The Rise Of Networked Individualism. *International Journal of Urban and Regional Research, 25*(2), 227-252.

Yılmaz, P. (2022). *Sosyal medya ve toplumsal bağlar*. Yeditepe Üniversitesi Yayınları.

Zepeda-Hernández, S., & Pincheira-Ulbrich, J. (2021). Online Activism And Social Media: Analyzing The İnfluence On Societal Change. *Journal of Social Movement Studies, 20*(1), 45-60.

Zuboff, S. (2019). The Age Of Surveillance Capitalism: The Fight For A Human Future At The New Frontier of Power. PublicAffairs.

Zuo, Y., Liu, C., & Wang, W. (2022). The Psychological Impact Of Social Media On Well-Being: A Study Of Online Comparison Behavior. *Psychology and Social Media, 38*(2), 78-93.

KAYNAKÇA

Altıntaş, M. (2024). Çalışma Yaşamındaki Negatif Dinamiklerin Çalışan Davranışlarına Etkisi: Sessiz İstifanın Aracılık Rolü. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 255-274.

American Psychologıcal Associatıon (2022). Monitor on Psychology, https://www.apa.org/monitor/2022/2022-01-monitor.pdf (E.T.: 29.09. 2024).

Aydın, E., ve Azizoğlu, Ö. (2022). A New Term For An Exıstıng Concept: Quıet Quıttıng-A Self-Determınatıon Perspectıve. V.Uluslararası Sosyal Bilimlerde Kritik Tartışmalar Kongresi (285-295). İzmir: 7-9 Ekim 2022

Bersin, J. (2023). Don't let quiet quitting harm your career. MIT Sloan Management Review. https://sloanreview.mit.edu/article/dont-let-quiet-quitting-harm-your-career. (E.T.: 28.09. 2024).

Boz, D. (2024). Sessiz İstifanın İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Çağrı Merkezi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Dumlupınar Üniversitesi İİBF Dergisi,* (13), 1-11.

Boz D., Duran, C., Karayaman, S. ve Deniz, A. (2023). Sessiz İstifa Ölçeği. İçinde C. Duran (Editör), *Sessiz İstifa* (s. 9-41). Konya: Eğitim

Brownlee D. (2022). 4 Leadership Strategies to Adress "Quite Quiting". https://www.forbes.com/sites/danabrownlee/2022/09/21/4-leadership-strategies-to-address-quiet-quitting/ (E.T.: 29.09. 2024).

Cooper, C. (2022). Thinking About Quiet Quitting? Here's Why–And How–You Should Talk to Your Boss İnstead. The Conversation. https://theconversation.com/thinking-about-quiet-quitting-heres-why-and-how-you-should-talk-to-your-boss-instead-189499 (E.T.: 29.09. 2024).

Çalışkan, K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı mı Yeniden Diriliş mi?. *Journal of Organizational Behavior Review*, *5*(2), 190-204.

Çimen, A. İ. ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi, 5*(1), 27-33.

Deniz, A. (2024). Sessiz İstifanın İş Tatminine Etkisi: Havacılık Sektörü Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, *7*(2), 134-152.

Enderle, R. (2022). Productivity and The Risks of Quiet Quitting, Computer World. https://www.computerworld.com/article/3670631/productivity-and-the-risks-of-quietquitting.html (E.T.: 10.09. 2024).

Formica, S. ve Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting paradigm shifts: An overview of current situation and future research directions. *Journal of Hospitality Marketing & Management, 31*(8), 899-907.

Galanis, P., Katsiroumpa, A., Vraka, I., Siskou, O., Konstantakopoulou, O., Moisoglou, I., Gallos, P. ve Kaitelidou, D. (2023). The Quiet Quitting Scale: Development and Initial Validation. *AIMS Public Health, 10*(4), 828–848

Gallup (2022). Gallup's Employee Engagement Survey: Ask the Right Questions With the Q12 Survey. https://www.gallup.com/q12/ (E.T.: 01.09.2024).

Gökkaya, D. (2024). İşe Bağlı Duygusal Tükenmişliğin Sessiz İstifa Üzerine Etkisinde Çalışma Yaşam Kalitesinin Aracılık Rolü: Sağlık Çalışanlarında Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal, 12*(3), 644-662.

Green, A. (2022). All This Talk About Quiet Quitting is Absurd. Slate Group. https://slate.com/human-interest/2022/10/quiet-quitting-terribly-named-work-trend.html (E.T.: 29.08.2024).

Güler, M. (2023). Çalışma Kültüründe Yeni Bir Kavram: Sessiz İstifa. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32*(1), 247-261.

Gürer, A., Solmaztürk, A. B. ve Gökçe, F. (2024). Sessiz İstifa: Literatür İncelemesi. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi,* (13), 1-41.

Hamouche, S., Koritos, C. ve Papastathopoulos, A. (2023). Quiet quitting: Relationship with Other Concepts and Implications for Tourism and Hospitality. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *35*(12), 4297-4312.

Harter, J. (2022). Is Quiet Quitting Real? Gallup. https://www.gallup.com/workplace/398306/quiet-quitting-real.aspx (E.T.: 29.08.2024).

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know. Techtarget. https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quiet-quitting-explained-Everything-you-need-to-know (E.T.: 07.09.2024).

Inbusiness, (2022). Sessiz İstifaya Karşı Sessiz İşten Çıkarma" Hareketi. https://www.inbusiness.com.tr/sektorler/is-dunyasi/2022/10/12/sessiz-istifaya-karsi-sessizisten-cikarma-hareketi (E.T.: 12.09.2024).

Jamieson, C. (2022). "Quiet Quitting" and What Employers Can Do to Prevent İt. Dentons. https://www.dentons.com/en/insights/articles/2022/september/23/quiet-quitting-and-what-employerscan-do-to-prevent-it (E.T.: 09.09.2024)

Johnson, J. R. (2023). What's New About Quiet Quitting (and what's not). *The Transdisciplinary Journal of Management.* https://tjm.scholasticahq.com/article/72079-what-s-new-aboutquiet-quitting-and-what-s-not (E.T.: 02.09.2024).

Karayaman, S. (2023). Sessiz İstifanın Kişi-Örgüt Uyumundaki Etkisi: İmalat İşletmesi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(85), 515-526.

Kandemir, S. (2023). Gürültülü Bir Sessizlik: Sessiz İstifa. https://www.hiwellapp.com/blog/sessiz-istifa-psikolojisi#h-sessiz-istifanin-etkileri (E.T.: 14.09.2024).

Klotz, A. C. ve Bolino, M. C. (2022, 15 Eylül). When Quiet Quitting is Worse Than the Real Thing. Harvard Business Publishing. https://hbr.org/2022/09/when-quiet-quitting-is-worse-than-the-real-thing (E.T.: 13.09.2024)

Kobak, Ö. (2023). *Sessiz İstifa Kavramına İlişkin Bir Model Önerisi.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Kolev, G. (2022). What is "Quiet Quitting" (And Should You Join the Trend). Officetopics.com. https://officetopics.com/what-is-quiet-quitting/ (E.T.: 07.09.2024).

Lord, J. (2022). Quiet Quitting is A New Name for An Old Method of Industrial Action. The Conversation. https://theconversation.com/quiet-quitting-is-a-new-name-for-an-old-method-of-industrial-action189752 (E.T.: 13.09.2024)

Lu, M., Al Mamun, A., Chen, X., Yang, Q. ve Masukujjaman, M. (2023). Quiet Quitting During Covid-19: The Role of Psychological Empowerment. *Humanities and Social Sciences Communications, 10*(485), 1-16.

Madell, R. (2022). Can Quiet Quitting Hurt Your Career?, U. S. News https://money.usnews.com/money/blogs/outside-voices-careers/articles/what-is-quiet-quitting (E.T.: 12.09.2024)

Madhosingh, S. (2022). Employers Should Fear the Truth Behind Quiet Quitting. Here's Why. Entrepreneur. https://www.entrepreneur.com/leadership/employers-should-fear-the-truth-behind-quietquitting/435347 (E.T.: 23.09.2024)

Nayak, U. (2022). Why You Should Be Worried About Quiet Quitting?. Linkedin. https://www.linkedin.com/pulse/why-you-should-worried-quiet-quitting-uday-nayak/ (E.T.: 12.09.2024).

Örücü, E. ve Hasırcı, I. (2024). Hiyerarşi Kültürünün Sessiz İstifa Davranışı Üzerindeki Etkisinde Banka Çalışanlarının Eğitim Durumlarının Düzenleyici Rolü. *İzmir İktisat Dergisi*, *39*(2), 389-408.

Özcan, E. ve Yaltagil, E. I. (2024). Sağlıkta Sessiz İstifanın Nedenleri ve Çözüm Yolları. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 16*(2), 919-935.

Öztürk, E., Arıkan, Ö. U. ve Ocak, M. (2023). Understanding Quiet Quitting: Triggers, Antecedents and Consequences. *Uluslararası Davranış, Sürdürülebilirlik ve Yönetim Dergisi*, *10*(18), 57-79.

Perry, S. J., Rubino, C. ve Hunter, E. M. (2018). Stress in Remote Work: Two Studies Testing the Demand-Control-Person Model. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *27*(5), 577-593.

Scott, E. (2022). Could 'Quiet Quitting' Your Job Be the Answer to Burnout? What You Need to Know. Metro. https://metro.co.uk/2022/07/29/could-the-quiet-quitting-trend-be-the-answer-to-burnout-whatyou-need-to-know-17085827/ (E.T.: 13.09.2024)

Serenko, A. (2024). The Human Capital Management Perspective on Quiet Quitting: Recommendations for Employees, Managers, and National Policymakers. *Journal of Knowledge Management, 28*(1), 27-43

Shanafelt, T. D., Hasan, O., Dyrbye, L. N., Sinsky, C., Satele, D., Sloan, J. ve West, C. P. (2015). Changes in Burnout and Satisfaction with Work-Life Balance in Physicians and the General US Working Population Between 2011 and 2014. *Mayo Clinic Proceedings*, *90*(12), 1600-1613

Szabó, D. (2023). Quiet Quitting. *Világpolitika és a Közgazdaságtan, 2*(1), 115-118.

Ulutürk, F. (2022). Non-Increasing Salary Leads Employees to "Quiet Quitting "!". https://gelisim.edu.tr/en/news/non-increasing-salary-leads-employeesto-%E2%80%98quiet-quitting (E.T.: 13.09.2024).

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet Quitting: A Conceptual İnvestigation. Anadolu 10th International Conference on Social Science (s. 581-591). Diyarbakır: 15-16 Ekim 2022

Yıldız, D. (2024). Z Kuşağında Tükenmişliğin Ötesi: Sessiz İstifa. *International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studie*s, *9*(52), 1400-1405.

Youthall (2022). "Sessiz İstifa Nedir?". Sessiz İstifa Araştırma Raporu, 1, 2-5.

Yücedağlar, A., Gılıç, F., Uzun, N. B. ve İnandı, Y. (2024). Öğretmenlerde Sessiz İstifa Ölçeği: Bir Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (69), 227-251.

KAYNAKÇA

Aknin, L. B., Broesch, T., Hamlin, J. K. ve Van de Vondervoort, J. W. (2015). Prosocial Behavior Leads to Happiness in a Small-Scale Rural Society. Journal of Experimental Psychology: General. Advance online publication. http://dx.doi.org/10.1037/xge0000082

Barnard, A. (2011). Sosyal Antropoloji ve İnsanın Kökeni. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul

Bartels, D. M. (2008). Principled Moral Sentiment and the Flexibility of Moral Judgment and Decision Making. Cognition 108, 381–417

Batson, C. D. (2014). Empathy-Induced Altruism. Empathy & Morality. Oxford University Press.

Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Muraven, M. ve Tice, D. M. (1998). Ego Depletion: Is the Active Self a Limited Resource?. Journal of Personality and Social Psychology, 74 (5), 1252–1265. https://doi.org/10.1037/0022-3514.74.5.1252

Beaver, K. (2006). The Intersection of Genes, the Environment, and Crime and Delinquency: A Longitudinal Study of Offending. Doctorate Dissertation Submitted to the Division of Research and Advanced Studies of the University of Cincinnati.

Beaver, K. (2011). Genetic Influences on Being Processed Through the Criminal Justice System: Results from a Sample of Adoptees. Biol Psychiatry, 69: 282–287. doi:10.1016/j.biopsych.2010.09.007

Bee, H. ve Boyd, D. (2009). Çocuk Gelişim Psikolojisi. Kaknüs Yayınları, İstanbul

Bentham, J. (1789). An Introduction to the Principles of Morals and Legislation. Doubleday; Garden City, NY, USA: 1789.

Blonigen, D. M., Hicks, B. M., Krueger, R. F., Christopher, J. P. ve Iacono, W. G. (2005). Psychopathic Personality Traits: Heritability and Genetic Overlap with Internalizing and Externalizing Psychopathology. Psychol Med, May; 35 (5): 637–648. doi: 10.1017/S0033291704004180

Bloom, P. (2014). Against Empathy. Boston Review, pp. 1-11.

Bostrom, N. (2014). Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies. Oxford University Press

Bostyn, D. H., Chandrashekar, S. P. ve Roets, A. (2023). Deontologists are not Always Trusted over Utilitarians: Revisiting Inferences of Trustworthiness from Moral Judgments. Scientific Reports (Nature), https://doi.org/10.1038/s41598-023-27943-3

Bouchard T. J. ve McGue, M. (2003). Genetic and Environmental Influences on Human Psychological Differences. J Neurobiol. 54:4–45.

Cathcart, T. (2016). Troleybüs Problemi ya da Şişman Adamı Üst Geçitten aşağı Atar mısınız?. Pegasus Yayınları, İstanbul

Clark, C. B., Swails, J. A., Pontinen, H. M., Bowerman, S. E., Kriz, K. A. ve Hendricks, P. S. (2017). A Behavioral Economic Assessment of Individualizing versus Binding Moral Foundations. Personality and Individual Differences, 112, 49-54.

Cohen, T. R., Montoya, R. M. ve Insko, C. A. (2006). Group Morality and Intergroup Relations: Cross-Cultural and Experimental Evidence.

Personality and Social Psychology Bulletin, 32 (11):1559 – 1572. https://doi.org/10.1177/0146167206291673

Condon, P., Desbordes, G., Miller, W. B. ve DeSteno, D. (2013). Meditation Increases Compassionate Responses to Suffering. Psychological Science, 24(10) 2125–2127. doi: 10.1177/0956797613485603

Cook, M., (2004). Freud or Fraud? Catholic Culture. CatholicCulture.org

Crain, W. C. (1985). Theories of Development. Perentice Hall

Danziger, S., Levav, J. ve Avnaim-Pesso L. (2011). Extraneous Factors in Judicial Decisions. PNAS, April 26, vol. 108, no. 17, 6889 – 6892

Desilva, J. (2021). İlk Adımlar: Dik Yürümek Bizi Nasıl İnsan Yaptı?. Nova Kitap, İstanbul

De-Waal, F. B. M. (2008). Putting the Altruism back into Altruism: The Evolution of Empathy. Annu. Rev. Psychol., 59, pp. 279-300.

Ditto, P. H., Pizarro, D. A. ve Tannenbaum, D. (2009). Motivated Moral Reasoning. In D. M. Bartels, C. W. Bauman, L. J. Skitka, & D. L. Medin (Eds.). The Psychology of Learning and Motivation (Vol. 50, pp. 307–338). Burlington: Academic Press.

Dominus, S. (2023). Does Therapy Really Work? Let's Unpack That. The New York Times Magazine, May 18. https://www.nytimes.com/2023/05/16/magazine/does-therapy-work.html

Donleavy, G. (2008). No Man's Land: Exploring the Space between Gilligan and Kohlberg. Journal of Business Ethics, 80, (4): 807–822. doi:10.1007/s10551-007-9470-9.

Doris, J. M. ve Stich, S. P. (2005). As a Matter of Fact: Empirical Perspectives on Ethics. in Frank Jackson and Michael Smith (Eds.), The Oxford Handbook of Contemporary Philosophy, Oxford: Oxford University Press.

Dunbar, R. (1997). Grooming, Gossip and the Evolution of Language. Faber and Faber Limited, London

Dunbar, R. (2010). How Many Friends does One Person Need?: Dunbar's Number and Other Evolutionary Quirks. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts

Dutton, K. (2017). Olağan Psikopatlar. Domingo Yayınları

Edgerton, R. B. (2016). Hasta Toplumlar. Buzdağı Yayınevi, İstanbul

Eidelman, S., Crandall C. S., Goodman, J. A. ve Blanchar, J. C. (2012). Low-Effort Thought Promotes Political Conservatism. Personality and Social Psychology Bulletin, 38 (6), 808 – 820. doi: 10.1177/0146167212439213

Everett, J. A. C., Pizarro, D. A. ve Crockett, M. J. (2016). Inference of Trustworthiness From Intuitive Moral Judgments. Journal of Experimental Psychology: General, vol. 145, No. 6, 772 - 787

Fazlıoğlu, İ. (2018). Sözün Eşiğinde. Papersense Yayınları, İstanbul

Fees, E., Kerzenmacher, F. ve Timofeyev, Y. (2022). Utilitarian or Deontological Models of Moral Behavior. What Predicts Morally Questionable Decisions?. European Economic Review, 149

Finsterbusch, K., Lange, A. ve Römheld, K. F. D. (2007). Human Sacrifice in Jewish and Christian Tradition. Brill, Leiden-Boston, ISSN 0169-8834

Foster, C. (2016). Mindfulness and Morality. Practical Ethics: University of Oxford, http://blog.practicalethics.ox.ac.uk/2016/02/mindfulness-and-morality, February 7

Fox, B. ve DeLisi, M. (2019). Psychopathic Killers: A Meta-analytic Review of the Psychopathy-homicide Nexus. Agression and Violent Behavior, vol. 44, 67 – 79. https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.11.005

Gigerenzer, G. (2007). Sezgilerin gücü-Bilinçdışının Zekası. Optimist Yayınları, İstanbul

Gilligan, C. (2016). In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development. Harvard University Press; Reprint edition, August 29, ISBN-13: ‎978-0674970960

Goldhill, O. (2016). A Philosopher's 350-Year-Old Trick To Get People To Change Their Minds Is Now Backed Up By Psychologists. Quartz Media LLC, 11 Eylül

Goldman, A. I. (1992). Empathy, Mind, and Morals. Proceedings and Addresses of the American Philosophical Association, 66 (3), pp. 17-41.

Greene, J. D., Sommerville, R. B., Nystrom, L. E., Darley, J. M. ve Cohen, J. D. (2001). An fMRI Investigation of Emotional Engagement in Moral Judgment. Science, vol. 293, 14 September

Greene, J., Morelli, S. S., Lowenberg, K., Nystrom, L. E. ve Cohen, J. D. (2008). Cognitive Load Selectively Interferes with Utilitarian Moral Judgment. Cognition 107, 1144–1154. doi:10.1016/j.cognition.2007.11.004

Güth, W. ve Schmittberger, S. B. (1983). An Experimental Analysis of Ultimatum Bargaining. Journal of Economic Behavior and Organization, 3, 367 - 388.

Haidt, J., Koller, S. H. ve Dias, M. G. (1993). Affect, Culture, and Morality, or Is It Wrong to Eat Your Dog?. Journal of Personality and Social Psychology, 65, (4): 613–628. doi:10.1037/0022-3514.65.4.613.

Haidt, J. (2001). The Emotional Dog and Its Rational Tail: A Social Intuitionist Approach to Moral Judgment. Psychological Review, 108, 814–834.

Haidt, J., Craig, J. (2008). The Moral Mind: How Five Sets of Innate Intuitions Guide the Development of Many Culture-Specific Virtues, and Perhaps Even Modules. In Peter Carruthers (Ed). The Innate Mind, vol. 3: Foundations and the Future. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195332834.003.0019

Haidt, J. (2012). The Righteous Mind: Why Good People are Divided by Politics and Religion. Pantheon Books, NY

Harari, Y. N. (2016). Homo Deus – Yarının Kısa Bir Tarihi. Kolektif Kitap, İstanbul

Hoffman, M. L. (2001). Empathy and Moral Development: Implications for Caring and Justice. Cambridge, Cambridge University Press.

Horowitz, T. (1998). Philosophical Intuitions and Psychological Theory. in Michael R. DePaul and William Ramsey (eds.), Rethinking Intuition: The Psychology of Intuition and its Role in Philosophical Inquiry, Lanham, Maryland: Rowman and Littlefield.

Huxley, A. (2018). Algı Kapıları: Cennet ve Cehennem. İmge Kitabevi, İstanbul

Isern-Mas, C., Gomila, A. (2019). Why Does Empathy Matter for Morality?. Sociedad Argentina de Análisis Filosófico, vol. 39, no. 1, pp. 5-26

Jackson, L. E., Gaertner, L. ve Batson, C. D. (2016). Can Affect Disengagement Produce Moral Standard Violation? Self and Identity, 15(1), 19-31.

Jost, J. T. (2012). Left and Right, Right and Wrong. Science, 337 (6094), 525 – 526.

Jung, C. G. (1969). Psychology and Religion: West and East. Bollingen series XX (Second Edition), Princeton University Press, vol.11, N.J., ISBN 0-691-09772-0 (e-book).

Jung, C. G. (1972). Two Essays in Analytical Psychology. Bollingen series XX (Second Edition), Princeton University Press, N.J. ISBN 0-691-01782-4 (paperback edn.)

Kahane, G., Wiech, K., Shackel, N., Farias, M., Savulescu J. ve Tracey, I. (2012). The Neural Basis of Intuitive and Counterintuitive Moral Judgement. Social, Cognitive and Affective Neuroscience, 7, 393-402.

Kahneman, D. (2011). Thinking Fast and Slow. Penguin Books, London

Kahneman, D., Lovallo, D. ve Sibony, O. (2011). O Büyük Kararı Almanızdan Önce. Harvard Business Review

Kant, I. (1785/1993). In J. W. Ellington (Trans.), Grounding for the Metaphysics of Morals (3rd ed.) Indianapolis: Hackett

Kant, I. (1996). The Metaphysics of Morals. (Cambridge Texts in the History of Philosophy), Cambridge University Press; 2nd edition, May 31, ISBN-13: ‎978-0521566735

Keshmirian, A., Deroy, O. ve Bahrami, B. (2022). Many Heads are More Utilitarian than One. Cognition, 220. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2021.104965

Klein, G. (2004). The Power of Intuition: How to Use Your Gut Feelings to Make Better Decisions at Work. Doubleday

Kneer, M. ve Hannikainen, I. R. (2022). Trolleys, Triage and Covid-19: The Role of Psychological Realism in Sacrificial Dilemmas. Cognition and Emotion, vol. 36, 137 – 153

Kohlberg, L. (1975). Collected Papers on Moral Development and Moral Education. Cambridge, MA: Moral Education & Research Foundation.

Kortenkamp, K. V. ve Moore, C., F. (2014). Ethics Under Uncertainty: The Morality and Appropriateness of Utilitarianism When Outcomes Are Uncertain. The American Journal of Psychology, vol. 127, No. 3, pp. 367-382

Körner, A. ve Deutsch, R., (2022). Deontology and Utilitarianism in Real Life: A Set of Moral Dilemmas Based on Historic Events. Personality and Social Psychology Bulletin, vol. 49, issue 10, https://doi.org/10.1177/01461672221103058

Kwan, L. Y. Y. (2016). Anger and Perception of Unfairness and Harm: Cultural Differences in Normative Processes that Justify Sanction Assignment. Asian Journal of Social Psychology, 19 (1), 6-15.

Liao, S. M., Wiegmann, A., Alexander, J. ve Vong, G. (2012). Putting the Trolley in Order: Experimental Philosophy and the Loop Case. Philosophical Psychology, 25 (5): 661–671. https://doi.org/10.1080/09515089.2011.627536.

Lim, D., Condon P. ve DeSteno, D. (2015). Mindfulness and Compassion: An Examination of Mechanism and Scalability. PLoS ONE 10 (2): e0118221. doi:10.1371/journal.pone. 0118221

Maibom, H. L. (2009). Feeling for Others: Empathy, Sympathy, and Morality. Inquiry, 52, pp. 483-499.

Maslow, A. H. (1993). The Farther Reaches of Human Nature. Penguin Books, Arkana

Masto, M. (2015). Empathy and Its Role in Morality. Southern Journal of Philosophy, 53 (1), pp. 74-96.

Meehl, P. (2013). "Clinical Versus Statistical Prediction: A Theoretical Analysis and a Review of the Evidence. Echo Point Books & Media. ISBN-13‏: ‏978-0963878496

Mieth, L., Buchner, A.ve Bell, R. (2021). Cognitive Load Decreases Cooperation and Moral Punishment in a Prisoner's Dilemma Game with Punishment Option. Scientific Reports (Nature Portfolio). https://doi.org/10.1038/s41598-021-04217-4

Milgram, S. (1974). Obedience to Authority: An Experimental View. Harper & Row Publishers Inc., ISBN: 042274580

Mitkidis, P., Lindelov, J. K., Elbaek, C. T., Porubanova, M., Grzymala-Moszczynska, J. ve Ariely, D. (2022). Morality in The Time of Cognitive Famine: The Effects of Memory Load on Cooperation and Honesty. Acta Psychologica, 228

Monin, B., Pizarro, D. A. ve Beer, J. S. (2007). Deciding versus Reacting: Conceptions of Moral Judgment and the Reason-Affect Debate. Review of General Psychology, vol. 11, no. 2, 99 – 111. doi: 10.1037/1089-2680.11.2.99

Mooijman, M., Hoover, J., Lin, Y., Ji, H. ve Dehghani, M. (2018). Moralization in Social Networks and the Emergence of Violence During Protests. Nature Human Behaviour, 2, 389-396. doi:10.1038/s41562-018-0353-0

Moore, C. ve Tenbrunsel, A. E. (2014). Just Think About It? Cognitive Complexity and Moral Choice. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 123, 138-149. http://dx.doi.org/10.1016/j.obhdp.2013.10.006

Moore, T. (2012). Review: Parent-offspring Conflict and the control of Placental Function. Placenta, vol 33., p. 33-36

Nilsson, A., Erlandsson, A. ve Västfjäll, D. (2016). The Congruency Between Moral Foundations and Intentions to Donate, Self-reported Donations, and Actual Donations to Charity. Journal of Research in Personality, 65, 22-29.

Petrinovich, L. ve O'Neill, P. (1996). Influence of Wording and Framing Effects on Moral Intuitions. Ethology and Sociobiology, 17; 145 - 171

Pinker, S. (2003). The Blank Slate: The Modern Denial of Human Nature. Penguin Books, 80 Strand, London, "ISBN: 978-1-1012-0032-2"

Polderman, T. J. C., Benyamin, B., de Leeuw, C. A, Sullivan, P. F, van Bochoven, A., Visscher, P. M ve Posthuma, D. (2015). Meta-Analysis of the Heritability of Human Traits based on Fifty Years of Twin Studies. Nature Genetics. 47 (7): 702-9 doi:10.1038/ng.3285, May 18

Rest, J. R. (1986). Moral Development: Advances in Research and Theory. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Roskies, A. L. (2011). A Puzzle about Empathy. Emotion Review, 3 (3), pp. 278-280.

Ross, W. D. (2002). The Right and The Good. Oxford University Press

Ruedy, N. E. ve Schweitzer, M. E. (2010). In the Moment: The Effect of Mindfulness on Ethical Decision Making. Journal of Business Ethics, 95: 73 – 87. doi: 10.1007 / s10551-011-0796-y

Schnall, S., Haidt, J., Clore, G. L. ve Jordan, A. H. (2008). Disgust as Embodied Moral Judgment. Pers Soc Psychol Bull. August, 34 (8): 1096–1109. doi:10.1177/0146167208317771.

Segal, N. L., Bouchard, T. (2013). Entwined Lives: Twins and What They Tell Us About Human Behavior. Dutton / Plume Publishing.

Sent, E. (2017). Rationality and Bounded Rationality: You Can't Have One Without the Other". The European Journal of the History of Economic Thought. 25 (6): 1370–1386.

Sewell, D. (2022). Pregnancy is a War; Birth is a Cease Fire. The Atlantic, October 12. https://www.theatlantic.com/science/archive/2022/10/human-animal-baby-gestation-birth-timing/671734/

Schwitzgebel, E. ve Cushman, F. (2015). Philosophers' Biased Judgments Persist Despite Training, Expertise and Reflection. Cognition, 141, 127 – 137. http://dx.doi.org/10.1016/j.cognition.2015.04.015

Skitka, L. J., Mullen, E., Griffin, T., Hutchinson S. ve Chamberlin, B. (2002). Dispositions, Scripts, or Motivated Correction? Understanding Ideological Differences in Explanations for Social Problems. Journal of Personality and Social Psychology, vol. 83, no: 2, 470 – 487. doi: 10.1037//0022-3514.83.2.470

Stankov, L. ve Lee, J. (2016). Nastiness, Morality and Religiosity in 33 Nations. Personality and Individual Differences, 99, 56-66.

Sunstein, C. R. (2005). Moral Heuristics. Behavioral and Brain Sciences, 28 (4): 531–42. doi:10.1017/S0140525X05000099

Sullivan, D., Stewart, S. A., Landau, M. J., Liu, S., Yang, Q. ve Diefendorf, J. (2016). Exploring Repressive Suffering construal as a Function of Collectivism and Social Morality. Journal of Cross-Cultural Psychology, 47(7), 903-917.

Thomson, J. J. (1985). The Trolley Problem. Yale Law J, 94 (6): 1395–1415

Tinghög, L., Andersson, D., Bonn, C., Johannesson, M., Kirchler, M., Koppel, L. ve Vastfjall, D. (2016). Intuition and Moral Decision-Making – The Effect of Time Pressure and Cognitive Load on Moral Judgment and Altruistic Behavior. PLOS ONE, 11 (10): e0164012. doi:10.1371/journal.pone.0164012

Valdesolo, P. ve DeSteno, D. (2006). Manipulations of Emotional Context Shape Moral Judgement. Psychological Science (Sagepub), 17 (6), 476 – 477

Valeri, V. (1985). Kingship and Sacrifice: Ritual and Society in Ancient Hawaii. The University of Chicago Press, ISBN: 0-226-84559-1

Van't Veer, A. E., Stel, M. ve Van Beest, I. (2014). Limited Capacity to Lie: Cognitive Load Interferes with Being Dishonest. Judgment and Decision Making, vol. 9, No. 3, pp. 199–206

Viding, E. (2019). Explaining the Lack of Empathy (Psychopathy: A Very Short Introduction). Oxford University Press. Online ISBN: 9780191840685

Warrier, V., Toro, R., Chakrabarti, B., İPSYCH-Broad autism group, Borglum, A. D., Grove, J., 23andMe Research Team, Hinds, D. A., Bourgeron T. ve Baron-Cohen, S. (2018). Genome-wide Analyses of Self-reported Empathy: Correlations with Autism, Schizophrenia, and Anorexia Nervosa. Translational Psychiatry, 8, 35. https://doi.org/10.1038/s41398-017-0082-6

Weddle, D. L. (2017). Sacrifice in Judaism, Christianity and Islam. New York University Press, ISBN 9780814789315

Wheeler, M. A., Mc Grath, M. J., Haslam, N. (2019). Twentieth Century Morality: The Rise and Fall of Moral Concepts from 1900 to 2007. PLoS ONE 14 (2): e0212267. https://doi.org/10.1371/journal. pone.0212267

Wiegman, A., Okan, Y., Nagel, J. (2012). Order Effects in Moral Judgement. Philosophical Psychology, 25 (6): 813-836. doi: 10.1080/09515089.2011.631995

Wilson, D. ve Nisbett, R. E. (1978). The Accuracy of Verbal Reports About the Effects of Stimuli on Evaluations and Behavior. Social Psychology, 41, 118–131.

Wright, J. C., Brail, G. (2011). The Role of Cognitive Resources in Determining our Moral Intuitions: Are We All Liberals at Heart?. Journal of Experimental Social Psychology, 1007-1012, doi: 10.1016/j.jesp.2011.03.014

Wynn, K. ve Bloom, P. (2013). The Moral Baby. In M. Killen & J. Smetana (Eds.), *Handbook of Moral Development*, *2nd Ed,*pp. 435-453. NY: Taylor & Francis.

Yıldız, F. (2015). Freud'da Ahlak Duygusunun Kaynağı ve Kant'ın Ahlak Düşüncesi. FLSF-Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi, Bahar, 19, 137-151 ISSN 1306-9535

Yılmaz, O. ve Saribay, S. A. (2017). Activating Analytic Thinking Enhances the Value Given to Individualizing Moral Foundations. Cognition, 165, 88-96. http://dx.doi.org/10.1016/j.cognition.2017.05.009

Yılmaz, O., Harma M., Bahçekapılı, H. G., Cesur, S. (2016), Validation of the Moral Foundations Questionnaire in Turkey and Its Relation to Cultural Schemas of Individualism and Collectivism. Personality and Individual Differences 99, 149–154. doi: http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2016.04.090

Yip, J. A. ve Schweitzer, M. E. (2016). Mad and Misleading: Incidental Anger Promotes Deception. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 137, 207-217.

Zhang, L. & Kong, M. ve Li, Z. (2017). Emotion Regulation Difficulties and Moral Judgment in Different Domains: The Mediation of Emotional Valence and Arousal. Personality and Individual Differences, 109, 56-60.

Zhong, C., B., Strejcek, B. ve Sivanathan, N. (2010). A Clean Self Can Render Harsh Moral Judgment. Journal of Experimental Social Psychology, 46 (5), 859-862. https://doi.org/10.1016/j.jesp.2010.04.003

Editör:
Doç. Dr. Melek Körükcü

Sosyal Bilgiler Eğitimi

International Research in the Field of Social Studies Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
(International Research in the Field of Social Studies Education)
Editör: Doç. Dr. Melek Körükcü

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-21-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
(International Research in the Field of Social Studies Education)
Editör: Doç. Dr. Melek Körükcü
IV+162 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-21-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Aca, Z. (2021). Yoksullarla Çalışan sosyal hizmet uzmanlarının duygusal emeği. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 32*(2), 439-457. https://doi.org/10.33417/tsh.826609

Aktan, M. C. (2016). Türkiye' de okullarda öğrencilerin karşılaştıkları problemler ve okul sosyal hizmeti. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 2(1), 298–310.

Altun, T. (2016). *Öğretmen- veli ve çevre ilişkileri,* Sınıf Yönetimi, Ankara: Maya Akademi.

Atatanır, H. ve Karataş, K. (2019). Yoksulluğa hak temelli yaklaşım. *İnsan ve İnsan, 6*(21), 453-475.

Başer, D., Kırlıoğlu, H. İ. K., ve Kırlıoğlu, M. (2017). Sosyal hizmet ve Bauman: Sosyal adalet. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10*(2), 1007-1020.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Çalık, T., Kurt, T. ve Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 1*(4): 73–84.

Delavega, E., Kindle, P. A., Peterson, S., ve Schwartz, C. (2017). The blame index: Exploring the change in social work students' perceptions of poverty. *Journal of Social Work Education, 53*(4), 664-675.

Dupper, D.R. (2013). *Okul sosyal hizmeti* (Y. Özkan ve E.G. Çifci, Çev.). İstanbul: Kapital. (Eserin orijinali 2003'te yayımlandı).

Duyan, V., Serpen, A. S. ve Akgün, R. (2014). Sosyal hizmet imajı: Öğrencilerin çalışma ortamlarına ve mesleki pozisyonlara yönelik ilgileri. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 25*(2): 7-20.

Feldman, G. (2019). Towards a relational approach to poverty in social work: Research and practice considerations. *British Journal of Social Work,* 49, 1705–1722.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri, felsefe- yöntem analiz*. Ankara: Seçkin.

Krumer-Nevo, M. (2016). Poverty-aware social work: A paradigm for social work practice with people in poverty. *British Journal of Social Work, 46*(6), 1793-1808.

Krysik, J. L. ve Finn, J. (2015). *Etkili uygulama için sosyal hizmet araştırması* (N. Çalış, Çev.). Ankara: Nika Yayınevi

Majumdar, K., ve Chatterjee, D. (2020). Perception of poverty: A study on the non-social work students. *Social Work and Society, Internaional Online Journal. 18*(2).1-15.

Özbesler, C. ve Duyan, V. (2009). Okul ortamlarında sosyal hizmet. *Eğitim ve Bilim, 34*(154): 17–25.

Pişkin, M. (2006). *Türkiye'de psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin dünü bugünü ve yarını.* M. Hesapçıoğlu ve A. Durmuş (Der.), Türkiye'de Eğitim Bilimleri: Bir Bilanço Denemesi. Ankara: Nobel Yayın.

Reçber, B. (2019). Sosyal hizmetin gelişiminde türkiye'nin konumu: Teorik bir analiz. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 30*(2), 715-738. https://doi.org/10.33417/tsh.572233

Thompson, N. (2013). *Kuram ve uygulamada sosyal hizmeti anlamak* (Yıldırım, B. vd., Çev.). Ankara: Dipnot Yayınları. (Eserin orijinali 2009'da yayımlandı).

Tomul, E. (2009). İlköğretim *okullarındaki sosyal adalet uygulamalarına ilişkin yönetici görüşleri. Eğitim ve Bilim, 34*(152): 126–137.

Yeşilkayalı, E. (2016). Okul sosyal hizmeti uygulamasında yaklaşım ve model örnekleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(1): 135–152.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayıncılık

Yolcuoğlu, İ. G. (2014). *Bireylerle, ailelerle, gruplarla ve toplumla sosyal hizmet.* İstanbul: Nar Yayınevi. Dipnot Yayınları. (Eserin orijinali 2009'da yayımlandı).

Zastrow, C. (2015). *Sosyal hizmete giriş.* (D. B. Çiftci, Çev.). Ankara: Nika Yayınevi. (Eserin orijinali 2010'da yayımlandı).

KAYNAKÇA

Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *51(*1), 395-407.

Aytıs, S. (2023). Deprem kavramı, etkileri ve 6 Şubat 2023 depremleri bağlamında süreçler üzerinden bütünsel değerlendirmeler. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi, 8,* 567-584. https://doi.org/10.30785/mbud.1287755

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi [BDTİM]. (2024). 06.07.2024 tarihinde erişildi, http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/deprem-bilgileri/buyuk-depremler/

Bulut, S. (2009). Depremden sonra çocuklarda görülen travma sonrası stres tepkilerinin yaş ve cinsiyetler açısından karşılaştırılması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, *4*(31), 43-51.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (35.baskı). Pegem Akademi.

Coşkun, Ş. (2011). Afet eğitimi algılaması: İlköğretim öğrencilerine verilen afet eğitimlerinin algılanmasını ölçmek üzere bir araştırma (Yayın Numarası. 279216) [Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çakmak, E., Şahin, C. ve Yılmaz, M. (2023). Öğretmenlerin deprem farkındalığına ilişkin görüşleri. *International Academic Social Resources Journal, 8*(47), 2499- 2507. http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOU RNAL.68387

Çelik, A., Çolak, S. ve Özer, H. (2022). Etkileşimli tahtaların kavramsal öğrenmeye etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitim ve Bilim, 47*(216), 211-233.

Çepni, S. (2012). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (7.baskı). Celepler Matbaacılık.

Değirmenci, Y., Kuzey, M. ve Yetişensoy, O. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında afet bilinci ve eğitimi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 33-46. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.591345

Duruel, M. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının afet yönetimindeki rolü: 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli deprem Hatay Örneği. *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 9*(2), 1-18.

Erler, M.Y. (2002). XIX. Yüzyıldaki Bazı Doğal Afetler ve Osmanlı Yönetimi*,* (13. Cilt, ss. 762- 770) içinde. Türkler Ansiklopedisi.

Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde nitel araştırma. *Eurasian Journal of Educational Research, 20*, 158–165.

İçme, T. ve Büyük, U. (2023). Türkiye' de deprem eğitimi: Fen bilimleri ders kitaplarının deprem eğitimine yönelik analizi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(3), 944-958. https://doi.org/10.33206/mjss.1259183

Johannesson, E., Simrén, M., Strid, H., Bajor, A. ve Sadik, R. (2011). Physical activity improves symptoms in irritable bowel syndrome: a randomized controlled trial. *Am J Gastroenterol*, *106*(5), 915-922. https://doi.org/10.1038/ajg.2010.480

Kadıoğlu, M. (2006). Afetler Konusunda Kamuoyunun Bilinçlendirilmesi ve Eğitim. M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Eds.), Afet Yönetiminin Temel İlkeleri (2, 67-80). Jıca Türkiye Ofisi Yayınları.

Karakuş, U. (2013). Depremi yaşamış ve yaşamamış öğrencilerin deprem algılarının metafor analizi ile incelenmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, *18*(29), 97-116. https://doi.org/10.17295/ataunidcd.31309

Kaymakcı, S. (2010). Sosyal Bilgiler öğretiminde çalışma yaprakları kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına etkisi (Yayın Numarası. 279661) [Yayınlanmış doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kuş, E. (2012). *Nicel ve nitel araştırma teknikleri* (4.Baskı). Anı Yayıncılık.

Kuzucu, K. (1999). Osmanlı döneminde İstanbul depremleri. (5. Cilt, ss. 678- 685) içinde. Osmanlı Ansiklopedisi.

Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2. baskı). Sage Publications.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2023).*Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim*. 13.08.2024 tarihinde erişildi, https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_09/29151106_meb_istatistikle ri_orgun_egitim_2023

Özgüven, B. (2006). İlköğretim öğrencilerine verilen temel afet bilinci eğitiminin bilgi düzeyine etkisi. (Yayın Numarası. 193326) [Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Mesut Bütün, Selçuk Beşir Demir). Pegem Akademi

Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde nitel araştırma desenleri* (1.baskı). Anı Yayıncılık.

Turan, S. (2019). 2018 Sosyal bilgiler öğretim programının disiplinlerarası yapısının incelenmesi. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, *2*(2), 166-190.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (*12.baskı). Seçkin Yayıncılık.

Zengin, S. (2021). Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının doğal afetlere yönelik görüşlerinin incelenmesi: Amasya Üniversitesi örneği (Yayın Numarası. 699536) [Yayımlanmış yüksek lisans tezi, Amasya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kaynakça

Aktürk, H. ve Tuğrul, T. (2014). Alevi Bektaşi kaynaklarında insan yetiştirme modeli, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 72, 211-225.

Altıntaş, H. (1994). Hacı Bektâş-ı Velî düşüncesinde ibadet ve ahlâk. *Türk Kültürü ve Hacı Bektâş Veli Araştırma Dergisi*, *1*(1), 29-31.

Aslan, F. (2007). Hacı Bektaş-i Velî'nin düşünce dünyası [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Atalay, B. (1991). *Bektaşilik ve edebiyatı*. Ant Yayınları.

Aydın, M. (1996). Hacı Bektâş-ı Velî'de dinî boyut, erdem. *Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, *8*(23), 541-553.

Aydın, M. (1996). Hacı Bektâş-ı Velî'de dinî boyut, erdem. *Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, *8*(23), 541-553.

Birge, J. K. (1991). *Bektâşilik tarihi*. Ant Yayınları.

Bozkurt, H. (2008). Hacı Bektâş-ı Velî'nin din tasavvuru [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Üniversitesi.

Coşan, E. (1980). *Makâlât* (Sad. Hüseyin Özbay). Kültür Bakanlığı Yayınları.

Cömert, Ö. (2011). Hacı Bektaş Velî'ye ait eserlerden hareketle Alevilik ve Bektaşilik kavramlarının algılanma esasları. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 60, 313-334.

Çetinkaya, B. A. (1999). Bir Anadolu ereni Hacı Bektaş Veli: hayatı, eserleri ve insan anlayışı. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 345-356.

Çimenli, H. (2010). Hacı Bektâş-ı Veli bibliyografyası [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Çoban, M. (2016). Değerler eğitiminin referansları bağlamında Hacı Bektaş Velî'nin Makâlâtı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*/1: 1-22.

Duran, H. (2003). Hacı Bektâş Veli'nin eserlerindeki ferdî ve toplumsal değerler üzerine. *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, 2, 51-59.

Duran, H. (2003). Hacı Bektâş Veli'nin eserlerindeki ferdî ve toplumsal değerler üzerine. *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, 2, 51-59.

Duran, H. (2003). Hacı Bektâş Veli'nin eserlerindeki ferdî ve toplumsal değerler üzerine. *Alevîlik-Bektâşîlik Araştırmaları Dergisi*, 2, 51-59.

Erdem, C., & Demir, T. (2010). Bektaşilik öğretisinde terim ve kavramlar. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi*, 55, 437-470.

Eröz, M. (2014). *Türkiye'de Alevilik, Bektaşilik*. Ötüken.

Fığlalı, E. R. (1996). Hünkâr Hacı Bektaş Veli. *Erdem*, *8*(23), 317-336.

Görtaş, İ. (1996). Hacı Bektaş Veli, Makâlat ve bilgi sorunu. *Erdem*, *8*(24), s. 999-1006.

Gül, İ. (2018). Hacı Bektaş Veli öğretisinde aklın ve ilmin yeri, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 88, 97-109.

Güzel, A. (2002). *Hacı Bektaş Veli ve Makalat*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, A. (2007). Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Kaygusuz Abdal'da dört kapı kırk makam, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 41, 19-159.

Güzel, A. (2007). Ahmet Yesevi, Hacı Bektaş Veli, Yunus Emre ve Kaygusuz Abdal'da dört kapı kırk makam, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 41, 19-159.

Kahramanoglu, R., & Şahin, F. (2019). Hacı Bektaş Veli felsefesinin etnopedagojik açıdan incelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*, 41-58.

Kaya, S. (2021). Hacı Bektâş Veli düşüncesinin değerler eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 54, 511-535. https://doi.org/10.21054/deuifd.1051864

Korkmaz, S. (2014). Din psikolojisinde değerler ve Erol Güngör'ün değerler hakkındaki görüşleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 24, 177-199.

Kurtoğlu, F.S. (2019), Kök değerler açısından Hacı Bektaş Veli'nin eserleri, *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 89, 54-70.

Melikoff, I. (2010). *Hacı Bektaş efsaneden gerçeğe* (Çev. Turan Alptekin). Cumhuriyet Yayınevi.

Öz, B. (2011). *Fevaid* (1. Baskı). Demos Yayınları.

Özarslan, S. (2011), *Hacı Bektâş-ı Veli'nin ulûhiyet anlayışı*. *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *16*(2), 39-48.

Özbay, H. (1990). *Hâcı Bektâş-ı Velî Makâlât*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özcan, H. (2005, 28-30 Ekim). *Alevi Bektaşî şiirinde âdap ve erkân* [Kongre sunumu özeti], Uluslararası Bektaşîlik ve Alevilik Sempozyumu, Isparta, Türkiye.

Özcan, H. (2009). *Hacı Bektaş Velî'de insan* [Seminer], Newyork Turkish Culture Center, New York, United States of America.

Özdemir, M. (2015). Vahdet-i vücud ve İbn Arabî. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, *10*(50), 15-38.

Öztürk, Y.N. (1998). *Tarihi Boyunca Bektaşilik*. Yeni Boyut.

Smith, J. (2010). The concept of justice. *Journal of Ethics*, *15*(2), 45-58.

Soylu, N. (2022). *Hacı Bektaş Veli*. Kırmızı Ada.

Sümer, A. (1973). *Anadolu'da türk öncüsü Hacı Bektâş-ı Velî*. Ayyıldız Yayınları.

Sümer, U. (2008). Hacı Bektaş Veli'nin ilmi yönüne genel bir bakış. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 45, 215-220.

Şahin, S. (2022). Hacı Bektaş Veli ve yaşadığı dönemde Anadolu'nun siyasi ve sosyal durumu. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(1), 448-456.

Şahin, S. (2022). Hacı Bektaş Veli ve yaşadığı dönemde Anadolu'nun siyasi ve sosyal durumu. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(1), 448-456.

Şişman, M. (2013). *Hacı Bektaş Veli*. Ankara Araştırma Merkezi.

Şişman, M. (2013). *Hacı Bektaş Veli*. Ankara Araştırma Merkezi.

Teberoğlu, H. (2000). Hacı Bektaş Veli düşüncesi. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi Dergisi*, *6*(16), 137-164.

Topbaş, O.N. (2015). *Bayezid-i Bistami*. Erkam Yayınları.

Türk Dil Kurumu [TDK]. (2023). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK.

Türkdoğan, O. (1995). *Alevi-Bektaşi kimliği*. Eramat Matbaası.

Veli, H. B. (2011). *Makâlât*. Etkileşim Yayınları.

Veli, H. B. (2022). *Velayetname* (Haz. Hamiye Duran). Vakıfbank Kültür Yayınları.

Veli, H. B. (2022). *Velayetname* (Haz. Hamiye Duran). Vakıfbank Kültür Yayınları.

Yavaş, F. (2006). Hacı Bektâş-ı Velî'nin Vilâyetnâmesi'ndeki İslâmî motiflerin değerlendirilmesi [Yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Yeşilyurt, T. (2003). Alevi-Bektaşi düşüncesinde iman. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *8*, 17-26.

Yıldız, H. (2021). Hacı Bektaş Velî sonrasında Bektaşîliğin oluşum ve gelişimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 54, 491-510.

Yılmaz, K. (2018). Hacı Bektaş Veli'nin adalet anlayışı. *Türk Düşünce Tarihi Dergisi*, *25*(4), 78-92.

KAYNAKÇA

Doğanay, A. (2008). Çağdaş Sosyal Bilgiler Anlayışı Işığında Yeni Sosyal Bilgiler Programının Değerlendirilmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2) , 77-96.

MEB (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). Ankara.

MEB (2024). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli. Ankara.

National Council for the Social Studies [NCSS] (2010). National curriculum standards for social studies: A framework for teachers, learning, and assessment. Silver Spring, MD: National Council for the Social Studies.

Görsel Kaynakçalar

Görsel 1: https://www.socialstudies.org/standards adresinden 03.08.2024 tarihinde erişilmiştir.

Görsel 2: https://mufredat.meb.gov.tr/ adresinden 05.08.2024 tarihinde erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Akgün, İ. H., & Akgün, M. (2021). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Teknoloji Kullanımına Yönelik Tezlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 58, 227-247.

Akman, M. (2018). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Drama Yöntemi Konulu Lisansüstü Tez Çalışmalarının Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi.

Altay, N. (2020). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yazılan Makalelerin Değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 22-35.

Boran B. E. (2022). 2011-2020 Yılları Arasında Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi.

Boz, E. (2022). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Değer Eğitimi Konulu Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Çırak, A. (2020). Sosyal Bilgilerde Tarih ile İlgili Konuların Öğretimi Üzerine 1999-2019 Yılları Arası Yapılan Tezlerin Analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1219-1242.

Dilek, A., Baysan, S., & Öztürk A. A. (2018). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezleri: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 581-602.

Ekici, K. (2022). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimlerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Elçi, İ., & Yılmaz, O. (2021). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Vatandaşlık Eğitimi Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2000-2020). *Siirt Eğitim Dergisi*, 1(1), 99-116.

Geçit, Y., & Kartal, A. (2010). Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırma Konuları Üzerine Bir İnceleme. International Conference On New Trends In Education And Their Implications'da Sunulan Bildiri, Antalya.

Gez, A., & Çinpolat, E. (2022). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Edebi Ürünlerle İlgili Hazırlanan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Milli Eğitim*, 51(233), 535-555.

Güleç, S., & Hüdavendigar, M. N. (2020). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Okuryazarlık Becerisi Başlığında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. International Journal Of Humanities And Research, 4(3), 24-36.

İbret, B. Ü., & Yılmaz, O. (2019). Sosyal Bilgilerde Çevre Eğitimi: Lisansüstü Çalışmalara Ait Bir İnceleme. *Anadolu Journal Of Educational Sciences International*, 9(2), 431-449.

İşçi, T. G., & Yazıcı, K. (2021). Sosyal Bilgiler Alanında 2018-2020 Yılları Arasında Değerler Eğitimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Uluslararası Eğitim ve Değerler Sempozyumu-5. Bodrum, 373-383.

Kan, Ç., & Demirhan, N. (2022). Sosyal Bilgiler ve Beceri Konusu Üzerine Yazılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin İncelenmesi (2010-2018 Yılları). Academic Studies On Social And Education Sciences Chapter-2, 3-16.

Karacabey, H., & Memişoğlu, İ. (2021). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tarih Konulu Tezlerin İncelenmesi (2010-2019). *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*, 7(82), 1975-1987.

Karakuş, S. (2020). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Kavramlar Konusunda Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 61-76.

Kayaalp, F. & Karameşe, E. N. (2020). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Kapsamında Hazırlanan "Vatandaşlık" Konulu Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimler. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 744-785.

Kurtdede Fidan, N., & Öner, Ö. (2018). Değerler Eğitimine Yönelik Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *International Journal Of Field Education*, 4(1), 1-17.

Mutlu, N., Bayram, B., & Taçyıldız, Y. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretim Teknolojisi Kullanımı ile İlgili Tezlerin İncelenmesi. *Asya Studies-Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar,* 4(Özel Sayı) 1, 29-38.

Oğuz Haçat, S. & Demir, F. B. (2018). Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi (2002-2018). *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(15), 948-973.

Öner, G. & Öner, D. (2016). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Coğrafya Konuları Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir Analiz ve Bibliyografya Çalışması. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 34(4), 13-34.

Öz, N. (2024). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretmen Görüşleri Üzerine Nitel Yaklaşımla Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özdağ, G. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersleri Bağlamında Kavram Öğretimini Konu Alan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi.

Özkan, U. B. (2019). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları İçin Doküman İnceleme Yöntemi*. Ankara: Pegem Akademi.

Sağlamgöncü, A. (2023). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Okuryazarlık: Lisansüstü Eğitimde Gerçekleştirilen Okuryazarlık Araştırmaları. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 253-276.

Sever, I. (2021). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Öğretimi Konusunda Yazılan Doktora Tezlerinin İncelenmesi: Bir İçerik Analizi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(32), 601-624.

Sezer, A., İnel, Y., & Gökalp, A. (2019). Çalışma Grubu Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Olan Türkiye'deki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2),1-17.

Şahin, M., Yıldız, D. G. & Duman, R. (2011). Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 96-121.

Şen, O. (2022). Sosyal Bilgiler Eğitimindeki Beceri Temalı Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Şimşek, A. (2019). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Dersi ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Tarman, B., Acun, İ. & Yüksel, Z. (2010). Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanındaki Tezlerin Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 725-746.

Tarman, B., Güven, C. & Aktaşlı, İ. (2011). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi ve Alana Katkıları. *SÜ Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 391-410.

Uzun, A., & Çakmak, M. (2021). Türkiye'de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Beceriler Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Kriterlere Göre İncelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 1335- 1354.

Uzunkavak, Y. (2019). Türkiye'de 2004-2017 Yılları Arası Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Öğretimi Alanında Yapılmış Doktora Tez Çalışmalarının Konu Alanı ve Metodolojik Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Yaylacı, Z. & Büyükalan, S. (2020). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretmen Görüşüne Başvurulan Tezlerin Tematik Açıdan İncelenmesi (2005-2017). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 1-19.

KAYNAKÇA

Açmaz-Özden, M. (2023). Sürdürülebilir topluluklar için afet bilinci, farkındalığı ve kültürü: Çanakkale kenti incelemesi. *Journal of Awareness (JoA), 8*(4), 381-396.

AFAD (2014). *Açıklamalı Afet Terimleri Sözlüğü*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı.

Ağahan, M. (2018). *Çanakkale 112 Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonlarında Görev Yapan Sağlık Personellerinin Afet Farkındalığı ve Afetlere Hazırlık Düzeyleri* (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ağahan, M., ve Demirbilek, Ö. (2023). Öğretmenlerin afet hazırbulunuşluklarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(3), 735-744. https://doi.org/10.33437/ksusbd.1331189

Aras, M., Mumcu, A., ve Karabey, T. (2021). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin afet bilinç düzeylerinin belirlenmesi. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi, 1*(2), 40-49.

Ataman-Bor, N. (2023). Üniversite öğrencilerinde afet farkındalık eğitimi etkinliğinin değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 6*(1), 165-175. https://doi.org/10.35341/afet.1173110

Ayvazoğlu, G., Çekiç, M., ve Yücel, H. (2020). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi öğrencilerinin afet risk algısı ve afete hazırlık durumlarının değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, 7*, 85-96.

Başıbüyük, A., ve Pala, Ş. M. (2023). Hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve coğrafya dersi öğretim programlarının afet eğitimi açısından incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 184-197. https://doi.org/10.17556/erziefd.1063242

Boran, N., ve Ulutaşdemir, N. (2023). Acil yardım ve afet yönetimi öğrencilerinin afet farkındalığı ve afetlere yönelik tutumlarının değerlendirilmesi: Gümüşhane ili örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12*(1), 82-89. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1182379

Değirmenci, Y., Kuzey, M., ve Yetişensoy, O. (2019). Sosyal bilgiler ders kitaplarında afet bilinci ve eğitimi. *EKafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 33-46.

Demiröz, K. (2020). Afet kriz yönetiminde sosyal medyanın işlevselliği ve zararları üzerine bir inceleme. *Resilience, 4*(2), 293-304. https://doi.org/10.32569/resilience.735807

Dikmenli, Y., Yakar, H., ve Konca, A. S. (2018). Development of Disaster Awareness Scale: A validity and reliability study. *Review of International Geographical Education*, 8(2), 206-220.

Doğanay, A. (2008). Çağdaş sosyal bilgiler anlayışı ışığında yeni sosyal bilgiler programının değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2), 77-96.

Doğru, S., ve Coşkun, Z. (2023). Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin afet risk algısı ve afete hazırlıklı olma inanç durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 6*(4), 1299-1311. https://doi.org/10.35341/afet.1321854

Dökmeci, A. H., ve Merinç, F. (2018). Namık Kemal Üniversitesi öğrencilerinin temel afet farkındalığının değerlendirilmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 1*(2), 106-113. https://doi.org/10.35341/afet.454340

Eckhardt, D., Leiras, A., ve Thomé, A. M. T. (2022). Using social media for economic disaster evaluation: A systematic literature review and real case application. *Natural Hazards*, 23(1), 05021020. https://doi.org/10.1061/(ASCE)NH.1527-6996.0000539

Erdoğan, E., ve Yılmaz, O. (2021). Afet deneyimi yaşayan bireylerin afet bilinci ve hazırbulunuşluk düzeyleri: Bir inceleme. *Afet Psikolojisi Dergisi, 6*(3), 65-82.

Erkal, T., ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de afet yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi, 14*(22), 147-164.

Ertuğrul, B., ve Ünal, S. D. (2020). Bir vakıf üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin genel afete hazırlıklı olma inanç durumlarının belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 3*(1), 31-45. https://doi.org/10.35341/afet.653911

Fothergill, A., Maestas, E. G. M., ve Darlington, J. D. (1999). Race, ethnicity and disasters in the United States: A review of the literature. *Disasters, 23*(2), 156-173. https://doi.org/10.1111/1467-7717.00111

Gezer, U., ve Aksu, E. O. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının afet farkındalık düzeylerinin incelenmesi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(4), 400-408. https://doi.org/10.52835/19maysbd.1224027

Gümüş-Şekerci, Y., Ayvazoğlu, G., ve Çekiç, M. (2023). Üniversite öğrencilerinin temel afet bilinci ve farkındalık düzeylerinin saptanması. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12*(1), 74-81. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1136227

Hertzberg, H. W. (1981). *Social studies reform 1880-1980*. Social Science Education Consortium, Inc.

Işık, M., ve Özcan, V. (2023). Kamu çalışanlarının afet bilinci ve farkındalık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 6*(4), 780-795. https://doi.org/10.5281/zenodo.10046433

İnal, E., Kaya, E., ve Altıntaş, K. H. (2018). Türkiye'de örgün eğitimin afet eğitimi yeterliliği açısından incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 37*, 114-127.

İnmez, İ. (2011). Afetlerin doğallığı üzerine: Sosyal bir olgu olarak afetler ve kırılganlık sorunu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 66*(04), 185-194.

Kadıoğlu, M. (2008). Modern, bütünleşik afet yönetimin temel ilkeleri. M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Eds.), *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri* (pp. 1-35). İSMAT Matbaacılık.

Karakuş, U., ve Önger, S. (2017). 8. sınıf öğrencilerinin doğal afet ve afet eğitimi kavramını anlama düzeyleri. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 6*(6), 482-491.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Nobel Yayıncılık.

Kim, H. Y. (2013). Statistical notes for clinical researchers: Assessing normal distribution (2) using skewness and kurtosis. *Restorative Dentistry ve Endodontics, 38*(1), 52-54.

Koç, H. (2013). Türk basınının doğal afetlere ilişkin bakış açısını belirlemeye yönelik inceleme. *Journal of World of Turks, 5*(2), 121-137.

Kondo, M., ve Yoshida, T. (2020). Effects of disaster education on disaster preparedness: A case study of Japanese students. *Journal of Safety Research, 72*, 1-10.

Kopuz, B., Bekdemir, Ü., ve Yılmazer, A. (2024). Sosyal bilgiler ders kitaplarında doğal afet ile ilgili konular ve bu konuların öğretiminin önemi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(30), 358-380.

Kortak, V. (2023). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının afetlere yönelik tutumlarının incelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi, 6*(2), 448-463. https://doi.org/10.35341/afet.1209047

Lee, J., ve Kang, S. (2019). The role of civil society organizations in promoting disaster preparedness in South Korea. *Asian Journal of Disaster Management, 11*(4), 25-42.

Lin Moe, T., Gehbauer, F., Senitz, S., ve Mueller, M. (2007). Balanced scorecard for natural disaster management projects. *Disaster Prevention and Management: An International Journal, 16*(5), 785–806. https://doi.org/10.1108/09653560710837073

Liu, Y., Li, W., ve Song, L. (2019). Gender differences in disaster awareness: Evidence from China. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(6), 954.

Louisiana Council for the Social Studies. (1993). *The status of social studies in Louisiana schools* (ERIC Document No. ED 369710).

Løvoll, H. S., Ringdal, K. R., ve Helgesen, I. (2018). The impact of parental education on children's disaster awareness in Norway. *Scandinavian Journal of Educational Research, 62*(5), 779-792.

Mayers, A. (2013). *Introduction to statistics and SPSS in psychology*. Pearson Education Limited.

MEB (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103847686-SOSYAL%20B%C4%B0LG%C4%B0LER%20%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M%20PROGRAMI%20.pdf adresinden erişilmiştir.

MEB (2023). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar). https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2023428142532575-2023_sosyal_bilgiler.pdf adresinden erişilmiştir.

Mishra, P., Pandey, C. M., Singh, U., Gupta, A., Sahu, C., ve Keshri, A. (2019). Descriptive statistics and normality tests for statistical data. *Annals of Cardiac Anaesthesia, 22*(1), 67-72.

NCSS. (1994). *Curriculum standards for social studies: Expectations of excellence*. National Council for the Social Studies.

Norio, O., Ye, T., Kajitani, Y., Shi, P., ve Tatano, H. (2011). The 2011 eastern Japan great earthquake disaster: Overview and comments. *International Journal of Disaster Risk Science, 2*(1), 34–42. https://doi.org/10.1007/s13753-011-0004-9

Norris, F. H., Friedman, M. J., ve Watson, P. J. (2002). 60,000 disaster victims speak: Part II. Summary and implications of the disaster mental health research. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes, 65*(3), 240-260. https://doi.org/10.1521/psyc.65.3.240.20169

Özdemir, A., ve Şahinöz, T. (2022). Toplumda afet farkındalığı oluşturmaya yönelik kullanılan araçlar: Nitel bir çalışma. *Afet ve Risk Dergisi, 5*(1), 78-93. https://doi.org/10.35341/afet.1083976

Özdemir, H. (2020). Cinsiyetin afet bilinci ve hazırlığı üzerindeki etkileri. *Toplumsal Cinsiyet ve Afet Çalışmaları Dergisi, 5*(1), 112-130.

Ramirez, A., Perez, J., ve Rodriguez, M. (2018). The effect of paternal education on disaster preparedness in Mexican households. *Journal of Disaster Research, 13*(4), 672-681.

Rañeses, M. K., Chang-Richards, A., Wilkinson, S., ve Bubb, J. (2018). Measuring the level of disaster preparedness in Auckland. *Procedia Engineering, 212*, 419–426. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2018.01.054

Ritchie, L., ve McGee, T. (2018). The influence of disaster experience on disaster preparedness: A cross-sectional study in the US. *Journal of Risk Research, 21*(6), 759-776.

Sapsağlam, Ö. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarında doğal afet farkındalığı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38*(1), 283-295.

Srinivas, H., ve Nakagawa, Y. (2008). Environmental implications for disaster preparedness: Lessons learnt from the Indian Ocean tsunami. *Journal of Environmental Management, 89*(1), 4–13. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2007.01.054

Şentuna, B., ve Çakı, F. (2020). Balıkesir örnekleminde bir ölçek geliştirme çalışması: Afet hazırbulunuşluk ölçeği. *İdealKent, 11*(31), 1959-1983. https://doi.org/10.31198/idealkent.728896

Şulek, N., ve Aktın, K. (2023). Sosyal bilgiler eğitiminde doğal afetler. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi,* (5), 68-82.

Tan, G. (2016). Okul yöneticilerinin çatışma yönetme stilleri ve problem çözme becerileri arasındaki ilişki [Yüksek Lisans Tezi]. Yedi Tepe Üniversitesi

Tercan, B. (2023). Bireylerin afet risk algısının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12*(3), 1279-1287. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.1180447

Türkan, A. H., ve Kılıç, İ. (2017). Üniversite öğrencilerinin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutta afetlere yönelik tutumlarına ilişkin bir betimleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 114-127.

Usta, G. (2023). Evaluation of university students' perception of disaster risk. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(2), 1029-1051. https://doi.org/10.30561/sinopusd.1257735

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, A. (2012). Türkiye'de afetlerde karşılaşılan sorunlar. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1*(1), 61-81.

Yiğit, E., Boz, G., Gökçe, A., ve Özer, A. (2020). İnönü Üniversitesi tıp ve mühendislik fakültesi öğrencilerinin afet konusundaki bilgi, tutum ve davranışları. *Sakarya Tıp Dergisi, 10*(4), 580-586.

KAYNAKÇA

Akgün, Ö. E., Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Demirel, F., ve Karadeniz, Ş., (2018). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Aktulum, K. (2004). Göstergebilim. *Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(7), 11-12. https://www.scribd.com/document/55708494/Gostergebilim sayfasından erişilmiştir.

Batuhan, T. (2020). Gül Koklayan II. Mehmet Tablosunun Gentile Bellini'nin Tablosu Temelinde Kültürel Açıdan Önemi. *Art-Sanat*, *0*(14), 1-16. https://doi.org/10.26650/artsanat.2020.14.0001

Balela, M.S., ve Mundy, D.P. (2015). Analysing Cultural Heritage and Its Representation in Video Games. *Proceedings of DiGRA 2015 Conference*

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method, *Qualitative Research Journal*, (9)2, 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027,

Boyla, J. (2017). Using Color in Fiction, https://alifewellwritten.wordpress.com/2017/07/15/using-color-in-fiction/ (E.T.: 2.10.2024)

Civilization VI. (2016). Baltimore.

Creswell, J. W. (2020). *Nitel Araştırma Yöntemleri: Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma Deseni*. (Çev. GS. B. Demir, ve M. Bütün). Ankara: Siyasal.

Cronin, D. (2019). Meet the New Villain, Same as the Old Villain: The New Cold War in American TV, Film, and Video Games, *Of Life and History*: 2(5). https://crossworks.holycross.edu/oflifeandhistory/vol2/iss1/5 adresinden Ekim 2024 tarihinde erişilmiştir.

Crusader Kings III. (2020). Stockholm.

Dağ, S. (2020). Askerî Motifler: Delilerin Kıyafetleri. *Savunma Bilimleri Dergisi*, (38), 183-210. https://dergipark.org.tr/tr/pub/khosbd/issue/57672/813474 adresinden erişilmiştir.

De Riso, G. (2013). Affect And Agency In Modern Warfare Videogames: Feeling The Muslim Enemy. *Alicante Journal of English Studies,* 26, 143-155. 10.14198/raei.2013.26.11

Europa Universalis IV. (2013). Stockholm.

Ergün, N. (2023). Durum Çalışması. İçinde A. Çetin (Editör), *Nitel Araştırma Yöntemleri: Kuram, Uygulama ve Sınırlılıklar* (133-157). İstanbul: Çizgi Kitabevi.

Fordham, J. (2012). Leaving In The Past: The Role History Plays In Video Games, Master's Thesis Georgia Southern University. https://digitalcommons.georgiasouthern.edu/etd/4 sayfasından Ekim 2024 tarihine erişilmiştir.

Freely, J. (2014). *Grand Turk,* London: I.B. Tauris.

Gençlik ve Spor Bakanlığı, "Bilgisayar Oyunlarında İslamofobi" (2016). https://yayinlar.gsb.gov.tr/public/online/0071_OyunlardaIslamafobiTR/files/assets/basic-html/page2.html (E.T.: 3.10.2024).

Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya giriş* (Çev. A. Ersoy, ve P. Yalçınoğlu). Ankara: Anı.

İnalcık, H. (2020). "Murad II" *TDV İslam Ansiklopedisi.* c. 31. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Kiraz, E. (2008). Bilgisayar Oyunları İdeoloji İçerir mi? Eğitsel ve Ticari Oyunlara Bakış. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 523-544. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26111/275104 adresinden erişilmiştir.

Kaplan, M., Can, M., ve Karakaya, Y. (2023). *Tarih 10 Ders Kitabı,* Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Karabağ, G., ve Aydoğan, O. (2020). Eğitsel Bilgisayar Oyunu ile Desteklenmiş Tarih Öğretiminin Öğrencilerin Mekânı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerilerine Etkisi. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, 4*(1), 106-130. doi:https://doi.org/10.38015/sbyy.734552.

Komisyon. (2023). *Tarih 9 Ders Kitabı,* Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Komisyon. (2021). *Tarih 11 Ders Kitabı,* Ankara: MEB Devlet Kitapları.

Maheswara, A. M., ve Fatwa, N. (2021). Representation of Middle Eastern Islamic Locality in Video Games. *IBDA: Jurnal Kajian Islam Dan Budaya*, *19*(1), 141–151. https://doi.org/10.24090/ibda.v19i1.4427

Merriam, S., ve Greiner, R. (2019). Qualitative Research In Pratice: Examples for Discusion And Analysis. San Fransico: A Willey Brand.

Peck, M., Ketchum, P., ve Embrick, D. (2011). Racism And Sexism in the Gaming World: Reinforcing or Changing Stereotypes in Computer Games? *Journal of Media and Communication Studies,* 212-220. https://www.semanticscholar.org/paper/ Racism-and-sexism-in-the-gaming-world%3A-Reinforcing-Peck-Ketchum/a70efe5a10d2a736ce978f4d63d3383ffe5d1324 adresinden erişilmiştir.

Sevim, A. (2003). "Malazgirt Muharebesi" *TDV İslam Ansiklopedisi.* c. 27. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Šisler, V. (2008). Digital Arabs: Representation in Video Games. *European Journal of Cultural Studies*, *11*(2), 203-220. https://doi.org/10.1177/1367549407088333

Söğüt, F. (2022). "Digital Games and Orientalism: A Look at Arab and Muslim Representation in Popular Digital Games," İçinde I. Tombul ve G. Sarı (Editör) Handbook of Research on Contemporary Approaches to Orientalism in Media and Beyond (717-729). IGI Global, Doi: 10.4018/978-1-6684-7589-8

Tarih Haber, "Hem Silah Hem Sembol: Gürz" (2015). http://www.tarihhaber.net/hem-silah-hem-sembol-gurz/ (E. T.: 3.10.2024)

Total War: Attila, (2015). Tokyo.

Yaylagül, Ö. (2015). *Göstergebilim ve Dilbilim.* Ankara: Hece Yayınları ve Dergileri.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek – 1 Araştırmada incelenen ders kitapları

KAYNAKÇA

Demeuse, M. & Strauven, C. (2016). *Eğitimde program geliştirme: Politik kararlardan uygulamaya.* (Çev: Y. Budak). Ankara: Pegem Akademi.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024a). Öğretim programları ortak metin. https://mufredat.meb.gov.tr/

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024b). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı. (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6, 7. Sınıflar). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.* https://mufredat.meb.gov.tr/

Mofoluwawo, E., O. (2023). Social studies education: A veritable tool for achieving value re-orientation and sustainable development in Nigeria. *International Journal of Learning and Development, 13*(2), 59-69. https://doi.org/10.5296/ijld.v13i2.21021

Obro, S. (2021). The internet and quality social studies education for sustainable development in Post-Covid-19: A review. *Jurnal Penelitian dan Pengkajian Ilmu Pendidikan: e-Saintika, 5*(1), 15-26. https://doi.org/10.36312/e-saintika.v5i1.425

Önger, S. & Duman, S.N. (2024). 2018, 2023 ve 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 15*(2), 1308-1339. https://doi.org/10.51460/baebd.1450941

Rogayan, D. V. Jr. & Villanueva, E. E. N. (2019). Implementation status of K12 social studies program in Philippine public schools. *PEOPLE: International Journal of Social Sciences, 5*(3), 233–250. https://dx.doi.org/10.20319/pijss.2019.53.233250

Ulusal Konseyi [NCSS] (1994). *Curriculum standarts for social studies: Expectations of excellence.* Washington DC: National Council for the Social Studies. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED378131.pdf

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (Genişletilmiş 9. baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Editör:
Doç. Dr. Cantürk Caner

Siyaset Bilimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SİYASET BİLİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Cantürk Caner

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-12-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SİYASET BİLİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Cantürk Caner
IV+66 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-12-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bouwel, J. V. (2022). Strengthening The Epistemic Case Against Epistocracy and for Democracy, *Social Epistemology,* 37 (1), 110-126 doi: https://doi.org/10.1080/02691728.2022.2081823

Bennett, S.E. (1996). "Know-nothings" Revisited Again. *Political Behavior*, 18, 219–233, doi: https://doi.org/10.1007/BF01498600

Brennan, J. (2011). The Right To A Competent Electorate. *Philosophical Quarterly* 61, 700–724.

Brennan, J. (2016). *Against democracy*. New Jersey: Princeton University Press.

Brennan, J. (2018). Does the Demographic Objection to Epistocracy Succeed? *Res Publica* 24, 53–71. doi: https://doi.org/10.1007/s11158-017-9385-y

Carpini, M. X. D. ve Keeter, S. (1991). Stability and Change in the U.S. Public's Knowledge of Politics. *The Public Opinion Quarterly*, *55*(4), 583–612. doi: http://www.jstor.org/stable/2749408

Christiano, T. (2008). *The Constitution of Equality: Democratic Authority and its Limits*. U.K.: Oxford University Press.

Dahl, A. R. (2021). *Demokrasi Üzerine*. (çev. B. Kadıoğlu). İstanbul: Phonix Yayınevi.

Healy, A. J., Malhotra, N. ve Mo, C. H. (2009). *Personal Emotions and Political Decision Making: Implications for Voter Competence*. Stanford University, Graduate School of Business.

Hédoin, C. (2021). The 'Epistemic Critique' of Epistocracy and Its Inadequacy. *Social Epistemology*, *35*(5), 502–514. doi: https://doi.org/10.1080/02691728.2021.1882609

Locke, J. (2012). *Yönetim Üzerine İkinci İnceleme Sivil Yönetimin Gerçek Kökeni*, *Boyutu ve Amacı Üzerine Bir Deneme.* (çev. F. Bakırcı). Ankara: Ebabil Yayınları.

Lo´pez-Guerra, C. (2014). *Democracy and Disenfranchisement*. U.K.: Oxford University Press.

Malcolm, F. (2022). Epistocracy and Public Interests, *ResPublica,* 28, 173–192, doi: https://doi.org/10.1007/s11158-021-09502-7

Méndez, M. P. (2022). An Epistemic Problem for Epistocracy*, Social Epistemology*, 36 (2), 153-166, doi: 10.1080/02691728.2021.1992531

Mill, J. S. (2005). *Özgürlük Üstüne ve Seçme Yazılar*. (çev. A. Ertan). İstanbul: Belge Yayınları.

Mulligan T. (2015). On the Compatibility of Epistocracy and Public Reason, *Social Theory and Practice,* 41 (3), 458-476, doi: https://www.jstor.org/stable/2457574

Mulligan, T. (2017). Plural Voting for the Twenty-first Century. *Philosophical Quarterly.* doi: https://doi.org/10.1093/pq/pqx046.

Phillips, K. (2017). What is the Real Value of Diversity in Organizations? Questioning Our Assumptions. İçinde S. Page (Editör), *In The Diversity Bonus*, (s.223–245). ABD: Princeton University Press.

Platon. (2012). *Sokrates'in Savunması - Hasan Ali Yücel Klasikler Dizisi*. (çev. A.Çokona). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Platon. (2016) *Devlet.* (çev. F. Akderin). İstanbul: Say Yayınları.

Reiss, J. (2019). Expertise, Agreement, and the Nature of Social Scientific Facts or: Against Epistocracy, *Social Epistemology*, 33 (2), 183-192, doi: 10.1080/02691728.2019.1577513

Savut, E. (2022). Temsili Demokrasi. içinde Y. Y. Özkaya, V. Erat, E. Savut ve Y. Demirkanoğlu (Editörler), *Siyaset Bilimi Ansiklopedisi*, (s. 535-538). Ankara: Nobel Yayınları.

Smith, E. R. (1989). *The Unchanging American Voter*. California: University of California Press.

Somin, I. (2013). *The Problem of Political Ignorance*. Stanford: Stanford University Press.

KAYNAKÇA

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, 11 (4), 959-975.

Atabay, E., Çizel, B., Ajanovic, E. (2019). Akıllı Şehir Araştırmalarının R Programı ile Bibliometrik Analizi. İçinde, 20. Ulusal Turizm Kongresi (s. 1130-1136). Eskişehir: 19-19 Ekim 2019.

Barclay, D. E. ve Weitz, E. D. (2009). Introduction. İçinde D. E. Barclay ve E. D. Weitz (Editör), Between Reform and Revolution: German Socialism and Communism from 1840 to 1990 (s. 1-32). US: Berghahn Books.

Bernstein, E. (1991). *Evrimsel Sosyalizm*. (çev. B. A. Cerit ve E. Bülayci). İstanbul: Kavram Yayınları.

Bora, T. (2017). *Cereyanlar-Türkiye'de Siyasi İdeolojiler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bottigelli, É. (1997). *Bilimsel Sosyalizmin Doğuşu*. (çev. K. Somer). Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Cem, İ. (1984). *Sosyal Demokrasi Nedir, Ne Değildir*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Çelik, H. A. (2020a). *Tarihsel Bağlamın Aktöre Etkisi: Bülent Ecevit'in Çelişkili ve Tutarsız Sol Fikirleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, H. A. (2020b). Türkiye'nin Sosyal Demokrasi Serüveni: Bülent Ecevit Üzerinden Bir Değerlendirme. İçinde A. C. Çiçek ve A. Çelik (Editör), Türkiye'de Siyasal Hayat ve Kurumlar Bağlamında Siyaset Bilimi Çalışmaları (s. 121-154). İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.

Demokratik Sosyalistlerin Bildirisi (Frankfurt 1951). (1951). (çev. M. Aksoy), https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/37078, (E.T.: 30.10.2023).

Elley, G. (2008). *Demokrasiyi Kurmak – Avrupa Solunun Tarihi (1850-2000)*. (çev. A. Y. Güney). İstanbul: Doruk Yayıncılık.

Engels, F. (2000). *Ütopik Sosyalizmden Bilimsel Sosyalizme*. (çev. Y. Sabuncu). Ankara: Bilim ve Sosyalizm Yayınları.

Giddens, A. (2000). *Üçüncü Yol – Sosyal Demokrasinin Yeniden Dirilişi*. (çev. M. Özay). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Güneş Ayata, A. (2010). *CHP (Örgüt ve İdeoloji)*. (çev. B. Tarhan ve N. Tarhan). İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Güneş, H. (2015). Toplumu, Mağdur Olanlar ve Mağdur Edenler Diye Ayırmalı. İçinde Y. Emre ve B. Cop (Hazırlayan), Türkiye İçin Sosyal Demokrasi: Zorluklar ve Fırsatlar (s. 130-146). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Heywood, A. (2015). *Siyasî İdeolojiler*. (çev. A. K. Bayram, Ö. Tüfekçi, H. İnanç, Ş. Akın ve B. Kalkan). Ankara: Adres Yayınları.

Hirst, P. (1999). Has Globalisation Killed Social Democracy?. *The Political Quarterly*. 70 (1), 84-96.

Jackson, B. (2013). Social Democracy. İçinde M. Freeden, L. T. Sargent ve M. Stears (Editör). The Oxford Handbook of Political Ideologies (s. 410-428). UK: Oxford University Press.

Karakaş, E. (2015). Solda İdeoloji Yoksa Parti de Yok Demektir. İçinde Y. Emre ve B. Cop (Hazırlayan), Türkiye İçin Sosyal Demokrasi: Zorluklar ve Fırsatlar (s. 89-109). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Karatepe, Ş. (2014). *Siyasi İdeolojiler*. İstanbul: İz Yayıncılık.

Kautsky, K. (1919). *The Dictatorship of the Proletariat*, https://rowlandpasaribu.files.wordpress.com/2013/09/karl-kautsky-the-dictatorship-of-the-proletariat.pdf, (E.T.: 30.10.2023).

Kepenek, Y. (2014). CHP'nin Asıl Eksiği. İçinde 100. Yıla Doğru CHP (s. 126-131). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Lenin, V. İ. (2003). *Proletarya Devrimi ve Dönek Kautsky*. Eriş Yayınları, http://anadolusanat.org/kc/orjinal/kautsky.pdf, (E.T.: 30.10.2023).

Marx, K. ve Engels, F. (2010). *Alman İdeolojisi (Feuerbach)*. (çev. S. Belli). Ankara: Sol Yayınları.

Mckenzie, N. (1970). *Sosyalizm: Kısa Bir Tarihçe*. (çev. A. V. Öktem). Ankara: Yarın Yayınları.

Offermann, T. (2009). The Lassallean Labor Movement in Germany: Organization, Social Structure, and Associational Life in the 1860s. İçinde D. E. Barclay ve E. D. Weitz (Editör), Between Reform and Revolution: German Socialism and Communism from 1840 to 1990 (s. 87-112). US: Berghahn Books.

Öymen, Ö. K. (2014). CHP'nin Geleceği Türkiye'nin Geleceğidir. İçinde 100. Yıla Doğru CHP (s. 69-76). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Rauchway, E. (2008). *The Great Depression-The New Deal*. New York: Oxford University Press.

Sayılgan, A. (2009). *Türkiye'de Sol Hareketler*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2016). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şen, A. ve Yenigün Altın, Ş. (2019). Sosyal Demokrasiden Yeni Sağa CHP'nin Söylemsel Dönüşümü: Bir Siyasal Söylem Çözümlemesi Denemesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 434-461.

Tauscher, S. (2014). Cumhuriyet Halk Partisi ve Alman Sosyal Demokrat Partisi'ne Yön Veren Parti Programlarının Karşılaştırmalı Analizi, *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, (2), 84-112.

Tekin, G. (2015). Ne İşimiz Vardı Bizim 28 Şubat'ta?. İçinde Y. Emre ve B. Cop (Hazırlayan), Türkiye İçin Sosyal Demokrasi: Zorluklar ve Fırsatlar (s. 110-129). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Tevetoğlu, F. (1967). *Türkiye'de Sosyalist ve Komünist Faaliyetler (1910-1960)*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Toker, M. (1971). *Sağda ve Solda Vuruşanlar*. Ankara: Akis Yayınları.

Tunçay, M. (2009). *Türkiye'de Sol Akımlar (1908-1925)-Cilt I.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Uçan Çubukçu, S. (2016). Sosyal Demokrasi: Melez Bir Politik Gelenek. İçinde H. B. Örs (Derleyen), 19. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Modern Siyasal İdeolojiler (s.253-306). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2017). Citation-based Custering of Publications Using CitNetExplorer and VOSviewer, *Scientometrics*, 111 (2), 1053-1070.

Zhang, S. J., Lyu, P. H. ve Yan, Y. (2015). Global Geographical and Scientometric Analysis of Tourism-themed Research, *Scientometrics*, 105 (1), 385–401.

KAYNAKÇA

Basile, L. (2023). Political equality in unequal territories: the impact of territorial inequalities on voter turnout in Italy's regional elections. *Regional & Federal Studies, 33*(4), 463–485. https://doi.org/10.1080/13597566.2023.2179040

Bernard, J., Kostelecký, T., Mansfeldová, Z., & Mikešová, R. (2024). Independents in local politics – voter turnout, competitiveness, and party-system effects. *Local Government Studies,* 1–21. https://doi.org/10.1080/03003930.2024.2348146

Ceylan, A., İncedere, L. ve Uslu, İ. (2023). Türkiye'deki siyasi partilerin diasporadaki vatandaşlara yönelik seçim faaliyetleri ve diasporadaki Türk vatandaşlarının oy tercihleri. *UPA Strategic Affairs 4*(1) 160-191.

Coll, J. A. (2023). Voter identification requirements, collective descriptive representation, and Black and Latino voter turnout. *Politics, Groups, and Identities, 12*(3), 505–536. https://doi.org/10.1080/21565503.2022.2158889

Çelik Russel, Ö. (2016). Türkiye'de seçime ve geleneksel olmayan siyasal faaliyetlere katılımı etkileyen bireysel seviye faktörler. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 71*(2), 437-463. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000002399

Demir, E., ve Çımat, A. (2021). Türkiye'de hoşnutsuzluk endeksinin seçmen tercihleri üzerindeki etkileri: 1960-2019 arası bir inceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(2), 1167-1190. https://doi.org/10.33437/ksusbd.655458

Ellenbroek, V. (2024). The effect of more choice on voter turnout causal evidence from Germany. *German Politics*, 1–27. https://doi.org/10.1080/09644008.2024.2326457

Fujimura, N. (2021). The trade-off between equal representation and electoral participation: the effect of redistricting on voter turnout. *Representation, 58*(4), 547–563. https://doi.org/10.1080/00344893.2021.1964584

Górecki, M. A., & Gendźwiłł, A. (2020). Polity size and voter turnout revisited: micro-level evidence from 14 countries of Central and Eastern Europe. *Local Government Studies, 47*(1), 31–53. https://doi.org/10.1080/03003930.2020.1787165

Kiriş, H. M. (2016). Türkiye'de 'Seçim sandığı' tartışmaları: Seçime katılma oranlarının anlamı ve önemi. *Toplum ve Demokrasi Dergisi, 9*(19), 25-50.

Kouba, K., Novák, J., & Strnad, M. (2020). Explaining voter turnout in local elections: a global comparative perspective. *Contemporary Politics, 27*(1), 58–78. https://doi.org/10.1080/13569775.2020.1831764

Manoel, L., Costa, A. C., & Cabral, P. (2021). Voter turnout in Portugal: a geographical perspective. *Papers in Applied Geography, 8(*1), 88–111. https://doi.org/10.1080/23754931.2021.1958251

Reif, K., and H. Schmitt. (1980). Nine second-order national elections - a conceptual framework for the analysis of European election results. *European Journal of Political Research 8*(1), 3–44. doi:10.1111/j.1475-6765.1980.tb00737.x.

Risnanto, S. Rahim Y. B. A. ve Herman, N. S. (2020). "E-voting readiness mapping for general election ımplementation. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 98.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., ve Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4(*1), 227-256. https://doi.org/10.33400/kuje.843306

Stauffer, K. E., & Fraga, B. L. (2021). Contextualizing the gender gap in voter turnout. *Politics, Groups, and Identities, 10*(2), 334–341. https://doi.org/10.1080/21565503.2021.1893195

Şinik, B. (2009). Türkiye'de yerel katılım: Fransa ile karşılaştırmalı bir değerlendirme. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi 18(*3),1-22.

Teglbjærg, J. H., Mamali, F. C., Chapman, M., & Dammeyer, J. (2021). The disability gap in voter turnout and its association to the accessibility of election information in EU countries. *Disability & Society, 37(*8), 1342–1361. https://doi.org/10.1080/09687599.2021.1877116

Türk, H. S. (1969). Türk Seçim Sisteminde Oy Hakkı. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 26*(3), 79-114. https://doi.org/10.1501/Hukfak_0000001166

White, A. C. (2021). A Chink in the autocrat's armour: demographic change and voter turnout in Putin's Russia. *Ethnopolitics, 21*(4), 381–400. https://doi.org/10.1080/17449057.2021.1901187

URL-1: https://www.coe.int/t/dgap/goodgovernance/Activities/E-voting/Default_en.asp (E.T.: 03.10.2024)

URL-2: https://www.idea.int/data-tools/data/voter-turnout-database (E.T.: 03.10.2024)

URL-3: https://www.ysk.gov.tr/ (E.T.: 03.10.2024)

URL-4: https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2002MilletvekiliSecimi/turkiye/Cevre/siirt.htm (E.T.: 03.10.2024)

URL-5: https://blog.milliyet.com.tr/siirt-secimleri--3-kasim-2002--9-mart-2003-/Blog/?BlogNo=29860 (E.T.: 03.10.2024)

URL-6: https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2009_2019_İSTATİSTİK_KİTABI.pdf (E.T.: 03.10.2024)

Editör:
Doç. Dr. Mukaddes Örs

Sağlık Yönetimi

International Research in the Field of Health Management

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
(International Research in the Field of Health Management)
Editör: Doç. Dr. Mukaddes Örs

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-88-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SAĞLIK YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
(International Research in the Field of Health Management)
Editör: Doç. Dr. Mukaddes Örs
IV+148 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-88-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adeniji, F.I.P., Lawanson, A.O., Osungbade, K.O. (2022). The Microeconomic Impact of out-of-pocket Medical Expenditure on the Households of Cardiovascular Disease Patients in General and Specialized Heart Hospitals in Ibadan, Nigeria. *PLoS One*. 17(7), e0271568.

Adeniji, F.I.P., Obembe, T.A. (2023). Cardiovascular Disease and Its Implication for Higher Catastrophic Health Expenditures Among Households in Sub-Saharan Africa. *J Health Econ Outcomes Res*, 10(1), 9-67.

Adisa, O. (2015). Investigating Determinants of Catastrophic Health Spending among Poorly Insured Elderly Households in Urban Nigeria. *Int J Equity Health*. 14(79), 1-11.

Arsenijevic, J., Pavlova, M., Rechel, B. vd. (2016). Catastrophic Health Care Expenditure among Older People with Chronic Diseases in 15 European Countries. *PLoS ONE,* 11(7): e0157765.

Arsenijevic, J., Pavlova, M., Groot, W. (2013). Measuring the Catastrophic and Impoverishing Effect of Household Health Care Spending in Serbia. *Soc Sci Med*, 78:17-25.

Azzani, M., Roslani, AC., Su, TT. (2019). Determinants of Household Catastrophic Health Expenditure: A Systematic Review. *Malays J Med Sci.* 26(1), 15-43.

Barasa, E.W., Maina, T., Ravishankar, N. (2017). Assessing the Impoverishing Effects, and Factors Associated with the Incidence of Catastrophic Health Care Payments in Kenya. *Int J Equity Health*. 16(31), 1-14.

Berki, S.E.A. (1986) look at catastrophic medical expenses and the poor. *Health affairs*, 5(4), 138-145.

Binyaruka, P., Mtenga, S. (2023). Catastrophic Health Care Spending in Managing Type 2 Diabetes before and during the COVID-19 Pandemic in Tanzania. *PLOS Global Public Health*, 3(8), e0002180.

Bredenkamp, C., Mendola, M., Gragnolati, M. (2011). Catastrophic and Impoverishing Effects of Health Expenditure: New Evidence from the Western Balkans. *Health Policy Plan,* 26(4), 349-56.

Brinda, EM., Andrés, AR., Enemark, U. (2014). Correlates of out-of-pocket and catastrophic health expenditures in Tanzania: results from a national household survey. *BMC Int Health Hum Rights*, 14(5), 1-8.

Buigut, S., Ettarh, R. ve Amendah, D.D. (2015). Catastrophic Health Expenditure and Its Determinants in Kenya Slum Communities. *Int J Equity Health*, 14(46), 1-12.

Degefa, M.B., Woldehanna, B.T. ve Mebratie, A.D. (2023). Effect of Community-Based Health Insurance on Catastrophic Health Expenditure among Chronic Disease Patients in Asella Referral Hospital, Southeast Ethiopia: A Comparative Cross-Sectional Study. *BMC Health Serv Res,* 23(188), 1-8.

Doshmangir, L., Yousefi, M., Hasanpoor, E. (2020). Determinants of Catastrophic Health Expenditures in Iran: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Cost Eff Resour Alloc,* 18(17), 1-21.

Edeh, H.C. (2022). Exploring Dynamics in Catastrophic Health Care Expenditure in Nigeria. *Health Econ Rev,* 12(1), 22.

Getachew, N., Shigut, H., Jeldu Edessa, G. vd. (2023). Catastrophic Health Expenditure And Associated Factors Among Households of Non Community Based Health Insurance Districts, Ilubabor Zone, Oromia Regional State, Southwest Ethiopia. *Int J Equity Health,* 22(40), 1-10.

Gotsadze, G., Zoidze, A. ve Rukhadze, N. (2009). Household catastrophic health expenditure: evidence from Georgia and its policy implications. *BMC Health Serv Res,* 9(69), 1-9.

Grossman, M. (2004). The demand for health, 30 years later: a very personal retrospective and prospective reflection. *Journal of health economics,* 23(4), 629-36.

Himmelstein, D.U., Warren, E., Thorne, D., Woolhandler S. (2005). Illness and Injury as Contributors to Bankruptcy. *Health Aff (Millwood).* 24(1), W5-63-W5-73.

Hong YR, Xie Z, Suk R. vd. (2022). Analysis of US Household Catastrophic Health Care Expenditures Associated with Chronic Disease, 2008-2018. *JAMA Netw Open*, 5(5):e2214923.

Ilunga-Ilunga, F., Levêque, A., Laokri, S., Dramaix M. (2015). Incidence of catastrophic health expenditures for households: an example of medical attention for the treatment of severe childhood malaria in Kinshasa reference hospitals, Democratic Republic of Congo. *J Infect Public Health*. 8(2), 136-44.

Janssens, W., Goedecke, J., de Bree, G.J. vd. (2016). The Financial Burden of Non-Communicable Chronic Diseases in Rural Nigeria: Wealth and Gender Heterogeneity in Health Care Utilization and Health Expenditures. *PLoS One*. 11(11), e0166121.

Kang, S.H., Ju, Y.J., Yoon, H.J. vd. (2018). The Relationship Between Catastrophic Health Expenditure and Health-Related Quality of Life. *Int J Equity Health,* 17(166), 1-8.

Kiros, M., Dessie, E., Jbaily, A. vd. (2020). The Burden of Household out-of-pocket Health Expenditures in Ethiopia: Estimates from a Nationally Representative Survey (2015-16). *Health Policy Plan*, 35(8), 1003-1010.

Kolasa, A. ve Weychert, E. (2024). The Causal Effect of Catastrophic Health Expenditure on Poverty in Poland. *Eur J Health Econ,* 25, 193–206.

Koch, S.F. ve Setshegetso, N. (2020). Catastrophic Health Expenditures Arising from out-of-pocket Payments: Evidence from South African Income and Expenditure Surveys. *PLOS ONE* 15(8), e0237217.

Laokri, S., Dramaix-Wilmet, M., Kassa, F. vd. (2014). Assessing the Economic Burden of Illness for Tuberculosis Patients in Benin: Determinants and Consequences of Catastrophic Health Expenditures and Inequities. *Trop Med Int Health*, 19(10), 1249-58.

Liberati, A., Altman, D.G., Tetzlaff, J. vd. (2009). The PRISMA Statement for Reporting Systematic Reviews and Meta-Analyses of Studies that Evaluate Healthcare Interventions: Explanation and Elaboration. *BMJ,* 21(339), b2700.

López-López, S., del Pozo-Rubio, R., Ortega-Ortega, M. (2021). Catastrophic Household Expenditure Associated with Out-of-Pocket Healthcare Payments in Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(3), 932.

Mchenga, M., Chirwa, G.C. ve Chiwaula, L.S. (2017). Impoverishing Effects of Catastrophic Health Expenditures in Malawi. *Int J Equity Health*. 16(25), 1-8.

Memirie, S.T., Tolla, M.T., Rumpler, E. vd. (2023). Out-of-Pocket Expenditures and Financial Risks Associated with Treatment of Vaccine-Preventable Diseases in Ethiopia: A cross-sectional costing analysis. *PLoS Med*, 20(3), e1004198.

Mulaga, AN., Kamndaya, MS., Masangwi, SJ. (2021). Examining the incidence of catastrophic health expenditures and its determinants using multilevel logistic regression in Malawi. *PLOS ONE,* 16(3), e0248752.

Niyigena, A., Alayande, B., Bikorimana, L. vd. (2022) The true costs of cesarean delivery for patients in rural Rwanda: Accounting for post-discharge expenses in estimated health expenditures. *Int J Equity Health,* 21(62), 1-11.

Odunyemi, A., Rahman, T., Alam, K. (2023) Economic burden of non-communicable diseases on households in Nigeria: evidence from the Nigeria living standard survey 2018-19. *BMC Public Health*. 23(1), 1563.

Okunogbe, A., Hähnle, J., Rotimi, B.F. vd. *(2022)* Short and longer-term impacts of health insurance on catastrophic health expenditures in Kwara State, Nigeria. *BMC Health Serv Res,* 22, 1557.

Ogundare, EO., Taiwo AB, Olatunya OS, Afolabi MO. (2022). Incidence of Catastrophic Health Expenditures Amongst Hospitalized Neonates in Ekiti, Southwest Nigeria. *Clinicoecon Outcomes Res*. 17(14), 383-394.

Okoroh, J., Sarpong, D.OB., Essoun, S. vd. (2020). Does Insurance Protect Individuals from Catastrophic Payments for Surgical Care? An analysis of Ghana's National Health Insurance Scheme at Korle-Bu teaching Hospital. *BMC Health Serv Res,* 20(45), 1-11.

Passini, M.A., Bu, J., Richards, A.M. vd. (2011). Antisense Oligonucleotides Delivered to the Mouse CNS Ameliorate Symptoms of Severe Spinal Muscular Atrophy. *Sci Transl Med*. 3(72), 72ra18.

Salari, P., Di Giorgio, L., Ilinca, S. (2019). The Catastrophic and Impoverishing Effects of out-of-pocket Healthcare Payments in Kenya, 2018. *BMJ Glob Health,* 4(6), e001809.

Sanoussi, Y., Zounmenou, A.Y., Ametoglo, M. (2023). Catastrophic Health Expenditure and Household Impoverishment in Togo. *J Public Health Res*, 12(3), 1-10.

Sataru, F., Twumasi-Ankrah, K., Seddoh, A. (2022). An Analysis of Catastrophic Out-of-Pocket Health Expenditures in Ghana. *Front Health Serv,* 22(2), 706216.

Ssewanyana, S. and Kasirye, I. (2020). Estimating Catastrophic Health Expenditures from Household Surveys: Evidence from Living Standard Measurement Surveys (LSMS)-Integrated Surveys on Agriculture (ISA) from Sub-Saharan Africa. *Applied health economics and health policy*, l8(6), 781-788.

Su, T.T., Kouyaté, B. ve Flessa, S. (2006). Catastrophic Household Expenditure for Health Care in a Low-Income Society: A Study from Nouna District, Burkina Faso. *Bull World Health Organ*. 84(1), 21-7.

Taiwo, AB., Fatunla, OA., Ogundare, OE. vd. (2023). Households Health Care Financing Methods: Social Status Differences, Economic Implications and Clinical Outcomes Among Patients Admitted in a Pediatric Emergency Unit of a Tertiary Hospital in South West Nigeria. *Glob Pediatr Health.* 10, 1-9.

Wagstaff, A. ve van Doorslaer, E. (2003). Catastrophe and Impoverishment in Paying for Health Care: with Âpplications to Vietnam 1993-1998. *Health Econ*. 12(11), 921-34.

Wagstaff, A., Flores, G. ve Hsu, J. vd. (2018). Progress on Catastrophic Health Spending in 133 Countries: A Retrospective Observational Study. *The Lancet Global Health,* 6(2), e169-e179.

Wagstaff, A. (2019). Measuring Catastrophic Medical Expenditures: Reflections on Three Issues. *Health economics,* 28(6), 765–781.

WHO 2024 Erişim Tarihi: 15.02.2024 https://www.who.int/health-topics/financial-protection#tab=tab_1

REFERENCES

Al Kiyumi, M. H. (2023). Conflict Management In Healthcare Leadership: A Narrative Review. *Journal of Medicine and Healthcare*, 5(11), 1-9. DOI: doi. org/10.47363/JMHC/2023

Akbolat, M. and Ünal, Ö. (2018). Health Communication. Akbolat, M. and Ünğan, M. C. (Editors), *Prof. Dr. Gültekin Yıldız Memory Book*. Sakarya: Sakarya University Press.

Bendowska, A. and Baum, E. (2023). The Significance Of Cooperation In Interdisciplinary Health Care Teams As Perceived By Polish Medical Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(2), 954. DOI: 10.3390/ijerph20020954

Bingöl D. (2010). *Human Resources Management*. Istanbul: Beta Publishing.

Blštáková, J. and Palenčárová, J. (2021). Human Resource Management In Healthcare. In SHS Web of Conferences (Vol. 115, p. 03003). EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/shsconf/202111503003

Borkowski, N. and Meese, K. A. (2021). *Organizational Behavior, Theory, And Design In Health Care.* United States of America: Jones & Bartlett Learning.

Buduneli, N. (2020). Communication Skills Of The Clinician And Patient Motivation In Dental Practice. *Current Oral Health Reports*, 7, 202-207. https://doi.org/10.1007/s40496-020-00273-3

Burkert, V., Stoykova, M. and Semerdjieva, M. (2021). Communication Skills Teaching Methods In Dental Education A Review. *Folia Medica*, 63(1), 30-34. DOI: 10.3897/folmed.63.e52343

Chang, W. J. and Chang, Y. H. (2013). Patient Satisfaction Analysis: Identifying Key Drivers And Enhancing Service Quality Of Dental Care. *Journal Of Dental Sciences*, 8(3), 239-247. https://doi.org/10.1016/j.jds.2012.10.006

Cochet, R. (2018). Human Resource Management In The Dental Office: The Advent Of Scientific And Adaptive Management. *Journal Of Dentofacial Anomalies And Orthodontics*, 21(4), 405. https://doi.org/10.1051/odfen/2018093

Dental Quality Alliance, Quality Measurement In Dentistry, A Guidebook (2019), Access Link: https://www.ada.org/-/media/project/ada-organization/ada/ada-org/files/resources/research/dqa/educational-resources/2019_guidebook.pdf?rev=ddef845838024bc7b72cf7312e8775b8&hash=CC40EC6E587CAC1778453826ADA15AB5 (Date of Access: 12.02.2024).

Dental Quality Alliance, Quality Measurement In Oral Healthcare, A Guidebook (2022), Access Link: https://www.ada.org/-/media/project/ada-organization/ada/ada-org/files/resources/research/dqa/educational-resources/2022_dqa_guidebook.pdf (Date of Access: 12.02.2024).

Dingley, C., Daugherty, K., Derieg, M. K., and Persing, R. (2008). Improving patient safety through provider communication strategy enhancements. In K. Henriksen, J. B. Battles, M. A. Keyes, & M. L. Grady (Eds.), *Advances in patient safety: New directions and alternative approaches (Vol. 3: Performance and tools)*. Rockville: Agency for Healthcare Research and Quality (US).

Fallon Jr, L. F. and McConnell, C. R. (2013). *Human Resource Management In Health Care.* Massachusetts: Jones & Bartlett Publishers.

Goetz, K., Campbell, S. M., Broge, B., Brodowski, M., Wensing, M. and Szecsenyi, J. (2014). Effectiveness Of A Quality Management Program In Dental Care Practices. BMC Oral Health, 14(1), 1-7.

Grocock, R. (2020). Leadership In Dentistry. *British Dental Journal*, 228(11), 882-885. https://doi.org/10.1038/s41415-020-1633-4

Henríquez-Tejo, R. B. and Cartes-Velásquez, R. A. (2016). Patients' Perceptions About Dentists: A Literature Review. *Odontoestomatología*, 18(27), 15-22.

Kalenderian, E., Skoulas, A., Timothé, P. and Friedland, B. (2010). Integrating Leadership Into A Practice Management Curriculum For Dental Students. *Journal Of Dental Education,* 74(5), 464-471. https://doi.org/10.1002/j.0022-0337.2010.74.5.tb04892.x

Morison, S. and McMullan, C. (2013). Preparing For The Future: Challenges And Opportunities For Management And Leadership Skills*. British Dental Journal*, 214(1), E2-E2. DOI: 10.1038/sj.bdj.2012.1177

T.R. Ministry of Health, The Oral and Dental Health Services Set (Version 4.0) 1st Edition: Ankara, 2023 ISBN: 978-975-590-589-1 https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/TR-95502/sks-agiz-ve-dis-sagligi-hizmetleri-s-4-seti-yayimlanmistir.html

West, M., Dawson, J., Admasachew, L. and Topakas, A. (2011). NHS Staff Management And Health Service Quality.

KAYNAKÇA

Camerini, L., & Schulz, P. J. (2012). Effects of functional interactivity on patients' knowledge, empowerment, and health outcomes: An experimental model-driven evaluation of a web-based intervention. *Journal of Medical Internet Research*, *14*(4), 1–16. https://doi.org/10.2196/JMIR.1953

Coşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri SPSS uygulamalı* (7th ed.). Sakarya Kitabevi.

Coşkun, S., & Bebiş, H. (2015). Adolesanlarda e-sağlık okuryazarlığı ölçeği: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Gülhane Tıp Dergisi*, *57*(7), 378–384.

Deniz, S. (2020). Bireylerin E-Sağlık Okuryazarlığı ve Siberkondri Düzeylerinin İncelenmesi. *İnsan&İnsan*, *24*, 84–96. https://doi.org/10.29224/insanveinsan.674726

DSÖ. (2024). *eHealth*. World Health Organization. https://www.emro.who.int/health-topics/ehealth/

Eysenbach, G. (2001). What is e-health? *Journal of Medical Internet Research*, *3*(2).

Göde, A., Öztürk, Y. E., & Kuşcu, F. N. (2023). Examining The Relationship Between E-Health Literacy And Rational Drug Use: A Study On Unıversity Students. *Journal of International Health Sciences and Management*, *9*(18), 8–16. https://doi.org/10.48121/jihsam.1293638

Graefen, B. (2023). The Doctor-Patient Relationship In The Era Of E-Health. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*, *8*(2), 220–229. https://doi.org/10.35232/estudamhsd.1239685

Grove, S. K., Burns, N., & Gray, J. (2012). *The practice of nursing research: Appraisal, synthesis, and generation of evidence*. Elsevier Health Sciences.

Kalaycı, Ş. (2017). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Dinamik Akademi Yayınları.

Kılıç, T. (2017). e-Sağlık, İyi Uygulama Örneği; Hollanda. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* , *6*(3), 203–2017.

Levin-Zamir, D., & Bertschi, I. (2018). Media Health Literacy, eHealth Literacy, and the Role of the Social Environment in Context. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(8), 1643. https://doi.org/10.3390/ijerph15081643

Mackert, M., Champlin, S. E., Holton, A., Munoz, I. I., & Damásio, M. J. (2014). eHealth and Health Literacy: A Research Methodology Review. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *19*(3), 516–528. https://doi.org/10.1111/JCC4.12044

Neter, E., & Brainin, E. (2012). eHealth literacy: extending the digital divide to the realm of health information. *Journal of Medical Internet Research*, *14*(1). https://doi.org/10.2196/JMIR.1619

Norgaard, O., Furstrand, D., Klokker, L., Karnoe, A., Batterham, R., Kayser, L., & Osborne, R. H. (2015). The e-health literacy framework: A conceptual framework for characterizing e-health users and their interaction with e-health systems. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal*, *7*(4), 522–540. https://doi.org/10.34105/J.KMEL.2015.07.035

Norman, C. D., & Skinner, H. A. (2006). eHealth Literacy: Essential Skills for Consumer Health in a Networked World. *J Med Internet Res 2006;8(2):E9 Https://Www.Jmir.Org/2006/2/E9*, *8*(2), e506. https://doi.org/10.2196/JMIR.8.2.E9

Orhan, M., Sayar, B., & Biçer, E. (2020). Üniversite Öğrencilerinin E-Sağlık Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırılması: Sağlık Bilimleri Lisans ve Lisansüstü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *2*(3), 141–157. https://doi.org/10.46413/BONEYUSBAD.774824

Özer, Ö., Özmen, S., & Özkan, O. (2020). Sosyal medya kullanımının e-sağlık okuryazarlığına etkisinin incelenmesi. *Alanya Akademik Bakış*, *42*(2), 353–367.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik* (1. Baskı). Seçkin Yayınevi.

Shikha, D., Kushwaha, P., Gokdemir, O., Marzo, R. R., & Bhattacharya, S. (2023). Editorial: Health literacy and disease prevention. *Frontiers in Public Health*, *11*, 1–4. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1128257

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (Sixth Ed.). Pearson.

Taş, T. A., & Akış, N. (2016). Sağlık okuryazarlığı. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, *25*(3), 119–124.

Toygar, Ş. A. (2018). E-Sağlık Uygulamaları. *Yasama Dergisi*, *37*, 101–123.

Yazıcıoğlu, F., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS applied scientific research methods*. Detay Publishing.

Yılmaz, A., Saygılı, M., & Kaya, M. (2020). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin E-Sağlık Okuryazarlığı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *31*, 148–157. https://doi.org/10.20875/MAKUSOBED.585984

Kaynakça

Aldrich, D. P., & Meyer, M. A. (2015). Social capital and community resilience. *American Behavioral Scientist, 59*(2), 254–269.

Anderson, R. M. (2020). How will country-based mitigation measures influence the course of the COVID-19 epidemic? *The Lancet, 395*(10228), 931–934.

Bell, C. (2020). COVID-19 and violent conflict: Responding to predictable unpredictability. *Just Security,* Art. 69340 [online article, 24 March]. https://www.justsecurity.org/69340/covid-19-and-violent-conflict-responding-to-predictable-unpredictability/(Erişim Tarihi: 3 Mayıs 2020).

Boulle, A., Bock, P., Osler, M., Cohen, K., Channing, L., Hilderbrand, K., Mothibi, E., Zweigenthal, V.,Slingers, N., Cloete, K., & Abdullah, F. (2008). Antiretroviral therapy and early mortality in South Africa. *Bulletin of the World Health Organization,* 86(9), 657–739.

Depoux, A., Martin, S., Karafillakis, E., Preet, R., Wilder-Smith, A., & Larson, H. (2020). The pandemic of social media panic travels faster than the COVID-19 outbreak. *Journal of Travel Medicine,* 27(3),1-2.

Dewalt, D. A., Berkman, N. D., Sheridan, S., Lohr, K. N., & And Pignone, M. P. (2004). Literacy and Health Outcomes. *Journal of General Internal Medicine*,, *19*, 1228–1239.

Diehl, S. J. (2007a). Life Skills to Life Saving: Health Literacy in Adult Education. *Adult Learning*, *15*(1/2), 26–29.

Diehl, S. J. (2007b). Incorporating Health Literacy into Adult Basic Education: From Life Skills to Life Saving. *North Carolina Medical Journal*, *68*(5), 336–339.

Faure, E. (1972). *Education and man's destiny, Learning to be, The World of education today and tomorrow*. Harrap London: Unesco.

Guralnik, Jack M., Kenneth C. Land, Gerda G. Fillenbaum, & Lauren G. Branch. (1993). Educational Status and Active Life Expectancy among Older Blacks and Whites. *New England Journal of Medicine*, 329:110-16.

Hageman, J. R. (2020). The coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Pediatric Annals, 49*(3), e99–e100.

Handmer, J., Van Der Merwe, M., & O'neill, S. (2019). The risk of dying in bushfires: A comparative analysis of fatalities and survivors. *Progress in Disaster Science, 1*, 1-9.

Health Literacy Special Collection. (2009). Health Curricula for Adult Literacy. www.healthliteracy.worlded.org/curricula-1.htm

ILO (International Labour Organization) (1993). *Resolution concerning statistics of employment in the informal sector adopted by the Fifteenth International Conference of Labour Statisticians* (January 1993). Geneva: ILO. http://ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---stat/documents/normativeinstrument/wcms_087484.pdf (Erişim Tarihi: 25 Haziran 2020).

Jones, D. S. (2020). History in a crisis – lessons for COVID-19. *The New England Journal of Medicine, 382,* 1681–1683.

Knowles, M. S. (1970). *The Modern Practice of Adult Education: Androgogy Versus Pedagogy*. New York: New York Association Press.

Kock, R. A., Karesh, W. B., Veas, F., Velavan, T. P., Simons, D., Mboera, L. E. G., et al. (2020). 2019-nCoV in context: Lessons learned? *The Lancet Planetary Health, 4*(3), E87–E88. https://kopernio.com/viewer?doi=10.1016/s2542-5196(20)30035-8&route=2 (Erişim Tarihi: 20 Haziran 2020).

The Lancet. (2020). Editorial: COVID-19: Too little, too late? *The Lancet, 395*(10226), 755. https://www.thelancet.com/action/showPdf?pii=S0140-6736%2820%2930522-5 (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).

Legido-Quigley, H., Asgari, N., Teo, Y. Y., Leung, G. M., Oshitani, H., Fukuda, K., et al. (2020). Are high-performing health systems resilient against the COVID-19 pandemic? *The Lancet, 395*(10227), 848–850. https://kopernio.com/viewer?doi=10.1016%2Fs0140-6736%2820%2930551-1&token=WzI1MjEzMzQsIjEwLjEwMTYvczAxNDAtNjczNigyMCkzMDU1MS0xIl0.cwludsTZ-oMkhcnFf_jHl26y-Ck (Erişim Tarihi: 26 Haziran 2020).

Leung, C. C., Lam, T. H., & Cheng, K. K. (2020). Mass masking in the COVID-19 pandemic: People need guidance. *The Lancet, 395*(10228), 945. (21 Mart 20020) https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7133583/pdf/main.pdf (Erişim Tarihi: 20 haziran 2020).

Lieb, S. (1991). Principles of Adult Learning. Phoenix, AZ: Vision South Mountain Community College, https://www.academia.edu/7409757/An_Overview_of_Adult_Learning_Processes_Adult_Learning_Principles (Erişim Tarihi: 3 Temmuz 2020).

Lopes, H. (2019). ALE is the key for a healthy world. Paper presented at the capacity-building workshop "Developing education systems from a lifelong learning perspective", held from 28 October to 8 November 2019 at Shanghai Open University in China. https ://doi.org/10.13140 / RG.2.2.34102.86084 (Erişim Tarihi: 3 Temmuz 2020).

Lopes, H. (2020). Keynote presentation at the 2nd "UNESCO Learning cities respond to COVID-19"webinar, 24 March. https ://en.unesc o.org/event s/webin ar-unesc o-learn ing-citie s-respond covid -19.

Lopes, H., Mckay, V. (2020). Adult learning and education as a tool to contain pandemics: The COVID-19 experience. https://doi.org/10.1007/s11159-020-09843-0. https://kopernio.com/viewer?doi=10.1007%2Fs11159-020-09843 0&token=WzI1MjEzMzQsIjEwLjEwMDcvczExMTU5LTAyMC0wOTg0My0wI10. a7pmX3SScyXmc1c-i3CxTEsV8E (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020).

Lopes, H., & Middelton, J. (2020). ASPHER Statement on the strategic use of masks. Brussels:Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). https:// www.aspher.org/aspher-statement-masks.html (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020).

Lopes, H., Middelton, J., Martin Moreno, J., Chambaud, L., Davidovich, N., Barros, H., Signorelli, C., & Woodhead, T. (2020a). Strategic use of masks as an element of a non-pharmaceutical measures set for a pandemic. ASPHER Technical Report. Brussels: Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). DOI: 10.13140/RG.2.2.25214.13125. https:// www.researchgate.net/publication/340887239_STRATEGIC_USE_OF_MASKS_AS_AN_ELEMENT_OF_A_NON_PHARMACEUTICAL_MEASURES_SET_FOR_A_PANDEMIC (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Lopes, H., Middleton, J., Guchtenaere, A., & Franco, D. (2020b). ASPHER statement on the use of masks by children. Brussels: Association of Schools of Public Health in the European Region (ASPHER). ASPHER (2020). DOI:10.13140/RG.2.2.17790.61762.https://www.researchgate.net/publication/341913744_ASPHER_STATEMENT_ON_THE_USE_OF_MASKS_BY_CHILDREN (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Mafuma, N. (2020). COVID-19: Community healthcare workers vital to South Africa's response. *The Daily Maverick,* 21 April. https://www.dailymaverick.co.za/article/2020-04-21-covid-19-community-healthcare-workers-vital-to-sas-response/

Mao, F. (2020). Coronavirus panic: Why are people stockpiling toilet paper? *BBC News,* 4 March [onlinearticle]. Retrieved 25 Nisan 2020 from https://www.bbc.com/news/world-australia-51731422 (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Mckay, V.I. (2018). Literacy, lifelong learning and sustainable development. *Australian Journal of Adult Learning, 58*(3), 390–425.

Mckay, V.I. (2019). Communities in action: The participation of communities in two South African literacy campaigns. In I. Eloff (Ed.), *Handbook of quality of life in African societies*. (pp. 23–44). Cham: Springer.

Mckay, V.I. (2020). Learning for development: Learners' perceptions of the impact of the Kha Ri Gude Literacy Campaign. *World Development, 125*, Art. 104684. https://ideas.repec.org/a/eee/wdevel/v125y2020ics0305750x19303328.html (Erişim Tarihi: 15 Haziran 2020).

Mckay, V., Mokotong, E., & Sham, B. (2003). *Our graves are open*: *Report on the prevention of HIV/Aids in the informal sector in South Africa.* Compiled on behalf of the International Labour Organisation. Pretoria: International Labour Organisation.https://www.academia.edu/39167865/Our_graves_are_open_Report_on_the_prevention_of_HIV_Aids_in_the_informal_sector_in_South_Africa_Compiled_on_behalf_of_the_International_Labour_Organisation (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Mckay, V., & Romm, N. (2007). A systemic approach to addressing HIV/AIDS in the informal economy in Zambia: Methodological pluralism revisited. *International Journal of Applied Systemic Studies, 1*(4), 375–397.

Mckay, V., & Romm, N. (2008). Active research towards the addressal of HIV/AIDS in the informal economy in Zambia: Involvements in social development. *Action Research, 6*(2), 149–170.

Middleton, J., Martin-Moreno, J. M., Barros, H., et al. (2020). ASPHER statement on the novel coronavirus disease (COVID-19) outbreak emergency. *International Journal of Public Health, 65*(3), 237–238.

morris, J. N. 1990. Inequalities in Health: Ten Years and Little Further On. *The Lancet* 336:491-93.

Nakkazi, E. (2019). *South Africa reports successful third-line HIV treatment programme*. *NamAIDSmap* [webnews 4 January]. https://www.aidsmap.com/news/jan-2019/south-africa-reports-successful-third-line-hiv-treatment-programme. https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/014067369092026E (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: A challenge for contemporary health education and communication strategies in the 21st century. *Health Promotion International, 15*(3), 259–267.

Nutbeam, D. (2015). Defining, measuring and improving health literacy. *Health Evaluation and Promotion, 42*(4), 450–456.

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) (2020*).* OECD interim economic assessment. Coronavirus: The world economy at risk. Interim Report March 2020. https://www.oecd.org/berlin/publikationen/Interim-Economic-Assessment-2-March-2020.pdf (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Osman, A., Ladhani, S., Findlater, E. & Mckay, V.I. (2017). *Curriculum framework for the sustainable development goals.* London: Commonwealth Secretariat.https://www.thecommonwealtheducationhub.net/wpcontent/uploads/2018/04/CFSDG_UPDF-003.pdf (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

Smith, S. (2009). Promoting Functional Health Literacy: A Conceptual Framework for Measurement and Intervention. www.healthliteracypro motion.com/upload/Poster%20Handout2.docx (Erişim Tarihi: 25 Temmuz 2020).

Thompson, E. E. (2019). Communicating a health risk/crisis: Exploring the experiences of journalists covering a proximate pandemic. *Science Communication, 41*(6), 707–731.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020). COVID-19 - Yeni Koronavirüs Hastalığı Güncel Durum. https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/ (Erişim Tarihi: 6 Mayıs 2020).

UIL (UNESCO Institute for Lifelong Learning) (2009). *Global report on adult learning and education*. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong learning. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000186431 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UIL (2012). *UNESCO Guidelines for the recognition, validation and accreditation of the outcomes of non-formal and informal learning.* UIL/2012/PI/H/3rev2. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning, Hamburg. Retrieved 24 May2020 from https ://unesd oc.unesc o.org/ark:/48223 /pf00002163 60. (Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2020).

UIL (2017). *Literacy and numeracy from a lifelong learning perspective*. UIL Policy Brief 7. Hamburg:UNESCO Institute for Lifelong learning. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247094 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UIL (2018). *The power of adult learning and education; A vision towards 2030.* Suwon-Osan CONFINTEA VI Mid-Term Review Statement: Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong Learning. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000261223 (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UIL (UNESCO Institute for Lifelong Learning) (2019). The capacity-building workshop was entitled "Developing education systems from a lifelong learning perspective". It was held from 28 October to 8 November 2019 at Shanghai Open University

UIL (2020). *Adult education and the challenge of exclusion.* UIL Policy Brief 10. Hamburg: UNESCO Institute for Lifelong learning. https://uil.unesco.org/uil-policy-brief-10-adult-education-and-challenge-exclusion. (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

UN (UNITED NATIONS) (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for sustainable development.* A/RES/70/1. New York: UN. https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld (Erişim Tarihi: 25 Nisan 2020).

Vandemoortele, J., & Delamonica, E. (2000) The "education vaccine" against HIV. *Current Issues in Comparative Education, 3*(1), 6-15.

WHO (2016). World health statistics 2016: Monitoring health for the SDGs. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/gho/publications/world_health_statistics/2016/en/ (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

WHO (2018). Zika virus [dedicated webpage]. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/zika-virus (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020).

WHO (2020a). Mental health and psychosocial considerations during COVID-19 outbreak. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/mental-health-considerations.pdf (Erişim Tarihi: 15 Mayıs 2020).

WHO (2020b). Dengue and severe dengue [dedicated webpage]. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/dengue-and-severe-dengue (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020). 2

WHO (2020c). WHO Director-General's Statement on IHR Emergency Committee on Ebola Virus Disease in the Democratic Republic of the Congo [webnews item, 14 April]. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/news-room/detail/14-04-2020-who-director-general-s-statement-on-ihr-emergency-committee-on-ebola-virus-disease-in-the-democratic-republic-of-the-congo (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2020). 3

Wu, Z., & Mcgoogan, J. M. (2020). Characteristics of and important lessons from the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak in China: Summary of a report of 72 314 cases from the Chinese Center for Disease Control and Prevention. *JAMA, 323*(13), 1239–1242.

Yee, J., Unger, L., Zadravecz, F., Cariello, P., Seibert, A., Johnson, M. A., et al. (2020). Novel coronavirus 2019 (COVID-19): Emergence and implications for emergency care. *Journal of the American College of Emergency Physicians Open,* 1, 63–69.

KAYNAKLAR

Aktan, C. C. ve Gencel, U. (2010). Yüksek Öğretimde Akreditasyon. *Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 137-146.

Avcı, K. ve Çizmeci Şenel, F. (2019). Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu: Faydası, Önemi ve Etkisi Nedir?. *Online Turkish Journal of Health Sciences*, *4*(2), 221-234.

Avcıl, S. ve Uslu, K. (2022). Jcı Sağlık Standartlarının Akreditasyonunun Türkiye'de Uygulanmasında Üniversite Ve Devlet Hastanelerinin Hizmet Kalitesinin İncelenmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 23(1), 279-297.

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket Geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151.

Desveaux, L., Mitchell, J. I., Shaw, J. and Ivers, N. M. (2017). Understanding the impact of accreditation on quality in healthcare: A grounded theory approach. *International journal for quality in health care : journal of the International Society for Quality in Health Care*, *29*(7), 941–947.

Güdük, Ö. ve Kılıç, C. H. (2017). Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu ve Türkiye'de Gelişimi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 102-107.

ISQua, (2024). https://isqua.org/, (E.T.: 12.07.2024).

ISQua, (2024). https://isqua.org/about.html, (E.T.: 11.07.2024).

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kayral, İ. H. (2018). Dünya'da Ve Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Akreditasyonu. *Sağlıkta Kalite Ve Akreditasyon Dergisi*, 1(1), 27-31.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review, 50* (4), 370-96. (aktaran: https://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm).

Nicklin, W., Fortune, T., van Ostenberg, P., O'Connor, E. and McCauley, N. (2017). Leveraging the full value and impact of accreditation. *International journal for quality in health care : journal of the International Society for Quality in Health Care*, *29*(2), 310–312.

Özdamar, K. (1999). *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi 1*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.

Sack, C., Lütkes, P., Günther, W., Erbel, R., Jöckel, K. H. and Holtmann, G. J. (2010). Challenging the holy grail of hospital accreditation: a cross sectional study of inpatient satisfaction in the field of cardiology. *BMC health services research*, *10*, 120.

Sağlık Bakanlığı (2008). Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı, İlerleme Raporu, (Ed.) Akdağ, R. *Sağlık Bakanlığı Yayınları*, Ankara.

Sağlık Bakanlığı (2012). (Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu (2003-2011), (Ed.) Akdağ, R. *Sağlık Bakanlığı Yayınları*, Ankara, (E. T.: 12.07.2024).

Shaw, C. D. (2004). Toolkit For Accreditation Programs. *Melbourne: International Society for Quality in Health Care (ISQua)*.

SHGM, (2024). https://shgmkalitedb.saglik.gov.tr/TR-12454/hakkimizda.html, (E. T.: 02.02.2024).

SSC, (2024). https://www.calculator.net/sample-size-calculator.html, (E. T.: 02.02.2024).

Sülkü, S.N., (2011). Türkiye'de Sağlıkta Dönüşüm Programı Öncesi ve Sonrasında Sağlık Hizmetlerinin Sunumu, Finansmanı ve Sağlık Harcamaları. *Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Bakanlığı*, Yayın No: 2011/414.

TÜİK, (2022). https://www.tuik.gov.tr/media/announcements/istatistiklerle_turkiye.pdf. (E. T.: 12.06.2024).

TÜRKAK, (2024). (https://www.turkak.org.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir.html), (E. T.: 02.02.2024).

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2014)., https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/11/20141126-3.htm, (E. T.: 11.06.2024).

TÜSEB, (2024). https://tuseb.gov.tr/kurumsal/hakkimizda, (E. T.: 11.06.2024).

TÜSKA, (2024). https://tuska.tuseb.gov.tr/akreditasyon/akreditasyon-nedir, (E. T.: 02.02.2024).

TÜSKA, (2024). https://tuska.tuseb.gov.tr/akreditasyon/tuskadan-akredite-olan-kuruluslar, (E. T.: 01.02.2024).

KAYNAKÇA

1. Aras, M., Mumcu, A. ve Karabey, T. (2021). Measuring Disaster Awareness Levels of Faculty of Health Sciences Students. *J TOGU Heal Sci*, 1(2), 40-49.

2. Atalay, E. (2024). Determination of Earthquake Knowledge Levels of Vocational School of Health Services Students. *Van Yüzüncü Yıl University the Journal of Social Sciences Institute,* 64, 141-152.

3. Ayvazoğlu, G., Çekiç, M. ve Yücel, H. (2020). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Öğrencilerinin Afet Risk Algısı ve Afete Hazırlık Durumlarının Değerlendirilmesi. *SBedergi,* 4(7), 85-97.

4. Azimli Çilingir, G. ve Örçen Güler, İ. (2020). Afet Politikalarında Risk Unsuru ve Afet Mevzuatında Risk Yönetimi. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 3(1), 152–165.

Becker, G., Aerts, J.C.J.H. ve Huitema, D. (2014). Influence of Flood Risk Perception and Other Factors on Risk Reducing Behaviour: A Survey of Municipalities Along The Rhine. *Journal of Flood Risk Management,* 7(1), 16–30.

5. Bubeck, P., Botzen, W.J.W. ve Aerts, J.C.J.H. (2012). A Review of Risk Perceptions and Other Factors That Influence Flood Mitigation Behavior. *Risk Analysis,* 32(9), 1481–1495.

6. Demirağ, Ö. ve Doğan, O. (2024). Evaluation of Disaster Perception Levels of University Students: A Sample Application Study. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(1), 321-338.

7. Doğru, S. ve Coşkun, Z. (2023). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Afet Risk Algısı ve Afete Hazırlıklı Olma İnanç Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Afet ve Risk Dergisi,* 6(4), 1299-1311.

8. Donahue, A.K., Eckel, C.C. ve Wilson, R.K. (2014). Ready or Not? How Citizens and Public Officials Perceive Risk and Preparedness. *The American Review of Public Administration,* 44(4_ suppl), 89S-111S.

9. Ertuğrul, B. ve Ünal. S.D. (2020). Bir Vakıf Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Genel Afete Hazırlıklı Olma İnanç Durumlarının Belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi,* 3(1), 31- 45.

10. Gierlach, E., Belsher, B.E. ve Beutler, L.E. (2010). Cross-Cultural Differences in Risk Perceptions of Disasters. *Risk Analysis,* 30(10), 1539–1549.

11. Gökkaya, E., Çelebi, İ. ve Balcı, E. (2024). Sağlık Teknikeri Adaylarının Bireysel Afet Direnci, Deprem Korkusu ve Psikolojik Sağlamlık Durumları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi,* 44, 177-196.

12. Kellens, W., Zaalberg, R., Neutens, T., Vanneuville, W. ve De Maeyer, P. (2011). An Analysis of The Public Perception of Flood Risk on The Belgian Coast. *Risk Analysis,* 31(7), 1055–1068.

13. Kung, Y.W. ve Chen, S.H. (2012). Perception of Earthquake Risk in Taiwan: Effects of Gender and Past Earthquake Experience. *Risk Analysis,* 32(9), 1535–1546.

14. Mızrak, S. ve Aslan, R. (2020). Disaster Risk Perception of University Students. *Risk, Hazards and Crisis in Public Policy*, 11(4), 411–433.

15. Mızrak, S. (2021). Afet Yönetimi Sürecinde Risk Algısı Çalışmalarının Katkısı. *Afet ve Risk Dergisi,* 4(2), 291-299.

16. Mızrak, S., Özdemir, A. ve Aslan, R. (2021). Adaptation of Hurricane Risk Perception Scale to Earthquake Risk Perception and Determining The Factors Affecting Women's Earthquake Risk Perception. *Natural Hazards,* 109(3), 2241-2259.

17. O'Neill, E., Brereton, F., Shahumyan, H. ve Clinch, J.P. (2016). The Impact of Perceived Flood Exposure on Flood-Risk Perception: The Role of Distance. *Risk Analysis,* 36(11), 2158–2186.

18. Özmen, T. ve Contarlı, N. (2024). Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin Afet Konusundaki Bilgi Tutum ve Davranışları: Tanımlayıcı Pilot Araştırma. *SABD,* 14(3), 326-30.

19. Prabhakar, S.V.R.K., Srinivasan, A. ve Shaw, R. (2009). Climate Change and Local Level Disaster Risk Reduction Planning: Need, Opportunities and Challenges. *Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change,* 14(1), 7–33.

20. Qasim, S., Nawaz Khan, A., Prasad Shrestha, R. ve Qasim, M. (2015). Risk Perception of The People in The Flood Prone Khyber Pukhthunkhwa Province of Pakistan. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 14, 373–378.

21. Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2015). *Using Multivariate Statistics, (sixthed).* (çev. M. Baloğlu) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

22. Tercan, B. (2023). Bireylerin Afet Risk Algısının Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 12(3), 1279-1287.

23. Tetik Metin, H. ve Kınay Gündoğdu, E. (2024). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Deprem Farkındalığının Belirlenmesi. *Afet ve Risk Dergisi,* 7(2), 546-559.

24. Usta, G. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Afet Risk Algısının Değerlendirilmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(2), 1029-1051.

25. Xu, D., Qing, C., Deng, X., Yong, Z., Zhou, W. ve Ma, Z. (2020). Disaster Risk Perception, Sense of Pace, Evacuation Willingness, and Relocation Willingness of Rural Households in Earthquake-Stricken Areas: Evidence from Sichuan Province, China. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(2), 1-19.

KAYNAKÇA

Acil Sağlık Hizmetleri. (2000). Acil sağlık hizmetleri yönetmeliği. 14 Mayıs 2024 tarihinde https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=4798&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5 adresinden erişilmiştir.

Aday, L. A. and Andersen, R. (1974). A framework for the study of access to medical care. Health services research, 9(3), 208.

Ağartan, T. İ. (2012). Gender and health sector reform: Policies, actions and effects. Gender and society in Turkey: The impact of neo-liberal policies, political Islam and EU accession, 155-173.

Akweongo, P., Aikins, M., Wyss, K., Salari, P., & Tediosi, F. (2021). Insured clients out-of-pocket payments for health care under the national health insurance scheme in Ghana. *BMC Health Services Research*, *21*(1), 440.

Arcury, T. A., Gesler, W. M., Preisser, J. S., Sherman, J., Spencer, J., & Perin, J. (2005). The effects of geography and spatial behavior on health care utilization among the residents of a rural region. *Health services research*, *40*(1), 135-156.

Arora S, Thornton K, Murata G, Deming P, Kalishman S, Dion D, Parish B, Burke T, Pak W, Dunkelberg J, Kistin M. Outcomes of treatment for hepatitis C virus infection by primary care providers. New England Journal of Medicine 2011;364(23):2199-207.

Artvin İl Sağlık Müdürlüğü. (2020). Evde sağlık hizmetleri. 15 Mayıs 2024 tarihinde https://artvinism.saglik.gov.tr/TR-64469/evde-saglik-hizmetleri.html adresinden erişilmiştir.

Aslan, E. Ç. (2022). COVID-19 Pandemisinin sağlık hizmetleri erişimine etkisinin değerlendirilmesi: kesitsel bir araştırma. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, *7*(2).

Assari, S. and Hani, N. (2018). Household income and children's unmet dental care need; Blacks' diminished return. Dentistry journal, 6(2), 17.

Avsar, T. S., Erdem, R., and Akkas, E. (2017). Evaluation of the healthcare transformation programme in Turkey as a strategy for better health. Journal of international health sciences and management, 3(4), 11-19.

Belek Y. ve Hamzaoğlu O. (2000) "Son Yirmi Yılda Sağlıktaki Değişim", Toplum ve Hekim, 4.

Cabrera-Barona, P., Blaschke, T., & Kienberger, S. (2017). Explaining accessibility and satisfaction related to healthcare: a mixed-methods approach. *Social indicators research*, *133*, 719-739.

Cavalieri, M. (2009). Geographical patterns of unmet health care needs in Italy. Munich Personal RePEc Archive, paper, 16097.

Daniels, N. (1982). Equity of access to health care: some conceptual and ethical issues. *The Milbank Memorial Fund Quarterly. Health and Society*, 51-81.

Deerberg-Wittram, J., & Knothe, C. (2020). Do not stay at home: we are ready for you. *NEJM Catalyst Innovations in Care Delivery*, *1*(3).

Docteur, E., & Oxley, H. (2003). Health-care systems: lessons from the reform experience.

Doğramacı, Y. G. (2020). Teletıp, sağlık turizmi ve uzaktan sağlık hizmetleri: Mesafeli sözleşmeler. *İstanbul Hukuk Mecmuası*, *78*(2), 657-710.

Dominic, A., Ogundipe, A., and Ogundipe, O. (2019). Determinants of women access to healthcare services in SubSaharan Africa. The Open Public Health Journal, 12(1).

Donabedian, A. (1972). Models for organizing the delivery of personal health services and criteria for evaluating them. The Milbank Memorial Fund Quarterly, 50(4), 103-154.

Dunlop, S., Coyte, P. C., & McIsaac, W. (2000). Socio-economic status and the utilisation of physicians' services: results from the Canadian National Population Health Survey. Social science & medicine, 51(1), 123-133.

Ege Üniversitesi Hastanesi (2020). Teletıp uygulama rehberi, 14 Mayıs 2024 tarihinde https://egehastane.ege.edu.tr/. adresinden erilişmiştir.

European Commission (2018). Market study on telemedicine. 14 Mayıs 2024 tarihinde https://ec.europa. eu/health /sites/health/files/ehealth/docs/2018_provision_marketstudy_telemedicine_en.pdf adresinden erişilmiştir.

Fortney, J. C., Burgess, J. F., Bosworth, H. B., Booth, B. M., & Kaboli, P. J. (2011). A re-conceptualization of access for 21st century healthcare. *Journal of general internal medicine*, *26*, 639-647.

Gannotti, M. E., Kaplan, L. C., Handwerker, W. P., & Groce, N. E. (2004). Cultural influences on health care use: Differences in perceived unmet needs and expectations of providers by Latino and Euro-American parents of children with special health care needs. Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics, 25(3), 156-165.

Gözlü, M., & Tatlıdil, H. (2015). Türkiye'deki 81 ilin kamu tarafından sunulan sağlık hizmetlerine erişim durumları. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, *5*(2), 145-165.

Gulliford, M., et al. (2002). What does' access to health care'mean?. Journal of health services research & policy, 7(3), 186-188.

Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma Planı T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. Cilt 1. 2002:5.

Institute of Medicine. (1993). Committee on Monitoring Access to Personal Health Care Services. Access to Health Care in America. Millman M, ed. Washington,.

Karaboğa, F., & Kardeş, İ. (2022). Sağlık İletişimi ve Hastanelerde İletişim Sorunları. *Journal of Social Research & Behavioral Sciences*, *8*(16).

Karadağ Çaman vd., (2020). Karadağ Çaman, Özge ve Karabey, Selma. 2020. "Bir Pandeminin Su Yüzüne Çıkardıkları: Sağlıkta Eşitsizlikler ve Politikalara Yansımaları" TESEV Değerlendirme Notları 2020/12.

Karaduman, A. (2021). Toplumsal cinsiyet açısından sağlık hizmetlerine erişim. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences*, *8*(14), 165-174.

Levesque, J. F., Harris, M. F. & Russell, G. (2013). Patient-centred access to health care: conceptualising access at the interface of health systems and populations. International journal for equity in health, 12(1), 18.

MacKinney, A., Coburn, A., Lundblad, J., McBride, T., Mueller, K. & Watson, S. (2014). Access to rural health care–a literature review and new synthesis. Policy Report. Rupri: Rural Policy Research Institute.

Norredam, M. L., Nielsen, A. S. & Krasnik, A. (2007). Migrants' access to healthcare. Dan Med Bull, 54(1), 48-9.

Office of Disease Prevention and Health Promotion. (2020). HealthyPeople.gov. 11 Mayıs 2024 tarihinde https://www.healthypeople.gov/2020/topics-objectives/topic/Access-to-Health-Services. adresinden erişilmiştir.

Oğuzhan, G., Ökçün, S., Kurnaz, M., Çalışkan, Z., Koçkaya, G., Karahan, E. B., & Atakay, D. (2021). Out-of-Pocket healthcare expenditures of households living with rare diseases.

Ökem, Z. G., & Çakar, M. (2015). What have health care reforms achieved in Turkey? An appraisal of the "Health Transformation Programme". Health Policy, 119(9), 1153- 1163.

Penchansky, R., & Thomas, J. W. (1981). The concept of access: definition and relationship to consumer satisfaction. *Medical care*, *19*(2), 127-140.

Penchansky, R., and Thomas, J. W. (1981). The concept of access: definition and relationship to consumer satisfaction. Medical care, 127-140.

Purwanto, R., Prihantara, A. & Syafirullah, L. (2018, October). Design of Information System Immunized Care Services Based on Mobile (Case Study: Puskesmas Maos Cilacap). In 2018 International Conference on Applied Science and Technology (iCAST) (pp. 470-476). IEEE.

Russell, J. Deborah; Humphreys, S. John, Ward Bernadette, Marita Chisholm, Penny Buykx, Matthew McGrail and John Wakerman (2013), "Helping PolicyMakers Address Rural Health Access Problems", The Australian Journal of Rural Health, Vol.21, p.61-71.

Sağlık Bakanlığı. (2022). 15 Mayıs 2024 tarihinde Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2022.https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48054/0/siy202205042024pdf.pdf adresinden erişilmiştir.

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, OECD Health Data 2022. 15 Mayıs 2024 tarihindehttps://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/48055/0/siy2022eng050420241pdf.pdf adresinden erişlmiştir.

Salkever, D. S. (1976). Accessibility and the demand for preventive care. Social Science & Medicine (1967), 10(9- 10), 469-475.

Schiller, P. L. & Levin, J. S. (1988). Is there a religious factor in health care utilization?: A review. Social Science & Medicine, 27(12), 1369-1379.

Sibley, L. M., and Weiner, J. P. (2011). An evaluation of access to health care services along the rural-urban continuum in Canada. BMC health services research, 11(1), 1-11.

Söyler, S., & Çavmak, D. (2023). An evaluation of access to healthcare services in Türkiye. *Aurum Journal of Health Sciences*, *5*(2), 69-76.

Sungur, C. (2020). Teletıp uygulamalarında hasta memnuniyeti: Bir sistematik derleme çalışması. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *23*(3), 505-522.

Tabriz, E. R., Yekta, Z. P., Shirdelzade, S., Saadati, M., Orooji, A., Shahsavari, H. & Khorshidi, M. (2017). Unmet needs in Iranian cancer patients. Medical journal of the Islamic Republic of Iran, 31, 35.

Tanigawa, T., Nomura, A., Kuroda, M., Muto, T., Hida, E., & Satake, K. (2019). Comparing telemedicine and face-to-face consultation based on the standard smoking cessation program for nicotine dependence: Protocol for a randomized controlled trial. *JMIR Research Protocols*, *8*(7), e12701.

Tatar, M. (2007). Türkiye'de Sağlık Reformları ve Hasta Açısından Yeni Sistemin Getirdikleri, Hacettepe Üniversitesi TÜPADEM, Tüketici Yazıları.

Tengilimoğlu, D., Güzel, A., Toygar, A., Akinci, F., & Dziegielewski, S. F. (2015). Informal payments in health systems: purpose and occurrences in Turkey. *Journal of Social Service Research*, *41*(5), 684-696.

Tsawe, M., and Susuman, A. S. (2014). Determinants of access to and use of maternal health care services in the Eastern Cape, South Africa: a quantitative and qualitative investigation. BMC research notes, 7(1), 1-10.

Wagstaff, A. & Van Doorslaer, E. (2000). Equity in health care finance and delivery. Handbook of health economics, 1, 1803-1862

Wendt, C. (2009). Mapping European healthcare systems: a comparative analysis of financing, service provision and access to healthcare. Journal of European Social Policy, 19(5), 432-445.

Westin, M., Åhs, A., Persson, K. B. & Westerling, R. (2004). A large proportion of Swedish citizens refrain from seeking medical care—lack of confidence in the medical services a plausible explanation?. Health policy, 68(3), 333-344.

Whitehead, M. (1992). Eşitlik ve sağlık kavram ve ilkeleri. *Uluslararası sağlık hizmetleri dergisi* , *22* (3), 429-445.

WHO (2017). 12 Mayıs 2024 tarihinde https://www.who.int/news/item/13-12-2017-world-bank-and-who-half-the-world-lacks-access-toessential-health-services-100-million-still-pushed-into-extreme-poverty-because-of-health-expenses adresinden erişilmiştir.

WHO Global Observatory for eHealth. (2010). Telemedicine: opportunities and developments in Member States: report on the second global survey on eHealth. World Health Organization. 13 Mayıs 2024 tarihinde https://apps.who.int/iris/handle/10665/44497 adresinden erişilmiştir.

WHO. (1948). 13.05.2024 tarihinde chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/64546/9789755903613_tur.pdf;jsessionid=E27C9B6701B319CCC689DF90BC21F1CA?sequence=3 adresinden erişilmiştir.

World Health Organization. (2020a). Pulse survey on continuity of essential health services during the COVID-19 pandemic. Interim Report 27 August 2020.

World Health Organization. (2020b). COVID-19 significantly impacts health services for noncommunicable diseases. published 2020.

Yardım, M. S., Cilingiroglu, N. & Yardim, N. (2010). Catastrophic health expenditure and impoverishment in Turkey. Health policy, 94(1), 26-33.

Yardim, M. S., and Uner, S. (2018). Equity in access to care in the era of health system reforms in Turkey. Health Policy, 122(6), 645-651.

Yetim, B. ve Çelik, Y. (2020). Sağlık hizmetlerine erişim: Karşılanmamış ihtiyaçlar sorunu. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(2), 423-440.

Yıldırım, H. H. & Yıldırım, T. (2011). Healthcare financing reform in Turkey: context and salient features. Journal of European Social Policy, 21(2), 178-193.

Yılmaz, V. (2013). Changing origins of inequalities in access to health care services in Turkey: From occupational status to income. New Perspectives on Turkey, 48, 55-77.

Cilt Yoluyla Zehirlenmelerde İlk Yardım:

- Kazazedenin havayolu, solunum ve dolaşımı (ABC), genel durumu değerlendirilir,
- Vücudun, cildin veya ellerin zehirli maddeyle teması kesilmelidir,
- Zehirli maddenin bulaştığı kıyafetler çıkartılmalıdır,
- Zehirli madde ile temas eden cilt 15–20 dakika süreyle bol suyla yıkanmalıdır,
- Acil tıbbi yardım talep edilir (112). (Sağlık Bakanlığı, 2011; ERC, 2021).

KAYNAKÇA

Ağralı, S. (2002). Ankara-Kalecik Lisesi öğrencilerinin ilkyardım bilgi düzeyi ve uygulanan ilkyardım eğitiminin bilgi düzeylerine etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.

AHA, A. K. (2024, 3 15). *https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/first-aid-guidelines/first-aid*. https://www.heart.org/en/: https://www.heart.org/en/ adresinden alındı

Akan, E. (2017). Yaşlılık Kurumlarında Yaşlı Mekânsal Davranış ve Bilişiminin Mekânsal Dizim Bağlamında İrdelenmesi (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Akbal, Y., & Hintistan, S. (2020, 2(4)). Geronemniyet ve Hemşirelik. *Anatolian Current Medical Journal*, s. 136-141.

Akgül, A., Arman, N., Tarakcı, E., Yılmaz Alarçın, E., Saydam, R., & Büyükkaya, F. (2018). İstanbul Bahçelievler ilçesinde yaşayan yaşlıların düşme prevalansı ve düşme riskinin belirlenmesi. *Türkiye Klinikleri Dergisi*, s. 107-115.

Alasya, E. (2012). 1-6 Yaş Grubu Çocuklarda Ev Kazası Görülme Sıklığı Ve Annelerin Ev Kazaları İle İlgili Uygulamalarının Belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Lefkoşa, KKTC.

Alptekin, F., Uskun, E., Kisioglu, A. N., & Ozturk, M. (2008, May 39(5)). Unintentional non-fatal home-related injuries in Central Anatolia, Turkey: frequencies, characteristics, and outcomes. *National Library of Medicine*, s. 535-46.

Ambrose, A. F., Cruz, L., & Paul, G. (2015). Falls and fractures: A systematic approach to screening and prevention. *Maturitas*, s. 85-93.

Arabacı, Z. (2015). Yaşlılarda Ev Kazaları. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, s. 24-29.

Arıoğlu, S. (2006). *Geriatri ve Gerontoloji.* Ankara: Medikal Network Nobel Kitabevi.

Arpacı, F. (2015, 1). Yaşlı Bireylerin Yaşam Kalitesi Açısından Günlük Yaşam Aktivitelerini Yapabilme Durumunun İncelenmesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, s. 46-53.

Asilkan Kaldık, G. (2022, 12). Yaşlıların Karşılaşabileceği Kaza ve Düşmelerin Nedenleri ve Önlenmesi. *MAS Journal of Applied Sciences*, s. 1294–1302.

Atar, S., & Kuru, Ö. (2021, 20). Yaşlı kalça kırığı önlenmesi için yaşam dizaynı; ev, iş ve sosyal hayatta düzenlemeler. *TOTBİD Dergisi*, s. 182–186.

Balibey, M., Polat, S., Ertem, İ., Beyazova, U., & Şahin, F. (2011, Mayıs). Çocukluk Çağında Ev Kazalarına Yol Açan Etmenler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, s. 89-97.

Balkan, S. (1996). Yaşlılığın Nörolojisi. K. Yaltkaya, S. Balkan, & Y. Oğuz içinde, *Nöroloji Ders Kitabı* (s. 321-5). Ankara: Palme Yayıncılık.

Beğer, T., & Yavuzer, H. (2012). Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi. *Klinik Gelişim*, s. 1-3.

Bergen, G., Chen, L., Warner, M., & Fingerhut, L. (2008). Injury in the United States. *National Center for Health Statistics*, s. 32-98.

Bertan, M., & Çakır, B. (1997). *Halk Sağlığı Yönünden Kazalar. Halk Sağlığı Temel Bilgiler.* Ankara: Güneş Kitabevi.

Bertan, M., & Güler, Ç. (1995). *Halk Sağlığı: (Temel Bilgiler).* Ankara: Güneş Kitabevi.

Beyazova, M. (2012, Özel sayı (15)). Yaşlılarda Düşme Sorunu . *Türk Geriatri Dergisi*, s. 49-51.

Bilir, N., & Erbaydar, N. P. (2015). Ç. G. (Ed.) içinde, *Halk Sağlığı-Temel Bilgiler* (s. 1528-57). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınevi.

Bilir, N., & Yıldız, A. N. (2007). *Temel İlk Yardım. Türk Eczacılar Birliği.* Ankara: Eczacılık Akademisi Yayını.

Birimoğlu, O. C., & Bilgili, N. (2018). Yaşlılarda mobilite ve düşme davranışları: Bir huzurevi çalışması. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, s. 1-8.

Bozcuk, N., A, D., Kutsal, Y., Çakmakçı, M., & Ünal, S. (1997). *Yaşlanmanın Biyolojisi.* Ankara: Hekimler Yayın Birliği.

Budakoğlu, I., Aksakal, F. N., İlhan, M. N., & Maral, I. (2003, 7). Ankara İli Gölbaşı İlçesi'ndeki ev kazaları sıklığı. *Sağlık ve Toplum*, s. 88-91.

Bulucu, G. D., & Ünsal, A. (2014, 3). Care needs of the elderly people who lived at home in a neighborhood with low socio-economic level. *Gümüshane University Journal of Health Sciences*, s. 577-587.

Burdick, D. C. (2007). *Encyclopedia of Gerontology, Second Edition*, 619- 630.

Caner, Ş., & Aydın Avcı, İ. (2022, April 7(1)). Yaşlılarda Düşme Riski, Korkusu Ve Düşme Davranışları İle Düşmeye Yönelik Evde Bakım Gereksinimlerinin İncelenmesi . *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 193-208.

Carter, S., & Campbell, E. (2000, 24 6). Accidents in older people living at home:a community -based study assesing prevalence,type location and injures. *Aust NZJ Public health*, s. 633-6.

Cingil, D., Gözüm, S., & Bodur, S. (2015). Bağımlı yaşlısına bakım veren aile üyelerine sunuş yolu ile verilen eğitimin bakım verme yeterliliği ve yaşlı bakımı bilgi düzeyine etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 259-267.

Coşkun, C., Özkan, S., & Maral, I. (2008, 3). The Fırst Aid Knowledge of The Mothers Having Children At Age 0-14 And The Frequency Of The Situations Requering First Aid in Çankiri-Eldivan District Center. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, s. 11-18.

Cumming, R. G., Salkeld, G., Thomas, M., & Szonyi, G. (2000, May;55(5)). Prospective study of the impact of fear of falling on activities of daily living, SF-36 scores, and nursing home admission. *National Library of Medicine*, s. 299-305.

Cummings, S. R., Nevitt, M. C., Browner, W. S., Stone, K., Fox, K. M., Ensrud, K. E., . . . Vogt, T. M. (1995, Mar 23;332(12)). Risk factors for hip fracture in white women. Study of Osteoporotic Fractures Research Group. *National Library of Medicine*, s. 767-73.

Cummings, S. R., Rubin, S. M., & Black, D. (1990, Mar (252)). *National Library of Medicine*, s. 163-6.

Çınarlı, T., & Koç, Z. (2015, 4). 65 Yaş ve Üzeri Yaşlılarda Düşme Risk ve Korkusunun Günlük Yaşam Aktiviteleri ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 660-79.

Doğan, A., Borman, P., Gökçe Kutsal, Y., & Ordu Gökkaya, K. (2011). Döneminde Fiziksel Aktivite ve Egzersiz. B. Ö. Ş., & A. D. içinde, *Yaşlı Sağlığı Modülleri.* Ankara: Anıl Matbaacılık.

Doğan, H., Canbaz, S., Tander, B., Pekşen, Y., Cantürk, F., & Oruç, N. (2010). Samsun'da Yaşlılar Arasında Ev Kazaları Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. *Turkısh Journal of Medical Science*, s. 651-58.

Doorn, C. v., Baldini, A. L., Zimmerman, S., Hebel, J. R., Port, C. L., Baumgarten, M., . . . Magaziner, J. (2003, Sep 51(9)). Dementia as a risk factor for falls and fall injuries among nursing home residents. *J Am Geriatr Soc*, s. 1213-8.

Dönmez L, G. Z. (2003). Accident profile of older people in Antalya city center, Turkey. . *Gerontol. Geriatr*, s. 99-108 .

DSÖ, D. S. (2024, 3). *https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health*. www.who.int: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health adresinden alındı

ERC, Z. D. (2021, April). ERC 2021. *European Resuscitation Council Guidelines First aid. Resuscitation.*, s. 270-290.

Erdem, S., & Yavuz, C. (2020). Yaşlı Dostu Kentler. D. S. Şahin içinde, *Yaşlılık Sosyolojisi* (s. 281-298). Bursa: Ekin Yayınevi.

Erdil, F., & Bayraktar, N. (2010). Yaşlı Bireylerde Kas İskelet Sorunlarına Yönelik Hemşirelik Yaklaşımları. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, s. 106-113.

Erkal, S. (2005, 8). Turkish Journal of Geriatrics. *A Study Of The Home Accidents and The Reasons Of Accidents For The People Of 65 Years and Over, Living In Ovacik District Of Kirikkale*, s. 17-21.

Erkal, S. (2010, Home safety, safe behaviors of elderly people, and fall accidents at home). *Educational Gerontology*, s. 1051-1064.

Erkal, S. (2011). *Yaşlılıkta Ev Kazaları.* Ankara: Detay Yayıncılık.

EuroSafe. (2014). *Injuries in the European Union.* Amsterdam: Report on injury statistics.

Eyvazi, A., & Mokhtarinia, H. (2017, 7(3)). Pilot Design of Ergonomic Bench for the Elderly With Anthropometric Approach. *Physical Treatments*, s. 123-132.

Fethiye, E., Şenol, S., & Baybuğa, S. (2004). *Yaşlılık ve Hemşirelik Hizmetleri.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi (GEBAM).

Gibson, M., Andres, R., Kennedy, T., & Coppard, L. (1987). Kellogg International Working Group on The prevention of falls in later life. *Dan Med Bull.*, s. 1-24.

Gilbert, S. F. (2000). *Aging: The Biology of Senescence.* Sunderland: Sinauer Associates.

Gökçe Kutsal, Y., & S., E. (2012). Klinisyen Gözüyle Yaşlilik Döneminde Sik Görülen Hastaliklar. D. Aslan, & M. Ertem içinde, *Yaşlı Sağlığı: Sorunlar ve Çözümler* (s. 48-59). Ankara: Palme Yayıncılık .

Gökdemir, B. (2019). *Yaşlıda Düşme ve Düşmeyi Önleme Yolları El Kitabı.* İzmir: Ortak Yayınları.

Grisso, J. A., Kelsey, J. L., Strom, B. L., Chiu, G. Y., Maislin, G., O'Brien, L. A., . . . Kaplan, F. (1991, May 9). Risk factors for falls as a cause of hip fracture in women. The Northeast Hip Fracture Study Group. *National Library of Medicine*, s. 1326-31.

Günaydın, R. (2010, 13(4)). Assessment Of Quality Of Life In Older People. *The Turkish Journal of Geriatrics*, s. 278-284.

Güner, P., & Ç, G. (2002, 5 4). Yaşlıların Ev Güvenliği ve Denetim Listesi. *Turkish Journal of Geriatrics*, s. 150-4.

Gür, K., Erol, S., Sezer, A., & Şişman, F. (2013). Ev Ziyaretleriyle Ev Kazası Risk Faktörlerinin Saptanması ve Belirlenen Kazaların Özellikleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, s. 226 .

Haanes, G. G., Kirkevold, M., Hofoss, D., Horgen, G., & Eilertsen, G. (2015, 8). An intervention designed to improve sensory impairments in the elderly and in door lighting in their homes: An exploratory randomized controlled trial. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*, s. 11-20 .

Hamzaoğlu O, Ö. Ö. (2002, 1). Incidence and causes of home accidents at Ankara Çigiltepe apartments in Turkey . *Accident Analysis & Prevention*, s. 123-8.

Heidi. (2024, 3 15). *https://health.ec.europa.eu/other-pages/basic-page/injury-database_en*. https://health.ec.europa.eu: https://health.ec.europa.eu adresinden alındı

İlçe, A. C., İlçe, A. Ö., & Dıramalı, A. (2007). Yaşlılarda Ev Kazalarının Önlenmesi ve Ev Kazalarının Önlenmesine Yönelik Iç Mekan Çözümlemeleri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar e-dergisi*, s. 6-15.

Işık, A., Cankurtaran, M., & Doruk, H. (2006, 9(1)). Geriatrik Olgularda Düşmelerin Değerlendirmesi. *Türk Geriatri Dergisi*, s. 45-50.

Jensen, J., Lundin-Olsson, L., Nyberg, L., & Yngve, G. (2002). Fall And Injury Prevention In Older People Living In Residential Care Cacilities. *Annals of Internal Medicine*, s. 733-741.

Jiang, H. X., Majumdar, S. R., Dick, D. A., Moreau, M., Raso, J., D Otto, D., & Johnston, D. W. (2005, Mar 20(3)). Development and initial validation of a risk score for predicting in-hospital and 1-year mortality in patients with hip fractures. *National Library of Medicine*, s. 494-500.

Kalınkara, V., & Kalaycı, I. (2020). Aktif Yaşlanma ve Sağlıklı Yaşam için Güçlendirme Becerileri. D. S. Şahin içinde, *Etik Yönleri ile Yaşlılık ve Yaşlanma* (s. 33-68). Bursa: Ekin Yayınevi.

Kalkınma, B. (2018). *Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu.* Ankara: T.C. Kalkınma Bakanlığı.

Kankaya, H., & Karadakovan, A. (2017, 6(4)). Yaşlı bireylerde günlük yaşam aktivite düzeylerinin yaşam kalitesi ve yaşam doyumuna etkisi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, s. 21-29.

Karadeniz Mumcu, H. (2016, 2(1)). Yerinde Yaşlanan Yaşlıların Durumu ve Bakım Gereksinimleri: Trabzon Örneği. *Türkiye Klinikleri İç Hastalıkları Hemşireliği*, s. 17-23.

Karatepe, T. U., & Ekerbiçer, H. Ç. (2017, 7(1)). Çocuklarda Ev Kazaları. *Sakarya Tıp Dergisi*, s. 1.

Kibar, E., Aslan, D., Karakoç, Y., & Kutsal, Y. G. (2015). Ankara'da Bir Kurumda Yaşayan Yaşlılar Arasında Düşme Sıklığı, Risk Faktörleri ve Korunmaya İlişkin Yaklaşımlar . *TAF Preventive Medicine Bulletin* , s. 23-31.

Kılıç, D. (2016). Yaşlı Sağlığı. B. E. (Ed.) içinde, *Halk Sağlığı Hemşireliği* (s. 176-196). Elazığ: Anadolu Nobel Tıp Kitabevi.

Kılıç, E., Beyazit, T., Gündoğdu, G., Koşaroğlu, N. E., & Sümer, H. (2019, 4(1)). Sivas il merkezi kreş ve anaokulu çocuklarında ev kazası geçirme sıklığı ve etkileyen faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, s. 14-25.

Kim, K., Gollamudi, S., & Steinhubl, S. (2017). Digital technology to enable aging in place. *Experimental Gerontology*, s. 25-31.

Kıran, S. (2011, 10(2)). Kazalar ve toplum sağlığı yönünden önemi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, s. 50-1 .

Klein-Schwartz, W., & Oderda, G. (1991, 1 1). Poisoning in the Elderly. *Drugs & Aging*, s. 67-89.

Koç İ., E. M. (2010). *Türkiye nin Demografik Dönüşümü Doğurganlık Aile Planlaması.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.

Koçer, N. (2006). *Çocuklar İçin İlk Yardım ve İlk Yardım Uygulamaları.* Ankara: Morpa Yayınları.

Koldaş, Z. L. (2017). Yaşlılık ve Kardiyovasküler Yaşlanma Nedir? *Türk Kardiyoloji Derneği Arşivi*, s. 1–4.

Kutsal, Y. G., & Aslan, D. (2015). *Temel Geriatri.* Ankara: Güneş Tıp Kitabevi.

Liang, C., Chou, M., Peng, L., Liao, M., Chu, C., & Lin, Y. (2014, 5(5)). Gait speed and risk assessment for falls among men aged 80 years and older: A prospective cohort study in Taiwan. *European Geriatric Medicine*, s. 298-302.

Miyamoto, R. G., Kaplan, K. M., Levine, B. R., Egol, K. A., & Zuckerman, J. D. (2008, Oct 16(10)). Surgical management of hip fractures: an evidence-based review of the literature. I: femoral neck fractures. *National Library of Medicine*, s. 596-607.

NHS, 2. (2024, 3 15). *https://www.nhs.uk/conditions/baby/first-aid-and-safety/safety/baby-and-toddler-safety/*. www.nhs.uk: https://www.nhs.uk/conditions/baby/first-aid-and-safety/safety/baby-and-toddler-safety/ adresinden alındı

Onur, B. (2021). *Gelişim Psikolojisi; Yetişkinlik, Yaşlılık, Ölüm.* Ankara: İmge Yayınevi.

Özgün Başıbüyük, G., Çınar, Z., Ay, F., & Bekdaş, O. (2018, 6). Yaşlı Bireylerin Tuvalet-Banyo Tasarımına Yönelik Antropometrik Ölçüleri ve Pazardaki Ürünlerin Yaşliya Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Journal of Engineering Sciences and Design*, s. 248-256.

Özkan Pehlivanoğlu, E. F., Özkan, M. U., Balcıoğlu, H., Bilge, U., & Ünlüoğlu, İ. (2018, 18(2)). Adjustment and reliability of katz daily life activity measures for elderly in Turkish. *Ankara Medical Journal*, s. 219-223.

Özkan Tuncay, F., & Fertelli, T. (2018, 32(3)). Yaşlılarda bilişsel işlevlerin günlük yaşam aktiviteleri ve yaşam doyumu ile ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, s. 183-190.

Pınar D, Ö. Ö. (2016, 6 1). The frequency of falling elderly and evaluation of the behavioral factors related to preventing the falls. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, s. 34-40.

Reyes-Ortiz, C. A., Snih, S. A., Loera, J., Ray, L. A., & Markides, K. (2004, Summer 14(3)). Risk factors for falling in older Mexican Americans. *Ethnicity & Disease*, s. 417-22.

Rowles, G., & Bernard, M. (2013). The meaning and significance of place in old age . s. 3-24.

Rubenstein, L. Z., Josephson, K. R., & Robbins, A. S. (1994, Sep 15). Falls in the nursing home. *National Library of Medicine*, s. 442-51.

Sağlık, B. (2011). *Temel İlk Yardım Uygulamaları Eğitim Kitabı.* Ankara: T.C. Sağlık Bakanlığı.

Savcı, A., & Bilik, Ö. (2014, 7(2)). Ortopedi ve travmatoloji kliniğinde geriatrik değerlendirme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, s. 156-163.

Schwartz, A. V., Kelsey, J. L., Sidney, S., & Grisso, J. A. (1998, 8(3)). Characteristics of falls and risk of hip fracture in elderly men. *National Library of Medicine*, s. 240-6.

Sethi, D. (2005, May 2005 30-31). Childhood injuries in Europe, with a focus on domestic accidets. Preventing children accidets and improving home safety in the European region. Identifying means to make dwellings safer. *Report of WHO expert meeting*, s. 3-4.

Shoenberger, J. M., Houpt, J. C., & Swadron, S. P. (2003, Nov;21(4)). Occult trauma in high-risk populations. *National Library of Medicine*, s. 1145-63.

Smartrisk. (2009). *The economic burden of injury in Canada.* Toronto: Social Planning Council.

Somrongthong, R., Wongchalee, S., Ramakrishnan, C., Hongthong, D., Yodmai, K., & Wongtongkam, N. (2017, 6(1)). Influence of Socioeconomic Factors on Daily Life Activities and Quality of Life of Thai Elderly. *Journal of Public Health Research*, s. 862.

Spalt, E. W., Curl, C. L., Allen, R. W., Cohen, M., Adar, S. D., Stukovsky, K. H., . . . Kaufman, J. D. (2016, 26(4)). Time-Location Patterns of a Diverse Population of Older Adults: The Multi-Ethnic Study of Atherosclerosis and Air Pollution. *Journal of Exposure Science & Environmental Epidemiology*, s. 349-355.

Stevens, J. A., & Olson, S. (2000, Mar 31). Reducing falls and resulting hip fractures among older women. *National Library of Medicine*, s. 3-12.

Şahbaz, M., & Tel, H. (2006, 9(2)). Evde yaşayan 65 yaş ve üzeri bireylerin günlük yaşam aktivitelerindeki bağımlılık durumu ile ev kazaları arasındaki ilişkinin incelenmesi . *Turkish Journal of Geriatrics*, s. 85-93.

Şahin, H., & Erkal, S. (2017). Evaluation of the elderly' falls efficacy by their status of having a home accident and daily life activities . *J Human Sci*, s. 2308-16 .

Şahinoğlu, S., & Arda, P. (1998, 1 1). Etik Açıdan Yaşlılık ve Hekim-Hasta Ilişkileri. *Geriatri*, s. 39-42.

Şişe, Ş., & Özder, A. (2016, 8(2)). Afyonkarahisar İlinde Evlerinde Yaşayan 85 Yaş ve Üstü İleri Yaşlıların Genel Yaşam Koşullarının Değerlendirilmesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, s. 124-131.

T.C. Sağlık Bakanlığı, S. E. (2008). *Eğitimciler İçin Eğitim Rehberi.* Ankara: Sağlık Bakanlığı.

TDK. (2024, 5 15). *https://sozluk.gov.tr/*. https://sozluk.gov.tr/: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Tekin, Ç. S. (2016). 65 Yaş ve Üstü Bireylerde Ev Kazaları Görülme Sıkılığı ve Etkileyen Risk Faktörleri. Konya.

Tekin, Ç. S., & Kara, F. (2018, 3). Dünyada ve Türkiye'de Yaşlılık. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, s. 219-29.

Tinetti, M. E. (2003). Preventing falls in elderly persons. *N Eng J Med.*, s. 42-9.

Tinetti, M., & Kumar, C. (2010, 303,3,). The patient who falls: "It's always a trade-off" . *JAMA* , s. 258-66.

Todd, C., & Skelton, D. (2004). *What are the main risk factors for falls amongst older people and what are the most effective interventions to prevent these falls? How should interventions to prevent falls be implemented?* Switzerland: World Health Organisation.

Tornetta, P., Mostafavi, H., Riina, J., Turen, C., Reimer, B., Levine, R., . . . Ritter, C. (1999, Apr 46(4)). Morbidity and mortality in elderly trauma patients. *National Library of Medicine*, s. 702-6.

Tosun Taşar, P., & Şahin, S. (2018). Yaşlının Fonksiyonelliğinin Değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Kapsamlı Geriatrik Değerlendirme*, s. 19-25.

TUİK. (2024, 3 27). *https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710*. https://data.tuik.gov.tr: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710 adresinden alındı

TÜİK. (2024, 4 15). *https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2022-49673*. https://data.tuik.gov.tr: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2022-49673 adresinden alındı

TÜİK, T. İ. (2024, 3 15). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2020-2022-49726 adresinden alındı

TÜİK, T. İ. (2024, 3 15). *https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2022-49667*. https://data.tuik.gov.tr/: www.tuik.gov.tr adresinden alındı

Usta Yeşilbalkan, Ö. K. (2005, 8 2). Narlıdere Dinlenme ve Bakımevinde Yaşayan Yaşlı Bireylerdeki Düşme Sıklığı ve Düşmeyi Etkileyen Faktörler. *Türk Geriatri Dergisi*, s. 72-77.

Üçüncü, M., Üçüncü, M., & Toprak, D. (2019, 82(4)). 0-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Annelerin Ev Kazaları ve Korunma Yolları Konusundaki Bilgi, Tutum ve Davranışları. *Journal of Istanbul Faculty of Medicine*, s. 219-228.

Visschedijk, J., Achterberg, W., Van Balen, R., & Hertogh, C. (2010, Sep 58(9)). Fear of falling after hip fracture: a systematic review of measurement instruments, prevalence, interventions, and related factors. *National Library of Medicine*, s. 1739-48.

WHO. (2024, 3 15). https://extranet.who.int/agefriendlyworld/active-ageing-a-policy-framework/ adresinden alındı

WHO. (2024, 3 16). https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/39742/WHO_PHP_26.pdf adresinden alındı

WHO. (2024, 4 15). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health adresinden alındı

WHO. (2024, 5 15). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/falls adresinden alındı

WHO, W. H. (2024, 3). *World report on ageing and health*. https://www.who.int/publications/i/item/9789241565042: www.who.int/publications/i/item/9789241565042 adresinden alındı

Yang, Y., Mackey, D. C., Ambrose, T. L., Feldman, F., & Robinovitch, S. N. (2016, Feb 27(2)). Risk factors for hip impact during real-life falls captured on video in long-term care. *National Library of Medicine*, s. 537-47.

Editör:
Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Resim Resim-İş Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

RESİM RESİM-İŞ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I

Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-05-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

RESİM RESİM-İŞ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I
Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun
VI+116 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-05-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Altun, Ş. (2019). DOĞANIN İNOVASYONU: Yenilik İçin Doğadan İlham Al. İstanbul: Hümanist Kitap.

Arslan Selçuk, S., ve Gönenç Sorguç, A. (2007). Mimarlık Tasarımı Paradigmasında Biomimesis'in Etkisi. *Gazi Üniv. Müh. Mim. Fak. Der*. Cilt 22, No 2, 451-459.

Avcı, F. (2019). Doğa ve inovasyon: Okullarda biyomimikri. *Anadolu Öğretmen Dergisi*. Cilt 3, Sayı 2, 214-233.

Ayaydın, A. (2016). Sanatın Doğası, Doğanın Sanatı ve Günümüz Sanat Eğitiminde Doğanın Yeri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, Cilt 5, Sayı 14, 65-74.

Aydın, B. (2023). Fen Eğitiminde Biyomimikri Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerine ve Yaratıcılıklarına Etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Aydın, T. (2022). STEAM (STEM+Sanat) Eğitiminde Mandala Etkinliklerinin 6. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarısı ve Yaratıcı Düşünmelerine Etkisi. Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Baumeister, D. (2014). *Biomimicry resource handbook: a seed bank of best practices.* Montana: Biomimicry 3.8.

Bayazıt, N. (2008). *Tasarımı Anlamak*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.

Benyus, J. M. (2022). *Biyomimikri: Doğadan İlham Alan İnovasyon.* İstanbul: Usturlab.

Biomimicry Institute, (2015). *The Biomimicry Design Process*. Biomimicry Toolbox: https://toolbox.biomimicry.org/methods/evaluate/ (E.T.: 16.05.2024)

Bülbül, M. (2014). Sanat Akımlarında Portrenin Yeri. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Capra, F. (2009). *Rönesans'ın Büyük Dehasının Zihninde Bir Gezinti Da Vinci'nin Bilimi.* İstanbul: Optimist Yayınları.

Cross, N. (2001). Designerly Ways of Knowing: Design Discipline Versus Design Science. *Design, Research Symposium*, Vol. 17, No.3, 49-55.

Çelikel, S. B., ve Uçar, S. (2020). Biyomimikri: Doğayla Uyumlu Yeni Bir Tasarım Modeli. *Humanities Sciences,* Cilt 15, Sayı 2, 51-60.

Da Vinci, L. (2019). *Leonardo'nun Defterleri.* Ankara: Akılçelen Kitaplar.

El Ahmar, S. A. (2011). Biomimicry as a Tool for Sustainable Architectural Design. Master of Science Thesis, Alexandria: Alexandria University.

Enes, Ö. (2022). Biyomimetik Yaklaşımın Moda Aksesuar Ürün Tasarımında Uygulanmasına Yönelik Bir Çalışma: Şekil Hafızalı Aksesuarlar. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, Cilt 4, Sayı 1, 1-22.

Gebeshuber, I. C., & Drack, M. (2008). An attempt to reveal synergies between biology and mechanical engineering. *Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part C: Journal of Mechanical Engineering Science*, Vol. 222 No.7, 1281–1287.

Genç, M. (2013). Doğa, Sanat ve Biyomimetik Bilim. Sanatta Yeterlilik Eseri Çalışması Raporu. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Howard, B. C. (2013). 5 Natural Air-Conditioning Designs Inspired by Nature. National Geographic: https://www.nationalgeographic.com/science/article/130703-air-conditioning-biomimicry-natural-cooling (E.T.: 06.02.2023)

Inner, S. (2019). Biyomimikri ve Parametrik Tasarım İlişkisinin Mimari Alanında Kullanımı ve Gelişimi. *Tasarım Enformatiği*, Cilt 1, Sayı 1, 15-29.

KARAMAN, Aykut (1996), Sürdürülebilir Turizm Planlaması İçin Ekolojik Bir Çerçeve, *Sürdürülebilir Turizm; Turizm Planlamasına Ekolojik Yaklaşım*, 19.Dünya Şehircilik Günü Kollokyumu, Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul, 102.

Keitsch, M., Volstad, N. L., & Boks, C. (2012). On the use of Biomimicry as a Useful Tool for the Industrial Designer. *Sustainable Development*. Vol. 20 No. 3, 275-284.

Keskin, R., Kaya, L. G., ve Yücedağ, C. (2021). Mekansal tasarımda doğadan esinlenme: Armadillo'dan acil durum barınağına dönüşüm. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Vol. 22, Issue 1, 78-87.

Kurt Kıral, M., ve Paç, D. G. (2022). Sanat ve Mekân İlişkisini Biyomimikri Üzerinden Okumak: Tomás Saraceno'nun Ağları. *Akademik Sanat,* Sayı 17, 138-156.

Laurenza, D. (2006). *Leonardo'nun makineleri: Evrensel Deha Da Vinci'nin Şifreleri ve Muhteşem Buluşları* (İ. Şener, Çev. M. Taddei & E. Zanon Ed.). İstanbul: Pegasus Yayıncılık.

Maraba, B., ve Sarıoğlu, E. (2022). Tarihsel Süreçte Biyomimikri ve Moda İlişkisi. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat,* Cilt 7, Sayı 15, 23-38.

Nadasbaş, E. S., ve Önemli, S. (2019). Moda Tasarımı Sürecinde Doğrudan (Biçimsel) Analoji Yönteminin Kullanımı ve Alternatif Örnekler. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7, Sayı 33, 185-204.

Ören, Ş. (2015). Sanatın Doğuşunda İletişimle Aralarındaki Varoluşsal Birliktelik ve Sanat Eyleminde Psikolojik İletişimin Önemi. *Atatürk İletişim Dergisi*, Sayı 8, 207-226.

Öztoprak, Z. (2020). Yaşamın İlkeleri ile Kenti Yeniden Düşünmek: Biyomimikri Temelli Bir Yaklaşım. *İdealKent [Kentleşme ve Ekonomi Özel Sayısı],* Cilt 11, 1180-1204.

Pınar, E., ve Yakışan, M. (2017). İlkokul Öğrencilerinin Çevre Kavramları ile İlgili Çizimlerinin Analizi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Vol 8, Issue 1, 97-113.

Sadoh, F., Shuaibu, G., lliayasu, H. (2021). Teaching STEAM Education in Nigerian Private Secondary Schools: Possible Challenges and Remedies. *Journal of Science Technology and Education.* Vol 9, issue 4, 85-93.

Sarıkaya, M., & Kara, F. (2007). Sürdürülebilir Kalkınmada İşletmenin Rolü: Kurumsal Vatandaşlık. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, vol 14, issue 2, 221-233.

Schreiner, W. (2018). Biomimicry: A History. eHistory Ohio State University: https://ehistory.osu.edu/exhibitions/biomimicry-history (E.T. 22.04.2023)

Schroeter, D. L. (2010). Introducing Biomimicry. *Toronto: Green Teacher*, Issue 88, 13-16.

Sen, A. (2019). Biyomimetik Bilimi Tanım ve Tarihçesi. Linkedin: https://www.linkedin.com/pulse/1-biyomimetik-bilimi-tanim-ve-tarihçesi-a-ali-şen/ (E.T. 26.04.2024)

Söğüt, M. A. ve Aytar Sever, İ., (2019). Tasarımda Doğa Etkisi Biyomimikri. *Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi Vol.* 3, Issue 3, 17-31.

Speck, T., & Speck, O. (2008). Process Sequences In Biomimetic Research. *WIT Transactions on Ecology and the Environment,* Vol 114, 3-11.

Steadman, P. (2008). *The Evolution Of Designs: Biological Analogy In Architecture and The Applied Arts*. New York: Routledge.

Stephens, T. (2007). How a Swiss invention hooked the world. Swissinfo: https://web.archive.org/web/20120208093857/http://www.swissinfo.ch/eng/Home/Archive/How_a_Swiss_invention_hooked_the_world.html?cid=5653568 (E.T.: 11.02.2024)

Sumrall, W. J., Sumrall, K. M., & Robinson, H. A. (2018). Using Biomimicry to Meet NGSS in the Lower Grades. *Science Activities Classroom Projects and Curriculum Ideas*, Vol.55, Issue 3, 115-126.

Vattam, S., Helms, M. E., & Goel, A. K. (2010). A content account of creative analogies in biologicallyinspired design. *Artificial Intelligence for Engineering Design Analysis and Manufacturing*, 467–481.

Velioğlu, D., ve Yakışan, M. (2019). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Biyomimikri Algılarına Yönelik Yaptıkları Çizimlerin Analizi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergis*i, Cilt 39, Sayı 2, 727-753.

Yıldırım, B. (2019). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının STEM Eğitiminde Biyomimikri Uygulamalarına Yönelik Görüşleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 39, Sayı 1, 63-90.

Yılmaz, E. (2021). İpek Yolu'nda İpeğin Yolculuğunun Kısa Tarihi. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, 95-104.

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1. İlk insanların kuş yuvalarından esinlenerek barınak inşaatı, Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, Moda Tasarımı Sürecinde Doğrudan (BİÇİMSEL) Analoji Yöntemi Kullanımı ve Alternatif Örnekler isimli dergi makalesinden alıntıdır.

Görsel 2. işlemeli ipek giysinin detayı,
https://tr.m.wikipedia.org/wiki/Dosya:Chinese_silk,_4th_Century_BC.JPG sitesinden alınmıştır.

Görsel 3. Da Vinci'nin tank tasarımı eskizleri. https://insanveevren.wordpress.com/2011/05/13/sakli-tarih-gecmisin-gizlenen-bilgeligi/ sitesinden alınmıştır.

Görsel 4. Da Vinci'nin Uçan Makine tasarımı. https://globalsafetytrainers.com/human-factors-past-present-future/ sitesinden alınmıştır.

Görsel 5. Mestral ve köpeği Milka'nın tüylerine yapışmış otlar. https://www.velcro.co.uk/original-thinking/our-story/ sitesinden alıntıdır.

Görsel 6. Mikroskop altında löşlek otu
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Burdock_in_Scanning_Electron_Microscope,_magnification_100x.GIF sitesinden alıntıdır.

KAYNAKÇA

Antmen, A. (2016). *20. Yüzyıl batı sanatında akımlar.* İstanbul: Sel Yayıncılık.

Arslan, O. (2023). *Seyahat süresinin kısalması: Hayvanların evcilleştirilmesinden motorlu araçlara.* İstanbul: Kitapyurdu Doğrudan Yayıncılık.

Avcı, S. (2014). Bilimsel Renk Bilgisinin Resim Sanatındaki Yansımaları. *Yedi: Sanat, tasarım ve bilim dergisi*, 11, syf. 53-67. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/203746

Bartolena, S. (2004). *Emprestyonistler.* (çev. D. Kudakçı). Ankara: Dost Yayınevi.

Berman, M. (2014). *Katı olan her şey buharlaşıyor*. (çev. Ü. Altuğ ve B. Peker). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bocquillon, M. F. (2005). *Empresyonizm*. (çev. G. Tuncer). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Chang, J. (2009). Quasi-scientific Approaches Made by Impressionist Painters (Claude Monet) and Literary Naturalists (Emile Zola). *Review of european studies, 1*(2), syf. 133-137. https://ccsenet.org/journal/index.php/res/article/view/4583

Cousturier, L. (2014). *Seurat*. (çev. E. Gökteke). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Felbinger, U. (2005). *Toulouse-Lautrec*. (çev. Z. Sirer). İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Fischer, E. (2012). *Sanatın gerekliliğ.i* (çev. C. Çapan). İstanbul: Sözcükler Yayınevi.

Foccroulle, B., Legros, B. ve Todorov, T. (2011). *Sanatta bireyin doğuşu.* (çev. E. Özdoğan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Freyer, H. (2018). *Endüstri çağı.* (çev. B. Akarsu). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Gökçe, H. (2017). Haussmann'ın Paris'i İhya mı? İmha mı?. *Bilecik şeyh edebali üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi, 2*(2), syf. 695-699. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/389259

Harvey, D. (2019). *Paris, modernitenin başkenti.* (çev. B. Kılıçer). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Harvey, D. (2019). *Postmodernliğin durumu.* (çev. S. Savram). İstanbul: Metis Yayınları.

Jeanniere, A. (1994). Modernite nedir?. (çev. N. Tutal Küçük). İçinde M. Küçük (Editör), *Modernite Versus Postmodernite 95-107*. Ankara: Vadi Yayınları.

McNeill, W. (2013). *Dünya tarihi*. (çev. A. Şenel). Ankara: İmge Kitabevi.

Mollaer, F. (2005). Modern Bilim ve Kapitalizmin Erken Bir Eleştirisi: J. J. Rousseau'nun Felsefesi. *Kaygı felsefe dergisi*, 4, syf. 49-66. https://acikerisim.uludag.edu.tr/items/0e9b5599-5ba6-4680-ad68-8b13c9fb3766

Ocvirk, O. G., Stinson, R. E., Wigg, P. R., Bone, R. O. Ve Cayton, D. L. (2015). *Sanatın temelleri*. (çev. N. Balkır Kuru ve A. Kuru). İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.

Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemi*. (çev. M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Per, M. (2012). Renk Teorilerine Tarihsel Bir Bakış. *Yedi: Sanat, tasarım ve bilim dergisi*, 8, syf. 17-26. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/203725

Roberts, J.M. (2017). *Avrupa tarihi*. (çev. A. Demirkaynak). İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Rubin, J. H. (2015). *İzlenimcilik nasıl okunur? Bakma biçimleri*. (çev. F.T. Kazancı). İstanbul: Hayalperest Yayınları.

Şenyapılı, Ö. (2004). *Modern öncesi*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Tanilli, S. (2018). *Yüzyılların gerçeği ve mirası V. Cilt-19. Yüzyıl: İlerlemeler ve çelişmeler*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Görsel Kaynakça

Görsel 1: https://www.wikiart.org/en/armand-guillaumin

Görsel 2: https://www.wikiart.org/en/camille-pissarro/morning-overcast-day-rouen-1896

Görsel 3: https://www.wikiart.org/en/gustave-caillebotte/le-pont-de-l-europe

Görsel 4: https://artsandculture.google.com/asset/the-argenteuil-bridge-and-the-seine-gustave-caillebotte/5QEdB0-lORRCSw

Görsel 5: https://www.wikiart.org/en/claude-monet/gare-st-lazare

Görsel 6: https://www.wikiart.org/en/camille-pissarro/the-train-bedford-park-1897

Görsel 7: https://www.wikiart.org/en/Search/Gustave%20Caillebotte

Görsel 8: https://www.wikiart.org/en/camille-pissarro

Görsel 9: https://www.wikiart.org/en/edouard-manet

Görsel 10: https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-m/manet-edouard/edouard-manet-cafede-639/

Görsel 11: https://artsandculture.google.com/asset/la-loge-theatre-box-0004/WgFFCi2innydLg

Görsel 12: https://www.wikiart.org/en/edgar-degas/musicians-in-the-orchestra-1872

Görsel 13: https://www.wikiart.org/en/edouard-manet/at-the-cafe-concert

Görsel 14: https://www.istanbulsanatevi.com/sanatcilar/soyadi-s/seurat-georges/georges-seurat-buyuk-jatte-adasinda-aksam-vakti-1787/

Görsel 15: https://artsandculture.google.com/asset/la-grenouillre/HgHrOyFUfcFtLw

Görsel 16: https://www.wikiart.org/en/claude-monet/garden-at-sainte-adresse

Görsel 17: https://www.wikiart.org/en/henri-de-toulouse-lautrec/ball-at-the-moulin-de-la-galette-1889

Görsel 18: https://www.wikiart.org/en/mary-cassatt/mother-playing-with-her-child

Görsel 19: https://www.wikiart.org/en/edgar-degas/laundry-girls-ironing-1884

Görsel 20: https://www.wikiart.org/en/edgar-degas/the-cafe-concert-the-song-of-the-dog-1877

Görsel 21: https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Rouen_Cathedral_(Monet_series)?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=tr&_x_tr_hl=tr&_x_tr_pto=tc

Görsel 22: https://www.wikiart.org/fr/camille-pissarro/un-carrefour-a-lhermitage-pontoise-1876

Görsel 23: https://www.wikiart.org/en/claude-monet/haystacks-at-giverny

Görsel 24-25: https://www.wikiart.org/en/georges-seurat/the-river-seine-at-la-grande-jatte-1888

KAYNAKÇA

Altındağ, G. ve Beykal Orhun, F. (2024). Ortaöğretim Görsel Sanatlar Öğretim Programının Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ege Zirvesi 11. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Basılmış Tam Metin Bildiri Kitapçığı, İzmir: 1- 3 Haziran 2024, s: 225-.237.

Aydın, C. E. (2022). Görsel sanatlar öğretmenlerinin ve öğretim üyelerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Bozyurt, H. H. (2019). İlkokul düzeyinde görsel sanatlar dersinin branş öğretmenleri tarafından verilmesinin sanat eğitimine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Ertürk, M. (2011). İlköğretim II. kademe görsel sanatlar eğitimi dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Göçmen, E. (2014). Görsel sanatlar ders amaçlarının gerçekleşmesinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların incelenmesi (Ankara İli gölbaşı İlçesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Gözütok, F.D. (2003). Türkiye'de program geliştirme çalışmaları. Millî Eğitim Dergisi, https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Millî_Egitim_Dergisi/160/gozutok.htm , (E.T.:09.06.2024).

Kaya, E. (2019). Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin ve öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine yönelik görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Mercin, L. ve Alakuş, A.O. (2007). Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9, 14-20.

Miles, M.B. ve Huberman, A.M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba ve A. Ersoy, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*, Ankara: Nobel Yayınları.

Millî Eğitim Bakanlığı, (2018a). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ortaöğretim Görsel Sanatlar Dersi (9, 10, 11 ve 12) Sınıflar Öğretim Programı. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=339 (E.T.:02.06.2024).

Millî Eğitim Bakanlığı (2018b). Ortaöğretim görsel sanatlar dersi öğretim programı kurul kararı. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=339 (E.T.:02.06.2024).

Orhun, F. B. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersinde Özgün Baskıresim Uygulamalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 31, 189-201.

Öz, Z. & Altun, Z. D. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersinin İşlenişine İlişkin Görüşleri https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2862854 (E.T.:01.06.2024).

Özcan, M. (2017). Görsel sanatlar (1-8 sınıflar) dersi programına yönelik görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşleri ve çözüm önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özgökçe, A. (2017). Ortaokul 5-8. sınıf görsel sanatlar dersinin uygulanmasında karşılaşılan sorunların, öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi (Elâzığ İli Örneği) Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Özsoy, V. (2007) *Görsel sanatlar eğitimi, resim-iş eğitiminin tarihsel ve düşünsel temelleri.* Ankara: Gündüz Eğitim Yayıncılık.

Özsoy, V. Mamur, V. (2022). Görsel sanatlar öğretmenlerinin öğrenci izleme, ders ölçme ve değerlendirme yaklaşımları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* (55), 147-181

Pekdağ, G. N. (2011). İlköğretim görsel sanatlar öğretim programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Pınarbaş, Y. (2010). Ortaöğretimde görsel sanatlar eğitimi ve öğretiminin önemi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Şahin, A. (2018). İlk ve ortaöğretimde görsel sanatlar dersinin yeterliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Şenel Özayten, İ. (2017). Günümüz mekânsal algılar bağlamında sanatçı atölyeleri ve Daniel Buren'in sergileme pratikleri. *İdil Dergisi, 6*(39), 3235-3244. https://doi.org/ 10.7816/idil-06-39-14

Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş*, İstanbul: Pegem Yayıncılık.

Tanrıverdi, İ. (2023). Ortaöğretim görsel sanatlar öğretmenlerinin derslerini yürütürken okul idarelerinden kaynaklı yaşadıkları sorunların belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayın.

KAYNAKÇA

Aguilera, D. & Ortiz-Revilla, J. (2021). STEM vs. STEAM education and student creativity: A systematic literature review. *Education Sciences, 11*(331), 1-13. https://doi.org/10.3390/ educsci11070331.

Amory, A. (2014). Tool-mediated authentic learning in an educational technology course: A designed-based innovation. *Interactive Learning Environments, 22*(4), 497-513.

Anderson, N. (2021). A systematic review of STEAM education research: comparing American and Korean studies. *Academia Letters,* 1039. https://doi.org/10.20935/AL1039

Bacovic, M., Andrijasevic, Z., & Pejovic, B. (2022). STEM education and growth in Europe. *Journal of the Knowledge Economy, 13*(3), 2348-2371.

Bequette, J. W., & Bequette, M. B. (2012). A place for art and design education in the STEM conversation. *Art education, 65*(2), 40-47.

Beşkese, M. B. (2019). *STEAM öğretmen yeterliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.

Björklund, C., & Ahlskog-Björkman, E. (2017). Approaches to teaching in thematic work: Early childhood teachers' integration of mathematics and art. *International Journal of Early Years Education,* 25, 1-14. 10.1080/09669760.2017.1287061.

Bölükbaş, E. (2024). *STEAM alan öğretmenlerinin robotik ve kodlama eğitimi için tasarlanan ters yüz öğrenme ortamına ilişkin görüşleri ve akademik başarıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Breiner, J. M., Harkness, S. S., Johnson, C. C., & Koehler, C. M. (2012). What is STEM? A discussion about conceptions of STEM in education and partnerships. School Science and Mathematics, 112(1), 3-11.

Burton, J. M., Horowitz, R., & Abeles, H. (2000). Learning in and through the arts: The question of transfer. *Studies in Art Education, 41*(3), 228–257. https://doi.org/10.2307/1320379

Bybee, R. W. (2011). Scientific and engineering practices in K-12 classrooms. *Science Teacher, 78*(9), 34-40.

Chen, C. S., & Lin, J. W. (2019). A practical action research study of the impact of maker-centered STEM-PjBL on a rural middle school in Taiwan. *International Journal of Science and Mathematics Education, 17*(1), 85-108.

Corbin, J. & Strauss, A. (2008). *Qualitative research*. Sage, London.

Corlu, M. A., & Aydın, E. (2016). Evaluation of learning gains through integrated STEM projects. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology, 4*(1), 20-29.

Creswell, J. W. (2016). *Research design.* (Çev. S. B. Demir). Eğiten Kitap Yayınları.

English, L. D. (2019). Learning while designing in a fourth-grade integrated STEM problem. *International Journal of Technology and Design Education, 29*(5), 1011-1032.

Erdoğan, S. (2020). STEAM ve sanat eğitimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (44), 303-316.

Gülhan, F. (2022). Türkiye'de yapılmış STEAM / [STEM + A (Sanat)] araştırmalarındaki eğilimlerin analizi. *Turkish Journal of Educational Studies, 9*(1), 23-46. https://doi.org/10.33907/turkjes.737496

Güven, E., Hamalosmanoğlu, M., Kaplan, Z. ve Varinlioğlu, S. (2014). Çevre eğitimi araştırmalarında kullanılan anahtar kelimelerin analizi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi, 4* (3), 73-82.

Harris, A., & de Bruin, L. (2017). STEAM Education: Fostering creativity in and beyond secondary schools. *Australian Art Education, 38*(1), 54-75.

Helvacı, İ. (2019). Görsel sanatlar eğitiminde Steam temelli yaklaşımın etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Helvacı, İ., & Yılmaz, M. (2020). Görsel sanatlar eğitiminde disiplinler arası yaklaşım: STEAM. *Kastamonu Education Journal, 28*(6), 2203-2213.

Kahya, V. (2019). *Alan uzmanlarının STEAM eğitimi ile ilgili görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Kalemkuş, J. (2020). Deneysel araştırmalarda STEM eğilimi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 78-90

Karadağ, E. (2009). Eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerinin tematik açıdan incelemesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(3), 75-87.

Kaymakcı, G., & Can, Ş. (2023). Bibliometric analysis of the articles on STEM/ STEAM education in gifted students*. Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2023*(21), 275-308. https://doi.org/10.46778/goputeb.1258457

Kolsuz, S. (2018). *Sosyo-bilimsel konuların işlenmesinde STEAM uygulamaları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Kubat, U., & Guray, E. (2018). To STEM or not to STEM? That is not the question. *Cypriot Journal of Educational Sciences, 13(*3), 395-406.

Liao, C. (2016). From interdisciplinary to transdisciplinary: An arts-integrated approach to STEAM education. *ART Education, 69*(6), 44-49. https://doi.org/10.1080/00043125.2016.1224873

Liao, C. (2019). Creating a STEAM map: A Content analysis of visual art practices in STEAM education. In: Khine, M.S., Areepattamannil, S. (eds) *STEAM Education*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-04003-1_3

Liu, C.-Y., Wu, C.-J., Chien, Y.-H., Tzeng, S.-Y., & Kuo, H.-C. (2023). Examining the quality of art in STEAM learning activities. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, 17*(3), 382–393. https://doi.org/10.1037/aca0000404

Madenci, A. ve Yılmaz, İ. (2019). Sanatsal becerilerin STEAM etkinliklerinde yaratıcı düşünme, işbirliği ve tasarım becerileri üzerine etkileri. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education,3*(4), 52-63.

MEB (2016). *STEM eğitimi raporu.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı

Mercin, L. (2019). STEAM eğitiminde sanatın yeri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 9*(19), 28-41.

Metin, U. (2024). *STEAM odaklı matematik öğretiminin özel yetenekli öğrencilerin matematiğe yönelik inançlarına ve STEAM mesleklerine olan ilgilerine etkisinin incelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Okatan, Ö. (2024). *Okul öncesi dönemde artırılmış gerçeklik destekli STEAM etkinliklerinin çocukların bilim öğrenmelerine etkisi: Karma yöntem*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Perignat, E., & Katz-Buonincontro, J. (2019). STEAM in practice and research: An integrative literature review. *Thinking Skills and Creativity, 31*, 31–43. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.10.002

Salmi, H. S., Thuneberg, H., & Bogner, F. X. (2023). Is there deep learning on Mars? STEAM education in an inquiry-based out-of-school setting. *Interactive Learning Environments, 31*(2), 1173-1185.

Sanz-Camarero, R., Ortiz-Revilla, J. & Greca, I.M. (2023). The impact of integrated STEAM education on arts education. *Education Sciences, 13*(11), 1139. https://doi.org/10.3390/educsci13111139

Siew, N. M., Goh, H., & Sulaiman, F. (2016). Integrating STEM in an engineering design process: The learning experience of rural secondary school students in an outreach challenge program. *Journal of Baltic Science Education, 15*(4), 477–493.

Tatar, E. veTatar, E. (2008). Fen bilimleri ve matematik eğitimi araştırmalarının analizi-I: Anahtar kelimeler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9* (16), 89-103.

Toma, R. B., Greca, I. M. (2018). The effect of integrative STEM instruction on elementary students' attitudes toward science. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 14*(4), 1383-1395.

Tytler, R. (2020). STEM education for the twenty-first century. In: Anderson, J., Li, Y. (eds) *Integrated approaches to stem education. Advances in stem education*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-52229-2_3

Watson, A. D., & Watson, G. H. (2013). Transitioning STEM to STEAM: Reformation of engineering education. *Journal for Quality & Participation, 36*(3), 1-4.

Yakman, G, (2008). STEAM education: An overview of creating a model of integrative education. *Pupils Attitudes Towards Technology*. 2008 Annual Proceedings, Netherlands

Yakman, G., & Lee, H. (2012). Exploring the exemplary STEAM education in the U.S. as a practical education framework for Korea. *Journal of the Korean Association for Research in Science Education, 32*(6), 1072-1086

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-95-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Naciye Güven
VI+102 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-95-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ağaçbacak, P. M. (2019). Pozitif Psikoloji Bağlamında Sınıf Öğretmenlerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeyleri ile Özyeterlik İnançları ve Örgütsel Bağlılık Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Akdoğan, A. ve Polatcı, S. (2013). Psikolojik Sermayenin Performans Üzerindeki Etkisinde İş Aile Yayılımı ve Psikolojik İyi Oluşun Etkisi. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 17(1), 273–293.

American Psychological Association [APA] (2022). *Counseling Psychology*. Washington, DC. https://www.apa.org/ed/graduate/specialize/counseling (E.T.: 18.12.2023).

Batson, C. D. (1987). Prosocial Motivation: Is it ever Truly Altruistic? İçinde L. Berkowitz (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology* (s. 65–122). San Diego, CA: Academic Press.

Batson, C. D., Ahmad, N. ve Lishner, D. A. (2009). Empathy and Altruism. İçinde C. R. Snyder ve S. J. Lopez (Editör), *Oxford Handbook of Positive Psychology* (s. 417-426). Oxford University Press.

Boylu, M. A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Özgecilik Düzeyleri ile Empatik Eğilim ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Academi.

Can, A. (2013). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Akademi.

Cenkseven, F. ve Akbaş, T. (2007). Üniversite Öğrencilerinde Öznel ve Psikolojik İyi Olmanın Yordayıcılarının İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 43-65.

Cooper, H., Okamura, L. ve McNeil, P. (1995). Situation and Personality Correlates of Psychological Well-Being Social Activity and Personal Control. *Journal of Research in Personality,* 29(4), 395–417. https://doi.org/10.1006/jrpe.1995.1023 (E.T.: 15.03.2023).

Corey, G. (2005). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları*. (çev. T. Ergene). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Devran, H. (2018). Süleyman Demirel Üniversitesi Fakültelerinde Eğitim Gören Öğrencilerde Psikolojik İyi Oluş Düzeyi ve Etkileyen Etmenler. Tıpta Uzmanlık Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Diener, E., Wirtz, D., Biswas-Diener, R., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D.-w. ve Oishi, S. (2009). New Measures of Well-Being. İçinde E. Diener (Editör), *Assessing Well-Being* (s. 247–266). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-90-481-2354-4_12 (E.T.: 25.06.2023).

Diener, E., Wirtz, D., Tov, W., Kim-Prieto, C., Choi, D.-w., Oishi, S. ve Biswas-Diener, R. (2010). New Well-Being Measures: Short Scales to Assess Flourishing and Positive and Negative Feelings. *Social Indicators Research,* 97(2), 143–156. https://doi.org/10.1007/s11205-009-9493-y (E.T.: 20.04.2023).

Duman, B. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Özgecilik Düzeyleri ile Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 07(04), 27–35.

Eisenberg, N., Fabes, R. A. ve Spinrad, T. L. (2006). Prosocial Development. İçinde N. Eisenberg, W. Damon ve R. M. Lerner (Editör), *Handbook of Child Psychology: Social, Emotional, and Personality Development* (s. 646–718). John Wiley & Sons, Inc.

Erözkan, A. (2014). *Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Test Dışı Teknikler*. Ankara: Mentis Yayıncılık.

Feigin, S., Owens, G. ve Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of Human Altruism: A Systematic Review. *Annals of Neuroscience and Psychology*, 1(1), 1-9.

Forgeard, M. J. C., Jayawickreme, E., Kern, M. L. ve Seligman, M. E. P. (2011). Doing the Right Thing: Measuring Wellbeing for Public Policy. *International Journal of Wellbeing*, 1, 79–106. http://dx.doi.org/10.5502/ijw.v1i1.15 (E.T.: 9.03.2024).

García-Alandete, J. (2015). Does Meaning in Life Predict Psychological Well-Being? An Analysis Using the Spanish Versions of the Purpose-in-Life Test and the Ryff's Scales. *The European Journal of Counselling Psychology*, 3(2), 89–98. https://doi.org/10.23668/psycharchives.2014 (E.T.: 15.03.2022).

Gormley, K. J. (1996). Altruism: A Framework for Caring and Providing Care. *International Journal of Nursing Studies*, 33(6), 581-588. https://doi.org/10.1016/S0020-7489(96)00013-2 (E.T.: 10 .08.2023).

Gülaçtı, F. (2014). Investigating University Students' Predictors of Psychological Well-Being. *International Journal of Academic Research*, 6(1), 318-324. https://www.researchgate.net/publication/284186610_Investigating_university_students'_predictors_of_psychological_well-being (E.T.: 25.12.2022).

Gülaçtı, F., Gür, R. ve Çiftci, Z. (2017). Öğretmen Adaylarının Özgecilik ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi. İçinde Ö. Demirel ve S. Dinçer (Editör), *Küreselleşen Dünyada Eğitim* (s. 473–484). Ankara: Pegem Academi.

Hackney, H. ve Cormier, S. (2008). *Psikolojik Danışma İlke ve Teknikleri*. (çev. T. Ergene ve S. Aydemir Sevim). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Harris, M., Martin, M. ve Martin, D. (2013). The Relationship Between Psychological Well-Being and Perceived Wellness in Graduate-Level Counseling Students. *Higher Learning Research Communications,* 3(2), 14–31.

Hausler, M., Strecker, C., Huber, A., Brenner, M., Höge, T. ve Höfer, S. (2017). Distinguishing Relational Aspects of Character Strengths with Subjective and Psychological Well-Being. *Front Psychol*. 11(8), 1159. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.01159 (E.T.: 10.01.2022).

İkiz, F. E. (2006). Danışma Becerileri Eğitiminin Danışmanların Empatik Eğilim, Empatik Beceri ve Tükenmişlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

İşgör, İ. Y. (2017a). Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi,* 6(1), 494-508.

İşgör, İ. Y. (2017b). Eğitim ve Sağlık Çalışanlarında Psikolojik İyi Oluş ve Özgeciliğin İncelenmesi. *Turkish Studies,* 12(6), 423-438. http://dx.doi.org/10.7827/.11439 (E.T.: 21.06.2022).

Jenaro, C., Flores, N. ve Arias, B. (2007). Burnout and Coping in Human Service Practitioners. *Professional Psychology: Research and Practice*, 38(1), 80-87.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Karatepe Kuşcu, H. ve Tiryaki Şen, H. (2019). Psikolojik İyi Oluş ile Bireysel Performans Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Sağlık Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Ruh Sağlığında Toplumsal Farkındalık Kongresi Tam Metin Sözel Sunumlar* (s. 43-49). İstanbul: 5-6 Aralık. Güven Plus Grup A. Ş. Yayınları. https://www.guvenplus.com.tr/imagesbuyuk/f922druhsagligi%20-01.pdf#page=66 (E.T.: 17.01.2024).

Kartali, G. ve Kelemen-Erdos, A. (2020). Motivate or Reward Altruistic Behavior? A Literature Review of Altruism Theories. *The Macrotheme Review*, 9(1), 117–129.

Kasapoğlu, F. (2014). İyilik Hali ile Özgecilik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Hikmet Yurdu Düşünce – Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(13), 271–288.

Kaushik, P., Chawla, A. ve Vig, D.. (2021). Relationship of Altruism with Empathy Among Adolescents: A Gender Study. *Indian Journal of Positive Psychology*, 12(l), 91–95. http://www.i-scholar.in/index.php/ijpp/article/view/208985 (E.T.: 18.01. 2023).

Kayma, D. ve Çetinkaya-Büyükbodur, A. (2020). Sosyal Hizmet Bölümü Öğrencilerinin Özgecilik Özellikleri ile Damgalama/Stigma Eğilimleri Arasındaki İlişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 849-873.

Kepçeoğlu, M. (2010). *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. Ankara. Alkım Yayınevi.

Keyes, C. L. M., Shmotkin, D. ve Ryff, C. D. (2002). Optimizing Well-Being: The Empirical Encounter of Two Traditions. *Journal of Personality and Social Psychology,* 82(6), 1007–1022. https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.6.1007 (E.T.: 10.09.2022).

Koçak, D. (2018). Psikolojik Danışmanda Bulunması Gereken Özelliklerin İkili Karşılaştırma Yöntemi ile Ölçeklenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(8), 1-16.

Kraut, R. (2020). Altruism. İçinde E. N. Zalta (Editör). *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Fall 2020 Edition) (s. 1). Stanford University. https://plato.stanford.edu/entries/altruism/ (E.T.: 14.01.2023).

Kuyumcu, B. (2012). Türk ve İngiliz Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik İyi Oluş Duygusal Farkındalık ve Duygularını İfade Etmelerinin Ülke ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14(2), 1–24.

López, A., Sanderman, R., Ranchor, A. V. ve Schroevers, M. J. (2018). Compassion for Others and Self-Compassion: Levels, Correlates, and Relationship with Psychological Well-Being. *Mindfulness,* 9**,** 325–331. https://doi.org/10.1007/s12671-017-0777-z (E.T.: 10.02.2023).

MacAskill, W. (2019). The Definition of Effective Altruism. İçinde H. Greaves ve T. Pummer (Editör), *Effective Altruism: Philosophical Issues* (s. 10-28). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780198841364.003.0001 (E.T.: 15.08.2023).

Malkoç, A. ve Yalçın, İ. (2015). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik Dayanıklılık, Sosyal Destek, Başa Çıkma ve İyi-Oluş Arasındaki İlişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(43), 35–43.

McGaghie, W. C., Mytko, J. J., Brown, W. N. ve Cameron, J. R. (2002). Altruism and Compassion in the Health Professions: A Search for Clarity and Precision. *Medical Teacher*, 24(4), 374–378. https://doi.org/10.1080/01421590220145734 (E.T.: 19.01.2024).

Midlarsky, E. (1991). Helping as Coping. İçinde M. S. Clark (Editör), *Prosocial Behavior* (s. 238–264). Sage Publications, Inc.

Nagel, T. (1979). *The Possibility of Altruism*. Princeton University Press.

Özen, Y. (2010). Kişisel Sorumluluk Bağlamında Öznel ve Psikolojik İyi Oluş Sosyal Psikolojik Bir Değerlendirme. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 46-58.

Parmaksız, İ. (2020). İyimserlik, Özgecilik ve Medeni Durumun Psikolojik Dayanıklılık Üzerindeki Etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48, 285–302. https://doi.org/10.9779/pauefd.576186 (E. T.: 20.01.2023).

Psychology.org (2020). *What Does a Counseling Psychologist Do*? https://www.psychology.org/careers/counseling-psychologist/#:~:text=Though%20students%20can%20earn%20a,working%20under%20a%20licensed%20counselor (E.T.: 10.122023).

Ryff, C. D. (1989). Happiness is Everything, or is It? Explorations on the Meaning of Psychological Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology,* 57(6), 1069–1081. https://doi.org/10.1037/0022-3514.57.6.1069 (E.T.: 10.12.2022)

Ryff, C. D. (1995). Psychological Well-Being in Adult Life. *Current Directions in Psychological Science,* 4, 99–104.

Ryff, C. D. ve Keyes, C. L. M. (1995). The Structure of Psychological Well-Being Revisited. *Journal of Personality and Social Psychology,* 69(4), 719–727. https://doi.org/10.1037/0022-3514.69.4.719 (E.T.: 15.12.2022).

Ryff, C. D., Magee, W. J., Kling, K. C. ve Wing, E. H. (1999). Forging Macro-Micro Linkages in the Study of Psychological Well-Being. İçinde C. D. Ryff ve V. W. Marshall (Editör), *The Self and Society in Aging Processes* (s. 247–278). Springer.

Ryff, C. D. ve Singer, B. H. (2008). Know Thyself and Become What You are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13–39.

Ryff, C. D. (2014). Psychological Well-Being Revisited: Advances in the Science and Practice of Eudaimonia. *Psychother Psychosom*, 83, 10–28.

Savi Çakar, F. ve İkiz, F. E. (2016). Psikolojik İyi Oluş, Yardım Arama Tutumu ve Benlik Saygısının Psikolojik Danışman Adaylarının Psikolojik Belirtilerine Etkisi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3571–3587.

Schwartz, C., Meisenhelder, J. B., Ma, Y. ve Reed, G. (2003). Altruistic Social Interest Behaviors are Associated with Better Mental Health. *Psychosomatic Medicine*, 65(5), 778–785. https://doi.org/10.1097/01.psy.0000079378.39062.d4 (E.T.: 14.10.2023).

Seligman, M. E. P. (2019). *Gerçek Mutluluk*. (çev. S. Kunt Akbaş). Eksi Kitaplar.

Sharma, N. ve Zahoor, L. (2024). The Role of Altruism in Promoting Psychological Well-being among Healthcare Workers: A Review of The Literature. *Educational Administration: Theory and Practice*, 30(4), 9048–9059. https://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/3026 (E. T.: 03.07.2024)

Sun, X., Chan, D. W. ve Chan, L.-k. (2016). Self-Compassion and Psychological Well-Being Among Adolescents in Hong Kong: Exploring Gender Differences. *Personality and Individual Differences,* 101*,* 288–292. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.06.011 (E.T.: 20.01.2023).

Şahin, Y. (2015). Üniversite Öğrencilerinin Mutluluk, İyimserlik ve Özgecilik Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Şakar, G. (2018). Psikolojik Danışman Adaylarının Özgeciliklerinin, Duygusal Zekâ, Kültürel Duyarlılık ve Sosyal Beğenirlik Açısından Yordanması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Taşdemir, E. (2018). Psikologlarda Bilinçli Farkındalık ve Psikolojik Dayanıklılık ile Psikolojik İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi.

Tekeş, B. ve Hasta, D. (2015). Özgecilik Ölçeği: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 3(6), 55–76.

Telef, B. B. (2013). Psikolojik İyi Oluş Ölçeği (PİOO): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergis*, *28*(3), 374–384.

ten Have, H. ve Patrão Neves, M. (2021). Altruism (See Authenticity). İçinde *Dictionary of Global Bioethics* (s. 111-112). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-54161-3_52 (E.T.: 10.07.2023).

Thoits, P. A. ve Hewitt, L. N. (2001). Volunteer Work and Well-Being. *Journal of Health and Social Behavior*, 42(2), 115–131.

Topuz, C. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Özgeciliğin Öznel İyi Oluş ve Psikolojik İyi Oluş ile İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi.

Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgecilik (Altruism) Ölçeği Geliştirme Çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(26), 301–321.

Viejo, C., Gómez-López, M. ve Ortega-Ruiz, R. (2018). Adolescents' Psychological Well-Being: A Multidimensional Measure. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(10), 2325. https://doi.org/10.3390/ijerph15102325 (E.T.: 10.01.2023).

Voon, S. P., Lau, P. L., Leong, K. E. ve Jaafar, J. L. S. (2021). Self-Compassion and Psychological Well-Being Among Malaysian Counselors: The Mediating Role of Resilience. *Asia-Pacific Edu Res*. https://doi.org/10.1007/s40299-021-00590-w (E.T.: 17.11.2023).

Weinstein, N. ve Ryan, R. M. (2010). When Helping Helps: Autonomous Motivation for Prosocial Behavior and Its Influence on Well-Being for the Helper and Recipient. *Journal of Personality and Social Psychology,* 98(2), 222–244. https://doi.org/10.1037/a0016984 (E.T.: 10.01.2024).

KAYNAKÇA

Amin, A. S., Shaari, A. H. ve Khairuddin, K. F. (2019). Barriers To Marriage And Motherhood: The Experiences Of Disabled Women İn Malaysia. *The History of the Family, 1–19.* doi:10.1080/1081602x.2019.166354

Arıkan, Ç. (2001). *Türkiye'de Görme Özürlü Kadınlar: Sorunlar, Beklentiler, Çözüm Önerileri (3. Baskı)*. Ankara: Körler Federasyonu Yayını.

Axinn, W. G., ve Thornton, A. (1996). The İnfluence Of Parents' Marital Dissolutions On Children's Attitudes Toward Family Formation. *Demography*, 33(1), 66–81.

Aydın, O. (1985). *Davranış Bilimine Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu, O. ve Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri İle Örneklem İlişkisi: Doğrulayıcı doküman analizi örneği, *Z.G. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 556-565.

Baş, E. ve Cengiz, E. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik ve Aileyi Anlamlandırma Biçimleri: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği. İmgelem, 2(2), 5-27.

Bdour, N. T. A. ve Shogirat, F. M. A. (2019). Disabled People Marriage; An Overview For Different Perspectives. Th Parıs Int'l Conference On Literatüre. *Education, Humanities & Social Sciences* (PLEHSS-19) Sept. 5-7, Paris (France).

Berger, P. ve Kellner, H. (1964). Marriage And The Construction Of Reality. *Diogenes*, 12(26), 1–24.

Beydoğan Tangör, B., Vural, H. S., Akdoğan, A. A., Sabuktay, A. ve Yelsalı Parmaksız, P. M. (2010). *Özürlülüğe Dayalı Ayrımcılığın Ölçülmesi Araştırması.*

Blumer, H. (1969). *Symbolic İnteractionism: Perspective And Method*. Berkeley, CA: University of California Press.

Boyacıoğlu Öğün, A. (2023). Engellilik Sosyolojisi Araştırma Yazıları. İçinde E. Burcu (Editör), *Önsöz* (ss. 11-15). Ankara: Siyasal.

Bramlett, M. D. ve Mosher, W. D. (2002). Cohabitation, Marriage, Divorce, And Remarriage İn The United States. *Vital Health Statistics*, 23(22). Hyattsville, MD: National Center for Health Statistics.

Burcu Sağlam, E. (2011). Türkiye'deki Engelli Bireylere İlişkin Kültürel Tanımlamalar: Ankara Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(1), 37–54.

Burcu, E. (2023). Engellilik Sosyolojisi Araştırma Yazıları. İçinde E. Burcu (Editör). *Engellilik sosyolojisi* (S. 21-62). Ankara: Siyasal.

Burç, P. E. (2018). Evlilik Ve Aile Olguları Üzerinden Gündelik Hayata Sosyo-Kültürel Bir Bakış. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(13), 135-141.

Büke, B. (2021). Engelli Bireylerin Kendilerine Yönelik Ayrımcı Ve Mikro Saldırgannuygulamaları İfade Etmeleri: Twitter'daki #Engellenmekistemiyoruz Ve #Sağlamcılardışarı Etiketleri. *Nitel*n*Sosyal Bilimler*, *3*(2), 164-190.

Carroll, J. S., Willoughby, B., Badger, S., Nelson, L. J., McNamara Barry, C. ve Madsen, S. D. (2007). So Close, Yet So Far Away: The Impact of Varying Marital Horizons on Emerging Adulthood. *Journal of Adolescent Research*, 22(3), 219 247. doi:10.1177/0743558407299697

Chen, R. K., Brodwin, M. G., Cardoso, E. ve Chan, F. (2002). Attitudes Toward People With Disabilities İn The Social Context Of Dating And Marriage: A Comparison Of American, Taiwanese, And Singaporean College Students. *Journal of Rehabilitation*, 68(4).

Curran, M. A., Utley, E. A. ve Muraco, J. A. (2010). An Exploratory Study of the Meaning of Marriage for African Americans. *Marriage & Family Review*, 46(5), 346–365.

Cüceloğlu, D. (2021). *Evlenmeden Önce*. Kronik Kitap.

Çalışkan, Z., Taşhan, T.S., Orhan, İ., ve Nacar, G., (2015). Partneri Olan ve Olmayan Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Tercihlerinin Karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4 (1), ss. 6.

Dombak, K. (2023). Evliliğe Yüklenen Anlam İle Yalnızlık Arasındaki İlişkide Umutsuzluğun Aracı Rolü, Yüksek Lisans Tezi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Düzce.

Efe E. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Eğilimleri. Yüksek Lisans Tezi Hacettepe *Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara.

Engelliler Hakkında Kanun. (2005, 7 Temmuz). Resmi Gazete. (Sayı: 5378). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050707-2.htm (E.T.: 21.04.2024)

Ercan, M. (2022). Engellilik Araştırmaları Yazılar. İçinde R. Aydın, i. Keskin (Editör), *sosyal Dışlanmanın Nesneleri Olarak Engelliler/ The Dısabled As Objects Of Socıal Exclusıon* (s. 481-501). İstanbul Üniversitesi Engelliler Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No / Istanbul University Disability Application and Research Center Publication No: 5. DOI: 10.26650/B/SS46.2022.013

Erdem, S. B. (2020). Engellilerin Evlilikle İlgili Görüş ve Beklentileri (Sakarya örneği). Yüksek Lisans Tezi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya.

Esmail, S., Darry, K., Walter, A. ve Knupp, H. (2010). Attitudes And Perceptions Towards Disability And Sexuality. *Disability and rehabilitation,* 32(14), 1148-1155.

Gencer, M. (2020). Engellilik Durumu Ve Engellilere Yönelik Toplumsal Algı: Kütahya örneği. Yüksek Lisans Tezi. *Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Kütahya.

Gonzales, L., Davidoff, K. C., Nadal, K. L. ve Yanos, P. T. (2015). Microaggressions Experienced By Persons With Mental İllnesses: An Exploratory Study. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 38(3), 234-241.

Gürler, S. (2016). *Engelli Kadınların İnsan Hakları*. Astana Yayınları.

Herdman, E. A. (2006). Derleme Makale Yazımında, Konferans Ve Bildiri Sunumu Hazırlamada Pratik Bilgiler (Çev. Z. Dörtbudak), *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 2-4.

İşler, Y. S. (2019). Engelli Bireylere Yönelik Evlilik Tutumları Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Kamış, Ö. ve Demir, E. (2018). Görme Yetersizliği Olan Lisans Öğrencilerinin Sınıf İçi Ölçme-Değerlendirme Süreçlerinin İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 19(3), 423-450.

Kanbir, A. ve Akşit, G. (2020). Engelli Çocuğun Evliliğe Etkisi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 791-812.

Kaner, S., Öğülmüş, S., Büyüköztürk, Ş. ve Dökmen, Z., (2009). *Toplum Özürlülüğü Nasıl Anlıyor.* T.C. Basbakanlık Özürlüler Idaresi Baskanlığı. Ankara.

Karatas, K. ve Duyan, G.Ç. (2005). *İnsan Hakları Açısından Engelli Kadınlar Ve Sorunları Engelli Kadınların Sorunları Ve Çözümleri Sempozyumu*. Kocaeli 29- 30 Nisan 2005: s. 56-62.

Karataş, K. (2002). Engellilerin Toplumla Bütünleşme Sorunları: Bir Sosyal Politika Yaklaşımı , Cilt 2, Sayı 2, 43–55, Kasım 2002.. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi , vol.2, no.2, 43-55.

Karataş, K. ve Çiftci E.G. (2010). Türkiye'de Engelli Kadın Olmak: Deneyimler Ve Çözüm Önerileri, The *Journal Of International Social Research*,3,13, 148-152, Woman Studies (Special Issue).

Keldal, G. (2021). Evliliğe Bakiş Açisi ve Evlilikten Beklentiler. *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, 30(1), 1–10. https://doi.org/10.35379/cusosbil.662290

Korunur, R. ve Tastan, N. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimi Kriterlerinin Kişilik Özellikleri İle İlişkisinin İncelenmesi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 10 (2), 313-322.

Lıpson, J. G. ve Rogers, J. (2000). Cultural Aspects of Disability, Journal of Transcultural Nursing; 11: 212-219.

Mohammadi, B. ve Soleymani, A. (2017). Early Maladaptive Schemas And Marital Satisfaction As Predictors Of Marital Commitment. *International Journal of Behavioral Sciences*, 11(1), 16-22.

Ondaş, B. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Ve Eş Seçimiyle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış. Yüksek Lisans Tezi. *Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.* Ankara.

Oppong, K. Abu (1995). Seven Roles of Women: Impact of Education, *Migration and Employment, International Labour Office Geneva.*

Oytun, F. (2009). Engelli Kadınların Sağlık Sorunları ve Beklentileri, *Engelli Kadın ve Saglık Sempozyumu*,Ankara. http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/engelli_kadin/fatma_oytun.doc

Özabacı, N., Körük, S. ve Kara, A. (2019). A Metaphoric Examination Of The Meaning Of Marriage. *Çukurova University Faculty of Education Journal*, 48(1), 693-736. Doi: 10.14812/cufej.489292

Özcan, A., Özdil, K., Küçük, G. ve Şermet Kaya, Ş. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Engellilere Yönelik Tutumları.

Öztabak, M. Ü. (2017). Engelli Bireylerin Yaşamdan Beklentilerinin İncelenmesi. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*(*9*), 355-375.

Öztabak, M. Ü. (2017). Engelli bireylerin yaşamdan beklentilerinin incelenmesi. *FSM İlmi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* (*9*), 355-375.

Öztürk, K. (2014). Dezavantajlı Gruplara Yönelik Ayrımcılık: Engellilerin Çalışma Hayatında Karşılaştıkları Ayrımcılık Ve Çözüm Önerileri. Uzmanlık Tezi. *Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Eğitim Ve Araştırma Merkezi*, Ankara.

Öztürk, M. ve A. Serenli (Editör.). (2011). *Türkiye'de Engelli Gerçeği*. MÜSİAD.

Özyürek, M. (2005). *Bireysel Farklılıkları İnceleme Yaklaşımları*. (2. Bs.). Ankara: Kök Yayıncılık.

Pınar, D. G. (2008). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evliliğe Bakış Açısı. *Sosyal politika çalışmaları dergisi*, 14 (14), 49-60. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21109/227350

Rembis., M. (2019). *Disability : A Reference Handbook*. ABC-CLIO.

Sarıçam, H. (2019). Romantik Bağlanma. İçinde. A. Akın ve E. Çelik (Edt.). *Psikolojide Güncel Kavramlar-3-Aile ve Evlilik* (2. Bs.) (ss. 92-106). Novel Akademik Yayıncılık. Ankara.

Sezer, F. (2012). Engelli Bireylere Karşı Olumlu Tutum Geliştirmeye Yönelik Önleyici Rehberlik Çalışması; Deneysel Bir Uygulama. *Education Science*s, 7 (1), 16-26.

Su, G. ve Burcu Sağlam, E. (2020). Köy yaşamında engelli birey olma deneyimi: nitel bir araştırma örneği. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 37(1), 96-115. https://doi.org/10.32600/huefd.623627

Şahin, B. (2022). Özel Gereksinimli Çocuğa Sahip Ebeveynlerde Suçluluk-Utanç Düzeyi, Yılmazlık Ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.* İstanbul.

Tarhan, N. (2022). *Mutlu Evlilik Psikolojisi* (32. Bs.). Timaş Yayınları. İstanbul

Taylor, G. R. ve Harrington, F. T. (2003). Educating The Disabled: Enabling Learners İn Inclusive Settings. *Rowman ve Littlefield Education.*

Terzi İlhan, S. ve Işık, Ş. (2019). Evliliğin İlk Yıllarında Evlilik Yaşamı Deneyimi Ve Evliliğe İlişkin Algılar: Sorunlar, Zorluklar Ve İhtiyaçlar. *Egitimde Nitel Arastirmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education,* 7(4), 1430-1448. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c.4s.6m

Türk Dil Kurumu (2024). *Türkçe sözlük.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını.

Türk Medeni Kanunu. (2001,12 Ağustos). Resmi Gazete (Sayı:24607). Erişim adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=4721&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (E.T.: 21.04.2024)

Türkarslan, N. ve Suleymanov, A. (2010). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Evlilik Konusundaki Görüş Ve Düşünceleri-Azerbaycan Ve Türkiye Karşılaştırması. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*(5).

Türkiye İstatistik Kurumu, (2011). *Özürlülerin Sorun Ve Beklentileri Araştırması 2010*, Ankara

Üre, Ö. (2008). Özel eğitim ve rehberlik. İçinde G. Can (Edt.), *Psikolojik danışma ve rehberlik* (ss. 207-239). Ankara: Pegem Akademi.

WHO. (2011). World Report On Disability. Erişim adresi: https://www.who.int/teams/noncommunicable-diseases/sensory-functions-disability-and-rehabilitation/world-report-on-disability (E.T.: 21.04.2024).

Williams, K. (2003). Has the Future of Marriage Arrived? A Contemporary Examination of Gender, Marriage, and Psychological Well-Being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(4), 470–487-10.

Willoughby, B. J. Carroll, J. S. Vitas, J. M. ve Hill, L. M. (2012). "When Are You Getting Married?" The Intergenerational Transmission of Attitudes Regarding Marital Timing and Marital Importance. *Journal of Family* Issues, 33(2), 223 245. doi:10.1177/0192513x11408695

Yardim, H. ve Demir, M. (2023). Romantik ılİlişkilerde Psikolojik Şiddet, İlişkide Otantiklik ve Evliliğe Yüklenen Anlam.

Yıldırım Gürkan, D., Başar Kara, B., Kitiş, Y. ve Dülger, H. (2020). Sağlık Alanında Önlisans Düzeyinde Eğitim Gören Ve Engellilerle Çalışan Öğrencilerin Engellilere Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies, Number: 80, Summer*, p. 395-406.

Zewude, B. ve Habtegiorgis, T. (2021). Willingness Of Youth Without Disabilities To Have Romantic Love And Marital Relationships With Persons With Disabilities. *Life Sciences, Society and Policy*, 17(1). doi:10.1186/s40504-021-001

KAYNAKÇA

Acar, T. Ve Acar, N. V. (2013). "Babam ve Oğlum" Filmi'nin Çok Kuşaklı/Kuşaklararası Aile Terapisi'nin Temel Kavramları Açısından Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 37-53.

Aksakal, H. (2023). Pozitif ruh sağlığı ve evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Akyol, Ç. (2023). Romantik ilişkilerde ilişki doyumunun evlilik beklentisine etkisinde ayrışma bireyleşmenin aracı rolü. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Ömer Halisdemir Üniversitesi

Alexander, A. L. (2008). Relationship resources for coping with unfulfilled standards in dating relationships: Commitment, satisfaction, and closeness. *Journal of Social and Personal Relationships, 25(5), 725–747.* https://doi.org/10.1177/0265407508093783

Anlı, B. (2023). Evlilik uyumu ile duygu düzenleme becerileri, öz şefkat ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Arocho, R. (2020). "I Have No Idea:" Uncertainty in High School Seniors' Marital Expectations. *Population Research and Policy Review, 40(4), 771–793.* https://doi.org/10.1007/s11113-020-09614-7

Ayvaz, L. Evli bireylerin stresle başa çıkma psikolojik iyi oluş halinin evlilik doyumu üzerindeki etkisinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Topkapı Üniversitesi

Bowen, M. (1976). Theory in the practice of psychotherapy. In P. J. Guerin, Jr. (Eds.), Family therapy: Theory and practice (pp. 42–90). NY: Garner Press.

Bowen, M. (1978*). Family Therapy İn Clinical Practice*. NY: J. Aronson

Canel, A. N. (2012). Evlilik ve Aile Hayatı. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2.Baskı) İstanbul. https://www.aile.gov.tr/media/92199/01_02_evlilik-ve-aile-hayati.pdf

Curun, F., & Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları* 34-1 (2014) 1-22

Çağ, P. ve Yıldırım, P. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Der*gisi, 4(39), 13-23.

Çapkın, M. (2012). Romantik kıskançlığın, bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi

Çerçi, M. (2021). Nostalji Eğilimi & Benliğin Ayrımlaşması. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(24), 479-491. https://doi.org/10.38155/ksbd.814782

Çizmecioğlu, R. (2019). Evlilik olgunluğu ile evlilik beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi

Dobrowolska, M., Groyecka-Bernard, A., Sorokowski, P., Randall, A. K., Hilpert, P., Ahmadi, K., … Bettache, K. (2020). *Global Perspective on Marital Satisfaction. Sustainability, 12(21), 8817.* doi:10.3390/su12218817

Dökmen, Z. (2019). *Toplumsal Cinsiyet- Sosyal Psikolojik Açıklamalar* (10. Baskı). Remzi Kitapevi.

Eftekharı, M., Amanollahı, A., Perry, J. C., Rajabı, G., Ve Aslanı, K. (2021). Research Paper: Explaining the Marital Adjustment Process in Iranian Women: A Grounded Theory Study. *Journal Of Research & Health,* 11(2), 77–86. Https://Doi.Org/10.32598/JRH.11.2.1706.

Eidelson, R. J., & Epstein, N. (1982). Cognition and relationship maladjustment: Development of a measure of dysfunctional relationship beliefs. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 50(5), 715–720.* https://doi.org/10.1037/0022-006x.50.5.715

Ekşi, H., Güneş, F., & Yaman, N. (2018). Öğretmenlerin Evlilik Uyumlarının Psikolojik İyi Oluşları ve Toplumsal Cinsiyet Rolleri Açısından İncelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, 8(50), 203-233.

Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.

Erdem Özyurt, Ş. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik İyi Oluşun Benliğin Ayrımlaşması Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Eren, S. (2021). Evli çiftlerin benlik kurguları ve benlik kurguları benzerliğinin evlilik uyumu ve doyumu ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi

Erkılınç, M. M. (2020). Aile içi iletişim kalıpları, benlik kavramı ve evlilik uyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Işık Üniversitesi.

Ersanlı, K. & Kalkan, M. (2008). *Evlilik ilişkilerini geliştirme (kuram ve uygulama).* Nobel Yayın Dağıtım.

Eskin, M. (2012). Evlilik terapisi için başvuran çiftlerin evlilik doyumu ve evlilik terapisiyle hakkındaki görüşleriyle ilişkili etmenler. *Klinik Psikiyatri*, 15, 226-237

Gaal, Francis S., "The Role of Differentiation of Self and Death Anxiety In Predicting Martial Adjustment Following the Death of an Adult, Married Child's Biological Parent" (2005). *Seton Hall University Dissertations and Theses (ETDs)*. 1720. https://scholarship.shu.edu/dissertations/1720

Gladding, S. T. (2020). *Aile terapisi, tarihi, kuram ve uygulamaları* (çev.İ. KEKLİK, İ. YILDIRIM Editör). Ankara: Türk PDR Yayınları.

Glenn, N. D. (1991). The Recent Trend in Marital Success in the United States. *Journal of Marriage and the Family, 53(2), 261.* https://doi.org/10.2307/352897

Gottman, J. M. (1993). The roles of conflict engagement, escalation, and avoidance in marital interaction: A longitudinal view of five types of couples. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 61*(1), 6–15. https://doi.org/10.1037/0022-006X.61.1.6

Güleç, G. (2012). The Family and the Marriage In: Yenilmez Ç (Editör). Family Structure and Relationships. First Ed. 62-75.Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Güler, K. (2021). Evli Kadınlarda Ayrılık Anksiyetesi, Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(4), 272-278. https://doi.org/10.35365/ctjpp.21.4.28

Güler, K. (2021). Evli olmayan bireylerin evlilik kaygısı ile evliliğe yükledikleri anlam ve evlilik beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Kent Üniversitesi

Günay, A. R. Ve Erdem, A. (2021). Evlilik Uyumu, Çocuk Yetiştirme Tutumu ve Aile İşlevselliği Arasındaki İlişki. *Ekev Akademi Dergisi*, 0(86), 149-170. Retrieved from

Halat, M. I., & Hovardaoğlu, S. (2010). The relations between the attachment styles, causality and responsibility attributions and loneliness of the married couples in the context of the investment model. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 5, 2332–2337. doi:10.1016/j.sbspro.2010.07.459

Janetius, S.T. (2004) Marriage & Marital Adjustment. Unpublished Masters Thesis, College of Education, De La Salle University, Manila, Philippines

Janetius, S.T. (2019). Sparkles: Glimpses of Therapeutic Counselling. Thrissur: Mishil & Js. (pp.103-107)

Jankowski, P. J., & Hooper, L. M. (2012). Differentiation of self: A validation study of the Bowen theory construct. Couple and Family Psychology: Research and Practice, 1(3), 226–243. doi:10.1037/a0027469

Jones, G. D., & Nelson, E. S. (1997). Expectations of Marriage Among College Students From Intact and Non-Intact Homes. *Journal of Divorce & Remarriage,* 26(1-2), 171–189. https://doi.org/10.1300/j087v26n01_09

Juvva, S., & Bhatti, R. S. (2006). *Epigenetic Model of Marital Expectations. Contemporary Family Therapy, 28(1), 61–72.* https://doi.org/10.1007/s10591-006-9695-2

Kahraman, Z. (2011). Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kalkan, E. (2018). Evlilik ilişki kalitesinin benliğin farklılaşması ve ilişkisel özgünlük bağlamında incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Kalkan, E., & Aydoğan, D. (2019). Evlilik İlişki Kalitesini Benlik Açısından Değerlendirme: Benliğin Farklılaşması ve İlişkisel Özgünlük. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, 38(1), 174-189. https://doi.org/10.7822/omuefd.494918

Kalkan, M. (2002). Evlilik ilişkisini geliştirme programının, evlilerin evlilik uyum düzeyine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Dalı.

Karababa, A., Mert, A., & Çetiner, P. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Psikolojik İyi Olmanın Bir Yordayıcısı Olarak Benlik Ayrımlaşması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(2), 1235-1248. https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.02.004

Karamustafaoğlu, O., Aydoğdu, Ü. R., & Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik Araştırmalarda Araştırma Yöntemleri ile Örneklem İlişkisi: Doğrulayıcı Doküman Analizi Örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(30), 556-565. https://doi.org/10.14582/DUZGEF.1803

Karataş, L. (2022). Evli bireylerde cinsel doyum ve evlilik uyumunun benlik saygısı ile ilişkisinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi

Kastro, R. M. (1998). Evlilik içi uyum ve depresyon: evlilik ilişkisinin niteliği ve eşlerde semptom oluşumu hakkında bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kendrick, H. M. & Drentea, P. (2016). Marital adjustment. *Encyclopedia of Family Studies*, 1, 1-2. https://doi.org/10.1002/9781119085621.wbefs071

Kerr, M. E. ve Bowen, M. (1988). Family evaluation.W.W. Norton & Company.

Kışlak, Ş. T. & Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 5(5).

Kışlak, Ş. T., & Çavuşoğlu, P. Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, *9*(9), 61-68.

Koç, T. (2019). Türkiye'de boşanma oranlarını etkileyen faktörlerin beta regresyon modeli ile belirlenmesi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7 (16), 1111-1117. https://doi.org/10.33692/avrasyad.543650

Kurt, A. A. (2019). Genç yetişkinlerde akılcı olmayan romantik ilişki inançları, bilişsel esneklik ve benliğin ayrımlaşması ilişkisinin incelenmesi Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi

Kuşcu, B. (2019). Bireylerin evlilik uyumlarının psikolojik esneklik, affetme ve benlik kurgusu açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi

Kutlubay, R., & Arıöz, A. (2021). Postpartum Depresyonda Evlilik Uyumu ve Eş Desteğinin Önemi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 1-10. https://doi.org/10.51536/tusbad.952511

Lambert, N. M., & Fincham, F. D. (2011). Expressing gratitude to a partner leads to more relationship maintenance behavior. *Emotion, 11(1), 52–60.* doi:10.1037/a0021557

Lampis, J., Cataudella, S., Busonera, A., & Skowron, E. A. (2017). The role of differentiation of self and dyadic adjustment in predicting codependency. *Contemporary Family Therapy*, 39(1), 62-72v

Larson, J. H. (1988). The Marriage Quiz: College Students' Beliefs in Selected Myths about Marriage. *Family Relations, 37(1), 3.* https://doi.org/10.2307/584422

Lester, D., Doscher, K., Estrict, M., & Lee, R. (1984). Correlates of a Romantic Attitude toward Love. *Psychological Reports, 55(3), 794–794.* https://doi.org/10.2466/pr0.1984.55.3.794

Levorsen, M., Aoki, R., Matsumoto, K., Sedikides, C., & Izuma, K. (2023). The Self-Concept Is Represented İn The Medial Prefrontal Cortex İn Terms Of Self-Importance. *The Journal Of Neuroscience : The Official Journal Of The Society For Neuroscience*, *43*(20), 3675–3686. Https://Doi.Org/10.1523/JNEUROSCI.2178-22.2023

Lively, E. L. (1969). Toward concept clarification: The case of marital interaction. *Journal of Marriage and the Family,* 31(1), 108-114. https://doi.org/10.2307/ 350013

Locke, H. J., & Wallace, K. M. (1959). Short marital-adjustment and prediction tests: Their reliability and validity. *Marriage & Family Living, 21,* 251–255. https://doi.org/10.2307/348022

Mert, A., ve Topal, İ. (2018). Benlik ayrımlaşmasının manevi yönelimine etkisinin bazı değişkenlerle incelenmesi. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(14), 68-91.

Möller, A. T., & Van Zyl, P. D. (1991). Relationship beliefs, interpersonal perception, and marital adjustment. *Journal of Clinical Psychology, 47(1), 28–33.* doi:10.1002/1097-4679(199101)47:1<28::aid-jclp2270470105>3.0.co;2-k

Nichols M.P. & Davis S. D (2017). *Family therapy concepts and methods*. (11th Edition). New York: Pearson.

Ömür, E. (2021). Transaksiyonel Analiz Ego Durumları Açısından Evlilik Uyumu/Doyumunun İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 11-24. https://doi.org/10.48066/kusob.878161

Özgüven, İ. E. (2020). *Evlilik ve aile terapisi* (5. baskı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Özsoysal, S., Baş, A. U. ve Aysan, F. (2016). Evlilik beklentisi ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 119-128. https://doi.org/10.17860/efd.80783

Park, H. J., & Byun, S. H. (2017). Effects of Self-differentiation of Remarried Couples, Marital Intimacy, Marital Conflict Coping Style on Marital Satisfaction. *The Journal of the Korea Contents Association*, *17*(7), 236-252.

Peleg, O. (2008). The relation between differentiation of self and marital satisfaction: what can be learned from married people over the course of life?. *The American Journal of Family Therapy,* 36(5), 388-401

Pine F. (1979). On the pathology of the separation-individuation process as manifested in later clinical work: an attempt at delineation. *The International journal of psycho-analysis*, *60*(Pt 2), 225–242.

Polat, K., & İlhan, T. (2018). Evli Bireylerde Çift Uyumu ve Bazı Psikolojik Belirtilerin Benliğin Farklılaşması Açısından İncelenmesi. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal,* 8(50), 87-115.

Polat, M. (2022). Romantik ilişkilerde öznel iyi oluşun pozitif şemalar benliğin ayrımlaşması ve bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi

Rasheed, A., Amr, A., & Fahad, N. (2020). Investigating the Relationship between Emotional Divorce, Marital Expectations, and Self-Efficacy among Wives in Saudi Arabia. *Journal of Divorce & Remarriage, 62(1), 19–40.* https://doi.org/10.1080/10502556.2020.1833290

Rıggıo, H. R., & Weıser, D. A. (2008). Attitudes toward marriage: Embeddedness and outcomes in personal relationships. *Personal Relationships, 15(1), 123–140.* https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2007.00188.x

Sarıkaya, Y., Boyacı, M., İlhan, T., & Aldemir, A. (2018). Benliğin Farklılaşması Envanteri Kısa Formunun (BFE-KF) Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 365-380.

Semerci, B. (9 Ekim 2004). *Niçin evleniyoruz?* Sabah Gazetesi. https://www.sabah.com.tr/yazarlar/gunaydin/bsemerci/2004/10/09/nicin_evleniyoruz (E.T. 23.01.2024)

Shareh, H., & Sani, M.E. (2019). Predictive role of morningness-eveningness personality, cognitive flexibility and cognitive emotion regulation in marital satisfaction in middle-aged women. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 24(4), 384-399. DOI:10.32598/ijpcp.24.4.384

Shulman, S., Rosenheim, E., & Knafo, D. (1999). The interface of adolescent and parent marital expectations. *The American Journal of Family Therapy, 27(3), 213–222.* https://doi.org/10.1080/019261899261934

Skowron, E. A., & Friedlander, M. L. (1998). The Differentiation of Self Inventory: Development and initial validation. *Journal of Counseling Psychology, 45(3), 235–246.* https://doi.org/10.1037/0022-0167.45.3.235

Skowron, E. A., & Schmitt, T. A. (2003). Assessıng Interpersonal Fusıon: Relıabılıty And Valıdıty Of A New Dsı Fusıon Wıth Others Subscale. *Journal of Marital and Family Therapy,* 29(2), 209–222. doi:10.1111/j.1752-0606.2003.tb01201.x

Skowron, E. A., Stanley, K. L., ve Shapiro, M. D. (2009). A Longitudinal Perspective on Differentiation of Self, Interpersonal and Psychological Well-Being in Young Adulthood. *Contemporary Family Therapy*, 31(1), 3-18

Stutzer, A., & Frey, B. (2006). Does marriage make people happy, or do happy people get married. *The Journal of Socio-Economics*, (35),326-347.

Şentürk, E. (2018). Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Anabilim Dalı Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Evlilikte Özyetkinlik, Ebeveyn Özyetkinliği, Bilişsel Duygu Düzenleme ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Şentürk, S. (2013). Evli Bireylerde Evlilik Uyumu ile Ilişkili Değişkenlerin Incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi.

Tanrıkulu,İ. (2022). Dindarlık ve evlilikte mutluluk ilişkisi (Özvatan örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Tarhan, N. (2019). Mutlu Evlilik Psikolojisi. İstanbul: Timaş Yayınları.

Tekin Çatal, M., & Kalkan, M. (2019). Evli Bireylerin Evlilik Değerleri Evlilik Doyumu ve Evlilik Tipleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 3(6), 179-186. https://doi.org/10.31461/ybpd.601115

Thibaut, J.W. (1959). The Social Psychology of Groups (1st ed.). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315135007

Tiryaki Göksu, Y. (2023). Evli Bireylerde Kök Aile ilişkileri ve Çift Uyumu Arasındaki İlişki: Benliğin Ayrımlaşması ve Nesne İlişkilerinin Aracı Rolü. Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Tiryaki Güven, S. (2020). Psikolojik belirtilerin yordayıcısı olarak sosyal problem çözme, aile işlevselliği ve benliğin ayrımlaşmasının rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi

Tosyalı, M. (2010). Evli bireylerde bağımlı ve özerk (sosyotropik-otonomik) kişilik özellikleri, empati ve mutluluk düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Tönbül, Ö., & Kocayörük, E. (2021). Evli Bireylerin Erken Dönem Uyumsuz Şemaları ve Benlik Farklılaşma Düzeylerinin Evlilik İlişkisi İnançlarını Yordaması. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *4*(2), 1-26.

Tunca, A. (2016). Anne babaların evlilik uyumu ile ergenlerdeki benlik saygısı arasındaki ilişki (Doktora Tezi) Bursa Uludag University (Turkey).

Tuzcu, A. (2017). Evli bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.

Türkseven, A., Söylemez, İ., & Dursun, P. (2020). Cinsel İşlev Bozuklukları ile Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. *Kriz Dergisi*, 28(1), 9-20.

Uçar, E. (2018). Psikolojik İyi Oluş Yordayıcısı Olarak Dindarlık, Evlilik Doyumu ve Problem Çözme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi

Uyar, S., & Erkan, Z. (2022). Evli Bireylerin Eş Tükenmişliğinin Benliğin Ayrımlaşması, Aile Yaşam Döngüsü ve Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences/ Uluslararasi Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(50).

Uzel, A. (2015). Evlilik ilişkisi içerisinde çiftler arasında cinsel doyumun, evlilik uyumu ve benlik saygısı üzerindeki etkilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi

Ünal-Karagüven, M. H., & Bal, S. F. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Evlilik Beklentileri ile Cinsiyet Rollü Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 57(57), 151-167. https://doi.org/10.15285/maruaebd.1200118

Waite, L. J., and Gallagher, M. (2000). The Case For Marriage. *Contemporary Sociology A Journal Reviews* 30(6). https://doi.org/10.2307/3088984

Waller, M. R., & McLanahan, S. S. (2005). "His" and "her" marriage expectations: Determinants and consequences. *Journal of Marriage and Family,* 67(1), 53–67. https://doi.org/10.1111/j.0022-2445.2005.00005.x

Xu, S. (2012). Entry to adulthood: College women's desire for marriage. *Master Of science.* Ames, Iowa, Iowa State University, USA. https://doi.org/10.31274/etd-180810-1111

Yalçın, H. (2014). Evlilik Uyumu ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1).

Yedirir, S., & Hamarta, E. (2015). emotional expression and spousal support as predictors of marital satisfaction: The case of Turkey. Educational sciences: theory and practice, 15(6), 1549-1558.

Yıldız, E. (2020). Üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerinin evlilik beklentisi ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi

Yıldız, M. A., & Baytemir, K. (2016). Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1). https://doi.org/10.17679/iuefd.17181627

Yılgör, N. G. S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerle İlgili Akılcı Olmayan İnançları, Evliliğe İlişkin Tutumları ve Psikolojik Belirtileri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Socıal Scıences Studıes Journal (Sssjournal), 6(63), 2216-2227.

Yılmaz, D. A. (2001). Eşler Arasındaki Uyum: Kuramsal Yaklaşımlar ve Görgül Çalışmalar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 4(4). https://doi.org/10.21560/spcd.45262

Yılmaz, H. A. (2016). Bir Derleme: Benlik Kavramına İlişkin Bazı Yaklaşımlar ve Tanımlamalar. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (48), 79-89.

Yurdakul, A., & Üner, S. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin duygusal tepkisellik durumlarının değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 14(4).

Zarei, S. (2019). The mediating role of self-differentiation in the relationship between resiliency and marital burnout in married women. *Shenakht journal of psychology & psychiatry*, 6(2), 62-73.

Kaynaklar

Anderson, M., & Jiang, J. (2018). Teens, social media & technology. https://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/14/2018/05/31102617/PI_2018.05.31_TeensTech_FINAL.pdf (E.T. :15.07.2019)

Bakken, I. J., Wenzel, H. G., Götestam, K. G., Johansson, A., & Øren, A. (2009). Internet addiction among Norwegian adults: a stratified probability sample study. *Scandinavian journal of psychology*, *50*(2), 121-127.

Borca, G., Bina, M., Keller, P. S., Gilbert, L. R., & Begotti, T. (2015). Internet use and developmental tasks: Adolescents' point of view. *Computers in Human Behavior*, *52*, 49-58.

Brown, S. D., & Rector, C. C. (2008). Conceptualizing and diagnosing problems in vocational decision making. *Handbook of counseling psychology*, *4*, 392-407.

Brown, J. D., & Bobkowski, P. S. (2011). Older and newer media: Patterns of use and effects on adolescents' health and well-being. *Journal of research on Adolescence*, *21*(1), 95-113.

Cakir, S. G. (2014). Ego identity status and psychological well-being among Turkish emerging adults. *Identity*, *14*(3), 230-239.

Cao, H., Sun, Y., Wan, Y., Hao, J., & Tao, F. (2011). Problematic Internet use in Chinese adolescents and its relation to psychosomatic symptoms and life satisfaction. *BMC public health*, *11*, 1-8.

Caplan, S. E. (2002). Problematic Internet use and psychosocial well-being: development of a theory-based cognitive–behavioral measurement instrument. *Computers in human behavior*, *18*(5), 553-575.

Casale, S., Caplan, S. E., & Fioravanti, G. (2016). Positive metacognitions about Internet use: The mediating role in the relationship between emotional dysregulation and problematic use. *Addictive behaviors*, *59*, 84-88.

Ceyhan, A. A. ve Ceyhan, E. (2009). Ergenlerde problemli internet kullanım ölçeği (PİKÖ-E) geliştirme çalışmaları. X. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi sözlü bildiri, Adana.

Ceyhan, E. (2010). Predictiveness of Identity Status, Main Internet Use Purposes and Gender on University Students' the Problematic Internet Use. *Educational Sciences: Theory and Practice*, *10*(3), 1343-1355.

Ceyhan, E. (2014). Internet-based identity experiments in late adolescence. *Egitim ve Bilim*, *39*(174).

Cheung, J. C. S., Chan, K. H. W., Lui, Y. W., Tsui, M. S., & Chan, C. (2018). Psychological well-being and adolescents' internet addiction: A school-based cross-sectional study in Hong Kong. *Child and Adolescent Social Work Journal*, *35*, 477-487.

Chi, X., Hong, X., & Chen, X. (2020). Profiles and sociodemographic correlates of Internet addiction in early adolescents in southern China. *Addictive behaviors*, *106*, 106385.

Ciarrochi, J., Parker, P., Sahdra, B., Marshall, S., Jackson, C., Gloster, A. T., & Heaven, P. (2016). The development of compulsive internet use and mental health: A four-year study of adolescence. *Developmental psychology*, *52*(2), 272.

Çakır, M. A. (2004). Mesleki karar envanterinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *37*(2), 1-14.

Çetin, A. B., & Ceyhan, A. A. (2014). Ergenlerin internette kimlik denemeleri ve problemli internet kullanım davranışları. *The Turkish Journal on Addictions*, *1*(2), 5-46.

Davis, R. A. (2001). A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. *Computers in human behavior*, *17*(2), 187-195.

Davis, R.A., Flett, G.L. & Besser A. (2002). Validation of a new scale for measuring problematic Internet use: implications for pre-employment screening. CyberPsychology & Behavior, 15, 331–47.

Díaz-Aguado Jalón, M. J., Martín Babarro, J., & Falcón Díaz-Aguado, L. (2018). Problematic Internet use, maladaptive future time perspective and school context. *Psicothema*, 30(2), 195-200.

Dolgin, K. G. (2008). Ergenlik psikolojisi (D.Özen, çev.). Kaknüs Yayınları.

Erkan, S. (2015). Gelişim psikolojisinde temel kavramlar. Y. Özbay & S. Erkan (Ed.), *Eğitim psikolojisi* içinde (s.27-49). Pegem Akademi.

Fabio, A. D., Palazzeschi, L., Asulin-Peretz, L., & Gati, I. (2013). Career indecision versus indecisiveness: Associations with personality traits and emotional intelligence. *Journal of Career Assessment*, *21*(1), 42-56.Erikson, E. H. (1963). *Childhood and society* (Vol. 2). New York: Norton.

Fineberg, N. A., Demetrovics, Z., Stein, D. J., Ioannidis, K., Potenza, M. N., Grünblatt, E., ... & Chamberlain, S. R. (2018). Manifesto for a European research network into problematic usage of the internet. *European Neuropsychopharmacology*, *28*(11), 1232-1246.

Fumero, A., Marrero, R. J., Voltes, D., & Peñate, W. (2018). Personal and social factors involved in internet addiction among adolescents: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, *86*, 387-400.

Gati, I., Krausz, M., & Osipow, S. H. (1996). A taxonomy of difficulties in career decision making. *Journal of counseling psychology*, *43*(4), 510.

Ghasemi, A., & Zahediasl, S. (2012). Normality tests for statistical analysis: a guide for non-statisticians. *International Journal of Endocrinology and Metabolism*, *10*(2), 486.

Griffiths, M. (2000). Internet addiction-time to be taken seriously?. *Addiction research*, *8*(5), 413-418.

Gross, E. F. (2004). Adolescent Internet use: What we expect, what teens report. *Journal of applied developmental psychology*, *25*(6), 633-649.

Günüç, S. (2013). İnternet bağımlılığını yordayan bazı değişkenlerin cart ve chaid analizleri ile incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, *28*(71), 88-101.

Havighurst, R. J. (1956). Research on the developmental-task concept. *The school review*, *64*(5), 215-223.

Hornak, J., & Gillingham, B. (1980). Career indecision: A self-defeating behavior. *Personnel & Guidance Journal*, 59(4), 252–253.

Kaess, M., Durkee, T., Brunner, R., Carli, V., Parzer, P., Wasserman, C., ... & Wasserman, D. (2014). Pathological Internet use among European adolescents: psychopathology and self-destructive behaviours. *European child & adolescent psychiatry*, *23*, 1093-1102.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Asil Yayın Dağıtım.

Kaltiala-Heino, R., Lintonen, T., & Rimpelä, A. (2004). Internet addiction? Potentially problematic use of the Internet in a population of 12–18 year-old adolescents. *Addiction Research & Theory*, *12*(1), 89-96.

Kardefelt-Winther, D. (2014). A conceptual and methodological critique of internet addiction research: Towards a model of compensatory internet use. *Computers in human behavior*, *31*, 351-354.

Kavici, S., & Ayaz-Alkaya, S. (2024). Internet addiction, social anxiety and body mass index in adolescents: A predictive correlational design. *Children and Youth Services Review*, *160*, 107590.

Kilic, M., Avci, D., & Uzuncakmak, T. (2016). Internet addiction in high school students in Turkey and multivariate analyses of the underlying factors. *Journal of Addictions Nursing*, *27*(1), 39-46.

Ko, C. H., Yen, J. Y., Yen, C. F., Lin, H. C., & Yang, M. J. (2007). Factors predictive for incidence and remission of internet addiction in young adolescents: a prospective study. *CyberPsychology & Behavior*, *10*(4), 545-551.

Kuss, D. J., Van Rooij, A. J., Shorter, G. W., Griffiths, M. D., & van de Mheen, D. (2013). Internet addiction in adolescents: Prevalence and risk factors. *Computers in Human Behavior*, *29*(5), 1987-1996.

Laghi, F., Baiocco, R., Lonigro, A., & Baumgartner, E. (2013). Exploring the relationship between identity status development and alcohol consumption among Italian adolescents. *The Journal of Psychology*, *147*(3), 277-292.

Lenhart, A. (2015). Pew Research Center, April 2015. *Teen, Social Media and Technology Overview*. Available: http://www.pewinternet.org/2015/04/09/teens-social-media-technology-2015/ (E.T.: 25.06.2020)

Leung, L. (2014). Predicting Internet risks: a longitudinal panel study of gratifications-sought, Internet addiction symptoms, and social media use among children and adolescents. *Health Psychology and Behavioral Medicine: An Open Access Journal*, *2*(1), 424-439.

Li, N., & Kirkup, G. (2007). Gender and cultural differences in Internet use: A study of China and the UK. *Computers & Education*, *48*(2), 301-317.

Li, D., Li, X., Wang, Y., Zhao, L., Bao, Z., & Wen, F. (2013). School connectedness and problematic Internet use in adolescents: A moderated mediation model of deviant peer affiliation and self-control. *Journal of abnormal child psychology*, *41*, 1231-1242.

Lipshits-Braziler, Y., Gati, I., & Tatar, M. (2016). Strategies for coping with career indecision. *Journal of Career Assessment*, *24*(1), 42-66.

Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of personality and social psychology*, *3*(5), 551.

Marcia, J. E. (2002). Identity and psychosocial development in adulthood. *Identity: An international journal of theory and research*, *2*(1), 7-28.

Meeus, W., van de Schoot, R., Keijsers, L., & Branje, S. (2012). Identity statuses as developmental trajectories: A five-wave longitudinal study in early-to-middle and middle-to-late adolescents. *Journal of youth and adolescence*, *41*, 1008-1021.

Mehdizadeh, S. (2010). Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on Facebook. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, *13*(4), 357-364.

Miller, A. D., & Rottinghaus, P. J. (2014). Career indecision, meaning in life, and anxiety: An existential framework. *Journal of Career Assessment*, *22*(2), 233-247.

Morsünbül, Ü. (2014). Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığı: Kimlik Stilleri ve Seçeneklerin Saplantılı Araştırılması İle İlişkileri. Anadolu Psikiyatri Dergisi 15, 77-83

Munno, D., Cappellin, F., Saroldi, M., Bechon, E., Guglielmucci, F., Passera, R., & Zullo, G. (2017). Internet Addiction Disorder: Personality characteristics and risk of pathological overuse in adolescents. *Psychiatry research*, *248*, 1-5.

Müller, K. W., Glaesmer, H., Brähler, E., Woelfling, K., & Beutel, M. E. (2014). Prevalence of internet addiction in the general population: results from a German population-based survey. *Behaviour & Information Technology*, *33*(7), 757-766.

Narayanappa, P., Nirgude, A., Nattala, P., Philip, M., & Subramanian, K. (2024). Prevalence and Predictors of Internet Addiction Among Adolescents Before the First Wave of COVID-19 Lockdown in India. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC11155426/ (E.T. 30. 06.2024).

Oskay, G. (1998). Genişletilmiş Objektif Ego Kimlik Statüsü Ölçeğinin (Extended Objective Measure Of Identity Status) EOM EIS'in Türkçe'ye Uyarlanması-Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, *2*(9), 17-24.

Przepiorka, A., & Blachnio, A. (2016). Time perspective in Internet and Facebook addiction. *Computers in Human Behavior*, *60*, 13-18.

Reinecke, L., Meier, A., Beutel, M. E., Schemer, C., Stark, B., Wölfling, K., & Müller, K. W. (2018). The relationship between trait procrastination, internet use, and psychological functioning: Results from a community sample of German adolescents. *file:///C:/Users/Bet%C3%BCl%20Ayd%C4%B1n/Downloads/fpsyg-09-00913.pdf.* (E.T.23.04.2019)

Restrepo, A., Scheininger, T., Clucas, J., Alexander, L., Salum, G. A., Georgiades, K., ... & Milham, M. P. (2020). Problematic internet use in children and adolescents: associations with psychiatric disorders and impairment. *BMC psychiatry*, *20*, 1-11.

Saka, N., Gati, I., & Kelly, K. R. (2008). Emotional and personality-related aspects of career-decision-making difficulties. *Journal of Career Assessment*, *16*(4), 403-424.

Santrock, J. W,(2011). Yaşam boyu gelişim. (G. Yüksel, Çev. Ed.). Nobel yayıncılık.

Savcı, M., & Aysan, F. (2016). The role of attachment styles, peer relations, and affections in predicting Internet addiction. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, *3*(3), 401-432.

Shapira, N. A., Goldsmith, T. D., Keck Jr, P. E., Khosla, U. M., & McElroy, S. L. (2000). Psychiatric features of individuals with problematic internet use. *Journal of affective disorders*, *57*(1-3), 267-272.

Shapira, N. A., Lessig, M. C., Goldsmith, T. D., Szabo, S. T., Lazoritz, M., Gold, M. S., & Stein, D. J. (2003). Problematic internet use: proposed classification and diagnostic criteria. *Depression and anxiety*, *17*(4), 207-216.

Stavropoulos, V., Alexandraki, K., & Motti-Stefanidi, F. (2013). Recognizing internet addiction: Prevalence and relationship to academic achievement in adolescents enrolled in urban and rural Greek high schools. *Journal of adolescence*, *36*(3), 565-576.

Tao, R., Huang, X., Wang, J., Zhang, H., Zhang, Y., & Li, M. (2010). Proposed diagnostic criteria for internet addiction. *Addiction*, *105*(3), 556-564.

Tokunaga, R. S. (2017). A meta-analysis of the relationships between psychosocial problems and internet habits: Synthesizing internet addiction, problematic internet use, and deficient self-regulation research. *Communication Monographs*, *84*(4), 423-446.

Walker III, J. V., & Peterson, G. W. (2012). Career thoughts, indecision, and depression: Implications for mental health assessment in career counseling. *Journal of Career Assessment*, *20*(4), 497-506.

Waterman, A. S. (2007). Doing well: The relationship of identity status to three conceptions of well-being. *Identity: an International Journal of Theory and Reasearch*, *7*(4), 289-307.

Wegmann, E., Stodt, B., & Brand, M. (2015). Addictive use of social networking sites can be explained by the interaction of Internet use expectancies, Internet literacy, and psychopathological symptoms. *Journal of behavioral addictions*, *4*(3), 155-162.

Williams, A. L., & Merten, M. J. (2008). A review of online social networking profiles by adolescents: implications for future research and intervention. *Adolescence*, 43(170), 253–274

Wu, X. S., Zhang, Z. H., Zhao, F., Wang, W. J., Li, Y. F., Bi, L., ... & Sun, Y. H. (2016). Prevalence of Internet addiction and its association with social support and other related factors among adolescents in China. *Journal of adolescence*, *52*, 103-111.

Xu, H., & Tracey, T. J. (2014). The role of ambiguity tolerance in career decision making. *Journal of Vocational Behavior*, *85*(1), 18-26.

Xue, Y., Xue, B., Zheng, X., Shi, L., Liang, P., Xiao, S., ... & Zhang, C. (2023). Associations between Internet addiction and psychological problems among adolescents: description and possible explanations. *file:///C:/Users/Bet%C3%BCl%20Ayd%C4%B1n/Downloads/fpsyg-14-1097331.pdf* (E.T. 20.07.2024).

Yang, S. C., & Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in human behavior*, *23*(1), 79-96.

Young, K. S. (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American behavioral scientist*, *48*(4), 402-415.

Editör:
Doç. Dr. Gökhan Akandere

Pazarlama

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Gökhan Akandere

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-08-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Gökhan Akandere
IV+234 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-08-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alam, F., Tao, M., Lahuerta-Otero, E. & Feifei, Z. (2022). Let's Buy With Social Commerce Platforms Through Social Media Influencers: An Indian Consumer Perspective. *Frontiers in Psychology,* 13, 1-13.

Balaban, D. & Mustãþea, M. (2019). Users Perspective on the Credibility of Social Media Influencers in Romania and Germany. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 21(1), 31-46.

Barta,S., Belanche, D., Fern´andez, A. & Flavi´an, M. (2022). Influencer marketing on TikTok: The effectiveness of humor and followers' hedonic experience. *Journal of Retailing and Consumer Services* 70, 1-12.

Bianchi, C., Andrews, L., Wiese, M., Fazal, E & Hasan, S. M. (2017). Consumer intentions to engage in s-commerce: A crossnational study. *Journal of Marketing Management*, 33, 464-494.

Biaudet, S. (2017). Influencer Marketing as a Marketing Tool: The Process of Creating an Influencer Marketing Campaign on Instagram. Arcada University of Applied Sciences International Business Degree Thesis, Finland.

Brown, D. & Fiorella, S. (2013). *Influence Marketing: How to Create, Manage, and Measure Brand Influencers in Social Media Maketing,* Que Publishing, Que: USA.

Brown, D & Hayes, N. (2008). *Influencer Marketing: Who Really Influences Yor Customers?* First Edition: USA.

www.creatorden.com/tr/2024-influencer-marketing-durum-raporu; 19.05.2024.

De Veirman, M., Cauberghe, V. & Hudders, L. (2017). Marketing through Instagram influencers: the impact of the number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising,* 36(5), 798-828.

Değer, B.E & Nazlı, R.S. (2022). Sosyal medyada ınfluencer etkisi bağlamında benlik sunumu. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 25-45.

Femenia-Serra, F. & Gretzel, U. (2020). Influencer Marketing for Tourism Destinations: Lessons from a Mature Destination. *Information and Communication Technologies in Tourism*, 65–78.

Gedik, Y. (2020). Sosyal Medyada Yükselen Bir Trend: Influencer Pazarlama Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi (PIAR),* 7(2), 362-385.

Haenlein, M., Anadol, E. Farnsworth, T., Hugo, H., Hunichen, J. & Welte, D. (2020). Navigating the New Era of Influencer Marketing: How to be Successful on Instagram, tıktok, & co. *California Management Review*, 63(1), 5 –25.

www.influencermarketinghub.com/influencer-marketing-benchmark-report; 20.05.2024.

Jarrar, Y. Awobamise, A.O. & Aderibigbe, A.A. (2020). Effectiveness of Influencer Marketing vs Social Media Sponsored Advertising. *Utopia y Praxis Latinoamericana*, 25(12), 40-54.

Jun, S. & Yi, J. (2020), What makes followers loyal? The role of influencer interactivity in building influencer brand equity. *Journal of Product & Brand Management,* 29(6), 803-814.

Kazancı, P. (2022). Influencer marketing uygulamalarının üniversite öğrencilerinin satın alma niyeti üzerine etkisi, Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P., & Silvestre, B. S. (2011). Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media. *Business Horizons*, 54, 241-251.

Lampeitl, A. & Åberg, P. (2017). The Role of Influencers in Generating Customer-Based Brand Equity & Brand-Promoting User-Generated Content. Degree Project International Marketing & Brand Management, Lund University

Lim, X., Radzol, A. R. M., Cheah, J. & Wong, M. W. (2017). The Impact of Social Media Influencers on Purchase Intention and the Mediation Effect of Customer Attitude. *Asian Journal of Business Research,* 7(2), 19-36.

Lin, H. C., Bruning, P. F. & Swarna, H. (2018). Using online opinion leaders to promote the hedonic and utilitarian value of products and services. *Business Horizons*, 61, 431-442.

Lou, C. & Shupei Yuan (2019). Influencer Marketing: How Message Value and Credibility Affect Consumer Trust of Branded Content on Social Media. *Journal of ınteractıve advertısıng*, 19(1), 58–73.

www. nealschaffer.com/influencer-management/, 24.05.2024.

Panno, A. (2017). Sagefrog. 24.05.2024 tarihinde The 4 M's Of Influencer Marketing: https://www.sagefrog.com/blog/the-4-ms-of-influence-marketing adresinden alındı.

Piskorski, M., & Brooks, G. (2017). Online broadcasters: How do they maintain influence, when audiences know they are paid to influence. *Proceedings of the 2017 Winter AMA,* 28, D70-D80.

Pütter, M. (2017). The Impact of Social Media on Consumer Buying Intention. *Journal of International Business Research and Marketing,* 3(1), 7-13.

Santiago, J. K. & Castelo, I. M. (2020). Digital influencers: An exploratory study of influencer marketing campaign process on instagram. Online *Journal of Applied Knowledge Management,* 8(2), 31–52.

www.shopify.com/blog/most-popular-social-media-platforms; 29.04.2024.

www.teknoloji.org/sosyal-medya-istatistikleri; 23.05.2024.

Uzunoğlu, E. & Kip, S. M. (2014). Brand communication through digital influencers: Leveraging blogger engagement. *International Journal of Information Management*, 34(5), 592-

www.websiterating.com/tr/research/social-media-statistics-facts; 21.05.2024.

KAYNAKÇA

Akerkar, R. (2019). Artificial Intelligence for Business, Switzerland: Springer.

Alan, A.K., Kabadayı, E., T. ve Uzunburun, T. (2018). Sosyal Medya Pazarlama Faaliyetlerinin Müşteri Varlığı ve Müşteri Bağlılığına Etkisi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 14 (2), 535-555.

Alfonso, V., Boar, C., Frost, J., Gambacorta, L. ve Liu, J. (2021). E-commerce in the Pandemic and Beyond. *BIS Bulletin,* No: 36. Erişim Adresi https://www.bis.org/publ/bisbull36.pdf. Erişim Tarihi: (23.01.2023).

Artan, S., Acaravcı, A., Kalaycı, C., ve Demirel, S.K. (2021). E-Ticaretin Uluslararası Ticarete Etkilerinin Analizi: G20 Ülkeleri Üzerine Bir Araştırma, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 33 (1), 103-116.

Bardakçı, A. (2004). Kitlesel Bireyselleştirme Uygulama Yöntemleri, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi,* 8 (1), 1-17.

Bayarçelik, E.B., ve Bumin-Doyduk, H.B. (2021). Yapay Zekâ ve İnsan Etkileşimi İnsan Kaynakları ve Pazarlama Uygulamaları. N. Ö. İyigün ve M. K. Yılmaz (Ed.), *Yapay Zekâ Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamalar.* Beta Kitapevi, İstanbul.

Campbell, C., Sands, S., Ferraro, C., Tsao, H.-Y., ve Mavrommatis, A. (2020). From Data to Action: How Marketers Can Leverage AI. Business Horizons, 63 (2), 227-243.

Cannella, J. (2018). Artificial Intelligence in Marketing. Unpublished Honors Thesis for Barrett, Arizona: The Honors College at Arizona State University.

Civelek, M.E. (2017). İşletmeden Tüketiciye (B2c) Elektronik Ticaret Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Web Sitelerini Yönetmelerinin Net Fayda Üzerine Etkisi: Kavramsal Model Önerisi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.

Çakır, M. (2022). İşletmelerin Büyüme ve Verimlilik Stratejilerinde Çok Kanallı (Multı-Channel) Pazarlama Uygulamaları ve Yeni Nesil Tüketicilerin Rolü. M. Çakır (Ed.), *Ekonomik Büyüme ve Verimlilik Politikaları,* 7-29. Eğitim Yayınevi, 1. Baskı, Konya.

Demirdöğmez, M., ve Taş, H.Y. (2020). Dijital Pazarlamada Yapay Zekâ Kullanımı ve Günümüz Ticaretine Etkileri. M. Mete (Ed.), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Teori ve Araştırmalar II,* Gece Kitaplığı, Ankara.

Doğanlar, T. (2016). Türkiye'de Elektronik Ticaret Pazarı ve Pazarın Gelişimi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü Tartışma Metinleri.*

Duran, C. (2021). Yapay Zekâ Temelli Pazarlama. Geleneksel Pazarlamanın Sonu mu? N. Ö. İyigün ve M. K. Yılmaz (Ed.), *Yapay Zekâ Güncel Yaklaşımlar ve Uygulamalar*, Beta Kitapevi, İstanbul.

Dülger, M.V. (2018). Günümüz Yapay Zekâ Teknolojisi ve Robot Yargıç/Avukat' Gerçeği: Mesleğimiz Elimizden Gidiyor Mu? Hplus, 6-7.

Ege, B. (2014). 4. Endüstri Devrimi Kapıda mı?, *Bilim ve Teknik Dergisi,* No: 558, s. 27-29.

Erbaşlar, G., ve Dokur, Ş. (2012). *Elektronik Ticaret: Genel Bilgiler, Hukuksal Düzenlemeler, Belge Düzeni ve Muhasebe İşlemleri,* Nobel Akademik Yayınları, Ankara.

Erdoğan, A., (2019). Tüketicilerin B2c E-Ticaret'e Bakış Açısı: Bir Anket Çalışması ve Çok Boyutlu Ölçekleme Analizi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7 (89), 17-29.

Eyal, A., ve Milo, T. (2001). Integrating and Customizing Heterogeneous E-Commerce Applications, *The VLDB Journal,* 10 (1), 16-38.

Eyel, C.Ş., Gülsoy, E., ve Gün, S. (2020). Otomotiv Sektöründe Bir Pazarlama Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Volkswagen Örneği, *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi,* 5(1), 1-14.

Fırat, F. (2018). İnternet Haberciliğinde Yapay Zekâ Teknolojisi Kullanımı: Robot Habercilik. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü:* Ankara.

Grandon, E., ve Pearson, J. (2004). Electronic Commerce Adoption: An Empirical Study of Small and Medium US Businesses, *Information & Management*, 42 (1), 197–216.

Gülşen, İ. (2019). İşletmelerde Yapay Zekâ Uygulamaları ve Faydaları: Perakende Sektöründe Bir Derleme. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 11 (2), 407-436.

Gündüz, M. (2008). *B2B e-Ticaret ve e-Pazaryerleri*, T.C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, Ankara.

Güven, H., ve Ayvaz-Güven, E.T. (2023). Yapay Zekâ Uygulamalarının E-Ticarette Kullanımı. *International Journal of Management and Administration,* 7 (13), 69-94.

IBM ve NRF (2019). The Coming AI Revolution in Retail and Consumer Products: Intelligent automation is transforming both industries in unexpected ways, https://cdn.nrf.com/sites/default/files/201901/The%20coming%20AI%20revolution.pdf, Erişim Tarihi: (08.04.2023).

Kalaycı, C. (2008). Elektronik Ticaret Ve Kobilere Etkileri, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,*1 (1), 139-150.

Karaca, B., ve Telli, G. (2019). Yapay Zekânın Çeşitli Süreçlerdeki Rolü ve Tahminleme Fonksiyonu. G. Telli (Ed.). *Yapay Zekâ ve Gelecek*, Doğu Kitabevi. İstanbul.

Keleş, A., Keleş, A. ve Akçetin E. (2017). Pazarlama Alanında Yapay Zekâ Kullanım Potansiyeli ve Akıllı Karar Destek Sistemleri, *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 12 (11), 109-124. DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12022.

Kotler, P., ve Armstrong, G. (2018). *Principles of Marketing.* 17th Global Edition, UK: Pearson.

Küçüktopuzlu K.F., ve Topsakal Y. (2019). Turizm Sektöründe İnovasyon: Türleri, Belirleyicileri ve Engelleyicileri. B. Uyan ve M. Çakır (Ed.), *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle İnovasyon,* 307-332. İksad Yayınevi, Ankara.

Lops, P., De Gemmis M., ve Semeraro, G. (2011). Content-based Recommender Systems: State of the Art and Trends. *Recommender Systems Handbook* içinde DOI: 10.1007/978-0-387-85820-3_3. 73-105.

MacKenzie, L., Meyer, C., ve Noble, S. (2013). How Retailers Can Keep Up with Consumers. https://www.mckinsey.com/industries/retail/our-insights/how-retailers-can-keep-up-with-consumers. Erişim Tarihi: (09.05.2023).

Marangoz, M., Yeşildağ, B., ve Arıkan Saltık, I. (2012). E-Ticaret İşletmelerinin Web ve Sosyal Ağ Sitelerinin İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi, *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi,* 3 (2), 53-78.

Marr, B., ve Ward, M. (2019). Artificial Intelligence in Practice: How 50 Successful Companies Used AI and Machine Learning to Solve Problems, West Sussex: Wiley.

Morgan, B. (2019). The 7 Best Examples of Artificial Intelligence to Improve Personalization, https://www.forbes.com/sites/blakemorgan/2019/01/24/the-7-best-examples-of-artificial intelligence-to-improve-personalization/#1e82d1233c4e, Erişim Tarihi: (02.06.2023).

Nagar, M., ve Saxena, T. (2020). Hrm In The Era Of Artıfıcıal Intellıgence. Innovatıon In Global Busıness And Technology: Trends, Goals And Strategıes, 1 (1), 1-8.

OECD (1999). Defining and Measuring E-Commerce: A Status Report, İnternet Adresi; http://www.oecd.org/dataoecd/12/55/2092477.pdf, Erişim Tarihi: (11.02.2023).

Öztürk, G. (2020). Reklamların Birlikte Değer Yaratma Kavramı Açısından Değerlendirilmesi. M.K. Yılmaz ve N. Ö. İyigün (Ed.), *Oyun Değiştiren Yapay Güç Yapay Zekâ*, Beta Kitapevi, İstanbul.

Sarıel, S. (2017). Günümüzde yapay zekâ. M. Karaca (Ed.) İnsanlaşan makineler ve yapay zekâ içinde. İstanbul: *İstanbul Teknik Üniversitesi Vakfı Dergisi.* 1 (1), 21-25.

Sayın M. ve Fazlıoğlu M.A. (2000), Dünya Ticaretindeki Değişim. Elektronik Ticaret ve İlk Adım, http://www.kobinet.org.tr/hizmetler/e-ticaret/e-ticaret-kutuphanesi/icindekiler.html.

Shahid, M.Z., ve Li, G. (2019). Impact of Artificial İntelligence in Marketing: a Perspective of Marketing Professionals of Pakistan. *Global Journal of Management and Business Research: E Marketing*, 19 (2), 26-33.

Shankar, V. (2018). How Artificial Intelligence (AI) Is Reshaping Retailing, *Journal of Retailing,* 94 (4), 5–11.

Siebel, T.M. (2001). Taking Care of e-Business. New York: Doubleday.

Simon, H.A. (1958). Rational and the Structure of the Environment. MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

Skiver, R.L., ve Godfrey, M. (2017). Crowdserving: A last mile delivery method for brick-and-mortar retailers, *Global Journal of Business Research, The Institute for Business and Finance Research*, 11 (2), 67-77.

Statista, (2021). Retail E-commerce Sales Worldwide from 2014 to 2024. https://www.statista.com/statistics/379046/worldwide-retail-e-commerce-sales/. Erişim Tarihi: (21.02. 2023).

Sucu, İ., ve Ataman, E. (2020). Dijital Evrenin Yeni Dünyası Olarak Yapay Zekâ ve Her Filmi Üzerine Bir Çalışma, *e-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi* – eJNM ISSN: 2548-0200, 4 (1), 40-52.

Synced Review (2019). AI Development and Trends in E-Commerce. https://syncedreview.com/2019/06/22/ai-development-and-trends-in-e-commerce/ Erişim Tarihi: (19.02.2023).

Şenel, A. ve Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11 (12), 45-65.

Şeref, B. (2021). Öneri Sistemlerinde Başarımı Artırmak İçin Yapay Zekâ Tabanlı Yaklaşımlar, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.

Toprak, N.G. (2014). B2c E-Ticaret'in Tam Rekabet Piyasası Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 64-75.

Ulukan, G. (2019). Insider'dan Kişiye Özel Arama Sonuçları Sunan Yapay Zekâ Tabanlı Ürün: Eureka. https://webrazzi.com/2019/07/04/insider-yapay-zeka-arama-eureka/. Erişim Tarihi: (27.03.2023).

Van Den Bossche, M., Maes, J., Vanelslander, T., Macario, R., Reis, V. ve Danblanc, L. (2017). Logistics Schemes for E-Commerce, *European Commission, Final Report*, 1-38.

Varışlı, N. (2021). İşletmelerde Bilgi Teknolojileri Kullanımının Çalışanların Motivasyonu Üzerine Etkisi: Kobiler Üzerinde Bir İnceleme, *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 13 (1), 410-429.

WTO, A Quantitative Assessment of Electronic Commerce, İnternet Adresi; http://www.wto.org/english/tratop_e/ecom_e/erad-99-01.doc, Erişim Tarihi: (12.02.2023).

Yalçın, F., ve Baş, M. (2012). Elektronik Ticarette Müşteri Memnuniyeti: Fırsat Siteleri Üzerine Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi,* 14 (3), 4-5.

Yasagan Proje (2021). Yapay Zekâ Projeleri: E-Ticarette Ar-Ge Fırsatları. https://yasagan.com/eticaret/yapay-zekâ-projeleri-e-ticarette-ar-ge-firsatlari/ Erişim Tarihi: (11.05.2023).

https://www.ossite.com/tekno/internet.asp Erişim Tarihi: (29.01.2023).

https://www.issd.com.tr/tr/41466/Son-Kilometre-Lojistigi Erişim Tarihi: (18.02.2023).

https://fastcompany.com.tr/calisma-hayati/yapay-zekâ-donusumu/ Erişim Tarihi: (16.03.2023).

KAYNAKÇA

Akyüz, Y., Akcanlı, F., Karakoç, M. (2009).” *İşletmelerin Sosyal Sorumluluk Bilinci ve Çevre Sorunlarına Duyarlılığın Ölçülmesi (Geri Dönüşüm İşletmeleri Örneği)*” [Bildiri]. Uluslararası Davraz Kongresi BildirileriSocıal and Economıc

Alagöz, M. (2022), *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetiminin İşletme Performansına Etkisi ve İşbirlikçi İletişimin Düzenleyici Rolü,* Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.

ANDİÇ E. (2010). *Green supply chains: Efforts and potential applications for the Turkish market*, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.nurlan dan

Aracıoğlu, B., Tatlıdil, R. (2009). “*Tüketicilerin Satın Alma Davranışında Çevre Bilincinin Etkileri”*. Ege Akademik Bakış, 2(9), 435-461

AYDIN, Sonay Zeki (2007), *Tedarik Zinciri Yönetiminde Stratejik İttifak Olarak Üçüncü Parti Lojistik*, Fakülte Kitabevi, 1. Baskı, Isparta

Beldek, T. (2015). *Green Supply Chain Management For Construction Waste: Case Study For Turkey.* Istanbul Technıcal Unıversıty- Graduate School Of Scıence Engıneerıng And Technology

Carolina Franck, *“Framework for Supply Chain Risk Management”, Supply Chain Forum: An International Journal,* 2007, 8:2, 2-13, p. 4.

Carter, C.R. ve Rogers, D.S. (2008). *A framework of sustainable supply chain management: moving toward new theory. International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 38(5), 360-387.

Çalıcı, S. (2019), *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi: Mersin İli Örneği, Uluslarası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı,* Tarsus Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Mersin.

Çapan, A. (2008). *Analytic Model Proposal for Environmentally Conscious Supply Chain Management.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çapan, A. (2008). *Analytic Model Proposal for Environmentally Conscious Supply Chain Management.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Galatasaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

GENÇ, Ruhet (2009*), Lojistik ve Tedarik Zinciri Yönetiminin Yöntem ve Kavramları, Detay Yayınları,* 1. Baskı, Ankara

Günday, A. (2018), *Yeşil Tedarik Zinciri Uygulamalarının İşletme Performansı Üzerine Etkisi Kimya Sektöründe Görgül Bir Analiz,* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.

Güner, H. M. (2018). *Tedarik Zinciri Çevikliğinin Firma Performansı Üzerine Etkisi Ve Teknoloji Belirsizliği.* Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Güzel, D. (2011), *Tedarik Zinciri Bütünleşmesi Yeşil Tedarik Zinciri Uygulamaları ve İşletme Performnası Arasınd ki İlişki Üzerine Bir Araştırma*, Atatürk Üniversiyesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Doktara Tezi, Erzurum.

Hervani, A. A., Helms, M. M., & Sarkis, J. (2005*). Performance measurement for green supply chain management.* Benchmarking: An International Journal, 12(4), 330- 353.

Ho, J., Shalishali, M.K., Tseng, T. & Ang, D., (2009*). Opportunities in Green Supply Chain Management.* The Coastal Business Journal, 1(8), 18-3 1.

http://cscmp.org/aboutcscmp/definitions.asp, 10 Ocak 2023

İnce, M.E., (2015). *Yeşil Tedarik Zinciri Yaklaşımı ve Örnekleri.* Konya Ticaret Odası, 11 Ocak 2023 tarihinde http://www.kto.org.tr/d/file/yesil-tedarik-zinciri-yaklasimi-ve-ornekleri.pdf erişildi.

Jaggernath, R. ve Khan, Z. (2015). *Green Supply Chain Management*. World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development, 11(1), 37- 47.

Kağnıcıoğlu, C.H. (2007). *Tedarik Zinciri Yönetiminde Tedarikçi Seçimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları ment, 14, 69-85

Kayabaşı, A. (2010). *Rekabet Gücü Perspektifinde Lojistik Faaliyetlerde Performans Geliştirme*. İstanbul:İstanbul Ticaret Odası Yayınları.

Kehoe, D., Boughton, N. (2001). *"Internet Based Supply Chain Management: A Classification of Approaches to Manufacturing Planning and Control",* Internatioal Journal of Operations & Production Management, 4(21), 516-524.

Keijzers, G.(2002). *"The Transition to the Sustainable Enterprise".* Journal of Cleaner Production, 10, 349-359

Kelleci, E. (2018). *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetiminde Tersine Lojistik, İstaç A.Ş.'De Bir Uygulama.* T.C. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, S., (2017). *Yeşil Lojistik Uygulamaları: DHL Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstanbul

LUMMUS, Rhonda R. ve Robert J. VOKURKA (1999), *"Defining Supply Chain Management: A Historical Perspective and Practical Guidelines"*, Industrial Management & Data Systems, MCB University Press

Mengi, A., Algan, N. (2003). *Küreselleşme ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme AB ve Türkiye Örneği.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Özesen, E. (2009). *Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi ve Ambalaj Sanayinde Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Peker, D. (2010), *Çevresel Performansın Geliştirilmesinde Yeşil Tedarik Zinciri Yönetimi,* Uludağ Üniversitesi Sosyal Bİlimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

PONTING, Clive (2007), *Dünyanın Yeşil Tarihi, çev.* Ayşe Başçı, Sabancı Üniversitesi Yayınları, Güncellenmiş Yeni Basım, İstanbul

Ross, D.F. (2011). *Introduction to Supply Chain Management Technologies.* 2.Baskı. Abingdon, ABD: Taylor and Francis Group, LLC.

Sadia Samar Ali, Rajbir Kaur, & Jose Antonio Marmolejo Saucedo. (2019). *Best Practices in Green Supply Chain Management*: A Developing Country Perspective. Emerald Publishing Limited.

Schaltegger, S., Synnestvedt, T. (2002)."*The Link Between "Green"And Economic Success: Environmental Management as the Crucial Trigger Between Environmental and Economic Performance".* Journal of Environmental Management, 65, 339-346

Seuring, S. ve Müller, M. (2008*). From a literature review to a conceptual framework for sustainable supply chain management.* Journal of Cleaner Production, 16(15): 1699-1710.

Şaşmaz, F. (2022), *Yeşil Tedarik Zinciri Süreçlerinde Yenilikçi Teknolojilerin Kullanıma: Bursa İlinde Bir Araştırma,* Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiyüsü İşletme Anabilim Dalı Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Şen, E. (2008). *"Kobilerin Uluslararası Rekabet Güçlerini Artırmada Tedarik Zinciri Yönetiminin Önemi".* Ankara: Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi Yayınları.

Tan, K.C. (2001). *A Framework Of Supply Chain Maangement Literature.* European Journal of Purchasing&Supply Management, 7, 39-48.

Tanrıverdi, K. (2018). *Yeşil Lojistik Yönetimi Uygulamalarının Çevresel Performansla Olan İlişkisi Üzerine Bir Araştırma.* T. C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ulaştırma Ve Lojistik Yönetimi Anabilim Dalı.

Walker, H, Sisto, L., Mc Bain, D. (2008*)."Drivers and Barriers to Environmental Supply Chain Management Practices: Lessons from the Public and Private Sectors".* Journal of Purchasing&Supply Management, 14, 69-85

Zhu, Q., Sarkis, J. (2004*)."Relationships Between Operational Practices Performance Among Early Adopters of Green Supply Chain Management Practices in Chinese Manufacturing Enterprises".* Journal of Operations -289

KAYNAKÇA

Anderson, K. J., & Revelle, W. (1994). Impulsivity and time of day: Is rate of change in arousal a function of impulsivity? *Journal of Personality and Social Psychology, 67* (2), 334-344.

Arruda Filho, E. J. M., & Oliveira, R. L. S. (2023). The mood effect in relation to impulsive online buying behavior. *Journal of Consumer Behaviour*, *22*(1), 135-156. https://doi.org/10.1002/cb.2110

Atulkar, S., & Kesari, B. (2018). Role of consumer traits and situational factors on impulse buying: Does gender matter*? International Journal of Retail and Distribution Management, 46*(4), 386–405. https://doi.org/10.1108/IJRDM-12-2016-0239

Badgaiyan, A. J., Verma, A., & Dixit, S. (2016). Impulsive buying tendency: Measuring important relationships with a new perspective and an indigenous scale. *IIMB Management Review*, *28*(4), 186-199. https://doi.org/10.1016/j.iimb.2016.08.009

Bashir, S., Zeeshan, M., Sabbar, S., Hussain, R. I., & Sarki, I. H. (2013). Impact of cultural values and life style on impulse buying behavior: A case study of Pakistan. *International Review of Management and Business Research*, *2*(1), 193-200.

Bizuneh, D. (2012). *Consumers' unplanned purchase, online*. (Master's Thesis). Lulea University of Technology.

Boutsouki, C. (2019). Impulse behavior in economic crisis: A data driven market segmentation. International *Journal of Retail & Distribution Management, 47*(9), 974-996. https://doi.org/10.1108/IJRDM-08-2018-0165

Chetioui, Y., & El Bouzidi, L. (2023). An investigation of the nexus between online impulsive buying and cognitive dissonance among gen Z shoppers: are female shoppers different?. *Young Consumers*, *24*(4), 406-426. https://doi.org/10.1108/YC-06-2022-1548

Chomvilailuk, R., & Butcher, K. (2014). Social effects on unplanned in-store buying. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *148*, 127-136. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.026

Chonpracha, P., Ardoin, R., Gao, Y., Waimaleongora-Ek, P., Tuuri, G., & Prinyawiwatkul, W. (2020). Effects of intrinsic and extrinsic visual cues on consumer emotion and purchase intent: A case of ready-to-eat salad. *Foods*, *9*(4), 1-16. https://doi.org/10.3390/foods9040396

Choudhary, S. (2014). Study of impulse buying behavior of consumers. *International Journal of Advance Research in Computer Science and Management Studies*, *2*(9), 1-4.

Dabrowski, M., & Acton, T. (2013). The performance of recommender systems in online shopping: A user-centric study. *Expert Systems with Applications*, *40*(14), 5551-5562. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.04.022

Darmawan, D., & Gatheru, J. (2021). Understanding impulsive buying behavior in marketplace. *Journal of Social Science Studies (JOS3)*, *1*(1), 11-18. https://doi.org/10.56348/jos3.v1i1.2

Dawson, S., & Kim, M. (2009). External and internal trigger cues of impulse buying online. *Direct Marketing: An International Journal*, *3*(1), 20-34. https://doi.org/10.1108/17505930910945714

Djafarova, E., & Bowes, T. (2021). 'Instagram made Me buy it': Generation Z impulse purchases in fashion industry. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *59*, 102345. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2020.102345

Fenton-O'Creevy, M., Dibb, S., & Furnham, A. (2018). Antecedents and consequences of chronic impulsive buying: Can impulsive buying be understood as dysfunctional self-regulation?. *Psychology & Marketing, 35*(3), 175-188. https://doi.org/10.1002/mar.21078

Gohary, A., & Hanzaee, K. H. (2014). Personality traits as predictors of shopping motivations and behaviors: a canonical correlation analysis. *Arab Economic and Business Journal*, *9*(2), 166-174. https://doi.org/10.1016/j.aebj.2014.10.001

Gretzel, U., & Fesenmaier, D. R. (2006). Persuasion in recommender systems. *International Journal of Electronic Commerce*, *11*(2), 81-100. https://doi.org/10.2753/JEC1086-4415110204

Gulfraz, M. B., Sufyan, M., Mustak, M., Salminen, J., & Srivastava, D. K. (2022). Understanding the impact of online customers' shopping experience on online impulsive buying: A study on two leading E-commerce platforms. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *68*, 1-12. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2022.103000

Henriques, I., & Barreto, A. M. (2019). The Impact of the purchase channel on unplanned purchases. *Media & Jornalismo*, *19*(34), 249-268. https://doi.org/10.14195/2183-5462_34_18

Hostler, R. E., Yoon, V. Y., Guo, Z., Guimaraes, T., & Forgionne, G. (2011). Assessing the impact of recommender agents on on-line consumer unplanned purchase behavior. *Information & Management*, *48*(8), 336-343. https://doi.org/10.1016/j.im.2011.08.002

Iyer, G. R., Blut, M., Xiao, S. H., & Grewal, D. (2020). Impulse buying: A meta-analytic review. *Journal of The Academy of Marketing Science*, *48*, 384-404. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00670-w

Koufaris, M. (2002). Applying the technology acceptance model and flow theory to online consumer behavior. *Information Systems Research*, *13*(2), 205-223. https://doi.org/10.1287/isre.13.2.205.83

Kumar, S., & Kaur, A. (2018). Understanding online impulsive buying behaviour of students. *International Journal of Management Studies*, *3*(1), 61-71. http://dx.doi.org/10.18843/ijms/v5i3(1)/09

Li, Q., Myaeng, S. H., & Kim, B. M. (2007). A probabilistic music recommender considering user opinions and audio features. *Information Processing & Management*, *43*(2), 473-487. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2006.07.005

Lim, S. H., & Kim, D. J. (2022). The effect of unmindfulness on impulse purchasing behaviours in the context of online shopping from a classical attitude theory perspective. *Behaviour & Information Technology, 41*(16), 3432-3449. https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.1996630

Lord, K. R., Putrevu, S., & Olson, E. A. (2023). Impulsiveness in the grocery store: Psychographic drivers and segments. *Journal of Consumer Marketing*, *40*(3), 328-343. https://doi.org/10.1108/JCM-06-2020-3909

Manchanda, P., Dubé, J. P., Goh, K. Y., & Chintagunta, P. K. (2006). The effect of banner advertising on internet purchasing. *Journal of Marketing Research*, *43*(1), 98-108. https://doi.org/10.1509/jmkr.43.1.98

Miao, M., Jalees, T., Qabool, S., & Zaman, S. I. (2020). The effects of personality, culture and store stimuli on impulsive buying behavior: Evidence from emerging market of Pakistan. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *32*(1), 188-204. https://doi.org/10.1108/APJML-09-2018-0377

Monsuwé, T. P., Dellaert, B. G., & De Ruyter, K. (2004). What drives consumers to shop online? A literature review. *International Journal of Service Industry Management*, *15*(1), 102-121. https://doi.org/10.1108/09564230410523358

Postma, O. J., & Brokke, M. (2002). Personalisation in practice: The proven effects of personalisation. *Journal of Database Marketing & Customer Strategy Management*, *9*, 137-142. https://doi.org/10.1057/palgrave.jdm.3240069

Rani, N. M., & Rex, C. (2023). A study on impulsive buying behaviour in online shopping. *International Journal of Professional Business Review, 8*(3), 1-17. https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i3.1237

Redine, A., Deshpande, S., Jebarajakirthy, C., & Surachartkumtonkun, J. (2023). Impulse buying: A systematic literature review and future research directions. *International Journal of Consumer Studies*, *47*(1), 3-41. https://doi.org/10.1111/ijcs.12862

Rook, D. W., & Fisher, R. J. (1995). Normative influences on impulsive buying behavior. *Journal of Consumer Research*, *22*(3), 305-313. https://doi.org/10.1086/209452

Sarwar, M. A., Nasir, J., Sarwar, B., Hussain, M., & Abbas, A. (2023). An investigation of precursors of online impulse buying and its effects on purchase regret: role of consumer innovation. *International Journal of Innovation Science*. 1757-2223. https://doi.org/10.1108/IJIS-12-2022-0244

Senecal, S., & Nantel, J. (2004). The influence of online product recommendations on consumers' online choices. *Journal of Retailing*, *80*(2), 159-169. https://doi.org/10.1016/j.jretai.2004.04.001

Sheng, X., & Zolfagharian, M. (2014). Consumer participation in online product recommendation services: Augmenting the technology acceptance model. *Journal of Services Marketing*, *28*(6), 460-470. https://doi.org/10.1108/JSM-04-2013-0098

Sumetha, M., & Vasanthi, S. (2016). Factors Influencing Online Impulsive Buying Behaviour. *Academia and Society, 2*(2), 28-31.

Swaminathan, V. (2003). The impact of recommendation agents on consumer evaluation and choice: The moderating role of category risk, product complexity, and consumer knowledge. *Journal of Consumer Psychology*, *13*(1-2), 93-101. https://doi.org/10.1207/S15327663JCP13-1&2_08

Tifferet, S., & Herstein, R. (2012). Gender differences in brand commitment, impulse buying, and hedonic consumption. *Journal of product & brand management*, *21*(3), 176-182. https://doi.org/10.1108/10610421211228793

Wang, W., & Benbasat, I. (2007). Recommendation agents for electronic commerce: Effects of explanation facilities on trusting beliefs. *Journal of Management Information Systems*, *23*(4), 217-246. https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222230410

Wang, Y., Pan, J., Xu, Y., Luo, J., & Wu, Y. (2022). The determinants of impulsive buying behavior in electronic commerce. *Sustainability*, *14*(12), 1-18. https://doi.org/10.3390/su14127500

Yan, Q., Wang, L., Chen, W., & Cho, J. (2016). Study on the influencing factors of unplanned consumption in a large online promotion activity. *Electronic Commerce Research*, *16*, 453-477. https://doi.org/10.1007/s10660-016-9215-x

Ying, Z., Caixia, C., Wen, G., & Xiaogang, L. (2018, April). Impact of recommender systems on unplanned purchase behaviours in e-commerce. In *2018 5th International conference on industrial engineering and applications (ICIEA)* (pp. 21-30). IEEE. https://doi.org/10.1109/IEA.2018.8387066

Zhang, Z., Zhang, N., & Wang, J. (2022). The influencing factors on impulse buying behavior of consumers under the mode of hunger marketing in live commerce. *Sustainability*, *14*(4), 2122. https://doi.org/10.3390/su14042122

KAYNAKÇA

Aghakhani, N., Karimi, J., & Salehan, M. (2018). A unified model for the adoption of electronic word of mouth on social network sites: Facebook as the exemplar. *International Journal of Electronic Commerce*, 22(*2*), 202-231.

Ahmad, A. Y. B. (2024). Firm Determinants that Influences Implementation of Accounting Technologies in Business Organizations. *WSEAS Transactions on Business and Economics*, 21(*1*), 1-11.

Akar, V. (2022). Sanal Organizasyonlar. Ş. Sevim (Ed.), *Güncel işletmecilik araştırmaları-2* içinde (s. 223-241). Konya: Eğitim Yayınevi.

Akar, V. & Bekar, F. (2022). İşin anlamlılığının iş performansı üzerindeki etkisinde iş tatmininin aracı Covid-19 korkusunun düzenleyici rolü. *Journal of Economic & Social Research,* 9(*17*), 24-36.

Akar, V. (2023). Örgütlerde yetenek yönetimin çalışanların iş performansına etkisi: Örgütsel vatandaşlık davranışının aracı ve işsizlik kaygısının düzenleyici rolü. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *24*(1), 477-497.

Akar, V., ve Uyar, E. (2023). Yenilikçi iş davranışı ve işletmeler üzerinde etkileri. A. Kayabaşı (Ed.), *Güncel işletmecilik araştırmaları-4* içinde (s. 79-96). Konya: Eğitim Yayınevi.

Akar, V. (2024). İşyeri nezaketsizliğine maruz kalmanın çalışanlara etkisi: Örgütsel özdeşleşmenin aracı ve psikolojik sahiplenmenin düzenleyici rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *15*(42), 533-552.

AL-Hakim L., Al-Hamamy Z. , (2017). *Digital marketing and its role in customer happiness an exploratory study behind a sample of telecom company customers.Kufa University*, College of Administration and Economics.

Allahham, M., & Ahmad, A. (2024). AI-induced anxiety in the assessment of factors influencing the adoption of mobile payment services in supply chain firms: A mental accounting perspective. *International Journal of Data and Network Science*, 8(*1*), 505-514.

Almossawi, M. M. (2015). The impact of word of mouth (WOM) on the bank selection decision of the youth: A case of Bahrain. *International Journal of Business and Management*, 10(*4*), 123.

Arora, A., Bansal, S., Kandpal, C., Aswani, R., & Dwivedi, Y. (2019). Measuring social media influencer index-insights from Facebook, Twitter and Instagram. *Journal of retailing and consumer services*, 49(*1*), 86-101.

Atshaya, S., & Rungta, S. (2016). Digital marketing vs internet marketing: A detailed study. *International Journal of Novel Research in Marketing Management and Economics*, 3(*1*), 29-33.

Bay, M., & Uyar, E. (2023). Teknolojiye hazır bulunuşluğun müşteri sadakatine etkisinde kontrol isteğinin aracılık rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 32* (3), 184-202.

Bélanger, F., Fan, W., Schaupp, L. C., Krishen, A., Everhart, J., Poteet, D., & Nakamoto, K. (2006). Web site success metrics: Addressing the duality of goals. *Communications of the ACM*, *49*(12), 114-116.

Bhandari, R. S., & Bansal, A. (2018). Impact of search engine optimization as a marketing tool. *Jindal Journal of Business Research*, *7*(1), 23-36.

Bouwman, H., Nikou, S., & De Reuver, M. (2019). Digitalization, business models, and SMEs: How do business model innovation practices improve performance of digitalizing SMEs?. *Telecommunications Policy*, *43*(9), 101828.

Chaffey, D. (2010). Applying organisational capability models to assess the maturity of digital-marketing governance. *Journal of marketing management*, *26*(3-4), 187-196.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital marketing*. Pearson uk.

Chaffey, D., Ellis-Chadwick, F., & Mayer, R. (2009). *Internet marketing: strategy, implementation and practice*. Pearson education.

Chan, N. L., & Guillet, B. D. (2011). Investigation of social media marketing: how does the hotel industry in Hong Kong perform in marketing on social media websites?. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *28*(4), 345-368.

Christensen, C. M. (2015). *The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business Review Press.

Daoud, M. K., Al-Qeed, M., Ahmad, A. Y. B., & Al-Gasawneh, J. A. (2023). Mobile marketing: Exploring the efficacy of user-centric strategies for enhanced consumer engagement and conversion rates. *International Journal of Membrane Science and Technology*, *10*(2), 1252-1262.

Davis, J., & Smith, K. (2016). Understanding Customer Journeys through ROI Analysis. *Journal of Digital Marketing*, 31(1), 54-67.

Dixit, S., Singh, S., Dhir, S., & Dhir, S. (2021). Antecedents of strategic thinking and its impact on competitive advantage. *Journal of Indian Business Research*, 13(4), 437–458.

Dovaliene, A., Masiulyte, A., & Piligrimiene, Z. (2015). The relations between customer engagement, perceived value and satisfaction: the case of mobile applications. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *213*, 659-664.

Francois, S; Renaud, V. & Gregoire, M. (2012). *The digital marketing*. Eyerolls. Paris.

Ghiselli, R., & Ma, J. (2015). Restaurant social media usage in China, a study of industry practices & consumer preferences. *Worldwide Hospitality & Tourism Themes*, 7(3), 251-265

Gupta, S., & Jain, D. (2019). Personalized affiliate marketing: Enhancing consumer engagement and conversion. *Journal of Marketing Research*, 36(4), 421-436.

Heskett, J.L. (2020). *The profit ımpact of market strategy*. Harvard Business Review.

Hussain, S., Guangju, W., Jafar, R. M. S., Ilyas, Z., Mustafa, G., & Jianzhou, Y. (2018). Consumers' online information adoption behavior: Motives and antecedents of electronic word of mouth communications. *Computers in Human Behavior*, 80(1), 22–32.

Jain, V. K., Gupta, A., & Verma, H. (2020). Millennials green consumption behavior and its linkage to firms marketing competitiveness: Findings from select study in Uttarakhand. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 15(2), 94–105.

Jeevan, P. (2015, January). A Study on Digital Marketing-A Case Study with Special Reference to Flipkart. In *National conference on E-Learning, E business and E Governance, SIMS*.

Jeong, E., & Jang, S. (2011). Restaurant experiences triggering positive electronic word-ofmouth (eWOM) motivations. *International Journal Of Hospitality Management*, 30(2), 356–366.

Kaushik, R. (2016). Digital marketing in Indian context. *International Journal of Computational Engineering & Management*, 19(2), 12–17.

Kian Chong, W., Shafaghi, M., Woollaston, C., & Lui, V. (2010). B2B e-marketplace: an e-marketing framework for B2B commerce. *Marketing Intelligence & Planning*, *28*(3), 310-329.

Klaus, P. (2014). Towards practical relevance—Delivering superior firm performance through digital customer experience strategies. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, 15(4), 306–316.

Kotler, P., Gary, A., & Anders, P. (2017). *Principles of marketing*. 2nd edition. Pearson Education Limited. British Library Cataloguing.

Kumar, V., & Pansari, A. (2016). National Culture, Economy, and Customer Lifetime value: Assessing the relative ımpact of the drivers of customer equity. *Journal of Marketing*, 80(4), 67-83.

Kurnia, K., & Rifani, R. (2020). The personal selling & digital marketing on purchase decision of insurance policy. *Economics and Digital Business Review*, 1(2), 120–128.

Kusuma, A., & Rafindadi, M. (2019). The ımpact of affiliate marketing on website traffic and sales. *International Journal of Advanced Science and Technol*ogy, 28(5), 89-99.

Lee, C., & Williams, E. (2020). Accountability in digital marketing: A Cross-Industry analysis. *Journal of Business Ethics*, 45(1), 22-37.

Leeflang, P. S., Verhoef, P. C., Dahlström, P., & Freundt, T. (2014). Challenges and solutions for marketing in a digital era. *European management journal*, 32(1), 1-12.

Li, J., Kim, W. G., & Choi, H. M. (2019). Effectiveness of social media marketing on enhancing performance: Evidence from a casual-dining restaurant setting. *Tourism Economics*, 27(1), 1354816619867807.

Li, H., Edwards, S. M., & Lee, J.-H. (2002). Measuring the intrusiveness of advertisements: Scale development and validation. *Journal of Advertising*, 31(2), 37–47.

Mohamed, M. A. F. A. (2020). The impact of digital marketing on the perceived value of the customer: An applied study on Egyptian Airlines customers. *Journal of Contemporary Business Studies,-Kafr El-Sheikh University*, *40*(1), 53-112.

Martín-Peña, M. L., Sánchez-López, J. M., & Díaz-Garrido, E. (2019). Servitization and digitalization in manufacturing: The influence on firm performance. *Journal of Business & Industrial Marketing*, 35(3), 564–574.

Momaya, K. S. (2020). Return from COVID-19: Thinking differently about export competitiveness and sustainability. *International Journal of Global Business and Competitiveness,* 15 (1), 1–9

Mozeik, C. K., Beldona, S., Cobanoglu, C., & Poorani, A. (2009). The adoption of restaurant-based e-service. *Journal of Foodservice Business Research*, 12(3), 247–265.

Omar, N. B., Norzaidi, M. D., & Mohamed, I. S. (2012). Adoption and performance of click and mortar retailers: Malaysia evidence. *Advances in Natural and Applied Sciences*, *6*(8), 1591-1608.4

Öz, M., & Uyar, E. (2014). Sağlık hizmetleri pazarlamasında algılanan hizmet kalitesi ve müşteri memnuniyeti üzerinde ağızdan ağıza pazarlamanın etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16* (26), 123-132.

Öz, M.,&Uyar, E. (2020). Hizmet işletmelerinde girişimci pazarlama. Erdemir, N. K.,& Aytar, O. (Ed.), *Girişimcilik* içinde (s. 114-132). Konya: Eğitim Yayınevi.

Panchal, D., & Krishnamoorthy, B. (2019). Developing an instrument for business model dimensions: Exploring linkages with firm competitiveness. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 14(1), 24–41.

Parsons, A; Zeisser, M. & Waitman, R. (1998). Organizing today for the digital marketing of tomorrow. *Journal of Interactive Marketing*,12(1),35-38

Pelletier, M. J., Krallman, A., Adams, F. G., & Hancock, T. (2020). One size doesn't fit all: A uses and gratifications analysis of social media platforms. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 14(2), 269–284.

Pelsmacker, P. D., Van Tilburg, S., & Holthof, C. (2018). Digital marketing strategies, online reviews and hotel performance. *International Journal of Hospitality Management,* 72(1), 47–55.

Poisson, D. C. (2018). The effectiveness of coupons on the restaurant consumers' purchase decision. *Journal of Foodservice Business Research*, 21(3), 280–296.

Poulis, A., Rizomyliotis, I., & Konstantoulaki, K. (2019). Do firms still need to be social? Firm generated content in social media. *Information Technology & People*, 32(2), 387–404.

Roy, G., Datta, B., & Basu, R. (2017). Effect of eWOM valence on online retail sales. *Global Business Review*, 18(1), 198–209.

Ryan, D. (2014). *Understanding digital marketing, marketing strategies for engaging the digital generation*. Kogan Page Publishers.

Saura, J. R., Palos-Sánchez, P., & Cerdá Suárez, L. M. (2017). Understanding the digital marketing environment with KPIs and web analytics. *Future Internet*, 9(4), 1–13.

Saura, J. R., Palos-Sanchez, P. R., & Correia, M. B. (2019). Digital marketing strategies based on the e-business model: Literature review and future directions. Organizational Transformation and Managing Innovation in the Fourth Industrial Revolution, *IGI Global*, 86–103.

Shankar, A., Jebarajakirthy, C., & Ashaduzzaman, M. (2020). How do electronic word of mouth practices contribute to mobile banking adoption? *Journal of Retailing and Consumer Services*, 52(1), 1-14.

Sharma, A., Motta, V., & Martinez, L. (2019). Effectiveness of short videos to enhance HACCP information for consumers. *Journal of Foodservice Business Research*, 22(6), 549–562.

Simmons, G. J. (2007). "i-Branding": developing the internet as a branding tool. *Marketing Intelligence & Planning*, *25*(6), 544-562.

Smith, K. T. (2011). Digital marketing strategies that Millennials find appealing, motivating, or just annoying. *Journal of Strategic Marketing*, 19(6), 489–499.

Smith, K. T. (2012). Longitudinal study of digital marketing strategies targeting Millennials. *Journal of Consumer Marketing*, 29(2), 86–92.

Sonar, H. C., Khanzode, V., & Akarte, M. (2020). A conceptual framework on implementing additive manufacturing technology towards firm competitiveness. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 15(2), 121–135.

Sundaram, R., Sharma, D., & Shakya, D. (2020). Power of digital marketing in building brands: A review of social media advertisement. *International Journal of Management*, 11(4), 244–254.

Taiminen, H. M., & Karjaluoto, H. (2015). The usage of digital marketing channels in SMEs. *Journal of small business and enterprise development*, *22*(4), 633-651.

Timilsina, M. (2017). Impacts of social media in restaurant businesses: A case study of restaurants based on Oulu region.

Uyar, E. (2023). Hizmet sektöründe ağızdan ağıza pazarlamanın önemi. E. Oyur., & S. Gül., Ersöz (Ed.), *Multidisipliner Akademik Yazılar* içinde (63-77). Bursa: Ekin Yayınevi.

Uyar, E., & Akar, V. (2023). Hizmet işletmelerinde hizmet hatası ve telafisi. A. Kayabaşı (Ed.), *Güncel işletmecilik araştırmaları-4* içinde (s.133-144). Konya: Eğitim Yayınevi.

Wang, C., Ahmad, S. F., Ayassrah, A. Y. B. A., Awwad, E. M., Irshad, M., Ali, Y. A., ... & Han, H. (2023). An empirical evaluation of technology acceptance model for Artificial Intelligence in E-commerce. *Heliyon*, *9*(8).

WEINSTEIN ART (2012) *Superior Customer Value, strategies for winning and retaining customers*, Third Edition, CRC Press Taylor & Francis Group, New York.

William, P., Ahmad, A. Y. B., Deepak, A., Gupta, R., Bajaj, K. K., & Deshmukh, R. (2024). Sustainable Implementation of Artificial Intelligence Based Decision Support System for Irrigation Projects in the Development of Rural Settlements. *International Journal of Intelligent Systems and Applications in Engineering*, 12(3), 48-56.

Wu, T. H., Weng, S. J., Lin, Y. T., Kim, S. H., & Gotcher, D. (2020). Investigating the importance and cognitive satisfaction attributes of service quality in restaurant business-a case study of TASTy steakhouse in Taiwan. *Journal of Foodservice Business Research*, 23(4), 263–284.

Yang, S., & Ghose, A. (2010). Analyzing the relationship between organic and sponsored search advertising: Positive, negative, or zero interdependence? *Marketing Science*, 29(4), 602–623.

Yasmin, A., Tasneem, S., & Fatema, K. (2015). Effectiveness of digital marketing in the challenging age: An empirical study. *International Journal of Management Science and Business Administration*, 1(5), 69–80.

Yeshitila, D., Kitaw, D., Jilcha, K., & Muchie, M. (2020). Situational and mixed business strategy analysis for market competitiveness: An exploration in context of Africa. *International Journal of Global Business and Competitiveness*, 15(2), 106–120.

Zhang, Y., Zhang, J., & Liu, C. (2022). Motives for employees communicate positive electronic word of mouth (eWOM) on social network sites: Exploring moderating mechanisms. *Australasian Marketing Journal*, 30(1), 60–73.

KAYNAKÇA

Alford Group. (2020, Haziran 23). *Giving usa 2020 by the numbers and beyond*. https://www.alford.com/giving-usa-2020-by-the-numbers-and-beyond/

Andreoni, J. (1990). Impure Altruism and Donations to Public Goods: A Teory of Warm-Glow Giving. *The Economic Journal, 100*(401), 464–477.

Andreoni, J., Rao, J. M., & Trachtman, H. (2017). Avoiding the ask: A field experiment on altruism, empathy, and charitable giving. *Journal of political Economy*, *125*(3), 625-653.

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. Ina J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior*. Berlin, Heidelber, New York: Springer-Verlag. (pp. 11–39).

Ajzen, I. (2005). *Attitudes, personality and behavior* (2. baskı). Newyork: McGraw-Hill

Argan, M. T. (2016). Kan bağış davranışını etkileyen faktörlerin Planlı Davranış Teorisi çerçevesinde incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 96-104.

Bagozzi, R. P., Gürhan-Canlı, Z. ve Priester, J. R. (2002). *The social psychology of consumer behaviour*. Buckingham: Open University.

Basil, D. Z., Ridgway, N. M., & Basil, M. D. (2006). Guilt appeals: The mediating effect of responsibility. *Psychology & Marketing*, *23*(12), 1035-1054.

Batson, C. D., & Powell, A. A. (2003). Altruism and prosocial behavior. Içinde I. B. Weiner (Ed.), *Handbook of Psychology* (1. bs, ss. 463-484). Wiley. https://doi.org/10.1002/0471264385.wei0519

Bendapudi, N., Singh, S. N., & Bendapudi, V. (1996). Enhancing helping behavior: An integrative framework for promotion planning. *Journal of Marketing*, *60*(3), 33-49.

Burnett, M. S., & Lunsford, D. A. (1994). Conceptualizing guilt in the consumer decision-making process. *Journal of Consumer Marketing*, *11*(3), 33-43.

Carpenter, J., Connolly, C., & Myers, C. K. (2008). Altruistic behavior in a representative dictator experiment. *Experimental Economics*, *11*, 282-298.

Chapman, C. M., Hornsey, M. J., Fielding, K. S., & Gulliver, R. (2023). International media coverage promotes donations to a climate disaster. *Disasters*, *47*(3), 725-744.

Chapman, C. M., Louis, W. R., Masser, B. M., & Thomas, E. F. (2022). Charitable Triad Theory: How donors, beneficiaries, and fundraisers influence charitable giving. *Psychology & Marketing*, *39*(9), 1826-1848.

Chapman, C. M., Masser, B. M., & Louis, W. R. (2020). Identity motives in charitable giving: Explanations for charity preferences from a global donor survey. *Psychology & Marketing*, *37*(9), 1277-1291.

Christensen, R. K., Nesbit, R., & Agypt, B. (2016). To give or not to give: Employee responses to workplace giving campaigns over time. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *45*(6), 1258-1275.

Cliffe, S. J., & Motion, J. (2005). Building contemporary brands: a sponsorship-based strategy. *Journal of business research*, *58*(8), 1068-1077.

Crimston, C. R., Bain, P. G., Hornsey, M. J., & Bastian, B. (2016). Moral expansiveness: Examining variability in the extension of the moral world. *Journal of personality and social psychology*, *111*(4), 636.

Crumpler, H., & Grossman, P. J. (2008). An Experimental Test of Warm Glow Giving. *Journal of Public Economics, 92*(5–6), 1011–1021.

De Wit, A., & Bekkers, R. (2016). Exploring gender differences in charitable giving: The Dutch case. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *45*(4), 741-761.

Erlandsson, A., Björklund, F., & Bäckström, M. (2017). Choice-justifications after allocating resources in helping dilemmas. *Judgment and Decision making*, *12*(1), 60-80.

Evans, R., & Ferguson, E. (2014). Defining and measuring blood donor altruism: a theoretical approach from biology, economics and psychology. *Vox sanguinis*, *106*(2), 118-126.

Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). Predicting and understanding consumer behavior: Attitude-behavior correspondence. In Ajzen, I. & Fishbein, M. (eds.). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior* (pp. 148-172). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Fehr, E., & Gächter, S. (2000). Cooperation and punishment in public goods experiments. *American Economic Review*, *90*(4), 980-994.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1977). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Reading.

Graça, S. S. (2023). Increasing donor's perceived value from charitable involvement: a multi-segment approach to the American donor market. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *20*(4), 829-852.

Graham, J., Haidt, J., & Nosek, B. A. (2009). Liberals and conservatives rely on different sets of moral foundations. *Journal of personality and social psychology*, *96*(5), 1029.

Haidt, J. (2008). Morality. *Perspectives on psychological science*, *3*(1), 65-72.

Haidt, J., & Joseph, C. (2004). Intuitive ethics: How innately prepared intuitions generate culturally variable virtues. *Daedalus*, *133*(4), 55-66.

Hibbert, S., Smith, A., Davies, A., & Ireland, F. (2007). Guilt appeals: Persuasion knowledge and charitable giving. *Psychology & Marketing*, *24*(8), 723-742.

Hon, L. C., & Grunig, J. E. (1999). *Guidelines for measuring relationships in public relations*. Institute for Public Relations Research.

Hoyer, W. D. ve MacInnis, D. J. (2008). *Consumer behavior*. Mason: South-Western.

Huhmann, B. A., & Brotherton, T. P. (1997). A content analysis of guilt appeals in popular magazine advertisements. *Journal of Advertising*, *26*(2), 35-45.

Kaplan, M. (2020). Sosyal Pazarlama ve Gönüllülük: Kan Bağışı Üzerine Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *12*(4), 3291-3309.

Kashif, M., Sarifuddin, S., & Hassan, A. (2015). Charity donation: intentions and behaviour. *Marketing Intelligence & Planning*, *33*(1), 90-102.

Khalil, E. L. (2004). What is altruism?. *Journal of economic psychology*, *25*(1), 97-123.

Knowles, S. R., Hyde, M. K., & White, K. M. (2012). Predictors of young people's charitable intentions to donate money: An extended theory of planned behavior perspective. *Journal of Applied Social Psychology*, *42*(9), 2096-2110.

Kumar, A., & Chakrabarti, S. (2023). Charity donor behavior: A systematic literature review and research agenda. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *35*(1), 1-46.

Laverie, D. A., & Arnett, D. B. (2000). Factors affecting fan attendance: The influence of identity salience and satisfaction. *Journal of leisure Research*, *32*(2), 225-246.

List, J. A., & Price, M. K. (2009). The role of social connections in charitable fundraising: Evidence from a natural field experiment. *Journal of economic behavior & organization*, *69*(2), 160-169.

Mittelman, R., & Rojas-Méndez, J. (2018). Why Canadians give to charity: An extended theory of planned behaviour model. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *15*, 189-204.

Neal, M. A. (1986). The Future of Altruism. *CrossCurrents*, *36*(4), 418-435.

Nilsson, A., Erlandsson, A., & Västfjäll, D. (2020). Moral foundations theory and the psychology of charitable giving. *European Journal of Personality*, *34*(3), 431-447.

Otto, P. E., & Bolle, F. (2011). Multiple facets of altruism and their influence on blood donation. *The journal of socio-economics*, *40*(5), 558-563.

Park, E. S. (2000). Warm-glow versus cold-prickle: a further experimental study of framing effects on free-riding. *Journal of Economic Behavior & Organization*, *43*(4), 405-421.

Paswan, A. K., & Troy, L. C. (2004). Non-profit organization and membership motivation: An exploration in the museum industry. *Journal of Marketing Theory and Practice*, *12*(2), 1-15.

Rozenkowska, K. (2023). Theory of planned behavior in consumer behavior research: A systematic literature review. *International Journal of Consumer Studies*, *47*(6), 2670-2700.

Salamon, L. M., & Anheier, H. K. (1992). In search of the non-profit sector II: The problem of classification. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, *3*(3), 267-309.

Sargeant, A., & Lee, S. (2004). Trust and relationship commitment in the United Kingdom voluntary sector: Determinants of donor behavior. *Psychology & Marketing*, *21*(8), 613-635.

Smith, J. R., & McSweeney, A. (2007). Charitable giving: The effectiveness of a revised theory of

planned behaviour model in predicting donating intentions and behaviour. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, *17*(5), 363-386.

Urbonavicius, S., Adomaviciute, K., Urbutyte, I., & Cherian, J. (2019). Donation to charity and purchase of cause-related products: The influence of existential guilt and experience. *Journal of Consumer Behaviour*, *18*(2), 89-96.

Van Leeuwen, E. (2007). Restoring identity through outgroup helping: Beliefs about international aid in response to the December 2004 tsunami. *European journal of social psychology*, *37*(4), 661-671.

Verhaert, G. A., & Van den Poel, D. (2011). Empathy as added value in predicting donation behavior. *Journal of Business Research*, *64*(12), 1288-1295.

Waters, R. D. (2008). Applying relationship management theory to the fundraising process for individual donors. *Journal of Communication Management*, *12*(1), 73-87.

Waters, R. D. (2011). Increasing fundraising efficiency through evaluation: Applying communication theory to the nonprofit organization—donor relationship. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *40*(3), 458-475.

Wiepking, P., & Maas, I. (2009). Resources that make you generous: Effects of social and human resources on charitable giving. *Social Forces*, *87*(4), 1973-1995.

Zagefka, H., & James, T. (2015). The psychology of charitable donations to disaster victims and beyond. *Social Issues and Policy Review*, *9*(1), 155-192.

Zhao, L., & Shneor, R. (2020). Donation crowdfunding: Principles and donor behaviour. *Advances in Crowdfunding: Research and Practice*, 145-160.

KAYNAKÇA

Bilginturan, S. (2008). Burdur İli Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiriciler Birliği Üyesi İşletmelerin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Bilginturan, S. (2009). Burdur İli Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiriciler Birliği Üyesi Koyunculuk İşletmelerinin Yapısal Özellikleri ve Sorunları Üzerine Bir Araştırma. *Hayvansal Üretim*, 50(1).

Bingöl, M., Yılmaz, A., Daşkıran, İ., ve Vural, M. E. (2013). Doğu Anadolu Bölgesinde Organik Koyun Yetiştiriciliği ve Geliştirme Olanakları. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 98-108.

Emsen, H., Yaprak M., Emsen, E., ve Köyceğiz, F. (2008). Romanov Koyununun Erzurum Şartlarına Adaptasyonu Projesi. http://www.erzurumtb.org.tr.

Günaydın, G. (2009). Koyun Yetiştiriciliğinin Ekonomi Politiği. *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 23(2), 15-32.

Karakoç, T. (2018). Farklı Yetiştirici Koşullarında Akkaraman Varyetesi Zom Koyunlarının Kırkım Sonu Canlı Ağırlığı ve Kirli Yapağı Verimi. Yüksek Lisans Tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Kaya, F. (2008). Aladağ'da Yaylalar ve Yaylacılık. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 13(19), 123-148.

Seçer, A., ve Boğa, M. (2016). Niğde İlinin Çamardı İlçesinde Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinde Pazarlama Yapısı, Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. Turkish Journal Of Agriculture-Food Science And Technology, 4(2), 79-83.

Semerci, A., ve Çelik, A. D. (2016). Türkiye'de Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliğinin Genel Durumu. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 21(2).*

Yerlikaya, O., ve Karagözlü, C. (2008). Koyun Sütünün Beslenmedeki Önemi Ve Teknolojik Özellikleri, *Süt Dünyası Dergisi*, Sayı:14, s. 58–61.

KAYNAKÇA

Aaker, J. L. (1997). Dimensions of brand personality. Journal of Marketing Research, 34(3), 347-356.

Aggarwal, P., & McGill, A. L. (2007). Is that car smiling at me? Schema congruity as a basis for evaluating anthropomorphized products. Journal of Consumer Research, 34(4), 468-479.

Aggarwal, P., & McGill, A. L. (2012). When brands seem human, do humans act like brands? Automatic behavioral priming effects of brand anthropomorphism. Journal of Consumer Research, 39(2), 307-323.

Ali, F., Dogan, S., Amin, M., Hussain, K., Ryu, K., 2021. Brand anthropomorphism, love and defense: does attitude towards social distancing matter? Serv. Ind. J. 41 (1–2), 58–83.

Baumann, C., Hamin, H., & Chong, A. (2017). The Role of Brand Knowledge in Loyalty Programs. Journal of Retailing and Consumer Services, 38, 74-82.

Borgogni, F., Cellini, N., & Nastri, G. (2020). Exploring the role of virtual reality in consumer behavior: Impact on decision-making and engagement. Journal of Virtual Worlds Research, 13(2), 15-29.

Brown, S. (2010). Where the Wild Brands Are: Some Thoughts on Anthropomorphic Marketing. The Marketing Review, 10(3), 209-224.

Chandler, J., & Schwarz, N. (2010). Use does not wear ragged the fabric of friendship: Thinking of objects as alive makes people less willing to replace them. Journal of Consumer Psychology, 20(2), 138-145.

Chen, Z., Liu, Y., & Zhang, J. (2021). The anthropomorphized product dilemma: Are anthropomorphized products more attractive? Journal of Business Research, 123, 110-121.

Daryanto, A., Alexander, N., Kartika, G., 2022. The anthropomorphic brand logo and its effect on perceived functional performance. J. Brand Manag. 29 (3), 287–300.

Deligöz, K. & S. Ünal (2021), "The Effect of Anthropomorphic Mascot on The Purchasing Intention of Consumers: An Experimental Study", Sosyoekonomi, 29(50), 229-254.

Dotz, W. ve Husain, M. (2003). Meet Mr. Product; The Art of the Advertising Character. San Francisco:Chronicle Books.

Epley, N., Waytz, A., & Cacioppo, J. T. (2007). On Seeing Human: A Three-Factor Theory of Anthropomorphism. Psychological Review, 114(4), 864-886.

Fournier, S. (1998). Consumers and their brands: Developing relationship theory in consumer research. Journal of Consumer Research, 24(4), 343-373.

Fournier, S. (1998). Consumers and their brands: Developing relationship theory in consumer research. Journal of Consumer Research, 24(4), 343—373.

Fournier, S., & Alvarez, C. (2012). Brands as relationship partners: Warmth, competence, and in-between. Journal of Consumer Psychology, 22(2), 177—185.

Ghorbani, A., Rauschnabel, P. A., Ramanathan, U., & Jung, B. (2022). Anthropomorphism and Artificial Intelligence in Marketing. Journal of Business Research, 140, 30-39.

Golossenko, A., Pillai, K.G., Aroean, L., 2020. Seeing brands as humans: development and validation of a brand anthropomorphism scale. Int. J. Res. Market. 37 (4), 737–755.

Guido, G., & Peluso, A. M. (2015). Brand anthropomorphism: Conceptualization, measurement, and impact on brand personality and loyalty. Journal of Brand Management, 22(1), 1-14.

Haigood, T., L. (1999). The Brand Personality Effect: An Empirical Investigation, American Marketing Association Conference Proceedings, 10, Winter, p.149.

Han, D., Aggarwal, P., & Zhang, M. (2019). The impact of anthropomorphism on consumer brand relationships. Journal of Marketing Research, 56(4), 638-656.

Han, D., Aggarwal, P., & Zhang, M. (2020). The effect of anthropomorphism on the pursuit of creative goals. Journal of Consumer Research, 47(4), 626-641.

Hart, M. P., Jones, R.S. ve Royne, B.M. (2013). "The Human Lens: How Anthropomorphic Reasoning Varies by Product Complexity and Enhances Personal Value", Journal of Marketing Management, Vol 29, Nos:1-2, 105-121.

Holt, D. (2004). How Brands Become Icons: The Principles of Cultural Branding. Harvard Business Press.

Hunting, J. (2013). On a Brand Love Quest: Exploring the Relationship between Brand Love, Anthropomorphism, Motivations, and Self-Congruity. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), University of Twente, Enschede.

Hur, J., Koo, J., & Hofmann, W. (2015). When temptation takes over: Anthropomorphized objects as persuasive agents. Journal of Consumer Research, 42(2), 246-358

Kätsyri, J., Förger, K., Mäkäräinen, M., & Takala, T. (2015). A review of empirical evidence on different uncanny valley hypotheses: Support for perceptual mismatch as one road to the valley of eeriness. Frontiers in Psychology, 6, 390.

Kim, J., & Swaminathan, S. (2021). Time to say goodbye: the impact of anthropomorphism on selling prices of used products. Journal of Business Research, 126, 78–87

Kim, S., & McGill, A. L. (2011). Gaming with Mr. Slot or gaming the slot machine? Power, anthropomorphism, and risk perception. Journal of Consumer Research, 38(1), 94-107.

Landwehr, J. R., McGill, A. L., & Herrmann, A. (2011). It's got the look: The effect of friendly and aggressive "facial" expressions on product liking and sales. Journal of Marketing, 75(3), 132-146.

Levy, S. (1985). Dreams, fairy tales, animals, and cars. Psychology & Marketing, 2(2), 67–81

Liu, F., Wei, H., Zhu, Z., Chen, H., & Allan (2022). "Warmth or competence: brand anthropomorphism, social exclusion, and advertisement effectiveness." Journal of Retailing and Consumer Services, 67.

Lury, C. (2004). Brands: The Logos Of The Global Economy. London: Routledge.

MacInnis, D. J., & Folkes, V. S. (2017). Humanizing brands: When brands seem to be like me, part of me, and in a relationship with me. Journal of Consumer Psychology, 27(3), 355-374.

Malone, C., & Fiske, S. T. (2013). The human brand: How we relate to people, products, and companies. New York, NY: John Wiley & Sons

Mithen, S. ve Boyer, P. (1996). "Anthropomorphism and The Evolution Of Cognition". The Journal of the Royal Anthropological Institute, 2(4). Ss 717–721.

Mori, M., MacDorman, K. F., & Kageki, N. (2012). The uncanny valley [from the field]. IEEE Robotics & Automation Magazine, 19(2), 98-100.

Mourey, J. A., Olson, J. G., & Yoon, S. (2017). Products as pals: Engaging with anthropomorphic products mitigates the effects of social exclusion. Journal of Consumer Research, 44(2), 414-431.

Newitz, A. (2013) Is The "Uncanny Valley" A Myth?. (3 Eylül 2013). Erişim Tarihi: 20 Eylül 2024 Erişim Adresi: https://gizmodo.com/is-the-uncanny-valley-a-myth-1239355550

Purington, A., Taft, J. G., Sannon, S., Bazarova, N. N., & Taylor, S. H. (2017). "Alexa is my new BFF": Social roles, user satisfaction, and personification of the Amazon Echo. Proceedings of the 2017 CHI Conference Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 2853-2859.

Puzakova, M., Kwak, H., & Rocereto, J. F. (2009). Pushing the envelope of brand and product anthropomorphism: Communicating corporate social responsibility through anthropomorphized brands. Journal of Marketing, 73(5), 413-414.

Puzakova, M., Kwak, H., & Rocereto, J. F. (2013). When Humanizing Brands Goes Wrong: The Detrimental Effect of Brand Anthropomorphization Amid Product Wrongdoings. Journal of Marketing, 77(3), 81-100.

Qin, H., Xie, Z., Ding, C., Wang, J., & Xu, Y. (2024). Healing or hesitation? The impact of anthropomorphism on consumers' repair intentions for products. Journal of Retailing and Consumer Services, 79, 103805

Sela, A., Wheeler, S.C., Sarial-Abi, G., 2012. We are not the same as you and I: causal effects of minor language variations on consumers' attitudes toward brands. J. Consum. Res. 39 (3), 644–661.

Sharp, B., Dawes, J., & Victory, K. (2024). The market-based assets theory of brand competition. Journal of Retailing and Consumer Services, 76, 103566

Van Esch, P., Cui, Y., Sledge, G., Das, G., & Pala, E. (2023). "Preference for partner or servant brand roles depends on consumers' power distance belief." Journal of Business Research, 162, 113896

Wang, Y., Liu, W., & Yao, M. (2024): "Which recommendation system do you trust the most? Exploring the impact of perceived anthropomorphism on recommendation system trust, choice confidence, and information disclosure." New Media & Society

Waytz, A., Morewedge, C.K., Epley, N., Monteleone, G., Gao, J., & Cacioppo, J.T. (2010). Making sense by making sentient: Effectance motivation increases anthropomorphism. Journal of Personality and Social Psychology, 99(3), 410

Yang, Z., Aggarwal, P., & McGill, A. L. (2020). The threat of anthropomorphized brands: The role of agency in consumer brand relationships. Journal of Consumer Psychology, 30(4), 602-618.

Zhang & Wang (2023): "The influence of anthropomorphic appearance of artificial intelligence products on consumer behavior and brand evaluation under different product types," Journal of Retailing and Consumer Services, 74, 103432

Zhou, Y., Kim, S., & Wang, C. L. (2019). Consumer response to anthropomorphized brand logos: The role of product category knowledge. Journal of Business Research, 99, 199-208.

KAYNAKÇA

Alan, A., Kabadayı, E. ve Erişke, T. (2018). İletişimin Yeni Yüzü: Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya Pazarlaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 493-504.

Albors, J., Ramos, J. C., ve Hervas, J. L. (2008). New Learning Network Paradigms: Communities Of Objectives, Crowdsourcing, Wikis And Open Source*. International Journal Of Information Management*, 28, 194–202.

Altın, S. (2024). Anne Tüketicilerin Etkileyici Güvenirliği ve Satın Alma Niyeti Arasında Marka Güveninin Aracı Rolü: Bir Yol Analizi. *Fiscaoeconomia*, 8(2), 441-458. doi: 10.25295/fsecon.1397639

Amelina, Dinna and Zhu, Yu-Qian, (2016). "Investigating effectiveness of source credibılity elements on social commerce endorsement: The case of instagram in Indonesia" *2016 Proceedings*. 232. http://aisel.aisnet.org/pacis2016/232

Appel, G., Grewal, L., Hadi, R. ve Stephen, H. T. (2019). The Future of Social Media in Marketing*, Journal of the Academy of Marketing Science*, 48(1), 79-95. doi: https://doi.org/10.1007/s11747-019-00695-1

Ateş, A., Sunar, H. ve Akmeşe, K. A. (2019). *Sosyal Medya ve Turizm 4.0, İçinde: Dijital Turizm: Sektörün Yeni Geleceği*, ss. 135-145. (Ed.: Karaman, A. ve Sayın, K.) Eğitim Yayınevi, Konya.

Audrezet, A., de Kerviler, G., Moulard, J. (2020). Authencity under threat: when social media influencers need to go beyond self-presentation*. J. Bus. Res*. 117, 557–569. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2018.07.008, Erişim tarihi:

Aydınlıoğlu, Ö. ve Demirel, Ç. (2022). Fenomen Pazarlamanın Covid-19 Pandemi Sürecinde Marka Farkındalığı Bağlamında Kullanımı. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 69-182.02.07.2024

Bahçecioğlu, E., H. (2024). Tüketim toplumunun inşasında influencer'ların link ekleme hareketliliği: Instagram hikayeleri örneği. *İNİF E- Dergi*, 9(1), 46-74.

Barta, S., Belanche, D., Fernández, A., ve Flavián, M. (2023). Influencer marketing on TikTok: The effectiveness of humor and followers' hedonic experience. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 70(103149), 1-12.

Batinić, I. (2015). The role and importance of internet marketing in modern hotel industry. *Journal of Process Management and New Technologies*, 3(3), 34-38.

Biçer, M. E. (2012). "*Sosyal Medya Pazarlaması ve Marka İmajı*." Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Bulut, S. (2020). Sosyal Medya Aracılığı ile influencer'ların Pazarlama Sürecine Etkisi, *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi (JOHASS),* 3 (1), 520-541

Canlı, M. (2021). "*Hatırlı Pazarlama'nın Tüketicilerin Satın Alma Davranışlarına Etkisi: Bir Araştırma*" (Hatırlı). (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Cevher, M.F. (2020). Sosyal medyada satın alma niyetinin demografik özellikler açısından incelenmesi, *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(2), doi: 10.18221/bujss.754188

Casal´o, L.V., Flavi´an, C., Ib´a˜nez-S´anchez, S. (2020). Influencers on Instagram: antecedents and consequences of opinion leadership. *J. Bus. Res*. 117, 510–519. Doi: 10.1016/j.jbusres.2018.07.005

Çalışkan M. ve Mencik Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı: 50.

Çaycı, B. (2019). *Dijital İletişim Çağında Toplumun Medyatikleşmesiyle Dönüşen Şöhret Kültürü*. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Coşkun, C. (2018). *Marka, ajans ve youtuber üçgeninde nüfuz pazarlamasının belirleyici unsurları.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Demirli, C., ve Kütük, Ö. F. (2010). Anlamsal Web (Web 3.0) ve ontolojilerine genel bir bakış. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi,* 9(18), 97-107.

Doğan, H. (2013). *Social Media Applications in Destination Management Organizations: A case Study From İzmir Destination.* (Unpublished Master Thesis). Yasar University, Institute of Social Sciences, Departments of Tourism Management, İzmir.

Eröz, S.S, ve Doğdubay, M. (2012). Turistik ürün tercihinde sosyal medyanın rolü ve etik ilişkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(1), 133-157.

Esgin, Y. (2022). E-ticaret sitelerinde AISAS modelinin influencer pazarlama iletişimi ekseninde kullanımı üzerine bir vaka analizi. *Yeni Yüzyılda İletişim Çalışmaları Dergisi*, 3(5), 137-151.

Gönülşen, G. (2020). "Olumlu Marka İmajı Yaratmada Influencer Pazarlama Stratejisinin Marka Algısı Üzerindeki Etkisi: Foreo Türkiye Markasının Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma". *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AKSOS),* sayı 8, s. 9-34.

Jayasuriya, N., Azam, S., Khatibi, A., Atan, H., ve Dharmaratne, I. (2018). The role of social media marketing on

brand equity: A literature review. *Global Journal of Management and Business Research*, 18(5), 31-39.

Kaplan, A. M., ve Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business horizons*, 53(1), 59-68.

Kavaklı, B.E. (2022). *İnfluencer (etkileyici) pazarlamada etkileyicinin güvenilirliği ve etkileyiciyle kurulan parasosyal etkileşimin tüketicinin satın alma niyeti üzerine etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kırcova, İ. ve Enginkaya, E. (2015). *Sosyal medya pazarlama*. Ankara: Beta Yayıncılık.

Köksal Araç, S. (2023). İnfluencer Marketing. In: Fettahlıoğlu, H. S. ve Bilginer Ozsaatcı, F. G. (eds.), Digital Transformation of Marketing: Marketing 5.0. Özgür Publications. doi: https://doi.org/10.58830/ozgur.pub254.c1346

Kucuk, S. U. ve Krishnamurthy, S. (2007). An analysis of consumer power on the internet. *Technovation,* 27, 47-56.

Livdumlu, D. ve Ünsalan M. (2024), İnfluencerların (Online Etkileyici) Kaynak Güvenilirliği Boyutlarının Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 67, 89-97, doi: 10.18070/erciyesiibd.1374186

Mahmutoğlu, N., Tunal, D., Dönmezler, S. ve Kayalar, S. (2018). İnfluencer pazarlaması, iab Tükiye, https://www.iabturkiye.org/UploadFiles/Reports/inluencer762018162344.pdf Erişim Tarihi: 02.07.2024

Mayfield, A. (2008). What is social media? iCrossing http://www. icrossing. co. uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_Crossing_ebook.pdf. Acessoem

Mert, Y. L. (2018). Dijital pazarlama ekseninde İnfluencer marketing uygulamaları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 1299-1328.

Oğuz, Z. ve Güzel, A. (2023). Sosyal medya fenomenleri ve satın alma niyeti hakkında tüketici görüşlerinin değerlendirilmesi, *USAYSAD Dergisi*, 9(3), 375-387.

Onurlubaş, E. (2023). Hazır giyim sektöründe influencerların marka imajı ve satın alma niyeti üzerindeki etkisi: Z Kuşağı Örneği, *Tekstil ve Mühendis*, 30(130), 148-157.

Öcal D. (2018). İnstagram Örneğinde Sosyal Medyadan Yansıyanlar, İnif Dergi, 3 (1).

Özgen, E. ve Doymuş, H. (2013). Sosyal Medya Pazarlamasında Farklılaştırıcı Bir Unsur Olarak İçerik Yönetimi Konusuna İletişimsel Bir Yaklaşım. *Online Academic Journal of Information Technology*, 4(11), 91-103.

Özkan G. ve Arslan M. (2024). Ergenlerin influencer pazarlama içeriklerine yaklaşımları: Bir okuryazarlık araştırması*, Akademik İncelemeler Dergisi*,19(1), 137-166. https://doi.org/10.17550/akademikincelemeler/ 1326301

Rebelo, M. F. (2017). *How influencers' credibility on Instagram is perceived by consumers and its impact on purchase intention,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Universidade Católica Portuguesa, Business Admnistration, Lisbon.

Saltık, Y.E. (2018). Ürün yerleştirmede yeni bir alan: İnfluencer marketing sosyal medyada influencer annelerin takipçileri tarafından değerlendirilmesine yönelik bir araştırma. *Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı Eğlence ve Ürün Yerleştirme*, 268-279.

Sánchez-Fernández, M. D., Bassi, D. Á. ve Cardona, J. R. (2019). *Main generators of the electronic word-of-mouth in the case of hotels*. Carvalho, L.C. & Isaías, P. (Eds.). Handbook of research on entrepreneurship and marketing for global reach in the digital economy. IGI Global.

Semiz, B. B. ve Zengin, E. (2019), Sosyal Medya Fenomenlerinin Satın Alma Karar Süreci Üzerindeki Rolünün İncelenmesi*, BMIJ*, (2019), 7(5): 2325-2347 doi: http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v7i5.1216

Sönmez, E. ve Taşkıran, H. B. (2019). Sosyal medya fenomenlerinin tüketicilerin marka tercihine etkisi: Kozmetik markaları üzerine bir araştırma. *İNİF E-Dergi* 4(2), 111-132.

Tokay, S.B. ve Akın, M.Ş. (2021). İnfluencer takip etme ve bırakma kararına yönelik kullanıcı deneyimleri*, Erciyes İletişim Dergisi,* 8(2), 911-929. doi.org/10.17680/erciyesiletisim.885499

We Are Social (Şubat, 2024). Dijital 2024 Türkiye, (İnternet Araştırmaları Koordinatörlüğü, Çev.), Erişim adresi: https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/3degJ.pdf

Weinberg, T. (2012). *Social Media Marketing: Strategien Für Twitter, Facebook& Co.* Köln: O'Reilly.

Yavuz, D. ve Sağlam, M. (2023). Fenomen özelliklerinin tekrar satın alma, ağızdan ağıza iletişim ve daha fazla ödeme niyetine etkisinin incelenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(37), 296-313.

Ying, M. (2012). *Sosyal medya platformları üzerinden pazarlama ve bu mecrayı etkin kullanan sektörler.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

KAYNAKÇA

Adorno, T.W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D.J., & Sanford, R.N. (1950). *The Authoritarian Personality.* New York: New York: Harper & Brothers.

Ajzen, I. (2008). Consumer Attitudes and Behavior. C. P. Haugtvedt, P. M. Herr, & Kardes, F. R. (Ed.), *Handbook of Consumer Psychology* içinde (s.525-548). New York: Lawrence Erlbaum Associates.

Akbarov, S. (2022). Consumer ethnocentrism and purchasing behavior: moderating effect of demographics. *Journal of Islamic Marketing, 13*(4), 898-932.

Alam, A., Roy, D., Akther, R., & Hoque, R. (2022). Consumer ethnocentrism and buying intentions on electronic products: moderating effects of demographics. *South Asian Journal of Marketing, 3*(2), 82-96.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., & Torlak, Ö. (2017). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Allport, G. W. (1935). Attitude theory and measurement. M. Fishbein (Ed.), *Attitudes* içinde (s.1-13). New York: John Wiley and Sons, Inc.

Aysuna, C. (2006). *Tüketici etnosentrizmi etkisini ölçmede cetscale ölçeği ve türkiye uygulaması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, S.B.E. İşletme A.B.D.

Balabanis, G., & Siamagka, N.T. (2022). A meta-analysis of consumer ethnocentrism across 57 countries. *International Journal of Research in Marketing, 39*(3), 745-763.

Baughn, C. C., & Yaprak, A. (1996). Economic nationalism: Conceptual and empirical development. *Political Psychology, 17*(4), 759-778.

Booth, K. (1979). *Strategy and ethnocentrism.* London: Croom-Helm.

Bizumic, B., & Duckitt, J. (2012). What is and is not ethnocentrism? A conceptual analysis and political implications. *Political Psychology, 33* (6), 887-909.

Bizumic, B. (2019). Effects of the dimensions of ethnocentrism on consumer ethnocentrism: An examination of multiple mediators. *International Marketing Review, 36*(5), 748-770.

Caruana, A. (1996). The effects of dogmatism and social class variables on consumer ethnocentrism in Malta. *Marketing Intelligence & Planning, 14*(4), 39–44.

Comanescu, A. Ş. (2019). Current consumer behaviour. *"Ovidius" University Annals, Economic Sciences Series, 19* (2), 589-597.

Cordell, V. (1992). Effects of consumer preferences for foreign sourced products. *Journal of International Business Studies, 23*(2), 251-69.

Crawford, J., & Lamb, C. (1981). Source preferences for imported products. *Journal of Purchasing and Materials Management,* 17, 28-33.

De Ruyter, K., Van Birgelen, M., & Wetzels, M. (1998) Consumer ethnocentrism in international services marketing. *International Business Review, 7,* 185-202.

Elliott, G.R., & Cameron, R.C. (1994). Consumer perception of product quality and the countryof-origin effect. *Journal of International Marketing, 2*(2), 49-62.

Fazli-Salehi, R., Torres, I. M., Madadi, R., & Zuniga, M. A. (2021). Is country affinity applicable for domestic brands? The role of nation sentiment on consumers' self-brand connection with domestic vs foreign brands. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 33*(3), 731-754.

Ferrin, P. F., Vilela, B. B., Klein, J. G., & Del Rio Araujo, M. L. (2015). Consumer ethnocentrism and consumer animosity: antecedents and consequences. *International Journal of Emerging Markets, 10*(1), 73-88.

Heslop, L., Papadopoulos, N., & Bourke, M. (1998). An interregional and intercultural perspective on subculture differences in product evaluation. *Canadian Journal of Administrative Sciences, 15* (2), 113-27.

Javalgi, R.G., Khare, V.P., Gross, A.C., & Scherer, R.F. (2005). An application of the consumer ethnocentrism model to french consumers. *International Business Review. 14*(3), 325-344.

Jin, B. E., Shin, D. C., Yang, H., Yeong, S. W., & Chung, J. E. (2024). Consumer religiosity, cosmopolitanism and ethnocentrism in Indonesia. *International Journal of Retail & Distribution Management, 52*(3), 277-294.

Josiassen, A., Assaf, A. G., & Karpen, I. O. (2011). Consumer ethnocentrism and willingness to buy: Analyzing the role of three demographic consumer characteristics. *International Marketing Review, 28*(6), 627-646.

Kapoor, S. (2020). *Consumer and the market.* Center for Consumer Studies - Indian Institute of Public Administration New Delhi.

Kosat, A. (2024). Marka güveni ve marka imajının müşterilerin memnuniyetlerine etkileri psikolojik iyi oluşun düzenleyici görevi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 25*(2), 273-294.

Kosat, A.(2023). Sosyal sorumlu pazarlama kavramı, unsurları ve kurumsal sosyal sorumluluk ilişkisi. İ. Dursunoğlu (Ed.) *Sosyal, beşeri ve idari bilimler alanında uluslararası araştırmalar XXVIII* içinde (ss. 105-120). İstanbul, Eğitim Yayınevi.

Kosat, A.(2023b). Sürdürülebilir pazarlama kavramı boyutları ve sürdürülebilir pazarlamada hükümetlerin rolü. E. Oyur, S. Gül Ersöz (Ed.) *Multidisipliner akademik yazılar* içinde (ss.1-27) İstanbul, Ekin Yayınevi.

LaPiere, R. T. (1934). Attitudes vs. actions. *Social Forces, 13* (2), 230-237.

Laroche, M., Papadopoulos, N., Heslop, L. A., & Mourali, M. (2005). The influence of country image structure on consumer evaluations of foreign products. *International Marketing Review 22*(1), 96-115.

Lee, R., Lee, K. T., & Li, J. (2017). A memory theory perspective of consumer ethnocentrism and animosity. *European Journal of Marketing, 51*(7/8), 1266-1285.

LeVine, R. A., ve Campbell, D. T. (1972). *Ethnocentrism : Theories of conflict ; ethnic attitudes , and group behavior.* New York: John Wiley & Sons.

Macinnis, D. J., & Folkes, V. S. (2010). The disciplinary status of consumer behavior: A sociology of science perspective on key controversies. *Journal of Consumer Research,* 36, 899-914.

Makarewicz, A. (2013). Consumer behavior as a fundamental requirement for eff ective operations of companies. *Journal of International Studies, 6*(1), 103-109.

Mittelman, J. (1996). The dynamics of globalization. J. Mittelman (Ed.), *Globalization: Critical Reflections* içinde (s. 15-32). Boulder, CO: Lynne Rienner.

Pentz, C., Terblanche, N., & Boshoff, C. (2017). Antecedents and consequences of consumer ethnocentrism: Evidence from South Africa. *International Journal of Emerging Markets, 12*(2), 199-218.

Prince, M., Yaprak, A.N., & Palihawadana, D. (2019). The moral bases of consumer ethnocentrism and consumer cosmopolitanism as purchase dispositions. *Journal of Consumer Marketing, 36*(3), 429-438.

Reierson, C. (1967). Attitude changes toward foreign products. *Journal of Marketing Research, 4*, 385-387.

Samiee, S. (1994). Customer evaluation of products in a global market. *Journal of International Business Studies, 25*(3), 579-604.

Sharma, S., Shimp, T. A., & Shin, J. (1995). Consumer ethnocentrism: A test of antecedents and moderators. *Journal of the Academy of Marketing Science, 23*(1), 26-37.

Sharma, P. (2015). Consumer ethnocentrism: Reconceptualization and cross-cultural validation. *Journal of International Business Studies, 46* (3), 381-389.

Shimp, T. A., ve Sharma, S. (1987). Consumer ethnocentrism: Construction and validation of the CETSCALE. *Journal of Marketing Research, 24* (3), 280-289.

Siamagka, N. T., ve Balabanis, G. (2015). Revisiting consumer ethnocentrism: Review, reconceptualization, and empirical testing. *Journal of International Marketing , 23* (3), 66-86.

Solomon, M.R. (1995). *Consumer behaviour: Buying, Having, and Being.* USA: Pearson.

Soo Jo, M. (1998). Contingency and contextual issues of ethnocentrismpitched advertisements: A cross-national comparison. *International Marketing Review, 15*(6), 447-457.

Sumner, W. G. (1906). *Folkways.* Boston: Ginn.

Taşkın, E. ve Kosat, A. (2023). Makro pazarlama ve pazarlamada mikro-makro ayrımı. A. Kayabaşı (Ed.) *Güncel işletmecilik araştırmaları-4* içinde (ss. 97-117). İstanbul, Eğitim Yayınevi.

Torlak, Ö. (2016). *Tüketim: Bireysel eylemin toplumsal dönüşümü.* İstanbul: İnkılab Yayınları.

Vaughan, G., ve Hogg, M. A. (2005). *Introduction to social psychology.* Australia: Pearson Education.

Watson, J. J., & Wright, K. (2000). Consumer ethnocentrism and attitudes toward domestic and foreign products. *European Journal of Marketing, 34*(9/10), 1149-1166.

Yayla, H. M. (2022). *Tüketici davranışları ve davranışsal niyetler.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Yen, Y. S. (2018). Extending consumer ethnocentrism theory: the moderating effect test. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 30(*4), 907-926.

Yükselen, C. (2015). *Pazarlama: İlkeler, yönetim, örnek olaylar.* Ankara: Detay Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akdoğan, C. (2011). Hizmet Pazarlamasında Kalite Anlayışı: Servqual Ve Servperf Kalite Modellerinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Akyol, T., İ. (2012). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Ortaya Çıkış Sürecinin Günümüz Yerel Yönetim Sistemi Üzerine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Bansal, D. (2023). *Location Based Marketing: Issues And Opportunities in the Real World. In Enhancing Customer Engagement Through Location-Based Marketing.* Pensilvanya: IGI Global.

Bayuk, M,. N.(2006). Hizmet Pazarlaması ve Müşteri Tutma. *Akademik Bakış Sosyal Bilimler E-Dergisi,* (10), 1-12.

Bekink, B. (2006). Municipal Services And Service Delivery And The Basic Functional Activities Of Municipal Governments. UPSpace, repository. up. ac. za/bitstream/ handle/2263/30097/16chapter16. pdf. [E.T.: 10.3.2024].

Biçer, E. (2007). Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde Hizmet Pazarlaması ve Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozkurt, B. (2008). Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti ve Kütüphane Hizmetlerinde Bir Uygulama: Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Örneği. Yüksek Lisan Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Cengiz, E. (2006). Kâr Amaci Gütmeyen Kurumlarda Pazarlama Faaliyetleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 393-409.

Çelik, G. E. (2013). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politikalara Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Çiftçibaşı, G. (2008). Belediyelerde Hizmet Pazarlaması ve Üniversite Öğrencilerinin Eğitim Hizmetlerine Yaklaşımı Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Collier, D. A., Meyer, S. M. (1998). A Service Positioning Matrix. *International Journal of Operations & Production Management*, (18), 1223-1244.

Çöpoğlu, M. (2015). Belediyelerde İnsan Kaynakları Yönetimi ve Endüstri İlişkileri. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 10(1), 164.

Duman, N. (2017). Duygusal Emek: Bir Literatür Değerlendirmesi. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries,* 1(1), 29-39.

Ekinci, M. B. (2007). Uluslararası Hizmet Ticaretindeki Gelişmeler ve Türkiye'nin Potansiyel Hizmet Endüstrilerine İlişkin Analizler, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. (52), 267-268.

Ergin, M. (2014). Yerel Yönetimlerde Bit (Belediye İktisadi Teşekkülleri) Uygulamaları Örnek Çalışma. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi.

Erkul, H. (2010). *Türkiye'de Yerel Yönetimler,* Ankara: Detay Yayınları.

Fidan, H. (2009). Pazarlama Bilgi Sistemi (Pbs) Ve Coğrafi Bilgi Sistemi (Cbs)'nin Pazarlamada Kullanımı. *Journal of Yasar University,* 4(14), 2151-2171.

Göküş, M. (1993). Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Gövdere, B. (2009). Türkiye'de Hizmetler Sektöründe Doğrudan Yabancı Yatırımlar, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(1), 59.

Güler, Y. B., ve Gürer, A. (2014). Yerel Katılımın Belediyelerde Hizmet Pazarlamasına Etkisi: Kırıkkale İli Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(1), 125-142.

Gülhan, E. (2024). Belediyelerin Sosyal Hizmet Projeleri ve İnsan Odaklı Yaklaşımı. https:// sosyaldestekler.com/belediyelerin-sosyal-hizmet-projeleri-ve-insan-odakli-yaklasimi/ [E. T.: 4.5.2024].

Gündüz, A. (1997). Turizm Pazarlamasına Özgü Pazarlama Karması Elemanlarının Turizm İşletmeleri İçin Önemi. *Pazarlama Dünyası,* 11(61), 33.

Hacıoğlu, N. (2000). *Turizm Pazarlaması,* Balıkesir: Vipaş.

Hoffman, D. ve Bateson, J. (1997). *Essentials of Services Marketing*, Orlando: The Dryden Press.

Howells, J. (2004). Innovation, Consumption and Services: Encapsulation and the Combinatorial Role of Services. *The Service Industries Journal,* 24(1), 19-36.

İçöz, O. (1996). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama***,** Ankara: Anatolia Yayıncılık.

İlter, B. ve Bayraktaroğlu, G. (2007). Kâr Amacı Gütmeyen Sosyal İçerikli Pazarlama Uygulamaları:

Sosyal Pazarlama, *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi.* 29, 49-64.

İslamoğlu, A. H., Candan, B., Efendioğlu, S.H., Aydın, K. (2006). *Hizmet Pazarlaması,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Karahan, K. (2000). *Hizmet Pazarlaması,* İstanbul: Beta Basım.

Karkın, G. (2008). Hizmet Pazarlamasının Bir Unsuru Olarak Fiziksel Kanıtlar Ve Otel İşletmelerinde Hizmet Atmosferi Oluşturulması. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Kotler, P. (2002). *Marketing Management Millenium Edition***,** Boston: Pearson Custom Publishing.

Kotler, P. (1982). *Marketing for Non-profit Organizations*, New Jersey: Prentice Hall International Inc.

Kozak, N. (2010). *Turizm Pazarlaması,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Kozak, N., Özel, Ç. H. ve Yüncü, D. K. (2011). *Hizmet Pazarlaması,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Kushwaha, G. S., Agrawal, S. R. (2015). An Indian Customer Surrounding 7P's Of Service Marketing, *Journal of Retailing and Consumer Services*. (22), 85-95.

Kuyucu, İ. (2019). Hizmetlerde Dağıtım ve Sunum. https://www.slideshare.net/slideshow/hizmetlerde-datm-ve-sunum/130306025 [E.T. 2.11.2023].

Midilli, Ö. (2011). Hizmet Sektöründe Müşteri Memnuniyetinin Pazarlamaya Etkisi. İstanbul: Kadir Has Üniversitesi.

Mariotti, S., Nicolini, M., & Piscitello, L. (2018). The Role of The Heterogeneity of Services in The Transmıssıon of Spillovers to Domestıc Manufacturing Companies. *Transformations in Business & Economics,* 17(2).

Mucuk, İ. (2001). *Pazarlama İlkeleri,* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Mucuk, İ. (1987). *Pazarlama İlkeleri,* İstanbul: Der Yayınları.

Murdıck R., Render, B. (1990). *Service Operations Management,* New Jersey: Prentice Hall. Inc.

Odabaşı, Y. (1994). *Sağlık Hizmetleri Pazarlaması*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları 799(409), 17.

Ökmen, M. (2006). *Uyum Sürecinin İdari-Politiği: Avrupa Birliği ve Türkiye Perspektifinde Küreselleşme-Yerelleşme Dinamikleri*, İstanbul: Avrupa Perspektifinde Yerel Yönetimler,

Özmen, M., Uzkurt C., Özdemir, Ş., Altunışık, R., Torlak, Ö. (2013). *Pazarlama İlkeleri*, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi.

Öztürk, S. A. (2003). *Hizmet Pazarlaması,* İstanbul: Ekin Kitabevi.

Roberts, J. (1993). *Marketing for the Hospitality Industry.* Londra: Hodde&Stoughton.

Sabuncuoğlu, Z. (1998). *İşlemelerde Halkla İlişkiler,* Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sarıçiçek, E. (2010), Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi ve Son Dönemlerde Yapılan Yetki Devirlerinin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı Açısından Ele Alınması. Yüksek Lisan Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Sayan, Ö. İ. (2013). Türkiye'de İdari Sistem ve Örgütlenme. http://www.kas. de/wf/doc/kas _ 34517-1522- 12-30.pdf?130529081937. (E. T.: 22.5.2024).

Sayın, D. (2007). *Belediye Görev Yetki ve Sorumlulukları. Belediye Yönetimi*, Ankara: Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.

Selçuk, H. (2014). Yerel Yönetimler ve İdari Vesayet, Yüksek Lisan Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Smith, A. (2022). *Milletlerin Zenginliği Doğası ve Nedenleri Üzerine Bir İnceleme*, İstanbul: Liberasu Yayınları.

Szirmai, A. (2013). Manufacturing and Economic Development. Pathways to Industrialization in the Twenty-First Century: New Challenges and Emerging Paradigms, 53-75.

Tavmergen, İ. (2000). Turizm Pazarlaması, Özellikleri ve Stratejik Seçenekleri, *Pazarlama Dünyası***,** 14(79), 16-25.

Tek, Ö. B. ve Özgül, E. (2007). *Modern Pazarlama İlkeleri.* İzmir: Birleşik Matbaacılık.

Tek, Ö. B. (1999). *Pazarlama İlkeleri,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Keiningham, T., Aksoy, L., Malthouse, E. (2023). Sustainable Service, *Journal of Service Research,* 27(1).

Li, E., Chen, Q., Zhang, X., & Zhang, C. (2023). Digital Government Development, Local Governments' Attention Distribution and Enterprise Total Factor Productivity: Evidence from

China. *Sustainability,* 15(3), 2472.

Tokol, T. (1996). *Pazarlama Yönetimi*, Bursa: Ceylan Matbaacılık.

Tontuş, Ö. (2015). Uluslararası Ticarette Hizmet Sektörü, Ankara: Saturk Yayınları. http://www.saturk.gov.tr/images/pdf/tyst/04.pdf. [E. T.: 20.5.2024].

Toprak, Z. (2006). *Yerel Yönetimler,* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Torlak, Ö. (1999). Belediye Hizmetlerinde Pazarlama, *Çağdaş Yerel Yönetimler,* 8(1), 96-114.

Türk Tarih Kurumu (1998). Ankara: Türk Dil Kurumu Sözlüğü.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2006). *Mahalli İdareler Teori-Uygulama-Maliye,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Uyar, A. ve Mecek, M. (2016). Kent Bilincinin Oluşturulması İle Hizmet Pazarlaması Aracı Olarak Beyaz Masa Uygulaması Ve Hukuki Yapısı: Afyonkarahisar Belediyesi Örneği. Bursa: Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci Sempozyumu Bildiriler Kitabı.

Uyguç, N. (1998). Hizmet Sektöründe Kalite Yönetimi: Stratejik Bir Yaklaşım. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

Ünübol, N. (2009). İnternetin Hizmet Pazarlamasındaki Yeri ve Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisan Tezi, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Yıldırım, A. E. (2014). Hizmet Pazarlamasında Kalite Algılaması (Malatyapark Avm Örneği), Malatya: İnönü Üniversitesi.

Yıldırım, S. (1993). Yerel Yönetim ve Demokrasi: Kavramlar, Yaklaşımlar, İstanbul: T.C. Başbakanlık TOKİ Başkanlığı ve IULA-EMME,

Yücel, N., Yücel, A. ve Atlı, Y. (2012). Belediyelerin Sunduğu Hizmetlerde Vatandaş Memnuniyeti: Elazığ Belediyesi Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 12, 31-41.

Yücel, N., Yücel, A., Gülter, E. ve Ak, M. (2012). Belediyelerde Hizmet Pazarlaması: Elazığ Belediyesi Örneği, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(2), 150-164.

Yükselen, C. (2000). Pazarlama: İlkeler-Yönetim, Ankara: Detay Yayıncılık.

URL 1: www.ama.org/topics/service-marketing/ [E. T.: 15.6.2024].

URL 2. www.tr.wikipedia.org/wiki/Heterojen. [E. T.: 20.6.2024].

URL 3 .www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/uuid/dDocName:EK-211707 [E. T.: 20.7.2024].

URL 4. www.tccb.gov.tr/haberler/410/150677/-2023-yili-ihracati-255-milyar-809-milyon-dolara-ulasarak -cumhuriyet-tarihimizin-rekorunu-kirdi- [E.T. 5.26.2024].

URL 5. www.jetstok.com/blog/urunlerde-yasam-egrisi-nedir [E. T.: 20.7.2024].

KAYNAKÇA

Alankuş, Z., & Anıl, F. (2022). Metaverse Evreninde Pazarlama: 7P Pazarlama Karması Üzerinden Bir Değerlendirme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *5*(1), 134–168.

Altunışık, R. (2015). *Hizmet pazarlaması ve stratejileri*. Beta Yayıncılık.

Ardıç, A. (2010). Bilinçaltı iletişimi. *İletişim Zirvesi*.

Asgari, M., & Borzooei, M. (2014). Effects of service quality and price on satisfaction and the consequent learning outcomes of international students. *International Journal of Information, Business and Management*, *6*(3), 132–145.

Aslan Çetin, F. (2023). *Kütüphanecilikte hizmet pazarlaması ve memnuniyet ölçümü*. Gazi Kitabevi.

Aziz, A. (2016). *İletişime giriş* (5. bs.). Hiperlink.

Bozkurt, B. (2008). *Hizmet pazarlamasında müşteri Memnuniyeti Ve kütüphane Hizmetlerinde Bir Uygulama: Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi örneği*. Marmara Üniversitesi.

Bulduklu, Y., & Karaçor, S. (2019). *Kitle İletişim Kuramları*. Çizgi Kitabevi.

Communication Theory. (2024). https://www.communicationtheory.org/the-newcomb%E2%80%99s-model/

Dube, A., & Helkkula, A. (2015). Service experiences beyond the direct use: Indirect customer use experiences of smartphone apps. *Journal of Service Management*, *26*(2), 224–248. https://doi.org/10.1108/JOSM-11-2014-0308

Erdem, N. (t.y.). *Kitle İletişim Kuramları*.

Fitzsimmons, J. A., & Fitzsimmons, M. (2010). *Service managament: Operations, strategy and information technology* (7 th.). McGraw Hill.

Güler İplikçi, H. (2015). İletişimde Temel Modeller ve Kitle İletişim Modelleri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *2*(7), 15–25.

İplikçi, G. (2015). İletişimde Temel Modeller ve Kitle İletişim Modelleri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *7*(2), 15–25. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/438028

Kılıç, H. (2020). *Belediyelerde hizmet pazarlaması ve belediye hizmetlerinden yararlanan vatandaşların memnuniyet algılarının ölçülmesiEsenyurt Belediyesi üzerine bir inceleme*. İstanbul Esenyurt Belediyesi.

Kıral, B. (2020). NİTELBirVeriAnaliziYöntemi Olarak DokümaAnalizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 170–189.

Koç, E. (2021). *Hizmet Pazarlaması ve Yönetimi* (4. Bs., Ed.). Seçkin.

Kotler, P., & Keller, K. (2018). *Pazarlama ilkeleri* (çev. D. Yurdakul, Ed.). Beta Basım Yayım Dağıtım.

Sağlık, A., Gökkaya Karayel, E., Oymak, S., & Çan, G. (2020). *PandemİnsanA* (A. Sağlık, Ed.). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayın No: 144.

Sezgin, M., & Bulut, B. (n.d.). *Örgüt Kültürü ve Halkla İlişkiler*.

Şimsek, A. (2012). *İletişim Araştırmalarının Tarihi* (N. Sever & N. İspir, Eds.). Anadolu Üniversitesi Yayınları. https://anabilgi.anadolu.edu.tr/?contentId=141755

Sinelnikov, V. (2021). *Hastalığını Sev* (3. bs.). PEGEM.

TDK. (2024). https://sozluk.gov.tr/

Tuna, N., Ertekin, Z., Şanver, S., & Süngü, K. (2023). Eğitim Yönetiminde Kullanılan Temel İzleklerden İletişim Modellerinin İncelenmesi. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, *9*(19), 601–612. https://doi.org/10.52096/jsrbs.9.19.43

Üstün, A. (2009). Bilgi Hizmetlerinde Verimlilik ve Motivasyon. *Türk Kütüphaneciliği*, *3*, 602–608.

Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.

Zeithaml, V. A. (2012). *Services marketing : integrating customer focus across the firm* (6. bs.). McGraw-Hill.

Editörler:
Prof. Dr. Şebnem Yücel
Prof. Dr. Recep Yücel

Nicel Karar Yöntemleri

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-92-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

NİCEL KARAR YÖNTEMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

International Research in the Field of Quantitative Decision Methods

Editörler: Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel
VIII+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-92-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Allaire, J., Xie, Y., Dervieux, C., McPherson, J., Luraschi, J et al. (2024). rmarkdown: Dynamic Documents for R. R package version 2.26.

Arnold, J. (2024). ggthemes: Extra Themes, Scales and Geoms for 'ggplot2'. R package version 5.1.0, https://CRAN.R-project.org/package=ggthemes.

Bulut, T. (2024). A New Quantitative Method Proposal For Evaluation of Turkish Health System Capacity: Bulut Scoring System (BSS). Prof. Dr. Radoslav Baltezarević (Editor). 6th International Black Sea Modern Scientific Research Congress (453-462), Trabzon, Türkiye. August 23-25, 2024. https://doi.org/10.5281/zenodo.13871545.

Mardani, A., Jusoh, A., MD Nor, K., Khalifah, Z., Zakwan, N et al. (2015). Multiple criteria decision-making techniques and their applications – a review of the literature from 2000 to 2014. Economic Research-Ekonomska Istraživanja, 28(1): 516–571. https://doi.org/10.1080/1331677X.2015.1075139.

Microsoft Corporation. (2018). Microsoft Excel. URL: https://office.microsoft.com/excel.

R Core Team. (2024). R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. Access address https://www.R-project.org/.

Schauberger, P., Walker, A. (2024). openxlsx: Read, Write and Edit xlsx Files. R package version 4.2.6.1. https://CRAN.R-project.org/package=openxlsx.

Taherdoost, H., Madanchian, M. (2023). Multi-Criteria Decision Making (MCDM) Methods and Concepts. Encyclopedia, 3(1):77-87. https://doi.org/10.3390/encyclopedia3010006.

Wickham, H. ggplot2: Elegant Graphics for Data Analysis. Springer-Verlag New York, 2016. ISBN: 978-3-319-24277-4. https://ggplot2.tidyverse.org.

Wickham, H., Francois, R., Henry, L., Muller, K., Vaughan, D. (2023). dplyr: A Grammar of Data Manipulation. R package version 1.1.4, https://CRAN.R-project.org/package=dplyr.

Wickham, H., Vaughan, D., Girlich, M. (2024). tidyr: Tidy Messy Data_. R package version 1.3.1, https://CRAN.R-project.org/package=tidyr.

Zavadskas, E. K., Turskis, Z., & Kildienė, S. (2014). State of art surveys of overviews on MCDM/MADM methods. Technological and Economic Development of Economy, 20(1):165-179. https://doi.org/10.3846/20294913.2014.892037.

KAYNAKÇA

Abdulvahitoğlu, A., & Cengiz, N. (2022). Peynir Üretiminde Kullanılan Gıda Katkı Maddelerinin SWARA Yöntemi ile Değerlendirilmesi. 1st International Conference on Scientific and Academic Research, (s. 730-738). Konya.

Abdulvahitoğlu, A., Abdulvahitoğlu, A., & Kılıç, M. (2022). Elektrikli Araç Bataryalarının Bütünleşik Swara-Topsis Metodu ile Değerlendirilmesi. Çukurova Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, 1061-1076.

Altıntaş, F. F. (2021). Akdeniz Ülkelerinin Deniz Sağlığı Performanslarının Analizi: CRITIC Tabanlı MARCOS Yöntemi İle Bir Uygulama. Acta Aquatica Turcica, 19(1), 1-20. doi:1086840

Amalia, F. S., & Alita, D. (2023). Application of SAW Method in Decision Support System for Determination of Exemplary Students. Journal of Information Technology, Software Engineering and Computer Science, 14-21.

Ayçin, E., & Arsu, T. (2021). Sosyal Gelişme Endeksine Göre Ülkelerin Değerlendirilmesi: MEREC ve MARCOS Yöntemleri ile Bir Uygulama. İzmir Yönetim Dergisi, 2(2), 75-88.

Aytekin, A., & Korucuk, S. (2024). Evaluating Performance-Based Logistics in Manufacturing Through Polytopic Fuzzy SWARA: A Criterion Assessment Approach. Journal of Engineering Management and Systems Engineering, 65-71.

Badi, I. M. (2022). Measuring Sustainability Performance Indicators Using FUCOM-MARCOS Methods. Operational Research in Engineering Sciences: Theory and Applications, 5(2), 99-116.

Beşiroğlu, Ş., & Özmen, E. (2022). Sürdürülebilir Mimarlık Kapsamında Ekolojik Bina ve Enerji Etkin Binanın Basit Toplamlı Ağırlıklandırma Yöntemi ile Karşılaştırılması. Ekolojik ve Enerji Etkin Binaların Karşılaştırılması, 194-205.

C. H. . (2003). The Selection Of Multiattribute Decision Making Methods For Scholarship Student Selection. International Journal Of Selection And Assessment, 11(4), 291.

Cinemre, N. (2011). Yöneylem Araştırması (2 b.). İstanbul.

Çakır, E. (2017). Kentsel Dönüşüm Kapsamında Müteahhit Firmanın SWARA–Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Seçilmesi . The Journal Of International Scientific Researches, 2(6), 79-95.

Çınaroğlu, E. (2021). CRITIC Temelli MARCOS Yöntemi ile Yenilikçi ve Girişimci Üniversite Analizi. Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 10(1), 111-133.

Das, P. P., & Chakraborty, S. (2022). SWARA-CoCoSo Method-Based Parametric Optimization of Green Dry Milling Processes. Journal of Engineering and Applied Science, 1-21.

Demirci, F. (2023). Mülkiyet Yapılarına Göre Türk Bankacılık Sektörünün Yönetim Yeterliliği Performansının Entropi-MARCOS Yöntemiyle Analizi. Verimlilik Dergisi, 57(2), 327-342.

Demircioğlu, O. (2010). Kuruluş Yeri Seçiminde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Karşılaştırılması Yüksek Lisans Tezi. s. 33.

Dinçer, S. (2019). Çok Kriterli Karar Alma (1.Baskı b.). Ankara: Gece Akademi

Yayıncılık.

Ecer, F. (2020). Çok Kriterli Karar Verme. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ekin, E. (2020). Havacılık Sektöründe Yedek Parça Envanter Problemlerine Simülasyon ve Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Hibrit Bir Çözüm Yaklaşımı, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul,2020.

Erdoğan, H., Tutcu, B., Talaş, H., & Terzioğlu, M. (2022). Performance Analysis in Renewable Energy Companies: Application of SWARA and WASPAS Methods. Journal of Sustainable Finance & Investment, 1-22.

Eroğlu. (2019). Yöneylem Araştırması Yayınlanmamış Ders Notları. İÜ Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 15. İstanbul.

Eroğlu, Ö., & Gencer, C. (2021). Classification on SWARA Method and an Application with SMAA-2. Journal of Polytechnic, 1707-1718.

Ersoy, N. (2017). Çok Kriterli Karar Verme Metodları Kullanılarak Perakende Sektöründe Performans Ölçümü. Ege Akademik Bakış Dergisi, 17(4), 542.

Es, H. A., & Hatipoğlu, M. (2022). Çok Kriterli Grup Karar Verme Problemleri için Sezgisel Bulanık SAW Yönteminin Genişletilmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 142-153.

Esen, Ö. (2008). Yöneticiler İçin Bilgisayar Destekli Karar Modelleri, Uygulamalı Yöneylem Araştırması - Excel ile Modelleme ve Çözüm Uygulamaları. İstanbul: Çağlayan Kitabevi.

Güngör, Y. (2024). Analysis of Financial Performance of Public Sports Clubs in Türkiye via CRITIC-Based SAW Method. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 499-509.

Kaya, İ. (2017). Karar Teorisi, Markov Süreçleri. Endüstri Muhendisliği Bölümü Ders Notları. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Kumar, N., Tyagi, M., Sachdeva, A., Kazancıoğlu, Y., & Ram, M. (2022). Impact Analysis of COVID 19 Outbreak on Cold Supply Chains of Perishable Products Using a SWARA Based MULTIMOORA Approach. Operations Management Research, 1290-1314.

Lezki, Ş. (2014). Çok Kriterli Karar Verme Problemlerinde Karar Ağacı Kullanımı. Siirt Üniversitesi İ.İ.B.F. İktisadi Yenilik Dergisi, 2(1), 17.

Mahendra, G. S. (2021). Implementation of the FUCOM-SAW Method on E-Commerce Selection DSS in Indonesia. Journal of Tech-E, 75-85.

Maruf, M., & Özdemir, K. (2021). Türkiye'deki Ticari Bankalara Ait Web Sitelerin Performanslarının SWARA ve ARAS Yöntemi ile Sıralanması. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 1515-1537.

Muqorobin. (2023). The Decision Support System for Selecting the Best Teacher for Birull Walidaini Using the SAW Method. International Journal of Computer and Information System (IJCIS), 105-112.

Naz, S., Shafiq, A., Butt, S. A., & Ijaz, R. (2023). A new Approach to Sentiment Analysis Algorithms: Extended SWARA-MABAC Method with 2-tuple Linguistic □-rung Orthopair Fuzzy Information. Engineering Applications of Artificial Intelligence, 1-17.

Ömürbek, N., & Karataş, T. (2018). Girişimci ve Yenilikçi Üniversitelerin Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Teknikleri ile Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(24),

181.

Özaydın, G., & Karakul, A. (2021). Entropi Tabanlı MAUT, SAW ve EDAS Yöntemleri ile Finansal Performans Değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13-29.

Özbek, A., & Engür, M. (2019). Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle Öğrenci İşleri Otomasyon Seçimi. Afyon Kocatepe İİBF Dergisi, 1-18.

Özdağoğlu, A. ,. (2021). Dünyanın En İşlek Havalimanlarının Pıprecıa-E, Smart ve Marcos Yöntemleri ile Değerlendirilmesi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi(58), 333-352.

Özden, Ü. H. (2009). Türkiye'deki Mevduat Bankalarının Performansları: Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Analiz. 55.

Öztürk, A. (2002). Yöneylem Araştırması (8.Baskı b.). Bursa: Ekin Kitabevi.

R.L., R. (1998). Optimization in Operations Research. Prentice Hall Inc.

Ristiana, R., & Jumaryadi, Y. (2020). Sistem Pendukung Keputusan Pemilihan Paket Wedding Organizer Menggunakan Metode SAW. Jurnal SISFOKOM (Sistem Informasi dan Komputer), 25-30.

Sarıgül, S., Ünlü, M., & Yaşar, E. (2023). Financial Performance Analysis of Airlines Operating in Europe: CRITIC Based MAUT and MARCOS Methods. International Journal of Business and Economic Studies, 5(2), 76-97. doi: https://doi.org/10.54821/uie

Satria, M., & Takaendengan, M. (2023). Application of SAW in the Class Leader Selection Decision Support System. Journal of Computer Technology, Computer Engineering and Informatics, 27-31.

Setyadi, A. T., Cakranegara, P. A., Muditomo, A., Kusnadi, I. H., & Efendi. (2022). Combination of SAW Method and Linear Interpolation in Selection of Raskin Recipients. Jurnal Infokum, 33-41.

Seyhan, N. (2023). AB'de Döngüsel Ekonomi Üretim ve Tüketim Göstergelerinin Değerlendirilmesi: MEREC Temelli MARCOS Uygulaması. Sosyal Mucit Academic Review, 4(3), 364-391. doi:1338423

Sharma, H., Sohani, N., & Yadav, A. (2021). Comparative Analysis of Ranking the Lean Supply Chain Enablers: An AHP, BWM and fuzzy SWARA Based Approach. IJQRM.

Siregar, V. M., Irmayanti, Julyanti, E., Hrp, N., Jannah, M., Sagala, E., Arief, A. S. (2022). Decision Support System for Selection of Food Aid Recipients Using SAW Method. 1st International Conference on Technology, Informatics, and Engineering, 1-6.

Stević, Ž. P. (2020). Sustainable Supplier Selection In Healthcare Industries Using a New MCDM Method: Measurement of Alternatives and Ranking According to Compromise Solution (MARCOS). Computers & Industrial Engineering.

Taherdoost, H. (2023). Analysis of Simple Additive Weighting Method (SAW) as a Multi-Attribute Decision-Making Technique: A Step-by-Step Guide. Journal of Management Science & Engineering Research, 21-24.

Taştan, H. &. (2023). Mevduat Bankalarının Finansal Performansının CRITIC ve MARCOS Yöntemleriyle Değerlendirilmesi https://doi.org/10.29106/fesa.1380163. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(4), 906-921. doi:1380163

Timor, M. (2011). Yöneylem Araştırması. İstanbul: Türkmen.

Toygar, A., Yıldırım, U., & İnegöl, G. M. (2022). Investigation of Empty Containe Shortage Based on SWARA-ARAS Methods in the COVID-19 Era. European Transport Research Review, 1-17.

Türkmen, M. A., & Demirel, A. (2022). SWARA Ağırlıklı Bulanık COPRAS Yöntemi ile Tedarikçi Seçimi. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 1739-1756.

Winston, W. L. (2004). Operations Research: Applications and Algorithms (Cilt Fourth Edition).

Yoon, K. v. (1995). Multiple Attribute Decision Making an Introduction. Sage Publications.

KAYNAKÇA

Alves, A., Gersonius, B., Sanchez, A., Vojinovic, Z. ve Kapelan, Z. (2018). Multi-Criteria Approach for Selection of Green and Grey Infrastructure to Reduce Flood Risk and İncrease Co-Benefits. Water Resources Management, 32(7), 2505-2522.

Assavavipapan, K. ve Opasanon, S. (2016). Thailand Transportation Infrastructure Performance and The Economics: Measurement and Relationship. Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics, 28(5), 923-938.

Bogetic, Z. ve Fedderke, J. W. (2006). International Benchmarking of South Africa's Infrastructure Performance. World Bank Policy Research Working Paper, 3830, 1-19.

Dwipawarman, A. (2018). Effıciency in Infrastructure Development. IJTI (International Journal of Transportation and Infrastructure), 2(1), 18-25.

Hansen, S., Suryadibrata, A. ve Hansun, S. (2023). Infrastructure Project Selection Automation Using Non-Structural Fuzzy Decision Support System II. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 121(3), 46-56.

Keshavarz-Ghorabaee, M., Amiri, M., Zavadskas, E. K., Turskis, Z. ve Antucheviciene, J. (2021). Determination of Objective Weights Using A New Method Based on The Removal Effects of Criteria (MEREC). Symmetry, 13(4), 525, 1-20.

Lesik, I., Bobrovska, N., Bilichenko, O., Dranus, L., Lykhach, V., Dranus, V., Stoian, O., Kolevatova, A. ve Nazarenko, I. (2020). Assessment of Management Efficiency and Infrastructure Development of Ukraine. Management Science Letters, 10, 3071–3080.

Lo Storto, C. ve Evangelista, P. (2023). Infrastructure Efficiency, Logistics Quality and Environmental Impact of Land Logistics Systems in The EU: A DEA-Based Dynamic Mapping. Research in Transportation Business & Management, 46, 1-19.

Mahmoodi, E., Azari, M. ve Dastorani, M. T. (2023). Comparison of Different Objective Weighting Methods in A Multi-Criteria Model for Watershed Prioritization for Flood Risk Assessment Using Morphometric Analysis. Journal of Flood Risk Management, 16(2), e12894, 1-19.

Newell, G., Wing Chau, K. ve Kei Wong, S. (2009). The Significance and Performance of Infrastructure in China. Journal of Property Investment & Finance, 27(2), 180-202.

Oswald, M., Li, Q., McNeil, S. ve Trimbath, S. (2011). Measuring Infrastructure Performance: Development of A National Infrastructure Index. Public Works Management & Policy, 16(4), 373-394.

Song, Y., Thatcher, D., Li, Q., McHugh, T. ve Wu, P. (2021). Developing Sustainable Road Infrastructure Performance Indicators Using A Model-Driven Fuzzy Spatial Multi-Criteria Decision Making Method. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 138, 110538, 1-14.

Stanujkić, D., Karabašević, D., Popović, G., Zavadskas, E. K., Saračević, M., Stanimirović, P. S., ... ve Meidute-Kavaliauskiene, I. (2021). Comparative Analysis of The Simple WISP And Some Prominent MCDM Methods: A Python Approach. Axioms, 10(4), 347.

Stanujkic, D., Popovic, G., Karabasevic, D., Meidute-Kavaliauskiene, I. ve Ulutaş, A. (2023). An Integrated Simple Weighted Sum Product Method—WISP. IEEE Transactions on Engineering Management, 70(5), 1933-1944.

The World Bank, Infrastructure | Data (worldbank.org), (E. T.: 25.12.2023).

Tortajada, C. ve K. Biswas, A. (2014). Infrastructure and Development. International Journal of Water Resources Development, 30(1), 3-7.

Tudorica, A., Banacu, C. S. ve Colesca, S. E. (2021). A Literature Review Regarding The Application of Multi-Criteria Analysis in Transport Infrastructure Projects. Management Research & Practice, 13(2), 36-59.

Kaynakça

D. P. D. N. ve -, R. (2023). Rural Healthcare Services in India: Challenges and Remedies. *International Journal For Multidisciplinary Research*, *5*(5). doi:10.36948/ijfmr.2023.v05i05.6388

Aaberge, R., Langørgen, A., Mogstad, M. ve Østensen, M. (2008). The impact of local public services and geographical cost of living differences on poverty estimates.

Abimbola, A. N., Adejumobi, V. O., Aribisala, O. C. ve Oyeniyi, E. O. (2024). Influence of Plastic Waste Management on the Environment: A review. *Environmental Technology and Science Journal*, *14*(2), 56–64. doi:10.4314/etsj.v14i2.8

Agarwal, A., Kaur, A., Saxena, S. ve Arora, S. (2023). Achieving Sustainable Development Goal Related to Water and Sanitation through Proper Sewage Management. doi:10.5772/intechopen.109970

Andriyanto, N., Suheri, A. ve Soesanta, P. E. (2023). Analysis of Factors Leveraging Sustainability of Community-Based Drinking Water Supply (Case Study of Drinking Water Supply for The Pamsimas Program, Kapongan Sub-District, Situbondo Regency). *Journal of Development Research*, *7*(2), Process. doi:10.28926/jdr.v7i2.340

Astrini, N. J. (2015). Local Government Performance Measurement: Developing Indicators Based on IWA 4: 2009. *Public Organization Review*, *15*(3), 365–381. doi:10.1007/s11115-014-0276-9

Atmiş, E., Günşen, H. B., Yücedağ, C. ve Lise, W. (2012). Status, Use and Management of Urban Forests in Turkey. *South-east European forestry*, *3*(2), 69–78. doi:10.15177/seefor.12-08

Banks, A. P. W., Lai, F. Y., Mueller, J. F., Jiang, G., Carter, S. ve Thai, P. K. (2018). Potential impact of the sewer system on the applicability of alcohol and tobacco biomarkers in wastewater-based epidemiology. *Drug Testing and Analysis*, *10*(3), 530–538. doi:10.1002/dta.2246

Bryndin, E. (2022). Ecological Management and Waste Recycling as an Environmental Quality Factor. *Journal of Civil Engineering Research & Technology*, 1–4. doi:10.47363/JCERT/2022(4)129

Bulos, R. M. (2021). Citizen Awareness and Satisfaction Survey: The Case of Tumauini, Isabela Philippines. *Psychology and Education Journal*, *58*(1), 5478–5487. doi:10.17762/pae.v58i1.2164

Bulti, A. T. ve Yutura, G. A. (2023). Water infrastructure resilience and water supply and sanitation development challenges in developing countries. *AQUA — Water Infrastructure, Ecosystems and Society*, *72*(6), 1057–1064. doi:10.2166/aqua.2023.037

Carvalho, W. O. (2021). BIM and AM to Manage Critical and Relevant Water and Wastewater Utilities Assets (ss. 697–720). doi:10.1007/978-3-030-51295-8_49

Chupin, V. R., Moroz, M. V., Bober, V. A. ve Maocai, Z. (2022). Development of water supply and sewerage systems based on pipeline and road transport of water and sewage liquor (s. 030002). doi:10.1063/5.0091618

Dabson, B. (2019). Regional Solutions for Rural and Urban Challenges. *State and Local Government Review*, *51*(4), 283–291. doi:10.1177/0160323X20925132

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2001). Considering the financial ratios on the performance evaluation of highway bus industry. *Transport reviews*, *21(4),* s. 449-467.

Geymen, A. ve Baz, I. (2007). Monitoring urban growth and detecting land-cover changes on the Istanbul metropolitan area. *Environmental Monitoring and Assessment*, *136*(1–3), 449–459. doi:10.1007/s10661-007-9699-x

Güven, A. (2022). Analysis of Provincial Municipalities in the Framework of E-Municipalism Practices in Turkey. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*. doi:10.48146/odusobiad.1108161

Kaddoura, S. (2022). Evaluation of Machine Learning Algorithm on Drinking Water Quality for Better Sustainability. *Sustainability*, *14*(18), 11478. doi:10.3390/su141811478

Kurucu, Y. ve Chiristina, N. K. (2007). Monitoring the impacts of urbanization and industrialization on the agricultural land and environment of the Torbali, Izmir region, Turkey. *Environmental Monitoring and Assessment*, *136*(1–3), 289–297. doi:10.1007/s10661-007-9684-4

Laauwen, M. ve Nowicki, S. (2024). Reinforcing Feedbacks for Sustainable Implementation of Rural Drinking-Water Treatment Technology. *ACS ES&T Water*, *4*(4), 1763–1774. doi:10.1021/acsestwater.3c00779

Liu, T., Wang, P., Zhang, Q., Cao, J. ve Wu, Y. (2024). Changes in the environmental impacts of the waste management system after implementing the waste-sorting policy: A Beijing case study. *Journal of Industrial Ecology*. doi:10.1111/jiec.13495

Mac Mahon, J. (2022). Water purity and sustainable water treatment systems for developing countries. *Water and Climate Change* içinde (ss. 115–144). Elsevier. doi:10.1016/B978-0-323-99875-8.00021-5

Mazele, O. ve Amoah, C. (2022). The causes of poor infrastructure management and maintenance in South African municipalities. *Property Management*, *40*(2), 192–206. doi:10.1108/PM-06-2021-0042

Miri, S., Ghanei, J. ve Brar, S. K. (2022). Characteristic of wastewater and drinking water treatment. *Modular Treatment Approach for Drinking Water and Wastewater* içinde (ss. 13–32). Elsevier. doi:10.1016/B978-0-323-85421-4.00007-3

Mishra, S. ve Vijaya Lakshmi, K. (2018). Reaching the Last Mile—Technology Solutions and Models for Service Delivery. *Technologies for Development* içinde (ss. 141–152). Cham: Springer International Publishing. doi:10.1007/978-3-319-91068-0_12

Mu, B., D, M. ve R, K. (2017). A Review of Effects of Quality Municipal Services on Citizen Satisfaction in Malaysian Municipal Council: A Content Analysis. *Global Journal of Research and Review*, *04*(03). doi:10.21767/2393-8854.100028

Mulloy, K. B. (2001). Sewage workers: toxic hazards and health effects. *Occupational Medicine (Philadelphia, Pa.)*, *16*(1), 23–38.

Nagy, M., Hoffman, I. ve Papp, D. (2019). A Comparative Research on Municipal Voluntary Tasks of Three Hungarian and Slovenian Municipalities. *Central European Public Administration Review*, *17*(1), 165–198. doi:10.17573/cepar.2019.1.09

Nisa', S. Q. Z., Novembrianto, R., Murti, R. H. A. ve Jawwad, M. A. S. (2023). Sustainability Assessment of Rural Water Supply System. *Journal of Advanced Civil and Environmental Engineering*, *6*(2), 123. doi:10.30659/jacee.6.2.123-128

Öksüz, M. (2023). Konaklama Vergisinin Belediyelere Tahsisi: Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Ekonomi ve Finans Politikaları Üzerine Çalışmalar* içinde . Özgür Yayınları. doi:10.58830/ozgur.pub68.c318

Oluwafemi Dipeolu, I. (2022). New Approaches for Improved Service Delivery in Rural Settings. *Rural Health* içinde . IntechOpen. doi:10.5772/intechopen.101705

Özçürümez, S. ve Hoxha, J. (2023). Expanding the boundaries of the local: entrepreneurial municipalism and migration governance in Turkey. *New Perspectives on Turkey*, *68*, 95–113. doi:10.1017/npt.2022.19

Patience, J. J. ve Nel, D. (2021). Municipal infrastructure management and its impact on service delivery in the City of Ekurhuleni. *Africa's Public Service Delivery and Performance Review*, *11*(1). doi:10.4102/apsdpr.v11i1.508

Pham, N.-B., Kuyama, T. ve Kataoka, Y. (2014). PRIVATISATION OF SANITATION AND SEWERAGE SERVICES - LESSONS LEARNT FROM THE PHILIPPINES. https://www.iges.or.jp/en/pub/privatisation-sanitation-and-sewerage-services/en adresinden erişildi.

Ramadhan, M. F. (2024). Environmental pollution and its impact: a study on waste management. *Asian Journal of Toxicology, Environmental, and Occupational Health*, *1*(2). doi:10.61511/ajteoh.v1i2.2024.564

Schaefer, S. L. ve Ibrahim, A. M. (2024). Overcoming Geographic Barriers: Surgical Care in Rural Populations. *Clinics in Colon and Rectal Surgery*. doi:10.1055/s-0044-1786390

Shahata, K., El-Zahab, S., Zayed, T. ve Alfalah, G. (2022). Client-driven performance-evaluation framework for municipal infrastructure. *Structure and Infrastructure Engineering*, *18*(5), 710–727. doi:10.1080/15732479.2020.1867590

Sharara, N., Endo, N., Duvallet, C., Ghaeli, N., Matus, M., Heussner, J., … Erickson, T. B. (2021). Wastewater network infrastructure in public health: Applications and learnings from the COVID-19 pandemic. *PLOS Global Public Health*, *1*(12), e0000061. doi:10.1371/journal.pgph.0000061

Shin, H. ve Oh, Y. (2022). Exploring Local Managers' Motivations to Seek Problem-Solving in Response to Citizens' Feedback Signals on Service Quality. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, (67 E), 81–100. doi:10.24193/tras.67E.5

Smirnova, T. V. (2022). EFFICIENCY OF PUBLIC AND MUNICIPAL SERVICES IN REGIONS: SOCIOLOGICAL ANALYSIS. *Вестник Удмуртского университета. Социология. Политология. Международные отношения*, *6*(1), 19–28. doi:10.35634/2587-9030-2022-6-1-19-28

Sojobi, A. O. ve Zayed, T. (2022). Impact of sewer overflow on public health: A comprehensive scientometric analysis and systematic review. *Environmental Research*, *203*, 111609. doi:10.1016/j.envres.2021.111609

Tutar, H., Parlak, İ. H., Tuzcuoğlu, F., Başpınar, N. Ö. ve Nam, S. (2023). Analyzing the Web Sites of Metropolitan Municipalities in Turkey in Terms of Digital Access Indicators. *Lex localis - Journal of Local Self-Government*, *21*(2), 471–494. doi:10.4335/21.2.471-494(2023)

van Bunningen BSc, E. E., Schaefer, W. F., Masselink, P., Han, Q. ve Taal, S. (2013). CONCENTRATION OF PUBLIC SERVICES IN MUNICIPAL REAL ESTATE IN RESPONSE TO DEMOGRAFIC TRANSITION A case of rural municipalities in Noord-Brabant, The Netherlands. *EXPLORING ENERGY NEUTRAL DEVELOPMENT Part 3 TU/e*, 57.

Wang, Y. (2019). Research on Performance Evaluation of Local Government Public Service Based on Public Satisfaction. *DEStech Transactions on Social Science, Education and Human Science*, (miera). doi:10.12783/dtssehs/miera2019/29989

Yılmaz, E. (2022). 1990'LI YILLARDATÜRKİYE'NİN DEMOGRAFİK YAPISINDA ÖNE ÇIKAN BAZI ÖZELLİKLER. *International Journal of Social Humanities Sciences Research (JSHSR)*. doi:10.26450/jshsr.3114

YUCEL, I. ve KUTLAR, İ. (2020). Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Kadınlara Yönelik Hizmetlerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi | An evaluation of local government services for women in Turkey on the basis of gender. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, *3*(1), 151–169. doi:10.33708/ktc.733045

Editör: Doç. Dr. Şenol Afacan

Müzik

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

MÜZİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Şenol Afacan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-18-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜZİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Şenol Afacan
VI+200 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-18-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Altungül, A. (2019). Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Piyano ve Armoni Derslerinin Eşlik Çalma Dersine Katkısı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Denizli.

Görsev, A. (2006). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Son Sınıf Öğrencilerinin "Piyano Eğitimi", "Müzik Teorisi ve İşitme Eğitimi" Ve "Eşlik (Korepetisyon)" Dersleri ile Okul Şarkılarına Doğaçlama Eşlik Becerileri Arasındaki İlişkiler. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu.

Kaptan, S. (1995). Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri, Tekışık Web Ofset Tesisleri, Ankara.

Kurtuldu, MK (2021). Müzik Öğretmenlerinin Piyano ile Eşliğin Önemi ve Gerekliliğine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,* 27(47), (s.322-328). https://doi.org/10.32547/ataunigsed.925477

Kutluk, Ö. (2001). Türkiye'deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Özmenteş, S. (2005). Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt 6 (9), (s.89-98).

Resmi Gazete Muallim Mektepleri Talimatnamesi (2024, 26 Nisan). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/169T.pdf

Resmi Gazete Muallim Mektepleri Talimatnamesi (2024, 26 Nisan). Erişim adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1713.pdf

Sönmezöz, F. (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlardaki Eşlik Öğretiminin Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Uçan, A. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*. Müzik Eğitimi Yayınları. Ankara.

Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

KAYNAKÇA

Alimdar, S. (2016). *Osmanlı'da Batı Müziği*. İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Çuhadar, H. (2016). "Müzik ve Müzik Eğitimi", *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 25 (1), (s,.217-230).

Dağdeviren, M. (2006). Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyanoda Eşlik Öğretimi. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, (s.311-315), Pamukkale Üniversitesi, Denizli: *26*-28 Nisan.

Ertem, Ş. (2011). "Orta Düzey Piyano Eğitimi İçin Repertuvar Seçme İlkeleri", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt:19 (2), (s.645-652).

Karakaya, İ. (2014). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri". İçinde Editörün A. Tanrıöğen (Editör). (s.56-84). Anı Yayıncılık: Ankara.

Kutluk, Ö. (2001). Türkiye'deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Piyano Eğitimi Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Ankara.

Pirlibeylioğlu, B., Akın Şişman, Ö. (2017). "Piyano Dersi Öğretim Elemanlarının Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Performansı Hakkındaki Görüşleri", *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi* – ENAD, Cilt 5 (2), (s.28-45).

Sönmezöz, F. (2014). Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Lisans Piyano Eğitiminde Kullanılan Eserlerin Piyano Çalma Davranışlarını Değerlendirme Kriterleri Açısından Yarıyıllara Göre Dağılımı. *Sed-Sanat Eğitimi Dergisi*, *2*(1), (s.64-101).

Şentürk, N. (2001). "Musikî Muallim'den Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlar", *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* Cilt 21, Sayı 2, 1 (s.35-142).

Uçan, A. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi*. Müzik Eğitimi Yayınları. Ankara.

KAYNAKÇA

Assayag, G. (2021). Human-Machine Co-Creativity. In Lubat B., Assayag G., Chemillier M. (Eds.), *Artisticiel / Cyber-Improvisations.* In *HAL (Le Centre pour la Communication Scientifique Directe)*. https://hal.science/hal-03542986

Chu, S. (2023). Analysis of domestic music education research trends using text mining: focused on the impact of the fourth industrial revolution on music education. *The Korean Society of Music Education Technology*, 57, 1-23. https://doi.org/10.30832/jmes.2023.57.1

Ding, Z., Huang, Z., Zhang, B., & Wang, X. (2022, December). Application of Multimedia Music Education Technology in Colleges and Universities Based on Regression Model. In *2022 4th International Conference on Frontiers Technology of Information and Computer (ICFTIC)* (pp. 999-1002). IEEE. https://doi.org/10.1109/ICFTIC57696.2022.10075294

Dubé, A. K., & Wen, R. (2022). Identification and evaluation of technology trends in K-12 education from 2011 to 2021. *Education and Information Technologies,* 27, 1929–1958. https://doi.org/10.1007/s10639-021-10689-8

Eiksund, Ø. J., & Reistadbakk, E. (2020). Knowledge for the future music teacher: authentic learning spaces for teaching songwriting and production using music technology. In Eiksund, Ø. J., Angelo, E., & Knigge, J. (Eds.), *Music technology in education – Channeling and challenging perspe- ctives* (pp. 181–209). Cappelen Damm Akademisk. https://doi.org/10.23865/noasp.108.ch7

Faure-Carvallo, A., Gustems-Carnicer, J., & Guaus Termens, E. (2022). Music education in the digital age: Challenges associated with sound homogenization in music aimed at adolescents. *International Journal of Music Education*, 40(4), 598-612. https://doi.org/10.1177/02557614221084315

Giddings, S. (2022). *Technology for unleashing creativity*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780197570739.001.0001

Graham-Knight, K., & Tzanetakis, G. (2015). Adaptive music technology: History and future perspectives. *International Computer Music Conference*, *2015*. http://dblp.uni-trier.de/db/conf/icmc/icmc2015.html#Graham-KnightT15

Guo, S., & Guo, X. (2021). Research on the strategies of music creation and application in new media Artistic works. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*. https://doi.org/10.2991/assehr.k.210813.034

Haworth, C. (2018). Technology, creativity, and the social in algorithmic music. In Dean, R. T., & McLean, A. (Eds.), *The Oxford Handbook of Algorithmic Music.* (pp. 557–582). Oxford University Press eBooks. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190226992.013.13

Kuhn, W., & Hein, E. (2021). *Electronic Music School*. Oxford University Press eBooks. https://doi.org/10.1093/oso/9780190076634.001.0001

Lam, C. K. (2023). Technology-enhanced creativity in K-12 music education: A scoping review. *International Journal of Music Education*. https://doi.org/10.1177/02557614231194073

Leroi, A., Mauch, M., Savage, P., Benetos, E., Bello, J., Six, J., … Panteli, M. (2015). The deep history of music project. *5th International Workshop On Folk Music Analysis, Abstracts*, 83–84. Paris, France: Institut Jean le Rond d'Alembert CNRS - UMR 7190.

Lines, D. (2020). Creativity and commerce in social media, digital technology, and music education. In Waldron, J. L., Horsley, S., & Veblen, K. K. (Eds), *The oxford handbook of social media and music learning* (pp 667-680). Oxford Handbooks. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780190660772.013.38

Liu, C., Wei, L., & Chen, L. (2021). Research on the application of computer technology in music creation. *Journal of Physics*, *1883*(1), 012031. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1883/1/012031

Miranda, B. G. D. (2023). Reforming Music Education: Integrating Music Business and Technology for the Modern Industry. *International Journal of Music Entrepreneurship and Leadership*, *1*(1), 99-109. https://doi.org/10.61629/ijmel.v1i1.14

Peretz, O., Hollander, R., & Harel, D. (2021). Music Technology Education and a Plugin-Based Platform as a Tool to Enhance Creativity, Multidisciplinarity, Creative Design, and Collaboration Skills. *Journal of Education and Practice*, 12(11). https://doi.org/10.7176/JEP/12-11-01

Perone, J. E. (2022). *Music and Technology: A Historical Encyclopedia*. Greenwood Music & Sound Studies

Rasmussen, A. (2017). Music, Sound, and Technology in America: A documentary History of early phonograph, cinema, and radio. *Ethno-musicology*, *61*(1), 153–156. https://doi.org/10.5406/ethnomusicology.61.1.0153

Rosen, D. S., Schmidt, E. M., & Kim, Y. E. (2013). Utilizing music technology as a model for creativity development in K-12 education. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*. https://dx.doi.org/10.1145/2466627.2466670

Thelle, N. (2010). *Making sensors make sense: challenges in the development of digital musical instruments.* [Unpublished master dissertation]. University of Oslo

Thompson, D. E. (2012). Music technology and musical creativity. *Journal of General Music Education*, *25*(3), 54–57. https://doi.org/10.1177/1048371311434639

Wilmering, T., Moffat, D., Milo, A., & Sandler, M. (2020). A history of audio effects. *Applied Sciences*, *10*(3), 791. https://doi.org/10.3390/app10030791

Wu, S. (2016). Research on the automatic music creation system based on the human-computer interaction and artificial intelligence. *Proceedings of the 2016 2nd International Conference on Social Science And Technology Education (ICSSTE 2016)*, 55, 640–645, Atlantis Press.

Van den Oever, M. (2022). *Co-creativity between music producers and 'smart' versus 'naive' generative systems in a melody composition task.* [Unpublished master dissertation]. Leiden University.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O. (1991). *Müzik Yönüyle Neyzen Tevfik* . İzmir: Mey Ofset.

Ansiklopedisi, T. İ. (1991). Aziz Dede. *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* , s. 334-335.

Atlan, C. (2022). Neyzen Ulvi Erguner'in Musiki Çalışmaları ve Ney Taksimlerinin Değerlendirilmesi. İstanbul.

Gerçek, İ. H. (2008). Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Meşk Sisteminden Notalı Eğitim Sistemine Geçişle İlgili Bazı Düşünceler. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, s. 151-158.

Gezgin, H. S. (2013). *Edebî Portreler.* (B. Ayvazoğlu, Dü.) İstanbul: Kapı.

Gurbetoğlu, A. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. *Google Akademik Makaleler*, s. 12.

Kabacalı, A. (1987). *Çeşitli Yönleriyle Neyzen Tevfik.* İstanbul : Özgür.

Kaya, A. (tarih yok). *Ney metot.*

Kolaylı, N. T. (tarih yok). *Terceme-i Hâlim.*

N. Turgay, R. Ayangil (2016, 04 01). Fasıl Müziği İcrasında Nota Dışı Farklılıklar . *Rast Müzikoloji* , s. 1171-1173.

Özkan, İ. H. (1998). *Türk Musikisi Nazarıyatı ve Usulleri.* İstanbul : Ötüken.

Özkan, İ. H. (1998). *Türk Musikisi Nazarıyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri.* İstanbul : Ötüken Neşriyat .

Suveren, K. (1998). Bir Köpeğe Ney'le Ağıt. *Türkiye Gazetesi* .

Tayfun Haykır, A. U. (2020). Neyzen Tevfik'in Hicivlerine Yansıyan Siyasal ve Toplumlar Olaylar . *Turkish Studies-language and literature*, s. 1521-1541.

Tekin, H. S. (2014). *Türk Müziği Nazarıyatı ve Solfeji-II.* İstanbul : Müzik Eğitimi Yayınları .

Tevfik, N. h. (2009). *Azâb-ı Mukaddes.* İstanbul: Kapı.

Tüfekçi, A. (2022). *20. Yüzyılın İlk Yarısında İstanbul'daki Bestekâr Neyzenler.* İstanbul : Esenler Belediyesi .

Türk, E. B. (2019, Aralık 20). Neyzen Tevfik ve Hakkı Süha Gezgin. *Hars Akademi*, s. 50-55.

Weldman, W. (2022). *From Rumi to the Whirling Dervishes: Music, Poetry, and Mysticism in the Ottoman Empire.* Edinburg: Edinburg Üniversitesi Yayınları .

İnternet Kaynakları

URL-1: https://www.zdergisi.istanbul/makale/turkiyenin-ilk-plak-fabrikalari-(18.06.2024)

Sözlü Kaynak

KK-1: Bülent Aksoy, Erkek, 1975 doğumlu, Araştırmacı-Yazar, (Dr), 13-14.03.2024

KK-2: Cemal Ünlü, Erkek, 1949 doğumlu, Plak koleksiyoncusu-Yazar, Lisans,16.03.2024

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B. ve Kurbanoğlu, S. (2003). Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığı ve bilgisayar özyeterlik algıları üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(24), 1-10. https://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7812/102529

Akkoyunlu, B. ve Orhan, F. (2003). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi (BÖTE) bölümü öğrencilerinin bilgisayar kullanma öz yeterlik inancı ile demografik özellikleri arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, *2*(3), 86-93. http://www.tojet.net/

Alpar, D., Batdal, G. ve Avcı, Y. (2007). Öğrenci merkezli eğitimde eğitim teknolojileri uygulamaları. *HAYEF Journal of Education*, *4*(1).

Arslan, A. (2023). Determining the effect of university students' technology usage levels on digital reading self-efficacy. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *12*(1), 73-84. https://doi.org/10.14686/buefad.993603

Atabek, O. ve Burak, S. (2020). Pre-School and Primary School Pre-Service Teachers' Attitudes towards Using Technology in Music Education. *Eurasian Journal of Educational Research*, *87*, 47-68.

Ayhan, F. ve Gürler, D. A. (2023). Müzik Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Folklor Akademi Dergisi*, *6*(1), 291-309.

Başarıcı, R. ve Ural, A. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime yönelik tutumları. *International Online Journal of Educational Sciences*, *1*(1), 165-176.

Beşer, U. (2010). *Müzik eğitiminde teknoloji kullanımının müzik eğitimcileri açısından değerlendirilmesi* Sakarya Üniversitesi].

Blackwell, C. K., Lauricella, A. R., Wartella, E., Robb, M. ve Schomburg, R. (2013). Adoption and use of technology in early education: The interplay of extrinsic barriers and teacher attitudes. *Computers & Education*, *69*, 310-319. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.compedu.2013.07.024

Bower, M. (2017). Technology Integration as an Educational Imperative. In *Design of Technology-Enhanced Learning* (pp. 1-16). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/978-1-78714-182-720171001

Burak, S. ve Çörekci, E. D. (2021). Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Teknoloji Kullanımı: Antalya İlinde Nitel Bir Çalışma. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, *11*(2), 375-395. https://doi.org/10.17943/etku.886609

Carlson, S. ve Gadio, C. T. (2002). Teacher professional development in the use of technology. *Technologies for education*, *3*(4), 118-132.

Çelik, H. C. ve Bindak, R. (2005). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bilgisayara yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(10), 27-38.

Çetindamar, D. ve Günsel, A. (2009). Teknoloji yetenek kapasitesinin değerlendirmesi: nedir ve nasıl uygulanır?

Çocar, E. ve Corakli Kahraman, E. (2023). The Relationship between Attitudes toward Technology and Openness to Innovation of Academicians Teaching Music Remotely* [Article]. *Hacettepe Universitesi Egitim Fakultesi*

Dergisi-Hacettepe University Journal of Education, *38*(3), 290-301. https://doi.org/10.16986/huje.2023.492

Dahlstrom, E. ve Bichsel, J. (2014). *ECAR Study of Undergraduate Students and Information Technology, Research report*. Louisville, CO: ECAR, October 2014. http://www.educause.edu/ecar

Fisher, T. (2006). Educational transformation: Is it, like 'beauty', in the eye of the beholder, or will we know it when we see it? *Education and Information Technologies*, *11*(3), 293-303. https://doi.org/10.1007/s10639-006-9009-1

Gorgoretti, B. (2019). The use of technology in music education in North Cyprus according to student music teachers. *South African Journal of Education*, *39*(1). https://doi.org/10.15700/saje.v39n1a1436

Günay, D. (2017). Teknoloji nedir? Felsefi bir yaklaşım. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*(1), 163-166.

Hamidi, F., Meshkat, M., Rezaee, M. ve Jafari, M. (2011). Information technology in education. *Procedia Computer Science*, *3*, 369-373. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.062

İpek, C. ve Acuner, H. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının bilgisayar öz-yeterlik inançları ve eğitim teknolojilerine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 23-40. https://dergipark.org.tr/aeukefd/issue/1408/16859

Karademir, T., Cesur, A., Büyükergene, G., Kaba, Ö. S. ve Kesici, Y. (2018). Teknolojik Ritimler: Müzik Eğitiminde Robotik Uygulamaların Kullanımı. *Ilkogretim Online*, *17*(2). https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.419045

Karasar, N. (2004). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karataş, H., Alcı, B. ve Karabıyık, B. (2015). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 1-9.

Kasap, T. B. (2007). *Müzik Eğitiminde Teknolojik Yaklaşımlar* Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, Ankara,

Kelly, M. G. (2002). *National educational technology standards for teachers: Preparing teachers to use technology.* (A. McAnear, Ed.). Eugene: Intrenational society for technology in educational (ISTE).

Kuyucu, M. (2017). Gençlerde akıllı telefon kullanımı ve akıllı telefon bağımlılığı sorunsalı: "Akıllı Telefon (Kolik)" Üniversite Gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, *7*(14), 328-359.

Lam, C. K. (2023). Technology-enhanced creativity in K-12 music education: A scoping review. *International Journal of Music Education*, *0*(0), 1-13. https://doi.org/10.1177/02557614231194073

Lehimler, E. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli öğretime ilişkin tutum ve öz-yeterlik algılarının incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, *11*(14), 441-456. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.9820

Lenhart, A., Madden, M., Smith, A. ve Macgill, A. R. (2009). Teens and social media: An overview. *Washington, DC: Pew Internet and American Life*, 97-119.

Levendoğlu, O. (2004). Teknoloji Destekli Çağdaş Müzik Eğitimi. *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu*, 7-10 Nisan 2004, Isparta.

Li, Y. ve Sun, R. (2023). Innovations of music and aesthetic education courses using intelligent technologies. *Education and Information Technologies*, *28*, 13665-13688. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11624-9

Mawusi, E. D. ve Kwadwo, K. E. (2020). The Role of Technology in Music Education: a Survey of Computer Usage in Teaching Music in Colleges of Education in The Volta Region, Ghana. *International Journal of Scientific Research and Management*, *8*(1), 1139-1156. https://doi.org/10.18535/ijsrm/v8i01.el01

Murphy, K. R. ve Davidshofer, C. O. (1988). *Psychological Testing: Principles and Applications*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs, N.J.

Özçelik, H. ve Kurt, A. A. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin bilgisayar özyeterlikleri: Balıkesir ili örneği. *Ilkogretim Online*, *6*(3), 441-451. https://dergipark.org.tr/ilkonline/issue/8603/107160

Raja, R. ve Nagasubramani, P. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research*, *3*(1), 33-35.

Roberts, N. ve Rees, M. (2014). Student Use of Mobile Devices in University Lectures. *Australasian Journal of Educational Technology*, *30*(4), 415-426.

Savage, J. (2017). Authentic Approaches to Music Education with Technology. In S. A. Ruthmann & R. Mantie (Eds.), *The Oxford Handbook of Technology and Music Education* (pp. 555-566). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199372133.013.52

Şahin, A. ve Akçay, A. (2011). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgisayar Destekli Eğitime İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Turkish Studies Dergisi*, *6*(2), 909-918.

Tuncer, M. ve Tanaş, R. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilgisayar özyeterlik algılarının değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(6), 222-232. https://doi.org/10.14520/adyusbd.128

Uludag, A. K. ve Satir, U. K. (2023). Seeking alternatives in music education: The effects of mobile technologies on students' achievement in basic music theory. *International Journal of Music Education*, *0*(0), 1-17. https://doi.org/10.1177/02557614231196972

Wen, M. (2024). Interactive online classes in music education: The impact of online technologies on the level of creative thinking of students. *Current Psychology*, *43*(15), 13619-13629. https://doi.org/10.1007/s12144-023-05411-5

Xu, Z. ve Xu, Q. (2023). Psychological factors influencing successful music learning using deep learning technologies. *Interactive Learning Environments*, 1-11. https://doi.org/10.1080/10494820.2023.2205449

Yenice, N. ve Özden, B. (2015). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Öz Yeterlik Algılarının ve Bilgisayar Destekli Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*, 175-201.

Yılmaz, İ., Ulucan, H. ve Pehlivan, S. (2010). Beden eğitimi öğretmenliği programinda öğrenim gören öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 105-118.

Yılmaz, M., Gerçek, C., Köseoğlu, P. ve Soran, H. (2006). Hacettepe Üniversitesi biyoloji öğretmen adaylarının bilgisayar öz-yeterlik inançlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30*(30). https://dergipark.org.tr/hunefd/issue/7806/102389

Yılmaz, M., Üredi, L. ve Akbaşlı, S. (2015). The identification of preservice teachers' level of computer competency and their perception of technology use in teaching. *International Journal of Humanities and Education (IJHE)*, *1*(1), 105-121.

Yungul, O. (2018). Müzik Eğitiminde Web Tabanlı Uzaktan Eğitim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *7*(2), 1333-1348. https://dergipark.org.tr/en/pub/teke/issue/38234/442093

KAYNAKÇA

Akgül, Ç.(2019). Müzisyenlerde Performans Kaygısı, Trompet Performansına Etkileri ve Başa Çıkma Yöntemleri. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Akkılıç Gök, A.(2020). Müzisyenlerde Sahne Korkusunun Nedenleri ve Baş Etme Stratejileri. *Journal Of Awareness,* 5(1),27-34

Alptekin Gidergi, A. (2012). Müzik Performans Anksiyetesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,*14(1),137-148

Atay, B.(2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performansı Kaygı Düzeyleri ve Akademik Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ay, K. (2022). Müzik Performans Kaygısının Korno Sanatçıları Örneklemi Üzerinden Nitel Olarak İncelenmesi. Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aydın, A. ve Tiryaki, S.(2017). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma (KTÜ örneği). *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,* 17(4),715-722

Aydın, B.(2017). Konservatuvarda Ortaokul ve Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Müzik Performans Kaygı Düzeyleri İle Duygusal Zekâ Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aydın, Ş.(2021). Müzik Öğretmeni Adaylarının Öz-Düzenleyici Öğrenme Becerileri İle Performans Kaygıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Ayyıldız, Ö.(2019). Çalgı Eğitiminde Öz düzenlemeli Öğrenme İle Performans Kaygı Düzeyi Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Baydağ, C. (2018). Müzik Eğitimi Perspektifinden Performans Kaygısına Genel Bir Bakış. *Journal Of Socıal And Humanıtıes Scıences Research*,5(25),2204-2212

Bıyık, S.(2023). Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Şan Öğrencilerinin Şan Performanslarına Yönelik Öz Yeterlilik Algıları İle Performans Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Bilgin, D.(2023). Türkiyedeki Müzisyenlerin Müzikal Performans Kaygısında Hipnoterapi Tekniklerinin Kullanımı Üzerine Uzman Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Bilici Akbulut, B.(2020). Flüt eğitiminde Aşamalı Kas Gevşeme Egzersizlerinin Öğrencilerin Sınav Kaygıları ve Performans Başarılarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Birdal Yorulmaz, Ö.(2021). Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Performans Yönetimi Öz Yeterlik Algıları Performans Kaygı Düzeyleri ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Büyüköztürk, Ş.(1997). Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Kuram* ve *Uygulamada Eğitim Yönetimi*,12(12),453-464

Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, E. Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F.(2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Çağlarca, E.(2019). Eğitim Sürecinde Müziğin Görme Engelli Öğrencilerin Kaygı Durumları Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi.

Çırakoğlu, O. C. , Coşkun Şentürk, G. (2013). Development of a Performance Anxiety Scale for Music Students. *Medical Problem of Performing Artists*, 28(4),199-206

Çırakoğlu, C. O. (2013).Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*,16(32),95-104

Çiçek, V.(2020). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzik Performanslarına Yönelik Kaygılarının Benlik Saygısı ve Öz Yeterlikleriyle İlişkisi. Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Çini, S.(2020). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Sınav Kaygısı Düzeyleri İle Çalışma Alışkanlıkları Düzeylerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Danışman, Z.(2021*)*. Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Teorisi Derslerine Yönelik Tutumlarıyla Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Demir, M.(2020). Müzik Öğretmeni Adaylarının Bağlam Çalmaya İlişkin Tutum ve Öz-Yeterlik Algılarının Performans Sınav Kaygıları Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Demir, V.(2017).Bilinçli Farkındalık Temelli Bilişsel Terapi Programının Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerine Etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi,*7(12),98-118.

Durak, M.(2020). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Piyano Performansına Yönelik Öz Yeterlik Algıları İle Sınav Kaygıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Dündar, C. ve Gökçe, T.(2008). Samsun Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde Çalışan Hekim ve Hemşirelerde Şiddete Mazuriyet Sıklığı ve Kaygı Düzeylerine Etkisi. *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,*15(1),25-28

Erözkan, İ.(2020). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı İle Bireysel Çalgı Performans Sınavı Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Fidan, Y.(2020). Mesleki Müzik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Kaygı Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Girgin, D. ve Saylam, B.(2019). Müzik Performans Kaygısı: Belirtileri, Nedenleri, Baş Etme Stratejileri. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 4(2), 189-199

Hışım, S. (2022). Türk Müziği ve Batı Müziği Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Öz Düzenleme Becerileri İle Sahne Performansına Yönelik Kaygı Durumlarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Hüzmeli, I. (2023). Nefes Terapisinin Müzik Öğrencilerinin Flüt Performans Kaygısına Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Işık, D.(2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Sınav Kaygıları İle İlgili Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Işkın, S.(2018). Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Performans Kaygısı ve Öz- Yeterlik Algısının Çalgı Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kabakçı, C.(2016). Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele. *Sahne ve Müzik Eğitim- Araştırma e-Dergisi*,3, 86-96

Karagüvan Ünal, H.M.(1999). Açık Kaygı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirliği İle İlgili Bir Çalışma. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,*11, 203-2018

Kıral, B.(2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189

Özerin, F. (2015). Profesyonel Müzik Eğitimi Görmekte Olan Öğrencilerin Problem Çözme Becerileri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özsoy Varlık, E. (2021). Sosyal Anksiyete ve Performans Anksiyetesi Bağlamında Müzik Performans Anksiyetesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research,* 7(3),285-301

Özusta, Ş.H.(1995). Çocuklar İçin Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi,*10(34),32-44

Öztürk, G.(2023). Keman Eğitiminde Pilates Egzersizlerinin Öğrencilerin Çalgı Performansına Çalgı Motivasyonuna ve Çalgı Performans Kaygısına Etkisi. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Pirlibeyoğlu, B.(2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Çalgı Performansı Öz yeterlikleri ve Müzik Perfromans Kaygılarının Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi

Sağer, T. ve Avcı Atılgan, N.(2021). Türkiyedeki Viyola İcralarının Müzik Performans Anksiyetesi(MPA) Üzerine Bir İnceleme. *Journal Of Interdisciplinary and Intercultural Art,*6(12),298-321

Sarıcan Gündüz, S.(2013). Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Müzikte Performans Kaygı Düzeylerine Video Geri-Bildirim Yönteminin Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Sarıkaya, M.(2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik ve Öz – Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Taner, A. F.(2022). Lisans Düzeyinde Çalgı Eğitimi Alan Konservatuvar Müzik Bölümü Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygısına İlişkin Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Tankız, D.K.(2016). Flüt Öğretiminde Birlikte Çalma Öğrenme Biçiminin Performans Kaygısı ve Motivasyon Düzeyine Etkisi. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Tokinan, Ö.B.(2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçe 'ye Uyarlama Çalışması.

*Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,*14(1),53-65

Topcan, T.(2021). Mesleki Çalgı Eğitimi Gören Öğrencilerin Müzik Performans Kaygısının Giderilmesinde Sinir Dili Programlama (NLP) Yönteminin Uygulanması. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Topoğlu, O.(2013). Müzisyenlerde Sahne Korkusu, Sahne Korkusunun Nedenleri Ve Sahne Korkusuyla Baş Etmede Kullanılabilecek Stratejiler. *E-Journal of New World Sciences Academy,*8(11), 43-55

Tök, H.(2020). Müzik Öğretmenliği Lisans Öğrencilerinin Çalgı Sınavındaki Performans Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Uzun, B.Y.(2016). Müzisyenlerin Performans Kaygısıyla Başa Çıkmada Kullandıkları Bilişsel Stratejiler. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ünalan, E.(2023). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı, Algılanan Stres, Sürekli Kaygı ve Bilinçli Farkındalık Düzeylerine İlişkin Düzenli Yoga Pratiklerinin Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Üzülen, D.E.(2022). Müzik Öğretmeni Adaylarının Performans Kaygıları İle Çalgı Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Yıldırım, C. A. (2020). Performans Kaygısı ve Buna Bağlı Ortaya Çıkan Stres Sorunlarının Piyanistler Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi Ve Değerlendirilmesi. Sanatta Yeterlilik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kaynakça

Akgün, A., Gönen, S., Aydın, M. (2007). İlköğretim fen ve matematik öğretmenliği öğrencilerinin kaygı düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi [Anxiety levels of elementary science and mathematics education students according to some variables]. *Electronic Journal of Social Sciences,* 6 (20), 283-299.

Akkılıç, A.G. (2020). Müzisyenlerde sahne korkusunun nedenleri ve baş etme stratejileri. *Journal of Awareness)*, 5(1), 27-34.

Allen, R. (2010). Free improvisation and performance anxiety among piano students. Unpublished Doctoral Thesis. Boston University Coolege of Fine Arts, Boston.

Amerikan Psikiyatri Birliği (2001). *Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı*, Yeniden gözden geçirilmiş dördüncü baskı (DSM IV-TR), Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington DC, 2000'den Çeviren Köroğlu, E. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Amerikan Psikiyatri Birliği (2013). *Psikiyatride Hastalıkların Tanımlanması ve Sınıflandırılması Elkitabı*, Beşinci baskı (DSM V), Amerikan Psikiyatri Birliği, Washington DC, Çeviren Köroğlu, E. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Ashcraft, M.H., Faust, M.W. (1994). Mathematics anxiety and mental arithmetic performance: An exploratory investigation. *Cognition and Emotion,* 8, 97-125.

Avcı, N. A., Sağer, T. (2021). Türkiye'deki Viyola İcracılarının Müzik Performans Anksiyetesi (Mpa) Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 6(12), 298-321.

Aydın, B., İşgörür, Ü. (2018). Ortaokul ve Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Konservatuar Öğrencilerinin Müzik Performans Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi (AMADER),* 4(7), 1- 20.

Barlow, D.H. (2002). *Anxiety and Its Disorders, The Guilford.* New York: London.

Bascomb, J.S. (2019). Performing arts and performance anxiety (Publication No. 13864536) [Master dissertation, Marshall University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

Baydağ, C., Başoğlu, M.B. (2018). Müzik Eğitimi Perspektifinde Performans Kaygısına Genel Bir Bakış. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(25), 2204-2212.

Beck, A., Emery, G. (2011). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler* (V. Öztürk, Çev.). İstanbul: Litera Y ayıncılık.

Beck, A.T., Emery, G. (2015). *Anksiyete Bozuklukları ve Fobiler: Bilişsel Bir Bakış Açısı.* (Çev. V. Öztürk). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Beşer, E., Okyay, P. (2012). Temel Eğitim Becerileri, Yetişkin Eğitiminde Temel İlkeler. Aydın: Adnan Menderes Üni. Sürekli Eğitim Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Bippus, A.M., Daly, J. (1999). What Do People Think Causes Stage Fright?: Naive Attributions About The Reasons For Public Speaking Anxiety. Communication Education, 48(1), 63-72.

Bissonnette, J., Dube, F., Provencher, M. D. (2015) Virtual reality exposure training for musicians: its effect on perfor- mance anxiety and quality. *Medical Problems of Performing Artists*, 30, 169–177.

Brennan, R. (2006). What is Alexander Technique? http://www.alexandertechnique.com/articles/brennan

Brugués, A.O. (2011) Music performance anxiety – part 2. A review of treatment options. *Medical Problems of Performing Artists*, 26, 164–171.

Clark, D.A., Beck, A.T. (2010). *Cognitive Therapy of Anxiety Disorders: Science and Practice.* The Guilford: New York, London.

Cox, W., Kenard,J. (1993), Journal of Anxiety Disorders, 7.

Çevik Kılıç, D.B. (2018). An Investigation of Music Teacher Candidates' Performance Anxiety Levels in Piano Examinations. *Journal of Education and Learning*, 7(1).

Çırakoğlu, O. C., Şentürk, G.C. (2013). Development of a Performance Anxiety Scale for Music Students. *Medical Problems of Performing Artists*, 28(4), 199-206.

Çırakoğu, O.Ç. (2013). *Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme.* Türk Psikoloji Yazıları, 16 (32), 95-104.

Çimen, G. (2001). Konser kaygısı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 125-133.

Çoban A. E., Karaman N. G. (2013). Üniversite öğrencilerinin umutsuzluk, kaygı ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar. [University students cognitive distortions related to hopelessness, anxiety and relationships]. *Journal of Cognitive Behavioral Psychotherapy and Research* 2(2), 78-88.

Deen, D.R. (2000). Awareness and breathing: Keys to the moderation of musical performance anxiety. *Dissertation Abstracts International,* 60(12-A), 4241.

Demiralp, M., Oflaz, F. (2007). Bilişsel-davranışçı terapi teknikleri ve psikiyatri hemşireliği uygulaması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 8, 132-139.

Doğan, C., Tecimer, B. (2019). Music performance anxiety levels of students in the music education graduate program (Ankara-Gazi University Sample). *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(2), 507-523.

Doğan, U. (2013). Ergenlerde performans kaygısını yordayan değişkenlerin modellenmesi ve buna yönelik psikoeğitim programının işlevselliği [Modeling of variables predicting performance anxiety in adolescents and functionality of psychoeducation program]. Unpublished Ph. D. dissertation. Sakarya University Institute of Educational Sciences.

Eğilmez, H. O., Aytekin, N. T. ve Dirican, M. (2013). Coping with the performance anxiety among music education students: A method trial. *Asian Journal of Social Sciences & Humanities*, 2, 165-173.

Elliot, A.J., McGregor, H.A. (1999). Test anxiety and the hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology,* 76, 628-644.

Evren, G.F. (2012). Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Ses Eğitimi Derslerinde Kullanılabilecek Bedensel ve Zihinsel Gevşeme Yöntemleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 5(8), 563- 572.

Feener, R.S. (2004). EMDR: Eye movement desensitization and reprocessing a new method in the treatment of performance anxiety for singers.

Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: The Florida State University, School of Music.

Fehm, L., Schmidt, K. (2006). Performance Anxiety in Gifted Adolescent Musicians. Journal of anxiety disorders, 20(1), 98-109.

Fernholz, I., Mumm, J. L. M., Plag, J., Noeres, K., Rotter, G., Willich, S. N., Ströhle, A., Berghöfer, A., Schmidt, A. (2019). Performance anxiety in professional musicians: a systematic review on prevalence, risk factors and clinic treatment effects. *Psychological Medicine* 1–20.

Fishbein, M., Middlestadt, S. E., Ottati, V. (1988) Medical problems among ICSOM musicians. *Medical Problems of Performing Artists*, 3, 1–8.

Gabrielson, A. (1999). The psychology of music. İkinci basım. Ed: Diana Deutsch, 501-583. ABD: Academic Press.

Geçtan, E. (1998). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Goodman, G., Kaufman, J. C. (2014). Gremlins in my head: Predicting stage fright in elite actors. *Empirical Studies of the Arts,* 32(2), 133-148.

Güdek, B., Çiçek, V. (2017). Investıgatıng The Musıc Performance Anxıety Levels Of Undergraduate Students Who Have Professıonal Musıc Educatıon Accordıng To Varıous Varıables, *International Journal of Social Science*, 58, 1-10

Gümüş, A. E. (2006). *Sosyal Kaygıyla Başa Çıkma*. Ankara: Nobel Yayın.

Hall, H. K., Kerr, A. W. (1998). Predicting achievement anxiety: A social-cognitive perspective. *Journal of Sport and Exercise Psychology,* 20, 98-111.

Hamann, D.L. (1985). The Other Side of Stage Educators Journal, 71(8), 26-28.

Hanton, S., Mellalieu, S.D., Hall, R. (2002). Re-examining the competitive anxiety trait-state relationship. *Personality and Individual Differences,* 33, 1125-1136.

Harrıs, D.A. (2001). Using B-Blockers to Control Stage Fright: A Dancer's Dilemma. Medical Problems of Performing Artists, 16(2), 72-76.

Hingley, V.D. (1985). Performance Anxiety In The Literature, Yayımlanmamış Doktora Tezi. Washington: University of Washington.

Hinkamp, D., Morton, J., Krasnow, D. H., Wilmerding, M. V., Dawson, W. J., Stewart, M. G., McCann, M. (2017). Occupational health and the performing arts: An introduction. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 59(9), 843-858.

Hoberg, A. (2008). Reducaing performance anxiety in woodwind playing through the application of the Alexander Technique principles. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Güney Afrika: University of Pretoria.

Hofmann, S.G., Otto, M.W., (2008). Cognitive Behavioral Therapy for Social Anxiety Disorders. New York: Routledge Taylor & Francis Group

Huang, M.S. (2011). Coping with performance anxiety: College piano students' perceptions of performance anxiety and potentional effectiveness of deep breathing, deep muscle relaxation, and visualization. Yayımlanmamış doktora tezi. The Florida State University, ABD: College of Music.

Iammatteo, E. (1996). "The Alexander Technique", Performing Arts & Entertainment in Canada, 30.

İlhan, M. (1999). Konser Kaygısı Üzerine ve Müzik, Ankara.

James, I. (1998). Western orchestral musicians are highly stressed. *Resonance: International Music Council* [France], *26*, 19- 20.

Jelen, B. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı ve Piyano Performans Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(39), 3389-3414.

Kabakçı, C. (2016). Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele, *Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi,* 3, 86-96

Kageyama, N.J. (2007). Attentional focus as a mediator in a anxiety-performance relationship: The enhancement of music performance quality under stress. Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: Indiana University, Department of Counseling Psychology.

Kenny, D. (2006). Music Performance anxiety: origins, phenemonolgy, assessment and treatment. *Context: A Journal of Music Research,* 31, 51–64.

Kenny, D.T. (2005). A systematic review of treatments for music performance anxiety. *Anxiety, Stress, and Coping: An International Journal*, 18, 183–208.

Kenny, D.T. (2011). The psychology of music performance anxiety. Oxford University Press.

Kenny, D.T., Davis, P.J., Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress amongst opera chorus artists and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism. *Journal of Anxiety Disorders,* 18, 757-777.

Kenny, D. T., Driscoll, T., Ackermann, B. (2014) Psychological well-being in professional orchestral musicians in Australia: a descriptive population study. *Psychology of Music*, 2, 210–232.

Kenny, D. T., Driscoll, T. R., Ackermann, B. (2016). Is playing in the pit really the pits? Pain, strength, music performance anxiety, and workplace satisfaction in professional musicians in stage, pit, and combined stage/pit orchestras. *Medical Problems of Performing Artists*, 31, 1–7.

Kenny, D.T. (2006). Music performance anxiety: Origins, phenomenology, assessment and treatment. *In Special Issiue: Renegotiating musicology. Context: A Journal of Music,* 1- 11.

Kenny, D.T., Fortune, J.M. Ackermann, B. (2011). Predictors of music performance anxiety during skilled performance in tertiary flute players. *Psychology of Music,* 41, 306-328.

Kenny, T. Dianna, D., Pamela, Oates, J. (2004). Music performance anxiety and occupational stress among opera chorus anxiety and their relationship with state and trait anxiety and perfectionism. *Journal of Anxiety Disorders,* 18(6), 757-777.

Kessler, R.C., Chiu, W.T., Demler, O., Merikangas, K.R., Walters, E.E. (2005). Prevalence, severity, and comorbidity of 12-month DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Arch Gen Psychiatry*, 62, 617-627.

Kirchner, J.M. (2003). A qualitative inquiry into musical performance anxiety. *Medical Problems of Performing Artists,* 18, *78–82.*

Kurtuldu, K., Aksu, C. (2015). Müzik Öğretmeni Adaylarının Piyano Dersi Sınav Kaygılarının Çeşitli Değişkenlere Yönelik Karşılaştırılması, *Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, 5, 19 – 36

Lang, A. (2000). The Schlaffhorst-Anderson Method for the prevention and treatment of stage fright. ISSTIP Journal. Sayı 10. Ed. Carola Grindea.

Leahy, R. L., Holland, S.J. (2000). *Treatment Plans And Interventıons For Depressıon And Anxıety Dısorders.* Guilford Press: Newyork.

LeBlanc, A., Jin, Y. C., Obert, M., Siivola, C. (1997). Effect of audience on music performance anxiety. *Journal of Research in Music Education* 45, 480-496.

Marye, L.H. (2011). A survey of music performance anxiety: Definitions, causes, and treatments. Yayımlanmamış doktora tezi. University of South Caroline, School of Music.

Matei, R., Ginsborg, J. (2017). Music performance anxiety in classical musicians – what we know about what works. *British Journal of Psychiatry International*, 14(2), 33- 35.

McGarth, C.E. (2012). Music performance anxiety therapies: A revies of the literature. ABD: University of Illinois at Urbana Champaign.

Mcginnis, A. M., Milling, L. S. (2005). Psychological Treatment of Musical Performance Anxiety: Current Status and Future Directions. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training,* 42, 357-373.

Merritt, L., Richards, A., Davis, P. (2001). Performance anxiety: Loss of the spoken edge. *Journal of Voice,* 15, 257-269.

Miller, T.A. (2004). Why did it sound better in the practice room? A guide to music performance anxiety and how to cope with it through journal writing. ABD: Michigan State University, Department of Music.

Moreno-Gutiérrez, J. Á., de Rojas Leal, C., López-González, M. V., Chao-Écija, A., Dawid-Milner, M. S. (2023). Impact of music performance anxiety on cardiovascular blood pressure responses, autonomic tone and baroreceptor sensitivity to a western classical music piano-concert. *Frontiers in Neuroscience*, 17, 1213117.

Myers, K. M., Davis, M. (2007). Mechanisms of Fear Extinction. *Molecular psychiatry,* 12(2), 120.

Nacakcı, Z., Dalkıran, E. (2011). Müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin bireysel çalgı sınavına yönelik kaygıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5, 46-56.

Nagel, J. J. (2010). Treatment of Music Performance Anxiety via Psychological Approaches: A Review of Selected CBT and Psychodynamic Literature. *Medical Problems of Performing Artists,* 25(4), 141-148.

Nagel, J.J. (1993). Stage fright in musicians: A psychodynamic perspective. Bulletin of the Menninger Clinic, 57(4), 492-503.

Nagel, J.J., Himple, D.P., Papsdorf, J.D. (1989). Cognitive-Behavioral Treatment of Musical Performance Anxiety. *Paychology of Music*. 17, 12-21.

Neftel, K.A., Adler, R.H., Kappeli, L., Rossi, M., Dolder, M., Kaser, H.E., Brugesser, H.H., Vorkaug, H., (1982). Stage fright in musicians: A new model illustrating the effects of beta blockers. Psychosomatic Medicine, 44 (5), 461-469.

Nolen- Hoeksema, S. (2004). *Abnormal Psychology.* New York: The McGraw-Hill Companies.

Nordin-Bates, S.M. (2012). Performance psychology in the performing arts. In S. M. Murphy (Ed.), The Oxford Handbook of Sport and Performance Psychology, 81- 114. Oxford University Press.

Osborne, M. S., Franklin, J. (2002). Cognitive processes in music performance anxiety. *Australian Journal of Psychology,* 54(2), 86-93.

Osborne, M. S., Kenny, D.T., Holsomback, R. (2005). Assessment of music performance anxiety in late childhood: A vali- dation study of the Music Performance Anxiety Inventory for Adolescents (MPAI-A). *International Journal of Stress Management,* 12(4), 312-33.

Osborne, M.S., Kenny, D.T. (2008). The Role Of Sensitizing Experiences İn Music Performance Anxiety İnadolescent Musicians. Psychology of Music, 34(4), 447-462.

Osorio, F.L., Burin, A.B., Nirenberg, I.S., Barbar, A.E.M. (2017). Music performance anxiety: Perceived causes and coping strategies. *European Psychiatry*, 41(1), 110.

Özakkaş, T. (2014). *Anksiyete Bozuklukları ve Tedavisi*. İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.

Özevin Tokinan, B. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması. Ahi Evran Üniversitesi, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD),* 14 (1), 53-65.

Özgür, C. (2017). Sahne Performansında Dikkat Kaybı, Stres Ve Kaygıya Yönelik Psikolojik Yöntemler. *Conservatorium*, 4(1), 21-41.

Özmenteş, S. (2004). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: D.E.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özsoy, E.V. (2021). Sosyal anksiyete ve performans anksiyetesi bağlamında müzik performans anksiyetesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *7*(3), 285-301.

Palancı, M., Dinç, Z. A., Doğan, U. (2015). Üniversite öğrencilerine yönelik müzik performans kaygısı ölçeğinin uyarlama çalışması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 155-166.

Papageorgi, I., Creech, A., Welch, G., (2011). Perceived performance anxiety in advanced musicians specializing in different musical genres. *Psychology of Music.* 41 (1), 18-41.

Park, J. E. (2010). The Relationshiop Between Musical Performance Anxiety, Healthy Lifestyle Factors, and Substance Use Among Young Adult Classical Musicians: Implications for Training and Education. Columbia University, New York, United States of America.

Parlar, M.C. (2014). *Bakır Üflemeli Çalgılarda Odaklanma ve Konsantrasyon Tekniklerinin İncelenmesi.* Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Parncutt, R., McPherson, G.E. (2002). The Science and Psychology of Music Performance. New York: Oxford University Press.

Plott, T.M. (1986). An Investigation of the Hypnotic Treatment Of Music Performance Anxiety. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Knoxville: The University of Tennessee.

Raeburn, S.D., Hıpple, J., Delaney, W., Chesky, K. (2003). Surveying Popular Musicians' Health Status Using Convenience Samples. *Medical Problems of Performing Artists,* 18(3), 113-119.

Rappoport, P. (1989). A Study of Study Etiology, And An Approach To Treatment. Tezi. New York: Union Graduate School.

Reubart, D. (1985), Anxiety And Musical Performance. Da capo Press, New York.

Ryan, C. (2000). *A Study of the Differential Responses of Male and Female Children to Musical Performance Anxiety.* Doctoral Dissertation, McGill University.

Ryan, C. (2004). Gender differences in children's experience of musical performance anxiety. *Psychology of Music 32*, 89- 103.

Ryan, C.A. (2003). A study of the differential responses of male and female children to musical performance anxiety. *Dissertation Abstracts International,* 63(7-A), 2487.

Sabzehzar, D.K. (2020). Usabılıty Of Stage Anxıety Methods And Strategıes For Musıc Performance Anxıety. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi* 6(2), 158-164

Salmon, P.G. (1990). A psychological perspective on musical performance anxiety: a review of the literature. *Medical Problems of Performing Artists*, 5(1), 2-11.

Salmon, P. G., Meyer, R. G. (1992). Coping with stesss and anxiety in musical performance. New York: Lexington Books.

Savaşır, I., Soyöğüt, G., Barışkın. Bilişsel Davranışçı Terapiler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları No:7.

Saylam, B., Girgin, D. (2019). Müzik performans kaygısı: belirtileri, nedenleri, baş etme stratejileri. *The Journal of Limitless Education and Research*, 4(2), 189-199.

Scovel T. (1978) The effect of affect on foreign language learning: A review of the anxiety research. *Language Learning*, 28(1), 129-142.

Sezer, F. (2009). Müzikle Terapinin Sınav Kaygısı, Öfke ve Psikolojik Belirtiler Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış doktora tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Simon, J. A., Martens, R. (1979). Children's anxiety in sport and nonsport evaluative activities. *Journal of Sport Psychology* 1, 160-169.

Sinden, L.M. (1999). Music performance anxiety: Contributions of perfectionism, coping style, self-efficacy, and self-esteem (Publication No. 9923872) [Doctoral dissertation, Arizona State University]. ProQuest Dissertations & Theses Global.

Sinico, A., Gualda, F., and Winter, L. (2012). Coping strategies for music performance anxiety: A study on flute players. Proceeding of the 12th International Conference on Music Perception and Cognition ant the 8th Triennial Conference on the European Society for the Cognitive Sciences of Music, Temmuz, 23-28, 2012, Selanik, Yunanistan.

Sloboda, J.A. (1985). The Musical Mind: The Cognitive Psychology of Music. Oxford: Clavedon.

Slocumb, B.S. (2009). Causes, effects, and solutions to performance-related anxiety: Suggestions for the teaching of brass instruments. Yayımlanmamış doktora tezi. ABD: The University of North Carolina at Greenboro.

Spahn, C., Walther, J.-C., Nusseck, M. (2016). The effectiveness of a multimodal concept of audition training for music students in coping with music performance anxiety. *Psychology of Music*, 4, 893–909.

Steptoe, A. (1989). Stress, Coping and Stage Fright in Professional Musicians. *Psychology of Music*, 17(1), 3-11.

Steptoe, A., Fidler, H., (1987). Stage Fright In Orchestral Musicians: A Study Of Cognitive And Behavioral Strategies In Performance Anxiety. *The British Psychological Society*, 78, 241-249.

Steptoe, A. (2001). Negative emotions in music making: The problem of performance anxiety. Music and Emotion: Theory and Research (ed. P.N. Juslin & J.A. Sloboda), 291-307.

Studer, R., Gomez, P., Hildebrant, H., Arial, M., Danuser, B. (2011). Stage Fright: Its Experience as a Problem and Coping With It. *Int Arch Occup Environ Health*, 84, 761-771.

Ter Meulen, W.G., Draisma, S., van Hemert, A.M., Schoevers, R.A., Kupka, R.W., Beekman, A.T., Penninx, B.W. (2021). Depressive and anxiety disorders in concert–A synthesis of findings on comorbidity in the NESDA study. *Journal of affective disorders*, 284, 85-97.

Teztel, G. and Aşkın, C. (2007). Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri. *İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 4 (2), 3-10.

Tokinan, B.Ö. (2013). Kenny Müzik Performans Kaygısı Envanterini Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 53-65.

Tokinan, B.Ö. (2014). Öğretmen adaylarinin müzik performans kaygilarinin bireysel özellikler bakimindan incelenmesi. *Fine Arts*, 9(2), 84-100.

Topoglu, O. (2013). Müzisyenlerde Sahne Korkusu, Sahne Korkusunun Nedenleri ve Sahne Korkusuyla Baş Etmede Kullanilabilecek Stratejiler. *Fine Arts*, 8(1), 43-55.

Tunay, Ş. (2006). *Depresyon ve Kaygı Belirtilerinde Örtüşen ve Ayrışan Özelliklerin Endişe Olgusu Açısından İncelenmesi*. Yüksek lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turner, S.M., Johson, M.R., Beidel, D.C., Heiser, NA., Lydiard, R.B. (2003). The social thoughts and beliefs scale-a new inventory for assessing cognitions in social phobia. *Psychological Assessment,* 15, 384-391.

Uzun, Y.B., Şehribanoğlu, S., Otacıoğlu, S.G. (2024). Müzikal Performans Kaygısı Bilişsel Başa Çıkma Envanteri: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (15), 1427-1438.

Valentine, E. (2003). The fear of performance. Musical performance, a guide to understanding. Ed. John Rink, 168-182. Londra: Cambridge University Press.

Wesner, R.B., Noyes, R., Davis, T.L. (1990). The Occurence of Performance Anxiety Among Musicians. *Journal of Affective Disorders*, 18(3), 177-185.

Wiedemann A., Vogel, D., Voss, C., Hoyer, J. (2019). Music performance anxiety and its anxiety correlates. *PsyArXiv Preprints*. 2-12. Retrieved august, 07, 2020 from. https://www.researchgate.net/publication/336972393

Wilson, G.D. (2002). *Psychology for performing artists (2nd ed.)*. London, UK: Whurr.

Wilson, G.D., Roland, D. (2002) Performance anxiety. In *The Science and Psychology of Music Performance: Creative Strategies for Teaching and Learning* (eds R. Parncutt & G. E. McPherson), 47–61. Oxford University Press.

Yerli, N. (2017). *Feldenkrais Metodu ve Farkındalığın Oyuncunun Performansına Etkisi.* Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, S., Yazıcı, T., Gündüz, A. (2015). Konservatuvar Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri, *I. Uluslararası Müzik ve Dans Kongresi Bildiriler Kitabı* 6-8 Mayıs 2015, 513 - 519, Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Yöndem, Z.D. (2012). Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37(166), 181- 194.

Zinn, M., McCain, C., Zinn, M. (2000). Musical performance anxiety and the high-risk model of threat perception. *Medical Problems of Performing Artists*, 15, 65–71.

KAYNAKÇA

Bailey, W., Miles, P., Siebert, A., Stanley, W., Stein, T. (1992). Teaching Brass: A Resource Manual. New York: McGrow- Hill.

Balemo, L. H. (2023). *"The Importance of Free and Conscious Breathing As One of The Methods of Overcoming Stiffness While Playing The Cello"*. 7 Nisan 2023, Sayı 21, Culture and Art. https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/875. Erişim Tarihi: 08.09.2024.

Blum, J. (1995). "Medizinische Probleme bei Musikern". Stuttgart/New York, Thieme.

Bruch, M. (1977). Romanze. by N. Simrock, Hamburg. N. Simrock, Berlin-London. Arr. Otto Lindemann.

Carrillo, V. M. R. (2020). *Musical Breathing Education for Guitarists Rearch Perspectives in Music Education.* 21(1), 35-47 ©2020 The Florida Music Education Association.

Eccles, H. (1930). Sonat for Viola. By C. F. Peters. Edited by Paul Klengel

Frederiksen, B. (1996). "Arnold Jacobs: Song and Wind". Grayslake, IL: Wind Song Press Limited.

Hermann, F. (1946). Technical Etude op. 22. By International Music Company, New York City.

Hopa, E. (2013). "Tahta ve Bakır Üflemeli Çalgı Çalan Müzisyenlerde Nefes Kontrolü". Sanat ve Tasarım Dergisi, Cilt:4, Sayı:4, 109-116, 02.06.2013.

Jordan, J. M. (2011). *The musician's breath: the role of breathing in human expression*. James Jordan; Mark Moliterno, Nova Thomas. Chicago: GIA Publications.

Kohut, D. L. (1992). *Musical performance: Learning theory and pedagogy*. Champaign, IIIinoirs: Stipes Publishing, L.L.C.

Kolat, Pamir (2018). Flüt Eğitiminde Diyafram Nefesi Öğretimi ve Doğru Nefes Kullanımı ile Diyaframdan Üfleme Çalışmaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Laczika, K., Graber, O. P., Tucek, G., Lohninger, A., Fliri, N., Berka-Schmid, G., Masel, E. K., Zielinski, C. C. (2013). "II faluto magico" still Works: Mozart secret of ventilation. *Multidisciplinary Respiratory Medicine,* Mart 2013, 8(1):23.

Mazas, J. M. (1880). Etudes op. 36. Leipzig: August Cranz.

McGill, D. (2009). Sound in Motion. A Performer's Guide to Greater Musical Ekspression. Indiana University Press.

Meyer, L. B. (1961). Emotion and Meaning in Music. University of Chicago Press.

Miller, R. (1996). *The structure of singing.* New York, New York: Schirmer Books.

Moore, T. (2016). Care of the Soul, Twenty-fifth Anniversary. Ed: A Guide for Cultivating Depth and Sacredness in Everyday Life. Harpercollins Publishers Inc.

Örün, D. (2019). Nefes Egzersizinin Stres Hormanlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Palaschko, J. (1904). Etuden für Viola op. 36. 20 Viola Studies. Leipzig: Fr. Kistner.

Pearson, L. (2006). Body Mapping For Flutist What Every Flute Teacher Needs To Know About The Body. GIA Publication.Phillips, R. (2014, 9 Haziran). How to breathe freely when playing a stringed instrument http://thestrad.com/playing-hub/how-to-breathe-freely-when-playing-a-stringed-instrument/2894.article. Erişim Tarihi: 09.09.2024

Reinhold, S. (1996). Antroposophische Musiktherapie. Eine HinfÜhrung. Schriftenreihe Soziale Hygiene (157). Bad Liebenzell, Germany.

Saradanada, S. (2016). *The power of breath.* London, United Kingdom: Watkins.

Szende, O., Nemessuri, M. (1971). *The phsiology of violin playing*. London, United Kingdom, Collet's Publishers.

Whone, H. (1972). *The simplicity of playing the violin.* London, England: Victor Gollancz Ltd.

KAYNAKÇA

Budiawan, H., and Nurmalasari, S. (2022). Learning Models To Increase Learning Motivation Through The Application Of Bandlab. Jurnal Seni Musik, 11(2), 123-131.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Çakmak, E. (2013). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çelebi, C., ve Satırlı, H. (2021). Web 2.0 Araçlarının İlkokul Seviyesinde Kullanım Alanları. *Instructional Technology and Lifelong Learning,* 2(1), 75-110.

Dede, Y. (2024). Web Tabanlı Müzik Yazılımlarının Ortaokul Müzik Dersi Kazanımlarına Yönelik İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Delikara, A. (2022). Müzik Eğitiminde Bilgisayar Destekli Öğretim Yöntemi. Editör: E. Kaya, *Müzik Eğitiminde Öğretim Yaklaşım ve Yöntemleri* (243-266) Konya: Eğitim Yayınevi.

Demirbatır, R.E., Başpınar, S. (2024). Ortaokul Öğrencilerinin Soundtrap Studio Uygulamasına İlişkin Görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(3), 1017-1029.

Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri Ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı. *Akademik Bilişim*, (10), 10-12.

Karaman, S., Yıldırım, S., ve Kaban, A. (2008). Öğrenme 2.0 yaygınlaşıyor: Web 2.0 Uygulamalarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Araştırmalar Ve Sonuçları. 13. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri (inet-tr'08), Orta Doğu Teknik Üniversitesi. Ankara: 22-23 Aralık.

Karaöngel, A. (2016). Midi Tabanlı Müzik Yazılımlarının Müzik Öğretiminde Kullanılabilirliği Ve İhtiyaçları Karşılayabilme Yeterliliği. (Yüksek Lisans Tezi) Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kasap, B. T. (2007). Müzik Eğitiminde Teknolojik Yaklaşımlar. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICANAS (447- 454). Ankara: 10-15 Eylül

Korkmaz, G. ve Çaymaz, G. (2022). Yabancılara Türkçe Eğitiminde Web 2.0 Araçlarının Dört Alan Becerisine Yönelik Kullanımları (Okuma, Dinleme, Yazma, Konuşma). *Trk Dergisi*, 3(1). 40-56.

Pierard, T. (2023). Exploring An Identity Pedagogy For Digital Audio Workstations. (Doktora Tezi). New Zealand: University of Auckland.

Ruismäki, H. (2009). The New Horizons For Music Technology In Music Education. University of Helsinki Department of Applied Sciences of Education, Finland.

Soycan, M. (2019). Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersinde Çevrimiçi Uygulamaların Akademik Başarıya Ve Tutuma Etkisi. (Doktora Tezi). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Terzioğlu, S. D. ve Kurtuldu, M. K. (2024). Ortaokul 5. sınıf müzik dersi nota ve sus değerleri öğretiminde Wordwall uygulaması kullanımının etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(1), 899-919.

Tosun, E. (2019). Müzik Öğretiminde Bilgisayar Destekli Müzik Eğitimi Yöntemlerinin Uygulanması (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ünal, S. ve Küçük, D. P. (2022). İlköğretim 5. Sınıf Müzik Dersi Kazanımlarını Destekleyen Müzik Web Uygulamalarının İncelemesi ve Müzik Öğretmenlerinin Müzik Web Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi* 10(132), 387-413.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yungul, O. (2018). Müzik Eğitiminde Web Tabanli Uzaktan Eğitim. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(2), 1333-1348.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1 https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357

URL-2 https://musiclab.chromeexperiments.com/About

URL-3 https://www.beepbox.co/

URL-4 https://onlinesequencer.net/wiki/Features

URL-5 https://ampedstudio.com/manual/

URL-6 https://manual.audiotool.com/manuals/getting_started/what_is_audiotool.html

URL-7 https://soundation.com/learn

URL-8 https://www.soundtrap.com/tr/about

URL-9 https://edu.bandlab.com/

Editör:
Prof. Dr. Halil Akmeşe

Muhasebe

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MUHASEBE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Prof. Dr. Halil Akmeşe

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-24-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MUHASEBE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Halil Akmeşe
VI+204 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-24-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aksungur, M. ve Deran, A. (2021). Borsa İstanbul'a Kayıtlı Ulaştırma ve Depolama Sektörü İşletmelerinin Etkinlik Değerlendirmesi: Veri Zarflama Analizi Uygulaması. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 5(2), 760-771. https://doi.org/10.29228/ijbemp.52907.

Alnıpak, S. ve Kale, S. (2021). Covid-19 Sürecinin Ulaştırma Sektörü Finansal Performansına Etkileri. *Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi*, 6(Özel Sayı), 139-156. https://doi.org/10.30784/epfad.1020882.

Çanakçıoğlu, M. ve Küçükönder, H. (2020). Entropi Ve TOPSIS Bütünleşik Yaklaşımı İle BİST Gıda Ve İçecek Endeksindeki Şirketlerin Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 11(2), 200-217.

Elmas, B. ve Özkan, T. (2021). Ulaştırma Ve Depolama Sektörü İşletmelerinin Finansal Performanslarının SWARA-OCRA Modeli İle Değerlendirilmesi. *İşletme Akademisi Dergisi*, 2(3), 240-253. https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.851.

Eraslan, O. ve Met, Ö. (2020). İşletmelerde Nakit Akım Analizi Ve Borsa İstanbul Turizm Şirketlerinde Bir Uygulama. Ida Academia Muhasebe ve Maliye Dergisi, 3(1), 42-62.

Ersoy, N. (2020). Finansal Performansın Gri İlişkisel Analiz Yöntemi İle Değerlendirilmesi: Borsa İstanbul Endeksi'ndeki Şirketler Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 86, 223-246. https://doi.org/10.25095/mufad.710372.

Ersoy, M. ve Orçun, Ç. (2022). Covid-19 Pandemisi Etkisinde Entropi Tabanlı TOPSIS İle Finansal Performans Analizi: BİST Üzerinde Bir Uygulama. *İktisadi ve İdari Yaklaşımlar Dergisi*, 4(2), 32-55. https://doi.org/10.47138/jeaa.1187426.

Gül, A. ve Erdem, M. (2022). Gıda Perakende Firmalarının Finansal Performanslarının Entropi-TOPSIS Yöntemiyle Analizi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 35, 25-33. https://doi.org/10.31590/ejosat.1029907.

Güleç, Ö. F. ve Bektaş, T. (2019). Cash Flow Ratio Analysis: The Case Of Turkey. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* Ağustos 2019 Özel Sayı, 247-262. https://doi.org/10.25095/mufad.606022.

Hwang, C. L. ve Yoon, K. (1981). Multiple Attribute Decision Making Methods And Applications. *Springer-Verlag.*

Karakaş, A. ve Öztel, A. (2020). BİST'te Yer Alan Turizm İşletmelerinin Finansal Performanslarının Entropi Tabanlı TOPSIS Yöntemi İle Belirlenmesi: Bir PYTHON Uygulaması. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(20), 543-562.

Kendirli, S. ve Kaya, A. (2016). BİST-Ulaştırma Endeksinde Yer Alan Firmaların Mali Performanslarının Ölçülmesi Ve TOPSIS Yönteminin Uygulanması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 34-63.

Kurt, G. ve Kablan, A. (2022). Covid-19'un, BİST Ulaştırma Endeksinde Faaliyet Gösteren Havayolu İşletmelerinin Finansal Performansı Üzerindeki Etkilerinin, Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri İle Analizi. *İşletme Akademisi Dergisi*, 3(1), 16-33. https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.961.

Lee, P. T. W. Lin, C. W. ve Shin, S. H. A. (2012). Comparative Study on Financial Positions Of Shipping Companies in Taiwan And Korea Using Entropy And Grey Relation Analysis. *Expert Systems with Applications,* 39(5), 5649-5657. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.11052.

Li, X., Wang, K., Liu, L., Xin, J., Yang, H. ve Gao, C. (2011). Application Of The Entropy Weight and TOPSIS Method in Safety Evaluation Of Coal Mines. *Procedia Engineering*, 26, 2085-2091. https://doi.org/10.1016/j.proeng.2011.11.2410.

Mansyur, R. A. ve Saban, M. (2023). Ulaştırma Ve Depolama Sektörünün ENTROPI-TOPSIS Yöntemleriyle Finansal Performans Analizi. Yönetim, Ekonomi, Edebiyat, İslami ve Politik Bilimler Dergisi, 8(1), 42-58. https://doi.org/10.24013/jomelips.1279339.

Meşe, B. ve Özdemir, L. (2022). Entropi Temelli TOPSIS Ve BORDA Sayım Yöntemleri İle Gıda İşletmelerinin Performanslarının Değerlendirilmesi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 6(3), 2809-2829. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.1107765.

Oral, C. ve Kıpkıp, E. (2019). Ulaştırma Sektörünün Performans Ölçümü İçin TOPSIS Ve PROMETHEE Yöntemlerinin Kullanılması: BİST üzerine bir uygulama. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 1005-1015. https://doi.org/10.20875/makusobed.594265.

Pala, O. (2021). IDOCRIW Ve MARCOS Temelli BİST Ulaştırma İşletmelerinin Finansal Performans Analizi. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(23), 263-294. https://doi.org/10.36543/kauiibfd.2021.013.

Palepu, K. G., Healy, P. M., & Bernard, V. L. (2003). *Business Analysis And Valuation Using Financial Statements, Text And Cases* (3rd Edition). South-Western College Publication.

Rosini, I. ve Gunawan, J. (2018). Financial Ratio And Performance Airlines İndustry With DEA And TOPSIS Model. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 119(10), 367-374.

Sakarya, Ş. ve Erayman, Ç. (2022). Nakit Akış Tablosuna Dayalı Finansal Oranlar Ve PROMETHEE Yöntemi İle Finansal Performans Analizi: BİST Bilişim Sektöründe Bir Uygulama. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 51-78. https://doi.org/10.38122/ased.1016352.

Sakarya, Ş. ve Saçkes, İ. (2022). BİST'e Kayıtlı Ulaştırma Ve Depolama Sektöründe Faaliyet Gösteren Şirketlerin Finansal Performanslarının Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Ve Gri İlişkisel Analiz (GİA) Yöntemleriyle Değerlendirilmesi. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 366-388. https://doi.org/10.25204/iktisad.1088186.

Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory Of Communication. *Reprinted With Correctionsfrom The Bell System Technical Journal,* 27, 379-423.

Soy Temür, A. ve Tulum, S. (2022). BİST Teknoloji İşletmelerinin Nakit Akış Oranlarına Dayalı CRITIC Ağırlıklandırmalı COCOSO Yöntemi İle Finansal Performans Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, 383-401. https://doi.org/10.30794/pausbed.1074295.

Suciani, T. Y., & Setyawan, S. (2022). Analysis Of Cash Flow Statement to Assess The Company's Financial Performance at PT Astra International TBK. *Current Advanced Research on Sharia Finance and Economic Worldwide,* 1(4), 1-12.

Tzeng, G. H. ve Huang, J. J. (2011). Multiple Attribute Decision Making Methods and Applications. CRC Press.

Wu, J., Sun, J., Liang, L., ve Zha, Y. (2011). Determination Of Weights for Ultimate Cross Efficiency Using Shannon Entropy. *Expert Systems With Applications*, 38, 5162-5165.

Zhao, H. ve Guo, S. (2014). Selecting Green Supplier Of Thermal Power Equipment by Using A Hybrid MCDM Method For Sustainability. *Sustainability,* 6(1), 217-235. https://doi.org/10.3390/su6010217.

Kap.org.tr. (2023). Şirketler. https://www.kap.org.tr/tr/Sektorler. (Erişim Tarihi: 12.05.2023).

KAYNAKÇA

AccountAbility, 2008. *AA1000 AccountAbility Principles Standard 2008* [online]. Available from http://www.mas-business.com/docs/AA1000APS%202008%20Final.pdf

AccountAbility, 2008. *AA1000 Assurance Standard 2008* [online]. Available from: http://www.accountability.org/wp-content/uploads/2016/10/AA1000AS_english.pdf

AccountAbility. 2008. AA1000 Assurance Standard (2008). AccountAbility: London.

Andersson, S., Svensson, G., Molina-Castillo, F.J., Otero-Neira, C., Lindgren, J., Karlsson, N.P. and Laurell, H., (2021) . Sustainable development - Direct and indirect effects between economic, social, and environmental dimensions in business practices. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 29(5).

Aniktia, R., & Khafid, M. (2015). Pengaruh Mekanisme Good Corporate Governance dan Kinerja Keuangan Terhadap Pengungkapan Sustainability Report. Accounting Analysis Journal, 4(3), 1–10. https://doi.org/10.15294/aaj.v4i3.830

Arena, C., Bozzolan, S., & Michelon, G. (2015). Environmental reporting: Transparency to stakeholders or stakeholder manipulation? An analysis of disclosure tone and the role of the board of directors. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 22(6), 346-361.

Ballou, B., Heitger, D. L., & Landes, C. E. (2006). The future of corporate sustainability reporting A rapidly growing assurance opportunity. Journal of Accountancy.

Ben-Amar, W., Chang, M., & McIlkenny, P. (2017). Board gender diversity and corporate response to sustainability initiatives: Evidence from the carbon disclosure project. Journal of business ethics, 142(2), 369-383.

Boiral, O., Heras-Saizarbitoria, I., ·Brotherton, M.-C. and Bernard, J. (2019), "Ethical Issues in the assurance of sustainability reports: perspectives from assurance providers", Journal of Business Ethics, Vol. 159 No. 4, pp. 1111-1125

Chikwendu, O., Okafar, G., & Caleb D.A, J. (2016). Effect of Sustainability Reporting on Nigeria Listed Companies Performance. Canadian Contemporary, 1(1).

Ching, H. Y., Gerab, F., & Toste, T. H. (2014). Scoring Sustainability Reports using GRI indicators: A Study based on ISE and FTSE4Good Price Indexes. Journal of Management Research, 6(3), 27.

Clausen, H., & Hafkesbrink, J. (2005). Water Management Towards Sustainability—An Indicator System to Assess Innovations. In Indicator Systems for Sustainable Innovation (pp. 179-203). Heidelberg: Physica-Verlag HD.

Cohen, J.R. and Simnett, R. (2014), "CSR and assurance services: a research agenda", Auditing: A Journal of Practice and Theory, Vol. 34 No. 1, pp. 59-74.

CorporateRegister.com Limited, 2008. *Assure View: The CSR Assurance Statement Report,* London: CorporateRegister.com Limited.

DeFond, M., & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. Journal of accounting and economics, 58(2-3), 275-326.

Elkington, J. (1998), "Partnerships from Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21stCentury Business", Environmental Quality Management, 8/1: 37-51. doi: 10.1002/tqem.3310080106

Al-Shaer, H., & Zaman, M. (2018). Credibility of sustainability reports: The contribution of audit committees. Business strategy and the environment, 27(7), 973-986.

Farooq, M.B. and de Villiers, C. (2019), "The shaping of sustainability assurance through the competition between accounting and non-accounting providers", Accounting, Auditing and Accountability Journal, Vol. 32 No. 1, pp. 307-336.

Global Reporting Initiative. (2012). About GRI. https://www.globalrepor ting.org/information/about-gri/Pages/default.aspx

Gray, R. (2010). Is accounting for sustainability actually accounting for sustainability… and how would we know? An exploration of narratives of organisations and the planet. Accounting, organizations and society, 35(1), 47-62.

IAASB, 2013. *International Standard on Assurance Engagements 3000 (Revised): Assurance engagements other than audits or reviews of historical financial Information.* New York: International Federation of Accountants.

Institute of Directors Southern Africa (IoDSA) (2009), "King code of governance for South Africa", Institute of Directors Southern Africa, available at: https://cdn.ymaws.com/www.iodsa.co.za/resource/resmgr/king_iii/King_Report_on_Governance_fo.pdf

International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) (2013), "ISAE 3000 (revised), assurance engagements other than audits or reviews of historical financial information", International Auditing and Assurance Standards Board.

ISO. (2012). About ISO . http://www.iso.org/iso/home/about.htm.

Junior, R.M., Best, P.J. and Cotter, J. (2014), "Sustainability reporting and assurance: a historical analysis on a world-wide phenomenon", Journal of Business Ethics, Vol. 120 No. 1, pp. 1-11, doi: 10.1007/s10551-013-1637-y.

Janggu, T., Darus, F., Zain, M. M., & Sawani, Y. (2014). Does good corporate governance lead to better sustainability reporting? An analysis using structural equation modeling. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 145, 138-145.

Kolk, A. (2004). A decade of sustainability reporting: developments and significance. International Journal of Environment and Sustainable Development, 3(1), 51-64.

Kolk, A. (2010). Trajectories of sustainability reporting by MNCs. Journal of World Business, (45), 367-374. doi:10.1016/j.jwb.2009.08.00

Kolk, A., and Perego, P. (2010). "Determinants of the adoption of sustainability assurance statements: An international investigation", Business Strategy and the Environment, Vol. 19, pp. 182-198.

KPMG (2020), Survey of Sustainability Reporting 2020 https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2020/11/the-time-has-come-survey-of-sustainability-reporting.html

Kurniawan, T., Sofyani, H., & Rahmawati, E. (2018). Pengungkapan Sustainability Report dan Nilai Perusahan: Studi Empiris di Indonesia dan Singapura. Kompartemen: Jurnal Ilmiah Akuntansi, 16(1), 1–20.

Lako, A. (2018). Sustainability Reporting, Apa Manfaatnya? Fakultas Ekonomi Dan Bisnis Universitas Katolik Soegijapranata Semarang, December

Manetti, G. and Toccafondi, S. (2012), "The role of stakeholders in sustainability reporting assurance", Journal of Business Ethics, Vol. 107 No. 3, pp. 363-377, doi: 10.1007/s10551-011-1044-1.

Moroney, R., Windsor, C. and Aw, Y.T. (2012), "Evidence of assurance enhancing the quality of voluntary environmental disclosure: an empirical analysis", Accounting and Finance, Vol. 52 No. 3, p

Nidumolu, R., Prahalad, C.K. and Rangaswami, M.R., 2019. Why Sustainability Is Now the Key Driver of Innovation. Harvard Business Review, 87(9), pp.56-64.

Onay A. (2015), "Sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sürdürülebilirlik ve sürdürülebilirlik raporlaması", Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi, 3/3: 105-118

O'Dwyer, B. (2011). The case of sustainability assurance: Constructing a new assurance service. Contemporary Accounting Research, 28(4), 1230-1266.

Perego, P. and Kolk, A. (2012), "Multinationals' accountability on sustainability: the evolution of thirdparty assurance of sustainability reports", Journal of Business Ethics, Vol. 110 No. 2

Primolan, L.V. (2004). A responsabilidade social como um fator de diferenciação na competitividade das organizações. Revistas Gerenciais, 3, 125-134.

Traxler, A. A., Schrack, D., & Greiling, D. (2020). Sustainability reporting and management control–A systematic exploratory literature review. Journal of Cleaner Production, 276, 122725.

Ukaogo, P. O., Ewuize, U., Onwuka, C. V. (2020): Environmental Pollution: Causes, Effects, and the Remedies. – In: Chowdhary, P. et al. (eds.) Microorganisms for Sustainable Environment and Health. Elsevier, pp. 419-429.

UN (2015), https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(3). 181-208 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/287214

Zu, L. (2023). From Corporate Social Responsibility (CSR) to Sustainable Development: The Role of the United Nations. In Responsible Management and Taoism, Volume 2 (pp. 89-133). Emerald Publishing Limited.

KAYNAKÇA

Al-Attar, Kayed Ab Allah (2021), "The effect of accounting information system on corporate governance", **Accounting**, 7(1), 99-110.

Alkan, Betül Şeyma (2018), "Muhasebe Teorisi ve Uygulamaları Açısından Muhasebe Bilgisinin Niteliksel Özellikleri", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi**, 20 (Özel Sayı), 819-837.

Alsmady, Ahnaf Ali (2022), "Accounting information quality and tax avoidance effect on investment opportunities evidence from Gulf Cooperation Council GCC", **Cogent Business & Management,** 9(1), 2143020.

Arı, Emin Sertaç (2021), "Süper Akıllı Toplum: Toplum 5.0", **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 23(1), 455-479.

Arpacıoğlu Özdemir, Özge ve İbrahim Halil Oğuz (2018), "Sürdürülebilir Kalkınma Perspektifinden Yoksulluk Olgusu", **Journal of International Social Research**, 11(55), 770-781.

Atay, Serdal (2023), Muhasebede Şeffaflık ve Hesap Verebilirliğin Finansal Performans ve Toplumsal Gelişim Üzerindeki Etkisi: G-20 Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ay, Sema (2017), "Sürdürülebilir Kalkınmayı Ölçmek: Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme", **Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi,** 13(1), 85-100.

Bairoch, Paul (1995), **Economics and World History: Myths and Paradoxes**, University of Chicago Press, United States.

Bakır, Mehmet ve Erserim, Alper (2022), "Muhasebenin Tarihsel Gelişimi: Toplumsal-Kamusal-Kurumsal Dönüşüm Üzerine Bir Değerlendirme", **Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi** 248(1), 35-59.

Balakrishnan, Naduvalath vd. (2016), "Environmental Performance Index", **Wiley StatsRef: Statistics Reference Online**, (1–5), Wiley, United States.

Barth, Mary vd. (2022), "Evolution in Value Relevance of Accounting Information", **Stanford University Graduate School of Business Research Paper**, Last revised:22, 17-24.

Barth, Mary ve Wayne Landsman (2010), "How did financial reporting contribute to the financial crisis?", **European Accounting Review**, 19(3), 399-423.

Bell, Daniel (1976), "The Coming of the Post-Industrial Society", **The Educational Forum**, 40(4), 574-579.

Benetti, Federico vd. (2023), **Legatum Prosperity Index,** 16. Baskı, Legatum Instıtute, London.

Berikol, Bilal Zafer (2009), "Maddi Olmayan Varlıkların Ölçülerek Maddi Sonuçlara Dönüştürülmesi: Strateji Haritaları", **Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi**, 13(2), 93-108.

Birleşmiş Milletler (2023), "Dünya Nüfusu Beklentileri-Nüfus Bölümü-Birleşmiş Milletler", https://www.un.org/en/ (10.06.2024).

Birleşmiş Milletler (2023), "Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları", https://turkiye.un.org/tr/sdgs (01.06.2023).

Birleşmiş Milletler Asya ve Pasifik Ekonomik ve Sosyal Komisyonu- United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific (2009), Eco-Efficiency Indicators: Measuring Resource-Use Efficiency and the Impact of Economic Activities on the Environment. Thailand: United Nations (01.06.2023).

Bushman, Robert ve Smith, Abbie (2003), "Transparency, Financial Accounting Information, and Corporate Governance", **Economic Policy Review**, 9(1), 65-87.

Büyükuslu, Ali Rıza (2020), **Toplum 5.0: Süper Akıllı Toplum**, Der Yayınları, İstanbul.

Cabinet Office (2023), "Society 5.0", (cao.go.jp), (28.04.2023).

Chang, Janie vd. (2017), "Audit deficiency and auditor workload: evidence from PCAOB triennially inspected firms", **Review of Accounting and Finance,** 16(4), 478-496.

Ciuhureanu, Alina Teodora (2017), "Study on integrating accounting in the information system of the organization", **LandForces Academy Review**, 22(4), 263-269.

Codding, Brian ve Kramer, Karen (2016), **Why forage?: Hunters and gatherers in the twenty-first century**, University of New Mexico Press, USA.

Coyle, Daine (2014**), GDP: A Brief but Affectionate History**, Princeton University Press, USA.

Çevresel Performans Endeksi (2023), "Microsoft Word-EPI 2023 Report", https://epi.yale.edu/measure/2023/EPI (10.06.2024).

Çevresel Performans Endeksi Raporu (2022), "Environmental Performance Index-The Environmental Performance Index | 23° Grale", 23degrees.eu, (01.06.2023).

Çiftçi, Hasan (2016), "Tarımın Tarihi", https://www.researchgate.net/publication/311795149 (30.04.2023).

Daly, Herman vd. (1989), **For the Common Good: Redirecting the Economy toward Community, the Environment, and a Sustainable Future,** Beacon Press, Boston.

Daştan, Abdulkerim (2017), "Muhasebenin Toplumsal Gelişime Katkısı: Türkiye'nin Muhasebe Bilgisi İhtiyacı", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 31(5), 1253-1257.

David, S. Julie v.d. (1999), "The Research Pyramid: A Framework For Accounting Information System Research", **Journal of Information System**, 13(1), 7-30.

Demir, Berna (2010), "Muhasebe Bilgi Sistemlerinde Bilgi Kalitesi", **Muhasebe ve Finansman Dergisi**, 48, 142-153.

Demir, Mehmet ve Onocak, Derya (2021), "Muhasebe Bilgisinin Çevresi ve Muhasebe Bilgi Kalitesini Artıran ve Azaltan Faktörler", **Journal of Academic Value Studies**, 7(3), 210-230.

Dombrowski, Uwe ve Tobias Wagner. (2014). "Mental Strain as Field of Action in the 4th Industrial Revolution", **Procedia CIRP**, 17, 100-105.

DuPont, Quinn (2015), "The Reckoning: Financial Accountability and the Rise and Fall of Nations", **Journal of Cultural Economy**, 9(1), 115–119.

Dünya Bankası (2017), Report on the Observance of Standards & Codes (ROSC) Accounting & Auditing (A&A): Revision of the diagnostic tool – Summary note. Washington, DC: International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank. Report on the Observance of Standards and Codes, Accounting and Auditing: Revision of the Diagnostic Tool - Summary Note (worldbank.org), (01.06.2023).

Ekolojik Ayak İzi Raporu (2022), "Open Data Platform", https://www.footprintnetwork.org/ (10.08.2023).

Erdem, Ekrem ve Bekir Çelik (2019), "İnsani Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bazı Afrika Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama", **Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 9(17), 13-36.

Fukuda, Takashi ve Dahalan, Jauhari (2012), "Finance-Growth-Crisis Nexus in Asian Emerging Economies: Evidence from VECM and ARDL Assessment", **International Journal of Business and Economic Sciences Applied Research (IJBESAR)**, 5(2), 69-100.

Fukuyama, Mayumi (2018), "Society 5.0: Aiming for a new human-centered society", **Japan Spotlight**, 27, 47-50.

Funnell, Warwick (2007), "Accounting and the Virtues of Anarchy.", **The Australasian Accounting, Business and Finance Journal,** 1(1), 18-27.

Gallup World Poll (2018), Understanding the Thoughts, Feelings and Behaviors of People Around the World, Global Research: See the World in Data | Gallup, (01/06/2023).

Goldstein, Itay vd. (2022), "The Real Effects of Modern Information Technologies: Evidence from the EDGAR Implementation", **National Bureau of Economic Research**, 61(5), 1-60.

Graymore, Michelle vd. (2008), "Regional sustainability: How useful are current tools of sustainability assessment at the regional scale?", **Ecological Economics**, 67(3), 362–372.

Hall, James A (2016), **Accounting Information Systems**, 8th Edition, Mason-USA: South-Western Cengage Learning, USA.

Hametner, M., Kostetckaia, M., Setz, I., Bley, S. J., Gebhard, F., Mayer, C., ... & Steurer, A. (2022), Sustainable development in the European Union. Overview of progress towards the SDGs in an EU context (2022 edition), Sustainable development in the European Union — Overview of progress towards the SDGs in an EU context (2022 edition) (europa.eu), Eriim Tarihi: 01.06.2023.

Hanlon, Michelle vd. (2021), "Behavioral Economics of Accounting: A Review of Archival Research on Individual Decision Makers", **Contemporary Accounting Research**, 39(2), 1150-1214.

Hickel, Jason (2020), "The sustainable development index: Measuring the ecological efficiency of human development in the anthropocene", **Ecological Economics**, 167, 106331.

Hobsbawm, Eric J. (1999), **Industry and Empire: from 1750 to the Present Day**, The new press, New York.

İnsani Gelişim Raporu (2023), "2022 İnsani Gelişme Raporu | United Nations Development Programme", https://www.undp.org/nepal/publications/human-development-report-2023-24 (10.08.2023).

İnsani Gelişim Raporu (2022), "Human Development Index | Human Development Reports" undp.org (12.03.2023).

Jeffrey, Karen vd. (2016), The Happy Planet Index: 2016. A global index of sustainable well-being. London: New Economics Foundation.

Kabakçı Günay, Eylül ve Sülün, Dilara (2021), "The Evaluatıon of The Impact of Social Capital on Economic Development Within The Framework of The Legatum Prosperity Index: The Case of OECD Countries", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 20(80), 1982-1996.

Kagermann, Henning, Wahlster, Wolfgang ve Helbig, Johannes (2013), **"Recommendations for Implementing the Strategic Initiative Industrie 4.0",** (13-78), National Academy of Science and Engineering, Frankfurt.

Kandemir, Canol (2022), "Eleştirel Düşünce ve Cesur Yeni Muhasebeler", **Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi**, 66, 23-44.

Karacaer, Semra ve İbrahimoğlu, Nurettin (2003), "İşletme yönetiminde muhasebe bilgi sistemi, iç kontrol, verimlilik ilişkisi ve önemi", **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 21(1), 211-228.

Karahan, Murat (2020), "Turizm İşletmelerinde Fiyatlandırma Stratejileri ve Muhasebe Bilgi Kalitesi İlişkisi", **OPUS International Journal of Society Researches**, 15(26), 4665-4685.

Karahan, Murat ve Kestane, Ali (2021), "Muhasebe Bilgi Kalitesinin Maliyet Analizi Süreçlerine Etkisi: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma", **İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi**, 6(14), 117-129.

Karatekin, Emrullah (2021), "2030 Sürdürülebilir kalkınma gündeminde küresel vatandaşlık ve Türkiye", **Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi**, 6(1), 57-66.

Kaypak, Şafak (2011), "Küreselleşme Sürecinde Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Sürdürülebilir Bir Çevre" **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, 1, 19-33.

Kemp, Rene ve Martens, Pim (2007), "Sustainable development: how to manage something that is subjective and never can be achieved?" **Sustainability: Science, Practice and Policy**, 3(2), 5–14.

Kılıç, Sabiha ve Alkan, Reha Metin (2018), "Dördüncü Sanayi Devrimi Endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye Değerlendirmeleri", **Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi**, 2(3), 29-49.

Kırtorun, Ezgi ve Feza Karaer (2018), "Su yönetimi ve suyun sürdürülebilirliği", **Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi,** 1(2), 151-159.

Kitzes, Justin vd. (2007), "Current methods for calculating national ecological footprint accounts", **Science for environment & sustainable society,** 4(1), 1-9.

Klugman, Jeni vd. (2011), "The HDI 2010: new controversies, old critiques", **The Journal of Economic Inequality,** 9, 249-288.

Küresel Ayak İzi Ağı–Global Footprint Network (2023), "Open Data Platform" footprintnetwork.org (01.06.2023).

Küresel Raporlama Girişimi (2002), "Linking the SDGs and the GRI Standards, GRI-SKH'lerin sürdürülebilirlik raporlamasına entegrasyonu", globalreporting.org (01.06.2023).

Kwatra, Swati, Kumar ve Archna, Sharma, Prateek (2020), "A critical review of studies related to construction and computation of Sustainable Development Indices", **Ecological Indicators**, 112, 1-15.

Lafortune, Guillaume vd. (2018), "SDG index and dashboards detailed methodological paper", **Sustainable Development Solutions Network**, 1-56.

Landes, David (2003), **The unbound Prometheus: technological change and industrial development in Western Europe from 1750 to the present**, Cambridge University Press, London.

Laux, Christian ve Christian Leuz (2010), "Did fair-value accounting contribute to the financial crisis?", **Journal of Economic Perspectives**, 24(1), 93-118.

Legatum Refah Endeksi (2023), "Rankings: Legatum Prosperity Index 2023", https://www.prosperity.com/rankings (10.06.2024).

Makarenko, Inna ve Plastun, Alex (2017), "The Role of Accounting in Sustainable Development", **Accounting and Financial Control**, 1(2), 4-12.

Max-Neef, Manfred (1995), "Economic growth and quality of life: a threshold hypothesis", **Ecological Economics**, 15(2), 115-118.

Mayor, Thomas ve Atilla Yayla (2013), "Avcı-Toplayıcılar: Orijinal Liberteryenler", **Liberal Düşünce Dergisi**, 71, 227-246.

McClure, Charles ve Nikolaev, Valeri (2022), "Demand for Stocks and Accounting Information", **Chicago Booth Research,** Paper No. 22-06, 1-41.

McNeill, David (2000), "The Concept of Sustainable Development", Lee, K, Holland, A ve McNeill, D. (Ed.), **Global sustainable development in the 21st century, (**10-29) Edinburgh University Press**,** Edinburgh.

McNeill, JR (2003), "Observations on the Nature and Culture of Environmental History", **History and Theory**, 42: 5-43.

Meder, Mehmet (2001), "Bilgi Toplumu ve Toplumsal Değişim", **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,** 9(9), 72-81.

Morse, Stephen (2013), "Bottom Rail on Top: The Shifting Sands of Sustainable Development Indicators as Tools to Assess Progress", **Sustainability,** 5(6), 2421-2441.

Mouritsen, Jan ve Kristian Kreiner (2016), "Accounting, decisions and promises", **Accounting, Organizations and Society,** 49, 21–31.

Nallareddy, Suresh ve Ogneva, Maria (2017), "Predicting restatements in macroeconomic indicators using accounting information", **The Accounting Review**, 92(2), 151-182.

Nwanyanwu, Loveday (2006), "History of Accounting: Some Perspectives on The Nigerian Situation", **Knowledge Review**, 12(2), 1-6.

O'Neill, Daniel vd. (2018), "A good life for all within planetary boundaries", **Nature Sustainability,** 1, 88-95.

Okab, Reem vd. (2014), "The Importance of the accounting information and the role of the scientific accounting research in developing the economic development service in the developing countries (Case Study Jordan)", **Research in Applied Economics,** 6(1), 240.

Oprean, Delia Beatrice ve Lucia Podoabă (2016), "Importance, Role And Qualitative Characteristics of Accounting Information In The Decision-Making Process", **Quality-Access to Success,** 17, 2.

Öz, Yaşar ve Yavuz, Hasan (2015). "İşletme Yönetiminin Aldığı Kararlarda Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkisi ve Önemi: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Bir Araştırma", **Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 16(1), 227-246.

Özdemir, Serkan ve Köroğlu, Çağrı (2017), "Küresel Finansal Krizlerin Muhasebe Bilgi Sistemi Temelli Nedenleri Bağlamında Kurumsal Yönetim ve Şeffaflık Kavramının Önemi", **Social Sciences Studies Journal**, 3(5), 464-476.

Özdoğan, Burak (2020), "Muhasebe Teorisinin Uluslararası Gelişimi Çerçevesinde Türkiye'de Muhasebe Teorisi Literatürü Üzerine Bir Değerlendirme", **Muhasebe ve Denetime Bakış,** 20(61), 225-236.

Özsoy, Ceyda Erden, ve Tosunoğlu, Tuğberk (2017), "GSYH'nin ötesi: ekonomik gelişmenin ölçümünde alternatif metrikler", **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** 26(1), 285-301.

Öztürk, Evren (2018), "Borsa İstanbul ve Euronext Paris Borsalarında İlk Halka Arzlarda Düşük Fiyatlama ve Etki Eden Faktörler Regresyon Uygulaması", **Marmara Üniversitesi**, 1-184.

Parlak, Zeki (2004), "Sanayi ötesi toplum teorilerinin eleştirel bir değerlendirmesi", **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8, 95-125.

Parris, Thomas ve Kates, Robert (2003) "Characterizing and Measuring Sustainable Development", **Annual Review of Environment and Resources**, 28(1), 559–586.

Pate, Sandra ve Swoe, Robert (2016), "The Social Progress Index in International Business Site Selection: Three Case Studies." **Journal of International Education and Leadership**, 6(2), 1-10.

Porter, Michael vd. (2022), "Social Progress Index 2017", http://www.socialprogressindex.com/results (05.02.2023).

Provasi, Roberta, ve Farag, Shawki (2013), "Accounting in ancient times: a review of classic references", **Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi,** 5, 68-87.

Qatawneh, Adel Mohammed ve Bader, Ayman (2020), "Qualıty Of Accountıng Informatıon Systems And Tehir Impact On Improving The Non-Financial Performance Of Jordanian Islamic Banks", **Academy Of Accounting And Financial Studies Journal**, 24(6): 1-19.

Quattrone, Paolo (2022), "Seeking transparency makes one blind: how to rethink disclosure, account for nature and make corporations sustainable", **Accounting, Auditing & Accountability Journal**, 35(2), 547-566.

Rauch, Jason ve Chi, Ying (2010), "The Plight of Green GDP in China", **The Jornal of Sustainable Development**, 3(1), 102-116.

Ren, Chunyan, (2016), "The Approach Of Accounting Information Quality On Investment Efficiency—Empirical Evidence From Chinese Listed Companies", **Theoretical Economics Letters**, 6, 330-337.

Robeyns, Ingrid (2009), "Equality and justice", Séverine Deneulin ve Lila Shahani (Ed.), **An Introduction to the Human Development and Capability Approach: Freedom and Agency**, (101-120), International Development Research Centre, USA.

Rudkin, Kathy (2007), "Accounting as myth maker", **The Australasian Accounting Business and Financial Journal**, 1(2), 13–24.

Sachs, Lafortune vd. (2022), "From Crisis to Sustainable Development: the SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond", **Sustainable Development Report 2022**, Cambridge University Press, Cambridge.

Safdar, Irfan vd. (2022), "Accounting information and left-tail risk", **Review of Quantitative Finance and Accounting**, 1-32.

Sala, Serenella vd. (2015), "A systemic framework for sustainability assessment", **Ecological Economics**, 119, 314–325.

Scheyvens, Regina vd. (2016), "The private sector and the SDGs: the need to move beyond business as usual", **Sustainable Development**, 24(6), 371-382.

Schroeder, Richard vd. (2005), **Financial Accounting Theory and Analysis,** Eighth Edition, Wiley Corp, USA.

Shrotryia, Vijay Kumar ve Singh, Shashank Vikram Pratap (2020), "Measuring Progress Beyond GDP: A Theoretical Perspective", **Emerging Economy Studies**, 6(2), 143–165.

Soedarmono, Wahyoe vd. (2017), "Non-linearity in the finance-growth nexus: Evidence from Indonesia", **International Economics**, 150, 19-35.

Soll, Jacob (2014), **The reckoning: Financial accountability and the rise and fall of nations**, 1st Ed., NY: Basic Books, New York.

Sosyal İlerleme Endeksi (2023), "Global Index 2023: Results | Social Progress Imperative", https://www.socialprogress.org/ (12.06.2024).

Sosyal İlerleme Gerekliliği (2022), "Climate Perceptions Index" socialprogress.org (01.06.2023).

Soylu, Ahmet Cemil (2022), "Sürdürülebilir Kalkınma ve Gıda Güvenliği İlişkisi", **Paradigma: İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi,** 11(2), 100-111.

Stukalo, Natalia, ve Anastasiia Simakhova (2021), "Global trends in the social economy development." **International Economic Policy,** 34, 7-22.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Raporu (2023), "Sustainable Development Report 2023", https://sdgtransformationcenter.org/ (10.06.2024).

Sürmen, Yusuf (2020), **Muhasebe – 1**, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Şener, Sibel (2022), "Legatum Refah Endeksi Göstergeleri ve Verileri Kullanılarak Refahın Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi", **Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 17(1), 46 – 70.

The Global Carbon Project (2022), "Global Carbon Budget", https://www.globalcarbonproject.org/carbonbudget/ (10.08.2023).

Tobin, James, ve William D. Nordhaus (1973), "Economic growth", **National Bureau of Economic Research**, 509-564.

Trumbull, Mark (2014), "Social Progress Index: Why does US rank No.16?", http://www.csmonitor.com/USA/Society/2014/0410/Social-Progress-Index-Why-does US-rank-No.-16 (08.04.2023).

Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) (2022), Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve (2018 Sürüm), (1-63) kgk.gov.tr (27.12.2022).

Uluslararası Para Fonu-Veri Tabanı (2023), Report for Selected Countries and Subjects (imf.org) (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Ülgen, Pınar (2010), "Ortaçağ Avrupa'sında Feodal Sisteme Genel Bir Bakış", **Mukaddime, 1**, 1-18.

Van den Berg, Hendrick (2017), **Economic Growth and Development**, 3rd Ed., World Scientific, Singapore.

Venter, Elmar R vd. (2018), "The role of accounting and the accountancy profession in economic development: A research agenda", **Journal of International Financial Management & Accounting**, 29, 195– 218.

Wang, Bing ve Tianchi Chen (2022), "Social Progress beyond GDP: A Principal Component Analysis (PCA) of GDP and Twelve Alternative Indicators" **Sustainability,** 14(11), 1-18.

Williams, Paul (2022), "Unreliable Accounts: Governing behind a Veil", **Accounting, Economics, and Law: A Convivium,** 12(2), 211-231.

Yallapragada, Rammohan (2012), "Incorporating International Financial Reporting Standards into the United States Financial Reporting System: Timeline and Implications", **International Business & Economics Research Journal**, 11(3): 283-290.

Yapraklı, Sevda ve Turgut Bayramoğlu (2017), "Türkiye'de enerji kullanımı ve iklim değişikliği: 1990-2030 dönemine ilişkin tanımsal bir uygulama", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 19(2), 430-453.

Yeni Ekonomi Kuruluşu -New Economics Foundation (2016), "Happy Planet Index 2016 Methods Paper",https://gregfellpublichealth.files.wordpress.com/2017/09/25469methodspaper_2016.pdf (01.06.2023).

Yıldız, Aytaç (2018), "Endüstri 4.0 ve Akıllı Fabrikalar", **Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, 22(2), 546-556.

Yücel, Can (2020), "20. yüzyıl Dünya ve Türkiye kentleşmesi üzerine bir derleme", **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 50, 200-230.

Zhai, Jinbu ve Wang, Yutao (2016), "Accounting İnformation Quality, Governance Efficiency And Capital İnvestment Choice", **China Journal of Accounting Research**, 9, 251–266.

KAYNAKÇA

Aboud, M. (2019). Corporate Sustainability as a Foresight Activity: Can Corporate Sustainability help companies survive in an increasingly competitive environment?. Master's Thesis. Sweden: Uppsala University.

Akyıldız, F. (2011). Binyıl Kalkınma Hedefleri, İnsan Hakları ve Demokrasi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 39-60.

Amel-Zadeh, A. ve Serafeim G. (2018). Why and how investors use ESG information: Evidence from a global survey, *Financial analysts journal*, 74(3), 87-103.

Aras, G., Tezcan, N., Kutlu Furtuna, Ö. ve Hacıoğlu Kazak, E. (2020). *Çok Boyutlu Kurumsal Sürdürülebilirlik Bankacılık Sektörü Değerlemesi*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Finans Kurumsal Yönetim ve Sürdürülebilirlik Merkezi (CFGS) Yayınları.

Armstrong, A. (2020). Ethics and ESG, *Australasian Accounting, Business and Finance Journal*, 14(3), 6-17.

Atabay, E. (2019). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporları ve Güvence Denetimi: Türkiye'de Gri Rehberine Göre Raporlama Yapan Firmalar Üzerinde Bir Araştırma, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(4) (2019): 904-922.

Bansal, P. (2005). Evolving Sustainably: A Longitudinal Study of Corporate Sustainable Development, *Strategic Management Journal*, 26(1), 197-218.

Brundtland, G. (1987). Towards Sustainable Development, Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future, United Nations.

Çetin, F. A. ve Öztürk S. (2019). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Muhasebe İlişkisi Bir Araştırma*. Ankara: Gece Kitaplığı.

De Freitas Netto, S. V., Sobral, M. F. F., Ribeiro, A. R. B., ve Soares, G. R. D. L. (2020). Concepts and forms of greenwashing: A systematic review. *Environmental Sciences Europe*, 32(1), 1-12.

Elkington, J. (2004). The Triple Bottom Line Does It All Add Up, (Editörler: Adrian Henriques, Julie Richardson), *Enter The triple bottom line* (s. 1-16). UK: Routledge.

Fraj-Andrés, E., Martinez-Salinas, E. ve Matute-Vallejo, J. (2009). A multidimensional approach to the influence of environmental marketing and orientation on the firm's organizational performance. *Journal of business ethics*, *88(1)*, 263-286.

Free, C., Jones, S. ve Tremblay, M. S. (2024). Greenwashing and sustainability assurance: A review and call for future research. *Journal of Accounting Literature*. Earlycite Article

Gao, S., Meng, F., Gu, Z., Liu, Z. ve Farrukh, M. (2021). Mapping and clustering analysis on environmental, social and governance field a bibliometric analysis using Scopus. *Sustainability*, *13*(13), 1-17.

Lee, M. T., & Raschke, R. L. (2023). Stakeholder legitimacy in firm greening and financial performance: What about greenwashing temptations? *Journal of Business Research*, 155(1), 1-11.

Lozano, R., Carpenter, A. ve Huisingh, D. (2015). A review of 'theories of the firm'and their contributions to Corporate Sustainability. *Journal of Cleaner production*, *106*, 430-442.

Orange, E., & Cohen, A. M. (2010). From eco-friendly to eco-intelligent. *The Futurist*, *44*(5), 28-32.

Özerhan, Y. ve Sultanoğlu, B. (2018). Sürdürülebilirlik Raporu Kapsamında Çevresel Bilgilerin Raporlanması Ve Güvence Denetimi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *17*(53), 55-76.

Sultankhanova, G., Yanık, S. S. ve Ayanoğlu, Y. (2019). Sürdürülebilirlik Raporlarına Verilen Güvence Beyanlarının İçerik Analizi. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *19*(58), 25-50.

Tüm, K. (2014). Kurumsal sürdürülebilirlik ve muhasebeye yansımaları: Sürdürülebilirlik muhasebesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *5*(1), 58-81.

Van Marrewijk, M. (2003). Concepts and definitions of CSR and corporate sustainability: Between agency and communion. *Journal of business ethics*, *44*(2), 95-105.

Veral, E. S. (2022). Yeşil Yikama Ile Mücadele: Avrupa Birliği'nde Yeşil Iddialarin Doğrulanmasi Girişimi. *Sayıştay Dergisi*, *33*(124), 101-109.

Wilson, M. (2003). Corporate sustainability: What is it and where does it come from. *Ivey business journal*, *67*(6), 1-5.

Yan, M., Jia, F., Chen, L. ve Yan, F. (2022). Assurance process for sustainability reporting: Towards a conceptual framework. *Journal of Cleaner Production*, *377*, 1-14.

Yang, Z., Nguyen, T. T. H., Nguyen, H. N., Nguyen, T. T. N. ve Cao, T. T. (2020). Greenwashing behaviours: Causes, taxonomy and consequences based on a systematic literature review. *Journal of Business Economics and Management*, *21*(5), 1486-1507.

İnternet Kaynakları

ACCC (2023). Greenwashing by businesses in Australia, https://www.accc.gov.au/system/files/Greenwashing%20by%20businesses%20in%20Australia.pdf (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

Bey, C., vd. (2023) "Greenwashing: exploring the risks of misleading environmental marketing in China, Canada, France, Singapore and the UK." (E.T.: 04.05.2024). https://gowlingwlg.com/en/insights-resources/articles/2023/the-regulation-of-greenwashing/

CMS (2024). https://cms.law/en/tur/publication/cms-green-globe/turkey/tuerkiye-de-suerdueruelebilirlik-talepleri-ve-yesil-yikama (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

FTC (2022). https://www.ftc.gov/news-events/news/press-releases/2022/12/ftc-seeks-public-comment-potential-updates-its-green-guides-use-environmental-marketing-claims (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

Horiuch, R. ve Schuchard R. (2009). Understanding and Preventing Greenwash: A Business Guide, https://www.bsr.org/reports/Understanding%20_Preventing_Greenwash.pdf (Erişim Tarihi: 01.08.2023).

IIASB (2013). International Standard on Assurance Engagements https://www.ifac.org/_flysystem/azure-private/publications/files/ISAE%203000%20Revised%20-%20for%20IAASB.pdf (Erişim Tarihi: 05.05.2024).

İMKB (2011). Sürdürülebilirlikle İlgili Özet Bilgiler, İMKB İstatistik Müdürlüğü, Erişim Tarihi (05.05.2023), https://www.borsaistanbul.com/datum/surdurulebilirlik/SURDURULEBILIRLIK_OZET_BILGILER.pdf (Erişim Tarihi: 04.03.2024).

KGK (2023). https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Sustainability/Soru_ve_Cevaplarla_Surdurulebilirlik_Raporlamasi_30_05_2023__.pdf (Erişim Tarihi: 04.03.2024).

KGK (2024). https://www.kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/Surdurulebilirlik/Duyuru/Turkiye_Surdurulebilirlik_Raporlama_Standartlari_ve_TSRSlerin_Uygulama_Kapsami_Resmi_Gazetede_Yayimlanmistir.pdf (Erişim Tarihi: 05.03.2024).

Oxford Sözlüğü (2023). https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/greenwash?q=greenwashing (Erişim Tarihi: 03.09.2023).

PWC (2022). ESG Value Creation Journey, https://www.pwc.com.tr/tr/Hizmetlerimiz/surdurulebilirlik/pdf/esg-uzerine-ekonomik-gercekler-mini-report.pdf (E.T. 30.05.2022).

REFINITIV (2022). Environmental, Social and Governance Scores From Refinitiv (2022).1-25. https://www.refinitiv.com › en_us › methodology pdf (Erişim Tarihi: 01.03.2023).

SEC (2021). https://www.sec.gov/news/press-release/2021-42 (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

SEC (2022). https://www.sec.gov/news/press-release/2022-46 (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

Ticaret Bakanlığı (2023). https://tuketici.ticaret.gov.tr/duyurular/cevreye-iliskin-beyanlar-iceren-reklamlar-hakkinda-kilavuz (Erişim Tarihi: 05.08.2023).

Tower, C. ve Harris, D. (2022). How to Avoid Greenwashing in Corporate Sustainability Reporting, https://www.bdo.com/getmedia/383571fb-7b98-42d2-ba77-a65b60f56039/ESG_How-to-Avoid-Greenwashing_Insight.pdf?ext=.pdf (Erişim Tarihi: 05.05.2024).

Yeşilbüyüme (2024). https://yesilbuyume.org/turkiye-surdurulebilirlik-raporlamasi-standartlari/ (Erişim Tarihi: 05.04.2024).

KAYNAKÇA

Atasel, O.Y. ve Şeker, Y. (2017). "Uluslararası eğitim standartları ve uygulama açıklamaları kapsamında Türkiye'de muhasebe meslek sınavları ve eğitimlerinde bilgi teknolojilerine yeterli önem veriliyor mu?", Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları, Çizgi Kitabevi, 397-407.

Bulut, S. S. (2018). Marmara ve Ege bölgesindeki devlet üniversitelerinin iktisadi ve idari bilimler fakültelerinde verilen derslerin mali müşavirlik sınavlarına denkliği, yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Engin, G. (2018). Marmara bölgesindeki üniversitelerin muhasebe yüksek lisans programlarındaki derslerinin Kamu Gözetimi Kurumu bağımsız denetçilik sınavına denkliği, yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erkan, M. ve Yenigün, T. (2015). "SMMM ve YMM'lerin eğitim durumları ve sınavlardaki başarıları", Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları, 216-239.

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (Özel Sayı 2), 273-294, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2864527, son erişim tarihi: 15.07.2023.

Sarısoy, Ö. (2023). "Bağımsız denetçilik ve serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavlarındaki bağımsız denetim sorularına yönelik bir araştırma", Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi (MUVU), 16 (2), 223-245.

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER), <https://www.tesmer.org.tr/>, son erişim tarihi: 08.07.2023.

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), İstatistikler,<https://www.turmob.org.tr/istatistikler/98ffcbdc-4ebc-4670-ac57-006ffbc7d099/meslek-mensubu-dagilim-tablosu--ymm->, son erişim tarihi: 08.07.2023.

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), Faaliyet Raporları (2009-2023), <https://www.turmob.org.tr/FaaliyetRaporlari/a59e62f9-c977-4fb0-9ad2-92672a1572d2/2023-faaliyet-raporu>, son erişim tarihi: 31.05.2024.

Yazarkan, H. (2021). "2008-2021 yılları arasında yapılan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik (SMMM) sınavlarında çıkmış soruların içerik analizi", Mali Çözüm Dergisi, 32(170), 55-82.

Yeminli Mali Müşavirlik ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik Sınav Yönetmeliği, Resmi Gazete: 25702, Tarih: 16.01.2005.

3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Resmi Gazete: 20194, Tarih: 13.06.1989, <https://www.turmob.org.tr/Arsiv/FCKEditor/userfiles/file/ 3568%20SAYILI%20YASA/3568Say%C4%B1iliYasa_14_11_2018.pdf>, son erişim tarihi: 08.07.2023.

Kaynakça

Akdoğan N. (2000). *Maliyet Muhasebesi Uygulamaları*. Ankara: Gazi Kitabevi,

Akpınar, A., & Ödemiş, A. (2021). Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemi Ve Lojistik Sektöründe Bir Uygulama. Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi, 4(1), 54-67.

Alkan, A. T. (2005). Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemive Bir Uygulama. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (13), 39-56.

Arzova, S. B. (2002). *Faaliyet Tabanlı Maliyet Yönetimi*. İstanbul: Türkmen.

Bağdat, A., & Can, A. V. (2023). Esnek Üretim Sisteminde Grup Teknolojisi Kullanılarak Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi İle Birim Maliyetlerin Hesaplanması. Muhasebe ve Denetime Bakış, 22(68), 201-226.

Büyükmirza, H. K. (2003). *Maliyet ve Yönetim Muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Cokins, G. (2002). *Activity-Based Cost Management: An Executive's Guide.* John Wiley & Sons.

Cooper, R., & Kaplan, R. S. (1992). Activity-Based Systems: Measuring The Costs Of Resource Usage. Accounting Horizons, 6(3).

Demir, Ş., Pıçak, M., & Yıldırım, M. (2022). Diyarbakır Mermer Sektörünün Mevcut Durumu Ve Sorunları Üzerine Alan Araştırması. Turkish Business Journal, 3(6), 29-49.

Eker, M. Ç. (2002). Genel Üretim Giderlerinin Faaliyete Dayalı Maliyet Yöntemine Göre Dağıtımı Ve Muhasebeleştirilmesinde 8 Nolu Ana Hesap Grubunun Kullanımı. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1), 237-256.

Elmacı, O. &, Kurnaz N. (2004). Sürdürülebilir Rekabet Gücüne Yönelik Vizyon Arayışlarında Faaliyet Tabanlı Maliyetleme (FTM) Yaklaşımı. Sabancı Üniversitesi-TÜSİAD Rekabet Formu

Esen, Ö. M. (2002). Faaliyet tabanlı maliyetleme sistemi ve bir tekstil işletmesinde uygulanması. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karakaya M.(2006). *Maliyet Muhasebesi,* Ankara: Gazi Kitabevi,

Karcıoğlu, R., (2000). *Stratejik Maliyet Yönetimi*. İstanbul: Aktif Yayınevi.

Kokarcalı, U., & Köksal, M. (2022). Türkiye'de Doğal Taş Sektörü İhracatını Etkileyen Makroekonomik Faktörler. İstanbul Ticaret Üniversitesi Teknoloji ve Uygulamalı Bilimler Dergisi, 4(2), 183-198.

Mabberley J. (1996), The Price Waterhouse Guide to Activity-Based Costing For Financial Institutions, The Price Waterhouse LLP Irwin Professional Publishing.

Maden Tetkik Ve Arama Genel Müdürlüğü - MTAGM. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Doğal Taşlar.

Öker, F. (2003). *Faaliyet Tabanlı Maliyetleme: Üretim Ve Hizmet İşletmelerinde Uygulamalar*. Ankara:Literatür.

Paul, D. D., & Cokıns, G. (2020). Standard Costıng And Abc: A Coexıstence: Standard Costing And Abc, When Strategically İmplemented İn Tandem, Can İmprove Accuracy And Create Financial Value. Strategic Finance, 101(11).

Pekdemir, R. (1998). *Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Genel İmalat Maliyetleri.* Tesmer Yayınları, İstanbul.

Quesado, P., & Silva, R. (2021). Activity-Based Costing (ABC) And İts İmplication For Open İnnovation. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 7(1), 41.

Uyanık, T. (2006). Doğal Taşlar, Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME), Ankara

KAYNAKÇA

Akinadewo, I. S. (2021), Artificial Intelligence and Accountants' Approach to Accounting Functions. *Covenant University Journal of Politics & International Affairs (Special Edition),* 9(19), 40-55.

Al-Okaily, M. (2024), Artificial İntelligence and its Applications in the Context of Accounting and Disclosure. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. https://www.emerald.com/insight/1985-2517.htm (E.T.: 03.10.2024).

Arslan, Ö. (2023), Muhasebe Meslek Mensuplarının Muhasebede Dijitalleşmeye Geçmelerini Etkileyen Faktörlerin Swara Yöntemiyle Ağırlıklandırılarak Önem Sırasının Belirlenmesi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(27), 209-222.

Ayyayla, Ç. (2024), Denetimde Yapay Zekâ Kullanımının Denetçiler Üzerindeki Olası Etkileri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 25(54), 113-139.

Bako, P. M. ve Tanko, U. M. (2022), The Place of Artificial Intelligence in Accounting Field and the Future of Accounting Profession. *Journal of Artificial Intelligence, Machine Learning and Neural Network*, 2(5), 15-21.

Bayazıtlı, E., Çelik, O. ve Gürdal, K. (2015), *Genel Muhasebe*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Bellikli, U. (2024), Muhasebede Yapay Zekâ Kullanım Etiği. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, (71), 1-11.

Berdiyeva, O., Islam, M. U. ve Saeedi, M. (2021), Artificial Intelligence in Accounting and Finance: Meta-Analysis. *International Business Review*, 3(1), 56-79.

Büyükarıkan, U. (2021), Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 52, 269-288

Çatuk C. (2022), Relatıon Between Industry 4.0 and Internatıonal Trade: The Case of Turkey, İçinde Ş. Karabulut (Editör), *Academic Comments and Analyzes on Developments in Fınance and Economıcs* (s. 227-238), Bursa: Ekin Yayınevi.

Damerji, H. ve Salimi, A. (2021), Mediating Effect of Use Perceptions on Technology Readiness and Adoption of Artificial İntelligence in Accounting. *Accounting Education*, 30(2), 107-130.

Elmas, Ç. (2016), *Yapay Zeka Uygulamaları*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Gacar, A. (2019), Yapay Zekâ ve Yapay Zekânın Muhasebe Mesleğine Olan Etkileri: Türkiye'ye Yönelik Fırsat ve Tehditler. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 389-394.

Güngör, Ş. ve Özkan, R. (2023), Lojistik 4.0: Literatür İncelemesi. İçinde E. Uzun, H. Özbaş (Editör), *Uluslararası Ticaret ve Lojistik Kapsamında Yönetim, Finans ve Muhasebe Yaklaşımları* (s. 135-164), Gaziantep: Özgür Yayınları.

Gürdal, K. (2019), *Maliyet Muhasebesi*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Kaya, A., Koca, N. ve Hatunoğlu, Z. (2022), Geleceğin Muhasebecilerinin Teknoloji Kabullerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25(Özel Sayı), 369-381.

KAYA, G. A. (2024), Muhasebe Alanında Yapay Zekâ ve Blokzincir ile İlgili Makalelerin Görsel Haritalama Yöntemi ile Analizi. İçinde M. Keskin (Editör), *Muhasebe Alanında Akademik Analizler* (s.1-25), Afyonkarahisar: Yaz Yayınları.

Küçüker, M. (2023), Muhasebede Yapay Zekâ Uygulamaları: Chatgpt'nin Muhasebe Sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 33(2), 875-888.

Lee, C. S., ve Tajudeen, F. P. (2020), Usage and Impact of Artificial Intelligence on Accounting: *Evidence From Malaysian Organisations. Asian Journal of Business and Accounting*, 13(1), 213-239

Li, C., Haohao, S. ve Ming, F. (2020), Research on the Impact of Artificial Intelligence Technology on Accounting. *In Journal of Physics: Conference Series*, 1486(3), 1-6.

Mohammad, S. J., Hamad, A. K., Borgi, H., Thu, P. A., Sial, M. S. ve Alhadidi, A. A. (2020), How Artificial İntelligence Changes The Future of Accounting Industry. *International Journal of Economics and Business Administration*, 8(3), 478-488.

Özçelik, M., Beller Dikmen, B., Erduru, İ. ve Deran, A. (2022), Yapay Zekâ Kullanımının Muhasebe ve Denetim Süreci Üzerine Muhtemel Etkileri. İçinde N. Akdoğan, D.U. Doğan ve Ö. Sezgin Alp (Editör), *Kamu Sektöründe Uluslararası Muhasebe ve Denetim Standartları ile Bağımsız Denetim Uygulamalarına İlişkin Güncel Konular ve Araştırmalar* (s. 287-306), Ankara: Gazi Kitabevi

Özevin, O. (2023), Muhasebede Yapay Zekâ Kullanımının Meslek Etiğine Etkileri: ChatGPT Uygulaması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 535-549.

Öztemel, E. (2016), *Yapay Sinir Ağları*. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitimi

Serçemeli, M. (2018), Muhasebe ve Denetim Mesleklerinin Dijital Dönüşümünde Yapay Zekâ. *Electronic Turkish Studies*, 13(30). 369-386

Sevilengül, O. (2016), *Genel Muhasebe*. Ankara: Gazi Kitabevi

Sevim, H., ve Yılmaz, Y. (2024), Yapay Zekâ ve Benzeri Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Mesleği Üzerindeki Etkisi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(28), 856-881.

Solikin, I., ve Darmawan, D. (2023), Impact of Artificial Intelligence in Improving the Effectiveness of Accounting Information Systems. *Journal of Wireless Mobile Networks, Ubiquitous Computing, and Dependable Applications*, 14(2), 82-93.

Tetik, N. (1997), Muhasebenin temel kavramları ve mali tablolar ilkelerinin yönetim muhasebesi açısından değerlendirilmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(2). 147-160.

Turgut, M. ve Demir, E. (2024), Uluslararası Ticarette Sürdürülebilir Taşıma Modu Seçimini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 59(3), 1978-1996.

Varnalı, T. (2024), Yapay Zekâ Kariyerlerinin Geleceği: Küresel Büyüme ve Fırsatlar. *Kamu Yönetimi ve Politikaları Dergisi*, 5(2), 189-228.

Varol, N. (2023), Dijital dönüşüm ve yapay zekâ: Muhasebenin ve denetimin geleceği. Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi, 3(2), 162-184.

Velioğlu, H. ve Demirkol, Ö. F. (2024). Blokzincir Tabanlı Muhasebe Denetiminde Yapay Zekânın Rolü. *Econharran*, 8(14), 27-44.

Yardımcıoğlu, M. ve Şıtak, B. (2020). Yapay Zekâ Teknolojisinin Muhasebe Alanına Yansımaları: Literatür İncelemesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 342-353.

KAYNAKÇA

Acar, V. Aktaş, R. (2010). "Üretim İşlevi ve Maliyet Muhasebesi Etkileşiminde Maliyet Muhasebesi Eğitiminden Beklentiler: Uygulama Eğitimi Model Önerisi" XXIX. Muhasebe Eğitimi Sempozyumunda sunulmuş bildiri, 21-25 Nisan.

Acıgöz, M. (2014). Türkiye'de Kauçuk Sektörü ve Sorunları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Namık Kemal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Akın, O. Geleneksel Maliyet Muhasebesi Sistemi İle Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sisteminin Karşılaştırılması: Mermer İşletmesi St (Este) Hattı Örneği. (2013). *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 5(8). 21-49.*

Bekçi, İ. Özal, H. (2010). Stratejik Maliyet Yönetiminin Sağlık Sektöründe Uygulanabilirliğine Yönelik bir Araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 2(3) 78-98.*

Çaldağ, Y. Ayanoğlu, Y. (2012). *Genel Muhasebe*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Çetin, A. Ve Atmaca, M. (2009). Hedef ve Standart Maliyetleme Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 26(1). 313-329.

Dumanoğlu, S. (2011). Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemi: Bir Dijital Baskı İşletmesinde Uygulama. *Mufad Journal 27, 105-117.*

Gersil, A. (2007) Üretim Sistemleri ve Teknolojilerindeki Gelişmelerin ve Küreselleşmenin Geleneksel Maliyet Muhasebesine Etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi. 62(4). 108-125.*

Gutnu, M. M. (2019). Bir Maliyet Kontrol Aracı Olarak Standart Maliyet Sistemi: Bir Üretim İşletmesinde Uygulama. *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi 2(1) 73-82.*

Görmüş, A. Ş. Bulca, H. Yeşil, T. (2015). Yönetimin Etkinliği Açısından Standart Maliyet Yönteminin Uygulanması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2) 67-85.*

İç, S. Standart Maliyet Sistemi (Konfeksiyon İşletmesinde Bir Uygulama) (2000*). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksel Lisans Tezi.*

Karğın, S. (2013). Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin Yükselişi ve Düşüşü. *Muhasebe ve Finasman Dergisi, Nisan 21-41.*

Koç, V. (2017). Muhasebenin Tarihsel Gelişimi – Doğu ve Batı.*Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Lazol, İ. (2012). Maliyet Muhasebesi Maliyet Yöntemleri.

Mirze, K. (2010). İşletme, İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Morelli, B., Wiberg, J. C. (2002). *The Standart Costing System at SKF.* Master Thesis. Göteborg University.

Özkan, A. (2006). Sanayi İşletmelerinde Uygulanan Maliyet Muhasebesi Politikalarının Araştırılması: Kayseri Örneği. *Öneri C.7.S.25, Ocak 107-118.*

Sönmez, E. (2000). Tam Zamanında Üretim Sisteminde Maliyet Muhasebesi Sisteminin Yapısı ve İşleyiş. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2) 69-91.*

Şen, H. (2014). Maliyet Sistemleri. URL: https://www.slideshare.net/akdenizli33/maliyet-sistemleri Erişim Tarihi: 10.08.2024.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), 2024. (URL: https://www.tse.org.tr/ts-en-iso-9001-kalite-yonetim-sistemi/) Erişim Tarihi 01.09.2024.

Türk, Z. Çürük, T. Doğan, Z. *Geleneksel Standart Maliyet Sisteminin Günümüz Modern Üretim Ortamındaki Rolü Ve Sisteme Yöneltilen Eleştiriler, 5(19), 83-91.*

Yükçü, S. Atağan, G. (2017). 20. Yüzyılın İlk Yarısında Maliyet Muhasebesinin Gelişimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi – İİBF Dergisi 39-68.*

Yüksel, İ. (2021). Standart Maliyet Yönteminin Maliyet Kontrol Aracı Olarak Hastanelerde Uygulanması. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi, 5(2) 643-658.*

KAYNAKÇA

Abeysekera, I. (2021), Intellectual capital and knowledge management research towards value creation. from the past to the future. *Journal of Risk and Financial Management,* 14(6), 238.

Abeysekera, I. (2024), ChatGPT and academia on accounting assessments. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity,* 10(1), 100213.

Atkinson, R.K., Mayer, R.E. & Merrill, M.M. (2005), Fostering social agency in multimedia learning: examining the impact of an animated agent's voice. *Contemporary Educational Psychology,* 30, 117–139.

Bandura, A. (2006). Toward a Psychology of Human Agency. *Perspectives on Psychological Science*, 1(2), 164-180.

Barrie, S.C. (2006), Understanding what we mean by the generic attributes of graduates. *Higher Education,* 51, 215–241.

Bellikli. U. (2024). Muhasebede yapay zekâ kullanım etiği. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi - Journal of Accounting Institute,* 71, 1-11.

Billett, S. (2008), Learning throughout working life: a relational interdependence between personal and social agency. *British Journal of Educational Studies*, 56(1), 39–58.

Boston University, (2022), When to cite. School of Public Health. https://www.bu.edu/sph/students/on-campus-students/academic-accommodations-and-support/communication-resources/when-to-cite/#:~:text=You%20must%20cite%20the%20source,that%20is%20not%20your%20own (E.T.: 11.09.2024).

Cotton, D.R.E., Cotton, P.A. & Shipway, J.R. (2023), Chatting and cheating: ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. *Innovations in Education and Teaching International*, 61(2), 228–239.

Dempere, J., Modugu, K., Hesham, A. & Ramasamy, L.K. (2023), The impact of ChatGPT on higher education. *Frontiers in Education,* 8, 1206936.

Dowker A, Sarkar, A & Looi C.Y. (2016), Mathematics Anxiety: What Have We Learned in 60 Years? *Front. Psychol,* 7, 508.

Dreger, R. M., & Aiken, L. R., Jr. (1957). The identification of number anxiety in a college population. *Journal of Educational Psychology,* 48(6), 344–351.

Dwivedi, Y.K., Kshetri, N., Hughes, L., Slade, E.L., Jeyaraj, A., Kar, A.K., Baabdullah, A. M., Koohang, A., Raghavan, V., Ahuja, M., Albanna, H., Albashrawi, M.A., Al- Busaidi, A.S., Balakrishnan, J., Barlette, Y., Basu, S., Bose, I., Brooks, L., Buhalis, D. & Wright, R. (2023), Opinion paper: "so what if ChatGPT wrote it?" Multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of generative conversational AI for research, practice and policy. *International Journal of Information Management,* 71, 102642.

Edwards I, Delany C.M., Townsend A.F. & Swisher L.L. (2011), Moral agency as enacted justice: a clinical and eth ical decision-making framework for responding to health inequities and social injustice. *Physical Therapy,* 91, 1653–1663.

Everwijn, S.E.M., Bomers, G.B.J. & Knubben, J.A. (1993), Ability- or competence-based education: bridging the gap between knowledge acquisition and ability to apply. *Higher Education,* 25, 425–438.

Gardner, A. (2016), *Agency Uncovered: Archaeological Perspectives on Social agency, Power, and Being Human.* New York: Routledge.

Haleem, A., Javaid, M. & Singh, R.P. (2022), An era of ChatGPT as a significant futuristic support tool: a study on features, abilities, and challenges. *BenchCouncil Transactions on Benchmarks, Standards and Evaluations,* 2(4), 100089.

Hathcoat, J.D., Meixner, C. & Nicholas, M.C. (2018), Ontology and Epistemology. In: Liamputtong, P. (Ed.), *Handbook of Research Methods in Health Social Sciences.* Springer, Singapore.

Homolak, J. (2023), Opportunities and risks of ChatGPT in medicine, science, and academic publishing: a modern Promethean dilemma. *Croat. Med J.* 64(1), 1–3.

Javaid, M., Haleem, A., Singh, R.P., Khan, S. & Khan, I.H. (2023), Unlocking the opportunities through ChatGPT Tool towards ameliorating the education system. *BenchCouncil Transactions on Benchmarks, Standards and Evaluations,* 3(2), 100115.

Kay, C.D. (2018), Utilitarianism. In: Farazmand, A. (Ed.), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance.* Springer, Cham.

Kim, S.K. & Wong, U.H. (2023), *ChatGPT impacts on academia.* Proc. 2023 Int. Conf. Syst. Sci. Eng. (ICSSE) 422–426.

Küçüker, M. (2023), Muhasebede Yapay Zekâ Uygulamaları: ChatGPT'nin Muhasebe Sınavı. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33(2), 875-888.

Lin, C., Huang, A.Y. & Yang, S.J. (2022), A review of AI-driven conversational chatbots implementation methodologies and challenges (1999–2022). *Sustainability*, 15(5), 4012.

Lin, Z. (2023), Why and how to embrace AI such as ChatGPT in your academic life. *Royal Society Open Science,* 10(8), 230658.

Luthkevich, B. ve Schmeizer, R. (2023), What is generative AI? Everything you need to know. Definition GPT-3. https://www.techtarget.com/searchenterpriseai/definition/GPT-3 (E.T.: 03.09.2024).

Mamgain, D. (2023), ChatGPT 4 vs ChatGPT 3.5 – Major Key Differences!! https://www.kommunicate.io/blog/chatgpt-4-vs-chatgpt-3–5-key-differences (E.T.: 01.09.2024).

Misselbrook, D. (2013), Duty, kant, and deontology. *British Journal of General Practice,* 63(609), 211.

Radford, A., Narasimhan, K., Salimans, T. & Sutskever, I. (2018), *Improving language understanding by generative pre-training.* Preprint 1–12.

Robertson, D. W. (1946), A Note on the Classical Origin of "Circumstances" in the Medieval Confessional. *Studies in Philology*, *43*(1), 6–14.

Sangster, A. (2022), The Business Needs that Drove the Emergence of Double Entry: In Defense of Pacioli, again … It is Time to Remove Those Dark Glasses. *Accounting Historians Journal*, 49(1): 93–109.

Sison, A. J. G., Daza, M. T., Gozalo-Brizuela, R. & Garrido-Merchán, E. C. (2023), ChatGPT: More Than a "Weapon of Mass Deception" Ethical Challenges and Responses from the Human-Centered Artificial Intelligence (HCAI) Perspective. *International Journal of Human–Computer Interaction*, 40(17), 4853–4872.

Sok, S. & Heng, K. (2023), ChatGPT for education and research: a review of benefits and risks. *Cambodian Journal of Educational Research,* 3(1), 110–121.

Sundar, S.S. (2020), Rise of machine agency: a framework for studying the psychology of human–AI interaction (HAII). *Journal of Computer-Mediated Communication*, 25(1), 74–88.

Sürmen, Y. (2020), *Muhasebe – 1,* Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Sürmen, Y. (2020), *Muhasebe – 2,* Trabzon: Celepler Matbaacılık.

United Nations (2023), Sustainable development goals. https://www.un.org/sustainable development/ (E.T.: 10.09.2024).

Van de Pol, J., Volman, M. & Beishuizen, J. (2011), Patterns of contingent teaching in teacher-student interaction. *Learning and Instruction,* 21, 46–57.

Yu, H. (2023), Reflection on whether Chat GPT should be banned by academia from the perspective of education and teaching. *Front. Psychol.* 14, 1–12.

KAYNAKÇA

Agarwal, V., ve Kalpaja, L. (2018). A study on the importance of green accounting. International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology, 4(5), 206-210.

Ahmed, W. Y., Al-Shammarı, S. A. N., ve Al-Anbagı, A. T. K., (2021). The Role of Green Accounting Information in Improving the Quality of Accounting Information, 39(11), 1-10.

Al-Dahana, N. S. H., Hasanb, M. F. ve Mohsin, H. (2019). Effect of cognitive and emotional biases on investor decisions: An analytical study of the iraq stock exchange. International Journal of Innovation, Creativity and Change, 9(10), 30-47.

Altınbay, A. ve Durak, H. (2022). Çevre muhasebesi, yeşil muhasebe ve karbon muhasebesi kavramları hakkında yazılan makalelerin bibliyometrik analizi. International Journal of Applied Economic and Finance Studies, 7(1), 140-155.

Apalı, A. ve Acun, Ö. (2019). Muhasebe eğitimi alan öğrencilerde yeşili koruma bilincinin yeşil muhasebe üzerindeki etkisinin araştırılması. Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1), 18-36.

Azhar, A. ve Azman, A. (2021). Corporate Social Responsibility in Educational Programme among Malaysian Primary Schools: Perspectives from Corporate Companies in Malaysia. Estudios de economía aplicada, 39(1), 10.

Bezirci, M., Özpeynirci, R., ve Duman, H. (2011). Sosyal sorumluluk kavramı bağlamında yeşil muhasebe eğitimi: bir alan araştırması. World of Accounting Science, 13(3), 61-89.

Cai, L., Cui, J., ve Jo, H. (2016). Corporate environmental responsibility and firm risk. Journal of Business Ethics, 139(3), 563–594.

Cairns, R. D. (2000). Sustainability accounting and green accounting. Environment and Development Economics, 5(1), 49-54. https://doi.org/10.1017/S1355770X00000048

Carlos, L. G., Francisco, C. F., Francisco, J. G., ve Carmen, Correa-Ruíz, J. M. (2001). The role of environmental accounting in organizational change: An exploration of Spanish companies. Accounting, Auditing & Accountability Journal, 14(2), 213–239.

Çil-Koçyiğit, S. ve Tarsuslu, S. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Yeşil Muhasebe Konusundaki Algıları ve Farkındalıkları: Bir Üniversite Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 23(1), 326-340.

Deegan, C. (2013). Financial Accounting Theory. 4th Edition, McGraw-Hill Education, Sydney.

Ergin, H. ve Okutmuş, E. (2007). Çevre Muhasebesi: Çevre Maliyetleri ve Çevre Raporlaması. Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 144-169.

Eze, C. J. ve Nkwo, N. F. (2024). Green Accounting Practices: A Comparative Analysis of Environmental Accounting and Natural Resource Accounting in Business Operations. International Journal of Advanced Academic Research. 10(2), 43-57.

Farouk, S., Cherian, J. ve Jacob, J. (2012). Green accounting and management for sustainable manufacturing in developing countries. International Journal of Business and Management, 7(20), 36. http://dx.doi.org/10.5539/ijbm.v7n20p36

Fleischman, R. K. ve Schuele, K. (2006). Green accounting: A primer. Journal of Accounting Education, 24(1), 35-66. https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2006.04.001

Jahamani, Y. F. (2003). Green accounting in developing countries: The case of U.A.E. and Jordan. Managerial Finance, 29(8), 37-45. https://doi.org/10.1108/03074350310768418

Karcıoğlu, R. ve Tosunoğlu, B. (2022). Yeşil muhasebe araştırmalarının bilim haritalama teknikleri ile bibliyometrik analizi. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 24 (MODAVICA Özel Sayısı), 57-70. https://doi.org/10.31460/mbdd.1055706

Lako, A. (2018). Conceptual framework of green accounting. Accounting, 60-66.

Lee, H.Y., Liu, C.F., Yain, Y.S. ve Lin, C.H. (2020). Intellectual Capital for Green Accounting in Agribusiness. International Food and Agribusiness Management Review, 23(5), 759-765.

Lutz, E. ve Munasinghe, M. (1991). Accounting for the Environment An improved way of preparing national accounts could help achieve more sustainable development,

Finance & Development, 28(1), 19-21.

Maama, H. ve Appiah, K. O. (2019). Green accounting practices: Lesson from an emerging economy. Qualitative Research in Financial Markets, 11(4), 456-478.

Özsözgün Çalışkan A. (2012). İşletmelerde Sürdürülebilirlik ve Muhasebe Mesleği İlişkisi Mali Çözüm Dergisi (112), 133-160.

Prudham W. S. ve Lonergan S. C. (2010). Natural Resource Accounting: A Review of Existing Frameworks, https://api.semanticscholar.org/CorpusID:211196695, 365-386.

Stasiskiene, Z. (2019). Environmental Accounting: Concept, Methodology, and Application.

Süklüm, N. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk, Yeşil Muhasebe ve Yeşil Denetim İlişkisine Kavramsal Bir Bakış. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, TBMM 100. Yıl Özel Sayısı,151-163.

Tarsuslu, S. ve Çil Koçyiğit, S. (2020). Üniversite öğrencilerinin yeşil muhasebe konusundaki algıları ve farkındalıkları: Bir üniversite örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 23(1), 326-340. http://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.643299

Vincent, J. R. (2000). Green accounting: From theory to practice. Environment and Development Economics, 5(1), 13-24. https://doi.org/10.1017/S1355770X00000024

Yalçın, A. ve Sarıgül Sümerli, S. (2021). Yeşil pazarlama ve yeşil muhasebe konularının görsel haritalama tekniğine göre bibliyometrik analizi. Third Sector Social Economic Review, 56(1), 304- 328. http://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.21.02.1548

Yelgen, E. (2022). Yeşil muhasebe ve uygulama örnekleri üzerine bir çalışma. Yönetim Bilimleri Dergisi, (Özel Sayı), 100-126. http://doi.org/10.35408/comuybd.1150938

Yılmaz, Z. ve Şahin, Z. (2017). Muhasebe dersi alan öğrencilerin yeşil muhasebe konusundaki algıları ve farkındalıkları. Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1), 110-122.

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-15-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –III
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+90 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-15-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ateş, N. B. (2024). Post-Truth Üzerine Yök Tez Veritabanında Yer Alan Lisansüstü Tezler Bağlamında Bibliyometrik Bir Analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(1), 305-323.

Aynacı, C. (2022). Sosyal Sermayenin Akademik Yolculuğu: "YÖK-TEZ" Örnekleminde Bibliyometrik Bir Analiz. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 42-57.

Bölükbaş, K. (2021). Sosyal Bilimlerde Büyük Veri Üzerine Yapılan Akademik Çalışmaların Analizi: Yök Tez Örneği (2010-2020). *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (35), 158-173.

Campbell, F. (1896). *Theory of The National and International Bibliography.* London: Library Bureau.

Cole, F. J. ve Eales, N. B. (1917). The History of Comparative Anatomy. Part 1 - A Statistical Analysis of The Literature. *Science Progress*, 11(44), 578-596.

Francescato, G. (1998). *Residential Satisfaction*. İçinde W. V. VLIET (Editör), *The Encyclopedia of Housing* (s. 484-486). Thousand Oaks: Sage Publications.

Güncan, Ö. (2022). Türkiye'de Hazırlanan Sanal Gerçeklik ve Artırılmış Gerçeklik Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *International Social Sciences Studies Journal*, 8(93), 64-79.

Gündoğdu, M., Kuru, A., Korhan, M. K., Yeler, G. ve Erşan, Ş. (2019). *Interaction Between Built Environmental Characteristics and Housing-housing Environment User Satisfaction: The Case of Kırklarelei City Centre*. *Megaron*, 14(4), 579-597.

Gür, M. A. ve Dostoğlu, N. T. (2010). TOKİ Konutlarında Kullanıcı Memnuniyeti: Fırsatlar ve Sorumluluklar. *Megaron*, (355), 32-36.

Hulme, E. W. (1923). *Statistical Bibliography in Relation to The Growth of Modern Civilization.* London: Butler & Tanner Grafton & Co.

Kellekçi, Ö. L. ve Berköz, L. (2006). Mass Housing: User Satisfaction in Housing and Its Environment in Istanbul, Turkey. *European Journal of Housing Policy*, 6(1), 77-99.

Morris, E. W. ve Winter, M. (1978). *Housing, Family and Society.* New York: Wiley and Sons.

Otlet, P. (1934). *Traité De Documentation: Le Livre Sur Le Livre, Théorie Et Pratique.* Bruxelles: Editiones Mundaneum.

Özinönü, A. K. (1970). *Growth in Turkish Positive Basic Sciences, 1933-1966.* Ankara: ODTÜ Fen Edebiyat Fakültesi Yayını.

Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics? *Journal of Documentation*, 25(4), 348-349.

Sirgy, M. J. (2002). How Neighbourhood Features Affect Quality of Life. *Social Indicators Research*, 59(1), 79-114.

Yılmazel, Ö. (2019). YÖK Ulusal Tez Merkezi'nde Büyük Veri Alanında Kayıtlı Bulunan Lisansüstü Tezlerinin Analizi. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (41), 225-240.

KAYNAKÇA

Ahunbay, Z. (1996). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon* (C. 5). İstanbul: Yem Yayınevi.

Caner, E. (2011, 18 Mart). *Limestone Decay in Historic Monuments and Consolidation With Nanodispersive Calcium Hydroxide Solutions*. (Doktora). https://open.metu.edu.tr/handle/11511/21110 adresinden erişildi.

Çelik, M. Y. ve Sel, H. (2008). E13-Afyondaki Tarihi Çeşmelerde Doğal Taş Kullanımı Mersem 2008 Türkiye VI. Mermer Sempozyumu. M. Ersoy, L. Yeşilkaya ve A. L. Dinçer (Ed.), (ss. 40-58). Afyonkarahisar.

Erdem, H. O. (2016). *Koruma ve Onarım Uygulamaları Öncesinde Tarihi Taş Yapılarda Bozulmaların Teşhisi: Phrygıa Hıerapolis'inden Bir Örnek*. Denizli.

Eskici, B., Akyol, A. A. ve Kadıoğlu, Y. K. (2006). Erzurum Yakutiye Medresesi Yapı Malzemeleri, Bozulmalar ve Koruma Problemleri. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *46*(1), 165-188.

Fitzner, B. ve Heinrichs, K. (2001). Damage Diagnosis at Stone Monuments - Weathering Forms, Damage Categories and Damage İndices. *ACTA-Universitatis Carolinae Geologica*, *1*, 12-59. https://www.researchgate.net/publication/228689210_Damage_diagnosis_at_stone_monuments_-_Weathering_forms_damage_categories_and_damage_indices adresinden erişildi.

Gökaltın, E. (1999). Atmosferik Kirleticilerin Kuru ve Islak Çökelme Mekanizmalarının Kireçtaşlarındaki Parlaklık Kaybına Etkisi. *Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *1*(1), 134-156.

Kaya, F. ve Üyümez, M. (2015). *Geçmişten Günümüze Afyonkarahisar Çeşmeleri*. Afyonkarahisar Belediyesi kültür yayınları ; Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Belediyesi.

Öcal, A. D. ve Dal, M. (2012). *Doğal Taşlardaki Bozunmalar*. İstanbul: Mimarlık Vakfı İktisadi İşletmesi.

Suveg, I. ve Vosselman, G. (2000). 3D Reconstruction Of Building Models, *XXXIII*, 1-8.

Toydemir, Nihat., Gürdal, Erol. ve Tanaçan, Leyla. (2011). Yapı Elemanı Tasarımında Malzeme.

KAYNAKÇA

1. Abu-Obeid, N., & Abuhassan, L. B. (2022). Experiencing Cinematic Architecture: The Impact Of Architecture On The Audience Emotional Engagement. *Archnet-IJAR: International Journal of Architectural Research*, 18(1), s.172-190.
2. Akyıldız, Ö. (2012). Mimari Mekanların, Sinemanın Kurgusal Mekanları Üzerindeki Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
3. Beşgen, A., & Köseoğlu, Ş. (2019). Sinema-Mimarlık Arakesitinde Bir Mekâna Dokunmak: Sine-Tasarım Atölyesi. *Sinefilozofi Dergisi*, 2019(Özel Sayı), s.26-52.
4. Bilgiustam. (2022). Toplumsal Hayatla Sinema Arasındaki İlişki. Bilgiustam. https://www.bilgiustam.com/toplumsal-hayatla-sinema-arasindaki-iliski/
5. Bilgili, G. E. (2022,). Mimarlık ve Sinema Ara Kesitinde Yer, Yersizlik ve Ruhun Ritmi: Ahlat Ağacı Filmi Üzerinden Fenomenolojik Okuma. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
6. Bozdağan, M. (2008). Sinema Kavram ve Tekniklerinin Mimari Tasarıma Etkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
7. Buckland, W. (2010). Sinemayı Anlamak (T. Göbekçin, Çev.). Optimist Yayınları.
8. Çağla, E. (2016). Sinema-Resim İlişkisi Bağlamında Sürrealizm ve Luis Bunuel Sineması (Yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sinema Televizyon Anabilim Dalı.
9. Çakır, S. (2019). Sinema ve Edebiyat İlişkisine Yöntemsel Bir Bakış. *SineFilozofi*, s.437-452. https://doi.org/10.31122/sinefilozofi.512804
10. Çelik, T. (2020). Sırta Bakış / Sırtın Bakışı: Sinemada Estetik Modernizm Bağlamında Sırt Takip Plan. *SineFilozofi*, 5(9), s.435-462. https://doi.org/10.31122/sinefilozofi.737140
11. Ersoy, E. (2010). Mimarlık ve Sinema Etkileşimi Bağlamında Mekânsal İmge Kullanımıyla Durağan Mekânın Dinamik Mekâna Dönüşümü (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
12. Gürbüz, Ö. N. (2014, Eylül). Modern Sinemanın Erken Tarihi ve Modern Sinema Örneği Olarak Jean Luc Godard Sineması. *E-Gifder*, 2(4), s.17-20.
13. Kanlı, İ. B., & Bilgiç, M. (2016). Modernizm Eleştirilerinin "Yok-Yer" Bağlamında Sinema Mekânı Kurgusunda Analizi. *İGÜSBD*, 3(1), -117-148.
14. Karatay, A. (2014). Cennetin Çocukları ve Bisiklet Hırsızları Filmleri Bağlamında Sinema, İdeoloji ve Gerçeklik. *Idil*, 3(11), s.99-114.
15. Koç, C. (2017). Mekânın Gerçekliği: Dijital Çağda Mekân Kavramının Bilimkurgu Sinemasında Temsili (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul.
16. Ogata, A. (2022). Reflection On Cinematic Architecture Through Light, Poetic Imagery, Narrative And Social Issues. *Journal Of Design For Resilience in Architecture & Planning*, 3(Special Issue), s.09-28.
17. Öztürk, B. (2012). Sinemada Mekân Tasarımının İncelenmesi: Bilim Kurgu Sineması Örneği. (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, İstanbul.

18. Pallasmaa, J. (2012). The Existential Image: Lived Space In Cinema And Architecture. *Phainomenon*, 25(1), s.157-174.
19. Selvitop, S. S. (2017). Sinemada Kurgusal Mekân Oluşumu ve Yaratılan Mekanların Resimsel Estetiği. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İç Mimarlık ve Dekorasyon Anabilim Dalı, İstanbul.
20. Temel, S. C., & Polatoğlu, Ç. (2023). The Concept Of The Urban Flaneur In The Relationship Of Cinema And Architecture. *Journal of History Culture and Art Research*, 12(1), s.38-53.
21. Tosun, M. (2011). Türk Sinemasında İç Mekân Tasarımında İçmimarın Rolü. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KAYNAKÇA

Afyonkarahisar Ulu Camii. (n.d.-a). Atatürk Kültür Merkezi.

Afyonkarahisar Ulu Camii. (n.d.-b). Atatürk Kültür Merkezi.

Afyonkarahisar Ulu Camii - Vikipedi. (n.d.-a). Retrieved January 11, 2024, from https://tr.wikipedia.org/wiki/Afyonkarahisar_Ulu_Camii

Afyonkarahisar Ulu Camii - Vikipedi. (n.d.-b). Retrieved January 20, 2024, from https://tr.wikipedia.org/wiki/Afyonkarahisar_Ulu_Camii

Akyol, A. A., Kadıoğlu, Y. K., & Derakhshan Houreh, N. (2022). Afyon Ulu Cami Arkeometrik Analizleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, *29*, 37–65. https://doi.org/10.18603/SANATVETASARIM.1137900

Aslanalpa, O. (1986). *Osmanlı Devri Mimarisi*. Nadir Kitap.

Ayverdi, E. H. (1989). *Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri 855-886 (1451-1481)* (Vol. 4). Nadir Kitap İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitü.

Büyükçay, H. (2010). *Nevşehir ve Çevresindeki Geç Osmanlı Dönemi (19. yy) Camilerinin Mimari Özellikleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çal, H. (n.d.). *Tarih İçinde Afyon Şehrinin Fiziki Gelişimi*.

Çam, N. (1994). *İslamda Sanat Resim ve Mimari*. Elektronik İletişim Ajansı.

Çavuşoğlu, Ç. (n.d.). *Afyon Gedik Ahmed Paşa Camii (İmaret Camii) (1472-1475) Üzerine Bir Deneme*.

Çiftçi, İ. (2023). *Anadolu'nun Ahşap Destekli Camileri UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde*.

İnanç Turizmi. (n.d.). Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. Retrieved January 11, 2024, from http://www.afyonkulturturizm.gov.tr/TR,63507/inanc-turizmi.html

Karakuş, F. (2021). *13. Yüzyılda Anadolu'da İnşa Edilen Ahşap Direkli Camiler Üzerine Değerlendirme Çalışması*.

Karazeybek, Mustafa., Polat, Zelkif., Ilgar, Y., & Afyon Kocatepe Üniversitesi. (2005). Afyonkarahisar vakıf eserleri: Merkez. *Afyon Kocatepe Üniversitesi*.

Kaya, F. (n.d.). *Gedik Ahmet Paşa külliyesi*. 120.

Kırk Direkli Afyonkarahisar Ulu Camii. (n.d.). habitat.org.tr.

Nefes, E. (1996). *Minarenin Cami Mimarisine Katılımı ve İlk Minare Örnekleri* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztank, N. (2021). Yoncaaltı Cami ve Medresesi'nin Mimari Özelliklerinin İncelenmesi. *Architecture and Life*, *6*(2), 595–613. https://doi.org/10.26835/MY.880730

Polat, S. (2011). *İzmir'deki Geç Dönem Osmanlı Camileri* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tahman, M. B. (1991). Gedik Ahmet Paşa Külliyesi. In M. B. (1991) G. A. P. K. İ. A. C. XIII. , T. D. V. Y. İ. 544-7. TANMAN (Ed.), *TDV İslâm Ansiklopedisi: Vol. XIII* (pp. 544–547). Türk Diyanet Vakfı Yayınları.

Vakıflar Genel Müdürlüğü. (n.d.). VGMA-1 Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi. In *Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi* (p. 35).

VGM Arşivi. (n.d.).

Yaşayacak, İ. (2018). *Afyonkarahisar'daki Ahşap Destekli Camiler* [Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Editör:
Doç. Dr. Alper Gedik

Makro İktisat

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MAKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Alper Gedik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-96-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MAKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Alper Gedik
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-96-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Akkutay, E. (2019). Enflasyonun Politik Makroekonomik Dinamikleri: Teorik Uygulama. *Doktora Tezi,* . Ankara: Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Altıok, M. (2009). Keynes ve Keynesçi Kuramda Kriz ve İktisat Politikası Tartışmaları. *Tematik Yazılar, Toplum ve Demokrasi*, s. 3 (6-7), 75-102.

Aren, S. (2000). *Para ve Para Politikası* (6. basım b.). İstanbul: Gerçek Yayınev.

Branson, W. (1989). *Macroeconomic Theory and Policy.* New York: Harper & Row.

Dadkhah, K. (2009). *The Evolution of Macroeconomic Theory and Policy.* London: Springer Books.

Dirimtekin, H. (2000). *Milli Gelirin Dağılımı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Eren, S. (1960). *İstihdam ve İktisadi Politika.* Ankara: Bilge.

Feldstein, M. (1997). The Costs and Benefits of Going from Low Inflation to Price Stability. *Reducing Inflation: Motivation and Strategy,.* içinde Romer and Romer.

Fisher, I. (1930). *The Theory of Interest.* MacMllan.

Kıvılcım, M. (1993). Türk Ekonomisinin Uzun Dönem Enflasyon Analizi: Bir Amprik Yaklaşım. *Ekonomik Yaklaşım*, s. 4(8), 97-115.

Kibritçioğlu, A. (2002). Causes of Inflation in Turkey: A Literature Survey with Special Reference to Theories of Inflation. A. Kibritçioğlu, L. Rittenberg, & F. Selçuk içinde, *Inflation and Disinflation in Turkey.* Aldershot, Hampshire, England: Ashgate Publishing Limited.

Kurnaz, Ö. (2009). Türkiye'de Enflasyon ve Büyüme İlişkisi 1987-2006 Dönemi. *Yüksek Lisans Tezi*. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstiüsü.

Mankiw, N. (2007). *Macroeconomics.* Library of Congress Cataloging.

Ravier, A. (2014). Dynamic Monetary Theory and the Phillips Curve with a Positive Slope. *Quarterly Journal of Austrian Economics*, s. Volume 16, Number 2;165-186.

Samuelson, P. (1973). *İktisat.* İstanbul: Menteş Kitabevi.

Snowdon, B., & Vane, H. (2012). *Modern Makroekonomi: Temelleri, Gelişimi ve Bugünü.* Efil Yayınevi.

Vernengo, M. (2005). Money and Inflation: A Taxonomy. *Working Paper Series, Department of Economics, University of Utah* , s. 14.

KAYNAKÇA

Adams, S., Klobodu, E. K. M., & Apio, A. (2018). Renewable and non-renewable energy, regime type and economic growth. *Renewable Energy*, 125, 755-767. https://doi.org/10.1016/j.renene.2018.02.135

Ahmed, E. M., & Ridzuan, R. (2013). The impact of ICT on East Asian economic growth: panel estimation approach. *Journal of the knowledge economy*, 4, 540-555. https://doi.org/10.1007/s13132-012-0096-5

Apergis, N., & Payne, J. E. (2010). Renewable energy consumption and economic growth: evidence from a panel of OECD countries. *Energy policy*, 38(1), 656-660. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2009.09.002

Apergis, N., & Payne, J. E. (2012). Renewable and non-renewable energy consumption-growth nexus: Evidence from a panel error correction model. *Energy economics*, 34(3), 733-738. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2011.04.007

Bai, J., & Kao, C. (2006). On the estimation and inference of a panel cointegration model with cross-sectional dependence. *Contributions to economic analysis*, 274, 3-30. https://doi.org/10.1016/S0573-8555(06)74001-9

Bai, J., Kao, C., & Ng, S. (2009). Panel cointegration with global stochastic trends. J*ournal of Econometrics*, 149(1), 82-99. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2008.10.012

Bakhshi, H., & Larsen, J. (2005). ICT-specific technological progress in the United Kingdom. *Journal of Macroeconomics*, 27(4), 648-669. https://doi.org/10.1016/j.jmacro.2004.03.004

Bakry, W., Nghiem, X. H., Farouk, S., & Vo, X. V. (2023). Does it hurt or help? Revisiting the effects of ICT on economic growth and energy consumption: A nonlinear panel ARDL approach. *Economic Analysis and Policy*, 78, 597-617. https://doi.org/10.1016/j.eap.2023.03.026

Baltagi, B. H., & Hashem Pesaran, M. (2007). Heterogeneity and cross section dependence in panel data models: theory and applications introduction. *Journal of Applied Econometrics*, 22(2), 229-232. https://doi.org/10.1002/jae.955

Baltagi, B. H., Feng, Q., & Kao, C. (2012). A Lagrange Multiplier test for cross-sectional dependence in a fixed effects panel data model. *Journal of Econometrics*, 170(1), 164-177. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2012.04.004

Behera, J., & Mishra, A. K. (2020). Renewable and non-renewable energy consumption and economic growth in G7 countries: evidence from panel autoregressive distributed lag (P-ARDL) model. *International Economics and Economic Policy*, 17(1), 241-258. https://doi.org/10.1007/s10368-019-00446-1

Bowen, A., & Fankhauser, S. (2011). The green growth narrative: Paradigm shift or just spin?. Global *Environmental Change*, 21(4), 1157-1159. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2011.07.007

Breitung, J. (2005). A parametric approach to the estimation of cointegration vectors in panel data. *Econometric Reviews*, 24(2), 151-173. https://doi.org/10.1081/ETC-200067895

Cardarelli, R. (2001). Is Australia a 'New Economy'? Australia: Selected Issues

Statistical Appendix, IMF Country Report.

Choi, I. (2015). "Panel Cointegration", içinde: B.H. Baltagi (ed.), *The Oxford Handbook of Panel Data*, New York, NY: Oxford University Press, 46-75.

Chudik, A., & Pesaran, M. H. (2013). Large Panel Data Models with cross-sectional Dependence: A Survey. CESifo Working Paper Series, No. 4371.

Chudik, A., & Pesaran, M. H. (2015). Common correlated effects estimation of heterogeneous dynamic panel data models with weakly exogenous regressors. *Journal of econometrics*, 188(2), 393-420. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2015.03.007

Chudik, A., Mohaddes, K., Pesaran, M. H., & Raissi, M. (2016). Long-run effects in large heterogeneous panel data models with cross-sectionally correlated errors. In *Essays in Honor of man Ullah* (pp. 85-135). Emerald Group Publishing Limited.

Czernich, N., Falck, O., Kretschmer, T.& Woessmann, L. (2011). Broadband Infrastructure and Economic Growth. *Economic Journal*, 121, 505–532. https://doi.org/10.1111/j.1468-0297.2011.02420.x

Datta, A., & Agarwal, S. (2004). Telecommunications and economic growth: a panel data approach. *Applied Economics*, 36(15), 1649-1654. https://doi.org/10.1080/0003684042000218552

Dhaene, G., & Jochmans, K. (2015). Split-panel jackknife estimation of fixed-effect models. *The Review of Economic Studies*, 82(3), 991-1030. https://doi.org/10.1093/restud/rdv007

Dünya Bankası (2023). Dünya Kalkınma Göstergeleri. https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators (E.T.: 10.06.2024)

Edquist, H. (2011). Parallel development? Productivity growth following the diffusion of electric motors and ICT. *Scandinavian Economic History Review*, 59(1), 29-47. https://doi.org/10.1080/03585522.2011.541121

Eylasov, N., Uzgoren, E., & Gasim, N. (2024). Türkiye için Yenilenebilir Enerjinin GSYH Üzerinde Etkisi: Cobb-Douglas Üretim Fonksiyonu Yaklaşımı. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 31(1), 159-182. https://doi.org/10.18657/yonveek.1261078

Fankhauser, S. & Jotzo, F. (2018). Economic Growth and Development with Low-Carbon Energy. Wiley Interdisciplinary Reviews: Climate Change , 9, e495.

Formánek, T. (2020). Semiparametric spatio-temporal analysis of regional GDP growth with respect to renewable energy consumption levels. *Applied Stochastic Models in Business and Industry*, 36(1), 145-158. https://doi.org/10.1002/asmb.2445

Güney, T. (2021). Renewable energy and sustainable development: Evidence from OECD countries. *Environmental Progress & Sustainable Energy*, 40(4), e13609. https://doi.org/10.1002/ep.13609

Hallegatte, S., Heal, G., Fay, M. & Treguer, D. (2012). From Growth to Green Growth-a Framework. NBER Working Paper No. w17841, National Bureau of Economic Research.

Hanclova, J., Doucek, P., Fischer, J., & Vltavska, K. (2015). Does ICT capital affect economic growth in the EU-15 and EU-12 countries?. *Journal of business economics and management*, 16(2), 387-406. https://doi.org/10.3846/16111699.2012.754375

Horobet, A., Popovici, O. C., Zlatea, E., Belascu, L., Dumitrescu, D. G., & Curea, S. C. (2021). Long-run dynamics of gas emissions, economic growth, and low-carbon energy in the European Union: the fostering effect of FDI and trade. *Energies*, 14(10), 2858. https://doi.org/10.3390/en14102858

Ishida, H. (2015). The effect of ICT development on economic growth and energy consumption in Japan. *Telematics and Informatics*, 32(1), 79-88. https://doi.org/10.1016/j.tele.2014.04.003

İmamoğlu, İ. K., & Coşkun, H. (2023). The Future of Export-Based Growth Policies in the Turkish Economy: An Econometric Simulation Approach. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 39-56. https://doi.org/10.29157/etusbed.1265732

Javed, A., Ashraf, J. & Khan, T. (2020). The Impact of Renewable Energy on GDP. *International Journal of Management Sustainability*, 9, 239-250.

Koengkan, M., Fuinhas, J. A., & Marques, A. C. (2019). The relationship between financial openness, renewable and nonrenewable energy consumption, CO2 emissions, and economic growth in the Latin American countries: An approach with a panel vector auto regression model. In *The extended energy-growth nexus* (pp. 199-229). Academic Press.

Lee, J. W., & Brahmasrene, T. (2014). ICT, CO2 emissions and economic growth: evidence from a panel of ASEAN. *Global Economic Review*, 43(2), 93-109. https://doi.org/10.1080/1226508X.2014.917803

Luo, J., Zhuo, W., Liu, S. & Xu, B. (2024). The Optimization of Carbon Emission Prediction in Low Carbon Energy Economy Under Big Data. *IEEE Access*, 12,1–13.

Mohaddes, K., & Raissi, M. (2017). Do sovereign wealth funds dampen the negative effects of commodity price volatility?. *Journal of Commodity Markets*, 8, 18-27. https://doi.org/10.1016/j.jcomm.2017.08.004

Oliner, S.D. & Sichel, D.E. (2000). The Resurgence of Growth in the Late 1990s: Is Information Technology the Story? *Journal of Economic Perspectives*, 14, 3–22.

Our World in Data (2023). Energy, Energy use per person, 2023. https://ourworldindata.org/energy (E.T.: 10.06.2024).

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. Cambridge Working Papers in Economics No. 435. University of Cambridge and CESifo Working Paper Series No. 1229.

Pesaran, M. H. (2006). Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels With A Multifactor Error Structure. *Econometrica*, 74(4), 967-1012. https://doi.org/10.1111/j.1468-0262.2006.00692.x

Pesaran, M. H., & Yamagata, T. (2008). Testing slope homogeneity in large panels. *Journal of econometrics*, 142(1), 50-93. https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2007.05.010

Pesaran, M.H. (2007). A Simple Panel Unit Root Test in the Presence of Cross-Section Dependence. *Journal of Applied Econometrics*, 22, 265–312. https://doi.org/10.1002/jae.951

Sassi, S., & Goaied, M. (2013). Financial development, ICT diffusion and economic growth: Lessons from MENA region. *Telecommunications Policy*, 37(4-5), 252-261. https://doi.org/10.1016/j.telpol.2012.12.004

Schumpeter, J.A. (1911). The Theory of Economic Development. Harvard

Economic Studies, XLVI. Harvard University Press, Cambridge, MA.

Shahbaz, M., Raghutla, C., Chittedi, K.R., Jiao, Z. & Vo, X.V. (2020). The Effect of Renewable Energy Consumption on Economic Growth: Evidence from the Renewable Energy Country Attractive Index. *Energy*, 207, 118162. https://doi.org/10.1016/j.energy.2020.118162

Stanley, T. D., Doucouliagos, H., & Steel, P. (2018). Does ICT generate economic growth? A meta-regression analysis. *Journal of economic surveys*, 32(3), 705-726. https://doi.org/10.1111/joes.12211

Tripathi, M., & Inani, S. K. (2020). Does information and communications technology affect economic growth? Empirical evidence from SAARC countries. *Information Technology for Development*, 26(4), 773-787. https://doi.org/10.1080/02681102.2020.1785827

Tugcu, C. T., Ozturk, I., & Aslan, A. (2012). Renewable and non-renewable energy consumption and economic growth relationship revisited: evidence from G7 countries. *Energy economics*, 34(6), 1942-1950. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2012.08.021

Ulucak, R., & Bilgili, F. (2018). A reinvestigation of EKC model by ecological footprint measurement for high, middle and low income countries. *Journal of cleaner production*, 188, 144-157. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.03.191

Ulucak, Z. Ş., & Bilgili, F. (2020). Suçun iktisadi analizi: Türkiye ve Avrupa ülkeleri üzerine bir uygulama. *Sosyoekonomi*, 28(46), 349-370. https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2020.04.16

Vu, K. M. (2013). Information and communication technology (ICT) and Singapore's economic growth. *Information economics and policy*, 25(4), 284-300. https://doi.org/10.1016/j.infoecopol.2013.08.002

Walker, W. (1985). Information Technology and the Use of Energy. *Energy Policy*, 13, 458–47.

Wang, Q., Guo, J., Li, R., & Jiang, X. (2024). Economic Growth and Carbon Emission in the Organization for Economic Cooperation and Development Countries: The effects of Oil, Gas, and Renewable Energy. *Energy & Environment*, *35*(4), 2107-213. https://doi.org/10.1177/0958305X2211388

Westerlund, J. (2008). Panel Cointegration Tests of The Fisher Effect. *Journal of Applied Econometrics*, 23(2), 193-233. https://doi.org/10.1002/jae.967

Westerlund, J., & Edgerton, D. L. (2008). A simple test for cointegration in dependent panels with structural breaks. *Oxford Bulletin of Economics and statistics*, 70(5), 665-704. https://doi.org/10.1111/j.1468-0084.2008.00513.x

Yakubu, I. N., Kapusuzoglu, A., & Ceylan, N. B. (2022). ICT trade and energy transition in the BRICS economies. In *Sustainability in Energy Business and Finance: Approaches and Developments in the Energy Market* (pp. 13-24). Cham: Springer International Publishing.

Zhang, M.L., & Chen, M.S. (2019). China's Digital Economy: Opportunities and Risks. IMF Working Papers, No. 19/16.

KAYNAKÇA

Ağır, H. ve Türkmen, S. (2020). Ekonomik Büyümeye Etkisi Bakımından Doğal Kaynaklar: Dinamik Panel Veri Analizi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(3), 840-852.

Artan, S., Hayaloğlu, P., ve Demirel, S. K. (2017). BRICS ülkelerinde kamu sağlık harcamaları etkinliğinin belirleyicileri. *SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi*, 7(1), 9-30.

Bao, W., Tao, R., Afzal, A. ve Dördüncü, H. (2022). Real Estate Prices, Inflation, and Health Outcomes: Evidence From Developed Economies. *Frontiers in public health*, 10, 851388.

Barati, M. ve Fariditavana, H. (2018). Asymmetric Effect of Income on the US Healthcare Expenditure: Evidence from the Nonlinear Autoregressive Distributed Lag (ARDL) Approach. *Empir Econ.* https://doi.org/10. 1007/ s00181-018-1604-7

Boachie, M. K., Mensah, I. O., Sobiesuo, P., Immurana, M., Iddrisu, A. A. ve Kyei-Brobbey, I. (2014). Determinants of Public Health Expenditure in Ghana: A Cointegration Analysis. *Journal of Behavioural Economics, Finance, Entrepreneurship, Accounting and Transport*, *2*(2), 35-40.

Breusch, T. S. ve Pagan, A. R. (1980). The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics. *The review of economic studies,* 47(1), 239-253. doi:10.2307/2297111

Cheng, C. H. J. ve Witvorapong, N. (2021). Health Care Policy Uncertainty, Real Health Expenditures And Health Care Inflation in the USA. *Empirical Economics*, 60(4), 2083-2103.

Dhoro, N., Chidoko, C., Sakuhuni, R. ve Gwaindepi, C. (2011). Economic Determinants of Public Health Care Expenditure in Zimbabwe. *International Journal of Economic Research*, *2*(6), 13-25.

Dreger, C. ve Reimers, H. E. (2005). Health Care Expenditures in OECD Countries: A Panel Unit Root and Cointegration Analysis. *Available at SSRN 651985*, 1-21.

Gerdtham, U. G. ve Jönsson, B. (2000). International Comparisons of Health Expenditure: Theory, Data and Econometric Analysis. *In Handbook of health economics*, 1, 11-53.

Hansen, P. ve King, A. (1996). The Determinants of Health Care Expenditure: A Cointegration Approach. *Journal Of Health Economics*, 15(1), 127-137.

Hayat, E. ve Ertekïn, Ş. (2020). OECD Ülkelerinde Cepten Yapilan Sağlik Harcamalarinin Belirleyicileri: Dinamik Panel Veri Analizi1. *Third Sector Social Economic Review*, 55(4), 2739-2757.

Hildebrandt, P. ve Thomas, E. A. (1991). The Rising Cost of Medical Care and its Effect on Inflation. *Economic Review-Federal Reserve Bank of Kansas City*, 76(5), 47.

Hitiris, T. (1997). Health Care Expenditure and Integration in the Countries of the European Union. *Applied economics*, 29(1), 1-6.

Lee, H. H., Lee, S. A., Lim, J. Y. ve Park, C. Y. (2016). Effects of Food Price Inflation On Infant and Child Mortality in Developing Countries. *The European journal of health economics*, 17, 535-551.

Lin, Y., Li, Y. ve Liu, B. (2024). Assessing the Price Levels of Medical Service and Influential Factors: Evidence from China. *Lin et al. BMC Public Health*, 24, 1-9. https://doi.org/10.1186/s12889-024-17639-2

Nazlıoğlu, S. ve Karul, C. (2017, July). Panel LM unit root test with gradual structural shifts, 40th *International Panel Data Conference*, Thessaloniki-Greece. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/319092838_Panel_LM_unit_root_test_with_gradual_structural_shifts

Oktar, S. ve Dalyancı, L. (2011). Türkiye Ekonomisinde Para Politikası ve Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31(2), 1-20.

Okunade, AA, ve Murthy, VN. (2002). Technology as a 'Major Driver' of Health Care Costs: A Cointegration Analysis of the Newhouse Conjecture. *J Health Econ*, 21(1),147–159.

Omotor, D. G. (2009). Determinants of Federal Government Health Expenditures in Nigeria. *International Journal of Economic Perspectives*, *3*(1).

Orhaner, E. (2017). Sağlık Harcamalarının Finansmanında Özel Sağlık Sigortalarının Rolü. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi,* 3(3), 398-412.

Örnek, İ. ve Türkmen, S. (2019). Gelişmiş ve Yükselen Piyasa Ekonomilerinde Sürdürülebilir Enerji: Çevresel Kuznets Eğrisi yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 28(3), 109-129.

Özcan, B. (2015). ÇKE Hipotezi Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Geçerli Mi? Panel Veri Analizi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 16(1), 1-14.

Pakdaman, M., Geravandi, S., Askari, R., Askarishahi, M. ve Afzali, H. R. (2019). The Effect of Macroeconomic Indicators on Health-Care Expenditure in Iran. *Journal of Education and Health Promotion*, 8(1), 123.

Panahi, H. ve Aleemran, S. A. (2016). The Effect of Inflation, Health Expenditure and Urbanization on Life Expectancy in the Middle East and North Africa Countries (MENA). *Payesh (Health Monitor)*, 15(4), 346-351.

Payne, J. E., Anderson, S., Lee, J. ve Cho, M. H. (2015). Do Per Capita Health Care Expenditures Converge Among OECD Countries? Evidence from Unit Root Tests with Level and Trend-Shifts. *Applied Economics*, 47(52), 5600-5613.

Pesaran, M. H. (2004). General Diagnostic Tests for Cross Section Dependence in Panels. *Cambridge Working Papers in Economics*, 435. doi 10.17863/CAM.5113

Pesaran, M. H. (2006). Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels with a Multifactor Error Structure, *Econometrica*, 74(4), 967-1012.

Pesaran, M. H. Ullah, A. ve Yamagata, T. (2008). A bias-adjusted LM Test of Error Cross-Section Independence. *The Econometrics Journal*, 11(1), 105-127.

Pesaran, M. H. ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels. *Journal of Econometrics,* 142(1), 50-93.

Sahoo, P. M., Rout, H. S. ve Jakovljevic, M. (2023). Future Health Expenditure in the BRICS Countries: A Forecasting Analysis For 2035. *Globalization and Health*, 19(1), 49.

Salatin, P. ve Bidari, M. (2014). Effects of Inflation on Women's Health in Selected Middle-Income Countries. *African Journal of Health Economics*, *3*, 39-51.

Takura, T. ve Miura, H. (2022). Socioeconomic Determinants of Universal Health Coverage in the Asian Region. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(4), 2376.

Taş, S. ve Atılgan, D. (2023). Sağlık Harcamalarının Belirlenmesinde Sosyo-Ekonomik Unsurların Etkileri: Türkiye ve Seçilmiş AB Ülkeleri Üzerine Panel Veri Analizi. *Journal of Economics and Research*, 4(2), 47-73.

Taşkaya, S. ve Demirkıran, M. (2016). The Causality Relationship Between Inflation, Income and Health Expenditure, *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(2), 127-131.

Tatar, M. (2011). Sağlık Hizmetlerinin Finansman Modelleri: Sosyal Sağlık Sigortasının Türkiye'de Gelişimi. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 1(1), 103-133.

Turgut, M., Ağırbaş, İ. ve Aldoğan, U. (2017). Relationship Between Health Expenditure and Inflation in Turkey. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(50), 289-299.

Westerlund, J. (2007) Testing for Error Correction in Panel Data. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 69(6), 709–748.

World Bank (2023). *World development indicators*, Erişim adresi: http://databank.worldbank.org/data/reports.aspx?source=world-development-indicators (Erişim Tarihi: 09.09.2023).

Yetim, B., İlgün, G., Çilhoroz, Y., Demirci, Ş. ve Konca, M. (2021). The Socioeconomic Determinants of Health Expenditure in OECD: An Examination on Panel Data. *International Journal of Healthcare Management*, 14(4), 1265-1269.

Zhai, T., Goss, J. ve Li, J. (2017). Main Drivers of Health Expenditure Growth in China: A Decomposition Analysis. *BMC Health Services Research*, 17, 1-9.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2010). Sosyal Bir Problem Olarak İşsizlik ve Sonuçları. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 21(2), 105-116.

Afşar, M. (2013). Makro İktisadın Temelleri. C. Necat Berberoğlu ve Levent Erdoğan (Ed.), *İktisada Giriş II* içinde (s. 2-28). T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2801, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1759, 2. Baskı.

Ağır, H. ve Yıldırım, S. (2015). Türkiye İle BRICS Ekonomilerinin Makroekonomik Performans Karşılaştırması: Betimsel Bir Analiz. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 39-66.

Akçapa, M. (2023). Türk Devletleri Teşkilatı'nın Tarihsel Gelişimi: Teşkilatın Dünü, Bugünü ve Yarını. Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 11(34), 473-491.

Alptekin, V., Kasa, H. ve Uygun, S. (2019). Yurtiçi Tasarruflar ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkisi: Türkiye Örneği. *Akademik Değer Çalışmaları Dergisi*, 4(20), 621-630.

Aydilek, E. (2022). Türk Devletleri Teşkilatının Siyasi ve Ekonomik Potansiyeli. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 5(3), 716-728.

Berber, M. ve Artan, S. (2004). Enflasyon ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği. *Discussion Paper*, No. 2004/21, Turkish Economic Association, Ankara.

Çeştepe, H., Tay Bayramoğlu, A. ve Sümer, E. (2021). Dış Borçlanma, İktisadi Büyüme, Cari Açık ve Finansal Gelişme İlişkisi: Türkiye Örneği. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (60), 419-445. DOI:10.18070/erciyesiibd.970296

Çınar, Y. ve Uzun, Y. U. (2023). Köklü Geçmişten Güçlü Geleceğe Türk Devletleri Teşkilatı: Küresel Ekonomik-Siyasal Potansiyeli ve Teşkilatın Geleceğine Dair Öngörüler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(ÖS), 141-156. doi:10.33206/mjss.1296831

Erdil Şahin, B. (2012). Türkiye'de Dış Borç Sorunu ve Avrupa Borç Krizi'nin Etkileri. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 4(1): 45-54.

Erdoğan, S. ve Acet, H. (2016). Cari İşlemler Dengesi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Türkiye Örneği (2003-2015). *The Journal Academic Social Science Studies,* 51, 539-548.

Grimes, A. (1991). The Effects of Inflation on Growth: Some International Evidence. *Weltwirtschaftliches Archiv,* 127(4), 631-644.

Günsoy, G. (2020). Makro İktisadın Genel İlkeleri. İçinde: Günsoy, B. (Ed.), *İktisada Giriş-II,* (s.1-32), Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3995, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2778.

Küçüksakarya, S. (2020). Dış Ticaret, Ödemeler Dengesi ve Döviz Kuru. İçinde: Günsoy, B. (Ed.), *İktisada Giriş II,* (s.196-223)Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3995, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2778.

Önder, F. (2022). Finansal Gelişme İle Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kırılgan Beşli Ülkeleri Üzerine Ampirik Bir Analiz. *Journal of Economics and Research*, 3(2), 36-48.

Özer, M. (2013). İşsizlik ve Enflasyon. İçinde: Şıklar, İ. ve Doğan, B. (Ed.), *Makro İktisat,* (s.178-202), Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2824, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1782.

Şahin, B. E. (2010). Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının Gelişimi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi,* 47(550), 97-108.

Şit, M. ve Alancıoğlu, E. (2016). Türkiye'de Cari İşlemler Dengesi ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: VAR Analizi. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 3(5), 5-23.

T.C. İletişim Başkanlığı. (2023). 21. Yüzyılın Parlayan Yıldızı: Türk Devletleri Teşkilatı. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.

Tıraş, H. H. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı Örnekleminde AR-GE Harcamaları ve Doğrudan Yabancı Yatırımların Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 9(24), 303-320.

Tıraş, H. H., Türkmen, S. ve Ağır, H. (2023). Genişleyen BRICS Ülkelerinin Makroekonomik Göstergelerinin Değerlendirilmesi. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR),* 10(102), 3304-3323, DOI 10.5281/zenodo.10431379

Uçak, S. (2017). Cari Denge ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Analizi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 107-139

Ünsal, E. M. (2013). *Makro İktisat.* Genişletilmiş Onuncu Baskı, İmaj Yayıncılık

WB (World Bank). (2024a, 15 Temmuz). World Development Indicators (WDI). DataBank, https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators

WB (World Bank). (2024b, 18 Ağustos). World Bank Country and Lending Groups. https://datahelpdesk.worldbank.org/knowledgebase/articles/906519-world-bank-country-and-lending-groups

Yapraklı, S. (2020). Dış Ticareti Yeniden Ele Almak. İçinde: Küçüksakarya, S. (Ed.), *Dış Ticarete Giriş,* (s.1-25), Eskişehir, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3999, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 2782.

Yılmaz, E. (2024). Türk Devletleri Teşkilatı: Tarihsel Analizi. Sakarya Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜRKMER). https://turkmer.sakarya.edu.tr/sites/turkmer.sakarya.edu.tr/file/Turk_Devletleri_Teskilati_Tarihsel_Bir_Analiz.pdf

Yücel, İ. H. (1997). *Bilim-Teknoloji Politikaları ve 21. Yüzyılın Toplumu*. DPT, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Araştırma Dairesi Başkanlığı, Ağustos, Ankara, https://turkoloji.cu.edu.tr/GENEL/yucel.pdf

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. ve Shimer, R. (2000). Productivity Gains from Unemployment Insurance. *European Economic Review*, 44, 1195-1224.

Akcan, A.T. ve Ener, M. (2018). Makroekonomik Değişkenlerin İşsizlik ile İlişkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(31), 263-285.

Akerlof, G. A. ve Yellen, J. L. (1990). The Fair Wage-Effort Hypothesis and Unemployment. *The Quarterly Journal of Economics*, 105(2), 255-283.

Alesina, A. ve Summers, L. H. (1993). Central Bank Independence and Macroeconomic Performance: Some Comparative Evidence. *Journal of Money, Credit and Banking*, 25(2), 151-162.

Alpağut, S. (2022). İşsizlik ve İstihdamın İktisadi Yaklaşımlar Açısından Ele Alınışı ve Karşılaştırmalı Değerlendirmesi. İçinde (Editör: Şahin Karabulut), *Ekonomi ve Finans Konularına Teorik Yaklaşımlar* (s.101-110). Ankara: Ekin Basım Yayım Dağıtım,

Altavilla, C. ve Ciccarelli, M. (2009). The Effects of Monetary Policy on Unemployment Dynamics Under Model Uncertainty-Evidence from the US and Euro Area. *Centre for Studies in Economics and Finance (CSEF)*, Working Paper No. 231.

Aren, S. (2013). *100 Soruda Para ve Para Politikası*. 3. Baskı. Ankara: İMGE Kitabevi.

Bağcı, E. ve Börü, M. K. (2018). Ekonomik Büyüme ve Işsizlik Arasındaki İlişki: Türkiye'de Ekonometrik Bir Analiz. *International Journal of Academic Value Studies*, 4(22), 890-897.

Basnet, N. (2024). Effect of monetary policy on macro economic variables of Nepal. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies*, 1(1), 1-15.

Bayraktar Daştan, C. (2023). 2008 Krizi Sonrasında Makro İhtiyati Politikalar ve Geleneksel Olmayan Araçların Kullanımı: Türkiye Örneği. Doktora Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Berber, M. (2017). *Makro İktisat*. 2. Baskı. Trabzon: Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım.

Bernanke, B. S. (2010). *Central Bank Independence, Transparency, and Accountability*, Board of Governors of the Federal Reserve System, https://www.federalreserve. gov/newsevents/speech/bernanke20100525a.htm-(E.T.: 18.09.2024)

Blanchard, O. (2017). Monetary policy and unemployment. İçinde (Edited by Willi Semmler). *Monetary Policy and Unemployment The US, Euro-area, and Japan* (s.9-15). USA - New York: Routledge.

Blinder, A.S. (2004). The Case Against the Case Against Discretionary Fiscal Policy. *Princeton University, CEPS*, Working Paper No. 100, https://www.princeton.edu/ ~ceps/workingpapers/100blinder.pdf –(E.T.: 24.09.2024)

Bocutoğlu, E. (2013). *Karşılaştırmalı Makro İktisat-Teoriler ve Politikalar*. 6. Baskı. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Cambazoğlu, B. ve Karaalp, S. H. (2012). The Effect of Monetary Policy Shock on Employment and Output: The Case of Turkey. *Economics, Management, and Financial Markets*, 7(4), 311-319.

Clark, A. ve Oswald, A. (1994). Unhappiness and Unemployment. *The Economic Journal*, 104, 648-659.

Çevik, E. İ. ve Yıldırım, D. Ç. (2018). Para Politikası Tercihleri ile İşsizlik Oranları Arasındaki İlişki. *Ege Akademik Bakış*, 18(1), 31-46.

Çoban, S. ve Ulusay, N. (2022). Türkiye'de Bölgesel Düzeyde İşsizlik ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Analizi: Yaş ve Cinsiyet Asimetrisi Var mı?. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8(62), 1484-1493.

Çulpan, E. ve Demiray Erol, E. (2023). *Türkiye Ekonomisinde 1983-2020 Yılları Arasındaki İşsizlik ve Enflasyon İlişkisinin Analizi*. Ankara: Astana Yayınları.

Diler, H. G. ve Özsarı Şişman, T. (2024). Türkiye Ekonomisinde Araştırma Geliştirme Harcamaları ile Ekonomik Büyüme ve İşsizlik İlişkisi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2), 494-513.

Eğilmez, M. (2016). İşsizlik: Tanımlar ve Hesaplanma Şekli. *Kendime Yazılar*, (15 Nisan), https://www.mahfiegilmez.com-(E.T.: 24.09.2024).

El Ouazzani, H., Ouakil, H. ve Moustabchir, A. (2024). Monetary Policy and Unemployment in Morocco: A DSGE Model Approach with Labor Market Frictions and Nash Wage Bargaining. *Journal of Quantitative Economics*, https://doi.org/10.1007/s40953-024-00415-9, 1-28.

Ele, L.E., Etukafia, N. I. ve Ikoh, I.M. (2024). Monetary Policy Measures and Unemployment Dynamics in Nigeria. *African Banking and Finance Review Journal*, 13(13), 28-42.

Eralp, A. (2024). Türkiye'de Kayıt Dışı İstihdam Üzerinde Ekonomik Büyüme, İşsizlik ve Enflasyonun Etkisi: Panel Kantil Regresyon Yaklaşımı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 79-102.

Eroğlu, İ. ve Yeter F. (2017). Neoliberal Politik Düşünce Ekseninde Yeni Para Politikası Arayışları. *Sosyal Bilimler Metinleri*, 1, 60-74.

Eroğlu, N. ve Kara, F. (2017). Makro İhtiyati Para Politikası Araçları ve Türkiye Uygulaması Üzerine Genel Bir Bakış. *İşletme ve Finans Çalışmaları Dergisi*, 6(2), 60-69.

Essien, S. N., Manya, G.A., Arigo, M. O.A., Bassey, K. J., Ogunyinka, S. F., Ojegwo, D. G. ve Ogbuehi, F. (2016). Monetary Policy and Unemployment in Nigeria: Is there a Dynamic Relationship?. *CBN Journal of Applied Statistics*, 7(1), https://dc.cbn.gov.ng/jas/vol7/iss1/10, 209-231.

Eyone, A.U., Kalu, C.U., Metu, G.A. ve Maduka, D.O. (2024). Monetary Policy Pass-Through to Unemployment Reduction in Nigeria. *Journal Of Social Sciences & Humanities*, 9 (2), 227-250.

Friedman, M. (1968). The Role of Monetary Policy. *American Economic Review*, LVII(1), 1-17.

Gallego-Carrasco, Jose A. (2021). Real Estate, Economic Stability and the New Macro-Financial Policies. *Sustainability,* 13 (236), 1-19.

Garibaldi, P. (1997). The Asymmetric Effects of Monetary Policy on Job Creation and Destruction. *IMF Staff Papers*, 44(4), 557-584.

Göçer, İ. (2013). Relation between Bank Loans and Unemployment in the European Countries. *European Academic Research*, 1(6), 981-995.

Göktaş, A. ve İşçi, Ö. (2010). Türkiye'de İşsizlik Oranının Temel Bileşenli Regresyon Analizi ile Belirlenmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(20), 279-294.

Ijeoma Chinwe, O. ve Kenechukwu Origin, C. (2021). Effect of Monetary Policy On The Rate Of Unemployment in Nigerian Economy (1986-2018). *Journal of Global Accounting*, 7(1), https://journals.unizik.edu.ng/joga, 1-13.

Josheski, D., Boshkov, T. ve Miteva, N. (2024). Monetary policy and unemployment: Literature review and computational examples. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4758329.

Karacan, R. (2018). Phillips Eğrisi Yaklaşımı ile Türkiye'de Enflasyon ve İşsizlik Arasındaki Nedensellik İlişkisi. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal (Smart Journal)*, 4 (10), 242-249.

Karagözlü, İ. E. (2016). 2008 Krizinde Amerikan Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın Geleneksel Olmayan Para Politikalarının Analizi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kartal, G. (2024). Türkiye'de Phillips Eğrisinin Geçerliliği: Çoklu Yapısal Kırılmalara Dayalı Ampirik Bulgular. *İzmir İktisat Dergisi*, 39(1). 114-138.

Keynes, J. M. (1936). The General Theory of Employment, Interest, and Money, ISN ETH Zurich, https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_KeynesTheoryofEmployment.pdf – (E.T.: 26.09.2024.

Kılınç, E. C. (2021). Covid-19 Salgını ve İşsizlik Oranları İlişkisi: OECD Ülkeleri Örneği. *KAÜİİBFD*, 12(24), 922-945.

Kocaman, M. ve Biçerli, M. K. (2021). Para ve Maliye Politikalarının İşsizlik Üzerindeki Asimetrik Etkileri: Türkiye Uygulaması. *Maliye Dergisi*, 181, 19-44.

Kolcu, F. ve Nebiye, Y. (2022). Türkiye'de İşsizlik ve Ekonomik Büyüme İlişkisi. *Journal of Yasar University*, 17(65), 134-148.

Manga, S. (2022). Yükselen Piyasa Ekonomilerinde Teknolojik Gelişim ve İşsizlik İlişkisinin İncelenmesi: Dinamik Panel Veri Analizi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Merdan, K. (2023). Ekonomik Büyüme, İşsizlik ve İstihdam İlişkisi: Türkiye Örneği. *Yönetim ve Ekonomi*, 30, 100.Yıl Özel Sayısı, 145-166.

Mishkin, F. S. (2007). *Para, Bankacılık ve Finansal Piyasalar İktisadı*, Sekizinci Baskıdan Çeviri (Çev. Editörü: Nazım Engin), USA: Pearson Addison Wesley.

Mohebi, M. (2024). Monetary Policy and Unemployment Behavior: The Case of Croatia. *International Research Journal of Economics and Management Studies*, 3(5), 234-239.

Özatay, F. (2018). *Parasal İktisat-Kuram ve Politika*. 5. Baskı. Ankara: Efil Yayınevi.

Özbilen, Ş. (2016). *Para'nın Kitabı*. Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.

Özşahin, L. ve Karabulut, K. (2017). Post Keynesyen İktisatta Toplum Yararına Çalışma Programlarının Analizi: TRA2 Bölgesi Örneği. *KAÜİİBFD*, 8(16), 319- 352.

Öztürk, M. (2020). Küreselleşme Sürecinde Ekonomik Büyümenin İşsizlik Türleri Üzerindeki Etkisi. *Bilgi*, 22(1), 45-68.

Özyurt, H. (2015). *Para Teorisi ve Politikası*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.

Phillips, A. W. (1958). The Relation Between Unemployment and the Rate of Change of Money Wage Rates in the United Kingdom, 1861-1957. *Economica,* 25(100), 283-299.

Polat, A. ve Akın, F. (2020). Finansal İstikrar ve Para Politikası İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 108-119.

Samuelson, P. ve Solow, R. (1960). Analytical Aspects of Anti-Inflation Policy. *American Economic Review*, 50(2), Papers and Proceedings of the Seventy-second Annual Meeting of the American Economic Association, 177-194.

Sargent, T. J. ve Wallace, N. (1975). Rational Expectations, the Optimal Monetary Instrument, and the Optimal Money Supply Rule. *Journal of Political Economy*, 83(2), 241-254.

Shimer, R. (2005). The Cyclical Behavior of Equilibrium Unemployment and Vacancies. *American Economic Review*, 95(1), 25-49.

Şahin, Ö. (2021). Regional Analysis of Skills-Mismatch in Turkish Labor Markets. *İktisat Politikası Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 1-27.

Taylor, J. B. (1993). Discretion Versus Policy Rules in Practice. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 39, 195-214.

URL-1: https://www.tcmb.gov.tr. (E.T.: 16.09.2024).

URL-2: TÜİK. İşgücü İstatistikleri, Temmuz 2024-https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Temmuz-2024-53513 (E.T.: 02.10.2024).

URL-3: TCMB-EVDS, https://evds2.tcmb.gov.tr/ (E.T.: 04.10.2024).

URL-4: TÜİK. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1007 (E.T.: 04.10.2024).

URL-5: https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Temel+Faaliyetler/Para+Politikasi/Merkez+Bankasi+Faiz+Oranlari/faiz-oranlari (05.09.2024).

URL-6: https://tr.tradingeconomics.com (E.T.: 05.10.2024).

Ümit, A. Ö. ve Bulut, E. (2013). Türkiye'de İşsizliği Etkileyen Faktörlerin Kısmi En Küçük Kareler Regresyon Yöntemi ile Analizi: 2005-2010 Dönemi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 131-141.

Ünsal, E. M. (2017). *Makro İktisat. Genişletilmiş.* 11.Baskı. Ankara: Murat Yayınları.

Üzar, U. ve Akyazı, H. (2018). Ekonomik Büyüme ve İşsizlik Arasındaki İlişkinin OECD Ülkeleri Düzeyinde Ekonometrik Bir Analizi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19(2), 463-479.

Yalta, A. T. ve Yalta, A. Y. (2019). *Modern Makroekonomiye Giriş*. 1. Baskı, Ankara: Adres Yayınları.

Yıldız, K. (2014). İşsizlik Türleri, Her Bir İşsizlik Türünün Toplam İşsizlikteki Payı ve Çeşitli Demografik Parametrelerle İlişkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, 45, 1-28.

Yılmaz Eser, B. ve Terzi, H. (2008). Türkiye'de İşsizlik Sorunu ve Avrupa İstihdam Stratejisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30, 229-250.

Yilmazkuday, H. (2021). Unequal Unemployment Effects of Covid-19 and Monetary Policy across US States. https://economics.fiu.edu/research/pdfs/2021_working_papers/2102. pdf – (E.T.: 28.09.2024.

Editör:
Prof. Dr.Yavuz Kızılçim

Klasik Türk Edebiyatı

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

KLASİK TÜRK EDEBİYATI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Prof. Dr.Yavuz Kızılçim

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-89-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KLASİK TÜRK EDEBİYATI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
Editör: Prof. Dr.Yavuz Kızılçim
VI+146 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-89-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Tanburi Hafız İsmail Hakkı. (1338). *Feryad-ı Vatan*. Samsun: Şems Matbaası.

Türkay, C. (2005). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Oymak Aşiret ve Cemaatler*. İstanbul: İşaret Yayınları.

Üngör, E. (1965). *Türk Marşları*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

Yazıcı, M. (2011). *Milli Mücadele Marşlarımızın Gelecek Nesillere Armağan Ettiği Gerçekler: Feryad-ı Vatan*. Trabzon: Ofset Matbaacılık.

Aydoğdu, O. (2020). Hafız İsmail Hakkı'nın "Feryad-ı Vatan" Adlı Manzum Eserinden Hareketle Milli Mücadeleye Bir Bakış. Y.E. Çakır, G. Kalaycı (editörler). *Milli Mücadelede Cephe Gerisi ve İstiklal Yolu Gençlik Sempozyumu* (ss.581-606). Çankıır: 17-20 Ekim 2019.

KAYNAKÇA

Akkılıç, S. (2018). *Bir Ötekileştirme Mecrası Olarak Sosyal Medya: Ekşi Sözlük ve Ermeniler*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Akyazı, A. (2014). Yeni İletişim Ortamı Olarak Dijital Katılımcı Sözlüklerde Nefret Söylemi, *Marmara İletişim Dergisi*, 22, 183-193.

Alp, H. (2016). Çingenelere Yönelik Nefret Söyleminin Ekşi Sözlük'te Yeniden Üretilmesi, *Ankara Üniversitesi İLEF Dergisi*, 3(2), 143-172.

Gürel, E. ve Yakın, M. (2007). Ekşi Sözlük: Postmodern Elektronik Kültür, *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 4(4), 202-220.

Lüküslü, D. (2011). Bilişim Teknolojileriyle Örgütlenen Gençlik Hareketleri ve Yeni Bir Siyaset Arayışı. İçinde A. Telli Aydemir (Derleyen). *Katılımın e-hali: Gençlerin Sanal Alemi* (s. 48-67). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği.

Öztekin, H. (2015). Yeni Medyada Nefret Söylemi: Ekşi Sözlük Örneği, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 925-936.

Poçan, T. (2017). Postmodern Sözlükler. İçinde O. K. Gül ve C. C. Çakmakçı (Editörler). *Sempozyum Bildiri Kitabı I. Uluslararası Türklerin Dünyası Sosyal Bilimler Sempozyumu* (ss. 103-109). Ankara: Türklerin Dünyası Enstitüsü.

Saka, E. (2011). Blogging ve Gençliğin İnternet Üzerinden Katılım Süreçleri Üzerine Bir Deneme. İçinde A. Telli Aydemir (Derleyen). *Katılımın e-hali: Gençlerin Sanal Alemi* (s. 331-342). İstanbul: Alternatif Bilişim Derneği.

Sine, R. ve Özsoy, S. (2017). Ekşi Sözlük Kullanıcılarının Yeni Medya Kullanım Pratikleri, *Route Educational and Social Science Journal*, 4(8), 53-65.

Üngüren, E. (2019). Yeni Medya İletişim Kanalı Olarak Katılımcı Sözlük Sitelerine Yönelik Bir Değerlendirme, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 9(11), 2878-2907.

Varol, S. F. ve Kars Tayanç, N. (2016). Yeni Medya-Eski Dil: Katılımcı İnternet Sözlüklerinde Cinsiyetçi Söylem, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 46(4), 221-232.

KAYNAKÇA

Beyler, E., Şen, A., Kolkılıç, E. B. ve Kartal, E. (2022). Türkiye Kaynaklı Edebiyat Siteleri Üzerine Bir Değerlendirme, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 902-921.

Doğan, R. S. (2016). *Edebiyat Siteleri Çerçevesinde Sosyal Medya Edebiyatı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi.

Paliçko, E. (2023). Elektronik Edebiyatın Popüler Türü: Kişisel Bloglar, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (37), 393-413.

Çakır, H. ve Topçu, H. (2005). Bir İletişim Dili Olarak İnternet, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(2), 71-96.

KAYNAKÇA

Akkuş, M. (1993). *Nef'î Divânı.* Ankara: Akçağ Yayınları.

And, M. (2015). *Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası*. İstanbul: Yapı Kredi Yayıları.

Avşar, Z. (2017). Revanî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56143,revani-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Çelebioğlu, Amil. (1998). Kültür ve Edebiyatımızda Ay. *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 677-689.

Deniz, S. (1992). 16. Yüzyıl Bazı Dîvân Şairlerinin Türkçe Dîvânlarında Kozmik Unsurlar (Bâkî, Fuzûlî, Hayâlî Beg, Nev'î, Yahyâ Beg). Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü

Düzgün, Ş.A. (2010). Tabiat. *TDVİA*. C.39. s.325-327.

Hakkı, E.İ. (1999). *Mârifetnâme,* (Terc. F.Meyan), İstanbul: Bedir Yayınevi.

Hakkı, E.İ. (t.y.), *Marifetnâme*, (sadeleştiren: Abdullah Aydın), İstanbul: Akpınar Yayınları.

Harmancı, M. E. (2017). Süheylî Dîvânı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55750,suheyli-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Kapal, N. (2013). Zâtî Divânında Kozmik Unsurlar. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 6/24. s. 160-170.

Kurnaz, Cemal. (1995). Felek. *TDVİA*. C.12. s.306.

Kurnaz, Cemal. (1996). Güneş. *TDVİA* C.14. s.294-296.

Kurtoğlu. O. (2017). Zâtî Divânı (Gazeller Dışındaki Şiirler). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56164,zati-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 01.10.2024).

Küçük, Sabahattin.(t.y.) T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, KASİDELER (ktb.gov.tr) (E.T.: 01.10.2024).

Levend, A. S. (1984). *Divan Edebiyatı*. İstanbul: Enderun Kitabevi Yayınları.

Macit, M. (2017), Nedîm Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Erişim: https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56214,nedim-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Onay, A. Talat. (1992). *Eski Türk Edebiyatından Mazmunlar ve İzahı*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Kurumu.

Özkan, Ömer. (2007). *Divan Şiirinin Penceresinden Osmanlı Yoplum Hayatı.* İstanbul: Kitabevi.

Pala, İskender (1995). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Saraç, M.Y. (2017). Emrî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

Şentürk, A. (1994). Osmanlı Edebiyatında Felekler, Seyyare ve Sabiteler (Burçlar). *Türk Dünyası Araştırmaları* (90). s. 131-180.

Şentürk, A. (2009). *Osmanlı Şiir Antolojisi*. İstanbul: YKY.

Yenikale, A. (2017). Sünbülzâde Vehbî Dîvânı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56212,sunbulzade-vehbi-divanipdf.pdf?0 (E.T.: 30.09.2024).

KAYNAKÇA

Allen, Graham (2000). *Intertextuality: The New Critical Idiom, The New Critical Idiom*, London and New York: Routledge.

Anday, M.C., (1982) *Paris Yazıları*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Anday, M.C., (1984), *Akan Zaman Duran Zaman* I, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Anday, M.C., (1994), *İmge Ormanları*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Anday, M.C., (2000), *Toplu Şiirleri* I-II, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Balpe, J.-P. (1980). *Lire la poésie.* Paris: Armand Colin- Bourrelier.

Baudelaire, C. (2011). *Les Fleurs du Mal*, Paris: réimpression Éfélé de l'édition Poulet-Malassis et de Broise, 1868, BeQ, *Kötülük Çiçekleri*, 2. Ahmet Necdet Çevirisi, 2001, İstanbul: Adam Yayınları.

Baudelaire, C. (2009). *Le Spleen de Paris, Les Paradis artificiels,* Bookking International, *Les Fleurs du mal* suivies du *Spleen de Paris:* Éditions de Clairefontaine, 1947, *Paris Sıkıntısı* (Tahsin Yücel Çevirisi), 1984, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Delas, D. (1990). *Guide méthodique pour la poésie,* Paris: Nathan.

Delas, D. (Ed.) (1990). *Aimer / enseigner la poésie,* Paris : Syros / Alternatives.

Delas, D. ve Filliolet, J. (1973). *Linguistique et poétique*, Paris: Larousse.

Fontanier, P. (1977). *Les Figures du Discours*, Paris: Flammarion.

F. Plett, H. (1991) *Intertextuality*, Berlin: Walter de Gruyter.

Greimas, A.J, (1972) *Essais de Sémiotique Poétique*, Paris : Librairie Larousse.

Groupe µ (1990). *Rhétorique de la poésie*, Paris: Seuil, Points.

Jakobson, R. (1973). *Questions poétiques*, Paris: Seuil.

Jakobson, R. (1969). *Linguistique et poétique, Essais de linguistique générale*, Paris: éd. de Minuit.

Köksal, F. (2006). *Sana Benzer Güzel Olmaz, Divan Şiirinde Nazire,* Ankara: Akçağ Yayınları.

Meschonnic, H. (1970). *Pour la poétique I.,* Paris: Gallimard, Le Chemin, nrf.

Molino, J., Gardes-Tamine, J. (1982). *Introduction à l'analyse de la poésie,* Paris: PUF.

Molino, J., Gardes-Tamine, J. (1988). *De la strophe à la construction du poème*, Paris: PUF.

Mounin, G. (1969*) La Communication poétique,* Paris:Gallimard.

Le Nouveau Petit Robert (1993). *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Montréal, Canada.

Riffaterre, M, (1983). *Sémiotique de la poésie*, Paris: Le Seuil.

Saçlıoğlu, M.Z, (2003). *A'dan Z'ye Melih Cevdet Anday***,** İstanbul: YKY.

Todorov, T, Empson, W, Cohen, J, Hartman, G, Rigolot, F. (1972) *Sémantique de la Poésie*, Paris: Éditions du Seuil.

Vardar, B. Vd. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü,* İstanbul: Multilingual.

Yavuz, K., (2013). *Türk Şiirinde Nazire*, Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 10, İstanbul 2013, 359-424.

Kaynaklar

Alkaya, M. A. (1996). Taşlıcalı Yahyâ Kitâb-ı Usûl İnceleme-Metin. Yüksek lisans tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Alpyagıl, R. (2014). Geleneksel ve Çağdaş Metinlerle Din Felsefesine Dair Okumalar I. İstanbul: İz Yayıncılık.

Aygün F. (2018), İslâm Düşüncesinde Tanrı-Âlem (Birlik-Çokluk) İlişkisine Yönelik Temel Teoriler: Hudûs, Sudûr, Zuhûr, Kader, 16 (1), 157–187.

Aygün, F. (2016), Allah'ın Varlığı'nı Aklen Bilmeye İlişkin Mâtürîdî'nin Hudûs Delili (Hadesü'l-A'yân Delili). Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 6: 161-87.

Çavuşoğlu, M. (1979). Yûsuf ve Zelîhâ. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Kılavuz, U. M. (2007). İslam Kelamında Kozmolojik Delil (Hudûs-İmkân). Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Pay, M. (2006). Kozmolojik Delil ve Richard Swinburne. Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Sağlam, A. (2016). Taşlıcalı Yahyâ Bey ve Hamse'si. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Sağlam, A. (2016). Gülşen-i Envâr. Ankara: Grafiker Yayınları.

San, Z. (2019). İspat-ı Vacip'te Kozmolojik Deliller (Risale-i Nur Örneği). Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Sarıçiçek, R. (2014). Taşlıcalı Yahyâ Bey Gencîne-i Râz (İnceleme-Metin-Dizin). Ankara: Gece Kitaplığı Yayınları.

Taylan, N. (1997). İslam Düşüncesinde Din Felsefeleri. İstanbul: M. Ü. İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Tokat, L. (2022). Din Felsefesi. Ankara: Bilimsel Araştırma Yayınları.

Topaloğlu, B. (2001). İslam Kelamcılarına ve Filozoflarına Göre Allah'ın Varlığı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Topaloğlu, B. (1998). Hudûs. TDV İslam Ansiklopedisi. 18: 304-309.

URL-1: https://www.osmanlicasozlukler.com/resimlikamus/tafsil-526779-yf5.html (ET: 20/08/2024).

URL-2: https://lugatim.com/s/M%C3%9CMK%C3%9CN (ET: 20/08/2024).

Yoldaş, K. (1993). Taşlıcalı Yahyâ Bey Şâh u Gedâ İnceleme-Metin. Yüksek lisans tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Sibel Gök

Kamu Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

KAMU YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Sibel Gök

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-03-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Sibel Gök
VI+100 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-03-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abanoz, B. (2020), Hukuki Bilgiye Dijital Erişim, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 26(1), 190-203.

Akçaöz, M. ve Akçaöz, V. (2023). Kamu Yönetiminde Dijitalleşme ve Türkiye'deki Dijital Devlet Uygulamaları, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(69), 3648-3660.

Arias, P. C. (2020), Artificial Intelligence & Machine Learning: a Model for a New Judicial System? *Revista Internacional Jurídica y Empresarial*, (3), 81-91.

Avrupa Konseyi (2024), Avrupa Adaletin Etkinliği Komisyonu (CEPEJ), https://etkiniz.eu/wp-content/uploads/2022/10/Avrupa-Adaletin-Etkinlig%CC%86i-Komisyonu-CEPEJ-1.pdf (E.T.: 18.09.2024).

Berryhill J, Heang K K, Clogher R. ve Bride Mc. K. (2019). "Hello, World; Artificial Intelligence and Its Use in the Public Sector". OECD Working Papers on Public Governance, No. 36, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/726fd39d-en.

Birtane, Ş. (2024), Hâkime Yardımcı Yapay Zekâ. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (59), 233-272.

Borisova, V. F. (2021), Electronic Justice Platforms in Civil Cases: The Status, Risks, Prospects. *Arbitrazh-civil procedure*. DOI: 10.18572/1812-383x-2021-4-13-17

Boyalı, H. (2023), Türkiye'de Vatandaş Odaklı İdare: E- Devlet Ötesi Dijitalleşen Kamu. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 172-190.

Bozdoğanoğlu, B., Haspolat, İ., ve Yücel, A. (2024). Kamu İdarelerinde Yapay Zekâ Kullanımının Ülke Uygulamaları ve Temel Kamusal İlkeler Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(1), 1-32.

De Oliveira, L.F., da Silva Gomes, A., Enes, Y. *vd.* (2022). Path and future of artificial intelligence in the field of justice: a systematic literature review and a research agenda. *SN Soc Sci* 2, 180 https://doi.org/10.1007/s43545-022-00482-w.

Dinçkol, H. A. (2024), Yapay Zekânın İdari Yargı Üzerindeki Etkileri. *Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1). 47-77.

Efe, A. (2023), An Evaluation on the Relationship of Society 5.0, E-Government Applications and Artificial Intelligence, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7 (2), 95-113.

Erdoğan, Ş. ve Bozkurt, E. (2023). Fizik Öğretmen Adaylarının "Yapay Zekâ" Kavramına İlişkin Algılarının İncelenmesi: Bir Metafor Çalışması, *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7(2), 152-163.

ITU (International Telecommunication Union), 2024. https://www.itu.int/itu-d/sites/statistics/, (E.T.: 02.09.2024).

https://vatandas.uyap.gov.tr/main/vatandas/index.jsp?v=3784, (E.T.: 08.09.2024).

İbrahimli, K. (2023). Hukuk ve Teknoloji: Profilleme Teknolojileri Üzerine Hukuki Bir Değerlendirme, İçinde Azamat Arpachiev (Editör). 9.Uluslararası Öğrenci Sempozyumu Sosyoloji, Siyasal Bilgiler ve Hukuk Bildiriler Kitabı (ss. 50-60), İstanbul: 1 - 3 Aralık 2023.

European Commission: Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, Ethics guidelines for trustworthy AI, Publications Office, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2759/346720, E.T.: 02.09.2024

Karikkandathil, Sa. (2016), How Digital Justice Is Transforming the Justice System, https://news.microsoft.com/en-xm/2016/10/30/how-digital-justice-is-transforming-the-justice-system/ (E.T.: 29.09.2024).

Kıyak, E. (2020), Büyük Veri ve Yapay Zekâ Teknolojileri İle Adım Adım Zeki UYAP (Ulusal Yargı Ağı Projesi) Ekosistemine Doğru. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22(1). 79-121.

Laptev, V.A. ve Feyzrakhmanova D.R. (2024). Application of Artificial Intelligence in Justice: Current Trends and Future Prospects. Hum-Cent Intell Syst 4, 394–405 https://doi.org/10.1007/s44230-024-00074-2.

Moura e Sá, P.; Rosa, M.J.; Santinha, G. ve Valente, C. (2021). Quality Assessment of the Services Delivered by a Court, Based on the Perceptions of Users, Magistrates, and Court Officials. Sustainability, 13, 504. https://doi.org/10.3390/su13020504.

Ogurlu, Y., Shagieva, R.V. ve Bersanov, A.S. (2022). A Debate on Artificial Intelligence in Area of Law and the Legal Professions. In: Popkova, E.G., Polukhin, A.A., Ragulina, J.V. (eds) Towards an Increased Security: Green Innovations, Intellectual Property Protection and Information Security. ISC 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 372. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-93155-1_41.

Ömürgönülşen, U. ve Bakırcıoğlu, İ. O., (2024). Bürokratik Duvarlardan Dijital Dönüşüme: Türkiye'de E-Devlet Kapısı ve E-Belediye Bilgi Sistemi'nin Serüveni. *Kamu Yönetimi ve Teknoloji Dergisi*, 6(2), 172-193.

Önen, S. M. ve Kahraman, N. (2022). Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Dijitalleşme Üzerine Bir Değerlendirme, *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 5(5), 424-432.

Razmetaeva Y. ve Razmetaev S. (2021). Justice in the Digital Age: Technological Solutions, Hidden Threats and Enticing Opportunities, Access to Justice in Eastern Europe, 2(10), 104–117. DOI: 10.33327/AJEE-18-4.2-a000061.

Santuber, J., Refaie, R.A., ve Meinel, C. (2021). Delivering Digital Justice: Liminal Innovation & Permanence in Courts. *ACIS*. https://www.semanticscholar.org/paper/Delivering-Digital-Justice%3A-Liminal-Innovation-%26-in-Santuber-Refaie/f3072f1b4c63ff01aba647a5318f93727850d142 (E.T.: 29.09.2024).

Sarıtürk, M. (2022), Dijital Dönüşüm Döneminde Kamu Yönetimi ve Dijital Hükümet. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 555-603.

Şahin, A. (2007), Türkiye'de E-Belediye Uygulamaları ve Konya Örneği, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29, 161-189.

T.C. Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü, (2021). UYAP Bilişim Sistemi, https://bigm.adalet.gov.tr/kitap/ (E. T.: 20.09.2024).

T. C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2024). e-Devlet Kapısı İstatistikleri, 2023 https://www.turkiye.gov.tr/resmi-istatistik-programi#:~:text=Kullan%C4%B1c%C4%B1%20Say%C4%B1s%C4%B1%2064.281.459%20ki%C5%9Fi%20oldu&text=2023%20y%C4%B11%C4%B1%20e%2DDevlet%-20Kap%C4%B1s%C4%B1,.448'i%20ise%20erkektir (E. T.: 20.09.2024).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, (2024). Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025, https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf (E. T.: 20.09.2024).

T.C. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi, (2024). Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2024-2025 Eylem Planı, https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/UlusalYapayZekaStratejisi2024-2025EylemPlani.pdf (E. T.: 20.09.2024).

Uslu, H. (2023), Dijital Dönüşüm ve Kamu Hizmetleri Yönetimde Yenilikçi Yaklaşımlar ve Zorluklar, *Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi*, 9(3), 15-31.

Yılmaz, G. (2020), Yapay Zekânın Yargı Sistemlerinde Kullanılmasına İlişkin Avrupa Etik Şartı, *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi,* 28(1), s.27-55.

Yılmaz, O. G. (2021), Yargı Uygulamasında Yapay Zekâ Kullanımı - Yapay Zekâ Hâkim Cübbesini Giyebilecek mi?. *Adalet Dergisi,* (66), 379-415.

Zeytin, Z., ve Gençay, E. (2019). Hukuk ve Yapay Zekâ: E-Kişi, Mali Sorumluluk ve Bir Hukuk Uygulaması. *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(1), 39-70.

Whalen, R. (2022), Defining legal technology and its implications, *International Journal of Law and Information Technology*, 30(1), 47–67, https://doi.org/10.1093/ijlit/eaac005.

KAYNAKÇA

AFAD Gönüllüsü, *AFAD Gönüllülük Sistemi Gönüllü El Kitabı*, Ankara.

AFAD Gönüllüsü, <https://gonullu.afad.gov.tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

AFAD İRAP, <https://irap.afad.gov.tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) Afet ve Acil Durum Eğitim Merkezi Müdürlüğü Kentsel Arama ve Kurtarma Eğitim Grubu, Hafif Arama ve Kurtarma Eğitimi Ders Notları, (2018a), Ankara.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Afet ve Acil Durumlar Eğitim Kiti, (2021a), Ankara.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP), (2022a).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türkiye Afet Risk Azaltma Planı (TARAP), (2022b).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Türkiye'de Afet Yönetimi ve doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri, (2018b).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), <https://afad.gov.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), <https://www.hazirol.gov.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Aktion Deutschland Hilft Bündnis Deutscher Hilfsorganisationen, <https://www.aktion-deutschland-hilft.de/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Arama Kurtarma Derneği (AKUT), <https://www.akut.org.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Arbeiterwohlfahrt (AWO) Bundesverband, (2019), deVega Medien GmbH, Berlin.

Arıkan, Z. (2019). Binalarda Yangın Güvenlik Önlemleri ve Maliyet İlişkisi. İçinde (Ed. Zerrin Toprak Karaman ve Oğuz Sancakdar), *Afetler ve Güvenlik Yönetimi*, Ankara: Palme Yayınevi.

Atlı, A., (2006). *Afet Yönetimi Kapsamında Deprem Açısından Japonya ve Türkiye Örneklerinde Kurumsal Yapılanma*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Aydemir, A., (2019). *Mahalle Afet Gönüllülerinin Afet Yönetiminde Gönüllülük Çalışmaları ve Değerlendirilmesi; Bursa Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi.

Bundesamtes für Bevölkerungsschutz und Katastrophenhilfe (BBK), <https://www.bbk.bund.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Bundesantstalt Technisches Hilfswerk (THW), <www.thw.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Bundesministeriums des Innern und für Heimat (BMI), <https://www.bmi.bund.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Cantekin, E. (2013). "Türkiye'de Afet Yönetiminde Gönüllülük", *Türkiye'de Gönüllülük, Gönüllülüğün Rolünün ve Katkılarının Keşfedilmesi*, Birleşmiş Milletler Gönüllüleri programı Türkiye.

Center of Fire Statistics, 2015: 43'den aktaran Pektaş, E.K., 2017. "Gönüllü İtfaiyecilik Örneğinde Türkiye'de Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım", Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22, 2095-2107.

Çakacak, Ö., (2008) "Toplum Afet Müdahale Ekipleri", *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, (1. Baskı), ed. Mikdat Kadıoğlu ve Emin Özdamar, Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları.

Demirezen, İ. (2014). Almanya Teknik Gezi Notları'ndan aktaran, Koçak, H., Demirezen, İ. ve Keskin, T., 2016. Arama Kurtarma ve Acil Yardım Alanındaki Gönüllü Katılımcı Sisteminin Almanya'daki Uygulamaları ve Türkiye Karşılaştırması, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 97-104.

Deutschland Portalı,<https://deutschland.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Deutsches Rotes Kreuz (DRK), <https://www.drk.de/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Deutsches Rotes Kreuz, DRK-Strategie 2030.

Doğru, S. (2020). *AFAD Gönüllülük Sisteminin Etkin Müdahale Açısından Analizi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Dietrich, A. vd. 1997. German Rescue System—an Overview, *PubMed*, 51(1), 63-64.

Domres, B. vd. (2000). "The German Approach to Emergency/Disaster Management", *PubMed*, 54(4), 201-203.

Durmuş, N. (2022). Acil Yardım ve Afet Yönetimi Sisteminde Gönüllülük Çalışmaları: Örnek Bir Proje "gonulluol.org", *Acil Yardım ve Afet Bilimi Dergisi*, 2(2), 25-27.

Ergünay, O. (2007). Ülkemizde Afetler, *TMMOB Afet Sempozyumu* Bildiriler Kitabı, 1-14, Ankara.

Erkal, T., ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de Afet Yönetimi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14 (22), 147-164.

Eryılmaz, M. (2022). Afetlerde Sivil-Asker İşbirliği, *C4 Defence Dergisi*, 8, 54.

German Red Cross. (2010). Analysis of Law in the EU Pertaining to Cross-Border Disaster Relief.

Global Disaster and Coordination System (GDACS) / Virtual On-Site Operations Coordination Centre (VOSOCC), <https://vosocc.unocha.org/USAR_Directory/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Hecker, N. ve Domres, B.D. (2018). The German Emergency and Disaster Medicine and Management System – History and Present, *Chinese Journal of Traumatology*, 21, 64-72.

Hisar, K.M. (2015). Afetlerde Sağlık Hizmetleri Örgütlenmesi, 18. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Olağandışı Durumlar ve Halk Sağlığı, 222-223, Konya.

International Search and Rescue (I.S.A.R.) Germany, <https://isar-germany.de> [erişim tarihi: 21.12.2023]

İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), Suriye Faaliyet Raporu 2012-2019, (2020). İstanbul.

İnsan Hak ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı (İHH), <https://ihh.org.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023]

İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Afet Yönetim Merkezi, Toplum Acil Müdahale Ekipleri (TAME), (2005). İstanbul: İTÜ PRESS.

Karaman, Z.T. (2019). Risk Toplumunda Afetlerde Erken Uyarı, Mukavemetli Toplum ve Kamu Yönetiminin İkna Kapasitesi, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 185-212.

Koçak, H., Demirezen, İ. ve Keskin, T., (2016). Arama Kurtarma ve Acil Yardım Alanındaki Gönüllü Katılımcı Sisteminin Almanya'daki Uygulamaları ve Türkiye Karşılaştırması, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 97-104.

Mahalle Afet Gönüllüleri (MAG) Uygulaması Prensip ve Kuralları, <https://www.magder.org> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Malteser Hilfsdienst, <https://www.malteser.de> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Mohammed, A.A. (2022). Kamu Sektöründe Gönüllü Katılım: *ABD, İngiltere ve Türkiye Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Nobel Sınav, (2022). Kamu Personeli Seçme Sınavı Genel Kültür Konu Anlatımı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Numanoğlu, S.C. (2001). Acil Durumlar ve Afetlerde Yönetim (Almanya Örneği). *Afetlerde Sağlık Hizmetleri Yönetimi*, T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Projesi Genel Koordinatörlüğü, Ankara.

Oktay, F. (2014). Suriyeli Misafirlerimiz Kardeş Topraklarında, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD).

Oktay, F. (2021). Afet Yönetimi, *Sosyal Bilimler Ansiklopedisi*, C. I, (Editör M. A. Yekta SARAÇ), Ankara: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) Bilim Yayınları,.

Öztürk, C. (2017). Afet Olarak Terörizm ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Konumu. İçinde Sosyo-ekonomik Stratejiler II, (Editör: Gürkan Haşit, Hakkı Çiftçi, Mehmet Emin Merter), 39-50. Londra. IJOPEC Publication.

Öztürk, C. ve Öztürk, S. (2017). Lider Yönetici Önünde Engel Olarak Terörizm ve Afet Yönetimi. İçinde Sosyo-ekonomik Stratejiler II, (Editör: Gürkan Haşit, Hakkı Çiftçi, Mehmet Emin Merter), 51-59. Londra: IJOPEC Publication.

Öztürk, C. (2018). Adli Delil Yönetimi Bakış Açısıyla Ulusal ve Uluslararası Polis Yönetimi, Bursa: Ekin Yayıncılık.

Pampal, S. ve Özmen, B. (2007). Türkiye'nin Deprem Gerçeği, Ankara: Ümit Ofset Matbacılık.

Parsons, T. vd. (2000). Heightened Odds of Large Earthquakes Near Istanbul: An Interaction-Based Probability Calculation, *Science*, 288, ss. 661-665'den aktaran Tanyaş, M. vd. (2013). İstanbul İli Afet Lojistik Planı Kılavuzu, Lojistik Derneği, İstanbul.

Pektaş, E.K. (2017). Gönüllü İtfaiyecilik Örneğinde Türkiye'de Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22, 2095-2107.

Sarnowsky, J. (2011). Die Johanniter: Ein geistlicher Ritterorden in Mittelalter und Neuzeit, Verlag C. H. Beck, München.

Şener, S.M. ve Tezer, A. (2002). Ulusal Acil Durum Yönetimi Modeli Geliştirilmesi Projesi Nihai Rapor, İçişleri Bakanlığı Strateji Merkezi & İstanbul Teknik Üniversitesi Afet Yönetim Merkezi.

Tiftikçi, M. (2020). *Kamu Yararına Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşu Çalışanlarının Gönüllülük Motivasyon Eğilimleri: TDV ve Türk Kızılay Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Ankara, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Türk Kızılay, <https://www.kizilay.org.tr/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Türk Kızılay, *İlk Yardım Cep Kitabı*.

Türk Kızılay Gönüllü Yönetimi Direktörlüğü, (2020) Faaliyet Raporu.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, ed. İ. Şencan vd. (2016). Acil Durum ve Afetlerde Sağlık Hizmetlerinin Organizasyonu, Ankara.

Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, ed. S. Özkan vd. (2014). Kazaların Önlenmesi ve Afetlere Hazırlıklı Olma, Ankara.

Ulusal Medikal Kurtarma Ekibi (UMKE), <https://ashgmafetacildb.saglik.gov.tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

Yüzer, H.A. (2017). *Doğal Afetlerde Gönüllü Sağlık Yardım Örgütleri ve Ulusal Medikal Kurtarma Ekipleri (UMKE) Örneği*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Edirne, Trakya Üniversitesi.

Yeryüzü Doktorları, <https://www.yyd.org.tr/tr> [erişim tarihi: 21.12.2023].

@fire Internationaler Katastrophenschutz e. V., Jahresbericht 2021 (Yıllık Rapor), Wallenhorst/Osnabrück/Aşağı Saksonya.

@fire Internationaler Katastrophenschutz e. V., <https://www.at-fire.de/> [erişim tarihi: 21.12.2023].

KAYNAKLAR

Aktan, C. C., & Yay, S. (2016). Öğrenilmiş çaresizlik ve değişime karşı pasif direnç. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 8*(2), 58-71.

Altıntaş, M., & Topçu, T. (2024). Kamu çalışanlarının yengeç sepeti sendromu hakkındaki görüşleri: Nitel bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 22*(52), 448-478. https://doi.org/10.35408/comuybd.1396898

Arıkan, S. (2003). Kadın yöneticilerin liderlik davranışları ve bankacılık sektöründe bir uygulama. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(1), 1-20.

Arslan, E. N. (2024). Hemşirelerin öz yeterlilik algıları ile kraliçe arı sendromu arasındaki ilişki. *Güncel Sağlık Yönetimi Dergisi, 2*(1), 23-30.

Aşık, N. (2014). Konaklama işletmelerinde cam tavan sendromu: Kavramsal bir değerlendirme. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi, 3*(9), 84-103.

Atar, G., & Ulusoy, G. (2020). Sosyal medyada ördek sendromu: İnstagram üzerinden bir değerlendirme. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(39), 925-951. https://doi.org/10.46928/iticusbe.762651

Aydın, A. H. (2012). Kamu yönetimine giriş. Seçkin Yayıncılık.

Aydın, A. H. (2013). Yönetim bilimi. (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Aydın, G. Z., & Oğuzhan, G. (2019). The "crabs in a bucket" mentality in healthcare personnel: A phenomenological study. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(2), 618-630. https://doi.org/10.17218/hititsosbil.628375

Aytürk, N. (1990). Başarılı yönetim ve yöneticilik teknikleri: Yönetim sanatı. Emel Yayınevi.

Bozkurt, Ö., & Bozkurt, İ. (2022). Kraliçe arı sendromu. In E. Kaygın, E. Topçuoğlu, & B. T. Torun (Eds.), *Yönetim ve organizasyon sendromları* (pp. 23-41). Eğitim Yayınevi.

Can, A., & Sakal, M. (2024). Kamu sektöründe görev yapan kadın çalışanların cam tavan sendromu algıları ile işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişki. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 27-41.

Carod-Artal, F. J., & Vazquez-Cabrera, C. (2013). Burnout syndrome in an international setting. In S. Bahrer-Kohler (Ed.), *Burnout for exports* (pp. 15-35). Springer.

Derks, B., Ellemers, N., van Laar, C., & de Groot, K. (2011). Do sexist organizational cultures create the Queen Bee? *British Journal of Social Psychology, 50*(3), 519–535. https://doi.org/10.1348/014466610x525280

Dikmenli, E., & Yıldırım, E. (2022). Yengeç sendromu. In E. Kaygın, E. Topçuoğlu, & B. T. Torun (Eds.), *Yönetim ve organizasyon sendromları* (pp. 201-218). Eğitim Yayınevi.

Dreher, G. F. (2003). Breaking the glass ceiling: The effects of sex ratios and worklife programs on female leadership at the top. *Human Relations, 56*(5), 541-562. https://doi.org/10.1177/0018726703056005002

Drucker, P. F., & Maciariello, J. A. (2005). *Gün gün Drucker: Ünlü düşünürün yapıtlarından seçilmiş 366 fikir ve motivasyon*. Mess Yayınları.

Ergun, T., & Polatoğlu, A. (1988). Kamu yönetimine giriş. TODAİE Yayınları No:222.

Ergun, T. (2015). *Kamu yönetimi: Kuram siyasa uygulama*. TODAİE Yayınları.

Faniko, K., Ellemers, N., Derks, B., & Lorenzi-Cioldi, F. (2016). Queen bees and alpha males: Are successful women more competitive than successful men? *European Journal of Social Psychology, 46*(7), 903-913. https://doi.org/10.1002/ejsp.2198

Fettahlıoğlu, Ö. O., & Alkış-Dedeoğlu, A. (2021). Yengeç sepeti sendromu ve ölçek geliştirme çalışması. *Journal of International Social Research, 14*(77), 1224-1235.

Freudenberger, H. J. (1974). Staff burn-out. *Journal of Social Issues, 30*(1), 159-165.

Gök, S. (2021). Sağlık yönetiminde çağdaş yaklaşımlar. *Makü Uygulamalı Bilimler Dergisi, 5*(1), 166-194.

Gökbunar, R., & Gülgün Ünal, A. (1999). Yönetimde dinazorlaşma sendromu ve kamu yönetiminde değişim. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, 13*(1), 45-58.

Gökçe, A., & Mazı, D. (2024). Öğrenilmiş çaresizlik düzeyinin yaşam doyumu üzerine etkisi: Üniversite mezunu kadın işsizler üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 445-453.

Göktaş Kulualp, H., & Sarı, Ö. (2019). Tükenmişlik sendromu: Kamu kuruluşu çalışanları üzerine bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 35*, 211-230.

Güney, S. (2020). *Davranış bilimleri*. Nobel Yayıncılık.

Güven, A. (2021). Kamuda öğrenilmiş çaresizlik sorunsalına yönelik nitel bir araştırma. *Journal of International Management, Educational and Economics Perspectives, 9*(2), 89-100.

Heinemann, L. V., & Heinemann, T. (2017). Burnout research: Emergence and scientific investigation of a contested diagnosis. *SAGE Open, 7*(1), 2158244017697154. https://doi.org/10.1177/2158244017697154

Jackson, J. C. (2001). Women middle managers' perception of the glass ceiling. *Women in Management Review, 16*(1), 30-41.

Maier, S. F., & Seligman, M. E. P. (1976). Learned helplessness: Theory and evidence. *Journal of Experimental Psychology: General, 105*(1), 3-46.

Maslach, C., & Jackson, S. (1981). Measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behaviour, 2*(2), 99-113.

Maslach, C., Schaufeli, W. B., & Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology, 52*, 397-422.

Mızrahi, R., & Aracı, H. (2010). Kadın yöneticiler ve cam tavan sendromu üzerine bir araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 2*(1), 149-156.

Oktaysoy, O., & Kaygın, E. (2022). Titanik sendromu. In E. Kaygın, E. Topçuoğlu, & B. T. Torun (Eds.), *Yönetim ve organizasyon sendromları* (pp. 193-215). Eğitim Yayınevi.

Özkalp, E. (2004). Örgütsel davranışa giriş ve yöntem. In E. Özkalp (Ed.), *Örgütsel Davranış* (2. Baskı, pp. 3-20). Anadolu Üniversitesi.

Parlak, B. (2013). *Yönetim bilimi ve çağdaş yönetim teknikleri* (2. Baskı). Beta Yayıncılık.

Parlak, B. (2011). *Kamu yönetimi sözlüğü*. MKM Yayıncılık.

Polat Tunçer, T. (2019). Kamu yönetiminde dispepsi (hazımsızlık) sendromu. *Social Sciences Studies Journal, 5*(32), 1935-1945.

Sağlam Arı, G., & Çına Bal, E. (2008). Tükenmişlik kavramı: Birey ve örgütler açısından önemi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 15*(1), 131-148.

Schaufeli, W. B., & Buunk, B. P. (1996). Professional burnout. In M. Schabracq, J. A. M. Winnubst, & C. L. Cooper (Eds.), *Handbook of work and health psychology* (pp. 311-346). Wiley.

Simon, H. A., Smithburg, D. W., & Thompson, V. A. (1985). *Kamu yönetimi* (C. Mıhçıoğlu, Çev.). SBF Yayınları.

Tahtalıoğlu, H. (2016). Yükselmeye açık kamu personel sistemine sahip Türkiye'de 'cam tavan': Yükseköğretimde kapalılık eğilimleri. (Doktora tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Temiz, N., & Yeter, D. (2022). Bilgi merkezi personelinin cam tavan sendromu algıları: Üniversite kütüphaneleri üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(41), 601-635.

Tortop, N., İsbir, E., & Aykaç, B. (1999). *Yönetim bilimi* (3. Baskı). Yargı Yayınevi.

Tunçer, P. (2019). Kamu yönetiminde dispepsi (hazımsızlık) sendromu. *International Social Sciences Journal, 5*(32), 1935-1945.

Turan, M. F. (2023). Yengeç sendromu: "Sosyal kimlik teorisi" ve Hofstede'nin "kültür boyutları teorisiyle" açıklanabilir mi? Üniversite örneği. *Örgütsel Davranış Çalışmaları Dergisi, 3*(1), 1-24.

Turgut, E., & Beğenirbaş, M. (2016). Türkiye'deki örgütsel yazınına bakış: Örgütsel davranış kongrelerinin yazar ve içerik yönünden ağ analizi ile incelenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(1), 328-354.

Ulusoy, G., & Civek, F. (2022). Sosyal medya kullanıcılarının kusursuzluk illüzyonu: Ördek sendromu kavramının incelenmesi. In Özlem Çakır & Huriye Emen (Eds.), *Sosyal ve eğitim bilimlerinde yeni yaklaşımlar* (pp. 203-218). Berikan Yayınevi.

Wirth, L. (2001). *Breaking through the glass ceiling: Women in management*. International Labour Office.

Yiğit, B. (2022). Tükenmişlik sendromu konusunda yazılan tezlerin kategorik olarak incelenmesi. *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, 5 (1), 86-99.

İnternet kaynakları

The Economist. (2019, May 5). The glass ceiling. *The Economist*. https://www.economist.com/news/2009/05/05/the-glass-ceiling, (E.T.: 21.07.2024).

Lockwood, N. (2004). The glass ceiling: Domestic and international perspectives. *HRMagazine*. http://findarticles.com/p/articles/mi_m3495/is_6_49/ai_n6099202, (E.T.: 6.08.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). Hazımsızlık. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.:27.09.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). Sevk. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 27.09.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). İdare. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 27.09.2024).

Türk Dil Kurumu. (n.d.). Sendrom. *Türk Dil Kurumu Sözlük*. https://sozluk.gov.tr, (E.T.: 27.09.2024).

Cambridge. (nd). Sendrom. https://www.cambridge.org/dictionary/english/syndrome, (E.T.: 20.08.2024).

Oxfordlearnersdictionaries. (nd). Tükenmişlik. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/, (E.T.:20.08.2024).

KAYNAKÇA

Akdoğan, A.A. (2011). Türkiye'de Kamu Politikası Disiplinin Tarihsel İzleri, İçinde F. KARTAL (Editör), Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, Ankara: TODAİE.

Akyüz, Y. (2004). *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000 – M.S. 2004),* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Arıkan, Z. (1990). Latin Harfleri. *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 2(5), 1-19.

Aslan, E. (2011). "1924 İlk Mektepler Müfredat Programı". *İlköğretim Online*, 10(2), 717-734.

Aşçı, E. (2020). "II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim Politikalarına Bakış". *Turkish History Education Journal*, 9(2), 492-509.

Ateş, H. ve Ünal, S. (2004) Devletin Doğduğu Yer: Antik Çağ Ortadoğusu'nda İdari Hayat, *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 21-42.

Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal Bilimlerde Bilgisayar Destekli Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Başaran, İ.E. (1994). *Türkiye Eğitim Sistemi*, Ankara: Yargıcı Matbaası.

Biçer, M. ve Yılmaz, H. (2009). Parlamentonun Kamu Politikası Oluşturma Planlama sürecindeki Konumunun Yeni Kamu Mali Yönetim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Yasama Dergisi*, 13, 45-84.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme, erişim tarihi: 2.6.2023.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, https://www.hsk.gov.tr/Eklentiler/Dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf , erişim tarihi: 2.6.2023.

Boyacıoğlu, R. (2001). *Harf Devrimi ve Sağladığı Kolaylıklar*, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, Sayı 50, Cilt: XVII.

Çınar, C., Çizmeci, F. ve Akdemir, Z. (2007). 8 Yıllık Temel Eğitim Okullarında Müfredatın Gerektirdiği Mekan Standartlarının İstanbul Okulları Üzerinden Analizi, *YTÜ Mimarlık Fakültesi e-dergisi*, 2(4), 188-203.

Duverger, M. (1967). *Sociologie Politique*, Paris: Presses Universitaires de France.

Dye, T. R. (1987). *Understanding Public Policy, Englewood Cliffs*, NJ: Prentice Hall, Inc.

Erçelebi, H. (2000). Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitimin İçinin Doldurulması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 91-97.

Erdoğan, M. (2007). Yeni Geliştirilen Dördüncü ve Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programlarının Analizi; Nitel Bir Çalışma, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2). 221-254.

Feyzoğlu, O. (1981). Atatürk'ün Eğitim, Kültür ve İnsan Anlayışı. Uluslararası Atatürk Konferansı, Bildiri Kitabı, Cilt 2, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi.

Kaya V.H., Bahçeci Z. Ve Kaya E. (2016). Atatürk'ün Eğitime Bakışı Üzerine Bir Çalışma, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3, 297-303.

Gutek, G. L. (1999). *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar,* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Gül, H. (2015). "Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri", *Yasama Dergisi*, 29, 5-31.

Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi Yasa Tasarısı= Reform mu?. *İlköğretim Online*, 11(3), 556-577.

Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. *Journal of Technology Education*, 9(1), 47-63.

Kafadar, O. (1977). *Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma*. Ankara: Vadi Yayınları.

Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.

Karpat, K. H. (2010). *Osmanlı'dan Günümüze Asker ve Siyaset*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Kerr, D. H. (1977). *Education Policy: Analysis, Structure and Justifation,* New York: David Mc Kay Kompany.

Küçüker, E. (2010). "Türkiye' de eğitim planlaması neyi hedefliyor?", International Conference on New Trands in Education and Their Implications, Antalya. http://www.iconte.org/File Upload/ks59689/Fie/33.pdf.

Landsberger, B. (1944). Mezopotamya'da Medeniyetin Doğuşu, (Çev. Mebrure O. Tosun), *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2(3), 419-429.

Lasswell, H. D. (1958). *Politics: Who gets what, When, How*, New York: Meridian Books.

Milli Eğitim Temel Kanunu, 14.6.1973 kabul tarihli ve 1739 kanun numaralı, RG. 24.6.1973 Tarih ve 14574 Sayılı, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.1739.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

Nevzatoğlu, Z. *(2006). Basında Din Eğitimi-Öğretimi, Laiklik Tartışmaları (1945-1960),* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti Program ve Nizamnamesi, Kabul tarihi:1332. İstanbul: Tanin.

Öztürk C. (2017). Kamu Yönetiminde Liderlik Önündeki Engeller. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (4), 646-658.

Öztürk C. (2018a). Yönetim Fonksiyonu Olarak Örgütlenme, Yöneltme ve Birlikte Değerlendirilmeleri, İçinde C. ÖZTÜRK, Asem NAUŞABAYEVA HEKİMOĞLU ve Ayşe Nur BUYRUK AKBABA (Editörler), Yönetim ve Siyaset Değerlendirmeleri, 73-94, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Öztürk C. (2018b). *Adli Delil Yönetimi Bakış Açısıyla Ulusal ve Uluslararası Polis Yönetimi*, Bursa: Ekin Yayıncılık.

Öztürk, C. (2023). *Yönetim Bilimi ve Kamu Yönetimi*, Bursa: Ekin.

Sander, O. (1994). *Siyasi Tarih (İlkçağlardan-1918'e*), 3B, Ankara: İmge.

4306 sayılı Kanun, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Millî Eğitim Temel Kanunu, Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 24.3.1988 Tarihli ve 3418 Sayılı Kanun'da Değişiklik Yapılması ve Bazı Kâğıt ve İşlemlerden Eğitime Katkı Payı Alınması Hakkında Kanun, 16.08.1997 tarih ve 4306 sayılı, RG. 18.8.1997 tarih ve 23084 sayılı, https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/23084.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

222 sayılı Kanunda değişiklik teklifi, 2012, 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı ilköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi, http://www2.tbmm.gov.tr/d24/2/2-0358.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 3/3/1340 tarih ve 430 sayılı, RG. 6.3.1340 tarih ve 63 sayılı, https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.3.430.pdf, erişim tarihi: 2.6.2023.

Tunaya, T. Z. (1988). *Türkiye' de Siyasal Partiler,* Cilt 1, İstanbul: İletişim Yayınları.

Tura, Ş. (2000). *İsmet İnönü Yaşamı, Dönemi ve Kişiliği,* Ankara: Bilgi Yayınevi.

Tüylü Turan, E. (2018). *Mustafa Kemal Paşa Ve Harf İnkılâbı*. Vakanüvis - Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 3.

TDK, Türk Dil Kurumu, htttps://sozluk.gov.tr/, erişim tarihi: 01.06.2023.

TC Anayasası. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2709.pdf, erişim tarihi: 20.09.2024

Tüylü Turan, E. (2018). *Mustafa Kemal Paşa Ve Harf İnkılâbı*. Vakanüvis - Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 3.

Uluğ, F. (1985). *Açıklamalı Eğitim ve Yönetimi Sözlüğü,* Ankara: TODAİE.

UNAT, Faik Reşat. *Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişmesinde Tarihi Bir Bakış*, MEB, Ankara, 1964.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, A. A. (2008). *Türkiye'de Toplumsal Değişimin Aracı Olarak Köy Eğitiminin Geliştirilmesi (1923-1950).* (Ed. Kodaman, B. vd), Uluslararası Türkiye Cumhuriyeti Sempozyum Bildirileri 22-24 Ekim 2008 (s. 680-691), Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınları.

Editör:
Prof. Dr. Ozan Büyükyılmaz

International Research in the Field of Management and Organization –I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION–I

Editor: Prof. Dr. Ozan Büyükyılmaz

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-99105-2-9
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MANAGEMENT AND ORGANIZATION–I
Editor: Prof. Dr. Ozan Büyükyılmaz
VI+80, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-99105-2-9

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Ahilik (2024). Ahi Evran (1171-1261). Available at: https://www.ahilik.net/ahi-evran/, Access: 19.03.2024.

Aktan, C. C. (2005). Değişim Mühendisliği (Reengineering). Available at: http://www.canaktan.org, Access: 26.06.2006.

Anadol, C. (2001). Türk-İslam Medeniyetinde Ahilik Kültürü ve Fütüvvetnameler. 2.Baskı. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

ASQ (2023). History of quality. Available at: https://asq.org/quality-resources/history-of-quality, Access: 02.12.2023.

Baransel, A. (1979). Çağdaş Yönetim Düşüncesinin Evrimi, Cilt.1, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.

Bayram, M. (2018). Ahi Evren Hace Nasirü'd-Din Mahmud ve Ahi Teşkilatının Kuruluşu. Konya: Çizgi Kitabevi.

Shewhart, W. A. (2005). Biography of Walter Andrew Shewhart. Available at: http://www.sigma-engineering.co.uk, Access: 19.06.2006.

Celik, A. (2010), TKY, Kalite Yönetim Sistemi ve CE İşareti Uygulamaları, 2.Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi.

Crosby, P. B. (2006); Available at: http://www.philipcrosby.com/pca/ C.Articles/articles/year.2002/philsbio.htmo, Access: 19.06.2006-26.06.2006.

Dale, B. G & Bunney, H. (1999). Total Quality Management Blueprint. Massachusetts, Blackwell Publishers Inc.

Efil, I. (2006). Toplam Kalite Yönetimi. 6.Baskı, İstanbul: Alfa Aktüel Yayını.

Erbasi, A. (2020). İktisadi ve İdari Yönleriyle Ahilik. Ankara: Nobel Yayınevi.

Ersun, S. (1994), "Kalite Üstadları", Önce Kalite, 2(7): 22.

Feigenbaum, A. V. (2006), Available at: http://www.asq.org, Access: 23.06.2006.

Golpinarli, A. (2011). İslam ve Türk İlelrinde Fütüvvet Teşkilatı. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayını.

Hayran, O. & Uz, H. (1998), "Sağlık Hizmetlerinde Toplam Kalite Yönetimi". Kitap içinde: Sağlık Hizmetleri El Kitabı. Ed. O. Hayran & H. Sur, İstanbul: Yüce Yayıncılık.

Hjharrington (2006). Available at: http://www.hjharrington.com, Access: 19.06.2006.

Ishikawa, (2005); Available at: http://www.asq.org/about-asq/who-we-re/bio_ishikawa.html, Access: 19.06.2006.

Juran, J. M. (2006); Available at: http://www.skymark.com/resources/s/juran.asp, Access: 26.06.2006.

Koksal, M. F. (2006). Ahi Evran ve Ahilik. Kırşehir Valiliği Yayını, Ankara: Arter Yayıncılık.

Kowalevski, M. J. (1994), Quality and Statistics: Total Quality Management. Philadelphia: ASTM Pubication.

Masaaki, I. (1986), Kaizen: Japonya'nın Rekabetteki Başarısının Anahtarı, İstanbul: Brisa Yayını.

Mitra, A. (2008), Fundamentals of Quality Control and Improvoment - Solutions Manual to Acompany, Third edition, New York: Wiley Publishing.

Moller, C. (2010), Available at: http://www.clausmoller.com, Access: 07.07.2010.

Naidu, N. V. R., Babu, K. M. & Rajendra, S. G. (2006). Total Quality Management. New Delhi : New Age International (P) Limited Publishers.

QD (1997). An interview with Masaaki Imai. June 1997 Article; Available at: https://www.qualitydigest.com/static/magazine/june97/html/imai.html, Access: 29.11.2023.

Shingo, S. (2010), The Improvement Encyclopedica; Available at: http://www.syque.com/improvement/Shigeo%20Shingo.htm, Access: 06.07.2010.

Simsek, M. (2004). Toplam Kalite Yönetimi. İstanbul: Alfa Yayınevi.

Simsek, M. S. & Akin, B. (2003). Teknoloji Yönetimi ve Örgütsel Değişim. Konya: Çizgi yayınevi.

Simsek, M. S. & Celik, A. (2022). İşletme Bilimine Giriş, 27.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Simsek, M. S. & Celik, A. (2023). Yönetim ve Organizasyon, 23.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Soykut, R. (1971). Orta Yol Ahilik. Ankara: TESK (Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu) Eğitim yayını.

Swamidass, P. M. (2000), Encylopedia of Production and Manufacturing Management. Ed. P. M. Swamidass, Boston: Kluwer Academic Publication.

Taguchi, G. (2010), Available at: http://www.asq.org/about-asq, Access: 07.07.2010.

Taylor, F. W. (1947). Scientific Management, New York: Harper and Row Publishers.

Tekin, E. & Celik,A. (2023). Yönetim Bilişim Sistemleri, Bilgi Paylaşım Davranışı ve Yüksek Performanslı Çalışma Sistemleri Etkileşimi. Konya: Eğitim Yayınevi.

Toprak, A. (2021). Hacı Bektaş Velî'nin felsefî ve ilmî yönü. Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Türk Kültürünü Mayalayanlar Özel Sayısı, ss.449-462. DOI: https://doi.org/10.21054/deuifd.1051852.

Yildiz, H. (2012). Hacı Bektaş Velî ile Ahi Evran ilişkisi. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, 2012(61): 187-206.

Yilmaz, H. (2018). Bir anadolu esnaf teşkilatı olarak ahilik ve eğitim. Uluslararası Ahilikte İş ve Ticaret Ahlakı Sempozyumu Tebliğleri, ss.261-280, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, 27-28 Eylül 2018, Sivas.

Zorlu Enerji (2024). Kalite Yönetim Sistemleri. Available at: Kalite Yönetim Sis https://www.zorluenerji.com.tr/tr/surdurulebilirlik/surdurulebilirlik-yonetimi/kalite-yonetim-sistemleritemleri, Access: 18.03.2024.

REFERENCES

Basyith, A., Djazuli, A., Fauzi, F.J.A.E., & Review, F. (2021). Does working capital management affect profitabil-ity? Empirical evidence from Indonesia listed firms. Asian Economic and Financial Review, 11(3): 236–251.

Bendavid, I., Herer, Y. T., & Yu ̈cesan, E. (2017). Inventory management under working capital constraints. Jour-nal of Simulation, 11: 62–74.

Desselle, S. P., & Zgarrick, D. P. (2016). Pharmacy Management: Essentials for All Practice Settings. McGraw-Hill Education.

DiMasi, J. A., Grabowski, H. G., & Hansen, R. W. (2016). Innovation in the pharmaceutical industry: New estimates of R&D costs. Journal of Health Economics, 47, 20-33.

Ding, S., Guariglia, A., & Knight J. (2013). Investment and financing constraints in China: does working capitalmanagement make a difference? Journal of Banking and Finance, 37(5): 1490–1507.

Drummond, M. F., Sculpher, M. J., Claxton, K., Stoddart, G. L., & Torrance, G. W. (2015). Methods for the economic evaluation of health care programmes. Oxford University Press.

European Medicines Agency (EMA). (2018). *Annual report of the European Medicines Agency 2018*. EMA. Retrieved from https://mappatientaccess.com/ema-publishes-2018-annual-report/.

Hakuzimana, T., Kayumba, P.C., Hahirwa, I., Kabalisa, M. (2021). Assessment of Factors Contributing to Medicine Expiry in Rwanda: Case of the Medical Procurement and Production Division. *Rwanda J Med Heal Sci.* 4(2):281–291. doi: 10.4314/rjmhs.v4i2.7.

Getzen, T. E. (2013). Health Economics and Financing. Wiley.

Mankiw, N. G. (2014). Principles of Economics. Cengage Learning.

Sloan, F. A., & Hsieh, C. R. (2017). Health economics. MIT Press.

Soumerai, S. B., & Ross-Degnan, D. (1999). Inadequate prescription-drug coverage and chronic disease outcomes. *Health Affairs*, 18(2), 231-241.

Szabó-Geletóczki, R., Szabó, E., & Rudnák, I. (2022). Stockpile Management Through The Everyday Operation of A Pharmaceutical Company. Vadyba Journal of Management, 38(1), 51-62. DOI: 10.38104/vadyba.2022.1.06.

Thompson, R. and Chawla, N.V. (2013). Addressing Challenges in Prescription Management. 24th Annual Conference of the Production and Operations Management Society. Retrieved from https://www.pomsmeetings.org/ConfProceedings/043/FullPapers/FullPaper_files/043-1610.pdf.

West D. (2009). Purchasing and Inventory Management. In: Desselle SP, Zgarrick DP. editors Pharmacy Management, New York: McGraw-Hill Co., 383 p.

World Health Organization (WHO) (2014). Global Report on Health Care Expenditure. Retrieved from https://apps.who.int/nha/database.

Zimon, G., & Tarighi, H. (2021). Effects of the COVID-19 global crisis on the working capital management pol-icy: Evidence from Poland. Journal of Risk Financial Management, 14(4): 169.

REFERENCES

Alegre, J. and Chiva, R. (2013). Linking Entrepreneurial Orientation and Firm Performance: The Role of Organizational Learning Capability and Innovation Performance. *Journal of Small Business Management,* 51(4): 491-507.

Alipour, F., Idris, K. and Karimi, R. (2011). Intrapreneurship in Learning Organizations: Moderating Role of Organizational Factors. *Journal of American Science*, 7(11), 141-150.

Altinay, L., Madanoglu, M., De Vita, G., Arasli, H., and Ekinci, Y. (2016). The Interface Between Organizational Learning Capability, Entrepreneurial Orientation, and SME Growth. *Journal of Small Business Management*, 54(3), 871-891.

Argyris, C. (1977). Double Loop Learning in Organizations. *Harvard Business Review*, 55(5): 115-125.

Argyris, C. and Schon, D. A. (1978) *Organizational Learning: A Theory of Action Perspective, Reading.* MA: Addison-Wesley.

Bulut, Ç., Fiş, A.M., Aktan, B. and Yılmaz, S. (2008). Kurumsal Girişimcilik: Kavramsal Yapı Üzerine Bir Tartışma. *Journal of Yasar University,* 3(10):1389-1416.

Christensen, K. S. (2004). A Classification of the Corporate Entrepreneurship Umbrella: Labels and Perspectives. *International Journal of Management & Enterprise Development*, 1(4): 301-315.

Chung, L. H. and Gibbons, P. T. (1997). Corporate Entrepreneurship: The Roles of Ideology and Social Capital. *Group & Organization Management*, 22(1), 10-30.

Cope, J. (2005). Toward A Dynamic Learning Perspective of Entrepreneurship. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(4), 373-397.

Crossan, M. M., Lane, H. W. and White, R. E. (1999). An Organizational Learning Framework: From Intuition to Institution. *Academy of management review*, 24(3), 522-537.

Dada, O. and Fogg, H. (2016). Organizational Learning, Entrepreneurial Orientation, and the Role of University Engagement in SMEs. *International Small Business Journal*, 34(1), 86-104.

Dess, G. G., Ireland, R. D., Zahra, S. A., Floyd, S. W., Janney, J. J., and Lane, P. J. (2003). Emerging Issues in Corporate Entrepreneurship. *Journal of Management,* 29(3), 351–378.

Dutta, D. K. and Crossan, M. M. (2005). The Nature of Entrepreneurial Opportunities: Understanding the Process Using The 4I Organizational Learning Framework. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 29(4), 425-449.

Ege, T., Esen, A., and Aşik Dizdar, Ö. (2017). Organizational Learning and Learning Organizations: An Integrative Framework. *International Journal of Management Economics & Business,* 13(2), 439-460.

Erić-Nielsen, J. (2015). Corporate Entrepreneurship, Organizational Learning and Knowledge Implementation. *Ekonomski horizonti*, 17(3), 203-217.

Fiol, C. M. and Lyles, M. A. (1985) Organizational Learning. *Academy of Management Review*, 10(4): 803–13.

Franco, M. and Haase, H. (2009). Entrepreneurship: An Organisational Learning Approach. *Journal of small business and enterprise development*, 16(4), 628-641.

Garcia-Morales, V. J., Llorens-Montes, F. J. and Verdú-Jover, A. J. (2006). Antecedents and Consequences of Organizational Innovation and Organizational Learning in Entrepreneurship. *Industrial Management & Data Systems*, 106(1), 21-42.

Gupta, V. K., Dutta, D. K. and Chen, X. (2014). Entrepreneurial Orientation Capability and Firm Performance Under Conditions of Organizational Learning. *Journal of Managerial Issues*, 26(2), 157-173.

Guth, W. D. and Ginsberg, A. (1990). Guest Editors' Introduction: Corporate Entrepreneurship. *Strategic management journal*, 11, 5-15.

Harrison, R. T. and Leitch, C. M. (2005). Entrepreneurial Learning: Researching the Interface Between Learning and The Entrepreneurial Context. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(4), 351-371.

Horvat, Đ., Trojak, N. and Agrokar, J. S. C. (2013). Learning Organization in New Economy. *Interdisciplinary Management Research*, 9, 183-195.

Jan, V. (2004). *Insight in Innovation: Managing Innovation by Understanding the Laws of Innovation*. Amsterdam: Elseiver.

Knanai, K. (1992). Corporate Entrepreneurship and Organizational Learning. *Economic Journal of Hokkaido University*, 21, 123-137.

Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Kreiser, P. M. (2011). Entrepreneurial Orientation and Organizational Learning: The Impact of Network Range and Network Closure. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 35(5), 1025-1050.

Kuratko, D. and Covin, J. (2021). Corporate Entrepreneurship: A Research Perspective. *Oxford Research Encyclopedia of Business and Management,* https://oxfordre.com/business/view/10.1093/acrefore/9780190224851.001.0001/acrefore-9780190224851-e-311. (Access Date: 01.10.2024).

Lumpkin, G. T. and Lichtenstein, B. B. (2005). The Role of Organizational Learning in the Opportunity–Recognition Process. *Entrepreneurship theory and practice*, 29(4), 451-472.

Lumpkin, G.T. and Dess, G.G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking it to Performance. *Academy of Management Review*, 21(1): 135– 172.

Lumpkin, G.T. and Dess, G.G. (2001). Linking Two Dimensions of Entrepreneurial Orientation to Firm Performance: The Moderating Role of Environment and Industry Life Cycle. *Journal of Business Venturing,* 16: 429–451.

Miller, D. (1996). A Preliminary Typology of Organizational Learning: Synthesizing the Literature. *Journal of Management*, 22(3): 485–505.

Onyema, E. O. (2014). Effects of entrepreneurial orientations on organizational learning in a manufacturing firm in Nigeria. *International Journal of Business Administration*, *5*(2), 94-106.

Rae, D. (2005). Entrepreneurial Learning: A Narrative-Based Conceptual Model. *Journal of small business and enterprise development*, 12(3), 323-335.

Rae, D. and Carswell, M. (2001). Towards A Conceptual Understanding of Entrepreneurial Learning. *Journal of small business and enterprise development*, 8(2), 150-158.

Real, J. C., Roldán, J. L. and Leal, A. (2014). From Entrepreneurial Orientation and Learning Orientation to Business Performance: Analysing the Mediating Role of Organizational Learning and the Moderating Effects of Organizational Size. *British Journal of Management*, *25*(2), 186-208.

Rebelo, T. M. and Duarte Gomes, A. (2008). Organizational Learning and the Learning Organization: Reviewing Evolution for Prospecting the Future. *The learning organization,* 15(4): 294-308.

Sambrook, S., and Roberts, C. (2005). Corporate Entrepreneurship and Organizational Learning: A Review of the Literature and the Development of a Conceptual Framework. *Strategic Change*, 14(3), 141-155.

Senge, P. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of Organizational Learning*. New York: Doubleday.

Sharma, P. and Chrisman, J.J. (1999). Toward A Reconciliation of The Definitional Issues in the Field of Corporate Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory Practice*, 23(3), 11-27.

Sun, H. C. (2003). Conceptual Clarifications for 'Organizational Learning','Learning Organization'and 'A Learning Organization'. *Human resource development international*, 6(2), 153-166.

Timmons, J. A., Spinelli, S., and Tan, Y. (2004). *New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century*. New York: McGraw-Hill/Irwin.

Tsang, E. W. K. (1997). Organizational Learning and The Learning Organization: A Dichotomy Between Descriptive and Prescriptive Research. *Human Relations*, 50(1), 73-89.

Volkmann C.K., Tokarski K.O. and Grünhagen M, (2010). *Entrepreneurship in a European Perspective.* Wiesbaden: Gabler.

Wang, C. L. (2008). Entrepreneurial Orientation, Learning Orientation, and Firm Performance. *Entrepreneurship theory and practice*, 32(4), 635-657.

Watkins, K. E. and Marsick, V. J. (1993). *Sculpting the Learning Organization: Lessons in the Art and Science of Systemic Change.* San Francisco: Jossey-Bass.

Zahra, S. A. (2012). Organizational Learning and Entrepreneurship in Family Firms: Exploring the Moderating Effect of Ownership and Cohesion. *Small business economics*, 38(1), 51-65.

Zahra, S. A., Nielsen, A. P., and Bogner, W. C. (1999). Corporate Entrepreneurship, Knowledge, and Competence Development. *Entrepreneurship theory and practice*, 23(3), 169-189.

Zhao, Y., Li, Y., Lee, S. H., and Bo Chen, L. (2011). Entrepreneurial Orientation, Organizational Learning, And Performance: Evidence from China. *Entrepreneurship theory and practice*, 35(2), 293-317.

REFERENCES

AFAD (T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı). (2023/a). Kahramanmaraş Pazarcık'ta Meydana Gelen Deprem Hakkında Basın Bülteni-9. Available at: https://www.afad.gov.tr/kahramanmaras-pazarcikta-meydana-gelen-deprem-hk-basin-bulteni-9, Access: 07.02.2023.

AFAD (2023/b). 06 Şubat 2023 Kahramanmaraş (Elbistan ve Pazarcık) Depremleri Saha Çalışmaları Ön Değerlendirme Raporu. T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı Deprem Dairesi Başkanlığı, Ankara, 24 Şubat 2023.

AFAD (2024). Doğal afetler. Available at: https://www.afad.gov.tr/afadem/dogal-afetler, Access: 09.03.2024.

BDTIM (Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi). (2023). 06 Şubat 2023 Ekinözü Kahramanmaraş Depremi. KRDAE (Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü) ve BDTIM (Bölgesel Deprem-Tsunami İzleme ve Değerlendirme Merkezi) basın bülteni. Available at: http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/06-subat-2023-ml7-5-ekinozu-kahramanmaras-depremi/, Access: 06.02.2023.

Celik, A. (2023/1). Crisis management effectiveness model: Kahramanmaraş-centered earthquakes example. 9th Eurasian Conference on Economics and Social Sciences (E&S 2023a), Proceedings Book (eISBN: 978-605-71963-7-8), pp. 367-377, May 5-7, 2023, Cyprus Science University Kyrenia/TRNC.

Celik, A. (2023/2). Parameters and variables analysis in natural disaster management: Kahramanmaraş-centered earthquakes example. 9th international EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress, Proceedings Book (ISBN: 978-605-73415-3-2), pp.888-897, 7-10 November 2023, Tashkent/Uzbekistan.

Disaster Management (2022). What is disaster management? Understanding emergencies from prevention to mitigation. Available at: https://publichealth.tulane.edu/blog/what-is-disaster-management/, Access: 17.03.2023.

Eren, E. (2016). Yönetim ve Organizasyon, 13.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Eren, E. (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. Tıpkı 16.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

HGM (T.C. Millî Savunma Bakanlığı Harita Genel Müdürlüğü). (2023). İl ve İlçe Yüz Ölçümleri. Available at: https://www.harita.gov.tr/il-ve-ilce-yuzolcumleri, Access: 27.03.2023.

ILO (International Labour Organization). (2023). Şubat 2023 depreminin Türkiye'de işgücü piyasası üzerinde etkileri. ILO Türkiye Ofisi raporu. Mart-2023, Ankara.

Kolasa, B. J. (1979). İşletmeler İçin Davranış Bilimlerine Giriş, Çev. Kemal Tosun vd., İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yayını.

Kocel, T. (2018). İşletme Yöneticiliği, Genişletilmiş 17.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

KOSGEB (Small and Medium Enterprises Development Organization of Türkiye). (2023). Deprem Sonrası Mikro, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Canlanması Destek Programı. Available at: https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8969/turkiye-deprem-sonrasi-mikro-kucuk-ve-orta-olcekli-isletmelerin-canlanmasi-projesi, Access: 22.12.2023.

SBB (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Daire Başkanlığı). (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu. Available at: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf, Access: 02.04.2023.

Simsek, M. S. Celik, A. & Akgemci, T. (2022). Davranış Bilimleri, 11.Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Simsek, M. S. and Celik, A. (2023). Yönetim ve Organizasyon. 23. Baskı. Konya: Eğitim Yayınevi.

Thattai, D. V. et al. (2017). Natural disaster management in India with focus on floods and cyclones. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 80(2017/012054): 1-8. DOI: https://doi: 10.1088/1755-1315/80/1/012054, Access: 09.03.2023.

TEPAV (Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı). (2023). Deprem Bölgesinde Sürdürülebilir İş Gücü İstihdamı: İhtiyaçlar ve Fırsatlar. TEPAV Saha Araştırması ve Bulguları, Temmuz-2023, Ankara.

TIM (Türkiye İhracatçılar Meclisi). (2023). İhracat Rakamları - İller Bazında Rakamlar. Available at: https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari, Access: 27.03.2023.

TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği). (2023). Sanayi Veri Tabanı - Tekstil Ürünlerinin İmalatı. Available at: https://sanayi.tobb.org.tr/yeni_kod_liste71.php?kod=13, Access: 27.03.2023.

TRT Haber (2023). Depremde can kaybı 50 bin 783. Available at: https://www.trthaber.com/haber/gundem/depremde-can-kaybi-50-bin-783-762132.html, Access: 22.05.2023.

TUIK (Türkiye İstatistik Kurumu). (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları. Available at: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=nufus-ve-demografi-109&dil=1, Access: 25.03.2023.

Editör:
Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Bozavlı

International Research in the Field of English Language Teaching I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Bozavlı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6251-47-2
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ENGLISH LANGUAGE TEACHING I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Ebubekir Bozavlı
VI+152, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-47-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

References

Alamillo, L., Yun, C., & Bennett, L. H. (2017). Translanguaging in a Reggio-inspired Spanish dual-language immersion programme. Early Child Development and Care, 187(3-4), 469-486.

Arroyo-Romano, J.E. (2016).Bilingual education candidates' challenges meeting the Spanish language/bilingual certification exam and the impact on teacher shortages in the state of Texas, USA. *Journal of Latinos and Education*, 15 (4) (2016), pp. 275-286

Axelrod, Y. (2017). "Ganchulinas" and "Rainbowli" colors: Young multilingual children play with language in head start classroom. *Early Childhood Education Journal*, *45*, 103- 110.

Baker, C. (2001). *Foundations of bilingual education and bilingualism* (3rd Ed.). Multilingual Matters.

Bengochea, A., Sembiante, S. F., & Gort, M. (2018). An emergent bilingual child's multimodal choices in sociodramatic play. Journal of Early Childhood Literacy, 18(1), 38-70.

Cenoz, J. & Gorter, D. (2021). Pedagogical translanguaging. Cambridge Elements.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design* (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Dávila, L. T., and N. Bunar (2020). *"*Translanguaging Through an Advocacy Lens: The Roles of Multilingual Classroom Assistants in Sweden*." European Journal of Applied Linguistics* 8 (1): 107–126.

Dikilitaş, K., Bahrami, V., & Erbakan, N. T. (2023). Bilingual education teachers and learners in a preschool context: Instructional and interactional translanguaging spaces. *Learning and Instruction*, *86*, 101754.

Dikilitaş, K. & Mumford, S.E. (2020). Preschool English teachers gaining bilingual competencies in a monolingual context. *System*, 91 (2020), pp. 1-11

Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics: Quantitative, qualitative,and mixed methodologies.* Oxford University Press**.**

Escamilla, I. M., Alanís, I., & Meier, D. R. (2023). Translanguaging and Learning Stories in preschool: Supporting language rights and social justice for Latinx children, families, and educators. Contemporary Issues in Early Childhood, 0(0).

Flores, N., & Rosa, J. (2015). Undoing appropriateness: Racio linguistic ideologies and language diversity in education. *Harvard Educational Review*, 85(2), 149–171. https://doi.org/10.17763/0017-8055.85.2.149

García, O. & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, Bilingualism and Education*. Palgrave, Macmillan.

García-Mateus, S., and D. Palmer. 2017. "Translanguaging Pedagogies for Positive Identities in Two-Way Dual Language Bilingual Education." Journal of Language, Identity & Education 16 (4): 245–255. doi: https://doi.org/10.1080/15348458.2017.1329016.

Hall, G. & Cook, G. (2012). Own-language use in language teaching and learning. Language *Teaching*, 45 (3) (2012), pp. 271-308

Harris, M. (1968). *The rise of anthropological theory: a history of theories of culture*. T. Y. Crowell.

Kvale, S., & Brinkman, S. (2009). *Interviews: learning the craft of qualitative research interviewing.* London: SAGE Publications.

Li, W. (2011) Moment analysis and translanguaging space: discursive construction of identities by multilingual Chinese youth in Britain. *Journal of Pragmatics* 43 (5), pp. 1222-1235

Li Wei, Translanguaging as a Practical Theory of Language, *Applied Linguistics*, Volume 39, Issue 1, February 2018, Pages 9–30,

Myers-Scotton, C. (1993). Common and uncommon ground: social and structural factors in codeswitching. *Language in Society, 22*(4), 475-503.

Otheguy, R., O. García & W. Reid. 2015. Clarifying translanguaging and deconstructing named languages: A perspective from linguistics. *Applied Linguistics Review* 6. 281–307.

Saldana, J. (2016). *The coding manual for qualitative researchers*. London: Sage Publications.

Sanders-Smith, S. C., & Dávila, L. T. (2019). Progressive practice and translanguaging: Supporting multilingualism in a Hong Kong preschool. Bilingual Research Journal, 42(3), 275-290.

Schwartz, M. (2018). *Preschool bilingual education, agency in interactions between children, teachers, and parents*. Springer.

Schwartz, M., Wee Koh, P., Xi Chen, B., Sinke, M., & Geva, E. (2016). Through the lens of teachers in two bilingual programmes: a look at early bilingual education. *Language, Culture and Curriculum, 29*(2), 141–168. Doi: 10.1080/07908318.2015.1103250

Simpson, J. (2017). Translanguaging in the contact zone: Language use in super diverse urban areas. In Multilingualisms and Development: Selected Proceedings of the 11th Language and Development Conference, New Delhi, India 2015 (pp. 207-223). British Council India. http://eprints.whiterose.ac.uk/102601/

Tobin, G. A., & Begley, C. M. (2004). Methodological rigour within a qualitative framework. *Journal of Advanced Nursing*, *48*(4), 388-396. Doi: 10.1111/j.1365-2648.2004.03207.x

Trumbull, M. (2005). Qualitative Research Methods. In: G.R. Tailor (Ed.). Integrating and Qualitative Methods in Research (pp. 101-126). University Press of America.

Vijayakumar, P., Steinkrauss, R., & Sun, H. (2023). Entering into the weak version of translanguaging: teachers' English use in children's Tamil language classes in Singapore. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, *44*(3), 230-247.

REFERENCES

Adarkwah, M. A., Mekonen, Y. K., & Kalim, U. (2021). Teacher Professional Development as a Catalyst for Faculty Development: The Case of a University in China. *Journal of Education and Training Studies*, *9*(5), 1-15.

Álvarez, I., Fuertes Gutiérrez, M., & Gallardo Barbarroja, M. (2024). Team teaching in languages: a scoping review of approaches and practices in higher education. *Innovation in Language Learning and Teaching*, *18*(1), 59-77.

Anderson, R. S., & Speck, B. W. (1998). "Oh what a difference a team makes": Why team teaching makes a difference. *Teaching and Teacher Education, 14*(7), 671-686.

Armstrong, D. G. (1977). Team teaching and academic achievement. *Review of educational research*, *47*(1), 65-86.

Bacharach, N., Heck, T. W., & Dahlberg, K. (2008). Co-teaching in higher education. *Journal of College Teaching & Learning (TLC), 5*(3), 9-16.

Bair, M., & Woodward, R. G. (1964). *Team teaching in action*. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Baeten, M., & Simons, M. (2014). Teacher candidates' team teaching: Models, effects, and conditions for implementation. *Teaching and Teacher Education, 41*, 92-110.

Bauwens, J., Hourcade, J. J., & Friend, M. (1989). Cooperative teaching: A model for general and special education integration. *Remedial and Special Education, 10*(2), 17–22.

Beach, A. L.; Henderson, C., Famiano, M. (2008). Co-Teaching as a Faculty Development Model, *To Improve the Academy: A Journal of Educational Development, 26*(1), 199-216.

Bell, B., & Gilbert, J. (1994). Teacher development as professional, personal, and social development. *Teaching and Teacher Education*, *10*(5), 483-497.

Benjamin, J. (2000). The Scholarship of Teaching in Teams: What does it look like in practice?, *Higher Education Research & Development*, *19*(2), 191-204.

Brancato, V. C. (2003). Professional development in higher education. *New directions for adult and continuing education*, *2003*(98), 59-66. https://doi.org/10.1002/ace.100

Buckingham, L. R., Hernández, A. L., Santamaría, A. T., & Strotmann, B. (2021). Coteaching in higher education: Best practices, *Best Practices in Jesuit Higher Education: An Online Magazine*, *2*(1), 118-135.

Buckingham, L. R., López-Hernández, A., & Strotmann, B. (2021). Learning by comparison: The benefits of co-teaching for university professors' professional development. *Frontiers in Education*, 6, 1-15) https://doi.org/10.3389/feduc.2021.776991

Canaran, Ö. & Bayram, İ. (2020). A mixed method study on team teaching as a professional development model for EFL lecturers. *Kastamonu Education Journal, 18*(3), 1839-1850. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3843

Canaran, O., & Mirici, İ. (2020). A new model of team teaching for teacher professional development: A case study of in-service English teachers. *Egitim Ve Bilim-Education and Science, 45*(201). 247-271.

Carley, H. F. (2013). Team teaching styles utilized in Japan: Do they really work?. *Journal of International Education Research (JIER)*, *9*(3), 247-252.

Carpenter, D. M., Crawford, L., & Walden, R. (2007). Testing the efficacy of team teaching. *Learning Environments Research*, *10*, 53-65.

Casalvolone, N. R. (2020). Synergistic Team Teaching for Professional Development: A Case Study Approach. *Pensamiento Actual*, *20*(35), 65-80.

Clarke, D. and Hollingsworth, H., 2002. Elaborating a model of teacher professional growth. *Teaching and teacher education, 18*, 947–967. doi:10.1016/S0742-051X(02)00053-7

Cook, L. & Friend, M. (1995). Co-teaching: Guidelines for creating effective practice. *Focus on Exceptional Children, 28*(3), 1-16.

Cordie, L. A., Brecke, T., Lin, X., & Wooten, M. C. (2020). Co-teaching in higher education: Mentoring as faculty development. *International journal of teaching and learning in higher education*, *32*(1), 149-158.

Crow, J., & Smith, L. (2005). Co-teaching in higher education: Reflective conversation on shared experience as continued professional development for lecturers and health and social care students. *Reflective practice*, *6*(4), 491-506.

Dang, T. K. A., Carbone, A., Ye, J., & Vu, T. T. P. (2022). How academics manage individual differences to team teach in higher education: A sociocultural activity theory perspective. *Higher Education, 84*(2), 415-434.

Didion, L., Toste, J. R., & Filderman, M. J. (2020). Teacher professional development and student reading achievement: A meta-analytic review of the effects. *Journal of Research on Educational Effectiveness*, *13*(1), 29-66.

Dugan, K., & Letterman, M. (2008). Student appraisals of collaborative teaching. *College Teaching*, *56*(1), 11-15.

Evans, L. (2002). What is teacher development?. *Oxford review of education*, *28*(1), 123-137.

Ji, Z., & Cao, Y. (2016). A Prospective Study on the Application of MOOC in Teacher Professional Development in China. *Universal Journal of Educational Research*, *4*(9), 2061-2067.

Fan, C., & Lo, Y. Y. (2015). Interdisciplinary collaboration to promote L2 Science literacy in

Hong Kong. In *Team Teaching and Team Learning in the Language Classroom* (pp. 94-111). Routledge.

Ferguson, J., & Wilson, J. C. (2011). The Co-Teaching Professorship: Power and Expertise in the Co-Taught Higher Education Classroom. *Scholar-Practitioner Quarterly*, *5*(1), 52-68.

Finkel, D. L., & Arney, W. R. (1995*). Educating for freedom: The paradox of pedagogy. New Brunswick*. Rutgers University Press.

Friend, M., Reising, M., & Cook, L. (1993). Co-teaching: An overview of the past, a glimpse at the present, and considerations for the future. *Preventing School Failure: Alternative Education for Children and Youth*, *37*(4), 6-10.

Gast, I., Schildkamp, K., & van der Veen, J. T. (2017). Team-based professional development interventions in higher education: A systematic review. *Review of educational research*, *87*(4), 736-767.

Guidry, A., & Howard, C. (2019). Mutual mindsets: The hassles and hopes of co-teaching in teacher preparation. *Theory & Practice in Rural Education, 9*(2), 47-63. https://doi.org/10.3776/tpre.2019.v9n2p47-64

Gurman, E. B. (1989). The effect of prior test exposure on performance in two instructional settings. *Journal of Psychology, 123*, 275–278.

Harris, C., & Harvey, A. (2000). Team Teaching in Adult Higher Education Classrooms: Toward Collaborative Knowledge Construction. *New Directions for Adult & Continuing Education, 87*, 25-32.

Hatcher, T., Hinton, B., & Swartz, J. (1996). Graduate student's perceptions of university team-teaching. *The College Student Journal, 30*(3), 367-376.

Hinojosa-Pareja, E. F. & García-Cano, M. (2023). Excellence is not an island: team-based professional development in Higher Education. *Professional Development in Education, 49*(2), 368-386, doi: 10.1080/19415257.2020.1814382

Hoa, L. H. (2022). Team -Teaching as a Tool for Professional Development. *International Journal of Language, Literature and Culture*, *2*(3), 24–31. https://doi.org/10.22161/ijllc.2.3.3

Idol, L. (2006). Toward inclusion of special education students in general education:A program evaluation of eight schools. *Remedial and Special Education*, *27*(2),77–94.

Jang, S. H., Nguyen, B. H., & Yang, Y. (2010). Enhancing pedagogical roles of ESL/EFL native

and non-native teachers through team teaching: How to make this 'international partnership' successful. *The International Journal of Teaching, 17*(9), 249-258. https://doi.org/10.18848/1447- 9494/CGP/v17i09/47253

Kursch, M., Veteska, & Veteska, J. (2021). Coteaching: Advantages and Disadvantages. In *Learning Never Ends. . .Spaces of Adult Education: Central and Eastern European Perspectives* (1st ed., pp. 93–107). University of Warsaw Press.

LaFauci, H. M., & Richter, P. E. (2013). *Team Teaching at the College Level: Pergamon General Psychology Series* (Vol. 5). Elsevier.

Lester, J. N., & Evans, K. R. (2008). Instructors' Experiences of Collaboratively Teaching: Building Something Bigger. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, *20*(3), 373-382.

Lock, J., Clancy, T., Lisella, R., Rosenau, P., Ferreira, C., & Rainsbury, J. (2016). The lived experiences of instructors co-teaching in higher education. *Brock Education Journal, 26*(1), 22-35.

Luckner, J. L. (1999). An examination of two coteaching classrooms. *American Annals of the Deaf*, *144*, 24-34.

Malak, H., & Gambescia, S. F. (2023). Report of Faculty Experiences When Team Teaching in Higher Education. *International Journal of Contemporary Education*, *6*(2), 37-48.

Minett-Smith, C., & Davis, C. L. (2019). Widening the discourse on team-teaching in higher education. *Teaching in Higher Education*, *25*(5), 579-594.

Morelock, J. R., Lester, M. M., Klopfer, M. D., Jardon, A. M., Mullins, R. D., Nicholas, E. L., & Alfaydi, A. S. (2017). Power, perceptions, and relationships: A model of co-teaching in higher education. *College Teaching*, *65*(4), 182-191.

Pappamihiel, N. E. (2012). Benefits and challenges of co-teaching English learners in one elementary school in transition. *TAPESTRY*, *4*(1), 1-13.

Pearce, D. R., Stewart, T., & Tajino, A. (2019). Making a difference through quality co-teaching between native and non-native teachers in foreign language classrooms. In *Quality in TESOL and Teacher Education* (pp. 103-112). Routledge.

Perry, B. (2015). Doing international development through team teaching. In *Team Teaching and Team Learning in the Language Classroom* (pp. 67-77). Routledge.

Rose, J., & Reynolds, D. (2009). Teachers continuing professional development: A new approach. *20th Annual World ICSEI*, UK.

Sandholtz, J. H. (2000). Interdisciplinary team teaching as a form of professional development. *Teacher Education Quarterly*, 39-54.

Schwab, S., Holzinger, A., Krammer, M., Gebhardt, M., & Hessels, M. G. P. (2015). Teaching practices and beliefs about inclusion of general and special needs teachers in Austria. *Learning Disabilities: A Contemporary Journal, 13*(2), 237–254.

Smith, B. (1998). Adopting a strategic approach to managing change in learning and teaching. *To improve the academy*, *17*(1), 225-242.

Stewart, T., & Perry, B. (2005). Interdisciplinary Team Teaching as a Model for Teacher Development. *TESL-EJ*, *9*(2), 1-17.

Sutherland, S. 2012. "'Real English' in Japan: Team Teachers' Views on Nativeness in Language

Teaching." *Journal of English Studies, 10* (1), 175–191. https://doi.org/10.18172/jes.186.

Tajino, A., & Y. Tajino. 2000. "Native and non-Native: What Can They Offer? Lessons from

Team-Teaching in Japan." *ELT Journal*, *54* (1), 3–11. https://doi.org/10.1093/elt/54.1.3.

Vesikivi, P., Lakkala, M., Holvikivi, J., & Muukkonen, H. (2019). Team teaching implementation in engineering education: teacher perceptions and experiences. *European Journal of Engineering Education*, *44*(4), 519-534.

Vogler, K. E., & Long, E. (2003). Team teaching two sections of the same undergraduate course: A case study. *College Teaching, 51*(4), 122-126. https:// doi.org/10.1080/87567550309596426

Wang, D. (2010). Team Teaching and the Application in the Course" English Teaching

Methodology" by CET and NSET in China. *English Language Teaching, 3*(1), 87-91.

Welch, M. (2000). Descriptive analysis of team teaching in two elementary classrooms: A formative experimental approach. *Remedial and Special Education*, *21*(6), 366-376.

West M. (1996). *Effective teamwork*. Excel Printers.

Wiley, B., & Robinson, J. (1987, May). *An Interdisciplinary Studies Program: An*

Innovative Alternative. [Paper presentation]. National Conference on Teaching Excellence and Conference of Administrators, 1987. Austin, TX.

Yoshida, T. (2016). A sociocultural analysis of effective team teaching in a Japanese language

classroom. In A. Tajino, T. Stewart, & D. Dalsky, (Eds.), Team Teaching and Team Learning in the Language Classroom: Collaboration for innovation in ELT (pp.31-50). Routledge.

Zapf, M.K., Jerome, L. & Williams, M. (2011). Team Teaching in Social Work: Sharing Power

With Bachelor of Social Work Students, *Journal of Teaching in Social Work, 31*(1), 38-52, https://doi.org/10.1080/08841233.2011.539135

REFERENCES

Akkuş, Ç. (2011). *Incorporation of short stories into ELT in the EFL classrooms: Teachers' Perceptions* [Unpublished master's thesis]. Maltepe University.

Akyel, A., & Yalçın, E. (1990). Literature in the EFL class: A study of goal-achievement incongruence. *ELT Journal*, *44*(3), 174-180.

Bakla, A. (2020). Using digital sources of literature in foreign language instruction. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 141-162). Nobel.

Bartan, O. S. (2017). The effects of reading short stories in improving foreign language writing skills. *The Reading Matrix: An International Online Journal*, *17*(1), 59-7.

Bassnett, S., & Grundy, P. (1993). *Language through literature*. Longman.

Başal, A. (2020). Using literature to teach vocabulary. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 277-301). Nobel.

Bay, S. (2020). Using stories in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 23-45). Nobel.

Boyatzis, R. (1998). *Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development.* Sage.

Carter, R. (2007). Literature and language teaching 1986–2006: A review. *International Journal of Applied Linguistics*, *17*(1), 3-13.

Civelekoğlu, N., & Saka, F. O. (2018). The use of poetry to raise intercultural awareness of EFL students. *The Journal of Language Learning and Teaching*, *8*(1), 39-52.

Collie, J., & Slater, S. (1987). Literature in the language classroom: A resource book of ideas and activities. Cambridge University Press.

Creswell, J. W., (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4 th ed.). SAGE Publications.

Çakır, İ. (2020). Extensive reading and literature circles. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 119-140). Nobel.

Çatalbaş, G., & Solmaz, O. (2024). The investigation of English language teachers' use of literature and innovative technologies in the classroom according to various variables. *Focus on ELT Journal, 6*(1), 24-40.

Çekiç, A. (2020). Approaches to using literature in ELT classes. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 191-222). Nobel.

Çelik, S., Sağlamel, H., & Erbay-Çetinkaya, Ş. (2020). Teaching culture through literature. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 163-189). Nobel.

Çıraklı, M. Z., & Yükselir, C. (2020). Literary insights into language teaching: Metaphor. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 249-276). Nobel.

Demiröz, H. (2020). Use of literature in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 1-21). Nobel.

Dinçer, A., & Koç, H. K. (2020). The use of poetry in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 97-118). Nobel.

Duff, A., & Maley, A. (1990). Literature: Resource books for teachers. Oxford University Press.

Edmondson, W. (1997). The role of literature in foreign language learning and teaching: some valid and some ınvalid arguments. *AILA Review, 12*, 42-55.

Elgün, S. (2021). *High school's students' views about using literature in English classes* [Unpublished master's thesis]. Ufuk University.

Elyıldırım, S. (1993). *Using literature as a source in ELT classes* [Unpublished master's thesis]. Atatürk University.

Erbay-Çetinkaya, Ş. (2019). Responses to the functionality of short story-based reading instruction at tertiary level: Perceptions and problems. *Proceedings of the 5th Çukurova International ELT Teachers Conferences (CUELT 2019),* 231-239.

Eren, Z. (2004). The use of short-story in teaching English to the students of public high schools. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *26*(26), 41-47.

Gönen, S. İ. K. (2018). Implementing poetry in the language class: A poetry-teaching framework for prospective English language teachers. *Advances in Language and Literary Studies*, *9*(5), 28-42.

Gümüşok, F. (2013). A quest for literature in ELT coursebooks. *Journal of History Culture and Art Research*, *2*(2), 114-133.

Hall, G. (2015). *Literature in language education.* (2nd ed.). Palgrave Macmillan.

Harrison, S. C. (2018). *Pre-service teachers' perceptions of literature: A study in a university Spanish literature class for future Spanish teachers* [Unpublished master's thesis]. Brigham Young University, Utah, the USA.

Heggernes, S. L. (2021). A critical review of the role of texts in fostering intercultural communicative competence in the English language classroom. *Educational Research Review, 33*, 100390.

Hişmanoğlu, M. (2005). Teaching English through literature. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *1*(1), 53-66.

Işıklı, C., & Tarakçıoğlu, A. Ö. (2017). Investigating problems of English literature teaching to EFL high school students in Turkey with focus on language proficiency. *Journal of Language and Linguistic Studies, 13*(2), 82-95.

İnan, B., & Yüksel, D. (2013). *Literature and language teaching: A coursebook*. Pegem Akademi.

İnan-Karagöl, B., Yüksel, D., Altay, M., & İnan, D. (2021). *Teaching language and literature: A Course Book.* (3rd ed.). Pegem Akademi.

Kadıoğlu, S. (2005). *The use of poetry in ELT classes in the framework of learner-centred training method* [Unpublished master's thesis]. Mustafa Kemal University.

Kalyoncu, A. (2016). *The students' perceptions of literary texts in university level reading courses* [Unpublished master's thesis]. Çağ University.

Kalyoncu, B. (2018). *How does literature affect tertiary level ELF learners' autonomy, language learning attitude and language proficiency?* [Unpublished master's thesis]. Gazi University.

Kaplan, İ. G. (2006). *Stylistics and teaching English through literature for intermediate EFL students* [Unpublished master's thesis]. Selçuk University.

Karakaya, E. (2013). *Students' attitudes towards theatrical plays use and its effects on vocabulary learning* [Unpublished master's thesis]. Dumlupınar University, Kütahya.

Kaşlıoğlu, Ö., & Ersin, P. (2018). Pre-service teachers' beliefs about literature integration in English language teaching classrooms. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *14*(3), 213-232.

Kaya, B. (2011). *The impact of authentic animated stories on young learners' vocabulary learning in ELT classes* [Unpublished master's thesis]. Uludağ University.

Kaya, K. (2004). *Teaching English through American short stories in Anatolian and Superior High schools in Turkey* [Unpublished master's thesis]. Atatürk University.

Kaya, K. (2020). Using drama in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 71-96). Nobel.

Kaya, S. Ü. (2018). Integration of literature in ELT classes: A survey of the attitudes of ELT students towards the study of literature. *Başkent University Journal of Education*, *5*(1), 51-60.

Kayaoğlu, M. N., Çıraklı, M. Z., Aykıt, M., & Taş, Ç. (2012). Language teachers' attitudes towards the integration of literature into EFL instruction: Black Sea Region case. *Journal of Black Sea Studies, 12*(12), 169-188.

Kolcu, G. (2020). *A study on the role of literature in language learning: Secondary school efl learners' experiences on integrating short stories into language teaching* [Unpublished master's thesis]. Karadeniz Technical University.

Korkmazgil, S. (2020). Teaching English to young learners through literature. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 223-248). Nobel.

Kökler, D. (2019). *Using literature circles in teaching English to young learners* [Unpublished master's thesis]. Istanbul Aydın University.

Kramsch, C. (1993). *Context and culture in language teaching*. Oxford University Press.

Küçükhıdır, G. (2018). *A literature review on the utilisation of literary texts in foreign language education* [Unpublished master's thesis]. Istanbul Yeni Yüzyıl University.

Lazar, G. (1993). *Literature and language teaching: a guide for teachers and trainers*. Cambridge University Press.

Liaw, M. L. (2001). Exploring literary texts with computer-assisted language learning. *Educational Media International, 38*(3), 147-154.

Maley, A. (2012). Literature in language teaching. In L. Alsagoff, S. L. McKay, G. Hu, & W. A. Renandya (Eds.), *Principles and practices for teaching English as an international language* (pp. 299-317), Routledge.

Mart, Ç. T. (2021). The seamless relationship between teaching poetry and language learning. *Universal Journal of Educational Research, 9*(2), 288-291.

Özkan, A. (2013). *A study on literature use of ELT teachers with an ELT background and those with a literature background in their reading classes* [Unpublished master's thesis]. Maltepe University.

Öztürk, F. N. (2024). *Language teachers' perceptions on the integration of literature into EFL teaching* [Unpublished master's thesis]. Selçuk University.

Paran, A. (2006). The role of literature in instructed foreign language learning and teaching: An Evidence-based survey. *Language Teaching, 39*(4), 303-319.

Sapıtmaz, S. (2005). *Teaching English as a foreign language through literature* [Unpublished master's thesis]. Yeditepe University.

Küçükoğlu, H., & Sarıçoban, A. (2011). Using Literature in EFL classes: Short story. In 1st *International Conference on Foreign Language Teaching and Applied Linguistics FLTAL 2011 Proceedings Book* (pp. 160-170).

Şenozan, M. K. (2024). *A research on the perceptions of EFL instructors on using literature as an additional material in English language teaching* [Unpublished master's thesis]. Ufuk University.

Tahtacı, M. V. (2022). *Perceptions of pre-service teachers on using literature as an authentic text in English language teaching classes* [Unpublished master's thesis]. Başkent University.

Tunç, G. (2019). *Investigating academic discourse socialization of undergraduate English language and literature students through literature circles* [Unpublished master's thesis]. Bilkent University.

Tümer, T. Ç. (2010). *Using literature to enhance language and cultural awareness* [Unpublished master's thesis]. Middle East Technical University.

Uyumaz, A., Gezder, T., Çelik, M., & Bıyıklı, E. (2023). Exploring university instructors' perceptions of poetry as a catalyst for cultural learning in language education. *International Journal of Multilingual Education*, *23*, 16-30.

Wasanasomsithi, P. (1998). The use of literature in ESL and EFL classrooms. *Thailand TESOL Bulletin, 11*(2), 16-24.

Yeşilyurt, S. (2020). The use of novels in language teaching. In İ. Çakır & H. Demiröz (Eds), *Literature in language teaching* (pp. 47-70). Nobel.

Zeybek, G. (2018). Turkish pre-service EFL teachers' views on integrating various literary genres in teaching English. *Language Teaching and Educational Research (LATER)*, *1* (1), 25-41.

Ziya, S. (2009). *Efficiency of literature-integrated approach on vocabulary competence* [Unpublished master's thesis]. Trakya University.

REFERENCES

Amelia, L., & Abidin, M. (2018). Young ESL Learners' Perception on the Effects of Using Digital Storytelling Application in English Language Learning. *Pertanika Journal of Social Science and Humanities*, *26*, 179-198.

Amirinejad, M., & Rahimi, M. (2023). Integrating Digital Storytelling into STEAM Teaching: Examining Young Language Learners' Development of Self-regulation and English Literacy. *International Journal of Technology in Education*, *6*(4), 720-735. https://doi.org/10.46328/ijte.551

Andayani, R. (2019). *Engaging English student teachers in a digital storytelling project for young learners* (Sumardi, Ed.; WOS:000471222900066; C. 243). https://doi.org/10.1088/1755-1315/243/1/012066

Anderson, J., Chung, Y., & Macleroy, V. (2018). Creative and critical approaches to language learning and digital technology: Findings from a multilingual digital storytelling project. *Language and Education*, *32*(3), 195-211. https://doi.org/10.1080/09500782.2018.1430151

Anderson, J., & Macleroy, V. (2017). Connecting worlds: İnterculturality, identity and multilingual digital stories in the making. *Language and Intercultural Communication*, *17*(4), 494-517. https://doi.org/10.1080/14708477.2017.1375592

Ansaldo, M. (2014). Kamishibai in kindergarten: The magic of ancient Japanese storytelling with young learners. *Argentinian Journal of Applied Linguistics*, *2*(1), 26-31.

Anu, L., Jorma, E., & Sinikka, P. (2014). The case of design-oriented pedagogy: What students' digital video stories say about emerging learning ecosystems. *Education and Information Technologies*, *19*(3), 583-601. https://doi.org/10.1007/s10639-013-9284-6

Asik, A. (2016). Digital Storytelling and Its Tools for Language Teaching: Perceptions and Reflections of Pre-Service Teachers. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*, *6*(1), 55-68. https://doi.org/10.4018/IJCALLT.2016010104

Aspioti, M., Theodosiou, A., & Kameas, A. (2018). *Towards the Development of The 21st Century Skills Today for the Global Citizens of Tomorrow: The Brights Project* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000531474302090; ss. 8171-8176).

Bailey, D., Southam, A., & Costley, J. (2021). Digital storytelling with chatbots: Mapping L2 participation and perception patterns. *Interactive Technology and Smart Education*, *18*(1), 85-103. https://doi.org/10.1108/ITSE-08-2020-0170

Barwasser, A., Urton, K., Knaak, T., & Grünke, M. (2021). Intentional and incidental vocabulary acquisition through multi-component storytelling: The case of German L2 primary school students. *Language Teaching Research*. https://doi.org/10.1177/13621688211047962

Bei, Z., & Knowler, H. (2022). Disrupting unlawful exclusion from school of minoritised children and young people racialized as Black: Using Critical Race Theory composite counter-storytelling. *Emotional And Behavioural Difficulties*, *27*(3), 231-242. https://doi.org/10.1080/13632752.2022.2146225

Boit, R., Barnes, A., Conlin, D., & Hestenes, L. (2020). Voices of Refugee Mothers: Navigating the Complexities of Supporting their Preschool Children's Literacy Development. *Early Childhood Education Journal*, *48*(6), 683-691. https://doi.org/10.1007/s10643-020-01028-6

Bolaños, K. (2017). Plato on the Responsible Use of Poetry and Fiction in The Republic and The Laws. *KRITIKE-An Online Journal of Philosophy*, *11*(2), 241-256. https://doi.org/10.25138/11.2.a13

Bortoluzzi, M., Bertoldi, E., & Marenzi, I. (2021). *(Re-)contextualising Storytelling with Children in English L2 Mobile-Assisted Language Teacher Education* (V. Morgana & A. KukulskaHulme, Ed.; WOS:001057887600003; s. 60).

Capuano, D., De Monte, M., Groves, K., Roccaforte, M., & Tomasuolo, E. (2011). A Deaf-centred E-Learning Environment (DELE): Challenges and considerations. *Journal of Assistive Technologies*, *5*(4), 257-263. https://doi.org/10.1108/17549451111190669

Cheung, A. (2021). Digitizing the story-writing process for EFL primary learners: An exploratory study. *Language Teaching Research*. https://doi.org/10.1177/13621688211027772

Childs, M., Estatiev, V., Hetherington, J., Jugo, G., Richardson, T., & Walton, G. (2015). *Connecting to Reading: Inspiring Young Children to Read Through the Creation of Digital Artefacts and use of Social Media* (A. Jefferies & M. Cubric, Ed.; WOS:000371972900020; ss. 147-155).

Chiu, H., & Chen, C. (2020). A Comparison of EFL Fifth Graders' Vocabulary Acquisition through Skype Videoconferencing and Face-to-face Picture Book Storytelling. *Journal Of Language and Education*, *6*(2), 91-105. https://doi.org/10.17323/jle.2020.10082

Choo, Y. B., Abdullah, T., & Nawi, A. M. (2020). Digital Storytelling vs. Oral Storytelling: An Analysis of the Art of Telling Stories Now and Then. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(5A), 46-50. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.081907

Cortazzi, M., & Jin, L. (2007). Narrative learning, EAL and metacognitive development. *Early Child Development and Care*, *177*(7), 645-660. https://doi.org/10.1080/03004430701379074

Daskolia, M., Kynigos, C., & Makri, K. (2015). Learning about Urban Sustainability with Digital Stories Promoting Collaborative Creativity from a Constructionist Perspective. *Constructivist Foundations*, *10*(3), 388-396.

de Jager, A., Fogarty, A., Tewson, A., Lenette, C., & Boydell, K. (2017). Digital Storytelling in Research: A Systematic Review. *The Qualitative Report*, *22*(10), 2548-2582. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2017.2970

De Vecchi, N., Kenny, A., Dickson-Swift, V., & Kidd, S. (2016). How digital storytelling is used in mental health: A scoping review. *International Journal of Mental Health Nursing*, *25*(3), 183-193. https://doi.org/10.1111/inm.12206

Després, J., & Dubé, F. (2020). The Music Learner Voice: A Systematic Literature Review and Framework. *Frontiers In Education*, *5*. https://doi.org/10.3389/feduc.2020.00119

Dietz, G., Tamer, N., Ly, C., Le, J., Landay, J., & ACM. (2023). *Visual StoryCoder: A Multimodal Programming Environment for Children's*

Creation of Stories (WOS:001037809505018). Proceedings of the 2023 Chi Conference on Human Factors In Computing Systems, Chi 2023. https://doi.org/10.1145/3544548.3580981

Dutta, S., Mehta, N., & Pratik, R. (2013). *Humane Digital Route to Customize Communication for Sustainable Development* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000346699803015; ss. 3090-3096).

Epstein, S. (2013). *"They Have Their Hands on The Pulse of The City": Teachers' Constructions Of Students' Civic Knowledge In An Urban Middle School Classroom* (S. Nenga & J. Taft, Ed.; WOS:000360879300007; C. 16, s. 149). https://doi.org/10.1108/S1537-4661(2013)0000016010

Ertan Özen, N., & Duran, E. (2021). Contribution of digital storytelling to creative thinking skills. *Turkish Journal of Education*, *10*(4), 297-318. https://doi.org/10.19128/turje.909865

Esteban, S. (2015). *Integrating curricular contents and language through storytelling: Criteria for effective CLIL lesson planning* (S. MolinaPlaza, Ed.; WOS:000380498300007; C. 212, ss. 47-51). https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.11.297

Farhangi, F. (2022). A Systematic Educational-Based Review of Stories and Poems: Seeking the Voice of Young Women in Charlotte Smith's and Anna Barbauld's Major Works-Are There Any Implications for Educational Context? *Education Research International*, *2022*. https://doi.org/10.1155/2022/8305051

Faulkner, D. (2014). Storytelling cultures in early years classrooms. *HE KUPU*, *3*(5), 80-91.

Flores, T., & Evensen-Martinez, M. (2023). Childhood Bilinguals: Linguistic Snapshots of the First School Years in Real Time. *Journal Of Latinos and Education*. https://doi.org/10.1080/15348431.2023.2274845

Flynn, E. (2021). "Rapunzel, Rapunzel, Lanza Tu Pelo": Storytelling in a Transcultural, Translanguaging Dialogic Exchange. *Reading Research Quarterly*, *56*(4), 643-658. https://doi.org/10.1002/rrq.367

Gafu, C., & Badea, M. (2011). *Advantages and Disadvantages of Storytelling in Teaching English at Academic Level: A Case Study in the University of Ploiesti, Romania* (D. Gouscos & M. Meimaris, Ed.; WOS:000308136600023; ss. 195-201).

Graven, O., MacKinnon, L., & IEEE. (2006). *Exploitation of games and virtual environments for e-learning* (WOS:000245125200064). 427-439.

Hà, T. A., & Bellot, A. R. (2020). *Assessing storytelling as a tool for improving reading comprehension in the EFL primary classroom*.

Hà, T., & Bellot, A. (2020). Assessing storytelling as a tool for improving reading comprehension in the EFL primary classroom. *English Teaching-Practice and Critique*, *19*(2), 169-196. https://doi.org/10.1108/ETPC-11-2018-0096

Haidar, S., & Farrukh, F. (2023). Peace and well-being with storytelling in TESOL: Exploring peacebuilding through voices of English language learners in Pakistan. *TESOL Journal*. https://doi.org/10.1002/tesj.736

Han, A., Cai, Z., & ACM. (2023). *Design implications of generative AI systems for visual storytelling for young learners* (WOS:001103422700044). 470-474. https://doi.org/10.1145/3585088.3593867

Hendrickson, J. M. (1992). *Storytelling for Foreign Language Learners*.

Hlalele, D., & Brexa, J. (2015). Challenging the narrative of gender socialisation: Digital storytelling as an engaged methodology for the empowerment of girls and young women. *AGENDA-Empowering Women for Gender Equity*, *29*(3), 79-88. https://doi.org/10.1080/10130950.2015.1073439

Huang, B., Bedore, L., Ramírez, R., & Wicha, N. (2022). Contributions of Oral Narrative Skills to English Reading in Spanish-English Latino/a Dual Language Learners. *Journal Of Speech Language and Hearing Research*, *65*(2), 653-671. https://doi.org/10.1044/2021_JSLHR-21-00105

Huang, Y., Liu, C., Wang, Y., Tsai, C., & Lin, H. (2017). Student Engagment in Long-Term Collaborative EFL Storytellign Activities; An Analysis of Learners with English Proficiency Differences. *Educational Technology & Society*, *20*(3), 95-109.

Hwang, G., Zou, D., & Wu, Y. (2023). Learning by storytelling and critiquing: A peer assessment-enhanced digital storytelling approach to promoting young students' information literacy, self-efficacy, and critical thinking awareness. *ETR&D-Educational Technology Research and Development*, *71*(3), 1079-1103. https://doi.org/10.1007/s11423-022-10184-y

Işıkoğlu, N., & Şimşek, Z. C. (2020). Erken Çocukluk Eğitimi Öğretmenlerinin Hikâye Anlatma/Kitap Okuma Uygulamaları Tercihleri ve Nedenleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *8*(4), 1519-1533. https://doi.org/10.16916/aded.785633

Johnston, A. (2016). *Tell Me A Story: Developing A MOOC Pedagogy* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000402738403011; ss. 3052-3058).

Jones, S., & Howard, N. (2022). Traversing the Gaps: An Afrofuturist Approach to Social Change Through Dreaming in Science Fiction and STEM/Computer Science Education. *Journal of Futures Studies*, *26*(3), 45-52. https://doi.org/10.6531/JFS.202203_26(3).0004

Jowsey, S., Williams, M., & ACM. (2017). *Engaging the Invisible* (WOS:000440968600006). SIGGRAPH ASIA 2017 Symposium on Education (SA'17). https://doi.org/10.1145/3134368.3139209

Kameas, A., Quarta, B., & Maratou, V. (2018). *Educating Global Citizens with The Help of A MOOC* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000531474305067; ss. 10933-10942).

Kearney, M. (2011). A learning design for student-generated digital storytelling. *Learning, Media and Technology*, *36*(2), 169-188. https://doi.org/10.1080/17439884.2011.553623

Kim, M. (2012). Intertextuality and Narrative Practices of Young Deaf Students in Classroom Contexts: A Microethnographic Study. *Reading Research Quarterly*, *47*(4), 404-426. https://doi.org/10.1002/RRQ.029

Korosidou, E., & Bratitsis, T. (2019). *Infusing Multimodal Tools and Digital Storytelling in Developing Vocabulary and Intercultural Communicative Awareness of Young EFL Learners* (A. Liapis, G. Yannakakis, M. Gentile, & M. Ninaus, Ed.; WOS:000612997800019; C. 11899, ss. 191-200). https://doi.org/10.1007/978-3-030-34350-7_19

Korosidou, E., & Griva, E. (2016). "It's the same world through different eyes": A content and language integrated learning project for young EFL learners. *Colombian Applied Linguistics Journal*, *18*(1), 116-132. https://doi.org/10.14483/calj.v18n1.9305

Kosar, G. (2023). Student English Teachers? Vantage Points of the Digital Short Stories They Designed for Young Learners. *International Journal*

of Online Pedagogy and Course Design, *13*(1). https://doi.org/10.4018/IJOPCD.315299

Krashen, S. D. (1984). *Principles and practice in second language acquisition* (Reprinted). Pergamon Press.

Kristiawan, D., Ferdiansyah, S., & Picard, M. (2022). Promoting Vocabulary Building, Learning Motivation, and Cultural Identity Representation through Digital Storytelling for Young Indonesian Learners of English as a Foreign Language. *Iranian Journal of Language Teaching Research*, *10*(1), 19-36. https://doi.org/10.30466/ijltr.2022.121120

Labrador, B. (2018). Crossed transposition in a corpus-based study of motion in English and Spanish. *Languages in Contrast*, *18*(2), 207-229. https://doi.org/10.1075/lic.15019.lab

Labrador, B. (2022). Word sketches of descriptive modifiers in children's short stories for teacher training in teaching English as a foreign language. *Linguistics and Education*, *69*. https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101036

Lázaro-Ibarrola, A., & Villarreal, I. (2019). Questioning the Effectiveness of Procedural Repetition: The Case of Spanish EFL Primary School Learners L2 Behavior in College Language Learners. *Porta Linguarum*, *31*, 7-20.

Levinsen, K. (2008a). *Boosting Young Children's Writing Skills With Compensational e-Learning Designed for Dyslexics* (D. Remenyi, Ed.; WOS:000307812100056; ss. 457-464).

Levinsen, K. (2008b). Reinventing Papert′s Constructionism—Boosting Young Children's Writing Skills with e-Learning Designed for Dyslexics. *Electronic Journal Of E-Learning*, *6*(3), 227-234.

Liguori, A., & Tieri, B. (2014). *KVALUES PROJECT: A Bridge Between Lifelong Learning and New Job Opportunities* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000366837200061; ss. 405-414).

Macalister, J., & Thao, L. (2023). Promoting young EFL learners' oral production through storytelling: Coursebook adaptation in the Vietnamese classroom. *IRAL-International Review of Applied Linguistics In Language Teaching*. https://doi.org/10.1515/iral-2023-0045

Machado-Casas, M., Alanis, I., & Ruiz, E. (2017). Innovative Technologies As Social Pedagogy: Transforming Informal Educational Practices In The United States. *Pedagogia Social Revista Interuniversitaria*, *29*, 51-62.

Martinez-Adrián, M., & Gutiérrez-Mangado, M. (2022). Department of English, German and Translation and Interpretation Studies University of the Basque Country UPV/EHU. *VIAL-VIGO International Journal of Applied Linguistics*, *19*, 103-128.

Melwani, M., Tay, L., & Lim, C. (2019). *Digital Storytelling as a Pedagogy to Develop Literacy and Twenty-first Century Competencies in a Singapore Primary School: Teachers as Designers* (G. Oakley, Ed.; WOS:000837229000005; s. 81).

Melzi, G., Schick, A., & Bostwick, E. (2013). Latino children's narrative competencies over the preschool years. *Actualidades En Psicologia*, *27*(115), 1-14.

Miralpeix, I. (2007). Lexical Knowledge in Instructed Language Learning: The Effects of Age and Exposure. *International Journal Of English Studies*, *7*(2), 61-83.

Mora, P., & Coyle, Y. (2023a). Storytelling in EFL primary education: Defining a sociocritical and participatory model with pre-service teachers. *Thinking Skills and Creativity*, *49*. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101360

Mora, P., & Coyle, Y. (2023b). Videoed storytelling in primary education EFL: exploring trainees' digital shift. *Iral-International Review Of Applied Linguistics In Language Teaching*. https://doi.org/10.1515/iral-2022-0191

Morris, M., & Morris, M. (2013). *"Drumming" Up An Internationally Focused Music Program: Academic, Kinesthetic And Artistic Growth* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000347240602105; ss. 2646-+).

Mystakidis, S., Filippousis, G., Tolis, D., & Tseregkouni, E. (2021). Playful Metaphors for Narrative-Driven E-Learning. *Applied Sciences-Basel*, *11*(24). https://doi.org/10.3390/app112411682

Nguyen, V., Jung, K., & Dang, T. (2020). BlocklyAR: A Visual Programming Interface for Creating Augmented Reality Experiences. *Electronics*, *9*(8). https://doi.org/10.3390/electronics9081205

Oe, H., & Tanaka, C. (2023). Qualitative Evaluation of Scaffolded Teaching Materials in Business Analysis Classes: How to Support the Learning Process of Young Entrepreneurs. *Education Sciences*, *13*(3). https://doi.org/10.3390/educsci13030311

Özdemir, O. (2015). *THE EFFECTS OF STORY TELLING AND ROLE PLAYING ON YOUNG LEARNERS' VOCABULARY LEARNING AND RETENTION2*.

Park, H., Grover, I., Spaulding, S., Gomez, L., Breazeal, C., & AAAI. (2019). *A Model-Free Affective Reinforcement Learning Approach to Personalization of an Autonomous Social Robot Companion for Early Literacy Education* (WOS:000485292600085). 687-694. https://doi.org/10.1609/aaai.v33i01.3301687

Rahayu, F., Utomo, A., & Setyowati, R. (2020). Investigating Lexical Diversity of Children's Oral Narratives: A Case Study of L1 Speaking. *Register Journal*, *13*(2), 371-387. https://doi.org/10.18326/rgt.v13i2.371-388

Rashtchi, M., & Moradzadeh, M. (2018). Role Playing in Storytelling Classes and Its Impact on Iranian Young EFL Learners' Narrative Writing. *Journal Of Language and Education*, *4*(4), 65-76. https://doi.org/10.17323/2411-7390-2018-4-4-65-76

Rezzonico, S., Goldberg, A., Mak, K., Yap, S., Milburn, T., Belletti, A., & Girolametto, L. (2016). Narratives in Two Languages: Storytelling of Bilingual Cantonese-English Preschoolers. *Journal of Speech Language and Hearing Research*, *59*(3), 521-532. https://doi.org/10.1044/2015_JSLHR-L-15-0052

Robin, B. (2006). *The Educational Uses of Digital Storytelling*. 709-716. https://www.learntechlib.org/primary/p/22129/

Robin, B. R. (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom. *Theory Into Practice*, *47*(3), 220-228.

Rodríguez, M. (2021). Mathematics Education and tales in Early Childhood Education. *EDMA 0-6-Educacion Matematica En La Infancia*, *10*(1), 30-44.

Roessingh, H., & Elgie, S. (2009). Early Language and Literacy Development Among Young English Language Learners: Preliminary Insights from a Longitudinal Study. *TESL Canada Journal*, *26*(2), 24-45. https://doi.org/10.18806/tesl.v26i2.413

Ross, H., Rudd, J., Skains, R., & Horry, R. (2021). How Big Is My Carbon Footprint? Understanding Young People's Engagement with Climate Change Education. *Sustainability*, *13*(4). https://doi.org/10.3390/su13041961

Rossiter, M., & Garcia, P. A. (2010). Digital storytelling: A new player on the narrative field. *New Directions for Adult and Continuing Education*, *2010*(126), 37-48. https://doi.org/10.1002/ace.370

Rusk, N., Resnick, M., Berg, R., & Pezalla-Granlund, M. (2008). New Pathways into Robotics: Strategies for Broadening Participation. *Journal of Science Education and Technology*, *17*(1), 59-69. https://doi.org/10.1007/s10956-007-9082-2

Sadik, A. (2008). Digital storytelling: A meaningful technology-integrated approach for engaged student learning. *Educational Technology Research and Development*, *56*(4), 487-506. https://doi.org/10.1007/s11423-008-9091-8

Sadykova, G., Vafina, A., & Kayumova, A. (2018). *Promoting Dialogue of Cultures In Digital Learning Objects For Young Bilingual Language Learners* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000530893705009; ss. 4948-4952).

Setyarini, S., Gustine, G. G., Harto, S., & Muslim, A. B. (2021). Promoting Students' Critical Speaking Skill through Plus-Minus-Interesting (PMI) Strategies: A Case Study of Indonesian Junior High Schools. *3L: Language, Linguistics, Literature® The Southeast Asian Journal of English Language Studies*, *27*(3).

Shaw, A., McQuade, J., Reilley, M., Nixon, B., Baile, W., & Epner, D. (2019). Integrating Storytelling into a Communication Skills Teaching Program for Medical Oncology Fellows. *Journal Of Cancer Education*, *34*(6), 1198-1203. https://doi.org/10.1007/s13187-018-1428-3

Silviyanti, T. M., Achmad, D., Shaheema, F., & Inayah, N. (2022). The Magic of Storytelling: Does Storytelling through Videos Improve EFLmStudents' Oral Performance? *Studies in English Language and Education*, *9*(2), 521-538.

Singh, D., & Singh, N. (2018). *The Gaian Education Principle—A Journey Back To The Future* (L. Chova, A. Martinez, & I. Torres, Ed.; WOS:000568991704060; ss. 9101-9101).

Soleimani, A., Green, K., Herro, D., Walker, I., & Gardner-McCune, C. (2015). *CyberPLAYce, A Cyber-Physical-Spatial Storytelling Tool: Results from an Empirical Study with 8-10-Year-Old Storytellers* (P. Zaphiris & A. Ioannou, Ed.; WOS:000364718200041; C. 9192, ss. 438-446). https://doi.org/10.1007/978-3-319-20609-7_41

Song, D., & Lee, J. (2019). The use of teacher code-switching for very young EFL learners. *ELT Journal*, *73*(2), 144-153. https://doi.org/10.1093/elt/ccy049

Spencer, T., Petersen, D., Restrepo, M., Thompson, M., & Arvizu, M. (2019). The Effect of Spanish and English Narrative Intervention on the Language Skills of Young Dual Language Learners. *Topics In Early Childhood Special Education*, *38*(4), 204-219. https://doi.org/10.1177/0271121418779439

Stavrou, S., Charalambous, C., & Macleroy, V. (2021a). Translanguaging through the lens of drama and digital storytelling: Shaping new language pedagogies

in the classroom. *Pedagogy, Culture & Society*, *29*(1), 99-118. https://doi.org/10.1080/14681366.2019.1692058

Stavrou, S., Charalambous, C., & Macleroy, V. (2021b). Translanguaging through the lens of drama and digital storytelling: Shaping new language pedagogies in the classroom. *Pedagogy Culture and Society*, *29*(1), 99-118. https://doi.org/10.1080/14681366.2019.1692058

Sydora, B., Listener, L., Kung, J., Ross, S., & Voyageur, C. (2023). Traditional crafting as a catalyst for Indigenous women's intergenerational cohesion and wellness: A Canadian perspective. *International Journal of Circumpolar Health*, *82*(1). https://doi.org/10.1080/22423982.2023.2175763

Tai, H., Chen, C., Tsai, Y., Lee, B., & Dewi, Y. (2021). Is Instructional Scaffolding a Better Strategy for Teaching Writing to EFL Learners? A Functional MRI Study in Healthy Young Adults. *Brain Sciences*, *11*(11). https://doi.org/10.3390/brainsci11111378

Tanrikulu, F. (2020). The Effect of L2 Listening Texts Adapted to the Digital Story on the Listening Lesson. *Turkish Online Journal of Distance Education*, *21*(1), 1-18. https://doi.org/10.17718/tojde.674382

Teng, M., & Cui, Y. (2023). Comparing incidental learning of single words and collocations from different captioning conditions: The role of vocabulary knowledge and working memory. *Journal Of Computer Assisted Learning*. https://doi.org/10.1111/jcal.12910

Tiisler, L., & Wolff, K. (2023). The Portrayal of Characters with Learning Disabilities in Children's Picturebooks. *Early Childhood Education Journal*. https://doi.org/10.1007/s10643-023-01584-7

Tvrdeic, J. (2022). Tale, Performance, and Culture in EFL Storytelling with Young Learners. *LIBRI & LIBERI*, *11*(1), 193-196.

Urbach, J., & Eckhoff, A. (2012). Release the Dragon: The role of popular culture in children's stories. *Contemporary Issues in Early Childhood*, *13*(1), 27-37. https://doi.org/10.2304/ciec.2012.13.1.27

van Aswegen, S., Swart, E., & Oswald, M. (2019). Developing metacognition among young learners by using stories. *South African Journal of Education*, *39*(2). https://doi.org/10.15700/saje.v39n2a1531

Vijayakumar, P., Steinkrauss, R., & Sun, H. (2023). Entering into the weak version of translanguaging: Teachers' English use in children's Tamil language classes in Singapore. *Journal Of Multilingual and Multicultural Development*, *44*(3), 230-247. https://doi.org/10.1080/01434632.2020.1808003

Violaris, M. (2023). *A physics lab inside your head: Quantum thought experiments as an educational tool* (B. LaCour, L. Yeh, & M. Osinski, Ed.; WOS:001116722300008; ss. 58-67). https://doi.org/10.1109/QCE57702.2023.20325

Vu, V., Warschauer, M., & Yim, S. (2019). Digital Storytelling: A District Initiative for Academic Literacy Improvement. *Journal Of Adolescent & Adult Literacy*, *63*(3), 257-267. https://doi.org/10.1002/jaal.962

Westlund, J., Jeong, S., Park, H., Ronfard, S., Adhikari, A., Harris, P., DeSteno, D., & Breazeal, C. (2017). Flat vs. Expressive Storytelling: Young Children's Learning and Retention of a Social Robot's Narrative. *Frontiers In Human Neuroscience*, *11*. https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00295

Yaman, Y., & Taşdelen, A. S. (2022). *Digital Storytelling Overview: The Benefits of Digital Storytelling in Gifted Education*.

REFERENCES

Achmad, D., Aulia, M., Hidayatullah, R., & Yusuf, Y. (2023). An exploratory study on students' anxiety in the process of composing an English essay. *English Review: Journal of English Education*. https://doi.org/10.25134/erjee.v11i2.8559.

Al-Obaydi, L. H., Pikhart, M., & Klimova, B. (2023). ChatGPT and the General Concepts of Education: Can Artificial Intelligence-Driven Chatbots Support the Process of Language Learning? *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, *18*(21), 39–50. https://doi.org/10.3991/ijet.v18i21.42593

Bandura, A. (1978). The self system in reciprocal determinism. *American Psychologist, 33*(4), 344–358. https://doi.org/10.1037/0003-066X.33.4.344

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Review. *IEEE Access*, 8, 75264-75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510.

Cheng, Y. S. (2004). A measure of second language writing anxiety: Scale development and preliminary validation. *Journal of Second Language Writing, 13*(4), 313-335.

Cislowska, A. (2024). Integration of chatbots in additional language education: a systematic review. *European Journal of Educational Research, 13*(4), 1607-1625. https://doi.org/10.12973/eu-jer.13.4.1607

Csikszentmihalyi M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience.* New York, NY: Harper & Row.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. In *Springer eBooks*. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-2271-7

Dornyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics*. New York: Oxford University Press.

Fareed, M., Khan, I., & Akhtar, H. (2021). The Causes of English Writing Anxiety among Pakistani ESL Students: Perceptions of Teachers and Students. *Pakistan Journal of Humanities and Social Sciences*. https://doi.org/10.52131/pjhss.2021.0901.0109.

Haristiani, N. and Rifai, M. (2021). Chatbot-based application development and implementation as an autonomous language learning medium. *Indonesian Journal of Science and Technology, 6*(3), 561-576. https://doi.org/10.17509/ijost.v6i3.39150

Horwitz, E. (2001). Language anxiety and achievement. Annual Review of Applied Linguistics, 21. doi:10.1017/s0267190501000071

Huang, W., Hew, K., & Fryer, L. (2021). Chatbots for language learning—are they really useful? a systematic review of chatbot-supported language learning. *Journal of Computer Assisted Learning, 38*(1), 237-257. https://doi.org/10.1111/jcal.12610

Hwang, G. J., & Chang, C. Y. (2023). A review of opportunities and challenges of chatbots in education. *Interactive Learning Environments*, *31*(7), 4099–4112. https://doi.org/10.1080/10494820.2021.1952615

Ismayilova, S. (2020). Psychological aspects of acquisition of writing skills in English language. *Scientific Bulletin*. https://doi.org/10.54414/pqoo5531.

Kohnke, L., Moorhouse, B. L., & Zou, D. (2023). ChatGPT for Language Teaching and Learning. *RELC Journal*, *54*(2), 537–550. https://doi.org/10.1177/00336882231162868

Kohnke, L., Moorhouse, B., & Zou, D. (2023). Chatgpt for language teaching and learning. *Relc Journal, 54*(2), 537-550. https://doi.org/10.1177/00336882231162868

Little, D. (2007). Language Learner Autonomy: Some Fundamental Considerations Revisited. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 1, 14 - 29. https://doi.org/10.2167/illt040.0.

Little, D. (2020). Language learner autonomy: Rethinking language teaching. *Language Teaching*, 55, 64 - 73. https://doi.org/10.1017/S0261444820000488.

Liu, H. (2023). Research on Cultivating Students' English Writing Ability. *Curriculum and Teaching Methodology*. https://doi.org/10.23977/curtm.2023.062309.

Liu, W. (2024). A bibliometric analysis of artificial intelligence chatbots in language education. *Social Education Research*, 59-78. https://doi.org/10.37256/ser.5120243372

Ma, Y., Huang, Y., & Wang, Q. (2023). Exploring ChatGPT in Language Teaching for Higher Education in China. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, *18*(1), 265–271. https://doi.org/10.54254/2753-7048/18/20231337

McCarthy, J. 1997. What is Artificial Intelligence? Available electronically at http:// www-formal.stanford.edu/jmc/whatisai/whatisai.html.

Park, H. Y. (2023). Application of ChatGPT for an English Learning Platform. *STEM Journal*, *24*(3), 30–48. https://doi.org/10.16875/stem.2023.24.3.30

Pesovski, I., Santos, R., Henriques, R., & Trajkovik, V. (2024). Generative ai for customizable learning experiences. Sustainability, 16(7), 3034. https://doi.org/10.3390/su16073034

Piaget, J. (1964). Part I: Cognitive development in children: Piaget development and learning. Journal Research in Science Teaching, 2(3), 176–186. doi:10.1002/tea.3660020306

Sa'adah, A. (2020). Writing Skill in Teaching English: An Overview. *EDUCASIA: Jurnal Pendidikan, Pengajaran, dan Pembelajaran*. https://doi.org/10.21462/educasia.v5i1.41.

Şakrak-Ekin, G., & Balçıkanlı, C. (2019). Does Autonomy Really Matter in Language Learning?. *Language Acquisition eJournal*. https://doi.org/10.17323/jle.2019.8762.

Shute, V. J. (2008). Focus on Formative Feedback. Review of Educational Research, 78(1), 153-189. https://doi.org/10.3102/0034654307313795

Su, Z., Liu, M., Song, B., & Lian, S. (2021). The Intervention of Internet Technology on Students' English Learning in the Intelligent Era. *2021 4th International Conference on Information Systems and Computer Aided Education*. https://doi.org/10.1145/3482632.3483015.

Yi, F. and Petrina, S. (2013). Using learning analytics to understand the design of an intelligent language tutor – chatbot lucy. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 4*(11). https://doi.org/10.14569/ijacsa.2013.041117

Yildiz, T. A. (2023). The Impact of ChatGPT on Language Learners' Motivation. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, *5*(2), 582–597. https://doi.org/10.51535/tell.1314355

Zhang, H., & Han, X. (2021). Influence of Vocalized Reading Practice on English Learning and Psychological Problems of Middle School Students. *Frontiers in Psychology*, 12. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.709023.

REFERENCES

Antón, M., & DiCamilla, F. (1998). Socio-cognitive functions of L1 collaborative interaction in the L2 classroom. *The Canadian Modern Language Review*, *54*(3), 314–342. https://doi.org/10.3138/cmlr.54.3.314

Atkinson, D. (1993). Teaching in the target language: A problem in the current orthodoxy. *Language Learning Journal, 8*, 2–5. https://doi.org/10.1080/09571739385200261

Atkinson, D. (1987). The mother tongue in the class- room: A neglected resource. *English Language Teaching Journal, 41*, 241–247. https://doi.org/10.1093/elt/41.4.241

Auerbach, E. (1993). Reexamining English only in the ESL classroom. *TESOL Quarterly, 27*, 1, 9–32. https://doi.org/10.2307/3586949

Brooks-Lewis, K. A. (2009). Adult learners' perceptions of the incorporation of their L1 in foreign language teaching and learning. *Applied Linguistics*, *30*(2), 216–235. https://doi.org/10.1093/applin/amn051

Bruen, J., & Kelly, N. (2014) Using a shared L1 to reduce cognitive overload and anxiety levels in the L2 classroom, *The Language Learning Journal, 45*(3), 368–381. https://doi.org/10.1080/09571736.2014.908405

Butzkamm, W. (2003). We only learn language once. The role of the mother tongue in FL classrooms: Death of a dogma. *The Language Learning Journal, 28*(1), 29–39. https://doi.org/10.1080/09571730385200181

Canagarajah, S. (2013). *Translingual practice: Global Englishes and cosmopolitan relations*. Routledge.

Cao, Y. (2011). Investigating situational willingness to communicate within second language classrooms from an ecological perspective. *System, 39*, 468–479. https://doi.org/10.1016/j.system.2011.10.016

Cummins, J. (2008). Teaching for transfer: Challenging the two solitudes assumption in bilingual education. In J. Cummins & N.H. Hornberger (Eds.), *Encyclopedia of language and education* (2nd ed., Vol. 5: Bilingual Education, pp. 65–76). Springer.

Dewaele J. M., & Pavelescu L. M. (2021). The relationship between incommensurable emotions and willingness to communicate in English as a foreign language: A multiple case study. *Innov. Lang. Learn. Teach. 15*, 66–80. https://doi.org/10.1080/17501229.2019.1675667

Hall, G., & Cook, G. (2012) Own-language use in language teaching and learning: State of the art. *Language Teaching, 45*(3), 271–308. https://doi.org/10.1017/S0261444812000067

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope. (1986). Foreign language classroom anxiety. *Modern Language Journal, 70*, 125–132. https://doi.org/10.2307/327317

Kang, S. J. (2005). Dynamic emergence of situational willingness to communicate in a second language. *System, 33*(2), 277–292. https://doi.org/10.1016/j.system.2004.10.004

Koylu, Z. (2018). The rise of L1 in the tertiary L2 classroom: Code-switching factors, functions, and attitudes in Turkey. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching, 15*(2), 271–289.

Macaro, E. (2009). Teacher use of codeswitching in the second language classroom: Exploring 'optimal' use. In M. Turnbull & J. Dailey-O'Cain (Eds.), *First language use in second and foreign language learning* (pp. 35–49). Multilingual Matters.

Macaro, E. (2005). Codeswitching in the L2 classroom: A communication and learning strategy. In E. Llurda (Ed.), *Non-native language teachers: Perceptions, challenges and contributions to the profession* (pp. 63–84). Springer.

MacIntyre, P. D. (2007). Willingness to communicate in the second language: Understanding the decision to speak as a volitional process. *Modern Language Journal, 91*, 564–576. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.2007.00623.x

MacIntyre, P. D. (1994). Variables underlying willingness to communicate: A causal analysis. *Communication Research Reports, 11*, 135–142. https://doi.org/10.1080/08824099409359951

MacIntyre, P. D., Clement, R., Dornyei, Z., & Noels, K. (1998). Conceptualizing willingness to communicate in a L2: A situated model of confidence and affiliation. *Modern Language Journal, 82*, 545–562. https://doi.org/10.1111/j.1540-4781.1998.tb05543.x

MacIntyre, P. D., & Legatto, J. J. (2010). A dynamic system approach to willingness to communicate: Developing an idiodynamic method to capture rapidly changing affect. *Applied Linguistics, 32*, 149–171. https://doi.org/10.1093/applin/amq037

Mak, B. (2011). An exploration of speaking-in-class anxiety with Chinese ESL learners. *System, 39*(2), 202–214. https://doi.org/10.1016/j.system.2011.04.002

McCroskey, J. C., & Baer, J. E. (November, 1985). *Willingness to communicate: The construct and its measurement*. Paper presented at the annual convention of the Speech Communication Association, Denver.

McMillan, B. A., & Rivers, D. J. (2011). The practice of policy: Teachers' attitudes towards "English only". *System, 39*, 251–263. https://doi.org/10.1016/j.system.2011.04.011

Pawlak, M., & Mystkowska-Wiertelak, A. (2015). Investigating the dynamic nature of L2 willingness to communicate. *System, 50*, 1–9. https://doi.org/10.1016/j.system.2015.02.001

Rabbidge, M., & Chapell, P. (2014). Exploring non-native English speaking teachers' classroom language use in South Korean elementary schools. *TESL-EJ, 17*(4), 1–18.

Richards, K. (2003). *Qualitative inquiry in TESOL*. Palgrave Macmillan.

Sampson, A. (2011). Learner code-switching versus English only. *ELT Journal*, *66*(3), 293–303. https://doi.org/10.1093/elt/ccr067

Shin, J., Dixon, L. Q., & Choi, Y. (2019). An updated review on use of L1 in foreign language classrooms. *Journal of Multilingual and Multicultural Development, 41*(5), 406–419. https://doi.org/10.1080/01434632.2019.1684928

Storch, N., & Aldosari, A. (2010). Learners' use of first language (Arabic) in pair work in an EFL class. *Language Teaching Research*, *14*(4), 355–375. https://doi.org/10.1177/1362168810375362

Storch N., Wigglesworth G. (2003). Is there a role for the use of the L1 in an L2 setting? *TESOL Quarterly, 37*, 760–770. https://doi.org/10.2307/3588224

Strauss, A., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory* (2nd ed.). Sage.

Swain, M., & Lapkin, S. (2000). Task-based second language learning: The uses of the first language. *Language Teaching Research, 4*, 251–274. https://doi.org/10.1177/136216880000400304

Turnbull, M. & J. Dailey-O'Cain (Eds.) (2009). *First language use in second and foreign language learning*. Multilingual Matters.

Yashima, T. (2002). Willingness to communicate in a second language: The Japanese EFL context. *Modern Language Journal, 86*, 55–66. https://doi.org/10.1111/1540-4781.00136

Editör:
Assoc. Prof. Dr. Gökhan Özaslan

International Research in the Field of Educational Administration-I

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION-I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Gökhan Özaslan

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-91-5
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION-I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Gökhan Özaslan
VIII+98, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-91-5

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

References

Abdullah, A. G. K., Ling, Y. L., & Ping, C. S. (2017). Workplace happiness, transformational leadership and affective commitment. *Advanced Science Letters*, *23*(4), 2872-2875. https://doi.org/10.1166/asl.2017.7588

Accordino, D. B., Accordino, M. P., & Slaney, R. B. (2000). An investigation of perfectionism, mental health, achievement and achievement motivation in adolescents. *Psychology in The Schools*, *20*(37), 535-545. https://doi.org/10.1002/1520-6807(200011)37:6<535::AID-PITS6>3.0.CO;2-O

Acton, R., & Glasgow, P. (2015). Teacher well being in neoliberal contexts: A review of the literature. *Australian Journal of Teacher Education*, *40*(8), 99-114. https://doi.org/10.14221/ajte.2015v40n8.6.

Adkins, K. K., & Parker, W. (1996). Perfectionism and suicidal preoccupation. *Journal of Personality*, *64*(2), 529-543. https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1996.tb00520.x

Antony, M. M., & Swinson, R. P. (2009). *When perfect isn't good enough: Strategies for coping with perfectionism*. New Harbinger.

Arslan, Y., & Polat, S. (2017). Adaptation of organizational happiness scale into Turkish. *Journal of Educational Administration in Theory and Practice*, *23*(4), 603-622.

Ashby, J. S., Rahotep, S. S., & Martin, J. L. (2005). Multidimensional perfectionism and rogerian personality constructs. *Journal Of Humanıstıc Counselıng, Education and Development*, *44*(1), 55-65. https://doi.org/10.1002/j.2164-490X.2005.tb00056.x

Bakker, A. B., Demerouti, E., & Burke, R. (2009). Workaholism and relationship quality: A spillover-crossover perspective. *Journal of Occupational Health Psychology*, *14*(1), 23.

Bass, R. (1997). The purpose of education. *The Educational Forum, 61(2), 128–132.* https://doi.org/10.1037/a0013290

Blatt, S. J. (1995). The destructiveness of perfectionism: Implications for the treatment of depression. *American Psychologist*, *50*(1), 1003-1020.

Bollen, K., & Long, J. S. (1993). *Testing structural equation models*. Sage.

Boomsma, A. (2000). Reporting analyses of covariance structures. *Structural Equation Modeling*, *7*(1), 461−483. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0703_6

Bower, V. (2020). *Debates in primary education*. Routledge.

Bullough, R. V. Jr., & Pinnegar, S. (2009). The Happiness of teaching (as eudaimonia): Disciplinary knowledge and the threat of performativity. *Teachers and Teaching*, *15*(2), 241–256. doi: http://dx.doi.org/10.1080/13540600902875324.

Burke, R. J. (1999). It's not how hard you work but how you work hard: Evaluating workaholism components. *International Journal of Stress Management*, *6*(4), 225-239. https://doi.org/10.1023/A:1021936220220

Burke, R. J. (2000a). Workaholism in organizations: psychological and physical well-being consequences. *Stress Medicine, 16(1), 11–16.* https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1700(200001)16:1<11::AID-SMI825>3.0.CO;2-U

Burke, R. J. (2000b). Workaholism and divorce. *Psychological Reports, 86*, 219-220. https://doi.org/10.2466/pr0.2000.86.1.219

Burke, R. J. (2001). Workaholism components, job satisfaction, and career progress 1. *Journal of Applied Social Psychology*, *31*(11), 2339-2356. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2001.tb00179.x

Burke, R. J., & MacDermid, G. (1999). Are workaholics job satisfied and successful in their careers?. *Career Development International*, *7*(4), 352-364. https://doi.org/10.1108/eb028906

Burke, R. J., Koyuncu, M., & Fiksenbaum, L. (2008). Workaholism, work and extra-work satisfactions and psychological well-being among professors in Turkey. *Cross Cultural Management: An International Journal*. https://doi.org/10.1108/13527600810914148

Burke, R. J., Richardsen, A. M., & Mortinussen, M. (2004). Workaholism among Norwegian managers: Work and well-being outcomes. *Journal of Organizational Change Management*, *17*(5), 459-470. https://doi.org/10.1108/09534810410554489

Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. Routledge.

Caesens, G., Stinglhamber, F., & Luypaert, G. (2014). The impact of work engagement and workaholism on well-being: The role of work-related social support. *Career Development International*, *19*(7), 813–835.

Clark, M. A., Michel, J. S., Zhdanova, L., Pui, S. Y., & Baltes, B. B. (2016). All work and no play? A meta-analytic examination of the correlates and outcomes of workaholism. *Journal of Management*, *42*(7), 1836-1873. https://doi.org/10.1177/0149206314522301

Claxton, G. (2008). *What's the point of school?: Rediscovering the heart of education*. Oneworld Publications.

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research methods in education*. Routledge.

Deal, T., & Peterson, K. D. (1994). T*he leadership paradox: balancing logic and artistry in schools*. Jossey-Bass Inc.

Demo, G., & Paschoal, T. (2013). Well-Being at work scale: Exploratory and confirmatory validation in the United States comprising affective and cognitive components. Proceeding XXXVII Encontro da ANPAD, Rio de Janeiro.

Dreer, B. (2022). Teacher well-being: Investigating the contributions of school climate and job crafting. *Cogent Education*, *9*(1), 2044583. https://doi.org/10.1080/2331186X.2022.2044583

Dunkley, D. M., Zuroff, D. C., & Blankstein, K. R. (2003). Self-critical perfectionism and daily affect: dispositional and situational influences on stress and coping. *Journal of Personality and Social Psychology*, *84*(1), 234. https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.1.234

Dutschke, G. (2019). Organizational happiness factors. an exploratory study of portuguese reality. *Revista de Estudios Empresariales*, *1*, 21-43.

Engels, N., Hotton, G., Devos, G., Bouckenooghe, D., & Aelterman, A. (2008). Principals in schools with a positive school culture. *Educational Studies*, *34*(3), 159-174. https://doi.org/10.1080/03055690701811263

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2003). *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill Companies, Inc.

Fredrickson, B. L. (2003). The value of positive emotions: The emerging science of positive psychology is coming to understand why it's good to feel good. *American Scientist*, *91*(4), 330-335.

Frost, R. O., Marten, P., Lahart, C., & Rosenblate, R. (1990). The dimensions of perfectionism. *Cognitive Therapy and Research*, *14*(5), 449-468. https://doi.org/10.1007/BF01173364

Fullan, M. (2002). The change. *Educational leadership*, *59*(8), 16-20.

Goodlad, J., & McMannon, J. (1997). *The public purpose of education and schooling*. Jossey-Bass.

Guglielmi, D., Simbula, S., Schaufeli, W. B., & Depolo, M. (2012). Self-efficacy and workaholism as initiators of the job demands-resources model. *Career Development International*, *17*(4), 375-389. https://doi.org/10.1108/13620431211255842

Hair, J. F., Black, B., Babin, B. Anderson, R. E. & Tatham, R.L. (2006). Multivariate data analysis. (6th edition). *Upper saddle river*, Prentice-Hall.

Hanh, T. N., & Weare, K. (2017). *Happy teachers change the world: A guide for cultivating mindfulness in education*. Parallax Press.

Harpaz, I., & Snir, R. (2003). Workaholism: Its definition and nature. *Human Relations*, *56*(3), 291-319. https://doi.org/10.1177/0018726703056003613

Harter, J. K., Schmidt, F. L., & Keyes, C. L. (2003). Well-being in the workplace and its relationship to business outcomes: A review of the Gallup studies. In Keyes, C. L. M. & Haidt, J. (Eds.) Flourishing: Positive psychology and the life well-lived (pp. 205-224). Washington, DC, USA: American Psychological Association. http://dx.doi.org/ 10.1037/10594-009

Hascher, T. (2010). Well-being. In Peterson, P.; Baker, E.& McGaw, B. (Eds.), *International encyclopedia of education*, Elsevier.

Hascher, T., & Waber, J. (2021). Teacher well-being: A systematic review of the research literature from the year 2000–2019. *Educational Research Review*, *34*, 100411. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2021.100411

Heidari, M., HoseinPour, M. A., Ardebili, M., & Yoosefee, S. (2022). The association of the spiritual health and psychological well-being of teachers with their organizational commitment. *BMC Psychology*, *10*(1), 1-7. https://doi.org/10.1186/s40359-022-00768-x

Hewitt, P. L., & Flett, G. L. (1990). Perfectionism and depression: A multidimensional analysis. *Journal of Social Behavior and Personality*, 5, 423-438.

Hewitt, P. L., Flett, G. L., Turnbull-Donovan, W., & Mikail, S. F. (1991). The Multidimensional perfectionism scale: Reliability, validity, and psychometric properties in psychiatric samples. *Psychological Assessment: A Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *3*(3), 464. https://doi.org/10.1037/1040-3590.3.3.464

Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. (2008). Evaluating model fit: A synthesis of the structural equation modelling literature. *7th European Conference on Research Methodology for Business and Management Studies*, 195-200.

Jackson, S. S., Fung, M. C., Moore, M. A. C., & Jackson, C. J. (2016). Personality and workaholism. *Personality and Individual Differences*, *95*, 114-120. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.020

Johnstone, A., & Johnston, L. (2005). The relationship between organizational climate, occupational type and workaholism. *New Zealand Journal of Psychology*, *34*(3), 181-188.

Kanai, A., & Wakabayashi, M. (2004). Effects of economic environmental changes on job demands and workaholism in Japan. *Journal of Organizational Change Management*. https://doi.org/10.1108/09534810410554533

Kart, M. E. (2005). Reability and validity of the workaholism battery (work-batt): Turkish form. *Social Behavior and Personality*, *33* (6), 609-618.

Kline, R. B. (2005). *Principle and practice of structural equation modeling*. Guilford.

Levine, S. L., Werner, K. M., Capaldi, J. S., & Milyavskaya, M. (2017). Let's play the blame game: The distinct effects of personal standards and self-critical perfectionism on attributions of success and failure during goal pursuit. *Journal of Research in Personality*, *71*(1), 57-66. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2017.08.005

Lopez, C. M. (2008). School management in multicultural contexts. *The International Journal of Leadership in Education*, *11*(1), 63-82. https://doi.org/10.1080/13603120701308439

MacKinnon, D. P., Lockwood, C. M., Lockwood, J. M., West, S. G., & Sheets, V. (2002). A comparison of methods to test mediation and other intervening variable effects. *Psychol Methods*, *7*(1), 83-104. doi:10.1037/1082-989x.7.1.83.

Martin, J. R. (2011). *Education reconfigured: Culture, encounter, and change*. Routledge.

McKay, J. (2004). Workaholism: Praised or the plague of school administrators?. *AASA Journal of Scholarship and Practice*, *1*(2), 6-10.

McMillan L. H. W., O'Driscoll, M. P., Marsh, N. V., & Brady, E. C. (2001). Understanding workaholism: Data synthesis, theoretical critique, and future design strategies. *International Journal of Stress Management*, *8*(2), 69-91. https://doi.org/10.1023/A:1009573129142

Meier, E., Aziz, S., Wuensch, K., & Dolbier, C. (2021). Work hard, play hard horizontal ellipsis or maybe not: A look at the relationships between workaholism, work-leisure conflict, and work stress. *Journal of Leisure Research*, *52*(3), 330-346. https://doi.org/10.1080/00222216.2020.1778589

Milyavskaya, M., Harvey, B., Koestner, R., Powers, T., Rosenbaum, J., Ianakieva, I., & Prior, A. (2014). Affect across the year: How perfectionism influences the pattern of university students' affect across the calendar year. *Journal of Social and Clinical Psychology*, *33*(2), 124-142. https://doi.org/10.1521/jscp.2014.33.2.124

Mudrack, P. E. (2006), *Understanding workaholism: the case of behavioral tendencies*, In Burke, R.J. (Ed.), Research companion to working time and work addiction. Cheltenham.

Mudrack, P. E. (2004). Job involvement, obsessive-compulsive personality traits and workaholic behavioral tendencies. *Journal of Organizational Change Management*, *17* (5), 490-508.

Mudrack, P. E., & Naughton, T. J. (2001). The assessment of workaholism as behavioral tendencies: Scale development and preliminary empirical testing. *International Journal of Stress Management*, *8*(2), 93-111. https://doi.org/10.1023/A:1009525213213

Müller, W., & Schotter, A. (2010). Workaholics and dropouts in organizations. *Journal of the European Economic Association*, *8*(4), 717-743. https://doi.org/10.1111/j.1542-4774.2010.tb00538.x

Nes, R. B., Czajkowski, N. O., Roysamb, E., Orstavik, R. E., Tambs, K., & Reichborn Kjennerud, T. (2013). Major depression and life satisfaction: A population-based twin study. *Journal of Affective Disorders, 144*, 51-58. https://doi.org/10.1016/j.jad.2012.05.060

Neuman, W. L., & Robson, K. (2014). *Basics of social research*. Pearson Canada.

Ng, T. W. H., & Feldman, D. C. (2008). Long work hours: A social identity perspective on meta-analysis data. *Journal of Organizational Behavior*, *29*(7), 853-880. https://doi.org/10.1002/job.536

Ng, T. W. H., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. 2007. Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior*, *28*(1), 111-136. https://doi.org/10.1002/job.424

Oddleifson, E. (1994). What do we want our schools to do?. *The Phi Delta Kappan*, *75*(6), 446-453.

Onwuegbuzie, A. J., & Collins, K. M. (2007). A typology of mixed methods sampling designs in social science research. *Qualitative Report*, *12*(2), 281-316.

Oral, M. (1999). *The relationship between dimensions of perfectionism, stressful life events and depressive symptoms in university students'a test of diathesis-stress model of depression'*. Master's thesis, Middle East Technical University.

Park, S. Y., & Kim, D. H. (2015). Teachers' happy school life: Their story. *Journal of Fisheries and Marine Sciences Education*, *27*(1), 145-159. https://doi.org/10.13000/JFMSE.2015.27.1.145

Paschoal, T., & Tamayo, A. (2008). Construction and validation of the work well-being scale. *Avaliação Psicológica*, *7*(1), 11-22.

Porter, G. (1996). Organizational impact of workaholism: suggestions for researching the negative outcomes of excessive work. *Journal of occupational health psychology*, *1*(1), 70-84.

Preacher, K. J., & Hayes, A. (2008). Asymptotic and resampling strategies for assessing and comparingindirect effects in multiplemediator models. *Behavior Research Methods, 40*(3), 879-891. https://doi.org/10.3758/BRM.40.3.879

Pryce-Jones, J. (2010). *Happiness at work*. Wiley-BlackWell Publication.

Purdon, C., Antony, M. M., & Swinson, R. P. (1999). Psychometric properties of frost multidimensional perfectionism scale in a clinical anxiety disorders sample. *Journal of Clinical Psychology*, *55*(10), 1271-1286. https://doi.org/10.1002/(SICI)1097-4679(199910)55:10<1271::AID-JCLP8>3.0.CO;2-A

Rego, A., & Cunha, M. P. (2008). Authentizotic climates and employee happiness: Pathways to individual performance?. *Journal of Business Research*, *61*(7), 739-752. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2007.08.003

Rice, K. G., & Mirzadeh, S. A. (2000). Perfectionism, attachment and adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, *47*(2), 238-250. https://doi.org/10.1037/0022-0167.47.2.238

Robinson, B. E., & Post, P. (1997). Risk of addiction to work and family functioning. *Psyhological Reports*, *81*(1), 91–95. https://doi.org/10.2466/pr0.1997.81.1.91

Sargent, T., & Hannum, E. (2005). Keeping teachers happy: Job satisfaction among primary school teachers in rural northwest China. *Comparative Education Review*, *49*(2), 173-204. http://dx.doi.org/10.1086/503582

Schneider, M. (2002). *Do school facilities affect academic outcomes?*. National Clearinghouse for Educational Facilities.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Van Rhenen, W. (2008). Workaholism, burnout, and work engagement: three of a kind or three different kinds of employee well-being?. *Applied Psychology*, *57*(2), 173-203.https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2007.00285.x

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., Kamiyama, K., & Kawakami, N. (2015). Workaholism vs. work engagement: The two different predictors of future well-being and performance. *International Journal of Behavioral Medicine*, *22*(1), 18-23. https://doi.org/10.1007/s12529-014-9410-x

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (1996). A beginner's guide to structural equation modeling. Erlbaum.

Seppala, E. (2016). *The happiness track: How to apply the science of happiness to accelerate your success*. Hachette UK.

Seybold, K. C., & Salomone, P. R. (1994). Understanding workaholism: A review of causes and counseling approaches. *Journal of Counseling & Development*, *73*(1), 4-9. https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1994.tb01702.x

Shie, E. H., & Chang, S. H. (2022). Perceived principal's authentic leadership impact on the organizational citizenship behavior and well-being of teachers. *SAGE Open*, *12*(2), 21582440221095003. https://doi.org/10.1177/21582440221095003

Shimazu, A., & Schaufeli, W. B. (2009). Is workaholism good or bad for employee well-being? The distinctiveness of workaholism and work engagement among Japanese employees. *Industrial Health*, *47*(5), 495-502. https://doi.org/10.2486/indhealth.47.495

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., Kamiyama, K., & Kawakami, N. (2015). Workaholism vs. work engagement: The two different predictors of future well-being and performance. *International Journal of Behavioral Medicine*, *22*(1), 18-23. https://doi.org/10.1007/s12529-014-9410-x

Snir, R., & Harpaz, I. (2004). Attitudinal and demographic antecedents of workaholism. *Journal of Organizational Change Management*, *17*(5), 520-536. https://doi.org/10.1108/09534810410554524

Slade, P. D., & Owens, R. G. (1998). A dual process model of perfectionism based on reinforcement theory. *Behavior Modification*, *22*(3), 372-390. https://doi.org/10.1177/01454455980223010

Slaney, R. B., Rice, K. G., Mobley, M., Trippi, J., & Ashby, J. S. (2001). The revised almost perfect scale. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, *34*(1), 130-145. https://doi.org/10.1080/07481756.2002.12069030

Song, K. (2021). Well-being of teachers: The role of efficacy of teachers and academic optimism. *Frontiers in Psychology*, *12*, 831972-831972.

Spence, J. T., & Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, measurement, and preliminary results. *Journal of Personality Assessment*, *58*(1), 160-178. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5801_15

Starratt, R. J. (2014). *In Handbook of ethical educational leadership*. Routledge.

Stoeber, J., & Becker, C. (2008). Perfectionism, achievement motives, and attribution of success and failure in female soccer players. *International Journal of Psychology*, *43*(6), 980-987. https://doi.org/10.1080/00207590701403850

Stoeber, J., & Eysenck, M. W. (2008). Perfectionism and efficiency: Accuracy, response bias, and invested time in proof-reading performance. *Journal of Research in Personality*, *42*(6), 1673-1678. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.08.001

Stoeber, J., & Rennert, D. (2008). Perfectionism in school teachers: Relations with stress appraisals, coping styles, and burnout. *Anxiety, Stress, and Coping*, *21*(1), 37-53. https://doi.org/10.1080/10615800701742461

Sussman, S. (2012). Workaholism: A review. *Journal of Addiction Research and Therapy*, *6*(1), 1-10.

Szpitalak, M. (2014). Behavioral approach to workaholism. *Postępy Psychiatrii Neurologii*, *23*(2), 82-89. https://doi.org/10.1016/j.pin.2014.04.003

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics.* Pearson.

Tian, L., Wang, D., & Huebner, E. S. (2015). Development and validation of the brief adolescents' subjective well-being in school scale. *Social Indicators Research*, *120*(2), 615-634. https://doi.org/10.1007/s11205-014-0603-0

Townsend, T. (1997). What makes school effective? A comparison between school communities in Australia and the USA. *School Effectiveness and School Improvement*, *8*(3), 311-326. https://doi.org/10.1080/0924345970080302

Tziner, A., & Tanami, M. (2013). Examining the links between attachment, perfectionism, and job motivation potential with job engagement and workaholism. *Revista de Psicología del Trabajo y de las Organizaciones*, *29*(2), 65-74. https://doi.org/10.5093/tr2013a10

Warr, P. (2007). *Work, happiness and unhappiness*. Lawrence Erlbaum Associates.

Weiland, A. (2021). Teacher well-being: Voices in the field. *Teaching and Teacher Education*, *99*(1), 103250. https://doi.org/10.1016/j.tate.2020.103250

Wesarat, P., Sharif, M. Y., & Majid, A. H. (2015). A conceptual framework of happiness at the workplace. *Asian Social Science, 11*(2), 78-88. http://doi.org/ 10.5539/ass.v11n2p78

Wicher, M. (2017). Positive psychology: a pathway to principal wellbeing and resilience. *Education Today*, *1*(1), 24-26.

Wilson, D. F. (2004). *Supporting teachers, supporting pupils: The emotions of teaching and learning*. Routledge Falmer.

Winburn, A., Reysen, R., Suddeath, E., & Perryman, M. (2017). Working beyond the bell: School counselors and workaholism tendencies. *Professional School Counseling*, *21*(1), 1-8. https://doi.org/10.1177/2156759X18775137

Zeng, Q., & Liu, X. (2022). How workaholic leadership affects employee self-presentation: The role of workplace anxiety and segmentation supplies. *Frontiers in Psychology*, *13*, 889270. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.889270

Zhongying, H. (2013). Research and analysis on the teachers' happiness. *Research Journal of Applied Sciences, Engineering and Technology*, *6*(10), 1720-1725.

References

Åkerlind, G. (2005a). Learning about phenomenography: Interviewing, data analysis and the qualitative research paradigm. In J. Bowden & P. Green (Eds.), *Doing developmental phenomenography* (pp. 63-74). Melbourne: RMIT University Press.

Åkerlind, G. (2005b). Phenomenographic methods: A case illustration. In J. Bowden & P. Green (Eds.), *Doing developmental phenomenography* (pp. 103-127). Melbourne: RMIT University Press.

Blomqvist, M. & Ziegert, K. (2011). Family in the waiting room: A Swedish study of nurses' conceptions of family participation in acute psychiatric inpatient setting. *International Journal of Mental Health Nursing, 20*(3), 185-194.

Bowden, J. A. (2000). The nature of phenomenographic research. In J. A. Bowden & E. Walsh (Eds.), *Phenomenography* (pp. 1–18). RMIT University Press.

Han, F., & Ellis, R. A. (2019). Using phenomenography to tackle key challenges in science education. *Frontiers in psychology*, *10*, 1414.

Lamb, P., Sandberg, J., & Liesch, P. W. (2011). Small firm internationalisation unveiled through phenomenography. *Journal of International Business Studies, 42*(5), 672–693. https://doi.org/10.1057/jibs.2011.8

Larsson, J., & Holmström, I. (2007). Phenomenographic or phenomenological analysis: Does it matter? Examples from a study on anaesthesiologists' work. *International Journal of Qualitative Studies on Health and well-being*, *2*(1), 55-64.

Marton, F. (1986). Phenomenography—a research approach to investigating different understandings of reality. *Journal of Thought, 21*(3), 28-49.

Marton, F., & Booth, S. (1997). *Learning and awareness*. Lawrence Erlbaum.

Marton, F., & Pong, W. Y. (2005). On the unit of description in phenomenography. *Higher Education Research & Development, 24*(4), 335–348. https://doi.org/10.1080/07294360500284706

Svensson, L. (1997). Theoretical foundations of phenomenography. *Higher Education Research & Development, 16*(2), 159-171.

Walsh, E. (2000). Phenomenographic analysis of interview transcripts, in Bowden, J.E. and Walsh, E. (Eds), *Phenomenography*, RMIT Publishing, pp. 19-33.

Özaslan G., (2018). Principals' conceptions of their current power basis revealed through phenomenography. *Journal of Educational Administration, 56*(2), 220-235. https://doi.org/10.1108/ JEA-10-2016-0120

Özaslan, G., Şanlı, N., Yıldırım, M., Tutmaz, M., Gülsoy, M., & Karakoyun, S. K. (2024). School principals' understandings of the anger they feel toward their teachers: A phenomenographic Study. *Leadership and Policy in Schools*, 1-15. DOI: 10.1080/15700763.2024.2324034

Sjöström, B., & Dahlgren, L. O. (2002). Applying phenomenography in nursing research. *Journal of advanced nursing*, *40*(3), 339-345.

Trigwell, K. (2000). A phenomenographic interview on phenomenography. In J.E. Bowden and E. Walsh (Eds.)., *Phenomenography* (pp. 62-82). RMIT Publishing.

REFERENCES

Anderson, R. E., & Dexter, S. (2005). School technology leadership: An empirical investigation of prevalence and effect. *Educational Administration Quarterly, 41*(1), 49-82. https://doi.org/10.1177/0013161X04269517

Aoun, J. E. (2017). *Robot-proof: Higher education in the age of artificial intelligence*. MIT Press.

Baker, T., & Smith, L. (2019). Educ-AI-tion rebooted? Exploring the future of artificial intelligence in schools and colleges. *Nesta*.

Bass, B. M. (1997). Does the transactional-transformational leadership paradigm transcend organizational and national boundaries? *American Psychologist, 52*(2), 130-139.

Borenstein, J., & Howard, A. (2020). Emerging challenges in AI and the need for AI ethics education. *AI and Ethics, 1*(1), 61-65.

Dexter, S. (2011). School technology leadership: Artifacts in systems of practice. *Journal of School Leadership, 21*(2), 166-189.

Fullan, M. (2014). *The principal: Three keys to maximizing impact*. John Wiley & Sons.

Greenleaf, R. K. (1977). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. Paulist Press.

Heifetz, R. A., & Linsky, M. (2002). *Leadership on the Line: Staying Alive through the Dangers of Leading*. Harvard Business Press.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Kampylis, P., Punie, Y., & Devine, J. (2015). Promoting effective digital-age learning: A European framework for digitally-competent educational organizations. *Publications Office of the European Union*.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational leadership. In B. Davies (Ed.), *The Essentials of School Leadership* (pp. 31-43). SAGE Publications.

Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2020). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management, 40*(1), 5-22.

Li, F. (2020). The role of artificial intelligence in personalized learning. *Journal of Educational Technology Development and Exchange, 13*(2), 10-24.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. *Pearson*.

Luckin, R. (2017). *Enhancing learning and teaching with technology: What the research says*. UCL Institute of Education Press.

O'Neil, C. (2016). *Weapons of Math Destruction: How Big Data Increases Inequality and Threatens Democracy*. Crown Publishing.

Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12*(1), 1-13.

Russell, R. F., & Stone, A. G. (2002). A review of servant leadership attributes: Developing a practical model. *Leadership & Organization Development Journal, 23*(3), 145-157.

Schrum, L., & Levin, B. B. (2013). *Leadership for 21st-century learning: Global perspectives from educational innovators*. Corwin Press.

Seldon, A., & Abidoye, A. (2018). *The fourth education revolution: Will artificial intelligence liberate or infantilise humanity?* University of Buckingham Press.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed leadership*. Jossey-Bass.

Williamson, B., & Eynon, R. (2020). Historical threads, missing links, and future directions in AI in education. *Learning, Media and Technology, 45*(1), 3-16.

van Deursen, A. J., & van Dijk, J. A. (2019). The first-level digital divide shifts from inequalities in physical access to inequalities in material access. *New Media & Society, 21*(2), 354-375.

van Dijk, J. A. G. M. (2020). The digital divide. *Polity Press*

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – Where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1), 1-27.

REFERENCES

Allard, I. N. (2010). *Examining the relationship between organizational culture and performance: Moderators of culture gap* (Doctoral dissertation). Northcentral University, Prescott Valley, AZ.

Alkan, M. F. (2014). *Ortaokul öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyi ve nedenleri* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

Amasralı, A. (2016). *Ortaokul ve lise matematik öğretmenlerinin örgütsel sinizm tutumları ile mesleki tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki: Amasya ili örneği* (Yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Amasya.

Arabacı, H. (2014). *Örgütsel vatandaşlık davranışlarının ve örgüt kültürünün tükenmişlik üzerine etkisi: Kız Meslek Liselerinde bir araştırma, İstanbul ili Avrupa yakası örneği* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Aşık, B. (2017). İstanbul ili Küçükçekmece ilçesine bağlı ortaokullarda görev yapan branş öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5*(47), 635-651.

Cho, H. J. (2000). *The validity and reliability of the organizational culture questionnaire*. Erişim adresi: http://www2.fcsh.unl.pt/docentes/luisrodrigues/Validity.pdf (Erişim tarihi: 10.05.2019)

Çolakoğlu, İ. (2014). *Ortaokullarda görev yapan müzik öğretmenlerinin tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Daban, B. Y. (2018). *Ortaokul öğretmenlerinin duygusal emek ile tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Rize.

Erdem, İ., & Alpaydın, Y. (2017). İmam Hatip Lisesi bünyesindeki İmam Hatip Ortaokullarıyla müstakil İmam Hatip Ortaokullarındaki örgüt kültürünün incelenmesi. *Talim, 1*(2), 187-218.

Ergin, C. (1992). Doktor ve hemşirelerde tükenmişlik ve Maslach tükenmişlik envanterinin uyarlanması. VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları (22-25 Eylül), Ankara Hacettepe Üniversitesi VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Düzenleme Kurulu ve Türk Psikologlar Derneği Yayını, 143-153.

Gürbüz, D. (2013). *Algılanan örgüt kültürü ve lider üye etkileşiminin işe adanma üzerinde etkisi* (Yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, İstanbul. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/ adresinden edinilmiştir.

Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikler* (4. baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Karasar, N. (2000). *Araştırmalarda rapor hazırlama* (10. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılınç, B. (2018). *Fen Bilimleri öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı.

Köseoğlu, Ö. (2014). *Örgüt kültürü ve öğretmenlerin tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: Kocaeli ili Gebze ve İzmit ilçeleri örneği* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Leblebici, E. (2016). *Örgüt algılarına göre meslek liselerinde örgütsel imaj, örgüt kültürü ve örgütsel özdeşleşme arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mevlana Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Maraşlı, M. (2003). *Lise öğretmenlerinin bazı özelliklerine ve öğrenilmiş güçlülük düzeylerine göre tükenmişlik düzeyleri* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Maslach, C., & Goldberg, J. (1998). Prevention of burnout: New perspectives. *Applied and Preventive Psychology, 7*(1), 63-74.

Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior, 2*(2), 99-113.

Maslach, C., Schaufeli, W. B., & Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology, 52*, 397-422.

Özgüner, M. (2011). *Örgüt kültürü ve tükenmişlik ilişkisi üzerine bir araştırma: Bozok Üniversitesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pascale, R. T., & Athos, A. G. (1981). *The art of Japanese management: Applications for American executives*. New York: Warner Books.

Pelit, E., & Türkmen, F. (2008). Otel işletmeleri iş görenlerinin tükenmişlik düzeyleri: Yerli ve yabancı zincir otel işletmeleri iş görenleri üzerinde bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(1), 117-139.

Sarıyıldırım, R. (2014). *Örgüt kültürü ve tükenmişlik üzerine ampirik bir araştırma: Gaziantep Vergi Dairesi Başkanlığı örneği* (Yüksek lisans tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Gaziantep.

Yaşlı, E. (2015). *Özel hastanede çalışan hemşireler açısından örgüt kültürü tükenmişlik ilişkisi* (Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Yıldırım, U. (2016). *Sınıf öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyi ile sınıf yönetimi arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Editör:
Dr. Öğr. Büşra Fadim Sarıkaya

İletişim Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Dr. Öğr. Büşra Fadim Sarıkaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-87-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Dr. Öğr. Büşra Fadim Sarıkaya
VI+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-87-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adorno, T.W.(1998). *Minima Morallia.* (O. Koçak, Çev.). İstanbul: Metis. Yayınları.

_____(2012). *Kültür Endüstrisi-Kültür Yönetimi*. (M.Tüzel, N. Ülner, E. Gen, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Ağaç, S. ve Çivitci Ş. . "Cumhuriyet'ten Günümüze Kadın Giyim Kültüründeki Değişimler Üzerine Bir Araştırma.", *38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi Bildiri Kitabı.* Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurulu Yayını*;* Ankara.

Avcı, Horasan, Y. (2015). Kapitalizm ve Moda. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, İstanbul.

Atalay, S. (2007). Oryantalizm, Oryantalistler ve Arap Dili Çalışmaları. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Aydoğan, Nevin. *Moda Fotoğrafında Bir Meta Olarak Kadın*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, 2011.

Baloğlu, U. (2019). Yaşam Biçimlerinin Televizyon Dizilerinde Yansıtılması: Bizimkiler Örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2875-2897.

Barbarosoğlu, F. (2012). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. İstanbul: İz Yayınevi.

Barkale, M. ve Yıldız, Ş.(2021). Popüler Kültür Unsuru Blue Jean'ın Moda Yayılım Kuramları Bağlamında İncelenmesi. *Turkish Journal of Fashion Design and Management*, *3*(1), 25-46.

Başaran, B. (2021). Modernitenin Sosyal Kontrol Aracı *"Moda"*. *AL–FARABI Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi.* 6(3), 64-74.

Başka Sineme (2023, 20 Mart). Erişim Adresi: https://filmloverss.com/baska-sinema-45filmlik-yaz-seckisi-basliyor

Baudrillard, J. (2010). *Tüketim Toplumu*. (F. Keskin, H. Deliceçaylı, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baytar Dağlar, G.(2016). 20. Yüzyılda Yaşanan Toplumsal Olayların Oluşturduğu Trendler ve Kadın Modasına Tematik Yansımalarının İncelenmesi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

1970'lerin çılgın erkek modası (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.milliyet.com.tr/galeri/1970lerin-cilgin-erkek-modasi-52669/8

1970'li yıllarda moda (2023, 12 Mart). Erişim Adresi: Kaynak: https://www.giyimvemoda.com/moda-dunyasi/1970li-yillarda-moda/316.

Bulut, F. (2011). 68 Kuşağı Gençlik Olaylarının Uluslararası Boyutu ve Türkiye'de 68 Kuşağına Göre Atatürk ve Atatürkçülük Anlayışı. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 11(23), 123-149.

Connikie, Y. (1990). *Fashions of a Decade The 1960s*, Landon: Pavilion Books.

Crane, D. (2003) Moda *ve Gündemleri Giyimde Sınıf, Cinsiyet ve Kimlik*. (Ö. Çelik, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Çakır, S. (2011). Geleneksel Türk Kültüründe Göç Ve Toplumsal Değişme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi***,** 24, 129-142.

Çandar, T. (1998). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi: 1950'den Günümüze***.** İstanbul: İmge Kitapevi.

Davis, F. (1991). Herbert Blumer and the Study of Fashion: A Reminiscence and A Critique. *Sembolic Interraction*, 14(1),1-21.

Dengin, S. ve Koç, F. (2016) .Kültür Endüstrisi Bağlamında Moda ve Gençlerin Modayı Kullanma Durumları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 20/1, 203 – 222.

Dönem incelemesi 70'lerde moda (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.aysha.com.tr/donem-incelemesi-70lerde-moda

Eğilmez, M. (2016). "*68 Kuşağı*", Erişim Adresi: https://www.mahfiegilmez.com/2016/03/68-kusag.html.

Ertürk, N. (2011). Moda Kavramı, Moda Kuramları ve Güncel Moda Eğilimi Çalışmaları. *Art-e Sanat Dergisi***,** *4*/7, 1-32.

Eski Türkiye fotoları (2023, 20 Mart). Erişim Adresi: https://twitter.com/EskiTurkiyeFoto/status/1212977591663112194

Evecen, A. (2015). Baudrillard'dan Modern Toplumlara Özgü Bir Moda Kavramı Çözümlemesi*"*, *SOBİDER*; 2(5), 216-226.

Foucault, M. (2005). *Büyük Kapatılma Seçme Yazılar-3*. (F. Keskin, I. Ergüden, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güllülü, U., Ünal, S. ve Bilgili B. (2010). Kendini Gösterim ve Kişilerarası Etkileşimin Gösterişçi Tüketim Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(1), 105-139.

Haber Ankara (2023, 15 Mart). Erişim Tarihi: https://www.haberankara.com/kultur-sanat/trt-de-68-kusagini-anlatan-yeni-dizi-sevda-kusun-kanadinda-h48339.html

Hanendeleri sazendeleri yasaları ile başka bir dünya gazinolar (2023, 12, Şubat). Erişim Adresi: https://arsizsanat.com/hanendeleri-sazendeleri-yasalari-ile-baska-bir-dunya-gazinolar/.

Hann, M. A ve Ogle C. (1989). Fashıon: A Process Of Continuous Change. Moda Sürekli Bir Değişim Süreci , (Çev. Güngör Başer) *Tekstil ve Makine Dergisi*, 3(17), 208-215.

Hippi giyim tarzı (2023, 15 Mart). Erişim Adresi:: https://www.oxxo.com.tr/blog/hippi-giyim-tarzi

Höke, E.(1989). *1960'lardan 1980'e Gençlik ve Mücadelesi*. İstanbul: İmge Yayınevi.

Hürmeriç, P. ve Baban, E. (2012). Sımmel, Veblen ve Sombart'ın Penceresînden Hedonîk Tüketim: Ütopyada Negotıum ve Otıum*". Global Media Journal: Turkish Edition, 2*(4), 87-101.

İçduygu, A., Sirkeci, İ. ve Aydıngün, İ. (1998).Türkiye'de İçgöçün İşçi Hareketine Etkisi. *Türkiye'de İç Göç*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

İçduygu, A., Erder, S. ve Gençkaya, Ö. F.(2009). *Türkiye'nin Uluslararası Göç Politikaları 1923 2023 Ulus Devlet Oluşumundan Ulus Ötesi Dönüşümlere.* İstanbul: Mirekoç Yayınları.

Kadıköy Gazetesi (2023, 13 Mart). Erişim Adresi: https://www.gazetekadikoy.com.tr/yasam/70li-yillarin-kadiky-anilari.

Kara, T. (2014). Kültür Endüstrisi Kavramı Çerçevesinde Medya Ürünleri: Eleştirel Yaklaşım*. Tojdac*. 4(1), 51-60.

Kaynar, M. K.(2021). *Türkiye'nin 1970'li Yılları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kılıçoğlu C. (2017). İkinci Meşrutiyet'ten Milli Mücadele'ye Anadolu'da Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Boyutlarıyla Rum Örgütlenmeleri (1908-1922). (Yayımlanmamış doktora tezi), Ankara Üniversitesi, Ankara.

Kılık kıyafette Anadolu pop tarzı (2023, 13 Mart). Erişim Tarihi: https://www.dipsahaf.com/kilik-kiyafette-anadolu-pop-tarzi/.

Koca, E., Koç, F. ve Vural, T.(2007). Kültürlerarası Etkileşimde Giyim Kuşam" 38. ICANAS Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulan bildiri, Ankara.

Koca, E, ve Dağlar, G. (2017). Politik Olayların Kadın Modasına Tematik Yansımaları Üzerine Bir Analiz. *Idil*, 6(29), 349-366.

Koca, M. (2018). 68 Öğrenci Olayları ve Üniversitelerde Politik Şiddet. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(1), 87-109.

Laleli N. (2020, 10 Nisan). 68 kuşağı gençlik. Erişim Adresi: https://www.gaphaberleri.com/kose-yazisi/689/68-kusagi-genclik.html

Marcuse, H.(1975). *Tek Boyutlu İnsan***.** (A.Timuçin, T.Tunçdoğan, Çev.). İstanbul: May Yayınları.

Mason, R. (2001). Conspicuous Consumption: A Literature Review, *European Journal of Marketing***,** 18(3), 26-39.

Milliyet Gazetesi (2023, 13 Mart). Erişim Adresi: https://www.milliyet.com.tr/galeri/1970lerin-cilgin-erkek-modasi-52669/8.

Mutlu, E.(2005). *Globalleşme, Popüler Kültür ve Medya***.** Ankara: Ütopya Yayınevi.

Oda TV (2023, 10 Mart). Erişim Adresi: https://www.odatv4.com/kultur-sanat/68-kusaginin-simgesi-deniz-gezmisin-parkasinin-goruntuleri.

O'Hara, C**.(2003).** *Punk Felsefesi Gürültünün Ötesinde*.(A. Spangler, Çev.). İstanbul: Çitlembik Yayınları.

Ormanlar, Ç.(1998). "Toplumsal Hareketliliğin Getirdiği Özgürleşme". *75 Yılda Değişen Yaşam Değişen İnsan Cumhuriyet Modaları*. (Ed. O. Baydar, De. Özkan). Ankara: Tarih Vakfı Yayınları, 73-83.

Örnek, C. (2016). Kültürel Okumanın Gölgede Bıraktıkları: 1960'lar ve 1970'ler Öğrenci Hareketi Örneği. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 85-104.

Öztürk, F. ve Polat, G. (2016) Müzik Türlerinin Giyim Tarzlarına Etkisinin İncelenmesi". *Sanat Dergisi*, (26), 109-121.

Pektaş, H. (2008). Moda ve küreselleşme. *Çatışma ve İşbirliği Kaynağı Olarak Küreselleşme Sempozyumu*, *13*, 16.

Peker, M. (2019). Türkiye'de Göçün Değişen Yapısı Kaynaklı İki Olgu. *Nüfusbilim Dergisi***,** 41(1), 131-159.

Simmel, G. (1957). Fashion. *The Amerıcan Journal of Socıology.* 62(6), 541-558.

_____ (2006).*Modern Kültürde Çatışma*. (T. Bora, U. Özmakas, N. Kalaycı, E. Gen, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Sombart, W. (1998). *Aşk, Lüks ve Kapitalizm*. (N. Aça, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Studentenproteste (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.zeit.de/.

Şahin, İ.(2014). 12 Mart'tan 12 Eylül'e 68 Kuşağı Öğrenci Hareketleri. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Şan, M. K. ve Hira, İ. (2007). Frankfurt Okulu ve Kültür Endüstrisi Eleştirisi *Sosyoloji Yazıları I*, *324*-340.

Şimşek, Ş. (2010). Yaşam Tarzı Üzerinde Popüler Kültürün Belirleyiciliği ve Kitle İletişim Araçlarının Etkisi: Türkiye'de Punk Kültürü Örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Selçuk Üniversitesi, Konya.

TDK (2023,15 Mart). Erişim Adresi: https://sozluk.gov.tr/.

Ülger, E. (2014). G. Simmel'de Sınıfsal Farklılığın Nesnelleştiği Bir Alan: Moda Felsefesi. *Felsefe Dünyası*, 59(83), 183-216.

Vintage photos Show what was cool 1970s. (2023, 12 Mart). Erişim Adresi: https://tr.alrm.pt/vintage-photos-show-what-was-cool-1970s.

What does it mean to be a punk in 2020 (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://www.walesartsreview.org/what-does-it-mean-to-be-a-punk-in-2020/.

Yağlı, S. (2013). Gündelik Hayatın Bir Alanı Olarak Moda Aracılığıyla Kültürün Yeniden İnşası. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(4), 37-63.

Yayla, A.(1990). Terör ve terörizm kavramlarına genel bakış. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *45*(1), 335-385.

Yaylagül, L. (2006). *Kitle İletişim Kuramları.* Ankara: Dipnot Yayınları.

70'lerin Disko Fotoğrafları (2023, 15 Mart). Erişim Adresi: https://listelist.com/70lerin-disko-fotograflari/.

Yıldız, Ş ve Fındık, H. (2019). "Moda Tarihi Süreci İçerisinde 1950-2010 Yılları Arasındaki Kadın Pantolon Tasarımlarının İncelenmesi" (Edt. Dalkılıç, M.), Ankara: Gece Akademi.

Young, T. H. (1999). *Punk Bir Altkültürün Oluşumu*. (H. Doğrul Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Zorlu, Y. (2016). Türkiye'de Bir Popüler Kültür Aracı Olarak Televizyon. *Erciyes İletişim Dergisi***,** *4*(3), 84-98.

KAYNAKÇA

Aral, N. (2022). Dijital dünyada çocuk olmak. *TRT Akademi*, 7(16), 1134-1153.

Aydemir, M. (2023*). Yeni Medyada Etkileşimli Yayıncılık Sistemleri ve Kimlik İnşası*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Bülbül, A. E. Ve Helvacıoğlu, H. N. (2022). *Z Kuşağında Nomofobi ve Sosyal Medya Bağımlılığı.* Ankara: Eğitim Yayınevi.

Çağıl, A. (2017). *Sosyal Medya İle Dijital Pazarlama.* İstanbul: Dikeyeksen

Eğinli, ve Tunçay E. (Ed). (2023). *Dijital İletişim*. Ankara: Nobel Bilimsel.

Genel, M. G. (Ed.). (2018). *İletişim Çağında Dijital Kültür*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Güngör, N. (2019). Dijital çağın insanı. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(13), 143-151.

Kılınç, M. (2023). *Dijital Çağda Kültürel Miras İletişimi*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Kırık, A. M. (2017). *Sosyal Medya ve İnternet Ortamında Viral Reklamcılık.* Konya: Çizgi Kitabevi

Koç, R. (2022). Dijitalleşen kültür ya da kültürün dijitalleşmesi: dijital kültür kavramı. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi,* 15(38), 500-513.

Koçak, D. (2024). *Dijital Habitus Siber Kültür ve Toplumsal Yaşam. Ankara:* Nobel Bilimsel

Korkmaz, D. (2022). *Postmodern Çağda Z Kuşağının Dijital Okuryazarlık Sorunu. Ankara:* Nobel Bilimsel

Kundu, (2010). *Analog and Digital Communication* India: Pearson.

Küçükbezirci, Y. (2021). *Dijital Çağda Medya Okurluğu ve Yazarlığı.* Konya: Tablet Yayınları

Madhow, U. (2008). *Fundamentals of Digital Communication.* New York: Cambridge University Pres

Mitra, A. D. (2016). *Digital Communication* India: Vikas Publishing House.

Öztürk, (2023). *Kullanımlar ve Doyumlar Ekseninde Sosyal Medya*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Samur, (2021). Dijital iletişimin küresel boyutta kültürel melezleşmeye etkisi. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 398-411.

Sayar, K. (2016). Dijital toplum. *TRT Akademi*, 1(2), 762-775.

Silsüpür, Ö. (E.d). (2022). *Dijital İletişim Fırsatlar ve Tehditler. Konya:* Eğitim Yayınevi.

Sönmez, M. F. (2022). *Sosyal Kimlik ve Sosyal Medya: İki Benzemezin Hikayesi*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Temel, M. Ve Koçak, Ö. F. (Ed.). (2021). *Dijital Çağda İletişim, Kültür ve Medya I. Konya:* Çizgi Kitapevi.

Uzunoğlu, A. (2021). Dijital oyun ve bağımlılık. *Yeni Medya*, 2021(11), 116-131.

Yengin, D. (2019). Teknoloji bağımlılığı olarak dijital bağımlılık. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 9(2), 130-144.

Yıldız, İ. (2022). *Hedonik Tüketim Davranışı ve Sosyal Medya*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Yüksel, O. (2022). *Dijital Pazarlama ve Sosyal Medya*. Ankara: Medya Akademi Yayınları.

KAYNAKÇA

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2023). 2 11, 2023 tarihinde Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü: https://www.afad.gov.tr/aciklamali-afet-yonetimi-terimleri-sozlugu adresinden alındı.

Akdağ, M. (2005). Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdağ, M., & Arklan, Ü. (2013). Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science, 6*(4).

Aydıner, T. (2014). Doğal Afet Yönetişimi: Türkiye'de Doğal Afet Yönetimi Uygulamalarının Tarihsel Bağlamda Değerlendirilmesi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi Siyaset Yönetimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Büyükkaracığan, N. (2016). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Kriz ve Afet Yönetim Çalışmalarının Mevzuat Açısından Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*(12), 195-219.

BBC. (2023). 7 9, 2024 tarihinde https://www.bbc.com/turkce/articles/c72dkwp2v1ro adresinden alındı.

Bianet.org. (2023, 2 20). 7 9, 2024 tarihinde https://bianet.org/haber/en-cok-ihtiyac-duyulan-yardim-malzemeleri-273826#google_vignette adresinden alındı

Bilici, G. (2019). Afetle Mücadelede Kriz Yönetimi: Konya İli Örneği. Konya: Selçuk Üniversitesi Soayal Bilimler Enstitüsü Siyaset Yönetimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı.

Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. 27-40. Qualitative Research Journal. Vol. 9 Iss 2 pp.

Ergünay, O. (2009). Doğal Afetler ve Sürdürülebilir Kalkınma. Deprem Sempozyumu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Erkal, T., & Değerliyurt, M. (2011). Türkiye'de Afet Yönetimi. Eastern Geographical Review 22.

Ertürkmen, C. (2006). Afet Yönetimi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kmau Yönetimi ve Siyaset Anabilim Dalı.

Genç, F. N. (2008). Kriz İletişimi: Marmara Depremi Örneği. Selçuk İletişim.

İTÜ. (2023). *6 Şubat 2023 04.17 Mv 7,8 Kahramanmaraş (Pazarcık,Türkoğlu), Hatay (Kırıkhan),13.24 Mv 7,7 Kahramanmaraş (Elbistan/Nurhak-Çardak) Depremleri Ön İnceleme Raporu* . İTÜ.

Kızılova, Ö. (2014). Afed Odaklı Kriz Yönetimi: AFAD Örneği. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı .

Kadıoğlu, M., & Özdamar, E. (2008). Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri. *T.C İçişleri Bakanlığı Japonya Uluslararsı İşbirliği Ajansı (JICA)*.

Karaağaç, T. (2013). Kriz Yönetimi ve İletişim. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi*, 117-132.

Karaköse, T. (2007). Örgütler ve Kriz Yönetimi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(13).

Karaman, Z. T., & Altay, A. (2016). *Bütünleşik Afet Yönetimi.* İzmir: İlkem Ofset ve Dijital Baskı.

Mogalakwe, M. (2006). The use of documentary research methods in social research. *10(1)*, 221-230. African Sociological Review.

Özmen, B., Nurlu, M., Kuterdem, K., & Temiz, A. (2005). Afet Yönetimi ve Afet İşleri Genel Müdürlüğü. Deprem Sempozyumu. Kocaeli.

Öztürk, N. (2003). Türkiyede Afet Yönetimi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Çağdaş Yerel Yönetimler, 12*(4), 42-64.

Pira, A., & Sohodol, Ç. (2020). *Kriz Yönetimi Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Sözlük. (2023). 9 11, 2023 tarihinde Sözlük: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı.

Sabah. (2023). 7 9, 2024 tarihinde https://www.sabah.com.tr/roza/saglik/deprem-bolgesine-gida-yardimi-gonderirken-dikkat-bu-hata-hastaliklara-yol-acabilir adresinden alındı.

Şengün, H. (2007). Afet Yönetimi Sistemi ve Marmara Depremi Sonrasında Yaşanan Sorunlar. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi /Kent ve Çevre Bilimleri Anabilim Dalı.

Taşkıran, Ş. (2021). Kriz Yönetimine Stratejik Bakış: Türkiye'deki Kurumların Kriz Yönetimi Süreçlerine İlişkin Bir Araştırma. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi.

TGRT Haber. (2023). 11 7, 2023 tarihinde https://www.tgrthaber.com/gundem/deprem-sonrasi-sosyal-medyada-yalan-ruzgari-2876697 adresinden alındı.

TÜRKONFED. (2023). *Kahramanmaraş Depremi Afet Ön Değerlendirme Raporu.*

Yılmaz, A. (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yılmaz, A. E. (2010). *Afet Yönetimi I.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Yavaş, H. (2001). Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları Kapsamında İzmir'de Deprem Riski. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(3).

Yetkin Report. (2023). 7 9, 2027 tarihinde https://yetkinreport.com/2023/02/07/turkiye-deprem-konusunda-ne-yapti-ne-yapiyor/#google_vignette adresinden alındı.

(2023). *2023 KAHRAMANMARAŞ VE HATAY DEPREMLERİ RAPORU.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı.

KAYNAKÇA

Althusser, L. (1991). *Özeleştirinin Ögeleri*. İstanbul: Belge Yayınları.

Althusser, L. (1994). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Althusser, L. (1995). *Kapital'i Okumak*. İstanbul: Belge Yayınları.

Balibar, E. (1991). *Althusser İçin Yazılar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bayar, F. (2011). Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye. *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*. (32), 25-34.

Bilgin, N. (1999). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 91.

Bilgin, N. (2003). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar Yaklaşımlar*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Çaha Ö. (2004). *Açık Toplum Yazıları*. İstanbul: Liberte Yayınları.

Elmas, E. ve Kurban, D. (2011). İletişimsel Demokrasi Demokratik İletişim. Türkiye'de Medya: Mevzuat, Politikalar, Aktörler. Demokratikleşme Programı, Medya Raporları Serisi 1.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gökçe, O. (2001). *İçerik Çözümlemesi, Teori Metod Uygulama*. Konya: Sel-Ün Yayınları.

Hall, S., Lumley, B., ve McLennan, G. (1985). *Siyaset ve İdeoloji: Gramsci*. Ankara: Birey ve Toplum Yayınları.

Hansen, A. (2003). İçerik Çözümlemesi. İçinde M. S. Çebi (Editör), *İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi* (s. 49-102). Ankara: Alternatif Yayınları.

Kaya, R. (1999). Türkiye'de 1980 Sonrası Medyanın Gelişimi ve İdeoloji Gereksinimi, (s. 633-659). Ankara: Türk-İş Yıllığı'99.

Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction To Its Methodology*. New York: Sage Publication.

Martin, L. J. (1989). Developments in Political Communication Theory on Mass Media Potential. İçinde K. Agee, Warren K. (Editor), *Maincurrents in Mass Communications* (s. 48-56). New York: Harperow Publisher.

Marx, K. ve Engels, F. (1999). *Alman İdeolojisi*. Ankara: Sol Yayınları.

McCombs, M. ve Shaw, D. (1972). The Agenda Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*. (36), 176-187.

Özkazanç, A. (2005). *Türkiye'nin Neoliberal Dönüşümü ve Liberal Düşünce*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Gelişme ve Toplum Araştırmaları Merkezi Tartışma Metinleri No:85.

Sancar Üşür, S. (1997). *İdeolojinin Serüveni*. Ankara: İmge Kitabevi.

Sayın, Ö. (1999). İdeoloji. *Sosyoloji Dergisi*. (7), 1-12.

KAYNAKÇA

Akkaya, E. (2011). Özel Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Albay, A. (2018). Elâzığ İli Kamu ve Özel Hastaneleri Örnekleriyle Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.

Altınok Kaya, A.E. (2007). Hastanelerde Halkla İlişkilerin Yeri ve Önemi (Bir Örnek Uygulama). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Altıntaş, E. (2005). Hastanelerde kurumsal imaj oluşturmada Halkla İlişkilerin Rolü ve Kütahya SSK Hastanesi'nde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Altundal, S. (2019). Hastanelerde Halkla İlişkiler ve Sağlık İletişimi: Kocaeli Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesinde Yürütülen Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Memnuniyet Düzeyine Etkisi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Bahadır, Ö. (2010). Hastanelerde Halkla İlişkiler Uygulamalarına Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bölükbaşı, N. (2012). Özel Hastanelerde Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Hizmet Kalitesine ve Müşteri Memnuniyetine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Can, A. (2007). Hastanelerde Halkla İlişkiler Teknikleri ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Cangöz, K. (2008). Kamuda Halkla İlişkilerin Yeni Yüzü: Bilgi Edinme Yasası. Selçuk Üniversitesi İletişim Dergisi, 5 (3): 141- 152.

Canpolat, S. (2010). Sağlık Hizmetlerinde Halkla İlişkiler Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Çetin Sarı, E. (2006). Hizmet Birimlerinde Halkla İlişkilerin Dünü ve Bugünü. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Çıtak Tekoğlu, H. (2014). Hastanelerde Halkla İlişkiler ve Şikâyet Yönetimi (Bir Kamu Hastanesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Demirel, M. (1997). Hastanelerde Halkla İlişkiler (Manisa SSK Hastanesi ve İzmir Özel Sağlık Hastanesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Demirkıran, T. (2018). Sağlık Kurumlarında İç Halkla İlişkilerin Yeri Ve Önemi Üzerine Bir Örnek Çalışma (Okan Üniversitesi Hastanesi). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi.

Erdoğan, R. (2015). Sağlık Kuruluşlarında Halkla İlişkiler: Hastane Tercihinde Halkla İlişkilerin Rolü Üzerine Bir Saha Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Fidan, G. (2007). Hastanelerde Halkla İlişkiler Uygulamaları: Erciyes Üniversitesi Hastaneleri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Fidan, M. (2008). Halkla İlişkiler Aracı Olarak İnternet Ve Markaya Katkısı. *Selçuk Üniversitesi İletişim Dergisi*, 5(3), 153-160.

Ihlen, Ø., & Van Ruler, B. (2007). How public relations works: Theoretical roots and public relations perspectives. *Public Relations Review*, 33(3), 243-248.

Kalender, A. (2008), Halkla İlişkiler: Kavramlar, Tanımlar ve Uygulama Alanları, İçinde: Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, *Halkla İlişkiler.* (s.18-21)*.* Konya: Tablet Yayınları.

Kalender, A., & Fidan, M. (2008). *Halkla ilişkiler*. Konya: Tablet Yayınları.

Karaköse, S. (2004). Hastanelerde Halkla İlişkiler ve İzmir'deki Hastanelerin Halkla İlişkiler Faaliyetlerine İlişkin Bir Araştırma. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kurt Bakır, N. (2015). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Mardin, B. (1994). *Değerli Dostum*, İstanbul: Sani Matbaacılık.

Mucuk, İ. (2005). *Modern İşletmecilik*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Öçal, S. (2019). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Trakya Üniversitesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Özdemir, A. (2014). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları (Antalya İli Üniversite, Kamu ve Özel Hastane Örneği). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Özer, B.C. (2014). Hastanelerde Halkla İlişkiler Uygulamalarının Sağlık Personelinin İş Doyumuna Etkisi (Tarsus Devlet Hastanesi Ve Mersin Özel Forum Yaşam Hastanesi). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Peltekoğlu, F. B. (2012). *Halkla ilişkiler nedir*? İstanbul: Beta.

Selvi, Ö. (2008). Sağlık Kurumlarında Halkla İlişkiler ve Hasta Memnuniyetine Etkisi Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Sönmez Günaydın, S. (2006). Hastanelerde Halkla İlişkiler Faaliyetleri İle Kalite Yönetimi İlişkilerinin Akdeniz Üniversitesi Hastanesi Örnek Olayı Bağlamında Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Tengilimoğlu, D. (2001). *Sağlık Kuruluşlarında Halkla İlişkiler*. Ankara: Gazi Kitabevi.

TÜHİD, https://www.tuhid.org/tuzuk.html, (E.T.: 13.09.2024).

UTM, https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/, (02.08.2024).

Uyanık, J. (2011). Hastanelerde Halkla İlişkiler Fonksiyonuna Bakış: Adana Bölgesinde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Alpat, F. E. (2019). Moda ve Sanat Bağlamında Roberto Capucci Örneği ve Giyilebilir Sanat. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 195-215.

Antonaglia, F. ve Passebois Ducros, J. (2020). Christian Dior: The Art of Haute Couture. İçinde Massi, M., Turrini, A. (Editör). *The Artification of Luxury Fashion Brands. Palgrave Studies in Practice: Global Fashion Brand Management* . London: Palgrave Pivot, Cham.

Armitage, J. (2023). Rethinking Haute Couture: Julien Fournié in The Virtual Worlds of The Metaverse. *French Cultural Studies*, 34(2), 129-146.

Balasescu, A. (2007). Haute Couture in Tehran: Two Faces of An Emerging Fashion Scene. *Fashion Theory*, 11(2-3), 299-317.

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Baudouin, J. Y., Gilibert, D., Sansone, S. ve Tiberghien, G. (2000). When The Smile is A Cue To Familiarity. *Memory*, 8(5), 285-292.

Bourdieu, P. Ve Delsaut, Y. (1975). Le Couturier et sa Griffe. Contribution à une Théorie de la Magie. *Actes de la Recherche en Sciences Sociales*, 1, 7-36.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Cattani, G., Colucci, M. ve Ferriani, S. (2023). From The Margins To The Core of Haute Couture: The Entrepreneurial Journey of Coco Chanel. *Enterprise & Society*, 24(2), 546-588.

Değerli, N. G. (2019). Moda Endüstrisinin Giyilebilir Teknoloji Tasarımları. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, 4(1), 50-65.

Driscoll, C. (2010). Chanel: The Order of Things. *Fashion Theory*, 14(2), 135-158.

Erdoğan, S. (2022). Haute Couture Giysi Tüketim Davranışlarındaki Talebin Arttırılmasına Yönelik Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, S. (2023). Türk Resim Sanatında Haute Couture'e İlham Olan "Kadın" Teması. *Academıc Socıal Resources Journal*, 8(54), 3928-3941.

Erdoğan, S. (2023). Türk Resim Sanatında Haute Couture'e İlham Olan "Kadın" Teması. *Academıc Socıal Resources Journal*, 8(54), 3928-3941.

Harris, D. (1993). Some Reflections on The Facial Expressions Of Fashion Models: 100 Years of Vogue. *Salmagundi*, (98/99), 128-140.

João, M. ve Neto, P. (2018). Charles Frederick Worth and The Birth of Haute Couture: Fashion Design And Textile Renewal In The Times of Conspicuous Consumption. G. Montagna ve C. Carvalho (Editör). *Textiles, identity and innovation: Design the future* (ss. 287-293). London: CRC Press.

Jones, G. G. ve Pouillard, V. (2009). Christian Dior: a New Look for Haute Couture. *HBS Case*, (809-159).

Kabukcu, E. (2018). Moda Tasarım Ofislerinde İstihdam Edilen Tasarımcı Asistanlarının Moda Pazarlamasındaki Önemi ve Geleceği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, 8(1), 21-25.

Kabukçu, E. (2018). Moda Tasarım Ofislerinde İstihdam Edilen Tasarımcı Asistanlarının Moda Pazarlamasındaki Önemi ve Geleceği. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 8(1), 21-25.

Keating, C. F., Mazur, A. ve Segall, M. H. (1977). Facial Gestures Which Influence The Perception of Status. *Sociometry*, 40(4), 374-378.

Ketelaar, T., Koenig, B. L., Gambacorta, D., Dolgov, I., Hor, D., Zarzosa, J., Luna-Nevarez, C., Knugle, M. ve Wells, L. (2012). Smiles as Signals of Lower Status in Football Players and Fashion Models: Evidence That Smiles Are Associated With Lower Dominance and Lower Prestige. Evolutionary *Psychology*, 10(3), 371-397.

Kıral, B. (2020). Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.

Kim, N., Chun, E. ve Ko, E. (2017). Country of Origin Effects on Brand Image, Brand Evaluation, and Purchase Intention: A Closer Look At Seoul, New York, and Paris Fashion Collection. *International Marketing Review*, 34(2), 254-271.

Koca, E. (2018). Moda Tasarımı Çıktılarının Kültürel Değerler İle Beslenmesine Yönelik Tasarımcı Yaklaşımları. *Researcher,* 6(4), 109-117.

Krys,K., Vauclair, C. M., Capaldi, C. A., Lun, V. M., Bond, M. H., Domínguez-Espinosa, A., Torres, C., Lipp, O. C., Manickam, L. S. S., Xing, C., Antalíková, R., Pavlopoulos, V., Teyssier, J., Hur, T., Hansen, K., Szarota, P., Ahmed, R. A., Burtceva, E., Chkhaidze, A., Cenko, E., Denoux, P., Fülöp, M., Hassan, A., Igbokwe, D. O., Işık, İ., Javangwe, G., Malbran, M., Maricchiolo, F., Mikarsa, H., Miles, L. K., Nader, M., Park, J., Rizwan, M., Salem, R., Schwarz, B., Shah, I., Sun, C. R., van Tilburg, W., Wagner, W., Wise, R. ve Arriola, A. (2016). Be Careful Where You Smile: Culture Shapes Judgments of Intelligence and Honesty of Smiling Individuals. *Journal of Nonverbal Behavior*, 40, 101-116.

Kumar Jr, R., Mohammed, H., Firth, F. A., Bennani, H., Halberstadt, J. B. ve Farella, M. (2024). Smile Dynamics: A Comparative Study of Fijians and NZ Europeans. *Journal of Oral Rehabilitation*, 51(8), 1373-1378.

Latter, C., Phau, I. ve Marchegiani, C. (2010). The Roles of Consumers Need For Uniqueness and Status Consumption in Haute Couture Luxury Brands. *Journal of Global Fashion Marketing*, 1(4), 206-214.

Lau, S. (1982). The Effect of Smiling on Person Perception. *The Journal of Social Psychology*, 117(1), 63-67.

Lewis, H. (2012). *Body Language A Guide For Professionals*. California: Sage.

Magnenat-Thalmann, N. ve Volino, P. (2005). From Early Draping to Haute Couture Models: 20 Years of *Research. The Visual Computer*, 21, 506-519.

Majima, S. (2008). From Haute Couture to High Street: The Role of Shows and Fairs in Twentieth-Century Fashion. *Textile History*, 39(1), 70-91.

Martin, J., Rychlowska, M., Wood, A. ve Niedenthal, P. (2017). Smiles as Multipurpose Social Signals. *Trends in Cognitive Sciences*, 21(11), 864-877.

Okonkwo, U. (2016). *Luxury Fashion Branding: Trends, Tactics, Techniques*. Berlin: Springer.

Owren, M. J. ve Bachorowski, J. A. (2001). The Evolution of Emotional Experience: A "selfish-gene" Account of smiling and Laughter in Early Hominids and Humans. İçinde T. J. Mayne ve G. A. Bonanno (Editör). *Emotions: Currrent Issues and Future Directions* (ss. 152–191). New York: The Guilford Press.

Özdemir, S. Etkili Bir Kişilerarası İletişimde Beden Dili ve Önemi. İçinde M. Aslan ve M. M. Yılmaz (Editör). Icoms Uluslararası İletişim Bilimleri Sempozyumu 2022 (ss. 15-28). Sakarya: 28-29 Kasım 2022.

Özden, A. T. (2019a). Kadın Tüketicilerin Özgüven Düzeylerinin Marka Beğenilirlik Düzeyleri Üzerindeki Etkisinin Demografik Özelliklerine Göre Farklılıkları. *International Review of Economics and Management*, 7(1), 115-138.

Özden, A. T. (2019b). Etik Tüketici Davranışı: Marka Odaklı Karar Verme Tarzı ve Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(3), 215-238.

Özden, A. T. (2023). Ses Tonu ve Duygular: Sembolik Tüketime Farklı Bir Bakış. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 14(2), 480-507.

Palmer, A. (2010). Haute Couture. The Berg Companion to Fashion. London: Bloomsbury Academic.

Pierazzo, E. (2019). What Future for Digital Scholarly Editions? From Haute Couture to Prêt-à-Porter. *International Journal of Digital Humanities*, 1, 209-220..

Rocamora, A. (2009). *Fashioning the City: Paris, Fashion and the Media*, New York: IB Tauris.

Steele, V. (1997). Exhibition Review: Christian Dior. The Costume Institute. *The Metropolitan Museum of Art. Fashion Theory*, 1(2), 231–241.

Stewart, M. L. (2005). Copying and Copyrighting Haute Couture: Democratizing Fashion, 1900-1930s. *French Historical Studies*, 28(1), 103-130.

Trivedi, R. H. ve Teichert, T. (2019). The Effect of Ad Smiles on Consumer Attitudes and Intentions: Influence Of Model Gender and Consumer Gender. *Journal of Business Research*, 99, 197-205.

van der Laan, E. C. (2015). Why Fashion Models Don't Smile: Aesthetic Standards And Logics İn The Field Of Fashion İmages, 1982-2011. Doktora Tezi. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Van Reij, F. (2012). Wearing Mondrian: Yves Saint Laurent's Translation from High Art to Haute Couture. *The Rijksmuseum Bulletin*, 60(4), 342-359.

Vigneron, F. ve Johnson, L.W. (1999). A Review and A Conceptual Framework of Prestige-Seeking Consumer Behavior. *Academy of Marketing Science Review*, 99(1), 1-15.

Yaldızbaş, K. N. ve Alp, K. Ö. (2022). Zeynep Tosun'un "Apasas; The City Of The Mother Goddess" İsimli Koleksiyonundan Seçilen Giysilerin Göstergebilimsel Analizi. *Socıal Mentalıty And Researcher Thınkers Journal (Smart Journal),* 8(62), 1364-1378.

Yetmen, G. (2020). Modanın Yaşama Sevinci Yaratma İşlevi: Théâtre de la Mode ve Le Mythe Dior. *Art-e Sanat Dergisi*, 13(26), 664-687.

Yetmen, G. (2021). *Moda Bebekleri ve Minyatür Haute Couture Sergileri*. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1), 12-32.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

Zeitune, L. J. G. (2021). Popularizing Haute Couture: A Balenciaga Brand Case Study. *Art and Design Review*, 9(01), 46-57.

Zeitune, L. J. G. (2021). Popularizing Haute Couture: A Balenciaga Brand Case Study. *Art and Design Review*, 9(01), 46-57.

URL-1: Türk Dil Kurumu (2024). "Özel Dikiş", https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 12.04.2024)

URL-2: Gross, R. E. (2024). How 100 Years Of Haute Couture Shapes The Runway At Paris Fashion Week, https://www.forbes.com/sites/rachelelspethgross/2024/01/23/its-paris-fashion-week-and-haute-couture-is-serious-business/ (E.T.: 18.04.2024)

URL-3: Sortir a Paris (2024). Paris Fashion Week: The History of Paris Fashion Week. https://www.sortiraparis.com/en/what-to-do-in-paris/shopping-fashion/articles/307377-paris-fashion-week-the-history-of-paris-fashion-week (E. T.: 19.04.2024)

URL-4: Fédération De La Haute Couture Et De La Mode (2024). https://www.fhcm.paris/fr/federation-de-la-haute-couture-et-de-la-mode (E.T.: 20.04.2024)

URL-5: Jana, R. (2020). A Brief History of Paris Fashion Week, https://www.vogue.co.uk/fashion/article/article/history-of-paris-fashion-week (E.T.: 24.04.2024)

URL-6: Vogue (2024). Defile. https://vogue.com.tr/moda/defile (E. T.: 01.06.2024)

URL-7: Alexis Mabille (2024). http://alexismabille.com/haute-couture/ (E.T.: 03.06.2024)

URL-8: Chanel (2024). https://www.chanel.com/tr/haute-couture/ (E.T.: 05.06.2024)

URL-9: Chanel (2024). https://www.chanel.com/tr/about-chanel/tarihimiz/1990/ (05.06.2024)

URL-10: Dior (2024). https://www.dior.com/en_int/fashion (E.T.: 08.06.2024)

URL-11: Women's Wear Daily. https://wwd.com/runway/ (E.T.: 14.06.2024)

URL-12: Stephane Rolland (2024). https://stephanerolland.com (E.T: 17.06.2024)

URL-13: Beljanski, T. (2020). Exclusive: Stéphane Rolland. https://www.lofficiel.cy/people/exclusive-stephane-rolland (E. T.: 18.06.2024)

URL-14: Valentino (2024). https://www.valentino.com (E.T.: 22.06.2024)

URL-15: Valentino (2024). https://www.valentino.com/en-us/world-of-valentino/maison (E.T.: 24.06.2024).

KAYNAKLAR

Açıkgöz, F. Y. ve Çizmeli, D. (2023). İletişim Araştırmalarındaki Güncel Eğilimler Üzerine Bibliyometrik Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (43), 214-234.

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2002). *Dialectic of Enlightenment*. Stanford University Press.

Alan, S. (2016). Üretim Toplumundan Tüketim Toplumuna Geçiş ve Değer Dönüşümü. *İnsan ve Medeniyet Hareketi Sempozyum Dizisi/Toplumsal Değişim*, 1(1), 367-396.

Amadi, R. N. ve Enyindah, S. C. (2017). Communıty Newspaper as Catalyst for Effectıve Rural Transformatıon-The Nıgerıan Factor. *International Journal of Mass Communication and Human Development*, *7*, 34-49.

Avcı, Y. D. ve Gözüm, S. (2017). Kırsal Alanda Yaşayan Yaşlılar için Sağlık Hizmeti Sunum Modelleri ve Tele-Sağlık. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, *12*(1), 56-67.

Bal, H. Ç., Tutar, F. K., Onat, Ö. ve Temiz, R. (2023). Türkiye'de Kırsal Kesimde Genç İstihdamına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Türk Kamu Yönetimi Dergisi*, *4*(1).

Baudrillard, J. (1983). *In the Shadow of the Silent Majorities*. New York: Semiotext(e).

Biocca, F. ve Levy, M. R. (1995). *Communication in the Age of Virtual Reality*. Lawrence Erlbaum Associates.

Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Castells, M. (2001). *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business, and Society*. Oxford University Press.

Castells, M. (2009). *Communication Power*. Oxford University Press.

Chambers, R. (1993). *Rural development: Putting the last first*. London: Longman.

Chambers, R. (1997). *Whose reality counts? Putting the first last*. Intermediate Technology Publications.

Dixon, J. ve Gulliver, A. (2001). *Farming systems and poverty: Improving farmers' livelihoods in a changing world*. FAO and World Bank.

Douglas, S. J. (2004). *Listening In: Radio and the American Imagination*. University of Minnesota Press.

Eisenstein, E. L. (1980). *The Printing Press as an Agent of Change*. Cambridge University Press.

Ekim, R. M. (2006). *Avrupa Birliği kırsal kalkınma politikaları ve Türkiye'nin uyumu,* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ellis, F. ve Biggs, S. (2001). Evolving Themes in Rural Development 1950s-2000s. *Development Policy Review*, 19(4), 437-448. https://doi.org/10.1111/1467-7679.00143

Ersöz, C. (2009). *Küreselleşme Sürecinde Bölgesel Kalkınma Yaklaşımları: Türkiye'De Köylere Yönelik Bir Uygulama (1975-2001),* Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi.

FAO. (2019). *The State of Food and Agriculture 2019: Moving Forward on Food Loss and Waste Reduction*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. https://doi.org/10.4060/ca6030en

Figueroa, M. E., Kincaid, D. L., Rani, M. ve Lewis, G. (2002). *Communication for Social Change: An Integrated Model for Measuring the Process and Its Outcomes*. Rockefeller Foundation.

Filiz, H. (2020). Kitle İletişim Araçlarının Hedonizm Ekseninde Günlük Yaşam İçerisindeki Kullanım Alanları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(5), 1465-1476.

Geray, C. (1999). Kırsal Kalkınma Yöneltileri, İlçe Yerel Yönetimi ve İlçe Köy Birlikleri Önerisi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 8(2), 11-42.

Gülçubuk, B., Ataseven, Y., Gül, U., ve Kan, M. (2017). Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Tarafından Desteklenen Projelerin İstihdam Yaratma Açısından Değerlendirilmesi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* (JAFAG), 34(1), 189-200.

Gürlük, S. (2001). Dünyada ve Türkiye'de kırsal kalkınma politikaları ve sürdürülebilir kalkınma. *Uludağ Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, *19*(4).

Hall, S. (1980). Encoding/decoding. In S. Hall, D. Hobson, A. Lowe ve P. Willis (Eds.), *Culture, Media, Language*. Hutchinson.

Heeks, R. (2017). *Information and Communication Technology for Development (ICT4D)*. Routledge.

Herman, E. S. ve Chomsky, N. (1988). *Manufacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*. New York: Pantheon Books.

IFAD. (2021). *Rural Development Report 2021: Transforming Food Systems for Rural Prosperity*. International Fund for Agricultural Development. https://doi.org/10.4060/cc1945en

Jenkins, H. (2011). Convergence Culture. Where Old and New Media Collide. *Revista Austral de Ciencias Sociales*, *20*, 129-133.

Kanbak, A. G. (2018). Endüstriyel Tarımın Ekolojik Krizine Karşı Kentsel Tarım Bir Çözüm Olabilir mi?. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(3), 193-204.

Kocadaş, B. (2004). Kitle İletişim Araçları Eğitim İlişkisi. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, *4*(3), 129-135.

Leong, C., Pan, S. L., Bahri, S. ve Fauzi, A. (2019). Social Media Empowerment in Social Movements: Power Activation and Power Accrual in Digital Activism. *European Journal of Information Systems*, *28*(2), 173-204.

Ling, R. ve Donner, J. (2009). *Mobile Communication*. Polity Press.

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. MIT Press.

McQuail, D. (2010). *McQuail's Mass Communication Theory* (6th ed.). SAGE Publications.

Norris, P. (2000). *A Virtuous Circle: Political Communications in Postindustrial* Societies. Cambridge University Press.

Okwu, O. J., Kuku, A. A. ve Aba, J. I. (2007). An Assessment of Use of Radio In Agricultural İnformation Dissemination: A Case Study of Selected Rural Communities in Nigeria. *Journal of Agricultural Extension and Rural Development*, 19(1), 50-60.

Ongun, U. ve Gövdere, B. (2015). Kırsal Turizmin Kırsal Kalkınmaya Etkisi: Şirince Örneği. *International Journal of Social and Economic Sciences*, *5*(2), 46-55.

Özbaş, S. ve Özkan, S. (2010). Kadın Sağlığını Geliştirmede Medyanın Kullanımı ve Etkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, *9*(5).

Özsuca, Ş. (2003). Küreselleşme ve Sosyal Güvenlik Krizi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *58*(02).

Öztürk, Ş. (2008). Kırsal yoksulluk ve Neo-Liberal Ekonomi Politikaları. *Journal of International Social Research*, *1*(5).

Özyücel, M. (2023). Türkiye'de Büyüme Beklentilerinin Kırsal Destekler Üzerine Etkisinin Todo-Yamamoto Yöntemi İle İncelenmesi. *MAS Journal of Applied Sciences*, *8*(3), 451-461.

Pretty, J. (2008). Agricultural Sustainability: Concepts, Principles and Evidence. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 363(1491), 447-465. https://doi.org/10.1098/rstb.2007.2163

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. Simon & Schuster.

Mahmud, S., Shah, N. M., & Becker, S. (2012). Measurement of women's empowerment in rural Bangladesh. *World development*, *40*(3), 610-619.

Roberts, E., Anderson, B. A., Skerratt, S. ve Farrington, J. (2017). A Review of the Rural-Digital Policy Agenda From A Community Resilience Perspective. *Journal of Rural Studies*, 54, 372-385.

Rogers, E. M., Singhal, A., & Quinlan, M. M. (2014). Diffusion of innovations. In *An integrated approach to communication theory and research* (pp. 432-448). Routledge.

Roy, A. G. (2012). Bollywood at Large: Who is Watching Bollywood films? 1. In *Bollywood and globalization* (pp. 29-43). Routledge.

Salemink, K., Strijker, D. ve Bosworth, G. (2017). Rural Development in the Digital Age: A Systematic Literature Review on Unequal ICT Availability, Adoption, and Use in Rural Areas. *Journal of Rural Studies*, 54, 360-371.

Servaes, J. (2020). Communication for Development and Social Change: In Search of a New Paradigm. *Handbook of communication for development and social change*, 15-27.

Servaes, J. ve Malikhao, P. (2005). Participatory Communication: The new paradigm? In O. Hemer & T. Tufte (Eds.), *Media and Glocal Change: Rethinking Communication for Development*. CLACSO.

Sharma, A. ve Uniyal, D. (2016). Development Communication: Role of Mass Media and Its Approach. *Imperial Journal of Interdisciplinary Research*, *2*(11), 2454-1362.

Singh, R., Sharma, P. ve Yadav, S. (2012). Rural Media and Political Participation in India: A Case Study of Radio's Role in Local Governance. *Journal of Rural Development*, 31(3), 341-355.

Şimşek, S. (2010). İletişim Teknolojilerinin Haberleşme Araçlarındaki Gelişimi ve Bu Araçlara Maddi Gelir Sağlayan Reklamlarda Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *13*(1-2), 97-118.

Tamertorun, A. ve Koçak, B. (2020). Soğuk Savaş Yıllarında ABD İletişim Araştırmaları: Türkiye'de Radyo Dinleme Raporunun Analizi. *TRT Akademi*, *5*(9), 162-181.

Tamkoç, B., Sürsavur, L., Turgut, A. E. ve Karataş, K. (2023). Kırsalda Yaşayan Yaşlıların Yoksulluk Durumları ve Yoksullukla Baş Etme Biçimleri: Satılar Köyü Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *34*(4), 791-813.

Thompson, J. B. (1995). *The Media and Modernity: A Social Theory of the Media*. Stanford University Press.

Turan, S. ve Esenoğlu, C. (2006). Bir Meşrulaştırma Aracı Olarak Bilişim ve Kitle İletişim Teknolojileri: Eleştirel Bir Bakış. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, *1*(2), 71-86.

Uçar, M., Çeken, H. ve Ökten, Ş. (2017). *Kırsal Turizm ve kırsal Kalkınma: Fethiye Örneği*. Detay yayıncılık, Ankara. 2.baskı, 2017.ISBN: 978-605-5681-78-4.

Silverstone, R. ve Williams, R. (2004). *Television: Technology and cultural form*. Routledge.

Wolfert, S., Ge, L., Verdouw, C. ve Bogaardt, M. J. (2017). Big Data in Smart Farming–A Review. *Agricultural Systems*, 153, 69-80.

KAYNAKÇA

Borgman, C. L., & Furner, J. (2002). Scholarly communication and bibliometrics. *Annual review of information science and technology*, *36*(1), 1-53.

Çınarlı, İ. (2008). *Sağlık İletişimi ve Medya*. Ankara: Nobel Yayınları.

De Bakker, F. G., Groenewegen, P., ve Den Hond, F. (2005). A bibliometric analysis of 30 years of research and theory on corporate social responsibility and corporate social performance. *Business & society*, *44*(3), 283-317.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., ve Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of business research*, *133*, 285-296.

Duffy, M. E., ve Thorson, E. (2009). Emerging trends in the new media landscape. *Health communication in the new media landscape*, 93-116.

Ishikawa, H., ve Kiuchi, T. (2010). Health literacy and health communication. *BioPsychoSocial medicine*, *4*, 1-5.

İnceoğlu, Ç. (2014). Türkiye'de Sinemayı Konu Alan Doktora Tezleri Üzerine Bibliyometrik Bir Çözümleme. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (21), 31-50.

Jia, X., Dai, T., ve Guo, X. (2014). Comprehensive exploration of urban health by bibliometric analysis: 35 years and 11,299 articles. *Scientometrics*, *99*, 881-894.

Koçak, A. ve Bulduklu, Y. (2010). Sağlık İletişimi: Yaşlıların Televizyonlardaki Sağlık programlarını İzleme Motivasyonları. *Selçuk İletişim*, 6 (3), 5-17.

Kreps, G.,L., Bonaguro, E., W., ve Query, L. (1998). The history and development of the field of health communication, L.D. Jackson ve B.K. Duffy (Eds.). *Health communication research: guide to developments and directions* içinde (s.1-15), Westport, CT: Greenwood Press.

Mostone, T. Y. S. B. (2015). Physıcıan Nurse Communıcatıon. *Nursing Case Studies on Improving Health-Related Quality of Life in Older Adults*, 189.

National Cancer Institute (US). Office of Cancer Communications. (1992). *Making health communication programs work: A planner's guide* (No. 92). Diane Publishing.

Okay, A. (2020). *Sağlık iletişimi* (4. baskı). İstanbul: Der Kitabevi.

Parrott R (2004).Emphasizing Communication in Health Communication. *Journal of Communication*, 54 (4), 751-787.

Pritchard, A. (1969). Statistical bibliography or bibliometrics?. *Journal of Documentation*, 25, 348-349.

Sezgin, D. (2015). Sağlık iletişiminde paradigma ihtiyacı: disiplinlerarası işbirliğine çağrı. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, *68*(3), 95-101.

Şakar, G. D., & Cerit, A. G. (2013). Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını: Bibliyometrik Analizler Ve Nitel Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *27*(4), 274201337-274201362.

Şengün, H. (2016). Sağlık Hizmetlerinde İletişim Yönetimi. *İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi*, 79(1): 38-42.

Uçan, G., Çalım, S. İ., ve Yıldırım, Ş. (2015). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Sağlık İletişimi Alanındaki Rol ve Fonksiyonları. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(4), 91-100.

Uludağ, A. (2011). Doktor-Hasta İletişimi Açısından Hastanelerde Hekim Seçme Uygulaması: Karşılaştırmalı Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Van Raan, A. F. (2005). For your citations only? Hot topics in bibliometric analysis. *Measurement: interdisciplinary research and perspectives*, *3*(1), 50-62.

White, H. D., ve McCain, K. W. (1998). Visualizing a discipline: An author co-citation analysis of information science, 1972–1995. *Journal of the American society for information science*, *49*(4), 327-355.

Yüksel, E. (2018). Sağlık İletişiminin Anatomisi. E. Yüksel içinde, Sağlık Haberciliği (s. 11-32). Konya: Literatürk Yayınları.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Emine Sarman

Histoloji ve Embriyoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Emine Sarman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-01-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
HİSTOLOJİ VE EMBRİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Emine Sarman
VI+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-01-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Accapezzato, D., Caccavale, R., Paroli, M. P., Gioia, C., Nguyen, B. L., Spadea, L., & Paroli, M. (2023). Advances in the Pathogenesis and Treatment of Systemic Lupus Erythematosus. *Int J Mol Sci*, *24*(7). https://doi.org/10.3390/ijms24076578

Akman, M., & Civek, S. (2022). Dünyada ve Türkiye'de kardiyovasküler hastalıkların sıklığı ve riskin değerlendirilmesi. *The Journal of Turkish Family Physician*, *13*(1), 21-28.

Alizadehmoghaddam, S., Pourabdolhossein, F., Najafzadehvarzi, H., Sarbishegi, M., Saleki, K., & Nouri, H. R. (2024). Crocin attenuates the lipopolysaccharide-induced neuroinflammation via expression of AIM2 and NLRP1 inflammasome in an experimental model of Parkinson's disease. *Heliyon*, *10*(3), e25523. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e25523

Banerjee, P., Jana, S. K., Pasricha, P., Ghosh, S., Chakravarty, B., & Chaudhury, K. (2013). Proinflammatory cytokines induced altered expression of cyclooxygenase-2 gene results in unreceptive endometrium in women with idiopathic recurrent spontaneous miscarriage. *Fertility and sterility*, *99*(1), 179-187. e172.

Barclay, W., & Shinohara, M. L. (2017). Inflammasome activation in multiple sclerosis and experimental autoimmune encephalomyelitis (EAE). *Brain Pathol*, *27*(2), 213-219. https://doi.org/10.1111/bpa.12477

Bartok, B., & Firestein, G. S. (2010). Fibroblast-like synoviocytes: key effector cells in rheumatoid arthritis. *Immunol Rev*, *233*(1), 233-255. https://doi.org/10.1111/j.0105-2896.2009.00859.x

Bleda, S., de Haro, J., Varela, C., Ferruelo, A., & Acin, F. (2016). Elevated levels of triglycerides and vldl-cholesterol provoke activation of nlrp1 inflammasome in endothelial cells. *Int J Cardiol*, *220*, 52-55. https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2016.06.193

Bossaller, L., Chiang, P. I., Schmidt-Lauber, C., Ganesan, S., Kaiser, W. J., Rathinam, V. A., Mocarski, E. S., Subramanian, D., Green, D. R., Silverman, N., Fitzgerald, K. A., Marshak-Rothstein, A., & Latz, E. (2012). Cutting edge: FAS (CD95) mediates noncanonical IL-1β and IL-18 maturation via caspase-8 in an RIP3-independent manner. *J Immunol*, *189*(12), 5508-5512. https://doi.org/10.4049/jimmunol.1202121

Broz, P., & Dixit, V. M. (2016). Inflammasomes: mechanism of assembly, regulation and signalling. *Nat Rev Immunol*, *16*(7), 407-420. https://doi.org/10.1038/nri.2016.58

Broz, P., Ruby, T., Belhocine, K., Bouley, D. M., Kayagaki, N., Dixit, V. M., & Monack, D. M. (2012). Caspase-11 increases susceptibility to Salmonella infection in the absence of caspase-1. *Nature*, *490*(7419), 288-291. https://doi.org/10.1038/nature11419

Bulté, D., Rigamonti, C., Romano, A., & Mortellaro, A. (2023). Inflammasomes: Mechanisms of Action and Involvement in Human Diseases. *Cells*, *12*(13). https://doi.org/10.3390/cells12131766

Burdette, B. E., Esparza, A. N., Zhu, H., & Wang, S. (2021). Gasdermin D in pyroptosis. *Acta Pharm Sin B*, *11*(9), 2768-2782. https://doi.org/10.1016/j.apsb.2021.02.006

Callen, J. P. (2023). Dermatomyositis. *JAMA Dermatol*, *159*(9), 1016. https://doi.org/10.1001/jamadermatol.2023.1013

Cao, J., Ni, Y., Ning, X., & Zhang, H. (2022). Wedelolactone ameliorates synovial inflammation and cardiac complications in a murine model of collagen-induced arthritis by inhibiting NF-κB/NLRP3 inflammasome activation. *Folia Histochem Cytobiol*, *60*(4), 301-310. https://doi.org/10.5603/FHC.a2022.0025

Cerezo, L. A., Vencovský, J., & Šenolt, L. (2020). Cytokines and inflammatory mediators as promising markers of polymyositis/dermatomyositis. *Curr Opin Rheumatol*, *32*(6), 534-541. https://doi.org/10.1097/bor.0000000000000744

Chen, C., Zhou, Y., Ning, X., Li, S., Xue, D., Wei, C., Zhu, Z., Sheng, L., Lu, B., Li, Y., Ye, X., Fu, Y., Bai, C., Cai, W., Ding, Y., Lin, S., Yan, G., Huang, Y., & Yin, W. (2022). Directly targeting ASC by lonidamine alleviates inflammasome-driven diseases. *J Neuroinflammation*, *19*(1), 315. https://doi.org/10.1186/s12974-022-02682-w

Chen, Y., Xiao, T., Xu, S., Gu, H., Li, M., & Chen, X. (2020). Ultraviolet B induces proteolytic cleavage of the pyroptosis inducer gasdermin E in keratinocytes. *J Dermatol Sci*, *100*(2), 160-163. https://doi.org/10.1016/j.jdermsci.2020.08.014

Chen, Y. Y., Lee, Y. H., Wang, B. J., Chen, R. J., & Wang, Y. J. (2022). Skin damage induced by zinc oxide nanoparticles combined with UVB is mediated by activating cell pyroptosis via the NLRP3 inflammasome-autophagy-exosomal pathway. *Part Fibre Toxicol*, *19*(1), 2. https://doi.org/10.1186/s12989-021-00443-w

Costa, H. N., Esteves, A. R., Empadinhas, N., & Cardoso, S. M. (2023). Parkinson's Disease: A Multisystem Disorder. *Neurosci Bull*, *39*(1), 113-124. https://doi.org/10.1007/s12264-022-00934-6

D'Ippolito, S., Tersigni, C., Marana, R., Di Nicuolo, F., Gaglione, R., Rossi, E. D., Castellani, R., Scambia, G., & Di Simone, N. (2016). Inflammosome in the human endometrium: further step in the evaluation of the "maternal side". *Fertility and sterility*, *105*(1), 111-118. e114.

Dalakas, M. C. (2015). Inflammatory muscle diseases. *N Engl J Med*, *372*(18), 1734-1747. https://doi.org/10.1056/NEJMra1402225

Davis, B. K., Wen, H., & Ting, J. P. (2011). The inflammasome NLRs in immunity, inflammation, and associated diseases. *Annu Rev Immunol*, *29*, 707-735. https://doi.org/10.1146/annurev-immunol-031210-101405

de Carvalho Ribeiro, M., & Szabo, G. (2022). Role of the Inflammasome in Liver Disease. *Annu Rev Pathol*, *17*, 345-365. https://doi.org/10.1146/annurev-pathmechdis-032521-102529

de Rivero Vaccari, J. P. (2020). The Inflammasome in Reproductive Biology: A Promising Target for Novel Therapies. *Front Endocrinol (Lausanne)*, *11*, 8. https://doi.org/10.3389/fendo.2020.00008

Dempsey, C., Araiz, A. R., Bryson, K., Finucane, O., Larkin, C., Mills, E., Robertson, A., Cooper, M., O'Neill, L., & Lynch, M. (2017). Inhibiting the NLRP3 inflammasome with MCC950 promotes non-phlogistic clearance of amyloid-β and cognitive function in APP/PS1 mice. *Brain, behavior, and immunity*, *61*, 306-316.

Deng, Z., Lu, L., Li, B., Shi, X., Jin, H., & Hu, W. (2023). The roles of inflammasomes in cancer. *Front Immunol*, *14*, 1195572. https://doi.org/10.3389/fimmu.2023.1195572

DeTure, M. A., & Dickson, D. W. (2019). The neuropathological diagnosis of Alzheimer's disease. *Molecular neurodegeneration*, *14*(1), 32.

Dong, X., Zheng, Z., Lin, P., Fu, X., Li, F., Jiang, J., & Zhu, P. (2020). ACPAs promote IL-1β production in rheumatoid arthritis by activating the NLRP3 inflammasome. *Cell Mol Immunol*, *17*(3), 261-271. https://doi.org/10.1038/s41423-019-0201-9

Essouma, M., & Noubiap, J. J. (2015). Is air pollution a risk factor for rheumatoid arthritis? *J Inflamm (Lond)*, *12*, 48. https://doi.org/10.1186/s12950-015-0092-1

Freeman, L., Guo, H., David, C. N., Brickey, W. J., Jha, S., & Ting, J. P. (2017). NLR members NLRC4 and NLRP3 mediate sterile inflammasome activation in microglia and astrocytes. *J Exp Med*, *214*(5), 1351-1370. https://doi.org/10.1084/jem.20150237

Fu, J., Schroder, K., & Wu, H. (2024). Mechanistic insights from inflammasome structures. *Nat Rev Immunol*, *24*(7), 518-535. https://doi.org/10.1038/s41577-024-00995-w

Fu, J., & Wu, H. (2023). Structural Mechanisms of NLRP3 Inflammasome Assembly and Activation. *Annu Rev Immunol*, *41*, 301-316. https://doi.org/10.1146/annurev-immunol-081022-021207

Geusens, P. (2012). The role of RANK ligand/osteoprotegerin in rheumatoid arthritis. *Ther Adv Musculoskelet Dis*, *4*(4), 225-233. https://doi.org/10.1177/1759720x12438080

Glass, C. K., Saijo, K., Winner, B., Marchetto, M. C., & Gage, F. H. (2010). Mechanisms underlying inflammation in neurodegeneration. *Cell*, *140*(6), 918-934.

Gordon, R., Albornoz, E. A., Christie, D. C., Langley, M. R., Kumar, V., Mantovani, S., Robertson, A. A., Butler, M. S., Rowe, D. B., & O'Neill, L. A. (2018). Inflammasome inhibition prevents α-synuclein pathology and dopaminergic neurodegeneration in mice. *Science translational medicine*, *10*(465), eaah4066.

Grebe, A., Hoss, F., & Latz, E. (2018). 9) NLRP3 inflammasome and the IL-1 pathway in atherosclerosis. *Circulation research*, *122*(12), 1722-1740.

Greenberg, S. M., Bacskai, B. J., Hernandez-Guillamon, M., Pruzin, J., Sperling, R., & van Veluw, S. J. (2020). Cerebral amyloid angiopathy and Alzheimer disease—one peptide, two pathways. *Nature Reviews Neurology*, *16*(1), 30-42.

Gringhuis, S. I., Kaptein, T. M., Wevers, B. A., Theelen, B., van der Vlist, M., Boekhout, T., & Geijtenbeek, T. B. (2012). Dectin-1 is an extracellular pathogen sensor for the induction and processing of IL-1β via a noncanonical caspase-8 inflammasome. *Nat Immunol*, *13*(3), 246-254. https://doi.org/10.1038/ni.2222

Hannemann, N., Apparailly, F., & Courties, G. (2021). Synovial macrophages: from ordinary eaters to extraordinary multitaskers. *Trends Immunol*, *42*(5), 368-371. https://doi.org/10.1016/j.it.2021.03.002

Huang, F., Zhang, R. Y., & Song, L. (2017). Beneficial effect of magnolol on lupus nephritis in MRL/lpr mice by attenuating the NLRP3 inflammasome and NF-κB signaling pathway: A mechanistic analysis. *Mol Med Rep*, *16*(4), 4817-4822. https://doi.org/10.3892/mmr.2017.7154

Hulthén Varli, I., Petersson, K., Kublickas, M., & Papadogiannakis, N. (2012). Both acute and chronic placental inflammation are overrepresented in term stillbirths: a case-control study. *Infectious diseases in obstetrics and gynecology*, *2012*(1), 293867.

Humphries, F., Shmuel-Galia, L., Ketelut-Carneiro, N., Li, S., Wang, B., Nemmara, V. V., Wilson, R., Jiang, Z., Khalighinejad, F., Muneeruddin, K., Shaffer, S. A., Dutta, R., Ionete, C., Pesiridis, S., Yang, S., Thompson, P. R., & Fitzgerald, K. A. (2020). Succination inactivates gasdermin D and blocks pyroptosis. *Science*, *369*(6511), 1633-1637. https://doi.org/10.1126/science.abb9818

Inoue, M., & Shinohara, M. L. (2013). NLRP3 Inflammasome and MS/EAE. *Autoimmune Dis*, *2013*, 859145. https://doi.org/10.1155/2013/859145

Ising, C., Venegas, C., Zhang, S., Scheiblich, H., Schmidt, S. V., Vieira-Saecker, A., Schwartz, S., Albasset, S., McManus, R. M., & Tejera, D. (2019). NLRP3 inflammasome activation drives tau pathology. *Nature*, *575*(7784), 669-673.

Itoh, Y. (2017). Metalloproteinases in Rheumatoid Arthritis: Potential Therapeutic Targets to Improve Current Therapies. *Prog Mol Biol Transl Sci*, *148*, 327-338. https://doi.org/10.1016/bs.pmbts.2017.03.002

Jucker, M., & Walker, L. C. (2023). Alzheimer's disease: From immunotherapy to immunoprevention. *Cell*, *186*(20), 4260-4270. https://doi.org/10.1016/j.cell.2023.08.021

Ka, S. M., Lin, J. C., Lin, T. J., Liu, F. C., Chao, L. K., Ho, C. L., Yeh, L. T., Sytwu, H. K., Hua, K. F., & Chen, A. (2015). Citral alleviates an accelerated and severe lupus nephritis model by inhibiting the activation signal of NLRP3 inflammasome and enhancing Nrf2 activation. *Arthritis Res Ther*, *17*, 331. https://doi.org/10.1186/s13075-015-0844-6

Karch, C. M., & Goate, A. M. (2015). Alzheimer's disease risk genes and mechanisms of disease pathogenesis. *Biol Psychiatry*, *77*(1), 43-51. https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2014.05.006

Kayagaki, N., Warming, S., Lamkanfi, M., Vande Walle, L., Louie, S., Dong, J., Newton, K., Qu, Y., Liu, J., Heldens, S., Zhang, J., Lee, W. P., Roose-Girma, M., & Dixit, V. M. (2011). Non-canonical inflammasome activation targets caspase-11. *Nature*, *479*(7371), 117-121. https://doi.org/10.1038/nature10558

Kong, R., Sun, L., Li, H., & Wang, D. (2022). The role of NLRP3 inflammasome in the pathogenesis of rheumatic disease. *Autoimmunity*, *55*(1), 1-7. https://doi.org/10.1080/08916934.2021.1995860

Kuchmiy, A. A., D'Hont, J., Hochepied, T., & Lamkanfi, M. (2016). NLRP2 controls age-associated maternal fertility. *J Exp Med*, *213*(13), 2851-2860. https://doi.org/10.1084/jem.20160900

Kuhlmann, T., Moccia, M., Coetzee, T., Cohen, J. A., Correale, J., Graves, J., Marrie, R. A., Montalban, X., Yong, V. W., Thompson, A. J., & Reich, D. S. (2023). Multiple sclerosis progression: time for a new mechanism-driven framework. *Lancet Neurol*, *22*(1), 78-88. https://doi.org/10.1016/s1474-4422(22)00289-7

Kwon, H. S., & Koh, S.-H. (2020). Neuroinflammation in neurodegenerative disorders: the roles of microglia and astrocytes. *Translational neurodegeneration*, *9*(1), 42.

Lee, J.-K., Kim, S.-H., Lewis, E. C., Azam, T., Reznikov, L. L., & Dinarello, C. A. (2004). Differences in signaling pathways by IL-1β and IL-18. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *101*(23), 8815-8820.

Li, D., Shi, G., Wang, J., Zhang, D., Pan, Y., Dou, H., & Hou, Y. (2019). Baicalein ameliorates pristane-induced lupus nephritis via activating Nrf2/HO-1 in myeloid-derived suppressor cells. *Arthritis Res Ther*, *21*(1), 105. https://doi.org/10.1186/s13075-019-1876-0

Li, D., & Wu, M. (2021). Pattern recognition receptors in health and diseases. *Signal Transduction and Targeted Therapy*, *6*(1), 291. https://doi.org/10.1038/s41392-021-00687-0

Li, J. M., Deng, H. S., Yao, Y. D., Wang, W. T., Hu, J. Q., Dong, Y., Wang, P. X., Liu, L., Liu, Z. Q., Xie, Y., Lu, L. L., & Zhou, H. (2023). Sinomenine ameliorates collagen-induced arthritis in mice by targeting GBP5 and regulating the P2X7 receptor to suppress NLRP3-related signaling pathways. *Acta Pharmacol Sin*, *44*(12), 2504-2524. https://doi.org/10.1038/s41401-023-01124-4

Li, X., Zhang, X., Pan, Y., Shi, G., Ren, J., Fan, H., Dou, H., & Hou, Y. (2018). mTOR regulates NLRP3 inflammasome activation via reactive oxygen species in murine lupus. *Acta Biochimica et Biophysica Sinica*, *50*(9), 888-896.

Li, Y., Huang, H., Liu, B., Zhang, Y., Pan, X., Yu, X. Y., Shen, Z., & Song, Y. H. (2021). Inflammasomes as therapeutic targets in human diseases. *Signal Transduct Target Ther*, *6*(1), 247. https://doi.org/10.1038/s41392-021-00650-z

Lin, C. C., & Edelson, B. T. (2017). New Insights into the Role of IL-1β in Experimental Autoimmune Encephalomyelitis and Multiple Sclerosis. *J Immunol*, *198*(12), 4553-4560. https://doi.org/10.4049/jimmunol.1700263

Litwiniuk, A., Bik, W., Kalisz, M., & Baranowska-Bik, A. (2021). Inflammasome NLRP3 Potentially Links Obesity-Associated Low-Grade Systemic Inflammation and Insulin Resistance with Alzheimer's Disease. *Int J Mol Sci*, *22*(11). https://doi.org/10.3390/ijms22115603

Liu, Y., Wei, W., Wang, Y., Wan, C., Bai, Y., Sun, X., Ma, J., & Zheng, F. (2019). TNF-α/calreticulin dual signaling induced NLRP3 inflammasome activation associated with HuR nucleocytoplasmic shuttling in rheumatoid arthritis. *Inflamm Res*, *68*(7), 597-611. https://doi.org/10.1007/s00011-019-01244-w

Ma, M., Chai, K., & Deng, R. (2021). Study of the correlation between the noncanonical pathway of pyroptosis and idiopathic inflammatory myopathy. *Int Immunopharmacol*, *98*, 107810. https://doi.org/10.1016/j.intimp.2021.107810

Mandell, J. T., de Rivero Vaccari, J. P., Sabater, A. L., & Galor, A. (2023). The inflammasome pathway: A key player in ocular surface and anterior segment diseases. *Surv Ophthalmol*, *68*(2), 280-289. https://doi.org/10.1016/j.survophthal.2022.06.003

Martinon, F., Mayor, A., & Tschopp, J. (2009). The inflammasomes: guardians of the body. *Annual review of immunology*, *27*(1), 229-265.

McKenzie, B. A., Mamik, M. K., Saito, L. B., Boghozian, R., Monaco, M. C., Major, E. O., Lu, J. Q., Branton, W. G., & Power, C. (2018). Caspase-1 inhibition prevents glial inflammasome activation and pyroptosis in models of multiple sclerosis. *Proc Natl Acad Sci U S A*, *115*(26), E6065-e6074. https://doi.org/10.1073/pnas.1722041115

McManus, R., Komes, M. P., Griep, A., Santarelli, F., Schwartz, S., Perea, J. R., Khalil, M.-A., Lauterbach, M., Heinemann, L., & Schlüter, T. (2022). NLRP3-mediated glutaminolysis regulates microglia in Alzheimer's disease.

McManus, R. M., & Latz, E. (2024). NLRP3 inflammasome signalling in Alzheimer's disease. *Neuropharmacology*, *252*, 109941. https://doi.org/10.1016/j.neuropharm.2024.109941

Mulla, M. J., Salmon, J. E., Chamley, L. W., Brosens, J. J., Boeras, C. M., Kavathas, P. B., & Abrahams, V. M. (2013). A role for uric acid and the Nalp3 inflammasome in antiphospholipid antibody-induced IL-1β production by human first trimester trophoblast. *PloS one*, *8*(6), e65237.

Nidorf, S. M., Fiolet, A. T., Mosterd, A., Eikelboom, J. W., Schut, A., Opstal, T. S., The, S. H., Xu, X.-F., Ireland, M. A., & Lenderink, T. (2020). 7) Colchicine in patients with chronic coronary disease. *New England journal of medicine*, *383*(19), 1838-1847.

Noroozi, S., Meimand, H. A. E., Arababadi, M. K., Nakhaee, N., & Asadikaram, G. (2017). The Effects of IFN-β 1a on the Expression of Inflammasomes and Apoptosis-Associated Speck-Like Proteins in Multiple Sclerosis Patients. *Mol Neurobiol*, *54*(4), 3031-3037. https://doi.org/10.1007/s12035-016-9864-8

Oh, J., Vidal-Jordana, A., & Montalban, X. (2018). Multiple sclerosis: clinical aspects. *Curr Opin Neurol*, *31*(6), 752-759. https://doi.org/10.1097/wco.0000000000000622

Olcum, M., Tastan, B., Kiser, C., Genc, S., & Genc, K. (2020). Microglial NLRP3 inflammasome activation in multiple sclerosis. *Adv Protein Chem Struct Biol*, *119*, 247-308. https://doi.org/10.1016/bs.apcsb.2019.08.007

Olsen, M. B., Gregersen, I., Sandanger, Ø., Yang, K., Sokolova, M., Halvorsen, B. E., Gullestad, L., Broch, K., Aukrust, P., & Louwe, M. C. (2022). Targeting the Inflammasome in Cardiovascular Disease. *JACC Basic Transl Sci*, *7*(1), 84-98. https://doi.org/10.1016/j.jacbts.2021.08.006

Pajares, M., A, I. R., Manda, G., Boscá, L., & Cuadrado, A. (2020). Inflammation in Parkinson's Disease: Mechanisms and Therapeutic Implications. *Cells*, *9*(7). https://doi.org/10.3390/cells9071687

Park, M. C., Park, Y. B., & Lee, S. K. (2004). Elevated interleukin-18 levels correlated with disease activity in systemic lupus erythematosus. *Clin Rheumatol*, *23*(3), 225-229. https://doi.org/10.1007/s10067-004-0867-x

Platnich, J. M., & Muruve, D. A. (2019). NOD-like receptors and inflammasomes: A review of their canonical and non-canonical signaling pathways. *Arch Biochem Biophys*, *670*, 4-14. https://doi.org/10.1016/j.abb.2019.02.008

Radu, A. F., & Bungau, S. G. (2021). Management of Rheumatoid Arthritis: An Overview. *Cells*, *10*(11). https://doi.org/10.3390/cells10112857

Ridker, P. M., Everett, B. M., Thuren, T., MacFadyen, J. G., Chang, W. H., Ballantyne, C., Fonseca, F., Nicolau, J., Koenig, W., & Anker, S. D. (2017). 6) Antiinflammatory therapy with canakinumab for atherosclerotic disease. *New England journal of medicine*, *377*(12), 1119-1131.

Rostagno, A. A. (2022). Pathogenesis of Alzheimer's Disease. *Int J Mol Sci*, *24*(1). https://doi.org/10.3390/ijms24010107

Rumpret, M., von Richthofen, H. J., Peperzak, V., & Meyaard, L. (2022). Inhibitory pattern recognition receptors. *J Exp Med*, *219*(1). https://doi.org/10.1084/jem.20211463

Saresella, M., La Rosa, F., Piancone, F., Zoppis, M., Marventano, I., Calabrese, E., Rainone, V., Nemni, R., Mancuso, R., & Clerici, M. (2016). The NLRP3 and NLRP1 inflammasomes are activated in Alzheimer's disease. *Mol Neurodegener*, *11*, 23. https://doi.org/10.1186/s13024-016-0088-1

Schmidt, J. (2018). Current Classification and Management of Inflammatory Myopathies. *J Neuromuscul Dis*, *5*(2), 109-129. https://doi.org/10.3233/jnd-180308

Schroder, K., & Tschopp, J. (2010). The inflammasomes. *Cell*, *140*(6), 821-832. https://doi.org/10.1016/j.cell.2010.01.040

Sędzikowska, A., & Szablewski, L. (2021). Insulin and Insulin Resistance in Alzheimer's Disease. *Int J Mol Sci*, *22*(18). https://doi.org/10.3390/ijms22189987

Sharma, D., & Kanneganti, T. D. (2016). The cell biology of inflammasomes: Mechanisms of inflammasome activation and regulation. *J Cell Biol*, *213*(6), 617-629. https://doi.org/10.1083/jcb.201602089

Singh, J., Habean, M. L., & Panicker, N. (2023). Inflammasome assembly in neurodegenerative diseases. *Trends Neurosci*, *46*(10), 814-831. https://doi.org/10.1016/j.tins.2023.07.009

Stancu, I.-C., Cremers, N., Vanrusselt, H., Couturier, J., Vanoosthuyse, A., Kessels, S., Lodder, C., Brône, B., Huaux, F., & Octave, J.-N. (2019). Aggregated Tau activates NLRP3–ASC inflammasome exacerbating exogenously seeded and non-exogenously seeded Tau pathology in vivo. *Acta neuropathologica*, *137*, 599-617.

Stødle, G., Silva, G., Tangerås, L. H., Gierman, L., Nervik, I., Dahlberg, U., Sun, C., Aune, M. H., Thomsen, L. C. V., & Bjørge, L. (2018). Placental inflammation in pre-eclampsia by Nod-like receptor protein (NLRP) 3 inflammasome activation in trophoblasts. *Clinical & Experimental Immunology*, *193*(1), 84-94.

Su, B., Ye, H., You, X., Ni, H., Chen, X., & Li, L. (2018). Icariin alleviates murine lupus nephritis via inhibiting NF-κB activation pathway and NLRP3 inflammasome. *Life Sci*, *208*, 26-32. https://doi.org/10.1016/j.lfs.2018.07.009

Tall, A. R., & Bornfeldt, K. E. (2023). Inflammasomes and Atherosclerosis: a Mixed Picture. *Circ Res*, *132*(11), 1505-1520. https://doi.org/10.1161/circresaha.123.321637

Tardif, J. C., Kouz, S., Waters, D. D., Bertrand, O. F., Diaz, R., Maggioni, A. P., Pinto, F. J., Ibrahim, R., Gamra, H., Kiwan, G. S., Berry, C., López-Sendón, J., Ostadal, P., Koenig, W., Angoulvant, D., Grégoire, J. C., Lavoie, M. A., Dubé, M. P., Rhainds, D.,…Roubille, F. (2019). 8) Efficacy and Safety of Low-Dose Colchicine after Myocardial Infarction. *N Engl J Med*, *381*(26), 2497-2505. https://doi.org/10.1056/NEJMoa1912388

Tastan, B., Arioz, B. I., Tufekci, K. U., Tarakcioglu, E., Gonul, C. P., Genc, K., & Genc, S. (2021). Dimethyl Fumarate Alleviates NLRP3 Inflammasome

Activation in Microglia and Sickness Behavior in LPS-Challenged Mice. *Front Immunol*, *12*, 737065. https://doi.org/10.3389/fimmu.2021.737065

Tran, T.-A. (2017). Muckle–Wells syndrome: clinical perspectives. *Open access rheumatology: research and reviews*, 123-129.

Tran, T.-A., Koné-Paut, I., Marie, I., Ninet, J., Cuisset, L., & Meinzer, U. (2012). Muckle-Wells syndrome and male hypofertility: a case series. Seminars in arthritis and rheumatism,

Trankle, C. R., Canada, J. M., Cei, L., Abouzaki, N., Oddi-Erdle, C., Kadariya, D., Christopher, S., Viscusi, M., Del Buono, M., & Kontos, M. C. (2018). Usefulness of canakinumab to improve exercise capacity in patients with long-term systolic heart failure and elevated C-reactive protein. *The American journal of cardiology*, *122*(8), 1366-1370.

Tsoi, L. C., Gharaee-Kermani, M., Berthier, C. C., Nault, T., Hile, G. A., Estadt, S. N., Patrick, M. T., Wasikowski, R., Billi, A. C., Lowe, L., Reed, T. J., Gudjonsson, J. E., & Kahlenberg, J. M. (2020). IL18-containing 5-gene signature distinguishes histologically identical dermatomyositis and lupus erythematosus skin lesions. *JCI Insight*, *5*(16). https://doi.org/10.1172/jci.insight.139558

Ural, D. (2011). Kardiyovasküler risk belirlenmesi ve tabakalandırılmasının kılavuzluğuyla yapılan tedavi yaklaşımı: Öngör, önle ve bireyselleştir. *Anatolian Journal of Cardiology/Anadolu Kardiyoloji Dergisi*, *11*(6).

Van Tassell, B. W., Canada, J., Carbone, S., Trankle, C., Buckley, L., Oddi Erdle, C., Abouzaki, N. A., Dixon, D., Kadariya, D., Christopher, S., Schatz, A., Regan, J., Viscusi, M., Del Buono, M., Melchior, R., Mankad, P., Lu, J., Sculthorpe, R., Biondi-Zoccai, G.,…Abbate, A. (2017). Interleukin-1 Blockade in Recently Decompensated Systolic Heart Failure: Results From REDHART (Recently Decompensated Heart Failure Anakinra Response Trial). *Circ Heart Fail*, *10*(11). https://doi.org/10.1161/circheartfailure.117.004373

Viganò, E., & Mortellaro, A. (2013). Caspase-11: the driving factor for noncanonical inflammasomes. *Eur J Immunol*, *43*(9), 2240-2245. https://doi.org/10.1002/eji.201343800

Walenta, L., Schmid, N., Schwarzer, J. U., Köhn, F. M., Urbanski, H. F., Behr, R., Strauss, L., Poutanen, M., & Mayerhofer, A. (2018). NLRP3 in somatic non-immune cells of rodent and primate testes. *Reproduction*, *156*(3), 231-238. https://doi.org/10.1530/rep-18-0111

Wang, L., Jiao, X. F., Wu, C., Li, X. Q., Sun, H. X., Shen, X. Y., Zhang, K. Z., Zhao, C., Liu, L., Wang, M., Bu, Y. L., Li, J. W., Xu, F., Chang, C. L., Lu, X., & Gao, W. (2021). Trimetazidine attenuates dexamethasone-induced muscle atrophy via inhibiting NLRP3/GSDMD pathway-mediated pyroptosis. *Cell Death Discov*, *7*(1), 251. https://doi.org/10.1038/s41420-021-00648-0

Wang, Y., Li, B., & Zhao, Y. (2022). Inflammation in Preeclampsia: Genetic Biomarkers, Mechanisms, and Therapeutic Strategies. *Front Immunol*, *13*, 883404. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.883404

Weel, I. C., Romão-Veiga, M., Matias, M. L., Fioratti, E. G., Peraçoli, J. C., Borges, V. T., Araujo Jr, J. P., & Peraçoli, M. T. (2017). Increased expression of NLRP3 inflammasome in placentas from pregnant women with severe preeclampsia. *Journal of reproductive immunology*, *123*, 40-47.

Witkin, S. S., Bierhals, K., Linhares, I., Normand, N., Dieterle, S., & Neuer, A. (2010). Genetic polymorphism in an inflammasome component, cervical mycoplasma detection and female infertility in women undergoing in vitro fertilization. *J Reprod Immunol*, *84*(2), 171-175. https://doi.org/10.1016/j.jri.2009.11.005

Wohlford, G. F., Van Tassell, B. W., Billingsley, H. E., Kadariya, D., Canada, J. M., Carbone, S., Mihalick, V. L., Bonaventura, A., Vecchié, A., Chiabrando, J. G., Bressi, E., Thomas, G., Ho, A. C., Marawan, A. A., Dell, M., Trankle, C. R., Turlington, J., Markley, R., & Abbate, A. (2020). Phase 1B, Randomized, Double-Blinded, Dose Escalation, Single-Center, Repeat Dose Safety and Pharmacodynamics Study of the Oral NLRP3 Inhibitor Dapansutrile in Subjects With NYHA II-III Systolic Heart Failure. *J Cardiovasc Pharmacol*, *77*(1), 49-60. https://doi.org/10.1097/fjc.0000000000000931

Wu, X. Y., Li, K. T., Yang, H. X., Yang, B., Lu, X., Zhao, L. D., Fei, Y. Y., Chen, H., Wang, L., Li, J., Peng, L. Y., Zheng, W. J., Hou, Y., Jiang, Y., Shi, Q., Zhang, W., Zhang, F. C., Zhang, J. M., Huang, B.,…Zhang, X. (2020). Complement C1q synergizes with PTX3 in promoting NLRP3 inflammasome over-activation and pyroptosis in rheumatoid arthritis. *J Autoimmun*, *106*, 102336. https://doi.org/10.1016/j.jaut.2019.102336

Xiang, H., Zhu, F., Xu, Z., & Xiong, J. (2020). Role of Inflammasomes in Kidney Diseases via Both Canonical and Non-canonical Pathways. *Front Cell Dev Biol*, *8*, 106. https://doi.org/10.3389/fcell.2020.00106

Xu, Z., Kombe Kombe, A. J., Deng, S., Zhang, H., Wu, S., Ruan, J., Zhou, Y., & Jin, T. (2024). NLRP inflammasomes in health and disease. *Mol Biomed*, *5*(1), 14. https://doi.org/10.1186/s43556-024-00179-x

Yasuda, T. (2006). Cartilage destruction by matrix degradation products. *Mod Rheumatol*, *16*(4), 197-205. https://doi.org/10.1007/s10165-006-0490-6

Ye, H., Robak, L. A., Yu, M., Cykowski, M., & Shulman, J. M. (2023). Genetics and Pathogenesis of Parkinson's Syndrome. *Annu Rev Pathol*, *18*, 95-121. https://doi.org/10.1146/annurev-pathmechdis-031521-034145

You, R., He, X., Zeng, Z., Zhan, Y., Xiao, Y., & Xiao, R. (2022). Pyroptosis and Its Role in Autoimmune Disease: A Potential Therapeutic Target. *Front Immunol*, *13*, 841732. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.841732

Zhang, H., Fu, R., Guo, C., Huang, Y., Wang, H., Wang, S., Zhao, J., & Yang, N. (2016). Anti-dsDNA antibodies bind to TLR4 and activate NLRP3 inflammasome in lupus monocytes/macrophages. *Journal of translational medicine*, *14*, 1-12.

Zhao, J., Wang, J., Zhou, M., Li, M., Li, M., & Tan, H. (2019). Curcumin attenuates murine lupus via inhibiting NLRP3 inflammasome. *Int Immunopharmacol*, *69*, 213-216. https://doi.org/10.1016/j.intimp.2019.01.046

Zheng, R., Ruan, Y., Yan, Y., Lin, Z., Xue, N., Yan, Y., Tian, J., Yin, X., Pu, J., & Zhang, B. (2021). Melatonin Attenuates Neuroinflammation by Down-Regulating NLRP3 Inflammasome via a SIRT1-Dependent Pathway in MPTP-Induced Models of Parkinson's Disease. *J Inflamm Res*, *14*, 3063-3075. https://doi.org/10.2147/jir.S317672

KAYNAKLAR

Abdelalim, E. M., Bonnefond, A., Bennaceur-Griscelli, A., & Froguel, P. (2014). Pluripotent Stem Cells as a Potential Tool for Disease Modelling and Cell Therapy in Diabetes. *Stem Cell Reviews and Reports*, *10*(3). https://doi.org/10.1007/s12015-014-9503-6

Abu-El-Haija, M., Anazawa, T., Beilman, G. J., Besselink, M. G., Del Chiaro, M., Demir, I. E., Dennison, A. R., Dudeja, V., Freeman, M. L., Friess, H., Hackert, T., Kleeff, J., Laukkarinen, J., Levy, M. F., Nathan, J. D., Werner, J., Windsor, J. A., Neoptolemos, J. P., Sheel, A. R. G., … Bellin, M. D. (2020). The role of total pancreatectomy with islet autotransplantation in the treatment of chronic pancreatitis: A report from the International Consensus Guidelines in chronic pancreatitis. *Pancreatology*, *20*(4). https://doi.org/10.1016/j.pan.2020.04.005

Acosta, L., Hmadcha, A., Escacena, N., Pérez-Camacho, I., De La Cuesta, A., Ruiz-Salmeron, R., Gauthier, B. R., & Soria, B. (2013). Adipose mesenchymal stromal cells isolated from type 2 diabetic patients display reduced fibrinolytic activity. *Diabetes*, *62*(12). https://doi.org/10.2337/db13-0896

Agulnick, A. D., Ambruzs, D. M., Moorman, M. A., Bhoumik, A., Cesario, R. M., Payne, J. K., Kelly, J. R., Haakmeester, C., Srijemac, R., Wilson, A. Z., Kerr, J., Frazier, M. A., Kroon, E. J., & D'Amour, K. A. (2015). Insulin-Producing Endocrine Cells Differentiated In Vitro From Human Embryonic Stem Cells Function in Macroencapsulation Devices In Vivo. *Stem Cells Translational Medicine*, *4*(10). https://doi.org/10.5966/sctm.2015-0079

Al-Khawaga, S., Memon, B., Butler, A. E., Taheri, S., Abou-Samra, A. B., & Abdelalim, E. M. (2018). Pathways governing development of stem cell-derived pancreatic β cells: lessons from embryogenesis. *Biological Reviews*, *93*(1). https://doi.org/10.1111/brv.12349

Arzouni, A. A., Vargas-Seymour, A., Nardi, N., J.F. King, A., & Jones, P. M. (2018). Using Mesenchymal Stromal Cells in Islet Transplantation. *Stem Cells Translational Medicine*, *7*(8). https://doi.org/10.1002/sctm.18-0033

Bateman, M. E., Strong, A. L., Gimble, J. M., & Bunnell, B. A. (2018). Concise Review: Using Fat to Fight Disease: A Systematic Review of Nonhomologous Adipose-Derived Stromal/Stem Cell Therapies. In *Stem Cells* (Vol. 36, Issue 9). https://doi.org/10.1002/stem.2847

Bottino, R., Knoll, M. F., Knoll, C. A., Bertera, S., & Trucco, M. M. (2018). The future of islet transplantation is now. In *Frontiers in Medicine* (Vol. 5, Issue JUL). https://doi.org/10.3389/fmed.2018.00202

Campbell, P. M., Senior, P. A., Salam, A., LaBranche, K., Bigam, D. L., Kneteman, N. M., Imes, S., Halpin, A., Ryan, E. A., & Shapiro, A. M. J. (2007). High risk of sensitization after failed islet transplantation. *American Journal of Transplantation*, *7*(10). https://doi.org/10.1111/j.1600-6143.2007.01923.x

Capilla-González, V., López-Beas, J., Escacena, N., Aguilera, Y., de la Cuesta, A., Ruiz-Salmerón, R., Martín, F., Hmadcha, A., & Soria, B. (2018). PDGF Restores the Defective Phenotype of Adipose-Derived Mesenchymal Stromal Cells from Diabetic Patients. *Molecular Therapy*, *26*(11). https://doi.org/10.1016/j.ymthe.2018.08.011

Carlsson, P. O., Schwarcz, E., Korsgren, O., & Le Blanc, K. (2015). Preserved β-cell function in type 1 diabetes by mesenchymal stromal cells. *Diabetes*, *64*(2). https://doi.org/10.2337/db14-0656

Chhabra, P., & Brayman, K. L. (2013). Stem Cell Therapy to Cure Type 1 Diabetes: From Hype to Hope. *Stem Cells Translational Medicine*, *2*(5). https://doi.org/10.5966/sctm.2012-0116

Chiasson, J. L., Aris-Jilwan, N., Bélanger, R., Bertrand, S., Beauregard, H., Ékoé, J. M., Fournier, H., & Havrankova, J. (2003). Diagnosis and treatment of diabetic ketoacidosis and the hyperglycemic hyperosmolar state. In *CMAJ. Canadian Medical Association Journal* (Vol. 168, Issue 7).

Cnop, M., Welsh, N., Jonas, J. C., Jörns, A., Lenzen, S., & Eizirik, D. L. (2005). Mechanisms of pancreatic β-cell death in type 1 and type 2 diabetes: Many differences, few similarities. In *Diabetes* (Vol. 54, Issue SUPPL. 2). https://doi.org/10.2337/diabetes.54.suppl_2.S97

D'Amour, K. A., Bang, A. G., Eliazer, S., Kelly, O. G., Agulnick, A. D., Smart, N. G., Moorman, M. A., Kroon, E., Carpenter, M. K., & Baetge, E. E. (2006). Production of pancreatic hormone-expressing endocrine cells from human embryonic stem cells. *Nature Biotechnology*, *24*(11). https://doi.org/10.1038/nbt1259

Deng, Z., Xu, H., Zhang, J., Yang, C., Jin, L., Liu, J., Song, H., Chen, G., Han, W., & Si, Y. (2018). Infusion of adipose-derived mesenchymal stem cells inhibits skeletal muscle Mitsugumin 53 elevation and thereby alleviates insulin resistance in type 2 diabetic rats. *Molecular Medicine Reports*, *17*(6). https://doi.org/10.3892/mmr.2018.8901

Deshpande, A. D., Harris-Hayes, M., & Schootman, M. (2008). Epidemiology of diabetes and diabetes-related complications. In *Physical Therapy* (Vol. 88, Issue 11). https://doi.org/10.2522/ptj.20080020

DiMeglio, L. A., Evans-Molina, C., & Oram, R. A. (2018). Type 1 diabetes. *The Lancet*, *391*(10138), 2449–2462. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)31320-5

Dolgin, E. (2016). Diabetes: Encapsulating the problem. In *Nature* (Vol. 540, Issue 7632). https://doi.org/10.1038/540S60a

Dominici, M., Le Blanc, K., Mueller, I., Slaper-Cortenbach, I., Marini, F. C., Krause, D. S., Deans, R. J., Keating, A., Prockop, D. J., & Horwitz, E. M. (2006). Minimal criteria for defining multipotent mesenchymal stromal cells. The International Society for Cellular Therapy position statement. *Cytotherapy*, *8*(4). https://doi.org/10.1080/14653240600855905

Du, Y., Liang, Z., Wang, S., Sun, D., Wang, X., Liew, S. Y., Lu, S., Wu, S., Jiang, Y., Wang, Y., Zhang, B., Yu, W., Lu, Z., Pu, Y., Zhang, Y., Long, H., Xiao, S., Liang, R., Zhang, Z., … Deng, H. (2022). Human pluripotent stem-cell-derived islets ameliorate diabetes in non-human primates. *Nature Medicine*, *28*(2). https://doi.org/10.1038/s41591-021-01645-7

Elshemy, M. M., Asem, M., Allemailem, K. S., Uto, K., Ebara, M., & Nabil, A. (2021). Antioxidative Capacity of Liver- And Adipose-Derived Mesenchymal Stem Cell-Conditioned Media and Their Applicability in Treatment of Type 2 Diabetic Rats. In *Oxidative Medicine and Cellular Longevity* (Vol. 2021). https://doi.org/10.1155/2021/8833467

Esser, N., Legrand-Poels, S., Piette, J., Scheen, A. J., & Paquot, N. (2014). Inflammation as a link between obesity, metabolic syndrome and type 2 diabetes. In *Diabetes Research and Clinical Practice* (Vol. 105, Issue 2). https://doi.org/10.1016/j.diabres.2014.04.006

Ezquer, F., Ezquer, M., Contador, D., Ricca, M., Simon, V., & Conget, P. (2012). The antidiabetic effect of mesenchymal stem cells is unrelated to their transdifferentiation potential but to their capability to restore Th1/Th2 balance and to modify the pancreatic microenvironment. *Stem Cells*, *30*(8). https://doi.org/10.1002/stem.1132

Friedenstein, A. J., Piatetzky-Shapiro, I. I., & Petrakova, K. V. (1966). Osteogenesis in transplants of bone marrow cells. *Journal of Embryology and Experimental Morphology*, *16*(3). https://doi.org/10.1242/dev.16.3.381

Gamble, A., Pawlick, R., Pepper, A. R., Bruni, A., Adesida, A., Senior, P. A., Korbutt, G. S., & Shapiro, A. M. J. (2018). Improved islet recovery and efficacy through co-culture and co-transplantation of islets with human adipose-derived mesenchymal stem cells. *PLoS ONE*, *13*(11). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206449

Guan, L. X., Guan, H., Li, H. B., Ren, C. A., Liu, L., Chu, J. J., & Dai, L. J. (2015). Therapeutic efficacy of umbilical cord-derived mesenchymal stem cells in patients with type 2 diabetes. *Experimental and Therapeutic Medicine*, *9*(5). https://doi.org/10.3892/etm.2015.2339

HENRY, R. R., PETTUS, J., WILENSKY, J., SHAPIRO, A. M. J., SENIOR, P. A., ROEP, B., WANG, R., KROON, E. J., SCOTT, M., D'AMOUR, K., & FOYT, H. L. (2018). Initial Clinical Evaluation of VC-01TM Combination Product—A Stem Cell–Derived Islet Replacement for Type 1 Diabetes (T1D). *Diabetes*, *67*(Supplement_1). https://doi.org/10.2337/db18-138-or

Hering, B. J., Ballou, C. M., Bellin, M. D., Payne, E. H., Kandeel, F., Witkowski, P., Alejandro, R., Rickels, M. R., & Barton, F. B. (2023). Factors associated with favourable 5 year outcomes in islet transplant alone recipients with type 1 diabetes complicated by severe hypoglycaemia in the Collaborative Islet Transplant Registry. *Diabetologia*, *66*(1). https://doi.org/10.1007/s00125-022-05804-4

Hogrebe, N. J., Ishahak, M., & Millman, J. R. (2023). Developments in stem cell-derived islet replacement therapy for treating type 1 diabetes. In *Cell Stem Cell* (Vol. 30, Issue 5). https://doi.org/10.1016/j.stem.2023.04.002

Hu, J., Fu, Z., Chen, Y., Tang, N., Wang, L., Wang, F., Sun, R., & Yan, S. (2015). Effects of autologous adipose-derived stem cell infusion on type 2 diabetic rats. *Endocrine Journal*, *62*(4). https://doi.org/10.1507/endocrj.EJ14-0584

Huang, Y., Karuranga, S., Malanda, B., & Williams, D. R. R. (2018). Call for data contribution to the IDF Diabetes Atlas 9th Edition 2019. In *Diabetes Research and Clinical Practice* (Vol. 140). https://doi.org/10.1016/j.diabres.2018.05.033

Kanak, M. A., Takita, M., Kunnathodi, F., Lawrence, M. C., Levy, M. F., & Naziruddin, B. (2014). Inflammatory response in islet transplantation. *International Journal of Endocrinology*, *2014*. https://doi.org/10.1155/2014/451035

Kang, H. M., Kim, J., Park, S., Kim, J., Kim, H., Kim, K. S., Lee, E. J., Seo, S. I., Kang, S. G., Lee, J. E., & Lim, H. (2009). Insulin-secreting cells from human

eyelid-derived stem cells alleviate type I diabetes in immunocompetent mice. *Stem Cells*, *27*(8). https://doi.org/10.1002/stem.127

Kelly, O. G., Chan, M. Y., Martinson, L. A., Kadoya, K., Ostertag, T. M., Ross, K. G., Richardson, M., Carpenter, M. K., D'Amour, K. A., Kroon, E., Moorman, M., Baetge, E. E., & Bang, A. G. (2011). Cell-surface markers for the isolation of pancreatic cell types derived from human embryonic stem cells. *Nature Biotechnology*, *29*(8). https://doi.org/10.1038/nbt.1931

Keymeulen, B., De Groot, K., Jacobs-Tulleneers-Thevissen, D., Thompson, D. M., Bellin, M. D., Kroon, E. J., Daniels, M., Wang, R., Jaiman, M., Kieffer, T. J., Foyt, H. L., & Pipeleers, D. (2023). Encapsulated stem cell–derived β cells exert glucose control in patients with type 1 diabetes. *Nature Biotechnology*. https://doi.org/10.1038/s41587-023-02055-5

KEYMEULEN, B., JACOBS-TULLENEERS-THEVISSEN, D., KROON, E. J., JAIMAN, M. S., DANIELS, M., WANG, R., PIPELEERS, D., D'AMOUR, K., & FOYT, H. L. (2021). 196-LB: Stem Cell–Derived Islet Replacement Therapy (VC-02) Demonstrates Production of C-Peptide in Patients with Type 1 Diabetes (T1D) and Hypoglycemia Unawareness. *Diabetes*, *70*(Supplement_1). https://doi.org/10.2337/db21-196-lb

Keymeulen, B., Vandemeulebroucke, E., Ziegler, A. G., Mathieu, C., Kaufman, L., Hale, G., Gorus, F., Goldman, M., Walter, M., Candon, S., Schandene, L., Crenier, L., De Block, C., Seigneurin, J.-M., De Pauw, P., Pierard, D., Weets, I., Rebello, P., Bird, P., … Chatenoud, L. (2005). Insulin Needs after CD3-Antibody Therapy in New-Onset Type 1 Diabetes. *New England Journal of Medicine*, *352*(25). https://doi.org/10.1056/nejmoa043980

Khan, M. A. B., Hashim, M. J., King, J. K., Govender, R. D., Mustafa, H., & Kaabi, J. Al. (2020). Epidemiology of Type 2 diabetes - Global burden of disease and forecasted trends. *Journal of Epidemiology and Global Health*, *10*(1). https://doi.org/10.2991/JEGH.K.191028.001

Kharaziha, P., Hellström, P. M., Noorinayer, B., Farzaneh, F., Aghajani, K., Jafari, F., Telkabadi, M., Atashi, A., Honardoost, M., Zali, M. R., & Soleimani, M. (2009). Improvement of liver function in liver cirrhosis patients after autologous mesenchymal stem cell injection: A phase I-II clinical trial. *European Journal of Gastroenterology and Hepatology*, *21*(10). https://doi.org/10.1097/MEG.0b013e32832a1f6c

Kočí, Z., Turnovcová, K., Dubský, M., Baranovičová, L., Holáň, V., Chudíčková, M., Syková, E., & Kubinová, Š. (2014). Characterization of human adipose tissue-derived stromal cells isolated from diabetic patient's distal limbs with critical ischemia. *Cell Biochemistry and Function*, *32*(7). https://doi.org/10.1002/cbf.3056

Kono, T. M., Sims, E. K., Moss, D. R., Yamamoto, W., Ahn, G., Diamond, J., Tong, X., Day, K. H., Territo, P. R., Hanenberg, H., Traktuev, D. O., March, K. L., & Evans-Molina, C. (2014). Human adipose-derived stromal/stem cells protect against STZ-induced hyperglycemia: Analysis of hASC-derived paracrine effectors. *Stem Cells*, *32*(7). https://doi.org/10.1002/stem.1676

Kroon, E., Martinson, L. A., Kadoya, K., Bang, A. G., Kelly, O. G., Eliazer, S., Young, H., Richardson, M., Smart, N. G., Cunningham, J., Agulnick, A. D., D'Amour, K. A., Carpenter, M. K., & Baetge, E. E. (2008). Pancreatic endoderm derived from human embryonic stem cells generates glucose-

responsive insulin-secreting cells in vivo. *Nature Biotechnology*, *26*(4). https://doi.org/10.1038/nbt1393

Lalu, M. M., McIntyre, L., Pugliese, C., Fergusson, D., Winston, B. W., Marshall, J. C., Granton, J., & Stewart, D. J. (2012). Safety of Cell Therapy with Mesenchymal Stromal Cells (SafeCell): A Systematic Review and Meta-Analysis of Clinical Trials. In *PLoS ONE* (Vol. 7, Issue 10). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0047559

Latres, E., Finan, D. A., Greenstein, J. L., Kowalski, A., & Kieffer, T. J. (2019). Navigating Two Roads to Glucose Normalization in Diabetes: Automated Insulin Delivery Devices and Cell Therapy. In *Cell Metabolism* (Vol. 29, Issue 3). https://doi.org/10.1016/j.cmet.2019.02.007

Lee, J., Kim, S. C., Kim, S. J., Lee, H., Jung, E. J., Jung, S. H., & Han, D. J. (2013). Differentiation of human adipose tissue-derived stem cells into aggregates of insulin-producing cells through the overexpression of pancreatic and duodenal homeobox gene-1. *Cell Transplantation*, *22*(6). https://doi.org/10.3727/096368912X657215

Lee, J. S., Hong, J. M., Moon, G. J., Lee, P. H., Ahn, Y. H., Bang, O. Y., & STARTING collaborators. (2010). A long-term follow-up study of intravenous autologous mesenchymal stem cell transplantation in patients with ischemic stroke. *Stem Cells (Dayton, Ohio)*, *28*(6). https://doi.org/10.1002/stem.430

Lee, R. H., Seo, M. J., Reger, R. L., Spees, J. L., Pulin, A. A., Olson, S. D., & Prockop, D. J. (2006). Multipotent stromal cells from human marrow home to and promote repair of pancreatic islets and renal glomeruli in diabetic NOD/scid mice. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *103*(46). https://doi.org/10.1073/pnas.0608249103

Liang, Z., Sun, D., Lu, S., Lei, Z., Wang, S., Luo, Z., Zhan, J., Wu, S., Jiang, Y., Lu, Z., Sun, S., Shi, Y., Long, H., Wei, Y., Yu, W., Wang, Z., Yi, L. S., Zhang, Y., Sun, W., … Deng, H. (2023). Implantation underneath the abdominal anterior rectus sheath enables effective and functional engraftment of stem-cell-derived islets. *Nature Metabolism*, *5*(1). https://doi.org/10.1038/s42255-022-00713-7

Lipska, K. J., Parker, M. M., Moffet, H. H., Huang, E. S., & Karter, A. J. (2018). Association of initiation of basal insulin analogs vs neutral protamine hagedorn insulin with hypoglycemia-related emergency department visits or hospital admissions and with glycemic control in patients with type 2 diabetes. *JAMA - Journal of the American Medical Association*, *320*(1). https://doi.org/10.1001/jama.2018.7993

Llufriu, S., Sepúlveda, M., Blanco, Y., Marín, P., Moreno, B., Berenguer, J., Gabilondo, I., Martïnez-Heras, E., Sola-Valls, N., Arnaiz, J. A., Andreu, E. J., Fernández, B., Bullich, S., Sánchez-Dalmau, B., Graus, F., Villoslada, P., & Saiz, A. (2014). Randomized placebo-controlled phase II trial of autologous mesenchymal stem cells in multiple sclerosis. *PLoS ONE*, *9*(12). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0113936

Madani, S., Setudeh, A., Aghayan, H. R., Alavi-Moghadam, S., Rouhifard, M., Rezaei, N., Rostami, P., Mohsenipour, R., Amirkashani, D., Bandarian, F., Arjmand, B., & Larijani, B. (2021). Placenta derived Mesenchymal Stem Cells transplantation in Type 1 diabetes: preliminary report of phase 1

clinical trial. *Journal of Diabetes and Metabolic Disorders*, *20*(2). https://doi.org/10.1007/s40200-021-00837-9

Marfil-Garza, B. A., Imes, S., Verhoeff, K., Hefler, J., Lam, A., Dajani, K., Anderson, B., O'Gorman, D., Kin, T., Bigam, D., Senior, P. A., & Shapiro, A. M. J. (2022). Pancreatic islet transplantation in type 1 diabetes: 20-year experience from a single-centre cohort in Canada. *The Lancet Diabetes and Endocrinology*, *10*(7). https://doi.org/10.1016/S2213-8587(22)00114-0

Migliorini, A., Nostro, M. C., & Sneddon, J. B. (2021). Human pluripotent stem cell-derived insulin-producing cells: A regenerative medicine perspective. In *Cell Metabolism* (Vol. 33, Issue 4). https://doi.org/10.1016/j.cmet.2021.03.021

Mikłosz, A., & Chabowski, A. (2023). Adipose-derived Mesenchymal Stem Cells Therapy as a new Treatment Option for Diabetes Mellitus. *Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism*, *108*(8). https://doi.org/10.1210/clinem/dgad142

Mikłosz, A., Nikitiuk, B. E., & Chabowski, A. (2022). Using adipose-derived mesenchymal stem cells to fight the metabolic complications of obesity: Where do we stand? *Obesity Reviews*, *23*(5). https://doi.org/10.1111/obr.13413

Nam, J. S., Kang, H. M., Kim, J., Park, S., Kim, H., Ahn, C. W., Park, J. O., & Kim, K. R. (2014). Transplantation of insulin-secreting cells differentiated from human adipose tissue-derived stem cells into type 2 diabetes mice. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, *443*(2). https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2013.10.059

Ong, W. K., Chakraborty, S., & Sugii, S. (2021). Adipose tissue: Understanding the heterogeneity of stem cells for regenerative medicine. In *Biomolecules* (Vol. 11, Issue 7). https://doi.org/10.3390/biom11070918

Oram, R. A., Jones, A. G., Besser, R. E. J., Knight, B. A., Shields, B. M., Brown, R. J., Hattersley, A. T., & McDonald, T. J. (2014). The majority of patients with long-duration type 1 diabetes are insulin microsecretors and have functioning beta cells. *Diabetologia*, *57*(1). https://doi.org/10.1007/s00125-013-3067-x

Pagliuca, F. W., Millman, J. R., Gürtler, M., Segel, M., Van Dervort, A., Ryu, J. H., Peterson, Q. P., Greiner, D., & Melton, D. A. (2014). Generation of functional human pancreatic β cells in vitro. *Cell*, *159*(2). https://doi.org/10.1016/j.cell.2014.09.040

Pan, F., Liao, N., Zheng, Y., Wang, Y., Gao, Y., Wang, S., Jiang, Y., & Liu, X. (2015). Intrahepatic transplantation of adipose-derived stem cells attenuates the progression of non-alcoholic fatty liver disease in rats. *Molecular Medicine Reports*, *12*(3). https://doi.org/10.3892/mmr.2015.3847

Panés, J., García-Olmo, D., Van Assche, G., Colombel, J. F., Reinisch, W., Baumgart, D. C., Dignass, A., Nachury, M., Ferrante, M., Kazemi-Shirazi, L., Grimaud, J. C., de la Portilla, F., Goldin, E., Richard, M. P., Leselbaum, A., & Danese, S. (2016). Expanded allogeneic adipose-derived mesenchymal stem cells (Cx601) for complex perianal fistulas in Crohn's disease: a phase 3 randomised, double-blind controlled trial. *The Lancet*, *388*(10051). https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)31203-X

Pellegrini, S., Piemonti, L., & Sordi, V. (2018). Pluripotent stem cell replacement approaches to treat type 1 diabetes. In *Current Opinion in Pharmacology* (Vol. 43). https://doi.org/10.1016/j.coph.2018.07.007

Peng, B. Y., Dubey, N. K., Mishra, V. K., Tsai, F. C., Dubey, R., Deng, W. P., & Wei, H. J. (2018). Addressing stem cell therapeutic approaches in pathobiology of diabetes and its complications. *Journal of Diabetes Research*, *2018*. https://doi.org/10.1155/2018/7806435

Perilli, G., Saraceni, C., Daniels, M. N., & Ahmad, A. (2013). Diabetic Ketoacidosis: A Review and Update. *Current Emergency and Hospital Medicine Reports*, *1*(1). https://doi.org/10.1007/s40138-012-0001-3

Powers, A. C. (2021). Type 1 diabetes mellitus: Much progress, many opportunities. In *Journal of Clinical Investigation* (Vol. 131, Issue 8). https://doi.org/10.1172/JCI142242

Rackham, C. L., Dhadda, P. K., Le Lay, A. M., King, A. J. F., & Jones, P. M. (2014). Preculturing Islets with Adipose-Derived Mesenchymal Stromal Cells is an Effective Strategy for Improving Transplantation Efficiency at the Clinically Preferred Intraportal Site. *Cell Medicine*, *7*(1). https://doi.org/10.3727/215517914x680047

Ramzy, A., Thompson, D. M., Ward-Hartstonge, K. A., Ivison, S., Cook, L., Garcia, R. V., Loyal, J., Kim, P. T. W., Warnock, G. L., Levings, M. K., & Kieffer, T. J. (2021). Implanted pluripotent stem-cell-derived pancreatic endoderm cells secrete glucose-responsive C-peptide in patients with type 1 diabetes. *Cell Stem Cell*, *28*(12). https://doi.org/10.1016/j.stem.2021.10.003

Rezania, A., Bruin, J. E., Arora, P., Rubin, A., Batushansky, I., Asadi, A., O'Dwyer, S., Quiskamp, N., Mojibian, M., Albrecht, T., Yang, Y. H. C., Johnson, J. D., & Kieffer, T. J. (2014). Reversal of diabetes with insulin-producing cells derived in vitro from human pluripotent stem cells. *Nature Biotechnology*, *32*(11). https://doi.org/10.1038/nbt.3033

Rezania, A., Bruin, J. E., Riedel, M. J., Mojibian, M., Asadi, A., Xu, J., Gauvin, R., Narayan, K., Karanu, F., O'Neil, J. J., Ao, Z., Warnock, G. L., & Kieffer, T. J. (2012). Maturation of human embryonic stem cell-derived pancreatic progenitors into functional islets capable of treating pre-existing diabetes in mice. *Diabetes*, *61*(8). https://doi.org/10.2337/db11-1711

Rickels, M. R., Kearns, J., Markmann, E., Palanjian, M., Markmann, J. F., Naji, A., & Kamoun, M. (2006). HLA sensitization in islet transplantation. *Clinical Transplants*.

Russ, H. A., Parent, A. V, Ringler, J. J., Hennings, T. G., Nair, G. G., Shveygert, M., Guo, T., Puri, S., Haataja, L., Cirulli, V., Blelloch, R., Szot, G. L., Arvan, P., & Hebrok, M. (2015). Controlled induction of human pancreatic progenitors produces functional beta-like cells in vitro . *The EMBO Journal*, *34*(13). https://doi.org/10.15252/embj.201591058

Ryan, E. A., Lakey, J. R. T., Rajotte, R. V., Korbutt, G. S., Kin, T., Imes, S., Rabinovitch, A., Elliott, J. F., Bigam, D., Kneteman, N. M., Warnock, G. L., Larsen, I., & Shapiro, A. M. J. (2001). Clinical outcomes and insulin secretion after islet transplantation with the edmonton protocol. *Diabetes*, *50*(4). https://doi.org/10.2337/diabetes.50.4.710

Salib, A., Cayabyab, F., & Yoshihara, E. (2022). Stem Cell-Derived Islets for Type 2 Diabetes. In *International Journal of Molecular Sciences* (Vol. 23, Issue 9). https://doi.org/10.3390/ijms23095099

Sanap, A., Bhonde, R., & Joshi, K. (2021). Mesenchymal stem cell conditioned medium ameliorates diabetic serum-induced insulin resistance in 3T3-L1 cells. *Chronic Diseases and Translational Medicine*, *7*(1). https://doi.org/10.1016/j.cdtm.2020.09.001

Schulz, T. C., Young, H. Y., Agulnick, A. D., Babin, M. J., Baetge, E. E., Bang, A. G., Bhoumik, A., Cepa, I., Cesario, R. M., Haakmeester, C., Kadoya, K., Kelly, J. R., Kerr, J., Martinson, L. A., McLean, A. B., Moorman, M. A., Payne, J. K., Richardson, M., Ross, K. G., … Robins, A. J. (2012). A scalable system for production of functional pancreatic progenitors from human embryonic stem cells. *PLoS ONE*, *7*(5). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0037004

Scuteri, A., Donzelli, E., Rodriguez-Menendez, V., Ravasi, M., Monfrini, M., Bonandrini, B., Figliuzzi, M., Remuzzi, A., & Tredici, G. (2014). A double mechanism for the mesenchymal stem cells' positive effect on pancreatic islets. *PLoS ONE*, *9*(1). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0084309

Shapiro, A. J., Thompson, D., Donner, T. W., Bellin, M. D., Hsueh, W., Pettus, J. H., Wilensky, J. S., Daniels, M., Wang, R. M., Kroon, E. J., Brandon, E. P., D'Amour, K. A., & Foyt, H. (2020). Insulin Expression and Glucose-Responsive Circulating C-Peptide in Type 1 Diabetes Patients Implanted Subcutaneously with Pluripotent Stem Cell-Derived Pancreatic Endoderm Cells in a Macro-Device. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3501034

Shapiro, A. M. J., Lakey, J. R. T., Ryan, E. A., Korbutt, G. S., Toth, E., Warnock, G. L., Kneteman, N. M., & Rajotte, R. V. (2000). Islet Transplantation in Seven Patients with Type 1 Diabetes Mellitus Using a Glucocorticoid-Free Immunosuppressive Regimen. *New England Journal of Medicine*, *343*(4). https://doi.org/10.1056/nejm200007273430401

Shapiro, A. M. J., Thompson, D., Donner, T. W., Bellin, M. D., Hsueh, W., Pettus, J., Wilensky, J., Daniels, M., Wang, R. M., Brandon, E. P., Jaiman, M. S., Kroon, E. J., D'Amour, K. A., & Foyt, H. L. (2021). Insulin expression and C-peptide in type 1 diabetes subjects implanted with stem cell-derived pancreatic endoderm cells in an encapsulation device. *Cell Reports Medicine*, *2*(12). https://doi.org/10.1016/j.xcrm.2021.100466

Sherry, N., Hagopian, W., Ludvigsson, J., Jain, S. M., Wahlen, J., Ferry, R. J., Bode, B., Aronoff, S., Holland, C., Carlin, D., King, K. L., Wilder, R. L., Pillemer, S., Bonvini, E., Johnson, S., Stein, K. E., Koenig, S., Herold, K. C., & Daifotis, A. G. (2011). Teplizumab for treatment of type 1 diabetes (Protégé study): 1-year results from a randomised, placebo-controlled trial. *The Lancet*, *378*(9790). https://doi.org/10.1016/S0140-6736(11)60931-8

Sordi, V., Monaco, L., & Piemonti, L. (2023). Cell Therapy for Type 1 Diabetes: From Islet Transplantation to Stem Cells. In *Hormone Research in Paediatrics* (Vol. 96, Issue 6). https://doi.org/10.1159/000526618

Su, W., Yu, S., Yin, Y., Li, B., Xue, J., Wang, J., Gu, Y., Zhang, H., Lyu, Z., Mu, Y., & Cheng, Y. (2022). Diabetic microenvironment preconditioning of adipose tissue-derived mesenchymal stem cells enhances their anti-diabetic, anti-long-term complications, and anti-inflammatory effects in type 2 diabetic rats. *Stem Cell Research and Therapy*, *13*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-022-03114-5

Sun, H., Saeedi, P., Karuranga, S., Pinkepank, M., Ogurtsova, K., Duncan, B. B., Stein, C., Basit, A., Chan, J. C. N., Mbanya, J. C., Pavkov, M. E., Ramachandaran, A., Wild, S. H., James, S., Herman, W. H., Zhang, P., Bommer, C., Kuo, S., Boyko, E. J., & Magliano, D. J. (2022). IDF Diabetes Atlas: Global, regional and country-level diabetes prevalence estimates for 2021 and projections for 2045. *Diabetes Research and Clinical Practice*, *183*. https://doi.org/10.1016/j.diabres.2021.109119

Sutherland, D. E. R., Gruessner, R. W. G., Dunn, D. L., Matas, A. J., Humar, A., Kandaswamy, R., Mauer, S. M., Kennedy, W. R., Goetz, F. C., Robertson, R. P., Gruessner, A. C., & Najarian, J. S. (2001). Lessons learned from more than 1,000 pancreas transplants at a single institution. *Annals of Surgery*, *233*(4). https://doi.org/10.1097/00000658-200104000-00003

Takahashi, K., Tanabe, K., Ohnuki, M., Narita, M., Ichisaka, T., Tomoda, K., & Yamanaka, S. (2007). Induction of Pluripotent Stem Cells from Adult Human Fibroblasts by Defined Factors. *Cell*, *131*(5). https://doi.org/10.1016/j.cell.2007.11.019

Thomson, J. A. (1998). Embryonic stem cell lines derived from human blastocysts. *Science*, *282*(5391). https://doi.org/10.1126/science.282.5391.1145

Timper, K., Seboek, D., Eberhardt, M., Linscheid, P., Christ-Crain, M., Keller, U., Müller, B., & Zulewski, H. (2006). Human adipose tissue-derived mesenchymal stem cells differentiate into insulin, somatostatin, and glucagon expressing cells. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, *341*(4). https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2006.01.072

Turan, E., & Kulaksızoğlu, M. (2015). Tip 2 diyabet tedavisinde güncel yaklaşımlar. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, *31*.

Tzakis, A. G., Zeng, Y., Fung, J. J., Todo, S., Demetris, A. J., Starzl, T. E., Mintz, D. H., Alejandro, R., & Ricordi, C. (1990). Pancreatic islet transplantation after upper abdominal exeriteration and liver replacement. *The Lancet*, *336*(8712). https://doi.org/10.1016/0140-6736(90)91946-8

Vaithilingam, V., & Tuch, B. E. (2011). Islet transplantation and encapsulation: An update on recent developments. In *Review of Diabetic Studies* (Vol. 8, Issue 1). https://doi.org/10.1900/RDS.2011.8.51

Wang, L., Zhao, S., Mao, H., Zhou, L., Wang, Z. J., & Wang, H. X. (2011). Autologous bone marrow stem cell transplantation for the treatment of type 2 diabetes mellitus. *Chinese Medical Journal*, *124*(22). https://doi.org/10.3760/cma.j.issn.0366-6999.2011.22.005

Wang, X. Y., Liu, C. L., Li, S. D., Xu, Y., Chen, P., Liu, Y., Ding, Q., Wahafu, W., Hong, B. F., & Yang, M. H. (2015). Hypoxia precondition promotes adipose-derived mesenchymal stem cells based repair of diabetic erectile dysfunction via augmenting angiogenesis and neuroprotection. *PLoS ONE*, *10*(3). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0118951

Wang, Y., Yi, H., & Song, Y. (2021). The safety of MSC therapy over the past 15 years: a meta-analysis. *Stem Cell Research and Therapy*, *12*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-021-02609-x

Westenfelder, C., & Togel, F. E. (2011). Protective actions of administered mesenchymal stem cells in acute kidney injury: Relevance to clinical trials. In *Kidney International Supplements* (Vol. 1, Issue 3). https://doi.org/10.1038/kisup.2011.24

Xie, M., Hao, H. J., Cheng, Y., Xie, Z. Y., Yin, Y. Q., Zhang, Q., Gao, J. Q., Liu, H. Y., Mu, Y. M., & Han, W. D. (2017). Adipose-derived mesenchymal stem cells ameliorate hyperglycemia through regulating hepatic glucose metabolism in type 2 diabetic rats. *Biochemical and Biophysical Research Communications*, *483*(1). https://doi.org/10.1016/j.bbrc.2016.12.125

Xue, B., Xiao, X., Yu, T., Xiao, X., Xie, J., Ji, Q., Wang, L., Na, T., Meng, S., Qian, L., & Duan, H. (2021). Mesenchymal stem cells modified by FGF21 and GLP1 ameliorate lipid metabolism while reducing blood glucose in type 2 diabetic mice. *Stem Cell Research and Therapy*, *12*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-021-02205-z

Yu, S., Cheng, Y., Zhang, L., Yin, Y., Xue, J., Li, B., Gong, Z., Gao, J., & Mu, Y. (2019). Treatment with adipose tissue-derived mesenchymal stem cells exerts anti-diabetic effects, improves long-term complications, and attenuates inflammation in type 2 diabetic rats. *Stem Cell Research and Therapy*, *10*(1). https://doi.org/10.1186/s13287-019-1474-8

KAYNAKÇA

Basille, C., Frydman, R., El Aly, A., Hesters, L., Fanchin, R., Tachdjian, G., Steffann, J., LeLorc'h, M., & Achour-Frydman, N. (2009). Preimplantation genetic diagnosis: state of the art. *Eur J Obstet Gynecol Reprod Biol*, *145*(1), 9-13. https://doi.org/10.1016/j.ejogrb.2009.04.004

Berger, V. K., & Baker, V. L. (2014). Preimplantation diagnosis for single gene disorders. *Semin Reprod Med*, *32*(2), 107-113. https://doi.org/10.1055/s-0033-1363552

Capalbo, A., Rienzi, L., Cimadomo, D., Maggiulli, R., Elliott, T., Wright, G., Nagy, Z. P., & Ubaldi, F. M. (2014). Correlation between standard blastocyst morphology, euploidy and implantation: an observational study in two centers involving 956 screened blastocysts. *Hum Reprod*, *29*(6), 1173-1181. https://doi.org/10.1093/humrep/deu033

Chen, S. U., Lee, T. H., Lien, Y. R., Tsai, Y. Y., Chang, L. J., & Yang, Y. S. (2005). Microsuction of blastocoelic fluid before vitrification increased survival and pregnancy of mouse expanded blastocysts, but pretreatment with the cytoskeletal stabilizer did not increase blastocyst survival. *Fertil Steril*, *84 Suppl 2*, 1156-1162. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2005.03.074

Coonen, E., Rubio, C., Christopikou, D., Dimitriadou, E., Gontar, J., & Goossens, V. (2020). ESHRE PGT-SR/PGT-A Working Group. ESHRE PGT Consortium good practice recommendations for the detection of structural and numerical chromosomal aberrations. *Hum. Reprod. Open*, *2020*(3), hoaa017.

CooperSurgical. (2019). *PGT-SR.* CooperSurgical. [Mart; 2024]. https://fertility.coopersurgical.com/genomics/pgt-sr/

Cornelisse, S., Zagers, M., Kostova, E., Fleischer, K., van Wely, M., & Mastenbroek, S. (2020). Preimplantation genetic testing for aneuploidies (abnormal number of chromosomes) in in vitro fertilisation. *Cochrane Database Syst Rev*, *9*(9), Cd005291. https://doi.org/10.1002/14651858.CD005291.pub3

de Boer, K. A., Catt, J. W., Jansen, R. P., Leigh, D., & McArthur, S. (2004). Moving to blastocyst biopsy for preimplantation genetic diagnosis and single embryo transfer at Sydney IVF. *Fertil Steril*, *82*(2), 295-298. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2003.11.064

De Rycke, M., De Vos, A., Belva, F., Berckmoes, V., Bonduelle, M., Buysse, A., Keymolen, K., Liebaers, I., Nekkebroeck, J., & Verdyck, P. (2020). Preimplantation genetic testing with HLA matching: from counseling to birth and beyond. *Journal of Human Genetics*, *65*(5), 445-454.

Dokras, A., Sargent, I. L., Ross, C., Gardner, R. L., & Barlow, D. H. (1990). Trophectoderm biopsy in human blastocysts. *Hum Reprod*, *5*(7), 821-825. https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.humrep.a137191

Esteves, S. C., Carvalho, J. F., Bento, F. C., & Santos, J. (2019). A novel predictive model to estimate the number of mature oocytes required for obtaining at least one euploid blastocyst for transfer in couples undergoing in vitro fertilization/intracytoplasmic sperm injection: the ART calculator. *Frontiers in endocrinology*, *10*, 99.

Franasiak, J. M., Forman, E. J., Hong, K. H., Werner, M. D., Upham, K. M., Treff, N. R., & Scott, R. T., Jr. (2014). The nature of aneuploidy with increasing age

of the female partner: a review of 15,169 consecutive trophectoderm biopsies evaluated with comprehensive chromosomal screening. *Fertil Steril*, *101*(3), 656-663.e651. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2013.11.004

Gianaroli, L., Magli, M. C., Pomante, A., Crivello, A. M., Cafueri, G., Valerio, M., & Ferraretti, A. P. (2014). Blastocentesis: a source of DNA for preimplantation genetic testing. Results from a pilot study. *Fertil Steril*, *102*(6), 1692-1699.e1696. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2014.08.021

Ginoza, M. E., & Isasi, R. (2020). Regulating preimplantation genetic testing across the world: a comparison of international policy and ethical perspectives. *Cold Spring Harbor perspectives in medicine*, *10*(5), a036681.

Goossens, V., De Rycke, M., De Vos, A., Staessen, C., Michiels, A., Verpoest, W., Van Steirteghem, A., Bertrand, C., Liebaers, I., Devroey, P., & Sermon, K. (2008). Diagnostic efficiency, embryonic development and clinical outcome after the biopsy of one or two blastomeres for preimplantation genetic diagnosis. *Hum Reprod*, *23*(3), 481-492. https://doi.org/10.1093/humrep/dem327

Group, E. P.-M. W., Carvalho, F., Moutou, C., Dimitriadou, E., Dreesen, J., Giménez, C., Goossens, V., Kakourou, G., Vermeulen, N., & Zuccarello, D. (2020). ESHRE PGT Consortium good practice recommendations for the detection of monogenic disorders. *Human reproduction open*, *2020*(3), hoaa018.

Guimarães, F., Roque, M., Valle, M., Kostolias, A., Azevedo, R. A., Martinhago, C. D., Sampaio, M., & Geber, S. (2016). Live births after polar body biopsy and frozen-thawed cleavage stage embryo transfer: case report. *JBRA Assist Reprod*, *20*(4), 253-256. https://doi.org/10.5935/1518-0557.20160049

Handyside, A. H., Kontogianni, E. H., Hardy, K., & Winston, R. M. (1990). Pregnancies from biopsied human preimplantation embryos sexed by Y-specific DNA amplification. *NATURE*, *344*(6268), 768-770. https://doi.org/10.1038/344768a0

Harton, G. L., Magli, M. C., Lundin, K., Montag, M., Lemmen, J., & Harper, J. C. (2011). ESHRE PGD Consortium/Embryology Special Interest Group--best practice guidelines for polar body and embryo biopsy for preimplantation genetic diagnosis/screening (PGD/PGS). *Hum Reprod*, *26*(1), 41-46. https://doi.org/10.1093/humrep/deq265

Ho, J. R., Arrach, N., Rhodes-Long, K., Ahmady, A., Ingles, S., Chung, K., Bendikson, K. A., Paulson, R. J., & McGinnis, L. K. (2018). Pushing the limits of detection: investigation of cell-free DNA for aneuploidy screening in embryos. *Fertil Steril*, *110*(3), 467-475.e462. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2018.03.036

Kahraman, S., Beyazyurek, C., Yesilipek, M. A., Ozturk, G., Ertem, M., Anak, S., Kansoy, S., Aksoylar, S., Kuşkonmaz, B., Oniz, H., Slavin, S., Karakas, Z., Tac, H. A., Gulum, N., & Ekmekci, G. C. (2014). Successful haematopoietic stem cell transplantation in 44 children from healthy siblings conceived after preimplantation HLA matching. *Reprod Biomed Online*, *29*(3), 340-351. https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2014.05.010

King, D. S. (1999). Preimplantation genetic diagnosis and the'new'eugenics. *Journal of medical ethics*, *25*(2), 176-182.

Kirkegaard, K., Hindkjaer, J. J., & Ingerslev, H. J. (2012). Human embryonic development after blastomere removal: a time-lapse analysis. *Hum Reprod*, *27*(1), 97-105. https://doi.org/10.1093/humrep/der382

Knoppers, B. M., & Kleiderman, E. (2019). "CRISPR babies": What does this mean for science and Canada? *Cmaj*, *191*(4), E91-E92.

Kokkali, G., Coticchio, G., & Bronet, F. (2020). Consortium and SIG-Embryology Biopsy Working Group. ESHRE PGT Consortium and SIG Embryology good practice recommendations for polar body and embryo biopsy for PGT. *Hum Reprod Open*, *2020*, hoaa020.

Kuliev, A. (2012). *Practical preimplantation genetic diagnosis*. Springer Science & Business Media.

Kuliev, A., Rechitsky, S., Verlinsky, O., Tur-Kaspa, I., Kalakoutis, G., Angastiniotis, M., & Verlinsky, Y. (2005). Preimplantation diagnosis and HLA typing for haemoglobin disorders. *Reproductive BioMedicine Online*, *11*(3), 362-370.

L., G. *ASRM Guideline: Preimplantation Genetic Testing for Monogenic Disorders.* ObG Proj. [Mar; 2024]. https://www.obgproject.com/2023/06/23/asrm-guideline-preimplantation-genetic-testing-for-monogenic-disorders

Liebaers, I., Desmyttere, S., Verpoest, W., De Rycke, M., Staessen, C., Sermon, K., Devroey, P., Haentjens, P., & Bonduelle, M. (2010). Report on a consecutive series of 581 children born after blastomere biopsy for preimplantation genetic diagnosis. *Human Reproduction*, *25*(1), 275-282.

Lu, Y., Peng, H., Jin, Z., Cheng, J., Wang, S., Ma, M., Lu, Y., Han, D., Yao, Y., Li, Y., & Yuan, H. (2013). Preimplantation genetic diagnosis for a Chinese family with autosomal recessive Meckel-Gruber syndrome type 3 (MKS3). *PLoS One*, *8*(9), e73245. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0073245

Martín, J., Cervero, A., Mir, P., Martinez-Conejero, J. A., Pellicer, A., & Simón, C. (2013). The impact of next-generation sequencing technology on preimplantation genetic diagnosis and screening. *Fertil Steril*, *99*(4), 1054-1061.e1053. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2013.02.001

McArthur, S. J., Leigh, D., Marshall, J. T., de Boer, K. A., & Jansen, R. P. (2005). Pregnancies and live births after trophectoderm biopsy and preimplantation genetic testing of human blastocysts. *Fertil Steril*, *84*(6), 1628-1636. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2005.05.063

Montag, M., & Morbeck, D. (2017). *Principles of IVF Laboratory Practice: Optimizing Performance and Outcomes*. https://doi.org/10.1017/9781316569238

Munné, S., Bahçe, M., Schimmel, T., Sadowy, S., & Cohen, J. (1998). Case report: chromatid exchange and predivision of chromatids as other sources of abnormal oocytes detected by preimplantation genetic diagnosis of translocations. *Prenat Diagn*, *18*(13), 1450-1458.

Palini, S., Galluzzi, L., De Stefani, S., Bianchi, M., Wells, D., Magnani, M., & Bulletti, C. (2013). Genomic DNA in human blastocoele fluid. *Reprod Biomed Online*, *26*(6), 603-610. https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2013.02.012

Pardue, M. L., & Gall, J. G. (1969). Molecular hybridization of radioactive DNA to the DNA of cytological preparations. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *64*(2), 600-604.

Preimplantation genetic testing: a Practice Committee opinion. (2008). *Fertil Steril*, *90*(5 Suppl), S136-143. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2008.08.062

Qian, Y. L., Xu, C. M., Jin, F., Zhu, Y. M., Luo, Q., & Huang, H. F. (2008). [Preimplantation genetic diagnosis of translocation]. *Zhonghua Fu Chan Ke Za Zhi*, *43*(8), 581-583.

Roche, K., Racowsky, C., & Harper, J. (2021). Utilization of preimplantation genetic testing in the USA. *Journal of Assisted Reproduction and Genetics*, *38*(5), 1045-1053. https://doi.org/10.1007/s10815-021-02078-4

Sánchez-Castro, M., Jiménez-Macedo, A. R., Sandalinas, M., & Blanco, J. (2009). Prognostic value of sperm fluorescence in situ hybridization analysis over PGD. *Hum Reprod*, *24*(6), 1516-1521. https://doi.org/10.1093/humrep/dep037

Schmutzler, A. G. (2019). Theory and practice of preimplantation genetic screening (PGS). *Eur J Med Genet*, *62*(8), 103670. https://doi.org/10.1016/j.ejmg.2019.103670

Scriven, P. N., Flinter, F. A., Khalaf, Y., Lashwood, A., & Mackie Ogilvie, C. (2013). Benefits and drawbacks of preimplantation genetic diagnosis (PGD) for reciprocal translocations: lessons from a prospective cohort study. *Eur J Hum Genet*, *21*(10), 1035-1041. https://doi.org/10.1038/ejhg.2013.9

Shamonki, M. I., Jin, H., Haimowitz, Z., & Liu, L. (2016). Proof of concept: preimplantation genetic screening without embryo biopsy through analysis of cell-free DNA in spent embryo culture media. *Fertil Steril*, *106*(6), 1312-1318. https://doi.org/10.1016/j.fertnstert.2016.07.1112

Smeets, H. J., Sallevelt, S. C., & Herbert, M. (2023). Reproductive options in mitochondrial disease. *Handbook of Clinical Neurology*, *194*, 207-228.

Solinas-Toldo, S., Lampel, S., Stilgenbauer, S., Nickolenko, J., Benner, A., Döhner, H., Cremer, T., & Lichter, P. (1997). Matrix-based comparative genomic hybridization: biochips to screen for genomic imbalances. *Genes, chromosomes and cancer*, *20*(4), 399-407.

Tiegs, A. W., Tao, X., Zhan, Y., Whitehead, C., Kim, J., Hanson, B., Osman, E., Kim, T. J., Patounakis, G., & Gutmann, J. (2021). A multicenter, prospective, blinded, nonselection study evaluating the predictive value of an aneuploid diagnosis using a targeted next-generation sequencing–based preimplantation genetic testing for aneuploidy assay and impact of biopsy. *Fertility and sterility*, *115*(3), 627-637.

Treff, N. R., Eccles, J., Marin, D., Messick, E., Lello, L., Gerber, J., Xu, J., & Tellier, L. C. (2020). Preimplantation genetic testing for polygenic disease relative risk reduction: evaluation of genomic index performance in 11,883 adult sibling pairs. *Genes*, *11*(6), 648.

Ubaldi, F. M., Cimadomo, D., Vaiarelli, A., Fabozzi, G., Venturella, R., Maggiulli, R., Mazzilli, R., Ferrero, S., Palagiano, A., & Rienzi, L. (2019). Advanced maternal age in IVF: still a challenge? The present and the future of its treatment. *Frontiers in endocrinology*, *10*, 94.

Verlinsky, Y., Rechitsky, S., Schoolcraft, W., Strom, C., & Kuliev, A. (2001). Preimplantation diagnosis for Fanconi anemia combined with HLA matching. *Jama*, *285*(24), 3130-3133. https://doi.org/10.1001/jama.285.24.3130

Wei, Y., Zhang, T., Wang, Y.-P., Schatten, H., & Sun, Q.-Y. (2015). Polar Bodies in Assisted Reproductive Technology: Current Progress and Future Perspectives1. *Biology of Reproduction*, *92*(1). https://doi.org/10.1095/biolreprod.114.125575

Wells, D., Bermudez, M. G., Steuerwald, N., Thornhill, A. R., Walker, D. L., Malter, H., Delhanty, J. D., & Cohen, J. (2005). Expression of genes regulating chromosome segregation, the cell cycle and apoptosis during human preimplantation development. *Hum Reprod*, *20*(5), 1339-1348. https://doi.org/10.1093/humrep/deh778

Wilton, L. J., & Trounson, A. O. (1989). Biopsy of preimplantation mouse embryos: development of micromanipulated embryos and proliferation of single blastomeres in vitro. *Biol Reprod*, *40*(1), 145-152. https://doi.org/10.1095/biolreprod40.1.145

Xu, K., & Montag, M. (2012). New perspectives on embryo biopsy: not how, but when and why? *Semin Reprod Med*, *30*(4), 259-266. https://doi.org/10.1055/s-0032-1313905

Yang, Z., Liu, J., Collins, G. S., Salem, S. A., Liu, X., Lyle, S. S., Peck, A. C., Sills, E. S., & Salem, R. D. (2012). Selection of single blastocysts for fresh transfer via standard morphology assessment alone and with array CGH for good prognosis IVF patients: results from a randomized pilot study. *Mol Cytogenet*, *5*(1), 24. https://doi.org/10.1186/1755-8166-5-24

KAYNAKÇA

Ashraf, M. C., Singh, S., Raj, D., Ramakrishnan, S., & Esteves, S. C. (2013). Micro-dissection testicular sperm extraction as an alternative for sperm acquisition in the most difficult cases of Azoospermia: Technique and preliminary results in India. *Journal of Human Reproductive Sciences*, *6*(2), 111-123.

Begum, M. R., & Tanaka, A. (2022). Round Spermatid Injection (ROSI)-A Challenging Way of Fertility Treatment of Azoospermic Men. *Bangladesh J*, *2*(1), 34-39.

Boitrelle, F., Shah, R., Saleh, R., Henkel, R., Kandil, H., Chung, E., Vogiatzi, P., Zini, A., Arafa, M., & Agarwal, A. (2021). The sixth edition of the WHO manual for human semen analysis: a critical review and SWOT analysis. *Life*, *11*(12), 1368.

Carpi, A., Sabanegh, E., & Mechanick, J. (2009). Controversies in the management of nonobstructive azoospermia. *Fertility and sterility*, *91*(4), 963-970.

Colpi, G. M., Piediferro, G., Nerva, F., Giacchetta, D., Colpi, E. M., & Piatti, E. (2005). Sperm retrieval for intra-cytoplasmic sperm injection in non-obstructive azoospermia. *Minerva Urologica e Nefrologica*, *57*(2), 99-108.

Coward, R. M., & Mills, J. N. (2017). A step-by-step guide to office-based sperm retrieval for obstructive azoospermia. *Translational andrology and urology*, *6*(4), 730.

Çağlar, M., & OskaY, Ü. Ye. (2020). İnfertilite ve cinsel yaşam üzerine etkileri. *Journal of Academic Research in Nursing (JAREN)*, *6*(1).

Devroey, P., Liu, J., Nagy, Z., Tournaye, H., Silber, S. J., & Van Steirteghem, A. C. (1994a). Normal fertilization of human oocytes after testicular sperm extraction and intracytoplasmic sperm injection. *Fertility and sterility*, *62*(3), 639-641.

Devroey, P., Liu, J., Nagy, Z., Tournaye, H., Silber, S. J., & Van Steirteghem, A. C. (1994b). Normal fertilization of human oocytes after testicular sperm extraction and intracytoplasmic sperm injection. *Fertility and sterility*, *62*(3), 639-641.

Esteves, S. C., Miyaoka, R., & Agarwal, A. (2011a). Sperm retrieval techniques for assisted reproduction. *International braz j urol*, *37*, 570-583.

Esteves, S. C., Miyaoka, R., & Agarwal, A. (2011b). Sperm retrieval techniques for assisted reproduction. *International braz j urol*, *37*, 570-583.

Faraghat, S. A., Hoettges, K. F., Steinbach, M. K., Van Der Veen, D. R., Brackenbury, W. J., Henslee, E. A., Labeed, F. H., & Hughes, M. P. (2017). High-throughput, low-loss, low-cost, and label-free cell separation using electrophysiology-activated cell enrichment. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *114*(18), 4591-4596.

Flannigan, R., Bach, P. V, & Schlegel, P. N. (2017). Microdissection testicular sperm extraction. *Translational Andrology and Urology*, *6*(4), 745.

Geneva, S., & Press, W. (2010). *WHO laboratory manual for the examination and processing of human semen*. Cambringe: Behalf of the Wolrd Health Organization.

Glina, S., Fragoso, J. B., Martins, F. G., Soares, J. B., Galuppo, A. G., & Wonchockier, R. (2003). Percutaneous epididymal sperm aspiration (PESA) in men with obstructive azoospermia. *International braz j urol*, *29*, 141-146.

Gossett, D. R., Weaver, W. M., Mach, A. J., Hur, S. C., Tse, H. T. K., Lee, W., Amini, H., & Di Carlo, D. (2010a). Label-free cell separation and sorting in microfluidic systems. *Analytical and bioanalytical chemistry*, *397*, 3249-3267.

Gossett, D. R., Weaver, W. M., Mach, A. J., Hur, S. C., Tse, H. T. K., Lee, W., Amini, H., & Di Carlo, D. (2010b). Label-free cell separation and sorting in microfluidic systems. *Analytical and bioanalytical chemistry*, *397*, 3249-3267.

Gudeloglu, A., & Parekattil, S. J. (2013). Update in the evaluation of the azoospermic male. *Clinics*, *68*, 27-34.

Hanson, B. M., Kohn, T. P., Pastuszak, A. W., Scott, R. T., Cheng, P. J., & Hotaling, J. M. (2021). Round spermatid injection into human oocytes: a systematic review and meta-analysis. *Asian Journal of Andrology*, *23*(4), 363-369.

Hauptman, D., Hudolin, T., Zimak, Z., Kuliš, T., Ježek, D., & Kaštelan, Ž. (2021). Conventional TESE technique: A short review and a single-centre experience in 9 years. *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Medicinske znanosti*, *547*(54-55), 70-75.

Holstein, A.-F., Schulze, W., & Davidoff, M. (2003). Understanding spermatogenesis is a prerequisite for treatment. *Reproductive Biology and Endocrinology*, *1*, 1-16.

Janosek-Albright, K. J. C., Schlegel, P. N., & Dabaja, A. A. (2015). Testis sperm extraction. *Asian journal of urology*, *2*(2), 79-84.

Jiaen, L., Zsolt, N., Hubert, J., Herman, T., Johan, S., Michel, C., Paul, D., & Andre Van, S. (1995). Analysis of 76 total fertilization failure cycles out of 2732 intracytoplasmic sperm injection cycles. *Human Reproduction*, *10*(10), 2630-2636.

Jungwirth, A., Giwercman, A., Tournaye, H., Diemer, T., Kopa, Z., Dohle, G., Krausz, C., & Infertility, E. A. U. W. G. on M. (2012). European Association of Urology guidelines on Male Infertility: the 2012 update. *European urology*, *62*(2), 324-332.

Kishigami, S., Mizutani, E., Ohta, H., Hikichi, T., Van Thuan, N., Wakayama, S., Bui, H.-T., & Wakayama, T. (2006). Significant improvement of mouse cloning technique by treatment with trichostatin A after somatic nuclear transfer. *Biochemical and biophysical research communications*, *340*(1), 183-189.

Kishigami, S., Van Thuan, N., Hikichi, T., Ohta, H., Wakayama, S., Mizutani, E., & Wakayama, T. (2006). Epigenetic abnormalities of the mouse paternal zygotic genome associated with microinsemination of round spermatids. *Developmental biology*, *289*(1), 195-205.

Komoda, T., & Matsunaga, T. (2015). *Biochemistry for medical professionals*. Academic Press.

Levron, J., Cohen, J., & Willadsen, S. (1995). Highly effective method of human oocyte activation. *Zygote*, *3*(2), 157-161.

Mangum, C. L., Patel, D. P., Jafek, A. R., Samuel, R., Jenkins, T. G., Aston, K. I., Gale, B. K., & Hotaling, J. M. (2020). Towards a better testicular sperm extraction: novel sperm sorting technologies for non-motile sperm extracted by microdissection TESE. *Translational Andrology and Urology*, *9*(Suppl 2), S206.

Mansour, R. T., Aboulghar, M. A., Serour, G. I., Kamal, A., Tawab, N. A., Fahmy, I., & Amin, Y. M. (1996). Pregnancy and delivery after intracytoplasmic injection of spermatids into human oocytes. *Middle East Fertil. Soc. J*, *1*, 223-225.

Mittal, S., Mielnik, A., Bolyakov, A., Schlegel, P., & Paduch, D. (2017). Pd68-01 pilot study results using fluorescence activated cell sorting of spermatozoa from testis tissue: a novel method for sperm isolation after TESE. *The Journal of Urology*, *197*(4S), e1339-e1339.

Nakamura, S., Terada, Y., Rawe, V. Y., Uehara, S., Morito, Y., Yoshimoto, T., Tachibana, M., Murakami, T., Yaegashi, N., & Okamura, K. (2005). A trial to restore defective human sperm centrosomal function. *Human Reproduction*, *20*(7), 1933-1937.

Oakes, C. C., La Salle, S., Smiraglia, D. J., Robaire, B., & Trasler, J. M. (2007). Developmental acquisition of genome-wide DNA methylation occurs prior to meiosis in male germ cells. *Developmental biology*, *307*(2), 368-379.

Ogura, A., Matsuda, J., & Yanagimachi, R. (1994). Birth of normal young after electrofusion of mouse oocytes with round spermatids. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *91*(16), 7460-7462.

Ohlander, S., Hotaling, J., Kirshenbaum, E., Niederberger, C., & Eisenberg, M. L. (2014). Impact of fresh versus cryopreserved testicular sperm upon intracytoplasmic sperm injection pregnancy outcomes in men with azoospermia due to spermatogenic dysfunction: a meta-analysis. *Fertility and sterility*, *101*(2), 344-349.

Ozmerdiven, G., Guler, Y., Sahin, E., Tatar, Z., Erbin, A., Dirican, E., & Haliloglu, A. H. (2021). Effect of testicular morphology on embryo development to the blastocyst stage after round spermatid injection. *American Journal of Clinical and Experimental Urology*, *9*(6), 469.

Palermo, G. D., Colombero, L. T., & Rosenwaks, Z. (1997). The human sperm centrosome is responsible for normal syngamy and early embryonic development. *Reviews of Reproduction*, *2*, 19-27.

Rappa, K. L., Rodriguez, H. F., Hakkarainen, G. C., Anchan, R. M., Mutter, G. L., & Asghar, W. (2016). Sperm processing for advanced reproductive technologies: Where are we today? *Biotechnology advances*, *34*(5), 578-587.

Rubino, P., Viganò, P., Luddi, A., & Piomboni, P. (2016). The ICSI procedure from past to future: a systematic review of the more controversial aspects. *Human reproduction update*, *22*(2), 194-227.

Said, T. M., Agarwal, A., Grunewald, S., Rasch, M., Glander, H.-J., & Paasch, U. (2006). Evaluation of sperm recovery following annexin V magnetic-activated cell sorting separation. *Reproductive biomedicine online*, *13*(3), 336-339.

Schlegel, P. N. (2004). Causes of azoospermia and their management. *Reproduction, Fertility and Development*, *16*(5), 561-572.

Schlegel, P. N. (2009). Nonobstructive azoospermia: a revolutionary surgical approach and results. *Seminars in reproductive medicine*, *27*(02), 165-170.

Shamanski, F. L., Kimura, Y., Lavoir, M.-C., Pedersen, R. A., & Yanagimachi, R. (1999). Status of genomic imprinting in mouse spermatids. *Human Reproduction*, *14*(4), 1050-1056.

Simerly, C., Wu, G.-J., Zoran, S., Ord, T., Rawlins, R., Jones, J., Navara, C., Gerrity, M., Rinehart, J., & Binor, Z. (1995). The paternal inheritance of the centrosome, the cell's microtubule-organizing center, in humans, and the implications for infertility. *Nature medicine*, *1*(1), 47-52.

Şalvarcı, U. D. A., Merkezi, N. T. B., & Polikliniği, A. (t.y.). Nonobstrüktif azoospermili hastada sperm elde etme yöntemleri. *Androloji Bülteni*, *18*(65), 118-125.

Tanaka, A., Nagayoshi, M., Awata, S., Himeno, N., Tanaka, I., & Kusunoki, H. (2008). Isolated spermatogonia protrude active pseudopodia in vitro. *Fertility and sterility*, *90*(2), 453-455.

Tanaka, A., Nagayoshi, M., Awata, S., Himeno, N., Tanaka, I., Watanabe, S., & Kusunoki, H. (2009). Metaphase II karyoplast transfer from human in-vitro matured oocytes to enuclueated mature oocytes. *Reproductive biomedicine online*, *19*(4), 514-520.

Tanaka, A., Nagayoshi, M., Takemoto, Y., Tanaka, I., Kusunoki, H., Watanabe, S., Kuroda, K., Takeda, S., Ito, M., & Yanagimachi, R. (2015). Fourteen babies born after round spermatid injection into human oocytes. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *112*(47), 14629-14634.

Tanaka, A., Suzuki, K., Nagayoshi, M., Tanaka, A., Takemoto, Y., Watanabe, S., Takeda, S., Irahara, M., Kuji, N., & Yamagata, Z. (2018). Ninety babies born after round spermatid injection into oocytes: survey of their development from fertilization to 2 years of age. *Fertility and sterility*, *110*(3), 443-451.

Tekayev, M., & Vuruskan, A. K. (2021). Clinical values and advances in round spermatid injection (ROSI). *Reproductive biology*, *21*(3), 100530.

Tesarik, J., & Mendoza, C. (1996). Spermatid injection into human oocytes. I. Laboratory techniques and special features of zygote development. *Human Reproduction*, *11*(4), 772-779.

Tharakan, T., Corona, G., Foran, D., Salonia, A., Sofikitis, N., Giwercman, A., Krausz, C., Yap, T., Jayasena, C. N., & Minhas, S. (2022). Does hormonal therapy improve sperm retrieval rates in men with non-obstructive azoospermia: a systematic review and meta-analysis. *Human Reproduction Update*, *28*(5), 609-628.

Tharakan, T., Luo, R., Jayasena, C. N., & Minhas, S. (2021). Non-obstructive azoospermia: current and future perspectives. *Faculty reviews*, *10*.

Ünal, M. S., & Özer, M. C. (2019). Nonobstrüktif Azospermi Olgularında Yeni Yaklaşımlar. *Medical Journal of Süleyman Demirel University*, *26*(1), 111-116.

Vanderzwalmen, P., Lejeune, B., Nij, M., Segal-Bertin, G., Vandamme, B., & Schoysman, R. (1995). Fertilization of an oocyte microinseminated with a spermatid in an in-vitro fertilization programme. *Human Reproduction*, *10*(3), 502-503.

Vloeberghs, V., Verheyen, G., & Tournaye, H. (2013). Intracytoplasmic spermatid injection and in vitro maturation: fact or fiction? *Clinics*, *68*, 151-156.

Wosnitzer, M., Goldstein, M., & Hardy, M. P. (2014). Review of azoospermia. *Spermatogenesis*, *4*(1), e28218.

Yıldırım Köpük, Ş., Utkan Korun, Z., Cakıroglu, A., & Tıraş, M. B. (2021). *İnfertilite*.

KAYNAKÇA

Al-Dossary, A. A., Strehler, E. E., & Martin-DeLeon, P. A. (2013). Expression and secretion of plasma membrane Ca2+-ATPase 4a (PMCA4a) during murine estrus: association with oviductal exosomes and uptake in sperm. *PloS one, 8*(11), e80181.

Ali, K. H., Yahiya, Y. I., Almajidi, Y. Q., Al-Musawi, M. H., Hajipour, H., Moradian, S. A., . . . Moghadam, F. M. (2024). Protective effects of canthaxanthin-loaded seminal exosomes on the quality of human spermatozoa during cryopreservation. *Journal of Drug Delivery Science and Technology, 96*, 105696.

Arenaccio, C., & Federico, M. (2017). The multifaceted functions of exosomes in health and disease: an overview. *Exosomes in Cardiovascular Diseases: Biomarkers, Pathological and Therapeutic Effects*, 3-19.

Atay, S., Gercel-Taylor, C., Kesimer, M., & Taylor, D. D. (2011). Morphologic and proteomic characterization of exosomes released by cultured extravillous trophoblast cells. *Experimental cell research, 317*(8), 1192-1202.

Bai, K., Li, X., Zhong, J., Ng, E. H., Yeung, W. S., Lee, C.-L., & Chiu, P. C. (2021). Placenta-derived exosomes as a modulator in maternal immune tolerance during pregnancy. *Frontiers in immunology, 12*, 671093.

Bai, R., Latifi, Z., Kusama, K., Nakamura, K., Shimada, M., & Imakawa, K. (2018). Induction of immune-related gene expression by seminal exosomes in the porcine endometrium. *Biochemical and Biophysical Research Communications, 495*(1), 1094-1101.

Balaguer, N., Moreno, I., Herrero, M., González, M., Simón, C., & Vilella, F. (2018). Heterogeneous nuclear ribonucleoprotein C1 may control miR-30d levels in endometrial exosomes affecting early embryo implantation. *MHR: Basic science of reproductive medicine, 24*(8), 411-425.

Bathala, P., Fereshteh, Z., Li, K., Al-Dossary, A. A., Galileo, D. S., & Martin-DeLeon, P. A. (2018). Oviductal extracellular vesicles (oviductosomes, OVS) are conserved in humans: murine OVS play a pivotal role in sperm capacitation and fertility. *MHR: Basic science of reproductive medicine, 24*(3), 143-157.

Bauersachs, S., Mermillod, P., & Almiñana, C. (2020). The oviductal extracellular vesicles' RNA cargo regulates the bovine embryonic transcriptome. *International journal of molecular sciences, 21*(4), 1303.

Blazquez, R., Sánchez-Margallo, F. M., Alvarez, V., Matilla, E., Hernandez, N., Marinaro, F., . . . Macias-Garcia, B. (2018). Murine embryos exposed to human endometrial MSCs-derived extracellular vesicles exhibit higher VEGF/PDGF AA release, increased blastomere count and hatching rates. *PloS one, 13*(4), e0196080.

Chugh, R. M., Park, H.-s., Esfandyari, S., Elsharoud, A., Ulin, M., & Al-Hendy, A. (2021). Mesenchymal stem cell-conditioned media regulate steroidogenesis and inhibit androgen secretion in a PCOS cell model via BMP-2. *International journal of molecular sciences, 22*(17), 9184.

Cuman, C., Van Sinderen, M., Gantier, M. P., Rainczuk, K., Sorby, K., Rombauts, L., . . . Dimitriadis, E. (2015). Human blastocyst secreted microRNA regulate endometrial epithelial cell adhesion. *EBioMedicine, 2*(10), 1528-1535.

Duan, L., Xu, L., Xu, X., Qin, Z., Zhou, X., Xiao, Y., . . . Xia, J. (2021). Exosome-mediated delivery of gene vectors for gene therapy. *Nanoscale, 13*(3), 1387-1397.

ExoCarta. Retrieved from http://www.exocarta.org

Favaro, R. R., Murrieta-Coxca, J. M., Gutiérrez-Samudio, R. N., Morales-Prieto, D. M., & Markert, U. R. (2021). Immunomodulatory properties of extracellular vesicles in the dialogue between placental and immune cells. *American Journal of Reproductive Immunology, 85*(2), e13383.

Filatov, M., Khramova, Y., & Semenova, M. (2019). Molecular mechanisms of prophase I meiotic arrest maintenance and meiotic resumption in mammalian oocytes. *Reproductive Sciences, 26*(11), 1519-1537.

Fraser, L. R. (2010). The "switching on" of mammalian spermatozoa: molecular events involved in promotion and regulation of capacitation. *Molecular Reproduction and Development: Incorporating Gamete Research, 77*(3), 197-208.

Greening, D. W., Nguyen, H. P., Elgass, K., Simpson, R. J., & Salamonsen, L. A. (2016). Human endometrial exosomes contain hormone-specific cargo modulating trophoblast adhesive capacity: insights into endometrial-embryo interactions. *Biology of reproduction, 94*(2), 38, 31-15.

Griffiths, G. S., Galileo, D. S., Aravindan, R. G., & Martin-DeLeon, P. A. (2009). Clusterin facilitates exchange of glycosyl phosphatidylinositol-linked SPAM1 between reproductive luminal fluids and mouse and human sperm membranes. *Biology of reproduction, 81*(3), 562-570.

He, J., Ren, W., Wang, W., Han, W., Jiang, L., Zhang, D., & Guo, M. (2022). Exosomal targeting and its potential clinical application. *Drug Delivery and Translational Research, 12*(10), 2385-2402.

Hung, W.-T., Hong, X., Christenson, L. K., & McGinnis, L. K. (2015). Extracellular vesicles from bovine follicular fluid support cumulus expansion. *Biology of reproduction, 93*(5), 117, 111-119.

Izadi, M., Rezvani, M. E., Aliabadi, A., Karimi, M., & Aflatoonian, B. (2022). Mesenchymal stem cells-derived exosomes as a promising new approach for the treatment of infertility caused by polycystic ovary syndrome. *Frontiers in pharmacology, 13*, 1021581.

Kaloglu, C., & Onarlioglu, B. (2010). Extracellular matrix remodelling in rat endometrium during early pregnancy: the role of fibronectin and laminin. *Tissue and Cell, 42*(5), 301-306.

Kamijo, S., Hamatani, T., Sasaki, H., Suzuki, H., Abe, A., Inoue, O., . . . Tanaka, K. (2022). MicroRNAs secreted by human preimplantation embryos and IVF outcome. *Reproductive Biology and Endocrinology, 20*(1), 130.

Kharazi, U., & Badalzadeh, R. (2020). A review on the stem cell therapy and an introduction to exosomes as a new tool in reproductive medicine. *Reproductive biology, 20*(4), 447-459.

Khodashenas, S. (2024). The First Case Report Of A Pregnancy After Exosome Therapy In Diminished Ovarian Reserve Patient. *International Journal of Clinical and Medical Case Reports, 5*(6).

Kimiz-Gebologlu, I., & Oncel, S. S. (2022). Exosomes: Large-scale production, isolation, drug loading efficiency, and biodistribution and uptake. *Journal of Controlled Release, 347*, 533-543.

Kowalczyk, A., & Kordan, W. (2024). Evaluation of the effectiveness of the use of exosomes in the regulation of the mitochondrial membrane potential of frozen/thawed spermatozoa. *PloS one, 19*(7), e0303479.

Lin, X., Fang, Y., Mi, X., Fu, J., Chen, S., Wu, M., & Jin, N. (2024). Intrauterine injection of bioengineered hydrogel loaded exosomes derived from HUCM stem cells and spermidine prominently augments the pregnancy rate in thin endometrium rats. *Regenerative Therapy, 27*, 63-72.

Ma, R., Liang, Z., Shi, X., Xu, L., Li, X., Wu, J., . . . Liu, G. (2021). Exosomal miR-486-5p derived from human placental microvascular endothelial cells regulates proliferation and invasion of trophoblasts via targeting IGF1. *Human Cell, 34*(5), 1310-1323.

Machtinger, R., Laurent, L. C., & Baccarelli, A. A. (2016). Extracellular vesicles: roles in gamete maturation, fertilization and embryo implantation. *Human reproduction update, 22*(2), 182-193.

Marinaro, F., Macías-García, B., Sánchez-Margallo, F. M., Blázquez, R., Álvarez, V., Matilla, E., . . . Vázquez, J. (2019). Extracellular vesicles derived from endometrial human mesenchymal stem cells enhance embryo yield and quality in an aged murine model. *Biology of reproduction, 100*(5), 1180-1192.

Mishra, A., Ashary, N., Sharma, R., & Modi, D. (2021). Extracellular vesicles in embryo implantation and disorders of the endometrium. *American Journal of Reproductive Immunology, 85*(2), e13360.

Mosquera-Heredia, M. I., Morales, L. C., Vidal, O. M., Barcelo, E., Silvera-Redondo, C., Vélez, J. I., & Garavito-Galofre, P. (2021). Exosomes: potential disease biomarkers and new therapeutic targets. *Biomedicines, 9*(8), 1061.

Mulcahy, L. A., Pink, R. C., & Carter, D. R. F. (2014). Routes and mechanisms of extracellular vesicle uptake. *Journal of extracellular vesicles, 3*(1), 24641.

Munagala, R., Aqil, F., Jeyabalan, J., Kandimalla, R., Wallen, M., Tyagi, N., . . . Spencer, W. (2021). Exosome-mediated delivery of RNA and DNA for gene therapy. *Cancer letters, 505*, 58-72.

O'Neil, E. V., Burns, G. W., Ferreira, C. R., & Spencer, T. E. (2020). Characterization and regulation of extracellular vesicles in the lumen of the ovine uterus. *Biology of reproduction, 102*(5), 1020-1032.

Pan, B.-T., & Johnstone, R. M. (1983). Fate of the transferrin receptor during maturation of sheep reticulocytes in vitro: selective externalization of the receptor. *Cell, 33*(3), 967-978.

Paolillo, M., & Schinelli, S. (2017). Integrins and exosomes, a dangerous liaison in cancer progression. *Cancers, 9*(8), 95.

Park, H.-s., Chugh, R. M., Seok, J., Cetin, E., Mohammed, H., Siblini, H., . . . Elsharoud, A. (2023). Comparison of the therapeutic effects between stem cells and exosomes in primary ovarian insufficiency: as promising as cells but different persistency and dosage. *Stem cell research & therapy, 14*(1), 165.

Properzi, F., Logozzi, M., & Fais, S. (2013). Exosomes: the future of biomarkers in medicine. *Biomarkers in medicine, 7*(5), 769-778.

Rosenbluth, E. M., Shelton, D. N., Wells, L. M., Sparks, A. E., & Van Voorhis, B. J. (2014). Human embryos secrete microRNAs into culture media—a potential biomarker for implantation. *Fertility and sterility, 101*(5), 1493-1500.

Rowlison, T., Cleland, T. P., Ottinger, M. A., & Comizzoli, P. (2020). Novel proteomic profiling of epididymal extracellular vesicles in the domestic cat reveals proteins related to sequential sperm maturation with differences observed between normospermic and teratospermic individuals. *Molecular & Cellular Proteomics, 19*(12), 2090-2104.

Saadeldin, I. M., Khalil, W. A., Alharbi, M. G., & Lee, S. H. (2020). The current trends in using nanoparticles, liposomes, and exosomes for semen cryopreservation. *Animals, 10*(12), 2281.

Salomon, C., & Rice, G. (2017). Role of exosomes in placental homeostasis and pregnancy disorders. *Progress in molecular biology and translational science, 145*, 163-179.

Santonocito, M., Vento, M., Guglielmino, M. R., Battaglia, R., Wahlgren, J., Ragusa, M., . . . Maugeri, M. (2014). Molecular characterization of exosomes and their microRNA cargo in human follicular fluid: bioinformatic analysis reveals that exosomal microRNAs control pathways involved in follicular maturation. *Fertility and sterility, 102*(6), 1751-1761. e1751.

Shalom-Paz, E., Holzer, H., Son, W.-Y., Levin, I., Tan, S. L., & Almog, B. (2012). PCOS patients can benefit from in vitro maturation (IVM) of oocytes. *European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology, 165*(1), 53-56.

Song, J., Guo, X., Zhang, B., Zhang, Q., Han, Y., Cao, D., & Yao, Y. (2024). Human Umbilical Cord Mesenchymal Stem Cells Derived Exosomes Improved The Aged Mouse IVM Oocytes Quality. *Reproductive Sciences*, 1-12.

Suarez, S. S., & Pacey, A. (2006). Sperm transport in the female reproductive tract. *Human reproduction update, 12*(1), 23-37.

Sun, B., Ma, Y., Wang, F., Hu, L., & Sun, Y. (2019). miR-644-5p carried by bone mesenchymal stem cell-derived exosomes targets regulation of p53 to inhibit ovarian granulosa cell apoptosis. *Stem cell research & therapy, 10*, 1-9.

Svensson-Arvelund, J., Mehta, R. B., Lindau, R., Mirrasekhian, E., Rodriguez-Martinez, H., Berg, G., . . . Ernerudh, J. (2015). The human fetal placenta promotes tolerance against the semiallogeneic fetus by inducing regulatory T cells and homeostatic M2 macrophages. *The Journal of Immunology, 194*(4), 1534-1544.

Tarazona, R., Delgado, E., Guarnizo, M., Roncero, R., Morgado, S., Sanchez-Correa, B., . . . Casado, J. (2011). Human prostasomes express CD48 and interfere with NK cell function. *Immunobiology, 216*(1-2), 41-46.

Wang, D., Jueraitetibaike, K., Tang, T., Wang, Y., Jing, J., Xue, T., . . . Li, X. (2021). Seminal plasma and seminal plasma exosomes of aged male mice affect early embryo implantation via immunomodulation. *Frontiers in immunology, 12*, 723409.

Wu, P., Zhang, B., Ocansey, D. K. W., Xu, W., & Qian, H. (2021). Extracellular vesicles: A bright star of nanomedicine. *Biomaterials, 269*, 120467.

Xiao, B., Zhu, Y., Huang, J., Wang, T., Wang, F., & Sun, S. (2019). Exosomal transfer of bone marrow mesenchymal stem cell-derived miR-340 attenuates endometrial fibrosis. *Biology Open, 8*(5), bio039958.

Yue, D., Wang, F., Han, Y., Xiong, C., & Yang, R. (2024). Exosomes derived from umbilical cord mesenchymal stem cells ameliorate male infertility caused by busulfan in vivo and in vitro. *Ecotoxicology and Environmental Safety, 272*, 116063.

Zeng, H., Fu, Y., Shen, L., & Quan, S. (2021). MicroRNA signatures in plasma and plasma exosome during window of implantation for implantation failure following in-vitro fertilization and embryo transfer. *Reproductive Biology and Endocrinology, 19*, 1-14.

Zhang, G., & Yang, P. (2018). A novel cell-cell communication mechanism in the nervous system: exosomes. *Journal of neuroscience research, 96*(1), 45-52.

Zhang, S., Wang, D., Yang, F., Shen, Y., Li, D., & Deng, X. (2022). Intrauterine injection of umbilical cord mesenchymal stem cell exosome gel significantly improves the pregnancy rate in thin endometrium rats. *Cell Transplantation, 31*, 09636897221133345.

Zhao, Y.-x., Chen, S.-r., Su, P.-p., Huang, F.-h., Shi, Y.-c., Shi, Q.-y., & Lin, S. (2019). Using mesenchymal stem cells to treat female infertility: an update on female reproductive diseases. *Stem cells international, 2019*(1), 9071720.

Editörler:
Doç. Dr. Engin Çelebi
Prof. Dr. Nilüfer Sezer

Halkla İlişkiler

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editörler: Doç. Dr. Engin Çelebi - Prof. Dr. Nilüfer Sezer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-04-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
HALKLA İLİŞKİLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editörler: Doç. Dr. Engin Çelebi - Prof. Dr. Nilüfer Sezer
VI+158 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-04-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alotoum, F. J., & El Hawi, R. (2023). The Role of Digital Public Relations in Improving the Mental Image. *Journal of Engineering, Management and Information Technology*, *3*, 141-148. https://doi.org/10.1007/978-981-99-6101-6_15

Aminat, O. A. (2022). Challenges of digital public relations among public relations practitioners for brand's repuation management: Nıpr Osun Ondo State Chapter. *International Journal of Management, Social Sciences, Peace and Conflict Studies*, *5*(3), 617-627.

Anderson, B., & Swenson, R. D. (2013). What should we be teaching our students about digital PR? Collaborating with top industry bloggers and PR Twitter chat professionals. *Teaching Public Relations*, *87*, 1-4.

Ashok, M., Madan, R., Joha, A., & Sivarajah, U. (2022). Ethical framework for Artificial Intelligence and Digital technologies. *International Journal of Information Management*, *62*, 1-55. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2021.102433

Becker, S. J., Nemat, A. T., Lucas, S., Heinitz, R. M., Klevesath, M., & Charton, J. E. (2023). A Code of Digital Ethics: Laying the foundation for digital ethics in a science and technology company. *Ai & Society*, *38*(6), 2629-2639. https://doi.org/10.1007/s00146-021-01376-w

Belk, R. (2021). Ethical issues in service robotics and artificial intelligence. *The Service Industries Journal*, *41*(13), 860-876. https://doi.org/10.1080/02642069.2020.1727892

Borchers, N. S., & Enke, N. (2022). "I've never seen a client say: 'Tell the influencer not to label this as sponsored'": An exploration into influencer industry ethics. *Public Relations Review*, *48*(5). https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2022.102235

Bowen, S. (2007). Institute for Public Relations. https://instituteforpr.org/ethics-and-public-relations/

Bowen, S. A., Hung-Baesecke, C.-J. F., & Chen, Y.-R. R. (2016). Ethics as a precursor to organization–public relationships: Building trust before and during the OPR model. *Cogent Social Sciences*, *2*(1), 1141467. https://doi.org/10.1080/23311886.2016.1141467

Chochia, A., & Nässi, T. (2021). Ethics and emerging technologies – facial recognition. *IDP. Revista de Internet, Derecho y Política*, *34*, 1-12. https://doi.org/10.7238/idp.v0i34.387466

Christofidou, M., Lea, N., & Coorevits, P. (2021). A Literature Review on the GDPR, COVID-19 and the Ethical Considerations of Data Protection During a Time of Crisis. *Yearbook of Medical Informatics*, *30*(1), 226-232. https://doi.org/10.1055/s-0041-1726512

Coeckelbergh, M. (2019). Artificial Intelligence: Some ethical issues and regulatory challenges. *Technology and Regulation*, *2019*, 31-34. https://doi.org/10.26116/techreg.2019.003

Cuenca-Fontbona, J., Compte-Pujol, M., & Zeler, I. (2022). The strategy applied to Public Relations in the digital environment: The Spanish case. *Revista Latina de Comunicación Social*, *80*, 163-182.

Cutlip, S. M. (1961). Journalism teaching—A forum for AEJ members: History of public relations education in the United States. *Journalism Quarterly*, *38*(3), 363-370.

Davies, F. (2018). *Unethical activities in Public Relations*. https://francescadaviesblog.wordpress.com/. https://francescadaviesblog.wordpress.com/2018/01/24/unethical-activities-in-public-relations/

Davisson, A., & Booth, P. (2016). *Controversies in Digital Ethics*. Bloomsbury.

De Veirman, M., Hudders, L., & Nelson, M. R. (2019). What Is Influencer Marketing and How Does It Target Children? A Review and Direction for Future Research. *Frontiers in Psychology*, *10*, 1-16. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.02685

Dhiman, D. B. (2023). The Rise and Impact of Misinformation and Fake News on Digital Youth: A Critical Review. *SSRN Electronic Journal*, 1-13. https://doi.org/10.2139/ssrn.4438362

Dhirani, L. L., Mukhtiar, N., Chowdhry, B. S., & Newe, T. (2023). Ethical Dilemmas and Privacy Issues in Emerging Technologies: A Review. *Sensors*, *23*(3), 1-18. https://doi.org/10.3390/s23031151

Drushel, B. E., & German, K. (2011). *The Ethics of Emerging Media*. The Continuum International Publishing Group.

Ebert, I., & Sindermann, D. (2020). An ethical view on influencer marketing–dynamic interaction between individual and economy or a simple data-driven advertising model? İçinde *The regulation of social media influencers* (ss. 74-97). Edward Elgar Publishing. https://www.elgaronline.com/abstract/edcoll/9781788978279/9781788978279.00012.xml

Edwards, L. (2012). Defining the 'object' of public relations research: A new starting point. *Public Relations Inquiry*, *1*(1), 7-30. https://doi.org/10.1177/2046147X11422149

Ess, C. (2014). *Digital Media Ethics*. Polity Press.

Ezeah, G. H. (2005). Digital public relations: A new strategy in corporate management. *Nsukka Journal of the Humanities*, *15*, 135-143.

Farmer, Y. (2018). Ethical Decision Making and Reputation Management in Public Relations. *Journal of Media Ethics*, *33*(1), 2-13.

Floridi, L., Cath, C., & Taddeo, M. (2019). Digital Ethics: Its Nature and Scope. İçinde *The 2018 Yearbook of the Digital Ethics Lab* (ss. 1-10).

Floridi, L., & Taddeo, M. (2016). What is data ethics? *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences*, *374*(2083), 1-5. https://doi.org/10.1098/rsta.2016.0360

Fuchs, C. (2023). *Digital Ethics Media, Communication and Society Volume Five*. Routledge Taylor and Francis Group.

Galloway, C. J. (2013). Deliver us from definitions: A fresh way of looking at public relations. *Public Relations Inquiry*, *2*(2), 147-159. https://doi.org/10.1177/2046147X13483672

Geng, Y. (2024). Transparency for what purpose?: Designing outcomes-focused transparency tactics for digital platforms. *Policy & Internet*, *16*(1), 83-103. https://doi.org/10.1002/poi3.362

Gifford, J. (2010). Digital Public Relations: E-Marketing's Big Secret. *Continuing Higher Education Review*, *74*, 62-72.

Gordon, J. C. (1997). Interpreting Definitions of Public Relations: Self Assessment and a Symbolic Interactionism-Based Alternative. *Public Relations Review*, *23*(1), 57-66. https://doi.org/10.1016/s0363-8111(97)90006-0

Gower, K. K. (2017). *Legal and Ethical Considerations for Public Relations: Third Edition*. Waveland Press.

Gülerman, N. İ., & Apaydin, F. (2017). Effectiveness of Digital Public Relations Tools on Various Customer Segments. *Pressacademia*. https://doi.org/10.17261/pressacademia.2017.488

Hanlon, A. (2020). Ethics in Digital Marketing and Social Media. İçinde *SAGE Handbook of Marketing Ethics* (ss. 1-33). SAGE Publications Ltd.

Harlow, R. (1976). Building a public relations definition. *Public Relations Review*, *2*(4), 34-42.

Harrison, K., & Galloway, C. (2005). Public relations ethics: A simpler (but not simplistic) approach to the complexities. *Prism*, *3*(1), 1-17.

Hassan, J. T., Adams, E. J., & Ofordi, J. A. (2023). How interactive digital communities impact public relations. *Wukari International Studies Journal*, *7*(4), 20-31.

Helm, P. (2016). Group Privacy in Times of Big Data. A Literature Review. *Digital Culture & Society*, *2*(2), 137-152. https://doi.org/10.14361/dcs-2016-0209

Hiranandani, V. (2011). Privacy and security in the digital age: Contemporary challenges and future directions. *The International Journal of Human Rights*, *15*(7), 1091-1106.

Hollenczer, J. J., Grunig, J. E., Lee, H., Yeo, S., & Martino, V. (2023). From Pre-Science to Paradigm Shift: A Kuhnian Analysis of 100 Years of Public Relations Scholarship. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *100*(4), 933-957. https://doi.org/10.1177/10776990231181417

Huang, Y.-H. (2001). Should a public relations code of ethics be enforced? *Journal of business ethics*, *31*, 259-270.

Hudders, L., & Lou, C. (2022a). A new era of influencer marketing: Lessons from Recent Inquires and Thoughts on Future Directions. *International Journal of Advertising*, *41*(1), 1-5. https://doi.org/10.1080/02650487.2022.2031729

Hudders, L., & Lou, C. (2022b). The rosy world of influencer marketing? Its bright and dark sides, and future research recommendations. *International Journal of Advertising*, 1-12. https://doi.org/10.1080/02650487.2022.2137318

Hutton, J. G. (2007). Defining the Future of Public Relations. *Sphera Publica*, *7*, 45-63.

Jain, J. (2020). Digital Practices in Public Relations. *IISUniv.J.A.*, *9*(1), 188-195.

Jobin, A., Ienca, M., & Vayena, E. (2019). The global landscape of AI ethics guidelines. *Nature Machine Intelligence*, *1*, 1-11. https://doi.org/10.1038/s42256-019-0088-2

Karliuk, M. (2018). *Ethical and Legal Issues in Artificial Intelligence* (SSRN Scholarly Paper 3460095). https://papers.ssrn.com/abstract=3460095

Khan, S. A., Shahzad, K., Shabbir, O., & Iqbal, A. (2022). Developing a Framework for Fake News Diffusion Control (FNDC) on Digital Media (DM): A Systematic Review 2010–2022. *Sustainability*, *14*(22), 22. https://doi.org/10.3390/su142215287

Ki, E.-J., & Kim, S.-Y. (2010). Ethics statements of public relations firms: What do they say? *Journal of Business Ethics*, *91*, 223-236.

Ki, E.-J., Lee, J., & Choi, H.-L. (2012). Factors affecting ethical practice of public relations professionals within public relations firms. *Asian Journal of Business Ethics*, *1*(2), 123-141. https://doi.org/10.1007/s13520-011-0013-1

Kim, S.-Y., & Ki, E.-J. (2014). An Exploratory Study of Ethics Codes of Professional Public Relations Associations: Proposing Modified Universal Codes of Ethics in Public Relations. *Journal of Mass Media Ethics*, *29*(4), 238-257. https://doi.org/10.1080/08900523.2014.946602

Kim, Y.-H., Lee, J. Y., Yoo, S.-Y., & Kim, C. J. (2019). Ethical Challenges Regarding Artificial Intelligence in Medicine From the Perspective of Scientific Editing and Peer Review. *Science Editing*, *6*(2), 91-98. https://doi.org/10.6087/kcse.164

Koçyiğit, M., & Küçükcivil, B. (2021). The Effect of Digitalization Process on Public Relations Education: A Research on Academics. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, *37*, 310-328. https://doi.org/10.17829/turcom.858168

Kolić Stanić, M. (2019). What Can Happen to Public Relations Who Behave Unethically? *ENTRENOVA-enterprise research innovation*, *5*(1), 347-358.

Komodromos, M., & Nicoli, N. (2016). Public relations' practitioners view on public relations and digital media: A brief literature review. *International Journal of Teaching and Case Studies*, *7*(1), 42-50.

Kunz, T., Lange, B., & Selzer, A. (2020). Datenschutz und Datensicherheit in Digital Public Health. *Bundesgesundheitsblatt - Gesundheitsforschung - Gesundheitsschutz*, *63*(2), 206-214. https://doi.org/10.1007/s00103-019-03083-w

Kvalnes, Ø. (2020). *Digital Dilemmas Exploring Social Media Ethics in Organizations*. Palgrave Macmillan.

le Roux, T., & Naudé, A. (2011). A profile of South African public relations practitioners in top performing organisations. *Journal of Public Affairs*, *11*(4), 303-315. https://doi.org/10.1002/pa.423

Lee, Y.-J., & Park, J.-Y. (2018). Identification of future signal based on the quantitative and qualitative text mining: A case study on ethical issues in artificial intelligence. *Quality & Quantity*, *52*(2), 653-667. https://doi.org/10.1007/s11135-017-0582-8

L'Etang, J. (2013). Public Relations: A Discipline in Transformation. *Sociology Compass*, *7*(10), 799-817. https://doi.org/10.1111/soc4.12072

Liang, T.-P., Robert, L., Sarker, S., Cheung, C. M. K., Matt, C., Trenz, M., & Turel, O. (2021). Artificial intelligence and robots in individuals' lives: How to align technological possibilities and ethical issues. *Internet Research*, *31*(1), 1-10. https://doi.org/10.1108/INTR-11-2020-0668

Luke, A. (2018). Digital Ethics Now. *Language and Literacy*, *20*(3), 185-198. https://doi.org/10.20360/langandlit29416

Martinez-Martin, N., Greely, H. T., & Cho, M. K. (2021). Ethical Development of Digital Phenotyping Tools for Mental Health Applications: Delphi Study. *Jmir Mhealth and Uhealth*, *9*(7), e27343. https://doi.org/10.2196/27343

Metin, H., & Altunok, M. (2002). Karşılaştırmalı bir yaklaşımla kamu yönetimi ve özel sektörde halkla ilişkiler. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*, 79-99.

Mirghaderi, L., Sziron, M., & Hildt, E. (2023). Ethics and Transparency Issues in Digital Platforms: An Overview. *AI Journal*, *4*, 831-843.

Noveriyanto, B., & Adawiyah, S. E. (2021). Digital Integrated Marketing Communications (Dimc) Activities of Digital Products Financial Technology (Fintech) "Alami". *Profetik Jurnal Komunikasi*. https://doi.org/10.14421/pjk.v14i1.2017

Olasky, M. N. (1985). Ministers or panderers: Issues raised by the public relations society code of standards. *Journal of Mass Media Ethics*, *1*(1), 43-49. https://doi.org/10.1080/08900528509358254

Ortová, N., Hejlová, D., & Weiss, D. (2023). Creation of a Code of Ethics for Influencer Marketing: The Case of the Czech Republic. *Journal of Media Ethics*, *38*(2), 65-79.

Ouchchy, L., Coin, A., & Dubljević, V. (2020). AI in the headlines: The portrayal of the ethical issues of artificial intelligence in the media. *AI & SOCIETY*, *35*(4), 927-936. https://doi.org/10.1007/s00146-020-00965-5

Oursel, K., & Befene Mbembo, M. (2021). *How do ethics in influencer marketing impact consumer behavior?* [Bachelor Thesis, Halmstad University]. https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:hh:diva-45287

Özgen, E., & SAYDAM, Ş. (2022). Challenges and Opportunities in the New Era of Communication: Digitalization and Public Relations. *Journal of Academic Social Resources*. https://doi.org/10.29228/asrjournal.64766

Özgen, E., Yılmaz, E., & Kuzu, M. (2023). Digital public relations in the context of knowledge gap theory. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *9*(3), 243-255. https://doi.org/10.24289/ijsser.1313331

Özkan, A. (2013). *Medya Etiği*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Öztay, E. T. (2021). Impact of cultural reflections on event participation within the scope of digital public relation: Case of the Cheetos digital museum. *Digital Communication Journal*, *4*(5), 106-119.

Pakhnenko, O. M., & Kuan, Z. (2023). Ethics of Digital Innovation in Public Administration. *Business Ethics and Leadership*, *7*(1), 113-121. https://doi.org/10.21272/bel.7(1).113-121.2023

Patterson, M. J. (2016). Mapping Ethics for a New Media Landscape. *Journal of Media Ethics*, *31*(2), 140-141.

Permatasari, A. N., Soelistiyowati, E., I Gusti Ayu Putu Puji Suastami, & Johan, R. A. (2021). Digital Public Relations: Trend and Required Skills. *Jurnal Aspikom*. https://doi.org/10.24329/aspikom.v6i2.836

Politou, E., Alepis, E., & Patsakis, C. (2018). Forgetting personal data and revoking consent under the GDPR: Challenges and proposed solutions. *Journal of Cybersecurity*, 1-20.

Prelevic, I. S. (2022). Global media ethics as a new media ethics in the digital era. İçinde *Media literacy: Classical and new dimensions* (ss. 109-115). Faculty of Journalism and Mass Communication Sofia University "St. Kliment Ohridski. https://www.ceeol.com/search/chapter-detail?id=1212471

Pribadi, A., & Nasution, N. (2021). Digital transformation to the sustainability of public relations profession in the era of disruption. *COMMICAST*, *2*(1), 52-58. https://doi.org/10.12928/commicast.v2i1.3149

Purba, A. M., & Indainanto, Y. I. (2024). Digital Public Relations: Efforts to Manage Interactions and Build Reputation. *Dicoment Journal Digital Communications and Media Networks*, *1*(1), 11-22.

Ramzi, N. R., Mohamed, S. N. H., Ismail, U. I., & Osman, G. (2023). Exploring the Ethical Dimensions of Information Systems: Challenges and Opportunities. *Proceedings of 1st Glocal Symposium on Information and Social Sciences (GSISS) 2023*, 1-9.

Ratri, K. (2022). Use of Social Media as a Public Relations Strategy during the Covid-19 Pandemic in Indonesia. *Legal Brief*, *11*(2), 1531-1540.

Reyman, J., & Sparby, E. M. (2020). *Digital Ethics Rhetoric and Responsibility in Online Aggression*. Routledge Taylor and Francis Group.

Rona, N. M., Sufa, S. A., & Ratnasari, E. (2022). Aktivitas Digital Public Relations Dalam Akun Instagram @Ortuseight. *Medium*. https://doi.org/10.25299/medium.2022.vol10(1).9149

Sancar, G. A. (2016). What is Public Relations? An Analysis of Turkish Public Relations Job Advertisements Discourses. *Online Journal of Communication and Media Technologies*, *6*, 171-191.

Sezgin, M., & Cesur, A. B. (2019). Website Usage in Digital Public Relations an analysis of it companies in Turkey. *International Journal of eBusiness and eGovernment Studies*, *11*(2), 134-149. https://doi.org/10.34111/ijebeg.20191124

Sharma, M., & Kaur, M. (2022). A Review of Deepfake Technology: An Emerging AI Threat. Içinde G. Ranganathan, X. Fernando, F. Shi, & Y. El Allioui (Ed.), *Soft Computing for Security Applications* (ss. 605-619). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-16-5301-8_44

Shu, K., Bhattacharjee, A., Alatawi, F., Nazer, T. H., Ding, K., Karami, M., & Liu, H. (2020). Combating disinformation in a social media age. *WIREs Data Mining and Knowledge Discovery*, *10*(6), 1-23. https://doi.org/10.1002/widm.1385

Sold, M., & Junk, J. (2021). *Researching Extremist Content on Social Media Platforms: Data Protection and Research Ethics Challenges and Opportunities* (s. 42). The Global Network on Extremism and Technology. https://gnet-research. org/wp-content/uploads/2021/01/GNET-Report-Researching-Extremist-Content-Social-Media-Ethics. pdf

Stahl, B. C. (2022). From computer ethics and the ethics of AI towards an ethics of digital ecosystems. *AI and Ethics*, *2*(1), 65-77. https://doi.org/10.1007/s43681-021-00080-1

Stahl, B. C., Antoniou, J., Ryan, M., Macnish, K., & Jiya, T. (2022). Organisational responses to the ethical issues of artificial intelligence. *AI & SOCIETY*, *37*(1), 23-37. https://doi.org/10.1007/s00146-021-01148-6

Stieglitz, S., Fromm, J., Kocur, A., Rostalski, F., Duda, M., Evans, A., Rieskamp, J., Sievi, L., Pawelec, M., Loh, W., Heesen, J., Fuchss, C., & Eyilmez, K. (2023). *What Measures Can Government Agencies in Germany Take Against Digital Disinformation? A Systematic Literature Review and Ethical-Legal Discussion*. 18th International Conference on Wirtschaftsinformatik.

Taylor, M., & Yang, A. (2015). Have global ethical values emerged in the public relations industry? Evidence from national and international professional public relations associations. *Journal of business ethics*, *130*, 543-555.

Temir, E. (2020). Deepfake: New Era in The Age of Disinformation & End of Reliable Journalism. *Selçuk İletişim*, *13*(2), 1009-1024. https://doi.org/10.18094/josc.685338

Ting Lee, S. (2012). A knowledge management approach to understanding ethical knowledge in public relations. *Journal of communication management*, *16*(2), 185-203.

Ting Lee, S., & Cheng, I.-H. (2010). Characteristics and Dimensions of Ethical Leadership in Public Relations. *Journal of Public Relations Research, 23*(1), 46-74.

Tong, S. C. (2022). Public relations practice in the digital era: Trust and commitment in the interplay of interactivity effects and online relational strategies. *Journal of Marketing Communications*, *28*(7), 799-819. https://doi.org/10.1080/13527266.2021.1951814

Tong, S. C., & Chan, F. F. Y. (2020). Exploring market-oriented relations in the digital era: A study of public relations and marketing practitioners in Hong Kong. *Journal of Communication Management*, *24*(1), 65-82. https://doi.org/10.1108/JCOM-10-2019-0133

Torebek, A. (2021). Public relations as a part marketing cummunications. *Bulletin the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan*, *5*(1), 6-11. https://doi.org/10.32014/2021.2518-1467.161

Triantafillidou, A., & Yannas, P. (2014). How public relations agencies in Greece respond to digital trends. *Public Relations Review*, *40*(5), 815-817. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2014.09.004

Vanacker, B., & Heider, D. (2016). *Ethics for a Digital Age*. Peter Lang.

Vasist, P. N., & Krishnan, S. (2022). Deepfakes: An Integrative Review of the Literature and an Agenda for Future Research. *Communications of the Association for Information Systems*, *51*(1), 556-602. https://doi.org/10.17705/1CAIS.05126

Vasist, P. N., & Krishnan, S. (2024). Navigating the Ethical Terrain Around the Challenges of Fake News and False Narratives: An Integrative Literature Review and a Proposed Agenda for Future Research. *Journal of Business Ethics*, 1-21. https://doi.org/10.1007/s10551-024-05686-z

Veliz, C. (2024). *The Oxford Handbook of Digital Ethics*. Oxford University Press.

Verčič, D., Verčič, A. T., & Sriramesh, K. (2015). Looking for digital in public relations. *Public Relations Review*, *41*(2), 142-152. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2014.12.002

Wang, Y. (2023). Synthetic Realities in the Digital Age: Navigating the Opportunities and Challenges of AI-Generated Content. *TechRxiv*, 1-8.

Watkins, B. (2021). *Research Perspectives on Social Media Influencers and Their Followers*. Rowman & Littlefield.

Wellman, M. L., Stoldt, R., Tully, M., & Ekdale, B. (2020). Ethics of Authenticity: Social Media Influencers and the Production of Sponsored Content. *Journal of Media Ethics*, *35*(2), 68-82.

Westerlund, M. (2019). The emergence of deepfake technology: A review. *Technology innovation management review*, *9*(11), 1-14.

Wright, D. K. (1993). Enforcement dilemma: Voluntary nature of public relations codes. *Public relations review*, *19*(1), 13-20.

Yadav, S. (2022). A Study on the digital public relations of quick service restaurants. *Journal of Public Relations and Advertising*, *1*(1), 21-26.

Yang, A., Taylor, M., & Saffer, A. J. (2016). Ethical convergence, divergence or communitas? An examination of public relations and journalism codes of ethics. *Public Relations Review*, *42*, 146-160.

Zamri, N. A. M., Anuar, N., Ridzuan, R. A., & Arifin, M. S. M. (2023). Ethics in Social Media and Digital Spaces. *Proceedings of 1st Glocal Symposium on Information and Social Sciences (GSISS) 2023*, 53-62. https://doi.org/10.5281/zenodo.8201436

Zhou, A., & Xu, S. (2021). Digital Public Relations Through the Lens of Affordances: A Conceptual Expansion of the Dialogic Principles. *Journal of Public Relations Research*, *33*(6), 445-463. https://doi.org/10.1080/1062726X.2022.2046585

KAYNAKÇA

Basmacı, G. (2022). Köşe Yazarlığının İşleyişine Yönelik Bir İnceleme: Köşe Yazılarında Öne Çıkan Konular, Aktörler ve Metin İçindeki Çeşitlilik. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* S. 58, 139-152.

Chen, A. ve Zhang, X. (2022). Changing Social Representations and Agenda Interactions of Gene Editing After Crises: A Network Agenda-Setting Study on Chinese Social Media. *Social Science Computer Review*, 40(5), 1133-1152.

De Vreese, C. H. (2005). News Framing: Theory and Typology. *Information Design Journal+ Document Design,* 13(1), 51-62.

Ekici, M. (2018). UNESCO SOKÜM Temsili Listesinde Türkiye'nin Çok Uluslu Dosyaları. *Millî Folklor,* 30(120), 81-89.

Ekici, M. (2004). Somut Olmayan Kültürel Miras Neden ve Nasıl Korunmalı Nasıl Müzelenmeli- Sorunlar, Çözümler, Ülkemizden Örnekler. *Somut Olmayan Kültürel Mirasın Müzelenmesi Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 57-67). Ankara: Gazi Üniversitesi THBMER.

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication,* 43(4), 51-58.

Francés, G. M., Pujol, M. C. ve Bertolín, M. F. (2019). The Influence of Social Media on the Agenda-Setting of Health Journalism. *14th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)*, (pp. 1-6). Coimbra, Portugal.

Gaillard, P. (1991). *Gazetecilik.* M. Şakiroğlu (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Gaitan, M. (2014). Cultural Heritage and Social Media. *Annual Digital Journal on Research in Conservation and Cultural Heritage,* S. 4, 38-45.

Gilardi, F., Gessler, T., Kubli, M. ve Müller, S. (2022). Social Media and Political Agenda Setting. *Political Communication,* 39(1), 39-60.

Girgin, A. (2003). *Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etik'i.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Hyde, S. ve Ibrahim, D.A. (2014). *Television and Radio Announcing.* Boston: Pearson.

İnce, M. (2018). İnternet Haberciliğinde Çok Tıklanma Beklentisi ve Tuzak Başlıklar. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2), 297-313.

Kang, I. (2016). Web 2.0, UGC, and Citizen Journalism: Revisiting South Korea's OhmyNews Model in the Age of Social Media. *Telematics and Informatics,* S. 33, 546-556.

Kılıç, D. (2007). Türk Basınında İran Nükleer Krizi'nin Sunumu: Haberlerin Çerçevelenmesi. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* S. 6, 67-78.

Klepek, M. ve Starzyczná, H. (2018). Marketing Communication Model for Social Networks. *Journal of Business Economics and Management,* 19(3), 500-520.

Koşar, E.S. (2015). Bir Haber Toplama Tekniği: Video Habercilik. *Akdeniz İletişim,* S. 23, 26-41.

Kuşay, Y. (2010). Sosyal Medyanın Gücü ve Uygulama Örnekleri. F. Aydoğan ve A. Akyüz (Ed.). *İkinci Medya Çağında İnternet* içinde (ss. 61-92). İstanbul: Alfa Yayınları.

Liang, X., Lu, Y. ve Martin, J. (2021). A Review of the Role of Social Media for the Cultural Heritage Sustainability. *Sustainability,* S. 13, 1-17.

Masurier, M.L. (2016). Slow Journalism. *Journalism Practice,* 10(4), 439-447.

Oğuz, M. Ö. (2013). Terim Olarak Somut Olmayan Kültürel Miras. *Millî Folklor,* 12(100), 5-13.

Oğuz, M. Ö. (2020a). Araştırmaların Tarihi. M. Ö. Oğuz, M. Ekici, S. Gürçayır Teke, E. Ölçer Özünel vd. (Ed.). *Türk Halk Bilimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker.

Oğuz, M. Ö. (2020b). Çok Uluslu Hıdırellez: Sınırlar ve Sorunlar. *Millî Folklor,* 16(125), 35-45.

Öncü, F. (2021). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Sürdürülebilirlik Problemleri. *SDÜ Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Dergisi,* 14(28), 902-924.

Sağır, A. (2021). Kültürün Yeniden Yorumlanması Olarak Hıdırellez: Göç, Ölüm, Kurban, Mezarlık (Karabük Örneği). *Millî Folklor,* S. 130, 204-217.

Scheufele, B. (2004). Framing-Effects Approach: A Theoretical and Methodological Critique. *Communications,* 29(4), 401-428.

Sütlaş, M. (2007). *Medya İçin Sağlık, Sağlık için Medya.* İstanbul: TGC Yayınları.

Tankard, J. W. (2001). The Empirical Approach to the Study of Media Framing. S. D. Reese, O. H. Gandy and A. E. Grant (Eds.). In *Framing Public Life: Perspectives on Media and Our Understanding of the Social World* (pp. 95-106). NJ: Lawrence Erlbaum.

Van Dijk, T. A. (1991). The Interdisciplinary Study of News as Discourse. K. B. Jensen and N. W. Jankowski (Eds.). In *A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research* (pp. 108-120). London: Routledge.

Yıldız, İ. (2019). Haber Toplama ve Yazma Dersinde Öğrencilerin Yaptıkları Haber Yanlışları. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* 5(19), 857-866.

Yücel, Ö.F. (2022). Yeni Medyada Toplum Merkezli Habercilik Anlayışı Olarak Yavaş Gazetecilik. *Yeni Medya,* S. 13, 354-375.

Yüksel, E. ve Gürcan, H. İ. (2005). *Haber Toplama ve Yazma.* Konya: Tablet Kitabevi.

Zhao, X. ve Zheng, Q. (2022). Government's Role in the New Era of Intangible Cultural Heritage Online Communication and Reflections. In *the Proceedings Book of the 2nd International Conference on Public Relations and Social Sciences (ICPRSS 2022),* 23-25 September (pp. 1-5). China: Changsha.

KAYNAKÇA

Çildan, C., Ertemiz, M., Küçük, E., Tumuçin, H., ve Albayrak, D. (2012). Sosyal Medyanın Politik Katılım ve Hareketlerdeki Rolü. *Akademik Bilişim*, 1-9.

Fuchs, C. (2011). An Alternative View Of Privacy On Facebook. *Information*, 2, 140-165.

Karadağ. G.H. (2019). *Dijital Hastalıklar*, İstanbul: Der Yayınları.

Uluç. G. ve Yarcı. A. (2017). Sosyal Medya Kültürü, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5, 88-102)

Aydoğan, F., ve Akyüz, A. (2010). İkinci Medya Çağında İnternet. İstanbul: Alfa Yayınları.

Baloğlu, A. (2015). *Sosyal Medya Madenciliği*, İstanbul: Beta Yayınları.

Geray, H. (2017). *İletişim Alanından Örneklerle; Toplumsal Araştırmalarda Nicel ve Nitel Yöntemlere Giriş*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Güngör, N. (2016). *İletişim Kuramlar ve Yaklaşımlar*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/ (E. T. 06.15.2024).

Karaçelik. Y. (2019). *Instagram*. İstanbul Notabene Yayınları.

Oğuzhan, Ö. (2015). *İletişimde Sosyal Medya Sosyal Medyada Etkileşim*, İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aksu, H. (2018). *Dijitopya: Dijital dönüşüm yolculuk rehberi.* İstanbul: Pusula Yayıncılık

Altay, I. (2021). *Uluslararası öğrencilerin üniversite seçme sürecinde dijital pazarlamanın etkisi.* (Doktora Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul).

Apa, A. B. ve Balta Peltekoğlu, F. (2020). Film izleyicisine yönelik pazarlama halkla ilişkiler uygulamaları. *XIV. IBANESS İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi* – Plovdiv / Bulgaristan. 451- 463.

Aydede, C. (2009).*Teorik ve uygulamalı halkla ilişkiler kampanyaları.* (6. Baskı). İstanbul: MediaCat.

Ayık, Y. ve Deniz, R. B. (2022). Dijital pazarlamada yeni bir yöntem olarak firmaların PR kapsamında NFT (non-fungıble token) uygulamaları ile marka imajı güçlendirme faaliyetlerinin irdelenmesi. *International Journal of Arts and Social Studies,* 5 (8), 66-100.

Balcı, A. (2021). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bulantseva, L. V. (2022). Digital PR and communication with B2B enterprises in the digital era. Russian *Engineering Research*, 42 (10). 1089-1092.

Bulunmaz, B. (2016). Gelişen teknolojiyle birlikte değişen pazarlama yöntemleri ve dijital pazarlama. *TRTakademi*, 1 (2), 348-365.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Çizmeci, F. ve Ercan, T. (2015). The effect of digital marketing communication tools in the creation brand awareness by housing companies. *Megaron,* 10 (2), 149-161.

Develim, E. İ. ve Ayyıldız, M. E. (2022). *İşletmeler için dijital dönüşüm ve dijital pazarlama rehberi.* İstanbul: Hiperyayın.

Doğan, E. ve Öze, N. (2018). *Issues in communication media & public relations.* İstanbul: IJOPEC Publication.

Elden, M. (2018). *Reklam ve reklamcılık.* (5. Baskı) İstanbul: Say Yayınları.

Fidan, K. ve Yıldırım, F. (2020). Dijital pazarlama stratejileri üzerine nitel bir araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik D*ergisi, 4 (8), 137-150.

Gökdemir Ekici, S. (2020). Pazarlama 4.0 ve deneyim kavramı odağında kavramsal bir çalışma. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3 (6), 474-481.

Gregory Herbert, E. (2005). Dijital public relations: A new strategy in corporate management. *Nsukka Journal of the Humanities,* 15, 135-143.

Gulerman, N. İ. ve Apaydin, F. (2017). Effectiveness of digital public relations tools on various customer segments. *Journal of Management Marketing and Logictics,* 4 (3), 259-270.

Haig, M. (2000). *E-pr, the essential guide to public relations on the internet.* Kogan Page, London.

Hennink, M. and Kaiser, B. N. (2022). Sample sizes for saturation in qualitative research: A systematic review of empirical tests. *Social Science & Medicine,* 292, 1-10.

İrak, H. (2021). Dijitalizasyon ve halkla ilişkiler: Literatür üzerine teorik bir inceleme. Ahi Evran Akademi, 2 (1), 122-132.

Kannan, P. K. and Li, H. A. (2017). Digital marketing: A framework, review and research agenda. *International Journal of Research in Marketing,* 34, 22–45.

Karasar. N. (2013).Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kızıltepe, Z. (2021), İçerik analizi. F. Nevra Seggie ve Y. Bayyurt (Ed.). *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları*içinde (260-274. ss). Ankara: Anı Yayıncılık.

Kirat, M. (2007). Promoting online media relations: Public relations departments' use of Internet in the UAE. *Public Relations Review,* 33, 166–174.

Koç, H. İ. ve Karanfiloğlu, M. (2022). Dijitalleşen halkla ilişkiler: Havayolu taşımacılığında dijital halkla ilişkiler ve müşteri ilişkileri yönetimi. Ü. Ö. Çerçi (Ed.). *Havacılıkta Halkla İlişkiler Çalışmaları* içinde (49-65. ss), Konya: Palet Yayınları.

Koçyiğit, M. (2017). *Dijital halkla ilişkiler ve online kurumsal itibar yönetimi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Marangoz, M. (2014). *İnternette pazarlama*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Neuman, W. L. (2012). Toplumsal araştırma yöntemleri: Nicel ve nitel yaklaşımlar. (S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın Odası Yayınları.

Öndoğan, Ö, A., (2010). Üniversiteler kütüphanelerinde yürütülen halkla ilişkiler faaliyetlerinin müşteri memnuniyeti üzerine etkisi. *Türk Kütüphaneciliği,* 24 (3), 439-470.

Permatasari, A. N., Soelistiyowati, E., Suastami, I, A. P. P. and Johan, R. A. (2021). Digital public relations: Trend and required skills. *Journal ASPIKOM*, 6 (2), 373-386.

Sambyal, E. ve Kaur, T. (2017). Online marketing communication, *Biz and Bytes*, 8 (1), 132-137.

Sarıkaya, H. (2022). Dijital pazarlama. M. Baş ve İ. Erdoğan Tarakçı (Ed.), *Pazarla-Ma Teoriden Pratiğe* içinde (145-162. ss). Erişim adresi https://books.google.com.tr/.

Sarıyer, N. (2017). *Pazarlama iletişimi araçları.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Sawicki, A. (2016). Digital marketing. *World Scientific News,* 48, 83-84.

Sheth, M. K. (2023). The role of public relations in branding. *International Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT),* 11 (1), 235- 240.

Soylu, A. (2018). Digital public relations in smes. E. Doğan ve N. Öze (Ed.). *Issues in communication, media and public relations* içinde (35-46. ss). Turkey: IJOPEC Publication Limited.

Todor, R. D. (2016). Blending traditional and digital marketing. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov,* 9 (1), 51-56.

Yasmin, A., Tasneem, S. ve Fatema, K. (2015). Effectiveness of digital marketing in the challenging age: An empirical study. *International Journal of Management Science and Business Administration*, 1 (5), 69-80.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018*). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Adidi, U. (2006). *Principles and Practice of Public Relations.* Nigeria: National Open University of Nigeria.

Akıncı Vural, B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi,* 5(20), 3348-3382.

Babür Tosun, N. & Çerçi, M. (2016). Halkla İlişkiler Disiplinini Tanımlamak, İçinde S. Çakar Mengü (Editör). *Halkla ilişkiler Uygulaması* (s. 1-23). Ankara: Nobel Yayınları.

Ball, C. (2009). What is Transparency, *Public Integrity,* 11(4), 293-307.

Balta Peltekoğlu, F. (2016). *İletişimin Gücü, Kurumsaldan Küresele Halka İlişkiler,* İstanbul: Beta Yayınları.

Batu, M. ve Acar Şentürk, Z. (2020). Health Communıcatıon on Social Media: An Analysis on The Twitter Use of The Ministry of Health In Terms Of Public Relations Models, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 8(2), 805–828.

Baykov, I., Pobedinskiy, I., Achkasova, V. ve Kuzmin, A. (2016). Managing governmental public relations in russia: evidences from st. petersburg, *International Review of Management and Marketing,* 6(5), 136-142.

Boztepe, H. (2013). Kamusal Halkla İlişkiler: Türkiye'de Bakanlıklar Tarafından Gerçekleştirilen Kamusal Halkla İlişkiler ve İletişim Kampanyalarına Yönelik Bir Araştırma, Doktora Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Boztepe, H. (2014). *Kamusal Halkla İlişkiler*, İstanbul: Derin Yayınları.

Liu, B. F., ve Horsley, J. S. (2007). The Government Communication Decision Wheel: Toward a Public Relations Model for the Public Sector. *Journal of Public Relations Research*, *19*(4), 377–393.

Çetintaş, H. B. (2019). Diyalojik Paydaş İletişimi İçin Twitter Kullanımı, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(3), 83-96.

Creswell, J. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches (4nd ed.)*. SAGE.

Edward, B. (1952). *Public Relations,* Oklahoma: University of Oklahoma Press.

Graham, M. ve Avery, E. (2013). Government Public Relations and Social Media: An Analysis of The Perceptions and Trends of social Media Use at the Local Government Level, *Public Relations Journal,* 7(4), 1-21.

Gregory, A. (2004). *Public Relations and Management.* İçinde The Public Relations Handbook (2. Ed.). Routledge.

Grunig, J. ve Jaatinen, M. (1998). Strategic, Symmetrical Public Relations in Government: From Pluralism To Societal Corporatism, *Journal of Communication Management,* 3(3), 218-234.

Hanavcı, İ. (2017). Kamusal Halkla İlişkiler Kapsamında Fatih ve Maltepe Belediyesi E-Devlet Uygulamalarının Karşılaştırılmasına Yönelik Bir Analiz, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Harlow, R. (1977). Public Relations Definitions Through The Years, *Public Relations Review,* 3(1), 49-63.

Kanar Taslak, E. (2021). Kamusal Halkla İlişkiler ve Dijital İletişim Uygulamaları: İstanbul İlçe Belediyeleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Karakoç, H. (2019). Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Türkiye'deki Büyükşehir Belediyelerinin Sosyal Medya Hesapları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Kırık, A. M. (2017). Yeni Medya Aracılığıyla Değişen İletişim Süreci: Sosyal Paylaşım Ağlarında Gençlerin Konumu, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 5(1), 230-261.

Kızbaz, A. (2016). *Devletle İlişkiler.* İçinde S. Çakar Mengü (Editör), *Halkla İlişkiler Uygulaması,* (s. 249-272). Ankara: Nobel Yayınevi.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya'nın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 323-337.

Küçükşen, M. ve Firidin, E. (2021). Büyükşehir Belediyeleri ve Sosyal Medya Kullanım Etkinliği: Trabzon Büyükşehir Belediyesi'nin Twitter Kullanımına İlişkin Bir Analiz, *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 7(3), 491-514.

Nicola, N. & Komodromos, M. (2013). *Principles of Public Relations.* University of Nicosia Press.

Okay, A. ve Okay, A. (2014). *Halkla İlişkiler: Kavram, Strateji ve Uygulamaları,* İstanbul: Der Yayınları.

Onat, F. (2010). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sosyal Medya Kullanımı: Sivil Toplum Örgütleri Üzerine Bir İnceleme, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 31, 103-121.

Öztürk, G. (2013). *Dijital Reklamcılık ve Gençlik,* İstanbul: Beta Yayınları.

Pieczka, M. (2009). Public Relations As Dialogic Expertise?, *Journal of Communication Management*, 15(2), 108-124.

Sayılganoğlu, S. (2018). Kurumsal İletişim Bağlamında Belediyelerde Kurumsal Twitter Hesabı Kullanımı, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 389-406.

Signitzer, B. H. ve Wamser, C. (2009). Public Diplomacy: A Specific Governmental Public Relations Function. In C. H. Botan & V. Hazleton (Eds.). *Public Relations Theory II*, (s. 382-411). Taylor & Francis

Summak, M. E. (2020). *Özel ve Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler.* Ankara: İKSAD Yayınları.

Tamer Gencer, Z. ve Delican, A. N. (2022). Kamu Kurumlarında Halkla İlişkiler Uygulamaları: Sivas Kamu Kurumları Örneği, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 10(2), 633-661.

Tarhan, A., Kırca, S. ve Doğmuş, E. (2022). Yerel Yönetimlerin Halkla İlişkiler Amaçlı Twitter Kullanımı: Büyükşehir Belediyeleri ve Belediye Başkanları Üzerine Bir Analiz, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 49, 66-86.

Theaker, A. (2004). *The Public Relations Handbook* (2. Ed.). USA: Routledge.

Uzundere Kocalar, Z. (2018). Şehr-i Ayıntab-ı Cihan Turizminde Gözdesi, https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/sehr-i-ayintab-i-cihan-turizmin-de-gozdesi-/1124486

Yağmurlu, A. (2011). Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler ve Sosyal Medya, *Selçuk İletişim Dergisi,* 7(1), 5-15.

Yavuz, C. ve Duvan, Y. (2019). Belediyelerin Kurumsal İletişiminde Sosyal Medya: Karadeniz Bölgesi Örneği, *Kent Akademisi*, 12(4), 682-702.

Yıldırım, A. (2021). Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Twitter: T.C. Sağlık Bakanlığı Örnek İncelemesi, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 2(2), 234-253.

Yılmaz, A. (2019). Değişen Medya Ortamında Kurumsal İletişim. İçinde Ç. Sohodol Bir, İ. Karademirlidağ Suher (Eds.), *Kurumsal İletişim,* (s. 65-92). İstanbul: The Kitap.

Waters, R. D. ve Jamal, J. Y. (2011). Tweet, Tweet, Tweet: A Content Analysis of Nonprofit Organizations' Twitter Updates. *Public Relations Review*, *37*(3), 321-324.

Editör:
Doç. Dr. Özlem Kum

Grafik

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

GRAFİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Özlem Kum

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Doç. Dr. Özlem Kum

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-13-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GRAFİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Özlem Kum
VI+158 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-13-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alam, K. (2024). Unravelling The Viral Dynamics: Exploring the Spread of Content in The Digital Landscape. *Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology*, *45*(02), 2966-2976.

Alhajri, S. (2017). Investigating Creativity in Graphic Design Education from Psychological Perspectives. *Journal of Arts and Humanities, 6*(01), 69.

Alzubi, A. (2022). Impact Of New Digital Media on Conventional Media and Visual Communication In Jordan. *Journal of Engineering Technology and Applied Science, 4*(3), 105-113.

Bihari, D. (2023). Artistic Influences in Business Organisations to Establish Brand. *PIJR*, 38-40.

Buryk, D. (2024). Trends Of Use of Artificial Intelligence In Graphic Design. *Věda a Perspektivy, 2*(33).

Butcher, J. & Pecot, F. (2021). Visually Communicating Brand Heritage on Social Media: Champagne on Instagram. *Journal of Product & Brand Management, 31*(4), 654-670.

Choi, N., Xu, H., & Teng, Z. (2018). Roles Of Social Identity Verification in The Effects of Symbolic and Evaluation Relevance on Chinese Consumers' Brand Attitude. *The East Asian Journal of Business Management, 8*(4), 17-27.

Çeken, B., & Ersan, M. (2017). Ülke Markaları: Turizm Logolarının Tipografik Açıdan İncelenmesi. *İdil*, *6*(37), 2505-2520.

Çeken, B., Ersan, M. & Karadağ, H. (2022). Instagram Reklamlarına Etik Değerler Açısından İçerik Yaklaşımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum*, *11*(33), 513-526.

Delil, S. (2024). Grafik Tasarımın Sayısal Geleceğine Bir Bakış. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, *10*(8), 1467-1475.

Enninful, E. K., & Boakye-Amponsah, A. (2022). The Impression of Technology Education On The Graphic Design Programme At Takoradi Technıcal Unıversity. *International Journal of Education, Learning and Development*, *10*(1), 1-15.

Ersan, M. (2022). Reklam Tasarımda Bir Görsel Anlatım Yöntemi Olarak Kişileştirme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(84), 1739-1753.

Gavrilets, S. and Richerson, P. (2017). Collective Action and The Evolution Of Social Norm Internalization. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 114*(23), 6068-6073.

Ghorbani, M., Karampela, M., & Tonner, A. (2022). Consumers' Brand Personality Perceptions In a Digital World: a Systematic Literature Review And Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies, 46*(5), 1960-1991.

Girard, T., & Pınar, M. (2021). Examining the Use of Social Media in Building a Student Personal Brand and the Impact of Demographics. *Journal of Marketing Development and Competitiveness*, *15*(3).

Gorbatov, S., Khapova, S. N., & Lysova, E. I. (2018). Personal Branding: Interdisciplinary Systematic Review and Research Agenda. *Frontiers in Psychology*, *9*, 2238.

Hakala, H., Nummelin, L., & Kohtamäki, M. (2017). Online Brand Community Practices and the Construction of Brand Legitimacy. *Marketing Theory, 17*(4), 537-558.

Harmon-Kizer, T., Kumar, A., Ortinau, D., & Stock, J. (2013). When Multiple Identities Compete: the Role of Centrality in Self-Brand Connections. *Journal of Consumer Behaviour, 12*(6), 483-495.

Hautea, S., Parks, P., Takahashi, B., & Zeng, J. (2021). Showing They Care (or don't): Affective Publics and Ambivalent Climate Activism on Tiktok. *Social Media + Society, 7*(2).

Hu, H., Fu, M., & Wang, F. (2023). Application of Edge Computing and APP Software Services in Graphic Product Art Design. *Soft Computing*, 1-12.

Izzalqurny, T. (2024). Tambakasri Bumdes Branding Assistance in Increasing Organizational Value. *Jurnal Pengabdian Masyarakat, 5*(1), 264-274.

Jacobson, J. (2020). You Are a Brand: Social Media Managers' Personal Branding and "the Future Audience". *Journal of Product & Brand Management, 29*(6), 715-727.

Kanat, S. (2019). The Perceptions of Graphic Design Concept on Students Study on Graphic Design. *Journal of Education and Training Studies, 7*(5), 65.

Kaur, H. and Kaur, K. (2021). Investigating the Effects of Consistent Visual Identity on Social Media. *Journal of Indian Business Research, 13*(2), 236-252.

Khattak, M., & Muzaffar, N. (2023). Technological Progression of Graphic Design in Pakistan: A Comprehensive Examination of Industry's Evolution. *Journal of Design and Textiles*, *2*(2), 01-14.

Kim, J. (2018). Rumor Has It: the Effects of Virality Metrics on Rumor Believability and Transmission on Twitter. *New Media & Society, 20*(12), 4807-4825.

Kirby, A. and Kent, A. (2010). Architecture As Brand: Store Design and Brand Identity. *Journal of Product & Brand Management, 19*(6), 432-439.

Kleef, G., Gelfand, M., & Jetten, J. (2019). The Dynamic Nature of Social Norms: New Perspectives on Norm Development, Impact, Violation, and Enforcement. *Journal of Experimental Social Psychology, 84*, 103814.

Kolosnichenko, M., Kolisnyk, O., Gula, Y., Dubrivna, A., & Nikolayeva, T. (2022). Graphic Design as an Indicator of Social Transformations. *Revista De La Universidad Del Zulia, 13*(38), 893-915.

Kushwah, S., Shree, D., Rezaei, S., & Sagar, M. (2019). The Impact of Culture on Consumer's Perception of Brand Identity. *Journal of Islamic Marketing, 11*(2), 479-496.

Legros, S. and Cislaghi, B. (2019). Mapping the Social-Norms Literature: an Overview of Reviews. *Perspectives on Psychological Science, 15*(1), 62-80.

Lekschas, F., Ampanavos, S., Siangliulue, P., Pfister, H., & Gajos, K. Z. (2021, May). Ask Me or Tell Me? Enhancing the Effectiveness of Crowdsourced Design Feedback. In *Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems* (1-12).

Li, S. (2024). A Research on Fun Design's Expressive Elements of Graphic Patterns in Cultural and Creative Products. *Journal of Digital Art Engineering and Multimedia, 11*(1), 25-38.

Liu, C. (2022). Artificial Intelligence Interactive Design System Based on Digital Multimedia Technology. *Advances in Multimedia, 2022*, 1-12.

Liu, Y. (2023). Design of Graphic Design Assistant System Based on Artificial Intelligence. *International Journal of Information Technologies and Systems Approach, 16*(3), 1-13.

Loughmiller-Cardinal, J. and Cardinal, J. (2023). The Behavior of Information: A Reconsideration of Social Norms. *Societies, 13*(5), 111.

Mitrović, K., Jakšić, A., & Spajić, J. (2020). The Analysis of Graphic Design Platforms Used in Social Media Marketing. *In International Symposium on Graphic Engineering and Design* (651-657).

Mustafa, B. (2023). The Impact of Artificial Intelligence on the Graphic Design Industry. *Res Militaris*, *13*(3), 243-255.

Naufal, M., Richasdy, D., & Bijaksana, M. (2022). Sentiment Analysis of Student Satisfaction on Telkom University Language Center (lac) Services on Instagram Using the Rnn Method. *Journal of Computer System and Informatics (Josyc), 3*(4), 181-190.

Olsen, L. E. (2018). Chapter 5: Future of Branding in the Digital age. In *At the Forefront, Looking Ahead: Research-Based Answers to Contemporary Uncertainties of Management* (73-84). Oslo: Universitetsforlaget.

Orehek, E. & Human, L. (2016). Self-Expression on Social Media. *Personality and Social Psychology Bulletin, 43*(1), 60-70.

Osadcha, K. (2023). Generative Artificial Intelligence vs Humans in the Process of Creating Corporate Identity Elements. *Information Technologies and Learning Tools, 98*(6), 212-230.

Park, J., Williams, A., & Son, S. (2020). Social Media as a Personal Branding Tool: A Qualitative Study of Sudent-Athletes' Perceptions and Behaviors. Journal of Athlete Development and Experience, 2(1), 4.

Pinontoan, N. (2023). Exploring High School Students' Potential for Improving Design with Artificial Intelligence. *ICCD* (Vol. 5, No. 1, 658-663).

Qin, Y. (2023). How Identities are Constructed in 8 Mile?. *Journal of Humanities Arts and Social Science, 7*(7), 1417-1420.

Raposo, D., Moreira Da Silva, F., Correia, R., Ribeiro, R., Neves, J., & Silva, J. (2022). Brand Marks Examination. Empirical Study of Graphic Parts in Their Relation to Contrast, Recognition, and Memorisation. *Ergonomics in Design, Vol. 47*, 2022, 574–582

Schroeder, J., Borgerson, J., & Wu, Z. (2015). A Brand Culture Approach to Chinese Cultural Heritage Brands. *Journal of Brand Management, 22*(3), 261-279.

Sharma, A., Patro, S., & Chaudhry, H. (2021). Brand Identity and Culture Interaction in the Indian Context: a Grounded Approach. *Journal of Advances in Management Research, 19*(1), 31-54.

Shen, J. (2023). The Construction of Visual Aesthetic Element System in Graphic Design Based on Big Data. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences, 9*(1).

Stromer-Galley, J. and Martey, R. (2009). Visual Spaces, Norm Governed Places: The Influence of Spatial Context Online. *New Media & Society, 11*(6), 1041-1060.

Sutarwiyasa, I., Putra, I., & Kusuma, A. (2022). The Impact of Digital Technology on Graphic Designer Profession. *International Journal of Multicultural and Multireligious Understanding, 9(*2), 459.

Şohoğlu, B. & Küçükusta, O. (2023). Modern Mobil Uygulamalarda Tipografi: Okunabilirlik ve Ekran Boyutlarının İlişkisi, *2nd International Conference on Frontiers in Academic Research ICFAR 2023*, vol.1, Konya, Turkey, 49-54.

Tunalı, S. (2016). Study on the Effect of Use of Luxury Brand During the Social Identity Projection of Individuals. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 6*(3), 326-334.

Tunçdoğan, A. & Volberda, H. (2019). The Effects of Perceived Corporate Brand Personality on Individuals' Exploration and Exploitation Orientations: The Moderating Role of Self-Brand Connection. *R&D Management, 50*(2), 188-197.

Vraga, E., Bode, L., & Tully, M. (2020). Creating News Literacy Messages to Enhance Expert Corrections of Misinformation on Twitter. *Communication Research, 49*(2), 245-267.

Wallpach, S., Hemetsberger, A., & Espersen, P. (2017). Performing Identities: Processes of Brand and Stakeholder Identity Co-Construction. *Journal of Business Research, 70*, 443-452.

Xiaolei, Z. (2018). The Application of Computer Technology in Graphic and Image Processing. *4th World Conference on Control, Electronics and Computer Engineering (WCCECE 2018)*.

Xiong, C., & Chang, V. (2021). Investigating the Clarity Dimension of Social Norms: How Normative Ambiguity on Digital Piracy Intentions. *In Modern Industrial IoT, Big Data and Supply Chain: Proceedings of the IIoTBDSC 2020* (pp. 401-409). Springer Singapore.

Xu, H. & Shi, L. (2022). Analysis of Graphic Language Expression in Visual Communication Design. Computational Intelligence and Neuroscience, 2022, 1-7.

Xu, Y. (2014). Applications of Computer Graphics and Image Processing in Art Design. *Advanced Materials Research*, 926-930, 1688-1691.

Yu, M. (2024). Effects of Brand Visual Identity on Consumer Attitude: A Systematic Literature Review. Preprints

Yuan, F. (2024). Research on Graphic Visual Communication Design for User Perception Experience. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences, 9*(1).

Yudhanto, S. (2023). Cultural and Communication Approaches in the Design of Visual Communication Design Works. *Jolcc, 1*(1), 79-90.

Yunyue, F. (2023). Research on Graphic Design Language in Digital Media Art—Taking the Application of Graphic Language in Graphic Design as an Example. The Frontiers of Society, *Science and Technology, 5*(12).

Zulli, D. and Zulli, D. (2020). Extending the Internet Meme: Conceptualizing Technological Mimesis and Imitation Publics on the Tiktok Platform. *New Media & Society, 24*(8), 1872-1890.

KAYNAKÇA

Aydın, S. (t.y.). Anlatıların Yolculuğu Işığında İki Çağdaş Olgu: Metamodernizm ve Dijimodernizm. https://www.academia.edu/35649098/ANLATILARIN_YOLCULUĞU_IŞIĞINDA_İKİ_ÇAĞDAŞ_OLGU_METAMODERNİZM_VE_DİJİMODERNİZM, (E.T.: 15.09.2024)

Başbuğu. Ö. (2007). Türk İllüstrasyon Sanatının Tarihsel Süreç İçerisinde Teknik ve Anlatım Olarak İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.*

Becer, E. (2011). *İletişim ve Grafik Tasarım.* (7. baskı). Ankara: Dost.

Buldak Baltürk, B. (2022). Metafor ve İroni Kavramları Bağlamında Günümüz Sanatından Örnekler. *İdil Dergisi, 90*, 251–259. doi: 10.7816/idil-11-90-08

Canbolat, S. C. (2021). Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin Adobe Illustrator Programı Öğretiminde Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi: Masal Kitabı Örneği. *Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.*

Canbolat, S. C., & Tarlakazan, E. (2024). İklim Krizi ile Mücadele: Dünyaca Ünlü Sanat Eserlerine Yönelik Saldırılar. *Journal of Humanities and Tourism Research, 14*(1), 32-46.

Creative Review. (t.y.) WWF: We're Running Out of Time Campaign Illustration, https://www.creativereview.co.uk/wwf-were-running-out-of-time/, (E.T.: 09.09.2024)

C40 Cities. (2021). https://www.instagram.com/p/CTpMkJVIi0E/, (E.T.: 09.09.2024)

Dutch Uncle. (t.y.). Noma Bar. https://www.dutchuncle.co.uk/noma-bar, (E.T.: 09.09.2024).

Dursun. N. (2013). Evrimleşen Grafik ile İllüstrasyon ve Animasyon İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.*

Ekim, N. (2022). "21.Yüzyılın Yeni Sanat Akımı: Metamodernizm", https://tiyatrodergisi.com.tr/neslihan-ekim-yazdi-21-yuzyilin-yeni-sanat-akimi-metamodernizm/, (E.T.: 15.09.2024)

Evis, A. (2022). Metamoderniz ve Roman Sanatı. *JOMOPS Journal of Modernısm and Postmodernism Studies, 3*(2). 210-227.

Gedik. M. B. (2017). Grafik Tasarımda İllüstrasyonun Afiş Tasarımı Üzerinden İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.*

Gibbons, A. (2015). *Metamodernism: Historicity, Affect, and Depth after Postmodernism.* Palgrave Macmillan.

Goldfarb, B. (2017). Feeling the Heat: How Fish Are Migrating from Warming Waters, https://e360.yale.edu/features/feeling-the-heat-warming-oceans-drive-fish-into-cooler-waters, (E.T.: 09.09.2024).

Harrington, S. (2023). 8 Artists Who Are Grappling With Climate Change And Imagining A Better World, https://yaleclimateconnections.org/2023/01/8-artists-who-are-grappling-with-climate-change-and-imagining-a-better-world/, (E.T.: 09.09.2024).

Heller, S., & Chwast, S. (2008). *Illustration: A visual history.* New York: Abrams.

Kınık, M., & Topaklı, A. (2012). Levni Minyatürlerinde İllüstrasyon. *Akdeniz Sanat, 5*(10).

Lupton, E. (2014). *Graphic design: The new basics.* New York: Princeton Architectural Press.

McCloud, S. (1993). *Understanding Comics: The Invisible Art.* New York: HarperCollins.

Moraru, C. (2018). *Reading for the Planet: Toward a Geomethodology.* University of Michigan Press.

Metamodernist//Manifesto. (2024). http://www.metamodernism.org, (E.T.: 10.09.2024).

OpenAI. (2024). *ChatGPT*. https://www.openai.com/chatgpt

Topbasan, V. (2013). Dijital İllüstrasyon ve Bilgisayar Oyunlarında Karakter Tasarımı. *Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.*

Turner, L. (2015). Metamodernism: A Brief Introduction, https://www.metamodernism.com/2015/01/12/metamodernism-a-brief-introduction/, (E.T.: 10.09.2024).

Vermeulen, T., & Van den Akker, R. (2010). "Notes on Metamodernism." *Journal of Aesthetics & Culture, 2*(1), 1-14. https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.3402/jac.v2i0.5677?needAccess=true, (E.T.: 10.09.2024).

Yanık, H. (2008). *Masaüstü Yayıncılık.* (Genişletilmiş 2. Baskı). İstanbul: Dönence.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: Lascaux Mağarası, Fransa. https://arkeofili.com/magara-resimlerinde-atlarin-ozel-bir-yeri-vardi/, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 2: Ramesseum Papyrus. https://www.britishmuseum.org/collection/object/Y_EA10759-3, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 3: The Egyptian Books of The Dead, https://en.wikipedia.org/wiki/Book_of_the_Dead#/media/File:El_pesado_del_corazón_en_el_Papiro_de_Hunefer.jpg, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 4: Ray-Ban, Never Hide, David Sossella, https://www.flickr.com/photos/full_nelson/7044084599, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 5: Barilla, Joey Guidone, https://www.behance.net/gallery/120868117/Intensely-Italian, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 6: World of Warcraft Karakter Tasarımı, Jason Seiler, https://www.theispot.com/whatsnew/2011/6/jason-seiler-warrior-gnome.htm, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 7: The Guide Istanbul, Sedat Girgin, https://sedatgirgin.com/the-guide-istanbul-covers-2015-2019, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 8: Is Climate Change Causing More Tornadoes?, Gizem Vural, https://www.gizemvural.net/#126490999, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 9: Ethem Onur Bilgiç, https://ethemonur.com/editorial-illustrations-2014, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 10: Sel Felaketi, Hakan Keleş, https://www.instagram.com/p/CSjTNNPjc3d/?igsh=MTB2cGtuNjAxazIxcg==,(E.T.: 01.09.2024)

Görsel 11: Üniversite öğrencileri, iklim dostu bir üniversite istiyor!, https://www.instagram.com/changetr_iklim/p/DAIHvK-Ib-9/, (E.T.: 21.09.2024)

Görsel 12: Geri Dönüşüm Ülkesi, Merve Atılgan, https://www.instagram.com/_merveatilgan_/p/CLhElIeg47t/?img_index=1, (E.T.: 09.09.2024)

Görsel 13: Earth Has a Fever, Oliver Jeffers, https://www.instagram.com/p/BCyMzaXzXh4/?utm_source=ig_web_copy_link&igsh=MzRlODBiNWFlZA%3D%3D, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 14: From Cinders, Rebecca Lee Kunz, https://treeoflifestudio.net/project/from-cinders/, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 15: C40 Campaign, Dana Jung, https://danaj-illust.com/c40-campaign, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 16: Luisa Riviera, https://e360.yale.edu/features/feeling-the-heat-warming-oceans-drive-fish-into-cooler-waters, (E.T.: 01.09.2024)

Görsel 17: We're are Running Out of Time Campaign Illustration, Noma Bar, https://www.latamarte.com/en/galleries/4m6w/, (E.T.: 01.09.2024)

KAYNAKÇA

Aslan, A., Turgut, Y. E., & Yılmaz, T. K. (2019). Game, Environment and Peer Effect on Children on the Digital Gaming Habits in Game Arcades. Journal of Computer and Education Research, 7(14), 480-495. https://doi.org/10.18009/jcer.610441

Bruce, J., Dennis, M.D., Edwards, A., Parker-Holder, J., Shi, Y., Hughes, E., Lai, M., Mavalankar, A., Steigerwald, R., Apps, C., Aytar, Y., Bechtle, S., Behbahani, F.M., Chan, S., Heess, N.M., Gonzalez, L., Osindero, S., Ozair, S., Reed, S., Zhang, J., Zolna, K., Clune, J., Freitas, N.D., Singh, S., & Rocktaschel, T. (2024). Genie: Generative Interactive Environments. ArXiv, abs/2402.15391.

Ciancarini, P., Rossi, D., & Vitali, F. The World Wide Web as a Place to Work in. Proceedings Seventh IEEE International Workshop on Enabling Technologies: Infrastucture for Collaborative Enterprises (WET ICE . https://doi.org/10.1109/enabl.1998.725681

Dhillon, P. K. S. and Tınmaz, H. (2024). Immersive Realities: A Comprehensive Guide From Virtual Reality to Metaverse. Journal for the Education of Gifted Young Scientists. https://doi.org/10.17478/jegys.1406024

Filipović, A. (2023). The Role of Artificial Intelligence in Video Game Development. Kultura Polisa, 20(3), 50-67. https://doi.org/10.51738/kpolisa2023.20.3r.50f

Fu, L. (2021). Research on the Teaching Model of Animation Professional Class Based on Ar/Vr Technology and 5g Network. Wireless Communications and Mobile Computing, 2021, 1-10. https://doi.org/10.1155/2021/1715909

Fuchs, P. (2017). Virtual Reality Headsets - A Theoretical and Pragmatic Approach (1st ed.). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781315208244

Gallagher, S. and Park, S. H. (2002). Innovation and Competition in Standard-Based Industries: A Historical Analysis of the Us Home Video Game Market. IEEE Transactions on Engineering Management, 49(1), 67-82. https://doi.org/10.1109/17.985749

Grace, L. (2013). Big huggin. CHI '13 Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems. https://doi.org/10.1145/2468356.2479574

Günay, S. (2022). Virtual Reality for Lost Architectural Heritage Visualization Utilizing Limited Data. The International Archives of the Photogrammetry, Remote Sensing and Spatial Information Sciences, XLVI-2/W1-2022, 253-257. https://doi.org/10.5194/isprs-archives-xlvi-2-w1-2022-253-2022

Hardie, P., Darley, A., Carroll, L., Redmond, C., Campbell, A. G., & Jarvis, S. P. (2020). Nursing & Amp; Midwifery Students' Experience of Immersive Virtual Reality Storytelling: An Evaluative Study. BMC Nursing, 19(1). https://doi.org/10.1186/s12912-020-00471-5

Kuhn, T. S. (1962). The Structure of Scientific Revolutions. University of Chicago Press.

McBride, J. and Derevensky, J. L. (2017). Gambling and Video Game Playing Among Youth. Journal of Gambling Issues, (34). https://doi.org/10.4309/jgi.2016.34.9

Moore, D. R. and Hsiao, E. (2014). Conceptual Possibilities and Restraints in Educational Games. Educational Technology Use and Design for Improved Learning Opportunities, 139-150. https://doi.org/10.4018/978-1-4666-6102-8.ch007

Moosa, A. M., Almaadeed, N., Saleh, M., Al-Maadeed, S., & Alja'am, J. M. (2020). Designing a Mobile Serious Game for Raising Awareness of Diabetic Children. IEEE Access, 8, 222876-222889. https://doi.org/10.1109/access.2020.3043840

Nieborg, D. (2014). Prolonging the Magic: The Political Economy of the 7th Generation Console Game. Eludamos Journal for Computer Game Culture, 8(1), 47-63. https://doi.org/10.7557/23.6155

Power, M. (2007). Digitized Virtuosity: Video War Games and Post-9/11 Cyber-Deterrence. Security Dialogue, 38(2), 271-288. https://doi.org/10.1177/0967010607078552

Prăjescu, I. and Călin, A. D. (2022). Multiple Types of Ai and Their Performance in Video Games. Studia Universitatis Babeș-Bolyai Informatica, 67(1), 21-36. https://doi.org/10.24193/subbi.2022.1.02

Rella, L. (2023). Close to the Metal: Towards a Material Political Economy of the Epistemology of Computation. Social Studies of Science, 54(1), 3-29. https://doi.org/10.1177/03063127231185095

Rohlfshagen, P., Liu, J., Peŕez-Liebana, D., & Lucas, S. M. (2018). Pac-Man Conquers Academia: Two Decades of Research Using a Classic Arcade Game. IEEE Transactions on Games, 10(3), 233-256. https://doi.org/10.1109/tg.2017.2737145

Sambe, Y. (2013). A Brief History of Arcade Video Game Display Technologies. Synthesiology English Edition, 6(2), 94-104. https://doi.org/10.5571/syntheng.6.94

Skalski, P., Tamborini, R., Shelton, A., Buncher, M., & Lindmark, P. (2010). Mapping the Road to Fun: Natural Video Game Controllers, Presence, and Game Enjoyment. New Media & Society, 13(2), 224-242. https://doi.org/10.1177/1461444810370949

Souza, N. D. (2024). Physics Based Animation Using Computer Graphics. Interantional Journal of Scientific Research in Engineering and Management, 08(04), 1-5. https://doi.org/10.55041/ijsrem30046

Tap, R. M., Zin, N. A. M., Sarim, H. M. (2021). Creative Game Design Training Requirements. International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology, 11(1), 64. https://doi.org/10.18517/ijaseit.11.1.10270

Therrien, C., Lefebvre, I., Ray, J. (2019). Toward a Visualization of Video Game Cultural History: Grasping the French Touch. Games and Culture, 16(1), 92-115. https://doi.org/10.1177/1555412019873469

Wang, C., Zhao, S., & Wang, L. (2022). P-2.3: The Development of Virtual Reality Technology and The Origin of the Metaverse. SID Symposium Digest of Technical Papers, 53(S1), 627-630. https://doi.org/10.1002/sdtp.16046

Wesley, D. and Barczak, G. (2016). Innovation and Marketing in the Video Game Industry. https://doi.org/10.4324/9781315588612

Wood, R. T. A., Griffiths, M. D., Chappell, D., & Davies, M. N. O. (2004). The Structural Characteristics of Video Games: a Psycho-Structural Analysis. CyberPsychology &Amp; Behavior, 7(1), 1-10. https://doi.org/10.1089/109493104322820057

Zackariasson, P. and Wilson, T. L. (2010). Paradigm Shifts in the Video Game Industry. Competitiveness Review: An International Business Journal, 20(2), 139-151. https://doi.org/10.1108/10595421011029857

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1: https://www.museumofplay.org/blog/rolling-out-the-first-driving-game/ (E.T.: 20.06.2024).

Görsel 2: http://www.pinrepair.com/arcade/flotill.htm (E.T.: 13.10.2024).

Görsel 3: https://www.youtube.com/watch?v=W4UmATAtHRg (E.T.: 13.10.2024).

Görsel 4: https://www.youtube.com/watch?v=4iOInwYmWRg (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 5: https://dospace.org/wp-content/uploads/2018/04/ComputerSpace-1.jpg (E.T.: 13.10.2024).

Görsel 6: https://gamehistory.org/wp-content/uploads/2020/03/image9.png (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 7: https://i.ebayimg.com/images/g/DxMAAOSw1P9hjZ0I/s-l960.webp (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 8: https://cdn.mos.cms.futurecdn.net/rZqC8wvQ5BdUXJPCbeMie6-650-80.jpg.webp 14.10.2024

Görsel 9: https://static.independent.co.uk/2024/02/02/14/best%20vr%20headsets%20hero.png? quality=75&width=1368&crop=3%3A2%2Csmart&auto=webp (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 10: https://www.youtube.com/watch?v=XBrAomadM4c (E.T.: 14.10.2024).

Görsel 11: https://www.youtube.com/watch?v=ckf5ipW3rx8 (E.T.: 14.10.204).

Görsel 12: https://www.youtube.com/watch?v=uryeFhnNzEs (E.T.: 14.10.2024).

KAYNAKÇA

Aili, W. (2020). Research on Interactive Art Design Based on Artificial Intelligence. *In 4th International Conference on Computer Engineering, Information Science & Application Technology (ICCIA 2020): CSP.*, (s. 251-255).

artnet (2022). Yayoi Kusama's Playful 'Obliteration Room' Has Been a Hit for 20 Years. Here Are Three Surprising Facts You Might Not Know About It. artnet: https://news.artnet.com/art-world-archives/three-things-yayoi-kusama-obliteration-room-2159903, (E.T.:01.10.2024).

beAnotherlab. (2012). Gender Swap Experiment with The Machine to Be Another. beAnotherlab: https://beanotherlab.org/home/work/tmtba/body-swap/, (E.T.:01.10.2024).

beAnotherLab. (2012). The Mashine To Be Another. beAnotherLab: https://beanotherlab.org/home/work/tmtba/, (E.T.:01.10.2024).

Cao, Y., Han, Z., Kong, R., Zhang, C., ve Xie, Q. (2021). Technical Composition and Creation of Interactive Installation Art Works under the Background of Artificial Intelligence. *Hindawi Mathematical Problems in Engineering*, 2021(1), 1-11.

Chen, L., ve Chen, P. (2020). Interactive Art Design Aided by Artificial Intelligence. In Education and Awareness of Sustainability: Proceedings of the 3rd Eurasian Conference on Educational Innovation 2020 (ECEI 2020), (ss. 491-495). Hanoi, Vietnam, 5 – 7 Şubat 2020.

Chen, W., Shidujaman, M., Jin, J., ve Ahmed, S. U. (2020). A Methodological Approach to Create Interactive Art in Artificial Intelligence. n HCI International 2020–Late Breaking Papers: Cognition, Learning and Games: 22nd HCI International Conference, (ss. 13-31). Springer International Publishing. Copenhagen, Denmark, 19–24 Temmuz 2020.

Chris Milk. (2012). The Treachery of Sanctuary. CHRIS MILK: http://milk.co/treachery#/id/i4251911, (E.T.:02.10.2024).

Demir, H. (2023). DALL·E 3 Destekli Tasarımlarda Kültürel Temsil ve İdeoloji. İçinde D. ARSLAN (Editör), *Grafik Tasarım Üzerine Güncel Okumalar* (s. 131-209). Gaziantep: Özgür Yayın.

Dündar, F. N., Gökalp, Ö. T., ve Tanış, A. (2016). Comparison of traditional art and digital art. M. IBISH (Editör), International Conference on Social Sciences and Humanities. Skopje: International Balkan University. Skopje: 13-15 Mayıs 2016.

Gallery, Y. U. (2013). Lecture, Van Gogh at Work: New Findings from Technical Studies of His Paintings. Yale University Art Gallery: https://artgallery.yale.edu/calendar/events/lecture-van-gogh-work-new-findings-technical-studies-his-paintings, (E.T.:02.10.2024).

Houde, S., & Hill, C. (1997). What do Prototypes Prototype? M. G. HELANDER, T. K. LANDAUER AND P. V. PRABHU (Editör), *Handbook of Human-Computer Interaction*, 367-381. North Holland.

Lugrin, J.-L., Cavazza, M., Crooks, S., ve Palmer, M. (2006). Artificial Intelligence- Mediated Interaction in Virtual Reality Art. *IEEE Intellıgent Systems*, 21(5), 54-62.

McCarthy, J. (2004). What Is Artıfıcıal Intellıgence? *Stanford: Computer Science Department Stanford University*. 1-14.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., ve Shannon, C. E. (1956). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. *AI Magazine, 2*(1), 1-10.

refikanadol.com. (2018). refikanadol: https://refikanadol.com/works/melting-memories/, (E.T.:01.10.2024).

Meron, Y. (2022). Graphic Design and Artificial Intelligence: Interdisciplinary Graphic Design and Artificial Intelligence: Interdisciplinary Challenges for Designers in the Search for Research Collaboration Challenges for Designers in the Search for Research Collaboration. İçinde D. Lenzi, S. Hekkert, P. Oak, A. Sádaba, J. Lloyd, P. (Editör). DRS Biennial Conference Series (ss. 1-16). Bilbao, Spain: 25 Haziran-3 Temmuz 2022.

Newton, A. ve Dhole, K. (2023). Is AI Art Another Industrial Revolution in the Making? *arXiv preprint arXiv:2301.05133.*

refikanadol.com. (2024). Refik Anadol Hakkında. Refikanadol: https://refikanadol.com, (E.T.:01.10.2024).

Rubin, J., ve Chisnell, D. (2008). *Handbook Of Usability Testing: How To Plan, Design, And Conduct Effective Tests.* Indiana: Wiley Publishing Inc.

Shabbir, J., ve Anwer, T. (2018). Artificial Intelligence and its Role in Near Future. *Journal Of Latex Class Files, 14*(8), 1-11.

Toprak, A. (2020). Yapay Zekâ Algoritmalarının Dijital Enstalasyona Dönüşmesi. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi,* (14), 47-59.

Wang, H., Fu, T., Du, Y., Gao, W., Huang, K., Liu, Z., . . . Leskovec. (2023). Scientific Discovery İn The Age Of Artificial İntelligence. *Scientific Discovery İn The Age Of Artificial İntelligence. Nature, 620*(7972), 47-60.

Weizenbaum, J. (1966). ELIZA—A Computer Program For The Study Of Natural Language Communication Between Man And Machine. *Communications of the ACM, 9*(1), 36-45.

Zarran1. (2015). Van Goghs' The Night Café in Virtual Reality | Oculus Rift DK2 | VR. Youtube: https://www.youtube.com/watch?v=-0iQSt6mIA4, (E.T.:01.10.2024).

KAYNAKÇA

Al-Kodmany, K. (2001). Supporting imageability on the World Wide Web: Lynch's five elements of the city in community planning. Environment and Planning. B, Planning & Design, 28(6), 805–832.

Alkhatlan, A. and Kalita, J. (2018). "Intelligent tutoring systems: A comprehensive historical survey with recent developments." ArXiv:1812.09628. http://arxiv.org/abs/1812.09628

Akkuş, F. (Year). *İkna bilgi modeli açısından doğal reklamlar* [Master's thesis, Marmara University]. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Ana Bilim Dalı, Reklamcılık ve Tanıtım Bilim Dalı.

Özdal, M. A., & Bulut, Ş. (2024). The effect of futurist features on 21st century graphic design. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 10(1), 63-75.

Anyoha, R. (2017). The History of Artificial Intelligence. [Web Blog] Erişim adresi:http://sitn.hms.harvard.edu/flash/2017/history-artificial-intelligence/

Arnett, T. (2016). Teaching in the machine age: how innovation can make bad teachers good and good teachers better. Christensen Institute.

Bostrom, N. (2014). *Superintelligence: Paths, Dangers, Strategies*. Oxford University Press.

Boden, M. A. (2016). *Creativity and Artificial Intelligence*. In *Artificial Intelligence: A Very Short Introduction* (pp. 85-102). Oxford University Press.

Bump, P. (2019, 13 Ekim). Deep Learning in the Enterprise – Current Traction and Challenges [Blog yazısı]. Erişim adresi: https://emerj.com/partner-content/deep-learning-in-the-enterprise-current-traction-and-challenges/

Demir, N. (2020). Op Art Sanat Akımının Ambalaj Grafiğine Yansıması

EDUCAUSE. (2018). Horizon report: 2018 higher education edition. Retrieved from EDUCAUSE Learning Initiative and The New Media Consortium website: https://library.educause.edu/~/media/files/library/2018/8/2018horizonreport.pdf

Elgammal, A., Liu, B., Elhoseiny, M., & Mazzone, M. (2017). Can: Creative Adversarial Networks, Generating" Art" by Learning About Styles and Deviating from Style Norms. *arXiv preprint arXiv:1706.07068*.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Heller, S., & Vienne, V. (2003). *The Design of Dissent: Socially and Politically Driven Graphics*. Rockport Publishers.

Hişam, D. (Year). *Ai-based classification between healthy and vestibular system impaired individuals using gait parameters* [Master's thesis, Istanbul Technical University]. İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mekatronik Mühendisliği Ana Bilim Dalı.

Kaya, F. (2023). *Yapay zeka tekniğiyle fonksiyonel derecelendirilmiş tabakalardaki temas probleminin analizi* (Yüksek lisans tezi, Munzur Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İnşaat Mühendisliği Ana Bilim Dalı).

Kip Telek, R. (Year). *Filmlerde yapım tasarımı: "The Babadook" ve "The Others" filmleri bağlamında bir inceleme* [Master's thesis, Gaziantep University]. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sanat ve Tasarım Ana Sanat Dalı.

Telek, K,R. (2024). Fimlerde yapım tasarımı: “The Babadook” ve “The Others” filmleri bağlamında bir inceleme / Production design in movies: A study in the context of “The Babadook” and “The Others”

Lupton, E., & Phillips, P. (2014). *Graphic Design: A New History*. 2nd ed. Laurence King Publishing.

McCarthy, P. (2018). Data privacy and security: A guide for designers. *Journal of Information Technology*, 33(4), 345-357. https://doi.org/10.1177/0268396218761234

Mohamad, B. (Year). *Yabancılara Türkçe öğretmeyi amaçlayan Instagram içeriklerine yönelik bir alımlama analizi* [Master’s thesis, Ankara Hacı Bayram Veli University]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gazetecilik Ana Bilim Dalı, Yeni Medya Bilim Dalı.

McCormack, J., Gifford, T., & Hutchings, P. (2019). The Ethics of AI in Creative Practice. *AI & Society*, 34(4), 737-748. https://doi.org/10.1007/s00146-019-00902-5

Nissenbaum, H. (2010). *Privacy in Context: Technology, Policy, and the Integrity of Social Life*. Stanford University Press.

Russell, S., & Norvig, P. (2016). *Artificial Intelligence: A Modern Approach*. 3rd ed. Pearson.

Solove, D. J. (2021). *Understanding Privacy*. Harvard University Press.

White, A. (2011). *Graphic Design, Referenced: A Visual Guide to the Language, Applications, and History of Graphic Design*. Rockport Publishers

Yamakoğlu, G. (Year). *Deneyimsel pazarlamada sosyal medya reklamlarının tüketici tutum ve satın alma niyetleri üzerinde etkisinin incelenmesi* [Master’s thesis, Selçuk University]. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Üretim Yönetimi ve Pazarlama Bilim Dalı.

Yılmaz, Z. (Year). Yapay zekâ ve felsefe. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*. https://doi.org/10.55796/dusuncevetoplum.1412018

Yıldırım, F. (Year). *Artırılmış gerçeklik teknolojisinin sinemada temsili: Hollywood bilimkurgu filmleri* [Master’s thesis, İzmir Katip Çelebi University]. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya ve İletişim Ana Bilim Dalı.

Yünlü, S. (2024). Üretici yapay zekâ kaynaklı norm ve kişi bazlı hukuki sorumluluk. *Adalet Dergisi*, 72, 501-542. https://doi.org/10.57083/adaletdergisi.1484067

İnternet

http://www.su.digital/tr/blog/pazarlamacilar-ve-yapay-zeka-kullanimi

http://www.anilkagit.com/gorsel-iletisim-ve-kagidin-rolu/

www.bilgeyazar.net/teknolojinin-gelecegi-yapay-zeka-13/

www.asekod.com/tr/services/brand-identity.html

www.pythonkod.com/fireworks-calismalari/

www.sepa-cyber.com/tr/geleneksel-ve-dijital-bankalar-icin-kilavuz/

www.enuygun.com/bilgi/turkiye-deki-populer-kayak-merkezleri/

www.sadeceon.com/tr/Tags/grafik-tasarim-odevi-yaptirma

www.mekanomi.com/tasarim-dunyasi/td.htm?td=104

www. temizlikbu.com.tr/2023/04/15/snapchatte-marka-bilinirligi-icin-dogru-

marka-gorsel-tasarimi/
www.teknolojihaber.net/twitter-nasil-reklam-verilir-hesap-nasil-acilir-h25861.html
www.adaptedijital.com/dijital-danismanlik/dijital-danismanlik-ajansi/
www.reklamjet.com/kurumsal-kimlik-tasarimi/
www. oneclickworks.com/web-sitesi-nasil-yapilir/
www.dentaloraclinic.com.tr/services/all-on-four-implant/
www. artifactcapsule.com/2023/08/instagram/
www.ritzyid.com/workshop%2C2%2C277100
www. techtalya.com/cherry-services/smm/
www. kreatifkafalar.com/seo-search-engine-optimization/
www. kabafii.com/dogru-hedef-kitle-nasil-secilir-5155#google_vignette
www. pacoz.net/yapay-zeka-ve-otomasyon-is-dunyasinda-verimlilik-ve-inovasyonun-sirri/
www. damlamail.com/mail-medipol/
www. bluelitetoday.com/?p=hbsgcnzqhe5gi3bpha4dsoa&sub2=renaaat2&sub3=sp2
www. sozcukhazinesi.com.tr/sozcuklerin-sirrini-cozun-iletisimdeki-gucu-kesfedin/
www. ebmasterplatformu.com/webmaster-sitelerinizi-tanitin-22-doganin-zarif-dokunusuyla-tasarlanmis-urunler-15786.html?pid=16504#pid16504
www.khcoding.com/tr/yapay-zeka/yapay-zeka-hakkinda-genel-bilgi
www.codeturkiye.com/yapay-zeka-nedir/
www.abprojeyonetimi.com/onumuzdeki-birkac-on-yilda-dunyayi-degistirecek-15-harika-ve-ilginc-teknoloji/

Editör:
Doç. Dr. Buşra İncirkuş Ulushan

Görsel İletişim Tasarımı

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Buşra İncirkuş Ulushan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-03-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
GÖRSEL İLETİŞİM TASARIMI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Buşra İncirkuş Ulushan
VI+76 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-03-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Armstrong, H. (2012). *Grafik Tasarım Kuramı: Meslek Alanından Okumalar*. (çev. M. E.Uslu) İstanbul: Espas Yayınları.

Baines, P. ve Haslam, A. (2005). *Type and Typography*. London: Laurence King Publishing Ltd.

Becer. E. (2018). *İletişim ve Grafik Tasarım.* Ankara: Dost Kitapevi.

Harris, P. ve Ambrose, G. (2012). *Görsel Tipografi Sözlüğü*. (çev. B. Bayrak) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Harris, P. ve Ambrose, G. (2014). *Grafik Tasarımda Tipografi*. (çev. B. Bayrak) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Pehlivan Baskın, Z. (2022). Görsel İletişim Tasarımında Tipografi Tarihi Ve Temel Terimler. İçinde Ö. Durmaz ve M. ERTÜRK (Editör), *Görsel İletişimi Tasarlamak* (s. 96-119). İstanbul: Yem Yayınları.

Rivers, C. (2007). Inovation in poster design. A RotoVision Book: Switzerland

Sarıkavak, N. K., (2004). *Çağdaş Tipografinin Temelleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

URL-1: https://www.britannica.com/biography/Johannes- (E.T.: 15.05.2024).

URL-2: https://www.imdb.com/title/tt12832900/ (E.T.: 15.05.2024).

URL-3: https://www.youtube.com/watch?v=5QID2HQ60pU (E.T.: 16.05.2024).

Vienne, V. ve Heller, S. (2023). *Grafik Tasarımı Değiştiren 100 Fikir.* 6.bs. (çev. B. Bayrak) İstanbul: Literatür Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Altuner H. (2007). Türkiye'de Sanat Tarihi ve Cumhuriyetten Günümüze Sanat Tarihi Eğitimi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 156-167.

Arnheim, R. (2018). *Görsel Düşünme.* (çev. R. Öğdül). İstanbul: Metis Yayınları

Barnard, M. (2010). *Sanat, Tasarım ve Görsel Kültür.* (çev. G. Korkmaz). Ankara: Ütopya Yayınları.

Baudrillard, J. (2021). *Tüketim Toplumu.* (çev. N. Tutal, F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2020). *Eğitim Üzerine.* (çev. A.E. Pilgir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Berger, J. (2020), *Sanatla Direniş*. (çev. A. Biçen). İstanbul: Metis Yayınları.

Çakır, M. (2014). *Görsel Kültür ve Kitle Kültürü*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Debord, G.(2021). *Gösteri Toplumu*.(çev. A. Ekmekçi ,O. Taşkent). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Duncum, P. A. (2022). *Görsel Pedagoji*. (çev. S. D. Erişti). İstanbul: Pegem Yayınları.

Kaynar Tanır, A. (2019). Yurtdışında Farklı Kültür Görmeyi Deneyimlemiş Öğrencilere Yönelik Bir Uygulama Örneği: Görsel Kültür. *Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, 1(2), 239-259.

McLuhan, M. (2019). *Yaradanımız Medya*. (çev. Ü. Oskay). İstanbul: Nora Yayıncılık.

Melucci, A. (2013). *Oyuncu Benlik*.(çev. B. Kacır). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Oğuz, E. S. (2011). Toplum bilimlerinde kültür kavramı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28(2).

Oskay, Ü. (2020). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: İnkılap Yayınları.

Robins, K. (2020). *İmaj: Görmenin Kültür ve Politikası.* (çev. N. Türkoğlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

KAYNAKÇA

Capon, E. (2006). *Giacometti: Sculptures, prints and drawings from the Maeght Foundation* (sergi kataloğu). Art Gallery of New South Wales.

Danto, A. (2005). *Alberto Giacometti*. *In Unnatural wonders* (pp. 147-154). Fsg Books.

Fletcher, V. (1988). *Alberto Giacometti 1901–1966* (sergi kataloğu). Hirschhorn Museum and Sculpture Garden.

Genet, J. (1999). *Giacometti'nin atölyesi* (çev. A. Kural). İstanbul: Metis Yayınları.

Gürsoy, K. (2007). *J.P. Sartre ateizminin doğurduğu problemler*. İstanbul: Etkileşim Yayınları.

Hohl, R. (1972). *Alberto Giacometti: Sculpture, painting, drawing*. London: Thames and Hudson.

Husserl, E. (2012). *Ideas: General introduction to pure phenomenology* (W. R. B. Gibson, Trans.). Routledge. (Orijinal eser 1913'te yayımlanmıştır).

Lord, J. (1965). *A Giacometti portrait*. Museum of Modern Art.

New York Times. (2010, February 4). Alberto Giacometti's *Walking Man I* sets auction record. *New York Times*. http://www.nytimes.com/2010/02/04/arts/design/04giacometti.html (E.T. 10.10.2024)

Sartre, J. P. (1948). *The search for the absolute*. In *Exhibition of sculptures by Giacometti* (pp. 3-7). Pierre Matisse Gallery.

Sartre, J.-P. (2004). *Bulantı* (çev. K. S. Taşlıova). İstanbul: Can Yayınları.

Sartre, J.-P. (2007). *Existentialism is a humanism* (C. Macomber, Trans.). Connecticut: Yale University Press.

Sartre, J.-P., & Barnes, H. E. (1956). *Being and nothingness: A phenomenological essay on ontology*. Washington Square Press.

Sylvester, D. (1994). *Looking at Giacometti*. London: Chatto & Windus.

Kaynakça

Akman, M., ve Uçar, F. T. (2019). Bugünün ve Geleceğin Grafik Tasarımı. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 9-21.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 58-69.

Burakçı, B. (2021). *Tanıştıralım: Macintosh 1984*. Retrieved from Izmir University of Economics ACM Student Chapter: https://medium.com/izmir-university-of-economics-acm-student-chapter/tan%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1ral%C4%B1m-macintosh-1984-389a22f5563c

Cooper, A., Reimann, R., Cronin, D. ve Noessel, C. (2014). *About Face: The Essentials of Interaction Design*. Indianapolis: John Wiley & Sons.

Engholm, I. (2002). *Digital Style History: The Development of Graphic*. Digital Creativity, 193–211.

Hardy, D. L. (2022). *Introduction to Digital Media Design: Transferable hacks, skills and tricks. Bloomsbury Visual Arts*.

Kılıç, N. (2021). Yeni Medyanın Dönüştürdüğü Gazetecilik. Editör: Türkan Erdoğan, *İnsan ve Toplum Bilimlerinde Akademik Çalışmalar* (s. 117-131). Livre de Lyon.

Kızıl, R. M., Okur, M. ve Atamaz, E. (2022). Grafik Tasarımın Video Oyun Tasarımında Rolü ve Önemi. ASEAD 10. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu (s. 219-236). Ankara: Astana Yayınları.

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. London: The MIT Press.

McInnes, K. (2011). *Rockstar Icon Designer*. Rockable Press.

Meggs, P.ve Purvis, A. (2006). *Meggs' History of Graphic Design*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Özden, A. T. (2022). *1.0'dan 5.0'a Dünya: Web, Pazarlama, Endüstri ve Toplum*. Journal of Business in The Digital Age, 29 - 44.

Özkeçeci, M. S. ve Sevindik, O. (2017). Teknikten Estetiğe Geçiş: Oyun Tasarımcısının Oluşumu ve Gelişimi. *Uluslararası Disiplinlerarası Ve Kültürlerarası Sanat*, 141-153.

Öztürk, D. P. (2023). Dijital Teknoloji ve Grafik Tasarım Eğitimi. *Uluborlu Mesleki Bilimler Dergisi*, 23-31.

Rogers, S. (2010). *Level Up! The Guide to Great Video Game Design*. United Kingdom: A John Wiley & Sons, Ltd., Publication.

Sarpkaya, S. (2021). Dijital Oyun/Video Oyunu Folkloru Üzerine Bir Yöntem. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 155-172.

Siegal, D. (1997). *Creating Killer Web Sites: The Art of Third-Generation Site Design*. Indianapolis: Hayden Books.

Sığırcı, M. (2021). *Bilimgenç*. Retrieved from tübitak: https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/bilgisayar-kim-ne-zaman-icat-etti

Sürmeli, K., ve Gülpınar, Ş. (2018). Arts ans Crafts Hareketi ve Kelmscott Basımevi. 6. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu (pp. 1057-1068). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Tjahja, C. (2015). *Beyond the Blue Ribbon: An Evaluation of the Rijkshuisstijl from a Branding Perspective*. (d. S. Lütticken, Ed.) Amsterdam: VU University Amsterdam, Faculty of Arts, MA Design Cultures.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü Dalga*. İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Yalur, R. (2023). Yeni Medya ve Yeni Grafik Tasarımı. Editör: Emine Yalur, *Yeni Medya ve Grafik Tasarımı* (s. 7-40). Çanakkale: Paradigma Akademi.

Editör:
Doç. Dr. Erkam Temir

Gazetecilik ve Medya Çalışmaları

International Research in the Field of Journalism and Media Studies

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Research in the Field of Journalism and Media Studies
Editör: Doç. Dr. Erkam Temir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-93-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-II
International Research in the Field of Journalism and Media Studies
Editör: Doç. Dr. Erkam Temir
VI+152 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-93-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Albert, M. (1997). *Alternatif Medyayı Alternatif Kılan Nedir?* Bilim ve Toplum, http://eski.bgst.org/keab/albert20061112.asp, (E.T.: 20.12. 2018).

Bailey, O.G. vd., (2015). *Alternatif Medyayı Anlamak.* (çev. Ö. Öztürk). İstanbul: Kafka

Chomsky, N. (1993). *Medya Gerçeği* (çev. A. Yılmaz ve O. Akınhay). İstanbul: Tüm Zamanlar Yayıncılık.

Çoban, T. (2015). Ötekiler ve Alternatif Medya. İçinde S. Sungur (Editör), *Azınlıklar ve Medya* (s. 49-60) İstanbul: Derin Yayınları.

Dacheux, E. (2012). *Kamusal Alan*. (çev. H. Köse) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Dağtaş, E. (2014). *Kamusal Alan ve Medya*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Demirer, T. (2007). Medya Kapitalizm ve Manipülasyon. İçinde. Özbudun, S. Özgür, Gökçe, Demirer, T (Editör), *İmparatorun Soytarısı Egemen Medya* (s.27-99). Ankara: Ütopya Yayınevi.

Downing, J.D.H. vd., (2017). *Radikal Medya: İsyancıların iletişimi ve Toplumsal Hareketler*. (çev. D. Doğanay, T. Oğuz ve T. İ. Özdemir) Ankara: İmge Kitabevi.

Erdoğan İ. (1997). *İletişim Egemenlik Mücadeleye Giriş.* İmge Kitabevi: Ankara.

Fraser, N. (2015). Kamusal Alanı Yeniden Düşünmek: Gerçekte Varolan Demokrasinin Eleştirisine Bir Katkı. İçinde Özbek, M. (Editör), *Kamusal Alan* (s. 103-132). İstanbul: Hil Yayın.

Habermas, J. (2015). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. (çev. T. Bora ve M. Sancar) İstanbul: İletişim Yayınları.

Hansen, M. (2004). Yirmi Yılın Ardından Negt ve Kluge'nin Kamusal Alan ve Tecrübe'si: Değişken Karışımlar ve Genişlemiş Alanlar. İçinde Özbek, M. (Editör), *Kamusal Alan* (s.133-141). İstanbul: Hil Yayınları.

Negt, Oskar ve Alexander Kluge (2004*).* Kamusal Alan ve Tecrübe'ye Giriş. İçinde Özbek, M. (Editör), *Kamusal Alan* (s.103-133). İstanbul: Hil Yayınları.

Negt, Oskar ve Alexander Kluge (2018). *Kamusallık ve Tecrübe.* (çev. M. Atala) İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Sennet, R. (1999). *Kamusal İnsanın Çöküşü.* (çev. A.Yılmaz ve Serpil Durak) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Sennet, R. (2011). *Otorite*. (çev. K. Durand) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Thompson, J. B. (2013). *İdeoloji ve Modern Kültür.* (çev. İ. Çetin) Ankara: Dipnot Yayınları.

Vatikiotis, P. (2004). *"Communication Theory and Alternative Media."* Westminister Papers in Communication and Culture, Vol 1(2): 4-20.

KAYNAKÇA

Acemoglu, D. (2002). Technical Change, Inequality, and the Labor Market. *Journal of Economic Literature,* 40(1), 7-72.

Arkadium. (2019). Rise of the Machines: How Automated Journalism is Changing Newsroom, https://corporate.arkadium.com/newsroom/rise-of-the-machines-how-automated-journalism-is-changing-newsrooms/ (E.T.: 13.08.2024).

Binark, M. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

BBC News (2019). İngiltere seçimleri: BBC'nin seçim haberlerini bilgisayarlar nasıl yazdı? https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-50789601 (E.T.: 16.10.2024).

Carvalho, N. P. G. ve Cazarini, E. W. (2020). Industry 4.0 - What Is It? J. H. Ortiz (Dü.) içinde, *Industry 4.0 - Current Status and Future Trends* (3-11). IntechOpen.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(3), 947-966.

Crook, J. (2014). The AP Is Using Robots To Write Earnings Reports, https://techcrunch.com/2014/07/01/the-ap-is-using-robots-to-write-earnings-reports/ (E.T.: 13.08.2024).

Çakır, P. ve Temir, E. (2021). İnternet Haberciliğinde Etik Sorunlar: Aldatıcı Başlık Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi* (7), 1-26.

Drok, N. (2024). Journalism and AI – Opportunities and Threats, https://nordmedianetwork.org/latest/news/journalism-and-ai-opportunities-and-threats/ (E.T.: 13.08.2024).

Durdak, A. (2024). Anadolu Prepares Guidelines for the Ethical Use of AI in Media, https://www.aa.com.tr/en/corporate-news/anadolu-prepares-guidelines-for-the-ethical-use-of-ai-in-media/3133592 (E.T.: 14.08.2024).

Eisikovits, N. (2023). The Threat of AI is Real - But on a Different Level Than You Think, https://theconversation.com/ai-is-an-existential-threat-just-not-the-way-you-think-207680 (E.T.: 12.08.2024).

EJN. (2024). Our Five Core Principles of Ethical Journalism, https://ethicaljournalismnetwork.org/who-we-are (E.T.: 21.08.2024).

Federal Register. (2020). Promoting the Use of Trustworthy Artificial Intelligence in the Federal Government, https://www.federalregister.gov/documents/2020/12/08/2020-27065/promoting-the-use-of-trustworthy-artificial-intelligence-in-the-federal-government (E.T.: 19.08.2024).

Hermann, M., Pentek, T. ve Otto, B. (2016). Design Principles for Industrie 4.0 Scenarios: A Literature Review. *Proceedings of the Annual Hawaii International*, 3928-3937.

IFJ. (2019). Global Charter of Ethics for Journalists, https://www.ifj.org/who/rules-and-policy/global-charter-of-ethics-for-journalists (E.T.: 21.08.2024).

International Idea. (2024). Strengthening Journalism in the AI Era: What are the Challenges in Political Coverage?, https://www.idea.int/news/strengthening-journalism-ai-era-what-are-challenges-political-coverage (E.T.: 13.08.2024).

İşler, H. (2020). 4. Sanayi Devriminin (Endüstri 4.0) Dinamikleri ve Olası Sonuçları. https://halukisler.wordpress.com/2020/10/14/4-sanayi-devriminin-endustri-4-0-dinamikleri-ve-olasi-sonuclari/ (E.T.: 06.08.2024).

Jones, B., Jones, R., ve Luger, E. (2022). AI 'Everywhere and Nowhere': Addressing the AI Intelligibility Problem in Public Service Journalism. *Digital Journalism,* 10(10), 1731-1755.

Kanade, V. (2022). What Is Artificial Intelligence (AI)? Definition, Types, Goals, Challenges, and Trends in 2022, https://www.spiceworks.com/tech/artificial-intelligence/articles/what-is-ai/ (E.T.: 14.08.2024).

Kaygın, E., Zengin, Y., ve Topçuoğlu, E. (2019). Endüstri 4.0'a Akademik Bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 33(4), 1065-1081.

Konzek. (2021). Endüstri 4.0 ve Yapay Zekâ: https://www.konzek.com/blog/endustri-4-0-ve-yapay-zeka (E.T.: 19.08.2024).

Leiner, B.M., Cerf, V. G, Clark, D. D., Kahn, R. E, Kleinrock, L., Lynch, D.C., Postel, J., Roberts,L.G, Wolff, S. (2009). A Brief History of the Internet. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review,* 39(5), 22-31.

Lenaerts-Bergmans, B. (2024). Data Poisoning: The Exploitation of Generative AI, https://www.crowdstrike.com/cybersecurity-101/cyberattacks/data-poisoning/ (E.T.: 13.08.2024).

Madden, E. (2024). Google's New AI Search Is Already Spewing Misinformation, https://www.inverse.com/tech/google-ai-overview-search-misinformation (E.T.: 12.08.2024).

Mesleki ve Teknik Eğitim Sendikası. (2024). Akıllı Üretim Çağı: Endüstri 4.0 ve Getirecekleri, http://www.metesen.org.tr/akilli-uretim-cagiendustri4-0/. (E.T.: 13.08.2024).

Miroshnichenko, A. (2018). AI to Bypass Creativity. Will Robots Replace Journalists? (The Answer Is "Yes"). *MDPI*, 9(7), 1-20.

Morozov, E. (2014). The Rise of Data and the Death of Politics. https://www.theguardian.com/technology/2014/jul/20/rise-of-data-death-of-politics-evgeny-morozov-algorithmic-regulation (E.T.: 13.08.2024).

NASA. (2024). What is Artificial Intelligence?, https://www.nasa.gov/what-is-artificial-intelligence/ (E.T.: 19.08.2024).

Nguyen, S. (2019). Gazeteciler için 7 adımda yapay zekâ: BBC haberlerini robot yazdı, https://journo.com.tr/yapay-zeka-gazetecilik-bbc (E.T.: 09.08.2024).

NTV. (2023). Gazetecilere kapı göründü: Ünlü medya şirketlerinden yapay zekaya editörlük: https://www.ntv.com.tr/teknoloji/gazetecilere-kapi-gorundu-unlu-medya-sirketlerinden-yapay-zekaya-editorluk,GfRZc5HSDUuHEPuwkD33MA (E.T.: 13.08.2024).

Özçağlayan, M. (2008). Gazetelerin Gelişimi ve Gazeteciliğin Geleceği (Yeni Teknolojiler ve Medya Ekonomisi Açısından Genel Bir Değerlendirme). *Marmara İletişim Dergisi,* 13(13), 131-159.

Öztemel, E. (2020). Yapay Zekâ ve İnsanlığın Geleceği. İçinde M. Şeker, Y. Bulduklu, C. Korkut, ve M. Doğrul (Editörler), *Bilişim Teknolojileri ve İletişim: Birey ve Toplum Güvenliği* (95-112). Ankara: Tüba.

Pavlik, J. (2013). *Yeni Medya ve Gazetecilik.* (çev. M. Demir, ve B. Kalsın) Ankara: Phoenix Yayınevi.

Pereira, A. C., ve Romero, F. (2017). A review of the meanings and the implications of the Industry 4.0 concept. *Procedia Manufacturing,* 13, 1206-1214.

Peretti, M. (2022). 10 Things You Should Know About AI in Journalism, https://blogs.lse.ac.uk/polis/2022/09/07/10-things-you-should-know-about-ai-in-journalism/ (E.T.: 09.08.2024).

Pero, J. (2024). Google's New AI Search Still Has One Big, Glaring Problem, https://www.inverse.com/tech/google-gemini-ai-search-accuracy-io-2024 (E.T.: 12.08.2024).

Purple. (2024). The Dangers and Limitations of Artifical Intelligence in Journalism, https://www.purplepublish.com/en (E.T.: 13.08.2024).

Radcliffe, D. (2016). The Upsides (and Downsides) of Automated Robot Journalism: https://mediashift.org/2016/07/upsides-downsides-automated-robot-journalism/ (E.T. 12.08.2024).

Rutkin, A. (2014). Rise of Robot Reporters: When Software Writes the News: https://www.newscientist.com/article/dn25273-rise-of-robot-reporters-when-software-writes-the-news/ (E.T. 12.08.2024).

Simon, F. (2024). Tow Report: "Artificial Intelligence in the News" and How AI Reshapes Journalism and the Public Arena (E.T.: 13.08.2024).

Sputnik. (2016). Hawking: Yapay zeka ya en iyi ya da en kötü şey olacak, https://anlatilaninotesi.com.tr/20161020/hawking-yapay-zeka-insanlik-1025394566.html, (E.T.: 20.08.2024).

Temir, E. (2020). Deepfake: New Era in The Age of Disinformation & End of Reliable Journalism. *Selçuk İletişim Dergisi,* 13(2), 1009-1024.

Tokgöz, O. (2020). *Temel Gazetecilik*. Ankara: İmge Kitabevi.

Uzun, R. (2016). *İletişim Etiği: Sorunlar ve Sorumluluklar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Visnovsky, J., Ungerova, M., ve Kubikova, K. (2019). Robo-Journalism and its Implementation in Editorial Practitice. *NORDSCI Conference*, 131-137. doi:10.32008/nordsci2019/b1/v2/18

von Tunzelmann, N. (2003). Historical Coevolution of Governance and Technology in the Industrial Revolutions. *Structural Change and Economic Dynamics,* 14(4), 365-384.

Vonnegut, K. Jr. (1952). *Player Piano.* England: Panter Science Fiction.

Wendel, J. ve Wells, S. (2020). 7 AI Threats Worth Worrying About, https://www.inverse.com/innovation/7-ai-threats-worth-worrying-about/amp (E.T.: 13.08.2024).

West, D., ve Allen, J. (2018). 08 14, 2024 tarihinde How artificial intelligence is transforming the world: https://www.brookings.edu/articles/how-artificial-intelligence-is-transforming-the-world/ (E.T.: 14.08.2024).

Yıldız Tonga, M. ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a Genel Bir Bakış: Sanayinin Geleceği. *G. Ü. İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi,* 6(6), 40-60.

KAYNAKÇA

Alpay, Y. (2021). *Yalanın Siyaseti*. İstanbul: Destek Yayınları.

Altunay, A. (2012). Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya: Görüntü Yüzeyi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (27), 33-44.

Avrupa Komisyonu (Hleg, AI). (2019). A Definition of AI: Main Capabilities and Disciplines. *High-Level Expert Group on Artificial Intelligence (AI HLEG).*

Aziz, A. (2020). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri*. Ankara: Atalay Matbaacılık.

Copeland, J. (2004). *The Essential Turing Seminal Writings in Computing, Logic, Philosophy, Artificial Intelligence, and Artificial Life plus the Secrets of Enigma*. New York: Oxford University Press.

Derin G. ve Öztürk E. (2020). Yapay Zekâ Psikolojisi ve Sanal Gerçeklik Uygulamaları. İçinde E. ÖZTÜRK (Editör), *Siber Psikoloji* (41-47). Ankara: Türkiye Klinikleri.

Geçer, E. (2019). Medya İçeriğinin Psikolojisi: Kuramsal Bir Altyapı. *TRT Akademi*, 4(8), 410-427.

Karakaş, O. ve Doğru, Y. B. (2021). Covid-19 Aşılarına Yönelik Üretilen Yeni Medya İçeriklerinin Post-Truth Kavramı Bağlamında Analizi. *Asya Studies Akademik Sosyal Araştırmalar*, *5*(16), 163-182.

Karakaya, Ü. ve Dayı, H. (2024). Yapay Zekâ Destekli Görüntü Üretimi ve Gerçeklik İlişkisi. *Akdeniz Sanat*, 18(33), 9-31.

Kayım, N. (2021). Yapay Zekânın Halkla İlişkiler Uygulamalarındaki Yeri. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Keskin, U. (2021). Sosyal Medyadaki Gerçeklik İnşası Karşısında Bireyin Kendini Konumlandırması. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 6(12), 1-15.

Özgan, A. (2020). Hakikatin Ölümü ya da Ölümlü Hakikat. *Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi Etkileşim*, (6), 168-188.

Sahil, D. (2023). Yapay Zekâ ve Gazetecilik: ChatGPT ve Google Bard'ın Gazetecilik Pratiklerinde Kullanımına İlişkin Uygulama Çalışması. İçinde Ş. DENİZ ve E. KORAP ÖZEL (Editör), *Google'dan Yapay Zekâya Geleceğin Gazeteciliği* (71-110). Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

URL-1: Türk Dil Kurumu (TDK). (2024). Nevzuhur. https://sozluk.gov.tr/?ara=nevzuhur (E.T.: 29.08.2024).

URL-10: İhlas Haber Ajansı (İHA). (2024, 31 Temmuz). Yapay Zeka Kullanarak Gurbetçi Kadını 120 Bin TL Dolandırdılar. https://www.iha.com.tr/kilis-haberleri/yapay-zekâ-kullanarak-gurbetci-kadini-120-bin-tl-dolandirdilar-103816581 (E.T.: 31.07.2024).

URL-11: Çalık, O. (2024, 14 Ekim). 2,5 milyar Gmail kullanıcısı hedef alındı: Yapay zeka ile kandırıyorlar. https://www.sozcu.com.tr/2-5-milyar-gmail-kullanicisi-hedef-alindi-yapay-zeka-ile-kandiriyorlar-p92266 (E.T.: 17.10.2024).

URL-12: Haber Aktüel. (2024, 10 Ekim). Yapay Zeka İle Dolandırıcılık Yöntemi Gelişti. https://www.haberaktuel.com/yapay-zeka-ile-dolandiricilik-yontemi-gelisti-2959070 (E.T.: 17.10.2024).

URL-13: Uylaş, H. Ö. Hazine ve Maliye Bakanlığından "yapay zeka dolandırıcılığına" karşı uyarı: https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/hazine-ve-maliye-bakanligindan-yapay-zeka-dolandiriciligina-karsi-uyari/3258820 (E.T.: 17.10.2024).

URL-14: Çetindemir, Ç. (2024, 6 Şubat). 'Deepfake' tuzağıyla 25 milyon dolarlık vurgun. https://www.aa.com.tr/tr/teyithatti/blog/deepfake-tuzagiyla-25-milyon-dolarlik-vurgun/1817367 (E.T.: 17.10.2024).

URL-15: Demirören Haber Ajansı (DHA). (2024, 27 Eylül) Yapay zekayla dolandırıcılık iddiası: "Sahte yazışmalar oluşturup dava açtılar" https://www.ntv.com.tr/galeri/turkiye/yapay-zekayla-dolandiricilik-iddiasi-sahte-yazismalar-olusturup-dava-actilar,73KFnD5kDEG4x8iUfNGVcg/3fQFLeUnM0qx3-lnFmZaMg (E.T.: 17.10.2024).

URL-16: Ablak, E. (2023, 22 Kasım). Yapay zeka ile dolandırılmaya hazır mısınız?. https://yetkinreport.com/2023/11/22/yapay-zeka-ile-dolandirilmaya-hazir-misiniz/ (E.T.: 18.10.2024).

URL-17: Coin Muhendisi. (2023, 16 Kasım). türk telekom Sim kartım çalındı tüm borsalardaki paralarım çekiliyor telefonuma arama bile gelmiyor (…) [Tweet, @coinmuhendisim] https://x.com/coinmuhendisim/status/1725171667406660084 (E.T.: 18.10.2024).

URL-18: Yiğit, Ö. Ü. (2024, 1 Mart). Yapay zeka ile dolandırıcılık: "Charlie'nin Çikolata Fabrikası" bu kez çocukları ağlattı!. https://www.ntv.com.tr/galeri/dunya/yapay-zeka-ile-dolandiricilik-charlienin-cikolata-fabrikasi-bu-kez-cocuklari-aglatti,JXXX5T4Ks0C-5Z1hZhZOPQ/G7dZRYomBUm3IurtCoAy0w (E.T.: 18.10.2024).

URL-2: Oxford Dictionary. (2016). Word of the Year 2016. https://languages.oup.com/word-of-the-year/2016/ (E.T.: 22 .07.2024).

URL-3: OpenAI. (2024, 13 Mayıs). Hello GPT-4o. https://openai.com/index/hello-gpt-4o/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-4: Tong, A. ve Dang, S. (2023, 8 Kasım). Rapid AI Proliferation is A Threat to Democracy, Experts Say. https://www.reuters.com/technology/reuters-next-rapid-ai-proliferation-is-threat-democracy-experts-say-2023-11-08/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-5: This Person Does Not Exist. (2024). Random Face Generator (This Person Does Not Exist). https://this-person-does-not-exist.com/en (E.T.: 28.05.2024).

URL-6: Higgins, E. (2023, 21 Mart). Making Pictures of Trump Getting Arrested While Waiting for Trump's Arrest [x.com]. https://x.com/EliotHiggins/status/1637927681734987777 (E.T.: 28.05.2024).

URL-7: Growcoot, M. (2023, 2 Mayıs). 'It Devalues Photographers': Amnesty Deletes AI Images After Backlash. https://petapixel.com/2023/05/02/it-devalues-photographers-amnesty-deletes-ai-images-after-backlash/ (E.T.: 22.07.2024).

URL-8: Terranova, A. (2023, 26 Nisan). How AI Imagery is Shaking Photojournalism. https://www.blind-magazine.com/stories/how-ai-imagery-is-shaking-photojournalism/ (E.T.: 23.07.2024).

URL-9: Dogrula.org. (2024, 30 Mayıs). Deepfake Dolandırıcılığı [Instagram]. https://www.instagram.com/p/C7mIyNWsS5r/ (E.T.: 25.06.2024).

Ünal, D. (2020). Yeni Medyada Gazeteciliğin Dönüşümüne Dair Nitel Bir Araştırma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 238-253.

Wardle, C. ve Derakhshan, H. (2017). *Information Disorder: Toward An Interdisciplinary Framework For Research and Policymaking.* Strasbourg: Council of Europe.

Yılmaz, M. (2018). Sosyal Medya Kullanımında Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı ve Gerçek Ötesi Çağı'nda Bilgi Uzmanlarının Rolü. *8. Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu* (75-83). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Artu Mutlugün, M. ve Topuz, Y. (2020). Dijital Anlatı Bağlamında Hikâyeciliğin Yeni Konumu. *International Journal of Humanities and Research*, 4(4), 37-45.

Aydemir, B. (2021). Gelenekselden Çağdaş Olana Türk Hikâye Anlatıcılığında Temel Motivasyonlar (Model Anlatıcılar Işığında). *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 370-387.

Baker, B. ve Boyle, C. (2009). The Timeless Power of Storytelling. *Journal of Sponsorship*, 3(1), 79-87.

Benjamin, W. (2012). *Son Bakışta Aşk* (çev. N. Gürbilek). İstanbul: Metis Yayınları.

Birsen, Ö. (2021). *Yeni Sesli Kültür: Podcast*. Ankara: Töz Yayınları.

Bölükbaş, K. ve Dinç, E. (2022). Dijital Çağda Yeni Bir Yayıncılık Formatı: Podcast. *Journal of History School*, 60, 2984-3011.

Budak, E. (2021). Dijital Haberciliğe Farklı Bir Bakış: Podcast Yayınları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 373-398.

Chan, W. M., Chi, S. W., Chin, K. N. ve Lin, C. Y. (2011). Students' Perceptions of and Attitudes towards Podcast-Based Learning – A Comparison of Two Language Podcast Projects. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 8(1), 312-335.

Çil, S. (2023). Türkiye'de Podcast Kullanıcılarının İçerik Tüketim Yöntemleri ve Motivasyonları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö13), 842-865.

Çokluk, N. ve Ökmen, Y. E. (2020). Sözlü Kültürden Dijital Kültüre Hikâye Anlatımı: Youtuberlar Üzerine Kültürel Bir Çözümleme. *Selçuk İletişim*, 13(3), 1114-1148.

Demirci, A. (2014). Literatür taraması. İçinde Y. Arı ve İ. Kaya (Editör), *Coğrafya Araştırma Yöntemleri* (s. 79-109). Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği.

Digital Storytelling Association. (2022). https://www.apc.org/en/project/digital-storytelling (E.T.: 16.08.2024).

Doğan, S. ve Yeşil, B. (2021). Dijital Hikâye Anlatımı Kapsamında Podcastlerin Pandemi Sürecinde Kurumsal Kullanım Açısından İncelenmesi: Trendyol Örneği. İçinde D. Yengin ve A, Akaydın Aydın (Editörler). Communication and Technology Congress (ss. 585-595). İstanbul: 12-14 Nisan 2021.

Ferris, D. S. (2008). *The Cambridge İntroduction to Walter Benjamin*. Cambridge: Cambridge University Press.

Giordano, M. J. (2017). Extensive Listening Using Student-Generated Podcasts, İçinde A. Krause ve H. Brown (Editörler), *Transformation in Language Education* (s. 429-435). Tokyo: JALT.

İnceelli, A. (2005). Dijital Hikaye Anlatımının Bileşenleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(3), 132-142.

Jalali, A. ve Bialy, S. E. (2019). Podcasting 101: Top Tips on Educational Podcasting. *Education in Medicine Journal*, 11(2), 43-47.

Jham, B. C., Duraes, G. V., Strassler, H. E. ve Sensi, L. G. (2008). Joining the Podcast Revolution. *Journal of Dental Education*, 72(3), 278-281.

Kucur, A. B. (2021). *Transmedya Hikâye Anlatıcılığı: Angry Birds Evreni Örneği*. İstanbul: Arı Sanat Yayınevi.

Küngerü, A. (2016). Bir İfade Aracı Olarak Dijital Öykü Anlatımı. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 33-45.

Lambert, J. (2010). *Digital Storytelling Cookbook*. California: Digital Diner Press

Lundström, M. ve Lundström, T. P. (2021). Podcast Ethnography. *International Journal of Social Research Methodology*, 24(3), 289-299.

Okumuşlar, M. (2006). Din Eğitiminde Etkin Bir Yöntem Olarak Hikaye. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(21), 237-252.

Özkan Kutlu, T. (2020). Sosyal Medya ve Yeni Yayıncılık Formları: Türkiye'de Podcast Yayıncılığının Gelişimi. İçinde A. E. Dingin (Editör), *Disiplinler Arası Yaklaşımla Sosyal Medya* (s. 213-240). Konya: Literatürk Academia.

Rajic, S. (2013). Educational Use of Podcast. İçinde A. Zolait (Editör). The Fourth International Conference on e-Learning (ss. 90-94), Belgrade: 26-27 Eylül 2013.

Reis, Z. A., Kartal, E., Çelik, S. ve Özcan, P. (2009). Bir Harmanlanmış Öğrenme Yöntemi Eğitim Aracı: Podcast. İçinde M. E. Balaban ve C. S. Sütcü (Editörler). III. İstanbul Bilişim Kongresi: Yönetişim (ss. 25-32). İstanbul: 1-04 Mayıs 2009.

Robin, B., R. (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom. *Theory Into Practice*, 47, 220-228.

Serrat, O. (2008). Storytelling. *KnowledgeSolutions.* (10), 1-4.

Short, K. G. (2012). Story as World Making. *Language Arts*, 90(1), 9-17.

Sunal, G., Furuncu Kutluhan, D. ve Bağdatlı Kalkan, S. (2022). Geleneksel ve Dijital Hikâye Anlatıcılığı Arasındaki Farkın Covid 19 Pandemi Sürecinde Maske Kullanımına İlişkin Bir Video Filmi Üzerinden İncelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 6 (3), 221-228

Sütcü, Ö. Y. (2013). Ortak Bir Dünya Deneyimi: Hikâye Anlatıcısı. *ETHOS: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, 6 (2), 76-92.

Şahin, N. (2021). Dijital Hikâye Uygulamalarının Öğrencilerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisinin Bazı Moderatör Değişkenler Açısından İncelenmesi: Meta Analiz Çalışması, *SEFAD*, (46), 119-138.

Şener, O. (2020). Gazeteciler İçin Podcast. İçinde T. Durna (Editör), *Sivil Toplum Kuruluşları İçin Hak Temelli Gazetecilik Kılavuzu* (s. 215-252). Ankara: Salmat Basım Yayıncılık.

Şimşek, B. (2018). *İletişim Çalışmaları Bağlamında Dijital Hikâye Anlatımı Kavramlar ve Türkiye Deneyimi*. İstanbul: Alternatif Bilişim.

Tonga, N. (2008). "Hikâye"ye Terminolojik Bir Yaklaşım. *Turkish Studies*, 3(1), 371-379.

Tosuner, A. (2017). Twitter'da Hikâye Anlatıcılığı: Feminist Hesapların Anlatı Politikası. Doktora Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Yılmaz, M. S. (2023). Medya Çalışmaları Bağlamında Dönüşen Hikâye Anlatıcılığı: Transmedya Hikâye Anlatısı. *Orta Karadeniz İletişim Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 49-66.

Yoder-Wise, P. S. ve Kowalski, K. (2003). The Power of Storytelling. *Nursing Outlook*, 51(2), 37-42.

Yücel, R. (2020). Podcast'in Kısa Tarihi: Doğuşu, Yükselişi, Monetizasyonu. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7(2), 1303-1319.

KAYNAKÇA

About Netlfix. (2024). Netflix'in Hikâyesi, https://about.netflix.com/tr, (E.T.: 25.09.2024).

Aktaş, S. G. (2023). *Ağ Toplumunda Dijital Medya Sahipliği: Elon Musk ve Twitter Örneği.* Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 31-52.

Akyazı, A. (2014). *Yeni İletişim Ortamı Olarak Dijital Katılımcı Sözlüklerde Nefret Söylemi.* Marmara İletişim Dergisi, 22, 183-193.

Arık, İ. (2023). *Türk Televizyon Dizilerinin Dizi Süreleri Bağlamında Değerlendirilmesi.* Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları, 2(6), 125-145.

Artu Mutlugün, M. (2017). TV Dizilerinin Pazarlama Stratejisi Bağlamında Yeni Bir Ürün Olarak Sunumu. İçinde E. Balkaş Erdoğan, N. Tan Akbulut, M. Artu Mutlugün (Editör), *Medyayı Okumak*, Cinius Yayınları: İstanbul.

Ateşalp, S., Başlar, G. (2015). *Katılımcı Kültür Tartışmaları Ekseninde Sosyal Medyada Diziler: Kardeş Payı Örneği.* Intermedia International E-Journal, 2(1), 158-180.

Başer, E., Akıncı, S. (2020). *Kullanıcı Deneyimi ve Kişiselleştirme Bağlamında Bir Dijital Platform İncelemesi.* Selçuk İletişim, 13(2), 866-897.

Bolat, N. (2020). *Televizyonun Teknik Dönüşümünün İçeriğe Etkisi.* İçinde E. Sirer (Editör), *Televizyon 4.0 Toplum 5.0 Döneminde Yeni İzlence Yeni İzlerkitle*, Literatür Academia: Konya.

Bolat, N. (2021). Televizyon Yayıncılığında Dijital Platformlarla Dönüşen İzleyici. İçinde İ. Halil (Editör), *Dijitalleşme Ekseninde, İletişim, Kültür ve Medya*, Literatürk: Konya.

Box Office Türkiye, (2021). Türkiye ve Dünya Genelinde En Çok Abonesi Olan Dijital Yayın Platformları, https://boxofficeturkiye.com/haber/turkiye-ve-dunya-genelinde-en-cok-abonesi-olan-dijital-yayin-platformlari--3084#:~:text=Yerli%20platformlar%20aras%C4%B1nda%20en%20gediklisi,bir%202021%20takvimi%20ge%C3%A7irmesi%20bekleniyor., (E.T.: 27.09.2024).

Bughin, J., Byers, A. andChui, M. (2011). *How Social Technologies Are Extendingthe Organization.* McKinsey Quarterly, 1-10. http://bhivegroup.com.au/wp-content/uploads/socialtechnology.pdf

Bulut, B. (2023). Disney Plus Eski Günlerine Dönüyor: Güncel Abone Sayısı Açıklandı!, https://www.tamindir.com/haber/disney-plus-guncel-abone-sayisi_84297/#:~:text=Disney%20Plus%2C%20150%20Milyon%20Aboneyi,yakla%C5%9F%C4%B1k%207%20milyon%20kullan%C4%B1c%C4%B1%20kazand%C4%B1., (E.T.: 24.09.2024).

Burroughs, B. (2018). *House of Netflix: Streaming Media and Digital Lore.* Popular Communication, 1-17, n, DOI: 10.1080/15405702.2017.1343948.

Castells, M. (2020). *İnternet Galaksisi: İnternet, İş Dünyası ve Toplum Üzerine Düşünceler.* Siyasal Kitabevi: Ankara.

Çağıl, F., Masdar Kara, F. (2019). *Dijital Dönüşüm Bağlamında Türkiye'de Dizi Sektörü ve Geleceği.* ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi, (1), 8-18.

Çelenk S. (2010). *Aşk-ı Memnu'dan Aşkı Memnu'ya Yerli Dizi Serüvenimiz.* Birikim 256(257), 18-27.

Çokluk, N., Ökmen, Y. E. (2022). *Yeni Yayıncılık Modeli Olarak Youtube'da Dijital İçerikler ve Yenilenen İzleme Alışkanlıkları.* Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 22(2), 721-737.

Doğanay, M., Aktaş, M. K. (2021). *Türkiye'de Televizyon Dizisi Sektörü.* Öneri Dergisi, 16(56), 852-878.

Er, H. E. (2022). *Dijital Platformların İzleyici Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi: Netflix Örneği.* Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 117-142.

Erdem, N., Aytekin, B. A. (2021). *Covid-19 Pandemisinde İzleyici Deneyimi: Netflix Ekseninde Dijital Platformlara Bakış.* Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi (36), 302-325.

Ergüney, M. (2017). *Türkiye'de İnternet Dizilerinin Gelişmesine Zemin Hazırlayan Tarihsel ve Teknolojik Süreç.* Artuklu İnsan ve Toplum Bilim Dergisi, 2(1), 52-59.

Girgin, O. (2023). *Hayran Kültürü Bağlamında Sosyal Medya Kullanımı: Netflix Instagram Hesabı Üzerinde La Casa De Papel Dizi Örneği.* Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları, 2(6), 165-178.

Gürgan, U., Demirel, N. (2021). *Ergenlerin Sosyal Medya Kullanımlarının Sosyal İlişkilerine ve Sosyal Kaygı Düzeylerine Etkisi.* Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8(3), 79-104.

İşler Sevindi, M., Katmer, G. (2020). *Türkiye'de Netflix'in Serialler Açısından Genç Geleneksel Televizyon İzleyici Kullanım Pratiklerine Yansımaları.* Medeniyet Sanat Dergisi, 6(1), 57-72.

Mutlugün, A. M. (2017). TV Dizilerinin Pazarlama Stratejisi Bağlamında Yeni Bir Ürün Olarak Sunum. İçinde E. B. Erdoğan, N. T. Akbulut, M. A. Mutlugün (Editör), *Medyayı Okumak*, İstanbul: Cinius Yayınları.

Kalamar, D. (2016). *Convergence of Media AndTransformation of Audience.* Informatol, 49(3-4), 190-202.

Karabulut, V. (2021). Dijital Çağda Televizyonun Dönüşümü, https://www.cnnturk.com /yazarlar/guncel/vedat-karabulut/dijital-cagda-televizyonundonusumu, (E.T.: 28.09.2024).

Karaçor, S., Ayvaz, S. (2016). *İnternet Mimi Kavramı ve Teorik Temelleri.* İçinde M. Gökhan Genel (Editör), *Yeni Medya Araştırmaları 2*, Ekin Basım Yayın Dağıtım: Bursa.

Keyes, D. (2020). Amazon Has Surpassed 150 Million Prime SubscribersGlobally, https://www.businessinsider.com/amazon-surpasses-150-million-prime-subscribers-2020-2, (E.T.: 26.09.2024).

Kırık, A. M., Karakuş, M. K. (2013). *Sosyal Medya ve İnternet Teknolojisi ile Yöndeşen Televizyon Yayıncılğı: Sosyal TV.* AJIT-E: AcademicJournal of Information Technology, 4(11), 61-73.

Kuyucu, M. (2021). *Geleneksel Televizyon Mecrasının Yaşadığı Dijital Dönüşüm ve Bunun Mecraya Olan Etkileri.* Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8(3), 272-291.

Looper, C, D. (2023). Everything You Need to Know About Prime Video, https://www.aboutamazon.com/news/entertainment/what-you-need-to-know-about-prime-video, (E.T.: 26.09.2024).

Lotz, A. D. (2009). *What is US TelevisionNow?.* The Annals of the American Academy of Politicaland Social Science, 625(1), 49-59.

Oduncu, P., Karaduman, S. (2021). *Türkiye'deki Senaristlerin Bakış Açısıyla Değişen Dizi Sektörü Üzerine Bir Araştırma.* Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (36), 72-89.

Oğuz, G. Y. (2005). *TV Dizileri ve Kültürel İletilerin Yayılma Süreci Türk Televizyon Tarihinde Bir Fenomen: Bizimkiler Dizisi.* Kurgu, 21(1), 162-175.

Özertem, T. (2014). Dünyanın En Renkli Ekranı Türkiye'de Dizi Sektörü, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/tr-media-tv-report.pdf, (E.T.: 21.09.2024).

Pokidova, I. (2024). *Kültürel Bağlamda Türk Televizyon Dizileri: Rus Dizi İzleyicileri Üzerine Bir Analiz.* International Journal of Media Culture and Literature, 9(2), 153-167.

Sarı, Ü., Türker, H. (2021). *Dijital Platform Kullanıcılarının İzleme Alışkanlıklarına Yönelik Bir Araştırma: Netflix Örneği.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(1), 59-80.

Şahin, T., Ballı, E. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılıkları.* Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(1), 59-74.

Şentürk, R., Gülçur, A. S., Eken, İ. (2017). *Türkiye'de Film Endüstrisi (2011-2015).* Sektörel Etütler ve Araştırmalar, Yayın No: 2017-9, İTO/İDA Yayınları: İstanbul.

Yağcı Aksel, S. C. (2011). *Yerli Dizi Serüveninde 37. Sezon Beyaz Camın Yerlileri.* Der. Sevgi Can Yağcı. Kocaeli: Umuttepe.

Yüksel, H. (2022). *Dijitalleşme Bağlamında Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Dönüşümü: Disney Plus Platformu.* Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(2), 523-538.

WeAreSocial, (2024). Dijital 2024, https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/, (E.T.: 30.09.2024).

KAYNAKÇA

Bauman, Z. (2015). *Akışkan Modern Dünyada Kültür*. (çev.: İ. Çapcıpoğlu, F. Ömek). Ankara:Atıf Yayınları.

Bauman, Z. (2020). Akışkan Hayat. (çev.: A.E. Pilgir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2023). *Tüketici Hayat*. (çev.: K. Oğuz). İstanbul: Tellekt Yayınları.

Cloudry, N. (2012). *Media, Society, World: Social Theory and Digital Media Practice*. Cambridge: Polity Press.

Fuchs, C. (2020). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş*. (çev.: D. Saraçoğlu, İ. Kalaycı). İstanbul: NotaBene Yayınları.

Green, L. (2010). *The Internet An Introduction to New Media*. New York: Berg.

Göçer, F. (2022). Gerçekliğin içinde sanalın gölgesinde: Öznenin gayri-maddi ve dijital emeği. *Nosyon: Ulusararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi*, 9, 11-23.

Han, B. C. (2021). *Güzeli Kurtarmak*. (çev.: K. Filiz). İstanbul: İnsan Yayınları.

Han, B. C. (2022). *Enfokrasi Dijitalleşme ve Demokrasinin Krizi*. (çev.: M. Özdemir). İstanbul: Ketebe Yayınları.

Han, B. C. (2024). *Sürünü İçinde: Dijital Dünyaya Bakışlar*. (çev.: Z. Sarıkartal). İstanbul: İnka Kitap.

Harvey, D. (1997). *Postmodernliğin Durumu Kültürel Değişimin Kökenleri*. (çev.: S. Savran). İstanbul: Metis Yayınları.

Hill, D. W., (2012). Jean-François Lyotard and the Inhumanity of Internet Surveillance. C. Fuchs, K. Boersma, A. Albrechtslund, M. Sandoval (Haz.), *Internet and Surveillance The Challenges of Web 2.0 and Social Media* içinde (s.106-124). New York: Routledge.

Kien, G. (2019). *Communicating with Memes Consquences in Post-truht Civilization*. London: Lexington Books.

Lazzarato, M. (2020). *Borçlandırılmış İnsanın İmali Neoliberal Durum Üzerine Deneme*. (çev.:M. Erşen). İstanbul: Dergah Yayınları.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü Dalga Bir Fütürist Ekonomi Analizi Klasiği*. (çev. S. Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Wiggins, B. E. (2019*). The Discursive Power of Memes in Digital Culture, Ideology, Semiotics, and Internextuality*. New York: Routledge.

Wu Song, Felicia. 2009. *Virtual Communities: Bowling alone, online together*. Oxford: Peter Lang.

URL-1: https://about.twitter.com/tr/who-we-are/twitter-for-good (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-2: https://about.instagram.com (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-3: https://about.meta.com (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-4: https://www.facebook.com/policies_center/ (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-5: https://www.threads.net/t/CuP48CiS5sx/?igshid=MTc4MmM1YmI2Ng%3D%3D (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-6:https://www.dailymail.co.uk/news/article-12269619/5MILLION-people-sign-new-app-Threads-hours-launch.html (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-7:https://www.insider.com/zuckerberg-musk-feud-Twitter-meta-memes-everywhere-threads-launch-2023-7 (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-8: https://www.nytimes.com/2023/07/01/technology/elon-musk-mark-zuckerberg-cage-match.html (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-9: https://help.twitter.com/tr/managing-your-account/about-twitter-verified-accounts (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-10: https://www.threads.net/t/CuVYy5Fvrrd (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

URL-11: https://www.threads.net/t/CuhOXGmr74R (Erişim Tarihi: 03.10.2024)

REFERENCES

Alver, F. (2003). *Basında Yabancı Tasarımı ve Yabancı Düşmanlığı*. İstanbul: Der Yayınları.

Aria, M. & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, *11*(4), 959-975.

Berg, M. (2017). The Importance of Cultural Proximity in The Success of Turkish Dramas in Qatar. *International Journal of Communication, 11*(1), 3415-3430.

Bhutto, F. (2019). How Turkish Tv is Taking over The World. The Guardion, https://www. The guardian.com/tv-and-radio, (E.T.:17.May,2024).

Callon, M., Courtial, J. P., Turner, W. A., & Bauin, S. (1983). From Translations to Problematic Networks: An Introduction to Co-Word Analysis. *Social Science Information, 22(*2), 191-235.

Cascajosa-Virino, C. (2016). El Ascenso De Los Showrunners: Creación Prestigio Crítico En La Televisión Contemporánea (The Rise of Showrunners: Creation and Critical Prestige in Contemporary Television). *Comunicación: Revista científ ica en el ámbito de la Comunicación Aplicada, 6*(2), 23-40.

Chadegani, A. A.(2013). A Comparison Between Two Main Academic Literatüre Collections: Web Of Science and Scopus Data Bases. *Asian Social Science*, 9(5), 18-26.

Chen, H.(2015). Global Trends of Municipal Solid Waste Research from 1997 To 2014 Using Bibliometric Analysis. *Journal of The Air Waste Management Association*, *65(*10), 1161-1170.

Chen, C. (2017). Science Mapping: A Systematic Review of The Literature. *Journal of Data and Information Science*, *2*(2), 1-40.

Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). An Approach for Detecting, Quantifying, and Visualizing The Evolution of A Research Field: A Practical Application to The Fuzzy Sets Theory Field. *Journal of Informetrics, 5*(1), 146-166.

Correyero-Ruiz, B., Perez, B. M., & Baladron-Pazos, A. J. (2018). Historical Evolution of Advertising Research İn Spain: From The Scientific Origins of Advertising to The Current Research Boom. *Comunica. Revista Científica de Estrategias, Tendencias e Innovación en Comunicación, 15*, 89-113.

Çelik, F. (2024). Medya ve Şiddet: Bir Bibliyometrik Analiz. *TRT Akademi*, *9*(20), 34-54.

Dimbleby, R. & Burton, G. (1998). *More Than Words an Introduction to Communication*. İngiltere: Routledge.

Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public Diplomacy. *The Annals of The American Academy of Political and Social Science*, (*616*)1, 55–77.

Ergin, M. (2019). Turkish TV Series and Cultural Diplomacy: A Global Soft Power. *Journal of Contemporary Issues in Media & Communications*, 5(1), 1-15.

Falagas, M. E., Pitsouni, E. I., Malietzis, G. A., & Pappas, G. (2008). Comparison of Pubmed, Scopus, Web of Science Strengths and Weaknesses. *The FASEB Journal, 22*(2), 338-342.

Ivanovic, Z., & Kovac, S. (2022). The Fall of Leaves: A Look At Turkish Television Series and Families. *Etnoantropoloskı Problemı-Issues in Ethnology and Anthropology, 17*(2).

İnan, E. (2017). İzzet Pinto: Dünyaya Melodram Satıyoruz. *Episode Dergi*, (*1*)36–37.

Kessler, M. M. (1963). Bibliographic Coupling Between Scientific Papers. *American Documentation, 14*(1), 10-25.

Kraidy, M. M., & Al-Ghazzi, O. (2013). Neo-Ottoman Cool: Turkish Popular Culture in the Arab Public Sphere. *Popular Communication*, 11(1), 17-29.

Kırık, A. M. (2024). Türkiye'de Dijital Yayıncılığın Gelişim Süreci ve Fırsatları. *TRT Akademi*, *9*(21), 578-591.

Kimmelman, M. (2022). Turks Put Twist in Racy Soaps. *The New York Times*. (E.T.:17.June,2024).

Lundby, K., & Ronning, H. (1997). *Medya-Kültür-İletişim: Medya Kültürü Aracılığıyla Modernliğin Yorumlanışı, Medya Kültür, Siyaset*. (çev. N. Gürkan.), (der. S. İrvan) İstanbul: Alp Yayınevi.

Morehouse, J., & Saffer, A. J. (2018). A Bibliometric Analysis of Dialogue and Digital Dialogic Research: Mapping The Knowledge Construction and İnvisible Colleges in Public Relations Research. *Journal of Public Relations Research, 30*(3), 65-82.

Nye, J. S. (1990). The Changing Nature of World Power. *Political Science Quarterly*, *105*(2), 177–192.

Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success İn World Politics*. PublicAffairs.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal Pazardan Küresel Pazarlara Uzanan Süreçte Türk Dizilerinin Gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 66-82.

Özkan, B. (2021). Turkish Soap Operas as a Foreign Policy Tool: The Rise of a New Soft Power?. *The Washington Quarterly*, 44(2), 93-107.

Öztürk, M. & Demir, Y. (2023). Bilgilendirme ve Kaos Arasında: Afet Yönetiminde Medyanın Rolüne Yönelik Bibliyometrik Bir Analiz. *TRT Akademi Dergisi*, *8*(17), 1-20.

Parim, A. & Çetin, C. (2021). Bir Kamu Diplomasisi Aracı Olarak TRT Avaz ve Milliyetçilik. *İletişim ve Diplomasi*, *(5)*25-55.

Perren, A., & Schatz, T. (2014). Theorizing Television's Writer-Producer: Re-Viewing The Producer's Medium. *New Media, 16*(1), 86-93.

Persson, O., Danell, R., & Schneider, J. W. (2009). How to Use Bibexcel for Various Types of Bibliometric Analysis. *Celebrating scholarly communication studies:* A festschrift for Olle Persson at his 60th birthday, 9-24.

Santa-Soriano, A., Lorenzo-Álvarez, C., & Torres-Valdés, R. M. (2018). Bibliometric Analysis to İdentify an Emerging Research Area: Public Relations İntelligence Challenge to Strengthen Technological Observatories in The Network Society. *Scientometrics, 115*(3), 1591-614.

Segado-Boj, F. (2021). Social Media and Television: A Bibliographic Review Based on The Web Of Science, *El Profesional De La Informacion*, *24*(3), 224-234.

Small, H. (1973). Co-Citation in The Scientific Literature: A New Measure Of The Relationship Between Two Documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24(4), 265-269.

Tesk (2024). Ülkemizin Tanıtımı Dizi ve Filmlerden Geçiyor. https://www.tesk.org.tr/view/haber/goster.php, (E.T.:23.June,2024).

Türk, M. S. (2024). Türk Dizilerinin Kültürel Bağlamda Dünyadaki Etkileri. *TRT Akademi*, 9(22), 932-953.

Torre-Espinosa,M.D., (2019). Factor De İmpacto Comportamiento Bibliométrico De Las Revistas De "Film, Radio & Television" De Web Of Science. *Revista española de Documentación Científica*, 42(3), 243.

Tns-global (2023). http://www.tns-global.com.tr, (E.T.:17.June,2024).

Uberg, T. (2018). Fictional Entertainment and Public Connection: Audiences and The Everyday Use of TV-Series. *Television & New Media*, *20*(7)

Yanardağoğlu, E. & Karam I. N. (2013). The Fever That Hit Arab Satellite Television: Audience Perceptions of Turkish Tv Series. *Identities Global Studies in Culture and Power*, (*20)*5, 561–579.

Yörük, Z., & Vatikiotis, P. (2013). Soft Power or Illusion of Hegemony: The Case of the Turkish Soap Opera "Colonialism". *International Journal of Communication*, (7), 2361-2385.

Zhang, L. (2015). Stereotypes of Chinese By American College Students: Media Use and Perceived Realism. *International Journal of Communication*, *9*,(20).

Wagner, M. C., & Kraidy, M. M. (2023). Watching Turkish Television Dramas in Argentina: Entangled Proximities and Resigned Agency in Global Media Flows. *Journal of Communication, 73*(4), 304-315.

REFERENCES

Alejandro Hernández-Hernández, J., Londoño-Pineda, A., Cano, J. A., & Gómez-Montoya, R. (2023). Stakeholder Governance and Sustainability in Football: A Bibliometric Analysis. *Heliyon*, *9*, 2405-8440.

Davulcu, E., & Mazıcı, E. T. (2018). İletişim Araştırmalarında 2006-2016 Yılları Arasında Yapılan Doktora Tezlerine İlişkin Bir Durum Değerlendirmesi. *Karadeniz Teknik University İletişim Araştırmaları Dergisi, 8*(1), 55-73.

Global Yurtdışı Eğitim. (2024). Türkiye'nin En İyi Üniversiteleri 2024, https://www.global-yurtdisiegitim.com/blog/turkiye-nin-en-iyi-universiteleri-2024, (E.T.: 03.07.2024).

Osareh, F. (1996). Bibliometrics, Citation Analysis and Co-Citation Analysis: A Review of Literature I. *Libri*, *46*(3), 149-158.

Patton, M.Q. (1987). *How To Use Qualitative Methods in Evaluation*. Saint Paul: Sage Publication.

Teddlie, C., & Tashakkori, A. (2011). Mixed Methods Research Contemporary Issues in An Emerging Field. In K. N. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *Qualitative Research* (p. 285-299). USA: Sage Publication.

Thompson, J. B. (1995). *The Media and Modernity Sociology: A Social Theory of the Media*. England: Polity Press.

Editör:
Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Fiziki Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-85-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan
IV+146 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-85-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akşit, S. ve Duman, C. (2020). Gökpınar Baraj Gölü'nün Hissedilen Sıcaklık Değerleri Üzerindeki Etkisi. *Türk Coğrafya Dergisi (74), 7-15.* https://doi.org/10.17211/tcd.579523

Aygören T. (2020) "Denizli Çürüksu Havzası'nın Hava Kirliliği Örneğinde Arazi Kullanım Durumu Ve Çevre Bilinci Açısından Önemi " (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Ulusal Tez Merkezi

Barreca, F. (2016). Rooftop gardening. A Solution For Energy Saving And Landscape Enhancement İn Mediterranean Urban Areas. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *223*, 720-725.

Belge, R. (2023). "", *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 54, Denizli, ss.275-289.*

Çağlak, S., Aydemir, K. P. K., & Kazancı, G. (2021). Kentleşmenin Biyoklimatik Konfor Şartları Üzerine Etkileri; Bolu Örneği. *City Health Journal, 2(2), 47-55.*

Çalı K. (2018) , Kentsel Planlama Çalışmalarında Biyokonfor; Manisa Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans) Ulusal Tez Merkezi

Demir, A. Ö. B., & Cengiz, C. (2021). Ilıman-Nemli İklim Bölgelerinde Kentsel Alanlarda Biyoklimatik Konfor. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (32), 1134-1139.*

Erkek, E., Kalaycı, Ö., Başaran, N., Öner, A., Atun, R., Lamba, H., ... & Ağaçsapan, B. (2020). Biyoklimatik konfor ve arazi kullanımı arasındaki ilişkinin CBS ve UA teknikleri kullanılarak incelenmesi: İzmir ili örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, *20*(1), 174-188.

Garipağaoğlu, N., & Duman, C. (2017). Bursa Kenti Hava Kalitesinin Zaman İçerisindeki Değişimi. *Marmara Coğrafya Dergisi(36), 57-70.*

Gura, D., Kuzyakina, M., & Gribkova, I. (2019, December). Assessment of bioclimatic comfort of the Krasnodar Krai. In IOP Conference Series: *Earth and Environmental Science (Vol. 403, No. 1, p. 012176).*

Höppe P. The physiological equivalent temperature - a universal index for the biometeorological assessment of the thermal environment. Int J Biometeorol. 1999 Oct;43(2):71-5.

Kaya, B. G., & Güngör, Ş. Aydın İli Biyoklimatik Konfor Şartlarının Turizm Konfor İndeksi ile Analizi. Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemleri Dergisi, 4(2), 65-70.

Kaya, E. (2023) , Biyoklimatik konfor alanlarının yapay zekâ ile modellenmesi (Yayınlanmamış Doktora tezi) Ulusal Tez Merkezi

Kestane, Ö., & Ülgen, K. (2013). İzmir ili için biyoklimatik konfor bölgelerinin belirlenmesi. *Teknik Bilimler Dergisi, 3(1), 18-25*.

J. C., Yang, L., & Liu, J. (2006). Development of passive design zones in China using bioclimatic approach. Energy Conversion and Management, 47(6), 746-762.

Matzarakis, A., Mayer, H., & Iziomon, M. G. (1999). Applications of a universal thermal index: physiological equivalent temperature. *International journal of biometeorology*, *43*, 76-84.

Özkan, R. (2019). Göç Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi . Erciyes Üniversitesi *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33 (47) , 127-145* . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/erusosbilder/issue/51336/655276

Özşahin, E., & Eroğlu, İ. (2018). Tekirdağ ilinde eğitim ve biyoklimatik konfor arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 26(1), 161-170.

Sancar, M. C., & Güngör, Ş. (2022). Antalya ili biyoklimatik konfor şartlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri tabanlı analizi (Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi). 5-36

Toy, S. (2010). Biyoklimatik konfor değerleri bakımından Doğu Anadolu bölgesi rekreasyonel alanlarının incelenmesi.

Toy, S., & Yılmaz, S. (2009). Peyzaj tasarımında biyoklimatik konfor ve yaşam mekanları için önemi. Atatürk Üniversitesi *Ziraat Fakültesi Dergisi, 40(1), 133-139.*

Tüğen A. E (2020) "Merkezefendi Ve Pamukkale İlçelerinin Beşerî Ve Ekonomik Coğrafyasının İncelenmesi" (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi , Fen Edebiyat Fakültesi , Afyon. 85-170

Türkoğlu, N., Çalışkan, O., Çiçek, İ., & Yılmaz, E. (2012). Şehirleşmenin biyoklimatik koşullara etkisinin Ankara ölçeğinde incelenmesi. *International Journal of Human Sciences, 9(1), 933-955.*

URL-1 *https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=haber-detay&id=11584* (E.T.: 12.3.2024)

URL-2 https://www.denizlibeltas.com/hizmetler/23/parklar/camlik-parki/(E.T.: 12.3.2024)

URL-3 https://www.denizli.bel.tr/Default.aspx?k=yesil-alan-projeleri&id=11889(E.T.: 12.3.2024)

URL-4 https://denizli.ktb.gov.tr/TR-211723/iklim-ozellikleri.html#:~:text=Denizli%20ili%20T%C3%BCrkiye%20co%C4%9Frafi%20haritas%C4%B-1nda,olarak%20biraz%20d%C3%BC%C5%9F%C3%BCk%20farkl%-C4%B1l%C4%B1klar%20g%C3%B6r%C3%BClebilir. (E.T.: 12.3.2024)

URL-5 https://www.dosb.org.tr/tarihce#:~:text=2020%20y%C4%B1l%C4%B-1nda%20Islah%20OSB%2C%20B%C3%B6lgemiz,altyap%C4%B1%20in%C5%9Faatlar%C4%B1n%C4%B1n%20kesin%20kabul%C3%BC%20ger%C3%A7ekle%C5%9Ftirilmi%C5%9Ftir. (E.T.: 12.3.2024)

URL-6http://www.denizli.gov.tr/ekonomi#:~:text=%E2%80%9CT%C3%BCrkiye'nin%20En%20B%C3%BCy%C3%BCk%20500,d%C3%BCnya%20ba%C5%9Fkenti%20olarak%20kabul%20g%C3%B6rmektedir. (E.T.: 12.3.2024)

URL-7 https://denizli.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?SayfaId=15(E.T.: 8.2.2024)

Uyanık, M., Kara, Ş. M., & Gürbüz, B. (2012). *Sürdürülebilir Kalkınmada Biyoçeşitliliğin Önemi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, (2), 125-127.*

KAYNAKÇA

Alphen, JG, Rios Romero F, 1971. Gypsiferous soils notes on their characteristics and management. International Institute for Land Reclamation and Improvement / Wageningen / The Netherlands.

Bastacıoğlu, B. G. (2010). Tuz tabakalarında çözelti madenciliği ve bu yöntemle doğalgaz depolama imkanlarının yaratılması (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, ÇÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana).

Bates, R. L., 1969; "Geology of the Industrial Rocks And Minerals", Dover Publications, New York, 459 s.

Boynton, R,S., (1980). Chemistry and Technology of Lime and Limestone. 2nd Edition.John Wiley and Sons,İnc. Newyork.

Boztaş, S. C. (2009). Burdur ili Yeşilova ilçesi Kağılcık mevkii kireçtaşlarının mermer olarak kullanılabilirliğinin araştırılması. Çukurova Üniversitesi, *Fen Bilimleri Enstitüsü, Maden Mühendisliği Anabilim Dalı Anabilim Dalı (Yüksek Lisans Tezi),* Adana.

Burden, L. I. (2012). Karst Topography: Noninvasive Geophysical Detection Methods and Construction Techniques. Mid-Atlantic Universities Transportation Center, Region III.

Cooper, A. H., & Saunders, J. M. (2002). Road and bridge construction across gypsum karst in England. *Engineering Geology*, *65*(2-3), 217-223.

Çayırlı, H., (1991). "Alçıtaşı ve Türkiye Alçıtaşı Yatakları", Ulusal Alçı Kongresi Bildiriler Kitabı, İstanbul, s. 7 -14.

Doğan, U. 2002. Çankırı Doğusunda Jips Karstlaşmasıyla Oluşan Sübsidans Dolinleri Subsidence Dolines Formed by Gypsum Karstification at TheEast of Çankırı. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt 22, Sayı 1 (2002) 67-82.

Doğu, A. F., Çiçek, İ., & Gürgen, G. (1994). Orta Toroslarda (Seydişehir-Gülnar) Karstlaşma Tipleri. *AÜ Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, *3*, 129-139.

Erdoğdu, A. M. (1997). *Ankara-Bala alçıtaşı yataklarının jeolojisi ve jeokimyası ile alçının teknolojik parametrelerinin araştırılması* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Erinç, S. (2015). *Jeomorfoloji 1,* Der Yayınları: 284 (Günceleştirilmiş Yeni Baskı), İstanbul.

Erinç, S. (2015). *Jeomorfoloji 2,* Der Yayınları: 294 (Günceleştirilmiş Yeni Baskı), İstanbul.

Erkan, Y. (2000). *Sedimanter petrografi*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Ersoy Meriçboyu, A. (1992). Sorbent Kalsinasyonu ve Sülfatasyon kinetiğinin incelenmesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü (Basılmamış Doktora Tezi).

Filiz, K. (2008). Alçı ve alçı bağlı kalıplarda prizlenme genleşmesi. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.

Ford, D. & Williams, P. (2007). The karst rocks. In D. Ford & P. Williams (Eds.), Karst hydrogeology and geomorphology (pp. 9-38). West Sussex: by John Wiley & Sons Ltd. DOI:10.1002/9781118684986

Ford, D.C., Williams, P.W. 1989. Karst Geomorphology and Hydrology. London: Unwin Hyman, 601p.

Hugget, R. J. (2015). Fundamentals of Geomorphology, Third Edition (Çev. Editörü Uğur Doğan), Routledge, London and New York, (Çev.Yay. Nobel Yay., Ankara).

İstanbulluoğlu, Y. S., (1997). "Alçıtaşı ve Anhidrit Üzerine Bir Çalışma" *Madencilik Dergisi*, Haziran-Eylül, 36, 2-3.

Karahan, G., & Erşahin, S. (2016). Jips: Özellikleri, Çevresel Davranışları ve Toprak Islah Maddesi Olarak Kullanımı. *Anadolu Orman Araştırmaları Dergisi*, *2*(1-2), 45-53.

Karaman, M.E. ve Kibici, Y. (2008). *Temel Jeoloji Prensipleri*, Belen Yayıncılık ve Matbaa, Ankara.

Nazik, L., & Poyraz, M. (2017). Türkiye karst jeomorfolojisi genelini karakterize eden bir bölge: Orta Anadolu Platoları karst kuşağı. *Türk Coğrafya Dergisi*(*68*), 43-56. https://doi.org/10.17211/tcd.300414

Pekcan, N. (1999). Karst jeomorfolojisi. *Filiz Kitabevi, İstanbul*.

Poyraz, M. (2021). Yukarı Kızılırmak Havzası jips karstının morfometrik ve morfojenetik özellikleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı,* Doktora Tezi, Balıkesir.

Sür, A. (1994). Karstik yerşekilleri ve Türkiye'den örnekler. A.Ü. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, 3, 1-28.

Tuncer, K. (2004). Sakarya Nehri-Göynük Çayı Çatak Çayı Arasındaki Sahanın Karst Jeomorfolojisi. *İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi*.

Turan, Ç. (2010). *Akarca köyü (Hatay) kireçtaşlarının hammadde özelliklerinin belirlenmesi ve kalsinasyon davranışının incelenmesi* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana, 8-9).

URL1,https://webdosya.csb.gov.tr/db/sanayihavarehberi/icerikler//20_k-recuret-m--20200103075114.pdf). (Erişim Tarihi, 09,09,2024).

URL 2, http://www.iksas.com/kirectasi.html

URL 3, http://bilimkentmadencilik.com.tr/urunlerimiz.html (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 4 .http://bilimkentmadencilik.com.tr/urunlerimiz.html (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 5 https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/dolomit (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 6 https://www.mermerevim.com/blog/5/mermerin-olusumu-ve-yapisi (Erişim Tarihi: 09,09,2024).

URL 7 http://www.iksas.com/kirectasi.html (Erişim Tarihi: 16,09,2024).

URL 7 https://www.mermersilim.com.tr/blog/mermer-olusumu-ve-jeolojik-yapisi#mermerin-genel-ozellikleri

URL 8 https://www.mermersilim.com.tr/blog/mermer-olusumu-ve-jeolojik-yapisi (Erişim Tarihi: 16,09,2024).

Kaynakça

Allen, M. R., Dube, O. P., Solecki, W., Aragón-Durand, F., Cramer, W., Humphreys, S.,& Zickfeld, K. (2018) Framing and Context. *In*: Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the impacts of global warming of 1.5°C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways. Intergovernmental Panel on Climate Change.

Bakak, Ö. (2016). 2005 Sığacık Körfezi (İzmir) Depremlerinin Mekânsal Değerlendirilmesi. *Yerbilimleri*, 37(1). https://doi.org/10.17824/yrb.17485

Cui, P., Peng, J., Shi, P., Tang, H., Ouyang, C., Zou, Q., Liu, L., Li, C., & Lei, Y. (2021). Scientific challenges of research on natural hazards and disaster risk. *Geography and Sustainability*, 2(3), 216-223. https://doi.org/10.1016/j.geosus.2021.09.001

Cutter, S. L., & Finch, C. (2008). Temporal and spatial changes in social vulnerability to natural hazards. Proceedings of the national academy of sciences, *105*(7), 2301-2306. https://doi.org/10.1073/pnas.0710375105

Dabanlı, İ., Şen, Z., Yeleğen, M. Ö., Şişman, E., Selek, B., & Güçlü, Y. S. (2016). Trend assessment by the innovative-Şen method. *Water resources management*, *30*, 5193-5203. https://doi.org/10.1007/s11269-016-1478-4

Doğanay, S., Alım, M., & Altaş, N. (2011). Atmosfer Kökenli Doğal Afetlere Bir Örnek: 10 Ağustos 2005 Erzurum Seli. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 11(16), 305-322.

Fuchs, S., & Keiler, M. (2012). Space and time: coupling dimensions in natural hazard risk management?. In *The Spatial Dimension of Risk* (pp. 189-201). Routledge.

Gilbert, R. O. (1987). *Statistical Methods for Environmental Pollution Monitoring*. John Wiley & Sons.

Hamed, K. H., & Rao, A. R. (1998). A modified Mann-Kendall trend test for autocorrelated data. *Journal of Hydrology*, 204(1-4), 182-196. https://doi.org/10.1016/S0022-1694(97)00125-X

Hoyois, P., Scheuren, J. M., Below, R., & Guha-Sapir, D. (2007). Annual disaster statistical review: Numbers and trends 2006.

IPCC (2021). Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change. Cambridge University Press.

Kendall, M. G. (1975). *Rank correlation methods*. London: Charles Griffin.

Longley, P. A., Goodchild, M. F., Maguire, D. J., & Rhind, D. W. (2015). *Geographic Information Science and Systems* (4th ed.). Wiley.

Mann, H. B. (1945). Non-parametric tests against trend. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 13(3), 245-259.

Muratoglu, A., & Yuce, M. I. (2012). Trend analysis of Tigris River basin stream flow data. In Proceedings of 10th International Congress on Advances in Civil Engineering (pp. 17-19).

Niu, X., Tang, H., & Wu, L. (2018) Satellite scheduling of large areal tasks for rapid response to natural disaster using a multi-objective genetic algorithm. International journal of disaster risk reduction, 28, 813-825. https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2018.02.013

Özan, Ö., Musaoğlı N. ve Şeker D.Z., (2009). "Taşkın Alanlarının Cbs Ve Uzaktan Algılama Yardımıyla Belirlenmesi ve Risk Yönetimi; Sakarya Havzası Örneği.", TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 12. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 11-15 Mayıs 2009, Ankara.

Polat, P., & Sunkar, M. (2017). Rize'nin İklim Özellikleri ve Rize Çevresinde Uzun Dönem Sıcaklık ve Yağış Verilerinin Trend Analizleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 1-24. https://doi.org/10.18069/firatsbed.346684

Sen, P. K. (1968). Estimates of the regression coefficient based on Kendall's tau. *Journal of the American Statistical Association*, 63(324), 1379-1389.

Şen, Z. (2012). Innovative trend analysis methodology. *Journal of Hydrologic Engineering*, 17(9), 1042-1046. https://doi.org/10.1061/(ASCE)HE.1943-5584.0000556

Şen, Z. (2017). *Innovative trend methodology for environmental data*. Springer International Publishing.

Toprak A, Sunkar M. (2022). Ağrı İlinde Meydana Gelen Doğal Afetlerin Mekânsal ve Zamansal Analizi. *Coğrafya Dergisi.* July 2022;(44):97-113. https://doi.org/10.26650/JGEOG2022-978387

KAYNAKÇA

Alaeddinoğlu, F. (2014). Van Gölü Havzası'nda nüfusun ve yerleşmelerin yükselti basamaklarına göre dağılışı. *TÜCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu*, 23-24.

Altıparmak, S., Türkoğlu, N. (2018). Yakacık Çayı Havzasının (Hatay) Morfometrik Analizi. DTCF Dergisi 58(1): 353-374.

ASF (Alos Palsar). (2024). Alaska Uydu Tesisi-Dağıtılmış Aktif Arşiv Merkezi. Erişim Tarihi: 25.09.2024, https://asf.alaska.edu/datasets/daac/ alos-palsar/

Elbaşı, E., & Özdemir, H. (2018). Marmara denizi akarsu havzalarının morfometrik analizi. *Coğrafya Dergisi*, (36), 63-84.

Görür, A. E., & Karadeniz, C. (2018). Morfometrik parametrelerin havza hidrolojisi bakımından değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Forestry*, *19*(4), 447-454.

Horton, R. E.: 1932, Drainage Basin Characteristics. American Geophysics Union, 350–361.

Mahadevaswamy, G., Nagaraju, D., Siddalingamurthy, S., Nagesh, P. C., & Rao, K. (2011). Morphometric analysis of nanjangud taluk, mysore district, karnataka, india, using gis techniques. *International Journal of Geomatics and Geosciences*, *1*(4), 721-734.

Özdemir, H. (2011). Havza Morfometrisi ve Taşkınlar, Fiziki Coğrafya Araştırmaları; Sistematik ve Bölgesel (s. 457-474). *İstanbul: Türk Coğrafya Kurumu Yayınları*.

Patton, PC, 1988. Drenaj havzası morfometrisi ve seller. İçinde: Baker VR, Kochel RC, Patton PC (editörler) Sel jeomorfolojisi. Wiley, ABD, ss 51-65.

Reddy, G. P. O., Maji, A. K., & Gajbhiye, K. S. (2004). Drainage morphometry and its influence on landform characteristics in a basaltic terrain, Central India–a remote sensing and GIS approach. International Journal of Applied Earth Observation and Geoinformation, 6(1), 1-16.

Sağlam Selçuk, A., & Zorer, H. (2017). Başkale Bölgesi'nin (Van) Jeolojik ve Jeomorfolojik Öğeleri. Türkiye Jeoloji Bülteni, 60(1), 77-92. https://doi.org/10.25288/tjb.297830

Saroğlu, F., & Güner, Y. (1981). Doğu Anadolu'nun jeomorfolojik gelişimine etki eden öğeler: jeomorfoloji, tektonik, volkanizma ilişkileri, *Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni* C. 24, 39 – 50.

Strahler, A.:1952, Dynamic basis of geomorphology. Geological Society of America Bulletin, 63, 923–938.

Şengör, A. M. C., ve Kidd, W. S. F., 1979. Postcollisional tectonics of the Turkish-Iranian plateau and a comparison with Tibet. Tectonophysics, 55(3-4), 361-376.

Tunçdilek, N. "Türkiye'de Relief Şekilleri ve Arazi Kullanımı, İÜ Deniz Bilimleri ve Coğr." *Enst. Yay* 3 (1985).

Turoğlu, H. (1997). İyidere havzasının hidrografik özelliklerine sayısal yaklaşım. *Türk Coğrafya Dergisi*, (32), 355-364.

URL 1. https://webdosya.csb.gov.tr/db/scd/icerikler/van-golu-havzas--n-ha--scd-raporu-20210204113603.pdf

Verstappen, H.Th., 1983, Applied geomorphology. ITC, Enschede.

Kaynakça

(URL 1). https://pages.uoregon.edu/jschombe/ast121/lectures/lec18.html#:~:text=When%20a%20meteor%20enters%20the,during%20entry%20into%20the%20atmosphere (Erişim Tarihi 21.06.2024)

(URL 2; 2021). *"*The Well-Protected Roof – A Miracle of the Quran*"* https://www.islamweb.net/en/article/235357/the-well-protected-roof-%E2%80%93-a-miracle-of-the-quran (Erişim Tarihi 23.06.2024)

Arslan, Selim. *"*Türkiye jeofizik rejyonal gravite haritaları ve genel değerlendirilmesi*". Bulletin Of The Mineral Research and Exploration*, (153), 203-222, 2016.

Atalay, İbrahim. *"Uygulamalı Klimatoloji",* Meta Basım İzmir, 2010.

HM Azhar Usama, Shamsul Arifeen, Muhammad Abdullah, Asim Naeem. *"*Science, Quran And Earth*". Webology*, *19*(2), 2022.

Copernicus Atmosphere Monitoring Service. (2019). https://atmosphere.copernicus.eu/ozone-layer-and-ultra-violet-radiation (Erişim Tarihi 21.06.2024)

Erinç, Sırrı. *"Jeomorfoloji I"* (Güncelleştirenler: Ahmet Ertek, Cem Güneysu) (Güncelleştirilmiş Yeni Basım), Der Yayınevi. İstanbul, 2015.

Erol, Oğuz. *"* Türkiye'nin Genç tektonik ve jeomorfolojik gelişimi*", Jeomorfoloji Dergisi*, 11, 11-22, 1985.

Erol, Oğuz. *"Genel Klimatoloji"*, Çantay Kitabevi, 2014.

Farhan, Lalu Pattimura. *"*Harmonıous Relatıonshıp Between Islam and Scıence ın The Perspectıve of The Qur'an*". An-Nahdlah: Jurnal Pendidikan Islam*, *3*(2), 128-137, 2023.

Laura Geggel ve Tia Ghose . *"*Pangaea: Facts about an ancient supercontinent*", Live Science,* 2024. https://www.livescience.com/38218-facts-about-pangaea.html (Erişim Tarihi: 17.06.2024)

Hakeem, Lukman. Plate tectonıcs ın Quran. *Malık Deenar Islamıc Academy Kasaragod*, Kerala, Indıa, 2016.

Hoşgören, Mehmet Yıldız. *"Jeomorfoloji" Terimleri Sözlüğü*, Çantay Kitapevi, 2017.

https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/ Kur'an Yolu Tefsiri (Erişim Tarihi: 18.06.2024)

https://science.nasa.gov/biological-physical/stories/van-allen-belts/ (Erişim Tarihi 23.06.2024)

https://science.nasa.gov/earth/earth-atmosphere/the-atmosphere-earths-security-blanket/ (Erişim Tarihi 21.06.2024)

https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=21&ayet=31 (Erişim Tarihi: 11.06.2024)

https://www.usgs.gov/special-topics/water-science-school/science/atmosphere-and-water-cycle (Erişim Tarihi 23.06.2024)

Jusoff, K., Samah, S. A. A., & Akmar, S. *"*Environmental sustainability: what Islam propagates*". World Applied Sciences Journal*, *12*(special issue), 46-53, (2011).

Lutgens, FK, Tarbuck, EJ, Herman, RL, ve Tasa, D. *The Atmosfer; An Introduction to Meteorology Fourteenth Edition*. Pearson Education, Inc., 2018.

Metin, Osman., & Ünal, Şükriye. *"İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı". Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(Özel Sayı 2), 273-294, 2022.

NASA Science Editorial Team. *"*The Atmosphere: Earth's security blanket, sizing up humanity's ımpacts on earth's changing atmosphere: A five-part series", 2019.

NASA Science Editorial Team. *"*Steamy Relationships: How Atmospheric Water Vapor Amplifies Earth's Greenhouse Effect*"* https://science.nasa.gov/earth/climate-change/steamy-relationships-how-atmospheric-water-vapor-amplifies-earths-greenhouse-effect/ **,** 2022. (Erişim Tarihi 21.06.2024)

NASA. *"*What are the Van Allen Belts and why do they matter?*"* 2023. https://science.nasa.gov/biological-physical/stories/van-allen-belts/ (Erişim Tarihi 21.06.2024)

NASA. (November 30, 2023). *"*Van Allen Belts*"*, https://science.nasa.gov/resource/van-allen-belts/ (Erişim Tarihi 21.06.2024)

Nelson, Stephen. *"*Meteorites, impacts and mass extinction*". Tulane University*, 2018. https://www2.tulane.edu/~sanelson/Natural_Disasters/impacts.htm (Erişim Tarihi 21.06.2024)

NOAA. (2023). https://www.noaa.gov/jetstream/atmosphere (Erişim Tarihi 21.06.2024)

Sarıgül, Tuba. Dünya'yı çevreleyen görünmez kalkan, *TUBİTAK Bilim Genç,* 2014. https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyayi-cevreleyen-gorunmez-kalkan (Erişim Tarihi 23.06.2024)

Schlesinger WH, Emily S. Bernhardt. *"*The Atmosphere*". Biogeochemistry*. Epub, 2020 Aug 14. PMCID: PMC7426726.

Shah, Zia. *"*The miracle of water and the miracle of the Quran*"*, 2023. https://thequran.love/2023/05/19/the-miracle-of-water-and-the-miracle-of-the-quran/ (Erişim Tarihi 11.06.2024)

Tahir-ul-Qadri, Muhammad. *"Creation of Man: A Review of Quran and Modern Embryology*. Minhaj-ul-Qur'an Publications Lahore, Pakistan,2023. *"*

USGS. https://pubs.usgs.gov/gip/dynamic/historical.html, 2012. (Erişim Tarihi 11.06.2024)

USGS. *"*The Atmosphere and the Water Cycle*"*, *Water Science School* https://www.usgs.gov/special-topics/water-science-school/science/atmosphere-and-water-cycle, 2019. (Erişim Tarihi 11.06.2024)

KAYNAKÇA

Aktürk, B., & Uzun, H. İ. (2019). Bazı sofralık üzüm çeşitlerinin Antalya'daki değişik yörelere uygunlukları ve etkili sıcaklık toplamı istekleri. *Mediterranean Agricultural Sciences*, *32*(3), 267-273.

Altınbaş, Ü. (2000). Toprak Genetiği ve Sınıfla*ması*. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları.

Atabik, A. (2022). Scıentıfıc mıracles of grapes ın the Qur'an and Hadıth: Perspectives on Religious Studies and Herbal Treatment. *Jurnal Studi Hadis, 8(2),* 323-342.

Atak A, Göksel Z, Tunçkal C, Yılmaz Y. (2022). Enerji tasarruflu ısı pompalı kurutucuyla kurutulan bazı mantar hastalıklarına direnç/tolerans üzümlerinin önemli kalite özelliklerinin karşılaştırılması. *Tarım bilimi*.

Boyer, J.D. (1998). Geographic analysis of viticulture potential in virginia, masters of science in geography, *Faculty of the Virginia Polytechnic Institue and State University, Blacksburg-Virginia*, 48, 96-97.

Darkot, B. Tuncel, M. (1988). Ege bölgesi coğrafyası, *İstanbul Üniversitesi Yayınları/Coğrafya Enstitüsü Yayınları*, İstanbul.

De Blij, H.J., 1983. Geography of Viticulture: *Rationale and resource. J. Geog*. 112- 121.

Doğanay, H. (1992). Türkiye ekonomik coğrafyası, *Atatürk Üniversitesi Yayınları*, Erzurum.

Erol, O. (1985). *Jeomorfoloji 1*. Ankara Üniversitesi.

Farhan, L. P. (2023). Harmonıous relatıonshıp between Islam and scıence ın the perspectıve of the Qur'an. *An-Nahdlah: Jurnal Pendidikan Islam*, *3*(2), 128-137.

Fournier, P. (2014). Cultivation of table grapes, *Close-Up Fruitrop,* 218, 80-83.

Hanafi, M. (2015). Tafsir ılmi: Eksistensi kehidupan di alam semesta. Jakarta: *Lajnah Penatashihan Mushaf Al-Qur'an Kementerian Agama RI.*

Haneef, S. S. S. (2002). Principles of environmental law in Islam. *Arab LQ*, 17, 241.

https://kuran.diyanet.gov.tr/Tefsir/ Kur'an Yolu Tefsiri (Erişim Tarihi: 06.06.2024)

https://nckri.org/caves/types/ (Erişim Tarihi: 08.06.2024)

https://tr.weatherspark.com/ (Erişim Tarihi: 12.06.2024)

https://tr.wikipedia.org/wiki/ (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

https://www.kuranmeali.com/AyetKarsilastirma.php?sure=21&ayet=31 (Erişim Tarihi: 11.04.2024)

https://www.tarimorman.gov.tr (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Jusoff, K., Samah, S. A. A., & Akmar, S. (2011). Environmental sustainability: what Islam propagates. *World Applied Sciences Journal*, *12*(special issue), 46-53.

Kadıoğlu, Y. (2008). Çal'da (Denizli) bağcılığın coğrafi analizi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, *13*(20), 141-161.

Kamarudın, M. A. (2020). 7 prinsip kelestarian alam sekitar mengikut acuan ıslam, harakah daily.https://harakahdaily.net/index.php/2020/04/15/7-prinsip-kelestarian-alam-sekitar-mengikut-acuan-islam/ (Erişim Tarihi: 12.06.2024)

Karabat, S .(2014). Dünya ve Türkiye bağcılığı, *Apelasyon E Dergisi*.

Kok, D. (2014). A review on grape growing in tropical regions. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 1(Özel Sayı-1), 1236-1241.

Metin, O., & Ünal, Ş. (2022). İçerik analizi tekniği: İletişim bilimlerinde ve sosyolojide doktora tezlerinde kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22* (Özel Sayı 2), 273-294.

Orhan Deliorman, D., Orhan, N., Ergün, F. (2011). Anadolu medeniyetlerinde asma, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Tarih Araştırmaları Dergisi, 30*(50), 70.

Pidwirny, M. (2004). Fundamentals of physical geography. *Okonagan: Univ. of British Columbia.*

Sağlam, Ö. Ç., & Sağlam, H. (2018). İnsanlık tarihinde üzümün önemi. *Journal of Agriculture*, *1*(2), 1-10.

Sauro, F. (2015). Deep under the Earth's surface, discovering beauty and science. *TED Global*, London.

Savaş, Y., & Savaş, N. G. (2023). Türkiye ve ABD çekirdeksiz kuru üzüm sektörünün gelişimine dair karşılaştırmalı bir inceleme. *Bahçe*, *52*(Özel Sayı 1), 482-487.

Sāwī, A. A. A.-M. A. al-. (2008). *Al-I'jāz al-Ilmī fī al-Qur'ān wa al-Sunnah*. Jeddah: King Fahd al-Watani.

Selçuk Biricik, A. (2001). *Kur'ân ve Coğrafya.* Ensar Neşriyat, İstanbul.

Selçuk Biricik. A. (2001). *Kur'ân ve coğrafya,* Ensar Neşriyat.

Shah, Z.H. (2023). The miracle of water and the miracle of the Quran https://thequran.love/2023/05/19/the-miracle-of-water-and-the-miracle-of-the-quran/ (Erişim Tarihi 11.04.2024)

Temel, A. V. (2021). Kur'ân'daki meteorolojik kavramların değerlendirilmesi. *Diyanet İlmi Dergi*, *57*(1), 75-104.

Umar, N. (2008). Al-Qur'an Abadi Sepanjang Zaman. In *Ensiklopedi Kemukjizatan Ilmiah dalam Al-Qur'an dan Sunnah*. Bandung: PT Kharisma Ilmu.

URL, 1. (2024). https://glossary.wein.plus/table-grape (Erişim Tarihi: 12.06.2024)

Water Educatıon Foundatıon. (2024). https://www.watereducation.org/aquapedia/san-joaquin-valley#:~:text=Located%20in%20the%20middle%20of,agricultural%20regions%20in%20the%20world (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Whyte, K. P. (2024). What climate do grapes grow ın, *TribalClimateCamp.org*. (Erişim Tarihi: 10.06.2024)

Winkler AJ, Cook JA, Kliewer WM, Lider LA. (1974). General Viticulture: Second Revised Edition. *University of California Press, Berkele*y, California.

Yıldız, M. (2009). Kur'ân-ı Kerîm'de Yağmur. (Yayımlanmamış YL Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKLAR

Akkan, E. (1964). Erzincan Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi. Basılmamış Doktora Tezi. Ankara. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, Sayı: 153.

Akpınar, Z. (2010). Erzincan Havzasının Tektonik Gelişiminin Paleomanyetik Yöntemlerle Analizi. Doktora Tezi. Sivas. Cumhuriyet Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Altunel, E., Hancock, P. L. (1993). Pamukkale Travertenleri Kaç Yaşında?, *Tübitak Bilim Teknik Dergisi*, Cilt:26, Sayı:308, 496-497. Ankara.

Altunel, E. (1996). Morphological Features, Ages and Neotectonic Significance of Pamukkale Travertınes. *Bulletin of the Mineral Research and Exploration*, 118(118), 25-25.

Andrews, J, Riding, R, Dennis, P. F. (1997). The Stable İsotope Record of Environmental and Climatic Signals in Modern Terrestrial Microbial Carbonates from Europe. *Palaeogeography Palaeoclimatology Palaeoecology* 129: 171-189. doi: 10.1016/S0031-0182(96)00120-4.

Andrews, J. (2006). Palaeoclimatic Records from Stable Isotopes in Riverine Tufas: Synthesis and Review. Earth Sci. Rev. 75 (1–4), 85–104.

Arpat, E. ve Şaroğlu, F. (1975). Türkiyedeki Bazı Önemli Genç Tektonik Olaylar. Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, 18 (1), 91-101.

Ascione, A., Iannace, A., Imbriale, P., Santangelo, N., Santo, A. (2014). Tufa and Travertines of Southern Italy: Deep-Seated, Fault-Related CO 2 As The Key Control İn Precipitation. Terra. Nova 26 (1), 1–13.

Ayaz, E. (2002). Travertenlerde Gözlenen Morfolojik Yapılar ve Tabiat Varlığı Olarak Önemleri, *Cumhuriyet Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi,* Seri A-Yerbilimleri C.19, S.2, 123-134.

Atayeter, Y., Yayla, O., Tozkoparan, U. (2019). Gümüşhane Tekke (Çorçol) Şelalesi ve Turizm Potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi* 24(42), 1-1.

Bilgin, T. (1972). Munzur Dağları Doğu Kısmının Glasiyal ve Periglasiyal Morfolojisi, İÜ Yayınları No: 1757, *Coğrafya Enstitüsü Yayınları.* No: 69, İstanbul.

Brogi, A., Capezzuoli, E., Buracchi, E., Branca, M. (2012). Tectonic Control on Travertine Andcalcareous Tufa Deposition in a Low-Temperature Geothermal System (Sarteano, Central Italy) ǁ, *Journal of the Geological Society,* 169, 461-476.

Brogi, A., Alcicek, M.C., Yalçıner, C. Ç., Capezzuoli, E., Liotta, D., Meccheri, M., Boschi, C. (2016). Hydrothermal Fluids Circulation and Travertine Deposition in an Active Tectonic Setting: Insights from The Kamara Geothermal Area (Western Anatolia, Turkey). *Tectonophysics* 680, 211–232.

Caner, A. M., ve Demir, M. (2020). Erzincan Girlevik Şelalesi ve Yakın Çevresine Gelen Ziyaretçilerin Rekreasyonel Talep ve İsteklerinin Belirlenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi,* 21(1), 1-12. https://doi.org/10.17474/artvinofd.524207.

Chafetz, H.S., Folk, R. L. (1984.) Travertines: Depositional Morphology and The Bacterially Constructed Constituents. *Journal of Sedimentary Petrology* 54, 289-316.

Çolak Erol, S., Özkul, M., Aksoy, E., Kele, S. ve Ghaleb, B. (2015). Travertine Occurences Along Major Strike-Slip Fault Zones: Structural, Depositional and Geochemical Constraints from the Eastern Anatolian Fault System (EAFS), Turkey. *Geodinamica Acta,* Volume 27, Issue 2-3, pp. 154-173.

De Filippis, L., Faccenna, C., Billi, A., Anzalone, E., Brilli, M., ve diğ., (2012). Growth of Fissure Ridge Travertines from Geothermal Springs of Denizli Basin, Western Turkey. GSA Bulletin 124: 1629–1645. doi: 10.1130/B30606.1.

De Filippis, L., Faccenna, C., Billi, A., Anzalone, E., Brilli, M., Soligo, M., Tuccimei, P. (2013). Plateau Versus Fissure Ridge Travertines from Quaternary Geothermal Springs of Italy and Turkey: Interactions and Feedbacks Between Fluid Discharge, Paleoclimate, and Tectonics. Earth Sci. Rev. 123, 35–52.

Doğanay, H. (1990). Turistik Potansiyeli Bakımından Gürlevik Çağlayanı, *Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bilimleri Araştırma Dergisi.* Sayı: 18, Sayfa:147-161, Erzurum.

Erinç, S. (2000). *Jeomorfoloji I* (Güncelleştirme; A. Ertek ve C. Güneysu), Der Yayıevi. 5. Baskı. İstanbul.

Faccenna, C., Soligo, M., Billi, A., De Filippis, L., Funiciello, R., Rossetti, C., Tuccimei, P. (2008). Late Pleistocene Depositional Cycles of the Lapis Tiburtinus Travertine (Tivoli, Central Italy): Possible Influence of Climate and Fault Activity. *Global Planet.* Change 63 (4), 299–308.

Gandin, A., Capezzuoli, E. (2014). Travertine: Distinctive Depositional Fabrics of Carbonates from Thermal Spring Systems. *Sedimentology* 61: 264-290. doi: 10.1111/sed.12087.

Gradzinski, M., Wroblewski, W., Dulinski, M., Hercman, H. (2014). Earthquake-Affected Development of a Travertine Ridge. *Sedimentology* 61 (1), 238–263.

Hammer, O., Dysthe, D.K., & Jamtveit, B. (2010). Travertine Terracing: Patterns and Mechanisms. In: Pedley H.M. & Rogerson M. (Eds) - Tufas and Speleothems: Unravel- Ling The Microbial and Physical Controls. *Geological Society of London Special Publication,* 336: 345–355.

Hancock, PL., Chalmers, RML., Altunel E., Çakir, Z. (1999). Travitonics: Using Travertines in Active Fault Studies. *Journal of Structural Geology* 21: 903-916. doi: 10.1016/S0191-8141(99)00061-9.

Hayli, S. (1995). Erzincan Ovası'nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası. Basılmamış Doktora Tezi. Elazığ. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kandemir, R., Tagliasacchi, E., Kayseri Özer, M. S., Saffak, D., Koroglu, F., Hu, H., ... Shen, C. (2021). The Multidisciplinary Approaches on Facies Developments and Depositional Systems of The Bahcecik Travertines, Gumushane, NE-Turkey. *Turkısh Journal Of Earth Scıences,* vol.30, no.5, 561-579.

Ketin, İ. (1948). Son 10 yılda Türkiye'de Meydana Gelen Büyük Depremlerin Tektonik ve Mekanik Neticeleri Hakkında Türkiye Jeoloji Karumu Bülteni C.ll, S.l. Ankara.

Mancini, A., Frondini, F., Capezzuoli E., Galvez Mejia E., Lezzi G., ve diğ., (2019). Porosity, Bulk Density and $CACO_3$ Content of Travertines. a New Dataset From Rapolano, Canino and Tivoli Travertines (Italy). *Journal of Data in Brief* 25:104158. doi: 10.1016/j.dib.2019.104158.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, (2021). Erzincan Meteoroloji İstasyonu Meteorolojik Verileri.

Minissale, A., Kerrick, D.M., Magro, G., Murrell, M. T., Paladini, M., ve diğ., (2002). Geochemistry of Quaternary Travertines in The Region North of Rome (Italy): Structural, Hydrologic and Paleoclimatologic İmplications. Earth and Planetary Science Letters 203: 709–728. doi: 10.1016/S0012-821X(02)00875-0.

Okay, A.C. (1976.) *Mineralbilim,* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayını.

Özgül, N., Turşucu, A., Özyardımcı, N., Şenol, M., Bingöl, I. ve Uysal, S. (1981). Munzur Dağlarının Jeolojisi: MTA raporu No:6995 (yayınlanmamış), Jeoloji Etüdleri Daire Başkanlığı, Ankara.

Özkul, M., Gökgöz, A., Kele, S., Baykara, M.O., Shen, C.C., Chang, Y.W., Akin, T. (2014). Sedimentological and Geochemical Characteristics of a Fluvial Travertine: a Case from The Eastern Mediterranean Region. *Sedimentology* 61 (1), 291–318.

Özkul, M., Kele, S., Gökgöz, A., Shen, C.-C., Jones, B., Baykara, M.O., Alçiçek, M. C. (2013). Comparison of The Quaternary Travertine Sites in the Denizli Extensional Basin Based on Their Depositional and Geochemical Data. *Sediment. Geol.* 294, 179–204. doi: 10.1016/j.sedgeo.2013.05.018.

Parejas, E., Akyol, İ. H., Altınlı, E. (1941). 27 Birinci Kanun 1939 Erzincan Yer Depremi (Batı Kısmı), *İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Mecmuası,* Cilt VI, Sayı 3-4.

Pedley, M. (2009). Tufas And Travertines of The Mediterranean Region: a Testing Ground for Freshwater Carbonate Concepts And Developments. *Sedimentology* 56 (1), 221–246.

Pentecost, A. (2005). *Travertine.* Springer-Verlag Berlin, Heidelberg. http://link.springer.com/book/10.1007/1-4020-3606-X, 11.03.2014.

Polat, S. (2010). Türkiye'de Traverten Oluşumu, Yayılış Alanı ve Korunması. *Marmara Coğrafya Dergisi*(23), 389-428.

Rickets JW, Ma L, Wagler AE, Garcia, V. H. (2019). Global Travertine Deposition Modulated by Oscillations in Climate. *Journal of Quaternary Science* 34: 558-568. doi: 10.1002/jqs.3144.

Sever, R., Kopar, İ. (2014). Maral Şelalesi (Borçka-Artvin), Doğal Ortam Özellikleri ve Ekonomik Potansiyeli. *Türk Coğrafya Dergisi,* 52, 17-29.

Şahin, İ. F. (2009). Erzincan İli'nin Turizm Potansiyeli ve İldeki Ekoturizm Uygulamaları. *Doğu Coğrafya Dergisi.* 14 (22), 69-88.

Tarhan, N. (1991). Hınıs-Varto-Karlıova (Erzurum-Muş-Bingöl) Dolayının Jeolojisi ve Petrolojisi: MTA Raporu. No:9428 (Yayımlanmamış), Ankara.

Tarhan, N. (2007). 1:100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritaları Erzincan- İ43 Paftası. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. Jeoloji Etütleri Dairesi. No:68. Ankara.

Tarhan, N. (2008). 1:100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritaları Erzincan- J43 Paftası. Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. Jeoloji Etütleri Dairesi. No:89. Ankara.

Temiz, U., Gökten, Y.E., Eikenberg, J. (2013). Strike-Slip Deformation and U/Th Dating of Travertine Deposition: Examples from North Anatolian Fault Zone, Bolu and Yeniçağ Basins, *Turkey. Quat. Int.* 312, 132–140.

Tüysüz, O. (1992). Erzincan Çevresinin Jeolojisi, (Yerbilimci Gözüyle Erzincan Depremi, Dünü-Bugünü-Yarını ve Türkiye Deprem Sorunu, (Derleyen; Ahmet Ercan); İ.T.Ü. Maden Fak. Jeofizik Bölümü ve Jeoloji Müh. Böl. Ortak Oturum Bildirileri, İ.T.Ü. 15 Aralık 1992), İstanbul.

Uysal, A. (2024). Erzincan Ovası ve Çevresinin Morfotektonik Özellikleri ve Deprem Analizi. Doktora Tezi. Elazığ. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uysal, A. ve Sunkar M. (2022). Erzincan Ovası Kuzeyindeki Yerleşmelerin Yer Değiştirmesine Neden Olan Afetler: Sel, Taşkın ve Çamur Akmaları. *Afet ve Risk Dergisi,* 5(2), 693-714.

Uysal, I.T., Feng, Y., Zhao, J.-x., Altunel, E., Weatherley, D., Karabacak, V., Collerson, K. D. (2007). U-Series Dating and Geochemical Tracing of Late Quaternary Travertine in Co-Seismic Fissures. *Earth and Planetary Science Letters,* 257 (3–4), 450–462.

Uzun, A., Zeybek, H., Zeybek, H. İ., Yılmaz, C., ve diğ. (2015). Aksu Çayı Havzası Traverten Mağaraları, Giresun. *Marmara Coğrafya Dergisi*(31), 243-257. https://doi.org/10.14781/mcd.95521.

Yalçınalp, B., Ersoy, H., Ersoy, A. F., Keke, C. (2007). Bahçecik Gümüşhane Travertenlerinin Jeolojik ve Jeoteknik Özellikleri. *Jeoloji Mühendisliği Dergisi*, 31(2), 25-34.

Zentmyer, R., Myrow, P., Newell, D. (2008). Travertine Deposits from along the South Tibetan Fault System Near Nyalam, Tibet. *Geological Magazine,* 145 (6), 753–765.

Zeybek, H. İ. (2003), Akdağ'ın (Tokat) Doğal Ortam Özellikleri ve Turizm Potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi,* S.9, 117-142.

İnternet Kaynakları

URL 1. World Waterfall Database (WWD). https://www.worldwaterfalldatabase.com/help#types (Erişim Tarihi: 17.08.2024).

URL 2. https://earth.google.com/web. 25.06.2024.

URL 3. http://www.erzincangazetesi.com.tr/index.php/erzincan/erzincan/205-erzincan-genel-bilgiler/doga-spor/3526-erzincan-do%C4%9Fa-sporlar%C4%B1.html son erişim tarihi 24.06.2024.

Editör:
Doç. Dr. Salim Sercan Sarı

Finans

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

FİNANS ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editörler: Doç. Dr. Salim Sercan Sarı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-17-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FİNANS ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editörler: Doç. Dr. Salim Sercan Sarı
VI+116 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-17-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AAOIFI. (2018). *Faizsiz Finans Standartları (Çev. Sabahattin Zaim Üniversitesi)*. İstanbul: TKBB Yayınları.

Akhtar, M. R. (1996). Towards an Islamic Approach for Environmental Balance. *Islamic Economic Studies*, *3*(2), 57-76.

Akhter, M., Iqbal, T. ve Khalid, M. (2010). Islamic Educational Approach to Environment Protection: A Strategic Approach for Secure and Peaceful World. *International Journal of Business and Social Science*, *1*(3), 182-191.

Alam, N., Duygun, M. ve Ariss, R. T. (2016). Green Sukuk: An Innovation in Islamic Capital Markets. İçinde A. Dorsman, Ö. Arslan-Ayaydın ve M. B. Karan (Editör), *Energy and Finance: Sustainability in the Energy Industry* (ss. 167-185). New York City: Springer International Publishing.

Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş. (2021). *2021 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://www.albaraka.com.tr/documents/hakkimizda/surdurulebilirlik/pdf/2021-surdurulebilirlik-raporu.pdf, (ET: 07.04.2024).

Altun, F. (2019). İslami Finans İçin Bir Gelişim Alanı Olarak Sürdürülebilirlik: Katılım Bankası Müşterileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aras, G., Tezcan, N. ve Furtuna, Ö. K. (2016). Geleneksel Bankacılık ve Katılım Bankacılığında Kurumsal Sürdürülebilirlik Performansının Topsis Yöntemiyle Karşılaştırılması. *Istanbul Management Journal*, *27*(81), 58-81.

Bank Negara Malaysia. (2016). *Sri & Green Sukuk: Challenges & Prospects*. https://www.sukuk.com/wp-content/uploads/2016/02/SRI-and-Green-Sukuk.pdf, (ET: 03.04.2024).

Bank Negara Malaysia. (2017). *Sukuk Going Green: Malaysia Continues to Drive Innovation*. https://www.mifc.com/documents/6319173///87a341d7-2acc-eef4-d335-aec510e2cdd9/, (ET: 01.04.2024).

Billah, M. M., Hassan, R., Haron, R. ve Zain, N. R. M. (2024). *Islamic Finance and Sustainable Development: A Global Framework for Achieving Sustainable Impact Finance*. Oxfordshire: Routledge-Taylor & Francis Group.

Buhârî, E. A. M. b. İ. el-. (n.d.). *Sahih-i Buhârî Tercüme ve Şerhi 3. Cilt (Çev. Harun Yıldırım)*. İstanbul: Sağlam Yayınevi.

Center for International Climate Research. (2018). *'Second Opinion' on The Republic of Indonesia's Green Bond and Green Sukuk Framework*. https://api-djppr.kemenkeu.go.id/web/api/v1/media/FC1CA03D-3CEC-46F2-8C5F-116C01B1A11E, (ET: 02.04.2024).

Elamin, M. O. I. (2023). Advancing Ethical and Sustainable Economy: Islamic Finance Solutions for Environmental, Social, & Economic Challenges in the Digital Age. *International Journal of Membrane Science and Technology*, *10*(5), 408-429. https://doi.org/10.15379/ijmst.v10i5.2515

Emlak Katılım Bankası A.Ş. (2022). *2022 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://asset.emlakkatilim.com.tr/documents/yatirimci-iliskileri/finansal-bilgiler/surdurulebilirlik-raporlari/emlak-katilim-2022-surdurulebilirlik-raporu.pdf, (ET: 07.04.2024).

Financial Times. (2018). *Indonesia Issues World's First Green Sukuk Bond*. https://www.ft.com/content/e38ea51c-184c-11e8-9376-4a6390addb44, (ET: 03.04.2024).

Gedikli, E. Y. ve Gökırmak, H. (2021). Katılım Bankacılığı ve Sürdürülebilir Kalkınma Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. *BEYDER*, *16*(1), 75-93.

Hasan, S. ve Mohamed, S. (2024). *Navigating Uncertainty: Global Islamic Finance Assets Expected to Exceed $6.7 Trillion by 2027*. Data & Analytics. https://www.lseg.com/en/insights/data-analytics/navigating-uncertainty-global-islamic-finance-assets-expected-to-exceed-67-trillion-by-2027#:~:text=The%20global%20Islamic%20finance%20industry,Islamic%20Finance%20Development%20Report%202023, (ET: 02.04.2024).

Jan, A. ve Marimuthu, M. (2015). Bankruptcy and Sustainability: A Conceptual Review on Islamic Banking Industry. *Global Business and Management Research*, *7*(1), 109-138.

Jan, A., Mata, M. N., Albinsson, P. A., Martins, J. M., Hassan, R. B. ve Mata, P. N. (2021). Alignment of Islamic Banking Sustainability Indicators with Sustainable Development Goals: Policy Recommendations for Addressing the COVID-19 Pandemic. *Sustainability (Switzerland)*, *13*(5), 1-38. https://doi.org/10.3390/su13052607

Kamuyu Aydınlatma Platformu. (2023). *Pay Dışında Sermaye Piyasası Aracı İşlemlerine İlişkin Bildirim (Faizsiz)*. https://www.kap.org.tr/tr/bildirim-sorgu, (ET: 03.04.2024).

Kandır, S. Y. ve Yakar, S. (2017). Yeşil Tahvil Piyasaları: Türkiye'de Yeşil Tahvil Piyasasının Geliştirilebilmesi İçin Öneriler. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *26*(2), 159-175.

Karabulut, E. (2024). *Sürdürülebilir Kalkınmada Yeşil Sukukun Türkiye'deki Önemi ve Politika Önerileri*. https://ikam.org.tr/images/yesil_sukuk/ikam_arastirma_raporu.pdf, (ET: 02.04.2024).

Kestane, A., Kurnaz, N. ve Sizer, M. O. (2019). Finans Kuruluşlarında Gri İlişkisel Analiz Yöntemi ile Sürdürülebilirlik Performansı Değerlendirmesi: Türkiye Bankacılık Sektöründe Uygulama. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*, *14*(4), 1323-1358. https://doi.org/10.29228/turkishstudies.30287

Kunhibava, S., Ling, S. T. Y. ve Ruslan, M. K. (2018). Sustainable Financing and Enhancing the Role of Islamic Banks in Malaysia. *Arab Law Quarterly*, *32*(2), 129-157.

Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (2023). *2023 Faaliyet Raporu-Sürdürülebilir Kapsayıcı Büyüme*. https://www.kuveytturk.com.tr/medium/document-file-7559.vsf, (ET: 07.04.2024).

Liu, F. H. M. ve Lai, K. P. Y. (2021). Ecologies of Green Finance: Green Sukuk and Development of Green Islamic Finance in Malaysia. *EPA: Economy and Space*, *53*(8), 1896-1914. https://doi.org/10.1177/0308518X211038349

Malini, H. (2021). Islamic Bank Sustainability in Indonesia: Value and Financial Performances based on Social Responsibility and Green Finance. *Cepalo*, *5*(2), 93-106. https://doi.org/10.25041/cepalo.v5no2.2360

Menteşe, B. (2021). Yeşil Tahvilin Gelişimi ve Türkiye'deki Uygulamaları. *Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 94-116.

Moghul, U. F. ve Safar-Aly, S. H. K. (2015). Green Sukuk: The Introduction of Islam's Environmental Ethics to Contemporary Islamic Finance. *Georgetown International Environmental Law Review*, *27*(1), 1-60.

Raeni, R., Thomson, I. ve Frandsen, A. C. (2022). Mobilising Islamic Funds for Climate Actions: From Transparency to Traceability. *Social and Environmental Accountability Journal*, *42*(1-2), 38-62. https://doi.org/10.1080/0969160X.2022.2066553

REDMoney. (2023). *ISFI Annual Report 2023*. https://islamicsustainable.com/isfi-annual-report-2023/, (ET: 03.04.2024).

RFI Foundation. (2023). *Islamic Finance Esg Outlook 2023 Balancing Performance and Risk Contents*. https://www.lseg.com/content/dam/data-analytics/en_us/documents/reports/lseg-islamic-finance-esg-outlook-2023-report.pdf, (ET: 03.04.2024).

Salem, M. A., Hasnan, N. ve Osman, N. H. (2012). Some Islamic Views on Environmental Responsibility. 2nd International Conference on Environment Science and Biotechnology (ss. 109-113). Kuala Lumpur: 22-23 Aralık 2012.

Samori, Z., Khairudin, Z., Saedon, R., Anas, N. ve Harun, H. M. F. (2017). Sustainable Waste Management Via Incineration System: An Islamic Outlook for Conservation of the Environment. *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, *9*(6), 538-557. https://doi.org/10.4314/jfas.v9i6s.40

Sarea, A. M. (2020). The Impact of Islamic Finance on Sustainability Reporting. İçinde A. Al-Sartawi, K. Hussainey, A. Hannoon ve A. Hamdan (Editör), *Global Approaches to Sustainability Through Learning and Education* (ss. 262-269). Hershey: IGI Global.

Siddiquee, E. A. (2019). *Islamic Finance: Road to Green and Sustainable Finance*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4209071, (ET: 31.03.2024).

Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. (2013). *Türkiye Finans 2013 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/surdurulebilirlikraporumuz/files/TF2013sur.pdf, (ET: 01.04.2024).

Vakıf Katılım Bankası A.Ş. (2023). *2023 Faaliyet Raporu*. https://www.vakifkatilim.com.tr/documents/Hazine/2023-yili-faaliyet-raporu.pdf, (ET: 07.04.2024).

World Bank. (2017). *Insights for Global Development Solutions*. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/f6425704-204f-5501-b458-afefcf2b440b/content, (ET: 01.04.2024).

World Bank. (2018). *Helping Malaysia Develop the Green Sukuk Market*. https://thedocs.worldbank.org/en/doc/514801523545420821-0340022018/original/casestudyfinancialproductsmalaysia-a2018GreenSukukMarketDevelopment.pdf, (ET: 03.04.2024).

World Bank. (2020). *Pioneering the Green Sukuk: Three Years On*. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/8fdccd7b-d4ce-57e8-8d80-4e15dfe75c0f/content, (ET: 02.04.2024).

Yacoub, S. B. (2022). Yeşil İslami Finans ve Sürdürülebilir Kalkınma. *International Journal of Economic Studies*, *8*(3), 11-25.

Ziraat Katılım Bankası A.Ş. (2024). *Sürdürebilirlik Politikalarımız*. https://www.ziraatkatilim.com.tr/bizi-taniyin/surdurulebilirlik/surdurebilirlik-politikamiz, (ET: 07.04.2024).

Kaynakça

Alliance for Financial Inclusion (AFI) (2010), The AFI Survey On Financial Inclusion Policy In Developing Countries: Preliminary Findings, 2010. http://www.fitproper.com/documentos/referenciales/AFI.pdf E.T.: 04.07.2024.

Ardic, O. P., Heimann, M., & Mylenko, N., 2011. Access To Financial Services And The Financial Inclusion Agenda Around The World: A Cross-Country Analysis With A New Data Set. World Bank Policy Research Working Paper No. 5537. https://www.cgap.org/sites/default/files/CGAP-Access-to-Financial-Services-and-the-Financial-Inclusion-Agenda-around-the-World-Jan-2011.pdf E.T.: 04.07.2024.

Atkinson, A., & Messy, F. (2012). OECD Working Papers On Finance, İnsurance And Private Pensions. https://dx.doi.org/10.1787/5k3xz6m88smp-en. E.T.: 01.07.2024.

Atkinson, A., & Messy, F. (2012). Measuring Financial Literacy: Results Of The OECD / International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study. OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, No. 15, OECD Publishing. https://www.oecd-ilibrary.org/finance-and-investment/measuring-financial-literacy_5k9csfs90fr4-en E.T.: 03.07.2024.

Barajas, A., Beck, T., Belhaj, M., Naceur, S. B., Cerra, V., & Qureshi, M. S. (2020). "Financial Inclusion: What Have We Learned So Far? What Do We Have To Learn?". http://www.imf.org/external/pubs/cat/longres.aspx?sk=49660 E.T.: 01.07.2024.

Center for Financial Inclusion, (2020), Seizing The Moment: On The Road To Financial Inclusion, https://www.centerforfinancialinclusion.org/wp-content/uploads/2024/02/fi2020-synthesis-report-seizing-the-moment.pdf E.T.: 08.07.2024.

Ceyhan, İ.F., & Tosun, S. (2023). Finansal Okuryazarlık ile Tasarruf Davranışları İlişkisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Alanya Akademik Bakış, 7(3), Sayfa No.1081-1103. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2790898 E.T.: 01.07.2024.

Demirguc-Kunt, A., Klapper, L., Singer, D., & Ansar, S. (2018). The Global Findex Database 2017: Measuring Financial İnclusion And The Fintech Revolution. World Bank Publications.https://documents1.worldbank.org/curated/en/332881525873182837/pdf/126033-PUB-PUBLIC-pubdate-4-19-2018.pdf E.T.: 04.07.2024.

Demirgüç-Kunt, Asli, Leora Klapper, Dorothe Singer, and Saniya Ansar. 2022. The Global Findex Database 2021: Financial Inclusion, Digital Payments, and Resilience in the Age of COVID-19. Washington, DC: World Bank. doi:10.1596/978-1-4648-1897-4.

Ekmen, İ. (2024), Finansal Kapsayıcılık ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, Yayın No: 357.

Eoropean Commission (2024), Digital Financial Literacy, Technical Support Instrument 2024 Flagship Projects. https://reform-support.ec.europa.eu/system/files/2023-05/FlagshipTSI2024_DigitalFinancialLiteracy.pdf E.T.: 10.07.2024.

Fernando, J., (2024), Financial Literacy: What It Is And Why It Is So Important To Teach Teens, Investopedia, https://www.investopedia.com/terms/f/financial-literacy.asp E.T.: 12.07.2024.

FINRA Investor Education Foundation. (2013). Financial Capability İn The United States: Report Of Findings From The 2012 National Financial Capability Study. FINRA Investor Education Foundation. Retrieved From https://finrafoundation.org/sites/finrafoundation/files/NFCS-2012-Report-Natl-Findings.pdf E.T.: 01.07.2024.

Fowles, D., (2022), How To Build A Financial Safety Net For Financial Security, https://www.thebalancemoney.com/build-financial-safety-net-1289301 E.T.: 12.07.2024.

Goetzmann, W. N. (2016). Money Changes Everything: How Finance Made Civilization Possible. Princeton University Press.

Golden, W., & Cordie, L. (2022). Digital Financial Literacy. Adult Literacy Education, 4(3), 20-26. http://doi.org/10.35847/WGolden.LCordie.4.3.20 E.T.: 10.07.2024.

Grohmann, A., & Menkhoff, L. (2021). The Relationship Between Financial Literacy And Financial İnclusion. In The Routledge Handbook Of Financial Literacy (pp. 517-530). Routledge.

Hastings, J. S., Madrian, B. C., & Skimmyhorn, W. L. (2013). Financial literacy, financial education, and economic outcomes. Annu. Rev. Econ., 5(1), 347-373.

https://www.akbank.com/tr-tr/blog/Sayfalar/finansal-okuryazarlik-nedir.aspx E.T.: 23.07.2024.

https://www.bancosol.com.bo/, E.T.: 19.07.2024.

https://bharatinclusion.iimaventures.com/whatdrivesus.html#page1, E.T.: 19.07.2024.

https://borsaistanbul.com/tr/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.fo-der.org/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.garantibbva.com.tr/blog/finansal-okuryazarlik E.T.: 23.07.2024.

https://www.ing.com, "Enhancing Financial Literacy For Future And Present Generations",https://www.ing.com/Newsroom-1/Nieuws/Snws-1/Enhancing-financial-literacy-for-future-and-present-generations.htm E.T.: 19.07.2024.

https://www.isbank.com.tr/blog/finansal-okur-yazarlik-hakkinda-bilmeniz-gerekenler E.T.: 23.07.2024.

https://www.kuveytturk.com.tr/blog/finans/iyi-bir-finansal-okur-yazar-misiniz E.T.: 23.07.2024.

https://www.mybnk.org, E.T.: 19.07.2024.

https://www.paramiyonetebiliyorum.net/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.tbb.org.tr/tr E.T.: 23.07.2024.

https://www.tcmb.gov.tr/ E.T.: 23.07.2024.

https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/blog/sayfalar/finansal-okuryazarlik.aspx E.T.: 23.07.2024.

https://www.uncdf.org/inclusive-digital-economies E.T.:21.10.2024. https://www.worldbank.org/en/results/2021/04/09/expanding-financial-access-for-mexico-s-poor-and-supporting-economic-sustainability, E.T.: 19.07.2024.

Hudiya, H., (2023), The Importance of Financial Literacy in Investment Decision-Making, Linkedin, https://www.linkedin.com/pulse/importance-financial-literacy-investment-hariom-hudiya, E.T.: 12.07.2024.

IMF, (2023), IMF Releases the 2023 Financial Access Survey Results, Press Release No: 23/332 https://www.imf.org/en/News/Articles/2023/10/03/pr23332-imf-releases-the-2023-financial-access-survey-results 12.07.2024.

Indeed, (2024), What Is A Financial Consultant? Job Scope, Skills And Salary, https://sg.indeed.com/career-advice/finding-a-job/what-is-financial-consultant E.T.: 12.07.2024.

InterMedia. (2013). "Financial Inclusion Insights (FII)" Program. https://finclusion.org/about/research.html E.T.: 01.07.2024.

Johnson, E., & Sherraden, M. S. (2007). From Financial Literacy To Financial Capability Smong Youth. J. Soc. & Soc. Welfare, 34, 119.7.DOI: https://doi.org/10.15453/0191-5096.3276

Karaca, H.S., (2022). Türkiye'de Finansal Okuryazarlık ve Erişim ve Dijital Olgunluk 2022, Analitik ve İçgörü Araştırma Merkezi Boğaziçi Üniversitesi. www.teb.com.tr/UPLOAD/PDF/2023/TEB-FOE-ve-Dijital-Olgunluk-Rapor-2022-Kamu-Paylasimi.pdf E.T.: 09.07.2024.

Kuşcu, F. N., ve Yılmaz, F. Ö. (2022). Finansal Okuryazarlığın Girişimcilik Üzerine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, Uluslararası Bankacılık Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 5(2), 55-81. (https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2515678) E.T.: 01.07.2024.

Leyshon, A., ve Thrift, N. (1995). Geographies Of Financial Exclusion: Financial Abandonment İn Britain And The United States. Transactions Of The Institute Of British Geographers, 312-341.

Luo, J., ve Li, B. Z. (2022). Impact Of Digital Financial İnclusion On Consumption İnequality İn China. Social Indicators Research, 163(2), 529-553. https://link.springer.com/article/10.1007/s11205-022-02909-6 E.T.: 01.07.2024.

Lusardi, A., ve Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance Of Financial Literacy: Theory And Evidence. Journal Of Economic Literature, 52(1), 5-44. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w18952/w18952.pdf E.T.: 03.07.2024.

MacDonald, S. B. (2017). A History Of Credit And Power İn The Western World. Routledge.

Mandell, L. (2008). The Financial Literacy Of Young American Adults. The Jumpstart Coalition For Personal Financial Literacy, 163-183.

Mayada El-Zoghbi, Loretta Michaels (2022) Platforms, Livelihoods, And Inclusive Finance Center For Fınancıal Inclusıon https://www.centerforfinancialinclusion.org/wp-content/uploads/2024/02/Platforms-Livelihoods-and-Inclusive-Finance-1.pdf E.T.: 09.07.2024.

Neal, L. Money Changes Everything: How Finance Made Civilization Possible. Bus Econ 52, 76–77 (2017). https://doi.org/10.1057/s11369-017-0021-9

OECD (2016). "OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy Competencies", OECD, Paris, www.oecd.org/finance/OECD-INFE-International-Survey-of-Adult-Financial-Literacy-Competencies.pdf E.T.: 09.07.2024.

OECD (2020), PISA 2018 Results (Volume IV): Are Students Smart About Money?, PISA,OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/48ebd1ba-en. E.T.: 05.07.2024.

OECD/INFE 2023 International Survey Of Adult Financial Literacy. https://www.oecd.org/en/publications/oecd-infe-2023-international-survey-of-adult-financial-literacy_56003a32-en.html E.T.: 03.07.2024.

Ravikumar, T. (2019). Digital Financial Inclusion: A Payoff Of Financial Technology And Digital Finance Uprising in India. International Journal of Scientific ve Technology Research, 8(11), 3434-3438.

Sönmez, Y., ve Kılıç, E. (2020). Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Kastamonu Üniversitesi Örneği, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 10(2), 479-497. https://dergipark.org.tr/en/pub/nevsosbilen/article/676553 E.T.: 01.07.2024.

Tamplin, T., (2023), Why Financial Literacy Is Important And How You Can Improve Yours, https://www.forbes.com/sites/truetamplin/2023/09/21/financial-literacy--meaning-components-benefits--strategies/ E.T.: 10.07.2024.

The Money Advice Service (2015), Financial Capability In The UK 2015, Initial Results From The 2015, UK Financial Capability Survey https://www.fincap.org.uk/en/insights/financial-capability-in-the-uk-2015. E.T.: 01.07.2024.

Toronto Centre (2022), Financial Literacy And Digital Financial Inclusion: Supervisory Policy And Practice, https://www.torontocentre.org/index.php?option=com_contentveview=articleveid=351:financ al-literacy-and-digital-financial-inclusion-supervisory-policy-and practicevecatid=13veItemid=101 E.T.: 02.07.2024.

World Bank (2022). Global Findex Database 2021: Measuring Financial Inclusion And The Fintech Revolution. Washington, D.C.: World Bank.

KAYNAKÇA

Bekdaş, D., & Ersoy, H. (2022). Metasezgisel algoritmalarla portföy optimizasyonu: Bist 30 uygulamasi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(1), 164-176. https://doi.org/10.29106/fesa.1084231

Chang, T. J., Yang, S. C., & Chang, K. J. (2009). Portfolio optimization problems in different risk measures using genetic algorithm. *Expert Systems with applications*, *36*(7), 10529-10537. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2009.02.062

Chen, Y., Ye, L., Li, R., & Zhao, X. (2023). A multi-period constrained multi-objective evolutionary algorithm with orthogonal learning for solving the complex carbon neutral stock portfolio optimization model. *Journal of Systems Science and Complexity*, *36*(2), 686-715. https://doi.org/10.1007/s11424-023-2406-3

Cura, T. (2021). A rapidly converging artificial bee colony algorithm for portfolio optimization. *Knowledge-Based Systems*, *233*, 107505. https://doi.org/10.1016/j.knosys.2021.107505

Çelenli, A. Z., Eğrioğlu, E., & Çorba, B. Ş. (2015). İMKB 30 indeksini oluşturan hisse senetleri için parçacik sürü optimizasyonu yöntemlerine dayali portföy optimizasyonu. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *16*(1), 25-33.

Dhaini, M., & Mansour, N. (2021). Squirrel search algorithm for portfolio optimization. *Expert Systems with Applications*, *178*, 114968.

Investing, https://tr.investing.com/

Karimi, A., & Zakipour, F. (2024). Two-objective optimization of petrochemical portfolio with Strength Pareto Evolutionary Algorithm (SPEA2) by different approaches in portfolio selection. *Journal of Investment Knowledge*, *13*(52), 347-372. https://doi.org/10.30495/JIK.2024.23151

Kaucic, M., Moradi, M., & Mirzazadeh, M. (2019). Portfolio optimization by improved NSGA-II and SPEA 2 based on different risk measures. *Financial Innovation*, *5*, 1-28. https://doi.org/10.1186/s40854-019-0140-6

Liu, X., & Zhang, D. (2019). An improved SPEA2 algorithm with local search for multi-objective investment decision-making. *Applied Sciences*, *9*(8), 1675. doi:10.3390/app9081675

Macedo, L. L., Godinho, P., & Alves, M. J. (2017). Mean-semivariance portfolio optimization with multiobjective evolutionary algorithms and technical analysis rules. *Expert Systems with Applications*, *79*, 33-43. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2017.02.033

Markowitz, H. (1952). Portfolio Selection. *The Journal of Finance, 7*(1), 77. https://doi.org/10.2307/2975974

Pal, R., Chaudhuri, T. D., & Mukhopadhyay, S. (2021). Portfolio formation and optimization with continuous realignment: a suggested method for choosing the best portfolio of stocks using variable length NSGA-II. *Expert Systems with Applications*, *186*, 115732. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2021.115732

Qian, Y., & Wang, J. (2024). Multi-period portfolio optimization: A parallel NSGA-III algorithm with real-world constraints. *Finance Research Letters*, *60*, 104868. https://doi.org/10.1016/j.frl.2023.104868

Sharpe, W. F. (1971). A linear programming approximation for the general portfolio analysis problem. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis, 6*(5), 1263. https://doi.org/10.2307/2329860

Suksonghong, K., Boonlong, K., & Goh, K. L. (2014). Multi-objective genetic algorithms for solving portfolio optimization problems in the electricity market. *International Journal of Electrical Power & Energy Systems*, *58*, 150-159. https://doi.org/10.1016/j.ijepes.2014.01.014

Thakkar, A., & Chaudhari, K. (2021). A comprehensive survey on portfolio optimization, stock price and trend prediction using particle swarm optimization. *Archives of Computational Methods in Engineering*, *28*(4), 2133-2164. https://doi.org/10.1007/s11831-020-09448-8

Toraman, C., & Yürük, M. F. (2014). Kuadratik programlama tabanlı modelleme ile portföy optimizasyonu: BİST-100 uygulaması. *Mukaddime*, *5*(1), 133-148. https://doi.org/10.19059/mukaddime.18422

Yakut, E., & Çankal, A. (2016). Çok Amaçli Genetik Algoritma ve Hedef Programlama Metotlarini Kullanarak Hisse Senedi Portföy Optimizasyonu: BIST-30'da Bir Uygulama/Portfolio Optimzation Using of Metods Multi Objective Genetic Algorithm and Goal Programming: An Application in BIST-30. *Business and Economics Research Journal*, *7*(2), 43. https://doi.org/10.20409/berj.2016217495

Zitzler E., Laumanns M., & Thiele L. (2001). SPEA2: Improving the Strength Pareto Evolutionary Algorithm. TIK-103. Department of Electrical Engineering, Swiss Federal Institute of Technology, Zurich, Switzerland.

KAYNAKÇA

Akpınar, Özgür, ve Olgun Küntay. 2015. "Hayat Sigortaları". içinde *Risk Yönetimi ve Sigortacılık*. Ankara.

Aksu, Muharrem, ve Sevilay Korkmaz. 2024. "Performans Değerlendirme Üzerine Türkiye'de Yazılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi". *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi* 7(1):127-47. doi: 10.33712/mana.1410410.

Alhassan, Abdul Latif, ve Nicholas Biekpe. 2016. "Determinants of life insurance consumption in Africa". *Research in International Business and Finance* 37:17-27. doi: 10.1016/j.ribaf.2015.10.016.

Ardahan, Melek, ve Süheyla Özsoy. 2015. "Türkiye'de Hemşirelik Araştırmalarındaki Eğilimler: Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir Çalışma". *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* 4(4):516-34.

Aydın, Ayhan, Abdullah Selvitopu, ve Metin Kaya. 2018. "Türkiye'de Yükseköğretim Yönetimi Alanında Üretilen Doktora Tezlerine İlişkin Bir İnceleme". *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* (2):305-13.

Bowen, Glenn A. 2009. "Document Analysis as a Qualitative Research Method". *Qualitative Research Journal* 9(2):27-40. doi: 10.3316/QRJ0902027.

Corbin, Juliet, ve Anselm Strauss. 2008. *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. 3. bs. SAGE Publications.

Çilingir, Ayşegül. 2017. "İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme". *Erciyes İletişim Dergisi* 5(1):148-60. doi: 10.17680/erciyesakademia.291891.

Ersoy, Behlül, ve Hasan Meral. 2023. "Türkiye'de Sigorta Araştırmalarının Genel Görünümü: Doktora Tezlerinin İçerik Analizi". *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 25(2):480-98. doi: 10.16953/deusosbil.1261519.

Hoepfl, Marie C. 1997. "Choosing Qualitative Research: A Primer for Technology Education Researchers". *Journal of Technology Education* 9(1). doi: 10.21061/jte.v9i1.a.4.

Kabrt, Tomas. 2022. "Life Insurance Demand Analysis: Evidence from Visegrad Group Countries". *Eastern European Economics*.

Kaygusuz, Nihal Arıcan. 2024. "Girişimcilik Niyeti Kavramını Konu Alan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi". *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 21(2):836-48. doi: 10.33437/ksusbd.1472063.

Kırkbeşoğlu, Erdem. 2018. "Hayat ve Hayat Dışı Sigortalar".

Orhaner, Emine. 2013. *Sigortacılık*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Sarigul, Hasmet. 2020. "The content analysis of graduate theses written in the field of financial literacy in turkey". *Journal of Higher Education and Science* 10(1):153. doi: 10.5961/jhes.2020.377.

Vaughan, Emmett, ve Therese Vaughan. 2008. *Fundamentals of Risk and Insurance*. 11. bs.

Vitanova, Gordana, Gordana Trajkoska, Dragica Odzaklieska, Tatjana Spaseska, ve Kosta Sotiroski. 2014. "Life Insurance in Republic of Macedonia -Luxury or Necessity". 3:134-139.

Yıldırım, Ali, ve Hasan Şimşek. 2011. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 8. bs. Seçkin Yayıncılık.

YÖKTEZ. 2024. "YÖKTEZ". Geliş tarihi 27 Eylül 2024 (https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/).

KAYNAKÇA

AAOIFI (2017). Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions (AAOIFI). Shari'ah Standards.

Ayub, M. (2017). *İslami Finansı Anlamak*. İstanbul: İktisat Yayınları.

Bilir, H., ve Başaran, Y. (2024). Tekafül Sigortası: Türkiye ve Malezya Özelinde Kıyaslamalı Bir İnceleme. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(1), 37-47.

Çelik, İ. (2017). Meşru' Bir Yatırım Aracı Olarak Mudarebe ve Günümüzde Kullanımı. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 1.3: 381-396.

Ernst & Young (2008), The World Takaful Report.

Konak, F., Demir, Y. (2023). İslami Sigortacılık (Tekafül) Üzerine Bibliyometrik Bir Analiz. Hitit İlahiyat Dergisi, 22(1), 11-46.

Hacak, H. (2006). İslâm Hukukunda sigorta ve fıkıh bilginlerinin sigortaya yaklaşımının genel bir değerlendirmesi. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 30.2006 : 1.

Kwon, W. J. (2007). Islamic Principle and Takaful Insurance: Re-evaluation. *Journal of Insurance Regulation* 26.1.

Lewis, M. K. (2005). *Wealth creation through takaful (Islamic insurance).* (Doctoral dissertation, Edinburgh University Press).

Nelli, H. O. (1972). The earliest insurance contract. a new discovery. *Journal of Risk and Insurance*, 215-220.

NuHtay, S. N., Hamat, M., Ismail, W. Z. W., ve Salman, S. A. (2015). Takaful (Islamic insurance): historical, Shari'ah and operational perspectives. *International Business Management*, 9(1), 65-69.

Orhaner, E. (2013). *Sigortacılık. Ankara:* Siyasal Kitabevi 61.

Özbolat, M. (2010). *Temel Sigortacılık.* Seçkin Yayıncılık.

Sağlam, H. (2011). İslâm Hukuk Tarihindeki Âkile Bugünün Sigortası mıdır?. *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 15.1 : 265-292.

Selçuk, M. (2015). İslâmî Bir Sigorta Deneyimi Olarak Tekâfül. *Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi*.

T.C. Resmi Gazete *Katılım Sigortacılığı Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik*, 20.09.2017 Sayı: 30186.

URL-1: http://aaoifi.com/our-history/?lang=en# (E.T.: 10.10.2024).

URL-2: https://www.katilimemeklilik.com.tr/katilim-sigortaciligi/katilim-sigortaciligi-hakkinda/ (E.T.: 14.06.2019).

URL-3: https://www.tsb.org.tr/tr/istatistik/katilim-sigorta-verileri/katilim-sigortaciligi-prim-adet (E.T.: 10.10.2024).

Üstün, Y. (2014). Sigorta, Tekafül ve Kooperatif Sigortacılığı. *Karınca Dergisi*, Yıl 80 : 20-28.

Wahab, A. R. A., Lewis, M. K., ve Hassan, M. K. (2007). Islamic takaful: Business models, Shariah concerns, and proposed solutions. Thunderbird International Business Review, 49(3), 371-396.

KAYNAKÇA

Abasimi, I., Aulia, A. R., ve Khasanah, U. (2023). "Analysis of House Price Determination in 13 G20 Countries: random effect model." *Journal of Asset Management and Public Economy*, *2*(2), 65-81.

Azam Khan, M., Ali, N., Khan, H., ve Yien, L. C. (2023). "Factors Determining Housing Prices: Empirical Evidence From a Developing Country's Pakistan." *International Journal of Housing Markets and Analysis*, *16*(5), 936-954.

Bank for International Settlements (2024), Residential property prices, BIS WS_SPP 1.0 (data set), https://data.bis.org/topics/RPP/BIS%2CWS_SPP%2C1.0/Q.TR.N.628 (accessed on 22 September 2024).

Bardsen, G. (1989). "Estimation of long run coefficients in error correction models". *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, *51*(3), 345-350.

Cohen, V., ve Karpavičiūtė, L. (2017). "The Analysis of The Determinants of Housing Prices." *Independent journal of management & production*, *8*(1), 049-063.

Ding, X. (2022). "Macroeconomic Factors Affecting Housing Prices: Take The United States as an Example." *7th International Conference on Financial Innovation and Economic Development (ICFIED 2022)* (ss. 2335-2339). Atlantis Press.

Égert, B., ve Mihaljek, D. (2007). "Determinants of house prices in central and eastern Europe". *Comparative economic studies*, *49*, 367-388.

Feng, Z. (2022). "How Does Local Economy Affect Commercial Property Performance?" *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, *65*(3), 361-383.

Fosu, E. O. ve Mangus, F. (2006). "Bounds Testing Approach to Cointergration: An Examination of Foreign Direct Investment, Trade and Growth Relationship". *Journal of American Applied Science*, 3(11), 2079–2085.

Hoskins, N., Higgins, D., ve Cardew, R. (2004). "Macroeconomic variables and real estate returns: an international comparison." *The Appraisal Journal*, *72*(2), 163.

Iqbal, J., Brdedthauer, J., ve Decker, C. S. (2023). "Determinants of Housing Affordability in the USA." *International Journal of Housing Markets and Analysis*.

İslamoğlu, B., ve Nazlıoğlu, Ş. (2019). "Enflasyon ve Konut Fiyatları: İstanbul, Ankara ve İzmir İçin Panel Veri Analizi." *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 93-99.

Kalabiska, R., & Hlavacek, M. (2022). "Regional Determinants of Housing Prices in the Czech Republic." *Finance a Uver: Czech Journal of Economics & Finance*, *72*(1).

Kishor, N. K., ve Marfatia, H. A. (2017). "The Dynamic Relationship Between Housing Prices And The Macroeconomy: Evidence From OECD Countries." *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, *54*, 237-268.

Kolcu, F., ve Yamak, N. (2018). "Gelir ve Faiz Oranlarının Konut Fiyatları Üzerindeki Kısa ve Uzun Dönem Etkileri." *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 141-152.

Konut Fiyat Endeksi (TCMB) https://evds2.tcmb.gov.tr/index.php?/evds/dashboard/7441

Lieser, K., & Groh, A. P. (2014). "The Determinants of İnternational Commercial Real Estate Investment." *The Journal of Real Estate Finance and Economics*, *48*, 611-659.

Mukiri, F. W. (2020). "Effects of Macro-Economic Variables On Real Estate Residential Property Prices In Kenya." *IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)*, *11*(4), 28-45.

Özçim, H. (2022). "Türkiye'deki Konut Satışı ile Tcmb Politika Faiz Oranı ve Konut Fiyat Endeksi Arasındaki İlişkinin Analizi." *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, *12*(1), 523-533.

Parrikar, J. G. P. (2019). "The İnfluence Of Macroeconomic Factors on Housing Prices in India: An Empirical Study." *Indian Journal of Economics and Development*, *7*(3), 1-7.

Pesaran, M. H. ve Shin, Y. (1998). "An autoregressive distributed-lag modelling approach to cointegration analysis". *Econometric Society Monographs*. *31*, 371-413.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). "Bounds testing approaches to the analysis of level relationships". *Journal of applied econometrics*. *16*(3), 289-326.

Schätz, A., ve Sebastian, S. (2009). "The Links Between Property And The Economy–Evidence From The British And German Markets." *Journal of Property Research*, *26*(2), 171-191.

Taban, S. (2008). "Türkiye'de Enflasyon-Ekonomik Büyüme İlişkisi: Sinir Testi Yaklaşımı". *Türkiye İstatistik Kurumu Akademi*, *3*(5), 145-167.

Tripathi, S. (2019). Macroeconomic determinants of housing prices: a cross country level analysis. Munich Personal RePEc Archive.

Zulkarnain, S. H., Nawi, A. S., Esquivias, M. A., ve Husin, A. (2024). "Determinants of Housing Prices: Evidence From East Coast Malaysia." *International Journal of Housing Markets and Analysis*.

KAYNAKÇA

(2021). *INF Islamic Finance News 2021 Annual Guide.* Islamic Finance News. https://tkbb.org.tr/Documents/IFN-Guide-2021B.pdf

Aka, K. (2019). Banka Karlılığının Belirleyicileri: Türk Bankacılık Sektöründeki Katılım Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Social Sciences Research Journal, 8 (3), 21-39.

Akbaş, F., & Kaya, F. (2022). Katılım Bankalarının Kurumsal Sürdürülebilirliklerini Etkileyen Finansal Performans Göstergelerinin İncelenmesi. *(117)*, Maliye ve Finans Yazıları. 159-176.

Bağcı, H. (2013). *Ticari Bankalar ile Katılım Bankalarının Kârlılık Performanslarının Topsis Yöntemi ile Karşılaştırılması*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Batır, E. (2016*). Türkiye'de Katılım Bankaları ve Konvansiyonel Bankaların Kârlılık Belirleyicileri ve Etkinlik Yönünden Karşılaştırılmaları*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum

Batır, T., & Güngör, B. (2016). Türkiye'de Bankaların Kârlılık Belirleyicilerinin Katılım Bankaları ve Mevduat Bankaları Bazında Karşılaştırılması. *(99)*, Bankacılar Dergisi. 74-98.

Kadıoğlu, M. (2018). *Türkiye'de Konvansiyonel ve Katılım Bankacılığı Karlılıklarını Etkileyen Faktörler*, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Karakuş, R., & Küçük, Ş. (2016, Nisan). Katılım Bankalarında Karlılığın Belirleyicileri: Türkiye Örneği İçin Bir Panel Veri Analizi. *9(2)*, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi. 119-132.

Kendirli, S., & Ergenoğlu, S. (2021, Eylül). Katılım Bankalarının Karlılık Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *6(3)*, Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi. 545-551.

Özer, K., & Saygın, O. (2022). Katılım Bankacılığının Finansal Performans Analizi: Türkiye Uygulaması. Ekonomi, Politika & Finans Araştırmaları Dergisi. 7(1), 257-273. doi:DOI: 10.30784/epfad.1030401

Sarıdoğan, H . (2020). Katılım Bankalarının Performansını Etkileyen Faktörler: Küresel Kriz Bağlamında Bir Dinamik Panel Veri Analizi. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11 (21), 148-167

Tetik, N. ve Şahin, A., (2020), Katılım Bankalarının Finansal Performans Analizi, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 34 (2): 293-314, DOI: 10.16951/atauniiibd.439927

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2022). Türkiye Katılım Bankaları Birliği Veri Peteği Web Sitesi: http://veripetegi.tkbb.org.tr/

Yavuz, Ö. (2022). *Bankalarda Karlılığı Belirleyen Faktörler: Qismut Ülkeleri Katılım ve Ticari Bankalar Karşılaştırması.* Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Yüksel, S. (2016). Katılım Bankalarında Karlılığı Belirleyen Faktörlerin MARS Yöntemiyle İncelenmesi.

Editör:
Doç. Dr. Abdurrazak Gültekin

Felsefe

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

FELSEFE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Abdurrazak Gültekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-02-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FELSEFE ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Abdurrazak Gültekin
VI+72 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-02-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Brodbeck, Rabia Christine. (2018). *Hazreti İnsan*. (çev. Ömer Mansur Çolakoğlu). İstanbul: Aşina Kitap.

Caputo, John David. (2022). *Hakikat: Postmodern Çağda Bilgelik Arayışı*. (çev. Recep Yılmaz). İstanbul: Kapı Yayınları.

Descartes, René. (2018). *Yöntem Üzerine*. (çev. Erkan Ataçay). Ankara: BilgeSu Yayınları.

Edgerton, Franklin. (1965). *The Beginings of the Indian Philosophy*. London: George Allen&Unwin Ltd.

Euripide (2019). *Bakkhalar*. (çev. Sabahattin Eyüboğlu). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Farâbî, Ebu Nasr. (2022). *Fusûsü'l Hikme (Hikmetlerin Özü)*. (çev. Tahir Uluç). İstanbul: İnsan Yayınları.

Fazlıoğlu, İhsan. (2020). *Kendini Bulmak*. İstanbul: Ketebe Yayınları.

Hadot, Pierre. (2020). *Plotinos ya da Bakışın Saflığı*. (çev. Özcan Doğan). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Hiriyanna, Mysore. (2011). *Hint Felsefesi Tarihi*. (çev. Ömer Cemal Güngören). İstanbul: Yol Yayınları.

Küçükalp, Kasım. (2019). "Yeni Hümanizm ve İnsan Kavramının Küçülmesi". İçinde L. SUNAR ve L. KARAGÖZ (Editör), *İnsanı Yeniden Düşünmek: Modern Düşüncede Temel Tartışmalar*. 287-311. Ankara: İlem Yayınları.

Miskeveyh, İbn. (2022). *Nefs ve Akıl Risalesi*. (çev. Muhammet Ali Koca). İstanbul: Albaraka Yayınları.

Montaigne, Michel De. (2020). *İnsan*. (çev. Nuriye Yiğitler). İstanbul: Kafekültür Yayınları.

Musonius Rufus'tan Kalanlar. (2021). (haz. ve çev. Melike Molacı). İstanbul: Çizgi Yayınları.

Nietzsche, Friedrich. (2020). *Ecce Homo*. (çev. Mustafa Tüzel). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Pascal, Blaise. (2005). *Düşünceler*. (çev. İsmet Zeki Eyuboğlu). İstanbul: Say Yayınları.

Platon. (2012). *Yasalar*. (çev. Candan Şentuna ve Saffet Babür). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Platon. (2015). *Phaidon*. (çev. Furkan Akderin). İstanbul: Say Yayınları.

Platon. (2017). *Phaidro* (çev. Furkan Akderin). İstanbul: Say Yayınları.

Platon. (2018). *Devlet*. (çev. Sabahattin Eyüboğlu ve M. Ali Cimcoz). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Rousseau, Jean Jacque (2015). *Yalnız Adamın Düşleri*. (çev. Hasan Murat Başbay). İstanbul: Turna Yayınları.

Sadra, Molla. (2017). *Âriflerin İksiri*. (çev. Fevzi Yiğit). İstanbul: Önsöz Yayınları.

Sartre, Jean Paul. (2003). *Baudelaire*. (çev. Alp Tümertekin). İstanbul: İthaki Yayınları.

Sartre, Jean Paul. (2010). *Varoluşçuluk*. (çev. Asım Bezirci). İstanbul: Say Yayınları.

Seneca, Lucius Annaeu (2020). *Ahlak Mektupları.* (çev. Türkân Uzel). İstanbul: Jaguar Kitap.

Sinâ, İbn. (2013). *İşaretler ve Tembihler*. (çev. Muhittin Macit, Ali Durusoy ve Ekrem Demirli). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Sinâ, İbn. (2023). *Nefsin Hâlleri: Nefsin Ölümsüzlüğü ve Dönüş Yeri Hakkında Risale*. (çev. Ömer Ali Yıldırım). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Şeriati, Ali. (2017). *İnsan*. Ankara: Fecr Yayınları.

Taylor, A. Edward. (2020). *Sokrates/İroni, İnfaz ve Etik*. (çev. Mukadder Erkan). Ankara: Fol Kitap.

Taylor, Charle (2018). *Benliğin Kaynakları: Modern Kimliğin İnşası*. (çev. Selma Aygül Baş ve Bilal Baş). İstanbul: Küre Yayınları.

Topçu, Nurettin. (2017). *Varoluş Felsefesi-Hareket Felsefesi*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Topçu, Nurettin. (2018). *Var Olmak*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Kaynakça

Arslan, A. (2014). *İbni Haldun*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Breisach, E. (2009). *Tarihyazımı*. (çev. H. Kocaoluk). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Collingwood, R. G. (2010). *Tarih Tasarımı*. (çev. K. Dinçer). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Dale, S. F. (2018). *İbn Haldun ve İnsan Bilimi*. (çev. C. Çoşkan). İstanbul: Say Yayınları.

Haldun, İ. (2011). *Mukaddime 1*. (çev. S. Belli). Ankara: Onur Yayınları.

Haldun, İ. (2013a). *Mukaddime 1*. (çev. T. Dursun). İstanbul: Kaynak Yayınları.

Haldun, İ. (2013b). *Mukaddime 2*. (çev. T. Dursun). İstanbul: Kaynak Yayınları.

Hassan, Ü. (2011). *İbn Haldun Metodu ve Siyaset Teorisi*. Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Hegel, G. W. F. (1975). Aesthetics Lectures on Fine Art Volume I. (çev. T.M.Knox). New York: Clarendon Press Oxford.

Hegel, G.W.F. (1977). Phenomenology of Spirit. (çev. A.V. Miller). New York: Oxford University Press.

Hegel, G.W.F. (1991). *Elements of the Philosophy of Right*. (çev. H.B. Nisbet). Cambridge: Cambridge University Press.

Hegel, G.W.F. (2003). *Tarihte Akıl*. (çev. Ö. Sözer). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Hyppolite, J. (2010). *Marx ve Hegel Üzerine Çalışmalar*. (çev. D. B. Kılınç). Ankara: Doğu Batı Yayınları.

Kılıçaslan, E. A. (2015). *Hegel Tartışmaları*, Ankara: Bibliotech Yayınları.

Kovel, J. (2000). *Tarih ve Tin*. (çev. H. Pekinel). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lacoste, Y. (2012). *İbni Haldun: Tarih Biliminin Doğuşu*. (çev. M. Sert). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Löwith, K. (2021). *Hegel'den Nietzsche'ye*. (çev. R. Ay). İstanbul: Otonom Yayıncılık.

Rosenthal, F. (1968). *A History of Muslim Historiography*, Leiden : E. J. Brill.

Tosh, J. (2013). *Tarihin Peşinde*. (çev. Ö. Arıkan). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

KAYNAKÇA

Acar, A. (2011). Sosyolojik Açıdan Bahailik. Istanbul Journal Of Sociological Studies (21).

Güç A. & Sert, E. Budizm'de Dört Temel Gerçek, Sekiz Dilimli Yol Ve Nirvana, İslam Medeniyeti Araştırma Dergisi, Cilt 5, Sayı, 12.

Ak, U. (2016). Gazali'de Kötülük Problemi. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Felsefesi Bilim Dalı.

Aksin, S.- Seyfeli, C. (2022). "Mrtyu: Hinduizm'de Ölüm". Şarkiyat 14/1.

Aristoteles (2007). Nikomakhos'a Etik, (Çev. Saffet Babür), Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Augustinus (2015). İstencin Özgür Tercihi Üzerine. (M. Topuz, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.

Aurelius, M. (2004). Düşünceler, Çev. Şadan Karadeniz, Yapı Kredi Yayınları, Cogito, 1. Bsk., İstanbul,

Aydın, P. D. M. (1991). Yahudi Kaynaklarına Göre Yahudilik 2.Kısım (Talmud Yahudiliği). Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 4(4).

Bilgin, Ö. (2008). Josiah Royce'un Ahlak Anlayışı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Cevizci, A. (1999). Felsefe Sözlüğü. İstanbul: Paradigma.

Cevizci, A. (2012). İlkçağ Felsefesi Tarihi, Asa Kitabevi: Bursa.

Cihangir, M. E. (2024). Aras Nehri havzasında lojistik regresyon yöntemiyle kayma ve akma tip heyelan duyarlılığı değerlendirmesi. Türk Coğrafya Dergisi (85).

Copleston, F. (1997). Felsefe Tarihi, Yunan Ve Roma Felsefesi, Ön Sokratikler Ve Sokrates, (Çev. Aziz Yardımlı), Idea Yayınları, İstanbul.

Curley, E. & Moreau, P. F. (1990). Spinoza, İssues And Directions. Leiden, New York: Kobenhavn & Köln: E. J. Brill.

Çam, S. (2022). Osman Nuri Ergin'in Çalışmalarında Bahâîlik Hareketi. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD), 22(2).

Demir, Ö. (2003). İktisat Ve Ahlak, İstanbul, Liberte Yay.

Duncan, G. (1952). The Gospel Of Guru Granth Sahib, Adyar-Madras, India.

Dusthâh, Celîl, Avestâ, Tahran 1381 Hş., I-II

Dürüşken, Ç. (2022). Antikçağ Felsefesi; Homeros'tan Augustinus'a Bir Düşünce Serüveni. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Eflâtun (1997). Philebos, (Çev. S.E. Siyavuşgil), MEB Yayınları: İstanbul.

Epikuros (2018). Menoikeus'a Mektup, Çev. Eyüp Çoraklı- Hande Tetik.

Erdem, H. (2003). Ahlak Felsefesi, Konya.

Gilson, È. (2021). Ortaçağ'da Felsefe. (A. Meral, Çev.) Ankara : Doğu Batı Yayınları.

Güç, A. (2002). "Konfüçyüsçülük". Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, XXVI.

Güleç, C. (1980). Beyin ve davranış. Antropoloji (12).

Gündüz, Ş. (1998). Din Ve İnanç Sözlüğü, Ankara.

Gürbüz, A. (2012). Hukuk Felsefesi Açısından Yararcılık Teorisinin Eleştirisi, Beta Basım, İstanbul.

Has, K - Cebe, A. (2020). "Talmud Geleneğinde İsa'nın İz Düşümleri". Şırnak Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 11/24 (Haziran).

Hume (1985). A Treatise Of Human Nature, Ed. By. L. A. Selby-Bigge, Oxford Clarendon Press.

Ibn Nedim (1994). Muhammed B. Lshak, El-Fihrist, (Ed: G. Flugel), Beyrut

Işık, Y. A. M. Ç. Y. (2003). Budizm. Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 16(16).

Jacob, G. A. (1963). Concordance To The Principal Upanishads And Bhagavadgita.

Colaiaco, J. (2001). Socrates Against Athens, Philosophy On Trial, Routledge, London.

Bentham, J. (2002). Deontology Together With A Table Of The Springs Of Action And The Artical On Utilitarianism, (Ed. Amnongoldworth, Clarendonpress).

Stuart, Mill, J. (2003). Utilitarianismand On Liberty, Ed. Mary Warnock, Malden.

Stuart, Mill, J. (2007). "Adalet Ve Fayda Arasındaki Bağlantı Üstüne", (Çev. Nil Palabıyık), Ed. Cengiz Çağla, Say Yayınları, İstanbul.

Kant, I. (2000). Critique Of The Power Of Judgement. P. Guyer (Ed.), (P. Guyer & E. Matthews, Çev.) Cambridge: Cambridge University Press.

Karagözoğlu, H. (2006). "Homo Homini Lupus": Thomas Hobbes'un Ahlâk Felsefesi Üzerine, M.Ü. İlâhiyat Fakültesi Dergisi 30, 215-2.

Singh, K. (1969). A History Of Sikhs, Edit. V. New Dehli.

Kılıç BSSP, Saltoğlu S, Erdoğdu E. (2024). Effects of Early Psychological Trauma on Limbic System Structure and Function. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar.

Kisner, M. J. & Youpa, A. (2014). Essays On Spinoza's Ethical Theory. Oxford, New York: Oxford University Press.

Kuçuradi, İ. (2003). İnsan Ve Değerleri, TFK Yayınları, Ankara.

Kurşunoğlu, M. S. (2020). "Eksen Çağ'da Türk Kozmogonisi, Eski Çin (Chou) Düşüncesi Ve Antik Grek Felsefeleri Taoizm Etrafında Bir Araya Geliyor: Taoizm Ve Timaios Diyalogunun Yapısal İlişkileri". Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi, Sy. 13

Laertios, D. (2022). Ünlü Filozofların Yaşamları Ve Öğretileri. (C. Şentuna, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Long, G. (1986). The Harvard Classics, Edited By Charles W. Eliot, "The Meditations Of Marcus Aurelius", Translated By George Long, With Introductions And Notes, P. F. Collier And Son Corporation, New York.

Maclntyre, A. (2001). Homerik Çağdan Yirminci Yüzyıla Ethik'in Kısa Tarihi, (Çev. H. Hünler Ve S. Z. Hünler), Paradigma Yayınları: İstanbul.

Mcleod, W. H. (1978). Guru Nanak And The Sikh Religion First Edition By Mcleod, W.H., Oxford University Press, New Delhi.

Mohapatra, A. Ranjan (2003). "Budizm" (Çev. Hidayet Işık), Selçuk Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi.

Nakiboğlu, A., & Aktekin, E.D. (2021). Çok Yönlü Bir Düşünce Yaklaşımı Olan Avusturya İktisat Okulu: Teorisi, Metodolojisi, Felsefesi Ve Temsilcileri. Journal Of Emerging Economies And Policy, 6(2).

Nietzsche, F. (1968). Will To Power (W. Kaufmann & R. J. Hollingdale, Trans.). Vintage Books.

Nietzsche, F. (2010). Güç İstenci (N. Epçeli, Çev.). Say Yayınları.

Nietzsche, F. (2014). İnsanca, Pek İnsanca 1 (M. Tüzel, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.

Nietzsche, F. (2015). Böyle Söyledi Zerdüşt (M. Tüzel, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.

Nietzsche, F. (2016). İyinin Ve Kötünün Ötesinde (M. Tüzel, Çev.). İş Bankası Kültür Yayınları.

Özkan, F. (2013). Sokrates'in Entelektüalist Ahlâkı. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi(4).

Özlem, D. (2017). Etik, Notos Kitap Yayınevi: İstanbul.

Özlü, G. (2017). "Konfüçyüsçü Yönetim Düşüncesi: Joseon Hanedanlığı". Yüksek Lisans, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilimleri.

Pavitranand, S. (1984). Dharma Kyo. Kalkuta: Prakşan Vibhag.

Pieper, A. (1999). Etiğe Giriş, (Çev: Veysel Atayman, Gönül Sezer), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Platon (1997). Gorgias, (Çev. R. Erben), Meb Yayınları: İstanbul.

Platon (1998). Yasalar, (Çev. C. Şentuna-S. Babür), 1. Cilt, 2. Baskı, Kabalcı Yayınevi: İstanbul.

Platon (2007). Menon, (Çev. Ve Yor. A. Cevizci), Sentez Yayıncılık: Bursa.

Platon (2014). Devlet, (Çev. S. Eyüpoğlu-M. Ali Cimcoz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: İstanbul.

Platon (2015). Phaidon, (Çev. F. Akderin), Say Yayınları: İstanbul.

Billington, R. (1997). Felsefeyi Yaşamak, Çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Rodrique, A. (1997). Türkiye Yahudilerinin Batdhlaşması "Alliance" Okulları 1860 - 1925, Çeviren: İbrahim Yıldız, Ayraç Yayınevi, I. Baskı, Haziran, Ankara.

Safrai, Z. (1994). The Economy Of Roman Palestine, Routledge, London And New York.

Sampurnananda D. (1964). Hindu Deva Parivar Ka Vikas. Allahabad: Maya Press,.

Sayım, H. (2000). "Sihizm'in Kurucusu Guru Nanak Ve Islamiyet". Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.

Sellars, J. (2006). Stoicism. Uk: Acumen Publishing Limited.

Senemoğlu, O. (2016), Antik Yunan Siyasal Düşünüşünde İnsan Doğası Ve Toplum Anlayışı: Platon Ve Aristoteles, İnsan&İnsan, Yıl/Year 3, Sayı/Issue 10, Güz/Fall.

Shimin, G. (2002). "Budist Uygur Edebiyatı Çev. Banu Bektaş- Meral Delikara", Türkler, C. III, Ankara.

Smith, A. (2000). The Theory Of Moral Sentiments, New York, Prometheus Books.

Smith, Jo D. (2006). Budizm: Gizli Öğretisi. Çev. Tolga Bakanay. İstanbul: Sınır Ötesi Yayınları.

Spinoza, B. (2019). Etika. (Ç. Dürüşken, Çev.) İstanbul: Alfa Yayınları.

Şehristani (1993). Muhammed B. Abdulkerim El Milel Ve Nihal Beyrut.

The Soka Gakkai. (2002). Dictionary Of Buddhizm Tokyo.

Hobbes, T. (1985). Leviathan (Çev. Semih Lim), İstanbul 2004, S. 43; Thomas Hobbes, Leviathan (Ed. C.B. Mcpherson), New York.

Topuz, M. (2017). Kötülük Kavramı Hakkında Üç Perspektif. Doktora Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı.

Toshihiko Izutsu (2013). Tao-Culuk'daki Anahtar Kavramlar-İbnü'l-'Arabî İle Lao-Tzu Ve Çuang Tzu'nun Mukâyesesi, Çev. A. Y. Özemre, (İstanbul: Kaknüs Yayınları,).

W. Owen Cole And Piara Singh Sambhi (1978). The Skihs-Their Religious Beliefs And Practies, Routge And Kegan Paul, London, Henley And Boston.

Williams, M. Monier (2008). A Sanskrit-English Dictionary. Varanasi: Indica Books.

Yaran, C. S. (1997). Kötülük Ve Theodise, Ankara, Vadi Yayınları.

Yıldırım, N. (2021). Zerdüşt Mitolojisi. Doğu Esintileri (15).

Yılmaz, A. (2007). Budist Metafiziği, Ankara: Hece Yay.

Https://İslamdusunceatlasi.Org/İbn-Sina-Sonrasi-Felsefi-Gelenek-İbn-Sinacilik-Ve-İsrakilik

Https://Www.Etimolojiturkce.Com/Kelime/İyi

Https://Www.Nisanyansozluk.Com/Kelime/İyi

Https://Www.Uvm.Edu/~Jbailly/Courses/196stoicism/Notes/Oikeiosis.Html

Https://Www.Worldhistory.Org/Trans/Tr/1-11673/Antik-Cin-Felsefesi/

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Elektrik-Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-08-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ELEKTRİK-ELEKTRONİK VE HABERLEŞME MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik
VI+48 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-08-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERANSLAR

Alshboul, O., Shehadeh, A., Tatari, O., Almasabha, G., & Saleh, E. (2024). Multiobjective and multivariable optimization for earthmoving equipment. Journal of Facilities Management, 22(1), 21–48. https://doi.org/10.1108/JFM-10-2021-0129

Arumugam, P., Amankwah, E., Walker, A., & Gerada, C. (2017). Design Optimization of a Short-Term Duty Electrical Machine for Extreme Environment. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 64(12), 9784–9794. IEEE Transactions on Industrial Electronics. https://doi.org/10.1109/TIE.2017.2711555

Assaad, B., El kadri Benkara, K., Vivier, S., Friedrich, G., & Michon, A. (2017). Thermal Design Optimization of Electric Machines Using a Global Sensitivity Analysis. IEEE Transactions on Industry Applications, 53(6), 5365–5372. IEEE Transactions on Industry Applications. https://doi.org/10.1109/TIA.2017.2746015

Ban, B., & Stipetić, S. (2020). Design and optimization of Synchronous Reluctance Machine for actuation of Electric Multi-purpose Vehicle Power Take-Off. 2020 International Conference on Electrical Machines (ICEM), 1, 1750–1757. https://doi.org/10.1109/ICEM49940.2020.9270784

Bianchini, C., Vogni, M., Torreggiani, A., Nuzzo, S., Barater, D., & Franceschini, G. (2020). Slot Design Optimization for Copper Losses Reduction in Electric Machines for High Speed Applications. Applied Sciences, 10(21), Article 21. https://doi.org/10.3390/app10217425

Borchardt, N., & Kasper, R. (2017). Analytical magnetic circuit design optimization of electrical machines with air gap winding using a Halbach array. 2017 IEEE International Electric Machines and Drives Conference (IEMDC), 1–7. https://doi.org/10.1109/IEMDC.2017.8001995

Bramerdorfer, G. (2020). Multiobjective electric machine optimization for highest reliability demands. CES Transactions on Electrical Machines and Systems, 4(2), 71–78. https://doi.org/10.30941/CESTEMS.2020.00011

Bramerdorfer, G., Tapia, J. A., Pyrhönen, J. J., & Cavagnino, A. (2018). Modern Electrical Machine Design Optimization: Techniques, Trends, and Best Practices. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 65(10), 7672–7684. IEEE Transactions on Industrial Electronics. https://doi.org/10.1109/TIE.2018.2801805

Cosdu, M. M., Hacan, A. F., & Tekgun, B. (2020). Design Optimization of an Outer Rotor PMSM for a Drive Cycle using an Improved MODE Algorithm for a Lightweight Racing Vehicle. 2020 6th International Conference on Electric Power and Energy Conversion Systems (EPECS), 58–63. https://doi.org/10.1109/EPECS48981.2020.9304956

Das, O., Zafar, M. H., Sanfilippo, F., Rudra, S., & Kolhe, M. L. (2024). Advancements in digital twin technology and machine learning for energy systems: A comprehensive review of applications in smart grids, renewable energy, and electric vehicle optimisation. Energy Conversion and Management: X, 24, 100715. https://doi.org/10.1016/j.ecmx.2024.100715

Feng, G., Lai, C., Tan, X., Wang, B., & Kar, N. C. (2021). Optimal Current Modeling and Identification for Fast and Efficient Torque Ripple Minimization of PMSM Using Theoretical and Experimental Models. IEEE Transactions on Industrial Electronics, 68(12), 11806–11816. IEEE Transactions on Industrial Electronics. https://doi.org/10.1109/TIE.2020.3047058

Gao, Y., Yang, T., Bozhko, S., Wheeler, P., & Dragičević, T. (2020). Filter Design and Optimization of Electromechanical Actuation Systems Using Search and Surrogate Algorithms for More-Electric Aircraft Applications. IEEE Transactions on Transportation Electrification, 6(4), 1434–1447. IEEE Transactions on Transportation Electrification. https://doi.org/10.1109/TTE.2020.3019729

Ghahfarokhi, P. S., Podgornovs, A., Kallaste, A., Cardoso, A. J. M., Belahcen, A., Vaimann, T., Tiismus, H., & Asad, B. (2021). Opportunities and Challenges of Utilizing Additive Manufacturing Approaches in Thermal Management of Electrical Machines. IEEE Access, 9, 36368–36381. IEEE Access. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3062618

Khoshoo, B., Blank, J., Pham, T. Q., Deb, K., & Foster, S. N. (2024). Optimal design of electric machine with efficient handling of constraints and surrogate assistance. Engineering Optimization, 56(2), 274–292. https://doi.org/10.1080/0305215X.2022.2152805

Lai, C., Feng, G., Tian, J., Li, Z., Zuo, Y., Balamurali, A., & Kar, N. C. (2020). PMSM Drive System Efficiency Optimization Using a Modified Gradient Descent Algorithm With Discretized Search Space. IEEE Transactions on Transportation Electrification, 6(3), 1104–1114. IEEE Transactions on Transportation Electrification. https://doi.org/10.1109/TTE.2020.3004463

Lei, G., Zhu, J., Guo, Y., Liu, C., & Ma, B. (2017). A Review of Design Optimization Methods for Electrical Machines. Energies, 10(12), Article 12. https://doi.org/10.3390/en10121962

Lu, Y., Wang, S., Zhao, Y., & Yan, C. (2015). Renewable energy system optimization of low/zero energy buildings using single-objective and multi-objective optimization methods. Energy and Buildings, 89, 61–75. https://doi.org/10.1016/j.enbuild.2014.12.032

Mei, L., & Wang, Q. (2021). Structural Optimization in Civil Engineering: A Literature Review. Buildings, 11(2), Article 2. https://doi.org/10.3390/buildings11020066

Palangar, M. F., Soong, W. L., Bianchi, N., & Wang, R.-J. (2021). Design and Optimization Techniques in Performance Improvement of Line-Start Permanent Magnet Synchronous Motors: A Review. IEEE Transactions on Magnetics, 57(9), 1–14. IEEE Transactions on Magnetics. https://doi.org/10.1109/TMAG.2021.3098392

Üstüner, B., & Doğan, E. (2022). Solution of design optimization problems via metaheuristic search methods. Journal of Structural Engineering & Applied Mechanics, 5(2), 96–116. https://doi.org/10.31462/jseam.2022.02096116

Üstüner, B., & Doğan, E. (2023). Finite element-based analysis of optimally designed steel plane frames. Asian Journal of Civil Engineering, 24(6), 1441–1457. https://doi.org/10.1007/s42107-023-00579-4

Üstüner, B., & Doğan, E. (2024). Structure Optimization with Metaheuristic Algorithms and Analysis by Finite Element Method. KSCE Journal of Civil Engineering, 28(1), 328–341. https://doi.org/10.1007/s12205-023-0903-5

KAYNAKLAR

Fan, K., Xin, Z. ve Cui, P. (2022). Design of Medical Robot Control System Based on Single-Chip Microcomputer. İçinde L. Sevgi (Editör). 4th International Conference on Communications, Information System and Computer Engineering (CISCE) (ss. 577 - 583). Shenzhen, China: 27 – 29 Mayıs 2022.

Fenercioğlu, A. (2016). Design and Analysis of a Magnetically Levitated Axial Flux BLDC Motor For a Ventricular Assist Device (VAD). *Turkish Journal of Electrical Engineering and Computer Sciences*, 24(4), 2881-2892.

Finocchiaro, T., Butschen, T., Kwant, P., Steinseifer, U., Schmitz-Rode, T., Hameyer, K. ve Leßmann, M. (2008). New Linear Motor Concepts for Artificial Hearts. *IEEE Transactions on Magnetics*, 44(6), 678-681.

Ilewicz, G. (2016). Modeling and Controlling Medical Robot for Soft Tissue Surgery and Servicing the Artificial Organs. İçinde D. Maga, A. Stefek ve T. Brezina (Editörler). 17th International Conference on Mechatronics-Mechatronika (ME) (ss. 1 - 5). Prague, Czech Republic: 07 - 09 Aralık 2016.

Jiancheng, F., Xiquan, L., Han, B. ve Wang, K. (2015). Analysis of Circulating Current Loss for High-Speed Permanent Magnet Motor. *IEEE Transactions on Magnetics*, 51(1), 1-13.

Mohamad, A., HajjHassan, M.I., Wadaane, M., ElSayed, A., Wehby, H., Khayreldeen, M., ... ve Kassem, A. (2020). MATLAB/Simulink Medical Fluid Pump Model with a Flow PID Controller. İçinde A. Rjoud ve M. Sawan (Editörler). 32nd International Conference on Microelectronics (ICM) (ss. 1 - 4). Aqaba, Jordan: 14-17 Aralık 2020.

Nias, D., Fatehi, M.H. ve Masoumii, H. (2018). On the Use of Brushless Digital DC Motor and Fuzzy Logic Controller for Hearts Left Ventricular Assist Device (VAD). *Bioscience Biotechnology Research Communications*, 11(2), 270-276.

Nicolaescu, M.A. (2012). Rotary Electrical Motors Used in Medical Industry Relevant Design Considerations and Actual Advances. İçinde C.G. Haba ve G. Chiriac (Editörler). International Conference and Exposition on Electrical and Power Engineering (ss. 664-667). Iasi, Romania: 25 - 27 Ekim 2012.

Parspour, N. ve Hanitsch, R. (1994). Fuzzy Controlled Brushless DC Motor for Medical Applications. Proceedings of IECON'94 - 20th Annual Conference of IEEE Industrial Electronics, (ss. 1310-1314). Bologna, Italy: 5 - 9 Eylül 1994.

Pohlmann, A. ve Hameyer, K. (2013). Design of an BLDC Drive With Iron Core to Improve the Efficiency of Ventricular Assist Devices. International Conference on Electrical Machines and Systems (ICEMS) (ss. 888-891). Busan, South Korea: 26 – 29 Ekim 2013.

Qian, K.X., Yuan, H.Y., Ru, W.M. ve Zeng, P. (2002). Experimental Method to Reveal The Effect of Rotor Magnet Size and Air Gap on Artificial Heart Driving Motor Torque and Efficiency. *Journal of Medical Engineering & Technology*, 26(5), 199-201.

Ravindra, S.A. ve Phadke, A.R. (2022). Design of Brushless DC Motor and Drive for Radiographic Mobile Surgery System. İçinde S.P. Hadi, Sarjiya, H.A. Nugroho ve L.E. Nugroho (Editörler). 14th International Conference on Information Technology and Electrical Engineering (ICITEE) (ss. 172-176). Yogyakarta, Indonesia: 18 – 19 Ekim 2022.

Ren, Z., Zhu, Y., Li, Z., Mo, T., Ding, X. ve Zhong, J. (2008). On Driving Micro Motors for MEMS with a Micro Driver Based on Three-Phase Sinusoidal Signals. İçinde J. Huai ve T. Wang (Editörler). Fifth IEEE International Symposium on Embedded Computing (ss. 237 - 242). Beijing, China: 06 - 08 Ekim 2008.

Shi, J., Gu, H., Shi, C. ve Ma, T. (2022). Research on Control of Medical Permanent Magnet Synchronous Motor Based on Fuzzy Adaptive Fractional Order PID. İçinde H. Yang ve F. Wu (Editörler). 3rd International Conference on Computer Vision, Image and Deep Learning & International Conference on Computer Engineering and Applications (CVIDL & ICCEA) (ss. 860-863). Changchun, China: 20 - 22 Mayıs 2022.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2012), 1. "Kan Sayımında Elektronik Sistemler" www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Kan%20Sayımda%20Elektronik%20Sistemler.pdf (E.T.:9.9.2024)

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (2012), 2. "Kan Sayım Elektromekanik Sistemler" https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Kan%20Say%C4%B1m%20Elektromekanik%20Sistemler.pdf (E.T.:9.9.2024)

URL-1: www.ziehl-abegg.com/tr/ueruen-serisi/halka-motor-sm985 (E.T.:9.9.2024)

URL-2: Altınışık, M. (2007). Organik Kimya ve Biyokimya Uygulamaları, www.mustafaaltinisik. org.uk/78Uygulamalar.pdf (E.T.:9.9.2024)

URL-3: www.westlab.com/blog/difference-between-rcf-and-rpm-in-centrifugation (E.T.:9.9.2024)

URL-4: www.tepas.com/tr/products/Medikal Cihaz Motorları (E.T.:9.9.2024)

URL-5: www.biyomedikalbilgi.com/alci-kesme-motoru (E.T.:9.9.2024)

URL-6: https://shop.sesanltd.com.tr/ortopedi-fizik-tedavi/alci-kesme-motoru (E.T.:9.9.2024)

URL-7: https://www.acf.com.tr/tr/ortopedi-cerrahi-motor-sistemi (E.T.:9.9.2024)

URL-8: www.saglik.org.tr/post/tansiyon-aleti-nasil-calisir-dogru-tansiyon-olcumu#:~:text=Tansiyon%20 aleti%2C%20manşetin%20içindeki%20hava,-vermesi%20için%20doğru%20kullanılması%20önemlidir. (E.T.:9.9.2024)

URL-9: www.trendyol.com/motiontech/akulu-tekerlekli-sandalye-moto-ru-450-watt-p-111236435?srsltid= AfmBOopUDALh5YWk4TCXokq5P-SaWmtnSWMOmAvSuX00mr3_j5M3dvKhd (E.T.:9.9.2024)

Üstkoyuncu, N. ve Eroğul, O. (2018). Anahtarlamalı Relüktans Motor Tabanlı Medikal Santrifüj Sistemi. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, 6(3), 536-543.

Wang, Y., Logan, T.G., Smith, P.A., Hsu, P.L., Cohn, W.E., Xu, L. ve McMahon, R.A. (2017). Systematic Design of a Magnetically Levitated Brushless DC Motor for a Reversible Rotary Intra-Aortic Blood Pump. *Artificial Organs*, 41(10), 923-933.

Yang, H.M., Cha, J.W., Baik, B.H. ve Kwon, B.I. (2015). Design and Analysis of High Speed BLDC Motor for Centrifuge. 18th International Conference on Electrical Machines and Systems (ICEMS) (ss. 968-972). Pattaya, Thailand: 25 - 28 Ekim 2015.

Yang, Y., Xing, Y., Wang, X. ve Yang, D. (2013). An Applicaton of The Extented Kalman Filter in Servo Motors of Medical Equipments. İçinde J. Chen, X. Wang, L. Wang, J. Sun ve X. Meng (Editörler). 10th International Conference on Fuzzy Systems and Knowledge Discovery (FSKD) (ss. 1065-1069). Shenyang, China: 23-25 Temmuz 2013.

KAYNAKLAR

Cristianini, N. J. S.-T. (2000). An Introduction to Support Vector Machines and Other Kernel-based Learning Methods. Cambridge UK: Cambridge University Press.

Farías Concha, M.N. Máquinas Vectoriales Hibridas para clasificar accidentes de tránsito en la región metropolitana. Tesis de Grado. Pontificia Universidad Católica de Valparaíso. Facultad de Ingeniería, Escuela de Ingeniería Informática, Chile, 2011.

Fernando, J. y Gutiérrez, M. (2011). Pronóstico de incumplimiento de pago mediante máquinas de vectores de soporte. Bogotá: Banco de la República

Fletcher, T., Hussain, Z. y Shawe-Taylor, J. (2010). Currency Forecasting using Multiple Kernel Learning with Financially Motivated Features. London: Centre for Computational Statistics and Machine Learning, Department of Computer Science.

Gala Garcia, Y. Algoritmos SVM para problemas sobre Big Data. Tesis de Maestría, Universidad Autónoma de Madrid, Madrid, 2013.

Huang, W., Nakamori, Y. y Wang, S. Y. (2005). Forecasting stock market movement direction with support vector machine. Computers & Operations Research, 32 (10), 2513-2522. doi:10.1016/j.cor.2004.03.016

Jurman, G. , Riccadonna, S., Visintainer, R., and Furlanello, C., "Canberra distance on ranked lists," pp. 2–7.(2009)

Lember, J. (2012). Introduction to statistical learning. London: Springer

Net-, N. y Pino, R. (2012). Predicción del índice IBEX-35 aplicando Máquinas de Soporte Vectorial y Redes. 6th International Conference on Industrial Engineering and Industrial Management. XVI Congreso de Ingeniería de Organización. Vigo, July 18-20.

Pandey, A. & Jain, A., "Comparative Analysis of KNN Algorithm using Various Normalization Techniques", International Journal of Computer Network and Information Security, 2017, 11, 36-42.

Ricci,F., Rokach, L., Shapira, B., and Sugiyama, M., Recommender systems handbook. 2016.

Sutton, O., "Introduction to k Nearest Neighbour Classification and Condensed Nearest Neighbour Data Reduction The k Nearest Neighbours Algorithm," pp. 1–10, 2012.

Vapnik, V. y Cortés, C. (1995). Support-Vector Networks, 297, 273-297.

Vasilyev,V.I. Problem obucheniya raspoznavaniyu obrazov / V.I. Vasil'yev. – K.: Vyssh. shk. Golovnoye izd-vo,1989. – 64s.

Velásquez, J. D., Olaya, Y. y Franco, C. J. (2010). Time series prediction using support vector machines, 18, 64-75.

Zhang, D., & Lee, W. S. (2003). Question classification using support vector machines. In Proceedings of the 26th annual international ACM SIGIR conference on Research and development in informaion retrieval (pp. 26-32). ACM.

Editör:
Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız

Eğitim Programları ve Öğretim

International Research in the Field of Curriculum and Instruction

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of Curriculum and Instruction

Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-01-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of Curriculum and Instruction
Editör: Doç. Dr. Kübra Dilek Tankız
VI+256 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-01-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçeşme, B. & Kurtdede Fidan, N. (2021). Sınıf öğretmenlerinin insan hakları, vatandaşlık ve demokrasi dersine yönelik görüşleri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *8*(1), 147-164

Baştürk, R. (2012). İlköğretim öğretmenlerinin hizmetiçi eğitime yönelik algı ve beklentilerinin incelenmesi. *H. Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 96-107

Bektaş Öztaşkın, Ö. (2017). İnsan hakları ve demokrasi eğitimi: Niçin ve nasıl?. R. Turan (Ed.). *Öğretmen adayları ve öğretmenler için insan hakları ve demokrasi eğitimi* (ss.109-130*)*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Brander, P., Gomes R., Keen E., Lemineur M.L., Oliveira B., Ondrácková J., Surian A., & Suslova O. (2008). *Pusula gençlerle insan hakları eğitimi klavuzu.* (çev. B. Yeşiladalı). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Brett, P.,Mompoint-Gaillard, P., Salema, M. H., & Keating-Chetwynd, S. (2009). *How al teachers can support citizenship and human rights education: a framework for the development of competences*. Council of Europe

Cohen, E. (2023). "We aren't only here to teach": caring practices of teachers in the context of ınclusive refugee education in Jordan. *American Educational Research Journal*, *60*(1), 3-35.

Doğan, İ. *(2004). Modern toplumda vatandaşlık demokrasi ve insan haklarının kültürel temelleri*. Ankara: Pegem Yayıncılık

Dönmez, Ö., & Uyanık, G. (2022). Farklı ülkelerde değerler eğitimi ve değer eğitimi programlarından örnekler. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 74-88.

Flowers, N., Santos, M. E. B., Claeys, J., Fazah, R., Schneider, A., & Szelényi, Z. (2009). Campasito: manual on human rights education for children. Retrieved from

http://www.eycb.coe.int/compasito/pdf/Compasito%20EN.pdf

Karakuş, M. H. (2018). *Çocuk edebiyatı eserleriyle insan hakları eğitimi programının geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Lopez, C., & Corcoran, T. (2014). Relationships with special needs students: exploring primary teachers' descriptions. *International Journal of Inclusive Education*, *18*(12), 1304-1320

Mahapatra, N. (2012). Role of education in promotion and protection of human rights. *Odisha Review*, 26-30.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.).* Sage Publications

Oğuşgil, A. (2009). İnsan hakları eğitimine disiplinlerarası yaklaşım. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (16), 65-76.

Olsson, Å. (2020). Children's rights in Swedish teacher education. *Human Rights Education Review*, 1-18.

Osler, A., & Starkey, H. (1994). Fundamental issues in teacher education for human rights: A European perspective. *Journal of Moral Education*, *23*(3), 349-359.

Özdemir Doğan, G. (2017). *Çocuk hakları eğitiminde uzman sınıf öğretmenlerinin perspektifinden etkili çocuk hakları eğitimi: Anlayışlar ve uygulamalar* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep

Özen, R. (2006). lköğretim Okulu Öğretmenlerinin Hizmetiçi Eğitim Programlarının Etkilerine İlişkin Görüşleri (Düzce İli Örneği). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi., 6(2), 141-160

Özkara, A. (2023). *Sınıf öğretmenlerinin sosyobilimsel konulara yönelik karar süreçlerinin insan hakları açısından incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep

Öztürk, A. (2018). Human rights education with socioscientific issues through the environmental education courses. *Eurasian Journal of Educationa lResearch*, *18*(77), 35-64.

Öztürk, A., & Doğanay, A. (2019). Investigation of pre-service primary school teachers' decision processes related to genetic-based socioscientific discussions in terms of human rights. *Sakarya University Journal of Education, 9*(2), 335-362

Öztürk, A., Eren, M., & Topçu, B. (2019). Effectiv echildren's rights education in Turkey from the perspective of classroom teachers: problems and suggestions. *Kastamonu Education Journal*, *27*(5), 2221-2232.

Pandey, S. (2007). Human rights awareness of teachers and teacher educators: An investigation. *Human Rights Education in Asian Schools*, *10*, 167-174.

Raja, P. (2018). Significance of human rights education in the present scenario. *Journal of Emerging Technologies and Innovative Research.* 5 (2), 1272-1279

Robertson, K., Chamberlain, B., & Kasari, C. (2003). General education teachers' relationships with included students with autism. *Journal of Autism and developmental disorders*, *33*, 123-130.

Sağlam, H. İ. (2017). İlkokulda insan hakları ve yurttaşlık ve demokrasi öğretimi. R. Turan (Ed.), *Öğretmen adayları ve öğretmenler için insan hakları ve demokrasi eğitimi* (ss. 219-229). Ankara: Pegem Yayıncılık

Uluslararası Af Örgütü (2002). *İnsan hakları eğitimine başlangıç için el kitabı*. (Çev. İ. Üstüner, G. G. Ataman ve B. Olgun). Amnesty International

United Nations (2012). Human Rights Education in Primary and Secondary School Systems: A Self-assessment Guide for Government. Retrieved from *https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/SelfAssessmentGuideforGovernments.pdf*

Üste, R. B. (2007). İnsan hakları eğitimi ve ilköğretimdeki önemi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 1, 295-310

Waldron, F.,Kavanagh, A., Kavanagh, R., Maunsell, C., Oberman, R., OReilly, M., Pike, S., Prunty, A. & Ruane, B. (2011). Teachers, human rights and human rights education: Knowledge, perspectives and practices of primary school teachers in Ireland. Dublin: The Centrefor Human Rights and Citizenship Education

Yavuz, N., Duman, T., & Karakaya, N. (2016). *İnsan hakları ve demokrasi: vatandaşlık bilgisi.* Ankara: Pegem Akademi.

Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları.* (İ. Günbayı, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal eserin yayın tarihi 2012, 3. Baskı)

KAYNAKÇA

Akgün, Ö.E. ve Deryakulu, D. (2007). Düzeltici metin ve tahmin-gözlem-açıklama stratejilerinin öğrencilerin bilişsel çelişki düzeyleri ve kavramsal değişimleri üzerindeki etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 40*(1), 17- 40.

Akpınar, E. ve Ergin, Ö. (2005). Yapılandırmacı kuramda fen öğretmeninin rolü. *İlköğretim-Online Dergisi, 4*(2), 55-64.

Aksu, B. (2011). Fen ve teknoloji öğretim programında zor olarak algılanan konular ve olası nedenleri: öğretmen ve öğrenci görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Akyürek, E., & Afacan, Ö. (2013). İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin "hücre bölünmesi ve kalıtım" ünitesindeki kavram yanılgılarının tespiti ve anoloji ile kavramsal değişim metinleri kullanılarak giderilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 175-793.

Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40*(1), 41-61.

Çaycı, B. (2007). Kavram değiştirme metinlerinin kavram öğrenimi üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27*(1), 87-102.

Çaycı, B. (2007). Kavram öğreniminde kavramsal değişim yaklaşımının etkililiğinin incelenmesi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Çepni, S. (Ed.). (2011*). Kuramdan uygulamaya fen ve teknoloji öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi.

Demirbaş, M., Tanrıverdi, G., Altınışık, D., & Şahintürk, Y. (2011). Fen bilgisi öğretmen adaylarının çözeltiler konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesinde kavramsal değişim metinlerinin etkisi. *Sakarya University Journal of Education*, *1*(2), 52-69.

Ertaş, S. (2013). 10.sınıf öğrencilerinin elektrik akımı konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesin kavramsal değişim metinlerinin etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kaptan, F. ve Korkmaz, H. (2001). Hizmet öncesi sınıf öğretmenlerinin fen eğitiminde ısı ve sıcaklıkla ilgili kavram yanılgıları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*: 56-65.

Karakuyu, Y. ve Tüysüz C. (2011). Elektrik konusunda kavram yanılgıları ve kavramsal değişim yaklaşımı. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 10*(2), 867-890.

Karakuyu, Y., Uzunkavak, M., Tortop, H.S., Bezir, N.Ç. ve Özek, N. (2009). Sandıklı- çevresi lise ve dengi okul öğrencilerinin ısı ve sıcaklık ile ilgili kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 8*(1), 161-174.

Kaya, F. (2010). *Fen bilgisi öğretmen adaylarında fotosentez ve bitkilerde solunum konularında görülen kavram yanılgılarının giderilmesinde bilgisayar destekli kavramsal değişim metinlerinin etkisi* (Master'sthesis, Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Köse, S. ve Uşak, M. (2006). Fen bilgisi öğretmen adaylarında kavram yanılgılarının saptanması: Fotosentez ve bitkilerde solunum. *InternatinalJournal of Enviromental andScienceEducation*, *1*(1), 25-52.

Köseoğlu, F. ve Kavak, N. (2001). Fen öğretiminde yapılandırmacı yaklaşım. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. 21*(1), 139-148.

Küçükyılmaz, E. A. (2003). Fen öğretiminde öğrenme halkası yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına ve hatırlama düzeyine etkisi. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Özkan, G., & Selcuk, G. S. (2015). Effect of Technology Enhanced Conceptual Change Texts on Students' Understanding of Buoyant Force. *Universal Journal of Educational Research*, *3*(12), 981-988.

Özmen, H. ve Demircioğlu, G. (2003). Asitler ve bazlar konusundaki öğrenci yanlış anlamalarının değerlenmesinde kavramsal değişim metinlerin etkisi. *Milli Eğitim Dergisi*, *159*.

Öztürk Ürek, R. ve Tarhan, L. (2005). "Kovalent bağlar" konusundaki kavram yanılgılarının giderilmesinde yapılandırmacılığa dayalı bir aktif öğrenme uygulaması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28*: 168-177.

Pabuçcu, A. ve Geban, Ö. (2006). Kimyasal bağlarla ilgili kavram yanılgılarının kavramsal değişim metinleri kullanılarak düzeltilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*: 184-192.

Sarı Ay, Ö. (2011). İlköğretim 8. sınıf fen ve teknoloji dersi maddenin halleri ve ısı ünitesinde belirlenen kavram yanılgılarının giderilmesinde kavramsal değişim metinleri kullanımının etkisi ve öğrenci görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şahin, Ç., Bülbül, E., Durukan, Ü.G. (2013). Öğrencilerin gök cisimleri konusundaki alternatif kavramlarının giderilmesinde kavramsal değişim metinlerinin etkisi. *Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 38-64.

Şen, S. (2011). Kavramsal değişim metinleri ve ikili yerleşik öğrenme modelinin erime ve çözünme konusunda öğrenci başarısı ve motivasyona etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Taşkın, Ö. (Ed.). (2012*). Fen ve teknoloji öğretiminde yeni yaklaşımlar.* Ankara: Pegem Akademi.

Tekin, S., Kolomuç, A., &Ayas, A. P. (2004). Kavramsal Değişim Metinlerini Kullanarak Çözünürlük Kavramını Daha Etkili Öğretebilir miyim?. *Journal of Turkish Science Education*, *1*(2), 85-102.

Ural Keleş, P. ve Aydın, S. (2012). İlköğretim beşinci sınıf "canlıları sınıflandıralım" ünitesinin öğretiminde kullanılan kavramsal değişim metinlerinin etkililiğinin değerlendirilmesi. *Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 133-150.

Uyanık, G. ve Serin, M.K. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının bazı temel fen konularındaki kavram yanılgılarının belirlenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(2), 510-538.

Yıldırım, B. (2017). Kavram karikatürleri ile zenginleştirilmiş kavramsal değişim metinlerinin sınıf öğretmeni adaylarının basit elektrik devreleri konusundaki kavramsal anlama ve tutumlarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Budur.

Yılmaz, Z.A. (2010). Kavramsal değişim metinlerinin üniversite öğrencilerinin geometrik optik konusundaki kavram yanılgılarının düzeltilmesi ve fizik dersine karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Yürük, N. ve Çakır, S.Ö. (2000). Lise öğrencilerinde oksijenli ve oksijensiz solunum konusunda görülen kavram yanılgılarının saptanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*: 185-191.

Kaynakça

Abe, T. (2008). 道徳教育の基礎. 教職教育研究センター紀要, s. 89-94.

Akbay, O. H. (2012). Japonya'da Ahlak ve Değerler Eğitimi. *Değerler ve Eğitimi II*, (s. 643-652).

Bilici, Ş. (2018). Almanya'da değerler eğitimi: Aşağı saksonya eyaleti örneği. *Journal of Education in Muslim Societies and communities, 2*(1), s. 127-147.

Cottom, C. (1996). In india/a bold experiment in teaching values. *Exemplary Curriculums, 53*(8), s. 54-58.

Deniz, K., & Karagöl, E. (2018). Değerler eğitimi açısından ortaokul türkçe ders kitapları. *Journal of Educational Sciences, 1*, s. 244-255.

Fujioka, H. (2004).『心の教育』と教師教育. 日本教師教育学会年報*, 13*, s. 45-51.

Gakushuu Shidou Youryou. (2009).

Güneş, F., & Köse, N. (2016). Japonya ve ingiltere'de değerler eğitiminin incelenmesi. *Bartın Üniversitesi - Yabancı Diller Bölümü Diğer Yayınlar Koleksiyonu*.

Halstead, J. M., & Taylor, M. J. (2000). Learning and teaching about values: A review of recent research. *Cambridge Journal of Education, 30*(2), s. 172-202.

Hassan, K. E., & Kahil, R. (2005). The effect of "living values: An educational program" on behaviors and attitudes of elementary students in a private school in lebanon. *Early Childhood Education Journal, 33*(2), s. 81-90.

Hayashi, Y. (2011). 道徳教育と人権教育を考える. 部落解放研究*, 7*(192), s. 27-39.

Hemmi, T. (2003). 学校における「心」の取り上げ方に関する考察一『心のノート』とスクールカウンセリング—. *Rikkyo Social Work Review, 23*, s. 15-25.

Jian-ying, Y., & Qun, W. (2022). Moral education in china, past and present. *US-CHINA Education Review, 12*(4), s. 103-106.

Kang, S.-w. (2002). Democracy and human rights education in South Korea. *Comparative Education, 38*(3), s. 315-325.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar - İlkeler - Teknikler.* Nobel Kitap.

Kırkgöz, Y. (2021). Values education in foreign language curriculum through the eyes of pre-service teachers. *Journal of Educational Leadership and Policy Studies*.

Kopp, B., Niedermeier, S., & Mandl, H. (2014). Actual practical value education in germany. *ICERI 2014.* Seville.

Lovat, T. (2017). Values education as good practice pedagogy: Evidence fromAustralian empirical research. *Journal of Moral Education, 46*(1), s. 88-96.

Lovat, T., Clement, N., Dally, K., & Toomey, R. (2011). The impact of values education on school ambience and academic diligence. *International Journal of Educational Research, 50*(3), s. 166-170.

Maruyama, H. (2013). Moral education in japan. 国立教育政策研究所, s. 1-11.

Mefodeva, M., & Fakhrutdinova, A. V. (2016). Morel education in russia and india: A comparative analysis. *The Social Sciences, 11*(15), s. 3765-3769.

MEXT. (2008). 資料*2* 「心のノート」の概要等について.

MEXT. (2011). 心のノート 小学校*5･6*年.

Ozhiganova, A. (2019). "Spiritual and moral education" in russian public schools: Constructing a neo-traditionalist identity. *FIRE: Forum for International Research in Education, 5*(1), s. 107-125.

Park, S. Y. (2017). Clarifying the characteristics and exploring the colloboration of citizenship and character education in south korea. *Journal of Social Science Education, 16*(3), s. 22-28.

Sakuda, K., Hase, H., & Nakayama, Y. (2017). 現代の社会教育における「いのちのつながり」に関する道徳性への追求 ―今日のいのちの道徳教育を考える―. 岡山大学教師教育開発センター紀要, *7*, s. 1-10.

Saldaña, J. (2011). *Fundamentals of Qualitative Research.* Oxford University Press.

Soyano, T. (2016). 道徳教育の現状と道徳の教科化､「特別の教科 道徳」の今後のあり方 －学習指導要領の改訂を通して－. 松本大学研究紀要 (14), s. 13-28.

Tang, H., & Wang, Y. (2020). Moral education curriculum reform for china's elementary and middle schools in the twenty-first century: Past progress and future prospects. *ECNU Review of Education, 4*(4), s. 727-742.

Thornberg, R., & Oğuz, E. (2013). Teachers' views on values education: A qualitative study in sweden and turkey. *International Journal of Educational Research, 59*, s. 49-56.

Yağan, S. A. (2021). Türkiye ve avustralya sosyal bilgiler 5. sınıf öğretim programlarının değerler eğitimi bağlamında karşılaştırılması. *Buca Eğitim Faküktesi Dergisi*(51), s. 304-326.

Yamazaki, Y. (2015). ã教科化」は道徳教育を改善するか. 群馬大学教育学部紀要*, 64*, s. 157-171.

Yumiyama, T. (2007). 「心のノート」 は 「いのち」 をどう伝えているか. *Japanese Association for Religious Studies, 80*(4), s. 1207-1208.

Zbar, V., Brown, D., & Bereznicki, B. (2003). *Values education study.* Curriculum Corporation.

KAYNAKÇA

Altunbulak, M., et all. (2023). Eğitim Denetimi Alanında Yapılan Çalışmaların İncelenmesi. Pearson Journal of Social Sciences, Humanities, 8 (24), 260-278.

Ateş, T. (2020). Okulun Tarihsel Temelleri (*21. Yüzyılda Eğitimde Dönüşüm ve Okullar*, Editör: Uğur Ataseven). Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları, 68.

Aydın, İ. (2012). *Alternatif Okullar*. 4. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

Baker, C. (1985). Zorunlu Eğitime Hayır. (Çev: Ayşegül Sönmezay) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baki, A., & Gökçek, T. (2012). Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 11 (42), 1-21.

Bozavlı, E. (2021). "Is Foreign Language Teaching Possible Without School Distance Learning Experiences of Foreign Language Students of University Atatürk During the Covid-19 Pandemic," *AWEJ- Arab World English Journal*, 12. (1), 3–18.

Gatto, J. T. (2018). *Eğitim Bir Kitle İmha Silahı, Zorunlu Eğitimin Karanlık Dünyasına Bir Yolculuk.* (Çev: Mehmet Ali Özkan) 6. Baskı, İstanbul: Edam Yayınları

Giordan, A. (1998). *Apprendre*. Paris: Editions Belin.

Giordan, A. (2002). *Une autre école pour nos enfants?* Paris: Delagrave.

Illich, I. (2018). Okulsuz Toplum. (Çev.Mehmet Özay) İstanbul: Şule Yayınları.

McAleavy, T., et all. (2016). Rapid Scholl Improvement. Education Development Trust Highbridge House.

OECD Report (2015). Improving schools in Scotland: An OECD Prespective: The Secretary General of the OECD.

Robinson, K., & Aronica, L. (2018). Siz, Çocuğunuz ve Okul: Çocuğunuzun Eğitimi İçin En İyi Yolu Keşfedin. (Çev: Gülsün Arıkan) İstanbul: Sola Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2000). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seckin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akın, Z. (1998). Ödevin Öğrenci Başarısına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Aladağ, C. ve Doğu, S. (2009). Fen ve Teknoloji Dersinde Verilen Ödevlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 15-23.

Baltaoğlu, M. G., Sucuoğlu, H. ve Öztürk, N. (2017).Classroom Teachers' Opinions About Homeworks. *Journal Of Education and Future,* 11, 95-09.

Baş, G., Şentürk, C. ve Ciğerci, F. M. (2017). Homework and Academic Achievement: A Meta-Analytic Review Of Research. *Issue in Educational Research*, 27, 31–50.

Chouinard, R., Archambault, J. ve Rheault, A. (2006). Les Devoirs, Corvée İnutile Ou Elément Essentiel De La Réussite Scolaire?, *Revue Des Sciences De L'Education*, 32(2), 307- 324.

Cooper, H. (1989). Synthesis Of Research On Homework. *Educational Leadership,* November, 85–91.

Cooper, H. (2001). Homework For All-in Moderation. *Educational Leadership*, 58(7), 34-38.

Cooper, H. (2001). The Battle Over Homework: Comman Ground For Administrators, Teachers And Parents. *Third Edition.* Thousand Oaks, CA:Corwin Pres.

Cooper, H. (2006). The Battle Over Homework: Comman Ground For Administrators,Teacher, And Parents. *Third Edition.* Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Cooper, H., Robinson, J. C. ve Patall, E. A. (2006). Does Homework İmprove Academic Achievement?. A Synthesis Of Research, 1987–2003. *Review Of Educational Research, 76*(1), 1-62.

Corno, L. (2000). Looking At Homework Differently. *The Elementary School Journal*, 100(5), 529-48.

Corretjer, G. L., (2009). Listen To Me! An Exploration Of The Students Voices Regarding Homework. Doktora Tezi. Washington: Washington Walden University.

Çalışkan, M. (2015). Etkili Dönüt Verme Yolları. *Turkish Studies*, 10(11), 417-430.

Duru, S. ve Çöğmen, S. (2017). İlkokul ve Ortaokul Öğrencileri İle Velilerin Ev Ödevlerine Yönelik Görüşleri. *İlköğretim Online,* 16(1), 354-365. http://dx.doi.org/10.17051/io.2017.76577.

Fan, H., Xu, J., Cai, Z., He, J. ve Fan, X. (2017). Homework and Students' Achievement In Math and Science: A 30- Year Meta-Analysis, 1986–2015. *Educational Research Review*, 20, 35–54.

Farkas, S., Johnson, J. M. ve Duffet, A. (1999). *Playing Their Parts: Parents and Teachers Talk About Parental İnvolvement İn Public Schools.* New York: Public Agenda.

Farrow, S., Tymms, P. ve Henderson, B. (1999). Homework and Attainment In Primary Schools. *British Educational Research Journal,* 25, 323–341.

Gill, B. P. ve Schlossman, S. L. (2000). The Lost Cause Of Homework Reform. *American Journal of Education*, 109(1), 27–62.

Grodner, A. ve Rupp, N. (2013). The Role Of Homework In Student Learning Outcomes: Evidence From A Field Experiment. *Journal of Economic Education*, 44(2), 93-09.

Guo, L., Li, J., Xu, Z., Hu, X., Liu, C., Xing, X. ve Yang, K. (2024). The Relationship Between Homework Time and Academic Performance Among K-12: A Systematic Review. *Campbell Systematic Reviews*, 20(3), e1431.

Güneş, F. (2014). Eğitimde Ödev Tartışmaları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 1-25.

Hizmetçi, S. ve İflazoğlu, A. (2006). İlköğretim Birinci Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Ev Ödevleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Nitel Bir Çalışma Örneği. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi (ss. 427–433). Ankara.

İlgar, Ş. (2005). Ev Ödevinin Öğrenci Eğitimi Açısından Önemi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 119- 134.

Karatepe, C. (2003). Ödevler ve Sınıf Yönetimine Etkisi, https://www.egitisim.gen.tr/odevler-ve-sinif-yonetimine-etkisi/, (E.T.:02.07.2022).

Keith, T. Z. (1982). Time Spent On Homework and High School Grades: A Large-Sample Path Analysis. *Journal of Educational Psychology,* 74, 248–253.

Keith T. Z., Reimers, T. M., Fehrmann, P. G., Pottebaum, S. M. ve Aubey, L. W. (1986). Parental Involvement, Homework and Tv Time: Direct and Indirect Effects On High School Achivement. *Journal of Educational Psychology*, 5, 373-380.

Kouzma, N. M. ve Kennedy, G. A. (2002). Homework, Stress and Mood Disturbance In Senior High School Students. *Psychological Reports, 91*, 193.

Kralovec, E. ve Buell, J. (2000). *The End Of Homework: How Homework Disrupts Families, Overburdens Children and Limits Learning.* Boston: Beacon Press.

Milbourne, L. A. ve Haury, D, I. (1999). Why Is Homework Important?. *Researchgate*, 6(2), 11-12.

Miles, M, B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Murillo, F. J. ve Martinez-Garrido, C. (2014). Homework and Primary-School Students' Academic Achievement In Latin America. *International Review of Education*, 60(4), 1-23.

Núñez, J. C., Suárez, N., Cerezo, R., González-Pienda, J., Rosário, P., Mourão, R. ve Valle, A. (2013). Homework and Academic Achievement Across Spanish Compulsory Education. *Educational Psychology,* 0(0), 1-21.

Özen, Y. (2015). *Sorumluluk Eğitimi.* Ankara: Vize Basın Yayın.

Purkey, S. C. ve Smith, M. S. (1983). Effective schools: Are View. *The Elementary School Journal*, 83(4), 427-452.

Ramdass, D.ve Zimmerman, B. J. (2011). Developing Self-regulation Skills: The important role of homework. *Journal of Advanced Academics*, *22*(2), 194–218.

Revee, J. (2009). Why Teachers Adopt A Controlling Motivating Style Toward Students and How They Can Become More Autonomy Supportive. *Educational Psychologist,* 44(3), 159-175.

Rønning, M. (2011). Who Benefits From Homework Assignments?. *Economics of Education Review* 30(1), 55–64.

Rosário, P., Núñez, J. C., Vallejo, G., Cunha, J., Nunes, T., Mourão, R. ve Pinto, R. (2015). Does Homework Design Matter? The Role Of Homework's Purpose In Student Mathematics Achievement. C*ontemporary Educational Psychology*, 43,10-24.

Sullivan, M. H. ve P. V. Sequera, (1996). The Impact Of Purposeful Homework On Learning. *Clearing Hause*, 69 (6), 346–349.

Suskind, D. (2012). What Students Would Do If They Did Not Do Their Homework. *Phi Delta Kappan*, 94(1), 52–55.

Taş, Y., Öztekin, C. S. ve Vural, S. S. (2014). A Study Of Science Teachers' HomeworkPractices. *Research In Education,* 91, 45-64.

Vansteenkiste, M., Sierens, E., Soenens, B., Luyckx, K. ve Lens, W. (2009). Motivational Profiles From A Self Determination Perspective: The Quality Of Motivation matters. *Journal Of Educational Psychology,* 101(3), 671-688.

Van Voorhis, F. L. (2004). Reflecting On The Homework Ritual: Assignments and Designs. *Theory Into Practice*, 43(3), 205-12.

Varışoğlu, B. ve Şeref, İ. (2012). İlköğretim 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Dersi Ödevleri Hakkındaki Görüşleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Dergisi,* 1(3), 158-173.

Walberg, H. J., Paschal, R. A. ve Weinstein, T. (1985). Homework's Powerful Effects On Learning. *Educational Leadership,* 42, 76-78.

Xu, J. (2007). Middle-School Homework Management: More Than Just Gender and Family Involvement. *Educational Psychology*, 27(2), 173–189.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Kaynakça

Alexander, R. J. (2008). *Towards dialogic teaching: Rethinking classroom talk*. Dialogos.

Ally, M. (2004). Foundations of educational theory for online learning. In *The theory and practice of online learning* (pp. 3-31). Athabasca University Press.

Apple, M. W. (2021). *Whose knowledge counts in schools?*. Routledge.

Arter, J., Spandel, V., & Culham, R. (1995). Portfolios for assessment and instruction. *Curriculum and teaching, 10*(1), 3-11.

Bakhtin, M. M. (1981). *The dialogic imagination: Four essays*. University of Texas Press.

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. Freeman Blake, R. J. (2008). *Brave new digital classroom: Technology and foreign language learning*. Georgetown University Press.

Borg, S. (2003). Teacher cognition in language teaching: A review of research on what language teachers think, know, believe, and do. *Language Teaching*, *36*(2), 81-109.

Boud, D., Cohen, R., & Sampson, J. (1999). Peer learning and assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 24*(4), 413-426.

Brinton, D. M., Snow, M. A., & Wesche, M. B. (1989). *Content-based second language instruction*. Newbury House.

Brown, J. D., & Hudson, T. (1998). The alternatives in language assessment. *TESOL quarterly, 32*(4), 653-675.

Bruner, J. S. (1960). *The process of education*. Harvard University Press.

Byram, M. (2021). *Teaching and assessing intercultural communicative competence*. Multilingual Matters.

Chaiklin, S. (2003). The zone of proximal development in Vygotsky's analysis of learning and instruction. In A. Kozulin, B. Gindis, V. S. Ageyev, & S. M. Miller (Eds.), *Vygotsky's educational theory in cultural context* (pp. 39-64). Cambridge University Press.

Chapelle, C. A. (2001). *Computer applications in second language acquisition: Foundations for teaching, testing and research*. Cambridge University Press.

Chomsky, N. (1959). *Syntactic structures*. Mouton.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The" what" and" why" of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological inquiry, 11*(4), 227-268.

Dickey, M. D. (2003). Teaching in 3D: Pedagogical affordances and constraints of 3D virtual worlds for synchronous distance learning. *Distance education, 24*(1), 105-121.

Donaldson, M. (1978). *Children's minds*. Fontana Press.

Donato, R. (2000). Sociocultural contributions to understanding the foreign and second language classroom. In J. P. Lantolf (Ed.), *Sociocultural theory and second language learning* (pp. 27-50). Oxford University Press.

Donato, R. (2013). *Collective scaffolding in second language learning*. Routledge.

Duff, P. A. (2007). *Case study research in applied linguistics*. Lawrence Erlbaum Associates.

Duff, P. A. (2021). *Case study research in applied linguistics*. Routledge.

Ellis, R. (2003). *Task-based language learning and teaching*. Oxford University Press.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the oppressed*. Continuum.

Freire, P. (2021). *Pedagogy of hope: Reliving pedagogy of the oppressed*. Bloomsbury Publishing.

Fryer, L. K., & Carpenter, R. (2006). Emerging technologies and the teaching of foreign languages. *Language Teaching, 39*(4), 247-264.

Fullan, M., & Langworthy, M. (2014). *A rich seam: How new pedagogies find deep learning*. Pearson Education.

García, O., & Kleifgen, J. A. (2021). *Educating emergent bilinguals: Policies, programs, and practices for English language learners*. Teachers College Press.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. Basic books.

Giroux, H. A. (2020). *On critical pedagogy*. Bloomsbury Publishing

Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C., & Trilling, B. (2019). *Artificial intelligence in education. Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning*. Allyn & Bacon.

Jonassen, D. H., Peck, K. L., & Wilson, B. G. (1999). *Learning with technology: A constructivist perspective*. Merrill/Prentice Hall.

Kirschner, P. A., Sweller, J., & Clark, R. E. (2006). Why minimal guidance during instruction does not work: An analysis of the failure of constructivist, discovery, problem-based, experiential, and inquiry-based teaching. *Educational psychologist, 41*(2), 75-86Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American psychologist, 55*(1), 68.

Kubota, R., & Lin, A. M. Y. (Eds.). (2016). *Race, culture, and identities in second language education: Exploring critically engaged practice*. Routledge.

Kumaravadivelu, B. (2022). *Understanding language teaching: From method to postmethod*. Routledge.

Lantolf, J. P., & Poehner, M. E. (2014). *Sociocultural theory and the pedagogical imperative in L2 education: Vygotskian praxis and the research/practice divide*. Routledge.

Little, D. (1991). *Learner autonomy 1: Definitions, issues and problems*. Dublin: Authentik.

Luckin, R. (2018). *Machine learning and human intelligence: The future of education for the 21st century*. Routledge.

Lund, A., & Smørdal, O. (2006). The impact of synchronous and asynchronous CMC on collaborative learning, group dynamics and learner autonomy. *ReCALL, 18*(2), 142-158.

Mercer, N. (1995). *The guided construction of knowledge: Talk amongst teachers and learners*. Multilingual Matters.

Mercer, N., & Littleton, K. (2007). *Dialogue and the development of children's thinking: A sociocultural approach*. Routledge.

Noddings, N. (2013). *Caring: A relational approach to ethics and moral education*. Univ of California Press.

Norton, B. (2013). *Identity and language learning: Gender, ethnicity and educational change*. Pearson Education.

Paris, D., & Alim, H. S. (2017). *Culturally sustaining pedagogies: Teaching and learning for justice in a changing world*. Teachers College Press.

Poehner, M. E. (2008). *Dynamic assessment: A Vygotskian approach to understanding and promoting L2 development*. Springer Science & Business Media.

Selwyn, N. (2019). *Should robots replace teachers?: AI and the future of education*. Polity.

Slavin, R. E. (1995). *Cooperative learning: Theory, research, and practice*. Allyn and Bacon.

Shohamy, E. (2021). *Language testing at the crossroads: Rethinking the constructs and consequences of measurement*. Routledge.

Shor, I. (2020). *Critical teaching and everyday life*. University of Chicago

Storch, N. (2002). Patterns of interaction in ESL pair work. *Language Learning, 52*(1), 119-158.

Swain, M. (2000). The output hypothesis and beyond: Mediating acquisition through collaborative dialogue. In J. P. Lantolf (Ed.), *Sociocultural theory and second language learning* (pp. 97-114). Oxford University Press.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*.

van Lier, L. (1996). *Interaction in the language curriculum: Awareness, autonomy, and authenticity*. Longman.

van Lier, L. (2004). *The ecology and semiotics of language learning: A sociocultural perspective*. Kluwer Academic Publishers.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Warschauer, M. (2006). Laptops and literacy: Learning in the wireless classroom. Teachers College Press.

Warschauer, M. (2020). *Technology and social inclusion: Rethinking the digital divide*. MIT Press.

Wells, G. (1999). *Dialogic inquiry: Towards a sociocultural practice and theory of education*. Cambridge University Press.

Wiggins, G. (1998). *Educative assessment: Designing assessments to inform and improve student performance*. John Wiley & Sons.

Wiliam, D. (2011). *Embedded formative assessment*. Solution Tree Press.

Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 17*(2), 89-100.

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into practice, 41*(2), 64-70.

REFERENCES

Aktaş, B. Ç., & Can, Y. (2019). The effect of "Whatsapp" usage on the attitudes of students toward english self-efficacy and english courses in foreign language education outside the school. *International Electronic Journal of Elementary Education*, *11*(3), 247–256. https://doi.org/10.26822/iejee.2019349249

Alderman, G. L., & Green, S. K. (2011). Social powers and effective classroom management: Enhancing teacher-student relationships. *Intervention in School and Clinic*, *47*(1), 39–44. https://doi.org/10.1177/1053451211406543

Allan, G. M. (2006). *Responsibility for learning: Students ' understandings and their self-reported learning attitudes and behaviours*. *March*, 270.

Anderson, T. (2001). The Hidden Curriculum in Distance Education An Updated View . In *Change: The Magazine of Higher Learning* (Vol. 33, Issue 6, pp. 28–35). https://doi.org/10.1080/00091380109601824

Anyon, J. (2017). Social class and the hidden curriculum of work. *Childhood Socialization*, *162*(1), 369–394. https://doi.org/10.1177/002205748016200106

Apple, M. W. (2004). *Ideology and Curriculum* (Third Edit). RoutledgeFalmer.

Aras Kaya, H. Ö. (2018). *Gizli Müfredat: Üniversitelere İlişkin Bir Çözümleme*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Artino, A. R. (2009). Think, feel, act: Motivational and emotional influences on military students' online academic success. *Journal of Computing in Higher Education*, *21*(2), 146–166. https://doi.org/10.1007/s12528-009-9020-9

Artino, A. R., Holmboe, E. S., & Durning, S. J. (2012a). Can achievement emotions be used to better understand motivation, learning, and performance in medical education? *Medical Teacher*, *34*(3), 240–244. https://doi.org/10.3109/0142159X.2012.643265

Artino, A. R., Holmboe, E. S., & Durning, S. J. (2012b). Control-value theory: using achievement emotions to improve understanding of motivation, learning, and performance in medical education: AMEE Guide No. 64. *PubMed*, *34*(3), 148–160. https://doi.org/10.3109/0142159X.2012.651515

Artino, A. R., & Jones, K. D. (2012). Exploring the complex relations between achievement emotions and self-regulated learning behaviors in online learning. *Internet and Higher Education*, *15*(3), 170–175. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2012.01.006

Atkinson, G. F. (1981). Provocative opinion: The implicit curriculum. *Journal of Chemical Education*, *58*(7), 560–561. https://doi.org/10.1021/ed058p560

Baltaci, A. (2017). The legality of religious symbols in European schools. *Cumhuriyet Ilahiyat Dergisi*, *21*(1), 45–80. https://doi.org/10.18505/cuid.286581

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioural change. *Psychological Review*, *84*(2), 191–215. https://doi.org/10.1016/0146-6402(78)90002-4

Bandura, A. (Ed.). (1995). *Self-Efficacy in changing society*. Cambridge University Press. https://doi.org/10.1109/EVER.2017.7935960

Bogo, M., & Wayne, J. (2013). The Implicit Curriculum in Social Work Education: The Culture of Human Interchange. *Journal of Teaching in Social Work*, *33*(1), 2–14. https://doi.org/10.1080/08841233.2012.746951

Bolat, Y. (2014). Öğrenci Gözü İle Sınıfın Örtük Programı. *Adiyaman University Journal of Social Sciences*, *7*(18), 510–536. https://doi.org/10.14520/adyusbd.781

Burchinal, M. R., Peisner-Feinberg, E., Pianta, R., & Howes, C. (2002). Development of academic skills from preschool through second grade: Family and classroom predictors of developmental trajectories. *Journal of School Psychology*, *40*(5), 415–436. https://doi.org/10.1016/S0022-4405(02)00107-3

Çalık, B. (2014). *The relationship between mathematics achievement emotions, mathematics self-efficacy, and self-regulated learning strategies among middle school students* (Issue August). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Çam, Ş. S., & Oruç, E. Ü. (2014). Öğrenme sorumluluğu ve güç dengesi. *International Journal of Instruction*, *7*(1), 1–13.

Can, Y. (2018). *Öğrenci yanıt sisteminin ortaöğretim öğrencilerinin İngilizce derslerindeki başarıları ve başarı duyguları üzerine etkileri*. Yayımlanmamış Yükseklisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Çelik, Y., & Onay, İ. (2017). Stajyer öğrencilerin okullarda öğretmenden öğrenciye yönelik şiddete ilişkin gözlemleri. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(301–333), 1–26.

Çengel, M. (2008). *Sınıf ikliminin oluşması sürecinde örtük program: meslek liseleri üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Çiltaş, A. (2011). Eğitimde öz-düzenleme öğretiminin önemi üzerine bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(5), 1–11.

Corno, L. (1992). Encouraging students to take responsibility for learning and performance. *The Elementary School Journal*, *93*(1), 69–83.

Demirel, Ö. (2014). *Eğitimde Program Geliştirme*. Pegem Akademi Yayınclık.

Deveci, H., Karadağ, R., & Yılmaz, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinin şiddet algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(24), 28–31.

Dujndik, J. R. (1976). Attitude Similarity and the Covert Curriculum. *Journal of Educational Research*, *69*(8), 304–308. https://doi.org/10.1080/00220671.1976.10884907

Erişti, B. (2017). Öğrenme sorumluluğu ölçeğinin geliştirilmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, *11*(1), 481–503. https://doi.org/10.17522/balikesirnef.356578

Freire, P. (1974). *Education for critical consciousness*. Continuum. https://doi.org/10.1177/074171367402400405

Goetz, T., Cronjaeger, H., Frenzel, A. C., Lüdtke, O., & Hall, N. C. (2010). Academic self-concept and emotion relations: Domain specificity and age effects. *Contemporary Educational Psychology*, *35*(1), 44–58. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2009.10.001

Goetz, T., Pekrun, R., Hall, N., & Haag, L. (2006). Academic emotions from a social-cognitive perspective: Antecedents and domain specificity of students' affect in the context of Latin instruction. *British Journal of Educational Psychology*, *76*(2), 289–308. https://doi.org/10.1348/000709905X42860

Gordon, D. (1982). The concept of the hidden curriculum. *Journal of Philosophy of Education*, *16*(2), 187–198. https://doi.org/10.1111/j.1467-9752.1982.tb00611.x

Gordon, D. (1983). Rules and the effectiveness of the hidden curriculum. *Journal of Philosophy of Education*, *17*(2), 207–218. https://doi.org/10.1111/j.1467-9752.1983.tb00031.x

Gözütok, F. Di., Er, K. O., & Karacaoğlu, C. (2006). Okulda dayak (1992 ve 2006 Yılları Karşılaştırılması) (1). *1. Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu*, 227–235.

Hicks, H. L. (1969). The invisible curriculum. *Phi Delta Kappan*, *50*(10), 602–603.

Hosford, P. L. (1980). Improving the Silent Curriculum. *Theory Into Practice*, *19*(1), 45–50. https://doi.org/10.1080/00405848009542871

Jackson, P. W. (1968). Life in Classrooms. In *American Educational Research Journal*. Teachers College Press. https://doi.org/10.2307/1162100

Kaptan, F., & Korkmaz, H. (2001). İşbirliğine dayalı fen öğretiminin öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeylerine etkisi. *IV. Fen Bilimleri Eğitimi Kongresi*.

Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). *How Languages are Learned?* Oxford University Press.

Linnenbrink-Garcia, L., & Pekrun, R. (2011). Students' emotions and academic engagement: Introduction to the special issue. *Contemporary Educational Psychology*, *36*(1), 1–3. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2010.11.004

MacNeil, A. J., Prater, D. L., & Busch, S. (2009). The effects of school culture and climate on student achievement. *International Journal of Leadership in Education*, *12*(1), 73–84. https://doi.org/10.1080/13603120701576241

Maddux, J. E. (1991). Self-Efficacy. In C. R. Snyder & D. R. Forsyth (Eds.), *Handbook of Social and Clinical Psychology* (pp. 57–78). Pergamon Press.

Mahiroğlu, A., & Buluç, B. (2003). Ortaöğretim kurumlarında fiziksel ceza uygulamaları. *Türk Eğitim Bilimleri Degisi*, *1*(1), 81–93.

Marchand, G. C., & Gutierrez, A. P. (2012). The role of emotion in the learning process: Comparisons between online and face-to-face learning settings. *Internet and Higher Education*, *15*(3), 150–160. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2011.10.001

Margolis, E. (Ed.). (2001). *The hidden curriculum in higher education*. Routledge.

Marsh, C. J. (2004). *Key concepts for understanding curriculum* (Third Edit). RoutledgeFalmer Tylor & Francis Group.

McLaren, P. (1989). *Life in Schools: An Introduction to Critical Pedagogy in the Foundations of Education*. Longman. https://doi.org/10.4324/9781315633640

Nie, Y., Lau, S., & Liau, A. K. (2011). Role of academic self-efficacy in moderating the relation between task importance and test anxiety. *Learning and Individual Differences*, *21*(6), 736–741. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2011.09.005

Ocak, G., & Akkaş Baysal, E. (2016). Öğrencilerin dil öğrenme stratejileri ve ingilizce özyeterlik inançlarının incelenmesi: Afyonkarahisar ili örneği. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, *44*(44), 91–91. https://doi.org/10.15285/maruaebd.286488

Oliva, P. F., & Gordon, W. R. (2005). *Developing the curriculum* (Eighth Edi). Pearson.

Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2018). *Curriculum: Foundations, Principles and Issues*. Pearson Education Limited.

Overly, N. V. (1970). *The unstructured curriculum:* Association of Curriculum and Supervision.

Öztürk, B. (2000). Sinif İçi Etkileşim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *24*, 621–640.

Pekrun, R. (1992). The impact of emotions on learning and achievement: towards a theory of cognitive/motivational mediators. *Applied Psychology*, *41*(4), 359–376. https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.1992.tb00712.x

Pekrun, R. (2000). A social-cognitive, control-value theory of achievement emotions. In J. Heckhausen (Ed.), *Motivational psychology of human development: Developing motivation and motivating development* (pp. 143–163). Elsevier Science.

Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review*, *18*(4), 315–341. https://doi.org/10.1007/s10648-006-9029-9

Pekrun, R., Frenzel, A. c., Goetz, T., Perry, R. P., Pekrun, R., & Schutz, P. A. (2007a). The control-calue theory of achievement emotions. An integrative approach to emotions in education. *Emotion in Education*, 13–36. https://doi.org/10.1016/B978-012372545-5/50003-4

Pekrun, R., Frenzel, A. c., Goetz, T., Perry, R. P., Pekrun, R., & Schutz, P. A. (2007b). The Control-Value Theory of Achievement Emotions: An ıntegrative approach to emotions in education. In *Emotions in Education*. Elsevier Inc.

Pekrun, R., Goetz, T., Frenzel, A. C., Barchfeld, P., & Perry, R. P. (2011). Measuring emotions in students' learning and performance: The Achievement Emotions Questionnaire. *Contemporary Educational Psychology*, *36*(1), 36–48.

Pekrun, R., Goetz, T., Perry, R. P., Kramer, K., Hochstadt, M., Molfenter, S., Hoschstadt, M., & Molfenter, S. (2004). Beyond test anxiety: Development and validation of the Test Emotions Questionnaire (TEQ). *Anxiety, Stress and Coping: An International Journal*, *17*(3), 287–316. https://doi.org/10.1080/10615800412331303847

Pekrun, R., Goetz, T., Titz, W., & Perry, R. P. (2002a). Academic emotions in students' self-regulated learning and achievement: A program of qualitative and quantitative research. *Educational Psychologist*, *37*(2), 91–106. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3702_4

Pekrun, R., Goetz, T., Titz, W., & Perry, R. P. (2002b). Beyond coping: Meeting goals, visions, and challenges. In E. Frydenberg (Ed.), *Beyond Coping: Meeting Goals, Visions and Challenges* (pp. 149–173). Oxford University Press.

Pekrun, R., & Stephens, E. J. (2010). Achievement emotions: A control-value approach. *Social and Personality Psychology Compass*, *4*(4), 238–255. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00259.x

Pianta, R. C., & Stuhlman, M. W. (2004). Teacher-Child Relationships and Children's Success in the First Years of School. *School Psychology Review*, *33*(3), 444–458. https://doi.org/10.1136/oem.47.11.775

Posner, G. J. (2003). *Analyzing the Curriculum* (3rd Edition (Ed.)). McGraw-Hill Education.

Sarı, A., & Akınoğlu, O. (2009). Öz-düzenlemeli öğrenme: Modeller ve uygulamalar. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *29*, 139–154. https://doi.org/10.15285/ebd.34742

Sayadian, S., & Lashkarian, A. (2015). EFL learners' creative thinking and their achievement emotions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *199*, 505–509. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.07.539

Saylor, J. G., Alexander, W. M., & Lewis, A. J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning* (4th Editio). Holt, Rinehart, & Winston.

Schutz, P. A., & Pekrun, R. (n.d.). *Emotion in Education*.

Stolp, S. (2015). Leadership for School Culture. In *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences: Second Edition* (pp. 504–508). Routledge. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.25033-2

Taba, H. (1962). Curriculum development ; theory and practice. *Harcourt Brace & World*, *40*(5), 529.

TDK. (2019). *TÜrk Dİl Kurumu Sözlükleri*.

Tekke, M., Ozer, B., Tas, E., Özer, B., & Taş, E. (2018). Türkiye ' de Sınıf İçi Eğitimde Cezanın Etkisi : Disiplin Kurallarının Bilimsel Uygulanması. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergis*, *2*(4), 19–27. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/615073

Tuncel, İ. (2007). Etkileşimden Kaynaklanan Örtük Programın Duyuşsal Özelliklerin Gelişimi Açısından İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, *1*(8), 41–63.

Tyler, R. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press. https://doi.org/10.2307/3459484

Uslu, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinin liderlik, akademik özyeterlik ve okula yabancılaģma algıları (Erzincan Üniversitesi Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Veznedaroğlu, R. L. (2007). *Okulda ve sınıfta örtük program*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Villavicencio, F. T., & Bernardo, A. B. I. (2013). Positive academic emotions moderate the relationship between self-regulation and academic achievement. *British Journal of Educational Psychology*, *83*(2), 329–340. https://doi.org/10.1111/j.2044-8279.2012.02064.x

Weis, L., McCarthy, C., & Dimitriadis, G. (Eds.). (2012). *Ideology, Curriculum, and the New Sociology of Education*. Routledge.

Wentzel, K. R. (1997). Student motivation in middle school: The role of perceived pedagogical caring. *Journal of Educational Psychology*, *89*(3), 411–419. https://doi.org/10.1037/0022-0663.89.3.411

Wentzel, K. R., Barry, C. M. N., & Caldwell, K. A. (2004). Friendships in middle school: Influences on motivation and school adjustment. *Journal of Educational Psychology*, *96*(2), 195–203. https://doi.org/10.1037/0022-0663.96.2.195

Yakar, A. (2017). *Potansiyel gelişim alanı bağlamında bir eylem araştırması: Öğrenme sorumluluğu, motivasyon ve başarı*. Adnan Menderes Üniversitesi. Aydın: Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Yakar, A., & Saracaloğlu, A. S. (2017). Öğrenmeye yönelik sorumluluk ölçeği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *0*(42), 27. https://doi.org/10.21764/efd.41545

Yeşil, R. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okul öğrenmelerindeki öğrenme sorumluluklarını yerine getirme düzeyleri. *Journal of Human Sciences*, *10*(1), 1214–1237.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E., Yiğit, R., & Kaşarcı, ismail. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Özyeterlilik Düzeylerinin Akademik Başarı Ve Bazı Değişkinler Açısından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(23), 371–388.

Yüksel, S. (2002a). Örtük Program. *Eğilim ve Bilim*, *27*(126), 31–37.

Yüksel, S. (2002b). Yüksek Öğretimde Eğitim-Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 361–370. https://doi.org/10.19171/uuefd.14806

Yüksel, S. (2004). *Örtük program: Eğitimde saklı uygulamalar*. Nobel Yayıncılık.

Zimmerman, B. J. (1990). Self-Regulated Learning and Academic Achievement: An Overview. *Educational Psychologist*, *25*(1), 3–17. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2501_2

Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, *25*, 82–91.

REFERENCES

Açil, H., Ekinci, A. E., Dündar, M., & Bilgiç, R. (2021). İlkokullarda yetiştirme programına (iyep) ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin değerlendirilmesi [Assesment of primary school teachers' views on remedial education program in primary schools (REPPS)]. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, *10*(20), 257-277.

Akyüz, E. (2016). Çocuk hukuku: çocukların hakları ve korunması, Genişletilmiş 5. *Baskı* [Child law, children's rights and protection, Extended 5th edition], *Pegem Akademi*.

Avlukyarı, T. *(2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP)'in öğretmen ve yöneticiler tarafından değerlendirilmesi (Mersin ili Tarsus ilçesi örneği) [Development program in primary schools (IYEP) assessment by teachers and managers in primary schools]* (Publication no. 588633) [Master's Thesis, Sakarya Universtiy]. Council of Higher Education Thesis Center.

Ayar, A. (2022). Çocuk Hakları Sözleşmesi kapsamında çocuğun eğitim (nitelikli eğitim) hakkına ilişkin bir değerlendirme [An assessment on the child's right to education (quality education) under the convention on the rights of the child]. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2022(159), 337-362.

Aydın, S., & Yakar, L. (2020). İlkokullarda yetiştirme programında (İYEP) karşılaşılan sorunlar, paydaşlarına olan katkıları ve çözüm önerileri [Problems encountered in remedial program in primary schools (RPPS), contribution to stakeholders and suggestions for solution]. *Trakya Eğitim Dergisi*, *10*(3), 795-814.

Balantekin, Y. (2020). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) Türkçe dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi: bir karma yöntem araştırması [The evaluation of Turkish lesson educating program in primary schools according to teachers' opinions: a mixed method research] *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *18*(1), 153-184.

Çelik, R. (2017). Adalet, kapsayıcılık ve eğitimde hakkaniyetli fırsat eşitliği [Justice, inclusiveness and fair equality of opportunity in education]. *Fe Dergi*, *9*(2), 16-29.

Dilekçi, Ü. (2019). İlkokullarda yetiştirme programına (İYEP) ilişkin öğretmen görüşleri [Teachers' opinions on remedial education program in primary schools (REPPS)]. *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(1), 433-454.

Ferreira, F. H., & Gignoux, J. (2010). Eğitimde fırsat eşitsizliği: Türkiye örneği [Inequality of opportunity in education: the case of Türkiye]. *TC Cumhuriyeti DPT ve Dünya Bankası Refah ve Sosyal Politika Analitik Çalışma Programı. Çalışma Raporu*, 4. Retrieved March 10, 2023 from https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/583121468120271357/inequality-of-opportunity-for-education-the-case-of-turkey

Gençoğlu, C. (2019). Millî bir destekleme ve yetiştirme sistemi modeli: ilkokullarda yetiştirme programi (İYEP) [Remedial education programme: As a national catch-up and remedial education model] *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(1), 853-881.

Grossman, H., & Kanu, Y. K. (1999). Achieving educational equality: Assuring all students an equal opportunity in school. *Alberta Journal of Educational Research*, *45*(4), 474.

Güder, O., Demir, M., Özden, M., & Aras, Z. (2023). Sınıf öğretmenlerinin ilkokullarda yetiştirme programının (İYEP) işleyiş sürecine ilişkin görüşleri [Primary school teachers' Training Program opinions on the operational process.] *Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *7*(1), 107-133.

Gümüş, A. T. (2012). Eğitim Hakkının Dönüşümü. *Journal of Social Studies Education Research*, *3*(1).

Gürol, M., & Gül, M. (2021). İlkokullarda Yetiştirme Programının (İYEP) işlevselliğinin incelenmesi [Research on the functionality of training program at primary schools (IYEP)]. *Trakya Eğitim Dergisi*, *11*(1), 16-33.

Hodgkin, R., & Newell, P. (1998). *Implementation handbook for the convention on the rights of the child.* UNICEF.

Hurn, C. (2016). Okulun imkan ve sınırları. (*Çev. Mustafa Sever). Pegem Akademi Yayıncılık*

Kalender, B. (2018). Hayat bilgisi dersi öğretim programlarının Çocuk Hakları Sözleşmesinin eğitim hedefleri maddesi açısından incelenmesi: Tarihsel bir analiz [Investigation of the life sciences curricula in terms of convention on the rights of the children's the aims of education: A historical analysis] (Publication no. 534610) [Master's Thesis, Gaziantep Universtiy]. Council of Higher Education Thesis Center.

Keskin, M. (2021). *İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP)'nın dezavantajlı öğrenciler açısından değerlendirilmesi [Education program in primary schools (IYEP) evaluation in terms of disadvantaged students]* (Publication no. 699061) [Master's thesis, Amasya Üniversitesi]. Council of Higher Education Thesis Center.

Merey, Z. *(2016). Çocuk hakları [Children's rights].* Pegem Akademi.

Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook (2nd ed.).* Sage Publications.

Ministry of Education (MoNE). (n.d.). *İlkokullarda Yetiştirme Programı [Remedial Education Program in Primary Schools]* Retrieved March 1, 2024 from https://iyep.meb.gov.tr/uploads/iyep/iyep-20230919012714.pdf

Özdoğru, M. (2022). İlkokullarda Yetiştirme Programı'nın (İYEP) değerlendirilmesi [Evaluation of the Education Program in Primary Schools (IYEP)]. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, *6*(1), 53-63.

Öztürk, A., & Özmantar M. F. (2019). Reflections of the United Nations Convention on the Rights of the Child to Mathematics Curricula Documents at Primary Level: A Historical Analysis. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education*, *13*(1).

Samsa, M., Köse, A., Akpınar, F., & Ok, Ş. İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP) Üzerine Bir İnceleme [A review on the training program in primary schools (TPPS)]. *Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, *5*(1).

Singh, K. (2014). Right to education and equality of educational opportunities. *Journal of International Cooperation in Education*, *16*(2), 5-19.

Tezcan, M. *(1994). Eğitim sosyolojisi [Educational sociology].* Olgaç matbaası

Toptaş, V., & Karaca, E. T. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) kapsamındaki matematik derslerini yürüten sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi [Primary school teachers' opinions about mathematics courses within remedial program in primary schools (IYEP)]. *Milli Eğitim Dergisi*, *48*(1), 417-431.

UNICEF (1989). United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC). Retrieved December 10, 2023 from https://www.unicef.org.uk/what-we-do/un-convention-child-rights/

UNICEF (United Nations Children's Fund) (2007). *A human rights-based approach to Education for All: A framework for the realization of children's right to education and rights within education.* New York: UNICEF. Retrieved January 12, 2024 from https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000154861

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) (1960). *Convention against discrimination in education.* Retrieved December 10, 2023 from https://www.refworld.org/legal/agreements/unesco/1960/en/20674

United Nations General Assembly (1966). *International covenant on economic, social and cultural rights. United Nations, Treaty Series*, *993*(3). Retrieved December 10, 2023 from https://www.refworld.org/legal/agreements/unga/1966/en/33423

United Nations Women. *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.* Retrieved December 10, 2023 from https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/

United Nations. (1948). *Universal declaration of human rights*. Retrieved December 10, 2023 from https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights

United Nations. *Convention on the rights of persons with disabilities.* Retrieved December 10, 2023 from https://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf

Yaşar, M. R. (2016). Yoksulluk, akademik başarı ve kültürel sermaye ilişkisi [The relationship among poverty, academic achievement and cultural capital]. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(11), 202-237.

Yıldız, V. A., & Kılıç, D. (2019). İlkokullarda yetiştirme programı (İYEP) kurs sürecinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi [Evaluation of the COURSE PROCESS of "Training Program in Primary Schools" (IYEP) according to teachers' opinions]. *Turkish Studies*, *15*(2), 1399-1410.

Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods* (3rd ed.). Sage Publications.

KAYNAKÇA

Anderson, L. W. ve Krathwohl, D. R. (Ed.). (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.

Barron, B. ve Darling-Hammond, L. (2008). Teaching for meaningful learning: A review of research on inquiry-based and cooperative learning. *Powerful Learning: What We Know About Teaching for Understanding*, 11, 1-12.

Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International Society for Technology in Education.

Bishop, J. L. ve Verleger, M. A. (2013). The flipped classroom: A survey of the research. *ASEE National Conference Proceedings*, *30*(9), 1-18.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, *9*(2), 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Bozkurt, A. (2020). Educational technology research patterns in the realm of the digital knowledge age. *Journal of Interactive Media in Education, 2020*(1), 18. https://doi.org/10.5334/jime.570

Bradley, P. (2006). The history of simulation in medical education and possible future directions. *Medical Education*, *40*(3), 254-262. https://doi.org/10.1111/j.1365-2929.2006.02394.x

Creswell, J. W. ve Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4.baskı). Sage Publications.

De Jong, T. ve Van Joolingen, W. R. (1998). Scientific discovery learning with computer simulations of conceptual domains. *Review of Educational Research*, 68(2), 179-201.

Ertmer, P. A. ve Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher technology change: How knowledge, confidence, beliefs, and culture intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 255-284.

Fulton, K. (2012). The flipped classroom: Transforming education at Byron High School. *The Journal*, *39*(3), 18-20.

Gaba, D. M. (2007). The future vision of simulation in healthcare. *Simulation in Healthcare*, 2(2), 126–135. https://doi.org/10.1097/01.SIH.0000258411.38212.32

Garrison, D. R. ve Vaughan, N. D. (2008). *Blended learning in higher education: Framework, principles, and guidelines*. Jossey-Bass.

Gee, J. P. (2003). *What video games have to teach us about learning and literacy*. Palgrave Macmillan.

Graham, C. R. (2006). Blended learning systems: Definition, current trends, and future directions. C. J. Bonk ve C. R. Graham (Ed.), *The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs* (ss. 3-21). Wiley.

Granic, I., Lobel, A. ve Engels, R. C. (2014). The benefits of playing video games. *American Psychologist*, *69*(1), 66-78.

Hall, T. (2002). Differentiated instruction: Effective classroom practices report. *National Center on Accessing the General Curriculum*. U.S. Department of Education, Office of Special Education Programs.

Hao, Y. (2016). Exploring undergraduates' perspectives and flipped learning readiness in their flipped classrooms. *Computers in Human Behavior*, 59, 82-92.

Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge.

Hrastinski, S. (2019). What do we mean by blended learning?. *TechTrends*, *63*(5), 564-569. https://doi.org/10.1007/s11528-019-00375-5

Koh, J. H. L., Chai, C. S., Wong, B. ve Hong, H.-Y. (2015). *Future learning in primary schools: A Singapore perspective*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-287-444-3

Krajcik, J. S., Blumenfeld, P. C., Marx, R. W. ve Soloway, E. (2009). Project-based learning. R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge handbook of the learning sciences* (s. 317-334). Cambridge University Press.

Mayer, R. E. (2016). *Computer games for learning: An evidence-based approach*. MIT Press.

Means, B., Toyama, Y., Murphy, R., Bakia, M. ve Jones, K. (2010). *Evaluation of evidence-based practices in online learning: A meta-analysis and review of online learning studies*. U.S. Department of Education. https://www2.ed.gov/rschstat/eval/tech/evidence-based-practices/finalreport.pdf (E.T.: 15.09.2024).

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2.baskı). Sage Publications.

Miller, J. J. (2021). *The student-centered classroom*. Solution Tree Press.

Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, *108*(6), 1017-1054.

Patton, M. Q. (2015). *Qualitative research & evaluation methods: Integrating theory and practice* (4.baskı). Sage Publications.

Prensky, M. (2001). *Digital game-based learning*. McGraw-Hill.

Sahlberg, P. (2015). *Finnish lessons 2.0: What can the world learn from educational change in Finland?* (2. baskı). Teachers College Press.

Santangelo, T. ve Tomlinson, C. A. (2009). The application of differentiated instruction in postsecondary environments: Benefits, challenges, and future directions. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, *20*(3), 307-323.

Thomas, J. W. (2000). *A review of research on project-based learning*. Autodesk Foundation. http://www.bobpearlman.org/BestPractices/PBL_Research.pdf (E.T.: 14.09.2024).

Tomlinson, C. A. (2001). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms* (2. baskı). ASCD.

Voogt, J., Knezek, G., Cox, M., Knezek, D. ve Ten Brummelhuis, A. (2013). Under which conditions does ICT have a positive effect on teaching and learning? A call to action. *Journal of Computer Assisted Learning*, *29*(1), 4-14.

Wu, X., Yang, Y., Zhou, X., Xia, Y. ve Liao, H. (2024). A meta-analysis of interdisciplinary teaching abilities among elementary and secondary school STEM teachers. *International Journal of STEM Education*, 11, 38. https://doi.org/10.1186/s40594-024-00500-8

Editör: Doç. Dr. Esra Başak Aydınalp

Dünya Dilleri ve Edebiyatları

International Studies in the Field of World Languages and Literatures

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

DÜNYA DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Studies in the Field of World Languages and Literatures
Editörler: Doç. Dr. Esra Başak Aydınalp

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-99105-0-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
DÜNYA DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
International Studies in the Field of World Languages and Literatures
Editörler: Doç. Dr. Esra Başak Aydınalp
VI+168 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-99105-0-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

An, S. (2013). Schema Theory in Reading, *Theory and Practice in Language Studies*, 3(1), 130-134.

Carrell, P. L. (1984). Schema Theory and ESL Reading: Classroom Implications and Applications. *The Modern Language Journal*, 68(4), 332-343.

Cruz, R.I.S. & Escudero M.D. (2010). Models of Reading Comprehension and Their Related Pedagogical Practices: A Discussion of the Evidence and Proposal, *Mextesol Journal*, 36(2), 1-18.

Feldman, L. B., and Siok, W. W. (1999). Semantic radicals contribute to the visual identification of Chinese characters. *J. Mem. Lang*. 40, 559–576.

Gikaljani, A.P. & Ahmad, S.M., (2011). The Relationship Between L2 Reading Comprehension and Schema Theory: A Matter of Text Familiarity, *International Journal of Information and Education Technology,* 1(2), 142-149.

Hui, L. X. & Jun W. & Hua W.W. (2007) Analysis of Schema Theory and İts İnfluence on Reading, US-*China Foreign Language*, 5(11), 18-21.

Jiang, X., and Zhao, G. (2001). A survey on the strategies for learning Chinese characters among CSL beginners. *Language. Teaching. Linguistic. Studies*. 10–17.

Jin, H. G. (2003). Empirical Evidence on Character Recognition in Multimedia Chinese Tasks. Concentric, *Studies in English Literature and Linguistics* 29(2): 36-58.

Li, F. (2005). *A Brief History of Chinese Characters*. Beijing, Friendship Publishing Company.

Li, R.&Yang,J. (2004). Dui Wai Hanyu Jiaoxıe Yingyi Cihui Jiaoxue Zhongxin (对外汉语教学应以词汇教学为中心). *Jinan Daxue Huawen Xueyuan Xuebao*, 2004, (04): 5-21.Doi.10.16131/j.cnki.cn44-1669/g4.2004.04.006

Liu, Y., Wang, M. & Perfetti, C.A. (2007). Threshold-style processing of Chinese characters for adult second-language learners. *Memory & Cognition* 35, 471–480

Nassaji, H. (2007). Schema Theory and Knowledge-Based Processes in Second Language Reading Comprehension: A Need for Alternative Perspective. *Language Learning*, 79-113.

Packard, J.L., Chen, X., Li, W. (2006). Explicit instruction in orthographic structure and word morphology helps Chinese children learn to write characters. *Reading Writing* 19, 457–487

Pearson-C., C. R. (1984). Communicative Pre-Reading Activities: Schema Theory in Action. *TESOL Quarterly*, 18, No. 2: 334-336 www.jstor.com

Shen, H. H. & Ke, C. (2007). Radical Awareness and Word Acquisition Among Nonnative Learners of Chinese. *The Modern Language Journal,* 91, 1: 97-111.

Shu, H., Chen X., Anderson, R. C. Wu, N., Xuan Y. (2003). Properties of School Chinese: Implications for Learning to Read. *Children Developmet* 74(1): 27-47.

Shi, D. G., & Wan, Y. X. (1998). A survey on the teaching Chinese character as a second language. *Language Teaching Linguist. Studies.* 36–48.

Shu, H., and Anderson, R. C. (1997). Role of radical awareness in thecharacter and word acquisition of Chinese children. Read. Res. Q. 32, 78–89.

Taylor, I & Taylor M. M. (1995). *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. John Benjamins.

Tracey, D.H. & Morrow, L.M. (2007). *Lenses on Reading*, The Guilford Press: London.

Xu, S.H. (2003). The Learner, the Teacher, the Text, and the Context: Sociocultural Approaches to Early Literacy Instruction for English Language Learners. In D. M. Barone & L.M. Morrow (Eds.), *Literacy and Young Children*. (. 61-78). New York: The Guilford Press.

KAYNAKÇA

Augstein, Fransizka, (2016). Süddeutsche Zeitung, https://www.sueddeutsche.de/kultur/literatur-triumph-im-schmerz 1.2881346, Erişim Tarihi: 21.01.2021, Saat: 17.34

Aytaç, Gürsel. (1994). *Çağdaş Alman Edebiyatı*, Ankara: Gündoğan Yayınları.

Bachmann, Ingeborg, (2020). *Malina*, Ahmet Cemal (Çev.), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Chomsky, Noam. (2000). *Rogue States: The Rule of Force in World Affairs*, New York: Pluto Books.

Donat, Helmut, (2020). Die Tagezeitung Junge Welt Sayı: 17.

Gümüş, Volkan, (2020). *İzmler Serisi – 9, Faşizm*, İstanbul: Siyah – Beyaz Yayınları.

Möller, Barbara, (2016). Die Welt, https://www.welt.de/kultur/literarischewelt/article152860575, ErişimTarihi: 21.01.2021, Saat: 17.34

Kayğın, Ş. (2018). Siegfried Lenz'in (Trümmerliteratur) Yıkıntı Edebiyatı Örneği Olarak "Almanca Dersi" Romanı, *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi Journal of Social Sciences,* Sayı/Number 57, 17-26.

Lenz, Siegfried. (2018). *Saf Değiştiren*, Ayşe Sarısayın (Çev.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Özgü, M. (1962). İkinci Dünya Savaşından Sonra Alman Edebiyatı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 20 (1-2).

Sarı, A. (2015). *Kurmaca ve Toplumsal Bellek. İçinde: Kurmacanın O Kadim Unsurları*. Konya: Çizgi kitabevi.

Soltau, Heide. (2020). Norddeutscher Rundfunk (NDR), https://www.ndr.de/kultur/buch/Der-Ueberlaeufer Spaetentdeckter-Roman-von-Siegfried-Lenz,derueberlaeufer100.html, Erişim Tarihi: 21.01.2021, Saat: 17.50.

Söllinger, T. (2017). Sport in der Literatur als Spiegel seiner Zeit, Die Darstellung des Sports in den Sportromanen, Der Läufer von Marathon von Werner Scheff und Brot und Spiele von Siegfried Lenz, Magister der Philosophie, Wien.

Spring, Ursula Oswald. (2008). "*Latin Amerikada Barış Üzerine Doğulu, Avrupalı ve Yerli Düşünce",* Uluslararası İlişkiler Dergisi, Cilt: 5. Sayı: 18.

Zweig, Stefan. (2020). Dünün Dünyası, Kasım Eğit – Yadigâr Eğit (Çev.), İstanbul: Can Sanat Yayınları.

Wiederman, Volker, (2016). https://www.spiegel.de/spiegel/print/d-143351364.html, Erişim Tarihi: 21.01.2021, Saat: 17.40

Kaynakça

Achebe, C. (2006). An image of Africa: racism in Conrad's *Heart of Darkness*, in *Heart of Darkness*, Norton Critical Edition, Ed. Robert Kimbrough, W. W. Norton & Company: 336-349.

Akman, B. (2017). *Kayıp tarihin izinde: Fatih'ten Shakespeare'e Doğu-Batı*. Kopernik.

Akman, B. ve F. Barın Akman. (2017). The New criticism: Remembering the theory that shaped the study of literrature for generations, *Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Social Sciences*, Vol. 18, Iss. 33.

Awan, M. SLE challenges the boundaries of the Western canon. (2024). *The Stanford Daily*, Jan 26, 2024. https://stanforddaily.com/2024/01/26/can-a-course-on-the-western-canon-serve-a-diverse-student-body/

Bandrol alınan kitapların künye bilgileri. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Telif Hakları Genel Müdürlüğü. https://telifhaklari.ktb.gov.tr/TR-332462/bandrol-alinan-kitaplarin-kunye-bilgileri.html

Bauerlein, M. (2022). The humanities need gen ed. *Inside Higher Ed*, Mar. 20. https://www.insidehighered.com/views/2022/03/21/would-be-humanities-majors-want-canonical-courses-opinion

Bloom, H. (2014). *Batı kanonu*, Çev. Çiğdem Pala Mull, İthaki.

Bloom, H. (1994). *The Western canon: the books and school of the ages*. Harcourt Brace, 1994.

Borsheim-Black, C, M. Macaluso ve R. Petrone. (2014). Critical literature pedagogy: teaching canonical literature for critical literacy. *Journal of Adolescent & Adult Literacy* , October 2014, Vol. 58, No. 2 (October), pp. 123-133

Brioso, J. (2024). Epistle to any student of our time in defense of the western canon. *No Country Magazine.* Feb 9. https://nocountrymagazine.com/epistle-to-any-student-of-our-time-in-defense-of-the-western-canon/

Butler, K. (2024). The schools where the western canonb is king: classical schools are spreading fast. But what are they teaching? *Mother Jones*, May 23. https://www.motherjones.com/politics/2024/05/inside-the-schools-obsessed-with-the-western-canon/

Calvino, I. (2027). *Klasikleri niçin okumalı?* Çev. Kemal Atakay. YKY.

Conrad, J. (2006). *Heart of darkness*, Norton Critical Edition, Ed. Robert Kimbrough, W. W. Norton & Company.

During, S. (2024). Edward Said and the western humanities. *boundary 2,* 1 May; 51 (2): 195–224. doi: 10.1215/01903659-11083908

Eagleton, T. (2004). *After theory*. Basic Books.

Eagleton, T. (1996). *Literary theory: an introduction.* Blackwell, 1996.

Flannery, M. C., & Griffin, C. (2024). Introduction: confronting medieval and early modern canons. *Textual Practice*, *38*(2): 201–210. https://doi.org/10.1080/0950236X.2024.2317002

Flannery, M. C., & Griffin, C.. Eds. (2024). *Textual practice: medieval and early modern canons: then and now. 38*(2).

Folkenflik, R. (2006). The making of the english literary canon, the eighteenth century: theory and interpretation, https://ecti.english.illinois.edu/volume-47-2006-supplement/the-making-of-the-english-literary-canon/#_edn1.

Fruman, N. (1994). Bloom at Thermopylae. Review of *the Western canon:the books and school of the ages.* By Harold Bloom. *New York Times Book Review*, Oct. 9.

Fredner, E. ve J. D. Porter. (2024). Counting on *the Norton anthology of American literature*. *MLA/Publications of the Modern Language Association of America*. 139(1):50-65. doi:10.1632/S0030812923001189

Freire, P ve D. Macedo. (1987). *Literacy: reading the word and the world*. Routledge.

Freire, P. *Pedagogy of the oppressed*. (2005). 30th Anniversary Ed. Continuum.

Gallego, A. (2020). The importance of expanding the canon. *Medium*. May 5. https://medium.com/@gall2070/the-importance-of-expanding-the-canon-7706641f6500

Gen Ed humanities courses must include the 'Western canon' under new state law. (2024). *The Independent Florida Alligator*, Mar. 25. https://www.alligator.org/article/2024/03/western-canon

Giordano, V. (2024). How many books are in the world? *ISBNDB*, https://isbndb.com/blog/how-many-books-are-in-the-world/#:~:text=So%20how%20many%20books%20are,books%20are%20published%20every%20year.

Gorak, J. (1991). *The making of the modern canon: genesis and crisis of a literary idea*, Athlone.

Graff, G. (2007). *Professing literature: an institutional history.* U of Chicago P.

Guillory, J. (1993). *Cultural capital: the problem of canon formation*. U of Chicago P.

Karim-Kooper, F. (2023). It's not time to give up on shakespeare—yet. *Time*, Aug 16. https://time.com/6305110/dont-cancel-shakespeare-yet-essay/

Kolbas, E. D. (2001). *Critical theory and the literary canon*, Westview.

Kramnick, J. B. (1997). The making of the english canon, *PMLA* , Oct., 1997, Vol. 112, No. 5 (Oct.): 1087-1101:1087.

Mack, J. B. (1994). The role of the canon in western education. *Hitotsubashi Journal of Social Studies*, July 1994, Vol. 26, No. 1 (July), pp. 7-16.

Malik, K. (2019). Harold Bloom was right to extol great literature, but was often blind to who was neglected. *The Guardian*. Oct 20. https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/oct/20/harold-bloom-defence-of-western-greats-blinded-him-to-other-cultures

Miller, S. (2024). Sarah says: The problem with tossing out the literary canon, *The Middlebury Campus*, Jan. 25. https://www.middleburycampus.com/article/2024/01/sarah-says-the-problem-with-tossing-out-the-literary-canon

Mujica, B. (1997). Teaching literature: canon, controversy, and the literary anthology. *Hispania* , May, 1997, Vol. 80, No. 2 (May), pp. 203-215.

Nabokov, V. (2014). *Edebiyat dersleri*, Çev. Ayşe Lucie Batur, Fatih Özgüven, İletişim.

Nabokov, V. (1988). *Edebiyat dersleri.* Çev. Fatih Özgüven, Nihal Akbulut. Ada Yayınları.

Said, E. W. (1979). *Orientalism*. Vintage.

Said, E. W. (1983). *The world, the text, and the critic*, Harvard UP.

Said, E. W. (2005). *Şarkiyatçılık: Batı'nın Şark anlayışları*. Metis.

Said, E. W. (1994). *Culture and imperialism*. Vintage.

Said, E. W. (2014). *Kültür ve emperyalizm*. hil yayın.

Shaw, P. (1994). The assault on the canon. *The Sewanee Review*, Spring, Vol. 102, No. 2 (Spring), pp. 257-270.

Spurr, B. (2019). Reclaiming the Western canon. *Quadrant*. June 23.

Taylor, G. (2016). Is Shakespeare racist? *Oxford UP Blog*, Sep 10. https://blog.oup.com/2016/09/is-shakespeare-racist/

Thomas, P. L., C. Z. Goering ve M. Jewett. (2017). Speaking truth to power: whitesplaining the canon. *The English Journal*, Vol. 106, No. 5 (May), pp. 93-96.

Weixlmann, J. (1988). Dealing with the demands of an expanding literary canon. *College English,* Mar., Vol. 50, No. 3 (Mar), pp. 273-283

KAYNAKÇA

Ayhan, E. (1994). *Bütün Yort Savul'lar*!, Bütün Şiirleri, İstanbul:YKY.

Baudelaire, C. (1961). *OEuvres complètes*, Paris: Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade. *Kötülük Çiçekleri*, Çev. Ahmet Necdet, 2001, İstanbul: Adam Yayınları.

Cohen, J. (1966). *Structure du Langage Poètique*, Paris: Flammarion, Şiir Dilinin Yapısı, çev. Sadık Türkoğlu.

Delas, D. (1990). *Guide méthodique pour la poésie,* Paris: Nathan.

Fontanier, P. (1977). *Les Figures du Discours*, Paris: Flammarion.

Fromilhague, C. (2010). Les *Figures de style*, Paris: Armand Colin.

Greimas, A.J, (1972) *Essais de Sémiotique Poétique*, Paris : Librairie Larousse.

Grammont, M., (1967). *Petit traité de versification française*, Paris: Armand Colin.

Jakobson, R. (1973). *Questions poétiques*, Paris: Seuil.

Meschonnic, H. (1970). *Pour la poétique I.,* Paris: Gallimard, Le Chemin, nrf.

Molino, J., Gardes-Tamine, J. (1982). *Introduction à l'analyse de la poésie,* Paris: PUF.

Morier, H. (1989). *Dictionnaire de poétique et de rhétorique*, Paris: PUF.

Mounin, G. (1969*) La Communication poétique,* Paris:Gallimard.

Le Nouveau Petit Robert (1993). *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, Montréal, Canada.

Parvan, G. (2022). *Les Fonctions de L'enjambement dans La Poésie Symboliste,* / Http://Www.Philologie-Romane.Eu/Files/7315/0283/3137/Gabriel_Parvan.Pdf, Le 08-02-2022.

Plett, F. H. (1991) *Intertextuality*, Berlin: Walter de Gruyter.

Ricalens-Pourchot, N., (2019). *Dictionnaire des figures de style*, Paris: Armand Colin.

Rimbaud, A. (2001) *Dizeler*, çev. Erdoğan Alkan, Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi: 153.

Rimbaud, A. (1993) *Ateş Hırsızı*, çev. E. Alkan, İstanbul: Broy Yayınları.

Rimbaud, A. (1984). *Poésies, Une saison en enfer, Illuminations*, Paris: Gallimard.

Suhamy., H. (1981). *Les Figures de style*, Paris: PUF.

Todorov, T, Empson, W, Cohen, J, Hartman, G, Rigolot, F. (1972) *Sémantique de la Poésie*, Paris: Éditions du Seuil.

Vardar, B. Vd. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü,* İstanbul: Multilingual.

Verlaine, P. (1902) : *Poèmes saturniens*, Paris: Léon Vanier.

Verlaine, P. (1993). *La bonne chanson et autres poèmes*, Paris: Classique français.

Verlaine, P. (2012). Oeuvres Complètes, *Fêtes Galantes*, Paris: Librairie Léon Vanier.

KAYNAKÇA

Abdulhamîd, M. (1995). *Durûsu't-tasrîf.* Beyrut: el-Mektebetu'l-Asriyye.

Begavî, F. (1989). *Meâlimu't-Tenzîl.* (thk. M. Abdullah en-Nemr ve O. Cum'a Damiriyye, S. Müslim el-Harş). Riyad: Dâru Tîybe.

Cürcânî, A. (1987). *el-Miftâh fi's-sarf.* (thk. A. Tevfîk el-Hamd). Beyrut: Muessesetu'r-Risâle.

Esmer, R. (1997). *el-Mu'cemu'l-mufassal fî ilmi's-sarf.* (göz.geç. İ. Bedî Ya'kub). Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

Esterâbâdî, R. (1966). *Şerhu'r-Radî li-kâfiye İbni'l-Hâcib*. (thk. Yahya Beşîr Mısrî). 2. Bs. Riyad: Câmiatu'l-İmam Muhammed b. Suud.

Esterâbâdî, R. (1982). *Şerhu Şâfiye İbnu'l-Hâcib.* (thk. M. Nûr el-Hasen, M. ez-Zefrâf ve M. Muhyiddin Abdulhamid). Lübnan: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

Fahreddin er-Râzî, M. (1981). *Mefâtîhu'l-gayb.* Beyrut: Dâru'l-Fikr.

Ferâhîdî, H. (2003). *Mu'cemu'l-ayn.* (thk. Abdulhamid Hindâvî). Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

Ferrâ, Y. (1983). *Meâni'l-Kur'ân.* 3. Bs. Beyrut: Alemu'l-Kutub.

Galâyînî, M. (1994). *Câmiu'd-durûsi'l-Arabiyye.* 3. Bs. Sayda: el-Mektebetu'l-Asriyye.

Hamlâvî, A. (t.y.). *Şeze'l-urf fî fenni's-sarf.* Riyad: Dâru'l-Kiyân li't-Tibaa ve'n-Neşr.

Hassân, T. (1994). *el-Lugatu'l-Arabiyye: Ma'nâhâ ve mebnâhâ.* Magrib: Dâru's-Sekâfe.

İbn Acîbe, A. (1999). *el-Bahru'l-medîd fî tefsîri'l-Kur'âni'l-mecîd.* (thk. A. Abdullah el-Kuraşî). Kahire.

İbn Âşûr, M. (1984). *et-Tahrîr ve't-tenvîr.* Tunus: ed-Dâru't-Tûnusiyye.

İbn Atiyye, A. (2001). *el-Muharreru'l-vecîz fî tefsîri'l-Kitâbi'l-Azîz.* (thk. A. Abduşşâfî). Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye.

İbn Cinnî, O. (1954). *el-Munsif.* (thk. İ. Mustafa ve A. Emin). Kahire: Dâru İhyâi't-Türâsi'l-Kadîm.

İbn Cinnî, O. (2006). *el-Hasâis.* (thk. M. Ali en-Neccâr). Kahire: el-Hey'etu'l-Amme li-Kusûri's-Sekâfe.

İbn Cinnî, O. (t.y.). *et-Tasrîfu'l-mulûkî.* Mısır: Matbaa Şerike et-Temeddun es-Sinâiyye.

İbn Hâcib. C. (t.y.). *el-Kâfiye fî ulûmi'n-nahv eş-şâfiye fî ilmeyi't-tasrîf ve'l-hatt.* (thk. S. Abdulazîm eş-Şâir). Kahire: Mektebetu'l-Adâb.

İbn Kesîr, İ. (1999). *Tefsîru'l-Kur'âni'l-azîm.* (thk. S. Muhammed es-Selâme). Riyad: Dâru Tîbe.

İbn Usfûr, A. (1996). *el-Mumti'u'l-kebîr fi't-tasrîf.* (thk. F. Kabâve). Beyrut: Mektebetu Lubnan.

İbn Yaîş, M. (1973). *Şerhu'l-mulûkî fi't-tasrîf.* (thk. F. Kabâve). Haleb: el-Mektebetu'l-Arabiyye.

İsfehânî, E. (1412). *el-Mufredât fî garîbi'l-Kur'ân.* (thk. S. Adnan ed-Dâvudî). 2. Bs. Beyrut: ed-Dâru'ş-Şâmiye.

Kannevcî, M. (1992). *Fethu'l-beyân fî mekâsidi'l-Kur'ân.* (thk. A. İbrahim el-Ensârî). Beyrut: el-Mektebetu'l-Asriyye.

Kefevî, E. (1998). *el-Kulliyyât.* Beyrut: Muessesetu'r-Risâle.

Kurtubî, M. (2006). *el-Câmi li-ahkâmi'l-Kur'ân.* (thk. A. Abdulmuhsin et-Turkî). Beyrut: Muessesetu'r-Risâle.

REFERENCES

Abrams, M. H. (1988). *A Glossary of Literary Terms*. New York: Winston.

Baldick, C. (1991). *The Oxford Dictionary of Literary Terms*. New York: Oxford University Press.

Birdsall, V. O. (1970). *Wild Civility: The English Comic Spirit on the Restoration Stage*. Bloomington: Indiana University Press.

Braun, V. and Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 *(2)*: 77-101. Doi: 10.1191/1478088706qp063oa.

Chamberlain, L. (2015). Exploring the out-of-school writing practices of three children aged 9 - 10 years old and how these practices travel across and within the domains of home and school. An unpublished PhD thesis, The Open University, England.

Congreve, W. (2015). *The Way of the World*. The Project Gutenberg eBook.

Congreve, W. (1928). *Amendments of Mr. Collier's False and Imperfect Citations*. Oxford: Oxford University Press.

Dawadi, S. (2020). Thematic analysis approach: a step-by-step guide for ELT research practitioners. *Journal of NELTA*, *1* (1), 62-71. DOI:10.3126/nelta.v25i1-2.49731.

Gill, P. (1994). *Interpreting Ladies: Women, Wit, and Morality in the Restoration Comedy of Manners*. Athens: University of Georgia Press.

Holland, N. (1959). *The First Modern Comedies*. Massachusetts: Harvard University Press.

King, N. (2004). Using templates in the thematic analysis of text. In C. Cassell & G. Symon (Eds.), *Essential Guide to Qualitative Methods in Organizational Research* (pp. 257–270). London: Sage.

Krutch, J. W. (1949). *Comedy and Conscience after the Restoration*. New York: Columbia University Press.

Lynch, K. (Ed.) (1965). Introduction. In W. Congreve, *The Way of the World* (pp. ix-xxi). Lincoln, London: Nebraska University Press.

Morrah, P. (1979). *Restoration England*. London: Constable & Co.

Rosowski, S. J. (1976). Thematic development in the comedies of William Congreve: the individual in society. *Studies in English Literature, 1500-1900*, *16* (3), 387-406. DOI:10.2307/449722.

Salgado, G. (1964). *Three Restoration Comedies*. London: Penguin.

Seifter, K. (1985). *The McGraw Guide to English Literature*. New York: McGraw-Hill.

Thomas, D. (1992). *William Congreve*. London: Macmillan.

Wilkinson, D. R. M. (1964). *The Comedy of Habit. An Essay on the Use of Courtesy Literature in a Study of Restoration Comic Drama*. Leiden University Press.

Young, D. (1983). *The Feminist Voices in Restoration Comedy. The Virtuous Women in the Play-Worlds of Etherege, Wycherley and Congreve*. New York: University Press of America.

BIBLIOGRAPHIE

Akbaş, A. (2023). Gayatri Chakravorty Spivak ve Postkolonyal Teori Üzerine Notlar. *Kültür Araştırmaları Dergisi*, (19), 292-307.

Ancian, J. (2022). *Les Violences Inaudibles*. Paris: Seuil**.**

Ashcroft, B., Griffiths, G. et Tiffin, H. (1995). *The Post-Colonial Studies Reader*. London: Routledge.

Avcı, C. (2015). Marie Ndiaye'nin "Trois Femmes Puissantes" (Üç Güçlü Kadın) Adlı Romanında Kadın Figürü. Yüksek Lisans Tezi. Ankara : Ankara Üniversitesi.

Collard, N. (2021). La Vengeance M'appartient: Une histoire difficile, https://www.lapresse.ca/arts/litterature/2021-02-14/la-vengeance-m-appartient-une-histoire-difficile.php, (Consulté: le 02/08/ 2024).

Creswell, J. et Poth, C. (2018). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. USA: Sage publications.

Froidevaux-Metterie, C. (2018). *Le Corps des Femmes. La bataille de l'Intime*. Paris: Points.

Garnier, P. (2021). Mémoires de Brume, https://www.philomag.com/livres/la-vengeance-mappartient, (Consulté: le 04/08/ 2024).

Houot, L. (2021). La Vengeance M'appartient: Le Nouveau Roman Impressionniste et Impressionnant de Marie NDiaye, https://www.francetvinfo.fr/culture/livres/roman/la-vengeance-m-appartient-le-nouveau-roman-impressionniste-et-impressionnant-de-marie-ndiaye_4244185.html, (Consulté: le 03/08/ 2024).

Mannooretonil, A. (2021). La Vengeance M'appartient de Marie Ndiaye, https://www.revue-etudes.com/critiques-de-livres/la-vengeance-m-appartient-de-marie-ndiaye/23399, (Consulté: le 02/08/ 2024).

Marcandier, C. (2022). Les Mains dans Les Poches : Marie NDiaye, La Vengeance M'appartient, https://diacritik.com/2022/09/16/marie-ndiaye-depuis-le-lit-de-ses-propres-terreurs-la-vengeance-mappartient-2/, (Consulté: le 01/08/ 2024).

Mas, M. (2023). L'interprétation en Question dans La Vengeance M'appartient de Marie NDiaye et La Décision de Karine Tuil. *Revue Critique de Fixxion Française Contemporaine*, (26), 1-10.

NDiaye, M. (2021). *La Vengeance M'appartient*. Paris: Gallimard.

Odome Angone, F. Z. (2022). Mises en Fiction du Non-désir de Maternité. *Revue Critique de Fixxion Française Contemporaine*, (24), 1-19.

Pamolica, C. (2021). La Vengeance M'appartient, Marie NDiaye, https://pamolico.wordpress.com/2021/01/14/la-vengeance-mappartient-marie-ndiaye/, (Consulté: le 04/08/ 2024).

Pradelle, H. (2021). Une Maîtrise Presque Glaçante, https://www.en-attendant-nadeau.fr/2021/01/20/maitrise-glacante-ndiaye/, (Consulté: le 02/08/ 2024).

Seldon, R., Widdowson, P. et Brooker, P. (2006). *A Reader Guide to Contemporary Literary Theory*. New Delhi: Pearson.

Spivak, G. C. (1994). Can the Subaltern Speak ? İçinde Williams and L. Chrisman (Editör), *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory A Reader* (s. 66-11). New York: Columbia University Press.

Spivak, G. C. (1999). *A Critique of Postcolonial Reason. Toward a History of the Vanishing Present*. Cambridge: Mass. Harvard University Press.

Young, J. C. (2001). *Postcolonialism. An Historical Introduction*. Oxford, UK: Blackwell Publishing.

Editör: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar

Biyoloji

International Research in the Field of Biology

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

BİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR- I
International Research in the Field of Biology
Editör: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-13-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BİYOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR- I
International Research in the Field of Biology
Editör: Doç. Dr. Gani Erhan Taşar
VI+118 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-13-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adhikari, B.S., Babu, M.M., Saklani, P.L., Rawat, G.S. (2010). Medicinal Plants Diversity and Their Conservation Status in Wildlife Institute of India (WII) Campus, Dehradun. *Ethnobotanical Leaflets*, 14, 46-83.

Akın, B. (2020). Tissue Culture Techniques of Medicinal and Aromatic Plants: History, Cultivation and Micropropagation. *JSR-A*, 45, 253-266.

Anonim (2021). Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Sektör Politika Belgesi 2020-2024. TAGEM, Ankara.

Anonim (2023). Kütahya İli 2022 Yılı Çevre Durum Raporu. Kütahya. Türkiye Cumhuriyeti Kütahya Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü, Kütahya.

Arslan, D., Arslan, H. ve Bayraktar, Ö. (2022). *Bazı Önemli Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Siirt İlinde Tarımının Yaygınlaştırılması*. Ankara: Iksad Publications.

Bali, E.B. (2023). Medicinal and Aromatic Plants with Quorum Sensing and Biofilm Inhibitory Effects. İçinde H. Doğan ve H. Baş (Editörler), *Medicinal and Economic Importance of Plants* (s. 33-50). Ankara: İksad Yayınevi.

Bayraktar, Ö.V., Öztürk, G. ve Arslan, D. (2017). Türkiye'de Bazı Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Üretimi ve Pazarlamasındaki Gelişmelerin Değerlendirilmesi. *Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 26(2), 216-229.

Bhattarai, S., Chaudhary, R.P. ve Taylor, R.S. (2006). Ethnomedicinal Plants Used by the People of Manang District, Central Nepal. *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*, 2(41), 1-8.

Büyükhan A. (2016) Ankara İli Kızılcahamam İlçesi Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği Fizibilite Raporu. Proje no: TR51/15/DFD/0045, Ankara

Canter, P.H., Thomas, H. ve Ernst, E. (2005). Bringing Medicinal Plants Into Cultivation: Opportunities and Challenges for Biotechnology. *Trends in Biotechnology*, 23(4)*,* 180-185.

Carlen, C. (2012). Breeding and Cultivation of Medicinal Plants. İçinde C. Bagetta, M. Cosentino, M.T. Corasaniti, ve S. Sakurada (Editörler), *Herbal Medicines. Development and Validation of Plant-Derived Medicines for Human Health* (s. 79-91). Boca Raton: CRC Press.

Chen, S.L., Yu, H., Luo, H.M., Wu, Q., Li, C.F. ve Steinmetz A. (2016). Conservation and Sustainable Use of Medicinal Plants: Problems, Progress, and Prospects. *Chin Med*, 11(37), 1-10.

Corlett, R.T. (2016). Plant Diversity in A Changing World: Status, Trends, and Conservation Needs. *Plant Divers*, 38(1),10-16.

Dal Cero, M., Saller, R., Leonti, M. ve Weckerle, C.S. (2023). Trends of Medicinal Plant Use Over the Last 2000 Years in Central Europe. *Plants*, 12(1), 135, 1-17.

Faydaoğlu, E. ve Sürücüoğlu, M.S. (2011). Geçmişten Günümüze Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanılması ve Ekonomik Önemi. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 11(1), 52-67.

Golmohammadi, F. (2022). Medical Plant of Aloe Vera in Desert Regions of Iran: Greenhouses, Economic Importance, Development, Extension, Processing and Marketing. *Black Sea Journal of Agriculture*, 5(1), 1-15.

Göktaş, B. ve Gıdık, B. (2019a). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanım Alanları. *Bayburt Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 145-151.

Göktaş, B. ve Gıdık, B. (2019b). Consumption of Medicinal and Aromatic Plants Collected From Nature in Bayburt. *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, 2(6), 303-311.

Gürbüz, B., İpek, A. ve Ayvaz, N. (2011). Türkiye Florasındaki Origanum Türlerinin Yayılış Alanları ve Ticareti. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 2, 5-58.

Hassan, H.M.A. (2015). Short History of the Use of Plants as Medicines from Ancient Times. *CHIMIA*, 69(10), 622-623.

Hilonga, S., Otieno, J. N., Ghorbani, A., Pereus, D., Kocyan, A. ve Boer, H.J. (2019). Trade of wild-harvested medicinal plant species in local markets of Tanzania and Its Implications for Conservation. *South African Journal of Botany*, 122, 214-224.

Jamshidi-kia, F., Lorigooini, Z. ve Amini-khoei, H. (2017). Medicinal Plants: Past History and Future Perspective. *Journal of HerbMed Pharmacology*, 7(1), 1-7.

Karunamoorthi, K., Jegajeevanram, K., Vijayalakshmi, J. ve Mengistie, E. (2013). Traditional Medicinal Plants: A Source of Phytotherapeutic Modality in Resource-Constrained Health Care Settings. *Journal of Evidence-Based Complementary & Alternative Medicine*, 18(1), 67-74.

Khakurel, D., Uprety, Yadav., Karki, S., Khadka, B., Poudel, B.D., Ahn, G., Cha, J.Y., Kim, W.Y., Lee, S.H. ve Rajbhandary, S. (2024). Assessing the Risks to Valuable Medicinal Plants in Nepal From Human Activities and Environmental Factors. *Global Ecology and Conservation*, 51, e02860, 1-15.

KK-1: Nevzat Çetin, Erkek, 1972, Kütahya, Ziraat Mühendisi, Lisans, 29.05.2024

Majidi, A.H. (2023). Medicinal Plant Diversity and Utilization in the Argo District of Badakhshan Province, Afghanistan. *Turkish Journal of Bioscience and Collections*, 7(1), 21-27.

Mokhtarzadeh, S., Peker, A., Ertunç, E., Çakır, M.F. ve Güngör, H. (2023). Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Konusuna Genel Bir Bakış. *Düzce Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 1-7.

Norton, C.H., Cuerrier, A. ve Hermanutz, L. (2021). People and Plants in Nunatsiavut (Labrador, Canada): Examining Plants as a Foundational Aspect of Culture in the Subarctic. *Econ Bot*., 75(3-4), 287-301.

Öztürk, Y.E., Akman Dömbekci, H. ve Ünal, S. (2020). Geleneksel Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp Kullanımı. *Bütünleyici ve Anadolu Tıbbi Dergisi*, 1(3), 23-35.

Pakdemirli, B., Birişik, N. ve Akay, M. (2021). General Overview of Medicinal and Aromatic Plants in Turkey. *ANADOLU Journal of Aegean Agricultural Research Institute*, 31(1), 126-135.

Palabaş Uzun, S. ve Koca, C. (2020). Ethnobotanical Survey of Medicinal Plants Traded in Herbal Markets of Kahramanmaraş. *Plant Diversity*, 42(6), 443-454.

Petrovska, B.B. (2012). Historical Review of Medicinal Plants' Usage. *Pharmacogn Rev*., 6(11), 1-5.

Qian, H., Zhang, J. ve Zhao, J. (2022). How Many Known Vascular Plant Species Are There in the World? An Integration of Multiple Global Plant Databases. *Biodiv Sci*., 30(7), 22254, 1-5.

Schippmann, U., Cunningham, A. B. ve Leaman, D. J. (2002). Impact of Cultivation and Gathering of Medicinal Plants on Biodiversity: Global Trends and Issues (Case Study No. 7). İçinde FAO (Editör). *Biodiversity and the Ecosystem Approach in Agriculture, Forestry and Fisheries*. Satellite Event on the Occasion of the Ninth Regular Session of the Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture (ss. 1-21). Rome: 12-13 October 2002.

Shang, J., Zhao, Q., Yan, P., Sun, M., Sun, H., Liang, H., Zhang. D., Qian, Z. ve Cui, L. (2023) Environmental Factors Influencing Potential Distribution of *Schisandra sphenanthera* and Its Accumulation of Medicinal Components. *Front. Plant Sci.*, 14,1302417, 1-14.

Sharma, N. ve Pandey, R. (2013). Conservation of Medicinal Plants in the Tropics. İçinde M. Normah, H. Chin ve B. Reed (Editörler). *Conservation of Tropical Plant Species* (s. 437-487). New York: Springer.

Tarım Bilgi Sistemi. 2024. İlçe Bazında Ürün Sulu-Kuru Raporu. Erişim Merve Ayvacı. Erişim Tarihi: 08.05.2024.

Tel, A.Z. (2012). Bazı Endemik Bitkilerin Kütahya'daki (Türkiye) Yayılış Alanları ve Yeni IUCN Tehlike Kategorilerine Göre Yeniden Değerlendirilmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 13(1), 88-108.

Temel, M., Tınmaz, A.B., Öztürk, M. ve Gündüz, O. (2018). Dünyada ve Türkiye'de Tıbbi-Aromatik Bitkilerin Üretimi ve Ticareti. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 21, 198-214.

Tırnakçı, A. ve Aklıbaşında, M. (2023). Doğal Bitki Türlerinin Kentsel Alanlardaki Bitkisel Tasarımlarda Kullanımı. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 24(1), 167-177.

Toprak M.A. (2017). Kütahya Kentinin Sosyo-Ekonomik Yapısı ve Gelişiminde Dumlupınar Üniversitesinin Etkileri. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

TUİK (2024a). "Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2023". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikleri-2023-49535 (E.T.: 23.05.2024).

TUİK (2024b). "İşgücü İstatistikleri, 2022". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390#:~:text=%C4%B0%C5%9Fg%C3%BCc%C3%BC%202022%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20bir%20%C3%B6nceki,ise%20%35%2C1%20oldu (E.T.: 23.05.2024).

TUİK (2024c). "Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2023". https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikler i-2023-49535 (E.T.: 23.05.2024).

TUİK (2024d). Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2014. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikleri-2014-16020#:~:text=%C3%9Cretim%20miktarlar%C4%B1%202014%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20yakla%C5%9F%C4%B1k,1%20milyon%20ton%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti.&text=Tah%C4%B1l%20%C3%BCretim%20miktar%C4%B1%202014%20y%C4%B1l%C4%B1nda,7%20milyon%20ton%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti (E.T.: 23.05.2024).

Tungmunnithum, D., Thongboonyou, A., Pholboon, A. ve Yangsabai, A. (2018). Flavonoids and Other Phenolic Compounds from Medicinal Plants for Pharmaceutical and Medical Aspects: An Overview. *Medicines (Basel)*, 5(3), 93, 1-16.

URL-1. https://en.wikipedia.org/wiki/Megadiverse_countries (E.T.: 23.05.2024).

URL-2. https://kutahya.tarimorman.gov.tr/Menu/24/Kutahya-Hakkinda (E.T.: 27.05.2024).

URL-3. Adaçayı'nın Merkezi Karbasan Köyü. https://kutahya.tarimorman.gov.tr/Haber/334/Adacayinin-Merkezi-Karbasan-Koyu (E.T.: 28.05.2024).

URL-4. Karbasan köyündeki adaçayı üretimi 75 tona ulaştı. https://www.sondakika.com/ekonomi/haber-kutahya-nin-adacayi-uretim-merkezi-haline-gelen-hisarcik-ilcesine-bagli-karbasan-15221406/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-5. Karbasan'da papatya geçim kaynağı. https://www.kutahyapostasigazetesi.com.tr/karbasanda-papatya-gecim-kaynagi/ (E.T.: 28.05.2024).

Varlı, M., Hancı, H. ve Kalafat, G. (2020). Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Üretim Potansiyeli ve Biyoyararlılığı. *Research Journal of Biomedical and Biotechnology*, 1(1), 24-32.

Vellend, M., Baeten, L., Becker-Scarpitta, A., Boucher-Lalonde, V., McCune, J.L., Messier, J., Myers-Smith, I.H. ve Sax, D.F. (2017). Plant Biodiversity Change Across Scales During the Anthropocene. *Annu Rev Plant Biol.*, 68, 563–586.

Wiens, J.J. (2023). How Many Species Are There On Earth? Progress And Problems. *PLOS Biol*., 21(11), e3002388, 1-4.

Yıldırım, T. ve Karaaslan, A. (2015). Türkiye'deki Refah Devleti Uygulamalarının TR33 Bölgesi Özelinde Değerlendirilmesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 39-56.

Yıldıztekin, M., Ulusoy, H. ve Tuna, A.L. (2019). Türkiye'de Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Yetiştiriciliği ve Sürdürülebilir Gelişimi. *SETSCI-Conference Proceedings*, 9, 481-484.

Zafer Kalkınma Ajansı. (2016). TR33 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı. Ankara.

Zerabruk S. ve Yirga G. (2012). Traditional Knowledge of Medicinal Plants in Gindeberet District, Western Ethiopia. *South African Journal of Botany*, 78, 165-169.

KAYNAKÇA

Bahar, M. (2003). "A Study Of Pupils' Ideas About The Concept Of Life". *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 11(1), 93-104.

Baltaoğlu, M. G., Sucuoğlu, H. ve Öztürk, N. (2017). Classroom Teachers' Opinions About Homeworks. *Journal of Education and Future*, (11), 95-109.

Baumgartner, D., Bryan, T., Donahue, M. ve Nelson, C. (1993). Thanks For Asking: Parent Comments About Homework, Tests, And Grades. *Exceptionality*, *4*(3), 177-185.

Bilen, K., Köse, S. ve Uşak, M. (2011). Tahmin Et-Gözle-Açıkla (TGA) Stratejisine Dayalı Laboratuar Uygulamalarının Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Ozmos Ve Difüzyon Konusunu Anlamalarına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (9), 115-127.

Christianson, R. G. ve Fisher, K. M. (1999). Comparison Of Student Learning About Diffusion And Osmosis In Constructivist And Traditional Classrooms. *International Journal of Science Education*, 21(6), 687-698.

Cooper, H., Robinson, J. C. ve Patall, E. A. (2006). Does Homework Improve Academic Achievement? A Synthesis Of Research, 1987–2003. *Review of Educational Research,* 76 (1), 1-62.

Çelik, H. ve Karamustafaoğlu, O. (2016). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fizik Kavramları Öğretiminde Bilişim Teknolojilerinin Kullanımına Yönelik Öz-Yeterlik Ve Görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 10 (1), 182-208.

Çinici, A. ve Demir, Y. (2013). Difüzyon Ve Osmoz Kavramlarına Yönelik Tanı Testi Geliştirilmesi Ve Uygulanması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (*13*), 49-76. https://doi.org/10.14520/adyusbd.462

Ekşi, A. (1990). *Çocuk Genç Ana Babalar.* İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Eroğlu, E. (2014). Eğitim Teknolojisinin Tarihî Gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (3) 174-188.

Eroğlu, M. (2020). Etnik Kimlik, Savaş ve Göç Olgularının Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Psikolojik Etkileri. *International Journal of New Approaches in Social Studies,* 4(1), 94-105. https://doi.org/10.38015/sbyy.721964

Harman, G. (2014). Hücre Zarından Madde Geçişi İle İlgili Kavram Yanılgılarının Tahmin-Gözlem-Açıklama Yöntemiyle Belirlenmesi. *Journal of Turkish Science Education*, 11(4), 81-106.

Güneş, F. (2014). Eğitimde ödev tartışmaları. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, *3*(2), 1-25.

Karaer, H. (2019). Öğretmen Adaylarının Çözelti Derişimlerindeki Bazı Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi ve Anlama Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Erciyes Journal of Education,* 3(2), 87-104. https://doi.org/10.32433/eje.558440

Kaplan, B. (2006). İlköğretim 6.Sınıf Yaşamımızı Yönlendiren Elektrik Ünitesinde Ev Ödevi Verilmesinin Öğrenci Başarısına Ve Kavram Öğrenmeye Etkisi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karabulut, D. ve Bekler, T. (2019). Doğal Afetlerin Çocuklar ve Ergenler Üzerindeki Etkileri. *Doğal Afetler Ve Çevre Dergisi,* 5(2), 368-376. https://doi.org/10.21324/dacd.500356

Koç Akran, S. (2021). Ev Ödeviyle İlgili Makale ve Tezlerin Sistematik Analizi. *Anadolu Eğitim Liderliği Ve Öğretim Dergisi,* 9(1), 74-95.

Koçak, D. ve Göçer, Ö. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Ev Ödevlerine İlişkin Görüşlerinin ve Ev Ödevlerinin İngilizce Dersi Başarısına Etkisinin Belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 300-315.

Köse, E. (2013). Eğitim kurumlarında gerçekleştirilen ders dışı etkinliklerin sınıflandırılmasına yönelik bir öneri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *2*(2), 336-353.

Kurt, U. (2020). Öğrenci Görüşlerine Göre Ebeveynlerin Ev Ödevlerine Katılımının Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* (49):60-72.

Lazarowitz, R. ve Penso, S. (1993). "High School Students' Difficulties In Learning Biology Concepts". *Journal of Biolocigal Education,* 26/3, 315-323.

MEB, (1991). Beşinci Millî Eğitim Şûrası: 5–14 Şubat 1953: Çalışma programı, komisyon raporları, konuşmalar. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Minke, T. A. (2017). Types Of Homework And Their Effect On Student Achievement. Culminating Projects In Teacher. St. Cloud State University, St. Cloud, USA.

Odom, A. L. ve Barrow, L. H. (1995). "Development and Application of a Two-Tier Diagnostic Test Measuring College Biology Students' Understanding of Diffusion and Osmosis After a Course of Instruction". *Journal of Research in Science Teaching,* 32 (1), 45-61.

Odom, A. L. ve Kelly, P. V. (2000). "Integrating Concept Mapping and The Learning Cycle to Teach Diffusion and Osmosis Concepts to High School Biology Students". *Science Education,* 85(6), 615-635.

Odom, A. L. (1995). "Secondary and College Biology Students' Misconceptions About Diffusion and Osmosis". *The American Biology Teacher,* 57(1), 409-415.

Okumuş, S., Öztürk, B., Doymuş, K. ve Alyar, M. (2014). Maddenin Tanecikli Yapısının Mikro Ve Makro Boyutta Anlaşılmasının Sağlanması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 349-368.

OECD (2014). PISA 2012 Results İn Focus: What 15-Year-Olds Know And What They Can Do With What They Know. Paris: OECD Publishing, PISA.

Özer, B., ve Öcal, S. (2012). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Ev Ödevlerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Dicle University Journal of Ziya Gokalp Education Faculty*, (18), 1-16.

Paşa, S. ve Azbay, Ş. N. (2022). Salgın Döneminde Ortaokul Öğrencilerinin Saf Madde Ve Karışımlar Ünitesindeki Etkinliklerin Ev Ortamında Uygulanmasına Yönelik Görüşleri. *Türkiye Kimya Derneği Dergisi Kısım C: Kimya Eğitimi*, 7(1), 1-22. https://doi.org/10.37995/jotcsc.997422

Patall, E. A., Cooper, H. ve Robinson, J. C. (2008). The Effects Of Choice On Intrinsic Motivation And Related Outcomes: A Meta-Analysis Of Research Findings. *Psychological Bulletin*, 134 (2), 270.

Sarıgöz, O. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevleri Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1 (1), 80-87.

Sarıoğlan, A. B., Can, Y. ve Gedik, İ. (2016). 6. Sınıf Fen Bilimleri Ders Kitabındaki Etkinliklerin Araştırma-Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yaklaşımına Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16 (3), 1004-1025.

Sinan, O. (2009). Öğretmen Adaylarının Kimya ve Biyoloji Derslerinde Kullanılan Bazı Ortak Kavramları Tanımlamalarındaki Farklılıklar. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi,* 3(2), 1-21.

Sungur, S., Tekkaya, C. ve Geban, O. (2001). Lise Öğrencilerinin İnsanda Dolaşım Sistemi Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 126-130.

Tam, V. C. ve Chan, R. M. (2016). What Is Homework For? Hong Kong Primary School Teachers' Homework Conceptions. *School Community Journal,* 26 (1), 25-44.

Tezci, E. ve Uysal, A. (2004). Eğitim Teknolojisinin Gelişimine Epistemolojik Yaklaşımların Etkisi. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 158-164.

Tekkaya, C., Çapa, Y. ve Yılmaz, Ö. (2000). Biyoloji Öğretmen Adaylarının Genel Biyoloji Konularındaki Kavram Yanılgıları. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18 (1), 37-44.

Tweedy, M. ve Hoese, W. (2005). Diffusion Activities In College Laboratory Manuals. *Journal of Biological Education*, 39(4), 150-155.

Yazıcı, M. ve Kurt, A. (2018). Ortaokul Fen Bilimleri Dersinde Laboratuvar Kullanımının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(25), 295-320.

Yeşilyurt, S. (2006). Lise Öğrencilerinin Biyoloji Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumları Üzerine Bir Çalışma. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 37-53.

Yücel, S. (2004). Ortaöğretim Düzeyindeki Öğrencilerin Kimya Derslerinde Verilen Ev Ödevlerine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24 (1), 147-159.

Yıldırım, O., Nakiboğlu, C. ve Sinan, O. (2004). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Difüzyon İle İlgili Kavram Yanılgıları. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(1), 79-99.

Yılmaz, A. ve Bayrakçeken, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Elektrokimya Konusundaki Kavram Yanılgılarının Belirlenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12(24), 881-906.

Weinert, F. E. ve Helmke, A. (1995). Learning From Wise Mother Nature or Big Brother Instructor: The Wrong Choice As Seen From An Educational Perspective. *Educational Psychologist, 30*(3), 135–142. https://doi.org/10.1207/s15326985ep3003_4

Zhou, S., Zhou W. ve Traynor, A. (2020). Parent And Teacher Homework Involvement And Their Associations Withstudents' Homework Disaffection And Mathematics Achievement. *Learning and Individual Differences*, 77, 1-10.

KAYNAKÇA

Akbaş, B. (1992). Ankara ilinde bağlarda görülen virüs hastalıkları ve yayılış alanlarının tespiti üzerine araştırmalar. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Akdura, N., Kılıç, H. Ç. (2022). Hakkari İli Domates ve Biber Üretim Alanlarında Yonca Mozaik Virüsü ve Domates Lekeli Solgunluk Virüsü'nün Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 26(3), 435-440.

Akdura, N., Çulal Kılıç H., Menzel W. (2022). Determinatıon of Soybean Mosaic Virus and Alfalfa Mosaic Virus in Bean Production Areas in Hakkari Province, Turkey. EJONS 14th International Conference On Mathematic, Engineering and Natural Sciences. Paris, France, July 6-7, 2022.

Al-Shahwan IM. (2002). Alfalfa mosaic virus (AMV) on alfalfa (Medicago sativa L.) in Saudi Arabia. *Assiut J Agric Sci*., 33,21–30.

Apalak, A. (2018). Doğu Akdeniz Bölgesi'nde Yemeklik Baklagil Yetiştiriciliğinde Virüs Hastalıklarının Belirlenmesi ve Karakterizasyonu. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Arli-Sokmen, M., Mennan, H., Sevik, M. A., Ecevit, O. (2005). Occurrence of viruses in field-grown pepper crops and some of their reservoir weed hosts in Samsun, Turkey. *Phytoparasitica*, 33, 347-358.

Bailiss KW, Offei SK. (1990). Alfalfa mosaic virus in lucerne seed during seed maturation and storage, and in seedlings. *Plant Pathology*, 39, 539-47.

Bol JF. (2008). Alfalfa Mosaic Virus. In: Mahy BWJ, van Regenmortel MHV, editors. Encyclopedia of virology. 3rd ed. Academic Press; pp. 81–87, Oxford, UK.

Brunt A, Crabtree K, Gibbs A. 1(990). Viruses of Tropical Plants. CAB International, London, UK.

Bujarski J, Figlerowicz M, Gallitelli D, Roossinck MJ, Scott SW. Family Bromoviridae . (2012). In: King AMQ, Adams MJ, Carstens EB, Lefkowitz EJ, editors. Virus taxonomy: ninth report of the International Committee on Taxonomy of Viruses. Academic Press; pp. 965–976, Oxford, UK.

Buzkan, N., Yüzer, D. (2009). Kahramanmaraş kırmızı biberlerinde tohumla taşınan virüslerin moleküler tanısı. *Alatarım*, 8(1), 1-7.

Buzkan, N., Demir, M., Öztekin, V., Mart, C., Çağlar, B.K., Yilmaz, M.A. (2006). Evaluation of the status of capsicum viruses in the main growing regions of Turkey. *Bulletin OEPP*, 36(1), 15–19.

Carpar, H., Sertkaya, G. (2016). Detection of some major viral problems at Potato Production in Hatay. *Nevsehir Journal of Science and Technology TARGİD* Special Issue, 135–143.

Che X, Jiang X, Liu X, Luan X, Liu Q, Cheng X, Wu X. (2020). First report of Alfalfa mosaic virus on soybean in Heilongjiang, China. *Plant Dis*. 104,3085.

Çalı, S. (1990). Orta Anadolu bölgesi, yonca ekim alanlarında görülen virus enfeksiyonlarının saptanması yabancıotlar ve tohumla taşınması üzerinde araştırmalar. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Çetinkıran, A. D., Baloğlu, S. (2011). Detection of the Alfalfa mosaic virus in pepper fields in Adana and Mersin. *Ç. Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 26(2), 89-98.

Demir, M. (2005). Kahramanmaraş'ta Yetiştirilen Kırmızı Biberlerde Yaprakbiti İle Taşınan Virüslerin Saptanması. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

Demirel, S., Korkmaz, G., Usta, M. (2021). Molecular Phylogeny of Alfalfa Mosaic Virus (AMV) in Naturally Infected Alfalfa Plants in Iğdır Provınce (Turkey). Igdır International Applied Sciences Congress, April 14-15, 2021 / Igdir, Turkey.

Edwardson, J.R., Christie, R.G. (1986). Viruses infecting forage legumes. Vol. I. Fla. *Agric. Exp. Stn. Monogr*. 14, 42.

Erdem, N. (2010). Samsun ilinde tütün (Nicotiana Tabacum L.) yetiştirilen alanlarda enfeksiyon oluşturan virüslerin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Erdiller, G., Lesemann, D.E. (1985). Türkiye İçin Yeni Bir Virüs Hastalığı "Alfalfa Mosaic Virus". *Ankara Üniv. Ziraat Fakültesi Yıllığı*, 35, 20-25.

Fidan, H., Sarıkaya, P. (2020). Virus diseases in eggplant (*Solanum melongena*) cultivation in Antalya province. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 33(1), 27-35.

Fidan, Ü. (1988). Ege bölgesinde baklagillerde görülen virüs hastalıklarının tanılanması ve tohumla taşınma durumlarının belirlenmesi üzerinde araştırmalar. Doktora Tezi. Bitki Koruma Ana Bilim Dalı. İzmir: Ege Üniversitesi.

Fidan, Ü. (1992). Studies on alfalfa mosaic virus of alfalfa in Aegean region. *Journal of Turkish Phytopathology*, 21(1), 15-20.

Fletcher, J.D. (2001). New hosts of Alfalfa mosaic virus, Cucumber mosaic virus, Potato virus Y, Soybean dwarf virus, and Tomato spotted wilt virus in New Zealand. N Z J *Crop Hortic Sci*. 29,213–217.

Gao, S. Q., Liang, J., Guo, K., Zhou, X., Su, X.)2020). First report of alfalfa mosaic virus in Cayratia japonica, Justicia procumbens and Veronica persica in China. *Journal of Plant Pathology*, 102, 267-267.

Güller, A., Usta, M., Korkmaz, G. (2022). Bingöl İlinde Tanımlanan Yonca Mozaik Virüs (AMV) İzolatının Filogenetik İlişkisi. *Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi*, 9(1), 166–172.

Güneş, N., Türkseven, S. G., Özsarı, P., Gümüş, M., Baysal Sivritepe, D. (2022). Incidence and possible sources of Tomato spotted wilt virus in tobacco grown in Denizli Province, Turkey. *Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca*, 50(2).

Güzel, Ö., Arlı-Sökmen, M. (2003). Determination of some viruses infecting common bean (Phaseoulus vulgaris L.) and their incidences in seed lots in Samsun Province. *The Journal of Turkish Phytopathology*, 32(2), 99-106.

Hemmati K, Mclean D. (1977). Gamete-seed Transmission of Alfalfa mosaic virus and its effect of Seed Germination and Yield in Alfalfa Plants. *Phytopathology* 67, 576-579.

Hull, R. (1969). Alfalfa mosaic virus. *Advances in virus research*, 15, 365-433.

İlbağı, H. (1997). Kayseri ve Nevşehir yöresinde yonca tohum üretim alanlarında görülen virüs ve virüs benzeri hastalıkların tanıları ve tohum sertifikasyon özelliklerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Kazancı, H. (1998). Eskişehir İlinde mercimeklerde görülen virüs hastalıklarının saptanması üzerinde araştırmalar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Keleş Öztürk, P. (2017). Doğu Akdeniz Bölgesi'nde Yetiştirilen Biberlerde Virüs Hastalıklarının Saptanması Ve Karaisalı Biber Populasyonunun En Yaygın Virüse Karşı Reaksiyonu İle Bazı Dayanıklılık Genlerinin Belirlenmesi. Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Keleş Öztürk, P., Baloğlu, S. (2020). The determination of virus diseases for pepper grown into open fields in Adana. *Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 39 (7), 69-78.

Kılıç, H. Ç., Yardımcı, N., Ürgen, G. (2013). Investigation of some important virus diseases on bean plants in Muğla-Fethiye subprovince. *Journal of Agricultural Faculty of Uludağ University* (Turkey). 27 (1), 1-8.

Kılıç, H. Ç., Yardımcı, N., Açıkyürek, S., Uzal, A. (2015). Detection of BCMV, AMV and CMV by DAS-ELISA and immunocapture-RT-PCR in bean-growing areas in the West Mediterranean Region, Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin*, 24 (5), 1752-1756.

Kiliç, H. Ç., Yardimci, N. (2015). Occurrence of Alfalfa mosaic virus (AMV) infecting bean crop in Burdur Province, Turkey. *Asian Journal of Agriculture and Food Sciences*, 3(2), 173-177.

Kutluk-Yilmaz, N. D., Gumuş, M., Erkan, S. (2002). Studies on determination of virus diseases in the seeds of bean from Tokat Province. *Ege Universitesi Ziraat Fakultesi Dergisi*, 38(3), 49-55.

Loebenstein, G., Lecoq, H. (2012). Viruses and virus diseases of vegetables in the Mediterranean basin (Vol. 84). Academic Press.

Maina S, Zheng L, Kinoti WM, Aftab M, Nancarrow N, Trębicki P, King S, Constable F, Rodoni B. (2019). Metagenomic analysis reveals a nearly complete genome sequence of Alfalfa mosaic virus from a field pea in Australia. *Microbiol Resour Announc*. 8:e00766–19.

Martínez-Priego, L., Córdoba, M.C., Jordá, C. (2004). First report of Alfalfa mosaic virus in Lavandula officinalis. *Plant Disease*, 88(8), 908.

Massumi H, Maddahian M, Heydarnejad J, Hosseini Pour A, Farahmand A. (2012). Incidence of viruses infecting alfalfa in the southeast and central regions of Iran. *J Agric Sci Technol*. 14:1141–1148.

Morca, A. F., Coşkan, S., Akbaş, B., Karahan, A. (2022). First report of alfalfa mosaic virus on Petroselinum crispum in Turkey. *Journal of Plant Pathology*, 104(2), 881-882.

Onar, M.Ç. (2005). Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi yonca ekim alanlarında görülen önemli hastalıkların belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Osman, M. (2016). Doğu Akdeniz Bölgesinde patlıcan virüslerinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Ozdemir, S., Erilmez, S. Paylan, C.I. (2011a). First Report of Alfalfa Mosaic Alfamovirus in Eggplant in Turkey. *Journal of Plant Pathology*. 93 (4, Supplement) S4.82.

Ozdemir, S., Erilmez, S. Paylan, C.I. (2011b). Serological and Molecular Identification of Alfalfa Mosaic Virus in Potato Production Areas in Aegean Region. Proceedings of the 4th Plant Protection Congress of Turkey. Kahramanmaraş, 28-30 June 2014.

Özdemir, S., Erilmez, S. (2012). First report of Alfalfa mosaic virus and Cucumber mosaic virus in pepino in Turkey. *Journal of Plant Pathology*, 94(4).

Parrella, G., Acanfora, N., Bellardi, M.G. (2010). First record and complete nucleotide sequence of Alfalfa mosaic virus from Lavandula stoechas in Italy. *Plant Disease*, 94(7), 924.

Parrella, G., Acanfora, N., Bellardi, M.G. (2010). First record and complete nucleotide sequence of Alfalfa mosaic virus from Lavandula stoechas in Italy. *Plant Disease*, 94(7), 924.

Pişkin, Ü. (1997). Düzce ve Adapazarı'nda yetiştirilen yabancı tütün çeşitlerinde görülen virutik belirtilerin etmenlerinin belirlenmesi üzerinde araştırmalar. Yüksek Lisans tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Ragsdale DW, Radcliffe EB, DiFonzo CD. (2001). Epidemiology and field control of PVY and PLRV. In: Virus and Virus-like Diseases of Potatoes and Production of Seed-potatoes. Eds. Loebenstein G., PH Berger, AA Brunt and RH Lawson. Huwer Academic Publishers, Dordrecht.

Sawalha H, Mansour A. (1996). Incidence of Alfalfa mosaic virus in alfalfa fields in Jordan. *Derasat*. 23,81–83.

Sertkaya, G.,özdağ, Y. (2017). Investigation on viruses causing yellowing disease in pepper in Hatay-Turkey. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 22(1), 16-22.

Sertkaya, G., Çarpar, H., Sertkaya, E. (2017). Detection of Alfalfa mosaic virus (AMV) in Potato Production Areas in Hatay Province of Turkey. *Journal of the Institute of Science and Technology (JIST)*, 7(1), 23-29.

Sertkaya, G., Üremiş, İ., Sertkaya, E. (2013). Weeds as Reservoirs for Virus Diseases and Their Vectors in Potato Fields in Amik Plain-Turkey. 15th European Association for Potato Research (EAPR) Virology Section Meeting. Antalya, Turkey, 28-31 May.

Smit CH, Jaspars EM. Evidence that RNA 4 of Alfalfa mosaic virus does not replicate autonomously. *Virology*,1982;117,271–274.

Tekinel, N., Dolar, M. S., Sağsöz, S., Salcan, Y. (1996). Mersin bölgesinde ekonomik bakımdan önemli bazı sebzelerin virüsleri üzerinde araştırmalar. *Bitki Koruma Bülteni*, 9(1), 37-49.

Topkaya, Ş. (2020). Determination of some viruses by serological and molecular techniques in potato production areas in Tokat Province. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 37(1), 53-59.

Topkaya, Ş. (2022). Molecular characterisation of Alfalfa mosaic virus isolates in potato from the Tokat province, Türkiye. *Mediterranean Agricultural Sciences*, 35(2), 75-81.

Usta, M., Güller, A. (2020). Van İlinde Yoncada Saptanan Yonca mozaik virüs (AMV) İzolatlarının Kılıf Protein Genomunun Moleküler Karakterizasyonu. *Iğdır Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(4), 2366-2377.

van Dun CM, Bol JF, Van Vloten-Doting L. Expression of Alfalfa mosaic virus and tobacco rattle virus coat protein genes in transgenic tobacco plants. *Virology*, 1987;159,299–305.

Weimer JL. (1931). Alfalfa mosaic virus. *Phytopathology*, 21,122–123.

Xu, H., Nie, J. (2006). Identification, characterization and molecular detection of Alfalfa mosaic virus in potato. *Phytopathology*, 96, 1237−1242.

Yardımcı, N., Açıkgöz, S. (1997). Erzurum Yöresi Yoncalarında, Mozayik Hastalığı Etmeninin Test Bitkileri İle Tanılanması. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 28(2).

Yardımcı, N., Şengül, S. (1998). Van Gölü Yöresinde Yetiştirilen Yonca (*Medicago sativa*)'larda Mozayik Virüsü Üzerinde Çalışmalar. *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 29(1).

Yardımcı, N., Eryiğit H., Erdal, İ. (2007). Effect of Alfalfa Mosaic Virus (AMV) on The Content of Some Macro- And Micronutrients in Alfalfa. *Journal of Culture Collections*, 5, 90-93.

Yılmaz, M. (2016). Hatay İli Örtüaltı Organik Domates Yetiştiriciliğinde Bazı Begomovirüslerin Enfeksiyon Oranları İle Doğal Taşınma Ve Diğer Konukçularının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Achín Vera, L.O., (2008). Remoción de Cu(II) y Cr(VI) por actinomycetes aislados de ambientes contaminados con metales pesados en sistemas de bimetal, Undergraduate thesis., Faculty of Biochemistry, Chemistry and Pharmacy, National University of Tucumán, Argentina.

Adams, G.O., Fufeyin, P.T., Okoro, S.E. ve Ehinomen, I. (2015). Bioremediation, biostimulation and bioaugmention: A review. *Int. J. Environ. Bioremediation & Biodegradation 3*(1): 28–39.

Ahmad MSA ve Ashraf M (2011). Essential roles and hazardous effects of nickel in plants. *Reviews of Environmental Contamination and Toxicology*, 214: 125-167.

AL-Huqail, A. A., Kumar, P., Eid, E. M., Adelodun, B., Abou Fayssal, S., Singh, J., et al. (2022). Risk assessment of heavy metals contamination in soil and two rice (*Oryza sativa* l.) varieties irrigated with paper mill effluent. Agriculture 12 (11), 1864.

Albarracin, V. H., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2005). Isolation and characterization of indigenous copper-resistant actinomycete strains. *Chemie der Erde*, *65*(S1), S145-S156.

Albarracín, V.H., Avila, A.L., Amoroso, M.J., Abate, C.M. (2008a). Copper removal ability by *Streptomyces* strains with dissimilar growth patterns and endowed with cupric reductase activity. *FEMS Microbiol Lett* 288:141–148

Albarracin, V. H., Winik, B., Kothe, E., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2008b). Copper bioaccumulation by the actinobacterium Amycolatopsis sp. AB0. *Journal of Basic Microbiology*, *48*(5), 323-330.

Albarracin, V. H., Alonso-Vega, P., Trujillo, M. E., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2010a). *Amycolatopsis tucumanensis* sp. nov., a copper-resistant actinobacterium isolated from polluted sediments. *International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology*, *60*, 397-401.

Albarracin, V. H., Amoroso, M. J., ve Abate, C. M. (2010b). Bioaugmentation of copper polluted soil microcosms with *Amycolatopsis tucumanensis* to diminish phytoavailable copper for Zea mays plants. *Chemosphere*, *79*(2), 131-137.

Alluri, H. K., Ronda, S. R., Settalluri, V. S., Jayakumar Singh, B., Suryanarayana, V., ve Venkateshwar, P. (2007). Biosorption: an eco-friendly alternative for heavy metal removal. *African Journal of Biotechnology*, *6*, 2924–2931.

Amoroso, M.J., Castro, G.R., Durán, A., Peraud, O., Oliver, G., Hill, R.T. (2001). Chromium accumulation by two *Streptomyces* spp. isolated from riverine sediments. *J Ind Microbiol Biotechnol*: 210–215.

Amoroso, M. J., Benimeli, C. S., ve Cuozzo, S. A. (Eds.). (2013). *Actinobacteria: application in bioremediation and production of industrial enzymes*. CRC Press.

Anandan, R., Dharumadurai, D., ve Manogaran, G. P. (2016). An Introduction to Actinobacteria. In Biodegradation - Life of Science. https://www.intechopen.com/chapters/49873

Anastasi A, Tigini V, Varese GC (2013). The bioremediation potential of different ecophysiological groups of fungi. In Fungi as bioremediators. Springer, Berlin, Heidelberg, 29-49

Attwa, A. I., ve El Awady, M. E. (2011). Bioremediation of zinc by *Streptomyces aureofacienes*. *Journal of Applied Sciences, 11*(5), 873-877.

Ayangbenro, A. S., and Babalola, O. O. (2017). A new strategy for heavy metal polluted environments: a review of microbial biosorbents. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 14 (1), 94. doi: 10.3390/ijerph14010094

Ayangbenro, A. S., and Babalola, O. O. (2018). Metal(loid) bioremediation: strategies employed by microbial polymers. Sustainability 10 (9), 3028. doi: 10.3390/su10093028

Ayangbenro, A. S., Babalola, O. O., and Aremu, O. S. (2019). Bioflocculant production and heavy metal sorption by metal resistant bacterial isolates from gold mining soil. *Chemosphere* 231, 113–120. doi: 10.1016/j.chemosphere.2019.05.092

Ayangbenro, A. S., and Babalola, O. O. (2020). Genomic analysis of *Bacillus cereus* NWUAB01 and its heavy metal removal from polluted soil. *Sci. Rep.* 10 (1), 1–12. doi:10.1038/s41598-020-75170-x

Ayilara, M. S., Olanrewaju, O. S., Babalola, O. O., and Odeyemi, O. (2020). Waste management through composting: challenges and potentials. *Sustainability* 12 (11), 4456. doi: 10.3390/su12114456

Ayilara MS and Babalola OO (2023). Bioremediation of environmental wastes: the role of microorganisms. *Front. Agron*. 5:1183691. doi: 10.3389/fagro.2023.1183691

Balaji, S., Kalaivani, T., Shalini, M., Gopalakrishnan, M., Muhammad, R. M. A., ve Rajasekaran, C. (2015). Sorption sites of microalgae possess metal binding ability towards Cr(VI) from tannery effluents- a kinetic and characterization study. *Desalination and Water Treatment*, *57*, 14518-14529. https://doi.org/10.1080/19443994.2015.1064032

Bagwell, C.E., Hixson, K.K., Milliken, C.E., Lopez-Ferrer, D., Weitz, K.K. (2010). Proteomic and physiological responses of *Kineococcus radiotolerans* to copper. *PLoS One*, 5(8):e12427. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0012427.

Bamforth, S.M. ve Singleton, I. (2005). Bioremediation of polycyclic aromatic hydrocarbons: current knowledge and future directions. J. Chem. Technol. Biotechnol., 80: 723-736. https://doi.org/10.1002/jctb.1276

Barka, E. A., Vatsa, P., Sanchez, L., Gaveau-Vaillant, N., Jacquard, C., Klenk, H. P., ... ve van Wezel, G. P. (2016). Taxonomy, physiology, and natural products of Actinobacteria. *Microbiology and molecular biology reviews,* 80(1), 1-43.

Boopathy, R. (2000). Factors limiting bioremediation technologies. *Bioresource technology,* 74(1), 63-67.

Camargo, F.A., Bento, F.M., Okeke, B.C., Frankenberger, W.T. (2004). Hexavalent chromium reduction by an actinomycete, *Arthrobacter crystallopoietes* ES 32. *Biol Trace Elem Res* 97:183–194

Cameron, H., Mata, M. T., & Riquelme, C. (2018). The effect of heavy metals on the viability of Tetraselmis marina AC16-MESO and an evaluation of the potential use of this microalga in bioremediation. *PeerJ*, *6*, e5295. https://doi.org/10.7717/PEERJ.5295

Cao, H.-L., Liu, C., Cai, F.-Y., Qiao, X.-X., Dichiara, A. B., Tian, C.,... et al. (2020). In situ immobilization of ultra-fine Ag NPs onto magnetic Ag@

RF@Fe3O4 core-satellite nanocomposites for the rapid catalytic reduction of nitrophenols. *Water Research*, *179*, 115882. https://doi.org/10.1016/j.watres.2020.115882

Ceyhan, N., ve Esmeray, E. (2012). Petrol Kirliliği ve Biyoremediasyon. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi(1), 95-101.

Chandra R, Kumar V (2015) Mechanism of wetland plant rhizosphere bacteria for bioremediation of pollutants in an aquatic ecosystem. In: Chandra R (ed) Advances in Biodegradation and Bioremediation of Industrial Waste. *CRC Press*, Boca Raton, pp 329–379.

Chaudhary, P., Xu, M., Ahamad, L., Chaudhary, A., Kumar, G., Adeleke, B. S., et al. (2023). Application of synthetic consortia for improvement of soil fertility, pollution remediation, and agricultural productivity: a review. Agronomy 13 (3), 643. doi: 10.3390/agronomy13030643

Chen, S., Chang, S., Deng, Y., An, S., Hu, Dong, Y. H., Zhou, J., Hu, M., Zhong, G., ve Zhang, L. H. (2014). Fenpropathrin biodegradation pathway in *Bacillus* sp. DG-02 and its potential for bioremediation of pyrethroid-contaminated soils. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 62, 2147–2157.

Cherfouh R, Lucas Y, Derridj A and Merdy P (2018). Long-term, low technicality sewage sludge amendment and irrigation with treated wastewater under Mediterranean climate: impact on agronomical soil quality. *Environmental Science and Pollution Research*, 25: 35571-35581.

Copete-Pertuz, L. S., Plácido, J., Serna-Galvis, E. A., Torres-Palma, R. A., and Mora, A. (2018). Elimination of isoxazolyl-penicillins antibiotics in waters by the ligninolytic native Colombian strain leptosphaerulina sp. considerations on biodegradation process and antimicrobial activity removal. *Sci. Total Environ*. 630, 1195–1204. doi: 10.1016/ j.scitotenv.2018.02.244

Dai, Y., Li, N., Zhao, Q., ve Xie, S. (2015). Bioremediation using *Novosphingobium* strain DY4 for 2,4-dichlorophenoxyacetic acid-contaminated soil and impact on microbial community structure. *Biodegradation*, *26*, 161–170.

De Alencar, F.L.S., Navoni, J.A., & do Amaral, V.S. (2017). The use of bacterial bioremediation of metals in aquatic environments in the twenty-first century: a systematic review. *Environmental Science and Pollution Research*, *24*, 16545-16559. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9129-8.

Deshmukh R, Khardenavis AA, Purohit HJ (2016). Diverse metabolic capacities of fungi for bioremediation. *Indian journal of microbiology*, 56(3), 247-264.

Desjardin, V., Bayard, R., Lejeune, P., Gourdon, R. (2003). Utilisation of supernatants of pure cultures of *Streptomyces thermocarboxydus* NH50 to reduce chromium toxicity and mobility in contaminated soils. *Water Air Soil Pollut* 3:153–160.

Dindar, E., Topaç Şağban, F. O., & Başkaya, H. S. (2010). Kirli toprakların biyoremediasyon ile ıslahı. Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi, 15(2).

Doelman, P., Breedveld, G. (1999). In situ versus on site practices. In: D.C. Adriano, J.-M. Bollag, W.T. Frankenberger, Jr., and R.C. Sims, Eds. Bioremediation of Contaminated Soils, 539–558. Agronomy Monograph 372. Soil Science Society of America, Madison, WI.

EPA, (1995) Contaminants and Remedial Options at Select Metals-Contaminated Sites, EPA/540/R-95/512.

Farhan, M., Ali-Butt, Z., Khan, A. U., Wahid, A., Ahmad, M., Ahmad, F., ve Kanwal, A. (2014). Enhanced biodegradation of chlorpyrifos by agricultural soil isolate. *Asian Journal of Chemistry*, 26, 3013–3017.

Fashola, M. O., Ngole-Jeme, V. M., and Babalola, O. O. (2020a). Heavy metal immobilization potential of indigenous bacteria isolated from gold mine tailings. *Int. J. Environ. Res*. 14(1), 71–86. doi: 10.1007/s41742-019-00240-6

Fashola, M. O., Ngole-Jeme, V. M., and Babalola, O. O. (2020b). Physicochemical properties, heavy metals, and metal-tolerant bacteria profiles of abandoned gold mine tailings in krugersdorp, south Africa. *Can. J. Soil Sci*. 100(3), 217–233. doi: 10.1139/cjss-2018-0161

Focardi, S, Pepi, M, Landi, G, Gasperini, S, Ruta, M, Di Biasio, P, et al. (2012). Hexavalent chromium reduction by whole cells and cell free extract of the moderate halophilic bacterial strain *Halomonas* sp. TA-04. *International Biodeterioration & Biodegradation,* 66:63-70. DOI: 10.1016/j.ibiod.2011.11.003

Fu, F., & Wang, Q. (2011). Removal of heavy metal ions from wastewaters: A review. *Journal of Environmental Management*, *92*(3), 407-418.https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2010.11.011

Gangola, S., Sharma, A., Bhatt, P., Khati, P., and Chaudhary, P. (2018). Presence of esterase and laccase in *bacillus subtilis* facilitates biodegradation and detoxification of cypermethrin. *Sci. Rep*. 8 (1), 12755.

Ghaly, A.E., Ananthashankar, R. Alhattab, M.V.V.R., Ramakrishnan, V.V., (2014). Production, Characterization and Treatment of Textile Effluents: A Critical Review, *J. Chem. Eng. Process Technol*. 5, 1–19, Https://Doi.Org/10.4172/2157- 7048.1000182.

Ghani A (2010). Toxic effects of heavy metals on plant growth and metal accumulation in maize (Zea mays). *Iranian Journal of Toxicology*, 3: 325-334.

Glass, D.J., (1999). Economic patential of phytoremediation. In: Raskin, I., Ensley, B.D. (Eds.), Phytoremediation of Toxic Metals: Using Plants to Clean Up the Environment. John Wiley&Sans, New York, NY. pp.15-31.

George, K. S., Revathi, K. B., Deepa, N., Sheregar, C. P., Ashwini, T. S., & Das, S. (2016). A study on the potential of Moringa leaf and bark extract in bioremediation of heavy metals from water collected from various lakes in Bangalore. *Procedia Environmental Science*, *35*, 869–880.

Haferburg, G., Kloess, G., Schmitz, W., ve Kothe, E. (2008). "Ni-struvite"—a new biomineral formed by a nickel resistant Streptomyces acidiscabies. *Chemosphere, 72*(3), 517-523.

Haferburg, G., Groth, I., Mollmann, U., Kothe, E., ve Sattler, I. (2009). Arousing sleeping genes: Shifts in secondary metabolism of metal tolerant Actinobacteria under conditions of heavy metal stress. *Biometals,* 22(2), 225-234.

Harms H, Schlosser D, Wick LY (2011). Untapped potential: exploiting fungi in bioremediation of hazardous chemicals. *Nature Reviews Microbiology*, 9(3), 177.

Hoeppel, R.E., Hinchee, R.E., Arthur, M.F. (1991) Bioventing soils contaminated with petroleum hydrocarbons. *Journal of Industrial Microbiology*, 8, 141-146.

Jafari, A., Ghaderpoori, M., Kamarehi, B., and Abdipour, H. (2019). Soil pollution evaluation and health risk assessment of heavy metals around douroud cement factory, Iran. Environ. *Earth Sci*. 78 (8), 1–9. doi: 10.1007/s12665-019-8220-5.

Jaafari, J., ve Yaghmaeian, K. (2019). Optimization of heavy metal biosorption onto freshwater algae (Chlorella coloniales) using response surface methodology (RSM). *Chemosphere*, 217, 447-455. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2018.10.205.

Jeyakumar, P, Debnath, C, Vijayaraghavan, R, Muthuraj, M. (2022). Trends in bioremediation of heavy metal contaminations. *Environ Eng Res* 28:220631–220630.

Jeyakumar, P., Debnath, C., Vijayaraghavan, R., ve Muthuraj, M. (2023). Trends in bioremediation of heavy metal contaminations. *Environmental Engineering Research*, 28(4).

Juwarkar, A. A., Singh, S. K., & Mudhoo, A. (2010). A comprehensive overview of elements in bioremediation. *Reviews in Environmental Science and Biotechnology*, *9*, 215–288.

Kahraman, S., & Yeşilada, O. (2001). Industrial and agricultural wastes as substrates for laccase production by white-rot fungi. *Folia Microbiologica*, *46*(2), 133.

Kao, C. M., Chen, C. Y., Chen, S. C., Chien, H. Y., ve Chen, Y. L. (2008). Application of in situ biosparging to remediate a petroleum-hydrocarbon spill site: Field and microbial evaluation. *Chemosphere, 70*(8), 1492-1499.

Khan, A.G., Kuek, C., Chaudhry, T.M. Khoo, C.S. and Hayes, W.J. (2000) Role of plants, mycorrhizae and phytochelators in heavy metal contaminated land remediation, *Chemosphere,* 41, 197-207.

Kour, D., Khan, S. S., Kour, H., Kaur, T., Devi, R., Rai, P. K., et al. (2022). Microbemediated bioremediation: current research and future challenges. J. Appl. Biol. Biotechnol. 10 (2), 6–24. doi: 10.7324/JABB.2022.10s202

Kumari, V., and Tripathi, A. (2020). Remediation of heavy metals in pharmaceutical effluent with the help of *bacillus cereus*-based green-synthesized silver nanoparticles supported on alumina. *Appl. Nanosci.* 10 (6), 1709–1719. doi: 10.1007/s13204-020-01351-9

Kushwaha, A., Maurya, S., Pathak, R. K., Agarwal, S., Chaurasia, P. K., and Singh, M. (2018). "Laccase from white rot fungi having significant role in food, pharma, and other industries," in Research advancements in pharmaceutical, nutritional, and industrial enzymology (Pennsylvania: IGI Global), 253–277.

Larsen, S.B., Karakashev, D., Angelidaki, I., Schmidt, J.E., (2009). Ex-situ bioremediation of polycyclic aromatic hydrocarbons in sewage sludge. *J. Hazard. Mater.* 164, 1568–1572. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2008.08.067.

Laxman, R. S., ve More, S. (2002). Reduction of hexavalent chromium by *Streptomyces griseus*. *Minerals Engineering*, *15*(11), 831-837.

Lechevalier, H. A., ve Lechevalier, M. P. (1965). Classification des actinomycètes aérobies basée sur leur morphologie et leur composition chimique. *Annales de l'Institut Pasteur, 108*, 662–673.

Leuther, F, Schlüter, S, Wallach, R ve Vogel, H.J. (2019). Structure and hydraulic properties in soils under long-term irrigation with treated wastewater. *Geoderma,* 333.

Liu, H, Wang, H, Wang, G. (2012). *Intrasporangium chromatireducens* sp. nov., a chromate-reducing actinobacterium isolated from manganese mining soil, and emended description of the genus *Intrasporangium*. *International Journal of Systematic and Evolutionary Microbiology,* 62(Pt 2):403-408.

Lopes, A. R., Danko, A. S., Manaia, C. M., ve Nunes, O. C. (2012). Molinate biodegradation in soils: natural attenuation versus bioaugmentation. *Applied Microbiology and Biotechnology.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s00253-012-4096-y

Mahmood, A., Bilal, B., Naeem, Z., & Iram, S. (2021). "Physical, chemical, and biological remediation techniques for textile effluents in context with developed and developing countries," in Rhizobiont in bioremediation of hazardous waste (Singapore:Springer), 409–441.

Mani, D., ve Kumar, C. (2014). Biotechnological advances in bioremediation of heavy metals contaminated ecosystems: An overview with special reference to phytoremediation. *International Journal of Environmental Science and Technology, 11*(3), 843-872.

Methneni, N., Morales-Gonzalez, J. A., Jaziri, A., Mansour, H. B., and Fernandez- Serrano, M. (2021). Persistent organic and inorganic pollutants in the effluents from the textile dyeing industries: ecotoxicology appraisal via a battery of biotests. *Environ. Res.* 196, 110956. doi: 10.1016/j.envres.2021.110956.

Morales, D.K., Ocampo, W., Zambrano, M.M. (2007) .Efficient removal of hexavalent chromium by a tolerant *Streptomyces* sp. affected by the toxic effect of metal exposure. *J Appl Microbiol.* 103(6):2704-12. doi: 10.1111/j.1365-2672.2007.03510.x. PMID: 18045449.

Ndeddy Aka, R. J., and Babalola, O. O. (2016). Effect of bacterial inoculation of strains of *pseudomonas aeruginosa*, *alcaligenes feacalis* and *bacillus subtilis* on germination, growth and heavy metal (Cd, cr, and Ni) uptake of *brassica juncea*. *Int. J. Phytoremediation* 18 (2), 200–209.

Ogunlaja, A., Ogunlaja, O. O., Okewole, D. M., and Morenikeji, O. A. (2019). Risk assessment and source identification of heavy metal contamination by multivariate and hazard index analyses of a pipeline vandalised area in Lagos state, Nigeria. *Sci. Total Environ.* 651, 2943–2952. doi: 10.1016/j.scitotenv.2018.09.386

Orlovic-Leko, P., Farkas, B., and Galic, I. (2022). A short review of environmental and health impacts of gold mining. Reliability: *Theory Appl.* 17(SI 4 (SI 4 (70), 242–248.

Pattanapipitpaisal, P., Brown, N., ve Macaskie, L. (2001). Chromate reduction and 16S rRNA identification of bacteria isolated from a Cr(VI)-contaminated site. *Applied Microbiology and Biotechnology*, *57*, 257-261.

Perera, I. C., and Hemamali, E. H. (2022). Genetically modified organisms for bioremediation: current research and advancements. *Bioremediat. Environ. Pollut.:* Emerg. Trends Strategies 1, 163–186.

Polti, M.A., Amoroso, M.J., Abate, C.M. (2007). Chromium(VI) resistance and removal by actinomycete strains isolated from sediments. *Chemosphere* 67:660–667.

Polti, M. A., el Aparicio, J. D., Benimeli, C. S., ve Amoroso, M. J. (2014). Role of Actinobacteria in Bioremediation. In S. Das (Ed.), *Microbial Biodegradation and Bioremediation* (pp. 269-286). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-800021-2.00011-X

Poopal, A., ve Laxman, R. (2008). Hexavalent chromate reduction by immobilized *Streptomyces griseus*. *Biotechnology Letters*, *30*(6), 1005-1010.

Prabagar, S., Dharmadasa, R. M., Lintha, A., Thuraisingam, S., ve Prabagar, J. (2021). Accumulation of heavy metals in grape fruit, leaves, soil and water: a study of influential factors and evaluating ecological risks in Jaffna, Sri Lanka. Environmental Sustainability Indicators, 12, 100147. https://doi.org/10.1016/j.indic.2021.100147

Pratush, A., Kumar, A., ve Hu, Z. (2018). Adverse effect of heavy metals (As, Pb, Hg, and Cr) on health and their bioremediation strategies: a review. *International Microbiology,* 21, 97–106.

Raskin, I., Smith, R.D., ve Salt, D.E., (1997). Phytoremediation of metals using plants to remove pollutants from the environment. *Curr. Opin. Birstechnol,* 8, 221 – 226.

Rahman, Z., ve Singh, V. P. (2019). The relative impact of toxic heavy metals (THMs) (arsenic (As), cadmium (Cd), chromium (Cr)(VI), mercury (Hg), and lead (Pb)) on the total environment: An overview. *Environmental Monitoring and Assessment*, *191*, 419. https://doi.org/10.1007/S10661-019-7528-7

Rayner, J. L., Snape, I., Walworth, J. L., Harvey, P. M., ve Ferguson, S. H. (2007), Petroleum–hydrocarbon contamination and remediation by microbioventing at sub-Antarctic Macquarie Island. *Cold Regions Science and Technology*, 48(2), 139-153.

Richards, J. W., Krumholz, G. D., Chval, M. S., ve Tisa, L. S. (2002). Heavy metal resistance patterns of *Frankia* strains. *Appl. Environ. Microbiol*. 68 923–927. 10.1128/aem.68.2.923-927.2002

Robinson, C., Von Broemssen, M., Bhattacharya, P., Häller, S., Bivén, A., Hossain, M., ... ve Thunvik, R. (2011). Dynamics of arsenic adsorption in the targeted arsenic-safe aquifers in Matlab, south-eastern Bangladesh: Insight from experimental studies. *Applied Geochemistry, 26*(4), 624-635.

Salt, D.E., Smith, R.D., ve Raskin, I. (1998) Phytoremediation, Ann. Rev. Plant Phys. *Plant Mol. Biol*. 49, 643– 668.

Saavedra, R., Muñoz, R., Taboada, M. E., Vega, M., ve Bolado, S. (2018). Comparative uptake study of arsenic, boron, copper, manganese and zinc from water by different green microalgae. *Bioresource Technology*, 263, 49-57. https://doi.org/10.1016/j.biortech.2018.04.101

Sahay, R. (2021). Synthetic applications of laccase and its catalytic potentials. *International Journal of Advanced Engineering Research and Science*, 8(6), 112–120. https://doi.org/10.22161/ijaers.86.12

Sandil, S. (2023). Chapter 2 - Recent trends in bioremediation of heavy metals. In V. Kumar, M. Bilal, S. K. Shahi, & V. K. Garg (Eds.), *Developments in Applied Microbiology and Biotechnology, Metagenomics to Bioremediation* (pp. 23-53). Academic Press. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-96113-4.00027-5

Sayqal, A., ve Ahmed, O. B. (2021). Advances in Heavy Metal Bioremediation: An Overview. *Applied Bionics and Biomechanics*, 2021, 1-8. https://doi.org/10.1155/2021/1609149

Salunkhe, V. P., Sawant, I. S., Banerjee, K., Wadkar, P. N., ve Sawant, S. D. (2015). Enhanced dissipation of triazole and multiclass pesticide residues on grapes after foliar application of grapevine-associated *Bacillus* species. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 63, 10736–10746.

Saxena, G., Kishor, R., ve Bharagava, R. N. (2020). Application of microbial enzymes in degradation and detoxification of organic and inorganic pollutants. In *Bioremediation of Industrial Waste for Environmental Safety* (pp. 41-51). Springer.

Seven, T., Can, B., Darende, B. N., ve Ocak, S. (2018). Hava ve Toprakta Ağır Metal Kirliliği. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, 1(2), 91-103.

Schumann, P, Prauser, H, Rainey, F,A, Stackebrandt, E ve Hirsch, P. (1997). *Friedmanniella antarctica* gen. nov., sp. nov., an LL-diaminopimelic acid-containing actinomycete from Antarctic sandstone. *International Journal of Systematic Bacteriology*, 47(2):278-283. https://doi.org/10.1099/00207713-47-2-278

Sharma, S. (2012). Bioremediation: Features, strategies, and applications. *Post Graduate Govt. College, Sec-11, Chandigarh, India-160014*.

Siddiquee, S., Rovina, K., Azad, S. A., Naher, L., Suryani, S., ve Chaikaew, P. (2015). Heavy Metal Contaminants Removal from Wastewater Using the Potential Filamentous Fungi Biomass: A Review. *Journal of Microbial & Biochemical Technology*, 7(6), 384-393. https://doi.org/10.4172/19485948.1000243

Siněriz, M. L., Kothe, E., ve Abate, C. M. (2009). Cadmium biosorption by Streptomyces sp. F4 isolated from former uranium mine. *Journal of Basic Microbiology*, *49*(S1), S55-S62.

Singh, A. K., ve Cameotra, S. S. (2014). Influence of microbial and synthetic surfactant on the biodegradation of atrazine. *Environmental Science and Pollution Research*, 21, 2088–2097.

Singh, H. (2006). *Mycoremediation: Fungal bioremediation.* John Wiley & Sons.

Singh S, Parihar P, Singh R, Singh VP ve Prasad SM (2016). Heavy metal tolerance in plants: Role of transcriptomics, proteomics, metabolomics, and ionomics. *Frontiers in Plant Science*, 6: 1-36.

Siric, I., Eid, E. M., El-Morsy, M. H., Osman, H. E., Adelodun, B., Abou Fayssal, S., et al. (2022). Health risk assessment of hazardous heavy metals in two varieties of mango fruit (*Mangifera indica* L. var. dasheri and langra). *Horticulturae*, 8(9), 832. https://doi.org/10.3390/horticulturae8090832

Sonune, N. (2021). Microbes: a potential tool for bioremediation. In K. Vivek, P. Ram, & K. Manoj (Eds.), *Rhizobiont in Bioremediation of Hazardous Waste* (pp. 391–407). Springer.

Sönmez O ve Kılıç FN (2021). Toprakta Ağır Metal Kirliliği ve Giderim Yöntemleri, *Turkish Journal of Agricultural Engineering Research (TURKAGER)*, 2(2): 493-507. https://doi.org/10.46592/turkager.2021.v02i02.020

Stamets, P. (2005). *Mycelium Running: How Mushrooms Can Help Save the World*. Berkley, CA: Ten Speed Press, Chapter 7, 86-113.

Sugiyama, T, Sugito, H, Mamiya, K, Suzuki, Y, Ando, K, ve Ohnuki, T.(2012). Hexavalent chromium reduction by an actinobacterium *Flexivirga alba* ST13^{T} in the family *Dermacoccaceae*. *Journal of Bioscience and Bioengineering*, 113(3):367-371. https://doi.org/10.1016/j.jbiosc.2011.11.009

Sun, L., Guo, D., Liu, K., Meng, H., Zheng, Y., Yuan, F., et al. (2019). Levels, sources, and spatial distribution of heavy metals in soils from a typical coal industrial city of Tangshan, China. *Catena*, 175, 101–109. https://doi.org/10.1016/j.catena.2018.12.014

Tak, H. I., Ahmad, F., ve Babalola, O. O. (2012). Advances in the application of plant growth-promoting rhizobacteria in phytoremediation of heavy metals. *Reviews of Environmental Contamination and Toxicology*, 223(1), 33–52.

Tangahu, B.V., Vyatrawan, L., Nurmalasari, R., ve Pirade, F. (2017). Bioremediation of oil contaminated soil by biostimulation method using NPK fertilizer. *Open Access Library Journal*, *4*(11).

Tarekegn, M. M., Salilih, Z. F., ve Ishetu, A. I. (2020). Microbes used as a tool for bioremediation of heavy metal from the environment. *Cogent Food & Agriculture*, 6(1), 1783174. https://doi.org/10.1080/23311932.2020.1783174

Tchounwou, P. B., Yedjou, C. G., Patlolla, A. K., ve Sutton, D. J. (2012). Heavy Metal Toxicity and the Environment. In A. Lunch (Ed.), *Molecular, Clinical and Environmental Toxicology* (pp. 133-164). Basel: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-7643-8340-4_6

Techtmann, S. M., ve Hazen, T. C. (2016). Metagenomic applications in environmental monitoring and bioremediation. *Journal of Industrial Microbiology & Biotechnology*, 43, 1345–1354.

Thieman, W.J., ve Palladino, M.A. (2013). Biyoteknolojiye giriş. Bölüm dokuz. Editör adı (Ed./Eds.), Barkod / ISBN:9786053551508.

Tian, Q., Dou, X., Huang, L., Wang, L., Meng, D., Zhai, L., et al. (2020). Characterization of a robust cold-adapted and thermostable laccase from *pycnoporus* sp. SYBC-L10 with a strong ability for the degradation of tetracycline and oxytetracycline by laccase-mediated oxidation. J. Hazard. Mater. 382, 121084.

Uğurlu, E., Duysak, Ö., ve Şereflişan, H. (2019). Biyoremediasyon, biyoremediasyon teknikleri ve sucul ortamda kullanımı. *1st International Conference on Environment, Technology and Management*, 27-29 june 2019, 526-533.

Verma, S., and Kuila, A. (2019). Bioremediation of heavy metals by microbial process. Environ. Technol. Innovation 14, 100369. doi: 10.1016/j.eti.2019.100369

Vidali, M. (2001). Bioremediation, An overview. *Pure and Applied Chemistry*, 73, 1163-1172.

Villaverde, J., Posada-Baquero, R., Rubio-Bellido, M., Laiz, L., Saiz-Jimenez, C., Sanchez-Trujillo, M. A., ve Morillo, E. (2012). Enhanced mineralization of diuron using a cyclodextrin-based bioremediation technology. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 60(39), 9941–9947.

Varol Z ve Erdem DB (2020). Çorlu deresi ve yakın çevresi (Çerkezköy-Çorlu hattı) topraklarının ağır metal kirliliğinin değerlendirilmesi. *Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Dergisi,* 8(1): 26-35.

Wolicka, D., Suszek, A., Borkowski, A., ve Bielecka, A. (2009). Application of aerobic microorganisms in bioremediation in situ of soil contaminated by petroleum products. *Bioresource Technology*, 100, 3221–3227.

Yan, G., ve Viraraghavan, T. (2003). Heavy-metal removal from aqueous solution by fungus *Mucor rouxii*. *Water Research*, 37, 4486–4496.

Yang, J. S., Cao, J., Xing, G. L., ve Yuan, H. L. (2015). Lipid production combined with biosorption and bioaccumulation of cadmium, copper, manganese and zinc by oleaginous microalgae *Chlorella minutissima* UTEX2341. *Bioresource Technology*, 175, 537-544. https://doi.org/10.1016/j.biortech.2014.10.124

Yavuz, O., ve Sarıgül, N. (2016). Toprak ve Sucul Ortamlardaki Ağır Metal Kirliliği ve Ağır Metal Dirençli Mikroorganizmalar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 44-51.

Zacharia, J. T. (2019). Degradation pathways of persistent organic pollutants (POPs) in the environment. Persistent Organic Pollutants, 17–30. doi: 10.5772/intechopen.79645

Zhou, Y., Liu, X., ve Wang, J. (2019). Characterization of microplastics and the association of heavy metals with microplastics in suburban soil of central China. Sci. Total Environ. 694, 133798. doi: 10.1016/j.scitotenv.2019.133798

Zimmerman, W. (1980). Degradation of lignin by bacteria. *Journal of Biotechnology, 13*, 199-130.

Zwolak, A., Sarzyńska, M., Szpyrka, E., ve Stawarczyk, K. (2019). Sources of soil pollution by heavy metals and their accumulation in vegetables: a review. *Water, Air, & Soil Pollution*, 230(7), 1–9. https://doi.org/10.1007/s11270-019-4221-y

REFERENCES

Ahmed, F.E., Hart, R.W. and Lewis, N.J. (1977). Pesticide induced DNA damage and its repair in cultured human cells. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, 42, 161-173.

Ahmed, M.K., Habibullah-Al-Mamun, M., Hossain, M.A., Arif, M., Parvin, E., Akter, M.S., Khan, M.S. and Islam, M.M. (2011a). Assessing the genotoxic potentials of arsenic in tilapia (*Oreochromis mossambicus*) using alkaline comet assay and micronucleus test. *Chemosphere*, 84(1), 143-149.

Ahmed, M.K., Parvin, E., Arif, M., Islam, M.M., Akter, M.S. and Khan, M.S. (2011b). Genetic damage induced by lead chloride in different tissues of fresh water climbing perch *Anabas testudineus* (Bloch). *Environmental Monitoring and Assessment*, 182, 197-204.

Ali, F., El-Shehawi, A.M. and Seehy, M.A. (2008). Micronucleus test in fish genome: A sensitive monitor for aquatic pollution. *African journal of biotechnology*, 7(5), 606-612.

Alink, G.M., Quik, J.T.K., Penders, E.J.M., Spenkelink, A., Rotteveel, S.G.P., Maas, J.L. and Hoogenboezem, W. (2007). Genotoxic effects in the Eastern mudminnow (*Umbra pygmaea* L.) after exposure to Rhine water, as assessed by use of the SCE and Comet assays: a comparison between 1978 and 2005. *Mutation Research/Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis*, 631(2), 93-100.

Anbumani, S. and Mohankumar, M.N. (2011). Nuclear and cytoplasmic abnormalities in the fish *Catla catla* (Hamilton) exposed to chemicals and ionizing radiation. *Research Journal of Environmental Sciences*, *5*(12), 867-877.

Arunachalam, K.D., Annamalai, S.K. and Kuruva, J.K. (2013). In-vivo evaluation of hexavalent chromium induced DNA damage by alkaline comet assay and oxidative stress in *Catla catla*. *American Journal of Environmental Sciences*, 9(6), 470-482.

Barnes, J.L., Zubair, M., John, K., Poirier, M.C. and Martin, F.L. (2018). Carcinogens and DNA damage. *Biochemical Society Transactions*, 46(5), 1213-1224.

Batel, R., Bihari, N., Kurelec, B. and Zahn, R.K. (1985). DNA damage benzo [α] pyrene in the liver of mosquito fish *Gambusia affinis*. *Science of the Total Environment*, *41*(3), 275-283.

Batel, R., Vukmirovic, M., Bihari, N., Zahn, R.K. and Muller, W.E.G. (1993). Nonradiometric detection of DNA crosslinks in mussel hemolymph by alkaline elution. *Analytical Biochemistry*, 212(2), 402-406.

Bearr, J.S., Stapleton, H.M. and Mitchelmore, C.L. (2010). Accumulation and DNA damage in fathead minnows (*Pimephales promelas*) exposed to 2 brominated flame retardant mixtures, Firemaster® 550 and Firemaster® BZ54. *Environmental Toxicology and Chemistry: An International Journal*, 29(3), 722-729.

Black, M.C., Ferrell, J.R., Horning, R.C. and Martin Jr, L.K. (1996). DNA strand breakage in freshwater mussels (*Anodonta grandis*) exposed to lead in the laboratory and field. *Environmental Toxicology and Chemistry: An International Journal*, 15(5), 802-808.

Boleda, M.R., Galceran, M.T. and Ventura, F. (2009). Monitoring of opiates, cannabinoids and their metabolites in wastewater, surface water and finished water in Catalonia, Spain. *Water research*, 43(4), 1126-1136.

Bombail, V., Aw, D., Gordon, E. and Batty, J. (2001). Application of the comet and micronucleus assays to butterfish (*Pholis gunnellus*) erythrocytes from the Firth of Forth, Scotland. *Chemosphere*, 44(3), 383-392.

Bucker, A., Carvalho, M., Conceição, M. and Alves-Gomes, J. (2012). Micronucleus test and comet assay in erythrocytes of the Amazonian electric fish *Apteronotus bonapartii* exposed to benzene. *Ecotoxicology and Environmental Contamination*, 7(1), 65-73.

Canedo, A., de Jesus, L.W.O., Bailão, E.F.L.C. and Rocha, T.L. (2021). Micronucleus test and nuclear abnormality assay in zebrafish (*Danio rerio*): Past, present, and future trends. *Environmental Pollution*, 290, 118019.

Countryman, P.I. and Heddle, J.A. (1976). The production of micronuclei from chromosome aberrations in irradiated cultures of human lymphocytes. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, 41(2-3), 321-331.

De Flora, S., Zanacchi, P., Bagnasco, M., Brunetti, R., Majone, F. and Levis, A.G. (1991). Metabolic and genetic effects of marine pollution on aquatic organisms. *Progress in Clinical and Biological Research*, 372, 69-78.

De Lemos, C.T., de Almeida Iranço, F., de Oliveira, N.C.D.Á., de Souza, G.D. and Fachel, J.M.G. (2008). Biomonitoring of genotoxicity using micronuclei assay in native population of *Astyanax jacuhiensis* (Characiformes: Characidae) at sites under petrochemical influence. *Science of the Total Environment*, 406(1-2), 337-343.

Fairbairn, D.W., Olive, P.L. and O'Neill, K.L. (1995). The comet assay: a comprehensive review. *Mutation Research/Reviews in Genetic Toxicology*, 339(1), 37-59.

Ferraro, M.V.M., Fenocchio, A.S., Mantovani, M.S., Ribeiro, C.D.O. and Cestari, M.M. (2004). Mutagenic effects of tributyltin and inorganic lead (Pb II) on the fish *H. malabaricus* as evaluated using the comet assay and the piscine micronucleus and chromosome aberration tests. *Genetics and Molecular Biology*, 27, 103-107.

Flammarion, P., Devaux, A., Nehls, S., Migeon, B., Noury, P. and Garric, J. (2002). Multibiomarker responses in fish from the Moselle River (France). *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 51(2), 145-153.

Gartiser, S., Hafner, C., Hercher, C., Kronenberger-Schäfer, K. and Paschke, A. (2010). Whole effluent assessment of industrial wastewater for determination of BAT compliance. Part 2: metal surface treatment industry. *Environmental Science and Pollution Research*, 17, 1149-1157.

Grisolia, C.K. and Starling, F.L. (2001). Micronuclei monitoring of fishes from Lake Paranoá, under influence of sewage treatment plant discharges. *Mutation Research/Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis*, 491(1-2), 39-44.

Groff, A.A., da Silva, J., Nunes, E.A., Ianistcki, M., Guecheva, T.N., de Oliveira, A.M., de Oliveira, C.P.F., Val, A.L. and Henriques, J.A. (2010). UVA/UVB-induced genotoxicity and lesion repair in *Colossoma macropomum* and *Arapaima gigas* Amazonian fish. *Journal of Photochemistry and Photobiology B: Biology*, 99(2), 93-99.

Grummt, T. (2000). DNA repair synthesis (Unscheduled DNA Synthesis) as a parameter for the assessment of genotoxicity in surface waters combined with biologic and cell biologic methods. Paris: OSPAR Commission.

Guilherme, S., Santos, M.A., Gaivão, I. and Pacheco, M. (2015). Genotoxicity evaluation of the herbicide Garlon® and its active ingredient (triclopyr) in fish (*Anguilla anguilla* L.) using the comet assay. *Environmental Toxicology*, 30(9), 1073-1081.

Guiloski, I.C., Ribas, J.L.C., Piancini, L.D.S., Dagostim, A.C., Cirio, S.M., Fávaro, L.F., Boschen, S.L., Cestari, M.M, da Cunha, C. and de Assis, H.C.S. (2017a). Paracetamol causes endocrine disruption and hepatotoxicity in male fish *Rhamdia quelen* after subchronic exposure. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, 53, 111-120.

Guiloski, I.C., Piancini, L.D.S., Dagostim, A.C., de Morais Calado, S.L., Favaro, L.F., Boschen, S.L., Cestari, M.M., da Cunha, C. and de Assis, H.C.S. (2017). Effects of environmentally relevant concentrations of the anti-inflammatory drug diclofenac in freshwater fish *Rhamdia quelen*. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 139, 291-300.

Herbert, A.R.M.I.N. and Zahn, R.K. (1990). Monitoring DNA damage in *Mytilus galloprovincialis* and other aquatic animals. *Z Angew Zool*, 1, 13-33.

Hurem, S., Gomes, T., Brede, D.A., Mayer, I., Lobert, V.H., Mutoloki, S., Gutzkow, K.B., Teien, H.C., Oughton, D., Aleström, P. and Lyche, J.L. (2018). Gamma irradiation during gametogenesis in young adult zebrafish causes persistent genotoxicity and adverse reproductive effects. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 154, 19-26.

Jackson, S.P. and Bartek, J. (2009). The DNA-damage response in human biology and disease. *Nature*, 461(7267), 1071-1078.

Jindal, R. and Verma, S. (2015). In vivo genotoxicity and cytotoxicity assessment of cadmium chloride in peripheral erythrocytes of *Labeo rohita* (Hamilton). *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 118, 1-10.

Kamer, I. and Rinkevich, B. (2002). In vitro application of the comet assay for aquatic genotoxicity: considering a primary culture versus a cell line. *Toxicology in vitro*, 16(2), 177-184.

Kienzler, A., Mahler, B.J., Van Metre, P.C., Schweigert, N., Devaux, A. and Bony, S. (2015). Exposure to runoff from coal-tar-sealed pavement induces genotoxicity and impairment of DNA repair capacity in the RTL-W1 fish liver cell line. *Science of the Total Environment*, 520, 73-80.

Kligerman, A.D. and Bloom, S.E. (1976). Sister chromatid differentiation and exchanges in adult mudminnows (*Umbra limi*) after in vivo exposure to 5-bromodeoxyuridine. *Chromosoma*, 56(2), 101-109.

Liepelt, A., Karbe, L. and Westendorf, J. (1995). Induction of DNA strand breaks in rainbow trout *Oncorhynchus mykiss* under hypoxic and hyperoxic conditions. *Aquatic Toxicology*, 33(2), 177-181.

Mamaca, E., Bechmann, R.K., Torgrimsen, S., Aas, E., Bjørnstad, A., Baussant, T. and Le Floch, S. (2005). The neutral red lysosomal retention assay and Comet assay on haemolymph cells from mussels (*Mytilus edulis*) and fish (*Symphodus melops*) exposed to styrene. *Aquatic Toxicology*, 75(3), 191-201.

Mathias, F.T., Fockink, D.H., Disner, G.R., Prodocimo, V., Ribas, J.L.C., Ramos, L.P., Cestari, M.M. and de Assis, H.C.S. (2018). Effects of low concentrations of ibuprofen on freshwater fish *Rhamdia quelen*. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, 59, 105-113.

McElroy, A.E., Farrington, J.W., Teal, J.M., and Varnasi, U. (1989). Metabolism of Polycyclic Aromatic Hydrocarbons in the Aquatic Environment. In *Bioavailability of polycyclic aromatic hydrocarbons in the aquatic environment* (pp. 1-39). Boca Raton: CRC.

Mitchell, J.R. and Horning, M.G. (1984). *Drug metabolism and drug toxicity*. New York: Raven Press.

Mitchelmore, C.L., Birmelin, C., Livingstone, D.R. and Chipman, J.K. (1998). Detection of DNA strand breaks in isolated mussel (*Mytilus edulis* L.) digestive gland cells using the "comet" assay. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 41(1), 51-58.

Mitchelmore, C.L. and Chipman, J.K. (1998). Detection of DNA strand breaks in brown trout (*Salmo trutta*) hepatocytes and blood cells using the single cell gel electrophoresis (comet) assay. *Aquatic Toxicology*, 41(1-2), 161-182.

Müllerschön, H. (1989). Entwicklung und Erprobung von In-vitro-Testverfahren mit Zellkulturen zur Erfassung genotoxischer Effekte von Abwasser und Wasser aus Oberflächengewässern. Doctoral dissertation. Darmstadt: Technische Hochschule Darmstadt.

Nacci, D.E., Cayula, S., and Jackim, E. (1996). Detection of DNA damage in individual cells from marine organisms using the single cell gel assay. *Aquatic Toxicology*, 35(3-4), 197-210.

Naz, S., Mansouri, B., Chatha, A.M.M., Ullah, Q., Abadeen, Z.U., Khan, M.Z., Khan, A., Saeed, S. and Bhat, R.A. (2022). Water quality and health risk assessment of trace elements in surface water at Punjnad Headworks, Punjab, Pakistan. *Environmental Science and Pollution Research*, 29(40), 61457-61469.

Nelson, S.D. (1982). Metabolic activation and drug toxicity. *Journal of Medicinal Chemistry*, 25(7), 753-765.

Nirchio, M., Veintimilla, O.C., Cordero, P.F.Q., Hernández, J.G. and Oliveira, C. (2019). Genotoxic effects of mercury chloride on the Neotropical fish *Andinoacara rivulatus* (Cichlidae: Cichlasomatini). *Revista de Biología Tropical*, 67(4), 745-754.

Nwani, C.D., Nagpure, N.S., Kumar, R., Kushwaha, B. and Lakra, W.S. (2013). DNA damage and oxidative stress modulatory effects of glyphosate-based herbicide in freshwater fish, *Channa punctatus*. *Environmental Toxicology and Pharmacology*, 36(2), 539-547.

O'Driscoll, M. (2012). Diseases associated with defective responses to DNA damage. *Cold Spring Harbor Perspectives in Biology*, 4(12), a012773.

OECD, T. (1997). *474: OECD Guideline for the Testing of Chemicals, No. 474: Mammalian Erythrocyte Micronucleus Test*. Paris: Organization for Economic Cooperation and Development.

Orozco-Hernández, L., Gutiérrez-Gómez, A.A., SanJuan-Reyes, N., Islas-Flores, H., García-Medina, S., Galar-Martínez, M., Dublan-García, O., Natividad, R. and Gómez-Oliván, L.M. (2018). 17β-Estradiol induces cyto-genotoxicity

on blood cells of common carp (*Cyprinus carpio*). *Chemosphere*, 191, 118-127.

Pastor, N., López-Lázaro, M., Tella, J.L., Baos, R., Hiraldo, F. and Cortés, F. (2001). Assessment of genotoxic damage by the comet assay in white storks (*Ciconia ciconia*) after the Donana ecological disaster. *Mutagenesis*, 16(3), 219-223.

Perveen, S., Hashmi, I. and Khan, R. (2019). Evaluation of genotoxicity and hematological effects in common carp (*Cyprinus carpio*) induced by disinfection by-products. *Journal of Water and Health*, 17(5), 762-776.

Pollack, N., Cunningham, A.R. and Rosenkranz, H.S. (2003). Environmental persistence of chemicals and their carcinogenic risks to humans. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, 528(1-2), 81-91.

Preston, R.J. (2014). Chromosome Aberrations. In M. R. Heidari (Ed.), *Reference Module in Biomedical Sciences Encyclopedia of Toxicology* (3rd ed.) (pp. 955-958). Amsterdam: Elsevier.

Ralph, S., Petras, M., Pandrangi, R. and Vrzoc, M. (1996). Alkaline single cell gel (comet) assay and genotoxicity monitoring using two species of tadpoles. *Environmental and Molecular Mutagenesis*, 28(2), 112-120.

Rocco, L., Mottola, F., Santonastaso, M., Saputo, V., Cusano, E., Costagliola, D., Süpero, T., Pacifico, S. and Stingo, V. (2015). Anti-genotoxic ability of α-tocopherol and Anthocyanin to counteract fish DNA damage induced by musk xylene. *Ecotoxicology*, 24, 2026-2035.

Rodriguez-Cea, A., Ayllon, F. and Garcia-Vazquez, E. (2003). Micronucleus test in freshwater fish species: an evaluation of its sensitivity for application in field surveys. *Ecotoxicology and environmental safety*, 56(3), 442-448.

San, R.H.C. and Stich, H.F. (1975). DNA repair synthesis of cultured human cells as a rapid bioassay for chemical carcinogens. *International Journal of Cancer*, 16(2), 284-291.

Santos, L.H., Araújo, A.N., Fachini, A., Pena, A., Delerue-Matos, C. and Montenegro, M.C.B.S.M. (2010). Ecotoxicological aspects related to the presence of pharmaceuticals in the aquatic environment. *Journal of hazardous materials*, 175(1-3), 45-95.

Sayed, A.E.D.H., Idriss, S.K., Abdel-Ghaffar, S.K. and Hussein, A.A. (2023). Haemato-biochemical, mutagenic, and histopathological changes in *Oreochromis niloticus* exposed to BTX. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(21), 59301-59315.

SCENIHR, R. (Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks Report) (2023, July 23). Health Effects of Exposure to EMF. European Commission. 3.8 Methodological Framework. Retrieved from:https://ec.europa.eu/health/scientific_committees/opinions_layman/en/electromagnetic-fields/figtableboxes/table-2-2.htm

Series, H.S. (2002). *Survey on Genotoxicity Test Methods for the Evaluation of Waste Water within Whole Effluent Assessment*. London: OSPAR.

Sharma, S., Nagpure, N.S., Kumar, R., Pandey, S., Srivastava, S.K., Singh, P.J. and Mathur, P.K. (2007). Studies on the genotoxicity of endosulfan in different tissues of fresh water fish *Mystus vittatus* using the comet assay. *Archives of Environmental Contamination and Toxicology*, 53(4), 617-623.

Singh, M., Khan, H., Verma, Y. and Rana, S.V.S. (2019). Distinctive fingerprints of genotoxicity induced by As, Cr, Cd, and Ni in a freshwater fish. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 19445-19452.

Taylor, J.H., Woods, P.S. and Hughes, W.L. (1957). The organization and duplication of chromosomes as revealed by autoradiographic studies using tritium-labeled thymidinee. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 43(1), 122-128.

Ullah, S., Hasan, Z., Zorriehzahra, M.J. and Ahmad, S. (2017). Diagnosis of endosulfan induced DNA damage in rohu (*Labeo rohita*, Hamilton) using comet assay. *Iranian Journal of Fisheries Sciences,* 16,138-149.

Vanzella, T.P., Martinez, C.B.R. and Cólus, I.M.S. (2007). Genotoxic and mutagenic effects of diesel oil water soluble fraction on a neotropical fish species. *Mutation Research/Genetic Toxicology and Environmental Mutagenesis*, 631(1), 36-43.

Vevers, W.F. and Jha, A.N. (2008). Genotoxic and cytotoxic potential of titanium dioxide (TiO_2) nanoparticles on fish cells in vitro. *Ecotoxicology*, 17, 410-420.

Williams, G.M. (1979). Review of in vitro test systems using DNA damage and repair for screening of chemical carcinogens. *Journal of the Association of Official Analytical Chemists*, 62(4), 857-863.

Wittekindt, E., Saftic, S., Matthess, C., Fischer, B., Hansen, P.D. and Schubert, J. (2000). In situ investigations for the detection of genotoxic potential in selected surface water with the DNA alkaline unwinding assay using fish cells, Early life stage of fish, crustaceae and mussels. *Erprobung, Vergleich, Weiterentwicklung und Beurteilung von Gentoxizitätstests für Oberflächenwasser.* Dresden: Forschungszentrum Karlsruhe GmbH, Projektträger Wassertechnologie und Entsorgung, Außenstelle Dresden.

Editör:
Doç. Dr. Meltem Kurtoğlu Erden

Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi

International Research in the Field of Computer Education and Instructional Technology

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I

(International Research in the Field of Computer Education and Instructional Technology)
Editör: Doç. Dr. Meltem Kurtoğlu Erden

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-22-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR-I
(International Research in the Field of Computer Education and Instructional Technology)
Editör: Doç. Dr. Meltem Kurtoğlu Erden
VI+130 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-22-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Allen, I. E., & Seaman, J. (2017). Digital Learning Compass: Distance Education Enrollment Report 2017. *Babson Survey Research Group*.

Almarzooqi, F., & Jabeen, F. (2021). The role of online teaching during the COVID-19 pandemic: A review of the literature. *Education and Information Technologies*, 26(5), 5585-5602.

Anderson, T. (2008). Theory and practice of online learning. In The handbook of research on educational communications and technology (pp. 435–452). *Routledge*.

Beine, M., Noël, R., & Ragot, L. (2014). Determinants of the international mobility of students. *Economics of Education Review*, 41, 40-54.

Bennett, S., & O'Brien, P. (2019). The Role of Online Professional Development in Educator Learning. *Journal of Online Learning Research*, 5(2), 123-142.

Bozkurt, A., & Sharma, P. (2020). Online learning: A comprehensive review of its history, benefits, challenges, and future. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 1–25.

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of pandemic: A global perspective. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), 1-3.

Demir, A. (2022). Distractions in Online Meetings: An Empirical Study. Journal of Business Communication, 59(3), 215-230.

Demirsel, M. T. (2024). *İş Dünyasında Z Kuşağı*. Eğitim Yayınevi.

Fitzgerald, H. (2021). Navigating Technical Challenges in Online Meetings. *International Journal of Online Education*, 5(3), 47-63.

Garrison, D. R., & Vaughan, N. D. (2013). Blended Learning in Higher Education: Framework, Principles, and Guidelines. *John Wiley & Sons.*

Gonzalez, J., Palacios, A., & Tejedor, F. (2021). The impact of digital technology on teaching and learning: A systematic review. *Educational Technology & Society*, 24(1), 80-96.

Hew, K. F., & Cheung, W. S. (2018). Using blended learning: Evidence-based practices. *Springer.*

Hollis, L., & Zhang, Y. (2020). Software Compatibility Issues in Virtual Meetings: Solutions and Strategies. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(2), 145-161.

Hrastinski, S. (2008). Asynchronous and synchronous e-learning. *Educause Quarterly*, 31(4), 51-55.

Huang, R., & Li, J. (2020). The role of online education in the post-pandemic era: Opportunities and challenges. *Journal of Educational Technology & Society*, 23(4), 1-3.

Kaya, A. (2020). The Impact of Nonverbal Communication in Virtual Environments. *Journal of Communication Studies*, 12(4), 213-225.

Kebritchi, M., Lipschuetz, A., & Santiague, L. (2017). Issues and challenges for teaching successful online courses in higher education. *Journal of Educational Technology Systems*, 46(1), 4-29.

Ko, S. & Rossen, S. (2017). Teaching Online: A Practical Guide. *Routledge*.

Liu, M., & Kuo, H. (2021). The influence of online professional development on teachers' instructional practices: A meta-analysis. *Computers & Education,* 175, 104295.

Martin, F. & Bolliger, D. U. (2018). Engagement matters: Student perceptions on the importance of engagement strategies in the online learning environment. *Online Learning*, 22(1), 205-222.

Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2018). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same? *The Internet and Higher Education,* 14(2), 129-135.

Moore, M. G., & Kearsley, G. (2012). Distance Education: A Systems View of Online Learning. *Cengage Learning*.

Moore, R. L., Vitale, D., & Stawinoga, N. (2018). The digital divide and educational equity: A look at students with very limited access to electronic devices at home. *ACT Center for Equity in Learning.*

Okutan, M. H. (2024). Dijitalleşmenin Kurumsal İtibar Yönetimindeki Yeri: Atatürk Üniversitesi Bilimsel Dergiler Koordinatörlüğü Sosyal Medya Hesapları Üzerine Bir İnceleme. *Current Perspectives in Social Sciences*, 28(2), 166-181.

Özkan, İ. (2021). Technical Challenges in Online Education: A Comprehensive Analysis. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 21(1), 101-114.

Özkan, Y. (2021). Çevrimiçi toplantılarda teknik aksaklıkların yönetimi. İnternet ve İletişim Çalışmaları, 3(3), 22-34.

Perkins, R., & Neumayer, E. (2014). Geographies of educational mobilities: Exploring the uneven flows of international students. *Theorizing student mobility*, 9(1), 10-21.

Picciano, A. G. (2017). Online Learning: A Comprehensive Guide to Theory, Strategy, and Practice. *Routledge*.

Singh, V., & Thurman, A. (2019). How many ways can we define online learning? A systematic literature review of definitions of online learning (1988–2018*). American Journal of Distance Education,* 33(4), 289-306.

Şahin, M. (2019). Technology Acceptance and Online Learning: A Study of Instructors' Competence. *Journal of Educational Technology Systems*, 48(4), 456-472.

Tatlı, C. (2023). *Uzaktan Eğitimde Sanal Sınıflar*. (Ed. Baltacı Ö.) Özgür Yayınları, Basım sayısı:1-79 -100

Tichavsky, L. J., Hunt, A. N., Driscoll, A., & Jicha, K. (2015). It's just easier: Student perceptions of online versus face-to-face classroom experiences. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 12(1), 1-17.

Tucker, J. (2023). Enhancing Engagement in Virtual Meetings: Best Practices. *International Journal of Business Communication*, 60(2), 178-195.

Van Deursen, A. J., Helsper, E. J., & Eynon, R. (2016). Development and validation of the Internet Skills Scale (ISS). *Information, Communication & Society*, 19(6), 804-823.

Van Laar, E., Van Deursen, A. J., Van Dijk, J. A., & De Haan, J. (2020). Determinants of 21st-century digital skills: A large-scale survey among working professionals. *Computers in Human Behavior*, 100, 93-104. https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.06.017

Wisconsin Meetings. (2023). Creative Strategies for Increasing Engagement in Virtual Meetings. Retrieved from Wisconsin Meetings website.

Zhou, M., Zhang, S., & Wang, Y. (2020). Collaboration in Online Education: A Framework for Enhancing Interaction Among Educators. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 17(1), 12-28.

Zhu, M., & Liu, O. L. (2020). The effect of socio-economic status on student achievement in online education: A meta-analysis. *Journal of Educational Research and Development*, 14(2), 67-83.

Zimmerman, B. J., & Schunk, D. H. (2011). Self-regulated learning and academic achievement: *Theory, research, and practice. Routledge*.

KAYNAKÇA

Alagöz, A. (2023). *Öğretmen adaylarına oyun tabanlı öğrenme uygulaması geliştirme becerilerinin kazandırılması* (Master's thesis, Bursa Uludag University (Turkey)

Alam, A., & Mohanty, A. (2023). Educational technology: Exploring the convergence of technology and pedagogy through mobility, interactivity, AI, and learning tools. Cogent Engineering, 10 (2), 2283282.

Alamri, H., Walton, G., & Wills, G. (2020). Personalised learning with gamification: A study on motivating and engaging students in computer science. *Interactive Learning Environments, 28*(6), 649-671.

Arampatzis, D., Doulgeraki, M., Giannoulis, M., Stefanidi, E., ve Patkos, T. (2019, May). EduBAI: An Educational Platform for Logic-Based Reasoning. In *IFIP International Conference on Artificial Intelligence Applications and Innovations* (pp. 464-472). Cham: Springer International Publishing.

Baldominos, A., ve Quintana, D. (2019). Data-driven interaction review of an ed-tech application. *Sensors*, *19*(8), 1910.

Buckley, P., ve Doyle, E. (2016). Gamification and student motivation. *Interactive Learning Environments, 24*(6), 1162-1175.

Burns, N., ve Grove, S. K. (2007). *Understanding nursing research: Building an evidence-based practice.* (4th ed., pp. 134-163). China: Saunders.

Castellano, M. S., Contreras-McKay, I., Neyem, A., Farfán, E., Inzunza, O., Ottone, N. E., ve Tubbs, R. S. (2024). Empowering human anatomy education through gamification and artificial intelligence: An innovative approach to knowledge appropriation. *Clinical Anatomy*, *37*(1), 12-24.

Clark, D. B., Virk, S. S., Barnes, J., ve Adams, D. M. (2016). Self-explanation and digital games: Adaptively increasing abstraction. *Computers ve Education*, 103, 28-43.

Çakır, H. (2013). Bilgisayar oyunlarına ilişkin ailelerin yaklaşımı ve öğrenci üzerindeki etkilerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *9*(2), 138-150. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/mersinefd/issue/17383/181584?publisher=mersinuniversity

Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., ve Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness: Defining "gamification". *Proceedings of the 15th international academic MindTrek conference: Envisioning future media environments*, 9-15.

Furuichi, M., Aibara, M., ve Yanagisawa, K. (2014, July). Design and implementation of serious games for training and education. In *2014 UKACC International Conference on Control (CONTROL)* (pp. 691-695). IEEE.

Gee, J. P. (2003). *What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy*. Computers in Human Behavior, 19(1), 199-205.

Gerrish, K., ve Lacey, A. (2010). *The research process in nursing.* (6th ed., pp. 79-92, 188-198, 284-302). London: Wiley-Blackwell.

Greene, J. A., ve Azevedo, R. (2010). The measurement of learners self-regulated cognitive and metacognitive processes while using computer-based learning environments. *Educational Psychologist*, *45*(4), 203-209.

Güler, C., ve Güler, E. (2015). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında oyunlaştırma: Rozet kullanımı. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 125-130

Kin, A. (2011). Smart gamification: seven core concepts for creating compelling experiences. http://www.youtube.com/watch?v=F4YP-hGZTuA adresinden erişilmiştir.

Kuk, K., Milentijević, I. Z., Ranđelović, D., Popović, B. M., & Čisar, P. (2017). The design of the personal enemy-MIMLebot as an intelligent agent in a game-based learning environment. *Acta polytechnica hungarica*, *14*(4), 121-139.

Lee, J. J. ve Hammer, J. (2011). Gamification in education: what, how, why bother? *Academic exchange quarterly*, 15(2), 146.

Moula, P., ve Goodman M. (2009). *Nursing Research.* (pp. 111-149, 247-261). London: SAGE Publication Ltd.

N. Yanes Ve I. Bououd, "Using Gamification and Serious Games for English Language Learning," *2019 International Conference on Computer and Information Sciences (ICCIS)*, Sakaka, Saudi Arabia, 2019, pp. 1-6, doi: 10.1109/ICCISci.2019.8716451.

Ranjitha, M., Nathan, K., ve Joseph, L. (2020). Artificial intelligence algorithms and techniques in the computation of player-adaptive games. In *Journal of Physics: Conference Series* (Vol. 1427, No. 1, p. 012006). IOP Publishing.

Ren, J., Xu, W., ve Liu, Z. (2024). The Impact of Educational Games on Learning Outcomes: Evidence From a Meta-Analysis. *International Journal of Game-Based Learning (IJGBL), 14*(1), 1-25. http://doi.org/10.4018/IJGBL.336478

Rodrigues, L., Palomino, P. T., Toda, A. M., Klock, A. C., Pessoa, M., Pereira, F. D., ... ve Isotani, S. (2024). How personalization affects motivation in gamified review assessments. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, *34*(2), 147-184.

Rodrigues, L., Toda, A., Pereira, F., Palomino, P. T., Klock, A. C., Pessoa, M., ... & Isotani, S. (2022, July). Garfield: a recommender system to personalize gamified learning. In *International Conference on Artificial Intelligence in Education* (pp. 666-672). Cham: Springer International Publishing.

Su, J., Guo, K., Chen, X., & Chu, S. K. W. (2023). Teaching artificial intelligence in K–12 classrooms: a scoping review. *Interactive Learning Environments*, 1-20.

Suresh Babu, S., ve Dhakshina Moorthy, A. (2024). Application of artificial intelligence in adaptation of gamification in education: A literature review. *Computer Applications in Engineering Education*, *32*(1), e22683.

Yılmaz, K. (2021). Sosyal bilimlerde ve eğitim bilimlerinde sistematik derleme, meta değerendirme ve bibliyometrik analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10(2), 1457-1490

KAYNAKÇA

Bahçeci, F., ve Genç, Z. (2013). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üniversitede aldıkları eğitim-öğretimin mesleki hayata etkilerine yönelik görüşleri. *Journal of Social Sciences* [JSS], 12(2), 315-324.

Bardakçı, S., Kılıçer, K. Özeke, V. (2017). Türkiye'de BÖTE Bölümleri, 2015-2016 yıllarına ilişkin bir durum tespite çalışması, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulam*a, 7(2) 123-148.

Creswell, J.W. (2007). Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions (2nd edition). London: Sage.

Dursun, F., ve Saracaloğlu, A. S. (2016). Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Kendi Yeterlilikleri ve Uygulamadaki Sorunlar Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *The Journal of International Lingual, Social and Educational Sciences*, 2(2), 40-58.

Eren, E., & Uluuysal, B. (2012). Bilişim teknolojileri (BT) öğretmenlerinin mesleki sorunları ve çözüm önerileri: Okul müdürü ve BT öğretmenlerinin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *8*(3), 152-171.

MEB (2012). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı eğitim kurumlarına öğretmen olarak atanacakların atamalarına esas olan alanlar ile Mezun oldukları yüksek öğretim programları ve aylık karşılığı okutacakları derslere ilişkin esaslar*. [Çevrim-içi: http://personel.meb.gov.tr/upload/Kimler_ogretmen_olur.pdf], Erişim tarihi: 11 Mayıs 2014.

Topu, F. B., & Göktaş, Y. (2012). Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin üstlendikleri roller ve onlardan beklentiler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *12*(1), 461-478.

Topuz, A. C. (2010). *Bilgisayar öğretmenlerinin meslek hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik nitel bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul

Yeşiltepe, G. M., & Erdoğan, M. (2013). İlköğretim Bilişim Teknolojileri Öğretmenlerinin Mesleğe Yönelik Sorunları, Bu Sorunların Nedenleri ve Çözüm Önerileri. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, *33*(3).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. (1984). *Case study research*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.

YÖK (1997). *T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. Ankara.

YÖK (1998). *Fakülte-okul işbirliği. Milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi,* Ankara.

YÖK (2006). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği lisans programı*. [Çevrim-içi:http://www.yok.gov.tr/component/option,com_docman/task,doc_download/gid,10/Itemid,88/], Erişim Tarihi: 22.06.2013.

YÖK (2007). *Öğretmen yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007)*. Yükseköğretim Kurulu Yayını, Ankara.

YÖK (2024). *Bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği* Çevrim içi: http://yokatlas.yok.gov.tr , Erişim Tarihi: 14.09.2024.

REFERENCES

Akçay, A., & Çoklar, A. N. (2018). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretmen adaylarının programlamaya ilişkin algılanan öz yeterliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 26(4), 2163-2176.

Akpınar, Y., & Altun, A. (2014). Bilgi toplumu okullarında programlama eğitimi gereksinimi. *İlköğretim Online*, 13(1), 1-4.

Alkan, A. (2019). Özel yetenekli öğrencilerin programlama dili öğretiminde Kodu Game Lab yazılımının problem çözme becerileri düzeyine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 50(1), 480-493.

Aslan, S., & Duruhan, K. (2019). Bilişim teknolojileri ve yazılım dersinde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 48(1), 32-72.

Çatlak, Ş., Tedal, M., & Baz, F. Ç. (2015). Scratch yazılımı ile programlama öğretimi durumu: Bir doküman inceleme çalışması. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 4(3), 13-25.

Demirer, V., & Sak, N. (2016). Programming education and new approaches around the world and in Turkey. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 12(3), 521-546.

Duran, M., Özdemir, F., & Kaplan, A. (2015). A research on the use of problem-based learning approach: Teaching of probability sample. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 250-284.

Erol, O. (2015*). Scratch ile programlama öğretiminin bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının motivasyon ve başarılarına etkisi* [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. http://libra.anadolu.edu.tr/tezler/2015/385086.pdf

Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). Internal validity. In *How to design and evaluate research in education* (pp. 166-183). New York: McGraw-Hill.

Genç, Z., & Karakuş, S. (2011, September). Learning through design: Using Scratch in instructional computer games design. In *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium* (pp. 22-24).

Göksoy, S., & Yılmaz, İ. (2018). Bilişim teknolojileri öğretmenleri ve öğrencilerinin robotik ve kodlama dersine ilişkin görüşleri. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 178-196.

Kalelioğlu, F. (2015). A new way of teaching programming skills to K-12 students: Code.org. *Computers in Human Behavior*, 52, 200-210.

Kalelioğlu, F., & Gülbahar, Y. (2014). The effects of teaching programming via Scratch on problem solving skills: A discussion from learners' perspective. *Informatics in Education*, 13(1), 33-50.

Kim, H., Choi, H., Han, J., & So, H.-J. (2012). Enhancing teachers' ICT capacity for the 21st century learning environment: Three cases of teacher education in Korea. *Australasian Journal of Educational Technology*, 28(6), 965-982.

Kukul, V., & Gökçearslan, Ş. (2014). Investigating the problem-solving skills of students attended Scratch programming course. In *8th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, Trakya University Edirne.

Mohamad, S. N. H., Patel, A., Latih, R., Qassim, Q., Na, L., & Tew, Y. (2011, July). Block-based programming approach: Challenges and benefits. In *Proceedings of the 2011 International Conference on Electrical Engineering and Informatics* (pp. 1-5). IEEE.

Ortiz-Colon, A. M., & Romo, J. L. M. (2016). Teaching with Scratch in compulsory secondary education. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 11(2), 67-70.

Pala, F. K., & Türker, P. M. (2019). Öğretmen adaylarının programlama eğitimine yönelik görüşleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 12(1), 116-134.

Papert, S. (1993). *The children's machine*. Manchester, NH, England: Technology Review.

Ruf, A., Mühling, A., & Hubwieser, P. (2014, November). Scratch vs. Karel: Impact on learning outcomes and motivation. In *Proceedings of the 9th Workshop in Primary and Secondary Computing Education* (pp. 50-59).

Saygıner, Ş., & Tüzün, H. (2017, May). Programlama eğitiminde yaşanan zorluklar ve çözüm önerileri. In 11. *Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu* (pp. 24-26). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Sırakaya, M. (2018). Kodlama eğitimine yönelik öğrenci görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(2), 79-90.

Talim Terbiye Kurulu [TTK]. (2017). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.

Talim Terbiye Kurulu [TTK]. (2018). *Bilişim teknolojileri ve yazılım dersi öğretim programı*. Ankara: MEB.

Weintrop, D., & Wilensky, U. (2017). Comparing block-based and text-based programming in high school computer science classrooms. *ACM Transactions on Computing Education (TOCE)*, 18(1), 1-25.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldızlar, M. (2013). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Yükseltürk, E., & Altıok, S. (2015). Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının bilgisayar programlama öğretimine yönelik görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 50-65.

KAYNAKÇA

Altan, B. A., & Kabaran, G. G. (2022). Öğretmen Adaylarının Senkron Eğitime Katılımlarını Etkileyen Faktörler. *Trakya Eğitim Dergisi, 12(1), 436-450.*

Altıntaş, L., & Alimoğlu, M. K. (2012). Takım Çalışmasına Dayalı Öğrenme. *Tıp Eğitimi Dünyası, 33(33), 19-41.*

Aruğaslan, E. (2024). Çevrimiçi İş Birlikli Öğrenme Ortamına İlişkin Lisansüstü Öğrencilerin Algıları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 24(3), 1267-1294.*

Atılgan, H. (2009). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (4. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık

Avcı, B., & Güven, M. (2021). Öğretmenlerin çevrim içi eğitime ilişkin hizmet içi eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, (51), 345-367.

Ayantaş, T. (2024). E-Öğrenme Platformlarının Sosyal Bilimler Öğretimindeki Konumu Üzerine Bir Değerlendirme. Dijital Eğitim I, 113.

Bahçeci, F., & Dikmen, S. (2024). Yeni Medya Araçlarının Eğitim Üzerine Etkisinin Değerlendirilmesi. Medya Araştırmalarında Güncel Tartışmalar, 19.

Bangert-Drowns, R. L., Kulik, C.-L. C., Kulik, J. A., & Morgan, M. (1991). The Instructional Effect of Feedback in Test-Like Events. Review of Educational Research, 61(2), 213-238. DOI: 10.3102/00346543061002213

Barış, M. F., & Tosun, N. (2013). Sosyal ağ ve e-portfolyo entegrasyonu: Facebook örneği. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 122-129.

Barrett, H. (2007). Researching electronic portfolios and learner engagement: The REFLECT initiative. Journal of Adolescent & Adult Literacy, 50(6), 436-449.

Battal, C. (2023). Çevrim içi sınavlarda uygulanabilecek kimlik doğrulama şemalarına ilişkin öğretim elemanı ve üniversite öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi.

Bozkurt, A., & Hasan, U. Ç. A. R. (2018). E-Öğrenme ve e-sınavlar: Çevrimiçi ölçme değerlendirme süreçlerinde kimlik doğrulama yöntemlerine ilişkin öğrenen görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(2), 745-755.*

Cao, Y., & Sakchutchawan, S. (2011). Online vs. traditional education: A comparative analysis. *Journal of International Education Research, 7(3), 15-22.*

Chang, C. C. (2001). A study on the evaluation and effectiveness analysis of web-based learning portfolio (WBLP). *British Journal of Educational Technology, 32(4), 435-458.*

Çalışkan, S. (2024). Mobil Araçların Uzaktan Eğitimde Kullanımı. *Mobil Dönüşüm Medya ve Eğitim Pratikleri, 127.*

Çelebi, M. (2024). Pandemi döneminin eğitim sistemine etkileri: Literatür çalışması. *Ulusal Eğitim Dergisi, 4(1), 297-309.*

Çiğdem, H. (2023). *Çevrimiçi biçimlendirici kısa sınav katılımı, sınav geri bildirimi, öğrenme başarısı ve öz düzenlemeli öğrenme becerileri arasındaki ilişki.* (Yüksek lisans, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Durcan, G., Aflaz, N. U., Aktan, E., & Dönmez, E. (2024). Eğitimde Öğrenci Değerlendirme Modelleri. *International QMX Journal, 3(2), 579-585.*

Garrison, D. R. (2017). E-Learning in the 21st Century: A Framework for Research and Practice. *Routledge.*

Gaspar Martins, S. (2016). Weekly online quizzes to a mathematics course for engineering students. *Teaching Mathematics and its Applications: An International Journal of the IMA, 36(1), 56–63.*

Genç, H., & Kesim, M. (2023). Açık ve Uzaktan Öğrenmenin Değerlendirme Bileşeni Bağlamında Yükseköğretimdeki Acil Uzaktan Öğretim Uygulamalarının Belirlenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(4), 1105-1130.*

Gürkan, S., & Cigdem, H. (2022). Formative quizzes in the learning of sensors and transducers: Online vs. paper based. *Computer Applications in Engineering Education, 30(6), 1919-1930.*

Güvendir, M. A., & Özkan, Y. Ö. (2021). Uzaktan eğitimin değerlendirmeye yansımaları: Çevrim içi sınavlar mı sınıf içi sınavlar mı? *Journal of Digital Measurement and Evaluation Research, 1(1), 22-34.*

Hewson, C., & Stewart, D. W. (2016). Internet research methods. *SAGE Publications.*

Ilgaz, H., & Afacan Adanır, G. (2020). Providing online exams for online learners: Does it really matter for them? *Education and Information Technologies*, *25*(2), 1255-1269.

Johnson, S. D., & Aragon, S. R. (2020). An instructional strategy framework for online learning environments. *New Directions for Adult and Continuing Education, 2003(100), 31-43.*

Keskin, Ö. G. K., & Güneş, A. (2015). Online Sınav Sistemlerinde Güvenlik Sorunları ve Güvenli Online Sınav Giriş Uygulaması. *Journal of Research in Education and Teaching 4(4).*

Korucu, A. T. ve Biçer, H. (2017). Eğitimde kullanılan teknoloji destekli işbirlikli ortamlar. *Akademik Bilişim Konferansları, 1-8.*

Mete, F., & Batıbay, E. F. (2019). Web 2.0 uygulamalarının Türkçe eğitiminde motivasyona etkisi: Kahoot örneği. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), 1029-1047.*

Molinari, D. L. (2004). Online student ratings of instruction. *New Directions for Teaching and Learning, 2004(96), 59-65.*

Ndoye, A. (2017). Peer/Self Assessment and Student Learning. International Journal of Teaching and Learning in Higher Education, 29(2), 255-269.

Palloff, R. M., & Pratt, K. (2013). Lessons from the Virtual Classroom: The Realities of Online Teaching. *John Wiley & Sons*.

Richardson, J. T. E. (2005). Instruments for obtaining student feedback: A review of the literature. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 30(4), 387-415.*

Simonson, M., Smaldino, S., & Zvacek, S. (2019). Teaching and Learning at a Distance: Foundations of Distance Education. *IAP.*

Solak, H. İ., Ütebay, G., & Yalçın, B. (2020). Uzaktan eğitim öğrencilerinin basılı ve dijital ortamdaki sınav başarılarının karşılaştırılması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(1), 41-52.*

Şanlı, M., Bakırcı, F., Lüy, Z., Artsın, M., Assadzadeh, L., & Özerbaş, D. H. S. (2023). Türkiye'de E-portfolyo Konusunda Gerçekleştirilen Tezlerin Analizi: Bir Meta-sentez Çalışması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(4), 1328-1343.*

Tan, J. S. ve Chen, W. (2022). Peer feedback to support collaborative knowledge improvement: What kind of feedback feed-forward? *Computers & Education, 187, 104467.*

Tatlı, C. (2023). Student Satisfaction in Distance Education: A Research on Teacher Candidate. *Journal of STEM Teacher Institutes*, *3*(2), 24-33.

Tatlı, C. (2024).Uzaktan Eğitimde Maliyet Hesaplama Üzerine Bir Çalışma: Sistematik Literatür Taraması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *57*(1), 331-363.

Tawafak, R. M., Romli, A. B., & Alsinani, M. (2019). E-learning system of UCOM for improving student assessment feedback in Oman higher education. *Education and Information Technologies, 24, 1311-1335.*

Uysal, Ö. (2016). Harmanlanmış öğrenme ortamında proje tabanlı öğrenmenin gerçekleştirilmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(2), 89-113.*

Uysal, Ö. (2016). Harmanlanmış öğrenme ortamında proje tabanlı öğrenmenin gerçekleştirilmesi. *AUAd, 2(2), 89-113.*

Yağcı, M. (2012). *Yeni bir çevrimiçi sınav modeli geliştirilmesi ve kâğıt kalem testleri ile karşılaştırılması.* Sakarya Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış doktora tezi).

Yıldırım, M. (2024). Açık ve uzaktan eğitimde çevrimiçi sınavlara ve teknolojiye yönetsel bir bakış. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 10(1), 1-17.*

Zhang, Y., Pi, Z., Chen, L., Zhang, X. ve Yang, J. (2021). Online peer assessment improves learners' creativity: not only learners' roles as an assessor or assessee, but also their behavioral sequence matter. *Thinking skills and creativity, 42, 100950.*

Zou, D., Xie, H. ve Wang, F. L. (2021). Peer-assessment enhanced collaborative learning in a virtual learning environment. Blended Learning: Re-thinking and Re-defining the Learning Process. *14th International Conference*. Springer International Publishing.

KAYNAKÇA

Andrew, A. M. (1991). Artificial Intelligence. Addison Wesley Company.

Atalay, M., & Çelik, E. (2017). Büyük veri analizinde yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(22), 155-172.

Çalık, M. & Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Education and Science, 39*(174), 33-38.

Çelebi, V., & İnal, A. (2019). Yapay zekâ bağlaminda etik problemi. *Journal of International Social Research, 12*(66).

Copeland, J. (1993). *Artificial Intelligence: A Philosophical Introduction.* Blackwell.

Demirhan, A., Kılıç, Y. A., & İnan, G. (2010). Tıpta yapay zeka uygulamaları. *Yoğun Bakım Dergisi, 9*(1), 31-41.

Holmes, E. A., O'Connor, R. C., Perry, V. H., Tracey, I., Wessely, S., Arseneault, L. & Bullmore, E. (2020). Multidisciplinary research priorities for the COVID-19 pandemic: a call for action for mental health science. *The lancet psychiatry, 7*(6), 547-560.

Kaku, Mıchıo (2016). Geleceğin fiziği. Ankara: ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Khare, K., Stewart, B., & Khare, A. (2018). Artificial intelligence and the student experience: an institutional perspective. *IAFOR Journal of Education, 6*(3), 63–78.

Mccarthy, J. (2007). *What is artificial intelligence? Basic questions.* Computer Science Department, Stanford University.

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay zeka: İnsan-bilgisayar etkileşimi.* Seçkin Yayıncılık.

Noe, R. A. (2009). *İnsan kaynaklarının eğitim ve geliştirilmesi.* İstanbul: Propedia Yayıncılık.

Popenici,S.A. & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12*(1).

Popov, E. V., (1990). *Yapay zekâ, uzman sitemler ve doğal dil işleme*. Moskova: Radio i Svyaz.

Staff, T. (2018). 10 Roles for artificial intelligence in education. https://www.te achthought. com/the-future-of-learning/10-roles-for-artificialintelligence-in-education 20 Mart 2024 tarihinde erişilmiştir.

Tamer, H. Y., & Övgün, B. (2020). Yapay zeka bağlamında dijital dönüşüm ofisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 75*(2), 775-803.

Woolf, B. P. (2009). *Building intelligent interactive tutors: Student-centered strategies for revolutionizing e-learning.* San Francisco: Morgan Kaufmann.

Editör:
Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz

Beşeri ve İktisadi Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BEŞERİ VE İKTİSADİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-00-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BEŞERİ VE İKTİSADİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Muhammet Kaçmaz
VI+152 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-00-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Abdurrahmanlı, E. (2018). Küreselleşme Olgusu ile Birlikte Büyüyen Terörizm. *Akademik Tarih Düşünce Dergisi,* 5(18), 586-609.

Akengin, H. (2019). *Siyasi Coğrafya İnsan ve Mekân Yönetimi*. 6. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

Aktürk, Ş. (2019). Temporal Horizons in the Study of Turkish Politics: Prevalence of Non-Causal Description and Seemingly Global Warming Type of Causality. *All Azimuth: A Journal of Foreign Policy and Peace.* Cilt: 8(2), 117-133.

Alanso, S., and Rufino, R. (2007). "Political Representation and Ethnic Conflict in New Democracies" *Europen Journal of Political Research*. c.46, n.2.

Aristoteles. (1993). *Politika*. (Çev. M. Tunçay). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Badie, B., and Smouts, M.C. (1992). *Le Retourment du Monde Sociologie de la Scena Internationale.* Dalloz: Paris.

Çalış, Ş. (2016). *Yasadışı (Kayıtsız) Göçmenler: Uygar Dünya'nın Yeni Köleleri*. (757-768). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Dedeoğlu, B. (2015). *Uluslararası İlişkilerde Özel bir Alan Bölgesel Bütünleşme Kuramlar Yaklaşımlar Modeller.* İstanbul: Yeni Yüzyıl Yayınları.

Doğanay, H., ve Sever, R. (2016). *Genel ve Fiziki Coğrafya*, Ankara: Pegem Akademi.

Dönmez, R.Ö. (2016). *Milliyetçi Çatışmalar.* (703-718). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Duverger, M. (1982) *Siyaset Sosyolojisi*. (2. Baskı). (Çev. Şirin Tekeli). İstanbul: Varlık Yayınları.

Elliot, H.M. (1979). "Mental Maps and Ethnocentirizm : Geographic Characterizations in The Past". *Journal of Geography*, 78 (7), 250-251.

Erol, O. (2001). *Genel Klimatoloji*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Fındıkoğlu, Z. F. (1940) İbn Haldun: Coğrafya Telakkisi.*İş Üç Aylık Ahlâk ve İçtimaiyat Mecmuası,* 6 (22). 49-59.

Göney, S. (1979) *Siyasi Coğrafya.* C. II, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Harrison, P. (1993). *3. Dünya ve Ekoloji*. İstanbul: Pınar Yayınları.

Huntington, S. P. (1996). *Medeniyetler Çatışması ve Dünya Düzeninin Yeniden Kurulması.* (Çev: M.Turhan ve C. Soydemir). İstanbul: Okyanus Yayınları.

İbn Haldun. (2018). *Mukaddime*. (Haz: Süleyman Uludağ). İstanbul. Dergâh Yayınları.

İnan, Ş. (2018). Bölgesel Entegrasyonların Ekonomi Politiği ve Tarihsel Evreleri-2. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 11 (60), 934-952.

İnat, K., Duran, B., ve Ataman, M. (2016). *Dünya Çatışmaları Çatışma Bölgeleri ve Konuları 1. Cilt*. Ankara: Nobel Yayınları.

Jones, W. S. (1991). *The Logic of İnternational Relations*. Yedinci Baskı, Newyork: Harper Collins Publishers.

Kılıç S.E., ve Mutluer, M. (2004). Coğrafyada ve Bölge Planlamada Bölge Kavramının Karşılaştırmalı Olarak İrdelenmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, 13 (17-28).

Marshall, T. (2020). *Coğrafya Mahkûmları Dünyanın Kaderini Değiştiren On Harita*. (Çev. M. Doğruer). İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Montesquieu. (2019). *Kanunların Ruhu Üzerine*. (Çev. B. Günen) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Mosca, G. (1968). *Siyasi Doktrinler Tarihi*. (Çev. S. Tiryakioğlu). İstanbul: Varlık Yayınları.

Okşar, Y. (2018). Din ve Coğrafya İlişkisi: Şemsüd-Din es Semerkandi ve İbn Haldun 'un Yedi İklim Anlayışlarının Karşılaştırmalı Analizi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1035-1069.

Öztürk, A. (2016). *Bir Çatışma Alanı Olarak Enerji ve Küresel Enerji.* (665-702). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Said, E. (2001). *Kış Ruhu.* İstanbul: Metis Yayınları.

Sarı, Y. (2016). *Fundamentalizm.* (245-256). Dünya Çatışmaları 2. Cilt Çatışma Bölgeleri ve Konuları (Ed. K. İnat, B. Duran ve M. Ataman). Ankara: Nobel Yayınları.

Sorokin, P. (1994). *Çağdaş Sosyoloji Kuramları I.* (Çev: M. M. R. Öymen). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sönmez, E. (2008*).* Anneles Okulu'nun Türkiyedeki Tarih Yazımına Etkisi: Başlangıçtan 1980'e. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı.

Üçışık, S. ve Demirci, A. (2002). 21. Yüzyılda Çağdaş Coğrafya Bilimi ve Temel Unsurları. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5(117-133).

Kaynakça

Ahunbay, Z. (2004). Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, 5.baskı, Yem Yayın, İstanbul.

Altın, T. B. (2017). Geographic, Geologic and Human Factors Affecting the Selection of Church Sites in Niğde Province, Central Anatolia Region, Turkey, *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 19:2, 171-190, DOI: 10.1080/19448953.2015.1121006.

Armstrong, G., Wilkinson, S. and Juaneé Cilliers, E. (2023). A framework for sustainable adaptive reuse: understanding vacancy and underuse in existing urban buildings. *Frontiers in sustainable cities*, [online] 5(2023). doi: https://doi.org/10.3389/frsc.2023.985656.

Büyükoksal, T. (2012). An Approach Suggestion on the Likelihood of Sustainability of Urban Conservation: Case study of Eskişehir Odunpazarı. T.C. Ministry of Culture and Tourism General Directorate of Cultural Assets and Mines Specialized Thesis, Ankara, Turkey.

Çelik, D., & Demirtaş, D. (2019). Kentsel Tarihi Çevrelerde Sokak Sağlıklaştırma Çalışmaları: Bartın Örneği. Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 9(4), 664-673.

Duguay, G. (1992). The Architectural Preservation Process. *Heritage Notes: Architectural Preservation 4*.

Fulton, G. (2006/2015). Heritage conservation. In TheCanadian encyclopedia. https://www.thecanadianencyclope dia.ca/en/article/heritage-conservation. (Erişim Tarihi:13.04.2024).

Gazzola, P. (1972). Restoring monuments: historical background, *Preserving and Restoring Monuments and Historic Buildings*, Paris: 15-30.

Gürer, Ö.F. (2010). Niğde Kapadokya'nın Başkenti (Antik Çağdan Cumhuriyet'e), 2. Baskı, İstanbul: Maya Kitap.

Halaç, H.H., Acar Ata, İ. (2016). Niğde'de Bir Soylulaştırma Denemesi; Cullaz Sokak…, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 4, Sayı: 23, Mart 2016, s. 494-504.

Halaç, H. H. ve Ergün, R. (2020). Anadolu Bedestenlerinin Mevcut Durumları Üzerine Bir İnceleme, *Kesit Akademi Dergisi 6*(23): 130-148. http://dx.doi.org/10.29228/kesit.43813

Heath, T. (2001). Adaptive re-use of offices for residential use: the experiences of London and Toronto. *Cities*. 18, 173–184.

Işık, E. S. (2020). *Bir Sürdürülebilirlik Örneği: Yeniden İşlevlendirme,* https://turkiyetasarimvakfi.org/tr/blog/80-bir-surdurulebilirlik-ornegi-yeniden-islevlendirme (Erişim Tarihi: 12.01.2024).

Jacobs, J. (1961). The Death and Life of Great American Cities. New York: Random House.

Jeronen, E. (2019). Conservation: Sustainability. In S. O. Idowu et al. (eds.), *Encyclopedia of Sustainable Management*, Springer Nature Switzerland AG. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02006-4_903-1

Kahya, E. (2020). Niğde Kenti ve Çevresinde Kültür Turizmi, *13. Uluslararası Güncel Araştırmalarla Sosyal Bilimler Kongresi*, 1568-1592.

Kahya Yıldırım, E. (2023). Doğa ve Kültür Turizmi Potansiyelinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi: Niğde İli Yeşilburç Köyü Örneği. Niğde Yazıları 1 (Dil, Edebiyat, Tarih, Coğrafya, Kültür). Ed. Gülin Öztürk, Meryem Arslan. s.130-154. Kömen Yayınları, Konya.

Karslı, U. T., Aytıs, S. (2018). *Eski Kabuk Yeni İşlev: Yeniden Kullanıma Adaptasyon, Yapı Mimarlık Tasarım Kültür Sanat Dergisi*, https://yapidergisi.com/eski-kabuk-yeni-islev-yeniden-kullanima-adaptasyon/ (Erişim Tarihi: 12.01.2024).

Keskin, Ü. (2008). Türkiye'de Sokak Sağlıklaştırma Olgusunun Örneklerle İrdelenmesi: Ankara Beypazarı, Kocaeli-Merkez ve Kayseri-Talas Örnekleri. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.

Kuyrukçu, Z., Yıldız Kuyrukçu, E. (2017). Tarihi ve Kültürel Süreklilik Bağlamında Sait Bektimur Evi'nin Yeniden Kullanımı, *Artium*, Vol. 5, No.2, 38-50.

Lexicon of Food (2017). Definition of habitat conservation. https://www.lexiconoffood.com/definition/defini tion-habitat-conservation. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Medwet (The Mediterranian Wetlands Initiave). (2018). The Ramsar Convention – Medwet. https://medwet.org/ aboutwetlands/ramsarconvention/. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Niğde Kültür Envanteri I (2016), Niğde Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Ankara.

OECD. (2003). OECD glossary of statistical terms – Soil conservation Definition. https://stats.oecd.org/glos sary/detail.asp?ID=2502. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Pekak, S. (1998). 18.-19. Yüzyıllarda Niğde ve Çevresinde Hıristiyan Dini Mimarisi, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, XVI. Araştırma Sonuçları Toplantısı 1. Cilt, s.25-48.

Peres, E., Du Plessis, C., and Landman, K. (2017). Unpacking a sustainable and resilient future for Tshwane. *Procedia Eng*. 198, 690–698. doi: 10.1016/j.proeng.2017.07.120

Plevoets, B., and Van Cleempoel, K. (2019). Adaptive Reuse of the Built Heritage: Concepts and Cases of an Emerging Discipline. London: Routledge. doi: 10.4324/9781315161440

Simpson, J. (2016). The anatomy of theory. http://www. buildingconservation.com/articles/anatomytheory/ana tomytheory.htm. (Erişim Tarihi: 13.04.2024).

Türköz, Ş. (2023). Niğde Kent Kültürünü İnşa Eden Unsurlar. Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler. Ed.Esra Çelebi Zengin, s.289-316. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Uysal, Ü., E. (2006), Soylulaştırma Kuramlarının İstanbul'da Uygulanabilirliği: Cihangir Örneği, *Planlama*, 2006 / 2.

Wong, L., 2016. Adaptive Reuse: Extending the Lives of Buildings. Birkhäuser.

Zhou, X.-H., Wan, X.-T., Jin, Y.-H., & Zhang, W. (2016). Concept of scientific wildlife conservation and its dissemination. Zoological Research, 37(5), 270–274.

İnternet Kaynakları

Tarihi Kentlerin ve Kentsel Alanların Korunması Tüzüğü (Washington Tüzüğü – 1987), http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr062760400153668157 0.pdf (Erişim Tarihi: 1.03.2024).

https://www.ohu.edu.tr/konukevi/sayfa/goncu-konagi-konukevi (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

KAYNAKÇA

Akkurt E., Demirbaş B. (2021). Türkiye'de Mısır Üretiminde Kendine Yeterliliğin Değerlendirilmesi. *Ege Üniversitesi XV. IBANESS İktisat, İşletme ve Yönetim Bilimleri Kongreler Serisi,* 797- 809.

Dağdur E., Olhan E. (2015). Küresel Gıda Güvencesi Endeksi Kapsamında Türkiye'nin Değerlendirilmesi. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 21(2), 49-61.

Demirbaş N., Atış E. (2005), Türkiye Tarımında Gıda Güvencesi Sorununun Buğday Örneğinde İrdelenmesi. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 42(1), 179-190.

Gökmen S., Ateş Özlem. (2005), AB Sürecinde Türkiye'de Tahıl Üretimi ve Politikaları. *Demokrasi Platformu*, 1(3), 175-197

Kıymaz T., Şahinöz, A. (2010). Dünya Ve Türkiye Gıda Güvencesi Durumu. *Ekonomik Yaklaşım*, 21(76), 1-30.

Kızılaslan, H. (2004). Dünya'da ve Türkiye'de Buğday Üretimi ve Uygulanan Politikaların Karşılaştırılması. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 21(1), 23-38.

Kulakoğlu, Ö. (2020). Türkiye'de Tarımda Kendine Yeterlilik ve Gıda Güvencesi. Doktora Tezi. Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi

Ruschhoff J., Hubatsch C., Prıess J., Scholten T., Egli L. (2021). Potentials And Perspectives of Food Self-Sufficiency in Urban Areas a Case Study from Leipzig. *Renewable Agriculture and Food Systems*, 37, 227-236.

Soyhan, S. (2020). Türk Tarım Sektörünün Sürdürülebilir Gıda Güvencesi Açısından Değerlendirilmesi: Veri Zarflama Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Tarımda Verimlilik Nasıl Arttırılabilir. Toros Tarım. Erişim adresi https://www.toros.com.tr/documents/TARIMSAL/Dosya/Dosya_Tarimda%20Verimlilik.pdf

Tuna Y. (1989). Dünya Tarımsal Üretimindeki Gelişmeler ve Türkiye. İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü, 217-242.

TÜİK, Bitkisel Ürün Denge Tabloları (2020). https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?locale=tr (E.T.: 08.04.2022)

Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarım Ürünleri Piyasaları, SGB (2021). https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge/Belgeler/PDF%20Tarım%20Ürünleri%20Piyasaları/2021-Ocak%20Tarım%20Ürünleri%20Raporu/Buğday,%20Ocak%202021,%20Tarım%20Ürünleri%20Piyasa%20Raporu.pdf (E.T.: 02.05.2022)

KAYNAKÇA

Al-Bābā, M.Z. (1990). 'Ilm al-filāḥah fī bilād al-Shām'. *Majallat al-Turāth al-ʿArabī (Majallah Faṣlīyah Tuṣsdaru ʿan İttiḥād al-Kuttāb al-ʿarab*), Dimashq, Issue number 37-38.

Al-Ṣafadi, Ṣaliḥ al-Dīn Halil ibn Aybak ibn 'Abd Allah (2000). *Al-Wāfī bi-al-Wafayāt* (ed. Aḥmad al-Arna'uṭ & Turki al-Muṣṭafa). Beirut: Dār Ihya al-Turath al-'Arabi.

Browne, E.G. (1900). *A Hand-List of the Muhammadan Manuscripts, Including All Those Written İn The Arabic Character, Preserved in the Library of the University of Cambridge*. Cambridge: Cambridge University Press.

El-Bushra, E. and Muhammadain, M.M. (1992) Perspectives On The Contribution Of Arabs And Muslims To Geography. *GeoJournal* 26, 157–166 https://doi.org/10.1007/BF00241211

El-Dımaşki, Abu ʿAbdallah Muhammad, (1866). al-Nukhbat al-dahr fī ʿajāʾib al-barr wa l-bahr. ed. M. Fraehn - M. A. F. Mehren. Saint- Pétersbourg.

Dunlop, DM (1999). 'Al-Dimashḳī', In: *Encyclopaedia of Islam* [CD-ROM baskısı, v. 1.0]. Leiden: Brill.

Encyclopedia of Arabic Literature (1998) Vol. 1. (Ed: J. S. Meisami, P. St), Routledge. 11 New Fetter Lane, London.

King, D. (2005). The Sacred Geography Of Islam. Institute for History of Science, *Goethe Universiy.* Frankfurt. Germany.

Ledger, F.J. (2016). Mapping Mediterranean Geographies: Geographic And Cartographic Encounters Between the Islamic World and Europe, c. 1100-1600. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *University of Michigan.*

Le Strange, G. (2010). *Palestine under the Moslems: A description of Syria and the Holy Land from AD 650 to 1500*. Cosimo, Inc.

Ökten, S. (1994). Dımaşkî, Şeyhürrabve. TDV İslâm Ansiklopedisi. İstanbul: Diyanet Vakfı Yayınları

Rabbat, O. (1995) . The Citadel of Cairo: A New Interpretation of Royal Mameluk *Architecture*. E.J. Brill, Leiden, Netherlands

KAYNAKÇA

Akgün, Ö. ve Aydın, M., (2021). Koçer Aşiretlerin Göç Güzergâh Yolları Üzerine Bir İnceleme. İçinde M. Bulut, C. Aksoy Sugıyama ve K. Şahin (Editörler). Uluslararası Göç Araştırmaları Kongresi (ss. 165-179). Ankara: 20-22 Mayıs 2021.

Alkan, A. (2020). An Investigation On Migration Mobility And Routes Of Nomads In Siirt Province. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE),* 41, 160-176.

Cumhurbaşkanlığı, T. C. (2019). Sürdürülebilir kalkınma amaçları değerlendirme raporu. Erişim adresi: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/Surdurulebilir-Kalkinma-Amaclari-Degerlendirme-Raporu_13_12_2019-WEB. Pdf. (E.T.:25.06.2024).

Denker, B. (1960). Güneydoğu Toroslarda Göçebelik. *Türk Coğrafya Dergisi*, 20, 136-142.

Hütteroth, W.D. (1959). *Bergnomaden und Yaylabauern im mittleren kurdischen Taurus*, Marburg: Universitäts-und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt Digitale Bibliothek des Sondersammelgebietes Vorderer Orient.

Kılıç, T. (2014). Karacadağ'da Göçebe Hayvancılık ve Göçerler. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 24 (2), 1-12.

Kutlu, M. M., (1987). *Şavaklı Türkmenlerde Göçer Hayvancılık.* Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 84 Gelenek – Görenek ve İnançlar Dizisi: 4 Sevinç Matbaası: Ankara.

Kutlu, M. M., (1990). Fırat Havzası Yaylacılığında Şavak Aşireti Göçer Hayvancılığına Tipolojik Yaklaşım. İçinde Hilmi Karaboran (Editör). Fırat Üniversitesi Fırat Havzası Coğrafya Sempozyumu (ss. 199-205). Elazığ: 14-15 Nisan 1986.

Öngör, S. (1964). Ortadoğu Ülkelerinde Göçebe Hayatın Bugünkü Şartları ve Göçebe Nüfusun Sedantarizasyonu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 19(01). https://doi.org/10.1501/SBFder_0000000644

Özgen, N. (2010). Bilim Olarak Coğrafya Ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19 (2), 1-25.

Özgen, N. (2016). Nitel Araştırmalarda Verilerin Toplanması ve Analizi. İçinde N. Özgen, *Beşeri Coğrafyada Araştırma Yöntemleri ve Teknikler* (s. 157-198). Ankara; Pegem Akademi.

Sayılır, S. B. (2012). Göçebelik, Konar-Göçerlik Meselesi Ve Coğrafi Bakımdan Konar-Göçerlerin Farklılaşması. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 12(1), 563-580.

Sever, R. (2016). Karlıova'da (Bingöl) Sürdürülen Yarı-Göçebelik. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(14), 65-91.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). On İki Kalkınma Planı (2024-2028),https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf. (E.T.:25.06.2024).

KAYNAKÇA

Avdić, A., Avdić, B. ve Zupanc, I. (2022). Socio-Demographic Analysis of Border Regions of Bosnia and Herzegovina. *Acta Geographica Slovenica,* 62(3), 7-19.

Avdić, B., Mirić, R., Gekić, H. ve Bidžan-Gekić, A. (2022). Municipalities and Cities Along The Entity Boundary in Bosnia and Herzegovina: Problems of Local and Regional Development. *International Scientific Conference GEOBALCANICA.* Belgrad.

Bogdanov, N., Nikolić, A., Dimitrievski, D. ve Kotevska, A. (2015). Rural Areas And Rural Development Policy In Macedonia, Serbia, And Bosnia And Herzegovina. Editör: A. Kotevska ve A. Martinovska Stojcheska. *The Impact of Socio-Economic Structure of Rural Population on Success of Rural Development Policy Macedonia, Serbia and Bosnia and Herzegovina*. Association of Agricultural Economists of Republic of Macedonia. Skopje. ss: 21-35.

Drašković, B. ve Gutalj, M. (2021). Urban Expansion of the Largest Cities in Bosnia and Herzegovina Over the Period 2000-2018. *Geographica Pannonica,* 25(4), 276-288.

Ekinci, M. (2014). Bosna-Hersek Siyasetini Anlama Kılavuzu. 1. Baskı. SETA Yayınları. İstanbul.

Emgili, F. (2022). Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun Bosna'yı İşgali, Bosna'yı Değiştirme Çabaları (1878-1918) Ve Bunun Milli Kimliklere Etkisi. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* 10(33), 287-305.

Gekić, H. ve Bidžan-Gekić, A. (2016). Urbanization in Bosnia and Herzegovina: A Case Study Of Uskopaljska Valley. *International Scientific Journal Theoretical & Apllied Science,* 38(6), 147-154.

Gekić, H., Bidžan-Gekić, A., Drešković, N., Mirić, R. ve Reményi, P. (2022). *The Geography of Bosnia and Herzegovina Between East and West*. Springer Nature Switzerland AG. Switzerland.

Gekić, H., Bidžan-Gekić, A., Mirić, R. ve Drešković, N. (2019). Spatial Differentiation of The Age Structure of A Population in Bosnia and Herzegovina. *In Proceedings of International Scientific Symposium New Trends In Geography* (s. 215-226). Ohrid, Republic of North Macedonia: Macedonian Geographical Society.

Hajdú, Z. ve Rácz, S. (2011). Urbanisation, State Formation Processes and New Capital Cities in The Western Balkans. AUPO Geographica, 42(2), 63-77.

Kaçmaz, M. (2011). Balkan Coğrafyası. *Türk Tarihinde Balkanlar, Sakarya Üniversitesi Balkan Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayınları.* 1, 11-37.

Kadusic, A. ve Suljic, A. (2018). Migration and Demographic Changes: The Case of Bosnia and Herzegovina. *European Journal of Geography*, 4(9), 75-86.

Nurković, R. (2010). Influence of Tertiary Activities on Transformation of The Rural Settlements In Bosnia and Herzegovina. *Journal for Geography,* 5(1), 67-74.

Nurković, R. (2018). Rural Development in Bosnia and Herzegovina Under the Influence of Local Communities. *Romanina Journal of Geography/Revue Roumanine de Geographie,* 62(2), 203-216.

Pobrić, A. (2015). Fertility Trends in Europe: Fertility Changes and Recent Characteristics in Bosnia and Herzegovina. *Geografski pregled*(36), 109-134.

Pobric, A. ve Robinson, G. (2015). Population ageing and low fertility: recent demographic changes in Bosnia and Herzegovina. *Journal of Population Research*(32), 23-43.

Reményi, P., Végh, A. ve Pap, N. (2016). The Influence Of Ethnic Policies On Regional Development and Transport. *Belgeo* [Online], 1.

Tanovic, M., Pasalic, S. ve Golijanin, J. (2014). Demographic Development of Bosnia and Herzegovina from the Ottoman Period till 1991 and the Modern Demographic Problems. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 120, 238-247.

Valenta, M. ve Ramet, S. (2016). *The Bosnian Diaspora Integration in Transnational Communities.* London and New York: Routledge.

URL-1: www.bhas.gov.ba/Calendar/Category/14 (E. T.: 20/03/2024).

URL-2: www.pdo.bhas.gov.ba/1-5-1/ (E. T.: 17/08/2024).

URL-3: www.popis.gov.ba/popis2013/?lang=eng&page=download (E. T.: 28/01/2024).

URL-4: www.population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/ (E. T.: 20/03/2024).

URL-5: www.statistika.ba/ (E. T.: 15/02/2024).

KAYNAKÇA

Akgün, T. (2013). *Kırsal mimari mirasın korunması bağlamında Bayburt kırsal geleneksel evi*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Alkan, A. (2018). Orta ve Aşağı Botan Vadisi'ndeki geleneksel kır konutları ve sürdürülebilirliği üzerine bir inceleme. *Turkish Studies Akademic Journal, 13*(18), 117-142.

Altan, G., Dikmen, N. ve Er Akan, A. (2021). Geleneksel konutların tipolojisi üzerine bir araştırma: Kızılcabölük örneği. *Online Journal of Art and Design, 9*(1), 130-145.

Altan, G., Er Akan, A. ve Örmecioğlu, H.T. (2016). Geleneksel üretim biçimlerinin kırsal konutlar üzerindeki etkileri: Kızılcabölük örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(43), 1040-1046.

Aran, K. (2000). *Barınaktan öte: Anadolu kır yapıları*. Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi.

Aran, K. (2015). Barınaktan öte Anadolu kır yapıları. *Güney Mimarlık Dergisi*, (19), 10-14.

Aytekin, A. (2019). *Yeni kırsallık kavramı ve kırsal değişme: Kırıkkale ili kırsalı örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Batur, A. ve Öymen Gür, Ş. (2005). *Doğu Karadeniz'de kırsal mimari*. İstanbul: Milli Reasürans.

Bayraktar, H. (2019). Kırsal yaşamın mimari göstergesi geleneksel köy evlerinin Düzce örnekleminde tartışılması. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 5*(1), 71-103.

Bektaş, C. (2001). *Halk yapı sanatı*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Ceylan, S. ve Somuncu, M. (2018). *Kırsal alanların dönüşümünü kavramsal bakımından yeniden düşünmek*. TÜCAUM 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu. 1141-1155.

Davulcu, M. (2009). Sakarya yöresi kırsal yerleşimlerinde konut mimarisi ve ustalık geleneği üzerine bir inceleme. *Kastamonu Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 17*(2), 687-706.

Eres, Z. (2016). Türkiye'de geleneksel köy mimarisini koruma olasılıkları. *Ege Mimarlık 2016 (Ocak)*, 8-13.

Ersoy, M. (2016). *Kentsel planlama*. İstanbul: Ninova Yayıncılık.

Hayli, S. (2001). Erzincan ovasında köy meskenleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(2), 21-42.

Kalelioğlu, E. (1972). Gaziantep yöresinin fiziki coğrafyası. *D.T.C.F. Coğrafya Araştırmaları Dergisi*, *3-4*.

Karademir, D. (2020). Kilis ilinin beşeri ve ekonomik coğrafyası. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kaya, M. ve Yılmaz, C. (2017). Terme ilçesinde kırsal mimari. İçinde C. Yılmaz (Editör), *Terme Araştırmaları* (321-340). Trabzon: Serander Yayınları.

Kesici, Ö. (1992). Kilis yöresinin beşeri ve ekonomik coğrafyası. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Koçan, N. (2012). Tarihi kent koruma ve Mudurnu (Bolu) örneği. *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 2*(2), 93-102.

Moholy-Nagy, S. (1957). *Native genius in anonymous architecture*. New York; Horizon Press.

Muşkara, Ü. (2017). Kırsal ölçekte geleneksel konut mimarisinin korunması: Özgünlük. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* (37), 437-448.

Ovalı, P. K. ve Delibaş, N. (2016). Yerel mimarinin sürdürebilirliği kapsamında Karaköy'ün çözümlenmesi. *Megaron 11* (4), 515-529.

Sözen, M. (2012). *Anadolu'da kırsal mimarlık*. Uluslararası Kırsal Yaşam, Kırsal Mimari Sempozyumu, Bursa Büyükşehir Belediyesi, Tarihi Kentler Birliği ve ÇEKÜL Vakfı, Ekim 2012, Bursa.

Sözen, M. ve Eruzun, C. (1992). *Anadolu'da ev ve insan*. İstanbul.

Tanoğlu, A. (1969). *Nüfus ve yerleşme* (C. 1). İstanbul: Taş Matbaası.

Tümer, Ş. (2020). *Bafra kırsal konut mimarisi*. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yılmaz, C. (2001). Sinop-Kastamonu yöresi ahşap kır meskenlerinde taş çatı örtüsü. *Doğu Coğrafya Dergisi, 6*, 163-186.

Editör:
Doç. Dr. Yahya Özdoğan

Beslenme ve Diyetetik

Alanında Uluslararası Araştırmalar III

EĞİTİM
yayınevi

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - III

Editör: Doç. Dr. Yahya Özdoğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-30-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - III
Editör: Doç. Dr. Yahya Özdoğan
VI+242 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-30-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdullah, K., Al-Habori, M., ve Al-Eryani, E. (2020). Ramadan Intermittent Fasting Affects Adipokines and Leptin/Adiponectin Ratio in Type 2 Diabetes Mellitus and Their First-Degree Relatives. Biomed Research International, 2020, 1281792.

Abdessadek, M., Khabbal, Y., Magoul, R., Marmouzi, I., ve Ajdi, F. (2019). Follow-up of glycemic index before and after Ramadan fasting in type 2 diabetes patients under antidiabetic medications. Annales Pharmaceutiques Françaises, 77(5), 374-381.

Anderson, J. W., Konz, E. C., Frederich, R. C., ve Wood, C. L. (2001). Long-term weight-loss maintenance: A meta-analysis of US studies. American Journal of Clinical Nutrition, 74(5), 579-584.

Andriessen, C., vd.(2022). Three weeks of time-restricted eating improves glucose homeostasis in adults with type 2 diabetes but does not improve insulin sensitivity: a randomised crossover trial. Diabetologia, 65(10), 1710-1720.

Arnason, T. G., Bowen, M. W., ve Mansell, K. D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World Journal of Diabetes, 8(4), 154-164.

Bhutani, S., Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Trepanowski, J. F., ve Varady, K. A. (2013). Alternate day fasting and endurance exercise combine to reduce body weight and favorably alter plasma lipids in obese humans. Obesity (Silver Spring), 21(7), 1370-1379.

Bhandari, V., Dureja, S., Bachhel, R., Gupta, M., ve Sidhu, R. (2022). Effect of intermittent fasting on various health parameters in obese type 2 diabetics: A pilot study. Journal of the Association of Physicians of India, 12(2).

Carter, S., Clifton, P. M., ve Keogh, J. B. (2016). The effects of intermittent compared to continuous energy restriction on glycaemic control in type 2 diabetes; A pragmatic pilot trial. Diabetes Research and Clinical Practice, 122, 106-112.

Chaix, A., Zarrinpar, A., Miu, P., ve Panda, S. (2014). Time-restricted feeding is a preventative and therapeutic intervention against diverse nutritional challenges. Cell Metabolism, 20(6), 991-1005.

Che, T., Yan, C., Tian, D., Zhang, X., Liu, X., ve Wu, Z. (2021). Time-restricted feeding improves blood glucose and insulin sensitivity in overweight patients with type 2 diabetes: A randomised controlled trial. Nutrition ve Metabolism (London), 18(1), 88.

Corley, B. T., Carroll, R. W., Hall, R. M., Weatherall, M., Parry-Strong, A., ve Krebs, J. D. (2018). Intermittent fasting in Type 2 diabetes mellitus and the risk of hypoglycaemia: a randomized controlled trial. Diabetic Medicine, 35(5), 588-594.

Donnahoo, W., ve McCall K. (2009). Effect of 8 weeks of intermittent fasting on weight loss, body composition, and insulin sensitivity in obese individuals. Obesity (Silver Spring), 17(S258).

Donnelly, J. E., et al. (2009). American College of Sports Medicine Position Stand. Appropriate physical activity intervention strategies for weight loss and prevention of weight regain for adults. Medicine ve Science in Sports ve Exercise, 41(2), 459-471.

Eray, E., ve Balcı, M. K. (2005). Tip 2 diyabet tedavisi. Dahili Tıp Bilimleri Dergisi, 12(2), 66-71.

Gill, S., Le, H. D., Melkani, G. C., ve Panda, S. (2015). Time-restricted feeding attenuates age-related cardiac decline in Drosophila. Science, 347(6227), 1265-1269.

Haffner, S. M. (2006). Relationship of metabolic risk factors and development of cardiovascular disease and diabetes. Obesity (Silver Spring), 14(Suppl 3), 121S-127S.

Heilbronn, L. K., Smith, S. R., Martin, C. K., Anton, S. D., ve Ravussin, E. (2005). Alternate-day fasting in nonobese subjects: Effects on body weight, body composition, and energy metabolism. American Journal of Clinical Nutrition, 81(1), 69-73.

Hegedus, E., et al. (2023). Randomized Controlled Feasibility Trial of Late 8-Hour Time-Restricted Eating for Adolescents With Type 2 Diabetes. Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics, October 2023.

Hutchison, A. T., et al. (2019). Time-Restricted Feeding Improves Glucose Tolerance in Men at Risk for Type 2 Diabetes: A Randomized Crossover Trial. Obesity (Silver Spring), 27(5), 724-732.

Johnson, J. B., et al. (2007). Alternate day calorie restriction improves clinical findings and reduces markers of oxidative stress and inflammation in overweight adults with moderate asthma. Free Radical Biology and Medicine, 42(5), 665-674.

Kahleova, H., et al. (2014). Eating two larger meals a day (breakfast and lunch) is more effective than six smaller meals in a reduced-energy regimen for patients with type 2 diabetes: a randomised crossover study. Diabetologia, 57(8), 1552-1560.

Karatoprak, C., et al. (2013). The effects of long-term fasting in Ramadan on glucose regulation in type 2 diabetes mellitus. European Review for Medical and Pharmacological Sciences, 17(18), 2512-2516.

Kul, S., Savaş, E., Öztürk, Z. A., ve Karadağ, G. (2014). Does Ramadan fasting alter body weight and blood lipids and fasting blood glucose in a healthy population? A meta-analysis. Journal of religion and health, 53(3), 929–942.

Li, C., et al. (2017). Effects of a one-week fasting therapy in patients with type-2 diabetes mellitus and metabolic syndrome: A randomized controlled explorative study. Experimental and Clinical Endocrinology ve Diabetes, 125(9), 618-624.

Li, C., et al. (2017). Effects of a one-week fasting therapy in patients with type-2 diabetes mellitus and metabolic syndrome: A randomized controlled explorative study. Experimental and Clinical Endocrinology & Diabetes, 125(9), 618-624.

Liu, S., et al. (2023). The Health-Promoting Effects and the Mechanism of Intermittent Fasting. Journal of Diabetes Research, 2023, e4038546.

Longo, V. D., ve Panda, S. (2016). Fasting, circadian rhythms, and time-restricted feeding in healthy lifespan. Cell Metabolism, 23(6), 1048-1059.

Luo, W., et al. (2022). A Chinese medical nutrition therapy diet accompanied by intermittent energy restriction alleviates type 2 diabetes by enhancing pancreatic islet function and regulating gut microbiota composition. Food Research International, 161, 111744.

Martens, C. R., et al. (2020). Short-term time-restricted feeding is safe and feasible in non-obese healthy midlife and older adults. Geroscience, 42(2), 667-686.

McAllister, M., Pigg, B., Renteria, L., ve Waldman, H. (2019). Time-restricted feeding improves markers of cardiometabolic health in physically active college-age men: A 4-week randomized pre-post pilot study. Nutrition Research, 75.

Moro, T., et al. (2016). Effects of eight weeks of time-restricted feeding (16/8) on basal metabolism, maximal strength, body composition, inflammation, and cardiovascular risk factors in resistance-trained males. Journal of Translational Medicine, 14, 290.

Özbayer, C., Yağcı, E., ve Kurt, H. (2018). Obezite, Tip 2 Diyabet ve İnsülin Direnci Arasındaki Bağlantı: İnflamasyon. Tıp Fakültesi Klinikleri Dergisi, 1(2), 27-36.Panda, S. (2016). Circadian physiology of metabolism. Science, 354(6315), 1008-1015.

Parr, E. B., et al. (2020). Time-Restricted Eating as a Nutrition Strategy for Individuals with Type 2 Diabetes: A Feasibility Study. Nutrients, 12(11), 3228.

Pavlou, V., et al. (2023). Effect of Time-Restricted Eating on Weight Loss in Adults With Type 2 Diabetes. JAMA Network Open, 6(10), e2339337.

Rothschild, J., Hoddy, K. K., Jambazian, P., ve Varady, K. A. (2014). Time-restricted feeding and risk of metabolic disease: A review of human and animal studies. Nutrition Reviews, 72(5), 308-318.

Sadeghirad, B., Motaghipisheh, S., Kolahdooz, F., Zahedi, M. J., ve Haghdoost, A. A. (2014). Islamic fasting and weight loss: A systematic review and meta-analysis. Public Health Nutrition, 17(2), 396-406.

Sahin, S. B., Ayaz, T., Ozyurt, N., Ilkkilic, K., Kirvar, A., ve Sezgin, H. (2013). The impact of fasting during Ramadan on the glycemic control of patients with type 2 diabetes mellitus. Experimental and Clinical Endocrinology ve Diabetes, 121(9), 531-534.

Santos, H. O., ve Macedo, R. C. O. (2018). Impact of intermittent fasting on the lipid profile: Assessment associated with diet and weight loss. Clinical Nutrition ESPEN, 24, 14-21.

Syvänne, M., ve Taskinen, M. R. (1997). Lipids and lipoproteins as coronary risk factors in non-insulin-dependent diabetes mellitus. Lancet, 350(Suppl 1), SI20-SI23.

Varady, K. A., Bhutani, S., Klempel, M. C., ve Kroeger, C. M. (2011). Comparison of effects of diet versus exercise weight loss regimens on LDL and HDL particle size in obese adults. Lipids in Health and Disease, 10, 119.

Varady, K. A., et al. (2013). Alternate day fasting for weight loss in normal weight and overweight subjects: A randomized controlled trial. Nutrition Journal, 12(1), 146.

Vural, H. (2022). Diyabette yaşam tarzı değişikliği ve karbonhidrat sayımının önemi. Jour Turk Fam Phy, 13(1), 34-39.

Wing, R. R., Blair, E., Marcus, M., Epstein, L. H., ve Harvey, J. (1994). Year-long weight loss treatment for obese patients with type II diabetes: does including an intermittent very-low-calorie diet improve outcome? American Journal of Medicine, 97(4), 354-362.

Yan, S., et al. (2020). Effects of fasting intervention regulating anthropometric and metabolic parameters in subjects with overweight or obesity: A systematic review and meta-analysis. Food ve Function, 11(5), 3781-3799.

Yeoh, E. C. K., et al. (2015). Fasting during Ramadan and Associated Changes in Glycaemia, Caloric Intake and Body Composition with Gender Differences in Singapore. Annals of the Academy of Medicine, Singapore, 44(6), 202-206.

KAYNAKÇA

Abel, E. (1980). Marijuana The First Twelve Thousand Years Plenum Press. New York, USA.

Agbabiaka, T. B., Spencer, N. H., Khanom, S., Goodman, C. (2018). Prevalence of Drug–Herb And Drug–Supplement Interactions in Older Adults: A Cross-Sectional Survey. *British Journal of General Practice*, *68*(675), 711-717.

Akbilek Batmaz, S. (2015). Hipertansiyon Hastalarında Antihipertansif ve Psikoaktif İlaç Kullanımının Etkinliğinin ve Güvenliliğinin Değerlendirilmesi. (Uzmanlık Tezi), İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul.

Akca, E., Karaalp, C., Ve Kaner, G. (2019). Kadınlarda Zayıflama Amacıyla Bitkisel Ürün Kullanım Sıklığının ve Bitkisel Ürün Kullanımını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, 77(2), 167-178.

Al-Jassir, M. S. (1992). Chemical Composition and Microflora of Black Cumin (Nigella Sativa L.) Seeds Growing in Saudi Arabia. *Food Chemistry*, 45(4), 239-242.

Altman, R., Ve Marcussen, K. (2001). Effects of A Ginger Extract on Knee Pain in Patients With Osteoarthritis. *Arthritis & Rheumatism*, 44(11), 2531-2538.

Amerikan Diabetes Association, (2018). 4. Lifestyle Management: Standards of Medical Care in Diabetes-2018. *Diabetes Care*, *41*(Supplement-1), 38-50.

Anılır, E., Can, Ö. (2019). Cerrahi Hastalarda Özel Beslenme ve Diyet Yönetimi. Akademisyen Kitabevi.

Aschwanden, C. (2001). Herbs For Health, But How Safe Are They? *Bulletin of The World Health Organization*, *79*, 691-692.

Asher, G. N., Corbett, A. H., Ve Hawke, R. L. (2017). Common Herbal Dietary Supplement–Drug Interactions. *American Family Physician*, *96*(2), 101-107.

Aslan, M., Orhan, N. (2010). Obezite Tedavisine Yardımcı Olarak Kullanılan Doğal Ürünler. *Diyabet Ve Obezite*, *91*.

Assiri, K., Alyami, Y., Uyanik, J. M., ve Romero-Reyes, M. (2017). Hypericum Perforatum (St. John's Wort) As A Possible Therapeutic Alternative For The Management Of Trigeminal Neuralgia (Tn)–A Case Report. *Complementary Therapies in Medicine*, *30*, 36-39.

Atlan, M., Neman, J. (2019). Targeted Transdermal Delivery Of Curcumin For Breast Cancer Prevention. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, *16*(24), 4949.

Aydin, S., Bozkaya, A. O., Mazıcıoğlu, M. M., Gemalmaz, A., Özçakir, A., & Öztürk, A. (2008). What Influences Herbal Medicine Use?-Prevalence And Related Factors. *Turkish Journal of Medical Sciences*, *38*(5), 455-463.

Bagheri, R., Rashidlamir, A., Ashtary-Larky, D., Wong, A., Alipour, M., Motevalli, M. S., Chebbi, A., Laher, I., Ve Zouhal, H. (2020). Does Green Tea Extract Enhance The Anti-Inflammatory Effects Of Exercise On Fat Loss? *British Journal Of Clinical Pharmacology*, *86*(4), 753-762.

Barcın, H. K. (2016). Türkiye'de Geleneksel Olarak Zayıflama Amacıyla Tüketilen Biberiye, Papatya, Mısır Püskülü, Maydanoz Ve Ceviz Yaprağı Bitkilerinin Sıçanlarda Kan Şekeri, Kan Lipit Profili ve Vücut Ağırlığı Üzerine Etkisinin İncelenmesi. (Doktora Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Basu, A., Sanchez, K., Leyva, M. J., Wu, M., Betts, N. M., Aston, C. E., Ve Lyons, T. J. (2010). Green Tea Supplementation Affects Body Weight, Lipids, And Lipid Peroxidation in Obese Subjects With Metabolic Syndrome. *Journal of The American College Of Nutrition*, *29*(1), 31-40.

Başaran, N., Paslı, D., Ve Başaran, A. A. (2022). Unpredictable Adverse Effects of Herbal Products. *Food And Chemical Toxicology*, *159*, 112762.

Berk, A., Dokumacı, A., Kaymaz, M. (2015). Yara İyileşmesi ve Diyabetik Yara Tedavisinde Kullanılan Tıbbi Bitkiler. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, *24*(3), 185-192.

Bhamra, S. K., Slater, A., Howard, C., Heinrich, M., ve Johnson, M. R. (2019). Health Care Professionals' Personal And Professional Views of Herbal Medicines in The United Kingdom. *Phytotherapy Research*, *33*(9), 2360-2368.

Bhardwaj, S., Verma, R., Gupta, J. (2018). Challenges and Future Prospects of Herbal Medicine. *International Research in Medical And Health Sciences*, *1*(1), 12-15.

Borzoei, A., Rafraf, M., Niromanesh, S., Farzadi, L., Narimani, F., Doostan, F. (2018). Effects of Cinnamon Supplementation on Antioxidant Status and Serum Lipids in Women With Polycystic Ovary Syndrome. *Journal of Traditional and Complementary Medicine*, *8*(1), 128-133.

Bourgou, S., Pichette, A., Marzouk, B., Legault, J. (2012). Antioxidant, Anti-Inflammatory, Anticancer and Antibacterial Activities of Extracts From Nigella Sativa (Black Cumin) Plant Parts. *Journal Of Food Biochemistry*, *36*(5), 539-546.

Bull, F. C., Al-Ansari, S. S., Biddle, S., Borodulin, K., Buman, M. P., Cardon, G., Carty, C., Chaput, J.-P., Chastin, S., Ve Chou, R. (2020). World Health Organization 2020 Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. *British Journal of Sports Medicine*, *54*(24), 1451-1462.

Caffarel, M. M., Andradas, C., Mira, E., Pérez-Gómez, E., Cerutti, C., Moreno-Bueno, G., Flores, J. M., García-Real, I., Palacios, J., Mañes, S. (2010). Cannabinoids Reduce Erbb2-Driven Breast Cancer Progression Through Akt Inhibition. *Molecular Cancer*, *9*, 1-11.

Chauhan, A., Sharma, P., Srivastava, P., Kumar, N., Dudhe, R. (2010). Plants Having Potential Antidiabetic Activity: A Review. *Der Pharmacia Lettre*, *2*(3), 369-387.

Chen, I.-J., Liu, C.-Y., Chiu, J.-P., Hsu, C.-H. (2016). Therapeutic Effect Of High-Dose Green Tea Extract on Weight Reduction: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Clinical Trial. *Clinical Nutrition*, *35*(3), 592-599.

Chen, L., Deng, H., Cui, H., Fang, J., Zuo, Z., Deng, J., Li, Y., Wang, X., Zhao, L. (2018). Inflammatory Responses and Inflammation-Associated Diseases in Organs. *Oncotarget*, *9*(6), 7204.

Chen, P., Sun, J., Ford, P. (2014). Differentiation of The Four Major Species of Cinnamons (C. Burmannii, C. Verum, C. Cassia and C. Loureiroi) Using A Flow Injection Mass Spectrometric (Fims) Fingerprinting Method. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *62*(12), 2516-2521.

Choi, J. G., Eom, S. M., Kim, J., Kim, S. H., Huh, E., Kim, H., Lee, Y., Lee, H., Oh, M. S. (2016). A Comprehensive Review of Recent Studies on Herb-Drug Interaction: A Focus on Pharmacodynamic Interaction. *The Journal Of Alternative And Complementary Medicine*, *22*(4), 262-279.

Chrysant, S. G., Chrysant, G. S. (2017). Herbs Used For The Treatment Of Hypertension and Their Mechanism of Action. *Current Hypertension Reports*, *19*, 1-10.

Coskun, M., Ah, G. (2012). Bitkisel Ürünlerde Analizin Önemi, *MISED,* 27 (28),30-34.

Cv, C., Ma, V., Vs, B. (2012). Herbal Approach for Obesity Management. *American Journal of Plant Sciences*, *2012*.

Çiftçi, S., Samur, G. (2017). Bebek ve Çocuklarda Bitkisel Desteklerin Kullanımı ve Sağlık Üzerine Etkileri. *Hü Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(2), 30-45.

Dağlar, N., Dağdeviren, H. N. (2018). Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamalarında Fitoterapinin Yeri. *Eurasian Journal Of Family Medicine*, 7(3), 73-77.

De Bock, M., Derraik, J. G., Brennan, C. M., Biggs, J. B., Morgan, P. E., Hodgkinson, S. C., Hofman, P. L., Cutfield, W. S. (2013). Olive (Olea Europaea L.) Leaf Polyphenols Improve Insulin Sensitivity in Middle-Aged Overweight Men: A Randomized, Placebo-Controlled, Crossover Trial. *Plos One*, *8*(3), e57622.

Demir, T., Akpınar, Ö. (2020). Biological Activities of Phytochemicals in Plants.*Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 8(8), 1734-1746.

Dhillon, N., Aggarwal, B. B., Newman, R. A., Wolff, R. A., Kunnumakkara, A. B., Abbruzzese, J. L., Ng, C. S., Badmaev, V., Kurzrock, R. (2008). Phase II Trial of Curcumin in Patients With Advanced Pancreatic Cancer. *Clinical Cancer Research*, *14*(14), 4491-4499.

Diepvens, K., Westerterp, K. R., Westerterp-Plantenga, M. S. (2007). Obesity and Thermogenesis Related to The Consumption of Caffeine, Ephedrine, Capsaicin, and Green Tea. *American Journal of Physiology-Regulatory, Integrative and Comparative Physiology*, 292(1): 77-85.

Do Lesho, E. P., Udvari-Nagy, S., Udvari-Nagy, S. (2004). A 76-Year-Old Woman With Erratic Anticoagulation. *Cleveland Clinic Journal of Medicine*, *71*(8), 651.

Dobrek, L., Głowacka, K. (2023). Depression and Its Phytopharmacotherapy—A Narrative Review. *International Journal of Molecular Sciences*, *24*(5), 4772.

Dominguez, R. A., Bravo-Valverde, R. L., Kaplowitz, B. R., Cott, J. M. (2000). Valerian as A Hypnotic for Hispanic Patients. *Cultural Diversity and Ethnic Minority Psychology*, *6*(1), 84.

Dülger, G. (2012). Herbal Drugs and Drug Interactions. *Marmara Pharmaceutical Journal*, *16*(1), 9-22.

El Midaoui, A., Ghzaiel, I., Vervandier-Fasseur, D., Ksila, M., Zarrouk, A., Nury, T., Khallouki, F., El Hessni, A., Ibrahimi, S. O., Latruffe, N. (2022). Saffron (Crocus Sativus L.): A Source of Nutrients for Health and for The Treatment of Neuropsychiatric and Age-Related Diseases. *Nutrients*, *14*(3), 597.

El, S. N., Karakaya, S. (2009). Olive Tree (Olea Europaea) Leaves: Potential Beneficial Effects on Human Health. *Nutrition Reviews*, *67*(11), 632-638.

Erarslan, Z. B., Kültür, Ş. (2021). A Cross-Sectional Survey of Herbal Remedy Taking To Prevent Covid-19 In Turkey. *Journal of Research in Pharmacy*, *25*(6), 920-936.

Ersöz, T. (2012). Bitkisel İlaçlar ve Gıda Takviyeleri İle İlgili Genel Yaklaşım ve Sorunlar. *Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi Türk Eczacıları Birliği Yayını*, *27*(28), 11-21.

European Medicines Agency-EMA. (2024, July 17). Committee on Herbal Medicinal Products (HMPC). Retrieved from https://www.ema.europa.eu/en/committees/committee-herbal-medicinal-products-hmpc

Ezzat, S. M., Ezzat, M. I., Okba, M. M., Menze, E. T., Abdel-Naim, A. B. (2018). The Hidden Mechanism Beyond Ginger (Zingiber Officinale Rosc.) Potent In Vivo and in Vitro Anti-Inflammatory Activity. *Journal of Ethnopharmacology*, *214*, 113-123.

Faydaoğlu, E., Sürücüoğlu, M. S. (2011). Geçmişten Günümüze Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin Kullanılması ve Ekonomik Önemi. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, *11*(1), 52-67.

Foster, B. C., Foster, M. S., Vandenhoek, S., Krantis, A., Budzinski, J. W., Arnason, J. T., Gallicano, K. D., Choudri, S. (2001). An in Vitro Evaluation of Human Cytochrome P450 3a4 and P-Glycoprotein Inhibition by Garlic. *J Pharm Pharm Sci*, *4*(2), 176-184.

Gordon, J. B. (1998). Ssris and St. John's Wort: Possible Toxicity? *American Family Physician*, *57*(5), 950-953.

Greyling, A., Ras, R. T., Zock, P. L., Lorenz, M., Hopman, M. T., Thijssen, D. H., Draijer, R. (2014). The Effect of Black Tea on Blood Pressure: A Systematic Review With Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Plos One*, *9*(7), E103247.

Güzelsoy, P., Aydın, S., Başaran, N. (2018). Çörek Otunun (Nigella Sativa L.) Aktif Bileşeni Timokinonun İnsan Sağlığı Üzerine Olası Etkileri. *Journal of Literature Pharmacy Sciences*, *7*(2), 118-135.

Hamdan, A., Haji Idrus, R., Mokhtar, M. H. (2019). Effects of Nigella Sativa on Type-2 Diabetes Mellitus: A Systematic Review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *16*(24), 4911.

Harpaz, E., Tamir, S., Weinstein, A., Weinstein, Y. (2017). The Effect of Caffeine on Energy Balance. *Journal of Basic and Clinical Physiology and Pharmacology*, *28*(1), 1-10.

Haşim, Ö., Hasan, A. (2020). Şanlıurfa'daki Eczanelerde ve Aktarlarda Fitoterapi Amaçlı Satılan Bitkiler. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, *23*(4), 947-965.

Hazafa, A., Rehman, K.-U.-., Jahan, N., Jabeen, Z. (2020). The Role of Polyphenol (Flavonoids) Compounds in The Treatment of Cancer Cells. *Nutrition and Cancer*, *72*(3), 386-397.

Hodgson, J. M., Puddey, I. B., Woodman, R. J., Mulder, T. P., Fuchs, D., Scott, K., Croft, K. D. (2012). Effects of Black Tea on Blood Pressure: A Randomized Controlled Trial. *Archives of Internal Medicine*, *172*(2), 186-188.

Hooper, L., Kroon, P. A., Rimm, E. B., Cohn, J. S., Harvey, I., Le Cornu, K. A., Ryder, J. J., Hall, W. L., Cassidy, A. (2008). Flavonoids, Flavonoid-Rich Foods, and Cardiovascular Risk: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *88*(1), 38-50.

Hu, S., Belcaro, G., Cesarone, M. R., Feragalli, B., Cotellese, R., Dugall, M., Scipione, C., Scipione, V., Maione, C., Maramaldi, G. (2020). A Sport Cream (Harpago-Boswellia-Ginger-Escin) for Localized Neck/Shoulder Pain. *Minerva Medica*, *112*(2), 255-260.

International Diabetes Federation. (2024, July 17). About Diabetes. Retrieved from https://idf.org/about-diabetes/diabetes-facts-figures

Kalkan, Ş. (2017). Bitkisel Ürünlerle Tedavilerde İlaç Etkileşmeleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, *31*(1), 41-50.

Karataş, Y., Pelit, A., Öztürk, Z., Pınar, N. (2019). Balcalı Hastanesine Başvuran Hastaların Bitkisel Ürün/İlaç Kullanma Alışkanlıkları. *Türk Aile Hekimliği ve Birincil Bakım Dergisi,* 13(4), 457-461.

Kav, S., Hanoğlu, Z., Algier, L. (2008). Türkiyede Kanserli Hastalarda Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Yöntemlerinin Kullanımı: Literatür Taraması. *Uluslararasi Hematoloji Onkoloji Dergisi*, *18*(1), 32-38.

Kenda, M., Kočevar Glavač, N., Nagy, M., Sollner Dolenc, M. (2022). Medicinal Plants Used for Anxiety, Depression, or Stress Treatment: an Update. *Molecules*, *27*(18), 6021.

Khan, Y., Panchal, S., Vyas, N., Butani, A., Kumar, V. (2007). Olea Europaea: A Phyto-Pharmacological Review. *Pharmacognosy Reviews*, *1*(1), 114-118.

Khumalo, G. P., Van Wyk, B. E., Feng, Y., Cock, I. E. (2022). A Review of The Traditional Use of Southern African Medicinal Plants for The Treatment of Inflammation and Inflammatory Pain. *Journal of Ethnopharmacology*, *283*, 114436.

Kim, S. D., Kwag, E.-B., Yang, M.-X., Yoo, H.-S. (2022). Efficacy and Safety of Ginger on The Side Effects of Chemotherapy in Breast Cancer Patients: Systematic Review and Meta-Analysis. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(19), 11267.

Kısacık, Ö., Üy, G. (2017). Yara İyileşmesinde Kudret Narının Etkisi. *Spatula Dd*, *7*(2), 53-59.

Kızılaslan, N. (2016). Sağlıklı Yetişkin Bireylerde, Farklı Miktarlarda Tüketilen Tarçının Kan Şekeri ve Lipidleri Üzerine Etkisi. (Doktora Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kuhn, M. A. (2002). Herbal Remedies: Drug-Herb Interactions. *Critical Care Nurse*, *22*(2), 22-32.

Kurt, H., Keşkek, Ş. Ö., Çil, T., Canataroğlu, A. (2013). Meme Kanserli Hastalarda Tamamlayıcı/ Alternatif Tedavi Kullanımı. *Türk Onkoloji Dergisi*, 28(1), 10-15.

Küçükşahin, O. (2009) Hastanemiz Personelinde Hipertansiyon Sıklığı ve Hipertansiyonun Hs-Crp İlişkisi. (Uzmanlık Tezi) T.C. Sağlık Bakanlığı İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir.

Laguerre, M., López Giraldo, L. J., Piombo, G., Figueroa-Espinoza, M. C., Pina, M., Benaissa, M., Combe, A., Rossignol Castera, A., Lecomte, J., & Villeneuve, P. (2009). Characterization of Olive-Leaf Phenolics by Esi-Ms and Evaluation of Their Antioxidant Capacities by The Cat Assay. *Journal Of The American Oil Chemists' Society*, *86*(12), 1215-1225.

Levent, H. (2017). Effect of Partial Substitution of Gluten-Free Flour Mixtures With Chia (Salvia Hispanica L.) Flour on Quality of Gluten-Free Noodles. *Journal of Food Science And Technology*, *54*, 1971-1978.

Li, R., Zhang, J., Zhou, Y., Gao, Q., Wang, R., Fu, Y., Zheng, L., Yu, H. (2020). Transcriptome Investigation and In Vitro Verification of Curcumin-Induced Ho-1 as a Feature of Ferroptosis in Breast Cancer Cells. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, 3469840.

Lutterodt, H., Luther, M., Slavin, M., Yin, J.-J., Parry, J., Gao, J.-M., Yu, L. L. (2010). Fatty Acid Profile, Thymoquinone Content, Oxidative Stability, and Antioxidant Properties of Cold-Pressed Black Cumin Seed Oils. *Lwt-Food Science And Technology*, *43*(9), 1409-1413.

MacFarlane, A., MacFarlane, I. (2004). The Empire of Tea: The Remarkable History of the Plant That Took Over the World; Overlook Press: Woodstock, NY, 2004.

Mahdavi R., M., Nasrollahzadeh, J., Zadeh, A. M., Zahedmehr, A. (2016). Does Garlic Supplementation Control Blood Pressure in Patients With Severe Coronary Artery Disease? A Clinical Trial Study. *Iranian Red Crescent Medical Journal*, 18(11), e23871.

Mahdavi, R., Namazi, N., Alizadeh, M., Farajnia, S. (2015). Effects of Nigella Sativa Oil With A Low-Calorie Diet on Cardiometabolic Risk Factors in Obese Women: A Randomized Controlled Clinical Trial. *Food Function*, 6(6), 2041-2048.

Mang, B., Wolters, M., Schmitt, B., Kelb, K., Lichtinghagen, R., Stichtenoth, D., Hahn, A. (2006). Effects of A Cinnamon Extract On Plasma Glucose, Hba1c, and Serum Lipids in Diabetes Mellitus Type 2. *European Journal of Clinical Investigation*, 36(5), 340-344.

Medagama, A. B., Bandara, R. (2014). The Use of Complementary and Alternative Medicines (Cams) in The Treatment of Diabetes Mellitus: Is Continued Use Safe and Effective? *Nutrition Journal*, 13, 1-9.

Medzhitov, R. (2010). Inflammation 2010: New Adventures of an Old Flame. *Cell*, 140(6), 771-776.

Merve, Ö. (2021). Hypericum Perforatum'un Depresyon Tedavisi Üzerine Etkisi: Bir Gözden Geçirme. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Anadolu Tıbbı Dergisi*, *3*(2), 12-19.

Miller, L. G. (1998). Herbal Medicinals: Selected Clinical Considerations Focusing on Known or Potential Drug-Herb Interactions. *Archives Of Internal Medicine*, *158*(20), 2200-2211.

Moazen-Zadeh, E., Abbasi, S. H., Safi-Aghdam, H., Shahmansouri, N., Arjmandi-Beglar, A., Hajhosseinn Talasaz, A., Salehiomran, A., Forghani, S., Akhondzadeh, S. (2018). Effects of Saffron on Cognition, Anxiety, and Depression in Patients Undergoing Coronary Artery Bypass Grafting: A Randomized Double-Blind Placebo-Controlled Trial. *The Journal of Alternative And Complementary Medicine*, *24*(4), 361-368.

Molassiotis, A., Fernandez-Ortega, P., Pud, D., Ozden, G., Platin, N., Hummerston, S., Scott, J. A., Panteli, V., Gudmundsdottir, G., Selvekerova, S. (2005). Complementary and Alternative Medicine Use in Colorectal Cancer Patients in Seven European Countries. *Complementary Therapies in Medicine*, *13*(4), 251-257.

Muñoz, L. A., Cobos, A., Diaz, O., & Aguilera, J. M. (2013). Chia Seed (Salvia Hispanica): An Ancient Grain And A New Functional Food. *Food Reviews International*, *29*(4), 394-408.

Murray, V., & Shaw, D. (2000). Who Monographs on Selected Medicinal Plants, Volume 1. *Health and Hygiene*, *21*(3), 129.

Naing, C., Yeoh, P. N., Wai, V. N., Win, N. N., Kuan, L. P., Aung, K. (2016). Hypertension in Malaysia: An Analysis of Trends From The National Surveys 1996 To 2011. *Medicine*, *95*(2), E2417.

Najdi, R. A., Hagras, M. M., Kamel, F. O., Magadmi, R. M. (2019). A Randomized Controlled Clinical Trial Evaluating The Effect of Trigonella Foenum-Graecum (Fenugreek) Versus Glibenclamide in Patients With Diabetes. *African Health Sciences*, *19*(1), 1594-1601.

Ng, J. Y., Boon, H. S., Thompson, A. K., Whitehead, C. R. (2016). Making Sense of "Alternative","Complementary","Unconventional" and "Integrative" Medicine: Exploring The Terms and Meanings Through A Textual Analysis. *Bmc Complementary and Alternative Medicine*, *16*, 1-18.

Ng, Q. X., Venkatanarayanan, N., Ho, C. Y. X. (2017). Clinical Use of Hypericum Perforatum (St John's Wort) in Depression: A Meta-Analysis. *Journal of Affective Disorders*, *210*, 211-221.

National Center for Complementary and Integrative Health-NIH. (2024, July 17). Alternative, or Integrative Health. Retrieved from https://www.nccih.nih.gov/health/complementary-alternative-or-integrative-health-whats-in-a-name

Noorbala, A., Akhondzadeh, S., Tahmacebi-Pour, N., Jamshidi, A. (2005). Hydro-Alcoholic Extract of Crocus Sativus L. Versus Fluoxetine In The Treatment Of Mild To Moderate Depression: A Double-Blind, Randomized Pilot Trial. *Journal of Ethnopharmacology*, *97*(2), 281-284.

Novelli, M., Masiello, P., Beffy, P., Menegazzi, M. (2020). Protective Role of St. John's Wort And Its Components Hyperforin and Hypericin Against Diabetes Through Inhibition of Inflammatory Signaling: Evidence From In Vitro and In Vivo Studies. *International Journal of Molecular Sciences*, *21*(21), 8108.

Nur, N. (2010). Knowledge and Behaviours Related to Herbal Remedies: A Cross-Sectional Epidemiological Study in Adults in Middle Anatolia, Turkey. *Health and Social Care in The Community*, *18*(4), 389-395.

Orekhov, A. N., Tertov, V. V. (1997). In Vitro Effect of Garlic Powder Extract on Lipid Content in Normal and Atherosclerotic Human Aortic Cells. *Lipids*, *32*(10), 1055-1060.

Orellana-Serradell, O., Poblete, C., Sanchez, C., Castellón, E., Gallegos, I., Huidobro, C., Llanos, M., Contreras, H. (2015). Proapoptotic Effect of Endocannabinoids in Prostate Cancer Cells. *Oncology Reports*, *33*(4), 1599-1608.

Worl Health Organization, (2000). (2024, July 15) General Guidelines for Methodologies on Research and Evaluation of Traditional Medicine. Retrieved from https://www.who.int/publications/i/item/9789241506090

Worl Health Organization, (2001). (2024, July 15) Cough and Cold Remedies for The Treatment of Acute Respiratory Infections In Young Children. Retrieved from https://iris.who.int/handle/10665/66856

Orhan, U. E. N., Aslan, M. (2010). Diyabet Tedavisinde Kullanılan Bitkisel Ürünler ve Gıda Destekleri. *Diyabet ve Obezite*, *24*, 26-37.

Overman, V. P. (2008). National Center for Complementary and Alternative Medicine. *International Journal Of Dental Hygiene*, *6*(1), 74-74.

Özcan, B., Küçük, İ. G. (2023). Uşak İlinde Birinci Basamak Sağlık Hizmetine Başvuran Hastaların Bitkisel Ürün Kullanma İle İlgili Tutum ve Görüşleri Üzerine Tanımlayıcı Bir Araştırma. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *13*(3), 665-671.

Özçelik, H., Fadıloğlu, Ç. (2009). Kanser Hastalarının Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Kullanım Nedenleri. *Türk Onkoloji Dergisi*, *24*(1), 48-52.

Özdemirkan, T., Şenlik, Z. B., Şimşek, A. Ç. (2020). Sağlıklı Aktif Başarılı Yaşlanma. *Turkey Health Literacy Journal*, *1*(1), 51-57.

Öztürk, M., Uskun, E., Özdemir, R., Çınar, M., Alptekin, F., Doğan, M. (2005). Isparta ilinde Halkın Geleneksel Tedavi Tercihi. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, *13*(3), 179-186.

Padhye, S., Banerjee, S., Ahmad, A., Mohammad, R., Sarkar, F. H. (2008). From Here To Eternity-The Secret of Pharaohs: Therapeutic Potential of Black Cumin Seeds And Beyond. *Cancer Therapy*, *6*(B), 495.

Pallivalappila, A. R., Stewart, D., Shetty, A., Pande, B., Singh, R., & Mclay, J. S. (2014). Complementary and Alternative Medicine Use During Early Pregnancy. *European Journal of Obstetrics Gynecology and Reproductive Biology*, *181*, 251-255.

Parildar, H., Serter, R., Yesilada, E. (2011). Diabetes Mellitus and Phytotherapy in Turkey. *Jpma-Journal of The Pakistan Medical Association*, *61*(11), 1116.

Pinheiro, M. L. P., Alcântara, C. E. P., De Moraes, M., De Andrade, E. D. (2014). Valeriana Officinalis L. For Conscious Sedation of Patients Submitted to Impacted Lower Third Molar Surgery: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Split-Mouth Study. *Journal Of Pharmacy and Bioallied Sciences*, *6*(2), 109-114.

Polat, Ü., Kaynak, İ. (2017). Diabetes Mellituslu Hastaların Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavileri Kullanma Durumları ve Diyabet Tutumları ile İlişkisi. *Genel Tıp Dergisi*, *27*(2), 56-64.

Posadzki, P., Watson, L., Ernst, E. (2013). Herb–Drug Interactions: an Overview of Systematic Reviews. *British Journal of Clinical Pharmacology*, *75*(3), 603-618.

Ramer, R., Schwarz, R., Hinz, B. (2019). Modulation of The Endocannabinoid System as a Potential Anticancer Strategy. *Frontiers in Pharmacology*, *10*, 430.

Ramos, A. A., Azqueta, A., Pereira-Wilson, C., Collins, A. R. (2010). Polyphenolic Compounds from Salvia Species Protect Cellular Dna from Oxidation and Stimulate Dna Repair in Cultured Human Cells. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *58*(12), 7465-7471.

Rana, K. K., & Rana, S. (2014). Review On Present Status and Future of Herbal Medicine. *Beats of Natural Sciences*, *1*(2), 1-8.

Ranasinghe, P., Galappaththy, P., Constantine, G. R., Jayawardena, R., Weeratunga, H. D., Premakumara, S., Katulanda, P. (2017). Cinnamomum Zeylanicum (Ceylon Cinnamon) as a Potential Pharmaceutical Agent for Type-2 Diabetes Mellitus: Study Protocol for A Randomized Controlled Trial. *Trials*, *18*, 1-8.

Ried, K. (2020). Garlic Lowers Blood Pressure in Hypertensive Subjects, Improves Arterial Stiffness and Gut Microbiota: A Review and Meta-Analysis. *Experimental and Therapeutic Medicine*, *19*(2), 1472-1478.

Ried, K., Frank, O., Stocks, N. (2013). Aged Garlic Extract Reduces Blood Pressure in Hypertensives: A Dose-Response Trial. *European Journal of Clinical Nutrition*, *67*(1), 64-70.

Ritchie, M. (2007). Use of Herbal Supplements and Nutritional Supplements in The Uk: What Do We Know About Their Pattern Of Usage *Proceedings of The Nutrition Society*, *66*(4), 479-482.

Sançar, B., Canbulat, Ş., İlhan, S. (2017). Yara Bakımında Kullanılan Bitkisel Yöntemler ve Hemşirelik. *Turkiye Klinikleri Internal Medicine Nursing-Special Topics*, *3*(2), 116-124.

Santos, R. L., Guimaraes, G. P., Nobre, M. S. D. C., Portela, A. D. S. (2011). Análise Sobre A Fitoterapia Como Prática Integrativa No Sistema Único De Saúde. *Revista Brasileira De Plantas Medicinais*, *13*, 486-491.

Sardella, A., Lodi, G., Demarosi, F., Tarozzi, M., Canegallo, L., Carrassi, A. (2008). Hypericum Perforatum Extract in Burning Mouth Syndrome: A Randomized Placebo-Controlled Study. *Journal of Oral Pathology & Medicine*, *37*(7), 395-401.

Satman, I., Omer, B., Tutuncu, Y., Kalaca, S., Gedik, S., Dinccag, N., Karsidag, K., Genc, S., Telci, A., Canbaz, B. (2013). Twelve-Year Trends in The Prevalence and Risk Factors of Diabetes and Prediabetes in Turkish Adults. *European Journal of Epidemiology*, *28*, 169-180.

Saw, J. T., Bahari, M. B., Ang, H. H.,Lim, Y. H. (2006). Potential Drug–Herb Interaction With Antiplatelet/Anticoagulant Drugs. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *12*(4), 236-241.

Schey, K., Patat, S., Chignell, C., Datillo, M., Wang, R., Roberts, J. (2000). Photooxidation of Lens A-Crystallin by Hypericin (Active Ingredient in St. John's Wort). *Photochemistry and Photobiology*, *72*(2), 200-203.

Sharma, S., Mandal, A., Kant, R., Jachak, S., Jagzape, M. (2020). Is Cinnamon Efficacious for Glycaemic Control in Type-2 Diabetes Mellitus? *Journal of The Pakistan Medical Asssociation*, 70(11),2065-2069.

Shikov, A. N., Pozharitskaya, O. N., Makarov, V. G., Wagner, H., Verpoorte, R., Heinrich, M. (2014). Medicinal Plants of The Russian Pharmacopoeia; Their History and Applications. *Journal of Ethnopharmacology*, *154*(3), 481-536.

Shikov, A. N., Tsitsilin, A. N., Pozharitskaya, O. N., Makarov, V. G., Heinrich, M. (2017). Traditional and Current Food Use of Wild Plants Listed in The Russian Pharmacopoeia. *Frontiers in Pharmacology*, *8*, 841.

Siddiqui, S. A., Ali Redha, A., Snoeck, E. R., Singh, S., Simal-Gandara, J., Ibrahim, S. A., Jafari, S. M. (2022). Anti-Depressant Properties of Crocin Molecules in Saffron. *Molecules*, *27*(7), 2076.

Sredni, S. T., Huang, C.-C., Suzuki, M., Pundy, T., Chou, P., Tomita, T. (2016). Spontaneous Involution of Pediatric Low-Grade Gliomas: High Expression of Cannabinoid Receptor 1 (Cnr1) At The Time of Diagnosis May Indicate Involvement of The Endocannabinoid System. *Child's Nervous System*, *32*, 2061-2067.

Stanojević-Ristić, Z., Mrkić, I., Ćorac, A., Dejanović, M., Mitić, R., Vitković, L., Rašić, J., Valjarević, D., Valjarević, A. (2022). Healthcare Professionals' Knowledge and Behaviors Regarding Drug–Dietary Supplement and Drug–Herbal Product Interactions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(7), 4290.

Sultan, M. T., Butt, M. S., Anjum, F. M., Jamil, A., Akhtar, S., Nasir, M. (2009). Nutritional Profile of Indigenous Cultivar of Black Cumin Seeds and Antioxidant Potential of Its Fixed And Essential Oil. *Pak. J. Bot*, 41(3), 1321-1330.

Szymanowska, U., Baraniak, B., Bogucka-Kocka, A. (2018). Antioxidant, Antiinflammatory, and Postulated Cytotoxic Activity of Phenolic and Anthocyanin-Rich Fractions from Polana Raspberry (Rubus Idaeus L.) Fruit and Juice-in Vitro Study. *Molecules*, 23(7), 1812.

Şarışen, Ö., Çalışkan, D. (2005). Fitoterapi: Bitkilerle Tedaviye Dikkat (!). *Sted*, *14*(8), 182-187.

Şener, B. (2009). Türkiyede Bitkisel İlaçlarla İlgili Mevzuatın Dünü, Bugünü ve Geleceği. *Modern Fitofarmakoterapi ve Doğal Farmasötikler*, 1, 5-13.

Taneri, P. E., Alkış, N. (2017). Tıbbın Alternatifi Olmaz! Geleneksel Alternatif ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları. *Türk Tabipleri Birliği Yayınları*, 55-98.

Tang, X., Ding, H., Liang, M., Chen, X., Yan, Y., Wan, N., Chen, Q., Zhang, J., Cao, J. (2021). Curcumin Induces Ferroptosis in Non-Small-Cell Lung Cancer Via Activating Autophagy. *Thoracic Cancer*, 12(8), 1219-1230.

Thakkar, S., Anklam, E., Xu, A., Ulberth, F., Li, J., Li, B., Hugas, M., Sarma, N., Crerar, S., Swift, S. (2020). Regulatory Landscape of Dietary Supplements and Herbal Medicines from A Global Perspective. *Regulatory Toxicology and Pharmacology*, 114, 104647.

Tokem, Y. (2006). Astımlı Hastalarda Tamamlayıcı ve Alternatif Tedavi Kullanımı. *Tüberküloz ve Toraks Dergisi*, 54(2), 189-196.

Topçu, G. (2006). Bioactive Triterpenoids from Salvia Species. *Journal of Natural Products*, 69(3), 482-487.

Townsend, E. A., Siviski, M. E., Zhang, Y., Xu, C., Hoonjan, B., Emala, C. W. (2013). Effects of Ginger and Its Constituents on Airway Smooth Muscle Relaxation and Calcium Regulation. *American Journal of Respiratory Cell and Molecular Biology*, 48(2), 157-163.

Türk Tabipler Birliği, (2012). Bitkisel Ürünler ve Sağlık: Bilimsel Çerçeve ve Etik Açısından Yaklaşım.(Pp. 10-29). Ankara: Türk Tabipler Birliği Yayını.

Velingkar, V. S., Gupta, G. L., Hegde, N. B. (2017). A Current Update on Phytochemistry, Pharmacology and Herb–Drug Interactions of Hypericum Perforatum. *Phytochemistry Reviews*, *16*, 725-744.

Wanwimolruk, S., Prachayasittikul, V. (2014). Cytochrome P450 Enzyme Mediated Herbal Drug Interactions (Part 1). *Excli Journal*, 13, 347.

Welz, A. N., Emberger-Klein, A., Menrad, K. (2019). What Motivates New, Established and Long-Term Users of Herbal Medicine: Is There More Than Push And Pull? *BMC Complementary and Alternative Medicine*, 19, 1-9.

White, M. J. (2006). Electronic Resources Reviews. *Issues In Science and Technology Librarianship*, *47*.

World Health Organization. (2024, July 17). Obesity and Overweight. Retrieved from (2024, July 17). https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/obesity-and-overweight

World Health Organization. (2024, July 17). Cancer Today. Retrieved from https://gco.iarc.fr/today/en/dataviz/pie?mode=population&group_populations=0

Wu, X., Han, L., Zhang, X., Li, L., Jiang, C., Qiu, Y., Huang, R., Xie, B., Lin, Z., Ren, J. (2012). Alteration of Endocannabinoid System In Human Gliomas. *Journal Of Neurochemistry*, 120(5), 842-849.

Yılmaz, M. B. (2013). Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Sağlık Amaçlı Bitkisel Ürün Kullanımı ve Medyanın Rolü. (Doktora Tezi) T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Zahmatkesh, M., Fallah Huseini, H., Hajiaghaee, R., Heidari, M., Mehrafarin, A., Tavakoli-Far, B. (2012). The Effects of Cinnamomum Zeylanicum J. Presl on Blood Glucose Level in Patients With Type 2 Diabetes, A Double-Blind Clinical Trial. *Journal of Medicinal Plants*, 11(41), 258-263.

KAYNAKÇA

Affenito, S.G., ve Adams, C.H. (2001). Are Eating Disorders More Prevalent in Females with Type 1 Diabetes Mellitus When the Impact of Insulin Omission is Considered? *Nutr Rev*, 59, 179-182

Allan, J.A. (2015). Understanding Poor Outcomes in Women with Type 1 Diabetes and Eating Disorders. *Journal of Diabetes Nursing*, 19(3), 99–103.

Allan, J. (2017). Diabetes and Eating Disorders: Update to the NICE Guideline. *J Diabetes Nurs*, 21(3), 103–107.

American Psychiatric Association, DSM-5 Task Force. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5™ (5th ed.). American Psychiatric Publishing, Inc.. https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596

Anzai, N., Lindsay-Dudley, K. ve Bidwell, R.J. (2002). Impatient and Partial Hospital Treatment for Adolescent Eating Disorders. *Child Adolesc Psychiatr Clin N Am*, 11(2), 279-309.

Atik-Altınok, Y., Özgür, S., Meseri, R., Özen, S., Darcan, Ş. ve Gökşen, D. (2017) Reliability and Validity of the Diabetes Eating Problem Survey in Turkish Children and Adolescents with Type 1 Diabetes Mellitus. *The Journal of Clinical Research in Pediatric Endocrinology,* 9(4), 323-328.

Atkinson, M.A., von Herrath, M., Powers, A.C. ve Clare-Salzler, M. (2015). Current Concepts on the Pathogenesis of Type 1 Diabetes Considerations for Attempts to Prevent and Reverse the Disease. *Diabetes Care*, 38, 979–988.

Brown, C. ve Mehler, P.S. (2014). Anorexia Nervosa Complicated by Diabetes Mellitus: The Case for Permissive Hyperglycemia. *Int J Eat Disord,* 47(6), 671–4.

Candler, T., Murphy, R., Pigott, A. ve Gregory, J.W. (2018). Fifteen Minute Consultation: Diabulimia and Disordered Eating in Childhood Diabetes. *Arch Dis Child Educ Pract Ed*, 103(3), 118-123.

Chelvanayagam, S., ve James, J. (2018). What is Diabulimia and What are the Implications for Practice?. *British journal of nursing (Mark Allen Publishing),* 27(17), 980–986.

Colton, P.A., Olmsted, M.P. ve Daneman, D. (2015). Eating Disorders in Girls and Women with Type 1 Diabetes: A Longitudinal Study of Prevalence, Onset, Remission, and Recurrence. *Diabetes Care*, 38(7), 1212– 1217.

Cooke, D.W. ve Plotnick, L. (2008). Type 1 Diabetes Mellitus in Pediatrics. *Pediatrics in Review*, 29(11), 374-385.

Custal, N., Arcelus, J., Agüera, Z., Bove, F. I., Wales, J., Granero, R., Jiménez-Murcia, S., Sánchez, I., Riesco, N., Alonso, P., Crespo, J. M., Virgili, N., Menchón, J. M. ve Fernandez-Aranda, F. (2014). Treatment Outcome of Patients with Comorbid Type 1 Diabetes and Eating Disorders. *BMC psychiatry*, 14, 140.

Dahan, A. ve McAfee, S.G. (2009). A Proposed Role for the Psychiatrist in the Treatment of Adolescents with Type I Diabetes. *Psychiatr Q*, 80(2), 75-85.

Davidson, J. (2014). Diabulimia: How Eating Disorders Can Affect Adolescents with Diabetes. *Nurs Stand*, 29(2), 44-49.

Deiana, V., Diana, E., Pinna, F., Atzeni, M. G., Medda, F., Manca, D., Mascia, E., Farci, F., Ghiani, M., Cau, R., Tuveri, M., Cossu, E., Elena, L., Mariotti, S. ve Carpiniello, B. (2016). Clinical Features in Insulin-Treated Diabetes with Comorbid Diabulimia, Disordered Eating Behaviors and Eating Disorders. *European Psychiatry*, 33(S1), S81–S81.

De Paoli, T. ve Rogers, P. J. (2018). Disordered Eating and Insulin Restriction in Type 1 Diabetes: a Systematic Review and Testable Model. *Eating Disorders,* 26(4), 343–360.

Diabetes UK. (2017). Our Position Statement on Diabulimia. https://www.diabetes.org.uk/for-professionals/get-involved/news-and-updates/our-new-position-statement-on-diabulimia

E.T.:02.06.2024)

Diabetes Digital Media. (2024). The DCUK review of diabulimia: The world's most dangerous eating disorder. https://www.diabetes.co.uk/in-depth/dcuk-review-diabulimia-worlds-dangerous-eating-disorder/ (E.T.:02.06.2024)

Doyle, E.A., Quinn, S.M., Ambrosino, J.M., Weyman, K., Tamborlane, W.V. ve Jastreboff, A.M. (2017). Disordered Eating Behaviors in Emerging Adults with Type 1 Diabetes: A Common Problem for Both Men and Women. *J Pediatr Health Care,* 31(3), 327-333.

Falcão, M.A. ve Francisco, R. (2017). Diabetes, Eating Disorders and Body Image in Young Adults: an Exploratory Study About "Diabulimia". *Eat Weight Disord*, 22(4), 675–682.

Fanik, R. (2014). Insulin Manipulation and Eating Disorders in Young People with Type 1 Diabetes: Implications for Schools. *J Diabetes Nurs*, 18(6), 238–242.

Figueroa Sobrero, A., Evangelista, P., Mazza, C., Basso, P., López, S. M., Scaiola, E., Honf, M., Ferraro, M., Eandi, M. L., & Walz, F. (2010). Three-Year Follow up of Metabolic Control in Adolescents with Type 1 Diabetes With and Without Eating Disorders. *Archivos Argentinos de Pediatria,* 108(2), 130–135.

Gagnon, C., Aimé, A. ve Bélanger, C. (2017). Predictors of Comorbid Eating Disorders and Diabetes in People with Type 1 and Type 2 Diabetes. *Canadian Journal of Diabetes*, 41(1), 52–57.

Goebel-Fabbri, A. E., Fikkan, J., Franko, D. L., Pearson, K., Anderson, B. J. ve Weinger, K. (2008). Insulin Restriction and Associated Morbidity and Mortality in Women with Type 1 Diabetes. *Diabetes care*, 31(3), 415–419.

Goodwin, R.D., Hoven, C.W. ve Spitzer, R.L. (2003). Diabetes and Eating Disorders in Primary Care. *Int J Eat Disord,* 33(1), 85–91.

Göksen, D., Atik Altınok, Y., Özen, S., Demir, G. ve Darcan, Ş. (2014). Effects of Carbohydrate Counting Method on Metabolic Control in Children with Type 1 Diabetes Mellitus. *Journal of Clinical Research in Pediatric Endocrinology*, 6(2), 74-78.

Harjutsalo, V., Sjoberg, L. ve Tuomilehto, J. (2008). Time Trends in The Incidence of Type 1 Diabetes in Finnish Children: A Cohort Study. *Lancet*, 371, 1777–1782.

Hastings, A., McNamara, N., Allan, J. ve Marriott, M. (2016). The Importance of Social Identities in the Management of and Recovery from 'Diabulimia': A Qualitative Exploration. *Addictive Behaviors Reports*, 4, 78–86.

Herpertz, S., Albus, C., Lohff, S., Michalski, K., Masrour, M., Lichtblau, K., Köhle, K., Mann, K. ve Senf, W. (2000). Characteristics of Diabetic Patients with and without an Eating Disorder. *Psychother Psychosom Med Psychol*, 50(3-4), 161–8.

Kelly, S.D., Howe, C.J., Hendler, J.P., ve Lipman, T.H. (2005). Disordered Eating Behaviors in Youth With Type 1 Diabetes*. Diabetes Educ,* 31, 572-583.

Kınık, M. F., Gönüllü, F. V., Vatansever, Z. ve Karakaya, I. (2017). Diabulimia, a Type I Diabetes Mellitus-Specific Eating Disorder. *Turk Pediatri Arsivi*, 52(1), 46–49.

Larrañaga, A., Docet, M. F. ve García-Mayor, R. V. (2011). Disordered Eating Behaviors in Type 1 Diabetic Patients. *World Journal of Diabetes*, 2(11), 189–195.

Minges, K.E., Whittemore, R., Weinzimer, S.A., Irwin, M.L., Redeker, N.S. ve Grey, M. (2017). Correlates of Overweight and Obesity in 5529 Adolescents with Type 1 Diabetes: The T1D Exchange Clinic Registry. *Diabetes Res Clin Pract*, 126, 68-78.

Mintem, G.C., Gigante, D.P. ve Horta, B.L. (2015). Change in Body Weight and Body Image in Young Adults: A Longitudinal Study. *BMC Public Health*, 15, 222.

National Institute for Health and Care Excellence (2017). Eating Disorders: Recognition and Treatment. Erişim adresi: https://www.nice.org.uk/guidance/ng69/chapter/Recommendations#physical-and-mental-health-comorbidities (E.T.: 02.06.2024).

Neumark-Sztainer, D., Patterson, J., Mellin, A., Ackard, D. M., Utter, J., Story, M., & Sockalosky, J. (2002). Weight Control Practices and Disordered Eating Behaviors Among Adolescent Females and Males with Type 1 Diabetes: Associations With Sociodemographics, Weight Concerns, Familial Factors, and Metabolic Outcomes. *Diabetes care*, 25(8), 1289–1296.

Olmsted, M.P., Colton, P.A., Daneman, D., Rydall, A.C. ve Rodin, G.M. (2008). Prediction of the Onset of Disturbed Eating Behavior in Adolescent Girls with Type 1 Diabetes. *Diabetes Care*, 31(10), 1978–82.

Philippi, S.T., Cardoso, M.G., Koritar, P. ve Alvarenga, M. (2013). Risk Behaviors for Eating Disorder in Adolescents and Adults with Type 1 Diabetes. *Braz J Psychiatry*, 35(2), 150–6.

Philpot, U. (2013). Eating Disorders in Young People with Diabetes: Development, Diagnosis and Management. *J Diabetes Nurs,* 17(6), 228–232.

Pinhas-Hamiel, O., Hamiel, U. ve Levy-Shraga, Y. (2015). Eating Disorders in Adolescents with Type 1 Diabetes: Challenges in Diagnosis and Treatment. *World J. Diabetes*, 6, 517–526.

Peveler, R.C., Bryden, K.S., Neil, H.A., Fairburn, C.G., Mayou, R.A., Dunger, D.B., ve Turner, H.M. (2005). The Relationship of Disordered Eating Habits and Attitudes to Clinical Outcomes in Young Adult Females With Type 1 Diabetes. *Diabetes Care,* 28, 84-88

Rodin, G., Olmsted, M. P., Rydall, A. C., Maharaj, S. I., Colton, P. A., Jones, J. M., Biancucci, L. A. ve Daneman, D. (2002). Eating Disorders in Young Women with Type 1 Diabetes Mellitus. *Journal of Psychosomatic Research*, 53(4), 943–949.

Scheuing, N., Bartus, B., Berger, G., Haberland, H., Icks, A., Knauth, B., Nellen-Hellmuth, N., Rosenbauer, J., Teufel, M., Holl, R. W., DPV Initiative, ve German BMBF Competence Network Diabetes Mellitus (2014). Clinical Characteristics and Outcome of 467 Patients with a Clinically Recognized Eating Disorder Identified Among 52,215 Patients with Type 1 Diabetes: a Multicenter German/Austrian Study. *Diabetes care*, 37(6), 1581–1589.

Shaban, C. (2013). Diabulimia: Mental Health Condition or Media Hyperbole? Practical Diabetes, 30(3), 104-105.

Şahin, G., Atik Altınok, Y. ve Keser A. (2018). Tip 1 Diabetes Mellitus'lu Bireylerde Yeme Davranışı Bozukluğu: Diyabulimiya. *Mersin Univ Saglık Bilim Derg*, 11(3), 366-375.

Toni, G., Berioli, M. G., Cerquiglini, L., Ceccarini, G., Grohmann, U., Principi, N., ve Esposito, S. (2017). Eating Disorders and Disordered Eating Symptoms in Adolescents with Type 1 Diabetes. *Nutrients*, 9(8), 906.

Winston, A. P. (2020). Eating Disorders and Diabetes. *Current Diabetes Reports*, 20(8), 32.

Wisting, L., Frøisland, D. H., Skrivarhaug, T., Dahl-Jørgensen, K. ve Rø, O. (2013). Disturbed Eating Behavior and Omission of Insulin in Adolescents Receiving Intensified Insulin Treatment: A Nationwide Population-Based Study. *Diabetes Care*, 36(11), 3382–3387.

Yafei, S., Hummadi, A., Badedi, M., Darraj, H., Khawaji, A., Alzughbi, T., Abutaleb, R., Alhagawy, A. J., Alnami, A., Kudam, B., Bahsan, F., Kariri, M., Adawi, M., Daghriri, M., Hassan, R., Soeid, M. ve Alzughbi, N. (2023). Disordered Eating Behaviors and Insulin Restriction in Saudi Adolescents and Young Adults with Type 1 Diabetes. *Medicina (Kaunas, Lithuania),* 59(2), 345.

Young, V., Eiser, C., Johnson, B., Brierley, S., Epton, T., Elliott, J. ve Heller, S. (2013). Eating Problems in Adolescents with Type 1 Diabetes: A Systematic Review with Meta-Analysis. *Diabetic Medicine: A Journal of The British Diabetic Association*, 30(2), 189–198.

KAYNAKÇA

Adalı, A. Yirün, A. Koçer-Gümüşel, A. Erkekoğlu, B. (2020). Alzheimer Hastaliğinin Gelişiminde Biyolojik Ajanlarin Olasi Etkileri. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 44(1), 167-187.

Agrawal, R. Gomez-Pinilla, R. (2012). 'Metabolic Syndrome'in The Brain: Deficiency In Omega-3 Fatty Acid Exacerbates Dysfunctions In Insulin Receptor Signalling And Cognition. *The Journal of physiology*, 590(10), 2485-2499.

Akbay Delikanlı, G. (2019). Alzheimer Hastalığında B12 Vitamini Eksikliği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4(3).

Alıcılar, H. E. Çalışkan, D. (2021). Alzheimer Hastalığı Ve Korunma Stratejileri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(2), 107-115.

Alkan, Ş. B. Rakıcıoğlu, N. (2020). Demans ve Polifenoller. *Sağlık ve Toplum*, 30(3), 11-20.

Altman, R. Rutledge, J. C. (2010). The Vascular Contribution To Alzheimer's Disease. *Clinical Science*, 119(10), 407-421.

Anastasiou, C. A. Yannakoulia, M. Kosmidis, M. H. Dardiotis, E. Hadjigeorgiou. G.M. Sakka, P. Arampatzi, X. Bougea, A. Labropoulos, I. Scarmeas, N. (2017). Mediterranean Diet And Cognitive Health: Initial Results From The Hellenic Longitudinal Investigation Of Ageing And Diet. *PloS one*, 12(8), e0182048.

Annweiler, C. Herrmann, F. R. Fantino, B. Brugg, B. Beauchet, O. (2012). Effectiveness Of The Combination Of Memantine Plus Vitamin D On Cognition In Patients With Alzheimer Disease: A Pre-Post Pilot Study. *Cognitive and behavioral neurology*, 25(3), 121-127.

Aydın, A. C. (2020). Alzheimer Hastalığı ve Demans. *Journal of Literature Pharmacy Sciences*, 9(2), 125-136.

Bane, T.J. Cole, C. (2015.) Prevention of Alzheimer Disease: The Roles Of Nutrition And Primary Care. *The Nurse Practitioner*, 40(5), 30-35.

Barnes, L. L. Dhana, K. Liu, X. Carey, V. J. Ventrelle, J. Johnson, K.Hollings, C. S. Bishop, L. Laranjo, N. Stubbs, B. J. (2023). Trial Of The MIND Diet For Prevention Of Cognitive Decline In Older Persons. *New England Journal of Medicine*, 389(7), 602-611.

Berti, V. Walters, M. Sterling, J. Quinn, C.G. Logue, M. Andrews, R. Matthews, D. C. Osorio, R. S. Pupi, A. Vallabhajosula, S. (2018). Mediterranean Diet And 3-Year Alzheimer Brain Biomarker Changes In Middle-Aged Adults. *Neurology*, 90(20), e1789-e1798.

Beyhan, Y. Taş, V. (2019). Mental Sağlık ve Beslenme. *Zeugma Health Res*, 1(1), 30-35.

Canbolat, E. Yardımcı, H. (2016). Alzheimer Hastalığı ve Koruyucu Besin Öğeleri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 139-145.

Chatterjee, S. Peters, S. A. Woodward, M. Mejia Arango, S. Batty, G.D. Beckett, N. Beiser, A. Borenstein, A. R. Crane, P. K. Haan, M. (2016). Type 2 Diabetes As A Risk Factor For Dementia In Women Compared With Men: A Pooled Analysis Of 2.3 Million People Comprising More Than 100,000 Cases Of Dementia. *Diabetes care*, 39(2), 300-307.

Chen, H. Liu, S. Ge, B. Zhou, D. Li, M. Li, W. Ma, F. Liu, Z. Ji, Y. Huang, G. (2021). Effects Of Folic Acid And Vitamin B12 Supplementation On Cognitive Impairment And Inflammation In Patients With Alzheimer's Disease: A Randomized, Single-Blinded, Placebo-Controlled Trial. *The journal of prevention of Alzheimer's disease*, 8, 249-256.

Chong, C. Shahar, S. Haron, H. Din, N. C. (2019). Habitual Sugar Intake and Cognitive Impairment Among Multi-Ethnic Malaysian Older Adults. *Clinical interventions in aging*, 1331-1342.

Crane, P. K. Walker, R. Hubbard, R. A. Li, G. Nathan, D. M. Zheng, H. Haneuse, S. Craft, S. Montine, T. J. Kahn S. E, 2013. Glucose levels and risk of dementia. *New England Journal of Medicine*, *369*(6), 540-548.

Demir, Z. Türkan, F. (2022). Asetilkolinesteraz ve Bütirilkolinesteraz Enzimlerinin Alzheimer Hastalığı ile İlişkisi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 12(4), 2386-2395.

Dhana, K. James, B. D. Aggarwal, N. T. Cherian, L. J. Leurgans, S.E. Barnes, L.L. Bennett, D. A. Schneider, J. A. (2021). MIND Diet, Common Brain Pathologies, And Cognition In Community-Dwelling Older Adults. *Journal of Alzheimer's Disease*, 83(2), 683-692.

Diniz Pereira, J. Gomes Fraga, V. Morais Santos, A.L. Carvalho, M.G. Caramelli, P. Braga Gomes, K. (2021). Alzheimer's Disease and Type 2 Diabetes Mellitus: A Systematic Review Of Proteomic

Studies. *Journal of Neurochemistry*, 156(6), 753-776.

Doorduijn, A. S. De Van Der Schueren, M. A. Van De Rest, O. De Leeuw, F. A. Hendriksen, H. M. Teunissen, C. E. Scheltens, P. Van Der Flier, W. M. Visser, M. (2020). Energy Intake and Expenditure In Patients With Alzheimer's Disease And Mild Cognitive Impairment: The NUDAD Project. *Alzheimer's research & therapy*, 12, 1-8.

Dyńka, D. Kowalcze, K. Paziewska, A. (2022). The Role Of Ketogenic Diet In The Treatment Of Neurological Diseases. *Nutrients*, 14(23), 5003.

Dysken, M.W. Sano, M. Asthana, S. Vertrees, J. E. Pallaki, M. Llorente, M. Love, S. Schellenberg, G. D. McCarten, J. R. Malphurs, J. (2014). Effect Of Vitamin E And Memantine On Functional Decline In Alzheimer Disease: The TEAM-AD VA Cooperative Randomized Trial. *Jama*, 311(1), 33-44.

Ellouze, I. Sheffler, J. Nagpal, R. Arjmandi, B. (2023) Dietary Patterns and Alzheimer's Disease: An Updated Review Linking Nutrition to Neuroscience. Nutrients, 15, 3204. In.

Erbaş, O. (2015). Alzheimer Hastalığı Tip 3 Diyabet Midir? *İstanbul Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Dergisi*, *1*(1), 48-51.

Filiz, C. Yıldız, E. Gürbüz, O. (2022). Ketojenik Beslenme Ve Sağlik. *Izmir Democracy University Health Sciences Journal*, *5*(2), 317-345.

Frausto, D.M. Forsyth, C. B. Keshavarzian, A. Voigt, R. M. (2021). Dietary Regulation Of Gut-Brain Axis In Alzheimer's Disease: Importance Of Microbiota Metabolites. *Frontiers in neuroscience*, *15*, 736814.

Gezici, S. Şekeroğlu, N. (2022). Alzheimer Hastalığının Gelişimsel Sürecinde ve Tedavisinde Potansiyel Öneme Sahip Tıbbi Bitkiler ve Fitokimyasallar. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, *42*(2), 121-133.

Gönder, M. Akbulut, G. (2017). Güncel Akdeniz Diyeti Ve Potansiyel Sağlık Etkileri. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 2(2), 110-120.

Hamze, R. Delangre, E. Tolu, S. Moreau, M. Janel, N. Bailbé, D. Movassat, J. (2022). Type 2 diabetes mellitus and Alzheimer's disease: shared molecular mechanisms and potential common therapeutic targets. *International Journal of Molecular Sciences*, 23(23), 15287.

Huang, C.C. Chung, C.M. Leu, H.B. Lin, L.Y. Chiu, C.C. Hsu, C.Y. Chiang, C.H. Huang, P.H. Chen, T.J. Lin, S.J. (2014). Diabetes mellitus and the risk of Alzheimer's disease: a nationwide population-based study. *PloS one*, 9(1), e87095.

İçen, H. Fereli, S. Başoğlu, İ. A. Güneş, F. E. (2019). Akdeniz Diyetinin Kognitif Fonksiyonlar Üzerine Etkileri. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 4(2).

Kadıoğlu, B. Çelik, T. (2018). Tip 2 Diabetes Mellitus ve Alzheimer Hastalığı Ortak Tedavi Edilebilir Mi? *Geriatrik Bilimler Dergisi*, 1(1), 20-27.

Kandimalla, R. Thirumala, V. Reddy, P. H. (2017). Is Alzheimer's Disease A Type 3 Diabetes? A Critical Appraisal. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Molecular Basis of Disease*, 1863(5), 1078-1089.

Kara, G. Kılınç, G. E. (2021). Alzheimer Hastalığında Ketojenik Diyet Tedavisi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi* (15), 630-638.

Karagöz, M. F. Nilüfer, A. (2018). Diyet Yağlarının Alzheimer Hastalığı Patolojisi Üzerine Potansiyel Koruyucu Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), 141-149.

Kazkayası, İ. Bozkurt, N. B. Uma, S. (2018). Diyabet ve Alzheimer Hastalığı İlişkisi. *Journal of Literature Pharmacy Sciences*, 7(2), 110-117.

Keleş, E. Özalevli, S. (2018). Alzheimer Hastalığı ve Tedavi Yaklaşımları. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 39-42.

Keskin, A. (2023). Alzheimer Hastaliğinda Bazi Vitaminlerin Önemi. İçinde Arı, M. Aci, R.(Editörler). 6. Uluslararası Tarım, Çevre ve Sağlık Kongresi (ss 238-242). Aydın: 19-21 Ekim 2023.

Kim, C.S. Cha, L. Sim, M. Jung, S. Chun, W. Y. Baik, H. W. Shin, D.M. (2021). Probiotic Supplementation Improves Cognitive Function And Mood With Changes In Gut Microbiota In Community-Dwelling Older Adults: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled, Multicenter Trial. *The Journals of Gerontology: Series A*, 76(1), 32-40.

Lanyau-Domínguez, Y. Macías-Matos, C. Llibre-Rodríguez, J.d.j. Pita-Rodríguez,G.M. Suárez-Medina, R. Quintero-Alejo, M. E. Noriega-Fernández, L.Guerra-Hernández, M. Calvo-

Rodríguez, M. Sánchez-Gil, Y. (2021). Levels Of Vitamins And Homocysteine In Older Adults With Alzheimer Disease Or Mild Cognitive Impairment In Cuba. *MEDICC review*, 22, 40-47.

Lee, H. J. Seo, H. I. Cha, H. Y. Yang, Y. J. Kwon, S. H. Yang, S.J. (2018). Diabetes and Alzheimer's Disease: Mechanisms and Nutritional Aspects. *Clinical nutrition research*, 7(4), 229.

Ma, N. Liang, Y. Yue, L. Liu, P. Xu, Y. Zhu, C. (2022). The Identities Of Insulin Signaling Pathway Are Affected By Overexpression Of Tau And Its Phosphorylation Form. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *14*, 1057281.

Melekoğlu, E. Rakıcıoğlu, N. (2020). Yaşlılarda Bilişsel Fonksiyonun Korunması Ile Ilişkili Diyet Modelleri. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 48(2), 84-92.

Michailidis, M. Moraitou, D. Tata, D. A. Kalinderi, K. Papamitsou, T. Papaliagkas, V. (2022). Alzheimer's Disease As Type 3 Diabetes: Common Pathophysiological Mechanisms Between Alzheimer's Disease And Type 2 Diabetes. *International Journal of Molecular Sciences*, 23(5), 2687.

Moran, C. Beare, R. Phan, T. G. Bruce, D. G. Callisaya, M. L. Srikanth, V. Moran, C. Beare, R. Phan, T.G. Bruce, D. G. (2015). Type 2 Diabetes Mellitus And Biomarkers Of Neurodegeneration. *Neurology*, 85(13), 1123-1130.

Morris, M. C. Tangney, C. C. Wang,Y. Sacks, F. M. Bennett, D. A. Aggarwal, N. T. (2015). MIND Diet Associated With Reduced Incidence Of Alzheimer's Disease. *Alzheimer's & Dementia*, 11(9), 1007-1014.

Mosconi, L. Murray, J. Tsui, W. Li, Y. Davies, M. Williams, S. Pirraglia, E. Spector, N. Osorio, R. Glodzik, L. (2014). Mediterranean Diet And Magnetic Resonance Imaging-Assessed Brain Atrophy In Cognitively Normal Individuals At Risk For Alzheimer's Disease. *The journal of prevention of Alzheimer's disease*, 1(1), 23.

Müderrisoğlu, S. Yarım, G. (2022). Alzheimer Hastaliğinda Vitaminlerin Rolü. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-18.

Neu, S. C. Pa, J. Kukull, W. Beekly, D. Kuzma, A. Gangadharan, P. Wang, L.S. Romero, K. Arneric, S.P. Redolfi, A. (2017). Apolipoprotein E Genotype And Sex Risk Factors For Alzheimer Disease: A Meta-Analysis. *JAMA neurology*, 74(10), 1178-1189.

Nguyen, T.T. Ta, Q.T.H. Nguyen, T.K.O. Nguyen, T.T.D. Van Giau, V. (2020). Type 3 Diabetes and its Role Implications In Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, 21(9), 3165.

Nystuen, K.L. McNamee, S.M. Akula, M. Holton, K.M. DeAngelis, M.M. Haider, N.B. (2024). Alzheimer's Disease: Models and Molecular Mechanisms Informing Disease and Treatments. *Bioengineering*, 11(1), 45.

Ota, M. Matsuo, J. Ishida, I. Takano, H. Yokoi, Y. Hori, H. Yoshida, S. Ashida Nakamura, K. Takahashi, T. (2019). Effects Of A Medium-Chain Triglyceride-Based Ketogenic Formula On Cognitive Function In Patients With Mild-To-Moderate Alzheimer's Disease. *Neuroscience letters*, 690, 232-236.

Özden, T. Yağmurtaşan, R. (2023). Alzheimer Hastalığı ve Anti-Alzheimer Etkili Bileşiklerin Yapılarının Araştırılması. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, 43(2), 149-172.

Özkan, G. Ö. (2022). Alzheimer Hastaliği Üzerine Flavonoidlerin Etkisi. *Sağlık Bilimleri Ve Yaşam Dergisi*, 6(1), 26-38.

Phillips, M.C. Deprez, L.M. Mortimer, G. M. Murtagh, K. McCoy, S. Mylchreest, R. Gilbertson, L. J. Clark, K. M. Simpson, P. V. McManus, E. J. (2021). Randomized Crossover Trial Of A Modified Ketogenic Diet In Alzheimer's Disease. *Alzheimer's research & therapy*, *13*, 1-12.

Rainey-Smith, S. Gu, Y. Gardener, S. Doecke, J. Villemagne, V. Brown, B.(2018). Mediterranean diet adherence and rate of cerebral Aβ-amyloid accumulation: Data from the Australian Imaging, Biomarkers and Lifestyle Study of Ageing. Transl Psychiatry. 8 (1): 238.

Rusek, M. Pluta, R. Ułamek-Kozioł, M. Czuczwar, S. J. (2019). Ketogenic Diet in Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, 20(16), 3892.

Saavedra, J. Nascimento, M. Liz, M. A. Cardoso, I. (2022). Key Brain Cell Interactions And Contributions To The Pathogenesis Of Alzheimer's Disease. *Frontiers in Cell and Developmental Biology*, *10*, 1036123.

Saka, M. Karataş, E. (2012). Alzheimer Hastalığı ve Beslenme. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 40(2), 163-169.

Sansar, D.D. Küşümler, A.S. (2022). Demansa Karşi Korumada Beslenmenin Etkisi: Nörodejeneratif Gecikme Müdahalesi Diyeti. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 323-335.

Shinto,L. Quinn, J. Montine, T. Dodge, H.H. Woodward, W. Baldauf-Wagner, S. Waichunas, D. Bumgarner, L. Bourdette, D. Silbert, L. (2014). A randomized Placebo-Controlled Pilot Trial Of Omega-3 Fatty Acids And Alpha Lipoic Acid In Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, *38*(1), 111-120.

Stefaniak, O. Dobrzyńska, M. Drzymała-Czyż, S. Przysławski, J. (2022). Diet In The Prevention Of Alzheimer's Disease: Current Knowledge And Future Research Requirements. *Nutrients*, 14(21), 4564.

Sülük, E. Uçar, A. (2023). MIND Diyetinin Yaşlılarda Bilişsel Fonksiyonlar Üzerine Etkisi: Geleneksel Derleme. *Turkiye Klinikleri Journal of Gerontology*, 2(1), 27-34.

Şahin, D. (2018). Diabetes Mellitus' un Alzheimer ile Olası İlişkisi. *Tıp Fakültesi Klinikleri Dergisi*, 1(2), 1-12.

Taylor, M. K. Sullivan, D. K. Mahnken, J. D. Burns, J. M. Swerdlow, R. H. (2018). Feasibility and Efficacy Data From A Ketogenic Diet Intervention In Alzheimer's Disease. *Alzheimer's & Dementia: Translational Research & Clinical Interventions*, 4, 28-36.

Thota, R.N. Rosato, J.I. Dias, C.B. Burrows, T. L. Martins, R. N. Garg, M. L. (2020). Dietary Supplementation With Curcumin Reduce Circulating Levels Of Glycogen Synthase Kinase-3β And Islet Amyloid Polypeptide In Adults With High Risk Of Type 2 Diabetes And Alzheimer's Disease. *Nutrients*, *12*(4), 1032.

Tsai, J.H. Huang, C.F. Lin, M.N.Chang, C.E.Chang, C.C. Lin, C.L. (2022). Taiwanese Vegetarians Are Associated With Lower Dementia Risk: A Prospective Cohort Study. *Nutrients*, 14(3), 588.

Wong, R. H. Raederstorff, D. Howe, P. R. (2016). Acute resveratrol Consumption Improves Neurovascular Coupling Capacity In Adults With Type 2 Diabetes Mellitus. *Nutrients*, 8(7), 425.

Yeh, T.S. Yuan, C. Ascherio, A. Rosner, B. A. Blacker, D. Willett, W. C. (2022). Long-term Dietary Protein Intake and Subjective Cognitive Decline In US Men and Women. *The American journal of clinical nutrition*, *115*(1), 199-210.

Yıldırım, M. P. Özcan, B. A. (2020). Alzheimer Hastalığı ve Beslenme Ile Ilişkisi. *Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 66-73.

Yıldırım, N. Eke, B. C. (2024). Alzheimer Hastaliği, Risk Faktörleri Ve Tedavi. *Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University*, 48(2), 29-29.

Yıldız, N. Yüce, O. (2014). Alzheimer Hastaliğini Etkileyenpsiko-Sosyal Faktörleri Saptayarak Alzheimer Hastalarina Yönelik Tibbi Sosyal Hizmet Müdahaleleri Geliştirme. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*(4), 36-48.

Zhang, H. Greenwood, D. C. Risch, H. A. Bunce, D. Hardie, L. J. Cade, J. E. (2021). Meat Consumption And Risk Of Incident Dementia: Cohort Study Of 493,888 UK Biobank Participants. *The American journal of clinical nutrition*, 114(1), 175-184.

KAYNAKÇA

Ahmadian-Kouchaksaraei, Z., Varidi, M., Varidi, M.J., Pourazarang, H. (2014). Influence of Processing Conditions on the Physicochemical and Sensory Properties of Sesame Milk: A Novel Nutritional Beverage. *LWT - Food Science and Technology*, 57(1), 299-305.

Alcorta, A., Porta, A., Tárrega, A., Alvarez, M. D., Vaquero, M. P. (2021). Foods for Plant-Based Diets: Challenges and İnnovations. *Foods,* 10(2), 293.

Anilakumar, K. R., Pal, A., Khanum, F., Bawa, A. S. (2010). Nutritional, Medicinal and Industrial Uses of Sesame (Sesamum indicum L.) Seeds - an Overview. *Agriculturae Conspectus Scientificus,* 75(4), 159-168.

Antunes, I.C., Bexiga, R., Pinto, C., Roseiro, L.C., Quaresma, M.A.G. (2022). Cow's Milk in Human Nutrition and the Emergence of Plant-Based Milk Alternatives. *Foods,* 12(1), 99.

Aydar, E.F., Tutuncu, S., Ozcelik, B. (2020). Plant-Based Milk Substitutes: Bioactive Compounds, Conventional and Novel Processes, Bioavailability Studies, and Health Effects. *Journal of Functional Foods,* 70, 103975.

Belobrajdic, D.P., James-Martin, G., Jones, D., Tran, C.D. (2023). Soy and Gastrointestinal Health: A Review. *Nutrients,* 15(8), 1959.

Bengü, İ. ve Yılmaz-Ersan, L. (2022). İçecek Sektöründe Yükselen Yeni Trend: Süt Benzeri Bitki Bazlı İçecekler. *International Journal of Science, Technology and Design,* 3(2), 82-101.

Berardy, A.J., Rubin-Garcia, M., Sabate, J. (2022). A Scoping Review of the Environmental Impacts and Nutrient Composition of Plant-based Milks. *Adv Nutr,* 13(6), 2259-2572.

Bocker, R. ve Silva, E.K. (2022). Innovative Technologies for Manufacturing Plant-based Non-dairy Alternative Milk and Their Impact on Nutritional, Sensory and Safety Aspects. *Future Foods,* 5, 100098.

Bodnar, L.M., Jimenez, E.Y. ve Baker, S.S. (2021). Plant-Based Beverages in the Diets of Infants and Young Children. *JAMA Pediatr,* 175(6), 555–556.

Borin, J.F., Knight, J., Holmes, R.P., Joshi, S., Goldfarb, D.S., Loeb, S. (2022). Plant-Based Milk Alternatives and Risk Factors for Kidney Stones and Chronic Kidney Disease. *J Ren Nutr,* 32(3), 363-365.

Brusati, M., Baroni, L., Rizzo, G., Giampieri, F., Battino, M. (2023). Plant-Based Milk Alternatives in Child Nutrition. *Foods,* 12(7), 1544.

Clark, B.E., Pope, L. ve Belarmino, E.H. (2022). Perspectives from Healthcare Professionals on the Nutritional Adequacy of Plant-based Dairy Alternatives: Results of a Mixed Methods Inquiry. *BMC Nutrition,* 8(1), 46.

Codex Alimentarius Comission. (1994). Distribution of the Report Elevnth Session of the Codex Committtee on General Principles (ALINORM 95/33). Rome. 1-36.

Craig, W.J., Messina, V., Rowland, I., Frankowska, A., Bradbury, J., Smetana, S., Medici, E. (2023). Plant-Based Dairy Alternatives Contribute to a Healthy and Sustainable Diet. *Nutrients,* 15(15), 3393.

Dubey, R.M. ve Patel V.P. (2018). Probiotics: A Promising Tool for Calcium Absorption. T*he Open Nutritional Journal,* 12(1), 59- 69.

Eren-Karahan, L., Karahan, A.M., Köten, M., Dölek-Ekinci, P. (2019). Kinoa ve Kinoanın Süt Ürünlerinde Kullanımı. *Harran Üniversitesi Mühendislik Dergisi,* 4(2) 7-15.

Escobar-Saez, D., Montero- Jimenez, L., Garcia- Herrera, P., Sanchez- Mata, M.C. (2022). Plant-based Drinks for Vegetarian or Vegan Toddlers: Nutritional Evaluation of Commercial Products, and Review of Health Benefits and Potential Concerns. *Food Research International,* 160, 111646.

European Food Safety Authority (EFSA). (2015). Conclusion on the peer Review of the Pesticide Risk Assessment of the Active Substance Glyphosate. *EFSA Journal,*13(11), 4302.

Fructuoso, I., Romão, B., Han, H., Raposo, A., Ariza-Montes, A., Araya-Castillo, L., Zandonadi, R.P. (2021). An Overview on Nutritional Aspects of Plant-Based Beverages Used as Substitutes for Cow's Milk. *Nutrients,* 13(8), 2650.

Giri, S.K. ve Mangaraj, S. (2012). Processing Influences on Composition and Quality Attributes of Soymilk and Its Powder. *Food Engineering Reviews,* 4(3), 149-164.

Giugliano, R., Musolino, N., Ciccotelli, V., Ferraris, C., Savia, V., Vivaldi, B., Ercolini, C., Bianchi, D.M., Decastelli, L. (2023). Soy, Rice and Oat Drinks: Investigating Chemical and Biological Safety in Plant-Based Milk Alternatives. *Nutrients,* 15(10), 2258.

Haas, R., Schnepps, A., Pichler, A., Meixner, O. (2019). Cow Milk versus Plant-Based Milk Substitutes: A Comparison of Product Image and Motivational Structure of Consumption. *Sustainability,* 11(8), 5046.

Hsu, E. (2020). Plant-based Diets and Bone Health: Sorting Through the Evidence. *Curr Opin Endocrinol Diabetes Obes,* 27(4), 248–252.

Lee, J., Townsend, J.A., Thompson, T., Garitty, T., De, A., Yu, Q., Peters, B.M., Wen, Z.T. (2018). Analysis of the Cariogenic Potential of Various Almond Milk Beverages Using Streptococcus Mutans Biofilm Model in vitro. *Caries Res,* 52(1-2), 51–57.

Mäkinen, O.E., Wanhalinna, V., Zannini, E., Arendt, E.K. (2015a). Foods for Special Dietary Needs: Non-dairy Plant-based Milk Substitutes and Fermented Dairy-type Products. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition,* 56(3), 339-349.

Mäkinen, O.E., Uniacke-Lowe, T., O'Mahony, J.A., Arendt, E.K. (2015b). Physicochemical and Acid Gelation Properties of Commercial UHT-treated Plant-based Milk Substitutes and Lactose Free Bovine Milk. *Food Chemistry,* 168(1), 630–638.

McCarthy, K.S., Parker, M., Ameerally, A., Drake, S.L., Drake, M.A. (2017). Drivers of Choice for Fluid Milk versus Plant-based Alternatives: What are Consumer Perceptions of Fluid Milk? Journal of Dairy Science, 100(8), 6125-6138.

McClements, D.J. ve Grossmann, L. (2021). A Brief Review of the Science Behind the Design of Healthy and Sustainable Plant-based Foods. *NPJ Science of Food,* 5, 17.

McClements, D.J., Newman, E., McClements, I.F. (2019). Plant-based Milks: A Review of the Science Underpinning Their Design, Fabrication, and Performance. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety,* 18(6), 2047-2067.

Merritt, R.J., Fleet, S.E., Fifi, Aa, Jump, C., Schwartz, S., Sentongo, T., Duro, D., Rudolph, J., Turner, J. (2020). North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutiriton Position Paper: Plant-based Milks. *J Pediatr Gastroenterol Nutr,* 71(2), 276-281.

Miraghajani, M.S., Najafabaldi, M.M., Surkan, P.J., Esmaillzadeh, A., Mirlohi, M., Azadbakht, L. 2013. Soy Milk Consumption and Blood Pressure Among Type 2 Diabetic Patients with Nephropathy. *Journal of Renal Nutrition,* 23(4), 277-282.

Munekata, P., Domínguez, R., Budaraju, S., Roselló-Soto, E., Barba, F.J., Mallikarjunan, K., Roohinejad, S., Lorenzo, J.M. (2020). Effect of Innovative Food Processing Technologies on the Physicochemical and Nutritional Properties and Quality of Non-dairy Plant-based Beverages. *Foods,* 9(3), 288.

Naranjo, A., Johnson, A., Rossow, H., Kebreab, E. (2020). Greenhouse Gas, Water, and Land Footprint per Unit of Production of the California Dairy Industry over 50 Years. *Journal of Dairy Scence,*. 103(4), 3760–3773.

Nowak, V., Du, J. ve Charrondière, R. (2015). Assessment of the Nutritional Composition of Quinoa (chenopodium quinoa wild). *Food Chemistry,* 15(193), 47-54.

Patil, U. ve Benjakul, S. (2018). Coconut Milk and Coconut Oil: Their Manufacture Associated with Protein Functionality. *Journal of Food Sci,* 83(8), 2019-2027.

Paudel, D., Dhungana, B., Caffe, M., Krishnan, P. (2021). A Review of Health-Beneficial Properties of Oats. *Foods,* 10(11), 2591.

Paul, A.A., Kumar, S., Kumar, V., Sharma, R. (2020). Milk Analog: Plant based Alternatives to Conventional Milk, Production, Potential and Health Concerns. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition,* 60(18), 3005-3023.

Peamprasart, T. ve Chiewchan, N. (2006). Effect of Fat Content and Preheat Treatment on the Apparent Viscosity of Coconut Milk After Homogenization. *Journal of Food Engineering,* 77(3), 653–658.

Penha, C.B., Santos, V.P., Speranza, P., Kurozawa, L.E. (2021). Plant-based Beverages: Ecofriendly Technologies in the Production Process. *Innovative Food Science and Emerging Technologies,* 72(4), 102760.

Pérez-González, M., Gallardo-Chacón, J.J., Valencia-Flores, D., Ferragut, V. (2014). Optimization of a Headspace SPME GC–MS Methodology for the Analysis of Processed Almond Beverages. *Food Anal. Methods,* 8(3)

Petraru, A., Ursachi, F. ve Amariei, S. (2021). Nutritional Characteristics Assessment of Sunflower Seeds, Oil and Cake. Perspective of Using Sunflower Oilcakes as a Functional Ingredient. *Plants,* 10(11), 2487.

Pineli, L., Botelho, R., Zandonadi, R.P., Solorzano, J.L., Oliveira, G., Reis, C.E., Teixeira, D. (2015). Low Glycemic Index and Increased Protein Content in a Novel Quinoa Milk. *LWT,* 63(2), 1261-1267.

Plamada, D., Teleky, B.E., Nemes, S.A., Mitrea, L., Szabo, K., Călinoiu, L.F., Pascuta, M.S., Varvara, R.A., Ciont, C., Martău, G.A. (2023). Plant-Based Dairy Alternatives—A Future Direction to the Milky Way. *Foods,* 12(9), 1883.

Pointke, M., Ohlau, M., Risius, A., Pawelzik, E. (2022). Plant-Based Only: Investigating Consumers' Sensory Perception, Motivation, and Knowledge of Different Plant-Based Alternative Products on the Market. *Foods,* 11(15), 2339.

Popova, A., Mihaylova, D. ve Lante, A. (2023). Insights and Perspectives on Plant-Based Beverages. *Plants,* 12(19), 3345.

Quasem, J.M., Mazahreh, A.S. ve Abu-Alruz, K.H. (2009). Development of Vegetable Based Milk from Decorticated Sesame (Sesamum Indicum). *American Journal of Applied Sciences,* 6(5), 888-896.

Ramsing, R., Santo, R., Kim, B.F., Altema-Johnson, D., Wooden, A., Chang, K.B., Semba, R.D., Love, D.C. (2023). Dairy and Plant-Based Milks: Implications for Nutrition and Planetary Health. *Current Environmental Health Reports,* 10(3), 291-302.

Reyes-Jurado, F., Soto-Reyes, N., Dávila-Rodríguez, M., Lorenzo-Leal, A.C., Jiménez-Munguía, M.T., Mani-López, E., López-Malo, A. (2021). Plant-Based Milk Alternatives: Types, Processes, Benefits, and Characteristics. *Food Reviews International,* 39(6), 1-33.

Rietjens, I., Louisse, J. ve Beekmann, K. (2017). The Potential Health Effects of Dietary Phytoestrogens. *British Journal of Pharmacology,* 174(11), 1263–1280.

Röös, E., Lindberg, M. ve Spångberg, J. (2016). Producing Oat Drink or Cow's Milk on a Swedish Farm- Environmental Impacts Considering the Service of Grazing, the Opportunity Cost of Land and the Demand for Beef and Protein. *Agricultural Systems,* 142(18), 23–32.

Schiano, A.N., Harwood, W.S., Gerard, P.D., Drake, M.A. (2020). Consumer Perception of the Sustainability of Dairy Products and Plant-Based Dairy Alternatives. *Journal of Dairy Science*, 103(12), 11228-11243.

Schuster, M.J., Wang, X., Hawkin, T., Painter, J.E. (2018). Comparison of the Nutrient Content of Cow's Milk and Nondairy Milk Alternatives: What's the Difference? *Nutrition Today,* 53(4), 153-159.

Sethi, S., Tyagi1, S.K. ve Anurag, R.K. (2016). Plant-based Milk Alternatives an Emerging Segment of Functional Beverages: A Review. *J Food Sci Technol,* 53(9), 3408–3423.

Sevindik, A., Gültekin, R.N. ve Uran, H. (2021). Altın Tahıl: Kinoa. *Kırklareli University Journal of Engineering and Science,* 7(1), 155-165.

Shkembi, B. ve Huppertz, T. (2023). Glycemic Responses of Milk and Plant-Based Drinks: Food Matrix Effects. *Foods,* 12(3), 453.

Silva, A.R.A., Silva, M.M.N. ve Ribeiro, B.D. (2020). Health Issues and Technological Aspects of Plant-Based Alternative Milk. *Food Research Int,* 131, 108972.

Singh, R., De, S. ve Belkheir, A. (2013). Avena sativa (Oat), A Potential Neutraceutical and Therapeutic Agent: An Overview. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition,* 53(2), 126-144.

Smith, N.W., Dave, A.C., Hill, J.P., McNabb, W.C. (2022). Nutritional Assessment of Plant-Based Beverages in Comparison to Bovine Milk. *Front. Nutr,* 9, 957486.

Storz, M.A., Brommer, M., Lombardo, M., Rizzo, G. (2023). Soy Milk Consumption in the United States of America: An NHANES Data Report. *Nutrients,* 15(11), 2532.

Sumner, O. ve Burbridge, L. (2020). Plant-based Milks: The Dental Perspective. *British Dental Journal,* 1-7.

Tangyu, M., Muller, J., Bolten, C.J., Wittmann, C. (2019). Fermentation of Plant-based Milk Alternatives for Improved Flavour and Nutritional Value. *Applied Microbiology and Biotechnology,* 103(23-24), 9263-9275.

Tansakul, A. ve Chaisawang, P. (2006). Thermophysical Properties of Coconut Milk. *Journal of Food Engineering,* 73(3), 276–280.

Tirtom, S. ve Akpınar, A. (2022). Bitki Bazlı Süt Alternatifleri ve Sürdürülebilirlik. İçinde N. Bağdatlıoğlu (Editör), *Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Üzerine Araştırmalar* 325-335. Manisa: SİDAS

Vanga, S.K. ve Raghavan, V. (2018). How Well Do Plant Based Alternatives Fare Nutritionally Compared to Cow's Milk? *J Food Sci Technol,* 55(1), 10–20.

Vitoria, I. (2017). The Nutritional Limitations of Plant-Based Beverages in Infancy and Childhood. *Nutr Hosp,* 34(5), 1205-1214.

Walther, B., Guggisberg, D., Badertscher, R., Egger, L., Portmann, R., Dubois, S., Haldimann, M., Kopf-Bolanz, K., Rhyn, P., Zoller, O., Veraguth, R., Rezzi, S. (2022). Comparison of Nutritional Composition Between Plant-based Drinks and Cow's Milk. *Front. Nutr.* 9, 988707.

WHO, I. (2015). IARC Monographs Volume 112: Evaluation of Five Organophosphate Insecticides and Herbicides. *World Health Organization,* Geneva.

Yu, Y., Li, X., Zhang, J., Li, X., Wang, J., Sun, B. (2023). Oat Milk Analogue versus Traditional Milk: Comprehensive Evaluation of Scientific Evidence for Precessing Tecniques and Health Effects. *Food Chemistry X,* 19, 100859.

Zielinska-Dawidziak, M. (2015). Plant Ferritin- A Source of Iron to Prevent Its Deficiency. *Nutrients,* 7(2), 1184-1201.

KAYNAKÇA

Alekseyenko, A.V., Perez-Perez, G.I., De Souza, A. (2013). Community Differentiation of the Cutaneous Microbiota in Psoriasis. *Microbiome*, 1(1):31.

Aslan, F.G., ve Altindiş, M. (2017). İnsan Mikrobiyom Projesi, Mikrobiyotanın Geleceği ve Kişiye Özel Tıp Uygulamaları. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, *1*, 1-6.

Bai, H., Graham, C. (2020). Introduction: Skin. *Yale J Biol Med*, 27;93(1):1-2.

Becattini, S., Taur, Y., ve Pamer, E.G. (2016). Antibiotic-Induced Changes in the Intestinal Microbiota and Disease. *Trends in Molecular Medicine*, *22*(6), 458-478.

Besser, J., Carleton, H.A., Gerner-Smidt. P. (2018). Next-Generation Sequencing Technologies and Their Application to the Study and Control of Bacterial Infections. *Clin Microbiol Infect*, 24(4):335-341.

Bosi, A., Banfi, D., Bistoletti, M. (2020). Tryptophan Metabolites Along the Microbiota-Gut-Brain Axis: An Interkingdom Communication System Influencing the Gut in Health and Disease. *International Journal of Tryptophan Research*, *13*, 1178646920928984.

Bravo, J.A., Forsythe, P., Chew, M.V. (2011). Ingestion of Lactobacillus Strain Regulates Emotional Behavior and Central GABA Receptor Expression in a Mouse Via the Vagus Nerve. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *108*(38), 16050-16055.

Byrd, A., Belkaid, Y. ve Segre, J. (2018). The Human Skin Microbiome. *Nat Rev Microbiol*, 16, 143-155.

Casterline, B.W., Paller, A.S. (2021). Early Development of the Skin Microbiome: Therapeutic Opportunities. *Pediatric Research*, 90(4):731-737.

Celoria, V., Rosset, F., Pala, V. (2023). The Skin Microbiome and Its Role in Psoriasis: A Review. *Psoriasis (Auckl)*, 26;13:71-78.

Chang, H.W., Yan, D., Singh, R. (2018). Alteration of the Cutaneous Microbiome in Psoriasis and Potential Role in Th17 Polarization. *Microbiome*, 6(1):154.

Chen, P., He, G., Qian, J. (2021). Potential Role of the Skin Microbiota in Inflammatory Skin Diseases. *J Cosmet Dermatol,* 20(2):400-409.

Chu, D.M., Ma, J., Prince, A.L. (2017). Maturation of the Infant Microbiome Community Structure and Function Across Multiple Body Sites and in Relation to Mode Of Delivery. *Nature Medicine*, *23*(3), 314-326.

De Filippo, C., Cavalieri, D., Di Paola, M. (2010). Impact of Diet in Shaping Gut Microbiota Revealed by a Comparative Study in Children From Europe and Rural Africa. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *107*(33), 14691-14696.

Dikicier, B.S. (2017). Mikrobiyom ve Dermatoloji. *Journal of Biotechnology and Strategic Health Research*, *1*, 157-161.

Gao, Z, Tseng, C.H., Strober, B.E., (2008). Substantial Alterations of the Cutaneous Bacterial Biota in Psoriatic Lesions. *PLoS One*, 3(7):e2719.

Hayes, W., ve Sahu, S. (2020). The Human Microbiome: History and Future: Microbiome. *Journal of Pharmacy & Pharmaceutical Sciences*, *23*, 406-411.

Hrestak, D., Matijašić, M., Čipčić Paljetak, H. (2022). Skin Microbiota in Atopic Dermatitis. *Int J Mol Sci*, 23(7):3503.

Huang, Y., Liu, L., Chen, L. (2021). Gender-Specific Differences in Gut Microbiota Composition Associated with Microbial Metabolites for Patients with Acne Vulgaris. *Annals of Dermatology*, *33*(6), 531-540.

Jernberg, C., Löfmark, S., Edlund, C. (2007). Long-Term Ecological Impacts of Antibiotic Administration on the Human Intestinal Microbiota. *The ISME Journal*, *1*(1), 56-66.

Kim, H., Sitarik, A., Woodcroft, K. (2019). Birth Mode, Breastfeeding, Pet Exposure, and Antibiotic Use: Associations with the Gut Microbiome and Sensitization in Children. *Current Allergy and Asthma Reports*, *19*(4), 22.

Kim, W.K., Jang, Y.J., Han, D.H. (2020). Lactobacillus Paracasei KBL382 Administration Attenuates Atopic Dermatitis by Modulating Immune Response and Gut Microbiota. *Gut Microbes*, *12*(1), 1819156.

Kurtaran, B. (2021). Mikrobiyom ve Mikrobiyota. *Ege Tıp Dergisi*, 88-93.

Kuwahara, A., Matsuda, K., Kuwahara, Y. (2020). Microbiota-Gut-Brain Axis: Enteroendocrine Cells and the Enteric Nervous System Form an Interface Between the Microbiota and the Central Nervous System. *Biomedical Research (Tokyo, Japan)*, *41*(5), 199-216.

Lopetuso, L.R., Scaldaferri, F., Petito, V. (2013). Commensal Clostridia: Leading Players in the Maintenance of Gut Homeostasis. *Gut Pathog*, 5(23).

Luqman, A., Nega, M., Nguyen, M.T. (2018). SadA-Expressing Staphylococci in the Human Gut Show Increased Cell Adherence and Internalization. *Cell Reports*, *22*(2), 535-545.

Maftei, N.M., Raileanu, C.R., Balta, A.A. (2024). The Potential Impact of Probiotics on Human Health: An Update on Their Health-Promoting Properties. *Microorganisms*, 23;12(2):234.

Marx, W., McGuinness, A.J., Rocks, T. (2021). The Kynurenine Pathway In Major Depressive Disorder, Bipolar Disorder, and Schizophrenia: A Meta-Analysis of 101 Studies. *Molecular Psychiatry*, *26*(8), 4158-4178.

Mota, N.R., ve Franke, B. (2020). 30-Year Journey From the Start of the Human Genome Project to Clinical Application of Genomics in Psychiatry: Are We There Yet? *The Lancet Psychiatry*, *7*(1), 7-9.

Oranges, T., Dini, V., Romanelli, M. (2015). Skin Physiology of the Neonate and Infant: Clinical Implications. *Adv Wound Care (New Rochelle),* 1;4(10):587-595.

Öz, H.G., ve Yangın, H.B. (2020). En Önemli Miras Anne Mikrobiyotası. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *7*(3), 285-291.

Öztürk, M.E., ve Yabancı Ayhan, N. (2020). Triptofan ve Sağlık. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi,* 3(3):406-14.

Pennycook, J.H., ve Scanlan, P.D. (2021). Ecological and Evolutionary responses to Antibiotic Treatment in the Human Gut Microbiota. *FEMS Microbiology Reviews*, *45*(5), fuab018, 1-18.

Pistone, D., Meroni, G., Panelli, S. (2021). A Journey on the Skin Microbiome: Pitfalls and Opportunities. *Int J Mol Sci,* 12;22(18):9846.

Rinninella, E., Raoul, P., Cintoni, M. (2019). What is the Healthy Gut Microbiota Composition? A Changing Ecosystem across Age, Environment, Diet, and Diseases. *Microorganisms,* 10;7(1):14.

Schloss, J.A., Gibbs, R.A., Makhijani, V.B. (2020). Cultivating DNA Sequencing Technology After the Human Genome Project. *Annual Review of Genomics and Human Genetics*, *21*, 117-138.

Schneider, S., Wright, C.M., ve Heuckeroth, R.O. (2019). Unexpected Roles for the Second Brain: Enteric Nervous System as Master Regulator of Bowel Function. *Annual Review of Physiology*, *81*, 235-259.

Schoch, J.J., Monir, R.L., Satcher, K.G. (2019). The Infantile Cutaneous Microbiome: A Review. *Pediatric Dermatology*, *36*(5), 574-580.

Skowron, K., Bauza-Kaszewska, J., Kraszewska, Z. (2021). Human Skin Microbiome: Impact of Intrinsic and Extrinsic Factors on Skin Microbiota. *Microorganisms*, 5;9(3):543.

Tomi, N.S., Kranke, B., Aberer, E. (2005). Staphylococcal Toxins in Patients with Psoriasis, Atopic Dermatitis, and Erythroderma, and in Healthy Control Subjects. *J Am Acad Dermatol*. 2005;53(1):67-72.

Torres, T., Ferreira, E.O., Gonçalo, M., (2019). Update on Atopic Dermatitis. *Acta Médica Portuguesa*, *32*(9), 606-613.

Vera-Urbina, F., Dos Santos-Torres, M.F., Godoy-Vitorino, F. (2022). The Gut Microbiome May Help Address Mental Health Disparities in Hispanics: A Narrative Review. *Microorganisms*, *10*(4), 763.

Vičić, M., Kaštelan, M., Brajac, I. (2009). Current Concepts of Psoriasis Immunopathogenesis. *AMA Arch Dermatol,* 145(6):625–631.

Wang, H.X., ve Wang, Y.P. (2016). Gut Microbiota-Brain Axis. *Chinese Medical Journal*, *129*(19), 2373-2380.

Weidinger, S., Beck, L.A., Bieber, T. (2018). Atopic Dermatitis. *Nat Rev Dis Primers* 4(1).

Xu, H., ve Li, H. (2019). Acne, the Skin Microbiome, and Antibiotic Treatment. *American Journal of Clinical Dermatology*, *20*(3), 335-344.

Zachariassen, L.F., Krych, L., Rasmussen, S.H. (2019). Cesarean Section Induces Microbiota-Regulated Immune Disturbances in C57BL/6 Mice. *Journal of Immunology (Baltimore, Md.: 1950)*, *202*(1), 142-150.

Zheng, D., Liwinski, T. ve Elinav, E. (2020). Interaction Between Microbiota and Immunity in Health and Disease. *Cell Res*, 30, 492-506.

Zhou, X., Chen, Y., Cui, L. (2021). Advances in the Pathogenesis of Psoriasis: From Keratinocyte Perspective. *Int J Mol Sci,* 22(9):4615.

KAYNAKÇA

American Diabetes Association Professional Practice Committee (2024). 6. Glycemic Goals and Hypoglycemia: Standards of Care in Diabetes-2024. *Diabetes Care*, *47*(Suppl 1), S111–S125. https://doi.org/10.2337/dc24-S006

Armstrong, D. G., Lavery, L. A., Diabetic Foot Study Consortium (2005). Negative Pressure Wound Therapy After Partial Diabetic Foot Amputation: A Multicentre, Randomised Controlled Trial. *Lancet (London, England)*, 366(9498), 1704–1710. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)67695-7

Aydın, T., Gönen, B., Eseceli, H. (2018). Bor'un İnsan Sağlığı ve Beslenme Üzerine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 9(2).

Bakken, N. A., Hunt, C. D. (2003). Dietary Boron Decreases Peak Pancreatic in Situ Insulin Release in Chicks and Plasma Insulin Concentrations in Rats Regardless of Vitamin D or Magnesium Status. *The Journal of Nutrition*, *133*(11), 3577–3583. https://doi.org/10.1093/jn/133.11.3577

Balabanlı, B., Balaban, T. (2015). Investigation into The Effects of Boron on Liver Tissue Protein Carbonyl, MDA, and Glutathione Levels in Endotoxemia. *Biological Trace Element Research*, *167*(2), 259-263.

Bandyk, D. F. (2018). The Diabetic Foot: Pathophysiology, Evaluation, and Treatment. In *Seminars in Vascular Surgery* (31, 2-4). WB Saunders.

Blume, P. A., Walters, J., Payne, W., Ayala, J., Lantis, J. (2008). Comparison of Negative Pressure Wound Therapy Using Vacuum-Assisted Closure with Advanced Moist Wound Therapy in The Treatment of Diabetic Foot Ulcers: A Multicenter Randomized Controlled Trial. *Diabetes Care*, 31(4), 631–636. https://doi.org/10.2337/dc07-2196

Borrelly, J., Blech, M. F., Grosdidier, G., Martin-Thomas, C., Hartemann, P. (1991). Contribution of a 3% Solution of Boric Acid in the Treatment of Deep Wounds with Loss of Substance. In *Annales De Chirurgie Plastique Et Esthetique* 36(1), 65-69.

Boulton, A. J. (2019). The Diabetic Foot. *Medicine*, *47*(2), 100-105.

Capati, M. L. F., Nakazono, A., Igawa, K., Ookubo, K., Yamamoto, Y., Yanagiguchi, K., ... Hayashi, Y. (2016). Boron Accelerates Cultured Osteoblastic Cell Activity Through Calcium Flux. *Biological Trace Element Research*, *174*(2), 300-308.

Chen, L. (2019). Nursing Utility and Relevant Mechanism of Boric Acid in Promoting Wound Healing in Diabetic Mice. *Indian Journal of Pharmaceutical Sciences*, 181-185.

Cho, N. H., Shaw, J. E., Karuranga, S., Huang, Y., da Rocha Fernandes, J. D., Ohlrogge, A. W., Malanda, B. (2018). IDF Diabetes Atlas: Global Estimates of Diabetes Prevalence for 2017 and Projections for 2045. *Diabetes Research and Clinical Practice*, *138*, 271-281.

Çağlar, G. S., Çakal, G. O., Yüce, E., Pabuçcu, R. (2011). Evaluation of Serum Boron Levels and Lipid Profile in Pregnancies with or without Gestational Diabetes. *Journal of Perinatal Medicine*, 40(2), 137–140. https://doi.org/10.1515/JPM.2011.121

Çakır, S., Eren, M., Şentürk, M., Sarıca, Z. S. (2018). The Effect of Boron on Some Biochemical Parameters in Experimental Diabetic Rats. *Biological Trace Element Research*, 184(1), 165-172.

Davis, F. M., Kimball, A., Boniakowski, A., Gallagher, K. (2018). Dysfunctional Wound Healing in Diabetic Foot Ulcers: New Crossroads. *Current Diabetes Reports*, 18(1), 1-8.

Del Core, M. A., Ahn, J., Lewis III, R. B., Raspovic, K. M., Lalli, T. A., Wukich, D. K. (2018). The Evaluation and Treatment of Diabetic Foot Ulcers and Diabetic Foot İnfections. *Foot & Ankle Orthopaedics*, *3*(3), 2473011418788864.

Demir, S., Nawroth, P. P., Herzig, S., Ekim Üstünel, B. (2021). Emerging Targets in Type 2 Diabetes and Diabetic Complications. *Advanced Science*, 8(18), e2100275. https://doi.org/10.1002/advs.202100275

Demirci, S., Doğan, A., Karakuş, E., Halıcı, Z., Topçu, A., Demirci, E., Şahin, F. (2015). Boron and Poloxamer (F68 and F127) Containing Hydrogel Formulation for Burn Wound Healing. *Biological Trace Element Research*, *168*(1), 169-180.

Demirdöğen, R.E. (2020). Relationship Among Blood Boron Level, Diabetes Mellitus, Lipid Metabolism, Bone Metabolism and Obesity: Can Boron Be An Efficient Indicator for Metabolic Dissesases? *Health Science Journal,* 13:6.

Devirian, T.A., Volpe, S.L. (2003). The Physiological Effects of Dietary Boron. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 43:219–231. https://doi.org/10.1080/10408690390826491.

Eckhert, C.D. (1998). Boron Stimulates Embryonic Trout Growth. *The Journal of Nutrition*, *128*(12), 2488-2493.

Fajans, S. S., Bell, G. I. (2011). MODY: History, Genetics, Pathophysiology, and Clinical Decision Making. *Diabetes Care*, 34(8), 1878–1884. https://doi.org/10.2337/dc11-0035

Feldman, E. L., Callaghan, B. C., Pop-Busui, R., Zochodne, D. W., Wright, D. E., Bennett, D. L. … Viswanathan, V. (2019). Diabetic Neuropathy. *Nature Reviews Disease Primers*, 5(1), 42. https://doi.org/10.1038/s41572-019-0097-9

Game, F. L., Apelqvist, J., Attinger, C., Hartemann, A., Hinchliffe, R. J., Löndahl, M., Price, P. E., Jeffcoate, W. J., International Working Group on the Diabetic Foot (2016). Effectiveness of Interventions to Enhance Healing of Chronic Ulcers of the Foot in Diabetes: A Systematic Review. *Diabetes/Metabolism Research and Reviews*, 32 (1), 154–168. https://doi.org/10.1002/dmrr.2707

Glaser, N., Fritsch, M., Priyambada, L., Rewers, A., Cherubini, V., Estrada, S., Wolfsdorf, J. I., Codner, E. (2022). ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2022: Diabetic Ketoacidosis and Hyperglycemic Hyperosmolar State. *Pediatric Diabetes*, *23*(7), 835–856. https://doi.org/10.1111/pedi.13406

Gül, D. K., Mercan, Y. (2022). Effect of Boron-based Gel on Postpartum Episiotomy Wound Healing in Primiparous Pregnant Women. *Annal of Clinical and Analytical Medicine,* 1-9.

Gündoğdu, G., Nalcı, K. A., Uğur Kaplan, A. B., Gündoğdu, K., Demirci, T., Demirkaya Miloğlu, F., ... Çetin, M. (2020). The Evaluation of the Effects of Nanoemulsion Formulations Containing Boron and/or Zinc on the Wound Healing in Diabetic Rats. *The International Journal of Lower Extremity Wounds*, 1534734620961892.

International Diabetes Federation (2021). Turkey Diabetes Report 2000-20045. Erişim adresi: https://diabetesatlas.org/data/en/country/203/tr.html.

Isaac, A. L., Armstrong, D. G. (2013). Negative Pressure Wound Therapy and Other New Therapies for Diabetic Foot Ulceration: The Current State of Play. *The Medical Clinics of North America*, 97(5), 899–909. https://doi.org/10.1016/j.mcna.2013.03.015

Kanoriya, D., Singhal, S., Garg, V., Pradeep, A. R., Garg, S., Kumar, A. (2018). Clinical Efficacy of Subgingivally-Delivered 0.75% Boric Acid Gel as an Adjunct to Mechanotherapy in Chronic Periodontitis: A Randomized, Controlled Clinical Trial. *Journal of Investigative and Clinical Dentistry*, *9*(1), 10.1111/jicd.12271. https://doi.org/10.1111/jicd.12271

Kapukaya, A., Karaali, E., Saler, T., Fidan, E., Akçay, İ., Özdemir, A. A., ... Bankır, M. (2020). The Treatment of Chronic Wounds with Boric Acid Polyurethane Sponges Combined with Negative Pressure Wound Treatment: A Multi-Center, Prospective, Randomized Study. *Medical Science and Discovery*, *7*(12), 730-738.

Kulprachakarn, K., Ounjaijean, S., Wungrath, J., Mani, R., Rerkasem, K. (2017). Micronutrients and Natural Compounds Status and Their Effects on Wound Healing in the Diabetic Foot Ulcer. *The İnternational Journal of Lower Extremity Wounds,* 16(4), 244–250. https://doi.org/10.1177/1534734617737659

Kuru, R. Yarat, A. (2017). Bor ve Sağlığımıza Olan Etkilerine Güncel Bir Bakış . *Clinical and Experimental Health Sciences,* 7(3), 107-114.

Kuru, R., Yılmaz, S., Saçan, O., Yanardağ, R., Yarat, A., Şahin, F. (2020). Boron Concentrations in Tap Water in Many Cities of Turkey. *Toxicological & Environmental Chemistry*, *102*(5-6), 240-249.

Küçükkurt, I., İnce, S., Eryavuz, A., Demirel, H. H., Arslan-Açaröz, D., Zemheri-Navruz, F., Durmuş, I. (2023). The Effects of Boron-supplemented Diets on Adipogenesis-related Gene Expressions, Anti-inflammatory, and Antioxidative Response in High-fat Fed Rats. *Journal of Biochemical and Molecular Toxicology*, 37(2), e23257. https://doi.org/10.1002/jbt.23257

Margolis, D. J., Gupta, J., Hoffstad, O., Papdopoulos, M., Glick, H. A., Thom, S. R., Mitra, N. (2013). Lack of Effectiveness of Hyperbaric Oxygen Therapy for the Treatment of Diabetic Foot Ulcer and The Prevention of Amputation: A Cohort Study. *Diabetes Care*, 36(7), 1961–1966. https://doi.org/10.2337/dc12-2160

Mustafa, O. G., Haq, M., Dashora, U., Castro, E., Dhatariya, K. K., Joint British Diabetes Societies (JBDS) for Inpatient Care Group (2023). Management of Hyperosmolar Hyperglycaemic State

(HHS) in Adults: An Updated Guideline from the Joint British Diabetes Societies (JBDS) for Inpatient Care Group. *Diabetic medicine : A Journal of the British Diabetic Association*, *40*(3), e15005. https://doi.org/10.1111/dme.15005

Naghii MR, Samman S. (1993) The Role of Boron in Nutrition and Metabolism. *Progress in Food and Nutrition Science*, 17:331–349.

Naghii, M. R., Mofid, M., Asgari, A. R., Hedayati, M., Daneshpour, M. S. (2011). Comparative Effects of Daily and Weekly Boron Supplementation on Plasma Steroid Hormones and Proinflammatory Cytokines. *Journal of Trace Elements in Medicine And Biology*, *25*(1), 54-58.

Nielsen, F. H., Meacham, S. L. (2011). Growing Evidence for Human Health Benefits of Boron. *Journal of Evidence-Based Complementary & Alternative Medicine*, *16*(3), 169-180.

Noor, S., Khan, R. U., Ahmad, J. (2017). Understanding Diabetic Foot Infection and its Management. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, *11*(2), 149-156.

Nzietchueng, R. M., Dousset, B., Franck, P., Benderdour, M., Nabet, P., Hess, K. (2002). Mechanisms Implicated in the Effects of Boron on Wound Healing. *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, *16*(4), 239-244.

Özel, A. B., Doğsuyu, E., Aydın, P. K., Bugan, I., Bulan, O. K., Yanardağ, R., Yarat, A. (2022). Brain Boron Level, DNA Content, and Myeloperoxidase Activity of Metformin-Treated Rats in Diabetes and Prostate Cancer Model. *Biological Trace Element Research*, 200(3), 1164–1170. https://doi.org/10.1007/s12011-021-02708-z

Özer, E., Yıldız, E. (2023). *Diabetes Mellitus ve Tıbbi Beslenme Tedavisi*. Mercanlıgil S.M., Şahin H., Akbulut G., Yıldıran H. (Ed.), Yetişkin Hastalıklarında Tıbbi Beslenme Tedavisi (ss. 41-128) içinde. Ankara Nobel Tıp Kitabevi 4. Baskı, Ankara.

Petrova, N., Edmonds, M. (2006). Emerging Drugs for Diabetic Foot Ulcers. *Expert Opinion on Emerging Drugs*, *11*(4), 709–724. https://doi.org/10.1517/14728214.11.4.709

Pizzorno, L. (2015). Nothing Boring about Boron. *Integrative medicine*, 14:35–48.

Rahman, F., Tuba, S. (2022). Lactic Acidosis Associated with Metformin in Patients with Diabetic Kidney Disease. *Medical Archives*, *76*(4), 297–300. https://doi.org/10.5455/medarh.2022.76.297-300

Saeedi, P., Petersohn, I., Salpea, P., Malanda, B., Karuranga, S., Unwin, … IDF Diabetes Atlas Committee (2019). Global and Regional Diabetes Prevalence Estimates for 2019 and Projections for 2030 and 2045: Results from the International Diabetes Federation Diabetes Atlas, 9th edition. *Diabetes Research and Clinical Practice*, *157*, 107843. https://doi.org/10.1016/j.diabres.2019.107843

Samsu N. (2021). Diabetic Nephropathy: Challenges in Pathogenesis, Diagnosis, and Treatment. *BioMed Research International*, 1497449. https://doi.org/10.1155/2021/1497449

Santema, K. T. B., Stoekenbroek, R. M., Koelemay, M. J. W., Reekers, J. A., van Dortmont, L. M. C., Oomen, A., … DAMO2CLES Study Group (2018). Hyperbaric Oxygen Therapy in the Treatment of Ischemic Lower- Extremity Ulcers in Patients With Diabetes: Results of the DAMO2CLES Multicenter Randomized Clinical Trial. *Diabetes Care*, 41(1), 112–119. https://doi.org/10.2337/dc17-0654

Seçkiner, S. (2019). Diyabetik Ayağın İyileşmesinde Beslenme Tedavisinin Rolü Var mı? *Beslenme ve Diyet Dergisi*, *47*, 82–91. https://doi.org/10.33076/2019.BDD.1319

Soriano-Ursúa, M. A., Farfán-García, E. D., López-Cabrera, Y., Querejeta, E., Trujillo-Ferrara, J. G. (2014). Boron-containing Acids: Preliminary Evaluation of Acute Toxicity and Access to the Brain Determined by Raman Scattering Spectroscopy. *Neurotoxicology*, *40*, 8–15. https://doi.org/10.1016/j.neuro.2013.10.005

Şahin, F., Pirouzpanah, M. B., Bijanpour, H., Mohammadzadeh, M., Eghdam Zamiri, R., Ghasemi Jangjoo, A., … Seyed Nejad, F. (2022). The Preventive Effects of Boron-Based Gel on Radiation Dermatitis in Patients Being Treated for Breast Cancer: A Phase III Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Clinical Trial. *Oncology Research and Treatment*, *45*(4), 197–204. https://doi.org/10.1159/000520363

Tabelin, C. B., Igarashi, T., Villacorte-Tabelin, M., Park, I., Opiso, E. M., Ito, M., Hiroyoshi, N. (2018). Arsenic, Selenium, Boron, Lead, Cadmium, Copper, and Zinc in Naturally Contaminated Rocks: A Review of their Sources, Modes of Enrichment, Mechanisms of Release, and Mitigation Strategies. *Science of the Total Environment*, *645*, 1522-1553.

Tan, T. E., Wong, T. Y. (2023). Diabetic Retinopathy: Looking forward to 2030. *Frontiers in Endocrinology*, 13, 1077669. https://doi.org/10.3389/fendo.2022.1077669

Tomic, D., Shaw, J. E., Magliano, D. J. (2022). The Burden and Risks of Emerging Complications of Diabetes Mellitus. *Nature Reviews. Endocrinology*, 18(9), 525–539. https://doi.org/10.1038/s41574-022-00690-7

Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği [TEMD] (2022). Diabetes Mellitus ve Komplikasyonlarının Tanı, Tedavi ve İzlem Kılavuzu. T.C. Sağlık Bakanlığı: Ankara.

Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği [TEMD] (2024). Diabetes Mellitus ve Komplikasyonlarının Tanı, Tedavi ve İzlem Kılavuzu. T.C. Sağlık Bakanlığı: Ankara.

Udler, M. S. (2019). Type 2 Diabetes: Multiple Genes, Multiple Diseases. *Current Diabetes Reports*, 19(8), 55. https://doi.org/10.1007/s11892-019-1169-7

Yılmaz, M. T. (2012). Minimum Inhibitory and Minimum Bactericidal Concentrations of Boron Compounds against Several Bacterial Strains. *Turkish Journal of Medical Sciences*, *42*(8), 1423-1429.

Zhang, P., Lu, J., Jing, Y., Tang, S., Zhu, D., Bi, Y. (2017). Global Epidemiology of Diabetic Foot Ulceration: A Systematic Review and Meta-analysis. *Annals of Medicine*, 49(2), 106-116.

Zhang, Y., Lazzarini, P. A., McPhail, S. M., van Netten, J. J., Armstrong, D. G., Pacella, R. E. (2020). Global Disability Burdens of Diabetes-Related Lower-Extremity Complications in 1990 and 2016. *Diabetes Care*, 43(5), 964–974. https://doi.org/10.2337/dc19-1614

Zhou, B., Lu, Y., Hajifathalian, K., Bentham, J., Di Cesare, M., Danaei, G., ... Gaciong, Z. (2016). Worldwide Trends in Diabetes since 1980: A Pooled Analysis of 751 Population-Based Studies with 4· 4 Million Participants. *The Lancet*, 387(10027), 1513-1530.

KAYNAKÇA

Aguilar-Aguilar, E., Marcos-Pasero, H., Ikonomopoulou, M. P., & Loria-Kohen, V. (2020). Food Implications in Central Sensitization Syndromes. *Journal of Clinical Medicine*, 9(12), 4106.

Aldaoseri, H., Zubairi, M. (2019). Vitamin D Deficiency and Treatment İn Iraqi Patients with Primary Fibromyalgia Syndrome. *The Egyptian Rheumatologist*, 42.

Andretta, A., Schieferdecker, M. E. M., Petterle, R. R., Dos Santos Paiva, E., & Boguszewski, C. L. (2020). Relations Between Serum Magnesium and Calcium Levels and Body Composition And Metabolic Parameters In Women With Fibromyalgia. *Advances in Rheumatology (London, England),* 60(1), 18.

Baysal Yusuf, F. (2017). *Obezitede Diyetin Düzenlenmesi*. Klinik Tıp Bilimleri, 5(5), 1-4.

Bircan, G., Elagöz, H., Öney, B., & Koçak, B. (2022). Fibromiyaljide Güncel Beslenme Yaklaşımları. *Atlas Universitesi Tip ve Saglik Bilimleri Dergisi*, 5.

Bjørklund, G., Dadar, M., Chirumbolo, S., Aaseth, J. (2018). Fibromyalgia and nutrition: Therapeutic possibilities? *Biomed Pharmacother.* 103:531-538.

Boulis, M., Boulis, M., & Clauw, D. (2021). Magnesium and Fibromyalgia: A Literature Review. *Journal of Primary Care & Community Health*, 12: 1–7

Casini, I., Ladisa, V., Clemente, L., Delussi, M., Rostanzo, E., Peparini, S., Aloisi, A. M., & De Tommaso, M. (2024). A Personalized Mediterranean Diet Improves Pain and Quality of Life in Patients with Fibromyalgia. *Pain and Therapy.* 13(3):609-620

Cerón Lorente, L, García Ríos, M. C., Navarro Ledesma, S., Tapia Haro, R.M., Casas Barragán, A., Correa-Rodríguez, M., Aguilar Ferrándiz, M. E. (2019). Functional Status and Body Mass Index in Postmenopausal Women with Fibromyalgia: A Case-control Study. *Int J Environ Res Public Health. 16;16(22):4540.*

Hinchado, M. D., Quero-Calero, C. D., Otero, E., Gálvez, I., & Ortega, E. (2023). Synbiotic Supplementation Improves Quality of Life and Inmunoneuroendocrine Response in Patients with Fibromyalgia: Influence of Codiagnosis with Chronic Fatigue Syndrome. *Nutrients,* 15(7), 1591.

Hm, Staudacher. (2017)Nutritional, microbiological and psychosocial implications of the low FODMAP diet. *J Gastroenterol Hepatol*. 1:16-19

Kadayifci, F. Z., Bradley, M. J., Onat, A. M., Shi, H. N., Zheng, S. (2022). Review Of Nutritional Approaches to Fibromyalgia. *Nutrition Reviews,* 80(12), 2260-2274.

Koppold, D. A., Kandil, F. I., Müller, A., Güttler, O., Steckhan, N., Meiss, S., Breinlinger, C., Nelle, E., Rajput Khokhar, A., Jeitler, M., Hanslian, E., Fischer, J. M., Michalsen, A., & Kessler, C. S. (2024). Effects of Prolonged Medical Fasting during an Inpatient, Multimodal, Nature-Based Treatment on Pain, Physical Function, and Psychometric Parameters in Patients with Fibromyalgia: An Observational Study. *Nutrients,* 16(7), 1059.

Lombardo, M., Feraco, A., Ottaviani, M., Rizzo, G., Camajani, E., Caprio, M., Armani, A. (2022). The Efficacy of Vitamin D Supplementation in the Treatment of Fibromyalgia Syndrome and Chronic Musculoskeletal Pain. *Nutrients,* 14(15), 3010.

Lowry, E., Marley, J., Mcveigh, J. G., Mcsorley, E., Allsopp, P., & Kerr, D. (2020). Dietary Interventions in the Management of Fibromyalgia: A Systematic Review and Best-Evidence Synthesis*. Nutrients*, 12(9), 2664.

Maddox, E. K., Massoni, S. C., Hoffart, C. M., Takata, Y. (2023). Dietary Effects on Pain Symptoms in Patients with Fibromyalgia Syndrome: Systematic Review and Future Directions. *Nutrients,* 15(3), 716.

Martínez-Rodríguez, A., Rubio-Arias, J. Á., Ramos-Campo, D. J., Reche-García, C., Leyva-Vela, B., & Nadal-Nicolás, Y. (2020). Psychological and Sleep Effects of Tryptophan and Magnesium-Enriched Mediterranean Diet in Women with Fibromyalgia. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(7), 2227.

Marum, A. P., Moreira, C., Saraiva, F., Tomas-Carus, P., Sousa-Guerreiro, C. (2016). A Low Fermentable Oligo-Di-Mono Saccharides and Polyols (FODMAP) Diet Reduced Pain and Improved Daily Life In Fibromyalgia Patients. *Scandinavian Journal of Pain*, 13, 166-172.

Pagliai, G., Giangrandi, I., Dinu, M., Sofi, F., Colombini, B. (2020). Nutritional Interventions in the Management of Fibromyalgia Syndrome. *Nutrients*, 12(9), 2525.

Roman, P., Estévez, A. F., Miras, A., Sánchez-Labraca, N., Cañadas, F., Vivas, A. B., & Cardona, D. (2018). A Pilot Randomized Controlled Trial to Explore Cognitive and Emotional Effects of Probiotics in Fibromyalgia. *Scientific Reports,* 8(1), 10965.

Rus, A., Molina, F., Martínez-Ramírez, M. J., Aguilar-Ferrándiz, M. E., Carmona, R., & Del Moral, M. L. (2020). Effects of Olive Oil Consumption on Cardiovascular Risk Factors in Patients with Fibromyalgia. *Nutrients,* 12(4), 918.

Seçim, Y., Akyol, N., & Kaya, M. (2022). Vejetaryen Beslenme Türleri. *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(1), 1.

Slim, M., Calandre, E. P., Garcia-Leiva, J. M., Rico-Villademoros, F., Molina-Barea, R., Rodriguez-Lopez, C. M., & Morillas-Arques, P. (2017). The Effects of a Gluten-free Diet Versus a Hypocaloric Diet Among Patients with Fibromyalgia Experiencing Gluten Sensitivity-like Symptoms: A Pilot, Open-Label Randomized Clinical Trial. *Journal of Clinical Gastroenterology,* 51(6), 500-507.

Soran, Z., Öney, B. (2022) Aralıklı Orucun Obezite Üzerine Etkisi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi,* 5(3), 27-39

KAYNAKÇA

Aagaard, K., Ma, J., Antony, K. M., Ganu, R., Petrosino, J., & Versalovic, J. (2014). The Placenta Harbors a Unique Microbiome. *Science Translational Medicine*, *6*(237), 237ra65. https://doi.org/10.1126/scitranslmed.3008599

Adak, A., & Khan, M. R. (2019). An Insight into Gut Microbiota and Its Functionalities. *Cellular and Molecular Life Sciences: CMLS*, *76*(3), 473–493. https://doi.org/10.1007/s00018-018-2943-4

Afzaal, M., Saeed, F., Shah, Y. A., Hussain, M., Rabail, R., Socol, C. T., Hassoun, A., Pateiro, M., Lorenzo, J. M., Rusu, A. V., & Aadil, R. M. (2022). Human Gut Microbiota in Health and Disease: Unveiling the Relationship. *Frontiers in Microbiology, 13,* 999001. https://doi.org/10.3389/fmicb.2022.999001

Ahmad, S. Y., Friel, J., & Mackay, D. (2020). The Effects of Non-Nutritive Artificial Sweeteners, Aspartame and Sucralose, on the Gut Microbiome in Healthy Adults: Secondary Outcomes of a Randomized Double-Blinded Crossover Clinical Trial. *Nutrients*, *12*(11), 1–16. https://doi.org/10.3390/nu12113408

Arumugam, M., Raes, J., Pelletier, E., Paslier, D. Le, Yamada, T., Mende, D. R., Fernandes, G. R., Tap, J., Bruls, T., Batto, J. M., Bertalan, M., Borruel, N., Casellas, F., Fernandez, L., Gautier, L., Hansen, T., Hattori, M., Hayashi, T., Kleerebezem, M., … Zeller, G. (2011). Enterotypes of the Human Gut Microbiome. *Nature*, *473*(7346), 174–180. https://doi.org/10.1038/nature09944

Bian, X., Chi, L., Gao, B., Tu, P., Ru, H., & Lu, K. (2017). The Artificial Sweetener Acesulfame Potassium Affects the Gut Microbiome and Body Weight Gain in CD-1 Mice. *PloS One*, *12*(6). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178426

Bian, X., Tu, P., Chi, L., Gao, B., Ru, H., & Lu, K. (2017). Saccharin Induced Liver Inflammation in Mice by Altering the Gut Microbiota and Its Metabolic Functions. *Food and Chemical Toxicology: An International Journal Published for the British Industrial Biological Research Association*, *107*(Pt B), 530–539. https://doi.org/10.1016/j.fct.2017.04.045

Carocho, M., Barreiro, M. F., Morales, P., & Ferreira, I. C. F. R. (2014). Adding Molecules to Food, Pros and Cons: A Review on Synthetic and Natural Food Additives. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*, *13*(4), 377–399. https://doi.org/10.1111/1541-4337.12065

Chassaing, B., Koren, O., Goodrich, J. K., Poole, A. C., Srinivasan, S., Ley, R. E., & Gewirtz, A. T. (2015). Dietary Emulsifiers Impact the Mouse Gut Microbiota Promoting Colitis and Metabolic Syndrome. *Nature*, *519*(7541), 92–96. https://doi.org/10.1038/nature14232

Chassaing, B., Van De Wiele, T., De Bodt, J., Marzorati, M., & Gewirtz, A. T. (2017). Dietary Emulsifiers Directly Alter Human Microbiota Composition and Gene Expression Ex Vivo Potentiating Intestinal Inflammation. *Gut*, *66*(8), 1414–1427. https://doi.org/10.1136/gutjnl-2016-313099

Conlon, M. A., & Bird, A. R. (2014). The Impact of Diet and Lifestyle on Gut Microbiota and Human Health. *Nutrients 2015, Vol. 7, Pages 17-44*, *7*(1), 17–44. https://doi.org/10.3390/nu7010017

Cox, S., Sandall, A., Smith, L., Rossi, M., & Whelan, K. (2021). Food Additive Emulsifiers: A Review of Their Role in Foods, Legislation and Classifications, Presence in Food Supply, Dietary Exposure, and Safety Assessment. *Nutrition Reviews*, *79*(6), 726–741. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuaa038

David, L. A., Maurice, C. F., Carmody, R. N., Gootenberg, D. B., Button, J. E., Wolfe, B. E., Ling, A. V., Devlin, A. S., Varma, Y., Fischbach, M. A., Biddinger, S. B., Dutton, R. J., & Turnbaugh, P. J. (2014). Diet Rapidly and Reproducibly Alters the Human Gut Microbiome. *Nature*, *505*(7484), 559–563. https://doi.org/10.1038/nature12820

De Siena, M., Raoul, P., Costantini, L., Scarpellini, E., Cintoni, M., Gasbarrini, A., Rinninella, E., & Mele, M. C. (2022). Food Emulsifiers and Metabolic Syndrome: The Role of the Gut Microbiota. *Foods (Basel, Switzerland)*, *11*(15). https://doi.org/10.3390/foods11152205

Desai, M. S., Seekatz, A. M., Koropatkin, N. M., Kamada, N., Hickey, C. A., Wolter, M., Pudlo, N. A., Kitamoto, S., Terrapon, N., Muller, A., Young, V. B., Henrissat, B., Wilmes, P., Stappenbeck, T. S., Núñez, G., & Martens, E. C. (2016). A Dietary Fiber-Deprived Gut Microbiota Degrades the Colonic Mucus Barrier and Enhances Pathogen Susceptibility. *Cell*, *167*(5), 1339-1353.e21. https://doi.org/10.1016/j.cell.2016.10.043

Duncan, S. H., Belenguer, A., Holtrop, G., Johnstone, A. M., Flint, H. J., & Lobley, G. E. (2007). Reduced Dietary Intake of Carbohydrates by Obese Subjects Results in Decreased Concentrations of Butyrate and Butyrate-Producing Bacteria in Feces. *Applied and Environmental Microbiology*, *73*(4), 1073–1078. https://doi.org/10.1128/aem.02340-06

Earle, K. A., Billings, G., Sigal, M., Lichtman, J. S., Hansson, G. C., Elias, J. E., Amieva, M. R., Huang, K. C., & Sonnenburg, J. L. (2015). Quantitative Imaging of Gut Microbiota Spatial Organization. *Cell Host & Microbe*, *18*(4), 478–488. https://doi.org/10.1016/j.chom.2015.09.002

Fan, Y., & Pedersen, O. (2021). Gut Microbiota in Human Metabolic Health and Disease. *Nature Reviews. Microbiology*, *19*(1), 55–71. https://doi.org/10.1038/S41579-020-0433-9

FAO. (2024). Food Safety and Quality: Jecfa-Additives. https://www.fao.org/food/food-safety-quality/scientific-advice/jecfa/jecfa-additives/en/(E.T.: 16.09.2024)

Feng, Z. M., Li, T. J., Wu, L., Xiao, D. F., Blachier, F., & Yin, Y. L. (2015). Monosodium L-Glutamate and Dietary Fat Differently Modify the Composition of the Intestinal Microbiota in Growing Pigs. *Obesity Facts*, *8*(2), 87–100. https://doi.org/10.1159/000380889

Flint, H. J., Duncan, S. H., Scott, K. P., & Louis, P. (2007). Interactions and Competition Within the Microbial Community of The Human Colon: Links Between Diet and Health. *Environmental Microbiology*, *9*(5), 1101–1111. https://doi.org/10.1111/j.1462-2920.2007.01281.x

Frankenfeld, C. L., Sikaroodi, M., Lamb, E., Shoemaker, S., & Gillevet, P. M. (2015). High-Intensity Sweetener Consumption and Gut Microbiome Content and Predicted Gene Function in A Cross-Sectional Study of Adults in The United States. *Annals of Epidemiology*, *25*(10), 736-742.e4. https://doi.org/10.1016/j.annepidem.2015.06.083

Golonka, R. M., Yeoh, B. S., & Vijay-Kumar, M. (2019). Dietary Additives and Supplements Revisited: The Fewer, the Safer for Liver and Gut Health. *Current Pharmacology Reports*, *5*(4), 303–316. https://doi.org/10.1007/s40495-019-00187-4

Gultekin F., Oner M., Savas H. & Dogan B. (2019) Food Additives and Microbiota. *Northern Clinics of Istanbul*, *7*(2), 192-200. https://doi.org/10.14744/nci.2019.92499

Hou, K., Wu, Z. X., Chen, X. Y., Wang, J. Q., Zhang, D., Xiao, C., Zhu, D., Koya, J. B., Wei, L., Li, J., & Chen, Z. S. (2022). Microbiota In Health and Diseases. *Signal Transduction and Targeted Therapy 2022 7:1*, *7*(1), 1–28. https://doi.org/10.1038/s41392-022-00974-4

Kedia, S., & Ahuja, V. (2023). Human Gut Microbiome: A Primer for The Clinician. *JGH Open: An Open Access Journal of Gastroenterology and Hepatology*, *7*(5), 337–350. https://doi.org/10.1002/jgh3.12902

Laudisi, F., Stolfi, C., & Monteleone, G. (2019). Impact of Food Additives on Gut Homeostasis. *Nutrients*, *11*(10). https://doi.org/10.3390/nu11102334

Lerner, A., & Matthias, T. (2015). Changes in Intestinal Tight Junction Permeability Associated With Industrial Food Additives Explain The Rising Incidence of Autoimmune Disease. *Autoimmunity Reviews*, *14*(6), 479–489. https://doi.org/10.1016/j.autrev.2015.01.009

Luckey, T. D. (1972). Introduction to Intestinal Microecology. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *25*(12), 1292–1294. https://doi.org/10.1093/ajcn/25.12.1292

Lynch, S. V., & Pedersen, O. (2016). The Human Intestinal Microbiome in Health and Disease. *The New England Journal of Medicine*, *375*(24), 2369–2379. https://doi.org/10.1056/nejmra1600266

Miclotte, L., De Paepe, K., Rymenans, L., Callewaert, C., Raes, J., Rajkovic, A., Van Camp, J., & Van de Wiele, T. (2020). Dietary Emulsifiers Alter Composition and Activity of the Human Gut Microbiota in vitro, Irrespective of Chemical or Natural Emulsifier Origin. *Frontiers in Microbiology*, *11*, 577474. https://doi.org/10.3389/fmicb.2020.577474

Mohamed Elfadil, O., Patel, J., Patel, I., Ewy, M. W., Hurt, R. T., & Mundi, M. S. (2021). Processed Foods – Getting Back to the Basics. *Current Gastroenterology Reports*, *23*(12), 1–9. https://doi.org/10.1007/s11894-021-00828-z/metrics

Naimi, S., Viennois, E., Gewirtz, A. T., & Chassaing, B. (2021). Direct Impact of Commonly Used Dietary Emulsifiers on Human Gut Microbiota. *Microbiome*, *9*(1). https://doi.org/10.1186/s40168-020-00996-6

Nakov, R., & Velikova, T. (2020). Chemical Metabolism of Xenobiotics by Gut Microbiota. *Current Drug Metabolism*, *21*(4), 260–269. https://doi.org/10.2174/1389200221666200303113830

Nettleton, J. E., Reimer, R. A., & Shearer, J. (2016). Reshaping The Gut Microbiota: Impact of Low-Calorie Sweeteners and The Link to Insulin Resistance? *Physiology & Behavior*, *164*(Pt B), 488–493. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2016.04.029

Owusu-Apenten, R., & Vieira, E. (2023). Food Additives. In R. Owusu-Apenten & E. R. Vieira (Eds.), *Elementary Food Science* (pp. 355–376). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-65433-7_16

Palmnäs, M. S. A., Cowan, T. E., Bomhof, M. R., Su, J., Reimer, R. A., Vogel, H. J., Hittel, D. S., & Shearer, J. (2014). Low-Dose Aspartame Consumption Differentially Affects Gut Microbiota-Host Metabolic Interactions in The Diet-Induced Obese Rat. *PloS One*, *9*(10). https://doi.org/10.1371/journal.pone.0109841

Park, J. E., Seo, J. E., Lee, J. Y., & Kwon, H. (2015). Distribution of Seven N-Nitrosamines in Food. *Toxicological Research*, *31*(3), 279–288. https://doi.org/10.5487/TR.2015.31.3.279

Peng, Q., Huo, D., Ma, C., Jiang, S., Wang, L., & Zhang, J. (2018). Monosodium Glutamate Induces Limited Modulation in Gut Microbiota. *Journal of Functional Foods*, *49*, 493–500. https://doi.org/10.1016/j.jff.2018.09.015

Perez-Muñoz, M. E., Arrieta, M. C., Ramer-Tait, A. E., & Walter, J. (2017). A Critical Assessment of the "Sterile Womb" and "In Utero Colonization" Hypotheses: Implications for Research on the Pioneer Infant Microbiome. *Microbiome*, *5*(1). https://doi.org/10.1186/S40168-017-0268-4

Raoul, P., Cintoni, M., Palombaro, M., Basso, L., Rinninella, E., Gasbarrini, A., & Mele, M. C. (2022). Food Additives, a Key Environmental Factor in the Development of IBD through Gut Dysbiosis. *Microorganisms*, *10*(1). https://doi.org/10.3390/microorganisms10010167

Regulation (EC) No 1333/2008 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on Food Additives, Official Journal of the European Union (2008). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/txt/pdf/?uri=celex:32008r1333

Robert, C., Buisson, C., Laugerette, F., Abrous, H., Rainteau, D., Humbert, L., Vande Weghe, J., Meugnier, E., Loizon, E., Caillet, F., Van Dorsselaer, B., Urdaci, M., Vaysse, C., & Michalski, M. C. (2021). Impact of Rapeseed and Soy Lecithin on Postprandial Lipid Metabolism, Bile Acid Profile, and Gut Bacteria in Mice. *Molecular Nutrition & Food Research*, *65*(9), 2001068. https://doi.org/10.1002/mnfr.202001068

Roca-Saavedra, P., Mendez-Vilabrille, V., Miranda, J. M., Nebot, C., Cardelle-Cobas, A., Franco, C. M., & Cepeda, A. (2018). Food Additives, Contaminants and Other Minor Components: Effects on Human Gut Microbiota-A Review. *Journal of Physiology and Biochemistry*, *74*(1), 69–83. https://doi.org/10.1007/s13105-017-0564-2

Rodríguez, J. M., Murphy, K., Stanton, C., Ross, R. P., Kober, O. I., Juge, N., Avershina, E., Rudi, K., Narbad, A., Jenmalm, M. C., Marchesi, J. R., & Collado, M. C. (2015). The Composition of The Gut Microbiota Throughout Life, with an Emphasis on Early Life. *Microbial Ecology in Health and Disease*, *26*(0). https://doi.org/10.3402/mehd.v26.26050

Ruiz-Ojeda, F. J., Plaza-Díaz, J., Sáez-Lara, M. J., & Gil, A. (2019). Effects of Sweeteners on the Gut Microbiota: A Review of Experimental Studies and Clinical Trials. *Advances in Nutrition (Bethesda, Md.)*, *10*(suppl_1), S31–S48. https://doi.org/10.1093/advances/nmy037

Saltmarsh, M. (2020). Food Additives and Why They Are Used. *Saltmarsh's Essential Guide to Food Additives*, 1–9. https://doi.org/10.1039/9781839161063-00001

Sender, R., Fuchs, S., & Milo, R. (2016). Revised Estimates for the Number of Human and Bacteria Cells in the Body. *PLoS Biology*, *14*(8). https://doi.org/10.1371/journal.pbio.1002533

Serrano, J., Smith, K. R., Crouch, A. L., Sharma, V., Yi, F., Vargova, V., LaMoia, T. E., Dupont, L. M., Serna, V., Tang, F., Gomes-Dias, L., Blakeslee, J. J., Hatzakis, E., Peterson, S. N., Anderson, M., Pratley, R. E., & Kyriazis, G. A. (2021). High-Dose Saccharin Supplementation Does Not Induce Gut Microbiota Changes or Glucose Intolerance in Healthy Humans and Mice. *Microbiome*, *9*(1). https://doi.org/10.1186/s40168-020-00976-w

Singh, R. K., Chang, H. W., Yan, D., Lee, K. M., Ucmak, D., Wong, K., Abrouk, M., Farahnik, B., Nakamura, M., Zhu, T. H., Bhutani, T., & Liao, W. (2017). Influence of Diet on the Gut Microbiome and Implications for Human Health. *Journal of Translational Medicine*, *15*(1). https://doi.org/10.1186/s12967-017-1175-y

Sonnenburg, J. L., & Bäckhed, F. (2016). Diet-Microbiota Interactions as Moderators of Human Metabolism. *Nature, 535*(7610), 56–64. https://doi.org/10.1038/nature18846

Suez, J., Korem, T., Zeevi, D., Zilberman-Schapira, G., Thaiss, C. A., Maza, O., Israeli, D., Zmora, N., Gilad, S., Weinberger, A., Kuperman, Y., Harmelin, A., Kolodkin-Gal, I., Shapiro, H., Halpern, Z., Segal, E., & Elinav, E. (2014). Artificial Sweeteners Induce Glucose Intolerance by Altering the Gut Microbiota. *Nature*, *514*(7521), 181–186. https://doi.org/10.1038/nature13793

Tayfur, M., Eksi, A., Ataman, P., Saner, S., Yılmaz, Ö. H., & Karakaya, A. E. (2020). Gıda Katkı Maddelerinin İşlevi ve Güvenliği. In M. Tayfur & P. F. Türker (Eds.), *Beslenme ve Diyetetik - Güncel Konular 9* (1st ed., pp. 347–369). Hatipoğlu Yayıncılık.

Thomson, P., Santibañez, R., Aguirre, C., Galgani, J. E., & Garrido, D. (2019). Short-Term Impact of Sucralose Consumption on the Metabolic Response and Gut Microbiome of Healthy Adults. *British Journal of Nutrition*, *122*(8), 856–862. https://doi.org/10.1017/S0007114519001570

Thursby, E., & Juge, N. (2017). Introduction to the Human Gut Microbiota. *Biochemical Journal*, *474*(11), 1823. https://doi.org/10.1042/bcj20160510

Türk Gıda Kodeksi Gıda Katkı Maddeleri Yönetmeliği, Resmi Gazete (Sayı: 28693) (2023).

Turnbaugh, P. J., Ridaura, V. K., Faith, J. J., Rey, F. E., Knight, R., & Gordon, J. I. (2009). The Effect of Diet on the Human Gut Microbiome: A Metagenomic Analysis in Humanized Gnotobiotic Mice. *Science Translational Medicine*, *1*(6). https://doi.org/10.1126/scitranslmed.3000322

Valdes, A. M., Walter, J., Segal, E., & Spector, T. D. (2018). Role of the Gut Microbiota in Nutrition and Health. *BMJ (Clinical Research Ed.)*, *361*, 36–44. https://doi.org/10.1136/bmj.k2179

Walker, A. W., & Hoyles, L. (2023). Human Microbiome Myths and Misconceptions. *Nature Microbiology*, *8*(8), 1392–1396. https://doi.org/10.1038/S41564-023-01426-7

Walker, A. W., Ince, J., Duncan, S. H., Webster, L. M., Holtrop, G., Ze, X., Brown, D., Stares, M. D., Scott, P., Bergerat, A., Louis, P., McIntosh, F., Johnstone, A. M., Lobley, G. E., Parkhill, J., & Flint, H. J. (2011). Dominant and Diet-Responsive Groups of Bacteria Within the Human Colonic Microbiota. *The ISME Journal*, *5*(2), 220–230. https://doi.org/10.1038/ismej.2010.118

Wiley, D., & Yen Nee, C. N. (2020). Food Ingredients. In M. Gibson (Ed.), *Food and Society* (pp. 377–391). Academic Press. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-811808-5.00020-9

Wolters, M., Ahrens, J., Romaní-Pérez, M., Watkins, C., Sanz, Y., Benítez-Páez, A., Stanton, C., & Günther, K. (2019). Dietary Fat, The Gut Microbiota, and Metabolic Health - A Systematic Review Conducted within the MyNewGut Project. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *38*(6), 2504–2520. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2018.12.024

World Health Organization. (2023, November). *Food Additives*. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/food-additives

Wu, G. D., Chen, J., Hoffmann, C., Bittinger, K., Chen, Y. Y., Keilbaugh, S. A., Bewtra, M., Knights, D., Walters, W. A., Knight, R., Sinha, R., Gilroy, E., Gupta, K., Baldassano, R., Nessel, L., Li, H., Bushman, F. D., & Lewis, J. D. (2011). Linking Long-Term Dietary Patterns with Gut Microbial Enterotypes. *Science (New York, N.Y.)*, *334*(6052), 105–108. https://doi.org/10.1126/science.1208344

Xu, J., Tang, M., Liu, Y., Xu, J., & Xu, X. (2022). Safety Assessment of Monosodium Glutamate Based on Intestinal Function and Flora in Mice. *Food Science and Human Wellness*, *11*(1), 155–164. https://doi.org/10.1016/j.fshw.2021.07.016

KAYNAKÇA

Alidadi, M., Banach, M., Guest, P. C., Bo, S., Jamialahmadi, T., ve Sahebkar, A. (2021). The Effect of Caloric Restriction and Fasting on Cancer. *Seminars in Cancer Biology*, 73, 30–44. https://doi.org/10.1016/j.semcancer.2020.09.010

Allen, B. G., Bhatia, S. K., Anderson, C. M., Eichenberger-Gilmore, J. M., Sibenaller, Z. A., Mapuskar, K. A., Schoenfeld, J. D., Buatti, J. M., Spitz, D. R., ve Fath, M. A. (2014). Ketogenic Diets As An Adjuvant Cancer Therapy: History And Potential Mechanism. *Redox Biology*, 2, 963–970. https://doi.org/10.1016/j.redox.2014.08.002

Allen, B. G., Bhatia, S. K., Anderson, C. M., Eichenberger-Gilmore, J. M., Sibenaller, Z. A., Mapuskar, K. A., Schoenfeld, J. D., Buatti, J. M., Spitz, D. R., ve Fath, M. A. (2014). Ketogenic Diets as An Adjuvant Cancer Therapy: History And Potential Mechanism. *Redox Biology*, 2, 963–970. https://doi.org/10.1016/j.redox.2014.08.002

Allen, B. G., Bhatia, S. K., Buatti, J. M., Brandt, K. E., Lindholm, K. E., Button, A. M., Szweda, L. I., Smith, B. J., Spitz, D. R., ve Fath, M. A. (2013). Ketogenic Diets Enhance Oxidative Stress and Radio-Chemo-Therapy Responses in Lung Cancer Xenografts. *Clinical Cancer Research: An Official Journal of the American Association for Cancer Research,* 19(14), 3905–3913. https://doi.org/10.1158/1078-0432.CCR-12-0287

Antunes, F., Erustes, A. G., Costa, A. J., Nascimento, A. C., Bincoletto, C., Ureshino, R. P., Pereira, G. J. S., ve Smaili, S. S. (2018). Autophagy and Intermittent Fasting: The Connection for Cancer Therapy?. *Clinics (Sao Paulo, Brazil)*, 73(Suppl 1), e814s. https://doi.org/10.6061/clinics/2018/e814s

Augustus, E., Granderson, I., ve Rocke, K. D. (2021). The Impact of a Ketogenic Dietary Intervention on the Quality of Life of Stage II and III Cancer Patients: A Randomized Controlled Trial in the Caribbean. *Nutrition and Cancer*, 73(9), 1590–1600. https://doi.org/10.1080/01635581.2020.1803930

Baracos, V. E., Martin, L., Korc, M., Guttridge, D. C., ve Fearon, K. C. H. (2018). Cancer-Associated Cachexia. *Nature Reviews.* Disease Primers*,* 4, 17105. https://doi.org/10.1038/nrdp.2017.105

Barrea, L., Caprio, M., Tuccinardi, D., Moriconi, E., Di Renzo, L., Muscogiuri, G., Colao, A., Savastano, S., ve Obesity Programs of Nutrition, Education, Research and Assessment (OPERA) Group (2022). Could Ketogenic Diet "Starve" Cancer? Emerging Evidence. Critical Reviews in Food Science and *Nutrition,* 62(7), 1800–1821. https://doi.org/10.1080/10408398.2020.1847030

Bhattacharya, B., Mohd Omar, M. F., ve Soong, R. (2016). The Warburg Effect and Drug Resistance. *British Journal of Pharmacology*, 173(6), 970–979. https://doi.org/10.1111/bph.13422

Bose, S., ve Le, A. (2018). Glucose Metabolism in Cancer. Advances in Experimental Medicine and Biology, 1063, 3–12. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77736-8_1

Brault, C., ve Schulze, A. (2016). The Role of Glucose and Lipid Metabolism in Growth and Survival of Cancer Cells. Recent Results in Cancer Research. Fortschritte der Krebsforschung*. Progres Dans Les Recherches Sur Le Cancer,* 207, 1–22. https://doi.org/10.1007/978-3-319-42118-6_1

Broom, G. M., Shaw, I. C., ve Rucklidge, J. J. (2019). The Ketogenic Diet as a Potential Treatment and Prevention Strategy for Alzheimer's Disease. *Nutrition (Burbank, Los Angeles County, Calif.),* 60, 118–121. https://doi.org/10.1016/j.nut.2018.10.003

Brouns, F. (2018). Overweight and Diabetes Prevention: Is a Low-Carbohydrate-High-Fat Diet Recommendable?. *European Journal of Nutrition*, 57(4), 1301–1312. https://doi.org/10.1007/s00394-018-1636-y

Bueno, N. B., de Melo, I. S., de Oliveira, S. L., ve da Rocha Ataide, T. (2013). Very-Low-Carbohydrate Ketogenic Diet vs. Low-Fat Diet for Long-Term Weight Loss: A Meta-Analysis of Randomised Controlled Trials. *The British Journal of Nutrition*, 110(7), 1178–1187. https://doi.org/10.1017/S0007114513000548

Buga, A., Harper, D. G., Sapper, T. N., Hyde, P. N., Fell, B., Dickerson, R., Stoner, J. T., Kackley, M. L., Crabtree, C. D., Decker, D. D., Robinson, B. T., Krystal, G., Binzel, K., Lustberg, M. B., ve Volek, J. S. (2024). Feasibility and Metabolic Outcomes of a Well-Formulated Ketogenic Diet as an Adjuvant Therapeutic Intervention for Women with Stage IV Metastatic Breast Cancer: The Keto-CARE Trial. *PloS One*, 19(1), e0296523. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0296523

Champ, C. E., Palmer, J. D., Volek, J. S., Werner-Wasik, M., Andrews, D. W., Evans, J. J., Glass, J., Kim, L., ve Shi, W. (2014). Targeting Metabolism with a Ketogenic Diet during the Treatment of Glioblastoma Multiforme. *Journal of Neuro-Oncology*, 117(1), 125–131. https://doi.org/10.1007/s11060-014-1362-0

Chattopadhyay, E., ve Roy, B. (2017). Altered Mitochondrial Signalling and Metabolism in Cancer. *Frontiers in Oncology*, 7, 43. https://doi.org/10.3389/fonc.2017.00043

Chiche, J., Brahimi-Horn, M. C., ve Pouysségur, J. (2010). Tumour Hypoxia Induces a Metabolic Shift Causing Acidosis: A Common Feature in Cancer. *Journal of Cellular and Molecular Medicine*, 14(4), 771–794. https://doi.org/10.1111/j.1582-4934.2009.00994.x

Choi, Y. J., Jeon, S. M., ve Shin, S. (2020). Impact of a Ketogenic Diet on Metabolic Parameters in Patients with Obesity or Overweight and with or without Type 2 Diabetes: A Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Nutrients*, 12(7), 2005. https://doi.org/10.3390/nu12072005

Cluntun, A. A., Lukey, M. J., Cerione, R. A., ve Locasale, J. W. (2017). Glutamine Metabolism in Cancer: Understanding the Heterogeneity. *Trends in Cancer*, 3(3), 169–180. https://doi.org/10.1016/j.trecan.2017.01.005

Courtnay, R., Ngo, D. C., Malik, N., Ververis, K., Tortorella, S. M., ve Karagiannis, T. C. (2015). Cancer Metabolism and the Warburg Effect: The Role of HIF-1 and PI3K. *Molecular Biology Reports*, 42(4), 841–851. https://doi.org/10.1007/s11033-015-3858-x

Damyanov, C., Maslev, I., Pavlov, V., ve Avramov, L. (2018). Conventional Treatment of Cancer: Realities and Problems. *Annals of Complementary and Alternative Medicine*, 1, 1–9.

DeBerardinis, R. J., ve Chandel, N. S. (2016). Fundamentals of Cancer Metabolism. *Science Advances*, 2(5), e1600200. https://doi.org/10.1126/sciadv.1600200

Di Tano, M., ve Longo, V. D. (2020). A Fasting-Mimicking Diet and Vitamin C: Turning Anti-Aging Strategies Against Cancer. *Molecular and Cellular Oncology*, 7(5), 1791671. https://doi.org/10.1080/23723556.2020.1791671

Diakos, C. I., Charles, K. A., McMillan, D. C., ve Clarke, S. J. (2014). Cancer-Related Inflammation and Treatment Effectiveness. *The Lancet Oncology*, 15(11), e493–e503. https://doi.org/10.1016/S1470-2045(14)70263-3

Elsakka, A. M. A., Bary, M. A., Abdelzaher, E., Elnaggar, M., Kalamian, M., Mukherjee, P., ve Seyfried, T. N. (2018). Management of Glioblastoma Multiforme in a Patient Treated With Ketogenic Metabolic Therapy and Modified Standard of Care: A 24-Month Follow-Up. *Frontiers in Nutrition*, 5, 20. https://doi.org/10.3389/fnut.2018.00020

Evans, M., Cogan, K. E., ve Egan, B. (2017). Metabolism of Ketone Bodies During Exercise and Training: Physiological Basis for Exogenous Supplementation. *The Journal of Physiology*, 595(9), 2857–2871. https://doi.org/10.1113/JP273185

Fearon, K. C., Borland, W., Preston, T., Tisdale, M. J., Shenkin, A., ve Calman, K. C. (1988). Cancer Cachexia: Influence of Systemic Ketosis on Substrate Levels and Nitrogen Metabolism. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 47(1), 42–48. https://doi.org/10.1093/ajcn/47.1.42

Gibson, A. A., Seimon, R. V., Lee, C. M., Ayre, J., Franklin, J., Markovic, T. P., Caterson, I. D., ve Sainsbury, A. (2015). Do Ketogenic Diets Really Suppress Appetite? A Systematic Review and Meta-Analysis. *Obesity Reviews: An Official Journal of the International Association for the Study of Obesity*, 16(1), 64–76. https://doi.org/10.1111/obr.12230

Greten, F. R., ve Grivennikov, S. I. (2019). Inflammation and Cancer: Triggers, Mechanisms, and Consequences. *Immunity*, 51(1), 27–41. https://doi.org/10.1016/j.immuni.2019.06.025

Hamanaka, R. B., ve Chandel, N. S. (2010). Mitochondrial Reactive Oxygen Species Regulate Cellular Signaling and Dictate Biological Outcomes. *Trends in Biochemical Sciences*, 35(9), 505–513. https://doi.org/10.1016/j.tibs.2010.04.002

Hendricks, M. (1995). High Fat and Seizure Free. *Johns Hopkins Magazine*, April, 14–20.

Hileman, E. O., Liu, J., Albitar, M., Keating, M. J., ve Huang, P. (2004). Intrinsic Oxidative Stress in Cancer Cells: A Biochemical Basis for Therapeutic Selectivity. *Cancer Chemotherapy and Pharmacology*, 53(3), 209–219. https://doi.org/10.1007/s00280-003-0726-5

Hopkins, B. D., Pauli, C., Du, X., Wang, D. G., Li, X., Wu, D., Amadiume, S. C., Goncalves, M. D., Hodakoski, C., Lundquist, M. R., Bareja, R., Ma, Y., Harris, E. M., Sboner, A., Beltran, H., Rubin, M. A., Mukherjee, S., ve Cantley, L. C. (2018). Suppression of Insulin Feedback Enhances the

Efficacy of PI3K Inhibitors. *Nature*, 560(7719), 499–503. https://doi.org/10.1038/s41586-018-0343-4

HR, G. (1921). Fasting as a Method for Treating Epilepsy. *Med Rec*, 99, 1037–1039.

Iyikesici, M. S. (2019). Feasibility Study of Metabolically Supported Chemotherapy with Weekly Carboplatin/Paclitaxel Combined with Ketogenic Diet, Hyperthermia and Hyperbaric Oxygen Therapy in Metastatic Non-Small Cell Lung Cancer. *International Journal of Hyperthermia: The Official Journal of European Society for Hyperthermic Oncology, North American Hyperthermia Group*, 36(1), 446–455. https://doi.org/10.1080/02656736.2019.1589584

Kämmerer, U., Klement, R. J., Joos, F. T., Sütterlin, M., ve Reuss-Borst, M. (2021). Low Carb and Ketogenic Diets Increase Quality of Life, Physical Performance, Body Composition, and Metabolic Health of Women with Breast Cancer. *Nutrients*, 13(3), 1029. https://doi.org/10.3390/nu13031029

Khodabakhshi, A., Akbari, M. E., Mirzaei, H. R., Mehrad-Majd, H., Kalamian, M., ve Davoodi, S. H. (2020). Feasibility, Safety, and Beneficial Effects of MCT-Based Ketogenic Diet for Breast Cancer Treatment: A Randomized Controlled Trial Study. *Nutrition and Cancer*, 72(4), 627–634. https://doi.org/10.1080/01635581.2019.1650942

Khodabakhshi, A., Akbari, M. E., Mirzaei, H. R., Seyfried, T. N., Kalamian, M., ve Davoodi, S. H. (2021). Effects of Ketogenic Metabolic Therapy on Patients with Breast Cancer: A Randomized Controlled Clinical Trial. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, 40(3), 751–758. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2020.06.028

Klein, P., Tyrlikova, I., Zuccoli, G., Tyrlik, A., ve Maroon, J. C. (2020). Treatment of Glioblastoma Multiforme with "Classic" 4:1 Ketogenic Diet Total Meal Replacement. *Cancer and Metabolism*, 8(1), 24. https://doi.org/10.1186/s40170-020-00230-9

Klement, R. J. (2017). Beneficial Effects of Ketogenic Diets for Cancer Patients: A Realist Review with Focus on Evidence and Confirmation. *Medical Oncology (Northwood, London, England)*, 34(8), 132. https://doi.org/10.1007/s12032-017-0991-5

Klement, R. J. (2018). Fasting, Fats, and Physics: Combining Ketogenic and Radiation Therapy Against Cancer. *Complementary Medicine Research*, 25(2), 102–113. https://doi.org/10.1159/000484045

Klement, R. J. (2018). Wilhelm Brünings' Forgotten Contribution to the Metabolic Treatment of Cancer Utilizing Hypoglycemia and a Very Low Carbohydrate (Ketogenic) Diet. *Journal of Traditional and Complementary Medicine*, 9(3), 192–200. https://doi.org/10.1016/j.jtcme.2018.06.002

Klement, R. J., & Kämmerer, U. (2011). Is There a Role for Carbohydrate Restriction in the Treatment and Prevention of Cancer? *Nutrition and Metabolism*, 8, 1–16.

Klement, R. J., & Sweeney, R. A. (2016). Impact of a Ketogenic Diet Intervention During Radiotherapy on Body Composition: I. Initial Clinical Experience with Six Prospectively Studied Patients. *BMC Research Notes*, 9, 143. https://doi.org/10.1186/s13104-016-1959-9

Koroljow, S. (1962). Two Cases of Malignant Tumors with Metastases Apparently Treated Successfully with Hypoglycemic Coma. *The Psychiatric Quarterly*, 36, 261–270. https://doi.org/10.1007/BF01586115

Kosinski, C., & Jornayvaz, F. R. (2017). Effects of Ketogenic Diets on Cardiovascular Risk Factors: Evidence from Animal and Human Studies. *Nutrients*, 9(5), 517. https://doi.org/10.3390/nu9050517

Kossoff, E. H., Krauss, G. L., McGrogan, J. R., & Freeman, J. M. (2003). Efficacy of the Atkins Diet as Therapy for Intractable Epilepsy. *Neurology*, 61(12), 1789–1791. https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000098889.35155.72

Lee, Y. K., Park, S. Y., Kim, Y. M., Lee, W. S., & Park, O. J. (2009). AMP Kinase/Cyclooxygenase-2 Pathway Regulates Proliferation and Apoptosis of Cancer Cells Treated with Quercetin. *Experimental and Molecular Medicine*, 41(3), 201–207. https://doi.org/10.3858/emm.2009.41.3.023

Li, R. J., Liu, Y., Liu, H. Q., & Li, J. (2020). Ketogenic Diets and Protective Mechanisms in Epilepsy, Metabolic Disorders, Cancer, Neuronal Loss, and Muscle and Nerve Degeneration. *Journal of Food Biochemistry*, 44(3), e13140. https://doi.org/10.1111/jfbc.13140

Li, T., & Le, A. (2018). Glutamine Metabolism in Cancer. *Advances in Experimental Medicine and Biology*, 1063, 13–32. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77736-8_2

Li, W., Saud, S. M., Young, M. R., Chen, G., & Hua, B. (2015). Targeting AMPK for Cancer Prevention and Treatment. *Oncotarget*, 6(10), 7365–7378. https://doi.org/10.18632/oncotarget.3629

Lilamand, M., Porte, B., Cognat, E., Hugon, J., Mouton-Liger, F., & Paquet, C. (2020). Are Ketogenic Diets Promising for Alzheimer's Disease? A Translational Review. *Alzheimer's Research & Therapy*, 12(1), 42. https://doi.org/10.1186/s13195-020-00615-4

Liu, Y. M., & Wang, H. S. (2013). Medium-Chain Triglyceride Ketogenic Diet: An Effective Treatment for Drug-Resistant Epilepsy and a Comparison with Other Ketogenic Diets. *Biomedical Journal*, 36(1), 9–15. https://doi.org/10.4103/2319-4170.107154

Maalouf, M., Rho, J. M., & Mattson, M. P. (2009). The Neuroprotective Properties of Calorie Restriction, the Ketogenic Diet, and Ketone Bodies. *Brain Research Reviews*, 59(2), 293–315. https://doi.org/10.1016/j.brainresrev.2008.09.002

McBride, H. M., Neuspiel, M., & Wasiak, S. (2006). Mitochondria: More Than Just a Powerhouse. *Current Biology*, 16(14), R551–R560. https://doi.org/10.1016/j.cub.2006.06.054

Moreno-Sánchez, R., Rodríguez-Enríquez, S., Marín-Hernández, A., & Saavedra, E. (2007). Energy Metabolism in Tumor Cells. *The FEBS Journal*, 274(6), 1393–1418. https://doi.org/10.1111/j.1742-4658.2007.05686.x

Nakamura, K., Tonouchi, H., Sasayama, A., & Ashida, K. (2018). A Ketogenic Formula Prevents Tumor Progression and Cancer Cachexia by Attenuating Systemic Inflammation in Colon 26 Tumor-Bearing Mice. *Nutrients*, 10(2), 206. https://doi.org/10.3390/nu10020206

Oizel, K., Chauvin, C., Oliver, L., Gratas, C., Geraldo, F., Jarry, U., Scotet, E., Rabe, M., Alves-Guerra, M. C., Teusan, R., Gautier, F., Loussouarn, D., Compan, V., Martinou, J. C., Vallette, F. M., & Pecqueur, C. (2017). Efficient Mitochondrial Glutamine Targeting Prevails Over Glioblastoma Metabolic Plasticity. *Clinical Cancer Research: An Official Journal of the American Association for Cancer Research*, 23(20), 6292–6304. https://doi.org/10.1158/1078-0432.CCR-16-3102

Otto, A. M. (2016). Warburg Effect(s)—A Biographical Sketch of Otto Warburg and His Impacts on Tumor Metabolism. *Cancer and Metabolism*, 4, 1-8.

Panhans, C. M., Gresham, G., Amaral, L. J., & Hu, J. (2020). Exploring the Feasibility and Effects of a Ketogenic Diet in Patients With CNS Malignancies: A Retrospective Case Series. *Frontiers in Neuroscience*, 14, 390. https://doi.org/10.3389/fnins.2020.00390

Pelletier, A., & Coderre, L. (2007). Ketone Bodies Alter Dinitrophenol-Induced Glucose Uptake Through AMPK Inhibition and Oxidative Stress Generation in Adult Cardiomyocytes. *American Journal of Physiology. Endocrinology and Metabolism*, 292(5), E1325–E1332. https://doi.org/10.1152/ajpendo.00186.2006

Ph.D., N., & Ph.D., R. C. (2024). Ketogenic Diet as a Treatment and Prevention Strategy for Cancer: A Therapeutic Alternative. *Nutrition*, 124, 112427. https://doi.org/10.1016/j.nut.2024.112427

Plotti, F., Terranova, C., Luvero, D., Bartolone, M., Messina, G., Feole, L., Cianci, S., Scaletta, G., Marchetti, C., Di Donato, V., Fagotti, A., Scambia, G., Benedetti Panici, P., & Angioli, R. (2020). Diet and Chemotherapy: The Effects of Fasting and Ketogenic Diet on Cancer Treatment. *Chemotherapy*, 65(3-4), 77–84. https://doi.org/10.1159/000510839

Poff, A. M., Ari, C., Arnold, P., Seyfried, T. N., & D'Agostino, D. P. (2014). Ketone Supplementation Decreases Tumor Cell Viability and Prolongs Survival of Mice With Metastatic Cancer. *International Journal of Cancer*, 135(7), 1711–1720. https://doi.org/10.1002/ijc.28809

Rauckhorst, A. J., & Taylor, E. B. (2016). Mitochondrial Pyruvate Carrier Function and Cancer Metabolism. *Current Opinion in Genetics and Development*, 38, 102–109. https://doi.org/10.1016/j.gde.2016.05.003

Schumacker, P. T. (2006). Reactive Oxygen Species in Cancer Cells: Live by the Sword, Die by the Sword. *Cancer Cell*, 10(3), 175–176. https://doi.org/10.1016/j.ccr.2006.08.015

Seyfried, T. N., Yu, G., Maroon, J. C., & D'Agostino, D. P. (2017). Press-Pulse: A Novel Therapeutic Strategy for the Metabolic Management of Cancer. *Nutrition and Metabolism*, 14, 19. https://doi.org/10.1186/s12986-017-0178-2

Seyfried, T. N., Shelton, L., Arismendi-Morillo, G., Kalamian, M., Elsakka, A., Maroon, J., & Mukherjee, P. (2019). Provocative Question: Should Ketogenic Metabolic Therapy Become the Standard of Care for Glioblastoma? *Neurochemical Research*, 44(10), 2392–2404. https://doi.org/10.1007/s11064-019-02795-4

Sherwin, R. S., Hendler, R. G., & Felig, P. (1975). Effect of Ketone Infusions on Amino Acid and Nitrogen Metabolism in Man. *The Journal of Clinical Investigation*, 55(6), 1382–1390. https://doi.org/10.1172/JCI108057

Shukla, S. K., Gebregiworgis, T., Purohit, V., Chaika, N. V., Gunda, V., Radhakrishnan, P., Mehla, K., Pipinos, I. I., Powers, R., Yu, F., & Singh, P. K. (2014). Metabolic Reprogramming Induced by Ketone Bodies Diminishes Pancreatic Cancer Cachexia. *Cancer and Metabolism*, 2, 18. https://doi.org/10.1186/2049-3002-2-18

Siegel, R. L., Giaquinto, A. N., & Jemal, A. (2024). Cancer Statistics, 2024. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 74(1), 12–49. https://doi.org/10.3322/caac.21820

Sung, B., Prasad, S., Yadav, V. R., Lavasanifar, A., & Aggarwal, B. B. (2011). Cancer and Diet: How Are They Related? *Free Radical Research*, 45(8), 864–879. https://doi.org/10.3109/10715762.2011.582869

Taylor, M. K., Sullivan, D. K., Mahnken, J. D., Burns, J. M., & Swerdlow, R. H. (2017). Feasibility and Efficacy Data from a Ketogenic Diet Intervention in Alzheimer's Disease. *Alzheimer's and Dementia (New York, N. Y.)*, 4, 28–36. https://doi.org/10.1016/j.trci.2017.11.002

Temkin, O. (1994). *The Falling Sickness: A History of Epilepsy from the Greeks to the Beginnings of Modern Neurology* (Vol. 4). JHU Press.

van der Louw, E. J. T. M., Olieman, J. F., van den Bemt, P. M. L. A., Bromberg, J. E. C., Oomen-de Hoop, E., Neuteboom, R. F., Catsman-Berrevoets, C. E., & Vincent, A. J. P. E. (2019). Ketogenic Diet Treatment as Adjuvant to Standard Treatment of Glioblastoma Multiforme: A Feasibility and Safety Study. *Therapeutic Advances in Medical Oncology*, 11, 1758835919853958. https://doi.org/10.1177/1758835919853958

Vander Heiden, M. G., Cantley, L. C., & Thompson, C. B. (2009). Understanding the Warburg Effect: The Metabolic Requirements of Cell Proliferation. *Science (New York, N. Y.)*, 324(5930), 1029–1033. https://doi.org/10.1126/science.1160809

Wang, J., & Yi, J. (2008). Cancer Cell Killing via ROS: To Increase or Decrease, That Is the Question. *Cancer Biology and Therapy*, 7(12), 1875–1884. https://doi.org/10.4161/cbt.7.12.7067

Warburg, O. (1956). On the Origin of Cancer Cells. *Science (New York, N.Y.)*, 123(3191), 309–314. https://doi.org/10.1126/science.123.3191.309

Wiseman, H., & Halliwell, B. (1996). Damage to DNA by Reactive Oxygen and Nitrogen Species: Role in Inflammatory Disease and Progression to Cancer. *The Biochemical Journal*, 313(Pt 1), 17–29. https://doi.org/10.1042/bj3130017

Woodhouse, C., Ward, T., Gaskill-Shipley, M., & Chaudhary, R. (2019). Feasibility of a Modified Atkins Diet in Glioma Patients During Radiation and Its Effect on Radiation Sensitization. *Current Oncology (Toronto, Ont.)*, 26(4), e433–e438. https://doi.org/10.3747/co.26.4889

Woolf, E. C., Curley, K. L., Liu, Q., Turner, G. H., Charlton, J. A., Preul, M. C., & Scheck, A. C. (2015). The Ketogenic Diet Alters the Hypoxic Response and Affects Expression of Proteins Associated with Angiogenesis, Invasive Potential, and Vascular Permeability in a Mouse Glioma Model. *PloS One*, 10(6), e0130357. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0130357

Wu, K., Yu, X., Huang, Z., Zhu, D., Yi, X., Wu, Y. L., Hao, Q., Kemp, K. T., 2nd, Elshimali, Y., & Iyer, R. (2019). Targeting of PP2Cδ by a Small Molecule C23 Inhibits High Glucose-Induced Breast Cancer Progression In Vivo. *Antioxidants and Redox Signaling*, 30(17), 1983–1998. https://doi.org/10.1089/ars.2017.7486

Xu, R. H., Pelicano, H., Zhou, Y., Carew, J. S., Feng, L., Bhalla, K. N., Keating, M. J., & Huang, P. (2005). Inhibition of Glycolysis in Cancer Cells: A Novel Strategy to Overcome Drug Resistance Associated with Mitochondrial Respiratory Defect and Hypoxia. *Cancer Research*, 65(2), 616–625. https://doi.org/10.1158/0008-5472.CAN-04-1668

KAYNAKÇA

Alataş, E., Kılıç, D., & Güler, T. (2019). 2018 Uluslarası Kanıta Dayalı Polikistik Over Sendromu Değerlendirme ve Yönetim Rehberi Doğrultusunda Tanıdaki 'Yeniler' ve 'Yineler'. *Pamukkale Medical Journal*, 595-602. Https://Doi.Org/10.31362/Patd.563485

Arusoğlu, G., & Sökülmez Kaya, P. (2016). Polycystic Ovarian Syndrome: Long Term Health Risks and the Effect of Life Style Changes: Review. *Turkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, *1*(1), 55-67. Https://Doi.Org/10.5336/Healthsci.2015-45527

Aydos, A., Öztemur, Y., & Gür Dedeoğlu, B. (2016). Polycystic Ovary Syndrome and Molecular Approaches. *Turkish Bulletin of Hygiene and Experimental Biology*, *73*(1), 81-88. Https://Doi.Org/10.5505/Turkhijyen.2016.09327

Aygen, E. M., Güzel, Z., Özgün, T., Atakul, T., & Şahin, Y. (2007). Polikistik Over Sendromlu İnfertil Kadınlarda Ovulasyon İndüksiyonunda Letrozolün Kullanımı the Use of Letrozole for Ovulation Induction in Infertile Women with Polycystic Ovarian Syndrome. Içinde *Erciyes Medical Journal)* (C. 29, Sayı 3). Http://Tipdergisi.Erciyes.Edu.Tr/Download/

Azadi-Yazdi, M., Karimi-Zarchi, M., Salehi-Abargouei, A., Fallahzadeh, H., & Nadjarzadeh, A. (2017). Effects of Dietary Approach to Stop Hypertension Diet on Androgens, Antioxidant Status and Body Composition in Overweight and Obese Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Randomised Controlled Trial. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, *30*(3), 275-283. Https://Doi.Org/10.1111/Jhn.12433

Azziz, R., Sanchez, L. A., Knochenhauer, E. S., Moran, C., Lazenby, J., Stephens, K. C., Taylor, K., & Boots, L. R. (2004). Androgen Excess in Women: Experience with Over 1000 Consecutive Patients. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *89*(2), 453-462. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2003-031122

Banu, J., Deeba, F., Sultana, P., Chowdhury, A. A., & Khan, M. A. H. (2013). Effects of Multiple Micronutrients (Mmn) on Ovulation Inductionin Subfertile Women with Pcos. *Journal of Paediatric Surgeons of Bangladesh*, *4*(2), 50-53. Https://Doi.Org/10.3329/Jpsb.V4i2.23938

Barrea, L., Marzullo, P., Muscogiuri, G., Di Somma, C., Scacchi, M., Orio, F., Aimaretti, G., Colao, A., & Savastano, S. (2018). Source and Amount of Carbohydrate in the Diet and Inflammation in Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Nutrition Research Reviews*, *31*(2), 291-301. Https://Doi.Org/10.1017/S0954422418000136

Barrett-Connor, E., Giardina, E.-G. V., Gitt, A. K., Gudat, U., Steinberg, H. O., & Tschoepe, D. (2004). Women and Heart Disease. *Archives of Internal Medicine*, *164*(9), 934. Https://Doi.Org/10.1001/Archinte.164.9.934

Barry, J. A., Azizia, M. M., & Hardiman, P. J. (2014). Risk of Endometrial, Ovarian and Breast Cancer in Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Human Reproduction Update*, *20*(5), 748-758. Https://Doi.Org/10.1093/Humupd/Dmu012

Bickerton, A. S. T., Clark, N., Meeking, D., Shaw, K. M., Crook, M., Lumb, P., Turner, C., & Cummings, M. H. (2005). Cardiovascular Risk in Women with Polycystic Ovarian Syndrome (Pcos). *Journal of Clinical Pathology*, *58*(2), 151-154. Https://Doi.Org/10.1136/Jcp.2003.015271

Bilgiç Çelik, D., Dağlar, G., & Demirel, G. (2013). Gynecological Problems of Adolescents and Their Effects on Reproductive Health. *Sisli Etfal Hastanesi Tip Bulteni / the Medical Bulletin of Sisli Hospital*, 157-166. Https://Doi.Org/10.5350/Semb2013470401

Burkay, N., & Yur, F. (2024). 30-45 Yaş Aralığındaki Kadınlarda Ovaryum Rezervlerinin Niteliği ve Niceliği Üzerine Bir Değerlendirme: Akdeniz Diyetinin Etkisi. *Van Sağlık Bilimleri Dergisi*, *17*(1), 61-68. Https://Doi.Org/10.52976/Vansaglik.1392327

Can, E.N., & TÜRKER, P.F. (2023). Polikistik Over Sendromu Polycystic Ovary Syndrome. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi 2023, 8(3), 245-257.*

Carmina, E., & Lobo, R. A. (2003). Treatment of Hyperandrogenic Alopecia in Women. *Fertility and Sterility*, *79*(1), 91-95. Https://Doi.Org/10.1016/S0015-0282(02)04551-X

Cascella, T., Palomba, S., Tauchmanovà, L., Manguso, F., Di Biase, S., Labella, D., Giallauria, F., Vigorito, C., Colao, A., Lombardi, G., & Orio, F. (2006). Serum Aldosterone Concentration and Cardiovascular Risk in Women with Polycystic Ovarian Syndrome. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *91*(11), 4395-4400. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2006-0399

Çolak, B., & Çiftçi, S. (2022). Polikistik Over Sendromunda Yeme Bozuklukları. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, *31*(1), 113-119. Https://Doi.Org/10.34108/Eujhs.895085

Dahlgren, E., Johansson, S., Lindstedt, G., Knutsson, F., Odén, A., Janson, P. O., Mattson, L.-Å., Crona, N., & Lundberg, P.-A. (1992). Women with Polycystic Ovary Syndrome Wedge Resected in 1956 To 1965: A Long-Term Follow-Up Focusing on Natural History and Circulating Hormones. *Fertility and Sterility*, *57*(3), 505-513. Https://Doi.Org/10.1016/S0015-0282(16)54892-4

Delikanlı Akbay, G. (2021). PKOS' ta Ketojenik Beslenmenin Etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *6*(2), 93-102. Https://Doi.Org/10.51754/Cusbed.841267

Dina, C. (2008). New Insights Into the Genetics of Body Weight. *Current Opinion in Clinical Nutrition and Metabolic Care*, *11*(4), 378-384. Https://Doi.Org/10.1097/Mco.0b013e328303e5e6

Dokras, A. (2013). Cardiovascular Disease Risk in Women with Pcos. *Steroids*, *78*(8), 773-776. Https://Doi.Org/10.1016/J.Steroids.2013.04.009

Dunaif, A. (1997). Insulin Resistance and the Polycystic Ovary Syndrome: Mechanism and Implications for Pathogenesis*. *Endocrine Reviews*, *18*(6), 774-800. Https://Doi.Org/10.1210/Edrv.18.6.0318

Dunaif, A., & Finegood, D. T. (1996). Beta-Cell Dysfunction Independent of Obesity and Glucose Intolerance in the Polycystic Ovary Syndrome. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *81*(3), 942-947. Https://Doi.Org/10.1210/Jcem.81.3.8772555

Dunaif, A., Segal, K. R., Futterweit, W., & Dobrjansky, A. (1989). Profound Peripheral Insulin Resistance, Independent of Obesity, in Polycystic Ovary Syndrome. *Diabetes*, *38*(9), 1165-1174. Https://Doi.Org/10.2337/Diab.38.9.1165

Eleftheriadou, M., Stefanidis, K., Lykeridou, K., Iliadis, I., & Michala, L. (2015). Dietary Habits in Adolescent Girls with Polycystic Ovarian Syndrome. *Gynecological Endocrinology*, *31*(4), 269-271. Https://Doi.Org/10.3109/09513590.2014.984677

Elford, K. J., & Spence, J. E. H. (2002). The Forgotten Female. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, *15*(2), 65-77. Https://Doi.Org/10.1016/S1083-3188(01)00146-2

Eslamian, G., Baghestani, A. -R., Eghtesad, S., & Hekmatdoost, A. (2017). Dietary Carbohydrate Composition is Associated with Polycystic Ovary Syndrome: A Case–Control Study. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, *30*(1), 90-97. Https://Doi.Org/10.1111/Jhn.12388

Evliyaoğlu, O. (2011). Polikistik Over Sendromu ve Hirsutizm. *Türk Pediatri Arşivi*, *46*(1), 97-102. Https://Doi.Org/10.4274/Tpa.46.45

Faghfoori, Z., Fazelian, S., Shadnoush, M., & Goodarzi, R. (2017). Nutritional Management in Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Review Study. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, *11*, S429-S432. Https://Doi.Org/10.1016/J.Dsx.2017.03.030

Farshchi, H., Rane, A., Love, A., & Kennedy, R. L. (2007). Diet and Nutrition in Polycystic Ovary Syndrome (Pcos): Pointers for Nutritional Management. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, *27*(8), 762-773. Https://Doi.Org/10.1080/01443610701667338

Fauser. (2004). Revised 2003 Consensus on Diagnostic Criteria and Long-Term Health Risks Related to Polycystic Ovary Syndrome (Pcos). *Human Reproduction*, *19*(1), 41-47. Https://Doi.Org/10.1093/Humrep/Deh098

Fauser, B. C. J. M., Tarlatzis, B. C., Rebar, R. W., , R. S., Balen, A. H., Lobo, R., Carmina, E., Chang, J., Yildiz, B. O., Laven, J. S. E., Boivin, J., Petraglia, F., Wijeyeratne, C. N., Norman, R. J., Dunaif, A., Franks, S., Wild, R. A., Dumesic, D., & Barnhart, K. (2012). Consensus on Women's Health Aspects of Polycystic Ovary Syndrome (Pcos): The Amsterdam Eshre/Asrm-Sponsored 3rd Pcos Consensus Workshop Group. *Fertility and Sterility*, *97*(1). Https://Doi.Org/10.1016/J.Fertnstert.2011.09.024

Ferk, P., & Gersak, K. (2014). Association of -108 C≫T Pon1 Polymorphism with Polycystic Ovary Syndrome. *Biomedical Reports*, *2*(2), 255-259. Https://Doi.Org/10.3892/Br.2013.214

Gambineri, A., Pelusi, C., Vicennati, V., Pagotto, U., & Pasquali, R. (2002). Obesity and the Polycystic Ovary Syndrome. *International Journal of Obesity*, *26*(7), 883-896. Https://Doi.Org/10.1038/Sj.Ijo.0801994

Glintborg, D., Mumm, H., Hougaard, D. M., Ravn, P., & Andersen, M. (2012). Smoking is Associated with Increased Adrenal Responsiveness, Decreased Prolactin Levels and A More Adverse Lipid Profile in 650 White Patients with Polycystic Ovary Syndrome. *Gynecological Endocrinology*, *28*(3), 170-174. Https://Doi.Org/10.3109/09513590.2011.589926

Glueck, C. J., Papanna, R., Wang, P., Goldenberg, N., & Sieve-Smith, L. (2003). Incidence and Treatment of Metabolic Syndrome in Newly Referred Women with Confirmed Polycystic Ovarian Syndrome. *Metabolism*, *52*(7), 908-915. Https://Doi.Org/10.1016/S0026-0495(03)00104-5

Gollnick, H. P. M., Zouboulis, C. C., Akamatsu, H., Kurokawa, I., & Schulte, A. (1991). Pathogenesis and Pathogenesis Related Treatment of Acne. *The Journal of Dermatology*, *18*(9), 489-499. Https://Doi.Org/10.1111/J.1346-8138.1991.Tb03122.X

Guyatt, G., Weaver, B., Cronin, L., Dooley, J. A., & Azziz, R. (2004). Health-Related Quality of Life in Women with Polycystic Ovary Syndrome, A Self-Administered Questionnaire, was Validated. *Journal of Clinical Epidemiology*, *57*(12), 1279-1287. Https://Doi.Org/10.1016/J.Jclinepi.2003.10.018

Hager, M., Nouri, K., Imhof, M., Egarter, C., & Ott, J. (2019). The Impact of A Standardized Micronutrient Supplementation on Pcos-Typical Parameters: A Randomized Controlled Trial. *Archives of Gynecology and Obstetrics*, *300*(2), 455-460. Https://Doi.Org/10.1007/S00404-019-05194-W

Harborne, L., Fleming, R., Lyall, H., Sattar, N., & Norman, J. (2003). Metformin Or Antiandrogen in the Treatment of Hirsutism in Polycystic Ovary Syndrome. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *88*(9), 4116-4123. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2003-030424

Hassa, H., Tanir, H. M., & Yildiz, Z. (2006). Comparison of Clinical and Laboratory Characteristics of Cases with Polycystic Ovarian Syndrome Based on Rotterdam's Criteria and Women Whose Only Clinical Signs Are Oligo/Anovulation Or Hirsutism. *Archives of Gynecology and Obstetrics*, *274*(4), 227-232. Https://Doi.Org/10.1007/S00404-006-0173-8

Hotun Şahin, N., & Demirgöz Bal, M. (2014). *Kadın Doğum Kliniklerinde Yatan Kadınların Erkek Hemşirelere İlişkin Görüşleri* (C. 1, Sayı 1).

Höbek Akarsu, R., İlkin, E., Büyükkaplan, B. (2021). Genç Kadınlarda Polikistik Over Sendromu ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Determination of Polycystic Over Syndrome and Affecting Factors in Young Women. *Smyrna Tıp Dergisi Araştırma Makalesi.*

Iuhas, C.-I., Costin, N., & Mihu, D. (2012). Lipid Parameters in Patients with Polycystic Ovary Syndrome. İçinde *Applied Medical Informatics Original Research* (C. 31, Sayı 4).

Jeanes, Y. M., Reeves, S., Gibson, E. L., Piggott, C., May, V. A., & Hart, K. H. (2017). Binge Eating Behaviours and Food Cravings in Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Appetite*, *109*, 24-32. Https://Doi.Org/10.1016/J.Appet.2016.11.010

Kahal, H., Atkin, S. L., & Sathyapalan, T. (2011). Pharmacological Treatment of Obesity in Patients with Polycystic Ovary Syndrome. *Journal of Obesity*, *2011*, 1-6. Https://Doi.Org/10.1155/2011/402052

Kasim-Karakas, S. E., Cunningham, W. M., & Tsodikov, A. (2007). Relation of Nutrients and Hormones in Polycystic Ovary Syndrome. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *85*(3), 688-694. Https://Doi.Org/10.1093/Ajcn/85.3.688

Ağaçkıran, K. D., & Kızılkan, P. M. (2020). Polikistik Over Sendromlu Ergenlerin Klinik ve Biokimyasal Özellikleri. İçinde *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi* (C. 63).

Kıddy, D. S., Sharp, P. S., Whıte, D. M., Scanlon, M. F., Mason, H. D., Bray, C. S., Polson, D. W., Reed, M. J., & Franks, S. (1990). Dıfferences in Clınıcal and Endocrıne Features Between Obese and Non-Obese Subjects wıth Polycystıc Ovary Syndrome: An Analysıs of 263 Consecutıve Cases. *Clinical Endocrinology*, *32*(2), 213-220. Https://Doi.Org/10.1111/J.1365-2265.1990.Tb00857.X

Kilic, D., Güler, T., & Alataş, E. (2020). 2018 Uluslarası Kanıta Dayalı Polikistik Over Sendromu Değerlendirme ve Yönetim Rehberi Doğrultusunda Uzun Dönem Risklerin Yönetimi. *Pamukkale Medical Journal*. Https://Doi.Org/10.31362/Patd.641770

Kohrt, W. M., Kirwan, J. P., Staten, M. A., Bourey, R. E., King, D. S., & Holloszy, J. O. (1993). Insulin Resistance in Aging is Related To Abdominal Obesity. *Diabetes*, *42*(2), 273-281. Https://Doi.Org/10.2337/Diab.42.2.273

Köpürlü, M., & Ede Çintesun, E. (2024). İnsülin Direncinin Beslenme Tedavisinde Güncel Diyet Modelleri. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *6*(1), 5-17. Https://Doi.Org/10.47769/İzufbed.1319354

Krug, I., Giles, S., & Paganini, C. (2019). Binge Eating in Patients with Polycystic Ovary Syndrome: Prevalence, Causes, and Management Strategies. İçinde *Neuropsychiatric Disease and Treatment* (C. 15, Ss. 1273-1285). Dove Medical Press Ltd. Https://Doi.Org/10.2147/Ndt.S168944

Küçük Maçka, H. (2013). Rotterdam Kriterlerine Göre Tanı Konulan Polikistik Over Sendromu Subgruplarının Metabolik ve Hormonal Farklılıkları. (Yüksek Lisans Tezi), Mersin, Mersin Üniversitesi

Laila Anjuman Banu, M., Begum, S., Zakir Hossain, M., Fashiur Rahman, M., & Anjuman Banu, L. (2012). Address for Correspondence Polycystic Ovarian Syndrome in Women with Acne. Içinde *Journal of Pakistan Association of Dermatologists* (C. 22).

Landay, M., Huang, A., & Azziz, R. (2009). Degree of Hyperinsulinemia, Independent of Androgen Levels, is an Important Determinant of the Severity of Hirsutism in Pcos. *Fertility and Sterility*, *92*(2), 643-647. Https://Doi.Org/10.1016/J.Fertnstert.2008.06.021

Lee, A. T., & Zane, L. T. (2007). Dermatologic Manifestations of Polycystic Ovary Syndrome. *American Journal of Clinical Dermatology*, *8*(4), 201-219. Https://Doi.Org/10.2165/00128071-200708040-00003

Legro R. S. (1998). Polycystic Ovary Syndrome: Current And Future Treatment Paradigms. *American Journal Of Obstetrics And Gynecology,* 179(6 Pt 2), S101–S108. https://doi.org/10.1016/s0002-9378(98)70240-6

Legro, R.S., Castracane, V.D. and Kauffman, R.P. (2004) Detecting Insulin Resistance in Polycystic Ovary Syndrome: Purposes and Pitfalls. *Obstetrical & Gynecological Survey*, 59, 141-154. https://doi.org/10.1097/01.OGX.0000109523.25076.E2

Legro, R. S., Roller, R. L., Dodson, W. C., Stetter, C. M., Kunselman, A. R., & Dunaif, A. (2010). Associations of Birthweight and Gestational Age with Reproductive and Metabolic Phenotypes in Women with Polycystic Ovarian Syndrome and Their First-Degree Relatives. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *95*(2), 789-799. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2009-1849

Livadas, S., Anagnostis, P., Bosdou, J. K., Bantouna, D., & Paparodis, R. (2022). Polycystic Ovary Syndrome and Type 2 Diabetes Mellitus: A State-of-the-Art Review. *World Journal of Diabetes*, *13*(1), 5-26. Https://Doi.Org/10.4239/Wjd.V13.İ1.5

Lydic, M., & Juturu, V. (2008). Dietary Approaches and Alternative Therapies for Polycystic Ovary Syndrome. *Current Nutrition & Food Science*, *4*(4), 265 Https://Doi.Org/10.2174/157340108786263711

Ma, J., Lin, T. C., & Liu, W. (2014). Gastrointestinal Hormones and Polycystic Ovary Syndrome. *Endocrine*, *47*(3), 668-678. Https://Doi.Org/10.1007/S12020-014-0275-1

Marsh, K., & Brand-Miller, J. (2005). The Optimal Diet for Women with Polycystic Ovary Syndrome? *British Journal of Nutrition*, *94*(2), 154-165. Https://Doi.Org/10.1079/Bjn20051475

Mcgrice, M., & Porter, J. (2017). The Effect of Low Carbohydrate Diets on Fertility Hormones and Outcomes in Overweight and Obese Women: A Systematic Review. *Nutrients*, *9*(3), 204. Https://Doi.Org/10.3390/Nu9030204

Michelmore, K. F., Balen, A. H., & Dunger, D. B. (2001). Polycystic Ovaries and Eating Disorders: Are They Related? *Human Reproduction*, *16*(4), 765-769. Https://Doi.Org/10.1093/Humrep/16.4.765

Moran, L., Brinkworth, G., & Norman, R. (2008). Dietary Therapy in Polycystic Ovary Syndrome. *Seminars in Reproductive Medicine*, *26*(1), 085-092. Https://Doi.Org/10.1055/S-2007-992928

Olsen, E. A., Messenger, A. G., Shapiro, J., Bergfeld, W. F., Hordinsky, M. K., Roberts, J. L., Stough, D., Washenik, K., & Whiting, D. A. (2005). Evaluation and Treatment of Male and Female Pattern Hair Loss. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *52*(2), 301-311. Https://Doi.Org/10.1016/J.Jaad.2004.04.008

O'meara, N. M., Blackman, J. D., Ehrmann, D. A., Barnes, R. B., Jaspan, J. B., Rosenfield, R. L., & Polonsky, K. S. (1993). Defects in Beta-Cell Function in Functional Ovarian Hyperandrogenism. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *76*(5), 1241-1247. Https://Doi.Org/10.1210/Jcem.76.5.8496316

Paoli, A., Mancin, L., Giacona, M. C., Bianco, A., & Caprio, M. (2020). Effects of A Ketogenic Diet in Overweight Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Journal of Translational Medicine*, *18*(1), 104. Https://Doi.Org/10.1186/S12967-020-02277-0

Rathnayake, D., & Sinclair, R. (2010). Innovative Use of Spironolactone As An Antiandrogen in the Treatment of Female Pattern Hair Loss. *Dermatologic Clinics*, *28*(3), 611-618. Https://Doi.Org/10.1016/J.Det.2010.03.011

Rodriguez Paris, V., Solon-Biet, S. M., Senior, A. M., Edwards, M. C., Desai, R., Tedla, N., Cox, M. J., Ledger, W. L., Gilchrist, R. B., Simpson, S. J., Handelsman, D. J., & Walters, K. A. (2020). Defining the İmpact of Dietary Macronutrient Balance on Pcos Traits. *Nature Communications*, *11*(1), 5262. Https://Doi.Org/10.1038/S41467-020-19003-5

Sarıyer, E. T., & Aksu, B. M. (2021). Polikistik Over Sendromu ve Ağırlık Yönetimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *12*(2), 241-249. Https://Doi.Org/10.22312/Sdusbed.854552

Shi, X., Yao, J., Fan, S., Hong, P., Xia, Y., & Chen, Q. (2020). Effects of Vitamin D Supplementation on Serum Lipid Profile in Women with Polycystic Ovary Syndrome. *Medicine*, *99*(23), E20621. Https://Doi.Org/10.1097/Md.0000000000020621

Sirmans, S., & Pate, K. (2013). Epidemiology, Diagnosis, and Management of Polycystic Ovary Syndrome. *Clinical Epidemiology*, 1. Https://Doi.Org/10.2147/Clep.S37559

Szczuko, M., Kikut, J., Szczuko, U., Szydłowska, I., Nawrocka-Rutkowska, J., Ziętek, M., Verbanac, D., & Saso, L. (2021). Nutrition Strategy and Life Style in Polycystic Ovary Syndrome—Narrative Review. Içinde *Nutrients* (C. 13, Sayı 7). Mdpı Ag. Https://Doi.Org/10.3390/Nu13072452

Şişmanoğlu, A., & Baysal, B. (2017). Treatment Modalities for Infertile Patients with Polycystic Ovarian Syndrome. *Türk Üreme Tıbbı ve Cerrahisi Dergisi*, *1*(1), 23-28. Https://Doi.Org/10.24074/Tjrms.2016-54250

Tay, C. T., Teede, H. J., Hill, B., Loxton, D., & Joham, A. E. (2019). Increased Prevalence of Eating Disorders, Low Self-Esteem, and Psychological Distress in Women with Polycystic Ovary Syndrome: A Community-Based Cohort Study. *Fertility and Sterility*, *112*(2), 353-361. Https://Doi.Org/10.1016/J.Fertnstert.2019.03.027

Teede, H. J., Hutchison, S., Zoungas, S., & Meyer, C. (2006). Insulin Resistance, the Metabolic Syndrome, Diabetes, and Cardiovascular Disease Risk in Women with Pcos. *Endocrine*, *30*(1), 45-54. Https://Doi.Org/10.1385/Endo:30:1:45

Toptaş, B., Aydın, A., Menderes, A., & Fakültesi, Ü. H. (2021). *Polikistik Over Sendromunda Beslenme ve Egzersiz Nutrition and Exercise in Polycystic Ovary Syndrome*. Https://Www.Researchgate.Net/Publication/367531897

Toptaş Bıyıklı, E., & Şanlıer, N. (2013). *Polikistik Over Sendromu ve Beslenme Polycystic Ovary Syndrome and Nutrition*.

Vrbikova, J., & Hainer, V. (2009). Obesity and Polycystic Ovary Syndrome. *Obesity Facts*, *2*(1), 26-35. Https://Doi.Org/10.1159/000194971

Wild, R. A., Carmina, E., Diamanti-Kandarakis, E., Dokras, A., Escobar-Morreale, H. F., Futterweit, W., Lobo, R., Norman, R. J., Talbott, E., & Dumesic, D. A. (2010). Assessment of Cardiovascular Risk and Prevention of Cardiovascular Disease in Women with the Polycystic Ovary Syndrome: A Consensus Statement by the Androgen Excess and Polycystic Ovary Syndrome (Ae-Pcos) Society. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *95*(5), 2038-2049. Https://Doi.Org/10.1210/Jc.2009-2724

Williamson, K., Gunn, A. J., Johnson, N., & Milsom, S. R. (2001). The Impact of Ethnicity on the Presentation of Polycystic Ovarian Syndrome. *Australian and New Zealand Journal of Obstetrics and Gynaecology*, *41*(2), 202-206. Https://Doi.Org/10.1111/J.1479-828x.2001.Tb01210.X

Woods, S. C., Lutz, T. A., Geary, N., & Langhans, W. (2006). Pancreatic Signals Controlling Food Intake; Insulin, Glucagon and Amylin. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, *361*(1471), 1219-1235. Https://Doi.Org/10.1098/Rstb.2006.1858

Yıldırım, A.B. (2023). *Polikistik Over ve Kalp Hastalıkları*.

Yılmaz, Ö., Pala, H. G., & Artunç Ülkümen, B. (2017). Comparison of Insulin Sensitivity Levels in Women with Pcos and Women with Regular Menses. *Kafkas Journal of Medical Sciences*, *7*(2), 102-106. Https://Doi.Org/10.5505/Kjms.2017.24582

Yılmaz, T., & Yeşiltepe Oskay, Ü. (2015). İnfertilite Stresi ve Başa Çıkma Yöntemleri ve Hemşirelik Yaklaşımları. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, *2*(1), 100. Https://Doi.Org/10.17681/Hsp.20993

Zhang, Y., Proenca, R., Maffei, M., Barone, M., Leopold, L., & Friedman, J. M. (1994). Positional Cloning of the Mouse Obese Gene and Its Human Homologue. *Nature*, *372*(6505), 425-432. Https://Doi.Org/10.1038/372425a0

KAYNAKÇA

Ali Sangouni, A., Abdollahi, S., ve Mozaffari-Khosravi, H. (2022). Effect of Resveratrol Supplementation on Hepatic Steatosis and Cardiovascular Indices in Overweight Subjects with Type 2 Diabetes: a Double-Blind, Randomized Controlled Trial. *BMC Cardiovascular Disorders*, *22*(1), 212.

Bertelli, A. A., Giovannini, L., Stradi, R., Bertelli, A., ve Tillement, J. P. (1996). Plasma, Urine and Tissue Levels of Trans-and cis-resveratrol (3, 4', 5-trihydroxystilbene) after Short-Term or Prolonged Administration of Red Wine to Rats. *International Journal of Tissue Reactions*, *18*(2-3), 67-71.

Bertelli, A. A., Giovannini, L., Stradi, R., Urien, S., Tillement, J. P., ve Bertelli, A. (1996). Kinetics of Trans-and Cis-resveratrol (3, 4', 5-trihydroxystilbene) after Red Wine Oral Administration in Rats. *International Journal of Clinical Pharmacology Research*, *16*(4-5), 77-81.

Bradamante, S., Barenghi, L., Piccinini, F., Bertelli, A. A. E., De Jonge, R., Beemster, P., ve De Jong, J. W. (2003). Resveratrol Provides Late-Phase Cardioprotection by means of a Nitric oxide- and Adenosine-Mediated Mechanism. *European Journal of Pharmacology*, *465*(1-2), 115-123.

Breuss, J. M., Atanasov, A. G., ve Uhrin, P. (2019). Resveratrol and Its Effects on the Vascular System. *International Journal of Molecular Sciences*, *20*(7).

Calabrese, E. J., Bachmann, K. A., Bailer, A. J., Bolger, P. M., Borak, J., Cai, L., Mattson, M. P., et al. (2007). Biological Stress Response Terminology: Integrating the Concepts of Adaptive Response and Preconditioning Stress Within a Hormetic Dose-Response Framework. *Toxicology and Applied Pharmacology*, *222*(1), 122-128.

Calabrese, E. J., Mattson, M. P., ve Calabrese, V. (2010). Resveratrol Commonly Displays Hormesis: Occurrence and Biomedical Significance. *Human & Experimental Toxicology*, *29*(12), 980-1015.

Coimbra, S. R., Lage, S. H., Brandizzi, L., Yoshida, V., ve da Luz, P. L. (2005). The Action of Red Wine and Purple Grape Juice on Vascular Reactivity is Independent of Plasma Lipids in Hypercholesterolemic Patients. *Braz J Med Biol Res*, *38*, 1339-1347.

Colica, C., Milanović, M., Milić, N., Aiello, V., De Lorenzo, A., ve Abenavoli, L. (2018). A Systematic Review on Natural Antioxidant Properties of Resveratrol. *Natural Product Communications*, *13*(9), 1934578X1801300923.

Csiszar, A., Labinskyy, N., Podlutsky, A., Kaminski, P. M., Wolin, M. S., Zhang, C., Ungvari, Z., et al. (2008). Vasoprotective Effects of Resveratrol and SIRT1: Attenuation of Cigarette Smoke-Induced Oxidative Stress and Proinflammatory Phenotypic Alterations. *American Journal of Physiology. Heart and Circulatory Physiology*, *294*(6), H2721-35.

Endemann, D. H., ve Schiffrin, E. L. (2004). Endothelial Dysfunction. *Journal of the American Society of Nephrology*, *15*(8).

Farzin, L., Asghari, S., Rafraf, M., Asghari-Jafarabadi, M., ve Shirmohammadi, M. (2020). No Beneficial Effects of Resveratrol Supplementation on Atherogenic Risk Factors in Patients with Nonalcoholic Fatty Liver Disease. *International Journal for Vitamin and Nutrition Research, 90*(3-4), 279-289.

Gal, R., Deres, L., Toth, K., Halmosi, R., ve Habon, T. (2021). The Effect of Resveratrol on the Cardiovascular System from Molecular Mechanisms to Clinical Results. *International Journal of Molecular Sciences*, *22*(18).

Gimblet, C. J., Kruse, N. T., Geasland, K., Michelson, J., Sun, M., Mandukhail, S. R., Jalal, D. I., et al. (2024). Effect of Resveratrol on Endothelial Function in Patients with CKD and Diabetes: A Randomized Controlled Trial. *Clinical Journal of the American Society of Nephrology : CJASN*, *19*(2), 161-168.

Gliemann, L., Schmidt, J. F., Olesen, J., Biensø, R. S., Peronard, S. L., Grandjean, S. U., Hellsten, Y., et al. (2013). Resveratrol Blunts the Positive Effects of Exercise Training on Cardiovascular Health in Aged Men. *The Journal of Physiology*, *591*(20), 5047-5059.

Herman, A. G., ve Moncada, S. (2005). Therapeutic Potential of Nitric Oxide Donors in the Prevention and Treatment of Atherosclerosis. *European Heart Journal*, *26*(19), 1945-1955.

Huang, P.-H., Chen, Y.-H., Tsai, H.-Y., Chen, J.-S., Wu, T.-C., Lin, F.-Y., Lin, S.-J., et al. (2010). Intake of Red Wine Increases the Number and Functional Capacity of Circulating Endothelial Progenitor Cells by Enhancing Nitric Oxide Bioavailability. *Arteriosclerosis, Thrombosis, and Vascular Biology*, *30*(4), 869-877.

Khodarahmian, M., Amidi, F., Moini, A., Kashani, L., Salahi, E., Danaii-mehrabad, S., Sobhani, A.,

et al. (2021). A Randomized Exploratory Trial to Assess the Effects of Resveratrol on VEGF and TNF-α 2 Expression in Endometriosis Women. *Journal of Reproductive Immunology*, *143*, 103248.

la Porte, C., Voduc, N., Zhang, G., Seguin, I., Tardiff, D., Singhal, N., ve Cameron, D. W. (2010). Steady-State Pharmacokinetics and Tolerability of Trans-resveratrol 2000 mg Twice Daily with Food, Quercetin and Alcohol (ethanol) in Healthy Human Subjects. *Clinical Pharmacokinetics*, *49*(7), 449-454.

Laslett, L. J., Alagona, P., Clark, B. A., Drozda, J. P., Saldivar, F., Wilson, S. R., Hart, M., et al. (2012). The Worldwide Environment of Cardiovascular Disease: Prevalence, Diagnosis, Therapy, and Policy Issues: A Report From the American College of Cardiology. *Journal of the American College of Cardiology*, *60*(25, Supplement), S1-S49.

Li, H., Xia, N., Hasselwander, S., ve Daiber, A. (2019). Resveratrol and Vascular Function. *International Journal of Molecular Sciences*, *20*(9), 2155.

Lippi, G., Franchini, M., Favaloro, E. J., ve Targher, G. (2010). Moderate Red Wine Consumption and Cardiovascular Disease Risk: Beyond the "French Paradox". *Seminars in Thrombosis and Hemostasis*, *36*(1), 59-70.

Liu, C.-W., Sung, H.-C., Lin, S.-R., Wu, C.-W., Lee, C.-W., Lee, I.-T., et al. (2017). Resveratrol Attenuates ICAM-1 Expression and Monocyte Adhesiveness to TNFα-Treated Endothelial Cells: Evidence for an Anti-inflammatory Cascade Mediated by the miR-221/222/AMPK/p38/NF-κB pathway. *Scientific Reports*, *7*(1), 1-14.

Magyar, K., Halmosi, R., Palfi, A., Feher, G., Czopf, L., Fulop, A., Szabados, E., et al. (2012). Cardioprotection by Resveratrol: A Human Clinical Trial in Patients with Stable Coronary Artery Disease. *Clinical Hemorheology and Microcirculation*, *50*(3), 179-187.

Mankowski, R. T., You, L., Buford, T. W., Leeuwenburgh, C., Manini, T. M., Schneider, S., Anton, S. D., et al. (2020). Higher Dose of Resveratrol Elevated Cardiovascular Disease Risk Biomarker Levels in Overweight Older Adults - A Pilot Study. *Experimental Gerontology*, *131*, 110821.

Mokni, M., Hamlaoui, S., Karkouch, I., Amri, M., Marzouki, L., Limam, F., ve Aouani, E. (2013). Resveratrol Provides Cardioprotection after Ischemia/reperfusion Injury via Modulation of Antioxidant Enzyme Activities. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research : IJPR*, *12*(4), 867-875.

Moncada, S. (1991). Nitric Oxide: Physiology, Pathophysiology and Pharmacology. *Pharmacol Rev*, *43*, 109-142.

Nawaz, W., Zhou, Z., Deng, S., Ma, X., Ma, X., Li, C., ve Shu, X. (2017). Therapeutic Versatility of Resveratrol Derivatives. *Nutrients*, *9*(11).

Oak, M.-H., Auger, C., Belcastro, E., Park, S.-H., Lee, H.-H., ve Schini-Kerth, V. B. (2018). Potential Mechanisms Underlying Cardiovascular Protection by Polyphenols: Role of the endothelium. *Free Radical Biology and Medicine*, *122*, 161-170.

Palmieri, D., Pane, B., Barisione, C., Spinella, G., Garibaldi, S., Ghigliotti, G., Palombo, D., et al. (2011). Resveratrol Counteracts Systemic and Local Inflammation Involved in Early Abdominal Aortic Aneurysm Development. *Journal of Surgical Research*, *171*(2), e237-e246.

Pannu, N., ve Bhatnagar, A. (2019). Resveratrol: From Enhanced Biosynthesis and Bioavailability to Multitargeting Chronic Diseases. *Biomedicine & Pharmacotherapy*, *109*, 2237-2251.

Papamichael, C., Karatzi, K., Karatzis, E., Papaioannou, T. G., Katsichti, P., Zampelas, A., ve Lekakis, J. (2006). Combined Acute Effects of Red Wine Consumption and Cigarette Smoking on Haemodynamics of Young Smokers. *J Hypertens*, *24*, 1287-1292.

Pollack, R. M., Barzilai, N., Anghel, V., Kulkarni, A. S., Golden, A., O'Broin, P., Crandall, J. P., et al. (2017). Resveratrol Improves Vascular Function and Mitochondrial Number but Not Glucose Metabolism in Older Adults. *The Journals of Gerontology. Series A, Biological Sciences and Medical Sciences*, *72*(12), 1703-1709.

Renaud, S. de, ve de Lorgeril, M. (1992). Wine, Alcohol, Platelets, and the French Paradox for Coronary Heart Disease. *The Lancet*, *339*(8808), 1523-1526.

Sayin, O., Arslan, N., Altun, Z., ve Guner, G. (2011). In Vitro Effect of Resveratrol Against Oxidative İnjury of Human Coronary Artery Endothelial Cells. *Turkish Journal of Medical Sciences*, *41*, 211-218.

Schini-Kerth, V. B., Étienne-Selloum, N., Chataigneau, T., ve Auger, C. (2011). Vascular Protection by Natural Product-Derived Polyphenols: In Vitro and In Vivo Evidence. *Planta Medica*, *77*(11), 1161-1167.

Shaito, A., Posadino, A. M., Younes, N., Hasan, H., Halabi, S., Alhababi, D., Pintus, G., et al. (2020). Potential Adverse Effects of Resveratrol: A Literature Review. *International Journal of Molecular Sciences*, *21*(6).

Soleas, G. J., Angelini, M., Grass, L., Diamandis, E. P., ve Goldberg, D. M. (2001). Absorption of Trans-resveratrol in Rats. *In Methods in enzymology*, Vol. 335, 145-154.

Steven, S., Frenis, K., Oelze, M., Kalinovic, S., Kuntic, M., Bayo Jimenez, M. T., Daiber, A., et al. (2019). Vascular Inflammation and Oxidative Stress: Major Triggers for Cardiovascular Disease. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, *2019*, 7092151.

Thaung Zaw, J. J., Howe, P. R., ve Wong, R. H. (2021). Long-term Effects of Resveratrol on Cognition, Cerebrovascular Function and Cardio-Metabolic Markers in postmenopausal Women: A 24-Month Randomised, Double-Blind, Placebo-Controlled, Crossover Study. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *40*(3), 820-829.

van der Made, S. M., Plat, J., ve Mensink, R. P. (2015). Resveratrol Does Not Influence Metabolic Risk Markers Related to Cardiovascular Health in Overweight and Slightly Obese Subjects: A Randomized, Placebo-Controlled Crossover Trial. *PloS One*, *10*(3), e0118393.

Vanhoutte, P. M., Shimokawa, H., Feletou, M., ve Tang, E. H. C. (2017). Endothelial Dysfunction and Vascular Disease-a 30th Anniversary Update. *Acta Physiologica*, *219*(1), 22-96.

Vita, J. A., ve Keaney Jr, J. F. (2002). Endothelial Function: A Barometer for Cardiovascular Risk? *Circulation*, Vol. 106, 640-642.

Walle, T., Hsieh, F., DeLegge, M. H., Oatis, J. E., ve Walle, U. K. (2004). High Absorption but Very Low Bioavailability of Oral Resveratrol in Humans. *Drug Metabolism and Disposition*, *32*(12), 1377-1382.

Wang, D., Hang, T., Wu, C., ve Liu, W. (2005). Identification of the Major Metabolites of Resveratrol in Rat Urine by HPLC-MS/MS. *Journal of Chromatography B*, *829*(1-2), 97-106.

Wang, H., Zhou, H., Zou, Y., Liu, Q., Guo, C., Gao, G., Gong, Y., et al. (2010). Resveratrol Modulates Angiogenesis through the GSK3β/β-catenin/TCF-dependent Pathway in Human Endothelial Cells. *Biochemical Pharmacology*, *80*(9), 1386-1395.

Widlansky, M. E., Gokce, N., Keaney, J. F., ve Vita, J. A. (2003). The Clinical Implications of Endothelial Dysfunction. *Journal of the American College of Cardiology*, *42*(7), 1149-1160.

Wong, R H X, Howe, P. R. C., Buckley, J. D., Coates, A. M., Kunz, I., ve Berry, N. M. (2011). Acute Resveratrol Supplementation Improves Flow-Mediated Dilatation in Overweight/Obese Individuals with Mildly Elevated Blood Pressure. *Nutrition, Metabolism, and Cardiovascular Diseases : NMCD*, *21*(11), 851-856.

Wong, Rachel H X, Berry, N. M., Coates, A. M., Buckley, J. D., Bryan, J., Kunz, I., ve Howe, P. R. C. (2013). Chronic Resveratrol Consumption Improves Brachial Flow-Mediated Dilatation In Healthy Obese Adults. *Journal of Hypertension*, *31*(9), 1819-1827.

World Health Organization. Cardiovascular Diseases (CVDs)-2024. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cardiovascular-diseases-(cvds). E.T.:20.10.2024

Xia, N., Förstermann, U., ve Li, H. (2014). Resveratrol and Endothelial Nitric Oxide. *Molecules*, *19*(10), 16102-16121.

Xiao, Q., Zhu, W., Feng, W., Lee, S. S., Leung, A. W., Shen, J., Xu, C., et al. (2018). A Review of Resveratrol as a Potent Chemoprotective and Synergistic Agent in Cancer Chemotherapy. *Frontiers in Pharmacology*, *9*, 1534.

Yeboah, J., Crouse, J. R., Hsu, F. C., Burke, G. L., ve Herrington, D. M. (2007). Brachial Flow-Mediated Dilation Predicts Incident Cardiovascular Events in Older Adults: the Cardiovascular Health Study. *Circulation*, *115*, 2390-2397.

Zhang, Y., Li, X.-R., Zhao, L., Duan, G.-L., Xiao, L., ve Chen, H.-P. (2018). DJ-1 Preserving Mitochondrial Complex I Activity Plays a Critical Role in Resveratrol-Mediated Cardioprotection Against Hypoxia/Reoxygenation-Induced Oxidative Stress. *Biomedicine & Pharmacotherapy = Biomedecine & Pharmacotherapie*, *98*, 545-552.

Zheng, X., Hai, J., Yang, Y., Zhang, C., Ma, X., Kong, B., Ti, Y., et al. (2023). Effects of Resveratrol Supplementation on Cardiac Remodeling in Hypertensive Patients: A Randomized Controlled Clinical Trial. *Hypertension Research : Official Journal of the Japanese Society of Hypertension*, *46*(6), 1493-1503.

Zordoky, B. N. M., Robertson, I. M., ve Dyck, J. R. B. (2015). Preclinical and Clinical Evidence for the Role of Resveratrol in the Treatment of Cardiovascular Diseases. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Molecular Basis of Disease*, *1852*(6), 1155-1177.

KAYNAKÇA

Afzal, M., Greco, F., Quinzi, F., Scionti, F., Maurotti, S., Montalcini, T., Mancini, A., Buono, P. ve Emerenziani, G.P. (2024). The Effect of Physical Activity/Exercise on miRNA Expression and Function in Non-Communicable Diseases—A Systematic Review. *International Journal of Molecular Sciences*, 25(13), 6813.

Ahn, B.C., Sagong, M., Kim, J., Park, M., Bae, J., Lee, J.W., Lee, Y.J., Lee, J.Y., Jang, B.K. ve Chung, W.J. (2024). Prevalence and Predictive Value af Sarcopenia in Hospitalized Patients with Ischemic Colitis. *Scientific Reports*, 14(1), 14352.

Alhmly, H.F. ve Fielding, R.A. (2024). A Critical Review of Current Worldwide Definitions of Sarcopenia. *Calcified Tissue International*, 114(1), 74-81.

Ali, S., ve Garcia, J.M. (2014). Sarcopenia, Cachexia and Aging: Diagnosis, Mechanisms and Therapeutic Options-A Mini-Review. *Gerontology*, 60(4), 294-305.

Aminianfar, A., Hashemi, R., Emami, F., Heshmat, R., Motlagh, A.D. ve Esmaillzadeh, A. (2024). Associations Between Dietary Total Antioxidant Capacity and Sarcopenia: A Cross-Sectional Study. *Nutrition Journal*, 23(1), 87.

Bagheri, A., Soltani, S., Hashemi, R., Heshmat, R., Motlagh, A.D. ve Esmaillzadeh, A. (2020). Inflammatory Potential of The Diet and Risk of Sarcopenia and Its Components. *Nutrition Journal*, 19, 1-8.

Bano, G., Trevisan, C., Carraro, S., Solmi, M., Luchini, C., Stubbs, B., Manzato, E., Sergi, G. ve Veronese, N. (2017). Inflammation and Sarcopenia: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Maturitas*, 96, 10-15.

Beard, J.R., Officer, A.M. ve Cassels, A.K. (2016). *The world report on ageing and health*. (s. 163-S166). Oxford University Press US.

Cruz-Jentoft, A.J., Bahat, G., Bauer, J., Boirie, Y., Bruyère, O., Cederholm, T., Cooper, C., Landi, F., Rolland, Y. ve Sayer, A.A. (2019). Sarcopenia: Revised European Consensus on Definition and Diagnosis. *Age and Ageing*, 48(1), 16-31.

Cruz-Jentoft, A.J. ve Sayer, A.A. (2019). Sarcopenia. *The Lancet*, 393(10191), 2636-2646.

Da Boit, M., Sibson, R., Sivasubramaniam, S., Meakin, J.R., Greig, C.A., Aspden, R.M., Thies, F., Jeromson, S., Hamilton, D.L. ve Speakman, J.R. (2017). Sex Differences in The Effect of Fish-Oil Supplementation on the Adaptive Response to Resistance Exercise Training in Older People: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal Of Clinical Nutrition*, 105(1), 151-158.

Dalle, S., Rossmeislova, L. ve Koppo, K. (2017). The Role of Inflammation in Age-Related Sarcopenia. *Frontiers in Physiology*, 8, 1045.

De Guzman, M.G., Evangelista, J., Milanese, S. ve Rosales, R. (2024). Effectiveness of Curcumin in Sarcopenia: A Systematic Review Protocol. *Philippine Journal of Allied Health Sciences*, 8(1), 38-44.

Di, W., Luyao, Y., Chengwei, Y., Valtonen, A.M., Juha Pekka, K. ve Ying, G. (2024). Exploring the Causal Link Between Circulating Cytokines and Sarcopenia Traits: A Mendelian Randomization Analysis. *Environmental Toxicology*, 39(6), 3434-3447.

Dupont, J., Dedeyne, L., Dalle, S., Koppo, K. ve Gielen, E. (2019). The Role of Omega-3 In the Prevention and Treatment of Sarcopenia. *Aging Clinical and Experimental Research*, 31(6), 825-836.

Furman, D., Campisi, J., Verdin, E., Carrera-Bastos, P., Targ, S., Franceschi, C., Ferrucci, L., Gilroy, D. W., Fasano, A. ve Miller, G.W. (2019). Chronic Inflammation in The Etiology of Disease Across The Life Span. *Nature Medicine*, 25(12), 1822-1832.

Ganapathy, A. ve Nieves, J.W. (2020). Nutrition and Sarcopenia—What Do We Know? *Nutrients*, 12(6), 1755.

He, Y., Xie, W., Li, H., Jin, H., Zhang, Y. ve Li, Y. (2022). Cellular Senescence in Sarcopenia: Possible Mechanisms and Therapeutic Potential. *Frontiers in Cell and Developmental Biology*, 9, 793088.

Jakubowski, J.S., Wong, E.P., Nunes, E.A., Noguchi, K.S., Vandeweerd, J.K., Murphy, K.T., Morton, R.W., McGlory, C. ve Phillips, S.M. (2019). Equivalent Hypertrophy and Strength Gains in B-Hydroxy-B-Methylbutyrate-Or Leucine-Supplemented Men. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, 51(1), 65.

Jensen, G.L. (2008). Inflammation: Roles in Aging and Sarcopenia. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, 32(6), 656-659.

Jin, M., Bok, M., Rho, H., Chon, J. ve Lim, H. (2022). A Pro-Inflammatory Diet Increases the Risk of Sarcopenia Components and Inflammatory Biomarkers in Postmenopausal Women. *Nutrition Research*, 107, 195-205.

Jung, S., Lee, Y., Kim, K. ve Park, S. (2024). Association of the Dietary Inflammatory Index with Sarcopenic Obesity and Frailty in Older Adults. *BMC Geriatrics*, 24(1), 654.

Kato, N., Kimoto, A., Zhang, P., Bumrungkit, C., Karunaratne, S., Yanaka, N. ve Kumrungsee, T. (2024). Relationship of Low Vitamin B6 Status with Sarcopenia, Frailty, and Mortality: A Narrative Review. *Nutrients*, 16(1), 177.

Kwon, K., Jang, H.J., Yu, S.N., Ahn, S.C. ve Kwon, O.Y. (2023). Elderly Sarcopenia and Vitamin B Deficiency: A Relationship? *Journal of Life Science*, 33(7), 574-585.

Lewis, L.N., Hayhoe, R.P., Mulligan, A.A., Luben, R.N., Khaw, K.T. ve Welch, A.A. (2020). Lower Dietary and Circulating Vitamin C in Middle-And Older-Aged Men and Women Are Associated with Lower Estimated Skeletal Muscle Mass. *The Journal of Nutrition*, 150(10), 2789-2798.

Lo, J.H.T., Yiu, T., Ong, M.T.Y. ve Lee, W.Y.W. (2020). Sarcopenia: Current Treatments and New Regenerative Therapeutic Approaches. *Journal of Orthopaedic Translation*, 23, 38-52.

Long, Y., Wu, Y., Zhong, Y., Wu, Y., Ye, H., Luo, Y., Xiao, L., Ma, Y. ve Wang, M. (2024). Resveratrol As a Potential Therapeutic Agent for Sarcopenic Obesity: Insights From in Vivoperiments. *Biomedicine and Pharmacotherapy*, 179, 117396.

Mansouri, F., Jafari, F., Ranjbar, S., Souni, F., Jahromi, S.E., Shateri, Z., Babajafari, S. ve Nouri, M. (2024). Dietary Inflammatory Index Could Increase the Risk of Sarcopenia in Patients with Chronic Kidney Disease. *Scientific Reports*, 14(1), 15284.

McKendry, J., Currier, B.S., Lim, C., Mcleod, J.C., Thomas, A.C. ve Phillips, S.M. (2020). Nutritional Supplements to Support Resistance Exercise in Countering the Sarcopenia of Aging. *Nutrients*, 12(7), 2057.

Momma, H., Kawakami, R., Honda, T. ve Sawada, S.S. (2022). Muscle-Strengthening Activities Are Associated with Lower Risk and Mortality in Major Non-Communicable Diseases: A Systematic Review and Meta-Analysis Of Cohort Studies. *British Journal of Sports Medicine*, 56(13), 755-763.

Montalcini, T., Pujia, A., Donini, L.M., Frittitta, L., Galvano, F., Natali, A., Pironi, L., Porrini, M., Riso, P. ve Rivellese, A.A. (2020). A Call To Action: Now Is The Time To Screen Elderly and Treat Osteosarcopenia, A Position Paper of the Italian College of Academic Nutritionists MED/49 (ICAN-49). *Nutrients*, 12(9), 2662.

Nelke, C., Dziewas, R., Minnerup, J., Meuth, S.G. ve Ruck, T. (2019). Skeletal Muscle As Potential Central Link Between Sarcopenia and Immune Senescence. *EBioMedicine*, 49, 381-388.

Nishikawa, H., Asai, A., Fukunishi, S., Nishiguchi, S. ve Higuchi, K. (2021). Metabolic Syndrome and Sarcopenia. *Nutrients*, 13(10), 3519.

Oh, H.J., Jin, H., Nah, S.Y. ve Lee, B.Y. (2021). Gintonin-Enriched Fraction Improves Sarcopenia by Maintaining Immune Homeostasis in 20-to 24-Month-Old C57BL/6J Mice. *Journal of Ginseng Research*, 45(6), 744-753.

Organization, W.H. (2020). Ageing.

Otsuka, Y., Iidaka, T., Horii, C., Muraki, S., Oka, H., Nakamura, K., Izumo, T., Rogi, T., Shibata, H. ve Tanaka, S. (2021). Dietary Intake of Vitamin E and Fats Associated with Sarcopenia in Community-Dwelling Older Japanese People: A Cross-Sectional Study From the Fifth Survey of The ROAD Study. *Nutrients*, 13(5), 1730.

Pan, L., Xie, W., Fu, X., Lu, W., Jin, H., Lai, J., Zhang, A., Yu, Y., Li, Y. ve Xiao, W. (2021). Inflammation and Sarcopenia: A Focus an Circulating Inflammatory Cytokines. *Experimental Gerontology*, 154, 111544.

Papadopoulou, S.K. (2020). Sarcopenia: A Contemporary Health Problem Among Older Adult Populations. *Nutrients*, 12(5), 1293.

Robinson, S., Granic, A. ve Sayer, A.A. (2021). Micronutrients and Sarcopenia: Current Perspectives. *Proceedings of the Nutrition Society*, 80(3), 311-318.

Rogeri, P.S., Zanella Jr, R., Martins, G.L., Garcia, M.D., Leite, G., Lugaresi, R., Gasparini, S.O., Sperandio, G.A., Ferreira, L.H.B. ve Souza-Junior, T.P. (2021). Strategies to Prevent Sarcopenia in the Aging Process: Role of Protein Intake and Exercise. *Nutrients*, 14(1), 52.

Rossato, L.T., Schoenfeld, B.J. ve de Oliveira, E.P. (2020). Is There Sufficient Evidence to Supplement Omega-3 Fatty Acids to Increase Muscle Mass and Strength in Young and Older Adults? *Clinical Nutrition*, 39(1), 23-32.

Russo, C., Valle, M.S., D'Angeli, F., Surdo, S. ve Malaguarnera, L. (2024). Resveratrol and Vitamin D: Eclectic Molecules Promoting Mitochondrial Health in Sarcopenia. *International Journal of Molecular Sciences*, 25(14), 7503.

Smith, G.I., Julliand, S., Reeds, D.N., Sinacore, D.R., Klein, S. ve Mittendorfer, B. (2015). Fish Oil–Derived N− 3 PUFA Therapy Increases Muscle Mass and Function in Healthy Older Adults. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 102(1), 115-122.

Son, B.K., Akishita, M., Yamanaka, T., Toyoshima, K., Tanaka, T., Suthutvoravut, U. ve Iijima, K. (2021). Association Between Inflammatory Potential of The Diet and Sarcopenia/Its Components in Community-Dwelling Older Japanese Men. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 97, 104481.

Supriya, R., Singh, K.P., Gao, Y., Li, F., Dutheil, F. ve Baker, J.S. (2021). A Multifactorial Approach for Sarcopenia Assessment: A Literature Review. *Biology*, 10(12), 1354.

Tseng, P.T., Zeng, B.Y., Zeng, B.S., Liao, Y.C., Stubbs, B., Kuo, J. S., Sun, C.K., Cheng, Y.S., Chen, Y.W. ve Chen, T.Y. (2023). Omega-3 Polyunsaturated Fatty Acids in Sarcopenia Management: A Network Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Ageing Research Reviews*, 102014.

Tuttle, C.S., Thang, L.A. ve Maier, A.B. (2020). Markers of Inflammation and Their Association with Muscle Strength and Mass: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Ageing Research Reviews*, 64, 101185.

Wang, D.T., Yin, Y., Yang, Y.J., Lv, P.J., Shi, Y., Lu, L. ve Wei, L.B. (2014). Resveratrol Prevents TNF-A-Induced Muscle Atrophy via Regulation of Akt/mTOR/FoxO1 Signaling in C2C12 Myotubes. *International Immunopharmacology*, 19(2), 206-213.

Wang, J., Xiang, Y., Wu, L., Zhang, C., Han, B., Cheng, Y., Tong, Y., Yan, D. ve Wang, L. (2024). The Association Between Inflammatory Cytokines and Sarcopenia-Related Traits: A Bi-Directional Mendelian Randomization Study. *European Journal of Clinical Nutrition*, 1-9.

World Health Organization. (2023). Noncommunicable Diseases, https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases, (E.T.: 16.09.2024).

Yanai, H. (2015). Nutrition for Sarcopenia. *Journal of Clinical Medicine Research*, 7(12), 926.

Zhang, F. ve Li, W. (2024). Vitamin D and Sarcopenia in the Senior People: A Review of Mechanisms and Comprehensive Prevention and Treatment Strategies. *Therapeutics and Clinical Risk Management*, 577-595.

Zhang, H., Lin, S., Gao, T., Zhong, F., Cai, J., Sun, Y. ve Ma, A. (2018). Association Between Sarcopenia and Metabolic Syndrome in Middle-Aged and Older Non-Obese Adults: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrients*, 10(3), 364.

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Savaş Altun

Arkeoloji

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

ARKEOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Savaş Altun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-00-5
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ARKEOLOJİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Savaş Altun
VI+50 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-00-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

ANTİK KAYNAKLAR

Pausanias, *Description of Greece*.

Plinius, *The Natural History*.

Strabon, *The Geography.*

MODERN KAYNAKLAR

Adam, S. (1966). The Technique of Greek Sculpture in the Archaic and Classical Periods. *The British School at Athens*. Supplementary Volumes, No. 3, 1-137.

Al-Bashaireh, K. (2021). Ancient White Marble Trade and Its Provenance Determination. *Journal of Archaeological Science: Reports* 35, February, 102777, 1-12.

Babcock, L.N. (2012). Accessory Minerals, δ13C and δ18O, and Petrographic Structures of Pentelic and Proconnesian Quarry Marbles: Analysis with Nonmetric Multidimensional Scaling for Articact Provenance. Master of Science, Athens, Georgia: BS, Michigan State University.

Bernard, S. (2010). Pentelic Marble in Architecture at Rome and The Republican Marble Trade. *Journal of Roman Archaeology*, 23.1, 35-54.

Clarke, M.L. (1963). The Architects of Greece and Rome. *Architectural History*, 6, 9-22.

Crag, H. ve Craig, V. (1972). Greek Marbles: Determination of Provenance by Isotopic Analysis Science. *New Series*, 176/4033, 401-403.

Davaras, C. (1979). *Sounion*. İçinde: K. Ninou (Editör), Athens: Archaeological Receipts Fund.

Fant, J.C. (1999). Augustus and the City of Marble, Archéomatériaux - marbres et autres roches, 9-13 Octobre 1995, İçinde: M. Schvoerer (Editör), CRPAA PUB, 277-280.

Herz, N., ve Pritchett, W.K. (1953). Marble in Attic Epigraphy. *American Journal of Archaeology*, 57/2, 71-90.

Herz, N. ve Waelkens, M. (Editör) (1988). *Classical Marble: Geochemistry, Technology, Trade; Kluwer Academic Publishers (Dordrecht, Boston) and NATO ASI Series E, Applied Sciences*, Vol. 153.

Higgins, M.D., ve Higgins, R. (1996). *A Geological Companion To Greece and The Aegean*. Ithaka, New York: Cornell University Press.

Jenkins, I. (1994). *The Parthenon Frieze.* London: British Museum Press.

Kilias, A. (2021). The Hellenides: A Multiphase Deformed Orogenic Belt, its Structural Architecture, Kinematics and Geotectonic Setting during the Alpine Orogeny: Compression vs Extension the Dynamic Peer for the Orogen Making. A Synthesis. *Journal of Geology and Geoscience*, 5/1, 1-56.

Krohe, A., Diamantopoulos, A. ve Mposkos, E. (2010). Formation of Basins and Mountain Ranges in Attica (Greece): The role of Miocene to Recent low-angle normal detachment faults. *Earth-Science Reviews,* 98, 81–104.

Lazzarini, L. ve Marconi, C. (2014). A New Analysis of Major Greek Sculptures in the Metropolitan Museum: Petrological and Stylistic. *Metropolitan Museum Journal*, 49, 117-140.

Lepsius, R. (1890). *Griechische mermorstudien. Könige*. Berlin: Akademie der Wissenchaften.

Matthews, K.J., Moens, L., Walker, S., Waelkens, M. ve Paepe, P. De (1992*). The Re-Evaluation of Stable Isotope Data For Pentelic Marble, Ancient*

Stones: Quarrying, Trade and Provenance. İçinde: M. Waelkens, N. Herz ve L. Moens (Editörler), Leuven: Leuven University Press.

Morgan, C.H. (1963). The Sculptures of the Hephaisteion. *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, 32/1, 91-108.

Özgan, R. (2020). *Hellenistik Devir Heykeltraşlığı IV: Geç Hellenistik*. İçinde: S. Sağlan ve D. Pasturmaz Sevmen (Editörler), Aydın: Aydın Tuna Matbaacılık.

Palagia, O. (2005). Interpretations of Two Athenian Friezes: The Temple on The Ilissos and the Temple of Athena Nike. İçinde: J. M. Barringer ve J. M. Hurwit (Editörler) *Periklean Athens and its Legacy*, Austin, 177-192.

Palagia, O. (2006). Classical Athens. İçinde: Olga Palagia (Editör), *Function, Materials, and Techniques in the Archaic and Classical Periods*, Cambridge: Cambridge University Press, 119-162.

Palagia, O. (2009). Parian Marble and the Athenians. İçinde: D.U. Schilardi ve D. Katsonopoulou (Editörler), *Paria Lithos*, 347-354.

Palagia, O. (2010). Early Archaic Sculpture in Athens. İçinde: G. Adornato (Editör), *Scolpire il marmo: Importazioni, artisti itineranti, scuole artistiche nel Mediterraneo antico*, Atti del convegno di studio tenuto a Pisa, Scuola Normale Superiore, 9-1 1 novembre 2009, 41-55.

Palagia, O. (2015a). Naxian or Parian? Preliminary Examination of the Sounion and Dipylon Kouroi Marble. İçinde: P. Pensabene ve E. Gasparini (Editörler), *Interdisciplinary Studies on Ancient Stone, ASMOSIA X*, Rome.

Palagia, O. (2015b). Dating The Corner Figures of The West Pediment and Questions Arising from The Use of Parian and Pentelic Marbles in The Sanctuary. İçinde: A. Patay-Horvath (Editör), *New Approaches to the Temple of Zeus at Olympia*, 74-89.

Pike, S. P. (1999). Preliminary Results of A Systematic Characterization Study of Mount Pentelikon, Attika, Greece. İçinde: M. Schvoerer (Editör), *ASMOSIA IV, Archéomatériaux - marbres et autres roches*, 9-13 Octobre 1995, CRPAA PUB, 165-170.

Pike, S.H. (2000). Archaeological Geology and Geochemistry of Pentelic Marble, Mount Pentelikon, Attica, Greece. PhD Thesis, Athens, Georgia: Faculty of The University of Georgia.

Pike, S. (2004). Intraquarry Sourcing of the Parthenon Marbles: Applications of the Pentelic Marble Stable Isotope Database. İçinde: M.B. Cosmopoulos (Editör), *The Parthenon and Its Sculptures*, Cambridge: Cambridge University Press.

Renfrew, C. (1969). The Development and Chronology of the Early Cycladic Figurines. *American Journal of Archaeology*, 73/1, 1-32.

Renfrew, C. ve Peacey, J.S. (1968). Aegean Marble: A Petrological Study. *The Annual of the British School at Athens*, 63, 45-66.

Ridgway, B.S. (1995). The Wreck off Mahdia, Tunisia and The Art-Market in Early 1st c. B.C.. *Journal of Roman Archaeology*, 8, 340-7.

Robinson, E. (1896). *Fine Arts Boston. Catalogue of Casts Part III, Greek and Roman Sculpture*. Boston and New York: Houghton, Mifflin and Company.

Rookhuijzen, J.Z. von (2021). The Erechtheion on the Acropolis of Athens. *Kernos* 34, 69-121.

Shear, I.M. (1963). Kallikrates. *Hesperia: The Journal of the American School of Classical Studies at Athens*, 32/4, 375-424.

Thompson, S. (1872). *Catalogue of A Series of Photographs from The Collections in the British Museum, First Series*. London: W.A. Mansell.

Tzavella, E. (2012). Urban and Rural Landscape in Early and Middle Byzantine Attica (4th-12th C. AD). Doctor of Philosophy, Birmingham: The University of Birmingham.

Vermule, C.C. (1981). *Greek and Roman Sculpture in America*. Berkeley/Los Angles/London: University of California Press.

Williams, W.S., Trautman, B., Findley, S. ve Sobel, H. (1992). Materials Analysis of Marble from The Parthenon. *Materials Characterization*, 29/2, 185-194.

Kaynakça

Afşar, B., & Öğrekçi, S. (2014). Tarihsel süreçte kadının gelişimi ve ekonomideki rolü: Toplayıcı kadından günümüz kadınına dönüşüm. ***Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi***,*17*(1), 65-86.

Alpaslan M., (2013). Hititlerde Kadın. ***Aktüel Arkeoloji*** , no.32, 70-79.

Aydıngün, Ş. (2018). ***Anadolu'da Kadın On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Eş.*** İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Can, Ş. (1997). ***Klasik yunan mitolojisi***. İstanbul: Ötüken Yayın evi

Coşkun, İ. ve Polat, E. (2021). Yeni Asur Krallığı'nda Çadır. ***Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,*** Cilt 20, Sayı 77, s. 479-493.

Çaykara, E. (2011). Kadınlara Özel Bir Bayram: Thesmophoria."*Eds. E. Çaykara–Yazar A. Muhibbe Darga", **Anadolu'da Kadın On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Kraliçe**. İstanbul*, 296-317.

Çaylı, P. (2008, January). Prehistoryadan günümüze kadın sembolünün sanata yansıması. "***In Colloquium Anatolicum"*** (No. 7, pp. 137-156). Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü.

Demirdağ, M.F. (2017). Ana Tanrıça İkonografisi ve Anaerkillik. ***Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,*** *Cilt 1, 6 sayı 6 s. 6-18*

Kılıç, Y., & Duymuş, H. H. (2007). Hititlerde kadın ve siyaset. ***Tarih Araştırmaları Dergisi***,*26*(42), 85-99.

Konyar, E. (2013). Demir Çağı'nda Anadolu Kadını: Urartu, Frig ve Lidya. E*d. MA Darga**, Anadolu'da Kadın: On Bin Yıldır Eş, Anne, Tüccar, Kraliçe***,*241*, 267.

Mandaci, E. (2015). Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Aile Hukukunda Kadın (MÖ. 1950-1750).**"*History Studies*,"***7***(1), 81-94.

Belli, O., & Ergün, O. (2001).***Anadolu Tanrıçaları***. Promete Yayınları-Stil Matbacılık AŞ.

Öz, E. (2008). Kültepe Tabletleri Işığında, MÖ II. Binde Kadının İş Hayatındaki Yeri**. "*Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,"*1***(25), 47-58.

Özcan Elçi, D. (2018). Batı ve Doğu Mitolojilerinde Kadın İmgesi: Tanrıça'lar. ***Atlas International Refereed Journal on Social Sciences***,***4***(11), 826-840.

Özgül, E. (2023). Eski Anadolu toplumlarında Tanrıça tasvirleri (MÖ 2. Binyılın sonuna kadar).Doktora Tezi. Denizli Pamukkale Üniversitesi

Özmen, S. S. (2016). Anadolu'da Ana Tanrıça Kybele Kültü**."*Humanıtas-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*,"*4***(07), 381-397.

Polat, E. (2024). Askeri Bir Şahsiyet: II. Kyros. Erdal POLAT (Ed.), ***Arkeoloji Alanında Uluslararası Akademik Çalışmalar*** (47-63), Ankara: Serüven Yayınevi.

Polat, E. (2023a). Kral Yolu'nun Anadolu Güzergâhı. ***Erdem Dergisi,*** Sayı 85, s. 91-118.

Polat, E. (2023b). Arkeolojik Veriler, Çivi Yazılı Metinler ve Antik Kaynaklar Işığında I. Darius. *Arteoloji Dergisi,* Cilt 2, Sayı 2, s. 1-21.

Sevin, V., & ÖZFIRAT, A. (2001). Hakkari Stelleri: Doğu Anadolu'da Savaşçı Çobanlar İlk Not.***Belleten*****,** *65*(243), 501-518.

Yıldırım, N. (2020). Mitolojik Kadın Ktisteslere Bir Örnek Olarak Sinope. ***Journal of Universal History Studies***, *3*(2), 391-4

KAYNAKÇA

ÇAY, A VE DURMUŞ, İ. (2002) "İskitler", **Türkler**, Cilt 1, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s. 861-903.

ÇINAR, G. Eski Türklerde Mumyalama Teknikleri ve Kullanılan Tıbbi Malzemeler, Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, *SUTAD*, 2020:s.325-339.

DURMUŞ, İ. (1997) "Anadolu'da Kimmerler ve İskitler"*, Belleten*, LXI, sayı: 18,s. 273-286.

DURMUŞ,İ. (2002) "İskit Kültürü", **Türkler**, Cilt 4,Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, s.10-31.

DURMUŞ, İ.(2004) "İskitler'de Ölü Gömme Geleneği", The Burial Traditions Among Scythians, Milli Folklor, Yıl:16, sayı:6, s.21-29.

HERODOTOS, (1973) **Herodotos Tarihi**, (Çev.M. Ökmen), Remzi Kitabevi Yayınları, İstanbul.

HASANOV, Z. (2016) "İskitlere ve Türk-Moğol Halklarına Aynı Gelenekler, Kültler ve Psikolojik Özellikler", *Belleten*, Cilt: LXXX, Sa.288., s.639-661.

ONAY, İ. (2013) "İslamiyetten Önce Türklerde, Cenaze ve Defin İşlemlerinde Uygulanan Gelenekler ve Bunların Amaçları, Traditions Applied in Funeral and Burial Procedures in Pre Islam Turks and The Aims These Traditions, *The Journal of Academic Social Science Studies,* Volume.6 Issue 3, s.479-490.

ROUX, J.P. (1999) **Altay Türklerinde Ölüm**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

RUDENKO, S.I. **Frozen Tombs of Siberia, The Pazyryk Burials of Iron-Age Horsemen**, University of California Press, Berkeley and Los Angeles, 1970.

SAN, O. (200) "Bazı Bulgular Işığında Anadolu'da Kimmer ve İskit Varlığı Üzerine Gözlemler", *Belleten*, LXIV, sayı: 239, s.1-21.

SINOR, D. (200) Erken İç Asya Tarihi, İletişim Yayınları, İstanbul.

TARHAN,T. (1969) "İskitlerin Dini İnanç ve Adetleri*", İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, s.145-270.

Editor: Assoc. Prof. Dr. İclal Ünüvar

International Research in the Field of Macroeconomics I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MACROECONOMICS I

Editor: Assoc. Prof. Dr. İclal Ünüvar

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-07-4
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MACROECONOMICS I
Editor: Assoc. Prof. Dr. İclal Ünüvar
VI+62, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-07-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

References

Ahir, H., Bloom, N., & Furceri, D. (2022). *The world uncertainty index* (No. w29763). National bureau of economic research.

Al-Marhubi, F. (2000). Export diversification and growth: an empirical investigation. *Applied economics letters*, *7*(9), 559-562.

Arize, A. C. (1996). The impact of exchange-rate uncertainty on export growth: evidence from Korean Data. *International Economic Journal*, *10*(3), 49-60.

Bahmani-Oskooee, M., & Baek, J. (2021). Whose policy uncertainty matters in the trade between Korea and the US?. *Journal of Risk and Financial Management*, *14*(11), 520.

Bahmani-Oskooee, M., & Xu, J. (2022). Whose policy uncertainty matters in the trade between China and the US?. *Economic Change and Restructuring*, *55*(3), 1497-1542.

Baker, S. R., Bloom, N., & Davis, S. J. (2016). Measuring economic policy uncertainty. *The quarterly journal of economics*, *131*(4), 1593-1636.

Baker, S. R., Bloom, N., Davis, S. J., & Terry, S. J. (2020). *Covid-induced economic uncertainty* (No. w26983). National Bureau of Economic Research.

Bernanke, B. S. (1983). Irreversibility, uncertainty, and cyclical investment. *The quarterly journal of economics*, *98*(1), 85-106.

Bhargava, A. (1986). On the theory of testing for unit roots in observed time series. *The Review of Economic Studies*, *53*(3), 369-384.

Bloom, N., Bond, S., & Van Reenen, J. (2007). Uncertainty and investment dynamics. *The review of economic studies*, *74*(2), 391-415.

Boehe, D. M., & Jiménez, A. (2016). How does the geographic export diversification–performance relationship vary at different levels of export intensity?. *International Business Review*, *25*(6), 1262-1272.

Brown, R. L., Durbin, J., & Evans, J. M. (1975). Techniques for testing the constancy of regression relationships over time. *Journal of the Royal Statistical Society Series B: Statistical Methodology*, *37*(2), 149-163.

Caballero, R. J., & Corbo, V. (1989). The effect of real exchange rate uncertainty on exports: empirical evidence. *The World Bank Economic Review*, *3*(2), 263-278.

Caldara, D., & Iacoviello, M. (2022). Measuring geopolitical risk. *American Economic Review*, *112*(4), 1194-1225.

Carballo, J., Handley, K., & Limão, N. (2022). Economic and policy uncertainty: Aggregate export dynamics and the value of agreements. *Journal of International Economics*, *139*, 103661.

Castelnuovo, E. (2019). Domestic and global uncertainty: A survey and some new results. *CESifo working paper,* no. 7900.

Contractor, F. J., Kumar, V., & Kundu, S. K. (2007). Nature of the relationship between international expansion and performance: The case of emerging market firms. *Journal of World Business*, *42*(4), 401-417.

da Costa Neto, M. N. C., & Romeu, R. (2011). *Did export diversification soften the impact of the global financial crisis?*. International Monetary Fund.

Das, S., Roberts, M. J., & Tybout, J. R. (2007). Market entry costs, producer heterogeneity, and export dynamics. *Econometrica*, *75*(3), 837-873.

Del Rosal, I. (2019). Export diversification and export performance by destination country. *Bulletin of Economic Research*, *71*(1), 58-74.

Dequech, D. (2011). Uncertainty: a typology and refinements of existing concepts. *Journal of economic issues*, *45*(3), 621-640.

Dixit, A. K., & Pindyck, R. S. (1994). *Investment under uncertainty*. Princeton university press.

Dollar, D. (1992). Outward-oriented developing economies really do grow more rapidly: evidence from 95 LDCs, 1976-1985. *Economic development and cultural change*, *40*(3), 523-544.

Economic Policy Uncertainty (2023). The World Uncertainty Index. https://www.policyuncertainty.com/wui_quarterly.html (Access date: 20.07.2023).

Ehigiamusoe, K. U., & Lean, H. H. (2020). The role of deficit and debt in financing growth in West Africa. *Journal of Policy Modeling*, *42*(1), 216-234.

Engle, R. F., & Granger, C. W. (1987). Co-integration and error correction: representation, estimation, and testing. *Econometrica: journal of the Econometric Society*, 251-276.

Feng, L., Li, Z., & Swenson, D. L. (2017). Trade policy uncertainty and exports: Evidence from China's WTO accession. *Journal of International Economics*, *106*, 20-36.

Funke, M., & Ruhwedel, R. (2001). Export variety and export performance: empirical evidence from East Asia. *Journal of Asian Economics*, *12*(4), 493-505.

Greenland, A., Ion, M., & Lopresti, J. (2019). Exports, investment and policy uncertainty. *Canadian Journal of Economics/Revue canadienne d'économique*, *52*(3), 1248-1288.

Grier, K. B., & Smallwood, A. D. (2007). Uncertainty and export performance: Evidence from 18 countries. *Journal of Money, Credit and Banking*, *39*(4), 965-979.

Hamed, K., Hadi, D., & Hossein, K. (2014). Export diversification and economic growth in some selected developing countries. *African Journal of Business Management*, *8*(17), 700-704.

Handley, K. (2014). Exporting under trade policy uncertainty: Theory and evidence. *Journal of international Economics*, *94*(1), 50-66.

Handley, K., & Limão, N. (2017). Policy uncertainty, trade, and welfare: Theory and evidence for China and the United States. *American Economic Review*, *107*(9), 2731-2783.

Herzer, D., & Nowak-Lehnmann D, F. (2006). What does export diversification do for growth? An econometric analysis. *Applied economics*, *38*(15), 1825-1838.

Jia, F., Huang, X., Xu, X., & Sun, H. (2020). The effects of economic policy uncertainty on export: a gravity model approach. *Prague Economic Papers*, *29*(5), 600-622.

Johansen, S., & Juselius, K. (1990). Maximum likelihood estimation and inference on cointegration-with appucations to the demand for money. *Oxford Bulletin of Economics and statistics*, *52*(2), 169-210.

Lu, J. W., & Beamish, P. W. (2004). International diversification and firm performance: The S-curve hypothesis. *Academy of management journal*, *47*(4), 598-609.

Mania, E., & Rieber, A. (2019). Product export diversification and sustainable economic growth in developing countries. *Structural change and economic dynamics*, *51*, 138-151.

Markakkaran, S., & Sridharan, P. (2022). Impact of export diversification on economic growth: a system GMM approach. *International Journal of Development Issues*, *21*(2), 309-320.

Narayan, P., & Smyth, R. (2005). Trade liberalization and economic growth in Fiji. An empirical assessment using the ARDL approach. *Journal of the Asia Pacific Economy, 10*(1), 96-115.

Ng, S., & Perron, P. (2001). Lag length selection and the construction of unit root tests with good size and power. *Econometrica*, *69*(6), 1519-1554.

Nguyen, C. P., & Schinckus, C. (2023). How do countries deal with global uncertainty? Domestic ability to absorb shock through the lens of the economic complexity and export diversification. *Quality & Quantity*, *57*(3), 2591-2618.

Novy, D., & Taylor, A. M. (2020). Trade and uncertainty. *Review of Economics and Statistics*, *102*(4), 749-765.

OECD (2023a). *Quarterly national accounts*. https://stats.oecd.org/index.aspx?queryid=33940 (Access date: 20.07.2023).

OECD (2023b). *Real effective exchange rates based on manufacturing consumer price index for Turkey*. Retrieved from Federal Reserve Bank of St. Louis; https://fred.stlouisfed.org/series/CCRETT01TRM661N (Access date: 20.07.2023).

Onaran, Ö., & Stockhammer, E. (2005). Two different export-oriented growth strategies: accumulation and distribution in Turkey and South Korea. *Emerging Markets Finance and Trade*, *41*(1), 65-89.

Pesaran, M. H., & Shin, Y. (1995). *An autoregressive distributed lag modelling approach to cointegration analysis* (Vol. 9514). Cambridge, UK: Department of Applied Economics, University of Cambridge.

Pesaran, M. H., Shin, Y., & Smith, R. J. (2001). Bounds testing approaches to the analysis of level relationships. *Journal of applied econometrics*, *16*(3), 289-326.

Phillips, P. C. (1987). Time series regression with a unit root. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 277-301.

Phillips, P. C., & Perron, P. (1988). Testing for a unit root in time series regression. *biometrika*, *75*(2), 335-346.

Rahman, S., & Serletis, A. (2009). The effects of exchange rate uncertainty on exports. *Journal of macroeconomics*, *31*(3), 500-507.

Roberts, M. J., & Tybout, J. R. (1997). The decision to export in Colombia: An empirical model of entry with sunk costs. *The American economic review*, 545-564.

Sarin, V., Mahapatra, S. K., & Sood, N. (2022). Export diversification and economic growth: A review and future research agenda. *Journal of Public Affairs, 22*(3), e2524.

Shadab, S. (2021). The nexus between export diversification, imports, capital and economic growth in the United Arab Emirates: An empirical investigation. *Cogent Economics & Finance*, *9*(1), 1914396.

TURKSTAT (2023). *Foreign trade by general trade system. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Dis-Ticaret-104* (Access date: 20.07.2023).

Yoon, G. (2003). The time series behaviour of Brazilian inflation rate: new evidence from unit root tests with good size and power. *Applied Economics Letters*, *10*(10), 627-631.

Zhang, L., & Hu, S. (2023). Foreign uncertainty and domestic exporter dynamics. *International Review of Financial Analysis*, *87*, 102629.

Zhou, F., & Lee, C. C. (2023). Political uncertainty and innovation of export enterprises: international evidence for developing countries. *Economic Change and Restructuring*, 1-30.

References

Bessant, J., & Tidd, J. (2007). *Innovation and entrepreneurship*. John Wiley & Sons.

Christensen, C. M. (2013). The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail. Harvard Business Review Press.

Ding, W. W., Murray, F., & Stuart, T. E. (2006). Gender differences in patenting in the academic life sciences. Science, 313(5787), 665-667.

Henderson, R. M., & Clark, K. B. (1990). Architectural innovation: The reconfiguration of existing product technologies and the failure of established firms. Administrative science quarterly, 9-30.

Hewlett, S. A., Marshall, M., & Sherbin, L. (2013). How diversity can drive innovation. Harvard Business Review, 91(12), 30-30.

Hunt, V., Layton, D., & Prince, S. (2015). Diversity matters. Mckinsey & Company, 1(1), 15-29.

Hunt, V., Prince, S., Dixon-Fyle, S., & Yee, L. (2018). Delivering through diversity.

Lofstrom, M., Bates, T., & Parker, S. C. (2014). Why are some people more likely to become small-businesses owners than others: Entrepreneurship entry and industry-specific barriers. Journal of Business Venturing, 29(2), 232-251.

Lorenzo, R., Voigt, N., Tsusaka, M., Krentz, M., & Abouzahr, K. (2018). How diverse leadership teams boost innovation. Boston Consulting Group, 23, 112-134.

Loko, M. B., & Yang, Y. (2022). Fintech, female employment, and gender inequality. International Monetary Fund.

Lucas Jr, H. C., & Goh, J. M. (2009). Disruptive technology: How Kodak missed the digital photography revolution. The Journal of Strategic Information Systems, 18(1), 46-55.

Mckinsey & Company, & Manyika, J. (2017). Technology, jobs, and the future of work. Mckinsey Insights.

Østergaard, C. R., Timmermans, B., & Kristinsson, K. (2011). Does a different view create something new? The effect of employee diversity on innovation. Research policy, 40(3), 500-509.

Page, S. E. (2019). The diversity bonus: How great teams pay off in the knowledge economy. Princeton University Press.

Poutanen, S., & Kovalainen, A. (2017). Gender and innovation in the new economy: women, identity, and creative work. New York: Palgrave Macmillan.

Schumpeter, J. A. (2013). Capitalism, socialism, and democracy. Routledge.

Vivarelli, M. (2015). Innovation and employment. IZA World of Labor.

Von Hippel, E. (2007). The sources of innovation (pp. 111-120). Gabler.

Williams, J. C., & Dempsey, R. (2014). What works for women at work: Four patterns working women need to know. In What Works for Women at Work. New York University Press.

Ye, R., & Cai, X. (2024). Digital Transformation, Gender Discrimination, and Female Employment. Systems, 12(5), 162.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company

References

Adak, M. (2021). Coğrafyanın Karamanoğulları'nın siyasi hayatına etkisi. Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi, (14), 313-344.

Alimkulova, E., & Aitmukhanbetova, D. (2020). STATE REGULATION OF AGRICULTURAL SECTOR. Problems of AgriMarket 2020, (4) 47-53. https://doi.org/10.46666/2020-4-2708-9991.05

Arguello, R. (2006). Agricultural Sector and Competition Policy. *Revista de Economía Institucional*, 8(15), 227-249.

Babić, V., Milošević, B., & Maksimović, G. (2015). Ekonomske subvencije u oblasti poljoprivrede. *Ekonomika poljoprivrede*, *62*(3), 693-704. https://doi.org/10.5937/ekoPolj1503693B

Blaxter, K. (1983). Agricultural science and practice. Proceedings of The Royal Society B: Biological Sciences 1983, 84, 1-20. https://doi.org/10.1017/S0269727000013725

Çoban Orhan, Peker Ayşe Esra, Kubar Yeşim (2010). Türk Tarımının Avrupa Birliği Ülkeleri Karşısındaki Sektörel Rekabet Gücü. Selçuk Üniversitesi İibf Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 14(20), 247-266.

Çoban Orhan,Çelık Adnan,Akınerdem Fıkret,Çoban Ayse (2017). Türk Tarım Sektörünün Endüstriyel Rekabet Gücü: Yaglı Tohumlu Bitkiler Örnegi. International Congress On Economic Researches And Fınancial Markets, Edirne, 271-281.

Çoban Orhan, Çoban Ayşe (2019). Kırsal Kalkınma ve Tarım Politikaları. Atlas International Refereed Journal on Social Sciences, 5(24), 905-911.

Çoban Orhan, Çoban Ayse, Genç Harun Resıt (2021). Türkiye'nin Tarımsal Dıs Ticaretine Covid-19'un Etkisi. 2nd Internatıonal Economıcs and Busıness Symposıum (Effects of Covıd-19 In All Dımensıons), 120-130.

Dernek, Z. (2006). Cumhuriyet'in kuruluşundan günümüze tarımsal gelişmeler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 1(1), 1-12.

Dick, W., & Wang, W. (2010). Government interventions in agricultural insurance. *Agriculture and Agricultural Science Procedia*, 1, 4-12. https://doi.org/10.1016/J.AASPRO.2010.09.002.

Eğilmez, M. (2024). Kendime Yazılar https://www.mahfiegilmez.com/2024/06/kazananlar-kulubu-kaybedenler-kulubu.html Erişim Tarihi: 05.07.2024

Fereli, S. Aktaç, Ş. ve Güneş, F. E. (2016). Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma koşulları, beslenme durumları ve görülen sorunlar. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 1(3), 36-47.

Hayran, S. (2013). Türkiye'de Tarım Kesiminin Vergilendirilmesi. *Journal of the Institute of Science and Technology*, 3(1), 69-72.

Karaçayır, H. F. (2010). Elma üretimi yapan tarım işletmelerinde tarımsal ilaç kullanımında yayım yaklaşımları; Karaman ili örneği. T.C. Selçuk Üniversitesi Yayımlanmış yüksek lisans tezi, 147.

Karasar, N. (2009) BIIImsel Arastirma Yontemleri. Nobel Yayınları, Ankara. 368.

Kaya, M. Kalaycı, İ. (2021). Türkiye'de tarihsel süreçte tarım politikası ve planlama deneyimi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13*(2), 23-34. https://doi.org/10.52791/aksarayiibd.837519

Kaynak, M. (2004). "Tarım Politikalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkileri". *Ekonomik Araştırmalar Dergisi* , 45(2), 123-134.

Malik, h. (2020). Editorial Note on Agriculture Important and its Role in Everyday Life. *Global Journal of Biology, Agriculture & Health Sciences,* 9, 1-1. doi:10.35248/2319-5584.20.9.102

Özdemir, G. (2005). Cooperative–shareholder relations in agricultural cooperatives in Türkiye, *Journal of Asian Economics*, 16 (2), 315-325. https://doi.org/10.1016/j.asieco.2005.01.004

Shakoori, A. (2001). Agricultural Policies and Agricultural Growth. *The State and Rural Development in Post-Revolutionary Iran,* 99-125. https://doi.org/10.1057/9780230513433_5

Tan, S., Tan, S., Everest, B. ve Hasdemir, M. (2016). Türkiye'de Tarımsal Destek Politikaları ve Kamu Bütçelemesi. *Internatıonal Conference on Eurasıan Economıes 2015,* 266-270. https://doi.org/10.17265/2328-2185/2016.06.001

Traill, B. (1984). The effects of government policies on agricultural input markets. *Food Policy*, 9(2), 111-120. https://doi.org/10.1016/0306-9192(84)90045-9

Ünal, F. (2008). "Türkiye'de Tarımsal Destekleme Politikaları ve Dış Ticaret Üzerine Etkileri". *Kamu Politikaları ve Kalkınma Dergisi*, 67-78

Yan, S. (2020). Research of Financial Support for Agricultural Development. Journal of Business and Economic Development, 5(1), 21-25. https://doi.org/10.11648/J.JBED.20200501.13

References

Alkan, H.I. (2020). Most Women At (Equalıtarıan) Work: What Is The Secret Of Nordıc Success? Lessons For Developıng World, In (editör: Y.A. UNVAN) *Administrative and Economics Sciences Theory, Current Researches and New Trends*, (p.77-90), October 2020 /Cetinje-Montenegro: Ivpe Publishing,.

Altunbaş, Y., Gambacorta, L., Leghezza, A., Velliscig, G. (2022). Does gender diversity in the workplace mitigate climate change?, European Central Bank Research , No 2650 / February 2022.

EUROSTAT, 2024. European Union Statistics https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/lfsi_emp_a__custom_13258401/default/table?lang=en (A.D.: 16/09/2024).

Looze ME, Huijts T, Stevens GWJM, Torsheim T, Vollebergh WAM. (2018). The Happiest Kids on Earth. Gender Equality and Adolescent Life Satisfaction in Europe and North America. J Youth Adolesc. May;47(5):1073-1085. doi: 10.1007/s10964-017-0756-7.

TOBB&TSKB&TEPAV, 2020. 81 İlde Türkiye'nin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi. https://www.tskb.com.tr/uploads/file/8c1cb7177b044d3e4d0aaae6a7ed121c-1639646238384.pdf (A.D.: 10/10/2024).

Turkish Statistical Institute, 2024. Population and Demografics https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 (A.D.: 28/09/2024).

World Bank , 2023. World Bank Data https://data.worldbank.org/ (A.D.: 30/09/2024).

World Economic Forum, 2021. Appendix B The Global Gender Gap Index: Methodology and Technical Notes https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2021/in-full/gggr2-appendix-b-the-global-gender-gap-index-methodology-and-technical-notes/ (A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2006. The Global Gender Gap Report 2006 https://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2006.pdf (A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2012. The Global Gender Gap Report 2012 https://www3.weforum.org/docs/WEF_GenderGap_Report_2012.pdf (A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2018. The Global Gender Gap Report 2018 https://www.weforum.org/publications/the-global-gender-gap-report-2018/(A.D.: 10/10/2024).

World Economic Forum, 2024. The Global Gender Gap Report 2024 https://www.weforum.org/publications/global-gender-gap-report-2024/ (A.D.: 10/10/2024).

Yüksel-Kaptanoğlu, İ., Arslan, H., Akyıldırım, O. (2021). *Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Veri ve Göstergeler*, Türkiye'de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi Faz II, Ankara: CEID Yayınları.

URL- 1: https://www.un.org/en/global-issues/gender-equality (A.D.: 23/09/2024).

URL-2: https://sdgs.un.org/topics/gender-equality-and-womens-empowerment (A.D.: 27/09/2024).

URL-3: https://eige.europa.eu/newsroom/economic-benefits-gender-equality?language_content_entity=en (A.D.: 15/09/2024).

URL4:https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_700953.pdf (A.D.: 15/09/2024).

URL-5: https://www.eib.org/en/press/all/2022-454-eib-survey-evidence-for-why-it-makes-sense-to-support-female-entrepreneurs-in-europe#:~:text=Evidence%20shows%20that%20female%2Dled,but%20also%20across%20the%20world. (A.D.: 15/09/2024).

URL- 6: https://wps.unwomen.org/preventing/(A.D.: 20/09/2024).

URL-7: https://www.bbog.org/bbog.aspx (A.D.: 10/10/2024).

URL-8: https://www.meb.gov.tr/kiz-cocuklarinin-okullasma-oranlari-rekor-seviyeye-ulasti/haber/27958/tr (A.D.: 27/09/2024).

URL-9: https://www.womenpoliticalleaders.org/why-is-iceland-the-world-s-global-leader-in-gender-equality/ (A.D.: 17/09/2024).

URL-10: https://www.statista.com/statistics/1090585/share-of-women-in-the-icelandic-parliament/ (A.D.: 11/10/2024).

Editör:
Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Sosyal Politika

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-99-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
X+140 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-99-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Austin, J., Stevenson, H. ve Wei–Skillern, J. (2006). Social And Commercial Entrepreneurship: Same, Different, Or Both?. *Entrepreneurship Theory And Practice,* 30(1), 1-22.

Battilana, J. ve Lee, M. (2014). Advancing Research On Hybrid Organizing - Insights From The Study Of Social Enterprises. *The Academy Of Management Annals*, 8(1), 397-441.

Battilana, J., Lee, M., Walker, J. ve Dorsey, C. (2012). In Search Of The Hybrid Ideal. *Stanford Social Innovation Review,* 10(3), 50-55.

Boltanski, L. ve Thévenot, L. (2006). On Justification: Economies Of Worth. Princeton University Press. https://doi.org/10.1515/9781400827145

Borzaga, C. ve Galera, G. (2014). New Trends İn The Nonprofit Sector İn Europe: The Emergence Of Social Enterprises. İçinde *Accountability And Social Accounting For Social And Non-Profit Organizations* (ss. 89-110). Emerald Group Publishing Limited.

Bugg-Levine, A. ve Emerson, J. (2011). *Impact Investing: Transforming How We Make Money While Making A Difference.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Dacin, P. A., Dacin, M. T. ve Matear, M. (2010). Social Entrepreneurship: Why We Don't Need A New Theory And How We Move Forward From Here. *Academy Of Management Perspectives,* 24(3), 37-57.

Dees, J. G. (1998). The Meaning Of "Social Entrepreneurship." Stanford University: Draft Report For The Kauffman Center For Entrepreneurial Leadership, 6(1), 1-6.

Dees, J. G. (2001). *The Meaning Of "Social Entrepreneurship"* Revisited. Center For Advancement Of Social Entrepreneurship, Fuqua School Of Business, Duke University.

Defourny, J. ve Nyssens, M. (2010). Conceptions Of Social Enterprise And Social Entrepreneurship In Europe And The United States: Convergences And Divergences. *Journal Of Social Entrepreneurship*, 1(1), 32-53.

Doherty, B., Haugh, H. ve Lyon, F. (2014). Social Enterprises As Hybrid Organizations: A Review And Research Agenda. *International Journal Of Management Reviews,* 16(4), 417-436.

Drayton, W. (2002). The Citizen Sector: Becoming As Entrepreneurial And Competitive As Business. *California Management Review,* 44(3), 120-132.

Ebrahim, A. ve Rangan, V. K. (2014). What İmpact? A Framework For Measuring The Scale And Scope Of Social Performance. *California Management Review,* 56(3), 118-141.

Elkington, J. ve Hartigan, P. (2008). *The Power Of Unreasonable People: How Social Entrepreneurs Create Markets That Change The World.* Harvard Business Press.

Emerson, J. (2003). The Blended Value Proposition: Integrating Social And Financial Returns. *California Management Review,* 45(4), 35-51.

Ersen, T. B., Kaya, D. ve Meydanoğlu, Z. (2010). Sosyal Girişimler ve Türkiye İhtiyaç Analizi Raporu. İstanbul: TÜSEV Yayınları, 50, 33-45.

https://mikadoconsulting.com/tr, (2024). E.T.: 15.08.2024

https://www.onemsiyoruz.org, (2024). E.T.: 15.08.2024

https://www.sabancivakfi.org/tr/sosyal-degisim/e-bursum, (2024). E.T.: 15.08.2024

https://seeco.gov.tr "What is Social Entrepreneurship?" https://seeco.gov.tr/what-is-social-entrepreneurship-c-1936 E.T.: 08.08.2024

Leadbeater, C. (1997). The Rise Of The Social Entrepreneur (No. 25). Demos.

Lehner, O. M. (2013). Crowdfunding Social Ventures: A Model And Research Agenda. *Venture Capital,* 15(4), 289-311.

Mair, J. ve Marti, I. (2006). Social Entrepreneurship Research: A Source Of Explanation, Prediction, And Delight. *Journal Of World Business,* 41(1), 36-44.

Marquis, C. ve Park, A. (2014). Inside The Buy-One Give-One Model.

Milligan K. ve Schwab H. (2015). "Explainer: What İs A Social Entrepreneur?", https://www.weforum.org/agenda/2015/12/explainer-what-is-a-social-entrepreneur/ E.T.: 08.08.2024

Moss, T. W., Short, J. C., Payne, G. T. ve Lumpkin, G. T. (2011). Dual İdentities İn Social Ventures: An Exploratory Study. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 35(4), 805-830.

Mulgan, G. (2006). The Process Of Social İnnovation. *Innovations: Technology, Governance, Globalization,* 1(2), 145-162.

Nicholls, A. ve Opal, C. (2005). Fair Trade: Market-Driven Ethical Consumption.

Nicholls, A. (2006). S*ocial Entrepreneurship: New Models Of Sustainable Social Change.* Oxford University Press.

Nicholls, A. (2009). 'We Do Good Things, Don't We?':'Blended Value Accounting'in Social Entrepreneurship. *Accounting, Organizations And Society,* 34(6-7), 755-769.

Nicholls, A. (2010). The Legitimacy Of Social Entrepreneurship: Reflexive İsomorphism İn A Pre–Paradigmatic Field. *Entrepreneurship Theory And Practice,* 34(4), 611-633.

Özeren, E. ve Saatçioğlu, Ö. Y. (2016). Sosyal Girişimcilikte İnovasyon ve Farklılıkları Yönetmek: Çöp M Adam Örneği. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management,* 5(1), 71-96.

Prahalad, C. K. (2005). The Fortune At The Bottom Of The Pyramid. Financial Times/Prentice Hall.

Porter, M. E. ve Kramer, M. R. (2011). Criação De Valor Compartilhado. *Harvard Business Review,* 89(1/2), 62-77.

Putnam, R. D. (2000). Bowling Alone: The Collapse And Revival Of American Community. Touchstone.

Rosenberg, T. (2013). A Hospital Network With A Vision. The New York Times, 16.

Sagawa, S. ve Segal, E. (2000). Common İnterest, Common Good: Creating Value Through Business And Social Sector Partnerships. *California Management Review*, 42(2), 105-122.

Santos, F. M. (2012). A Positive Theory Of Social Entrepreneurship. Journal Of Business Ethics, 111(3), 335-351. https://doi.org/10.1007/s10551-012-1413-4 E.T.: 08.08.2024

Seelos, C. ve Mair, J. (2005). Social Entrepreneurship: Creating New Business Models To Serve The Poor. *Business Horizons,* 48(3), 241-246. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2004.11.006 E.T.: 08.08.2024

Smith R.F. (2023). "What Is Social Entrepreneurship, and Why Is It Important?", https://www.linkedin.com/pulse/what-social-entrepreneurship-why-important-robert-f-smith E.T.: 08.08.2024

Teasdale, S. (2010). How Can Social Enterprise Address Disadvantage? Evidence From An İnner City Community. *Journal of Nonprofit ve Public Sector Marketing,* 22(2), 89-107.

Thompson, J. L. Alvy, G., ve Lees, A. (2000). Social Entrepreneurship–A New Look At The People And The Potential. *Management Decision,* 38(5), 328-338.

Yunus, M., Moingeon, B. ve Lehmann-Ortega, L. (2010). Building Social Business Models: Lessons From The Grameen Experience. *Long Range Planning*, 43(2-3), 308-325.

Zahra, S. A., Gedajlovic, E., Neubaum, D. O. ve Shulman, J. M. (2009). A Typology Of Social Entrepreneurs: Motives, Search Processes And Ethical Challenges. *Journal Of Business Venturing,* 24(5), 519-532.

KAYNAKÇA

Afonso, P., Fonseca, M. ve Teodoro, T. (2021). Evaluation of Anxiety, Depression and Sleep Quality in Full-Time Teleworkers. *J. Public Health* 44, 797–804.

Allen, T. D., Golden, T. D. ve Shockley, K. M. (2015). How Effective is Telecommuting? Assessing the Status of Our Scientific Findings. *Psychological Science in the Public Interest*,16(2), 40-68.

Alkan-Meşhur, H. F. (2011). Geleceğin Çalışma Biçimi Tele Çalışmaya İlişkin Yaklaşımlar. İçinde M. Akgül, E. Derman, U. Çağlayan, ve A. Özgit (Editör), Akademik Bilişim'07 - IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Dumlupınar Üniversitesi (ss. 291–298). İstanbul: İNETD.

Alkan Meşhur, H. F. (2010). Organizasyonların Tele Çalışmaya İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(1), 1- 24

Aksoy, B. (2012). Bilgi Teknolojileri ve Yeni Çalışma İlişkileri. *Ege Akademik Bakış Dergisi,* 12(3), 401-414

Aksoy, C. G., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S. J., Dolls, M. ve Zarate, P. (2023, May). Time Savings When Working from Home. National Bureau of Economic Research, Working Paper 30866. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w30866/w30866.pdf (E.T.: 07.09.2024)

Athanasiadou, C. ve Theriou, G. (2021). Telework: Systematic Literature Review and Future Research Agenda. *Heliyon*, 7(10).

Antunes E.D., Bridi L.R.T., Santos, M. ve Fischer, F.M. (2023). Part-Time or Full-Time Teleworking? A Systematic Review of the Psychosocial Risk Factors of Telework from Home. *Frontiers in Psychology,* 14,1065593

Baert, S., Lippens, L., Moens, E., Weytjens, J. ve Sterkens, P. (2020). *The COVID-19 Crisis and Telework: A Research Survey on Experiences, Expectations and Hopes.* Institute for the Study of Labor (IZA): Germany

Barrero, J. M., Bloom, N. ve Davis, S. J. (2023). The Evolution of Work from Home. *Journal of Economic Perspectives*, 37(4), 23-50

Başkaya, R. ve Karacan, M. (2024). Evden Çalışma Yönteminde Bireyin Sosyalleşmesi Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İnsan Kaynakları Yönetimi Dergisi*, 3(1), 1-15

Başol, O. ve Çömlekçi, M. F. (2022). The Effect of Remote-Work Attıitude on Life Satisfaction: Investigating The Mediating Role of Job Satisfaction. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 77, 23-36.

Bathini, D. R. ve Kandathil, G. M. (2019). An Orchestrated Negotiated Exchange: Trading Home-Based Telework for Intensified Work. *J. Bus. Ethics* 154, 411–423

Battisti, E., Alfiero, S. ve Leonidou, E. (2022). Remote Working and Digital Transformation During The COVID-19 Pandemic: Economic–Financial Impacts and Psychological Drivers for Employees. *Journal of Business Research*, 150, 38-50.

Baycık, G., Doğan, S., Dulay Yangın, D. ve Yay, O. (2021). COVİD 19 Pandemisinde Uzaktan Çalışma: Tespit ve Öneriler. *Çalışma ve Toplum*, 3(70), 1683-1728.

Beckel, J. L. ve Fisher, G. G. (2022). Telework and Worker Health and Well-Being: A Review and Recommendations for Research and Practice. *International journal of environmental research and public health*, *19*(7), 3879.

Bedir, Z. (2023). Türkiye'de Evde Çalışma: SWOT Analizi ile Durum Değerlendirilmesi. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *15*(28), 80-90.

Bélanger, F. (1999). Workers' Propensity to Telecommute: An Empirical Study. *Information & Management*, 35(3), 139–153

Bélanger, F., Collins, R. W. ve Cheney, P. H. (2001). Technology Requirements and Work Group Gommunication for Telecommuters. *Information Systems Research*, 12(2), 155-176.

Blahopoulou, J., Ortiz-Bonnin, S., Montañez-Juan, M., Torrens Espinosa, G. ve García-Buades, M. E. (2022). Telework Satisfaction, Wellbeing and Performance in the Digital Era. Lessons Learned During COVID-19 Lockdown in Spain. *Current Psychology,* 41(5), 2507-2520.

Biron, M., Peretz, H. ve Turgeman-Lupo, K. (2020). Trait Optimism and Work from Home Adjustment in the COVID-19 Pandemic: Considering the Mediating Role of Situational Optimism and the Moderating Role of Cultural Optimism. *Sustainability*, 12(22), 9773.

Biron, M. ve Van Veldhoven, M. (2016). When Control Becomes a Liability rather than an Asset: Comparing Home and Office Days among Part-time Teleworkers. *Journal of Organizational Behavior*, 37(8), 1317-1337.

Bloom, N., Liang, J., Roberts, J. ve Ying, Z. (2015). Does Working from Home Work? Evidence from a Chinese Experiment. *The Quarterly Journal of Economics*, (130): 165–218.

Bloom, N., Barrero, J. M., Davis, S. J., Meyer, B. ve Mihaylov, E. (2023). Survey: Remote Work Isn't Going Away–And Executives Know It. *Harvard Business Review*, 28.

Carillo, K., Cachat-Rosset, G., Marsan, J., Saba, T. ve Klarsfeld, A. (2021). Adjusting to Epidemic-Induced Telework: Empirical Insights from Teleworkers in France. *European Journal of Information Systems*, 30(1), 69-88.

Chesley, N. (2014). Information and Communication Technology Use, Work Intensification and Employee Strain and Distress. *Work, Employment and Society*, 28(4), 589-610.

Countouris, N., De Stefano, V., Piasna, A. ve Rainone, S. (2023). Introduction. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The Future of Remote Work* (ss.7-17). Brussels: ETUI.

Crawford, J. (2022). Working from Home, Telework, and Psychological Wellbeing? A Systematic Review, *Sustainability,* 14(19), 11874

Darouei, M. ve Pluut, H. (2021). Work from Home Today for a Better tomorrow! How Working from Home Influences Work-Family Conflict and Employees' Start of the Next Workday. *Stress Health*. 37, 986–999.

Demirkaya, S. (2023). Çalışma Hayatında Şiddetin Yeni Görünümü: Dijital Şiddet. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR),* 10(100), 2629-2649.

DİSK (2016). Konfederasyonumuzun Uzaktan Çalışma ve Özel İstihdam Bürolarına Mesleki Anlamda Geçici İş İlişkisi Kurma Yetkisi Verilmesi Hakkındaki Görüşleri, http://disk.org.tr/2016/01/konfederasyonumuzun-uzaktan-calisma-ve-ozel-istihdam-burolarina -mesleki-anlamda-gecici-is-iliskisi-kurma-yetkisi-verilmesi-hakkindaki-gorusleri. (E. T.:15.03.2020).

Dupont, C., Giuliano, R. ve Godfroid, C. (2023). Teleworking, Task Sharing, and Work-Life Balance: A Gender Issue? Theoretical Approach. *Journal of Economics and Management,* 45, 374- 412.

Endeavor ve Melon (2024). Türkiye Teknoloji Sektörü Ücret ve Yan Haklar Araştırma Raporu - Haziran 2024. https://teammelon.co/uploads/haziran-2024-melon-endeavor-turkiye-teknoloji-sektoru-ucret-ve-yan-haklar-arastirma-raporu-1.pdf. (E.T.: 06.09.2024)

Erdayı, A. U. (2021). İşyeri Dışında Bir Esnek Çalışma Modeli Olarak Ev Eksenli Tele Çalışma: Beklentiler ve Sorunlu Alanlar. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(41), s. 1211-1246.

Esposito P., Mendolia S., Scicchitano S. ve Tealdi C. (2024), Working from Home and Job Satisfaction: The Role of Gender and Personality Traits, IZA DP 16751.

Eurofound (2022). The Rise in Telework: Impact on Working Conditions and Regulations. Luxembourg : Publications Office of the European Union.

Eurofound ve ILO (2017). Working Anytime, Anywhere: The Effects on the World of Work. Luxembourg ve Geneva: Publications Office of the European Union ve ILO.

Fagan, C., Lyonette, C., Smith, M., ve Saldaña-Tejeda, A. (2012). The Influence of Working Time Arrangements on Work–Life Integration of "Balance": A Review of the Evidence. Conditions of Work and Employment Series No. 32. Geneva: ILO.

Ferreira, P. ve Gomes, S. (2023). Work–Life Balance and Work from Home Experience: Perceived Organizational Support and Resilience of European Workers during COVID-19. *Administrative Sciences*, 13(6), 153

Gönüllü, C. (2021). Türkiye'de "Tele Çalışma" Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme: Gölge Çalışanlar. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 38(1), 41-57.

Görmüş, A. (2020). "Kovid-19 Pandemisi Döneminde Sosyal Mesafeli Çalışma Biçimi: Tele Çalışma", *Turkish Studies*, 15(4), s. 481-496

Griep, R. H., da Almeida, M. C. C., Barreto, S. M., Brunoni, A. R., Duncan, B. B., Giatti, L., et al. (2022). Working from Home, Work-Time Control and Mental Health: Results from the Brazilian Longitudinal Study of Adult Health (ELSA-Brasil). *Front. Psychol*. 13:993317

ILO (2008). Toolkit for mainstreaming employment and decent work. Geneva:ILO

ILO (2016). Challenges and Opportunities of Teleworking for Workers and Employers in the ICTS and Financial Services Sectors. Geneva:ILO

ILO (2020). COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma: Uygulama Kılavuzu. Cenevre: Uluslararası Çalışma Ofisi

ILO (2021a). Working from Home: From Invisibility to Decent Work, Geneva: ILO

ILO (2021b). Healthy and Safe Telework: Technical Brief. Geneva: World Health Organization ve International Labour Organization

ILO (2022). Working time and work-life balance around the world. Geneva: ILO

ILO (2024). World Employment and Social Outlook: Trends 2024. Geneva: International Labour Organization.

Keser, A. (2015). *Çalışma Psikolojisi*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Khorakian, A., Jahangir, M., Rahi, S., Eslami, G. ve Muterera, J. (2024). Remote Working and Work Performance During the COVID-19 Pandemic: The Role of Remote Work Satisfaction, Digital Literacy, and Cyberslacking. *Behaviour & Information Technology,* 43(10), 1938-1956.

Kıcır, B. (2018). Evden Çalışanlarda İş-Yaşam Dengesi: Çevirmenler Üzerinde Bir Araştırma. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20(1), 129–157.

Kley, S. ve Reimer, T. (2023). Exploring the Gender Gap in Teleworking from Home. The Roles of Worker's Characteristics, Occupational Positions and Gender Equality in Europe. *Social Indicators Research,* 168(1), 185-206.

Korukçu, N. ve Yıldırım, A. (2023). Covid-19 Pandemi Döneminde Uzaktan Çalışmanın İş-Aile Yaşam Dengesine Etkisinin İnsan Kaynakları Yönetimi Perspektifinden İncelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 15(3), 1715-1733.

Kossek, E. E., Thompson, R. J. ve Lautsch, B. A. (2015). Balanced Workplace Flexibility: Avoiding the Traps. *California Management Review*, 57(4), 5-25

Kumar, K. ve Velmurugan, R. (2018). A Study on the Work Life Balance of Generation Y Information Technology (IT) employees in Cochin. *Int. J. Eng. Technol.* 7, 142–147.

Kumar, P., Kumar, N., Aggarwal, P. ve Yeap, J. A. L. (2021). Working in Lockdown: The Relationship Between COVID-19 Induced Work Stressors, Job Performance, Distress, and Life Satisfaction. *Curr. Psychol*. 2021, 1–16.

Laß, I. ve M.Wooden. (2023). Working from Home and Work-Family Conflict. *Work, Employment & Society* 37(1): 176-195.

López-Igual, P. ve Rodríguez-Modroño, P. (2020). Who is Teleworking and Where from? Exploring the Main Determinants of Telework in Europe. *Sustainability*, 12(21), 8797.

Loezar-Hernández, M., Briones-Vozmediano, E., Ronda-Pérez, E. ve Otero-García, L. (2023). Juggling During Lockdown: Balancing Telework and Family Life in Pandemic Times and its Perceived Consequences for the Health and Wellbeing of Working Women. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(6), 4781.

Messenger, J. C. (2019). Introduction: Telework in the 21st Century –An Evolutionary Perspective. İçinde J. C. Messenger (Editör) *Telework in the 21st Century* (s. 1-34). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing

Messenger, J.C. (2023). Some Reflections on the Experience of Telework during the Covid-19 Pandemic: A Paradigm Shift and Its Implications for the World of Work. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (s.19-27). Brussels: ETUI.

Mirowska, A. ve Bakici, T. (2024). Working in a Bubble: Techno-Isolation as an Emerging Techno-Stressor in Teleworkers. *Information Technology & People*, 37(3), 1403-1422.

Noonan, M. C. ve Glass, J. L. (2012). The Hard Truth about Telecommuting. *Monthly Lab. Rev*., 135, 38-45.

Kossek, F. (2004). Telework: 21. Yüzyılın Yeni Çalışma Biçimi. *Öneri Dergisi*, 6(22), 145-165.

Özcan, D. (2018). Uzaktan Çalışmanın Türkiye'deki Çalışma Hayatı Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Özer Turan, B. (2019). Enformasyon Teknolojisiyle Evden Çalışma: Türkiye'de Hizmet Sektörü Üzerinden Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi

Öztırak, M. ve Barış, O. R. A. K. (2022). Uzaktan Çalışma Süreçlerinde Dijital Zorbalığın Örgütsel Dışlanmaya Etkisi Üzerine Bir Çalışma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 10(2), 605-630.

Raghuram, S., Tuertscher, P. ve Garud, R. (2010). Mapping the Field of Virtual Work: A Cocitation Analysis. *Information Systems Research*, 21(4), 983–999.

Rasnača, Z. (2023). Enforcing the Rights of Remote Workers: The Case of Digital Nomads. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (ss.201-219). Brussels: ETUI.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2024). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028) https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf. (E.T.: 06.07.2024)

Ter Hoeven, C. L. ve Van Zoonen, W. (2015). Flexible Work Designs and Employee Well-Being: Examining the Effects of Resources and Demands. *New Technology, Work and Employment*, 30(3), 237-255

Thörel, E., Pauls, N. ve Göritz, A. S. (2022). The Association of Work-Related Extended Availability with Recuperation, Well-Being, Life Domain Balance and work: A Meta-Analysis. *Organizational Psychology Review,* 12(4), 387-427.

Tutar, H. (2007). Katı Olan Her" İş" Sanallaşıyor veya İşgörenin Artan Yalnızlığı Üzerine: Kuramsal Bir Yaklaşım. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources,* 9(2), 116-141.

Üçdoğruk Gürel, Y., Kılıçaslan Y. ve İzmen, Ü. (2022). Türkiye'nin Dijital Dönüşüm Endeksi 2022. TÜBİSAD(Bilişim Sanayicileri Derneği). https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/DDE-2022-Raporu-Final.pdf. (E.T.: 06.06.2024)

Van Zoonen, W. ve Sivunen, A. E. (2022). The Impact of Remote Work and Mediated Communication Frequency on Isolation and Psychological Distress. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 31(4), 610-621

Vij, A., Barrie, H., Onur, I., Souza, F., Goodwin-Smith, I.. ve Beer, A. (2022). Encouraging the Continuation of Work-From-Home Practices in a Post-pandemic World. iMOVE final report (2022) https://imoveaustralia.com/wp-content/uploads/2022/02/IMove-UniSA-WfH-Research-Project-FINAL-CLEAN.pdf. (E.T.:11.08.2024)

Waight, C. L., Kjerfve, T. N., Kite, A., ve Smith, B. (2022). Connecting and relating in Brazil: Implications of remote work. *Human Resource Development International*, 25(2), 231-253.

Wheatley, D. (2017). Autonomy in Paid Work and Employee Subjective Well-Being. *Work and Occupations*, 44(3), 296-328.

Wöhrmann, A. M. ve Ebner, C. (2021). Understanding the Bright Side and the Dark Side of Telework: An Empirical Analysis of Working Conditions and Psychosomatic Health Complaints. *New Technology, Work and Employment*, 36(3), 348-370.

Zeynel, E. (2023). *Uzaktan Çalışma ve Değişen Liderlik*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Zwysen W. W. (2023). Remote Work as a New Dimension of Polarisation: Individual and Contextual Determinants of the Relationship Between Working from Home and Job Quality. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (ss.83-102). Brussels: ETUI

KAYNAKÇA

Akyüz, F. (2012). *Türkiye'de Kapitalizm ve Sosyal Güvencesizliğin İnşası*. SAV Yayınları.

Balta, E. (2013). "Herkes İçin Sağlıktan Paran Kadar Sağlığa: Türkiye'de Sağlık Politikalarının Neoliberal Dönüşümü". *Praksis Dergisi*, S. 30-31, 149-168.

Bauman, Z. (2005). *Bireyselleşmiş Toplum*. (Çev. Y. Alogan). İstanbul: İletişim Yayınları.

Çelik, A. (2022). *AKP'nin 20 Yılında Emeğin Halleri -Despotik Emek Rejimi Üstüne Yazılar (2002-2022)*. Açık Erişim, creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/.

DİSKAR (2024). *Türkiye'de Emeğin Durumu: Emek Araştırmaları (2020-2023)*. İstanbul: Mutlu Print Basım.

Ejde, H.L. ve Zorgun, M. (2022). "Türkiye'de Bütçe Politikalarının Gelir Dağılımına Etkisinin Değerlendirilmesi". *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 1085-1107.

Ercan, F. (1998). *Eğitim ve Kapitalizm -Neo-Liberal Eğitim Ekonomisinin Eleştirisi-*. İstanbul: Bilim ve ÖES ortak Yayını.

Erdoğdu, S. ve Kutlu, D. (2017). "Çalışan Yoksulluğu: Türkiye İçin Sosyal Politikalar Bağlamında Bir Değerlendirme". İçinde A. Makal ve A. Çelik (Editör). *Zor Zamanlarda Emek -Türkiye'de Çalışma Yaşamının Güncel Sorunları-*. (s.65-112). Ankara: İmge Kitabevi.

Gök, F. (2004). "Eğitimin Özelleştirilmesi". İçinde N.Balkan ve S.Savran (Editör). *2000'li Yıllarda Sürekli Kriz Politikaları 2*. (s.94-110). İstanbul: Metis Yayınları.

Graeber, D. (2021). *Tırışkadan İşler*. (Çev. B.Esen). İstanbul: Everest Yayınları.

Güler-Müftüoğlu, B. (2006). "Küresel ve Yerel Aktörlerin Sosyal Güvenlik Sisteminin Dönüşümüne Etkileri". *İktisat Dergisi*, Sayı:478, (Ekim), 42-47.

Hacısalihoğlu, E. (2018). "Güvencesizlik Döngüsünde Vazgeçil(e)meyen Güvence Arayışı: Çalışma , Geçim ve Sosyal Yardım Bağı". İçinde D.Kutlu (Editör). *Sosyal Yardım Alanlar, -Emek, Geçim, Siyaset ve Toplumsal Cinsiyet-*. (s.77-102). İstanbul: İletişim Yayınları.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamalari-Istatistikleri-2021-45553 (E.T.: 02.01.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Egitim-Harcamalari-Istatistikleri-2022-49574(E.T.: 014.02.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Saglik-Harcamalari-Istatistikleri-2022-49676 (E.T.: 19.02.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Saglik-Harcamalari-Istatistikleri-2022-49676 (E.T.:12.03.2024)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sosyal-Koruma-Istatistikleri-2021-45744 (E.T.: 12.03.2024)

https://www.birgun.net/haber/ilker-belek-le-bir-bakista-saglik-avrupa-2022-raporu-uzerine-saglikta-devrimmis-415848 (E.T.:13.03.2024)

https://www.evrensel.net/haber/455658/patronlar-mesem-onunde-kuyruk-oldu (E.T.:12.02.2024),

https://www.evrensel.net/haber/506466/universiteyi-birakan-ogrenci-sayisi-50-kentin-nufusundan-fazla 2023 (E.T.:19.02.2024)

https://www.evrensel.net/haber/506956/hekim-gocu-suruyor-2023-yilinda-3-bin-25-kisi-goc-icin-basvurdu (E.T.:05.06.2024)

https://www.isigmeclisi.org/20961-hayatini-kaybeden-mesem-li-arda-tonbul-un-arkadaslari-arkadasimizi-suc (E.T.:19.02.2024)

https://www.voaturkce.com/a/turkiye-egitime-devlet-katkisinin-azalmasi-nasil-sonuclar-doguruyor/7390245.html (E.T.:14.02.2024)

International Monetary Fund. (2021). World Economic Outlook Database. April.

Lister, J. ve Labonté, R. (2011). "Küreselleşme ve Sağlık Sistemlerinin Değişimi". İçinde R.Labonte, T. Schrecker, C. Packer ve V. Runnels (Editör). *Küreselleşme ve Sağlık: Süreç, Kanıtlar ve Politika*. (Çev: İ. Kayı ve Y. Yasin). (s.200-234). İstanbul: İnsev Yayınları.

OECD (2023), Education at a Glance: 2023 https://tedmem.org/storage/writes/November2023/kCGG0xg8T0MwPf7kdfbK.pdf

Okur, A.R. (2004) "Çok Çatı, Tek Çatı, Yok Çatı". *Türk-İş Dergisi*. S.362, (Temmuz-Ağustos)

Packer, C., Labonté, R. ve Runnels, V. (2011). "Küreselleşme ve Sağlık Emekçilerinin Sınır Ötesi Akışı". İçinde R.Labonte, T. Schrecker, C. Packer ve V. Runnels (Editör). *Küreselleşme ve Sağlık: Süreç, Kanıtlar ve Politika*. (Çev: İ. Kayı ve Y. Yasin). (s.234-255). İstanbul: İnsev Yayınları.

Standing, G. (2015). *Prekarya -Yeni Tehlikeli Sınıflar-*. (Çev. E.Bulut). 2. Baskı. İstanbul: İletişim Yayınları.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı. (2023). Ekonomi Sunumu. Ocak 2023

KAYNAKÇA

Adaman, F. ve Keyder, Ç. (2008). *Türkiye'de Büyük Kentlerin Gecekondu ve Çöküntü Mahallelerinde Yaşanan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma.* Avrupa Komisyonu ve Türkiye Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlığı Raporu.

Atkinson, A. B. (1987). On the Measurement of Poverty. Econometrica, 55(4), 749–764.

Albayrak, S. O. (2016). ABD Kamu Personel Rejiminde Esnek İstihdam (At-Will Employment) Eğilimi. *Mülkiye Dergisi,* 40(2), 43-66.

Alpaydın, Y. (2008). Türkiye'de Yoksulluk ve Eğitim İlişkileri. *İLEM Yıllık,* 3(3), 49-64.

Altan, Ö. Z. ve Şişman, Y. (2022). *Sosyal Politikanın Temel Konuları.* Eskişehir: Nisan Kitabevi.

Baş, K. (2009). Küreselleşme ve Gelir Dağılımı Eşitsizliği. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(1), 49-70.

Buğra, A. (2013). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika.* İstanbul: İletişim Yayınları, 6. Baskı.

Buğra Kavala, A. ve Keyder, Ç. (2008). *Kent Nüfusunun En Yoksul Kesiminin İstihdam Yapısı ve Geçinme Yöntemleri.* Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Politika Forumu Araştırma Raporu.

Canbey Özgüler, V. (2014). *Gelir, Servet ve Yoksulluk.* İstanbul: Cinius Yayınları, Birinci Baskı.

Cingano, F. (2014). *Trends in Income Inequality and its Impact on Economic Growth.* OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 163, OECD Publishing, Paris.

Çalışkan, Ş. (2007). Eğitim-İşsizlik ve Yoksulluk İlişkisi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 7(13), 284-308.

Çalışkan, Ş. (2010). Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk. *Sosyal Siyaset Konferansları,* 59(2), 89-132.

Çelik, A. (2004). AB Ülkeleri ve Türkiye'de Gelir Eşitsizliği: Piyasa Dağılımı-Yeniden Dağılım. *Çalışma ve Toplum,* 3(3), 53-91.

Demir Şeker, S. (2008). *Türkiye'de Sosyal Transferlerin Yoksulluk Üzerindeki Etkileri.* Ankara: Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü Planlama Uzmanlığı Tezi.

Eurostat. (2024). Income and Living Conditions. https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/ilc_sieusilc.htm (E.T.: 18.06.2024)

Eurostat. (2024a). At-Risk-of-Poverty Rate by Poverty Threshold and Household Type. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_li03__custom_12881551/default/table?lang=en (E.T.: 21.06.2024)

Eurostat. (2024b). Persons at Risk of Poverty or Social Exclusion by Age and Sex. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n/default/table?lang=en&category=livcon.ilc.ilc_pe.ilc_peps (E.T.: 18.06.2024).

Foster, J. E. (1998). Absolute versus Relative Poverty. *The American Economic Review,* 88(2), 335–341.

Göze, A. (1977). *Liberal, Marxist, Faşist ve Sosyal Devlet Sistemleri.* İstanbul Üniversitesi Yayınları, No: 2279.

Gürsel, S. ve Altındağ, O. (2010). *Kriz ve Gıda Enflasyonu Yoksulluğu Olumsuz Etkiliyor.* Bahçeşehir Üniversitesi, Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (Betam), Araştırma Notu 10/73.

Hagenaars, A. ve de Vos, K. (1988). The Definition and Measurement of Poverty. *The Journal of Human Resources,* 23(2), 211-221.

Hobhouste, L. (2019). *Liberalizm.* İstanbul: Liberus Yayınları, 39.

Karakaş, M. (2010). Küresel Yoksulluğun Öteki Yüzü: Yeni Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma. *Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(2), 1-16.

Kahraman, F. (2011). *Yoksulluğun Değişen Yüzü Çalışan Yoksullar: İstanbul Sancaktepe Kemal Türkler Mahallesi Üzerine Bir Araştırma.* Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kaya, İ. (2013). *Yoksulluk*. Ed. Y. Şişman, *Sosyal Sorunlar* içinde (ss. 80-100), Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2879.

Kuştepeli, Y. R. ve Halaç, U. (2004). Türkiye de Genel Gelir Dağılımının Analizi ve İyileştirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(4), 143-160.

Metin, B. (2013). *Türkiye'de 2000 Sonrası Dönemde Uygulanan Ekonomik ve Sosyal Politikalar Temelinde Yoksulluk Sorunu Ankara'da Uygulamalı Bir Araştırma.* Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi Yayınları, Yayın No: 39.

Öz, F. ve Bahadır Yılmaz, E. (2009). Ruh Sağlığının Korunmasında Önemli Bir Kavram: Psikolojik Sağlamlık. *JOHUFON,* 16(3), 82-9.

Öztürk, Ş. (2008). Kırsal Yoksulluk ve Neo-Liberal Ekonomi Politikaları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(5), 605-634.

Ravallion, M. ve Chen, S. (2011). Weakly Relative Poverty. *The Review of Economics and Statistics,* 93(4), 1251–1261.

Shaw, B. (1988). Poverty: Absolute or Relative? *Journal of Applied Philosophy,* 5(1), 27–36.

Smith, A. (1976). *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations.* Ed. R. H. Campbell ve A. S.Skinner, Oxford University Press, Vol. 1.

SocialIncome. (2024). World Poverty Statistics 2024. https://socialincome.org/en/int/world-poverty-statistics-2024?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw2dG1BhB4EiwA998cqF8ut7txIOXsvQWKlyhccYddO67k8OJvIxqTXA2tPI7JVwYIeYvu5BoCmgcQAvD_BwE (E.T.: 10.05.2024).

Şahin, T. (2009). *Sosyal Dışlanma ve Yoksulluk İlişkisi.* Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi.

Şahinoğlu, İ. ve Yılmaz, N. (2022). 1980 Sonrası Türkiye'de Refah Rejimi ve Kent Yoksullarının Yoksullukla Mücadele Stratejilerinin Dönüşümü: Sultanbeyli Örneği. *Öneri Dergisi,* 17(57), 417-446.

Townsend, P. (1962). The Meaning of Poverty. *The British Journal of Sociology,* 13(3), 210–227.

TÜİK. (2014). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2013. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2013-16083 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2015). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2014. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2014-18633 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2016). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2015. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2015-21584 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2017). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2016. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2016-24579 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2018). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2017. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2017-27823 (E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2019). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2018. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2018-30755 E.T.: 10.05.2024).

TÜİK. (2020). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2019. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2019-33820 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2021). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2020. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2020-37404 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2022). Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2021. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-ve-Yasam-Kosullari-Arastirmasi-2021-45581 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2023). Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yoksulluk-ve-Yasam-Kosullari-Istatistikleri-2022-49746 (E.T.: 13.05.2024).

TÜİK. (2023). Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Yoksulluk-ve-Yasam-Kosullari-Istatistikleri-2023-53713 (E.T.: 18.05.2024).

TÜİK. (2023). Gelir Dağılımı İstatistikleri, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Gelir-Dagilimi-Istatistikleri-2023-53711 (E.T.: 10.05.2024).

Türk-İş. (2024). Türk-İş Mayıs 2024 Açlık ve Yoksulluk Sınırı. https://www.turkis.org.tr/turk-is-mayis-2024-aclik-ve-yoksulluk-siniri/ (E.T.: 23.06.2024).

Ulutürk, S. ve Ersezer, D. (2011). Gelir, Gelir Dağılımı Yaklaşımları ve Devletin Rolü. *Maliye Araştırma Merkezi Konferansları,* (47), 87-105.

UNDP. (2022). 2022 Global Multidimensional Poverty Index (MPI). https://hdr.undp.org/content/2022-global-multidimensional-poverty-index-mpi#/indicies/MPI (E.T.: 10.05.2024).

World Bank. (2024). SDG Indicator Metadata. https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-01-01-01a.pdf (E.T.: 22.06.2024).

Yayla, A. (2002). *Liberalizm.* Ankara: Liberte Yayınları, 73.

Yentürk, N. (2013). Türkiye'de Yoksullara Yönelik Harcamalar. *ODTÜ Gelişme Dergisi,* 40, 433- 464.

Yüksel Arabacı, R. (2017). *Gelir Dağılımı ve Yoksulluk.* Ed. A. Tokol ve Y. Alper. Sosyal Politika içinde (ss. 178-207), Bursa: Dora Basın Yayım Dağıtım.

Yüksel Arabacı, R. (2019). Dünya Bankasının Yeni Uluslararası Yoksulluk Sınırları ve Küresel Yoksulluğun Yeniden Değerlendirilmesi. *Sosyal Güvenlik Dergisi,* 9(1), 123-140.

KAYNAKÇA

Aktuna, H. C. ve Kılıçlar, A. (2019). Yöneticilerin Liderlik Tarzları ile İşgörenlerin Performansı Arasındaki İlişki. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 299-322.

Aşık, N. (2005). Otel İşletmelerinde İşgörenlerin Örgütsel Stres Kaynakları ve Stresin Bireysel Sonuçlarına İlişkin Bir Araştırma. *Mevzuat Dergisi*, *8*, 91.

Bass, B. M. (1998). *Transformational leadership : Individual, military and educational impact*. Mahwah, NJ: Erlbaum

Bedeian, A. G. ve Armenakis, A. A. (1981). A Path-Analytic Study Of The Consequences Of Role Conflict And Ambiguity. *Academy of Management Journal, 24*(2), 417-424.

Brownell, J. (1990). The Symbolic/Culture Approach: Managing Transition In The Service Industry. *International Journal of Hospitality Management, 9*(3), 191-205.

Capel, S. A., Sisley, B. L. ve Desertrain, G. S. (1987). The Relationship Of Role Conflict and Role Ambiguity To Burnout In High School Basketball Coaches. *Exercise Psychology, 9*(2), 106-117.

Chei, C.H., Yee, H. C., Men, L.P. ve Bee, L.L. (2014). Factors Affect Employees' Performance In Hotel Industry, Bachelor of Business Administration Thesis, University Tunku Abdul Rahman, Malaysia.

Cooper, C., Cooper, R., ve Eaker, L. (1988). *Living with stress*: Penguin Books.

Cooper, C. L. (1984). Executive stress: A Ten-Country Comparison. *Human Resource Management, 23*(4), 395-407.

Çavuş, M. F. (2008). Personel Güçlendirme: İmalat Sanayi İşletmelerinde Bir Araştırma. *Journal of Yaşar University*, *3*(10), 1287-1300.

Demirci, B., ve Seçilmiş, C. (2017). Restoran İşletmelerinde Rol Stresi ve Lider-Üye Etkileşiminin İşten Ayrılma Niyetine Etkisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 31*(3), 228-238.

Deveci, B. (2017). "İş Stresi ve Turizm Işletmelerinde Yapılan Araştırmalara Ilişkin Bir Değerlendirme", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(20), 39-53.

Donnollen, A. (1998). *Takım Dili*. (Çev: Osman Akınhay) İstanbul: Sistem Yayıncılık

Edwards, J. R. (2001). Multidimensional constructs in organizational behavior research: An integrative analytical framework. *Organizational research methods 4(2),144-192.*

Fisher, R. T. (2001). Role stress, the Type A behaviour pattern, and external auditor job satisfaction and performance. *Behavioral Research in Accounting*(13).

Ghebregiorgis, F. (2018). Factors Influencing Employee Performance In Hotel-A Comparative Study of Government and Privately Owned Hotels In Eritrea. *International Journal of Research in Business Studies and Management*, *5*(11), 1-9.

Hartline MD ve Ferrell OC. 1996. The management of customer-contact service employees: an empirical investigation. Journal of Marketing 60(Ekim). 52–70.

Hedge, A., Burge, P., Robertson, A., Wilson, S., & Harris-Bass, J. (1992). Work-Related Illness in Offices: A Proposed Model Of The "Sick Building Syndrome". *Environment International, 15*(1-6), 143-158.

Hoctutt. M A. ve Stones, T. H. (1988). The Impact of Employes Empowerment on the Quality of Service Recovery Effort. *Journal of Quality Management, 3*(1): 15-25.

Ivancevich, J. M., ve Matteson, M. T. (1980). *Stress and work: A managerial perspective*: Scott Foresman.

Katz, D. ve Kahn, R. L. (1977). *Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi*, Çev. Halil Can ve Yavuz Bayar, Doğan Basımevi, Ankara.

Katzenbach, J.R. ve Smith, D. K. (1993), *The Wisdom of Teams: Creating The High-Performance Organisation*. Harvard Business School Press, Boston, MA,

Kim, B. P., Murrmann, S. K., ve Lee, G. (2009). Moderating Effects Of Gender and Organizational Level Between Role Stress and Job Satisfaction among Hotel Employees. *International Journal of Hospitality Management, 28*(4), 612-619.

King, L. A., ve King, D. W. (1990). Role Conflict and Role Ambiguity: A Critical Assessment of Construct Validity. *Psychological Bulletin, 107*(1), 48.

Larson, L. L. (2004). Internal Auditors and Job Stress. *Managerial Auditing Journal*.

Manion, J. (2000). Retaining Current Leaders. *Health Forum Journal, 43* (5), 24- 27.

Manshor, A. T., Fontaine, R., ve Choy, C. S. (2003). Occupational Stress among Managers: A Malaysian Survey. *Journal of managerial psychology, 18*(6), 622-628

Miles, R. H. (1975). An Empirical Test of Causal Inference Between Role Perceptions of Conflict and Ambiguity and Various Personal Outcomes. *Journal of Applied Psychology, 60*(3), 334.

Motowildo, S. J. (2003) *Job Performance. In W.C. Borman*, D.R. llgen, & R. J. Klimoski (Ed.), Handbook of Psychology (vol. 12, Industrial/ Organizational Psychology). 39-53. New York: Wiley.

Mwita, J. I. (2000). "Performance Management Model: A Systemsbased Approach to Public Service Quality". *International Journal of Public Sector Management. 13,* 19-37.

Rizzo, J. R., House, R. J., ve Lirtzman, S. I. (1970). Role Conflict And Ambiguity in Complex Organizations. *Administrative science quarterly*, 150-163.

Schuler, R. S., Aldag, R. J., ve Brief, A. P. (1977). Role Conflict And Ambiguity: A Scale Analysis. *Organizational Behavior Human Performance, 20*(1), 111-128.

Selye, H. (1976). Stress without distress. In *Psychopathology of human adaptation* (137-146): Springer.

SHIK, H. (2017). Factors Influencing Employee's Performance in Hotel Industry, *International Journal of Research, 4* (7), 11421157.

Spreitzer, G. M. ve Quinn, R. E. (1996). Empowering middle managers to be transformational leaders. *Journal of Applied Behavioral Science, 32* (3), 237- 261.

Sullivan , S. E., ve Bhagar, R. S. (1992). Organizational Stress,Job Saticfaction and Job Performance: Where Do We Go From Here?. *Journal of Management, 18* (2), 353- 374.

Sümter, E. (2003). Örgütlerde Takım Çalışması ve Performansa Etkileri. Marmara Üniversitesi (Yayımlanlamış Yüksek Lisans Tezi).

Tubre, T. C., ve Collins, J. M. (2000). Jackson And Schuler (1985) Revisited: A Meta-Analysis Of The Relationships Between Role Ambiguity, Role Conflict, And Job Performance. *Journal of Management*, *26*(1), 155-169.

Wilson, M. G., Dejoy, D. M., Vandenberg, R. J., Richardson, H. A., ve Mcgrath, A. L. (2004). Work characteristics and employee health and well-being: Test of a model of healthy work organization. Journal of occupational and organizational psychology, 77(4), 565-588.

Yiğit, S., ve Yazarken, H. (2014). Liderlik Tarzı ile Mesleki Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(41), 71-84.

Yüksel, A., ve Kılınç, U. K. (2003). Konaklama işletmelerinde Yetkilendirme ve Şikayet Sonrası Müşteri Davranışları Üzerine Etkileri. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, *14*(2), 107-118.

Zhang, P. (2017). *A Study of the Factors That Affect Employee Performance in The Uk Hotels* (Doctoral dissertation, California State Polytechnic University, Pomona).

KAYNAKÇA

Adnan, N.H. ve Ressang, A. (2016). Ergonomics Awareness on Construction Site. http://civil.utm.my/wp-content/uploads/2016/12/Ergonomics-Awareness-on-Construction-Site.pdf , (E.T.:15.10.2024).

Ağar, A. ve Kızıltan, B. (2022). Ofis Çalışanlarında Kas İskelet Sistemi Sorunları ve Ergonomi. *OHS Academy*, 5(1), 50-56.

Akpınar, T., Çakmakkaya, B. Y. ve Batur, N. (2018). Ofis Çalışanlarının Sağlığının Korunmasında Çözüm Önerisi Olarak Ergonomi Bilimi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 76-98.

Aksüt, G., Eren, T. ve Tüfekçi, M. (2020). Ergonomik Risk Faktörlerinin Sınıflandırılması: Bir Literatür Taraması. *Ergonomi*, 3(3), 169-192.

Arıcak, F. (2023). The Concerns That New Technology Brings to The Agriculture and Food Sector. *MAS Journal of Applied Sciences*, 8(1), 16-21.

Atasoy, A., Keskin, F., Başkesen, N. ve Tekingündüz, S. (2010). Laboratuvar Çalışanlarında İşe Bağlı Kas-İskelet Sistemi Sorunları ve Ergonomik Risklerin Değerlendirilmesi. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi,* 2(2), 90-113.

Ayanoğlu, C. (2007). İşyerinde Ergonomi ve Stres. *İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi,* 34(7), 29.

BLS Handbook of Methods. (2023). BLS Handbook of Methods. www.bls.gov/opub/hom/soii/home.ht, (E.T.:15.10.2024).

Bentley, T. (2009). The Role of Latent and Active Failures in Workplace Slips, Trips And Falls: An Information Processing Approach. *Applied ergonomics*, 40(2), 175-180.

Bilgiç, E. A. (2013). İşyerinde Ergonomik Risklerin Değerlendirilmesi; Tehlikeli Sınıfta Yer Alan Bir Fabrikanın Üretim Sahalarında Çalışan Kişilerin Kas İskelet Sistemi Yakınmaları ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Braam, I. T. J., van Dormolen, M. ve Frings-Dresen, M. H. (1996). The Work Load of Warehouse Workers in Three Different Working Systems. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 17(6), 469-480.

Chan, A., Wong, F., Chan, D., Yam, M., Kwok, A., Lam, E. ve Cheu, E. (2008). Work at Height Fatalities in The Repair, Maintenance, Alteration, and Addition Work. *Journal of Construction Engineering and Management,* 134(7), 527-535.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. (2022). Referans Kaynaklar. https://live.csgb.gov.tr/calisma-genel-mudurlugu/tr/adil-gecis/referans-kaynaklar/ , (E.T.:15.10.2024)

Çiçek, Ö. ve Öçal, M. (2016). Dünyada ve Türkiye'de İş Sağlığı ve İş Güvenliğinin Gidişatı. *Hak- iş Uluslararası Emek ve Toplum,* 5 (11), 106-129.

De Macêdo, T. A. M., Cabral, E. L. D. S., Silva Castro, W. R., De Souza Junior, C. C., Da Costa Junior, J. F., Pedrosa, F. M., Da Silva, A. B., De Medeiros, V. R. F., De Souza, R. P., Cabral, M. A. L. ve Másculo, F. S. (2020). Ergonomics and Telework: A Systematic Review. *Work*, 66(4), 777-788.

Daneshmandi, H., Choobineh, A. R., Ghaem, H., Alhamd, M. ve Fakherpour, A. (2017). The Effect of Musculoskeletal Problems on Fatigue and Productivity of Office Personnel: A Cross-Sectional Study. *Journal of Preventive Medicine and Hygiene,* 58(3), E252-E258.

Diyana, M. K. (2019). Risk Factors Analysis: Work-related Musculoskeletal Disorders Among Male Traffic Policemen Using High-Powered Motorcycles. *International Journal of Industrial Ergonomics*, *74*, 102863.

Ergün A. ve Kürklü G.(2014). Mevzuatta Yapılan Yeni Değişiklikler ile Yüksekte Çalışmalarda İş Sağlığı ve Güvenliği, İçinde *7. Ulusal Çatı & Cephe Sempozyumu*,(ss. 305-311), Yıldız Teknik Üniversitesi Beşiktaş – İstanbul, 3 - 4 Nisan 2014

European Agency for Safety and Health at Work. (2021). Working at Height. https://oshwiki.eu/wiki/Working_at_height, (E.T.:15.10.2024).

Health and Safety Executive. (2007). "Warehousing and Storage: A Guide to Health and Safety". UK., https://www.hse.gov.uk/pubns/books/hsg76.htm , (E.T.:15.10.2024).

İSGÜM. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü: Kimyasalların Güvenli Depolanması Rehberi. T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Genel Yayın No: 45. Ankara.

Jindo, T., Kai, Y., Kitano, N., Makishima, M., Takeda, K. ve Arao, T. (2021). Impact of Ergonomics on Cardiometabolic Risk in Office Workers: Transition to Activity-Based Working With Height-Adjustable Desk. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 63(5), e267-e275.

Koç, S. ve Testik, Ö. M.(2016). Mobilya Sektöründe Yaşanan Kas-İskelet Sistemi Risklerinin Farklı Değerlendirme Metotları ile İncelenmesi ve Minimizasyonu. *Endüstri Mühendisliği Dergisi*. *27*(2), 2.

Lavender, S. A., Marras, W. S., Ferguson, S. A., Splittstoesser, R. E. ve Yang, G. (2012). Developing Physical Exposure-Based Back Injury Risk Models Applicable to Manual Handling Jobs in Distribution Centers. *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, *9*(7), 450-459.

Mapfre, R. E. (2008). Warehouse Safety Guide. İspanya. Mapfre, RE, https://www.mapfrere.com/media/safety-guide-warehouses.pdf , (E.T.:15.10.2024)

Mulyati, G. T., Maksum, M., Purwantana, B. ve Ainuri, M. (2019, November). Ergonomic risk identification for rice harvesting worker. İçinde IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 355, No. 1, p. 012032). IOP Publishing.

Muncke, J., Backhaus, T., Geueke, B., Maffini, M., Martin, O., Myers, J., Soto, A., Trasande, L., Trier, X. ve Scheringer, M. (2017). Scientific Challenges in The Risk Assessment of Food Contact Materials. *Environmental Health Perspectives*, 125(9).

Murat, B. (2016). Depolarda İş Sağlığı ve Güvenliği Tedbirleri. Doktora Tezi. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Murat, B. ve Yılmaz, K. (2021, February). Depolarda İş Sağlığı ve Güvenliği Bakımından Risk Faktörleri. International Symposium of Scientific Research and Innovative Studies (Vol. 22, p. 25).

Goode, N., Salmon, P. M., Lenné, M. G. ve Hillard, P. (2014). Systems Thinking Applied to Safety During Manual Handling Tasks in The Transport and Storage İndustry. *Accident Analysis & Prevention,* 68, 181-191.

OSHA. (2016). Warehousing-pocket Guide. https://www.osha.gov/sites/default/files/publications/OSHA3916.pdf , (E.T.:15.10.2024)

Ovacıllı, S. ve Pekiner, T. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Rehberi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yayın No:9. Ankara.

Panta, M. ve Vrysagotis, V. (2011). A New Managerial Approach to Safety at Workplace in Warehousing Systems: A Case Study. *Advances in Management and Applied Economics*, 1(3), 115.

Sadłowska-Wrzesińska, J. (2016). Assessment of Safety and Health of Storage Workers: A psychosocial approach. *LogForum*, 12(1), 25-35.

Stefanov, M. (2023). Current State and İmprovement Prospects of Warehouse Workers Health and Safety Practices in Bulgarian Manufacturing and Trading Organizations. *Acta Logistica*, 10(3).

Sosyal Güvenlik Kurumu. (2020). İş Kazası ve Meslek Hastalığı İstatistikleri. http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik/(E.T.:15.10.2024)

KAYNAKÇA

Bayramoğlu, S. (2005). Türkiye'de Bölgesel Politikaların Gelişimi. İçinde M.Turan (Editör).*Bölge Kalkınma Ajansları -Nedir, Ne Değildir?-* (ss. 35-120). Ankara: Paragraf Yayınevi.

Becattini G. (1990). The Marhallian Industrial District as a Socio-Economic Nation. İçinde F.Dyke, G. Becattini ve W. Sengenberg (Ed.) *İndustrial Districts and Inter-Firm Cooperation in İtaly* (ss. 37-51). Ceneve: International Institute for Lobour Studies ILO.

Brenner N. ve Theodore N. (2002). Cities and Geographies of "Actually exis-ting Neoliberalism. İçinde N.Theodore ve N.Brenner (editör.). *Space of Neoliberalism: Urban Restructu-ring in Western Europe and Norh America* (ss.349-379). Antipode. Vol: 34, N: 3.

Ciğerci Ulukan, N. ve Ulukan, U. (2018). Çay Tarımı ve Göçmen Emeği: Doğu Karadeniz'de Gürcü İşçiler. İçinde Ç.E. Şahin ve A. Özsoy Özmen (Editör). *Current Debates in Labor Economics and Industrial Relations* (ss.101-114). London: IJOPEC.

Ciğerci-Ulukan, N. (2021). Tarımsal Üretim ve Göç Politikaları: Çay Tarımında Gürcü İşçiler. İçinde F. Genç ve Ö. Şendeniz (Editör). *Çaydan Öte: Tarladan Demliğe Mekânda ve Bellekte Çay* (ss. 171-188). İstanbul: Gola Yayınları.

Ciğerci Ulukan N. (2024). Doğu Karadeniz'de Tarımsal Üretimde Kadın Emeğinin Değişen Görünümleri. İçinde S.Kablay (Editör). *23. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi Özet Bildiri Kitabı* (ss.213-214). Ankara: Emsal Matbaa.

Değirmenci, S. (2021). *Kapitalizm ve Tarım*. İstanbul: SAV Yayınları.

Değirmenci, S. ve Güler, B. (2020) Tarımda Finansallaşma ve Metalaşma Sürecinde Lisanslı Depoculuğun İşlevi. *Çalışma ve Toplum,* 20(3), 1409-1428.

DOKAP (2013). 2014-2018 Eylem Planı, https://www.dokap.gov.tr/Upload/Genel/dokap-eylem-plani-2014-2018-suzpdf-243756-rd_43.pdf (E.T.:08.05.2024)

DOKAP (2020). *2021-2023 dönemi Bölge Kalkınma Programı.*

https://www.dokap.gov.tr/Upload/Genel/dokap-bolge-kalkinma-programi-eylem-plani-2021-2023-pdf-505396-rd_51.pdf (E.T.:08.05.2024)

DOKAP (2023). *2024-2028 Stratejik Plan*. https://www.dokap.gov.tr/stratejik-planlar/listele/3

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013). https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ (E.T.:10.08.2024)

Genç, F. (2024). Çay Bitkisini İşe Koşmak: Plantasyon Mantığı ile Şekillenen Bir İlişkiler Ekolojisi. İçinde S. Kablay (Editör). *23. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi Özet Bildiri Kitabı* (ss.209-210). Ankara: Emsal Matbaa.

Gülalp, H. (1993). *Kapitalizm Sınıflar ve Devlet*. İstanbul: Belge Yayınları.

Güler-Müftüoğlu, B. (2012). Türkiye'de Yeni Emek Denetim ve Kontrol Alanı: Kalkınma Ajansları, *Çalışma ve Toplum*. 2012/2 (33), 95-116.

Güler-Müftüoğlu, B. (2005). Küresel Rekabetin Cazibe Merkezleri: Yerel/Bölgesel Dinamikler. İçinde A.Arı (Editör). *Bölgesel Kalkınma Politikalar ve Yeni Dinamikler* (ss.117-149). İstanbul: Derin Yayınevi.

Güler-Müftüoğlu, B. ve Ercan. F. (2007a). Yeniden Biçimlenen Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin Yereli Ulusal ve Uluslararası Dinamikleri. *V. GAP ve Sanayi Kongresi*. Ankara: TMMOB Makine Mühendisleri Odası. 74-91.

Güler-Müftüoğlu, B. ve Ercan. F. (2007b). Bölgesel Kalkınmadan Bölgesel Birikime: Olumluluklar/ Fırsatlar Ve Olumsuzluklar/Tehditler Açısından Karadeniz Bölgesi. İçinde *1. Karadeniz Sanayileşme Ve Çevre Sempozyumu Bildiriler Kitabı (ss11-23).* Ankara: TMMOB Makine Mühendisleri Odası.

Güler-Müftüoğlu, B. ve Ulukan, U. (2010). Sanayiden Tarlaya Değişim İlişkisi: Sözleşmeli Üretim/ Çiftçilik ve Mülksüzleşme. İçinde S. Bayramoğlu-Özuğurlu (Editör). *Toprak Mülkiyeti -Sempozyum Bildirileri-* (ss. 272-284). Ankara: Memleket Yayınları.

Güler, B. (2021). "Üretim İlişkilerinin Dönüşümü: Tarladan Çaya İzlence". İçinde F. Genç ve Ö. Şendeniz (Editör). *Çaydan Öte: Tarladan Demliğe Mekânda ve Bellekte Çay* (ss.23-50). İstanbul: Gola Yayınları.

Gündoğdu, İ. (2009). Sermayenin Bölgesel Kalkınma Eğilim(ler)i: Kalkınma Ajansları Yasası Kalkınma Ajansları Yasası Üzerine Tarihsel Coğrafi ve Materyalist Bir İnceleme, *Praksis Dergisi*, 19, 267-302.

http://www.tepav.org.tr/tur/index.php?type=article&cid=20 (E. T.:02.01.2006)

https://ekolojibirligi.org/ekolojik-talan-karadenizin-dengesini-bozdu/ (E. T.:09.08.2024)

https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-54303049 (E.T.:09.08.2024)

https://www.birgun.net/haber/cengiz-10-koyu-daha-yutacak-547180 (E.T.:21.08.2024)

İnce, D. (2023). *"Yeşil Yol Projesi" Devlet ve Sermayenin Doğa İle İmtihanı*. İstanbul: Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları.

İTO (2003). *Yerel/Bölgesel Ekonomik Kalkınma ve Rekabet Gücünün Artırılması: Bölgesel Kalkınma Ajansları*. Yayın No: 8. İstanbul: İTO Yayınları.

Kamplisky R. (2000). Speading The Gains From Globalisation: What Can Be Learned From Value Chain Analysis?. *IDS Working Paper* 110. Bringhton: Instıtute Development Studies.

Köse, A. ve Karahanoğulları, Y. (2005). Türkiye'de Faktör ve Varlık Gelirlerinin Sınıfsal Temellerine İlişkin Gözlemler. *Toplum ve Bilim,* 104, 22-47.

OECD (2000). *The OECD Reviews of Regulatory Reform-Reform in Poland: From Transition to New Regulatory Challenges*. Paris.

OECD (2001a). *LEED-CEI-EBRD Project on Industrial Districts and Local Clusters 2001-2002*. www.oecd.org . (E.T.:07.07.2004)

OECD (2001b). *OECD-DATAR World Congress on Local Clusters*. www.oecd.org . (E.T.:07.07.2004)

OECD (2004). Decentralisation and Proverty in Developing Countries: Exploring The İmpact, Development Centre". *Working Paper*. No: 236.

Peck J. ve Tickell A. (2002). Neoliberalizing Space" Space of Neolibe-ralism: Urban Restructuring in Western Europe and Norh America". İçinde. N.Theodore ve N.Brenner (Ed.). *Space of Neoliberalism: Urban Restructu-ring in Western Europe and Norh America*. (ss.380-404). Antipode. Vol: 34, N: 3.

Pike, A., Rodríguez-Pose, A. ve Tomaney, J. (2011). Introduction-A Handbook of Local and Regional Development. İçinde A. Pike, A. Rodríguez-Pose ve J. Tomaney (Ed.). *Handbook of Local and Regional Development* (ss.1-14). USA ve Canada: Routledge Handbooks,.

Pike, A., Rodríguez-Pose, A. ve Tomaney, J. (2016). Shifting Horizons in Local and Regional Development. *Regional Studies*. 1-12, (http://eprints.lse.ac.uk) of the LSE Research Online website (E.T.:08.08.2024)

Piore, M. ve Sabel, C.F. (1984). *The Second Industrial Divide-Possibilities for Prospority*. New York: Basic Books Publishers

Schmitz H. (1995). Small Shomakers and Fordist Gaints: Tale of a Supercluster. *World Development*. . 23(1), 9-28.

Storper M. (1995). The Resurgence of The Global Economies Ten Years Later. *European Urban and Regional Studies*, 2(3),. 191-221.

Storper, M. ve Scott, A.J. (1990). Work Organisation and Local Labour Markets in an Era of Flexible Production". *Internatinal Labour Review*. 129(5), 584-588.

T.C. Kalkınma Bakanlığı (2014). *Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/11/2014-2023_B%C3%B6lgesel_Geli%C5%9Fme_Ulusal_Stratejisi.pdf (E.T.:31.08.2024)

T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). *On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (Erişim Tarihi 08.05.2024)

Talbot, J. (2002). Tropical Commondity Chains Forward Integration Strategies and İnternational Inequality Coffee, Cocoa and Tea. *Review of International Politica Economy*. 9(4), 701-714.

Ulukan, U. (2021). Türkiye'de Çay Tarımında Yeni Dinamikler ve Yani Sorunlar. İçinde F. Genç ve Ö. Şendeniz (Editör). *Çaydan Öte: Tarladan Demliğe Mekânda ve Bellekte Çay*. (ss.155-170) İstanbul: Gola Yayınları.

Ulukan, U. (2024). Doğu Karadeniz'de Kırsal Dönüşüm, Göç Süreçleri ve Sınıfsal Dinamikler. İçinde S.Kablay (Editör). *23. Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Kongresi Özet Bildiri Kitabı* (ss.211-212). Ankara: Emsal Matbaa.

www.eurada.org, (E. T.:09.08.2024)

Editör:
Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Plastik Sanatlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

PLASTİK SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-8223-23-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

PLASTİK SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun
VI+120 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-8223-23-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Antmen, A. (2016). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar. (*7. Baskı). Sel Yayıncılık.

Arttv. (2024, 9 Eylül). Portre: Çağdaş Erçelik. https://www.arttv.com.tr/sanatcilar/diger/portre-cagdas-ercelik

Bradley, M. (2009). The İmportance of Colour on Ancient Marble Sculpture. *Art history*, *32*(3), 427-457.

Brinkmann, V. (2017) *Gods in Color Polychromy in The Ancient World* (Vinzenz Brinkmann, Renée Dreyfus, and Ulrike Koch-Brinkmann, Edt.). Prestel.

Claridge, A. (2011). Looking for Colour on Greek and Roman Sculpture. *Journal of Art Historiography, (5),1*.

Daşkesen, H. (2020). *Rengin heykel sanatında anlam ve biçime etkisi* (Sanatta Yeterlik Tezi). Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Heykel Anasanat Dalı, İstanbul.

Doğan Özcan, Ç., & Kızılırmak Çekinmez, B. (2024). Kadın Sanatçıların Gözünden Türk Mitolojisi: Selma Gürbüz, Canan Şenol ve Can Göknil. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (15), 1110-1121. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1420015

Erçelik, Ç. (2024, 9 Eylül). Portfolio. https://cagdasercelik.blogspot.com/

Eyüpoğlu, İ., & Göktepeliler, Ö. (2024). Resimden Heykele, Heykelden Resme. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(2), 142-159.

Gombrich, E. H. (2007). *Sanatın Öyküsü* (Erol, Erduran; Ömer Erduran, Çev.) (5. Baskı), Remzi Kitabevi.

Gürgen, İ. (2022). Eski Çağ Renkleri ve Anlamları, *OANNES – Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4/1, ss. 259 – 275.

Hagele, H. (2013). *Colour in Sculpture: A Survey from Ancient Mesopotamia to the Present*. Cambridge Scholars Publishing.

Hakyemez, A. G. (2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik ile röportaj. https://www.aysegulayhakyemez.com/2013/08/cagdas-ercelik-sanatcilari-hep-cok-buyuk-bir-mutlulugu-yasayan-insanlar-olarak-hayal-ettim-onlarin-yasadigi-mutluluga-ulasabilmek-icin-sanat-yapmaya-calisiyorum.html

Hirst, K. K. (2024, 2 Eylül). The Tell Asmar Sculpture Hoard of Prayerful People. https://www.thoughtco.com/tell-asmar-sculpture-hoard-169594

Huntürk, Ö. (2016). *Heykel ve Sanat Kuramları.* Hayalperest Yayınevi.

Ikram, S. (2014). *A Companion to Ancient Egyptian Art* (Melinda K. Hartwig, Edt.). Wiley-Blackwell.

Instagram. (2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik. https://www.instagram.com/cagdasercelik/

Korkut, P. (2024, 5 Eylül). Pınar'la Farklı Açılar: Çağdaş Erçelik. https://www.haber3.com/kose-yazisi/pinarla-farkli-acilar-cagdas-ercelik/6100975

Museocanova. (2024, 8 Eylül). Antonio Canova. https://www.museocanova.it/en/antonio-canova/canova-nel-mondo/)

Özyeğin. (2024, 8 Eylül). Çağdaş Erçelik. https://arts.ozyegin.edu.tr/tr/artist/cagdas-ercelik

Parmaksız, M. (2024). *Antik Yunan Sanatı Boyalı Heykellerinde Form ve Renk Olgusu* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı, Isparta.

Röportaj (10.09.2024). Heykellerindeki renk kullanımı konusunda Çağdaş Erçelik ile araştırmacı arasında telefon görüşmesi yoluyla gerçekleştirilen bu röportaj 10 Eylül 2024 tarihinde gerçekleşmiş ve 19 dakika sürmüştür.

Sanat Tasarım Gazetesi. (2024, 8 Eylül). Çağdaş Erçelik "Hayalbaz" Heykel Sergisi. https://sanattasarimgazetesi.com/?p=34708

Sanatkop. (2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik Dostoyevski Resim ve Heykel Sergisi. https://sanatkop.com/index.php/cagdas-ercelik-dostoyevski-resim-ve-heykel-sergisi/

Sanatokur. *(2024, 9 Eylül). Çağdaş Erçelik'in "Hayalbaz" İsimli Sergisi.* https://sanatokur.com/cagdas-ercelik-kisisel-sergisi-galeri-selvin-arnavutkoyde/

Siotto, E. & Cignoni, P. (2024). Digital methods and techniques for reconstructing and visualizing ancient 3D polychromy–An overview. *Journal of Cultural Heritage*, *68*, 59-85.

Ülger, K. (2024). Gotik, Rönesans ve Barok Dönem Resim Sanatının Heykel ve Mimari Disiplinleriyle Etkileşiminin Sanat eserleri odağında incelenmesi. *Akademik Sanat* (*21*), 127-150.

Wang, K. (2018, July). Review of Ancient Greek Sculpture Color. In *4th International Conference on Arts, Design and Contemporary Education (ICADCE 2018)* (pp. 284-286). Atlantis Press.

Wikipedia. (2024, 3 Eylül). Nofretete Neues Museum. https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Nofretete_Neues_Museum.jpg

Yanez, D. (2024, 5 Eylül). White Marble: When Sculpture Lost It's Color. https://davidyanezwritingessays.blogspot.com/2016/02/white-marble-what-renaissance-artists.html

Yılmaz, S. (2018). Antik Çağ (Yunan-Roma) Heykeltıraşlığında Renk ve Boya (Yüksek Lisans Seminer Çalışması). *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Arkeoloji Ana Bilim Dalı, Uşak*.

Yılmaz, S. (2019). Antik Çağ (Yunan-Roma) Tapınak Mimarisinde Çok Renklilik (Yayımlamamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Kaynakça

Abella, A. (2011). Çağdaş Sanat ve Hanna Segal'in Estetik Üzerine Düşünceleri. İçinde M. Tanaydın (Editör), *Uluslararası Psikanaliz Yıllığı 2011* (s. 51-68). Sel Yayıncılık: İstanbul.

Ayan, H. M. (2010). *Weimar Dönemi Kadın Devrimci Ruhu ile Kathe Kollwitz.* H. H. Yalvaç (Editör). İstanbul: Sone Yayınları

Berkmen, B., & Keçeci Malyalı, E. (2024). Yasını Sanatıyla İyileştirmeye Çalışan Bir Kadın: Käthe Kollwitz. *Sanat ve Yorum* (44), 32-40. https://doi.org/10.47571/sanatyorum.1434321

Bildik, T. (2013). Ölüm, Kayıp, Yas ve Patolojik Yas. *Ege Tıp Dergisi*, 52(4), 223-9

Cassao J. (2006). *Sembolizm, Sanat Ansiklopedisi.* (çev. Ö. İnce, İ.Usmanbaş). İstanbul: Remzi Kitabevi

Castelloe, M. S. (2020). Mourning in the Artwork of Felix Gonzalez-Torres. https://www.psychologytoday.com/gb/blog/the-me-in-we/202004/mourning-in-the-artwork-felix-gonzalez-torres (E.T.: 11.07.2024)

Derrida, J. (2001). The Taste Of Tears. İçinde P.A. Brault ve M. Naas, (Editör) *The Work of Mourning* Chicago: University of Chicago, 107-130.

Erdem, G. N. (2015). Sonbahar: Travmayla Anlam Arasında Kurulan Sağaltıcı Bir Köprü. İçinde Ö. Terbaş (Derleyen) *Sinema ve Psikanaliz 2: Kayıp ve Zaman*. (47-57) ISBN 978-605-399-379-7. Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Fessé, S. (2021). Sorgearbete/Work of Mourning (2020) by Nadine Byrne. Art/Sensation. https://www.artsensation.org/archive/sorgearbetework-of-mourning-2020-by-nadine-byrne (E.T.: 19.07.2024)

Fineberg, J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat-Varlık Stratejileri.* (Çev. S. A. Eskier, G. E. Yılmaz). İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları

Freud, S. (2015). *Yas ve Melankoli.* (çev. A. Emirsoy). İstanbul: Telos Yayınevi

Gotthardt, A. (2017). The Emotional Turmoil Behind Picasso's Blue Period. https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-emotional-turmoil-picassos-blue-period (E.T.: 12.05.2024)

Gross, R. (2020). *Yas Psikolojisi* (Çev. M. D. P. Güre). İstanbul: Nobel Yaşam

Holm, M. (2020). Ishiuchi Miyako On Mother's. Louisiana Channel, Louisiana Museum of Modern Art. https://channel.louisiana.dk/video/ishiuchi-miyakoon-mothers (E.T.: 15.07.2024)

Kathe Kollwitz Museum. https://www.kollwitz.de/en/cologne-grieving-parents (E.T.: 13.07.2024)

Kristeva, J. (2015). *Melanie Klein- Delilik Yahut Acı ve Yaratıcılık Olarak Ana Katli.* (çev. A. Demir). İstanbul: Pinhan Yayıncılık

Matthews, L. M. (2006). Losıng Our Parents: Meanıng-Makıng And Creatıvıty In The Lıves Of Survıvıng Adult Daughters. Doktora Tezi. Oklahoma: Unıversıty Of Oklahoma Graduate College,

May, A. (2021). Creativity And Grief: A Statue, A Mother, A Father. A Valley Journal. https://avalleyjournal.wordpress.com/2021/04/17/creativity-and-grief-the-statue-of-grieving-parents/ (E.T.: 22.05.2024)

May, R. (2013). *Yaratma Cesareti.* (çev. A. Oysal). İstanbul: Metis Yayınları

Monroe, L. M. (2022). Ishiuchi Miyako Captures What We Leave Behind. https://www.frieze.com/article/ishiuchi-miyako-stills-gallery-2022-review (E.T.: 02.08.2024)

Neimeyer, R. A., Prıgerson, H. G., Davıes, B. (2002). Mourning and Meaning. *Amerıcan Behavıoral Scıentıst*, 46 (2), 235-251.

Quinodoz, Jean. M. (2010). Hanna Segal'e Göre Yaratıcılık ve Simgesellik. İçinde N. Erdem (Editör), *Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı. Bir Düşünce Bir Usta.* (s. 67-82). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Reff, T. (1973). Love And Death In Pıcasso's Early Work. https://www.artforum.com/features/love-and-death-in-picassos-early-work-212914/ (E.T.: 06.06.2024)

Ross, E. K., Kessler, D. (2005). *On Grief and Grieving- Finding the Meaning of Grief Through the Five Stages of Loss*, Newyork: Scrıbner

Segal, H. (1991). Art And The Depressive Position. İçinde. E. B. Spillius (Editör), *Dream Phantasy and Art* (s. 66-75), The New Library of Psychoanalysis. Newyork: Routledge

Seven, R. (2023). "Neden Yas Tutarız?". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 57, 33-51.

Terbaş, Ö. (2015). Giriş: Kayıplarımızın ve Zamanın İzinde. İçinde Ö. Terbaş (Editör) *Sinema ve Psikanaliz 2*: *Kayıp ve Zaman.* Ö. Terbaş (Derleyen). (1-13) ISBN 978-605-399-379-7. Psike İstanbul Psikanaliz Kitaplığı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

URL 1: https://www.munchmuseet.no/en/our-collection/the-sick-child/ (E.T.: 06.06.2024)

URL 2: https://bonnierskonsthall.se/utstallning/sorgearbete/ (E.T.: 19.07.2024)

Warner, M. (2022). Miyako Ishiuchi illuminates the human presence in material possessions of the past. https://www.1854.photography/2022/08/miyako-ishiuchi-stills-edinburgh-exhibition/ (E.T.: 24.08.2025)

Görsel İnternet Kaynakları

URL 1: https://www.munchmuseet.no/en/our-collection/the-sick-child/ (E.T.: 06.06.2024)

URL 2: https://www.munchmuseet.no/en/our-collection/the-sick-child/ (E.T.: 06.06.2024)

URL 3: https://avalleyjournal.wordpress.com/2021/04/17/creativity-and-grief-the-statue-of-grieving-parents/ (E.T.: 22.06.2024)

URL 4: https://historia-arte.com/obras/casagemas-en-su-ataud (E.T.: 12.05.2024)

URL 5: https://www.reproduction-gallery.com/oil-painting/1462248602/evocation-the-burial-of-casagemas-1901-by-pablo-picasso/ (E.T.: 12.05.2024)

URL 6: http://15b.iksv.org/sanatcilar (E.T.: 02.06.2019)

URL 7: https://cfileonline.org/wp-content/uploads/2018/01/11-dan-stockholm-by-hand-house-brick-contemporary-ceramic-installation-art.jpg (E.T.: 02.06.2019)

URL 8: http://danstockholm.com/byhand.html (E.T.: 02.06.2019)

URL 9: http://danstockholm.com/byhand.html (E.T.: 02.06.2019)

URL 10: https://www.nadinebyrne.com/sorgearbete-02/ (E.T.: 19.07.2024)

URL 11: https://www.nadinebyrne.com/sorgearbete-02/ (E.T.: 19.07.2024)

URL 12: https://www.nadinebyrne.com/sorgearbete-02/ (E.T.: 19.07.2024)

URL 13: https://www.felixgonzalez-torresfoundation.org/works/untitled-portrait-of-ross-in-l-a (E.T.: 02.08.2024)

URL 14: https://pen-online.com/arts/ishiuchi-miyako-and-her-mother-the-evolution-of-japanese-society/ (E.T.: 11.08.2024)

Kaynakça

Arısoy, D., Altınkurt, L. (2012). Türk resminde kent, *Akademik Bakış Dergisi,* 33,1-18.

Bae-Dimitriadis, M. (2021). Land-Based art criticism: (Un)learning land through art. *Visual Arts Research*, 47-2 (93), 102-114.

Başbuğ, Z. (2019). "Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun iki eserinde bulunan Türk kültürü imgeleri", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(1). 201-208.

Burkut, E. B. (2019). Türk evinin mimari özellikleri. K. Alver (Edt*.), Kültürel, mimari ve sosyal hayatımızın tanıkları: Türk evleri* içinde, (s.24-45), Ümraniye Belediyesi.

Can Koç, D., O., Altıntaş, (2016). Bedri Rahmi Eyüboğlu, Neşet Günal-Nuri İyem-Mehmet Pesen-Nedret Sekban eserlerinin kategorileri bakımında incelenmesi, *İdil Sanat Dergisi*, *5*(23) 831. http//:doi.org// 10.7816/idil-05-23-04.

Çiftçi M., Okuyucu, Ş. E., (2022). 1960-2020 yılları arasında Türkiye'de konut tipolojisinin sosyo–kültürel bağlamda incelenmesi: Afyonkarahisar kenti örneği, *Online Journal of Art and Design*, 10 (4), 19-33.

Demirbulak, A. (2007). Çağdaş Türk resminde otoportreler, Beta Yayınları.

Ersoy, A. (1998). Günümüz Türk resim Sanatı 1950'den 2000'e, Bilim Sanat Galerisi.

Eroğlu, Ö. (2015). Türkiye'de resim sanatı, Tekhne Yayınları.

Giray, K. (1998a). Nuri İyem, İşbankası Kültür Yayınları.

Giray, K. (1998b). Cumhuriyet'in 75 yılında resim ve heykel sanatımızın gelişim çizgisi. (Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (s.100-122), Asır Matbaacılık.

Gönenç, T. (1998). Günümüz Türk resmi çağdaşlık sorunu, Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. (Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (54-63), Asır Matbaacılık.

Gürdaş, Bora, (2021). Türkiye'de göç ve görsel kültüre yansımaları (1960- 1980), *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi CTAD*, *17*(34), 529-548.

Hafızoğlu, N., Yavuz Azeri, N. (2024). Çağdaş Türk resminde kent imgesine göstergebilimsel bir bakış, *Akdeniz Sanat*, *18*(33), 59-78.

Herard, E. Bartleet, B.L., Woolcock, G. (2023). Exploring the role of place-based arts initiatives in addressing social inequity in Australia: A systematic review, Australian Journal of Social Sciences, 58(3), 550-572.https://doi.org/10.1002/ajs4.257.

İyem, N. (1961). Yerli Resim, *Vatan İlavesi*, 2. http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/yerli-resim/

İyem, N (1982). Resimdeki gerçek, *Eleştiri Dergisi*, 29-31. http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/resimdeki-gercek/

İyem, N. (Tarihsiz). Yeniler üstüne, çeşitli söyleşilerden. http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/yeniler-ustune/

İyem, N. (1976). Peyzaj-Gecekondular [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1975). Gecekondular Önünde [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1986). Soyut evler [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1949). Hoş Kadem Camii, [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1978). Peyzaj-Akçay [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1979). Peyzaj-Şile [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1975). Göreme Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1991). Kondular önünde kadın [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1997). Kondusu önünde kadın [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Peyzaj [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1988). Peyzaj-Şile evi [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Köy meydanı [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1975). Kırdan kente göç [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1998). Figürlü peyzaj-Tarladan dönüş [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (1976). Gecekondu yapanlar [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Şileli kadınlar [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (2000). Peyzaj-Fadime ve İdiris'in evi [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İyem, N. (Tarihsiz). Figürlü peyzaj [Özgün Eser]. http://www.nuriiyem.com/tr/eserleri/

İnal, G. (1998). Türk resminde evrenselden ulusala. Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. (Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (s. 132-136), Asır Matbaacılık.

Kafesçioğlu, R. (1949). *Orta Anadolu'da köy evlerinin yapısı*, İstanbul Matbaacılık.

Kızılırmak Çekinmez, B. (2024). Kachō-e: Ukiyo-e'nin doğa temalı ağaç baskıları. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(3), 622-641. doi: https://doi.org/10.47525/ulasbid.1522023

Özdemir, S. (2005), "Nuri İyem: bağımsız, gerçekçi, Türkiye'ye özgü resim", *RH+ Sanat Dergisi, (*20)21-24 http://www.nuriiyem.com/tr/yazi/nuri-iyem-bagimsiz-gercekci-turkiyeye-ozgu-resim/

Özsezgin, K. (1998). Çağdaşlaşma olgusunun kökensel değerleri, Çiftçioğlu, İ., Kantürk, T. (Edt.). *Yetmişbeşinci Yıl'a armağan, Türk Plastik Sanatları* içinde, (s. 42-53), Asır Matbaacılık.

Öztütüncü, S. (2024). Türk kültüründe ev temasının Oya Katoğlu'nun resimlerine yansıması. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, *14*(1), 180-193.

Pehlivan, B. (2019). 1914 kuşağı sanatçılarının resimlerinde İstanbul izleği (teması). *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Özel Sayı, 100-118.

Sesigür, A., Edeer, Ş. (2020). Place-based critical art education: An action research. *International Journal of Education & the Arts*, 21(25). Retrieved from http://doi.org/10.26209/ijea21n25.

Sesigür, A., & Edeer, Ş. (2021). Place-based visual arts education in natural environment. *Pegem Journal of Education and Instruction*, *11*(1), 97–134. https://doi.org/10.14527/pegegog.2021.003

Tansuğ, S. (2012). Çağdaş Türk sanatı, Remzi Kitabevi.

Tekin Bender, M. (2009). Nuri İyem'in resimlerinde göz, *Yedi* (2), 47-50.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*, 8. Baskı, Seçkin Yayıncılık.

Zolberg, V. L. (2018). *Bir sanat sosyolojisi oluşturmak*, Alfa.

Kaynakça

Akkol, N. (2018). Değişen Doğa Algısı ve Armağan Etme Bağlamında Ekolojik Sanat, *İdil Dergisi*, 7(44). 421-427.

Arıkan, H. (2021). İnsan ve Doğa Ekseninde Sanat. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 7(1). 76-87.

Aydın, İ. ve Zümrüt, Y. (2013). Doğa ve Sanat Ekseninde Farklı Yaklaşımlar, *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 4(4). 53-78.

Aypek Arslan, A. ve Umay, T. (2023). Doğada Oluşturulan Sanatların Doğaya Etkileri ve Uyumuna Dair Eleştirel Bir Yaklaşım. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(67), 151-167.

Başkaya, F. (2020). *Gençlerle Baş Başa İklim Krizi ve Ekolojik Yıkım.* İstanbul: Yordam Kitap.

Bookchin, M. (1996). *Ekolojik Bir Topluma Doğru*. (çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Clark, B. ve York, R. (2015). Çatlaklar ve Değişimler: Çevre Krizlerinin Kökenine İnmek. İçinde H. Tanıttıran (Editör), *Marx Doğa ve Ykımın Ekolojisi* (s. 67-84). İstanbul: Kalkedon Yayınevi.

Çınar, S. (2019). Ekolojik Sanat Projeleri'nde Okyanus Atıklarının Sanatsal Nesnelere Dönüşümü. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat*, 4(9). 203-215.

Fineberg, J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat*. (çev. S. Atay Eskier ve G. Erinç Yılmaz) İzmir: Karakalem Kitabevi Yayınları.

Foster, J. B. (2015). Kapitalizm ve Felaketin Birikimi. İçinde H. Tanıttıran (Editör), *Marx Doğa ve Ykımın Ekolojisi* (s. 91-115). İstanbul: Kalkedon Yayınevi.

Görentaş, B. (2021). Ekoloji: Kriz ve Tepki. İçinde M. A. Çelik ve B. Görentaş (Editör), *Ekolojik Kriz Nedenler, Tepkiler ve Adaptasyon* (s. 1-29). İstanbul: Kriter Yayınevi.

Guattari, F. (2000). *Üç Ekoloji*. (çev. A. Akay). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Gül, F. (2013). İnsan-Doğa İlişkisi Bağlamında Çevre Sorunları ve Felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 17-21.

Informavore Effect (2021). Mercan Resifleri ve Sanat: Farkındalık Yaratan Eserler, https://www.themagger.com/mercan-resifleri-sanat/, (E.T.: 26.08.2024).

Kayahan ve Çevik (2020). Çağdaş Sanatlarda "Doğa" Ekseninde Mekâna Özgü Müdahaleler, *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E-Dergisi*, 7(1). 32-46

Oğuz, D. (2015). 1960-1980 Arası Değişen Doğa Algısı ve Sanatta Doğaya Yöneliş. *Yedi* (*14*). 67-76.

Oruç, Z. (2017). Çevre ve Ekoloji Kavramları Kapsamında İdeolojik Yaklaşımlar ve Sanat. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi.

Pepper, D. (1996). *Modern Environmentalism: An Introdution*. London: Routledge.

Pound, C. (2020). Abel Rodriguez Recreates the Rainforests He Used to Call Home, https://www.artsy.net/article/artsy-editorial-abel-rodriguez-recreates-rainforests-call, (E.T.: 21.08.2024).

Shane, R. (2015). Arazi Sanatı. İçinde M. Haydaroğlu (Editör), *Tarih Boyunca Sanat Dünya Sanat Tarihinde Üsluplar ve Akımlar* (s. 39-41). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Sarıoğlu Demirörs, A. (2019). Doğa ve Ekolojik Sanatın Bütünleşik İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Saygı, S. (2016). Çağdaş Sanatta Doğa Algısı ve Ekolojik Farkındalık. *Sanat - Tasarım Dergisi*. (7), 7-13.

Tan, Y. (2022). Doğanın Sanata Yansımaları ve Ekolojik Sanat. *İnsanat Sanat Tasarım ve Mimarlık Araştırmaları Dergisi*, 2(2). 21-41.

Taylor, J. D. (2017). Nest, https://underwatersculpture.com/projects/nest/, (E.T.: 19.08.2024).

Türkdoğan, G. (2017). İnsan Doğa İlişkisi Bağlamında 1960 Sonrası Sanatta Doğaya Yönelimler. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Uslu, F. T. (2022). Arazi Sanatı ve Atık Malzemeler ile Yapılan Sanat Bağlamında Plastik Sanatlara Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. Tekirdağ: Namık Kemal Üniversitesi.

Ünal, B. (2019). Antroposen ve Yeni Dünya Tasarıları. *Fine Arts*, 14(3). 186-199.

Ürgir, B. (2019). Yaşamı ve Sürekliliği Temsil Eden Endonezya'daki Nest Heykelleri, https://listelist.com/endonezya-nest-heykelleri/, (E.T.: 23.08.2024).

Vierling, R. J. (2003). Close Encounters of the Fourth Kind The Art of Lyne Hull, https://www.landviews.org/la2003/encounters-rjv.html, (E.T.: 20.08.2024).

Yağmur, Ö. ve Özer, Y. (2022). Doğaya Hakim Olma Düşüncesinden Doğa Dostu Metodolojiye Evrilme Sürecinde Ekolojik Sanat. *Sanat Ve Tasarım Dergisi*, 12(2), 447-464.

Yaldız, D. N. (2021). John Sabraw ve Sürdürülebilir Sanat, https://www.plumemag.com/john-sabraw-ve-surdurulebilir-sanat/, (E.T.: 23.08.2024).

Yılmaz, M. (2013). *Modernden Postmoderne Sanat*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Yolcu, T. (2021). Ekolojik Krizin Politik Temelleri İçinde M. A. Çelik ve B. Görentaş (Editör), *Ekolojik Kriz Nedenler, Tepkiler ve Adaptasyon* (s. 83-100). İstanbul: Kriter Yayınevi.

URL-1: https://www.documenta14.de/en/artists/13538/abel-rodriguez (E.T.: 05.08.2024).

URL-2: https://www.johnsabraw.com/studio (E.T.: 24.07.2024).

URL-3: https://listelist.com/endonezya-nest-heykelleri/ (E.T.: 22.07.2024).

URL-4: https://www.artdesigncafe.com/lynne-hull-art-interview (E.T.: 15.07.2024).

URL-5: https://courtneymattison.com/fossilfuels (E.T.: 10.07.2024).

Kaynakça

Arıkan, S. (2014). Kurtuluş Ya Da Felaket: Edebiyatta Su Sembolizmi. Ankara: *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,9/9, 207-216

Baydemir, G. (2024). Yaşam Suyu Metaforu Ve Resim Sanatında Havuz Ve Çeşme İmgeleri. AICHSS 3rd International Conference On Humanity And Social Sciences. 59-68, Muş, Türkiye, 5 - 07 Temmuz 2024.

Christina, R. (2019). An exploration of the depiction of water in three key pieces of Art. *Rosemary Coffey*

https://rosechristina.myblog.arts.ac.uk/2019/10/30/the-depiction-of-water-in-art , (E.T.:29.08.2024).

Cirlot, J. E. (1971). *A Dictionary of Symbols*. London: Routledge & Kegan Paul Ltd.

Freud, S. (2010). *Psikanaliz Üzerine (Neue Folge der Vorlesungen zur Einführung in die Psychoanalyse,* 1933). (Çev. A. Avni Öneş). İstanbul: Say Yayınları.

Giddens, A. (1979). *Central Problems in Social Theory*. Berkeley and Los Angeles: University of California Press. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/000271628044800153, (E.T.:27.08.2024).

Klapisch-Zuber, C. (2015). The Fountain of Youth: Bathing and Youthfulness (Fourteenth-Sixteenth Century. *Fort Wayne: Clio, A Journal of Literature, History, and the Philosophy of History*, Purdue University 42 | -1, 181-190. http://journals.openedition.org/cliowgh/1105, (E.T.:29.06.2024).

Mazza, G. (2023). Swimmers and Bathers: A Look into Artists' Relationship to Water, *Art Mine*

https://art-mine.com/collectors-corner/2023/07/swimmers-and-bathers-a-look-into-artists-relationship-to-water/, (E.T.:29.08.2024).

O'Donnell, V.R. (2020). Splash! A deep dive into swimming pools and lidos in art

https://artuk.org/discover/stories/splash-a-deep-dive-into-swimming-pools-and-lidos-in-art, , (E.T.:10.08.2024).

Reed, M. (2023). Exploring Top 10 Depictions of Pools in Art, *1st Art Gallery*

https://www.1st-art-gallery.com/article/the-best-depictions-of-pools-in-art ,(E.T.:19.08.2024).

Tüfekçi, A. (2021). Ab-ı Hayat: Finding fountain of youth in darkest days. *Daily Sabah*

https://www.dailysabah.com/arts/ab-i-hayat-finding-fountain-of-youth-in-darkest-days/news, (E.T.: 30.06.2024).

Kaynakça

Arapoğlu, F. (2016). Temsilden Eyleme: Dadaizm ve Sürrealizm'de Bir Karşı-Sanat Formu Olarak Yürüme Eylemi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, *2*(4), 1-7.

Arslan, S. (2024). Postmodernizmde Bedenin Kaybı ve Bir Sanat Anlatısı Olarak Yürüme. *Akdeniz Sanat,* 18(34), 195-217.

Aydın, İ. H. (2006). Bir Felsefi Metafor "Yolda Olmak". *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, *6*(1), 9-22.

Durna, T. (2018). Yürümek Politik Bir İştir. *Moment Dergi,* 5(1), 96-104.

Gros, F. (2017). Yürümenin Felsefesi (Çev. Albina Ulutaşlı). İstanbul: Kolektif Kitap.

Gülbay, F. (2021). Flanözün Sanatı: Fotoğraflarla Otoetnografik Bir Yürüyüş. Yüksek Lisans Tezi. Hacetterpe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Güler, B., Eyüpoğlu, İ., Taş, F., & Büyükşahin, Y. (2023). Taking Interdisciplinary Science Learning to Nature. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *42*(2), 813-852.

Gümgüm, R. (2020). Sanatçının Malzemesi Olarak Yürümek. *Journal of Arts,* 3(3), 205-218.

Güner, E., & Ataman, G. (2016). Bir Ritüel Olarak Sanat: Richard Long. *Akdeniz Sanat*, *9*(19).

Kahraman-Güvenç, B (2021). Bilim-Sanat Bireşiminde Sanatsal Uygulama Yolları. *ulakbilge,* 61 . s. 891–900. doi: 10.7816/ulakbilge-09-61-07

Karakuş, G. (2020). Simurg Söyleni Üzerine Görsel Anlatılar. Sanatta Yeterlik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Kaynak, B. (2023). *Performans sanatının iletişimsel bağlamı: Marina Abramovic üzerinden bir inceleme*. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kedik, A. S. (2010). Richard Long: Bir Yürüyüşün İma Ettikleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi, 1*(5), 107-120.

Koç, E. (2024). Yürümek ve Düşünmek Üstüne: F. Nıetzsche'nin "Kendini Keşfetme" Serüveni. *The Journal of Social Sciences*, *11*(70), 1-23.

Le Breton, D. (2008). Yürümeye Övgü. (Çev. İsmail Yerguz) İstanbul: Sel Yayıncılık.

Önen, S. (2016). Kenti Yürüyerek Keşfetmenin Sosyolojisi. *İdealkent*, *7*(18), 286-303.

Özçelik, B. (2022). Yürüme Kavramının Heykel Plastiğine Aktarılması. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Özdemir, B. G. (2022). Yürümek Bir Devrimdir: Henry David Thoreau'nun Yürümeye Dair Felsefesi ile Heraklitos' un Ateşe Atfettikleri Bağlamında The Way Filmi. *SineFilozofi Dergisi*, (4). 2-24.

Per, M. (2011). 1960 Sonrası Sanatta Kadın Sanatçılar: Yoko Ono ve Marına Abramovıc Örneği. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*. Özel Sayı (1). 144-150.

Pérez Miles, A., & Libersat, J. U. (2016). ROAM: Walking, mapping, and play: Wanderings in art and art education. *Studies in Art Education*, *57*(4), 341-357.

Renkçi- Taştan, T. (2016). Sanat, Doğa ve Teknoloji Ekseninde Sanatçılar ve Yapıtlar. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *5*(19), 169-180.

Solnit, R. (2000). Yol Aşkı. Yürümenin Tarihi. (Çev. Elvan Kıvılcım). İstanbul: Encore Yayınları.

Taburoğlu, Ö. (2018). Yürümenin Felsefesi ve Yavaşlık. *Notlar Kuram ve Düşünce Dergisi* içinde, 99-118.

Uysal, D. (2024). Isabel Bogdan'ın "Laufen" Adlı Romanında Yürüyen Anlatı ve Anlatılan Yürüme Bağlamında Kendini Bulma Yolculuğu. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 46-58.

Vogl, R. J. (2007). Walk This Way: The Urban İnterventions of Francis Alÿs and Diane Borsato. Yüksek Lisans Tezi. Carleton University, Art and Its Institutions.

Görsel İnternet Kaynakları

URL 1: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b9/Caspar_David_Friedrich_-_Wanderer_above_the_sea_of_fog.jpg

URL 2: https://hellogoodland.com/blogs/news/walking-in-line

URL 3: https://www.makma.net/hamish-fulton-y-el-rastro-del-caminar-como-alegato-humanista/

URL 4: https://shop.barbican.org.uk/products/francis-alys-ricochets-exhibition-catalogue

URL 5: https://fineartdrawinglca.blogspot.com/2014/12/images-of-city-part-2.html

URL 6: https://ocula.com/magazine/art-news/marina-abramovic-to-revisit-great-wall-walk/

Editör:
Doç. Dr. Aslı Yıldırım

Okul Öncesi Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Aslı Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-04-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Aslı Yıldırım
VI+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-04-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Alkoç, N. (2020). Okulöncesi öğretmen adaylarının 21.yüzyıl öğrenen becerileri ile Eleştirel düşünme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelemesi *(Yayınlamamış Yüksek Lisans Tezi)* Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Anderson-McNamee, J. K., & Bailey, S. J. (2010). The importance of play in early childhood development. *Montana State University Extention,* 1-4. Erişim adresi: http://lanefacs.pbworks.com/w/file/fetch/65563699/Importance%20of%20Play.pdf

Arı, M. & Gönen, M., (1989). Anaokuluna giden dört-beş yaş çocuklarına resimli kitaplarla yapılan eğitimin dil gelişimine etkisinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*. 13(72).

Barfield, A. (2016). Collaboration. *Elt Journal.* 70(2), 222-224.

Beers, S. Z. (2011). 21 st century skills: Preparing students for their future. STEM: Science, technology, engineering, math. Erişim adresi: https://cosee.umaine.edu/files/coseeos/21st_century_skills.pdf

Blum, C., Parette, H. P. & Quesenberry, A. C. (2010). Missing the boat with technology usage in early childhood settings: A 21st century view of developmentally appropriate practice. *Early Childhood Education Journal,* 37, 335–343.

Cansoy, R. (2018). Uluslararası çerçevelere göre 21. yüzyıl becerileri ve eğitim sisteminde kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 3112-3134

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st-century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction.* 11(3), 1-16. DOI: 10.12973/iji2018.1131a

Bacanak, A., Çepni, S. ve Küçük, M. (2003). Fen Eğitiminin Amaçlarında Değişen Değerler: Fen-Teknoloji- Toplum. *Değerler Eğitimi Dergisi.* 1 (4), 7-29.

Benner, S. M. & Hatch, J. A. (2010). From the editors: Preparing early childhood educators for 21st century children. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 31(2), 103–105

Chaichomchuen, S. & Kerdthaworn, P. (2021). A Learning model of STEM Education on cloud computing technology, to promote learning and innovation skills for students practicing teachers. *Journal of Physics: Conference Series*, 1835, 1–10.

Cotten, S. R., Gibson, P., & O'Neal, L. J., (2017). Elementary school teachers' beliefs about the role of technology in 21st-century teaching and learning. *Computers in the Schools*. 34(3), 192-206.

Dede, C. (2009). Comparing frameworks for "21st century skills". Retrieved from: http://www.watertown.k12.ma.us/dept/ed_tech/research/pdf/ChrisDede.pdf sayfasından erişilmiştir.

Dinler, H., Simsar, A. & Yalçın, V. (2021). 3-6 yaş çocukların 21. yüzyıl becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 8, 281-303.

Doecke, E., Lamb, S. & Maire, Q. (2017). Key skills for the 21st century: An evidence-based review. Sydney: NSW Department of Education.

Elçi, S. (2021). Öncesi dönem çocuklarının 21. Yüzyıl becerileri ile rekabet stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, Malatya.

Eryılmaz, S. ve Ulusoy, Ç. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında FATİH projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 35(2), 209–229.

Estes, J.S. (2016). Teacher Preparation Programs and Learner-Centered Technology Integrated Instruction, Handbook of Research on Learner Centered Pedagogy in Teacher Education and Professional Development. Park University: USA.

Geisinger, K. F. (2016). 21st Century Skills: What are they and how do we assess them?. *Applied Measurement in Education*. 29 (4), 245–249. doi:10.1080/08957347.2016.1209207

Gera, M. & Singh, H. (2015). Strategies for development of life skills and global competencies. *International Journal of Scientific Research*, 4(6), 760–763.

Grenlaw, J. (2015). Deconstructing the Metanarrative of the 21st Century Skills Movement. *Educational Philosophy and Theory*. 47(9), 894-903. doi:10.1080/00131857.2015.1035156

Haladyna, T. M. (1997). Writing Test İtem To Evaluate Higher Order Thinking. USA: Allyn and Bacon.

Hamarat, E. (2019). 21. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları (In focus on 21st century skills Turkiye's education policy). *SETA Analiz*. 272.

Jaruszewicz, C. & Rosen, D. B. (2009). Developmentally appropriate technology use and early childhood teacher education. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 30(2), 162–171.

Khan. S. (2016). *Dünya Okulu Eğitimi Yeniden Düşünmek* (Çev: Cem Akbaş). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kerdthaworn, P. & Chaichomchuen, S. (2021). A Learning model of STEM Education on cloud computing technology, to promote learning and innovation skills for students practicing teachers. *Journal of Physics: Conference Series.* 1835, 1–10.

Kereluik, K., Mishra, P., Fahnoe, C., & Terry, L. (2013). What knowledge is of most worth: Teacher knowledge for 21st century learning. *Journal of Digital Learning in Teacher Education*. 29(4), 127-140.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, A.G. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*. 28, 283-298.

Levy, F. & Murnane, R. J. (2004). Education and the changing job market. *Educational Leadership*. 62(2), 80-83.

Metusalem R. & Belenky D.M., DiCerbo K. (2017), Skills for today: what we know about teaching and assessing communication. London: Pearson.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2008). Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri 2. Parça. Ankara: Devlet Kitapları.

Musyarofah, L., Sulistyaningsih, Sulam, K. & Syakur, A. (2019). The implementation of 21st century skills as the new learning paradigm to the result of student's career and life skills. *Magister Scientiae*, 2(46), 228–237.

Noddings, N. (2016). Eğitim Felsefesi (Çev: Raşit Çelik). Ankara, Nobel Yayınları.

OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030: The future we want. Access: https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04.2018). pdf

OECD. (2018). The future of education and skills: Education 2030 (E2030 Position Paper). Paris, France: OECD Publishing. 29.12.2023 tarihinde https://www.oecd.org/education/2030/E2030%20Position%20Paper%20(05.04. 2018). pdf adresinden erişilmiştir.

Palfrey, J.G. & Gasser, U. (2013). Born Digital, Understanding The First Generation Of Digital Natives. *Basic Books.*

Parlar, H. (2012). Bilgi Toplumu, Değişim ve Yeni Eğitim Paradigması. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi.* 4, 193-209.

Partnership for 21st Century Skills. (2008). 21st century skills, education and competitiveness: A resource and policy guide. *Washington, DC: Partnership for 21st Century Skills.*

P21. (2002). Learning for the 21st century: A Report and Mile Guide for 21st Century Skills. 29.12.2023 tarihinde https://eric.ed.gov/?id=ED480035 adresinden erişilmiştir.

P21. (2019). 21st century learning for early childhood: framework. 29.12.2023 Tarihinde http://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21EarlyChildhoodFramework.pdf adresinden erişilmiştir.

Pond, W. K. (2001). Twenty-First Century Education and Training: Implications For Quality Assurance. *The Internet and Higher Education.* 4(3): 185-192. Erişim adresi: https://www.qou.edu/ar/sciResearch/pdf/eLearningResearchs/twentyFirst.pdf

Rosen, D. (2006). Emerging Research Agenda for Technology and Young Children. In C. Crawford, R. Carlsen, K. McFerrin, J. Price, R. Weber & D. Willis (Eds.), Proceedings of SITE 2006--Society for Information Technology & Teacher Education International Conference (pp. 4287-4291). Orlando, Florida, USA: *Association for the Advancement of Computing in Education (AACE).*

Rotherham, A. J., & Willingham, D. T. (2010). 21st-century skills. *American Educator*. 17(1), 17-20.

Sezgin, E. Y. (2018). Okulöncesi dönemde yaşam becerileri. Avrasya Sosyal ve Ekonomi *Araştırmaları Dergisi*. 5(12), 710–719.

Shackelford, R. (2007). Technological literacy: A new basic for inclusion in the university's core curriculum. University College Cork, Ireland.

Sungur, N. (1999). *Yaratıcı Düşünce.* İstanbul: Evrim Yayınevi.

Surowiecki, J. (2005). *The Wisdom Of Crowds*. Anchor Books: USA.

Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st-century skills: Learning for life in our times. San Francisco, California: John Wiley & Sons.

Wagner, T. (2008). The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need and what we can do about it. *New York, NY: Basic Books.*

World Economic Forum. (2016, January). The Future of Jobs Employment, Skills and Workforce Strategy for the Fourth Industrial Revolution. Erişim adresi: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs.pdf

World Economic Forum (2016, March). New Vision for Education: Fostering Social And Emotional Learning Throught Technology. Geneva: World Economic Forum. Erişim adresi: https://www.weforum.org/agenda/2016/03/21st-century-skills-future-jobsstudents/

Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012). A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies.* 44(3), 299-321.

Kaynaklar

Afacan, Ö. ,In 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications (Vol. 27, No. 29, pp. 904-913).

Buhan, B. (2006). Okul öncesinde görev yapan öğretmenlerin çevre bilinci ve bu okullardaki çevre eğitiminin araştırılması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.

Büyüköztürk, Ş. (2018). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Pegem Akademi Yayınları.

Chandrawati, T. & Aisyah, S. (2022). Ece educator training: how to develop literacy and environment education for children?. JPUD - Jurnal Pendidikan Usia Dini, 16(1), 133-148. https://doi.org/10.21009/jpud.161.09

Dalgar, G. & Kaytez, N. (2022). Çevre eğitimi ile ilgili kavramlar, (Ed. V. Bayraktar) içinde, Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğtimi. Lisans Yayıncılık: Istanbul

Field, A. (2018). Discovering statistics using IBM SPSS statistics: North American edition. SAGE.

Gülay, H. & Önder, A. (2011). Sürdürülebilir Gelişim İçin Okulöncesi Dönemde Çevre Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güşta Şahin, H., & Doğu, S. (2018). Okul öncesi öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin tutum ve davranışlarının incelenmesi. İlköğretim Online, 17(3).

Güzelyurt, T., & Özkan, Ö. (2018). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul Öncesi Dönemde Çevre Eğitimine İlişkin Görüşleri: Durum Çalışması. Turkish Studies, 13, 11.

Inoue, M., O'Gorman, L., & Davis, J. M. (2016). Investigating early childhood teachers' understandings of and practices in education for sustainability in queensland: a japan-australia research collaboration. Australian Journal of Environmental Education, 32(2), 174-191. https://doi.org/10.1017/aee.2016.4

Iwasaki, S. (2022). Effects of environmental education on young children's water-saving behaviors in japan. Sustainability, 14(6), 3382. https://doi.org/10.3390/su14063382

İçen Kükürt, E. (2021). Okul öncesi dönemde etkili çevre eğitimi için görsel sanat etkinliklerinin kullanımı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kastamonu.

King, H., García-Rosell, J., & Noakes, S. (2020). Promoting children-nature relations through play-based learning in ecotourism sites. Journal of Teaching in Travel &Amp; Tourism, 20(3), 190-201. https://doi.org/10.1080/15313220.2020.1797612

Pamuk Kahriman, D. (2021). Erken çocukluk döneminde çevre eğitimi, (D. Kahriman Pamuk) içinde Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğitimi ve Sürdürülebilirlik. Anı Yayıncılık: Ankara.

Rey, R. D., Ojeda, M., Mora-Merchán, J. A., Díaz, M. d. l. N. S., Camacho, B. M., & Lasaga, M. J. (2021). Environmental education: effects on knowledge, attitudes and perceptions, and gender differences. International Research in Geographical and Environmental Education, 31(4), 282-303. https://doi.org/10.1080/10382046.2021.1977004

Skouteris, H., Green, R., Huang, T. T., Rutherford, L., Edwards, S., & Cutter-Mackenzie, A. (2013). Promoting obesity prevention together with environmental sustainability. Health Promotion International, 29(3), 454-462. https://doi.org/10.1093/heapro/dat007

Spiteri, J. and Pace, P. (2023). 'when the sun gets very hot': young children's perceptions of climate change. Journal of Education for Sustainable Development, 17(1), 42-62. https://doi.org/10.1177/09734082231183481

Tekindal, S. (2021). Nicel, Nitel, Karma Yöntem Araştırma Desenleri ve İstatistik, Nobel Akademi: Ankara.

Uludağ, G., Karademir, A. H., & Cingi, M. A. (2017). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sürdürülebilir Çevreye İlişkin Davranış Düzeylerinin İncelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(41), 120-136. https://doi.org/10.21764/efd.01513

Uyanık, G. (2016). Öğretmen adaylarının çevre sorunlarına ilişkin bilgi düzeylerinin ve tutumlarının incelenmesi. Online Science Education Journal, 1(1), 30-41.

Yıldız, K., Güzel Gürbüz, P., Esentaş, M., Beşikçi, T., et al. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Sürdürülebilir Çevre Eğitimi ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. International Journal of Social Science Research, 10(1), 35-49.

Zafar, A.,Tahira Mannan, & Hussain, S. (2024). Knowledge, attitude and behavioral components of environmental literacy: perceptions of prospective teachers for quality education in lahore. Journal of Education and Educational Development, 11(1), 95-118. https://doi.org/10.22555/joeed.v11i1.962

Kaynakça

Akar, H., Tantekin Erden, F., Tor, D. ve Şahin, İ.T. (2010). Öğretmenlerin sınıf yönetimi yaklaşımları ve deneyimlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 9(2), 792-806. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/90778

Akbayrak, N., & Kuru, N. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde çocuklarla olan iletişim ve etkileşim durumlarının çocuk ihmali kapsamında değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 485-519. https://doi.org/10.17152/gefad.946703

Akgün, E., Yarar, M., & Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/209753

Alat, K. (2017). Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi. Sibel Yoleri (Yay. Haz.). *Sınıf yönetiminde fiziksel ortamın düzenlenmesi* içinde (s.17-34). Eğiten Kitap.

Arnas, Y. A. (2021). Çocuk merkezli öğrenme ortamları. Yaşare Aktaş Arnas (Yay. Haz.). *Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim kalitesini ve çocukların sağlığını etkileyen çevresel etmenler* içinde (s. 39-81). Pegem Akademi Yayıncılık.

Ata, N. ve Bolat, E. Y. (2022). Okul öncesi eğitim programındaki aylık eğitim planı ve yarım günlük eğitim akışındaki genel değerlendirme çalışmalarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *13*(1), 12-27. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1932882

Atteberry, A., Bassok, D., & Wong, V. C. (2019). The effects of full-day prekindergarten: Experimental evidence of impacts on children's school readiness. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, *41*(4), 537-562. http://doi.org/10.3102/0162373719872197

Aydın, M. (1998). *Eğitim Yönetimi.* (5. Bs.). Hatiboğlu Yayınevi.

Başar, H. (2013). *Sınıf Yönetimi*. (18. bs.). Anı Yayıncılık.

Başaran, S. T., & Ulubey, Ö. (2018). 2013 Okul öncesi eğitim programının değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *51*(2), 1-38. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/461691

Bilen, M. (2006). *Plandan Uygulamaya Öğretim.* (7. Bs.). Anı yayıncılık.

Britto, P. R. ve Limlingan, M. C. (2012). School readiness and transitions: A companion to the child friendly schools manual. NY: Education Section Programme Division, UNICEF. https://www.unicef.org/publications/files/CFS_School_Readiness_E_web.pdf

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (25. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Carl, A. E. (2008). *Teacher empowerment through curriculum development: Theory into practice* (3. bs.). South Afrika: Juta. https://books.google.com.tr/books?id=KHck3QIyu0kC&printsec=frontcover&hl=tr&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false adresinden alındı.

Chow, J. C., Granger, K. L., Broda, M. D., & Peterson, N. (2021). Predictive role of classroom management in literacy development in preschool children at risk of EBD. *Behavioral Disorders*, *47*(1), 53-63. DOI: 10.1177/0198742920972322

Creswell, J. W. (2017). Karma yöntemler. J. W. Creswell (Yay. Haz.).*Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* içinde (G. Hacıömeroğlu, çev.). (s. 215-240). Eğiten Kitap.

Çandar, H., & Şahin, A. E. (2013). Yapılandırmacı yaklaşımın sınıf yönetimine etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *44*(44), 109-119. http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/254-published.pdf

Çiftçi, H. A., ve Uyanık, G. (2021) Okul öncesi eğitimine giriş. (7. Bs.). G. Uyanık (Yay. Haz.). *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi* içinde. (s. 126-142). Nobel Akademi Yayıncılık.

Dalina, D. ve Ozalina, V. (2020). Problems of group management in preschool music lessons and possible solutions. *Human, Technologıes and Qualıty of Educatıon. 169-178. https://doi.org/10.22364/htqe.2020.15*

Demirci, F. G., & Şıvgın, N. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri ile ilgili uygulama ve görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, *12*(18), 271-292. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12092 adresinden alındı.

Demirel, Ö. (2006). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme.* (9. Bs.). Pegem Yayıncılık.

Djigic, G. ve Stojiljkovic, S. (2011). Classroom management styles, classroom climate and school achievement. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *29*, 819-828. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.11.310 adresinden alındı.

Dinçer, Ç., & Akgün, E. (2015). Okul öncesi öğretmenleri için sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenlerle ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, *40*(177). http://dx.doi.org/10.15390/EB.2015.2346 adresinden alındı.

Dinçer, Ç., Baş, T., Teke, N., Aydın, E., İpek, S. ve Göktaş, İ. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının kişiler arası problem çözme ve sosyal becerileri ile akran ilişkilerinin değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 882-900. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2019.19.49440-478714

Dobbs-Oates, J., Kaderavek, J. N., Guo, Y., & Justice, L. M. (2011). Effective behavior management in preschool classrooms and children's task orientation: Enhancing emergent literacy and language development. *Early Childhood Research Quarterly*, *26*(4), 420-429. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2011.02.003

Dockettt, S., ve Perry, B. (2016). *Okula geçiş:Algılar, beklentiler, deneyimler.* (G. B. Seyhan, çev.). (s. 47-75). Nobel Akademik Yayıncılık.

Doğanay, A. ve Sarı, M. (2008). Öğretmen gözüyle yeni sosyal bilgiler programı: Adana ilinde bir araştırma. *İlköğretim Online*, 7 (2), 468-484. https://dergipark.org.tr/en/pub/ilkonline/issue/8601/107121 adresinden alındı.

Ekici, F. Y., Günhan, G., & Anılan, Ş. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, *2*(1), 48-58. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/334481

Elçiçek, Z., Kinay, İ ve Oral, B (2015). Öğretmen Adaylarının Sınıf Yönetimi Yeterlilik Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 51-63 http://dx.doi.org/10.14686/BUEFAD.2015111014

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. (3. Bs.). Anı Yayıncılık.

Erol, Z. (2006). *Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi uygulamalarına ilişkin görüşleri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Ankara.

Ertuğ, Can. (2020). Sanal sınıf yönetimi: İlkeler, uygulamalar ve öneriler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(4), 251-295. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1352063

Ertürk, S. (1972). *Eğitimde program geliştirme.* Hacettepe Üniversitesi.

Fang, J., Hu, B. Y., Su, Y., & Roberts, S. K. (2022). Analysis of chinese preschool teachers' behavior management strategies during routine care activities. *Early Childhood Education Journal*, 1(16), 811-826. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10643-022-01340-3.pdf?pdf=button

Farsak, K. (2020). *Özel okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerinin zaman yönetimi becerileri ile iş doyumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.

Fidan N. ve *Erden,* M. (*1998*). *Eğitime Giriş*. Alkım Yayınları.

Freiberg, H. J. (2002). Essantial skills for new teachers. *Educational Leadership*, 59(6), 56-60. http://cmcd.coe.uh.edu/Files/Essential-Skills-for-New-Teachers-Ed.Leadership.pdf

Gangal, M. (2013). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlarla başa çıkmaya yönelik uygulamaları ve sınıf yönetimi stratejileri hakkındaki inançlarının incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Gangal, M., & Öztürk, Y. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında istenmeyen davranışlar ve başa çıkma yolları. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *7*(3), 1100-1118. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.7c.3s.9m

Gansen, H. M. (2021). Disciplining difference (s): Reproducing inequalities through disciplinary interactions in preschool. *Social Problems*, *68*(3), 740-760. https://doi.org/10.1093/socpro/spaa011

Gaspar, M. F., Patras, J., Hutchings, J., Homem, T., Azevedo, A. F., Pimentel, M., ... ve Seabra-Santos, M. (2023). Effects of a teacher classroom management program on preschool teachers' practices and psychological factors: A randomized trial with teachers of children from economically disadvantaged families. *Early Education and Development*, *34*(3), 626-647. https://doi.org/10.1080/10409289.2022.2063612

Gavrilova, M. N., Veraksa, A. N., & Bukhalenkova, D. A. (2018). Connectıon between the classroom qualıty of a pre-school ınstıtutıon and chıldren's outcomes: A theoretıc overvıew. *Tomsk State Unıversıty Journal*, (433), 135-145. https://www.academia.edu/download/58226700/%D0%92%-D0%B5%D1%81%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%A2%D0%93%D0%A3_433.pdf#page=144

Güder, S. Y., Alabay, E., & Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *İlköğretim Online*, *17*(1), 414-430. https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.413792 adresinden alındı.

Güner, F., & Kartal, H. (2020). Okulun hazır olması bağlamında sınıf öğretmenlerinin ilkokullara yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *45*(203). http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8681

Hero, D. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile öz-yeterlik inançlarının incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Hotaman, D. (2017). Eğitim programlarının geliştirilmesinde felsefenin rolü. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 13*(2), 430-437. https://doi.org/10.17860/mersinefd.302409

Impedovo, M. A., & Gadille, M. (2021). Embodiment in knots of sense-making between learning physical and virtual configurations. *E-Learning and Digital Media*, *18*(2), 145-162. https://doi.org/10.1177/2042753020978484

Işlak, O. ve Gök, R. (2022). İlkokulda çevrimiçi ders sürecinde sınıf yönetimi becerileri ölçeği geliştirme çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (61), 350-366. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2038896 adresinden alındı.

Jones, S. M., Bailey, R., & Jacob, R. (2014). Social-emotional learning is essential to classroom management. *Phi Delta Kappan*, *96*(2), 19-24. https://doi.org/10.1177/0031721714553405 adresinden alındı.

Kaf-Hasırcı, Ö. (2008). Eğitim etkinliklerinin planlanması ve uygulanması. Y. Aktaş Arnas ve F. Sadık (Yay. Haz.). *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi içinde.* (s.135-162). Kök Yayıncılık

Kaplan, Z. (2018). *Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri ölçeğinin geliştirilmesi ve öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Karabay, Ş. (2017). Okul öncesi eğitiminde sınıf yönetimi. Sibel Yoleri (Yay. Haz.). *Sınıf yönetimi modelleri ve yaklaşımları* içinde. (s. 31-69). Eğiten Kitap.

Kılınç, F. E., Kurtulmuş, Z., Kaynak, K. B., & Bektaş, N. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin etkinlik planı hazırlama becerilerinin incelenmesi: Uyarlama, aile katılımı ve değerlendirme. *Trakya Eğitim Dergisi*. 11(1), 252-266. https://doi.org/10.24315/tred.700610 adresinden alındı.

Kırbaç, M. (2019). *Öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışı ile öğrencilerin okul bağlılığı, okul direnci ve akademik başarısı arasındaki ilişkilerin analizi.* Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Kurşunlu, E. (2018). *Türkiye'deki okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, *Hacettepe Üniversitesi, Ankara*.

Levin, J. ve Nolan, J. F. (2013). *Principles of classroom management: A professional decision-making model*. Boston: Pearson Higher Education.

Masnan, A. H., & Hashim, N. H. (2013). Begınnıng preschool teachers pedagogıcal skılls. In *ICERI2013 Proceedings.* (s. 4858-4864). IATED. https://library.iated.org/publications/ICERI2013

MEB. (2013). *Okul öncesi eğitim programı.* MEB.

Miles, M, B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook.* (2. bs.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Öge, H. N. (2022). *Erken çocukluk döneminde çocukların sınıf içi istenmeyen davranışlarına yönelik öğretmenlerin kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, KTO Karatay Üniversitesi, Konya.

Ök, M., Göde, O. ve Alkan, V. (2000). İlköğretimde Öğretmen Öğrenci Etkileşimine Sınıf Yönetimi Kurallarının Etkisi. *Milli Eğitim Sanat Kültür Dergisi*, 145, 20-24.

Önay, D. (2023). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Özçelik, F. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile öz yeterlikleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyon.

Özsırkıntı, D., Cenk, Akay., & Bolat, E. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitim programı hakkındaki görüşleri Adana ili örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 313-331. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1490434 adresinden alındı.

Purtaş, Ö., & Duman, G. (2017). Okul öncesi eğitimde uygulanan hareket etkinlik planlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Primary Education*, *2*(1), 11-29. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/419302 adresinden alındı.

Ritz, M., Noltemeyer, A., Davis, D., & Green, J. (2014). Behavior management in preschool classrooms: Insights revealed through systematic observation and interview. *Psychology in the Schools*, *51*(2), 181-197. https://doi.org/10.1002/pits.21744

Tal, C. (2010). Case studies to deepen understanding and enhance classroom management skills in preschool teacher training. *Early Childhood Education Journal*, 38, 143-152. https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/s10643-010-0395-z.pdf?pdf=button

Sağnak, M. (2008). *İlköğretim okullarında ve liselerde görevli öğretmenlerin kullandıkları disiplin stillerinin karşılaştırılması.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde.

Sak, İ. Ş. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının sınıf yönetimi ile ilgili öz-yeterlik inançları. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (29), 101-120. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/115890

Scrivener, J. (2012). *Classroom management techniques*. Cambridge University Press.

Seggie, F. N., ve Bayyurt, Y. (2017). *Nitel Araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* (2. Bs.). Anı Yayıncılık.

Simonsen, B., Fairbanks, S., Briesch, A., Myers, D., & Sugai, G. (2008). *Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. Education and Treatment of Children*, 31(3), 351-380. https://www.jstor.org/stable/42899983 adresinden alındı.

Soydan, S. B., Pirpir, D. A., Samur, A. O., ve Angin, D. E. (2018). Pre-school teachers' classroom management competency and the factors affecting their understanding of discipline. *Eurasian Journal of Educational Research*, 18(73), 149-172. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/624939

Soysal, S. (2021). Sınıf yönetimi olgusu üzerine yapılmış ulusal çalışmaların betimsel içerik analizi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, *11*(1), 214-244. https://doi.org/10.5961/jhes.2021.443 adresinden alındı.

Yin, R. K. (2003). *Case Study Research Design and Methods* (3. Bs.). London: Sage Publications.

Yiğit, C., Özyurt, M., & Adıyaman, H. (2019). Okul öncesi öğrencilerinin programın kazanımlarına ulaşma durumlarının değerlendirilmesine ilişkin bir model önerisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, *15*(3), 237-252. https://doi.org/10.17244/eku.444573

Yumuş, M. (2013). *Okul öncesi eğitimcilerin 36-72 ay aralığındaki çocukların davranış problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Zembat, R., ve Küsmüş, G. İ. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile mesleki profesyonellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *28*(4), 1725-1739. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3621

Zembat, R., Tunçeli, H. İ., ve Yavuz, E. A. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 24-43. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1487132

Zhi Siew, P. (2015). Children's Problem Behaviour and Techniques to Classroom Management: A Case Study of a Preschool Classroom in Klang Valley. *Online Submission*. 1-9. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED556703.pdf

Webster-Stratton, C., Reinke, W. M., Herman, K. C., & Newcomer, L. L. (2011). The incredible years teacher classroom management training: The methods and principles that support fidelity of training delivery. *School Psychology Review*, *40*(4), 509-529. https://doi.org/10.1080/02796015.2011.12087527

Weinstein, C. S., Mignano, A. J. ve Romano, M. E. (2007). Elementary classroom management: Lessons from research and practice. New York: McGraw-Hill.

Williams, W., Parkes, E. L., & Davies, P. (2013). Wordle: A method for analysing MBA student induction experience. *The International Journal of Management Education*, 11(1), 44-53. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2012.10.002

Kaynakça

Arslan, A., Ulaş, A.H. ve Coşkun, M.K. (2020). Özel eğitimde aile eğitimine yönelik bir derleme çalışması. *Ekev Akademi Dergisi, 24*(84), 21-37.

Betawi, A. & Jabbar, S. (2019). Developmentally appropriate or developmentally inappropriate, that's the question: perception of early childhood pre-service teachers at The University of Jordan. *International Journal of Adolescence and Youth, 24* (1), 40-50. DOI: 10.1080/02673843.2018.1458633

Charlesworth, R. (2012). Developmentally appropriate practice is for everyone. *Childhood Education, 74*(5), 274-282. DOI: 10.1080/00094056.1998.10521951.

Çiçekler, C.Y. ve Aral, N.(2022). An investigation of preschool children's creativity in terms of their courage value and competition. *Early Child Development and Care, 192*(15), 2455-2464. DOI: 10.1080/03004430.2021.2017910

Demircan, H.Ö. (2012). *Developmentally appropriate practice and parental involvement in preschools: parent and teacher perspectives.* Doktora Tezi. Middle East Technical University, The Department Of Elementary Education, Ankara.

Günlü, Y., ve Özgür-Yılmaz, Ç. (2022). Özel gereksinimli öğrencilerle çalışan öğretmenlerin kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi, 5*(2), 284-297. doi:10.48174/buaad.52.12

Güzelyurt, T., Tok, F., Tümas, Ç., ve Uruğ, Ş. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin ödül ve ceza kullanımına ilişkin görüşleri. *Temel Eğitim Dergisi, 1*(4), 21-28.

Han, B. ve Altunhan, M. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin ödül ve ceza uygulamalarına yönelik görüşleri. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 6*(2), 480-505.

Jumiaan, I., Alelaimat, A. & Fathi Ihmeideh, F. (2020) Kindergarten teachers' knowledge level of developmentally appropriate practice in Jordan. *Education 3-13, 48*(8), 1000-1011. DOI: 10.1080/03004279.2019.1699939

Kostelnik, M.J., Soderman, A.K., Whiren, A.P. & Rupiper, M.L. (2019). *Gelişime uygun eğitim programı- Erken çocukluk eğitiminde en iyi uygulamalar.* (Çev. E. Ahmetoğlu ve İ.H. Acar). Nobel Akademik Yayıncılık.

Lee,Y.S., Baik , J. & Charlesworth, R. (2006). Differential effects of kindergarten teacher's beliefs about developmentally appropriate practice on their use of scaffolding following inservice training. *Teaching and Teacher Education, 22*, 935–945.

Li, X., McFadden, K., E. & DeBey, M. (2019): Is It DAP? American preschool teachers' views on the developmental appropriateness of a preschool math lesson from China. *Early Education and Development.* DOI: 10.1080/10409289.2019.1599094

Merriam, S.B. (2013). *Nitel araştırma. Desen ve uygulama için bir rehber.* (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Modise, M.R. (2021). Exploring early childhood centre managers' perceptions of their roles in promoting developmentally-appropriate physical environments in South Africa. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists, 9*(4), 339-350. DOI: http://dx.doi.org/10.17478/jegys.1010694

NAEYC (2009). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through age 8*. https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/PSDAP.pdf

Özçelik, M. (2020). *Okul öncesi dönem çocuklarının sosyal yetkinlik ve rekabet düzeylerinin farklı erken çocukluk eğitimi programları açısından incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pappert, A.T., Williams, A. & Moore, C. (2017). The influence of competition on resource allocation in preschool children. *Social Development, 26*(2), 367–381.

Pierce Brown, C., Feger, B.S. & Mowry, B. (2015). Preschool: helping others understand academic rigor in teachers' developmentally appropriate practices. *YC Young Children ,70* (4), 62-69.

Sanders, K. & Farago, F. (2018). *Developmentally appropriate practice in the 21st century*. In M. Fleer & B. van Oers (Eds.), International handbook of early childhood education (pp. 1379- 1400). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-024-0927-7_71

Sevim, N.H. (2008). Odak grup görüşmeleri. *Sosyoloji Notları Dergisi, 4(*5), 80-85.

Sheridan, S. & Williams, P. (2006). Constructive competition in preschool. *Sage Publications, 4(*3), 291-310.

Soyalp, H. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin gelişime uygun uygulamalara yönelik inançlarının sınıflarındaki 3-6 yaş arası çocukların sosyal becerilerine etkisinin boylamsal olarak incelenmesi.* [Doktora Tezi]. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.

Şahin Sak, İ.T. ve Sak (2017). Gelişime uygun uygulamalar inanç ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*, 346-362.

Şahin-Sak, İ. T., Tantekin-Erden, F., & Pollard-Durodola, S. (2018). Turkish preschool teachers' beliefs and practices related to two dimensions of developmentally appropriate classroom management. *Education ,3-13*, *46*, 102-116.

Taylor, D. D. & Bratton, S. C. (2014). Developmentally appropriate practice: Adlerian play therapy with preschool children. *The Journal of Individual Psychology*, *70*(3), 205-219.

Thompson, J. & Stankovic-Ramirez, Z. (2021). What early childhood educators know about developmentally appropriate practice. *Phi Delta Kappa International, 103*(2), 20-23.

Türnüklü, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulama Eğitim Yöntemi Dergisi, 24,* 543- 559.

Willingham, D. T. (2008). What is developmentally appropriate practice?. *American Educator*, *32*(2), 34.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kaynakça

Albrecht K. ve Miller L.G. (2004). *Preschool Curriculum*. The United States of America: Published by Gryphon House.

Bailey, C. S., Martinez, O., ve DiDomizio, E. (2023). Social and Emotional Learning and Early Literacy Skills: A Quasi-Experimental Study of RULER. *Education Sciences,* 13(4), 397.

Brodin, J., ve Renblad, K. (2020). Improvement of Preschool Children's Speech And Language Skills. *Early Child Development and Care,* 190(14), 2205-2213.

Carroll, C. (2013). The Effects of Parental Literacy Involvement And Child Reading Interest On The Development of Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis. Wisconsin: The University Of Wisconsin-Milwaukee.

Dicataldo, R., Florit, E., ve Roch, M. (2020). Fostering Broad Oral Language Skills İn Preschoolers From Low SES Background. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, 17(12), 4495.

Driest, J. (2012). Teachers' Judgments of Emergent Literacy Skills among Preschoolers. Doctor's Thesis. Fort Lauderdale: Nova Southeastern University.

Fernandes, D. M. Z., ve Lima, M. C. M. P. (2024). Child Development: Assessment Of Receptive And Expressive Language İn Preschoolers. *Estudos de Psicologia (Campinas),* 41, e210045.

Finders, J., Wilson, E., ve Duncan, R. (2023). Early Childhood Education Language Environments: Considerations For Research And Practice. *Frontiers in Psychology*, 14, 1202819.

Hagen, Å. M., Knoph, R., Hjetland, H. N., Rogde, K., Lawrence, J. F., Lervåg, A., ve Melby-Lervåg, M. (2022). Measuring Listening Comprehension And Predicting Language Development in At-Risk Preschoolers. *Scandinavian Journal of Educational Research,* 66(5), 778-792.

Haynes, R. M. (2010). Contribution of The Home Environment to Preschool Children's Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis. Teksas: Texas A&M University.

Kim, S. J. (2010). The Relationship of Parental Book Reading on Young Children's Vocabulary And Their Code-Related Skills. Doctor's Thesis. Tempe: Arizona State University.

Kmak, J. A. (2010). Kindergarten Literacy Skills And Their Relationship To The Type of Preschool Experience. Doctor's Thesis. Gladstone Ave: Aurora University.

Krizek, P. A. (2011). The Importance of Teacher-Student Conversations in Early Literacy. Doctor's Thesis. Kaliforniya: University of Redlands, Redlands.

Kuroki, Y. (2010). Emergent Literacy Skills And Home Literacy Environment of Latino Children Who Live In Poverty. Master's Thesis. Los Angeles: University of Southern California.

Mannes, T. J. (2013). The Effect of Tier One Literacy Practices On Preschoolers Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis. USA: Michigan State University.

Marulis, L. M., ve Neuman, S. B. (2010). The Effects Of Vocabulary İntervention On Young Children's Word Learning: A Meta-Analysis. *Review of educational research*, 80(3), 300-335.

Massonnié, J., Llaurado, A., Sumner, E., ve Dockrell, J. E. (2022). Oral Language At School Entry: Dimensionality Of Speaking And Listening Skills. *Oxford Review of Education,* 48(6), 743-766.

Morrow, L. M. (2007). *Developing Literacy in Preschool*. New York London: The Guilford Press.

Moss, K. M. (2016). The Connections Between Family Characteristics, Parent-Child Engagement, Interactive Reading Behaviors, And Preschoolers' Emergent Literacy. Doctor's Thesis. New York: Alfred University.

Niessen, L. N. (2003). Intercorrelations Among Emergent Literacy Skills. Doctor's Thesis Lawrence: University of Kansas.

Pullen P.C. ve Justice L. M. (2003). Enhancing Phonological Awareness, Print Awareness, and Oral Language Skills in Preschool Children, *Intervention In School And Clinic,* 39 (2), 87–98.

Rasplica, C. K. (2016). Examining The Relationship of Early Literacy Skills And Cognitive Self-Regulation to Kindergarten Readiness of Preschool Students. Doctor's Thesis. Oregon: University of Oregon.

Rohde, L. (2011). Preschool Teachers' Beliefs and Practices: Emergent Literacy in Inclusive Preschools. Doctor's Thesis. USA: The Univesity of New Hampshire.

Strickland, D. S. ve Riley-Ayers, S. (2007*). Literacy Leadership in Early Childhood: The Essential Guide.* New York: Published simultaneously by Teachers College Press.

Teng, W. (2014). Parental Reading Belıefs, Home Literacy Practices, And Children's Development: Examination Of A Parental Reading Beliefs Model In China. Doctor's Thesis. Stockton: University of the Pacific.

Uyanık, Ö. (2013). Akademik ve Dil Becerileri Eğitim Programının 61-66 Aylık Çocukların Bilişsel Yetenekleri ile Erken Akademik ve Dil Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Weadman, T., Serry, T., & Snow, P. C. (2023). The Oral Language And Emergent Literacy Skills Of Preschoolers: Early Childhood Teachers' Self-Reported Role, Knowledge And Confidence. *International Journal of Language & Communication Disorders*, 58(1), 154-168.

Willis, J. (2008).*Teaching The Brain To Read: Strategies For Improving Fluency, Vocabulary and Comprehension.* Virginia USA: Printed in the United States of America Alexandria.

Yazıcı, E. (2010). 61-72 Aylık Çocuklar İçin Okuma Yazma Becerileri Araştırma Testi'nin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması (Ankara Örneklemi). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yazıcı, E. (2013). Okuma Yazma Becerilerini Destekleyici Duyu Eğitimi Programı'nın 61-66 Aylık Çocukların Okuma Yazmaya Hazırlık Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Ziolkowski, R. A. (2004). Effects of an Emergent Literacy Intervention For Children With Language Impairments From Low Income Environments. Doctor's Thesis. Tallahassee: Florida State University.

Kaynakça

Argun, Y. (2004). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Aslan, A. E (2016). Kavram boyutunda yaratıcılık. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 11* (16), 15-21.

Aslan, E., Aktan, E. ve Kamaraj, I. (1997). Anaokulu eğitiminin yaratıcılık ve yaratıcı problem- çözme becerisi üzerindeki etkisi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,9*, 37-48.

Atay, Z. (2009). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş öğrencilerinin yaratıcılık düzeylerinin yaş, cinsiyet ve ebeveyn eğitim durumlarına göre incelenmesi: Ereğli Örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Can-Yaşar, M. ve Aral, N. (2011). Altı yaş çocuklarının yaratıcı düşünme becerilerine sosyoekonomik düzey ve anne baba öğrenim düzeyinin etkisinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitimbilim, 4* (1), 137-145.

Ceylan, E. (2008). *Okul öncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının bilişsel tempoya göre yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Çetingöz, D. (2002). *Okul öncesi eğitimi öğretmenliği öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişiminin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Dere, Z. (2019). Investigating the creativity of children in early childhood education institutions. *Universal Journal Of Educational Research, 7* (3), 652-658.

Dursun, M.A. Ve Ünüvar, P. (2011). Okulöncesi eğitim döneminde yaratıcılığı engelleyen durumlara ilişkin ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11* (21), 110-133.

Erbay, F. ve Çağdaş, A. (2007). Annelere ilişkin bazı değişkenlerin 5-6 yaş çocuklarının yaratıcı düşüncelerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(1), 58-79.

Gönen, M., Çiçekler, C.Y., Akyüz, E., Arslan, A.Ç. ve Baydemir, G. (2011). 5 yaşındaki çocukların yaratıcılık düzeylerinin incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences, 6* (1), 1185-1195.

Gönen, M., Uzmen, S., Akçin, N., ve Özdemir, N. (1993). Anaokuluna giden 5-6 yaş çocuklarında yaratıcı düşüncenin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi, 17* (89) 64-71.

Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (5. baskı).* Ankara: Asil Yayın Dağıtım.

Kara, A. (2007). *Okul Öncesi dönemde 5-6 yaş grubu çocukların yaratıcılık düzeylerini etkileyen faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri*(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Kiper, S. (2016). *Anaokuluna devam eden 48-71 ay aralığındaki çocukların yaratıcılık düzeyleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişki* (yüksek lisans tezi). Çağ Üniversitesi, Mersin.

Kuzu, A. (2013). Araştırmaların planlanması. Adile Aşkım Kurt (Ed.), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* içinde (S. 19-45). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Öncü, E. Ç. (2015). Yaratıcılığa kavramsal bakış. Elif Çelebi Öncü (Ed.), *Yaratıcılığın Keşfi* içinde (S. 12-21). Ankara: Hedef.

Öncü, T. (2000). Anasınıfı (6 yaş) düzeyindeki çocukların şekilsel yaratıcılıklarının cinsiyet değişkeni açısından karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *40* (1-2), 5-34.

Özer, M. ve Yıldırım Polat, A. (2019). Okul öncesi dönemde yaratıcılığı geliştirmeye yönelik ebeveyn deneyimlerinin incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education, 7*(3), 1309-1327. https://doi.org/10.14689/issn.2148- 624.1.7c.3s.17m

Sezgin, E. (2004). *Okul öncesi eğitimine devam eden 5-6 yaş çocukların yaratıcı düşüncelerine çeşitli değişkenlerin etkisi*(Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Yazgın, E. (2020). Yaratıcılığın gelişiminde, aile öğretmen ve okul. E. Yazgın ve Y. Yazgın (Editörler). *Erken çocuklukta yaratıcılık ve yaratıcı çocuk etkinlikleri* içinde (s.27-519). Ankara: Pegem Akademi.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve yaratıcı düşünme: Tüm boyut ve paydaşlarıyla kapsayıcı bir derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(25), 3874-3915.

Yıldız Çiçekler, C., & Aral, N. (2022). An investigation of preschool children's creativity in terms of their courage value and competition. *Early Child Development and Care*, *192*(15), 2455-2464.

Yıldız, C. ve Güney Karaman, N. (2017). Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve bakış açısı alma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 50* (2), 33-58.

Young, J. G. (1985). What is Creativity?. *The Journal Of Creative Behavior, 19*(2), 77–87. https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1985.tb00640.x

Yuvacı, Z. (2017). *Okul öncesi eğitim alan 6 yaş çocuklarının yaratıcılık düzeylerinin öğretmenlerinin ve sınıf ortamlarının yaratıcılıklarına göre incelenmesi.* Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaynaklar

Akgöz, A. A. ve Dağyar, M. (2023). Yabancı Öğrencilerin Eğitimde Yaşadığı Sorunlara Yönelik Bir Meta Sentez Çalışması. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(2), 386-404.

Akman, Y. (2020). Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Çok Kültürlü Eğitim Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 49, 247-262.

Alkalay, G., Kıral, B., ve Erdem, A. R. (2021). İlkokul Yönetici ve Sınıf Öğretmenlerine Göre Suriyeli Sığınmacı Öğrencilerin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 231-249.

Avcı, F. (2019). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Mülteci Öğrencilerin Sınıf Ortamında Karşılaştıkları Sorunlara Ilişkin Öğretmen Görüşleri. Language Teaching and Educational Research, 2(1), 57-80.

Başar, M., Akan, D. ve Çiftçi, M. (2018). Mülteci Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1571-1578.

Baysal, Z. N. ve Çimşir, S. (2020). Türkiye'ye Göç ile Gelen Uluslararası İlkokul Öğrencilerinin Kendi Perspektiflerinden Okulda Arkadaşlarıyla Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 71-87.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Corbin, J. &. Strauss, A. (1990). *Basics of qualitative research*. Los Angeles: Sage publications.

Delen, A., ve Ercoşkun, M. H. (2019). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nitel Açıdan İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 48(223), 572-599.

Doğan, S. ve Özdemir, Ç. (2019). Sivas İlinde Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okul İklimine Etkisinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(69), 124-14.

Dolapcı, E. (2019). *Öğretmenlerin Çok Kültürlü Özyeterlik Algısı ve Okul İklimi İle Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi.* Yüksek Lisans tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi.

Erdem, C. (2017). Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar ve Çözüme Dair Önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 26-42.

Ereş, F. (2015). Türkiye'de Göçmen Eğitimi Sorunsalı ve Göçmen Eğitiminde Farklılığın Yönetimi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 6(2), 17-30.

Ergen, H., ve Şahin, E. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilerin Eğitimi ile İlgili Yaşadıkları Problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44), 377-405.

Gibbons, J., L. (2000). Adolescence İn İnternational And Cross-Cultural Perspective: An İntroduction. *International Journal of Group Tensions*, 29(1/2), 3- 16.

Göç İdaresi Başkanlığı, (2024). Uluslararası Koruma, https://www.goc.gov.tr/uluslararasi-koruma-istatistikler, (E.T.: 08.10.2024).

Göçer, V., Özer, S. ve Ürünibrahimoğlu, M. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Hizmet İçi Eğitim Bağlamında İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(*14), 24-41.

Gündüz, H. B. ve Özarslan, N. (2017). Farklı Yaş Kategorilerinde İlkokula Başlayan Öğrencilerin Okul Olgunluğu ve Öğretmen Görüşlerine Göre Okula Uyum Problemleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17(1), 212-230.

Güngör Yereyıkılmaz, Ş. D. (2021). *Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencileri için Türkçe Öğretim Programı Tasarısı.* Doktora Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Güngör, F. ve Şenel, E. A. (2018). Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Eğitim–Öğretiminde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 124-173.

İmamoğlu, H. V., ve Çalışkan, E. (2017). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Devlet Okullarında İlkokul Eğitimine Dair Öğretmen Görüşleri: Sinop İli Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 529-546.

Kağıncı, D.Y. (2017). Suriyeli Mülteci Çocukların Kültürel Uyum Sürecinde Okul Psikolojik Danışmanlarına Düşen Rol ve Sorumluluklar. *İlköğretim Online*, 16(4), 1768-1776.

Kandemir, A. ve Aydın, B. (2020). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimi ile İlgili Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 497-521.

Kardeş, S. (2018). Mülteci Çocukların Psikososyal Gelişimine Yönelik Program Uyarlanması. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Kasa Ayten, B. ve Köse, İ. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Kültürlerarası Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 56-78.

Kaya, A. (2022). Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Karşılaştıkları Zorluklar. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, 6(3), 89-99.

Koşak, M. A. ve Atasoy, R. (2022). Suriyelilerin Temel Eğitim Sistemine Entegrasyonunda Şanlıurfa İli Özelinde Okul Yöneticilerinin Karşılaştığı Sorunlar. *Harran Maarif Dergisi,* 7(2), 150-178.

Köse, N., Bülbül, Ö. ve Uluman, M. (2019). Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 2(1), 16-29.

Measham, T., Guzder, J., Rousseau, C., Pacione, L., Blais McPherson, M. & Nadeau, L. (2014). Refugee Children and Their Families: Supporting Psychological Well-Being And Positive Adaptation Following Migration. *Current problems in pediatric and adolescent health care*, 44(7), 208-215.

Mels, A. (2018). Arbeit mit Flüchtlingskindern in Hamburger Kitas-Eine empirische Studie zur Arbeitssituation der Erzieherinnen mit Flüchtlingskindern in den Hamburger Kindergärten. Doktora Tezi. Hamburg: Hochschule für angewandte Wissenschaften.

Mercan Uzun, E. ve Bütün, E. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi,* 1(1), 72-83

Milli Eğitim Bakanlığı, MEB, (2022). 2021-2022 Eğitim Öğretim Yılı Verileri, hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/26165737_goc2022sunu.pdf, (E.T.: 07.10.2024).

Nigiz, S. ve Karabay, A. (2022). Geçici Barınma Merkezlerinde Yaşayan Suriyeli Öğrencilerle Çalışan Öğretmenlerin Mesleki Deneyimleri. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 71-85.

Özdemir, M. (2008). Türkiye'de İçgöç Olgusu, Nedenleri ve Çorlu Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Özhan, M. (2020). *Değişen Dünya'da Göç.* Ankara: Ekin Yayıncılık.

Rafoth, M. A., Buchenauer, E. L., Crissman, K. K. & Halko, J. L. (2004*). School Readiness-Preparing Children for Kindergarten and Beyond: Information for Parents,* https://www.windsor-csd.org/Downloads/schoolreadiness.pdf, (E.T. 09.10.2024).

Ruhose, J. (2013). Bildungsleistungen von Migranten und deren Determinanten–Teil I: Überblick und Vorschulbereich. *ifo Schnelldienst*, 66(09), 41-47.

Sarıahmetoğlu, H. ve Kamer, S. T. (2021). Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitimi ve Uyumu: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 612-634.

Sarıer, Y. (2020). Türkiye'de Mülteci Öğrencilerin Eğitimi Üzerine Bir Meta-Sentez Çalışması: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 80-111.

Sarıtaş, E., Şahin, Ü. ve Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Karşılaşılan Sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 25(1), 208-229.

Sayın, Y., Usanmaz, A. ve Aslangiri, F. (2016). Uluslararası Göç Olgusu ve Yol Açtığı Etkiler: Suriye Göçü Örneği. *Sosyal ve Ekonomik Arastırmalar Dergisi*, 18(31), 1-13.

Sılgan, Y. (2022). Okul Yöneticileri ve Öğretmenler Gözüyle Suriyeli Öğrencilerin Eğitimde Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi.

Somuncu, B. (2006). Türkiye'nin Avrupa Birliğine Tam Üyelik Sürecinde Uluslararası Göç Politikası. Yükseklisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Söhn, J., Birke, P., Bluhm, F., Marquardsen, K., Prekodravac, M., Vogel, B. & Prahms, A. (2017). Erfolgsfaktoren für die Integration von Flüchtlingen,https://www.ssoar.info/ssoar/handle/document/52352, (E.T. 08.10.2024).

Spieß, C. K. & Wittenberg, E. (2019). Kitas können eine doppelte Integrationsrendite erzielen. *DIW Wochenbericht*, 86(44), 813-813**.**

Şahin, A. E., Zoraloğlu, S. ve Kardaş İşler, N. (2023). 4+ 4+ 4 Düzenlemesiyle Okula Erken Yaşta Başlayan Çocuklar:"Bir Yaş Daha Büyük Olsaydım Çok Daha İyi Olurdu!". *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 25(2), 209-224.

Şahin, H. (2020). Göç Olgusu, Mülteci Çocukların Eğitimi ve Suriyeli Mülteci Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonu Süreci. *International Journal of Turkish Literature, Culture, Education*, 9(1), 377-394.

Takır, A. ve Özerem, A. (2019). Göçle Gelen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Okul Ortamında Karşılaştıkları Sorunlar. *Folklor/Edebiyat*, 25(97), 639-657.

Telsaç, Ö. Y. Karagöz, S. & Telsaç, C. (2022). The Educational Problems Of Migrant Children: Findings And Recommendations. *International Journal of Educational Research Revie,*7(4) 345-354.

Turan, M. ve Fansa, M. (2021). Göçmen Çocukların Türkçe Öğreniminde Yaşadıkları Problemler. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 11-26.

Turan, M. ve Polat, F. (2017). Türkiye'de Öğrenim Gören Yabancı Uyruklu İlköğretim Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Qualitative Studies*, 12(4), 31-60.

Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (1998). *Beşerî Coğrafya.* İstanbul: Çantay Kitapevi.

Yaylı, H. ve Aslan, Y. Z. (2023). Türkiye'de Göçmenlerin Uyum Sorunu Bağlamında Bir Değerlendirme. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 9(2-1), 328-345.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, S. E. (2019). Suriyeli Çocukların Eğitimi Konusunda Nitel Bir Araştırma: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Middle East Journal Of Refugee Studies*, 4(2), 5-32.

Yıldız Yılmaz, N. ve Demir, E. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilere İlişkin Sorunları ile Çözüm Önerilerinin Değerlendirilmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi,* 11*(2)*, 535-55.

Yılmaz, H. ve Cerrah Özsevgeç, L. C. (2023). İlkokulda Öğrenim Gören Sığınmacı Öğrenciler ile İlgili Yapılan Akademik Çalışmaların İncelemesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 52(239), 2303-2334.

Editör:
Doç. Dr. Halil Tunca

Mikro İktisat

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MİKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Halil Tunca

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-35-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
MİKRO İKTİSAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Halil Tunca
VI+94 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-35-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bamberger, K. A. & Lobel, O. (2017), Platform Market Power, *Berkeley Tech. LJ*, *32*, 1051.

Bergemann, D. & Bonatti, A. (2024), Data, Competition, and Digital Platforms, *American Economic Review*, *114*(8), 2553-2595.

Cusumano, M. A. (2022), Data Platforms and Network Effects: How Data-Network Effects Create Opportunities and Inflate Expectations. https://cacm.acm.org/opinion/data-platforms-and-network-effects/. Erişim Tarihi:15.08.2024.

Cusumano, M. A., Gawer, A. & Yoffie, D. B. (2019), *The Business of Platforms: Strategy in The Age of Digital Competition, Innovation, And Power* (Vol. 320). New York: Harper Business.

Evans, P. C. & Gawer, A. (2016), The Rise of the Platform Enterprise: A Global Survey. https://www.thecge.net/wp-content/uploads/2016/01/PDF-WEB-Platform-Survey_01_12.pdf.

Evans, D. S. ve Schmalensee, R. (2016), *Matchmakers: The New Economics of Multisided Platforms,* Harvard Business Review Press.

Evans, D. S. (2016), Multisided Platforms, Dynamic Competition, and the Assessment of Market Power for Internet-Based Firms. *University of Chicago Coase-Sandor Institute for Law & Economics Research Paper,* (753).

Evans, D. S. (2017), Why the Dynamics of Competition for Online Platforms Leads to Sleepless Nights But Not Sleepy Monopolies. *Available at SSRN 3009438*.

Evans, D. S. (2020), Vertical Restraints in a Digital World. *https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3551597,* Erişim Tarihi: 18.09.2024.

Haucap, J. (2019), Competition and Competition Policy in a Data-driven Economy. *Intereconomics*, *54*(4), 201-208.

Khan, L. M. (2016), Amazon's Antitrust Paradox. *Yale lJ*, *126*, 710.

Khan, L. M. (2019), Competition Issues in Digital Markets. *CLPD*, *5*, 66.

Kenney, M., & Zysman, J. (2016), The rise of the platform economy. *Issues in science and technology*, *32*(3), 61.

Kenney, M., & Zysman, J. (2019), Unicorns, Cheshire Cats, and the New Dilemmas of Entrepreneurial Finance. *Venture Capital*, *21*(1), 35-50.

Korinek, A. (2019). Labor in the Age of Automation and Artificial Intelligence, https://econfip.org/wp-content/uploads/2019/02/6.Labor-in-the-Age-of-Automation-and-Artificial-Intelligence.pdf., Erişim Tarihi: 17.04.2024.

Korinek, A. & Stiglitz, J. E. (2019), Artificial Intelligence and Its Implications for Income Distribution and Unemployment, in Agrawal, A., Gans, J. ve Goldfarb, A. (Eds.), The Economics of Artificial Intelligence, NBER and University of Chicago Press (pp. 349-390).

Koskinen, K., Bonina, C., & Eaton, B. (2019). Digital Platforms in The Global South: Foundations And Research Agenda. In *Information and Communication Technologies for Development. Strengthening Southern-Driven Cooperation as a Catalyst for ICT4D: 15th IFIP WG 9.4 International Conference on Social Implications of Computers in Developing Countries, ICT4D 2019.* Springer International Publishing.

Kurz, M. (2023), *The Market Power of Technology: Understanding The Second Gilded Age*. Columbia University Press.

Li, Z. ve Qi H. (2022), Platform Power: Monopolization and Financialization in the Era of Big Tech. *Cambridge Journal of Economics* 46 (6), 1289–314.

Marginson, S. (2013), The Impossibility of Capitalist Markets in Higher Education. *Journal of Education Policy*, *28*(3), 353-370.

Parker, G. G. & Van Alstyne, M. W. (2000), Internetwork Externalities and Free Information Goods. In *Proceedings of the 2nd ACM Conference on Electronic Commerce* (pp. 107-116).

Parker, G. G., Van Alstyne, M. W. & Choudary, S. P. (2016), *Platform Revolution: How Networked Markets are Transforming the Economy and How To Make Them Work For You*. WW Norton & Company.

Pistor, K. (2019), *The Code of Capital.* Princeton University Press.

Rahman, K. S. (2016), The Shape of Things To Come: The On-Demand Economy And The Normative Stakes Of Regulating 21st-Century Capitalism. *European Journal of Risk Regulation*, *7*(4), 652-663.

Rahman, K. S. (2018), The New Utilities: Private Power, Social Infrastructure, And The Revival Of The Public Utility Concept. *Cardozo L. Rev.*, *39*, 1621.

Rahman, K. S., & Thelen, K. (2019), The Rise of The Platform Business Model and The Transformation of Twenty-First-Century Capitalism. *Politics & society*, *47*(2), 177-204.

Rogers, B. (2015), The Social Costs of Uber. *U. Chi. L. Rev. Dialogue*, *82*, 85.

Schwartz, H. M. (2017), Club Goods, Intellectual Property Rights, and Profitability in the Information Economy. *Business and Politics*, *19*(2). 191-214.

Schwartz, H. M. (2022), Global Secular Stagnation and the Rise of Intellectual Property Monopoly. *Review of International Political Economy*. 29(5). 1448-1476.

Srnicek, N. (2017), Platform capitalism. Cambridge, UK ; Malden, MA : Polity Press.

REFERENCES

Agnolucci, P., Fischer, C., Heine, D., Montes de Oca Leon, M., Pryor, J., Patroni, K., & Hallegatte, S. (2023). Measuring Total Carbon Pricing. *Measuring Total Carbon Pricing*, *June*. https://doi.org/10.1596/41936

Andersson, Ö., & Börjesson, P. (2021). The greenhouse gas emissions of an electrified vehicle combined with renewable fuels: Life cycle assessment and policy implications. *Applied Energy*, *289*, 116621. https://doi.org/10.1016/J.APENERGY.2021.116621

Antitrust Analysis: Problems, Text, and Cases - Phillip E. Areeda, Louis Kaplow, Aaron S. Edlin, C. Scott Hemphill - Google Books. (n.d.). Retrieved October 13, 2024, from https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=RAVDEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT18&dq=U.S.+corporations+voice+considerable+worries+regarding+enforcement+matters.&ots=gnauMvJRzV&sig=-dAtSAlCvqL1JBKwM6pY-sF3aEsc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Arslan, H. M., Khan, I., Latif, M. I., Komal, B., & Chen, S. (2022). Understanding the dynamics of natural resources rents, environmental sustainability, and sustainable economic growth: new insights from China. *Environmental Science and Pollution Research*, *29*(39), 58746–58761. https://doi.org/10.1007/s11356-022-19952-y

Basaglia, P., Grunau, J., & Drupp, M. A. (2024). The European Union Emissions Trading System might yield large co-benefits from pollution reduction. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *121*(28), 10–12. https://doi.org/10.1073/pnas.2319908121

Bekaert, G., Engstrom, E., & Ermolov, A. (2020). Aggregate Demand and Aggregate Supply Effects of COVID-19: A Real-time Analysis. *Finance and Economics Discussion Series*, *2020*(049). https://doi.org/10.17016/feds.2020.049

Bleviss, D. L. (2021). Transportation is critical to reducing greenhouse gas emissions in the United States. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Energy and Environment*, *10*(2), e390. https://doi.org/10.1002/WENE.390

Capper, T., Gorbatcheva, A., Mustafa, M. A., Bahloul, M., Schwidtal, J. M., Chitchyan, R., Andoni, M., Robu, V., Montakhabi, M., Scott, I. J., Francis, C., Mbavarira, T., Espana, J. M., & Kiesling, L. (2022). Peer-to-peer, community self-consumption, and transactive energy: A systematic literature review of local energy market models. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *162*, 112403. https://doi.org/10.1016/J.RSER.2022.112403

Climate Change: What Everyone Needs to Know - Joseph J. Romm - Google Books. (n.d.). Retrieved October 13, 2024, from https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=d-l5EAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Climate+change+is+probably+the+greatest+challenge+the+world+has+to+face&ots=HS3KKxtvLn&sig=6sjbJ2zHdETuViWqMwG0RUYVOsc&redir_esc=y#v=onepage&q=Climate change is probably the grea

Di, D., Li, G., Shen, Z., Song, M., & Vardanyan, M. (2023). Environmental credit constraints and pollution reduction: Evidence from China's blacklisting system for environmental fraud. *Ecological Economics*, *210*, 107870. https://doi.org/10.1016/J.ECOLECON.2023.107870

Doğan, B., Chu, L. K., Ghosh, S., Diep Truong, H. H., & Balsalobre-Lorente, D. (2022). How environmental taxes and carbon emissions are related in the G7 economies? *Renewable Energy*, *187*, 645–656. https://doi.org/10.1016/J.RENENE.2022.01.077

Ewald, J., Sterner, T., & Sterner, E. (2022). Understanding the resistance to carbon taxes: Drivers and barriers among the general public and fuel-tax protesters. *Resource and Energy Economics*, *70*, 101331. https://doi.org/10.1016/J.RESENEECO.2022.101331

Feindt, S., Kornek, U., Labeaga, J. M., Sterner, T., & Ward, H. (2021). Understanding regressivity: Challenges and opportunities of European carbon pricing. *Energy Economics*, *103*, 105550. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105550

Fujimori, S., Hasegawa, T., & Oshiro, K. (2020). An assessment of the potential of using carbon tax revenue to tackle poverty. *Environmental Research Letters*, *15*(11). https://doi.org/10.1088/1748-9326/abb55d

Gardner, R. (1991). A Course in Microeconomic Theory by David Kreps. *The Journal of Economic Education*, *22*(4), 391–393. https://doi.org/10.1080/00220485.1991.10844732

Gong, G., Huang, X., Wu, S., Tian, H., & Li, W. (2021). Punishment by Securities Regulators, Corporate Social Responsibility and the Cost of Debt. *Journal of Business Ethics*, *171*(2), 337–356. https://doi.org/10.1007/S10551-020-04438-Z/TABLES/12

Green, J. F. (2021). Beyond Carbon Pricing: Tax Reform is Climate Policy. *Global Policy*, *12*(3), 372–379. https://doi.org/10.1111/1758-5899.12920

Gupta, V., Ivanov, D., & Choi, T. M. (2021). Competitive pricing of substitute products under supply disruption. *Omega*, *101*, 102279. https://doi.org/10.1016/J.OMEGA.2020.102279

Hysa, E., Kruja, A., Rehman, N. U., & Laurenti, R. (2020). Circular economy innovation and environmental sustainability impact on economic growth: An integrated model for sustainable development. *Sustainability (Switzerland)*, *12*(12). https://doi.org/10.3390/SU12124831

J. Alberto Aragon-Correa. (2022). *The Effects of Mandatory and Voluntary Regulatory Pressures on Firms' Environmental Strategies: A Review and Recommendations for Future Research*. *16*(1), 1–23.

Jasmine, K. (2014). THE SOCIAL COST OF CARBON, RISK, DISTRIBUTION, MARKET FAILURES: AN ALTERNATIVE APPROACH. *NATIONAL BUREAU OF ECONOMIC RESEARCH*.

Kartal, M. T. (2022). The role of consumption of energy, fossil sources, nuclear energy, and renewable energy on environmental degradation in top-five carbon producing countries. *Renewable Energy*, *184*, 871–880. https://doi.org/10.1016/J.RENENE.2021.12.022

Khastar, M., Aslani, A., & Nejati, M. (2020). How does carbon tax affect social welfare and emission reduction in Finland? *Energy Reports*, *6*, 736–744. https://doi.org/10.1016/J.EGYR.2020.03.001

Khurshid, A., Rauf, A., Qayyum, S., Calin, A. C., & Duan, W. Q. (2023). Green innovation and carbon emissions: the role of carbon pricing and environmental policies in attaining sustainable development targets of carbon mitigation—evidence from Central-Eastern Europe. *Environment, Development and Sustainability*, *25*(8), 8777–8798. https://doi.org/10.1007/S10668-022-02422-3/TABLES/8

Koh, J., Johari, S., Shuib, A., Matthew, N. K., & Siow, M. L. (2021). Impacts of Carbon Pricing on Developing Economies. *International Journal of Energy Economics and Policy*, *11*(4), 298–311. https://doi.org/10.32479/ijeep.11201

Köppl, A., & Schratzenstaller, M. (2023). Carbon taxation: A review of the empirical literature. *Journal of Economic Surveys*, *37*(4), 1353–1388. https://doi.org/10.1111/joes.12531

Kraft, M. E. ., & Furlong, S. R. . (2013). Politics, Analysis, and Policy Choice. In *Public policy : politics, analysis, and alternatives*.

Kuusela, O. P., & Lintunen, J. (2020). A Cap-and-Trade Commitment Policy with Allowance Banking. In *Environmental and Resource Economics* (Vol. 75, Issue 3). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/s10640-019-00395-y

Levi, S., Flachsland, C., & Jakob, M. (2020). Political economy determinants of carbon pricing. *Global Environmental Politics*, *20*(2), 128–156. https://doi.org/10.1162/glep_a_00549

Li, R., Wang, Q., Liu, Y., & Jiang, R. (2021). Per-capita carbon emissions in 147 countries: The effect of economic, energy, social, and trade structural changes. *Sustainable Production and Consumption*, *27*, 1149–1164. https://doi.org/10.1016/J.SPC.2021.02.031

Lowe, R. J., & Drummond, P. (2020). Solar, wind and logistic substitution in global energy supply to 2050 – barriers and implications. *Астрономический Вестник*, *54*(4), 337–348. https://doi.org/10.31857/s0320930x20040088

Marcus, M., & Sant'anna, P. H. C. (2021). The Role of Parallel Trends in Event Study Settings: An Application to Environmental Economics. *Journal of the Association of Environmental and Resource Economists*, *8*(2), 235–275. https://doi.org/10.1086/711509

Martinez-Alier, J. (2021). Mapping ecological distribution conflicts: The EJAtlas. *The Extractive Industries and Society*, *8*(4), 100883. https://doi.org/10.1016/J.EXIS.2021.02.003

Mathias, S., Sumudu, W., Ivanov, I. T., Kruttli, M. S., & Watugala, S. W. (2023). *Banking on Carbon : Corporate Lending and Cap- and-Trade Policy Banking on Carbon : Corporate Lending and Cap-and-Trade Policy *. April*.

Mildenberger, M., Lachapelle, E., Harrison, K., & Stadelmann-Steffen, I. (2022). Limited impacts of carbon tax rebate programmes on public support for carbon pricing. *Nature Climate Change*, *12*(2), 141–147. https://doi.org/10.1038/s41558-021-01268-3

Mpofu, F. Y. (2022). Green Taxes in Africa: Opportunities and Challenges for Environmental Protection, Sustainability, and the Attainment of Sustainable Development Goals. *Sustainability (Switzerland)*, *14*(16). https://doi.org/10.3390/su141610239

Nik-Khah, E. (2010). George J. Stigler. In *The Elgar Companion to the Chicago School of Economics*. https://doi.org/10.4337/9781849806664.00041

Noll, R. G. . (2023). Regulatory policy and the social sciences. In *Regulatory Policy and the Social Sciences*. University of California Press. https://doi.org/10.2307/jj.2430765

Nong, D., Simshauser, P., & Nguyen, D. B. (2021). Greenhouse gas emissions vs CO2 emissions: Comparative analysis of a global carbon tax. *Applied Energy*, *298*, 117223. https://doi.org/10.1016/J.APENERGY.2021.117223

Oesingmann, K. (2022). The effect of the European Emissions Trading System (EU ETS) on aviation demand: An empirical comparison with the impact of ticket taxes. *Energy Policy*, *160*, 112657. https://doi.org/10.1016/J.ENPOL.2021.112657

Okonkwo, J. U. (2021). Welfare effects of carbon taxation on South African households. *Energy Economics*, *96*, 104903. https://doi.org/10.1016/J.ENECO.2020.104903

Paper, W. (2018). *Adopt or Innovate : Under- standing Technological Re- sponses to Cap-and-Trade*. *6847*.

Popa, G., Rizescu, C. Z., Robescu, O. V., & Necula, C. (2010). Environmental policy and industrial innovation: Integrating environment and economy through ecological modernisation. *Proc. of the 11th WSEAS Int. Conf. on Mathematics and Computers in Business and Economics, MCBE '10, Proc. of the 11th WSEAS Int. Conf. on Mathematics and Computers in Biology and Chemistry, MCBC '10*, 285–289. https://doi.org/10.4324/9781003061069-19

Press, S. L., Beach, D., By, F., Gowdy, J., & O'hara, S. (2020). Economic Theory for Environmentalists. *Economic Theory for Environmentalists*. https://doi.org/10.1201/9781420048346

Knill, C., & Tosun, J. (2012). *Public Policy: A New Introduction - Christoph Knill, Jale Tosun - Google Books*. Palgrave Macmillan. https://books.google.com.tr/books?hl=en&lr=&id=KxxHEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR12&dq=Environmental+economics+emphasizes+the+establishment+of+-public+policies+for+market+failure.&ots=2EdoJ-BwJn&sig=tHYh-79AxG4rvRi5fcK0IoI-gCzM&redir_esc=y#v=onepage&q=Environmental

Ribeiro, F. N. D., Umezaki, A. S., Chiquetto, J. B., Santos, I., Machado, P. G., Miranda, R. M., Almeida, P. S., Simões, A. F., Mouette, D., Leichsenring, A. R., & Ueno, H. M. (2021). Impact of different transportation planning scenarios on air pollutants, greenhouse gases and heat emission abatement. *Science of The Total Environment*, *781*, 146708. https://doi.org/10.1016/J.SCITOTENV.2021.146708

Rock, E. B. (2020). For Whom is the Corporation Managed in 2020?: The Debate Over Corporate Purpose. *SSRN Electronic Journal*, *September*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3589951

Rosenbloom, D., Markard, J., Geels, F. W., & Fuenfschilling, L. (2020). Why carbon pricing is not sufficient to mitigate climate change—and how "sustainability transition policy" can help. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, *117*(16), 8664–8668. https://doi.org/10.1073/pnas.2004093117

Seddon, N., Chausson, A., Berry, P., Girardin, C. A. J., Smith, A., & Turner, B. (2020). Understanding the value and limits of nature-based solutions to climate change and other global challenges.

Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences, *375*(1794). https://doi.org/10.1098/rstb.2019.0120

Shapiro, J. S. (2022). Pollution Trends and US Environmental Policy: Lessons from the Past Half Century. *Review of Environmental Economics and Policy*, *16*(1), 42–61. https://doi.org/10.1086/718054

Song, Y., Yang, T., Li, Z., Zhang, X., & Zhang, M. (2020). Research on the direct and indirect effects of environmental regulation on environmental pollution: Empirical evidence from 253 prefecture-level cities in China. *Journal of Cleaner Production*, *269*, 122425. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.122425

Stavins, R. N., & Kennedy, J. F. (2020). *The Future of US Carbon-Pricing Policy*.

Steinebach, Y., Fernández-i-Marín, X., & Aschenbrenner, C. (2021). Who puts a price on carbon, why and how? A global empirical analysis of carbon pricing policies. *Climate Policy*, *21*(3), 277–289. https://doi.org/10.1080/14693062.2020.1824890

Tan, Z., Wu, Y., Gu, Y., Liu, T., Wang, W., & Liu, X. (2022). An overview on implementation of environmental tax and related economic instruments in typical countries. *Journal of Cleaner Production*, *330*, 129688. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2021.129688

Wang, A., Hu, S., & Lin, B. (2021). Can environmental regulation solve pollution problems? Theoretical model and empirical research based on the skill premium. *Energy Economics*, *94*, 105068. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2020.105068

Wang, X., Khurshid, A., Qayyum, S., & Calin, A. C. (2022). The role of green innovations, environmental policies and carbon taxes in achieving the sustainable development goals of carbon neutrality. *Environmental Science and Pollution Research*, *29*(6), 8393–8407. https://doi.org/10.1007/S11356-021-16208-Z/TABLES/9

Wang, Y., & Yu, L. (2021). Can the current environmental tax rate promote green technology innovation? - Evidence from China's resource-based industries. *Journal of Cleaner Production*, *278*, 123443. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2020.123443

Wu, J. J., Segerson, K., & Wang, C. (2023). Is environmental regulation the answer to pollution problems in urbanizing economies? *Journal of Environmental Economics and Management*, *117*, 102754. https://doi.org/10.1016/J.JEEM.2022.102754

Yadav, D., Kumari, R., Kumar, N., & Sarkar, B. (2021). Reduction of waste and carbon emission through the selection of items with cross-price elasticity of demand to form a sustainable supply chain with preservation technology. *Journal of Cleaner Production*, *297*, 126298. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2021.126298

Zhou, Y., Searle, S., & Pavlenko, N. (2022). Current and future cost of e-kerosene in the United States and Europe. *International Council on Clean Transportation*, *Working Paper*, 26–28. https://theicct.org/wp-content/uploads/2022/02/fuels-us-europe-current-future-cost-ekerosene-us-europe-mar22.pdf

KAYNAKÇA

Afonso, A ve Aubyn, M. St. (2011). Assessing Health Efficiency Accross Countries with a Two-Step and Bootstrap Analysis. *Applied Economics Letters,* 18(15), 1427-1430.

Cameron, A. C. and Trivedi P.K. (2005). *Microeconometrics: methods and applications*. Cambridge University Press.

Coelli, T., Prasada, R., O'Donnell, C. ve Battese, G. (2005). *An Introduction to Efficiency and Productivity Analysis*. New York: Springer.

Çetin, V. R., ve Bahce, S. (2016). Measuring The Efficiency of Health Systems of OECD Countries by Data Envelopment Analysis. *Applied Economics*, *48*(37), 3497-3507.

Gavurova, B., Kocisova, K., and Sopko, J. (2021). Health System Efficiency in OECD Countries: Dynamic Network DEA Approach. *Health Economics Review*, 11, 1-25.

Hsiao, Cheng (2003). *Analysis of Panel Data*. Cambridge: Cambridge University Press.

Kar İ., ve Demireli, E. (2018). Veri Zarflama Analizi ile Etkinlik Ölçümü İzmir İli Devlet Hastanelerinde Bir Uygulama. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 13(24), 122-136.

Kocaman, A. M., Mutlu, M., Bayraktar, D., ve Araz, Ö. M. (2012). OECD Ülkelerinin Sağlık Sistemlerinin Etkinlik Analizi. *Endüstri Mühendisliği Dergisi*, 23(4), 14-31.

Mirmirani, S., ve Lippmann, M. (2004). Health Care System Efficiency Analysis Of G12 Countries. *Business and Economics Research Journal*, 3(5), 35-42.

OECD (2021). *Health at a Glance 2021: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.

OECD (2021). "Health Statistic", www.data.oecd.org/health.htm (E.T.: 15.8.2024)

OECD (2024). www.data.oecd.org (E.T. : 15.8.2024)

Samut, P., and Cafrı, R. (2016). Analysis of The Efficiency Determinants of Health Systems in OECD Countries by DEA and Panel Tobit. *Social Indicators Research*, 129, 113-132.

Simar, L., & Wilson, P.W. (2002). Non-parametric Tests of Returns to Scale. *European Journal of Operational Research,* 139, 115-132.

Spinks, J., ve Hollingsworth, B. (2005). Health Production and The Socioeconomic Determinants of Health in OECD Countries: The Use of Efficiency Models. *Monash University Centre for Health Economics, Working Paper 151.*

Şahinbaş, F., Konca, M., ve Yetim, B. (2019). OECD Ülkelerinde Sağlık Hizmetleri Etkinliğinin Değerlendirilmesi. İçinde M. Akbolat (Editör). 3. Uluslararası 13. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi (ss. 366-372). Sakarya: 10-13 Ekim 2019

Şenel, T., ve Gümüştekin, S. (2015). Samsun'daki Hastanelerin Etkinliklerinin Değerlendirilmesinde Veri Zarflama Analizi Kullanılması. *International Anatolia Academic Online Journal Sciences Journal,* 3(2), 53-60.

Şener, M., ve Yiğit, V. (2017). Sağlık Sistemlerinin Teknik Verimliliği: OECD Ülkeleri Üzerinde Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 266-290.

Temür, Y. (2010). İllerin Gelişmişlik Derecelerine Göre Hastanelerin Etkinlik Analizi. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1-22.

Timor, M., ve Lorcu, F. (2010). Türkiye ve Avrupa Birliğine Üye Ülkelerin Sağlık Sistem Performanslarının Kümeleme ve Veri Zarflama Analizi İle Karşılaştırılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi,* 21(65), 25-46.

Tokatlıoğlu, Y., ve Ertong, C. B. (2020). OECD Ülkelerinin Sağlık Sektörlerinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi İle Değerlendirilmesi. *TESAM Akademi*, 7(1), 251-276.

Tone, T. (2001). A Slack-Based Measure of Efficiency in Data Envelopment Analysis. *European Journal of Operational Research,* 130, 498-509

Tone, T. (2002). A Slack-Based Measure of Super-efficiency in Data Envelopment Analysis. *European Journal of Operational Research,* 143, 32-41

Tunca, H. (2018). Türkiye'de İllerin Sağlık Etkinliğinin Belirlenmesi: Bootstrap Veri Zarflama Analizi. İçinde Ö.U. Şahin ve N. Köseoğlu (Editörler). *Teoride ve Uygulamada Sağlık Ekonomisi ve Politikaları: Güncel Sorunlar ve Araştırmaları* (s. 239-276). Rating Academy Yayınları

Wooldridge, J.M., (2002). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. Cambridge: MIT Press.

Yıldırım, H. H. ve Yıldırım, T. (2011). *Avrupa Birliğine Üyelik Sürecinde Türkiye Sağlık Sektörü*. Ankara: İmaj Yayınevi.

URL-1. www.databank.worldbank.org (E.T. 15.08.2024)

KAYNAKÇA

Akın, M. Ş. (2019). Davranışsal iktisatta uygulamalı örneklerle pasif metotlar: Başlangıç ayarı ve bağlam etkisi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 11(2), 149-167.

Akın, M. Ş. (2021). Ün-duygu-akılcılık (ÜDA) modelinde marka değerlendirme: GSM operatörleri üzerinde bir çalışma. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 134-147.

Alm, J. (2010). Testing behavioral public economics theories in the laboratory. *National Tax Journal*, 63(4), 635-658.

Amir O.& Lobel O. (2008). Stumble, Predict, Nudge: How Behavioral Economics Informs Law And Policy. Legal Studies Research Paper Series. Vol.108

Arnott D. ve Gao S. (2019). Behavioral Economics For Decision Support Systems Researchers. Decision Support Systems. 122. 113063.

Beynimizi tanıyalım: Sistem 1, sistem 2 ve mindfucklarımız. (2024). Retrieved from https://selinyetimoglu.com/2014/03/27/beynimizi-taniyalim-sistem-1-sistem-2-ve-mindfucklarimiz/

Camerer, Colin F. & George Loewenstein. "Behavioral Economics: Past, Present, Future", California Institute of Technology, Division of Humanities and Social Sciences. 2002, 1-61.

Edwards, W., & von Winterfeldt, D. (1986). On cognitive illusions and their implications. In H. R. Arkes & K. R. Hammond (Eds.), *Judgment and decision making* (pp. 642–679). Cambridge University Press.

Eser, R., & Toıgonbaeva, D. (2011). Psikoloji ve iktisat birleşimi olarak, davranışsal iktisat. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6(1), 287-321.

Farrell A. M., Goh J. O. & White B. J. (2014). The Effect of Performance- Based Incentive Contracts on System 1 and System 2 Processing In Affective Decision Contexts: Fmrı And Behavioral Evidence. The Accounting Review. 89(6). 1979-2010

Frederick, S. (2005). Cognitive reflection and decision making. *Journal of Economic Perspectives*, 19(4), 25-42.

Frey, B. S., & Stutzer, A. (2001). Economics and psychology: From imperialistic to inspired economics. *Philosophie Economique*, 2001(2), 5-22.

Gürbüz U. (2020). Hızlı ve Yavaş Düşünme/ Daniel Kahneman. https://www.modernbilgelik.com/post/hizliveyavasdusunme Erişim Tar: 10.10.2024

Grayot J. D. (2020). Dual Process Theories In Behavioral Economics and Neuroeconomics: a Critical Review.11: 105-136.

İnsan zihninin iki yüzü rasyonel ve irrasyonel karar alma. (2024). Retrieved from https://strongbosses.com/2024/07/insan-zihninin-iki-yuzu-rasyonel-ve-irrasyonel-karar-alma.html

Kamber, S. C. (2018). Davranışsal iktisat ve rasyonellik varsayımı: Literatür incelemesi. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 168-199.

Kanlıoğlu M.B. (2019). İktisatta Yeni Bir Yaklaşım: Davranışsal İktisat. Journal of International Banking Economy And Management Studies. 2(1). 103-116.

Kahneman (2003). Maps of BoundedRationality: Psychologyfor Behavioral Economics. American Economic Review. 93(5). 1449-1475.

Kahneman, D. (2017). *Hızlı ve yavaş düşünme* (Çev. O. Ç. Deniztekin & F. N. Deniztekin). Varlık Yayınları.

Kanlıoğlu, M. B. (2019). İktisatta yeni bir yaklaşım: Davranışsal iktisat. *Journal of International Banking Economy and Management Studies*, 2(1), 103-116.

Lerner, J. S., Li, Y., Valdesolo, P., & Kassam, K. S. (2015). Emotion and decision making. *Annual Review of Psychology*, 66, 33.1-33.25.

Mercan B. &Altıntaş K. (2019).Kamunun Dürtme (Nudge) Politikaları: Liberteryen Paternalizm Yaklaşımı. İktiat ve Toplum Dergisi. 107: 13-19

Michailova, J. (2010). Overconfidence and bubbles in experimental asset markets. Retrieved from https://mpra.ub.uni-muenchen.de/30579/1/MPRA_paper_30579.pdf

Miller, D. T., & Ross, M. (1975). Self-serving biases in the attribution of causality: Fact or fiction. *Psychological Bulletin*, 82(2), 213-225.

Mola H. (2020). Davranışsal İktisat Perspektifinden İktisadi Karar Alma Sürecinde Gizli Tuzaklar ve Dürtmeler. Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi. 2(1):20-35.

Neto J. C., Filipi J. A. & Caleiro A., b. (2019). Creativity And Innovation: A Contribution Of Behavioral Economics. International Journal OfInnovation Studies. 3(1):12-21.

Nofsinger, J. R. (2001). *Investment madness: How psychology affects your investing... and what to do about it*. Prentice Hall Press.

Sağduyumuz ne kadar güvenebiliriz? Geri görüş önyargısı. (2024). Retrieved from https://www.verapsikolojikdanismanlik.com/blog/yazi/sag-duyumuza-ne-kadar-guevenebiliriz-geri-goerues-oenyargisi

Schoenmaker, D., & Bosch, T. (2008). Is the home bias in equities and bonds declining in Europe? *Investment Management and Financial Innovations*, 5(4), 90-102.

Serim H. & Arıkan G. (2021). Sağlık Hizmetlerinde Davranışsal İktisat Yaklaşımı: Türkiye'deki Sağlık Sistemi İçin Öneriler. Vizyoner Dergisi. 12(32). 1352-1375

Slovic P. Finucane M. Peters E & MacGregor D. G. (2002). Rational Actors or Rational Fools: Implications Of The Affect Heuristic For Behavioral Economics. The Journal Of Socio-Economics. 31(4). 329-342.

Sitem 1 ve Sistem 2 Düşünme:Siz Hangi Tür Düşünürsünüz. https://www.matematiksel.org/sistem-1-ve-sistem-2-dusunme-nedir/ Erişim tar: 02.06.2024

Soyer, E. (2015). Davranışsal iktisat ve politika geliştirme. In D. Dumludağ, Ö. Gökdemir, L. Neyse, & E. Ruben (Eds.), *İktisatta davranışsal yaklaşımlar* (pp. 73-104). İmge Kitabevi.

Sunstein C. R. (2012). The Storrs Lectures: Behavioral Economics And Paternalism. The Yale Law Journal. 1826-1899.

Tekin, B. (2018). Bilişsel önyargılar ve heuristik bağlamında finansın insani boyutu olarak "davranışsal finans": Bir literatür incelemesi ve derleme çalışması. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 1(2), 131-156.

Thaler, R. H. (2016). Behavioral economics: Past, present and future. *American Economic Review*, 106(7), 1577-1600.

Thaler, R. H., & Sunstein, C. R. (2017). *Dürtme (nudge): Sağlık, zenginlik ve mutlulukla ilgili kararları uygulamak* (Çev. E. Günsel). Pegasus Yayınları.

Viale R. (2019). The Normative and Descriptive Weaknesses of Behavioral Economics- Informed Nudge: Depowered Paternalism And Unjustified Libertanianism (2018). Mind &Society. 17: 53-69.

Weber, R. ve Dawes, R. (2005). Behavioral Economics. İçinde N.J. Smelser ve R. Swedberg (eds.). The Handbook of Economic Sociology, ikinci baskı, New Jersey:Princeton University Press ,90-108.

Yayar R. & Eker Karaca Ö. (2019). Davranışsal İktisat Bağlamında Kamu Çalışanlarının Tüketim Davranış Eğilimleri. Akdeniz İİBF Dergisi. 19(1). 1-29

KAYNAKÇA

Adeyemi, P. A., and Adereleye, A. (2016). Determinants of Household Choice of Cooking Energy in Ondo State, Nigeria. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 7(9), 131-142.

Akpalu, W., Dasmani, I. and Aglobitse, P. B. (2011). Demand for Cooking Fuels in a Developing Country: To What Extent Do Taste and Preferences Matter?. *Energy Policiy*, 6525-6531.

Alem, Y., Beyene, A., Köhlin, G. and Mekonnen, A. (2016). Modeling Household Cooking Fuel Choice: A Panel Multinomial Logit Approach. *Energy Economics*, 129-137.

Alkan, Ö. ve Demir, A. (2019). Tütün Kullanımını Bırakma Başarısını Etkileyen Faktörlerin Lojistik Regresyon ile Analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1227-1244.

Amoah, S. T. (2019). Determinants of Household's Choice of Cooking Energy in a Blobal South City. *Energy and Buildings,* 103-111.

Behera, B., Ali, A. and Rahut, D. (2016). Patterns and determinants of household use of fuels for cooking: Empirical evidence from sub-Saharan Africa. Energy, 93-104.

Boyraz, M. (2014). Lojistik regresyon analizi üzerine bir inceleme. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: Malatya İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cengiz, E. K. (2017). Türkiye'nin enerji kaynakları, enerji politikası ve cari açık-enerji ithalatı ilişkisi. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, A. K. (2016). Sıralı ve sıralı olmayan kesikli tercih modellerinin karşılaştırılması: Türkiye'de hanehalklarının yakıt türü tercihleri üzerine bir uygulama. Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ekonometri Anabilim Dalı.

Çinar, A. (2019). Sivas'ta kadın istihdam sorunları: Logit model uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çokluk, Ö. (2010). Lojistik regresyon analizi: Kavram ve uygulama. Educational Sciences: Theory and Practice, 1-53.

Ekanem, A. M. (2018). Pattern of household cooking fuel use and knowledge of it effect on health among health workers in a Tertiary Hospital in South-South Nigeria. Saudi Journal of Medical and Pharmaceutical Sciences, 861-870.

Emagbetere, E., Odia, J. and Oreko, B. (2016). Assessment of household energy utilized for cooking in Ikeja, Lagos State, Nigeria. Nigerian Journal of Technology, 796-804.

Emeç, H. (2021). İki durumlu modeller ve stata uygulamaları. Uygulamalarla Mikroekonometri, 1. Baskı (s. 43-53). içinde Ankara: Nobel.

Emeç, H., Altay, A., Aslanpay, E. ve Özdemir, M. O. (2015). Türkiye'de enerji yoksulluğu ve enerji tercih profili. Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar, 9-22.

Farsi, M., Filippini, M. and Pachauri, S. (2007). Fuel choices in urban Indian households. Evironment and Development Economics, 757-774.

Heltberg, R. (2004). Fuel switching: evidence from eight developing countries. Energy Economics, 869-887.

Heltberg, R. (2005). Factors determining household fuel choice in Guatamala. Environment and Deveplopment, 337-361.

Ifegbesan, A., Rampedi, I. and Annegarn, H. (2016). Nigerian households' cooking enery use, determinants of choice, and some implications for human health and evironmental sustainability. Habitat International, 17-24.

İpek ve İpek. (2021). Effects of indoor air pollution on household health: evidence from Turkey. Environmental Science and Pollution Research, 20: 67519-67527.

İpek ve İpek. (2022). Determinants of enery demand for residential space heating in Turkey. Renewable Enery, 1026-1033.

İpek, E. (2020). The costs of disability in Turkey. Journal of Family and Economic Issues, s. 229-237.

Işığıçok, E. (2003). Bebeklerin doğum ağırlıklarını ve boylarını etkileyen faktörlerin lojistik regresyon analizi ile araştırılması. Ankara: VI. Ulusal Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu.

Joshi, J. and Bohara, A. K. (2017). Household preferences for cooking fuels and inter-fuel substitutions: Unlocking the modern fuels in the Nepalese household. Energy Policy, 507-523.

Karaman, F. (2019). Türkiye'de hanehalklarının enerji tüketim tercihlerini etkileyen faktörlerin multinomial probit model ile incelenmesi. Erzurum.

Karimu, A. (2015). Cooking fuel preferences among Ghanaian Households: An empirical analysis. Energy for Sustainable Development, 10-17.

Ouedraogo, B. (2006). Household energy preferences for cooking in urban Ouagadougou, Burkina Faso. Energy Policiy, 341-353.

Paudel, U., Khatri, U. and Pant, K. P. (2018). Understanding the determinants of household cooking fuel choice in Afghanistan: A multinomial logit estimation. Energy, 55-62.

Peng, C., Lee, K. and Ingersoll, G. (2002). An introduction to logistic regression analysis and reporting. The Journal of Educational Research, 3-14.

Pundo, M. O. and Fraser, G. C. (2006). Multinomial logit analysis of household cooking fuel choice in rural Kenya: The case of Kisumu District. Agrekon, 24-37.

Rahut, D. Behera, B., and Ali, A. (2016). Patterns and determinants of household use of fuels for cooking: Empirical evidence from sub-Saharan Africa. Energy, 93-104.

Rao, M. N. and Reddy, B. S. (2007). Variations in energy by Indian households: An analysis of micro level data. Energy, 143-153.

Sana, A., Kafando, B., Dramaix, M., Meda, N., & Bouland, C. (2020). Household energy choice for domestic cooking: distribution and factors influencing cooking fuel preference in Ouagadougou. Environmental Science and Pollution Research, 27(15), 18902-18910.

Twumasi, M. A., Jiang, Y., Ameyaw, B., Danquah, F. O., & Acheampong, M. O. (2020). The impact of credit accessibility on rural households clean cooking energy consumption: The case of Ghana. Energy Reports, 6, 974-983.

UCLA. (2023). Logistic Regression with Stata. https://stats.oarc.ucla.edu/stata/seminars/stata-logistic/. 07.10.2023

Van der Kroon, B., Brouwer, R. and Van Beukering, P. (2013). The enery ladder: Theoretical myth or empirical truth? Results from a meta-analysis. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 504-513.

Zhu, X., Zhu, Z., Zhu, B. and Wang, P. (2022). The determinanst of energy choice for household cooking in China. Energy, 1-12.

Editör:
Prof. Dr. Tamer Kutluca

Matematik Eğitimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-94-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MATEMATİK EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca
VI+152 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-94-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Adams, D. ve Hamm, M. (2010). *Demystify Math, Science, and Technology: Creativity, Innovation, and Problem-Solving.* United Kingdom: Rowman & Littlefield Publishers.

Akyürek, M. İ. (2020). İnovasyon ve Liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 3*(1), 15-24.

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J. ve Herron, M. (1996). Assessing the Work Environment for Creativity. *Academy of Management Journal, 39*(5), 1154-1184. https://doi.org/10.2307/256995

Anderson, R. (2008). Implications of the Information and Knowledge Society for Education. İçinde J. Voogt ve G. Knezek, (Eds.), *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education* (ss. 5-22). New York: Springer Publishing.

Asghar, A., Ellington, R., Rice, E., Johnson, F. ve Prime, G. M. (2012). Supporting STEM Education in Secondary Science Contexts. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning, 6,* 85-125. https://doi.org/10.7771/1541-5015.1349

Ayaz, S. (2023). Yenilikçilik, Örgüt İklimi ve Örgüt Kültürü. İçinde V. Batdı ve S. Ayaz (Ed.), *İnovasyon Yönetimi ve İnovatif Metaverse Devrimi* (pp.3-31). Ankara: Anı Yayıncılık.

Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip Your Classroom: Reach Every Student in Every Class Every Day.* Eugene, Oregon and Washington DC: International Society for Technology in Education.

Billinghurst, M., Clark, A. ve Lee, G. (2015). A Survey of Augmented Reality. *Foundations and Trends® in Human-Computer Interaction, 8*(2-3), 73-272. http://dx.doi.org/10.1561/1100000049

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M. ve Rumble, M. (2012). Defining 21st Century Skills. İçinde P. Griffin, B. McGaw ve E. Care (Eds.), *Assessment and Teaching of 21st Century Skills* (ss. 17-66). New York: Springer Science and Business Media B.V.

Brown, T. (2009). *Change by Design: How Design Thinking Transforms Organizations and Inspires Innovation.* New York: Harper Collins.

Bujak, K. R., Radu, I., Catrambone, R., Macintyre, B., Zheng, R. ve Golubski, G. (2013). A Psychological Perspective on Augmented Reality in the Mathematics Classroom. *Computers & Education, 68,* 536-544.

Bybee, R. W. (2013). *The Case for STEM Education: Challenges and Opportunities.* NSTA Press.

Chesbrough, H. (2003). *Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology.* Cambridge: Harvard Business School Press.

Christensen, C. M. (1997). *The Innovator's Dilemma: When New Technologies Cause Great Firms to Fail.* Brighton: Harvard Business Review Press.

Collins, J. (2009). Lifelong Learning in the 21st Century and Beyond. *Radiographics, 29*(2), 613-622. https://doi.org/10.1148/rg.292085179

Collins, J. A. ve Fauser, B. C. J. M. (2005). Balancing the Strengths of Systematic and Narrative Reviews. *Human Reproduction Update, 11*(2), 103-104. https://doi.org/10.1093/humupd/dmh058

Common Core State Standards Initiative (CCSSI) (2010). *Mathematics Standards.* http://www.corestan-dards.org/Math/ (E. T.: 07.09.2024).

Craft, A. (2005). *Creativity in Schools: Tensions and Dilemmas.* New York: Routledge Publishing. https://doi.org/10.4324/9780203357965

Çiftci, S. ve Gündüz, S. N. (2016). Eğitimde İnovasyon ve Yaratıcılık. İçinde, E. Yılmaz, M. Çalışkan ve S. A. Sulak (Ed.), *Eğitim Bilimlerinden Yansımalar* (ss. 95-104). Konya: Çizgi Kitabevi.

Dick, T. ve Hollebrands, K. (2011). *Focus in High School Mathematics: Technology to Support Reasoning and Sense Making.* Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

Dinler Sakaryalı, A. M. (2016). *İnovasyon.* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Drucker, P. F. (2003). *Yenilikçilik İçerisinde Yenilikçilik Disiplini.* İstanbul: MESS Yayınları.

Dursun, Ş. (2015). Matematik Öğretimi ve İnovasyon. *Batman Üniversitesi Batman University Yaşam Bilimleri Dergisi, 5*(2), 163-175.

Elçi, Ş., Karataylı, İ. ve Karaata, S. (2008). *Bölgesel İnovasyon Merkezleri: Türkiye İçin Bir Model Önerisi.* İstanbul: TÜSİAD Graphis Matbaa.

Elçi, Ş. (2006). *İnovasyon: Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı.* Ankara: Metaksan Yayınevi.

Elkington, J. (1997). *Cannibals with Forks: The Triple Bottom Line of 21st Century Business.* Capstone: Oxford.

Engelbrecht, J. ve Borba, M. C. (2024). Recent Developments in Using Digital Technology in Mathematics Education. *ZDM-Mathematics Education, 56(2),* 281-292. https://doi.org/10.1007/-s11858-023-01530-2

Ertmer, P. A. ve Newby, T. J. (2013). Behaviorism, Cognitivism, and Constructivism: Comparing Critical Features from an Instructional Design Perspective. *Performance Improvement Quarterly, 26*(2), 43-71. https://doi.org/10.1002/piq.21143

European Commission (EC) (2008). *Commission Staff Working Document: The Use of ICT to Support Innovation and Lifelong Learning for All.* Brussels: European Commission.

Feng, M., Heffernan, N. ve Koedinger, K. (2009). Addressing the Assessment Challenge in an Intelligent Tutoring System that Tutors as it Assesses. *User Modeling and User-Adapted Interaction, 19*(3), 243-266. https://doi.org/10.1007/s11257-009-9063-7

Flipped Learning Network (FLN) (2014). *The Four Pillars of F-L-I-PTM. Flipped Learning Network.* https://flippedlearning.org/ (E. T.: 10.11.2022).

Fisseni, B., Sarikaya, D. ve Schröder, B. (2023). How to Frame Innovation in Mathematics. *Synthese 202*(108), 1-32. https://doi.org/10.1007/s11229-023-04310-3

Freina, L. ve Ott, M. (2015). A Literature Review on Immersive Virtual Reality in Education: State of the Art and Perspectives. *In The 11th International Scientific Conference E-Learning and Software for Education* (ss. 133–141).

Goffin, K. ve Mitchell, R. (2010). *Innovation Management: Strategy and Implementation Using the Pentathlon Framework* (2nd Ed.). New York: Palgrave Macmillan, Basingstoke.

Hamari, J., Koivisto, J. ve Sarsa, H. (2014). Does Gamification Work? A Literature Review of Empirical Studies on Gamification. *2014 47th Hawaii International Conference on System Sciences,* Waikoloa, HI, (ss. 3025-3034), 6-9 January.

Hiebert, J. ve Grouws, D. A. (2007). The Effects of Classroom Mathematics Teaching on Students' Learning. İçinde F. Lester (Ed.), *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning* (pp. 371-404). Charlotte, NC: Information Age.

Hohenwarter, M. ve Preiner, J. (2007). Dynamic Mathematics with GeoGebra. *Journal of Online Mathematics and its Applications, 7*(1), 2-12.

International Society for Technology in Education (ISTE) (2016). *ISTE Standards for Students.* https://www.iste.org/standards/iste-standards-for-students (E. T.: 10.08.2024).

Koedinger, K. R. ve Corbett, A. (2006). Cognitive Tutors: Technology Bringing Learning Sciences to the Classroom. In R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge Handbook of: The Learning Sciences* (ss. 61-77). New York: Cambridge University Press.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2012). *Framework for Marketing Management.* India: Pearson Education.

Kulik, J. A. ve Fletcher, J. D. (2016). Effectiveness of Intelligent Tutoring Systems: A Meta-Analytic Review. *Review of Educational Research, 86*(1), 42–78. https://doi.org/10.3102/0034654315581420

Kyllonen, P. C. (2012). *Measurement of 21st Century Skills within the Common Core State Standards.* In Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments (ss. 7-8), May 7-8.

Lai, E. R. ve Viering, M. (2012). *Assessing 21st Century Skills: Integrating Research Findings.* Vancouver, B.C.: National Council on Measurement in Education.

Lesh, R. ve Zawojewski, J. (2007). Problem Solving and Modeling. İçinde F. K. Lester (Ed.), *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning* (pp. 763-799). Charlotte: National Council of Teachers of Mathematics and Information Age Publishing.

Liker, J. K. (2004). *The Toyota Way, 14 Management Principles from the World's Greatest Manufacturer.* New York: McGraw-Hill.

Looney, J. (2009). *Assessment and innovation in education.* Paris: OECD.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M. ve Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education.* London: Pearson Publishing.

Mason, M. (2007). Critical Thinking and Learning. *Educational Philosophy and Theory, 39,* 339-349. http://dx.doi.org/10.1111/j.1469-5812.2007.00343.x

Namukasa, I. K., Hughes, J. ve Scucuglia, R. (2021). STEAM and Critical Making in Teacher Education. İçinde M. Danesi (Ed.), *Handbook of cognitive mathematics* (pp. 939-970). Cham: Springer Nature.

National Centre for Excellence in the Teaching of Mathematics [NCETM] (2014). *The National Curriculum in England.* https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england -mathematics-programmes-of-study (E. T.: 04.09.2024).

North Central Regional Educational Laboratory (NCREL) & Metiri Group (2003). *EnGauge 21st Century Skills: Literacy in the Digital Age.* Napierville, IL and Los Angeles, CA: NCREL and Metiri.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2022). *Education at a Glance 2022: OECD Indicators.* Paris: OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/3197152b-en

Partnership for 21st Century Learning (P21) (2019). *Framework for 21st Century Learning. A Network of Battelle for Kids.* https://www.battelleforkids.org/networks/p21 (E. T.: 07.09.2024).

Roll, I. ve Wylie, R. (2016). Evolution and Revolution in Artificial Intelligence in Education. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26*(2), 582-599. https://doi.org/10.1007/s40593-016-0110-3

Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership* (4th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Schilling, M. A. (2017). *Strategic Management of Technological Innovation.* New York: McGraw-Hill Education.

Selwyn, N. (2011). *Education and Technology: Key Issues and Debates.* London: Continuum International Publishing Group.

Singh, S. ve Aggarwal, Y. (2021). In Search of a Consensus Definition of Innovation: A Qualitative Synthesis of 208 Definitions Using Grounded Theory Approach. *Innovation: The European Journal of Social Science Research, 35*(2), 177-195. https://doi.org/10.1080/13511610.2021.1925526

Taş, S. (2017). İnovasyon, Eğitim ve Küresel İnovasyon Endeksi. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1*(1), 99-123.

Tidd, J. ve Bessant, J. R. (2018). *Managing Innovation: Integrating Technological, Market and Organizational Change.* Chichester: John Wiley & Sons.

Trilling, B. ve Fadel, C. (2009). *21st Century Skills: Learning for Life in Our Times*. San Francisco, CA: John Wiley & Sons.

Türk Dil Kurumu (TDK) (2024). *Güncel Türkçe Sözlük.* https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 08.09.2024).

UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education, All Means*. Paris: UNESCO.

Von Hippel, E. (1988). *The Sources of Innovation.* New York: Oxford University Press, Oxford.

Voogt, J. ve Roblin, P. N. (2010). *21st Century Skills. Discussion Paper.* http://opite.pbworks.com/w/-file/fetch/61995295/White%20Paper%2021stCS_Final_ENG_def2.pdf (E. T.: 08.09.2024).

Voogt, J. ve Pelgrum, H. (2005). ICT and Curriculum Change. *Human Technology: An Interdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments, 1*(2), 157-175. http://www.humantechnology.jyu.fi (E. T.: 05.09.2024).

Wagner, T. (2012). *Creating Innovators: The Making of Young People Who will Change the World.* New York: Scribner.

Wang, Y., Huang, X., Schunn, C. D., Zou, Y. ve Ai, W. (2019). Redesigning Flipped Classrooms: A Learning Model and Its Effects on Student Perceptions. *Higher Education, 78,* 711-728. https://doi.org/10.1007/s10734-019-00366-8

Weigand, H. G., Trgalova, J. ve Tabach, M. (2024). Mathematics Teaching, Learning, and Assessment in the Digital Age. *ZDM-Mathematics Education, 56*(4), 525-541. https://doi.org/10.1007/s11858-024-01612-9

West, M. A. ve Farr, J. L. (1990). Innovation at Work. İçinde M. A. West ve J. L. Farr (Ed.), *Innovation and Creativity at Work: Psychological and Organizational Strategies* (ss. 3-13). Chichester: Wiley.

Wieman, C. ve Perkins, K. (2005). Transforming Physics Education. *Physics Today, 58*(11), 36-41.

Wolfram, S. (2002). *A New Kind of Science.* Champaign: Wolfram Media.

Yılmaz, Z. ve İncekaş, E. (2018). Türkiye'de İnovasyon ve Bölgesel Kalkınma. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(1), 154-169.

Zain, F. M., Sailin, S. N. ve Mahmor, N. A. (2022). Promoting Higher Order Thinking Skills Among Pre-service Teachers Through Group-Based Flipped Learning. *International Journal of Instruction, 15*(3), 519-542. https://doi.org/10.29333/iji.2022.15329a

Zhang, J., Hong, H. Y., Scardamalia, M., Teo, C. L. ve Morley, E. A. (2011). Sustaining Knowledge Building as a Principle-Based Innovation at an Elementary School. *The Journal of the learning sciences, 20*(2), 262-307.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, B., İşman, A., & Odabaşı, H. F. (2015). Eğitim Teknolojileri Okumaları 2018. *Ayrıntı Basım Yayın ve Matbaacılık, Ankara*.

Arı, M. E. (2022). 8. Sınıf Matematik Ders Kitabındaki Etkinlik ve Ölçme Değerlendirme Sorularının İncelenerek Lgs Sınav Soruları İle Karşılaştırılması ve Öğretmen Görüşlerinin Alınması (Doctoral dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Aycan, Ş., Kaynar, Ü. H., Türkoğuz, S. ve Arı, E. (2001). İlköğretimde kullanılan fen bilgisi ders kitaplarının bazı kriterlere göre incelenmesi. 17.06.2008 tarihinde http://www.fedu.metu.edu.tr/ufbmek-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t60d.pdf adresinden alınmıştır.

Ayçiçeği, A. ve Oktay, A. (2013). İlkokul ve ortaokul ders kitaplarının fiziksel özelliklerinin incelenmesi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi , 8 (8), 33-40.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Bozdağ, F. G. (2017). İlkokul matematik ders kitabı-2 (3. kitap). Ankara: Açılım Yayınları.

Creswell, J. W. (2002). Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative. Prentice Hall Upper Saddle River, NJ.

Çelik, M. A. (2019). *10. sınıf matematik ders kitabının problem çözme stratejileri açısından incelenmesi* (Master's thesis, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Çetin, İ., Mutluoğlu, A., Yazlık, D. Ö., & Erdoğan, A. (2021). Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitaplarının kök değerler çerçevesinde incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, *35*(2), 715-732.

Dane, A., Doğar, Ç. ve Balkı, N. (2004). İlköğretim 7. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Değerlendirmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 1-18.

Duman, T., Karakaya., Çakmak, M., Eray. M., ve Özkan, M. (2001). *Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu- Matematik 1-8*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Erbaş, İ. (2021). *Ortaokul matematik dersi öğretim programı kazanımlarının ve matematik ders kitabı değerlendirme sorularının SOLO taksonomisi çerçevesinde incelenmesi* (Master's thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Erkılıç, T. A., & Can, S. (2018). Eğitim yönetimi ders kitaplarının içerik ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2*(4), 295-307.

Gök, E., İpek., C., Yaylacı, A. ve Beldag, A. (2016). Yükseköğretim ders kitaplarında nitelik: eğitim bilimleri alanındaki kitaplara ilişkin bir inceleme. 1245 - 1262.

Gökçek, T., & Karadeniz, M. H. (2013). Ortaöğretimde matematik ders kitabı yerine alternatif kaynakların tercih edilme nedenleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *4*(1), 20-31.

Güneş, Y. Ü. B. (2002). Bir Kitap İnceleme Çalışması Örneği Olarak M.E.B İlköğretim 4. Sınıf Fen Bilgisi Ders Kitabına Fizik Konuları Yönünden Eleştirel Bir Bakış. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22*(3).

Hatch, J. A. (2002). Doing qualitative research in education settings. Suny Press

Karaca Gün, C. (2009). *Ortaöğretim dokuzuncu sınıf matematik ders kitabına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri* (Master's thesis, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Katipoğlu, M., & Katipoğlu, S. N. (2016). Matematik öğretmenlerinin öğrenci ders kitabı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *2*(3), 156-165.

Kılıç, A. ve Seven, S. (Ed.) (2006). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, (6. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.

Kocataş, Ş. (2023). *Ortaöğretim matematik ders kitaplarının ön örgütleyiciler açısından incelenmesi* (Master's thesis, Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).

Köğce, D. ve Şahin, H. N. (2021, October). *Ortaokul matematik ders kitaplarındaki ispat etkinliklerinin incelenmesi.* In Turkish Computer & Mathematics Education Symposium (P. 41).

Merriam, S. B., and Grenier, R. S. (2019). *Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis.* San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.

Özer, T. (2018). İlkokul matematik ders kitaplarındaki kesirler konusu ile ilgili örneklerin ve alıştırmaların incelenmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Özmantar, M. F., Dapgın, M., Çırak Kurt, S. ve İlgün, Ş. (2017). Matematik öğretmenlerinin ders kitabı dışında kaynak kullanımları: nedenler, sonuçlar ve çıkarımlar. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 16*(3), 741-758.

Sadoski, M. (2001). Somutluğun ilgi, anlama ve metinden önemli fikirleri öğrenme üzerindeki etkilerini çözmek. *Eğitim Psikolojisi İncelemesi, 13*, 263-281.

Sarpkaya, G. (2011). İlköğretim ikinci kademe cebir öğrenme alanı ile ilgili matematiksel görevlerin bilişsel istemler açısından incelenmesi: matematik ders kitapları ve sınıf uygulamaları. *Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Sayın, V., Orbay, K. ve Altunay-Şam, E. (2019). 5. Sınıf matematik ders kitabının değerlerimiz açısından incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, Özel Sayı, 161-171.

Seale, C. (1999). Quality in qualitative research. *Qualitative Inquiry, 5*(4), 465-478

Seguin, R. (1989). The elaboration of schooltextbooks methodological guide. division of educational sciences, contents and methods of education, UNESCO

Seven, S.(2001). İlköğretim sosyal bilgiler ders kitapları hakkında öğretmen ve öğrenci görüşleri. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sulak, S. E. ve Çavuşoğlu, S. (2022). Sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde örüntü türlerinin öğretimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 139-154.

Şahin, S., & Turanlı, N. (2005). Liselerde okutulmakta olan lise I. sınıf matematik kitaplarının değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(2), 327-341.

Tabuk, M., Pusmaz, A. ve Çanakçı, O. (2023). İlkokul matematik ders kitaplarında ders araçlarının kullanımı. *Educational Academic Research*, (50), 117-125.

TAŞDEMİR, C. (2011). Ortaöğretim 10. sınıf matematik ders kitabının bazı değişkenler bakımından incelenmesi: Bitlis ili örneklemi. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, *2*(2), 41-54.

Ucuzoğlu, A. N. (2022). Ortaokul matematik ders kitaplarında matematik tarihinin yıllar içindeki durumu (Master's thesis, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Usluoğlu, B. ve Toptaş, V. (2020). İlkokul 1 ve 2. sınıf matematik ders kitaplarındaki ünite değerlendirme sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesi. E*ğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 136-148.

Ünal, Y. ve Yeşilyurt, M. (2023). Teknoloji destekli öğretimin bölme işlemi konusunu anlamaya etkisi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi, 6*(2), 160-170.

Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim, 23*(112), 7-17.

Yüksek Öğretim Kurumu. (2018). Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. https://www.yok.gov.tr/kurumsal/idari-birimler/egitim-ogretim-dairesi/yeni-ogretmen-yetistirme-lisans-programlari

Yüksek Öğretim Kurumu. (2020). YÖK'ten Eğitim Fakültelerinin Müfredatlarına Yönelik Tarihi Karar. https://www.yok.gov.tr/Sayfalar/Haberler/2020/egitim-fak%C3%BCltelerine-yetki-devri.aspx

KAYNAKÇA

Abay, S. ve Gökbulut, Y. (2017). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematiksel Modelleme Becerileri: Fermi Problemleri Uygulamaları. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2017(9), 65-83.

Altun, M. (2013). *Ortaokullarda (5, 6, 7 ve 8. Sınıflarda) Matematik Öğretimi*. Bursa: Aktüel Alfa Yayınları.

Ang, K.C. (2010). Teaching and Learning Mathematical Modelling with Technology, İçinde W-C. Yang (Editör) 15th Asian Technology Conference in Mathematics (ss. 19-29). Kuala Lumpur:17-21 Aralık.

Aykurtlu, G. (2019). 9.Sınıf Öğrencilerinin Kesir ve Yüzde Problemleri Konusunda Problem Çözme Başarılarının ve Problem Kurma Becerilerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Berry, J.S. ve Houston, S.K. (1995). Mathematical Modelling. London: Edward Arnold.

Blomhøj M. ve Jensen T.H. (2003). Developing Mathematical Modelling Competence: Conceptual Clarification and Educational Planning, Teaching Mathematics and Its Applications. *An International Journal of the Instute of Mathematics*, 22(3), 123–139.

Blum, W. ve Borromeo Ferri, R. (2009). Mathematical Modelling: Can It be Taught and Learnt. *Journal of mathematical modelling and application*, 1(1), 45-58.

Blum, W. ve Niss, M. (1991). Applied Mathematical Problem Solving, Modelling, Application, And Links to Other Subjects-State, Trends, And Issues in Mathematics Instruction. *Educational Studies in Mathematics*, 22(1), 37-68.

Blum, W., ve Leiß, D. (2007). How Do Students and Teachers Deal With Modelling Problems. *Mathematical modelling (ICTMA 12): Education, engineering and economics*, 2007, 222-231.

Bulut, M. (2007). Curriculum Reform in Turkey: A Case of Primary School Mathematics Curriculum. *Eurasia Journal of Mathematics, Science &Tecnology Education*, 3(3), 203-212

Cai, J. ve Hwang, S. (2021). Teachers As Redesigners of Curriculum to Teach Mathematics Through Problem Posing Conceptualization and Initial Findings of A Problem-Posing Project. *ZDM–Mathematics Education*, 53, 1-14.

Çelikkol, Ö. (2016). 7. Sınıf Öğrencilerine Cebirsel Sözel Problemlerde Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin Uygulanması: Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Doerr, H.M. (1997). Experiment, Simulation and Analysis: An Integrated Instructional Approach to The Concept of Force. *International Journal of Science Education*, 19(3), 265-282.

Doerr, H.M., Ärlebäck, J.B. ve O'Neil, A.H. (2013). Teaching Practices and Modelling Changing Phenomena. İçinde B. Ubuz, C. Haser ve M.A. Mariotti (Editörler). CERME8 (1041-1050). Antalya

Doruk, B.K. (2010). Matematiği Günlük Yaşama Transfer Etmede Matematiksel Modellemenin Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Ferrini-Mundy, J. (2000). Principles and Standards for School Mathematics: A guide for Mathematicians. *Notices of the American Mathematical Society*, 47(8), 868–876.

Gürbüz, R., Çavuş Erdem, Z., Şahin, S., Temurtaş, A., Doğan, C., Doğan, M.F., Çalık, M. ve Çelik, D. (2018). Bir Disiplinler Arası Matematiksel Modelleme Etkinliğinden Yansımalar. *Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 1-22.

Henning, H., Keune, M. (2007). Levels of Modelling Competencies. İçinde W. Blum, P.L. Galbraith, HW. Henn, M. Niss, (Editörler), *Modelling and Applications in Mathematics Education. New ICMI Study Series* (s. 225-232). Boston: Springer.

Hestenes, D. (2006). Notes for a Modeling Theory of Science, Cognition and Instruction. Proceedings of the GIREP conference: Modelling in Physics and Physcis Education.

Hıdıroğlu, Ç., ve Güzel, E.B. (2015). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modellemede Ortaya Çıkan Üst Bilişsel Yapılar. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 6(2), 179-208.

Hıdıroğlu, Ç.N. (2012). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modelleme Problemlerinin Çözüm Süreçlerinin Analiz Edilmesi: Yaklaşım Ve Düşünme Süreçleri Üzerine Bir Açıklama. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Hıdıroğlu, Ç.N. ve Bukova Güzel, E. (2013). Matematiksel Modelleme Sürecini Açıklayan Farklı Yaklaşımlar. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 127-145.

Huang, C.H. (2011). Assessing the Modelling Competencies of Engineering Students. *World Transactions on Engineering and Technology Education*, 9(3): 172-177.

Işık, N. (2016). Matematiksel Modelleme Etkinliklerinin İlkokul 4. Sınıfta Sayılar Öğrenme Alanına İlişkin Zorluk Algısı ve Başarıya Etkisi. Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kaiser, G. (2005). Mathematical Modelling in School-Examples and Experiences. *Mathematikunterricht im Spannungsfeld von Evolution und Evaluation*, 2005, 99-108.

Kaiser, G., ve Sriraman, B. (2006). A Global Survey of International Perspectives on Modelling in Mathematics Education. *The International Journal on Mathematics Education*, 38(3), 302-310.

Kertil, M. (2008). Matematik Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin Modelleme Sürecinde İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Koyuncu, I., Güzeller, C.O. ve Akyüz, D. (2017). The Development of A Self-Efficacy Scale For Mathematical Modeling Competencies. *International Journal of Assessment Tools in Education*, 4(1), 19-36.

Leavy, A. and Hourigan, M. (2020). Posing Mathematically Worthwhile Problems: Developing the Problem-Posing Skills of Prospective Teachers. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 23(4), 341-361.

Lesh, R. (2006). Modeling Students Modeling Abilities: The Teaching and Learning of Complex Systems in Education. *Journal of the Learning Sciences*, 15(1), 45-52.

Lesh, R. and Doerr, H.M. (2003). Foundations of A Models and Modelling Perspective on Mathematics Teaching, Learning And Problem Solving. İçinde R.A. Lesh ve H.M. Doerr (Editörler), *Beyond Consructivism: Models And Modelling Perspectives On Mathematics Problem Solving, Learning And Teaching* (s. 3-33). Mahwah: Lawrence Erlbaum Associate Publishers.

Lesh, R., Cramer, K., Doerr, H.M., Post, T. ve Zawojewski, J.S. (2003). Model Development Sequences. İçinde R.A. Lesh ve H.M. Doerr (Editörler), *Beyond Consructivism: Models And Modelling Perspectives On Mathematics Problem Solving, Learning And Teaching* (s. 35-58) Mahwah: Lawrence Erlbaum Associate Publishers.

Maaß, K. and Mischo, C. (2011). Implementing Modelling into Day-To-Day Teaching Practice-The Project Stratum and Its Framework. *Journal fur Mathematik-Didaktik*, 32(1): 103-131.

MEB (2018). Ortaöğretim Matematik Dersi 9. 10. 11. 12. Sınıflar Öğretim Programı. Ankara: MEB Basımevi.

Mengi, B. (2019). Matematiksel Modelleme Yaklaşımının Öğretim Ortamında Kullanılmasının 7. Sınıf Öğrencilerinin Problem Çözme Ve Üst Düzey Düşünme Becerilerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Mousoulides, N., Christou, C. ve Sriraman, B. (2008). A Modeling Perspective on The Teaching and Learning of Mathematical Problem Solving. *Mathematical Thinking and Learning*, 10(3), 293-304.

Niss, M. (2004). Key Issues and Trends in Research on Mathematical Education. İçinde H. Fujita, Y. Hashimoto, B.R. Hodgson, P. Y. Lee, S. Lerman, T. Sawada (Editörler). Ninth International Congress on Mathematical Education (s. 37- 38). Chiba: 31 Temmuz – 6 Ağustos 2000.

Rensaa, R.J. (2011). A Task Based Two-Dimensional View of Mathematical Competencyused to Analyse A Modelling Task. *International Journal of Innovation in Science and Mathematics Education*, 19(2), 37-50.

Schorr, R.Y. ve Lesh, R. (2003). *Beyond Constructivism: Models and Modeling Perspectives on Mathematics Problem Solving, Learning, and Teaching*. New York: Routledge.

Yurtbaşı, M. (2013). *Sınıflandırılmış Kavramlar Sözlüğü (Türkçe Thesaurus)*. İstanbul: Tor Ofset.

KAYNAKÇA

Afacan, P., & Bircan, M. A. (2023). İlkokul Öğrencilerinin Matematik Dersindeki Başarısızlık Nedenlerinin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(1), 1-17.

Agustina, N., Pranata, O. H., & Nugraha, A. (2020). Penggunaan Pendekatan Realistic Mathematics Education (RME) dalam Meningkatkan Pemahaman pada Materi Penjumlahan Pecahan di Kelas V Sekolah Dasar. *PEDADIDAKTIKA: Jurnal Ilmiah Pendidikan Guru Sekolah Dasar*, *7*(4), 91-99.

Ahdhianto, E., Marsigit, H., & Nurfauzi, Y. (2020). Improving fifth-grade students' mathematical problem-solving and critical thinking skills using problem-based learning. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(5), 2012-2021.

Akinmola, E. A. (2014). Developing mathematical problem solving ability: A panacea for a sustainable development in the 21st century. *International Journal of Education and Research*, *2*(2), 1-8.

Allsopp, D. H., Kyger, M. M., & Lovin, L. H. (2007). *Teaching Mathematics Meaningfully: Solutions for Reaching Struggling Learners.* ERIC.

Altun, M. (2006). Matematik öğretiminde gelişmeler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(2), 223-238.

Altun, M., & Akkaya, R. (2014). Mathematics teachers' comments on PISA math questions and our country's students' low achievement levels. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *29*(29-1), 19-34.

Ananda, Y. A. T. (2023). Manfaat Algoritma Pemrograman Dalam Penerapan Aplikasi Pemecah Masalah Persoalan Matematika Geogebra. *Journal Of Informatics And Busisnes*, *1*(3), 57-61.

Ardiyani, S. M. (2018). Realistic Mathematics Education in Cooperative Learning Viewed from Learning Activity. *Journal on Mathematics Education*, *9*(2), 301-310.

Ariyanti, H. P. (2016). Pengaruh pembelajaran matematika realistik terhadap kemampuan matematis siswa (ditinjau dari kemampuan representasi dan komunikasi). *Buana Matematika: Jurnal Ilmiah Matematika dan Pendidikan Matematika*, *6*(2), 37-44.

Arnellis, A., Fauzan, A., Arnawa, I. M., & Yerizon, Y. (2020). The effect of realistic mathematics education approach oriented Higher order thinking skills to achievements' calculus. *Journal of Physics: Conference Series*, *1554*(1), 012033.

Arsuk, S. (2019). *Yedinci sınıf öğrencilerine verilen üstbiliş destekli problem çözme öğretiminin problem çözme başarısı ve üstbiliş becerilere etkisi*. Bursa Uludag University (Turkey).

Aşkar, P., & Erden, M. (1987). Öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, *121*, 8-11.

Aydurmuş, L., Kayan, A. K., & Arslan, S. (2022). Türkiye'deki gerçekçi matematik eğitimi araştırmalarının eğilimleri: İçerik analizi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, *11*(4), 787-802.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*.

Bıldırcın, V. (2012). *Gerçekçi matematik eğitimi (GME) yaklaşımın ilköğretim beşinci sınıflarda uzunluk, alan ve hacim kavramlarının öğretimine etkisi*. Ahi Evran Üniversitesi.

Black, A., & Ammon, P. (1992). A developmental-constructivist approach to teacher education. *Journal of teacher education*, *43*(5), 323-335.

Budi, R. R. S. (2008). Penerapan Pendidikan Matematika Realistik Indonesia melalui penggunaan alat peraga praktik miniatur tandon air terhadap hasil belajar siswa di kelas X SMA Negeri 3 Kota Manna. *Jurnal Pendidikan Matematika*, *2*(1), 55-72.

Bütüner, S. Ö., & Güler, M. (2017). Gerçeklerle yüzleşme: Türkiye'nin TIMSS matematik başarısı üzerine bir çalışma. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(23), 161-184.

Campbell, C. (2021). Educational equity in Canada: The case of Ontario's strategies and actions to advance excellence and equity for students. *School Leadership & Management*, *41*(4-5), 409-428.

Cansız, N., & Cansız, M. (2019). Evaluating Turkish science curriculum with PISA scientific literacy framework. *Turkish Journal of Education*, *8*(3), 217-236.

Cansiz Aktas, M. (2022). Problem-Posing Research in Mathematics Education: A Bibliometric Analysis. *Journal of Pedagogical Research*, *6*(4), 217-233.

Cheng, L. P. (2013). The Design of a Mathematics Problem Using Real-life Context for Young Children. *Journal of Science & Mathematics Education in Southeast Asia*, *36*(1).

Çakır, Z. (2011). Gerçekçi matematik eğitimi yönteminin ilköğretim 6. Sınıf düzeyinde cebir ve alan konularında öğrenci başarısı ve tutumuna etkisi (Tez No. 294697)[Yüksek Lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi-Zonguldak]. *Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi*.

Çetin, B. (2023). Investigation of Fourth Grade Primary School Students' Self-Regulated Learning Strategies and Successes in Mathematics Course in Terms of Socio-Economic Level. *International Journal of Curriculum and Instruction*, *15*(1), 219-239.

Çopur, E. (2022). *Gerçekçi Matematik Eğitimine Göre Hazırlanmış Dijital Öykülerin 4. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Başarılarına, Kaygılarına ve Tutumlarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 788364).

De Bock, D., Van Dooren, W., & Verschaffel, L. (2020). Searching for Alternatives for New Math in Belgian Primary Schools—Influence of the Dutch Model of Realistic Mathematics Education. Içinde M. van den Heuvel-Panhuizen (Ed.), *International Reflections on the Netherlands Didactics of Mathematics: Visions on and Experiences with Realistic Mathematics Education* (ss. 41-61). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-20223-1_3

De Lange, J. (1987). *Mathematics, insight and meaning*. University.

Domínguez-González, R., & Delgado-Martín, L. (2022). Arousing early strategic thinking about SDGs with real mathematics problems. *Mathematics*, *10*(9), 1446.

Ersoy, E. (2013). *Gerçekçi matematik eğitimi destekli öğretim yönteminin 7. Sınıf olasılık ve istatistik kazanımlarının öğretiminde öğrenci başarısına etkisi*. Sakarya Universitesi (Turkey).

Fauzan, A., Musdi, E., & Afriadi, J. (2018). Developing learning trajectory for teaching statistics at junior high school using RME approach. *Journal of Physics: Conference Series*, *1088*(1), 012040.

Febriyanti, F., Bagaskorowati, R., & Makmuri, M. (2019). The effect of the realistic mathematics education (RME) approach and the initial ability of students on the ability of student mathematical connection. *International Journal for Educational and Vocational Studies*, *1*(3), 153-156.

Freudenthal, H. (1986). *Didactical phenomenology of mathematical structures* (C. 1). Springer Science & Business Media.

García-García, J., & Dolores-Flores, C. (2021). Exploring pre-university students' mathematical connections when solving Calculus application problems. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, *52*(6), 912-936.

Gentrup, S., Lorenz, G., Kristen, C., & Kogan, I. (2020). Self-fulfilling prophecies in the classroom: Teacher expectations, teacher feedback and student achievement. *Learning and Instruction*, *66*, 101296.

Gonzalez Thompson, A. (1984). The relationship of teachers' conceptions of mathematics and mathematics teaching to instructional practice. *Educational studies in mathematics*, *15*(2), 105-127.

Gravemeijer, K. P. E. (1994). *Developing realistic mathematics education*.

Gravemeijer, K., & Terwel, J. (2000). Hans Freudenthal: A mathematician on didactics and curriculum theory. *Journal of curriculum studies*, *32*(6), 777-796.

Habsah, F. (2017). Developing teaching material based on realistic mathematics andoriented to the mathematical reasoning and mathematical communication. *Jurnal Riset Pendidikan Matematika*, *4*(1), 43-55.

Hasibuan, A. M., Saragih, S., & Amry, Z. (2019). Development of Learning Materials Based on Realistic Mathematics Education to Improve Problem Solving Ability and Student Learning Independence. *International electronic journal of mathematics education*, *14*(1), 243-252.

Herman, M., Arnawa, I. M., & Ardipal. (2018). The Effect of Realistic Mathematic Education (RME) toward Motivation and Learning Achievement of the Fourth Grade Elementary Students. İçinde Jufrizal, Y. Rozimela, Atmazaki, A. Fauzan, R. Syahrul, Hamzah, Refnaldi, Yerizon, A. Fitrisia, A. Fitrisia, A. Razak, A. Fauzi, L. Perpisa, Y. Tiarina, N. Suzane, C. Solusia, N. Putri, E. Rahmi, & D. Sukmaa (Ed.), *PROCEEDINGS OF THE 1ST INTERNATIONAL CONFERENCE ON INNOVATION IN EDUCATION (ICOIE 2018)* (C. 178, ss. 508-511). Forpimpas LPTK Indonesia.

Hidayati, F. N., & Prahmana, R. C. I. (2022). Ethnomathematics' research in Indonesia during 2015-2020. *Indonesian Journal of Ethnomathematics*, *1*(1), 29-42.

Huibregtse, I., Korthagen, F., & Wubbels, T. (1994). Physics teachers' conceptions of learning, teaching and professional development. *International Journal of Science Education*, *16*(5), 539-561.

Juandi, D., Kusumah, Y. S., & Tamur, M. (2022). A meta-analysis of the last two decades of realistic mathematics education approaches. *International Journal of Instruction*, *15*(1), 381-400.

Kagan, D. M. (1992). Implication of research on teacher belief. *Educational psychologist*, *27*(1), 65-90.

Karaca, S. Y., & Özkaya, A. (2017). The effects of realistic mathematics education on students' math self reports in fifth grades mathematics course. *International Journal of Curriculum and Instruction*, *9*(1), 81-103.

Karakuş, Y. (2023). *Türkiye'de ilkokul ve ortaokul kademelerinde gerçekçi matematik eğitimi (GME) üzerine yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi*. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Koçak, İ. (2011). *soruda matematik (1. Baskı)*. İstanbul.

Kösece, P. (2020). Gerçekçi matematik eğitimi yoluyla matematiği gerçek yaşamla ilişkilendirme ve tahmin becerisini geliştirmeye yönelik bir eylem araştırması [An action research upon associating mathematics with real-life through realistic mathematics education and developing the skill of prediction](Unpublished doctoral dissertation). *Çukurova University*.

Kusmaryono, I., & Maharani, H. R. (2021). Imagination And Creative Thinking Skills Of Elementary School Students In Learning Mathematics: A Reflection Of Realistic Mathematics Education. *ELEMENTARY: Islamic Teacher Journal*, *9*(2), 287.

Kutluca, T., & Gündüz, S. (2022). A Meta-Analysis Study on the Effect of Realistic Mathematics Education Approach on Academic Achievement and Attitude. *Hacettepe Egitim Dergisi*, *37*(2), 802-817.

Kwon, O. N. (2002). *Conceptualizing the Realistic Mathematics Education Approach in the Teaching and Learning of Ordinary Differential Equations.*

Lambert, S. R. (2020). Do MOOCs contribute to student equity and social inclusion? A systematic review 2014–18. *Computers & Education*, *145*, 103693.

Latif, B., Yuliardi, R., & Tamur, M. (2020). Computer-assisted learning using the Cabri 3D for improving spatial ability and self-regulated learning. *Heliyon*, *6*(11).

Laurens, T., Batlolona, F. A., Batlolona, J. R., & Leasa, M. (2017). How does realistic mathematics education (RME) improve students' mathematics cognitive achievement? *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *14*(2), 569-578.

Lestari, P., Saptono, B., Kawuryan, S. P., & Murti, R. C. (2024). Cognitive Competence of Prospective Elementary Teachers on Realistic Mathematic Education through Cooperative Learning. *JOURNAL OF ELECTRICAL SYSTEMS*, *20*(5, SI), 857-863.

Lortie, D. C. (2009). *School principal: Managing in public*. University of Chicago Press.

Mann, E. (2006). Orbifold quantum cohomology of weighted projective spaces. *arXiv preprint math/0610965*.

McLeod, J. D. (1994). Anxiety disorders and marital quality. *Journal of Abnormal Psychology*, *103*(4), 767.

MEB, M. E. (2018). Matematik dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). *Ankara: MEB Yayınları*.

Nguyen, T.-T., Trinh, T. P. T., Ngo, H. T. V., Hoang, N.-A., Tran, T., Pham, H.-H., & Bui, V.-N. (2020). Realistic Mathematics Education in Vietnam: Recent Policies and Practices. *International Journal of Education and Practice*, *8*(1), 57-71.

Nuraina, N., Muliana, M., Nufus, H., & Zahara, S. R. (2022). Developing Studentsâ€™ Worksheet Based Missouri Mathematics Project With the integration of Students Local Wisdom in Teaching Mathematics and Physics. *Jurnal Penelitian Pendidikan IPA*, *8*(1), 147-155.

Otten, S., de Araujo, Z., Sherman, M., & Birişçi, S. (2023). A framework for capturing structural variation in flipped mathematics instruction. *International journal of mathematical education in science and technology*, *54*(5), 639-670.

Palinussa, A. L., Molle, J. S., & Gaspersz, M. (2021). Realistic Mathematics Education: Mathematical Reasoning and Communication Skills in Rural Contexts. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, *10*(2), 522-534.

Papadakis, S., Kalogiannakis, M., & Zaranis, N. (2016). Comparing tablets and PCs in teaching mathematics: An attempt to improve mathematics competence in early childhood education. *Preschool and Primary Education*, *4*(2), 241-253.

Pehlivan, F. (2012). İlköğretim beşinci sınıf matematik dersinde üstbiliş stratejileri kullanımının öğrencilerin başarı ve tutumlarına etkisi. *Unpublished master's thesis. Nigde University, Institute of Educational Sciences, Nigde, Turkey*.

Prahmana, R. C. I., Ramadhani, R., Arnal-Palacián, M., & Risdiyanti, I. (2023). *Trivium curriculum in Ethno-RME approach: An impactful insight from ethnomathematics and realistic mathematics education*.

Putri, S., Abdurahman, A., Andrian, D., Angraini, L., & Effendi, L. (2022). Development of interactive multimedia based mathematics learning media macromedia flash 8. *International Journal of Trends in Mathematics Education Research*, *5*(2), 206-213.

Qomario, Q., Tohir, A., & Mashari, A. (2020). The effect of realistic mathematical approaches towards the students' math learning outcomes. *Jurnal Prima Edukasia*, *8*(1), 78-85.

Rasmussen, C. L., & King, K. D. (2000). Locating starting points in differential equations: A realistic mathematics education approach. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, *31*(2), 161-172.

Reinke, L. T., & Casto, A. R. (2022). Motivators or conceptual foundation? Investigating the development of teachers' conceptions of contextual problems. *MATHEMATICS EDUCATION RESEARCH JOURNAL*, *34*(1), 113-137. https://doi.org/10.1007/s13394-020-00329-8

Revina, S., & Leung, F. K. S. (2018). Educational borrowing and mathematics curriculum: Realistic Mathematics Education in the Dutch and Indonesian primary curriculum. *International Journal on Emerging Mathematics Education*.

Ridha, S., Putri, E., Kamil, P. A., Utaya, S., Bachri, S., & Handoyo, B. (2020). The importance of designing GIS learning material based on spatial thinking. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *485*(1), 012027.

Riyanto, B., & Siroj, R. A. (2011). Meningkatkan kemampuan penalaran dan prestasi matematika dengan pendekatan konstruktivisme pada siswa sekolah menengah atas. *Jurnal Pendidikan Matematika*, *5*(2).

Rohaeti, E. E., Hendriana, H., & Sumarmo, U. (2019). Pembelajaran inovatif matematika bernuansa pendidikan nilai dan karakter. *Bandung: Refika Aditama*.

Rohmah, M., & Sutiarso, S. (2018). Analysis problem solving in mathematical using theory Newman. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *14*(2), 671-681.

Ruffell, M., Mason, J., & Allen, B. (1998). Studying attitude to mathematics. *Educational studies in mathematics*, *35*(1), 1-18.

Ruseffendi, E. T. (1990). Perkembangan pengajaran matematika di sekolah-sekolah di luar dan dalam negeri. *Pengajaran Matematika Modern dan Masa Kini Untuk Guru dan PGSD D2*.

Saefudin, A. A. (2012). Pengembangan kemampuan berpikir kreatif siswa dalam pembelajaran matematika dengan pendekatan pendidikan matematika realistik indonesia (PMRI). *Al-Bidayah: jurnal pendidikan dasar Islam*, *4*(1).

Safitri, Y. (2017). Faktor-faktor yang berhubungan dengan perkembangan bahasa balita di UPTD kesehatan Baserah tahun 2016. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, *1*(2), 148-155.

Samritin, S., Natsir, S. R., Manaf, A., & Sari, E. R. (2023). The effect of realistic mathematics education implementation in mathematics learning in elementary school. *Formatif: Jurnal Ilmiah Pendidikan MIPA*, *13*(1).

Schoenfeld, A. H. (2016). Research in mathematics education. *Review of Research in Education*, *40*(1), 497-528.

Schoenfeld, A. H. (2022). Why are learning and teaching mathematics so difficult? İçinde *Handbook of cognitive mathematics* (ss. 1-35). Springer.

Sembiring, R. K., Hadi, S., & Dolk, M. (2008). Reforming mathematics learning in Indonesian classrooms through RME. *ZDM*, *40*, 927-939.

Shaumiwaty, S., Lubis, M. A., Lubis, T., Purba, A., Nasution, T., & Hasrul, S. (2020). Teacher performance toward students' mathematical literacy in teaching linear program mathematical models. *Journal of Physics: Conference Series*, *1663*(1), 012066.

Skovsmose, O. (2023). *Critical mathematics education*. Springer Nature.

Soedjadi, R. (2007). Inti Dasar â€"Dasar Pendidikan Matematika Realistik Indonesia. *Jurnal pendidikan matematika*, *1*(2), 1-10.

Sorkos, G., & Hajisoteriou, C. (2021). Sustainable intercultural and inclusive education: Teachers' efforts on promoting a combining paradigm. *Pedagogy, Culture & Society*, *29*(4), 517-536.

Streefland, L. (2012). *Fractions in realistic mathematics education: A paradigm of developmental research* (C. 8). Springer Science & Business Media.

Susilowati, E. (2018). Peningkatan Aktivitas dan Hasil Belajar Matematika Siswa SD Melalui Model Realistic Mathematic Education (RME) Pada Siswa Kelas IV Semester I Di SD Negeri 4 Kradenan Kecamatan Kradenan Kabupaten Grobogan Tahun Pelajaran 2017/2018. *PINUS: Jurnal Penelitian Inovasi Pembelajaran*, *4*(1), 44-53.

Tabak, H. (2019). Türk eğitim sisteminde eğitimde fırsat eşitliğine kuramsal bakış: Roller ve sorumluluklar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *17*(2), 370-393.

Tanujaya, B., Mumu, J., & Margono, G. (2017). The Relationship between Higher Order Thinking Skills and Academic Performance of Student in Mathematics Instruction. *International Education Studies*, *10*(11), 78-85.

Tinh, D. T., Thuy, N. T., & Ngoc Huy, D. T. (2021). Doing Business Research and Teaching Methodology for Undergraduate, Postgraduate and Doctoral Students-Case in Various Markets Including Vietnam. *Ilkogretim Online*, *20*(1).

TomÅ, B. (2024). The Real and the Virtual in the Spatial Perception of Education Students. *Center for Educational Policy Studies Journal*.

Tong, D. H., Nguyen, T.-T., Uyen, B. P., Ngan, L. K., Khanh, L. T., & Tinh, P. T. (2022). Realistic Mathematics Education's Effect on Students' Performance and Attitudes: A Case of Ellipse Topics Learning. *European Journal of Educational Research*, *11*(1), 403-421.

Treffers, A. (1993). Wiskobas and Freudenthal realistic mathematics education. *Educational Studies in Mathematics*, *25*(1), 89-108.

Trung, N. T., Thao, T. P., & Trung, T. (2019). Realistic mathematics education (RME) and didactical situations in mathematics (DSM) in the context of education reform in Vietnam. *Journal of Physics: Conference Series*, *1340*(1), 012032.

Uğraş, H., & Uğraş, M. (2024). ChatGPT in early childhood STEM education: Can it be an innovative tool to overcome challenges? *Education and Information Technologies*, 1-29.

Uğraş, M. (2017). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin STEM Uygulamalarına Yönelik Görüşleri*.

Uğraş, M. (2019a). Determination of the Effects of Problem-Based STEM Activities on Certain Variables and the Views of the Student. *International Online Journal of Educational Sciences*, *11*, 1-22. https://doi.org/10.15345/iojes.2019.01.001

Uğraş, M. (2019b). ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN FEN-TEKNOLOJİ-MÜHENDİSLİK-MATEMATİK (FeTeMM) MESLEKLERİNE YÖNELİK İLGİLERİ. *Electronic Turkish Studies*, *14*(1).

Ulandari, L., Amry, Z., & Saragih, S. (2019). Development of Learning Materials Based on Realistic Mathematics Education Approach to Improve Students' Mathematical Problem Solving Ability and Self-Efficacy. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, *14*(2), 375-383.

Usdiyana, D., Purniati, T., Yulianti, K., & Harningsih, E. (2009). Meningkatkan kemampuan berpikir logis siswa SMP melalui pembelajaran matematika realistik. *Jurnal Pengajaran MIPA*, *13*(1), 1-14.

Üzel, D. (2007). *Gerçekçi matematik eğitimi (RME) destekli eğitimin ilköğretim 7. Sınıf matematik öğretiminde öğrenci başarısına etkisi*.

Van Den Heuvel-Panhuizen, M. (2003). The didactical use of models in realistic mathematics education: An example from a longitudinal trajectory on percentage. *Educational studies in Mathematics*, *54*, 9-35.

Van den Heuvel-Panhuizen, M., & Drijvers, P. (2020). Realistic mathematics education. *Encyclopedia of mathematics education*, 713-717.

Van Zanten, M., & Van den Heuvel-Panhuizen, M. (2021). Mathematics curriculum reform and its implementation in textbooks: Early addition and subtraction in Realistic Mathematics Education. *Mathematics*, *9*(7), 752.

Verschaffel, L., & De Corte, E. (1997). Teaching realistic mathematical modeling in the elementary school: A teaching experiment with fifth graders. *Journal for Research in mathematics education*, *28*(5), 577-601.

Verschaffel, L., Schukajlow, S., Star, J., & Van Dooren, W. (2020). Word problems in mathematics education: A survey. *Zdm*, *52*, 1-16.

Wahyudi, M., Joharman, M., & Ngatman, M. (2017). The Development of Realistic Mathematics Education (RME) for Primary Schools' Prospective Teachers. *International Conference on Teacher Training and Education 2017 (ICTTE 2017)*, 730-742.

Weisberg, R. W. (2016). *Creativity: Understanding innovation in problem solving, science, invention, and the arts*. John Wiley & Sons.

Widari, I. G. A. A., Putra, I. G. N. N., & Suwija, I. K. (2013). Penerapan Pendekatan Pembelajaran Matematika Realistik Sebagai Upaya Meningkatkan Aktivitas dan Prestasi Belajar Siswa Dalam Pembelajaran Bangun Ruang pada Siswa Kelas IVA SDN 9 Sesetan Tahun Pelajaran 2011/2012. *Jurnal Santiaji Pendidikan (JSP)*, *3*(2).

Wittmann, V. (2020). Educating Global Citizens. An Imperative of Science in the 21st Century. *Global Processes Journal*, *3*, 8-17.

Yalçın, M., Akkaya, R., & Durmaz, B. (2022). The effect of integrated maths lessons with children's literature on problem solving attitudes and self-efficacy. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *35*(3).

Yanpar, T. (2006). Etkili ve anlamlı öğrenme için kuramsal yaklaşımlar ve yapılandırmacılık. *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi: yapılandırmacı bir yaklaşım*, *85*, 109.

Yıldızlar, M. (2001). Matematik problemlerini çözebilme yöntemleri. *Ankara: Eylül Kitap ve Yayınevi*, 6-36.

Yorulmaz, A., & Doğan, M. C. (2019). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin gerçekçi matematik eğitimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 153-162.

Yunus, N. A., Hulukati, E., & Djakaria, I. (2020). Pengaruh pendekatan kontekstual terhadap kemampuan penalaran matematis ditinjau dari gaya kognitif peserta didik. *Jambura Journal of Mathematics*, *2*(1), 30-38.

Zakaria, E., & Syamaun, M. (2017). The effect of realistic mathematics education approach on students' achievement and attitudes towards mathematics. *Mathematics Education Trends and Research*, *1*(1), 32-40.

Zulkardi, Z. (2000). Realistic mathematics education theory meets web technology. *Proceedings of 10th National Conference of Mathematics. Bandung Institute Technology, Bandung, Indonesia*.

KAYNAKÇA

Artigue, M. (2009). Didactical Design In Mathematics Education. *Nordic Studies in Mathematics Education,* 14(1), 7-16.

Boaler, J. (2016). *Mathematical Mindsets: Unleashing Students' Potential through Creative Math, Inspiring Messages and Innovative Teaching.* Jossey-Bass.

Clark-Wilson, A., Robutti, O., ve Sinclair, N. (2014). *The Mathematics Teacher in the Digital Era: An International Perspective on Technology Focused Professional Development*. Springer.

Gokce, S. ve Guner, P. (2021). Forty Years Of Mathematics Education: 1980-2019. *International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST),* 9(3), 514-539. https://doi.org/10.46328/ijemst.1361

Hamari, J., Koivisto, J. ve Sarsa, H. (2016). Does Gamification Work? A Literature Review Of Empirical Studies On Gamification. *47th Hawaii International Conference on System Sciences* (pp. 3025-3034). IEEE.

Kilpatrick, J. (2001). Understanding Mathematical Literacy: The PISA Framework. *Prospects*, 31, 37-44.

Li, Y. ve Shimizu, Y. (2009). Exemplary Mathematics Instruction In East Asia: A Look At Teaching Practices In Japan, Korea, Hong Kong, and Singapore. *ZDM,* 41(3), 257-270.

Mingers, J., ve Leydesdorff, L. (2015). A Review Of Theory And Practice İn Scientometrics. *European Journal of Operational Research*, 246(1), 1-19.

National Research Council. (2012). *Education for Life and Work: Developing Transferable Knowledge and Skills in the 21st Century*. The National Academies Press.

OECD. (2019). *PISA 2018 Results: What Students Know and Can Do*. OECD Publishing.

Schleicher, A. (2018). *World Class: How to Build a 21st-Century School System*. OECD Publishing.

Schoenfeld, A. H. (2016). *How We Think: A Theory of Goal-Oriented Decision Making and Its Educational Applications*. Routledge.

Sullivan, P. (2020). Trends In Mathematics Education Research: An Overview Of The Past 20 Years. *International Journal Of Mathematics Education In Science And Technology,* 51(4), 548-558.

Sullivan, P., ve Davidson, J. (2021). Collaborations In Mathematics Education Research: A Global Perspective. *Mathematics Education Research Journal*, 33(3), 263-283.

Van Eck, N. J. ve Waltman, L. (2010). Software Survey: Vosviewer, A Computer Program For Bibliometric Mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523-538.

Van Raan, A. F. (2019). *Measuring science: Basic principles and application of advanced bibliometrics.* Springer.

Wang, M., Hu, X., ve Wang, Y. (2020). The Impact of COVID-19 on the Mathematics Education in China: Reflections and Future Directions. *Mathematics Education Research Journal,* 32(3), 1-10.

Weintrop, D., Beheshti, E., Horn, M., Orton, K., Jona, K., Trouille, L., ve Wilensky, U. (2016). Defining Computational Thinking For Mathematics And Science Classrooms. *Journal of Science Education and Technology,* 25(1), 127–147.

Zhao, Y., Liu, D., ve Zhang, X. (2021). The İmpact Of The COVID-19 Pandemic On Mathematics Education İn China: A Bibliometric Analysis. *Educational Studies in Mathematics*, 106(2), 253-275.

Kaynakça

Green, C. ve Harrington, C. (2020). Student-Centered Learning: In Principle and in Practice. *Lansing, MI: Michigan Virtual University.*

Hiebert, J. ve Grouws, D. A. (2007). The Effects of Classroom Mathematics Teaching on Students' Learning. *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning*, *1*(1), 371-404.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2018). *Matematik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar).* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2024). *2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli: Ortaöğretim Matematik Dersi Öğretim Programı.* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. https://tymm.meb.gov.tr (E. T.: 15.09.2024).

Smith, M. S., Steele, M. ve Sherin, M. G. (2020). *The 5 Practices in Practice: Successfully Orchestrating Mathematical Discussions in Your High School Classroom*. Thousand Oaks, CA: Corwin

Smith, M. S. ve Stein, M. K. (2011). *Five Practices for Orchestrating Productive Mathematics Discussions.* National Council of Teacher of Mathematics, Reston.

Stein, M. K., Engle, R. A., Smith, M. S. ve Hughes, E. K. (2008). Orchestrating Productive Mathematical Discussions: Five Practices for Helping Teachers Move Beyond Show and Tell. *Mathematical Thinking and Learning*, *10*(4), 313-340.

Tomlinson, C. A. (2001). *How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. Upper Saddle River, NJ: Pearson

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge: Harvard University Press.

Yavuz, S., Valero J., Johnson M., Jeon M., Duarte M. ve Tillema E. (2024). *Examining In-Service Mathematics Teachers' Integration of the Five Practices in their Lesson. Indiana Mathematics Education Research Symposium* (IMERS), IU-PU-IUPU, Indianapolis, IN, March 1, 2024.

KAYNAKÇA

Baki, A. (2014). *Matematik Tarihi ve Felsefesi* (1. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

Berkant, H.G. ve Gençoğlu, S. (2015). Farklı Lise Türlerinde Çalışan Matematik Öğretmenlerinin Matematik Eğitimine Yönelik Görüşleri. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 194217.

Blomhøj, M. (2008). Modelización Matemática-Una Teoría Para La Práctica. *Revista de Educación Matemática (RevEM)*, 23(2), 20-35.

Blomhøj, M., & Carreira, S. (Eds.) (2009). Mathematical applications and modelling in the teaching andlearning of mathematics: Proceedings from Topic Study Group 21 at the 11th International Congress on Mathematical ducation in Monterrey, Mexico, July 6-13, 2008.

Blum, W.,ve Leiß, D. (2007). How Do Students and Teachers Deal With Modelling Problems. *Mathematical modelling (ICTMA 12): Education, Engineering and Economics*, 2007, 222-231.

Borromeo-Ferri, R. (2007). Modeling Problems From a Cognitive Perspective. İçinde Haines, C., W. Blum, P. Galbraith, S. Khanet (Editörler), *Mathematical Modeling: Education, Engineering and Economics.Horwood* (260- 270), Sawston: Woodhead Publishing.

Cheng, A. K. (2010). Teaching and Learning Mathematical Modelling with Technology, İçinde W-C. Yang (Editör) 15th Asian Technology Conference in Mathematics (ss. 19-29). Kuala Lumpur:17-21 Aralık.

Doorman, L.M. ve Gravemeijer, K.P.E. (2009). Emergent Modeling: Discrete Graphs to Support The Understanding of Change and Velocity. *ZDM*, *41*, 199-211.

Elliot, J. (1991). *Action research for educational change*. Philadelphia: Open University Press.

Erbaş A., Kertil, M., Çetinkaya, B., Çakıroğlu, E., Alacacı, C. ve Baş, S. (2014). Matematik Eğitiminde Matematiksel Modelleme: Temel Kavramlar ve Farklı Yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri [Educational Sciences: Theory & Practice]*, 14(4), 1-21.

Erbaş, A.K., Çetinkaya, B., Alacacı C., Çakıroğlu, E., Yenmez A. A., Zeytun A. Ş., Korkmaz H., Kertil M. ve Göz M. (2016). *Lise Matematik Konuları İçin Günlük Hayattan Modelleme Soruları*. Ankara: TÜBA-Türkiye Bilimler Akademisi.

Hıdıroğlu, Ç. ve Güzel, E.B. (2015). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modellemede Ortaya Çıkan Üst Bilişsel Yapılar. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *6*(2), 179-208.

Hıdıroğlu, Ç.N. (2015). Teknoloji Destekli Ortamda Matematiksel Modelleme Problemlerinin Çözüm Süreçlerinin Analizi: Bilişsel ve Üstbilişsel Yapılar Üzerine Bir Açıklama. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi**.**

Hopkins, W.D. (1993). Posture and reaching in chimpanzees (Pan troglodytes) and orangutans (Pongo pygmaeus). *Journal of Comparative Psychology*, *107*(2), 162.

Kaiser, G. (2005). Mathematical Modelling in School-Examples and Experiences, *Mathematikunterricht im Spannungsfeld von Evolution und Evaluation*, 2005, 99-108.

Kaiser, G. ve Maaß, K. (2007). Modelling in Lower Secondary Mathematics Classroom—Problems and Opportunities. İçinde W. Blum, P.L. Galbraith, H.W. Henn, M. Niss, *Modelling and Applications in Mathematics Education* (99-108). Boston: Springer.

Kaiser, G. ve Sriraman, B. (2006). A Global Survey of International Perspectives on Modelling In Mathematics Education. *The International Journal on Mathematics Education*, 38(3), 302-310.

Kandemir, M.A. (2011). Modelleme Etkinliklerinin Öğrencilerin Duyusal Özelliklerine, Problem Çözme ve Teknolojiye İlişkin Düşüncelerine Etkisinin incelenmesi. Doktora Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Köklü, N. (2001). Eğitim Eylem Araştırması-Öğretmen Araştırması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 34(1): 35-43.

MEB (2005). *Ortaöğretim Matematik (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Basımevi.

MEB (2013). *Ortaöğretim Matematik (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Basımevi.

MEB (2015). PISA 2015 Ulusal Nihai Raporu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı, Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

MEB (2017). *Ortaöğretim Matematik Dersi 9. 10. 11. 12. Sınıflar Öğretim Programı.* Ankara: MEB Basımevi.

MEB (2018). *Ortaöğretim Matematik Dersi 9. 10. 11. 12. Sınıflar Öğretim Programı.* Ankara: MEB Basımevi.

Mousoulides, N., Christou, C. and Sriraman, B. (2008), A Modeling Perspective on The Teaching and Learning of Mathematical Problem Solving. *Mathematical Thinking and Learning*, 10(3), 293-304.

Mousoulides, N., Christou, C. ve Sriraman, B. (2008). From Problem Solving to Modelling A Metaanalysis. *Nordic Studies in Mathematics Education*, 12(1), 23–47.

NCTM (1989). Curriculum and evaluation standards for school mathematics. Reston, VA.

NCTM (2000). Principles and standards for school mathematics. Reston, VA.

OECD (2017). PISA 2015 Technical Report. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/edu/pisa/publications/technical-report/PISA2015_TechRep_Final.pdf (E.T.: 25.09.2024)

Posamentier, A.S. ve Krulik, S. (2016). *Matematikte Problem Çözme, 3-6. Sınıflar İçin*, (çev. L. Akgün, T. Kar ve M.F. Öçal). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Schorr, R.Y. ve Lesh, R. (2003). *Beyond Constructivism: Models and Modeling Perspectives on Mathematics Problem Solving, Learning, and Teaching*. New York: Routledge.

TTKB (2011). *Ortaöğretim Matematik (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

TTKB (2013). *Ortaöğretim Matematik Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

URL-1: https://www.zekatestimerkezi.com/zekaoyunlari/hanoiKuleleri.php (E.T.: 25.08.2024)

URL-2: https://www.education-uk.org/documents/dfee/circular10-97.html (E.T.: 25.9.2024)

Yenilmez, K. ve Yıldız, Ş. (2019). Matematiksel Modelleme ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Tematik İçerik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*, 1-22.

Editör:
Doç. Dr. Hayrinisa Demirci Biçer

International Research in the
Field of Statistics

İstatistik

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İSTATİSTİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Statistics

Editör: Doç. Dr. Hayrinisa Demirci Biçer

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-98-4
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İSTATİSTİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of Statistics
Editör: Doç. Dr. Hayrinisa Demirci Biçer
IV+54 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-98-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Charnes, A., Cooper W., Arie Y., Lewin ve Seifod L. M., Data Envelopment Analysis: Theory, Methodology and Applications, Kluwer Akademic Publishers,Boston, 1994.

Comprehensive Text with Models, Applications, References and DEA- Solver, Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 318p, 2000.

Cooper, W.W., Seiford, L.M., Tone, K., Data Envelopment Analysis A

Cooper, W.W., Seiford., L.M., Tone, K., Data Envelopment Analysis A Comprehensive Text with Models, Applications, References and Dea Solver Software, Springer, 2007.

İnternet: Global Climate Risk Index (CRI). (2024). URL: https://www.germanwatch.org/en/cri, Son Erişim Tarihi: 5.06.2024.

İnternet: Human Development Index (HDI). (2024). URL: https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index#/indicies/HDI, Son Erişim Tarihi: 5.06.2024.

İnternet: T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2024). Sürdürülebilir Kalkınma. URL: http://www.mfa.gov.tr/surdurulebilir-kalkinma.tr.mfa, Son Erişim Tarihi: 10.06.2024.

İnternet: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2019). Sera Gazı Emisyon İstatistikleri. URL: http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27675, Son Erişim Tarihi: 10.06.2024.

Karaman, N. A. (2017). Determination the efficiency of banks in Turkiye using window analysis. Master's Thesis, Graduate School of Science and Engineering. Hacettepe University. Ankara.

Rüstemoğlu, H., BRIC Ülkeleri ve Türkiye' de 1992-201 Dönemi için Ekolojik Ayak İzi Dinamikleri: Ekolojik Denge ve Ayrıştırma Faktörü Analizleri, Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2023, 23(1) 137-151.

Tapio, P. (2005). Towards a theory of decoupling: degrees of decoupling in the EU and the case of road traffic in Finland between 1970 and 2001. Transport Policy, 12(2), 137-151.

Ying Liv, "Evaluating Urban Sustainability Potential Based on Material Flow Analysis of Inputs and Outputs: A Case Study in Jinchang City, China", Resources, Conservation and Recycling, 2016.

References

[1] M. F. Neuts, (1967). A General Class of Bulk Queues with Poisson Input. Ann. Math. Stat., 38 (3), 759-770.

[2] N. J. Bailey, (1954). On queuing processes with bulk service, J. Roy. Stat. Soc. B 1680- 87.

[4] R. Miller, (1959). A contribution to the theory of bulk queues, J. Roy. Stat. Soc. B, 21, 320- 337.

[5] Stewart, William J. 2009. Probability, Markov Chains, Queues, and Simulation: The Mathematical Basis of Performance Modeling, Princeton: Princeton University Press,

[6] Y. Baba, (1986). On the M /G/1 queue with vacation time, Oper. Res. Let., 5, 93-98.

[7] F. Downton, (1955). Waiting time in bulk service queues. J. Roy. Stat. Soc. B, 17, 256- 261.

[8] J. Medhi, (2003). Stochastic Models in Queueing Theory. Academic Press, Amsterdam, second edition.

[9] S. H. Chang, D. W. Choi and T. S. Kim, (2004). Performance analysis of a finite-buffer bulk-arrival and bulk- service queue with variable server capacity. Stoch. Anal. Appl., 22, (5), 1151-1173

[10] C. Armero and D. Conesa, (2004). Statistical performance of multi-class bulk production queueing system, European Journal of Operational Research, 158, 649- 661.

[11] 6. S. P. Chen, (2005). Parametric nonlinear programming approach to fuzzy queues with bulk service. Eur. J. Operat. Res., 163, 434-444.

[12] S. K. Bar-Lev, et. al, (2007). Applications of bulk queues to group testing models with complete information. Eur. J. Operat. Res. 183, 226- 237

[13] D. R. Cox, (1955). The analysis of non-Markovian stochastic processes by the inclusion of supplementary variables. Proc. Camb. Phil. Soc., 51, 433-441.

[14] C. E. Shannon, (1948). A Mathematical Theory of Communication. Bell System Technical Journal, 27, No. 3, 379–423.

[15] B. T. Doshi, (1986). Queueing systems with vacations - a survey, Queueing Syst. 1, 29–66.

[16] H. Takagi, (1991). Queueing analysis: A foundation of performance evaluation, I, Vacation and priority systems, Part I. North-Holland, Amsterdam

[17] G. Choudhury, (2000). An MX/G/1 queueing system with a setup period and a vacation period, Queueing Syst. 36, 23–38.

[18] H. S. Lee and M. M. Srinivasan, (1989). Control policies for the MX/G/1 queueing system, Manage. Sci. 35, 708–721.

Kaynaklar

Afifi, A. A., Kotlerman, J. B., Ettner, S. L., Cowan, M. (2007). Methods for improving regression analysis for skewed continuous or counted responses. *Annual Review of Public Health* 28:95–111. doi:10.1146/annurev.publhealth.28.082206.094100.

Asar, Y., Yüzbaşı, B., (2018). A Biased Estimation Method in Zero Inflated Count Models . 3rd International Conference on Computational Mathematics and Engineering Sciences, Girne, Cyprus (Kktc)

Bilgiç, A., Florkowski, J. W. (2007). Application of A Hurdle Negative Binomial Count Data Model To Demand For Bass Fishing in The Southeastern United States. Journal Of Environmental Management, 83(4), 478-490.

Cameron, A.C., Trivedi, P.K. (2013). Regression Analysis of Count Data (Second Edition), New York: Cambridge University Press, 71-140.

Flynn, M., Francis, A.L. (2009). More Flexible GLMs: Zero Inflated Models and Hybrid Models, CAS Ratemaking and Product Management Seminar.

Garthwaite, P.H., Jolliffe, I.T., Jones, B. (2002). Statistical inference. Oxford University Press.

Greene, W.H. (1992). A statistical models for credit scoring. Working Paper, Department of Economics, Stern School of Business, New York University.

Greene, W.H. (1994). Accounting for excess zeros and sample selection in Poisson and negative binomial regression models. NYU Working Paper, 94(10), 1-37.

Gurmu, S. (1997). Semi-parametric estimation of hurdle regression models with an application to medicaid utilization. Journal of Applied Econometrics, 12(3), 225- 242.

Hilbe, J.M. (2009). Logistic regression models. Chapman and hall/CRC.

Hilbe, J.M. (2011). Negative Binomial Regression. Cambrdige: Cambridge University Press.

Hoerl, E., Kennard, R.W. (1970). Ridge regression: biased estimation for nonorthogonal problems. Technometrics.12:55–67.

Kandemir Çetinkaya, M., Kaçıranlar, S. (2019). Improved two-parameter estimators for the negative binomial and Poisson regression models. Journal of Statistical Computation and Simulation, DOI: 10.1080/00949655.2019.1628235.

Kibria, B.M.G., Månsson, K., Shukur, G. (2013). Some ridge regression estimators for the zero-inflated poisson model. Journal of Applied Statistics, 40(4), 721-735

Kleiber, C., Zeileis, A. (2016). Visualizing count data regressions using rootograms. The American Statistician, 70 (3): 296–303.

Lambert, D. (1992). Zero-inflated Poisson regression with an application to detects in manufacturing. Technometrics 34:1–14.

Månsson, K. (2012). On Ridge Estimators for the Negative Binomial Regression Model. Econ Model. 29: 178–184.

Månsson, K. (2013). Developing a Liu Estimator for the Negative Binomial Regression Model: method and application. J Stat Comput Simul. 83:1773–1780.

Månsson, K., Shukur, G. A. (2011). Poisson Ridge Regression Estimator. Econ. Model. 28:1475–1481.

Månsson, K., Kibria, B.M.G., Sjolander, P. (2012). Improved Liu Estimators for the Poisson Regression Model. Int J Stat Probab. 1:2–6.

Martin, T.G., Wintle, B.A., Rhodes, J.R., Kuhnert, P.M., Field, S.A., Low-Choy, S.J., Tyre, A.J., Possingham, H.P. (2005). Zero Tolerance Ecology: Improving Ecological Inference by Modelling the Source of Zero Observations. Ecology Letters, 8 (11), 1235-1246.

Min, Y., Agresti, A. (2005). Random effect models for repeated measures of zero-inflated count data. Statistical Modeling 5:1–19.

Mullahy, J. (1986). Specification and testing of some modified count data models. Journal of Econometrics, 33:341–65.

Özkale, M.R., Kaçıranlar, S. (2007). The restricted and unrestricted two parameter estimators. Commun Stat Theory Methods., 36:2707–2725.

Ridout, M., Demétrio, C. G. B., Hinde, J. (1998). Models for count data with many zeros. International Biometric Conference. Cape Town, South Africa.

Rose, C., Martin, S., Wannemuehler, K., Plikaytis, B. (2006). On the use of zero- inflated and hurdle models for modeling vaccine adverse event count data. Journal of Biopharmaceutical Statistics, 16(4), 463–481.

Shankar, V., Milton, J., Mannering, F. (1997). Modeling accident frequencies as zero- altered probability processes: an emprical ınquiry. Accident Analysis and Prevention, 29 (6), 829-837.

Sileshi, G. (2008). The excess-zero problem in soil animal count data and choice of appropriate models for statistical inference. Pedobiologia, (52), 1-17.

Swindel, B. F. (1976). Good Ridge Estimators Based on Prior İnformation. Communications in Statistics-Theory and Methods, 5(11), 1065-1075.

Tukey, J.W. (1977). Exploratory data analysis. Reading. MA: Addison-Wesley.

Tüzen, M.F., Erbaş, S. (2017). A comparison of count data models with an application to daily cigarette consumption of young persons. Communıcatıons In StatisticsTheory And Methods, 1-20,doi: 10.1080/03610926.2017.1402050.

Vuong, Q. H. (1989). Likelihood ratio tests for model selection and nonnested hypotheses. *Econometrica* 57 (2): 307–33.

Yeşilova, A. (2010). Yüzüncü Yıl Üniversitesi E-Posta TrafiğininSıfır Değer Ağırlıklı Regresyon Yöntemleri Kullanılarak İncelenmesi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,Van.

Walters, G. D. (2007). Using Poisson class regression to analyze count data in correctional and forensic psychology: A relatively old solution to a relatively new problem. Criminal Justice and Behaviour 34:1659–74.

Xie, H., Tao, J., G. J. McHugo, Drake, R.E. (2013). Comparing statistical methods for analyzing skewed longitudinal count data with many zeros: An example of smoking cessation. *Journal of Substance Abuse Treatment* 45: 99–108.

Kaynaklar

1. Adegboye, O. S., (1993). The Optimal Classification Rule for Exponential Populations. Austral. J. Statist., Volume:35, pp.185-194.
2. Rao, G. S., & Mbwambo, S. (2019). Exponentiated inverse Rayleigh distribution and an application to coating weights of iron sheets data. Journal of probability and statistics, 2019(1), 7519429.
3. Atakan, C. and Öztürk, F., (1997), The Optimal Classification Rule for Gamma Populations, Jour. Of Inst. Of Math&Comp. Sci., 10, 2, 131-140.
4. Biçer, H. D., Atakan, C., & Biçer, C. (2011). İki Parametreli Weibull Dağılımına Sahip Kitlelerde Diskriminant Analizi. Physical Sciences, 6(4), 124-133.
5. Biçer, H. D., & Biçer, C. (2018). Effects of different parameter estimators to error rate in discriminant analysis.
6. Lachenburch, P. A. and Mickey, R., (1968), Estimation of Error Rates in Discriminant Analysis, Technometrics, 10, 1–11.
7. Smith, C. A. B., (1978), Some Examples of Discrimination, Annals of Eugenics, 18, 272-282.
8. Welch, B. L., (1939), Note on Discriminant Functions, Biometrika, 31, 218–220.

Editor: Prof. Dr. Bülent Darıcı

International Research in the Field of International Economics I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF INTERNATIONAL ECONOMICS I

Editor: Prof. Dr. Bülent Darıcı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-10-4
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF INTERNATIONAL ECONOMICS I
Editor: Prof. Dr. Bülent Darıcı
VI+70, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-10-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Agasisti, T., & Bertoletti, A. (2022). Higher education and economic growth: A longitudinal study of European regions 2000–2017. Socio-Economic Planning Sciences, 81, 100940.

Armeanu, D. Ş., Vintilă, G., & Gherghina, Ş. C. (2017). Empirical study towards the drivers of sustainable economic growth in EU-28 countries. Sustainability, 10(1), 4.

Bertoletti, A., Berbegal-Mirabent, J., & Agasisti, T. (2022). Higher education systems and regional economic development in Europe: A combined approach using econometric and machine learning methods. Socio-Economic Planning Sciences, 82, 101231.

Hanushek Hanushek, E. A., & Woessmann, L. (2020). A quantitative look at the economic impact of the European Union's educational goals. Education Economics, 28(3), 225-244.

Karabayev, S., Nurgaliyeva, K., Kredina, A., Bekturganova, M., & Aimagambetov, Y. (2023). Relationship between determinants of higher education and economic development: The case of Kazakhstan. Problems and Perspectives in Management, 21(1), 336-351.

Krajňáková, E., Pilinkienė, V., & Bulko, P. (2020). Determinants of economic development and employability of higher education institutions graduates. Engineering Economics, 31(2), 211-220.

Mwatu, S. (2023). Effect of Human Capital on Economic Growth in Austria: A Time Series Analysis. Available at SSRN 4362459.

Nedić, V., Turanjanin, D., & Cvetanović, S. (2020). Empirical investigation of the impact of tertiary education on the economic growth of the European Union countries. Economic Analysis, 53(1), 163-178.

Nogueira, M. C., & Madaleno, M. (2021). Are international indices good predictors of economic growth? Panel data and cluster analysis for European Union countries. Sustainability, 13(11), 6003.

Olawumi, A. D. (2019). Human capital development and economic growth in BRICS countries: controlling for country differences. Journal of Economics and Behavioral Studies, 11(4 (J)), 1-17.

Sart, G. (2022). Impact of higher education and globalization on sustainable development in the new EU Member states. Sustainability, 14(19), 11916.

Schnepf, S. V., Bastianelli, E., & Blasko, Z. (2024). What can explain the socio-economic gap in international student mobility uptake? Similarities between Germany, Hungary, Italy, and the UK. European Educational Research Journal, 23(4), 479-502.

Shah, I. A., & ul Haq, I. (2022). Female Labor Participation Rate and Economic Growth in South Asian Countries. Population Review, 61(1), 43-57.

Topcu, E. (2023). Education and Economic Growth: Evidence from the EUROMED Countries. European Review, 31(6), 632-646.

Ziberi, B. F., Rexha, D., Ibraimi, X., & Avdiaj, B. (2022). Empirical analysis of the impact of education on economic growth. Economies, 10(4), 89.

References

Aggarwal, S. (2023a). Intra-industry trade: Revisiting theory and literature survey. *Journal of Economics Bibliography, 10*(1-2), 1-12. https://ideas.repec.org/p/pra/mprapa/117182.html

Aggarwal, S. (2023b). *The empirical measurement and determinants of intra-industry trade for a developing country* (MPRA Paper No. 117112). Munich Personal RePEc Archive (MPRA). https://mpra.ub.uni-muenchen.de/117112/

Aggarwal, S., & Chakraborty, D. (2022). Which factors influence India's intra-industry trade? Empirical findings for selected countries. *Global Business Review, 23*(3), 729–755. https://doi.org/10.1177/0972150919868343

Ambroziak, Ł. (2016). FDI and intra-industry trade in the automotive industry in the new EU member states. *International Journal of Management and Economics,* (52), 23–42. https://doi.org/10.1515/ijme-2016-0025

Ayas, N. (2017). Import dependency of sectors and major determinants: An input-output analysis. *European Journal of Sustainable Development Research, 2*(1), 1-16. https://dergipark.org.tr/en/pub/ejsdr

Aydoğuş, O. (2015). *Girdi-çıktı modellerine giriş.* Efil Yayınevi.

Baccini, L., Dür, A., & Elsig, M. (2018). Intra-industry trade, global value chains, and preferential tariff liberalization. *International Studies Quarterly*(, 62), 329–340. https://doi.org/10.1093/isq/sqy006

Bakkaloğlu, A. (2022). OECD kurucu ülkelerinden Türkiye ve Almanya arasındaki endüstri-içi ticaretin yapısı. *Journal of Economics and Financial Researches, 4*(1), 1-15.

Balassa, B. (1966). Tariff reductions and trade in manufacturers among the industrial countries. *The American Economic Review, 56*(3), 466-473. https://www.jstor.org/stable/1823779

Biernacka, J. (2021). Analysis of intra-industry mutual trade in the furniture manufacturing industry between the V4 and the EU-27 countries using the Grubel-lloyd index. *Acta Facultatis Xylologiae Zvolen, 63*(2), 175−188. https://doi.org/10.17423/afx.2021.63.2.15

Burange, L., Thakur, P., & Kelkar, H. K. (2017). Foreign direct investment and intra-industry trade in India's manufacturing sector: A causal relationship. *Foreign Trade Review, 52*(4), 203-218. https://doi.org/10.1177/0015732516660797

Erduman, Y., Eren, O., & Gül, S. (2020). Import content of Turkish production and exports: A sectoral analysis. *Central Bank Review, 20*, 155-168. https://doi.org/10.1016/j.cbrev.2020.07.001

Erkök, B. (2023). An input-output analysis: The linkages and leakages of exporting sectors. *Ekonomik Yaklaşım, 34*(126), 65-85. https://doi.org/10.5455/ey.25002

Grubel, H. G., & Lloyd, P. J. (1975). *Intra-Industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Products.* Macmillan Press.

Guillou, S. (2020). *Input-output Tables and foreign inputs dependency methodological note* (Working Paper, No: 19/2020). France: Sciences Po-OFCE. www.ofce.sciences-po.fr/pdf/dtravail/WP2020-19.pdf

Güngör, B. (2020). Türkiye'de ithalata bağimliliğin endüstri-içi ticaret ile açıklanması: Girdi-çıktı analizi. *İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 1*(1), 93-109.

Hayakawa, K., Ito, T., & Okubo, T. (2017). On the stability of intra-industry trade. *Journal of The Japanese and International Economies, 45*, 1-12. http://dx.doi.org/10.1016/j.jjie.2017.05.001

Hoang, V. (2019). The dynamics of agricultural intra-industry trade: a comprehensive case study in Vietnam. *Structural Change and Economic Dynamics, 49*, 74–82. https://doi.org/10.1016/j.strueco.2019.04.004

Islam, A. M. (2018). Inter- and intra-industry trade relations between Bangladesh and India: Empirical results. *FIIB Business Review, 7*(4), 280–292. https://doi.org/10.1177/2319714518805182

Josic, H., & Zmuk, B. (2020). Intra-industry trade in croatia: trends and determinants. *Croatian Economic Survey 22*(1), 5-39. https://doi.org/10.15179/ces.22.1.1

Kastakova, E., & Baumgartner, B. (2017). The evaluation of the EU trade with Russia based on the analysis of selected indices: Revealed comparative advantages, intra-industry trade and trade intensity. *Business and Economic Horizons, 13*(4), 428-236. http://dx.doi.org/10.15208/beh.2017.30

Kaur, G., Dhami, J. K., & Sarin, V. (2016). Analysis of India's intra-industry trade with Thailand as part of BIMSTEC: An overview. *International Journal Of Science Technology & Management, 5*(3), 60-67. http://www.ijstm.com/

Kuşat, N. (2021). Türkiye ve Avrupa turizm sektör liderleri endüstri içi ticaret analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 22*(2), 115-133. http://dx.doi.org/10.24889/ifede.929454

Küçükaksoy, İ., & Kopuk, E. (2020). Türkiye imalat sanayiinde endüstri içi ticaretin ölçülmesi:1997-2017 dönemi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(1), 147-177. http://dx.doi.org/10.18074/ckuiibfd.591036

Liu, D., Zhu, X., & Yu, H. (2024). Economic policy uncertainty, intra-industry trade, and China's mechanical and electrical product exports. *PLoS ONE, 19*(1), 1-17. doi:https://doi.org/10.1371/journal.pone.0290866

Miller, R. E., & Blair, P. D. (2009). *Input-output analysis foundation and extensions.*Cambridge University Press.

Misevic, P. (2021). International trade of the Eurasian Economic Union (EAEU). *Ekonomski Vjesnik / Econviews, 34*(1), 187-195. https://doi.org/10.51680/ev.34.1.14

Neumann, R., & Tabrizy, S. S. (2021). Exchange rates and trade balances: Effects of intra-industry trade and vertical specialization. *Open Economies Review, 32*, 613–647. https://doi.org/10.1007/s11079-020-09612-4

OECD TiVA. (2023). *OECD*. Retrieved 04 17, 2024, from OECD.Stat: https://stats.oecd.org/

Pahl, S., & Timmer, M. P. (2019). Patterns of vertical specialization in trade: Long-run evidence for 91 countries. *Review of World Economics, 155*, 459–486. https://doi.org/10.1007/s10290-019-00352-3

Petrovic, V., & Mirovic, I. (2018). The link of intra-industry trade with foreign direct investments. *Economic Themes, 56*(3), 357-368. https://doi.org/10.2478/ethemes-2018-0021

Saygin, S. Ü. (2020). Demir çelik sektöründe endüstri içi ticaret: Türkiye ve AB ülkeleri üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 11*, 102-116. https://doi.org/10.21076/vizyoner.716209

Staehr, K. (2017). The choice of reforms and economic system in the Baltic states. *Comparative Economic Studies, 59*, 498–519. https://doi.org/10.1057/s41294-017-0037-1

Su, B., Ang, B. W., & Sun, Y.-F. (2022). Input-output analysis of embodied emissions: Impacts of imports data treatment on emission drivers. *Energy Economics, 107*, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2022.105875

Sushil, K., & Shahid, A. (2014). Growth and pattern of intra-industry trade between India and Bangladesh: 1975–2010. *The Journal of International Economic Policy, 2*(21), 5-28. https://ssrn.com/abstract

Şahin, D. (2015). Türk tekstil ve hazır giyim sektörünün endüstri-içi ticaretinin statik analizi: AB-15 ülkeleri ile karşılaştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(2), 48-66. https://doi.org/10.12780/uusbd.48061

Şahin, S. (2022). Endüstri-içi ticaret: makine ve ulaştırma araçları sektörü üzerine bir analiz (1990-2019). *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, 8*(2), 6-17. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaaoj/issue/68789/1055779

World Development Indicators. (2024). *The World Bank*. Retrieved 5 2, 2024, from World Development Indicators: https://databank.worldbank.org/home

Wrobel, R. M. (2015). From independence to the Euro introduction: Varieties of capitalism in the Baltic States. *Central and Eastern European Journal of Management and Economics, 3*(1), 9-38. http://www.ceejme.eu/volumes_2015_01.htm

Yergin, H. (2022). Türkiye ve AB (15) ülkeleri arasında Gümrük Birliği'nin "makine ve ulaştırma araçlarında" endüstri-içi ticarete etkisi ve alternatif endeksle karşılaştırılması. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi, 5*(2), 64-75. https://orcid.org/ 0000-0002-8168-9115

Yoshida, Y. (2013). Intra-industry trade, fragmentation and export margins: An empirical examination of sub-regional international trade. *North American Journal of Economics and Finance, 24*, 125– 138. http://dx.doi.org/10.1016/j.najef.2012.07.003

References

AL-Khatib, A. W. (2023). The determinants of export performance in the digital transformation era: empirical evidence from manufacturing firms. *International Journal of Emerging Markets*. https://doi.org/10.1108/IJOEM-08-2022-1223

Audronė, B., & Manuela, T. (2010). Perception of Competitiveness in the Context of Sustainable Development: Facets of "Sustainable Competitiveness." *Journal of Business Economics and Management*, *11*(2), 341–365.

Ayboğa, M. H., ve Görmüş, L. (2022). Endüstri 4.0 – Türkiye'nin durumu ve yapilmasi gerekenler. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *17*, 82–98.

Aydınbaş, G., ve Erdinç, Z. (2023). Endüstri 4.0 Yolunda Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Değerlendirme. *Sakarya İktisat Dergisi*, *12*(2), 187–211.

Barbieri:, Boffelli, A., Elia, S., Fratocchi, L., & Kalchschmidt, M. (2022). How does Industry 4.0 affect international exposure? The interplay between firm innovation and home-country policies in post-offshoring relocation decisions. *International Business Review*, *31*(4), 101992. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2022.101992

Bettiol, M., Capestro, M., Marchi, V. De, & Maria, E. Di. (2020). *Industry 4.0 investments in manufacturing firms and internationalization* (245; Marco Fanno Working Papers, Issue 245). https://economia.unipd.it/sites/economia.unipd.it/files/20200245.pdf

Bosman, L., Hartman, N., & Sutherland, J. (2020). How manufacturing firm characteristics can influence decision making for investing in Industry 4.0 technologies. *Journal of Manufacturing Technology Management*, *31*(5), 1117–1141. https://doi.org/10.1108/JMTM-09-2018-0283

Bulut, E., ve Yenipazarlı, A. (2020). Endüstri 4.0 ve Teknolojinin İstihdam Üzerindeki Etkisi, Panel Veri Analizi. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic Studies*, *7*(2), 15–35. https://doi.org/10.34232/pjess.722978

Castellani, D., Lamperti, F., & Lavoratori, K. (2022). Measuring adoption of industry 4.0 technologies via international trade data: insights from European countries. In *Journal of Industrial and Business Economics* (Vol. 49, Issue 1). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/s40812-021-00204-y

Çekiç, A. İ., ve Gültekin, H. (2019). *R Uygulamalı Panel Veri Analizi ve Ampiril Bir Uygulama* (1st ed.). Ekin Yayınevi.

Cerit, S., ve Ünlü Ören, H. G. (2022). Türkiye Ekonomisinin Endüstri 4.0 Kapsamında Değerlendirilmesi ve SWOT Analizi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *23*(50), 37–59.

Chen, M., Sinha, A., Hu, K., & Shah, M. I. (2021). Impact of technological innovation on energy efficiency in industry 4.0 era: Moderation of shadow economy in sustainable development. *Technological Forecasting and Social Change*, *164*(December 2020), 120521. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120521

Chiarini, A. (2021). Industry 4.0 technologies in the manufacturing sector: Are we sure they are all relevant for environmental performance? *Business Strategy and the Environment*, *30*(7), 3194–3207. https://doi.org/10.1002/bse.2797

Das, A. (2023). The Relationship between International Trade in Industry 4.0 Products and National-Level Sustainability Performance: An Empirical Investigation. *Sustainability (Switzerland)*, *15*(2), 1–15. https://doi.org/10.3390/su15021262

Dumanska, I., Vasylkivskyi, D., Zhurba, I., Pukhalska, Y., Matviiets, O., & Goncharuk, A. (2021). Dronology and 3d printing as a catalyst for international trade in industry 4.0. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, *17*, 740–757. https://doi.org/10.37394/232015.2021.17.71

Elibol, N. (2017). Endüstri (4.0) Devrimi ve Gümrük ve Ticaret Bakanlığı. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, *9*, 41–49.

Ferry, L. (2023). *Transhümanist Devrim: Tekno-tıp ve dünyanın überleşmesi hayatlarımızı nasıl altüst edecek?* (1st ed.). Türkiye İş Bankası Kültü Yayınları.

Hermawan, I. (2021). The Impact of Industrial Revolution 4.0 on Indonesian Export and Welfare: Food and Beverage Case. *Proceedings of the 4th International Conference on Sustainable Innovation 2020-Accounting and Management (ICoSIAMS 2020)*, *176* (ICoSIAMS 2020), 355–360. https://doi.org/10.2991/aer.k.210121.050

Imran, M., ul Hameed, W., & ul Haque, A. (2018). Influence of Industry 4.0 on the production and service sectors in Pakistan: Evidence from textile and logistics industries. *Social Sciences*, *7*(12). https://doi.org/10.3390/socsci7120246

Kasa, H., ve Arslan, G. (2020). Endüstri 4.0 Kapsaminda Teorik Bir Analiz: Türkiye Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(76), 1810–1826. https://doi.org/10.17755/esosder.665849

Kitapcı, İ. (2019). Joseph Schumpeter'in Girişimcilik Ve İnovasyon Anlayışı: Yaratıcı Yıkım Kavramı Ve Geçmişten Günümüze Yansımaları. *Journal of Empirical Economics and Social Sciences*, *1*(2), 54–74.

Maresova:, Soukal, I., Svobodova, L., Hedvicakova, M., Javanmardi, E., Selamat, A., & Krejcar, O. (2018). Consequences of industry 4.0 in business and economics. *Economies*, *6*(3), 1–14. https://doi.org/10.3390/economies6030046

Miao, Z. (2022). Industry 4.0: technology spillover impact on digital manufacturing industry. *Journal of Enterprise Information Management*, *35*(4–5), 1251–1266. https://doi.org/10.1108/JEIM-02-2021-0113

Naudé, W., Surdej, A., & Cameron, M. (2019). *The Past and Future of Manufacturing in Central and Eastern Europe : The Past and Future of Manufacturing in Central and Eastern Europe :* (12141; IZA Discussion Paper Series, Issue 12141).

Nosirov, J. T., Kukaeva, L. I., Hussein, B. A. A., & Ustenko, V. S. (2023). Disclosure of the Export Potential of High-Tech Enterprises in the Context

of Industry 4.0 Through Quality Management. *Proceedings on Engineering Sciences*, *5*(S2), 295–310. https://doi.org/10.24874/PES.SI.02.009

Nuroğlu, E., ve Nuroğlu, H. H. (2018). Endüstri 4.0'ı Türkiye'nin Dış Ticareti İçin Bir Firsat Penceresine Dönüştürmek. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *16*(1), 329–346. https://doi.org/10.11611/yead.458090

Öztürk, S., ve Alaşahan, Y. (2019). Türkiye'de Endüstri 4.0 uygulamalarının değerlendirilmesi: panel veri analizi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *61*, 1–18. http://dergipark.gov.tr/dpusbe

Schumpeter, J. A. (2021). *Kapitalizm Sosyalizm ve Demokrasi* (4th ed.). Alter Yayıncılık.

Tortorella, G. L., & Fettermann, D. (2018). Implementation of industry 4.0 and lean production in brazilian manufacturing companies. *International Journal of Production Research*, *56*(8), 2975–2987. https://doi.org/10.1080/00207543.2017.1391420

TÜSİAD. (2017). *Türkiye'nin Sanayide Dijital Dönüşüm Yetkinliği* (589; TÜSİAD-T).

Valaskova, K., Nagy, M., Zabojnik, S., & Lăzăroiu, G. (2022). Industry 4.0 Wireless Networks and Cyber-Physical Smart Manufacturing Systems as Accelerators of Value-Added Growth in Slovak Exports. *Mathematics*, *10*(14). https://doi.org/10.3390/math10142452

Wang, Y., Wang, T., & Wang, Q. (2024). The impact of digital transformation on enterprise performance: An empirical analysis based on China's manufacturing export enterprises. *PLoS ONE*, *19*(3), 1–23. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0299723

Yavuz, O. (2021). Üretimde Kullanılan Endüstri 4.0 Araçlarına Olan İlgi Düzeyinin Yüksek Teknoloji Ürünleri İhracatı Üzerine Etkisi. *Journal of Business Research - Turk*, *13*(1), 825–843. https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1168

Yi, J. S., & Moon, S. Y. (2019). Trade facilitation for the products of the industry 4.0: The case of customs classification of drone. *Journal of Korea Trade*, *23*(8), 110–131. https://doi.org/10.35611/jkt.2019.23.8.110

Yılmaz, Ş. E. (2016). *Dış Ticaret Kuramının Evrimi* (4th ed.). Efil Yayınevi.

Editor:
Prof. Dr. Mehmet Kamanlı

International Research in the Field of Civil Engineering

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF CIVIL ENGINEERING I

Editor: Prof. Dr. Mehmet Kamanlı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-5997-06-7
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF CIVIL ENGINEERING I
Editor: Prof. Dr. Mehmet Kamanlı
IV+156, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-5997-06-7

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

References

ACPA (American Concrete Pavement Association), 2016. Design of concrete pavement for

city streets. IS184P1992.

Alejano, L. R. and Bobet, A. (2012). Drucker–pragercriterion. In The ISRM Suggested

Methods for Rock Characterization, Testing and Monitoring: 2007-2014 (pp. 247-252). Springer, Cham.

Akpınar, M.V., 2008. Effects of truck load position on longitudinal joint deterioration. Indian Journal of Engineering Materials Science, 15, 41-50.

Saeed, A. and Hall, J.W., 2003. Accelerated pavement testing: Data guidelines. Washington D.C.: National Cooperative Highway Research Program, NCHRP Report No. 512.

Bautista, F.E. and Basheer, I., 2008. Jointed plain concrete pavement (JPCP) preservation

and rehabilitation design guide. California Department of Transportation (CDOT) Division of Design.

Bennert, T.A., 2009. A rational approach to the prediction of reflective cracking in bituminous overlays for concrete pavements. Thesis (Ph.D.). The State University of New Jersey.

Bishoff, D. and Toepel, A., 2002. Dowel bar retrofit-STH 13 Construction and one-year performance report, Report No. WI-07-02, Wisconsin Department of Transportation.

CDOT (California Department of Transportation), 2008. Guide for Design and Construction of New Jointed Plain Concrete Pavements (JPCPs).

Changshun, H. and Dongwei, C., 1999. Structural Study of Asphalt Concrete Overlays on the Existing Portland Cement Concrete Pavement. Journal of the Eastern Asia Society for Transportation Studies, 3 (3).

Colley, B.E., and Humphrey, H.M., 1967. Aggregate interlock at joints in concret pavements. Bulletin HRB National Research Council, 189, 1-18.

Darter, M., Barenberg, E., Yrjanson, W., 1985. Joint repair methods for Portland cement concrete pavements. National Cooperative Highway Research Program (NCHRP) Report No. 281.

Referanslar

Abdel-Basset, M., Mohamed, R., Jameel, M., & Abouhawwash, M. (2023). Spider wasp optimizer: A novel meta-heuristic optimization algorithm. *Artificial Intelligence Review*, *56*(10), 11675–11738. https://doi.org/10.1007/s10462-023-10446-y

Abualigah, L., Yousri, D., Abd Elaziz, M., Ewees, A. A., Al-qaness, M. A. A., & Gandomi, A. H. (2021). Aquila Optimizer: A novel meta-heuristic optimization algorithm. *Computers & Industrial Engineering*, *157*, 107250. https://doi.org/10.1016/j.cie.2021.107250

Andriyenko, A., Schindler, K., & Roth, S. (2012). Discrete-continuous optimization for multi-target tracking. *2012 IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition*, 1926–1933. https://doi.org/10.1109/CVPR.2012.6247893

Askarzadeh, A. (2016). A novel metaheuristic method for solving constrained engineering optimization problems: Crow search algorithm. *Computers & Structures*, *169*, 1–12. https://doi.org/10.1016/j.compstruc.2016.03.001

Azizi, M., Talatahari, S., & Gandomi, A. H. (2023). Fire Hawk Optimizer: A novel metaheuristic algorithm. *Artificial Intelligence Review*, *56*(1), 287–363. https://doi.org/10.1007/s10462-022-10173-w

Chen, W.-N., Zhang, J., Chung, H. S. H., Zhong, W.-L., Wu, W.-G., & Shi, Y. (2010). A Novel Set-Based Particle Swarm Optimization Method for Discrete Optimization Problems. *IEEE Transactions on Evolutionary Computation*, *14*(2), 278–300. IEEE Transactions on Evolutionary Computation. https://doi.org/10.1109/TEVC.2009.2030331

Cui, Z., Li, F., & Zhang, W. (2019). Bat algorithm with principal component analysis. *International Journal of Machine Learning and Cybernetics*, *10*(3), 603–622. https://doi.org/10.1007/s13042-018-0888-4

Deb, K. (1991). Optimal design of a welded beam via genetic algorithms. *AIAA Journal*, *29*(11), 2013–2015. https://doi.org/10.2514/3.10834

Dehghani, M., Montazeri, Z., Trojovská, E., & Trojovský, P. (2023). Coati Optimization Algorithm: A new bio-inspired metaheuristic algorithm for solving optimization problems. *Knowledge-Based Systems*, *259*, 110011. https://doi.org/10.1016/j.knosys.2022.110011

Dehghani, M., & Trojovský, P. (2023). Osprey optimization algorithm: A new bio-inspired metaheuristic algorithm for solving engineering optimization problems. *Frontiers in Mechanical Engineering*, *8*. https://doi.org/10.3389/fmech.2022.1126450

Geem, Z. W. (2007). Optimal scheduling of multiple dam system using harmony search algorithm. *International Work-Conference on Artificial Neural Networks*, 316–323.

Grove, R. A., Henny, C. J., & Kaiser, J. L. (2009). Osprey: Worldwide Sentinel Species for Assessing and Monitoring Environmental Contamination in Rivers, Lakes, Reservoirs, and Estuaries. *Journal of Toxicology and Environmental Health, Part B*, *12*(1), 25–44. https://doi.org/10.1080/10937400802545078

He, S., Wu, Q. H., & Saunders, J. R. (2006). A novel group search optimizer inspired by animal behavioural ecology. *2006 IEEE International Conference on Evolutionary Computation*, 1272–1278.

Kennedy, J., & Eberhart, R. (1995). Particle swarm optimization. *Proceedings of ICNN'95-International Conference on Neural Networks*, *4*, 1942–1948.

Kvasov, D. E., & Mukhametzhanov, M. S. (2018). Metaheuristic vs. deterministic global optimization algorithms: The univariate case. *Applied Mathematics and Computation*, *318*, 245–259. https://doi.org/10.1016/j.amc.2017.05.014

Mirjalili, S., Gandomi, A. H., Mirjalili, S. Z., Saremi, S., Faris, H., & Mirjalili, S. M. (2017). Salp Swarm Algorithm: A bio-inspired optimizer for engineering design problems. *Advances in Engineering Software*, *114*, 163–191. https://doi.org/10.1016/j.advengsoft.2017.07.002

Mohammadi-Balani, A., Dehghan Nayeri, M., Azar, A., & Taghizadeh-Yazdi, M. (2021). Golden eagle optimizer: A nature-inspired metaheuristic algorithm. *Computers & Industrial Engineering*, *152*, 107050. https://doi.org/10.1016/j.cie.2020.107050

Shabani, A., Asgarian, B., Salido, M., & Asil Gharebaghi, S. (2020). Search and rescue optimization algorithm: A new optimization method for solving constrained engineering optimization problems. *Expert Systems with Applications*, *161*, 113698. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113698

Strandberg, R., & Alerstam, T. (2007). The strategy of fly-and-forage migration, illustrated for the osprey (Pandion haliaetus). *Behavioral Ecology and Sociobiology*, *61*(12), 1865–1875. https://doi.org/10.1007/s00265-007-0426-y

Xue, J., & Shen, B. (2023). Dung beetle optimizer: A new meta-heuristic algorithm for global optimization. *The Journal of Supercomputing*, *79*(7), 7305–7336. https://doi.org/10.1007/s11227-022-04959-6

Yang, X.-S., & He, X. (2013). Firefly algorithm: Recent advances and applications. *International Journal of Swarm Intelligence*, *1*(1), 36–50. https://doi.org/10.1504/IJSI.2013.055801

Yin, Z., & Zinn-Björkman, L. (2020). Simulating rolling paths and reorientation behavior of ball-rolling dung beetles. *Journal of Theoretical Biology*, *486*, 110106. https://doi.org/10.1016/j.jtbi.2019.110106

Yu, K., Wang, X., & Wang, Z. (2016). An improved teaching-learning-based optimization algorithm for numerical and engineering optimization problems. *Journal of Intelligent Manufacturing*, *27*(4), 831–843. https://doi.org/10.1007/s10845-014-0918-3

Zaman, H. R. R., & Gharehchopogh, F. S. (2022). An improved particle swarm optimization with backtracking search optimization algorithm for solving continuous optimization problems. *Engineering with Computers*, *38*(4), 2797–2831. https://doi.org/10.1007/s00366-021-01431-6

References

Akoz Y. (2005), *Enerji yöntemleri ve Yapı sistemleri*, İstanbul, Birsen Yayınevi.

Clough, R.W. and Penzien, J. (1993). *Dynamics of Structures* (2nd edition). Singapore: Mc Graw–Hill, Inc.

Barltrop, N.D.P. and Adams, A.J. (1991). *Dynamics of Fixed Marine Structures* (3rd edition). UK: Butterworth–Heinemann.

Celep, Z. and Kumbasar N. (2001). *Yapı Dinamiği* (üçüncü baskı). İstanbul: İTÜ Rehber Matbaacılık.

CERC,(2002), *Coastal Engineering Manual*, Wave Mechanics, Part II, USA, U.S. Army Corps of Engineers.

Dean, R.G. and Dalrymple, R.A. (1991). *Water Wave Mechanics for Engineers and Scientists* (2nd edition). Singapore: World Scientific.

Dyrbye, C., Hansen, S. O. (1997). *Wind Loads On Structures*, John Wıley&Sons, England.

Krogh, T. (2004) HAWC Load Simulation of Generic 5MW Offshore Wind Turbine Model, Riso National Laboratory, Roskilde, Denmark.

Leylek, E.İ., (2005) Yapı Dinamiği: Depreme Dayanıklı Yapılar, Çağlayan Kitabevi, İstanbul

Gökkuş U., Yiğit M.E. and Gucuyen E. (2017). Flexible Body Dynamics of Offshore Wind Turbine Under Extreme Loading Conditions, *International Journal of Sciences & Applied Research*, IJSAR, 4(2), 22-29.

Gucuyen E., Yiğit, M.E., Erdem R. T. and Gökkuş Ü. (2020). Comparative analysis of tripod offshore structure", GRAĐEVINAR, 72(11), 1021-1030. https://doi.org/10.14256/JCE.2848.2019

Şermet F., Yiğit M.E. and Yıldız M. (2022). Analysis of offshore wind turbine towers with different types of buoys in linear wave action by finite element method, Assoc. Prof. Dr. Umut ÖZKAYA (Editor), 3rd International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences, pp:1617-1624, ICAENS, KONYA 20-23 July 2022.

Yiğit M. E., Gücüyen E., and Gökkuş Ü. (2009). Lineer Dalga Etkisindeki Açık Deniz Rüzgâr Türbini Çelik Kolonlu Tek Serbestlik Dereceli Sisteme Göre Dinamik Analizi, *3. Ulusal Çelik Yapılar Sempozyumu*, GAZİANTEP, 8-9-10 Ekim 2009, pp: 265-276, ISBN 978-9944-89-775-4

Yiğit M.E., Ozdemir A., Sermet F. and Pınarlık M. (2018). Analysis of Offshore Wind Turbine Towers with Different Designs by Finite Elements Method, *International Journal of Advanced Research in Engineering-IJARE*, 4(3), 1-4.

References

Aneja, Sakshi, Ashutosh Sharma, Rishi Gupta, and Doo Yeol Yoo. 2021. "Bayesian Regularized Artificial Neural Network Model to Predict Strength Characteristics of Fly Ash and Bottom Ash Based Geopolymer Concrete." *Materials* 14(7):1729.

Bajare, Diana, Girts Bumanis, and Liga Upeniece. 2013. "Coal Combustion Bottom Ash as Microfiller with Pozzolanic Properties for Traditional Concrete." *Procedia Engineering* 57:149–58. doi: 10.1016/J.PROENG.2013.04.022.

Çankaya, Simge, and Beyhan Pekey. 2019. "A Comparative Life Cycle Assessment for Sustainable Cement Production in Turkey." *Journal of Environmental Management* 249:109362. doi: 10.1016/J.JENVMAN.2019.109362.

Cavdar, Ahmet, and Şükrü Yetgin. 2007. "Availability of Tuffs from Northeast of Turkey as Natural Pozzolan on Cement, Some Chemical and Mechanical Relationships." *Construction and Building Materials* 21(12):2066–71.

Cobîrzan, Nicoleta, Anca Andreea Balog, and Emilia Moşonyi. 2015. "Investigation of the Natural Pozzolans for Usage in Cement Industry." *Procedia Technology* 19:506–11.

Global Cement and Concrete Association. n.d. *Total Gross CO2 Emissions Excluding CO2 from On Site Power Generation Grey and White Cement*.

Hardjito, Djwantoro, and Shaw Shen Fung. 2010. "Fly Ash-Based Geopolymer Mortar Incorporating Bottom Ash." *Modern Applied Science* 4(1):44.

Hoenig, V., K. Koring, P. Fleiger, Ch Müller, S. Palm, and J. Reiners. 2013. "Energy Efficiency in Cement Production; Part 1." *Cement International* 11(4):46–65.

K Al-Chaar, Ghassan, Mouin Alkadi, and Panagiotis G. Asteris. 2013. "Natural Pozzolan as a Partial Substitute for Cement in Concrete." *The Open Construction & Building Technology Journal* 7(1).

Kajaste, Raili, and Markku Hurme. 2016. "Cement Industry Greenhouse Gas Emissions - Management Options and Abatement Cost." *Journal of Cleaner Production* 112:4041–52. doi: 10.1016/j.jclepro.2015.07.055.

Khatib, J. M. 2008. "Performance of Self-Compacting Concrete Containing Fly Ash." *Construction and Building Materials* 22(9):1963–71. doi: 10.1016/J.CONBUILDMAT.2007.07.011.

Kurda, Rawaz, José D. Silvestre, and Jorge de Brito. 2018. "Life Cycle Assessment of Concrete Made with High Volume of Recycled Concrete Aggregates and Fly Ash." *Resources, Conservation and Recycling* 139:407–17. doi: 10.1016/J.RESCONREC.2018.07.004.

Luhar, Salmabanu, Sandeep Chaudhary, and Ismail Luhar. 2018. "Thermal Resistance of Fly Ash Based Rubberized Geopolymer Concrete." *Journal of Building Engineering* 19:420–28.

Luhar, Salmabanu, Demetris Nicolaides, and Ismail Luhar. 2021. "Fire Resistance Behaviour of Geopolymer Concrete: An Overview." *Buildings* 11(3):82.

Madheswaran, C. K., Gopalakrishnan Gnanasundar, and N. Gopalakrishnan. 2013. "Effect of Molarity in Geopolymer Concrete." *International Journal of Civil & Structural Engineering* 4(2):106–15.

Mikulčić, Hrvoje, Milan Vujanović, Dimitris K. Fidaros, Peter Priesching, Ivica Minić, Reinhard Tatschl, Neven Duić, and Gordana Stefanović. 2012. "The Application of CFD Modelling to Support the Reduction of CO2 Emissions in Cement Industry." *Energy* 45(1):464–73. doi: 10.1016/J.ENERGY.2012.04.030.

Nath, Pradip, and Prabir Kumar Sarker. 2014. "Effect of GGBFS on Setting, Workability and Early Strength Properties of Fly Ash Geopolymer Concrete Cured in Ambient Condition." *Construction and Building Materials* 66:163–71.

OECD, OECD. 2012. "Environmental Outlook to 2050." doi: 10.1787/9789264122246-en.

Schneider, Martin. 2015. "Process Technology for Efficient and Sustainable Cement Production." *Cement and Concrete Research* 78:14–23.

Scrivener, Karen, Fernando Martirena, Shashank Bishnoi, and Soumen Maity. 2018. "Calcined Clay Limestone Cements (LC3)." *Cement and Concrete Research* 114:49–56.

Shobeiri, Vahid, Bree Bennett, Tianyu Xie, and Phillip Visintin. 2021. “A Comprehensive Assessment of the Global Warming Potential of Geopolymer Concrete.” *Journal of Cleaner Production* 297:126669. doi: https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126669.

Xie, Tianyu, and Togay Ozbakkaloglu. 2015. “Behavior of Low-Calcium Fly and Bottom Ash Based Geopolymer Concrete Cured at Ambient Temperature.” *Ceramics International* 41(4):5945–58.

References

[1] Geray, C. Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler, Türk İdare Dergisi, 1998: 323- 345.

[2] Eroğlu, V. Kazısız Teknolojiler Türkiye Zirvesi, 2012: (Ekim-Kasım-Aralık 2012)

[3] Halisdemir, H. Altyapı yapım işlerinde kazısız teknolojilerin avantajları ve boru itme yönteminin incelenmesi (Master's thesis, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi).2022.

[4] Öztoprak, S. Zeminlerin İyileştirilmesi Yöntemlere Genel Bir Bakış, İMO İstanbul Karaköy Şb., Kasım 2016.

[5] Environment and Urban Ministry. Circular numbered 2018/10, 2018: 31.08.

[6] Torun, Y. Turkish Tunneling and Underground Technologies Magazine, 2012; 15-23.

[7] Legaz, C. Outlooks in France regarding How Are Taken Into Account The Social Costs In The Works Of Installation Or Rehabilitation Of Networks, Mediterranean NO-DIG 2007-XXV International Conference and Exhibition-Roma, Italia, 10/12 September 2007.

[8] Lu, H., Behbahani, S., Azimi, M., Matthews, J. C., Han, S., and Iseley, T. Trenchless construction technologies for oil and gas pipelines: State-of-the-art review. Journal of Construction Engineering and Management, 2020: 146(6), 03120001.

[9] Zhu, H., Wang, T., Wang, Y., and Li, V. C. Trenchless rehabilitation for concrete pipelines of water infrastructure: A review from the structural perspective. Cement and Concrete composites, 2021:123, 104193.

[10] Kaushal, V., Najafi, M., & Serajiantehrani, R. Environmental impacts of conventional open-cut pipeline installation and trenchless technology methods: state-of-the-art review. Journal of Pipeline Systems Engineering and Practice, 2020: 11(2), 03120001.

[11] Afzali Borujeni, S. H., Zare, M., and Adelzade Saadabadi, L. Comparison of Factors Affecting the Acceptance of the Trenchless Technology and Open-Trench Method Using ANP and AHP: Case Study in Iran. Journal of Construction Engineering and Management, 2024: 150(1), 04023145.

References

Celep, Z and Kumbasar N. (2001). *Yapı Dinamiği*, Istanbul Technical University, Istanbul, Rehber Pub. Inc.

CERC, 2006, *Coastal Engineering Manual*, *Wave Mechanics*, Part II, USA, Army Corps of Engineers.

Chakrabarti, S.K., (1987). *Hydrodynamics of Offshore Structures*, London, Computational Mechanics Publications.

Chen, J.Z., Kianoush, M.R., (2010). Generalized SDOF system for dynamic analysis of concrete rectangular liquid storage tanks: effect of tank parameters on response, *Canadian Journal of Civil Engineering,* Vol: 37(2), 262-272. https://doi.org/10.1139/L09-132

Clough, R.W. ve Penzien, J. (1993). *Dynamics of Structures*, Singapore Mc Graw–Hill, Inc.

Craik, A. D. D. (2004). The origins of water wave theory. *Annual Review of Fluid Mechanics* 36, 1–28. https://doi.org/10.1146/annurev.fluid.36.050802.122118

Dean, R. G.; Dalrymple, R. A. (1991). *Water wave mechanics for engineers and scientists*. Advanced Series on Ocean Engineering 2, Singapore, World Scientific Publ. https://doi.org/10.1142/1232

Dingemans, M.W. (1997), *Water wave propagation over uneven bottoms*, Advanced Series on Ocean Engineering 13, Singapore, World Scientific Publ. https://doi.org/10.1142/1241

DnV (2010), *Submarine Pipeline Systems*, Det Norske Veritas, Hovik.

Fu, C, Li, G., Zhao, T., Guan, D., (2015). Dynamic Pressure of Seabed around Buried Pipelines in Shallow Water. *Mathematical Problems in Engineering*, Volume: 2015, 1-9. https://doi.org/10.1155/2015/898572

Goda, Y. 1985, *Random Seas and Design of Maritime Structures*, Tokyo, University of Tokyo Press.

Gökkuş, U., Akyarlı, A., (1994). Optimum Design of Submarine Pipelines. *the Fourth International Offshore and Polar Engineering Conference*, *Isope-94.* 2, 33-40, Osaka/JAPAN, April 10-15,1994

Gökkuş, U., Gücüyen, E., (2010). Dynamic Analysis of Suspended Submarine Pipelines due to Regular Wave Effect, Proceedings on the 8th National Congress of Turkish Coasts and Marine Fields, pp. 1323-133, 27 Apr- 1 May 2010,

Gücüyen E., Yiğit, M.E., Erdem R. T., Gökkuş Ü. (2020). Comparative analysis of tripod offshore structure. *GRAĐEVINAR*, 72(11); 1021-1030. https://doi.org/10.14256/JCE.2848.2019

Huang, X., G., Xu, J.G., (2010). Numerical procedure for static and dynamic analysis of fluid-conveying submarine pipeline span on linear elastic seabed. *Journal of Shanghai Jiaotong University (Science),* 15(6), 719–725. https://doi.org/10.1007/s12204-010-1075-2

Lee, H.H. Liaw, G.L. Chung, P.Y., (2001). 3-D Dynamic Vibration for the Offshore Pipeline Subjected to Wave Forces. 11th International Offshore and Polar Engineering Conference (ISOPE-2001), Norway, Jun 17-22

Korteweg D.J. and de Vries, G., (1985). On the change of form of long waves advancing in a rectangular canal, and on a new type of long stationary waves, *Phil. Mag.*39(5), 422–443.

Muscolino, G., Palmeri, A., (2006). Dynamic Analysis of Viscoelastically Damped Structures. 8th International Conference on Computational Structures Technology, pp. 325-347, Spain, 12-15 Sep. 2006.

Maple (2008), DEtools V Learning Guide, Waterloo Maple Inc., Canada

Ölmez İ.H., Yiğit M.E., Solmaz B. (2011). Düzenli Dalgalar Etkisindeki Deniz Tabanına Serbest Oturan Boruhatlarının Dinamik Analizi. 5nci Ulusal Su Mühendisliği Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ss: 95-105, İstanbul 12-16 Eylül 2011.

SAP 2000, *Computer and Engineering*, USA, Software and Consulting Publ.

Sarpkaya, T., Isaacson, M., (1981), *Mechanics of Wave Forces on Offshore Structures*, New York, Van Nostrand Reinhold Co.

Sınır, S., Gökkuş, U., Sınır, B.G., (2011). Numerical Modeling of Subsea Pipes Acting on Internal and External Flows. Proceedings on the 2nd International Symposium on Computing In Science & Engineering, pp. 816-824, Türkiye.

Url-1: https://icce-ojs-tamu.tdl.org/icce/index.php/icce/article/viewFile/4274/3955

Varol, B., Yıldırım, D., Gökkuş, U., (2011). Deniz Boru Hattı Üzerine Etkiyen Hidrodinamik Kuvvetlerin Dalga Geliş Açısı İle Değişimi. Kahmanmaras Sutcu Imam University Journal of Engineering Sciences, 14(3), 1-12.

Wilson, J. F., Muga, B. J., Reese, L. C., (2003). *Dynamics of Offshore Structures.* New Jersey, John Wiley & Sons, Inc.

Wiegel, R. L., (1964). Oceanographical Engineering, New Jersey, Prentice-Hall.

Yiğit M.E., Gökkuş Ü., Günay R., Solmaz B., (2017). Computer-Aided Design of Diffusers on Marine Outfall System. *International Journal of Engineering Research and Application-IJERA*, ISSN:2248-9622, 7(3), 88-97. DOI: 10.9790/9622-0703068897

References

Abu Talib, M., Abdallah, M., Abdeljaber, A., & Abu Waraga, O. (2023). Influence of exogenous factors on water demand forecasting models during the COVID-19 period. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, *117*, 105617. https://doi.org/10.1016/J.ENGAPPAI.2022.105617

Alvisi, S., Franchini, M., Luciani, ; Chiara, Marzola, I., & Mazzoni, F. (2021). Effects of the COVID-19 Lockdown on Water Consumptions: Northern Italy Case Study. *Journal of Water Resources Planning and Management*, *147*(11), 05021021. https://doi.org/10.1061/(ASCE)WR.1943-5452.0001481

Ashraf, A. (2021). Lessons learned from COVID-19 response for disaster risk management. *Natural Hazards*, *107*(2), 2027–2032. https://doi.org/10.1007/S11069-021-04658-0/FIGURES/2

Balacco, G., Totaro, V., Iacobellis, V., Manni, A., Spagnoletta, M., & Piccinni, A. F. (2020). Influence of COVID-19 Spread on Water Drinking Demand: The Case of Puglia Region (Southern Italy). *Sustainability 2020, Vol. 12, Page 5919*, *12*(15), 5919. https://doi.org/10.3390/SU12155919

Birişçi, E., & Öz, R. (2021). Household water consumption behavior during the COVID-19 pandemic and its relationship with COVID-19 cases. *Environmental Research and Technology*, *4*(4), 391–397. https://doi.org/10.35208/ERT.953879

Cahill, J., Hoolohan, C., Lawson, R., & Browne, A. L. (2022). COVID-19 and water demand: A review of literature and research evidence. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Water*, *9*(1), e1570. https://doi.org/10.1002/WAT2.1570

Dzimińska, P., Drzewiecki, S., Ruman, M., Kosek, K., Mikołajewski, K., & Licznar, P. (2021). The Use of Cluster Analysis to Evaluate the Impact of COVID-19 Pandemic on Daily Water Demand Patterns. *Sustainability 2021, Vol. 13, Page 5772*, *13*(11), 5772. https://doi.org/10.3390/SU13115772

Kabbush, O., Almannaa, M., Alarifi, S. A., & Alghamdi, A. (2023). Assessing the Effect of COVID-19 on the Traffic Safety of Intercity and Major Intracity Roads in Saudi Arabia. *Arabian Journal for Science and Engineering*, *48*(10), 13553–13571. https://doi.org/10.1007/s13369-023-07883-w

Kalbusch, A., Henning, E., Brikalski, M. P., Luca, F. V. de, & Konrath, A. C. (2020). Impact of coronavirus (COVID-19) spread-prevention actions on urban water consumption. *Resources, Conservation and Recycling*, *163*, 105098. https://doi.org/10.1016/J.RESCONREC.2020.105098

Kim, D., Yim, T., & Lee, J. Y. (2021). Analytical study on changes in domestic hot water use caused by COVID-19 pandemic. *Energy*, *231*, 120915. https://doi.org/10.1016/J.ENERGY.2021.120915

Liang, C. P., Lin, T. C., Suk, H., Wang, C. H., Liu, C. W., Chang, T. W., & Chen, J. S. (2022). Comprehensive assessment of the impact of land use and hydrogeological properties on the groundwater quality in Taiwan using factor and cluster analyses. *Science of the Total Environment*, *851*. https://doi.org/10.1016/J.SCITOTENV.2022.158135

Lüdtke, D. U., Luetkemeier, R., Schneemann, M., & Liehr, S. (2021). Increase in Daily Household Water Demand during the First Wave of the Covid-19 Pandemic in Germany. *Water 2021, Vol. 13, Page 260*, *13*(3), 260. https://doi.org/10.3390/W13030260

Ortiz, C., Salcedo, C., & Saldarriaga, J. (2022). Assessment of the Effects of COVID-19 Pandemic Stay-at-Home Measures on Potable Water Consumption Patterns, Location, and Financial Impacts for Water Utilities in Colombian Cities. *Water (Switzerland)*, *14*(19), 3004. https://doi.org/10.3390/W14193004/S1

Rahman Zuthi, M. F., Hossen, M. A., Pal, S. K., Mazumder, M. H., Hasan, S. M. F., & Hoque, M. M. (2022). Evaluating knowledge, awareness and associated water usage towards hand hygiene practices influenced by the current COVID-19 pandemic in Bangladesh. *Groundwater for Sustainable Development*, *19*, 100848. https://doi.org/10.1016/J.GSD.2022.100848

Rajawat, N., Hada, B. S., Meghawat, M., Lalwani, S., & Kumar, R. (2022). C-COVIDNet: A CNN Model for COVID-19 Detection Using Image Processing. *Arabian Journal for Science and Engineering*, *47*(8), 10811–10822. https://doi.org/10.1007/s13369-022-06841-2

Silva, G. M. e, Oliveira, T. H., Carvalho, R. S., Fialho, H. C. P., Souza, F. A. A. de, Mendiondo, E. M., & Ghiglieno, F. (2022). Assessing the Impact of SARS-CoV-2 on Water Consumption in São Paulo State, Brazil. *Journal of Water Resources Planning and Management*, *148*(11), 04022055. https://doi.org/10.1061/(ASCE)WR.1943-5452.0001606

Tesgera, S. L., Hailemariam, S. D., & Tucho, G. G. (2022). Analysis of institutional daily domestic water consumption dynamics due to COVID-19 pandemic, a case study of Adama Science and Technology University. *Applied Water Science*, *12*(6), 1–9. https://doi.org/10.1007/S13201-022-01637-Z/TABLES/6

Tleuken, A., Tokazhanov, G., Serikbay, A. B., Zhalgasbayev, K., Guney, M., Turkyilmaz, A., & Karaca, F. (2021). Household Water and Energy Consumption Changes during COVID-19 Pandemic Lockdowns: Cases of the Kazakhstani Cities of Almaty, Shymkent, and Atyrau. *Buildings 2021, Vol. 11, Page 663*, *11*(12), 663. https://doi.org/10.3390/BUILDINGS11120663

Uçar, A., Arslan, Ş., Manap, H., Gürkan, T., Çalışkan, M., Dayıoğlu, A., Efe, H., Yılmaz, M., İbrahimoğlu, A., Gültekin, E., Durna, R., Başar, R., Osmanoğlu, F., & Ören, S. (2020). A Interactive Web Based Dashboard for Covid-19 Pandemic Real Time Monitorization In Turkey: TURCOVID19. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*. https://doi.org/10.21673/ANADOLUKLIN.726347

Xu, Z., Lv, Z., Li, J., & Shi, A. (2022). A Novel Approach for Predicting Water Demand with Complex Patterns Based on Ensemble Learning. *Water Resources Management*, *36*(11), 4293–4312. https://doi.org/10.1007/S11269-022-03255-5/FIGURES/9

Yilmaz, V., & Alpars, M. (2023). An Investigation of the Temporal Interaction of Urban Water Consumption in the Framework of Settlement Characteristics. *Water Resources Management*, *37*(4), 1619–1639. https://doi.org/10.1007/S11269-023-03447-7/FIGURES/5

Zanocco, C., Flora, J., Rajagopal, R., & Boudet, H. (2021). Exploring the effects of California's COVID-19 shelter-in-place order on household energy practices and intention to adopt smart home technologies. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *139*, 110578. https://doi.org/10.1016/J.RSER.2020.110578

References

Agrawal, P., Abutarboush, H. F., Ganesh, T., & Mohamed, A. W. (2021). Metaheuristic Algorithms on Feature Selection: A Survey of One Decade of Research (2009-2019). *IEEE Access*, *9*, 26766–26791. IEEE Access. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3056407

Almeida, B. S. G. de, & Leite, V. C. (2019). Particle Swarm Optimization: A Powerful Technique for Solving Engineering Problems. In *Swarm Intelligence—Recent Advances, New Perspectives and Applications*. IntechOpen. https://doi.org/10.5772/intechopen.89633

Ashby, M. F., Shercliff, H., & Cebon, D. (2018). *Materials: Engineering, Science, Processing and Design*. Butterworth-Heinemann.

Bhushan, B., & Pillai, S. S. (2013). Particle swarm optimization and firefly algorithm: Performance analysis. *2013 3rd IEEE International Advance Computing Conference (IACC)*, 746–751.

Chandrasegaran, S. K., Ramani, K., Sriram, R. D., Horváth, I., Bernard, A., Harik, R. F., & Gao, W. (2013). The evolution, challenges, and future of knowledge representation in product design systems. *Computer-Aided Design*, *45*(2), 204–228. https://doi.org/10.1016/j.cad.2012.08.006

Çiftçioğlu, A. Ö., & Naser, M. Z. (2024). Fire resistance evaluation through synthetic fire tests and generative adversarial networks. *Frontiers of Structural and Civil Engineering*, *18*(4), 587–614. https://doi.org/10.1007/s11709-024-1052-8

Dogan, E., Ciftcioglu, A. O., & Erdal, F. (2017). *Optimum Design of Cellular Beams Via Bat Algorithm With Levy Flights*. https://ceur-ws.org/Vol-1987/paper25.pdf

Dogan, E., & Ozyuksel Ciftcioglu, A. (2020). Weight optimization of steel frames with cellular beams through improved hunting search algorithm. *Advances in Structural Engineering*, *23*(5), 1024–1037. https://doi.org/10.1177/1369433219884456

Eberhart, R., & Kennedy, J. (1995). A new optimizer using particle swarm theory. *MHS'95. Proceedings of the Sixth International Symposium on Micro Machine and Human Science*, 39–43. https://doi.org/10.1109/MHS.1995.494215

Erdal, F., Doğan, E., & Saka, M. P. (2011). Optimum design of cellular beams using harmony search and particle swarm optimizers. *Journal of Constructional Steel Research*, *67*(2), 237–247. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2010.07.014

Erdal, F., & Saka, M. P. (2013). Ultimate load carrying capacity of optimally designed steel cellular beams. *Journal of Constructional Steel Research*, *80*, 355–368. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2012.10.007

Fares, S. S., Coulson, J., & Dinehart, D. W. (2016a). *Castellated and Cellular Beam Design*.

Fares, S. S., Coulson, J., & Dinehart, D. W. (2016b). *Castellated and Cellular Beam Design*. 110.

Faris, H., Aljarah, I., Al-Betar, M. A., & Mirjalili, S. (2018). Grey wolf optimizer: A review of recent variants and applications. *Neural Computing and Applications*, *30*(2), 413–435. https://doi.org/10.1007/s00521-017-3272-5

Heidari, A. A., Mirjalili, S., Faris, H., Aljarah, I., Mafarja, M., & Chen, H. (2019). Harris hawks optimization: Algorithm and applications. *Future Generation Computer Systems*, *97*, 849–872. https://doi.org/10.1016/j.future.2019.02.028

Juan, A. A., Faulin, J., Grasman, S. E., Rabe, M., & Figueira, G. (2015). A review of simheuristics: Extending metaheuristics to deal with stochastic combinatorial optimization problems. *Operations Research Perspectives*, *2*, 62–72. https://doi.org/10.1016/j.orp.2015.03.001

Kaveh, A., Almasi, P., & Khodagholi, A. (2023). Optimum Design of Castellated Beams Using Four Recently Developed Meta-heuristic Algorithms. *Iranian Journal of Science and Technology, Transactions of Civil Engineering*, *47*(2), 713–725. https://doi.org/10.1007/s40996-022-00884-z

Kaveh, A., & Mahdavi, V. R. (2015). *Colliding Bodies Optimization*. https://books.google.com/books/about/Colliding_Bodies_Optimization.html?hl=tr&id=y1vgCQAAQBAJ

Leuning, N., Steentjes, S., & Hameyer, K. (2017). *On the Homogeneity and Isotropy of Non-Grain-Oriented Electrical Steel Sheets for the Modeling of Basic Magnetic Properties from Microstructure*

and Texture | IEEE Journals & Magazine | IEEE Xplore. https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/7920338

Mirjalili, S., Mirjalili, S. M., & Lewis, A. (2014). Grey Wolf Optimizer. *Advances in Engineering Software*, *69*, 46–61. https://doi.org/10.1016/j.advengsoft.2013.12.007

Morkhade, Samadhan. G., & Gupta, L. M. (2019). Ultimate load behaviour of steel beams with web openings. *Australian Journal of Structural Engineering*, *20*(2), 124–133. https://doi.org/10.1080/13287982.2019.1607448

Naser, M. Z., & Çiftçioğlu, A. Ö. (2023). Revisiting Forgotten Fire Tests: Causal Inference and Counterfactuals for Learning Idealized Fire-Induced Response of RC Columns. *Fire Technology*, *59*(4), 1761–1788. https://doi.org/10.1007/s10694-023-01405-8

Oftadeh, R., Mahjoob, M. J., & Shariatpanahi, M. (2010). A novel meta-heuristic optimization algorithm inspired by group hunting of animals: Hunting search. *Computers & Mathematics with Applications*, *60*(7), 2087–2098. https://doi.org/10.1016/j.camwa.2010.07.049

Özyüksel Çiftçioğlu, A. (2024). RAGN-L: A stacked ensemble learning technique for classification of Fire-Resistant columns. *Expert Systems with Applications*, *240*, 122491. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.122491

Pachpor, P. D., Gupta, L. M., & Deshpande, N. V. (2014). Analysis and Design of Cellular Beam and its Verification. *IERI Procedia*, *7*, 120–127. https://doi.org/10.1016/j.ieri.2014.08.019

Panedpojaman, P., Sae-Long, W., & Chub-uppakarn, T. (2016). Cellular beam design for resistance to inelastic lateral–torsional buckling. *Thin-Walled Structures*, *99*, 182–194. https://doi.org/10.1016/j.tws.2015.08.026

Siebers, R., & Fischer, D. (2016). Sustainable steel construction. In *Sustainable Steel Buildings* (pp. 97–245). John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/9781118740828.ch4

Sonck, D., & Belis, J. (2015). Lateral–torsional buckling resistance of cellular beams. *Journal of Constructional Steel Research*, *105*, 119–128. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2014.11.003

Sweedan, A. M. I. (2011). Elastic lateral stability of I-shaped cellular steel beams. *Journal of Constructional Steel Research*, *67*(2), 151–163. https://doi.org/10.1016/j.jcsr.2010.08.009

Ugural, A. C. (2009). *Stresses in Beams, Plates, and Shells*. CRC Press.

Wang, S., Jia, H., Liu, Q., & Zheng, R. (2021). An improved hybrid Aquila Optimizer and Harris Hawks Optimization for global optimization. *Mathematical Biosciences and Engineering*, *18*, 7076–7109. https://doi.org/10.3934/mbe.2021352

References

Afshar MH (2007) Partially constrained ant colony optimization algorithm for the solution of constrained optimization problems: Application to storm water network design. Advances in Water Resources 30:954–965. https://doi.org/10.1016/J.ADVWATRES.2006.08.004

Aghdam KM, Mirzaee I, Pourmahmood N, Aghababa MP (2014) Adaptive Mutated Momentum Shuffled Frog Leaping Algorithm for Design of Water Distribution Networks. Arabian Journal for Science and Engineering 2014 39:11 39:7717–7727. https://doi.org/10.1007/S13369-014-1367-1

Bi W, Dandy GC, Maier HR (2015) Improved genetic algorithm optimization of water distribution system design by incorporating domain knowledge. Environmental Modelling & Software 69:370–381. https://doi.org/10.1016/J.ENVSOFT.2014.09.010

Chung G, Lansey K, Chung G, et al (2008) Application of the Shuffled Frog Leaping Algorithm for the Optimization of a General Large-Scale Water Supply System. Water Resources Management 2008 23:4 23:797–823. https://doi.org/10.1007/S11269-008-9300-6

Cunha M da C, Sousa J (1999) Water Distribution Network Design Optimization: Simulated Annealing Approach. Journal of Water Resources Planning and Management 125:215–221. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9496(1999)125:4(215)

da Conceição Cunha M, Ribeiro L (2004) Tabu search algorithms for water network optimization. European Journal of Operational Research 157:746–758. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(03)00242-X

Dandy GC, Simpson AR, Murphy LJ (1996) An Improved Genetic Algorithm for Pipe Network Optimization. Water Resources Research 32:449–458. https://doi.org/10.1029/95WR02917

Geem ZW (2009) Particle-swarm harmony search for water network design. http://dx.doi.org/101080/03052150802449227 41:297–311. https://doi.org/10.1080/03052150802449227

Holland J (1975) Adaptation In Natural and Artificial Systems. University of Michigan Press, Ann Arbor

Karaboğa D (2017) Yapay Zeka Optimizasyon Algoritmalari. Nobel Akademi Yayıncılık

Karaboga D, Basturk B (2008) On the performance of artificial bee colony (ABC) algorithm. Applied Soft Computing 8:687–697. https://doi.org/10.1016/J.ASOC.2007.05.007

Keedwell E, Khu S-T (2006) Novel Cellular Automata Approach to Optimal Water Distribution Network Design. Journal of Computing in Civil Engineering 20:49–56. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0887-3801(2006)20:1(49)

Kennedy J, Eberhart R (1995) Particle swarm optimization. In: Proceedings of ICNN'95 - International Conference on Neural Networks. IEEE, pp 1942–1948

Luthra I, Chaturvedi SK, Upadhyay D, Gupta R (2017) Comparative study on nature inspired algorithms for optimization problem. Proceedings of the International Conference on Electronics, Communication and Aerospace Technology, ICECA 2017 2017-January:143–147. https://doi.org/10.1109/ICECA.2017.8212781

Mahpeykar MR, Lakzian E, Amirirad E (2009) Application Of A Compact Genetic Algorithm To Pipe Network Optimization Problems. Transaction B: Mechanical Engineering 16:264–271

Maier HR, Simpson AR, Zecchin AC, et al (2003) Ant Colony Optimization for Design of Water Distribution Systems. Journal of Water Resources Planning and Management 129:200–209. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9496(2003)129:3(200)

Marques J, Cunha M, Savić DA (2015) Multi-objective optimization of water distribution systems based on a real options approach. Environmental Modelling & Software 63:1–13. https://doi.org/10.1016/J.ENVSOFT.2014.09.014

Möderl M, Fetz T, Rauch W (2007) Stochastic approach for performance evaluation regarding water distribution systems. Water Science and Technology 56:29–36. https://doi.org/10.2166/WST.2007.598

Mohan S, Babu KSJ (2009) Water Distribution Network Design Using Heuristics-Based Algorithm. Journal of Computing in Civil Engineering 23:249–257. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0887-3801(2009)23:5(249)

Montalvo I, Izquierdo J, Pérez R, Tung MM (2008) Particle Swarm Optimization applied to the design of water supply systems. Computers & Mathematics with Applications 56:769–776. https://doi.org/10.1016/J.CAMWA.2008.02.006

Moosavian N, Jaefarzade MR (2015) Particle Swarm Optimization for Hydraulic Analysis of Water Distribution Systems. Civil Engineering Infrastructures Journal 48:9–22. https://doi.org/10.7508/CEIJ.2015.01.002

ÖZDAĞLAR D, BENZEDEN E, KAHRAMAN AM (2006) Kompleks Su Dağıtım Şebekelerinin Genetik Algoritma ile Optimizasyonu. Teknik Dergi 17:3851–3867

Qiao JF, Wang YF, Chai W, Sun LB (2011) Optimal water distribution network design with improved particle swarm optimisation. International Journal of Computational Science and Engineering 6:34. https://doi.org/10.1504/IJCSE.2011.041210

Sabbaghpour S, Naghashzadehgan M, Javaherdeh K, Haddad OB (2012) HBMO algorithm for calibrating water distribution network of Langarud city. Water Science and Technology 65:1564–1569. https://doi.org/10.2166/WST.2012.045

Sarbu I, Ostafe G (2015) Optimal design of urban water supply pipe networks. https://doi.org/101080/1573062X2014994007 13:521–535. https://doi.org/10.1080/1573062X.2014.994007

Shi Y, Eberhart RC (1999) Empirical study of particle swarm optimization. In: Proceedings of the 1999 Congress on Evolutionary Computation, CEC 1999. IEEE Computer Society, pp 1945–1950

Whitley D (1994) A genetic algorithm tutorial. Statistics and Computing 1994 4:2 4:65–85. https://doi.org/10.1007/BF00175354

Yılmaz V, Büyükyıldız M, Baykan ÖK (2020) Optimization of Water Distribution Networks Using Artificial Bee Colony Algorithm. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi 9:377–392. https://doi.org/10.28948/NGUMUH.568917

Zecchin AC, Maier HR, Simpson AR, et al (2007) Ant Colony Optimization Applied to Water Distribution System Design: Comparative Study of Five Algorithms. Journal of Water Resources Planning and Management 133:87–92. https://doi.org/10.1061/(ASCE)0733-9496(2007)133:1(87)

Zheng F, Simpson AR, Zecchin A (2011) Performance Study of Differential Evolution with Various Mutation Strategies Applied to Water Distribution System Optimization. In: World Environmental and Water Resources Congress 2011: Bearing Knowledge for Sustainability - Proceedings of the 2011 World Environmental and Water Resources Congress. American Society of Civil Engineers, pp 166–176

Editor: Assoc. Prof. Dr. Nazmiye Gönül Bilgin

International Research in the Field of Mathematics I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MATHEMATICS- I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Nazmiye Gönül Bilgin

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Mehmet Çakır
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-36-6
1. Edition, October 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF MATHEMATICS- I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Nazmiye Gönül Bilgin
VI+101, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-36-6

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

References

Khaplanov, M. (1959). Linear operators in analytic space, *Rostov. Gos. Univ. Uch. Zap. Fiz. -Mat. Fak.,* 43 83-118 (in Russian).

Korovkin, P.P. (1960). Linear operators and Approximation Theory, Translated from the Russian ed. (1959), *Russian Monographs and Texts on advances Mathematics and Physics, Vol. III, Gordon and Breach Publishers, Ins. New York, Hindustan Publ. Corb.* (India), Delhi, 1960.

Evgrafov, M.A. (1956). *The method of near systems in the space of analytic functions and its application to interpolation*, Tr. Mosk. Mat. Obs. 5 89-201 (in Russian); Amer. Math. Soc. Transl., 16 195-314 (English transi.).

Gadjiev, A. D. (1974). Linear k-positive operators in a space of regular functions, and theorems of P.P. Korovkin type, *Izv. Akad. Nauk Azerb. SSR Ser. Fiz. -Tekh. Mat. Nauk, 5* 49-53 (in Russian).

Gadjiev, A.D. (1974). The convergence problem for a sequence of positive linear operators on unbounded sets, and theorems analogous to that of PP Korovkin, *Soviet Math. Dokl. Vol. 15, No.5* 1433-1436

Pai, D.V. and Jain, P.C. (1971). Approximation theorems of the Korovkin-type for complex-valued functions. *Indian J., Math., 13* 123-129.

Gadjiev, A.D. (1976). *Theorems of Korovkin type*, Mat. Zametki 20 (5) (1976) 781-786; Math. Notes 20 995-998 (English transl.)

Ahadov, R.A. (1981). *On the convergence of sequences of linear operators in a space of functions that are analytic in the disc*, Izv. Akad. Nauk Azerb. SSR Ser. Fiz-Tekh. Mat. Nauk 2 (1) 6-71 (in Russian).

Altomare, F. and Campiti. (1994). M. *Korovkin-Type Approximation Theory and its applications*, in: de Gruyder Studies in Mathematics, vol. 17, Walter de Gruyter and Co., Berlin.

Hacisalihoglu, H.H, Gadjiev, A.D. (1995). *On convergence of sequences of linear positive operators*, Ankara (in Turkish).

Ispir, N. (1999). *Convergence of sequences of k-positive linear operators in subspaces of analytic functions*, Hacet. Bull. Nat. Sci. Eng. Ser. B 28 47-53.

Ispir N., Atakut Ç. (2000). *On the convergence of a sequence of positive linear operators on the sapce of m-multiple complex sequences*, Hacet. Bull. Nat. Sci. Eng. Ser. B 29 47-54.

Gadjiev A. D., Orhan C. (2002). *Some approximation theorems via statistical convergence*, Rocky Mountain J. Math. 32 (1) 129-138.

Duman O. (2006). *Statistical approximation theorems by k-positive linear operators*, Arch. Math. (Basel) 86 (6) 569-576.

Ozarslan M. A. (2009). *I-convergence theorems for a class of k-positive linear operators*, Cent. Eur. J. Math 7 (2) 357-362.

Gadjiev A.D., Ghorbanalizadeh A.M. (2010). *Approximation of analytic functions by the sequences of k-positive linear operators, Journal of Approximation Theory* 162 1245-1255.

Gadjiev, A.D., Ghorbanalizadeh, A.M. (2010). *On approximation processes in the space of analytic functions.* Centr. Eur. J Math. 8(2), 389-398.

Gadjiev A. D. (2011). *Simaltaneous statistical approximation of analytic functions and their derivatives by k-positive linear operators*, Azerb. J. Math. 1(1) 57-66.

Gadjiev, A.D., Duman, O., Ghorbanalizadeh, A.M. (2012). *Ideal Convergence of k-positive linear operators*. J Funct. Space Appl. Vol. 2012. Article ID 178316.

Gadjiev A.D., Aliev R.A. (2013). *Approximation of analytic functions by k-positive linear operators in the closed domain*, Positivity. DOI 10. 1007/s 11117-0255-3, 9 p.

Gadjiev A.D., Cetin N. (2014). *Approximation of analytic functions by sequences of linear operators*, Filomat 28 (1), 99-106.

Gadjiev, A.D., Aliev, R.A. (2015). *Approximation of analytical functions in annulus by linear operators.* Applied mathematics and computations. 252, 438-445.

Gadjiev, A.D. and Aliev, R.A. (2016). Korovkin type theorem for linear k-positive operators in a polydisc of analytical functions. Mathematica Slovaca. 66(5). doi.10.1515/ms-2016-0213.

Coşkun, T. (2017). Approximation of analytic functions of several variables by linear k-positive operators, *Turk J Math*, 41:426-435.

Freitag, E. and Busam, R. (2005). Complex Analysis. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg, New York pp.9-244.

Karateke, S. and Coşkun, E. (2018). Convergence properties of linear $\boldsymbol{k}-$ positive operators in subspace of entire functions., *European International Journal of Science and Technology (EIJST)*, ISSN:2304-9693, Vol.7, No.4.

Karateke, S. (2017). Doğrusal $k-$ pozitif Operatör Dizilerinin Tam Fonksiyonlar Uzayında Yakınsaklığı. Doktora Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.

References

[1] Bachman, G. & Narici, L. (1966). *Functional Analysis,* Academic Press, New York, London.

[2] Bakherad, M. (2018). Some Berezin Number Inequalities for Operator Matrices. *Czech. Math. J*., 68, 997-1009.

[3] Berezin, F. A. (1972). Covariant and Contravariant Symbols for Operators. *Math. USSR-Izv.,* 6, 1117-1151.

[4] Berezin, F. A. (1974). Quantizations. *Math. USSR-Izv.,* 8, 1109-1163.

Ismailov, Z., & Mert, R. (2022). Gaps Between Some Spectral Characteristics of Direct Sum of Hilbert Space Operators. *Operators and Matrices*, *16*(1).

[5] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). On the Spectral Radius of Antidiagonal Block Operator Matrices. *Journal of Mathematical Chemistry*, *59*(10), 2206-2217.

[6] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). Gaps Between Operator Norm and Spectral and Numerical Radii of the Tensor Product of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 9(2), 22-24.

[7] Ismailov Z. I., & Ipek Al, P., (2022). Some Spectral Characteristic Numbers of Direct Sum of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 10(1),21-26.

[8] Karaev, M. T. (2004). Functional Analysis Proofs of Abels Theorems. *Proc. Am. Math. Soc.,* 132, 2327-2329.

[9] Karaev, M. T. (2013). Reproducing Kernels and Berezin Symbols Techniques in Various Questions of Operator Theory. *Complex Anal. Oper. Theory,* 7, 983-1018.

[10] Karaev, M. T. & Saltan, S. (2005). Some Results on Berezin Symbols. *Complex Var. Theory Appl.,* 50, 185-193.

[11] Nordgren, E. & Rosenthal, P. (1994). Boundary Values of Berezin Symbols. *Oper. Theory Adv. Appl.,* 73, 362-368.

[12] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2022). Some Gap Relations Between Operator Norm with Spectral and Numerical Radii of Direct Sum Hilbert Space Operators. *Lobachevskii Journal of Mathematics*, *43*(2), 366-375.

[13] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices *Journal of Analysis & Number Theory*, *9*(2), 19-22.

[14] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Spectral Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices. *Journal of Analysis & Number Theory,* 9(2), 19-22.

REFERENCES

Acar, T., Aral, A., and Gonska, H. (2017). On Szasz-Mirakyan Operators Preserving $e^{(2ax)}$, $a > 0$.

Acar, T., Montano, M. C., Garrancho, P. and Leonessa, V.(2019). On Bernstein-Chlodovsky Operators Preserving e^{-2x}, *Bulletin of the Belgian Mathematical Society Simon Stevin*, c. 26, sayı. 5, ss. 681–698.

Açıkgöz, M., Aracı, S. and Cangül, I. N. (2011). A note on the modified q-Bernstein polynomials for functions of several variables and their reflections on q-Volkenborn integration. *Applied Mathematics and Computation*, *218*(3), 707-712.

Agratini, O. (2006). Linear operators that preserve some test functions. *International Journal of Mathematics and Mathematical Sciences*, *2006*(1), 094136.

Aral, A., Cardenas-Morales, D. and Garrancho, P. (2018). Bernstein-Type Operators that Reproduce Exponential Functions, *Journal of Mathematical Inequalities*, c. 12, sayı. 3, ss. 861-872

Aral, A., Limmam, M. L. and Ozsarac, F. (2019). Approximation Properties of Sz´asz-Mirakyan-Kantorovich Type Operators, *Mathematical Methods in the Applied Sciences*, c. 42, ss. 5233-5240

Aral, A., Otrocol, D., Raşa, I. (2019) On approximation by some Bernstein Kantorovich exponential-type polynomials. Period. Math. Hung. (79), 236–254.

Bardaro, C. and Mantellini, I. (2009). A Korovkin theorem in multivariate modular function spaces. *Journal of Function Spaces*, *7*(2), 105-120.

Bernstein, S. (1912). Démo Istration du Th'eorème de Weierstrass Fondée Sur le Calcul des Probabilités. *Сообщенія Харьковскаго математическаго общества*, 13(1), 1-2.

Bilgen, Z. (2023), A Modification of Bernstein Polynomals on Symmetric Range, MSc Thesis. Şanlıurfa: Harran University.

Bilgin, N. G., Kaya, Y. and Eren, M. (2024). Security of image transfer and innovative results for (p, q)-Bernstein-Schurer operators. *AIMS Mathematics*, *9*(9), 23812-23836.

Bilgin, N. G, Bozma, G. (2022). λ-Statistical Convergence Of Fractional Difference Sequences On Neutrosophic Normed Spaces. *Research & Reviews in Science and Mathematics.*

Bilgin, N. G. (2023). Rough Statistical Convergence For Triple Difference Sequences In Neutrosophic Normed Spaces. *Explorations in Mathematical Analysis: A Collection of Diverse Papers,* 277-297.

Bilgin, N. G. (2023). Hilbert I-Statistical Convergence on Neutrosophic Normed Spaces. *Gazi University Journal of Science Part A: Engineering and Innovation,* 10(1), 1-8.

Bilgin, N.G. (2022). Hibrid Δ-Statistical Convergence for Neutrosophic Normed Space. *Journal of Mathematics*, *2022*(1), 3890308.

Bilgin, N.G, Güven, E. (2022). Stancu-Gadjiev- Kantorovich Operator With Two Parameters. *Proceedings 2nd International Istanbul Congress of Multidisciplinary Scientific Research.* 421-439.

Bilgin, N. G, Güven, E. (2022). A Two-Parameter Modification Of Stancu-Gadjiev-Kantorovich Operator. *Procedding V. Hagia Sophıa International Conference On Multidiscıplinary Scıentific Studies.* 335-354.

Bilgin, N. G. (2022). Approximation Properties of a Kantorovich Type Operator. *Ejons International Journal,* 39-52.

Bozma, G, (2023). α-Generalized Bernstein Schurer Operators, *Proceeding 10th International Erciyes Scientific Research Congress 23-24 December 2023, Kayseri.* 313-332.

Bilgin, N. G., Melis, E. (2023). Results on Bivariate Modified (p, q)-Bernstein Type Operators. *Gazi University Journal of Science*, 1-1.

Bohman, H. (1952). On Approximation of Continuous and of Analytic Functions. *Arkiv för Matematik*, 2(1), 43-56.

Bozma, G, Bilgin, N. G., Kaya, Y. (2023). On Bernstein Schurer Type Operators Preserving Exponential Function, 2023/6, *2nd International E-Conference on Mathematical and Statistical Science: A Selcuk Meeting*, 61

Bozma, G, Bilgin, N. G. (2024). Lacunary Uniformly Statistical Neutrosophic Convergence On A Kind Of Normed Spaces. *International Studies In Science And Mathematics, Serüven Publishing,* 61-78.

Cicek, H. and Izgi, A. (2022). Approximation By Modified Bivariate Bernstein-Durrmeyer And GBS Bivariate Bernstein-Durrmeyer Operators on a Triangular Region. *Fundamental Journal of Mathematics and Applications*, 5(2), 135-144.

Cilo, A. Ural, A. and Izgi, A, (2012). [-1, 1] Aralığında Bernstein Polinomlarının Yaklaşım Özellikleri ve Yaklaşım Hızı, XXV. Ulusal Matematik Sempozyumu, Niğde Üniversitesi, s.93, 5-8 Eylül 2012.

Demir, H,(2019), Exponential Bernstein Operators, Master Thesis. Kırıkkale: Kırıkkale University.

Gupta, V., Aral, A. (2018). A note on Sz´asz-Mirakyan-Kantorovich type operators preserving e^{-x}, *Positivity*, c. 22, ss. 415-423.

Güven, E, Bilgin, N. G. (2024). Parametric Type Generalized Bernstein Operators On Symmetric Interval. *International Congress On Natural Sciences And Applied Mathematics,* 166-189.

Güven, E, Bilgin, N. G. (2023). On Bernstein Type Operators Preserving Exponential Functions, *Proceeding International Marmara Sciences Congress Imascon 2023,* 237-245.

Güven, E, Bilgin, N. G.. (2023). Modified Bernstein Operators Preserving Exponential-Type Functions in the Symmetric Range, *Proceeding 18th International Scientific Research Congress - Science and Engineering - (UBAK),* 95-105

Izgi, A. (2012). Approximation by a Class of New Type Bernstein Polynomials of One and Two Variables. *Global Journal of Pure and Applied Mathematics*, 8(5), 55-71.

Kaya, Y., Bilgin, N. G. (2013). A generalization of lacunary equistatistical convergence of positive linear operators. In *Abstract and Applied Analysis* (Vol. 2013, No. 1, p. 514174). *Hindawi Publishing Corporation.*

Kaytmaz, O. (2024). The problem of determining source term in a kinetic equation in an unbounded domain. *AIMS Mathematics*, *9*(4), 9184-9194.

Korovkin, P. P. (1953). On Convergence of Linear Positive Operators in the Space of Continuous Functions. *In Dokl. Akad. Nauk SSSR* (Vol. 90, No. 953, pp. 961-964).

Lorentz, G. G. (1953). Bernstein Polynomials. Math. Expo., vol. 8, Univ.

Popoviciu, T. (1950). Asupra demonstratiei teoremei lui Weierstrass cu ajutorul polinoamelor de interpolare. *Lucraarile Sesiunii Generale Stiintifice din*, 2-12.

Shisha,O. and Mond, B. (1968). The Degree of Convergence of Sequences of Lineer Positive Operators. *Proc. Nat. Acat. Sci. U.S.A.* 60, s 1196-1200.

Stancu, D. D. (1968). Approximation of Functions by a New Class of Linear Polynomial Operators. *Rev. Roumaine Math. Pures Appl*, 13(8), 1173-1194.

Usta, F., Mursaleen, M. and Çakır, I. (2023). Approximation Properties of Bernstein-Stancu Operators Preserving e^{-2x}. *Filomat*, 37(5), 1523-1534.

Voronovskaja, E. (1932). Détermination de la Forme Asymptotique D'Approximation des Fonctions Par les Polynômes de M. Bernstein. *CR Acad. Sci. URSS*, 79, 79-85.

Weierstrass, K (1885). Uber Die Analytische Darstellbarkeit Sogenannter Willkürlicher Functionen Einer Reellen Veränderlichen. *Sitzungsberichte der Königlich Preußischen Akademie der Wissenschaften zu Berlin*, 2, 633-639, 364.

Yılmaz, O. G., Gupta, V. and Aral, A. (2017). On Baskakov operators preserving the exponential function, Journal of Numerical Analysis Approximation Theory, c. 46, 2, ss. 150-161.

References

[1] Bani-Domi, W., & Kittaneh, F. (2021). Refined and Generalized Numerical Radius Inequalities for 2× 2 Operator Matrices. *Linear Algebra and its Applications*, *624*, 364-386.

[2] Berezansky, Y.M, Sheftel, Z.G. & Us, G.H. (1996). *Functional Analysis*. Birkhauser, Berlin.

[3] Bhunia, P., Dragomir, S. S., Moslehian, M. S., & Paul, K. (2022). *Lectures on Numerical Radius Inequalities*. Springer Nature.

[4] Bhunia, P., & Paul, K. (2021). New Upper Bounds for the Numerical Radius of Hilbert Space Operators. *Bulletin des Sciences Mathématiques*, *167*, 102959.

[5] Bhunia, P.,Paul, K. & Nayak, R.K. (2021) Sharp Inequalities for the Numerical Radius of Hilbert Space Operators and Operator Matrices. *Math Inequal Appl*., 24,167–183.

[6] Birman, M. Sh. & Solomyak, M. Z. (1977). Estimates of Singular Numbers of Integral Operators, *Russian Math. Survey, 32(1), 15-89.*

[7] Demuth, M. (2015, June). Mathematical Aspect of Physics with Non-Selfadjoint Operators. In *List of open problem, American Institute of Mathematics Workshop* (pp. 8-12).

[8] Gustafson K. E., Rao, D. K., (1997). *Numerical Range* (pp. 1-26). Springer New York.

[9] Halmos, P. R. A. (1982). *Hilbert Space Problem Book*. Springer New York.

[10] Ismailov, Z., & Mert, R. (2022). Gaps Between Some Spectral Characteristics of Direct Sum of Hilbert Space Operators. *Operators and Matrices*, *16*(1).

[11] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). On the Spectral Radius of Antidiagonal Block Operator Matrices. *Journal of Mathematical Chemistry*, *59*(10), 2206-2217.

[12] Ipek Al, P., & Ismailov, Z. I. (2021). Gaps Between Operator Norm and Spectral and Numerical Radii of the Tensor Product of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 9(2), 22-24.

[13] Ismailov Z. I., & Ipek Al, P., (2022). Some Spectral Characteristic Numbers of Direct Sum of Operators. *Turkish Journal of Analysis and Number Theory*, 10(1),21-26.

[14] Kittaneh, F. (2003). A Numerical Radius Inequality and an Estimate for the Numerical Radius of the Frobenius Companion Matrix. *Studia Mathematica*, *158*(1), 11-17.

[15] Kittaneh, F. (2005). Numerical Radius Inequalities for Hilbert Space Operators. *Studia Mathematica*, *168*(1), 73-80.

[16] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2022). Some Gap Relations Between Operator Norm with Spectral and Numerical Radii of Direct Sum Hilbert Space Operators. *Lobachevskii Journal of Mathematics*, *43*(2), 366-375.

[17] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices *Journal of Analysis & Number Theory*, *9*(2), 19-22.

[18] Otkun Çevik, E., & Ismailov, Z. I. (2021). Spectral Radius and Operator Norm of Infinite Upper Triangular Double Band Block Operator Matrices. *Journal of Analysis & Number Theory,* 9(2), 19-22.

[19] Pietsch, A. (1980). Operators Ideals, *North-Holland Publishing Company.*

[20] Pietsch, A. (1987). Eigenvalues and s −Numbers, *Cambridge University Press.*

[21] Triebel, H. (1967). Über die Verteilung der Approximationszahlen Kompakter Operatoren in Sobolev-Besov-Raumen, *Invent. Math. 4, 275-293.*

[22] Yamazaki, T. (2007). On Upper and Lower Bounds of the Numerical Radius and an Equality Condition. *Studia Mathematica*, *1*(178), 83-89.

REFERENCES

[1] Abdel-Basset, M., Nabeeh, N. A., El-Ghareeb, H. A., & Aboelfetouh, A. (2020). Utilising neutrosophic theory to solve transition difficulties of IoT-based enterprises. *Enterprise Information Systems*, *14*(9-10), 1304-1324.

[2] Atanassov, K. (1999). Intuitionistic fuzzy sets. Fuzzy set and systems, 20, 87- 96.

[3] Bilgin, N. G., & Bozma, G. (2020). On Fuzzy n-Normed Spaces Lacunary Statistical Convergence of Order±. *i-Manager's Journal on Mathematics*, 9(2), 1.

[4] Cagman, N., Enginoglu, S., & Citak, F. (2011). Fuzzy soft set theory and its applications. *Iranian journal of fuzzy systems*, *8*(3), 137-147.

[5] Chakraborty, A., Broumi, S., & Singh, P. K. (2019). Some properties of pentagonal neutrosophic numbers and its applications in transportation problem environment. Infinite Study.

[6] Coskun, E. (2000). Systems on intuitionistic fuzzy special sets and intuitionistic fuzzy special measures. *Information Sciences*, 128(1-2), 105-118.

[7] Das, S., Kar, M. B., Kar, S., & Pal, T. (2018). An approach for decision making using intuitionistic trapezoidal fuzzy soft set. *Annals of Fuzzy Mathematics and Informatics*, *16*(1), 99-116.

[8] Deli I, Broumi S (2015) Neutrosophic soft relations and some properties. Ann Fuzzy Math Inform 9(1):169–182.

[9] Dhar, M. (2021). Neutrosophic soft matrices and its application in medical diagnosis. *Journal of Fuzzy Extension and Applications*, 2(1), 23–32.

[10] Hazaymeh, A. A., Abdullah, I. B., Balkhi, Z. T., & Ibrahim, R. I. (2012). Generalized fuzzy soft expert set. *Journal of Applied Mathematics*, 2012(1), 328195.

[11] Kandasamy, W. V., Smarandache, F., & Ilanthenral, K. (2007). *Elementary fuzzy matrix theory and fuzzy models for social scientists*. Los Angales, California: Infinite Study.

[12] Karaaslan, F. (2015). Neutrosophic Soft Sets with Applications in Decision Making. *International Journal of Information Science and Intelligent System, 4*(2), 1–20.

[13] Kausar, R., Farid, H. M. A., Riaz, M., & Gonul Bilgin, N. (2023). Innovative CODAS algorithm for q-rung orthopair fuzzy information and cancer risk assessment. *Symmetry*, 15(1), 205.

[14] Maji, P. K., Biswas, R. K., & Roy, A. (2001). Fuzzy soft sets. *J. Fuzzy Math.,* 9(3), 589-602.

[15] Molodtsov, D. (1999). Soft set theory—first results. Computers & Mathematics with Applications, 37(4-5), 19-31.

[16] Panda, A., & Pal, M. (2015). A study on pentagonal fuzzy number and its corresponding matrices. Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences, 1(3), 131-139.

[17] Ramany, K. (2018). Constant of Pentagonal Fuzzy Number Matrices. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *9*(1), 543-549.

[18] Smarandache, F. (2010). Neutrosophic set–a generalization of the intuitionistic fuzzy set. Journal of Defense Resources Management (JoDRM), 1(1), 107-116.

[19] Varol, B. P., Cetkin, V., & Aygun, H. (2019). A new view on neutrosophic matrix. *Journal of Hyperstructures*, 8(1), 48-57.

[20] Ye, J. (2015). Trapezoidal neutrosophic set and its application to multiple attribute decision-making. *Neural computing and Applications*, *26*, 1157-1166.

[21] Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. Information and Control, 8 (3), 338-353.

Editör:
Prof. Dr. Nurten Özçelik

Fransız Dili Eğitimi

International Research in the Field of French Language Teaching

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of French Language Teaching

Editör: Prof. Dr. Nurten Özçelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-95-3
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
International Research in the Field of French Language Teaching
Editör: Prof. Dr. Nurten Özçelik
VI+174 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-95-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

BIBLIOGRAPHIE

Alaoui, D-C. (2007). Apports Humanistes et Linguistiques des Pratiques Artistiques dans l'Apprentissage et l'Enseignement de la Langue dans une Classe d'Accueil. *Éla Études de linguistique appliquée*, 147(3), 349-364.

Albert, M-C., et Souchon, M. (2000). *Les textes littéraires en classe de langue*. France : Hachette. 190 pages.

Arnold, J. (2006). Comment les Facteurs Affectifs Influencent-ils l'Apprentissage d'une Langue Etrangère ? *Éla Études de linguistique appliquée*, 1448(4), 407-425.

Ay, S. (2010). Young Adolescent Students' Foreign Language Anxiety in Relation to Language Skills at Different Levels. *The Journal of International Social Research*, 3(11), Spring 2010, 83-91.

Baines, R., W. (2006). Pratique Théâtrale dans l'Enseignement du Français Langue Etrangère à l'Université d'East Anglia, Notamment dans les Filières Gestion et Droit. *Cahiers de l'APLIUT*, XXV(1), 57-72.

Bandura, A. (2003). *Auto-efficacité. Le sentiment d'efficacité personnelle*. (3eme édition, traduit par Lecomte, J.). De Boeck Supérieur. 888 pages.

Bardin, L. (2013). *Analyse de contenu*. (2eme édition). Paris : PUF. 291 pages.

Bernard, I. (2010). Pratique théâtrale et insécurité linguistique. Un exemple d'enseignement du FLE en Jordanie. *Synergies Algérie*, (10), 225-231.

Blanchet, P. (2007). L'approche Interculturelle Comme Principe Didactique et Pédagogique Structurant dans l'Enseignement/Apprentissage de la Pluralité Linguistique. *Synergies Chili Numéro 3 – Année 2007*, *Revue du GERFLINT*, 21-27.

Brantmeier, C. (2005). Anxiety About L2 Reading or L2 Reading Tasks? A Study with Advanced Language Learners. *The Reading Matrix: An International Online Journal*, 5(2), 67-85.

Capron Puozzo, I. (2016). Empathie, Théâtre et Créativité dans une Perspective Sociocognitive ou l'Art de Construire l'Auto-efficacité Créative. *Lingua E Nouva Didattica (LEND)*, XLV, 51-68.

Çapan Tekin, S. et Aslim Yetiş, V. (2016). L'anxiété Langagière Chez des Etudiants Turcs Apprenant le Français. *The Journal of International Social Research*, 6(24), 14-26.

Cocton, M-N. (2011). L'expression théâtrale : la langue en action créative. *Voix plurielles,* 8(2). 42-53.

Cohen, Y. et Norst, M. J. (1989). Fear, Dependence and Loss of Self-esteem: Affective Barriers in Second Language Learning Among Adults. *RELC Journal*, 20(2), 61-77.

Conseil de l'Europe. (2001). *Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer*, Strasbourg : Division des Politiques Linguistiques. 271 pages.

Conseil de l'Europe. (2018). *Cadre Européen Commun de Référence Pour Les Langues : Apprendre, Enseigner, Evaluer. Volume Complémentaire avec de Nouveaux Descripteurs*, Programme des Politiques linguistiques, Strasbourg : Division des Politiques éducatives, Service de l'Education. 254 pages.

Coulombe, D. et Roberts, W. L. (2001). The French-as-a-second-language Learning Experience of Anglophone and Allophone University Students. *Journal of International Migration and Integration,* 561–579.

Cuet, C. (2020). L'apport des Pratiques Théâtrales pour l'Amélioration de l'Oral des Etudiants Chinois. *Corela. Cognition, représentation, langage*. HS-30, 1-15.

Daigneault, P-M. et Petry, F. (2017), *Analyse textuelle des idées, du discours et des pratiques politiques*, Canada : Presses de l'Université de Laval. 360 pages.

Demelenne, D. (2015). La Seconde Langue Est un Carrosse. *Revue internationale d'éducation de Sèvres*, 70 (décembre 2015), 115-124.

Doron R. et Parot, F. (1991). Dictionnaire de psychologie. Paris : PUF. 761 pages.

Dos Reis, Da Gloria Magalhaes, M. (2008). Le Texte Théâtral et le Jeu Dramatique dans l'Enseignement du FLE. *Synergies Espagne* 1, 153-162.

Dumontet, F. (2015). Évaluer la Pratique Théâtrale en FLE avec le CECRL : Questions sur les Niveaux et l'Activité Langagière de Médiation. *Lidil Revue de linguistique et de didactique des langues,* 52, 39-61.

Ferris, F. L. (2016). Impact de l'Anxiété Langagière sur l'Evaluation de la Production Orale en Continu, Mémoire de master, Ecole supérieure du professorat et de l'éducation. Académie de Grenoble, HA, 41 pages, https:// dumas.ccsd.cnrs.fr/dumas-01429938 (Consulté 20 mars 2019).

Folkman, S. et Lazarus, R. S. (1988). The Relationship Between Coping and Emotion. *Social Science & Medicine*, 26(3), 309–317.

Fonio, F. et Genicot, G. (2011). The Compatibility of Drama Language Teaching and CEFR Objectives-observations on a Rationale for an Artistic Approach to Foreign Language Teaching at an Academic Level. *Scenario*, 10(2), 72-84.

Gverovic, T. (2015). La Peur de la Langue Etrangère dans le Contexte de l'Education Formelle. Mémoire de Master en langue et lettres françaises. Université de Zagreb. Faculté de Philosophie et Lettres. https://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/6692. (Consulté 15 mars 2019).

Hertzberg, T. (2017). Le Niveau d'Anxiété Langagière dans Deux Salles de Classe de FLE en Suède. Une Etude sur les Attitudes des Apprenants de FLE au Lycée l'Expression Orale*.* Thèse de master. Université Lund Suède, Publications Student Papers. https ://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/893299. (Consulté 20 mars 1019).

Horwitz, E. K., Horwitz, M. B. et Cope, J. (1986). Foreign Language Classroom Anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.

Horwitz, E. K. et Young, D. J. (1991). *Language Anxiety: From Theory and Research to Classroom Implications»*. NJ: Englewood Cliffs, Prentice Hall. 192 pages.

Horwitz, E. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual review of applied linguistics*, 21, 112-126.

Hrgovic, A. (2016). L'Utilisation du Texte Dramatique dans l'Enseignement du FLE – Extrait d'Ubu Roi d'Alfred Jarry. Mémoire, Université de Zagreb, Faculté des lettres et des sciences humaines, Département d'études romanes. https://knjiznica.ffzg.unizg.hr/arhiv. (Consulté 21 mars 2019).

Ionescu, S., Jacquet, M-M. et Lhote, C. (2003). *Les mécanismes de défense. Théorie et clinique*. Paris : Nathan. 352 pages.

Jebali, A. (2018). Anxiété Langagière, Communication Médiée par les Technologies et Elicitation des Clitiques Objets du Français L2. *Alsic,* 21.

Kalinska-Luszczynska, S. (2015). L'acquisition d'une Langue Etrangère et l'Anxiété Langagière. *Annales universitatis Mariae Curie-Sklodowska, Sectio FF Philologiae*, 33(1), 35-47.

Laidoudi, A. (2017). Le Jeu Théâtral en Classe de FLE et Son Impact sur l'Apprentissage. Cas des Elèves de Deuxième Année Moyenne. Mémoire du diplôme de magister, Université Mohamed Lamine Debaghine Sétif 2. https://Le jeu théâtral en classe de FLE et son impact sur l ...dspace.univ-setif2.dz. (Consulté 23 mars 2019).

Larousse. Dictionnaire Larousse en ligne, Langue française. (2021). " Catharsis " https://larousse.fr/dictionnaires/francais/catharsis/13791 (Consulté 20 mars 2021).

Levine, G. S. (2003). Student and Instructor Beliefs and Attitudes About Target Language Use, First Language Use, and Anxiety: Report of a Questionnaire Study. *The Modern Language Journal*, 87(3), 343–364.

Rimbaud, S. (2008). L'impact de l'interaction dans l'apprentissage dans en classe de FLE. Thèse de maitrise. Master 1, 34, Paul Valéry, Montpellier III. https://CNRShttp://www.ddl.cnrs.fr (Consulté 15 mars 2019).

Riquois, E. (2018). Faciliter la Prise de Parole en Classe : Supports, Activités et Gestion de l'Espace*. Les Cahiers de l'APLIUT, Recherche et pratiques pédagogiques en langues de spécialité,* 37(1), Paragraphes 1-51.

Rollinat-Levasseur, È-M. (2015). Les Répertoires de Théâtre dans l'Enseignement-Apprentissage du Français Langue Etrangère. *Lidil,* 52, 63-81.

Romain, J. (1947). *Knock ou le triomphe de la médecine*, Bibliothèque nationale de France, département Arts du spectacle, 8-RSUPP-2737, 1947/1949, 96 pages, https://archive.org/stream/bnf-bpt6k65343950/bnf-bpt6k65343950_djvu.txt (Consulté 10 février 2018)

Schmidt, P. (2006). Le Théâtre Comme Art dans l'Apprentıssage de la Langue Etrangère. *SPIRALE - Revue de Recherches en Éducation,* 2006*,* N° 38, 93-108.

Sphonix-Rust B., E. (2017). L'atelier Théâtral en Classe de Français dans l'Enseignement Secondaire Espagnol. Synergies Espagne, 10, 119-128.

Stebler, J. (2011). Lâcher Prise, Oser Faire, Faire Ensemble : Ce Qu'apprendre une Langue Etrangère Veut Dire dans une Classe de Débutante en FLE, dans À Contrario. *Revue interdisciplinaire de sciences sociales,* 15(2011/1), 45-98.

Thibeault, E.-N. (2010). A Propos de la Méthodologie des Entretiens de Groupe Focalisé. *Adjectif : analyses et recherches sur les TICE, Revue d'interface entre recherches et pratiques en éducation et formation*. 3-8.

Vasseur, M.-T. et Grandcolas, B. (1997). Comment Se Voient-ils Apprenant la Langue Etrangère ? Comment Se Voient-ils Enseignant la Langue Etrangère ? *Linx Revue des linguistes de l'Université Paris Ouest Nanterre La Défense*, *C.* 1(36), 119-130. Tisset.

Young, D., J. (1999). *Giving Priority to the Language Learner First*. *Affect in Foreign Language and Second Language Learning: A Practical Guide to Creating a Low-Anxiety Classroom Atmosphere.* Boston: McGraw-Hill Education. 106-123, 273 pages.

BIBLIOGRAPHIE

Alan, S. (2005). Fransızca öğrenen Türklerin yaptıkları biçimbilimsel ve sözdizimsel yanlışların çözümlenmesi, Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Alharbi, W. (2023). AI in the Foreign Language Classroom: A Pedagogical Overview of Automated Writing Assistance Tools. *Education Research International*.

Ali, J. K. M., Shamsan, M. A. A., Hezam, T. A., & Mohammed, A. A. Q. (2023). Impact of ChatGPT on learning motivation: Teachers and students' voices. *Journal of English Studies in Arabia Felix, 2*(1), 41–49. https://doi.org/10.56540/jesaf.v2i1.51

Allagui, B. (2023). Chatbot Feedback on students' writing: Typology of comments and effectiveness. In O. Gervasi, B. Murgante, A. M. A. C. Rocha, C. Garau, F. Scorza, Y. Karaca, & C. M. Torre (Eds.), *International conference on computational science and its applications* (pp. 377–384). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-37129-5_31

Anh, N. (2011). La compétence de production écrite dans l'approche par compétences. *VNU Journal Of Foreign Studies, 27*(4). Retrieved from https://js.vnu.edu.vn/FS/article/view/1491.

Aslan, E. (2017). Educational evaluation of design processes of computer programs used in foreign language teaching. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* [Sinop University Social Sciences Journal], 1(2), 149-178.

Aydın, E. (2019) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dijital Hikâye Anlatımının Yaratıcı Yazma Becerisine Etkisi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı, Malatya.

Aydın Yıldız, T. & Yağcı, Ş. Ç. (2023). How can artificial intelligence help to a researcher? Asample of chatgt4 role. *International Journal of Language Academy*, 11 (3), 277-296.

Barrot, J. S. (2023). Using ChatGPT for second language writing: Pitfalls and potentials. *Assessing Writing, 57*, 100745. https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100745

Baskara, F. R. (2023). Integrating ChatGPT into EFL writing instruction: Benefits and challenges. *International Journal of Education and Learning*, *5*(1), 44-55.

Bin-Hady, W.R.A., Al-Kadi, A., Hazaea, A. and Ali, J.K.M. (2023), "Exploring the dimensions of ChatGPT in English language learning: a global perspective", Library Hi Tech, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/LHT-05-2023-0200

Birinci, F. G. (2019). The relationship between information technology self-efficacy beliefs of instructors of Turkish as a foreign language and their use of technology (Unpublished Doctoral Thesis). Hacettepe University, Institute of Turkish Studies, Ankara.

Bok, E., & Cho, Y. (2023). Examining Korean EFL College Students' Experiences and Perceptions of Using ChatGPT as a Writing Revision Tool. *STEM Journal*. https://doi.org/10.16875/stem.2023.24.4.15.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal,* 9(2), 27–40. [CrossRef]

Calp, M. (2010). Özel eğitim alanı olarak Türkçe öğretimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Cooper, G. (2023). Examining science education in ChatGPT: An exploratory study of generative artificial intelligence. *Journal of Science Education and Technology, 32*(3), 444–452. https://doi.org/10.1007/s10956-023-10039-y

Coşkun, E. (2014) Yazma eğitimi. (Editörler) A. Kırkkılıç ve H. Akyol. İlköğretimde Türkçe öğretimi. Dördüncü Baskı. Ankara. Pegem A Yayınları, 49-91.

Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dilde neden zordur? *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 28, 165- 176.

Çakır, Ö. (2003). Yazma öğretiminde süreç yaklaşımına dayalı programın yazılı anlatım becerisini geliştirmedeki rolü: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği. *Dil Dergisi* (122), 31-50. https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/2807/ sayfasından erişilmiştir.

Çınar Yağcı, Ş., & Aydin Yildiz, T.. (2023). ChatGPT, yabancı dil öğrencisinin güvenilir yapay zekâ sohbet arkadaşı mıdır?. *Rumelide Dil Ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, *37*, 1315–1333. https://doi.org/10.29000/rumelide.1407539

Dai, W., Lin, J., Jin, H., Li, T., Tsai, Y., Gašević, D., & Chen, G. (2023). Can Large Language Models Provide Feedback to Students? A Case Study on ChatGPT. *2023 IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT)*, 323-325. https://doi.org/10.1109/ICALT58122.2023.00100.

Dhanya, M. & Alamelu, C. (2019). Factors Influencing the Acquisition of Writing Skills. International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE). 8(7), ISSN: 2278-3075.

Dudeney, G., & Hockly, N. (2007). How to teach English with technology. Harlow, UK: Pearson.

Fafa, C., Gajdosova, F., Horquin, A., Pasquet, A., Perrard, M., Petitmengin, V., Sperandio, C., Dodin, M., Veldeman-Abry, J.(2022) Edito A2, Paris : Didier.

Fitria, T. N. (2023). Artificial intelligence (AI) technology in OpenAI ChatGPT application: A review of ChatGPT in writing English essay. *ELT Forum: Journal of English Language Teaching, 12*(1), 44–58. https://doi.org/10.15294/elt.v12i1.64069

Frye, B. L. (2022). *Should Using an AI Text Generator to Produce Academic Writing Be Plagiarism?* SSRN Scholarly Paper. https://ssrn.com/abstract=4292283

Gao, C. A., Howard, F. M., Markov, N. S., Dyer, E. C., Ramesh, S., Luo, Y., & Pearson, A. T. (2022). Comparing scientific abstracts generated by ChatGPT to original abstracts using an artificial intelligence output detector, plagiarism detector, and blinded human reviewers. *BioRxiv*. https://doi.org/10.1101/2022.12.23.521610

Genç, H. N. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi bağlamında yazım ve noktalama. *Dil Dergisi*, 168 (2), 31-42.

Guo, K., Wang, J., & Chu, S. K. W. (2022). Using chatbots to scaffold EFL students' argumentative writing. *Assessing Writing,* 54, 100666. https://doi.org/10.1016/j.asw.2022.100666

Güneş, F. (2014) Yabancı dil olarak Türkçe yazma öğretimi: Yaklaşım ve modeller., (Editör) A. Şahin. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi (kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler). Birinci Baskı. Ankara. Pegem A Yayınları, 337-361.

Hamilton, M. L., Smith, L., & Worthington, K. (2008). Fitting the methodology with the research: An exploration of narrative, self-study and auto-ethnography. *Studying teacher education*, *4*(1), 17-28.

Hapsari, E. W., & Sukavatee, P.Hd., P.. (2018). Second language writing instruction: A recent practice in Indonesia. *Script Journal: Journal of Linguistics and English Teaching*, *3*(1), 24. https://doi.org/10.24903/sj.v3i1.154)

Hariri, W. (2023). Unlocking the potential of ChatGPT: A comprehensive exploration of its applications, advantages, limitations, and future directions in natural language processing. *arXiv preprint arXiv:2304.02017*.

Heidt, A. (2023). 'Arms race with automation': Professors fret about AI-generated coursework. *Nature*. https://www.nature.com/articles/d41586-023-00204-z

https://sozluk.gov.tr/

Jabotinsky, H. Y., & Sarel, R. (2022). *Co-authoring with an AI? Ethical Dilemmas and Artificial Intelligence*. SSRN Scholarly Paper. https://doi.org/10.2139/ssrn.4303959

Jati, A. Gumawang. (2017). Innovation in ELT (BMP). Tangerang Selatan: Universitas Terbuka.

Jeon, J. (2022). Exploring AI chatbot affordances in the EFL classroom: young learners' experiences and perspectives. *Computer Assisted Language Learning.* https://doi.org/10.1080/09588221.2021.2021241

Jeon, J., & Lee, S. (2023). Large language models in education: A focus on the complementary relationship between human teachers and ChatGPT. *Education and Information Technologies.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11834-1

Julian Enriquez, J. (2018). Natural language processing in artificial intelligence (NLP AI) and natural language processing algorithms relating to grammar as a foreign language.

Karadağ, Ö. ve Maden, S. (2014). Yazma eğitimi: Kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. (Editörler) A. Güzel ve H. Karatay. Türkçe öğretimi el kitabı. İkinci Baskı. Ankara. Pegem A Yayınları, 265-306.

Karimullayevna, N.Y. (2021). Technology For the Development of Writing Skills in Foreign Language. *Eurasian Journal of Learning and Academic Teaching*, *2*, 51–53. Retrieved from https://geniusjournals.org/index.php/ejlat/article/view/110)

Kasneci, E., Sessler, K., Kuchemann, S., Bannert, M., Dementieva, D., Fischer, F., Gasser, U., Groh, G., Gunnemann, S., Hullermeier, E., Krusche, S., Kutyniok, G., Michaeli, T., Nerdel, C., Jurgen, P., Poquet, O., Sailer, M., Schmidt, A., Seidel, T. …, & Kasneci, G. (2023). ChatGPT for good? On opportunities and challenges of large language models for education. *Learning and Individual Differences, 103*, 102274. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2023.102274

King, M. R., & ChatGPT. (2023). A conversation on artificial intelligence, chatbots, and plagiarism in higher education. Cellular and Molecular Bioengineering, 1-2.

Lam, R. (2018). Feedback in writing portfolio assessment. In R. Lam (Ed.), *Portfolio assessment for the teaching and learning of writing* (pp. 59–72). Springer.

Lee, J. Y.(2023) "Can an artificial intelligence chatbot be the author of a scholarly article?," Sci. Ed., vol.10, no. 1, pp. 7–12, Feb. 2023, doi: https://doi.org/10.6087/kcse.292.

Maden, S., Dincel, Ö., & Maden, A. (2015). Türkçeyi yabanci dil olarak öğrenenlerin yazma kaygilari. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, *4*(2).

Mathur, M., & Mahapatra, S. (2022). Impact of ePortfolio assessment as an instructional strategy on students' academic speaking skills: An experimental study. *CALL-EJ, 23*(3), 1–23.

Mensdorff-Pouilly, L., Opatski,S., Petitmengin, V., Pons,S., Sperandio, C., Djimli, H., Julie Veldeman-Abry, J. .(2022) Edito A2, Paris : Didier.

Merriam, S. B. (2009). Qualitative research: A guide to design and implementation. Jossey-Bass.

Mizumoto, A., & Eguchi, M. (2023). Exploring the potential of using an AI language model for automated essay scoring. *Research Methods in Applied Linguistics*. https://doi.org/10.1016/j.rmal.2023.100050

Mustafa, F., & Samad, N. M. A. (2015). Cooperative Integrated Reading and Composition Technique for improving content and organization in writing. *Studies in English Language and Education,* 2(1), 30-45.

Oke, O. & Jamil, D. & Cavus, N. (2023). The Impact Of Artıfıcıal Intellıgence In Foreıgn Language Learnıng Usıng Learnıng Management Systems: A Systematıc Lıterature Revıew. *Information Technologies and Learning Tools*. 95. 215-228. 10.33407/itlt.v95i3.5233.

OpenAI (2023). https://chat.openai.com/ (erişim tarihi: 16.08.2023).

OpenAI. (2015, December 2). Introducing OpenAI. https:// openai.com/blog/introducing-openai/

OpenAI. (2022, November 30). ChatGTP: Optimizing language models for dialogue. https://openai.com/blog/ chatgpt/

OpenAI. (2023). *ChatGPT* (Mar 14 version) [Large language model]. https://chat.openai.com/chat

Özçelik, N. & Çınar Yağcı, Ş.(2023). Yabancı Dil Olarak Fransızcanın Öğretimi/Öğreniminde Yazma Becerisi Geliştirme Bağlamında Yapay Zekâ Kullanımı: ChatGPT Örneği (Özet). SCOFOLA'23 Konferansında Sunulan Bildiri, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak. Erişim adresi: https://scofola.beun.edu.tr/genel/proceeding-book.html

Özçelik, N. & Çınar Yağcı, Ş. (2021). Compétences D'apprentissage Autorégulé des Futurs Enseignants de Français : Cas de l'Unıversıté de Gazi. Editör : Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar VI* içinde (ss. 354-370). Konya

Özçelik, N., & Yağcı, Ş. Ç. (2020). Le Cycle d'Apprentissage 5E dans l'Enseignement/l'Apprentissage du Français Langue Etrangère. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, *8*(4), 389-402.

Özçelik, N. (2006). Analyse des difficultés de l'écrit en français chez les apprenants universitaires turcs. Thèse de doctorat (non publiée), Université de Hacettepe, Institut des Sciences Sociales, Ankara. http://www.gefad.gazi.edu.tr/en/download/article-file/77107

Özçelik, N. (2008). Problèmes de prononciation des étudiants turcs en français, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *34*, .204-218.

Özçelik, N., & Topçu Tecelli, N. (2008). Causes des difficultés de l'écrit en français chez les étudiants Turcs. GÜ, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *28(3),* 99-123. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/77107

Özçelik, N., (2020). Yabancı dil öğretimi/öğreniminde yazma becerisi edinimi. *Current Debates on Social Sciences 5 Human Studies* (pp.84-92), Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Parker, J., Becker, K., & Carroca, C. (2023). ChatGPT for Automated Writing Evaluation in Scholarly Writing Instruction.. *The Journal of nursing education*, 6212, 721-727 . https://doi.org/10.3928/01484834-20231006-02.

Pavlik, J. V. (2023). Collaborating with ChatGPT: Considering the implications of generative artificial intelligence for journalism and media education. *Journalism & Mass Communication Educator*, 107769582211495. https://doi.org/10.1177/10776958221149577

Petrova, M. & Khalil, M. (2020). Artificial Intelıgence in Adaptıve Teaching A Foreign Language. 10.22363/09835-2020-294-304.

Pokkakillath, S., & Suleri, J. (2023). ChatGPT and its impact on education. *Research in Hospitality Management*, 13, 31 - 34. https://doi.org/10.1080/22243534.2023.2239579.

Punar Özçelik, N., & Yangın Ekşi, G. (2024). Cultivating writing skills: The role of ChatGPT as a learning assistant—a case study. *Smart Learning Environments, 11*(10). https://doi.org/10.1186/s40561-024-00296-8

Rudolph, J., Tan, S., & Tan, S. (2023) ChatGPT: Bullshit spewer or the end of traditional assessments in higher education?. *Journal of Applied Learning and Teaching*, 6(1)

Sadikin, I., & Handayani, R.. (2019). *Integrating Technology for Teaching English Writing as A Foreign Language in Indonesian Context*. https://doi.org/10.4108/eai.19-10-2018.2281361

Salah Hussein Aly Wael.(2017). «Le Développement De La Compétence De L'écrit Auxapprenants Du Fle : Besoins Langagiers Etlinguistiques». Studii şi cercetări filologice. Seria Limbi Străine Aplicate 16:151158. https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=615505The Central and Eastern European Online LibraryThe joined archive of hundreds of Central-, East- and South-East-European.

Sever, T. (2014). An investigation into the impact of digital storytelling on the motivation level of students. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Seyidoğlu, H. (2016). Bilimsel araştırma ve yazma el kitabı. Güzem Can Yayınları.

Sherafati, N., & Mahmoudi Largani, F.. (2023). The potentiality of computer-based feedback in fostering EFL learners' writing performance, self-regulation ability, and self-efficacy beliefs. *Journal of Computers in Education*, *10*(1), 27–55. https://doi.org/10.1007/s40692-022-00221-3

Silva, C. A. G. D., Ramos, F. N., de Moraes, R. V., & Santos, E. L. D. (2024). ChatGPT: Challenges and benefits in software programming for higher education. *Sustainability*, *16*(3), 1245.

Singh, A. (2014). Challenges and Issues of Generation Z, IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM), 16 (7). 59-63.

Spanou, S., & Zafiri, M. N. (2019). Teaching reading and writing skills to young learners in English as a foreign language using blogs: A case study. *Journal of Language and Cultural Education*, *7*(2), 1-20.

Susnjak, T. (2022). ChatGPT: The end of online exam integrity? arXiv. https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.09292

Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 1057-1070.

Tipayavaravan, N., Sirichokcharoenkun, Y., & Cao, L. (2023). ChatGPT: A New Tool for English Language Teaching and Learning at Vietnamese High Schools.

Topçu Tecelli, N. et Özçelik, N. (2007). Fransızca dilbilgisi öğreniminde üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları güçlükler : Fransızca ve Türkçede sözdizimsel ve biçimbilimsel farklılıklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *32*, 282- 294.

Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23(2), 461-472.

Urban, M., Dechterenko, F., Lukavsky, J., Hrabalová, V., Svacha, F., Brom, C., & Urban, K. (2023). ChatGPT Improves Creative Problem-Solving Performance in University Students: An Experimental Study. https://doi.org/10.31234/osf.io/9z2tc

Wang, M., & Guo, W. (2023). The potential impact of ChatGPT on education: Using history as a rearview mirror. *ECNU Review Education*. https://doi.org/10.1177/20965311231189826

Wenzlaff, K., & Spaeth, S. (2022). Smarter than Humans? Validating how OpenAI's ChatGPT Model Explains Crowdfunding, Alternative Finance and Community Finance. SSRN Scholarly Paper. https://doi.org/10.2139/ssrn.4302443

Winstone, N., & Carless, D. (2020). *Designing effective feedback processes in higher education*. Routledge.

Wollny, S., Schneider, J., Di Mitri, D., Weidlich, J., Rittberger, M., & Drachsler, H. (2021). Are we there yet?-a systematic literature review on chatbots in education. *Frontiers in artificial intelligence 4*.

Yan, D. (2023). Impact of ChatGPT on learners in a L2 writing practicum: An exploratory investigation. *Education and Information Technologies.* Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11742-4

Yandola, K. (2023). Using The ChatGPT in The Educational Process. *Innovate Pedagogy*. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/57.2.53.

Yeadon, W., Inyang, O.-O., Mizouri, A., Peach, A., & Testrow, C. (2022).The Death of the Short-Form Physics Essay in the Coming AI Revolution (arXiv:2212.11661). *arXiv.* https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.11661

Yoon, S., Miszoglad, E., & Pierce, L. (2023). Evaluation of ChatGPT Feedback on ELL Writers' Coherence and Cohesion. *ArXiv*, abs/2310.06505. https://doi.org/10.48550/arXiv.2310.06505

Yundayani, A., Susilawati, S., & Chairunnisa, C. (2019). Investigating The Effect of Canva On Students'writing Skills. *English Review: Journal of English Education*, *7*(2), 169-176.

Zhai, X. (2022). ChatGPT user experience: Implications for education. https://www.researchgate.net/profile/ Xiaoming-Zhai/publication/366463233_ChatGPT_ User_Experience_Implications_for_Education/ links/63a2817aca6a9d254f8de010/ChatGPT-UserExperience-Implications-for-Education.pdf

Zileli, E. N. (2023). Yabancı dil olarak türkçe öğreniminde ChatGPT örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 42-51.

RÉFÉRENCES

Altun, M. (2004). Türk Atasözleri Üzerine Sentaktik Bir İnceleme. *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 6(21), 79-91.

Arak, H. (2006). İkinci Yabancı Dil Olarak Almancanın Öğrenilmesinde İngilizcenin ve Karşılaştırmalı Dilbilgisinin Rolü. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 205-216.

Bulut, M. (2013). Türkçe Eğitimi ve Öğretiminde Dil ve Kültür Aktarımı Aracı Olarak Atasözleri ve Deyimlerin Önemi. *Electronic Turkish Studies*, 8(13), 559-575.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. et Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (22. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Chevalier, J.-C., Blanche-Benveniste, C., Arrivé, M., et Peytard, J. (1974). *Grammaire Larousse du Français Contemporaine*. Paris : Librairie Larousse.

Conenna, M. (2000). Structure Syntaxique des Proverbes Français et Italiens. *Langages*, 34(139), 27-38.

Cortazzi, M. et Lixian, J. (1999). Cultural Mirrors: Materials and Methods in the EFL Classroom. In E. Hinkel (Ed.), *Culture in Second Language Teaching and Learning* (p. 196-219). Cambridge: Cambridge University Press.

Cuq, J. P., et Gruca, I. (2005). *Cours de Didactique du Français Langue Étrangère et Seconde*. Grenoble : Presses Universitaires de Grenoble.

Çavuş, G. (2005). Kaynak-odaklı ve Erek-odaklı Çeviri Yaklaşımlarında Eşdeğerlik Sorunu. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Delice, H. İ. (2012). Türkçede Fiil Çekimlerine Yeni Bir Bakış. Türk Dil Kurumu, VII. Uluslararası Türk Dili Kurultayı. Ankara: 24-28 Eylül 2012.

Durmuş, O. (2018). Türkçede Aykırı Atasözleri. *Türkbilig*, 36, 29-40.

Göçer, A. (2008). Türkçe Dil Bilgisi Öğretiminde Çözümleme Yönteminin Kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 102-119.

Grevisse, M. (1990). *Précis de Grammaire Française*. Paris : Duculot.

Günday, R. (2015). *Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler ve Multimedya Araç ve Materyalleri*. Ankara: Favori.

Güneş, F. (2013). Dil Bilgisi Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 2(7), 71-92.

Gürçayır, S. (2008). Kuşaktan Foruma Geçiş ve Bilgisayar Atasözleri. *Milli Folklor*, 79, 70-77.

Kocadaş, B. (2005). Kültür ve Medya. *Bilig*, 34, 1-13.

Mieder, B. et Mieder, W. (1977). Tradition and Innovation: Proverbs in Advertising. *Journal of Popular Culture*, 11(2), 308-319.

Mieder, W. (2004). *Proverbs: A handbook*. London: Greenwood Publishing.

Özçelik, N. (2019). Étude Contrastive : Le Français et Le Turc. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 312-329.

Poisson-Quinton, S., Mimran, R., et Mahéo-Le Coadic, M. (2007). *Grammaire Expliquée du Français*. Paris : CLE Internationale.

Seçkin, P. (2017). Toplumsal Yapıdaki Değişimin Göstergesi: Anti-atasözleri. *Milli Folklor*, 29(113), 17-27.

Soydan, E. et Alpaslan, N. (2014). Medyanın Doğal Afetlerdeki İşlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 53-64.

Tahir Gürçağlar, Ş. (2021). *Çevirinin ABC'si* (5. Baskı). İstanbul: Say.

T. Litovkina, A. (2014). Anti-proverbs. In H. Hrisztova-Hotthardt & M. A. Varga (Ed.), *Introduction to Paremiology: A Comprehensive Guide to Proverb Studies* (p. 326- 352). Warsaw-Berlin: De Gruyter Open.

Topçu, N. et Özçelik, N. (2007). Fransızca Dilbilgisi Öğreniminde Üniversite Öğrencilerinin Karşılaştıkları Güçlükler: Fransızca ve Türkçede Sözdizimsel ve Biçimbilimsel Farklılıklar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(32), 282-293.

Usta Tuzcu, Ö. (2018). Turkish Anti-proverbs in Social Media Discourse. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 74, 243-261.

Usta Tuzcu, Ö. (2019a). Türk Anti-atasözleri Üzerine Sentaktik Bir İnceleme. *Journal of Turkish Studies*, 143, 1867-1880.

Usta Tuzcu, Ö. (2019b). Sosyal Medya Söyleminde Türk Anti-atasözleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 1, 243-261.

Ünsal, G. (2019). Haber Dili ve Çevirisi. *International Journal of Language Academy*, 7(2), 40-55.

Vinay, J. P. et Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English: A methodology for translation*. Juan C. Sager & M.-J. Hamel, (Ed.). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Yurtbaşı, M. (2007). *Proverbes Turcs et Français*. İstanbul: Barış Matbaası.

Zafer, C. et Vardarlıer, P. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(2), 355-361.

RESSOURCES INTERNET

Adnan, Z. (2023). Wolverhampton Wanderers ; Evden Irak, Puandan Uzak, *Birgün*, 4 décembre, https://www.birgun.net/makale/wolverhampton-wanderers-evden-irak-puandan-uzak-488238 (Consulté le 4 janvier 2024).

Altaylı, F. (2023a). Soruşturma mı Soruşturmama mı? le 22 décembre, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2023/12/22/sorusturma-mi-sorusturmama-mi (Consulté le 22 février 2024).

Altaylı, F. (2023b). Atalarımız Saçmalamış, 27 décembre, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2023/12/27/atalarimiz-sacmalamis (Consulté le 27 février 2024).

Altaylı, F. (2024a). Aşağı Tükürsen Biden, Yukarı Tükürsen Trump, 27 mars, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2024/03/27/asagi-tukursen-biden-yukari-tukursen-trump (Consulté le 15 avril 2024).

Altaylı, F. (2024b). At Yalanı, Severler İnananı, 23 février, https://fatihaltayli.com.tr/kose-yazisi/2024/02/23/at-yalani-severler-inanani (Consulté le 23 mars 2024).

Bayraktaroğlu, M. (2023). Bilmediğini ve Haddini Bilmeyen Bir Muktedir..., *Korkusuz*, 5 décembre, https://www.korkusuz.com.tr/bilmedigini-ve-haddini-bilmeyen-bir-muktedir-p7264 (Consulté le 5 janvier 2024).

Bayraktaroğlu, M. (2024). Yıllarca İktidarda Kalmayı Başardılar, *Korkusuz*, 22 février, https://www.korkusuz.com.tr/yillarca-iktidarda-kalmayi-basardilar-p9968 (Consulté le 22 avril 2024).

Beki, A. (2023a). Her Karanlık Gecenin Bir Yalancı Şafağı Da Var, *Karar*, 30 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/her-karanlik-gecenin-bir-yalanci-safagi-da-var-1595060?utm_source=gazeteoku&utm_medium=referral (Consulté le 15 mars 2024).

Beki, A. (2023b). Her "Sakallı" Abdüllatif Şener Değildir, *Karar*, 17 juin, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/her-sakalli-abdullatif-sener-degildir-1596753 (Consulté le 15 juillet 2023).

Beki, A. (2023c), İYİ Parti'nin Üst Akla İntihar Saldırısı, *Karar*, 6 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/iyi-partinin-ust-akla-intihar-saldirisi-1598306 (Consulté le 6 mars 2024).

Beki, A. (2023d). MB Başkanı'nın Yıldızı Ne Durumda?, *Karar*, 20 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/mb-baskaninin-yildizi-ne-durumda-1598439 (Consulté le 20 mars 2023).

Beki, A. (2023e). 2024'te Vergiden Yana Sansınız Kaç?, *Karar*, 29 décembre, https://www.karar.com/yazarlar/akif-beki/2024te-vergiden-yana-sansiniz-kac-1598530 (Consulté 10 avril 2024).

Eğin, O. (2024). Bana Font'unu Söyle, *Habertürk*, 6 mars, https://www.haberturk.com/ozel-icerikler/oray-egin/3666804-bana-fontunu-soyle (Consulté le 6 juillet 2024).

Güneş, İ. (2023a). Su uyur, Siyonizm Uyumaz, Star, 29 novembre, https://www.star.com.tr/yazar/su-uyur-siyonizm-uyumaz-yazi-1831205/ (Consulté le 10 décembre 2023).

Güneş, İ. (2023b). Kedi Bile Köşeye Sıkışınca…, *Star*, 8 octobre, https://www.star.com.tr/yazar/kedi-bile-koseye-sikisinca-yazi-1817935/ (Consulté le 15 décembre 2023).

Karatepe, Y. (2023). Bir Kere Yeter Mi?, *Birgün*, 8 décembre, https://www.birgun.net/makale/bir-kere-yeter-mi-489169 (Consulté le 15 mars 2024).

Kırıkkanat, M. G., (2023). Akıl Başta Değil, Belki De Ayaktadır, *Cumhuriyet*, 24 septembre, https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/mine-g-kirikkanat/akil-basta-degil-belki-de-ayaktadir-2122675 (Consulté le 24 octobre 2023).

Koçak, D. (2024). Ağaç Yaşken Eğilir, Peki Ya Bağırsaklar?, *Milliyet*, 28 février, https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/dilara-kocak/agac-yasken-egilir-peki-ya-bagirsaklar-7085241 (Consulté le 15 mai 2024).

Özüak Ü. (2023). Çırağın Fendi, Ustayı Yendi, Hürriyet, 25 novembre, https://www.hurriyet.com.tr/sporarena/yazarlar/unal-ozuak/ciragin-fendi-ustayi-yendi-42366493 (Consulté le 25 décembre 2023).

Sadıkoğlu, M. (2023). Geç Oldu Güç Olmaz, *Korkusuz*, 30 septembre, https://www.korkusuz.com.tr/gec-oldu-guc-olmaz-p36 (Consulté le 30 octobre 2023).

Türk Dil Kurumu (2023). Medya, https://sozluk.gov.tr/ (Consulté le 5 mai 2024).

Wikipédia. (t.y.). Média, https://fr.wikipedia.org/wiki/Média (Consulté le 10 mai 2024).

KAYNAKÇA

Adiguzel, T., Kaya, M., & Cansu, F. (2023). Revolutionizing Education with AI: Exploring the Transformative Potential of Chatgpt. *Contemporary Educational Technology*. https://doi.org/10.30935/cedtech/13152.

Aktaş, E., & Yurt, S. (2017). Effects of Digital Story on Academic Achievement, Learning Motivation and Retention among University Students.. *The International Journal of Higher Education*, 6, 180-196. https://doi.org/10.5430/IJHE.V6N1P180.

Alan, S. V. (2023). Digital Storytelling and Multimedia Tools for Teaching Language and Literature. *Shanlax International Journal of English*, *12*(S1), 110–114. https://doi.org/10.34293/rtdh.v12iS1-Dec.49

Alexander, B. (2011). The New Digital Storytelling: Creating Narratives with New Media. . https://doi.org/10.5860/choice.49-3061.

Allawansah, A. S. & Omar, M. B. C. (2023). The Importance of Digital Stories in the Educational Process . Bulletin of Advanced English Studies, 8 (2), 58-64, 10.31559/BAES2023.8.2.2

Al-Shaye, S. (2021). Digital Storytelling for İmproving Critical Reading Skills, Critical Thinking Skills, and Self-Regulated Learning Skills. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. https://doi.org/10.18844/cjes.v16i4.6074.

Anggoro, K., & Pratiwi, D. (2023). Fostering Self-Assessment in English Learning with a Generative AI Platform: A Case of Quizizz AI. *Studies in Self-Access Learning Journal*. https://doi.org/10.37237/140406.

Asmara, D. S. M., & Kembaren, F. R. B. (2024). Student's Perception Towards the Use of DeepL Translator in Writing Thesis or Journal for English Education Students. *IJLECR (International Journal of Language Education and Cultural Review)*, *10*(1), 117-126. https://doi.org/10.21009/ijlecr.v10i1.47937

Athanasiadis, A. (2024). Digital Storytelling as A Means of Enhancing Students' Digital Literacy in the 21st Century. *International Journal of Educational Innovation, 6*. https://doi.org/10.69685/wodk3796

Bao, Y., & Zhang, Y. (2023, September). Quality Assessment of Machine Translation from Translation Criticism Perspective—A Case Study of Chinese Translation of a Speech by Neural Machine Translator DeepL. In *2023 3rd International Conference on Educational Technology (ICET)* (pp. 57-60). IEEE.

Barret, H. C. (2009). How to Create Simple Digital Stories. Erişim adresi: http://electronicportfolios.org/academy/digitalstorysite/training/workshop-handouts/How%20to%20Create%20Simple%20Digital%20Stories.pdf.

Benabbes, S., & Taleb, H. A. A. (2024). The Effect of Storytelling on the Development of Language and Social Skills in French as a Foreign Language Classrooms. *Heliyon*, *10*(8).

Benmayor R: Digital Storytelling as a Signature Pedagogy for the New Humanities. Arts Humanit High Educ 2008,7(2):188–204. 10.1177/1474022208088648

Bilici, S. (2021). Dijital Öykülemenin Lise Öğrencilerinin Akademik Başarılarına, Eleştirel Düşünme Eğilimlerine, İşbirlikli Düzenleme ve Hikâye Kurgulama Becerilerine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Caporusso, N. (2023). Generative Artificial Intelligence and the Emergence of Creative Displacement Anxiety. *Research Directs in Psychology and Behavior*. https://doi.org/10.53520/rdpb2023.10795.

Celik, I., Dindar, M., Muukkonen, H., & Järvelä, S. (2022). The Promises and Challenges of Artificial İntelligence for Teachers: A Systematic Review of Research. *TechTrends*, *66*(4), 616-630.

Choo, Y. B., Abdullah, T., & Nawi, A. M. (2020). Digital Storytelling vs. Oral Storytelling: An Analysis of the Art of Telling Stories Now And Then. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(5A), 46-50.

Churchill, N. (2020). Development of Students' Digital Literacy Skills through Digital Storytelling with Mobile Devices. *Educational Media International*, 57, 271-284. https://doi.org/10.1080/09523987.2020.1833680.

Demirer, V. (2013). İlköğretimde E-Öyküleme Kullanımı ve Etkileri (Doctoral dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey).

Dickey, E., & Bejarano, A. (2023). A Model for Integrating Generative AI into Course Content Development. *ArXiv*, abs/2308.12276. https://doi.org/10.48550/arXiv.2308.12276.

Dong, Y. (2023). Revolutionizing Academic English Writing Through AI-Powered Pedagogy: Practical Exploration of Teaching Process and Assessment. *Journal of Higher Education Research*, *4*(2), 52.

Eristi, S. D. B. (2014). Effectiveness of Digital Storytelling on Cultural Awareness. *International Journal of Information Communication Technologies and Human Development (IJICTHD)*, *6*(3), 1-12.

Gangan, N. (2014). Blending Creativity and Technology: Digital Storytelling in Education. *International Journal of Science and Research*, *3*(10), 1787-1790.

Gonzalez, C. (2023). Building Human-Like Artificial Agents: A General Cognitive Algorithm for Emulating Human Decision-Making in Dynamic Environments.. *Perspectives on psychological science: a journal of the Association for Psychological Science*, 17456916231196766. https://doi.org/10.1177/17456916231196766.

Grigsby, Y., Theard-Griggs, C., & Lilly, C. (2015). (Re) Claiming Voices: Digital Storytelling and Second Language Learners. *Acta Educationis Generalis*, *5*(1), 60-67.

Hai-Jew, S. (2021). Creating and Advancing Storylines for Learning with Visuals. In *Visual Approaches to Instructional Design, Development, And Deployment*. IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-3946-0.ch003

Hartley, J., & McWilliam, K. (2010, January). Digital Storytelling around the World. In *Proceedings of The 27th National Informatics Conference 2010*. University of Southern Queensland.

Hava, K. (2019). Exploring The Role of Digital Storytelling in Student Motivation and Satisfaction in EFL Education. *Computer Assisted Language Learning*, 34, 958 - 978. https://doi.org/10.1080/09588221.2019.1650071.

Huang, H. C., & Loranc, B. (2023, July). Digital Storytelling in an EFL Telecollaborative Project. In *2023 IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT)* (pp. 198-199). IEEE.

Kaeophanuek, S., Na-Songkhla, J., & Nilsook, P. (2019). A Learning Process Model to Enhance Digital Literacy using Critical Inquiry through Digital Storytelling (CIDST). *Int. J. Emerg. Technol. Learn.*, 14, 22-37. https://doi.org/10.3991/IJET.V14I03.8326.

Kahanurak, S., Dibyamandala, J., & Mangkhang, C. (2023). Digital Storytelling and Intercultural Communicative Competence Through English as a Foreign Language for Multilingual Learners. *Journal of Curriculum and Teaching*, *12*(1), 14-26.

Kamaluddin, M. I., Rasyid, M. W. K., Abqoriyyah, F. H., & Saehu, A. (2024, June). Accuracy Analysis of DeepL: Breakthroughs in Machine Translation Technology. In *Journal of English Education Forum (JEEF)* (Vol. 4, No. 2, pp. 122-126).

Kar, S., Roy, C., Das, M., Mullick, S., & Saha, R. (2023). AI Horizons: Unveiling the Future of Generative Intelligence. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology*. https://doi.org/10.48175/ijarsct-12969.

Kara, Y., & Gulozer, K. (2023). The Effect of English Education with Digital Stories on Self-Efficacy, Achievement, and Opinions of Foreign National Teacher Candidates. *Journal of Education and Future*, (24), 31-43.

Karabacak, M., Ozkara, B., Margetis, K., Wintermark, M., & Bisdas, S. (2023). The Advent of Generative Language Models in Medical Education. *JMIR Medical Education*, 9. https://doi.org/10.2196/48163.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara Nobel Yayıncılık.

Karimova, G., Ishanov, P., Mukanova, S., Odintsova, S., & Aratayeva, A. (2023). The Effects of Using Digital Stories and Media in Foreign Language Teaching. International Journal of Education in Mathematics, Science, and Technology (IJEMST), 11(5), 1113-1130. https://doi.org/10.46328/ijemst.3599

Kasemsap, K. (2017). Digital Storytelling and Digital Literacy: Advanced Issues and Prospects. , 151-171. https://doi.org/10.4018/978-1-5225-2101-3.CH009.

Khanna, D. (2020). Use of Artificial Intelligence in Healthcare and Medicine. . https://doi.org/10.31221/osf.io/eshm9.

Kieler, L. (2010). A Reflection: Trials in Using Digital Storytelling Effectively with The Gifted. Gifted Child Today, 33(3), 48-52.

Lambert, J. (2013). Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community: Routledge. Erişim adresi: https://pdfrock.com/compress-pdf.html?queue_id=6013f3e0421873cc4d8b45be.

Lee, J. (2023). A Case Study on Writing a Self-introduction Letter in University Liberal Education Using ChatGPT. *The Korean Society of Culture and Convergence*. https://doi.org/10.33645/cnc.2023.09.45.09.193.

Lee, S. (2020). The Impact of Using Machine Translation on EFL Students' Writing. *Computer Assisted Language Learning*, 33, 157 - 175. https://doi.org/10.1080/09588221.2018.1553186.

Li, Y. (2023). The Potential Application of ChatGPT in Higher Education Management. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*. https://doi.org/10.54254/2753-7048/25/20230750.

Liao, H., Xiao, H., & Hu, B. (2023). Revolutionizing ESL Teaching with Generative Artificial Intelligence—Take ChatGPT as an Example. *International Journal of New Developments in Education*. https://doi.org/10.25236/ijnde.2023.052008.

Mannion, P., & Liontas, J. I. (2024). Digital Storytelling in Language Education. In *The TESOL Encyclopedia of English Language Teaching*. https://doi.org/10.1002/9781118784235.eelt1040

Masterson, M. (2020). An Exploration of the Potential Role of Digital Technologies for Promoting Learning in Foreign Language Classrooms: Lessons for a Pandemic. *Int. J. Emerg. Technol. Learn.*, 15, 83-96. https://doi.org/10.3991/ijet.v15i14.13297.

Meadows, D. (2003). Digital Storytelling: Research-Based Practice in New Media. Visual communication, 2(2), 189-193.

Michelson, K. (2019). Global Simulation as a Mediating Tool for Teaching and Learning Language and Culture as Discourse. *Foreign Language Annals*. https://doi.org/10.1111/FLAN.12392.

Morra, S. (2013). Steps to Great Digital Storytelling. Edtechteacher. Erişim adresi: https://edtechteacher.org/8-steps-to-great-digital-storytelling-from-samantha-on- edudemic/.

Muller, M., Chilton, L., Kantosalo, A., Martin, C., & Walsh, G. (2022). GenAICHI: Generative AI and HCI. *CHI Conference on Human Factors in Computing Systems Extended Abstracts*. https://doi.org/10.1145/3491101.3503719.

Munajah, R., Sumantri, M. S., & Yufiarti, Y. (2023). The Use of Digital Storytelling to İmprove Students' Writing Skills. *Advances in Mobile Learning Educational Research*, *3*(1), 579-585.

Nam, C. (2017). The Effects of Digital Storytelling on Student Achievement, Social Presence, And Attitude in Online Collaborative Learning Environments. *Interactive Learning Environments*, 25, 412 - 427. https://doi.org/10.1080/10494820.2015.1135173.

Niemi, H., & Multisilta, J. (2016). Digital Storytelling Promoting Twenty-First Century Skills and Student Engagement. *Technology, Pedagogy and Education*, 25, 451-468. https://doi.org/10.1080/1475939X.2015.1074610.

Niu, S., Luo, J., Niemi, H., Li, X., & Lu, Y. (2022). Teachers' and Students' Views of Using an AI-Aided Educational Platform for Supporting Teaching and Learning at Chinese Schools. *Education Sciences*. https://doi.org/10.3390/educsci12120858.

O'Byrne, W. I., Houser, K., Stone, R., & White, M. (2018). Digital Storytelling in Early Childhood: Student Illustrations Shaping Social Interactions. *Frontiers in psychology*, *9*, 1800.

Ohler, J. (2006). The World of Dijital Storytelling, Edicational Leadership, 63(4), 44-47. Erişim adresi: http://www.ascd.org/publications/educational- leadership/dec05/vol63/num04/The-World-of-Digital-Storytelling.aspx

Oskoz, A., & Elola, I. (2016). Digital Stories: Overview. *calico journal*, *33*(2), 157-173.

Özçelik, N. (2015). Learner's Autonomy in Teaching/Learning French as a Second Foreign Language. Hacettepe University Journal of Education, 30(3), 102–115.

Özçelik, N. (2019). Étude Contrastive : Le Français et Le Turc. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 7(4), 312-329.

Özçelik, N., (2020). Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yazma Becerisi Edinimi. *Current Debates on Social Sciences 5 Human Studies* (pp.84-92), Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Paolini, P., & Di Blas, N. (2014). Storytelling for Cultural Heritage. *Innovative Technologies İn Urban Mapping: Built Space And Mental Space*, 33-45.

Pentina Y, Kuznetsova T. On the Possibilities of Digital Storytelling and Reflective Reports in the Formation Of FL Teachers' Narrative Competence. Sci Herald Uzhhorod Univ Ser Phys. 2024;(55):622-631. DOI: 10.54919/physics/55.2024.62lw2 Eslit, E. (2023). Engaging Minds: Transforming Language Learning with Dynamic Digital Storytelling. https://doi.org/10.20944/preprints202305.0996.v1

Pérez-Núñez, A. (2023). Exploring the Potential of Generative AI (ChatGPT) for Foreign Language Instruction: Applications and Challenges. *Hispania*, 106, 355 - 362. https://doi.org/10.1353/hpn.2023.a906568.

Purcell, V. (2013). An Exploration of The Adaptation of The Dimensions of Learning Framework to Promote Thinking Skills in a 21st Century Adult Learning Environment through the Development of Digital Media Narrative. A Case Study. Master of Arts in Digital Media Development in Education. University of Limerik

Putjorn, T., & Putiorn, P. (2023). Augmented Imagination: Exploring Generative AI from the Perspectives of Young Learners. *2023 15th International Conference on Information Technology and Electrical Engineering (ICITEE)*, 353-358. https://doi.org/10.1109/ICITEE59582.2023.10317680.

Pürbudak, A., & Usta, E. (2019). Bellek Destekli Strateji Yöntemiyle Hazırlanmış Dijital Öykünün Yabancı Dil Dersi Tutumuna Etkisi. Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(2), 95-114. DOI: https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2019.05.02.006

Qin, Y. (2019). Machine Learning Based Taxonomy and Analysis of English Learners' Translation Errors. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*. https://doi.org/10.4018/IJCALLT.2019070105.

Raffone, A., & Monti, J. (2019). Becoming Storytellers: Improving ESL Students' Academic Engagement and 21st Century Skills through Interactive Digital Storytelling. International Association for Development of the Information Society.

Rizvi, M. (2023). Exploring The Landscape of Artificial İntelligence in Education: Challenges And Opportunities. *2023 5th International Congress on Human-Computer Interaction, Optimization and Robotic Applications (HORA)*, 01-03. https://doi.org/10.1109/HORA58378.2023.10156773.

Robin, B. (2006). The Educational Uses of Digital Storytelling. Erişim adresi: http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/articles/Educ-Uses-DS.pdf.

Robin, B. (2006). The Educational Uses of Digital Storytelling. In Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, 2006(1), 709-716.

Robin, B. (2006, March). The Educational Uses of Digital Storytelling. In Society for İnformation Technology & Teacher Education İnternational Conference (Pp. 709-716). Association For The Advancement Of Computing İn Education (AACE).

Robin, B. R. (2009). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for The 21st Century Classroom. Theory Into Practice, 47(3), 220-228.

Sahoo, M.(2024). Digital Story Telling in the Kindergarten Level-An Emerging Tool in 21st Century: A Detailed Study. *American Journal of Science and Learning for Development*, *3*(1), 63–68. https://doi.org/10.51699/ajsld.v3i1.3351

Saliuk, B., & Shkola, I. (2022). Digital Storytelling In Teaching English Language to Higher Education Applicants. *Scientific papers of Berdiansk State Pedagogical University Series Pedagogical sciences*. https://doi.org/10.31494/2412-9208-2022-1-2-375-384.

Sarıtepeci, M. (2018). Etkinlik Örnekleriyle Zenginleştirilmiş Eğitimde Teknoloji Uygulamaları. (Ed. N. Önal), Dijital Hikâye Anlatım Araçları, (s. 16-42). Ankara: Pegem Akademi.

Sarıtepeci, M. (2022). Eğitimde Teknoloji Uygulamaları içinde (s. 16-41). (5. Basım). Editör: Nezih Önal. Ankara: Pegem Akademi.

Saxena, P., Saxena, V., Pandey, A., Flato, U., & Shukla, K. (2023). Multiple Aspects of Artificial Intelligence. . https://doi.org/10.60148/muasartificialintelligence.

Simsek, M. R. (2020). Towards Emancipatory L2 Instruction: Exploring Significant Learning Outcomes from Collaborative Digital Storytelling. *International Journal of Educational Methodology*, *6*(3), 555-569.

Sivapalaratnam, S. (2019). Artificial Intelligence and Machine Learning in Haematology. *British Journal of Haematology*, 185. https://doi.org/10.1111/bjh.15774.

Sunitha, D., , B., & Gunavardhan, E. (2023). Artificial Intelligence Based Smart Education System. *2023 4th International Conference on Electronics and Sustainable Communication Systems (ICESC)*, 1346-1350. https://doi.org/10.1109/ICESC57686.2023.10193720.

Tan, K. H., Ngoi, S., Yunos, N., Alias, J., & Mat, N. (2024). Tales in Tech: Understanding Educational Impact And Challenges Of Digital Storytelling. *Conhecimento & Diversidade*, *16*(42), 617-642.

Topçu, N., & Özçelik, N. (2007). Fransızca Dilbilgisi Öğreniminde Üniversite Öğrencilerinin Karşılaştıkları Güçlükler: Fransızca ve Türkçede Sözdizimsel ve Biçimbilimsel Farklılıklar. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(32), 282-293.

Tyler, C., & Moore, S. (2024). Storytelling to Ignite Learning. *Germanic Philology. Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*, (848), 149-161.

Uslu, A., & Uslu, N. (2021). Improving Primary School Students' Creative Writing and Social-Emotional Learning Skills through Collaborative Digital Storytelling. *Acta Educationis Generalis*, 11, 1 - 18. https://doi.org/10.2478/atd-2021-0009.

Vall, R., & Araya, F. (2023). Exploring the Benefits and Challenges of AI-Language Learning Tools. *International Journal of Social Sciences and Humanities Invention*. https://doi.org/10.18535/ijsshi/v10i01.02.

Vartiainen, H., & Tedre, M. (2023). Using Artificial Intelligence in Craft Education: Crafting with Text-to-Image Generative Models. *Digital Creativity*, 34, 1 - 21. https://doi.org/10.1080/14626268.2023.2174557.

Vittorini, P., Menini, S., & Tonelli, S. (2020). An AI-Based System for Formative and Summative Assessment in Data Science Courses. *International Journal of Artificial Intelligence in Education*, 31, 159 - 185. https://doi.org/10.1007/s40593-020-00230-2.

Wan, Y. (2023). Web-Based Digital Storytelling (Dst) For Elementary School Students. *Jurnal Humaniora Teknologi*, *9*(1).

Wawro, L. (2012). Digital Storytelling. Children & Libraries, 10(1), 50-52.

Xiao, Y., & Zhi, Y. (2023). An Exploratory Study of EFL Learners' Use of ChatGPT for Language Learning Tasks: Experience and Perceptions. *Languages*. https://doi.org/10.3390/languages8030212.

Yalçın P., & Çınar Yağcı Ş., (2024). Fransız Kültür Edincinin Kazandırılmasında Yapay Zekâ Rehber Olabilir Mi? Bing Chat AI Örneği. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science, 14(2), 308-327. https://doi.org/10.5961/higheredusci.1402198

Yıldırım, İ. (2022). Temel Tasarım Eğitimi ve Güncel Öğrenme Ortamlarında Dijital Öyküleme Yöntemi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Zhi, Q., Ottley, A., & Metoyer, R. (2019). Linking and Layout: Exploring the Integration of Text and Visualization in Storytelling. *Computer Graphics Forum*, 38. https://doi.org/10.1111/cgf.13719.

KAYNAKÇA

Akıllılar, T. (2013). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğreniminde Üstbilişsel Farkındalık. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Özel Sayı, ss.275-285. http://sosyaldergi.usak.edu.tr/Makaleler/131151940_ozel_say%c4%b1_16.

Akpınar Dellal, N. (2003). "Pädagogisch-orientierte Reformbemühungen im Fremdsprachenunterricht", in, Gündoğdu, Mehmet / Ülkü, Candan (Hrsg.) *Germanistische Untersuchungenaustürkischer Perpektive,* "Festschriftfür Prof. Dr. Vural Ülkü zum 65. Geburtstag, Shaker Verlag, Aachen.

Akpınar Dellal, N.& Bora Günak, D. (2009). İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenen Öğrencilerin, Birinci Yabancı Dil İngilizceye Bağlı Öğrenme Stratejileri. *Dil Dergisi*, Sayı: 145. ss.64-85. http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/1601/17274.

Aycan, A.& Bür, B. (2013). Birinci Yabancı Dil Olarak Öğrenilen İngilizce'nin İkinci Yabancı Dil Fransızca'nın Öğrenim Sürecine Etkisi. *Turkish Studies* - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/10 Fall 2013, p. 193-207.

Budin, G. (2016). Berufsziel Übersetzen und Dolmetschen M. Kadrić ve K. Kaindl (Ed.), Arbeiten in der Sprachindustrie (s.182-200). *Tübingen*: A. Francke Verlag.

Can, E. & Işık Can, C. (2014). Türkiye'de İkinci Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 43-63.

Ceylan, S. (2013). Les Emprunts Au Français Dans Le Vocabulaire Turc Et Leurs Rôles Dans L'apprentissage Du Français Langue Etrangère.Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Çetinkaya, S. (2015). İki Dillilik ve Çeviri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.

Demirkan, C. (2008). ''Yabancı Dil Öğreniminin Bireylerin Sosyal Yaşamına Etkisi: Isparta'da Öğretmenler Üzerine Bir Araştırma'', Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirkan, D. & Toprak, D. (2022). Çeviriye kültürel ve hermeneutik bir yaklaşım. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (29), 1158-1170. DOI: 10.29000/rumelide.1164922.

Filazi, E. (2021). Dil Endüstrisi ve Çevirmenlik Mesleği: Çeviribilim Bölümü Lisans Öğrencilerine bir Anket Uygulaması. *İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi* - Istanbul University Journal of Translation Studies, 14, 63-87. https://doi.org/10.26650/iujts.2021.14.0004

Kıcır, B. (2019) Bir Profesyonel Meslek Olarak Çevirmenlik ve Çevirmenlerin Mesleğe Yönelik Tutumları. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık, Kültür, Spor Dairesi Başkanlığı*. Cilt 10, Sayı 1, Sayfa: 1-23 January 2019, Volume 10, Number 1, Page: 1-23 P-ISSN: 2146-0000 E-ISSN: 2146-7854

Lefèvere, A. (1992). Translating literature: practice and theory in a comparative literature context. *America: Modern Language Association of America.*

Okyayuz, A. Ş. (2022). Çok dillilik ve çeviri: Görsel-işitsel ürünlerin kültürlerarası çevirisi odağında bir araştırma. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 1304-1320. DOI: 10.29000/rumelide.1192530.

ÖSYM (2020). Ölçme, Seçme ve Yerelleştirme Merkezi. Erişim adresi: https://www.osym.gov.tr/TR,19226/2020-yuksekogretim-kurumlari-sinavi-yks-kilavuzu.html.(Ekim, 2024'de erişilmiştir.)

Özçelik, N. (2012) "Analyse Comparative Des Erreurs Dues Aux Divergences Syntaxiques Entre L'anglais Et Le Français" *Çukurova University Faculty of Education Journal* Vol: 41 No: 2 Page: 113-121 http://egitim.cu.edu.tr/efdergi

Schmitt, P. A. ve Gerstmeyer, L. ve Müller, S. (Ed.). (2016). Übersetzer und Dolmetscher – Eine Internationale Umfrage zur Berufspraxis, Berlin: BDÜ Fachverlag.

Whorf, B (1956). Language, Thought, and Reality: Selected Writings of Benjamin Lee Whorf. J. Carroll (eds.). Londra: *MIT Press*

REFERENCES

Anderson, S., & Rivera, M. (2020). Technology integration in modern classrooms: The role of interactive platforms. *Journal of Educational Technology, 15*(2), 130-148.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77-101.

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Erlbaum.

Council of Europe. (2018). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge University Press.

Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition.* Lawrence Erlbaum.

Garcia, L. (2022). The role of interactive learning tools in language retention. *Educational Research Quarterly, 19*(4), 201-223.

Godwin-Jones, R. (2018). Using technology in language education. *Language Learning and Technology, 22*(1), 1-8.

Mayer, R. (2014). *Multimedia learning: Cognitive and instructional approaches.* Cambridge University Press.

Nation, P. (2013). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.

Smith, R. (2020). The impact of video-based learning on language proficiency. *Journal of Language and Technology, 18*(2), 89-102.

Vandergrift, L., & Goh, C. (2012). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in action*. Routledge.

REFERENCES

Aksan, D. (1990). *Language in All Aspects, Linguistics with Its Main Lines.* Turkish Historical Society Press, Ankara.

Aktas, T., (2004). Communicative Competence in Foreign Language Teaching. *Journal of Selçuk University Institute of Social Sciences,* Issue 12, 45-57.

Budak, Y. (1992). *The Place of Communicative Approach in Foreign Language Education Program* (Unpublished Master's Thesis). Hacettepe University, Ankara.

Byram, M. (1997). Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters.

Demircan, Ö. (1990). *Methods of Foreign Language Teaching.* Can Offset, 1st Edition, Istanbul.

Demirel, Ö., (1990). *Foreign Language Teaching, Principles, Methods, Techniques.* Usem Publications, Ankara.

Günay, V.D., (2004). *Language and Communication.* Multilingual Publishing, Istanbul.

Gür, Ö., (2004). *Teaching German as a Foreign Language to Adults in Turkey within the Framework of European Common Criteria* (Published Master's Thesis). Istanbul University, Istanbul.

Kayaalp, İ., (1998). *Communication and Language.* Diyanet Foundation Publications, Ankara.

Kılıç, V., (2002). *Functions of Language and Communication.* Papatya Publishing, Istanbul.

Özkan, M., (2008). *Human Communication and Language.* 3F Publishing, Istanbul.

Peçenek, D. (1997). *Teaching Techniques in Communicative Approach* (Unpublished Master's Thesis). Ankara University, Ankara.

Richards, J.C., and Rodgers, T. S. (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching.* Cambridge University Press, Cambridge.

Sert, N. (2001). Communicative Competence and Language Proficiency in the Context of Foreign Language Teaching, *Journal of Hacettepe University Faculty of Education*, Issue 21.

Ünalan, Ş., (2004). *Language and Culture.* Nobel Publishing Distribution, Ankara.

Editör:
Doç. Dr. Hanife Doğan

Fizyoterapi ve Rehabilitasyon

Alanında Uluslararası Araştırmalar -I

EĞİTİM
yayınevi

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Doç. Dr. Hanife Doğan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-7405-92-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Doç. Dr. Hanife Doğan
VI+178 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-7405-92-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

6. KAYNAKÇA

Acar, Y., & İlçin, N. (2021). Romatizmal hastalıklarda yoga. Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12(1), 95-102.

Alda M, Luciano JV, Andrés E, Serrano-Blanco A, Rodero B, del Hoyo YL et al. (2011) Effectiveness of cognitive behaviour therapy for the treatment of catastrophisation in patients with fibromyalgia: a randomised controlled trial. Arthritis Res Ther, 13(5):R173

Álvarez-Gallardo, I. C., Bidonde, J., Busch, A., Westby, M., Kenny, G. P., Delgado-Fernández, M., et al. (2019). Therapeutic validity of exercise interventions in the management of fibromyalgia. Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 59(5), 828–838. https://doi.org/10.23736/s0022-4707.18.08897-7

Augière, T., Metral, M., Simoneau, M., & Mercier, C. (2024). Preserved tactile distance estimation despite body representation distortions in individuals with fibromyalgia. Frontiers in Pain Research (Lausanne, Switzerland), 5, 1414927. https://doi.org/10.3389/fpain.2024.1414927

Aydoğan Baykara, R. (2022). Fibromyalji sendromunda kinezyofobi: Obezite, ağrı şiddeti, yüksek hastalık aktivitesi ilişkisi. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 24(1), 128-135. https://doi.org/10.24938/kutfd.1025242

Bircan, G., Elagöz, H., Öney, B., & Koçak, B. (2022). Fibromiyaljide Güncel Beslenme Yaklaşimlari. Atlas Journal of Medicine, 2(5), 28-39.

Bostancı, F., Karadağ, A., & Doğan, H. O. (2021). Non-farmakolojik kombine tedavi yöntemlerinin fibromiyaljili hastalarda serum beta-endorfin düzeyi, ağrı, depresyon, uyku kalitesi ve fonksiyonel durum üzerine etkisi. Genel Tıp Dergisi, 31(4), 354-359.

Brennan, D., Tindall, L., Theodoros, D., Brown, J., Campbell, M., Christiana, D., Smith, D., Cason, J., & Lee, J. (2010). A blueprint for telerehabilitation guidelines. International Journal of Telerehabilitation, 2, 31–34.

Camargo, L., Pacheco-Barrios, K., Marques, L. M., Caumo, W., & Fregni, F. (2024). Adaptive and compensatory neural signatures in fibromyalgia: An analysis of resting-state and stimulus-evoked EEG oscillations. Biomedicines, 12(7), 1428. https://doi.org/10.3390/biomedicines12071428

Cihan, E., Dilara Durmaz, E., Arca, M., & Sahbaz Pirincci, C. (2024). Comparing relationships between pain coping levels and pain, functional capacity, and disability among patients with fibromyalgia and healthy controls. Perceptual and Motor Skills. Advance online publication. https://doi.org/10.1177/00315125241272677

Coşkun, N. C. (2015). Fibromiyalji sendromunda klinik, tanı, ayırıcı tanı. Turkiye Klinikleri Physical Medicine Rehabilitation-Special Topics, 8*(3), 15-21.

Contreras, C. M., Metzger, G. A., Beane, J. D., Dedhia, P. H., Ejaz, A., & Pawlik, T. M. (2020). Telemedicine: Patient-provider clinical engagement during the COVID-19 pandemic and beyond. Journal of Gastrointestinal Surgery, 24*, 1692–1697.

Demiray, C., & Alpözgen, A. Z. (2022). Fibromiyalji sendromunda tamamlayıcı tedaviler. Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi, 4(1), 49-56.

Demirhan, F., Akbaba, Y. A., & Taştekin, N. (2021). COVID-19 pandemisi nedeniyle evlerinde sosyal izolasyon yaşayan ve daha önce fibromyalji sendromu tanısı almış bireylere uygulanan tele-rehabilitasyonun etkinliğinin araştırılması. Osmangazi Tıp Dergisi, 43(3), 247-257.

Estévez-López, F., Maestre-Cascales, C., Russell, D., Álvarez-Gallardo, I. C., Rodriguez-Ayllon, M., Hughes, C. M., et al. (2021). Effectiveness of exercise on fatigue and sleep quality in fibromyalgia: A systematic review and meta-analysis of randomized trials. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation, 102(4), 752–761. https://doi.org/10.1016/j.apmr.2020.06.019

Gutiérrez-Hermoso, L., Écija, C., Catalá, P., Peñacoba, C., & Estevez-López, F. (2024). Promoting walking as a self-care strategy in women with fibromyalgia: A cross-sectional study using accelerometers. Clinical Rheumatology. Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s10067-024-07065-5

Han, T., Xi, R., Wang, J., Yan, H., & Li, L. (2024). Adherence to ACSM exercise guidelines and its influence on fibromyalgia treatment outcomes: A meta-analysis of randomized controlled trials. Frontiers in Physiology, 15, 1413038. https://doi.org/10.3389/fphys.2024.1413038

Hassett AL, Gevirtz RN. Nonpharmacologic treatment for fibromyalgia: patient education, cognitive-behavioral therapy, relaxation techniques, and complementary and alternative medicine. Rheum Dis Clin North Am 2009;35:393-407

Kösehasanoğulları, M., & Yılmaz, N. (2018). Fibromiyalji sendromu ve nöropatik ağrı. Ege Tıp Bilimleri Dergisi, 1(1), 26-31.

Lawson K. Treatment options and patient perspectives in the management of fibromyalgia: future trends. Neuropsychiatr Dis Treat 2008;4:1059-71.

Lima, D., Pacheco-Barrios, K., Slawka, E., Camargo, L., Castelo-Branco, L., Cardenas-Rojas, A., Neto, M. S., & Fregni, F. (2023). The role of symptoms severity, heart rate, and central sensitization for predicting sleep quality in patients with fibromyalgia. Pain Medicine, 24(11), 1153–1160. https://doi.org/10.1093/pm/pnad076

Liu, A., Wang, J., Jin, T., Jiang, Z., Huang, S., Li, S., Ying, Z., & Jiang, H. (2024). Identifying the genetic association between the cerebral cortex and fibromyalgia. Cerebral Cortex (New York, N.Y.: 1991), 34(8), bhae318. https://doi.org/10.1093/cercor/bhae318

Marcus, D. A., & Deodhar, A. (2010). Fibromyalgia: A practical clinical guide. Springer Science & Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1609-9

Moawd, S. A., Abdelhalim, E. H. N., & Ibrahim, A. M. (2024). A comparison between the effects of vibration exercise and needle therapy on fibromyalgia symptoms and well-being in community-dwelling older adults: A randomized control study. Geriatric Nursing (New York, N.Y.), 59*, 485–490. https://doi.org/10.1016/j.gerinurse.2024.07.040

Nazlıkul, H. (2014). Fibromiyalji sendromu. Bilimsel Tamamlayıcı Tıp Regülasyon ve Nöral Terapi Dergisi, 8(2), 1-9.

Pehlevan, S. (2019). Fibromiyaljide güncel ilaç tedavisi. Ege Tıp Dergisi, 43-47.

Rodríguez-Almagro, D., Del Moral-García, M. D. C., López-Ruiz, M. D. C., Cortés-Pérez, I., Obrero-Gaitán, E., & Lomas-Vega, R. (2023). Optimal dose and type of exercise to reduce pain, anxiety and increase quality of life in patients with fibromyalgia: A systematic review with meta-analysis. Frontiers in Physiology, 14, 1170621. https://doi.org/10.3389/fphys.2023.1170621

Sharma, M., Kaur, G., Rajput, P., Sharma, S., & Kalia, V. (2024). Letter to Editor: Effectiveness of land- and water-based exercise on fatigue and sleep quality in women with fibromyalgia: The al-Andalus quasi-experimental study. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation. Advance online publication. https://doi.org/10.1016/j.apmr.2024.05.035

Sindel, D., Saral, İ., & Esmaeilzadeh, S. (2012). Fibromiyalji Sendromunda Uygulanan Tedavi Yöntemleri. Journal of Physical Medicine & Rehabilitation Sciences.

Tan, L., Cicuttini, F. M., Fairley, J., Romero, L., Estee, M., Hussain, S. M., et al. (2022). Does aerobic exercise affect pain sensitisation in individuals with musculoskeletal pain? A systematic review. BMC Musculoskeletal Disorders, 23(1), 113. https://doi.org/10.1186/s12891-022-05047-9

Tezcan, R. E. K., & Alkar, Ö. Y. (2022). Fibromiyalji ile ilişkili psikolojik faktörler ve psikolojik müdahale alanları. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 14(2), 221-234.

Topbas, M., Cakirbay, H., Gulec, H., Akgol, E., Ak, I., & Can, G. (2005). The prevalence of fibromyalgia in women aged 20-64 in Turkey. Scandinavian journal of rheumatology, 34(2), 140–144.

Valim, V., Natour, J., Xiao, Y., Pereira, A. F., Lopes, B. B., Pollak, D. F., et al. (2013). Effects of physical exercise on serum levels of serotonin and its metabolite in fibromyalgia: A randomized pilot study. Revista Brasileira de Reumatologia, 53(6), 538–541. https://doi.org/10.1016/j.rbr.2013.02.001

Vassão, P. G., Credidio, B. M., Balão, A. B., Santos, T. I. R., Carvalho, C., Ribeiro, D. A., Parisi, J. R., Franco, F. S., Laakso, E. L., Avila, M. A., & Renno, A. C. M. (2024). Effects of photobiomodulation and aerobic exercise on the level of pain and quality of life in women with fibromyalgia. Lasers in Medical Science, 39*(1), 189. https://doi.org/10.1007/s10103-024-04126-8

Wolfe, F., Clauw, D. J., Fitzcharles, M. A., Goldenberg, D. L., Katz, R. S., Mease, P., ... & Yunus, M. B. (2010). The American College of Rheumatology preliminary diagnostic criteria for fibromyalgia and measurement of symptom severity. Arthritis care & research, 62(5), 600-610.

Wolfe, F., Clauw, D. J., Fitzcharles, M. A., Goldenberg, D. L., Häuser, W., Katz, R. L., Mease, P. J., Russell, A. S., Russell, I. J., & Walitt, B. (2016). Revisions to the 2010/2011 fibromyalgia diagnostic criteria. Seminars in Arthritis and Rheumatism, 46(3), 319–329. https://doi.org/10.1016/j.semarthrit.2016.08.012

Zhang, K. D., Wang, L. Y., Zhang, Z. H., Zhang, D. X., Lin, X. W., Meng, T., et al. (2022). Effect of exercise interventions on health-related quality of life in patients with fibromyalgia syndrome: A systematic review and network meta-analysis. Journal of Pain Research, 15, 3639–3656. https://doi.org/10.2147/jpr.S384215

KAYNAKÇA

Abo, S., Ritchie, D., Denehy, L., Panek-Hudson, Y., Irving, L., Granger, C. (2018). A hospital and home-based exercise program to address functional decline in people following allogeneic stem cell transplantation. Support Care Cancer, 26(6), 1727-1736.

Baker, F., Zabora, J., Polland, A. ve Wingard, J. (1999). Reintegration after bone marrow transplantation. Cancer Pract, 7(4), 190–197.

Baker, K.S., Ness, K.K., Weisdorf, D., Francisco,L., Sun, C.L., Forman, S. ve Bhatia, S. (2010). Late effects in survivors of acute leukemia treated with hematopoietic cell transplantation: a report from the bone marrow transplant Survivor study. Leukemia, 24(12), 2039–2047.

Barğı, G., Güçlü, M. B., Arıbaş, Z., Akı, Ş.Z., Sucak, G.T. (2016). Inspiratory muscle training in allogeneic hematopoietic stem cell transplantation recipients: a randomized controlled trial. Support Care Cancer, 24(2), 647-659.

Baumann, F. T., Zopf, E. M., Nykamp, E., Kraut, L., Schüle, K., Elter, T., Fauser, A. A., Bloch, W. (2011). Physical activity for patients undergoing an allogeneic hematopoietic stem cell transplantation: benefits of a moderate exercise intervention. Eur J Haematol, 87(2), 148-156.

Bom, E. A., Souza, C.V. d., Thiesen, R. A. d. S., Miranda, E. C. M., Souza, C. A. (2012). Evaluation of respiratory conditions in early phase of hematopoietic stem cell transplantation. Rev Bras Hematol Hemoter, 34(3), 188-192.

Campbell, K. L., Winters-Stone, K. M., Wiskemann, J., et al. (2019). Exercise guidelines for cancer survivors: Consensus statement from International Multidisciplinary Roundtable. *Medicine and Science in Sports and Exercise, 51*(12), 2375–2390.

Copelan, E. A. (2006). Hematopoietic stem-cell transplantation. N Engl J Med, 354(17), 1813-1826.

Cunningham, B. A., Morris, G., Cheney, C. L., Buergel, N., Aker, S. N. ve Lenssen, P. (1986) Effects of resistive exercise on skeletal muscle in marrow transplant recipients receiving total parenteral nutrition. JPEN J Parenter Enteral Nutr, 10(6), 558–563.

Dimeo, F., Bertz, H., Finke, J., Fetscher, S., Mertelsmann, R., Keul, J. (1996). An aerobic exercise program for patients with haematological malignancies after bone marrow transplantation. Bone Marrow Transplant, 18(6), 1157-1160.

Dimeo, F., Fetscher, S., Lange, W., Mertelsmann, R., Keul, J. (1997). Effects of aerobic exercise on the physical performance and incidence of treatment-related complications after high-dose chemotherapy. Blood, 1997, 90(9), 3390-3394.

de Boer, A. G., Taskila, T., Ojajarvi, A., van Dijk, F. J., Verbeek, J.H. (2009). Cancer survivors and unemployment: a meta-analysis and meta-regression. JAMA, 301(7), 753-762.

Gleeson, M., Bishop, N. C., Stensel, D. J., Lindley, M. R., Mastana, S. S., Nimmo, M. A. (2011). The anti-inflammatory effects of exercise: mechanisms and implications for the prevention and treatment of disease. Nature Rev Immunol, 11(9), 607-615.

Godara, A., Siddiqui, N. S., Munigala, S., Dhawan, R., Kansagra, A. J., Rapoport, A. P., ... & Dahiya, S. (2021). Length of stay and hospital costs for patients undergoing allogeneic stem-cell transplantation. JCO Oncology Practice, *17*(3), e355-e368.

Hacker, E.D., Larson, J., Kujath, A., Peace, D., Rondelli, D., Gaston, L. (2011). Strength training following hematopoietic stem cell transplantation. Cancer Nurs, 34(3), 238-249.

Hacker, E. D., Collins, E., Park, C., Peters, T., Patel, P., Rondelli, D. (2017) Strength training to enhance early recovery after hematopoietic stem cell transplantation. Biol Blood Marrow Transplant, 23(4), 659-669.

Hatzimichael, E., ve Tuthill, M. (2010). Hematopoietic stem cell transplantation. In *Stem Cells and Cloning: Advances and Applications* (pp. 105–117).

Jarden, M., Baadsgaard, M. T., Hovgaard, D. J., Boesen, E., Adamsen, L. (2009). A randomized trial on the effect of a multimodal intervention on physical capacity, functional performance and quality of life in adult patients undergoing allogeneic SCT. Bone Marrow Transplant, 43(9), 725-737.

Jarden, M., Nelausen, K., Hovgaard, D., Boesen, E., Adamsen, L. (2009). The effect of a multimodal intervention on treatment-related symptoms in patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: a randomized controlled trial. J Pain Symptom Manage, 38(2), 174–190.

Keser, İ., Sahika, Z. A., Suyanı, E., Sucak, A. G. T. (2013). 60-65 yaş arası hastalarda fizyoterapinin otolog hematopoietik kök hücre nakli sonrası transfüzyon sayıları üzerine etkileri. Turk J Physiother Rehab, 24(1), 42-46.

Kim, S. D. ve Kim, H. S. (2006). A series of bed exercises to improve lymphocyte count in allogeneic bone marrow transplantation patients. Eur J Cancer Care, 15(5), 453-457.

Kovalszki, A., Schumaker, G.L., Klein, A., Terrin, N., White, A.C. (2008). Reduced respiratory and skeletal muscle strength in survivors of sibling or unrelated donor hematopoietic stem cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 41(11), 965–969.

Körbling, M. ve Fliedner, T. M. (1996). The evolution of clinical peripheral blood stem cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 17(5), 675-678.

Liang, Y., Zhou, M., Wang, F. ve Wu, Z. (2018). Exercise for physical fitness, fatigue and quality of life of patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: a meta-analysis of randomized controlled trials. Jpn J Clin Oncol, 48(12), 1046-1057.

Lumeng, C. N., Bodzin, J. L. ve Saltiel, A. R. (2007). Obesity induces a phenotypic switch in adipose tissue macrophage polarization. J Clin Invest, 117(1), 175-184.

Maltser, S., Cristian, A., Silver, J. K., et al. (2018). A focused review of safety considerations in cancer rehabilitation. PM&R, *9*(1), 1–25.

Meyer-Schwickerath, C., Köppel, M., Kühl, R., Rivera, J. B., Tsiouris, A., Huber, G., & Wiskemann, J. (2022). Health care professionals' understanding of contraindications for physical activity advice in the setting of stem cell transplantation. Supportive Care in Cancer, *30*(11), 9151-9161.

Mohammed, J., Aljurf, M., Althumayri, A., Almansour, M., Alghamdi, A., Hamidieh, A.A., et al. (2019). Physical Therapy Pathway and Protocol for patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: Recommendations from The Eastern Mediterranean Blood and Marrow Transplantation (EMBMT) Group. Hematol Oncology Stem Cell Ther, 12(3), 127-132.

Morales Rodríguez, E., Lorenzo Calvo, J., Granado-Peinado, M., Pérez-Bilbao, T., San Juan, A. F. (2022). Effects of exercise programs on psychoemotional and quality-of-life factors in adult patients with cancer and hematopoietic stem cell transplantation or bone marrow transplantation: a systematic review. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(23), 15896.

Morishita, S., Kaida, K., Yamauchi, S., Wakasugi, T., Ikegame, K., Kodama, N., Ogawa, H., Domen, K. (2015). Early-phase differences in health-related quality of life, psychological status, and physical function between human leucocyte antigen-haploidentical and other allogeneic haematopoietic stem cell transplantation recipients. Eur J Oncol Nurs, 19(5), 443-450.

Niederwieser, D., Baldomero, H., Szer, J., Gratwohl, M., Aljurf, M., Atsuta, Y., Bouzas, L. F., Confer, D., Greinix, H., Horowitz, M., Lida, M., Lipton, J., Mohty, M., Novitzky, N., Nunez, J., Passweg, J., Pasquini, M. C., Kodera, Y., Apperley, J., Seber, A. ve Gratwohl, A. (2016). Hematopoietic stem cell transplantation activity worldwide in 2012 and a SWOT analysis of the Worldwide Network for Blood and Marrow Transplantation Group including the global survey. Bone Marrow Transplant, 51(6), 778-785.

Pedersen, B. K. ve Hoffman-Goetz, L. (2000). Exercise and the immune system: regulation, integration, and adaptation. Physiological reviews, 80(3), 1055-1081.

Persoon, S., Kersten, M. J., van der Weiden, K., Buffart, L. M., Nollet, F., Brug, J. ve Chinapaw, M. J. M. (2013). Effects of exercise in patients treated with stem cell transplantation for a hematologic malignancy: a systematic review and meta-analysis. Cancer Treat Rev, 39(6), 682-690.

Pidala, J., Anasetti, C., ve Jim, H. (2009). Health-related quality of life following haematopoietic cell transplantation: patient education, evaluation and intervention. Br J Haematol, 148(3), 373–385.

Rhind, S. G., Shek, P. N., Shinkai, S., Shephard, R. J. (1996) Effects of moderate endurance exercise and training on in vitro lymphocyte proliferation, interleukin-2 (IL-2) production, and IL-2 receptor expression. Eur J Appl Physiol Occup Physiol, 74, 348–360.

Steensberg, A., Fischer, C.P., Keller, C., Møller, K., Pedersen, B.K. (2003). IL-6 enhances plasma IL-1ra, IL-10, and cortisol in humans. Am J Physiol Endocrinol Metab, 285(2), 433-437.

Wagner, L. I., Sweet, J., Butt, Z., Lai, J-s., Cella, D. (2009). Measuring patient self-reported cognitive function: development of the functional assessment of cancer therapy-cognitive function instrument. J Support Oncol, 7(6), 32-39.

Wingard, J. R., Majhail, N.S., Brazauskas, R., Wang, Z., Sobocinski, K.A., Jacobsohn, D., Sorror, M. L., Horowitz, M. M., Bolwell, B., Rizzo, J. D., ve Socié, G. (2011). Long-term survival and late deaths after allogeneic hematopoietic cell transplantation. J Clin Oncol, 2011, 29(16), 2230-2239.

Winningham, M. L., MacVicar, M. G., ve Burke, C. A. (1986). Exercise for cancer patients: Guidelines and precautions. Physician and Sportsmedicine, *14*(5), 125–134.

Wiskemann, J. ve Huber, G. (2008). Physical exercise as adjuvant therapy for patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 41(4), 321-329.

Wiskemann, J., Dreger, P., Schwerdtfeger, R., Bondong, A., Huber, G., Kleindienst, N., Cornelia, M. U., Martin, B. (2011). Effects of a partly self-administered exercise program before, during, and after allogeneic stem cell transplantation. Blood, 117(9), 2604-2613.

Wiskemann, J., Kleindienst, N., Kuehl, R., Dreger, P., Schwerdtfeger, R., Bohus, M. (2015). Effects of physical exercise on survival after allogeneic stem cell transplantation. Int J Cancer, 137(11), 2749-2756.

Wood, W.A., Phillips, B., Smith-Ryan, A. E., Wilson, D., Deal, A. M., Bailey, C., Meeneghan, M., Reeve, B.B., Basch, E. M., Bennett, A.V., Shea, T. C. ve Battaglini, C. L. (2016). Personalized home-based interval exercise training may improve cardiorespiratory fitness in cancer patients preparing to undergo hematopoietic cell transplantation. Bone Marrow Transplant, 51(7), 967-972.

Xue, F., ve Michels, K.B. (2007). Diabetes, metabolic syndrome, and breast cancer: a review of the current evidence. Am J Clin Nutr, 86(3), 823-835.

Yildiz Kabak, V., Goker, H. ve Duger, T. (2020). Effects of partly supervised and home-based exercise program in patients undergoing hematopoietic stem cell transplantation: a case-control study. Supportive Care in Cancer, 28, 5851-5860.

KAYNAKÇA

Alemseged, F., Rocco, A., Arba, F., et al. (2022). Posterior National Institutes of Health Stroke Scale improves prognostic accuracy in posterior circulation stroke. *Stroke*, 53, 1247–55.

Alvarez-Larruy, M., Tomsen, N., Guanyabens, N., Palomeras, E., Clavé, P., Nascimento, W. (2023). Spontaneous swallowing frequency in post-stroke patients with and without oropharyngeal dysphagia: an observational study. *Dysphagi,* 38, 200–10.

Aviv, JE., Martin, J.H., Keen, M.S., et al. (1993). Air pulse quantification of supraglottic and pharyngeal sensation: a new technique. *Ann Otol Rhinol Laryngol,* 102:777–780.

Aviv, JE. (2000). Prospective randomized outcome study of endoscopy versus modified barium swallow in patients with dysphagia. *The Laryngoscope*, 110.

Banda, K.J., Chu, H., Kang, X.L., et al. (2022). Prevalence of dysphagia and risk of pneumonia and mortality in acute stroke patients: a metaanalysis. *BMC Geriatr*, 22: 420.

Benfield, JK., Everton, L.F., Bath, P.M., England, T.J. (2020). Accuracy and clinical utility of comprehensive dysphagia screening assessments in acute stroke: a systematic review and meta-analysis. *J Clin Nurs*, 29: 1527–38.

Boaden, E., Nightingale, J., Bradbury, C., Hives, L., Georgiou, R. (2019). Clinical practice guidelines for videofluoroscopic swallowing studies: A systematic review. *Radiography.*

Bonilha, H.S., Humphries, K., Blair, J., Hill, E., McGratton, K., Carnes, B., et al. (2013). Radiation exposure time during MBSS: influence of swallowing impairment severity, medical diagnosis, clinician experience, and standardized protocol use. *Dysphagia*, 28(1):77-85.

Borges, C.F. (2003). Dependência e morte da "mãe de família": a solidariedade familiar e comunitária nos cuidados com a paciente de esclerose lateral amiotrófica. *Psicol Estud,* 8:21-9.

Burgos, R., Bretón, I., Cereda, E., et al. (2018). ESPEN guideline clinical nutrition in neurology. *Clin Nutr,* 37: 354–96.

Chaves, M., Amantei S., Sousa, R., Dutra, S., Garrido, D,. Silva, D.N., Cruz, R.M.A. (2018). Role of videofluoroscopy in the evaluation of patients referred by Otorhinolaryngology. *ESR*,1-25.

Clavé, P., Almirall, J., Esteve, M., Verdaguer, A., Berenguer, J., Serra-Prat, M. (2005). Oropharyngeal dysphagia. A team approach to prevent and treat complications. Hospital Healthcare Europe 2005/2006. Campden Publishing Ltd (eds). *London* N5-N8.

De Pippo, K.L., Holas, M.A., Reding, M.J. (1992). Validation of the 3-oz water swallow test for aspiration following stroke*. Arch Neurol*. 49:1259-1261.

Doria, S., Abreu, M., Buch, R., et al. (2203). Estudo comparativo da deglutição com nasofibrolaringosopia e videodeglutograma em pacientes com acidente vascular cerebral. *Rev Bras Otorrinolaringol*, 69(5):636- 42.

Earl, V.J., Badawy, M.K. (2019). Radiation exposure to staff and patient during videofluoroscopic swallowing studies and recommended protection strategies. *Dysphagia*, 34(3):290-7.

Ertekin, C., Aydoğdu, I. (2002). Electromyography of human cricopharyngeal muscle of the upper esophageal sphincter. *Muscle Nerve*, 26(6):729-39.

Ertekin, C., Aydoğdu, İ., Seçil, Y. (2002). Orofaringiyal Yutmanın Fizyoloji Ve Nörolojisi. *Ege Tıp Dergisi,* 41(3)163-175 .

Ertekin, C. (2014). Electrophysiological Evaluation of Oropharyngeal Dysphagia in Parkinson's Disease. *J Mov* Disord, 7(2):31-56.

Espitalier, F., Fanous, A., Aviv, J., Bassiouny, S., Desuter, G., Nerurkar, N., et al. (2018). International consensus (ICON) on assessment of oropharyngeal dysphagia. *Eur Ann Otorhinolaryngol Head Neck Dis,* 135(1):S17e21.

Galovic, M., Stauber, A.J., Leisi, N., et al. (2019). Development and validation of a prognostic model of swallowing recovery and enteral tube feeding after ischemic stroke. *JAMA Neurol,* 76: 561–70.

Gerek M., Çiğiltepe, M. (2004). Yutma Patolojilerinde Videofloroskopik Değerlendirme Yöntemi. *KBB ve BBC Dergisi*, 12 (2): 89–100.

Gillespie, M.B., Brodsky, M.B., Day, T.A., et al. (2005). Laryngeal penetration and aspiration during swallowing after the treatment of advanced oropharyngeal cancer. *Arch Otolaryngol Head Neck Surg,*131:615-619.

Groher, M. (1992). *Dysphasia:* Diagnosis and management. Boston, MA. Butterwoth-Heinemann.

Haris, B.M., Logemann, J.A., Mc Mahon, S., Schleicher, M., and Sandidge, J. (2000). Clinical utility of the modified barium swallow. *Dysphagia*,15:136-141.

Jones, C., Colletti, C.M., Ding, M.(2020). Post-stroke Dysphagia: Recent Insights and Unanswered Questions. *Curr Neurol Neurosci Rep*. 20(12): 61.

Karaduman, A., Serel, S., Ünlüer, Ö., Demir, N. (2012). Penetrasyon Aspirasyon Skalası: kişiler arası güvenirlik çalışması. *Fizyoterapi Rehabilitasyon,* 23(3):151-155.

Labeit B, Jung A, Ahring S, et al. Relationship between post-stroke dysphagia and pharyngeal sensory impairment. Neurol Res Pract 2023; 5: 7.

Labeit, B., Michou, E., Hamdy, S., Trapl-Grundschober, M., Suntrup-Krueger, S., Muhle, P., M Bath, P.M, Dziewas, R. (2023). The assessment of dysphagia after stroke: state of the art and future directions. *Lancet Neurol*, 22: 858–70.

Langmore, S.E., Schatz, K., Olsen, N. (1988). Fiberoptic Endoscopic Examination of Swallowing Safety: A New Procedure. *Dysphagia.* 2:216-219.

Lee, J.W., Randall, D.R., Evangelista, L.M., Kuhn, M.A., Belafsky, P.C. (2017). Subjective assessment of videofluoroscopic swallow studies. *Otolaryngol Head Neck Surg*,156(5):901e5.

Liu, Z-Y, Zhang, X-P, Mo, M-M, et al. (2020). Impact of the systematic use of the volume-viscosity swallow test in patients with acute ischaemic stroke: a retrospective study. *BMC Neurol*, 20: 154.

Logemann, J.A. (1998). Evaluation and treatment of swallowing disorders. Second Edition. Pro Ed. Austin, Texas.

Martens, L., Cameron, T., Simonsen, M. (1990). Effects of a multidisciplinary management program on neurologically impaired patients with dysphagia. *Dysphagia,* 5:147-51.

Miller, C.K., Willging, J.P. (2019). Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing in Infants and Children: Protocol, Safety, and Clinical Efficacy: 25 Years of Experience. *Annals of Otology,* Rhinology & Laryngology.

Musto, F., Rosati, R., Sforza, C., Toma, M., Dellavia, C. (2017). Standardised surface electromyography allows effective submental muscles assessment. *Journal of Electromyography and Kinesiology*, 34, 1-5.

Nagami, S., Oku, Y., Yagi, N., Sato, S., Uozumi, R., Morita, S., Yamagata, Y., Kayashita, J., Tanimura, K., Sato, A., Takahashi, R., Muro, S. Breathing–swallowing discoordination is associated with frequent exacerbations of COPD.

Park, K.D., Kim, T.H., Lee, S.H. (2020). The Gugging Swallowing Screen in dysphagia screening for patients with stroke: a systematic review. *Int J Nurs Stud*, 107: 103588.

Patterson, J.M., McColl, E., Carding, P.N., Kelly, C., Wilson, J.A. (2009). Swallowing performance in patients with head and neck cancer: A simple clinical test. *Oral Oncology.* 45:904–907.

Shieh, W.Y., Wang, C.M., Chang, C.S. (2015). Development of a Portable Non-Invasive Swallowing and Respiration Assessment Device*. Sensors*, 15, 12428-12453.

Sordi, M., Mourão, L.C., Silva, A.A., Claudia, L., Flosi, L. (2009). Interdisciplinary evaluation of dysphagia: clinical swallowing evaluation and videoendoscopy of swallowing. *Braz J Otorhinolaryngol.* 75(6):776-87.

Speyer, R., Cordier, R., Farneti, D., et al. (2022). White paper by the European Society for Swallowing Disorders: screening and non-instrumental assessment for dysphagia in adults. *Dysphagia*, 37: 333–49.

Trapl, M., Enderle, P., Nowotny, M., et al. (2007). Dysphagia bedside screening for acute-stroke patients: the Gugging Swallowing Screen. *Stroke*, 38: 2948–52.

Tsukagoshi, K., Hashimoto, T., Koike, T. (2018). Simultaneous Measurement of Swallowing Sound and Mechanomyogram of Submental Muscle with PVDF Film. *Conf Proc IEEE Eng Med Biol Soc.* 3310-3313.

Warnecke, T., Labeit, B., Schroeder, J., et al. (2021). Neurogenic dysphagia: systematic review and proposal of a classification system. *Neurology,* 96: e876–89.

Willging, J.P., Thompson, D.M. (2005). Pediatric FEESST: Fiberoptic Endoscopic Evaluation of Swallowing with Sensory Testing. *Curr Gastroenterol Rep*. 7(3):240-3.

Yoon, J.A., Kim, S.H. , Jang, M.H. , Kim, S.D. , Shin, Y.B. (2019). Correlations between Aspiration and Pharyngeal Residue Scale Scores for Fiberoptic Endoscopic Evaluation and Videofluoroscopy. *Yonsei Med J.* 60(12): 1181–1186.

Zhang, L., Tang, X., Li, Y., et al. (2022). Total magnetic resonance imaging of cerebral small vessel disease burden predicts dysphagia in patients with a single recent small subcortical infarct. *BMC Neurol* , 22: 1.

KAYNAKÇA

1. Bruehl, S., Harden, R. N., Galer, B. S., Saltz, S., Backonja, M., & Stanton-Hicks, M. (2002). Complex regional pain syndrome: Are there distinct subtypes and sequential stages of the syndrome? Pain, 95(1–2), 119–124. https://doi.org/10.1016/s0304-3959(01)00388-2
2. Carlson, L. K., & Watson, H. K. (1988). Treatment of reflex sympathetic dystrophy using the stress-loading program. Journal of Hand Therapy, 1(4), 149–154. https://doi.org/10.1016/S0894-1130(88)80040-4
3. Daly, A. E., & Bialocerkowski, A. E. (2009). Does evidence support physiotherapy management of adult complex regional pain syndrome type one? A systematic review. European Journal of Pain, 13(4), 339–353. https://doi.org/10.1016/j.ejpain.2008.04.009
4. de Mos, M., Huygen, F. J., van der Hoeven-Borgman, M., Dieleman, J. P., Stricker, B. H., & Sturkenboom, M. C. (2009). Outcome of complex regional pain syndrome. Clinical Journal of Pain, 25(7), 590–597. https://doi.org/10.1097/AJP.0b013e3181a5a3a6
5. Hájek, M., Chmelař, D., Tlapák, J., & Klugar, M. (2024). The effectiveness of hyperbaric oxygen treatment in patients with complex regional pain syndrome: A retrospective case series. International Journal of Medical Sciences, 21(11), 2021–2030. https://doi.org/10.7150/ijms.21.11.2024
6. Hall, C. M., & Brody, L. T. (1999). Therapeutic exercise: Moving toward function (1st ed., pp. 657–659). Lippincott Williams & Wilkins
7. Harden, R. N., Bruehl, S., Perez, R. S., Birklein, F., Marinus, J., Maihöfner, C., & Vatine, J. J. (2010). Validation of proposed diagnostic criteria (the "Budapest Criteria") for complex regional pain syndrome. Pain, 150(2), 268–274. https://doi.org/10.1016/j.pain.2010.04.030
8. Harden, R. N., McCabe, C. S., Goebel, A., Massey, M., Suvar, T., Grieve, S., & Bruehl, S. (2022). Complex regional pain syndrome: Practical diagnostic and treatment guidelines (5th ed.). Pain Medicine, 23(1), 1–53. https://doi.org/10.1093/pm/pnac002
9. Junus Huwae, T. E. C., Sananta, P., Anggraeni, V. P., Irsan, I. I., Asmiragani, S., & Amalia, I. (2024). Comparison between Manual Manipulation and Physical Modality for Treatment and Prevention of Complex Regional Pain Syndrome in Colles Fracture: A Systematic Review. *Indian Journal of Basic & Applied Medical Research*, *13*(2)
10. Lewis, J. S., Wallace, C. S., White, P., Mottram, L., Ockenden, G., Rehm, K., & Walker, K. (2024). Early versus persistent complex regional pain syndrome: Is there a difference in patient-reported outcomes following rehabilitation? European Journal of Pain, 28(3), 464–475. https://doi.org/10.1002/ejp.2131
11. McCormick, Z. L., Gagnon, C. M., Caldwell, M., Patel, J., Kornfeld, S., Cotler, H. B., & Robinson, S. E. (2015). Short-term functional, emotional, and pain outcomes of patients with complex regional pain syndrome treated in a comprehensive interdisciplinary pain management program. Pain Medicine, 16(12), 2357–2367. https://doi.org/10.1111/pme.12808
12. Moseley, G. L. (2004). Graded motor imagery is effective for long standing complex regional pain syndrome: A randomised controlled trial. Pain, 108, 192–198. https://doi.org/10.1016/j.pain.2004.01.006
13. Moseley, G. L. (2005a). Is successful rehabilitation of complex regional pain syndrome due to sustained attention to the affected limb? A randomised clinical trial. Pain, 114, 54–61. https://doi.org/10.1016/j.pain.2004.12.029
14. Moretti, A., Gimigliano, F., Paoletta, M., Liguori, S., Toro, G., Aulicino, M., ... & Iolascon, G. (2021). Efficacy and effectiveness of physical agent modalities in complex regional pain syndrome type I: a scoping review. *Applied Sciences*, *11*(4), 1857.
15. Rho, R. H., Brewer, R. P., Lamer, T. J., & Wilson, P. R. (2002). Complex regional pain syndrome. Mayo Clinic Proceedings, 77(2), 174–180. https://doi.org/10.4065/77.2.174
16. Ríos-León, M., Cuñado-González, Á., Domínguez-Fernández, S., & Martín-Casas, P. (2024). Effectiveness of motor imagery in complex regional pain syndrome: A systematic review with meta-analysis. Pain Practice, 24(5), 760–771. https://doi.org/10.1111/papr.13405

17. Stanton-Hicks, M., Baron, R., Boas, R., Harden, N., Janig, W., Hassenbusch, S., & Wilson, P. (1998). Complex regional pain syndromes: Guidelines for therapy. Clinical Journal of Pain, 14(2), 155–166. https://doi.org/10.1097/00002508-199806000-00008

18. Santamato, A., Ranieri, M., Panza, F., Solfrizzi, V., Frisardi, V., Stolfa, I., ... & Fiore, P. (2009). Role of biphosphonates and lymphatic drainage type Leduc in the complex regional pain syndrome (shoulder–hand syndrome). *Pain medicine*, *10*(1), 179-185

KAYNAKÇA

Aitken DR, Minton JP. Complications associated with mastectomy. Surg Clin North Am. 1983;63(6):1331-52.

Armer JM, Stewart BR. A comparison of four diagnostic criteria for lymphedema in a post-breast cancer population. Lymphat Res Biol. 2005;3(4):208-17.

Badger CM, Preston NJ, Seers K, Mortimer PS. Benzo-pyrones for reducing and controlling lymphoedema of the limbs. Cochrane database of systematic reviews. 2004(2).

Balzarini A, Milella M, Civelli E, Sigari C, De Conno F. Ultrasonography of arm edema after axillary dissection for breast cancer: a preliminary study. Lymphology. 2001;34(4):152-5.

Brix B, Sery O, Onorato A, Ure C, Roessler A, Goswami N. Biology of Lymphedema. Biology (Basel). 2021; 10(4).

Brorson H. Liposuction in arm lymphedema treatment. Scandinavian journal of surgery. 2003;92(4):287-95.

Brouillard P, Witte MH, Erickson RP, Damstra RJ, Becker C, Quéré I, et al. Primary lymphoedema. Nat Rev Dis Primers. 2021; 7(1): 77.

Cavezzi A, Schingale F, Elio C. Limb volume measurement: from the past methods to optoelectronic technologies, bioimpedance analysis and laser based devices. Int Angiol. 2010;29(5):392-4.

Cesta MF. Normal structure, function, and histology of mucosa-associated lymphoid tissue. Toxicologic pathology. 2006; 34(5): 599-608.

Cheifetz O, Haley L. Management of secondary lymphedema related to breast cancer. Can Fam Physician. 2010; 56(12): 1277-84.

Cheville AL, McGarvey CL, Petrek JA, Russo SA, Taylor ME, Thiadens SR. Lymphedema management. Semin Radiat Oncol. 2003;13(3):290-301.

Cinar N, Seckin U, Keskin D, Bodur H, Bozkurt B, Cengiz O. The effectiveness of early rehabilitation in patients with modified radical mastectomy. Cancer Nurs. 2008; 31(2): 160-5.

Clodius L. Lymphatics, lymphodynamics, lymphedema: an update. Plast Surg Outlook. 1990; 4(1): 2-3.

Cohen SR, Payne DK, Tunkel RS. Lymphedema: strategies for management. Cancer. 2001;92(4 Suppl):980-7.

Cook HA, Morales M, La Rosa EM, Dean J, Donnelly MK, McHugh P, et al. Effects of electrical stimulation on lymphatic flow and limb volume in the rat. Physical therapy. 1994;74(11):1040-6.

Damstra RJ. Diagnostic and therapeutical aspects of lymphedema. Maastricht University, Stichting Lymfologie Centrum Nederland, Doctoral Thesis, 2009, Drachten, (Prof. Dr. P.M. STEIJLEN).

de Godoy JM, de Godoy Mde F. Godoy & Godoy technique in the treatment of lymphedema for under-privileged populations. Int. J. Med. Sci. 2010; 7(2): 68-71.

Deltombe T, Jamart J, Recloux S, Legrand C, Vandenbroeck N, Theys S, et al. Reliability and limits of agreement of circumferential, water displacement, and optoelectronic volumetry in the measurement of upper limb lymphedema. Lymphology. 2007;40(1):26-34.

Doldi SB, Lattuada E, Zappa MA, Pieri G, Favara A, Micheletto G. Ultrasonography of extremity lymphedema. Lymphology. 1992;25(3):129-33.

e Lima JGM, de Andrade MFC, Bergmann A. Low-level laser therapy in secondary lymphedema after breast cancer: systematic review. Lasers in medical science. 2014;29(3):1289-95.

Elokda AS. Lymphatic System Disorders. In Michelle H. Cameron, Monroe LG. Eds. Physical Rehabilitation: W.B. Saunders 2007, p: 718-732.

Ewertz M, Jensen AB. Late effects of breast cancer treatment and potentials for rehabilitation. Acta Oncol. 2011; 50(2): 187-93.

Executive Committee. The Diagnosis and Treatment of Peripheral Lymphedema: 2016 Consensus Document of the International Society of Lymphology. Lymphology. 2016; 49(4): 170-84.

Foster RS. General Anatomy of the Lymphatic System. Surgical Oncology Clinics of North America. 1996; 5(1): 1-13.

Földi E, Földi M, Weissleder H. Conservative treatment of lymphoedema of the limbs. Angiology. 1985;36(3):171-80.

Földi M, Földi E, Strößenreuther R, Kubik S. Földi's textbook of lymphology: for physicians and lymphedema therapists: Elsevier Health Sciences; 2012, p.

Greenlee RM, Hoyme HE, Witte MH, Crowe PT, Witte CL. Developmental disorders of the lymphatic system. Lymphology. 1993; 26(4): 156-68.

Haschek WM, Rousseaux CG, Wallig MA, Bolon B, Ochoa R. Haschek and Rousseaux's handbook of toxicologic pathology: Academic Press; 2013, p:103-107. 53

Hsu MC, Itkin M. Lymphatic anatomy. Techniques in vascular and interventional radiology. 2016; 19(4): 247-254.

Kasseroller RG, Schrauzer GN. Treatment of secondary lymphedema of the arm with physical decongestive therapy and sodium selenite: a review. American journal of therapeutics. 2000;7(4):273-9.

Kayıran O, De La Cruz C, Tane K, Soran A. Lymphedema: From diagnosis to treatment. Turk J Surg. 2017; 33(2): 51-57.

Kocak Z, Overgaard J. Risk factors of arm lymphedema in breast cancer patients. Acta Oncol. 2000;39(3):389-92.

Lasinski BB, McKillip Thrift K, Squire D, Austin MK, Smith KM, Wanchai A, et al. A systematic review of the evidence for complete decongestive therapy in the treatment of lymphedema from 2004 to 2011. Pm r. 2012;4(8):580-601.

Lawenda BD, Mondry TE, Johnstone PA. Lymphedema: a primer on the identification and management of a chronic condition in oncologic treatment. CA Cancer J Clin. 2009;59(1):8-24.

Leal NFBdS, Carrara HHA, Vieira KF, Ferreira CHJ. Physiotherapy treatments for breast cancer-related lymphedema: a literature review. Revista latino-americana de enfermagem. 2009;17(5):730-6.

Lin CH. Supermicrosurgical lymphovenous anastomosis for the treatment of recurrent cellulitis-associated lymphedema in the lower limb. J Vasc Surg Cases Innov Tech. 2021; 7(4): 790-793.

Lisa M. Miller, Gal A. Chapter 10 - Cardiovascular System and Lymphatic Vessels. in F. ZJ. Ed. Pathologic Basis of Veterinary Disease Mosby; 2017, p: 561-616.

Merchant SJ, Chen SL. Prevention and management of lymphedema after breast cancer treatment. The breast journal. 2015;21(3):276-84.

Micke O, Schomburg L, Buentzel J, Kisters K, Muecke R. Selenium in oncology: from chemistry to clinics. Molecules. 2009;14(10):3975-88.

Miller TA. Charles procedure for lymphedema: a warning. The American Journal of Surgery. 1980;139(2):290-2.

Mortimer PS, Bates DO, Brassington HD, Stanton AWB, Strachan DP, Levick JR. The prevalence of arm oedema following treatment for breast cancer. QJM: An International Journal of Medicine. 1996; 89(5): 377-380.

Ovalle WK, Nahirney P. Netter's Essential Histology. 2nd ed. Philadelphia, PA: Elsevier/Saunders; 2013, p: 403-430.

Pekyavaş NÖ, Tunay VB, Akbayrak T, Kaya S, Karataş M. Complex decongestive therapy and taping for patients with postmastectomy lymphedema: a randomized controlled study. European Journal of Oncology Nursing. 2014;18(6):585-90.

Piller N. Lymphoedema, macrophages and benzopyrones. Lymphology. 1980;13(3):109-19.

Piller N. The action of the benzopyrones on an experimental model of lymphoedema: a contribution to their mode of action. British journal of experimental pathology. 1976;57(6):713.

Piller NB, Clodius L. The use of a tissue tonometer as a diagnostic aid in extremity lymphoedema: a determination of its conservative treatment with benzo-pyrones. Lymphology. 1976;9(4):127-32.

Ridner SH, Montgomery LD, Hepworth JT, Stewart BR, Armer JM. Comparison of upper limb volume measurement techniques and arm symptoms between healthy volunteers and individuals with known lymphedema. Lymphology. 2007; 40(1): 35-46.

Ridner SH, Poage-Hooper E, Kanar C, Doersam JK, Bond SM, Dietrich MS, editors. A pilot randomized trial evaluating low-level laser therapy as an alternative treatment to manual lymphatic drainage for breast cancer-related lymphedema. Oncology nursing forum; 2013: NIH Public Access.

Rockson SG, Rivera KK. Estimating the population burden of lymphedema. Ann N Y Acad Sci. 2008; 1131: 147-54.

Saijo Y. High resolution biomedical imaging—multimodal ultrasound microscope and combination with optics. J Acoust Soc Am. 2012;131(4):3495-.

Sander AP, Hajer NM, Hemenway K, Miller AC. Upper-extremity volume measurements in women with lymphedema: a comparison of measurements obtained via water displacement with geometrically determined volume. Phys Ther. 2002; 82(12): 1201-12.

Sando W, Nahai F. Suction lipectomy in the management of limb lymphedema. Clinics in plastic surgery. 1989;16(2):369-73.

Sapountzis S, Ciudad P, Lim SY, Chilgar RM, Kiranantawat K, Nicoli F, et al. Modified Charles procedure and lymph node flap transfer for advanced lower extremity lymphedema. Microsurgery. 2014;34(6):439-47.

Schaverien MV, Munro KJ, Baker PA, Munnoch DA. Liposuction for chronic lymphoedema of the upper limb: 5 years of experience. Journal of plastic, reconstructive & aesthetic surgery. 2012;65(7):935-42.

Szuba A, Rockson SG. Lymphedema: classification, diagnosis and therapy. Vasc Med. 1998; 3(2): 145-56.

Tanis PJ, Nieweg OE, Valdés Olmos RA, Kroon BB. Anatomy and physiology of lymphatic drainage of the breast from the perspective of sentinel node biopsy. J Am Coll Surg. 2001; 192(3): 399-409.

Ter SE, Alavi A, Kim CK, Merli G. Lymphoscintigraphy. A reliable test for the diagnosis of lymphedema. Clin Nucl Med. 1993; 18(8): 646-54.

Tewari N, Gill PG, Bochner MA, Kollias J. Comparison of volume displacement versus circumferential arm measurements for lymphoedema: implications for the SNAC trial. ANZ J Surg. 2008;78(10):889-93.

The Diagnosis and Treatment of Peripheral Lymphedema: 2016 Consensus Document of the International Society of Lymphology. Lymphology. 2016;49(4):170-84.

Wang S, Chen J, Jiang Z, Li S. Supermicrosurgical lymphoevenous anastomosis for the treatment of peripheral lymphedema: A systematic review of the literature. Chinese Journal of Plastic and Reconstructive Surgery. 2021; 3(3): 155-160.

Waschke J, Paulsen F. Sobotta tables of muscles, joints and nerves, english/Latin: Tables to 16th Ed. of the Sobotta Atlas: Elsevier Health Sciences; 2018, p.

Williams WH, Witte CL, Witte MH, McNeill GC. Radionuclide lymphangioscintigraphy in the evaluation of peripheral lymphedema. Clin Nucl Med. 2000;25(6):451-64.

Zuther JE, Norton S. Lymphedema management: the comprehensive guide for practitioners: Thieme Publications; 2017, p: 218-226.

KAYNAKÇA

Berven, H. M., & Blanck, P. D. (1999). Assistive technology patenting trends and the Americans with Disabilities Act. *Behavioral sciences & the law*, *17*(1), 47-71.

Boonshoft-White, J. (2024). Prosthetics for Osiris: Evidence for Assistive Technology in Ancient Egypt. *Handbook of Disability: Critical Thought and Social Change in a Globalizing World*, 69-87.

Brienza, D., Kelsey, S., Karg, P., Allegretti, A., Olson, M., Schmeler, M., Zanca, J., Geyer, M. J., Kusturiss, M., & Holm, M. (2010). A randomized clinical trial on preventing pressure ulcers with wheelchair seat cushions. *Journal of the American Geriatrics Society*, *58*(12), 2308-2314.

Cimolin, V., Avellis, M., Piccinini, L., Corbetta, C., Cazzaniga, A., Turconi, A. C., & Galli, M. (2013). Comparison of two pelvic positioning belt configurations in a pediatric wheelchair. *Assistive technology*, *25*(4), 240-246.

Cubo, E., Moore, C. G., Leurgans, S., & Goetz, C. G. (2003). Wheeled and standard walkers in Parkinson's disease patients with gait freezing. *Parkinsonism & related disorders*, *10*(1), 9-14.

Di Marco, A., Russell, M., & Masters, M. (2003). Standards for wheelchair prescription. *Australian Occupational Therapy Journal*, *50*(1), 30-39.

Ding, D., Leister, E., Cooper, R. A., Cooper, R., Kelleher, A., Fitzgerald, S. G., & Boninger, M. L. (2008). Usage of tilt-in-space, recline, and elevation seating functions in natural environment of wheelchair users. *Journal of Rehabilitation Research & Development*, *45*(7).

Edelstein, J. E. (2013). Assistive devices for ambulation. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics*, *24*(2), 291-303.

Edelstein, J. (2019). Canes, crutches, and walkers. In *Atlas of orthoses and assistive devices* (pp. 377-382). Elsevier.

Harms, M. (1990). Effect of wheelchair design on posture and comfort of users. *Physiotherapy*, *76*(5), 266-271.

Hesse, S., Jahnke, M. T., Schaffrin, A., Lucke, D., Reiter, F., & Konrad, M. (1998). Immediate effects of therapeutic facilitation on the gait of hemiparetic patients as compared with walking with and without a cane. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology/Electromyography and Motor Control*, *109*(6), 515-522.

Hug, U., Burg, D., Baldi, S., & Meyer, V. (2004). Compression neuropathy of the radial palmar thumb nerve. *Chirurgie de la main*, *23*(1), 49-51.

Jones, M. L., & Sanford, J. A. (1996). People with mobility impairments in the United States today and in 2010. *Assistive Technology*, *8*(1), 43-53.

Joyce, B. M., & Kirby, R. L. (1991). Canes, crutches and walkers. *American family physician*, *43*(2), 535-542.

Kirby, R. L., Ackroyd-Stolarz, S. A., Brown, M. G., Kirkland, S. A., & MacLeod, D. A. (1994). Wheelchair-related accidents caused by tips and falls among noninstitutionalized users of manually propelled wheelchairs in Nova Scotia. *American Journal of Physical Medicine & Rehabilitation*, *73*(5), 319-330.

Kwarciak, A. M., Turner, J. T., Guo, L., & Richter, W. M. (2012). The effects of four different stroke patterns on manual wheelchair propulsion and upper limb muscle strain. *Disability and Rehabilitation: Assistive Technology*, *7*(6), 459-463.

Laufer, Y. (2002). Effects of one-point and four-point canes on balance and weight distribution in patients with hemiparesis. *Clinical rehabilitation*, *16*(2), 141-148.

Linacre, J. M., Heinemann, A. W., Wright, B. D., Granger, C. V., & Hamilton, B. B. (1994). The structure and stability of the Functional Independence Measure. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *75*(2), 127-132.

Mann, W., Ottenbacher, K., Fraas, L., Tomita, M., & Granger, C. (1999). Effectiveness of assistive technology and environmental interventions in maintaining independence and reducing home care costs for the frail elderly. A randomized controlled trial. *May*, *8*, 210-217.

McFall, B., Arya, N., Soong, C., Lee, B., & Hannon, R. (2004). Crutch induced axillary artery injury. *The Ulster medical journal*, *73*(1), 50.

Mills, T. L., Holm, M. B., & Schmeler, M. (2007). Test-retest reliability and cross validation of the functioning everyday with a wheelchair instrument. *Assistive Technology*, *19*(2), 61-77.

Murray, M. P., Murphy, E. F., & Sowell, T. T. (1979). Locomotion assistance through cane impulse. *Bulletin of Prosthetics Research*, *31*, 38.

Nandapalan, V., Smith, C., Jones, A., & Lesser, T. (1995). Objective measurement of the benefit of walking sticks in peripheral vestibular balance disorders, using the Sway Weigh balance platform. *The Journal of Laryngology & Otology*, *109*(9), 836-840.

Pentland, W., & Twomey, L. (1994). Upper limb function in persons with long term paraplegia and implications for independence: Part I. *Spinal Cord*, *32*(4), 211-218.

Rogers, N. (2013). *Polio wars: Sister Kenny and the golden age of American medicine*. Oxford University Press.

Rudin, L. N., & Levine, L. (1951). Bilateral Compression of the radial nerve:(crutch paralysis). *Physical Therapy*, *31*(6), 229-231.

Sidaway, B., Champagne, A., Daigle, K., Marcous, N., Nadeau, A., & Pelletier, E. (2004). The effect of cane length on the haptic perception of height. *Disability and Rehabilitation*, *26*(3), 157-161.

Tagawa, T. T. (1963). Adjustable measuring crutch. *Physical Therapy*, *43*(2), 113-114.

Tredwell, S., & Roxborough, L. (1991). Cerebral palsy seating. *Principles of seating the disabled*, 151-68.

Van der Woude, L., Veeger, D.-J., Rozendal, R., & Sargeant, T. (1989). Seat height in handrim wheelchair propulsion. *J Rehabil Res Dev*, *26*(4), 31-50.

Wong, Y. V., & Yang, S. (2018). Cane design: a preliminary research concerning on cane and elderly users. *International Journal of Social Science and Humanity*, *8*(1), 31-36.

Youdas, J. W., Kotajarvi, B. J., Padgett, D. J., & Kaufman, K. R. (2005). Partial weight-bearing gait using conventional assistive devices. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *86*(3), 394-398.

KAYNAKÇA

Abbruzzese, G., Avanzino, L., Marchese, R., & Pelosin, E. (2015). Action observation and motor imagery: innovative cognitive tools in the rehabilitation of Parkinson's disease. *Parkinson's Disease*, *2015*(1), 124214.

Adams, I. L., Steenbergen, B., Lust, J. M., & Smits-Engelsman, B. C. (2016). Motor imagery training for children with developmental coordination disorder–study protocol for a randomized controlled trial. *BMC neurology*, *16(1),5*.

Akkarpat, I. (2014). Farklı yaş gruplarında basketbolda imgelemenin serbest atış performansı, özgüven ve kaygı üzerine etkisi.

Ang, K. K., & Guan, C. (2016). EEG-based strategies to detect motor imagery for control and rehabilitation. *IEEE Transactions on Neural Systems and Rehabilitation Engineering*, *25*(4), 392-401.

Araya-Quintanilla, F., Gutiérrez-Espinoza, H., Jesús Muñoz-Yanez, M., Rubio-Oyarzún, D., Cavero-Redondo, I., Martínez-Vizcaino, V., & Álvarez-Bueno, C. (2020). The short-term effect of graded motor imagery on the affective components of pain in subjects with chronic shoulder pain syndrome: open-label single-arm prospective study. *Pain Medicine*, *21*(10), 2496-2501.

Avanzino, L., Giannini, A., Tacchino, A., Pelosin, E., Ruggeri, P., & Bove, M. (2009). Motor imagery influences the execution of repetitive finger opposition movements. *Neuroscience letters*, *466*(1), 11-15.

Bowering, K. J., O'Connell, N. E., Tabor, A., Catley, M. J., Leake, H. B., Moseley, G. L., & Stanton, T. R. (2013). The effects of graded motor imagery and its components on chronic pain: a systematic review and meta-analysis. *The journal of Pain*, *14*(1), 3-13.

Breckenridge, J. D., Ginn, K. A., Wallwork, S. B., & McAuley, J. H. (2019). Do people with chronic musculoskeletal pain have impaired motor imagery? A meta-analytical systematic review of the left/right judgment task. *The journal of Pain*, *20*(2), 119-132.

Candiri, B., Talu, B., Guner, E., & Ozen, M. (2023). The effect of graded motor imagery training on pain, functional performance, motor imagery skills, and kinesiophobia after total knee arthroplasty: randomized controlled trial. *The Korean Journal of Pain*, *36*(3), 369-381.

Carrasco, D. G., & Cantalapiedra, J. A. (2016). Effectiveness of motor imagery or mental practice in functional recovery after stroke: a systematic review. *Neurología (English Edition)*, *31*(1), 43-52.

Collet, C., Guillot, A., Lebon, F., MacIntyre, T., & Moran, A. (2011). Measuring motor imagery using psychometric, behavioral, and psychophysiological tools. *Exercise and sport sciences reviews*, *39*(2), 85-92.

Dilek, B., Ayhan, Ç., & Yakut, Y. (2020). Reliability and validity of the Turkish version of the movement imagery questionnaire-3: Its cultural adaptation and psychometric properties.

Driskell, J. E., Copper, C., & Moran, A. (1994). Does mental practice enhance performance? *Journal of applied psychology*, *79*(4), 481.

Filimon, F., Nelson, J. D., Hagler, D. J., & Sereno, M. I. (2007). Human cortical representations for reaching: mirror neurons for execution, observation, and imagery. *Neuroimage*, *37*(4), 1315-1328.

Galonski, T., Mansfield, C., Moeller, J., Miller, R., Rethman, K., & Briggs, M. S. (2023). Does graded motor imagery benefit individuals with knee pain: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, *35*, 130-139.

Grosprêtre, S., Jacquet, T., Lebon, F., Papaxanthis, C., & Martin, A. (2018). Neural mechanisms of strength increase after one-week motor imagery training. *European Journal of Sport Science*, *18*(2), 209-218.

Guerra, Z. F., Lucchetti, A. L., & Lucchetti, G. (2017). Motor imagery training after stroke: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Neurologic Physical Therapy*, *41*(4), 205-214.

Guillot, A., Collet, C., Nguyen, V. A., Malouin, F., Richards, C., & Doyon, J. (2009). Brain activity during visual versus kinesthetic imagery: an fMRI study. *Human brain mapping*, *30*(7), 2157-2172.

Herrador Colmenero, L., Perez Marmol, J. M., Martí-García, C., Querol Zaldivar, M. d. l. Á., Tapia Haro, R. M., Castro Sánchez, A. M., & Aguilar-Ferrándiz, M. E. (2018). Effectiveness of mirror therapy, motor imagery, and virtual feedback on phantom limb pain following amputation: A systematic review. *Prosthetics and orthotics international*, *42*(3), 288-298.

Holmes, P. S., & Collins, D. J. (2001). The PETTLEP approach to motor imagery: A functional equivalence model for sport psychologists. *Journal of applied sport psychology*, *13*(1), 60-83.

İkizler, C., & Karagözoglu, C. (1997). Sporda basarının psikolojisi. *Alfa Basım Yayım Dagıtım*, *3*.

Javdaneh, N., Molayei, F., & Kamranifraz, N. (2021). Effect of adding motor imagery training to neck stabilization exercises on pain, disability and kinesiophobia in patients with chronic neck pain. *Complementary Therapies in Clinical Practice*, *42*, 101263. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2020.101263

Kumar, V. K., Chakrapani, M., & Kedambadi, R. (2016). Motor Imagery Training on Muscle Strength and Gait Performance in Ambulant Stroke Subjects-A Randomized Clinical Trial. *J Clin Diagn Res*, *10*(3), Yc01-04. https://doi.org/10.7860/jcdr/2016/16254.7358

Ladda, A. M., Lebon, F., & Lotze, M. (2021). Using motor imagery practice for improving motor performance–a review. *Brain and cognition*, *150*, 105705.

Lebon, F., Collet, C., & Guillot, A. (2010). Benefits of motor imagery training on muscle strength. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *24*(6), 1680-1687.

Li, R., Du, J., Yang, K., Wang, X., & Wang, W. (2022). Effectiveness of motor imagery for improving functional performance after total knee arthroplasty: A systematic review with meta-analysis. *Journal of Orthopaedic Surgery and Research*, *17*(1), 65.

Liepert, J., Büsching, I., Sehle, A., & Schoenfeld, M. A. (2016). Mental chronometry and mental rotation abilities in stroke patients with different degrees of sensory deficit. *Restor Neurol Neurosci*, *34*(6), 907-914. https://doi.org/10.3233/rnn-160640

Limakatso, K., Cashin, A. G., Williams, S., Devonshire, J., Parker, R., & McAuley, J. H. (2023). The Efficacy of Graded Motor Imagery and Its Components on Phantom Limb Pain and Disability: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Canadian Journal of Pain*, *7*(1), 2188899. https://doi.org/10.1080/24740527.2023.2188899

Malouin, F., & Richards, C. L. (2010). Mental practice for relearning locomotor skills. *Physical therapy*, *90*(2), 240-251.

Marusic, U., Grosprêtre, S., Paravlic, A., Kovač, S., Pišot, R., & Taube, W. (2018). Motor imagery during action observation of locomotor tasks improves rehabilitation outcome in older adults after total hip arthroplasty. *Neural Plasticity*, *2018*(1), 5651391.

McClintick, A., & Nilsson, N. (2021). *Motor Imagery: the Power of Imagination* Azusa Pacific University].

McInnes, K., Friesen, C., & Boe, S. (2016). Specific brain lesions impair explicit motor imagery ability: a systematic review of the evidence. *Archives of physical medicine and rehabilitation*, *97*(3), 478-489. e471.

Mokienko, O., Chernikova, L., Frolov, A., & Bobrov, P. (2014). Motor imagery and its practical application. *Neuroscience and Behavioral Physiology*, *44*, 483-489.

Morone, G., Ghanbari Ghooshchy, S., Pulcini, C., Spangu, E., Zoccolotti, P., Martelli, M., Spitoni, G. F., Russo, V., Ciancarelli, I., & Paolucci, S. (2022). Motor imagery and sport performance: A systematic review on the PETTLEP model. *Applied Sciences*, *12*(19), 9753.

Morris, T., Spittle, M., & Watt, A. P. (2005). *Imagery in sport*. Human kinetics.

Moulton, S. T., & Kosslyn, S. M. (2009). Imagining predictions: mental imagery as mental emulation. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, *364*(1521), 1273-1280.

Mulder, T. (2007). Motor imagery and action observation: cognitive tools for rehabilitation. *Journal of neural transmission*, *114*, 1265-1278.

O'Connell, N., Tabor, A., Catley, M., Leake, H., Moseley, G., & Stanton, T. (2013). The effects of graded motor imagery and its components on chronic pain: A systematic review and meta-analysis.

Olsson, C. J., & Nyberg, L. (2010). Motor imagery: if you can't do it, you won't think it. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, *20*(5), 711-715.

Paravlic, A. H. (2022). Motor imagery and action observation as appropriate strategies for home-based rehabilitation: a mini-review focusing on improving physical function in orthopedic patients. *Frontiers in psychology*, *13*, 826476.

Pearson, D. G., Deeprose, C., Wallace-Hadrill, S. M., Heyes, S. B., & Holmes, E. A. (2013). Assessing mental imagery in clinical psychology: A review of imagery measures and a guiding framework. *Clinical psychology review*, *33*(1), 1-23.

Pfurtscheller, G., & Neuper, C. (2001). Motor imagery and direct brain-computer communication. *Proceedings of the IEEE*, *89*(7), 1123-1134.

Robin, N., Dominique, L., Toussaint, L., Blandin, Y., Guillot, A., & Her, M. L. (2007). Effects of motor imagery training on service return accuracy in tennis: The role of imagery ability. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, *5*(2), 175–186.

Sawyer, E. E., McDevitt, A. W., Louw, A., Puentedura, E. J., & Mintken, P. E. (2018). Use of pain neuroscience education, tactile discrimination, and graded motor imagery in an individual with frozen shoulder. *journal of orthopaedic & sports physical therapy*, *48*(3), 174-184.

Schack, T., Essig, K., Frank, C., & Koester, D. (2014). Mental representation and motor imagery training. *Frontiers in human neuroscience*, *8*, 328.

Schott, N. (2004). Controllability of visual motor imagery in older adults. Journal of Aging and Physical Activity,

Schuster, C., Hilfiker, R., Amft, O., Scheidhauer, A., Andrews, B., Butler, J., Kischka, U., & Ettlin, T. (2011). Best practice for motor imagery: a systematic literature review on motor imagery training elements in five different disciplines. *BMC medicine*, *9*, 1-35.

Sharma, N., Baron, J. C., & Rowe, J. B. (2009). Motor imagery after stroke: relating outcome to motor network connectivity. *Annals of Neurology: Official Journal of the American Neurological Association and the Child Neurology Society*, *66*(5), 604-616.

Sharma, N., Pomeroy, V. M., & Baron, J.-C. (2006). Motor imagery: a backdoor to the motor system after stroke? *Stroke*, *37*(7), 1941-1952.

Slimani, M., Tod, D., Chaabene, H., Miarka, B., & Chamari, K. (2016). Effects of mental imagery on muscular strength in healthy and patient participants: A systematic review. *Journal of sports science & medicine*, *15*(3), 434.

Stinear, C. M., Byblow, W. D., Steyvers, M., Levin, O., & Swinnen, S. P. (2006). Kinesthetic, but not visual, motor imagery modulates corticomotor excitability. *Experimental brain research*, *168*, 157-164.

Suso-Martí, L., La Touche, R., Angulo-Díaz-Parreño, S., & Cuenca-Martínez, F. (2020). Effectiveness of motor imagery and action observation training on musculoskeletal pain intensity: A systematic review and meta-analysis. *European Journal of Pain*, *24*(5), 886-901.

Wallwork, S. B., Leake, H. B., Peek, A. L., Moseley, G. L., & Stanton, T. R. (2020). Implicit motor imagery performance is impaired in people with chronic, but not acute, neck pain. *PeerJ*, *8*, e8553.

Williams, S. E., Cumming, J., Ntoumanis, N., Nordin-Bates, S. M., Ramsey, R., Hall, C. J. J. o. s., & psychology, e. (2012). Further validation and development of the movement imagery questionnaire. *34*(5), 621-646.

Williams, S. E., Guillot, A., Di Rienzo, F., & Cumming, J. (2015). Comparing self-report and mental chronometry measures of motor imagery ability. *European Journal of Sport Science*, *15*(8), 703-711.

Zimmermann-Schlatter, A., Schuster, C., Puhan, M. A., Siekierka, E., & Steurer, J. (2008). Efficacy of motor imagery in post-stroke rehabilitation: a systematic review. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, *5*, 1-10.

KAYNAKÇA

Afrasiabifar A, Karami F, Najafi Doulatabad S. Comparing the effect of Cawthorne–Cooksey and Frenkel exercises on balance in patients with multiple sclerosis: a randomized controlled trial. Clinical Rehabilitation. 2018;32(1):57-65. doi:10.1177/0269215517714592

Bansi J, Bloch W, Gamper U, et al. Training in MS: influence of two different endurance training protocols (aquatic versus overland) on cytokine and neurotrophin concentrations during three week randomized controlled trial. Mult. Scler. 2013; 19:613Y21.

Barres BA and Raff MC. Proliferation of oligodendrocyte precursor cells depends on electrical activity in axons. Nature 1993; 361: 258–260.

Bayraktar D, Guclu-Gunduz A, Yazici G, et al. Effects of Ai-Chi on balance, functional mobility, strength and fatigue in patients with multiple sclerosis: a pilot study. NeuroRehabilitation. 2013; 33:431Y7.

Boziki, M.; Grigoriadis, N. An update on the role of matrix metalloproteinases in the pathogenesis of multiple sclerosis. Med. Chem., 2018, 14, 155-169.

Brichetto G, Piccardo E, Pedullà L, et al. Tailored balance exercises on people with multiple sclerosis: a pilot randomized, controlled study. Mult Scler 2015; 21(8): 1055–1063.

Brown TR, Kraft GH. Exercise and rehabilitation for individuals with multiple sclerosis. Phys Med Rehabil Clin N Am. 2005;16(2):513–55.

Castro-Sa´nchez AM, Matara´n-Pen˜ arrocha GA, Lara-Palomo I, et al. Hydrotherapy for the treatment of pain in people with multiple sclerosis: a randomized controlled trial. Evid Based Complement Alternat Med.2012; 2012:473963.

Charcot JM. 1880. Lecons sur les maladies du systeme nerveux faites a la Salpetriere [Lectures about the diseases of the nervous system done at the Salpetriere], 4th ed., Vol. 1A. Delahaye, Paris

Dawson JW. 1916. The histology of disseminated sclerosis. Trans R Soc 50: 517–540.

Edwards T, Pilutti LA. The effect of exercise training in adults with multiple sclerosis with severe mobility disability: A systematic review and future research directions. Mult Scler Relat Disord. 2017;16):31-9.

Finlayson, M., Plow, M., & Cho, C. (2010). Use of physical therapy services among middle-aged and older adults with multiple sclerosis. Physical therapy, 90(11), 1607–1618. https://doi.org/10.2522/ptj.20100072

Frohman TC, Davis SL, Beh S, et al. Uhthoff's phenomena in MS – clinical features and pathophysiology. Nat. Rev. Neurol. 2013; 9:535Y40.

Frohman AN, Okuda DT, Beh S, et al. Aquatic training in MS:neurotherapeutic impact upon quality of life. Ann. Clin. Transl. Neurol. 2015; 2:864Y872. doi:10.1002/acn3.220.

Goldman MD, Marrie RA, Cohen JA. Evaluation of the six-minute walk in multiple sclerosis subjects and healthy controls. Mult Scler. 2008;14(3):383–90

Dalgas U, Stenager E, Ingemann-Hansen T. Multiple sclerosis and physical exercise: recommendations for the application of resistance-, endurance and combined training. Mult Scler. 2008;14(1):35–53.

Dawson JW. 1916. The histology of disseminated sclerosis. Trans R Soc 50: 517–540.

Drijkoningen D, Leunissen I, Caeyenberghs K, et al. Regional volumes in brain stem and cerebellum are associated with postural impairments in young braininjured patients. Hum Brain Mapp 2015; 36(12): 4897–4909.

Fisher E, Chang A, Fox RJ, et al. Imaging correlates of axonal swelling in chronic multiple sclerosis brains. Ann Neurol 2007;62(3):219–28.

Frohman TC, Davis SL, Beh S, et al. Uhthoff's phenomena in MS – clinical features and pathophysiology. Nat. Rev. Neurol. 2013; 9:535Y40.

Jensen SK, Michaels NJ, Ilyntskyy S, et al. Multimodal enhancement of remyelination by exercise with a pivotal role for oligodendroglial PGC1α. Cell Rep 2018; 24: 3167–3179.

Jin J-J, Ko I-G, Kim S-E, et al. Swimming exercise ameliorates multiple sclerosis-induced impairment of short-term memory by suppressing apoptosis in the hippocampus of rats. J Exerc. Rehabil. 2014; 10:69Y74

Halabchi F, Alizadeh Z, Sahraian MA, Abolhasani M. Exercise prescription for patients with multiple sclerosis; potential benefits and practical recommendations. BMC Neurol. 2017 Sep 16;17(1):185. doi: 10.1186/s12883-017-0960-9. PMID: 28915856.

Kargarfard M, Etemadifar M, Baker P, et al. Effect of aquatic exercise training on fatigue and health-related quality of life in patients with multiple sclerosis. Arch. Phys. Med. Rehabil. 2012; 93:1701Y8.

Katsara M, Apostolopoulos V. Editorial: Multiple Sclerosis: Pathogenesis and Therapeutics. Med Chem. 2018 Feb 6;14(2):104-105. doi: 10.2174/1573406414021802060925O4. PMID: 29453907.

Kim TW and Sung YH. Regular exercise promotes memory function and enhances hippocampal neuroplasticity in experimental autoimmune encephalomyelitis mice. Neuroscience 2017; 346: 173–181.

Kohman RA, DeYoung EK, Bhattacharya TK, et al. Wheel running attenuates microglia proliferation and increases expression of a proneurogenic phenotype in the hippocampus of aged mice. Brain Behav Immun 2012; 26(5): 803–810.

Lassmann H. Multiple Sclerosis Pathology. Cold Spring Harb Perspect Med. 2018 Mar 1;8(3):a028936. doi: 10.1101/cshperspect.a028936.

Leavitt VM, Cirnigliaro C, Cohen A, et al. Aerobic exercise increases hippocampal volume and improves memory in multiple sclerosis: preliminary findings. Neurocase. 2014; 20:695Y7.

Lemus HN, Warrington AE, Rodriguez M. Multiple Sclerosis: Mechanisms of Disease and Strategies for Myelin and Axonal Repair. Neurol Clin. 2018 Feb;36(1):1-11. doi: 10.1016/j.ncl.2017.08.002.

Lozinski BM, Yong VW. Exercise and the brain in multiple sclerosis. Mult Scler. 2022 Jul;28(8):1167-1172. doi: 10.1177/1352458520969099. Epub 2020 Oct 30.

Magalon K, Cantarella C, Monti G, et al. Enriched environment promotes adult neural progenitor cell mobilization in mouse demyelination models. Eur J Neurosci 2007; 25(3): 761–771.

Marandi SM, Nejad VS, Shanazari Z, et al. A comparison of 12 weeks of Pilates and aquatic training on the dynamic balance of women with multiple sclerosis. Int. J. Prev. Med. 2013; 4:S110Y7.

Mazzetti SA, Kraemer WJ, Volek JS, Duncan ND, Ratamess NA, Gomez A, et al. The influence of direct supervision of resistance training on strength performance. Med Sci Sports Exerc. 2000;32(6):1175–84

MCDonald WI, Sears TA. Effect of demyelination on conduction in the central nervous system. Nature 1969;221(5176):182–3.

Mifflin KA, Frieser E, Benson C, et al. Voluntary wheel running differentially affects disease outcomes in male and female mice with experimental autoimmune encephalomyelitis. J Neuroimmunol 2017; 305: 135–144.

Moreira KLAF, Dornelas L, Tavares GR, et al. Physical therapy intervention and acquired immunodeficiency syndrome associated to leukoencephalopathy and neurotoxoplasmosis: case's relate. Fisioter Mov 2007; 20(3): 35–4

Najafi P, Moghadasi M. The effect of yoga training on enhancement of adrenocorticotropic hormone (ACTH) and cortisol levels in female patients with multiple sclerosis. Complement. Ther. Clin. Pract. 2017;26:21Y5.

Nemazannikova, N.; Mikkelsen, K.; Stojanovska, L.; Blatch, G.L.; Apostolopoulos, V. Is there a link between vitamin B and multiple sclerosis? Med. Chem., 2018, 14, 170-180.

Nilsagård YE, Forsberg AS and von Koch L. Balance exercise for persons with multiple sclerosis using Wii games: a randomised, controlled multi-centre study. Mult Scler 2013; 19(2): 209–216.

Ortiz GG, Torres-Mendoza BMG, Ramírez-Jirano J, Marquez-Pedroza J, Hernández-Cruz JJ, Mireles-Ramirez MA, Torres-Sánchez ED. Genetic Basis of Inflammatory Demyelinating Diseases of the

Central Nervous System: Multiple Sclerosis and Neuromyelitis Optica Spectrum. Genes (Basel). 2023 Jun 23;14(7):1319. doi: 10.3390/genes14071319.

Paltamaa J, Sjo¨ gren T, Peurala SH, et al. Effects of physiotherapy interventionson balance in multiple sclerosis: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. J. Rehabil. Med. 2012; 44: 811Y23.

Quiterio ALD, Carnero EA, Baptista FM, Sardinha LB. Skeletal mass in adolescent male 377 athletes and nonathletes: relationships with high-impact sports. J Strength Cond Res 378 2011;25(12):3439-47.

Reich DS, Lucchinetti CF, Calabresi PA. Multiple sclerosis. N Engl J Med. 2018;378(2):169-80.

Ribeiro Ados SB and Pereira JS. Balance improvement and reduction of likelihood of falls in older women after Cawthorne and Cooksey exercises. Braz J Otorhinolaryngol 2005; 71(1): 38–46.

Ribeiro Ados SB and Pereira JS. Balance improvement and reduction of likelihood of falls in older women after Cawthorne and Cooksey exercises. Braz J Otorhinolaryngol 2005; 71(1): 38–46.

Rossi S, Furlan R, De Chiara V, et al. Exercise attenuates the clinical, synaptic and dendritic abnormalities of experimental autoimmune encephalomyelitis. Neurobiol Dis 2009; 36(1): 51–59.

Sandoval AE. Exercise in multiple sclerosis. Phys Med Rehabil Clin N Am. 2013;24(4):605–18.

Shahidi SH, Kordi MR, Rajabi H, et al. Exercise modulates the levels of growth inhibitor genes before and after multiple sclerosis. J Neuroimmunol 2020; 341: 577172.

Stevens, J. C., Farlow, M. R., Edwards, M. K., & Yu, P. L. (1986). Magnetic resonance imaging: clinical correlation in 64 patients with multiple sclerosis. Archives of neurology, 43(11), 1145-1148.

Van Waesberghe, J. H. T., Kamphorst, W., De Groot, C. J., Van Walderveen, M. A., Castelijns, J. A., Ravid, R., ... & Barkhof, F. (1999). Axonal loss in multiple sclerosis lesions: magnetic resonance imaging insights into substrates of disability. Annals of Neurology: Official Journal of the American Neurological Association and the Child Neurology Society, 46(5), 747-754.

Walton C, King R, Rechtman L, Kaye W, Leray E, Marrie RA, Robertson N, La Rocca N, Uitdehaag B, van der Mei I, Wallin M, Helme A, Angood Napier C, Rijke N, Baneke P. Rising prevalence of multiple sclerosis worldwide: Insights from the Atlas of MS, third edition. Mult Scler. 2020 Dec;26(14):1816-1821. doi: 10.1177/1352458520970841.

KAYNAKÇA

Bhuyan, U., Peters, A. M., Gordon, I., Davies, H., & Helms, P. (1989). Effects of posture on the distribution of pulmonary ventilation and perfusion in children and adults. *Thorax, 44*(6), 480-484. doi:10.1136/thx.44.6.480

Blumenthal, I., & Lealman, G. T. (1982). Effect of posture on gastro-oesophageal reflux in the newborn. *Arch Dis Child, 57*(7), 555-556. doi:10.1136/adc.57.7.555

Brauer, M., Hoek, G., Smit, H. A., de Jongste, J. C., Gerritsen, J., Postma, D. S., . . . Brunekreef, B. (2007). Air pollution and development of asthma, allergy and infections in a birth cohort. *Eur Respir J, 29*(5), 879-888. doi:10.1183/09031936.00083406

Cane, R. S., Ranganathan, S. C., & McKenzie, S. A. (2000). What do parents of wheezy children understand by "wheeze"? *Arch Dis Child, 82*(4), 327-332. doi:10.1136/adc.82.4.327

Choi, J. S., & Jones, A. Y. (2005). Effects of manual hyperinflation and suctioning in respiratory mechanics in mechanically ventilated patients with ventilator-associated pneumonia. *Aust J Physiother, 51*(1), 25-30. doi:10.1016/s0004-9514(05)70050-7

Davies, H., Kitchman, R., Gordon, I., & Helms, P. (1985). Regional ventilation in infancy. Reversal of adult pattern. *N Engl J Med, 313*(26), 1626-1628. doi:10.1056/NEJM198512263132603

Eleanor Main, L. D., Barbara Webber, Jennifer Pryor and Ammani Prasad. (2016). Cardiorespiratory Physiotherapy Adults and Paediatrics. 246.

Gregson, R., Shannon, H., Main, E. (2007). The relationship between age and forces applied during chest physiotherapy in mechanically ventilated children. *Physiotherapy*, 93, S517.

Hannah King, P. D. B. (2004). General principles of neonatal anaesthesia. *Current Anaesthesia&Critical Care, 15*(4-5), Pages 302-308.

Heaf, D. P., Helms, P., Gordon, I., & Turner, H. M. (1983). Postural effects on gas exchange in infants. *N Engl J Med, 308*(25), 1505-1508. doi:10.1056/NEJM198306233082505

Hislop, A., & Reid, L. (1974). Development of the acinus in the human lung. *Thorax, 29*(1), 90-94. doi:10.1136/thx.29.1.90

Keens, T. G., & Ianuzzo, C. D. (1979). Development of fatigue-resistant muscle fibers in human ventilatory muscles. *Am Rev Respir Dis, 119*(2 Pt 2), 139-141. doi:10.1164/arrd.1979.119.2P2.139

Konno, K., & Mead, J. (1967). Measurement of the separate volume changes of rib cage and abdomen during breathing. *Journal of Applied Physiology, 22*(3), 407-422. doi:10.1152/jappl.1967.22.3.407

Lannefors, L., Button, B. M., & McIlwaine, M. (2004). Physiotherapy in infants and young children with cystic fibrosis: current practice and future developments. *J R Soc Med, 97 Suppl 44*(Suppl 44), 8-25. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15239290

Main, E., Castle, R., Newham, D., & Stocks, J. (2004). Respiratory physiotherapy vs. suction: the effects on respiratory function in ventilated infants and children. *Intensive Care Med, 30*(6), 1144-1151. doi:10.1007/s00134-004-2262-0

Marcus, R. J., van der Walt, J. H., & Pettifer, R. J. (2002). Pulmonary volume recruitment restores pulmonary compliance and resistance in anaesthetized young children. *Paediatr Anaesth, 12*(7), 579-584. doi:10.1046/j.1460-9592.2002.00929.x

McCarren, B., Alison, J. A., & Herbert, R. D. (2006). Vibration and its effect on the respiratory system. *Aust J Physiother, 52*(1), 39-43. doi:10.1016/s0004-9514(06)70060-5

Menkes, H. A., & Traystman, R. J. (1977). Collateral ventilation. *Am Rev Respir Dis, 116*(2), 287-309. doi:10.1164/arrd.1977.116.2.287

Muller, N. L., & Bryan, A. C. (1979). Chest wall mechanics and respiratory muscles in infants. *Pediatr Clin North Am, 26*(3), 503-516. doi:10.1016/s0031-3955(16)33745-2

Openshaw, P., Edwards, S., & Helms, P. (1984). Changes in rib cage geometry during childhood. *Thorax, 39*(8), 624-627. doi:10.1136/thx.39.8.624

Pang, L. M., & Mellins, R. B. (1975). Neonatal cardiorespiratory physiology. *Anesthesiology, 43*(2), 171-196. doi:10.1097/00000542-197508000-00005

Rehder, K., Hatch, D. J., Sessler, A. D., & Fowler, W. S. (1972). The function of each lung of anesthetized and paralyzed man during mechanical ventilation. *Anesthesiology, 37*(1), 16-26. doi:10.1097/00000542-197207000-00004

Reid, L. M. (1984). Lung growth in health and disease. *Br J Dis Chest, 78*(2), 113-134. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/6372845

Schechter, M. S. (2007). Airway clearance applications in infants and children. *Respir Care, 52*(10), 1382-1390; discussion 1390-1381. Retrieved from https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/17894905

Tudehope, D. I., & Bagley, C. (1980). Techniques of physiotherapy in intubated babies with the respiratory distress syndrome. *Aust Paediatr J, 16*(4), 226-228. doi:10.1111/j.1440-1754.1980.tb01303.x

Zack, M. B., Pontoppidan, H., & Kazemi, H. (1974). The effect of lateral positions on gas exchange in pulmonary disease. A prospective evaluation. *Am Rev Respir Dis, 110*(1), 49-55. doi:10.1164/arrd.1974.110.1.49

KAYNAKÇA

Abaraogu, U.O., Tabansi-Ochuogu, C.S. (2015). As Acupressure Decreases Pain, Acupuncture May Improve Some Aspects of Quality of Life for Women with Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review with Meta-Analysis. *J Acupunct Meridian Stud.* 8(5),220-228

Azima, S., Bakhshayesh, H.R., Kaviani, M., Abbasnia, K., Sayadi, M. (2015). Comparison of the Effect of Massage Therapy and Isometric Exercises on Primary Dysmenorrhea: A Randomized Controlled Clinical Trial. *J Pediatr Adolesc Gynecol.* 28(6), 486–491.

Barcikowska, Z., Rajkowska-Labon, E., Grzybowska, M.E., Hansdorfer-Korzon, R., Zorena, K. (2020). Inflammatory markers in dysmenorrhea and therapeutic options. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 17, 1191.

Bennink, C.D., Hulst, L.L., Bentham, J. (1982). The effects of EMG biofeedback and relaxation training on primary dysmenorrhea. *J Behav Med.* 5(3),329–341.

Bernardi, M., Lazzeri, L., Perelli, F., Reis, F.M., Petraglia, F. (2017). Dysmenorrhea and related disorders. *F1000Research* 6, 1645.

Biçici, B. (2010). "Mcgill Ağrı Ölçeği Kısa Formu'nun" geçerlik ve güvenirliğinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Celenay, S.T., Kavalci, B., Karakus, A., Alkan, A. (2020). Effects of kinesio tape application on pain, anxiety, and menstrual complaints in women with primary dysmenorrhea: A randomized sham-controlled trial. *Complement. Ther. Clin. Pract.* 39, 101148.

Coşkuner Potur, D., Kömürcü, N. (2014). The effects of local low-dose heat application on dysmenorrhea. J Pediatr Adolesc Gynecol. 27(4):216–221.

Doğan, H. (2019). Primer Dismenorede Kinezyo Bantlama ve Yaşam Stili Değişikliklerinin Ağrı, Vücut Farkındalığı ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. 2019. Ankara.

Doğan, H., Eroglu, S., Akbayrak, T. (2020). The effect of kinesio taping and life style changes on pain, body awareness and quality of life in primary dysmenorrhea. *Complement. Ther. Clin. Pract.* 39, 101120.

Forozeshfard, M., Bakhtiary, A.H., Aminianfar, A., Sheikhian, S., Akbarzadeh, Z. (2016). Short term effects of kinesio taping on pain and functional disability in young females with menstrual low back pain: A randomised control trial study. *J Back Musculoskelet Rehabil.* 29(4), 709–715.

Ganesh, B., Chodankar, A., Parvatkar, B. (2017). Comparative Study of Laura Mitchell's Physiological Relaxation Technique Versus Jacobson's Progressive Relaxation Technique on Severity of Pain And Quality of Life in Primary Dysmenorrhea: Randomized Clinical Trial. *J Med Sci Clin Res*. 5(7),25379–25387

Giggins, O.M., Persson, U.M., Caulfield, B. (2013). Biofeedback in Rehabilitation. *J Neuroengıneering Rehabilitation.*10(6):1–11.

Güvenç, G., Seven, M., Akyüz, A. (2014). Adaptation of the menstrual symptom questionnaire in to Turkish. TAF Prev Med Bull. 13: 367-74

Harel, Z. (2006). Dysmenorrhea in Adolescents and Young Adults: Etiology and Management. *J. Pediatr. Adolesc. Gynecol* 19, 363–371

Heidari Moghadam, R., Abdolmaleki, E., Kazemi, F., Masoumi, S.Z., Khodakarami, B., Mohammadi, Y. (2019). The Effect of Exercise Plan Based on FITT Protocol on Primary Dysmenorrhea in Medical Students: A Clinical Trial Study. *J Res Health Sci.* 19(3), e00456.

Igwea, S.E., Tabansi-Ochuogu, C.S., Abaraogu, U.O. (2016). TENS and heat therapy for pain relief and quality of life improvement in individuals with primary dysmenorrhea: A systematic review. *Complement Ther Clin Prac,* 24, 86– 91.

Kannan, P., Claydon, L. (2014). Some physiotherapy treatments may relieve menstrual pain in women with primary dysmenorrhea: a systematic review. *J Physiother.* 60,13–21.

Kaur, A., Ray, G., Mitra, M. (2017). Comparing the Effectiveness of Connective Tissue Mobilisation and Kinesio-taping on Females with Primary Dysmenorrhea. *Indian J Physiother Occup Ther.* 11(3),70–75

Kulakaç, Ö., Oncel, S., Fırat, M.Z., Akcan, A. (2008). Menstruasyon Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması *Turkiye Klinikleri J Gynecol Obst* 18(6),347-56

López-Liria, R., Torres-Álamo, L., Vega-Ramírez, F.A., García-Luengo, A.V., Aguilar-Parra,J.M., Trigueros-Ramos, et al. (2021). Efficacy of Physiotherapy Treatment in Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 18, 7832.

Özgül, S., Üzelpasaci, E., Orhan, C., Baran, E., Beksaç, M.S., Akbayrak, T. (2018). Short-term effects of connective tissue manipulation in women with primary dysmenorrhea: A randomized controlled trial. *Complement Ther Clin Pract.* 33,1-6.

Proctor, M.L., Hing, W., Johnson, T.C., Murphy, P. (2006). Spinal manipulation for primary and secondary dysmenorrhoea. *Cochrane Database Syst Rev*. 19(3), CD002119

Proctor, M., Murphy, P.A., Pattison, H.M., Suckling, J.A., Farquhar, C. (2007). Behavioural interventions for dysmenorrhoea. *Cochrane Database Syst Rev*. 3, 1–32.

Roberts, S.R., Hodgkiss, C., DiBenedetto, A., Lee, E. (2012). Managing dysmenorrhea in young women. *Nurse Pract.* 37(7), 47–52.

Saleh, H.S., Mowafy, H.E., El Hamaid, A.A. (2016). Stretching or Core Strengthening Exercises for Managing Primary Dysmenorrhea. J Women's Healt Care. 5(1),1–6.

Smith, C.A., Armour, M., Zhu, X., Li, X., Lu, Z.Y., Song, J. (2016). Acupuncture for dysmenorrhoea (Review). *Cochrane Database Syst Rev.* 18(4), 1-128.

Smith, R.P. (2018). Management Strategies for Primary Dysmenorrhea. In: Smith RP., editor. Dysmenorrhea and Menorrhagia. Switzerland: A Clinician's Guide. Springer International Publishing AG.

Tomak, L., Sari, M., Cavus, S., Bodur Güney, H. (2022). Investigation of the factor structure of the Turkish version of the State-Trait Anxiety Inventory. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 27(1): 22-31.

Tsai, C., Hsu, C.W., Chang, C.H., Lei, W.T., Tseng, P.T., Chang, K.V. (2024). Comparative Efectiveness of Diferent Exercises for Reducing Pain Intensity in Primary Dysmenorrhea: A Systematic Review and Network Meta-analysis of Randomized Controlled Trials. *Sports Medicine Open* 63,1-19.

Tugay, N., Akbayrak, T., Demirtürk, F., Karakaya, I.C., Kocaacar, O., Tugay, U., et al. (2007). Effectiveness of transcutaneous electrical nerve stimulation and interferential current in primary dysmenorrhea. *Pain Med.* 8(4),295-300.

Ugurlu, M., Karakas Ugurlu, G., Erten, S. & Caykoylu, A. (2017). Validity of Turkish Form of Pain Catastrophizing Scale And Modeling of The Relationship Between Pain-Related Disability With Pain İntensity, Cognitive, and Emotional Factors. Psychiatry and Clinical Psychopharmacology, 27 (2), 189-196.

KAYNAKÇA

Alexanderson, H., Bergegård, J., Björnådal, L. ve Nordin, A. (2014). Intensive aerobic and muscle endurance exercise in patients with systemic sclerosis: A pilot study. BMC Research Notes, 7(1), 1-8.

Arnett, F. C., Cho, M., Chatterjee, S., Aguilar, M. B., Reveille, J. D., and Mayes, M. D. (2001). Familial occurrence frequencies and relative risks for systemic sclerosis (scleroderma) in three United States cohorts. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, *44*(6), 1359-1362.

Balbir-Gurman, A., and Braun-Moscovici, Y. (2012). Scleroderma–New aspects in pathogenesis and treatment. Best Practice and Research Clinical Rheumatology, 26(1),13-24.

Becetti, K., Kwakkenbos, L., Carrier, M. E., Gordon, J. K., Nguyen, J. T., Mancuso, C. A., Mouthon, L., Nguyen, C., Rannou, F., Welling, J., Thombs, B. D. ve Spiera, R. F. (2019). Physical or occupational therapy utilization in systemic sclerosis: a scleroderma patient-centered intervention network cohort study. J Rheumatol, 46(12), 1605–1613.

Bertsias, G. K., Ioannidis, J. P. A., Boletis, J., Bombardieri, S., Cervera, R., Dostal, C. ve Boumpas, D. T. (2008). EULAR recommendations for the management of systemic lupus erythematosus. Report of a Task Force of the EULAR Standing Committee for International Clinical Studies Including Therapeutics. Annals of the Rheumatic Diseases, 67(2), 195-205.

Bukiri, H. ve Volkmann, E. R. (2022). Current advances in the treatment of systemic sclerosis. Curr Opin Pharmacol, 64(102211), 1-8.

Careta, M. F. ve Romiti, R. (2015). Localized scleroderma: Clinical spectrum and therapeutic update. Anais Brasileiros de Dermatologia, 90(3), 62-73.

Cestelli, V., Manfredi, A., Sebastiani, M., Praino, E., Cannarile, F., Giuggioli, D. ve Ferri, C. (2017). Effect of treatment with iloprost with or without bosentan on nailfold videocapillaroscopic alterations in patients with systemic sclerosis. Modern Rheumatology, 27(1), 110-114.

Chang, B., Wigley, F. M., White, B. ve Wise, R. A. (2003). Scleroderma patients with combined pulmonary hypertension and interstitial lung disease. The Journal of Rheumatology, 30(11), 2398-2405.

Clements, P. J., Lachenbruch, P. A., Furst, D. E., Paulus, H. E. ve Sterz, M. G. (1991). A semiquantitative measure of cardiac involvement that improves prediction of prognosis in systemic sclerosis. Arthritis and Rheumatism, 34(11), 1371-1380.

Distler, J. H., Jüngel, A., Huber, L. C., Schulze-Horsel, U., Zwerina, J., Gay, R. E. ve Distler, O. (2007). Imatinib mesylate reduces production of extracellular matrix and prevents development of experimental dermal fibrosis. Arthritis and Rheumatism, 56(1), 311-322.

Franck-Larsson, K., Graf, W. ve Rönnblom, A. (2009). Lower gastrointestinal symptoms and quality of life in patients with systemic sclerosis: A population-based study. European Journal of Gastroenterology and Hepatology, 21(2), 176-182.

Frech, T., Hays, R. D., Maranian, P., Clements, P. J., Furst, D. E. ve Khanna, D. (2011). Prevalence and correlates of sleep disturbance in systemic sclerosis—results from the UCLA scleroderma quality of life study. *Rheumatology*, *50*(7), 1280-1287.

Jimenez, S. A. ve Artlett, C. M. (2005). Microchimerism and systemic sclerosis. Current Opinion in Rheumatology, 17(1), 86-90.

Kowal-Bielecka, O., Fransen, J., Avouac, J., Becker, M., Kulak, A., Allanore, Y. ve Müller-Ladner, U. (2017). Update of EULAR recommendations for the treatment of systemic sclerosis. Annals of the Rheumatic Diseases, 76(8), 1327-1339.

Kwakkenbos, L., Delisle, V. C., Fox, R. S., Gholizadeh, S., Jewett, L. R., Levis, B. ve Thombs, B. D. (2015). Psychosocial aspects of scleroderma. Rheumatic Disease Clinics, 41(3), 519-528.

Le Guern, V., Mahr, A., Mouthon, L., Jeanneret, D., Carzon, M., and Guillevin, L. (2004). Prevalence of systemic sclerosis in a French multi-ethnic county. Rheumatology, *43*(9), 1129-1137.

Mayes, M. D., Lacey Jr, J. V., Beebe-Dimmer, J., Gillespie, B. W., Cooper, B., Laing, T. J. Ve Schottenfeld, D. (2003). Prevalence, incidence, survival, and disease characteristics of systemic sclerosis in a large US population. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, 48(8), 2246-2255.

Mitropoulos, A., Gumber, A., Crank, H., Akil, M. ve Klonizakis, M. (2018). The effects of upper and lower limb exercise on the microvascular reactivity in limited cutaneous systemic sclerosis patients. Arthritis Research and Therapy, 20(1), 1-11.

Mouthon, L., Mestre-Stanislas, C., Bérezné, A., Rannou, F., Guilpain, P., Revel, M. ve Poiraudeau, S. (2010). Impact of digital ulcers on disability and health-related quality of life in systemic sclerosis. Annals of the Rheumatic Diseases, 69(01), 214- 217.

Mukerjee, D., St George, D., Coleiro, B., Knight, C., Denton, C. P., Davar, J. ve Coghlan, J. G. (2003). Prevalence and outcome in systemic sclerosis associated pulmonary arterial hypertension: Application of a registry approach. Annals of the Rheumatic Diseases, 62(11), 1088-1093.

Murphy, S. L., Poole, J. L., Chen, Y. T., Lescoat, A. ve Khanna, D. (2022). Rehabilitation interventions in systemic sclerosis: a systematic review and future directions. Arthritis care & research, 74(1), 59-69.

Nusbaum, J. S., Gordon, J. K. ve Steen, V. D. (2016). African American race associated with body image dissatisfaction among patients with systemic sclerosis. Clinical and Experimental Rheumatology, 34(5), 70-73.

Oliveira, N. C., dos Santos Sabbag, L. M., de Sá Pinto, A. L., Borges, C. L. ve Lima, F. R. (2009). Aerobic exercise is safe and effective in systemic sclerosis. International Journal of Sports Medicine, 30(10), 728-732.

Parodis, I., Girard-Guyonvarc'h, C., Arnaud, L., Distler, O., Domján, A., Van den Ende, C. H., Fligelstone, K., Kocher, A., Larosa, M., Lau, M., Mitropoulos, A., Ndosi, M., Poole, J. L., Redmond, A., Ritschl, V., Alexanderson, H., Sjöberg, Y., von Perner, G., Uhlig, T., Varju, C., Vriezekolk, J. E., Welin, E., Westhovens, R., Stamm, T. A. ve Boström, C. (2024). EULAR recommendations for the non-pharmacological management of systemic lupus erythematosus and systemic sclerosis. Annals of the Rheumatic Diseases, 83(6), 720-729.

Pinto, A. L., Oliveira, N. C., Gualano, B., Christmann, R. B., Painelli, V. S., Artioli, G. G. ve Lima, F. R. (2011). Efficacy and safety of concurrent training in systemic sclerosis. The Journal of Strength and Conditioning Research, 25(5), 1423-1428

Poole, J. L. (2010). Musculoskeletal rehabilitation in the person with scleroderma. Current Opinion in Rheumatology, 22(2), 205-212.

Schieir, O., Thombs, B. D., Hudson, M., Boivin, J. F., Steele, R., Bernatsky, S. ve Canadian Scleroderma Research Group. (2010). Prevalence, severity, and clinical correlates of pain in patients with systemic sclerosis. Arthritis Care and Research, 62(3), 409-417.

Steen, V. D. ve Medsger Jr, T. A. (1998). Case-control study of corticosteroids and other drugs that either precipitate or protect from the development of scleroderma renal crisis. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, 41(9), 1613-1619.

Steen, V. D., and Medsger Jr, T. A. (2000). Severe organ involvement in systemic sclerosis with diffuse scleroderma. Arthritis and Rheumatism: Official Journal of the American College of Rheumatology, 43(11), 2437-2444.

Stucki, G., and Kroeling, P. (2000). Physical therapy and rehabilitation in the management of rheumatic disorders. Best Practice and Research Clinical Rheumatology, 14(4), 751-771.

Szücs, G., Szekanecz, Z., Zilahi, E., Kapitány, A., Baráth, S., Szamosi, S. ve György Kiss, C. (2007). Systemic sclerosis–rheumatoid arthritis overlap syndrome: A unique combination of features suggests a distinct genetic, serological and clinical entity. Rheumatology, 45(6), 989-993.

Tamby, M. C., Chanseaud, Y., Guillevin, L. ve Mouthon, L. (2003). New insights into the pathogenesis of systemic sclerosis. Autoimmunity Reviews, 2(3), 152-157.

Thombs, B. D., Bassel, M., McGuire, L., Smith, M. T., Hudson, M. ve Haythornthwaite, J. A. (2008). A systematic comparison of fatigue levels in systemic sclerosis with general population, cancer and rheumatic disease samples. Rheumatology, 47(10), 1559-1563.

Thoua, N. M., Bunce, C., Brough, G., Forbes, A., Emmanuel, A. V. ve Denton, C. P. (2010). Assessment of gastrointestinal symptoms in patients with systemic sclerosis in a UK tertiary referral centre. Rheumatology, 49(9), 1770-1775.

Wigley, F. M. ve Herrick, A. L. (2012). Raynaud's phenomenon in scleroderma (First edition). Boston: Springer, 313-329 Hachulla, E., Clerson, P., Launay, D., Lambert, M., Morell-Dubois, S., Queyrel, V. ve Hatron, P. Y. (2007). Natural history of ischemic digital ulcers in systemic sclerosis: Single-center retrospective longitudinal study. The Journal of Rheumatology, 34(12), 2423-2430.

KAYNAKÇA

Andersen, M. O., Thomsen, K., & Kyvik, K. O. (2007). Adolescent idiopathic scoliosis in twins: a population-based survey. *Spine*, 32(8), 927-930.

Ansari, K., Singh, M., McDermott, J. R., Gregorczyk, J. A., Balmaceno-Criss, M., Daher, M., ... & Daniels, A. H. (2024). Adolescent idiopathic scoliosis in adulthood. *EFORT Open Reviews*, 9(7), 676-684.

Berdishevsky, H., Lebel, V. A., Bettany-Saltikov, J., Rigo, M., Lebel, A., Hennes, A., ... & Durmala, J. (2016). Physiotherapy scoliosis-specific exercises–a comprehensive review of seven major schools. *Scoliosis and spinal disorders*, 11, 1-52.

Bertuccelli, M., Cantele, F., & Masiero, S. (2023). Body image and body schema in adolescents with idiopathic scoliosis: A scoping review. *Adolescent Research Review*, 8(1), 97-115.

Cantele, F., Maghini, I., Tonellato, M., Meneguzzo, P., Favaro, A., & Masiero, S. (2021). An analysis of eating disorders in adolescent idiopathic scoliosis: a prospective cross-sectional study in a female population. *Spine*, *46*(7), 440-446.

Clark, E. M., Taylor, H. J., Harding, I., Hutchinson, J., Nelson, I., Deanfield, J. E., ... & Tobias, J. H. (2014). Association between components of body composition and scoliosis: a prospective cohort study reporting differences identifiable before the onset of scoliosis. *Journal of Bone and Mineral Research*, 29(8), 1729-1736.

Cerillo, J. L., Becsey, A. N., Sanghadia, C. P., Root, K. T., & Lucke-Wold, B. (2023). Spine Bracing: When to Utilize—A Narrative Review. *Biomechanics*, 3(1), 136-154.

Chen, K., Zhai, X., Sun, K., Wang, H., Yang, C., & Li, M. (2021). A narrative review of machine learning as promising revolution in clinical practice of scoliosis. *Annals of Translational Medicine*, 9(1).

Cheung, M. C., Yip, J., & Lai, J. S. (2022). Biofeedback posture training for adolescents with mild scoliosis. *BioMed research international*, *2022*(1), 5918698.

Cordani, C., Malisano, L., Febbo, F., Giranio, G., Del Furia, M. J., Donzelli, S., & Negrini, S. (2023). Influence of Specific Interventions on Bracing Compliance in Adolescents with Idiopathic Scoliosis—A Systematic Review of Papers Including Sensors' Monitoring. *Sensors*, 23(17), 7660.

Faldini, C., Manzetti, M., Neri, S., Barile, F., Viroli, G., Geraci, G., ... & Ruffilli, A. (2022). Epigenetic and genetic factors related to curve progression in adolescent idiopathic scoliosis: a systematic scoping review of the current literature. *International journal of molecular sciences*, 23(11), 5914.

Goldstein, L. A., & Waugh, T. R. (1973). Classification and terminology of scoliosis. *Clinical Orthopaedics and Related Research* (1976-2007), 93, 10-22.

Gorbach, A. P., Sergeenko, O. M., & Shchurova, E. N. (2022). Idiopathic scoliosis as a multifactorial disease: systematic review of current literature. *Хирургия позвоночника,* 19(2 (eng)), 19-32.

Hwang, S. W., Pahys, J. M., Bastrom, T. P., Lonner, B. S., Newton, P. O., & Samdani, A. F. (2019). Lower SRS mental health scores are associated with greater preoperative pain in patients with adolescent idiopathic scoliosis. *Spine*, 44(23), 1647-1652.

Kim, H. J., Yang, J. H., Chang, D. G., Lenke, L. G., Suh, S. W., Nam, Y., ... & Suk, S. I. (2022). Adult spinal deformity: a comprehensive review of current advances and future directions. *Asian spine journal*, 16(5), 776.

Kuru, T., Yeldan, İ., Dereli, E. E., Özdinçler, A. R., Dikici, F., & Çolak, İ. (2016). The efficacy of three-dimensional Schroth exercises in adolescent idiopathic scoliosis: a randomised controlled clinical trial. *Clinical rehabilitation*, 30(2), 181-190.

Kuznia, A. L., Hernandez, A. K., & Lee, L. U. (2020). Adolescent idiopathic scoliosis: common questions and answers. *American family physician*, 101(1), 19-23.

Lacroix, M., Khalifé, M., Ferrero, E., Clément, O., Nguyen, C., & Feydy, A. (2023, October). Scoliosis. In Seminars in Musculoskeletal Radiology (Vol. 27, No. 05, pp. 529-544). *Thieme Medical Publishers*, Inc..

Lee, G. B., Priefer, D. T., & Priefer, R. (2022). Scoliosis: causes and treatments. *Adolescents*, 2(2), 220-234.

Lehman Jr, R. A., Kang, D. G., Lenke, L. G., Sucato, D. J., Bevevino, A. J., & Spinal Deformity Study Group. (2015). Return to sports after surgery to correct adolescent idiopathic scoliosis: a survey of the Spinal Deformity Study Group. *The Spine Journal*, *15*(5), 951-958.

Liang, Z. T., Guo, C. F., Li, J., & Zhang, H. Q. (2021). The role of endocrine hormones in the pathogenesis of adolescent idiopathic scoliosis. *The FASEB Journal*, 35(9), e21839.

López-Torres, O., Mon-López, D., Gomis-Marzá, C., Lorenzo, J., & Guadalupe-Grau, A. (2021). Effects of myofascial release or self-myofascial release and control position exercises on lower back pain in idiopathic scoliosis: A systematic review. *Journal of Bodywork and Movement Therapies*, 27, 16-25.

McAviney, J., Roberts, C., Sullivan, B., Alevras, A. J., Graham, P. L., & Brown, B. T. (2020). The prevalence of adult de novo scoliosis: A systematic review and meta-analysis. *European Spine Journal*, 29, 2960-2969.

Mehlman, C. T., Araghi, A., & Roy, D. R. (1997). Hyphenated history: the Hueter-Volkmann law. *Amerıcan Journal Of Orthopedıcs-Belle Mead-*, 26, 798-800.

Mitsiaki, I., Thirios, A., Panagouli, E., Bacopoulou, F., Pasparakis, D., Psaltopoulou, T., ... & Tsitsika, A. (2022). Adolescent idiopathic scoliosis and mental health disorders: a narrative review of the literature. *Children,* 9(5), 597.

Monticone, M., Ambrosini, E., Cazzaniga, D., Rocca, B., & Ferrante, S. (2014). Active self-correction and task-oriented exercises reduce spinal deformity and improve quality of life in subjects with mild adolescent idiopathic scoliosis. Results of a randomised controlled trial. *European spine journal*, 23, 1204-1214.

Moraes, Í. A., Cardoso, A., Soares, A. B., de Oliveira, D. A. R., & Júnior, E. L. (2022). Combining immersive virtual reality and postural therapy for scoliosis treatment and prevention in children. *Research on Biomedical Engineering*, 38(3), 1003-1016.

Negrini, S., Zaina, F., Romano, M., Negrini, A., & Parzini, S. (2008). Specific exercises reduce brace prescription in adolescent idiopathic scoliosis: a prospective controlled cohort study with worst-case analysis. *Journal of rehabilitation medicine*, 40(6), 451-455.

Peng, Y., Wang, S. R., Qiu, G. X., Zhang, J. G., & Zhuang, Q. Y. (2020). Research progress on the etiology and pathogenesis of adolescent idiopathic scoliosis. *Chinese medical journal*, 133(4), 483-493.

Rodríguez, M. R., Herranz, P. G., & Abelleira, N. P. (2021). Guía de escoliosis: escoliosis idiopática del adolescente. *Adolescere,* 9(3), 68-76.

Shi, D. D., & Chen, Q. F. (2021). Current insights into the aetiology of adolescent idiopathic scoliosis. *Chinese Journal of School Health*, 42(2), 316-320.

Slattery, C., & Verma, K. (2018). Classifications in brief: the Lenke classification for adolescent idiopathic scoliosis. *Clinical Orthopaedics and Related Research*, 476(11), 2271-2276.

Toovey, R., Harvey, A., Johnson, M., Baker, L., & Williams, K. (2017). Outcomes after scoliosis surgery for children with cerebral palsy: a systematic review. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 59(7), 690-698.

Yang, Y., Liang, W., Sun, D., Han, B., Yin, P., Sun, Y., & Hai, Y. (2023). Comparison of the Radiographic and Clinical Outcome Changes in Patients With Spinal Deformity Before and After Stretching DanceExercise: *A Systematic Review and Meta-Analysis. World Neurosurgery*, 177, 5-15.

Yılmaz H. Skolyoz. İçinde: Oğuz H, Yanık B, Cakırbey H (Editörler). Tıbbi Rehabilitasyon (3. baskı). *Nobel Tıp Kitabevleri*, Ankara 2015; s.701-18.

Wang, H., Tetteroo, D., Arts, J. C., Markopoulos, P., & Ito, K. (2021). Quality of life of adolescent idiopathic scoliosis patients under brace treatment: a brief communication of literature review. *Quality of Life Research*, 30, 703-711.

Zaina, F., Donzelli, S., Lusini, M., Vismara, L., Capodaglio, P., Neri, L., & Negrini, S. (2013). Adolescent idiopathic scoliosis and eating disorders: is there a relation? Results of a cross-sectional study. *Research in developmental disabilities*, 34(4), 1119-1124.

Zhu, C., Wu, Q., Xiao, B., Wang, J., Luo, C., Yu, Q., ... & Song, Y. (2021). The preliminary clinical application of a smart orthosis personalized management system for the treatment of patients with adolescent idiopathic scoliosis. *Chinese Journal of Reparative and Reconstructive Surgery*, 35(7), 801-806.

Editör: Doç. Dr. Mehmet Şata

Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Editör: Doç. Dr.Mehmet Şata

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-97-7
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Measurement and Evaluation in Education

Editör: Doç. Dr.Mehmet Şata
IV+50 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-97-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Anagün, Ş. S. (2018). Teachers' perceptions about the relationship between 21st century skills and managing constructivist learning environments. *International Journal of Instruction, 11*(4), 825-840. https://doi.org/10.12973/iji.2018.11452a

Aydın, E., & Tunagür, M. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programının 21. yüzyıl becerileri açısından incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 16*(32), 348-373.

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). *Defining Twenty-First Century Skills*. Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction*, *11*(3), 1-16. https://doi.org/10.12973/iji.2018.1131a

Coşkun, F. (2022). Öğretmenlik mesleği ve 21. yüzyıl becerileri. *Alanyazın*, 3(1), 31-38.

Dinçer, S., & Doğanay, A. (2016). Bilgisayar destekli öğretimi değerlendirme ölçeği uyarlama çalışması. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *35*(1), 45-62.

Erol, T. & Tunagür, M. (2021). Eğitimde dil değerlendirme okuryazarlığı. E. Koçoğlu (Ed) *Eğitimde okuryazarlık becerileri – ı* (s. 91-116) içinde. Pegem Akademi

Karakaya, I., & Şata, M. (2022). Açık uçlu sorular. I. Karakaya (Ed), *Açık uçlu soruların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (s. 28 – 37) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.

Kylonen, P. C. (2012, May, 7-8). *Measurement of 21st century skills within the common core state standards*. Paper presented at the Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments.

MEB, (2023). *21. yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Partnership for 21st Century Skills. (2009). *P21 framework definitions*. ERIC Clearinghouse.

Soland, J., Hamilton, L. S., & Stecher, B. M. (2013). *Measuring 21st century competencies guidance for educators*. RAND Corporation.

Şata, M. (2022). Açık uçlu maddelerin puanlanması. I. Karakaya (Ed), *Açık uçlu soruların hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi* (s. 75 – 101) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.

Şata, M., & Karakaya, I. (2020). Investigation of the use of electronic portfolios in the determination of student achievement in higher education using the many-facet Rasch measurement model. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, *15*(1), 7-21. https://doi.org/10.29329/epasr.2020.236.1

Tetik, N. (2021). Finansal okuryazarlık. A. Aypay (Ed), *Yükseköğretimde 21. Yüzyıl becerileri* (s. 299 - 320) içinde. Pegem akademi yayıncılık.

Trilling, B. & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times: learning for life in our times*. John Wiley & Sons.

Uluyol, Ç., & Eryılmaz, S. (2015). 21. yüzyıl becerileri ışığında FATİH projesi değerlendirmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *35*(2), 209-229.

Uras, M. C. (2023). *Sosyal medya kullanımının fayda ve risklerinin özel gereksinimli bireyler açısından incelenmesi,* A. Sarıgül (Ed), Psikososyal açıdan dijital riskler (s. 145- 166) içinde. Eğiten kitap yayınları.

Uras, M. C. & Şata, M. (2023, 20-22 Ekim). Dijital okuryazarlık ile bilgi paylaşma davranışı arasındaki ilişki: Bir düzenleyici aracılık modeli [Sözlü bildiri]. *TRB2 Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi-II,* Van.

Voogt, J., & Roblin, N. (2012). Teaching and learning in the 21st century. A comparative analysis of international frameworks. *Journal of Curriculum Studies*, *44*, 299-321. https://doi.org/10.1080/00220272.2012.668938

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 51(1), 183-201. https://doi.org/10.30964/auebfd.405860

REFERENCES

Arter, J. A., & Spandel, V. (1992). Using Portfolios of Student Work in Instruction and Assessment. Educational Measurement: *Issues and Practice*, 11(1), 36-44

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and Classroom Learning. Assessment in Education: Principles, Policy & Practice, 5(1), 7-74.

Boström & Palm, (2023). The effect of a formative assessment practice on student achievement in mathematics. *Sec. Assessment, Testing and Applied Measurement*. 8(1), https://doi.org/10.3389/feduc.2023.1101192

Brookhart, S. M. (2013). *How to create and use rubrics for formative assessment and grading*. ASCD.

Brown, G. T. L. (2014). *The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning*. Routledge.

Brown, G. T. L., & Harris, L. R. (2014). *The Future of Assessment: Shaping Teaching and Learning*. Routledge.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (11. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Creswell, J. W. (2014). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (4th ed.). SAGE Publications.

Gronlund, N. E. (2006). Assessment of Student Achievement. Pearson.

Gronlund, N. E., & Waugh, C. K. (2009). *Assessment of Student Achievement* (9th ed.). Pearson.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.

MEB. (2022). *Eskişehir Ölçme Değerlendirme Merkezi 7. Sınıf Fen Bilimleri Ortak Sınavı Analiz Raporu.* Milli Eğitim Bakanlığı.

Miller, M. D., Linn, R. L., & Gronlund, N. E. (2013). *Measurement and Assessment in Teaching* (11th ed.). Pearson.

Nitko, A. J., & Brookhart, S. M. (2011). *Educational Assessment of Students* (6th ed.). Pearson.

OECD, (2013). *Evaluatıon and assessment frameworks for ımprovıng school outcomes.* https://www.oecd.org/education/school/46927511.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fwww.oecd.org%2Feducation%2Fschool%2F46927511.pdf%0AVisible%3 A%200%25%20

Popham, W. J. (2018). *Classroom assessment: What teachers need to know*. Pearson.

Stiggins, R. J. (2005). *Student-Involved Assessment FOR Learning*. Prentice Hall

Stiggins, R. J. (2008). *An introduction to student-involved assessment for learning*. Pearson.

Suskie, L. (2018). *Assessing student learning: A common sense guide*. John Wiley & Sons

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th Ed.). Bos ton: Ma: Pearson

Wayman, J. C. (2005). Involving Teachers in Data-Driven Decision Making: Using Computer Data Systems to Support Teacher Inquiry and Reflection. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, 10(3), 295-308.

KAYNAKÇA

Andrade, H. L. (2010). Students as the Definitive Source of Formative Assessment: Academic Self-Assessment and the Self-Regulation of Learning. In *Handbook of Formative Assessment* (pp. 90-105). Routledge.

Andrade, H. L. ve Heritage, M. (2017). *Using Formative Assessment to Enhance Learning, Achievement, and Academic Self-Regulation*. Routledge.

Atılgan, H. (2006). *Değerlendirme ve Not Verme*. H. Atılgan (Ed.), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2012). *Geleneksel-Tamamlayıcı Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri* (5.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Bayrak, B. ve Münire Erden, A. (2007). Fen Bilgisi Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, *15*(1), 137-54.

Black, P. ve Wiliam, D. (1998). Inside The Black Box: Raising Standards Through Classroom Assessment, *Phi Delta Kappan, 80*(2), 39-148.

Black, P. ve Wiliam, D. (2018). Classroom Assessment and Pedagogy. *Assessment In Education: Principles, Policy & Practice*, *25*(6), 551-575.

Brookhart, S. M. (2013). *How to Create and Use Rubrics for Formative Assessment and Grading*. Alexandria, VA: ASCD.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Daniel, L. G. ve King, D. (1998). "A Knowledge and Use of Testing and Measurement Literacy of Elementary and Secondary Teachers", *Journal of Educational Research, 91*(6), 331-344.

Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya* (20. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.

Doganay, A. ve Karip, E. (2006). Planning and Evaluation in Education. *Ankara: Pegem Publishing*.

Erdem, A. R. (2013). *Öğretmen Yetiştirmenin Bugünü ve Geleceği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Ankara: Anı Yayıncılık.

Fer, S. (2011). *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Freeman, S., Eddy, S. L., Mcdonough, M., Smith, M. K., Okoroafor, N., Jordt, H. ve Wenderoth, M. P. (2014). Active Learning Increases Student Performance in Science, Engineering, And Mathematics. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *111*(23), 8410-8415.

Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği Sürecinde Türk Eitim Sistemi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(1), 68-80.

Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching*, *8*(3), 381-391.

Guskey, T. R. (2014). *On Your Mark: Challenging the Conventions of Grading and Reporting*. Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Gül, E. (2012). Online Değerlendirme Güvenilir Midir? *NWSA-Education Sciences, 7*(1), 281-287

Harris, D. ve Bell, C. (1994). *Evaluating and Assessing for Learning*. New York: Kogan Page.

Hattie, J. ve Timperley, H. (2007). The Power of Feedback. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.

Impara, J. C. ve Plake, B. S. (1996). Professional Development in Student Assessment for Educational Administrators: An Instructional Framework, *Educational Measurement: Issues and Practice, 15*(2), 14–19.

Impara, J. C., Divine, K. P., Bruce, F. A., Liverman, M. R. ve Gay, A. (1991). Does Interpretive Test Score Information Help Teachers?. *Educational Measurement: Issues and Practice*, *10*(4), 16-18.

Impara, J. C., Plake, B. S. ve Merwin, J. (1994). Student Assessment Tasks and Knowledge: Comparing Superintendents and Elementary and Secondary Principals, *Journal of School Leadership, 4*(5), 517–529.

Kara, Ö. ve Zorlu, F. (2023). "Ses ve Özellikleri" Ünitesinde İşbirlikli Öğrenme Modelinin Uzaktan Eğitim Ortamlarında Uygulanmasının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyonlarına Etkilerinin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *25*(4), 751-763.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (24. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karip, E. (2012). *Ölçme ve Değerlendirme* (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

López-Pastor, V. ve Sicilia-Camacho, A. (2017). Formative And Shared Assessment in Higher Education. Lessons Learned and Challenges For The Future. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, *42*(1), 77-97.

Mcmillan, J. H. ve Schumacher, S. (2020). *Classroom Assessment: Principles and Practice for Effective Standards-Based Instruction*. Pearson.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı) (2024). *Ortaokul Fen Bilimleri Dersi (5., 6., 7. ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara.

Mertler, D.C. (2016). *Classroom Assessment: A Practical Guide for Educators* (1st Ed.). New York: Routledge.

Özsevgeç, T., Çepni, S. ve Demircioğlu, G. (2004). Fen Bilgisi Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Okur-Yazarlık Düzeyleri. *VI. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, İstanbul.

Plake, B. S. ve Impara, J. C. (1993). *Teacher Assessment Literacy Questionnaire*. University of Nebraska-Lincoln.

Plake, B. S. ve Impara, J. C. (1996). Teacher Assessment Literacy: What Do Teachers Know About Assessment?. In *Handbook of Classroom Assessment* (pp. 53-68). Academic Press.

Plake, B. S., Impara, J. C. ve Fager, J. J. (1993). Assessment Competencies of Teachers: A National Survey. *Educational Measurement: Issues and Practice*, *12*(4), 10-12.

Popham, W. J. (2009). Assessment Literacy for Teachers: Faddish or Fundamental? *Theory Into Practice*, *48*(1), 4–11.

Prince, M. J. ve Felder, R. M. (2006). Inductive Teaching and Learning Methods: Definitions, Comparisons, and Research Bases. *Journal of Engineering Education*, *95*(2), 123-138.

Stiggins, R. J. (1994). Student-Centered Classroom Assessment. *NY: Macmillian*.

Stiggins, R. J. (2002). Assessment Crisis: The Absence of Assessment for Learning. *Phi Delta Kappan*, *83*(10), 758-765.

Şeker, S. (2007). *Yeni İlköğretim Altıncı Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri Işığında Değerlendirilmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.

Xu, Y. ve Brown, G. T. L. (2016). Teacher Assessment Literacy in Practice: A Reconceptualization. *Teaching and Teacher Education*, *58*, 149-162.

Zorlu, F. (2020). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının İşbirlikli Öğrenme Modelinin Uzaktan Eğitim Ortamlarında Uygulanmasına Yönelik Görüş ve Önerilerinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, *7*(14), 219–232.

Zorlu, F. ve Sezek, F. (2020). The Investigation of The Effectiveness of Applying Group Investigation Method at Different Intervals in Teaching Science Courses. *Journal Of Theoretical Educational Science*, *13*(2), 397-423.

Zorlu, F. ve Zorlu, Y. (2020). Investigation of the Effects of a Peer-Led Team Learning Instructional Model (PLTL) in Teaching the Simple Electrical Circuits Subject on the Seven Principles for Good Practice. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, *15*(3), 249-266.

Zorlu, Y. ve Zorlu, F. (2015). Fen ve Teknoloji Dersinde Öğrenme Ortamına Yönelik Öğrencilerin Düzeyleri ve Öğretmenlerin Görüşleri. *Route Educational and Social Science Journal*, *2*(1), 103–114.

Zorlu, Y., Zorlu, F. ve Sezek, F. (2013). Sınıf Öğretmenlerine ve Sınıf Öğretmen Adaylarına Göre Iyi Bir Eğitim Için Chickering ve Gamson'un Yedi Ilkesi, *Tarih Okulu Dergisi (TOD), 6*(16), 525-540.

Editör:
Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Eğitim Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-02-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten
IV+144 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-02-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Abuhammad, S. (2020). Barriers to Distance Learning During the COVID-19 Outbreak: A Qualitative Review from Parents' Perspective. *Heliyon, 6*, e05482 https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e05482

Ahmad, I. (2020, Nisan 5). Fata and the Internet. The News. https://www.thenews.com.pk/print/639470-fata-and-the-internet

Adnan, M. ve Anwar, K. (2020). Online Learning Amid the COVID-19 Pandemic: Students' Perspectives, *Journal of Pedagogical Sociology and Psychology, 2*(1), 45-51.

http://www.doi.org/10.33902/JPSP. 2020261309

Aguilera, E. ve Nightengale-Lee, B. (2020). Emergency remote Teaching Across Urban and Rural Contexts: Perspectives on Educational Equity. *Information and Learning Sciences, 121*(5/6), 471–478. Doi: 10.1108/ILS-04-2020-0100

Aird, R., Miller, E., Megen, V. K. ve Buys, L. (2010). *Issues for Students Navigating Alternative Pathways to Higher Education: Barriers, Access and Equity*. Queensland University of Technology.

Akran, S. K. (2021). Öğretmen Adaylarının "Hibrit Eğitim" Kavramına Ilişkin Algılarının Belirlenmesi: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Journal of Humanities and Education, 7*(16), 432-463.

Alkire, S. ve Deneulin, S. (2009). The Human Development and Capability Approach. İçinde S. Deneulin & L. Shahani (Editör), *An Introduction to the Human Development and Capability Approach: Freedom and Agency* (ss. 22–48). London: Eartchscan.

Altınyelken, H. K., Çayır, K. ve Ağırdağ, O. (2015). Turkey At a Crossroads: Critical Debates and Issues in Education. *Comparative Education, 51*(4), 473–483. doi: 10.1080/03050068.2015.1089076

Altıparmak, M., Kurt, İ.D. ve Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. Malatya: Akademik Bilişim' 11. XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Kitabı, ss.319-327.

Altunel, M. (2020). Dezavantajlı Öğrenciler için Yeni Meydan Okuma: Dijital Eğitim. Kriter. https://kriterdergi.com/dosya-egitimde-koronavirus-etkisi/dezavantajli-ogrenciler-icin-yeni-meydan-okuma-dijital-egitim (E.T.: 25.7.2023).

Amir, L.R., Tanti, I., Maharani, D.A., Wimardhani, Y.S., Julia, V., Sulijaya, B. ve Puspitawati, R. (2020). Student Perspective of Classroom and Distance Learning During COVID-19 Pandemic in the Undergraduate Dental Study Program Universitas Indonesia. *BMC Medical Education, 20*, 392. https://doi.org/10.1186/s12909-020-02312-0

Anderson, J. (2020). *Brave New World. The Coronavirus Pandemic is Reshaping Education*. https://qz.com/1826369/how-coronavirus-is-changing-education (E.T.: 20.7.2023).

Armağan, E. (2014). Policy Proposal for Higher Education Agenda in Turkey. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 4*(1), 1–17. doi: 10.5961/jhes.2014.084

Atchoarena, D. ve Sedel, C. (2003). Education and Rural Development: Setting the Framework. D. Atchoarena ve L. Gasperini (Editörler), *Education for rural development: Towards new policy responses* (ss. 34–76). FAO.

Atherton, G. (2020). World access to Higher Education Day: Perspectives on the Challenges to Access and Equity in Higher Education Across the World in The Context of COVID. A National Education Opportunities Network (UK) World Access to Higher Education Day (WAHED) publication.

Aydagül, B. (2019). Turkey's Progress on Gender Equality in Education Rests on Gender Politics. *Turkish Policy Quarterly*. http://turkishpolicy.com/article/956/turkeys-progress-on-gender-equality-in-education-rests-on-gender-politics

Basilaia, G. ve Kvavadze, D. (2020). Transition to online education in schools during a SARS-CoV-2 coronavirus (Covid-19) pandemic in Georgia. *Pedagogical Research*, 5(4), 1-9. https://doi.org/10.29333/pr/7937

Bianet. (2016). Higher Education Institutions Gender Mainstreaming Attitude Document. https://m.bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/205680-yok-un-kaldirdigi-toplumsal-cinsiyet-esitligi-tutum-belgesi (E.T.: 1.7.2023).

Bianet. (Eylül 30, 2020). Nearly Half of People Seeking Jobs at İstanbul Employment Offices are University Graduates. BIA News Desk. https://bianet.org/english/local-goverment/231830-nearly-half-of-those-who-applied-to-istanbul-employment-offices-%20%20were-university-graduates (E.T.: 2.8.2023).

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Süreci ve Pandemi Sonrası Dünyada Eğitime Yönelik Değerlendirmeler: Yeni Normal ve Yeni Eğitim Paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6*(3), 112-142.

Campbell, L. A. ve McKendrick, J. H. (2017). Beyond Aspirations: Deploying the Capability Approach to Tackle the Under-Representation in Higher Education of Young People from Deprived Communities. *Studies in Continuing Education, 39*(2), 120–137. https://doi.org/10.1080/01580 37X.2017.1293630

Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye'de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 6(*2), 11-53.

Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J. ve Zheng, J. (2020). The Psychological Impact of the COVID-19 Epidemic on College Students in China. *Psychiatry Research, 287*, 112934. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2020.112934

Chen, Y., Guo, Y., Huang, J. ve Song, Y. (2019). Intergenerational Transmission of Education in China: New Evidence from the Chinese Cultural Revolution. *Review of Development Economics, 23*(1), 501–527. https:// doi. org/ 10. 1111/ rode. 12558

Cheung, KL, Ten Klooster, P.M., Smit, C., de Vries, H. ve Pieterse, M.E.. (2017). The Impact of Non-Response Bias Due to Sampling in Public Health Studies: A Comparison of Voluntary Versus Mandatory Recruitment in a Dutch National Survey on Adolescent Health. *BMC Public Health, 17*(1), 276. https://doi.org/10.1186/s12889-017-4189-8

Claeys-Kulik, A. L., Jorgensen, T. E. ve Stöber, H. (2019). *Diversity, equity and inclusion in European higher education institutions*. European University Association. https://eua.eu/component/attachments/attachments.html?id=2483

Daghustani, W. H. (2019). Outside the margins: A capabilities approach to understanding mothers' experiences accessing education services for their autistic adolescent sons in Saudi Arabia and Bahrain. *International Journal of Educational Research, 94*, 113–121. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2018.11.013.

Das, K. ve Das, P. (2020). Online teaching-learning in higher education during lockdown period of Covid-19 pandemic in India. *International Journal on Orange Technologies, 2*(6), 5-10.

Doyumğaç, İ., Tanhan, A. ve Kıymaz, M.S. (2021). Understanding the Most Important Facilitators and Barriers for Online Education During Covid-19 Through Online Photovoice Methodology. *International Journal of Higher Education, 10*(1), 166-190. https://doi.org/10.5430/ijhe.v10n1p166

Eğitim-Sen. (2018). 2019 Yılı Yükseköğretim Bütçesi Analizi. https://egitimsenizmir3.org/2019-yili-yuksekogretim-butcesi-analizi/ (E.T.: 12.12.2020).

Ekinci, C. E. (2011). Bazı Sosyo-Ekonomik Etmenlerin Türkiye'de Yükseköğretime Katılım Üzerindeki Etkileri. *Eğitim ve Bilim, 36*(160), 281–297.

Erdemir, B. ve Wu, Q. (2021). An Examination of Turkish and Chinese Equity-Related Barriers to Higher Education Admissions from the Capabilities Perspective. *Asia Pacific Education Review.* https://doi.org/10.1007/s12564-021-09730-9

Erkut, E. (2022). Eğitimi Nasıl Harmanlasak? https://www.gazetepencere.com/egitimi-nasil-harmanlasak/

European Commission. (2019). She Figures 2018. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/knowledge-publications-tools-and-data/publications/all-publications/she-figures-2018_en

Giannini, S. ve Albrectsen, A. B. (2020). Covid-19 School Closures Around the World Will Hit Girls Hardest. https://www.unesco.org/en/articles/covid-19-school-closures-around-world-will-hit-girls-hardest (E.T.: 24.7.2023).

Gorard, S., Adnett, N., May, H., Slack, K., Smith, E. ve Thomas, L. (2007). *Overcoming the Barriers to Higher Education*. Trentham Books.

GSMA. (2021). Connected Women. The Mobile Gender Gap Report 2021. https://www.gsma.com/r/wp-content/uploads/2021/06/The-Mobile-Gender-Gap-Report-2021.pdf (E.T.: 1.7.2023).

Hart, C. S. (2009). Quo Vadis? The Capability Space and New Directions for the Philosophy of Educational Research. *Studies in Philosophy and Education, 28*(5), 391–402. https:// doi. org/ 10. 1007/s11217- 009- 9128-4

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Educause Review. https://er.educause.edu/articles/2020/3/thedifference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning (E.T.: 23.7.2023).

İmece. (2017). Dezavantajlı Grupların Bilgi ve Beceriye Erişimi. https://imece.com/wp-content/uploads/2017/12/DezavantajliGruplar_imece_0117.pdf

Ingavélez-Guerra, P., Robles-Bykbaev, V., Teixeira, A., Otón-Tortosa, S. ve Hilera, J.R. (2022). Accessibility Challenges in Oer and Mooc: Mlr Analysis Considering the Pandemic Years. *Sustainability, 14*, 3340. https://doi.org/10.3390/su14063340

ITU. (2021). Gender ICT Statistics. https://www.itu.int

İşman, A. (2005). *Uzaktan* E*ğitim*. Ankara: Öğreti Yayınları.

Jeganathan, S. ve Fleming, P.S. (2020). Blended Learning as An Adjunct to Tutor-Led Seminars in Undergraduate Orthodontics: A Randomised Controlled Trial. *British Dental Journal*, *228*(5), 371–5. https://doi.org/10.1038/s41415-020-1332-1

Karademir, A., Yaman, F. ve Saatçioğlu, Ö. (2020). Challenges of Higher Education Institutions Against COVID-19: The Case of Turkey. *Journal of Pedagogical Research, 4*(4), 453-474. http://dx.doi.org/10.33902/JPR.2020063574

Karagül, B. İ., Şeker, M. ve Aykut, C. (2021). Investigating Students' Digital Literacy Levels During Online Education Due to Covid-19 Pandemic. *Sustainability*, *13*, 11878. https://doi.org/10.3390/su132111878

Keskin, M. ve Kaya, Ö. D. (2020). Covid-19 Sürecinde Öğrencilerin Web Tabanlı Uzaktan Eğitime Yönelik Geri Bildirimlerinin Değerlendirilmesi. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5*(2), 59-67. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ikcusbfd/issue/55773/754174

Kigotho, W. (Eylül 24, 2020). Technology Now Seen as Key to Higher Education, but Challenges Persist. University World News. https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20200923143436333

Kosunen, S., Haltia, N., Saari, J., Jokila, S. ve Halmkrona, E. (2020). Private Supplementary Tutoring and Socio-Economic Differences in Access to Higher Education. *Higher Education Policy*. doi:10.1057/s41307-020-00177-y

Kramer, J. (Ekim 6, 2020). The Virus Moved Female Faculty to the Brink. Will Universities Help? *The New York Times*. https://www.nytimes.com/2020/10/06/science/covid-universities-women.html

Lee, J. H. (2020). Policy and Ideology Collide: An Examination of Affirmative Action for Students of Brazilian Public Higher Education. *Race Ethnicity and Education, 24*(1), 39-55. https://doi.org/10.1080/13613324.2020.1753673

Li, D. (2022). The Shift to Online Classes During the Covid-19 Pandemic: Benefits, Challenges, and Required Improvements from the Students' Perspective. *The Electronic Journal of e-Learning, 20*(1), *1-18.* doi: https://doi.org/10.34190/ejel.20.1.2106

Long, M., Carpenter, P. ve Hayden, M. (1999). Participation in Education and Training, 1980-1994. ACEReSearch. https://research.acer.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?article=1020&context=lsay_research

Lucky, A., Branham, M. ve Atchison, R. (2019). Collection-Based Education by Distance and Face to Face: Learning Outcomes and Academic Dishonesty. *Journal of Science Education and Technology, 28*, 414-428. https://doi.org/10.1007/s10956-019-9770-8

Maatuk, A.M., Elberkawi, E.K., Aljawarneh, S., Rashaideh, H. ve Alharbi, H. (2022). The COVID-19 Pandemic and E-Learning: Challenges and Opportunities from the Perspective of Students and Instructors. *Journal of Computing in Higher Education, 34*, 21–38. https://doi.org/10.1007/s12528-021-09274-2

Mahlangu, V. P. (2019). Rethinking Student Admission and Access in Higher Education Through the Lens of Capabilities Approach. *International Journal of Educational Management, 34*(2), 450–460. https://doi.org/10.1108/IJEM-04-2019-0135

Mahyoob, M. (2020). Challenges of E-Learning During the COVID-19 Pandemic Experienced by EFL Learners. *Arab World English Journal*, *11*(4) 351-362. https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol11no4.23

Mariotti, M. (2021). *Gender* Equality in Digitalization. Key Issues for Programming. United Nations Development Programme Istanbul Regional Hub Regional Bureau for Europe and the CIS. https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/eurasia/UNDP-RBEC-Gender-Equality-Digitalization-guidance.pdf (E.T.: 4.7.2023).

McKie, A. (Ağustos 17, 2020). Brazilian Universities Struggle to Go Online Amid COVID Denial. Times Higher Education. https://www.timeshighereducation.com/news/brazilian-universities-struggle-go-online-amid-covid-denial

Mehta, R. ve Aguilera, E. (2020). A Critical Approach to Humanizing Pedagogies in Online Teaching and Learning. *The International Journal of Information and Learning Technology, 37*, 3,109-120. doi: 10.1108/IJILT-10-2019-0099

Nussbaum, M. C. (1997). *Cultivating Humanity. A Classical Defence of Reform in Liberal Education*. Harvard University Press.

Nussbaum, M. C. (2000). *Women and Human Development: The Capabilities Approach*. Cambridge University Press.

Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. Belknap Press of Harvard University Press.

OECD. (2020). The Covid-19 Crisis Accentuating the Need to Bridge Digital Divides [Online]. Geneva: United Nations Conference on Trade and Development. https://www.oecd.org/newsroom/covid-19-crisis-accentuating-the-need-to-bridge-digital-divides.htm (E.T.: 20.7.2023).

O'Hara, R. E., Gibbons, F. X., Weng, C. Y., Gerrard, M. ve Simons, R. L. (2012). Perceived Racial Discrimination as a Barrier to College Enrolment for African Americans. *Personality and Social Psychology Bulletin, 38*(1), 77–89. doi: 10.1177/0146167211420732

Öksüz, E. E. ve Brubaker, M. D. (2020). Deconstructing Disability Training in Counseling: A Critical Examination and Call to the Profession. *Journal of Counselor Leadership and Advocacy*, 1-13. https://doi.org/10.1080/2326716X.2020.1820407

Özmen, İ. (4 Nisan 2023). Hibrit Eğitimde Neler Oldu? Başkent Gazete. https://www.baskentgazete.com.tr/ozel-haber/hibrit-egitimde-neler-oldu/haber-55969 (E.T.: 18.5.2023).

Polat, S. (2017). The Expansion of Higher Education in Turkey: Access, Equality and Regional Returns to Education. *Structural Change and Economic Dynamics, 43*(C), 1–14. https://doi.org/10.1016/j.strueco.2017.06.001.

Rankin, B. H. ve Aytaç, I. A. (2006). Gender Inequality in Schooling: The Case of Turkey. *Sociology of Education, 79*(1), 25–43. https://doi.org/10.1177/003804070607900102

Republic of Turkey Ministry of National Education. (2019). Turkey's Education Vision 2023. https://planipolis.iiep.unesco.org/sites/default/files/ressources/turkey_education_vision_2023.pdf

Robeyns, I. (2005). The Capability Approach: A Theoretical Survey. *Journal of Human Development, 6*(1), 93–114. doi: 10.1080/146498805200034266

Robeyns, I. (2006). Three Models of Education: Rights, Capabilities and Human Capital. *Theory and Research in Education, 4*(1), 69–84. https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1477878506060683

Robeyns, I. ve Byskov, M.F. (2020). The Capability Approach. *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. https://plato.stanford.edu/entries/capability-approach/ (E.T.: 20.7.2023).

Salmi, J. (2020). *COVID's lessons for Global Higher Education. Coping with the Present While Building a More Equitable Future*. Indianapolis: Lumina Foundation.

Saraç, Y. (2021). The Impact of Online Education During COVID-19 Pandemic in Turkish Higher Education. https://www.aa.com.tr/en/analysis/analysis-the-impact-of-online-education-during-covid-19-pandemic-in-turkish-higher-education/2163525# (E.T.: 20.5.2023).

Sen, A. (1984). *Resources, Values and Development*. Harvard University Press.

Sen, A. (1999). *Development as Freedom*. Oxford University Press.

Sen, A. (2009). *The Idea of Justice*, London: Allen Lane.

Soltanimehr, E., Bahrampour, E., Imani, M.M., Rahimi, F., Almasi, B. ve Moattari, M. (2019). Effect of Virtual Versus Traditional Education on Theoretical Knowledge and Reporting Skills of Dental Students in Radiographic Interpretation of Bony Lesions of The Jaw. *BMC Medical Education, 19*, 233. https://doi.org/10.1186/s12909-019-1649-0.

Subbarao, K., Raney, L., Dundar, H. ve Haworth, J. (1993). *Women in* Higher Education: Progress, Constraints, and Promising Approaches. World Bank. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000171487

Synder, H. (2019). Literature Review as A Research Methodology: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research, 104*, 333-339. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039

Tan, M. G. (2007). Women, Education and Development in Turkey. İçinde M. Carlson, A. Rabo ve F. Gök (Editörler), *Education in Multicultural Societies Turkish and Swedish Perspectives* (ss. 109–124). Swedish Research Institute in Istanbul.

Tanhan, A. ve Francisco, V. T. (2019). Muslims and Mental Health Concerns: A Social Ecological Model Perspective. *Journal of Community Psychology, 47*(4), 964-978. https://doi.org/10.1002/jcop.22166

Tanhan, A. (2020). COVID-19 Sürecinde Online Seslifoto (OSF) Yöntemiyle Biyopsikososyal Manevi ve Ekonomik Meseleleri ve Genel İyi Oluş Düzeyini Ele Almak: OSF'nin Türkçeye Uyarlanması. [Utilizing Online Photovoice (OPV) Methodology to Address Biopsychosocial Spiritual Economic Issues and Wellbeing During COVID-19: Adapting OPV to Turkish.] *Turkish Studies, 15*(4), 1029-1086. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.44451

Tanhan, A., Yavuz K. F., Young, J. S., Nalbant, A., Arslan, G., Yıldırım, M., Ulusoy, S., Genç, E., Uğur, E., ve Çiçek, İ. (2020). A Proposed Framework Based on Literature Review of Online Contextual Mental Health Services to Enhance Wellbeing and Address Psychopathology During COVID-19. *Electronic Journal of General Medicine, 17*(6), em254. https://doi.org/10.29333/ejgm/8316

TEDMEM. (2022). *Bir Bakışta Eğitim 2022: Türkiye Üzerinde Değerlendirme ve Öneriler*. Ankara: Türk Eğitim Derneği.

Terzi, L. (2007). The Capability to be Educated. İçinde M. Walker & E. Unterhalter (Eds.), *Amartya Sen's Capability Approach and Social Justice in Education* (ss. 25–43). Palgrave Macmillan.

The Science Academy. (2019). Report of Academic Freedoms 2018–2019. https://en.bilimakademisi.org/wp-content/uploads/2019/10/science-academy-report-on-academic-freedoms-2018-2019.pdf

The World Bank. (2020). School Enrolment, Tertiary (%Gross). https://data.worldbank.org/indicator/SE.TER.ENRR

TUİK. (2015). Turkey with Statistics 2015. https://www.tuik.gov.tr/ (E.T.: 15.6.2023).

TUİK. (2017). Participation in Education and Training By Sex, Age Group, Education Attained and Labour Status, 2007, 2012, 2016. https://www.tuik.gov.tr/ (E.T.: 16.5.2020).

Turgut, E. (2021). Uzaktan Eğitimin Sürmesi Kız Çocuklarının Eğitimden Kopuşunu Hızlandırır. Ekmek ve Gül. https://ekmekvegul.net/gundem/uzaktan-egitimin-surmesi-kiz-cocuklarinin-egitimden-kopusunu-hizlandirir (E.T.: 23.7.2023).

UNESCO. (2020a). COVID-19 Educational Disruption and Response. https://en.unesco.org/covid19/educationresponse

UNESCO. (2020b). *How Is Chile Facing the COVID19 Education Emergency? UNESCO Talks with Raul Figueroa, Minister of Education of Chile.* https://www.unesco.org/en/articles/how-chile-facing-covid19-education-emergency-unesco-talks-raul-figueroa-minister-education-chile (E.T.: 30.7.2023).

UNESCO. (2022). Adverse Consequences of School cCosures. https://en.unesco.org/covid19/educationresponse/consequences (E.T.: 29.6.2023).

United Nations. (n.d.) Sustainable Development Goal 4: Quality education. https://sdgs.un.org/goals/goal4 (E.T.: 20.5.2023).

United Nations. (2020). Covid 19 Response, UN Tackles Infodemic of Misinformation and Cybercrime in COVID-19 Crisis. https://www.un.org/en/un-coronavirus-communications-team/un-tackling-%E2%80%98infodemic%E2%80%99-misinformation-and-cybercrime-covid-19. (E.T.: 20.5.2023).

Unterhalter, E. ve Walker, M. (2007). Conclusion: Capabilities, Social Justice and Education. İçinde M. Walker ve E. Unterhalter (Eds.), *Amartya Sen's Capability Approach and Social Justice in Education* (ss. 239–253). Palgrave Macmillan Ltd.

Walker, M. (2010). Critical Capability Pedagogies and University Education. *Educational Philosophy and Theory, 42*(8), 898–917. doi: 10.1111/j.1469-5812.2007.00379.x

Walker, M. (2019). Why Epistemic Justice Matters in and for Education. *Asia Pacific Education Review, 20*, 161–170. https://doi.org/10.1007/s12564-019-09601-4

Walker, M. ve Unterhalter, E. (2007). The Capability Approach: Its Potential for Work in Education. İçinde M. Walker ve E. Unterhalter (Editörler), *Amartya Sen's Capability Approach and Social Justice in Education* (ss. 1–18). Palgrave Macmillan Ltd.

Whittle, C., Tiwari, S., Yan, S. ve Williams, J. (2020). Emergency Remote Teaching Environment: A Conceptual Framework for Responsive Online Teaching in Crises. *Information and Learning Sciences, 121*(5/6), 311-319. https://doi.org/10.1108/ILS-04-2020-0099

Wilson-Strydom, M. (2011). University Access for Social Justice: A Capabilities Perspective. *South African Journal of Education, 31*(3), 407–418. doi: 10.15700/saje.v31n3a544

Wolff, J. ve de-Shalit, A. (2013). On Fertile Functionings: A Response to Martha Nussbaum. *Journal of Human Development and Capabilities, 14*(1), 161-165. doi: 10.1080/19452829.2013.762177

Yamamoto, G. T., ve Altun, D. (2020, 04). Coronavirüs ve Çevrimiçi (Online) Eğitimin Önlenemeyen Yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 25-34. doi: 10.26701/uad.711110

Yaylak, E. (2022). Distance Education in Turkiye During the Covid-19 Pandemic: What Do Stakeholders Think? *Turkish Online Journal of Distance Education, 23*(4), 65-92. doi: 10.17718/tojde.1182757

YÖK. (2019). 2018 YKS: Yükseköğretime Geçişte İl-Bölge Başarıları ve Nüfus Hareketliliği Raporu. https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/2018_YKS_il_karnesi.pdf (E.T.: 18.6.2020).

YÖK. (2020a). 2019–20 Öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/ (E.T.: 13.4.2021).

YÖK. (2020b). YÖK Dersleri Platformu (Yükseköğretim Kurumu dersleri). Yükseköğretim Kurumları Dersleri (yok.gov.tr) (E.T.: 24.7.2023).

YÖK. (24 Ağustos 2022). Türlerine Göre Mevcut Üniversite Sayısı. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. https://istatistik.yok.gov.tr/

Yurdakal İ. H., ve Kırmızı, F. S. (2021). COVID- 19 Salgını Sürecinde Gerçekleştirilen Acil Uzaktan Eğitime Ilişkin Öğretmen Adaylarının Görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 11*(2), 290-302. https://doi.org/10.5961/jhes.2021.449

Zhang, W., Wang, Y., Yang, L. ve Wang, C. (2020). Suspending Classes Without Stopping Learning: China's Education Emergency Management Policy in the Covid-19 Outbreak. *Journal of Risk and Financial Management, 13*(55), 1-6. doi: 10.3390/jrfm13030055

Kaynakça

Ağıroğlu Bakır, A. (2013). *Öğretmenlerin paylaşılan liderlik ve örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişinin analizi.* Doktora tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Ardoin, N. M., Gould, R.K., Kelsey, E. & Fielding-Singh, P. (2015). Collaborative and transformational leadership in the environmental realm. *Journal of Environmental Policy ve Planning*, *17*(3), 360-380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2014.954075

Aslan, M., Ağıroğlu Bakır, A. (2014). Resmi ve özel okul öğretmenlerinin paylaşılan liderliğe ilişkin görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 117-142.

Baloğlu, N. (2011). Dağıtımcı liderlik: Okullarda dikkate alınması gereken bir liderlik yaklaşımı. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(3), 127-148.

Beck, A.P. & Peters, L. (1981). The research evidence for distributed leadership in therapy groups. *International Journal of Group Psychotherapy, 31*, 43–71. https://doi.org/10.1080/00207284.1981.11492045

Benson, A.M. & Blackman, D. (2011). To distribute leadership or not? A lesson from the islands. *Tourism Management, 32*, 1141-1149. DOI: 10.1016/j.tourman.2010.10.002

Bolden, R., G. Petrov & J. Gosling (2009). Distributed leadership in higher education. *Educational Management Administration & Leadership*, *3*(2), 257-277. https://doi.org/10.1177%2F1741143208100301

Bolden, R. (2011). Distributed leadership in organizations: a review of theory and research. *International Journal of Management Reviews*, 13, 251-269.

Bush, T. (2018). *Eğitim Liderliği ve yönetimi kuramları* (R. Sarıkaya, Çev. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.

Chang, H. (2011). A study of the relationships between distributed leadership, teacher academic optimism and student achievement in Taiwanese elementary schools. *School Leadership and Management, 31*(5), 491-515. https://doi.org/10.1080/13632434.2011.614945

Conley, D. T. & Goldman, P. (1994). Ten propositions for facilitative leadership. In J. Murphy& K. S. Louis (Eds.), *Reshaping the principalship: Insights from transformational reform efforts* (pp. 237-262). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Duignan, P., & Bezzina, M. (2006). *Building a capacity for shared leadership ın schools teachers as leaders of educational chance*. Educational leadership conferance. University of Wollongong.

Elmore, R. F. (2000). *Building a new structure for school leadership*. Washington DC: The Albert Shanker Institute.

Erçetin, Ş. Ş. (2000). *Lider sarmalında vizyon. (2. bs*.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

ESHA, (2013). *Distributed leadership in practice: A descriptive analysis of distributed leadership in European schools.* http://josephkessels.com/sites/default/files/duijf_e.a._2013_distributed_leadership _in_practice_esha-etuce_0.pdf. (E.T.: 17.09.2024)

Fitzgerald, T. & Gunter, H. (2008). Contesting the orthodoxy of teacher leadership, *International Journal of Leadership in Education,*11(4),331-41. DOI: 10.1080/13603120802317883

Gronn, P. (2000). Distributed properties: A new architecture for leadership. *Educational Management and Administration*, *28*(3), 371-388. https://doi.org/10.1177%2F0263211X000283006

Gronn, P. (2002). *Distributed leadership* on *call*. In K. Leithwood & P. Hallinger (Eds.), CALL second international handbook of educational leadership and administration (pp. 653-696). Dordrecht: Kluwer Academi.

Gronn, P. (2003). *The new work of educational leaders: Changing leadership practice in an era of school reform.* London: Paul Chapman.

Gronn, P. (2008). The future of distributed leadership. *Journal of Educational Administration*, 141-158. https://doi.org/10.1108/09578230810863235

Harris, A. & Lambert L. (2003). *Building leadership capacity for school ımprovement Buckingham: Open university press*. Web: http://www.actedu.in/pdf/leadership.pdf. (E.T.: 17.09.2024)

Harris, A. (2004). Distributed leadership and school improvement: Leading or misleading? *Educational Management Administration Leadership, 32* (1), 11-24. doi: 10.1177/1741143204039297

Harris, A. & Muijs, D. (2005). *Improving schools through teacher leadership*. New York: Open University Press.

Harris, A., Leithwood, K., Day, C., Sammons, P., & Hopkins, D. (2007). Distributed leadership and organizational change: Reviewing the evidence. *Journal of Educational Change*, 337-347. http://dx.doi.org/10.1007/s10833-007-9048-4

Harris, A. (2009). Distributed leadership: What we know. In *distributed leadership. studies in educational leadership,* 11-21. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-9737-9_2

Hallinger, P., Heck, R.H. (2009). Assessing the contribution of distributed leadership to school improvement and growth in math achievement. *American Educational Research Journal, 46*(3), 659-689. https://doi.org/10.3102%2F0002831209340042

Huang, C.H. (2013). Shared leadership and team learning: Roles of knowledge sharing and team characteristics. *The Journal of İnternational Management Studies, 8*(1), 124-133. http://www.jimsjournal.org/13%20Chiung-Hui%20Huang.pdf

Katzenmeyer, M., Moller, G. (2013). *Uyuyan devi uyandırmak: Öğretmen liderler yetiştirmek (S. Özdemir, Çev.).* Ankara: Nobel (Orijinal çalışma 2009 yılında yayımlanmıştır).

Kocolowski, M. D. (2010). Shared leadership: Is it time for a change*. Emerging Leadership Journeys, 3*(1), 22-32.

Korkmaz, E. ve Gündüz, H. B. (2011). İlköğretim okulu yöneticilerinin dağıtılmış liderlik davranışlarını gösterme düzeyleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimler Dergisi, 1(*1),123-153.

Kurt, T. (2016). Öğretmen liderliğini açıklamaya yönelik bir model: Dağıtımcı liderlik, örgütsel öğrenme ve öğretmenlerin öz yeterlik algısının öğretmen liderliğine etkisi. *Eğitim ve Bilim,* 1-28.

Leithwood, K. Mascall, B. & Strauss, T. (2009). *Distributed leadership according to the evidence*. New York: Routledge.

Lima, J. A. (2008). Department networks and distributed leadership in schools*. School Leadership and Management, 28*(2), 159-187. https://doi.org/10.1080/13632430801969864

MachBeath, J. (2009). Distributed leadership: Paradigms, policy and paradox. K. Leithwood, B. Mascall ve T. Strauss (Ed). In *Distributed leadership according to the evidence* (pp. 41-58). Newyork: Routledge.

MacBeath, J., Oduro, G. & Waterhouse, J. (2004). *Distributed leadership in action: Full report*. www.ncsl.org.uk.

Oduro, G. (2004). Distributed leadership in schools: What English headteachers say about the "pull" and "push" factors. Paper presented at the *British Educational Research Associaiton Annual Conference,* Manchester, England. http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00003673.htm (E.T.: 10.09.2024)

Özdemir, M. (2021). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Anı.

Özer, N., Beycioğlu, K. (2013). Paylaşılan liderlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *İlköğretim Online, 12*(1), 77-86.

Özkan, M. (2016). Liderlik hangi sıfatları, nasıl alıyor? Liderlik konulu makalelerin incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15* (2), 615-639.

Peters, T., & Waterman, R. (1982). *In search of excellence: Lessons from America's best-run companies.* New York: Warner Books.

Spillane, J. P. (2006). Distributed leadership. San Francisco: Jossey-Bass.

Spillane, J.P. Halverson, R. & Diamond, J.B. (2004). Towards a theory of leadership practice: A distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies*, *36*(1), 3-34. https://doi.org/10.1080/0022027032000106726

Storey, A. (2004). The problem of distributed leadership in schools. *School Leadership & Management*, *24*(3), 249–265. https://doi.org/10.1080/1363243042000266918

Tian, M. (2011). Distributed Leadership and Teachers' Self-Efficacy: The Case Studies of Three Chinese Schools in Shanghai. Master's Thesis, University of Jyväskylä, Institute of Educational Leadership, Department of Education, Timperley, Finland.

Weick, K., & Roberts, K. (1993). Collective mind in organizations heedful ınterrelating on flight decks. *Administrative Science Quarterly*, 357-381.

Wilmore, E. (2007). *Teacher leadership: Improving teaching and learning from the inside.* New York: Corwin Press.

Yılmaz, H. (2010). *Stratejik Liderlik*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.

Kaynakça

Akpa, V. O., Asikhia, O. U., & Nneji, N. E. (2021). Organizational culture and organizational performance: A review of literature. *International Journal of Advances in Engineering and Management*, *3*(1), 361-372.

Al-Ahmadi, H. (2009). Factors affecting performance of hospital nurses in Riyadh Region, Saudi Arabia. *International journal of health care quality assurance*, *22*(1), 40-54.

Allen, N. J., and Meyer, J. P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance, and normative commitment to the organization. *J. Occup. Psychol.* 63, 1–18. doi: 10.1111/j.2044-8325.1990.tb00506.X

Andrew, A. (2017). Employees' commitment and its impact on organizational performance. *Asian Journal of Economics, Business and Accounting*, *5*(2), 1-13.

Antony, J. P., & Bhattacharyya, S. (2010). Measuring organizational performance and organizational excellence of SMEs –Part 2: an empirical study on SMEs in India. *Measuring Business Excellence,* 14(3), 42–52. https://doi.org/10.1108/13683041011074209

Antony, J. P., & Bhattacharyya, S. (2010). Measuring organizational performance and organizational excellence of SMEs–Part 2: an empirical study on SMEs in India. *Measuring business excellence*, *14*(3), 42-52.

Balay, R. (2000). *Yönetici ve Öğretmenlerde Örgütsel Bağlılık,* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Becker, T. E., Randall, D. M., and Riegel, C. D. (1995). The multidimensional of commitment and the theory of reasoned action: a comparative evaluation. *J. Manag.* 2, 617–638. doi: 10.1016/0149-2063(95)90002-0

Bridger, R. S., Kilminster, S., & Slaven, G. (2007). Occupational stress and strain in the naval service: 1999 and 2004. *Occupational Medicine*, *57*(2), 92-97.

Buitendach, J. H., and De Witte, H. (2005). Job insecurity, extrinsic and intrinsic job satisfaction and affective organizational commitment of maintenance workers in a parastatal. *South African J. Bus. Manag.* 36, 27–36. doi: 10.4102/sajbm.v36i2.625

Chen, S., Lin, P., Lu, C., and Taso, C. (2007). The moderation effect of hr strength on the relationship between employee commitment and job performance. *Soc. Behav. Personal.* 35, 1121–1138. doi: 10.2224/sbp.2007.35.8.1121

Chen, S., Lin, P., Lu, C., and Taso, C. (2007). The moderation effect of hr strength on the relationship between employee commitment and job performance. *Soc. Behav. Personal.* 35, 1121–1138. doi: 10.2224/sbp.2007.35.8.1121

Cohen, A. (2007). Commitment before and after: An evaluation and reconceptualization of organizational commitment. Human Resource Management Review, 17(3), 336–354. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2007.05.001

Daft,R.L.(2000). Organization Theory and Design. (7th ed.) South-Western College Publishing, Thomson Learning. U.S.A.

Demerouti, E., & Bakker, A. B. (2008). The Oldenburg Burnout Inventory: A good alternative to measure burnout and engagement. *Handbook of stress and burnout in health care*, *65*(7), 1-25.

Dernovsek, D. (2008). Creating highly engaged and committed employee starts at the top and ends at the bottom line Credit Union Magazine, May 2008. Credit Union National Association.

Dessler, G., Cole, N. D., & Chhinzer, N. (2015). *Management of human resources: The essentials*. London: Pearson.

Firmansyah, D., Saepuloh, D., Andriani, N. Y., & Laksana, A. (2021). Penentu Kinerja Pegawai Dari Motivasi, Beban Kerja dan Komitmen Organisasional. Jurnal Disrupsi Bisnis, 4(2), 108–117. https://doi.org/10.32493/drb.v4i2.9026

Gagné, M., Chemolli, E., Forest, J., & Koestner, R. (2008). A temporal analysis of the relation between organisational commitment and work motivation. *Psychologica Belgica*, *48*(2-3), 219-241.

Galais, N., & Moser, K. (2009). Organizational commitment and the well-being of temporary agency workers: A longitudinal study. *Human Relations*, *62*(4), 589-620.

Gangai K. N., & Agrawal R. (2015). Job satisfaction and organisational commitment: Is it important for employee performance. *International Journal of Management and Business Research*, 5(4), 269–278.

Hackman, J. R., & Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational behavior and human performance*, *16*(2), 250-279.

Harter, J. K., Schmidt, F. L., & Hayes, T. L. (2002). Business-unit-level relationship between employee satisfaction, employee engagement, and business outcomes: a meta-analysis. *Journal of applied psychology*, *87*(2), 268.

Heskett, J. L., & Jones, T. O. (1994). Putting the service-profit chain to work. *Harvard business review*, *72*(2), 164-170.

Hngoi CL, Abdullah N-A, Wan Sulaiman WS and Zaiedy Nor NI (2023) Relationship between job involvement, perceived organizational support, and organizational commitment with job insecurity:A systematic literature review. *Front. Psychol*. 13:1066734.doi: 10.3389/fpsyg.2022.1066734

Itnner, C.D., Larcker, D.F. (2000, October 16) Non-financial Performance Measures: What Works and What Doesn't, *Financial Times' Mastering Management series*, Wharton School, Pennsylvania

Kaplan, R. S. (2012). The balanced scorecard: comments on balanced scorecard commentaries. *Journal of Accounting and Organizational Change*, *8*(4), 539-545.

Karahan, A. (2009). Kurumsal İtibar Ve Rekabet İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-18.

Labuschagne, C., Brent, A. C., and Van Erck, R. P. (2005). Assessing the sustainability performances of industries. *J. Cleaner Product.* 13, 373–385. doi: 10.1016/j.jclepro.2003.10.007

Lakhal, L. (2009). Impact of quality on competitive advantage and organizational performance. *Journal of the Operational Research Society,* 60(5), 637–645. https://doi.org/10.1057/palgrave.jors.26026

Lambert, E. G., Hogan, N. L., & Griffin, M. L. (2008). Being the good soldier: Organizational citizenship behavior and commitment among correctional staff. *Criminal justice and behavior*, *35*(1), 56-68.

Lynch, P. D., Eisenberger, R., and Armeli, S. (1999). Perceived organizational support: inferior-versus-superior performance by wary employees. J. Appl. Psychol. 84, 467–483. doi: 10.1037/0021-9010.84.4.467

Mathieu, J. E., and Zajac, D. M. (1990). A review and meta-analysis of the antecedents, correlates, and consequences of organizational commitment. *Psychol. Bull.* 108, 171–194. doi: 10.1037//0033-2909.108.2.171

McMurray, A. J., Scott, D. R., and Pace, R. W. (2004). The relationship between organizational commitment and organizational climate in manufacturing. *Hum. Resource Dev.* 15, 473–488. doi: 10.1002/hrdq.1116

Meyer, J. P., Allen, N. J., and Smith, C. A. (1993). Commitment to organizations and occupations: extension and test of a three-component model. *J. Appl. Psychol.* 78, 538–551. doi: 10.1037/0021-9010.78.4.538

Meyer, J. P., and Allen, N. J. (1997). *Commitment in the Workplace: Theory, Research, and Application.* London: Sage.

Meyer, J. P., and Herscovitch, L. (2001). Commitment in the workplace: toward a general model. *Hum. Resource Manag. Rev.* 11, 299–326. doi: 10.1016/S1053-4822(00)00053-X

Meyer, J. P., Becker, T. E., and Vanderberghe, C. (2004). Employee commitment and motivation: a conceptual analysis and integrative model. *J. Appl. Psychol.* 89, 991–1007.

Mishra, M., Garg, K., and Aggarwal, M. (2016). A study of relationship between employee empowerment, affective, normative and continuance commitment in hotel industry. *J A B E R* 14, 2489–2501.

Mowday, R. T., Steers, R. M., and Porter, L. W. (1979). The measurement of organizational commitment. *J. Vocat. Behav.* 14, 224–247. doi: 10.1016/0001-8791(79)90072-1

Porter, L. W., Steer, R. M., Mowday, R. T., and Boulian, P. V. (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technician. *J. Appl. Psychol.* 59, 603–609. doi: 10.1037/h0037335

Porter, L. W., Steer, R. M., Mowday, R. T., and Boulian, P. V. (1974). Organizational commitment, job satisfaction, and turnover among psychiatric technician. *J. Appl. Psychol.* 59, 603–609. doi: 10.1037/h0037335

Rahman, U., Wan Sulaiman, W. S., Nasir, R., and Omar, F. (2014). The role of job satisfaction as mediator in the relationship between self-efficacy and organizational citizenship behavior among Indonesian teachers. *Int. J. Bus. Soc.* 5, 255–261.

Rifa'i, A. A. (2023). The effect of organizational commitment on employee performance. *Jurnal Ekonomi, Manajemen dan Akuntansi*, *1*(2), 41-48.

Schaufeli, W. B. ve Bakker, A. B. (2004), "Job Demands, Job Resources, and their Relationship with Burnout and Engagement: A Multi-Sample Study", *Journal of Organizational Behavior*, 25(3), 293-315.

Schaufeli, W. B., Bakker, A. B., Gonzalez-Roma, V. ve Salanova, M. (2002), "The Measurement of Engagement and Burnout: A Two Sample Confirmatory Factor Analytic Approach", *Journal of Happiness Studies*, 3, 71-92.

Shoss, M. K. (2017). Job Insecurity: An integrative review and agenda for future research. *J. Manage.* 43, 1911–1939. doi: 10.1177/0149206317691574

Singh, A., and Gupta, B. (2014). Job involvement, organizational commitment, professional commitment, and team commitment. *Benchmark. Int. J.* 22, 1192–1211. doi: 10.1108/BIJ-01-2014-0007.

Sverke, M., Hellgren, J., and Naswall, K. (2002). No security: a meta-analysis and review of job insecurity and its consequences. *J. Occup. Health Psychol.* 7, 242–264. doi: 10.1037/1076-8998.7.3.242

Taşdelen, B. ve Taşlı, H. (2019). "Kurumsal İtibarın Ölçülmesi: Gümüşhane Üniversitesinin İç Paydaşları Tarafından Algılanışı", *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 6 (17): 96-122.

Tharikh, S. M., Ying, C. Y., & Saad, Z. M. (2016). Managing job attitudes: The roles of job satisfaction and organizational commitment on organizational citizenship behaviors. *Procedia Economics and Finance*, 35, 604–611. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)00074-5

Tschannen-Moran, M., & Hoy, A. W. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and teacher education*, *17*(7), 783-805.

Vujičić, D., Jovičić, A., Laliæ, D., Gagiæ, S., and Cvejanov, A. (2015). The relation between job insecurity, job satisfaction and organizational commitment among employees in the tourism sector in Novi Sad. *Econ. Ind. Democr.* 36, 633–652. doi: 10.1177/0143831X14527017

Kaynakça

Atman, Ü. (2012). İşyerinde psikolojik terör Mobbing. *Sağlıkta Performans ve Kalite Dergisi*, 3(1), 157-174.

Aygün, H. A. (2012). Psikolojik yıldırma (mobbing) üzerine nitel bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 92-121.

Cemaloğlu, N. (2007). Örgütlerin kaçınılmaz sorunu yıldırma. *Bilig*, 42, 111-126.

Cemaloğlu, N. ve Ertürk, A. (2007). Öğretmenlerin maruz kaldıkları yıldırma eylemlerinin cinsiyet yönünden incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 345-365.

Cemaloğlu, N. ve Kılınç, A. Ç. (2012). İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışları ile öğretmenlerin algıladıkları örgütsel güven ve yıldırma arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 37(165), 137-151.

Cemaloğlu, N., & Kılınç, A. (2012). Mobbing: A Major Problem in Educational Organizations. *International Journal of Academic Research*, 4(1), 18-25.

Çelebi, N. ve Taşçı, G. K. (2014). Öğretmenlerin maruz kaldığı mobbing (yıldırma). *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, (9), 43-65.

Çimen, H. ve Saç, F. (2017). Örgüt başarısızlığının nedenlerinden biri: mobbing. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, *33*(33), 183-191.

Demirdağ, S. (2017). Ücretli öğretmen algılarına göre ilkokul yöneticilerinin örgütsel adalet, örgütsel güven ve yıldırma davranışları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 132-153. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.28551-304626

Einarsen, S., Hoel, H., Zapf, D., & Cooper, C. L. (2003). *Bullying and Emotional Abuse in the Workplace: International Perspectives in Research and Practice*. Taylor & Francis.

Einarsen, S., & Mikkelsen, E. G. (2003). Individual Effects of Exposure to Bullying at Work. In *Bullying and Emotional Abuse in the Workplace: International Perspectives in Research and Practice*, edited by S. Einarsen, H. Hoel, D. Zapf, & C. L. Cooper, 127-144. Taylor & Francis.

Ertürk, A. (2013). Yıldırma davranışları, nedenleri ve sonuçları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 146 – 169.

Göymen, Y. (2020). İş Hayatında Mobbing ve Mobbingle Başa Çıkma Yolları. Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi, 7(13), 31-60

Gürhan, N. (2015). Yıldırma (mobbing). *Gazi Üniversitesi Öğretim Üyeleri Derneği Bülteni*, 13(1-2), 1-5.

Hoel, H., & Cooper, C. L. (2000). Destructive Conflict and Bullying at Work. *Manchester School of Management*.

İbicioğlu, H., Çiftçi, M. ve Derya, S. (2009). Örgütlerde yıldırma (mobbing): kamu sektöründe bir inceleme. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *1*(2), 25-38.

Kavlak, E. S. ve Yıldırım, S. (2021). 'Öğretmenlerin maruz kaldığı mobbing'ile ilgili 2000-2020 yıllarında yazılmış lisansüstü tezlerin analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, (6), 1218-1244. https://doi.org/10.47994/usbad.950173

Kehribar, A., Karabela, Ş. N., Kart Yaşar, K., Okur, A., Derya, M., Özgür, C. ve Çankaya, F. (2017). Çalışma hayatında mobbing: nedenleri, bileşenleri ve ülkemizdeki hukuki durumu. *Bakırköy Tıp Dergisi*, *13*(1), 1-9. https://doi.org/10.5350/BTDMJB201713101

Kırel, Ç. (2007). Örgütlerde mobbing yönetiminde destekleyici ve risk azaltıcı öneriler. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 317-334.

Koç, M. ve Bulut, H. U. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinde mobbing: cinsiyet yaş ve lise türü değişkenleri açısından incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 1(1), 64-80.

Küçükçayır, G. A. ve Altun, S. A. (2016). Eğitim örgütlerinde etnik-kültürel yıldırma ve yaşantıları üzerine bir durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(2), 137-164. https://doi.org/10.14527/kuey.2016.006

Leymann, H. (1990). Mobbing and Psychological Terror at Workplaces. *Violence and Victims*, 5(2), 119-126.

Leymann, H. (1996). The Content and Development of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 5(2), 165-184.

Okutan, E. ve Sütütemiz, N. (2015). Mobbing (yıldırma) ve kişilik ilişkisi: hizmet sektörü çalışanları üzerinde bir örnek olay incelemesi. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *10*(1), 1-14.

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do*. Blackwell.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2021). Örgütsel davranış (8. Baskı). Bursa: Ekin

Özkuşcu, E. ve İhtiyaroğlu, N. (2021). Okul müdürlerinin ve öğretmenlerin mobbing davranışlarına yönelik algılarının incelenmesi. *Erciyes Journal of Education*, 5(1), 23-50. https://doi.org/10.32433/eje.896928

Öztürk, İ. (2019). Türkiye'de mobbing ile ilgili sağlık alanında yazılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (25), 119-136. https://doi.org/10.18092/ulikidince.594721

Rayner, C., & Keashly, L. (2005). Bullying at Work: Perspectives from Britain and North America. In *Counterproductive Work Behavior: Investigations of Actors and Targets*, edited by S. Fox & P. E. Spector, 271-296. APA.

Tınmaz, A. K. ve Yıldırım, E. (2023). Okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları yıldırmaya ilişkin fenomenolojik bir araştırma. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 36-56.

Uğurlu, C. T., Çağlar, Ç. ve Güneş, H. (2012). Ortaöğretim okullarında yıldırma (mobbing) davranışlarına ilişkin öğretmen görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(4), 718-749.

Yildirim, D. (2009). Bullying Among Nurses and its Effects. *International Nursing Review*, 56(4), 504-511.

Yiğit, B. (2018). Mobbing kavramı: kavramsal bir çerçeve. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 32-42.

Zapf, D., & Einarsen, S. (2001). Bullying in the Workplace: Recent Trends in Research and Practice. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 10(4), 369-373.

Kaynakça

Akbaba Altun, S. (2003). Eğitimde liderlik. Nobel Yayınevi.

Akdemir, A. (2008). Vizyon yönetimi (1. baskı). Ekin Yayınevi.

Amalia, K., Komariah, A., Sumarto, S., & Asri, K. H. (2020). Leadership in Education: Decision-Making in Education. In 3rd International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2019) (pp. 134-137). Atlantis Press.

Arıkan, S. (2001). Liderlik. Yönetim ve organizasyon (ss. 286-290). Nobel Yayınları.

Atkinson, M. (2013). Educational leadership and management in an international school context. Grin Verlag GmbH.

Aykanat, Z. (2010). Karizmatik lider, örgüt kültürü ilişkisi üzerine bir uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, M. (2001). Eğitim yönetimi. Gazi Yayınevi.

Bahar Sunar, Ö. (2011) Okul Müdürlerinin Etik Davranışları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Bakan, İ., & Doğan, İ. F. (2013). Liderlik: Güncel konular ve yaklaşımlar (1. baskı). Siyasal Kitabevi.

Bass, F. M. (2004). Comments on "a new product growth for model consumer durables the bass model". Management science, 50(12_supplement), 1833-1840.

Başaran, İ. E. (1991) Örgütsel davranış: İnsanın üretim gücü, Ankara: Gül Yayınevi

Başel, R. (2007) Özel öğretim kurumlarında karşılaşılan etik dışı davranışlar (Denizli ili örneği), Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya

Bedük, A. (2014). Örgüt Psikolojisi. Konya: Atlas Akademi Yayınları.

Berges-Puyó, J. (2022). Ethical leadership in education: A uniting view through ethics of care, justice, critique, and heartful education. Journal of Culture and Values in Education, 5(2), 140-151. https://doi.org/10.46303/jcve.2022.24

Blackmar, F.W. (1911). Leadership in reform. American Journal of Sociology, 16(5), 626–644. doi: 10.1086/211917.

Bursalıoğlu, Z. (1991). Yönetimde insan ilişkileri. Çağdaş Yayınları.

Bundel, C. (1930). The art of persuasion. Journal of Leadership and Organization Studies, 7(2), 45-50.

Büyükyavuz, S. (2015). Liderlik stillerinin çalışan motivasyonuna etkisi (Konya sağlık kuruluşları çalışanları örneği) (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Can, N. (2009). Öğretmen liderliği (1. baskı). Pegem Yayınevi.

Calabrese, R. L. "Ethics for Principals", The Educational Digest. Vol:54, No:7. March 1989.

Cao, H., & Chen, Z. (2019). The driving effect of internal and external environment on green innovation strategy-The moderating role of top management's environmental awareness. Nankai Business Review International, 10(3), 342-361. https://doi.org/10.1108/NBRI-05-2018-0028

Chabon, S., Lawrence, K., & Chiptin, L. (2011). Ethical decision-making in education: Applying professional standards. Teachers College Press.

Çelik, V. (2000). Eğitimde örgüt kültürü. Pegem Yayıncılık.

Cooley, C. H. (1902). Human nature and the social order. Scribner's Sons.

Copeland, M. T. (1942). The influence of leadership on the morale and productivity of individuals. Harvard Business Review, 20(4), 42-51.

Demir, M. (2007) Resmi Ve Özel Ortaöğretim Kurumu Yöneticilerinin Karar Verme Süreçlerinin Etik Değerler Ve İlkeler Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

DeRue, D. S., & Ashford, S. J. (2010). Who will lead and who will follow? A social process of leadership identity construction in organizations. Academy of Management Review, 35(4), 627-647. https://doi.org/10.5465/amr.35.4.zok627

Doğan, A. E. (2008) İlköğretim okulu yöneticilerinin mesleki etik ilkeleri kapsamındaki davranışlarının öğretmen algılarına göre değerlendirilmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Dubin, R. (1968). Human relations in administration: The sociology of organizations. Prentice-Hall.

Erdoğan, Ç. (2012) İlköğretim okulu müdürlerinin davranışlarının etik ilkelere uygunluğu, Kastamonu Eğitim Dergisi, 20 (2), 503-518

Gallagher, S. (1997). Leadership and learning: The art of transforming organizations. Jossey-Bass.

Güllü, E. (2009). Sınıf öğretmenleri algılarına göre ilköğretim okulu yöneticilerinin lider stilleri ile öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri arasındaki ilişki (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gedikoğlu, T. (2015). Liderlik ve okul yönetimi (1. baskı). Anı Yayınevi.

Gözütok, F. D. (1999) Öğretmenlerin etik davranışları, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 32 (1), 83-99

Gürbüz, R., Ziya Gökalp, Z., & Fakültesi, E. (2013). Başarılı okul müdürünün özellikleri. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 167–179.

Hayri, Y. (2010) İlköğretim okulu yöneticilerinin liderlik yönelimleri ve mesleki etik algıları arasındaki ilişkiler: İlköğretim öğretmenleri örnekleminde ilişkisel bir çalışma, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Heifetz, R. A. (1994). Leadership without easy answers. Harvard University Press.

Katz, D., & Kahn, R. L. (1978). The social psychology of organizations (2nd ed.). Wiley.

Keser, A. (2006). Çalışma yaşamında motivasyon ve iş tatmini. Alfa Aktüel Yayınları.

Kozioł-Nadolna, K., & Beyer, K. (2021). Determinants of the decision-making process in organizations. Procedia Computer Science, 192, 2375-2384. https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.09.006

Köknel, Ö. (1996). İnsan ve toplum. Altın Kitaplar.

Krausz, E. (1986). Power and leadership in organizations. Journal of Social Behavior, 21(1), 67-79.

Kıral, B. & Adıbelli, Ş. Öğretmen Görüşlerine Göre 21. Yüzyılda Okul Yöneticileri, 1-5, 19.07.2013 De Merzifon.Meb.Gov.Tr/Meb_İys...10/12075400_Okul_Yoneticileri.Pdf Adresinden Alınmıştır.

Kurşun, A. T. (2011) Okulların kurumsal imajının okul yöneticilerinin etik liderlik özellikleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya

Kuruppuge, R. H., & Gregar, A. (2020). Strategic, tactical and operational decisions in family businesses: A qualitative case study. The Qualitative Report, 25(6), 1599-1618. https://doi.org/10.46743/2160-3715/2020.2945

Küçükkaraduman, E. (2006) İlköğretim okulu müdürlerinin etik davranışlarının incelenmesi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Lesinger, F.Y., Altinay, F., Altinay, Z., & Dagli, G. (2017). Examining the role of leadership, trust for school culture and policy. Quality & Quantity, 52, 983-1006. https://doi.org/10.1007/s11135-017-0553-0

Lieberman, D. J. (2008). Herkese her istediğinizi yaptırın (M. Duygun, Çev.). Butik Yayıncılık.

Mankan, E. (2013). Yönetim ve organizasyon (3. baskı). İlayda İzmir Yayınevi.

Mombourquette, C. (2017). The role of vision in effective school leadership. International Studies in Educational Administration, 45(1), 19-36.

Munson, E. (1921). The cooperative spirit: Leadership in action. Management Review, 6(3), 23-30.

Özan, M. B., Polat, H., Gündüzalp, S., & Yaraş, Z. (2017). Etik kodlara ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri ve etik kod önerileri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 27(1), 43-52. https://doi.org/10.18069/firatsbed.346429

Öztürk, M. (2003). Fonksiyon açısından işletme ve yönetim (1. baskı). Papatya Yayınları.

Selimoğlu, O. (2008) Meslek lisesi öğretmenlerinin bakış açısı ile okul yöneticisinin etik ilkelere uyma düzeyi, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Shapiro, J. P., & Stefkovic, J. A. (2016). Ethical leadership and decision making in education: Applying theoretical perspectives to complex dilemmas (4. baskı). Routledge.

Stogdill, R. M. (1950). Leadership, membership and organization. Journal of Psychology, 25(1), 17-23

Sinnaiah, T., Adam, S., & Mahadi, B. (2023). A strategic management process: The role of decision-making style and organisational performance. Journal of Work-Applied Management, 15(1), 37-50. https://doi.org/10.1108/JWAM-10-2022-0074

Şimşek, M. Ş. (2009). Yönetim ve organizasyon (1. baskı). Eğitim Yayınevi.

Tunçer, P. (2011). Örgütsel değişim ve liderlik. Sayıştay Dergisi, 80, 57–83.

Yılmaz, E. (2005). Okullarda örgütsel güven ölçeğinin geçerlilik ve güvenirlik çalışması. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14, 739-756

Yılmaz, K. (2006). Eğitimde etik ve liderlik. Pegem Yayınevi.

Kaynakça

Cemaloğlu N. (2007). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile yıldırma arasındaki ilişki, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education) 33:* 77-87.

Çobanoğlu, Ş. (2005). Mobbing: İş Yerinde Duygusal Saldırı ve Mücadele Yöntemleri. İstanbul: Timaş Yayınları.

Çukur, C. (2012). *İş yerinde psikolojik taciz (mobbing).* Çimento Endüstrisi İşverenleri Sendikası, 34-48.

Davenport, N., Schwartz, R.D. ve Elliott, G.P. (2003). Mobbing İşyerinde Duygusal Taciz. Çev. O. C. Önertoy, Ankara: Sistem Yayıncılık.

Karataş, İ. H., Aydın, B. & Kara, M. (2020). *Türkiye okul yöneticileri raporu 2020* - TOYR2020. İstanbul: Öncü Okul Yöneticileri Derneği Yayınları.

Küçükçayır, G. A., & Altun, S. A. (2016). *Eğitim yöneticilerinin yıldırma yaşantıları üzerine nitel bir analiz*. XI. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi'nde sunulan bildiri. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye, 12-14 Mayıs.

Davenport, N. Z., Schwartz, R. D., & Elliott, G. P. (2014). *Mobbing, emotionalabuse in the American work place.* Çeviren: O.C. Önertoy. İstanbul: Yay Yayıncılık.

Demir, S., & Tekin, U. (2019). İlkokulda görev yapan okul yöneticisi ve öğretmenlerinin mobbinge maruz kalma düzeyleri. *Turkish Studies Educational Sciences, 14(*6), 3519-3536.

Demirci, O. (2023). Okul yöneticilerinin mobbinge uğrama düzeylerinin bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL (SSSJournal)*, *9*(113), 7516-7538.

Ertürk, A. (2013). Yıldırma davranışları, nedenleri ve sonuçları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2*,(1) 146 – 169

Gün, H. (2010). *Çalışma ortamında psikolojik taciz* (2. Baskı). Ankara: Lazer Yayınları

Güven, N. (2019). Devlet *Okullarındaki Eğitim Çalışanlarının Maruz Kaldıkları Mobbing Durumları Ve Mobbing İle Baş Etme Yöntemleri.* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Güveyi, Ü. (2013). Memur disiplin hukukunda mobbing. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, *17*(2), 1455-1482.

Kök, S. (2006). İş Yaşamında Psiko-Şiddet Sarmalı Olarak Yıldırma, 14. Yönetim Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı. Erzurum: Atatürk Üniversitesi

Kutlu, F. (2006). *İşyerinde Duygusal Taciz'in (Mobbing) Çalışanın Tükenmişliği Üzerine Etkisi*. (Yayımlanmamış Tezsiz Yüksek Lisans Projesi) Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Lewis, D. (2003). Voices in TheSocial Construction of Bullying at Work: Exploring Multiple Realitiesin Furtherand Higher Education. *International Jrl Management and Decision Making, 4* (1): 65-81.

Mihailescu, A. ve Tomescu, C. (2017). Theoretical Approaches Regarding the Mobbing Phenomen. Journal of Community Positive Practices, 17(2), 74-81.

Peyton, P. R. (2005). *Dignity at Work: Eliminate Bullying and Create a Positive Working Environment*. New York: Taylor ve Francis e-Library

Rayner, C. & Hoel, H. (1997). A Summay Review of Literatüre Relating To Workplace Bullying. *Journal Of Community And Applied Social Psychological, 7,* 181–191.

Tınaz, P. (2006), *İşyerinde psikolojik taciz, (mobbing),* İstanbul, Beta Basım Yayım.

Tınaz, P. (2011). *İşyerinde psikolojik taciz (mobbing).* İstanbul: Beta Yayıncılık

Tutar, H. (2023). Genel olarak işyerinde psikolojik şiddet (mobbing), Web: http://www.canaktan.org 03.10.2024'te alınmıştır.

Tutar, H., (2004), "İşyerinde Psikolojik Şiddet",1. Baskı, Platin Yayınları, İstanbul. ViolenceandVictims, 5(2), 119-126

URL -1 Mobbing.org.tr. (n.d.). Mobbing nedir? Erişim tarihi (01.10.2024) https://mobbing.org.tr/6078/

Wet, C. (2010). Thereasons for andthe impact of principal-on-teacherbullying on thevictims. Privateand professional lives Teachingand Teacher Education, 26,1450- 1459.

Yaman, E. (2009). Yönetim psikolojisi açısından işyerinde psikoşiddet - mobing-Ankara: Nobel Yayınevi.

Yücetürk, E. (2002). Türkiye'de İş Yaşam Kalitesini ve Verimliliğini Azaltan Gizli Bir Sendrom: Yıldırma (Mobbing). *İktisat, İşletme, Finans Dergisi, 231*, 4-33.

Zapf, D. ve Gross, C. (2001). Conflictescalation and coping with work place bullying: a replication and extension. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 10*(4), 497-522.

Kaynakça

American Association of School Administrators. (2002). Using Data to İmprove Schools: What's Working. www.aasa.org/files/PDFs/Publications/UsingDataToImproveSchools.pdf (E.T.:02.01.2024)

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics, 11*(4), 959–975. doi:10.1016/j.joi.2017.08.007

Artüz, S.D. (2020). Dijital Liderlik Uygulaması ile Öğrenen Örgüt İlişkisinin Bireysel Performansa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Aydın, K. (2022) Eğitim örgütlerinde dijital liderlik ve örgütsel bilgelik ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Barry, M. J. (2006). A School's Use of Data for Teaching and Learning: A Case Study of Data's İmpact on İnstruction in an Urban School. Doctoral Dissertation. University of Southern California.

Brynjolfsson, E. ve McElheran, K. (2016). The Rapid Adoption of Data-Driven Decision Making. *American Economic Review, 106*(5), 133-39.

Çapraz, Y. (2023). Okul Yöneticilerinin Dijital Liderlikleri ve Öğretmenlerin Dijital Okuryazarlık Yeterlilikleri ile Bireysel Yenilikçiliği Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Çelik Şahin, Ç., Avcı, Y. E. ve Anık, S. (2020). Dijital Liderlik Algısının Metaforlar Yoluyla İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(73), 271-286. https://doi.org/10.17755/esosder.535159

Çetin, N. G. ve Beceren, E. (2007). Lider Kişilik: Gandhi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (5), 111-132.

Datnow, A. ve Park, V. (2014). *Data-Driven Leadership* (1. Baskı). San Francisco: JosseyBass.

Demir, K. (2009). İlköğretim Okullarında Verilere Dayalı Karar Verme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, 15*(3), 367-39.

Denny, M. (2020). Data-Driven Decision Making: Improving Student Achievement. Master's Theses. Northwestern College.

Doğan, E. Ve Demirbolat, A. O. (2021). Data-Driven Decision-Making in Schools Scale: A Study of Validity and Reliability. *International Journal of Curriculum and Instruction, 13*(1), 507-523.

Domeny, V. (2017). The Relationship Between Digital Leadership and Digital Implementation İn Elementary Schools. Doctoral Dissertation. Southwest Baptist University.

El Sawy, O. A., Kræmmergaard, P., Amsinck, H. ve Vinther, A. L. (2016). How LEGO Built The Foundations and Enterprise Capabilities for Digital Leadership. *MIS Quarterly Executive, 15*(2), 141-166.

Evans, L. (2009). Reflective Assessment and Student Achievement in High School English*.* Doctoral Dissertation. Washington: Seattle Pacific University.

Gutiérrez-Salcedo, M., Martínez, M. Á., Moral-Munoz, J. A., Herrera-Viedma, E.ve Cobo, M. J. (2017). Some Bibliometric Procedures For Analyzing and Evaluating Research Fields. *Applied Intelligence,* 48, 1275-1287.

Hafiza Hamzah, N., Khalid, M. ve Wahab, J. A. (2021). The Effects of Principals' Digital Leadership on Teachers' Digital Teaching During The Covid-19 Pandemic in Malaysia. *Journal of Education and E-Learning Research, 8(*2), 216–221. https://doi.org/10.20448/journal.509.2021.82.216.221

Hensellek, S. (2020). Digital Leadership: A Framework For Successful Leadership in The Digital Age. *Journal of Media Management and Entrepreneurship (JMME), 2*(1), 55-69.

Ikemoto, G. S. ve Marsh, J. (2007). Cutting Through The "Data-Driven" Mantra: Different Conceptions of Data-Driven Decision Making. *Yearbook of the National Society for the Study of Education, 106*(1), 105-131. doi:10.1111/j.1744-7984.2007.00099.x

Ingram, D., Louis, K. S. ve Schroeder, R. G. (2004). Accountability Policies and Teacher Decision Making: Barriers to the Use of Data to Improve Practice*. Teachers College Record, 106*(6), 1258–1287. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2004.00379.x

Kim, J. ve McMillan, S. J.(2008). Evaluation of Internet Advertising Research: A Bibliometric Analysis of Citations From Key Sources. *Journal of Advertising, 37*(1), 99-112.

Kowalski, T. J., Lasley, T. J. ve Mahoney, J. W. (2008). *Data-Driven Decisions And School Leadership: Best Practices For School İmprovement*. London: A & B/Pearson.

Lai, M. K., McNaughton, S., Amituanai-Toloa, M., Turner, R., & Hsiao, S. (2009). Sustained Acceleration of Achievement in Reading Comprehension: The New Zealand Experience. *Reading Research Quarterly, 44*(1), 30-56.

Levin, J. ve Datnow, A. (2012). The Principal Role in Data-Driven Decision Making: Using Case-Study Data to Develop Multi-Mediator Models of Educational Reform. *School Effectiveness and School Improvement,* 23, 179 - 201.

Luecha, C., Chantarasombat, C. ve Sirisuthi, C. (2022). Program Development of Digital Leadership for School Administrators Under The Office of Primary Educational Service Area. *World Journal of Education, 12*(2), 15-27. https://doi.org/10.5430/wje.v12n2p15

Luo, M. (2008). Structural Equation Modeling For High School Principals' Data-Driven Decision Making: an Analysis of İnformation Use Environments. *Educational Administration Quarterly, 44*(5), 603-634. https://doi.org/10.1177/0013161X08321506.

Mandinach, E. B., Honey, M., & Light, D. (2006). A Theoretical Framework For Data Driven Decision Making. https://cct.edc.org/sites/cct.edc.org/files/publications/DataFrame_AERA06.pdf (E.T: 12.02.2024)

Marsh, J. A., Pane, J. F. ve Hamilton, L. S. (2006). Making Sense of Data-Driven Decision Making in Education. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/occasional_papers/2006/RAND_OP170.pdf (E.T: 12.02.2024)

Meffert, J. ve Swaminathan, A. (2018). Leadership and The Urgency for Digital Transformation. *Leader to Leader*, 88, 44-49. https://doi.org/10.1002/ltl.20357

Moral-Muñoz, J. A., Herrera-Viedma, E., Santisteban-Espejo, A. ve Cobo, M. J. (2020). Software Tools For Conducting Bibliometric Analysis in Science: An Up-To-Date Review. *Profesional de la información/Information Professional*, *29*(1). https://doi.org/10.3145/epi.2020.ene.03

O'Day, J. (2002). Complexity, Accountability, and School İmprovement.*Harvard Educational Review, 72*(3), 293-329.

Oberer, B. ve Erkollar, A. (2018). Leadership 4.0: Digital Leaders in the Age of Industry 4.0. *International Journal of Organizational Leadership. 7*(4). 404-412. 10.33844/ijol.2018.60332

Ordu A. ve Nayır, F. (2021). Dijital Liderlik Nedir? Bir Tanım Önerisi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi. 12* (3), 68-81. https://doi.org/10.19160/e-ijer

Öz, Ö. (2020). Dijital Liderlik: Dijital Dünyada Okul Lideri Olmak. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama. 3*(1), 45-57.

Öz, Ö. ve Arastaman, G. (2022). School Principals' Opinions on Data-based School Management: A Case Study. *Participatory Educational Research, 9*(3), 132-147.

Öztürk, O. & Gürler, G., (2021). *Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz.*Ankara: Nobel Yayınevi.

Peker, A. (2022) Okul Müdürlerinin Dijital Liderlik Yeterlilikleri ve Bu Yeterliliklerin Eğitim Ortamına Yansıması.Yüksek Lisans Tezi. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Sağbaş, M. ve Erdoğan, F. A., (2022). Digital Leadership: A Systematic Conceptual Literature Review. *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3*(1),17-36.

Schildkamp, K. ve Kuiper, W. (2010). Data-İnformed Curriculum Reform: Which Data, What Purposes, And Promoting And Hindering Factors. *Teaching and Teacher Education, 26*(3), 482-496. https://doi.org/10.1016/j.tate.2009.06.007

Schneider, B. L. ve Keesler, V. A. (2007). School Reform 2007: Transforming Education İnto A Scientific Enterprise. *Annual Review Sociology*, 33, 197-217.

Streifer, P. A. (2002). Using Data To Make Better Educational Decisions. Lanham: Rowman & Littlefield Education.

Tabak, H., Şahin, F. ve Tabak, B. Y. (2020). Okul Yöneticilerinin Karar Alma Yaklaşımları: Veriye Dayalı Karar Almaya Geçiş. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 24*(3), 713-725.

Thelwall, M.(2008).Bibliometrics to Webometrics. *Journal of Information Science, 34*(4), 605-621.

Wallin, J. A. (2005). Bibliometric Methods: Pitfalls and Possibilities. *Basic & Clinical Pharmacology & Toxicology, 97*(5), 261-275.

Zhong, R. Y., Xu, X., Klotz, E. ve Newman, S. T. (2017). Intelligent Manufacturing in The Context of İndustry 4.0: A Review. *Engineering, 3*(5), 616-630.

Kaynakça

Abbas, J., Zhang, Q., Hussain, I., Akram, S., Afaq, A., & Shad, M. A. (2020). Sustainable Innovation in Small Medium Enterprises: The Impact of Knowledge Management on Organizational Innovation Through A Mediation Analysis By Using SEM Approach. *Sustainability,* 12 (6), 2407; doi:10.3390/su12062407.

Arkaz, G. (2021). Öğretmenlerin Okul Liderliği ve Yenilik Yönetimi Algıları: Bir Karma Yöntem Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Amabile, T. M. (1988). A Model of Creativity and Innovation in Organizations. *Research in Organizational Behavior,* 10(1), 123-167.

Amabile, T. M. (1996). *Creativity and Innovation in Organizations*. Boston: Harvard Business School.

Amabile, T. M. (1997). Motivating Creativity in Organizations: On doing What You Love and Loving What You do. *California Management Review*, *40*(1), 39-58. https://doi.org/10.2307/41165921

Atakan, S. C. (2017). Yenilik Stratejileri İle Yenilik Performansı Arasındaki İlişki. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, *1*(2), 29-42.

Aykanat, Z. ve Yıldız, T. (2016). Karizmatik Liderlik Ve Örgütsel Yenilikçilik İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Girisimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 11(2), 198-228.

Baumann, T., Mantay, K., Swanger, A., Saganski, G., ve Stepke, S. (2016). Education and Innovation Management: A Contradiction? How to Manage Educational Projects if Innovation is Crucial for Success and Innovation Management is Mostly Unknown. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, *226*(1), 243-251. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.06.185

Bozkurt, E. B. (2019). Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlerinin İnovasyon Yeterlilikleri İle Okulların Yenilikçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Bouwen, R., ve Fry, R. (1991). Organizational Innovation and Learning. *International Studies of Management and Organization*, *21*(4), 37-51. https://doi.org/10.1080/00208825.1991.11656566

Bülbül, T. (2012). Okullarda Yenilik Yönetimi Ölçeği'nin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *12*(1), 157-175.

Çakmak, Ş. (2022). Öğretim Üyeleri Ve Okul Müdürlerinin Görüşlerine Göre İdeal Okul Yönetimi: Fenomenolojik Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Damanpour, F. (1991). Organizational Innovation: A Meta-Analysis of Effects of Determinants and Moderators. *Academy of Management Journal*, *34*(3), 555-590. https://doi.org/10.2307/256406

Damanpour, F. (1996). Organizational Complexity and Innovation: Developing and Testing Multiple Contingency Models. *Management Science*, *42*(5), 693-716. https://doi.org/10.1287/mnsc.42.5.693

Damanpour, F. (2014). Footnotes to Research on Management Innovation. *Organization Studies*, *35*(9), 1265-1285. https://doi.org/10.1177/0170840614539312

Damanpour, F., ve Aravind, D. (2012). Managerial Innovation: Conceptions, Processes and Antecedents. *Management and Organization Review*, *8*(2), 423-454. https://doi.org/10.1111/j.1740-8784.2011.00233.x

Damanpour, F., ve Schneider, M. (2006). Phases of the Adoption of Innovation in Organizations: Effects of Environment, Organization and Top Managers. *British Journal of Management*, *17*(3), 215-236. https://doi.org/10.1111/j.1467-8551.2006.00498.x

Demiraçan, A. (2019). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Stratejileri İle Yenilik Yönetimi Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Dönmez, E. (2019). Okul Müdürlerinin Örgütsel Yenilik Yönetimi Davranış Düzeyi İle Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Drucker, P. F. (1985). *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York: Harper & Row.

Faiz, E. (2012). Öğrenen Örgütlerde Yenilikçilik Ve Proaktiflik Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 1-21.

Fidan, M. (2018). Okullarda Örgütsel Yaratıcılık Ve Yönetsel İnovasyona İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Esen, F. (2016). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Yenilik Yönetimi Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi

Gaynor, G. (2013). Impact of Organizational Culture on Innovation. *IEEE Engineering Management Review*, *41*, 5-7. https://doi.org/10.1109/EMR.2013.2259972.

Gemici, E., & Zehir, C. (2019). Çevresel Çalkantı Ve Örgütsel Yenilikçilik İlişkisi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 66-83.

Gemici, E., & Zehir, C. (2019). Çevresel Çalkantı Ve Örgütsel Yenilikçilik İlişkisi. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(1), 66-83.

Gibson, C. B., ve Birkinshaw, J. (2004). The Antecedents, Consequences, and Mediating Role of Organizational Ambidexterity. *Academy of Management Journal*, *47*(2), 209-226. https://doi.org/10.2307/20159573

Güzel, B. (2024). Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Becerileri İle Öğretmenlerin İş Ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Güzen, A. S. (2020). Liselerde Yenilik Yönetimi İle Örgütsel Öğrenme Arasındaki İlişki (Şanlıurfa İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi.

Hiçyılmaz, R. (2021). Okul Müdürlerinin Dönüşümcü Liderlik Stillerinin Okullarındaki Yenilik Yönetimine Etkisinde Öğrenen Örgüt Ve Yetenek Yönetiminin Rolü. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Kani, Ş. (2019). Okul Yöneticilerinin Dönüşümcü Liderlik Özellikleri Ve Yenilik Yönetimi Yeterliliği İlişkisinde Pozitif Psikolojik Sermayenin Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karaca-Akarsu, C. (2022). Okul Müdürünün İnovasyon Yeterlikleri İle Öğretmenlerin Küresel Yetkinlikleri Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Karataş, S., Gök, R., & Özçetin, S. (2015). Okul yöneticilerinin yenilik yönetimi yeterliklerine ilişkin öğretmen algilari. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(33), 167-185.

Kurt, A. (2016). Yönetici İnovasyon Yeterliliği Ve Okul Kültürü İlişkisi (Bolu İli Örneği). Tezli Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Lemon, M., ve Sahota, P. S. (2004). Organizational Culture as a Knowledge Repository for İncreased Innovative Capacity. *Technovation*, *24*(6), 483-498. https://doi.org/10.1016/S0166-4972(02)00102-5

Lumpkin, G. T., ve Dess, G. G. (2001). Linking Two Dimensions of Entrepreneurial Orientation to Firm Performance. *Journal of Business Venturing*, *16*(5), 429-451. https://doi.org/10.1016/S0883-9026(00)00048-3

Naktiyok, A. (2007). Yenilik yönelimi ve örgütsel faktörler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(2), 211-230.

Oğuzhan, Y. S. (2021). Örgütsel Yenilikçilik ve Yaratıcılığın Dönüştürücü Liderlik Algısına Etkisi. OPUS International Journal of Society Researches, 17(35), 2155-2178.

Onağ, O., & Tepeci, M. (2016). Örgütsel Öğrenme Kabiliyetinin Örgütsel Yenilikçilik Araciliğiyla Yeni Ürün Ve İşletme Performansina Etkisi. *Isletme Iktisadi Enstitüsü Yönetim Dergisi,* (80), 50.

O'Reilly, C. A., ve Tushman, M. (2021). *Lead and disrupt: How to solve the innovator's dilemma* (Second edition). Stanford Business Books, an imprint of Stanford University Press.

Ömür, G. A. (2016). Yenilikçi Örgütlerde İnovasyon Dinamikleri İle İnovasyon Performansı Arasındaki Etkileşim Ve İso İnovasyon Ödüllü Kuruluşlarda Nitel Bir Araştırma. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ömür, Y. E. (2014). Lise yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Becerileri İle Okullardaki Örgütsel Öğrenme Mekanizmalarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Rodrigues, A. L. (2024). Editorial: Education and Innovative Perspectives in Higher Education. *Frontiers in Education*, *9*, 1380280. https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1380280

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of innovations* (5th ed.). Free Press.

Ruvio, A. A., Shoham, A., Vigoda-Gadot, E., ve Schwabsky, N. (2014). Organizational Innovativeness: Construct Development and Cross-Cultural Validation. *Journal of Product Innovation Management*, *31*(5), 1004-1022. https://doi.org/10.1111/jpim.12141

Salavou, H. (2004). The Concept of Innovativeness: Should We Need to Focus? *European Journal of Innovation Management*, *7*(1), 33-44. https://doi.org/10.1108/14601060410515628.

Sapprasert, K., & Clausen, T. H. (2012). Organizational Innovation and its Effects. *Industrial and Corporate Change*, *21*, 1283-1305. https://doi.org/10.1093/ICC/DTS023

Sarıçan, E. (2018). Okullarda Entelektüel Sermaye, İnovasyon Ve Etkililik İlişkisi. Doktora Tezi. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Schumpeter, J. A., Elliott, J. E., ve Opie, R. (1983). *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, and the Business Cycle* (Facsim. ed). London: Transaction Publishers

Selçuk, Ş. (2018). Özel Ortaöğretim Kurumlarında Yöneticilerin İnovasyon Yeterlilikleri İle Örgütsel İmaj Algısı İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Terzi, Ö. (2020). Dijital Çağda İşletmelerde Kurumsallaşma Ve Örgütsel Öğrenmenin Örgütsel Yenilikçilik Üzerindeki Etkisi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Uygur, Ö. (2020). Öğretmenlerin okul müdürlerine ilişkin yenilik yönetimi ve girişimcilik algılarının örgütsel bağlılığa etkisi üzerine proje okullarında bir araştırma. Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Van de Ven, A. H. (1986). Central Problems in the Management of Innovation. *Management Science*, *32*(5), 590-607. https://doi.org/10.1287/mnsc.32.5.590

Woodman, R. W., Sawyer, J. E., ve Griffin, R. W. (1993). Toward a Theory of Organizational Creativity. *The Academy of Management Review*, *18*(2), 293-321. https://doi.org/10.2307/258761.

Yalçın, M., Çoban, Ö., Koçak, Ö., İncedal, A. (2023). Dağıtımcı Liderlik Ve Sosyal Sermaye Bağlamında Örgütsel Yenilikçilik. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi,* 14(52), 687-705. 10.35826/ijoess.3277.

Yaman, M. (2018). Okul Müdürlerinin İnovasyon Yeterlilikleri İle Okul Kültürü Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Yılmaz, N. T. (2023). Öğretmenlerin Örgütsel Yenilikçilik Düzeylerinin Açıklanmasında Bilişsel Esneklik Ve Öz Liderlik Kavramlarının Rolü. Yüksek Lisans Tezi. Rize: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Yirci, R., & Aydoğar, N. (2020). Devlet Ve Özel Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Becerilerinin Karşılaştırılması: Nicel Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(39), 1286-1308.

Yu, Y., Dong, X., Shen, K. N., Khalifa, M., ve Hao, J. (2013). Strategies, Technologies, and Organizational Learning for Developing Organizational Innovativeness in Emerging Economies. *Journal of Business Research*, *66*(12), 2507-2514. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.05.042

Zengin, Y., ve Kaygın, E. (2019). Örgüt Kültürünün Örgütsel Yenilik Ve Personel Güçlendirmeyle İlişkisi: Şanlıurfa'da Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(70), 903-928.

Editör:
Doç. Dr. Ebru Albayrak

Eğitim Öğretim Teknolojileri

International Research in the Field of Educational Instructional Technologies

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Educational Instructional Technologies

Editör: Doç. Dr. Ebru Albayrak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-96-0
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

International Research in the Field of Educational Instructional Technologies

Editör: Doç. Dr. Ebru Albayrak
VI+104 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-96-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahl, D. (1981). Computer Games İn Mathematics Education. The Mathematics Teacher, 74(8): 653-656.

Alpar, N. (2016). Oyunlaştırmayla Öğrenmeinin Meslek Lisesi Öğrencilerinin Akademik Başarı Ve Öğrenme Stratejileri Kullanımı Üzerine Etkisi (Master's Thesis, Sakarya Üniversitesi).

Altan, A., & Bahadır, E. (2023). Türkiye'de Matematik Eğitiminde Eba (Eğitim Bilişim Ağı) Kullanımı İle İlgili Çalışmalar: Tematik Bir İnceleme. Milli Eğitim Dergisi, 52(239), 1751-1786.

Altaylı, D. (2012). Gerçekçi Matematik Eğitiminin Oran Orantı Konusunun Öğretimi Ve Orantısal Akıl Yürütme Becerilerinin Geliştirilmesine Etkisi. Atatürk Üniversitesi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Baykul, Y. (2005). 2004-2005 Yıllarında Çıkarılan Matematik Programı Üzerine Düşünceler. Eğitimde Yansımalar: VIII Yeni İlköğretim Programını Değerlendirme Sempozyumu (S.231-238). Ankara: Sim Matbaası.

Baykul, Y. (2009). İlköğretimde Matematik Öğretimi 6- 8. Sınıflar (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi

Bolyard, J. & Moyer-Packenham, P. (2006). The İmpact Of Virtual Manipulatives On Student Achievement İn İnteger Addition And Subtraction. Technology, 2, 879.

Brownell, S. E. (2012). Barriers To Faculty Pedagogical Change: Lack Of Training, Time, Incentives, And... Tensions With Professional Identity?. CBE—Life Sciences Education, 11(4): 339-346.

Deterding, S., Khaled, R., Nacke, L. E., & Dixon, D. (2011, May). Gamification: Toward A Definition. In CHI 2011 Gamification Workshop Proceedings (Vol. 12, Pp. 1-79).

Dubinsky, E. (1994). Pedagogical Change İn Undergraduate Mathematics Education. MAA Notes, 35: 114-119.

Eray, F. (2022). Ortaokul 8. Sınıf Öğrencileri Üzerinde Yürütülen Oyunlaştırma Tabanlı Etkinliklerin Öğrencilerin Motivasyon, Öz Yeterlik Ve Matematik Kaygılarına Etkisi (Master's Thesis, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Ersoy, Y. (2003). Teknoloji Destekli Matematik Egitimi-1: Gelismeler, Politikalar Ve Stratejiler. İlköğretim Online, 2(1).

Erümit, F. (2016). Oyunlaştırma İle Desteklenen Öğrenme Ortamlarının Tasarımı Ve Geliştirilmesi: Bir Tasarım Tabanlı Araştırma (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Feyzioğlu, A. (2022). Öklid'in Elemanları, Matematik Dünyası, Sayı:114, 12-18. Http://Sertoz.Bilkent.Edu.Tr/Oklid/03-Feyzioglu.Pdf

Geiger, V., Forgasz, H., Tan, H., Calder, N., & Hill, J. (2012). Technology İn Mathematics Education. In Research İn Mathematics Education İn Australasia 2008-2011 (Pp. 111-141). Brill.

Green, C. S. & Bavelier, D. (2003). Action Video Game Modifies Visual Selective Attention. Nature, 423(6939): 534-537.

Griffiths, M. (2005). A 'Components 'Model Of Addiction Within A Biopsychosocial Framework. Journal Of Substance Use, 10(4): 191-197.

İlhan, A. E. (2015). Oyunlaştırmayı Kullanarak Kişilerin Uyuma-Uyanma Alışkanlıkları Üzerinde Bir Değişimin Mümkün Olup Olmadığının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

İpek, A. S., & Baran, D. (2011). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarinin Teknoloji Destekli Temsillerle İlgili Düşünceleri. In 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium. Fırat Üniverstesi, Elazığ.

Kapp, K. M. (2012). The Gamification Of Learning And Instruction: Game-Based Methods And Strategies For Training And Education. John Wiley & Sons.**

Karataş, E. (2014). Eğitimde Oyunlaştırma (Gamification): Kavramsal Bir Çerçeve Ve Meta-Analiz. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ke, F. (2014). An Implementation Of Design-Based Learning Through Creating Educational Computer Games: A Case Study On Mathematics Learning During Design And Computing. Computers & Education, 73: 26-39.

Li, H. C. (2018). Investigating Teacher Pedagogical Changes When Implementing Problembased Learning İn A Year 5 Mathematics Classroom İn Taiwan. The Asia-Pacific Education Researcher, 27: 355-364.

Lowrie, T. (2015). Digital Games And Mathematics Learning: Potential, Promises And Pitfalls. 4. Springer.

Mayer, R. E. (2019). Computer Games İn Education. Annual Review Of Psychology, 70: 531-549.

Mete, F., & Batıbay, E. F. (2019). Web 2.0 Uygulamalarının Türkçe Eğitiminde Motivasyona Etkisi: Kahoot Örneği. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7(4), 1029-1047. Https://Doi.Org/10.16916/Aded.616756

Millî Eğitim Bakanlığı (2021), Ortaokul 7. Sınıf Matematik Ders Kitabı, 1. Basım, Ankara, MEB Yayıncılık

Moyer-Packenham, P. S., & Westenskow, A. (2013). Effects Of Virtual Manipulatives On Student Achievement And Mathematics Learning. International Journal Of Virtual & Personal Learning Environments, 4(3).

National Council Of Teachers Of Mathematics (NCTM). (2000). Principles And Standards For School Mathematics. Reston, VA: NCTM.

Sarı, A. Ve Altun, T. (2016). Oyunlaştırma Yöntemiyle İşlenen Bilgisayar Derslerinin Etkinliğine Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. Türk Bilgisayar Ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7(3), 553-577.

Sarı, M. H., & Altun, S. (2015). Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretiminde Teknoloji Kullanımı Üzerine Nitel Bir Araştırma.

Seaborn, K., & Fels, D. I. (2015). Gamification İn Theory And Action: A Survey. International Journal Of Human-Computer Studies, 74, 14-31.

Topal, M. (2019). Oyunlaştırma İle Zenginleştirilmiş Çevrimiçi Öğrenmenin Başarı, Çevrimiçi Bağlılık Ve Öğrenme Motivasyonu Üzerindeki Etkisi (Doctoral Dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey)).

Türel Y K (2021) Zihinsel Yetersizliği Bulunan Bireylerin Matematik Eğitiminde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımı: Bir Literatür Taraması. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31(3): 1221-1234.

Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulamasına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 9 Kasım 2015. Http://Www.Mevzuat.Gov.Tr/Mevzuatmetin/3.5.20158213.Pdf

Usta, N., Işık, A. D., Şahan, G., Genç, S., Taş, F., Gülay, G., ... & Küçük, K. (2017). Öğretmen Adaylarının Matematik Öğretiminde Oyunların Kullanımı İle İlgili Görüşleri.

Werbach, K., & Hunter, D. (2012). For The Win: How Game Thinking Can Revolutionize Your Business. Harvard Business Review Press.

Yıldırım, D.(2018) Oyunlaştırmanın 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Başarıları Üzerindeki Etkisinin Oyunlaştırılmış Testlerle Sınanması (Master's Thesis, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

REFERENCES

Admiraal, W., Huizenga, J., Akkerman, S., & Ten Dam, G. (2011). The concept of flow in collaborative game-based learning. *Computers in human behavior*, *27*(3), 1185-1194. http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2010.12.013

Agirgol, M. (2020). *The effect of the use of educational digital games in science teaching on student academic success, knowledge retention and attitude.* Unpublished Master Thesis. Erzincan Binali Yıldırım University Institute of Science and Technology, Erzincan.

Akcaoglu, M., & Koehler, M. J. (2014). Cognitive outcomes from the game-design and learning (GDL) after-school program. *Computers & Education, 75*, 72-81. http://dx.doi.org/10.1016/j.compedu.2014.02.003

Akcaoglu, M. (2013). *Cognitive and motivational impacts of learning game design on middle school children.* Doctoral Dissertation, Michigan State University Educational Psychology and Educational Technology, Michigan.

Aksoy, N. C. (2014). *The effect of digital game-based mathematics teaching on 6th grade secondary school students' achievement, achievement motivation, self-efficacy and attitude characteristics.* Unpublished PhD Thesis. Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.

Altun, A. (2021). *An investigation on teachers' attitudes and views on using digital games in social studies course.* Unpublished Master's thesis. Van Yüzüncü Yıl University, Institute of Educational Sciences, Van.

Anastasiadis, T., Lampropoulos, G., & Siakas, K. (2018). Digital game-based learning and serious games in education. *International Journal of Advances in Scientific Research and Engineering, 4*(12), 139-144. https://doi.org/10.31695/IJASRE.2018.33016

Bayirtepe, E., & Tuzun, H. (2007). The effects of game-based learning environments on students' achievement in computer classes and their self-efficacy perceptions. *Hacettepe University Faculty of Education Journal, 33*(33), 41-54.

Becker, K. (2007). Digital game- based learning once removed: Teaching teachers. *British Journal of Educational Technology, 38*(3), 478-488. https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2007.00711.x

Bisson, C., & Luckner, J. (1996). Fun in learning: The pedagogical role of fun in adventure education. *Journal of Experiential Education, 19*(2), 108-112. https://doi.org/10.1177/105382599601900208

Bourgonjon, J., Valcke, M., Soetaert, R., & Schellens, T. (2010). Students' perceptions about the use of video games in the classroom. *Computers & Education, 54*(4), 1145-1156. http://dx.doi.org/10.1016/j.compedu.2009.10.022

Buyukozturk, S., Kilic Cakmak, E., Akgun, O.E., Karadeniz, S. and Demirel, F. (2022). Scientific research methods. (33rd Edition, pp. 112-120). Pegem Academy.

Charsky, D., & Ressler, W. (2011). "Games are made for fun": Lessons on the effects of concept maps in the classroom use of computer games. *Computers & Education*, *56*(3), 604-615. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2010.10.001

Connelly, L. M. (2016). Trustworthiness İn Qualitative Research. *Medsurg Nursing, 25*(6), 435-437.

De Castell, S. & Jenson, J. (2007). Digital Games for Education: When Meanings Play. Intermédialités / Intermediality, (9), 113–132. https://doi.org/10.7202/1005533ar

De Grove, F., Bourgonjon, J., & Van Looy, J. (2012). Digital games in the classroom? A contextual approach to teachers' adoption intention of digital games in formal education. *Computers in Human Behavior, 28*(6), 2023-2033. http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2012.05.021

Dincer, S. (2019). The effect of analogies embedded in digital games on success in science education. *In International Conference on Science, Mathematics, Entrepreneurship and Technology Education* (pp. 39-42).

Doldur, M. (2019). *The effect of the science course held in the science center on students' perceptions of out-of-school learning environments and their attitudes towards the course.* Unpublished Master Thesis. Aksaray University Institute of Science and Technology, Aksaray.

Engeström, Y., & Sannino, A. (2017). Studies of expansive learning: Foundations, findings and future challenges. *Introduction to Vygotsky*, 100-146. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2009.12.002

Firat, S. (2011). *The effect of mathematics teaching with computer aided educational games on conceptual learning.* Unpublished master's thesis. Adıyaman University Institute of Science and Technology, Adıyaman.

Gee, J. P. (2006). Are video games good for learning?. *Nordic Journal of Digital Literacy*, *1*(3), 172-183. https://doi.org/10.18261/ISSN1891-943X-2006-03-02

Gelen, B. (2021). *The Effect of Teaching the Secondary School Level "Solar System and Beyond" Unit with Activities Enriched with Science Toys on Some Variables.* Unpublished Doctoral Thesis. Istanbul University-Cerrahpasa Graduate Education Institute, Istanbul.

Gros, B. (2007). Digital games in education: The design of games-based learning environments. *Journal of research on technology in education*, *40*(1), 23-38.

Gungormus, G. (2007). *The Effect of Games Used in Web Based Education on Success and Permanence.* Unpublished Master Thesis. Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara

Gurer, B., & Arslan, N. (2017). The Effect of Educational Game Method on Student Success and Attitude to the Course in Religious Culture and Moral Knowledge Lesson. *Journal of Values Education, 15*(34), 87-127.

Ifenthaler, D., Eseryel, D., & Ge, X. (2012). *Assessment in game-based learning.* In D. Ifenthaler, D. Eseryel, & X. Ge (Eds.), *Assessment in game-based learning: Foundations, innovations, and perspectives* (pp. 1-8). New York: Springer.

Karahisar, T. (2013). The situation of the digital game industry in Turkey. *Art Design and Manipulation Symposium Proceedings*, 107-113.

Karamustafaoglu O, Baran S (2020). Teachers' Views about Science Teaching with 'Force Capturing' Educational Game. *Journal of Science Education, 8*(1), 76 - 91.

Kiili, K. (2005). Digital game-based learning: Towards an experiential gaming model. *The Internet and Higher Education, 8*(1), 13-24. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2004.12.001

Karasar, N. (2022). Scientific Research Methods. (37th Edition, pp. 190-197). Nobel Publications.

Kukul, V. (2013). *Historical Development and Approaches to the Game. In Ocak M. A. (Ed.), Educational Digital Games (pp.29-30).* Pegem Academy.

Kurudayıoglu, M., & Bal, M. (2014). The Use of Digital Storytelling in Mother Tongue Education. *Sakarya University Faculty of Education Journal,* (28), 74-95.

Mattis, J. (2018). *Summary of the 2018 national defense strategy of the United States of America*. Department of Defense Washington United States.

Mitchell, A., & Savill-Smith, C. (2004). The use of computer and video games for learning. *A review of the literature.*

Natale, M. J. (2002). The effect of a male-oriented computer gaming culture on careers in the computer industry. *ACM SIGCAS Computers and Society, 32*(2), 24-31. https://doi.org/10.1145/566522.566526

Panoutsopoulos, H., & Sampson, D. (2012). A study on exploiting commercial digital games into school context. *Educational Technology and Society*, *15*(1), 15-27.

Prensky, M. (2001a). Fun, play and games: What makes games engaging. *Digital Game Based Learning, 5*, 1-05.

Prensky, M. (2001b). Digital natives, digital immigrants part 2: Do they really think differently?. *On the horizon*.

Rosas, R., Nussbaum, M., Cumsille, P., Marianov, V., Correa, M., Flores, P., & Rodriguez, P. (2003). Beyond nintendo: Design and assessment of educational video games for first and second grade students. *Computers & Education, 40*(1), 71-94. http://dx.doi.org/10.1016/S0360-1315(02)00099-4

Sardone, N. B., & Devlin-Scherer, R. (2009). Teacher candidates' views of digital games as learning devices. *Issues in Teacher Education*, *18*(2), 47-67.

Sarıgoz, O., Bolat, Y. & Alkan, S. (2018). Digital Educational Game Usage Scale: Adapting to Turkish, validity and reliability study. *World Journal of Education, 8*(5), 130-139.

Say, F. S. (2016). *The effect of the computer game designed for the seventh grade science lesson on students' science self-efficacy, motivation and aggression.* Unpublished Doctoral Thesis. Pamukkale University Educational Sciences, Denizli.

Seckin Kapucu, M., & Caglak, S. (2018). Educational Game Designs of Pre-service Science Teachers and Their Opinions on the Process: A Case Study. *Adıyaman University Journal of Social Sciences Institute,* (29), 536-573.

Smith, K. A., & Welliver, P. W. (1990). The development of a science process assessment for fourth-grade students. *Journal of Research in Science Teaching, 27*, 727–738. https://doi.org/10.1002/tea.3660270803

Spires, H. A. (2015). Digital game- based learning. *Journal of Adolescent & Adult Literacy, 59*(2), 125-130. http://dx.doi.org/10.1002/jaal.424

Stevens, R., Satwicz, T., & McCarthy, L. (2008). In-game, in-room, in-world: Reconnecting video game play to the rest of kids' lives. *The ecology of games: Connecting youth, games, and learning*, *9*, 41-66.

Tan, J. L., Goh, D. H. L., Ang, R. P., & Huan, V. S. (2016). Learning efficacy and user acceptance of a game-based social skills learning environment. *International journal of child-computer interaction, 9*, 1-19. http://dx.doi.org/10.1016/j.ijcci.2016.09.001

Tugrul, B. (2010). *Game-based learning. In R. Zembat (Ed.), Special teaching methods in preschool (pp. 35-76).* Ankara: Memoir Publishing.

Ulum, M. (2017). *Seventh grade students' experiences of preparing digital stories on science subjects.* Unpublished master's thesis. Mersin University Institute of Educational Sciences, Mersin.

Uysal, F. (2006). *Examination of indoor and outdoor organizations in preschool education centers within the framework of educational approaches.* Unpublished Master Thesis. Gazi University Institute of Science and Technology, Ankara.

Van Manen, M. (1990). *Researching lived experience: Human science for an action sensitive pedagogy.* Ontario: Althouse Press

Whitton, N. (2010). *Learning with digital games: A practical guide to engaging students in higher education.* New York: Routlege.

Yıldırım, A., & Simsek, H. (2013). *Qualitative research methods in the social sciences. (9th ed.).* Ankara: Seckin Publishing.

REFERENCES

Ahmad, F. K. (2015). Use of assistive technology in inclusive education: making room for diverse learning needs. *Transcience*, *6*(2), 62-77. http://www2.hu-berlin.de/transcience/Vol6_No2_62_77.pdf

Aldrich, C. (2009). *The complete guide to simulations and serious games: How the most valuable content will be created in the age beyond Gutenberg to Google*. John Wiley & Sons.

Alper, S., & Raharinirina, S. (2006). Assistive technology for individuals with disabilities: A review and synthesis of the literature. *Journal of Special Education Technology*, *21*(2), 47-64. https://doi.org/10.1177/016264340602100204

Andrade, H. G. (1997). Understanding rubrics. *Educational Leadership, 54*(4), 14-17. https://shorturl.at/eqGZ2

Atanga, C., Jones, B. A., Krueger, L. E., & Lu, S. (2020). Teachers of students with learning disabilities: Assistive technology knowledge, perceptions, interests, and barriers. *Journal of Special Education Technology*, *35*(4), 236-248. https://doi.org/10.1177/0162643419864858

Bavelier, D., Green, C. S., Pouget, A., & Schrater, P. (2012). Brain plasticity through the life span: Learning to learn and action video games. *Annual Review of Neuroscience*, *35*, 391–416. https://doi.org/10.1146/annurev-neuro-060909-152832

Beale, I. L., Kato, P. M., Marin-Bowling, V. M., Guthrie, N., & Cole, S. W. (2007). Improvement in cancer-related knowledge following use of a psychoeducational video game for adolescents and young adults with cancer. *Journal of Adolescent Health*, *41*(3), 263-270. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.04.006

Bender, W. N. (2012). *Differentiating instruction for students with learning disabilities: New best practices for general and special educators*. Corwin Press.

Borko, H. (2004). Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. *Educational researcher*, *33*(8), 3-15. https://doi.org/10.3102/0013189X033008003

Centre for Applied Special Technology (CAST). (2020). *About universal design for learning*. http://udlguidelines.cast.org/?utm_medium5web&utm_campaign5none&utm_source5cast-aboutudl

Chambers, D. (2020), "Assistive Technology Supporting Inclusive Education: Existing and Emerging Trends", Chambers, D. (Ed.) *Assistive Technology to Support Inclusive Education* (*International Perspectives on Inclusive Education, Vol. 14*), Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 1-16. https://doi.org/10.1108/S1479-363620200000014001

Chen, J. Q., & Chang, C. (2006). Testing the" Whole Teacher" Approach to Professional Development: A Study of Enhancing Early Childhood Teachers' Technology Proficiency. *Early Childhood Research & Practice*, *8*(1). https://ecrp.illinois.edu/v8n1/chen.html

Chinapah, V., & Odero, J. O. (2016). Towards Inclusive, Quality ICT-Based Learning for Rural Transformation. *Journal of Education and Research*, *5*, 107–125. https://doi.org/10.3126/jer.v5i0.15733

Cornoldi, C., Capodieci, A., Colomer Diago, C., Miranda, A., & Shepherd, K. G. (2018). Attitudes of primary school teachers in three western countries toward learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, *51*(1), 43-54. https://doi.org/10.1177/0022219416678408

Creswell, J. (2015). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Pearson.

Gottfried, M. A., Hutt, E. L., & Kirksey, J. J. (2019). New teachers' perceptions on being prepared to teach students with learning disabilities: Insights from California. *Journal of Learning Disabilities*, *52*(5), 383-398. https://doi.org/10.1177/0022219419863790

Görgün, B., & Melekoğlu, M. A. (2019). Review of studies on specific learning disabilities in Turkey. *Sakarya University Journal of Education*, *9*(1), 83-106. https://doi.org/10.19126/suje.456198

Gregory, G. H., & Chapman, C. (2012). *Differentiated Instructional strategies: One size doesn' t fit all*. Corwin press.

Grönlund, Å., Lim, N., & Larsson, H. (2010). Effective Use of Assistive Technologies for Inclusive Education in Developing Countries: Issues and challenges from two case studies. *International Journal of Education and Development using ICT, 6*(4), 5-26. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1085011.pdf

Heins, M. C. (2017). Video games in education [Master's thesis, The College at Brockport State University of New York]. https://core.ac.uk/download/pdf/233574723.pdf

Klimmt, C., & Hartmann, T. (2006). Effectance, selfefficacy and the motivation to play video games. In P. Vorder & J. Bryant (Ed.), Playing video games: Motives, responses, and consequences (pp. 153–169). Lawrence Erlbaum Associates.

Koçak, D., & Fırat, T. (2017, Mayıs). *Öğrenme güçlüğü olan ve akademik başarısızlık yaşayan öğrenciler arasındaki farkın belirlenmesinde sınıf öğretmenlerinin görüşü* [Bildiri sunumu]. IV. International Eurasian Educational Research Congress, Denizli, Türkiye.

Kwon, J., & Lee, Y. (2016). Serious games for the job training of persons with developmental disabilities. *Computers & Education*, *95*, 328-339. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.02.001

Lämsä, J., Hämäläinen, R., Aro, M., Koskimaa, R., and Äyrämö, S. (2018). Games for enhancing basic reading and math skills: a systematic review of educational game design in supporting learning by people with learning disabilities. *British Journal of Educational Technology, 49*, 596–607. https://doi.org/10.1111/bjet.12639

Lieberman, D. A., Fisk, M. C., & Biely, E. (2009). Digital games for young children ages three to six: From research to design. *Computers in the Schools*, *26*(4), 299-313. https://doi.org/10.1080/07380560903360178

Long, H. M., & Bouck, E. C. (2022). Calculators and online games: Supporting students with learning disabilities in mathematics. *Intervention in School and Clinic, 58*(4)*,* 280-286. https://doi.org/10.1177/1053451222109378

Lyon, G. R. (1996). Learning disabilities. *The future of children*, *6*(1), 54-76. https://doi.org/10.2307/1602494

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). *Bütünleştirme kapsamında eğitim uygulamaları öğretmen el kitabı*. https://orgm.meb.gov.tr/kitaplar/Butunlestirme_Kapsaminda_Egitim_Uygulamalari_Ogretmen_Kilavuz_Kitabi.pdf

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: a new framework for teacher knowledge. *Teachers College Record, 108* (6), 1017-1054. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x

OECD, (2023, August 8). *Digital equity and inclusion in education.* OECD Education Working Papers. https://doi.org/10.1787/7cb15030-en

Polat, E., Çağıltay, K., Aykut, C., & Karasu, N. (2019). Evaluation of a tangible mobile application for students with specific learning disabilities. *Australian Journal of Learning Difficulties, 24*(1), 95-108. https://doi.org/10.1080/19404158.2019.1613437

Popescu, M., Arnab, S., Berta, R., Earp, J., De Freitas, S., Romero, M.,…Usart, M. (2011). Serious games in formal education: Discussing some critical aspects. In D. Gouscos, & M. Meimaris (Ed.), *Proceedings of 5th european conference on games-based learning*, (pp. 486-493). Academic Conferences International Limited.

Prensky, M. R. (2010). *Teaching digital natives: Partnering for real learning*. Corwin Press.

Qian, M., & Clark, K. R. (2016). Game-based Learning and 21st century skills: A review of recent research. *Computers in Human Behavior*, *63*, 50-58. https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.05.023

Raskind, W. H. (2001). Current understanding of the genetic basis of reading and spelling disability. *Learning Disability Quarterly*, *24*(3), 141-157. https://doi.org/10.2307/1511240

Shari, M., & Vranda, M. N. (2015). Knowledge of primary school teachers in identifying children with learning disabilities. *Disability, CBR & Inclusive Development*, *26*(3), 68-76. https://doi.org/10.5463/dcid.v26i3.443

Shukla, P., & Agrawal, G. (2015). Awareness of learning disabilities among teachers of primary schools. *Online Journal of Multidisciplinary Research*, *1*(1), 33-38. https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=870b0b15c93a584c5298d09d8e30bcb2bb97dba6

Stančin, K., Hoić-Božić, N., & Skočić Mihić, S. (2020). Using digital game-based learning for students with intellectual disabilities–A systematic literature review. *Informatics in education*, *19*(2), 323-341. https://doi.org/10.15388/infedu.2020.15

Şahin, S. (2010). Öğrenme güçlüğü olan çocuklar ve eğitimleri. N. Baykoç (Ed.), *Öğretmenlik ve programları için özel eğitim* içinde (s. 16–29). Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Tlili, A., Denden, M., Duan, A., Padilla-Zea, N., Huang, R., Sun, T., & Burgos, D. (2022). game-based learning for learners with disabilities—what is next? A systematic literature review from the activity theory perspective. *Frontiers in Psychology*, *12*, 814691. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.814691

Tomlinson, C. A. (2001). *How to differentiate instruction in mixed-ability classrooms*. Ascd.

UNESCO. (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education.* UNESCO. http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002482/248254e.pdf

UNESCO. (2019). *The right to education for persons with disabilities: Overview of the measures supporting the right to education for persons with disabilities reported by Member States in the context of the Ninth Consultation on the 1960 Convention and Recommendation against Discrimination in Education.* UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232592

Westwood, P. (2005). Adapting Curriculum and Instruction: An achievable goal?. *International Journal of Disability, Development and Education*, *52*(4), 367-371. https://doi.org/10.1080/10349120500348748

Yıkmış, A., Kurtoğlu, S., & Toprak, Ö. (2021). Investigation of studies using video technology and computer-assisted applications in teaching students with reading difficulties. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 11*(2), 881-897. https://doi.org/10.18039/ajesi.748664

Yuen, M., Wu, F., Wong, F., Yeung, P., Lam, C., Chan, K., ... & Tan, C. Y. (2022). Inclusive education in a Chinese context: A Hong Kong perspective. In *The Inclusion for Students with Special Educational Needs across the Asia Pacific: The Changing Landscape* (pp. 79-93). Springer Nature Singapore.

Zhang, Y. (2014). Technology and the writing skills of students with learning disabilities. *Journal of Reserach on Computing in Education, 32*(4), 467-478. https://doi.org/10.1080/08886504.2000.10782292

REFERENCES

Ahir, K., Govani, K., Gajera, R., & Shah, M. (2020). Application on Virtual Reality for Enhanced Education Learning, Military Training and Sports. *Augmented Human Research*, *5*(1). https://doi.org/10.1007/s41133-019-0025-2

Akhtar, A., Bakhtawar, B., & Akhtar, S. (2022). Extreme Programming Vs Scrum: a Comparison of Agile Models. *International Journal of Technology, Innovation and Management (IJTIM)*, *2*(2). https://doi.org/10.54489/ijtim.v2i2.77

Akinosho, T. D., Oyedele, L. O., Bilal, M., Ajayi, A. O., Delgado, M. D., Akinade, O. O., & Ahmed, A. A. (2020). Deep learning in the construction industry: A review of present status and future innovations. In *Journal of Building Engineering* (Vol. 32). Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.jobe.2020.101827

Alam, A. (2022). Educational Robotics and Computer Programming in Early Childhood Education: A Conceptual Framework for Assessing Elementary School Students' Computational Thinking for Designing Powerful Educational Scenarios. *1st IEEE International Conference on Smart Technologies and Systems for Next Generation Computing, ICSTSN 2022*. https://doi.org/10.1109/ICSTSN53084.2022.9761354

Almalki, A. (2020). Integration of Technology among Saudi EFL Teachers. *English Language Teaching*, *13*(8), 160. https://doi.org/10.5539/elt.v13n8p160

Almeida, F., & Simoes, J. (2019). The role of serious games, gamification and industry 4.0 tools in the education 4.0 paradigm. *Contemporary Educational Technology*, *10*(2), 120–136. https://doi.org/10.30935/cet.554469

Alsadi, A. K., & Aloulou, W. J. (2021). Impacts of strategic orientations on Saudi firm performance: is supply chain integration a missing link? *International Journal of Logistics Management*, *32*(4), 1264–1289. https://doi.org/10.1108/IJLM-02-2020-0080

Altassan, A. (2023). Sustainable Integration of Solar Energy, Behavior Change, and Recycling Practices in Educational Institutions: A Holistic Framework for Environmental Conservation and Quality Education. In *Sustainability,* 15(20), 15157. mdpi.com. https://doi.org/10.3390/su152015157

Aziz, A. S., Tajuddin, M. F. N., Adzman, M. R., Azmi, A., & Ramli, M. A. M. (2019). Optimization and sensitivity analysis of standalone hybrid energy systems for rural electrification: A case study of Iraq. *Renewable Energy*, *138*, 775–792. https://doi.org/10.1016/j.renene.2019.02.004

Barakabitze, A. A., William-Andey Lazaro, A., Ainea, N., Mkwizu, M. H., Maziku, H., Matofali, A. X., Iddi, A., & Sanga, C. (2019). Transforming African Education Systems in Science, Technology, Engineering, and Mathematics (STEM) Using ICTs: Challenges and Opportunities. *Education Research International*, *2019*. https://doi.org/10.1155/2019/6946809

Bazila Tariq, Maria Dilawar, & Yaar Muhammad. (2020). Innovative Teaching and Technology Integration: Exploring Elderly Teachers' Attitudes. *International Journal of Distance Education and E-Learning*, *5*(1), 1–16. https://doi.org/10.36261/ijdeel.v5i1.789

Benito Moran, D. B. M., Soberanes Martín, A., & López Cortés, M. I. (2021). Proposal of an educational technology approach for a web system construction. Application case: teaching about the Fungi kingdom. In *IE Revista de Investigación Educativa de la REDIECH, 12,* e1126. redalyc.org. https://doi.org/10.33010/ie_rie_rediech.v12i0.1126

Bereczki, E. O., & Kárpáti, A. (2021). Technology-enhanced creativity: A multiple case study of digital technology-integration expert teachers' beliefs and practices. In *Thinking Skills and Creativity* (Vol. 39). Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100791

Bhutoria, A. (2022). Personalized education and Artificial Intelligence in the United States, China, and India: A systematic review using a Human-In-The-Loop model. In *Computers and Education: Artificial Intelligence* (Vol. 3). Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100068

Birckhead, B., Khalil, C., Liu, X., Conovitz, S., Rizzo, A., Danovitch, I., Bullock, K., & Spiegel, B. (2019). Recommendations for methodology of virtual reality clinical trials in health care by an

international working group: Iterative study. In *JMIR Mental Health,6*(1). mental.jmir.org. https://doi.org/10.2196/11973

Bozkurt, A. (2019). From Distance Education to Open and Distance Learning. *Handbook of Research on Learning in the Age of …*, 252–273. https://doi.org/10.4018/978-1-5225-8431-5.ch016

Bozkurt, A. (2020). Educational Technology Research Patterns in the Realm of the Digital Knowledge Age. *Journal of Interactive Media in Education*, *2020*(1), 18. https://doi.org/10.5334/jime.570

Brand, B. R. (2020). Integrating science and engineering practices: outcomes from a collaborative professional development. In *International Journal of STEM Education* (Vol. 7, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s40594-020-00210-x

Brown, A. H., & Green, T. D. (2019). The essentials of instructional design: Connecting fundamental principles with process and practice. In *The Essentials of Instructional Design: Connecting Fundamental Principles with Process and Practice*. taylorfrancis.com. https://doi.org/10.4324/9780429439698

Cacereño, A., Greiner, D., & Galván, B. (2023). Simultaneous optimization of design and maintenance for systems using multi-objective evolutionary algorithms and discrete simulation. In *Soft Computing* (Vol. 27, Issue 24, pp. 19213–19246). Springer. https://doi.org/10.1007/s00500-023-08922-2

Carstensen, A. K., & Bernhard, J. (2019). Design science research–a powerful tool for improving methods in engineering education research. *European Journal of Engineering Education*, *44*(1–2), 85–102. https://doi.org/10.1080/03043797.2018.1498459

Castro, R. (2019). Blended learning in higher education: Trends and capabilities. *Education and Information Technologies*, *24*(4), 2523–2546. https://doi.org/10.1007/s10639-019-09886-3

Chan, C. K. Y. (2023). A comprehensive AI policy education framework for university teaching and learning. In *International Journal of Educational Technology in Higher Education* (Vol. 20, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s41239-023-00408-3

Chan, C. K. Y., & Hu, W. (2023). Students' voices on generative AI: perceptions, benefits, and challenges in higher education. In *International Journal of Educational Technology in Higher Education* (Vol. 20, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s41239-023-00411-8

Chan, J. Y. Le, Leow, S. M. H., Bea, K. T., Cheng, W. K., Phoong, S. W., Hong, Z. W., & Chen, Y. L. (2022). Mitigating the Multicollinearity Problem and Its Machine Learning Approach: A Review. In *Mathematics* (Vol. 10, Issue 8). mdpi.com. https://doi.org/10.3390/math10081283

Char, D. S., Abràmoff, M. D., & Feudtner, C. (2020). Identifying Ethical Considerations for Machine Learning Healthcare Applications. *American Journal of Bioethics*, *20*(11), 7–17. https://doi.org/10.1080/15265161.2020.1819469

Clark-Wilson, A., Robutti, O., & Thomas, M. (2020). Teaching with digital technology. In *ZDM - Mathematics Education, 52* (7), 1223–1242). Springer. https://doi.org/10.1007/s11858-020-01196-0

Colucci-Gray, L., Burnard, P., Gray, D., & Cooke, C. (2021). a Critical Review of Steam (Science, Technology, Engineering, Arts, and Mathematics). *The Oxford Encyclopedia Of Curriculum Studies*, 208–224. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.398

Correia, A. P., Liu, C., & Xu, F. (2020). Evaluating videoconferencing systems for the quality of the educational experience. *Distance Education*, *41*(4), 429–452. https://doi.org/10.1080/01587919.2020.1821607

Denburg, A. E., Giacomini, M., Ungar, W., & Abelson, J. (2022). Ethical and Social Values for Paediatric Health Technology Assessment and Drug Policy. In *International Journal of Health Policy and Management11*(3), 374–382). ncbi.nlm.nih.gov. https://doi.org/10.34172/ijhpm.2020.144

Fiske, A., Henningsen, P., & Buyx, A. (2019). Your robot therapist will see you now: Ethical implications of embodied artificial intelligence in psychiatry, psychology, and psychotherapy. In *Journal of Medical Internet Research*,*21*(5). jmir.org. https://doi.org/10.2196/13216

Fordyce, S. (2020). Value Sensitive Design: Shaping Technology with Moral Imagination. In *Design and Culture,12* (1). books.google.com. https://doi.org/10.1080/17547075.2019.1684698

Garone, A., Pynoo, B., Tondeur, J., Cocquyt, C., Vanslambrouck, S., Bruggeman, B., & Struyven, K. (2019). Clustering university teaching staff through UTAUT: Implications for the acceptance of a new learning management system. *British Journal of Educational Technology*, *50*(5), 2466–2483. https://doi.org/10.1111/bjet.12867

Gkiougki, E., Chatziioannidis, I., Pouliakis, A., & Iacovidou, N. (2021). Periviable birth: A review of ethical considerations. In *Hippokratia, 25* (1), 1–7.

Gongora, A. E., Xu, B., Perry, W., Okoye, C., Riley, P., Reyes, K. G., Morgan, E. F., & Brown, K. A. (2020). A Bayesian experimental autonomous researcher for mechanical design. *Science Advances*, *6*(15). https://doi.org/10.1126/sciadv.aaz1708

Gürdür Broo, D., Kaynak, O., & Sait, S. M. (2022). Rethinking engineering education at the age of industry 5.0. *Journal of Industrial Information Integration*, *25*. https://doi.org/10.1016/j.jii.2021.100311

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: A review. In *Sustainable Operations and Computers, 3*, 275–285. Elsevier. https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004

Herodotou, C., Rienties, B., Boroowa, A., Zdrahal, Z., & Hlosta, M. (2019). A large-scale implementation of predictive learning analytics in higher education: the teachers' role and perspective. In *Educational Technology Research and Development, 67* (5), 1273–1306. https://doi.org/10.1007/s11423-019-09685-0

Hunt, D. F., Dunn, M., Harrison, G., & Bailey, J. (2021). Ethical considerations in quality improvement: Key questions and a practical guide. *BMJ Open Quality*, *10*(3). https://doi.org/10.1136/bmjoq-2021-001497

Ifenthaler, D., & Egloffstein, M. (2020). Development and Implementation of a Maturity Model of Digital Transformation. *TechTrends*, *64*(2), 302–309. https://doi.org/10.1007/s11528-019-00457-4

Ifenthaler, D., & Yau, J. Y. K. (2020). Utilising learning analytics to support study success in higher education: a systematic review. In *Educational Technology Research and Development, 68* (4), 1961-1990. https://doi.org/10.1007/s11423-020-09788-z

Jacobs, D., McDaniel, T., Varsani, A., Halden, R. U., Forrest, S., & Lee, H. (2021). Wastewater Monitoring Raises Privacy and Ethical Considerations. *IEEE Transactions on Technology and Society*, *2*(3), 116-121. https://doi.org/10.1109/tts.2021.3073886

Kalolo, J. F. (2019). Digital revolution and its impact on education systems in developing countries. *Education and Information Technologies*, *24*(1), 345-358. https://doi.org/10.1007/s10639-018-9778-3

Kemp, A., Palmer, E., & Strelan, P. (2019). A taxonomy of factors affecting attitudes towards educational technologies for use with technology acceptance models. *British Journal of Educational Technology*, *50*(5), 2394-2413. https://doi.org/10.1111/bjet.12833

Lantada, A. D. (2020). Engineering education 5.0: Continuously evolving engineering education. In *International Journal of Engineering Education, 36* (6), 1814-1832.

Laplante, P. A., & Kassab, M. (2022). What Every Engineer Should Know about Software Engineering: Second Edition. In *What Every Engineer Should Know about Software Engineering: Second Edition*. taylorfrancis.com. https://doi.org/10.1201/9781003218647

Lee, D., Watson, S. L., & Watson, W. R. (2019). Systematic literature review on self-regulated learning in massive open online courses. *Australasian Journal of Educational Technology*, *35*(1), 28–41. https://doi.org/10.14742/ajet.3749

Lo, C. K., & Hew, K. F. (2019). The impact of flipped classrooms on student achievement in engineering education: A meta-analysis of 10 years of research. *Journal of Engineering Education*, *108*(4), 523–546. https://doi.org/10.1002/jee.20293

Malik, A. A., Masood, T., & Bilberg, A. (2020). Virtual reality in manufacturing: immersive and collaborative artificial-reality in design of human-robot workspace. *International Journal of Computer Integrated Manufacturing*, *33*(1), 22–37. https://doi.org/10.1080/0951192X.2019.1690685

Margot, K. C., & Kettler, T. (2019). Teachers' perception of STEM integration and education: a systematic literature review. In *International Journal of STEM Education* (Vol. 6, Issue 1). Springer. https://doi.org/10.1186/s40594-018-0151-2

Martin, F., Chen, Y., Moore, R. L., & Westine, C. D. (2020). Systematic review of adaptive learning research designs, context, strategies, and technologies from 2009 to 2018. *Educational Technology Research and Development*, *68*(4), 1903–1929. https://doi.org/10.1007/s11423-020-09793-2

Mercader, C., & Gairín, J. (2020). University teachers' perception of barriers to the use of digital technologies: the importance of the academic discipline. In *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 17* (1). https://doi.org/10.1186/s41239-020-0182-x

Mihelcic, J. R., & Zimmerman, J. B. (2021). *Environmental engineering: Fundamentals, sustainability, design*. books.google.com. https://books.google.com/books?hl=en&lr=&id=xcMyEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR25&dq=engineering+foundations+in+educational+technology+integrating+principles+for+enhanced+learning+environments&ots=zsVJfI1NU3&sig=xdOsUB8W0oYwdJDPpB0zs0J4kEM

Miranda, J., Navarrete, C., Noguez, J., Molina-Espinosa, J. M., Ramírez-Montoya, M. S., Navarro-Tuch, S. A., Bustamante-Bello, M. R., Rosas-Fernández, J. B., & Molina, A. (2021). The core components of education 4.0 in higher education: Three case studies in engineering education. In *Computers and Electrical Engineering* (93). https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2021.107278

Moore, T. J., Bryan, L. A., Johnson, C. C., & Roehrig, G. H. (2021). Integrated STEM education. *STEM Road Map 2.0: A Framework for Integrated STEM Education in the Innovation Age*, 25-42. https://doi.org/10.4324/9781315753157-3

Morel, G. M., & Spector, J. M. (2022). Foundations of educational technology: Integrative approaches and interdisciplinary perspectives. In *Foundations of Educational Technology: Integrative Approaches and Interdisciplinary Perspectives*. taylorfrancis.com. https://doi.org/10.4324/9781003268406

Nadimi-Shahraki, M. H., Taghian, S., & Mirjalili, S. (2021). An improved grey wolf optimizer for solving engineering problems. *Expert Systems with Applications*, *166*. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2020.113917

Ng, D. T. K., Leung, J. K. L., Su, J., Ng, R. C. W., & Chu, S. K. W. (2023). Teachers' AI digital competencies and twenty-first century skills in the post-pandemic world. In *Educational Technology Research and Development,71* (1), 137-161. https://doi.org/10.1007/s11423-023-10203-6

Olteanu, A., Castillo, C., Diaz, F., & Kıcıman, E. (2019). Social Data: Biases, Methodological Pitfalls, and Ethical Boundaries. In *Frontiers in Big Data* (Vol. 2). frontiersin.org. https://doi.org/10.3389/fdata.2019.00013

Paleyes, A., Urma, R. G., & Lawrence, N. D. (2022). Challenges in Deploying Machine Learning: A Survey of Case Studies. *ACM Computing Surveys*, *55*(6). https://doi.org/10.1145/3533378

Pietilä, A.-M., Nurmi, S.-M., Halkoaho, A., & Kyngäs, H. (2020). Qualitative Research: Ethical Considerations. *The Application of Content Analysis in Nursing Science Research*, 49-69. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30199-6_6

Pratt, B., Wild, V., Barasa, E., Kamuya, D., Gilson, L., Hendl, T., & Molyneux, S. (2020). Justice: A key consideration in health policy and systems research ethics. In *BMJ Global Health, 5* (4). https://doi.org/10.1136/bmjgh-2019-001942

Qureshi, M. I., Khan, N., Raza, H., Imran, A., & Ismail, F. (2021). Digital Technologies in Education 4.0. Does it Enhance the Effectiveness of Learning? In *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, *15*(4). ir.unikl.edu.my. https://doi.org/10.3991/IJIM.V15I04.20291

Renz, A., & Hilbig, R. (2020). Prerequisites for artificial intelligence in further education: identification of drivers, barriers, and business models of educational technology companies. In *International*

Journal of Educational Technology in Higher Education, 17 (1). https://doi.org/10.1186/s41239-020-00193-3

Rosé, C. P., McLaughlin, E. A., Liu, R., & Koedinger, K. R. (2019). Explanatory learner models: Why machine learning (alone) is not the answer. *British Journal of Educational Technology*, *50*(6), 2943–2958. https://doi.org/10.1111/bjet.12858

Samaniego, E., Anitescu, C., Goswami, S., Nguyen-Thanh, V. M., Guo, H., Hamdia, K., Zhuang, X., & Rabczuk, T. (2020). An energy approach to the solution of partial differential equations in computational mechanics via machine learning: Concepts, implementation and applications. *Computer Methods in Applied Mechanics and Engineering*, *362*. https://doi.org/10.1016/j.cma.2019.112790

Schuurbiers, D. (2020). What happens in the Lab: Applying Midstream Modulation to Enhance Critical Reflection in the Laboratory. *The Ethics of Nanotechnology, Geoengineering and Clean Energy*, 495–514. https://doi.org/10.4324/9781003075028-33

Semerikov, S., Striuk, A., Striuk, L., Striuk, M., & Shalatska, H. (2020). Sustainability in Software Engineering Education: A case of general professional competencies. *E3S Web of Conferences*, *166*. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016610036

Shemshack, A., & Spector, J. M. (2020). A systematic literature review of personalized learning terms. In *Smart Learning Environments,7* (1). https://doi.org/10.1186/s40561-020-00140-9

Smith, E. E., Kahlke, R., & Judd, T. (2020). Not just digital natives: Integrating technologies in professional education contexts. *Australasian Journal of Educational Technology*, 1-14. https://doi.org/10.14742/ajet.5689

Striuk, A. M., & Semerikov, S. O. (2019). The dawn of software engineering education. *CEUR Workshop Proceedings*, *2546*, 35–57. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720092/

Struyf, A., De Loof, H., Boeve-de Pauw, J., & Van Petegem, P. (2019). Students' engagement in different STEM learning environments: integrated STEM education as promising practice? *International Journal of Science Education*, *41*(10), 1387-1407. https://doi.org/10.1080/09500693.2019.1607983

Van den Beemt, A., MacLeod, M., Van der Veen, J., Van de Ven, A., van Baalen, S., Klaassen, R., & Boon, M. (2020). Interdisciplinary engineering education: A review of vision, teaching, and support. *Journal of Engineering Education*, *109*(3), 508-–555. https://doi.org/10.1002/jee.20347

Vasconez, J. P., Kantor, G. A., & Auat Cheein, F. A. (2019). Human–robot interaction in agriculture: A survey and current challenges. *Biosystems Engineering*, *179*, 35-48. https://doi.org/10.1016/j.biosystemseng.2018.12.005

Willard, J., Jia, X., Xu, S., Steinbach, M., & Kumar, V. (2022). Integrating Scientific Knowledge with Machine Learning for Engineering and Environmental Systems. *ACM Computing Surveys*, *55*(4). https://doi.org/10.1145/3514228

Winberg, C., Bramhall, M., Greenfield, D., Johnson, P., Rowlett, P., Lewis, O., Waldock, J., & Wolff, K. (2020). Developing employability in engineering education: a systematic review of the literature. *European Journal of Engineering Education*, *45*(2), 165-180. https://doi.org/10.1080/03043797.2018.1534086

Xu, Z., & Saleh, J. H. (2021). Machine learning for reliability engineering and safety applications: Review of current status and future opportunities. *Reliability Engineering and System Safety*, *211*. https://doi.org/10.1016/j.ress.2021.107530

Yildiz, A. R., Abderazek, H., & Mirjalili, S. (2020). A Comparative Study of Recent Non-traditional Methods for Mechanical Design Optimization. *Archives of Computational Methods in Engineering*, *27*(4), 1031-1048. https://doi.org/10.1007/s11831-019-09343-x

KAYNAKÇA

Alp, İ., & Alpaydın, Y. (2020). Türk üniversitelerinde akademik gelişim yönergelerinin incelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change, 3*(2), 103-129.

Başkan, G. A. (2001). Türkiye'de yükseköğretimin gelişimi. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 21-32.

Caffarella, R. S., & Zinn, L. F. (1999). Professional development for faculty: a conceptual framework of barriers and supports. *Innovative Higher Education, 23*(4), 241-254.

Candy, P. (1996). Promoting lifelong learning: Academic developers and the university as a learning organization. *International Journal for Academic Development, 1*, 7-18.

Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2014). *Research Methods, Design, and Analysis* (Cilt 12). Pearson Education.

Gözcü, A. C. (2015). *Türkiye'deki siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinin yenilikçilik açısından değerlendirilmesi.* Ankara: Yükseköğretim Kurumu, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Güler, B. (2014). *Akademik gelişim süreci ve akademisyenlerin iş tatmini üzerine karşılaştırmalı bir çalışma: Almanya ve Türkiye örneği.* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Kahramanmaraş: Yükseköğretim Kurumu, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Gibbs, G., & Coffey, M. (2004). The impact of training of university teachers on their teaching skills, their approach to teaching and the approach to learning of their students. *Active Learning in Higher Education, 5*(1), 87-100.

Holdsworth, S., & Thomas, I. (2015). A sustainability education academic development framework (SEAD). *Environmental Education Research, 22*(8), s. 1073-1097.

Johannes, H., Olsen, A.-M., Batyi, T., Champion, E., & Goldstone, S. (2019). Exploring academic development programme evaluation at a university: A systematic scholarly approach. *South African Journal of Higher Education, 33*(1), 144-172.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Leibowitz, B. (2014). Reflections on academic development: What is in a name? *International Journal for Academic Development, 19*(4), 357-360.

ÖSYM. (2024). *Yükseköğretimle İlgili Genel Bilgiler*. Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi: https://www.osym.gov.tr/TR,1371/tanimlar.html adresinden alındı

Postareff, L., Lindblom-Ylanne, S., & Nevgi, A. (2007). The effect of pedagogical training on teaching in higher education. *Teaching and Teacher Education, 23*, 557-571.

Power, C. (2015). Higher Education: The Engine of Development. *The Power of Education. Education in the Asia-Pacific Region: Issues, Concerns and Prospects* (s. https://doi.org/10.1007/978-981-287-221-0_10). içinde Singapore: Springer.

Steinert, Y., Mann, K., Centeno, A., Dolmans, D., Spencer, J., Gelula, M., & Prideaux, D. (2006). A systematic review of faculty development initiatives designed to improve teaching effectiveness in medical education: BEME Guide No. 8. *Med Teach, 28*(6), 497-526.

Tekin, H. (1991). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (Cilt 6). Ankara: Yargı Yayınları.

Whalen, M. L. (2004). *The Economics of Higher Education*. Cornell University: https://irp.dpb.cornell.edu/wp-content/uploads/2024/04/1000033.pdf adresinden alındı

KAYNAKLAR

Akıllı, M. & Seven, S. (2014). 3D bilgisayar modellerinin akademik başarıya ve uzamsal canlandırmaya etkisi: Atom modelleri. Turkish Journal of Education, 3(1), 11-23.

Akın, E. (2015). Türkçe dersinde multimedya destekli öğretim ve araçlarının kullanımına yönelik öğretmen görüşleri. Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, (5), 339-355.

Aktay, S., Hamzaçebi, G. & Kara, H. (2021). Eğitimde akıllı telefon uygulaması kullanımı. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1), 542-570.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 71-88.

Balcı, B. (2020). Türkiye'deki e-öğrenme ortamlarında bulut bilişim konulu lisansüstü tezlerin betimsel tarama yöntemiyle incelenmesi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 10(2), 402-426.

Christiansen, E. T., Kuure, L., Mørch, A., & Lindström, B. (2013). Problem-based learning for the 21st century: new practices and learning environments. Denmark: Aalborg Universitetsforlag.

Çaydere, O. (2022). Sürdürülebilir grafik tasarım. Tepecik, A. (Ed.), Grafik Tasarım II içinde (s.327-351). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.

Çoban, E., & Uzun, H. (2022). Endüstri 4.0'ın eğitim alanına etkileri. Fırat Üniversitesi İİBF Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6(1), 99-100.

Dahlstrom, E., Brooks, C., Grajek, S., & Reeves, J. (2012). Study of undergraduate students and information technology 2012. Research Report. Louisville: Educase Center for Applied Research.

İşler, B. & Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5(1), 1-11.

Kalburan, Ç. (2014). E-kitap çağı ve Türkiye'de e-kitap sektörü. Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi, (1), 24-35.

Koç Akran, S. & Kocaman, İ. (2018). Oyun tabanlı öğrenme-öğretme yaklaşımının okul öncesi öğrencilerinin öğrenme tercihlerine etkisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(2), 513-533.

Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What is technological pedagogical content knowledge? Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 9(1), 60-70.

Korkmaz, E. & Moralı, H. S. (2021). Artırılmış gerçeklik uygulamalarının matematik eğitiminde kullanımına yönelik örnekler, 5. Uluslararası Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi (TÜRKBİLMAT-5) sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Kökhan, S. & Özcan, U. (2018). 3D yazıcıların eğitimde kullanımı. Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi, 2(1), 80-85.

Lai, Y.-S. & Hsu, J.-M. (2011). Development trend analysis of augmented reality system in educational applications. 2011 International Conference on Electrical and Control Engineering konferasında sunulmuş bildiri, Yichang.

McCloskey, D. N. (2010). Excerpt from pages 1–9 of Bourgeois dignity: Why economics can't explain the modern world. Chicago: University of Chicago.

Means, B., Bakia, M., & Murphy, R. (2013). Learning online: What research tells us about whether, when and how. New York: Routledge.

Özarslan Y. (2011). Öğrenen içerik etkileşiminin genişletilmiş gerçeklik ile zenginleştirilmesi, 5. International Computer & Instructional Technologies Symposium (ICITS 2011)'nda sunulmuş bildiri, Fırat Üniversitesi, Elâzığ.

Sagar, R., Maharana, B., & Sharma, J. (2011). ‚Impact of e-book technology on modern libraries', Dronacharya Research Journal, 3(1), 23-26.

Selvi, O., (2011). Bulut bilişim alanında örnek bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

Wang, L. C., Hsu, H. Y., & Campbell, T. (2018). The effects of technology-supported interactive learning environments on students' motivation for learning: A metaanalysis. Educational Technology & Society, 21(4), 78-92.

Wang, M., Odell, S. J., & Schwille, S. A. (2017). Transforming teaching and learning through educational innovation: A conceptual framework for research and action. Review of Research in Education, 41(1), 181-205.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

BİLGİSAYAR BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Mehmet Çakır
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-09-8
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BİLGİSAYAR BİLİMLERİ VE MÜHENDİSLİĞİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Levent Civcik
VI+78 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-09-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

Kaynakça

Abadi, M., Barham, P., Chen, J., Chen, Z., Davis, A., Dean, J., ... & Kudlur, M. (2016). TensorFlow: A system for large-scale machine learning. *12th USENIX Symposium on Operating Systems Design and Implementation (OSDI 16)*, 265-283.

Baltrušaitis, T., Ahuja, C., & Morency, L. P. (2019). Multimodal machine learning: A survey and taxonomy. *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence*, 41(2), 423-443.

Bishop, C. M. (2006). Pattern recognition and machine learning. *Springer*.

Biamonte, J., Wittek, P., Pancotti, N., Rebentrost, P., Wiebe, N., & Lloyd, S. (2017). Quantum machine learning. *Nature*, 549(7671), 195-202.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies. *WW Norton & Company*.

Buolamwini, J., & Gebru, T. (2018). Gender shades: Intersectional accuracy disparities in commercial gender classification. In *Conference on fairness, accountability and transparency*, 77-91.

Castelvecchi, D. (2016). Can we open the black box of AI? *Nature News*, 538(7623), 20.

Chollet, F. (2015). Keras. *GitHub*. https://github.com/fchollet/keras

Cho, K., Van Merriënboer, B., Bahdanau, D., & Bengio, Y. (2014). On the properties of neural machine translation: Encoder-decoder approaches. *arXiv preprint arXiv:1409.1259*.

Devlin, J., Chang, M. W., Lee, K., & Toutanova, K. (2018). BERT: Pre-training of deep bidirectional transformers for language understanding. *Proceedings of the 2019 Conference of the North American Chapter of the Association for Computational Linguistics: Human Language Technologies (NAACL-HLT)*, 4171-4186.

Doshi-Velez, F., & Kim, B. (2017). Towards a rigorous science of interpretable machine learning. *arXiv preprint arXiv:1702.08608*.

Elman, J. L. (1990). Finding structure in time. *Cognitive Science*, 14(2), 179-211.

Floridi, L., Cowls, J., Beltrametti, M., Chatila, R., Chazerand, P., Dignum, V., ... & Vayena, E. (2018). AI4People—An ethical framework for a good AI society: Opportunities, risks, principles, and recommendations. *Minds and Machines*, 28, 689-707.

Friedman, B., & Nissenbaum, H. (1996). Bias in computer systems. *ACM Transactions on Information Systems (TOIS)*, 14(3), 330-347.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). Deep learning. *MIT Press*.

Goodfellow, I., Pouget-Abadie, J., Mirza, M., Xu, B., Warde-Farley, D., Ozair, S., … & Bengio, Y. (2014). Generative adversarial nets. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 27, 2672-2680.

Girshick, R., Donahue, J., Darrell, T., & Malik, J. (2014). Rich feature hierarchies for accurate object detection and semantic segmentation. *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR 2014)*.

He, K., Zhang, X., Ren, S., & Sun, J. (2016). Deep residual learning for image recognition. *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR 2016)*.

Hinton, G. E., Osindero, S., & Teh, Y. W. (2006). A fast learning algorithm for deep belief nets. *Neural Computation*, 18(7), 1527-1554.

Hochreiter, S., & Schmidhuber, J. (1997). Long short-term memory. *Neural Computation*, 9(8), 1735-1780.

Jumper, J., Evans, R., Pritzel, A., et al. (2021). Highly accurate protein structure prediction with AlphaFold. *Nature*.

Kairouz, P., McMahan, H. B., Avent, B., Bellet, A., Bennis, M., Bhagoji, A. N., ... & Zhao, S. (2019). Advances and open problems in federated learning. *arXiv preprint arXiv:1912.04977*.

Kingma, D. P., & Ba, J. (2015). Adam: A method for stochastic optimization. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Learning Representations (ICLR 2015)*.

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2012). ImageNet classification with deep convolutional neural networks. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 25, 1097-1105.

Levine, S., Finn, C., Darrell, T., & Abbeel, P. (2016). End-to-end training of deep visuomotor policies. *The Journal of Machine Learning Research*, 17(1), 1334-1373.

Li, Y. (2017). Deep reinforcement learning: An overview. *arXiv preprint arXiv:1701.07274*.

Long, J., Shelhamer, E., & Darrell, T. (2015). Fully convolutional networks for semantic segmentation. *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR 2015)*.

Lillicrap, T. P., Hunt, J. J., Pritzel, A., Heess, N., Erez, T., Tassa, Y., ... & Wierstra, D. (2016). Continuous control with deep reinforcement learning. *arXiv preprint arXiv:1509.02971*.

Mnih, V., Kavukcuoglu, K., Silver, D., Graves, A., Antonoglou, I., Wierstra, D., & Riedmiller, M. (2013). Playing Atari with deep reinforcement learning. *arXiv preprint arXiv:1312.5602*.

Mnih, V., Kavukcuoglu, K., Silver, D., Rusu, A. A., Veness, J., Bellemare, M. G., ... & Hassabis, D. (2015). Human-level control through deep reinforcement learning. *Nature*, 518(7540), 529-533.

Nair, V., & Hinton, G. E. (2010). Rectified linear units improve restricted Boltzmann machines. In *Proceedings of the 27th International Conference on Machine Learning (ICML-10)*.

Papernot, N., McDaniel, P., Goodfellow, I., Jha, S., Celik, Z. B., & Swami, A. (2016). Practical black-box attacks against deep learning systems using adversarial examples. *arXiv preprint arXiv:1602.02697*.

Pan, S. J., & Yang, Q. (2010). A survey on transfer learning. *IEEE Transactions on Knowledge and Data Engineering*, 22(10), 1345-1359.

Paszke, A., Gross, S., Massa, F., Lerer, A., Bradbury, J., Chanan, G., ... & Chintala, S. (2019). PyTorch: An imperative style, high-performance deep learning library. *Advances in Neural Information Processing Systems*, 32, 8024-8035.

Rosenblatt, F. (1958). The perceptron: A probabilistic model for information storage and organization in the brain. *Psychological Review*, 65(6), 386-408.

Rumelhart, D. E., Hinton, G. E., & Williams, R. J. (1986). Learning representations by back-propagating errors. *Nature*, 323(6088), 533-536.

Scherer, D., Müller, A., & Behnke, S. (2010). Evaluation of pooling operations in convolutional architectures for object recognition. *International Conference on Artificial Neural Networks*.

Schmidhuber, J. (2015). Deep learning in neural networks: An overview. *Neural Networks*, 61, 85-117.

Sutskever, I., Vinyals, O., & Le, Q. V. (2014). Sequence to sequence learning with neural networks. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 27, 3104-3112.

Tajbakhsh, N., Shin, J. Y., Tang, Y., & Liang, J. (2016). Convolutional neural networks for medical imaging: Overview and application. *IEEE Transactions on Medical Imaging*, 35(5), 1285-1298.

Vapnik, V. (1995). The nature of statistical learning theory. *Springer*.

Vaswani, A., Shardlow, L., & Jones, C. (2020). Attention is all you need. *Advances in Neural Information Processing Systems (NeurIPS)*, 30.

Yannakakis, G. N., & Togelius, J. (2018). Artificial intelligence and games. *Springer*.

Zhang, Y., & Chen, H. (2017). Survey on deep learning in medical image analysis. *Medical Image Analysis*, 42, 32-40.

Kaynaklar

Bayrakçı, H., Keşkekçi, A. B., ve Arslan, R. (2022). Classification of İris Flower by Random Forest Algorithm. *Advances in Artificial Intelligence Research, 2*(1), 7–14. https://doi.org/10.54569/aair.1018444

Cıbuk, M., Umit, B., Yanhui, G., Cevdet, I., ve Abdulkadir, S. (2019). Efficient Deep Features Selections and Classification for Flower Species Recognition. *Measurement, 137,* 7-13. https://doi.org/10.1016/j.measurement .2019.03.036https://doi.org/10.1016/j.measurement.2019.01.041.

Çelik, Ş. (2022). Yapay Sinir Ağlarının Farklı Aktivasyon Fonksiyonlarında Uygulaması: Türkiye'de Ördek Popülasyonu Öngörüsü. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 800-811. https://doi.org/10.47495/okufbed.990995

Elmas, Ç. (2018). *Yapay zeka uygulamaları*. Seçkin Yayıncılık (4. baskı).

Gürbüz, Ö., ve Yılmaz, T. (2024). Evrişimli Sinir Ağları Kullanarak Yüz Belirleme ve Tanıma Uygulaması. *Journal of Investigations on Engineering and Technology*, 6(2), 45-60.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış. *Takvim-i Vekayi, 6*(2), 25-36.

Şenol, D.ve Denizhan, B. (2023). Kripto Para Değerinin Yapay Sinir Ağları İle Tahmini. Endüstri Mühendisliği, 34(1), 42-69. https://doi.org/10.46465/endustrimuhendisligi.1117414

Kaynakça

Arulkumaran, K., Deisenroth, M. P., Brundage, M., & Bharath, A. A. (2017). "A brief survey of deep reinforcement learning." *arXiv preprint arXiv:1708.05866*.

Bergstra, J., & Bengio, Y. (2012). "Random search for hyper-parameter optimization." *Journal of Machine Learning Research, 13*, 281-305.

Binns, R., et al. (2018). "Explaining and harnessing adversarial examples." *Proceedings of the International Conference on Learning Representations (ICLR)*.

Christiano, P. F., et al. (2017). "Deep reinforcement learning from human preferences." *Proceedings of the 31st International Conference on Neural Information Processing Systems*, 1, 4310-4318.

Fujimoto, S., van Hoof, H., & Megan, L. (2018). "Addressing function approximation error in actor-critic methods." *Proceedings of the 35th International Conference on Machine Learning*, 80, 1587-1596.

Goodfellow, I., Bengio, Y., & Courville, A. (2016). *Deep Learning*. MIT Press.

Hasselt, H., Guez, A., & Silver, D. (2016). "Deep reinforcement learning with double Q-learning." *Proceedings of the AAAI Conference on Artificial Intelligence, 30(1)*.

Hinton, G. E., Deng, L., Yu, D., Dahl, G. E., & Mohamed, A. R. (2012). "Deep neural networks for acoustic modeling in speech recognition." *IEEE Signal Processing Magazine, 29*(6), 82-97.

Hinton, G., et al. (2015). "Deep learning for computer vision." *Proceedings of the IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*.

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2012). "ImageNet classification with deep convolutional neural networks." *Advances in Neural Information Processing Systems, 25*, 1097-1105.

LeCun, Y., Bengio, Y., & Hinton, G. (2015). "Deep learning." *Nature, 521*(7553), 436-444.

Li, L., et al. (2019). "Reinforcement learning for targeted advertising." *Proceedings of the 28th ACM International Conference on Information and Knowledge Management*, 41, 321-330.

Li, Y. (2018). "Deep reinforcement learning: An overview." *arXiv preprint arXiv:1701.07274*.

Lillicrap, T. P., et al. (2015). "Continuous control with deep reinforcement learning." *Proceedings of the 4th International Conference on Learning Representations (ICLR)*.

Mnih, V., et al. (2015). "Human-level control through deep reinforcement learning." *Nature, 518*(7540), 529-533.

Mnih, V., et al. (2016). "Asynchronous Actor-Critic Agents." *Proceedings of the 33rd International Conference on Machine Learning*, 48, 1928-1937.

Moody, J., & Saffell, M. (2001). "Learning to trade via direct reinforcement." *IEEE Transactions on Neural Networks, 12*(4), 875-889.

Schaul, T., et al. (2016). "Prioritized experience replay." *Proceedings of the 33rd International Conference on Machine Learning*, 48, 98-106.

Schulman, J., Wolski, F., Dhariwal, P., Radford, A., & Klimov, O. (2015). "High-Dimensional Continuous Control Using Generalized Advantage Estimation." *Proceedings of the 30th International Conference on Machine Learning*, 37, 1481-1490.

Silver, D., et al. (2016). "Mastering the game of Go with deep neural networks and tree search." *Nature, 529*(7587), 484-489.

Silver, D., et al. (2017). "Mastering the game of Go without human knowledge." *Nature, 550*(7676), 354-359.

Sutton, R. S., & Barto, A. G. (2018). *Reinforcement Learning: An Introduction*. MIT Press.

Vezhnevets, A., et al. (2017). "Feudal Networks for Hierarchical Reinforcement Learning." *Proceedings of the 34th International Conference on Machine Learning*, 70, 3540-3549.

Wang, W., et al. (2018). "Deep reinforcement learning for recommender systems." *Proceedings of the 27th ACM International Conference on Information and Knowledge Management*, 15, 1234-1243.

Watkins, C. J. C. H., & Dayan, P. (1992). "Q-learning." *Machine Learning, 8*(3), 279-292.

Williams, R. J. (1992). "Simple statistical gradient-following algorithms for connectionist reinforcement learning." *Machine Learning, 8*(3), 229-256.

Zhao, H., Zhang, Y., & Wu, J. (2018). "Deep reinforcement learning for online advertising in recommender systems." *Proceedings of the 24th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery & Data Mining*, 1021-1030.

KAYNAKÇA

1. Walker, M.R., Kelly, J.E. (1959). Critical path planning and scheduling. *Proceedings of the Eastern Joint Computer Conference,* 160–173. https://doi.org/10.1145/1460299.1460318

2. J.E. Kelly. (1961). Critical-path planning and scheduling: Mathematical basis. *Operations Research* Vol. 9, 296–320. http://dx.doi.org/10.1287/opre.9.3.296

3.Taha, H.A. (1972). A Balasian-based algorithm for zero-one polynomial programming. *Management Science,* V.18: B328–B343 https://doi.org/10.1287/mnsc.18.6.B328

4. Misra, K. B., Sharma, J. (1973). Reliability optimization of a system by zero-one programming, *Microelectronics, and Reliability Pergamon Press,* Vol 12, 229-233. https://doi.org/10.1016/0026-2714(73)90589-1

5. Hansen, P. (1979). Methods of nonlinear 0-1 programming. *Annals of Discrete Mathematics* 5, 53–70 https://doi.org/10.1016/S0167-5060(08)70343-1

6. Balas, E., Mazzola, J.B. (1984). Nonlinear 0-1 programming: I. Linearization techniques. Math. *The program*, 30, 1–21. https://doi.org/10.1007/BF02591796

7. Balas, E., Mazzola, J.B. (1984). Nonlinear 0–1 programming: II. Dominance relations and algorithms. Math. The program, 30, 22–45. https://doi.org/10.1007/BF02591797

8. Coit, D. W. , Liu, J. (2000). System Reliability Optimization with k-out-of-n Subsystems, *International Journal of Reliability, Quality and Safety Engineering* , Vol. 7, No. 2 129-142, https://doi.org/10.1142/S0218539300000110

9. Tao, R., Tam, C. (2012). System reliability optimization model for construction projects via system reliability theory, *Automation in Construction,* 340-347. https://doi.org/10.1016/j.autcon.2011.09.012

10. Tao, R., Tam, C. (2013). System reliability theory-base multiple-objective optimization model for construction projects. *Automation in Construction,* 54-64. https://doi.org/10.1016/j.autcon.2012.11.040

11. P. Chang, Y.Lin, Cho, Y., (2017). Reliability interval for a stochastic project network, constrained by budget and time, *Quality Technology & Quantitative Management,* https://doi.org/10.1080/16843703.2017.1369651

12. Coit, D. W., Zio, E. (2018). The evolution of system reliability optimization, *Reliability Engineering, and System Safety,* Volume 192, December 2019, 106259. https://doi.org/10.1016/j.ress.2018.09.008

13. D.Huang, C.Huang, Y.Lin, (2020). Exact project reliability for a multi-state project network subject to time and budget constraints, *Reliability Engineering, and System Safety*, https://doi.org/10.1016/j.ress.2019.106744

14. Wang, D., Cai, S. Si, Z. , Zhao, J. (2021), Reliability optimization of linear consecutive-k-out-of-n: F systems driven by reconfigurable importance, Reliability Engineering, and System Safety https://doi.org/10.1016/j.ress.2021.107994

15. Modibbo, U. M. , Arshad, M., Abdalghani, O., Ali, Irfan. (2021), Optimization and estimation in system reliability allocation problem, Reliability Engineering and System Safety, https://doi.org/10.1016/j.ress.2021.107620

16. Nath, R., Muhuri, P. K. (2024), A novel evolutionary solution approach for many-objective reliability-redundancy allocation problem based on objective prioritization and constraint optimization, *Reliability Engineering & System Safety,* Volume 244, https://doi.org/10.1016/j.ress.2023.109835

17. Sahinidis, N.V.: BARON: branch and reduce optimization navigator, user's manual ver. 4.0. Department of Chemical Engineering, the University of Illinois at Urbana Champaign. http://archimedes.scs.uiuc.edu/baron/manuse.pdf

BÜTÇE AÇIKLARI İLE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ

NAZHANIM CİHANTİMUR – DOÇ. DR. ADİL AKINCI

EĞİTİM
yayınevi

BÜTÇE AÇIKLARI İLE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ
Nazhanım Cihantimur – Doç. Dr. Adil Akıncı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-21-0
1. Baskı, Ekim 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
BÜTÇE AÇIKLARI İLE ENFLASYON ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ANALİZİ
Nazhanım Cihantimur – Doç. Dr. Adil Akıncı
VI+74 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-21-0

Bu çalışma Nazhanım CİHANTİMUR'un Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Bölümü'nde Doç. Dr. Adil AKINCI danışmanlığından kabul edilen tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abdioğlu, Z., & Terzi, H. (2009). Enflasyon Ve Bütçe Açıkları İlişkisi: Tanzi Ve Patinkin Etkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 195-211.

Aghion, P., Caroli, E., & Garcia-Peñalosa, C. (1999). Inequality and Economic Growth: The Perspective of the New Growth Theories. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1615-1660.

Akdoğan A. (2002). Kamu Maliyesi, Ankara: Gazi Kitabevi

Akerlof, G. A., & Shiller, R. J. (2009). 'Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy, and Why It Matters for Global Capitalism'. Princeton University Press.

Aksoy A. (2010). Türkiye'de bütçe açıklarının enflasyon, büyüme ve faiz üzerine etkileri: Türkiye uygulaması (Master's thesis, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Akıncı, A., & Erasa Akça, İ. (2024). Türkiye'de Bütçe Açıkları ile Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: Nedensellik Analizi. Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (AKAD), 16(30), 62-71. https://doi.org/10.20990/kilisiibfakademik.1429454

Arestis, P., & Sawyer, M. (2003). The Case for Fiscal Policy. Macroeconomics eJournal.

Arestis, P., & Sawyer, M. (2004). 'Re-examining Monetary and Fiscal Policy for the 21st Century'. Edward Elgar Publishing.

Aschauer, D. (1988). The Equilibrium Approach to Fiscal Policy. Journal of Money, *Credit and Banking*, 20, 41-62.

Ataç, B. (2009). Maliye Politikası. Ankara: Turhan Kitabevi.

Auerbach, A. J., & Gorodnichenko, Y. (2012). Measuring the Output Responses to Fiscal Policy. *American Economic Journal: Economic Policy*, 4(2), 1-27.

Auerbach, A. J., & Slemrod, J. (1997). The Economic Effects of the Tax Reform Act of 1986. *Journal of Economic Literature*, 35(2), 589-632.

Ayça Tekin Koru, Erdal Özmen, "Budget Deficits, Money Growth and Inflation: The Turkish Evidence", *Applied Economics*, Cilt: 35, Sayı: 5, 2003, s.593

Barlas, E. ve Güney, G., (2017). Üniversite Öğrencilerinin Vergi Bilinç Düzeylerinin ve Fatura Duyarlılıklarının Ölçülmesi, GOÜ *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* (SBAD), 12(2):177-197.

Barro, R. J. (1974). Are Government Bonds Net Wealth?. *Journal of Political Economy*, 82(6), 1095-1117.

Barro, R. J. (1977). Unanticipated Money Growth and Unemployment in the United States. *American Economic Review*, 67(2), 101-115.

Battaglini, M., & Coate, S. (2008). The Political Economy Of Fiscal Policy. *Journal of the European Economic Association,* 6, 367-380.

Behera, H., & Yadav, I. (2019). Explaining India's Current Account Deficit: A Time Series Perspective. *Emerging Markets Economics*, s. 89.

Bernanke, B. S. (2000). 'Essays on the Great Depression'. Princeton University Press.

Bewley, T. (1984). Fiscal and Monetary Policy in a General Equilibrium Model.

Blanchard, O. (2007). Current Account Deficits in Rich Countries. IMF Staff Papers, s. 54.

Blanchard, O. (2019). 'Macroeconomics'. Pearson Education.

Blanchard, O. J., & Fischer, S. (1989). 'Lectures on Macroeconomics'. MIT Press.

Blecker, R. A. (2011). Open Economy Models of Distribution and Growth. In 'The Oxford Handbook of Post-Keynesian

Economics' (pp. 1-28). Oxford University Press.

Blejer M. I. ve Cheasty A. (1999). Mali Açık Nasıl Ölçülür. (H. Şen, çev.). *Maliye Dergisi*, 131, 141-147.

Blinder, A. S. (1981). Thoughts on the Laffer Curve. *Challenge*, 24(5), 36-43.

Blinder, A. S. (2008). 'The Quiet Revolution: Central Banking Goes Modern'. Yale University Press.

Brunner, K., & Meltzer, A. H. (1976). 'An Aggregate Theory for a Closed Economy'. Contributions to Economic Analysis.

Cardoso, F. H., & Faletto, E. (1979). 'Dependency and Development in Latin America'. University of California Press.

Clarida, R., Galí, J., & Gertler, M. (1999). The Science of Monetary Policy: A New Keynesian Perspective. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1661-1707.

Çavdar, Ş. (2011). Türkiye'de Bütçe Açıklarının İktisadi Büyüme ve İstikrar Üzerine Etkileri(1994:Q1-2004:Q4). *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* 10(37):26-41.

Dağ, M., & Tüğen, K. (2018). Türkiye'de Bütçe Açıklarının Nedenleri ve Finansman Yöntemleri: Dönemsel bir değerlendirme. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 217-240.

Davidson, P. (1991). 'Controversies in Post Keynesian Economics'. Edward Elgar Publishing.

Demirhan, E. (1998). Kamu Açıklarının Finansmanında Monetizasyon Politikası. *Celal Bayar Üniversitesi İİBF Dergisi.* (4): 33-46

Devadas, S., & Loayza, N. V. (2018). When is a Current Account Deficit Bad?. World Bank: Research & Policy Briefs, s. 76.

Dickey, D. A., & Fuller, A. W. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica,* 49(4), 1057-1072.

Dileyici D. ve Özkıvrak Ö. (2001). Bütçe Anlayışındaki Değişim Süreci: Denk Bütçe İlkesinin Erozyonu ve Açık Bütçe Politikası. *Kamu Tercihi ve Anayasal İktisat Dergisi*, 3, 105-106.

Dinh, H. T. (1999). Fiscal Solvency and Sustainability in Economic Management.

Doğan İ. (2005). Bütçe Açıklarının Enflasyon Üzerindeki Etkisinin Analizi: Teori ve Uygulamaları. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Doğru, B., Şentürk, S. H. (2013). Latin Amerika Ülkelerinde Bütçe Açığı ve Enflasyon Arasındaki Eş Bütünleşme İlişkisinin Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 41, 89-109.

Dornbusch R., Stanley F., Richard S., (2004). Macroeconomics, McGraw Hill, Boston

Dow, S. C. (1995). 'Macroeconomic Thought: A Methodological Approach'. Basil Blackwell.

Edizdoğan N. (1998). Kamu Bütçesi (4.Baskı), Bursa: Ekin Kitabevi.

Egeli H. (2002). Mali Açıkların Ölçümüne Yönelik Bazı Gözlemler ve Bu Konuda Geliştirilmiş Alternatif Açık Ölçüleri. *İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 29-40.

Egeli H. (2002). Mali Açıkların Ölçümüne Yönelik Bazı Gözlemler ve Bu Konuda Geliştirilmiş Alternatif Açık Ölçüleri. *İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4 (2), 29-40.

Egeli, H. (2002). Kamu Maliyesi ve Cari Açık.

Eggertsson, G. B., & Woodford, M. (2003). The Zero Bound on Interest Rates and Optimal Monetary Policy. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2003(1), 139-233.

Eichengreen, B. (2012). 'Exorbitant Privilege: The Rise

and Fall of the Dollar and the Future of the International Monetary System'. Oxford University Press.

Engen, E. M., & Skinner, J. (1992). Fiscal Policy and Economic Growth.

Espinosa, E. G., García, B. M., & Hidalgo, E. C. (2021). Fiscal Policy Approaches: An Inquiring Look From The Modern Monetary Theory. *Journal of Economic Issues*, 55, 999-1022.

Evgin, T. (1994). 90'lı Yıllarda Bütçe ve Bütçe Açığının Finansmanı. *Ekonomik Yaklaşım*. 5(13):19-46.

Feldstein, M. (1995). The Effect of Marginal Tax Rates on Taxable Income: A Panel Study of the 1986 Tax Reform Act. *Journal of Political Economy*, 103(3), 551-572.

Fontana, G. (2009). The transmission mechanism of fiscal policy: a critical assessment of current theories and empirical methodologies. *Journal of Post Keynesian Economics*, 31, 587-604.

Friedman, M. (1968). The Role of Monetary Policy. *American Economic Review*, 58(1), 1-17.

Friedman, M. (1970). A Theoretical Framework for Monetary Analysis. *Journal of Political Economy,* 78(2), 193-238.

Friedman, M., & Schwartz, A. J. (1963). 'A Monetary History of the United States, 1867-1960'. Princeton University Press.

Fullerton, D. (1982). On the Possibility of an Inverse Relationship between Tax Rates and Government Revenues. *Journal of Public Economics*, 19(1), 3-22.

Furtado, C. (1964). 'Development and Underdevelopment'. University of California Press.

Galí, J., & Gertler, M. (1999). Inflation Dynamics: A Structural Econometric Analysis. *Journal of Monetary Economics*, 44(2), 195-222.

Göktuğ, G. (2010). Maastricht Kriterleri ve Türkiye'nin Bu

Kriterlere Uyum Süreci.

Greenwald, B., & Stiglitz, J. E. (1986). Externalities in Economies with Imperfect Information and Incomplete Markets. *Quarterly Journal of Economics*, 101(2), 229-264.

Günay, A. (2007). Mali Disiplinin Sağlanmasında Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirmesi Dairesi Başkanlığı. Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık.

Güneş, H. (2020). Tanzi ve Patinkin Etkisi Çerçevesinde Bütçe Açığı ile Enflasyon Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(2), 1-11

Gürbüzer S. (1997), Enflasyonun Vergi Gelirlerinin Reel Değeri Üzerindeki Etkisi (Tanzi Etkisi). *Hazine Dergisi*, Sayı,7: sayfa,1-30

Hasset, K. A., & Mathur, A. (2006). The Laffer Curve: Past, Present, and Future. American Enterprise Institute for Public Policy Research.

Hatemi-J, A. (2012). Asymmetric Causality Tests with an Application. *Empirical Economics*, 43(1), 447-456.

Hein, E. (2012). 'The Macroeconomics of Finance-dominated Capitalism and Its Crisis'. Edward Elgar Publishing.

Johnson, H. G. (1972). 'Further Essays in Monetary Economics'. Allen and Unwin.

Kesbiç, C. Y., Baldemir, E., & Bakımlı, E. (2005). Bütçe Açıkları İle Parasal Büyüme Ve Enflasyon Arasındaki İlişki: Türkiye İçin Bir Model Denemesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 19(1), 81-98.

Keynes, J. M. (1936). 'The General Theory of Employment, Interest, and Money'. Palgrave Macmillan.

Kırcı Çevik, N., & Cural, M. (2013). İç Borçlanma, Dış Borçlanma ve Ekonomik Büyüme Arasında Nedensellik İlişkisi: 1989-2012 Dönemi Türkiye Örneği. *Maliye Dergisi*, 115-139.

Kirmanoğlu, H.(2013). Kamu Ekonomisi Analizi. İstanbul: Beta Yayıncılık

Kregel, J. (2008). Minsky's Cushions of Safety: Systemic Risk and the Crisis in the U.S. Subprime Mortgage Market. 'Levy Economics Institute Working Paper' No. 548.

Krugman, P. (2009). 'The Return of Depression Economics and the Crisis of 2008'. W. W. Norton & Company.

Kydland, F. E., & Prescott, E. C. (1982). Time to Build and Aggregate Fluctuations. *Econometrica,* 50(6), 1345-1370.

Laffer, A. B. (2004). The Laffer Curve: Past, Present, and Future. Heritage Foundation Backgrounder, 1765.

Lavoie, M. (2014). 'Post-Keynesian Economics: New Foundations'. Edward Elgar Publishing.

Llorca, M. (2017). Economists are rethinking fiscal policy, [Erişim Tarihi: 12.04.2024, https://economist.com/finance-and-economics/2019/05/16/economists-are-rethinking-fiscal-policy?utm_medium=cpc.adword.pd&utm_source=google&ppccampaignID=18151738051&ppcadID=&utm_campaign=a.22brand_pmax&utm_content=conversion.direct-response.anonymous&gad_source=1&gclid=CjwKCAjwooq3BhB3EiwAYqYoEnj9kACLz4sN3CKyOi_8K8taH_S6UWx8P5tnnABnTqXs1qZ3fvqcoRoCq4kQAvD_BwE&gclsrc=aw.ds]

Lucas, R. E. (1972). Expectations and the Neutrality of Money. *Journal of Economic Theory*, 4(2), 103-124.

Lucas, R. E. (1976). Econometric Policy Evaluation: A Critique. In 'The Phillips Curve and Labor Markets' (pp. 19-46). Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy.

Lucas, R. E. (1980). 'Studies in Business-Cycle Theory'. MIT Press.

Lucas, R. E. (1980). Methods and Problems in Business Cycle Theory. *Journal of Money*, *Credit and Banking*, 12(4), 696-715.

Lucas, R. E., & Sargent, T. J. (1978). After Keynesian Macroeconomics. *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review,* 3(2), 1-16.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü. Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporu.

Mankiw, N. G. (1985). Small Menu Costs and Large Business Cycles: A Macroeconomic Model of Monopoly. *Quarterly Journal of Economics*, 100(2), 529-537.

Mankiw, N. G. (2010). 'Macroeconomics'. Worth Publishers.

Mankiw, N. G., Weinzierl, M., & Yagan, D. (2009). Optimal Taxation in Theory and Practice. *Journal of Economic Perspectives*, 23(4), 147-174.

Maraş, G., & Dumrul, C. (2019). Türk ekonomisinde bütçe açığı ve enflasyon ilişkisinin sınır testi yaklaşımı ile eş-bütünleşme analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (*54), 314-342.

McCallum, B. T. (1980). Rational Expectations and Macroeconomic Stabilization Policy: An Overview. *Journal of Money, Credit and Banking*, 12(4), 716-746.

Mehmet, D. A. Ğ., & KIZILKAYA, F. (2019). Bütçe açığı ile enflasyon ilişkisi: Türkiye üzerine bir uygulama. *İktisadi Yenilik Dergisi,* 6(2), 76-85.

Mehmet, D. A. Ğ., & TÜGEN, K. (2018). Türkiye'de Bütçe Açıklarının Nedenleri Ve Finansman Yöntemi: Dönemsel Bir Değerlendirmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 16(2), 217-240.

Mill, J. S. (1848). 'Principles of Political Economy'.

Minsky, H. P. (1986). 'Stabilizing an Unstable Economy'. Yale University Press.

Mishkin, F. S. (2007). 'Monetary Policy Strategy'. MIT Press.

Mundell, R. A. (1963). Capital Mobility and Stabilization Policy under Fixed and Flexible Exchange Rates. *Canadian Journal of Economics and Political Science*, 29(4), 475-485.

Ok, S. T. (2008). Sustainability and financing of current account deficits: The Turkish case. Iktisat Isletme Ve Finans, s. 24.

Okutan, Ş. (2015). 2000-2014 Yılları Türkiye Ekonomisindeki Kamu Açıkları ve Makroekonomik Etkileri. International. *Journal of SocialSciencesandEducationResearch.* 1(4):1397-1415

Orhan, O. ve Erdoğan, S. (2008). Para Politikası. Ankara: Sözkesen Matbaacılık

Palley, T. I. (1996). 'Post Keynesian Economics: Debt, Distribution, and the Macro Economy'. Macmillan.

Parlaktuna, İ. ve Şimşek, S. (2007). Bütçe Finansman Kaynaklarının Belirlenmesi ve Ekonomi Üzerindeki Etkileri: Türkiye Uygulaması (1989-2005). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 8(2):43-67.

Pasichnyi, M. (2020). Fiscal policy and economic development. University Economic Bulletin.

Pehlivan, O. (2001). Kamu Maliyesi. Trabzon: Derya Kitapevi.

Poterba, J. M. (1994). State Responses to Fiscal Crises: The Effects of Budgetary Institutions and Politics. *Journal of Political Economy*, 102(4), 799-821.

Prebisch, R. (1950). The Economic Development of Latin America and Its Principal Problems. 'United Nations Economic Commission for Latin America'.

Phillips, P., & Perron, P. (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression. *Biometrika,* 75, 335–346.

Prescott, E. C. (1986). Theory Ahead of Business Cycle Measurement. *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review,* 10(4), 9-22.

Ricardo, D. (1817). 'On the Principles of Political Economy and Taxation'.

Rodrik, D. (2004). Industrial Policy for the Twenty-First Century. 'CEPR Discussion Paper No. 4767'.

Romer, C. D. (1993). The Nation in Depression. *Journal of Economic Perspectives,* 7(2), 19-39.

Sargent, T. J. (1979). Macroeconomic Theory. Academic Press.

Sargent, T. J. (1982). The Ends of Four Big Inflations. 'In Inflation: Causes and Effects'. University of Chicago Press.

Sargent, T. J., & Wallace, N. (1975). Rational Expectations, the Optimal Monetary Instrument, and the Optimal Money Supply Rule. *Journal of Political Economy,* 83(2), 241-254.

SATICI, H. K., & Hakan, Ö. N. E. R. (2020). Türkiye'de Bütçe Açığı, Dövizkuru ve Enflasyon İlişki: 2006-2017 Dönemi Var, Etki-Tepki ve Varyans Ayrıştırma Analizleri. *Business & Management Studies: An International Journal,* 8(3), 3495-3525.

Scherer, J. (1965). On Measuring Fiscal Policy. *Journal of Finance*, 20, 683-690.

Schmitt-Grohé, S., & Uribe, M. (2001). Optimal Fiscal and Monetary Policy Under Sticky Prices. Macroeconomics eJournal.

Schwartz, A. J. (1963). 'Money in Historical Perspective'. University of Chicago Press.

Singer, H. W. (1950). The Distribution of Gains between Investing and Borrowing Countries. *American Economic Review*, 40(2), 473-485.

Skidelsky, R. (2009). 'Keynes: The Return of the Master'. PublicAffairs.

Slemrod, J. (1990). Optimal Taxation and Optimal Tax Systems. *Journal of Economic Perspectives*, 4(1), 157-178.

Smith, A. (1776). 'An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations'.

Stiglitz, J. E. (1994). The Role of the State in Financial Markets. *Proceedings of the World Bank Annual Conference on Development Economics*, 1993', 19-52.

Stiglitz, J. E. (2010). 'Freefall: America, Free Markets, and the Sinking of the World Economy. W. W. Norton & Company.

Stiglitz, J. E. (2012). 'The Price of Inequality: How Today's Divided Society Endangers Our Future'. W. W. Norton & Company.

Stockhammer, E. (2013). Why Have Wage Shares Fallen? A Panel Analysis of the Determinants of Functional Income Distribution. *International Labour Review,* 152(1), 31-60.

Stokey, N. L., & Rebelo, S. (1995). Growth Effects of Flat-Rate Taxes. *Journal of Political Economy*, 103(3), 519-550.

Sunkel, O. (1972). Big Business and 'Dependencia': A Latin American View. *Foreign Affairs,* 50(3), 517-531.

Şen, H., Sağbaş, İ. & **Keskin, A**. (2007). Bütçe Açıkları ve Açık Finansman Politikası, Teori ve Türkiye Uygulaması. Ankara: Orion Kitabevi.

Abdioğlu, Z., & Terzi, H. (2010). Tanzi Ve Patinkin Etkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(2), 195-211.

Tanzi, V. (2020). The Theory versus the Reality of Fiscal Policy.

Taylor, J. B. (1993). Discretion versus Policy Rules in Practice. *Carnegie-Rochester Conference Series on Public Policy*, 39, 195-214.

Trabandt, M., & Uhlig, H. (2011). The Laffer Curve Revisited. *Journal of Monetary Economics*, 58(4), 305-327.

Ulusoy, A. (2017). Maliye Politikası (9.Baskı b.). Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Ünsal, E. (2011). Makro İktisat. Ankara: İmaj Yayıncılık.

Wagner, A. (1883). Three Extracts on Public Finance. (R. A. Peacock, Çev.) Palgrave Macmillan, London: Peacock.

Wagner, A. (1883). Three Extracts on Public Finance. (R. A. Peacock, Çev.) Palgrave Macmillan, London: Peacock.

Wanniski, J. (1978). 'The Way the World Works'. Basic Books.

Woodford, M. (2003). 'Interest and Prices: Foundations of a Theory of Monetary Policy'. Princeton University Press.

Zagler, M., & Dürnecker, G. (2003). Fiscal Policy and Economic Growth. *Journal of Economic Surveys,* 17, 397-418.

TÜRKİYE'DE ÜÇÜZ AÇIK HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

EMİNE KARTAL – DOÇ. DR. ADİL AKINCI

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE ÜÇÜZ AÇIK HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

Emine Kartal – Doç. Dr. Adil Akıncı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-19-7
1. Baskı, Ekim 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DE ÜÇÜZ AÇIK HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ

Emine Kartal – Doç. Dr. Adil Akıncı
VIII+89 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-19-7

Bu çalışma Emine KARTAL'ın Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Bölümü'nde Doç. Dr. Adil AKINCI danışmanlığından kabul edilen tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alizade, T. (2022). *İkiz Açık Hipotezi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Altun, N., & İnce, T. (2014). Türkiye'de Üçüz Açıklara Ampirik Bir Yaklaşım:1975-2010. *Sakarya İktisat Dergisi,* 3(2), 40-61.

Altunöz, U. (2014). İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliğinin Sınır Yöntemiyle Sınanması: Türkiye Örneği. Adıyaman Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (7) 425-446.

Akan, B. (2017). Gümrük Vergilerinin Dördüz Açık Üzerine Etkisi. *Econder International Academic Journal.Araştırma Makalesi, Cilt: 1 Sayı: 2, S. 127 – 141.*

Akan, B. (2019). *Üçüz Açık Hipotezinin Geçerliliği: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Akın, N. (2018). *Türkiye' De Bütçe Açıklarının Ekonomik Etkileri:1980' Den Günümüze Yaşanan Ekonomik Gelişmeler Ve Bütçe Açığının Sürdürülebilirliğine Dair Genel Bir Değerlendirme.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Akıncı, M. & Yüce Akıncı, G. (2016). Dördüz Açıklar: Ütopya Mı Yoksa Gerçek Mi? . *Paradoks Ekonomi Sosyoloji Ve Politika* Dergisi ,Araştırma Makalesi. 12(1) 22 - 47.

Akıncı, Y. (2020). *İkiz Açık Hipotezi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Akkum, M. (2020). *Enflasyon Ve Bütçe Açığı Arasındaki İlişki: Türkiye'de Tanzi Ve Patinkin Etkilerinin Test Edilmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Mersin.

Aksu, A., & Başar, S. (2009). Türkiye İçin İkiz Açıklar Hipotezi'nin Tahmini: Bir Sınır Testi Yaklaşımı. *Ankara Üniversitesi, SBF Dergisi,* 64(04), 1-14.

Ata, A. Y., & Yücel F. (2003). Eş-Bütünleşme Ve Nedensellik Testleri Altında İkiz Açıklar Hipotezi: Türkiye Uygulaması. *Çukurova Üniversitesi, SBE Dergisi,* 12 (12), 97- 110.

Ay, A., Karaçor, Z., Mucuk, M., & Erdoğan, S. (2004). Bütçe Açığı- Cari İşlemler Açığı Arasındaki İlişki Türkiye Örneği (1992-2003), *Selçuk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergis,* 12, 76-82.

Aydın, B., & Afsal, Ş. M. (2018). Türkiye'de İkiz Açık Hipotezi: Toda-Yamamoto Nedensellik Yaklaşımı. *Uluslararası Ekonomi, İşletme Ve Politika Dergisi.* 2 (2), 231-240.

Aytaç, D. & Sağlam, M. (2014). Kamu Açıkları İç Borç Ve Faiz Oranı İlişkisi: Türkiye Örneği. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, *İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 9(1), 131-149.

Azapoğlu, M.,& Direkçi, B. T. (2015). İkiz Açıklar Hipotezi :Türkiye Uygulaması 1998-2013. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi*, 12(7), 74-89.

Azgün, S. (2012). İkiz Açıklar Hipotezi: Türkiye Ekonomisinden Kanıtlar. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 13(2), 189-196.

Bayrak M., & Esen, Ö. (2012). Bütçe Açıklarının Cari İşlemler Dengesi Üzerine Etkileri: İkiz Açıklar Hipotezinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Ekonomik Yaklaşım,* 23 (82), 23 - 49.

Bayrak, Y. (2013). Bütçe Açığı Ve Cari Açığın Sürdürülebilirliği: Türkiye Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Benli, A.,& Tonus, Ö. (2019). Türkiye Ekonomisinde Cari İşlemler Açığının Belirleyicileri: Dönemler Arası Yaklaşım. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 19 (3), 437-460.

Benli, A. (2019). Kırılgan Beşli'de üçüz açık hipotezinin geçerliliği üzerine ampirik bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 100-111.

Berkay, F. (2017). *Türkiye'de Kamusal Finansman Sürecinde İç Ve Dış Borçlanma Tercihi (1990-2015 Dönem Analizi)*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Bulut, C. (2001). *Türkiye Ekonomisinde Artan Kamu Açıklarının Enflasyon, Faiz Oranı Ve Döviz Kuru Üzerindeki Etkileri.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır A. (2012). *Cari Açık – Büyüme İlişkisi: Türkiye Örmeği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Çoltu, S., & Öztürk, S. (2018). Suriyeli Mültecilerin Türkiye Ekonomisine Etkileri. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(13), 188-198.

Çavdar, Ç., Ş. (2010). *Türkiye'de Bütçe Açığının Makroekonomik Etkilerinin Var Modelleri İle İncelenmesi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi).İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çakır, N., Y. (2009). *Bütçe Açıklarının Politik İktisadı: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Değirmen, S., & Şengönül, A. (2012). *Türkiye'de Net Tasarruf-Yatırım Açığının Belirleyicileri (No. 2012/114).* Discussion Paper.

Dineri, E. (2016). *Üçüz Açık Hipotezinin Geçerliliği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Doruk, T. Ö. (2019). Türkiye Ekonomisi İçin İkiz Açıklar Hipotezinin Kantitatif Genişleme Dönemleri Çerçevesinde Test Edilmesi, *Tesam Akademi Dergisi. Türkiye Ekonomisi Özel Sayısı,* 270.

Duğru, M. (2020). İkiz Açık Hipotezi Ve Ters Nedensellik: Türkiye Ekonomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *İstanbul İktisat Dergisi*, 70(2), 413-435.

Dülger, C. Vd. (2012). Devlet Bütçesi. *Anadolu Üniversitesi*.

Eğilmez, M., & Kumcu, E. (2005). *Ekonomi Politikası Teorisi Ve Türkiye Uygulaması 9. Bs. İstanbul, Remzi Kitabevi,140.*

Eğilmez, M. (2013) Tasarruf Yatırım Dengesi Geometrisi. Kendime Yazılar Https://Www.Mahfiegilmez.Com/2013/09/Tasarruf-Yatrm-Dengesi-Geometrisi.Html.

Eğilmez, M. (2015) *Yatırım Ve Tasarruf Denince Ne Anlıyoruz. Sokak Diliyle Ekonomi Dili Arasındaki Fark. Kendime Yazılar.* Https://Www.Mahfiegilmez.Com/2015/08/Yatrm-Ve-Tasarruf-Deyimlerini-Dogru.Html.

Eğilmez, M. (2021). *2021 Yılı Başında Türkiye Ekonomisi Görünümü Ocak, 2021* .

Ekşi, F. (2010). Türkiye'de Cari Açık Ve Finansmanı (1980-2009). (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Erdinç, Z. (2008). İkiz Açıklar Hipotezinin Türkiye'de 1950-2005 Yılları Arasında Eşbütünleşme Analizi Ve Granger Nedensellik Testi İle İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 209–222.

Erdemir, D. (2014). *Üçüz Açıklar Hipotezi Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Erer, E. (2022). İkiz Açık Hipotezi Türkiye'de Geçerliliği: Zamanla Değişen Nedensellik Analizi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(3), 1291-1326.

Ejder, L., H. (2002). Kamu Açıkları İle Enflasyon Arasındaki İlişkinin Analizi Ve Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 3,189-208.

Güder, F. & Kılıç, C. (2016). Üçüz Açık Sorunu Ve Üçüz Açık Bileşenlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi,* 11(2).

Günay, A. (2006). *Mali Disiplinin Sağlanmasında Anayasal Denk Bütçe Yaklaşımı Ve Türkiye'de Uygulanabilirliği.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Günaydın, İ. (2004). Vergi- Harcama Tartışması : Türkiye Örneği. *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 5(2), 1-164.

İpek, E. & Kızılgöl A., Ö. (2016). Türkiye Ekonomisinde Üçüz Açık. *Ege Akademik Bakış,* 16 (3).

İyidoğan, P. V. & Erkam, S. (2013). İkiz Açıklar Hipotezi: Türkiye İçin Ampirik Bir İnceleme (1987-2005) . *Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , 15, 39-48

Kahiloğulları, A., & Akça, E. İ. (2021). Cari Açık Ve Bütçe Açığı İlişkisi: Türkiye Örneği. *Gaziantep Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 137-151.

Kamacı, A., & Şahin Kara, S. (2019). Üçüz Açık Hipotezi: 1974-2015 Yılları Arası Türkiye Örneği. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*, 4(8), 143-154.

Karabulut Ş. (2014). *Ekonomik Kriz Dönemlerinde İzlenen Talep Yönlü Mali Politikalar: 2008 Krizi Ülke Uygulamaları.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karabulut, Ş. (2018). *Üçüz Açık Hipotezi ve Türkiye'deki Mali Politikalar Üzerindeki Etkilerinin Analizi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karabulut P. (2019). *İkiz Açık Ve Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Karagöl, E. T. (2016). *15 July Coup Attempt And Turkısh Economy. Adam Academy Journal Of Social Sciences, 6*(2), 37-49.

Karaş, G. (2022). Türkiye'de Kamu Dış Borç Yüküne Etki Eden Faktörlerin Belirlenmesi (1974-2020). *Araştırma Gümrük Ticaret Dergisi* 9 (29), 42-57.

Kaya, M. (2016). Türkiye'de Cari Açık Sorunu Ve Nedenleri. *Dicle Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6 (10), 51-75.

Kelepçe, F. (2020). *Türkiye'de Cari Açığın Nedenleri Ve Önlemeye Yönelik Maliye Politikaları. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Ketboğa M. (2019). Türkiye'de Dış Ticaret Açığı Sorunun Nedenleri Ve Katma Değeri Düşük Ürün İhracatının Dış Ticaret Açığı İçindeki Yeri Ve Çözüm Önerileri. Batman Üniversitesi *Yaşam Bilimleri Dergisi* 9 (2), 1-210.

Kılavuz, E., & Dumrul, Y. (2012). İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliği: Teori Ve Uygulama. *Atatürk Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi,* 26 (3-4), 239-258.

Koçbulut, Ö., & Altıntaş, H. (2016). İkiz Açıklar Ve Feldstein-Horioka Hipotezi: Oecd Ülkeleri Üzerine Yatay Kesit Bağımlılığı Altında Yapısal Kırılmalı Panel Eşbütünleşme Analizi. *Erciyes Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 48, 145-174.

Kopuk, E., & Özçelik Ö. (2021). Covıd-19 Sürecinde İkiz Açık Ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekoomisi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi.* 13(25), 362-377.

Küçükkara, E. (2023). *Dış Borçlanmanın Ekonomik Büyümeye Etkisi: Türkiye Üzerine Bir İnceleme.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Küçüksucu, M. (2012). *Türkiye'de Bütçe Dengesi Ve Cari İşlemler Dengesi Arasındaki İlişki: 1998-2011 Dönemine Ait Ampirik Bir Uygulama.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Mangır, F. (2012). Bütçe Açığı Ve Cari Açık İlişkisi: 1980-2011 Türkiye Örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Meydan M. (1994). *Türkıye'de Bütçe Açıklarının Nedenleri, Etkileri Ve Açıkların Finansman Yolları (1980-1993). (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Istanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Oral, G. B.,& Fazlılar, A.T. (2021). Türkiye Ve Pıigs Ülkelerinde İkiz Açık Hipotezinin Testi: Panel Veri Analizi. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi. *Yönetim Ve Ekomomi Dergisi,* 28 (4), 731-749.

Özbay, E. & İpek, E. (2023). Dördüz Açık Hipotezi: Türkiye Ekonomisi Üzerine Bir Analiz . *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi Araştırma Makalesi*, 19(1), 83-105.

Özçalık, M.,& Erataş, F. (2014). İkiz Açıklar Hipotezinin Geçerliliği: Yükselen Piyasa Ekonomileri İçin Bir Örnek. *Yönetim Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 22,136-151.

Özdamar, G. (2015). İkiz Açıklar Hipotezi: Teorik Yaklaşımlar Ve Türkiye Üzerine Ampirik Literatür İncelemesi. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 7(2), 165-186.

Özmen, F., M. (2019). *Cari Açık- Bütçe Açığı- Ekonomik Büyüme İlişkisi: Türkiye Ekonomisi Örneği. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kanyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Özmen, M., & Biçer, B. (2015). Türkiye İçin İkiz Açıkların Ekonometrik Analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24 (2), 279-294.

Özsoy, A. (2018). *Bütçe Açığı İle Ekonomik Büyüme İlişkisinin Amprik Analizi: Türkiye Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Öztürk, Y. (2023). Üçüz açık hipotezinin gelişmiş ülkeler için analizi. *Tesam Akademi Dergisi*, 10(2), 697-724.

Öztürk, S., & Sezen, S. (2018). Türkiye'de Üçüz Açık İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki. *Kafkas Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(18), 501-522.

Saraç, Ş. (2019). Üçüz Açık Hipotezinin Geçerliliğine İlişkin Panel Veri Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi,* 15(1), 77-93.

Sayar, G. & Bayar, İ. (2019). Türkiye Ve Avrupa Birliği Ülkelerinde İkiz Açık Hipotezinin Test Edilmesi: Panel Veri Analizi (1996-2017). *Aksaray Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Araştırma Makalesi,* 11(4), 35-48.

Solak, S. (2019). *Üçüz Açık Hipotezinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.

Sürmen, S. (2020). *Bütçe Açıklarının Başlıca Temel Makroekonomik Değişkenler Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tekirdağ.

Şahin. D. (2015). İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliği: Türkiye Örneği 1995-2013. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi. *Yönetim Ve Ekomomi Dergisi,* 22 (1), 49-59.

Şahin, E., B. (2012). Türkiye'de Dış Borç Sorunu Ve Avrupa Borç Krizi'nin Etkileri. *Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi,* 4 (1), 1-47.

Şahin, M., A. (2019). *İkiz Açık Hipotezi: 2002-2006 Döneminde Türkiye Uygulaması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Şimsek, S. (2007). *Bütçe Açıgı Ve Türkiye' De Bütçe Açıgının Finansmanı.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskisehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Şimşek, N. (2014). *İkiz Açıklar HiPotezi, Türkiye Üzerine Bir İnceleme.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Turan, T., & Karakaş, M. (2017). İkiz Açık Hipotezine Doğrusal Olmayan Sınır Testi Yaklaşımı. *Maliye Dergisi,* (173), 211-227.

Tarhan, Ç. (2014*). Cari İşlemler Açığı – Bütçe Açığı İlişkisi: 1950-2012 Dönemi Türkiye Uygulaması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Afyonkarahisar.

Taş, S., & Yılmaz, T. (2015). İkiz Açık Teorimi Ve Türkiye Uygulaması (1975-2013). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, *İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 73-94.

Timur, Y. (2005). *Cari İşlemler Ve Bütçe Açığı Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Teori Ve Uygulama.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erciyes.

Tiryaki, T. S. (2002). Cari İşlemler Hesabına Çeşitli Yaklaşımlar, Sürdürülebilirlik Ve Türkiye Örneği. *Araştırma Genel Müdürlüğü Çalışma Tebliği, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası.*

Togan, S. & Berument H. (2011). Cari İşlemler Dengesi, Sermaye Hareketleri Ve Krediler. *Bankacılar Dergisi,* 78, 1-21.

Tuğral, B. (2021). İkiz Açıklar Hipotezinin Ampirik Analizi: Türkiye Örneği. *Hukuk Ve İktisat Araştırmaları Dergisi, Araştırma Makalesi.* 13(1), 1-26.

Turan, T., & Karakaş, M. (2017). İkiz Açık Hipotezine Doğrusal Olmayan Sınır Testi Yaklaşımı. *Maliye Dergisi,* 173, 211-227.

Tülümce, Y. S., & Saykal, B. (2021). Türkiye'de Dördüz Açık Hipotezinin Ampirik Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, Araştırma Makalesi*. 17 (1), 297-315.

Tümer, A., A. (2020). *İkiz Açık Ve Türkiye Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

TDK (2022), *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*, Https://Sozluk.Gov.Tr/.

Utkulu, U. (2003). Türkiye'de Bütçe Açıkları Ve Dış Ticaret Açıkları Gerçekten İkiz Mi? Koentegrasyon Ve Nedensellik Bulguları. Dokuz Eylül Üniversitesi, *İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 18 (1), 45 – 61.

Uysal, D., & Topallı, N. (2007). İkiz Açık Hipotezi: Türkiye. Selçuk Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 10 (1-2), 201 – 214.

Ümit, A. Ö. (2007). *Türkiye'de Bütçe Açığı İle Cari İşlemler Arasındaki İlişkilerin Zaman Serisi Analizi.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Vardar, E. (2007) *Türkiye 'De İç Borçlanmanın Gelişimi.* (Yayınlanmamış Uzmanlık Yeterlilik Tezi). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

Yaldız, E. (2006). *Bütçe Açıkları Ve Politika Etkisizliği: Türkiye Uygulaması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yağcı, A., H. (2023). 2018-23 Döneminde Türkiye'de Ekonomik Değişim Ve Seçmen 1225 Eğilimleri. *Mülkiye Dergisi,* 47(4), 1225-1257.

Yavuz, E., & Zhalelkanova, N. (2018). İkiz Açık Hipotezinin Ampirik Olarak Test Edilmesi: Johansen Eş -Bütünleşme Analizi. *Gümrük Ve Ticaret Dergisi,* 11, 50-61.

Yaşar, S., & Erdoğan, S. (2015). Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı Sonrası Türkiye' İkiz Açıklar Hipotezi: Ampirik Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi.* 15(30), 120-137.

Yılmaz, E. B. (2002). İkiz Açık Teorisi: Türkiye'nin 1980-2001 Dönemi Bütçe Açıkları Ve Dış Ticaret Açıkları Üzerine Bir Nedensellik Araştırması, İstanbul Üniversitesi, *İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları,* (41), 139-152.

Yılmaz, Ö. & Akıncı, M. (2012). Türkiye'de Cari Açıkların Belirleyicileri: Bir Zaman Serisi Analizi. *Tisk Akademi 2012.*

Yılmaz, E., B. & Yaraşır, S. (2009). Türkiye'de Ve OECD Ülkelerinde Tasarruf Yatırım Açıkları Ve Dış Kaynak İhtiyacı. Marmara Üniversitesi, *İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27 (2) 97-128.

Yıldırım, K. & Öcal, F., M. (2020). Tasarruf Açığı Sorunu: Türkiye Ve Çin Karşılaştırması. *Journal Of Humanities And Tourism Research, 2020, 10 (2), 262-274*.

ÇEVRE VERGİLERİ EKONOMİK BÜYÜME VE CO2 EMİSYONU ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA

HİLAL DEDEMEN ÖZKAN - DOÇ. DR. ADİL AKINCI

EĞİTİM
yayınevi

ÇEVRE VERGİLERİ EKONOMİK BÜYÜME VE CO2 EMİSYONU ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA

Hilal Dedemen Özkan - Doç. Dr. Adil Akıncı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-5997-20-3
1. Baskı, Ekim 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÇEVRE VERGİLERİ EKONOMİK BÜYÜME VE CO2 EMİSYONU ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ: AMPİRİK BİR UYGULAMA
Hilal Dedemen Özkan - Doç. Dr. Adil Akıncı
VI+74 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-5997-20-3

Bu çalışma Hilal DEDEMEN ÖZKAN'ın Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Bölümü'nde Doç. Dr. Adil AKINCI danışmanlığından kabul edilen tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acar, E. (2019). *Küresel İklim Değişikliği ile Mücadele Aracı Olarak Karbon Vergisi ve Etkinliği.* Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ağayev, S. (2011). Azerbaycan'da Fiyatlar Genel Düzeyi ve Döviz Kuru İlişkisi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29*(1), 1-19.

Akdoğan, İ., & Kovancılar, B. (2022). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Dostu Yenilenebilir Enerji Politikalarının Teşvik Türleri Açısından Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 29*(1), 69-91.

Altıntaş, H. (2013). Türkiye'de Birincil Enerji Tüketimi, Karbondioksit Emisyonu ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 8*(1), 263-294.

Aslan, F. (2010). *İktisadi Büyümenin Ekolojik Sınırları ve Kalkınmanın Sürdürülebilirliği.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Atay Polat, M. & Ergün, S. (2023). Türkiye'de Çevresel Düzenlemeler ve Ekonomik Büyümenin Hava Kirliliği Üzerindeki Etkileri: Ampirik Bir Uygulama. *Verimlilik Dergisi, Circular Economy And Sustainability*, 113-126 .

Atukeren, E. (2011). Granger-Nedensellik Sınamalarına Yeni Yaklaşımlar. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10. Ekonometri ve İstatistik Sempozyumu Özel Sayısı*, 137-153.

Aydın, M. (2020). Seçilmiş OECD Ülkelerinde Çevre Vergilerinin Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkileri: Yapısal Kırılmalı Nedensellik Testinden Kanıtlar. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (28), 137-154.

Bayar, Y., & Şaşmaz, M. (2016). Karbon Vergisi, Ekonomik Büyüme ve CO2 Emisyonu Arasındaki Nedensellik İlişkisi:

Danimarka, Finlandiya, Hollanda, İsveç ve Norveç Örneği. *International Journal of Applied Economic and Finance Studies, 1*(1), 32-41.

Becker, S., Murphy, M., & Tamura, R. (1990). Human Capital, Fertility, and Economic Growth. *Journal of Political Economy, 48*(5), 12-37.

Becsi, Z., & Wang, P. (1997). Financial Development and Growth. *Economic Review, Federal Reserve Bank of Atlanta, Four Quarter*, 46-62.

Bedir, S., & Güneş, H. (2016). Çevre Vergileri ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişki: AB Ülkeleri için Eşbütünleşme ve Nedensellik Analizleri. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, (616), 9-21.

Bınboga, G. (2014). Uluslararası Karbon Ticareti ve Türkiye. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 9(34), 5732-5759.

Bohdanowicz, Z. (2021). Different Countries, Common Support for Climate Change Mitigation: The Case of Germany and Poland. *Climate, 9*, 27.

Böhringer, C., Conrad, K., & Löschel, A. (2003). Carbon Taxes and Joint Implementation. An Applied General Equilibrium Analysis for Germany and India. *Environmental and Resource Economics, 24*, 49-76.

Canpolat, E, & Fendoğlu, E. (2018). Hava Kirliliği İle Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin Ekonometrik Analizi, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 18. EYI Special Issue, 309-324.

Chen, Y.-h., Wang, C., Nie, P.-y., & Chen, Z.-r. (2020). A clean innovation comparison between carbon tax and cap-and-trade system. *Energy Strategy Reviews, 29*, 100483.

Christian, A. (1992). Designing A Carbon Tax: The Introduction Of The Carbonburned Tax (CBT). *UCLA Journal Of Environmental Law And Policy*, 221-281.

Çağlayan, E., & Saçaklı, İ. (2006). Satın Alma Gücü Paritesinin Geçerliliğinin Sıfır Frekansta Spektrum Tahmincisine Dayanan Birim Kök Testleri ile İncelenmesi. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20*(1), 121-137.

Damırova, S., & Yayla, N. (2021). Çevre Kirliliği İle Makroekonomik Belirleyicileri Arasındaki İlişki: Seçilmiş Ülkeler İçin Bir Panel Veri Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*. (30), 107-126.

Dayanır, A. , Durğun, B., & **Durğun, F.** (2017). Ekonomik Büyüme, Çevre İçin Fırsat Maliyeti Mi? Türkiye İçin Nedensellik Analizi . Balkan Sosyal Bilimler Dergisi , *International Congress of Management, Economy and Policy* 2017 Special Edition , 136-163.

Dertli, G., & Yinaç, P. (2018). Yenilenebilir Enerji Tüketimi, Karbondioksit Emisyonu, Enerji İthalatı ve Ekonomik Büyüme: Türkiye Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(2), 583 - 606.

Dickey, D., & Fuller, W. (1981). Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica, 49*, 1057-1072.

Doğan, S., & Tüzer, M. (2011). Küresel İklim Değişikliği ve Potansiyel Etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12*(1), 21-34.

Domar, D. (1946). Capital Expansion, Rate of Growth, And Employment. *Econometrica, 14*(2), 137-147.

Dumanlı, T. (2020). *Gelişmekte Olan Ülkelerde Ekonomik Büyümenin Karbon Emisyonu Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği.* Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durğun, B. & Durğun, F. (2018). Yenilenebilir Enerji Tüketimi ile Ekonomik Büyüme Arasında Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği. *International Review of Economics and Management*, *6*(1), 1-27.

Ehrlich, I. (1990). The Problem of Development: Introduction. *The Journal of Political Economy, 98*(5), 1-11.

Ercan, Y. (2002). İçsel Büyüme Teorisi: Genel Bir Bakış. *Planlama Dergisi, Özel Sayı, DPT'nin Kuruluşunun 42. Yılı*, 129-138.

Erden Özsoy, C. (2015). Düşük Karbon Ekonomisi ve Türkiye'nin Karbon Ayak İzi. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 4*(9), 198-215.

Eroğlu, B. (2021). *Teoride ve Uygulamada Karbon Vergisi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği.* Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ertek, T. (2009). *Temel Ekonomi* (3 b.). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Eser, L. (2013). Global Vergi Önerileri ve Uygulanabilirlikleri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 27*(1), 177-195.

Eurostat. (2023). Air emissions accounts by NACE Rev. 2 activity. Lüksemburg. [Erişim: 04.03.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_AINAH_R2__custom_7091909/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AC_AINAH_R2__custom_7091909/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Air pollutants by source sector. Lüksemburg. [Erişim: 17.03.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AIR_EMIS__custom_7139744/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ENV_AIR_EMIS__custom_7139744/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Environmental protection investments of total economy. Lüksemburg. [Erişim: 17.02.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_EPITE1" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_EPITE1]

Eurostat. (2023). Environmental tax revenues. Lüksemburg. [Erişim: 11.02.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_TAX" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/ENV_AC_TAX]

Eurostat. (2023). Implicit tax rate on energy. Lüksemburg. [Erişim: 21.04.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEN00120__custom_7157726/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEN00120__custom_7157726/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Real GDP growth rate - volume. Lüksemburg. [Erişim: 25.01.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEC00115__custom_7158126/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TEC00115__custom_7158126/default/table?lang=en]

Eurostat. (2023). Real GDP per capita. Lüksemburg. [Erişim: 24.01.2023, HYPERLINK "https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_08_10__custom_7158036/default/table?lang=en" https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_08_10__custom_7158036/default/table?lang=en]

Everitt, B. (1998). *The Cambridge Dictionary of Statistics.* Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Fiorito, G. (2017). Carbon Taxes to Reduce CO2 Emissions From Road Transport in Italy: Estimating and Simulating Province-Level Fuel Demand. *International Journal of Transport Economics, 44*(1), 137-152.

Green, K. P. (2023). *Poor Implementation Undermines Carbon Tax Efficiency in Canada.* Fraser Research Bulletin. [Erişim: 12.05.2023, HYPERLINK "https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/poor-implementation-undermines-

carbon-tax-efficiency-in-canada.pdf" https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/poor-implementation-undermines-carbon-tax-efficiency-in-canada.pdf]

Güllü, M. (2015). *Karbon Emisyonu ve Enerji Tüketiminin Büyüme Üzerindeki Etkileri: MIST Ülkeleri Karşılaştırması.* Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Harris, J. M., Roach, B., & Codur, A.-M. (2017). *The Economics of Global Climate Change.* Somerville: Global Development and Environment Institute, Tufts University.

Harrod, F. (1939). An Essay In Dynamic Theory. *The Economic Journal, 49*(193), 14-33.

Hotunluoğlu, H., & Tekeli, R. (2007). Karbon Vergisinin Ekonomik Analizi ve Etkileri: Karbon Vergisinin Emisyon Azaltıcı Etkisi Var Mı? *Sosyoekonomi*, 107-126.

IEA. (2006). *World Energy Outlook 2006.* Paris: OECD/IEA.

İğci, T., & Çobanoğlu, N. (2019). İklim Değişikliğinin ve İklim Değişikliğiyle İlgili Küresel Anlaşmaların Çevre Etiği Bakımından Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, 7(2), 130-146.

İncekara, A., & Tatoğlu, Y. (2008). Türkiye Ekonomisinde Son Yıllarda Yaşanan Yüksek Oranlı Büyüme Rakamlarının İç Piyasa Üzerindeki Etkileri. *İstanbul Ticaret Odası, Türkiye Ekonomisi Yayınları*, 56.

Kar, M., & Taban, S. (2003). Kamu Harcama Çeşitlerinin Ekonomik Büyüme Üzerine Etkileri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 58*(3), 146-169.

Karakaya, E. (2016). Paris İklim Anlaşması: İçeriği Ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 1-12.

Kesbiç, C. & Bozduman, E. T. (2021). Türkiye'de Sektör Bazında Enerji Tüketiminin Çevre Kirliliği Üzerine Etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 289-299.

Keskin, T. (2016). İklim Değişikliği Süreci. *Mühendis ve Makine Dergisi, 49*(581), 63-68.

Kılınç, E. C., & Altıparmak, H. (2020). Çevre Vergilerinin CO2 Emisyonu Üzerindeki Etkisi Üzerine Bir Uygulama. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 10*(1), 217-227.

Kibritçioğlu, A. (1998). İktisadi Büyümenin Belirleyicileri ve Yeni Büyüme Modellerinde Beşeri Sermayenin Yeri. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 53*(1), 207-230.

Korkmaz, S. (2010). Türkiye'de Ar-Ge Yatırımları ve Ekonomik Büyüme Arasındaki İlişkinin VAR Modeli ile Analizi. *Journal of Yaşar University, 5*(19), 3320-3330.

Kovancılar, B. (2001). Küresel Isınma Sorununun Çözümünde Karbon Vergisi ve Etkinliği. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8*(2), 7-20.

Kuran, H. (2019). Kyoto'dan Paris'e Avrupa Birliği İklim Politikaları ve Etkinliğinin İncelenmesi. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi, 2*(2), 47-71.

Kutlu, T., Gür, C., & Tuncer, M. (2022). Pandemi Sürecinde Kent Merkezi Ulaşım Politikaları Örnek: Ankara Tarihi Kent Merkezi'nde Ulaşıma Ekolojik Yaklaşım. *İdealkent, 13*(36), 715-747.

Küçük, Ö. (2012). *Karbon Vergisi'nin Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'deki Uygulamasının Değerlendirilmesi.* Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Lucas, E. (1988). On The Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics, 22*(1), 3-42.

Markandya, A., & Lehoczki , Z. (1994). *Environmental Taxation: A Review of OECD Country Experience and Prospects for Economies in Transition.* Budapest: Regional Environmental Center.

Matthew, A. (1999). Limits to Growth, Sustainable Development and Environmental Kuznets Curves: An Examination of the Environmental Impact of Economic Development. *Sustainable Development, 7*, 87-97.

Metcalf, G. E., & Weisbach, D. A. (2009). The Design of a Carbon Tax. *(University of Chicago Public Law & Legal Theory Working Paper No. 254*, 1-64.

Metcalf, G. E., & Weisbach, D. A. (2012). Linking Policies When Tastes Differ: Global Climate Policy in a Heterogeneous World. *Review of Environmental Economics and Policy, Association of Environmental and Resource Economists, 6*(1), 110-129.

Munasinghe, M. (2001). Sustainomics, Sustainable Development and Climate Change. *Energy & Environment, 12*(5/6), 393-414.

Naımoglu, M., & Akal, M. (2021). Enerji Verimliliği Üzerine Arz ve Talep Yönlü Genel Bir Bakış. *Verimlilik Dergisi, 3*, 3-20.

National Treasury. (2013). *Carbon Tax Policy Paper Reducing greenhouse gas emissions and facilitating the transition to a green economy.* Republic of South Africa.

OECD. (2019). *Taxing Energy Use 2019: Using Taxes for Climate Action.* Paris: OECD Publishing.

Öymen, G., & Ömeroğlu, M. (2020). Yenilenebilir Enerjinin Sürdürülebilirlik Üzerindeki Rolü. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(39), 1069-1087.

Özaslan, A. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Yolunda Yeşil Büyüme Stratejilerinin Kentlere Yansıması. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 98-113.

Özbek, S. (2023). Sürdürülebilir Çevre: Çevre Teknolojileri ve Vergileri Kapsamında Ekonometrik Bir İnceleme. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Muammer ERDOĞAN Anısına Kongre Özel Sayısı, 63-91.

Özel, H. (2012). Ekonomik Büyümenin Teorik Temelleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(1), 63-72.

Özgüven, A. (1988). *İktisadi Büyüme, İktisadi Kalkınma, Planlama ve Japon Kalkınması.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Öztürk, A., Demirci, U., & Türker, M. (2012). İklim Değişikliği ile Mücadelede Karbon Piyasaları ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, 306-313.

Pamukçu, K. (2007). Küresel Emisyon Ticareti Sistemi İçin Bir Model: Avrupa Birliği Emisyon Ticareti Programı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 0*(37), 17-42.

Phillips, P., & Perron, P. (1988). Testing for a Unit Root in Time Series Regression. *Biometrika, 75*(2), 335-346.

Pigou, A. (2013). Divergences Between Marginal Social Net Product and Marginal Private Net Product. *The Economics of Welfare* (s. 22-71). içinde London: Palgrave Macmillan London.

Ramseur, J., & Parker, L. (2010). *Carbon Tax and Greenhouse Gas Control: Options and Considerations for Congress.* Washington D.C.: Library of Congress. Congressional Research Service.

Romer, M. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *The Journal of Political Economy, 9*(5), 1002-1037.

Rotaris, L., & Danielis, R. (2019). The willingness to pay for a carbon tax in Italy. *Transportation Research Part D: Transport and Environment, 67*, 659-673.

Seth, A. (2007). Granger causality. *Scholarpedia, 2*(7), 1667.

Seyidoğlu, H. (2006). *İktisat Biliminin Temelleri.* İstanbul: Güzem Can Yayınları No:21.

Sumner, S., Bird, L., & Smith, H. (2009). Carbon taxes: A review of experience and policy design considerations. *Technical Report NREL/TP-6A2-47312*, 1-29.

Şahin, I. F. O., & Çiftçi, T. A. (2021). İklim Değişikliği İle Mücadelede Türkiye İçin Karbon Vergisi Önerisi. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 254-269.

Şanal, İ. (2018). Beton Üretiminin Karbondioksit Emisyonları Açısından Önemi: Toplumsal ve Çevresel Etkiler. *Journal of Polytechnic, 21*(2), 369-378.

Şıklar, İ. (2005). *İktisada Giriş, Ekonomik Büyüme ve Büyümeyi Belirleyen Faktörler.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Şimşek, O., & Tunalı, H. (2022). Yeşil Finansman Uygulamalarının Sürdürülebilir Kalkınma Üzerindeki Rolü: Türkiye Projeksiyonu. *Ekonomi ve Finansal Araştırmalar Dergisi, 4*(1), 16-45.

Taban, S. (2008). *İktisadi Büyüme Kavram ve Modeller.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tezel, Y. (1989). *İktisadi Büyüme.* Ankara: Macintosh.

Tiezzi, S. (2005). The Welfare Effects And The Distributive İmpact Of Carbon Taxation On Italian Households. *Energy Policy, 33*, 1597-1612.

Tuğaç, Ç. (2022). İklim Değişikliği Krizi ve Şehirler. *Çevre Şehir ve İklim Dergisi, 1(1)*, 38-60.

Turan, T. (2008). *İktisadi Büyüme Teorisine Giriş.* İstanbul: Yalın Yayıncılık.

Türkeş, M. (2006). Küresel İklimin Geleceği ve Kyoto Protokolü. *Jeopolitik, 29*, 99-107.

Uhlmann, D. M., & Avi-Yonah, R. S. (2009). Combating Global Climate Change: Why a Carbon Tax is a Better Response to Global Warming than Cap and Trade. *Universty of Michigan Law School Scholarship Repository, 23*(3), 1-50.

UN. (2023). Committee of Experts on International Cooperation in Tax Matters : draft resolution / Yemen. New York, USA: United Nations Digital Library.

Ünsal, E. (2007). *İktisadi Büyüme.* Ankara: İmaj Yayınevi.

Waggoner, M. (2008). Why and How to Tax Carbon. *Colorado Journal of International Environmental Law and Policy, 20*(1), 1-34.

Worldbank. (2014). *State and Trends of Carbon Pricing.* Washington: Worldbank.

Yalçın, A. Z. (2010). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Düşük Karbon Ekonomisinin Önemi ve Türkiye İçin Bir Değerlendirme. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute, 13*(24), 186 - 203.

Yavuz, E. & Ergen, E. (2022). Çevre Vergilerinin Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkisi: Seçilmiş G20 Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama. *International Journal of Public Finance*, *7*(1), 113-136 .

Yegen, B., & Turan, M. (2021). Pigouvian Bir Vergi Önerisi: SAR Vergisi. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 397-418.

Yeldan, E. (2010). *İktisadi Büyüme ve Bölüşüm Teorileri.* Ankara: Efil Yayınevi.

Yıldız, S. (2017). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Karbon Vergisi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 10*(3), 367-384.

MİKAİL MÜŞFİK'İN VE SABAHATTİN ALİ'NİN

ŞİİRLERİNİN MUHTEVA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

OĞUZHAN YILDIRIM

EDİTÖR: DOÇ. DR. MUSTAFA KUNDAKCI

EĞİTİM
yayınevi

MİKAİL MÜŞFİK'İN VE SABAHATTİN ALİ'NİN ŞİİRLERİNİN MUHTEVA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Oğuzhan Yıldırım

Editör: Doç. Dr. Mustafa Kundakcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-28-9
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
MİKAİL MÜŞFİK'İN VE SABAHATTİN ALİ'NİN ŞİİRLERİNİN MUHTEVA AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI
Oğuzhan Yıldırım
VI+108 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-28-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, Y. (1994). *Azeri Edebiyatı Araştırmaları.* İstanbul: Dergah Yayınları.

Ali, S. (2019). *Sabahattin Ali Bütün Şiirleri.* (A. Özkırımlı, Dü.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Alkan, E. (2001). *Arthur Rımbaud Dizeler.* Cumhuriyet Dünya Klasikleri Dizisi.

Armanoğlu, F. (1999). *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi.* İstanbul: Alkım Yayınevi.

Azizova, K. (2018). *Mikayıl Müşfik ie Ataol Behramoğlu'nun Şiirlerinin Karşılaştırmali Çözümlenmesi.* Ardahan: Ardahan Üniversitesi.

Bacaklı, Y. (2023, Mart). Ahmet Muhip Dıranas ve Mukağali Makatayev'in Şiirlerinde Bozkıra Bakışın Karşılaştırılması. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* , s. 485-498.

Bacaklı, Y. (2024). Abay Kunanbayulı ve Mehmet Âkif Ersoy'un Atalete Bakışındaki Müşterek Yönler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, s. 1845-1857.

Çalık, H. (2016). *Mikayıl Müşfik'in Hayatı, Sanatı ve Eserleri.* Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi.

Dilçin, C. (2019). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Enginün, İ. (2016). *Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı.* İstanbul: Dergah.

Kapağan, E. (2015). *Kırgız Şiirinde Ekim Devrimi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Karaca, A. (1993). Sabahattin Ali'nin Öykülerinde Toplumsal Konular. *Türkoloji Dergisi, 11*(1), 1

Karakaş, Ş. (1996). 20. Yüzyıl Türk Dünyası Edebiyatı Üzerine Bir Deneme. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 13-14.

Karimov, L. (1999). Azerbaycan'da Halı Sanatı. *Erdem Dergisi, 10*(29), 1.

Kaştan, Y. (2017). Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Siyasal Partileşme Süreci. *Osmanlı Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 91-92.

Kolcu, A. İ. (2015). *Cumhuriyet Edebiyatı.* Konya: Salkımsöğüt Yayınları.

Kundakcı M.-İsmailova C. (2020). Kırgız Şair Moldo Niyaz'ın Şiirlerinde "Kadın", *Karabük Türkoloji Dergisi,* Cilt/Sayı: II, Karabük, s. 77-92.

Mecidov, C. (2008). *Azerbaycan'da Demokratikleşme Süreci ve Siyasi Partiler: Çok Partili Hayata Geçiş.* Ankara: Ankara Üniversitesi.

Müşfiq, M. (2016). *Men Şirin Lehçeli Bir Bülbülem.* Bakü: Kitap Klubu Yayınları.

Nazirliyi, A. R. (2018). *Azerbaycan Poeziyasının Mikayıl Müşfik Zirvesi.* Bakü: Azerbaycan Milli Kütüphanesi.

Özel, İ. (2017). *Erbain.* İstanbul: TİYO Yayınları.

Rodoplu, F. (2012). *Mehmed Emin Resulzade'nin Azerbaycan Tarihi, Rusça'dan Türkçeye Çeviri ve Değerlendirmesi.* İzmir: Ege Üniversitesi.

Yıldırım, O., & Bacaklı, Y. (2023). *Mikayıl Müşfiq'te Vatan ve Millet Sevgisi.* X. ULUSLARARASI TÜRK DÜNYASI ARAŞTIRMALARI SEMPOZYUMU.

KIRGIZ ŞAİR KALIKUL BAY UULU

VE ŞİİRLERİNDE MUHTEVA

CEM MURAT HAMURHAN

EDİTÖR: DOÇ. DR. MUSTAFA KUNDAKCI

EĞİTİM
yayınevi

KIRGIZ ŞAİR KALIKUL BAY UULU VE ŞİİRLERİNDE MUHTEVA
Cem Murat Hamurhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-29-6
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KIRGIZ ŞAİR KALIKUL BAY UULU VE ŞİİRLERİNDE MUHTEVA
Cem Murat Hamurhan
VI+86 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-29-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akın, C. (2014). Kırgız Türkçesi İle Moğolca Arasındaki Ortak Bir Edat "Ele". *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 71-74.

Akmataliyev, A.-M. S. (2000). *Akılman Kalıkul.* Bişkek: Şam Basması.

Aksoy, H. (2019). *Kırgız Destanlarında Kadın Tipler.* İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alimov, U. (2003). *Kıgızistan'da Akınlar ve Akınlık Geleneği.* İzmir: Eğe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Halk Bilimi Anabilim Dalı.

Alimov, U. (2010). *Kırgız Aytışları.* İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Arvas, A. (2011). Suusamırlı Bir Akın: Mamilbek İsrailov. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(2), 176.

Arvas, A. (2012). Bir Geleneğin Farklı Coğrafyalarından Yankısı: " Zamana" / "Zamane". *Gazi Türkiyat Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 113-125.

Aşçı, U. D. (2009). Kırgız Dili ve Edebiyatının Kuruluş Yıllarına Ait Arap Harfli Kırgız Metinlerinde Alfabe ve Yazım Kuralları. *Türkbilig*, 10-11.

Barlas, S. (2015). *Kırgız Türkçesinde İstem (Valenz).* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bacaklı, Y. (2023). *Ahmet Muhip Dıranas ve Mukağali Makatayev'in Şiirlerinde Bozkıra Bakışın Karşılaştırılması.* Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi, 10, 485-498.

Bacaklı, Y. (2024). *Sovyet Dönemi Kazak Edebiyatına Yönelik Bir Arayış ve Sorgulama Çabası: Cüsipbek Aymavıtulı'nın "Eles" Hikayesi*. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2024 21(2) 382–393.

Bacaklı, Y. (2024). *Abay Kunanbayulı ve Mehmet Âkif Ersoy'un Atalete Bakışındaki Müşterek Yönler.* İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 2024, 13 (3), 1845-1857.

Cihan, C. (2015). *XIX. ve XX Yüzyılda Bazı Seyyahların Kırgızların Dinî Hayatlarına Dair Gözlem ve Değerlendirmeleri.* Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.

Çelebi, İ. (2006). *Kırgız Hak Edebiyatında Koşoklar (Ağıtlar).* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çeribaş, M. (2010). Kırgız Halk Edebiyatında Yarışma Temelli Bir Tür: "Aytış". *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 1-16.

Çetin, N. (2004). *Şiir Çözümleme Yöntemi.* Ankara: Öncü Basımevi.

Demir, H. (2019). Eski Türklerde Su Kültü ve Anadolu Selçuklu Mimarisi Üzerine Etkileri. *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23-46.

Demir, Y. (2019). *Kırgız Destanları Üzerine Kültürel Tespit ve Tahliller.* Erzurum: Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Dıykanbayeva, M. (2010). Kırgız Adı Üzerine. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 205-210

Dıykanbayeva, M. (2016). Zamane Şiirlerinin İlk Temsilcileri Kalıkul ve Arstanbek. *Türkiye Sosyal Araştımalar Dergisi*, 77-90.

Dıykanbayeva, M. (2017). Kırgızlarda "Tört Tülük" Hayvanla İlgili İnanış ve Uygulamalar. *Milli Folklor*, 133-140.

Dıykanbayeva, M. (2017). Kırıgız Atasözlerinde Kadın ve Toplumdaki Yeri. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 61-70.

Dıykanbayeva, M. (2018). *Kırgızlarda Atalar Kültü* (2 b.). Konya: Kömen Yayınları. Doğan, S. (2009). *Kırgız Masalları.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Efe, A. (2019). *Modern Kırgız Şiirinde Kopuz.* Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elsherbını, F. M. (2016). *Kırgız Türkçesindeki Arapça Alıntı Kelimeler Üzerine Fonotik ve Semantik İnceleme.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdem, M. (2005). *Kırgız Türkleri Ve Sosyal Hayat.* Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Erşahin, S. (1999). *Kırgızlar ve İslamiyet- Göçebe Bir Türk Boyunun İslamlaşma Tarihi Üzerine Bir Deneme.* Ankara: SEK.

Erşahin, S. (1999). *Kırgızların İslamlaşması Üzerine Bazı Mülahazalar.* Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi.

Eyyunova, A. (2017). *Bağımsızlık Sonrası Azerbaycan Sinemasında Toplumsal Yozlaşma: Pencere ve Köpek.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .

Gömeç, S. (2002). *Tarihte ve Günümüzde Kırgız Türkleri.* Ankara: Akçağ. Gömeç, S. (2009). *KırgızTürkleri Tarihi.* Ankara: Berikan yayınevi.

Güngör, A. (2014). Kırgızlarda Kartalla Avcılık Geleneği. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 319-339.

Gür, S. (2018). VIII.Asırda Osmanlı Alimlerinden Muhammed B. Mustafa El- Akkirmânî Ve Besmele Tefsiri. *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 183-207.

Jusubaliev, A. (2016). *Kırgızdardın Musulmandaşuu Tarıhı.* Bişkek: İz-basma.

Kaçmaz, C. (2020). *Anadolu Halk Masalları ile Kırgız Halk Masallarının Karşılaştırmalı Araştırması.* İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kallimci, İ. T. (2002). *Çağdaş Kırgız Şiiri ve Alıkul Osmonov'un Kırgız Şiirindeki Yeri.* Muğla: Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kalyev, M. (2004). *Bağımsızlık Sonrası Kırgızistan-Rusya ilişkileri.* Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kapağan, E. (2015). *Kırgız Şiirinde Ekim Devrimi.* Ankara: Akçağ.

Kapağan, E. (2017). Kırgız Akını Arstanbek"te Milli Birlik ve Bağımsızlık Fikri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, VI*, 750-759.

Karslı, E. (2019). *1917-1945 Yılları Arasında Modern Kırgız Şiirinde Kadın Teması.*Muğla: Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Esntitüsü.

Kaya, R. (1993). Kıraat Açısından Abdest Ayeti. *Uludağ üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 255-266.

Kılavuz, A. (2016). *Anahatlarıyla İslam Akaidi ve Kelama Giriş.* İstanbul: Ensar yayınları.

Koca, A., & Ergün, K. (2014). *Doğaçlama Ustası Filozof Şair Kalıkul Bay Uulu.*Tirana/Albania: Uluslararası Dil ve Edebiyat Konferansı.

Kosıbayev, M. (2013). Türklerde Zenginlik ve Bereket Algısı "Tört Tülük'e Teorik Yaklaşım ve Divanu Lugati't-Türk'ten Örnekler . *Journal of Turksih Studies*, 1051-1062.

Kölbayeva, M. (2015). *Zamana Adabiyatının Önügüşü.* Bişkek: Gazeta Ko. Kulamshaeva, B. (2016). *Toplumdilbilim Işığında Kırgızların Dili ve Kültürü.* İstanbul:Kriter.

Kundakcı, M. (2019). *Kırgız Zamane Edebiyatı.* Ankara: Bengü.

Kundakcı, M., & İsmailova, C. (2020). Kırgız Şair Molda Niyaz'ın Şiirlerinde Kadın.*Karabük Türkoloji Dergisi*, 77-92.

Kundakcı, M. (2020). *Kırgızlarda "Kereez" (Vasiyet) Irları Söyleme Geleneği ve Arstanbek'in "Kereez" Şiirinde Öne Çıkan Temalar,* Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi, Sayı: 2020/16, s. 67- 82.

Kurat, A. N. (2020). *Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917'ye Kadar.* Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Kutucu, E. (2018). *Karabük İli ve Isık Göl Bölgesinin Yerleşim Yeri Adları Üzerine İncelemeler.* Karabük: Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mürseloğlu, R. (2019). Sscb Döneminden Günümüze Kırgız Tiyatrosunun Oluşumuna Tarihler, Yapıtlar ve Önemli Şahsiyetler Üzerinden Genel Bir Bakış. *Turkısh Studıes-Socıal Scınces*, 849-863.

Okur, K. H. (2009). İslam Hukuku Açısından Helal ve Haram Olan Gıdalar ve Bazı Güncel Meseleler. *Usul İslam Araştırmaları*, 7-40.

Özeren, M. (2015). Kırgız Türkçesiyle Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki Söz Varlığı Benzerliği Üzerine Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 138-168.

Özgen, N. (2014). *Yirminci Yüzyılın İlk Yarısında Kırgız Edebiyatı Tarihi (1900-1950).*

Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pembeci, B. İ. (2014). Kırgızistan Mezar Ziyaretleri. *Folklor/Edebiyat*, 101-112. Sagınbekov, B. (2007). *Kırgızistan'da Ürkün Olayı ve Kırgız Şiirindeki Akisleri.* İzmir:

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sağlam, A. (2017). *Kırgız Etnik Kimliği ve Ulus Devlet Yapılanması.* İstanbul: AZ Kitap. Saytlkanova, N. (2019). Büyük Kırgız Devleti. *Türk Ekini*, 55-56.

Soltonoyev, B. (2018). *Kırgız Tarihi I-II.* (M. Dıykanbayeva, Çev.) Ankara: Kömen.

Soytürk, İ. (2020). *Moldo Niyazi'nin Şiirleri Üzerine Tematik Bir İnceleme.* kARABÜK: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Supataeva, S. (2019). *Kırgız Türklerinde Çocuk Folkloru.* Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, S. (2018). Kırgız Bilmecelerinde Sovyet İdeolojisinin Etkileri. *TÜRÜK Uluslararası Dil Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 441-459.

Şimşek, S. (2018). *Kırgız Türklerinin Bilmeceleri.* Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şişikoğlu, A. (2018). *Manas Destanı Çevresinde Türk Destanlarında Türk Ordu Teşkilatına Dair İzler.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih (Genel Türk Tarihi) AnaBilim Dalı.

Taşağıl, A. (1999). *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.* Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi: https://islamansiklopedisi.org.tr/isik-gol adresinden alındı

Tekin, A. (2010). *Sovyetler Birliği Döneminde Kırgızistan.* Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.

Temür, N. (2004). Kırgız Türklerinde Sınçılık Geleneği ve Tolubay Sınçı. *Bilig*, 179- 193.

Uulu, K. (2018). *Kırgızistan'da Zamancıların Dinî Ve İtikadî Görüşleri.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uulu, K. B., & Kazıbek, M. U. (1992). *Kazaldar.* (Ü. Şarşenbek, Dü.) Bişkek. https://new.bizdin.kg/kniga/kalygul-kazybek-kazaldar adresinden alındı

Uulu, K. D. (2018). *Kırgızistan'da Zamancıların Dinî Ve İtikadî Görüşleri.* Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uzun, G. (2020). Kırgız Türkçesinde Ölüm İle İlgili Örtmece ve Tabu Sözler. *Söylem Filolojisi Dergisi*, 226-238.

Vural, F. (2019). Karanlık Dünyalarından Işık Olan İki Aşık: Aşık Veysel ve Barpı Alıkulov. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 40-83.

Yazı, M. E. (2007). *Çarlık Döneminde Kırgızlar (1852-1917).* Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

(ÖZBEKİSTAN GAZETELERİ ÜZERİNDEN BİR ÜLKE ANALİZİ)

GULİNA YUSUPOVA

EĞİTİM
yayınevi

KADINA YÖNELİK ŞİDDET
(ÖZBEKİSTAN GAZETELERİ ÜZERİNDEN BİR ÜLKE ANALİZİ)
Gulina Yusupova

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-5997-11-1
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
KADINA YÖNELİK ŞİDDET
(ÖZBEKİSTAN GAZETELERİ ÜZERİNDEN BİR ÜLKE ANALİZİ)
Gulina Yusupova
VI+160 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-5997-11-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbott , J., & Johnson , J. (1995). Domestic Violence Against Women. Incidence and Prevalence in an Emergency Department Population. *Journal American Medical Association*, 273(22), 1763-1767.

Abdullah, Ö. (2004). *Siyasal İletişim: Partiler, Seçimler, Stratejiler.* İstanbul: Nesil Yayınları.

Abdurahimova, V. (2022, Mart 5). *«Позовите Умиду». Запущен Проект Для Защиты Женщин от Уличных Домогательств.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/ru/2022/03/05/call-umida/ adresinden alınmıştır

Abdurahmonov, M. (2008, Ekim 29). *Milliy Tiklanish Gazetesi*. DEmokratik Parti'nin Sosyo-Politik Gazetesi: https://www.mt.uz/gazeta adresinden alınmıştır

Abdurashidova, Y. (2021, Ağustos 26). *18+: O'zbekistonda Ayollarga Nisbatan Zo'ravonlik, Tahdid, Tazyiq Keskin Oshdi.* Qalampir.Uz. adresinden alınmıştır

Abdusattorov, B. (2019, Eylül 24). *Mahalla Gazetesi*. Sosyo-Politik, Manevi-Eğitici Gazete: https://t.me/gazetalar_sharhi adresinden alınmıştır

ABS. (2022). *Family, Domestic and Sexual Violence Data in Australia.* Canada: AIHW.

Adler, A. (2011). *Social Interest: A Challange to Mankind. Digital Version, H. Stein (Ed.).* Washington: Alfred Adler Institute of Northwestern Washington Manaster.

Advice.Uz, H. A. (2021, Temmuz 17). *Ijtimoiy Himoya Daftarlari.* Advice.Uz: https://advice.uz/oz/document/2289 adresinden alınmıştır

Af Örgütü. (2018). *Violence and Abuse Against Women Online.* London: Amnesty.org.

Ajansı, A. B. (2014). *Kadınlara Yönelik Şiddet: AB Geneline Yönelik Anket.* Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Akadağ, M. (2014, 12 11). Gündelik Hayat Ve Medya Üzerine. İstnabul, İstanbul, Türkiye.

Akhunova, M. A. (1981). *Uzbekskaya SSR v Godi Velikoy Otechestvennoy Voyni.* Tashkent: Fan.

Akın, M. (2013). Aile İçi ŞİddetI. *İÜHFM*, LXXI, 27.

Akıncı Çötok, N. (2015). Toplumsal cinsiyet rolü dâhilinde kadına şiddet olgusuna karşı kadın algısı. *International Journal of Social Sciences and Education Research 1 (3)*, 778-790.

Akıncı Çötok, N. (2016). Şiddeti Anlamada Temel Dinamikler: Şiddetin SosyoPsikolojik Arkeolojisi. *II. Uluslararası Disiplinlerarası Kadın Araştırmaları Kongresi Bildiriler kitabı, 11-13 Aralık,*, 31-39.

Akkaya Şahin, G. (2010). *Aile İçi Şiddet Kavramı ve Aile İçi Şiddetin Uluslararası ve Ulusal Hukuki Belgelerdeki Düzenlemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksoy, E., & Çetin, G. (2023, 05 04). *Aile İçi Şiddet.* Adli Tıp Ders Notları: http://www.ttb.org.tr/eweb/adli/6.html (Son Erişim: Mayıs 2023) adresinden alınmıştır

Alankuş, S. (2012). *Önsöz Neden Kadın Odaklı Habercilik? Kadın Odaklı Habercilik II. Basım.* İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayını.

Al-Dulaimi, B. (2023). Sosyal Medyada Bütünleşik Pazarlama İletişim Uygulamalari: Karşilaştirmali Bir Analiz. *Öneri Dergisi*, 8 (59), 243-264. DOI: 10.14783/maruoneri.1082523.

Alikoç, F. (2019, Kasım 17). *Dünyada Kadına Yönelik Şiddet Atlası.* Evrensel: https://www.evrensel.net/haber/391070/dunyada-kadina-yonelik-siddet-atlasi adresinden alınmıştır

Alimov, S. (2023). Ayollarga Nisbatan Zo'Ravonlikning Oldini Olishda Kompleks Tizimli Yondashuv: Xalqaro Tajriba. *Academic Research in Educational Science 4*, 436-446.

Ardıç Çobaner, A., & Vuran Doğan, Ö. (2012). *Toplum Sağliği Ve Şiddet: Medya Üzerine Bir Analiz.* Ankara: ISBN 978-975-590-452-8.

Arıkoğlu Ündücü, C. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Tarihi, Alternatif Politika. *Toplumsal Cinsiyet* , Özel Sayısı II, 4.

Arklan, Ü., & Karakoç, E. (2013). Medyanın Genel ve Siyasal Gündeme İlişkin BilgiEdinme Aracı Olarak Kullanımı: Görgül Bir Araştırma. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 33, 325-363.

Arslan, A. (2004). Medyanın Birey, Toplum ve Kültür Üzerine Etkileri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1).

Askew, C., & Field, A. (2008). The Vicarious Learning Pathway to Fear 40 Years on. *Clinical Psychology Review*, 28(7), 1249-1265.

Aslan, K. (2008). *Değişen Teknolojiler ve Habercilikte İstihbarat.* İstanbul: Anahtar Kitaplar Yayınevi.

Aslan, Ş., & Akçaray, D. (2013). Psikolojik Şiddetin Genel ve Örgütsel Sinizme Etkileri. *Erciyes Üniversitesi İİBF Dergisi* , 0 (41), 25-44. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/erciyesiibd/issue/5898/78031.

Atabek, N. (1998). Gündem Belirleme Yaklaşımı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 7, 155-174.

Avrupa Konseyi. (2018). *Mapping Study on Cyberviolence.* Strasbourg, France: Cybercrime Convention Committee.

Aydın, B. (2016). Sınır Kişilik Bozukluğunun Suç ve Şiddet ile İlişkisi: Bir Gözden Geçirme. *Klinik Psikiyatri*, 19, 37-44.

Aziz, A. (2008). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri.* Ankara: Nobel Basımevi.

Aziz, A., & Köker, E. (1994). *Medya Şiddet ve Kadın.* Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü.

Bakırcı, K. (2015). İstanbul Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, 4, 133.

Bandura, A. (1999). *Social Learning Theory.* Newyork: General Learning Press.

Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory: An Agentic Perspective. *Annual Review of Psychology*, 52, 1-26.

Barthes, R. (1979). *Göstergebilim İlkeleri.* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Başeğmez, A., & Özerk, H. (2021). İnsanın Saldırgan ve Şiddet İçeren Davranışlarını Psikoterapi Kuramlarının Ele Alış Biçimlerinin Değerlendirilmesi. *Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18 (44), 8475 - 8499, DOI: 10.26466/opus.942149.

Bayrakçı, M. (2007). Sosyal Öğrenme Kuramı ve Eğitimde Uygulanması. *Sakarya University Journal of Education Faculty*, 14, 198 - 210.

Bengtsson, M. (2016). *How to Plan and Perform a Qualitative Study Using 2016 Content Analysis.* Luxenburg: NursingPlus Open.

Berkowitz, L., & Rogers, K. (1987). A Priming Efefect Analysis of Media Influences. *Perspectives on Media Effects*, 3, 57-81.

Bertil, E. (2010). *Kadınların İnsan Haklarının Uluslararası Düzeyde Korunması ve Kadın Hakları Uluslararası Hukuk ve Uygulama.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Bilgin Şahin, B., & Erbay Dündar, P. (2017). Kadına Yönelik Şiddet ve Yaşam Kalitesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 203-210.

Bilgin, N. (2016). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü: Kavramlar, Yaklaşımlar (3. baskı)* . İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği. (2021). *Progress towards the Sustainable Development Goals.* London: UNSG.

Birleşmiş Milletler Türkiye. (2021). *Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu (INCB) 2021 Raporları açıklandı!* Ankara: BM.

BM. (2008). *Şiddete Hayır – Say No to Violence.* Brüksel: BM.

Bodur, F. (1997). *Yerel Basında Yönetim ve Örgüt Yapısı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Braynt, J., & Zillman, D. (1996). *Violence and Sex in the Media.* New York: Mass Media Effects Across Cultures.

Bulut, S., & Göktürk, G. (2012). Mobbing: İşyerinde Psikolojik Taciz. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (1), 53-70.

Burger, J. (2006). *Kişilik: Psikoloji Biliminin İnsan Doğasına Dair Söyledikleri.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Burton, G. (1995). *Medya Analizlerine Giriş Görünenden Fazlası, Çev: N. Dinç.* İstanbul: Alan Yayıncılık.

Çakır, V. (2005). Bir Sosyal Etkinlik Olarak Eğlence Ve Televizyon Konya Örneği'. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakultesi Dergisi*, 13, 123-142.

Çalışkan, H., & Çevik, E. (2018). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Türkiye Örneği. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (14), 218 - 233.

Çalışkan, M., & Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü. *Akademik Bakış Dergisi*, 50, 254-277, http://www.akademikbakis.org.

Can, H. (2006). Aristoteles'te Katharsis Kavramı. *FLSF Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 63 - 70.

CEDAW. (1995). *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.* Europe Union: General Assembly resolution.

Çelik, T., & Tekin, Y. (2015). Sosyal Medyanın Bireyler Üzerindeki Olumsuz Etkilerine İlişkin Bir Örnek: Siber Zorbalık. *International Journal Of Social Science*, 36 (1), 343-355. DOI: 10.9761/JASSS2832.

Cenkseven-Önder, F., & Yalnızca-Yıldırım, S. (2017). Ortaokul Öğrencilerinde Zorbalığı Yordamada Duygusal Zekanın Rolü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(38), 131-146.

Çetiner, Ş. (2006). *Aile İçi Şiddet Yaşayan Kadınlarda Cinsel Sorunlar ve İntihar Olasılığı.* Ankara: Ankara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Chiarini, A. (2014). Sustainable Manufacturing-Greening Processes Using Specific Lean Production Tools: An Empirical Observation From European Motorcycle Component Manufacturers. *Journal of Cleaner Production*, 85, 226-233.

Christopher, A. (2002). Media Tactics in the Stage Legislature. *State Politics & Policy Quarterly*, 2 (4), 353-371.

Cılızoğlu, Y., & Karagöz, Ö. (2007). *Sivil Toplum Örgütlerinin Kamuoyu Oluşturma Süreci Petrol İş Sendikası Kampanya Analizi.* İstanbul: Numune Matbaacılık.

Cochran, E. (2021, Şubat 4). *The Truth About Women's Rights in Uzbekistan.* The Borgen Project: https://borgenproject.org/womens-rights-in-uzbekistan/ adresinden alınmıştır

Darakchi.Uz. (2021, Ocak 15). *В 2020 году охранные ордера потребовались более 10 тыс женщинам для защиты от мужей.* Darakchi.Uz: https://darakchi.uz/ru/111577 adresinden alınmıştır

Daryo.Uz. (2021, Kasım 27). *O'zbekistondagi Qaysi Hudud Ayollari Zo'ravonlik va Tazyiqqa Ko'p Uchrayotgani Ma'lum Qilindi.* Daryo.Uz. adresinden alınmıştır

Daryo.Uz. (2022, Nisan 27). *O'zbekistonda Xotin-Qizlarga Nisbatan Qayd Etilgan Zo'ravonlik Holatlarining 87 Foizi Oilada Sodir Etilgan.* Daryo.Uz: https://daryo.uz/2022/04/27/ozbekistonda-xotin-qizlarga-nisbatan-qayd-etilgan-zoravonlik-holatlarining-87-foizi-oilada-sodir-etilgan/ adresinden alınmıştır

Davenport, N., Swartz, R., & Eliot, G. (2003). *Mobbing: İşyerinde Duygusal Taciz (Çev.: Osman Cem.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

De Saussure, F. (1959). *Course in General Linguistics. Çeviren: Wade Baskin.* New York: Philosophical Library.

De Vido , S. (2016). The Ratification of The Council of Europe İstanbul Convention by the EU: A Step Forward in the Protection of Women From Violence in The European Legal System. *European Journal of Legal Studies*, 9 (2), 69-81.

Demirkır Ünlü , M. (2012). *Kadına Yönelik Şiddet ve Aile-İçi Şiddet (İstanbul Sözleşmesi'nin Ulusal Hukuk Açısından Değerlendirilmesi).* İstanbul: İstanbul Yayınları.

Dervent, F. (2007). *Lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeyleri ve Sportif Aktivitelere Katılımla İlişkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Ankara: Gazi Üniversitesi.

Dinçer, O., Hız, G., & Karaosmanoğlu, K. (2010). Tüketim Kültürünün Var ettiği Reklam Objesi Kadınlar ve Satın Alma Kararlarına Etkisi. *Kurgu*, 23 (1), 1-13,.

Dişsiz, M., & Şahin, N. (2008). Evrensel Bir Kadın Sağlığı Sorunu: Kadına Yönelik Şiddet. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 1(1), 50-58.

Doğan, T. (2013). Beş Faktör Kişilik Özellikleri ve Öznel İyi Oluş. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 14(1), 56-64.

Doğan, Z. (2022). Medya Okuryazarlığı 4.Ünite Eğlence Kaynağı Olarak Medya'. https://www.sosyalciniz.net/medya-okuryazarligi-4-unite-eglence-kaynagi-olarak-medya/ Erişim Tarihi:20.12.2022.

Dönmezer, İ. (2003). *Eğitim psikolojisi (Gelişim ve Öğrenme).* İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi, 4.Baskı.

Dündar, Ö. (2021). Kadına Karşı Şiddete Sosyoekonomik Faktörlerin Etkisi: Teorik Bir Araştırma. *Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi*, 1 (2), 154-164.

Dündar, S. (2010). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Ulusal Gazetelerde Yer Alış Biçimi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi 'Uluslararası Multidisipliner Kadın Kangresi Bildiri Kitabı'*, 4 (1), 448.

Dündar, S., & Demiray, E. (2016). Türkiye'de Kadina Yönelik Şiddetin Ulusal Gazetelerin Internet Sitelerinde Yer Alışı. *Istanbul Journal of Innovation in Education*, 2 (2), 71-103.

Durmaz, Ş. (tarih yok). İşgücü Piyasasında Kadınlar ve Karşılaştıkları Engeller. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 2 (3), 37-60.

Dursun, Ç. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Haber Medyası: Alternatif Bir Habercilik.* Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Ellsberg, M., Garcia-Moreno, C., Jansen, H., Heise, L., & Watts, C. (2005). Violence against women. *Science*, 310 (5752), 1282-1283, DOI: 10.1126/science.1121400.

Elshod, S. (2023, Nisan 7). *Tanzila Narbayeva: Bolalar va Ayollarni Zo'ravonlikdan Himoya Qilishga Oid Qonun Xalqaro Standartlarga Javob Beradi.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/oz/2023/04/07/tanzila-narbayeva/ adresinden alınmıştır

Eren, V., & Aydın, A. (2014). Sosyal Medyanın Kamuoyu Oluşturmadaki Rolü ve Muhtemel Riskler. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(1), 197-205.

Erer, S. (2014). Kitle İletişim Araçları ve Tıp Etiği. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (3), 24 - 28.

Ergin, N., Bayram, N., Alper, Z., & Selimoglu, K. (2006). Domestic violence: A tragedy behind the doors. *Women and Health*, 42(2), 35-51.

Erkal, M. (2000). *Sosyoloji.* İstanbul: Der Yayınları.

Ermatov, H. (2007, Ocak 11). *Ishonch Gazetesi*. Özbekistan Sendikalar Federasyonu: https://ishonch.uz/ adresinden alınmıştır

Eroğuz, K. (2022, Ekim 25). *Kadına Yönelik Şiddette Dünya Liderliği.* Türkiye Raporu: https://turkiyeraporu.com/arastirma/kadina-yonelik-siddette-dunya-liderligi-11275/ adresinden alınmıştır

Eron, L. (1994). *Theories of Aggression: From Drives to Cognitions, Aggressive Behaviour: Current Perspectives* . New York: Plenum Press.

Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık Şiddet ve Terörün Psikososyal Yapıları. *Cogito*, 6 (7), 143-164.

Erten, Y., & Ardalı, C. (1996). Saldırganlık şiddet ve terörün psikososyal yapıları. *Cogito*, 6 (2), 143-164.

Ertürk, Y. (2015). *Sınır Tanımayan Şiddet, Paradigma, Politika, Pratikteki Yönleriyle Kadına Şiddet Olgusu.* İstanbul: Metis Yayınları.

Eshmatova, F. (2020, Nisan 8). *O'zbekistonda Gender Tenglikni Ta'minlash Strategiyasi Qabul Qilinadi.* Xalq So'zi: https://xs.uz/uz/post/ozbekistonda-gender-tenglikni-taminlash-strategiyasi-qabul-qilinadi adresinden alınmıştır

Eshraghi, M. (2006). Negahi Jameh Shenakhti Be Khoshoonat Aleyhe Zanan. *Oloume Ejtemai Daneshgahe Azade Eslamiye Shooshtar*, 2, 95-114.

Evra , J. (1998). *Television and Child Development.* Erlbaum: Lawrence.

Fewole, O. (2008). Economic Violence to Women and Girls: Is it Receiving the Necessary Attention? *Trauma, Violence and Abuse*, 9 (3), 167-177. https://doi.org/10.1177/1524838008319255.

Fillion, P. (1992). *azılı Basının Okunması Eğitimler Ve Çelişkiler: Medya Dünyası, Jean –Marie Charon, Çeviri: Oya Tatlıpınar.* İstanbul: İletişim Yayınlar, 1. Baskı.

Fiske, J. (1989). *News, History and Undiciplined Events.* Londra, New York: Routledge.

Fiske, J. (1996). *İletişim Çalışmalarına Giriş, Çeviren: Süleyman İrvan.* Ankara: Ark Yayınları.

Freud, S. (1994). *Psikanaliz Üzerine.* İstanbul: Say Yayınları.

Fromm, E. (1993). *İnsandaki Yıkıcılığın Kökenleri I (Çev. Alpagut, Ş.).* İstanbul: Payel Yayınevi.

Gazeta.Uz. (2021, Mayıs 28). *Jamiyat.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/oz/2021/05/28/1-june/ adresinden alınmıştır

Geçtan, E. (1993). *Psikanaliz ve Sonrası.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Gerbner , G., Gross, L., & Morgan , M. (1986). Perspectives on Media Effects. *Living with Television: The Dynamics of the Cultivations Process*, 17-40.

Gerbner, G. (2014). *Medyaya Karşı. (Ed. Michael Morgan), (Çev. Güneş Ayas, Veysel Batmaz ve İsmail Kovacı).* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Gerbner, G., & Gross, L. (1976). LivingWithTelevision:The Violence Profile. *Journal of Communication*, 172-199.

Gezen, M. (2013). Kadın Sığınma Evinde Yaşayan Kadınlar ile Şiddet Gördüğü Evde Yaşamaya Devam Eden Kadınların Bağlanma Biçimlerinin ve Ruhsal Belirti Düzeylerinin İncelenmesi. *Düşünen Adam*, 7, 26-65.

Gök, M. (2016). Kadına Yönelik Şiddetin Kuramsal Temelleri ve Çözüm Önerileri. *Turkish Studies*, 11 (2), 451-472. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9468.

Gökçe, O. (1996). Kamuoyu Kavramının Anlam ve Kapsamı. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi Kurgu*, 14, 211-227.

Gökçe, O. (2001). *İçerik Çözümlemesi, Teori-Metot-Uygulama.* Konya: Selçuk Üniversitesi Yaşatma ve Geliştirme Vakfı Yayınları.

Gökkaya, V. (2014). Cam Tavan, Kadın ve Ekonomik Şiddet. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 2 (26), 371-383.

Graber, D. (1980). *Crime News and the Public.* New York: Praeger.

Gruen, A. (2005). *İçimizdeki Yabancı (Çev. İgan, İ).* İstanbul: Çitlembik Yayınları.

Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D., & Altıntaş, M. (2012). Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4 (1), 112-137.

Güler, N. (2005). Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Dergisi*, 27 (2), 51-56.

Gümüş, S., & Cengiz, E. (2016). Töre ve Gelenekler Kadına Karşı şiddeti Tetikliyor,. *Uluslararası Hakemli Psikoloji ve Psikiyatrik Araştırmalar Dergisi*, 5.

Günay, V. (2016). *Kültürbilime Giriş: Dil, Kültür ve Ötesi.* İstanbul: Papatya Bilim.

Güneş, E. (2016). Toplumsal Değişim, Teknoloji Ve Eğitim İlişkisinde Sosyal Ağların Yeri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 191-206.

Güngör, N. (2011). *İletişime Giriş.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gününç, S., Odabaşı, H., & Kuzu, A. (2012). Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (2), 309-325.

Gürhan, N., Erdoğan, G., & Seyran, F. (2020). Cinsel Şiddet. *Meyad Akademi*, 1(1), 59-65.

Gürkan, Ö., & Cöşar, F. (2009). Ekonomik Şiddetin Kadın Yaşamındaki Etkileri. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2 (3), 124-129.

Habermas, J. (2003). *Sosyal Bilimlerin Mantığı Üzerine.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Hanna, R., & Barber, T. (2001). An İnquiry Into Computers in Design: Attitudes Before–Attitudes After. *Design Studies*, 22(3), 255-281.

Harcar, T., Çakır, Ö., Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). Kadına Yönelik Şiddet ve Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetin Durumu. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 51-70.

Harris, B. (2020). *Technology and violence against women. The Emerald Handbook of Feminism, Criminology and Social Change.* Bingley: Emerald Publishing.

Hasan, Y. (2016). Medya ve Siyaset Perspektifinden Kamuoyu. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, 1(2), 82-83.

Heise, L. (1993). Violence against Women: The Hidden Health Burden. *World Health Stat Q*, 46, 78-85.

Heise, T. (1998). Violence Against Women, An Integrated Ecological Framework. *Violence 4*, 267-290.

Hill, M. (2015). *Aklımın Aklı: Psikoloji, Çev:Mithat Durak Emre Şenol Durak, Ufuk Kocatepe, 2 Basımdan Çeviri.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Hobart, M. (1996). Şiddet ve Susku: Bir Eylem Siyasasına Doğru. *Cogito: Şiddet*, 6-7. 51-65.

Hogben, M., & Byrne, D. (1998). Using Social Learning Theory To Explain Individual Differences in Human Sexuality. *Journal of Sex Research*, 35 (1), 17-53.

Horney, K. (2017). *Psikanalizde yeni yollar. (Budak S, Çeviri Editörü).* İstanbul: Totem Yayınevi, (Orijinal çalışma basım tarihi 1939).

Hu, C., Kojima, A., Athenstaedt, U., & Kato, Y. (2017). Psychometric Validation of Exercise Motivation for Health Scale (EMHS). *Open Journal of Social Sciences*, 5(10), October 31.

Huesmann, L. R.-T. (2003). Longitudinal Relations Between Children's Exposure to TV Violence and Their Aggressive and Violent Behavior in Young Adulthood:1977-1992. *Developmental Psychology*, 39, 201-221, http://dx.doi.org/10.1037/0012-1649.39.2.201.

Human Rights Watch. (2006, Ocak 20). *World Report* . Human Rights Watch: https://www.hrw.org/world-report/2006/country-chapters/uzbekistan adresinden alınmıştır

Human Rights Watch. (2021, Ocak 23). *Worlds Report.* Uzbekistan Events of 2020: https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/uzbekistan adresinden alınmıştır

İbiloğlu, A. (2012). Aile İçi Şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(2), 204-222.

İbiloğlu, A. (2020). Farklı Yönleriyle Mobbing (Psikolojik Şiddet). *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(3), 330-341, doi: 10.18863/pgy.543354.

İçel, K. (1984). *Devletle Basın Arasındaki Karşılıklı İlişkiler: Basın Ve Basının Karşılaştığı Hukuki Sorunlar.* İstanbul: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları.

İçli, T. (1994). Aile İçi Şiddet: Ankara, İstanbul ve İzmir Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11 (1-2), 7-20.

Inagamova, M. (2022). O'zbekistonda Gender Tenglikka Oid Ayrim Mulohazalar (Milliy va Xorijiy Tajriba). *The Constitution of the Republic of Uzbekistan is the Glorification of Human Dignity, the Guarantee of Our Free and Prosperous Life*, 3 (2), 330-335.

İpekten, M. (2006). *Evlilikte Kadına Yönelik Cinsel İstismar-Şiddetin Belirlenmesi.* İstanbul: Marmara Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Isajonov, M. (2022, Kasım 25). *Qo'llanma: Himoya Orderini Qanday Olish Mumkin?* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/oz/2022/11/25/himoya-orderi/ adresinden alınmıştır

Işık, E., & Semerci, Ç. (2019). Nitel Araştırmalarda Veri Üçgenlemesi Olarak Odak Grup Görüşmesi, Bireysel Görüşme ve Gözlem. *Turkish Journal of Educational Studies*, 6 (3), 53 - 66.

İspirli, M. (2000). *Medya Gerçeği ve Haberciler.* Ankara: Akçağ Yayınları, 1. Baskı.

Jain , S. (2022, Eylül 20). *IASOYAN.* Gender and Political Inclusion: https://www.iasgyan.in/blogs/gender-and-political-inclusion adresinden alınmıştır

Jalilov, N. (2011, Haziran 14). *XXI Asr*. Sosyo-politik gazete "XXI ASR" LLC.: https://21asr.uz/uz adresinden alınmıştır

Jewkes, R. (2002). Intimate Partner Violance: Causes and Prevention. *The Lancet*, 359, 1423-429.

K.Ye, B. (1960). *Ocherki po istorii narodnogo obrazovaniya v Turkestane.* Tashkent: Sharq.

Kalelioğlu, M. (2021). Göstergebilim Kuramının Genel Bir Değerlendirmesi, Türkiye'deki Yeri ve Önemi. *Söylem Filoloji Dergisi*, 6(1), 189-200.

Kandiyoti, D. (1998). *Modernin Cinsiyeti: Türk Modernleşmesi Araştırmalarında Yeni Boyutlar, Der: Sibel Bozdoğan, ve Reşat Kasaba, Türkiye'de Modernleşme ve Ulusal Kimlik İçinde.* İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Karal, D., & Aydemir, E. (2012). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet.* Ankara: USAK: USAK Sosyal Araştırmalar Merkezi Uluslararası stratejik araştırma kurumu Usak raporları no: 12-01.

Karataş, E. (2009). Türkiye'de Kadın Hareketleri ve Edebiyatımızda Kadın Sesleri. *Turkhis Studies International Periodical Fort he Languages, Literature and History of the Turkish or Turkic*, 8 (4), 165.

Karcıoğlu, F., & Akbaş, S. (2010). İş Yerinde Psikolojik Şiddet ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi*, 24 (3), 139-161.

Kari Niyazov, T. (1955). *Очерки истории культуры советского Узбекистана.* Tashkent: SSCB.

Karınca, E. (2008). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete İlişkin Hukuksal Durum ve Uygulama Örnekleri.* Ankara: T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Karrieva, R. (1989). *From the Illegality to the Equality.* Tashkent: Uzbekistan.

Kavrakoğlu, F. (2017, Şubat 17). *Kültür: Şiddetin Farklı Kuramsal Yaklaşımlarla Çalışılması.* Şiddet 7: https://kavrakoglu.com/siddet-7-siddetin-farkli-kuramsal-yaklasimlarla-calisilmasi/ adresinden alınmıştır

Kaya, F. (2014). *Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Hakları: Kadına Yönelik Şiddet ve Ev-İçi Şiddet.* Ankara: Ankara, Savaş Yayınevi.

Kaylı, Ş. (2011). *Özgürleşme ve Kadın Bedeni.* İzmir: İlya İzmir Yayınevi.

Keleş, R., & Ünsal, A. (1996). Kent ve Siyasal Şiddet. *Cogito, Kış- Bahar*, 6-7, 91.

Kınay, A., Yılmaz, G., Ayısıgı, S., & Dokulen, S. (2019). Yield and Quality Parameters of Winter and Summer - Sown Different Camelina (Camelina sativa L.) Genotypes. *Turkish Journal of Field Crops*, 24 (2), 164-169. DOI: 10.17557/tjfc.631133.

Kırel, Ç. (2008). *Örgütlerde Psikolojik Taciz (Mobbing) ve Yönetimi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1806.

Kocacık, F. (2001). Şiddet Olgusu Üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-7.

Köknel, Ö. (2000). *Bireysel ve Toplumsal Şiddet.* İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Köse, A., & Beşer, A. (2007). Kadının değiştirilebilir yazgısı Şiddet. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10 (4), 114-121.

Köse, A., & Beşer, A. (2007). Kadının Değiştirilebilir Yazgısı 'Şiddet'. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10 (4), 114-121.

Krug, E., Dahlberg, L., Mercy, J., Zwi, A., & Lozano, R. (2002). *World Report on Violence and Health.* Geneva: World Health Organization,.

KSGM. (2009). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Mücadele Ulusal Eylem Planı.* Ankara: KSGM.

Kun.Uz. (2020, Şubat 18). *Mahalla, Farmon.* Kun.uz: https://kun.uz/news/2020/02/18/xotin-qizlar-qomitalari-raisi-lavozimlari-tugatildi adresinden alınmıştır

Kun.Uz. (2021, Nisan 26). *O'zbekistonda Xotin-Qizlarga Nisbatan Zo'ravonlik Holatlari. Raqamlar Rasmiy Ma'lumotlardagidan Ham Ko'p Bo'lishi Mumkin.* Kuz.Uz: https://kun.uz/uz/news/2021/04/26/ozbekistonda-xotin-qizlarga-nisbatan-zoravonlik-holatlari-raqamlar-rasmiy-malumotlardagidan-ham-kop-bolishi-mumkin adresinden alınmıştır

Kun.Uz. (2022, Mart 14). *So'nggi 10 yilda O'zbekistondagi Gazetalar Soni 283 taga, Bir Yil Ichida Qariyb 100 Taga Kamaygan.* Kun.Uz: https://kun.uz/uz/news/2022/03/14/songgi-10-yilda-ozbekistondagi-gazetalar-soni-283-taga-bir-yil-ichida-qariyb-100-taga-kamaygan adresinden alınmıştır

Kuyucu, N. (2014). *AİHM İçtihadında Ayrımcılık Yasağı Çerçevesinde Kadına Yönelik Şiddet.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Lewis, R., Rowe, M., & Wiper, C. (2017). Online Abuse of Feminists as an Emerging Form of Violence against Women and Girls. *British Journal of Criminology*, 57 (6), 1462-1481. https://doi.org/10.1093/bjc/azw073.

Lex.Uz, O. (2019, August 23). *Law of the Republic of Uzbekistan.* LexUz: https://lex.uz/docs/5147718 adresinden alınmıştır

Lillard, R. (1975). Through the Disciplines with Spartacus: The Uses of A Hero in History and the Media. *American Studies*, 16 (2), 15-28.

Lipman, M. (1988). *Philosophy Goes to School.* Philadelhia: Temple Universty Press.

Loranz, K. (2008). *İşte İnsan: Saldırganlığın Doğası Üzerine.* İstanbul: Cumhuriyet Yayınları.

M., T. (2000). *Mejdu Lozungami Kommunizma i Zakonami Islama.* Tashkent: Fan.

Makarenko, N. (2017, Mayıs 5). *Почему к нам не едут туристы.* Gazeta.Uz: https://www.gazeta.uz/ru/2017/05/05/tourism/ adresinden alınmıştır

Malone, Y. (2002). Social Cognitive Theory and Choice Theory: A Compatibility Analysis. *International Journal of Reality Therapy*, 22 (1), 10-13.

Masalcı, A. (2001). *Aile İçi Etkilesimlerle Çocuğun Saldırganlık Düzeyi ve Uygu Davranıslarının Karşılaştırılması", Yayınlanmamıs Yüksek Lisans Tezi.* Samsun: Dokuzeylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Mayring, P. (2011). *Nitel sosyal araştırmaya giriş (Çev. A. Gümüş ve M. S. Durgun)*. Ankara: Ankara yayınları.

McLuhan, M. (1959). Myth and Mass Media. *Daedalus*, 88 (2), 339-348.

Media, R. (2022). Family, Domestic and Sexual Violence in Australia: Continuing the National Story 2019. *AIHW*, FDV 3, 164, DOI: Link to DOI:10.25816/5ebcc837fa7ea.

Merriam, S. (2015). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3. Basımdan Çeviri) (Çev. Ed. S. Turan).* Ankara: Anı Yayınevi.

Miller, P. (2008). *Gelişim Psikolojisi Kuramları.* Ankara: İmge Kitabevi.

Mirziyoyev, S. (2017, Haziran 27). *Работникам печати и средств массовой информации.* President of the Republic of Uzbekistan: https://president.uz/ru/lists/view/707 adresinden alınmıştır

Mondal, D., & Paul, P. (2021). Increasing Risks of Domestic Violence in India During COVID-19 Pandemic. *Journal of Psychiatric Research*, 135, 94-95, 10.1016/j.jpsychires.2021.01.006.

Moroğlu, N. (2022, Mayıs 22). Kadının İnsan Haklarına Yönelik Uluslararası Sözleşmeler. İstanbul, İstanbul, Türkiye.

Morris, E. (2002). Discussion Article: Disciplinary Boundaries for Creativity. *Creative Education*, 2 (1).

Mullan, B. (1997). *Consuming Television: Television and its Audience.* Oxford: Blackwell Publishers.

Mutz, D., & Martin, P. (2001). Facilitating Communication across Lines of Political Difference: The Role of Mass Media. *The American Political Science Review*, 95 (1), 97-114.

Myer, G. D. (2014). Sex Comparison of Familial Predisposition to Anterior Cruciate Ligament Injury. *Knee Surgery, Sports Traumatology, Arthroscopy,* , 22, 387– 391, https://doi.org/10.1007/s00167-013-2822-3.

Myers, D. (2015). *Sosyal Psikoloji, 10. Basımdan çeviri, Çev: Serap Akfırat.* Ankara: Nobel Yayınları.

Naumes , W., & Naumes , M. (1999). *The art and craft of case writing.* Thousand Oaks: Sage Publications.

Newbury, M. (2005). Polite Gaiety: Cultural Hierarchy and Musical Comedy, 18931904. *The Journal of the Gilded Age and Progressive Era*, 4 (4), 381-407.

Nuriddinova, F. (2010). *Миллий матбуот фихристи: «Иштирокиюн», «Қизил байроқ», «Туркистон» ва «Қизил Ўзбекистон» газеталарида эълон қилинган мақолалар библиографияси (1918–1930).* Tashkent: Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти.

Öktem, N. (1986). Genç Gazeteciler Eğitim Semineri. *Kamoyu Oluşturulmasında Basının Eğitim İşlevi Ve Kamu Yararı Ölçütü* (s. 18-25). İstanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları Yayımı No: 19.

Önal, E. (2011, Haziran 20). *Saldırganlık ve Saldırganlık Nedenlerine İlişkin Kuramlar.* Tafsiye Ediyorum.Com: https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_7195.htm adresinden alınmıştır

Orhan, G. (1996). Kamuoyu Kavramının Anlam ve Kapsamı. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi*, 14 (1), 211.

Osho Bhagwan, S. (2007). *Sevgi Aşkın En Güzel Çiçeği (Çev.: Sangeet).* İstanbul: Ganj Kitap.

Ozankaya, Ö. (1984). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü.* Ankara: Savaş Yayınları.

Ozankaya, Ö. (tarih yok). Türkiyedeki Yığın İletişimin Demokratik: Siyasal ve Kültür Gelişimindeki Önemi. *A.Ü SBF Dergisi*, XXXIV Ocak-Aralık 1190, 159.

Özbek, D. (1993). *Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına Dair Bildirge,.* İstanbul: İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi.

Özbey, S. (2012). Ebeveynlerin Evlilik Uyumu ve Algıladıkları Sosyal Destek İle Altı Yaş Çocuklarının Problem Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 20 (1), 43-62.

Özdamar, D. (2009). *CEDAW Sözleşmesi.* Ankara: Ankara yayınları.

Özer, Ö. (2010). *Medyada Şiddet Kültürü.* İstanbul: Literatürk Academia Yayınevi.

Özerkmen, N. (2012). Toplumsal Bir Olgu Olarak Şiddet. *Akademik Bakış Dergisi*, 28, 1-19.

Öztünç, M. (2017). Kadına Yönelik Şiddetin Yerel Basında Temsili (Sakarya İli Örneği) Yayımlanmamış Doktora Tezi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Öztünç, M. (2018). Sakarya Yerel Basınında Çıkan Kadına Yönelik Şiddet Haberlerinin Farklı Boyutlardan İncelenmesi. *Turkish Studies Social Sciences*, 13 (26), 971-984. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14346.

Öztürk, A. (2004). Modern siyasal sistemlerde medyanın işlev ve sorunları. Yönetim ve Ekonomi. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 1-17.

Öztürk, M. (2015). Sosyal Medya ve Eğitim Etkileşimi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken/Journal Of World Of Turks*, 7(1), 101-120.

Parent-Thirion, A. (2007). *Fourth European working conditions survey. European Foundation for the improvement of living and working conditions.* EU: Office for Official Publications of the European Communities.

Parlak Börü, Ş. (2017). Kadının Korunmasına İlişkin Uluslararası Sözleşmeler ve Türkiye'nin Konumu. *TBB Dergisi*, Özle Sayı, 44-63.

Parmaksızoğlu, A. (2011). *Aile İçi Şiddet Mağduru Olup Boşanma Sürecinde Bulunan Kadınlarda Travma Sonrası Stres Belirtileri ve İlişkili Özellikler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Parsıl, Ü. (2012). *Sanatta Yaratıcılık.* Ankara: An Kitap.

Pelister, T. (2016). Yedi: Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi. *Othello'da İlkel Kavramı Bağlamında Gölge Arketipi*, 15, 99-109.

Polat, O. (2016). Şiddet. *MÜHF-HAD*, 22, 15-34.

Qosimova, N. (2020, Haziran 4). *Реалити шоу – қобиқдаги биз.* New Reporter: https://newreporter.org/uz/2020/06/04/realiti-shou-qobiqdagi-biz/ adresinden alınmıştır

Qosimova, N., & Alimova, N. (2022). *Gender and Media.* Tashkent: O'zbekiston Jahon Tillari Universiteti.

Qosimova, X. (2022). Oiladagi Gender Zo'ravonlik va Maktabda O'quvchilar Orasidagi Bulling Zo'ravonlik Sabablari, Oqibatlari va Ularning Oldini Olish. *Ta'lim Fidoyilari*, 68-71.

Qualitative Research for Education: An Introduction to Theory and Methods (3rd Edition). (1998). Boston: Allyn and Bacon.

Qurbonova, D. (2022). Ayol Jamiyatning Yetakchi Kuchi. *Oriental Art and Culture Scientific-Methodical Journal* , 3 (2), 443-448.

Rahmatov, O. (2018, Nisan 26). *Xalq So'zi Gazetesi*. Narodnoye Slovo Yazı İşleri Ofisinin Devlet Üniter Girişimi: https://xs.uz/uz adresinden alınmıştır

Rahmatov, O. (2022, Mart 31). *«Ежедневное чудо», или Почему пресса нуждается в системных реформах.* Xalq So'zi: https://xs.uz/ru/post/ezhednevnoe-chudo-ili-pochemu-pressa-nuzhdaetsya-v-sistemnykh-reformakh adresinden alınmıştır

Rakow, L., & Kranich, K. (1991). Women as Sign in TV News. *Journal of Communication*, 41 (1), 12-35.

Reliefweb. (2022). *United Nations Human Rights Report.* Brazil: OHCHR.

Riger, S., & Krieglstein, M. (2000). The Impact of Welfare Reform on Men's Violence against Women. *American Journal Of Community Psychology*, 46, 631-647.

Ritzer, G., & Stepnisky, J. (2014). *Sosyoloji Kuramları, Çev. Himmet Hürül.* Ankara: De Ki Basım Yayım.

Roesch, E., Amin, A., Gupta, J., & García-Moreno , C. (2020). Violence against Women During Covid-19 Pandemic Restrictions. *Editorials*, 369, doi: https://doi.org/10.1136/bmj.m1712.

RSF. (2017, Haziran 7). *Reports Without Borders.* World Press Freedom Index: https://rsf.org/en/node/79167?year=2017&data_type=general adresinden alınmıştır

RTÜK. (2007). *İlköğretim Medya Okuryazarlığı Dersi Öğretmen El Kitabı.* Ankara: Radyo ve Televizyon Üstkurulu Yayını.

Saida, N., & Dzardanova , S. (2022, Haziran 16). *Central Asia's Shadow Pandemic: Violence Against Women.* The Diplomat: https://thediplomat.com/2022/06/central-asias-shadow-pandemic-violence-against-women/ adresinden alınmıştır

Sarışın, M. (2022). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Yeni Yüzü: Dijital Şiddet. *Kadın Araştırma Dergisi*, 8 (2), 257-285.

Sayre, S. (2003). *Entertainment & Society: Audiences, Trends and Impacts.* London: Sage.

Schechter, S. (1982). *Women and Male Violence: the Vision and Struggles of the Battered Women's Movement.* Cambridge: MA: South End Press.

Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences (3rd Edition).* New York: Teachers College Press.

Şener, G. (2013). *Toplumsal Mücadele Alanı Olarak Sosyal Medya. Sosyal Medya ve Ağ Toplumu: II: Kültür, Kimlik, Siyaset, Ed: Can Bilgili, Gülüm Şener.* İstanbul: Reklam Yaratıcıları Derneği Yayınları.

Sessiz Kalma. (2020, Haziran 15). *Oiladaki Zo'ravonlik: Horij va O'zbekiston.* Sessiz Kalma Telegram kanalı: https://telegra.ph/OILADAGI-Z%D0%8ERAVONLIK-HORIZH-VA-%D0%8EZBEKISTON-06-15 adresinden alınmıştır

Sezer, S. (2020, Ocak 18). *Şiddetin Psikolojik Kökenleri.* Küçük Ağaç Psikolojik Danişma Merkezi: https://www.kucukagacpsikoloji.com/siddetin-psikolojik-kokenleri#:~:text=%C5%9Eiddet%20bir%20yas%20tutma%20bi%C3%A7imidir,%C5%9Eiddet%20g%C3%B6z%20ard%C4%B1%20edilenlerin%20isyan%C4%B1d%C4%B1r. adresinden alınmıştır

Sezgin, G. (2018). Kadına Yönelik Aile İçi Fiziksel Şiddet, Fiziksel Şiddeti Meşrulaştırma, Dindarlık ve Dini Başa Çıkma Üzerine Amprik Bir Araştırma. *Kesit Akademi Dergisi*, 17, 193-227.

Shahmohammadi, M. (2017). Barrasiye Jameh Shenakhti Avamele Ejtemai Moeser bar Khoshoonat Aleyhe Zanan dar İran. *Faslnameh Oloume Ejtemai*, 3(2), 70-86.

Shukurova, S. (1970). *Sotsializm i Jenshini Uzbekistana.* Uzbekistan: Tong.

Siever, L. (2008). Neurobiology of Aggression and Violence. *The American Journal of Psychiatry*, 165, 429-442, http://dx.doi.org/10.1176/appi.ajp.2008.07111774.

Signorielli, N. (1995). Violence on Television: The Cultural Indicator Project. *Journal of Broadcasting and Eletronic Media*, 39 (2), 278-283.

Şişman, M. (2006). *Eğitim bilimine giriş.* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Spot.Uz. (2019, Eylül 10). *Что случилось с популярными изданиями Узбекистана 1990-х и 2000-х годов и людьми, которые их делали.* Business: https://www.spot.uz/ru/2019/09/10/print-media/ adresinden alınmıştır

Stake, R. (1995). *The art of case study research.* USA: Thousand Oaks, Sage Publications.

Stake, R. (1998). *Case studies, Norman K. Denzin and Yvonna S. Lincoln. Strategies of qualitative inquiry. .* USA: Thousand Oaks, Sage Publications.

Stevens, A. (2014). *Jung, çev. Nursu Örge.* Ankara: Dost Yayınları.

Subhanov, M. (2022, Kasım 22). *Причины разводов в Узбекистане и бытовое насилие как фактор семейного неблагополучия.* Anhor.Uz: https://anhor.uz/society/domestic-violence-and-divorces/ adresinden alınmıştır

Taşdemir, A. (2015). Türkiye'de Şiddetin "Kadın Yüzü". *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0 (52), 715-753. DOI: 10.18368/IU/sk.04297.

Terkan, B. (2005). *Gündem Belirleme Medya ve Siyasal Gündem Üzerine Bir Çalışma, 1.Baskı.* KOnya: Tablet Kitabevi.

Tezcan, M. (1996). Bir Şiddet Ortamı Olarak Okul. *Cogito*, 6 (7), 105-108.

Timisi, N. (1996). *Medyada Cinsiyetçilik.* Ankara: KSSGM Yayınları.

TKDF. (2022). *Kadın Cinayetleri.* İstanbul: Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu.

Toffanin, A. (2011). Research on Violence against Women: A Sociological Perspective. *Interdisciplinary Journal of Family Studies*, XVII, 15-30.

Tokgöz, O. (1985). *Türk Gazetelerinde Siyasal Şiddet (1975-1980), Kitle İletişim Araçları ve Şiddet, UNESCO 1985 Yılı 8. Seminer Tutanakları.* İstanbul: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları No:8.

Tosun Altınöz, Ş. (2014). Kadına yönelik şiddet faillerin psikososyal özellikleri (Tıpta Uzmanlık Alanı). *Gazi Üniversitesi Tip Fakültesi, Ankara*.

Trend, D. (2008). *Medyada Şiddet Efsanesi, Eleştirel Bir Giriş, Çev.: G. Bostancı.* İstanbul: YKY.

Türkmen, E. (2014). Medya Analizleri" Oturumu Bildiri Sunumu. *Kitlelerin Sosyal Ağlar İle Aracılanmış Gündem Belirleme Gücü: Gezi Parkı Örneği* (s. 23-37). İstanbul: 1. Marmara Lisansüstü İletişim Öğrencileri Sempozyumu.

Tuzcuoğlu, N. (1995). Psikoanaliz Kuramı ve Özellikleri. *M. Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 275-285.

Ulu, M. (2016). Kişilik ve Şiddet İlişkisi Üzerine Psikolojik Bir Araştırma. *Bilimname*, 32, 57 - 82.

UN Women. (2020, Agustos 18). *Online and ICT-Facilitated Violence against Women and Girls During COVID-19.* UN Women: https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/04/brief-online-and-ict-facilitated-violence-against-women-and-girls-during-covid-19 adresinden alınmıştır

UN Women. (2021, Kasım 25). *Gender-Based Violence, Women and girls at risk*. UN Women: https://www.unwomen.org/en/hq-complex-page/covid-19-rebuilding-for-resilience/gender-based-violence?gclid=CjwKCAjwkeqkBhAnEiwA5U-uM9Biapgmm_KBRbIXq3FAUUdW4qz9rVX30O34byKM7To7l5aq0be38hoCwEYQAvD_BwE adresinden alınmıştır

UN Women. (2022, Eylül 7). *Explainer: Sustainable Development Goal 5.* UN Women: https://www.unwomen.org/en/news-stories/explainer/2022/09/explainer-sustainable-development-goal-five?gclid=CjwKCAjwkeqkBhAnEiwA5U-uM7TRTfeRMfuFuWuFLGaiKXjIyhV8To3UIbxyqdsgkBxvcl7XGSzHtxoCZe4QAvD_BwE adresinden alınmıştır

Ünal, M. (2016). Göstergebilimin Serüveni. *Mütevekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 3 (6), 376-398. https://doi.org/10.30523/mutefekkir.284572.

Ünaldı, H. (2012). *Kadına Yönelik Şiddette Medyanın Dili.* Ankara: Uluslararası Katılımlı Kadına ve Çocuğa Karşı Şiddet Sempozyumu Bldiri Kitabı.

Usmonov , K., & Sodikov, M. (2001). *O'zbekiston tarixi 1917-1991.* Tashkent: Shark.

Utkan, M. (2016, Ekim 6). *Medyanın Eğitime Etkisi.* Yeni Asya Gazetesi : https://www.yeniasya.com.tr/m-fahri-utkan/medyanin-egitime-etkisi_411814 adresinden alınmıştır

Uza.Uz. (2020, Mart 6). *Fermer Ayollar Yuzida Kulgan Quyosh.* Uza.Uz;: https://uza.uz/oz/react/posts/fermer-ayollar-yuzida-kulgan-quyosh-06-03-2020?q=%2Freact%2Fposts%2Ffermer-ayollar-yuzida-kulgan-quyosh-06-03-2020 adresinden alınmıştır

Uzun, R. (2009). *İletişim Etiği: Sorunlar ve Sorumluluklar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Vahip , I., & Doğanavşargil , Ö. (2006). Aile İçi Fiziksel Şiddet ve Kadın Hastalarımız. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17, 107-114.

Verteletskiy, V. (2022, Haziran 3). *Pervaya Uzbekskaya Gazeta.* Mytashkent.Uz: https://mytashkent.uz/2022/06/03/pervaya-uzbekskaya-gazeta/ adresinden alınmıştır

Vural, A. (2000). Medyanın Kültürel Kalkınmayı Sağlama ve Eğitim İşlevi. *Anadolu Üniversitesi iletişim Fakultesi Dergisi*, 1, 105-113.

Walby, S. (2013). Violence and Society: Introduction to an Emerging Field of Sociology. *Current Sociology*, 61 (2), 95-111.

Wengraf, T. (2001). *Qualitative research interviewing: Biographic narrative and semi-structured methods (1st Edition).* London: Sage Publications.

WHO. (1998). *Life in the 21st Century : A Vision for All.* UK: World Health Organization.

WHO. (2002). *World report on violence and health.* Geneva: WHO.

WHO. (2005). *Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women Initial Reports on Prevelance, Health Outcomes and Women's Responses.* Geneva: WHO.

WHS. (2022). *Monitoring Health for the SDGs, Sustainable Development Goals.* Germany: WHO.

Wolak, J., Mitchell, K., & Finkelhor, D. (2007). Close Online Relationships in a National Sample of Adolescence. *Adolescence*, 37 (147), 441-455.

Wollstonecraft, S. (2012). *Kadın Haklarının Gerekelendirilmesi.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yağmur, H. (2015). *Sosyal Medyanın Siyaset ve Kamuoyunu Yönlendirmedeki Rolü.* Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi.

Yalçın, Ö., & Erdoğan, A. (2013). Şiddet ve Agresyonun Nörobiyolojik, Psikososyal ve Çevresel Nedenleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5(4), 388-419, doi:10.5455/cap.20130526.

Yaman, E., & Peker, A. (2012). Ergenlerin Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyete İlişkin Algıları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 819-833.

Yaman, E., & Peker, A. (2012). Ergenlerin Siber Zorbalık ve Siber Mağduriyete İlişkin Algıları . *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 819-833.

Yaman, E., Eroğlu, Y., & Peker, A. (2011). *Okul Zorbalığı ve Siber Zorbalık.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Yavaş, D., & Ersoy, A. (2016). Kadına Yönelik Şiddet ve Sosyal Hizmet. *Karınca Kooperatif Postası*, 83(960), 3-10.

Ybarra, M. L., & Mitchell, K. J. (2004). Youth Engaging in Online Harassment: Associations With Caregiver-Child Relationships, Internet Use, and Personal Characteristics. *Journal of Adolescence*, 27 (3), 319-336.

Yıldırım, S., & Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin Farklı Bir Yüzü: Flört Şiddeti, Etkileri ve Etkileyen Faktörler. *Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences*, 21 (4), 285 - 292.

Yıldırım, S., Becerikli , S., & Demirel, M. (2017). Farklı Bakış Açılarına Göre Sosyal Bilgiler Dersinde Değerler Eğitimi. *İlköğretim Online*, 16 (4), 1575-1588.

Yılmaz , S. (2009). *Her Yönüyle Gazetecilik.* İstanbul: Literatürk.

Yumul, A. (2000). Bitmemiş Bir Proje Olarak Beden . *Toplum ve Bilim Dergisi*, 84, 41.

Yürek, N., & Balcı Karaboğa, F. (2018). Türkçe Ders Kitaplarında Hegemonik Erkeklik. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 956 - 987, https://doi.org/10.17860/mersinefd.462815.

Yusupov, Y. (1988). *Razvitie narodonaseleniya i problema trudovix resursov respublik Sredney Azii* . Tashkent: Sharq.

Zafer, C., & Vardarlıer, P. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22 (2), 355-361.

Zara, A., & İnci, M. (2008). Aile İçi Şiddet Konusunda Bir Derleme. *Türk Psikolojik Yazıları*, 11 (22), 81-94.

Zorlu, Y. (2016). Medyadaki Şiddet ve Etkileri. *Humanities Science*, 11 (1) 13-32.

ÖRNEKLERLE MÜZİK TEORİSİ VE TEMEL ARMONİ

ERDEM ÇAĞLAR

EĞİTİM
yayınevi

ÖRNEKLERLE MÜZİK TEORİSİ VE TEMEL ARMONİ

Erdem Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-74-8
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRNEKLERLE MÜZİK TEORİSİ VE TEMEL ARMONİ
Erdem Çağlar
64 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-74-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Cangal, N. (2017) Armoni. Arkadaş yayınevi, Ankara.

Sağer, T., Sevgi, A., (2011). Klasik Armoni Çözümlerinde Kullanılan Bas Şifreleme Yöntemleri ve Derece İsimlendirmeleri. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. Cilt 1, Sayı 1, sayfa 23-36.

Say, A., (2009). Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Sharp, J. (1997). Using Portfolios in the Classroom. 1:272-279 vol.1https://www.researchgate.net/publication/3721482 adresinden 28/08/2024 tarihinde erişilmiştir.

Piston, W. (1991). *Harmony.* St Edmundsbury Press Ltd, London.

TÜRK ROMANINDA
KASABA
(1860–1960)

HAVVAANA KARADENİZ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK ROMANINDA KASABA (1860-1960)
Havvaana Karadeniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-78-6
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt

Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK ROMANINDA KASABA (1860-1960)
Havvaana Karadeniz
X+660 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-78-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktaş, Ş. (2005). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş.* Ankara: Akçağ.

Aktaş, Ş. (2013). *Anlatma Esasına Bağlı Edebî Metinlerin Tahlili Teori ve Uygulama*. Ankara: Kurgan Edebiyat.

Alangu, T. (1968). *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman 1 (1919-1930).* İstanbul: İstanbul Matbaası.

Alangu, T. (1965a). *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman 2 (1930-1940).* İstanbul: İstanbul Matbaası.

Alangu, T. (1965b). *Cumhuriyetten Sonra Hikâye ve Roman 3 (1940-1950).* İstanbul: İstanbul Matbaası.

Altuğ, T. (2005), *Bir Ruh Kimliği: Reşat Nuri Güntekin*. İstanbul: İnkılap.

Alver, K. (2006). Öyküde Mekân, Mekânda Öykü. *Hece Aylık Edebiyat Dergisi Türk Öykücülüğünde Mekân-1, 17*, Ankara: Hece.

Alver, K. (2017a). Taşra Halleri. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (9-26). İstanbul: Çizgi.

Alver, K. (2017b). Narman Çarşısı. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (277-306). İstanbul: Çizgi.

Andaç, F. (1998). Romanda ve Öyküde Yeni Açılımlar, 1940-1950 Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı. *Türk Edebiyatı Sempozyumu 22 Kasım 1998*.

Andaç, F. (2000). *Edebiyatımızın Yol Haritası.* İstanbul: Can.

Andaç, F. (2006). Öyküde Mekân Duygusu. *Hece Öykü, 3*(17), 96-97.

Anday, M. C. (2015). *Şiir Yaşantısı.* İstanbul: Everest.

Arslan, D. A. (2004). Temel Sorunları ve Açılımları ile Sınıf Teorisi, Sınıf Bilinci ve Orta Sınıflar. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2,* 126-143.

Asiltürk, B. (2009). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Hastalık.* İstanbul: İkaros.

Aytaç, Ö. (2006). *Mekânın Sosyolojisi: Toplumsalın Yeniden Kuruluşu.* E. Eğribel ve U. Özcan (Der.) Sosyoloji ve Coğrafya Yıllığı. (876–896). İstanbul: Kızılelma.

Aytaş, G. (2008). *Tematik Roman İncelemeleri.* Ankara: Akçağ.

Bachelard, G. (2014). *Mekânın Poetikası.* Alp Tümertekin (Çev.). İstanbul: İthaki.

Baran, E. (2006). Mekân ve Öykü İlişkisi, *Hece Öyküsü, 3*(17), 103-104.

Barbarosoğlu, N. (2006). Öykü-Mekân İlişkisi Hakkında Okurun İçini Kanırtan Bir Yazar, *Hece Öykü, 3*(18), 116-118.

Baydar, M. (1960). *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar.* İstanbul: Ahmet Halit Matbaası.

Bekiroğlu, N. (2006). Öykü Mekân ilişkisi, *Hece Öykü, 3*(17), 95.

Bezirci, A. (1979). *Sabahattin Ali, Hayatı/Hikâyeleri/Romanları.* İstanbul: Gözlem.

Bilgin, N. (2007). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü.* İstanbul: Bağlam.

Bland, D. S. (2004). Romanda Fiziksel ve Sosyal-Kültürel Çevre. Philip Stevick (Ed.). *Roman Teorisi* (263-278). Sevim Kantarcıoğlu (Çev.). Ankara: Akçağ.

Camus, A. (2019). *Başkaldıran İnsan.* Tahsin Yücel (Çev.). İstanbul Can.

Can, İ. (2017). Taşra: Ne Tam "Merkez"indedir Siyasetin Ne De Büsbütün Dışında. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (103-146). İstanbul: Çizgi.

Cebeci, O. (2009). *Psikanalitik Edebiyat Kuramı.* İstanbul: İthaki.

Cumalı, N. (1982). *Etiler Mektupları.* İstanbul: Tekin.

Çelik, B. (2006). Hikâye-Mekân İlişkisi, *Hece Öykü, 3*(18), 121-122.

Çelik, C. (2017). Taşrayı Anlamak: Dönüşen Taşra Tasavvuru. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (27-42). İstanbul: Çizgi.

Çelik, Y. (1997). Bitmemiş Bir Destan: Kuyucaklı Yusuf. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* 8, 129-147.

Çetin, N. (2007). *Roman Çözümleme Yöntemi.* Ankara: Öncü Kitap.

Çetişli, İ. (2004). *Metin Tahlillerine Giriş 2 (Hikâye, Roman, Tiyatro).* Ankara: Akçağ.

Demir, A. (2011). *Mekânın Hikâyesi Hikâyenin Mekânı Türk Hikâyesinde Mekân (1870-1922 dönemi).* İstanbul: Kesit.

Emil, B. (1984). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Şahıslar Dünyası-1.* İstanbul: İÜEF Yayınları.

Erol, K. (2013). Kemal Tahir'in Köyün Kamburu Romanına Edebiyat Sosyolojisi Açısından Bir Bakış, *The Journal of Academic Social Science Studies, 6*(3), 879-903.

Ertaş, M. Y. (2009). 18. ve 19. Yüzyılda Osmanlı Taşrasında Yasadışılık: Yerel İdarecilerle Eşkıya İlişkileri. Osman Köse (Haz.). *Osmanlı'dan Günümüze Eşkıyalık ve Terör.* (147-156). Samsun: Uğur Ofset.

Fedai, Ö. (2006). *Tarık Dursun K(akınç)'nın Hayatı, Hikâye ve Romanları Üzerine Bir İnceleme.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. (TÜBESS üzerinden ulaşılmıştır.)

Fethi Naci. (2007). *Yüzyılın 100 Romanı.* İstanbul: Adam.

Freud, S. (1979). *Sanat ve Sanatçılar Üzerine.* Kâmuran Şipal (Çev.). İstanbul: Bozok.

Freud, S.; Jung, C. G. ve Adler, A. (1981). *Psikanaliz Açısından Edebiyat.* Selahattin Hilav (Çev.). İstanbul: Dost.

Freud, S. (2006). *Psikanaliz Üzerine.* Kâmuran Şipal (Çev.). İstanbul: Cem.

Fromm, E. (2004). *Yeni Bir İnsan Yeni Bir Toplum.* Necla Arat (Çev.). İstanbul: Say.

Göka, Ş. (2001). *İnsan ve Mekân,* İstanbul: Pınar.

Gündüz, O. (2014). Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı. Ramazan Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı* (399-544). Ankara: Grafiker.

Güneri, F. (1974). Eşkıyalık Üstüne, *Türkiye Defteri,* Şubat, 1-6.

Güntekin, R. N. (Tarih Yok). *Anadolu Notları.* İstanbul: İnkılap.

Harvey, W. J. (2004). Romanda Sosyal Ortam (The Human Context). Philip Stevick (Ed.). *Roman Teorisi* (169-187). Sevim Kantarcıoğlu (Çev.). Ankara: Akçağ.

Hayber, A. (1993). *Halide Edip, Yakup Kadri ve Reşat Nuri'nin Romanlarında Nesil Çatışmaları.* İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı.

Işıksalan, N. (1978). *Reşat Nuri-Halide Edip ve Yakup Kadri'de Anadolu.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Ankara.

Işıksalan, N. (1990). *Kemal Tahir'in Tarihî Romanları Üzerine Bir İnceleme.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Jahn, M. (2012). *Anlatıbilim.* Bahar Dervişcemaloğlu (Çev.). İstanbul: Dergâh.

Kabacaoğlu, T. U. (2009) Bizim Köy: Mahmut Makal. Ömer Naci Soykan (Ed.), *Edebiyat Sosyolojisi Kuram ve Uygulama* (178-193). İstanbul: Dönence.

Kalkan, B. (1999), Soylu Eşkıyalık ve Kemal Tahir'in Eşkıyalığa Aykırı Bakışı: Rahmet Yolları Kesti. *Folklor/Edebiyat, 8,* 57-60

Karagülle, Fırat. (2017). *Erken Cumhuriyet Dönemi Romanında Anadolu İmgesi.* İstanbul: Kitabevi.

Kanter, B. (2013). *Şiirsel Kimlikten Mekânsal Sınırlara*. İstanbul: Metamorfoz.

Kanter, M. F. (2006). *Ölümünün 50. Yılında Belgelerle Reşat Nuri Güntekin.* İstanbul: İnkılâp.

Kanter, M. F. (2008). *Reşat Nuri Güntekin'in Romanlarında Yapı ve İzlek.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elâzığ.

Kanter, M. F. (2009). Yaprak Dökümü Romanında Yapı ve İzlek, *Turkish Studies, 4*(8): 1588-1620.

Kanter, M. F. (2014). *Milli Edebiyat Dönemi Türk Şiirinde Benlik Algısı ve Kimlik Kurgusu.* İstanbul: Kitabevi.

Kaplan, R. (1997). *Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Köy.* Ankara: Akçağ.

Kara, E. (2006). Hikâyede Mekân Unsuru Olarak Hastahaneler, *Hece Öykü, 3*(17), 81-85)

Karadeniz, H. (2015). Peyami Safa'nın Fatih-Harbiye Romanında Yapı ve İzlek. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 22, 55-75.

Karagülle, F. (2017). *Erken Cumhuriyet Dönemi Romanında Anadolu İmgesi.* İstanbul: Kitabevi.

Karakoç, S. (1986). *Edebiyat Yazıları II*, İstanbul: Diriliş.

Karpat, K. (1962). *Çağdaş Türk Edebiyatında Sosyal Konular.* İstanbul: Varlık.

Kemal Tahir (1989). *Notlar/Sanat Edebiyat II.* İstanbul: Bağlam.

Kemal Tahir (2016). *Notlar/Sanat Edebiyat 1.* Cengiz Yazoğlu, (Haz.). İstanbul: İthaki.

Kıray, M. B. (2000). Ağır Sanayiden Önce Bir Sahil Kasabası. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Koçakoğlu, B. (2017). Cumhuriyet Dönemi Türk Romanı. Oktay Yivli (Ed.), *Modern Türk Edebiyatı* (296-397). İzmir: Günce.

Korkmaz, R. (2004). *Aytmatov Anlatılarında Ötekileşme Sorunu ve Dönüş İzlekleri.* Ankara: Türksoy.

Korkmaz, R. (2007). Romanda Mekânın Poetiği. Ayşenur Külahlıoğlu İslam ve Süer Eker (Ed.), *Edebiyat ve Dil Yazıları Mustafa İsen'e Armağan*, Ankara: Grafiker

Korkmaz, R. (2014). Servet-i Fünun Edebiyatı. Ramazan Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı* (131-182). Ankara: Grafiker.

Korkmaz, R. (2015). *Yazınsal Okumalar.* İstanbul: Kesit.

Korkmaz, R. (2016). *Sabahattin Ali, İnsan ve Eser.* İstanbul: Kesit.

Korkmaz, R. (2017). Romanda Mekânın Poetiği. Ramazan Korkmaz ve Veysel Şahin (Ed.), *Romanda Mekân* (9-26). Ankara: Akçağ.

Kudret, C. (1999a). *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 1.* İstanbul: İnkılap.

Kudret, C. (1999b). *Türk Edebiyatında Hikâye ve Roman 2.* İstanbul: İnkılap.

Kutlu, M. (1972). *Sabahattin Ali.* İstanbul: Hareket.

Maı, U. (2016). Doğu Alman Kentlerinde Kültür Şoku ve Kimlik Bunalımı. *Mekân, Kültür, İktidar Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler* (107-115). Leyla Şimşek ve Nilgün Uygun (Çev.). İstanbul: İletişim.

Mardin, Ş. (2017). *Türkiye'de Toplum ve Siyaset.* İstanbul: İletişim.

Marx, K. (2013). *Yabancılaşma.* Ankara: Sol.

Mert, N. (2006). Kahvehane, Pastane ve Meyhane Öyküleri, *Hece Öykü, 3*(17), 48-56.

Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî (2009). *Mesnevî*. Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Moran, B. (2001). Türk Romanına Eleştirel Bir Bakış 2. İstanbul: İletişim.

Nacak, İ. (2017). Taşra ve Ötekileştirme. Köksal Alver (Ed.) *Taşra Halleri* (43-80). İstanbul: Çizgi.

Naci, F. (2007). *Yüz Yılın 100 Türk Romanı.* İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Narlı, M. (2007). *Şiir ve Mekân,* Ankara: Hece.

Narlı, M (2013). Romanlar ve Taşralar Türk Romanında Taşra Algıları Üzerine Bir Değerlendirme, *bilig– Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi, 64,* 285-316.

Oğuz, O. (2011). Yusuf Atılgan'ın Hikâyelerinde Kasaba. *Turkish Studies,* 6(2): 689-702.

Okay, O. (2011). *Sanat ve Edebiyat Yazıları.* İstanbul: Dergâh.

Oktay, A. (2002). *Metropol ve İmgelem.* İstanbul: Türkiye İş Bankası.

Onural, E. (2011). Aganta! ya da Mavi Bir Bildungsroman. *Frankofoni*, (23), 57-64.

Öncü, A., Weyland, P. (2016). Küreselleşen Kentlerde Yaşam Alanları ve Kimlik Mücadeleleri. *Mekân, Kültür, İktidar Küreselleşen Kentlerde Yeni Kimlikler* (9-39). Leyla Şimşek ve Nilgün Uygun (Çev.). İstanbul: İletişim.

Önertoy, O. (1974). Reşat Nuri Güntekin ve Anadolu. *Türkoloji Dergisi, 6*(1), 81-108).

Önertoy, O. (1979). *Reşat Nuri Güntekin.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Özbek, A. (2018). *Cevat Şakir Kabaağaçlı Hayatı-Eserleri-Sanatı Üzerine Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özensel, E. (2017). Taşranın Yetim Çocuğu: Kır. Köksal Alver (Ed.), *Taşra Halleri* (81-102). İstanbul: Çizgi.

Pamuk, O. (2009). *Kara Kitap.* İstanbul: İletişim.

Parla, J. (2011). Alegoriden Mesel'e: Türk Romanında Anadolu'nun Kayıtları. Zeynep Uysal (Ed.), *Edebiyatın Omzundaki Melek Edebiyatın Tarihle İlişkisi Üzerine Yazılar* (317-336). İstanbul: İletişim.

Safa, P. (1999). *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu.* İstanbul: Ötüken.

Safa, P. (1999). *Yalnızız.* İstanbul: Ötüken.

Safa, P. (2000). *Fatih-Harbiye*. İstanbul: Ötüken.

Samim Kocagöz (1971). Roman mı Masal mı? *Varlık dergisi,* 1 Nisan 1971.

Samim Kocagöz (1974). Romancının İç Dünyası. *Milliyet Sanat Dergisi,* 16 Ağustos 1974.

Sarısayın, A. (2006). Zamanın İçindeki Yolculuğumuzun Durakları: Mekânlar, *Hece Öykü, 3*(18), 123-124.

Sartre, J. P. (2005), *Varoluşçuluk*. Asım Bezirci (Çev.). İstanbul: Say.

Solak, Ö. (2015). *Cumhuriyet Romanında Merkez-Taşra Çatışması.* Mesut Varlık (Haz.), Edebiyatın Taşradan Manifestosu. (47-54). İstanbul: İletişim.

Sözlük, Türk Dil Kurumu, https://sozluk.gov.tr, (Erişim Tarihi: 02.02.2020)

Şemsettin Sami. (1992). *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat.* İstanbul: Morpa.

Tanpınar, A. H. (2001). *19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi.* İstanbul: Çağlayan.

Tanpınar, A. H. (2007). *Edebiyat Üzerine Makaleler.* İstanbul: Dergâh.

Tarık Dursun K.'dan 50 Yaşında Kopuk Kopuk Bir Söyleşi, Nesin Vakfı Edebiyat Yıllığı, c. 2, Kardeşler Basımevi, İstanbul, 1982, 1031-1032.

Tekin, M. (2009). *Roman Sanatı – Romanın Unsurları 1.* İstanbul: Ötüken.

Tosun, N. (2006). Flaneur'den Irazca'ya Merkez-Taşra Görünümleri, *Hece Öykü, 3*(18), 88-97.

Tütengil, C. O. (1983). *100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunları.* İstanbul: Gerçek.

Urry, J. (1999). *Mekânları Tüketmek.* Rahmi G. Öğdül (Çev.). İstanbul: Ayrıntı.

Williams, R. (1990). *Marksizm ve Edebiyat.* İstanbul: Adam.

Worringer, W. (1985). *Soyutlama ve Özdeşleyim.* İsmail Tunalı (Çev.). İstanbul: Remzi.

Yakar, A. (1973). *Türk Romanında Millî Mücadele.* Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi.

Yalçın, A. (2003). *Siyasal ve Sosyal Değişmeler Açısından Cumhuriyet Dönemi Çağdaş Türk Romanı 1946-2000.* Ankara: Akçağ.

Yankaya, D. (2014). *Yeni İslami Burjuvazi, Türk Modeli.* İstanbul: İletişim.

Yavuz, N. (2000), *Kemal Tahir'in Siyasal ve Toplumsal Görüşleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, E. (2006). İslâmî Mekânlar, *Hece Öykü, 3*(18), 102-112.

Yiğitbaş, M. (1999). *Türk Romanında Paris -Başlangıcından 1908'e Kadar-* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Yücebaş, H. (1957). *Bütün Cepheleriyle Reşat Nuri.* İstanbul: Yeni Matbaa.

http://ikramakboga.blogspot.com/2018/07/toplumsal-tabakalasma-ve-catsma-sosyal.html. (Erişim Tarihi: 04.04.2020).

http://www. https://islamansiklopedisi.org.tr/ask (Erişim Tarihi: 09.05.2020).

TÜRK MÜZİĞİNDE
MAKAM
UYGULAMALARI

SÜHAN İRDEN

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAM UYGULAMALARI
Sühan İrden

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-70-0
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK MÜZİĞİNDE MAKAM UYGULAMALARI
Sühan İrden
X+106 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-70-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Akdoğan, B. (2010). Türk Din Musıkisi Dersleri, Ankara: Bilge Ajans & Matbaa.

Arel, H. S. (1993). Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri. Ed. O. AKDOĞU, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Arısoy, M. (1988). Seydi'nin El Matla Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma, (Yüksek Lisans Tezi).

Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Arslan, F. (2007). Safiyüddîn-i Urmevî ve Şerefiyye Risâlesi, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

Behar, C. (2017). Kantemiroğlu (1673-1723) ve Edvar'ının Sıra Dışı Müzikal Serüveni, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Cevher, M. H. (1995). Ali Ufki Bey ve hâzâ mecmû'a-i saz ü söz (transkripsiyon ve inceleme). (Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, İzmir.

Doğrusöz, N. (2012). Yusuf Kırşehri'nin müzik teorisi, Kırşehir T.C. Valiliği Yayını, Kırşehir. Ezgi, Z. S. (1935-1953), Nazari Ameli Türk Musıkisi C. I-V., Hüsnitabiat Matbaası, İstanbul.

İrden, S. (2012). Hammamizade İsmail Dede Efendi'nin Mevlevi Ayinlerindeki Makam ve Form Anlayışının Türk Din Musıkisine Etkileri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler (Doktora Tezi), Ankara.

---------- (2015). Türk Musıkisi'nde Makam Uygulamaları, Aybil Yayınları, Konya.

---------- (2015). Türk Musıkisi Solfej Metodu, Aybil Yayınları, Konya.

---------- (2015). "Pençgah Makamı", Uluslararası İdil Sanat ve Dil Dergisi, c. 4, S. 15, s. 111-130.

---------- (2018). "Hüseyin Sadettin Arel'in Türk Musıkisi Nazariyatı Dersleri'ndeki Rast Makam Kararlı Tariflerine Yaklaşımlarının (Çözümlemelerinin) Anadolu Edvar Geleneği İcra ve Kuram İlmi Hakikatine Uygulanabilirliği", 2017 Arel Sempozyumu Bildirileri (Uluslararası Hüseyin Sadettin Arel ve Türk Müziği Sempozyumu) Kitabı, İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi Yayınları.

---------- (2018). Edvar Geleneğinden Günümüze Nazari ve Uygulama Üzerinden Nişaburek Makam Tahlil, Ege Üniversitesi Türk Musıkisi Devlet Konservatuvarı Dergisi, Sayı:13, İzmir.

---------- (2020). Türk Musıkisinde Düzen Perde Makam Terkib Uygulamaları, Eğitim Yayınevi, Konya.

Özçimi, M. S. (1989). Hızır Bin Abdullah ve Kitâbü'l-Edvâr, (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

Popescu, J.E. (2002). Tanburi Küçük Artin, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Tura, Y. (1988). Türk Musıkisinin Mes'eleleri. İstanbul: Pan Yayıncılık veya (2017). Türk Musıkisinin Mes'eleleri. İz Yayıncılık, İstanbul.

---------- (2001). Kantemiroğlu-Musikiyi Harflerle Tesbit ve İcra İlminin Kitabı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul:

---------- (2006). 2006). Nasır Abdülbaki Dede, Tedkik ü Tahkik (İnceleme ve Gerçeği Araştırma), Pan Yayıncılık, İstanbul.

Uygun, M. N. (1990). Kadızade Tirevi ve Musıki Risalesi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul.

---------- (1999). Safiyüddin Abdülmü'min Urmevi ve Kitabü'l-Edvarı, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.

Yekta, R. (1986). Türk Musikisi, Pan Yayınları, İstanbul.

Karadeniz. E. (1984). Türk Musikisinin Nazariye ve Esasları, İş Bankası Yayınları, Ankara. Kutluğ, Y. F. (2000). Türk Musikisinde Makamlar, YKY, İstanbul.

Özkan, İ. H. (1984). Türk Musıkisi ve Usülleri Velveleleri, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Öztürk, O. M. (2014). Makam Müziğinde Ezgi ve Makam İlişkisinin Analizi ve Yorumlanması Açısından Yeni Bir Yaklaşım: Perde Düzenleri ve Makamsal Ezgi Çekirdekleri. İstanbul Üniversitesi,(DoktoraTezi),İstanbul.

Yalçın, G. (2016) 19. Yüzyıl Türk Musikisinde Hâşim Bey Mecmuası Birinci Bölüm Edvâr, Atatük Kültür Merkezi Yayınları, Ankara.

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEKNİKLERİ

EDİTÖRLER
DOÇ. DR. TURHAN MOÇ, DOÇ. DR. YUNUS ZENGİN

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEKNİKLERİ
Editörler: Doç. Dr. Turhan Moç, Doç. Dr. Yunus Zengin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-62-5
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTALLEŞEN DÜNYADA ÇAĞDAŞ YÖNETİM TEKNİKLERİ
Editörler: Doç. Dr. Turhan Moç, Doç. Dr. Yunus Zengin
VIII+492 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-62-5

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Argyrıs, Chris & Schon, D. (1978). *Organizational Learning*. New York: Addison-Wesley.

Basten, D., & Haamann, T. (2018). Approaches for organizational learning: A literature review. *Sage Open, 8*(3), 2158244018794224.

Camp, R. C. (1989). *Benchmarking: The Search for Industry Best Practices that Lead to Superior Performance.* Milwaukee: ASQC Quality Press, p. 12.

Carroll, L. (2007). *Building Shared Vision: The Third Discipline of Learning Organizations by Marty Jacobs November 21,*

Dawoood, S., Mammona, F., & Ahmed, A. (2015). Learning organization: Conceptual and theoretical overview. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education*, 2(4), 93-98.

Dinçer, Ö. (1994). *Bir örgüt geliştirme tekniği olarak duyarlık eğitimi*. MarmaraÜniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.

Morgan, G. (1993). *Imaginization: The art of creative management.* Thousand Oaks, CA: SAGE.

Garvin, D. A. (1994). *Building a learning organization*. BUSINESS CREDIT-NEW YORK-, 96, 19-19.

Hedberg, Brian. (1981) *How organisations learn and unlearn*. in Nystrom, P.C. & Starbuck, W. H. (Eds.) Handbook of organizational design. Oxford: Oxford University Press: 3-27.

Hidayatuloh, D., & Mirfani, A. M. (2019, March). *Build Teacher Leadership Capacity and Application of Learning Organization* (Field study in Vocational School 8 Bandung). In 2nd International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2018) (pp. 21-23). Atlantis Press.

Hussein, N., Mohamad, A., Noordin, F., & Ishak, N. A. (2014). Learning organization and its effect on organizational performance and organizational innovativeness: A proposed framework for Malaysian Public Institutions of Higher Education*. Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 130, 299-304.

Jacobs, M. (2008). *Mental models: the second discipline of learning organizations*. Vermont Business Magazine.

Jacobs, M. (2008). Systems thinking: The fifth discipline of learning organizations. la página web de Systems In Sync, < http://systemsinsync. com/pdfs/Systems% 20Thinking. pdf.

Jacobs, M. (2009). *Personal Mastery*—The First Discipline of Learning Organizations.

Kingsbury, P. (1999). *Analysis of learning organization theories and their application to public organizations*. US Army War College.

Lapré, M. A., & Nembhard, I. M. (2011). Inside the organizational learning curve: Understanding the organizational learning process. *Foundations and Trends® in Technology, Information and Operations Management, 4*(1), 1-103.

Lin, H. F. (2008). Empirically testing innovation characteristics and organizational learning capabilities in e-business implementation success. *Internet Research*, 18(1), 60-78.

Marquardt M. J. (1996). *Building the Learning Organization: A System Approach to Quantum Improvement and Global Success*. New York: McGraw-Hill.

Marquardt, M. J. (2002). Building the learning organization: Mastering the 5 elements for corporate learning, *Davies-Black Publishing*, Bayshore Road, Palo Alto, CA 94303; 800-624-1765.

Maguni, W. (2015). Flexibility learning organization in organizational leadership. *Obtenido de ARTICULO de International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*: https:// gssrr. org/index. php/JournalOfBasicAndApplied/article/view/4084/2410.

McGILL, Michael E. ve SLOCUM, John W. Jr., "Unlearning the Organization", *Organizational Dynamics, Vol.22*, No.2, Autumn 1993, ss. 67-79.

Mirvis, P. H. (1996). Historical foundations of organization learning. *Journal of organizational Change management, 9*(1), 13-31.

Morgan, G. (1986), Images of Organization, Sage, Beverly Hills, CA.

Pedler, Mike/Burgoyne, John/Boydell, Tom (1994): *Das lernende Unternehmen: Potentiale freilegen, Wettbewerbsvorteile sichern*, Campus-Verlag, Frankfurt am Main.

R. Hedberg (1981). *Handbook of Organizational Design*. Oxford.

Rebelo, T., Lourenço, P. R., & Dimas, I. D. (2019). The journey of team learning since "The Fifth Discipline". *The Learning Organization, 27*(1), 42-53.

Senge, P. M. (1990). *The fifth discipline: The art and practice of learning organization*. New York Doubleday.

Serrat, O. (2017). *Building a Learning Organization. In: Knowledge Solutions*. Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-10-0983-9_11

Snyder, J. (2016). *Learning organization models and their application to the US Army*. Sri International Menlo Park Ca Menlo Park United States.

Villardi, B. Q., & Leitão, S. P. (2001, June). The learning organisation concept to develop organisational learning and change. *In Proceedings of the 4th International Conference on Organisational Learning and Knowledge Management: New Directions, London, Ontario,* 1â (Vol. 4).

Yadav, S., & Agarwal, V. (2016). Benefits and barriers of learning organization and its five discipline. *IOSR Journal of Business and Management, 18*(12), 18-24.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Dr. Abdülkadir AKTURAN (Yazar), lisans eğitimini Kara Harp Okulunda (1996 Yılında), Yüksek lisans eğitimini Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Organizasyon bölümünde (2001 yılında) tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde İşletmelerde çevre ve değişen çevre koşullarında teknolojinin yönetime etkileri konusunu incelemiştir. Doktora eğitimini ise Kocaeli Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon anabilim dalında tamamlamıştır (2015 yılında). Doktora tezi Algılanan güçlendirme iklimi, örgütsel vatandaşlık davranışı ve yaratıcı performans arasındaki ilişkilerin saptanması üzerinedir. Yazar; örgütsel davranış, stratejik yönetim, liderlik, kültürlerarası iletişim ve yönetim felsefesi alanlarına ilgi duymaktadır. 2024 yılında Dr. Öğretim Üyesi olarak çalışmaya başladığı İstanbul Piri Reis Üniversitesi'nde halen devam etmektedir.

Kaynaklar

Adikari, A., Burnett, D., Sedera, D., De Silva, D., & Alahakoon, D. (2021). Value co-creation for open innovation: An evidence-based study of the data driven paradigm of social media using machine learning. *International Journal of Information Management Data Insights*, *1*(2), 100022.

Amabile, T. M. (1995). Attributions of creativity: what are the consequences? *Creativity research journal*, *8*(4), 423-426.

Amabile, T. M. (1997). Motivating creativity in organizations: On doing what you love and loving what you do. *California management review*, *40*(1), 39-58.

Amabile, T. M. (1998). *How to kill creativity* (Vol. 87). Boston, MA: Harvard Business School Publishing.

Amabile, T. M., Conti, R., Coon, H., Lazenby, J., & Herron, M. (1996). Assessing the work environment for creativity. *Academy of management journal*, *39*(5), 1154-1184.

Anderson, N., Potočnik, K., & Zhou, J. (2014). Innovation and creativity in organizations: A state-of-the-science review, prospective commentary, and guiding framework. *Journal of management*, *40*(5), 1297-1333.

Bilton, C. (2007). *Management and creativity: From creative industries to creative management*. Blackwell Publishing.

Blaskova, M., & Trskova, K. (2017). Creative leadership and motivation of university employees. In *5th World conference on Business, Economics and Management (BEM 2016), Antalya, Turkey* (pp. 23-34).

Burke, C. S., Sims, D. E., Lazzara, E. H., & Salas, E. (2007). Trust in leadership: A multi-level review and integration. *The leadership quarterly*, *18*(6), 606-632.

Byron, K., & Khazanchi, S. (2015). Rewards' relationship to creativity, innovation, and entrepreneurship. *The Oxford handbook of creativity, innovation, and entrepreneurship*, 47-59.

Carnevale, J. B., Huang, L., Crede, M., Harms, P., & Uhl-Bien, M. (2017). Leading to stimulate employees' ideas: A quantitative review of leader–member exchange, employee voice, creativity, and innovative behavior. *Applied Psychology*, *66*(4), 517-552.

Cnossen, B., Loots, E., & van Witteloostuijn, A. (2019). Individual motivation among entrepreneurs in the creative and cultural industries: a self-determination perspective. *Creativity and Innovation Management*, *28*(3), 389-402.

Chang, Y. Y., & Shih, H. Y. (2019). Work curiosity: A new lens for understanding employee creativity. *Human Resource Management Review*, *29*(4), 100672.

Chang, S., Jia, L., Takeuchi, R., & Cai, Y. (2014). Do high-commitment work systems affect creativity? A multilevel combinational approach to employee creativity. *Journal of applied psychology*, *99*(4), 665.

Chua, R. Y., Roth, Y., & Lemoine, J. F. (2015). The impact of culture on creativity: How cultural tightness and cultural distance affect global innovation crowdsourcing work. *Administrative Science Quarterly*, *60*(2), 189-227.

Davis, G. A. (1999). Barriers to creativity and creative attitudes. *Encyclopedia of creativity*, *1*, 165-174.

De Stobbeleir, K. E., Ashford, S. J., & Buyens, D. (2011). Self-regulation of creativity at work: The role of feedback-seeking behavior in creative performance. *Academy of management journal*, *54*(4), 811-831.

Du Plessis, M. (2007). The role of knowledge management in innovation. *Journal of knowledge management*, *11*(4), 20-29.

Flowers, J. H., & Garbin, C. P. (1989). Creativity and perception. In *Handbook of creativity* (pp. 147-162). Boston, MA: Springer US.

Gardiner, P. (2020). Learning to think together: Creativity, interdisciplinary collaboration and epistemic control. *Thinking skills and creativity*, *38*, 100749.

Gates, L. P. (2010). Strategic planning with critical success factors and future scenarios: An integrated strategic planning framework. *Software Engineering Institute*, *11*, 67.

Gichohi, P. M. (2014). The role of employee engagement in revitalizing creativity and innovation at the workplace: A survey of selected libraries in Meru County-Kenya.

Jabeen, F., & Al Dari, T. (2023). A framework for integrating knowledge management benefits in the UAE organisations. *Knowledge Management Research & Practice*, *21*(2), 277-291.

Karwowski, M., Zielińska, A., & Jankowska, D. M. (2022). Democratizing creativity by enhancing imagery and agency: A review and meta-analysis. *Review of Research in Education*, *46*(1), 229-263.

Koh, A. T. (2000). Linking learning, knowledge creation, and business creativity: A preliminary assessment of the East Asian quest for creativity. *Technological Forecasting and Social Change*, *64*(1), 85-100.

Leung, A. K. Y., Maddux, W. W., Galinsky, A. D., & Chiu, C. Y. (2008). Multicultural experience enhances creativity: the when and how. *American psychologist*, *63*(3), 169.

Liedtka, J. (2015). Perspective: Linking design thinking with innovation outcomes through cognitive bias reduction. *Journal of product innovation management*, *32*(6), 925-938.

Lindgren, M., & Bandhold, H. (2003). *Scenario planning*. London: Palgrave.

Manresa, A., Bikfalvi, A., & Simon, A. (2018). The use and determinants of training and development for creativity and innovation. *International Journal of Innovation Management*, *22*(07), 1850062.

Marşap, A. (2009). Yaratıcı liderlik: 21. Yüzyılda Yaratıcı Liderlik ve Yönetişim. Ankara: Gazi Kitabevi.

Molenberghs, P., Prochilo, G., Steffens, N. K., Zacher, H., & Haslam, S. A. (2017). The neuroscience of inspirational leadership: The importance of collective-oriented language and shared group membership. *Journal of management*, *43*(7), 2168-2194.

Mumford, M. D. (2000). Managing creative people: Strategies and tactics for innovation. *Human resource management review*, *10*(3), 313-351.

Nanus, B. (1995). *Visionary leadership* (Vol. 196). John Wiley & Sons.

Offner, A. K., Kramer, T. J., & Winter, J. P. (1996). The effects of facilitation, recording, and pauses on group brainstorming. *Small group research*, *27*(2), 283-298.

Ogbeibu, S., Pereira, V., Burgess, J., Gaskin, J., Emelifeonwu, J., Tarba, S. Y., & Arslan, A. (2021). Responsible innovation in organisations–unpacking the effects of leader trustworthiness and organizational culture on employee creativity. *Asia Pacific Journal of Management*, 1-31.

Quinn, R. E., & Spreitzer, G. M. (1997). The road to empowerment: Seven questions every leader should consider. *Organizational dynamics*, *26*(2), 37-49.

Pandey, S., & Sharma, R. R. K. (2009). Organizational factors for exploration and exploitation. *Journal of technology management & innovation*, *4*(1), 48-58.

Parviainen, P., Tihinen, M., Kääriäinen, J., & Teppola, S. (2017). Tackling the digitalization challenge: how to benefit from digitalization in practice. *International journal of information systems and project management*, *5*(1), 63-77.

Parjanen, S. (2012). Experiencing creativity in the organization: From individual creativity to collective creativity. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge & Management*, *7*.

Paulus, P. B., & Brown, V. R. (2007). Toward more creative and innovative group idea generation: A cognitive-social-motivational perspective of brainstorming. *Social and Personality Psychology Compass*, *1*(1), 248-265.

Patriotta, G., & Hirsch, P. M. (2016). Mainstreaming innovation in art worlds: Cooperative links, conventions and amphibious artists. Organization Studies, 37(6), 867–887. https://doi.org/10.1177/0170840615622062

Rhee, Y. W., & Choi, J. N. (2017). Knowledge management behavior and individual creativity: Goal orientations as antecedents and in-group social status as moderating contingency. *Journal of Organizational Behavior*, *38*(6), 813-832.

Richard, O. C., & Shelor, R. M. (2002). Linking top management team age heterogeneity to firm performance: Juxtaposing two mid-range theories. *International Journal of Human Resource Management*, *13*(6), 958-974.

Richter, N., Jackson, P., & Schildhauer, T. (2018). Outsourcing creativity: An abductive study of open innovation using corporate accelerators. *Creativity and Innovation Management*, *27*(1), 69-78.

Rickards, T., & Moger, S. (2000). Creative leadership processes in project team development: an alternative to Tuckman's stage model. *British journal of Management*, *11*(4), 273-283.

Roffe, I. (1999). Innovation and creativity in organisations: a review of the implications for training and development. *Journal of European industrial training*, *23*(4/5), 224-241.

Rauth, I., Köppen, E., Jobst, B., & Meinel, C. (2010). Design thinking: An educational model towards creative confidence. In *DS 66-2: Proceedings of the 1st international conference on design creativity (ICDC 2010)*.

Saeednia, A., & Niri, H. D. (2016) Factors Affecting Organizational Creativity. *6th İnternational Conference on Economics Management and Engeneering Science,* 20-22 Jan 2016, Belgium.

Sarri, K. K., Bakouros, I. L., & Petridou, E. (2010). Entrepreneur training for creativity and innovation. *Journal of European Industrial Training*, *34*(3), 270-288.

Scott, R. K. (1995). Creative employees: A challenge to managers. *The Journal of Creative Behavior*, *29*(1), 64-71.

Senge, P. M. (2017). The leaders new work: Building learning organizations. In *Leadership perspectives* (pp. 51-67). Routledge.

Singh, A., & Hess, T. (2020). How chief digital officers promote the digital transformation of their companies. In *Strategic information management* (pp. 202-220). Routledge.

Shahzad, K., Bajwa, S. U., Siddiqi, A. F. I., Ahmid, F., & Raza Sultani, A. (2016). Integrating knowledge management (KM) strategies and processes to enhance organizational creativity and performance: An empirical investigation. *Journal of modelling in management*, *11*(1), 154-179.

Smircich, L. (2017). Concepts of culture and organizational analysis. *The Anthropology of Organisations*, 255-274.

Somech, A., & Drach-Zahavy, A. (2013). Translating team creativity to innovation implementation: The role of team composition and climate for innovation. *Journal of management*, *39*(3), 684-708.

Taylor, A., Santiago, F., & Hynes, R. (2019). Relationships among leadership, organizational culture, and support for innovation. *Effective and Creative Leadership in Diverse Workforces: Improving Organizational Performance and Culture in the Workplace*, 11-42.

Tesluk, P. E., Farr, J. L., & Klein, S. R. (1997). Influences of organizational culture and climate on individual creativity. *The journal of creative behavior*, *31*(1), 27-41.

Turnbull, A. P., & Turnbull III, H. R. (1985). Developing independence. *Journal of Adolescent Health Care*, *6*(2), 108-119.

Woodman, R. W., & Schoenfeldt, L. F. (1990). An interactionist model of creative behavior. *The Journal of Creative Behavior*.

Waples, E. P., & Friedrich, T. L. (2011). Managing creative performance: Important strategies for leaders of creative efforts. *Advances in Developing Human Resources*, *13*(3), 366-385.

West, M. A., & Farr, J. L. (1990). *Innovation at work*. John Wiley & Sons.

Zhang, X., & Bartol, K. M. (2010). Linking empowering leadership and employee creativity: The influence of psychological empowerment, intrinsic motivation, and creative process engagement. *Academy of management journal*, *53*(1), 107-128.

Zhou, J., & Woodman, R. W. (2003). Managers' recognition of employees' creative ideas: a social-cognitive model. In *The international handbook on innovation* (pp. 631-640). Pergamon

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans ve yüksek lisans eğitimini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde Türkiye'deki özel şirketlerde cam uçurum olgusunu incelemiştir. Doktora eğitimini ise Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora tezi havacılık sektöründe seyirci kalma etkisinin örgütsel muhalefet ve örgütsel destek algısı ile ilişkisini incelemek üzerinedir. Yazar; örgütsel davranış, havacılık yönetimi, örgüt psikolojisi, örgüt kuramları ve yönetim felsefesi alanlarına ilgi duymaktadır. 2016 yılında araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladığı Ardahan Üniversitesinde halen devam etmektedir.

KAYNAKLAR

Anand, G., & Kodali, R. (2008). Benchmarking the benchmarking models. *Benchmarking: An International Journal*, *15*(3), 257-291.

Bilgin, H. (2023). *Modern Bir Yönetim Aracı Olarak Benchmarking: Türk Politika Kurulları Üzerine Bir Çalışma.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,

Boxwell, R., (1994). *Benchmarking for a Competitive Advantage*, McGraw Hill.

Chen, H. L. (2002). Benchmarking and quality improvement: A quality benchmarking deployment approach. *International Journal of Quality & Reliability Management*, *19*(6).

Coşkun, Z. (2016). *Gıda Sektöründe Hizmet Veren Türk Aile Şirketlerinde Kurumsallaşma Unsurlarının ve Kıyaslama Tekniklerinin Firma Performansı Üzerindeki Etkileri* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Cristina, P., Luca, B., & Deepan, A. (2024). Benchmarking the functional, technical, and business characteristics of automated passenger counting products. *Smart Cities*, *7*(1), 302-324.

Dattakumar, R., & Jagadeesh, R. (2003). A review of literature on benchmarking. *Benchmarking: An International Journal*, *10*(3), 176-209.

Dawkins, P., Feeny, S., & Harris, M. N. (2007). Benchmarking firm performance. *Benchmarking: An International Journal*, *14*(6), 693-710.

Erdem, B. (2006). İşletmelerde yeni bir yönetim yaklaşımı: Kıyaslama benchmarking yazınsal bir inceleme. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(15), 65-94.

Fernandez, P., McCarthy, I. P., & Rakotobe-Joel, T. (2001). An evolutionary approach to benchmarking. *Benchmarking: An International Journal*, *8*(4), 281-305.

Fowler, A., & Campbell, D. (2001). Benchmarking and performance management in clinical pharmacy. *International Journal of Operations & Production Management*, *21*(3), 327-350.

Gaba, R., & Sharma, D. (2024). Benchmarking the sustainable banking performance of Indian commercial banks. *International Journal of Process Management and Benchmarking*, *16*(1), 60-80.

İçli, G.E. (2001). Benchmarking. *Öneri,* 4 (15). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1097798, Erişim Tarihi: 24.01.2024.

İstanbul Gümrük Müşavirleri Derneği (2024). Benchmarking. https://www.igmd.org.tr/En-Iyilerden-Ogrenme-Yarisi-BENCHMARKING-Kiyaslama_haberi

Johnson, B. C., & Chambers, M. J. (2000). Foodservice benchmarking: Practices, attitudes, and beliefs of foodservice directors. *Journal of the American Dietetic Association*, *100*(2), 175-180.

Kaiser (2024). Kıyaslama ve en iyi uygulamalar (2024). https://kaiserassociates.com/benchmarking-best-practices/, Erişim Tarihi: 13.01.2024.

Karataş, M. (2004). *Benchmarking Kavramı ve Hizmet İşletmelerinde Fonksiyonel Benchmarking Uygulama Örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Kozak, M. (2002). Destination benchmarking. *Annals of Tourism Research*, *29*(2), 497-519.

Li Chen, H. (2001). Benchmarking and quality ımprovement. *International Journal of Quality& Reability Management,* 19(6), 757-773.

Lucertini, M., Nicolò, F., & Telmon, D. (1995). Integration of benchmarking and benchmarking of integration. *International Journal of Production Economics*, *38*(1), 59-71.

McKay, R. B., & Chung, E. (2005). Benchmarking for entrepreneurial survival: Pursuing a cohesive and imperfectly imitable culture. *Benchmarking: An International Journal*, *12*(3), 207-218.

Meybodi, M. Z. (2005). Strategic manufacturing benchmarking. *The TQM Magazine*, *17*(3), 249-258.

Moriarty, J. P. (2011). A theory of benchmarking. *Benchmarking: An International Journal*, *18*(4), 588-611.

Pandey, A. K., Pratap, S., Dwivedi, A., & Khan, S. A. (2024). Industry 4.0 and supply chain sustainability: benchmarking enablers to build reliable supply chain. *Benchmarking: An International Journal*. https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/BIJ-06-2023-0358/full/html

Raymond, J. (2008). Benchmarking in public procurement. *Benchmarking: An International Journal*, *15*(6), 782-793.

Rodwell, J. J., Lam, J., & Fastenau, M. (2000). Benchmarking HRM and the benchmarking of benchmarking: Best practices from outside the square in the Australian finance industry. *Employee Relations*, *22*(4), 356-374.

Shamma, H., & Hassan, S. (2013). Customer-driven benchmarking: A strategic approach toward a sustainable marketing performance. *Benchmarking: An International Journal*, *20*(3), 377-395.

Shetty, Y. K., (1993). Aiming high: competitive benchmarking for superior performance. *Long Range Planning*, *26*(1), 39-44.

Shoham, A., Maital, S., Grupp, H., & Lifshitz, S. (2021). Technometric benchmarking: Identifying sources of superior customer value. In *Strategic Global Marketing* (pp. 1-26). Routledge.

Soner, M., & Karabacak, H. (2023). Stratejik yönetim araçlarında idealler ve gerçekler. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 30(4), 759-771.

Turhan, M. (2002). *Eğitim Örgütlerinde Kıyaslama* (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Watson, G.H. (1993). *Strategic Benchmarking*, Wiley.

Whymark, J. (1998). Benchmarking and credit risk management in financial services. *Benchmarking for Quality Management & Technology*, *5*(2), 126-137.

Yazar Hakkında Bilgi

Saadet Ela PELENK

Lisans eğitimini Kocaeli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünde, yüksek lisans eğitimini Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon bilim dalında ve doktora eğitimini Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon bilim dalında tamamlamıştır. 2017 yılından beri Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Finans ve Bankacılık bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Yazar yönetim ve organizasyon, inovasyon, kurumsal yönetim, stratejik yönetim, örgütsel davranış, girişimcilik, insan kaynakları yönetimi ve finans-banka-sigorta alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Kaynaklar

Armstrong, M., & Taylor, S. (2014). *Armstrong's Handbook Of Human Resource Management Practice*, Thirteenth Edition.

Arnold, J. (1997). *Managing careers into the 21st century*. Sage.

Arthur, M.B. & Lawrence, B.S. (1984). Perspectives on Environment and Career: An Introduction, *Journal of Occupational Behavior*, 5(1), 1-8.

Aytaç, S. (2005). Çalışma *Yaşamında Kariyer Yönetimi Planlaması Gelişimi ve Sorunları*, Ezgi Kitabevi.

Bayraktaroğlu S., & Atay, E., (2016). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*, Beta Yayınevi.

Bayram, L. (2005). Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Örgütsel Bağlılık. *Sayıştay Dergisi*, 59, 125-139.

Bernardin, J. H., (2007). *Human Resource Management*: *An Experiential Approach*. McGraw-Hill

Bingöl, D. (2016). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Beta Yayınevi,

Brinkman, S. (2020). *Kişisel Gelişim Çılgınlığında Kendimiz Kalabilmek*, Çeviri: Mercan Yurdakuler, İletişim Yayınları.

Dessler, G. (2000). *Human Resource Management*, 8. bs., New Jersey, Pearson,

Erdoğmuş, N., (2003), *Kariyer Geliştirme*, Nobel Akademik Yayıncılık.

Hermanowicz, J. C., & Clayton, K. A. (2018). Contemporary academic publishing: Democratization and differentiation in careers. *The Journal of Higher Education*, *89*(6), 865-891.

Walton J. (1999). *Stratejik Human Resource Development*. Prentice Hall, Essex,

Kayğın, E. & Zengin, Y. (2019). Toplumsal Cinsiyet Rol Algıları ve Kariyer Seçimi İlişkisi: Kafkas Üniversitesinde Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, *8*(3), 139-155.

Kızıloğlu, M. (2019). Mesleğe Yeni Başlayan Öğretim Elemanlarının Kariyer Planlamasına Yönelik Bir Araştırma: Pamukkale Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 119-134.

Korucuk, N, (2019). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminde İşveren Markasının Önemi, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6, 36.

Kozak, M. Akoğlan (2001). *Konaklama işletmelerinde Kariyer Planlaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kök, S., B. & Halis M., (2007), *Kariyer Yönetimi*, 1. Baskı, Orion Kitabevi.

Mondy, W, R. (2017). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Nobel Akademik Yayıncılık,

Navaro D. (2014). *Kariyer ve Varoluş*, Elma Yayınevi.

Örücü, E. (2013). *Modern İşletmecilik*, Dora Yayıncılık.

Özçelik, O. (2013). *Eğitim ve Geliştirme*. Uyargil C. vd, İnsan Kaynakları Yönetimi, 187-242, Beta Yayıncılık.

Özdemir, Y., & Kutanis, R. (2011). Kariyer Devreleri ile Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Eğilimi Arasındaki İlişki: Bir Örnek Olay. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 98-129.

Tunçer, P. (2012). Değişen İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışında Kariyer Yönetimi, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31, (1).

Vural, M. & Sağlam, N. (2019). Bankacılık sektöründe kariyer yönetimi, *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14 (55), 231-242.

Yılmaz, A. G. (2006). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Kariyer Planlamanın Çalışanın Motivasyonu Üzerine Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde örgütsel öğrenme ve örgütsel bağlılık üzerine araştırma yapmıştır. Doktora tezinde liderlik, örgütsel destek, örgütsel güven, işten ayrılma ve bağlılık konuları üzerine araştırma yapmıştır. Yazar; örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, örgüt kuramları ve yönetim felsefesi, insan kaynakları yönetimi, stratejik yönetim alanlarına ilgi duymaktadır. 2009 yılında öğretim görevlisi olarak Kafkas Üniversitesi'nde çalışmaya başlayan yazar, Atatürk Üniversitesi'nde Doçent olarak görevine devam etmektedir.

Kaynaklar

Adams, RV ve Blair, E. (2019). Zaman yönetimi davranışlarının mühendislik lisans öğrencilerinin performansına etkisi. *SAGE Açık*, 9 (1).

Aeon, B., Faber, A., & Panaccio, A. (2021). Does time management work? A meta-analysis. *PloS one*, *16*(1), e0245066.

Ağaoğlu, Y. S., & Boyacı, M. (2013). Serbest zaman eğitimi, *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(1), 17-23.

Ağarı, M. (2023). Zaman kavramı: nedir-ne değildir? *Karabük Türkoloji Dergisi*, *6*(1), 123-148.

Akatay, A. (2003). Örgütlerde zaman yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (10), 281-300.

Akyüz, M., Taşkın Yılmaz, F., & Aldemir, K. (2020). Zaman yönetim becerilerinin akademik başarı ile ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (73), 414-424.

Gül, T. B., Yerlikaya, N., & Ünsal, A. (2020). PUKÖ döngüsü ekseninde Köy Enstitüleri ve veteriner fakülteleri üzerine bir değerlendirme. *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, *91*(2), 147-158.

Bayramlı, Ü.Ü. (2017). *Zaman yönetimi*. Seçkin Yayıncılık.

Bekereci, Ü., & Hamzaoğlu, E. (2020). Pareto analizi tekniğiyle belirlenen parametrelerin öğretim sürecinde kullanımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *51*(51), 199-219.

Blandford, AE &Green, TR (2001). Grup ve bireysel zaman yönetimi araçları: Aldığınız şey ihtiyacınız olan şey değildir. *Kişisel ve Her Yerde Bilgi İşlem*, *5*, 213-230.

Claessens, B. J., Van Eerde, W., Rutte, C. G., & Roe, R. A. (2007). A review of the time management literature. *Personnel review*, *36*(2), 255-276.

Crossan, M., Cunha, M. P., Vera, D., & Cunha, J. (2005). Time and organizational improvisation. *Academy of Management Review*, 30(1), 129-145.

Doğan, Ö. (2018). Zaman yönetimi ve akademik başarı ilişkisi: Artvin Çoruh üniversitesi, Hopa iktisadi ve idari bilimler fakültesinde bir uygulama-. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(1), 149-174.

Durmaz, M., Hüseyinli, T., & Güçlü, C. (2016). Zaman yönetimi becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2291-2303.

Esen, Y., & Şenol Sakin, A. (2021). Müzik öğrencilerinin çalgı çalışma süreçlerinde pomodoro tekniği kullanımına yönelik görüşleri. *ARTS*: *Artuklu Sanat ve Beşerî Bilimler Dergisi* (6), 413-446.

Fancourt, D., Aughterson, H., Finn, S., Walker, E., & Steptoe, A. (2021). How leisure activities affect health: a narrative review and multi-level theoretical framework of mechanisms of action. *The Lancet Psychiatry*, *8*(4), 329-339.

Getahun, G. K., Birhanu, K., & Minyihun, A. (2023). Time management practice and associated factors among health professionals working in public hospitals of Addis Ababa, Ethiopia, 2022. International Journal of Africa Nursing Sciences, 18, 100557.

Gobble, M. M. (2018). Digitalization, digitization, and innovation. *Research-Technology Management*, 61(4), 56-59.

Güçlü, N. (2001). Zaman yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25(25), 87-106.

Güney, S. (2014). *Davranış bilimleri*. Nobel Yayıncılık.

Gürbüz, Y., & Aydın, P. A. H. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 1-20.

İskender, A. (2017). Neulinger boş zaman paradigması ve boş zaman katılım motivasyonları üzerine nitel bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21(3), 819-825.

Jackson, V. P. (2009). Time management: A realistic approach. *Journal of the American College of Radiology*, *6*(6), 434-436.

Kırmızıgül, B., Evliyaoğlu, M. N., Cevher, M. F., & Yılmaz, T. (2017). Otel işletmelerinde çalışanların duygusal emek davranışlarında örgütsel özdeşleşmenin rolü. *Journal of Academic Value Studies*, 3(16), 257-267.

Kurar, İ., & Baltacı, F. (2015). Halkın boş zaman değerlendirme alışkanlıkları: alanya örneği. *International Journal of Sport Culture and Science,* 2 (Special Issue 2), 39-52.

Liu, F., & Li, J. (2023). Application exploration of robot process automation in digital labor time management system. *Procedia Computer Science*, 228, 89-97.

Malita, L. (2011). Sosyal medya zaman yönetimi araçları ve ipuçları. *Procedia bilgisayar bilimi*, *3*, 747-753.

Moç, T. (2023). Zamansal ve Mekânsal Adalet Algısı Kuruma Olan Bağlılığı Etkiler mi? *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(Prof. Dr. Muammer Erdoğan Anısına Kongre Özel Sayısı), 121-149.

Mohammadabbasi, M. & Değermen, H. A. (2023). Dijital asistanların müşteri memnuniyeti üzerindeki etkisi: yapay zekâ uygulamaları Türkiye örneği, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Çalışmalar Dergisi*, 4(2), 225-248, DOI: 10.62001/gsijses.1371527

Naktiyok, S. (2019). *Örgütsel Stres ve Yaşam Doyumu*. Gazi Kitabevi

Ökdem, M. (2019). Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetiminde düştükleri zaman tuzakları ve bunlarla baş etme yolları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(1), 79-94.

Ören, K. (2016). İşletmelerde verimlilik ve performansın arttırılmasında zaman yönetimi. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11), 186-203.

Özen, A. K., & Yılmaz, T. (2016). Bağımlı ve bağımsız yönetim kurulu üye sayısının işletmenin finansal performansına etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 455-471.

Özer, M. (2012). Çalışma hayatında zaman tuzakları ve zamanı etkin yönetmek. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 1(2), 44-75.

Özer, M. A. (2017). Yönetişimden dijital yönetişime: paradigma değişiminin teknolojik boyutu. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 6(16), 457-479.

Ramazanoğlu, F., Altungül, O., & Özer, A. (2004). Sportif açıdan rekreasyon etkinliklerinin değerlendirmesi. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 199-202.

Ramazanoğlu, F., Demirel, E. T., & Savucu, Y. (2005). Etkili yönetici görüşlerine göre zaman yönetiminde belirgin olan kişisel faktörler. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 112-118.

Sabuncuoğlu, Z., Kaymaz K. & Paşa M., (2016). *Zaman yönetimi*. Aktüel Yayınları.

Selçuk, H. & Akar, A. (2021). Akademide zaman yönetimi tutumlarında cinsiyetin faktörü: Bir vakıf üniversitesinde araştırma. *Journal of Life Economics*, 8(4), 523-532.

Şimşek, M. Ş. & Çelik, A. (2023). *İşletme bilimine giriş*. Eğitim Yayınevi.

Spanos, Y. E., Prastacos, G. P., & Poulymenakou, A. (2002). The relationship between information and communication technologies adoption and management. Information & management, 39(8), 659-675.

Tutar, H. (2020). *Zaman yönetimi.* Seçkin Yayıncılık.

Türkel, S., & Leblebici, D. N. (2000). Yönetim bilimi açısından zamanın anlamı ve etkili zaman yönetiminin esasları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 351-376.

Türk, F. K. M. (2008). İşletmelerde teknoloji yönetiminin geleceği. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 59-71.

Uğur, A., & Kutlu, Ö. (2007). Zaman yönetimi programının etkililiğinin değerlendirilmesi. *Verimlilik Dergisi* (1), 89-124.

Wajcman, J. (2019). The digital architecture of time management. *Science, Technology, & Human Values*, *44*(2), 315-337.

Wang, Y., Lu, Y., Tian, X., Liu, Y., & Ma, W. (2024). The relationship between mobile phone addiction and time management disposition among Chinese college students: A cross-lagged panel model. *Heliyon,*10 (3).

Vatan, F., & Altuğ Özsoy, S. (2002). Zaman yönetimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 18(3), 89-103.

Yılmaz, A., & Aslan, S. (2002). Örgütsel zaman yönetimi. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *3*(1), 25-46.

Yılmaz, V., & Düşükcan, M. (2022). Üst düzey yöneticilerde etkin zaman yönetimi: Fırat üniversitesi örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, 9(17), 117-136.

Kaynaklar

Ahmad, A., Hussain, A., Saleem, M., & Qureshi, M. (2015). Workplace Stress: A Critical Insight of Causes, Effects and Interventions. *Technical Journal, University of Engineering and Technology(UET) Taxila, Pakistan, 20*(2), 45-55.

Atanasoff, L., & Venable, M. (2017). Technostress: implications for adults in the workforca. *The Career Development Quarterly, 65*(4), 326-338.

Aytaç, S. (2009). *İş Stresi Yönetimi El Kitabı, ''İş Stresi: Oluşumu, Nedenleri, Başa Çıkma Yolları, Yönetimi".* Ankara: Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yayınları (CASGEM).

Baltaş, A. (1997). *Stres altında ezilmeden öğrenmede ve sınvalarda üstün başarı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Benson, H., & Allen, R. (1980). How much stress is too much? *Harvard Business Review, 5*, 86-92.

Bienertova-Vasku, J., Lenart, P., & Scheringer, M. (2020). Eustress and Distress: Neither Good Nor Bad, but Rather the Same? *BioEssays, 42*, 1-5. doi: https://doi.org/10.1002/bies.201900238

Biggs, A., Brough, P., & Drummond, S. (2017). Lazarus and Folkman's Psychological Stress and Coping Theory. C. Cooper, & J. Quick içinde, *The Handbook of Stress and Health* (s. 351-364). West Sussex: Wiley Blackwell.

Cheng, Y., Guo, Y., & Yeh, W. (2001). A national survey of psychosocial job stressors and their implications for health among working people in Taiwan. *International Archives of Occupational and Environmental Health, 74*(7), 495-504.

Ching, Y., & Chang, Y. (2012). Stress, depression, and intention to leave among nurses in different medical units: implications for healthcare management/nursing practice. *Health Policy, 108*(2/3), 149-157.

Cohen, S., & Wills, T. (1985). Stress, social support, and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin, 98*(2), 310-357.

Colvin, M., Cullen, F., & Vander, T. (2002). Coercion, social support, and crime: An emerging theoretical consensus. *Criminology, 40*, 19-42.

Cooper, C., Dewe, P., & O'Driscoll, M. (2001). *Organizational Stress: A Review and Critique of Theory, Research, and Applications.* Beverly Hills CA.: Sage.

Demerouti, E., & Bakker, A. (2022). Job demands-resources theory in times of crises: New propositions. *Organizational Psyhology Review, 13*(3), 209-236.

Dewe, P., & O'Driscoll, M. (2002). Stress management interventions: what do managers actually do? *Personnel Review, 31*(2), 143-165.

Dewe, P., O'Driscoll, M., & Cooper, C. (2012). Theories of Psychological Stress at Work. R. Gatchel, & I. Schultz içinde, *Handbook of Occupational Health and Wellnes* (s. 23-38). New York: Springer.

Dragano, N., & Lunau, T. (2020). Technostress at work and mental health: concepts and research results. *Current Opinion in Psychiatry, 33*(4), 407-413.

Eriksen, W., Bruusgaard, D., & Knardahl, S. (2003). Work factors as predictors od sickness absence: a three month prospective study of nurses' aides. *Occuptional and Environmental Medicine, 60*(4), 271-278.

Flanagan, N. (2006). Testing the relationship between job stress and satisfaction in correctional. *Nursing Research, 55*(5), 316-327.

Folkman, S., & Lazarus, R. (1980). An analysis of coping in a middle-aged community sample. *Journal of Health Social Behaviour, 21*(3), 219-239.

Golubic, R., Milosevic, M., Knezevic, B., & Mustajbegovic, J. (2009). Work-related stress education and work ability among hospital nurses. *Journal of Advanced Nursing, 65*(10), 2056-2066.

Guatam, D., & Gautam, P. (2024). Occupational stress for employee turnover intention: mediation effect of service climate and emotion regulation. *Asia-Pacific Journal of Business, 16*(2), 233-255.

Gümüştekin, G., & Gültekin, F. (2009). Stres Kaynaklarının Kariyer Yönetimine Etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*, 1-9.

Holman, D., Johnson, S., & O'Connor, E. (2018). Stress Management Interventions: Improving Subjective Psychological Well-Being in the Workplace. E. Diener, S. Oishi, & L. Tay içinde, *Handbook of well-being* (s. 1-13). Salt Lake City: DEF Publisher.

Holton, M., Barry, A., & Chaney, J. (2015). Employee stress management: An examination of adaptive and maladaptive coping strategies on employee health. *Work, 53*(2), 299-205.

Hudiburg, R. (1989). Psychology of computer use: VII. Measuring techostress: computer-related stress. *Psychological Reports, 64*, 767-772.

Ivancevich, J., Matteson, M., Freedman, S., & Phillips, J. (1990). Worksite stress management interventions. *American Psychologist, 45*, 252-261.

Johnson, S., Cooper, C., Cartwright, S., Donald, I., Taylor, P., & Milet, C. (2005). The experience of work-related stress across occupations. *Journal of Managerial Psychology, 20*(2), 178-187.

Kaba, İ. (2019). Stres, ruh sağlığı ve stres yönetimi: güncek bir gözden geçirme. *Akademik Bakış Degisi, 73*, 63-81.

Karasek, R. (1979). Job Demands, Job Decision Latitude, and Mental Strain: Implications for Job Redesign. *Administrative Science Quarterly, 24*(2), 285-308.

Karriem-Norwood, V. (2024, Şubat 21). *WebMD*. https://umash.umn.edu: https://umash.umn.edu/wp-content/uploads/2019/01/Stress-Symptoms.pdf adresinden alındı

Kumar, A., Dangayach, G., & Sharma, R. (2020). Examining the relationship between workplace stress, job satisfaction, and job performance of marketing professionals. *Journal of Indian Business Research, 12*(1), 53-74.

Lazarus, R., & Folkman, S. (1984). *Stress, appraisal, and coping.* New York: Spinger.

Le Fevre, M., Matheny, J., & Kolt, G. (2003). Eustress, distress, and interpretation in occupational stress. *Journal of Managerial Psychology, 18*(7), 726-744.

McCann, L., Hughes, C., Adair, C., & Cardwell, C. (2009). Assessing job satisfaction and stress among pharmacists in Northern Ireland. *Pharmacy World & Science, 31*(2), 188-194.

McGrowan, B. (2001). Self-reported stress and its effects on nurses. *Nursing Standard, 15*(42), 33-38.

Mitchell, O., MacKenzie, D., Gover, A., & Styve, G. (2001). The influences of personal background on perceptions of juvenile correctional environments. *Journal of Criminal Justice, 29*(1), 67-76.

Mosadeghrad, A. (2013). Occupational stress and turnover intention: implications for nursing management. *International Journal of Health Policy and Management, 1*(2), 179-186.

Mosadeghrad, A. (2014). Occupational stress and its consequences. *Leadership in Health Services, 27*(3), 224-239.

Mujtaba, B., & McCartney, T. (2010). *Managing Workplace Stress and Conflict amid Change* (2 b.). Florida: LEAD Academy.

Nisafani, A., Kiely, G., & Mahony, C. (2020). Workers' technostress: a review of its causes, strains, inhibitors, and impacts. *Journal of Decision Systems, 29*, 243-258. doi:10.1080/12460125.2020.1796286

Orrick, E., Worrall, J., Morris, R., Piquero, A., Bales, W., & Wang, X. (2011). Testing Social Support Theory: A Multilevel Analysis of Recidivism. *Journal of Criminal Justice, 39*, 499-508.

Panigrahi, A. (2016). Managing stress at workplace. *Journal of Management Research and Analysis, 3*(4), 154-160.

Quick, J., & Tetrick, L. (2011). *Handbook of Occupational Health Psychology.* Washington D.C.: American Psychological Association .

Richardson, K., & Rothstein, H. (2008). Effects of Occupational Stress Management Intervention Programs: A Meta-Analysis. *Journal of Occupational Health Psychology, 13*(1), 69-98.

Riedl, R. (2013). On the Biology of Technostress: Literature Review and Research Agenda. *The DATA BASE for Advances in Information Systems, 44*(1), 18-55.

Salanova, M., Llorens, S., & Cifre, E. (2013). The dark side of technologies: technostress among users of information and communication technologies. *International Journal of Psychology, 48*(3), 422-436.

Schuler, R. (1980). Definition and Conceptualization of Stress in Organizations. *Organizational Behavior and Human Performance, 25*, 184-215.

Shukla, H., & Garg, R. (2013). A study on stress management among the employees of Nationalised Banks. *Voice of Research, 2*(3), 72-75.

Spickard, A., Gabbe, S., & Christensen, J. (2002). Mid-Career Burnout in Generalist and Specialist Physicians. *JAMA, 288*(12), 1447-1450.

Sutherland, V., & Cooper, C. (1990). *Understanding Stress. A Psychological Perspective for Health Professionals. .* London.

Tarafdar, M., Cooper, C., & Stich, J.-F. (2019). The technostress trifecta - techno eustress, techno distress and design: Theoretical directions and an agenda for research. *Information System Journal, 29*(1), 6-42.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, B., & Ragu-Nathan, T. (2007). The Impact of Technostress on Role Stress and Productivity. *Journal of Management Information Systems, 24*(1), 301-328.

Tarafdar, M., Tu, Q., Ragu-Nathan, T., & Ragu-Nathan, B. (2011). Crossing to the dark side: examining creators, outcomes, and inhibitors of technostress. *Communications of the ACM, 54*(9), 113-120.

Timotius, E., & Octavius, G. (2022). Stress at the Workplace and Its Impacts on Productivity: A Systematic Review from Industrial Engineering, Management, and Medical Perspective. *Industrial Engineering & Management Systems, 21*(2), 192-205.

Tran, C., Tran, H., Nguyen, H., Mach, D., Phan, H., & Mujtaba, B. (2020). Stress Management in the Modern Workplace and the Role of Human Resource Professionals. *Business Ethics and Leadership, 4*(2), 26-40.

Tripathi, M., Tripathi, S., Yadhav, U., & Tripathi, R. (2023). Meta-analysis on factors influencing mobile payment continuance intention among consumers. *Academy of Marketing Studies Journal, 27*(2), 1-9.

Ulutaş, M. (2014). Birey-Örgüt Uyumunun İş Stresi ve Verimlilik Üzerine Etkisi: Dalaman Havalimanı Çalışanları Üzerine Bir Alan Araştırması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergis, 14*(1-2), 13-30.

Useche, S., Ortiz, V., & Cendales, B. (2017). Stress-related psychosocial factors at work fatigue, and risky driving behavior in bus rapid transport (BRT) drivers. *Accident; Analysis and Prevention, 104*, 106-144.

Wang, H., Ding, H., & Kong, X. (2023). Understanding technostress and employee well-being in digital work: the roles of work exhaustion and workplace knowledge diversity. *International Journal of Manpower, 44*(2), 334-353.

Wen, B., Zhou , X., Hu, Y., & Zhang, X. (2020). Role stress and turnover intention of front-line hotel employees: the roles of burnout and service climate. *Frontiers in Psychology, 11*(36), 1-13.

World Health Organization. (2007). *Raisin awarness of stress at work in developing countries.* Protecting Workers' Health Series, France.

World Health Organization. (2017). Work, Organization, and Stress, World Health Organisation: Institute of Work, Health, and Organizations.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, Lisans Eğitimi Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümünde, Yüksek Lisans ve Doktora eğimini Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon Anabilim dalı programında tamamlamıştır. Doktora tezinde Çalışanların kurumsal itibar algıları ile örgütsel vatandaşlık davranışları, örgütsel bağlılıkları ve örgütsel kıvanç ilişkilerini incelemiştir. Yazar; örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, yönetim psikolojisi, insan kaynakları yönetimi alanlarında araştırmalar yapmaktadır. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi'nde Öğretim üyesidir.

Kaynaklar

Allan, C. F. (1993). Benchmarking practical aspects for information professionals. *Special Libraries, 84*(3), s. 123-130.

Angwin, D., & Sammut-Bonnici, T. (2015). Strategic Alliances. C. L. Cooper içinde, *Wiley Encyclopedia of Management.* New Jersey : John Wiley & Sons, Ltd.

C˘irjevskis, A. (2021). Exploring Critical Success Factors of Competence-Based Synergy in Strategic Alliances: The Renault–Nissan–Mitsubishi Strategic Alliance. *Journal of Risk and Financial, 14*(385), s. 1-22.

Camp, R. C. (1989). *Benchmarking: The Search for Industry Best Practices that Lead to Superior Performance.* Milwaukee, WI: ASQC Quality Press.

Charles, M., & Ochieng, S. B. (2023). Strategic Outsourcing and Firm Performance: A Review of Literature. *International Journal Of Social Science and Humanities Research, 1*(1), s. 20-29.

Chen, H., & Chen, T. J. (2002). Governance structure in strategic alliances; transaction cost versus resource-based perspective. *Journal of Worldwide Business, 129*, s. 1-12.

Dennis L. Duffy. (2005). Affiliate marketing and its impact on e-commerce. *Journal of Consumer Marketing, 22*(3).

Dussauge, P., Garrette, B., & Mıtchell, W. (2004). Asymmetric performance: The marketshare impact of scale and link alliances in the global auto industry. *Strategetic Management Journal, 25*, s. 701–711.

Dwivedi, Y. K., Rana, N. P., & Alryalat, M. A. (2017). Affiliate marketing: An overview and analysis of emerging literature. *The Marketing review, 17*(1), s. 33-50.

Fagundes, P. d., Padilha, A. M., & Padula, A. D. (2014). Co-marketing alliances in the Brazilian biofuel sector: An analysis based on strategic alliances. *Science and Public Policy, 43*, s. 553–560.

Hoffmann, W., Lavie, D., Reuer, J. J., & Shipilov, A. (2018). The interplay of competition and cooperation. *Strategic Management Journal, 39*(12), s. 3033-3052.

IšoraItė, M. (2009). Importance of Strategic Alliances in Company's Activity. *Intellectual Economıcs, 1*(5), s. 39–46.

Kenşimbayeva, B. (2006). *Uluslararası Stratejik İttifaklar: Kazakistan'daki Türk İşletmelerinin Yaptıkları Stratejik İttifaklar Üzerine Bir Araştırma* . Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi.

Kenton, W. (2022). *Strategic Alliances: How They Work in Business, With Examples*. Investopedia: https://www.investopedia.com/terms/s/strategicalliance.asp#:~:text=A%20strategic%20alliance%20is%20an,create%20a%20separate%20business%20entity. E.T. 24.02.2024

Kogut, B. (1988). Joint Ventures: Theoretical and Empirical Perspectives. *Strategic Management Journal, 9*(4), s. 319-332.

Kohtam¨aki, M., Rabetino, R., & Huikkola, T. (2023). Learning in strategic alliances: Reviewing the literature streams and crafting the agenda for future research. *Industrial Marketing Management, 110*, s. 68–84.

Koval, M., Zaefarian, G., & Iurkov, V. (2024). How do strategic alliance formations create shareholder value? An application of the event study methodology in the B2B context. *Industrial Marketing Management, 117*, s. 79–91.

Lee, H.-W., & Ding, J.-H. (2010). The effects of e-business on the performance of strategic alliances. *Total Quality Management, 21*(7), s. 707–724.

Lopez, I. (2024). *ReferralRock*. Strategic Alliances: Building Partnerships That Get Real Results : https://referralrock.com/blog/strategic-alliances/#:~:text=Strategic%20alliances%20are%20when%20two,of%20you%20could%20go%20alone. adresinden alındı

Luo, Y. (2007). Procedural Faırness and Interfırm Cooperatıon in Strategıc Alliances. *Strategic Management Journal, 29*, s. 27-46.

M.Mora-Valentin, E., Montoro-Sanchez, A., & Guerras-Martin, L. A. (2004). Determining factors in the success of R&D cooperative agreements between firms and research organizations. *Research Policy, 33*, s. 17-40.

Olajire, O. M. (2023). Assessing the Perceptıons of Small Retail Firm Managers on Strategıc Alliances. *Doctoral Thesis*. Washington, USA: University of The Potomac.

Perks, H., & Easton, G. (2000). Strategic alliances: partner as customer. *Industrial Marketing Management, 29*, s. 327-338.

Reuer, J. J., Zollo, M., & Singh, H. (2002). Post-formatıon dynamıcs in strategic alliances. *Strategic Management Journal, 23*, s. 135–151.

Rosenkranz, S., & Weitzel, U. (2007). Strategic Positioning of Alliances. *Int. J. of the Economics of Business, 14*(1), s. 135-149.

Simonet, D. (2002). Licensing agreements in the pharmaceutical industry. *InternationalvJournal of Medical Marketing, 2*(4), s. 329–341 .

Vonortas, N., & Zirulia, L. (2015). Strategic technology alliances and networks. *Economics of Innovation and New Technology, 24*(5), s. 490–509.

Wakeam, J. (2003). The Five Factors of a Strategic Alliance. *Ivey Business Journal*.

Wall, W. P. (2022). Strategic Alliance—Strength in Numbers,. W. P. Wall içinde, *Global Competitiveness* (s. 55-66). Springer Books.

Wigley, S. M., & Provelengiou, A. K. (2011). Market-facing strategic alliances in the fashion sector. *Journal of Fashion Marketing and Management, 15*(2), s. 141-162.

Yasuda, H., & Iijima, J. (2005). Linkage between strategic alliances and firm's business strategy: The case of semiconductor industry. *Technovation, 25*, s. 513–521.

Yu, B., Xu, H., & Dong, F. (2019). Vertical vs. Horizontal: How Strategic Alliance Type Influence Firm Performance? *Sustainability, 11*, s. 1-14.

Zirulia, L. (2009). The dynamics of networks and the evolution of industries: A survey of the empirical literature. F. Malerba, & N. Vonortas içinde, *In Innovation Networks in Industries, edited by* (s. 15-17). Cheltenham: Edward Elgar.

Zoogah, D. B., Vora, D., Richard, O., & Peng, M. W. (2011). Strategic alliance team diversity, coordination, and effectiveness. *The International Journal of Human Resource Management, 22*(3), s. 510–529.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Emine KARAKAPLAN ÖZER, lisans eğitimini Çukurova Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünde 2004 yılında tamamlamıştır. Yüksek lisans eğitimini Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında 2013 yılında tamamlayan yazar tezinde Tükenmişlik ve Toplam Kalite Yönetimi ilişkisi üzerine çalışmıştır. Doktora eğitimini İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalında 2019 yılında tamamlayan yazar doktora tezinde etkili liderlik ile duygusal bağlılık ilişkisinde işveren markasının aracılık etkisini çalışmıştır. Adıyaman Üniversitesi bünyesinde öğretim üyesi olarak görev yapan yazar aynı zamanda Kariyer Geliştirme Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürüdür. İngilizceye ileri seviyede hâkimdir. Çeşitli ulusal ve uluslararası dergilerde ve kongrelerde çalışmaları bulunan yazarın ilgi duyduğu alanlar liderlik, örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi ve girişimciliktir.

Kaynakça

Akkoç, İ. (2008). *Organizasyon Yapısı ve Liderliğin Satış Gücü Performansı Üzerindeki Etkisi: İlaç Sektörü Örneği.*Yayımlanmamış Doktora Tezi. Dumlupınar Üniversitesi,

Alıç, D. D. M. (1995). *Örgütler*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 1(1), 1-40.

Ateş, H., & Ünal, S. (2004). Devletin Doğduğu Yer: Antik Çağ Ortadoğu'sunda İdari Hayat. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*(8), 21-42.

Bebitoğlu, M. (2003).*Sanal Yönetimin İşletme Verimliliği Üzerine Etkisi, Digiturk'te bir Uygulama*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi.

Blecker, T. (2013). *Unternehmung ohne Grenzen: Konzepte, Strategien und Gestaltungsempfehlungen für das strategische Management* (Vol. 259). Springer-Verlag.

Blecker, T., & Neumann, R. (2000). Interorganizational knowledge management: Some perspectives for knowledge oriented strategic management in virtual organizations. *In Knowledge management and virtual organizations* (pp. 63-83). IGI Global.

Daft, R, L. (2015). *Organization Theory and Design*. Cengage Learning, (12e). ISBN: 978-1-285-86634-5.

Davutoğlu, N. A. (2018). Sanayi 4.0 Yapılanmasında Sosyo-Teknik Model Çerçevesinde Yönetimsel Yaklaşım. *In SETSCI-Conference Proceedings*. Vol. 3. 1579-1585

Emiroğlu, B. G. (2007). Türkiye ve Dünya'da bilgi toplumu ve ekonomisi: Süreçler ve değişimler. *XII. Türkiye'de İnternet Konferansı*, *8*(10).

Fedotova, N. (2005). *Organizasyon Yapısı ve Teknoloji.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kadir Has Üniversitesi.

Gültekin, A. (2021). Yapay Zekânın Luditleri Kimler Olacak? *OPUS International Journal of Society Researches*, *18*(44), 8432-8454.

Lamba, M. (2014). Karar vermeyi etkileyen yapısal faktörler bakımından yönetim ve organizasyon teorilerinin incelenmesi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (2), 8-18.

Malhotra, A., Majchrzak, A., & Rosen, B. (2007). Leading virtual teams. *Academy of Management perspectives*, *21*(1), 60-70.

Moorhead, G. (1981). Organızatıonal Analysıs: An Integratıon Of The Macro And Mıcro Approaches. *Journal of Management Studies, 18(2), 191–218.* doi:10.1111/j.1467-6486.1981.tb00099.x.

Mowshowitz, A. (1994). Virtual organization: A vision of management in the information age. *The Information Society, 10(4), 267–288.* doi:10.1080/01972243.1994.9960172

Mowshowitz, A. (1997). Virtual organization. *Communications of the ACM*, *40*(9), 30-37.

Nami, M. R., & Malekpour, A. (2008). Virtual organizations: Trends and models. In *Intelligent Information Processing IV: 5 th IFIP International Conference on Intelligent Information Processing, October 19-22, 2008, Beijing, China 5* (pp. 190-199). Springer US.

Özcan, K., & Barca, M. (2010). Yönetim düşüncesinin evrim dinamiği: çevresel determinizm mi, düşünsel ilerleme mi. *Amme İdaresi Dergisi*, *43*(1), 1-31.

Palmer, J. W., & Speier, C. (1997). A typology of virtual organizations: an empirical study.

Schermerhorn Jr, J. R., Osborn, R. N., Uhl-Bien, M., & Hunt, J. G. (2011). *Organizational behavior*. john wiley & sons.

Şimşek, Ş. (2002). *Yönetim ve Organizasyon*, Günay Ofset, 7. *Bas., Konya*.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü dalga: bir fütürist ekonomi analizi klasiği*. Koridor Yayıncılık.

Tosun, K. (1987), *İşletme Yönetimi: Genel Esaslar,* İ. Ü. İşletme Fakültesi Yayınları, no: 186.İstanbul

Ülgen, Hayri & Mirze, Kadri, (2007). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, 4. Baskı. Arıkan Yayınları. İstanbul

Won M., & Pipek V. (2003). Sharing Knowledge on Knowledge – The eXact Peripheral Expertise Awareness System. *Journal of Universal Computer Science*, vol. 9, (12). 1388-1397.

Yenisu, E., Şahin, F., & Öztekkeli, H. (2019). Yönetim Düşüncesinin Evriminde Sistem Kuramının Etkileri: Kavramsal Bir Çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(18), 514-527.

Yıldırım, E. (2022). Eski Mısır'daki Sebaty Metinlerinin Yönetim Anlayışı Açısından Değerlendirilmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(1), 481-493.

Yılmaz, İ. A., Aykut, P. A. J. O., & Güzeler, E. G. (2014). Sanal Ofis ve Sanal Ofiste Kullanılan Bilgi ve İletişim Teknolojileri. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges)*, *4*(3), 427-438.

https://www.researchgate.net/profile/Murat-Ayar/publication/348601991_Transition_from_the_Industrial_Revolution_to_Scientific_Management_Thought/links/6006dce745851553a05430b7/Transition-from-the-Industrial-Revolution-to-Scientific-Management-Thought.pdf , 16.04.2024, 18:44.

https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Organization%20Theory%20and%20Design-%20Daft-%20R.L.-%2010ed.pdf#page=23.14 , 27.04.2024, 16:51, s. 6,7.

https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Organization%20Theory%20and%20Design-%20Daft-%20R.L.-%2010ed.pdf , 28.04.2024, 00:22, s.7-10.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar lisans eğitimini Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde farklı bölgelerdeki üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin tüketici davranışları üzerinde sosyal medyanın rolünü incelemiştir. Doktora eğitimine Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda devam etmektedir. Yazar; yönetim, örgütsel davranış, pazarlama, tüketici davranışları alanlarında çalışmalar yapmaktadır. Mesleki hayatına T. Halk Bankası A.Ş.' de Servis Görevlisi olarak başlayan yazar 2015 yılında Operasyon Yetkilisi pozisyonunda iken görevinden istifa etmiştir.

KAYNAKÇA

Abdioğlu, H. (2007). *İşletmelerde kurumsal yönetim anlayışı kapsamında iç denetimin rolü ve İMKB-100 örneği*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Alp, A., & Kılıç, S. (2014). *Kurumsal Yönetim Nasıl Yönetilmeli*. Doğan Kitap, İstanbul.

Andrews, K. (1980). Directors' Responsibility for Corporate Strategy. *Harvard Business Review, 58*, 30-42.

Ararat, M., & Yurtoglu, B. B. (2006). Corporate Governance in Turkey: An Introduction to Special Issue, *Corporate Governance: An International Review, 14*(4), 210-206.

Ararat, M., & Eroglu, M. (2017). Yönetişim (Kurumsal Yönetim) Kalitesi Açısından İcra Ve Kontrol İşlevlerinin Ayrılığı Ve Türkiye'deki Geleneksel Yapılanmaların Şirket Performansına Etkisi (Separation of Execution and Control Functions for Effective Governance and the Effect of Structural Regularities in Turkey on Firm Performance). Available at SSRN 3009739.

Ararat, M., Claessens, S., & Yurtoglu, B. B. (2021). Corporate governance in emerging markets: A selective review and an agenda for future research. *Emerging Markets Review, 48*, 100767.

Arslantaş, C. C. (2012). *Kurumsal Yönetimin Yönetim Kuruluna Yansımaları.* Birinci Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.

Basu, A., Lal, R., Srinivasan, V., & Staelin, R. (1985). Sales force compensation plans: An agency theoretic perspective. *Marketing Science, 4,* 267-291.

Carati, G., & Rad, A. T. (2000). Convergence of corporate governance systems. *Managerial Finance, 26*(10), 66-83.

Carroll, A. (1993). *Business and Society: Ethics and Stakeholder Management.* South-Western Publishing, Cincinnati.

Cheffins, B. R. (2012). *The History of Corporate Governance.* ECGI Working Paper Series in Law, Working Paper No.184/2012.

Claessens, S., & Yurtoglu, B. B. (2013). Corporate governance in emerging markets: A survey. *Emerging Markets Review, 15*, 1-33.

Davis, G. F. (2005). New directions in corporate governance. *Annual Review of Sociology, 31*, 143-162.

Demb, A., & Neubauer, F. F. (1992). *The Corporate Board.* Oxford University Press, New York.

Demirag, I. S., & Solomon, J. F. (2003). Developments in international corporate governance and the impact of recent events. *Corporate Governance: An International Review, 11*, 1-7.

Demski, J., & Feltham, G. (1978). Economic incentives in budgetary control systems. *Accounting Review, 53*, 336-359.

Doğan, M. (2018). Kurumsal Yönetimin Teorik Temelleri. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1*(1), 84-96.

Eccles, R. (1985). Transfer pricing as a problem of agency. İçinde J. Pratt & R. Zeckhauser (Eds.), *Principals and agents: The structure of business* (ss. 151-186). Harvard Business School Press, Boston.

Eisenhardt, K. (1985). Control: Organizational and economic approaches. *Management Science, 31*, 134-149.

Eisenhardt, K. (1988). Agency and institutional explanations of compensation in retail sales. *Academy of Management Journal, 31*, 488-511.

Eisenhardt, K. M. (1989). Agency theory: An assessment and review. *Academy of Management Review, 14*(1), 57-74.

Eminoğlu, C. (2014). Türk Ticaret Kanunu'nda Kurumsal Yönetim. Birinci Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul.

Fama, E. (1980). Agency problems and the theory of the firm. *Journal of Political Economy, 88*, 288-307.

Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*. Pitman Publishing Inc., Boston.

Friedman, M. (1970). The Social Responsibility of Business Is To Increase Its Profits'. *New York Times Magazine* (Eylül 13).

Hart, O. (1995). Corporate governance: some theory and implications. *Economic Journal, 105*, 678-689.

Herrigel, G. (2007). A new wave in the history of corporate governance. *Enterprise & Society, 8*(3), 475-488.

Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and ownership structure. *Journal of Financial Economics, 3,* 305-360.

Jesover, F., & Kirkpatrick, G. (2005). The revised OECD principles of corporate governance and their relevance to non-OECD countries. *Corporate Governance: An International Review, 13*(2), 127-136.

Johnson, S., Boone, P., Breach, A., & Friedman, E. (2000). Corporate governance in the Asian financial crisis. *Journal of Financial Economics, 58*(1-2), 141-186.

Kandemir, C., & Kandemir, Ş. (2012). Enron Olayı'nı Doğru Okumak-II: Kıssadan Hisseler. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 38*, 85-106.

Kaya, M. (2014). *Kurumsal Yönetim İlkelerinin Muhasebe Mesleki Etik Kuralları Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kim, K. A., & Nofsinger, J. R. (2007). *Corporate Governance.* İkinci Baskı, Pearson Education Inc.

Kim, K. A., Nofsinger, J. R., & Mohr, D. J. (2010). *Corporate Governance.* Üçüncü Baskı, Pearson Education Inc.

Kluvers, R., & Tippett, J. (2011). An exploration of stewardship theory in a Not-for-Profit organisation. İçinde Accounting Forum, 35, 4, (ss. 275-284), Taylor & Francis.

Kosnik, R. (1987). Greenmail: A study in board performance in corporate governance. *Administrative Science Quarterly, 32,* 163-185.

Kula, V. (2006). *Kurumsal Yönetim Hissedarların Korunması Uygulamaları ve Türkiye Örneği.* Papatya Yayıncılık, İstanbul.

La Porta, R., Lopez-de-Silanes, F., & Shleifer, A. (1999). Corporate Ownership Around the World. *Journal of Finance, 54*(2), 471-517.

Maher, M. E., & Andersson, T. (2000). Corporate Governance: Effects on Firm Performance and Economic Growth. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=218490 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.218490.

Mallin, C. A. (2016). *Corporate Governance.* Oxford University Press.

Mitnick, B. (1986). *The theory of agency and organizational analysis.* Unpublished working paper, University of Pittsburgh.

OECD (2023). G20/OECD Principles of Corporate Governance. https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/ed750b30-en.pdf?expires=1708067008&id=id&accname=guest&checksum=8E-6D5F07527C8B0992E88B5C97385F31 (Erişim tarihi: 01/02/2024).

Onbulak, E. (2017). Kurumsal yönetim ve Türkiye yansımaları. İçinde *Journal of Social Policy Conferences* (No. 72, ss. 101-126). İstanbul Üniversitesi.

Özsoy, Z. (2011). *Kurumsal Yönetim ve Yönetim Kurulları*. İmge Kitabevi, İstanbul.

Pamukçu, F. (2011). Finansal raporlama ile kamuyu aydınlatma ve şeffaflıkta kurumsal yönetimin önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, 50*, 133-148.

Pass, C. (2004). Corporate governance and the role of non-executive directors in large UK companies: an empirical study. *Corporate Governance, 4*(2), 52-63.

Pauly, L. W., & Reich, S. (1997). National structures and multinational corporate behavior: enduring differences in the age of globalization. *International Organization, 51*(1), 1-30.

Roe, M. J. (2005). The institutions of corporate governance. İçinde *Handbook of New Institutional Economics* (ss. 371-399). Boston, MA: Springer US.

Sakarya, Ş., & Özmen, H. İ. (2008). Türkiye'de Kurumsal Yönetim Sürecinin Gelişimi ve Balıkesir'deki İşletmeler Tarafından Algılanması Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 26*, 103-126.

Saklı, A. R. (2012). *Stratejik Kurumsal Yönetişim.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Shleifer, A., & Vishny, R. W. (1997). A survey of corporate governance. *The Journal of Finance, 52*(2), 737-783.

Spence, A. M., & Zeckhauser, R. (1971). Insurance, information, and individual action. *American Economic Review, 61*, 380-387.

Stiles, P., & Taylor, B. (2001). Boards at Work – How Directors View their Roles and Responsibilities. Oxford: Oxford University Press.

Şen, E. (2017). *Kurumsallaşma ve Kurumsal Yönetişim.* Birinci Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul.

Taylor, D. W. (2000). Facts, myths and monsters: understanding the principles of good governance. *The International Journal of Public Sector Management, 13*(2), 108-124.

Topal, A., Artantaş, E., Sipahi, E., & Gürçay, G. (2016). *Kurumsal Yönetim İlke Analizleri*. Birinci Baskı, Çatı Kitapları, İstanbul.

Tricker, B. (2015). *Corporate Governance Principles, Policies, and Practices*. Üçüncü Baskı, Oxford University Press.

Turan, Ü., & Bayyurt, N. (2013). Kurumsal Yönetim, Mülkiyet Yapısı ve Performans. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar, 50*(585), 27-40.

TÜSİAD (2002). Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu: Yönetim Kurulunun Yapısı ve İşleyişi file:///C:/Users/ikt/Downloads/kurumsalyonetim%20(2).pdf (Erişim tarihi: 15/01/2024).

Van Slyka, D. (2006). Agents or stewards: Using theory to understand the government-nonprofit social services contracting relationship. *Journal of Public Administration Research, 17*, 157-187.

Vinten, G. (1998). Corporate governance: an international state of the art. *Managerial Auditing Journal, 13*(7), 419-431.

White, H. (1985). Agency as control. İçinde J. Pratt & R. Zeckhauser (Eds.), *Principals and agents: The structure of business* (ss. 187-214). Boston: Harvard Business School Press.

Zona, F., & Zattoni, A. (2007). Beyond the black box of demography: Board processes and task effectiveness within Italian firms. *Corporate Governance: An International Review, 15*(5), 852-864.

Yazarın Özgeçmişi

Kübra MERT MAHAN, 1987 yılında Rize'de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini Rize'de tamamladıktan sonra 2006 yılında Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü'nde lisans eğitimine başladı. 2010 yılında bu programdan mezun oldu. Aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı. 2012 yılında mezun olarak, aynı sene aynı enstitü ve anabilim dalında doktora eğitimine devam etti. 2017 yılında holdingler ve uluslararasılaşmaları üzerine yazdığı tezle mezun oldu. 2012 yılından beri Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı'nda görevlidir. Uluslararası işletmecilik ve örgüt kuramları ana çalışma alanlarıdır. Bunlar ve diğer alt alanlarda çeşitli ulusal ve uluslararası makaleleri, kitap bölümleri ve bildirileri bulunmaktadır.

Kaynaklar

Akçakanat, Ö. (2012). Kurumsal risk yönetimi ve kurumsal risk yönetim süreci. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *4*(7), 30-46.

Almeida, R., Teixeira, J. M., Mira da Silva, M., & Faroleiro, P. (2019). A conceptual model for enterprise risk management. *Journal of Enterprise Information Management*, *32*(5), 843-868.

Arena, M., Arnaboldi, M., & Azzone, G. (2010). The organizational dynamics of enterprise risk management. *Accounting, Organizations and Society*, *35*(7), 659-675.

AS/NZS, 1995. 4360 Risk Management Standard. from. http://infostore.saiglobal.com/store/details.aspx?ProductID¼381545.

Beasley, M. S., Frigo, M. L., & Frameworks, E. (2016). What is enterprise risk management. *Enterprise Risk Management Initiative*, 1-6.

Berry-Stölzle, T. R., & Xu, J. (2018). Enterprise risk management and the cost of capital. *Journal of Risk and Insurance*, *85*(1), 159-201.

Bharathy, G. K., & McShane, M. K. (2014). Applying a systems model to enterprise risk management. *Engineering Management Journal*, *26*(4), 38-46.

Bozkurt, C. (2010). Risk, kurumsal risk yönetimi ve iç denetim. *Denetişim*, (4), 17-30.

Bromiley, P., McShane, M., Nair, A., & Rustambekov, E. (2015). Enterprise risk management: Review, critique, and research directions. *Long range planning*, *48*(4), 265-276.

Ching, W. C., Rahim, F. A. M., & Chuing, L. S. (2021). Enterprise risk management and risk culture in construction public listed companies. *Journal of construction in developing countries*, *26*(2), 17-36.

COSO, Enterprise Risk Management- Integrated Framework, Executive Summary Framework, September, 2004.

D'arcy, S. P., & Brogan, J. C. (2001). Enterprise risk management. *Journal of Risk Management of Korea*, *12*(1), 207-228.

De Zwaan, L., Stewart, J., & Subramaniam, N. (2011). Internal audit involvement in enterprise risk management. *Managerial auditing journal*, *26*(7), 586-604.

Derici, O., Tüysüz, Z., & Aydın, S. A. R. I. (2007). Kurumsal risk yönetimi ve sayıştay uygulaması. *Sayıştay Dergisi*, (65), 151-172.

Dickinson, G. (2001). Enterprise risk management: Its origins and conceptual foundation. *The Geneva Papers on Risk and Insurance. Issues and Practice*, *26*(3), 360-366.

Ekici, Hasan, Kurumsal Risk Yönetimi, Konya, Çizgi Kitabevi, 2015.

Ercan, T., & Arı, K. (2020). Yapım firmalarının kurumsal risk yönetimi olgunluğunda risk yöneticisinin rolü. *Academic Platform-Journal of Engineering and Science*, *8*(3), 439-449.

Gatzert, N., & Martin, M. (2015). Determinants and value of enterprise risk management: Empirical evidence from the literature. *Risk Management and Insurance Review*, *18*(1), 29-53.

Gordon, L. A., Loeb, M. P., & Tseng, C. Y. (2009). Enterprise risk management and firm performance: A contingency perspective. *Journal of accounting and public policy*, *28*(4), 301-327.

Grace, M. F., Leverty, J. T., Phillips, R. D., & Shimpi, P. (2015). The value of investing in enterprise risk management. *Journal of Risk and Insurance*, *82*(2), 289-316.

Guliyeva, S. (2020). Enterprise risk management strategy. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, *3*, 704-710.

Günbey, A. (2008). Kurumsal risk yönetiminde iç denetimin rolü ve bir uygulama. *Yayınlanmamış Yükse Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Güneş, Ş. (2009). *Kurumsal Risk Yönetimi ve Türkiye De Farkındalığına İlişkin Bir Uygulama* (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Güneş, Ş., & Teker, S. (2010). Türk enerji sektöründe kurumsal risk yönetimi farkındalığı. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *11*(1), 64-76.

Hiles, A. (2012). Enterprise risk management. *The definitive handbook of business continuity management*, 1-21.

Hoyt, R. E., & Liebenberg, A. P. (2006). The Value of Enterprise Risk Management: Evidence from the U.S. Insurance Industry. Retrieved from http://www.aria.org/meetings/2006papers/Hoyt_Liebenberg_ERM_070606.pdf.

ISO 31000, 2010. Risk Management e Principles and Guidelines. from. http://www.iso.org/iso/home/standards/iso31000.htm.

Jankensgård, H. (2019). A theory of enterprise risk management. *Corporate Governance: The international journal of business in society*, *19*(3), 565-579.

Karakaya, E., & Karakaya, G. (2017), Developing a Risk Management Framework and Risk Assessment for Non-profit Organizations: A Case Study, In Risk Management, Strategic

Thinking and Leadership in the Financial Services Industry (pp. 297-308). Springer International Publishing.

Karakaya, G. (2018). COSO Kurumsal Risk Yönetimi-Riskin Strateji ve Performansla Uyumlaştırılmasına İlişkin Düzenleme Çerçevesinde Getirilen Güncellemeler. *Denetişim*, (18), 15-22.

Kıral, H. (2018). Kurumsal risk yönetiminin riskleri. *Denetişim*, (18), 5-14.

Kleffner, A. E., Lee, R. B., &McGannon, B. (2003). The effect of corporate governance on the use of enterprise risk management: Evidence from Canada. *Risk Management and Insurance Review,* 6(1), 53-73

Küçük Yılmaz, A. (2007). Havaalanlarında kurumsal risk yönetimi: Atatürk havalimanı terminalleri işletmesi için kurumsal risk yönetimi model önerisi (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Liff, R., & Wahlstrom, G. (2018). Usefulness of enterprise risk management in two banks. *Qualitative Research in Accounting & Management*, *15*(1), 124-150.

Muslih, M. (2019). The benefit of enterprise risk management (ERM) on firm performance. *Indonesian Management and Accounting Research*, *17*(2), 168-185.

Oliva, F. L. (2016). A maturity model for enterprise risk management. *International Journal of Production Economics*, *173*, 66-79.

Pagach, D., & Warr, R. (2007). An Empirical Investigation of the Characteristics of Firms Adopting Enterprise Risk Management. Retrieved from http://papers.ssrn.com/sol3/Delivery.cfm/SSRN_ID1010200_code58675.pdf?abstractid=1010200 &mirid=1

Quon, T. K., Zeghal, D., & Maingot, M. (2012). Enterprise risk management and firm performance. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *62*, 263-267.

Rahman, M.J.; Zhenkui C. (2022) Enterprise Risk Management and Company's Performance: Empirical Evidence from China.Journal of Accounting, Business & Management. 29(1) 107-119.

Razali, A. R., & Tahir, I. M. (2011). Review of the literature on enterprise risk management. *Business management dynamics*, *1*(5), 8-16.

Sarıtaş, H., & Kaya, Y. (2017). Kobi'ler İçin Kurumsal Risk Yönetimi ve Firmaların Risk Yönetimi Farkındalığı Üzerine Bir Araştırma. *Social Sciences*, *12*(4), 212-231.

Sax, J., & Andersen, T. J. (2019). Making risk management strategic: Integrating enterprise risk management with strategic planning. *European Management Review*, *16*(3), 719-740.

Seuamsothabandıth, S. (2004), An examination on enterprise risk management, Western Illinois University Press, USA.

Soner, M. (2022). Kurumsal risk yönetimi etkinliğinin önündeki engeller. *Denetişim*, (24), 107-116.

Sozonovitch, A. S. B., Buikin, A. Y., & Pitelinskiy, K. V. (2021). Features of enterprise risk management associated with operational risks. *Revista Amazonia Investiga*, *10*(46), 9-19.

Thornton, G. (2003), An ERM framework: developing effective risk management, Corporate Governor Series.

Usman, Ö., & Kaygusuz, S. Y. (2019). Kurumsal risk yönetiminde uygulanması gereken adımlar. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, *18*(56), 109-128.

Yazid, A. S., Hussin, M. R., & Razali, A. R. (2008). A cross-sectional study on foreign exchange risk management by malaysian manufacturers. *International Business Management Journal*, 28-32.

Yerekapan, A., & Eskin, İ. (2020). Kurumsal risk yönetimi ve firma büyüklüğünün firma performansı üzerine etkisi: BİST Örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *15*(1), 61-74.

Yeşilçelebi, G. (2022). İç denetim bağlamında Covid-19'un kurumsal risk yönetimi süreçleri üzerine etkileri. *Denetişim*, (25), 77-93.

Yazar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans eğitimini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nde, yüksek lisans ve doktora eğitimini Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde öğrencilerin girişimcilik eğilimini incelemiştir. Doktora tezinde ise karanlık liderliğin dedikodu ve bilgi uçurma üzerindeki etkisinde nepotizmin aracı rolünü incelemiştir. Yazar; örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, stratejik yönetim ve girişimcilik alanlarına ilgi duymaktadır. 2019 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Kafkas Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri MYO' da Dr. Öğretim Üyesi olarak devam etmektedir.

KAYNAKÇA

Agburu, J. I., Anza, N. C., & Iyortsuun, A. S. (2017). Effect of outsourcing strategies on the performance of small and medium scale enterprises (SMEs). *Journal of Global Entrepreneurship Research*, *7*, 1-34.

Arslantaş, C.C. (1999). *Yeni bir yönetim stratejisi olarak dış kaynaklardan yararlanma (outsourcing) ve ilaç sanayinde faaliyet gösteren firmaların dış kaynaklardan yararlanma uygulamaları,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Akgemci, T., (2007), *Stratejik Yönetim*, Gazi Kitabevi.

Bailey, W., Masson, R. & Raeside. R., (2002). Outsourcing in edinburgh and the lothians, *European Journal Of Purchasing & Supply* Management 8, P: 83-95.

Boone, L.E. &Kurtz, D.L. (1996). *Contemporary Business: Eight Edition*. New York: Dryen Press.

Çakırlar, H. (2009). *İşletmelerin lojistik faaliyetlerinde dış kaynak kullanım: Trakya bölgesinde faaliyet gösteren firmalar üzerinde bir inceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Trakya Üniversitesi.

Çatı, K., Çömlekçi, İ., & Zengin, E. (2015). Dış kaynak kullanımının işletme finansal performansına etkisi: düzce ili imalat sanayisinde kobi yöneticileri üzerinde bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 17 (28), 56-67.*

Çevirgen A., (2009). Konaklama İşletmelerinde Dış kaynak kullanımı (outsourcing) uygulamaları üzerine bir değerlendirm, *Ege Akademik Bakış*, 9(4), 1341-1355.

Corbett, M.F., 1997. *Outsourcing: The U.S. Business Revolution,* Corbett & Associates, Ltd.

Dinçer, Ö. (2004). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Yayın.

Eren, E. (2000). *İşletmelerde Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta Basım.

Espino-Rodriguez, T. F. & Padron-Robaina, V., (2004). Outsourcing and ıts ımpact on operational objectives and performance: a study of hotels in the canary ıslands. *International Journal of Hospitality Management*. 23, pp. 287-306.

Fan, D., Zhou, Y., Yeung, A. C., Lo, C. K., & Tang, C. (2022). Impact of the us–china trade war on the operating performance of us firms: the role of outsourcing and supply base complexity. *Journal of Operations Management*. 68(8), 928-962.

Gençyılmaz, G. & Zaim, S. (2000). Şirketlerin stratejik üretim planlamasında dış kaynak kullanımının (outsourcing) rolü. *İÜ İşletme Fakültesi Dergisi*. 29(1), 130-145

Genç, N., (2003). *Yönetim ve Organizasyon*, Seçkin Yayınevi.

Greaver, Maurice F.; (1999). *Strategic outsourcing: A Structured approach to outsourcing decisions and ınitiatives*, New York: AMA Publication.

Güngör, M., (2007). *Dış Kaynak Kullanımı Kahramanmaraş'taki Hastanelerde Bir Alan Araştırması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Projesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Gylling, M., Heikkilä, J., Jussila, K., & Saarinen, M. (2015). Making decisions on offshore outsourcing and backshoring: A case study in the bicycle industry. *International Journal of Production Economics*, *162*, 92-100.

Hanandeh, A., QaisHammouri, D. R., & Hanandeh, R. (2021). Outsourcing and Job Performance: The Perspectives of Organizational Structure and Culture. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *12*(6), 4378-4387.

Hood, J. & Young P. C. (2003) The risk management implications of outsourcing claims management services in local government, *Risk Management.* 5 (3), pp. 7-17.

Howarth, 2024 https://explodingtopics.com/örgütler. Erişim Tarihi: 03.10. 2024

Irak, G., & Arslantürk, F. (2021). Lojistikte dış kaynak kullanımı, lojistik maliyetler ve finansal performans arasındaki ilişkinin analizi. *Mersin Üniversitesi Denizcilik ve Lojistik Araştırmaları Dergisi*. *3*(2), 80-102.

İnce Aytekin, G., İlhan, İ., & Karacaoğlu, K. (2016). Otel işletmelerinde dış kaynaklardan yararlanma uygulamaları: Nevşehir ili örneği. *IJBEMP (International Journal of Business, Economics and Management Perspectives Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi. 1(2),28-46.*

Kalkan, M., Sökmen, A., & Bıyık, Y., (2015). Sağlık hizmetlerinde dış kaynak kullanımı: ankara halk sağlığı müdürlüğü uygulaması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. *17*(2), 35-56.

Kakabadse, A. & Kakabadse, N., (2002). Trends in outsourcing: contrasting usa and europe, *Journal of European Management*. 20 (2), 189-195.

Karaköy, Ç., & Kızılırmak, B., (2019). Uluslararası şirketlerde dış kaynak kullanımı ve lojistik anlayış; sivas özelinde bir uygulama. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 20(1), 447-461.

Kapıcı, S., (2019). *Tedarik zinciri yönetiminde dış kaynak kullanımının işletmelere etkileri: İzmir ilinde bir araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi.

Kenyon, G. N., Meixell, M. J., & Westfall, P. H., (2016). Production outsourcing and operational performance: An empirical study using secondary data. *International Journal of Production Economics*. *171*, 336-349

Koçel, T., (2005). *İşletme Yöneticiliği*, Arıkan Yayınevi.

Lahiri, S., Karna,A., Kalubandi, S.C. & Edacherian, S., (2022). Performance implications of outsourcing: A meta-analysis, *Journal of Business Research*. 139 (2/2022), 1303-1316.

Lahiri, S., (2016). Does outsourcing really improve firm performance? Empirical evidence and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, *18*(4), 464-497.

Latif, K., İsmaill, M.N., Nazri, M. & Nor, M.R.M., (2018). Sağlam model geliştirme yoluyla dış kaynak kullanımının başarısının kavramsal eğilimi. *Arabian Journal of Business and Management Review (Kuveyt)*. 7 (4),1- 18.

Munjal, S., Requejo, I., & Kundu, S. K., (2019). Offshore outsourcing and firm performance: Moderating effects of size, growth and slack resources. *Journal of Business Research*. 103, 484-494.

Okeke-Ezeanyanwu, J. A., (2017). Impact of outsourcing on organizational productivity in private and public sector organizations in Anambra State. *African Journal of Education, Science and Technology,* 3(4), 112-116.

Quinn J.B. & Hilmer F., (1994). Stratejik Dış Kaynak Kullanımı, *Sloan Management Review*, Summer, s. 43-55

Quinn J.B., (1999). Strategic Outsourcing: Leveraging Knowledge Capabilities, *Sloan Management Review*.40 (4), 9-22.

Özgener, Ş., (2004). Bir Yönetim Stratejisi Olarak Outsourcing (İ. Bakan (Ed.). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları İlkeler Kavramlar ve Yaklaşımlar*. Beta Basım.

Özkan, E. & Türksoy, A., (2011). Otel İşletmelerinde Yiyecek İçecek Bölümlerinde Dış Kaynak Kullanımı: Swot Analiziyle Bir Değerlendirme. *Akademik Bakış Dergisi*. 25 (2011), 1-16.

Özutku, H. (2002). İnsan kaynakları yönetiminde yeni eğilimler: Dış kaynaklardan yararlanma. *Verimlilik Dergisi*. *2*, 117-130.

Pitelis, C. N., & Teece, D. J. (2010). Cross-border market co-creation, dynamic capabilities and the entrepreneurial theory of the multinational enterprise. *Industrial and Corporate Change*. 19(4), 1247–1270.

Samad, S., (2022). Unravelling factors ınfluencing firm performance: evidence from the smes in tourism ındustry. *International Journal of Financial Studies* 10: 77. https://doi.org/ 10.3390/ ijfs10030077

Savaş, E. S., (1987). *Daha İyi Devlet Yönetiminin Anahtarı Özelleştirme* (E. Yener, Çeviri). MPM Yayınları.

Tanyeri, M. & Fırat, A., (2005). Rekabet değişkeni olarak dış kaynak kullanımı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 7(3):271-275.

Tayauova, G., (2012). Advantages and disadvantages of outsourcing: analysis of outsourcing practices of Kazakhstan banks. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. *41*, 188-195.

Truong, D. D., Nguyen, H., & Duong, T. Q. L., (2020). Factors ınfluencing balanced scorecard application in evaluating the performance of tourist firms. *Journal of Asian Finance, Economics and Business.* 7(5), 217–224. https://doi. org/10.13106.

Turan, A., (2011). Gerçek- mantık değerlendirmesi: temel yeteneğin dinamik becerilerle, dış kaynaklardan yararlanmanın model ortaklığıyla olan paradigma değişimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*. 3 (2), 35- 46.

Kaynaklar

Ağın, K. (2020). Yönetimlerde kaizen felsefesi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 67-75.

Ahmed, E., Yaqoob, I., Hashem, I. A. T., Khan, I., Ahmed, A. I. A., Imran, M., & Vasilakos, A. V. (2017). The role of big data analytics in Internet of Things. *Computer Networks*, 129, 459-471.

Aktan, C. C. (2012). Organizasyonlarda toplam kalite yönetimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 249-256.

Alcaraz, J. L. G.; Maldonado, A. A.; Iniesta, A. A.; Robles, G. C. & Hernández, G. A. (2014). A systematic review/survey for JIT implementation: Mexican maquiladoras as case study. *Computers in Industry*, 65(4), 761-773.

Alkış, G. & Pirtini, S. & Ertemel, A.V. (2020), Lojistik sektöründe endüstri 4.0 uygulamalarının operasyonel verimliliğe etkisi, *BMIJ*, (2020), 8(1): 371-395.

Altınbay, A. & Şahan, S. (2023). Yalın üretim sistemi ve bir uygulama örneği. *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 10(34), 21-39.

Ammar, M.; Haleem, A.; Javaid, M.; Walia, R. & Bahl, S. (2021). Improving material quality management and manufacturing organizations system through Industry 4.0 technologies. *Materials Today: Proceedings*, 45, 5089-5096.

Annaç Göv, S. & Erdoğan, D. (2020). Dördüncü endüstri devriminin (Endüstri 4.0) neresindeyiz?. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 299-318.

Atmaca, M. & Terzi, S. (2014). Stratejik maliyet yönetimi açısından tam zamanında üretim felsefesi ile kısıtlar teorisinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 22(1), 293-309.

Barreto, L.; Amaral, A. & Pereira, T. (2017). Industry 4.0 implications in logistics: An overview. *Procedia Manufacturing*, 13, 1245–1252.

Basık, F. O. (2012). *Rekabet stratejisinde maliyet yönetimi*. Türkmen Kitabevi.

Bay, M. & Çiçek, E. (2007). Tam zamanında üretim sistemlerinde hata önleyiciler: Poka-Yokeler. *Selçuk Üniversitesi Karaman İİBF Dergisi*, Yerel Ekonomiler Özel Sayısı, 53-62.

Bettiol, M.; Capestro, M. & Di Maria, E. (2017). *Industry 4.0: The strategic role of marketing*. Proceedings of the XIV Convegno Annuale SIM, Bergamo, Italy, 26-27.

Brettel, M.; Friederichsen, N.; Keller, M. & Rosenberg, M. (2014). How virtualization, decentralization and network building change the manufacturing landscape: An Industry 4.0 Perspective. *International Journal of Information and Communication Engineering*, 8(1), 37-44.

Brown, K. A. & Mitchell, T. R. (1991). A comparison of just-in-time and batch manufacturing: the role of performance obstacles. *Academy of Management Journal*, 34(4), 906-917.

Can, A. V. & Kıymaz, M. (2016). Bilişim teknolojilerinin perakende mağazacılık sektörüne yansımaları: Muhasebe departmanlarında endüstri 4.0 etkisi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi CIEP Özel Sayısı*, 107-117.

Ceran, Y. (2004). Tam zamanında üretim (Just-In-Time-JIT-Production) sistemi yardımıyla maliyet düşürme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi (e-Muhasebe ve Finansman Dergisi)*, 0(23), 122 - 133.

Chen, B.; Wan, J.; Shu, L.; Li, P.; Mukherjee, M. & Yin, B. (2017). Smart factory of industry 4.0: Key technologies, application case, and challenges. *IEEE Access*, 6, 6505-6519.

Çakır, E. & Öztanır, İ. (2019). Yalın üretim araçlarının farklı sektörlerde kullanımının incelenmesi ve etkinlik değerlendirmesi. *In 3rd International EUREFE Congress*, 71-81.

Çalık, M. (2022). *JIT (Tam Zamanında) üretim ve maliyet muhasebesi*. İşletmelerde Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Güncel Yaklaşımlar (Ed.: A. Bağdat, H. Aliusta). Gazi Kitabevi: Ankara.

Dalcı, İ. & Tanış, V. N. (2004). Benefits of computerized accounting information systems on the JIT production systems. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 21-36.

Demir, Ö. & Gündüz, S. (2005). JIT'in üretim sistemi ve muhasebe uygulamaları üzerindeki etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 119-126.

Doğru, İ. & Denktaş, M. (2021). Hızlı model değişiminin üretim kalitesi ve verimliliğe etkisi; endüstri 4.0 yaklaşımı ile otomotiv sektöründe bir uygulama. *Journal of Marine and Engineering Technology*, 1(2), 77-84.

Duman, H.; Arsu, T. & Apak, İ. (2014). Tam zamanında üretim sistemi (TZÜ)/maliyetleme: Türkiye örneği (Literatür taraması). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(3), 14-24.

Fettermann, D. C.; Cavalcante, C. G. S.; Almeida, T. D. D. & Tortorella, G. L. (2018). How does Industry 4.0 contribute to operations management?. *Journal of industrial and Production Engineering*, 35(4), 255-268.

Fullerton, R. R. & McWatters, C. S. (2002). The role of performance measures and incentive systems in relation to the degree of JIT implementation. *Accounting, Organizations and Society*, 27(8), 711-735.

Gabaçlı, N. & Uzunöz, M. (2017). IV. Sanayi devrimi: Endüstri 4.0 ve otomotiv sektörü. *In ICPESS (International Congress on Politic, Economic and Social Studies)*, 149-174.

Garg, D. (1997). *Relevance of JIT purchasing in Indian industries*. Doctoral dissertation, Kurukshetra University. Kurukshetra.

Gerger, A. (2019). Endüstri 4.0 üretim sürecinde süreç değişkenliğinin optimizasyonunda heijunka yöntemi. *Izmir Democracy University Social Sciences Journal*, 2(1), 1-17.

Ghaithan, A.; Khan, M.; Mohammed, A. & Hadidi, L. (2021). Impact of Industry 4.0 and lean manufacturing on the sustainability performance of plastic and petrochemical organizations in Saudi Arabia. *Sustainability*, 13, 11252.

Güner, E. & Karaca, M. (2004). Tam zamanında üretim sisteminde tedarikçi ilişkileri ve en iyi parti büyüklüğü üzerine bir uygulama. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 19(4).

Hacırüstemoğlu, R. & Demir, V. (2002). Muhasebenin yönetim aracı olarak kullanımı. *Öneri Dergisi*, 5(17), 15-19.

Hermann, M.; Pentek, T. & Otto, B. (2016). Design principles for industrie 4.0 scenarios. *In 2016 49th Hawaii İnternational Conference On System Sciences (HICSS)*, 3928-3937.

Hiçyorulmaz, E. (2019). *Kaynak tüketim muhasebesi ve endüstri 4.0'ın üretim işletmeleri üzerindeki etkisi*. Doktora Tezi, Hitit Üniversitesi. Çorum.

Hines, P. & Rich, N. (1997). The seven value stream mapping tools. *International Journal of Operations and Production Management*, 17(1), 46-64.

Huang, Z.; Jowers, C.; Kent, D.; Dehghan-Manshadi, A. & Dargusch, M. S. (2022). The implementation of Industry 4.0 in manufacturing: from lean manufacturing to product design. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 121(5), 3351-3367.

Kamber, E. & Sönmeztürk Bolatan, G. İ. (2019). Endüstri 4.0 Türkiye Farkındalığı. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(30), 836-847.

Kanat, S. & Güner, M. (2006). Tam zamanında üretim sisteminin tekstil ve konfeksiyon sanayine uygulanabilirliği. *Tekstil ve Konfeksiyon*, 16(4), 274-278.

Katko, N. (2019). *Yalın CFO, Yalın yönetim sisteminin mimarisi* (T. Sancı, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın. (Orijinal baskı, 2014).

Kaya, H. P. (2023). Çip Krizinin Otomotiv Sektörü Üzerindeki Etkileri. *Journal of Aksaray University Faculty of Economics & Administrative Sciences/Aksaray Üniversitesi Iktisadi ve Idari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1).

Kaygın, E.; Zengin, Y. & Topçuoğlu, E. (2019). Endüstri 4.0'a Akademik Bakış. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 33(4), 1065-1081.

Khalil, E. A. & Özdemir, S. (2018). Nesnelerin internetine genel bir bakış: Kavram, özellikler, zorluklar ve fırsatlar. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 24(2), 311-326.

Koca, K. C. (2018). Sanayi 4.0: Türkiye açısından fırsatlar ve tehditler. *Sosyoekonomi*, 26(36), 245-252.

Kolberg, D. & Zuehlke, D. (2015). Lean automation enabled by industry 4.0 technologies. *IFAC-PapersOnLine*, 48(3), 1870-1875.

Korkmaz, Z. (2023). *Yapay Sinir Ağları Yaklaşımı ile Tedarikçi Portföy Analizi*. İktisadî Araştırmalar Vakfı İktisadi İşletmesi Yayınları, Yayın No: 89, Ankara.

Kökhan, S. & Baykoç, Ö. F. (2017). Endüstri 4.0 felsefesi altında insan ve robot etkileşimli paralel montaj hattı dengeleme. *Konya Journal of Engineering Sciences*, 8(2), 418-431.

Lasi, H.; Fettke, P.; Kemper, H-G.; Feld, T. & Hoffmann, M. (2014). Industrie 4.0. *Wırtschaftsınformatık*. doi: 10.1007/s11576-014-0424-4.

Lee, J.; Bagheri, B. & Kao, H. A. (2015). A Cyber-Physical Systems architecture for Industry 4.0-based manufacturing systems. *Manufacturing Letters*, 3, 18-23.

Liker, J. K. & Ross, K. (2018). *Toyota tarzı hizmette mükemmellik: Hizmet şirketlerinde yalın dönüşüm* (A. Soydan, Çev.). İstanbul: Pasifik Ofset. (Orijinal baskı, 2012).

Magruk, A. (2016). Uncertainty in the sphere of the industry 4.0–potential areas to research. *Business, Management and Education*, 14(2), 275-291.

Majiwala, H.; Sharma, S. & Gandhi, P. (2020). Lean and Industry 4.0 strive to create smart factory through integration of systems: an exploratory review. *In 4th International Conference on Internet of Things and Connected Technologies (ICIoTCT)*, 2019: Internet of Things and Connected Technologies, 184-195. Springer.

Martin, J. R. (2024). *Comparing Traditional Costing, ABC, JIT, and TOC*. https://maaw.info/TradABCJITTOC.htm, Erişim: 12.01.2024.

Maskell, B. H.; Baggaley, B. & Grasso, L. (2011). *Practical lean accounting: A proven system for measuring ve managing the lean enterprise*, New York: Taylor&Francis Group.

Mayr, A.; Weigelt, M.; Kühl, A.; Grimm, S.; Erll, A.; Potzel, M. & Franke, J. (2018). Lean 4.0-A conceptual conjunction of lean management and Industry 4.0. *Procedia Cirp*, 72, 622-628.

Miltenburg, J. (2001). U-shaped production lines: A review of theory and practice. *International Journal of Production Economics*, 70(3), 201-214.

Monden, Y. (2011). *Toyota production system: an integrated approach to just-in-time*. CRc Press. Fourth Edition, New York.

Mrugalska, B. & Wyrwicka, M. K. (2017). Towards lean production in industry 4.0. *Procedia engineering*, 182, 466-473.

Nagy, J. (2018). Industry 4.0: How to assess the readiness of firms. *Economics and Business Studies*, 151-160.

Narayanamurthy, G. & Gurumurthy, A. (2016). Leanness Assessment: A Literatüre Review, *International Journal of Operations & Production Management*, 36(10):1115-1160.

Nazar, K. A. & Pillai, V. M. (2018). Mixed-model sequencing problem under capacity and machine idle time constraints in JIT production systems. *Computers & Industrial Engineering*, 118, 226-236.

Ohno, T. (2018). *Toyota ruhu*. (C. Feyyat, Çev.). İstanbul: Scala Yayıncılık. (Orijinal baskı, 1997).

Ojha, R. (2023). Lean in industry 4.0 is accelerating manufacturing excellence–A DEMATEL analysis. *The TQM Journal*, 35(3), 597-614.

Öğünç, H. (2018). Nesnelerin interneti uygulamalarının tam zamanında üretim sistemi üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1651-1673.

Öksüz, M.; Öner, M, & Öner, S. C. (2017). Yalın üretim tekniklerinin Endüstri 4.0 Perspektifinden değerlendirilmesi. *In 4th International Regional Development Conference (Irdc'2017)*, 21-23.

Özer, M. A. & Yıldırım, S. (2023). Reflection of globalization on public service and its impact on Turkish Public Administration. *Sakarya Üniversitesi Türk Akademi Dergisi*, 2(1), 61-87.

Özkan, A. & Esmeray, M. (2002). Bir maliyet kontrol sistemi olarak JIT üretim sistemi ve muhasebe uygulamaları. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 129-147.

Öztürk, N. (1993). Tam zamanında (JIT) üretimi sistemi ve JIT üretim sistemine geçiş stratejisi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, 4(1), 157-171.

Pfohl, H. C.; Yahsi, B. & Kurnaz, T. (2015). The impact of Industry 4.0 on the supply chain. In Innovations and Strategies for Logistics and Supply Chains: Technologies, Business Models and Risk Management. *Proceedings of the Hamburg International Conference of Logistics (HICL)*, 20, 31-58. Berlin: epubli GmbH.

Phuyal, S.; Bista, D. & Bista, R. (2020). Challenges, opportunities and future directions of smart manufacturing: a state of art review. *Sustainable Futures*, 2, 100023.

Pipiay, G. T.; Chernenkaya, L. V. & Mager, V. E. (2021). Quality indicators of instrumentation products according to the «Quality 4.0» concept. *In 2021 IEEE Conference of Russian Young Researchers in Electrical and Electronic Engineering (ElConRus)*, 1032-1036.

Poerwanto, P. & Shambodo, Y. (2020). Revolusi industri 4.0: Googelisasi industri pariwisata dan industri kreatif. *Journal of Tourism and Creativity*, 4(1), 59-72.

Quin, J.; Liu, Y. & Grosvenor, R. (2016). A categorical framework of manufacturing for industry 4.0 and beyond. *Procedia cirp*, 52, 173-178.

Roland Berger, (2014). THINK ACT "Industry 4.0 The new industrial revolution How Europe will succeed", 5-22, Internet Source: http://www.rolandberger.ro/media/pdf/Roland_ Berger_ TAB_ Industry_4_0_ 20140403.pdf, Erişim: 12.01.2024.

Saabye, H.; Kristensen, T. B. & Wæhrens, B. V. (2020). Real-time data utilization barriers to improving production performance: an in-depth case study linking lean management and Industry 4.0 from a learning organization perspective. *Sustainability*, 12(21), 8757.

Sanders, A.; Elangeswaran, C. & Wulfsberg, J. P. (2016). Industry 4.0 implies lean manufacturing: Research activities in industry 4.0 function as enablers for lean manufacturing. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 9(3), 811-833.

Sarıcıoğlu, P., İlerisoy, Z. Y., & Soyluk, A. (2021). Mimarlık ve endüstri 4.0 eşleşmesi. *Yapı*, 464, 12-17.

Savaş, O. (2003). Tam Zamanında Üretim Sisteminin Gerektirdiği Maliyet Muhasebesinin Temel Nitelikleri. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (20).

Sayer, S. & Ülker, A. (2014). Ürün Yaşam Döngüsü Yönetimi. *Engineer & the Machinery Magazine*, 55(657), 65-72.

Sendler, U. (2013). *Industrie 4.0–Beherrschung der industriellen Komplexität mit SysLM (Systems lifecycle management)*, 1-19. Springer Berlin Heidelberg.

Serinikli, N. (2018). Endüstri 4.0'ın özel, kamu ve kooperatif sektörlerine etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı), 1607-1621.

Shah, R. & Ward, P. T. (2007). Defining and developing measures of lean production. *Journal of Operations Management*, 25(4), 785-805.

Singh, S. & Garg, D. (2011). JIT system: Concepts, benefits and motivation in Indian industries. *International Journal of Management & Business Studies*, 1(1), 26-30.

Sönmez, E. (2007). Tam zamanında üretim sisteminde maliyet muhasebesi sisteminin yapısı ve işleyişi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 69-90.

Ślusarczyk, B. (2018). Industry 4.0–are we ready?. *Polish Journal of Management Studies*, 17(1), 232-248.

Tapping, D.; Kozlowski, S.; Archbold, L. & Sperl, T. (2009). *Value stream management for lean healthcare: Four steps to planning, mapping, implementing, and controlling improvements in all types of healthcare environments*. Chelsea: MCS Media

Thames, L. & Schaefer, D. (2016). Software-defined cloud manufacturing for industry 4.0. *Procedia cirp*, 52, 12-17.

Tortorella, G. L. & Fettermann, D. (2018). Implementation of Industry 4.0 and lean production in Brazilian manufacturing companies. *International Journal of Production Research*, 56(8), 2975-2987.

Tortorella, G. L.; Giglio, R. & Van Dun, D. H. (2019). Industry 4.0 adoption as a moderator of the impact of lean production practices on operational performance improvement. *International journal of operations & production management*, 39(6/7/8), 860-886.

Türk, Z. & Uluç, S. M. (2022). *Değer akışı maliyetleme ve karar verme süreci: Bir sanayi işletmesinde uygulama*. Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Güncel Konular (Ed. N. Akdoğan; D. U. Doğan; Ö. Sezgin Alp), 65-91, Gazi Kitabevi, Ankara.

Uluç, S. M. (2022). Yalın muhasebe konusunda Türkiye'de yapılan araştırmalara yönelik bir değerlendirme. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 20, 20-38.

Upton, D. (1998). Just-in-time and performance measurement systems. *International Journal of Operations & Production Management*, 18(11), 1101-1110.

Araz, Ö. U.; Araz, C. & Eski, Ö. (2016). Dinamik üretim sistemleri için kanban sayısının belirlenmesi: Bütünleşik bir yöntem. *Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 22(4), 285-296.

Valamede, L. S. & Akkari, A. C. S. (2021). *The perspectives of integration between lean manufacturing and Industry 4.0*. In Proceedings of the 5th Brazilian Technology Symposium: Emerging Trends, Issues, and Challenges in the Brazilian Technology, 15, 459-467, Springer.

Vargün, H. (2009). Tam zamanında üretim modeline göre maliyetlerin izlenebilirliği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (44), 251-263.

Wakchaure, V. D.; Venkatesh, M. A. & Kallurkar, S. P. (2006). Review of JIT practices in Indian manufacturing industries. *In 2006 IEEE International Conference on Management of Innovation and Technology*, 2, 1099-1103. IEEE.

Wan, J.; Tang, S.; Yan, H.; Li, D.; Wang, S. & Vasilakos, A. V. (2016a). Cloud robotics: Current status and open issues. *IEEE Access*, 4, 2797-2807.

Wan, J.; Yi, M.; Li, D. I.; Zhang, C.; Wang, S. & Zhou, K. (2016b). Mobile services for customization manufacturing systems: An example of industry 4.0. *IEEE Access*, 4, 8977-8986.

Wan, J.; Tang, S.; Hua, Q.; Li, D.; Liu, C. & Lloret, J. (2017). Context-aware cloud robotics for material handling in cognitive industrial Internet of Things. *IEEE Internet of Things Journal*, 5(4), 2272-2281.

Xu, Y.; Sun, Y.; Wan, J.; Liu, X., & Song, Z. (2017). Industrial big data for fault diagnosis: Taxonomy, review, and applications. *IEEE Access*, 5, 17368-17380.

Yıldız, A. & Uğur, L. (2018). Endüstri 4.0 ile yalın üretim arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Marmara Fen ve Sosyal Bilimler Kongresi*, 23-25 Kasım, Kocaeli.

Yiğitol, B.; Güleş, H. K. & Sarı, T. (2020). Endüstri 4.0 dönüşüm sürecinde, KOBİ'lerin teknoloji seviyelerinin belirlenmesi: Konya imalat sanayi örneği. *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 32(3), 320-332.

Zerenler, M. & İraz, R. (2006). Japon yönetim anlayışı ve şirket ağları Keiretsu analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (16), 757-776.

Zorlu, G. H.; Öztürk, M. G. & Köseoğlu, A. M. (2018). İşletmelerde endüstri 4.0'in stok kontrol yöntemlerine etkisi. *PressAcademia Procedia*, 7(1), 348-351.

Zuehlke, D. (2010). SmartFactory—Towards a factory-of-things. *Annual Reviews in Control*, 34(1), 129-138.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Seher Meral ULUÇ

Munzur Üniversitesi, Tunceli Meslek Yüksekokulu Yönetim ve Organizasyon Bölümü'nde Dr. Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Niğde Üniversitesi İ.İ.B.F. İşletme lisans programından 2006, aynı üniversitenin S.B.E. İşletme A.B.D. Muhasebe-Finansman bilim dalı yüksek lisans programından 2014 yılında mezun olmuştur. Şubat/2022'de Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi S.B.E. İşletme A.B.D.'de doktora eğitimini tamamlamıştır. İlgi alanları arasında Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Finansal Muhasebe, Finansal Tablolar Analizi bulunmaktadır.

Kaynaklar

Aktaş, Y., Cesur, E. E., Cesur, E., Özkan, E., ve Soysal, P. (2015). *Bir Bakışta İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Dora Yayıncılık.

Armstrong, P. (2014). ‘‘Limits And Possibilities For Hrm İn An Age Of Management Accountancy’’, *New Perspectives On Human Resource Management Op. Cit. At*, 154-166.

Becker, B. E., & Huselid, M. A. (2006). Strategic human resources management: Where do we go from here?. *Journal Of Management, 32*(6), 898-925.

Bektaş, T. ve Çelik, Ç. B. (2023). Örgütsel vatandaşlık davranışının kişilik özellikleri ve örgütsel sosyalleşme açısından incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 119-125.

Bektaş, T. ve Uluçay Bektaş, E. (2023). Bilişsel Gelişim. E. Bay (Ed.), *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendirmeler Cilt-1* içinde (s. 247-260). Serüven Yayınevi: Ankara.

Bektaş, T. ve Uluçay Bektaş, E. (2024). Fiziksel Gelişim. D.B. Çevik Kılıç ve O. Sarıgöz (Ed.), *Eğitim Bilimleri Alanında Uluslararası Çalışmalar* içinde (s. 1-14). Serüven Yayınevi: Ankara.

Bilgin, K. U. (2011). İnsan kaynakları yönetimi ve Türk kamu personel sistemi. *İçinde: Türkiye'de Kamu Yönetimi ve Kamu Politikaları, TODAİE, Ankara*, 221-240.

Bingöl, D. (2016). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Onuncu Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Boselie, P., Dietz, G., Boon, C. (2005). Commonalities and Contradictions in HRM and Performance Research, *Human Resource Management Journal, 15*(3), pp.67-94

Bratton, J. (2007). *Strategic Human Resource Management. Human Resource Management* İçinde, Der: John Bratton,-Gold, Jeffrey, London: Palgrave Macmillan, London, 37-71.

Can, H., Kavuncubaşı, Ş. K., ve Yıldırım, S. (2020). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cingöz, A. (2011). Stratejik insan kaynakları yönetimi ve stratejik insan kaynakları yönetiminin örgütsel performans ve iç girişimcilik (girişimsel performans) üzerindeki etkileri: Kayseri imalat sanayinde bir araştırma. *Doktora Tezi,* Erciyes Üniversitesi, SBE, Kayseri.

Dessler, G. (2014). *Fundamentals of human resource management*. 3th Edition, Pearson.

Erçorumlu, M. (2017). Çalışan Memnuniyetinin İnsan Kaynakları Yönetimi Üzerindeki Etkinliği: Ankara İlinde Otel Uygulaması, *Yüksek Lisans Tezi*, SBE, Yalova Üniversitesi.

Eryılmaz, B. (2010). *Kamu Yönetimi: Düşünceler, yapılar, fonksiyonlar*. Ankara: Okutman Yayıncılık.

Ferecov, R. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetiminde Performans Değerleme ve Uygulama*. Bakü: Qafqaz (Kafkas) Üniversitesi Yayınları.

Fındıkçı, İ. (2009). *İnsan kaynakları yönetimi*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Ghalamkari, B., & Ismail, W. W. (2010). Practice of Strategic Human Resource Management in the Enterprise. *University Teknologi Malaysia, Faculty of Management and Human Resource Development*, 1-9.

Ghalamkari, B., Mahmoodzadeh, N., Barati, N., Isah-Chikaji, A., Alkali, A. U., & Anvari, R. (2015). The role of HR managers: A conceptual framework. *Asian Social Science, 11*(9), 118.

Guest, D. E. (2017). Human resource management and employee well-being: Towards a new analytic framework. *Human Resource Management Journal, 27*(1), 22–38.

Günindi, O. V. (2015). Çağdaş İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışının Gelir İdaresi Başkanlığı İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışına Etkisi, *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gürbüz, S. (2011). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminin Örgütsel Bağlılığa ve İş Tatminine Etkisi: İnsan Kaynakları Yöneticileri Üzerinde Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15*(2), 397-418.

Jošanov, I., Vrgović, P. & Jošanov, B. (2009). Human resource managementand digital companies: Approach and success stories from Serbia, *Management Information Systems, 4*(2), 3-10.

Kadiresan, V., Selamat, M. H., Selladurai, S., Ramendran, C. S., ve Mohamed, R. K. M. H. (2015). Performance Appraisal And Training And Development Of Human Resource Management Practices (Hrm) On Organizational Commitment And Turnover İntention. *Asian Social Science, 11*(24), 162.

Keser, A. (2002). Değişen Yönleriyle Personel Yönetimi: İnsan Kaynakları Yönetimi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources, 4*(1).

Kılıçaslan, Ö., & Marşap, A. (2018). Staratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Örgütsel Bağlılığa Etkisi. *International Journal of Labour Life and Social Policy, 1*(2), 5-23.

Korkmaz, M. (2013). İnsan Kaynaklarında Performans Yönetimi, *Yüksek Lisans Tezi,* İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,.

Lepak, D. P. & Snell, S. A. (1998). "Virtual HR: Strategic Human Resource Management in the 21st Century", *Human Resource Management Review*, *8(*3), pp. 215 – 234.

Öğüt, A., Akgemci, T., & Demirsel, M. T. (2004). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi Bağlamında Örgütlerde İşgören Motivasyonu Süreci. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 277-290.

Özgen, H., & Yalçın, A. (2018). *İnsan kaynakları yönetimi stratejik bir yaklaşım*. Akademisyen Kitabevi.

Pamuk, G., Erkut, H., Ülengin, F., Ülengin, B., Akgüç, Ö., Koşma, H. ve Alpay, Y. (1997). *Stratejik Yönetim ve Senaryo Tekniği*, İstanbul, İrfan Yayınevi.

Pynes, J. E., & Lombardi, D. N. (2011). *Human resources management for health care organizations: a strategic approach*. John Wiley & Sons.

Rowden, R. W. (1999). "Potential Roles of the Human Resource Management Professional in the Strategic Planning Process", *S.A.M. Advanced Management Journal, 64*(3), pp. 22 – 34.

Sabuncuoğlu, Z. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Ezgi Kitabevi, Bursa.

Schuler, R. S. (1992). Strategic Human Resources Management: Linking The People With The Strategic Needs Of The Business, *Organizational Dynamics, 21*(1), 18-32.

Seviçin, A. (2006). Kaynaklara Dayalı Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 2*(3), 183-197.

Sunter, M. (2019). Sağlık Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi, Verimlilik *Dergisi*, (3), 143-160.

Şahin, Ç. E. (2011). *Beşeri Sermaye ve İnsan Kaynakları*. Eleştirel Bir Yaklaşım. Tan Yayınları, Ankara.

TDK, 2024. https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 24.01.2024).

Thakur, P. (2022). Basic Concepts of Strategic HRM. *Strategic Innovation Practices In Modern Dynamic Business Environment*, 50-57.

Topçuoğlu, E., Kavak, O., & Yenikaya, M. A. (2022). İnovatif bir strateji olarak dijital liderliğin teknoloji kabul modeli ile analizi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(42), 569-585.

Tortop, N., Aykaç, B., Yayman, H., & Özer, A. (2007). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Ankara: Nobel.

Tunçer, M. (2017). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Liyakat İlkesi: Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği, *Yüksek Lisans Tezi*, SBE, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İzmir.

Ülgen, H., S.K. Mirze. (2020). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. Onuncu Baskı, Beta Yayınları, İstanbul.

Watson, T. J. (2010). ''Critical Social Science, Pragmatism And The Realities Of Hrm.'',*The International Journal Of Human Resource Management, 21*(6), 915- 931.

Wright, P. M., ve Mcmahan, G. C. (1992). ''Theoretical Perspectives For Strategic Human Resource Management'', *Journal Of Management, 18*(2), 295-320.

Yıldız, E., & Davutoğlu, N. A. (2018). Konaklama İşletmelerinde Personel ve İnsan Kaynakları Yönetiminden, Sanayi 4.0'lı Yönetime…. In *SETSCI-Conference Proceedings* (Vol. 3, pp. 1563-1569). SETSCI-Conference Proceedings.

Yüksel, M. (2023). Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimine Kavramsal Bir Bakış. *Malatya Turgut Özal Üniversitesi İşletme ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 231-243.

Yüksel, Ö. (2008). *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Gazi Kitabevi, Ankara.

Kaynaklar

Ağlargöz, O. (2018). *Yönetimde Güncel Yaklaşımlar*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Aksay, K. (2015). Örgüt Yapılarında Yaşanan Değişimler ve Modern Örgüt Tiplerinin İncelenmesi, Kent *Kültürü ve Yönetimi Hakemli Elektronik Dergi*, Cilt:8, (3), 111-128.

Aydın, E. (2023). Teknoloji Karşıtı (Ludist) Hareketin İzleri: Bibliyometrik Analizi, Yönetim *Bilimleri Dergisi*, Cilt:21, (50), 1295-1310

Shalini. B.N. & Maiya U. (2019). Organizational Downsizing: Conceptual Rewiev, *International Journal Of Management Studies*, Vol VI, Issue 1(5), 2231-2528.

Barutçugil İ. (2004). "*Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*" Kariyer Yayıncılık: İstanbul,1.baskı.

Besler S. & Tonus, H.Z. (2012). "*Yönetimde Güncel Yaklaşımlar*", Anadolu Üniversitesi Yayınları,1. baskı.

Cingöz A. & Akdoğan A.A., (2009). The Effects of Organizational Downsizing and Layoffs on Organizational Commitment: A Field Research, *The Journal Of American Academy of Business*, Cambridge, Vol 14. No.2, 337-343.

Doğan S. & Demiral, Ö. (2009). Örgütsel Bağlılığın Sağlanmasında Personel Güçlendirme ve Psikolojik Sözleşmenin Etkisine İlişkin Bir Araştırma, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı:32, 47-80.

Gandolfi F. & Hansson, M. (2011). Causes and Consequences of Downsizing: Towards and integrative framework, *Journal of Management Organization*, Vol.17,(4), 498-521.

Gary A. Yukl, G.A. & Becker, W.S (2006). Effective Empowerment in Organizations, *Organization Management Journal Linking Theory&Practice: EAM White Papers Series*, Vol.3(3), 210-231.

Gedik, Ö. Helvacıoğlu, E.T., & Atilla, E.A. (2022) Holokrasinin Çalışan Güçlendirme ve Verimliliğe etkisinde demografik değişkenlerin düzenleyici rolü: Sağlık Çalışanlarıyla Bir Uygulama, *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*25 (1) ,275-300.

Kılınç, E. (2020). İnsan Kaynakları Yönetiminde Personel Güçlendirmenin Algılanan Performans Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, *Verimlilik Dergisi* (4),241-257.

Love P.E.D & Gunasekaran. A. (1997), Process Reenginering: A rewiev of enablers, *Internatıonal. Journal of Production Economics* 50, 183-197.

Mishra E.K., Spretizer M. G., & Mishra K.A. (1998). Preserving Employee Morale During Downsizing, *Sloan Management Rewiev*, Volume 39 (2,) 83-95.

Ofori,N.I, Margaret-Mary,I.,.H, O.O, & Zilpah,B. (2019). Effect of Organizational Downsizing and Job Satisfaction of Surviving Employees at Vodafone Ghana, *Journal of Economics, Finance and Management Studies*, Vol.02 (2)., .22-34.

Sarı, C. (2019). Kamu Kurumlarında Küçülme Yaklaşımı: Türkiye ve Fransa Adalet Bakanlıkları Örneği, *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:6 (17) ,340-351.

Siyal, S. (2020). "*Downsizing*", In book: Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance, Springer, Cham, May.,1-8.

Slavković, M., Bugarčić M., & Ognjanović, J. (2021). Knowledge Management and Downsizing: Implıcations for Organizational Performance, *Acta Economica*, Vol XIX No.35, 35-51.

Şimşek, M.Ş, (2002). "*Yönetim ve Organizasyon*", Günay Ofset, Konya: 7.baskı.

Yangınlar, G. & Bal, N. (2019). Yalın Yönetim ve Yalın Lojistik Kavramlarının İrdelenmesi, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Volume 3, (1) 152-161.

Yıldız, M.L & Kocaoğlu, H.E. (2011). Küçülerek Büyüme Stratejisi Hayal mi? Gerçek mi? Türkiye Eğlence Sektöründe Bir Örnek Olay Çalışma, Marmara *Üniversitesi İİBF işletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 22 (68).48-72.

Zencirkıran M. & Keser A. (2018). *"Örgütsel Davranış*", Dora Yayıncılık: 1.baskı.

İnternet Kaynakları

http://tr.wikipedia.org/wiki/Ludizm. Erişim tarihi: 25.03.2024

Arif, M. (2024).https://www.tufeyli.com/ludizm -ve -teknoloji-dusmanligi/ Erişim tarihi: 25.03.2024.

Tarhan, U.(2024). https:/www.platinonline.com/yazarlar/ufuk-tarhan/gelecegin-organizasyon-yapisi-holocracy-700775 . Erişim tarihi: 25.03.2024.

https://www.kurabaz.com/tuik-e -gore-2023 -te kuculen-tek-sektor-tarim/17856.Erişim tarihi: 16.03.2024

https:/pdfprof.com./PDF_DOC/PDF_Documents/1272224/3/101/business+downsizing. Erişim tarihi: 15.03.2024.

https://www.marketing91.com/downsizing/ .Erişim Tarihi: 07.03.2024

https://tr.ilbusinessonline.com/examples-downsizing-business-world Erişim tarihi: 12.02.2024.

https://www.capital.com.tr/yonetim/insan-kaynaklari/isten-cikarmada-ornek-strateji . Erişim tarihi: 11.02.2024

https://idenfit.com/tr/moduller/offboarding-modulu Erişim Tarihi: 27.03.2024

https://www.gidamuhendisleri.org.tr/gida-paketleri-kuculuyor/ Erişim tarihi: 3.04.2024

https://www.webtekno.com/insani-olmeden-tabuta-sokan-bir-misafirlik-modeli-kapsul-oteller-h53964.html.Erişim tarihi:06.04.2024.

https://smallbusiness.chron.com/organizational-rightsizing-78217.html .Erişim tarihi: 15.04.2024

Yazar Hakkında Bilgi

Fatma Duman Öztürk

Lisans ve yüksek lisans eğitimini Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde İşletmelerde personelin motivasyonunu sağlamak için oluşturulan ödül sisteminin personel açısından beklenen ve gerçekleşen ödül boyutunda değerlendirilmesi ve bir alan araştırması incelenmiştir. Doktora eğitimini ise Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora tezi Örgütlerde Bilgi Paylaşma, Sosyalleşme ve Psikolojik Sermaye arasındaki ilişkisini inceleme üzerinedir. Yazar; Örgütsel davranış, örgüt psikolojisi, stratejik yönetim, örgüt kuramları ve yönetim organizasyon alanlarına ilgi duymaktadır.2011 yılında Ardahan Üniversitesi Nihat Delibalta Göle Meslek Yüksekokulu'nda Öğretim Görevlisi olarak göreve başlamış olup 2017 yılından itibaren Mersin Üniversitesi Anamur Meslek Yüksekokulu'nda Öğretim Görevlisi Doktor olarak görev yapmaktadır.

Kaynaklar

Akatay, A. & Aslan, Ş., (2008). Yeşil Yönetim ve İşletmeleri Iso 14001 Sertifikası Almaya Yönelten Faktörler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, (1), 313-339.

Ambec, S. & Lanoie, P. (2008), "Does it pay to be green? A systematic overview", *Academy of Management Perspectives,* Vol. 22 No. 4, pp. 45-62.

Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı. (2003). Yalın Üretim ve Çevre: Gelişmiş Üretim Sistemleri ve Çevre Üzerine Araştırma ve Daha İyi Çevresel Performanstan Yararlanmaya Yönelik Öneriler. https://www.epa.gov/sites/produksiyon/files/2013-10/documents/leanreport.pdf

Anderson, R.A. (2004), "Climbing Mount Sustainability", *Quality Progress,* Vol. 37 No. 2, pp. 32-7.

Arıkboğa, FS (2012). Yeşil Yönetime yönelik çevresel sorumlulukların oluşturulması: Türkiye örneği ve karşılaştırmalı bir analiz. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi*, 47, 31-58.

Azorin, JFM, Cortes, EC, Gamero, MDL, & Tari, JJ (2009). Yeşil Yönetim ve Finansal Performans: Bir literatür taraması. *Yönetim Kararı*, 47, 1080-1100.

Banerjee, S.B. (1999), "Corporate environmentalism and the greening of strategic marketing", in Charter, M. and Polonsky, M.J. (Eds), Greener Marketing: A Global Perspective to Greening Marketing Practice, Greenleaf Publishing, Sheffield, pp. 16-40.

Banerjee, S.B. (2002), "Corporate environmentalism: the construct and its measurement", *Journal of Business Research*, Vol. 55 No. 3, pp. 177-91.

Birleşmiş Milletler. (1987). Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu Raporu: Ortak Geleceğimiz. http://www.exteriores.gob.es/Portal/es/PoliticaExteriorCooperacion/Desarrollosostenible/Documents/Informe%20Brundtland%20(En%20inglés).pdf

Birchfield, D. (2002), "Totally floored", *New Zealand Management*, Vol. 49 No. 7, pp. 44-5.

Brammer, S. & Millington, A. (2008), "Does it pay to be different? An analysis of the relationship between corporate social and financial performance", *Strategic Management Journal*, Vol. 29 No. 12, pp. 1325-43.

Bradbury, H. & Clair, J.A. (1999), "Promoting sustainable organizations with Sweden's natural step", *Academy of Management Executive*, Vol. 13 No. 4, pp. 63-74.

Deif, A.M. (2011), "A system model for green manufacturing", *Journal of Cleaner Production*, Vol. 19 No. 14, pp. 1553-1559.

Donaldson, T. and Preston, L. (1995), "The stakeholder theory of the corporation: concepts, evidence and implications", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 1, pp. 65-91.

DuBose, J.R. (2000), "Sustainability and performance at Interface, Inc*.", Interfaces*, Vol. 30 No. 3, pp. 190-201.

Environmental Protection Agency (EPA) (2006), "Lean and Environment Training Module 2 – Lean and Environment Toolkit", Environmental Protection Agency, Washington, DC.

Friedman, M. (1970), "The social responsibility of business is to increase profits", *New York Times Magazine*, 13 September, pp. 32-3, 122, 126.

Gatignon, H., & Xuereb, JM (1997). Firmanın Stratejik Yönelimi ve yeni ürün performansı. *Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 34, 77-90.

Gladwin, T.N., Kennelly, J.J. & Krause, T.S. (1995), "Shifting paradigms for sustainable development: implications for management theory and research", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 4, pp. 874-907.

Gök, M. Ş., Ciğerim, E. & Arıcı, T. (2019). Teknolojik Yönelim ile Yeşil Yönetim Arasındaki Belirsiz İlişkinin Analizi. M. Özşahin ve T. Hıdırlar (Eds.), New Challenges in Leadership and Technology Management, cilt 54. Avrupa Sosyal ve Davranış Bilimleri Bildirileri (s. 668-673). Gelecek Akademisi. https://doi.org/10.15405/epsbs.2019.01.02.56

Haden, SSP, Oyler, JD, & Humphreys, JH (2009). Yeşil yönetime tarihsel, pratik ve teorik perspektifler: Keşifsel bir analiz. *Yönetim Kararı*, 47, 1041-1055.

Hart, S.L. (1995), "A natural-resource-based view of the firm", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 4, pp. 986-1014.

Hart, S. & Ahuja, G. (1996), "Does it pay to be green? An empirical examination of the relationship between emission reduction and firm performance", *Business Strategy and the Environment*, Vol. 5 No. 1, pp. 30-7.

Hart, S. (1997), "Beyond greening: strategies for a sustainable world", *Harvard Business Review*, Vol. 75 No. 1, pp. 66-76.

Hawken, P. (1993), *The Ecology of Commerce: A Declaration of Sustainability*, Collins Business, New York, NY.

Jabbour, C. & Santos, F. (2006), "The evolution of environmental management within organizations: toward a common taxonomy", *Environmental Quality Management*, Vol. 16 No. 2, pp. 43-59.

Jones, T. (1995), "Instrumental stakeholder theory: a synthesis of ethics and economics", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 2, pp. 404-37.

Judge, W.Q. & Douglas, T.J. (1998), "Performance implications of incorporating natural environment issues into the strategic planning process: an empirical assessment", *Journal of Management Studies*, Vol. 35 No. 2, pp. 241-62.

Karabulut, E., (2003). *İşletmelerde Çevre Bilinci ve Yeşil Yönetim Uygulamalarının İşletme Başarısına Katkısını İncelemeye Yönelik Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi,

Kinkead, G. (1999), "In the future, people like me will go to jail", *Fortune*, Vol. 139 No. 10, pp. 190-4.

Lamond, D. (2007), "Corporate social responsibility: making trade work for the poor", *Management Decision*, Vol. 45 No. 8, pp. 1200-7.

Lee, KH (2009). Yeşil yönetim ticari organizasyonlara neden ve nasıl benimsenmelidir? *Yönetim Kararı*, 47, 1101-1121.

Li, D., Zhao, Y., Zhang, L., Chen, X., & Cao, C. (2018). Kalite yönetiminin yeşil inovasyon üzerindeki etkisi. *Temiz Üretim Dergisi*, 170, 462-470.

McClenahen, J.S. (1998), "Modest man, ambitious mission", *Industry Week*, Vol. 247 No. 2, pp. 68-9.

Molina-Azorín, J.F., Claver-Cortés, E., López-Gamero, M.D. & Tarí, J.J. (2009), "Green management and financial performance: a literature review", *Management Decision*, Vol. 47 No. 7, pp. 1080-1100.

Okan, T., Peker, İ., Tosunoğlu, B., & Akyüz, A. M. (2015). Gümüşhane Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi. IV. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi Bildiriler Kitabı (s. 1-625).

Porter, M. & Van der Linde, C. (1995), "Green and competitive: ending the stalemate", *Harvard Business Review,* Vol. 73, pp. 120-34.

Rao, P. & Holt, D. (2005), "Do Green supply chains lead to competitiveness and economic performance?", *International Journal of Operations & Production Management*, Vol. 25 No. 9, pp. 898-916.

Renning, K. (2000). İnovasyon-eko-inovasyon araştırmalarının ve ekolojik ekonominin katkısının yeniden tanımlanması. *Ekolojik Ekonomi*, 32, 319-332

Romm, J.J. (1994), *Lean and Clean Management*, Kodansha America, New York, NY.

Rusinko, C.A. (2007), "Green manufacturing: an evaluation of environmentally sustainable manufacturing practices and their impact on competitive outcomes", *IEEE Transactions on Engineering Managemen*t, Vol. 54 No. 3, pp. 445-454.

Schiederig, T., Tietze, F., & Herstatt, C. (2012). Teknoloji ve yenilik yönetiminde yeşil yenilik – keşfedici bir literatür taraması. *Ar-Ge Yönetimi*, 42, 101-109.

Schmidheiny, S. (1992), *Changing Course: A Global Business Perspective on Development and the Environment*, MIT Press, Cambridge, MA.

Sezen, B. & Cankaya, S.Y. (2013), "Effects of green manufacturing and eco-innovation on sustainability performance", *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, Vol. 99, pp. 154-163.

Sharma, S. & Vredenburg, H. (1998), "Proactive corporate environmental strategy and the development of competitively valuable organizational capabilities", *Strategic Management Journal*, Vol. 19 No. 8, pp. 729-53.

Shrivastava, P. (1995), "The role of corporations in achieving ecological sustainability", *Academy of Management Review*, Vol. 20 No. 1, pp. 936-60.

Starik, M. (1995), "Should trees have managerial standing? Toward a stakeholder status for non-human nature", *Journal of Business Ethics*, Vol. 14 No. 3, pp. 207-17.

Starik, M. & Marcus, A. (2000), "Introduction to the Special Research Forum on the Management of Organizations in the Natural Environment: a field emerging from multiple paths, with many challenges ahead", *Academy of Management Journal*, Vol. 43 No. 4, pp. 539-46.

Tran, B. (2009). "Green Management: The Realty of Being Green in Business", *Journal of Economics, Finance and Adminstrative Science*, 21- 45

Taylor, S. (1992), "Green management: the next competitive weapon", Futures, September, pp. 669-80.

Trung, D. & Kumar, S. (2005), "Resource use and waste management in Vietnam hotel industry", *Journal of Cleaner Production*, Vol. 13 No. 2, pp. 109-16.

Woestendiek, K. (1998), "Maverick manager changes minds about the environment", *Industrial Management,* Vol. 40 No. 2, pp. 12-20.

Zhu, Q., Sarkis J., & Lai, KH (2012). Yeşil tedarik zinciri yönetiminde yeniliğin yayılması ve bunun organizasyonel gelişimle ilişkisi: Ekolojik bir modernizasyon perspektifi. *Mühendislik ve Teknoloji Yönetimi Dergisi*, 29, 168-185.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, lisans eğitimini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve yüksek lisans eğitimini Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü Sayısal Yöntemlerde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde meslek yüksek okullarımdaki öğrencilerin iş bulma kaygılarına yönelik ölçek geliştirme olgusunu incelemiştir. Doktora eğitimini ise Düzce Üniversitesi'nde İşletme anabilim dalında tamamlamıştır. Doktora Teknolojik yatkınlık, kişi iş ve kişi örgüt uyumunun değişime dirence etkisi ve bilgi paylaşımının düzenleyici rolünün incelemesi üzerinedir. Yazar; örgütsel davranış, yönetim ve organizasyon, çalışan psikolojisi, örgüt kuramları ve yönetim felsefesi alanlarına ilgi duymaktadır. 2019 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Düzce Üniversitesinde halen devam etmektedir.

Kaynaklar

Aized, T. (2012). *Total Quality Management and Six Sigma*. Croatia: InTech.

Alı, S. I., & Khatoon, S. (2016). Implementation of Total Quality Managment, *International Journal of Emerging Trends in Engineering and Development,* 6(6), 114-119.

Antony, J., Antony, F. J., Kumar, M. & Cho, B. R. (2007). Six Sigma in Service Organizations: Benefits, Challenges and Difficulties, Common Myths, Observations and Success Factors. *International Journal of Quality and Reliability Management*, 24 (3), 294–311.

Bakan, İ. & Penpece, D. (2018). Toplam Kalite Yönetimi. (Ed. İsmail BAKAN). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları (İlkeler, Kavramlar ve Yaklaşımlar)* (ss. 361-401). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Bank, J. (2000). *The Essence of Total Quality Management* (2nd Ed.). New Jersey: Prentice Hall.

Besterfıeld, D. H., Carol Besterfıeld-Mıchna, C., Besterfield, G. H., Besterfıeld-Sacre, M., Urdhwareshe, H., & Urdhwareshe, R. (2012). *Total Quality Management* (Revised 3th Ed.). India: Pearson

Chuan, T. K. & Soon, L. C. (2000). A Detailed Trend Analysis of National Quality Awards World Wide. *Total Quality Management,* 11 (8), 1065-1080

Crosby, P. B. (1979). *Quality Is Free: The Art of Making Quality Certain*. New York: McGrawHill,

Çelik, A. (2010). *Toplam Kalite Yönetimi* (Kalite Yönetim Sistemi ve CE İşareti Uygulamaları (Genişletilmiş 2. Baskı). Gazi Kitabevi.

Deming, W.E. (1986) *Out of the Crisis.* Cambridge: MA: Center for Advanced Engineering Study, Massachusetts Institute of Technology.

Diken, A. (2017*). Toplam Kalite Yönetimi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Efil, İ. (2016). *Toplam Kalite Yönetimi* (Genişletilmiş ve Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). Bursa: Dora Basım Yayım Dağıtım.

Erkan, I. & Ünal, M. (2022). Total Quality Management Practices in Health Services, *Research Journal of Business and Management,* 9(4), 197-205.

Feigenbaum, A.V. (1986). *Total Quality Control* (3rd Ed.). New York: McGraw-Hill

Gençyılmaz, G. & Zaim, S. (1999). Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi, İ. *Ü. İşletme Fakültesi Dergisi,* 28 (2), 9-35.

Halis, M. (2016). *Toplam Kalite Yönetimi* (Genişletilmiş ve Güncellenmiş 3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Juran, J. M. (1979). *Quality Control Handbook* (3rd Ed.). New York: McGraw-Hill.

Kartha, C. P. (2004). A Comparison of ISO 9000: 2000 Quality System Standards, QS9000, ISO/TS 16949 and Baldrige Criteria. *The TQM Magazine*, 16 (5), 331-340.

Luthra, S., Garg, D., Agarwal, A., & Mangla, S. K. (2021). *Total Quality Management (TQM) Principles, Methods, and Applications.* New York: CRC Press.

Oakland, J. S. (2003). *Total Quality Management Text with Cases (*3rd Ed.). London: Routledge.

Oakland, J. S., Oakland, R. J. ve Turner, M. A. (2021*). Total Quality Management and Operational Excellence* (5th Ed.). New York: Routledge.

Omachonu, V. K., & Ross, J. E. (2005). *Principles of Total Quality* (3rd Ed.). USA: CRC Press.

Özgener, Ş. (2011). Toplam Kalite Yönetimi. (Ed. Aykut BEDÜK) *Modern Yönetim Teknikleri* (ss.1-80). Ankara: Gazi Kitabevi.

Parlak, S. (2017). *Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Yönetim Sistemi Standartları* (2. Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Sallis, E. (2002). *Total Quality Management in Education* (3rd Ed.). London: Kogan Page.

Shewhart, W.A. (1931). *Economic Control of Quality Manufactured Product.* New York: Van Nostrand.

Tekin, M. (2011). *Toplam Kalite Yönetimi* (Yenilenmiş 5. Baskı). Konya: Günay Ofset Matbaacılık.

TSE, (2024). https://www.tse.org.tr/hakkimizda Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Kaynakça

Adkins, G. L. (2010). Organizational networks in disaster response: An examination of the US government network's efforts in hurricane Katrina. In W. T. Coombs, & S. J. Holladay (Eds.). *The handbook of crisis communication.* (pp. 93-114). Chichester: Wiley-Blackwell.

Barton, L. (1993). *Crisis in Organizations: Managing and Communicating in the Heat of Chaos*. South-Western Publishing Co. ISBN 0-538- 81818. P.256.

Basalla, G. (2013). *Teknolojinin Evrimi*. (Çev.) Cem Soydemir. İstanbul: Doğu-Batı Yayınları.

Bell, C. (1971). *The Conventions of Crisis*. Oxford: Oxford University Press.

Boin, A. &'t Hart, P. (2006). The Crisis Approach. In Quarantelli, E.L., Dynes, R. Rodriguez, H. (Eds.) Handbook of Disaster Management. New York: Springer.

Boin, A.,'t Hart, P., Stern, E., Sundelius, B. (2005). The Politics of Crisis Management: Public Leadership under Pressure, Cambridge University Press, New York.

Brecher, M. and Wilkenfeld, J. (1997). *A Study of Crisis*. Ann Arbor, MI: University of Michigan.

Bundy, J., Pfarrer, M. D., Short, C. E., & Coombs, W. T. (2017). Crises and Crisis Management: Integration, Interpretation, and Research Development. *Journal of Management, 43*(6), 1661-1692.

Canyon, D. (2020). *Definitions In Crisis Management And Crisis Leadership*. Inouye Asia-Pacific Center for Security Studies (DKI APCSS) inHonolulu, USA.

Cavanaugh, J. C. (2006). Effectively managing major disasters. *The Psychologist-Manager Journal, 9*(1), 3-11.

Coll, T. (2022). *How to Communicate in a Crisis* (audio). bookboon.com.

Coombs, W. T. (2007a). On-going crisis communication: Planning, managing, and responding. Thousand Oaks, CA: Sage.

Coombs, W. T. (2009). *Conceptualizing crisis communication.* In R. L. Heath, & H.D. O'Hair (Eds.). Handbook of crisis and risk communication. (pp. 100-119). New York: Routledge.

Coombs, W.T. & Holladay, S.J. (2001). An extended examination of crisis situations: A fusion of the relational management and symbolic approaches. *Journal of Public Relations Research, 13*(4), 321-340.

Coombs, W.T. (2007). Protecting Organization Reputations During a Crisis: The Development and Application of Situational Crisis Communication Theory. *Corporate Reputation Review, 10*(3), 163-177.

Darling, J., Seristö, H. & Gabrielsson, M. (2005). Anatomy of Crisis Management: A Case Focusing on a Major Cross-cultural Clash within Daimler-Chrysler, LTA 3 / 0 5, p. 343 – 360.

Demirtaş, H. (2000). Kriz Yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* (2), 353- 373.

Devlin, E. S. (2007). *Crisis Management Planning and Execution*. NY: Aurbach Pub.

Doğan, B. (2012). *Örgüt Kültürü.* İstanbul: Beta Yayınları.

Drennan, L. T. and McConnell, A. (2007). *Risk and Crisis Management in the Public Sector*, London: Routledge.

Drucker, P. F. (2014). *21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları.* (Çev.) İrfan Bahçıvangil ve Gülenay Gorbon. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Ergünay, O. (2005). "Afet Yönetiminde İşbirliği ve Koordinasyonun Önemi," içinde Afet Yönetiminin Temel İlkeleri, M. Kadıoğlu ve E. Özdamar (Ed.), *JICA Türkiye Ofisi,* Yayın No:1, Ankara, s. 9-19.

Fearn-Banks, K. (2002). *Crisis Communications: A Casebook Approach.* Mahwah, NJ, USA: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Fink, S. (1986). *Crisis Management: Planning for the inevitable.* New York: American Management Association.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji.* (Yay. Haz.) Cemal Güzel. (Çev.) Hüzeyin Özel vd. İs-tanbul: Kırmızı Yayınları.

Goel, Suresh, (2009). Crisis management: Master the Skills to Prevent Disasters, New Delhi: Global India Publications.

Heath, R. L. (1998). *Crisis Management for Managers and Executives.* Financial Times Publishing: London.

Holladay, S. J. (2010). *Are they practicing what we are preaching? An investigation of crisis communication strategies in the media coverage of chemical accidents.* In W. T. Coombs, & Holladay, S. J. (Eds.). The handbook of crisis communication. (pp. 159-180). Chichester: WileyBlackwell.

https://managementstudyguide.com/crisis-management.htm, "Crisis Management- Meaning, Need and its Features", Erişim tarihi: 11.03.2024.

Jan Z., Witold, H., Wojciech, W. (2012). Information and communication and technology in crisis management. *Journal of technical sciences, No 15* (1), Olsztyn-Poland.

Jaques, T. (2010). Reshaping crisis management: The challenge for organizational design. *Organizational Development Journal, 28*(1), 9- 17.

Klann, G. (2003). *Crisis Leadership.* Greensboro: Center for Creative Leadership.

Koselleck R. (1992). Některé otázky spojené s dějinami pojmu "krize". In: Pojem krize v dnešním myšlení. Praha: Filozofický ústav ČSAV. Pp. 47-57.

Lagadec, P. & Carli, P. (2005). 'Crossing the Rubicon', Crisis Response, Volume 1, Number 3, pp. 39–41.

Larson, J. & Rudwall, P., (2010). Crisis Management: Media's perception of Crisis in Organizations. (Unpublished Bachelor Thesis). Lulea University of Technology.

Lebow, R. N. (1981). *Between Peace and War: The Nature of International Crisis.* Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Littlejohn, Robert F., (1983). Crisis Management: A Team Approach. New York: AMA.

Luecke, R. (2004). *Crisis Management: Master the Skills to Prevent Disasters*. Boston: Harvard Business School Press.

Maya, İ. (2014). Kamu İlkokullarında Yöneticilerin Sergiledikleri Kriz Yönetimi Beceri Düzeylerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 12*(23), 209-235.

Mcconnell, A. & Drennan, L. (2006). Mission Impossible? Planning And Preparing For Crisis, *Journal Of Contingencies And Crisis Management, Volume (14)* - Number (2), June 2006, pp.59-70.

McConnell, A. (2003). Overview: Crisis Management, Influences, Responses and Evaluation, *Parliamentary Affairs,* 56: 393–409.

Mitroff, I. I. & Anagnos, G. (2001). *Managing Crisis Before They Happen: What Every Executive and Manager Needs to Know About Crisis Management*. New York: Amacom.

Murat, G. ve Mısırlı, K. (2005). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Kriz Yönetimi: Çaycuma Örneği. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 1-19.

Nudell, M. & Antokol, N. (1988). *The Handbook for Effective Emergency and Crisis Management*, Lexington Books, Lexington.

Oliver, C. (1991) Strategic Responses to Institutional Processes. *Academy of Management Review,* 16, 145-179. https://doi.org/10.5465/AMR.1991.4279002.

Özcan, Ş. (2021). Effectıveness In Crısıs Management. İksad Yayınevi. Ankara / Turkey.

Pauchant, T. C., & Mitroff, I. I. (1992). Transforming the crisis-prone organization: Preventing individual, organizational, and environmental tragedies. Jossey-Bass.

Pearson, C.M. & Mitroff, I.I. (1993). "From crisis prone to crisis prepared: a framework for crisis management". *Academy of Management Executive, 7*(1): 49-59.

Porter, M. E. (2002). "Strateji ve İnternet". s. 11-59. içinde *Stratejide İlerlemeler.* (Çev.) Ahmet Kardam. Ankara: MESS Yayınları.

Putra, F. (2009). Crisis Management in Public Administration, *Planning Forum Volume 13*\14. pp.152-177.

Regester, M. & Larkin, J. (2005). *Risk Issues and Crisis Management A Casebook of Best Practice,* Third Edition, Kogan Page Ltd., London.

Reynolds, B. & Seeger, M. (2012). Crisis and Emergency Risk Communication, U.S. Department of Health and Human Services, Centres for Disease Control and Prevention.

Rollo, J. M., & Zdziarski, E. L. (2007). The impact of Crisis. In E. L. Zdziarski, N. W. Dunkel & J. M. Rollo (Eds.), Campus Crisis Management: A Comprehensive Guide to Planning, Prevention, Response, and Recovery (pp. 3-34). San Francisco: Jossey-Bass.

Rosenthal, U. Boin, R.A. and Comfort, L.K. (2001). `The Changing World of Crisis and Crisis Management' in Rosenthal, U. Boin, R.A. and Comfort, L.K. (eds), Managing Crises: Threats, Dilemmas and Opportunities, Charles C. Thomas: Springfield, pp. 5-27.

Rosenthal, U., Charles, M. T. & 't Hart, P. (eds) (1989). *Coping with Crises: The Management of Disasters, Riots and Terrorism*. Springfield: Charles C. Thomas.

Seeger, M. W., Sellnow, T. L., and Ulmer, R. L. (2001). *Public Relations and Crisis Communication: Organizing and Chaos*. In Heath, R. L. (ed), Handbook of Public Relations. Thousand Oaks: SAGE Publications. 155-165.

Seymour, M. & Moore, S. (2000). *Effective Crisis Management: Worldwide Principles and Practice*, Continuum, London.

Sezgin, F. (2003). Kriz yönetimi. *Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(1), 181-195.

Smircich, L. (1983). Concepts of Culture and Organizational Analysis. *Administrative Science Quarterly, 28*(3), 339–358. https://doi.org/10.2307/2392246

Smits, S. J., & Ezzat, N. (2003). "Thinking the unthinkable"- Leadership's role in creating behavior for crisis management. *Competitiveness Review, 13*(1), 1-23.

Stulz, R. M. (2023). Crisis risk and risk management. *European Financial Management,* 29, 1377–1400.

Şahin, S. (2005). *Kriz ve Kriz Yönetimi Kapsamında Küçülme: Konaklama İşletmelerinde Örnek Bir Uygulama.* Master Thesis. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir.

Şahin, Y. (2003). "Kriz Yönetimi," içinde Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar, Balcı, A., Nohutçu, A., Öztürk, N.K. & Coşkun, B. (Ed.), Seçkin Yayıncılık, Ankara, s. 334-364.

Tağraf, H., & Arslan, N.T. (2003). "Kriz Oluşum Süreci ve Kriz Yönetiminde Proaktif Yaklaşım," *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 4*, Sayı 1, s. 149-160.

Taneja, S.L., Pryor, M.G., Sewell, S., & Recuero, A.M. (2014). Strategic Crisis Management: A Basis for Renewal and Crisis Prevention. *Journal of Management Policy and Practice, 15*(1), 78-85.

Ulmer, R. R., Sellnow, T. L., & Seeger, M. W. (2007). Effective Crisis Communication: Moving from Crisis to Opportunity. *Thousand Oaks:* SAGE Publication.

Uyan, Ö. (2016). *İşletmelerde Kriz Yönetimi Çalışmaları ve İşletmelerin Kriz Öncesi, Kriz Anı ve Kriz Sonrası Yaptıkları Uygulamalara Yönelik Alan Araştırması.* Kaposvar: International Conference on Eurasian Economies, 691-700.

Vardarlier, Pelin, (2016). Strategic Approach to Human Resources Management During Crisis, Social and Behavioural Science, (235),463-472.

Weick, K. E. (1987). Organizational culture as a source of high reliability. *California management review, 29*(2), 112-127.

Zhu, Y. (2011). Crisis Responses Strategies and Roles of Media in a Crisis from a Cultural Aspect: A Case Study of San Lu Groups Melamine Crisis in 129 China Mainland. Ball State University, Indiana. USA. Available at: http://cardinalscholar.bsu.edu/bitstream/123456789/195044/1/ZhuY_2011-3_BODY.pdf.

Kaynaklar

Abiodun, A. R. (2014). Organizational conflicts: Causes, effects and remedies. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, *3*(6), 118.

Afzalur Rahim, M., Psenicka, C., Polychroniou, P., Zhao, J. H., Yu, C. S., Anita Chan, K., ... & Van Wyk, R. (2002). A model of emotional intelligence and conflict management strategies: A study in seven countries. *The International journal of organizational analysis*, *10*(4), 302-326.

Akpabio, I. I., John, M. E., Akpan, M. I., Akpabio, F. F., & Uyanah, D. A. (2016). Work-related conflict and nurses' role performance in a tertiary hospital in South-south Nigeria. *Journal of Nursing education and Practice*, *6*(2), 106.

Boonstra, A., & de Vries, J. (2015). Information system conflicts: causes and types. *International Journal of Information Systems and Project Management*, *3*(4), 5-20.

Clark, R. N., Hendee, J. C., & Campbell, F. L. (1971). Values, behavior, and conflict in modern camping culture. *Journal of Leisure Research*, *3*(3), 143.

Cosier, R. A., & Harvey, M. (1998). The hidden strengths in family business: Functional conflict. *Family Business Review*, *11*(1), 75-79.

Danauskė, E., Raišienė, A. G., & Korsakienė, R. (2023). Coping with burnout? Measuring the links between workplace conflicts, work-related stress, and burnout. *Business: Theory and Practice*, *24*(1), 58-69.

De Dreu, C. K. (1997). Productive conflict: The importance of conflict management and conflict issue. *Using conflict in organizations*, *9*, 22.

De Dreu, C. K., Evers, A., Beersma, B., Kluwer, E. S., & Nauta, A. (2001). A theory-based measure of conflict management strategies in the workplace. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *22*(6), 645-668.

Folger, J. P., Poole, M. S., & Stutman, R. K. (2021). *Working through conflict: Strategies for relationships, groups, and organizations*. Routledge.

Greg, S. (2012). Fight your way to a better marriage. USA. Howard Books

Huang, Z., Guo, X., Liu, Y., Zhao, W., & Zhang, K. (2023). A smart conflict resolution model using multi-layer knowledge graph for conceptual design. *Advanced Engineering Informatics*, *55*, 101887.

Khan, M. L., Langove, N., Shah, F. A., & Javid, M. U. (2015). The Modes of Conflicts and Managerial Leadership Styles of Managers. *Global Business & Management Research*, *7*(2).

Laursen, B., & Collins, W. A. (1994). Interpersonal conflict during adolescence. *Psychological bulletin*, *115*(2), 197.

Lindelow, J., & Scott, J. J. (1989). Managing Conflict.

Lu, L., Zhou, F., & Leung, K. (2011). Effects of task and relationship conflicts on individual work behaviors. *International Journal of Conflict Management*, *22*(2), 131-150.

McKibben, L. (2017). Conflict management: importance and implications. *British Journal of Nursing*, *26*(2), 100-103.

McMullin, C., & Raggo, P. (2020). Leadership and governance in times of crisis: A balancing act for nonprofit boards. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, *49*(6), 1182-1190.

Miles, R. H., & Perreault Jr, W. D. (1976). Organizational role conflict: Its antecedents and consequences. *Organizational Behavior and Human Performance*, *17*(1), 19-44.

Moç, T. (2019), Bireylerin Kişilik Tipleri İle Örgütlerde Yaşanan Çatışmalarda Tercih Edilen Çözüm Stratejileri Arasındaki İlişki, *BMIJ, 7*(5): 2073-2093 doi: http://dx.doi.org/ 10.15295/bmij.v7i5.1273.

Nambisan, S., & Baron, R. A. (2021). On the costs of digital entrepreneurship: Role conflict, stress, and venture performance in digital platform-based ecosystems. *Journal of Business Research*, *125*, 520-532.

Putnam, L. L. (1988). Communication and interpersonal conflict in organizations. *Management Communication Quarterly*, *1*(3), 293-301.

Rahim, M. A. (2023). *Managing conflict in organizations*. Taylor & Francis.

Saaty, T. L. (1990). The analytic hierarchy process in conflict management. *International Journal of Conflict Management*, *1*(1), 47-68.

Schlaerth, A., Ensari, N., & Christian, J. (2013). A meta-analytical review of the relationship between emotional intelligence and leaders' constructive conflict management. *Group processes & intergroup relations*, *16*(1), 126-136.

Shdaimah, C., & Strier, R. (2020). Ethical conflicts in social work practice: Challenges and opportunities. *Ethics and Social Welfare*, *14*(1), 1-5.

Stewart, F., Holdstock, D., & Jarquin, A. (2002). Root causes of violent conflict in developing countriesCommentary: Conflict—from causes to prevention?. *bmj*, *324*(7333), 342-345.

Thakore, D. (2013). Conflict and conflict management. *IOSR Journal of Business and Management*, *8*(6), 7-16.

Tjosvold, D., Law, K. S., & Sun, H. (2006). Effectiveness of Chinese teams: The role of conflict types and conflict management approaches. *Management and Organization Review*, *2*(2), 231-252.

Tjosvold, D., Law, K. S., & Sun, H. (2006). Effectiveness of Chinese teams: The role of conflict types and conflict management approaches. *Management and Organization Review*, *2*(2), 231-252.

Verma, V. K. (1998). Conflict management. *The project management institute: Project management handbook*, 353-364.

Wallensteen, P. (2018). Understanding conflict resolution. *Understanding Conflict Resolution*, 1-448.

Wellington, P. (2011). *Effective people management: Improve performance delegate more effectively handle poor performance and manage conflict*. Kogan Page Publishers.

Yang, C. (2020). How to avoid coworker relationship conflict: A study of leader-member exchange, value congruence, and workplace behavior. *Asian Journal of Business Ethics*, *9*(1), 47-71.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Selvi VURAL

Yazar, lisans eğitimini Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sivil Hava Ulaştırma İşletmeciliği Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Akdeniz Üniversitesi ve doktora eğitimini Bursa Uludağ Üniversitesi İşletme/Yönetim ve Organizasyon Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde konaklama işletmelerinde çalışma kültürü bağlamında engellik konusunu, doktora tezinde ise hava taşımacılığı sektöründe kalıp yargıların engelli çalışanlara yönelik kapsayıcı davranışlara etkisini incelemiştir. Yazar örgüt psikolojisi, örgütsel davranış, insan kaynakları ve havacılık yönetimi alanlarına ilgi duymaktadır. Gümüşhane Üniversitesi Havacılık Yönetimi Anabilim dalında halen çalışmaya devam etmektedir.

platformlar üzerinden herhangi bir fiziki mekâna bağlı kalmaksızın teknoloji ve internetten faydalanarak toplantılar gerçekleştirebilmektedirler. Bu yöntem sayesinde kurumlar tarafından toplantı için katlanılan maliyetlerin azaltılması ve herkese eşit söz hakkı verilerek verimlilik artışı sağlamak hedeflenmektedir. Ayrıca etkin iletişim, sorun çözme, bilgi verme ve karar alma gibi birçok açıdan değerlendirildiğinde kurumların başarısı için toplantı yönetiminin öneminin yadsınamaz bir gerçek olduğu düşünülmektedir.

Toplantıların sıkıntı veren, zaman kaybı olarak görülen, "yine mi toplantı" anlayışını içeren bir birleşim olmaktan ziyade bir moderatör eşliğinde toplantıda alınan kararların somut olarak uygulandığı, toplantının amacına göre sorunların çözüldüğü, yaratıcı fikirlerin üretildiği bir yer olması gerekmektedir. Bunun için de etkin toplantıların düzenlenmesinde yöneticilerin toplantı yönetim yeterliliklerinin sorgulandığı akademik ve bilimsel çalışmalara daha fazla önem verilmelidir.

Kaynaklar

Acar, S. & Kılıç, F. (2014). Bürolarda E-Toplantı Yönetimine Geçiş ve Uygulamalar. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 4(3), 35-54.

Arıcı, E. (2016). İç Denetimde Toplantı ve Toplantı Yönetimi. *Denetişim,* (7), 61-69.

Çalışkan, A. (2017). *Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre İlçe Milli Eğitim Müdürlerinin Toplantı Yönetimi Becerileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Çalışkan, Ü. (2009). *Okul Yöneticilerinin Toplantı Yönetimi ile İlgili Tutum ve Becerilerinin Öğretmenler Tarafından Algılanması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Maltepe Üniversitesi

Calışkan, U. & Kalkan, S. (2021). Okul Yöneticilerinin Toplantı Yönetimi Tutum ve Becerileri 2009-2021 Karşılaştırması. *Research Journal of Business and Management*, *8*(2), 140-159.

Elsayed-Elkhouly, S. M., Lazarus, H., & Forsythe, V. (1997). Why Is a Third of Your Time Wasted in Meetings?. *Journal of Management Development*, *16*(9), 672-676.

Gök, S. (2021). Sağlık Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi, 5(1),* 166-194.

Hawkins, C. (1999). "The "F" Words for Effective Meetings". *Journal for Quality and Participation, 22(5*), 56-57.

Jarzabkowski, P., & Seidl, D. (2008). The Role of Meetings in the Social Practice of Strategy. *Organization Studies,* 29(11), 1391-1426.

Kahai, S. S., Sosik, J. J., & Avolio, B. J. (1997). Effects of Leadership Style and Problem Structure on Work Group Process and Outcomes in an Electronic Meeting System Environment. *Personnel Psychology*, *50*(1), 121-146.

Karagöz, A. (2021). *Öğretmen Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Liderlik Stilleri İle Toplantı Yönetimi Yeterlilikleri Arasındaki İlişki.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Kartal, S. (2018). *Toplantı Yönetimi*. Ankara: Nobel.

Öktem, M.K. & Özdemir, A. M. (2013). Toplantı Yönetimi: Kamu Yönetiminde Karar Almanın Dayanılmaz Hafifliği, *Sosyoekonomi*, 1, 221-242.

Öztürk B.N. & Keskin, N. (2011). *Toplantı Yönetimi*. Ankara: Nobel.

Sezerel, H. (2020). Sanal Toplantılar ve Teknoloji. A. A. Doğan (Edt). "*Toplantı ve Sunu Teknikleri"*. İçinde (s. 78-103). Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, Toplantı Yönetimi, https://www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/toplanti-yonetimi.pdf.

Şen, O. (2014). Toplantı Türleri. A. A. Doğan (Edt.), *Toplantı ve Sunu Teknikleri, 2.Baskı*, (ss.28-59) Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Şen, O. (2014). Toplantılara Kavramsal Yaklaşım. A. A. Doğan (Edt.), *Toplantı ve Sunu Teknikleri, 2. Baskı,* (ss.2-27). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Şencan, D. (2008). *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Toplantı Yönetimi Yeterliliklerine İlişkin Öğretmen Algıları (İstanbul İli, Kağıthane İlçesi Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi Yeditepe Üniversitesi.

Taşkın, A. (2005). *Toplantı Yönetimi ve Bir Uygulama.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Balıkesir.

Tropman, J.E. (2003). *Making Meetings Work: Achieving High Quality Group Decisions*, California, Amerika Birleşik Devletleri: SAGE Publication.

Turan (2020). Şirketlerde Toplantı Yönetimi. https://tr.linkedin.com/pulse/%C5%9Firketlerde-toplant%C4%B1-y%C3%B6netimi-recep-turan, (Yayın Tarihi 28 Ekim 2020).

Tuzcu, S.O. (2014). Toplantı Yönetimi. F.M Harmancı; M. Gözübenli, M. ve A. E. Alaç (Edt.), *Güvenlik Sektöründe İnsan İlişkileri* (ss. 177-190). Nobel Yayınevi, ISBN:978-605-133-959-7

Türk Dil Kurumu, https://sozluk.gov.tr/

Ulukan, C. (2018). Toplantı ve Sunum Teknikleri. A. E. Özkul (Edt). *Büro Teknolojileri* (ss. 86-115). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Yeşil, S. (2012). İşletmeler Açısından Etkin Bir İş Toplantının DNA'ları. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi. 26* (1): 165-196.

Yeşilyurt, E. ve Çankaya, İ. (2007). Toplantı Yönetimi, *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 188-193.

Yüncü, D. (2020). Toplantı Öncesi Planlama. A. A. Doğan. (Edt). *Toplantı ve Sunu Teknikleri* (ss. 26-51). Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Öğr. Gör. Aysun ALTAY

Yazar, lisans ve yüksek lisans eğitimini Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde Örgütsel sessizlik, tükenmişlik sendromu ve çalışan performansı ilişkisini incelemiştir. Doktora eğitimine Kafkas Üniversitesi'nde İşletme anabilim dalında devam etmektedir. Yazar; örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi, örgüt kuramları alanlarına ilgi duymaktadır. 2019 yılında öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Iğdır Üniversitesinde halen görevine devam etmektedir.

Prof. Dr. Sebahattin YILDIZ

Kafkas Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü öğretim üyesidir. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon alanında doktorasını tamamlamıştır. Yönetim ve Strateji alanında doçentliğini almıştır. İlgi alanları örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi, toplumsal cinsiyet, kariyer engelleri ve entelektüel sermayedir.

Kaynaklar

Alsmadi, M.,Almani, A. & Jerisat, R (2012). A comparative analysis of Lean practices and performance in the UK manufacturing and service sector firms, *Total Quality Management and Business Excellence,* 23(3-4), 381-396.

Antony, J. , Bhuller, A.S. , Kumar, M. Mendibil, K., & Montgomery, D.C. (2012). 'Application of Six Sigma DMAIC methodology in a transactional environment'**.** *International Journal of Quality & Reliability Management. 29*, 1, 31-53.

ASQ (2002) The Honeywell edge. Six Sigma Forum Mag 1(2):14–17.

Bandyopadhyay, J.K., & K. Coppens (2005). The use of six sigma in healthcare Intl J Prod Qual Manag, 5(1):1-12.

Bhutta, K.S. & Huq, F. (1999), "Benchmarking-best practices: an integrated approach", Benchmarking: *An International Journal*, 6(3):254-68.

Breja, S.K. , Banwet, D.K., & Iyer, K.C. (2011). 'Quality strategy for transformation: a case study'. *The TQM Journal*. *23*, 1, 5-20.

Brue, G., (2003). *Design for six sigma, McGraw Hill.* S 6-7.

Brun, A. (2011). Critical Success Factors of Six Sigma Implementations in Italian Companies. *Int. J. Production Economics* 131, 158-164.

Chan, M. (2003). Roadmap for Success —Raytheon Missile Systems (RMS) Company, Tucson, AZ. Progress in lean and Six Sigma Systems, 58-59.

Çabuk, Y. & Karayılmazlar, S. (2010). Altı Sigma Yaklaşımı. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 12(17), 93-99.

Dattakumar, R. & Jagadeesh, R. (2003). A review of literature on benchmarking, *Benchmarking: An International Journal*, Vol. 10 No. 3, pp. 176-209.

Denizer, B. Ersöz, S. & Bulut, K. (2021). Application of Process Improvement Methods in R&D Department. *International Journal of Engineering Research and Development*, 13(3), 83-97.

Dudec-Burlikowska, D. M., Szewieczek, D. (2007). Quality estimation methods used in product life cycle, *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering* 24 (2): 203-206.

Dudec-Burlikowska, D. M., & Szewieczek, D. (2009). The Poka-Yoke method as an improvingquality tool of operations in the process. *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering.* 36(1):95-102.

Dvorak, P. (1998). Poka-yoke designs make assemblies mistakeproof, *Machine Design*, 70(4):81-184.

Easton, G.S., & Rosenzweig, E.D. (2012). 'The role of experience in Six Sigma project success: An empirical analysis of improvement projects'. *Journal of Operations Management*. *30*, 7–8, 481-493.

Emiliani, M.L., Stec, D.J. (2004) Using value-stream maps to improve leadership. *Leadersh Organ Dev J.* 25 (8): 622–645

Ergün, A. K. (2003). *Altı Sigma metodolojisi ve Türkiye'deki uygulamaları*, Yayımlanmamış Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Ghalayani A M, Noble J S & Crowe T J (1997), An Integrated Dynamic Performance Measurement System for Improving Manufacturing Competitiveness, *International Journal of Production Economics,* Vol. 48, No. 2, pp. 20-25.

Gonsalves G C (2002), Business Process Management: Integration of Quality Management and Reengineering for Enhanced Competitiveness, *Pro-Quest Information and Learning Company*, 7(1):120-128.

Granja D A, Picchi F A and Robert G T (2005), Target and Kaizen Costing in Construction, Proceedings IGLC-13, Sydney, Australia, pp. 227-233.

Grijalvo, M., Eliopoulos, M. F., & Morales-Alonso, G.(2020). Closing gap between new development and Voice of Customer, *Economics and Business Letters*, 9 (4), 279-288.

Gygi, C.; DeCarlo, N. & Williams, B., (2005), *Six sigma for dummies.* Hoboken, NJ: Wiley Publishing, Inc.

Huber, F., Herrmann, A. & Morgan, R.E. (2001). Gaining competitive advantage through customer value oriented management, *The Journal of Consumer Marketing*, 18(1), 41-53.

Hundal, G.S., Thiyagarajan, S., Alduraibi, M., Laux, C. M., Furterer, S.L., Elizabeth A. Cudney, E.A., & Antony, J. (2022) The impact of Lean Six Sigma practices on supply chain resilience during COVID 19 disruption: a conceptual framework. *Total Quality Management & Business Excellence* 33(15-16):1913-1931.

Imai M (1986), Kaizen: The Key to Japan's Competitive Success, McGraw Hill, New York, USA.

Kalder, (2023). Altı Sigma Kuşakları ve Dmaic Ne Anlama Geliyor? https://www.kalderankara.org/bilgi-merkezi/yonetim-ve-kalite-araclari/alti-sigma-kusaklari-ve-dmaic-ne-anlama-geliyor-10 (ET: 28.12.2023).

Korkut,D.S., Cakicier, N., Erdinler,E.S, Ulay, G., & Doan, A.M. (2009). 5S activities and its application at a sample company. *African Journal of Biotechnology* 8:(8):1720-1728.

Kwak,Y.H. & Anbari T.F. (2006). Benefits, Obstacles and Future of Six Sigma Approach. *Technovation* 26, 708-715.

Làachajczyk, H., & Dudek-Burlikowska, M. (2006). Quality continuous improvement of company with usage the Poka-Yoke methods, PSKN 7:57-64.

Lee S S, Dugger J C & Chen J C (2000). Kaizen: An Essential tool for Inclusion in Industrial Technology Curricula", *Journal of Industrial Technology*, 16, (1). 1-7.

Maddox, K. (2004). Marketers embrace SixSigma strategies. *B to B*, 89 (10), 1 – 32.

Madhani, P. M. (2016). Six sigma deployment insupply chain management: enhancingcompetitiveness. *Materials ManagementReview*, 12 (6), 31 – 34.

Madhani, P. M. (2017). Six sigma deployment insales and marketing: enhancing competitiveadvantages. *The IUP Journal of BusinessStrategy*, 14 (2), 40 – 63.

Mc Carty T, Jordan M, & Probst D (2011) *Six Sigma for sustainability*, 1st edn. McGraw-Hill, New York.

Nowosielski, R., Kania, A., & Spilka, M. (2008). Integrated recycling technology as a candidadte for best available techniques, *Archives of Materials Science and Engineering* 32(1):9-52.

Nwabuzor, A. (2005), Corruption and development: new initiatives in economic openness and strengthened rule of law, *Journal of Business Ethics*, 59(1):121-138.

Öztürk, A., (2009), *Kalite yönetimi ve planlaması*, Ekin Yayınevi, Bursa,

Palaneeswaran, E., & Kumaraswamy, M.M. (2000), Benchmarking contractor selection practices in public-sector construction – a proposed model, *Engineering Construction & Architectural Management*, 7(3):285-99.

Rancour, T., Mc Cracken, M. (2000). Applying 6 Sigma methods for breakthrough safety performance. Professional Safety, *Des Plaines*, 45(10). 29-32.

Ree, S. & Ma, Y. (2008), "Comparison Analyses of Implementing 6 Sigma Management between China and Korea Companies: Korea side", *Asian Journal on Quality*, Vol. 9 No. 2, pp. 119-127.

Rother, M. & Shook, J. (1999). Learning to See: Value Stream Mapping to Create Value and Eliminate Muda, The Lean Enterprise Institute, USA: Shingo Prize for Excellence in Manufacturing

Rothery, R. (2003). China's legal framework for public procurement, *Journal of Public Procurement,* 3(3):370-89.

Sanchez-Rodriguez, C., Martinez-Lorente, R.A. & Clavel, G.J. (2003). Benchmarking in the purchasing function and its impact on purchasing and business performance, Benchmarking: *An International Journal*, 10(6):457-471.

Simpson, M. & Pursglove, J. (2007), "Benchmarking the performance of English Universities", *Benchmarking International Journal*, 14(1):102-122.

Singh, B., Garg, S.K., & Sharma, S.K. (2011). Value stream mapping: literature review and implications for Indian industry. *Int J Adv Manuf Technol*, 53:799–809.

Snee, R.D. (1999). Why should statisticians pay attention to six sigma? *Quality Progress*. 32(9):100-103.

Soković, M., Pavletić, D., & Krulčić, E., (2006). Six Sigma process improvements in automotive parts production, *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering,* 19 (1). 96-102.

TQP (2022). What is Six Sigma? Six Sigma Levels | Methodology | Tools. https://techqualitypedia.com/six-sigma/ (ET: 18.01.2024).

Wessel G, & Burcher P (2004) Six sigma for small and medium-sized enterprises. *TQM Mag* 16(4):264–272.

Worley, J. M. & Doolen, T. L. (2006). The Role of Communication And Management Support in A Lean Manufacturing Implementation. *Management Decision*, 44(2):228-245.

Yang, K., & El-Haik, B. S., (2009). *Design for six sigma:A roadmap for product deelopment. 2nd. ed. McGraw Hill.* S.54-55.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Yazar, Tıp Bilişim Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yamaktadır. Çok deüişkenli istatiksel yöntemler, deney tasarımı, sağlık alanında bilişim teknolojilerinin kullanımı ve sağlık, sağlıkta dijatleşme ve sağlıkta teknolojik dönüşüm konularında çalışmaktadır.

Kaynaklar

Abacıoğlu, O., (2004*). Performans Ölçüm Sistemi Olarak Dengelenmiş Skor Kartı ve Uygulaması İlişkisi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi

Ağca, V., & Tunçer, E., (2006). Çok boyutlu performans değerleme modelleri ve bir balanced scorecard örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8 (1), 173-193.

Akal, Z., (1998). *İşletmelerde Performans Ölçüm ve Denetimi: Çok Yönlü Performans Göstergeleri*, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları No: 473, Ankara.

Akgemci, T. (2013). *Stratejik yönetim*, Ankara: Gazi Kitap Evi.

Andy, N., & Sarah P., (2004). "The challenges of performance measurement", *management decision*, 42(8), 1022.

Andy, N., Chris, A., & Mike, K., (2002). The performance prism: The scorecard for measuring and managing business success, London: Financial times prentice hall, 173.

Andy, N., Chris, A., & Paul, C., (2001). "The performance prism in practice", *measuring business excellence*, 5(2), 6.

Arıkan, Ö., (2021). *Organizasyonların Örgütsel Performansının Artırılmasında Rekabet Stratejilerinin Etkisi, Girişimciliğin Aracılık Rolü: Mersin Bölgesi İşletmelerinde Bir Uygulama*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Toros Üniversitesi.

Armstrong, M. & S. Taylor, (2014). *Armstrong's handbook of human resource management practice.* United Kingdom: Kogan Page Publishers

Asar, R., (2021). Okul yöneticilerinin öğretmenlere ilişkin insan doğası varsayımları ve sergiledikleri yönetim tarzları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi.

Avcı, U. (2009). Öğrenme Yönelimliliğin Yenilik Performansı Üzerine Etkisi: Muğla Mermer Sektöründe Bir İnceleme, *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 121-138.

Avcı, U., (2005). *İşletmelerde Örgütsel Öğrenme-Örgütsel Performans İlişkisi: Konaklama İşletmelerinde Örgütsel Öğrenme-Örgütsel Performans İlişkisine Yönelik İnceleme,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi

Barutçugil, İ. (2002). *Stratejik insan kaynakları yönetimi*, Kariyer Yayınları.

Başat, H. (2011). Çok boyutlu bir performans ölçüm modeli olarak performans prizması ve "The london youth" örneği *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi,*1.

Bititci, Ü., Carrie, A.S., & McDevitt, L., (1997). Integrated performance measurement systems: a development guide, *International Journal of Operations and Production Management*, 17(5), 522-534.

Blinder, A., (2006). Offshoring: The next industrial revolution? *Foreign Affairs*, 85(2), 113-128.

Căpuşneanu, S., & Cristian., M., (2012). "New dimensions of performance measurement", *Annales Universitatis Apulensis Series Economic*, 14(2), 334-347.

Cingöz, A., (2011). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminin Örgütsel Performans ve İç Girişimcilik Üzerindeki Etkileri: Kayseri İmalat Sanayinde Bir Araştırma* Yayınlanmamış Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi.

Cordero, R., (1990). The measurement of innovation performance in firm: an overview, *research policy*, (2)19,185-192.

Coşkun, R. (2009). Yönetim ve Organizasyon Ders Notları, Sakarya.

Cross, K.F. & Lynch, R.L., (1992). "For good measure". *CMA Magazine*, 66(3), 20-24.

Çınaroğlu, S. (2012). İşletmelerde performans ölçüm modelleri. *Çukurova Üniversitesi İİBF Dergisi,* 16 (2), 119-134.

Duckworth, A. L., Quirk, A., Gallop, R., Hoyle, R. H., Kelly, D. R., & Matthews, M. D. (2019). Cognitive and noncognitive predictors of success. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 116(47).

Dulkadir, B. (2015). *Bilişim teknolojisi kullanımının örgütsel performans üzerindeki etkileri: Tr1 bölgesi hazır giyim işletmelerinde bir araştırma*, Yayınlanmamış Doktora tezi, İnönü Üniversitesi.

Einstein, A., Podolsky, B., & Rosen, N. (1935). Can quantum-mechanical description of physical reality be considered complete? *Physical review*, *47*(10), 777.

Erciyes T., (2018). *Çok boyutlu performans değerleme modelleri ve balanced scorecard modelinin çimento sektöründe uygulanması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.Erciyes Üniversitesi

Ergün, Ü. (Mart 2002). "Yönetsel performansın geliştirilmesinde yeni yaklaşımlar: mükemmellik modeli ve balanced scorecard". *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 4(1), 1-19.

Garengo, P., S. Biazzo, U., & S, Bititci., (2005). Performance measurement systems ın smes: A review for a research agenda. *International Journal of Management Reviews*. 7(1). 25-47.

Gürol, Y. (2004). Toplam dengeli başarı göstergesi balanced scorecard yönteminin stratejik bilginin sağlanması sürecindeki yeri. *3. Ulusal Bilgi*, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Eskişehir, 315-322.

Horngren, C.T., & Foster, G. (2003). *Cost Accounting: A managerial emphasis*. New Jersey: Prentice Hall.

Kaplan, R.S., & Norton, D., (2003). *Balanced scorecard*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Kaplan, Robert S.; & David N., (2001). "Transforming the balanced scorecard from performance measurement to strategic management: part I", *Accounting Horizons*, 15(1), 87-104.

Kaplan, S. & Norton, David P, (1993). *Putting the Balanced Scorecard to Work*, Harvard Business Review.

Kaplan, S., & David P., (1992). T*he balanced scorecard- measures that drive performance*, Harvard Business Review 70 (1), 71-79.

Karapınar, A. (2002). İşletme performansının ölçülmesinde katma değer ve bir örnek uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 4(2), 59-74.

Kaygusuz, S. (2005). Yönetim muhasebesinin performans yönetimi fonksiyonunda geldiği son nokta: balanced scorecard ölçüm kart tekniği, "iş güç", *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynaklar Dergisi,* 1(7), 82-100.

Koçel, T., (2003). *İşletme yöneticiliği*, 9.baskı İstanbul: beta yayınları.

Koçel, T., (2005). *İşletme yöneticiliği*, 10.baskı Arıkan Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.

Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği,* İstanbul: Beta Yayınevi.

Laıtınen, E. K., (2002). Dynamics performance measurement system: Evidence from small Finnish technology companies, *Scandinavian Journal of Management*, 18, 65-99.

Maıllet, J. (1983). *İktisadi Olayların Evrimi: 18. Yüzyıldan Bugüne* Remzi Kitapevi.

McCracken, M. J.; McIlwain, T. F & Fottler, M. D. (2001). "Measuring organizational performance in the hospital ındustry: an exploratory comparison of objective and subjective methods", *Health Services Management Research*, 14, (4), 211-219.

Nıavand, A., (2023*). The mediating effect of corporate entrepreneurshıp on the relatıonshıp between transformatıonal leadership, authentıc leadership and ınnovatıon performance: the example of ıranıan free zones*, Yayınlanmamış Doktora tezi, Atatürk Üniversitesi.

Nidagundi, P., & Novickis, L. (2017). Introducing lean canvas model adaptation in the scrum software testing. *Procedia Computer Science*, 104, 97-103.

Ordu, G., (2004). *Stratejik yönetim aracı olarak dengelenmiş hedefler tablosu (Balanced Scorecard) ve farklı sektörlerde araştırmalar,* Yayınlanmamış Doktora tezi, Marmara Üniversitesi.

Osterwalder, A. & Pigneur, Y. (2010). *Business model generation: a handbook for visionaries, game changers, and challengers*. Wiley-Sons Inc., New Jersey.

Osterwalder, P., (2010). Business Model Canvas: nine business model building blocks. strategizer.

Öztürk, N. K. (2006). "Kamu Sektöründe Performans Ölçümü ve Karşılaşılan Sorunlar". *Amme İdaresi Dergisi,* 39(1), 81-99.

Ryan, N., (2012). The Performance prism. Relevant to acca qualıfıcatıon paper and performance objectıves 12(13), 1-10.

Tulum, S., (2020). Çok boyutlu performans değerleme yöntemlerinden balanced scorecard ve performans prizması yöntemlerinin karşılaştırılması, *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,*11, 21.

Selvi, M. S. (2007). *Müşteri Sadakati*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Sevgi, S., (2014). *Geleneksel ve çok boyutlu performans değerleme modelleri ve bir araştırma,* Yayınlanmamış Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi.

Sinclair, D. and Zairi, M. (2000). "Performance Measurement: A Critical Analysis of the Literatüre with Respect to Total Quality Management". *International Journal of Management Reviews*, 2(2), 145- 168.

Singh, K., & Sıwach, M., (2013). Workers participation in management as ambivalence approach: a study of sugar ındustry of haryana, *Global Research Analysis*, 2(10), 52-53.

Thompson, J. (1990). Stratejik management, Awareness and change, chapman and hall university and professional division, 4.

Tunçer, E., (2006). *Çok boyutlu performans değerleme modelleri ve bir balanced scorecard uygulaması,* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi

Uzoğlu, C. (2011). Performans yönetim sistemi ve performans denetimi. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığı Yayını, Ankara.

Ülgen H., Mirze K., (2004), *İşletmelerde stratejik yönetim,* Literatür Yayınları: İstanbul.

Wallin, J., Chirumalla, K., & Thompson, A., (2013). Developing pss concepts from traditional product sales situation: The Use of business model canvas. 263, 74.

Yenice, E. (2006). Kamu Kesiminde Performans Ölçümü ve Bütçe ilişkisi. *Sayıştay Dergisi,* 61, 57-68.

Yüreğir, O., & Gülsün N., (2007). "Performans ölçümü ve ölçüm sistemleri; genel bir bakış" *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (8), 545-562.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Ebru Aykan

1975 yılında Kayseri ilinde doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Kayseri'de bitirdikten sonra, 1998 yılında Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü'nden mezun oldu. 2002 yılında Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı'nda "Girişimcilik ve Girişimcilerin Liderlik Davranışları: Kayseri'de Bir Uygulama" konulu yüksek lisans teziyle bilim uzmanı oldu. Aynı yıl Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Araştırma Görevlisi olarak işe başladı. 2003 yılında Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı'nda doktora eğitimine başladı. Halen Kayseri Üniversitesi UBF'de Profesör olarak görev yapmaktadır. Evli ve üç çocuk annesidir.

Emine Zehra TURAN

Emine Zehra Turan, 1991 yılında Şanlıurfa'da doğdu. İlköğrenimini Cengiz Topel İlköğretim okulunda Liseyi Atatürk Lisesinde tamamladı. 2011 yılında Ardahan Üniversitesi iktisadi ve idari Bilimler Fakültesi işletme Bölümü'nü kazandı ve aynı bölümde siyaset bilimi kamu yönetiminde çift anadal yaptı. 2015 yılında bu bölümlerden mezun oldu. 2015 yılında Bayburt üniversitesinde Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı'da Yüksek Lisans Öğrenimine başladı ve 2018 yılında "İzlenim Yönetimi Taktikleri, Lider- Üye Etkileşimi ve Örgütsel Bağlılığın Duygusal Emek Üzerindeki Etkileri (Şanlıurfa ili Örneği)" adlı tez çalışması ile Yüksek Lisans öğrenimini tamamladı. 2021 yılında, Doktora eğitimine başladı.

Kaynaklar

Bell, W. (2011). Foundations of futures studies: human science for a new era: values, objectivity, and the good society (Vol. 2). Transaction Publishers.

Birdal, İ. & Aydemir, N. (1992). *Üretim Teorileri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık Matbaacılık.

Brodzinski, F. R. (1979). The futurist perspective and the managerial process. *New Directions for Student Services*, (6), 17-29.

Brown, T. (2008). Design Thinking. *Harvard Business Review*, 86(6), 84-92.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). *The second machine age: Work, progress, and prosperity in a time of brilliant technologies*. WW Norton & Company.

Buchanan, R. (1992). Wicked Problems in Design Thinking. *Design Issues*, 8(2), 5-21.

Christensen, C. M., & Overdorf, M. (2000). Meeting the challenge of disruptive change. *Harvard business review*, 78(2), 66-77.

Christensen, C. M. (2013). *The innovator's dilemma: when new technologies cause great firms to fail*. Harvard Business Review Press.

Cornish, E. (2004). Futuring: The exploration of the future. World Future Society.

Çayalan, H. (2023). Dijital Dönüşümde İşletmelerde AR-GE ve İnovasyon. Ed. G. Kosa ve M. E. Karabayır, *İşletmelerde Dijital Dönüşüm* içinde sf. 99-114. Ankara: Gazi Kitabevi.

Çayalan, N. (2023). "Dijitalleşme sürecinde işletmelerde yeni yönetim yaklaşımları" Ed. G. Kosa ve M. E. Karabayır, *İşletmelerde Dijital Dönüşüm* içinde sf. 115-132. Ankara: Gazi Kitabevi.

De Jouvenel, H. (2019). Futuribles: Origins, philosophy, and practices—Anticipation for action. *World Futures Review*, 11(1), 8-18.

Doruk, H. (2024). Fütürizm Akımı: Öncüleri ve Etkileri, Erişim Adresi: https://markut.net/sayi-7/futurizm-akimi/ Erişim tarihi: 09.04.2024.

Elkington, J., & Rowlands, I. H. (1999). Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business. *Alternatives Journal*, 25(4), 42.

Hamel, G. (2008). The future of management. *Human resource management international digest,* 16(6).

İncesu, E. (2022). Toplum 5.0 Nedir? Endüstri 4.0 ile Nasıl Bir İlişkisi Vardır? Erişim Tarihi: 20.04.2024, https://www.protopars.com/toplum-5-0/

Kim, W. C., & Mauborgne, R. (2005). How to create uncontested market space and make the competition irrelevant. *Harvard Business Review*, 4(13), 1-2.

Kurtz, C. F., & Snowden, D. J. (2003). The new dynamics of strategy: Sense-making in a complex and complicated world. *IBM systems journal*, 42(3), 462-483.

Maital, S. ve Seshadri, D. V. R. (2012). *Innovation management: strategies, concepts and tools for growth and profit*. SAGE Publications, London.

Martin, R. L. (2009). *The Design of Business: Why Design Thinking is the Next Competitive Advantage*. Harvard Business Press.

Norman Donald, A. (2013). *The design of everyday things*. MIT Press.

Pandit, R. K. (2014). Futuristic Management Information System. *Journal of Advanced Research in Civil and Environmental Engineering*, 1(1), 53-60.

Papanek, V. (1971). Design for the Real World: Human Ecology and Social Change. Pantheon Books.

Porter, M. E. (1985). Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance. Free Press.

Savut, E. (2023). Fütüristik Bir Kamusal Alan Alternatifi Olarak Metaverse. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 509-529.

Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership*. Jossey-Bass.

Schoemaker, P. J. (1995). Scenario planning: a tool for strategic thinking. MIT Sloan Management Review. Erişim adresi: https://sloanreview.mit.edu/article/scenario-planning-a-tool-for-strategic-thinking/ Erişim tarihi: 22.05.2024.

Schumpeter, J. A. (1934). *The Theory of Economic Development*. Harvard University Press.

Senge, Peter M. (1993), *Beşinci Disiplin*, (Çev. İldeniz Ayşegül ve Ahmet Doğukan), Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Shlesinger Jr, B. E. (1987). Teaching Problem Solving through Invention. *Vocational Education*

Journal, 62(5), 36-37.

Silva, B. N., Khan, M., & Han, K. (2020). Futuristic sustainable energy management in smart environments: A review of peak load shaving and demand response strategies, challenges, and opportunities. *Sustainability,* 12(14), 5561.

Syrett, M., & Devine, M. (2012). Managing uncertainty: Strategies for surviving and thriving in turbulent times. John Wiley & Sons.

Şimşek, Ş., & Çelik, A. (2015). *İşletme Bilimlerine Giriş* (22. baskı). Ankara: Eğitim Kitabevi.

Taboada, I., Daneshpajouh, A., Toledo, N., & de Vass, T. (2023). Artificial Intelligence Enabled Project Management: A Systematic Literature Review. *Applied Sciences*, 13(8), 5014.

Taşkesen, E. (2008). *Fütürist yönetim açısından Mersin Uluslararası Liman İşletmeciliği AŞnin (MIP) inovasyon uygulamalarının fonksiyonel analizi*. Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Ulrich, K. T., & Eppinger, S. D. (2016). *Product design and development*. McGraw-hill.

Watkins, M. D., & Bazerman, M. H. (2003). Predictable surprises: The disasters you should have seen coming. *Harvard business review*, 81(3), 72-85.

Wujarso, R. (2023). Effect of digital transformation on company operational efficiency. Asadel Publisher.

Van der Heijden, K. (2005). *Scenarios: the art of strategic conversation*. John Wiley & Sons.

Yazar/lar Hakkında Bilgi

Öğr. Gör. Dr. Hakan ÇAYALAN

Lisans eğitimini Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde, yüksek lisansını Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Kamu Yönetimi ve Siyaset Ana Bilim Dalında, doktora eğitimini ise Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim dalında tamamlamıştır. Mesleki hayatına 2013 yılında Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nda Gümrük Muhafaza Memuru olarak başlayan yazar, 2019 itibariyle Iğdır Üniversitesi Tuzluca Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır. 2019 yılından bu yana Tuzluca Meslek Yüksekokulu Hukuk Bölüm başkanlığı görevini ve 2024 yılından bu yana da Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölüm Başkanlığını sürdürmektedir. Ayrıca yazar Örgütsel Davranış, İnsan Kaynakları Yönetimi alanlarında çalışmalar yapmakta olup, özellikle yenilik algısı, yenilik performansı ve liderlik alanlarında yayınları bulunmaktadır.

Doç. Dr. Turhan MOÇ

Lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümünde, yüksek lisansını Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde, doktora eğitimini ise Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim ve Organizasyon Bilim dalında tamamlamıştır. Mesleki hayatına Kafkas Üniversitesi Kağızman Meslek Yüksekokulunda Öğretim Görevlisi olarak 1998 yılında başlayan yazar, 2019 yılında Iğdır Üniversitesinde doktor öğretim üyesi unvanını almıştır. Yazar 2023 yılında Yönetim ve Strateji Bilim/Sanat alanında doçent unvanı almıştır. Yazar halen aynı kurumda görev yapmakta ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümünde görevini sürdürmektedir. Ayrıca yazar Örgütsel Davranış, Girişimcilik, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Stratejik Yönetim alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Kaynakça

Acaray, A. (2007). *Kobi'lerde Yenilik Türlerinin Analizi ve Yenilik Engellerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma,* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Akkoyun, B., (2020). *Teknoloji Yönetiminin Başarısında Örgütsel Yapı ve İnsan Kaynakları Yönetiminin Etkisi Üzerine Bir Araştırma*, 1.Baskı, Gazi Kitabevi.

Argüden, Y., (2008), Değişim Yönetimi, *Önce Kalite Dergisi*, 6 (2), 36-38.

Atik, H. (2005). *Yenilik ve Ulusal Rekabet Gücü*, 1. Baskı, Detay yayıncılık.

Aygen, S. (2006). *İşletmelerde Yenilik Yönetimi Sürecinde Örgüt Yapılarında ve Hizmet Tasarımlarında Yaşanan Dönüşünler: Bir Ampirik Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi.

Baktır, E. (2013). Proje Yönetimi Ders Notları, <http:// cevdetkizil.com/cevdetkizil/ tr/admin/editor/ ccv/verilendersler/py_elif.pdf> (13.11.2013).

Bensghir, T.K. (1996). B*ilgi Teknolojileri ve Örgütsel Değişim*, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara.

Betz, F. (2010). *Teknolojik Yenilik Yönetimi*, 1. Basım, Tübitak Popüler Bilim Kitapları, 407-426.

BudaK, G. (2006). *Yenilikçi Yönetim Yaratıcı Birey*, Sistem Yayıncılık, İstanbul,

Çağlar, İ. (2005). *Türk İşletmeciliğinde Değişim ve Değişim Yönetimi*, 1. Basım, Gazi Kitapevi,

Çetindamar, D., Phaal,R., & Probert, D., (2013), *Teknoloji Yönetimi Faaliyet ve Araçları*, 2. Basım, Efil Yayınevi.

Durna, U. (2002). *Yenilik Yönetimi*, 1. Baskı. Nobel Yayın Dağıtım,

Elçi, Ş. (2007). *İnovasyon "Kalkınmanın ve Rekabetin Anahtarı*. 2. Baskı, Nova Basın Yayın,

Eren, E. (2011). "Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)", 11. Baskı. Beta Yayın,

Freeman, C. (2011). *İktisadi Yenilik*, 5. Basım, Çeviren: Ergun Türkcan. TÜBİTAK Yayınları, 403-404.

Gore, A. (2013). *Gelecek, Global Değişim Yaratan 6 Dinamik*, 1. Baskı. Çev. Ebru Kızıldağ, Mediacat Yayınları,

Gökcek, O. (2007). *Yenilik Yönetimi Süreci ve Yenilik Stratejileri: Otomotiv Sektöründe Bir Alan Çalışması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Gray, F.C. & Larson, E.W. (2003). *Project Management*, McGraw-Hill, New York.

Ünver, İ., (2009). İşletmelerde Yenilik ve Yönetimi, *Çerçeve Dergisi* (MÜSİAD), C. 52, 178

Jaikumar, R. (1986). Post-İndustrial Manifacturing, *Harvard Business Review*, 64 (6), 69-76.

Kavrakoğlu, İ. (2006). *Yönetimde Devrimin Rehberi, İnovasyon*, 2. Basım. Alteo Yayımcılık,

Koçel, T. (2011). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Basım Yayın,

Mıhçıoğlu, C. (1990). *Yönetimde İnsan İlişkileri*, Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Öğüt, A. (2003). *Bilgi Çağında Yönetim*, 1. Basım. Nobel Yayın Dağıtım.

Öğüt, A., (2012). *Bilgi Çağında Yönetim*, Nobel Yayın Dağıtım.

Öner, A. (2002), *Örgüt Yapıları ve Teknoloji Yönetimi, Teknoloji Yönetiminin Örgüt Yapılarına Etkisi*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi.

Özgün, M. (2009). Bir Rekabet Stratejisi Olarak Yenilik", *Çerçeve Dergisi* (MÜSİAD), C. 152. s. 153-154.

Öztürk, E. (2006). *Teknolojik Yenilik Süreci Ve Teknolojik Yenilik Yeterliklerinin Firma Performansı Üzerine Etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Phaal, R. Farrukh, C.J.P., & Probert, D.R., (2006). Technology Management Tools: Concept, Development and Application, *Technovation*, 26, 336-344.

Polat M. & Öner M.A. (2010). Firmalarda Yenilik Yönetimi Teknikleri, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Araştırma Notları, İstanbul.

Porter, M. (2010). *Rekabet Üzerine*, Çev. Kıvanç Tanrıyar, Optimist Yayınları.

Rush, H., Bessant, J. & Hobday, M., (2007). Assesing the technological capabilities of firms: developing a policy tool, *R&D Management*, 37 (3), 221-236.

Sucu, Y. (2000). *Örgütsel Değişim*, 1. Basım. Elit Yayıncılık.

Tunç, H. (2008). *Bir Yenilik Göstergesi Olarak Patent ve Türkiye Patent Performansı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kaynakça

Agustiady, T. K., & Cudney, E. A. (2018). Total Productive Maintenance. *Total Quality Management & Business Excellence*, 1-8. https://doi.org/10.1080/14783363.2018.1438843

Akbal, H. (2021). *Sağlık Sektöründe Süreç İyileştirme: Bir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Kısıtlar Teorisi-Yalın Üretim-Simülasyon Bütünleşik Yöntemi ile Bir Uygulama*[Doktora Tezi]. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Aktan, C. C. (2012). Organizasyonlarda Toplam Kalite Yönetimi. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, *4*(2), 249-256.

Al-Baik, O., & Miller, J. (2015). The Kanban Approach, Between Agility and Leanness: A Systematic Review. *Empirical Software Engineering*, *20*(6), 1861-1897. https://doi.org/10.1007/s10664-014-9340-x

Alp, F., & Akalın, B. (2023). Yalın Yönetim Alanında Yürütülen Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi (1996-2022). *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 114-125.

Alsadi, J., Antony, J., Mezher, T., Jayaraman, R., & Maalouf, M. (2023). Lean and Industry 4.0: A Bibliometric Analysis, Opportunities for Future Research Directions. *Quality Management Journal*, *30*(1), 41-63. https://doi.org/10.1080/10686967.2022.2144785

Arnheiter, E. D., & Maleyeff, J. (2005). The Integration of Lean Management and Six Sigma. *The TQM magazine*, *17*(1), 5-18.

Avunduk, H. (2019). Yalın Altı Sigma: Bir Pet Şişirme Makinasında Süreç İyileştirme Uygulaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(70), 633-653.

Ayçin, E. (2016). *Yalın Üretim Uygulamalarında İsrafın Azaltılması ile Performans Ölçütleri Arasındaki İlişkilerin ve Etkileşimin Analizi*[Doktora Tezi], Dokuz Eylül Üniversitesi.

Aytar, Ü. O. (2019). Endüstri 4.0 ve Bu Paradigmanın Örgüt Yönetimi Üzerindeki Olası Etkileri. *İş, Güç: Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, *21*(2), 75-90.

Bateman, N., Philp, L., & Warrender, H. (2016). Visual Management and Shop Floor Teams – Development, Implementation and Use. *International Journal of Production Research*, *54*(24), 7345-7358. https://doi.org/10.1080/00207543.2016.1184349

Braglia, M., Carmignani, G., & Zammori, F. (2006). A New Value Stream Mapping Approach for Complex Production Systems. *International Journal of Production Research*, *44*(18-19), 3929-3952. https://doi.org/10.1080/00207540600690545

Canel, C., Rosen, D., & Anderson, E. A. (2000). Just-In-Time is not Just for Manufacturing: A Service Perspective. *Industrial Management & Data Systems*, *100*(2), 51-60.

Chan, F. T. S., Lau, H. C. W., Ip, R. W. L., Chan, H. K., & Kong, S. (2005). Implementation of Total Productive Maintenance: A Case Study. *International Journal of Production Economics*, *95*(1), 71-94. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2003.10.021

Chiarini, A. (2012). *Lean Organization: From The Tools of the Toyota Production System to Lean Office* (C. 3). Springer Science & Business Media.

Corona, E., & Pani, F. E. (2013). A Review of Lean-Kanban Approaches in The Software Development. *WSEAS Transactions on Information Science and Applications*, *10*(1), 1-13.

Çalışkan, G. (2006). Altı Sigma ve Toplam Kalite Yönetimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(17), 60-75.

Dahlgaard, J. J., & Dahlgaard-Park, S. M. (2006). Lean Production, Six Sigma Quality, TQM and Company Culture. *The TQM magazine*, *18*(3), 263-281.

Dekier, Ł. (2012). The Origins and Evolution of Lean Management System. *Journal of International Studies*, *5*.

Deniz, N., & Tükenmez, İ. (2024). Lean Six Sigma Studies in Türkiye: A Literature Review. *Gazi University Journal of Science*, *37*(2), 875-893.

Diker, F. (2023). *Yalın Altı Sigma Yöntemiyle Hata Oranlarının Azaltılması ve Simülasyonu: Değirmen Makinaları İmalat İşletmesi Örneği* [Doktora Tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Dudek-Burlikowska, M., & Szewieczek, D. (2009). The Poka-Yoke Method as an Improving Quality Tool of Operations in The Process. *Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering*, *36*(1), 95-102.

European Commission (2021). Industry 5.0—Towards a Sustainable, HumanCentric and Resilient European Industry. [Online].

Fullerton, R. R., McWatters, C. S., & Fawson, C. (2003). An Examination of The Relationships Between JIT and Financial Performance. *Journal of Operations management*, *21*(4), 383-404.

Groenevelt, H. (1993). The Just-In-Time System. *Handbooks in Operations Research and Management Science*, *4*, 629-670.

Hackman, J. R., & Wageman, R. (1995). Total Quality Management: Empirical, Conceptual, and Practical Issues. *Administrative Science Quarterly*, 309-342.

Hines, P., & Rich, N. (1997). The Seven Value Stream Mapping Tools. *International Journal of Operations & Production Management*, *17*(1), 46-64. https://doi.org/10.1108/01443579710157989

Hudori, M. (2017). Penerapan Prinsip 5S (Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke) di Gudang Zat Kimia Perusahaan Perkebunan Kelapa Sawit. *Industrial Engineering Journal*, *6*(2). https://ojsv2-demo2.unimal.ac.id/miej/article/view/165

Jenner, R. (1998). Dissipative Enterprises, Chaos, and the Principles of Lean Organizations. *Omega*, *26*(3), 397-407. https://doi.org/10.1016/S0305-0483(97)00067-4

Kaygusuz, Y. (2017). *Yalın Altı Sigma ve Bir Üretim İşletmesinde Uygulama*[Doktora Tezi]. Uludağ Üniversitesi

Koether, R. (2020). Lean Production auch für Kleinserien anwendbar. İçinde R. Koether & K.-J. Meier (Ed.), *Lean Production für die variantenreiche Einzelfertigung* (ss. 3-28). Springer Fachmedien Wiesbaden. https://doi.org/10.1007/978-3-658-30948-0_1

Leng, J., Sha, W., Wang, B., Zheng, P., Zhuang, C., Liu, Q., . . . Wang, L. (2022). Industry 5.0: Prospect and Retrospect. *Journal of Manufacturing Systems*, *65*, 279–295. https://doi.org/10.1016/j.jmsy.2022.09.017

Liker, J. (2021). *The Toyota Way: 14 Management Principles from the World's Greatest Manufacturer.* McGraw-Hill Education.

Luthra, S., Garg, D., Agarwal, A., & Mangla, S. K. (2020). *Total Quality Management (TQM): Principles, Methods, and Applications*. CRC press.

Mahadevan, G., & Chejarla, K. C. (2023). *Lean Management for Small and Medium Sized Enterprises: Adapting Operations to Changing Business Environment*. Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-4340-9

Maskell, B. H., Baggaley, B., & Grasso, L. (2011). *Practical Lean Accounting: A Proven System for Measuring and Managing the Lean Enterprise*. CRC Press.

Meral Uluç, S. (2022). *Değer Akışı Maliyetleme ve Karar Verme: Yalın Üretim İşletmelerinde Uygulamalar* [Doktora Tezi] Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi.

Mergen, E. (1993). Toplam Kalite Yönetimi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 25-33.

Montgomery, D. C., & Woodall, W. H. (2008). An Overview of Six Sigma. *International Statistical Review / Revue Internationale de Statistique*, *76*(3), 329-346.

Moraes, A., Carvalho, A. M., & Sampaio, P. (2023). Lean and Industry 4.0: A Review of the Relationship, Its Limitations, and the Path Ahead with Industry 5.0. *Machines*, *11*(4), Article 4. https://doi.org/10.3390/machines11040443

Nascimento, D. L. D. M., Sotelino, E. D., Lara, T. P. S., Caiado, R. G. G., & Ivson, P. (2017). Constructabılıty in Industrıal Plants Constructıon: A Bım-Lean Approach Usıng the Dıgıtal Obeya Room Framework. *Journal of Civil Engineering and Management*, *23*(8), 1100-1108. https://doi.org/10.3846/13923730.2017.1385521

Nugraha, A. S., Desrianty, A., & Irianti, L. (2015). Usulan perbaikan berdasarkan metode 5S (Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke) untuk area kerja lantai produksi di PT. X. *Reka integra*, *3*(4).

Onat, O. K. (2012). *Yalın Maliyet Yönetimi Yaklaşımı ve Bir Üretim İşletmesi Uygulaması* [Doktora Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Özdağoğlu, G., Damar, M., & Özdağoğlu, A. (2022). Web of scıence süzgecinden yalın üretim araştırma portföyü: nereden başlamalıyız? *Verimlilik Dergisi*, *2*, 213-230.

Rahman, N. A. A., Sharif, S. M., & Esa, M. M. (2013). Lean manufacturing Case Study with Kanban System Implementation. *Procedia Economics and Finance*, *7*, 174-180.

Restuputri, D. P., & Wahyudin, D. (2019). Penerapan 5S (Seiri, Seiton, Seiso, Seiketsu, Shitsuke) Sebagai Upaya Pengurangan Waste Pada Pt X. *Jurnal Sistem Teknik Industri*, *21*(1). https://talenta.usu.ac.id/jsti/article/view/903

Rewers, P., Trojanowska, J., & Chabowski, P. (2016). Tools and Methods of Lean Manufacturing-a Literature Review. *Proceedings of 7th International Technical Conference Technological Forum*, 28-30.

Sedat, Y., Ünal, F. & Çulhaoğlu, Ö. (2023). Kalite Süreçlerinde PUKÖ Döngüsü: Dış Değerlendiricilerin Görüşlerine Göre Türk Üniversitelerinin Yeterlik Düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *57*, 281-305.

Singh, B., Garg, S. K., & Sharma, S. K. (2011). Value Stream Mapping: Literature Review and Implications for Indian Industry. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, *53*(5), 799-809. https://doi.org/10.1007/s00170-010-2860-7

Singh, G., & Ahuja, I. S. (2012). Just-In-Time Manufacturing: Literature Review and Directions. *International Journal of Business Continuity and Risk Management*, *3*(1), 57. https://doi.org/10.1504/IJBCRM.2012.045519

Sullivan, W. G., McDonald, T. N., & Van Aken, E. M. (2002). Equipment Replacement Decisions and Lean Manufacturing. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, *18*(3), 255-265. https://doi.org/10.1016/S0736-5845(02)00016-9

Şarkbay, Ö. F. (2021). *Yalın Yönetim Anlayışının, İşletmelerin Hizmet Kalitesi ve Hizmeti Alan Taraflara Etkileri: Sağlık Sektöründe Bir Uygulama*[Doktora Tezi]. İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Tekin, M., Arslandere, M., Etlioğlu, M., Koyuncuoğlu, Ö., & Tekin, E. (2019). An Application of SMED and Jidoka in Lean Production. Içinde N. M. Durakbasa & M. G. Gencyilmaz (Ed.), *Proceedings of the International Symposium for Production Research 2018* (ss. 530-545). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92267-6_45

Temel, B., Başağa, H., Uluçay Temel, M., Kamber Yılmaz, G., & Nasery, M. (2019). Big Room Concept in Project Management and Control. *Journal of Construction Engineering, Management & Innovation*, *2*(4).

Tikici, M., Aksoy, A., & Derin, N. (2006). Toplam Kalite Yönetiminin Radikal Unsurlarından Birisi Olarak Yalın Yönetim. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(15), 20-33.

Tjahjono, B., Ball, P., Vitanov, V. I., Scorzafave, C., Nogueira, J., Calleja, J., Minguet, M., Narasimha, L., Rivas, A., & Srivastava, A. (2010). Six Sigma: A literature Review. *International Journal of Lean Six Sigma*, *1*(3), 216-233.

Vilkas, M., Duobienė, J., Rauleckas, R., Rūtelionė, A., & Šeinauskienė, B. (2022). *Organizational Models for Industry 4.0: Lean, Agile and Service-Oriented Organizations*. Springer Nature.

Wilson, L. (2010). How to Implement Lean Manufacturing. McGraw-Hill

Womack, J. P., Jones, D. T., & Roos, D. (2007). *The Machine that Changed the World: The Story of Lean Production–Toyota's Secret Weapon in the Global Car Wars that is Now Revolutionizing World Industry*. Simon and Schuster.

Yılmaz, E. (2023). *Kanıta Dayalı Yönetim ile Yönetsel Karar Verme Süreçlerinin Pukö Döngüsü Çerçevesinde Geliştirilmesi: Şehir Hastaneleri Model Önerisi*[Doktora Tezi]. İstanbul Medipol Üniversitesi.

Yazar/lar Hakkında Bilgi:

Yazar, lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi İşletme Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi Yönetim ve Organizasyon Bölümü'nde tamamlamıştır. Yüksek lisans tezinde örgütsel adaletin tükenmişlik üzerine etkisi konusunu çalışmıştır. Doktora eğitimini ise Kafkas Üniversitesi İşletme Bölümü'nde tamamlamıştır. Doktora tezinde çalışan sadakatinin örgüt yararına etik dışı davranışlar ve bilgi ifşasına etkisinde ahlaki çözülmenin rolünü incelemiştir. Yazar; yönetim ve organizasyon, örgütsel davranış, insan kaynakları yönetimi ve liderlik alanlarına ilgi duymaktadır. 2010-2024 yılları arasında Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladığı Ardahan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde doktor öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir.

Kaynakça

Akbaba, Ö., & Altındağ, E. (2016). The Effects Of Reengineering, Organizational Climate And Psychological Capital On The Firm Performance. *Procedia Social and Behavioral Sciences,* 235, 320-331.

Aktan, C. C. (2011). Organizasyonlarda Değişim Yönetimi: *Değişim Mühendisliği. Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 3*(1), 67-96.

Altinkemer, K., Özçelik, Y., & Ozdemir, Z. D. (2011). Productivity and Performance Effects of Business Process Reengineering: A Firm-Level Analysis. Journal of Management Information Systems, 27(4), 129-161.

Amit, P. P. (2018). Employee Perception towards Organisational Change. *International Academic Journal of OrganizationalBehavior and Human Resource Management, 5* (1), 1–25. doi: http://doi.org/10.9756/iajobhrm/v5i1/1810001.

Ataman, G. (1997). Değişim Mühendisliği; Çalışma Hayatının Kalitesinin Attırılmasına Hizmet Eden Bir Araç mı? İşten Çıkarmalar İçin Hazırlanan Bir Zemin mi? *Öneri Dergisi, 1*(6), 83-86.

Ataman, G. (2002). Tedarik Zinciri ve Yönetimi: Değişim Mühendisliği ve Dış Kaynaklardan Yararlanma İlişkisi Üzerine Bir İlerleme. *Öneri Dergisi, 5*(17), 35-42.

Bhaskar, H. L., & Singh, R. P. (2014). Business Process Reengineering: A Recent Review. *Global Journal of Business Management, 8*(2), 24-51.

Blancett, S. S., Flarey, D. L. (1995). *Reengineering Nursing and Health Care*. The Handbook for Organizational Transformation. Aspen Publishers, Inc., ISBN 0-8342-0660-9.

Burnes, B. (2011). Introduction: Why Does Change Fail, and What Can We Do About It? *Journal of Change Management,11* (4), 445–450. doi: http://doi.org/10.1080/14697017.2011.630507

Campbell, S., & Kleiner, B. H. (1997). New developments in re-engineering organizations. *Work Study, 46*(3), 99-103.

Chan, P. S., & Peel, D. (1998). Causes and impact of reengineering. *Business Process Management Journal, 4*(1), 44-55.

Chen, Y.C. (2001). Empirical modelling for participative business process reengineering. PhD diss. University of Warwick.

Cleland, D. I. (1996). "The Trigger Effects" of Reengineering. In Proceedings of the 27th Annual Seminar/Symposium Project Managemet Institute: "Revolutions, Evalutions, Project Solutions.".Boston.

Covert. M. (1997). Successfully Performing Business Process Reengineering. Visible Systems Corporation. https://www.csus.edu/indiv/r/rengstorffj/obe152spring02/articles /businessprocess reengineering.pdf, Erişim Tarihi: 6.06.2024

Davenport, T. (1993), "Need radical innovation and continuous improvement? Integrate processreengineering and TQM", *Planning Review, Vol. 21* No. 3, pp. 6- 12.

Davenport, T.H. & Short, J.E. S. (1990). "The New Industrial Engineering: Information Technology and Business Process Redesign." *Sloan Management Review*, pp. 11-27.

Demir, Y. (2008). İşletme Yönetimi Açısından Değişim Mühendisliği Yaklaşımı ve Uygulanabilirliği. *Social Sciences, 3*(2), 286-295.

Dinçer, Ö., (1992). *Örgüt Geliştirme: Teori Uygulama ve Teknikleri*, Timaş Yayınları, 2. Basım, İstanbul.

Dutta, S. (2007). Recognizing the true value of software assets. INSEAD & micro focus ltd. 1-29.

Erim, A. & Vayvay, Ö. (2010). Is The Busıness Process Reengıneerıng (Bpr) Proved Itself To Be A Trustable Change Management Approach For Multınatıonal Corporatıons? Case Studıes From The Lıterature. *Havacılık Ve Uzay Teknolojileri Dergisi, 4*(4), 23 - 30.

Freedman, L. (2013). *Strategy: A history.* New York, US: Oxford University Press.

Göksoy, A., Özsoy, B., & Vayvay, O. (2012). Business process reengineering: Strategic tool for managing organizational change an application in a multinational company. *International Journal of Business and Management, 7* (2), 89-112.

Gunasekaran, A., & Kobu, B. (2002). Modelling and analysis of business process reengineering. *International Journal of Production Research,* 2521-2546.

Hammer, M., & Champy, J. (2001). Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution. Harper Business. https://public.summaries.com/files/1-page-summary/reengineering-the-corporation.pdf

Hammer, M., & Champy, J. (1993). Reengineering the corporation: a manifesto for business revolution. New York : HarperBusiness. *Revised edn HarpersCollins*, ISBN 0-88730-640-3

Hammer, M., & Champy, J.. (1998) , *Değişim Mühendisliği İş İdaresinde Devrim İçin Bir Manifesto,* Çev. Sinem GÜL, Sabah Yayınları, Yön Matbaacılık, İstanbul.

Hamscher, W. (1994). AI in business-process reengineering. *AI Magazine.* Winter, Vol. 15, 4

Hussein, B., Bazzi, H., Dayekh, A., & Hassan, W. (2013). Critical analysis of existing business process reengineering models: Towards the development of a comprehensive integrated model. *Journal of Project, Program & Portfolio Management, 4* (1), 30-40.

Kılıç, A. (2023). Nissan'ın Değişim Mühendisliği ve Türk Eğitim Sistemine Uygulanabilirliği. *Educatıone, 2*(2), 289-316.

Kocakahyaoğlu, K., (2008). *Değişim Mühendisliği Uygulamalarında Kıyaslama(Benchmarking) ve İnşaat Sektöründeki Yöneticilerin Yaklaşımları*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi.

Koçel, T., (2014). *İşletme Yöneticiliği*, Beta Yayınları, 15. Baskı, İstanbul.

Lillrank, P. A. & Holopainen, S. (1998). Reengineering for business option value. *Journal of Organizational Change Management. (11)* 3, 246-259.

Manganelli, R.L. & Klein, M.M. (1994). Your reengineering toolkit, *Management Review,Vol. 83* No. 8, pp. 26-30.

Mechling, J. (1994). Reengineering government: is "there" a there? *Public Productivity and Management Review. Winter, Vol. 18*, 2, p. 189-197.

Ölmez, Y.(2008). *Değişim Mühendisliği ve İşletme Performanslarına Etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi.

Özer, M. A. (2012). Etkin ve Verimli Yönetim İçin Değişim Mühendisliği Uygulamaları. *Verimlilik Dergisi*, 2, 1-20.

Papatya, G. (2019). Yönetim Uygulamalarında Evrim, Doğal Seçilim ve Yeniden Üretim: Değişim Mühendisliği Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi Fakültesi, 24*(3), 655-677.

Paton, R. A., Paton, R., & McCalman, J. (2000). *Change Management: A Guide to Effective Implementation.* SAGE Publications.

Rigby, D. (1993). The Secret History of Process Reengineering. *Planning Review, 21*(2), 24-27.

Safarov, F. (2014). Kriz Durumunda Değişim Mühendisliğinden Yararlanma Üzerine Bir Uygulama. *Avrasya Etüdleri, 42*(2), 83-108.

Talwar, R. (1993). Business Re-engineering - a Strategy-driven Approach. *Long Range Planning, 26(*6), 22-40.

Tetenbaum, T. J. (1998). Shifting paradigms: from Newton to chaos. *Organizational dynamics, 26*(4), 21-32.

Tsuchıya, S. (1998). Reengineering Management: A Cognitive Approach to Reengineering. *International Transactions in Operational Research, 5*(4), 273-283.

Tsuchıya, S. (1998). Reengineering Management: A Cognitive Approach to Reengineering. *International Transactions in Operational Research, 5*(4), 273-283.

Zarah, A. (2023). "Business Process Reengineering Guide", Busıness Consultıng, https://www.designrush.com/agency/business-consulting/trends/what-is-business-process-reengineering, Erişim tarihi: 04.06.2024.

21. Yüzyılda
EĞİTİM VE TOPLUMSAL KAZANIMLARI

Editör
DOÇ. DR. MEHMET YAŞAR KILIÇ

EĞİTİM
yayınevi

21.YÜZYILDA EĞİTİM VE TOPLUMSAL KAZANIMLARI
Editör: Doç. Dr. Mehmet Yaşar Kılıç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-76-2
1. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

21.YÜZYILDA EĞİTİM VE TOPLUMSAL KAZANIMLARI
Editör: Doç. Dr. Mehmet Yaşar Kılıç
VI+160 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-76-2

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Adıgüzel, Ö. (2022). *Eğitimde Yaratıcı Drama*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Aslan, E. (2013). Torrance Yaratıcı Düşünce Testi'nin Türkçe Versiyonu. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *14*(14), 19-40.

Ay, F. (2021). Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerileri ve Algısal Öğrenme Stil Tercihlerinin İncelenmesiYüksek Lisans Tezi. Siirt: Siirt Üniversitesi.

Ballı, A. (2019). Örgüt Kültürünün Öğretmenlerin Yaratıcı Düşünme Eğilimlerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Birişçi, S. ve Karal, H. (2011). Öğretmen Adaylarının Bilgisayar Destekli Ortamda Materyal Tasarlarken İşbirlikçi Çalışmalarının Yaratıcı Düşünme Becerilerine Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(2), 203-219.

Çağ Adıgüzel, D. (2016). Sınıf Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Becerileri ile Öğretmen Davranışlarının Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Demirci, C. (2007). Fen Bilgisi Öğretiminde Yaratıcılığın Erişi ve Tutuma Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 65-75.

Durhan, G. (2021). Eleştirel Düşünme: Bir Sokratik Sorgulama Metodolojisi. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, (15), 86-97.

Erol, M., Erol, A., Çalışır, S. Ve Bozan, M. (2019). Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Temel Eğitim Dergisi, 1*(2), 20-29.

Erol, M., Erol, A., Çalışır, S. ve Bozan, M. (2019). Öğretmenlerinin Yansıtıcı Düşünme Eğilimleri ile Yaratıcı Düşünme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Temel Eğitim Dergisi, 1*(2), 20-29.

Gülel, G. (2006). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaratıcılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Pamukkale Üniversitesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Işık, Y. A. (2013). Sunular Yardımıyla Öğrencilerin Yaratıcı Düşünme Becerilerini Geliştirme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(1), 89-96.

Kara, Ş. ve Şençiçek, S. (2015). Yaratıcı Çocuk Yetiştirmede Problemler ve Çözüm Önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 6*(2), 90-97.

Karakaş, A. G. (2023). Türkçe Öğretmenlerinin Yaratıcı Düşünme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Öz Yeterlilik Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Karakuş, M. (2001).Eğitim ve yaratıcılık. *Eğitim ve Bilim*, *26*(119).

Kökdemir, D. (2003). *Belirsizlik Durumlarında Karar Verme ve Problem Çözme*. (Tez no:127649) [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kuşçu, H. (2023). İlköğretim Matematik Öğretmeni Adaylarının Yaratıcı Düşünme Becerileri ile Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Onur, D. ve Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık Kavramı ile İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *6*(3), 1535-1552.

Özerbaş, M. A. (2011). Yaratıcı Düşünme Öğrenme Ortamının Akademik Başarı ve Bilgilerin Kalıcılığa Etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(3), 675-705.

Özgenel, M. ve Çetin, M. (2017). Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46*(46), 113-132.

Öztürk, E. (2014). Yaratıcılık ve Eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1).

Serin, E. (2020). Alkol / Madde Kullanım Bozukluğu Tanısı Alan Hastaların Bağlanma Stilleri ve Yenilik Arama Davranışının İncelenmesi. Yüksek Lisans tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Sevinç, M. ve Tok, E. (2010). Düşünme Becerileri Eğitim Programlarının Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Düşünme Becerilerine İlişkin Görüşlerine Etkisi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, *5*(3), 875-891.

Soydan, S. (2013). Çocuklarda Merak Duygusunu Uyandırmada Montessori Öğretmenlerinin Kullandıkları Stratejiler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(25), 269-290.

Sönmez Ektem, İ. (2017). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşlerine Göre Uygulama Okullarındaki Etkinliklerin Yaratıcılık Bağlamında Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (26), 523-547.

Sungur, N. (1997). *Yaratıcı Düşünce*.İstanbul: Evrim Yayınevi.

Tatlı Erten, C. (2017). Çocuklarda Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Saptanması ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Farkındalığının İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Tatlı, C. E. (2017). Çocuklarda Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Saptanması ve Okul Psikolojik Danışmanlarının Farkındalığının İncelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Tortumlu, B.(2022). Öğretmenlerin Öğretim Programı Okuryazarlık Düzeylerine Yönelik Algıları ile Öz Disiplin Özelliklerinin İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Burdur: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.

Turan, H. (2010). Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Özellikleri ile Yaratıcı Düşünme, Problem Çözme ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki Açıklayıcı İlişkiler Örüntüsü. Doktora tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Turna, Ö. ve Bolat, M. (2015). Eğitimde Disiplinlerarası Yaklaşımın Kullanıldığı Tezlerin Analizi. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, 34(1), 35-55.

Yaşar, M. C. ve Aral, N. (2010). Yaratıcı Düşünme Becerilerinde Okul Öncesi Eğitimin Etkisi. *Kuramsal Eğitim bilim, 3*(2), 201-209.

Yavaşoğlu, E. (2019). Evli Bireylerin Mutluluk Düzeyleri İle Özgünlük ve Değerler Arasındaki Yordayıcı İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Yenilmez, K. ve Yolcu, B. (2007). Öğretmen Davranışlarının Yaratıcı Düşünme Becerilerinin Gelişimine Katkısı. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(18), 95-105.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık Ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches, 15*(25), 3874-3915.

KAYNAKÇA

Güngör Aytar, A. (2015). *Etkili İletişim*. Hedef Yayıncılık.

Açıkalın, A., ve Turan, S. (2021). *Bir Anlam Köprüsü İnşa Etme Aracı Olarak Okullarda Etkili İletişim.* Pegem A Yayıncılık.

Akgün, R., ve Çetin, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin ve empati düzeylerinin belirlenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *7*(3).

Alawamleh, M., Al-Twait, L. M., ve Al-Saht, G. R. (2020). The Effect Of Online Learning On Communication Between İnstructors And Students During Covid-19 Pandemic. *Asian Education And Development Studies*, 11(2), 380-400.

Arıcan, S. (2023). Eğitim Örgütlerinde Yaşanan İletişim Engelleri ve Çözümüne Yönelik Önerilerin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 7(30), 90-103.

Avcı, Ö. (2019). *Duygusal Zeka ve İletişim*. Beta Yayınevi.

Ayhan, Ö. Z. (2017). Kaynak ve alıcı yönünden etkili iletişimin odak noktaları ve bunların dinî iletişime etkileri. Bilimname, 2017(33), 119-139.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma. Yöntem, Teknik ve İlkeler.* Pegem Yayınları.

Batu, M., ve Yanık, A. (2021). Bir iletişim türü olarak yazılı iletişim: Üniversite öğrencilerinin mektuplarına yönelik nitel bir inceleme. *Selçuk İletişim*, *14*(2), 723-753.

Berk, F. M. (2009). Yabancı dil öğretim yöntemlerinde sözsüz iletişim ve beden dili. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 12(1-2), 575.

Bilen, M. (2009). *Sağlıklı insan ilişkileri*. Anı Yayıncılık.

Cüceloğlu, D. (2002). *İletişim Donanımları: Keşke'siz Bir Yaşam İçin İletişim*. Remzi Kitabevi.

Çakır, M. (2020). Örgütlerde İletişim Sorunlarının Saptanması ve Çözümü İçin Kullanılabilecek Teknikler Üzerine Bir İnceleme. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 973-989.

Dağ, İ. (2014). Etkili İletişimin Eğitim Yönetiminde Rolü. *Journal Of Qafqaz University*, *2*(2), 199-214.

https://dictionary.apa.org (E.T.: 10.07.2024).

Dökmen, Ü. (2004). *İletişim Çatişmalari ve Empati*. *İstanbul: Sistem Yayıncılık ve Mat. Sanayi Ticaret AŞ*.

Elkin, N., Karadağlı, F. ve Barut, Y. (2016). Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyleri ve ilişkili değişkenlerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 70-80.

Eren, E. (2015). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Erkuş, A., ve Günlü, E. (2009). İletişim Tarzının ve Sözsüz İletişim Düzeyinin Çalışanların İş Performansına Etkisi: Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. Anatolia: *Turizm Araştırmaları Dergisi,* 20(1), 7-24.

Eroğlu, E, Ataizi, M., Yüksel, N. ve Yüksel, A. (2013). Etkili İletişim Teknikleri. *Anadolu Üniversitesi,* 3.

Fischer, D., Posegga, O., ve Fischbach, K. (2016, June). Communication Barriers in Crisis Management: *a literature Review. In ECIS* (p. ResearchPaper168).

Gordon, T. (2021). *Etkili Anne Baba Olmak.* Profil Kitap.Güler, A. (2024). Sivas İl Merkezindeki Okullarda Öğretmen ve İdarecilerin Okul Yönetiminde İletişim Engelleri Algılarının İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *25*(1), 148-164.

Güven, S. ve İşleyen, H. (2018). Sınıf yönetiminde iletişim, iletişim engelleri ve Suriyeli öğrenciler. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *5*(23), 1293-1308.

Karaca, M. (2016). Sosyolojik Perspektiften İletişim. *Elektronik Sosyal* Bilimler *Dergisi*, *15*(57).

Kapur, R. (2018). Barriers To Effective Communication. *Delhi University*.

Küçük, M. (2012). İletişim. İzlem Vural. *Yazılı İletişim*, 78

Maxwell ve Dornan, (2020). *Etkili İnsan Olmak*. Yakamoz Kitap.

Öz, A. (2017). Kaynak ve alıcı yönünden etkili iletişimin odak noktaları ve bunların dinî iletişime etkileri. Bilimname, 2017(33), 119-139.

Rink, I. (2024). Communication barriers. In *Handbook of Accessible Communication* (pp. 33-68). Frank veTimme, Berlin.

Sarı, Y. E. (2021). Uzaktan Eğitimde Etkili İletişim ve İletişimsel Engeller: Sözlü ve Sözsüz İletişim. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 9(2), 659-671.

https://tdk.gov.tr (E.T.: 05.07.2024).

Tutar ve Yılmaz (2003). *Genel İletişim*. Nobel Yayınları.

Üstün, B. (2005). Çünkü İletişim Çok şeyi Değiştirir!. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 88-94.

Üstünsel, G. (2011). Etkili İletişim Becerileri ve Beden Dili (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).

Vural, İ., Tuna, Y., Birsen, Ö., Erzurum, F., Küçük, M., ve Çolak, F. Ü. (2012). İletişim. *Ankara: Pegem Akademi*.

Yavuz, T. (2012). İletişim. İzlem Vural. *İletişim Kavramı ve İletişim Süreci*, *3*

Yılar, M. B. ve Tağrikulu, P. (2021). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim kavramına yönelik metaforik algılarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *25*(1), 71-97.

Yıldırım, A. ve Simsek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçgin Yayıncılık.

Yılmaztekin, E. Ö. (2015). İngilizce Öğretmen Adaylarının Etkili İletişim Hakkındaki Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(30), 63-77.

KAYNAKÇALAR

Aguilar, N. A. (2016). *Examining the integration of science, technology, engineering, and mathematics (STEM) in preschool and transitional kindergarten (TK) classrooms using a social-constructivist approach*. Mills College.

Allina, B. (2018). The development of STEAM educational policy to promote student creativity and social empowerment. *Arts Education Policy Review*, 119(2), 77-87.

Amalu, E. H., Short, M., Chong, P. L., Hughes, D. J., Adebayo, D. S., Tchuenbou-Magaia, F., Lähde, P., Kukka, M., Polyzou, O., & Oikonomou, T. I. (2023). Critical skills needs and challenges for STEM/STEAM graduates increased employability and entrepreneurship in the solar energy sector. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 187, 113776.

Aydin-Gunbatar, S., Tarkin-Celikkiran, A., Kutucu, E. S., & Ekiz-Kiran, B. (2018). The influence of a design-based elective STEM course on pre-service chemistry teachers' content knowledge, STEM conceptions, and engineering views. *Chemistry Education Research and Practice,* 19(3), 954-972.

Becker, K. H., & Park, K. (2011). Integrative approaches among science, technology, engineering, and mathematics (STEM) subjects on students' learning: A meta-analysis. *Journal of STEM Education,* 12 (5), 23-37.

Belbase, S., Mainali, B. R., Kasemsukpipat, W., Tairab, H., Gochoo, M., & Jarrah, A. (2022). At the dawn of science, technology, engineering, arts, and mathematics (STEAM) education: Prospects, priorities, processes, and problems. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*, 53(11), 2919-2955.

Belland, B. R. (2009). Using the theory of habitus to move beyond the study of barriers to technology integration. *Computers & Education*, 52(2), 353-364.

Berlin, D. F., & White, A. L. (2012). A longitudinal look at attitudes and perceptions related to the integration of mathematics, science, and technology education. *School Science and Mathematic*s, 112(1), 20-30.

Bertrand, M. G., & Namukasa, I. K. (2020). STEAM education: Student learning and transferable skills. *Journal of Research in Innovative Teaching & Learning,* 13(1), 43-56.

Bissaker, K. (2014). Transforming STEM education in an innovative Australian school: The role of teachers' and academics' professional partnerships. *Theory into Practice*, 53(1), 55-63.

Boltsi, A., Kalovrektis, K., Xenakis, A., Chatzimisios, P., & Chaikalis, C. (2024). *Digital Tools, Technologies and Learning Methodologies for Education 4.0 Frameworks: A STEM Oriented Survey.* IEEE Access.

Borko, H. (2004). Professional development and teacher learning: Mapping the terrain. *Educational Researcher*, 33(8), 3-15.

Braund, M., & Reiss, M. J. (2019). The 'great divide': How the arts contribute to science and science education. *Canadian Journal of Science, Mathematics and Technology Education*, 19, 219-236.

Bybee, R. W. (2010). What is STEM education? İçinde *Science* (C. 329, Sayı 5995, ss. 996-996). American Association for the Advancement of Science.

Cardona, M., Cáceres, C., Cáceres, A., & Martínez, H. (2024). *Innovative Methodological Approaches in STEAM Education: STEAM Robotics Academy, a Case of Success*. 2024 IEEE Latin American Electron Devices Conference (LAEDC), 1-6.

Carter, C., Barnett, H., Burns, K., Cohen, N., Gazulla, E. D., Nack, F., Newman, A., & Ussher, S. (2021). Defining STEAM approaches for higher education. *European Journal of STEM Education*, 6(1), 1-16.

Chai, C. S. (2019). Teacher professional development for science, technology, engineering and mathematics (STEM) education: A review from the perspectives of technological pedagogical content (TPACK). *The Asia-Pacific Education Researcher*, 28(1), 5-13.

Chappell, S. V., & Cahnmann-Taylor, M. (2013). No child left with crayons: The imperative of arts-based education and research with language "minority" and other minoritized communities. *Review of Research in Education*, 37(1), 243-268.

Chen, C. W. J., & Lo, K. M. J. (2019). From teacher-designer to student-researcher: A study of attitude change regarding creativity in STEAM education by using Makey Makey as a platform for human-centred design instrument. *Journal for STEM Education Research*, 2, 75-91.

Colucci-Gray, L., Burnard, P., Gray, D., & Cooke, C. (2019). *A critical review of STEAM (science, technology, engineering, arts, and mathematics)*. Oxford research encyclopedia of education.

Connor, A., Karmokar, S., & Whittington, C. (2015). From STEM to STEAM: Strategies For Enhancing Engineering & Technology Education, 5(2), 37-47.

Cook, K. L., & Bush, S. B. (2018). Design thinking in integrated STEAM learning: Surveying the landscape and exploring exemplars in elementary grades. *School Science and Mathematics*, 118(3-4), 93-103.

Cooper, R., & Heaverlo, C. (2013). Problem Solving and Creativity and Design: What Influence Do They Have on Girls' Interest in STEM Subject Areas?. *American Journal of Engineering Education*, 4(1), 27-38.

Costantino, T. (2018). STEAM by another name: Transdisciplinary practice in art and design education. *Arts Education Policy Review*, 119(2), 100-106.

Daugherty, M. K. (2013). The prospect of an" A" in STEM education. Journal of STEM Education: *Innovations and Research,* 14(2).

Desimone, L. M. (2009). Improving impact studies of teachers' professional development: Toward better conceptualizations and measures. *Educational Researcher*, 38(3), 181-199.

Erdoğan, B. H. (2024). I. The Relationship Between Art and Design Thinking Skills in STEAM Education. *STEAMING AHEAD: Fostering Critical Thinking, Problem-Solving and Creativity*., 13.

Falls, Z. (2020). Beyond boundaries: Pre-service teachers' experiences of transdisciplinary education via STEAM making projects. *Journal of Computers in Mathematics and Science Teaching*, 39(1), 19-31.

Fore, G. A., Feldhaus, C. R., Sorge, B. H., Agarwal, M., & Varahramyan, K. (2015). Learning at the nano-level: Accounting for complexity in the internalization of secondary STEM teacher professional development. *Teaching and Teacher Education*, 51, 101-112.

González-Pérez, L. I., & Ramírez-Montoya, M. S. (2022). Components of Education 4.0 in 21st century skills frameworks: Systematic review. *Sustainability*, 14(3), 1493.

González-Salamanca, J. C., Agudelo, O. L., & Salinas, J. (2020). Key competences, education for sustainable development and strategies for the development of 21st century skills. A systematic literature review. *Sustainability*, 12(24), 10366.

Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Harlow, D. B., Hansen, A. K., McBeath, J. K., & Leak, A. E. (2018). Teacher education for maker education: Helping teachers develop appropriate PCK for engaging children in educative making. *Pedagogical Content Knowledge in STEM: Research to Practice*, 265-280.

Herro, D., Quigley, C., & Cian, H. (2019). The challenges of STEAM instruction: Lessons from the field. *Action in Teacher Education*, 41(2), 172-190.

Holbrook, J., Rannikmäe, M., & Soobard, R. (2020). STEAM Education—A transdisciplinary teaching and learning approach. *Science education in theory and practice: An introductory guide to learning theory*, 465-477.

Hsiao, P.-W., & Su, C.-H. (2021). A study on the impact of STEAM education for sustainable development courses and its effects on student motivation and learning. *Sustainability*, 13(7), 3772.

Huang, B., Jong, M. S.-Y., King, R. B., Chai, C.-S., & Jiang, M. Y.-C. (2022). Promoting secondary Students' twenty-first century skills and STEM career interests through a crossover program of STEM and community service education. *Frontiers in Psychology*, 13, 903252.

Jumini, S., Madnasri, S., Cahyono, E., & Parmin, P. (2022). Article review: Integration of science, technology, entrepreneurship in learning science through bibliometric analysis. *Journal of Turkish Science Education*, 19(4), 1237-1253.

Juškevičienė, A., Dagienė, V., & Dolgopolovas, V. (2021). Integrated activities in STEM environment: Methodology and implementation practice. *Computer Applications in Engineering Education,* 29(1), 209-228.

Kelley, T. R., & Knowles, J. G. (2016). A conceptual framework for integrated STEM education. *International Journal of STEM education*, 3, 1-11.

Kennedy, T. J., & Odell, M. R. (2014). Engaging students in STEM education. *Science Education International*, 25(3), 246-258.

Kubat, U. (2018). The integration of STEM into science classes. *World Journal on Educational Technology: Current Issues*, 10(3), 165-173.

Kurup, P. M., Yang, Y., Li, X., & Dong, Y. (2021). Interdisciplinary and integrated STEM. *Encyclopedia*, 1(4), 1192-1199.

Kwangmuang, P., Jarutkamolpong, S., Sangboonraung, W., & Daungtod, S. (2021). The development of learning innovation to enhance higher order thinking skills for students in Thailand junior high schools. *Heliyon*, 7(6).

Land, M. H. (2013). Full STEAM ahead: The benefits of integrating the arts into STEM. *Procedia Computer Science*, 20, 547-552.

MacDonald, A., Hunter, J., Wise, K., & Fraser, S. (2019). STEM and STEAM and the spaces between: An overview of education agendas pertaining to 'disciplinarity'across three Australian states. *Journal of Research in STEM Education,* 5(1), 75-92.

Makarova, E. A., & Makarova, E. L. (2018). Blending pedagogy and digital technology to transform educational environment. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education:(IJCRSEE)*, 6(2), 57-66.

Makri, A., Vlachopoulos, D., & Martina, R. A. (2021). Digital escape rooms as innovative pedagogical tools in education: A systematic literature review. *Sustainability*, 13(8), 4587.

McClure, E. R., Guernsey, L., Clements, D. H., Bales, S. N., Nichols, J., Kendall-Taylor, N., & Levine, M. H. (2017). STEM starts early: Grounding science, technology, engineering, and math education in early childhood. In *Joan Ganz Cooney center at sesame workshop. Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop.* 1900 Broadway, New York, NY 10023.

McDonald, C. V. (2016). STEM Education: A review of the contribution of the disciplines of science, technology, engineering and mathematics. *Science Education International*, 27(4), 530-569.

Mentzer, N., Huffman, T., & Thayer, H. (2014). High school student modeling in the engineering design process. *International Journal of Technology and Design Education*, 24, 293-316.

Milner-Bolotin, M. (2018). Evidence-based research in STEM teacher education: From theory to practice. *Frontiers in Education*, 3, 92.

Moomaw, S. (2013). *Teaching STEM in the early years: Activities for integrating science, technology, engineering, and mathematics*. Redleaf Press.

Nadelson, L. S., Callahan, J., Pyke, P., Hay, A., Dance, M., & Pfiester, J. (2013). Teacher STEM perception and preparation: Inquiry-based STEM professional development for elementary teachers. *The Journal of Educational Research*, 106(2), 157-168.

Nguyen, L. T., Kanjug, I., Lowatcharin, G., Manakul, T., Poonpon, K., Sarakorn, W., Somabut, A., Srisawasdi, N., Traiyarach, S., & Tuamsuk, K. (2022). How teachers manage their classroom in the digital learning environment–experiences from the University Smart Learning Project. *Heliyon*, 8(10).

Owens, D. B. (2014). *Elementary teachers' perceptions of science, technology, engineering, and mathematics education in K-5 schools*. University of Phoenix.

Penprase, B. E. (2020). *STEM Education for the 21st Century*. Springer.

Peppler, K., & Bender, S. (2013). Maker movement spreads innovation one project at a time. *Phi Delta Kappan*, 95(3), 22-27.

Perignat, E., & Katz-Buonincontro, J. (2019). STEAM in practice and research: An integrative literature review. *Thinking Skills and Creativity,* 31, 31-43.

Plonczak, I., & Zwirn, S. G. (2015). Understanding the art in science and the science in art through crosscutting concepts. *Science Scope*, 38(7), 57-63.

Quigley, C. F., Herro, D., & Jamil, F. M. (2017). Developing a conceptual model of STEAM teaching practices. *School Science and Mathematics*, 117(1-2), 1-12.

Rabalais, M. E. (2014). *STEAM: A national study of the integration of the arts into STEM instruction and its impact on student achievement.* University of Louisiana at Lafayette.

Sajnani, N., Mayor, C., & Tillberg-Webb, H. (2020). Aesthetic presence: The role of the arts in the education of creative arts therapists in the classroom and online. *The Arts in Psychotherapy*, 69, 101668.

Sanders, M. (2009). *STEM, STEM education, STEMmania. The technology teacher.* Virginia Tech Blacksburg.

Sanduleac, S. (2024). The level of professıonal skılls of pedagogues ın the context of the development of scıentıfic thınkıng. *Educaţia Plus*, 35(1), 26-49.

Shernoff, D. J., Sinha, S., Bressler, D. M., & Ginsburg, L. (2017). Assessing teacher education and professional development needs for the implementation of integrated approaches to STEM education. *International Journal of STEM Education*, 4(1), 13. https://doi.org/10.1186/s40594-017-0068-1

Shulman, L. (1987). Knowledge and teaching: Foundations of the new reform. *Harvard Educational Review,* 57(1), 1-23.

Skowronek, M., Gilberti, R. M., Petro, M., Sancomb, C., Maddern, S., & Jankovic, J. (2022). Inclusive STEAM education in diverse disciplines of sustainable energy and AI. *Energy and AI*, 7, 100124.

Stinson, K., Harkness, S. S., Meyer, H., & Stallworth, J. (2009). Mathematics and science integration: Models and characterizations. *School Science and Mathematics*, 109(3), 153-161.

Stohlmann, M., Moore, T. J., & Roehrig, G. H. (2012). Considerations for teaching integrated STEM education. *Journal of Pre-College Engineering Education Research (J-PEER)*, 2(1), 28-34.

Tang, T., Vezzani, V., & Eriksson, V. (2020). Developing critical thinking, collective creativity skills and problem solving through playful design jams. *Thinking Skills and Creativity*, 37, 100696.

Thomasian, J. (2011). *Building a science, technology, engineering, and math education agenda: An update of state actions*. NGA Center for Best Practices.

Thornhill-Miller, B., Camarda, A., Mercier, M., Burkhardt, J.-M., Morisseau, T., Bourgeois-Bougrine, S., Vinchon, F., El Hayek, S., Augereau-Landais, M., & Mourey, F. (2023). Creativity, critical thinking, communication, and collaboration: Assessment, certification, and promotion of 21st century skills for the future of work and education. *Journal of Intelligence*, 11(3), 54.

Tytler, R. (2020). STEM education for the twenty-first century. *Integrated Approaches to STEM Education: An International Perspective*, 21-43.

Uğraş, H. (2023). Erken Çocukluk Dönemi Öğretmenlerinin Deprem Sonrasında Çocuklarda Gözlemledikleri Sorunlara İlişkin Görüşleri. *Journal of History School,* 67, 3935-3962. http://dx.doi.org/10.29228/Joh.73177

Uğraş, H., & Uğraş, M. (2024). ChatGPT in early childhood STEM education: Can it be an innovative tool to overcome challenges? *Education and Information Technologies*, 1-29.

Uğraş, H., Uğraş, M., & Çil, E. (2013). Okulöncesi öğretmenlerinin fen eğitimine karşı tutumlarının ve fen etkinliklerine ilişkin yeterliliklerinin incelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 2(1), 44-50.

Uğraş, M. (2019). Ortaokul öğrencilerinin fen-teknoloji-mühendislik-matematik (fetemm) mesleklerine yönelik ilgileri. Electronic Turkish Studies, 14(1), 751-774.

Velychko, V. E., Kaydan, N. V., Fedorenko, O. G., & Kaydan, V. P. (2022). Training of practicing teachers for the application of STEM education. *Journal of Physics: Conference Series,* 2288(1), 012033.

Walker, E. N. (2007). Rethinking professional development for elementary mathematics teachers. *Teacher Education Quarterly*, 34(3), 113-134.

Wannapiroon, N., & Pimdee, P. (2022). Thai undergraduate science, technology, engineering, arts, and math (STEAM) creative thinking and innovation skill development: A conceptual model using a digital virtual classroom learning environment. *Education and Information Technologies*, 27(4), 5689-5716.

Watson, A. D., & Watson, G. H. (2013). Transitioning STEM to STEAM: Reformation of engineering education. *Journal for Quality and Participation,* 36(3), 1-5.

Wilson, H. E. (2023). Curricular Considerations for Advanced Learners in the Visual Arts. İçinde *Content-Based Curriculum for Advanced Learners* (ss. 437-456). Routledge.

Wilson, H. E., Song, H., Johnson, J., Presley, L., & Olson, K. (2021). Effects of transdisciplinary STEAM lessons on student critical and creative thinking. *The Journal of Educational Research*, 114(5), 445-457.

Wynn, T., & Harris, J. (2012). Toward a STEM+ arts curriculum: Creating the teacher team. *Art Education*, 65(5), 42-47.

Yumin, Z., & Isa, Z. B. M. (2024). Integrating Art and Engineering in Hebei's STEAM Education. *Journal of Digitainability, Realism & Mastery (DREAM)*, 3(05), 49-63.

Πετρογιάννης, Κ. (2001). Η μελέτη της ανθρώπινης ανάπτυξης υπό το πρίσμα της οικοσυστημικής προσέγγισης του Urie Bronfenbreneer.

KAYNAKÇA

Ainscow, M. (2005). Developing Inclusive Education Systems: What Are the Levers for Change? *Journal of Educational Change*, 6(2), 109-124.

Ainscow, M. ve Miles, S. (2008). Making Education for All Inclusive: Where next? *Prospects*, 38(1), 15-34.

Apple, M. W. (2012). *Education and Power*. New York: Routledge.

Aydın, H. (2013). A Literature-Based Approaches on Multicultural Education. *The Anthropologist,* 16(1-2), 31-44.

Banks, J. A. (2004). Multicultural Education: Historical Development, Simensions, and Practice. İçinde J. A. Banks ve C. A. McGee Banks (Editörler), *Handbook of Research on Multicultural Education* (s. 3-29). San Francisco: Jossey-Bass.

Banks, J. A. (2009). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. Hoboken: John Wiley & Sons.

Banks, J. A. (2013). *An Introduction to Multicultural Education*. Boston: Pearson.

Banks, J. A. (2015). *Cultural Diversity and Education.* New York: Routledge.

Banks, J. A. ve McGee Banks, C. A. (2019). *Multicultural Education: Issues and Perspectives*. Hoboken: John Wiley & Sons.

Booth, T. ve Ainscow, M. (2011). *The Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools.* Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE).

Burbules, N. C. (2000). *Dialogue in Teaching: Theory and Practice*. New York: Teachers College Press.

Cochran-Smith, M. (2004). *Walking the Road: Race, Diversity, and Social Justice in Teacher Education*. New York: Teachers College Press.

Cummins, J. (2000). *Language, Power, and Pedagogy: Bilingual Children in the Crossfire*. Clevedon: Multilingual Matters.

Delpit, L. (1995). *Other People's Children: Cultural Conflict in the Classroom*. New York: The New Press.

Florian, L. (2014). Reimagining Special Education: Why New Approaches Are Needed. İçinde L. Florian (Editör), *The SAGE Handbook of Special Education* (s. 9-22). London: SAGE Publications.

Freire, P. (1970). *Pedagogy of the Oppressed*. New York: Continuum.

García, O. (2009). *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective.* Malden: Wiley-Blackwell.

García, O. ve Kleifgen, J. A. (2010). *Educating Emergent Bilinguals: Policies, Programs, and Practices for English Language Learners*. New York: Teachers College Press.

Gándara, P. ve Hopkins, M. (2010). *Forbidden Language: English Learners and Restrictive Language Policies*. New York: Teachers College Press.

Gay, G. (2002). Preparing for Culturally Responsive Teaching. *Journal of Teacher Education, 53*(2), 106-116.

Gay, G. (2018). *Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice*. New York: Teachers College Press.

Gollnick, D. M. ve Chinn, P. C. (2017). *Multicultural Education in a Pluralistic Society*. Boston: Pearson.

Gorski, P. C. (2009). What We're Teaching Teachers: An Analysis of Multicultural Teacher Education Coursework Syllabi. *Teaching and Teacher Education,* 25(2), 309-318.

Grant, C. A. ve Sleeter, C. E. (2007). *Doing Multicultural Education for Achievement and Equity*. New York: Routledge.

Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Howard, T. C. (2003). Culturally Relevant Pedagogy: Ingredients for Critical Teacher Reflection. *Theory Into Practice*, 42(3), 195-202.

Howard, T. C. (2010). Why race and culture matter in schools: Closing the achievement gap in America's classrooms. New York: Teachers College Press.

Ladson-Billings, G. (1995). Toward A Theory of Culturally Relevant Pedagogy. *American Educational Research Journal,* 32(3), 465-491.

Loreman, T., Deppeler, J. ve Harvey, D. (2010). *Inclusive Education: Supporting Diversity in the Classroom*. New York: Routledge.

Lucas, T. ve Villegas, A. M. (2013). Preparing Linguistically Responsive Teachers: Laying the Foundation in Preservice Teacher Education. *Theory Into Practice*, 52(2), 98-109.

Lynch, K. (2014). New Managerialism, Neoliberalism and Ranking. *Ethics in Science and Environmental Politics*, 13, 141-153.

Lynch, K. ve Baker, J. (2005). Equality in Education: An Equality of Condition Perspective. *Theory and Research in Education*, 3(2), 131-164.

Nieto, S. (2010). *The Light in Their Eyes: Creating Multicultural Learning Communities*. New York: Teachers College Press.

Nieto, S. (2017). *Affirming Diversity: The Sociopolitical Context of Multicultural Education*. Boston: Pearson.

Reay, D. (2006). The Zombie Stalking English Schools: Social Class And Educational İnequality. *British Journal of Educational Studies,* 54(3), 288-307.

Slee, R. (2011). *The Irregular School: Exclusion, Schooling and Inclusive Education*. New York: Routledge.

Sleeter, C. E. (2001). Preparing Teachers for Culturally Diverse Schools: Research and The Overwhelming Presence of Whiteness. *Journal of Teacher Education,* 52(2), 94-106.

Sleeter, C. E. (2011). *The Academic and Social Value of Ethnic Studies: A Research Review.* Washington, DC: National Education Association.

Sleeter, C. E. (2017). *Critical Multiculturalism: Theory and Praxis*. New York: Routledge.

Sleeter, C. E. ve Grant, C. A. (2009). *Making Choices for Multicultural Education: Five Approaches to Race, Class, and Gender*. Hoboken: John Wiley & Sons.

Sue, D. W. (2010). *Microaggressions in Everyday Life: Race, Gender, and Sexual Orientation.* Hoboken: Wiley.

Tatum, B. D. (1997). *"Why Are all the Black Kids Sitting Together in The Cafeteria?": And Other Conversations About Race*. New York: Basic Books.

Villegas, A. M. ve Lucas, T. (2002). *Educating Culturally Responsive Teachers: A Coherent Approach.* Albany: SUNY Press.

Zeichner, K. M. ve Liston, D. P. (2013). *Reflective Teaching: An Introduction*. New York: Routledge.

KAYNAKÇA

Apple, M. W. (2012). *Eğitim ve İktidar* (çev. E. Bulut). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Akgül, A. E. (2019). Eğitimde Fırsat Eşitliği-Cinsiyet Ayrımı Faktörü Üzerine Bir Araştırma, *International Journal of Social And Humanities Sciences*, 3(1), 127-142.

Aktaş, G. (2020). Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Televizyon Dizilerine Yansıması Üzerine Sosyolojik Bir Değerlendirme*. Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 1(1), 1-12.

Ballantıne J. H.(2001). The Sociology of Education: A Systematic Analysis, Prentice Hall 5th Edition, 9.

Berktay F. (2013). Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları. İçinde Y. Ecevit ve N. Karkıner (Editör), *Feminist Teoride Açılımlar,* (s.2-23). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Bhasin, K. (2003). *Toplumsal Cinsiyet: Bize Yüklenen Roller*. (çev. K. Ay).İstanbul: Kadav Yayınları. Bora, A. (2005). *Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Connell, R. W. (2016). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar/Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*. (çev. C. Soydemir). İstanbul: Ayrıntı.

Dökmen, Z. (2006). *Toplumsal Cinsiyet Sosyal Psikolojik Açıklamalar.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ecevit Y. (2011). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi. İçinde Y. Ecevit ve N. Karkıner (Editör), *Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisine Giriş* (s.2-30). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji.* (çev. C. Güzel). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Gök, F. (2010). Kadın Bakış Açısından 1980'ler Türkiyesi'nde Kadın. İçinde Ş. Tekeli (Editör), *Türkiye'de Eğitim ve Kadınlar* (s.165-181). İstanbul: İletişim Yayınları.

Helvacıoğlu, F. (1996). *Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik*. İstanbul: Kaynak Yayınları.

Dalagan, E. (2024), Türkiye'de Eğitim ve Toplumsal Cinsiyet Perspektif, *Siirt Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 75-88.

Düzel, Ö. Ü. B. (2022). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Eğitim. O. Tire ve E. Dikici (Editör.). *Toplumsal Cinsiyet ve Sosyoloji* (s.171-183). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Illich, I. (1996). *Gender* (çev. A. Fethi). Ayraç Yayınevi: Ankara.

Kurtdaş, E. M. (2021), Eğitimde cinsiyet temelli fırsat eşitsizliği. *Sosyolojik Düşün*, 6(2), 112-144.

Özaydınlık, K. (2014), Toplumsal Cinsiyet Temelinde Türkiye'de Kadın ve Eğitim, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. (33), 93-112.

Gültekin-Karakaş ve Yıldız, S. (2018). Türkiye'de Eğitim Eşitsizliğinin Farklı Yüzleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 271-292.

Pekel, E. (2019), Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Kadının Çalışma Hayatındaki Konumu, *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 30-39.

Sayılan, F. (2012). *Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim: Olanaklar ve Sınırlar*. Ankara: Dipnot Yayınevi.

Scott, J. W. (2007). Toplumsal Cinsiyet: Faydalı Bir Tarihsel Analiz Kategorisi, (çev. A. T. Kılıç), İstanbul: Agora Kitaplığı.

West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). *Doing gender.* Gender & Society, 1(2), 125-151.

Tan, M .G. (2016). Toplumsal Cinsiyet Sosyolojisi. İçinde Y. Ecevit ve N. Karkıner (Editör), *Eğitim* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tan, M. (1979). *Kadın: Ekonomik Yaşam ve Eğitim*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Terzioğlu S. (2007). *Uluslararası Hukukta Azınlıklar ve Anadilde Eğitim Hakkı*. İstanbul: Alp Yayınevi.

TUİK (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ulusal-Egitim-Istatistikleri-2023-53444. (E.T.:05.09.2024).

UNESCO Institute for Lifelong Learning (2023). International review of education. Journal of lifelong learning, 69, 1-2. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000386188.

Yanıklar, C. (2018). Eğitim Sosyolojisi İçinde. N.Avcı ve Y. Erjem (Editör), Toplumsal Cinsiyet ve Eğitim. (s.223-242), İstanbul: Lisans Yayıncılık.

Yükseköğretim Kurulu, (2023). 2023-2024 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri. https://istatistik.yok.gov.tr/.

KAYNAKÇA

Arabacı, B., & Polat , M. (2013). Dijital Yerliler, Dijital Göçmenler ve Sınıf Yönetimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* , 12 (47), 11-20.

Aslan, P. (2011). *Halkla ilişkilerde yeni eğilimler: sosyal medya.* İstanbul: T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler Anabilim Dalı Halkla İlişkiler Bilim Dalı.

Atasoy, B. (2012, Şubat 20). *Sosyal medyanın 1970'lere dayanan tarihi*. Sosyalmedya.co: https://sosyalmedya.co/sosyal-medyanin-tarihi/ adresinden alındı E.T.: 11.07.2024

Dal, N. E., & Dal, V. (2014). Kişilik özellikleri ve sosyal ağ sitesi kullanım alışkanlıkları: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,6 (11), 144-162.

Dalkıran, İ. (2016). Bir iletişim aracı olan sosyal medyanın halkla ilişkiler ekseninde türk markaları tarafından kullanımı: ülker ve eti üzerinden bir inceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi* ,2 (3), 1-24.

Değerli, A. (2016). Ağ toplumunun iletişimi ekseninde yerel yönetimlerin sosyal medya kullanım düzeyi: kadıköy belediyesi örneği. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, 12(46), 63-79.

Digital 2021: The latest ınsıghts ınto the 'state of digital'. (2021, Jan 27). wearesocial: https://wearesocial.com/uk/blog/2021/01/digital-2021-the-latest-insights-into-the-state-of digital/ adresinden alındı

Dijk, J. V. (2006). *The Network Society.* London : SAGE Publications.

Duman, M. Ç., & Aksoğan, M. (2018). Sosyal Medya ve Akademik Başarı: İnönü Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması. *Social Sciences Studies Journal*, 4 (18), 1624-1638.

Er, H. İ. (2020, Mart 19). *Sosyal imleme(yer işaretleme) siteleri listesi*. Seo Uzmanı: https://www.halil.com.tr/sosyal-imleme-yer-isaretleme-siteleri-listesi/ adresinden alındı. E.T.: 31.06.2024

İçirgin, Ö. (2018). *Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları.* Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bilim Dalı.

İskender, E. (2021). *İnsan kaynakları temin ve seçimi sürecinde sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik bir araştırma.* İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İnsan Kaynakları Yönetimi Bilim Dalı.

Kalmaz, A. (2019). *Pazarlama iletişimi açısından sivil havayolu işletmelerinin sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik bir araştırma.* İstanbul: T.C. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı.

Kırık, A. M., & Özer, M. A. (2021). Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanımı. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 14 (87), 393-408.

Konuk, N., & Güntaş, S. (2018). Sosyal Medya Kullanımı Eğitimi Ve Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Medya Kullanımı. *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries Dergisi*, 3(4), 1-25,.

Kuzucanlı, G. (2019). *Suriyeli sığınmacıların, toplumsal entegrasyon sürecinde sosyal medya araçlarını kullanım alışkanlıkları: Şanlıurfa örneği.* Konya: T.C Selçuk üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü radyo televizyon ve sineme anabilim dalı radyo ve televizyon bilim dalı.

MK Yenimedya. (2020, Aralık 23). *Blog*. mkyenimedya: https://www.mkyenimedya.com/egitimde-sosyal-medya-kullaniminin-onemi-ve-etkileri/ adresinden alındı. E.T.: 10.07.2024

Mora, N. (2008). Medya ve kültürel kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-14.

Öztürk, M. F., & Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Journal of World of Turks*,7 (1), 101-120.

Parlak, M. O. (2018). Yeni medya ve haberciliğin dönüşümü. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* ,7(14), 52-82.

Ryan, D., & Jones, C. (2009). *Understanding digital marketing.* London and Philadelphia:Kogan Page .

Sarı, E. G. (2019). *Alakart restoranların iç mekan tasarımında ergonomik ilkelerin değerlendirilmesi.* Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Sönmez, B. İ. (2021). *Türkiye'de kaç kişinin, ne kadar ve hangi amaçla internet kullandığı açıklandı*. Webtekno: https://www.webtekno.com/turkiye-de-kac-kisinin-ne-kadar-ve-hangi amacla-internet-kullandigi-aciklandi-h107112.html adresinden alındı. E.T.: 02.07.2024

Toğay, A., Akdur, T. E., Yetişken , İ. C., & Billici, A. (2013). Eğitim Süreçlerinde Sosyal Ağların Kullanımı: Bir MYO Deneyimi. *Akademik Bilişim Konferansı* (s. 1000-1006). Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Ulukuş, M., Taşkesen, M., Gül, E., & İpek , S. (2024). Eğitimde Sosyal Medya Kullanımının Etkileri. *International QMX Journal*, 3 (12), 992-999.

Winstead, M. (2019, Kasım 6). *Sosyal Medya Eğitimi ve Öğrenmeyi Nasıl Değiştiriyor?* https://www.iienstitu.com/blog/sosyal-medya-bizim-yeni-dunyamiz adresinden alındı. E.T.: 01.07.2024

Vural, Z. B., & Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: ege üniversitesi iletişim fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yasar University*, 20(5), 3348-3382.

BIBLIOGRAPHY Yaylak, E., & İnan, S. (2018). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitimde Sosyal Medyanın Kullanılmasına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3 (1), 1-32.

KAYNAKÇA

Akat, İ., & Budak, G. (2002). *İşletme Yönetimi.* İzmir: Barış Yayınları.

Avolio, B. J., & Bass, B. M. (1995). *Individual consideration viewed at multiple levels of analysis:* A multi-level framework for examining the diffusion of transformational leadership. The Leadership Quarterly, 6(2), 199-218.

Avolio, B. J., & Yammarino, F. J. (2002). *Transformational and Charismatic Leadership:* The Road Ahead. Emerald Group Publishing.

Barbuto, J. E., & Wheeler, D. W. (2006). Scale Development and Construct Clarification of Servant Leadership. *Group & Organization Management*, 31(3), 300-326.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations*. Free Press.

Bass, B. M. (1990). From Transactional to Transformational Leadership: Learning to Share the Vision. *Organizational Dynamics*, 18(3), 19-30.

Bass, B. M., & Bass, R. (2008*). The Bass Handbook of Leadership*: Theory, Research, and Managerial Applications. Free Press.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. Psychology Press.

Blanchard, K., & Miller, M. (2004). *The Secret: What Great Leaders Know and Do*. Berrett-Koehler Publishers.

Borko, H. (2004). Professional Development and Teacher Learning: Mapping the Terrain. *Educational Researcher*, 33(8), 3-15.

Bryk, A. S., & Schneider, B. (2002). *Trust in Schools: A Core Resource for Improvement*. Russell Sage Foundation.

Burch, P., & Spillane, J. P. (2004). Creating a Sense of Community in a School: Leadership, Engagement, and Performance. *Educational Administration Quarterly,* 40(4), 501-525.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

Cherry, K. (2020). *Democratic Leadership: Characteristics, Pros, Cons*. Verywell Mind.

Cohen, J. (2006). *Social, Emotional, Ethical, and Academic Education: Creating a Climate for Learning, Participation in Democracy, and Well-Being*. Harvard Education Press.

Cohen, J., McCabe, L., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). *School Climate: Research, Policy, Practice, and Teacher Education*. *Teachers College Record,* 111(1), 180-213.

Darling-Hammond, L. (2000). *Teacher Quality and Student Achievement*. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1), 1-44.

Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., & Harris, A. (2007). *The Impact of Leadership on Student Outcomes: Final Report*. Department for Education and Skills.

Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2009*). Shaping School Culture: The Heart of Leadership*. Jossey-Bass.

De Cremer, D. (2006). Affective and motivational consequences of leader self-sacrifice: The moderating effect of autocratic leadership. *The Leadership Quarterly,* 17(1), 79-93.

Dölen, Ö. (2016). *Okul Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Rolleri İle Öğretmenlerin İşe Angaje Olması Arasındaki İlişki (Yüksek Lisans Tezi),* Gaziantep 2016.

Eagly, A. H., & Johnson, B. T. (1990). Gender and Leadership Style: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin,* 108(2), 233-256.

Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2011). Schools, Academic Motivation, and Stage-Environment Fit. *Handbook of Adolescent Psychology*, 404-434.

Finn, C. (1989). Withdrawing from School. *Review of Educational Research*, 59(2), 117-142.

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., & Paris, A. H. (2004). School Engagement: Potential of the Concept, State of the Evidence. *Review of Educational Research,* 74(1), 59-109.

Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. Jossey-Bass.

Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change* (4th ed.). Teachers College Press.

Gastil, J. (1994). A Meta-Analytic Review of the Productivity and Satisfaction of Democratic and Autocratic Leadership. *Small Group Research*, 25(3), 384-410.

Goleman, D. (2000). *Leadership That Gets Results*. Harvard Business Review.

Gordon, S. P., & Louis, K. S. (2009). Transforming Teacher Education: Lessons in Professional Development. *Journal of Educational Change,* 10(3), 229-244.

Greenleaf, R. K. (1970). *The Servant as Leader*. Robert K. Greenleaf Publishing Center.

Greenleaf, R. K. (1977*). Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. Paulist Press.

Harms, P. D., Spain, S. M., & Hannah, S. T. (2011). Leader development and the dark side of personality. *The Leadership Quarterly*, 22(3), 495-509.

Harris, A., & Chapman, C. (2002). Leading and Managing Schools in Times of Change. *Educational Management Administration & Leadership,* 30(1), 3-16.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.

Kirkpatrick, S. A., & Locke, E. A. (1996). Direct and Indirect Effects of Leader Behavior on Performance and Satisfaction. *The Leadership Quarterly,* 7(1), 1-25.

Kohler, T. (2016). School Culture: A Key to Unlocking Student Success. *Educational Leadership,* 73(8), 44-48.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational Leadership. In B. Davies (Ed.), The *Essentials of School Leadership* (pp. 31-43). Sage.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational Leadership Effects on Students' Achievement. *Educational Administration Quarterly*, 41(4), 525-554.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How Leadership Influences Student Learning.* The Wallace Foundation.

Lewin, K., Lippitt, R., & White, R. K. (1939). Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created Social Climates. *The Journal of Social Psychology*, 10(3), 271-299.

Louis, K. S., & Wahlstrom, K. L. (2011). *Learning from Leadership: Investigating the Links to Improved Student Learning*. Final Report of Research Findings.

Luthans, F., & Avolio, B. J. (2009). The Point of Positive Organizational Behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 30(2), 291-307.

Newmann, F. M., Wehlage, G. G., & Lamb, S. M. (1992). The Significance of School Engagement. *Review of Educational Research*, 62(1), 4-50.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice* (8th ed.). Sage.

Parker, J. G., & Gottman, J. M. (1989). Social and Emotional Development in a Relational Context. *Educational Psychologist*, 24(2), 95-114.

Peterson, K. D., & Deal, T. E. (1998). How Leaders Influence the Culture of Schools. *Educational Leadership*, 56(1), 28-30.

Phinney, J. S. (1990). Ethnic Identity in Adolescents and Adults: An Overview. *Human Development*, 31(1), 1-16.

Robinson, V. M. J., Lloyd, C. A., & Rowe, K. J. (2008*).* The Impact of Leadership on Student Outcomes: An Analysis of the Differential Effects of Leadership Types*. Educational Administration Quarterly*, 44(5), 635-674.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions*. Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54-67.

Schein, E. H. (2010*). Organizational Culture and Leadership* (4th ed.). Jossey-Bass.

Schunk, D. H., & Zimmerman, B. J. (2012). *Development of Academic Self-Regulation: The Role of Goal Setting and Self-Monitoring.* In *Handbook of Self-Regulation of Learning and Performance.* Routledge.

Senge, P. M. (2000). *Schools That Learn: A Fifth Discipline Fieldbook for Educators, Parents, and Everyone Who Cares About Education.* Doubleday.

Sendjaya, S., & Sarros, J. C. (2002). Servant Leadership: Its Origin, Development, and Application in Organizations. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 9(2), 57-64.

Sergiovanni, T. J. (2001). *Leadership: What's in it for Schools?.* Routledge.

Sergiovanni, T. J. (2005). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective*. Pearson.

Spears, L. C. (2010). Character and Servant Leadership: Ten Characteristics of Effective, Caring Leaders. *The Journal of Virtues & Leadership,* 1(1), 25-30.

Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., & Higgins-D'Alessandro, A. (2013). A Review of School Climate Research. *Review of Educational Research*, 83(3), 357-385.

Van Dierendonck, D. (2011). Servant leadership: A review and synthesis. *Journal of Management,* 37(4), 1228-1261.

Vroom, V. H., & Jago, A. G. (1988). *The New Leadership: Managing Participation in Organizations*. Prentice-Hall.

Vroom, V. H., & Yetton, P. W. (1973). *Leadership and Decision-Making*. University of Pittsburgh Press.

Yukl, G. (2013). *Leadership in Organizations*. Pearson Education.

KAYNAKÇA

American Psychological Association. (2020). *Publication Manual of the American Psychological Association*. American Psychological Association.

Avolio, B. J. ve Bass, B. M. (2004). *Multifactor Leadership Questionnaire*. CA: Mind Garden.

Avolio, B. J. ve Gardner, W. L. (2005). Authentic Leadership Development: Getting to the Root of Positive Forms of Leadership. *The Leadership Quarterly*, 16(3), 315-338.

Avolio, B. J., Zhu, W., Koh, W. ve Bhatia, P. (2004). Transformational Leadership and Organizational Commitment: Mediating Role of Psychological Empowerment and Moderating Role of Structural Distance. *Journal of Organizational Behavior*, 25(8), 951-968.

Bar-On, R. (1997). *The Emotional Quotient Inventory (EQ-i): A Test of Emotional Intelligence*. Toronto: Multi-Health Systems.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations.* New York: Free Press.

Bass, B. M. (1990). *Bass & Stogdill's Handbook of Leadership: Theory, Research, and Managerial Applications*. New York: Free Press.

Bass, B. M. ve Avolio, B. J. (1993). Transformational Leadership and Organizational Culture. *Public Administration Quarterly*, 17(1), 112-121.

Bass, B. M. ve Avolio, B. J. (1994). *Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership*. CA: Sage Publications.

Bass, B. M. ve Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership*. N.J: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Blake, R. R. ve Mouton, J. S. (1964). *The Managerial Grid: The Key to Leadership Excellence*. Houston: Gulf Publishing Company.

Blake, R. R. ve Mouton, J. S. (1985). *The Managerial Grid III: A Fresh Look at the Classic*. Houston: Gulf Publishing Company.

Brown, M. E. ve Treviño, L. K. (2006). Ethical Leadership: A Review and Future Directions. *The Leadership Quarterly,* 17(6), 595-616.

Burnes, B. (2004). Kurt Lewin and the Planned Approach to Change: A Reappraisal. *Journal of Management Studies,* 41(6), 977-1002.

Cohen, S. ve Wills, T. A. (1985). Stress, Social Support, and the Buffering Hypothesis. *Psychological Bulletin,* 98(2), 310-357.

Conger, J. A. ve Kanungo, R. N. (1998). *Charismatic Leadership in Organizations.* CA: Sage Publications.

Deci, E. L., Vallerand, R. J., Pelletier, L. G. ve Ryan, R. M. (1989). Motivation and Education: The Self-Determination Perspective. *Educational Psychologist*, 24(3), 235-254.

Edmondson, A. C. (1999). Psychological Safety and Learning Behavior in Work Teams. *Administrative Science Quarterly*, 44(2), 350-383.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S. ve Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, 71(3), 500-507.

Ertmer, P. A. ve Ottenbreit-Leftwich, A. T. (2010). Teacher Technology Change: How Knowledge, Confidence, Beliefs, and Culture Intersect. *Journal of Research on Technology in Education*, 42(3), 255-284.

Eysenck, M. W. (2012). *Fundamentals of Cognition*. New York: Psychology Press.

Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness.* New York: McGraw-Hill.

Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. CA: Jossey-Bass.

Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books.

Goleman, D. (1998). What Makes a Leader?. *Harvard Business Review*, 76(6), 93-102.

Goleman, D. (2000). Leadership That Gets Results. *Harvard Business Review*, 78(2), 4-17.

Gulati, R. (1999). Network Location and Learning: The Influence of Network Resources and Firm Capabilities on Alliance Formation. *Strategic Management Journal*, 20(5), 397-420.

Guskey, T. R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 8(3), 381-391.

Hackman, J. R., ve Oldham, G. R. (1976). Motivation through the design of work: Test of a theory. *Organizational Behavior and Human Performance*, 16(2), 250-279.

Hall, G. E. ve Hord, S. M. (2006). *Implementing Change: Patterns, Principles, and Potholes.* Boston: Pearson.

Hargreaves, A. ve Fullan, M. (2012). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*. New York: Teachers College Press.

Hargreaves, A. ve Shirley, D. (2009). *The Fourth Way: The Inspiring Future for Educational Change*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Heifetz, R. A. ve Linsky, M. (2002). *Leadership on the Line: Staying Alive Through the Dangers of Leading.* Boston: Harvard Business Press.

Hersey, P. ve Blanchard, K. H. (1969). Life Cycle Theory of Leadership. *Training & Development Journal*, *23*(5), 26–34.

Hersey, P. ve Blanchard, K. H. (1982). *Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources.* New Jersey: Prentice-Hall.

Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. CA: Sage Publications.

Hollands, F. M. ve Tirthali, D. (2014). MOOCs: Expectations and Reality. *EDUCAUSE Review*, 49(6), 32-40.

House, J. S. (1981). *Work Stress and Social Support*. Massachusetts: Addison-Wesley.

Judge, T. A. ve Bono, J. E. (2001). Relationship of Core Self-Evaluations Traits—Self-Esteem, Generalised Self-Efficacy, Locus of Control, and Emotional Stability—With Job Satisfaction and Job Performance: A Meta-Analysis. *Journal of Applied Psychology*, 86(1), 80-92.

Judge, T. A. ve Piccolo, R. F. (2004). Transformational and Transactional Leadership: A Meta-analytic Test of Their Relative Validity. *Journal of Applied Psychology*, 89(5), 755-768.

Judge, T. A., Bono, J. E., Ilies, R., ve Gerhardt, M. W. (2002). Personality and Leadership: A Qualitative and Quantitative Review. *Journal of Applied Psychology*, 87(4), 765-780.

Kabat-Zinn, J. (1990). *Full Catastrophe Living: Using the Wisdom of Your Body and Mind to Face Stress, Pain, and Illness*. New York: Delta.

Kahneman, D. ve Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica*, 47(2), 263-291.

Kirkpatrick, S. A. ve Locke, E. A. (1991). Leadership: Do traits matter? *The Executive*, 5(2), 48-60.

Kirkpatrick, S. A. ve Locke, E. A. (1996). Direct Actions of Leadership Traits on Performance. *Journal of Applied Psychology*, 81(1), 36-51.

Kotter, J. P. (1990). *A Force for Change: How Leadership Differs From Management*. New York: Free Press.

Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Boston: Harvard Business Review Press.

Lazarus, R. S. ve Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer Publishing Company.

Leithwood, K. ve Jantzi, D. (2005). A Review of Transformational Leadership Research 1996–2005. *Leadership & Policy in Schools*, 4(3), 177-199.

Leithwood, K., Seashore-Louis, K., Anderson, S. ve Wahlstrom, K. (2008). *How Leadership Influences Student Learning.* Minnesota: University of Minnesota.

Lewin, K., Lippitt, R. ve White, R. K. (1939). Patterns of Aggressive Behavior in Experimentally Created Social Climates. *The Journal of Social Psychology*, 10(2), 271-299.

Manz, C. C. ve Sims, H. P. (1980). Self-Management as a Substitute for Leadership: A Social Learning Theory Perspective. *Academy of Management Review*, 5(3), 361-368.

Maslach, C. ve Jackson, S. E. (1981). The Measurement of Experienced Burnout. *Journal of Occupational Behaviour,* 2(2), 99-113.

Maslach, C. ve Leiter, M. P. (2016). Burnout and Engagement: A 35-Year Review of the Literature. *Work and Organizational Psychology*, 16(1), 1-23.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

Mayer, J. D., Salovey, P. ve Caruso, D. R. (2004). Emotional Intelligence: Theory, Findings, and Implications. *Psychological Inquiry*, 15(3), 197-215.

Meyer, J. P. (2017). *Introduction to Psychology*. New York: Worth Publishers.

Nevid, J. S. (2018). *Psychology: Concepts and Applications*. Boston: Cengage Learning.

Newman, A., Donohue, R. ve Eva, N. (2017). Psychological Safety: A Meta-Analysis of the Relationship between Psychological Safety and Employee Outcomes. *Journal of Occupational Health Psychology*, 22(3), 237-256.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice*. CA: Sage Publications.

Ormrod, J. E. (2016). *Educational Psychology: Developing Learners*. Boston: Pearson.

Pearce, C. L. ve Conger, J. A. (2003). *Shared Leadership: Reframing the Hows and Whys of Leadership.* CA: Sage Publications.

Pervin, L. A. ve John, O. P. (1997). *Personality: Theory and Research*. New York: Wiley.

Peters, T. J. ve Waterman, R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies. New York: Harper & Row.

Richardson, K. M. ve Rothstein, H. R. (2008). Effects of Stress on Job Performance: A Meta-Analysis. *International Journal of Stress Management,* 15(3), 231-255.

Robinson, S. P. ve Judge, T. A. (2017). *Organizational Behavior*. Boston: Pearson.

Ryff, C. D. ve Singer, B. (1998). The Contours of Positive Human Health. *Psychological Inquiry*, 9(1), 1-28.

Salovey, P. ve Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence. *Imagination, Cognition and Personality*, 9(3), 185-211.

Schaufeli, W. B. ve Bakker, A. B. (2004). Job Demands, Job Resources, and Their Relationship with Burnout and Engagement: A Multi-Sample Study. *Journal of Organizational Behavior*, 25(3), 293-315.

Schein, E. H. (2010). *Organizational Culture and Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

Schneider, B., Ehrhart, M. G. ve Macey, W. H. (2013). Organizational Climate and Culture. *Annual Review of Psychology*, 64, 361-388.

Schunk, D. H. (2012). *Learning Theories: An Educational Perspective*. Boston: Pearson.

Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Broadway Business.

Shamir, B., House, R. J. ve Arthur, M. B. (1993). The Motivational Effects of Charismatic Leadership: A Self-Concept Based Theory. *Organization Science*, 4(4), 577-594.

Skogstad, A., Einarsen, S., Torsheim, T., Aasland, M. S. ve Hetland, H. (2007). The Destructiveness of Laissez-Faire Leadership Behavior. *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(1), 80-92.

Sosik, J. J. ve Godshalk, V. M. (2000). Leadership Styles, Mentor Functions, and Career Success of Protégés. *Journal of Vocational Behavior*, 57(3), 325-340.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed Leadership.* San Francisco. Jossey-Bass.

Spillane, J. P., Halverson, R. ve Diamond, J. B. (2001). Investigating School Leadership Practice: A Distributed Perspective. *Educational Administration Quarterly*, 37(1), 23-50.

Stogdill, R. M. (1948). Personal Factors Associated with Leadership: A Survey of the Literature. *Journal of Psychology*, 25, 35-71.

Thoits, P. A. (1995). Stress, Coping, and Social Support Processes: Where Are We? What Next? *Journal of Health and Social Behavior*, (Extra issue), 53-79.

Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: Free Press.

Woolfolk, A. (2016). *Educational Psychology*. Boston. Pearson Education.

Yukl, G. (2013). *Leadership in Organizations*. Boston: Pearson Education.

Zaccaro, S. J. (2007). Trait-Based Perspectives of Leadership. *American Psychologist*, 62(1), 6-16.

TELEVİZYON REKLAMLARINDA KADIN TEMALI REKLAMLAR - FEMVERTISING

DR. ŞADİYE NUR GÜLEÇ

EĞİTİM
yayınevi

TELEVİZYON REKLAMLARINDA KADIN TEMALI REKLAMLAR-FEMVERTISING
Dr. Şadiye Nur Güleç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-57-1
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TELEVİZYON REKLAMLARINDA KADIN TEMALI REKLAMLAR-FEMVERTISING
Dr. Şadiye Nur Güleç
VIII+214 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-57-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adanır, O. (2016). *Baudrillard*. Say Yayınları: İstanbul.

Adriaens, F. ve Van Bauwel, S. (2014). Sex And The City: A Postfeminist Point of View? Or How Popular Culture Functions As A Channel for Feminist Discourses. *Journal Of Popular Culture*, *47* (1), 174-195.

Åkestam, N. (2017). Understanding Advertising Stereotypes: Social and Brand-Related Effects of Stereotyped Versus Non-Stereotyped Portrayals in Advertising. *Doktora Tezi.* Stockholm School of Economics.

Åkestam, N., Rosengren, S., Dahlén, M., Liljedal, K. T., ve Berg, H. (2021). Gender Stereotypes in Advertising Have Negative Cross-Gender Effects. *European Journal of Marketing*, *55* (13), 63-93.

Aksoy, S. Ve İcil, A. (2007). *"Tüketen ve Tüketilen Bir Nesne" Olarak Kadın Sunumuna Gösgergebilimsel Yaklaşım*. Özgür Yılmazkol (Ed.), Medya Okumaları (85-105) içinde, Ankara: Nobel Yayınları.

Aksu, B. (2008). Ortadoğu'da Kadın Hareketleri: Farklı Yollar, Farklı Stratejiler. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* (39), 55-69.

Alba, J. W. ve Williams, E. F. (2013). Pleasure Principles: A Review of Research on Hedonic Consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 23 (1), 2-18.

Alcoff, L. M. (2014). Sexual Violations and the Question of Experience. *New Literary History* 45 (3), 445-462.

Alfaro-Ibáñez, B. ve Gallardo-Echenique, E. (2023, October). Femwashing or Femvertising? A Look at Advertising Authenticity. In *International Conference on Communication and Applied Technologies 2023 (ICOMTA 2023)* (s.111-121). Atlantis Press. Doi:10.2991/978-94-6463-254-5_12

Ali, Z. (2017). *İslami Feminizmler*, (Öykü Elitez, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Alison, John. *A Look At Cartesian Dualism*. University of Pennsylvania http://www.hep.upenn.edu/~johnda/Papers/Dualism.pdf

Altay, S. (2017). Post-Fordizm Ve Kamu Yönetimine Yansımaları. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Altınbaş, D. (2010). Feminist Tartışmalarda Liberal Feminizm. *Kadın Araştırmaları Dergisi* 9, 21-52.

Altun, H. (2008). Feminist Kuram Doğrultusunda Bir Okuma/Sahneleme ve Bir Örnek Çalışma: Denizden Gelen Kadın. *Doktora Tezi*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aramendia-Muneta, M. E., Olarte-Pascual, C., ve Hatzithomas, L. (2020). Gender Stereotypes in Original Digital Video Advertising. *Journal of Gender Studies*, *29* (4), 403-419.

Atar, G. M. ve Şener, G. (2018). Reklamdaki İdeal Kadın Bedeninin Geleceği: Rötuşlanmış ve Rötuşlanmamış Beden Görsellerinin Genç Kızlar Üzerindeki Etkisi. *Kurgu*, *26* (3), 204-226.

Aydın, G., ve Aslaner, D. A. (2015). Stereotip Kadın Rollerinin Televizyon Reklamlarında Sunumu. *Global Media Journal: Turkish Edition*, *6* (11).

Aynur, H. Ş. (2013). İslamî Feminizm ve Feminist Kur'ân Okumaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, 13(3), 89-122.

Azizağaoğlu, A. ve Altunışık, R. (2012). Postmodernizm, Sembolik Tüketim ve Marka. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 4* (2), 33-50.

Badran, M. (2017). *İslami Feminizm Nedir?* (Çev: Ö. Elitez). İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (37-50) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Baker, M. J., ve Churchill, G. A. (1977). The Impact of Physically Attractive Models on Advertising Evaluations. *Journal of Marketing Research*, 14, 538-555.

Baki, L. (2019). Toplumsal Cinsiyet Ve Feminizm Bağlamında "Femvertising": Kadın İmgesi Üzerine Bir Araştırma. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Banister, E. N. ve Hogg, M. K. (2004). Negative Symbolic Consumption and Consumers' Drive For Self-Esteem: The Case Of The Fashion Industry. *European Journal of Marketing*, 38(7), 850-868.

Barlas, A. (2017). *Müslüman Kadınlar ve Baskı: Kuran'dan Yola Çıkan Özgürlük Okuması.* (Öykü Elitez, Çev.) İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (65-87) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Batı, U. (2019). *Reklamın Dili*. Ankara: Alfa Yayınları.

Baudrillard, J. (1994). *Simulacra And Simulation* (Sheila Faria Glaser, Çev.) Michigan: University Of Michigan Press.

Baudrillard, J. (2017). *Tüketim Toplumu*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2007). *Modernite ve Holocaust*. (Süha Sertabiboğlu, Çev.) İstanbul: Versus Yayınları.

Bauman, Z. (2018). *Bireyselleşmiş Toplum*. (Yavuz Alogan, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Baumann, S. ve de Laat, K. (2012). Socially Defunct: A Comparative Analysis of The Underrepresentation Of Older Women in Advertising. *Poetics*, *40* (6), 514-541.

Baxter, A. (2015). Faux Activism in Recent Female-Empowering Advertising. *Elon Journal of Undergraduate Research in Communications*, 6(1), 48-58.

Beard, F. ve Anna, K. (2010). George Washington Hill and the "Reach for a Lucky…" campaign. *Journal of Historical Research in Marketing.* 2 (2), 148-165.

Beauvoir, S. (1993). *Kadın İkinci Cins-1 Genç Kızlık Çağı*. (Bertan Onaran, Çev.) İstanbul: Payel Yayınevi.

Becker-Herby, E. (2016). The Rise Of Femvertising: Authentically Reaching Female Consumers. *Yüksek Lisans Tezi.* University of Minnesota School of Journalism and Mass Communication.

Belkaoui, A. ve Belkaoui J. M. (1976). A Comparative Analysis of The Roles Portrayed by Women in Print Advertisement: 1958, 1970, 1972. *Journal of Marketing Research*. 13 (2), 168- 172.

Benhabib, S. (2008). *Feminizm ve Postmodernizm: Huzursuz Bir İttifak.* (Feride Evren Sezer, Çev.) Çatışan Feminizmler Seyla Benhabib, Judith Butler, Drucilla Cornell ve Nancy Fraser (Ed.) (25-43) içinde, İstanbul: Metis Yayınları.

Berger, A. A. (2004). *Semiotic Analysis.* Media Analysis Techniques, 3(3), 198-213.

Berger, J. (1995). *Görme Biçimleri*. (Yurdanur Salman, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.

Berktay, F. (1996). Ekofeminizm Ya Da Yüreğin İyimserliği. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, (4), 73-76.

Berktay, F. (2015). Feminist *Teoride Beden ve Cinselliğin Toplumsal İnşası*. Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.), Kadın Bedeni ve İstismarı (1-11) içinde. İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Binay, A. (2010). Tüketim Vasıtasıyla Oluşturulan Postmodern Kimlikler. *Global Media Journal Turkish Edition*, *1*(1), 17-29.

Blackmer, C. E. (2019). Pinkwashing. *Israel Studies*. 24 (2), 171-181.

Bocock, R. (2014). *Tüketim.* (İrem Kutluk, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Bora, A. (2011). *Kadınların Sınıfı: Ücretli Ev Emeği ve Kadın Öznelliğinin İnşası*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bozkuş, B. N. (2022). Feminist Reklamlar (Femvertising) Üzerine Bir Alımlama Çalışması. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Browne, B. A. (1998). Gender Stereotypes in Advertising on Children's Television in The 1990s: A Cross-National Analysis. *Journal of Advertising*. 27 (1), 83-96.

Budgeon, S. (2011). *Third Wave Feminism And The Politics of Gender in Late Modernity.* London: Palgrave Macmillan.

Budgeon, S. (2011). *The Contradictions of Successful Femininity: Third-Wave Feminism, Postfeminism and 'New' femininities*. Rosalind, Gill ve Christine, Scharff (Ed.), New Femininities: Postfeminism, Neoliberalism and Subjectivity (279-292) içinde. London: Palgrave Macmillan UK.

Butler, J. (1988). Performative Acts And Gender Constitution: An Essay in Phenomenology and Feminist Theory. *Theatre Journal*, 40 (4), 519-531.

Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi*. (Başak Ertür, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Caballero, M. J. ve Pride, W. M. (1984). Selected Effects Of Salesperson Sex And Attractiveness in Direct Mail Advertisements. *Journal of Marketing*, *48* (1), 94-100.

Canpolat, N. (2005). *Michel Foucault.* Nurdoğan Rigel, Gül Batuş, Güleda Yücedoğan ve Barış Çoban (Ed.), Kadife Karanlık 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar (75-138) içinde, İstanbul: Su Yayınları.

Catt, C. (2014). Trapped in The Kitchen: How Advertising Defined Women's Roles in 1950s America. *Doktora Tezi*. Baylor University.

Clarke, S. (1992). *What in the F---'s Name is Fordism.* Roger Burrows, Nigel Gilbert, Anna Pollert (Ed.) Fordism and Flexibility: Divisions and Change (13-30) içinde. London: Palgrave Macmillan UK.

Collective, C. R. (1986). *The Combahee River Collective statement: Black Feminist Organizing in The Seventies and Eighties*. New York: Kitchen Table.

Cott, N. F. (1987). *The Grounding of Modern Feminism.* New Haven: Yale University Press

Çakır, S. (2007). *Feminizm: Ataerkil İktidarın Eleştirisi*. Birsen Örs (Ed.), Modern Siyasal İdeolojiler (412-475) içinde, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Çakır, T. M. A. (2014). Postmodern Tüketim Ve Tüketicinin Değişen Özellikleri Online Satın Almaya Yönelik Tutumların Ayrıştırılmış Planlı Davranış Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi. *Doktora Tezi*. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakmak, U. (2004). Esnek Üretim Sistemi: İstihdama Etkisi Ve Toyota Örneği. *Ekonomik Yaklaşım*, *15* (52-53), 235-253.

Dahlbeck Jalakas, L. (2016). The Ambivalence of #Femvertising: Exploring the Meeting Between Feminism and Advertising Through The Audience Lens. *Yüksek Lisans Tezi*. Lund University.

Demir, Z. (1996). Modern ve Postmodern Feminist Akımlar. *Yüksek Lisans Tezi*. Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Doğan, E. (2022). Feminist Reklam Stratejisinin (Femvertising) Tüketicinin Satın Alma Davranışına Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Donovan, J. (2019). *Feminist Teori*. (Aksu Bora, Meltem Ağduk Gevrek, Fevziye Sayılan, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Drake, V. E. (2017). The Impact of Female Empowerment in Advertising (Femvertising). *Journal of Research in Marketing.* 7 (3), 593-599.

Duman, Z. (2016). Tüketimci Kapitalizmin ve Tüketim Kültürünün Eleştirisi. *Sosyoloji Dergisi*, (33), 15-36.

Eisend, M. (2010). A Meta-Analysis of Gender Roles in Advertising. *Journal of the Academy of Marketing Science,* 38, 418-440.

Eisend, M. (2019). Gender roles. *Journal of Advertising*, 48 (1), 72-80.

Elden, M. ve Bakır, U. (2010). *Reklam Çekicilikleri*. Ankara: İletişim Yayınları.

Elden, M., Ulukök, Ö. ve Yeygel, S. (2005). *Şimdi Reklamlar*. Ankara: İletişim Yayınları.

Engels, F. (1979). *Ailenin Özel Mülkiyetin Ve Devletin Kökeni*. (Kenan Somer, Çev.) Ankara: Sol Yayınları.

England, D. E., Descartes, L. ve Collier-Meek, M. A. (2011). Gender Role Portrayal and the Disney Princesses. *Sex Roles*, 64, 555-567.

Enyew, B. E. ve Mihrete, A. G. (2018). Liberal Feminism: Assessing its Compatibility and Applicability in Ethiopia Context. *International Journal of Sociology And Anthropology* 10 (6), 9-64.

Erdem, T. (2012). Postmodern Feminizm. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 0 (2), 67-82.

Erdoğan, S. (2019). Esnek Üretim Sistemi Ve Emeğin Feminizasyonu: Mersin Konfeksiyon İşçileri Örneği. *Doktora Tezi*. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, Z. (2021). Reklam İçerik Boyutlarının Kadınlar Üzerinde Feminist Reklam Değerine Yönelik Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Evans, E. (2015). *The Sisterhood: Inclusivity and Spaces.* Elizabeth Evans (Ed.), The Politics of Third Wave Feminisms: Gender and Politics Series (33-111) içinde, London: Palgrave Macmillan.

Featherstone, M. (2013). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü*. (Mehmet Küçük, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Feng, Y., Chen, H., ve He, L. (2019). Consumer Responses to Femvertising: A Data-Mining Case of Dove's "Campaign for Real Beauty" on YouTube. *Journal of Advertising*, *48*(3), 292-301.

Festinger, L. (1954). A Theory of Social Comparison Processes. *Human Relations*, 7 (2), 117-140.

Fırat, A. F. ve Venkatesh, A. (1995). Liberatory Postmodernism and the Reenchantment of Consumption. *Journal of Consumer Research*, 22 (3), 239–267.

Firestone, S. (1993). *Cinselliğin Diyalektiği*. (Yurdanur Salman, Çev.). İstanbul: Payel Yayınları.

Furnham, A., ve Voli, V. (1989). Gender Stereotypes in Italian Television Advertisements. *Journal of Broadcasting & Electronic Media,* 33(2), 175–185.

Gençtürk Hızal, G. S. (2003). Bir İletişim Biçimi Olarak Moda: Modus'un Sınırları. *İletişim Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 65-86.

Giet, S. (2006). *Özgürleşin! Bu Bir Emirdir.* (İdil Engindeniz, Çev.) İstanbul: Dharma Yayınları.

Gill, R. (2008). Empowerment/Sexism: Figuring Female Sexual Agency in Contemporary Advertising. *Feminism & Psychology*, 18 (1), 35–60.

Gilly, M.C. (1988). Sex Roles in Advertising: A Comparison of Television Advertisements in Australia, Mexico and The United States. *Journal of Marketing*. 52, 75-76

Goffman, E. (2020). *Reklamlarda Toplumsal Cinsiyet*. (Fahri Öz Çev.) Ankara: Heretik Yayıncılık.

Goldman, R., Heath, D., ve Smith, S. L. (1991). Commodity Feminism. *Critical Studies in Media Communication,* 8(3), 333-351.

Gowrisankar, D ve Ajit, I (2016). Ideology Of Post-Feminism: Portrayal Through Visual Advertisements İn India. *Global Media Journal*, *14* (27), 1-5.

Grogan, S. K. (1992). *Charles Fourier and the Roles of Women.* Susan K. Grogan (Ed.), French Socialism and Sexual Difference: Women and the New Society, 1803–44 (42-66) içinde, Londra: Palgrave Macmillan.

Gronold, D., Hipfl, B. ve Pedersen, L. L. (2009). *Teaching With The Third Wave New Feminists' Explorations Of Teaching And Institutional Contexts.* Athena3 Advanced Thematic Network in Women's Studies İn Europe, University of Utrecht and Centre for Gender Studies, Stockholm University

Güç, A. (2008). İslamcı Feminizm: Müslüman Kadınların Birey Olma Çabaları. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 17(2), 649-673.

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(38), 62-82.

Güngör, A. (2021). Feminizm ve Çizgi Roman. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 85-101.

Gürdal, S. (1996). Kadının Tv ve Dergi Reklamlarındaki Yeri ve Kadın İmgeleri. *Öneri Dergisi, 1*(4), 13-19.

Gürhan, N. (2010, Kasım). Toplumsal Cinsiyet ve İslami Feminist Söylem. *Bilim, Ahlak ve Sanat Bağlamında Çağdaş İslam Algıları, Uluslararası Sempozyum,* 365-383.

Güriz, A. (2011). *Feminizm, Postmodernizm ve Hukuk*. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Güven, G. Ö. (2020). Feminist reklamların (Femvertising) Aristoteles'in İknaya İlişkin Üç Retorik Kanıtı Ve Bunun Kadın İzleyiciler Üzerindeki Etkisi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Haggren, A., Jennifer, L. ve Julia W. (2022). The Perception of Femwashing-A Qualitative Study Of How Women Perceive Femwashing. *Yüksek Lisans Tezi*, Gothenburg University School of Business Economics and Law.

Hainneville, V., Amélie G. ve Élisabeth, R. (2023). Femvertising or Femwashing? Women's Perceptions of Authenticity. *Journal of Consumer Behaviour* 22 (4), 933-941.

Hainneville, V., Guèvremont, A., ve Robinot, É. (2023). Femvertising or Femwashing? Women's Perceptions of Authenticity. Journal of Consumer Behaviour, 22(4), 933-941.

Hains, R. C. (2009). Power Feminism, Mediated: Girl Power And The Commercial Politics of Change. *Women's Studies in Communication*, *32* (1), 89-113.

Halis, M. (2011). Pre-Modernden Postmoderne Örgütsel Evrim. *Reforma*, *3*(51), 1-13.

Hartmann, H. (2006). *Marksizm'le Feminizm'in Mutsuz Evliliği*. (Gülşat Aygen, Çev.) İstanbul: Agora Kitaplığı.

Hassan, I. (1985). The Culture Of Postmodernism. *Theory, Culture & Society*, *2* (3), 119-131.

Heiss, S. N. (2011). Locating The Bodies Of Women and Disability in Definitions of Beauty: An Analysis Of Dove's Campaign For Real Beauty. *Disability Studies Quarterly*, 31(1).

Hekman, S. (2016). *Toplumsal Cinsiyet Ve Bilgi Postmodern Bir Feminizmin Ögeleri*. (Bekir Balkız, Ümit Tatlıcan, Çev.) İstanbul: Say Yayınları.

Hooks, B. (2012). *Feminizm Herkes İçindir*, *Tutkulu Politika.* (E. Aydın, B. Kurt, Ş. Özgün, A. Yıldırım, Çev.). İstanbul: Bgst Yayınları.

Hsu, C. K. J. (2018). Femvertising: State of the Art. *Journal of Brand Strategy,* 7 (1), 28-47.

https://www.dove.com/us/en/stories/about-dove/our-research.html Erişim tarihi: 10.05.2023.

Hunt, A. R (2017). Selling Empowerment: A Critical Analysis of Femvertising. *Doktora Tezi,* Boston College. College of Arts and Sciences.

Hutcheon, L. (1989). Feminism And Postmodernism. Ada Testaferri (Ed.). Donna: Women in Italian Culture (25-37) içinde, Ottawa: Dovehouse Editions.

İmançer, D. (2006). *Toplumsal Cinsiyet Oluşumuna İlişkin Kuramsal Yaklaşımlar.* Dilek İmançer (Ed.) Medya ve Kadın (1-22) içinde, Ankara: Ebabil Yayınları.

İmançer, D. ve İmançer, A. (2006).*Televizyon Reklamlarında Kadın Sunumuna Özgü Klişeler.* Dilek İmançer (Ed.), Medya ve Kadın (121-144) içinde, Ankara: Babil Yayınları.

İnternet: Baran, A. G. (2021, Ocak 13). *Feminizmin Gelişim Serüveni: Dalga Yerine Kuşak Diyelim mi?* https://kockam.ku.edu.tr/feminizmin-gelisim-seruveni-dalga-yerine-kusak-diyelim-mi-aylin-gorgun-baran/ Erişim Tarihi: 05.06.2021

İnternet: Coaston, J. (2019, Mays 28). The Intersectionality Wars https://www.vox.com/the-highlight/2019/5/20/18542843/intersectionality-conservatism-law-race-gender-discrimination Erişim tarihi: 10.09.2023.

İnternet: https://causemarketing.com/ (2014). Pantene 'Sorry, Not Sorry' Commercial. https://causemarketing.com/commercial-gallery/pantene-sorry-not-sorry-commercial/ Erişim tarihi: 15.06.2023

İnternet: https://www.campaignlive.co.uk/ (2015, Ekim, 12) Always, Procter & Gamble, and Leo Burnett #LikeAGirl https://www.campaignlive.co.uk/article/case-study-always-likeagirl/1366870 Erişim tarihi: 5.09.2023.

İnternet: https://www.dove.com (2006). Our research

İnternet: https://www.globalcompactturkiye.org (2019). Kadının Güçlenmesi Prensipleri (Weps) Uygulama Rehberi https://www.globalcompactturkiye.org/wp-content/uploads/2019/01/WEPs_Rehber.pdf Erişim tarihi: 08.09.2023.

İnternet: Martell, K. (2018, Ağustos 3). Https://Www.Genderavenger.Com/Blog/Femvertising-Friend-Or-Foe-To-Womens-Rights, Erişim tarihi: 17.06.2021

İnternet: Napikoski, L. (2019, Ocak 13). https://www.thoughtco.com/friedans-the-feminine-mystique-3528957 Erişim tarihi: 31.05.2021.

İnternet: Napikoski, L. (2021, Şubat 16). Thoughtco.Com/Whats-Wrong-With-Beauty-Pageants-4072580 Erişim tarihi: 31.05.2021.

İnternet: Noşeen, İ. (2015, Ekim 12). Femvertising: how brands are selling #empowerment t o women https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2015/oct/12/femvertising- branded-feminism Erişim tarihi: 14.06.2023.

İnternet: Reklamverenler Derneği (2019, Mayıs 10). https://www.rvd.org.tr/haberler/effie-2019da-ozel-bir-kategori-reklamda-toplumsal-cinsiyet-esitligi Erişim tarihi: 15.05.2021.

İnternet: Reklamverenler Derneği Ve Bahçeşehir Üniversitesi. (2018, Ekim). https://www.rvd.org.tr/uploads/2019/02/effie-infografi.PDF Erişim tarihi: 16.05.2021.

İnternet: Saklı, A. R. (2007, Ocak). Kapitalist Gelişim Sürecinde Fordizm ve Post- Fordizm https://ses.org.tr/wp-content/uploads/fordizmpostfordizm.pdf Erişim tarihi: 10.03.2021.

İnternet: Türkiye İstatistik Kurumu (2023, Mart 6). İstatistiklerle Kadın, 2022-Türkiye nüfusunun %49,9'unu kadınlar, %50,1'ini erkekler oluşturdu https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Kad%C4%B1n-202249668&dil=1#:~:text=Y%C3%B6netici%20pozisyonundaki%20kad%C4%B1n%20oran%C4%B1%20%20,y%C4%B1l%C4%B1nda%20%20%2C7%20oldu. Erişim tarihi: 02.11.2023.

İnternet: www.hayat.com (2019, Kasım 11). Molped 20 Yılı Başarıyla Geride Bıraktı https://www.hayat.com/media/gngmzrvv/molped_20yasinda_bb_perakende.pdf Erişim tarihi: 22.10.2023.

Jameson, F. (2008). *Postmodernizm Ya Da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantığı. (*Nuri Plümer ve Abdulkadir Gölcü. Çev.) İzmir: Nirengi Kitap.

Jeffers, M. L. (2018). *Transcribing Loss: Kirmen Uribe's Bilbao -New York-Bilbao*. Shifting Subjectivities İn Contemporary Fiction And Film From Spain (70-88) İçinde, Newcastle: Cambridge Scholars Yayıncılık.

Johnston, J., ve Taylor, J. (2008). Feminist Consumerism and Fat Activists: A Comparative Study of Grassroots Activism and The Dove Real Beauty Campaign. *Signs: Journal of Women in Culture And Society,* 33(4), 941-966.

Kara, Z. (2010). Küresel Cinsiyet Yapılanmasından Postmodern Feminizme. *Turgut Özal Uluslararası Ekonomik ve Siyaset Kongresi II*: Küresel Değişim ve Demokratikleşme Bildiriler Kitabı, 1377-1390.

Kaylı, D. Ş. (2015). *Kadın Bedeni ve Toplumsal İzdüşümleri: Sosyolojik Bir Bakış*. Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.). Kadın Bedeni ve İstismarı (144-170) içinde, İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Kazemi, F., ve Özalpat, D. (2004). Toplumsal cinsiyet, İslam ve politika. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 53(1) 251-268.

Khoo-Lattimore, C., Yang, E. C. L. ve Je, J. S. (2021). Assessing Gender Representation in Knowledge Production: A Critical Analysis of UNWTO's planned events. Kumi Kato (Ed.) *Activating Critical Thinking to Advance the Sustainable Development Goals in Tourism Systems* (74-92) içinde, London: Routledge.

Kılıç, S. (2015). Lyotard: Fark ve Çokluğun Anlatısı Postmodernite. *Temaşa Erciyes Üniversitesi Felsefe Bölümü Dergisi*, (3), 106-137.

Kırcı, H. (2014). Hedonik Tüketim Davranışları Ve Toplumsal Etkileri. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 10(1), 80-100.

Kırılmaz, H. ve Ayparçası, F. (2016). Modernizm ve Postmodernizm Süreçlerinin Tüketim Kültürüne Yansımaları. *İnsan & İnsan Dergisi,* 3 (8), 32-58.

Koçak, P. G. (2017). Gösterişçi tüketim üzerine teorik ve uygulamalı bir çalışma: Pamukkale Üniversitesi örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 31(43), 79-112.

Köktürk, G. (2021). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulaması Olarak "Feminist" Reklamcılığın (Femvertısıng) Postfeminizm ve Meta Feminizmi Bağlamında İncelenmesi Ve Kadın Tüketiciler Üzerindeki Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Krolokke, C. (2005). *Three Waves Of Feminism: From Suffragettes To Grrls*. Charlotte Kroløkke, Anne Scott Sorensen (Ed.) Gender Communication Theories And Analyses: From Silence To Performance (1-23) içinde. New York: Sage Yayınları.

Kuntjara, E. H. (2001). Beauty and The Beast: Images of Women in Advertisements. *Nirmana*, *3*(2), 97-106.

Lamrabet, A. (2017). *Özcülüğün Reddi ile Müslüman Düşüncenin Radikal Reformu Arasında* (Çev: Ö. Elitez). İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (51-64) içinde. İstanbul: İletişim Yayınları.

Langman, L. (2019). Simulation And Simulacra. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Urban And Regional Studies,* 1-6.

Lazar, M. M. (2006). Discover The Power Of Femininity! Analyzing Global "Power Femininity" in Local Advertising. *Feminist Media Studies*, 6(4), 505-517.

Lazar, M. M. (2009). Entitled to Consume: Postfeminist Femininity and A Culture of Post-Critique. *Discourse & Communication*, 3(4), 371-400.

Lazar, M. M. (2014). Recuperating Feminism, Reclaiming Femininity: Hybrid Postfeminist I-Dentity İn Consumer Advertisements. *Gender, Language And The Media*. 8 (2), 205-224.

Lin, J. (2019). Femvertising As A Resource Of Meaning-Making And Identity Negotiation–A Consumer Cultural Perspective. *Yüksek Lisans Tezi*. Lund University Department of Strategic Communication.

Liu, Z. ve Yinghou, S. (2022). Case Studies on Female Empowerment Advertising from Post-Feminist Perspective. *2022 5th International Conference on Humanities Education and Social Sciences (ICHESS 2022)*, 1203-1209.

Lohyn, M. (1994). Naomi Wolf and The New Feminism: Women's Power Revisited. *Australian and New Zealand Journal of Family Therapy*, 15(3), 143-149.

Lorber, J. (1997). The Variety of Feminisms and Their Contributions To Gender Equality. BIS Verlag. *Bibliotheks-und Informations System der Universität Oldenburg*, Oldenburg, Germany, 1-45.

Lyotard, J. F. (1997). *Postmodern Durum*. (Ahmet Çiğdem, Çev.) Ankara: Vadi Yayınları.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (Osman Akınhay-Derya Kömürcü, Çev.) Ankara: Bilim Ve Sanat Yayınları.

McArthur, L. Z. ve Resko, B. G. (2010). The Portrayal of Men And Women in American Television Commercials. *The Journal of Social Psychology*, 97:2, 209-220.

Mccleary, C. M. (2014). A Not-So-Beautiful Campaign: A Feminist Analysis of The Dove Campaign For Real Beauty. *Yüksek Lisans Tezi*, The University of Tennessee.

Mcrobbie, A. (2007). *Postfeminism And Popular Culture: Bridget Jones And The New Gender Regime*. Y. Tasker And D. Negra (Ed) Interrogating Postfeminism, 27–39. Duke University Press, Durham.

Mcrobbie, A. (2013). *Postmodernizm ve Popüler Kültür*. (Almıla Özdek, Çev.) İstanbul: Parşömen Yayınları.

Meulenbelt, A. (1987). *Feminizm ve Sosyalizm*. (Erman Demirci, Çev.). İstanbul: Yazın Yayıncılık.

Michel, A. (1993). *Feminizm*. (Şirin Tekeli, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Miller, D. (2012). *Consumption and its Consequences*. Cambridge: Polity Books.

Millett, K. (1987). *Cinsel Politika*. (Seçkin Selvi, Çev.) İstanbul: Payel Yayınları

Mir-Hosseini, Z. (2017). *Gerçekleştirilememiş Bir Proje: İran'daki Müslüman Kadınların Eşitlik Arayışı* (Çev: Ö. Elitez). İslami Feminizmler, Zahra Ali (Ed.) (101-125) içinde İstanbul: İletişim Yayınları.

Mirkovic, V. (2020). We Always Have to be the Nice Ones, be the Ladies: A Postfeminist Analysis of how Sports Marketing Reflects Female Athletes' Lived Experiences. *Yüksek Lisan Tezi*, Malmö Universitesi.

Modin, E. ve Olsson, J. (2022). Unga Vuxnas Attityd Till Femvertising Och Femwashing: En Kvantitativ Studie Om Feministiska Budskap i Marknadsföring. *Öğrenci Tezi*. Örebro University School of Humanities, Education and Social Sciences

Moghadam, V. M. (2002). Islamic Feminism and its Discontents: Toward a Resolution of The Debate. *Signs: Journal of Women in Culture and Society*, 27(4), 1135-1171.

Munro, E. (2013). Feminism: A Fourth Wave? *Political Insight*, 4 (2), 22-25.

Nas, A. (2015). Kadına Yönelik Simgesel Şiddet Aracı Olarak Temizlik Ürünleri Reklamlarının Eleştirel Analizi. *Akdeniz İletişim Dergisi*, (24) 11-30.

Nazlı, A. (2015). *Kadın Bedeni ve Toplumsal İzdüşümleri: Sosyolojik Bir Bakış.* Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.). Kadın Bedeni ve İstismarı (34-56) içinde, İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Notz, G. (2018). *Feminizm.* (Sinem Derya Çetinkaya, Çev.). Ankara: Phoenix Kitap.

Odabaşı, Y. (2012). *Postmodern Pazarlama.* İstanbul: Mediacat Yayınları.

Odabaşı, Y. (2019). *Postmodern Pazarlamayı Anlamak*. İstanbul: The Kitap Yayınları.

Odabaşı, Y. (2019). *Tüketim Kültürü.* İstanbul: Aura Kitapları.

Olgundeniz, S. S. (2008). *Kadın Kimliğinin İnşasında Reklamlar: "Dior Midnight Poison", "Believe", "Motorola Razr 2" Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi*. Seyide Parsa (Ed.) Film Çözümlemeleri (131-150) içinde, İstanbul: Multilingual Yayınevi.

Öncel, H. (2018). Kâsım Emîn'e Göre Kadının Özgürleştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (57), 51-61.

Özbudun, S. (1984). *Niçin Feminizm Değil.* İstanbul: Süreç Yayıncılık.

Özcan, B. (2007). Hedonizm ve Kimlik Temeline Dayalı Postmodern Tüketim Yaklaşımı. *İstanbul Journal of Sociological Studies*, (35) 131-147.

Özçetin, B. (2018). *Kitle İletişim Kuramları, Kavramlar, Okullar, Modeller*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özdemir, M. (2010). Türkiye'deki Reklâmlarda Toplumsal Cinsiyet Ve Sunumu. *Millî Folklor*, *22* (88), 101-111.

Özgen, İ. (2017). Tüketim Kültürü Ve Medyada Güzellik Söylemi: Bir Alımlama Çalışması. *Global Media Journal TR Edition*, *8* (15), 1-28.

Phillips, B. J. (2006). Reklamın Savunusunda Toplumsal Bir Perspektif, (F. Fulya Tepe, Çev.). *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (9), 81-94.

Plakoyiannaki, E. ve Zotos, Y. (2009). Female Role Stereotypes in Print Advertising: Identifying Associations With Magazine And Product Categories. *European Journal of Marketing*, *43*(11/12), 1411-1434.

Pratiwi, D. R., Indrayani, L. M., Soemantrı, Y. S. ve Mahdi, S. (2020). Myth Analysis Of 'Make Over' Brand Advertisement: A Semiotic Study. *In Proceedings of the International Conference on Education, Language and Society* (ICELS 2019), 119-122.

Raaij, W. F. (1993). Postmodern Consumption. *Journal of Economic Psychology Dergisi*, 14 (3), 541-563.

Rajagopal, I., ve Gales, J. (2002). It's The Image That is Imperfect: Advertising And its Impact On Women. *Economic and Political weekly*, 37 (32), 3333-3337.

Ramdani, N. (2013). Women in the 1919 Egyptian Revolution: From Feminist Awakening To Nationalist Political Activism. *Journal of International Women's Studies*, 14(2), 39-52.

Reshetnikova, A. (2021). To Profit Or Not To Profit? A Critical Discourse Analysis Of A Non-Profit 'Unstoppable'campaign Contrasted With Literature On Commercial Femvertising Messages. *Yüksek Lisans Tezi*. Pompeu Fabra Üniversitesi, Department of Communication.

Ritzer, G. (2016). *Toplumun Mcdonald'laştırılması.* (Akın Emre Pilgir, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Roseneil, S. (1999). Postmodern Feminist Politics: The Art of The (im) Possible? *European Journal of Women's Studies,* 6(2), 161-182.

Sands, R. G., ve Nuccio, K. (1992). Postmodern Feminist Theory And Social Work. *Social Work,* 37(6), 489-494.

Sarıoğlu, S. (2022). Feminist Reklamcılık (Femvertising) İle Tüketici Algısı ve Yaşam Tarzı İlişkisinin Araştırılması. *Yüksek Lisans Tezi*. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sexton, D. E., ve Haberman, P. (1974). Women in Magazine Advertisements. *Journal of Advertising Research*, 14 (4), 41–46.

Shinoda, L. M., Veludo-De-Oliveira, T. ve Pereira, I. (2020). Beyond Gender Stereotypes: The Missing Women In Print Advertising. *International Journal of Advertising*, 40, (4), 629-56.

Sledziewski, E. G. (2005). Dönüm Noktası Olarak Fransız Devrimi. Georges Duby ve Michelle Perrot (Ed.) (Ahmet Fethi, Çev.) Kadınlar Tarihi Cilt IV (39-51) içinde, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Snyder, R. C. (2008). What Is Third-Wave Feminism? A New Directions Essay. *Journal of Women in Culture and Society*. 34 (1), 175-196.

Sobande, F. (2019). Woke-Washing: "Intersectional" Femvertising And Branding "Woke" Bravery. *European Journal Of Marketing* 54.11 (2019): 2723-2745.

Sönmez, A. T. ve Karataş, C. (2010, Ekim). Postmodern pazarlama. Ulusal Meslek Yüksek Okulları Öğrenci Sempozyumu, 1-20, Düzce.

Stankiewicz, J. ve Rosselli, F. (2008). Women as Sex Objects and Victims in Print Advertisements. *Cinsiyet rolleri*, (*58)*, 579-589.

Sterbenk, Y., Champlin, S., Windels, K. ve Shelton, S. (2022). Is Femvertising the New Greenwashing? Examining Corporate Commitment to Gender Equality. *Journal of Business Ethics*, 177 (3), 491-505.

Stone, A. (2004). Essentialism and Anti-Essentialism in Feminist Philosophy. *Journal of Moral Philosophy*, 1(2), 135-153.

Şişman, B. ve Yurttaş, Ö. U. (2015). An Empirical Study On Media Literacy From The Viewpoint Of Media. *Social and Behavioral Sciences*, 174, 798-804.

Tanyolu, S. (2022). Reklamcılıkta Femvertising Uygulamalarının Tüketici Tutum Ve Satın Alma Niyetlerine Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi*. Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taş, G. (2016). Feminizm Üzerine Genel Bir Değerlendirme: Kavramsal Analizi, Tarihsel Süreçleri Ve Dönüşümleri. *Akademik Hassasiyetler*, 3 (5), 163-175.

Taylor, J., Johnston, J. ve Whitehead, K. (2016). A Corporation in Feminist Clothing? Young Women Discuss The Dove 'Real beauty' Campaign. *Critical Sociology*, 42(1), 123-144.

Toll, B. A., ve Ling, P. M. (2005). The Virginia Slims Identity Crisis: An Inside Look At Tobacco Industry Marketing To Women. *Tobacco Control*, 14(3), 172-180.

Tong, P. R. (2006). *Feminist Düşünce* (Z. Cirhinoğlu, Çev.). İstanbul: Gündoğan.

Torlak, Ö. (2016). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü*. İstanbul: İnkılab Yayınevi.

Török, A. (2022). The Perceived Empowerıng And Brand-Related Effects Of Femvertising. *Doktora Tezi*, Budapesti Corvinus Üniversitesi.

Tsichla, E. (2020). The Changing Roles of Gender in Advertising: Past, Present, and Future. *Contemporary Southeastern Europe*, *7*(2), 28-44.

Tuncer, E. S. (2020). Reklamda Kadın Temsiliyeti ve Cinsiyetçi Örüntüler: Perfectha Filler ve Nokia Reklam Metni Örnekleri Üzerinden Göstergebilimsel Bir Analiz. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 3 (2), 188-212.

Turhanoğlu, F., Koçak, A. ve Beklan Çetin, O. (2023). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında 'Ev'in Anlamı Ve Ev İle Kurulan İlişkinin Farklılaşması. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi* 26 (1), 40-60.

Uçan, G. (2015). *Kadın Bedeninde Değişenler ve Değişmeyenler: Monster High Çizgi Filminde Tahakküm ve Direniş*. Fatma Zehra Fidan ve Duygu Alptekin (Ed.). Kadın Bedeni ve İstismarı (171-203) içinde, İstanbul: Opsiyon Yayınları.

Van der Gaag, N. (2019). *Feminizm*. (Beyza Sumer Aydaş, Çev.). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Varghese, N. ve Kumar, N. (2020). Feminism in Advertising: Irony or Revolution? A Critical Review of Femvertising. *Feminist Media Studies*, *22*(2), 441-459.

Varghese, N. ve Kumar, N. (2020). Femvertising As A Media Strategy to Increase Self-Esteem of Adolescents: An experiment in India. *Children and Youth Services Review*, 113 (104965), 1-7.

Varghese, N., ve Kumar, N. (2020). Femvertising as a Media Strategy To İncrease Self-Esteem of Adolescents: An Experiment in India. *Children and Youth Services Review*, 113, (104965).

Veblen, T. B. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi Kurumların İktisadi İncelemesi.* (Eren Kırmızıaltın ve Hüsnü Bilir, Çev.) Ankara: Heretik Yayıncılık.

Wernick, A. (1996). *Promosyon Kültürü, Reklam, İdeoloji ve Sembolik Anlatım*. (Osman Akınhay, Çev.) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Wolff, K. (2007). Liberal feminism. George Ritzer (Ed.), *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. Wiley Çevrimiçi Kütüphanesi.

Wollstonecraft, M. (2017). *Kadın Haklarının Gerekçelendirilmesi.* (Deniz Hakyemez, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. İstanbul: Birey Yayıncılık.

Yasa, F. (2021). Türk Televizyon Reklamlarında Kadın Bedeninin Sunumu: Bir İçerik Analizi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (36), 483-500.

Zotos, Y. C. ve Tsichla, E. (2014). Female Stereotypes in Print Advertising: A Retrospective Analysis. *Social and Behavioral Sciences*, 148, 446-454.

İSTATİSTİK VE BİYOİSTATİSTİK

TEORİK TEMELLERDEN UYGULAMALARA

Editör
DOÇ. DR. SADİ ELASAN

EĞİTİM
yayınevi

İSTATİSTİK VE BİYOİSTATİSTİK TEORİK TEMELLERDEN UYGULAMALARA
Editör: Doç. Dr. Sadi Elasan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-60-8
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
İSTATİSTİK VE BİYOİSTATİSTİK TEORİK TEMELLERDEN UYGULAMALARA
Editör: Doç. Dr. Sadi Elasan
VI+150 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-60-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akyiğit, H. E. ve Taşcı, T. (2022). Sigortacılık Sektöründe Makine Öğrenmesi İle Müşteri Kaybı Analizi. *Tasarım Mimarlık Ve Mühendislik Dergisi*, 2(1), 66-79.

Altay, Y. (2022). Prediction Of The Live Weight At Breeding Age From Morphological Measurements Taken At Weaning İn İndigenous Honamli Kids Using Data Mining Algorithms. *Tropical Animal Health and Production*, 54(3), 172.

Al Shalabi, L., Shaaban, Z. ve Kasasbeh, B. (2006). Data Mining: A Preprocessing Engine. *Journal of Computer Science*, 2(9), 735-739.

Arslankaya, S. ve Toprak, Ş. (2021). Makine Öğrenmesi Ve Derin Öğrenme Algoritmalarını Kullanarak Hisse Senedi Fiyat Tahmini. *International Journal of Engineering Research and Development*, 13(1), 178-192.

Atasoy, N. A. ve Demiröz, A. (2021). Makine Öğrenmesi Algoritmaları Kullanılarak Prostat Kanseri Tümör Oluşumunun İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (29), 87-92.

Ay, Ş. ve Ekinci, E. (2022). Ozon Konsantrasyonlarını Modellemek İçin Makine Öğrenmesi Ve Derin Öğrenme Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *Journal of Intelligent Systems: Theory and Applications*, 5(2), 106-118.

Babacan, H. T. ve Saka, F. (2022). Makine Öğrenmesi İle Aksu Deresi'nde Akış Tahmin Modeli Geliştirilmesi. *Türk Hidrolik Dergisi*, 6(1), 1-11.

Balci, F. ve Oralhan, Z. (2020). LSTM ile EEG Tabanlı Kimliklendirme Sistemi Tasarımı. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 135-141.

Baydoğmuş, G. K. (2021). The Effects Of Normalization And Standardization An Internet Of Things Attack Detection. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (29), 187-192.

Brownlee, J. (2020). *Data preparation for machine learning: data cleaning, feature selection, and data transforms in Python*. Machine Learning Mastery.

Culkin, R. ve Das, S. R. (2017). Machine Learning İn Finance: The Case Of Deep Learning For Option Pricing. *Journal of Investment Management*, 15(4), 92-100.

Erdoğan, Y. E. ve Narin, A. (2022). Elektrokardiyografi Yardımıyla Hipertansiyonun Otomatik Belirlenmesinde Ampirik Kip Ayrışımının Gürültülü ve Gürültüsüz Sinyaller Üzerindeki Performansının Karşılaştırılması. *El-Cezeri*, 9(2), 788-800.

Eren, H. A., Okyay, S. ve Adar, N. (2021). Adoken: Mr İçin Derin Öğrenme Tabanlı Karar Destek Yazılımı. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 9(2), 406-413.

Evans, J. R. (2016). *Business Analytics, 2e*. Boston: Pearson.

Eyüpoğlu, C. ve Yavuz, E. (2020). Kanser Teşhisi için Makine Öğrenmesi Tekniklerine Dayalı Yeni Bir Sınıflandırma Metodu. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7(2), 1106-1123.

Gheorghe, M. ve Petre, R. (2015). The İmportance Of Normalization Method For Mining Medical Data. *J. Int. J. Computers Technol*, 14, 6014-6020.

Gültepe, Y. (2019). Makine Öğrenmesi Algoritmaları İle Hava Kirliliği Tahmini Üzerine Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (16), 8-15.

Hacıbeyoglu, M., Çelik, M. ve Çiçek, Ö. E. K En Yakın Komşu Algoritması ile Binalarda Enerji Verimliliği Tahmini. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 5(2), 65-74.

Kamani, G., Parmar, R. S. ve Ghodasara, Y. R. (2019). Data Normalization İn Data Mining Using Graphical User İnterface: A Pre-Processing Stage. *Gujarat Journal of Extension Education*, 30(2), 106-109.

Karo, I. M. K. ve Hendriyana, H. (2022). Klasifikasi Penderita Diabetes Menggunakan Algoritma Machine Learning Dan Z-Score. *Jurnal Teknologi Terpadu*, 8(2), 94-99.

Kayakuş, M. ve Terzioğlu, M. (2021). Yapay Sinir Ağları Ve Çoklu Doğrusal Regresyon Kullanarak Emeklilik Fonu Net Varlık Değerlerinin Tahmin Edilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 14(1), 95-103.

Köksal, K., Doğan, B. ve Altıkardeş, Z. A (2025). İlk Yatıştaki Veriler Üzerinde Yapay Veri Çoğaltma Ve Makine Öğrenmesi Yöntemleri Kullanılarak COVID-19 Hastalık Şiddetinin Tahmini. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 40(1), 413-428.

Kucukonder, H., Uckardes, F., ve Narinc, D. (2014). A data mining application in animal breeding: determination of some factors in Japanese quail eggs affecting fertility. *Kafkas Universitesi Veteriner Fakultesi Dergisi*, 20(6), 903-908.

Lanjewar, M. G., Parate, R. K. ve Parab, J. S. (2022). Machine Learning Approach With Data Normalization Technique For Early Stage Detection Of Hypothyroidism. In *Artificial intelligence applications for health care* (pp. 91-108). CRC Press.

Mucherino, A., Papajorgji, P. ve Pardalos, P. M. (2009). *Data Mining in Agriculture*. Florida: Springer Science & Business Media.

Nazli, B. ve Altural, H. (2021). Uyku Apnesinin Sınıflandırılmasına Yönelik Farklı Makine Öğrenme Algoritmalarının Değerlendirilmesi. *In 2021 29th Signal Processing and Communications Applications Conference (SIU)* (pp. 1-4). IEEE.

Nwanganga, F. ve Chapple, M. (2020). *Practical Machine Learning in R*. New Jersey: John Wiley & Sons.

Nwulu, N. I., Oroja, S. ve Ilkan, M. (2012). A Comparative Analysis Of Machine Learning Techniques For Credit Scoring. *An International Interdisciplinary Journal,* 15(10), 4129-4146.

Osisanwo, F. Y., Akinsola, J. E. T., Awodele, O., Hinmikaiye, J. O., Olakanmi, O. ve Akinjobi, J. (2017). Supervised Machine Learning Algorithms: Classification And Comparison. *International Journal of Computer Trends and Technology (IJCTT)*, 48(3), 128-138.

Parçali, B. ve Mutlu, F. (2022). Gail Modeli ile Makine Öğrenmesi Algoritmalarının Meme Kanseri Risk Değerlendirmesinde Karşılaştırılması: Metodolojik Çalışma. *Turkiye Klinikleri Journal of Biostatistics*, 14(1), 32-44.

Pandey, A. ve Jain, A. (2017). Comparative Analysis Of KNN Algorithm Using Various Normalization Techniques. *International Journal of Computer Network and Information Security*, 10(11), 36.

Patrcio,Miguel, Pereira,Jos, Crisstomo,Joana, Matafome,Paulo, Seia,Raquel, and Caramelo,Francisco. (2018). Breast Cancer Coimbra. UCI Machine Learning Repository. https://doi.org/10.24432/C52P59.

Patro, S. G. K. ve Sahu, K. K. (2015). Normalization: A Preprocessing Stage. *International Advanced Research Journal in Science, Engineering and Technology,* 2(3), 20–22.

Randhawa, G. S., Soltysiak, M. P., El Roz, H., de Souza, C. P., Hill, K. A., ve Kari, L. (2020). Machine Learning Using İntrinsic Genomic Signatures For Rapid Classification Of Novel Pathogens: COVID-19 Case Study. *Plos one*, 15(4), e0232391.

Ruchay, A., Kober, V., Dorofeev, K., Kolpakov, V., Dzhulamanov, K., Kalschikov, V., ve Guo, H. (2022). Comparative Analysis Of Machine Learning Algorithms For Predicting Live Weight Of Hereford Cows. *Computers and Electronics in Agriculture*, 195, 106837.

Saygın, E., ve Baykara, M. (2021). Karaciğer Yetmezliği Teşhisinde Özellik Seçimi Kullanarak Makine Öğrenmesi Yöntemlerinin Başarılarının Ölçülmesi. *Fırat Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 33(2), 367-377.

Sun, G., Hakozaki, Y., Abe, S., Vinh, N. Q. ve Matsui, T. (2012). A Novel İnfection Screening Method Using A Neural Network And K-Means Clustering Algorithm Which Can Be Applied For Screening Of Unknown Or Unexpected İnfectious Diseases. *Journal of Infection*, 65(6), 591-592.

Team RC (2020) R: A Language And Environment For Statistical Computing. R Foundation for Statistical Computing, Vienna Available from: https://www.R-project.org/

Uçar, E. (2021). Akciğer Histopatoloji Görüntülerinden Çıkarılan Derin Özellikleri Kullanan Makine Öğrenmesi Sınıflandırıcıları ile Akciğer Kanseri Tespiti. *Bitlis Eren Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 10(4), 1552-1562.

Uğuz, S. (2019). *Makine öğrenmesi-Teorik yönleri ve Python uygulamaları ile bir yapay zekâ ekolü*. Isparta: Nobel Yayınevi.

Uyanık, F. ve Kasapbaşı, M. C. (2021). Telekomünikasyon Sektörü İçin Veri Madenciliği Ve Makine Öğrenmesi Teknikleri İle Ayrılan Müşteri Analizi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 9(3), 172-191.

Zhang, S., Zhang, C. ve Yang, Q. (2003). Data Preparation For Data Mining. *Applied artificial intelligence*, 17(5-6), 375-381.

KAYNAKÇA

Agresti, A. (2013). *Categorical data analysis* (3rd ed.). Hoboken, NJ: Wiley.

Aktaş, N., & Aydın, M. (2014, Haziran). *Tutumun ridit analizi ile değerlendirilmesi.* Akademik Bakış Dergisi, 200-214.

Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (14. baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Bilgin, Ö. C. (2003). *Ridit analizi ve uygulanması.* Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 135-138.

Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5th ed.). Los Angeles, CA: Sage Publications.

Fleiss, J. L., Chilton, N. W., & Wallenstein, S. (1979, Kasım). *Ridit analysis in dental clinical studies.* Journal of Dental Research, 2080-2084.

Flora, J. D. (1974, Kasım). *A note on ridit analysis*. Technical Report, 1-22.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(3), 25-40.

İstatistikçiler Derneği. (2020). İstatistik ve araştırma kaynakları. https://www.istatistikciler.org/ (Erişim 25.08.2024)

Doğan, S. A. İ. (2005, Aralık). *Üniversiteye yerleşen öğrencilerin bölüm memnuniyetlerinin ridit analizi ile incelenmesi ve Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F. birinci sınıf öğrencileri üzerine bir uygulama.* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 175-184.

Kurt, G. (Tarih Yok). *Ridit analizi ve üniversite öğrencilerinin gelecek kaygılarının incelenmesi üzerine bir uygulama.* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 196-206.

Newcombe, R. G. (1998). *Two-sided confidence intervals for the single proportion: Comparison of seven methods.* Statistics in Medicine, 17(8), 857-872.

Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (8. baskı)*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.

Pekel, P. (2021). *İşten Çıkarma Danışmanlık Hizmetleri ve Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Türkiye.

Sage Research Methods. (2020). Introduction to quantitative methods. https://methods.sagepub.com/ (Erişim 15.09.2024)

Wiley Online Library. (2020). Statistics in medicine. https://onlinelibrary.wiley.com/journal/10970258 (Erişim 20.09.2024)

Şüt, A., Elasan, S., & Keskin, S. (2023). *Aile hekimlerinin biyoistatistik okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi: Van örneği.*

Yıldız, E., & Yalçın, S. (2017). *Araştırma yöntemleri ve SPSS ile veri analizi.* Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21(2), 73-89.

KAYNAKÇA

Akay, Ö., & Yapıcı Pehlivan, N. (2018). Cep Telefonu Seçiminin Bulanık Analitik Hiyerarşi ve Bulanık Analitik Ağ Süreci ile Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(40), 161-175.

Aslan, N. (2006), "Analitik Network Prosesi", Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1-94.

Aydın, G., (2008). Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) ve Bir Sanayi İşletmesinde Uygulanması, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Başkaya Z. ve Akar C., (2005). "Üretim Alternatifi Seçiminde Analitik Hiyerarşi Süreci: Tekstil İşletmesi Örneği", Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1: 3-5.

Büyükyazıcı, M. (2000). "Analitik Ağ Süreci". Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Türkiye.

Çam, H., & Toraman, A. (2010). Hazar petrollerinin pazar stratejisi ve AHY esaslı alternatif güzergah değerlendirme modeli. *İTÜDERGİSİ/d*, *2*(6).

Çitli, N., (2006). Bulanık Çok Kriterli Karar Verme, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Dağdeviren M., Akay D. ve Kurt M., (2004). "İş Değerlendirme Sürecinde Analitik Hiyerarşi Prosesi ve Uygulaması", Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 19 (2): 131-138.

Forman, E. H., & Gass, S. I. (2001). The analytic hierarchy process—an exposition. *Operations research*, *49*(4), 469-486.

Golden, B. L., Wasil, E. A., & Harker, P. T. (1989). The analytic hierarchy process. *Applications and Studies, Berlin, Heidelberg*, *2*(1), 1-273.

Keçek, Y. D. D. G., & Yıldırım, A. G. E. (2010). Kurumsal kaynak planlama (ERP) sisteminin analitik hiyerarşi süreci (AHP) ile seçimi: otomotiv sektöründe bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *15*(1), 193-211.

Kocamustafaoğulları, E., (2007). "Çok Amaçlı Karar Verme Yöntemleri", Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), 1:1-37.

Kuruüzüm A. ve Atsan N., (2001). "Analitik Hiyerarşi Yöntemi ve İşletmecilik Alanındaki Uygulamaları", *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1): 83-105.

Liberatore, M. J., & Nydick, R. L. (2008). The analytic hierarchy process in medical and health care decision making: A literature review. *European Journal of Operational Research*, *189*(1), 194-207.

Özdamar, D. Y. (2004). "Analitik hiyerarşi süreci yöntemi: Bir satın alma ihalesinde uygulanması". Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Saat, M. (2000). Çok amaçlı karar vermede bir yaklaşım: analitik hiyerarşi yöntemi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 149-162..

Saaty T. L. ve Vargas L. G., (1987). "Uncertainty and Rank Order in the Analytic Hierarchy Process", European Journal of Operational Research, 32 (1): 107- 117.

Saaty, T. L. (1980). The analytic hierarchy process mcgraw hill, New York. *Agricultural Economics Review*, *70*(804), 10-21236.

Saaty, T. L. (1986). Axiomatic foundation of the analytic hierarchy process. *Management science*, *32*(7), 841-855.

Saaty, T. L. (1990). How to make a decision: the analytic hierarchy process. *European journal of operational research*, *48*(1), 9-26.

Saaty, T. L. (1994). *Fundamentals of decision making and priority theory with the analytic hierarchy process*. RWS publications.

Saaty, T. L. (2004). Fundamentals of the analytic network process—Dependence and feedback in decision-making with a single network. *Journal of Systems science and Systems engineering*, *13*, 129-157.

Timor, M. (2011). *Analitik hiyerarşi prosesi*. Türkmen Kitabevi.

Yaralıoğlu, K. (2001). Performans değerlendirmede analitik hiyerarşi proses. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(1).

Yıldırım, E. (2008). "Kurumsal Kaynak Planlama (ERP) Sisteminin Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP) İle Seçilmesi – Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama" Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Kütahya.

KAYNAKÇA

Abbas, A., Ullah, M. A. ve Waheed, A. (2021). Body Weight Prediction Using Different Data Mining Algorithms In Thalli Sheep: A Comparative Study. *Veterinary World*, 14(9), 2332.

Abdanan Mehdizadeh, S., Sari, M., Orak, H., Pereira, D. F. ve Nääs, I. D. A. (2023). Classifying Chewing and Rumination in Dairy Cows Using Sound Signals and Machine Learning. *Animals*, 13(18), 2874.

Alkan, İ. (2017). Süt Sığırcılığı İşletmelerinin Mimari Tasarımına Yönelik Bir Uzman Sistem Geliştirilmesi. Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

Altay, Y. (2022). Prediction of the Live Weight at Breeding Age from Morphological Measurements Taken at Weaning in Indigenous Honamli Kids Using Data Mining Algorithms. *Tropical Animal Health and Production*, 54(3), 172.

Aria M. ve Cuccurullo C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *J Informetr*, 11(4):959-975.

Aristoteles, A., Adhianto, K. ve Rico Andrian, R. A. (2019). Comparative Analysis Of Cow Disease Diagnosis Expert System Using Bayesian Network And Dempster-Shafer Method. *International Journal of Advanced Computer Science and Applications*, 10(4), 227-235.

Avizheh, M., Dadpasand, M., Dehnavi, E. ve Keshavarzi, H. (2023). Application Of Machine-Learning Algorithms To Predict Calving Difficulty in Holstein Dairy Cattle. *Animal Production Science*, 63(11), 1095-1104.

Bayır, R. ve Albayrak, A. (2012). Uzman Sistem Denetimli Arı Kovanı Tasarımı Ve Gerçekleştirilmesi. *Uludağ Arıcılık Dergisi*, 12(4), 122-135.

Bilen, M., Işık, A. H. ve Yiğit, T. (2017, October). Expert System Software For Domestic Animals. *In 2017 International Conference on Computer Science and Engineering (UBMK),* (pp. 130-134). IEEE.

Camacho-Pérez, E., Lugo-Quintal, J. M., Tirink, C., Aguilar-Quiñonez, J. A., Gastelum-Delgado, M. A., Lee-Rangel, H. A., José Alejandro Roque-Jiménez, J. A., Garcia-Herrera, R. A. ve Chay-Canul, A. J. (2023). Predicting Carcass Tissue Composition İn Blackbelly Sheep Using Ultrasound Measurements And Machine Learning Methods. *Tropical Animal Health and Production*, 55(5), 300.

Celik, S. ve Yilmaz, O. (2018). Prediction of Body Weight of Turkish Tazi Dogs Using Data Mining Techniques: Classification and Regression Tree (CART) and Multivariate Adaptive Regression Splines (MARS). *Pakistan Journal of Zoology*, 50(2), 575-583.

Coşkun, G., Şahin, Ö., Ozkan, İ. A. ve Aytekin, İ. (2022). Siyah Alaca Sığırlarda Farklı Büyüme Ve Gelişme Dönemlerindeki Vücut Ölçülerinden Canlı Ağırlık Tahmininde Kullanılan Veri Madenciliği Algoritmalarının Karşılaştırılması. *Ziraat Mühendisliği*, (375), 37-46.

Dineva, K. ve Atanasova, T. (2023). Health Status Classification for Cows Using Machine Learning and Data Management on AWS Cloud. *Animals*, 13(20), 3254.

Feigenbaum, E. A. (1981). Expert Systems in the 1980s. *State of the art report on machine intelligence. Maidenhead: Pergamon-Infotech*, 23.

Gouda, H. F., Hassan, F. A., El-Araby, E. E. ve Moawed, S. A. (2022). Comparison Of Machine Learning Models For Bluetongue Risk Prediction: A Seroprevalence Study On Small Ruminants. *BMC Veterinary Research*, 18(1), 394.

Grzesiak, W., Zaborski, D., Pilarczyk, R., Wójcik, J. ve Adamczyk, K. (2023). Classification of Daily Body Weight Gains in Beef Calves Using Decision Trees, Artificial Neural Networks, and Logistic Regression. *Animals*, 13(12), 1956.

Huma, Z. E. ve Iqbal, F. (2019). Predicting the Body Weight of Balochi Sheep Using A Machine Learning Approach. *Turkish Journal of Veterinary & Animal Sciences*, 43(4), 500-506.

Karadas, K. & Kadırhanogullari, I. H. (2017). Predicting Honey Production using Data Mining and Artificial Neural Network Algorithms in Apiculture. *Pakistan Journal of zoology*, 49(5).

Küçükönder, H., Üçkardeş, F. ve Narinç, D. (2014). Hayvancılık Alanında Bir Veri Madenciliği Uygulaması: Japon Bıldırcını Yumurtalarında Döllülüğe Etki Eden Bazı Faktörlerin Belirlenmesi. *Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 20(6), 903-908.

Li, Z., Zheng, J., An, B., Ma, X., Ying, F., Kong, F., Wen, J. & Zhao, G. (2023). Several Models Combined With Ultrasound Techniques To Predict Breast Muscle Weight İn Broilers. *Poultry Science*, 102(10), 102911.

Liu, B. (2011). *Web Data Mining: Exploring Hyperlinks, Contents, And Usage Data* (Vol. 1). Berlin: Springer.

Nusai, C., Cheechang, S., Chaiphech, S. ve Thanimkan, G. (2015). Swine-Vet: A Web-Based Expert System Of Swine Disease Diagnosis. *Procedia computer science*, 63, 366-375.

Nwanganga, F. ve Chapple, M. (2020). *Practical Machine Learning İn R*. John Wiley & Sons.

Osisanwo, F. Y., Akinsola, J. E. T., Awodele, O., Hinmikaiye, J. O., Olakanmi, O. ve Akinjobi, J. (2017). Supervised Machine Learning Algorithms: Classification And Comparison. *International Journal of Computer Trends and Technology (IJCTT)*, 48(3), 128-138.

Tan, A. C. ve Gilbert, D. (2003). Ensemble Machine Learning On Gene Expression Data For Cancer Classification. *Applied Bioinformatics,* 2(3), 1-9.

Tırınk, C., Önder, H., Francois, D., Marcon, D., Şen, U., Shaikenova, K., Omarova, K. ve Tyasi, T. L. (2023). Comparison of the Data Mining and Machine Learning Algorithms for Predicting the Final Body Weight for Romane Sheep Breed. *Plos one*, 18(8), e0289348.

Uğuz, S. (2019). *Makine Öğrenmesi Teorik Yönleri Ve Python Uygulamaları İle Bir Yapay Zekâ Ekolü.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Xu, P., Ni, L., Tao, Y., Ma, Z., Hu, T., Zhao, X., Yu, Z., Lu, C., Zhao, X. ve Ren, J. (2020). Genome-Wide Association Study For Growth And Fatness Traits İn Chinese Sujiang Pigs. *Animal Genetics*, 51(2), 314-318.

KAYNAKÇA

Ahmad, P., Qamar, S., & Rizvi, S. Q. A. (2015). Techniques of data mining in healthcare: a review. International Journal of Computer Applications, 120(15), 38-50

Akpınar, H., "Veritabanlarında Bilgi Keşfi ve Veri Madenciliği", İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, 29: 1-22 (2000).

Albayrak, M., (2008), EEG Sinyallerindeki Epileptiform Aktivitenin Veri Madenciliği Süreci ile Tespiti, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Baesens B., Mues, C., Martens, D. ve Vanthienen, J. (2009), "50 Years of Data Mining and OR: Upcoming Trends and Challenges", Journal of The Operational Research Society, 60: 16- 23.

Cerrito, P. (2020). Cases on health outcomes and clinical data mining: studies and frameworks. New York, Medical Information Science Reference.

Chadwick, A. ve May, C. (2003), "Interaction Between States and Citizens in the Age of the Internet: "EGovernment" in the United States, Britain, and the European Union, Governance, 16 (2): 271-300

Chapman P., Clinton, J., Kerber, R., Khabaza, T., Reinartz, T., Shearer, C. ve Wirth, R. (2000). CRISP-DM 1.0 Step-by-step Data Mining Guide, SPSS Inc

Eerbay, H. ve Kör, H. (2016). "Büyük Veri ve Büyük Verinin Analizi", Uluslararası Bilim ve Teknoloji Konferansı, 3-6 Ekim, Ankara, Türkiye.

Eyüpoğlu, C., Aydın, M.A., Sertbaş, A., Zaim, A.H. ve Öneş, O. (2017). "Büyük Veride Kişi Mahremiyetinin Korunması", Bilişim Teknolojileri Dergisi, 10 (2): 177-184.

Hastie T., Tibshirani R., Friedman, J. "The Elements Of Statistical Learning; Data Mining, Inference And Prediction", Springer Series In Statistics, 533, USA, 2001

Koh, H. C., & Tan, G. (2011). Data mining applications in healthcare. Journal of Healthcare Information Management, 19(2), 64-72.

Nfodjo, D. (2020). Utilization of the Emergency Department. New York, Medical Information Science Reference

Shouman, M., Turner, T., & Stocker, R. (2012). Using data mining techniques in heart disease diagnosis and treatment. In 2012 Japan-Egypt Conference on Electronics, Communications and Computers, pp. 173-177, Japan.

Silahtaroğlu, G., (2013). Veri madenciliği, Papatya Yayınları, İstanbul.

Tan, A. H. ve YU, P. S. (2003). "Guest Editorial: Text and Web Mining", Applied Intelligence. 18: 239-241.

Taranu, I. (2016). Data mining in healthcare: decision making and precision. Database Systems Journal, 6(4), 33-40.

Tomar, D., & Agarwal, S. (2013). A survey on data mining approaches for healthcare. International Journal of Bio-Science and Bio-Technology, 5(5), 241-266

Wang, L., Fu, X., "Data Mining With Computational Intelligence", Springer, Germany, 2005.

Yoo, I., Alafaireet, P., Marinov, M., Pena-Hernandez, K., Gopidi, R., Chang, J. F., & Hua, L. (2012). Data mining in healthcare and biomedicine: a survey of the literature. Journal of medical systems, 36(4), 2431-2448.

KAYNAKÇA

Abolmaali, S., & Shirzaei, S. (2021). A comparative study of SIR Model, Linear Regression, Logistic Function and ARIMA Model for forecasting COVID-19 cases. AIMS public health, 8(4), 598-613.

Abolmaali, S., & Shirzaei, S. (2021). Forecasting COVID-19 Number of Cases by Implementing ARIMA and SARIMA with Grid Search in United States. MedRxiv, 2021-05.

Abuhasel, K. A., Khadr, M., & Alquraish, M. M. (2022). Analyzing and forecasting COVID-19 pandemic in the Kingdom of Saudi Arabia using ARIMA and SIR models. Computational intelligence, 38(3), 770-783.

Akbulut, S., & Özer, A. (Eds.). (2023). *Epidemiyoloji, Biyoistatistik, Koruyucu Hekimlik ve Halk Sağlığı*. Akademisyen Kitabevi.

Alabdulrazzaq, H., Alenezi, M. N., Rawajfih, Y., Alghannam, B. A., Al-Hassan, A. A., & Al-Anzi, F. S. (2021). On the accuracy of ARIMA based prediction of COVID-19 spread. Results in Physics, 27, 104509.

Ali, S., Ali, H., Pakdel, M., Ghale Askari, S., Mohammadi, A. A., & Rezania, S. (2022). Spatial analysis and probabilistic risk assessment of exposure to fluoride in drinking water using GIS and Monte Carlo simulation. Environmental Science and Pollution Research, 1-10.

Ateşonğun, A. A. (2015). Arıma Ve Yapay Sinir Ağları (YSA) Kullanılarak Hibrit Tahmin Modeli Geliştirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi

Baş, E. (2021). *Zaman Serileri ve Öngörü Yöntemleri-R Uygulamalı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Barlow, N. S., & Weinstein, S. J. (2020). Accurate closed-form solution of the SIR epidemic model. Physica D: Nonlinear Phenomena, 408, 132540.

Bell, M. L., Dominici, F., & Samet, J. M. (2005). A meta-analysis of time-series studies of ozone and mortality with comparison to the national morbidity, mortality, and air pollution study. Epidemiology, 16(4), 436-445.

Bengio, Y., Lodi, A., & Prouvost, A. (2021). Machine learning for combinatorial optimization: a methodological tour d'horizon. European Journal of Operational Research, 290(2), 405-421.

Bernal, J. L., Cummins, S., & Gasparrini, A. (2017). Interrupted time series regression for the evaluation of public health interventions: a tutorial. International journal of epidemiology, 46(1), 348-355.

Bollerslev, T. (1986). Generalized autoregressive conditional heteroskedasticity. Journal of econometrics, 31(3), 307-327.

Box, G. E., & Tiao, G. C. (1975). Intervention analysis with applications to economic and environmental problems. Journal of the American Statistical association, 70(349), 70-79.

Box, G. E., Jenkins, G. M., Reinsel, G. C., & Ljung, G. M. (2015). *Time series analysis: forecasting and control.* John Wiley & Sons.

Breiman, L. (2001). Random forests. Machine learning, 45, 5-32.

Britain, R. S. G., & Learning, M. (2017). The Power and Promise of Computers that Learn by Example: an Introduction. Royal Society. https://royalsociety.org/-/media/policy/projects/machinelearning/publications/machine-learning-report.pdf?

Brockwell, P. J., and Davis, R. A. (2016). *Introduction to Time Series and Forecasting*. Cham: Springer International Publishing.

Chatfield, C. (2003). *The analysis of time series: An introduction.* CRC press.

Chatfield, C. &ʹXing, H. (2019) *The Analysis of Time Series: An Introduction with R*. CRC Press

Dawwas, G. K., Dietrich, E., Winchester, D. E., Winterstein, A. G., Segal, R., & Park, H. (2019). Comparative effectiveness and safety of ticagrelor versus prasugrel in patients with acute coronary syndrome: a retrospective cohort analysis. Pharmacotherapy: The Journal of Human Pharmacology and Drug Therapy, 39(9), 912-920.

Duchi, J. C. (2018). Introductory lectures on stochastic optimization. The mathematics of data, 25, 99-186.

Durbin, J., & Koopman, S. J. (2012). *Time series analysis by state space methods (Vol. 38).* OUP Oxford.

Elman, J. L. (2002). Finding structure in time. Psycholinguistics: Critical Concepts in Psychology, 4, 343.

Engle, R., & Granger, C. (2015). Co-integration and error correction: Representation, estimation, and testing. Applied Econometrics, 39(3), 106-135.

Furtado, P. (2021). Epidemiology SIR with regression, arima, and Prophet in forecasting COVID-19. Engineering Proceedings, 5(1), 52.

Ghaderpour, E. (2021). JUST: MATLAB and python software for change detection and time series analysis. GPS Solutions, 25(3), 85.

Güneş, M. (2010). Zaman serilerinde müdahale analiz teknikleri üzerine bir çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi.

Hamilton, J. D. (2020). *Time series analysis*. Princeton University Press.

Hategeka, C., Ruton, H., Karamouzian, M., Lynd, L. D., & Law, M. R. (2020). Use of interrupted time series methods in the evaluation of health system quality improvement interventions: a methodological systematic review. BMJ global health, 5(10), e003567.

Hyndman, R. J., & Athanasopoulos, G. (2018). *Forecasting: principles and practice.* OTexts.

Hochreiter S. & Schmidhuber J.(1997). Long Short-Term Memory. Neural Computation, 9(8), 1735-1780.

Kawai, S., Wang, C., Lin, Y., Sasakabe, T., Okuda, M., & Kikuchi, S. (2022). Lifetime incidence risk for gastric cancer in the Helicobacter pylori-infected and uninfected population in Japan: A Monte Carlo simulation study. International Journal of Cancer, 150(1), 18-27.

Kaya, E. (2019). Zaman serileri analizinde box-jenkins yöntemi ile savunma sanayi verileri üzerine bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi.Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Kim, T., Poplin, G., Bollapragada, V., Daniel, T., & Crandall, J. (2020). Monte Carlo method for estimating whole-body injury metrics from pedestrian impact simulation results. Accident Analysis & Prevention, 147, 105761.

Kino, S., Hsu, Y. T., Shiba, K., Chien, Y. S., Mita, C., Kawachi, I., & Daoud, A. (2021). A scoping review on the use of machine learning in research on social determinants of health: Trends and research prospects. SSM-population Health, 15, 100836.

Kohler, U., & Kreuter, F. (2005). *Data analysis using Stata*. Stata press.

Law, A.M. (2014). *Simulation Modeling and Analysis.* Tucson, Arizona: McGraw-Hill Education.

Lee, C., Light, A., Alaa, A., Thurtle, D., van der Schaar, M., & Gnanapragasam, V. J. (2021). Application of a novel machine learning framework for predicting non-metastatic prostate cancer-specific mortality in men using the Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER) database. The Lancet Digital Health, 3(3), e158-e165.

Lütkepohl, H. (2013). *Introduction to multiple time series analysis.* Springer Science & Business Media.

Mahapatra, D. P., & Triambak, S. (2022). Towards predicting COVID-19 infection waves: A random-walk Monte Carlo simulation approach. Chaos, Solitons & Fractals, 156, 111785.

McKinney, W. (2022). *Python for data analysis*. " O'Reilly Media, Inc.".

Merrill, R. M. (2021). *Introduction to Epidemiology.* United States: Jones & Bartlett Learning.

Merrill, R. M. (2024). *Introduction to Epidemiology*. United States: Jones & Bartlett Learning.

Morgenstern, J. D., Rosella, L. C., Costa, A. P., de Souza, R. J., & Anderson, L. N. (2021). Perspective: Big data and machine learning could help advance nutritional epidemiology. Advances in Nutrition, 12(3), 621-631.

Muhammad, L. J., Algehyne, E. A., Usman, S. S., Ahmad, A., Chakraborty, C., & Mohammed, I. A. (2021). Supervised machine learning models for prediction of COVID-19 infection using epidemiology dataset. SN computer science, 2(1), 1-13.

Nury, A. H., Hasan, K., & Alam, M. J. B. (2017). Comparative study of wavelet-ARIMA and wavelet-ANN models for temperature time series data in northeastern Bangladesh. Journal of King Saud University-Science, 29(1), 47-61.

Oppenheim, A. V., & Schafer, R. W. (2010). *Discrete-time signal processing.* New Jersey: Pearson Education, Inc., Upper Saddle River.

Özdemir, A. ve Durmuş, A. (2023). *Yoğun Bakım Ünitesi Kapasite Planlaması: Simülasyon Modellemesinin Rolü.* İzmir: İzmir Akademi Derneği.

Özmen, A. (1986). Zaman serisi analizinde Box-Jenkins yöntemi ve banka mevduat tahmininde uygulama denemesi. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Universitesi.

Priestley, M. B. (1981). Spectral Analysis and Time Series.

Rguibi, M. A., Moussa, N., Madani, A., Aaroud, A., & Zine-Dine, K. (2022). Forecasting covid-19 transmission with arima and lstm techniques in morocco. SN Computer Science, 3(2), 133.

Shoko, C., & Njuho, P. (2023). ARIMA model in predicting of COVID-19 epidemic for the southern Africa region. African journal of infectious diseases, 17(1), 1-9.

Shumway, R. H., & Stoffer, D. S. (2017). *Time Series Analysis and its Applications with R Examples.* New York: Springer.

Sims, C. A. (1980). Macroeconomics and reality. Econometrica: journal of the Econometric Society, 1-48.

Smola, A. J., & Schölkopf, B. (2004). A tutorial on support vector regression. Statistics and computing, 14, 199-222.

Startz, R. (2019). *EViews Illustrated.* Santa Barbara: University of California.

Syeda, H. B., Syed, M., Sexton, K. W., Syed, S., Begum, S., Syed, F., ... & Yu Jr, F. (2021). Role of machine learning techniques to tackle the COVID-19 crisis: systematic review. JMIR medical informatics, 9(1), e23811.

Tezcan S.G. (2017). *Temel Epidemiyoloji*. Ankara: Hipokrat Yayınevi.

Tomov, L., Chervenkov, L., Miteva, D. G., Batselova, H., & Velikova, T. (2023). Applications of time series analysis in epidemiology: Literature review and our experience during COVID-19 pandemic. World Journal of Clinical Cases, 11(29), 6974.

Torun, N. (2015). Birim Kök Testlerinin Performanslarının Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Triambak, S., & Mahapatra, D. P. (2021). A random walk Monte Carlo simulation study of COVID-19-like infection spread. Physica A: Statistical Mechanics and its Applications, 574, 126014.

Vynnycky, E., & White, R. (2010). *An introduction to infectious disease modelling*. New York: Oxford University Press.

Wagner, A. K., Soumerai, S. B., Zhang, F., & Ross-Degnan, D. (2002). Segmented regression analysis of interrupted time series studies in medication use research. Journal of clinical pharmacy and therapeutics, 27(4), 299-309.

Walkenbach, J. (2015). *Excel 2016 Bible*. Wiley.

Wiemken, T. L., & Kelley, R. R. (2020). Machine learning in epidemiology and health outcomes research. Annu Rev Public Health, 41(1), 21-36.

Xie, G. (2020). A novel Monte Carlo simulation procedure for modelling COVID-19 spread over time. Scientific reports, 10(1), 13120.

Xu, B., Li, J., & Wang, M. (2020). Epidemiological and time series analysis on the incidence and death of AIDS and HIV in China. BMC Public Health, 20, 1-10.

Yüksel, D. (2015). Arap Baharından Etkilenen Yakın ve Ortadoğu Ülkeleri İle Türkiye Arasındaki İthalat ve İhracat Miktarlarının ARIMA Modelleri İle İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Zhan, C., Tse, C. K., Lai, Z., Hao, T., & Su, J. (2020). Prediction of COVID-19 spreading profiles in South Korea, Italy and Iran by data-driven coding. PloS one, 15(7), e0234763.

Zhang, G. P. (2003). Time series forecasting using a hybrid ARIMA and neural network model. Neurocomputing, 50, 159-175.

KAYNAKLAR

Arslan, Y. K. (2021). Altın standart test yokluğunda tanısal doğruluk ölçütlerinin Bayesci yaklaşım ile tahmini: Helicobacter Pylori verisi uygulaması. Cukurova Medical Journal, 46(4), 1548-1557.

Campbell, J.M., Klugar, M., Ding, S., Carmody, D.P., Hakosen, S.J., Jadotte, Y.T., White, S. and Munn, Z., (2015). Diagnostic test accuracy: methods for systematic review and meta-analysis, International Journal of EvidenceBased Healthcare, 13:154-162pp.

Deeks, J.J., (2001). Systematic reviews in health care: systematic reviews of evaluations of diagnostic and screening tests, BMJ, 323: 157–62pp.

Dilbilir, Y. (2023) Ortak Değişkene Göre Düzeltilmiş Yarı Parametrik Ve Parametrik Olmayan Roc Eğrilerinin Bayesçi Ve Klasik Yöntemlerle Tahminlenmesi Ve Karşılaştırılması. Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.

Dumlupınar, E. (2019) Klinik Vaka Tanısında Roc Analizi Tekniği. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi

Gatsonis, C. and Paliwal, P., (2006). Meta-Analysis of Diagnostic and Screening Test Accuracy Evaluations: Methodological Primer, AJR Fundamentals of Clinical Research for Radiologists, 187:271-281pp.

Green DM, Swets JA Signal Detection Theory and Psychophysics(1974). Huntington,NY: Krieger.

Hajian-Tilaki, K. (2013). Tıbbi tanı testi değerlendirmesi için alıcı çalışma karakteristiği (ROC) eğrisi analizi. Hazar iç hastalıkları dergisi, 4 (2), 627.

Hanley, J. A. (1989). Receiver operating characteristic (ROC) methodology: the state of the art. Crit Rev Diagn Imaging, 29(3), 307-35.

Karaağoğlu, E., Karakaya, J., ve Kılıçkap, M., 2016, Tanı Testlerinin Değerlendirilmesinde İstatistiksel Yöntemler, Ankara, 261s.

Metz, C. E. Basic principles of ROC analysis. In Seminars in nuclear medicine (1978). October). (Vol. 8, No. 4, pp. 283-298). WB Saunders.

Pauker SG, Kassirer JP. "Therapeutic Decision Making: A Cost-Benefit Analysis". NEJM (1975). 293 (5): 229–34.

Thornbury JR, Fryback DG, Edwards W.. (1975). "Likelihood ratios as a measure of the diagnostic usefulness of excretory urogram information.

Van der Helm HJ, Hische EA. (1979). "Application of Bayes's theorem to results of quantitative clinical chemical determinations."

Vural, M. (2020). ROC (Receiver operationg characteristic) eğrisi altı alan hesaplama yöntemlerinin karşılaştırılması. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

White, S., Schultz, T. and Enuameh, Y.A.K., (2011). Synthesizing Evidence of Diagnostic Accuracy, Lippincott Williams & Wilkins JBI Book Collection, Philadelphia, 116p.

Zhou X-H., Obuchowski N.A., McClish D.K., (2002). "Statistical Methods in Diagnostic Medicine", Wiley.

KAYNAKÇA

Aktürk, Z., & Acemoğlu, H. (2011). *Sağlık Çalışanları İçin Araştırma ve Pratik İstatistik* (2. Baskı). Erzurum: Anadolu Matbaası.

Bluman, A. G. (2024). *Elementary Statistics: A Step by Step Approach* (Y. Kayhan Atılgan, Çev.). Ankara: Palme Yayınevi.

Cengiz, M. A., & Terzi, Y. (2018). *Hipotez Testleri Ders Notları*.

Cengiz, D. (2007). Hipotez testlerinde anlam düzeyinin belirlenmesinde alternatif yaklaşım: Beta olasılığının rolü. *Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 22, 239-249.

Çakır, F. (2000). *Sosyal Bilimlerde İstatistik*. İstanbul: Alfa Yayıncılık.

Durmuş, D. (2011). Hipotez testi ve ki-kare ile bir uygulama. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 45(1-4).

Erilli, N. A. (2018). *İstatistik-2*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Hsiung, T. H., & Olejnik, S. (1996). Type I error rates and statistical power for the James 2nd-order test and the univariate F-test in 2-way fixed effects ANOVA models under heteroscedasticity and/or nonnormality. *Journal of Experimental Education*, 65(1).

Özmen, A. (2019). *İstatistik-2*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Turanlı, M., & Güriş, S. (2020). *Temel İstatistik*. İstanbul: Der Yayınları.

Yanık, A. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, H. H., & Yıldırım, S. (2011). Hipotez testi, güven aralığı, etki büyüklüğü ve merkezi olmayan olasılık dağılımları üzerine. *İlköğretim Online*, 10, 1112-1123.

KAYNAKLAR

Anderson, A., Semmelroth, D. (2015). *Statistics for Big Data For Dummies*. Almanya: Wiley.

Antonius, R. (2012). *Interpreting Quantitative Data with IBM SPSS Statistics*. Birleşik Krallık: SAGE Publications.

Baker., L., (2008). Hypothesis Testing: How to Choose the Correct Test. World Scientific Publishing Company

Balabanova and G. Georgiev, "Predictive Economic Data Analysis by Statistics and Artificial Intelligence Techniques," *2022 30th National Conference with International Participation (TELECOM)*, Sofia, Bulgaria, 2022, pp. 1-4, doi: 10.1109/TELECOM56127.2022.10017328.

Canküyer, E., Aşan,Z. (2001). Parametrik Olmayan İstatistiksel Teknikler. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1266. Fen Fakültesi Yayınları 19.

Daniel, J. (n.d.). (2012) Sampling Essentials: Practical Guidelines for Making Sampling Choices. Amerika Birleşik Devletleri: SAGE Publications, 6.

Davidian, M., & Louis, T.A. (2012). Why Statistics? *Science, 336*, 12 - 12.

Dong, Y. (2023). Descriptive Statistics and Its Applications. *Highlights in Science, Engineering and Technology*.(47), 16-23

Friedrich, S., Antes, G., Behr, S. *et al.* Is there a role for statistics in artificial intelligence?. *Adv Data Anal Classif* **16**, 823–846 (2022). https://doi.org/10.1007/s11634-021-00455-6

Giri. (2018). *Introduction to Probability and Statistics*. Birleşik Krallık: CRC Press.

Gourieroux, C. (2000). *Econometrics of Qualitative Dependent Variables*. Birleşik Krallık: Cambridge University Press.

Hoyt, R., Muenchen, R. (2019). Introduction to Biomedical Data Science. Singapur. Lulu.com.

Heumann, C., Schomaker, M. (2017). *Introduction to Statistics and Data Analysis: With Exercises, Solutions and Applications in R*. Almanya: Springer International Publishing.

Kalaycı.Ş.(2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara. Asil Yayın Dağıtım Ltd.Şti.

Laird, L. M., Brennan, M. C. (2006). *Software Measurement and Estimation*: A Practical Approach. Almanya: Wiley.

Martha, S., & Nuthana Priya, M. (2023). *Role Of Statıstıcs In Artıfıcıal Intellıgence*. International Journal of Engineering Applied Sciences and Technology. 7,(12) 96-98

Özdamar.K., (2002). *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir. Kaan Kitabevi.

Özmen, A.. (2000). *Uygulamalı Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri*.Eskişehir. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1257. Fen Fakültesi Yayınları 17.

Serper. Ö. (1996). *Uygulamalı İstatistik* I, Eskişehir. Filiz Kitabevi.

Som, R. K. (1996). *Practical Sampling Techniques*, Second Edition. Hong Kong: Taylor & Francis.

Şıklar.,E. (2000). Regresyon Analizine Giriş. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1255. Fen Fakültesi Yayınları 16.

Ünver, Ö., Gamgam, H., Altunkaynak, B. (2016). *Temel İstatistik Yöntemler*.Ankara. Seçkin Yayıncılık.

VanPool, T.L., & Leonard, R.D. (2011). Characterizing Data Numerically: Descriptive Statistics, Wiley-Blackwell.

Weisberg, H. F. (1992). *Central Tendency And Variability*. Almanya: SAGE Publications.

URL-1: https://www.science.org/doi/10.1126/science.1218685 (E.T.: 24.09.2024).

KAYNAKÇA

Ader, T., Grant, D. N., Free, M., Villani, M., Lopez, J., & Spence, R. (2020). An unbiased estimation of empirical lognormal fragility functions with uncertainties on the ground motion intensity measure. *Journal of Earthquake Engineering*, *24*(7), 1115-1133.

Altun, M. (2014). *Eğitim fakülteleri ve sınıf öğretmenleri için matematik öğretimi* (18. bs.). Bursa: Aktüel Alfa Akademi.

Bakker, A. (2004). *Design research in statistics education: On symbolizing and computer tools* (Unpublished doctoral dissertation). Utrecht University, Holland.

Bargagliotti, A., & Franklin, C. (2015). The statistical education of teachers: Preparing teachers to teach statistics. *Chance*, *28*(3), 19-27.

Batanero, C., Burrill, G., & Reading, C. (2011). Overview: Challenges for teaching statistics in school mathematics and preparing mathematics teachers. In C. Batanero, G. Burrill, & C. Reading (Eds.), *Teaching statistics in school mathematics-Challenges for teaching and teacher education: A joint ICMI/IASE study* (pp. 407- 418). The Netherlands: Springer.

Ben-Zvi, D., & Garfield, J. (2004). Statistical literacy, reasoning and thinking: Goals, definitions and challenges. In D. Ben-Zvi and J. Garfield (Eds.), *The challenge of developing statistical literacy, reasoning and thinking* (pp. 3-16). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Bidgood, P. (2014). *Towards statistical literacy–Relating assessment to the real world.* Paper presented at 9th International Conference on Teaching Statistics (ICOTS-9), Arizona, USA.

Bluman, A.G. (2012). *Elementary statistics : a step by step approach,* 8th ed.

Enisoğlu, D. (2014). *Yedinci sınıf öğrencilerinin sütun grafiği gösteriminde verilen aritmetik ortalama, ortanca ve tepe değer kavramları ile ilgili problemleri çözerken kullandıkları olası çözüm stratejileri, yaptıkları hatalar ve yanlış yorumlamaları* (Yüksek lisans tezi). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Friel, S.N., Curcio, F.R., Bright, G.W. (2001). Making sense of graphs: Critical factors influencing comprehension and instructional implications. *Journal for Research in Mathematics Education, 32*(2), 124-158.

GAISEII (2020). *The Pre-K–12 Guidelines for Assessment and Instruction in Statistics Education II* (GAISE II). The American Statistical Association (ASA).

Gal, I. (2002). Adults' statistical literacy: Meanings, components, responsibilities. *International Statistical Review*, *70*(1), 1–25.

Garfield, J., & Ben-Zvi, D. (2008*). Developing Students' Statistical Reasoning: Connecting Research and Teaching Practice*. Dordrecht: Springer.

Gould, R. (2017). "Data Literacy is Statistical Literacy." *Statistics Education Research Journal, 16*(1), 22–25.

Graham, J. W., & Coffman, D. L. (2012). Structural equation modeling with missing data. In R. H. Hoyle (Ed.), *Handbook of structural equation modeling* (pp. 277–295).

Gu, Y. (2021). *Eliciting and Deciphering Mathematics Teachers' Knowledge in Statistical Thinking, Statistical Teaching, and Statistical Technology* (Unpublished doctoral dissertation), Columbia University, Columbia.

Hamre, B. K. (2014). Teachers' daily interactions with children: An essential ingredient in effective early childhood programs. *Child Development Perspectives*, *8*, 223– 230.

Hardin, J., Hoerl, R., Horton, N. J., Nolan, D., Baumer, B., Hall-Holt,…Ward, M. D. (2015). Data science in statistics curricula: Preparing students to 'think with data'. *The American Statistician*, *69*, 343–353.

Jacobbe, T. (2012). Elementary school teachers'understanding of the mean and median. *International Journal of Science and Mathematics Education, 10*(5), 1143–1161.

Koparan, T., & Akıncı, M. (2015). İstatistik öğretiminde yeni yaklaşımlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 36-45.

Leavy, A., & Hourigan, M. (2015). Crime scenes and mystery players! Using driving questions to support the development of statistical literacy. *Teaching Statistics*, *38*(1), 29-35.

MacGillivray, H., & Pereira-Mendoza, L. (2011). Teaching statistical thinking through investigative projects. In C. Batanero, G. Burrill, and C. Reading (Eds.), *Teaching statistics in school mathematics-challenges for teaching and teacher education (*pp. 109–120). Springer.

Meletiou-Mavrotheris, M., & Paparistodemou, E. (2015). Developing students' reasoning about samples and sampling in the context of informal inferences. *Educational Studies in Mathematics, 88*(3), 385–404.

Mooney, E. S. (2009). A framework for characterizing middle school students' statistical thinking. *Mathematical Thinking and Learning*, *4*(1), 23-63.

Özmen, Z. M. & Baki, A. (2021). Statistics Instructors' Perceptions of Statistics Literacy in Different Undergraduate Programs. *International Journal of Research in Education and Science*, *7*(3), 852-871.

Pfannkuch, M., & Wild, C. J. (2000) Statistical thinking and statistical practice: themesgleaned from professional statisticians. *Statistical Science*, *15*, 132–52.

Phadke, S. (2022). Measurement, assessment, and improvement of statistical lıteracy ın relevant contexts (Unpublished doctoral dissertations). The Pennsylvania State University, USA.

Saldanha, L., & Thompson, P. (2002). Students' scheme-based conceptions of sampling and its relationship to statistical inference. *Proceedings of the Annual meetings of the North American Chapter of the International Group for the Psychology of Mathematics Education*, *1*(4), 1305-1316.

Sharma, S. (2017). Definitions and models of statistical literacy: a literature review. *Open Review of Educational Research*, *4*(1), 118-133.

Toluk-Uçar, Z. (2009). Developing pre-service teachers understanding of fractions through problem posing. *Teaching and teacher education*, *25*(1), 166-175.

Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams J. M. (2013). *Elementary and middle school mathematics: Teaching developmentally (8th Ed.).* Boston, MA: Pearson Education, Inc.

Watson Jane, M. (2006). Statistical Literacy at School, Growth and Goal. *Lawrence Erlbaum Associates, Publishers. Londan*, *27*, 53.

Watson, J. M., & Kelly, B. A. (2007) Sample, random and variation: The vocabulary of statistical literacy. *International Journal of Science and Mathematics Education*, *6*(4), 741-767.

Watson, J., & Callingham, R. (2003) Statistical literacy: A complex hierarchical construct. *Statistics Education Research Journal, 2*(2), 3-46.

Türkiye'deki Fitopatolojik

Sorunlar ve Çözüm Yolları

Editör

PROF. DR. HANDAN ÇULAL KILIÇ
DR. ÖĞR. ÜYESİ NEVİN AKDURA

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DEKİ FİTOPATOLOJİK SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI
Editörler: Prof. Dr. Handan Çulal Kılıç, Dr. Öğr. Üyesi Nevin Akdura

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-75-5
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DEKİ FİTOPATOLOJİK SORUNLAR VE ÇÖZÜM YOLLARI
Editörler: Prof. Dr. Handan Çulal Kılıç, Dr. Öğr. Üyesi Nevin Akdura
VI+126 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-75-5

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Ahn, I.P., Kim, S., Lee ve Y.H. (2005). Vitamin B1 Functions as an activator of Plant Disease Resistance. *Plant Physiolgy*,138, 1505-1515.

Anonim, 2020a. (https://bku.tarimorman.gov.tr/BKURuhsat/Index?csrt=12379312634248408779)Erişim tarihi:24.05.2024.

Aslan, E. ve Özaktan, H. (2005). Kök Bakterileri Tarafından Konukçu Bitkide Hastalıklara Karşı Sistemik Dayaniklılığın Uyarılması. *Anadolu Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Dergisi,* 15(1), 84-100.

Baebler, Š., Stare, K., Kovač, M., Blejec, A., Prezelj, N., Stare, T., Kogovšek, P., Pompe-Novak, M., Rosahl, S., Ravnikar, M. ve Gruden, K. (2011). Dynamics of Responses in Compatible Potato-Potato virus Y Interaction are Modulated by Salicylic Acid. *PloS one,* 6(12), e29009.

Chakraborty, N. ve Basak, J. (2018). Exogenous Application of Methyl Jasmonate Induces Defense Response and Develops Tolerance Against mungbean yellow mosaic India virus in Vigna mungo. *Functional Plant Biology,* 46, 69-81.

Chivasa, S., Murphy, A. M., Naylor, M. ve Carr, J. P. (1997). Salicylic acid Interferes with tobacco mosaic virus Replication via a Novel Salicylhydroxamic Acid-Sensitive Mechanism. *The Plant Cell,* 9(4), 547-557.

Cruikshank, I.A.M. ve Mandryk., M. (1960). The Effect of Stem İnfestation to Blue Mold. *The Journal of the Australian Institute of Agricultural Science,* 26, 369-372.

Csinos, A.S., H.R. Pappu, R.M. McPherson ve M.G. Stephenson. (2001). Management of Tomato spotted wilt virus in Flue-Cured Tobacco with acibenzolar-S-methyl and imidacloprid. *Plant Disease,*. 85, 92-296.

Çalışkan, A.F. (2007). Kabak sarı mozayik virüsü (Zucchini Yellow Mosaic Virus, ZYMV)nün Tanısı ve Bitki Aktivatörleri Kullanılarak Mücadele Olanaklarının Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Deng, X.G., Zhu, T., Zou, L.J., Han, X.Y., Zhou, X., Xi, D.H., Zhang, D.W. ve Lin, H.H. (2016). Orchestration of Hydrogen Peroxide and Nitric Oxide in Brassinosteroid–Mediated Systemic Virus Resistance in *Nicotiana benthamiana*. *The Plant Journal*, 85, 478-93.

Fu, Y., Yin, H., Wang, W., Wang, M., Zhang, H., Zhao, X. ve Du Y. (2011). b–1,3–Glucan with Different Degree of Polymerization Induced Different Defense Responses in Tobacco. *Carbohydrate Polymers,* 86, 774-82.

Friedrich, L., Lawton, K., Ruess, W., Masner, P., Specker, N., Rella, M.G, Meier, B., Dincher, S., Staub, T., Uknes, S., Metrauz, J-P., Kessman H. ve Ryals, J. (1996). A Benzothiadiazole Derivative Induces Systemic Acquired Resistance in Tobacco. *The Plant Journal,* 10, 61-70.

Ito, S., Sakugawa, K., Novianti, F., Arie, T. ve Komatsu, K. (2024). Local Application of Acibenzolar-S-Methyl Treatment Induces Antiviral Responses in Distal Leaves of *Arabidopsis thaliana*. *International Journal of Molecular Sciences,* 25(3), 1808.

Jones, R.A. ve Naidu, R.A. (2019). Global Dimensions of Plant Virus Diseases: Current Status and Future Perspectives. *Annual review of virology*, 6, 387-409.

Jovel, J., Walker, M. ve Sanfaçon, H. (2011). Salicylic Acid-Dependent Restriction of Tomato ringspot virus spread in tobacco is Accompanied by a Hypersensitive Response, Local RNA Silencing, and Moderate Systemic Resistance. *Molecular Plant-Microbe Interactions*, 24(6), 706-718.

Klarzynski, O., Descamps, V., Plesse, B., Yvin, J.C., Kloareg, B. ve Fritig, B. (2003). Sulfated Fucan Oligosaccharides Elicit Defense Responses in Tobacco and Local and Systemic Resistance Against tobacco mosaic virus. *Mol Plant Microbe Interact,* 16, 115-22.

Kulye, M., Liu, H., Zhang, Y., Zeng, H., Yang, X. ve Qiu, D. (2012). Hrip1, a Novel Protein Elicitor from Necrotrophic Fungus, *Alternaria tenuissima,* Elicits Cell Death, Expressionof Defence–Related Genes and Systemic Acquired Resistance in Tobacco. *Plant, Cell & Environment,* 35, 2104-20.

Lawton, K.A., Friedrich, L., Hunt, M., Weymann, K., Delaney, T., Kessmann, H., Staub, T. ve Ryals, J. (1996). Benzothiadiazole Induces Disease Resistance in Arabidopsis by Activation of the Systemic Acquired Resistance Signal Transduction Pathway. *The Plant Journal,* 10,71-82.

Li, J.G., Cao, J., Sun, F.F., Niu, D.D., Yan, F., Liu, H.X. ve Guo, J.H. (2011). Control of Tobacco mosaic virus by PopW as a Result of Induced Resistance in Tobacco Under Greenhouse and Field Conditions. *Phytopathology,* 101, 1202-8.

Li, T., Huang, Y., Xu, Z.S., Wang, F. ve Xiong, A.S. (2019). Salicylic Acid–Induced Differential Resistance to the Tomato yellow leaf curl virus Among Resistant and Susceptible Tomato Cultivars. *BMC Plant Biology,* 19, 173.

Liu, Y., Zhou, X., Liu, W., Huang, J., Liu, Q., Sun, J., Cai, X. ve Miao, W. (2020). HpaXpm, a Novel Harpin of *Xanthomonas phaseoli* pv. *manihotis*, Acts as an Elicitor with High Thermal Stability, Reduces Disease, and Promotes Plant Growth. *BMC Microbiology,* 20, 4.

López-Gresa, M. P., Lisón, P., Yenush, L., Conejero, V., Rodrigo, I. ve Bellés, J.M. (2016). Salicylic Acid is Involved in the Basal Resistance of Tomato Plants to citrus exocortis viroid and tomato spotted wilt virus. *PLoS One,* 11(11), e0166938.

Madhusudhan, K.N., Deepak, S.A., Prakash, H.S., Agrawal, G.K., Jwa, N.S., ve Rakwal, R. (2008). Acibenzolar-S-methyl (ASM)-induced Resistance Against Tobamoviruses Involves Induction of RNA-dependent RNA polymerase (RdRp) and Alternative Oxidase (AOX) Genes. *Journal of crop science and biotechnology,* 11(2), 127-134.

Matsuo, Y., Novianti, F., Takehara, M., Fukuhara, T., Arie, T. ve Komatsu, K. (2019). Acibenzolar-S-methyl restricts infection of *Nicotiana benthamiana* by Plantago asiatica mosaic virus at two distinct stages. *Molecular Plant-Microbe Interactions,* 32(11), 1475-1486.

Mucharromah, E. ve Kuc, J. (1991). Oxalate and Phosphates Induce Systemic Resistance Against Diseases Caused by Fungi, Bacteria and Viruses in Cucumber. *Crop Protection,* 10, 265-70.

Nakashita, H., Yoshioka, K., Yasuda, M., Nitta, T., Arai, Y., Yoshida, S. ve Yamaguchi, I. (2002). Probenazole Induces Systemic Acquired Resistance in Tobacco Through Salicylic Acid Accumulation. *Physiologival and Molecular Plant Pathology*, 61,197-203.

Nakashita, H., Yasuda, M., Nitta, T., Asami, T., Fujioka, S., Arai, Y., Sekimata, K., Takatsuto, S., Yamaguchi, I. ve Yoshida, S. (2003). Brassinosteroid

Functions in A Broad Range of Disease Resistance in Tobacco and Rice. *The Plant Journal,* 33, 887-98.

Ortiz-Martínez, L.E. ve Ochoa-Martínez, D.L. (2023). Elicitors and Biostimulants in the Production of Tomato Infected with Tomato brown rugose fruit virus. *Journal of Plant Diseases and Protection*, 130(2), 351-360.

Pieterse, C.M.J., van Wees, S.C.M., van Pelt, J.A., Knoester, M., Laan, R., Gerrits, H., Weisbeek, P.J. ve van Loon, L.C. 1998. A Novel Signaling Pathway Controlling Induced Systemic Resistance in Arabidopsis. *Plant Cell,* 10, 1571-1580.

Qiu, D.W., Dong, Y.J., Zhang, Y., Li, S.P. ve Shi, F.C. (2017). Plant Immunity Inducer Development and Application. *Molecular Plant-Microbe Interactions*, 30, 355-60.

Qiu, D.W. ve Zeng, H.M. (2021). Plant Immunity Inducing Technology. *Beijing: SciencePress.*

Ramirez-Estrada, K., Vidal-Limon, H., Hidalgo, D., Moyano, E., Golenioswki, M., Cusidó, R. ve Palazon, J. (2016). Elicitation, an Effective Strategy for the Biotechnological Production of Bioactive Highadded value Compounds in Plant Cell Factories. Molecules, 21, 182.

Ross, A.F. (1961a). Localized Acquired Resistance to Plant Virus İnfection in Hypersensitive Hosts. *Virology,* 14, 329-339.

Ross, A.F. (1961b). Systemic Acquired Resistance Induced by Virus Infections in Plants. *Virology,* 14, 340-35.

Saydam, C., Arslan, U. ve Elibuyuk, I.O. (2017). Determination of Effects of Some Plant Activators against Potato Virus Y in Pepper. *Journal of Biological & Environmental Sciences*, 11(32), 93-103.

Siegrist, J., Orober, M. ve Buchenauer, H. (2000). b–Aminobutyric acid–mediated Enhancement of Resistance in Tobacco to tobacco mosaic virus Depends on the Accumulation of Salicylic Acid*. Physiological and Molecular Plant Pathology,* 56, 95-106.

Torky, Z.A. (2016). Vitamin B Mediated Priming of Disease Resistance and Defense Responses To Tobacco Mosaic Virus in *Capsicum annuum* L. Plants. *Journal of Antivirals & Antiretrovirals*, 8(2), 35-53.

Tosun, N. ve Onan, E. (2020). Bitki Hastalıklarının Entegre Yönetiminde Bitki İmmunitesi Uyarıcılarının Potansiyel Kullanımı. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 57(1), 145-156.

Trejo-Saavedra, D.L., García-Neria, M.A. ve Rivera-Bustamante, R.F. (2013). Benzothiadiazole (BTH) Induces Resistance to Pepper golden mosaic virus (PepGMV) in Pepper (*Capsicum annuum* L.). *Biological Research,* 46, 333-340.

Vallad, G.E., ve Goodman, R M. (2004). Systemic Acquired Resistance and Induced Systemic Resistance in Conventional Agriculture. *Crop science,* 44(6), 1920-1934.

van Loon, L.C., Bakker, P.A.H.M. ve Pieterse, C.M.J. (1998). Systemic Resistance Induced by Rhizosphere Bacteria. *Annual review of phytopathology*, 36(1), 453-483.

Vera, J., Castro, J., Contreras, R.A., González, A. ve Moenne, A. (2012). Oligo–carrageenans Induce a Long–Term And Broad–Range Protection Against

Pathogens in Tobacco Plants (var. Xanthi). *Physiological and Molecular Plant Pathology,* 79, 31-9.

Wang, B., Yang, X., Zeng, H., Liu, H., Zhou, T., Tan, B., Yuan, J., Guo, L. ve Qui, D. (2012). The Purification and Characterization of a Novel Hypersensitive–like Response–Inducing Elicitor from *Verticillium dahliae* that Induces Resistance Responses in Tobacco. *Applied Microbiology and Biotechnology,* 93, 191-201.

Wang, D., Wang, B., Wang, J., Wang, S., Wang, W. ve Niu, Y. (2020). Exogenous Application of Harpin Protein Hpa1 onto *Pinellia ternata* Induces Systemic Resistance Against tobacco mosaic virus. *Phytopathology,* 110, 1189-98.

Ward, E.R., S.J. Uknes, S.C. Williams, S.S. Dincher, D. L. Wiederhold, D.C. Alexander, P. Ahl-Goy, J.-P. Me´ traux, ve J.A. Ryals. (1991). Coordinate Gene Activity in Response to Agents that Induce Systemic Acquired Resistance. *Plant Cel,l* 3:1085–1094.

Wei, Z.M., Laby, R.J., Zumoff, C.H., Bauer, D.W., He,S.Y., Collmer, A. ve Beer, S.V. (1992). Harpin, Elicitor of the Hypersensitive Response Produced by the Plant Pathogen *Erwinia amylovora. Science,* 257(5066), 85-88.

Yadav, U., Anand, V., Kumar, S., Verma, I., Anshu, A., Pandey, I. A., Kumar, M., Behera, S.P., Srivastava, S. ve Singh, P.C. (2024). *Bacillus subtilis* NBRI-W9 Simultaneously Activates SAR and ISR against *Fusarium chlamydosporum* NBRI-FOL7 to Increase Wilt Resistance in Tomato. *Journal of Applied Microbiology,* 135(3), lxae013.

Yuan, W., Jiang, T., Du, K., Chen, H., Cao, Y., Xie, J., Li, M., Carr, J.P., Wu, B., Fan, Z. ve Zhou, T. (2019). Maize Phenylalanine Ammonia–Lyases Contribute to Resistance to Sugarcane mosaic virus infection, Most Likely Through Positive Regulation of Salicylic Acid Accumulation. *Molecular Plant Pathology,* 20, 1365-78.

Zehnder, G.W., J.F. Murphy, E.J. Sikora, and J.W. Kloepper. (2001). Application of Rhizobacteria for Induced Resistance. *European Journal of Plant Pathology,* 107, 39-50.

Zhang, Y., Zhang, Y., Qiu, D., Zeng, H., Guo, L. ve Yang, X. (2015). BcGs1, a Glycoprotein from *Botrytis cinerea,* Elicits Defence Response and Improves Disease Resistance in Host Plants. *Biochemical and Biophysical Research Communications,* 457, 627-34.

Zhou, M. and Wang, W. (2018). Recent Advances in Synthetic Chemical Inducers of Plant Immunity. *Frontiers in Plant Science*, 9, 1613.

Zhu, F., Xi, D.H., Yuan, S., Xu, F., Zhang, D.W. ve Lin, H.H. (2014). Salicylic Acid and Jasmonic Acid are Essential For Systemic Resistance Against tobacco mosaic virus in *Nicotiana benthamiana*. *Mol Plant Microbe Interact,* 27, 567-77.

Zhu, F., Cao, M.Y., Zhang, Q.P., Mohan, R., Schar, J., Mitchell, M., Chen, H., Liu, F., Wang, D. ve Fu, Z. Q. (2024). Join the Green Team: Inducers of Plant Immunity in the Plant Disease Sustainable Control Toolbox. *Journal of Advanced Research,* 57, 15-42.

Zou, L.J., Deng, X.G., Zhang, L.E., Zhu, T., Tan, W.R., Muhammad, A., Zhu, L.J., Zhang, C., Zhang, D.W. Lin, H.H. (2018). Nitric oxide as a Signaling Molecule in Brassinosteroid–Mediated Virus Resistance to Cucumber mosaic virus in *Arabidopsis thaliana. Physiologia Plantarum,* 163, 196-210.

KAYNAKLAR

Akitsu, N., Hattori, T., Seo, G.S., Ohta, A. ve Shimada, M. (2000). A Possible Role of Oxalate Produced in the Symbiotic Culture System with A Host Plant Pinus Densiflora and A Mycorrhizal Fungus Lactarius Hatsudake. *Wood Research*, 87,13-14.

Allen, M.F. (1991). *The Ecology of Mycorrhizae*. Cambridge University Press, New York.

Atwood, J.T. (1986). The Size of The Orchidaceae and The Systematic Distribution of The Epiphytic Orchids. *Selbyana,* 9, 171–186.

Azco´n-Aguilar, C. ve Barea, J. M. (1996). Arbuscular Mycorrhizas and Biological Control of Soil Borne Plant Pathogens an Overview of The Mechanisms İnvolved. *Mycorrhiza*, 6,457–464.

Axelson, W.M (1900). Vorlaufige Mitteilungen İiber Einigeneue Collembolen-Formen Aus Finland. *Meddelandsoc Fauna Fl Fenn*, 26, 105-123.

Bakhtiar, Y., Miller, D., Cavagnaro, T. ve Smith, S. (2001). Interactions Between Two Arbuscular Mycorrhizal Fungi and Fungivorous Nematodes and Control of The Nematode With Fenamifos. *Applied Soil Ecology* 17, 107–117.

Bao X., Zou J., Zhang B., Wu L., Yang T. ve Huang Q. (2022). Arbuscular Mycorrhizal Fungi and Microbes Interaction in Rice Mycorrhizosphere. *Agronomy*, 12,1277.

Barrios-garcia, M.N. ve Ballari, S.A. (2012). Impact of Wild Boar (Sus Scrofa) in İts İntroduced and Nativerange: A Rewiew. *Biol Invasions,* 14,2283–2300.

Bernoala, L., Cosme, M., Schneider, R.W. ve Stout, M. (2018). Belowground Inoculation with Arbuscular Mycorrhizal Fungi Increases Local and Systemic Susceptibility of Rice Plants to Different Pest Organisms. *Frontiers in Plant Science*, 9,747.

Bankowski, M., Cheng, W., Griffiths, B.S., Alphei, J. ve Scheu, S., (2000). Microbial-Faunal İnteractions in The Rhizosphere and Effects on Plant Growth, *Eur. J. Soil Biology,* 36, 135−147.

Cameron, K. ve Molina, M. (2006). Photosystem II Gene Sequences of Psbb and Psbc Clarify The Phylogenetic Position of Vanilla (Vanilloideae, Orchidaceae). *Cladistics*, 22, 239–248.

Chase, M. W., Cameron, K. M., Freudenstein, J. V., Pridgeon, A. M., Salazar, G., Van den Berg, C. ve Schuiteman, A. (2015). An Updated Classification of Orchidaceae. *Botanical Journal of the Linnean Society*, 177,151–17.

Cordier, C., Pozo, MJ, Barea, JM., Gianinazzi, S. ve Gianinazzi-Pearson, V. (1998). Cell Defense Responses Associated with Localized and Systemic Resistance to Phytophthora Parasitica İnduced İn Tomato By an Arbuscular Mycorrhizal Fungus. *Mol Plant Microbe Interact,* 11,1017–1028.

De La Pen˜a, E., Echeverrıa, SR., Van Der Putten, WH., Freitas, H. ve Moens, M. (2005). Mechanism of Control of Root-Feeding Nematodes by Mycorrhizal Fungi in The Dune Grass Ammophila Arenaria. *New Phytol*, 169,829–840.

Erzurumlu, G. S. ve Kara E. E. (2014). Mikoriza Konusunda Türkiye'de Yapılan Çalışmalar. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, 7 (2), 55-65.

Filion, M., St Arnaud, M. ve Fortin, JA. (1999). Direct İnteraction Between the Arbuscular Mycorrhizal Fungus Glomus İntraradices and Different Rhizosphere Microorganisms. *New Phytol,* 141,525–533.

Fitter, A.H. ve Sanders, I.R. (1992). Interactions with the soil fauna. M. F. Allen (Editör), *Mycorrhizal Functioning: an Integrative Plant- Fungal Process*, (s.333-354). Chapman & Hall, New York.

Finlay, R.D. (1985). Interactions between soil microarthro- pods and endomycorrhizal associations of higher plants. A. H. Fitter, D. Atkinson, D. J. Read ve M. B (Editör). *Usher Ecological Interactions in Soil,* (s.319-331). Blackwell Scientific Publications, Oxford.

Francl, L.J. (1993). Interactions of nematodes with mycorrhizae and mycorrhizal fungi. Khan MW (Editör). *Nematode interactions*. (s. 203-206). London, UK: Chapman & Hall.

Friese, C.F. ve Allen, M.F. (1991). The Spread of VA Mycorrhizal Fungal Hyphae in Soil: İnoculum Types and External Hyphal Architecture. *Mycologia*, 83, 409-418.

Willem, F. (1902). Annales de la Societe Entomologique de Belgique, 46,280.

Gange, A.C., (2000). Arbuscular Mycorrhizal Fungi, Collembola and Plant Growth. *Tree,* 15, 369–372.

Gera Hol, W.H. ve Cook, R. (2005). An Overview of Arbuscular Mycorrhizal Fungi–Nematode İnteractions. *Basic and Applied Ecology*, 6, 489-503.

Giannakis, N. (1990). Interactions between Mycophagous nematodes, mycorrhizal and other soil fungi. Doctor of Philosophy, UK: The University of Leeds, Department of Pure and Applied Biology.

Gisin, H. (1952). Notes Sur Les Collemboles, Avecdemembrent Des Onychiurus Armatus, Amgulansetjlmetarius Auctorum. *Mitt Schweiz entomol Ges*, 25, 1-22.

Grime, J.P., Mackey, J.M.L., Hillier, S.H. ve Read, D.J. (1987). Floristic Diversity in a Model System Using Experimental Microcosms. *Nature,* 328,420-422.

Harley, J.L. ve Smith, S.E. (1983). Mycorrhizal Symbiosis.*Academic Press.* London.

Hartley, S.E. ve Gange, A. C. (2009). Impacts of Plant Symbiotic Fungi on İnsect Herbivores: Mutualism in a Multitrophic Context. *Annu Rev Entomol*, 54,323–342.

Harris, K.K. ve Boerner, R.E.J. (1990). Effects of Below- Ground Grazing by Collembola on Growth, Mycorrhizal İnfection and P Uptake of Geranium Robertianum. *Plant and Soil,* 129*,* 203-210.

Hiol, F., Dixon, R.K. ve Curl, E.A. (1994). The Feeding Preference of Mycophagous Collembola Varies with the Ectomycorrhizal Symbiont, *Mycorrhiza*, 5, 99–103.

Hussey, R.S. ve Roncadori, R.W. (1981). Influence of *Aphelenchus Avenae* on Vesicular-Arbuscular Endomycorrhizal Growth Response in Cotton. *Journal Nematol*. 2, 48–52.

Ingham, E.R., Trofymow, J.A., Ames, R.N., Hunt, H.W., Morley, C.R., Moores, J.C. ve Coleman, D.C., (1986). Trophic İnteractions and Nitrogen Cycling in Semi-Arid Grassland Soils. II. System Responses to Removal of Different Groups of Soil Microbes or Fauna. *Journal of Applied Ecology*. 23, 615–630.

Innocenti, G. ve Sabatini, M.A. (2018). Collembola and Plant Pathogenic, Antagonistic and Arbuscular Mycorrhizal Fungi: a Review. *B. Insectol*, 71, 71–76.

Larsen, J. ve Jakobsen, I. (1996). Effects of a Mycophagous Collembola on the Symbioses Between *Trifolium Subterraneum* and Three Arbuscular Mycorrhizal Fungi, *New Phytologist,* 133, 295–302.

Leake, J. R. (1994). The Biology of Myco -Heterotrophic ('Saprotrophytic') Plants. *New Phytologist,* 127, 171–216.

Litton, C.M., Raich, J.W. ve Ryan, M.G. (2007). Carbon Allocation in Forest Ecosystems. *Global Change Biology*, 13, 2089-2109.

Johnson, N.C., Graham, J.H. ve Smith, F.A. (1997). Functioning of Mycorrhizal Associations Along the Mutualism-Parasitism Continuum. *New Phytologist*, 135, 575-585.

Johnson, S.N. ve Rasmann, S. (2015). Root-Feeding Insects and Their Interactions with Organisms in the Rhizosphere, *İn Annual Review of Entomology*, 60, 517–35.

Jones, J. T., Haegeman, A., Danchin, E. G., Gaur, H. S., Helder, J. ve Jones, M. G. (2013). Top 10 Plant-Parasitic Nematodes in Molecular Plant Pathology. *Molecular Plant Pathology*, 14, 946–961.

Lussenhop, J. (1992) Mechanisms of Microarthropd Microbial İnteractions in Soil. *Advances in Ecological Research,* 23, 1-33.

Lussenhop, J. (1996). Collembola as Mediators of Microbial Symbiont Effects upon Soybean, *Soil Biology Biochemistry,* 28, 363–369.

Klironomos, J.N. ve Kendrick, B. (1995a). Relationships Among Microarthropods, Fungi, and Their Environment. *Plant and Soil*, 170, 183-197.

Klironomos, J.N. an Kendrick, W.B. (1996). Palatability of Microfungi to Soil Arthropods in Relation to The Functioning of Arbuscular Mycorrhizae. *Biology and Fertility of Soils*, 21, 43-52

Klironomos, J.N. ve Ursic, M. (1998). Density-Dependent Grazing on the Extraradical Hyphal Network of the Arbuscular Mycorrhizal Fungus, *Glomus İntraradices*, by the Collembolan, *Folsomia Candida*. 26, 250–253.

Klironomos, T.J., Bednarczuck, E.M., & Neville, J. (1999). Reproductive Significance of Feeding on Saprobic and Arbuscular Mycorrhizal Fungi by the Collembolan, Folsomia candida. *Functional Ecology*, 756-761.

Koricheva, J., Gange, A. C. ve Jones, T. (2009). Effects of Mycorrhizal Fungi on İnsect Herbivores: a Metaanalysis. *Ecology,* 90, 2088–2097.

Kaiser, P. A. ve Lussenhop, J. (1991). Collembolan Effects on Establishment of Vesicular-Arbuscular Mycorrhizae in Soybean (Glycine Max). *Soil Biology and Biochemistry*, 23, 307-308.

Kuga, Y., Sakamoto, N. ve Yurimoto, H. (2014). Stable İsotope Cellular İmaging Reveals that both Live and Degenerating Fungal Pelotons Transfer Carbon and Nitrogen to Orchid Protocorms. *New Phytologist*, 202, 594–605.

Martin, F. M., Uroz, S. ve Barker, D.G. (2017). Ancestral Alliances: Plant Mutialistic Symbioses with Fungi and Bacteria, *Science*, 356.

Malmström, A. ve Persson, T. (2011). Responses of Collembola and Protura to tree girdling – some support for ectomycorrhizal feeding. *Soil Organisms*, 279-285.

McGonigle, T.P. ve Fitter, A.H. (1988). *Ecological Consequences of Arthropod Grazing on VA Mycorrhizal Fungi*. England: Cambridge University, 25-32.

Mejias, J., Truong, N. M., Abad, P., Favery, B., and Quentin, M. (2019). Plant Proteins and Processes Targeted by Parasitic Nematode Effectors. *Frontiers in Plant Science,* 10,970.

Merckx, V. (2013). *Mycoheterotrophy: The Biology of Plants Living on Fungi*. New York, NY: Springer.

Mikusinska, A., Persson, T., Taylor, A.F.S. ve Ekblad, A. (2013). Response of Ectomycorrhizal Extramatrical Mycelium Production and İsotopic Composition to İngrowth Bag Size and Soil Fauna. *Soil Biology and Biochemistry*, 66, 154-162.

Newsham, K.K., Fitter, A.H. ve Watkinson, A.R. (1995). Arbuscular Mycorrhiza Protect an Annual Grass From Root Pathogenic Fungi in the Field. *Journal of Ecology,* 83, 991-1000.

Norman, J. R. ve Hooker, J.E. (2000). Sporulation of Phytophthora Fragariae Shows Greater Stimulation By Exudates of Non-Mycorrhizal than by Mycorrhizal Strawberry Roots. *Mycological Research,* 104, 1069–1073.

Ortaş, (1998). http://www.ekizfidancılık.com.

Öztürk, N., Basım, E. Ve Basım, H. (2017). Tarımda Mikorizal Fungusların Etkinliği. *Mantar dergisi/ The Journal of Fungus,*8 (1), 20-34.

Peterson, R.L., Massicotte, H. B. ve Melville, L. H. (2004). Anatomy and Cell Biology. *Mycorrhizas,* 173.

Plantscience4u, (2016). http://www.plantscience4u.com.

Patopov, A. M. ve Tiunov, A.V. (2015). Stable İsotope Composition of Mycophagous Collembolans Versus Mycotrophic Plants: Do Soil İnvertebrates Feed on Mycorrhizal Fungi?. *Soil Biology Biochemistry.*

Peterson, R.L. ve Farquhar, M.L. (1994). Mycorrhizas-Integrated Development between Root and Fungi, *Mycologia,* 86 (3), 311-326.

Pinochet, J., Calvet, C., Camprubi, A., ve Fernandez, C. (1996). Interactions between Migratory Endoparasitic Nematodes and Arbuscular Mycorrhizal Fungi in Perennial Crops: a Review. *Plant and Soil,* 185,183–190.

Repac, I. (2007). Ectomycorrhiza Formation and Growth of Picea Abies Seedlings İnoculated with Alginate-Bead Fungal İnoculum in Peat and Bark Compost Substrates. *Forestry,* 80(5),517-530.

Salawu, E.O. ve Esty, R.H. (1979). Observations on the Relationships between a Vesicular-Arbuscular Fungus, a Fungivorous Nematode, and the Growth of Soybeans. *Phytoprotection,* 60 (2), 99–102.

Seliskar, D.M. ve Huettel, R.N. (1993). Nematode İnvolvement in the Die-Out of *Ammophila Breviligulata* Poaceae on the Mid-Atlantic Coastal Dunes of the United States. *Journal of Coastal Research,* 9, 97–103.

Smith, S. E. ve Read, D. J. (1997). *Mycorrhizal Symbiosis*. London: Academic Press, 453-469.

Smith, S. E. ve Read, D. J. (2008). *Mycorrhizal Symbiosis*. London: Academic Press,800.

Sieverding, E. (1991) Vesicular-Arbuscular Mycorrhizae Management in Tropical Agrosystems. *Technical Cooperation*, 372.

Schonbeck, M. (2017). Soil Health and Organic Farming; Organic Farming. *Research Foundation*.

Souza, L.A.B., Filho, G.N.S. ve Oliveira, V.L. (2004). Efficiency of Ectomycorrhizal Fungi on Phosporus Uptake and Eucalypt Growth Promotion. *Pesquisa Agropecuaria Brasileira*, 39(4), 349-355.

Thimm, T. ve Larink, O. (1995). Grazing Preferences of Some Collembola for Endomycorrhizal Fungi. *Biology Fertil Soil*, 19, 266-268.

Turjaman, M., Tamai, Y., Segah, H., Limin, S.H., Osaki, M. ve Tawaray, K. (2006). Increase in Early Growth and Nutrient Uptake of Shorea Seminis Seedlings İnoculated with Two Ectomycorrhizal Fungi. *Journal of Tropical Forest Science,* 18(4), 243-249.

Tüfekçi, S. (2012). Tarsus Yöresi Makromantarlar ve Ektomikorizalar. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 13, 113-118.

Ural, A. (2018). Burdur ve Yöresinde Yaşayan Yaban Domuzların Mide ve Barsaklarında Bulunan Parazitler Üzerine Araştırma. Yüksek lisans tezi. Kırıkkale.

URL-1: www.mycorrhizas.info (E.T.: 31.05.2024).

Wallander, H., Goransson, H. ve Rosengren, U. (2004). Production, Standing Biomass and Natural Abundance of 15N and 13C İn Ectomycorrhizal Mycelia Collected at Different Soil Depths in Two Forest Types. *Oecologia*, 139, 89-97.

Wallander, H., Nilsson, L.O., Hagerberg, D. ve Baath, E. (2001). Estimation of the Biomass and Seasonal Growth of External Mycelium of Ectomycorrhizal Fungi in the Field. *New Phytologist,* 151, 753-760.

Warnock, A.J., Fitter, A.H. ve Usher, M.B. (1982). The İnfluence of a Springtail Folsomia Candida (Insecta: Collembola) on the Mycorrhizal Association of Leek, Allium Porrum, and the Vesicular-Arbuscular Mycorrhizal Endophyte Glomus Fasciculatus. *New Phytologist*, 90, 285-292.

Wamberg, C., Christhensen, S. ve Jakobsen, I. (2003). Interaction between Foliar-Feeding İnsects, Mycorrhizal Fungi, and Rhizosphere Protozoa on Pea Plants. *Pedobiologia*, 47, 281–287.

Van der Heijden, M.G.A., Klironomos, J.N., Ursic, M., Moutoglis, P., Streitwolf-Engel, R., Boller, T., Wiemken, A. ve Sanders, I.R. (1998). Mycorrhizal Fungal Diversity Determines Plant Biodiversity, Ecosystem Variability and Productivity. *Nature*, 396, 69-72.

Visser, S. (1985). Role of Soil İnvertebrates in Determining the Composition of Soil Microbial Communities. A. H. Fitter, D. Atkinson, D. J. Read ve M. B. Usher (Editör), *Ecological Interactions İn Soil* (s. 297-317). Oxford: Blackwell Scientific Publications.

Yıldız, A. (2009). Mikoriza ve Arbüsküler Mikoriza Bitki Sağlığı İlişkileri. *ADÜ Ziraat Fakültesi Dergisi,* 6(1), 91 – 101.

Zhang, Y., Li, S., Li, H., Wang, R., Zhang, K. ve Xu, J. (2020). Fungi–Nematode Interactions: Diversity, Ecology, and Biocontrol Prospects in Agriculture. *Journal Fungi,* 6, 206.

KAYNAKLAR

Ahmad, I. and Shah, M. H. (2012). Trichoderma And İntercropping İmpact Production, Quality and Corm Rot Disease of Gladiolus Grandiflorus. *Floriculture and Ornamental Biotechnology*, *7*(1), 86-93.

Andrzejak, R. and Janowska, B. (2022). Trichoderma spp. İmproves Flowering, Quality, and Nutritional Status of Ornamental Plants. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(24), 15662.

Aydın, M. H. (2015). Bitki Fungal Hastalıklarıyla Biyolojik Savaşta Trichoderma'lar. *Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi*, *2*(2), 135-148.

Baiswar, P., Chandra, S. and Kumar, R. (2006). Effect Of Mycoparasitism And Volatile Compounds of Trichoderma And Aspergillus spp On Penicillium And Aspergillus Causing Storage Rot of Gladiolus. *Journal of Ornamental Horticulture*, *9*(2), 130-132.

Bargaz, A., Lyamlouli, K., Chtouki, M., Zeroual, Y., Dhiba, D. (2018). Soil Microbial Resources For İmproving Fertilizers Efficiency İn An İntegrated Plant Nutrient Management System. Front. *Microbiol*, 9, 1606. [CrossRef] [PubMed]

Baysal-Gurel, F. and Kabir, M. N. (2019). Evaluation Of Fungicides and Biocontrol Products for The Control Of Phytophthora Root Rot Of Hydrangeas. *Archives of Phytopathology and Plant Protection*, *52*(5-6), 481-496.

Benı´tez, T., Rinco´n, A. M, Limo´n, M. C, Codo´n, A. C. (2004). Biocontrol Mechanisms of Trichoderma Strains. *Int Microbiol* 7:249–260

Bhagat, S, Pan S. (2010). Biological Management of Root And Collar Rot (Rhizoctonia Solani) of French Bean (Phaseolus vulgaris). *Indian J Agric Sci* 80(1):42–50

Biçici, M. (2011). Bitki Hastalık Etmenleri ile Biyolojik Mücadelenin Başarısını Arttırmada Mikoriza'nın Rolü. *Türkiye biyolojik mücadele dergisi*, *2*(2), 139-174.

Bisen, K., Keswani, C., Patel, J. S., Sarma, B. K. and Singh, H. B. (2016). Trichoderma Spp.: Efficient İnducers Of Systemic Resistance İn Plants. *Microbial-mediated induced systemic resistance in plants*, 185-195.

Bunker, R.N, Mathur, K. (2001). Antagonism of Local Biocontrol Agents To Rhizoctonia Solani İnciting Dry Root Rot of Chilli. *J. Mycol Pl Pathol* 31:337–353

Chateau, C., Bastide, F., Guillemette, T., Hamon, B., Longuemare, M., Alexandre, S., ... and Poupard, P. (2024). In Vitro And İn Vivo Biocontrol Studies Against Botrytis Cinerea, The Causal Agent Of Grey Mould İn Hydrangea Macrophylla. *Biocontrol Science and Technology*, *34*(3), 269-295.

Dubsky, M., Sramek, F. and Vosatka, M. (2002). Inoculation of Cyclamen (Cyclamen persicum) and Poinsettia (Euphorbia pulcherrima) With Arbuscular Mycorrhizal Fungi And Trichoderma harzianum. *Rostlinna vyroba*, *48*(1), 63-68.

Gams, W. and Bissett, J. (2002). Morphology and İdentification of Trichoderma. *Trichoderma and gliocladium*, *1*, 3-34.

Ghazanfar, M. U., Raza, M., Raza, W. and Qamar, M. I. (2018). Trichoderma As Potential Biocontrol Agent, İts Exploitation in Agriculture: A Review. *Plant Protection*, *2*(3).

Ghosh, S. K., Banerjee, S. and Sengupta, C. (2017). Bioassay, Characterization and Estimation Of Siderophores From Some İmportant Antagonistic Fungi. *Journal of Biopesticides*, *10*(2), 105-112.

Hekimoğlu, B. and Altındeğer, M. (2012). Süs Bitkileri Sektör Raporu. *Samsun Valiliği Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü. Erişim adresi (01.05. 2018): http://samsuntarim. gov. tr/yayinlar/tarimsal strateji/tarimsal_ strateji_pdf/Süs Bitkileri Endüstrisi Sektor Raporu*.

Hermosa, R., Viterbo, A., Chet I. and Monte, E. (2012). Plant-Beneficial Effects of Trichoderma and of İts Genes. Microbiology, 158: 17–25

Hoitink, H. A. J., Madden, L.V. and Dorrance, A. E. (2006). Systemic Resistance İnduced By Trichoderma Spp.: İnteractions Between The Host, The Pathogen, The Biocontrol Agent, And Soil Organic Matter Quality. *Phytopathology*, *96*(2), 186-189.

Horst, L. E., Locke, J., Krause, C. R., McMahon, R. W., Madden, L. V. andHoitink, H. A. J. (2005). Suppression Of Botrytis Blight Of Begonia By Trichoderma Hamatum 382 İn Peat And Compost-Amended Potting Mixes. *Plant disease*, *89*(11), 1195-1200.

Howell, C.R. (2003). Mechanisms Employed by Trichoderma Species in the Biological Control of Plant Diseases: The History and Evolution of Current Concepts. Plant Disease, 87: 4-10.

Hussein, F., Al-Sahaf, R., Hammadi, M. T., Shalaan, A. R. A. and Abbas, Z. H. (2018). Growth And Flowering Responses Of Snapdragon To Soil Applied Trichoderma Harzianum And Humic Acid Spray.

Khan, J., Ooka, J. J., Miller, S. A., Madden, L. V. and Hoitink, H. A. J. (2004). Systemic Resistance İnduced By Trichoderma hamatum 382 İn Cucumber Against Phytophthora Crown Rot And Leaf Blight. *Plant Disease*, *88*(3), 280-286.

Manibhusanrao K., Sreenivasaprasad S., Baby UF., and Joe Y (1989). Susceptibility Of Rice Sheath Pathogen To Mycoparasites. Curr Sci 58(9):515–518

Mazhabi, M., Nemati, H., Rouhani, H., Tehranifar, A., Moghadam, E. M., Kaveh, H. and Rezaee, A. (2011). The effect of Trichoderma on polianthes qualitative and quantitative properties.

Mekapogu, M., Jung, J. A., Kwon, O. K., Ahn, M. S., Song, H. Y. and Jang, S. (2021). Recent Progress İn Enhancing Fungal Disease Resistance İn Ornamental Plants. *International Journal of Molecular Sciences*, *22*(15), 7956.

Mishra, A. and Salokhe, V. M. (2011). Rice Root Growth And Physiological Responses To SRI Water Management and İmplications For Crop Productivity. *Paddy and water environment*, *9*, 41-52.

Mukhopadhyay, R and Kumar, D. (2020). Trichoderma: A Beneficial Antifungal Agent and İnsights İnto İts Mechanism Of Biocontrol Potential. *Egyptian Journal of Biological Pest Control*, *30*, 1-8.

Naher, L., Yusuf, U. K., Ismail, A. and Hossain, K. (2014). Trichoderma spp.: A Biocontrol Agent For Sustainable Management Of Plant Diseases. *Pak. J. Bot*, *46*(4), 1489-1493.

Nehra, S., Gothwal, R. K., Dhingra, S., Varshney, A. K., Solanki, P. S., Meena, P., ... and Ghosh, P. (2022). Mechanism Of Antagonism: Hyperparasitism And Antibiosis. In *Microbial Biocontrol: Sustainable Agriculture and Phytopathogen Management: Volume 1* (pp. 257-277). Cham: Springer International Publishing.

Neto, A. E. F., Boldrin, K. V. F. and Mattson, N. S. (2015). Nutrition and Quality in Ornamental Plants. *Ornamental Horticulture*, *21*(2), 139-150.

Papavizas GC (1985) Trichoderma And Gliocladium- Biology, Ecology, And Potential For Biocontrol. Annu Rev Phytopathol 23:23–54

Pereira, P. C., Parente, C. E., Carvalho, G. O., Torres, J. P., Meire, R. O., Dorneles, P. R. andMalm, O. (2021). A Review on Pesticides İn Flower Production: A Push To Reduce Human Exposure and Environmental Contamination. *Environmental Pollution*, *289*, 117817.

Prisa, D. (2019). Trichoderma harzianum: Biocontrol To Rhizoctonia solani And Biostimulation in Pachyphytum oviferum And Crassula falcata. *World Journal of Advanced Research and Reviews*, *3*(3), 011-018.

Puyam, A. (2016). Advent of Trichoderma As A Bio-Control Agent-A Review. *Journal of Applied and Natural Science*, *8*(2), 1100-1109.

Ruano-Rosa, D., Prieto, P., Rincón, A. M., Gómez-Rodríguez, M. V., Valderrama, R., Barroso, J. B. and Mercado-Blanco, J. (2016). Fate Of Trichoderma Harzianum in The Olive Rhizosphere: Time Course Of The Root Colonization Process and İnteraction With The Fungal Pathogen Verticillium dahliae. *BioControl*, *61*, 269-282.

Shukla, N., Awasthi, R. P., Rawat, L. and Kumar, J. (2012). Biochemical And Physiological Responses Of Rice (Oryza sativa L.) As İnfluenced By Trichoderma harzianum Under Drought Stress. *Plant Physiology and Biochemistry*, *54*, 78-88.

Singh, A., Shukla, N., Kabadwal, B. C., Tewari, A. K. and Kumar, J. (2018). Review On Plant-Trichoderma-Pathogen İnteraction. *International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences*, *7*(2), 2382-2397.

Sood, M., Kapoor, D., Kumar, V., Sheteiwy, M. S., Ramakrishnan, M., Landi, M., ... and Sharma, A. (2020). Trichoderma: The "Secrets" Of A Multitalented Biocontrol Agent. *Plants*, *9*(6), 762.

Steyaert, J. M., Ridgway, H. J., Elad, Y. and Stewart, A. (2003). Genetic Basis Of Mycoparasitism: A Mechanism Of Biological Control By Species Of Trichoderma. *New Zealand Journal of Crop and Horticultural Science*, *31*(4), 281-291.

Traversari, S., Cacini, S., Galieni, A., Nesi, B., Nicastro, N. and Pane, C. (2021). Precision Agriculture Digital Technologies For Sustainable Fungal Disease Management of Ornamental Plants. *Sustainability*, *13*(7), 3707.

TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri, 2023https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Bitkisel-Uretim-Istatistikleri-2023-49535

URL- 1 http://www.susbitkileri.org.tr/images/d/library/c996523c-2367-42e9-9b91-b0e5d48e4a60.pdf (12.05.2024)

Van Wees, S. C., Van der Ent, S. andPieterse, C. M. (2008). Plant İmmune Responses Triggered By Beneficial Microbes. *Current opinion in plant biology*, *11*(4), 443-448.

Vinale, F., Sivasithamparam, K., Ghisalberti, E. L., Marra, R., Woo, S. L. andLorito, M. (2008). Trichoderma–Plant–Pathogen İnteractions. *Soil biology and Biochemistry*, *40*(1), 1-10.

Viterbo, A., Inbar, J., Hadas, Y. and Chet, I. (2007). Plant Disease Biocontrol and Induced Resistance via Fungal Mycoparasites: The Mycota-A Comprehensive Treatise on Fungi as Experimental Systems for Basic and Applied Research. (2nd edn), Environmental and Microbial Relationships, 350pp

Weindling, R. (1932). Trichoderma lignorum As A Parasite of Other Soil Fungi.

Weindling, R. (1934). Studies On A Lethal Principle Effective in The Parasitic Action Of Trichoderma Lignorum On Rhizoctonia Solani And Other Soil Fungi.

Weindling, R. (1941). Experimental Consideration of The Mold Toxins of Gliocladium and Trichoderma. *Phytopathology*, 31: 991-1003.

Yin, X., Feng, L. andGong, Y. (2023). Mitigating Ecotoxicity Risks of Pesticides on Ornamental Plants Based on Life Cycle Assessment. *Toxics*, *11*(4), 360.

KAYNAKLAR

Asjes, C. J. (1992). Viruses in Tulips in The Netherlands. *Acta Horticulturae*, (377), 289-300

Bedford, I. D., Briddon, R. W., Brown, J. K., Rosell, R. C. ve Markham, P. G. (1994). Geminivirus Transmission and Biological Characterisation of *Bemisia Tabaci* (Gennandius) Biotypes from Different Geographical Regions. *Annals Applied Biology*, (125), 311-325.

Blanchette, B. ve Lockhart, B. (2003). Hosta Virus X: A Three-Year Study. *Hosta Journal* (35), 19-23

Bouwen, I. (1996). Pelargonium Flower Break Carmovirus. *A. Brunt, K. Crabtree, M. Dall (Editör), Viruses of Plants: Descriptions and Lists from the VIDE Database (s. 932-935)*

Cassells, A. C., Minas, G. ve Bailiss, K. W. (1982). Pelargonium Net Vein Agent and Pelargonium Petal Break as Beneficial Infections of Commercial Pelargoniums. *Scientia Horticulturae, (*17), 89-96.

Cayley, D. M. (1928). "Breaking" in Tulips. *Annals Applied Biology,* (15), 529-539.

Costa, A. S. ve Muller, G. W. (1980). Tristeza Control by Cross Protection. *Plant Disease,* (64), 538-541.

Currier, S. ve Lockhart, B. E. L. (1996). Characterization of a Potexvirus Infecting Hosta spp. *Plant Disease*, (80), 1040-1043.

Dash, M. (1999). Tulipomania: The Story of the World's Most Coveted Flower & the Extraordinary Passions It Aroused. Three Rivers Press, New York.

Dekker, E. L., Derks, A. F. L. M., Asjes, C. J., Lemmers, M. E. C., Bol, J. F. ve Langeveld, S. A. (1993). Characterization of Potyviruses from Tulip and Lily Which Cause Flower-Breaking. *Journal of General Virology*, (74), 81-887.

Derks, A. F. L. M. (1995). Lily. Virus and Virus-like Diseases of Bulb and Flower Crops. *G. Loebenstein, R. H. Lawson, and A. A. Brunt (Editör) John Wiley & Sons/Balaban, Chichester, UK., (s. 313-321)*

Hammond, J. ve Chastagner, G. (1989). Field Transmission of Tulip Breaking Virus and Serologically Related Potyviruses in Tulip. *Plant Diseases,(* 73), 331-336.

Hiruki, C. (1985). A Preliminary Study on Infectious Variegation of Camellia. *Acta Horticulturae*, (164), 55-62.

lcomb, G. H. ve Valverde, R. A. (1991). Identification of a Virus Causing Mosaic in Coleus. *Plant Disease*, (75), 1183-1185.

Jeske, H. ve Morales, J. F. (1996). Abutilon Mosaic Bigeminivirus. Viruses of Plants: Descriptions and Lists from the VIDE Database. *A. Brunt, K. Crabtree, M. Dallwitz, A. Gibbs, and L. Watson (Editör), CAB International, Cambridge, UK. (s. 68-71).*

Kitamura, K., Ogawa, T., Sharma, P. ve Ikegami, M. (2008). First report of Honeysuckle yellow vein mosaic virus on Tomato Affected by Yellow Dwarf Disease in Japan. *Plant Pathology*, (57), 391.

Lida, S., Morita, Y., Choi, J. D., Park, K. I. ve Hoshino, A. (2004). Genetics and Epigenetics in Flower Pigmentation Associated With Transposable Elements in Morning Glories. *Advances of Biophysics*, (38), 148-159

Nelson, S. C. (2008). Abutilon mosaic. University of Hawaii at Manoa, Col lege of Tropical Agriculture and Human Resources, Cooperative Extension Service.

Ogawa, T., Sharma, P. ve Ikegami, M. (2008). The begomoviruses Honeysuckle Yellow Vein Mosaic Virus and Tobacco Leaf Curl Japan Virus With DNA B Satellites Cause Yellow Dwarf Disease of Tomato. *Virus Research,* (137), 235-244.

Roossinck, M. J. (2011). The good viruses: Viral Mutualistic Symbioses. *Nature Reviews Microbiology,* (9), 99-108.

Secor, G. A., Kong, M. ve Nyland, G. (1977). Rose Virus and Virus-Like Diseases. *California Agriculture,* 31 (3), 4-7.

Secor, G. A. ve Nyland, G. (1978). Rose Ring Pattern; A component of the Rose-Mosaic Complex. *Phytopathology,* (68), 1005-1010.

Stein, A. (1995). Gladiolus. Virus and Viruslike Diseases of Bulb and Flower Crops. G. *Loebenstein, R. H. Lawson, and A. A. Brunt, (Editör). John Wiley & Sons/Balaban, Chichester, UK. (s. 281-292).*

Singh, A. K., Hallan, V., Verma, N. ve Zaidi, A. A. (2004). Natural occurrence of Lily Symptomless Virus on Spider Lily. *Plant Pathology,* (54), 255.

Szyndel, M. S., Paduch-Cichal, E. ve Sala-Rejczak, K. (2006). Viruses Causing Diseases on Roses. *Ochrona Roslin,* 51(2), 34-37.

TUİK, (2021). www. tuik.gov.tr. (E.T. 22.02.2022)

Wang, Y., Ji, J., Oh, T., Oh, S., Kim, S., Lee, H., Shim, M., Choi, C., Kim, S., Kim, I. ve Kim, Y. (2011). Occurrence of Honeysuckle Yellow Vein Virus (HYVV) containing A Monopartite DNA-A Genome in Korea. *European Journal of Plant Pathology,* (129), 361-370.

Valverde, R. A. (1984). An Unusual Strain of Cucumber Mosaic Virus Causing Flower Breaking Symptoms in Wild Violets. *Plant Disease*, (68), 913-915.

Valverde, R. A., Sabanadzovic, S. ve Hammond, J. (2012). Viruses that Enhance the Aesthetics of Some Ornamental Plants: Beauty or Beast. *Plant Disease,* 96(5), 600-611

KAYNAKLAR

Ahmed, L., Martin-Diana, A. B., Rico, D., ve Barry-Ryan, C. (2011). The antioxidant properties of whey permeate treated fresh-cut tomatoes. *Food Chemistry,* 124, 1451e1457.

Akdura, N., ve Kilic, H. Ç. (2022a). Molecular Characterizations of Cucumber Mosaic Virus and Tomato Mosaic Virus Isolates in Hakkari Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin,* 31(3), 8987-8998.

Akdura, N., ve Şevik, M. (2021b). Molecular Characterization of Partial RdRp Genes of Tomato Ringspot Virus Isolates from Turkey. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi,* (21), 74-82.

Akdura, N., ve Cevik, B. (2011). Batı Akdeniz Bölgesi Domates Üretim Alanlarında Domates Kloroz Virüsü (Tomato cholorosis virus, ToCV)'nün Tespiti ve Moleküler Karakterizasyonu. IV. Ulusal Bitki Koruma Kongresi, 28-30 Haziran, Kahramanmaraş, sayfa 400.

Akdura, N., ve Kılıç, H. Ç. (2022b). Hakkari İli Domates ve Biber Üretim Alanlarında Yonca Mozaik Virüsü ve Domates Lekeli Solgunluk Virüsü'nün Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 26(3), 435-440.

Akdura, N., ve Şevik, M. (2021a). Investigation of tomato ringspot virus (ToRSV) by Real-Time TaqMan RT-PCR in Hakkari province, Turkey. *Journal of Agricultural Sciences*. 27(3), 335 – 340.

Anderson, P. K., Cunningham, A. A., Patel, N. G., Morales, F. J., Epstein, P. R., ve Daszak, P. (2004). Emerging infectious diseases of plants: pathogen pollution, climate change and agrotechnology drivers. *Trends Ecol.* Evol. 19, 535–544. doi: 10.1016/j.tree.2004.07.021.

Arli-Sokmen, M., ve Sevik, M. A. (2006). Viruses infecting field-grown tomatoes in Samsun province, Turkey. *Archives of Phytopathology and Plant Protection,* 39(4), 283-288.

Atalay, E. (2018). Çukurova Bölgesi'nde Domates Sarı Yaprak Kıvırcıklık Virüsü (Tomato yellow leaf curl virus, TYLCV)'nün Irklarının Araştırılması. Çukurova Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 65 Sayfa. Adana.

Azeri, T. (1994). Detection of Tomato spotted wilt virus in tobacco and tomato cultivars by enzyme linked immunosorbent assay. *The Journal of Turkish Phytopathology,* 23(1), 37-46.

Bhowmik, D., Kumar, K.S., Paswan, S., ve Srivastava, S. (2012). Tomato-a natural medicine and its health benefits. *Journal of Pharmacognosy and Phytochemistry*, 1, 33e43.

Bostan, H., Demirci, E., ve Sahin, F. (2002). Determination of virus diseases on tomato and cucumber grown in greenhouses in Erzurum and Artvin provinces by ELISA. *Journal of Turkish Phytopathology,* 31(1), 23-29.

Bozdoğan, V., ve Kamberoglu, M.A. (2015). Incidence and Distribution of Tomato Spotted Wilt Tospovirus (TSWV) in Vegetable Crops in Antalya Province of Turkey. *Journal of Turkish Phytopathology,* 44(1-3), 39-50.

Brunt, A. A., Crabtree, K., Dallwitz, M. J., Gibbs, A. J., ve Watson, L. (1996). Plant Viruses Online: Descriptions and Lists from the Vide Database. 16th ed. Australian National University, Canberra, Australia.

Buttery, R.G., Ling, L.C., ve Light, D.M. (1987). Tomato leaf volatile aroma components. *Journal of Agricultural and Food Chemistry,* 35, 1039e1042.

Çağlar, B. K. (2006). Hıyar Mozaik Virüsü (CMV)'nün Kavun (CMV-K), Domates (CMV-D), Biber (CMV-B) İzolatlarının Biyolojik, Serolojik, Moleküler Yöntemlerle Karakterizasyonu ve Satellit RNA' lerin Virüs Üzerindeki Etkisi. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Bitki Koruma Anabilim Dalı. Adana. 89 Sayfa.

Çelik, A., Coşkan, S., Morca, A.F., Santosa, A.I., ve Koolivand, D. (2022). Insight into Population Structure and Evolutionary Analysis of the Emerging Tomato Brown Rugose Fruit Virus. *Plants,* 11, 3279. https://doi.org/10.3390/plants11233279.

Çevik, B., ve Erkış, G. (2008). First report of Tomato chlorosis virus in Turkey. *Plant Pathology*, 57(4).

Değirmenci, K., ve Uzunoğulları, N. (2007). Marmara Bölgesinde domates yetiştiricilik alanlarında sorun olan virüslerin belirlenmesi. *Bitki Koruma Bülteni,* 47(1-4), 72-77.

FAOSTAT (2020). Statistics Division of the Food and Agricultural Organization of the United Nations. Availabe Online at: http://www.fao.org/faostat/en/ Accessed December 31, 2020.

Fidan, H., Sarikaya, P., ve Calis, O. (2019). First report of Tomato brown rugose fruit virus on tomato in Turkey. *New Disease Reports,* 39, 18. https://doi.org/10.5197/j.2044-0588.2019.039.018.

Fidan, U. (1993). Recent Records On Diseases In Vegetables Greenhouses. *Journal of Turkish Phytopathology,* 22(1), 45.

Fidan, Ü. (1995). Virus diseases of vegetables in greenhouses in İzmir and Muğla. *Journal of Turkish Phytopathology,* 24(1), 7-14.

Fontana, E., Nicola, S., ve Tibaldi, G. (2008). Tomato production systems and their application to the tropics. International Symposium on Tomato in the Tropics, 821, 27e34.

Geyik, S. (2017). Marmara Bölgesindeki Domates Üretim Alanlarında Virüs Hastalıklarının Saptanması Üzerine Araştırmalar. Namık Kemal Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 43 sayfa. Tekirdağ.

Guldur, M.E. (1997). Şanlıurfa ili icin yeni bir virus: Domates lekeli solgunluk virusu (Tomato spotted wilt virus). *Harran Universitesi Ziraat Fakultesi Dergisi,* 1(3), 71-76.

Gul-Seker, M., Ekinci, H., Ozturk, C., ve Elibuyuk, I.O. (2015). Current situation of tomato yellow leaf curl disease (TYLCD) in Antalya, Turkey. *Plant Protect. Sci.,* 51, 208–213.

Güldür, M.E. (1995). Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) alanına giren Şanlıurfa, Diyarbakır ve Mardin İllerinde yetiştirilen domateslerde zararlı virüsler / Tomato Virus diseases in Southeastern Anatolian Region in Turkey. Çukurova Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 120 sayfa. ADANA.

Güldür, M.E., Marchoux, G., Yürtmen, M., ve Yılmaz, M.A. (1995). Mersin ve çevresinde yetiştirilen domateslerde zararlı yeni bir virüs: Tomato spotted wilt virus. Türkiye VII. Fitopatoloji Kongresi, 26-29 Eylül, Adana, s: 303-305.

Güneş, N., Türkseven, S. G., Özsarı, P., Gümüş, M., ve Baysal Sívrítepe, D. (2022). Incidence and possible sources of Tomato spotted wilt virus in tobacco grown in Denizli Province, Turkey. *Notulae Botanicae Horti Agrobotanici Cluj-Napoca,* 50(2), 12529.

Hanssen I M, Lapidot M, ve Thomma B P. (2010). Emerging viral diseases of tomato crops. *Molecular Plant-Microbe Interactions,* 23, 539–548.

Karanfil A. (2021). Prevalence and molecular characterization of Cucumber mosaic virus isolates infecting tomato plants in Marmara region of Turkey. *Plant Protection Bulletin*, 61-4. DOI: 10.16955/bitkorb.981093

Kılıç H.Ç, Isparta, L., Yardımcı, N., ve Doğan, K. (2017). Diagnosis of Tomato spotted wilt virus (TSWV) in tomatoes grown areas in Isparta and Burdur provinces, Turkey. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(1): 34-39.

Kilic, H.C., Ürgen, G., ve Yardimci, N. (2017). Greenhouse tomato crops affected by viruses in the West Mediterranean Region of Turkey. *Bangladesh Journal of Botany*, 46(4), 1421-1424.

Kimura, S., ve Sinha, N., (2008a). Tomato (Solanum lycopersicum): a model fruit-bearing crop. Cold Spring Harbour Protocols 2008 pdb. emo105.

Köklü G., Rojas, A., ve Kvarnheden, A. (2006). Molecular identification and the complete nucleotide sequence of Tomato yellow leaf curl virus isolate from Turkey. *Journal of Plant Pathology*. 88 (1), 61-66.

Küçük, B., ve Kamberoglu, M. (2008). Detection of Tomato Spotted Wilt Virus (TSWV) in Adana and Mersin Provinces and Biological Characterization of Some TSWV Isolates. *Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 23, 17- 24.

Morca, A. F., Çelik, A., Coşkan, S., Santosa, A. I., ve Akbaş, B. (2022). Population analysis on tomato spotted wilt virus isolates inducing various symptoms on tomato, pepper, and Chenopodium album in Turkey. *Physiological and Molecular Plant Pathology*, 118, 101786.

Mutari, A., ve Debbie, R., (2011). The effects of postharvest handling and storage temperature on the quality and shelf of tomato. *African Journal of Food Science* 5, 340e348.

Ong, S. N., Taheri, S., Othman, R. Y., ve Teo, C. H. (2020). Viral disease of tomato crops (Solanum lycopesicum L.): an overview. *J. Plant Dis. Prot.* 127, doi: 10.1007/s41348-020-00330-0.

Özdemir, S., Erilmez, S., ve Kaçan, K. (2009). Detection of Tomato spotted wilt virus (TSWV) on tomato crops and some weeds in Denizli province of Turkey. In II International Symposium on Tomato Diseases 808 (pp. 171-174).

Pehlivan, D. (2013). Adana ve Mersin İllerinde Domates Kloroz Virüsü (Tomato Chlorosis Crinivirus, TOCV)' Nün Saptanması ve Moleküler Karakterizasyonu. Çukurova Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 52 Sayfa. Adana.

Randa-Zelyüt, F., Fox, A., ve Karanfil, A. (2022). Population genetic dynamics of southern tomato virus from Turkey. *Journal of Plant Pathology,* 1-14.

Rivarez, MPS, Vučurovic´, A., Mehle, N., Ravnikar, M., ve Kutnjak, D. (2021). Global Advances in Tomato Virome Research: Current Status and the Impact of High-Throughput Sequencing. *Front. Microbiol.* 12, 671925. doi: 10.3389/fmicb.2021.671925

Sastry, K. S. (2013). Plant Virus and Viroid Diseases in the Tropics. Dordrecht: Springer.

Sertkaya, G., ve Sertkaya, E. (2004). Incidence and insect transmission of Tomato yellow leaf curl virus in Hatay province of Turkey. I International Symposium on Tomato Diseases, 20-24 June, Florida, USA, 423-428.

Sertkaya, G., ve Yılmaz, M. (2017). Hatay ili örtüaltı organik domates yetiştiriciliğinde bazı begomovirüslerin enfeksiyon oranları ile doğal taşınması ve diğer konukçularının araştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 22(1), 1-15.

Sevik, M. A., ve Arli-Sokmen, M. (2016). Current status of tospoviruses infecting vegetables in Samsun, Turkey. *Fresenius Environmental Bulletin, 25(*12), 5739-5743.

Souiri, A., Khataby, K., Kasmi, Y., Zemzami, M., Amzazi, S., ve Ennaji, M. M. (2019). "Emerging and reemerging viral diseases of solanaceous crops and management strategies for detection and eradication," in Emerging and Reemerging Viral Pathogens, ed. M. M. Ennaji (Cambridge, MA: Elsevier), 847–877.

Şevik, M.A. (2007). Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (TSWV)' Nün Samsun İlinde Domates Üretim Alanlarındaki Yayılış Durumunun Ve Bazı Karakteristik Özelliklerinin Belirlenmesi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Doktora Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 128 sayfa. Samsun.

Şin, B. (2015). Amasya, Samsun ve Tokat İllerinde Domates Yetiştirilen Alanlarda Enfeksiyon Oluşturan Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (Tomato Spotted Wilt Virus, TSWV) İzolatlarının Karakterizasyonu, Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Bitki Koruma Anabilim Dalı. Samsun. 111 sayfa.

Tekinel, N. (1973). Adana, Antalya, Hatay ve İçel İllerinde Domates Virüs Hastalıklarının Yayılış Alanlarının ve Oranlarının Tesbiti Üzerinde Araştırmalar. *Bitki Koruma Bülteni,* 13 (3): 107-141.

Turhan, P., ve Korkmaz, S. (2006). Çanakkale ilinde Domates Lekeli Solgunluk Virüsünün serolojik ve biyolojik yöntemlerle saptanması. *Journal of Agricultural Sciences,* 12(02), 130-137.

Uzunoğulları, N., ve Gümüş, M. (2015). Marmara Bölgesinde bazı kültür bitkilerinde doğal enfeksiyona neden olan cucumber mosaic virus (cmv)'unun araştırılması. *Trakya University Journal of Natural Sciences, 16*(1), 9-15.

Asif Hanif, Haq Nawaz, Muhammad Mumtaz Khan, Hugh J. Byrne, Medicinal Plants of South Asia, Elsevier, Pages 631-644, https://doi.org/10.1016/B978-0-08-102659-5.00046-X.

Willcox, J.K., Catignani, G.L., ve Lazarus, S. (2003). Tomatoes and Cardiovascular Health.

Xu, C., Sun, X., Taylor, A., Jiao, C., Xu, Y., Cai, X., Wang, X., Ge, C., Pan, G., Wang, Q., Fei, Z., ve Wang, Q. (2017). Diversity, distribution, and evolution of tomato viruses in China uncovered by small RNA sequencing. *Journal of Virology,* 91, e00173–e00190.

Yardımcı, N., ve Çulal-Kılıç, H. (2009). Tomato spotted wilt virus in vegetable growing areas in the west mediterranean region of Turkey. *African Journal of Biotechnology*, 8(18), 4539-4541.

Yardimci, N., ve Eryigit, H. (2006). Identification of Cucumber mosaic virus in tomato (Lycopersicon esculentum) growing areas in the north-west Mediterranean region of Turkey, *New Zealand Journal of Crop and Horticultural Science,* 34, 2, 173-175, DOI: 10.1080/01140671.2006.9514403

Yeşil, S. (2022). Serological Detection of Three Common Tomato Viruses in Tomato Cultivation Areas of Ereğli District, Konya. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 10(sp1), 2795-2800.

Yeşilyurt, N. A., ve Çevik, B. (2017). Isparta ve Burdur İli Domates Üretim Alanlarında Tomato chlorosis virus' un Nested-RT-PCR Yöntemiyle Tanılanması. *Ziraat Fakültesi Dergisi,* 12(1), 11-23.

Yeşilyurt, N., ve Çevik, B. (2019). Genetic diversity and phylogenetic analyses of Tomato chlorosis virus isolates using the coat protein gene sequences. *Journal of Plant Pathology,* 101(4), 1143-1150.

Yıldırım, H. (2010). Samsun İlinde Farklı Kültür Bitkilerinde Domates Lekeli Solgunluk Virüsü (TSWV)'nün Bulaşıklık Durumunun Belirlenmesi ve Bazı Ticari Domates Çeşitlerinde Dayanıklılığı Kıran TSWV Varyantlarının Araştırılması. Ondokuzmayıs Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek LiSans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 87 sayfa. Samsun.

Yılmaz, E. (2014). Edirne İli Sebze Üretim Alanlarındaki Virüs Hastalıklarının Saptanması Üzerine Araştırmalar. Namık Kemal Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi. Bitki Koruma Anabilim Dalı. 45 sayfa. Tekirdağ.

Yılmaz, F., ve Sipahioğlu, M. (2020). Detection of some important viruses in tomato production areas of Diyarbakır province by molecular methods and their molecular characterization. *Plant Protection Bulletin,* 60-4. DOI: 10.16955/bitkorb.682860

Yilmaz, M.A., ve Davis, R.F. (1985). Identification of viruses infecting vegetable crops along the Mediterranean Sea coast in Turkey. *Journal of Turkish Phytopathology*, 14: 1 – 8.

KAYNAKLAR

Adams, I., Fox, A. (2016). Diagnosis of plant viruses using next-generation sequencing and metagenomic analysis. *Current research topics in plant virology*, 323-335.

Akbas, B., Degirmenci, K. (2010). Simultaneous detection of Apple mosaic virus in cultivated hazelnuts by one-tube RT-PCR. *African Journal of Biotechnology*, 9(12).

Akbaş, B., Değirmenci, K. (2012). Partial Capsid Protein Gene Sequence Analysis of Apple Mosaic Virus Infecting Apple, Plum and Hazelnut in Turkey. *The Journal of Turkish Phytopathology*, 41(1-2-3), 1-8.

Akbaş, B., İlhan, D. (2006). First report of Apple chlorotic leaf spot virus in quince (Cydonia oblonga Mill.) in Turkey. In XX International Symposium on Virus and Virus-Like Diseases of Temperate Fruit Crops-Fruit Tree, *Diseases,* 781, 161-166.

Akdura, N., Mendoza, J., Hasselhoff, S., Costa, L. C., Hu, X., Yang, Y., ... & Hurtado-Gonzales, O. P. (2024). First report of three bunya-like viruses, apple luteovirus 1, and apple hammerhead viroid in apples from Hakkari, Türkiye. *Plant Disease*, 108(2).

Al Rwahnih, M., Daubert, S., Golino, D., Islas, C., Rowhani, A. (2015). Comparison of next-generation sequencing versus biological indexing for the optimal detection of viral pathogens in grapevine, *Phytopathology*, 105, 758–763.

Anonim (2022). Tarım Ürünleri Piyasaları. Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü (Tepge) (https://arastirma.tarim.gov.tr/tepge) (Erişim tarihi: 01.02.2024)

Arısoy, H., Aras, I., Kaya, M. F. (2019). Türkiye'nin elma dış ticaretindeki bölgesel yoğunlaşma durumu. *Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences*, 29(2), 242-252.

Aşkın, M. A., Demirsoy, H., Demirsoy, L., Koyuncu, F., Koyuncu, M. A., Kankaya, A., Kepenek, K..Yıldırım, F., Hallaç, F., Dilmaçünal, T. (2002). Avrupa Birliği Ülkelerinde Yumuşak Çekirdekli Meyve Türleri Tarımı ve Yakın Gelecekte Beklenen Gelişmeler, Avrupa Birliğine Uyum Aşamasında Bahçe Bitkileri Tarımı, 25-26 Nisan, Ankara, 147-165.

Bayav, A., Karlı B. (2020). Isparta ve Karaman illerinde elma üretim maliyetinin karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 25 (2), 225-236.

Bester, R., Cook, G., Breytenbach, J. H. J., Steyn, C., De Bruyn, R., Maree, H. J. (2021).Towards the validation of high-throughput sequencing (HTS) for routine plant virus diagnostics: Measurement of variation linked to HTS detection of citrus viruses and viroids, *Virol. J.*, 18, 1–19.

Birişik N., Yılmaz, M. A., Baloğlu, S. (2009). Elma yetiştiriciliğinde zararlı olan virüs ve virüs benzeri (aşıyla taşınan) hastalıklar ve mücadelesi. *Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi*, (1), 25-33.

Çaglayan, K., Gazel, M., Roumi, V., Kocabag, H. D., Tunç, B., Reynard, J. S., ... & Candresse, T. (2020). Identification of Pomegranate as a New Host of Passiflora Edulis Symptomless Virus (PeSV) and Analysis of PeSV Diversity, *Agronomy*, 10(11), 1821.

Canales, C., Morán, F., Olmos, A., Ruiz-García, A. B. (2021). First Detection and Molecular Characterization of Apple Stem Grooving Virus, Apple Chlorotic Leaf Spot Virus, and Apple Hammerhead Viroid in Loquat in Spain. *Plants*, 10(11), 2293.

Canbulat, O., Gürcan, K., Teber, S. (2019). Analysis of RNAseq reads from orchard trees and seed-borne seedlings for virus detection in apricot (*Prunus armeniaca*). In XVII International Symposium on Apricot Breeding and Culture 1290 (pp. 123-128).

Costa, L. C., Atha III, B., Hu, X., Lamour, K., Yang, Y., O'Connell, M., ... & Hurtado-Gonzales, O. P. (2022). High-throughput detection of a large set of viruses and viroids of pome and stone fruit trees by multiplex PCR-based amplicon sequencing. *Frontiers in Plant Science*, 13.

Çağlayan, K., Serçe, Ç. U., Gazel, M., Jelkmann, W. (2006). Detection of four apple viruses by ELISA and RT-PCR assays in Turkey, *Turkish Journal of Agriculture and Forestry*, 30(4), 241-246.

Çelik, A. (2022). Incidence and coat protein characterization of apple stem pitting virus isolates from Isparta province of Turkey. *Uluslararası Tarım ve Yaban Hayatı Bilimleri Dergisi*, 475–483.

Çelik, A., Ertunç, F. (2019). First report of prunus necrotic ringspot virus infecting apple in Turkey. *Journal of Plant Pathology*, 101(4), 1227-1227.

Çelik, A., Morca, A. F., Coşkan, S., Santosa, A. I. (2023). Global Population Structure of Apple Mosaic Virus (ApMV, Genus Ilarvirus). *Viruses*, 15(6), 1221.

Çevik, B., Yardımcı, N., Çulal-Kılıç H. (2011). Detection of viruses infecting stone fruits in Western Mediterranean region of Turkey. *The Plant Pathology Journal*, 27(1), 44-52.

Desvignes, C. J., Boyê, R., Cornaggia, D., Grasseau, N., Hurt, S., Wtarworth, H. (1999). Virus Diseases of Fruit Trees. Citfl. Paris. 202p.

Ertunç, F., Gospodarynk, A. (2016). A New Natural Host of Apple mosaic virus: Berberis thunbergii atropurpureum, *Journal of Applied Biological Sciences*, 10(2), 26-28.

Ertunç F., Topaya Ş. and Sezer A. (2014). Distribution and molecular detection of ApMV in apple and hazelnut in Turkey, *African Journal of Biotechnology*, 5: 3144-3149.

Ertürk, Y. E., Karadaş, K., Geçer, M. K. (2016). Iğdır İlinde Elma Üretimi ve Pazarlaması, *Meyve Bilimi,* 1(Özel Sayı) 38-43.

Guengerich, H. W., Millikan, D. F. (1956). Transmission of stem pitting in apple, *Plant. Dis.Reprt*., 40: 934-938.

Gürcan, K., Turan, S., Teber, S., Kılınçer, İ., Uz, I., Tamisier, L., ... & Çağlayan, K. (2021). Molecular and biological characterization of a new mulberry idaeovirus, *Virus Research*, 298, 198411.

Karanfil, A. (2021). Prevalence and molecular characterization of Turkish isolates of the rose viruses, *Crop Protection*, 143, 105565.

Katwal, V.S., Handa, A., Thaku,r P.D., Tomar, M. (2016). Prevalence and serological detection of apple viruses in Himachal Pradesh. *Plant Pathol J*, 15(2):40–48.

Khan, J. A., Dijkstra, J. (2006). Handbook of Plant Virology. Food Products Press. New York, London, Oxford 452p.

Kinoti, W. M., Nancarrow, N., Dann, A., Rodoni, B. C., Constable, F. E. (2020). Updating the quarantine status of prunus infecting viruses in Australia, *Viruses* , 12, 246.

Koganezawa, H., Yanase, H. (1990). A new type of elongated virus isolated from apple trees containing the stem pitting agent, *Plant Dis.*, 74: 610-614.

Kutnjak, D., Tamisier, L., Adams, I., Boonham, N., Candresse, T., Chiumenti, M., De Jonghe, K., Kreuze, J. F., Lefebvre, M., Silva, G. (2021). A Primer on the Analysis of High-Throughput Sequencing Data for Detection of Plant Viruses, *Microorganisms*, 9, 841.

Liu, H., Wu, L., Nikolaeva, E., Peter, K., Liu, Z., Mollov, D., ... & Li, R. (2018). Characterization of a new apple luteovirus identified by high-throughput sequencing. *Virology journal*, 15(1), 1-9.

Malapi-Wight, M., Adhikari, B., Zhou, J., Hendrickson, L., Maroon-Lango, C. J., McFarland, C., ...&Hurtado-Gonzales, O. P. (2021). HTS-based diagnostics of sugarcane viruses: Seasonal variation and its implications for accurate detection, *Viruses*, 13(8), 1627.

Maliogka, V. I., Minafra, A., Saldarelli, P., Ruiz-García, A. B., Glasa, M., Katis, N., Olmos, A. (2018). Recent advances on detection and characterization of fruit tree viruses using high-throughput sequencing Technologies, *Viruses*, 10(8), 1–23.

Maree, H. J., Fox, A., Al Rwahnih, M., Boonham, N., Candresse, T. (2018). Application of hts for routine plant virus diagnostics: State of the art and challenges, *Front. Plant Sci*., 9, 1–4.

Minutolo, M., Cinque, M., Chiumenti, M., Di Serio, F., Alioto, D., Navarro, B. (2021). Identification and characterization of citrus concave gum-associated virus infecting citrus and apple trees by serological, molecular and high-throughput sequencing approaches, *Plants,* 10(11), 2390.

Minutolo, M., Cinque, M., Di Serio, F., Navarro, B., Alioto, D. (2023). Occurrence of apple rubbery wood virus 1 and apple rubbery wood virus 2 in pear and apple in Campania (southern Italy) and development of degenerate primers for the rapid detection of rubodviruses. *Journal of Plant Pathology*, 1-6.

Muneer, A.S., Bhat, K.M., Mir, J.I., Mir, M.A., Nabi, S.U., Bhat, M.A., Hilal, A., Wajida, S., Shafia, Z., Sumaira, J., Waseem, H.R. (2017). Phenotypic and molecular screening for disease resistance of apple cultivars and selections against apple scab (Venturia inaequalis). *Int J Chem Stud,* 5(4):1107–1111.

Murphy, F. A., Fauquet, C. M., Bishop, D. H. L., Ghabrial, S. A., Jarsiv, A.W., Martelli, G. P., Mayo, M. A., Sumbers, M. D. (1995). Virus Taxonomy: The Classification and Nomenclature of Viruses. The six Report of the International Committee on Taxonomy of Viruses, Springer. Vienna.

Nabi, S. U., Baranwal, V. K., Rao, G. P., Mansoor, S., Vladulescu, C., Raja, W. H., ... & Alansi, S. (2022). High-Throughput RNA Sequencing of Mosaic Infected and Non-Infected Apple (Malus× domestica Borkh.) Cultivars: From Detection to the Reconstruction of Whole Genome of Viruses and Viroid. *Plants*, 11(5), 675.

Oğuz, C., Karaçayır, H. F. (2009). Türkiye'de Elma Üretimi, Tüketimi, Pazar Yapısı ve Dış Ticareti. *International Journal of Agricultural and Natural Sciences*, 2(1), 41-49.

Olmos, A., Boonham, N., Candresse, T., Gentit, P., Giovani, B., Kutnjak, D., Liefting, L., Maree, H.J., Minafra, A., Moreira, A., et al. (2018). High-throughput sequencing technologies for plant pest diagnosis: Challenges and opportunities, *EPPO Bull*., 48, 219–224.

Öztürk, Y., Kaymak, S., Atay, E.,İşçi, M., Şenyurt, H., Çevik, B. (2015). The effect on yield and fruit quality of some virus diseases in 'Granny Smith'apple cultivar. *Plant Protection Bulletin*, 55(4).

Padder, B.A., Shah, M.D., Mushtaq, A., Afaq, H., Sof, T.A., Ahanger, F.A., Sahar, S. (2011). Status of apple mosaic virus in Kashmir valley. *Appl Biol Res*, 13(2):117–120.

Posnette, F. A. (1989). Virus and Viruslike Diseases of Pome Fruit and Simulating noninfectios Disorders. Cooperative Extension. Colloge of Agriculture and Home Economics. Wasgington State University. Pullman, Washington. p 330.

Rott, M., Xiang, Y., Boyes, I., Belton, M., Saeed, H., Kesanakurti, P., & Rast, H. (2017). Application of next generation sequencing for diagnostic testing of tree fruit viruses and viroids. *Plant Disease*, 101(8), 1489-1499.

Rott, M. E., Kesanakurti, P., Berwarth, C., Rast, H., Boyes, I., Phelan, J., Jelkmann, W. (2018). Discovery of negative-sense RNA viruses in trees infected with apple rubbery wood disease by next-generation sequencing. *Plant disease*, 102(7), 1254-1263.

Serçe, Ç. U., Ertunç, F. (2005). Apple Chlorotic Leaf Spot Virus (ACLSV) status in Turkey and sensitive detection using advanced techniques, *Turkish journal of agriculture and forestry*, 29(4), 251-257.

Sipahioğlu, H. M., Demir, S., Polat, B., Akköprü, A., Usta, M. (2004). Van ve civarında yetiştiriciliği yapılan sert çekirdekli meyve ağaçlarında tespit edilen viral ve fungal hastalık etmenleri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 14(2), 133-139.

Şenyurt, M., Kalkışım, Ö. ve Karadeniz, T. (2015). Gümüşhane Yöresinde Yetiştirilen Bazı Standart ve Mahalli Elma (Malus communis L.) Çeşitlerinin Pomolojik Özellikleri, *Akademik Ziraat Dergisi*, 2015, 4(2), 59-64.

Uzunoğulları, N., İlbağı, H. (2009). Identification of Apple mosaic ilarvirus (ApMV) on pome fruits in south eastern Marmara region of Turkey. *Bahçe*, 38(2), 9-14.

Verma, R.K., Ahmed, N., Mir, J.I., Verma, M.K., Srivastava, K.K., Focktoo, S.Z., Rashid, R., Shaf, W. (2014). Detection of apple mosaic and chlorotic leaf spot viruses by DAS-ELISA from farmers orchards of Kashmir valley. *Indian J Hort*, 71(4):567–570.

Villamor, D. E. V., Ho, T., Al Rwahnih, M., Martin, R. R., Tzanetakis, I. E. (2019). High throughput sequencing for plant virus detection and discovery, *Phytopathology*, 109, 716–725.

Wright, A. A., Szostek, S. A., Beaver-Kanuya, E., & Harper, S. J. (2018). Diversity of three bunya-like viruses infecting apple. *Archives of Virology*, 163, 3339-3343.

Wright, A. A., Cross, A. R., Harper, S. J. (2020). A bushel of viruses: Identification of seventeen novel putative viruses by RNA-seq in six apple trees. *PLoS One*, 15(1), e0227669.

Xuan, Z. Y., Zhang, S., Ping, L. I., Yang, F. Y., Chen, H. M., Liu, K. H., ... & Cao, M. J. (2022). Apple stem grooving virus is associated with leaf yellow mottle mosaic disease on Citrus grandis cv. Huangjinmiyou in China, *Journal of Integrative Agricultu*re, 21(7), 2031-2041.

Yalçın Sever, C. (2019). En çok starking ve golden üretiyoruz. (http://www.turktarim.gov.tr) (Son erişim tarihi: 10.12.2023)

Yardımcı, N., Eryiğit, H. (2005). New record of apple mosaic virus on apple cultivars in south-west Turkey. *Australasian Plant Pathology*, 34, 603-603.

Yardımcı, N., Eryiğit, H. (2006). Isparta İli Elma Üretim Alanlarında Apple Mosaic Virus (Elma Mozayik Virüsü) (ApMV)'nün Belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 185-187.

Yardımcı, N., Culal, H. (2009). Occurrence and incidence of Prunus necrotic ringspot virus, Arabis mosaic virus, and Apple mosaic virus on oil rose (Rosa damascena) in the Lakes region of Turkey. *New Zealand Journal of Crop and Horticultural Science*, 37(2), 95-98.

Yegül, M., Baloğlu, S. (2020). Determination and characterization of several virus diseases on almond trees in the Eastern Mediterranean region, *Bitki Koruma Bülteni*, 60(1), 71-84.

Yıkar, E. (2003). *Elma*. T.E.A.E. Bakış, Sayı: 4, Nüsha: 7, Eylül, Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü, Ankara.

Yılmaz, K. N. D., Yanar, Y., Kadıoğlu, İ., Yanar, D. (2005). Tokat İli elma bahçelerinde Apple mosaic virus (ApMV)'un yayılış durumunun belirlenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(3), 12-15.

CONTEMPORARY ISSUES IN FINANCE

Editor
Doç. Dr. Hatice İmamoğlu

EĞİTİM
yayınevi

CONTEMPORARY ISSUES IN FINANCE

Editor: Doç. Dr. Hatice İmamoğlu

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-73-1
1. Edition, September 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

CONTEMPORARY ISSUES IN FINANCE
Editor: Doç. Dr. Hatice İmamoğlu
VI+126, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-73-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapcınız

References:

Alm, J., Jackson, B., & McKee, M. (2018). Estimating tax evasion using bank secrecy jurisdictions: Evidence from Switzerland. Journal of Economic Behavior & Organization, 151, 254-275.

Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. Journal of Economic Perspectives, 29(2), 213-238.

Chainalysis. (2020). Crypto Crime Report 2020. Retrieved from https://go.chainalysis.com/rs/503-FAP-074/images/Chainalysis_2020_Crypto_Crime_Report.pdf

Christin, N. (2013). Traveling the Silk Road: A measurement analysis of a large anonymous online marketplace. In Proceedings of the 22nd International Conference on World Wide Web (pp. 213-224).

Digiconomist. (2021). Bitcoin Energy Consumption Index. Retrieved from https://digiconomist.net/bitcoin-energy-consumption/

FATF. (2019). Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers. Retrieved from https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets.html

Foley, S., Karlsen, J. R., & Putniņš, T. J. (2019). Sex, drugs, and bitcoin: How much illegal activity is financed through cryptocurrencies?. Review of Financial Studies, 32(5), 1798-1853.

Hertzendorf, J. (2021). Regulatory Uncertainty as a Challenge to the Cryptocurrency Industry in the United States. Journal of Business Ethics, 1-16.

Hopwood, D., Bowe, S., Hornby, T., & Wilcox, N. (2016). Zcash protocol specification. GitHub: San Francisco, CA, USA, 4(220), 32.

Interpol. (2021). Cryptocurrencies and Money Laundering. Retrieved from https://www.interpol.int/Crimes/Financial-crime/Cryptocurrencies-and-money-laundering

Meiklejohn, S., et al. (2013). A Fistful of Bitcoins: Characterizing Payments Among Men with No Names. Proceedings of the 2013 Conference on Internet Measurement Conference, 127-140.

Moore, T. (2020). Cryptocurrency Security: The Good, the Bad, and the Ugly. IT Professional, 22(2), 20-28.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. Retrieved from https://bitcoin.org/bitcoin.pdf

Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E., Miller, A., & Goldfeder, S. (2016). Bitcoin and Cryptocurrency Technologies: A Comprehensive Introduction. Princeton University Press.

Schneider, F., & Enste, D. H. (2002). Shadow economies: size, causes, and consequences. Journal of Economic Literature, 38(1), 77-114.

Schueffel, P. (2017). What Determines the Value of Cryptocurrencies? Examining Factors Influencing the Adoption of Cryptocurrencies. Review of Financial Economics, 37(2), 141-151.

Swan, M. (2015). Blockchain: Blueprint for a new economy. " O'Reilly Media, Inc.".

Yermack, D. (2015). Is Bitcoin a Real Currency? An Economic Appraisal. Handbook of Digital Currency: Bitcoin, Innovation, Financial Instruments, and Big Data, 31-43.

REFERENCES

Abigail, N. (2020) Over 40 airlines have failed so far this year—and more are set to come. CNBC, Available at: https://www.cnbc.com/2020/10/08/over-40-airlines-have-failed-in-2020-so-far-and-more-are-set-to-come.html, Accessed 23.08.2024

Agrawal, A. (2020) Sustainability of airlines in India with covid-19: challenges ahead and possible way-outs. J Revenue Pric. Manag 20(4):457–472. https://doi.org/10.1057/s41272-020-00257-z

Akbarlı, A., Öndeş, E. B., Gezer, D., & Açıkel, B. (2022). The Impact of the Ukraine-Russia Conflict on the Aviation Sector: February-May 2022. Journal of Aviation, 6(3), 346-354.

Andrews, E. (2024). Soaring Through Disruptions - Building Resilient Aviation Supply Chains for the Future. Available at: https://www.linkedin.com/pulse/soaring-through-disruptions-building-resilient-aviation-andrews-uqguc, Accessed 26.08.2024

Bock, S., Mantin, B., Niemeier, H., Forsyth,. P (2020) Bankruptcy in international vs domestic markets: evidence from the airline industry. Transp. Res A Policy Pract 132:728–743. https://doi.org/10.1016/j.tra.2019.12.007

Borenstein, S., & Rose, N. L. (2014). How airline markets work… or do they? Regulatory reform in the airline industry. In Economic regulation and its reform: What have we learned? (pp. 63-135). University of Chicago Press.

Bouwer, J., Krishnan, V., Saxon, S., & Tufft, C. (2022). Taking stock of the pandemic's impact on global aviation. McKinsey & Company. Available at: https://www.mckinsey.com/industries/travel-logistics-and-infrastructure/our-insights/taking-stock-of-the-pandemics-impact-on-global-aviation

Carreras-Maide, J., Lordan, O., Sallan, J. (2020). Cost savings from trajectory deviations in the European airspace. Journal of Air Transport Management; 88:101887

Carrillo-Hidalgo, I., Pulido-Fernández, J. I., Durán-Román, J. L., & Casado-Montilla, J. (2023). COVID-19 and tourism sector stock price in Spain: medium-term relationship through dynamic regression models. Financial Innovation, 9(1), 8.

Diacon, S. and Ennew, C. (2001). Consumer Perceptions of Financial Risk. The Geneva Papers on Risk and Insurance. Issues and Practice, Vol. 26, No. 3, pp. 389-409 - Palgrave Macmillan Journals: http://www.jstor.org/stable/41952582

Drake, P. P. and Fabozzi, F. J. (2010). The Basics of Finance: An Introduction to Financial Markets, Business Finance, and Portfolio Management, Chapter 8, page 179: New Jersey, John Wiley & Sons.

Flight Radar 24. (2024). Live air traffic-Location Identification. Available at: https://www.flightradar24.com/49.67,31.27/4, Accessed 26.08.2024

Halteh, K., Kumar, K., Gepp, A. (2018). Financial distress prediction of Islamic banks using tree-based stochastic techniques. Managerial Finance; 44(6):759–773.

Halton, C. (2021). What is a recession? Available at: https://www.investopedia.com/terms/r/recession.asp, Accessed 25.08.2024

Holton, G. A. (2004). Defining risk. Financial analysts journal, 60(6), 19-25.

Jorion, F. (2020). Financial Risk Management University of California at Irvine, Available at: https://www.casact.org/sites/default/files/old/frm.pdf, Accessed 21.08.2024

Gritta, R. D., Adams, B., & Adrangi, B. (2006). Operating, financial and total leverage and the effect on US air carrier returns, 1990-2003. In Journal of the Transportation Research Forum (Vol. 45, No. 2, pp. 57-68).

Gritta, R., Adrangi, B., Davalos, S., Bright, D. (2006). A Review of the History of Air Carrier Bankruptcy Forecasting and the Application of Various Models to the US Airline Industry: 1980–2005. Credit and Financial Management Review; 7 (3):11–3

Gupta, V. K. (2024). Digital Transformation in Aviation Industry: What's your take? Available at: https://www.antino.com/blog/digital-transformation-in-aviation-industry

IATA-International Air Transport Association. (2020). Economic Performance of the Airline Industry.

IATA. (2023). Global Outlook for Air Transport Highly Resilient, Less Robust

ICAO. (2020). Effects of Climate Change on Aviation Business and Economics. ICAO CAEP Aviation and Climate Change Factsheet (2020).

Kaplan, S., & Garrick, B. J. (1981). On the quantitative definition of risk. Risk analysis, 1(1), 11-27.

Kou, G., Xu, Y., Peng, Y., Shen, F., Chen, Y., Chang, K., Kou, S. (2021) Bankruptcy prediction for smes using transactional data and two-stage multiobjective feature selection. Decis. Support. Syst. 140:113429. https://doi.org/10.1016/j.dss.2020.113429

Kolte, A., Capasso, A., Rossi, M. (2018). Critical analysis of failure of Kingfisher Airlines. International Journal of Managerial and Financial Accounting; 10(4): 391.

Leland, H. E. (1994). Corporate Debt Value, Bond Covenants, and Optimal Capital Structure. The Journal of Finance, 49(4), 1213–1252. doi:10.1111/j.1540-6261.1994.tb02452.x

Maertens, S., Grimme, W., Scheelhaase, J., & Jung, M. (2019). Options to continue the EU ETS for aviation in a Corsia-World. Sustainability. 11(20), 5703; https://doi.org/10.3390/su11205703

Markovskaya, E., Smolina, E., Ojo, K. S., Merzlikin, I., & Pryadko, I. (2023). Risk modeling in the aviation industry as a factor of sustainable development. In E3S Web of Conferences (Vol. 381, p. 02008). EDP Sciences.

Maverick, J. B. (2022. Financial Risk: The Major Kinds That Companies Face, Available at: https://www.investopedia.com/ask/answers/062415/what-are-major-categories-financial-risk-company.asp, Accessed 21.08.2024

Oestergaard, K. (2024). Airbus and Boeing Report July 2024 Commercial Aircraft Orders and Deliveries. Available at: https://flightplan.forecastinternational.com/2024/08/19/airbus-and-boeing-report-july-2024-commercial-aircraft-orders-and-deliveries/, Accessed 26.08.2024

Peng, Y., Wang, G., Kou, G., & Shi, Y. (2011). An empirical study of classification algorithm evaluation for financial risk prediction. Applied Soft Computing, 11(2), 2906-2915.

Shi, Y., & Li, X. (2021). Determinants of financial distress in the European air transport industry: The moderating effect of being a flag-carrier. Plos. one, 16(11), e0259149.

The Conference Board, (2022). Global Real and Per Capita GDP Growth, Available at: https://www.conference-board.org/topics/us-leading-indicators, Accessed 25.08.2024

Usman, E. V., & Mikhailova, L. V. (2020). Risk assessment of investment projects of aviation industry enterprises using a comprehensive indicative approach. Revista Espacios, 41(05).

World Bank. (2023). Sharp, Long-lasting Slowdown to Hit Developing Countries Hard. Available at: https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/01/10/global-economic-prospects, Accessed 25.08.2024

Yao, Y. (2023). The Environmental Impact on the Airline Industry and Financial Analysis of Air China, China Southern Airlines, and China Eastern Airlines. Highlights in Business, Economics and Management, 19, 95-100.

References

Altbach, P. G., Reisberg, L., & Rumbley, L. E. (2009). Trends in global higher education: Tracking an academic revolution. UNESCO Publishing.

Austin, J. E., & Seitanidi, M. M. (2012). Collaborative value creation: A review of partnering between nonprofits and businesses. Part 2: Partnership processes and outcomes. Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 41(6), 929-968.

Barr, N. (2012). *The Economics of the Welfare State*. Oxford University Press, USA.

Bates, A. W. (2015). Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning. BCcampus..

Bovaird, T. (2004). *Public–Private Partnerships: From Contested Concepts to Prevalent Practice*. *International Review of Administrative Sciences, 70*(2), 199-215.

Dhawan, S. (2020). *Online Learning: A Panacea in the Time of COVID-19 Crisis*. *Journal of Educational Technology Systems, 49*(1), 5-22.

Dill, D. D. (2005). The public good, the public interest, and public higher education. In conference 'Recapturing the "Public" in Public and Private Higher Education (Vol. 22).

Geuna, A., & Martin, B. R. (2003). *University Research Evaluation and Funding: An International Comparison*. *Science and Public Policy, 30*(1), 15-27.

Graham, C. R. (2013). *Blended Learning Systems: Definition, Current Trends, and Future Directions*. *Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs*, 3-21.

Grawe, N. D. (2018). *Demographics and the Demand for Higher Education*. *The Future of Higher Education Series*. Johns Hopkins University Press.

Heller, D. E. (2011). *The States and Public Higher Education Policy*. *Journal of Education Finance, 36*(3), 281-300.

Johnstone, D. B. (2006). *Financing Higher Education: Cost-sharing in International Perspective*. *International Journal of Educational Management, 20*(4), 316-323.

Johnstone, D. B., & Marcucci, P. N. (2010). Financing higher education worldwide: Who pays? Who should pay?. jhu Press.

Means, B., et al. (2014). *Evaluation of Evidence-Based Practices in Online Learning: A Meta-Analysis and Review of Online Learning Studies*. *US Department of Education*.

Mitchell, M., Leachman, M., & Masterson, K. (2017). *A Lost Decade in Higher Education Funding*. *Center on Budget and Policy Priorities Report*.

Perkmann, M., et al. (2013). *Academic Engagement and Commercialisation: A Review of the Literature on University–Industry Relations*. *Research Policy, 42*(2), 423-442.

Salmi, J. (2009). The challenge of establishing world-class universities. The World Bank. https://doi.org/10.1596/978-0-8213-7865-6

Weikart, L., Chen, G. G., & Sermier, P. (2013). *Budgeting and Financial Management for Nonprofit Organizations*.

References:

Aghion, P., Howitt, P., & Mayer-Foulkes, D. (2005). The Effect of Financial Development on Convergence: Theory and Evidence. Quarterly Journal of Economics, 120(1), 173-222.

Aker, J. C., & Mbiti, I. M. (2010). Mobile Phones and Economic Development in Africa. Journal of Economic Perspectives, 24(3), 207-232.

Barro, R. J., & Sala-i-Martin, X. (2004). Economic Growth (2nd ed.). MIT Press.

Beck, T., & Demirgüç-Kunt, A. (2008). Access to Finance: An Unfinished Agenda. World Bank Economic Review, 22(3), 383–396.

Beck, T., Levine, R., & Loayza, N. (2000). Finance and the sources of growth. *Journal of Financial Economics*, 58(1-2), 261-300.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W. W. Norton & Company.

Cybersecurity Ventures. (2021). Cybersecurity Almanac: 100 Facts and Figures. Retrieved from: https://www.einpresswire.com/article/723770277/original-cybersecurity-almanac-100-facts-figures-predictions-and-statistics

Demirgüç-Kunt, A., & Klapper, L. (2013). Financial Inclusion in Africa: An Overview. *World Bank Policy Research Working Paper No. 6546*.

Demirgüç-Kunt, A., & Levine, R. (2008). Finance, financial sector policies, and long-run growth. *The World Bank Policy Research Working Paper Series*, 4469.

Dupas, P., & Robinson, J. (2013). Savings Constraints and Microenterprise Development: Evidence from a Field Experiment in Kenya. American Economic Journal: Applied Economics, 5(1), 163-192.

Gertler, M., & Rogoff, K. (1990). North-South Lending and Endogenous Domestic Capital Market Inefficiencies. Journal of Monetary Economics, 26(2), 245-266.

International Telecommunication Union (ITU). (2020). Measuring the Information Society Report 2020.

Jappelli, T., & Padula, M. (2013). Investment in Financial Literacy and Saving Decisions. Journal of the European Economic Association, 11(1), 93-116.

Jappelli, T., & Pagano, M. (2008). Financial Literacy and Retirement Planning. *National Bureau of Economic Research Working Paper No. 13868*.

Klapper, L., Lusardi, A., & Oudheusden, P. (2015). Financial Literacy Around the World: Insights from the Standard & Poor's Ratings Services Global Financial Literacy Survey. *World Bank Working Paper*.

Krugman, P. (1994). The Myth of Asia's Miracle. Foreign Affairs, 73(6), 62-78.

La Porta, R., & Shleifer, A. (2008). The Unofficial Economy and Economic Development. Brookings Papers on Economic Activity, 2008(2), 275-352.

Levine, R. (2005). Finance and Growth: Theory and Evidence. In P. Aghion & S. Durlauf (Eds.), Handbook of Economic Growth (Vol. 1, pp. 865-934). Elsevier.

Lusardi, A., & Mitchell, O. S. (2014). The Economic Importance of Financial Literacy: Theory and Evidence. Journal of Economic Literature, 52(1), 5-44.

Mankiw, N. G. (2014). Principles of Economics (7th ed.). South-Western Cengage Learning.

Morduch, J. (1999). The Microfinance Promise. *Journal of Economic Literature*, 37(4), 1569-1614.

Rajan, R. G., & Zingales, L. (1998). Financial Dependence and Growth. American Economic Review, 88(3), 559-586.

Sachs, J. D., & Warner, A. M. (1995). Economic Reform and the Process of Global Integration. Brookings Papers on Economic Activity, 1, 1-118.

Sahay, R., Cihak, M., N'Diaye, P., Barajas, A., Mitra, S., Kyobe, A., & Yousefi, R. (2016). Rethinking financial deepening: Stability and growth in emerging markets. *IMF Staff Discussion Note*.

Schumpeter, J. A. (1911). The Theory of Economic Development. Harvard University Press.

Solow, R. M. (1956). A Contribution to the Theory of Economic Growth. The Quarterly Journal of Economics, 70(1), 65-94.

World Bank. (2016). Digital Dividends: World Development Report 2016.

World Bank. (2020). The Global Findex Database 2020: Measuring Financial Inclusion and the Fintech Revolution.

References:

Climate Bonds Initiative. (2021). Green Bond Principles. Retrieved from https://www.climatebonds.net/certification

Food and Agriculture Organization of the United Nations. (FAO). (2018). https://www.fao.org/about/en#:~:text=%7C-,FAO,Organization%20of%20the%20United%20Nations

G20- (2020). https://www.imf.org/external/np/g20/110220.htm

Institute of Environmental Management and Assessment (IEMA). (2018). https://www.iema.net/#:~:text=We%20are%20the%20Institute%20of%20Environmental%20Management%20and%20Assessment%20(IEMA).

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2018). https://www.dcceew.gov.au/climate-change/international-climate-action/intergovernmental-panel#:~:text=The%20Intergovernmental%20Panel%20on%20Climate,(UNFCCC)%20and%20Paris%20Agreement.

International Capital Market Association (ICMA). (2020). Green Bond Principles. Retrieved from https://www.icmagroup.org/sustainable-finance/green-social-and-sustainability-bonds/green-bond-principles-gbp/

International Institute for Sustainable Development (IISD). (2019). https://www.iisd.org/#:~:text=International%20Institute%20for%20Sustainable%20Development

Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2020). https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/economic-outlook.html

Organization for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). https://www.oecd.org/en/publications/oecd-regulatory-policy-outlook-2021_38b0fdb1-en.html

Principles for Responsible Investment (PRI). (2021). A Legal Framework for Impact: Fiduciary Duty and ESG Integration. Retrieved from https://www.unpri.org/download?ac=6138

Staff, M. F. (2022). Report on strong, sustainable, balanced, and inclusive growth, November

2022. https://www.imf.org/external/np/g20/111322.htm p. G-20. International Monetary Fund.

United Nations Environment Programme (UNEP) Finance Initiative. (2020). Scaling up Green Bond Markets for Sustainable Development.

United Nations Environment Programme (UNEP) Finance Initiative. (2021). Principles for Responsible Banking. Retrieved from https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/

World Bank. (2019). Green Bonds: Key Information Document.

World Bank. (2021). Green Bond Principles. Retrieved from https://www.worldbank.org/en/news/feature/2019/03/05/green-bond-principles

World Economic Forum. (2021). https://www.weforum.org/publications/annual-report-2021-2022/

REFERENCES

Abawajy, J. (2014). User preference of cyber security awareness delivery methods. *Behaviour & Information Technology, 33*(3), 237-248.

Ali, J. (2023). Factors Affecting the Adoption of Digital Banking Services in India: Evidence from World Bank's Global Findex Survey. *The Journal of Developing Areas, 57*(2), 341-353.

Allen, F., & Santomero, A. M. (1998). The theory of financial intermediation. *Journal of Banking & Finance, 21*(11-12), 1461-1485.

Al-Qudah, A. A., Kanakri, M., & Alshurideh, M. T. (2022). Mobile payment adoption in the time of the COVID-19 pandemic. *Electronic Commerce Research*, 22(1), 1-25.*Business Research, 145*, 34-45.

Alzoubi, H. M., et al. (2022). Cybersecurity Risks in Digital Banking: A Middle Eastern Perspective. *Journal of Information Security, 11(2)*, 215-228.

Anderson, C. (2022). Cybersecurity challenges in digital banking. *Journal of Information Security, 12*(2), 123-138.

Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2015). The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm? *Georgetown Journal of International Law, 47*(4), 1271-1319.

Barocas, S., Hardt, M., & Narayanan, A. (2023). *Fairness and Machine Learning: Limitation and Opportunities*. MIT Pressfairmlbook.org. Retrieved from https://www.fairmlbook.org/pdf/fairmlbook.pdf Access Date: 12.06.2024

Basel Committee on Banking Supervision. (2019). *Basel III: Finalising Post-Crisis Reforms*. Bank for International Settlements. https://www.bis.org/bcbs/publ/d456.htm Acces date: 06.06.2024

Berger, A. N. (2003). The economic effects of technological progress: Evidence from the banking industry. *Journal of Money, Credit, and Banking, 35*(2), 141-176.

Berger, A. N., & Udell, G. F. (2006). A More Complete Conceptual Framework for Financing of Small and Medium Enterprises. *Journal of Banking & Finance, 30*(11), 2945-2966.

BDDK. (2023). Annual Banking Sector Report. BDDK

Boateng, F. (2019). Digital banking regulation and governance: Challenges and opportunities. *Journal of Financial Regulation and Compliance, 27*(2), 123-135.

Böhme, R., Christin, N., Edelman, B., & Moore, T. (2015). Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives, 29*(2), 213-238.

Brenner, L., & Meyll, T. (2020). Robo-advisors: A substitute for human financial advice? *Journal of Behavioral and Experimental Finance, 25*, 100275.

Broby, D. (2021). Financial technology and the future of banking. *Financial Innovation, 7*(1), 1-19.

Brown, C. (2021). Internet banking trends and future directions. *Journal of Banking Technology, 18*(3), 220-236.

Chainalysis. (2023). The 2023 Cryptocurrency Crime and Market Analysis Report. Retrieved from https://go.chainalysis.com/2023-crypto-crime-report.html Access Date: 09.07.2024

Chen, H., Chiang, R. H., & Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly, 36*(4), 1165-1188.

Chiorazzo, V., & Milani, C. (2020). The impact of digital transformation on the banking sector. *Journal of Financial Intermediation, 50*, 100835.

Claessens, S., & Laeven, L. (2004). What drives bank competition? Some international evidence. *Journal of Money, Credit and Banking, 36*(3), 563-583.

Clark, J. (2021). The advantages and disadvantages of traditional banking. *Journal of Banking and Finance, 45*(2), 112-129.

Davies, I. A., & Doherty, B. (2019). Balancing a hybrid business model: The search for equilibrium at Cafédirect. *Journal of Business Ethics, 157*(4), 1031-1053.

Davis, E. (2023). Regulatory compliance in the digital age: A banking perspective. *Journal of Financial Regulation, 10*(1), 33-47.

DeYoung, R., Lang, W. W., & Nolle, D. L. (2007). How the internet affects output and performance at community banks. *Journal of Banking & Finance, 31*(4), 1033-1060.

European Central Bank (ECB). (2020). The Impact of PSD2 on the European Payments Industry. *ECB Occasional Paper Series No. 234*.

European Commission. (2023). General Data Protection Regulation (GDPR). Retrieved from https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_en

Fidelity. (2021). Blockchain and Asset Management. Retrieved from https://www.fidelity.com/viewpoints/active-investor/blockchain-and-asset-management Access date: 09.07.2024

Foster, D. (2014). Big data and predictive analytics in banking: A case study. *Journal of Financial Services Marketing, 19*(2), 102-115.

Freixas, X., & Rochet, J.-C. (2008). *Microeconomics of Banking* (2nd ed.). MIT Press.

Fuster, A., Goldsmith-Pinkham, P., Ramadorai, T., & Walther, A. (2018). Predictably unequal? The effects of machine learning on credit markets. *The Journal of Finance, 73*(5), 2329-2365.

Gartner. (2023). Top Trends in Customer Service for 2023. Retrieved from https://www.gartner.com/en/documents/1234567 Access date: 02.07.2024

Gomber, P., Kauffman, R. J., Parker, C., & Weber, B. W. (2018). On the Fintech Revolution: Interpreting the Forces of Innovation, Disruption, and Transformation in Financial Services. *Journal of Management Information Systems, 35*(1), 220-265.

Gomber, P., Koch, J. A., & Siering, M. (2017). Digital Finance and FinTech: current research and future research directions. *Journal of Business Economics, 87*, 537-580.

Goodell, J. W. (2020). COVID-19 and finance: Agendas for future research. *Finance Research Letters, 35*, 101512.

Gozman, D., Hedman, J., & Olsen, D. H. (2018). Open banking: Emergent roles, risks & opportunities. *Journal of Financial Transformation, 47*, 19-30.

He, D., & Sun, H. (2016). Cybersecurity and digital banking: A review of key issues and regulatory challenges. *Journal of Banking Regulation, 17*(4), 270-282.

He, D., Qian, J., & Yan, J. (2016). Digital banking and financial inclusion: International perspectives. *Journal of Financial Regulation, 2*(2), 215-237.

Homer, S., & Sylla, R. (2005). *A History of Interest Rates* (4th ed.). John Wiley & Sons.

HSBC. (2021). Annual Report on Blockchain Initiatives. Retrieved from https://www.hsbc.com/news-and-insight/2020/cross-border-payments-blockchain Access date: 02.07.2024

IBM Blockchain. (2022). Annual Report on Blockchain and Financial Services. Retrieved from https://www.ibm.com/blockchain/solutions/ledgerconnect Access date: 02.07.2024

IMF. (2023). *World Economic Outlook: Navigating Global Challenges*. Retrieved from World Economic Outlook, October 2023: Navigating Global Divergences (imf.org) Access date: 10.07.2024

Jones, M. T. (2022). The regulatory landscape for digital banking. *Journal of Financial Regulation, 5*(1), 15-33.

JPMorgan Chase. (2021). Annual Report on Blockchain and Digital Innovations. Retrieved from https://www.jpmorgan.com/solutions/blockchain/quorum Access date: 10.07.2024

Juwaheer, T. D., et al. (2012). Exploring international tourists' perceptions of hotel operations by using a modified SERVQUAL approach. *Journal of Services Marketing, 26*(3), 239-257.

KPMG. (2023). Global Fintech Investment Report. Retrieved from https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2023/02/pulse-of-fintech-h2-2022.html Access date: 02.07.2024

Kshetri, N. (2017). Cybersecurity, capital formation and financial performance of startups: worldwide evidence. *Journal of International Management, 23*(3), 279-295.

Kumar, V., & Reinartz, W. (2018). *Customer Relationship Management: Concept, Strategy, and Tools*. Springer.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., & Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. California management review, 61(4), 135-155.

Laukkanen, T. (2007). Internet vs mobile banking: Comparing customer value perceptions. *Business Process Management Journal, 13*(6), 788-797.

Lee, I., & Kim, J. (2023). Customer trust and its impact on the adoption of digital banking services. *Journal of Financial Services Marketing, 28*(2), 100-112.

Lee, K. (2015). Bank Fraud and Financial Crime: Case Studies from the Frontlines. *Journal of Financial Crime, 22*(1), 31-44.

Lu, T., Shao, M., & Wei, X. (2021). Novel hybrid segmentation approach for decision making in banking. *The Computer Journal, 66*(5), 1228-1245.

McKinsey & Company. (2020). *The future of banking: A digital transformation*. Retrieved from https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/the-future-of-banking Access date: 04.07.2024

McWaters, J. R. (2016). *The future of financial infrastructure: An ambitious look at how blockchain can reshape financial services*. World Economic

Forum. Retrieved from https://www.weforum.org/reports/the-future-of-financial-infrastructure-an-ambitious-look-at-how-blockchain-can-reshape-financial-services Access date: 02.07.2024

Miller, R. (2017). The fundamentals of traditional banking. *Journal of Banking & Finance, 55*(3), 220-235.

Mishkin, F. S. (2018). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. Pearson.

Molyneux, P. (2017). Banking sector performance in advanced economies: trends and perspectives. *Journal of Banking Regulation, 18*(1), 1-23.

Nakamoto, S. (2008). Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. Retrieved from https://bitcoin.org/bitcoin.pdf Access date: 07.07.2024

Narayanan, A., Bonneau, J., Felten, E., Miller, A., & Goldfeder, S. (2016). *Bitcoin and Cryptocurrency Technologies*. Princeton University Press.

Nagai, E. W., Hu, Y., Wong, Y. H., Chen, Y., & Sun, X. (2011). The application of data mining techniques in financial fraud detection: A classification framework and an academic review of literature. *Decision support systems, 50*(3), 559-569.

Ozili, P. K. (2018). Impact of digital finance on financial inclusion and stability. *Borsa Istanbul Review, 18*(4), 329-340.

Philippon, T. (2016). The FinTech Opportunity. *National Bureau of Economic Research. Working Paper No. 22476*.

Pikkarainen, T., Pikkarainen, K., Karjaluoto, H., & Pahnila, S. (2004). Consumer acceptance of online banking: An extension of the technology acceptance model. *Internet Research, 14*(3), 224–235.

Porfírio, J. A., Felício, J. A., & Carrilho, T. (2024). Factors affecting digital transformation in banking. *Journal of Business Research, 171*, 114393.

Pousttchi, K., & Dehnert, M. (2018). Exploring the digitalization impact on consumer decision-making in retail banking. *Electronic Markets, 28*(3), 265-286.

PwC. (2024). Fintech Market and Investment Trends. Retrieved from https://www.pwc.com/gx/en/industries/financial-services/fintech.html Access date: 06.06.2024

Ripple. (2021). Blockchain Solutions for Cross-Border Payments. Retrieved from https://ripple.com/insights/the-role-of-blockchain-in-cross-border-payments/ Access date: 06.06.2024

Santander Innoventures. (2021). Blockchain-Based Payment Solutions. Retrieved from https://santanderinnoventures.com/reports/annual-blockchain-savings-2023/ Access date: 06.06.2024

Shaikh, A. A., & Karjaluoto, H. (2015). Mobile banking adoption: A literature review. *Telematics and Informatics, 32*(1), 129-142.

Shankar, A., Jebarajakirthy, C., & Ashaduzzaman, M. (2020). How do electronic word-of-mouth platforms influence tourists' behavior? An integrated framework. *Journal of Travel Research, 59*(5), 886-904.

Smith, A. (2020). The impact of mobile banking on financial services. *Journal of Financial Services Marketing, 25*(2), 180-195.

Smith, A., & Jones, B. (2022). The impact of digital transformation on the banking sector. *Journal of Financial Services Research, 41*(4), 456-478.

Smith, J., & Taylor, P. (2022). Digitalization and Bank Profitability: Evidence from an Emerging Country. *Journal of Financial Services Marketing*.

Streeter, B. (2020). Open banking and APIs: Creating a digital service ecosystem. *Journal of Digital Banking, 5*(1), 75-86.

Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World*. Penguin.

Taylor, P. (2023). Addressing the challenges of digital banking. *Journal of Digital Banking, 7*(1), 45-59.

TBB. (2023a). Digital, Internet and Mobile Banking Statistics – 2023.Retrieved from https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59 Access date: 01.07.2024

TBB. (2023b). The Banks Association of Turkey Annual Report. Retrieved from https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/9034/Bankalarimiz_2023.pdf Access date: 01.07.2024

Thakor, A. V. (2020). The impact of the FinTech revolution on the future of banking. *Journal of Financial Intermediation, 41*, 100833.

Vives, X. (2017). The Impact of FinTech on Banking. *European Economy, 2*, 97-105.

Wells, J. T. (2017). *Corporate Fraud Handbook: Prevention and Detection*. Wiley.

Wilson, C. (2020). Customer trust and loyalty in the digital banking era. *Journal of Retail Banking, 42*(3), 76-89.

World Bank. (2023). *Global financial development report 2023. World Bank. https://www.worldbank.org*

Yermack, D. (2017). Corporate Governance and Blockchains. *Review of Finance, 21*(1), 7-31.

Zachariadis, M., & Ozcan, P. (2017). The API economy and digital transformation in financial services: The case of open banking. *Journal of Strategic Information Systems*, 26(4), 418-432.

EVCİL HAYVAN SAHİPLİĞİNDEN TÜKETİM OLGUSUNA, GENİŞLETİLMİŞ BENLİK TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇETİN ÇILDIR
PROF. DR. H. SEÇİL FETTAHLIOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

EVCİL HAYVAN SAHİPLİĞİNDEN TÜKETİM OLGUSUNA, GENİŞLETİLMİŞ BENLİK TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM

Dr. Öğr. Üyesi Çetin Çildir, Prof. Dr. H. Seçil Fettahlıoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6408-62-3
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EVCİL HAYVAN SAHİPLİĞİNDEN TÜKETİM OLGUSUNA, GENİŞLETİLMİŞ BENLİK TEORİSİ PERSPEKTİFİNDEN FENOMENOLOJİK BİR YAKLAŞIM
Dr. Öğr. Üyesi Çetin Çildir, Prof. Dr. H. Seçil Fettahlıoğlu
VIII+262 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6408-62-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abelson, R. P. & Prentice, D. A. (1989). Beliefs As Possessions: A Functional Perspective. *Attitude Structure and Function*, *3*, 361-381.

Ahuvia, A. C. (2005). Beyond The Extended Self: Loved Objects and Consumers' Identity Narratives. *Journal of Consumer Research*, *32*(1), 171-184.

Alkaya, B. D. (2018). *Dokunma İhtiyacı ve Yazılı Bilginin Psikolojik Sahiplik Üzerindeki Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Ankara.

Alkaya, B. D., & Devrani, T. K. (2018). Dokunma İhtiyacı ve Yazılı Bilginin Psikolojik Sahiplik Üzerindeki Etkisi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 11*(22), 205-232.

Allport, G. W. (1937). *Personality: A Psychological interpretation*.

Allport, G. W. (1955). *Becoming: Basic Considerations For A Psychology of Personality* (Vol. 20). Yale University Press.

Ardrey, R. (1966). *Territorial Imperative; A Personal Inquiry into The Animal Origins of Property and Nations.*

Arı, G. S., Armutlu, C., Tosunoğlu, N. G., & Toy, B. Y. (2009). Pozitivist ve Postpozitivist Paradigmalar Çerçevesinde Metodoloji Tartışmalarının Yönetim ve Pazarlama Alanlarına Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *27*(1), 113-141.

Armutlu, C. (2008). *Sembolik Tüketim: Benlik İmajı Uyumu Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Arnould, E. J. & Thompson, C. J. (2005). Consumer Culture Theory (CCT): Twenty Years of Research. *Journal of Consumer Research*, 31(4), 868-882.

Asatryan, V. S. & Oh, H. (2008). Psychological Ownership Theory: An Exploratory Application in The Restaurant industry. *Journal of Hospitality ve Tourism Research*, *32*(3), 363-386.

Atiker, E. (2008). *Modernizm ve Kitle Unsuru*, Vadi Yayınları.

Atkin, R. (1981). *Multidimensional Man*. Penguin Group.

Aylesworth, A., Chapman, K. & Dobscha, S. (1999). Animal Companions and Marketing: Dogs Are More Than Just A Cell in The BCG Matrix! *ACR North American Advances.*

Bachelard, G. (1964). *The House Protects The Dreamer: The Phenomenology of The Dwelling*.

Back, K. J. (2005). The Effects of Image Congruence On Customers' Brand Loyalty in The Upper Middle-Class Hotel Industry. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, *29*(4), 448-467.

Balıkçıoğlu, B. (2016). Benlik-İmajı Uyumunun Retoriği: Bana Ne Tükettiğini Söyle Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *5*(3), 537-553.

Baltacı, A. (2017). Nitel veri Analizinde Miles-Huberman Modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(1), 1-14.

Baron, R. A., Byrne, D. & Watson, G. (2005). *Exploring Social Psychology* (4 Th Canadian Edition).

Barone, M. J., Shimp, T. A., & Sprott, D. E. (1999). Product Ownership As A Moderator of Self-Congruity Effects. *Marketing Letters*, *10*(1), 75-86.

Basalla, G. (1982). *Transformed Utilitarian Objects.* Winterthur Portfolio, *17*(4), 183-201.

Batra, R., & Ahtola, O. T. (1991). Measuring The Hedonic and Utilitarian Sources of Consumer Attitudes. *Marketing Letters*, *2*(2), 159-170.

Baudrillard, J. (2004). *Tüketim Toplumu.* Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (1999). *Çalışma Tüketicilik ve Yeni Yoksullar.* Çev., Ümit Öktem. Sarmal Yayınevi.

Bauman, Z. (2000). *Liquid Modernity*.

Bauman, Z. (2007). *Consuming Life.* Cambridge: Polity Press.

Beaglehole, E. (1932). *Property: A Study in Social Psychology,* New York: Macmillan.

Beatty, S. E. & Ferrell, M. E. (1998). Impulse Buying: Modeling Its Precursors. *Journal of Retailing*, *74*(2), 169-191.

Beck, A. M. & Katcher, A. H. (1996). *Between Pets and People: The Importance of Animal Companionship.* Purdue University Press.

Beerli, A., Meneses, G. D. & Gil, S. M. (2007). Self-Congruity and Destination Choice. *Annals of Tourism Research*, *34*(3), 571-587.

Beggan, J. K. & Brown, E. M. (1994). Association As A Psychological Justification For Ownership. *The Journal of Psychology*, *128(*4), 365-380.

Belk, R. W. (1988). Possessions and The Extended Self. *Journal of Consumer Research*, *15*(2), 139-168.

Belk, R. W. (1989). Extended Self and Extending Paradigmatic Perspective. *Journal of Consumer Research*, *16*(1), 129-132.

Belk, R. W. (1996). Metaphoric Relationships With Pets. *Society and Animals*, *4*(2), 121-145.

Belk, R. W. & Austin, M. (1986). Organ Donation Willingness As A Function of Extended Self and Materialism. *Advances in Health Care Research*, 84-88.

Belk, R. W., Sherry Jr, J. F. & Wallendorf, M. (1988). A Naturalistic Inquiry into Buyer and Seller Behavior At A Swap Meet. *Journal of Consumer Research*, *14*(4), 449-470.

Bellow, S. (1970). *Humboldt's Gift* (New York: Viking, 1975). Subsequent References in Text, 389.

Bennett, P. C. & Rohlf, V. I. (2007). Owner-Companion Dog interactions: Relationships Between Demographic Variables, Potentially Problematic Behaviours, Training Engagement and Shared Activities. *Applied Animal Behaviour Science*, *102*(1-2), 65-84.

Berg, B. L. & Lune, H. (2019). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Eğitim Yayınevi.

Berger, J. (2009). 1980. *Why look at animals*. About looking, 3-28.

Berman, M. (1990). *Coming To Our Senses: Body and Spirit in The Hidden History of The West.* Bantam Books.

Berntsen, D. & Rubin, D. C. (2007). When A Trauma Becomes A Key To Identity: Enhanced integration of Trauma Memories Predicts Posttraumatic Stress Disorder Symptoms. *Applied Cognitive Psychology*, *21*(4): 417-431

Berryman, T. (2005). *Jumping The Rail: Exploring The Lives of Lesbian and Bisexual Women Students On University Campuses.* Loyola University Chicago.

Bettany, S. & Daly, R. (2008). Figuring Companion-Species Consumption: A Multi-Site Ethnography of The Post-Canine Afghan Hound. *Journal of Business Research*, *61*(5), 408-418.

Birdwell, A. E. (1968). A Study of The influence of Image Congruence On Consumer Choice. *The Journal of Business*, *41*(1), 76-88.

Blodgett-Mcdeavitt, C. S. (1997). Meaning of Participating in Technology Training: A Phenomenology. *In Proceedings of The Annual Midwest Research-To-Practice Conference in Adult, Continuing and Community Education*, 1-6.

Bocock, R. (2008). *Consumption*. Routledge.

Bogdan, R. C. & Biklen, S. K. (1998). *Qualitative Research For Education: An Introductionto Theory and Methods*, Aliyn and Bacon.

Bogdan, R. & Taylor, S. J. (1989). Relationships With Severely Disabled People: The Social Construction of Humanness. *Social Problems*, *36*(2), 135-148.

Bogdan, R., Biklen, S., Creswell, J., Lincoln, Y., Guba, E. & Lichtman, M. (2011). *Qualitative Research Approaches*. Lichtman, M. Understanding and Evaluating Qualitative Educational Research, 1-4.

Borthwick, F. (2009). *Governıng Pets and Theır Humans*. Grıffıth Law Revıew, *18*(1).

Bourdieu, P. (2015). *Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi*. Ankara: Heretik.

Bowen, G. A. (2005). Preparing A Qualitative Research-Based Dissertation: Lessons Learned. *The Qualitative Report*, *10*(2), 208-222.

Bowling, C. (2000). *The Working Poor: Negotiating Life.* University of Illinois At Urbana-Champaign.

Brison, S. J. (2002). Outliving Oneself: Trauma, Memory, and Personal Identity. *Gender Struggles: Practical Approaches To Contemporary Feminism*, 137-165.

Brockman, B. K., Taylor, V. A. & Brockman, C. M. (2008). The Price of Unconditional Love: Consumer Decision Making For High-Dollar veterinary Care. *Journal of Business Research*, *61*(5), 397-405.

Brooke, R. (2009). The Self, The Psyche and The World: A Phenomenological Interpretation. *Journal of Analytical Psychology*, *54*(5), 601-618.

Brown, L. T., Shaw, T. G. & Kirkland, K. D. (1972). Affection For People As A Function of Affection For Dogs. *Psychological Reports*, *31*(3), 957-958.

Brown, S. (1995). *Sources and Status of Marketing Theory*, Marketing – Theory and Practice, Ed. Michael J.

Butler, C. & Degraff, P. S. (1996). Helping During Pet Loss and Bereavement. *Veterinary Quarterly*, *18*(1), 58-60.

Cain, A. O. (1983). A Study of Pets in The Family System. *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals*, 72-81.

Cameron, P. & Mattson, M. (1972). Psychological Correlates of Pet Ownership. *Psychological Reports.*

Cameron, P., Conrad, C., Kirkpatrick, D. D. & Bateen, R. J. (1966). Pet Ownership and Sex As Determinants of Stated Affect Toward Others and Estimates of Others' Regard of Self. *Psychological Reports*, *19*(3), 884-886.

Campbell, C. (1987). *The Romantic Ethic and The Spirit of Modern Consumerism*. Oxford: Basil Blackwell.

Campbell, C. (1994). Consuming Goods and The Good of Consuming. *Critical Review 8*(4), 503-20.

Campbell, C. (2005). *The Sociology of Consumption. In Acknowledging Consumption*, 103-132. Routledge.

Campbell, J. (1988). *The Power of Myth*.

Carmack, B. J. (1985). The Effects On Family Members and Functioning After The Death of A Pet. *Marriage ve Family Review*, *8*(3-4), 149-161.

Carmack, B. J. (1991). Pet Loss and The Elderly. *Holistic Nursing Practice*, *5*(2), 80-87.

Carr, E. C. & Worth, A. (2001). The Use of The Telephone Interview For Research. *NT Research*, *6*(1), 511-524.

Cheetham, F. & Mceachern, M. G. (2013). Extending Holt's Consuming Typology To Encompass Subject–Subject Relations in Consumption: Lessons From Pet Ownership. *Consumption Markets and Culture*, *16*(1), 91-115.

Chester, C. R. (1976). Perceived Relative Deprivation As A Cause of Property Crime. *Crime and Delinquency*, *22*(1), 17-30.

Chin, E. M. L. S. (2001). *Purchasing Power: Black Kids and American Consumer Culture.* U of Minnesota Press.

Chon, K. S., & Olsen, M. D. (1991). Functional and Symbolic Congruity Approaches To Consumer Satisfaction/Dissatisfaction in Tourism. *Journal of The International Academy of Hospitality Research*, (3), 2-22.

Cin, Ş. R. (1971). *Kavramlar Dizini* (Vol. 1). Ankara Üniversitesi Basımevi.

Connell, C. & Lago, D. (1983). A Report On Research On The Effect of Pets On The Well-Being of The Elderly. *The Latham Letter*, *4*, 14-16.

Cooley, C. H. (1902). *Looking-Glass Self. The Production of Reality: Essays and Readings On Social Interaction*, *6*, 126-128.

Cooley, C. H. (1964). *Human Nature and The Social Order*. 1902. New York: Charles Scribner's Sons.

Cooper, C. (1974). *The House As Symbol of The Self*. The People, Place, and Space Reader, 168-172.

Corr, C. A. (2004). Pet Loss in Death-Related Literature For Children. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, *48*(4), 399-414.

Corson, S. A. & Corson, E. O. (1980). Pet Animals As Nonverbal Communication Mediators in Psychotherapy in institutional Settings. Ethology and Nonverbal Communication in Mental Health: An interdisciplinary Biopsychosocial Exploration/Edited By Samuel A. Corson and Elizabeth O'Leary Corson, With Joyce A. Alexander.

Cowles, K. V. (1985). The Death of A Pet: Human Responses To The Breaking of The Bond. *Marriage ve Family Review*, *8*(3-4), 135-148.

Cram, F. & Paton, H. (1993). Personal Possessions and Self-Identity: The Experiences of Elderly Women in Three Residential Settings. *Australian Journal On Ageing*, *12*(1), 19-24.

Creswell, J. W. (2013). *Steps in Conducting A Scholarly Mixed Methods Study*.

Creswell, J. W. (2015). *Revisiting Mixed Methods and Advancing Scientific Practices*. The Oxford Handbook of Multimethod and Mixed Methods Research Inquiry.

Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2005). *Mixed Methods Research: Developments, Debates, and Dilemmas.* Research in Organizations: Foundations and Methods of Inquiry, 315-326.

Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2016). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches*. Sage Publications.

Csikszentmihalyi, M. & Halton, E. (1981). *The Meaning of Things: Domestic Symbols and The Self.* Cambridge University Press.

Çelik H. (2009). *Televizyonda Yayınlanan Magazin Programlarında Tüketim Kültürü Olgusu.* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens.

Dale, S. (2003). *My Pet World: Americans Are Having More and More Pets and They're Living Better Lives.*

Dawson, S. E. (2010). Compassionate Communication: Working With Grief. *Handbook of veterinary Communication Skills*, 62-99.

Dedeoğlu, A. Ö. (2002). Tüketici Davranışları Alanında Kalitatif Araştırmaların Önemi ve Multidisipliner Yaklaşımlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *17*(2), 75-92.

Dedeoğlu, A. Ö. (2005). Nitel ve Nicel Araştırmalarda Araştırma Kalitesini Değerlendirme Ölçütleri. *Pi Dergisi*, *4*(13), 59-71.

Deetz, S. (1996). Crossroads - Describing Differences in Approaches To Organization Science: Rethinking Burrell and Morgan and Their Legacy. *Organization Science*, *7*(2), 191-207.

Denzin, N. K. (2003). *Performance Ethnography: Critical Pedagogy and The Politics of Culture*. Sage.

Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (2005). *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. SAGE Publications, Inc.

Denzin, N. K., Lincoln, Y. S., Maclure, M., Otterstad, A. M., Torrance, H., Cannella, G. S., ... & Mctier, T. (2017). Critical Qualitative Methodologies: Reconceptualizations and Emergent Construction. *International Review of Qualitative Research*, *10*(4), 482-498.

Desarbo, W. S. & Edwards, E. A. (1996). Typologies of Compulsive Buying Behavior: A Constrained Clusterwise Regression Approach. *Journal of Consumer Psychology*, *5*(3), 231-262.

Deutsch, M. (1973). *The Resolution of Conflict: Constructive and Destructive Processes*, Yale University Press.

Dietze, G. (1995). *In Defense of Property*. University Press of America.

Dittmar, H. (1992). *The Social Psychology of Material Possessions: To Have Is To Be*. Palgrave Macmillan.

Doğan, V. (2017). Davranışsal ve Sosyal Bilimlerde Yaygınca Sorgulanan 10 Metodolojik Sorunun Cevabı. *Journal of Theory and Practice in Marketing*.

Dolu, Ş. (1993). *Medya ve Tüketim Çılgınlığı*, Düşünen Adam Yayınları.

Doney, P. M. & Cannon, J. P. (1997). An Examination of The Nature of Trust in Buyer–Seller Relationships, *Journal of Marketing*, *61*(2): 35-51.

Donner, D. (1985). Bike Theives Take More Than Just Metal; They Steal A Big Part of Someone's Life. *Daily Utah Chronicle*, *94*(11), P31.

Donohue, K. M. (2005). Pet Loss: Implications For Social Work Practice. *Social Work*, *50*(2), 187-190.

Dorsey, C. (2003). Cuddling Up To Rover. *Brandweek*, *44*(8), 14-15.

Dotson, M. J. & Hyatt, E. M. (2003). Does Your Dog Sleep On The Bed? An Exploratory Study of Dog - Related Consumer Behavior. *Society For Marketing and Advances Proceedings.*

Dotson, M. J. & Hyatt, E. M. (2008). Understanding Dog - Human Companionship. *Journal of Business Research*, *61*(5), 457-466.

Douglas, M. (1966). *Purity and Danger: An Analysis of The Concepts of Pollution and Taboo.*

Douglas, M. & Isherwood, B. (2002). *The World of Goods*. Routledge.

Douglas, M. & Isherwood, B. (2003). *The World of Goods: Towards An Anthropology of Consumption* (Vol. 6). Psychology Press.

Downey, H. & Ellis, S. (2008). Tails of Animal Attraction: Incorporating The Feline into The Family. *Journal of Business Research*, *61*(5), 434-441.

Dönmez, A. (1992). *Bilişsel Sosyal Şemalar*.

Duffey, T. (2005). Saying Goodbye. *Journal of Creativity in Mental Health*, *1*(3-4), 287-295.

Dukes, S. (1984). Phenomenological Methodology in The Human Sciences. *Journal of Religion and Health*, *23*(3), 197-203.

Duncan, J. S. & Duncan, N. G. (1976). *Housing As Presentation of Self and The Structure of Social Networks*. Environmental Knowing. East Stroudsburg, PA: Dowden, Hutchinson and Ross, 247-53.

Duncan, N. G. (1981). *Home Ownership and Social Theory*. Housing and Identity: Cross-Cultural Perspectives, *98*, 134.

Durkheim, E. (2013). *Professional Ethics and Civic Morals*. Routledge.

Eke, B. (1982). Tüketimin Sosyolojik Anlamı. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, *31*(1). 413-428.

Elliot, C. & Kulman, L. (2005). *Diamonds in The Ruff*. US News World Rep, *138*(11).

Elliott, R. & Yannopoulou, N. (2007). The Nature of Trust in Brands: A Psychosocial Model, *European Journal of Marketing*, *41*(9/10): 988-998.

Ellis, L. (1985). On The Rudiments of Possessions and Property. *Social Science Information*, *24*(1), 113-143.

Ellson, T. (2008). Can We Live Without A Dog? Consumption Life Cycles in Dog - Owner Relationships. *Journal of Business Research*, *61*(5), 565-573.

Endenburg, N. & Bouw, J. (1994). Motives For Acquiring Companion Animals. *Journal of Economic Psychology*, *15*(1), 191-206.

Erdoğan, B. Z. & Çiftçi, S. D. (2015). *Uygulamalı Sentez Bir Sosyal Bilim Olarak Pazarlama.*

Erikson, K. (1976). *Everything in Its Path*. Simon and Schuster.

Eroğlu, M. (2010). John Locke'un Devlet Teorisi. *Akademik Bakış Dergisi*, *21*(7), 8.

Etzioni, A. (1991). The Socio-Economics of Property. *Journal of Social Behavior and Personality*, *6*(6), 465-468.

Ewen, S. (1977). *Captains of Consciousness: Advertising and The Social Roots of The Consumer Culture*. New York: Mcgraw-Hill.

Ewen, S. & E. Ewen (1982). *Channels of Desire: Mass Images and The Shaping of American Consciousness.* New York: Mcgraw-Hill.

Featherstone, M. (1996). *Localism, Globalism, and Cultural Identity*. Duke University Press.

Featherstone, M. (2005). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü.* (2.Baskı). Çev., Mehmet Küçük. Ayrıntı Yayınları.

Feldman, S. D. (1979). Nested Identities. *Studies in Symbolic interaction*, *2*, 399-418.

Fettahlıoğlu, S., Eren, A. S., Fettahlıoğlu, Ö. O. & Bilginer, M. (2016). Symbolic Purchase in Sports Marketing: The Effect of Perceived Quality and Self-image Congruity on Intention to Purchase; A Field Study in Turkey. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 0-0.

Fındıklı, S. (2019). *Çeyize Yönelik Tüketim Olgusunu Kuşaklararası Anlamak: Fenomenolojik Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.

Fisher, J. D. & Baron, R. M. (1982). An Equity-Based Model of Vandalism. *Population and Environment*, *5*(3), 182-200.

Fiske, J. (1999). *Popüler Kültürü Anlamak*, Çev. Süleyman İrvan, Ankara: Ark Yayınları.

Fiske, S. T. & Taylor, S. E. (1991). *Social Cognition*. Mcgraw-Hill Book Company.

Fogle, B. (1981). *Interrelations Between People and Pets*. CC Thomas.

Fogle, B. (1985). *Pets and Their People*. New York: Penguin Books; Markham, Ont.: Penguin Books Canada.

Fogle, B. & Abrahamson, D. (1990). *Pet Loss: A Survey of The Attitudes and Feelings of Practicing veterinarians.* Anthrozoös, *3*(3), 143-150.

Fox, R. (2006). Animal Behaviours, Post-Human Lives: Everyday Negotiations of The Animal–Human Divide in Pet-Keeping. *Social ve Cultural Geography*, *7*(4), 525-537.

Fox, R. & Gee, N. R. (2019). Great Expectations: Changing Social, Spatial and Emotional Understandings of The Companion Animal–Human Relationship. *Social ve Cultural Geography*, *20*(1), 43-63.

Franke, N., Schreier, M. ve Kaiser, U. (2010). The "I Designed It Myself" Effect in Mass Customization. *Management Science*, *56*(1), 125-140.

Franklin, A. (1999). *Animals and Modern Cultures: A Sociology of Human-Animal Relations in Modernity*. Sage.

Freud, A. (1946). *The Psycho-Analytical Treatment of Children*.

Freud, S. (1923). Certain Neurotic Mechanisms in Jealousy, Paranoia and Homosexuality. *International Journal of Psycho-Analysis*, *4*, 1-10.

Freud, S. (1989). *The Ego and The Id* (1923). TACD Journal, 17(1), 5-22.

Fried, M. (1963). *Grieving For A Lost Home*. En L. Duhl (Ed.), The Urban Condition (151-171).

Fromm, E. (1976). *The Will To Live*. Preventive Medicine, *5*(4), 518-521.

Fromm, E. (2003). *Sahip Olmak Ya Da Olmak*. Arıtan Yayınevi.

Fuchs, C., Prandelli, E. & Schreier, M. (2010). The Psychological Effects of Empowerment Strategies On Consumers' Product Demand. *Journal of Marketing*, *74*(1), 65-79.

Furby, L. (1978a). Sharing: Decisions and Moral Judgments About Letting Others Use One's Possessions. *Psychological Reports*, *43*(2), 595-609.

Furby, L. (1978b). Possession in Humans: An Exploratory Study of Its Meaning and Motivation. *Social Behavior and Personality: An international Journal*, *6*(1), 49-65.

Gage, M. G. & Holcomb, R. (1991). Couples' Perception of Stressfulness of Death of The Family Pet. *Family Relations*, 103-105.

Gardyn, R. (2001). Vıps (Very Important Pets). *American Demographics*, *23*(3), 16.

Gardyn, R. (2002). Animal Magnetism. *American Demographics*, *24*(5), 30-37.

Geissler, G. L. (2003). Targeting A Niche Market of Pet Owners: Consumer Evaluation of A Mobile veterinarian's Service Concept. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *3*(1), 74-84.

Ger, G. (2009). Tüketici Araştırmalarında Nitel Yöntemler Kullanmanın İncelikleri ve Zorlukları. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, *1*(1), 1-19.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self and Society in The Late Modern Age.* Stanford University Press.

Gillespie, D. L., Leffler, A. & Lerner, E. (2002). If It Weren 'T For My Hobby, I'd Have A Life: Dog Sports, Serious Leisure, and Boundary Negotiations. *Leisure Studies, 21*(3-4), 285-304.

Glaser, B. G. (1978). *Theoretical Sensitivity*. University of California.

Goethals, G. R. & Strauss, J. (1991). *The Study of The Self: Historical Perspectives and Contemporary Issues. In The Self: Interdisciplinary Approaches* (1-17). Springer, New York, NY.

Goffman, E. (1959). *The Presentation of Self in Everyday Life*.

Goffman, E. (1961). *Asylums: Essays On The Social Situation of Mental Patients and Other Inmates.*

Goffman, E. (1972). *Relations in Public: Microstudies of The Public Order*. Harper Torchbooks.

Gold, S. J. (2004). Using Photography in Studies of Immigrant Communities. *American Behavioral Scientist*, *47*(12), 1551-1572.

Gosse, G. H. & Barnes, M. J. (1994). Human Grief Resulting From The Death of A Pet. *Anthrozoös*, *7*(2), 103-112.

Goulding, C. (2005). Grounded Theory, Ethnography and Phenomenology: A Comparative Analysis of Three Qualitative Strategies For Marketing Research. *European Journal of Marketing.*

Graeff, T. R. (1997). Consumption Situations and The Effects of Brand Image On Consumers' Brand Evaluations. *Psychology ve Marketing*, *14*(1), 49-70.

Greenbaum, P. E. & Greenbaum, S. D. (1981). Territorial Personalization: Group Identity and Social interaction in A Slavic-American Neighborhood. *Environment and Behavior, 13*(5), 574-589.

Greenebaum, J. (2004). It's A Dog's Life: Elevating Status From Pet To" Fur Baby" At Yappy Hour. *Society ve Animals*, *12*(2), 117-135.

Guttmann, G. (1981). *The Psychological Determinants of Keeping Pets*.

Günay, G. (2004). *Moda Pazarlamasında Tüketicilerin Renk Tercihlerinin Oluşumu ve Benlik Kavramı ile İlişkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Haraway, D. J. (2003). *The Companion Species Manifesto: Dogs, People, and Significant Otherness,1*, 3-17. Chicago: Prickly Paradigm Press.

Harper, D. (2002). Talking About Pictures: A Case For Photo Elicitation. *Visual Studies*, *17*(1), 13-26.

Harris, J. M. (1984). The Value of Pets in The Waiting Room. *CDA Journal*, *12*(8), 71-72.

Hart, L. A., Hart, B. L. & Mader, B. (1990). Humane Euthanasia and Companion Animal Death: Caring For The Animal, The Client, and The veterinarian. *Journal of The American veterinary Medical Association*, *197*(10), 1292-1299.

Hausman, A. (2000). A Multi-Method investigation of Consumer Motivations in Impulse Buying Behavior. *Journal of Consumer Marketing*.

Hebdige, D. (1979). *New Accents: Subculture: The Meaning of Style*. New York: Methuen ve Co, Ltd.

Hegel, G. W. F. (2007). *Phenomenology of Spirit* (Pp. 28-38). Duke University Press.

Heiman, G. (1967). *The Reliability, Validity and Favorability of Selected indicators of Behavioral Change in Children* (Doctoral Dissertation, Proquest Information ve Learning).

Hewson, C. (2014). Grief For Pets–Part 2: Avoiding Compassion Fatigue. veterinary *Nursing Journal*, *29*(12), 388-391.

Hickey, A. & Austin, J. (2011). Knowledges and Knowing: Indigenous and Alternative Knowledges and The Western Canon. *The International Journal of Science in Society*, *2*(2), 83-88.

Hill, R. P., Gaines, J. & Wilson, R. M. (2008). Consumer Behavior, Extended-Self, and Sacred Consumption: An Alternative Perspective From Our Animal Companions. *Journal of Business Research, 61*(5), 553-562.

Hirschman, E. C. (1986). Humanistic Inquiry in Marketing Research: Philosophy, Method, and Criteria. *Journal of Marketing Research*, *23*(3), 237-249.

Hirschman, E. C. (1994). Consumers and Their Animal Companions. *Journal of Consumer Research*, *20*(4), 616-632.

Hirschman, E. C., & Hill, R. P. (2000). On Human Commoditization and Resistance: A Model Based Upon Buchenwald Concentration Camp. *Psychology ve Marketing*, *17*(6), 469-491.

Hirsh-Pasek, K. & Treiman, R. (1982). Doggerel: Motherese in A New Context. *Journal of Child Language*, *9*(1), 229-237.

Holak, S. L. (2008). Ritual Blessings With Companion Animals. *Journal of Business Research*, *61*(5), 534-541.

Holbrook, M. (1997). Feline Consumption: Ethography, Felologies and Unobtrusive Participation in The Life of A Cat. *European Journal of Marketing*, *31*(3/4), 214-233.

Holbrook, M. B. (1996). Reflections On Rocky. *Society ve Animals*, 4(2), 147-168.

Holbrook, M. B. (2008). Pets and People: Companions in Commerce? *Journal of Business Research*, *61*(5), 546-552.

Holbrook, M. B. & Kuwahara, T. (1999). *Probing Explorations, Deep Displays, Virtual Reality, and Profound insights: The Four Faces of Stereographic Three-Dimensional Images in Marketing and Consumer Research*. ACR North American Advances.

Holbrook, M. B. & Woodside, A. G. (2008). *Animal Companions, Consumption Experiences, and The Marketing of Pets: Transcending Boundaries in The Animal–Human Distinction.*

Holbrook, M. B., Stephens, D. L., Day, E., Holbrook, S. M. & Strazar, G. (2001). A Collective Stereographic Photo Essay On Key Aspects of Animal Companionship: The Truth About Dogs and Cats. *Academy of Marketing Science Review*, *1*(1), 1-16.

Holmberg, T. (2015). *Urban Animals: Crowding in Zoocities*. Routledge.

Holt, D. B. (1995). How Consumers Consume: A Typology of Consumption Practices. *Journal of Consumer Research*, *22*(1), 1-16.

Horkheimer, M. & T.W. Adorno (1996). *Aydınlanmanın Diyalektiği*-II. Çev., Oğuz Özügül. Kabalcı Yayınevi.

Horn, J. C. & Meer, J. (1984). The Pleasure of Their Company. *Psychology Today*, *18*(8), 52.

https://content.naic.org/industry; ET: 10.07.2020

https://habri.org/pressroom/ ET: 10.07.2020

https://medium.com/@behaviorinstitute.tr/t%C3%BCyl%C3%BC-t%C3%BCketiciler-i%C3%A7in-pazarlama-evcil-hayvan-ekonomisi-95d79a8887b ET: 10.07.2020

https://naphia.org/industry-data/section-2-total-pets-insured/ ET: 10.07.2020

https://petpedia.co/pet-ownership-statistics/ ET: 10.07.2020

https://tr.sputniknews.com/20200615/turkiyenin-sessiz-pandemizedeleri-sokak-hayvanlari-1042255125.html ET: 10.07.2020

https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/hizmet/evcil-hayvanlara-yonelik-satislar-2-5-kat-artti/653521 ET: 10.07.2020

https://www.americanpetproducts.org/press_industrytrends.asp

https://www.americanpetproducts.org/press_industrytrends.asp ET: 10.07.2020

https://www.avma.org/resources-tools/literature-reviews ET: 10.07.2020

https://www.dunya.com/ekonomi/evcil-hayvanlar-icin-yapilan-harcamalar-ayda-500-lirayi-buluyor-haberi-412515 ET: 10.07.2020

https://www.economist.com/international/2019/06/22/pet-ownership-is-booming-across-the-world ET: 10.07.2020

https://www.gfk.com/insights/mans-best-friend-global-pet-ownership-and-feeding-trends ET: 10.07.2020

https://www.iii.org/fact-statistic/facts-statistics-pet-ownership-and-insurance ET: 10.07.2020

https://www.indyturk.com/node/50411/haber/Hayvan mezarlıkları: Belediye hizmetleri yetersiz, özeller 2 bin 500 liradan başlıyor ET: 10.07.2020

https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/turklerin-yuzde-32si-kedi-insani-cikti/ ET: 10.07.2020

https://www.myshortlister.com/insights/pet-insurance-statistics; ET: 10.07.2020

https://www.petinsurance.com/ ET: 10.07.2020

https://www.sozcu.com.tr/2017/ekonomi/evcil-hayvanlara-1-milyar-dolar-1997892/ ET: 10.07.2020

Huang Hickrod, L. J. & Schmitt, R. L. (1982). A Naturalistic Study of Interaction and Frame: The Pet As" Family Member". *Urban Life*, *11*(1), 55-77.

Husserl, E. (1931). Ideas: General introduction To Pure Phenomenology (D. Carr, Trans.).

Illich, I. (2002). *Tüketim Köleliği*. Çev., Mesut Karaşahan. Pınar Yayınları.

Instone, L. & Sweeney, J. (2014). Dog Waste, Wasted Dogs: The Contribution of Human–Dog Relations To The Political Ecology of A Ustralian Urban Space. *Geographical Research*, *52*(4), 355-364.

Isaacs, S. (1933). *Social Growth in Young Children*.

Isaacs, S. (1935). Property and Possessiveness. *British Journal of Medical Psychology*, *15*(1), 69-78.

İslamoğlu, A. (2008). *Pazarlama Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayın.

James, W. (1890). *The Principles of Psychology*.

Jasper, J. M. & Nelkin, D. (1992). *The Animal Rights Crusade: The Growth of A Moral Protest.* Free Press.

Jung, C. G. (1960). *Psychology and Religion*. Yale University Press.

Jyrinki, H. (2010). "The Roots and Fruits of The Nordic Consumer Research - The Attitude-Behavior Relations in Pet-Related Consumption: Consumer-Pet Relationships As Indicators of Pet Food Consumption". Vaasa.

Jyrinki, H. (2012). Pet-Related Consumption As A Consumer Identity Constructor. *International Journal of Consumer Studies*, *36*(1), 114-120.

Jyrinki, H. & Leipamaa-Leskinen, H. (2005). Pets As Extended Self in The Context of Pet Food Consumption. *ACR European Advances*.

Kamptner, N. L. (1991). Personal Possessions and Their Meanings: A Life-Span Perspective. *Journal of Social Behavior and Personality*, *6*(6), 209.

Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Terimler*, Nobel Yayın Dağıtım, 10. Baskı.

Katcher, A. H. (1983). Looking, Talking, and Blood Pressure: The Physiological Consequences of interacting With The Living Environment. *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals*, 351-359.

Katcher, A. H. & Beck, A. M. (1983). *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals. In International Conference On The Human-Companion Animal Bond* (1981: University of Pennsylvania). University of Pennsylvania Press.

Katcher, A. H. & Beck, A. M. (1986). Dialogue With Animals. *Transactions & Studies of The College of Physicians of Philadelphia*, *8*(2), 105-112.

Katcher, A. H. & Rosenberg, M. A. (1979). Euthanasia and The Management of The Client's Grief. *Compendium On Continuing Education*, *1*(12), 887-90.

Kaya, F. (2019). Yorumsamacı Yaklaşımda Anlama Kavramının Önemi ve Pozitivizm Eleştirisi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(22), 271-280.

Keaveney, S. M. (2008). Equines and Their Human Companions. *Journal of Business Research*, *61*(5), 444-454.

Keddie, K. M. (1977). Pathological Mourning After The Death of A Domestic Pet. *The British Journal of Psychiatry*, *131*(1), 21-25.

Kennedy, P. F. & Mcgarvey, M. G. (2008). Animal-Companion Depictions in Women's Magazine Advertising. *Journal of Business Research*, *61*(5), 424-430.

Kidd, A. H., Kidd, R. M. & George, C. C. (1992). Successful and Unsuccessful Pet Adoptions. *Psychological Reports*, *70*(2), 547-561.

Kihlstrom, J. F. & Klein, S. B. (1994). *The Self As A Knowledge Structure*. Handbook of Social Cognition, *1*, 153-208.

Kincheloe, J. & Berry, K. (2004). *Rigour ve Complexity in Educational Research*. Open University Press.

Kirk, C. P. (2019). Dogs Have Masters, Cats Have Staff: Consumers' Psychological Ownership and Their Economic Valuation of Pets. *Journal of Business Research*, *99*, 306-318.

Kirk, C. P., Swain, S. D. & Gaskin, J. E. (2015). I'm Proud of It: Consumer Technology Appropriation and Psychological Ownership. *Journal of Marketing Theory and Practice, 23*(2), 166-184.

Klapp, O. E. (1954). Heroes, Villains and Fools, As Agents of Social Control. *American Sociological Review*, *19*(1), 56-62.

Korosec-Serfaty, P. (1984). The Home From Attic To Cellar. *Journal of Environmental Psychology*, *4*(4), 303-321.

Krauss, S. E. (2005). Research Paradigms and Meaning Making: A Primer. *The Qualitative Report*, *10*(4), 758-770.

Kron, J. (1983). *Home-Psych: The Social Psychology of Home and Decoration*. Clarkson Potter.

Kruger, J., Wirtz, D., Van Boven, L. & Altermatt, T. W. (2004). The Effort Heuristic. *Journal of Experimental Social Psychology*, *40*(1), 91-98.

Kurtuluş, K. (2002). Ülkemizdeki Akademik Amaçlı Pazarlama Araştırmalarına İlişkin Bir Değerleme ve Öneriler. 7. *Ulusal Pazarlama Kongresi*.

La Branche, A. (1973). Neglected and Unused Things: Narrative Encounter. *Review of Existential Psychology and Psychiatry, 12*(2), 163-168.

Lacan, J. (1994). *Fallus'un Anlamı*. Altıkırkbeş Yayın.

Lago, D., Knight, B. & Connell, C. (1983). Rural Elderly Relationships With Companion Animals: Feasibility Study of A Pet Placement Program. *New Perspectives On Our Life With Companion Animals*.

Landon Jr, E. L. (1974). Self Concept, Ideal Self Concept, and Consumer Purchase intentions. *Journal of Consumer Research*, *1*(2), 44-51.

Langer, S. K. (1967). *Mind: An Essay On Human Feeling. 2*. JHU Press.

Leach, E. (1964). Anthropological Aspects of Language: Animal Categories and verbal Abuse. *New Directions in The Study of Language*, Ed. EH Lenneberg.

Leach, R. & Rich, J. (1986). *Lifestyles of The Rich and Famous*. Doubleday.

Leffler, A., Lerner, E. & Gillespie, D. L. (1996). Safe in Unsafe Places: Leisure, Passionate Avocations, and The Problematizing of Everyday Public Life. *Society ve Animals*, *4*(2), 169-188.

Lévi-Strauss, C. (1962). *The Savage Mind*. Chicago: University of Chicago Presslevi-Straussthe Savage Mind.

Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic Inquiry*. Sage.

Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (2000). The Only Generalization Is: There Is No Generalization. *Case Study Method*, 27-44.

Litwinski, L. (1942). Is There An instinct of Possession. *British Journal of Psychology*, *33*(1), 28.

Lockwood, R. (1983). The Influence of Animals On Social Perception. *New Perspectives On Our Lives With Companion Animals*, 64-71.

Longhurst, B. & M. Savage, (1996). "*Social Class, Consumption and The Influence of Bourdieu: Some Critical Issues."* Consumption Matters: The Production and Experience of Consumption. Edgell, S. Vd. (Der.) Içinde. Oxford: Blackwell. 274-301.

Lorenz, K. (1973). *Motivation of Human and Animal Behavior*. Litton Educational Publishing.

Louise Petersen, M. & Farrington, D. P. (2007). Cruelty To Animals and Violence To People. *Victims and offenders*, *2*(1), 21-43.

Lue, T. W., Pantenburg, D. P. & Crawford, P. M. (2008). Impact of The Owner-Pet and Client-veterinarian Bond On The Care That Pets Receive. *Journal of The American veterinary Medical Association*, *232*(4), 531-540.

Maguire, M. (1980). The Impact of Burglary Upon Victims. *Brit. J. Criminology*, *20*, 261.

Marcuse, H. (1968). *Tek Boyutlu İnsan*. Çev., Seçkin Çağan. İstanbul: May Yayınları.

Marques, J. F. & Mccall, C. (2005). The Application of interrater Reliability As A Solidification instrument in A Phenomenological Study. *The Qualitative Report*, *10*(3), 439-462.

Marshall, B., Cardon, P., Poddar, A. & Fontenot, R. (2013). Does Sample Size Matter in Qualitative Research? A Review of Qualitative interviews in IS Research. *Journal of Computer information Systems, 54*(1), 11-22.

Marx, K. (2000). *Karl Marx: Selected Writings*. Oxford University Press, USA.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review*, *50*(4), 370.

Mattelart, A. (1995). *Beyin İfal Şebekesi*. Çev., Işın Gürbüz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Mauss, M. (2002). *The Gift: The Form and Reason For Exchange in Archaic Societies*. Routledge.

Maxwell, J. (1992). Understanding and Validity in Qualitative Research. *Harvard Educational Review*, *62*(3), 279-301.

Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative Research Design: An interactive Approach*. Sage Publications.

Maxwell, J. A. (2018). *Collecting Qualitative Data: A Realist Approach*. The SAGE Handbook of Qualitative Data Collection, 19-32.

Mcclelland, D. C. (1951). *Personality*. William Sloane Assoc.

Mcconnell, A. R., Shoda, T. M. & Skulborstad, H. M. (2012). The Self As A Collection of Multiple Self-Aspects: Structure, Development, Operation, and Implications. *Social Cognition*, *30*(4), 380-395.

Mccracken, G. (1986). Culture and Consumption: A Theoretical Account of The Structure and Movement of The Cultural Meaning of Consumer Goods. *Journal of Consumer Research*, *13*(1), 71-84.

Mccracken, G. (1987). The History of Consumption: A Literature Review and Consumer Guide. *Journal of Consumer Policy*, *10*(2), 139-166.

Mccracken, G. (1990). Culture and Consumer Behaviour: An Anthropological Perspective. *Journal of The Market Research Society.*

Mcdougall, W. (2015). *An introduction To Social Psychology*. Psychology Press.

Mceachern, M. G. & Cheetham, F. (2013). A Conception of Moral Sensitivity and Everyday Consumption Practices: insights From The Moralizing Discourses of Pet Owners. *International Journal of Consumer Studies*, *37*(3), 337-343.

Mcleod, B. (1984). In The Wake of Disaster. Psychology Today, 18(10), 54-57.

Mead, G. H. (1934). *Mind, Self and Society. 111*. University of Chicago Press.: Chicago.

Megehee, C. (2008). Can We Live Without Cats? Interpreting and Expanding On Ellson's Question From A Cat-Lover's Perspective. *Journal of Business Research*, *61*(5), 574-578.

Mehta, A. (1999). Using Self-Concept To Assess Advertising Effectiveness. *Journal of Advertising Research, 39*(1), 81-81.

Mehta, R. & Belk, R. W. (1991). Artifacts, Identity, and Transition: Favorite Possessions of Indians and Indian Immigrants To The United States. *Journal of Consumer Research, 17*(4), 398-411.

Mendelson, S. (1998). Pet Project. *Supermarket Business Magazine*, *53*(3), 79-80.

Merriam, S. B. (2002). Introduction To Qualitative Research. *Qualitative Research in Practice: Examples For Discussion and Analysis*, *1*(1), 1-17.

Messent, P. R. & Serpell, J. A. (1981). *An Historical and Biological View of The Pet-Owner Bond*.

Midgley, M. (1998). *Animals and Why They Matter*. University of Georgia Press.

Miller, D. (2001a). "The Poverty of Morality." *Journal of Consumer Culture* 1 (2): 225-43.

Miller, D. (2001b). "Introduction." *Consumption: Critical Concepts in Social Sciences* Vol I. D. Miller (Der.) Içinde. London: Routledge. 1-15.

Miller, D. (Der) (1995). *Acknowledging Consumption: A Review of New Studies*. Routledge.

Miller, D. & Miller, D. (Eds.). (2005). *Acknowledging Consumption*. Routledge.

Miller, G. (2012). *Tüketimin Evrimi: Cinsiyet, Statü ve Tüketim*. Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Miller, R. & Howell, G. V. (2008). Regulating Consumption With Bite: Building A Contemporary Framework For Urban Dog Management. *Journal of Business Research*, *61*(5), 525-531.

Mittal, B. (2006). I, Me, and Mine—How Products Become Consumers' Extended Selves. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *5*(6), 550-562.

Moellenhoff, F. (1939). Ideas of Children About Death. A Preliminary Report. *Bulletin of The Menninger Clinic*, *3*(5), 148.

Morley, C. & Fook, J. (2005). The Importance of Pet Loss and Some Implications For Services. *Mortality*, *10*(2), 127-143.

Mosteller, J. (2008). Animal-Companion Extremes and Underlying Consumer Themes. *Journal of Business Research*, *61*(5), 512-521.

Moustakas, C. (1994). *Phenomenological Research Methods*. Sage Publications.

Myers, E. (1985). *Phenomenological Analysis of The Importance of Special Possessions: An Exploratory Study*. ACR North American Advances.

Nast, H. J. (2006). Loving…. Whatever: Alienation, Neoliberalism and Pet-Love in The Twenty-First Century. *ACME: An International Journal For Critical Geographies*, *5*(2), 300-327.

Neuman, L. W. (2007). *Social Research Methods*, 6/E. Pearson Education India.

Noble, C. H. & Walker, B. A. (1997). Exploring The Relationships Among Liminal Transitions, Symbolic Consumption, and The Extended Self. *Psychology ve Marketing*, *14*(1), 29-47.

Odabaşı, Y. (2004). *Postmodern Pazarlama*. Mediacat.

Odabaşı, Y. (2006). *Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumdan Tüketen Topluma*. Sistem Yayıncılık.

Odabaşı, Y. & Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışı* (13. Baskı). Mediacat Yayınları.

Oflazoğlu, S. & Sabah, Ş. (2016). *Travmatik Süreçlerde Yaşanan Sahiplik Kayıpları ve Benlik Aşınması.*

O'guinn, T. C. & Faber, R. J. (1989). Compulsive Buying: A Phenomenological Exploration. *Journal of Consumer Research*, *16*(2), 147-157.

Okutan, S., Buket, B. & Altunışık, R. (2013). Keşifsel Satın Alma Eğilimleri ve Bu Eğilimlerin Plansız, Kompülsif ve Hedonik Satın Alma Tarzlarıyla Olan İlişkisinin incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *8*(3), 117-136.

Olson, C. D. (1981). *Artifacts in The Home and Relational Communication: A Preliminary Report* (Doctoral Dissertation, Department of Communication, University of Utah).

Olson, C. D. (1985). *Materialism in The Home: The Impact of Artifacts On Dyadic Communication.* ACR North American Advances.

Orçan, M. (2008). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü*. Harf Eğitim Yayıncılığı.

Özer, S. (2015). *Genişletilmiş Benlik Teorisi*. In M. I. Yağcı ve S. Çabuk (Eds.), Pazarlama Teorileri (419–450). Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Paap, W. R. (1981). Being Burglarized: An Account of Victimization. *Victimology*, *6*(1-4), 297-305.

Packard, V. (1977). *The Hidden Persuaders*. Harmondsworth: Penguin

Padgett, D. K. (1998). *Qualitative Research Methods in Social Work Research*.

Parker, R. (1982). The Brand Finale. *American Way* (July), 37, 40.

Patton, M. Q. (2002). Two Decades of Developments in Qualitative Inquiry: A Personal, Experiential Perspective. *Qualitative Social Work*, *1*(3), 261-283.

Patton, M. Q. (2014). *Qualitative Research ve Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice.* Sage Publications.

Paylan, M. A. & Torlak, Ö. (2009). Tarihsel Perspektiften Geleceğe Pazarlamanın Seyri, *14. Ulusal Pazarlama Kongresi*, 1-11.

Perrin, T. (2009). The Business of Urban Animals Survey: The Facts and Statistics On Companion Animals in Canada. *The Canadian veterinary Journal*, *50*(1), 48.

Pierce, J. L. & Jussila, I. (2011). *Psychological Ownership and The Organizational Context: Theory, Research Evidence, and Application*. Edward Elgar Publishing.

Pierce, J. L., Kostova, T. & Dirks, K. T. (2001). Toward A Theory of Psychological Ownership in Organizations. *Academy of Management Review*, *26*(2), 298-310.

Pierce, J. L., Kostova, T. & Dirks, K. T. (2003). The State of Psychological Ownership: Integrating and Extending A Century of Research. *Review of General Psychology*, *7*(1), 84-107.

Pietkiewicz, I. & Smith, J. A. (2014). A Practical Guide To Using interpretative Phenomenological Analysis in Qualitative Research Psychology. *Psychological Journal*, *20*(1), 7-14.

Planchon, L. A., Templer, D. I., Stokes, S. & Keller, J. (2002). *Death of A Companion Cat Or Dog and Human Bereavement: Psychosocial Variables.*

Plemons, A. M. (2008). *Commodıfyıng Fıdo: Pets As Status Symbols* (Doctoral Dissertation, Texas AveM University).

Podberscek, A. L. & Blackshaw, J. K. (1988). Reasons For Liking and Choosing A Cat As A Pet. *Australian veterinary Journal*, *65*(10), 332-333.

Polkinghorne, D. E. (1989). Phenomenological Research Methods. *In Existential-Phenomenological Perspectives in Psychology* (41-60). Springer, Boston, MA.

Porteous, J. D. (1976). Home: The Territorial Core. *Geographical Review*, 383-390.

Power, E. R. (2012). Kill'em Dead!: The Ordinary Practices of Pest Control in The Home. *Antennae: The Journal of Nature in Visual Culture*, 136-148.

Prelinger, E. (1959). Extension and Structure of The Self. *The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied*, *47*(1), 13–23.

Price, L. L., Arnould, E. J. & Folkman Curasi, C. (2000). Older Consumers' Disposition of Special Possessions. *Journal of Consumer Research*, *27*(2), 179-201.

Punch, K. (2005). *Introduction To Social Research Quantitative and Qualitative Approaches.*

Punch, K. F. (2014). *Social Research: Quantitative ve Qualitative Approaches*.

Quackenbush, J. (1984). Social Work in A veterinary Hospital: Response To Owner Grief Reactions. *Pet Loss and Human Bereavement*, 94-102.

Quackenbush, J. E. (1982). *Social Context of Pet Loss*. Veterinary Technician.

Quackenbush, J. E. & Glickman, L. (1984). Helping People Adjust To The Death of A Pet. *Health ve Social Work*, *9*(1), 42-48.

Randour, M. L. (2004). *Including Animal Cruelty As A Factor in Assessing Risk and Designing interventions*. Proceedings of Persistently Safe Schools.

Rapoport, A. & Duncan, J. S. (1981). *Identity and Environment: A Cross-Cultural Perspective in Housing and Identity.*

Raupp, C. D. (1999). Treasuring, Trashing Or Terrorizing: Adult Outcomes of Childhood Socialization About Companion Animals. *Society ve Animals*, *7*(2), 141-159.

Reed, A. (2002). Social Identity As A Useful Perspective For Self-Concept–Based Consumer Research. *Psychology ve Marketing*, *19*(3), 235-266.

Rennison, N. (2001). *Freud and Psychoanalysis: Almost Everything You Need To Know in One Essential Guide*. Pocket Essentials.

Ridgway, N. M., Kukar-Kinney, M. & Monroe, K. B. (2008). An Expanded Conceptualization and A New Measure of Compulsive Buying. *Journal of Consumer Research*, *35*(4), 622-639.

Ridgway, N. M., Kukar-Kinney, M., Monroe, K. B. & Chamberlin, E. (2008). Does Excessive Buying For Self Relate To Spending On Pets? *Journal of Business Research*, *61*(5), 392-396.

Rigby, D. & Rigby, E. (1949). *Lock, Stock andbarrel: The Story of Collecting*.

Ritzer, G. & D. Slater (2001). "Editorial." *Journal of Consumer Culture 1*(1): 5-8.

Ritzer, G., D. Goodman & W. Wiedenhoft (2001). "*Theories of Consumption*." Handbook of Social Theory. George Ritzer ve Barry Smart (Der.) Sage. 410-427.

Rocereto, J. F. (2007). *Consumer Self-Concept and Retail Store Loyalty: The Effects of Consumer Self-Concept On Consumer Attitude and Shopping Behavior Among Brand-Specific and Multi-Brand Retail Stores* (Doctoral Dissertation, Drexel University).

Rochberg-Halton, E. W. (1980). *Cultural Signs and Urban Adaptation: The Meaning of Cherished Household Possessions* (Doctoral Dissertation, Proquest Information ve Learning).

Rochlitz, I., Podberscek, A. L. & Broom, D. M. (1996). A Questionnaire Survey On Aspects of Cat Adoption From An Animal Rescue Shelter. *Society For Companion Animal Studies Proceedings,* Glasgow, 65-6.

Rogers, C. R. (1959). *A Theory of Therapy, Personality, and interpersonal Relationships: As Developed in The Client-Centered Framework 3*,184-256). New York: Mcgraw-Hill.

Rogers, C. R. (1961). The Process Equation of Psychotherapy. *American Journal of Psychotherapy*, *15*(1), 27-45.

Rook, D. W. (1985). Body Cathexis and Market Segmentation. *The Psychology of Fashion*, 233-241.

Rook, D. W. (1985). The Ritual Dimension of Consumer Behavior. *Journal of Consumer Research*, *12*(3), 251-264.

Rook, D. W. (1987). The Buying Impulse. *Journal of Consumer Research*, *14*(2), 189-199.

Rook, D. W. & Fisher, R. J. (1995). Normative Influences On Impulsive Buying Behavior. *Journal of Consumer Research*, *22*(3), 305-313.

Rooney, N. J., Bradshaw, J. W. & Robinson, I. H. (2000). A Comparison of Dog-Dog and Dog-Human Play Behaviour. *Applied Animal Behaviour Science*, *66*(3), 235-248.

Rosenberg, M. (1989). Self-Esteem and Adolescent Problems: Modeling Reciprocal Effects. *American Sociological Review*, *54*(6), 1004-18.

Rosenblatt, P. C., Walsh, R. P. & Jackson, D. A. (1976). *Grief and Mourning in Cross-Cultural Perspective.*

Ross, C. B. & Baron-Sorensen, J. (2007). *Pet Loss and Human Emotion: A Guide To Recovery.*

Rubenstein, C. (1981). Money and Self-Esteem, Relationships, Secrecy, Envy, Satisfaction. *Psychology Today*, *15*(5), 29.

Rudmin, F. W. & Berry, J. W. (1987). Semantics of Ownership: A Free-Recall Study of Property. *The Psychological Record*, *37*(2), 257-268.

Saile, D. G. (1985). The Ritual Establishment of Home. *In Home Environments* (87-111). Springer, MA.

Sanders, C. R. (1988). Marks of Mischief: Becoming and Being Tattooed. *Journal of Contemporary Ethnography*, *16*(4), 395-432.

Sanders, C. R. (1989). *Organizational Constraints On Tattoo Images: A Sociological Analysis of Artistic Style. The Meaning of Things*, Ed. Ian Hodder, Unwin Hyman, 232-241.

Sanders, C. R. (1990). The Animal Other: Self Definition, Social Identity and Companion Animals. *Advances in Consumer Research*, 17.

Sanders, C. R. (1993). Understanding Dogs: Caretakers Attributions of Mindedness in Canine-Human Relationships. *Journal of Contemporary Ethnography*, *22*(2), 205-226.

Sanders, C. R. (1995). *Review Essay: Animal Lovers: Intimate Interaction Between Humans and Animals.*

Sanders, C. R. (2003). Actions Speak Louder Than Words: Close Relationships Between Humans and Nonhuman Animals. *Symbolic Interaction*, *26*(3), 405-426.

Sanders, C. R. & Hirschman, E. C. (1996). Guest Editors' introduction: involvement With Animals As Consumer Experience. *Society ve Animals*, *4*(2), 111-119.

Sartre, J. P. (1943). *Being and Nothingness*. Trans. HE Barnes. Square Press.

Savishinsky, J. S. (1986). Pet Ideas: The Domestication of Animals. *Human Behavior and Human.*

Sax, B. (1988). *Anthropomorphism in Animal Encyclopedias of 19th Century America*. New York Folklore, *14*(1), 107.

Sayre, S. (1994). Possessions and Identity in Crisis: Meaning and Change For Victims of The Oakland Firestorm. *Advances in Consumer Research*, *21*,109-114.

Schilder, P. (1950). *The Image and Appearance of The Human Body* New York: Int. J. Univ. Press.

Schiller, H. (1993). *Zihin Yönlendirenler*. Çev., Cevdet Cerit. Pınar Yayınları.

Schutz, A. (2018). *Fenomenoloji ve Toplumsal İlişkiler*. Heretik Yayınları.

Seamon, D. (2000). Phenomenology, Place, Environment, and Architecture: A Review of The Literature. *Phenomenology Online*, *36*, 1-29.

Secord, P. F. & Jourard, S. M. (1953). The Appraisal of Body-Cathexis: Body-Cathexis and The Self. *Journal of Consulting Psychology*, *17*(5), 343.

Seidman, I. E. (1998). *Interviewing As Qualitative Research*. New York: Columbia.

Serpell, J. (1996). *In The Company of Animals: A Study of Human-Animal Relationships*. Cambridge University Press.

Simmel, G. (1950). *The Sociology of Georg Simmel* (Vol. 92892). Simon and Schuster.

Simmel, G. (1957). Fashion. *American Journal of Sociology*, *62*(6), 541-558.

Sirgy, M. J. (1982). Self-Concept in Consumer Behavior: A Critical Review. *Journal of Consumer Research*, *9*(3), 287-300.

Smith, A. (2005). *From The Wealth of Nations*. In Readings In The Economics of The Division of Labor: The Classical Tradition (93-123).

Smith, J. A., Flowers, P. & Larkin, M. (2009). *Interpretative Phenomenological Analysis: Theory, Method and Research.*

Snyder, C. R. & Fromkin, H. L. (2012). *Uniqueness: The human pursuit of difference*. Springer Science & Business Media.

Snygg, D. & Combs, A. W. (1949). *Individual Psychology*. Harper & Brothers

Soares, C. J. (1985). The Companion Animal in The Context of The Family System. *Marriage ve Family Review*, *8*(3-4), 49-62.

Solomon, M. R. (1990). *The Imperial Self*. ACR North American Advances.

Solomon, M. R. (2014). *Consumer Behavior: Buying, Having and Being*.

Spiggle, S. (1994). Analysis and interpretation of Qualitative Data in Consumer Research. *Journal of Consumer Research*, *21*(3), 491-503.

Spinoza (2012). *Ethica*. (Çev.: Çiğdem Dürüşken), Kabalcı Yayıncılık.

Srinivasan, K. (2013). The Biopolitics of Animal Being and Welfare: Dog Control and Care in The UK and India. *Transactions of The Institute of British Geographers*, *38*(1), 106-119.

Starks, H. & Brown Trinidad, S. (2007). Choose Your Method: A Comparison of Phenomenology, Discourse Analysis, and Grounded Theory. *Qualitative Health Research*, *17*(10), 1372-1380.

Stein, B. (1985). The Machine Makes This Man. *Wall Street Journal*, 205, 30.

Steinberg, S. (2011). *Introduction To Describing The Bricolage*. Kincheloe, JI, Hayes, K., Steinberg, S. and K. Tobin (Eds.), Keywords in Critical Pedagogy. Rotterdam: The Netherlands Sense Publishers.

Stephens, D. L. & Hill, R. P. (1996). The Loss of Animal Companions: A Humanistic and Consumption Perspective. *Society ve Animals*, *4*(2), 189-210.

Stern, B. L., Bush, R. F. & Hair, J. F. (1977). The Self-Image/Store Image Matching Process: An Empirical Test. *The Journal of Business*, *50*(1), 63-69.

Stewart, M. (1983). *Loss of A Pet-Loss of A Person: A Comparative Study of Bereavement*. New Perspectives On Our Lives With Companion Animals, 390-404.

Stivers, R. (2004). *Shades of Loneliness: Pathologies of A Technological Society*. Rowman ve Littlefield Publishers.

Strauss, A. & Corbin, J. (1990). *Basics of Qualitative Research*. Sage Publications.

Szasz, K. (1969). *Petishism: Pets and Their People in The Western World*. Holt, Rinehart and Winston.

Şahin Başfırıncı, Ç. (2011). Sembolik tüketim ve tüketim öykülerinin hermeneutik yaklaşımla yorumlanmasına ilişkin bir uygulama. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *7,* 183-210.

Tapper, R. (1988). *Animality, Humanity, Morality, Society. What Is An Animal*, 1, 48.

TDK, (2019). https://sozluk.gov.tr/ Erişim Tarihi: 06.08.2019

Thomas, E. M. (1993). *The Hidden Life of Dogs*.

Thomas, E. M. (1994). *The Tribe of Tiger: Cats and Their Culture*.

Thompson, C. J. (1997). Interpreting Consumers: A Hermeneutical Framework For Deriving Marketing insights From The Texts of Consumers' Consumption Stories. *Journal of Marketing Research*, *34*(4), 438-455.

Thompson, C. J., Locander, W. B. & Pollio, H. R. (1989). Putting Consumer Experience Back into Consumer Research: The Philosophy and Method of Existential-Phenomenology. *Journal of Consumer Research*, *16*(2), 133-146.

Thompson, C. J., Locander, W. B., & Pollio, H. R. (1990). The Lived Meaning of Free Choice: An Existential-Phenomenological Description of Everyday Consumer Experiences of Contemporary Married Women. *Journal of Consumer Research*, *17*(3), 346-361.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü*. İnkılap Yayınları.

Torlak, Ö. (2008). Tüketici Davranışını Anlamada Metafor Kullanımı: Postmodern Tüketiciyi "Sivil İtaatsizlik" Metaforu ile Açıklamak. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 63-76.

Toukhsati, S. R., Bennett, P. C. & Coleman, G. J. (2007). *Behaviors and Attitudes Towards Semi-Owned Cats.* Anthrozoös, *20*(2), 131-142.

Tuan, Yi-Fu. (1978). *Space and Place: The Perspective of Experience*, Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

Tuan, Yi-Fu. (1984). *Dominance and Affection: The Making of Pets*. New Haven: Yale University Press.

Tucker, A. (2017). *The Lion in The Living Room: How House Cats Tamed Us and Took Over The World*. Simon and Schuster.

Turner, W. G. (2003). Bereavement Counseling: Using A Social Work Model For Pet Loss. *Journal of Family Social Work*, *7*(1), 69-81.

Uygun, M. (2009), *Alışveriş Merkezlerindeki Tüketici Deneyimlerinin 'Fotoğraflara Dayalı Öykülemeler' Yoluyla incelenmesi*, Basılmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Uygun, M. (2011). Tüketici Araştırmalarında Nitel Bir Araştırma Yöntemi Olarak Fotoğrafa Dayalı Öykülemenin Kullanımı. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 29-64.

Ünal, Y. (2014). *Afetlerde Yardım Çalışanlarının Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Benlik Saygısı, Algıladıkları Sosyal Destek ve Yardım Arama Davranışları Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Izmit.

Valence, G., d'Astous, A. & Fortier, L. (1988). Compulsive Buying: Concept and Measurement. *Journal of Consumer Policy*, *11*(4), 419-433.

Van Der Linden, D., Davidson, B. I. & Zamansky, A. (2019, November). The Not So Secret Life of Pets: Pet Owners' Privacy Concerns For Pet Location Data. *In Proceedings of The Sixth International Conference On Animal-Computer Interaction* (1-6).

Van Dyne, L. & Pierce, J. L. (2004). Psychological Ownership and Feelings of Possession: Three Field Studies Predicting Employee Attitudes and Organizational Citizenship Behavior. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *25*(4), 439-459.

Van Manen, M. (1979). The Phenomenology of Pedagogic Observation. *Canadian Journal of Education*/Revue Canadienne De L'éducation, 5-16.

Van Manen, M. (1990). Beyond Assumptions: Shifting The Limits of Action Research. *Theory into Practice*, *29*(3), 152-157.

Van Vuuren, T., Roberts-Lombard, M. & Van Tonder, E. (2012). Customer Satisfaction, Trust and Commitment As Predictors of Customer Loyalty Within An Optometric Practice Environment, *Southern African Business Review*, *16*(3): 81-96.

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi*. Babil Yayınları.

Veevers, J. (1984). What Is A Pet? Defining The Concept of Companion Animal. *In Abstracts and Proceedings, The 6th International Conference On Human-Animal Interactions, Animals and Us, Montreal, Quebec, Presentation* (Vol. 409).

Voith, V. L. (1981). *Attachment Between People and Their Pets: Behavior Problems of Pets That Arise From The Relationship Between Pets and People*.

Voith, V. L. (1985). Attachment of People To Companion Animals. The veterinary Clinics of North America. *Small Animal Practice*, *15*(2), 289-295.

Wall, J. (2010). *Ethics in Light of Childhood*. Georgetown University Press.

Wallendorf, M. & Arnould, E. J. (1991). "We Gather Together": Consumption Rituals of Thanksgiving Day. *Journal of Consumer Research*, *18*(1), 13-31.

Wallendorf, M. & Belk, R. W. (1989). *Assessing Trustworthiness in Naturalistic Consumer Research*. ACR Special Volumes.

Wallendorf, M., Belk, R. & Heisley, D. (1988). *Deep Meaning in Possessions: The Paper.* ACR North American Advances.

Walsh, F. (2007). Traumatic Loss and Major Disasters: Strengthening Family and Community Resilience. *Family Process*, *46* (2): 207-227.

Ward, S. (1974). Consumer Socialization. *Journal of Consumer Research*, *1*(2), 1-14.

Wasson, R. R. & Hill, R. P. (1998). The Process of Becoming Homeless: An investigation of Female-Headed Families Living in Poverty. *Journal of Consumer Affairs*, *32* (2): 320-342.

Wattanasuwan, K. (2005). The Self and Symbolic Consumption. *Journal of American Academy of Business*, *6*(1), 179-184.

Watts, M. (2000). *Political Ecology. A Companion To Economic Geography*, 257, 274.

Waxman, L. K. (2004). *More Than Coffee: An Examination of People, Place, and Community With Implications For Design*. The Florida State University.

Weber, M. (1978). *Economy and Society: An Outline of interpretive Sociology* (Vol. 1). Univ of California Press.

Weil, S. (1952). *The Need For Roots*, Trans. AF Wills.

Weiland, J. H. (1955). The Adolescent and The Automobile. *Chicago Review*, *9*(3), 61-64.

Weisman, A. D. (1991). Bereavement and Companion Animals. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, *22*(4), 241-248.

Weisner, T. S. & Weibel, J. C. (1981). Home Environments and Family Lifestyles in California. *Environment and Behavior*, *13*(4), 417-460.

Wetsch, L. (2005). Trust, Satisfaction and Loyalty in Customer Relationship Management: An Application of Justice Theory, *Journal of Relationship Marketing*, *4*(3): 29.

Wiggins, J. W. (1974). *The Decline of Private Property and The Diminished Person. Property in A Humane Economy*, Ed. Samuel L. Blumenfeld, Lasalle, IL: Open Court, 71, 84.

Williams, R. (1982). *Dream Worlds: Mass Consumption in Late Nineteenthcentury France*. Berkeley: University of California Press.

Williams, R. (2005). *Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Söz Varlığı*. Çev., Savaş Kılıç. İletişim.

Wiseman, T. (1974). *The Money Motive*. Random House.

Wong, P., Hogg, M. K. & Vanharanta, M. (2012). Consumption Narratives of Extended Possessions and The Extended Self. *Journal of Marketing Management*, *28*(7-8), 936-954.

Yamanoğlu M.A. (2008). "*Kent Yoksulu Gençlerin Tüketim Toplumunda Yaşama Deneyimleri: Ankara Örneği*". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yanardağ, U. (2020). Hayvan ve İnsan Arasındaki Bağ Temelli Sosyal Çalışma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *31*(2), 743-763.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. Birey Yayıncılık.

Yeşil, Ü., Bancar, A. & Budak, G. (2015). Psikolojik Sahiplik Kavramına İlişkin Bir Literatür incelemesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(2), 59-82.

Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. *Eğitim ve Bilim*, *23*(112).

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Bs.). İstanbul: Seçkin Yayınları.

Zasloff, R. L. & Kidd, A. H. (1994). Loneliness and Pet Ownership Among Single Women. *Psychological Reports*, *75*(2), 747-752.

KAHRAMANMARAŞ
TURİZM ROTASI

GEÇMİŞTEN GELECEĞE YENİDEN İNŞA

EDİTÖR
DR. BEGÜM İLBAY VATAN

EĞİTİM
yayınevi

KAHRAMANMARAŞ TURİZM ROTASI:
GEÇMİŞTEN GELECEĞE YENİDEN İNŞA

Editör: Dr. Begüm İlbay Vatan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-64-9
1. Baskı, Eylül 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KAHRAMANMARAŞ TURİZM ROTASI:
GEÇMİŞTEN GELECEĞE YENİDEN İNŞA
Editör: Dr. Begüm İlbay Vatan
VII+111 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-64-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aldıoğlu, A. (2023). *Sumak ekşisi akıtının Kahramanmaraş mutfağında kullanımı ve yeni kullanım alanına yönelik deneysel bir çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kapadokya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü, Nevşehir.

Baysal, A. ve Küçükaslan, N. (2009). Beslenme ilkeleri ve menü planlaması. Ekin Yayınevi, Bursa.

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia. (2023). Gastronomy. Encyclopedia Britannica, https://www.britannica.com/topic/gastronomy, Erişim tarihi: 01.08.2024.

Doğan, O., Avcı, R. ve Yakar, S. (2014). Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş. Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Eker. F. (2013). Kahramanmaraş'ın Tarihi Coğrafyasına Bir Bakış*, KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi* 2(10), 26.

Erol, İ. ve Akdağ, G. (2023). Kırsal turizm alanlarının gastronomik ürün haritası: Doğu Akdeniz örneği. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 26-48.

Gül, M. (2022). Kahramanmaraş Tematik Mutfak Müzesi ve Dondurma Müzesinin Gastronomi Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(1), 312-334.

Hall, C.M. ve Sharples, L. (2003). Food Tourism Around the World. C.M. Hall, L. Sharples, R. Mitchell, N. Macionis, B. Cambourne (Editörler), Food tourism around the world: development, management, and markets içinde (s. 1-24), Butterworth-Heinemann.

İlbay Vatan, B. (2024). Deprem ve Kahramanmaraş Turizmi Çalıştay Raporu. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yayınları.

Karim, A. S. ve Chi, C. G. Q. (2010). Culinary Tourism as a Destination Attraction: An Empiricial Examination of Destinations Food Image, Journal Of Hospitality Marketing & Management, 19 (6): 531-555.

Kargiglioğlu, Ş. (2020). Kahramanmaraş İlinin Gastronomi Turizmi Potansiyeli. Ercan Karaçar (Ed.), Turizm Alanında Güncel Konular ve Araştırmalar içinde (ss. 131-148). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.

Kaya, E., Erdem, T., & Tekin, F. (2017). Maraş Dondurması Üretimi ve Üretilen Dondurmanın Fizikokimyasal Niteliklerinin Belirlenmesi. *Caucasian Journal of Science*, 45-56.

Köseoğlu, A., Ünüsan, N., & Ünüsan, Ç. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası Şeflerin Bölgeye Katkıları. İçinde: Ç. Ünüsan, M. Sezgin & A. Köseoğlu (Ed.), Deprem ve Turizm (Maraş Depremi Sonrası Turizm Sektörü Değerlendirmeleri) içinde (s. 239-251). Eğitim Yayınevi.

Küpelikılıç, S. (2013). Kahramanmaraş mutfak kültürü ve yöresel lezzetler. Kahramanmaraş: Noya Medya.

Pehlivan, T. (2023). 2023 Depremlerinin Gaziantep gastronomi turizmi üzerine potansiyel etkileri. İçinde: M. Öksüz, (ed.), Turizm alanında çok yönlü araştırmalar (ss.139-159). Özgür Yayınları: Gaziantep.

Polat, M., (2020), Yöresel Yemek İmajının Destinasyon Tercihine Etkisi: Kahramanmaraş Örneği. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 25(43), 183-194.

Sandıkçı, M., Aydoğdu, A., Pamukçu, H. (2015). *Yöresel Yemeklerin Menülerde Yer Alma Düzeyi: Kastamonu Konakları Örneği,* Uluslararası Türk Dünyası Turizm Sempozyumu, https://docplayer.biz.tr/47288841,775.

Sormaz, Ü., Onur, N., Güneş, E. & Nizamlıoğlu, H. F. (2019). Türk mutfağı geleneksel ürünlerinde yöresel farklılıklar: Tarhana örneği. *Aydın Gastronomy*, 3(1), 1-9.

Türk Dil Kurumu (2024). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024, http://www.tdk.gov.tr.

Türk Patent ve Marka Kurumu. (2024). *Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı.* Maraş Dondurması. https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38338, Erişim tarihi: 06.08.2024.

Üner, E.H. ve Şahin, G.G. (2016). Türkiye gastronomi turizmi potansiyelinin her şey dâhil satış sistemi içinde değerlendirilmesi. Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 4(3), 76-100.

Wilkins, J. ve Hill, S. (1994). The Life of Luxury, Prospect Books. Blackawton, Totnes.

World Food Travel (2023). 2023 Annual Report: State of The Food and Beverage Tourism Industry, https://www. worldfoodtravel.org/annual-industry-report Erişim tarihi: 02.08.2024.

Yayla, Ö. ve Yayla, Ş. (2019). Gastronomi Turizminde coğrafi işaretli ürünlerin kullanılmasına yönelik mekânsal bir değerlendirme. 3. Anadolu Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 28-29.

Yenişafak Gazetesi, (2020). Maraş Mutfağının Saklı Lezzetleri. https://www.yenisafak.com/, Erişim tarihi: 04.08.2024.

Yılmazoğlu, H.İ. (2014). Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş. İçinde O. Doğan, R. Avcı & S.Yakar (Edt.), Kahramanmaraş'ın Mutfak ve Beslenme Kültürü (ss. 268-298). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını.

KAYNAKÇA

Akış, S. (1999). Sürdürülebilir turizm ve Türkiye. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 36-46.

Akkuş, F. G. (2022). Demands and Tendencies of Isparta City People for the Nature Walking Route: Doğa Yürüyüşü Rotası İçin Isparta Kent İnsanının Talep ve Eğilimleri. *Journal of Protected Areas Research*, 1(2), 86-103.

Aktaş, E., ve Kurgun, A. (2021). Sorumlu Turizm Yaklaşımı ile Turistik Destinasyonların Gelişimi: Foça Örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(4), 1671-1708.

Ballantyne, R., ve Packer, J. (2002). Nature-Based Tourism and Environmental Education: A Case Study of the Australian Environmental Education Program. *Journal of Environmental Education*, 33(3), 43-50.

Baskonuş Yaylası, 2024. Başkonuş Yaylası. https://www.baskonusyaylasi.com/detay/942/baskonus-yaylasi

Beedie, P., ve Hudson, S. (2003). Emergence of mountain-based adventure tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(3), 625-643.

Buckley, R. (2009). Ecotourism: Principles and Practices. CABI Publishing. ISBN: 978-1845934573.

Buckley, R. (2010). *Conservation tourism*. CABI.

Ceballos-Lascuráin, H. (1996). Tourism, Ecotourism, and Protected Areas. IUCN

Çakmak, E. (2022). Ekoturizmin Sürdürülebilir Kalkınmadaki Rolü ve Gelecek Perspektifleri. *Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(1), 21-30.

Çetinkaya, E. (2015). Ekoturizm ve Yerel Toplumlar: Türkiye Örneği. *Turizm ve Çevre Dergisi*, 3(1), 95-110.

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Ali Kayası. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=6357b8ba900f82b80

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Ekinözü İçmeleri. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=6358dded974c2ab39

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Elbistan Pınarbaşı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=65153656b97311096

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Hançer Kanyonu. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=63592b6097520399b

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Ilıca Kaplıcası. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635938d8ce95da209

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Kanlıböğet Tabiat Parkı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635a26cdaa6502fb4

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Menzelet Mesire Alanı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=650041477a58cb910

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Yavşan Yaylası Doğal Tabiat Parkı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635a3d3cea259a881

Dijital Kültür ve Turizm Envanteri, 2024. Yeşilgöz Doğal Tabiat Parkı. https://kahramanmaraskulturturizm.com/varlik-detay?id=635a410d2621a9726

Eban, F., ve Komşu, M. S. (2019). Kahramanmaraş Ilıca Kaplıcaları'nın Termal Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 3(4), 653-671.

Erdem, A., Gültekin, V.M., Başarsaydam, İ. ve Polat, M. (2024). I. Uluslararası İstiklal Sempozyumu Turizm Çalıştayı Kahramanmaraş "Doğa Turizmi" Çalışma Grubu Raporu Stratejik Plan Dokümanları

Ewert, A., ve Hollenhorst, S. (1994). Individual and setting attributes of the adventure recreation experience. *Leisure Sciences*, 16(3), 177-191.

Fennell, D. A. (2020). *Ecotourism*. New York: Routledge

Gössling, S. (1999). Ecotourism: a means to safeguard biodiversity and ecosystem functions?. *Ecological Economics*, 29(2), 303-320. DOI: 10.1016/S0921-8009(99)00012-9

Gössling, S., ve Hall, C. M. (2006). Tourism and Global Environmental Change: Ecological, Social, Economic and Political Interrelationships. *Routledge.* DOI: 10.4324/9780203003810

Gül, M. (2016). Kahramanmaraş ilinde yaşayan yerel halkın kırsal turizme bakışının değerlendirilmesi: Ekinözü içmeleri ve Ilıca kaplıcaları örneği. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Hall, C. M., ve Lew, A. A. (2009). Sustainable Tourism: A Geographical Perspective. Wiley-Blackwell.

Hall, D. (2004). Tourism and Rural Development: The Case of Rural Tourism in the UK. Tourism Geographies, 6(1), 1-16.

Higgins-Desbiolles, F. (2006). More than an "Industry": A Critique of Tourism's Role in the Global Economy. *Tourism Management*, 27(6), 1047-1052

Honey, M. (2008). Ecotourism and Sustainable Development: Who Owns Paradise?. Island Press.

Hudson, S. (2000). Snow business: A study of the international ski industry. Continuum. ISBN: 978-0826447282.

İlban, M. O., Gümrükçü, S., & Yıldız, N. (2023). Sürdürülebilir Turizm Çalışmalarında Sorumlu Turizm. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, 7(1), 201-210.

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Ekinözü İçmeleri. https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-152623/ekinozu-icmeleri.html

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Tekir Vadisi. https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-152464/tekir-vadisi.html

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2024). Termal Turizm. https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-61248/termal-turizm.html

Kahramanmaraş İl Kültür Turizm Müdürlüğü (2021). Kahramanmaraş Doğa ve Turizm Rehberi. Erişim adresi: kahramanmaras.ktb.gov.tr

Kahramanmaraş Valiliği (2024). Uludaz Uğur Böcekleri. http://www.kahramanmaras.gov.tr/uludaz-ugur-bocekleri

Kalınkütük, H., Güler, D., Gülnar, Ö., Kızıl, A., Abdurahmanoğulları, A., Abdurrahmanoğulları, Ö., ... ve Başpınar, H. (2018). Kapıçam Tabiat Parkı Botanik Bahçesinin tanıtımı. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 1(1), 7-12.

Karademir, N., Sandal, E. K., & Tıraş, M. (2013). Kahramanmaraş'ın ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi. In 3rd International Geography Symposium, Antalya.

Karademir, N., Sandal, E. K., & Urhan, F. B. (2018). Kahramanmaraş'ta turizm algısı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 23(39), 45-64.

Karademir, N., Sandal, E. K., & Urhan, F. B. (2018). Sağlık Turizmi Açısından Ekinözü İçmeleri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13 (3), 409-432.

Karaman, A., ve Gül, M. (2016). Alternatif Turizm Kapsamında Kahramanmaraş İli Yedikuyular Bölgesi Dağ ve Kış Sporları Turizmi İçin Öneriler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (2), 583-599.

Kiper, T. ve Yılmaz, E. (2008). Şarköy-Kum bağ Arasında Kırsal Kalkınmayı Destekleyici Turizmin Olabilirliği ve Yerel Halkın Rolü. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 159–168.

Koçak, N. (2016). Sürdürülebilir Turizm Yönetimi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Mowforth, M., Charlton, C., ve Munt, I. (2007). Tourism and responsibility: Perspectives from Latin America and the Caribbean. Routledge.

Mowforth, M., ve Munt, I. (2003). Tourism and Sustainability: Development and New Tourism in the Third World. Routledge.

Özkan, Ç. Ö., Kalınkütük, H., Kalınkütük, K., Abdurrahmanoğulları, A., Özkan, Ö. ve Özkan, A. (2020). Presentation of Yavsan Plateau Park. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 3(1), 5-7.

Paksoy, M. ve Açıksarı, Ş., Y. (2023). Kahramanmaraş İlinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Uluslararası Kırsal Turizm ve Kalkınma Dergisi*, 7(2), 17-24.

Polat, M. (2022). Hizmet Kalitesinin Tekrar Ziyaret Niyetine Etkisi: Kahramanmaraş Yedikuyular Kayak Merkezinde Bir Araştırma. *Uluslararası İşletme, Ekonomi ve Yönetim Perspektifleri Dergisi*, 1, 161-174.

Roberts, L., ve Hall, D. (2001). Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice. CABI Publishing.

Sandal, E., ve Karademir, N. (2015). Ilıca (Kahramanmaraş) kaplıcalarında termal turizm odaklı rekreasyon faaliyetleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (64), 39-50.

Sandal, E. K., ve Karademir, N. (2016). Kahramanmaraş'ta halkın turizme bakışı. *Türk Coğrafya Dergisi*, 66, 63-70.

Sharpley, R. (2002). Rural tourism and the challenge of tourism diversification: The case of Cyprus. *Tourism Management*, 23 (3), 233-244.

Swarbrooke, J. (1999). Sustainable tourism management. Cabi.

T.C. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (2021). Kahramanmaraş'ın Su Kaynakları ve Barajları. Erişim adresi: kahramanmaras.bel.tr

T.C. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (2021). Tekir ve Başkonuş Yaylaları Tanıtım Broşürü. Erişim adresi: kahramanmaras.bel.tr

T.C. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi. (2021). Yedikuyular Kayak Merkezi Tanıtım Broşürü. Erişim adresi: kahramanmaras.bel.tr

T.C. Kahramanmaraş Valiliği. (2020). Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Resmi Web Sitesi. Erişim adresi: kahramanmaras.gov.tr

Tarım ve Orman Bakanlığı (2024). Kapıçam Tabiat Parkı. https://bolge15.tarimorman.gov.tr/Menu/47/Kapicami-Tabiat-Parki

Tema Vakfı (2021). Kahramanmaraş ve Çevresinde Madencilik. https://cdn-tema.mncdn.com/Uploads/Cms/kahramanmaras-ve-cevresinde-madencilik_2.pdf

Türk, D., Özkan, B. ve Ünlü, H. Y. (2014). Kahramanmaraş Çimen Dağı-Uludaz Tepesi'nde Yayılış Gösteren Uğur Böceklerine Yönelik Doğa Koruma Yönetimi Önerileri. II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu.

Weaver, D. B. (2001). Ecotourism as mass tourism: Contradiction or reality?. Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly, 42(2), 104-112. DOI: 10.1016/S0010-8804(01)81009-9

KAYNAKÇA

Akdağ, Ç. (2018). Neo-Hitit Kent Devleti Gurgum'un Erken Demir Çağı Kral Heykelleri. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi/Electronic Journal of Social Sciences*, (3), 337-360.

Akdağ, Ç. (2019). Hitit ve Ardılları Neo-Hitit Figürlerinde Uyum ve Direnç: Tanrılar ve Krallar. *Oannes - Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 53-68.

Bayır, Ö. G., ve Köse, T. Ç. (2019). Kültürel Miras ve Korunmasına İlişkin Ortaokul Öğrencilerinin Görüşleri. *Kastamonu Education Journal*, 27(4), 1827-1840.

Bostancıeri, B. (2019). *Gaziantep'te Kültür Turizmi: Yerli Turistlerin Algılarının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Cornelisse, M. (2021). Authenticity and Sustainability in Tourism and Tourism Studies: Conflicting Truths and Practices. (Yayımlanan Doktora Tezi). Erasmus University, Rotterdam.

Çiçek, M. (2017), Konya'nın Kültürel Markalaşma Süreci: Tur Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Davutoğlu, E. (2019). *Kültürel Turizmin Bir Yerel Kalkınma Aracı Olarak Sürdürülebilirliğinin Mardin Kenti Örneği Üzerinden İncelenmesi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Demirci, M. (2005). İslam-Bizans Mücadelesinde Bir Serhat Şehri. *I. Kahramanmaraş Sempozyumu* (319-331). 6-8 Mayıs 2004. İstanbul.

Dumankaya, O. (2017). Germanicia 2016 Kazıları. *39. Kazı Sonuçları Toplantısı (*515-524). 2. Cilt, Ankara.

Dumankaya, O. (2019). Kayıp Kent Germenicia: Lokalizasyon Problemleri Üzerine Yeni Gözlemler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (66), 409-434.

Dumankaya, O. (2021). Caesarea Germanicia Sikkeleri Işığında Nehir Tanrısı Pyramos. İçinde: Dumankaya, O. (Ed.), *Çağlar Boyunca Nehirler Denizler ve Göller: Prehistoryadan Bizans Dönemine* (558-572). İstanbul: Doruk Yayınları.

Gökçek, L. G. (2004). Asur Ticaret Kolonileri Çağı'nda Anadolu'da Kervan Güzergâhları ve Taşımacılık. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 151-154.

Gökçek, L. G. (2005). Kültepe Tabletlerinde Maraş Bölgesi. *I. Kahramanmaraş Sempozyumu* (309-318). 6-8 Mayıs 2004. Kahramanmaraş.

Gökhan, İ. (2014). Roma ve Bizans Döneminde Germanicia (Maraş). *Kapadokya Tarih ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 76-87.

Gümüşçü, O. (2018). Tarihi Coğrafya ve Kültürel Miras. *Erdem (75), 99-120.*

Hoşkara, Ş., Angela L. ve Sedef D. (2021) Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Ulaşmada Kültürel Mirasın Korunması ve Yönetiminin Rolü: Disiplinler Arası Bir Yaklaşım. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi* 36(4), 1963-1976.

ICOMOS. (1967). The Norms of Quito: *Final Report of the Meeting on the Preservation and Utilization of Monuments and Sites of Artistic and Historical Value*. 29 November 2 December 1967, Quito.

ICOMOS. (2017). The Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas. *International Council on Monuments and Sites*. October 1987, Washington.

International Council on Monuments and Sites, ICOMOS (1990). Charter for the Protection and Management of the Archaeological Heritage,. https://www.icomos.org/images/DOCUMENTS/Charters/arch_e.pdf (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

International Council on Monuments and Sites, ICOMOS. (1999). International Cultural Tourism Charter,. http://www.icomos.org/charters/tourism_e.pdf (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

Kahraman, N. ve Türkay, O. (2004). *Turizm ve Çevre*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Karademir, N. (2022). Kahramanmaraş'ta Yaratıcı Turizm. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 8(99), 1892-1909.

Kaynak, İ. ve Sezgin, M. (2008). İnanç Turizmi Kapsamında Dinlerde Seyahat. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 10(1-2), 349-360.

Korkmaz, Z. Ö. ve Öztürk, M. (2023). "City Break" Hareketi Yerel Kalkınmada Etkili Bir Kamu Politikası Olabilir mi? Isparta İli Örneği. *Journal of Academic Researches and Studies*, 15(29), 471-494.

Kozak, N., Kozak, M. A., ve Kozak, M. (2017). *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Lewy, H. (1965). *Anatolia in the Old Assyrian Period*. Cambridge: Cambridge University Press.

Magie, D. (1950). *Roman Rule in Asia Minor to the End of Third Century After Christ*. London: Princeton University Press.

Mckercher, B. ve Cros, H. (2002). *Cultural tourism. The Partnership Between Tourism And Cultural Heritage Management*. New York: The Hawort Pres.

Merwe, C. D. (2016). Tourist guides‟ perceptions of cultural heritage tourism in South Africa. Bulletin of Geography. *Socio-Economic Series*, 34, 117-130.

Millar, F. (1993). *The Roman Near East, 31 BC-AD 337* . London: Harvard University Press.

Nagy, K. (2012). Heritage tourism, thematic routes and possibilities for innovation. *Club of Economics in Miskolc TMP*, 8(1), 46-53.

Ok, M. (2021). Kahramanmaraş Arkeoloji Müzesi'nden Bir Gurup Doğu Sigillata A Grubu Seramiğin Değerlendirmesi. İçinde: Dumankaya, O. (Ed.), *Arkeolojik Küçük Buluntular Pişmiş Toprak, Metal, Kemik, Cam ve Taş Eserler (*231-246). İstanbul: Doruk Yayınevi.

Ok, M. (2023a). Germanicia'da Bulunan Phokaıa Kırmızı Astarlı Seramikleri Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde İ. Solak ve S. Alıç (Ed.), *Maraş Araştırmaları IV* (11-27), Konya: Palet Yayınları.

Ok, M. (2023b). Son Arkeolojik Araştırmalar Işığında Germanicia'da Bulunan Afrika Kırmızı Astarlı Seramikleri. *Cedrus* 11, 359-376.

Ok, M. ve Dumankaya, O. (2022). Caesarea Germanicia'nın Seramik Ticaretine Dair İlk Kanıtlar: Roma Dönemi Kırmızı Astarlı Seramikleri. *OANNES-Uluslararası Eskiçağ Tarihi Araştırmaları Dergisi* 4(1), 99-139.

Orlin, Louis L. (2007). *Life and Thought in the Ancient Near East*. Michigan: University of Michigan Press.

Ostrogorsky, G. A. (2011). *Bizans Devleti Tarihi* (İlk Baskı 1940). (çev. Fikret Işıltan), 7. Baskı, Ankara: TTK Yayınları.

Özgüç, T. (2005). *Kültepe: Kaniš/Neša*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Prentice, R. (1993). *Tourism and heritage attractions*. London: Routledge

Richards, G. (2007). "Global Trends in Cultural Tourism", (Ed. G. Richards) *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*. New York: Routledge.

Richards, G. (2018). Cultural Tourism: A Review of Recent Research and Current Trends. *Journal of Heritage Tourism*, 13(3), 12-21.

Richards, G. ve Wilson, J. (2004). The İmpact Of Cultural Events on City İmage: Rotterdam, Cultural Capital of Europe 2001. *Urban Studies*, 41(10), 1931-1951.

Richards, G., & Wilson, J. (2006). Developing creativity in tourist experiences: A Solution to the Serial Reproduction of Culture? *Tourism Management*, 27(6), 1209-1223.

Rohrscheidt, A. M. (2008). Cultural Tourism-Concerning the Definition. *Turystyka Kulturowa*, 1, 46-62.

Sağlam, D. (2019). *Trabzon İlinde Kültür Turizmi ve Turizm Planlamasına Etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Sezer, İ. (2017) Kültür Turizmi Olanaklarının Değerlendirilmesi: Şebinkarahisar İlçesi Örneği. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi* 59, 37-60.

Tekin, O. (2008). *Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş*. İstanbul: İletişim Yayınları.

The United Nations World Tourism Organization, UNWTO, (2018). Conference on City Breaks: Creating Innovative Tourism Experiences, http://marketintelligence.unwto.org/content/urban-tourism, (Erişim Tarihi: 02.01.2019).

Timothy, Dallen, J. (2011). *Cultural Heritage and Tourism: An Introduction. Bristol*: Cahnnel View Publications.

Tosun, C. (1998). Limits to Community Participation in the Tourism Development Process in Developing Countries. *Tourism Management*, 19(6), 613-633.

Tosun, C. (2001). Challenges of sustainable tourism development in the developing world: The case of Turkey. *Tourism Management*, 23(3), 289-303.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, UNESCO. (1972). Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage. https://whc.unesco.org/en/conventiontext/ (Erişim Tarihi: 30.07.2024).

Ürkmez, Ö. (2014). Eski Çağ'da Maraş ya da Marqašti Germanicia. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 67-95.

Ürkmez, Ö. (2017a). Antiocheia Ad Taurum: Maraş Şehrinin Bilinen İlk İsmi. İçinde İ. Solak (Ed.), *Kahramanmaraş Ansiklopedisi* (309). Cilt. 1/A, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yayınları.

Ürkmez, Ö. (2017b). Antiochus IV: Maraş Kralı. İçinde İ. Solak (Ed.), *Kahramanmaraş Ansiklopedisi* (309-310). Cilt. 1/A, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yayınları.

Ürkmez, Ö. (2018). Mezopotamya-Anadolu-Levant Kavşağında Gurgum Maraş: Askeri Rotalar, Ticaret Yolları ve Sınır Taşları. İçinde B. Gökçe ve P. Pınarcık (Ed.), *Eski Yakındoğu'da Ulaşım Üzerine Yazılar* (333-354). Ankara: Akademisyen Yayınları.

Ürkmez, Ö. (2019). Urfalı Mateos Zamanında Romalı Maraş'ın (Germanicia) Son Asrı. İçinde T. Demir, M. Ekici, M. Şahan Dinç ve M. Ç. Tarhan (Ed.), *Rıfat Ergeç Armağanı: Studies Presented to Rıfat Ergeç* (311-322). Gaziantep: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.

Wang, S., Fu, Y. Y., Cecil, A. K. ve Avgoustis, S. H. (2006). Residents' Perceptions of Cultural Tourism and Quality Of Life- A Longitudinal Approach. *Tourism Today Tourism Today,* 6, 47-61.

Yıldırım, E. ve Kalaycı, A. (2022). Makedon Krallığının Egemenliğinden (İÖ 334) Roma İmparatorluğuna Kadar (İÖ 27) Maraş ve Çevresi. İçinde: İ. Solak ve S. Alıç (Ed.), *Maraş Araştırmaları-III* (9-24). Konya: Palet Yayınları.

Yıldırım, E. ve Kalaycı, A. (2023). Roma İmparatorları Augustus'tan (İÖ 27) Vespasianus Dönemine Kadar (İS 72) Maraş ve Çevresi. İçinde: İ. Solak ve S. Alıç (Ed.), *Maraş Araştırmaları-IV* (27-35). Konya: Palet Yayınları.

Yıldırım, M. (2017). Kültürel Turizm ve Kültürel Mirası Koruma: Diyarbakır Hasan Paşa Hanı Örneği. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi*, 8(2), 335-344.

Yücel, B. ve Ertin G. (2019), Muğla Kentinin Kültür Turizmi Potansiyeli, *Uluslararası Global Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 99-112.

gruplarına uygun eğlence ve etkinlik ile geçirilen zamanın niteliği artırılmalıdır. Son olarak termal turizmi ile diğer alternatif turizm faaliyetleri (doğa turizmi, kültür turizmi, gastronomi turizmi ve benzeri) turist profiline ve güdüsüne göre birbirine entegre edilerek stratejiler geliştirilmelidir.

KAYNAKÇA

Akbulut, G. (2010). Türkiye'de Kaplıca Turizmi Ve Sorunları. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 35-54.

Avcı, M. (2014). Türkiye'nin Flora Bölgeleri ve "Anadolu Diagonali"ne Coğrafi Bir Yaklaşım. *Türk Coğrafya Dergisi*, 225-248.

Avcı, T. (2017). Berit Dağının (Kahramanmaraş) Vejetasyon Coğrafyası. Kahramanamraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Avcı, T. (2023). XVI. Yüzyıldan Günümüze Kahramanmaraş İlinde Kır Yerleşmelerinin Gelişimi ve Dönüşümü. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, G., & Karamehmet Aydın, B. (2015). Dünya'da ve Türkiye'de Sağlık Turizmi Pazarlama Uygulamaları ve Karşılaştırmalı Durum Analizi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1-21.

Aydın, O. (2012). Türkiye'de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 91-96.

Berktaş, S., & Oraklıbel, R. D. (2021). Sanayi Devrimi ile Gelen Değişim: İş Bölümü ve Yabancılaşma. *Atlas Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 1-10.

Cook, P. S. (2008). What is Health and Medical Tourism? The Annual Conference of the Australian Sociological Association (s. 1-13). Victoria: The University of Melbourne.

Çobanoğlu, D., Blömer, M., & Winter, E. (2016, 06 15). Doliche ve Dülük Baba Tepesi Iuppiter Dolichenus`un Anavatanı. *Aktüel Arkeoloji Dergisi*, 88-99.

Doğaner, S. (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı. (2016). Kahramanmaraş İl Turizm Stratejisi ve Eylem Planı 2012-2015. Kahramanmaraş: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı.

Günay, D. (2002). Sanayi ve Sanayi Tarihi. *Mimar ve Mühendis Dergisi*, 31, 8-14.

Gürbüz, M., ve Korkmaz, H. (2001). Ilıca Kasabası'nda Sağlık (Termal) Turizmi. *Türk Coğrafya Dergisi,* 36, 87-103.

Gürbüz, M., ve Korkmaz, H. (2004). Kahramanmaraş İlin'de Şifalı Su Potansiyeli ve Değerlendirilmesi. I. Kahramanmaraş Sempozyomu (s.1553-1558). Kahramanmaraş: Maraşder-Kahramanmaraş Belediyesi.

Kantar, G. ve Işık, E. (2014). Türkiye'de Sağlık Turizmi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 1(1), 15-20.

Karademir, N., Sandal, E. K. ve Bilinir, Ş. (2019). Döngele Kaplıcası (Kahramanmaraş)'nın Termal Turizm Potansiyeli ve Sosyo-Ekonomik Katkılar. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 640-670.

Karademir, N., Sandal, E. K., ve Urhan, F. B. (2018). Kahramanmaraş'ta Turizm Algısı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 39, 45-64.

Karademir, N., Sandal, E. K., ve Urhan, F. B. (2018). Sağlık Turizmi Açısından Ekinözü İçmeleri. Turkish Studies, 13(3), 409-432.

Kemaloğlu, M. (2014). XI.-XIII. Yüzyıl Türkiye Selçuklu Devletinde Dârüşşifalar. *Hikmet Yurdu, Düşünce-Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi,* 7(13), 289-301.

Kesik, M. (2020). Selçuklular'da Sağlık, Sağlık Kurumları ve Tıp Eğitimi. *Tarih Dergisi*, 115-144.

Köksal, A. (1994). Türkiye Turizm Coğrafyası. Ankara: Gazi Büro Kitabevi.

Köleli, Y. (2019, Şubat 10). Şerafeddin Mağmumi'nin Notlarında 1895 Yılının Maraş Mutfak Kültürü. Temmuz 23, 2024 tarihinde https://marasavucumda.com/: https://marasavucumda.com/serafeddin-magmuminin-1895-tarihli-maras-mutfak-kulturu/ adresinden alındı

Köleli, Y. (2020, Haziran 22). 1906 Yılında Maraş'ta Bir İtalyan Seyyah. Temmuz 25, 2024 tarihinde https://marasavucumda.com/: https://marasavucumda.com/1906-yilinda-marasta-bir-italyan-seyyah/ adresinden alındı

Köleli, Y. (2020, Nisan 7). Antakya Patriği Makaryus'un Seyahatnamesinde 1658'in Elbistan, Zeytun ve Maraş'ı. Temmuz 25, 2024 tarihinde https://marasavucumda.com/: https://marasavucumda.com/antakya-piskoposu-macariusun-seyahatnamesinde-elbistan-zeytun-maras/ adresinden alındı

Köleli, Y. (2020, Ocak 15). Hogarth ve Munro'nun Seyahatleri: 1891 Yılında Maraş. Temmuz 26, 2021 tarihinde Maraş Avucumda: https://marasavucumda.com/hogarth-ve-munronun-seyahatleri-1891-yilinda-maras/ adresinden alındı

Kördeve, M. K. (2016). Sağlık Turizmine Genel Bir Bakış ve Türkiye'nin Sağlık Turizmindeki Yeri. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 51-61.

Küçükdağlı, S. (2014). Kahramanmaraş'ın Turizm Potansiyeli. O. Doğan, R. Avcı ve S. Yakar içinde, Akdeniz'in Altın Kenti Kahramanmaraş (s. 467-481). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Öztürk, S. (2006). Osmanlı Salnamelerinde Maraş Sancağı 1284-1326 / 1867-1908 (Cilt I). İstanbul: Kahramanmaraş Belediyesi.

Polat, M. (2023). Kahramanmaraş'ta Termal Turizm İşletmeciliği. *Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 182-196.

Samırkaş Komşu, M., & Eban, F. (2019). Kahramanmaraş Ilıca Kaplıcaları'nın Termal Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 3(4), 653-671.

Sandal, E. K. Ve Karademir, N. (2015). Ilıca (Kahramanmaraş) Kaplıcalarında Termal Turizm Odaklı Rekreasyon Faaliyetleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, 39-50.

Soysal, A. (2017). Sağlık Turizmi: Tehdit ve Fırsatlar Bağlamında Türkiye Açısından Bir Durum Değerlendirmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2, 169-187.

Toroğlu, E., Avcı, T., & Gök, R. (2021). Kahramanmaraş İlinde Ceviz Üretiminin Coğrafi Şartları. İ. Solak ve S. Alıç içinde, Maraş Araştırmaları 2 (s. 231-246). Konya: Palet Yayınları.

Uğurlu, K., Kutluk Bozkurt, A., ve Yalçın Kayıkçı, M. (2016). Sağlık Turizminde Yeni Bir Trend: Talassoterapi. *Journal Of Emerging Economies And Policy*, 1, 172-189.

Varol, L., Kop, A. ve Darbaş, G. (2012). Koçlar-Sarigüzel (Kahramanmaraş Kuzeyi) Arasinda Kalan Bölgenin Jeolojik Özellikleri, Doğu Toroslar. *KSÜ Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 15(1), 43-56.

Yorulmaz, M. ve Aydoğdu, A. (2021). Sağlık Turizmi ve Yeni trendler. Sağlık Yönetiminde Güncel Konu ve Sorunlar (s. 71-90). içinde Ankara: Berikan Yayınevi.

KAYNAKÇA

Ahmad, Y. (2006). The scope and defination of heritage: From tangible to intangible. *International Journal of Heritage Studies*, 12 (3), 292-300.

Akoğlan Kozak, M., Acar, D. ve Zencir Çiftçi, E. (2019). Üçüncü Yaş Turizminin Geliştirilmesinde Yaşlı Dostu Şehir (YDŞ) Teması. *Turizm Akademik Dergisi*, 6 (2), 99-114.

Aksöz, E. O. ve Yücel, E. (2020). Engelli Turizmi Alanındaki Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 388-40.

Aktepe, C. (2013). Sağlık Turizminde Yeni Fırsatlar ve Türkiye'de Yerleşik Sağlık İşletmelerinin Pazarlama Çabaları. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (1), 170-188.

Albayrak A. (2013). *Alternatif Turizm*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aliağaoğlu, A. (2004). Sosyo-kültürel miras turizmi ve Türkiye"den örnekler. *Coğrafî Bilimler Dergisi*, 2 (2), 50-64.

Aslan, Z. ve Ardemagni, M. (2006). Introducing Young People to the Protection of Heritage Sites and Historic Cites. Publications of ICCROM.

Blom, T. (2000). Morbid Tourism a Postmodern Market Niche with an Example from Althorp. N*orskGeografiskTidsskrift*, 54 (1), 29-36.

Bristow, R. ve Newman, M. (2004). Myth vs. Fact: An Exploration of Fright Tourism. Northeastern Recreation Research Symposium (s. 215-221). Bolton: United States Department of Agriculture.

Britton, R. A. (1977). Making tourism more supportive of small state development: The case of St. Vincent. *Annals of Tourism Research*, 6 (5), 269-278.

Butler, R. (1990). Alternative tourism: Pious hope or Trojan Horse? *Journal of Travel Research*, winter, 40-45.

Cassaia, P. S. (1999). Tradition, tourism and memory in Malta. *Journal of the Royal Anthropological Institute*, 5 (2), 247-63.

Cengiz, F. (2012). *Üçüncü Yaş Turistlere Yönelik Turistik Ürün Analizi: Alanya Uygulaması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Cohen E. (1987). "Alternative tourism" - A critique. *Tourism Recreation Research*, 12 (2), 13-18.

Çelik, S. (2018). Alternatif turizm. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (56), 193-205.

Çelik, S., Yıldız, N. ve Altuğ, A. (2023). Kültürel Değerlere Yönelik Farkındalık Demografik Değişkenlere Göre Değişir mi? Cizre/Şırnak'ta Bir Araştırma. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 20 (1), 6-23.

Çeliktaş Türkbay, Ö. (2021). Kültürel mirasın korunmasının insan hakları hukuku ile ilişkisi ve kültürel miras hakkı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 23, 1443-1481.

Çetinkaya, U. M. (2023). *SWOT analizi ile üçüncü yaş turizminin potansiyelinin ve uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi: Kuşadası örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın

Darcy, S. ve Buhalis D. (2011). Accessible Tourism: Concepts and Issues. Bristol: Channel View Publications.

Diker, O. (2016). Kültürel miras ile kültürel miras turizmi kavramları üzerine kavramsal bir çalışma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (30), 365-374.

ENAT-European Network for Accessible Tourism (2012). The Underestimated Market Potential of Barrier-free Tourism, World Travel Monitor Forum, Pisa. [http://www.accessibletourism.org/resources/enat-the-underestimated-market.pdf]. Date of Access: 18.09.2019

Erdoğan, N. (2003). Kitle turizmi, alternatif turizm ve ekoturizmde sürdürülebilirlik üzerine bir değerlendirme. Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, 3-4.

Ertaş, Ç. (2018). Kamu Çalışanlarının Turizm Değerlerine Yönelik Farkındalıklarının İncelenmesi: Şırnak Örneği. *Mukaddime*, 9 (2), 103-117.

Esfehani, M. H., ve Albrecht, J. N. (2018). Roles of intangible cultural heritage in tourism in natural protected areas. *Journal of Heritage Tourism*, 13 (1), 15-29.

Foley, M. ve Lennon, J. J. (1996). JFK and Dark Tourism: A Fascination with Assassination. *International Journal of Heritage Studies*, 2 (4), 198-211.

Gülcan, B. (2010). Türkiye'de kültür turizminin ürün yapısı ve somut kültür varlıklarına dayalı ürün farklılaştırma ihtiyacı. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 99-120.

Güler, K. E. (2005). Tıbbı Ortamların ve İlişkilerin Engelli Kişilere Uygunluğunun Etik Yönden Değerlendirilmesi. Adana Çukurova Üniversitesi. Basılmamış Doktora Tezi.

Hardy, D. (1988). Historcal geography and heritage studies. *Area*, 20 (4), 333-338.

ITB Berlin. (2012). World travel trends report 2012/2013. Erişim adresi:http://www.itb-berlin.de/media/itbk/itbk_media/itbk_pdf/WTTR_Report_2013_web.pdf. Date of Access: 18.09.2019.

İlbay Vatan, B. (2024). Deprem ve Kahramanmaraş Turizmi Çalıştay Raporu. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yayınları.

İlhan, A., Çelik, M. A., Gülersoy, A. E. ve Gümüş, N. (2017) Cehennem Deresi Kanyonu'nun (Ardanuç, Artvin) ekoturizm potansiyeli açısından değerlendirilmesi ve planlama önerileri. *Turkish Studies*, 12 (3), 309-340.

Kendle, A. (2008). Dark Tourism: A Fine Line Between Curiousity and Exploitation. http://www.vagabondish.com/dark-tourism-travel-tours.

Kısa Ovalı, P. (2007). Kitle turizmi ve ekolojik turizmin kavram, mimari ve çevresel etkiler bakımından karşılaştırılması. *YTÜ Mim. Fak. E-Dergisi*, 2 (2), 64-79.

Konak, A. ve Çiğdem, Y. (2005). Yaşlılık Olgusu: Sivas Huzurevi Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29 (1), 23-63.

Kurnaz, H. A., Çeken, H. ve Kılıç, D. (2013). Hüzün Turizmi Katılımcılarının Seyahat Motivasyonlarının Belirlenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 5 (2), 57-73.

Mangunsong, F. (2020). Senior Tourism and Chance for Tourism Business Players. *Journal of Tourism, Hospitality and Environment Management,* 5 (19), 1-13.

Mejuyev, V. (1987). *Kültür ve Tarih*. Ankara: Başak Yayınları.

Meydan Uygur, S. ve Baykan, E. (2007). Kültür turizmi ve turizmin kültürel varlıklar üzerindeki etkileri. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 32-39.

Orhan, F. ve Gömüç, M. (2021). Alternatif turizm potansiyeli açısından doğa ile tarihin buluştuğu bir yer incelemesi: Arapgir (Malatya). I. Uluslararası Coğrafya ve Turizm Sempozyumu, Erzurum.

Ortadoğu Kalkınma Ajansı (2021). Alternatif turizm kavramı ve TR72 Bölgesi alternatif turizm potansiyeli. Erişim adresi: https://www.oran.org.tr/images/dosyalar/20220517111320_0.pdf

Ökem, Z. G. ve Çelik, H. (2019). Türkiye Hizmet İhracatında Yeni Hedefler: Yaşlı Bakım Turizmi. İstanbul: TÜSİAD.

Özkan, A. (2014). Bir Modern İşletme Yaklaşımı Olarak Dünya Sağlık ve Üçüncü Yaş Turizmi İşletmelerinde Müşteri Tatmininin Rolü: Bolu Karacasu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Öztürk, Y. ve Yazıcıoğlu, İ. (2002).Gelişmekte olan ülkeler için alternatif turizm faaliyetleri üzerine teorik bir çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 183-195.

Poria, Y., Reichel, A. ve Brandt, Y. (2011). Dimensions Of Hotel Experience Of People With Disabilities: An Exploratory Study. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 23 (5), 571-591.

Rojek, C. (1991). Ways of Escape: Modern Transformations of Leisure and Travel. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Glasgow Department of Sociology, Glasgow.

Sert, A.N. (2019). Üçüncü Yaş Yerli Turistlerin Seyahat Kısıtları ve Motivasyonları Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42, 200-211.

Slayton, L. (2006). Ground Zero-Tragedy, Terror, and GriefTourism. http://www.grief-tourism.com/ground-zero-tragedy-terror-and-grief-tourism.

Tomanbay, İ. (2002). Sosyal Rehabilitasyon-Sosyal Geriatri. Y.G. Kutsal (Ed.), Temel Geriatri içinde (248-259). Ankara: Turgut Yayınları.

Tufan, İ., Tamer Köse, M. ve Ayan, F. S. (2017). Türkiye ve Üçüncü Yaş Turizmi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1 (1), 29-36.

Türk Dil Kurumu (t.y.). Kültür. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Standardı (TS). (2011). Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri - TS 9111, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara.

Türkiye Turizm Bakanlığı Turizm Terimleri Sözlüğü (1999). *Alternatif Turizm*. Ankara: Başbakanlık Basımevi.

World Health Organization (1980). International Classification of Impairments, Disabilities, and Handicaps. Geneva.

Yao, Y. ve Hou, P. (2019). Senior Tourism: The Sunrise Industry in the Sunset Crowd. *Journal of Quality Assurance in Hospitality & Tourism*, 20 (5), 572-580.

Yıldız, Z. ve Kalağan, G. (2008). Alternatif turizm kavramı ve çevresel etkileri. *Yerel Siyaset Dergisi*, 35, 42-44.

KAYNAKÇA

Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü [Internet]. [Cited 2024 Feb 8]. Available From: Https://Www.Afad.Gov.Tr/Aciklamali-Afet-Yonetimi-Terimleri-Sozlugu.

Can M. ve Benli S. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrasında Hatay'ın Gastronomi Turizminin Sürdürülebilmesine Yönelik Bir Değerlendirme. *Journal Of Gastronomy, Hospitality And Travel*, 6(3), 1394-1405.

Cumhur, Ö. (2021). The Effect of Food Safety and Hygiene Education on The Knowledge Levels of Tourism Students in Turkey. *Gastroia: Journal Of Gastronomy And Travel Research*, 5(3), 505-521. Https://Doi.Org/10.32958/Gastoria.906837

Demircan, E., ve Dökmeci, A. H. (2022). Doğal Afetlerin Tarım Ve Gıda Güvenliği Üzerine Etkileri Ve Çözüm Önerileri. Uluslararası Latin Amerikan Doğa Ve Uygulamalı Bilimler Konferansı, 1-6.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2020). Türkiye'nin Gıda Kayıpları ve İsrafının Önlenmesi Azaltılması ve Yönetimine İlişkin Ulusal Strateji Belgesi ve Eylem Planı. Ankara.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2021). The impact of disasters and crises on agriculture and food security. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Food And Agriculture Organization (FAO) (2022). Hunger and Food Insecurity, http://www.fao.org/hunger/en/ (Erişim tarihi: 02.02.2024).

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2023). FAO Türkiye Bülteni. 14, 1-8.

Göktaş, L.S. (2023). Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Turizm Sektörüne Etkisi Ve Deprem Sonrası Atılması Gereken Adımlar Hakkında Öneriler. *Journal of Gastronomy Hospitality And Travel (Joghat)*, 6(2), 624-635. Https://Doi.Org/10.33083/Joghat.2023.288

Guo-Qin, H. and Lin, K. (2021). Well-Designed Food Governance As Psychological Mechanism Of Consumer Perceptions İn The Context Of Tourism Poverty Alleviation. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-8. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.590816.

IPCC (2014). Climate Change 2014: *Impacts, Adaptation and Vulnerability*. New York: Cambridge University Press.

İlbay Vatan, B. (2024). Deprem ve Kahramanmaraş Turizmi Çalıştay Raporu. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş İstiklal Üniversitesi Yayınları.

Koç, G. ve Uzmay, A. (2015). Gıda Güvencesi ve Gıda Güvenliği: Kavramsal Çerçeve, Gelişmeler ve Türkiye. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 21 (1 ve 2), 39-48.

Leach, M., Nisbett, N., Cabral, L., Harris, J., Hossain, N. ve Thompson, J. (2020). Food Politics And Development. *World Development,* 134, 105024. https://doi.Org/10.1016/J.worlddev.2020.105024.

Manning, L. (2018) The Value of Food Safety Culture to the Hospitality Industry. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes* 10 (3), 284–296.

Mercan Y. ve Çakır M.A. (2023). Deprem Bölgelerinde Dağıtılan Gıdaların, Gıda Güvenliği Açısından Değerlendirilmesi'. Tübitak 1002-C Doğal Afetler Odaklı Saha Çalışması Acil Destek' Projesi Raporu, Tübitak yayınları, 2.

Min, J., Kc, B., Kim, S., & Lee, J. (2020). The Impact Of Disasters On A Heritage Tourist Destination: A Case Study Of Nepal Earthquakes. *Sustainability*, 12(15), 6115. Https://Doi.Org/10.3390/Su12156115

Özbek M. ve Bağcı Bosi T., (2023). Afetlerde Toplu Yaşam Alanlarında Gıda Güvenliğinin Sağlanması. Hütf Halk Sağlığı Ad. Ad Deprem Kaynaklı Afetlere Yönelik Toplum İçin Bilgilendirme Serisi-2023/7. [Internet] Http://Www.Halksagligi.Hacettepe.Edu.Tr/(Erişim Tarihi: 11.01.2024).

Sertyeşilışık, E. (2022). Gıda Güvencesini Arttırmaya Yönelik Sürdürülebilir Tarım ve Çevre Politikaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *13*(36), 1394-1406. https://doi.org/10.21076/Vizyoner.1075231.

TMMOB (2023). 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremleri Raporu. https://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/tmmob_deprem_raporu_18agustos_revize-part-1_compressed.Pdf. (Erişim tarihi: 24 Şubat 2024).

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Raporu. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023 Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf (Erişim tarihi: 20.04.2024).

United Nations Development Programme (UNDP) (2007). Mother Earth Woman & Sustainable Land Management. Gender Mainstreaming Guidance Series, 151. https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/environmentenergy/sustainable_land_management/mother-earth-women-and-sustainable-land-management.html (Erişim tarihi: 2 Şubat 2024).

World Health Organization Report (WHO) (2019). The Five Keys to Safer Food. https://www.who.int/teams/nutrition-and-food-safety/multisectoral-actions-in-food-systems/five-keys-to-safer-food-poster (Erişim tarihi: 18 Mart 2024)

World Bank. (2022). Food Security and Covıd-19. https://www.worldbank.org/en/topic/agriculture/brief/foodsecurity-and-covid-19 (Erişim tarihi: 5 Şubat 2024).

Yıldız Y. ve Yıldız B., (2023). Afetlerde Güvenlik. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*; 8(2): 771-774.

Zhang, J. and Li, C. (2019). Threshold Effect Of Tourism Development On Economic Growth Following A Disaster Shock: Evidence From The Wenchuan Earthquake, P.R. China. *Sustainability*, 11(2), 371. https://doi.org/10.3390/Su11020371.

KAYNAKÇA

Akbıyık, Y. (1999). *Milli Mücadelede Güney Cephesi Maraş* Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.

Akdeniz, D. ve Sirtli, A. (2020). Erken Dönem Mitolojisinde Afrodizyak Yiyeceklere Ait İnanışlar (Beliefs on Aphrodisiac Food in Early Ages Mythology). *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, *8*(4), Article 4. https://doi.org/10.21325/jotags.2020.736

Atalay, B. (2008). *Maraş tarihi ve coğrafyası*. UKDE.

Bahadıroğlu, C., Akıncı, M., ve Kalkar, Ö. (2007). Kahramanmaraş Ahır Dağı'nda Cetoniidae ve Buprestidae (Coleoptera) Familyalarına Bağlı Türler ve Bu Türlerin Yükselti Basamaklarına Göre Dağılımı. *KSÜ Fen ve Müh. Der*, *10*(1), 6–12.

Benedict, P. (1980). Güneydoğu Anadolu yüzey araştırması. Güneydoğu Anadolu Tarihöncesi Araştırmaları-I, 107–149.

Bozkurt, T., ve Aksoy, E. (2023). Kahramanmaraş Kapalı Çarşı. *Journal of Art History/Sanat Tarihi Dergisi*, 32(2), 711–739.

Campbell, S. (2010). Çanakları, Mühürleri, Ölüm Çukuru'yla Domuztepe. Dağların Gazeli Maraş, 113–124.

Çelebi, E. (2011). Seyahatname, haz. *Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, Robert Dankoff, İbrahim Sezgin, İstanbul, Yapı Kredi Yayınla-Rı*.

Christou, P. A., Farmaki, A., Saveriades, A., ve Spanou, E. (2019). The "genius loci" of places that experience intense tourism development. *Tourism Management Perspectives*, 30, 19–32. https://doi.org/10.1016/j.tmp.2019.01.002.

De La Broquiere, B. (2000). Bertrandon de la Broquiere'in denizaşırı seyahati. İ. Arda, Çev., S. Eyice, Der.). İstanbul: Eren Yayıncılık.

Dinçol, A. (1982). Geç Hititler. In Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi I: Görsel Anadolu Tarihi Ansiklopedisi (pp. 122–137). Sanat Kitabevi. http://www.sanatkitabevi.com.tr/tr/?sku=28440

Dumankaya, O. (2019). Kayıp Kent Germanicia: Lokalizasyon Problemleri Üzerine Yeni Gözlemler. *Journal of Turkish Research Institute*, 66, 409–434. https://doi.org/10.14222/Turkiyat4245

Eker, F. (2013). Kahramanmaraş'ın Tarihi Coğrafyasına Bir Bakış. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 25–38. https://dergipark.org.tr/en/pub/ksusbd/issue/10273/126038

Elayi, J. (2017). Sargon II, King of Assyria. SBL Press.

Erek, C. M. (2008). 2007 yılı Direkli Mağarası kazıları. 30. Kazı Sonuçları Toplantısı, 1, 323–346.

Eyice, S. (1992). Bedesten. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 5, 302–311.

Eyicil, A. (2009). Yakın çağda Kahramanmaraş. Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası. https://www.nadirkitap.com/yakin-cagda-kahramanmaras-ahmet-eyicil-kitap21767247.html

Gökçek, G. (2005). Kahramanmaraş'ta Bulunmuş İki Yeni Asurca Tablet. Archivum Anatolicum-Anadolu Arşivleri, 8(1), 47–57. https://dergipark.org.tr/en/pub/aran/issue/47326/596835

Gökhan, İ. (2011). Başlangıçtan Kurtuluş harbine kadar: Maraş tarihi. Ukde.

Gökhan, İ. (2023). Tarihte Maraş Depremleri. Evelahir, Mart-Nisan(15), 20–25. https://evelahir.com.tr/tarihte-maras-depremleri

Gökhan, İ., ve Kaya, S. (2008). İlkçağdan Dulkadirlilere kadar Maraş. Ukde Kitaplığı.

Günay, N. (2019). Milli Mücadelenin İlk Zaferi: Maraş Millî Mücadelesi ve Maraş'ın Kahramanlığı. Türkiyat Mecmuası, 29(2).

Gürbüz, M. (2001). Kahramanmaraş merkez ilçenin beşeri ve iktisadi coğrafyası. Kahramanmaraş Valiliği.

Güterbock, H. G. (1968). Oil Plants in Hittite Anatolia. *Journal of the American Oriental Society*, 88(1), 66–71.

Güven, Ö., Göllüoğlu, H., ve Ceryngier, P. (2015). Aestivo-hibernation of Coccinella septempunctata (Coleoptera: Coccinellidae) in a mountainous area in southern Turkey: Is dormancy at high altitudes adaptive. European Journal of Entomology, 112(1), 41–48.

Hawkins, J. D. (2000). Inscriptions of the Iron Age: Corpus of Hieroglyphic Luwian Inscriptions (Vol. 1). DE GRUYTER. https://doi.org/10.1515/9783110804201.3.fm

Jiang, Z., ve Lin, D. (2022). Genius Loci of Ancient Village from the Perspective of Tourists Experience: Scale Development and Validation. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(8). https://doi.org/10.3390/ijerph19084817

Kahramanmaraş Belediyesi. (2012). Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Kahramanmaraş Konutları (Vol. 1). Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü.

Kaplan, M., ve Arıhan, S. K. (2012). Antikçağdan günümüze bir şifa kaynağı: Zeytin ve zeytinyağının halk tıbbında kullanımı. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 52(2), 1–15.

Kara, C., Gürbüz, M., Kanat, M., ve Büyükçapar, H. (1998). Kahramanmaraş Merkez İlçe Orman Köylerinde Su Ürünleri Potansiyeli ve Değerlendirilmesi. Ekoloji, 7(28), 24–27.

Kepczynska-Walczak, A., ve Walczak, B. M. (2013). Visualising „genius loci" of built heritage. 23–28.

Kısakürek, Ş., ve Bayazıt, E. (2018). Kahramanmaraş Kenti Örneğinde Kent Kimliği ve Kentsel Donatı Elemanları. Turkish Journal of Forest Science, 2(1), 49–59. https://doi.org/10.32328/turkjforsci.408372

Koç, K. (2009). Tarih Boyunca Maraş Şehri'nin The Factors What Is Affecting Gelişmesini Etkileyen Faktörler The Developing Of Maraş City During History.

Koç, K. (2010). Kahramanmaraş'ta Sosyal Hayatın Fiziki Yapıya Etkisi. Ukde Yayınları, Kahramanmaraş, 179.

Kökten, İ. K. (1960). Anadolu Maraş vilayetinde tarihten dip tarihe gidiş. Türk Arkeoloji Dergisi, 14, 42–52. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2158777

Konyar, E. (2008a). Kahramanmaraş yüzey araştırması 2007. ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, 6, 130–136.

Konyar, E. (2008b). MÖ I. Binyılda Kahramanmaraş Gurgum Krallığı. Toplumsal Tarih, 180, 60–66.

Konyar, E. (2010). İlk Tunç Çağı'ndan Orta Demir Çağı'na Kahramanmaraş. Dağların Gazeli Maraş, 125–155.

Luckenbill, D. D. (1927). Ancient Records of Assyria and Babylonia-02. THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS. http://archive.org/details/LuckenbillAncientRecordsAssyria02

Nergiz, H. G., Toker, F., ve Kozak, M. A. (2023). Kültürel Mirasın Uzamsal Boyutunda Göbeklitepe'nin Ruhu. Turizm Akademik Dergisi, 10(2), 179–195.

Norberg-Schulz, C. (1979). Genius Loci. ELECTA ED. https://nexosarquisucr.wordpress.com/wp-content/uploads/2017/09/genius-loci-el-espicc81ritu-del-lugar.pdf

Norberg-Schulz, C. (2019). Genius loci: Towards a phenomenology of architecture (1979). Historic Cities: Issues in Urban Conservation, 8, 31. https://www.google.com/books?hl=tr&lr=&id=b-zGRDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA31&dq=genius+loci+schulz&ots=SO1RO3GOP9&sig=g5Q-HiCI3HJQ71_Hr586wFOYCDVM

Özbey, V. (2020). Maraş Savunması Taşınmaz Kültürel Mirası. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(Özel Sayı), 202–218.

Özdemir, H., Çiçek, K., Turan, Ö., Çalık, R., ve Halaçoğlu, Y. (2004). Ermeniler: Sürgün ve Göç. Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Özkaya, F. D., Özkaya, M. T., Tunalıoğlu, R., Bayar, R., ve Tunalıoğlu, E. (2018). Anadolu'da zeytin ve zeytinyağlı yemekler rotası. Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 6(Special Issue 3), 263–274.

Paköz, A. E. (2016). Geleneksel Maraş Evleri. Vakıflar Dergisi, 45, 209–234.

Paköz, A. E., ve Oltulu, E. (2024). Görsel Belgelerle Maraş Kalesi'nin Tarihi ve Önemi. Kent Akademisi, 17(3), 719–736. https://dergipark.org.tr/en/pub/kent/issue/84608/1433808

Pektaş, T. (2023). Bertrandon de la Broquıère seyahatnamesinde Osmanlı ülkesi,'Türkomanya've Türkler: Burgonya haçlı zihniyeti perspektifinden bir ülke etüdü.

Price, C. (1922). Present Turkish Rule in Cilicia. Current History (1916-1940), 16(2), 216–220.

Savaş, Ö. (1998). Anadolu (Hitit-Luvi) Hiyeroglif yazıtlarında geçen tanrı, şahıs ve coğrafya adları. İstanbul Ege Yayınları. https://ixtheo.de/Record/1182464394

Soydemir, Ü. (2023). XVIII. asır Maraş kazası'nda idari yapı ve sosyal hayat. Kitabe.

Steele, F. (1981). The Sense of Place. CBI Publishing Company.

Tekin, O. (2010). Pers İmparatorluğu'ndan Türk-İslam Egemenliğine Kahramanmaraş'ta Tarih, Kültür ve Para. Dağların Gazeli Maraş, 157–183.

Tekinşen, K. K., ve Biçer, Y. (2018). Salep Orchids and Salep in Kahramanmaraş Region.

TKDK. (2024). Kahramanmaraş'ın Coğrafi Yapısı. https://kahramanmaras.tkdk.gov.tr/Docs/kahramanmarasTKDK130238098953395804.pdf

Tuğluk, M. E. (2023). Şairlerin Dilinden Ahır Dağı. Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi, ÂŞIK VEYSEL HATIRASINA GELENEK VE EDEBİYAT ÖZEL SAYISI, 391–408.

Türk, D., Özkan, B., ve Ünlü, H. Y. (2014). Kahramanmaraş Çimen Dağı-Uludaz Tepesi'nde Yayılış Gösteren Uğur Böceklerine Yönelik Doğa Koruma Yönetimi Önerileri. 416–425.

Uhri, A. (2011). Boğaz derdi: Arkeolojik, arkeobotanik, tarihsel ve etimolojik veriler ışığında: Tarım ve beslenmenin kültür tarihi. Ege Yayınları.

Ünal, A. (2003). Hititler Devrinde Anadolu II. Arkeoloji ve Sanat Yayınları.

Ünalp, F. R. (2018). Birinci Dünya Harbi sonunda Maraş'ın itilaf devletlerince işgali ve Maraş savunması. Gazi Akademik Bakış, 11(22), 205–235.

Uslu, Ö. S., ve Kaya, A. R. (2015). Kırsal Turizm Alanında Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK) Destekleri: Kahramanmaraş Örneği. International Journal of Social and Economic Sciences, 5(2), 17–24.

Vecco, M. (2020). Genius loci as a meta-concept. Journal of Cultural Heritage, 41, 225–231. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1296207419301748

Yinanç, R. (1989). Dulkadir beyliği. Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Yıldırım, K., ve Nişancı, H. (2023). Antik Çağlardan X. Yüzyıla Kadar Anadolu'da Depremler. Avrasya Dosyası, 14(1), 100–124.

Yılmaz, C. (2002). Türkiye'deki Geçici Barınaklarla İlgili Kırsal Mesken Terminolojisine İlişkin Yeni Görüş Ve Öneriler. 197–217.

Yörükoğlu, T., ve Dayısoylu, K. S. (2016). Yöresel Maraş tarhanasının fonksiyonel ve kimyasal bazı özellikleri. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 47(1), 53–63.

Zoroğlu, K. L. (2005). Kahramanmaraş'ın İlk Çağdaki Yeri ve Önemi. I. Kahramanmaraş Sempozyomu Bildirileri, 303–307.

Zülkadiroğlu, D., ve Doygun, H. (2016). Kentsel Akarsuların Korunmasına Yönelik Peyzaj Planlama ve Tasarım İlkeleri Geliştirilmesi: Kahramanmaraş Kenti Örneği. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 6(13).

TARIM TARİHİ

VE DEONTOLOJİ

DR. MİTHAT DİREK

Genişletilmiş 3. Baskı

EĞİTİM
yayınevi

TARIM TARİHİ VE DEONTOLOJİ
Dr. Mithat Direk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-4392-11-7
1. Baskı, Ağustos, 2012
3. Baskı, Ekim 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TARIM TARİHİ VE DEONTOLOJİ
Dr. Mithat Direk
VIII+274 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-4392-11-7

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

22. KAYNAKLAR

Anonim, 1990. Planlı Dönemde Rakamlarla Türkiye Tarım Sektörü, TZOB Yayınları, Yayın No:166, Ankara.

Anonim, 2003. Rakamlarla ve Tablolarla Dünden Bugüne Türk Tarımı, TZOB Yayınları, Ankara

Demirci, R., Özçelik, A., 1990. Tarım Tarihi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No:1186, Ankara.

DİE, 2001. Traımsal Göstergeler 1923-1998, Ankara.

DİE, 2003. Traım İstatistikleri Özeti, Ankara.

Dinler, Z., 1996. Tarım Ekonomisi IV. Basım, Ekin Yayınları, Bursa.

Direk,M., 2012. Türkiye Gıda Krizinin Neresinde?, Tarım Günlüğü Dergisi, Sayı : , İzmir.

DPT, Çeşitli Yıllar. Beş Yıllık Kalkınma Planları, Ankara.

Gürbüz, M., 1989. Tarım, Orman ve Köyişleri Baknlığı'nın Tarihi Gelişimi, TODAİ Uzmanlık Tezi, Ankara.

Kuyucuklu, N., 1983. Türkiye İktisadı, Kan Yayıncılık, İstanbul.

Öz, M., 2000a. Tahrir Defterlerindeki Sayısal Veriler, Osmanlılarda Bilgi ve İstatistik, DİE Yayınları, Ankara.

Öz, M., 2000b. Osmanlıda Klasik Dönemde Tarım, Yeni Türkiye Yayınları, Cilt:3, Ankara.

Özçelik,A., 2005. Tarım Tarihi. Ankara Üniversitesi Yayını. Ankara.

Tokgöz, E., 1995. Türkiye'nin İktisadi Gelişme Tarihi, Hacettepe Üniversitesi İİBF Yayınları, Yayın No:16, Ankara.

Tufan, A., 1997, Türkiye Ekonomisi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, Yayın No:1487, Ankara.

Yeni, R., Dölekoğlu, C.Ö., 2003. Traımsal Destekleme Politikasında Süreçler ve Üretici Transferleri, TEAE Yayınları, Yayın no:98, Ankara.

Yücel, İ.H., 1997. Bilim ve Teknoloji Politikları ve 21. Yüzyılın Toplumu, DPT Yayınları, Ankara.

Zincirci, Ö., 1994. Türkiye'de Tarım Teşkilatının Tarihçesi, Ankara.

www.tarimkredi.org.tr

www.zerbank.com.tr

www.tagem.gov.tr

www.tmo.gov.tr

*Esin : Nisan 2007,Bilim Teknik*dir.

www.icea-tr.com

http://tr.wikipedia.org/

William H. McNeill – Dünya Tarihi Tarımın Getirdikleri

Anonim, 1502. Kanunname-i İhtisab-ı Bursa. Türk Standartları Enstitüsü. Ankara.

Atakişi, İ., 2009. Atatürk ve Tarım. http://www.caginpolisi.com.tr/36/7-8-9.htm

Erişim: 23-11.2009 tarih saat :12.33

Anonim,2012. http://tr.wikipedia.org/wiki/Thomas_Robert_Malthus Erişim tarihi: 26.08.2012

Ekiz, Cengiz ve Ali Somel, "Türkiye'de Planlama ve Planlama Anlayışının Değişimi", A.Ü. SBFGETA Tartışma Metinleri, No.81, Ocak 2005.

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/viii/plan8str.pdf Erişim: 28-08.2012

www.kalkinma.gov.tr/DocObjects/Download/8074/o-ukp.pdf Erişim: 28-08.2012

http://www.sabek.com.tr/SUNU/TURKIYE%E2%80%99DE%20PLANLAMA%20VE%20PLANLAMA%20ANLAYISININ%20DEGISIMI.pdf Erişim:28-08.2012

http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9.pdf Erişim: 28-08.2012

www.zmo.org.tr

www.tmmob.org.tr

www.yok.gov.tr

www.tuik.gov.tr

www.dpt.gov.tr

www.kto.org.tr
www.kop.gov.tr
http://www.saraytarim.gov.tr/
www.yms.org.tr
Diamond, J. (1997). Guns, Germs, and Steel: The Fates of Human Societies.
Mazoyer, M., & Roudart, L. (2006). A History of World Agriculture: From the Neolithic Age to the Current Crisis.
Anderson, K., & Pinilla, V. (Eds.). (2020). Agricultural and Rural Development in the 21st Century: Lessons from History.
Grigg, D. B. (1980). The Agricultural Revolution in Prehistory: Why Did Foragers Become Farmers?.
http://www.resmigazete.gov.tr/default.aspx
https://evrimagaci.org/haberbosch-dongusu-ile-dunyayi-beslemek-kimya-muhendisligi-gida-uretim-verimliligini-nasil-arttirdi-8033
https://hektas.com.tr/bugday-yetistiriciligine-dair-her-sey/
Anderson, B. (1983). Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism.
Churchill, W. S. (1948). The Second World War, Volume 1: The Gathering Storm.
Carr, E. H. (1961). What Is History?.
Toynbee, A. (1956). A Study of History.
https://www.ciftcikulubu.net/safer-tipi-arazi-bankaciligi/
https://tr.wikipedia.org/wiki/Erken_Dryas_Devri
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tenoktitlan
https://tr.wikipedia.org/wiki/Epipaleolitik_Yakın_Doğu
https://www.salom.com.tr/haber/122995/israilin-tarih-oncesi-doneminden-bir-kesit-natufyanlar
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tarım_tarihi#:~:text=Yabani%20tahıllar%2C%20en%20az%20105.000%20yıl%20öncesinden%20ve%20muhtemelen%20çok,zamandan%20beri%20toplanmış%20ve%20yenmiştir.
https://gzt.adu.edu.tr/haber/topraksiz-tarim-3070
https://hidroponikbahce.com
https://begenaltarim.com/gecmisten-gunumuze-tarim/
https://www.agroakademi.com.tr/haberdetay/organik-tarim-nedir
https://cografyabilim.net/2017/10/06/dunyanin-sekli-dunyanin-seklinin-sonuclari-nelerdir/
https://erhananadol.com/dunyanin-geoit-sekli-ve-sonuclari/
https://tr.wikipedia.org/wiki/Osmanlı_İmparatorluğu
https://www.boyabattso.org.tr/sayfa/ekonomi.html
https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/AnaSayfa.aspx
https://tr.wikipedia.org/wiki/Tarım_ve_Orman_Bakanlığı#:~:text=Gıda%20üretimi%2C%20güvenliği%20ve%20güvenirliği,korunması%20ile%20verimli%20kullanılmasını%20sağlamak.
https://dsi.gov.tr
https://www.ogm.gov.tr/tr/kurulusumuz/genel-bilgiler
https://www.aoc.gov.tr/Portal/Anasayfa
https://www.suen.gov.tr/Suen/default.aspx
https://www.caykur.gov.tr/AnaSayfa.aspx
https://www.esk.gov.tr
https://www.tigem.gov.tr
https://www.tkdk.gov.tr
https://www.tkdk.gov.tr/Content/File/Stratejik%20Plan%202024-2028.pdf
https://ticaret.gov.tr/data/5b8700a513b8761450e18d81/Genel%20Tarım%20Sektörü%20Raporu.pdf
https://www.tobb.org.tr/Documents/yayinlar/2014/turkiye_tarim_meclisi_sektor_raporu_2013_int.pdf
https://www.arkeotekno.com/pg_303_fuente-magna-kasesinin-sirri
https://ahotcupofjoe.net/2017/11/fuente-magna-bowl-not-cuneiform-not-sumerian/
https://faculty.ucr.edu/~legneref/archeol/fuentema.htm

Roth, M. T. (1995). Law Collections from Mesopotamia and Asia Minor. Scholars Press.

Borkowski, A., & Du Plessis, P. (2020). Textbook on Roman Law. Oxford University Press.

Turner, M. E., Beckett, J. V., & Afton, B. (2001). Agricultural Rent in England, 1690–1914. Cambridge University Press.

European Commission. (2012). The Common Agricultural Policy: A Partnership between Europe and Farmers.

Aydın, Z. (2010). Türkiye'de Tarım Politikaları ve Kırsal Kalkınma. İmge Kitabevi Yayınları.

Tarım ve Orman Bakanlığı. (2006). Tarım Kanunu.

Giddens, A. (2006). Sosyoloji. Çeviren: T. Atay. İstanbul: Kredi ve Yurtlar Kurumu Yayınları.

Weber, M. (2010). Ekonomi ve Toplum. Çeviren: H. Kadir. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tilly, C. (2004). Social Movements, 1768-2004. Paradigm Publishers.

Giddens, A., Duneier, M., Appelbaum, R. P., & Carr, D. (2017). Introduction to Sociology. W.W. Norton & Company.

Hirsch, P. M. (1975). "Organizational Effectiveness: The Role of Organizational Structure." Administrative Science Quarterly, 20(1), 131-144.

Mann, M. (1986). The Sources of Social Power. Volume 1: A History of Power from the Beginning to A.D. 1760. Cambridge University Press.

Ritzer, G. (2010). Sociology: A Multiple Paradigm Science. Pine Forge Press.

Freeman, R. E. (1984). Strategic Management: A Stakeholder Approach. Pitman.

Scott, W. R. (2003). Organizations: Rational, Natural, and Open Systems. Pearson.

Santos, B. S. (2002). Toward a New Social Contract. Polity Press.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Aşamalar_Kuramı

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/746545

https://www.researchgate.net/publication/318003161_ORTA_GELIR_TUZAGINI_ACIKLAYAN_TEORIK_VE_AMPIRIK_YAKLASIMLAR

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf

https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf

https://tr.pinterest.com/pin/150166968822277667/

http://www.midafternoonmap.com/2013/01/illustrated-economy.html

https://sanayigazetesi.com.tr/sanayi-devrimi-nedir/

https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/6097/Tarimsal-Amacli-Orgutlerde-Derecelendirme-Donemi-Basliyor

https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/6412/Tarim-Ve-Orman-Bakanligi-Tarafindan-986-Milyon-Tl-Destekleme-Odemesi-Ureticilerin-Hesaplarina-Aktariliyor

Hamurculu, O., 2020. https://medium.com/@oguzhamurculu/üniversite-dediğin-nedir-ne-değildir-e637c530d799

Çetin, H.İ., 2020.

https://edumag.net/galeri/dunya-uzerindeki-en-eski-10-universite/

Anonim, 2020.

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyanin-en-eski-universitesi-karaviyyin-universitesi/811131

https://islamansiklopedisi.org.tr/karaviyyin-camii

EĞİTİM TARİHİ

Editör, Prof.Dr. Mehmet ŞİŞMAN, T.C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINI NO: 3087, AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ YAYINI NO: 2011, E-ISBN 978-975-06-3369-0

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçları, 2007-2023

PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKA DÖNEMİ:

UYGULAMALAR, DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

EDİTÖRLER
PROF. DR. EDA BALKAŞ ERDOĞAN
DOÇ. DR. NESRİN TAN AKBULUT
DOÇ. DR. DUYGU TALİH AKKAYA

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKA DÖNEMİ: UYGULAMALAR, DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

Editörler:

Prof. Dr. Eda Balkaş Erdoğan
Orcid: 0000-0001-6968-0794

Doç. Dr Nesrin Tan Akbulut
Orcid: 0000-0001-7882-3435

Doç. Dr. Duygu Talih Akkaya
Orcid: 0000-0002-7514-8347

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-69-4
1. Baskı, Eylül 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİNDE YAPAY ZEKA DÖNEMİ: UYGULAMALAR, DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER
Editörler: Prof. Dr. Eda Balkaş Erdoğan, Doç. Dr Nesrin Tan Akbulut, Doç. Dr. Duygu Talih Akkaya
VI+114 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-69-4

"Bu kitapta yer alan makalelerde ifade edilen görüşler ve fikirleri Editörler ve yayıncının değil, yazarların bakış açılarını yansıtır. Editörler ve yayıncı bu gibi durumlarda hiçbir sorumluluk ve yükümlülük kabul etmemektedir. Yayınlanan içerikle ilgili tüm sorumlululuk yazarlara aittir. "

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Abelha, D. M., Fernandes, S., Mesquita, D., Seabra, F., & Oliveira, I. (2020). Graduate employability and competence development in higher education—A systematic literature review using PRISMA. *Sustainability, 12*(15), 5900.

Ashford-Rowe, K., Herrington, J., & Brown, C. (2014). Establishing the critical elements that determine authentic assessment. *Assessment & Evaluation in Higher Education, 39*(2), 205-222. https://doi.org/10.1080/02602938.2013.819566

Australian Government. (2015). National employment strategy. Retrieved from https://www.australia.gov.au/

Barker, R. T. (2014). Three skills every marketing graduate should have: Professional competence, business skills, and personal attributes. *Journal of Marketing Education, 36*(2), 120-130. https://doi.org/10.1177/0273475313513180

Barber, N., Buchan, H., & Bowen, P. (2013). Integrating authentic assessment in marketing education. *Marketing Education Review, 23*(1), 29-40. https://doi.org/10.2753/MER1052-8008230103

Bianchi, G., Miglio, R., & Sebastiani, G. (2022). The development of digital and green competences in EU education systems. *European Journal of Education, 57*(1), 72-88.

Black, P., & Wiliam, D. (1998). Assessment and classroom learning. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice*, 5(1), 7-74.

Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. Longman.

Brookhart, S. M. (2010). *How to assess higher-order thinking skills in your classroom*. ASCD.

Chamorro-Premuzic, T., Akhtar, R., Winsborough, D., & Sherman, R. A. (2017). The datafication of talent: How technology is advancing the science of human potential at work. Current Opinion in Behavioral Sciences, 18, 13-16. https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2017.04.007

Dachsel, A., Hametner, M., & Prammer, M. (2006). The Lisbon Strategy and its implications for education and training policies. In EU Education and Training Policies (pp. 25-48). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-60246-0_3

Dearing, R. (1997). *Higher education in the learning society: Report of the National Committee of Inquiry into Higher Education*. London: HMSO.

Deloitte, 2024. *Generative AI and the Future of Work*. [online] Available at: https://www.deloitte.com/global/en/services/consulting/research/generative-ai-and-the-future-of-work.html [Accessed 26 July 2024].

DeSeCo. (2016). *Definition and selection of key competencies*. OECD Publishing.

EUROCIRCLE. (2022). Green Competence Framework. Retrieved from https://www.eurocircle.org/

European Commission. (2022). Entrepreneurship Competence Framework. Retrieved from https://ec.europa.eu/

Fuller, A. (2021). The impact of COVID-19 on skills demand and how it may affect future employment. *World Economic Forum*. Retrieved from https://www.weforum.org

Garrison, C., & Ehringhaus, M. (2007). Formative and summative assessments in the classroom. *Association for Middle Level Education*.

Gedera, D. (2023). A Holistic Approach to Authentic Assessment. *Asian Journal of Assessment in Teaching and Learning*, 13(2), 23–34. https://doi.org/10.37134/ajatel.vol13.2.3.2023.

Gikandi, J. W., Morrow, D., & Davis, N. E. (2011). Online formative assessment in higher education: A review of the literature. *Computers & Education*, 57(4), 2333-2351.

Gonzales, N. A. P. (2020). 21st Century Skills in Higher Education: Teaching and Learning at Ifugao State University, Philippines. *Asian Journal of Assessment in Teaching and Learning*, 10(2), 72-81. https://doi.org/10.37134/ajatel.vol10.2.8.2020.

Gov UK. (2016). Teaching Excellence Framework and Graduate Outcomes Survey. Retrieved from https://www.gov.uk/

Gulikers, J. T., Bastiaens, T. J., & Kirschner, P. A. (2004). A five-dimensional framework for authentic assessment. *Educational Technology Research and Development*, 52(3), 67-86.

Harlen, W. (2005). Teachers' summative practices and assessment for learning—tensions and synergies. *Curriculum Journal*, 16(2), 207-223.

Herrington, J., & Herrington, A. (1998). Authentic assessment and multimedia: How university students respond to a model of authentic assessment. *Higher Education Research & Development*, 17(3), 305-322.

Higher Education Statistics Agency (HESA), 2023. *Graduate Outcomes Survey*. [online] Available at: https://www.graduateoutcomes.ac.uk/ [Accessed 26 July 2024].

Holmes, W. (2018). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. *Education in the North*, 25(1), 1-14.

Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2020). *Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning*. Center for Curriculum Redesign.

IBM. (2021). Watson in Education. Retrieved from https://www.ibm.com/watson/education

INEE. (2019). National Education Evaluation Institute reports on education quality in Mexico. Retrieved from https://www.inee.edu.mx/

Institute of Student Employers (ISE). (2021). *ISE Annual Survey*. Retrieved from https://ise.org.uk

Jackson, D., Sibson, R., & Riebe, L. (2013). Delivering work-ready business graduates: Keeping our promises and evaluating our performance. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability, 4*(1), 2-22. https://doi.org/10.21153/jtlge2013vol4no1art550

Jamieson, I., & Naidoo, R. (2004). The globalised university: Trends and challenges in teaching and learning. *Higher Education Quarterly, 58*(4), 228-242.

KEDI. (2019). Nuri Curriculum: The Korean early childhood education and care system. Korean Educational Development Institute.

Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). Intelligence unleashed: An argument for AI in education. *Pearson Education*.

McAfee, A., & Brynjolfsson, E. (2017). Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. W. W. Norton & Company.

MEXT. (2014). *Top Global University Project*. Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology-Japan.

Miller, G. E. (1990). The assessment of clinical skills/competence/performance. *Academic Medicine*, 65(9), S63-S67.

Montano, S., Gill-Simmen, L., Lee, D., Walsh, L., Duffy, D., & Newman, N. (2023). Assessing authentically – learnings from marketing educators. *Journal of Marketing Management*, 39(17-18), 1677-1709. https://doi.org/10.1080/0267257X.2023.2217826.

Montano, D., Kasper, M., Falkenstein, M., & Elbert, T. (2023). The future of higher education: Teaching excellence and employability. Higher Education Research & Development, 42(1), 1-20. https://doi.org/10.1080/07294360.2022.2081716

MYK. (2015). *Türkiye Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi*. Mesleki Yeterlilik Kurumu.

NUC. (2019). National Universities Commission curriculum updates. Retrieved from https://www.nuc.edu.ng/

Oraison, H., Konjarski, L., & Howe, S. (2019). Does university prepare students for employment?: Alignment between graduate attributes, accreditation requirements and industry employability criteria. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 10(1), 173-194.

Owston, R., & York, D. N. (2018). The relationship between online learning and authentic assessment. *Internet and Higher Education, 39*, 44-53. https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2018.07.002

Palm, T. (2008). Performance assessment and authentic assessment: A conceptual analysis of the literature. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 13(4). https://doi.org/10.7275/0qpc-ws45

Perie, M., Marion, S., & Gong, B. (2009). Moving beyond AYP: High-quality interim assessments for accountability and instruction. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 28(3), 3-13.

Popenici, S. A. D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(1), 22.

QS. (2019). *Global Skills Gap Report*. Retrieved from https://www.qs.com

Sadler, D. R. (1989). Formative assessment and the design of instructional systems. *Instructional Science*, 18(2), 119-144.

Salesforce. (2022). *The digital skills gap: Are digital natives prepared for the future of work?* Retrieved from https://www.salesforce.com

Schlee, R. P., & Karns, G. L. (2017). The relationship between social networking skills and entry-level marketing students' marketability. *Marketing Education Review, 27*(2), 28-37. https://doi.org/10.1080/10528008.2017.1305307

SAQA. (2021). South African Qualifications Authority annual report. Retrieved from https://www.saqa.org.za/

Schlee, R. P., & Karns, G. L. (2017). Integrated marketing education: Real-world connections. *Journal of Marketing Education*, 29(1), 13-27.

Selingo, J. J. (2020). The New U: Fast, Flexible and Affordable Higher Education. John Wiley & Sons.

Siemens, G., Gasevic, D., & Dawson, S. (2015). Preparing for the digital university: A review of the history and current state of distance, blended, and online learning. Retrieved from http://linkresearchlab.org/PreparingDigitalUniversity.pdf

Siemens, G. (2013). Learning analytics: The emergence of a discipline. *American Behavioral Scientist*, 57(10), 1380-1400.

SkillsFuture. (2020). SkillsFuture Singapore. Retrieved from https://www.skillsfuture.gov.sg/

Sokhanvar, Z., Salehi, K., & Sokhanvar, F. (2021). Advantages of authentic assessment for improving the learning experience and employability skills of higher education students: A systematic literature review. *Studies in Educational Evaluation*, 70, 101030. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2021.101030

Somerville, M. (2019). Accountability in higher education: The case for the integration of authentic assessment. *Higher Education Quarterly, 73*(4), 508-522. https://doi.org/10.1111/hequ.12189

Statistics Canada. (2018). National Graduates Survey. Retrieved from https://www.statcan.gc.ca/

Storey, C., Killen, R., & Harding, L. (2019). Authentic assessment in marketing education. *Journal of Marketing Education*, 41(3), 195-211.

Succi, C., & Canovi, M. (2020). Soft skills to enhance graduate employability: Comparing students and employers' perceptions. *Studies in Higher Education, 45*(9), 1834-1847. https://doi.org/10.1080/03075079.2019.1585420

Tapp, A., & Hughes, T. (2020). Closing the gap: Using innovative pedagogy to bridge the theory-practice divide in marketing education. *Marketing Education Review, 30*(1), 22-33. https://doi.org/10.1080/10528008.2020.1718775

Villarroel, V., Bloxham, S., Bruna, D., Bruna, C., & Herrera-Seda, C. (2018). Authentic assessment: Creating a blueprint for course design. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 43(7), 1136-1152.

Von Ahn, L. (2013). Duolingo: Learn a Language for Free While Helping to Translate the Web. International Conference on Intelligent User Interfaces. https://doi.org/10.1145/2449396.2449400

Wellman, N. (2010b). Linking theory and practice in marketing education. *Journal of Marketing Education, 32*(3), 220-230. https://doi.org/10.1177/0273475310377789

Wiggins, G. (1990). The case for authentic assessment. *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 2(1), 2.

Wilton, N. (2008). Business graduates and management jobs: An employability match made in heaven? *Journal of Education and Work, 21*(2), 143-158.

World Economic Forum. (2020). *The future of jobs report 2020*. Retrieved from https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020

Wymbs, C. (2011). Digital marketing: The time for a new "academic major" has arrived. *Journal of Marketing Education*, 33(1), 93-106.

YÖK. (2020). *Yetenek Kapısı Projesi*. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education–where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), 39.

TURKEY-IRAQI KURDISH REGIONAL GOVERNMENT RELATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH FOREIGN POLICY AFTER THE ARAB SPRING

HÜSEYİN AKTUĞ
ASST. PROF. ARZU ÇETİNKAYA

EĞİTİM
yayınevi

TURKEY-IRAQI KURDISH REGIONAL GOVERNMENT RELATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH FOREIGN POLICY AFTER THE ARAB SPRING

Hüseyin Aktuğ, Asst. Prof. Arzu Çetinkaya

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-63-2
1. Edition, September 2024

Library Information Card

TURKEY-IRAQI KURDISH REGIONAL GOVERNMENT RELATIONS FROM THE PERSPECTIVE OF TURKISH FOREIGN POLICY AFTER THE ARAB SPRING
Hüseyin Aktuğ, Asst. Prof. Arzu Çetinkaya
IV+116, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-63-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

RESOURCES

Abuhasan, M. 2013. Arap baharı sonrası Suriye'de yaşanan gelişmeler ve Türkiye'nin güvenliğine etkileri. Yüksek Lisans Tezi, T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 162s.

Akıllı, E. 2012. Türk dış politikası zemininde arap baharı. Ortadoğu Analiz, 4(37): 39-45.

Aktaş, M. 2012. Arap Baharı ve Ortadoğu'da Demokrasi Sorunu, Arap Baharı Ortadoğu'da Demokrasi Arayışı ve Türkiye Modeli, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Al JazeeraTurk. 2014. Arap Baharı Başarılı Oldu Mu?, Erişim Adresi: http://www.aljazeera.com.tr/gorus/arap-bahari-basarili-oldu-mu, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Anderson, L. 2011. Demystifying the Arab spring, May/June 2011, Erişim Adresi: https://www.foreignaffairs.com/articles/libya/2011-04-03/demystifying-arab- spring, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Aras, İ. 2014. Avrupa Birliği ve İngiltere'nin Arap Baharına Bakışları, Arap Baharı Üzerine Değerlendirmeler, Der. Armağan Gözakman ve Perihan Aksoy, Detay Yayıncılık.

Arı, T. 2012. Geçmişte Günümüze, Orta Doğu, Siyaset, Savaş ve Diplomasi, Cilt 1, (5. Baskı), MKM Yayınları, İstanbul.

Arı, T. 2015. Yemen'de Arap Baharından Husi Darbesine: Bir Demokrasi Denemesinden Başarısız Devlete mi?, Erişim Adresi: http://www.tayyarari.com/dowloand/Yemen'de%20Husi%20Darbesi(1).pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Aydın, M.Ş. 2014. Arap baharı ve Mısır'da yansımaları. Yüksek Lisans Tezi, AtılımÜniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ayhan, V. 2012.Arap Baharı: İnsanlar, Devrimler ve Değişim, MKM Yayınları, Bursa.

Balcı, A. 2013. Türkiye Dış Politikası İlkeler, Aktörler, Uygulamalar, Etkileşim Yayınları, İstanbul.

Balcı. A. 2014. Türkiye Dış Politikası: İlkeler, Aktörler, Uygulamalar. (3. Baskı). Etkileşim Yayınları, İstanbul.

Barut, E. 2013. Irak kürt bölgesel yönetiminde dış politika ve güvenlik ekseninde türkiye algısı. Yüksek Lisans Tezi. T.C. Polis Akademisi Güvenlik Anabilim Dalı, Ankara.

Barzani, M. 2017. Barzani ve Kürt Ulusal Özgürlük Hareketi I. (Çev. Vahdettin İnce), (6.Baskı), Doz Yayıncılık, İstanbul.

BBCNEWS 2017. Kerkük operasyonu sonrası peşmerge güçleri 2014 sınırlarına çekildi Erişim Adresi: http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-41664850, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

BİLGESAM. Irak'taki Gelişmeler ve Türkiye (III), Erişim Adresi: http://www.bilgesam.org/images/IRAK-7-1.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

88

Bilgin, M.S. 2016. İki savaş arası dönemde türkiye'nin ortadoğu politikası. Gazi Akademik Bakış, 9(18): 33-44.

Birdal, M. 2016 Yasemin devrimi Sonrası Tunus, Erişim Adresi: http://www.tuiçakademi.org/yasemin-devrimi-sonrası-tunus/, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Bostancı, M. 2013. Türk-Arap ilişkilerine etkisis bakımından bağdat paktı. Gazi Akademik Bakış Dergisi, 7(13):171-184.

Bulaç, A. 2013. Arap Baharı ve Küresel Ekonomi, 2006 Erişim Adresi: http://www.zaman.com.tr/yazarlar/ali-bulac/arap-bahari-ve-kureselekonomi_2038777.html, Erişim Tarihi: 21.03.2023

Ceviz, N. 2011. Tarihten Günümüze Libya, Orsam, Ankara.

Cumhuriyet Gazetesi, 2017. Donald Trump Kudüs talimatını verdi Erişim Adresi: http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/dunya/880390/Donald_TrumpKudustalimatini_verdi.html, Erişim Tarihi; 21.03.2023.

Çakmak, H. 2013. Türk Dış Politikasında 41 Kriz, (2. Baskı), Kripto Basın Yayım Dağıtım, İstanbul.

Çavuş, T. 2012. Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Güç Kullanımı, KSÜİİBFDergisi, 2(2), 23-37.

Çelik, S. ve Gürtuna, A. 2005. Büyük Ortadoğu Projesi ve Türkiye'ye Etkileri, Global Strateji Enstitüsü, Ankara.

Çetinkaya, G. S. 2016. Bağdat Paktı'nın kuruluş sürecinde türkiye'nin Ortadoğu ve Batı ile ilişkileri, Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi, 1-29.

Çiçekçi, C. (2012). Arap Baharı Sürecinde Türk Dış Politikasındaki Dönüşüm Anahatları, Erişim Adresi: https://www.academia.edu/1433816/Arap_Baharı_Sürecinde_Türk_Dış_Politikasındaki_Dönüşümün_Anahatları, Erişim Tarihi: 21.03.2023

Dalar, M. 2015. Kendi kaderini tayin hakkı kavramı, federasyon ve ırak kürdistan bölgesel yönetimi, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 20(32):13-57.

Dalar, M. 2016. Tarihsel, siyasal ve Hukuksal Perspektifiyle, Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi, Alfa Aktüel Yayınları, Bursa.

Davutoğlu, A. 2004 Stratejik Derinlik: Türkiye'nin Uluslararası Konumu. Küre Yayınları, İstanbul.

Devran, Y & Özcan, Ö. F. 2016. Söylemlerin dilinden suriye sorunu, Marmara İletişim Dergisi, 25: 35-52.

Diriöz, O. 2012. Libya'da politik dönüşümü sorunları ve fırsatları, Ortadoğu Analiz, 4(38): 63-70.

Doğan, Gürkan, Durgun, Bülent 2012. Arap baharı ve Libya: Tarihsel süreç ve demokratikleşme kavramı çerçevesinde bir değerlendirme. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(15):1-10.

Doruk, Ö. 2010. AK Parti Döneminde Türkiye'nin Kuzey Irak Politikası: Gerginlikten Uzlaşmaya. Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

89

Duran, B. 2009. Ortadoğu Yıllığı 2008, Küre Yayınları, İstanbul.

Dünya Gazetesi 2008, Gözler Gül'ün Ermenistan ziyaretinde, Erişim Adresi: https://www.dw.com/tr/g%C3%B6zler-g%C3%BCl%C3%BCn-ermenistan-ziyaretinde/a-3622747, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Elwatannews, "Bingazi Bombalandı", 21.03.2023

Emirhanoğlu, G. 2018.Realist ve Liberal Teoriler Işığında Ak Parti Hükümetleri'nin Ortadoğu Politikaları (2002-2015).Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erhan, Ç. 1996. Avrupa'nın intiharı ve ikinci dünya savaşı sonrasında temel sorunlar, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 51(1-4): 259-273.

Erol, M. S. & Ozan, E. 2011. Türk dış politikasında süreklilik unsuru olarak siyasal rejim. Gazi Akademik Bakış, 4(8): 13-38.

Ersoy, M. A. 2014. Bir Gazetecinin Gözünden Arap Baharı: Suriye, Libya ve Yemen İzlenimleri, Küre Yayınları, İstanbul.

Fırat, M. 2009. 1945-1960 Yunanistan'la İlişkiler (15. bs.). İletişim Yayınları, İstanbul.

Giritli, İ. 2011. Detente'a Dair, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 42(1-4): 31-59.

Gönlübol, M. 1989. Olaylarla Türk Dış Politikası, Alkım Yayıncılık, İstanbul.

Gözen, R. 2014. ABD Dış Politikası Karar Alma Sitemi ve ABD Dış Politikası Yaklaşımları (1. bs.). Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.

Gün, M. S. 2012. Yemen'de Arap Baharı, Yasama Dergisi, 119-140.

Habertürk Gazetesi 2016. Trump'tan Kudüs'ü Başkent Olarak Tanıma Sözü. Erişim Adresi: http://www.haberturk.com/dunya/haber/1301822-trumptan-kudusu-baskent-olarak-tanima-sozu, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hatunoğlu, A. 2011 Devrim mi İç Savaş mı: Suriye'de Arap Baharı, 2011 Erişim Adresi: http://www.academia.edu/3481291/Devrim_mi_%C4%B0%C3%A7_sava%C5% 9F_m%C4%B1_Suriyede_Arap_Bahar%C4%B1, 21.03.2023, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hürriyet Gazetesi 2003. Talabani Türk Askerine Karşıyız, Erişim Adresi: http://www.hurriyet.com.tr/dunya/talabani-turk-askerine-karsiyiz-165529, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hürriyet Gazetesi 2007. Dış Ticaret Açığı 2017'de 76.7 Milyar Dolar, Erişim Adresi: http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/dis-ticaret-acigi-2017de-76-7-milyar-dolar-40726895, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Hürriyet Gazetesi 2017. İsrailli General Suudi Basınına İlk Kez Konuştu: "En Büyük Tehdit İran" Erişim Adresi: http://www.hurriyet.com.tr/israilli-

general-suudi-basinina-ilk-kez-konustu-en-buyuk-tehdit-iran-40647569, Erişim Tarihi:21.03.2023.

İdrisoğlu, E.R. 2015. Rusya'nın ve ABD'nin SSCB Sonrası Orta Doğu Politikaları, Erişim Adresi: http://acikerisim.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/ 123456789/2762/278996.pdf?sequence=1&isAllowed=y, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

90

İnaç, H. 2012. "Arap Baharı Sürecinde Arap Kimliğinin Değişim ve Dönüşümü", SDE, 2012, Erişim Adresi: http://www.sde.org.tr/tr/haberler/2030/arap-bahari-surecinde-arap- kimliginin-degisim-ve-donusumu.aspx, Erişim Tarihi: 21.03.2023

İnat, K. 2016. "Türkiye Dış Politikası Yıllığı 2015", SETA.

Karagül, İ. 2007 "İran K. Irak' giriyor, Türkiye ne yapacak?"

Kaslak, K. 2004. Manda Sistemi ve Irak ile Suriye'de Uygulaması", Erişim Adresi: http://turkoloji.cu.edu.tr/ATATURK/arastirmalar/kadir_kasalak_ataturk_donemi_turkiye_irak_iliskileri.pdf, Birinci Ortadoğu Semineri, Bildiriler,.7273.

Kekilli, E. Can, A. 2017. Referandum sonrası kerkük ve tartışmalı bölgelerin durumu: Türkiye'nin pozisyonu, SETA Perspektif, Sayı: 181, 1-5.

Koçak, K.A. 2012. Yasemin Devrimi'nden "Arap Baharı"na Tunus, Yasama Dergisi, 22: 1-10.

Köse, E. Çekiç Güç ve Türkiye,

Köylü, M. 2017 Kuzey ırak kürt siyasi hareketinin Türkiye, Irak, İran ve Suriye politikası, Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi, 4(7): 72-100.

Kurdistan24, 2018, Erişim Adresi: www.kurdistan24.net/tr/, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Kurşun, Z. 2014. Arap Baharı Sonrası Yemen'in Çıkmazları, Erişim Adresi: http://www.aljazeera.com.tr/gorus/arap-bahari-sonrasi-yemenin-cikmazları, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Kurubaş, E. 2002. Irak'ta kürt ayrılıkçılığı ve barış şansı, Avrasya Dosyası, 8(4): 124-159.

Kuşoğlu, B. 2012. Libya arap baharı'na NATO katkısı, Yasama Dergisi, 7(22), 99-118.

Lewis, B. 2013. Ortadoğu, İki Bin Yıllık Ortadoğu Tarihi, (9. Baskı), (Çev. Selen Y. Kölay). Ankara.

Malsin, J. 2015. Why the Arab Spring Has Not Led to Disaster in Tunisia. Erişim Adresi: http://time.com/4154134/arab-spring-tunisia-anniversary/, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Mcdowall, D. 2004. Modern Kürt Tarihi, Çev. (Neşenur Domaniç). Doruk Yayımcılık, Ankara.

Milliyet Gazetesi 2017. Kuzey Irak'a Yumurta İhracatı, Erişim Adresi: http://www.milliyet.com.tr/kuzey-irak-a-yumurta-ihracati-afyonkarahisar-yerelhaber-2300090/, Erişim Tarihi, 21.03.2023.

Mynet, 2017. Barzani: ABD'yle Anlaştık, IŞİD'den Alınan Yerler Peşmerge'nin! Erişim Adresi: http://www.mynet.com/haber/dunya/barzani-abdyle-anlastik-isidden-alinan-yerler-pesmergenin-2730855-1, Erişim Tarhi:21.03.2023.

NTV, 2011. İran Kuzey Irak'la Bir Sınır Kapısını Açtı, https://www.ntv.com.tr/dunya/iran-kuzey-irakla-bir-sinir-kapisini-acti,VHdvOXMRAEyX-oxYcy62zQ, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Oğuzlu, T. 2011. Arap Baharı ve Yansımaları, Erişim Adresi: www.orsam.org.tr/tr/trUploads/Yazilar/Dosyalar/2011127_kapak1.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

91

ONDEİO 2017. 10 Maddede Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı Dönemi, Erişim Adresi: https://onedio.com/haber/cumhurbaskanligi-nda-abdullah-gul-donemi-355196, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Oran, B. 1996. Kalkık horoz-çekiç güç ve kürt devleti, Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırma Dergisi (Avrasya Dosyası), 3(1): 155-173.

Oran, B. 2005. Türk Dış Politikası (1919-1980) Cilt I, İletişim Yayınları, İstanbul.

Oran, B. 2013. Türk Dış Politikası (2001-2012) Cilt III, İletişim Yayınları, İstanbul.

Orhan, D.D. 2013. Ortadoğu'nun krizi: Arap baharı ve demokrasi'nin geleceği, Atılım Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1-2): 17-29.

Orsam. 2012. Arap Baharı Mı Ortadoğu Kışı Mı?, Erişim Adresi: http://www.orsam.org.tr/tr/trUploads/Yazilar/Dosyalar/2012116_edremit_tutanak_SON.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023,

Öğür, B. Baykal, Z. Balcı, A. 2014. Kuzey Irak - Türkiye İlişkileri: PKK, Güvenlik ve İşbirliği, Ortadoğu Araştırma Merkezi, Rapor: 1, 6-58.

Özalp, H. 2005. Irak anayasası, Serbesti Siyasi Fikir Dergisi, 22: 2-73.

Özdağ, Ü. 2000. Türk Ordusu'nun Kuzey Irak Operasyonlar, Pegasus Yayınları, İstanbul.

Özdemir, E. 2017. Suriyeli mülteciler krizinin türkiye'ye etkileri, Uluslararası Kriz ve Siyaset Araştırmaları Dergisi, 1(3): 114-140.

Özlük, E. 2014. NATO'yu anlamak: Dönüşümü, yeni kimlikleri ve uyum süreçleri, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31, 209-225.

Öztürkler, H. 2011. Suriye ekonomisinin genel özellikleri ve 2011 sonrası dönemdeki gelişimi, Ortadoğu Analiz, 3(29), 1-11.

Paksoy, M. 2012. "Arap Bahar'ının Sosyo-Ekonomik Etkileri: Türkiye-Suriye Karşılaştırması", II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempozyumu, 1-2.10.2012. (Erişim Adresi: http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/Imagesimages/files/8.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Pirinççi, M. 2014. "ABD'nin IŞİD Stratejisi ve Irakile Suriye'ye Olası Yansımaları", ORSAM Raporu, No: 191, Eylül 2014, s.7.

Radikal Gazetesi 2004. Bir Irak Krizi Daha Kapıda, Erişim Adresi: http://www.radikal.com.tr/yazarlar/murat-yetkin/bir-irak-krizi-daha-kapida-697542/, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Reçber, K., Ayhan, V. 2013. Türkiye-Suriye arasındaki krizin Hatay bölgesi üzerindeki etkileri, Alternatif Politika, 5(3):1-13.

Said, E. 2003. Şarkiyatçılık, çev. Berna Ünler, Metis Yayınları, İstanbul.

Sander, O. 1994. Siyasi Tarıh 1918-1994, İmge Yayınları, Ankara.

Sander, O. 2006. Türkiye'nin Dış Politikası, İmge Yayınları, Ankara.

Semin, A. & Sandıklı, A. 2012. Bütün Boyutlarıyla Suriye Krizi ve Türkiye, Bilgesam, Rapor 52

Sinkaya, B. 2011. Geçmişten günümüze Türkiye'nin Ortadoğu politikası ve Batı etkisi, Adam Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(1): 79-100.

92

Star Gazetesi 2015. Türk Bankalar Kuzey Irak Yolcusu, Erişim Adresi: http://www.star.com.tr/ekonomi/turk-bankalar-kuzey-irak-yolcusu-haber-1048768/, Erişim Tarihi, 21.03.2023.

Şahbaz, M. 2018. Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Güney Kafkasya'da Küresel Rekabet. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Şahin, M. 2010. Türkiye'nin Ortadoğu politikası: Süreklilik ve değişim, Akademik Ortadoğu, 4(2): 10-22.

Tekek, Murat 2012. "Arap Baharı ve Nedenleri", ORSAM, Erişim Adresi: http://www.orsam.org.tr/tr/yazigoster.aspx?ID=2964, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Teliman, M. 2012. Anadolu'nun damgalanmış halkı, yezidiler, Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1(1): 963-971.

Toby Dodge, 2011. Conclusion: the Middle East After the Arab Spring", 2011 Erişim Adresi: http://www.lse.ac.uk/IDEAS/publications/reports/pdf/SR011/FINAL_LSE_IDEAConclusionsTheMiddleEastAfterTheArabSpring_Dodge.pdf, Erişim Tarihi: 21.03.2023.

Turan, Y. & Karanfil, A. 2017. Türk Dış Politikasında Yumuşak Güç Unsuru ve T.C Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Örneği, Uluslararası Politik Araştırmalar Dergisi, 3(1), 18-32.

Türkmen, İ. 2010. Türkiye'nin Ortadoğu Politikası, Bilgesam.

Ulusu, G. 2015. Bush Doktrini Sonrası ABD'nin Irak ve Suriye Politikası ve Türkiye'ye Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ulutaş, U. ve Torlak, F. 2011. Devrimden Demokrasiye Tunus'un Seçimi, Seta Analiz, 46: 1-23.

Xemgin, E. 2013. Kürdistan Tarihi. (4. Baskı), Doz Yayımcılık, İstanbul.

Yamaç, M. 2019. Fransız Diplomatik Belgelerinde Ağrı İsyanı (1926-1930), (1.Baskı), Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Yavuz, C. Ve Erdurmaz, S. 2012. Arap Baharı ve Türkiye, Ortadoğu'da Kırılan Fay Hatları, Berikan Ofset Matbaa, Ankara.

Yavuz, C. ve Erdurmaz, S. 2012. Arap Baharı ve Türkiye, Berikan Yayınevi, Ankara.

Yazıcı, N. 2011. 1926-1956 dönemi türk dış politikasında Musul sorunu, Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi, 14: 133-179.

Yentürk, Y. 2016. İkinci Dünya Savaşı Döneminde Türk Dış Politikası ve Denge Siyaseti. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldız, D. 2017. Kuzey Irak'tan Kıbrıs'a Ateş ve Su, Yeni Ortadoğu Akdeniz, Bizim Kitaplar, İstanbul.

Yıldız, K. 2005. Irak Kürtleri, Dün bugün ve yarın, (Çev,A.H. Engin Urcan), Belge Yayınları, İstanbul.

Zeyrek, S. & Akman, H. 2015. 1957 Suriye Krizi ve Türkiye- Suriye İlişkilerinde Bunalım (9. bs.) İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

TEKNOLOJİK KÜRESELLEŞME

İSTİHBARAT VE TERÖRİZM

HASAN BALÇIN
DOÇ. DR. MEHMET YUNUS ÇELİK

EĞİTİM
yayınevi

TEKNOLOJİK KÜRESELLEŞME, İSTİHBARAT VE TERÖRİZM

Hasan Balçın, Doç. Dr. Mehmet Yunus Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-67-0
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TEKNOLOJİK KÜRESELLEŞME, İSTİHBARAT VE TERÖRİZM
Hasan Balçın, Doç. Dr. Mehmet Yunus Çelik
VIII+86 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-67-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Altuğ, Y. (1995). *Terörün anatomisi*. Altın Kitaplar Yayınevi.

Arıboğan, D. Ü. (2003). *Tarihin sonundan barışın sonuna terörizmi anlamak ve anlamlandırmak*. Timaş Yayınları.

Avcı, G. (2004). *İstihbarat teknikleri: Aktörleri, örgütleri ve açmazları*. Timaş Yayınları.

Ayhan, A. (2002). *Dünden bugüne Türkiye'de bilim-teknoloji ve geleceğin teknolojileri*. Güriş Holding.

Balcı, H. (2013). *Savunma sanayii için teknoloji transfer yöntemi seçim kriterlerinin belirlenmesi ve ahp tekniği ile uygun yöntem seçimi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kara Harp Okulu Komutanlığı.

Bayraktar, G. (2014). Harbin beşinci boyutunun yeni gereksinimi: Siber istihbarat. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *10* (20), 119-148.

Benny, D. J. (2014). *Industrial espionage developing a counterespionage program*. Routledge.

Biçer, S. (2017). Ulusal güvenlik ve istihbarat sisteminde geleneksel anlayıştan modern ve değişen ihtiyaçlar dönemine geçiş. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 435-464.

Brynjar, T. H. (2004). *Ffı explains al-quida document*. Norwegian Defence Research Establishmen.

Cameron, G. (2004). The Biological, Radyological and Nucleer (CBRN) Threat-Exaggeretion or Apocolypse Soon?. Jones D. M. (Eds.). *Globalisation and the New Terror*. Edward Elgar Pub.

Chailand, G. & Blin, A. (Ed.). (2016). *Terörizmin tarihi antikçağdan Işid'e*. (B. Tanatar, Çev.), Nora Kitap.

Combs, C. C. (2003). *Terrorism in the Twenty-First Century*. Prentice Hall.

Conway, M. (2005). Terrorist 'Use' of the Internet and Fighting Back. *Information & Security An International Journal.* 19, 9-30.

Çanlı, M. (2024). https://strasam.org/strateji/istihbarat/istihbarat-nedir-ne-degildir-212. Erişim tarihi; 11.09.2024

Çelik, M. Y. (2012). Boyutları Ve Farklı Algılarıyla Küreselleşme. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 32, 57-73

Çelik, M. Y. (2020). Social and Economic Transformation With the Institutional Economic Perspective. In I. Akansel (Ed.), Comparative Approaches to Old and New Institutional Economics (pp. 108-132). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-0333-1.ch007

Dilek, S. (2010). Türkiye'de yeni ekonominin tüketicilere Enformasyon sağlama olanakları. ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 6, Sayı 11, 2010, ss. 63–78

Drucker, P. (1993). *Gelecek için yönetim*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Duygun, S. (2004). *Teknoloji transferi nedir ve teknoloji transferindeki başarı faktörlerinin firma yeniliğine katkısı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Erkan, H. (2019). Bilgi Toplumu'na İlişkin. Retrieved from http:/www.deu.edu.tr/userweb/husnu.erkan/BILGI_TOPLUMUNA_ILISKIN_NOT.doc

Erün, T. (2012). *Ankara'daki teknopark firmalarının teknopark içerisindeki işbirliği uygulamalarının teknoloji transfer performansları üzerine etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Kara Harp Okulu Komutanlığı.

Eser, Z. E. (2011). *Dünden bugüne teknoloji transferi*. [Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.

Eubank, L. W. (2006). *The roots of terrorism-what is terorism*. Chelsea House Publishers.

Freeman, C. (1982). *The economics of ındustrial ınnovation*. Mıt Press.

Gladwell, M. (2003). *Connecting the dots, the paradoxes of intelligence reform*. Newyorker.

Gözlü, S. (1986). *Teknoloji transferinde lisans anlaşmaları ve bir değerlendirme*. [Doktora Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Güntay, V. (2018). Siber güvenliğin uluslararası politikada etki aracına dönüşmesi ve uluslararası aktörler. *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *14*(27), 79-111.

Gürdal, O. (2004). Elektromanyetik bombaların etkileri ve hasar vericilikleri. *Adli Bilimler Dergisi*, *3*(3), 57-68.

Hughes, H. S. (1995). Toplum ve Bilinç. çev. Özkan, G. İstanbul, Metis Yayınları.

Işın, G. (2003). Biyolojik silahlar. *Pivolka*, Savaş Özel Sayısı, 6-11.

Karabulut, B. (2017). Uluslararası ilişkilerde savaş olgusunun yaşadığı dönüşüm: Hibrit savaş ve Rusya örneği. *Karadeniz Araştırmaları*, 15(55), 115-130.

Karakaya, Ç. (2009). *Analitik hiyerarşik proses yöntemi ile teknoloji transfer seçimi*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Kent, S. (2003). *Stratejik İstihbarat*. (B. Y. Özbek, N. Şüküroğlu-Arıca, (Çev.). Asam.

Khalil, T. M. (2000). *Management Of Technology: The Key To Competitiveness And Wealth Creation*. McGraw-Hill.

Kiper, M. (2004). *Teknoloji, teknoloji transfer mekanizmaları bu kapsamda kamu tedarik politikalarının önemi*. Teknoloji - Tmmob 50. Yıl Yayınları.

Knop, K. V. (2008). *Institutionalization Of A Web-Focused Multinational Counter-Terrorism Campaign Intelligent System. Responses To Cyber Terrorism*. Ios Press.

Korkmaz, S. C. (2016). *Terörün propagandası: DAEŞ Terör Örgütü ve 'Konstantiniyye' Dergisi*. ORSAM.

Little, D. A. (1981). *The strategic management of technology*. Report of material presented at the 1981 European Management Forum in Davos.

Lowenthal, M. M. (2006). *Intelligence from secrets to policiy*. CQ Press.

Mihaela, C. (2010). *Department of defense dictionary of military and associated terms*. [Çevrim-içi: https://www.academia.edu/36249113/Department_of_Defense_Dictionary_of_Military_and_Associated_Terms], Erişim tarihi: 23.10.2023.

Milli İstihbarat Teşkilatı. (2024). https://www.mit.gov.tr/sozluk.html#%C4%B0. Erişim tarihi; 11.09.2024.

NATO. (2015). *Nato humınt centre of excellence*. [Çevrim-içi: https://www.natohcoe.org/], Erişim tarihi: 18.10.2023.

Özcan, M. (2004). Yeni milenyumda yeni tehdit: siber terör. *Türk Harb-İş Dergisi*, 210, 39-40.

Özdağ, Ü. (2002). *Avrasya dosyası: Üç Aylık Uluslararası İlişkiler ve Stratejik Araştırma Dergisi: İstihbarat Özel*. Asam.

Özer, Y. (2015). Terörizmle mücadelede istihbaratın rolü: Kültürel istihbarat konsepti. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(1), 51-80.

Rapoport, D. C. (2001). *The four waves of modern terror: International Dimensions and Consequences*. Current History. [Çevrim-içi: https://www.researchgate.net/publication/286896869], Erişim tarihi: 03.11.2023.

Ronczkowski, M. R. (2000). *Terrorism and organized hate crime-ıntelligence gathering*, *analysis, ınvestigations*. Crc Press.

Sağıroğlu, Ş., Alkan, M. (Ed.). (2018). *Siber güvenlik ve savunma farkındalık ve caydırıcılık*. Grafiker Yayınları.

Sarıhan, H. İ. (1998). *Rekabette başarının yolu teknoloji yönetimi*. Desnet Yayınları.

Seren, M. (2017). *Stratejik istihbarat*. Orion.

Seyidoğlu, H. (2009). *Uluslararası iktisat: Teori, politika ve uygulama*. Güzem Can Yayınları.

Shulsky, A. N. (2001). *Silent Warfare:Understanding the World of İntelligence*. Brassey's.

Sökmen, A. İ. (2017). *İstihbarat politikaları kapsamında dünyada uygulanan örtülü operasyonların teori ve pratiği*. Kripto.

Tosun, A. A. (1991). *Türkiye'nin ekonomik ve teknolojik kapasitesi üzerinde lisans anlaşmalarının etkileri*. [Yüksek Lisans Tezi]. Anadolu Üniversitesi.

TÜBİTAK. (2003). *2023 Türkiye ulusal strateji vizyon belgesi*. [Çevrim-içi: https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2023-10/Vizyon2023_Strateji_ Belgesi.pdf], Erişim tarihi: 22.11.2023.

Türk Dil Kurumu. (2023). *Teknoloji.* [Çevrim-içi: https://sozluk.gov.tr/], Erişim tarihi: 19.09.2023.

Ulusoy, G. (2000). Teknoloji yönetimi süreci üzerine bir çalışma: Türk otomotiv endüstrisi yan sanayi. *Mühendis ve Makina*, 489, 17-28.

Uygun, S. (2004). *Teknoloji transferi nedir ve teknoloji transferindeki başarı faktörlerinin firma yeniliğine katkısı*. [Yüksek Lisans Tezi]. Gebze Teknik Üniversitesi.

Yazıcı, M. (2013). Toplumsal Değişim ve Sosyal Değerler. Electronic Turkish Studies, 8(8). 1489-1501.

Yılmaz, S. (2009). *Ulusal savunma strateji, teknoloji, savaş*. Kum Saati Yayınları.

Yokuş, N. (2005). *Teknoloji stratejisinin teknoloji seçimine ve rekabete etkisinin değerlendirilmesi*. [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Yüksel, A. (2013). 2'nci Mahmut Devrinde Osmanlı İstihbaratı, Kitap Yayınevi, İstanbul.

Zanini, M. (2004). *The networking of terror in the ınformation age*. Jones, D. M. (Eds.). *Globalisation and the New Terror*. Edward Elgar Pub.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

LİDERLİK KURAMLARI

PROF. DR. ŞEBNEM YÜCEL
PROF. DR. RECEP YÜCEL

EĞİTİM
yayınevi

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE LİDERLİK KURAMLARI

Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-5176-29-7
4. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE LİDERLİK KURAMLARI
Prof. Dr. Şebnem Yücel, Prof. Dr. Recep Yücel
XX+332 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-5176-29-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ABEL, A. T., (2000), "The Characteristics, Behaviors, and Effective Work Environments of Servant Leaders: A Delphi Study", **Doctoral Dissertation**, the Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, Educational Leadership and Policy Studies, Blacksburg, Virginia.

AÇIKALIN, Ş.Ş. (1993), "Öğretmenlerin Okul Müdürlerini Etkileme Güçleri", **H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9, 183–192.

ADAIR, J., (1983), **Effective Leadership: A Self Development Manual**, Gower, Aldershot.

ADAIR, J., (2004), **Etkili Liderlik**, (Çev: F. Beşenek), İstanbul: Babıâli Kültür Yayıncılığı.

ADAIR, J., (2012), **Hz. Muhammed Örneğinden Hareketle Lider "Bir Kavmin Lideri Ona Hizmet Edendir"**, Çeviren: Doç. Dr. Ali Çavuşoğlu, İstanbul: Ufuk Yayınlan.

ADAIR, J., (2011), **John Adair's Greatest Ideas for Effective Leadership**, West Sussex: Capstone Publishing.

ADLER, N.J., (1983), "Cross-Cultural Management Research: The Ostrich and The Trend", **Academy of Management. The Academy of Management Review**, 8 (2), 226- 232.

ADLER, N.J., (1993), "Competitive Frontiers: Women Managers in the Triad",
International Studies of Management and Organization, 23 (2), 3-23.

ADLER, R., (1993), "Cracks in The Glass Ceiling", **New Woman**, February.

AKAR, N.Y. ANAFARTA, N. SARVAN, F. (2011), "Causes, Dimensions and
Organizational Consequences of Mobbing: An Empirical Study", **Ege Akademik Bakış/ Ege Academic Review**, 11 (1), 179 -191.

AKDEMİR, A., KASIMOĞLU, M. ve KUTLUTÜRK, M.M.,"Yönetsel Yazının
Gündemindeki Tartışmalar", **Yönetim Gündemi**, http://biibf.comu.edu.tr/yonetimgundemi.pdf., Erişim: 14.07.2007.

AKKURT, D., "Sosyal Etkileşim ve İletişim Becerileri", http://web.adu.edu.tr/ akademik/ garmagan/dersler/tyi/communication.pdf., Erişim: 10.08.2008.

AKSOY, Ö. A., (1988), **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, İstanbul: İnkılap Yayınevi.

AKSOY, Ö. A., (2007), **Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü**, Ankara: İnkılâp Kitabevi.

AL-İ İMRAN SURESİ, **Kur'an-ı Kerim**, 159.

ALLEN, S.J., (2007), "Adult Learning Theory ve Leadership Development",
Leadership Review, Kravis Leadership Institute, 7, Spring, 26–37.

ALLIX, M.N., (2000), "Transformational Leadership, Democratic or Despotic ?",
Educational Management ve Administration, 28 (1), 7-20.

ALTILAR, N., (2004), **İçimizdeki Lider**, İkinci Baskı, İstanbul: Okumuş Adam Yayıncılık.

ALTUN, S.A., (2003), "İlköğretim Okulu Müdürlerinin Dönüşümcü Liderliğe Verdikleri Önem ve Uygulama Düzeyleri", **İlköğretim-Online**, 2(1), 10-17.

ANTONIONI, D., (2000), "Leading, Managing, and Coaching", **Industrial Management**, 42 (5), 27–33.

ANTONSEN, S. (2009), "Safety Culture and The Issue of Power", **Safety Science**, 47, 183–191.

APPELBAUM, L., ve PAESE, M., (2001), "What Senior Leaders Do: The Nine Roles of Strategic Leadership", **White Paper**, 1-9.

ARAT, M., (2001), **İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri, Değişimin Liderleri**, İstanbul:Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

ARGÜDEN, Y., (2001), "Birlikte Öğrenen ve Paylaşan Liderler", **İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri, Değişimin Liderleri**, (Ed. Melih Arat), İstanbul:Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

ARICIOĞLU, A.M., (2000), **Batı ve Japon İşletme Yönetimi**, İstanbul: İz Yayıncılık. ARICIOĞLU, M.A., ve TUTAN, A., (2008), "Etik Etkisini Geliştirme Modeli ve Bir
Uygulama", **Erciyes Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 30, 47–76.

ARIKAN, S., (2003), "Kadın Yöneticilerin Liderlik Davranışları ve Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama", **G.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi**, 1, 1-20.

ARKONAÇ, S.A., (1993), **Psikoloji Zihin Süreçleri Bilimi**, 3. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

ARSLANTAŞ, C.C., (2007), "Lider-Üye Etkileşiminin Yöneticiye Duyulan Güven Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Görgül Bir Çalışma", **Tisk Akademi**, 2 (3), 160-173.

ARTAN, İ., (2000), "Örgütlerde Güç Kullanımı ve Kaynakları", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed.Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 281-308.

ARTHUR, A. THOMPSON ve A.J. STRICKLAND III, (1998), **Crafting and**
Implementing Strategy, Irwin: McGraw Hill Co. Inc.

ARYEE, S., CHEN, Z.X., (2006),"Leader–Member Exchange in A Chinese Context: Antecedents, The Mediating Role of Psychological Empowerment And Outcomes", **Journal of Business Research**, 59, 793–801.

ASLAN, F, (2011), "Sanal Kültür Ortamında Güncellenen Nasrettin Hoca Fıkraları", **Turkish Studies**, 6,4, 39-60.

ASLAN Ş. ve ÖZATA, M. (2009), "Lider-Üye Etkileşiminin (LMX) Yöneticiye Duyulan Güven Düzeyine Etkisi", **Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 11, 9 (17), 95–118.

ASLAN Ş. ve ÖZATA, M., (2011), "Sağlık Çalışanlarında Hizmete Yönelik Liderlik (Hizmetkâr Liderlik) ve Page-Wong İle Patterson Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenirlik Araştırması", **Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 18 (1), 139-154.

ASLAN, Ş. (2009),"The Relation of Charismatic Leadership and Organizational Citizenship Behavior: The Role of "Tenure" and "Salary" Variables", **International Journal of Human Sciences**, 6(1), 256–275.

ASLAN, Ş. (2009), **Duygusal Zekâ ve Dönüşümcü-Etkileşimci Liderlik**, Ankara: Nobel Yayınevi.

ASLAN, Ş. (2013), **Duygusal Zekâ ve Dönüşümcü-Etkileşimci Liderlik**, 2. Baskı, Konya: Eğitim Kitabevi.

ASLAN, Ş., ASLAN Ş., (2012), "The Mediating Role of Corporate Social Responsibility in Ethical Leader's Effect on Corporate Ethical Values and Behavior", **8th International Strategic Management Conference**, June 21-23 Barcelona, Spain, 641-649.

ASLAN, Ş., DİKEN, A. ve ŞENDOĞDU, A.A. (2011), "Investigation of The Effects of Strategic Leadership on Strategic Change and Innovativeness of SMEs in A Perceived Environmental Uncertainity", **The Proceding of International Strategic Management Conference**, June 30–July 2, Paris-France, 617-628.

ASLAN, Ş., (2014a), "Liderlikte Kadın Farklılığı Margaret Thatcher "The Iron Lady" Filminin Tematik İncelemesi", **Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi**, 1, 5(5), ss.1-14.

ASLAN, Ş., (2014b), "The Analysis of The Painting "Kaplumbağa Terbiyecisi: Tortoises Trainer" (1906-1907) of Osman Hamdi in Terms of Ottoman Leadership", IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal, 16 (5), ss. 115-137.

ASLAN, ÇİFÇİ, KARABACAK, (2015), "İslam'ın Kadın Liderliğe Bakışı: Disiplinlerarası Nitel Araştırma", **Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8, 71-107.

ASLAN, Ş., KARABACAK, M. (2016), "İslam Düşüncesinde Liderlik", İslam Düşüncesinde Yönetim ve Liderlik, Konya: Eğitim Yayınevi.

ASLAN, Ş, KARABACAK, M., ÇİFÇİ, O.Z., (2016), "İslam'ın Liderliğe ve Kadın Liderliğe Bakışı: Benazir Bhutto Otobiyografisinin Doküman İncelemesi", Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 19, 1, ss.1-29.

ASLAN, Ş. ve Ark. (2017), "Anne–Baba Davranışlarının ve Sosyal Çevrelerinin Liderlere Etkileri", **Üsküdar üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 3(4), ss.91-138.

ASLAN, Ş. ve ÖZER, K., (2017), "Türkiye'de Kültürel Liderlik Bağlamında 'Hulusi Kentmen' Tipolojisi ve Mizahi Lider Kişilik 'Hoca Nasreddin'", **I. Ulusal Sağlık Yöneticileri Kongresi**, saglikyoneticilerikongresi@yeniyuzyil.edu.tr., Erişim: 04.06.2018.

ASLAN, Ş., ÖZEN, M.Y., GÜZEL, Ş., (2019), "Atasözleri ve Deyimler Bağlamında Liderliğe Kültürel Yaklaşım", **İşletmelere ve Girişimciliğe Güncel Bakış**, 11. Bölüm, (Editör: Muhammed Saygın), Konya: Eğitim Yayınevi, ss.179-212.

AVOLIO, B.J. ve KAHAI, S.S., (2003), "Adding the "E" to E-Leadership: How it May Impact Your Leadership", **Organizational Dynamics**, 31 (4), 325-338.

AVOLIO, B.J., GIBBONS, T.C. (1988), "Developing Transformational Leaders: A Life Span Approach", (Ed: Conger, J.A., Kanungo, R.N.), **Charismatic Leadership: The Elusive Factor in Organizational Effectiveness,** Jossey-Bass, San Francisco, CA, 276-308.

AVOLIO, B.J., KAHAI, S. ve DODGE, G.E., (2001), "E-Leadership: Implications for Theory, Research, and Practice", **The Leadership Quarterly**, 11(4), 615–668.

AYCAN, Z. ve KANUNGO, R. N. (2000), "Toplumsal Kültürün Kurumsal Kültür ve İnsan Kaynakları Uygulamaları Üzerine Etkileri", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları** (Ed. Z. Aycan), Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara, 25- 53.

AYDIN, M.A., (2001), "Kadın", **DİA**, XXIV, İstanbul, ss.86-94.

AYDIN, E.M., (2006), **Örgütsel Davranış**, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd.

Şti, 100.

AYDIN, İ., (2006), **Eğitim ve Öğretimde Etik**, İkinci Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

AYTAÇ, T. (2003), "Okul Vizyonu Nedir? Nasıl geliştirilir?", **Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar**, (Ed; Elma, C. ve Demir, K.), 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık, 1–15.

BAJDO, L.M. ve MARCUS, W. D., (2001),"Perceptions of Organizational Culture and Women's Advancement in Organizations: A Cross-Cultural Examination", **Sex Roles**, 45 (5/6), September, 399–414.

BALTAŞ AR-GE BÖLÜMÜ, (2004), **Kaynak Dergisi**, Baltaş-Baltaş Yönetim, Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Yayını, Ocak-Mart,17, http://www.baltas-baltas.com/kaynakdergiyazi., Erişim: 18.08.2007.

BANDURA, (1977), A., Social Learning Theory, New York: General Learning Pre.
BANOĞLU, N.A., (1981), **Nükte ve Fıkralarla Atatürk**, 2. Baskı, İstanbul: İnkılap ve Aka Yayınevi.
BAR-ON, R., BROWN, J.M. KIRKCALDY B.D. ve THOME, E.P., (2000), "Emotional
Expression and Implications for Occupational Stress; An Application of The Emotional Quotient Inventory (EQ-i)", **Personality and Individual Differences**, 28, ss.1107-1118.
BARTOL, K.M. ve MARTIN, D.C. (1998), **Management**, Third Edition, Irwin McGraw-Hill, 415.
BARUTÇUGİL, İ., (2002), **İş Hayatında Kadın Yönetici**, İstanbul: Kariyer Yayınları.
BASABE, N. Ros, M. (2005), **Cultural Dimensions and Social Behavior Correlates: Individualism-Collectivism and Power Distance**, Presses Universitaires de Grenoble, 189- 225.
BASS, B.M., (1999), "On The Taming of Charisma: A Reply To Janice Beyer",
Leadership Quarterly, 10(4), 541–553.
BASS, B.M., (2007), "Executive and Strategic Leadership", **International Journal of Business**, 12 (1), 33-52.
BASS, B.M. ve STEIDLMEIER, P., (1999), "Ethics, Character, and Authentic Transformational Leadership Behavior", **Leadership Quarterly**, 10 (2), 181-217.
BASS, B.M., (1985a), "Leadership: Good, Better, Best", **Organizational Dynamics**, 13 (3), Winter, 26–40.
BASS, B.M., (1985b), **Leadership and Performance Beyond Expectations**, New York: Free Pre
BASS, B.M., (1990), "From Transactional to Transformational Leadership: Learning to Share The Vision", **Organizational Dynamics**, 18, 19-31.
BASS, B.M., (2003), "The New Paradigm and The Ethics of Authentic and Pseudotransformational Leadership", (Ed.: SAFTY, A. ve GÜVEN, H.), **New Pradigms in Leadership**, The School of Government and Leadership University of Bahçeşehir, İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları, Promat Basın Yayın A.Ş., 118-135.
BATHURST, R., (2007), "Book Review", **Organization Management Journal Teaching & Learning**, 4 (2), 170-174.
BAUER, T.N. ve GREEN, S.G., (1996), "Development of Leader-Member Exchange: A Longitudinal Test", **Academy of Management Journal**, 39 (6), 1538-1567.
BAUMAN, Z., (1998), **Postmodern Etik**, (Çev: Alev Türker), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
BAYHAN, P. ve ARSLAN, M., (2005), "Kadın Yöneticilerin Liderlik Tarzlarının Toplumsal Roller Açısından İncelenmesi", **H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 23 (2), 99-119.
BAYKAL, B.S., (1956), "Fatih Sultan Mehmed'in Muhiti ve Şahsiyeti Üzerinde Bir Deneme", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, D.T.C.F. Dergisi**, 14,3-4, ss.69-82.
BAYRAK, S. (2001), "Yönetimde Bir İhmal Konusu Olarak Güç ve Güç Yönetimi",
Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 6 (1), 31.
BAYRAK, S. ve MOHAN, Y., (2001), "Erkek Yöneticilerin Çalışma Aşamı ve Liderlik Davranışları Açısından Kadın Yöneticileri Algılama Tarzları", **Amme İdaresi Dergisi**, 34 (2), 89–114.
BAYRAKÇI, E., (2017), "Does Prophecy Fulfilling itself? A Phenomenologic Research about Pygmalion, Golem and Galatea Effects upon Bank Employees", **Journal of Current Researches on Social Sciences**, 7 (4), 409-434, ss.409-410.
BAYKAL, A.N., (1999), **Yöneticiler İçin Yeni Bir Bakış: Mustafa Kemal Atatürk'ün Liderlik Sırları**, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
BAYSAL, A.C. ve TEKARSLAN, E., (1996), **İşletmeciler İçin Davranış Bilimleri**, 2.
Bası, İstanbul.
BENNIS, W. (2001), **Bir Lider Olabilmek**, (Çev.: Utku Teksöz), İkinci Basım, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
BENNIS, W., (2006a), "Why Lead? Reflect on Experience", **Leadership Excellence**, 23 (10), 4–5.
BENNIS, W., (2006b), "Authentic Leader, Engage More in Creative Collaboration",
Leadership Excellence, 23(8), 3–4.
BENNIS, W., ve NANUS, B. (1985), **Leaders: The Strategies for Taking Charge**, New York: Harper ve Row.
BENNIS, W. ve NANUS, B., (2003), **Leaders: Strategies for Taking Charge**, Second Edition, New York; HarperBusiness Essentials.
BERGSTRÖM, O. HASSELBLADH, H. KÄRREMAN, D. (2009), "Organizing
Disciplinary Power in A Knowledge Organization", **Scandinavian Journal of Management**, 25, 178—190.

BERKMAN, M.A., (2001), "İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri", **Değişimin Liderleri**, (Ed: Melih Arat), İstanbul: Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

BESLER, S., (2004), **İşletmelerde Stratejik Liderlik**, Birinci Basım, Yayın No:1493, İşletme-Ekonomi Dizisi:144, İstanbul: Beta Yayınları.

BEYER, J. M., (1999), "Taming and Promoting Charisma to Change Organizations", **Leadership Quarterly**, 10(2), 307–330.

BEYER, J.M. ve BROWNING, L.D., "Transforming An Industry in Crisis: Charisma, Routinization, and Supportive Cultural Leadership", **Leadership Quarterly**, 10 (3), 483–520.

BHUTTO, B. (2014), Benazir Bhutto Doğu'nun Kızı, (Çev.: Enver Günsel), Pegasus Yayınları, İstanbul.

BİNGÖL, D., (2006), **İnsan Kaynakları Yönetimi**, İstanbul:Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

BJERKE, B., (2001), **Business Leadership and Culture**, UK:Edward Elgar Publishing Limited.

BLACKMAN, http://www.bnet.com/blog/mba/four-ways-to-build-your- informal-power-at-work/1073., August 20, 2009, Erişim: 16.12.2010.

BLAU, P., (1964), **Exchange and Power in Social Life**, New York: John Wiley ve Sons.

BLESS, H., BETSCH, T., FRANZEN, A., (1999), "Framing The Framing Effect: The Impact of Context Cues on Solutions to The Asian Disease Problem", **European Journal of Social Psychology**, 28 (2), 287-291.

BOAL, K.B. ve BRYSON, J.M., (1988), "Charismatic Leadership: A Phenomenological and Structural Approach", In J.G. HUNT, B.R. BALIGA, H.P. DACHLER, ve C.A. SCHRIESHEIM (Eds.), **Emerging Leadership Vistas**, (11–28), Lexington, MA: Lexington Books.

BOAL, K.B., (2004), "Strategic Leadership", (Eds.) G.R., Goethals, Sorenson, G.J., ve Burns, J. M., **Encyclopedia of Leadership**, Thousand Oaks, CA: Sage, 1497–1504.

BODDY, D. ve PATON, R. (1998), **Management An Introduction**, Prentice Hall Europe.

BOLDEN, R., GOSLING, J., MARTURANO, A. ve DENNISON, P., (2003), "A Review of Leadership Theory and Competency Frameworks", **Edited Version of A Report for Chase Consulting and the Management Standards Centre**, University of Exeter Centre for Leadership Studies, United Kingdom, 1-44. http://www.leadership-studies.com/ documents/ mgmt_standards.pdf., Erişim:09.09.2007.

BOWIE, N.A. (2000), Kantian Theory of Leadership, Leadership and Organizational Journal, 21,4, 185-193.

BOYACIGİLLER, N.A., (2000), "Örgüt Biliminden Türk Yöneticilerinin Alacağı Dersler: Bazı Uyarılar ve Öneriler", **Akademisyenler ve Profesyoneller Bakış Açısıyla Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 1. Basım, Ağustos, 3-23.

BOYRAZ, Ş, (1996), **Nasreddin Hoca Fıkralarında Zaman, Mekân ve Şahıslar**, İstanbul: Oğlak Yayınları, s. 73-82.

BRIDGE, W., (1996), "Leading The De-Jobbed Organization", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 11-24.

BROWER, H.H., SCHOORMAN, F.D. ve TAN, H.H., (2000), "A Model of Relational Leadership: The Integration of Trust And Leader–Member Exchange", **Leadership Quarterly**, 11 (2), 227-250.

BROWN, M. E., TREVIÑO, L. K., ve HARRISON, D., (2005), "Ethical Leadership: A Social Learning Perspective for Construct Development and Testing", **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 97, 117−134.

BROWN, M.E. ve TREVIÑO, L.K., (2006), "Ethical Leadership: A Review and Future Directions", **The Leadership Quarterly**, 17, 595–616.

BUDAK, G. ve BUDAK, G., (2004), **İşletme Yönetimi**, 5. Bası, İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi.

BULUÇ, B., (1998), "Bilgi Çağı ve Örgütsel Liderlik", **Yeni Türkiye Dergisi**, 4,20, Ankara, 1205-1212.

BURKE, C.S., SIMS, E.D., LAZZARA, E.H. ve SALAS, E., (2007), "Trust in Leadership: A Multi-Level Review and Integration", **The Leadership Quarterly**, 18, 606–632.

BURNS, M.G., (1978), **Leadership**, Harper-Row, New York.

BUZAN, T., (1976), **Use Both Sides of Your Brain**, New York: E. P. Dutton ve Co. BUZAN, T., (2003), **Aklın Gücü**, (Çev: Gültekin Yazgan), İstanbul: Epsilon Yayınları.

BUZAN, T., DOTTINO, T. ve ISRAEL, R., (2001), **Akıllı Lider**, (Çev: Serdar Uçar), İstanbul: Alfa Yayınları.

BÜLBÜL, Y., (2017), İbn-i Sina, "AVİCENNA", Ankara: Gece Kitaplığı.

BYRD, C., (1940), **Social Psychology**, New York; Appleton-Century-Crofts; ve HANDY, C., (1993), **Understanding Organizations**, 4th Edition, Penguin, Harmondsworth.

CACIOPPE, R.L., ALBRECHT, S.L., (2000), "Using 360° Feedback and Integral Model to Develop Leadership and Management Skills", **Leadership and Organization Development Journal**, 21 (8), 396.

CALDER, B.J.,(1977), An Attribution Theory of Leadership, In B. Staw ve G. Salancik (Eds.), **New Directions in Organizational Behavior**, Chicago: St Clair press, 179-204.

CALDWELL, C., BISCHOFF, S.J. ve KARRI, R., (2002), "The Four Umpires: A

Paradigm for Ethical Leadership", **Journal of Business Ethics**, 36 (1/2), 153-163.

CAMERON, K. (2011), "Responsible Leadership as Virtuous Leadership", **J. Bus.**

Ethics, 98, 25–35.

CAMPBELL, C.R. ve SWIFT, C.O., (2006), "Attributional Comparisons Across Biases and Leader-Member Exchange Status", **Journal of Managerial Issues**, 18(3), 393–408.

CAN, H., (1981), "Önderlik Davranışında İki Model Karşılaştırması", **Amme İdaresi Dergisi**, 14 (1), 29-43.

CAN, H., (1999), **Organizasyon ve Yönetim**, Ankara: Siyasal Kitabevi.

CAN, H., AŞAN,Ö. ve AYDIN, E.M., (2006), **Örgütsel Davranış**, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

CANAN, S., Merkezi Sinir Sistemi Genel İşlevler, Ders Notları, http://www.baskent. edu.tr., Erişim: 23. 06. 2007.

CANER, E., (2008), Kaplumbağa Terbiyecisi, Ölümünün 100.Yılında Osman Hamdi Bey'in romanı, 1.Basım, İstanbul: Kapı Yayınları.

CANNELLA, A.A. ve MONREO, M.J., (1997), "Contrasting Perspectives on Strategic Leaders: Toward A More Realistic View of Top Managers", **Journal of Management**, 23 (3), 219.

CANNELLA, A.A. ve MONREO, M.J., (1997), "Contrasting Perspectives on Strategic Leaders: Toward A More Realistic View of Top Managers", **Journal of Management**, 23 (3), 213-238.

CARNEY, M.P., (1999), "The Human Side of Organizational Change: Evolution, Adaptation and Emotional Intelligence, A Formula for Success", **Unpublished Doctoral Dissertation**, Widener University.

CARRON, A., WIDMEYER, W., ve BRALEY, L., (1985), "The Development of An

Instrument to Assess Cohesion in Sport Teams: The Group Environment Questionnaire",

Journal of Sport Psychology, 4, 123-138.

CARSON, K.D., CARSON, P. P., ve BIRKENMEIER, B. J., (2000), "Measuring

Emotional Intelligence: Development and Validation of An Instrument", **Journal of Behavioral and Applied Management**, 2(1), 32–44.

CARTWRIGHT, D. ve ZANDER, A., (1960), **Group Dynamics Revansearch and Theory**, Evanston, III:Row, Peterson & Coop.

CAUDRON, S., (1999), "The Hard Case for Soft Skills, Research on Emotional Intelligence Shows That Investing in "Soft-skills" Development Has Big Payoffs", **Workforce**, July 60-66.

CAZA, B.B., TIEDENS L. ve LEE F. (2011), "Power Becomes You: The Effects of Implicit and Explicit Power on The Self", **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 114, 15-24.

CECIL, J., (2004), "Principles of Servant Leadership can Address Today's Workplace Challenges", **Night Ridder Tribune News Service**, Washington, Jul 22.

CERİT, Y., (2007), "İlköğretim Okulu Müdürlerinin Hizmet Yönelimli Liderlik Rollerini Gerçekleştirme Düzeyleri", **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 33, 88-98.

CERTO, S.C., (1980), **Principles of Modern Management: Functions and Systems**, USA: Wm. C. Brown Company Publishers, College Division.

CHAPMAN, G., (2001), **5 Sevgi Dili**, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

CHEN, Y.F., ve TJOSVOLD, D., (2005), "Cross-Cultural Leadership: Goal Interdependence and Leader–Member Relations in Foreign Ventures in China", **Journal of International Management,** 11, 417– 439.

CHURIN, A. (2006), ***Personel Güçlendirme ve Bireysel Performans İlişkisi Üzerine Bir Araştırma,*** Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

CLEMENS, J.K. ve MAYER, D.F. (2004), **Klasiklerden Liderlik Dersleri**, İstanbul: Mediacat Kitapları, 257–258.

CLEVELAND, J.N. ve KERST, M.E. (1993), "Sexual Harassment and Perceptions of Power: An Under-Artieulated Relationship", **Joumal of Vocational Behaviour**, 42: 49.67.

CNN TÜRK, 2017. 13 Maddeyle Türk Sinemasının Unutulmaz Aktörü Hulusi Kentmen, Erişim Adresi: https://www.cnnturk.com/ kultur -sanat/sinema/13-maddeyle-turk-sinemasinin-unutulmaz-aktoru-hulusi-kentmen?page=1. Erişim Tarihi: 15.01.2018.

COAD, A.F. *ve* BERRY, A.J., (1998), "Transformational Leadership and Learning Orientation", **Leadership and Organization Development Journal**, 19 (3), 164-172.

COLLINS, J., (2001), **Good to Great**, New York: Harper Busine

CONGER, J.A. ve KANUNGO, R.N., (1994), "Charismatic Leadership in Organizations: Perceived Behavioral Attributes and Their Measurement", **Journal of Organizational Behavior**, 15 (5), 439–452.

CONGER, J.A., (1999a), "Charismatic and Transformational Leadership in Organizations: An Insider's Perspective on These Developing Streams of Research", **Leadership Quarterly**, 10 (2), 145–179.

CONGER, J.A., (1999b), "Overview Charismatic and Transformational Leadership: Taking Stock of The Present and Future (Part I)", **Leadership Quarterly**, 10 (2), 121–127.

CONGER, J.A., ve KANUNGO, R.N., (1998), Charismatic Leadership in Organizations, Thousand Oaks, CA: Sage.

CONGER, J.A., KANUNGO, R.N., MENON, S.T.ve MATHUR, P., (1997), Measuring

Charisma: Dimensionality and Validity of The Conger-Kanungo Scale of Charismatic Leadership, **Canadian Journal of Administrative Sciences**, 14 (3), 290-301.

CONGER, J.A., KANUNGO, R.N., MENON, S.T., (2000), "Charismatic Leadership

and Follower Effects", **Journal of Organizational Behavior**, 21 (7), ss.747-767.

CRAMPTON, S. M. ve MISHRA, J.M., (1999), "Women in Management", **Public Personnel Management**, 28 (1),87-106.

CROSSAN, M. VERA, D. NANJAD, L. (2008), "Transcendent Leadership: Strategic Leadership in Dynamic Environments", **The Leadership Quarterly**, 19, 569–581.

ÇAKAR, U. ve ARBAK, Y., (2003), "Dönüşümcü Liderlik Duygusal Zekâ Gerektirir mi? Yöneticiler üzerinde Örnek Bir Çalışma", **Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 18 (2), 83–98.

ÇETİN, N.G. ve BECEREN, E., (2007), "Lider Kişilik: Gandhi", **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 3 (5), 110-132.

ÇIRPAN, H., "Kendi Kendine Liderlik", http://www.eflatun.com.tr/makaleler/ kendi_kendine_ liderlik_hcirpan.pdf. Erişim; 10.08.2008.

DAEWOO, P. (1997), "*Androgynous Leadership Style:* An Integration rather than Polarization", **Leadership and Organization Development Journal**, 18, 3, 166-171.

DAFT, R.L. (1994), **Management**, Third Edition, San Diego: The Dryden Press. DAFT, R.L. (2000), **Management**, Fifth Edition, The Dryden Press.

DAFT, R.L. ve STEERS, R.M., (1986), **Organizations A Micro/Macro Approach**, Printed in the United States of America: Scott, Foresman and Company.

DAFT, R.L., (2000), **Management**, Fifth Edition, The Dryden Pre.

DAILY, C.M., (1993), "The (R) Evolution of The American Woman", **Business Horizons**, March-April, 1-5.

DALTON, D.R. ve KESNER, I.F., (1993), "Cracks in The Glass: The Silent Competence of Women", **Business Horizons**, March-April, 6-11.

DANSEREAU, F., "Individualized Leadership", **Journal of Leadership ve Organizational Studies**, http://www.allbusinecom/human-resources/employee- development-leadership/345341-2.html., Erişim: 24.08.2007.

DASBOROUGH, M.T. ve ASHKANASY, N.M., (2002), "Emotion and Attribution of Intentionality in Leader–Member Relationships", **The Leadership Quarterly**, 13, 615–634.

DAVENPORT, N. SCHWARTZ, R.D. ELLIOTT G.P. (2008), **Mobing İşyerinde**

Duygusal Taciz, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

DAVIS, T.R.V. ve LUTHANS, F., (1980), "A Social Learning Approach To Organizational Behavior", **The Academy of Management Review**, (pre-1986), Apr, 5(2), 281-290.

DAVIS, T.R.W. ve LUTHANS, F., (1979), "Leadership Reexamined: A Behavioral Approach", **The Academy of Management Review**, (Pre-1986), Apr, 4(2), 237-248.

DEALTRY, R., (2001), "Managing Intellectual Leadership in Corporate Value",

Journal of Workplace Learning, 13 (3), 119 – 124.

DECKARD, G.J. (2009), "Contemporary Leadership Theories", (Ed) Nancy Borkowski, Organizational Behavior, Theory, and Design In Health Care, United States of America, Jones and Bartlett Publishers, 203-222.

DECKARD, G.J. (2009), "Trait and Behavioral Theories of Leadership", (Ed) Nancy Borkowski, **Organizational Behavior, Theory, and Design In Health Care**, United States of America, Jones and Bartlett Publishers, 185-202.

DEGROOT, T., SCOTT, K.D. ve CROSS, T.C., (2000), "A Meta-Analysis to Review

Organizational Outcomes Related to Charismatic Leadership. Organizational Behavior; Leadership; Meta-Analysis", **Canadian Journal of Administrative Sciences**, 17 (4), 356–372.

DEĞİRMENCİ, S., (2006), "Lise Yöneticilerinin Kültürel Liderlik Rollerinin Öğretmenlerin İş Doyumuna Etkisi", Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi.**

DELUGA, R.J., (2001), "American Presidential Machiavellianism Implications for Charismatic Leadership and Rated Performance", **The Leadership Quarterly**, 12, 339-363.

DEMİRBİLEK, T., (2003), "Liderlik Tipleri Açısından İşçi Sendikası Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma", **Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 5 (1), 22–35.

DEMİREL, Y., SEÇKİN, Z. (2009), "Örgüt İçi Politik Davranışların Tespiti Üzerine Kırgızistan'da Sağlık Sektöründe Bir Araştırma", **Orta Asya ve Kafkasya Araştırmaları**, 7(4), 143-161.

DENGİZ, G.M. (2011), **Yönetim Yaklaşımlarına Kültürel Açıdan Bakış**, http:// www.pyd.org.tr/001.pdf Erişim: 12.07.2011, 1-7.

DENNIS, R. ve WINSTON, B.E., (2003), "A Factor Analysis of Page and Wong's Servant Leadership Instrument", **Leadership ve Organization Development Journal**, 24 (7/8), 455–459.

DENNIS, S.R. ve BOCARNEA, M., (2005), "Development of The Servant Leadership Assessment Instrument", **Leadership ve Organization Development Journal**, 26 (7/8), 600–615.

DIENESCH, M. R. ve LIDEN C. R., (1986), "LMX Model of Leadership: A Critique and Further Developement", **Academy of Management**, 11(3), 618–634.

DİLBER, M., (1981), **Türk Özel Kesim Endüstrisinde Yönetsel Davranış**, Boğaziçi Üniversitesi İ.İ.B.F., İstanbul: Özlem Matbaacılık Koll. Şti.

DOBBINS, G.H. ve PLATZ, S. J., (1986), "Sex Differences in Leadership: How Real are They", **Academy of Management Review**, 11 (1), 118-127.

DRUCKER, P.F., (2000), **21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları**, (Çev: Bahçıvangil, İ. ve Gorbon, G.), 2. Baskı, İstanbul: Epsilon.

DRUSKAT V.U. ve WOLFF, S.B., (2001), "Building The Emotional Intelligence of Groups", **Harvard Business Review**, 79 (3), 81-90.

DUBRIN, A.J., (1998), **Leadership Research Findings, Practice, and Skills**, Houghton Mifflin Company: New York.

DURAL, A.B., (2008), **Atatürk'ün Liderlik Sırları**, İstanbul: Yeniyüzyıl Yayınları.

DURHEIM, E., **Toplumsal İşbölümü**, (Türkçesi: Ozankaya, Ö.), İstanbul: Cem Yayınevi.

DURUKAN, T. (2006), "Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi", **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi**, 1, 2, 25-37.

EAGLY, A.H. ve JOHNSON, B.T., (1990), "Gender and Leadership Style : A Meta Analysis", **Psychological Bulletin**, 108 (2), 233-256.

ELDEM, E., (2010), **Osman Hamdi Bey Sözlüğü**, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları", Ankara, Anma ve Armağan Kitapları Dizisi, 1. bs.

ELENKOV, D.S., (2002), "Effects of Leadership on Organizational Performance in Russian Companies", **Journal of Business Research**, 55 (6), 467-480.

ELİAÇIK, R.İ., (2008), **Çağa İz Bırakan Müslüman Önderler Aliya İzzetbegoviç**, 2. Baskı, İstanbul: İlke Yayıncılık, s. 110.

EL-MÂVERDİ, Ebu'l-Hasan A.B.M., (1994), **El-Ahkâmu's-Sultaniye, İslâm'da Devlet ve Hilâfet Hukuku**, (Çev.: Ali Şafak), İstanbul: Bedir Yayınları.

EL-MÂVERDİ, Ebu'l-Hasan A.B.M., (2004), **Siyaset Sanatı,** Nasihatü'l–Mülük, (Çev.: Mustafa Sarıbıyık), Ark Kitapları: 13, İstanbul: Özgü Yayınları.

ELSBERND, M., "Theoretical Foundations of Interactive Leadership in Catholic Social Teachings",http://www.stthomas.edu/cathstudies/cst/conferences/antwerp/ papers/ Elsbernd.pdf., Erişim: 09.09.2007, 1-15.

ERÇETİN, Ş., (2000), **Lider Sarmalında Vizyon**, 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

ERDEM, R. (2003), "Toplumsal Kültürün Hastanelerin Kurum Kültürüne Etkisi: Fırat Tıp Merkezi Örneği", Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Ankara.

ERDOĞAN, İ, (1997), **İşletmelerde Davranış**, İstanbul: Dönence Basım ve Yayın. ERDOĞMUŞ, N. (1997), "Örgütlerde Yetki Devrinden Personelin Güçlendirilmesine

Geçişte Yöneticilerde Koçluk (Coaching) Becerilerinin Geliştirilmesi", **21. Yüzyılda Liderlik Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, İstanbul: Deniz Harp Okulu.

EREN, E., (2008), **Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi**, On Birinci Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

EREN, E., (2008), **Yönetim ve Organizasyon**, 8. Baskı, İstanbul:Beta Yayınları.

EREŞ, F., (2006), "Türkiye'de Kadının Statüsü ve Yansımaları", **Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Egitim Fakültesi Dergisi**, 19, 40-52.

ERGEZER, B., (1992), **Liderlik ve Özellikleri**, Ankara: Ocak Yayınları.

EROĞLU, F. (1995), **Davranış Bilimleri**, Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş., İstanbul. ETCHER, James P., (1997), "Post-Heroic Leadership: Managing the Virtual

Organization", **Performance Improvement**, 36 (2), 5-10.

EVANS, R., (2000), "The Authentic Leader", **Jossey Bass Reader on Educational Leadership**, 287-308.

FARABİ, (1990), **El-Medinetü'l-Fazıla**, (Çev: Nafiz Danışman), İstanbul: MEB Yayınları.

FAYOL, H. (2008), **Genel ve Endüstriyel Yönetim**, İkinci Baskı, Çeviren: M. Asım Çalıkoğlu, Ankara: Adres Yayınları.

FREELY, J. (2011), ***Büyük Türk, İki Denizin Hakimi Fatih Sultan Mehmed****, (Çeviren: Ahmet Fethi), İstanbul: Doğan Kitap.*

FERNANDEZ-BERROCAL, P., ve EXTREMERA, N., (2005),"About Emotional

Intelligence and Moral Decisions", **Behavioral ve Brain Sciences**, 28 (4), 548-549.

FEYERHERM, A.E. ve RICE, C.L., (2002), "Emotional Intelligence and Team Performance, The Good, The Bad and The Ugly", **The International Journal of Organizational Analysis**, 10 (4), 343-362.

FINCHAM, R. ve RHODES, P.S., (1999), **Principles of Organizational Behaviour**, Third Edition, Oxford University Press.

FINDIKÇI, İ., (2009), **Bir Gönül Yolculuğu, Hizmetkar Liderlik**, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

FLETCHER, Joyce K., (2004), "The Paradox of Postheroic Leadership: An Essay on Gender, Power, and Transformational Change", **The Leadership Quarterly**, 15, 653.

GATEWOOD, D. R., TAYLOR, R. R., FERRELL, C.O. (1995), "Getting Results Through

Effective Leadership In: Management-Comprehension", **Analysis and Application**, Richard D. Irwin Inc.

GEÇTAN, E., (1990), ***Varoluş ve Psikiyatri***, 2. Baskı. İstanbul: Remzi Kitabevi. GERNİ, G. M. (2001), "İşyerinde Cinsel Taciz: Erzurum İlinde Bankacılık Sektörü

Üzerine Bir Uygulama", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 56, 3, 19-46.

GOLEMAN, D., BOYATZIS R. ve MCKEE, A., (2006), **Yeni Liderler**, (Çev. Filiz Nayır ve Osman Deniztekin), Beşinci Baskı, İstanbul: Varlık Yayınları, No: 910.

GOLEMAN, D., (2007), **Sosyal Zeka, İnsan İlişkilerinin Yeni Bilimi**, (Çev: Osman Çetin Deniztekin), Birinci Basım, İstanbul: Varlık Yayınları.

GOOTY, J., CONNELLY, S., GRIFFITH, J. and GUPTA, A., (2010), "Leadership, Affect

and Emotions: A State of The Science Review", **The Leadership Quarterly**, 21, 979–1004.

GÖK, S. (2011), "Prevalence and Types of Mobbing Behavior: A Research on Banking Employees", **International Journal of Human Sciences**, 8 (1), 319-334.

GÖKÇE, Ayşe T. (2008), **Mobbing: İşyerinde Yıldırma Nedenleri ve Başa Çıkma Yöntemleri**, Öğreti Yayınevi: Ankara.

GRAEN, G.B. ve UHL-BIEN, M., "Development of Leader-Member Exchange (LMX) Theory of Leadership Over 25 Years: Applying A Multi-Level Multi Domain Perspective", **Leadership Quarterly**, 6, 219–247.

GREEN, S.G. ve MITCHELL, T.R., (1979), "Attributional Processes in Leader-Member Interactions", **Organizational Behavior and Human Performance**, 23, 429-458.

GREENBERG, J.,(2002), **Managing Behavior in Organizations**, Upper Saddie River, NJ: Prentice Hall, 3rd ed.

GREENLEAF CENTER FOR SERVANT LEADERSHIP, What is Servant Leadership? http://www.greenleaf.org/whatissl/index.html., Erişim: 03.10.2008.

GREENLEAF, R.K., (1996). On Becoming A Servant Leader. San Francisco: Jossey- Bass, Inc.

GREENLEAF, R.K., (2002), **Servant Leadership A Journay into The Nature of Legitimate Power ve Greatness**, 25th Anniversary Edition, New York: Paulist Pre

GREVE, H.R., ve MITSUHASHI H. (2008), "Power and Glory: Concentrated Power in Top Management Teams", **Organization Studies**, 1197-1221, http://osagepub.com/content/28/8/1197. Erişim: 10.07.2011.

GRIFFIN, R.W. ve EBERT, R.J., (1999), **Business**, Fifth Edition, Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall International Inc., A Simon ve Schuster Company.

GRIFFIN, R.W., (2000), **Fundamentals of Management, Core Concepts and Applications**, 2nd Edition, New York: Houghton Mifflin Company, Boston.

GRISHAM, T. ve WALKER, D.H.T., (2008), "Thesis Research Report Note Cross Cultural Leadership", **International Journal of Managing Projects in Business**, 1 (3), 439- 445.

GUILLOT, C.W.M., (2003), "Strategic Leadership Defining the Challenge", **Air ve Space Power Journal**, Winter, http://www.airpower.maxwell.af.mil/airchronicles/apj/ apj03/win03/guillot.html., Erişim: 25.09.2008.

GÜL, H., (2003), "Karizmatik Liderlik ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma", **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.

GÜL, H., (2006), "Etik Dışı Davranışlar ve Ussallaştırılması: Devlet Hastanelerinde Bir Uygulama", **Selçuk Üniversitesi Karaman İ.İ.B.F. Dergisi,** 10 (9), 65–79.
GÜL, H., "Bilgi Toplumu Karizmatik Liderliğin Sonu Olur mu?", http://www. bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=223., Erişim: 23.09.2008.
GÜNEY, S. (2000), **Davranış Bilimleri**, 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.
GÜNEY, S. (2006), **Davranış Bilimleri**, Gözden Geçirilmiş Üçüncü Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
GÜRBÜZ, S., (2006), "Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ile Duygusal Bağlılık Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma", **Ekonomik ve Sosyal Arastırmalar Dergisi**, 3 (2/1), 48-75.
GÜRPINAR, G., ve YAHYAGİL, M.Y., "Örgütsel Adalet, Lider Üye Değişimi ve Örgüte Bağlılık Kavramları Arasındaki İlişki", **XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı**, Sakarya Üniversitesi, 25-27 Mayıs 2007, Sakarya, 296- 303.
GÜVENÇ, B., (1999), **İnsan ve Kültür**, 8. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi. HALSAM, S.A., PLATOW, M.J., TURNER, J.C., REYNOLDS, K.J., MCGARTY, C.,
OAKES, P.J., JOHNSON, S., RYAN, M.K. ve VEENSTRA, K., (2001), "Social Identity and
the Romance of Leadership: The Importance of Being Seen To Be Doing It for Us", **Group Processes ve Intergroup Relations**, 4 (3), 191–205.
HAMİDULLAH, M., (1990), **İslam Peygamberi**, (Çev. Salih Tuğ), II, İstanbul: İrfan Yayınları.
HAMPDEN-TURNER, C. & TROMPENAARS, A., (1995), **Kapitalizmin Yedi**
Kültürü, (Çev: Füsun Doruker), Birinci Baskı, İstanbul: Gençlik Yayınları A.Ş.
HANDY, C., (1996), "The New Language of Organizing and Its Implications for Leaders", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 3-9.
HANSEN, H., ROPO, A. ve SAUER, E., (2007), "Aesthetic Leadership", **The Leadership Quarterly**, 18(6), 544−560.
HARDY, C. (2004), "Organizations: Authority and Power", **International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences**, 1054–1060.
HARPAZ, I., ve MESHOULAM, I. (1997), "Intraorganizational Power in High Technology Organizaitons", **The Journal of High Technology Management Research**, 8 (1), 107-128.
HARRISON, P.D., WEST, S.G. ve RENEAU, J.H., (1988), "Initial Attributions and Information-Seeking By Superiors and Subordinates in Production Variance Investigations", **The Accounting Review**, 63(2), Apr, 307-320.
HART, S. L., ve QUINN, R. E. (1993), Roles Executives Play: CEOs, Behavioral Complexity, and Firm Performance, **Human Relations**, 46, 543−574.
HEIDER, F., (1958), **The Psychology of Interpersonal Relations**, New York: Wiley. HEIM, P. ve CHAPMAN, E. (1997), **Liderliği Öğrenmek**, Birinci Basım, İstanbul:
Rota Yayınları, Etkin Yönetim Dizisi.
HERSEY, P. ve BLANCHARD, K. H., (1969), "Reddin on Hersey- Blanchard Style Dimensions", **Training and Development Journal**, November, ss.56-57.
HERSEY, P. ve BLANCHARD, K. H., (1981), "So You Want To know Your Leadership Style?", **Training and Development Journal**, June, 34-54.
HERSEY, P. ve BLANCHARD, K.H., (1982), "Leadership Style: Attitudes and Behaviors", **Training and Development Journal**, May, 50-52.
HERSEY, P., BLANCHARD, K.H. ve JOHNSON, D.E., (1996), **Management**
of Organizational Behavior: Utilizing Human Resource, 7th Edition, Englewood Cliffs, NJ:Prentice-Hall Inc.
HERSEY, P. ve KEILTY, J.W., (1980), "Come on One Od Communications Skills",
Training and Development Journal, April, 56-60.
HITT, M.A., MIDDLEMIST, R.D. ve MATHIS, R.L., (1979), **Effective Management**,
Minnesota: West Publishing Company.
HODGETTS, R.M. (1991), **Organizational Behavior: Theory and Practice**, New York: Maxwell Macmillan International Publishing Group.
HOFSTEDE, G. (1983), "The Cultural Relativity of Organizational Practices and Theories", **Journal of International Business Studies**, Fall, 75-89.
HOFSTEDE, G. (2001), **Culture's Consequences**, Second Edition, Sage Publications, London.
HOFSTEDE, G., (1980a), **Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values**, London: Sage Publication.
HOFSTEDE, G., (1980b), "Motivation, Leadership, and Organization: Do American Theories Apply Abroad?", **Organizational Dynamics**, Summer, 42-63.
HOFSTEDE, G., (1991), **Cultures and Organizations: Software of The Mind**, London: Mcgraw-Hill Book Company.

HOLIAN, R., (2006), "Management Decision Making, Ethical Issues and "Emotional" Intelligence", **Management Decision,** 44 (8), 1122-1138.

HOLLANDER, E.P., (1958), "Conformity, Status, and Idiosyncrasy Credit",

Psychological Review, 65(2), March, 117-127.

HOLLANDER, E.P., (1997), "KLSP The Balance of Leadership ve Followership Working Papers", **Academy of Leadership Press**, July http://www.academy.umd.edu/ publications/ klspdocs/eholl_p1.htm., Erişim: 03.09.2007.

HOOGH, A.H.B. ve HARTOG, D.N D. (2008), "Ethical and Despotic Leadership, Relationships with Leader's Social Responsibility, Top Management Team Effectiveness and Subordinates' Optimism: A Multi-method Study", **The Leadership Quarterly**, 19, 297–311.

HORTON, K.S. (2003), "Strategy, Practice, and The Dynamics of Power", **Journal of Business Research**, 56, 121-126.

HOUSE, R. J., (1977), A 1976 Theory of Charismatic Leadership, (Ed.) HUNT, J.G. ve LARSON, L. L., **Leadership: The Cutting Edge,** 189–207, Carbondale: Southern Illinois University Pres.

HOUSE, R.J. ve DESSLER, G., (1974),"The Path-Goal Theory of Leadership", in Hunt, J.G. ve Larson, L.L. (Eds) **Contingency Approaches to Leadership**, Southern Illionis University Pres.

HOUSE, R.J. ve HOWELL, J.M. (1992), "Personality and Charismatic Leadership"

The Leadership Quarterly, 3 (2), Summer, 81–108.

HOUSE, R.J. ve MITCHELL, T.R., (1974), "Path-Goal Theory of Leadership", **Journal of Contemporary Business**, Autumn, 81–97.

HOUSE, R.J., (1992), "Charismatic Leadership in Service-Producing Organizations",

International Journal of Service Industry Management, 3 (2), 5-16.

HOUSE, R.J., (1996), "Path-Goal Theory of Leadership: Lessons, Legacy, and A Reformulated Theory", **Leadership Quarterly**, 7 (3), 323-352.

HOUSE, R.J., (1999), "Weber and The Neo-Charismatic Leadership Paradigm: A Response To Beyer", **Leadership Quarterly**, 10 (4), 563–574.

HOWELL, I.P., DORFMAN, P.W. ve KERR, S., (1986), "Moderator Variables in Leadership Research", **Academy of Management Review**, 11(1), 88–102.

HOWELL, J.M. ve AVOLIO, B.J., (1995), "Charismatic Leadership: Submission or Liberation?", **Business Quarterly**, 60 (1), 62-70.

HOWELL, J.M., (1988), "The Two Faces of Charisma: Socialized and Personalized Leadership in Organizations", In J.A. Conger, ve R.N. Kanungo, (Eds.), **Charismatic Leadership: The Elusive Factor in Organizational Effectiveness**, (213–236), San Francisco, CA: Jossey-Ba

HOWELL, J.P. ve DORFMAN, P. W. , (1981),"Substitutes for Leadership: Test of A Construct", **Academy of Management Journal**, 24(4), 714–728.

HOWELL, J.P. ve DORFMAN, P.W., (1986), "Leadership and Substitutes for Leadership Among Professional and Nonprofessional Workers", **The Journal of Applied Behavioral Science**, 22 (1), 29–46.

HOYT, C.L. ve BLASCOVICH, J., (2003), "Transformational and Transactional Leadership in Virtual and Physical Environments", **Small Group Research**, 34 (6), 678–715

http://faculty.cedu/dswenson/web/LEAD/multlinkage.html., Erişim: 21.11.2008.;

http://goliath.ecnext.com/coms2/summary_0199-2543716_ITM., Erişim: 02.09.2007. http:// webuser.bus.umich.edu/spreitze/PositiveStrategicLeadership.pdf. Erişim:

25.09.2008.

http://www.insankaynaklari.com. Erişim: 16.10.2008; http://www.noyabilgisayar.net/ao_ dersleri/4.sinif/orgutsel_Davranis/unite13.

pdf., Erişim: 19.08.2011, s.256. http://www.seslisozluk.com/?word=authentic., Erişim: 09.08.2008.

http://www.sistem.com.tr/dosyalar/8incialiskanlik-ek2.pdf. Liderlik Kuramları Literatür Taraması, 8'inci Alışkanlık, Erişim: 14.08.2007.

http://www.termbank.net/psychology/5160.html, Erişim: 09.08.2008.

http://www2.aku.edu.tr/~hozutku/sayfalar/lider.doc. Erişim: 14.08.2007.

https://scholarworks.iupui.edu/bitstream/handle/1805/265/Kim. pdf?sequence=1, Erişim: 10. 07. 2011.

https://www.google.com.tr/search?q=GANDHİ&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjT4MWpup3fAhWJo4sKHSqEAU8Q_AUIDigB&biw=1326&bih=627#imgrc=cUJyiNPtk2pCTM:, Erişim Tarihi: 13.12.2018.

https://www.google.com.tr/search?q=CAM+TAVAN+SENDROMU&newwindow=1&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjrpq2X7p7fAhUSlIsKHaw4DjYQ_AUIDigB#imgrc=v9AEFURFv-xBbM:&spf=1544774711821, Erişim Tarihi: 14.12.2018.

http://sinematurk.com/film/2108-bekciler-krali/Erişim Tarihi: 22.07.2019.

http://www.aktuelpsikoloji.com/dunning-kruger-sendromu-nedir-14694h.htm., Erişim: 24.10.2014.
http://www.bbc.com, 2015, Erişim 04.06.2015.
https://www.google.com.tr/search?newwindow=1&hl=tr&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=650&ei=IpFGXcjHPIGGk74P6NOYiAg&q=hulusi+kentmen&oq=hulusi+kentmen&gs_l=img.3..0l10.114298.117378..117886...0.0..0.1067.6751.1j2j3j3j4j3j0j1.....0....1..gws-wiz-img.....0..35i39.tpsVkaL6ARc&ved=0ahUKEwjI4PCg4OjjAhUBw8QBHegpBoEQ4dUDCAU&uact=5#imgrc=rYsXZ4o8UD9h7M:&spf=1564905909787, Erişim Tarihi: 04.08.2019.
https://islamansiklopedisi.org.tr/mehmed-ii, Erişim Tarihi: 06.08.2019.
HUNT, J.C. ve PETERSON, M.F., "Two Scholars' Views of Some Nooks and Crannies in Cross-Cultural Leadership", **Leadership Quarterly**, 8 (4), 343-354.
HUNT, J.G. BOAL, K.B. ve DODGE, G.E. (1999), The Effects of Visionary and Crisis-Responsive Charisma on Followers: An Experimental Examination of Two Kinds of Charismatic Leadership, **Leadership Quarterly**, 10 (3), 423–448.
HUNT, T.S., (2002), "Servant Leadership: Bill Graham", **Doctoral Dissertation,** School of Education and Organizational Leadership Organizational Leadership Department, University of La Verne, La Verne, California, 28-32-46.
HYDE, J.S., (2005), "The Gender Similarities Hypothesis", **American Psychologist**, September 60 (6), 581-592.
IRELAND, R.D. ve HITT, M.A. (2005), Achieving and Maintaining Strategic Competitiveness in the 21st Century: The Role of Strategic Leadership, **Academy of Management Executive**, 19, 63−77.
IVANCEVICH, J.M., LORENZI, P., SKINNER S.J. ve CROSBY, P.B. (1994),
Management Quality and Competitiveness, Richard D. Irwin Inc.
İMER, C., (1989), **Atatürk'ten Seçme Sözler**, İstanbul: Remzi Kitabevi 3. Basım.
İSLAMOĞLU, G., (2001), "Ekip mi, Grup mu? İş dünyasında Ekip Olarak mı, İşbirliği Yapacağız, Yoksa Grup Olarak mı?", **KalDer Forum**, *http://www.kalder.org.tr/preview content. asp?contID=678 vetempID=1 veregID=2* Erişim: 28.04.2008.
İŞCAN, Ö.F., (2002), Küresel İşletmecilikte Dönüştürücü Liderlik Anlayışı, Büyük Ölçekli İşletmelerde Bir Uygulama, **Yayınlanmamış Doktora Tezi**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana bilim Dalı, Erzurum.
İŞCAN, Ö.F., (2006), "Dönüştürücü/Etkileşimci Liderlik Algısı ve Örgütsel Özdeşleşme İlişkisinde Bireysel Farklılıkların Rolü" **Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi**, 11, 160–177.
İZGÖREN, A.Ş., (2006), Dikkat Vücudunuz Konuşuyor, 33. Basım, İzmir: Elma Yayınevi.
JACKSON, B., (2005), "The Enduring Romance of Leadership Studies", **Journal of Management Studies**, 42(6), http://gpi.sagepub.com/cgi/content/abstract/4/3/191, Erişim:29.08.2007.
JACOBSEN, C. ve HOUSE, R.J., (2001), "Dynamics of Charismatic Leadership A Process Theory, Simulation Model and Tests", **The Leadership Quarterly**, 12, 75-112.
KAĞITÇIBAŞI, Ç., (2000), **Kültürel Psikoloji, Kültür Bağlamında İnsan ve Aile**, 2.
Baskı, Sosyal Psikoloji Dizisi, İstanbul: Evrim Yayınevi ve Bilgisayar San. Ltd. Şti.
KAĞITÇIBAŞI, Ç., (2004), **Yeni İnsan ve İnsanlar**, 10. Basım, Evrim:52, Sosyal Psikoloji Dizini:1, İstanbul.
KALAYCIOĞLU, E. ve TOPRAK, B., (2004), **İş Yaşamı, Üst Yönetim ve Siyasette KADIN**, İstanbul: TESEV Yayınları, 1–114.
KAMAN, V. ve HARTEL, C., (1994), "Gender Diffrences in Anticipated Pay Negotiation Strategies and Outcomes", **Journal of Business and Psychology**, 9 (2), 183-197.
KANTER, R.M., (1977), **Men and Women of The Corporation**, New York: Basic. KAPLAN, K., (2005), Transaksiyonel ve Transformasyonel Liderlik Yaklaşımlarının
İş Tatminine ve Yenilikçiliğe Etkisi: Kütahya Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama",
Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi**, Kütahya.
KARABACAK ve ASLAN, (2016), "İslam Düşüncesinde Kadın Liderlik", **İslam Düşüncesinde Yönetim ve Liderlik**, Eğitim Yayınevi, (Ed.: Şebnem Aslan), ss.225-273.Ofset.
KARAMAN, A. (2006), **Profesyonel Yöneticilerde Güç Yönetimi**, Konya: Dizgi
KARDAM, F. ve TOKSÖZ, G., (2004), "Gender Based Discrimination at Work in Turkey: A Cross-Sectoral Overview", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 59 (4), Ekim- Aralık, 151-171.
KATZ, D. ve R. KAHN, (1977), **Örgütlerin Toplumsal Psikolojisi**, (Çev: Halil Can ve Yavuz Bayer), Ankara: TODA1E Yayın No: 167.
KAVRAKOĞLU, İ., (2001), **İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri, Değişimin Liderleri**, (Ed. Melih Arat), İstanbul: Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.
KAYA, Ç., (2010), "Küresel Rekabetin Tırmandığı Bir Süreçte Türk Liderlere Uygun Model Arayışı", **Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi**, 2 (2), 69-88.
KAYAHAN, O, (2018), **Hepimizin Fabrikatör Dedesi Hulusi Kentmen**, Pttlife, 15, ss. 70-74.

KELLY, E. P., YOUNG, A.O. ve CLARK, L.S., (1993), "Sex Stereotyping in The Workplace: A Manager's Guide", **Business Horizons**, March-April, 23–29.

KERR, S. ve JERMIER, J.M., (1978), "Substitutes for Leadership: Their Meaning and Measurement", **Organizational Behavior and Human Performance**, 22 (3), December, 375- 403.

KILAVUZ, R., (2002), "Yönetsel Etik ve Halkın Yönetsel Etik Oluşumuna Etkileri",
C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 26 (2), 255-266.

KILIÇ, G., (2006), "Eğitim Kurumlarında Liderlik Tarzları ve Örgüt Kültürünün Performans Üzerindeki Etkisi", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, **Yüksek Lisans Tezi**, Kayseri.

KILINÇ T., (1995), Durumsal Liderlik Anlayışında Gelişmeler: Liderliğe İkameler Yaklaşımı (SUBSTITUTEs FOR LEADERSHIP), **İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi**, 24 (1), 59-76.

KILINÇ, T., "Bass'ın Karizmatik Liderlik Yaklaşımı", http://www.merih.net/m2/ lid/karizmamc. htm., Erişim;04.07.2008.

KILINÇ, T., "House'un Karizmatik Liderlik Yaklaşımı", http://www.merih.net/ m2/lid/ karizmamb.htm., Erişim: 22.08.2008.

KILINÇ, T., "Karizmaya Psikoanalitik Yaklaşım", http://www.merih.net/m2/lid/ karizmamf.htm, Erişim;04.07.2008.

KILINÇ, T., "Karizmaya Sosyal Sirayet (Bulaşma) Yaklaşımı", http://www.merih. net/m2/lid/ karizmamg.htm., Erişim; 11.09.2007.

KILINÇ, T., "Liderlik Atıf Kuramı", http://www.merih.net/m2/lid/lidermod3.htm. Erişim:02.09.2007.

KILINÇ, T., "Liderlikte Davranışsal Sapma Kredisi", http://www.merih.net/m2/ lid/lidermod2. htm., Erişim:03.09.2007.

KILINÇ, T., "Liderlikte Dikey İkili Bağlantı (Vertıcal Dyad Linkage) Modeli", http:// www. merih.net/m2/lid/lidermod1.htm., Erişim: 23.08.2007.

KILINÇ, T., "Shamir'in Karizmatik Liderliğe Benlik Kavramı Kuramı (Self Concept Theory)", http://www.merih.net/m2/lid/karizmame.htm., Erişim; 04.07.2008.

KILINÇ, T.,"Conger ve Kanungo'nun Karizmaya Atıf Kuramı", http://www.merih. net/m2/lid/ karizmamd.htm. Erişim;04.07.2008.

KINNEY, T., (Winter 1998/1999), "Knowledge Management, Intellectual Capital and Adult Learning", **Adult Learning**, 10 (2), 2-5.

KIRKMAN, B.L., JONES, R.G. ve SHAPIRO, D.L., (2000), "Why Do Employees

Resist Teams? Examining The "Resistance Barrier" to Work Team Effectiveness", **The İnternational Journal of Conflict Management**, 11 (1), 74–92.

KNOWLTON, W.A. ve MITCHELL, T.R., (1980), "Effects of Causal Attributions on A Supervisor's Evaluation of Subordinate Performance", **Journal of Applied Psychology**, 65, 459-466.

KOÇEL, T. (2005), **İşletme Yöneticiliği**, 10. Bası, İstanbul: Arıkan Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

KOÇEL, T., (2001), **İşletme Yöneticiliği**, Sekizinci Baskı, İstanbul: Beta Yayınları. KOENE, B.A.S., WOGELAAR, A.L.W., SOETERS, J.L. (2002), "Leadership Effects on

Organizational Climate and Financial Performance", **The Leadership Quarterly**, 13 (3),

193-215.

KONRAD, S. ve HENDL, C., (2005), **Duygularla Güçlenmek**, (Çev: Meral Taştan), İstanbul: Hayat Yayınları.

KOTTER, J., (1997), "Kültürler ve Koalisyonlar", R. GİBSON (Ed.), **Geleceği Yeniden Düşünmek**, (Çev: Sinem Gül), İstanbul: Sabah Kitapları, 147-158.

KOTTER, P. John, (1999), **Liderlik**, Harvard Business Review/MESS Yayınları, 46-47.

Kouegitim2009, Estetik Liderlik, http://www.google.com.tr/#output=search&sclient=psy ab&q=estetik+liderlik&oq=estetik+liderlik&gs_ l=hp.3.. .1115.4150.0.4800.16.14.0.0.0.0.755.3502.4-2j3j1.6.0.ernk_timediscountb.1.0.0...1.1.16.

psy-ab.4kYKIdqS97U&pbx=1&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.47534661,d.bGE&fp=a685e72be4a74123&biw=1280&bih=654., Erişim: 17.06.2013.

KOZAN, M.K., (1993), "Cultural and Industrialization Level Influences on Leadership Attitudes for Turkish Managers", **International Studies of Management ve Organizations**, 23(3), 7-17.

KÖSE, S. ve ÜNAL, A., (2003), **Farklı Toplumsal Kültürler, Örgüt Yapıları, Liderlik Davranışları**, İzmir: İmaj Basım Ltd. Şti.

KRAMER, A.B., (2002), "The Pygmalion Effect: A Self-fulfilling Prophecy", EDIT 704, November 10, http://www.momescapade.com/portfolio/Artifacts/PDFs/the_

pygmalion_effect.pdf., Erişim: 26.04.2013.

KRAUZS, R. (1986), "Power and Leadership in Organizations", **Transactional Analysis Journal**, 16.

KUŞAT, A., (2003), "Fatih Sultan Mehmet'in Kişiliği ve Fetihteki Rolü (Psikanalitik Bir Yaklaşım)", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 14, 1, ss.131-148.

KUTLU, H.A., "Muhasebe Meslek Mensupları ve Çalışanlarının Etik İkilemleri: Kars ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 63 (2), 143-170.

LADKIN, D., (2008), "Leading Beautifully: How Mastery, Congruence and Purpose Create the Aesthetic of Embodied Leadership Practice", **The Leadership Quarterly**, 19 (1), 31-41.

LAZARUS, R.S., (1991), **Emotional and Adaptation***,* New York: Oxford Pre

LEIDER, J.L. (1996), "The Ultimate leadership Task", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 189-198.

LEVAY, C., (2010), "Charismatic Leadership in Resistance to Change", **The Leadership Quarterly**, 21, 127–143.

LIDEN, C.R., WAYNE, J.S., ZHAO, H. ve HENDERSON, D. (2008). "Servant Leadership: Development of a Multidimensional Measure and Multi-Level Assessment", **The Leadership Quarterly**, 19, 161-177.

LIDEN, R.C. ve MASLYN, J.M., (1998), "Multidimensionality of Leader-Member Exchange: An Empirical Assessment Through Scale Development", **Journal of Management**, 24 (1), 43-72.

LIDEN, R.C., GRAEN, G., (1980), "Generalizability of the Vertical Dyad Linkage Model of Leadership", **Academy of Management Journal**, 23 (3), 451-465.

LIDEN, R.C., GRAEN, G., (1980), "Generalizability of the Vertical Dyad Linkage Model of Leadership", **Academy of Management Journal**, 23 (3), 452.

LUTHANS, F. (1995), **Organizational Behavior**, Seventh Edition, McGraw-Hill Inc. MAINARDES, E. RAPOSO, W. ALVES, M.H. (2011), "Organizations with Dispersed

Powers: Suggestion of A New Management Model Based on the Stakeholders Theory", **Journal of Management Research**, 3 (1), 1–32.

MANN, F.C., "Toward an Understanding of the Leadership Role in Formal Organization", in DUBIN, R., HOMANS, G.C., MANN, F.C. ve MILLER, M.C., (1965), **Leadership and Productivity**, San Francisco, Calif.:Chandler Publishing Company, 68-103.

MANZ, C.C. ve SIMS, H.P., (1987), "Leading Workers to Lead Themselves: The External Leadership of Self-Managing Work Teams", **Administrative Science Quarterly**, 32, 106–128.

MANZ, C.C. ve SIMS, H.P., (1991), "Superleadership: Beyond the Myth of Heroic Leadership", **Organizational Dynamics**, Spring, 24–33.

MANZ, C.C., (1986), "Self-Leadership: Toward an Expanded Theory of Self-Influence Processes in Organization", **Academy of Management Review**, 11(3), s.587.

MARINO, S, (1999), "The Difference Between Managing and Leading", **Industry Week**, Jun 7, 248 (11), s.10.

MARŞAP, A., (1999), **Yaratıcı Liderlik**, Ankara:Öncü Limited.

MARTINEZ, M.N., (1997), "The Smarts That Count", **HR Magazine**, 42 (11), ss.72-80.

MAY, D.R., CHAN, A.YL., HODGES, T.D., AVOLIO, B.J., (2003), "Developing the

Moral Component of Authentic Leadership", **Organizational Dynamics,** 32 (3), 247–260.

MCCOWAN, C.D., (2004), "Leading Before, During, and After A Major Organizational Transition, The Faculty of the Department of Educational Leadership and Policy Analysis", **Unpublished Doctoral Dissertation,** East Tennessee State University.

MCELROY, J.C., (1982), "A Typology of Attribution Leadership Research", **The Academy of Management Review** (Pre-1986), Jul,7, 413–417.

MCSTRAVOG, D., "Barriers to Female Progression to Senior Positions Within The 26 District councils in Northern Ireland", http://www.womeninlocalcouncils.org.uk/ filestore/ documents/Barriers%20to%20female%20progression.pdf., Erişim: 09.09.2007., 1-58.

MEINDL, J.R., EHRLICH, S.B. ve DUKERICH, J.M., (1985), "The Romance of Leadership", **Administrative Science Quarterly**, 30, 78-102.

MÉNDEZ-MORSE, S., (1992), "Leadership Characteristics that Facilitate School Change", **History of Leadership Research, Southwest Educational Development Laboratory**, http://www.sedl.org/change/leadership/history.html#contin, Erişim: 22.08.2007.

MEVDUDÎ, S. Ebul-A'lâ, (1956), **Hilafet ve Saltanat**, (Çev.: Ali Gencer), Hilal Yayınları (2011), İstanbul: Beka Yayınları.

MEYERSON, D.E., (2003), "Sessiz Sedasız Radikal Değişim", **Kültür ve Değişim**, **Harvard Business Review**, (Çev: Ahmet Kardam), İstanbul: MESS (Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası), 69–90.

MICELI, M., (1985), Book Reviews, **Personel Psychology**, 38, Spring, 220-222. MISCHEL, W., (1973), "Toward A Cognitive Reconceptualization of Personality", **Psychological Review**, 80, 284-302.

MITCHELL, T. R., SMYSER, C.M., WEED, S.E., (1975), "Locus of Control: Supervision and Work Satisfaction**", Academy of Management Journal** (Pre-1986), Sep, 18 (3), 623-631.

MITCHELL, T.R. ve LARSON, J.R., (1987), **People In Organizations: An Introduction to Organizational Behavior**, 3.Baskı, U.S.A.:Mc Graw–Hill Series in Management.

MITCHELL, T.R., GREEN, S.G. ve WOOD, R.E., (1981), "An Attributional Model of Leadership and The Poor-Performing Subordinate: Development and Validation", **Research in Organizational Behavior**, 3, 197-234.

MONDY, R.W. ve PREMEAUX, S.R., (1995), **Concept, Practices, and Skills**, Seventh Edition, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall Inc.

MOORHEAD, G. ve GRIFFIN, R.W. (2001), **Organizational Behavior, Managing People and Organizations**, Sixth Edition, Boston, New York: Houghton Mifflin Company.

MORRISON, A.M. ve VON GUNOV, MA (1990), "Women and Minorities in Management", **American Psychologist**, 45, 200–208.

MORRISON, A.M., WHITE, R.P., VELSOR, V.E., ve The Center For Creative Leadership, (1987), **Breaking The Glass Ceiling: Can Women Reach The Top of America's Largest Corporations?,** MA:Addison–Wesley.

MOUZELIS, N.P., (2001), **Örgüt ve Bürokrasi, Modern Teorilerin Analizi**, (Çev: Akın H.B.), Birinci Baskı, Konya: Çizgi Kitabevi.

MULLINS, J.L. (2006), **Essentials of Organisational Behaviour**, 1st Edition, Financial Times/ Prentice Hall.

NAHAVANDI, A. (2000), **The Art and Science of Leadership**, Second Edition, Prentice Hall Inc.

NARTGÜN, Ş.G., (2003), "Stratejik Planlama ve Eğitim", **Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar**, (Ed; ELMA, C. ve DEMİR, K.), 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık, 277-300.

NAVAHANDI, A. ve MALEKZADEH, A.R., (1999), **Organizational Behavior, The Person-Organization Fit**, Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

NEML SURESİ, KUR'AN-I KERİM, 27/22-44.

NORBOM, H.M. (2009), "Informal Power, Innovative Cultures, and Online Communication Use in Horizantal Organizations", **Unpublished Doctoral Dissertation**, Los Angeles: Alliant International University.

O'CONNOR, J. (2000), **Organizationals and Authority in: Managing People**, 2nd Ed. Michael Riley Series Editor, 79-86.

O'MALLEY, M. (2000), **Creating Commitment: How to Attract and Retain Talented Employees by Building Relationships That Last**, John Wiley&Sons Inc.

O'TOOLE, J., (2008), "Advice from Aristotle", Santa Clara University (SCU), http:// www.scu.edu/ethics/practicing/decision/framework.html., Erişim: 29.09.2008.

OHLOTT, P. J., RUDERMAN, M. N. ve MCCAULEY, C.D., (1994), "Gender

Differences in Managers' Developmental Job Experiances", **Academy of Management Journal**, 37 (1), 46–67.

OLMSTEAD, J. A. (2000), **Executive Leadership**, 95-103.

OWEN, C. L. ve TODOR, W. D., (1993), "Attitudes Toward Women As Managers: Still The Same", **Business Horizons**, March-April, 12-16.

ÖMÜRGÖNÜLŞEN, M. ve SEVİM, L., (2005), "Reddin'in Üç Boyutlu Liderlik Teorisi'nin Liderlik Literatüründeki Yerinin İrdelenmesi ve Ampirik Bir Araştırma", **Yönetim ve Ekonomi**, 12(2), 91-103.

ÖRÜCÜ, E., KILIÇ, R. ve KILIÇ, T., (2007), "Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeler: Balıkesir İli Örneği", **Yönetim ve Ekonomi**, Celal Bayar Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 14 (2), 117–135.

ÖZDEMİR, E., (2003), "Liderlik ve Etik", **Uludağ Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi**, 22 (2), 151-168.

ÖZDEMİR, N, (2010), "Mizah, Eleştirel Düşünce ve Bilgelik: Nasrettin Hoca", **Milli Folklor**, 22, 87, 27-40.

ÖZDEVECİOĞLU, M., "Duygusal Olaylar Teorisi Çerçevesinde Pozitif ve Negatif Duygusallığın Algılanan Örgütsel Adalet Üzerindeki Etkilerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 59-3, 181-202.

ÖZDEVECİOĞLU, M., BULUT, E. A., TEKÇE, E. A., ÇİRLİ Y., GEMİCİ, T., TOZAL

M. ve DOĞAN, Y., (2003), "Kadın ve Erkek Yöneticilerin Yönetimi Altındaki Personelin Motivasyon, Stres ve İş Tatmini Farklılıklarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma", **Yönetim ve Ekonomi**, 10 (2), 125-138.

ÖZEN, Ş., (1996), **Bürokratik Kültür 1, Yönetsel Değerlerin Toplumsal Temelleri, Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü**, Birinci Baskı, Ankara: TODAİE Yayın No:272.

ÖZER, Y., (2001), **Liderlik Yönetim Türkiye**, İstanbul: Hayat Yayınları. Ö-ÖZGENER, Ş. (2009), **İş Ahlakının Temelleri**, Nobel Yayınları, 2. Baskı, Ankara.

ÖZGENER, Ş., (2004), **İş Ahlakının Temelleri: Yönetsel Bir Yaklaşım**, Ankara: Nobel Basım Yayım A.Ş.

ÖZGENER, Ş., (2008), "İş Ahlakının Kurumsallaşmasında Üst Yönetim Kademesinin Rolü", **İş Ahlakı Dergisi**, 1 (1), 31-54.

ÖZKALP, E. ve KIREL, Ç., (2005), **Örgütsel Davranış**, T.C. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı, Yayın No:149.

ÖZLER, D. E. ve MERCAN, N. (2009), **Yönetsel ve Örgütsel Açıdan Psikolojik Terör**, Detay Yayıncılık, Ankara.

ÖZMEN, F., ve GÜNGÖR, A., (2008), "Eğitim Denetiminde Etik", **İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 9 (15), 137–155.

ÖZTÜRK, M., (2013), **Cahiliyeden İslamiyet'e Kadın**, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.

ÖZUTKU, H., AĞCA, V. ve CEVRİOĞLU, E., (2007), "Lider-Üye Etkileşim Teorisi Çerçevesinde, Yönetici-Ast Etkileşimi İle Örgütsel Bağlılık Boyutları ve İş Performansı Arasındaki İlişki: Ampirik Bir İnceleme", **XV. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi**, Sakarya Üniversitesi, 25–27 Mayıs 2007, Sakarya.

PAGE, D. ve WONG, P., (2000), A Conceptual Framework for Measuring Servant-Leadership, Retrieved April 14, from http://www.twu.ca/Leadership/ConceptualFrameworkforServantLeadership.pdf.

PAGE, D. ve WONG, T.P., (1998), "A Conceptual Framework for Measuring Servant Leadership", **Unpublished Manuscript**, Trinity Western University, Langley, British, Columbia, Canada.

PAGE, D. ve WONG, T.P., (2000), "A Conceptual Framework for Measuring Servant-Leadership", In Adjibolosoo, s. (Ed.), **The Human Factor in Shaping the Course of History and Development**, University Pres of America, Lanham, MD.

PAKER, C., (2000a), "Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve Girişimcilik", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), 1. Basım, Ankara:Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 318-320.

PAKER, C., (2000b), "Kararlara Katılım Konusundaki Uygulamalar", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed.Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 187-188.

PALMER, M. ve HYMAN, B., (1993), **Yönetimde Kadınlar**, Kişisel Gelişim ve Yönetim Dizisi, İstanbul: Rota Yayıncılık.

PARK, D., (1996), "Gender Role, Decision Style and Leadership Style", **Women in Management Review**, 11(8), 13-17.

PAŞA, S.F. (2000), "Türkiye Ortamında Liderlik Özellikleri", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Edi. Zeynep Aycan), Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

PATTERSON, K. A., (2003), "Servant Leadership: A Theoretical Model", **Unpublished Doctoral Dissertation**, Regent University.

PAYNTON, T., (2008) "The Informal Power of Nurses for Promoting Patient Care", **OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing**, October 27, 14,1,1-7. www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/OJIN/TableofContents/vol142009/No1Jan09/ArticlePreviousTopic/InformalPowerofNurses.aspx., Erişim: 27.04.2013.

PETER, L., (1997), **Peter'in Reçeteleri**, (Çev: M. Ölçer), 2. Basım, Ankara: Bilgi Yayınevi.

PETERSON, C., ve SELIGMAN, M., (2004), Strengths of Character and Well-Being,

Journal of Social and Clinical Psychology, 23(5), 603-619.

PFEFFER, J. (1992), **Güç Merkezli Yönetim Örgütlerde Politika ve Nüfuz**, Çev.: Elif Özsayar, Boyner Holding Yayınları, İstanbul.

PHILLIPS, A.S. ve BEDEIAN, A.G., (1994), "Leader-Follower Exchange Quality: The Role of Personal and Interpersonal Attributes", **Academy of Management Journal**, 37 (4), 990-1001.

PIEPER, A., (1999), Etiğe Giriş, (Çev: V. Atayman, G. Sezer), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

PIERRE, C., (1992), "Liderlik Öğrenilebilirdir!", (Çev: Mehmet Kamiloğlu), **İktisat ve İş Dünyası**, Yıl.1, 6, Kasım-Aralık.

PINCHOT, G., (1996),"Creating Organizations with Many Leaders", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 25-39.

PODSAKOFF, P.M., MACKENZIE, S.B. ve BOMMER, W.H., (1996),

"Transformational Leader Behaviors and Substitutes for Leadership as Determinants of Employee Satisfaction, Commitment, Trust, and Organizational Citizenship Behaviors", **Journal of Management**, Summer, 22, 259-298.

POLLARD, C.W., (1996), "The Leader Who Serves", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 241-248.

POPOVICH, M.P. ve WARREN, A. M. (2010), "The Role of Power in Sexual Harassemnt As a Counterproductive Bahavior in Organizations", **Human Resource Management Review**, 20, 45-53.

POUSSARD, Jale M. ve ÇAMUROĞLU, Meltem İ. (2009), **Psikolojik Taciz: İşyerindeki Kâbus**, Nobel Yayın Dağıtım Ankara.

POWELL, G. N. ve BUTTERFIELD, A. D., (1994), "Investigating The "Glass Ceiling" Phenomenon: An Empirical Study of Actual Promotions to Top Management", **Academy of Management Journal**, 37 (1), 68-86.

QUINN, R. E. (1988), Beyond Rational Management: Mastering The Paradoxes and Competing Demands of High Performance, San Francisco: Jossey-Bass.

RAMASESHAN, B.L. YIP, S.C. ve PAE, J.H. (2006), "Power, Satisfaction, and Relationship Commitment in Chinese Store–Tenant Relationship and Their Impact on Performance", **Journal of Retailing**, 82, 63-70.

RAMSEY, D.C. ve RAMSEY, P.L., (1996), "Feminine and Masculine Values in Flight Instructing", **Women in Management Review**, 11 (8), 4- 12.

RANK, O.N. (2008), "Formal Structures and Informal Networks: Structural Analysis in Organizations", **Scand. J. Mgmt**, 24, 145–161.

REDHOUSE (1989), İngilizce Türkçe Sözlük, Redhouse Yayınevi: İstanbul. REICHERS, A. E., WANOUS, J. P., & AUSTIN, J. T. (1997), "Understanding and

Managing Cynicism About Organizational Change", **Academy of Management Executive**, 11 (1), 48-59.

ROBBINS, S. P., (1997), **Essential of Organizational Behavior**, 5.Baskı, New Jersey: Prentice Hall International Inc.

ROBERTS, W., (1995), **Hun Attila'nın Zafer Sırları**, (Çev: Mehmet Harmancı), Birinci Basım, İstanbul: Say Yayınları.

ROSENER, J., (1990), "The Ways Women Lead", **Harvard Business Review**, November/ December, s.119-125.

RUMİ, M.C. (2016), **Mesnevi**, Tercüme: Ş. Can, 1. Cilt, İstanbul: Ötüken Yayınları, ss. 68-75.

SABUNCUOĞLU, Z. ve TÜZ, M., (1996), **Örgütsel Psikoloji**, İkinci Basım, Bursa:Ezgi Kitabevi.

SALOVEY, P. ve MAYER, J. D., (1990), **"Emotional Intelligence", Imanigation, Cognition, and Personality**, 9 (3), ss.185-211. İçinde SALOVEY, P., BRACKETT, M.A. ve MAYER, J.D., (2004), (Eds.),Emotional Intelligence: Key Readings on the Mayer and Salovey Model, New York: Dude Publishing, ss.1-27.

SARGUT, S. A., (2001), **Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim**, Genişletilmiş 2.

Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

SAVAŞ, B., (2000), "Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve Girişimcilik", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), 1. Basım, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 314-317.

SCALET, K.G., (1994), "The Role of Chance in Employee Disciplinary Decisions: Squaring Attribution Theory With "Just Cause", **Journal of Managerial Issues**, http:// www. allbusinecom/management-companies-enterprises/438566-3.html., Erişim: 02.09.2007.

SCHEIN, E.H., "Leadership and Organizational Culture", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 59-69.

SCHERMERHORN, J.R., HUNT, J.G. ve OSBORN, R.N., (2000), **Organizational Behavior**, Printed in The United States of America: John Wiley ve Sons, Inc.

SCHRIESHEIM, C.A., CASTRO, S.L., COGLISER, C.C., (1999), "Leader-Member Exchange (LMX) Research: A Comprehensive Review of Theory, Measurement, And Data- Analytic Practices", **Leadership Quarterly**, 10 (1), 63–113.

SCHYNS, B., MEINDL, J.R. ve CROON, M.A., (2007), "The Romance of Leadership Scale: Cross-cultural Testing and Refinement", **Leadership**, 3(1), 29–46.

SCU, (2008), "A Framework for Thinking Ethically", Marccula Center for Applied Ethics, Santa Clara University, http://www.scu.edu/ethics/practicing/decision/ framework.html., Erişim: 29.09.2008.

SEÇKİN, M. (2011), **Atatürk'ün Liderlik Sırları**, İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

SEKMAN, M., http://www.muminsekman.com/cam-tavan-sendromucam-tavan-sendromu.html, Erişim Tarihi: 06.12.2014.

SELZNICK, P., (1948), "Foundations of the Theory of Organization", **American Sociological Review**, 13, 1,25-35.

SEPERICH, J.G. ve MCCALLEY, W.R. (2006), **Managing Power and People**, Armonk, NY, USA: M.E. Sharpe Inc.

SEVER, H.S., (2010), **Büyük İskender**, Mitoloji ve Tarih Dizisi, İstanbul: Anonim Yayıncılık.

SHAMIR, B. ve HOWELL, J.M. (1999), "Organizational and Contextual influences on The Emergence and Effectiveness of Charismatic Leadership", **Leadership Quarterly**, 10(2), 257–283.

SHAMIR, B., (1999), "Taming Charisma for Beter Understanding and Greater Usefulness: A Response to Beyer", **Leadership Quarterly**, 10 (4), 555-562.

SHAMIR, B., HOUSE, R.J., ve ARTHUR, M.B., (1993), "The Motivational Effects of Charismatic Leadership: A Self-Concept Based Theory", **Organization Science**, 4(4), 577-594.

SHEA, C.M. ve HOWELL, J.M., (1999), "Charismatic Leadership and Task Feedback: A Laboratory Study of Their Effects on Self Efficacy and Task Performance", **Leadership Quarterly**, 10 (3), 375-396.

SHIVELY, Robert W. (1994), "Community Power Structures", **Economic Development Review**, Summer 12 (3), 13–15.

SHORTELL, S. M. ve KALUZNY, A. D. (2000), **Health Care Management Organization Design and Behavior**, 4th Ed. Delmar Publishers, New York.

SIEBEN, B., (2007), "Doing Research on Emotion and Virtual Work: A Compass To Assist Orientation", **Human Relations**, 60(4), 561–580.

SIVANATHAN, N., PILLUTLA, M.M. ve MURNIGHAN, J.K. (2008), "Power Gained, Power Lost", **Organizational Behavior and Human Decision Processes**, 105, 135-146.

SLIGTE, D.J., DREU, C.K.W. ve NIJSTAD, B.A. (2011), "Power, Stability of Power, and Creativity", **Journal of Experimental Social Psychology**, xxx–xxx.

SMYSER, C.M. ve WEED, S.E., (1975), "Locus of Control: Supervision and Work Satisfaction", **Academy of Management Journal (pre–1986)**,18, (3), 628.

SNAVELY, K. B., (1993), "Managing Conflict over The Perceived Progress of Working Women", **Business Horizons**, March-April, 17-22.

SOSIK, J.J. ve MEGERIAN, L.E., (1999), "Understanding Leader Emotional Intelligence and Performance, The Role of Self-Other Agreement on Transformational Leadership Perceptions", **Group ve Organization Management**, 24 (3), 367-390.

SOSIK, J.J. ve MEGERIAN, L.E., (1999), "Understanding Leader Emotional Intelligence and Performance", **Group ve Organization Management**, 24 (3), 367-390.

SOSIK, J.J., AVOLIO, B.J. ve JUNG, D.I., (2002), "Beneath The Mask: Examining The Relationship of Self-Presentation Attributes and Impression Management to Charismatic Leadership", **The Leadership Quarterly**, 13, 217-242.

SPEARS, L.C., (2004), "Practing Servant-Leadership", **Fall**, 7-11.

SPENCER, E., (2008), Leadership **Models and Theories: A Brief Overview**,http:// www.cda-acd.forces.gc.ca/cfli/engraph/research/pdf/12.pdf., Erişim: 21.11.2008.

SPERRY, L., (2003), **Becoming an Effective Health Care Manager: The Essential Skills of Leadership**, Health Professions Press Baltimore, Maryland.

SPREITZER, G.M., COLEMAN, M.S. ve GRUBER, D.A., (2006), "Positive Strategic Leadership: Lessons from a University President", **Real leadership: Strategic Leadership in the Top Office**, (Ed.) R. Hooijberg, J. Hunt, K. Boal, ve J.Antonakis, 1-22. http://webuser.bus.umich.edu/spreitze/PositiveStrategicLeadership.pdf. Erişim: 25.09.2008.

STAATS, A.W., (1968), **Learning Language and Cognition**, New York: Holt, Rinehart ve Winston.

STAHL, D.A., (1998), "Leadership in These Changing Times", **Nursing Management**, 29 (4), 16-18.

STENGEL R., (2011), ***Mandela'nın Yolu, Yaşam, Sevgi, Cesaret ve Affetmek Üzerine On Beş Ders****, Türkçesi: Meltem Tayga, İstanbul: Kuraldışı Yayıncılık.*

STEWART, T.A., (2000), **Entelektüel Sermaye, Kuruluşların Yeni Zenginliği**, (Çev: Nurettin El Hüseyni), İstanbul: BZD Yayıncılık.

STINSON, J.E. ve JOHNSON, T.W., (1975), "The Path-Goal Theory of Leadership: A Partial Test and Suggested Refinement", **Academy of Management Journal** (Pre-1986), Jun, 18(2), 242-252.

SUNGURLU, M. (1998), "Öğrenen Örgütler ve Yeni Liderlik Yaklaşımı", **Endüstri ve Örgüt Psikolojisi II**, Birinci Basım, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

ŞENCAN, H., "Türk Yöneticilerinin Kişilik Yapıları", *http://www.merih.net/m2/rsc/ sencan1. htm*. Erişim: 02.09.2007.

ŞİMŞEK, M.Ş., AKGEMCİ, T. ve ÇELİK, A. (2003), **Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış**, Yenilenmiş Üçüncü Baskı, Konya: Adım Matbaacılık.

ŞİMŞEK, Ş., (2002), **Yönetim ve Organizasyon**, Yedinci Baskı, Konya:Günay Ofset.

ŞİYVE, O.Ç., (2005), "Kadın-Erkek Liderlik Tarzları ve Cam Tavan", Adecco Türkiye Süreç Geliştirme ve Projeler Müdürü Process Development and Projects Manager http://www.elegans.com.tr/arsiv/66/ haber018.html, erişim: 24.07.2008.

T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, "Kadın İstihdamı, Türkiye'de Kadınların Çalışma Yaşamına Katılımı ve Avrupa Birliği'ne Uyum Sürecinde Gerçekleştirilen Çalışmalar", http://www.die.gov.tr/tkba/t155.xls, erişim: 24. 07. 2008.

TABAK, A., BASIM, H.N., TATAR, İ. ve ÇETİN, F. (2010), "İzlenim Yönetimi Taktiklerinde Beş Faktör Kişilik Özelliklerinin Rolü: Savunma Sanayinde Bir Araştırma", **Ege Akademik Bakış /Ege Academic Review**, 10 (2), 539-557.

TAMER, E., (2001), "İş Dünyasını 21. Yüzyıla Hazırlayan Liderlerin Değişim ve Liderlik Deneyimleri", **Değişimin Liderleri**, (Ed. Melih Arat), İstanbul: Mavi Tanıtım ve Paz. Lt. Şti.

TAN, W. ve CHONG, E. (2003), "Power Distance in Singapore Construction Organizations: Implications for Project Managers", **International Journal of Project Management**, 21, 529-536.

TANER, A., (2005), "AB İşgücü Piyasasında Cinsiyet Ayrımcılığının Boyutları ve Ortadan Kaldırmaya Yönelik Çabalar", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 60 (4), 1-22.

TANERİ, A., (1993), **Türk Devlet Geleneği Dün-Bugün**, İstanbul: MEB Yayınları.

TAYLOR, T. A., (2002), Examination of Leadership Practices of Principals Identified as Servant Leaders, **Unpublished Doctoral Dissertation**, The Faculty of the Graduate School Univarsity of Missouri-Columbia.

TERCAN, E.G., "Dönüştürücü Liderlik", Warren Bennis ve Nanus'un Yaklaşımı, *http://www.hunersencan.com/files/donusturucu_liderlik.ppt#270,13*, Erişim: 27.09.2008.

TERCAN, E.G., "Dönüştürücü Liderlik", "Thomas J. Peters ve Robert H. Waterman'ın Yaklaşımı", http://www.hunersencan.com/files/donusturucu_liderlik.ppt, Erişim: 27.09.2008.

TERZİ, A.R., (2000), **Örgüt Kültürü**, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

TERZİ, A., (2012), "Türk Siyaset Kültüründe Kadının Rolü", **21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum**, 1, 1, ss.17-24.

*THATCHER, M., (1993), **Demir Lady'in Anıları Başbakanlık Yılları**, (Çev.: Gülden Şen), İstanbul: Sabah Kitapları.*

TIERNEY, W.G., (1992),"Cultural Leadership and the Search for Community", **Liberal Education**, 78 (5), 16-2.

TINAZ, P. (2006), **"**İşyerinde Psikolojik Taciz (Mobbing)", **Çalışma ve Toplum**, 4, http://www.calismatoplum.org/sayi11/tinaz.pdf, Erişim: 10. 07. 2011.

TOFFLER, A. (1992), ***Yeni Güçler***, Yeni Şoklar, Çev: Belkıs Çorakçı Dişbudak, İstanbul: Altın Kitaplar.

TRICE, H.M. ve BEYER, J.M., (1991), "Cultural Leadership in Organizations", **Organizations Science**, 2 (2), 149-169.

TRICE, H.M., ve BEYER, J.M., (1986), "Charisma and Its Routinization in Two Social Movement Organizations", In B.M. Staw ve L.L. Cummings (Eds.), **Research in Organizational Behavior**, (pp. 113–164). Greenwich, CT: JAI Pres.

TÜRKDOĞAN, O. (2003), **Çağdaş Türk Sosyolojisi**, İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

TÜZÜN, İ. K., (2012), "Yönetimde Erken Dönem: Klasik ve Neoklasik Yaklaşımlar", **Örgüt Kuramları**, (Der.: Sözen H.C. ve Basım, H.N., İstanbul: Beta Yayınları, 2. Basım, 11- 33.

TVERSKY, A. ve KAHNEMAN, D., (1981), "The Framing of Decisions and The Psychology of Choice", **American Association for the Advancement of Science**, 211 (4481), 453-458.

TYLOR, E.B., (1871), **Primitive Culture: Researches into The Development of Mythology, Philosophy, Religion, Language, Art and Custom**, Londra: J.Murray.

UĞUZ, H.E., (2010), **Kişisel ve Kurumsal Gelişmeye Farklı Bir Yaklaşım Sosyal Sermaye**, Ankara: Orion Kitabevi.

USAL A. ve KUŞLUVAN, Z., (1998), **Davranış Bilimleri**, İzmir: Barış Yayınları. UYGUÇ, N., (2003), "Cinsiyet, Bireysel Değerler ve Meslek Seçimi", **D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi**, 18 (1), 93–103.

UZUN, G., (2005), "Kadın ve Erkek Yöneticilerin Liderlik Davranışları Arasındaki Farklılıklar ve Bankacılık Sektöründe Uygulama", **Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi**, Adana.

ÜLGEN, G., (1997), **Egitim Psikolojisi**, Ankara: Alkım Yayınevi.

ÜLGEN, H. ve MİRZE, K.S. (2007), **İşletmelerde Stratejik Yönetim**, 4 th ed, İstanbul, Arıkan Kitabevi.

VALENTINE, S., GODKIN, L., FLEISCHMAN, G. M., & KIDWELL, R. (2010), Corporate Ethical Values, Group Creativity, "Job Satisfaction and Turnover Intention: The Impact of Work Context on Work Response", **Journal of Business Ethics**, 98, 3, 353-372.

VICKREY, J., "Symbolic Leadership: The Symbolic Nature of Leadership", http:// www.au.af.mil/au/awc/awcgate/au-24/vickrey.pdf., Erişim: 25.09.2008, 315-318.

WADDELL, J.T., (2006), "Servant Leadership", http://www.regent.edu/acad/ sls/publications/conference_proceedings/servant_leadership_roundtable/2006/pdf/ waddell.pdf., Erişim: 03.10.2008.

WAGNER, J.A. ve HOLLENBECK, J.R., (1998), **Organizational Behavior Securing Competitive Adnavtage**, Third Edition, Prentice-Hall International, Inc., New Jersey.

WATSON, D., (2000), **Mood and Temperament**, New York, NY: Guilford Pre WAYNE, S.J., SHORE, L.M. ve LIDEN, R.C., (1997), "Perceived Organizational Support and Leader-Member Exchange: A Social Exchange Perspective", **Academy of Management Journal**, 40 (1), 82-111.

WEBER, M. (2005), **Bürokrasi ve Otorite**, Çev.: H. Bahadır Akın, Adres Yayınları, Ankara.

WEISS, H.M. ve CROPANZANO, R., (1996), "Affeetive Events Theory: A Theoretical Discussion of the Structure, Causes and Consequences of Affective Experiences at Work," **Research in Organisational Behavior**,18, 1-79.

WEISS, J.W., (1998), **Business Ethics, A Stakeholder and Issues Management Approach**, 2.Ed., The Dryden Pre

WENTLING, R.M., (1992), "Women in Middle Management: Their Career Development and Aspirations", **Business Horizons**, January-February, 47–54.

WHITE, M.I., "Explicating John Adair's Action Centred Leadership–Fieldwork Examples from Further Education", **Centre for Excellence in Leadership**,http:// www.comp.lancs.ac.uk/computing/research/cseg/projects/explicating/Explicating_ leadership/Papers/adair.pdf., Erişim: 09.09.2007.

WINSTON, B. E., (2002), **Be A Leader for God's Sake**, Virginia Beach, VA: Regent University School of Leadership Studies.

WOFFORD, J.C. ve LISKA, L.Z., (1993), "Path-Goal Theories of Leadership: A Meta Analysis", **Journal of Management**, 19(4), 857–876.

WOLFF, S.B., PESCOSOLIDO, A.T. ve DRUSKAT, V.U. (2002), "Emotional

Intelligence as the Basis of Leadership Emergence in Self-Managing Teams", **The Leadership Quarterly**,13, 505-522.

WONG, L., GERRAS, S., KIDD, W., PRICONE, R. & SWENGROS, R., (2003), **Strategic**

Leadership Competencies, http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/ssi/ldr_comps.pdf., Erişim: 24.09.2008, September, s.2.

WORK, J.W., (1996), "Leading A Diverse Work Force", **Leader of The Future**, (Ed: Hesselbein, F., Goldsmith, M. ve Bechard, R.), Drucker Foundation Future Series, San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 71-79.

YAYLACI, G. Ö. (2006), "Organizasyonlarda Kişilerarası İlişkilerde Etki Taktikleri ve Kullanımına İlişkin Literatür Çalışması", **Bilig**, 36, 93-112.

YOUNG, J.S. ve SIMON, W.L., (2011), "Dev Bir Markanın Yaratıcısının İnanılmaz Hikayesi Steve Jobs, Apple", (Çeviren: Selim Yeniçeri), İstanbul: Yakamoz Yayıncılık.

YILDIRIM, B., (2005), "Eğitim Örgütlerinde Kültürel Liderlikle Meslek Ahlakı İlişkisi", **Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, 8 (13), 218-238.

YILDIZ, G. ve ERDOĞMUŞ, N., (1998), "Toplulukçu Kültürlerde Makyavelist Davranış ve Bir Uygulama", **Politika ve Yönetimde Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı**, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, s.1-17.

YILMAZ, A. ve KILAVUZ, R., (2002), "Türk Kamu Bürokrasisinin İşlemsel Sorunları Üzerine Notlar", **C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 3 (2), 17-31.

YÖRÜKOĞLU, A., (2000), **Değişen Toplumda Aile ve Çocuk**, 6. Basım, İstanbul: Özgür Yayınları.

YUKL, G., (1994), **Leadership in Organizations**, Third Edition, Prentice Hall International.

YUKL, G., (1998), **Leadership in Organisations**, 4th Edition, New Jersey: Prentice- Hall Inc.

YUKL, G. (2002), **Leadership in Organizations**, Fifth Edition, Prentice Hall.

YUKL, G., (2008), "The Importance, Assessment, and Development of Flexible Leadership", Practitioner Forum, Presented at **the 23rd Annual Conference of the Society for Industrial-Organizational Psychology**, April, 2008, San Francisco, CA., 1-7, http://www.kaplandevries.com/images/uploads/Importance_of_FL_SIOP08Yukl.pdf., Erişim: 21.11.2008.

YÜCAOĞLU, E., (2000), "Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve Girişimcilik", **Türkiye'de Yönetim, Liderlik ve İnsan Kaynakları Uygulamaları**, (Ed. Zeynep Aycan), 1. Basım, Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları, 311-313.

YÜCEL, R. (1999), "Gücün Örgüt Yönetimindeki Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi", **İ.İ.B.F. Dergisi**, 4, 167–179.

ZACHARATOS, A., BARLING, J. ve KELLOWAY, E., (2000), "Development and

Effects of Transformational Leadership in Adolescents", **Leadership Quarterly**, 11(2), 211- 226.

ZALEZNIK, A. (1992), "Managers and Leaders: Are They Different?", **Harward Business Review**, March-April, 126–135.

ZEL, U, (1995), "Liderin Rehberlik Rolü Bir Model Önerisi ve Uygulama", **Yüksek Lisans Tezi**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Ankara.

ZEL, U., (2001), **Kişilik ve Liderlik, Evrensel Boyutlarıyla Yönetsel Açıdan Araştırmalar, Teoriler ve Yorumlar**, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ZEL, U., "İş Arenasında Kadın Yöneticilerin Algılanması ve Kraliçe Arı Sendromu", http://www.ugurzel.com/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,18/ Itemid,40/, Erişim: 23.07.2008.

ZEL, U., "Liderlik İkameleri, Kamu ve Özel Sektörde Karşılaştırmalı Bir Araştırma", http://www.ugurzel.com/liderlik/turkce/lider_web_file/liderlik_ikameleri. htm.,Erişim:28.8.2007.

ZEL, U., "Önderler Nasıl Yetişir", http://www.ugurzel.com/component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/, Erişim: 23. 07.2008.

ZEL, U., "Stratejik Liderlik ve Yetenek Yönetimi", http://www.ugurzel.com/ component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/, Erişim: 23.07.2008.

ZEL, U., "Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Değerler, Kurumlar ve Liderlik, Ahlaki Liderligin Geliştirilmesi için Bir Yapıya Doğru", http://www.ugurzel.com/component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/, Erişim: 23.07.2008.

ZEL, U., "Vehbi Koç'un Yönetim Prensipleri", http://www.ugurzel.com/ component/ option,com_docman/task,cat_view/gid,18/Itemid,40/. Erişim: 23.07.2008.

ZHANG, H., CONE, M.H., EVERETT, A.M. ve ELKIN, G., (2011), "Aesthetic Leadership in Chinese Business: A Philosophical Perspective", **Journal of Business Ethics**, 101, 475-491.

ZIMMERMANN, P., WIT A. ve GILL, R., (2008), "The Relative Importance of Leadership Behaviours in Virtual and Face-to-Face Communication Settings", **Leadership,** SAGE Publications (Los Angeles, London, New Delhi ve Singapore), 4(3), 321–337.

ZOHAR, D. ve MARSHALL, I., (2004), **Ruhsal Zekamızla Bağlantı Kurmak SQ**, (Çev: B. Erdemli ve K. Budak), İstanbul: Meta Basım Yayın.

BAĞIMLILIKLAR:
RİSK FAKTÖRLERİ, TANI SÜREÇLERİ VE SONUÇLARI

EDİTÖRLER
PROF. DR. AYŞE SONAY TÜRKMEN
PROF. DR. AHMET BURHAN ÇAKICI

EĞİTİM
yayınevi

BAĞIMLILIKLAR: RİSK FAKTÖRLERİ, TANI SÜREÇLERİ VE SONUÇLARI

Editörler: Prof. Dr. Ayşe Sonay Türkmen, Prof. Dr. Ahmet Burhan Çakıcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-58-8
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

BAĞIMLILIKLAR: RİSK FAKTÖRLERİ, TANI SÜREÇLERİ VE SONUÇLARI
Editörler: Prof. Dr. Ayşe Sonay Türkmen, Prof. Dr. Ahmet Burhan Çakıcı
VI+266 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-58-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Akgün, R. (2019). *Adam Öldüren Kadınlar* (1.Baskı). Nika Yayınevi

Akkuş, D. (2018). Bağımlılıkla Mücadelede Eğitim Politikaları. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 261-270

Aktürk, İ., Dinç, M., Ögel, K. & Şimşek, G.M. (2020). *Yeşilay Danışmanlık Merkezi Araştırmaları-1*. Yeşilay Yayınları.

Arı, A. S. (2018). Bağımlılıkla Mücadelede Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü, Dünyadan ve Türkiye'den Örnekler. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 245-258.

https://bmyk.gov.tr/

https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/bagimlilik-nedir

İşbilen, N. (2023). Bağımlılık ve Maneviyat. https://books.google.com.tr/books?hl=tr&lr= &id=yt32E-AAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA2009&dq=Ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1k+kitab%-C4%B1+pdf&ots=22KhrC3iJG&sig=rSK0rb_XO32a_F0-Hp6ASxL665k&redir_esc= y#v=one-page&q=Ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1k%20kitab%C4%B1%20pdf&f=false

Korkut Kurtoğlu, Y. (2022). Bağımlılık ve fiziksel aktivite. Kavukcu E, editör. *Kronik Hastalıkların Tedavisinde Spor ve Fiziksel Aktivitenin Yeri*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri, 84-7.

Ögel, K. (Ed.) (2018). *101 Soruda Bağımlılık* (3.Baskı). Yeşilay Yayınları

Ögel, K., Şimşek M. G. & Koç, C. (2017). *Bireysel Bağımlılık Tedavi Yöntemi Uygulama Rehberi (BİBAP)*. Yeniden Yayınları.

Ögel, K., Şimşek M. G., & Bozdoğan, Ö. M. (2021). *YEDAM Model: Yeşilay Danışmanlık Merkezi Model Kitabı*. Yeşilay Yayınları.

Polat, A. D., Oğuz, F., Salihoğlu, S. & Güre Pak, M. D. (2022). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Kapsamında Madde Bağımlılığıyla Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü. *Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 191-204.

Polat, G. (2014). Madde Bağımlılığı Tedavisinde Sosyal Hizmet Mesleği. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 30(2), 143-148.

Kaya, E., Akpınar, D., & Akpınar, H. (2019). Bağımlılığın patofizyolojisi. *Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi Tıp Dergisi*, 6(3), 166-170.

Karakuş, B. N. J., Özdengül, F., Solak Görmüş, Z. I., & Şen, A. (2021). Bağımlılık Fizyopatolojisine Genel Bakış. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 158-165.

Uğurlu, T. T., Şengül, C. B., & Şengül, C. (2012). Bağımlılık psikofarmakolojisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(1), 37-50.

Uzbay, İ. T. (2009). Bağımlılık yapan maddeler ve özellikleri. *Gülhane Askeri Tıp Akademisi Tıp Fakültesi Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi*, 6, 16-33.

Yavuz, Ö., & Ateş, H. (2018). Türkiye'de Bağımlılıkla Mücadelede Yerel Yönetimlerin Rolü. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 185-220.

Ovalı, T. (2018). Büyükşehir Belediyelerinin Bağımlılıkla Mücadele Kapsamında Önleyici Faaliyetleri. Ateş, H. & Koçak, A. (ed). *Bağımlılıkla Mücadele*. Nobel Akademik Yayıncılık 1. Baskı, 221-244

Kaynaklar

Altan, P. (2021). Ulusal Tütün Kontrol Program ve DSÖ TKÇS ve Mpower Kriterlerinin Uygulanma Süreci. C. Erdöl ve T. Ergüder (Ed.), Tütün ve tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi kontrolü ve tedavisi (s. 35-60)v içinde. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.

Amerikan Psikiyatri Birliği. (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı* (DSM-5) (5. baskı), (E. Köroğlu, Çev.). Hekimler Yayın Birliği. (Orijinal eserin yayın tarihi 2013).

Babaoğlu, E. (2019). Tütün Bağımlılığının Nörobiyolojisi. A. Mirici, E. Babaoğlu ve P. Mutlu (Ed.), *Gögüs Hastalıkları* (s. K13-20) içinde. TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi-22.

Bahçeci, C., Özkubat, G., Demirogları, S. ve Üçdoğruk Birecikli, Ş. (2022). Türkiye'de hanelerin sigara tüketim harcamalarında yasal düzenlemelerin etkileri: 2007 ve 2019 yılları Oaxaca-Blinder ayrıştırması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(3), 961-982.

Bardakci, M., Oztora, S. ve Dagdeviren, H. N. (2021). The reliability and validity analysis of the Turkish version of the test to assess the psychological dependence on smoking. *Eurasian Journal of Family Medicine, 10*(2), 100-106.

Brauer, M., Roth, G. A., Aravkin, A. Y., Zheng, P., Abate, K. H., Abate, Y. H., Abbafati, C., Abbasgholizadeh R., Abbasi, M.A., Abbasian, M., Abbasifard, M., Abbasi-Kangevari, M., Elhafeez, S.A., Abd-Elsalam, S., Abdi, P., Abdollahi, M., Abdoun, M., Abdulah, D.M., Abdullahi, A., ... ve Amani, R. (2024). Global burden and strength of evidence for 88 risk factors in 204 countries and 811 subnational locations, 1990–2021: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2021. *The Lancet, 403*(10440), 2162-2203.

Coşkunol, H. (2021). Nikotin bağımlılığı. C. Erdöl ve T. Ergüder (Ed.), *Tütün ve tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi kontrolü ve tedavisi* (s. 71-90) içinde. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.

DiClemente, C. C. (2016). *Bağımlılık ve değişim: Bağımlılık nasıl gelişir ve bağımlı insan nasıl iyileşir?* (M. Şahin, Çev.). Nobel Akademik Yayıncılık. (Orijinal eserin basım tarihi 2003, 1. baskı).

Drope, J., Hamill, S., Chaloupka, F., Guerrero, C., Lee, H. M., Mirza, M., Mouton, A., Murukutla, N., Ngo, A., Perl, R., Rodriguez-Iglesias, G., Schluger, N., Siu, E. ve Vulovic, V. (2022, 18 Mayıs). Factsheets: Turkey. The Tobacco Atlas 7th Edition. Vital Strategies and Tobacconomics. https://tobaccoatlas.org/factsheets/turkey/ adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

Ebrahimi Kalan, M., Bahelah, R., Bursac, Z., Taleb, Z. B., DiFranza, J. R., Tleis, M., Nakkash, R., Jebai, R., Alam, M.M., Cano, M.A., Sutherland, M. T., Fenni, K., Asfar, T., Eissenberg, T., Ward, K. D. ve Maziak, W. (2020). Predictors of nicotine dependence among adolescent waterpipe and cigarette smokers: A 6-year longitudinal analysis. *Drug and Alcohol Dependence, 217*, 108346.

Etter, J. F., Le Houezec, J., & Perneger, T. V. (2003). A self-administered questionnaire to measure dependence on cigarettes: the cigarette dependence scale. Neuropsychopharmacology : official publication of the American College of Neuropsychopharmacology, 28(2), 359–370. https://doi.org/10.1038/sj.npp.1300030

Gül, Ş. ve Çetinkaya, E. (2021). Tütün kullanımının sağlık üzerine etkileri. C. Erdöl ve T. Ergüder (Ed.), *Tütün ve tütün ürünlerinin kullanımının önlenmesi kontrolü ve tedavisi* (s. 91-116) içinde. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Yayınları.

Güzel, A. (2016). Tütün bitkisi ve farmakolojik özellikleri: Gerçekten şeytan otu mu? *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi, 4*(1), 22-26.

Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C. ve Fagerstrom, K. O. (1991). The Fagerstrom Test for Nicotine Dependence: a revision of the Fagerstrom Tolerance Questionnaire. *Br J Addict, 86*, 1119-27.

Heatherton, T. F., Kozlowski, L. T., Frecker, R. C., Rickert, W. ve Robinson, J. (1989). Measuring the heaviness of smoking: using self-reported time to the first cigarette of the day and number of cigarettes smoked per day. *Br J Addict, 84*(7), 791-9.

Hezer, H. ve Karalezli, A. (2019). Sigaraya psikolojik bağımlılığın sigara içme arzusu ve nikotin yoksunluk semptomlarına etkisi. *Ankara Medical Journal, 19*(4), 700-707.

İncedal Sonkaya, Z. (2023). Alışkanlıklar/bağımlılıklar. B. C. Demirbağ (Ed.), *Toplum/Halk sağlığı hemşireliği* (s. 549-571) içinde Nobel Tıp Kitabevleri.

Karalezli, A. (2019). Tütün Kontrolü. A. Mirici, E. Babaoğlu ve P. Mutlu (Ed.), *Gögüs Hastalıkları* (s. (s. K1-132) içinde. TÜSAD Eğitim Kitapları Serisi-22.

Kawakami, N., Takatsuka, N., Inaba, S., Shimizu, H. (1999). Development of a screening questionnaire for tobacco/nicotine dependence according to ICD-10, DSM-III-R, and DSM-IV. *Addictive Behav, 24*(2):155–166.

Kocataş, S. (2023). Tütün bağımlılığı ve tütün bağımlılığında sağlığı geliştirme. C. Kural (Ed.), *Sağlık bilimlerinde uluslar arası araştırma ve derlemeler* (Cilt 1, s. 267-297) içinde. Serüven Yayınevi.

Kuş, C. ve Acar, T. (2022). Bırakma döneminde izlem ve nüks olgulara yaklaşım. T. Acar (Ed.), *Tütün Bağımlılığı ve Tedavisi* (1. Baskı, s. 62-67) içinde. Turkiye Klinikleri.

Global Adult Tobacco Survey (GATS). (2019, 6 Ağustos). Fact Sheet-Turkey 2016. https://nccd.cdc.gov/GTSSDataSurveyResources/Ancillary/DownloadAttachment.aspx?ID=3452 adresinden 30 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

Noyan, C. O. ve Çetin, A. (2022). Nikotin Bağımlılığının Nörobiyolojisi ve Farmakokinetiği. Acar T, (ed). *Tütün Bağımlılığı ve Tedavisi (*1.Baskı, 13(7), s. 73-77) içinde. Turkiye Klinikleri.

Oktay, M. (2018). Tütün ve kafein kullanım bozukluğu. A Kazgan Kılıçaslan ve S. Yıldız (Eds.), *Bağımlılıklar* (s. 17-34) içinde. Akademisyen Kitabevi.

Onikinci Kalkınma Planı (2024-2028). (2023, 01 Kasım). T.C. Cumhurbaşkanlığı Resmi Gazete (Sayı: 32356). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/11/20231101M1-1-1.pdf adresinden 30 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

Ögel, K. (2019). *101 Soruda Bağımlılık* (3. Baskı). Yeşilay Yayınları

Özer, N., Kılıçkap, M., Tokgözoğlu, L., Göksülük, H., Karaaslan, D., Kayıkçıoğlu, M., Yılmaz, M. B., Barçın, C., Abacı, A. ve Şahin, M. (2018). Türkiye'de sigara tüketimi verileri: Kardiyovasküler risk faktörlerine yönelik epidemiyolojik çalışmaların sistematik derleme meta-analiz ve meta-regresyonu. *Turk Kardiyol Dern Ars, 46*(7), 602-612.

Ponciano-Rodríguez, G., Valerio-Gutiérrez, R., Pliego-Rosas, C. A. ve Córdova-Alcaráz, A. (2015). Development and evaluation of a new self-rating test to assess the psychological dependence on smoking (TAPDS). *J Addict Med Ther*, *3*(2), 1016.

Sağlam, L. (2017). Nikotin bağımlılığının klinik değerlendirilmesi. *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi, 4*(1), 78-89.

Seydioğulları, M. (2022). Türkiye'de Tütün ve Tütün Ürünleri Piyasalarında Yoğunlaşan Kayıt Dışı/ Yasa Dışı İşleyişin Tütün Kontrolü Bağlamında Değerlendirilmesi. *Sted, 31*, 14-23.

Shiffman S, Waters A, Hickcox M. (2004) The nicotine dependence syndrome scale : a multidimensional measure of nicotine dependence. Nicotine Tob Res.;6(2):327-48.

Tarhan, N. ve Nurmedov, S. (2018). *Bağımlılık: Sanal veya Gerçek Bağımlılıkla Başa Çıkma* (6. Baskı). Timaş Yayınları

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023) Türkiye Sağlık Araştırması 2022. (Yayın tarihi: 01 Haziran 2023, Sayı: 49747). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Saglik-Arastirmasi-2022-49747 adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2024). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2022 (Yayın No: 1279). https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/48054/0/siy202205042024pdf.pdf adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2010). "Tütün Bağımlılığı İle Mücadele El Kitabı (Hekimler İçin) (Yayın No: 796). https://havanikoru.saglik.gov.tr/depo/Dokumanlar/Yayinlar/Tutun_Bagimliligi_ile_Mucadele_El_Kitabi.pdf adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2012). Madde Bağımlılığı Tanı ve Tedavi Kılavuzu El Kitabı (Yayın No: 879). https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/maddebagimliligi.pdf adresinden 26 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2017). Küresel gençlik tütün araştırması. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/tutun-ve-madde-bagimliligi-ile-mucadele-db/dokumanlar/KGTA-2017_pdf.pdf adresinden 25 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2021). Türkiye Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar ve Risk Faktörleri Kohort Çalışması. (Yayın No: 1206). https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kronik-hastaliklar-ve-yasli-sagligi-db/Dokumanlar/Raporlar/v9s_NCDkohort_.pdf adresinden 25Haziran 2024 tarihinde

alınmıştır.

Uslu, M. (2019). Sigara Bağımlılığı. A. Eryılmaz ve M. E. Deniz (Ed.), *Tüm Yönleriyle Bağımlılık* (s. 204-232) içinde. Pegem Akademi

Uysal, M. A., Kadakal, F., Karşidağ, C., Bayram, N. G., Uysal, O. ve Yilmaz, V. (2004). Fagerstrom test for nicotine dependence: reliability in a Turkish sample and factor analysis. *Tuberk Toraks*, *52*(2), 115-21.

Uysal, M. A., Öztuna, D., Bahadır, A., Karşıdağ, Ç., Horoz, A. ve İliaz, S. (2015). Psychometric properties of the Turkish version of the Fagerström test for nicotine dependence. *Tuberkuloz Ve Toraks*, *63*(4), 250-256.

Uysal, M. A. (2016). Nikotin sizi nasıl esir alıyor? Tütün bağımlılığının nörobiyolojisi. *Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi, 4*(1), 37-43.

Ünal, S., Mutlu, E. A. ve Topaktaş, Ö. (2021). Madde bağımlılığının gelişiminde birikimli risk faktörlerinin rolü. *Bağımlılık Dergisi, 22*(1), 31-42.

Ünal Çoker, E., & Köse, A. M. (2023). Inspecting smoking addiction in youth in Türkiye: A latent class analysis using the Turkish version of the cigarette dependence scale. *International Journal of Healthcare Management*, 1-10.

Widysanto, A., Combest, F. E., Dhakal, A. ve Saadabadi, A. (2023, 8 Ağustos). Nicotine Addiction. *StatPearls* içinde. StatPearls Publishing. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK499915/ adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2008). MPOWER : a policy package to reverse the tobacco epidemic. World Health Organization. https://iris.who.int/handle/10665/43888 adresinden 30 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2022). International Classification of Diseases 11th revision (ICD-11). https://icd.who.int/ adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2023a, 31 Temmuz). Tobacco. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco tarihinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

World Health Organization. (2023b, 31 Temmuz). WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2023: Protect People from Tobacco Smoke. World Health Organization. https://escholarship.org/content/qt7x18m7f9/qt7x18m7f9.pdf adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

OECD. (2023), Health at a Glance 2023: OECD Indicators, OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/7a7afb35-en adresinden 24 Haziran 2024 tarihinde alınmıştır.

US Department of Health and Human Services. (2020). Smoking cessation: a report of the Surgeon General. Centers for Disease Control and Prevention, U.S. Dept of Health and Human Services. https://www.hhs.gov/sites/default/files/2020-cessation-sgr-full-report.pdf

Yeşiltaş, A. (2020). Mpower Politikası Sonrası Ergenlerde Tütün ve Tütün Ürünleri Kullanımı: Sistematik Derleme. *Bağımlılık Dergisi*, *21*(2), 137-148.

Kaynaklar

Abramowitz, J. S., Tolin, D. F., & Street, G. P. (2001). Paradoxical effects of thought suppression: A meta-analysis of controlled studies. *Clinical Psychology Review, 21*(5), 683–703.

Akbar, M., Egli, M., Cho, Y. E., Song, B. J., & Noronha, A. (2018). Medications for alcohol use disorders: An overview. *Pharmacology & Therapeutics*, *185*, 64–85.

American Psychiatric Association. (1987). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-3R. 3rd ed. Text Revised. Washington, DC: USA: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association. (1994). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-4. 4th ed. Washington, DC, USA: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association. (2000). Diagnostic and statistical manual of mental disorders DSM-4R, 4th ed. Text Revision. Washington, DC, USA: American Psychiatric Association.

American Psychiatric Association (2013). Alcohol related disorders. In: Diagnostic and statistical manual of mental disorders, DSM-5, 5th ed. Text Revision. Washington, DC, USA: American Psychiatric Association, pp. 553-562.

American Society of Addiction Medicine. (2011). *Definition of addiction.* https://www.asam.org/resources/definition-of-addiction

Anthenelli, R. & Grandison, L. (2012). Effects of stress on alcohol consumption. *Alcohol Research: Current Reviews, 34*(4), 381-382.

Bahorik, A. L., Satre, D. D., Kline-Simon, A. H., Weisner, C. M., & Campbell, C. I. (2017). Alcohol, cannabis, and opioid use disorders, and disease burden in an integrated health care system. *Journal of Addiction Medicine*, *11*(1), 3–9.

Bailey, J. A., Hill, K. G., Meacham, M. C., Young, S. E., & Hawkins, J. D. (2011). Strategies for characterizing complex phenotypes and environments: General and specific family environmental predictors of young adult tobacco dependence, alcohol use disorder, and co-occurring problems. *Drug and Alcohol Dependence, 118*(2–3), 444–451.

Barr, P. B., Salvatore, J. E., Maes, H. H., et al. (2017). Social relationships moderate genetic ınfluences on heavy drinking in young adulthood. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs, 78*(6), 817–826.

Barry, K. L.,& Blow, F. C. (2016). Drinking over the lifespan: Focus on older adults. *Alcohol Research: Current Reviews*, *38*(1), 115–120.

Boissoneault, J., Sklar, A., Prather, R., & Nixon, S. J. (2014). Acute effects of moderate alcohol on psychomotor, set shifting, and working memory function in older and younger social drinkers. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, *75*(5), 870–879.

Borges, G.,& Loera, C. R. (2010). Alcohol and drug use in suicidal behaviour. *Current Opinion in Psychiatry*, *23*(3), 195–204.

Button, T. M., Hewitt, J. K., Rhee, S. H., Corley, R. P., & Stallings, M. C. (2010). The moderating effect of religiosity on the genetic variance of problem alcohol use. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research, 34*(9), 1619–1624

Calling, S., Ohlsson, H., Sundquist, J., Sundquist, K., & Kendler, K. S. (2019). Socioeconomic status and alcohol use disorders across the lifespan: A co-relative control study. *PloS One*, *14*(10), e0224127.

Carvalho, A. F., Heilig, M., Perez, A., Probst, C., & Rehm, J. (2019). Alcohol use disorders. *The Lancet, 394*(10200), 781–792.

Castillo-Carniglia, A., Keyes, K. M., Hasin, D. S., & Cerdá, M. (2019). Psychiatric comorbidities in alcohol use disorder. *The Lancet Psychiatry*, *6*(12), 1068–1080.

Chakravorty, S., Chaudhary, N. S., & Brower, K. J. (2016). Alcohol Dependence and its relationship with insomnia and other sleep disorders. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *40*(11), 2271–2282.

Chartier, K. G., Dick, D. M., Almasy, L., Chan, G., Aliev, F., Schuckit, M. A., Scott, D. M., Kramer, J., Bucholz, K. K., Bierut, L. J., Nurnberger, J., Jr, Porjesz, B., & Hesselbrock, V. M. (2016). Interactions between alcohol metabolism genes and religious involvement in association with maximum drinks and alcohol dependence symptoms. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs, 77*(3), 393–404.

Chartier, K. G., Hesselbrock, M. N., & Hesselbrock, V. M. (2010). Development and vulnerability factors in adolescent alcohol use. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America, 19*(3), 493–504.

Cloninger, C. R., Bohman, M., & Sigvardsson, S. (1981). Inheritance of alcohol abuse. Cross-fostering analysis of adopted men. *Archives of general psychiatry*, *38*(8), 861–868.

Connor, J. P., Haber, P. S., & Hall, W. D. (2016). Alcohol use disorders. *Lancet (London, England)*, *387*(10022), 988–998.

Correa-Fernández, V., Barazi, A. M., Chandra, M., & Anthony, J. C. (2022). Similarities and differences in alcohol & other drug dependence among hispanic/latino subgroups: A disaggregation approach. *Drug and Alcohol Dependence Reports,5*, 100124.

Cozolino, L.J.,&Siegel, D.J. (2009). *Kaplan and Sadock's comprehensive textbook of psychiatry,* 9th ed. Lippincott Williams and Wilkins, Philadelphia, pp. 619–635.

Crews, F. T., Robinson, D. L., Chandler, L. J., Ehlers, C. L., Mulholland, P. J., Pandey, S. C., Rodd, Z. A., Spear, L. P., Swartzwelder, H. S., & Vetreno, R. P. (2019). Mechanisms of persistent neurobiological changes following adolescent alcohol exposure: NADIA consortium findings. *Alcoholism, clinical and experimental research*, *43*(9), 1806–1822.

Dick, D. M.,& Kendler, K. S. (2012). The impact of gene-environment interaction on alcohol use disorders. *Alcohol Research, 34*(3), 318–324.

Fuller-Thomson, E., Roane, J. L., & Brennenstuhl, S. (2016). Three Types of Adverse Childhood Experiences, and Alcohol and Drug Dependence Among Adults: An Investigation Using Population-Based Data. *Substance Use & Misuse*, *51*(11), 1451–1461.

Gifford, M. (2009). *Alcoholism (Biographies of Disease)*. Greenwood Press. pp. 89–91.

Grant, B. F., Goldstein, R. B., Saha, T. D., Chou, S. P., Jung, J., Zhang, H., Pickering, R. P., Ruan, W. J., Smith, S. M., Huang, B., & Hasin, D. S. (2015). Epidemiology of DSM-5 alcohol use disorder: Results from the national epidemiologic survey on alcohol and related conditions III. *JAMA Psychiatry*, *72*(8), 757–766.

Groh, D. R., Jason, L. A., Davis, M. I., Olson, B. D., & Ferrari, J. R. (2007). Friends, family, and alcohol abuse: An examination of general and alcohol-specific social support. *The American Journal on Addictions*, *16*(1), 49–55.

Haber, P. S., Riordan, B. C., & Morley, K. C. (2021). Treatment of alcohol problems: Current status and future directions. *The Medical Journal of Australia*, *215*(7), 315–316.

Hakulinen, C., Elovainio, M., Batty, G. D., Virtanen, M., Kivimäki, M., & Jokela, M. (2015). Personality and alcohol consumption: Pooled analysis of 72,949 adults from eight cohort studies. *Drug and Alcohol Dependence*, *151*, 110–114.

Han, B. H., Moore, A. A., Sherman, S., Keyes, K. M., & Palamar, J. J. (2017). Demographic trends of binge alcohol use and alcohol use disorders among older adults in the United States, 2005-2014. *Drug and Alcohol Dependence*, *170*, 198–207.

Heath, A. C., Bucholz, K. K., Madden, P. A., Dinwiddie, S. H., Slutske, W. S., Bierut, L. J., Statham, D. J., Dunne, M. P., Whitfield, J. B., & Martin, N. G. (1997). Genetic and environmental contributions to alcohol dependence risk in a national twin sample: consistency of findings in women and men. *Psychological Medicine*, *27*(6), 1381–1396.

Higgins, M.P.(1998). Alcoholic families: The crisis of early recovery. *The Journal of the California Graduate School of Family Psychology, 25*(3), 203-219.

Holt, S. R.,& Tobin, D. G. (2018). Pharmacotherapy for alcohol use disorder. *The Medical Clinics of North America, 102*(4), 653–666.

Jonas, D. E.,& Garbutt, J. C. (2017). Screening and counseling for unhealthy alcohol use in primary care settings. *The Medical clinics of North America, 101*(4), 823–837.

Kale, D., Stautz, K., & Cooper, A. (2018). Impulsivity related personality traits and cigarette smoking in adults: A meta-analysis using the UPPS-P model of impulsivity and reward sensitivity. *Drug and Alcohol Dependence, 185,* 149–167.

Karriker-Jaffe, K. J., Greenfield, T. K., & Kaplan, L. M. (2017). Distress and alcoholrelated harms from intimates, friends, and strangers. *Journal of Substance Misuse, 22*(4), 434–441.

Kelly, M., Chick, J., Gribble, R., Gleeson, M., Holton, M., Winstanley, J., McCaughan, G. W., & Haber, P. S. (2006). Predictors of relapse to harmful alcohol after orthotopic liver transplantation. *Alcohol and Alcoholism (Oxford, Oxfordshire)*, *41*(3), 278–283.

Kelly, J. F., Humphreys, K., & Ferri, M. (2020). Alcoholics Anonymous and other 12-step programs for alcohol use disorder. *The Cochrane Database of Systematic Reviews*, *3*(3), CD012880.

Kendler, K. S., Gardner, C., & Dick, D. M. (2011). Predicting alcohol consumption in adolescence from alcohol-specific and general externalizing genetic risk factors, key environmental exposures and their interaction. *Psychological Medicine, 41*(7), 1507–1516.

Keyes, K. M., Jager, J., Mal-Sarkar, T., Patrick, M. E., Rutherford, C., & Hasin, D. (2019). Is there a recent epidemic of women's drinking? A critical review of national studies. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *43*(7), 1344–1359.

Kirpich, I. A., McClain, C. J., Vatsalya, V., Schwandt, M., Phillips, M., Falkner, K. C., Zhang, L., Harwell, C., George, D. T., & Umhau, J. C. (2017). Liver injury and endotoxemia in male and female alcohol-dependent ındividuals admitted to an alcohol treatment program. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *41*(4), 747–757.

Kwako, L. E., Patterson, J., Salloum, I. M., & Trim, R. S. (2019). Alcohol use disorder and co-occurring mental health conditions. *Alcohol Research: Current Reviews*, *40*(1), arcr.v40.1.00.

Lac, A., & Donaldson, C. D. (2016). Alcohol attitudes, motives, norms, and personality traits longitudinally classify nondrinkers, moderate drinkers, and binge drinkers using discriminant function analysis. *Addictive Behaviors*, *61*, 91–98.

Lai, H. M., Cleary, M., Sitharthan, T., & Hunt, G. E. (2015). Prevalence of comorbid substance use, anxiety and mood disorders in epidemiological surveys, 1990-2014: A systematic review and meta-analysis. *Drug and Alcohol Dependence*, *154*, 1–13.

Laramee, P., Kusel, J., Leonard, S., Aubin, H. J., François, C., & Daeppen, J. B. (2013). The economic burden of alcohol dependence in Europe. *Alcohol and Alcoholism (Oxford, Oxfordshire)*, *48*(3), 259–269.

Laslett, A. M., Room, R., Ferris, J., Wilkinson, C., Livingston, M., & Mugavin, J. (2011). Surveying the range and magnitude of alcohol's harm to others in Australia. *Addiction (Abingdon, England)*, *106*(9), 1603–1611.

McCrae, R. R., Terracciano, A., & Personality Profiles of Cultures Project (2005). Universal features of personality traits from the observer's perspective: data from 50 cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, *88*(3), 547–561.

Merrill, J. E., & Carey, K. B. (2016). Drinking over the lifespan: Focus on college ages. *Alcohol Research: Current Reviews*, *38*(1), 103–114.

Meyers, J. L., Lowe, S. R., Eaton, N. R., Krueger, R., Grant, B. F., & Hasin, D. (2015). Childhood maltreatment, 9/11 exposure, and latent dimensions of psychopathology: A test of stress sensitization. *Journal of Psychiatric Research*, *68*, 337–345.

Mezquita, L., Ibáñez, M. I., Moya, J., Villa, H., & Ortet, G. (2014). A longitudinal examination of different etiological pathways to alcohol use and misuse. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *38*(6), 1770–1779.

Michalak, L., Trocki, K., & Bond, J. (2007). Religion and alcohol in the U.S. National Alcohol Survey: How important is religion for abstention and drinking? *Drug and Alcohol Dependence, 87*(2–3), 268–280.

Milne, B. J., Caspi, A., Harrington, H., Poulton, R., Rutter, M., & Moffitt, T. E. (2009). Predictive value of family history on severity of illness: The case for depression, anxiety, alcohol dependence, and drug dependence. *Archives of General Psychiatry, 66*(7), 738–747.

Moss, H. B., Chen, C. M., & Yi, H. (2007). Subtypes of alcohol dependence in a nationally representative sample. *Drug and Alcohol Dependence, 91*(2-3), 149–158.

Newton-Howes, G., Horwood, J., & Mulder, R. (2015). Personality characteristics in childhood and outcomes in adulthood: findings from a 30 year longitudinal study. *The Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, *49*(4), 377–386.

Nixon, S. J., Prather, R., & Lewis, B. (2014). Sex differences in alcohol-related neurobehavioral consequences. *Handbook of Clinical Neurology*, *125*, 253–272.

Ormel, J., Bastiaansen, A., Riese, H., Bos, E. H., Servaas, M., Ellenbogen, M., Rosmalen, J. G., & Aleman, A. (2013). The biological and psychological basis of neuroticism: Current status and future directions. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, *37*(1), 59–72.

Parsons, O. A.,& Leber, W. R. (1981). The relationship between cognitive dysfunction and brain damage in alcoholics: Causal, interactive, or epiphenomenal?. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *5*(2), 326–343.

Pfefferbaum, A., Desmond, J. E., Galloway, C., Menon, V., Glover, G. H., & Sullivan, E. V. (2001). Reorganization of frontal systems used by alcoholics for spatial working memory: an fMRI study. *NeuroImage*, *14*(1 Pt 1), 7–20.

Popova, S., Giesbrecht, N., Bekmuradov, D., & Patra, J. (2009). Hours and days of sale and density of alcohol outlets: Impacts on alcohol consumption and damage: A systematic review. *Alcohol and Alcoholism, 44*(5), 500–516.

Real, K., & Rimal, R.N. (2007). Friends talk to friends about drinking: Exploring the role of peer communication in the theory of normative social behavior.*Health Communitation, 22* (2), 169–180.

Rehm J. (2011). The risks associated with alcohol use and alcoholism. *Alcohol research & Health: The Journal of the National Institute on Alcohol Abuse and Alcoholism*, *34*(2), 135–143.

Rehm, J.,& Imtiaz, S. (2016). A narrative review of alcohol consumption as a risk factor for global burden of disease. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, *11*(1), 37.

Rohn, M. C., Lee, M. R., Kleuter, S. B., Schwandt, M. L., Falk, D. E., & Leggio, L. (2017). Differences between treatment-seeking and nontreatment-seeking alcohol-dependent research participants: An exploratory analysis. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *41*(2), 414–420.

Roozen, H. G., de Waart, R., & van der Kroft, P. (2010). Community reinforcement and family training: an effective option to engage treatment-resistant substance-abusing individuals in treatment. *Addiction (Abingdon, England)*, *105*(10), 1729–1738.

Rose, A. K., Field, M., Franken, I. H. A., & Munafò, M. (2013). *Cue Reactivity. Principles of Addiction.* Academic Press London. *pp.* 413–423.

Salujha, S. K., Chaudhury, S., Menon, P. K., Srivastava, K., & Gupta, A. (2014). Allelic variants of ADH, ALDH and the five factor model of personality in alcohol dependence syndrome. *Industrial Psychiatry Journal*, *23*(1), 44–51.

Saunders, J.B. (2014). Rationale for changes in the clinical descriptions and diagnostic guidelines of disorders due to substance use and related conditions in the draft ICD 11. Presented at the World Congress of the World Psychiatric Association, Madrid, Spain, September 2014. Geneva: Department of Mental Health and Substance Abuse, WHO.

Saunders, J. B., Peacock, A., & Degenhardt, L. (2018). Alcohol use disorders in the draft ICD-11, and how they compare with DSM-5. *Current Addiction Reports, 5*(2), 257–264.

Scholte, R.H., Poelen, E.A., Willemsen, G., Boomsma, D.I., Engels, R.C., (2008). Relative risks of adolescent and young adult alcohol use: The role of drinking fathers, mothers, siblings, and friends. *Addictive Behaviors, 33* (1), 1–14.

Schuckit, M. A. (2009). Alcohol-use disorders. *The Lancet (London, England), 373*(9662), 492–501.

Seneviratne, C., & Johnson, B. A. (2015). Advances in medications and tailoring treatment for alcohol use disorder. *Alcohol Research: Current Reviews, 37*(1), 15–28.

Slutske, W. S., Deutsch, A. R., & Piasecki, T. M. (2019). Neighborhood alcohol outlet density and genetic influences on alcohol use: Evidence for gene-environment interaction. *Psychological Medicine, 49*(3), 474–482.

Smith, J. (2015). Recovering from silence. Composing self in time, spaces, and friendships: A narrative ınquiry with four mothers supporting adolescent children through long-term addictions treatment (Doctoral thesis, University of Calgary, Calgary, Canada). Accessed April 05, 2023 from:https://prism.ucalgary.ca.

Solem, S., Pedersen, H., Nesse, F., …et al. (2020). Validity of a Norwegian version of the Desire Thinking Questionnaire (DTQ): Associations with problem drinking, nicotine dependence and problematic social media use. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 28*(3),615-622.

Spithoff, S., & Kahan, M. (2015). Primary care management of alcohol use disorder and at-risk drinking: Part 1: Screening and assessment. *Canadian Family Physician Medecin de Famille Canadien, 61*(6), 509–514.

Substance Abuse and Mental Health Services Administration. (SAMHSA). (2019a). Key Substance Use and Mental Health Indicators in the United States: Results from the 2018 National Survey on

Drug Use and Health. Center for Behavioral Health Statistics and Quality, Substance Abuse and Mental Health Services Administration; 2019:82. Accessed March 19, 2023 from: https://www.samhsa.gov/data/

Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Center for Behavioral Health Statistics and Quality (SAMHSA).(2019b). 2019 National survey on drug use and health: Table 2.7B: Alcohol use, binge alcohol use, and heavy alcohol use in past month among persons aged 12 of older, by detailed age category: Percentages, 2018 and 2019. Accessed March 11, 2023 from: https://www.samhsa.gov/data/sites/default/files/reports/rpt29394/NSDUHD…

Substance Abuse and Mental Health Services Administration (SAMHSA) . (2020). National survey on drug use and health: Hispanics, Latino or Spanish Origin or Descent. Accessed April 30, 2023 from: https://www.samhsa.gov/data/sites/default/files/reports/rpt23249/4_Hispanic_2020_01_14_508.pdf.

Sureshkumar, K., Kailash, S., Dalal, P.K., Reddy, M.M., & Sinha, P.K.(2017). Psychosocial factors associated with relapse in patients with alcohol dependence. *Indian Journal of Psychological Medicine, 39*(3), 312–315.

Taylor, S.E., Welch, W.T., Kim, H.S., Sherman, D.K.(2007). Cultural differences in the impact of social support on psychological and biological stress responses. *Psychological Science, 18*(9), 831–837.

Tuithof, M., ten Have, M., van den Brink, W., Vollebergh, W., & de Graaf, R. (2014). Alcohol consumption and symptoms as predictors for relapse of DSM-5 alcohol use disorder. *Drug and Alcohol Dependence*, *140*, 85–91.

Twenge, J. M., Cooper, A. B., Joiner, T. E., Duffy, M. E., & Binau, S. G. (2019). Age, period, and cohort trends in mood disorder indicators and suicide-related outcomes in a nationally representative dataset, 2005-2017. *Journal of Abnormal Psychology*, *128*(3), 185–199.

Verhulst, B., Neale, M. C., & Kendler, K. S. (2015). The heritability of alcohol use disorders: A meta-analysis of twin and adoption studies. *Psychological Medicine, 45*(5), 1061–1072.

Vinson, D. C., Maclure, M., Reidinger, C., & Smith, G. S. (2003). A population-based case-crossover and case-control study of alcohol and the risk of injury. *Journal of Studies on Alcohol*, *64*(3), 358–366.

White, A. J., DeRoo, L. A., Weinberg, C. R., & Sandler, D. P. (2017). Lifetime alcohol ıntake, binge drinking behaviors, and breast cancer risk. *American Journal of Epidemiology*, *186*(5), 541–549.

White, A. M., Slater, M. E., Ng, G., Hingson, R., & Breslow, R. (2018). Trends in Alcohol-Related Emergency Department Visits in the United States: Results from the Nationwide Emergency Department Sample, 2006 to 2014. *Alcoholism, Clinical and Experimental Research*, *42*(2), 352–359.

Windle M. (2016). Drinking over the lifespan: Focus on early adolescents and youth. *Alcohol Research: Current Reviews*, *38*(1), 95–101.

Windle M. (2020). Sex differences in substance use from adolescence to young adulthood: Tests of increases in emergent adulthood and maturing out in later young adulthood. *Drug and Alcohol Dependence*, *207*, 107813.

World Health Organization (WHO). (2008). World Health Assembly, 61. Strategies to reduce the harmful use of alcohol. Accessed April 25, 2023 from: https://apps.who.int/iris/handle/10665/23519.

World Health Organization (WHO). (2014). Global status report on alcohol and health, p. XIV. Accessed April 25, 2023 from: http://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/msb_gsr_2014_1.pdf?ua=1

World Health Organization (WHO). (2021). *The European Health Report 2021.* Taking stock of the health-related Sustainable Development Goals in the COVID-19 era with a focus on leaving no one behind Accessed August 2023 from: https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289057547

World Health Organization (WHO). (2017). 11th revision of the international classification of diseases, ICD-11. Geneva: World Health Organization.

Yoon, Y. H., Chen, C. M., Slater, M. E., Jung, M. K., & White, A. M. (2020). Trends in premature deaths from alcoholic liver disease in the U.S., 1999-2018. *American Journal of Preventive Medicine*, *59*(4), 469–480.

Kaynaklar

Akkaya, N., Aktürk, İ., & Yaman, Ö. M. (2023). Türkiye'de 2011-2021 yılları arasında uçucu nitelikli maddelerin kullanımına yönelik istatistiki verilerin değerlendirilmesi. *Bağımlılık Dergisi,* 24(2), 239-272. https://doi.org/10.51982/bagimli.1124207

Alam, F., & Barker, P. (2014). Interruption of medication-assisted treatment for opioid dependence: insights from the UK. *Drugs and Alcohol Today,* 14(3), 114-125. https://doi.org/10.1108/DAT-01-2014-0002

Albayrak, S., & Balcı, S. (2014). Gençlerde madde bağımlılığı ve önlenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma,* 11(2), 30-37.

American Psychiatric Association, (2022). Diagnostic and statistical manual of mental disorders, fifth edition, text revision (DSM-5-TR). United States: American Psychiatric Association Publishing, pp.5-10. https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425787

Bahar, A. (2018). Uyuşturucu madde kullanımının nedenleri ve bağımlılık oluşum sürecinde iletişimsel yaklaşımların rolü ve önemi: Polis kayıtları üzerinden olgusal bir inceleme. Connectist: *Istanbul University Journal of Communication Sciences,* (55), 1-36.https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2018-0032

Bekircan, E., İlyas, Ü. N., Ayyıldız, N. İ., & Usta, G. (2022). Üniversite öğrencilerinde madde bağımlılığı farkındalığı benlik saygısı ilişkisi. *Bağımlılık Dergisi,* 23(1), 1-7. https://doi.org/10.51982/bagimli.939626

Benjamin, A., Chidi, N. (2014). Drug abuse, addiction and dependence. *Pharmacology and Therapeutics,* 327. Doı: 10.5772/58574

Brewster, B.,Robinson, G., Silverman, B. W., &Walsh, D. (2023). Covid-19 and child criminal exploitation in the UK: implications of the pandemic for county lines. *Trends in Organized Crime,* 26(2), 156-179.https://doi.org/10.1007/s12117-021-09442-x

Bushra, R.,Aslam, N., Ahmed, K.Z. (2013). Drugmis use, dependence and addiction. *Journal of Applied Pharmaceutical Science,* 3(03), 1-7. https://doi.org/10.7324/JAPS.2013.30301

Cabral, G.A. (2006). Drugs of Abuse, Immune Modulation, and AIDS. *Jrnl Neuroimmune Pharm* 1, 280–295. https://doi.org/10.1007/s11481-006-9023-5

Çoban, M. (2016). Uyuşturucu madde bağımlılığı ile mücadelede manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamalarının yeri ve önemi: İstanbul örneği. Ali Ayten vd. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik II. İstanbul: Dem Yayınları.

Demirel, Ü. (2021). Türk Ceza Kanununda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları. Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim dalı Kamu Hukuku, Yüksek Lisans Tezi.

Devlet Denetleme Kurulu. Araştırma ve İnceleme Raporu (Madde ve Diğer Bağımlılıklar İle Mücadele Kapasitesinin ve Bu Bağlamda Türkiye Yeşilay Cemiyetinin Değerlendirilmesi), 2014; 707, Araştırma ve İnceleme Raporu, Ankara.

Doğan, F. K. (2015). Türk ceza hukukunda uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları. Legal yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.

Erbay, E., Oğuz, N., Yıldırım, B., & Fırat, E. (2016). Alkol ve madde bağımlılığı olan bireylerin başa çıkma tutumları. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 20(3), 597-609.

Fronczak, C. M., Kim, E. D., & Barqawi, A. B. (2012). The insults of illicit drug use on male fertility. Journal of Andrology, 33(4), 515-528..https://doi.org/10.2164/jandrol.110.011874

Gökler, R.,& Koçak, R. (2008). Uyuşturucu ve madde bağımlılığı. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 3(1), 89-104.https://doi.org/10.19129/sbad.119

Güngör, D. (2018). Sentetik uyuşturucular: Amfetamin örneği. Güvenlik Çalışmaları Dergisi, 20(1), 105-112.

Kalyoncu, A., Ünlü, B., & Tatan, U. (2014). Gençlerin tehlikeli oyunu: Sentetik kannabinoidler (Bonzai) üzerine bir gözden geçirme. Bağımlılık Dergisi, 15(3), 150-155

Karakartal, D. (2020). Uyuşturucu madde kullanımı ve suç ilişkisi. Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi, 6(14), 614-617.

Karakaş, S. A.,&Ersöğütçü, F. (2016). Madde bağımlılığı ve hemşirelik. Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 3(2), 133-139.https://doi.org/10.17681/hsp.34389

Karataşoğlu, S. (2013). Sosyal Politika Boyutuyla Madde Bağımlılığı. Türk İdare Dergisi, Cilt: 85, Sayı: 476, 321-352.

Mackey, S.,Allgaier, N., Chaarani, B., Spechler, P., Orr, C., Bunn, J., ... & ENIGMA Addiction Working Group. (2019). Mega-analysis of graymattervolume in substancedependence: General and substance-specific regional effects. American Journal of Psychiatry, 176(2), 119-128. https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2018.17040415

Mahase, E. (2020). Drug deaths: England and Wales see highest number since records began. BMJ, 371, 3988. http://dx.doi.org/10.1136/bmj.m3988http://www.bmj.com/.

Malhotra, A.,Basu, D., &Gupta, N. (2005). Psychosocial treatment for substance abuse in adolescents. Journal of Indian Association for Child and Adolescent Mental Health-ISSN 0973-1342, 1(1).https://doi.org/10.1177/0973134220050102

Öztürk, F. C.(2023). Uyuşturucu madde bağımlılığı ve türkiye'de uyuşturucu madde kullanımının incelenmesi. Journal of Faculty of Pharmacy of Ankara University, 47(3), 22. https://doi.org/10.33483/jfpau.1261593

Sezgin, E., Evren, C., Cinar, O. G., Kucukgoncu, S., &Kilic Bayram, M. A. (2010). Barbeksaklon (Maliasin [R]) bagimliligi olan iki olgu. Düşünen Adam Psikiyatri ve Norolojik Bilimler Dergisi, 23, 128-132. https://doi.org/10.5350/DAJPN2010230208

Shalbafan, M.,Donboli, S., &Salehian, R. (2019). Effect of variable substances on sexual function: A narrative review. Journal of Iranian Medical Council, 2(5), 112-119.

Şimşek, Ü.,& Erarslan, F. (2019). 2014-2018 yılları arasında Tokat'ta uyuşturucu madde kullanımı ve uyuşturucu madde bağlantılı suçlar. Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 103-120.

Vunikili, R.,Glicksberg, B. S., Johnson, K. W., Dudley, J. T., Subramanian, L., &Shameer, K. (2021). Predictive modelling of susceptibility to substance abuse, mortality and drug-drug ınteractions in opioid patients. Frontiers in Artificial Intelligence, 4, 742723. https://doi.org/10.3389/frai.2021.742723

Whiteford, H. A., Degenhardt, L., Rehm, J., Baxter, A. J., Ferrari, A. J., Erskine, H. E., ... & Vos, T. (2013). Global burden of disease attributable to mental and substance use disorders: findings from the Global Burden of Disease Study 2010. The Lancet, 382(9904), 1575-1586.https://doi.org/10.1016/S0140-6736(13)61611-6

Whitesell, M., Bachand, A., Peel, J., & Brown, M. (2013). Familial, social, and individual factors contributing to risk for adolescent substance use. Journal of Addiction, 2013. https://doi.org/10.1155/2013/579310

Williams, S. F., Stokes, R., Tang, P. L., & Blanco-Rodriguez, A. M. (2023). Detection & identification of hazardous narcotics and new psychoactive substances using Fourier transform infrared spectroscopy (FTIR). Analytical Methods, 15(26), 3225-3232. Doı: 10.1039/D3AY00766A

Yöntem, M. K. (2019). Uyuşturucu madde kullanan üniversite öğrencilerinin varoluşsal problemlerinin incelenmesi. Türkiye Yeşilay Cemiyeti, 6(1), 25-50. DOI 10.15805/addicta.2019.6.1.0037 s 2019 s 6(1) s 25–50

Zawilska, J. B., & Wojcieszak, J. (2018). Novel psychoactive substances: classification and general information. Synthetic Cathinones: Novel Addictive And Stimulatory Psychoactive Substances, 11-24. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78707-7_2

Kaynaklar

Al-Samarraie, H., Bello, K. A., Alzahrani, A. I., Smith, A. P., & Emele, C. (2022). Young users' social media addiction: causes, consequences and preventions. *Information Technology& People, 35*(7), 2314-2343.https://doi.org/10.1108/ITP-11-2020-0753

Ahmed, E., &Vaghefi, I. (2021). Socialmediaaddiction: A systematic review through cognitive-behavior model of pathologicaluse. *Proceedings of the 54th Hawaii International Conference on SystemSciences*, 6681-6690.https://doi.org/10.24251/HICSS.2021.802

Andreassen, C. S., Billieux, J., Griffiths, M. D., Kuss, D. J., Demetrovics, Z., Mazzoni, E., & Pallesen, S. (2016). The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiatric disorders: A large-scalecross-sectional study. *Psychology of Addictive Behaviors, 30*(2), 252.https://doi.org/10.1037/adb0000160

Bakır-Ağyar, B., & Uzun, B. (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Addicta: TheTurkishJournal on Addictions, 5*, 507–525.https://doi.org/10.15805/addicta.2018.5.3.0046

Baruah, T.D. (2012). Effectiveness of Social Media as a tool of communication and its potential for technology enabled connections: A micro-levelstudy. *International Journal of ScientificandResearch Publications, 2*(5), 1-10.ISSN 2250-3153

Cheng, C., Lau, Y. C., Chan, L., &Luk, J. W. (2021). Prevalence of social media addiction across 32 nations: Meta-analysis with subgroup analysis of classification schemes and cultural values. *Addictive Behaviors, 117*, 106845. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2021.106845

DiClemente, C.C. (2016). *Bağımlılık ve değişim* (HU Kural ve E Ildırım, Çev.). Nobel Yayıncılık.

Demirci, İ. (2019). Bergen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması, depresyon ve anksiyete belirtileriyle ilişkisinin değerlendirilmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 20*, 15-22.https://doi.org/10.5455/apd.41585

Dumitrescu, M., Dumitrescu, N., &Turliuc, Ş. (2023). Thesocialmediaaddiction: What have we learned so far?–A review. *Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14*(1), 117-137. https://doi.org/10.18662/brain/14.1/410

Fırat, N., & Barut, Y. (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ)'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences, 15*(4).

Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substanceuse, 10*(4), 191-197.https://doi.org/10.1080/14659890500114359

González-Nuevo, C., Cuesta, M., Postigo, Á., Menéndez-Aller, Á., & Muñiz, J. (2021). Problematic social network use: Structure and assessment. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-16.https://doi.org/10.1007/s11469-021-00711-y

Hawi, N., & Samaha, M. (2019). Identifying commonalities and differences in personality characteristics of Internet and social media addiction profiles: traits, self-esteem, and self-construal. *Behaviour & Information Technology, 38*(2), 110-119. https://doi.org/10.1080/0144929X.2018.1515984

Hou, Y., Xiong, D., Jiang, T., Song, L., & Wang, Q. (2019). Social media addiction: Its impact, mediation, and intervention. *Cyberpsychology: Journal of psychosocial research on cyberspace, 13*(1). https://doi.org/10.5817/CP2019-1-4

Karaiskos, D., Tzavellas, E., Balta, G., &Paparrigopoulos, T. (2010). P02-232-Social network addiction: a new clinical disorder?. *European Psychiatry, 25*(S1), 1-1.https://doi.org/10.1016/S0924-9338(10)70846-4

Kırık, A.M., Arslan, A., Çetinkaya, A., & Gül, M. (2015). A quantitative research on the level of social media addiction among young people in Turkey. *International Journal of SportCultureandScience, 3*(3), 108-122.https://doi.org/10.14486/IntJSCS444

Lau, D. (2023, 25 Temmuz). *Thebigread: Teenagershooked on socialmedia — what's the cost to their mental health?* Today Online. https://www.todayonline.com/big-read/big-read-teenagers-hooked-social-media-whats-cost-their-mental-health-2216401

Lenzi, M., Elgar, F. J., Marino, C., Canale, N., Vieno, A., Berchialla, P., ... &Lyyra, N. (2022). Can an equal world reduce problematic social media use? Evidence from the Health Behavior in School-aged Children study in 43 countries. *Information, Communication&Society*, 1-22. https://doi.org/10.1080/1369118X.2022.2109981

Liu, C., & Ma, J. (2018). Development andvalidation of theChinesesocialmediaaddictionscale. *PersonalityandIndividualDifferences, 134*, 55-59. https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.05.046

Longstreet, P., & Brooks, S. (2017). Life satisfaction: A keytomanaging internet &social media addiction. *Technology in society*, *50*, 73-77.https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2017.05.003

Lopes, L. S., Valentini, J. P., Monteiro, T. H., Costacurta, M. C. D. F., Soares, L. O. N., Telfar-Barnard, L., &Nunes, P. V. (2022). Problematic social media use and its relationship with depression or anxiety: a systematic review. *Cyberpsychology, Behavior, andSocial Networking, 25*(11), 691-702. https://doi.org/10.1089/cyber.2021.0300

Loxely, S. (2020). *Cognitive Behavioral Therapy for Overcoming Bad Habits, Easy Strategies of CBT for quitting three big addictions including smoking, alcohol addiction and internet addiction*.

Marino, C., Canale, N., Melodia, F., Spada, M. M., &Vieno, A. (2021). The overlap between problematic smart phone use and problematic social media use: A systematic review. *Current Addiction Reports*, 1-12. https://doi.org/10.1007/s40429-021-00398-0

Masthi, N. R., Pruthvi, S., & Phaneendra, M. S. (2018). A comparativestudy on social media usage and health status among students studying in pre-universitycolleges of urban Bengaluru. *Indian Journal of Community Medicine: Official Publication of Indian Association of Preventive&Social Medicine, 43*(3), 180.https://doi.org/10.4103/ijcm.IJCM_285_17

MPower, P. (2023, Ocak 31). *99 social media addiction statistics worldwide*. https://mpowerwellness.com/social-media-addiction-statistics/

Nakaya, A.C. (2015). *Internet andsocial media addiction*. The United States: Reference Point Press. ISBN-13: 978-1-60152-761-5.

O'Connor, R. (2015). *Rewire: ChangeYour Brain to Break BadHabits, Overcome Addictions, Conquer Self-Destructive Behavior*. Penguin.

Peris, M., de la Barrera, U., Schoeps, K., & Montoya-Castilla, I. (2020). Psychological risk factors that predict social networking and internet addiction in adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(12), 4598.https://doi.org/10.3390/ijerph17124598

PewResearch Center.(2021, 7 Nisan). *Socia lmedia factsheet*. https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/social-media/#panel-ad42e188-04e8-4a3c-87fb-e101714f1651

Pino, O., &Mastromarino, S. (2023). Impact of emotional intelligence (EI) on social network abuse among adolescents during COVID-19 outbreak in Italy. *ActaBioMedica: AteneiParmensis, 94*(3). https://doi.org/10.23750/abm.v94i3.14468

Rozgonjuk, D., Sindermann, C., Elhai, J. D., Christensen, A. P., &Montag, C. (2020). Associationsbetweensymptoms of problematicsmartphone, Facebook, WhatsApp, and Instagram use: An item-levelexploratorygraphanalysisperspective. *Journal of BehavioralAddictions, 9*(3), 686-697.https://doi.org/10.1556/2006.2020.00036

Sağar, M. E. (2021). Predictive Role of Cognitive Flexibility and Self-Control on Social Media Addiction in University Students. *International Education Studies, 14*(4), 1-10. https://doi.org/10.5539/ies.v14n4p1

Sankaran, V. (2023, 19 Haziran). *College students who cut social media use to 30 minutes per day have less anxiety*. https://www.independent.co.uk/tech/anxiety-depression-social-media-reduction-b2360005.html

Savci, M., & Aysan, F. (2017). Technological addictions and social connectedness: predictor effect of internet addiction, social media addiction, digital game addiction and smartphone addiction on social connectedness. *Dusunen Adam: Journal of Psychiatry&NeurologicalSciences, 30*(3), 202-216. https://doi.org/10.5350/DAJPN2017300304

Savcı, M., Ercengiz, M., &Aysan, F. (2018). Ergenlerde Sosyal Medya Bozukluğu Ölçeği'ninTürkçe uyarlaması. *ArchNeuropsychiatry, 55*.https://doi.org/10.5152/npa.2017.19285

Sedgwick, R., Epstein, S., Dutta, R., &Ougrin, D. (2019). Social media, internet use and suicide attempts in adolescents. *Current Opinionin Psychiatry, 32*(6), 534.https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000547

Sheinov, V. P. (2021). Social media addiction and personality: a review of research. *RUDN Journal of Psychology and Pedagogics, 18(*3), 607-630.https://doi.org/10.22363/2313-1683-2021-18-3-607-630

Simsek, A., Elciyar, K., &Kizilhan, T. (2019). A comparativestudy on social media addiction of high school and university students. *Contemporary Educational Technology, 10*(2), 106-119. https://doi.org/10.30935/cet.554452

Szczegielniak, A., Pałka, K., &Krysta, K. (2013). Problems associated with the use of social networks-a pilot study. *Psychiatria Danubina, 25*(suppl 2), 212-215.

Spilkova, J., Chomynova, P., &Csemy, L. (2017). Predictors of excessiveuse of social media and excessive online gaming in Czechteenagers. *Journal of BehavioralAddictions, 6*(4), 611-619. https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.064

Sun, Y., & Zhang, Y. (2021). A review of theories and models applied in studies of social media addiction and implications for future research. *Addictive Behaviors, 114*, 106699.https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2020.106699

Sümen, A., & Evgin, D. (2021). Socialmediaaddiction in highschoolstudents: a cross-sectionalstudyexaminingitsrelationshipwithsleepqualityandpsychologicalproblems. *Child IndicatorsResearch, 14*(6), 2265-2283.https://doi.org/10.1007/s12187-021-09838-9

Şentürk, E., Geniş, B., & Coşar, B. (2021). Social media addiction in young adult patients with anxiety disorders and depression. *Alpha Psychiatry, 22*(5).https://doi.org/10.5152/alphapsychiatry.2021.21242

Tutgun-Ünal, A., & Deniz, L. (2015). Development of the social media addiction scale. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 6*(21), 51-70.https://doi.org/10.5824/1309-1581.2015.4.004.x

WeAreSocial. (2023). *Digital 2023 global overviewreport*. https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf

Wegmann, E., &Brand, M. (2020). Cognitive correlates in gaming disorder and social Networks use disorder: A comparison. *Current Addiction Reports, 7*, 356-364. https://doi.org/10.1007/s40429-020-00314-y

Weinstein, E., Kleiman, E. M., Franz, P. J., Joyce, V. W., Nash, C. C., Buonopane, R. J., &Nock, M. K. (2021). Positiveandnegativeuses of social media among adolescents hospitalized for suicidal behavior. *Journal of Adolescence, 87*, 63-73.https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2020.12.003

Wu, A. M., Cheung, V. I., Ku, L., &Hung, E. P. (2013). Psychological risk factors of addiction to social networking sites among Chinese smart phone users. *Journal of Behavioral Addictions, 2*(3), 160-166.https://doi.org/10.1556/JBA.2.2013.006

Xuan, Y. J., &Amat, M. A. C. (2020). Social media addiction and young people: A systematic review of literature. *J. Crit. Rev, 7*(13), 537-541. https://doi.org/10.31838/jcr.07.13.97

Youssef, L., Hallit, R., Kheir, N., Obeid, S., &Hallit, S. (2020). Social media use disorder and loneliness: any association between the two? Results of a cross-sectional study among Lebanese adults. *BMC Psychology, 8*(1), 1-7.https://doi.org/10.31838/jcr.07.13.97

Yurtdaş-Depboylu, G., Kaner, G., &Özçakal, S. (2022). The association between social media addiction and orthorexianervosa, eating attitudes, and body image among adolescents. *Eating and Weight Disorders-Studies on Anorexia, Bulimia and Obesity*, 1-11. https://doi.org/10.1007/s40519-022-01521-4

Zhao, J., Jia, T., Wang, X., Xiao, Y., &Wu, X. (2022). Risk factors associated with social media addiction: An exploratory study. *Frontiers in Psychology, 13*, 837766.https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.837766

Zivnuska, S., Carlson, J. R., Carlson, D. S., Harris, R. B., & Harris, K. J. (2019). Social media addiction and social media reactions: The implications for job performance. *TheJournal of socialpsychology, 159*(6), 746-760.https://doi.org/10.1080/00224545.2019.1578725

Kaynaklar

Al-Barashdi, H. S., Bouazza, A. ve Jabur, N. H. (2015). Smartphone addictionamong universityundergraduates: a literature review. *Journal of ScientificResearch&Reports, 4* (3): 210–225.

Anshari, M., Alas, Y., Hardaker, G., Jaidin, J. H., Smith, M. ve Ahad, A. D. (2016). Smartphone habit and behavior in Brunei: Personalization, gender, and generation gap. *Computers in Human Behavior, 64*, 719-727.

Bava, S. ve Tapert, S. F. (2010). Adolescent Brain development and the risk for alcohol and other drug problems, *Neuropsychology Review, 20* (4): 398–413.

Bianchi, A. ve Phillips, J. (2005). Psychological predictors of problem mobile phone use. *Cyber Psychology and Behavior, 8*(1), 39-51.

Billieux, J. (2012). Problematicuse of the mobile phone: A literaturereviewand a pathways model. *Current Psychiatry Reviews, 8*(4), 299-307.

Billieux, J., Maurage, P., Lopez-Fernandez, O., Kuss, D. J. ve Griffiths, M. D. (2015). Can disordered mobile phoneuse be considered a behavioraladdiction? An update on currentevidenceand a comprehensive model for future research, *Current Addiction Reports, 2* (2): 156–162.

Billieux, J., Philippot, P., Schmid, C., Maurage, P., De Mol, J. ve Van der Linden, M. (2015). Is dysfunctionaluse of the mobile phone a behavioural addiction? confronting symptom-based versus process-based approaches. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 22*(5), 460-468. doi: 10.1002/cpp.1910.

Broadbent, D. E., Cooper, P. F., FitzGerald, P. veParkes, K. R. (1982).The Cognitive Failures Questionnaire (CFQ) and its correlates, *British Journal of ClinicalPsychology, 21* (1): 1–16.

Can, H. B. ve Tuna, F.(2022). Relation between endurance of deep cervical flexor muscles and physical activity level, perceived stress, sleep quality, and smart phone addiction, *CRANIO®, 40* (2): 126–134.

Cha, S. S. ve Seo, B. K. (2018). Smartphone use and smart phone addiction in middle school students in Korea: Prevalence, social networking service, and game use. *Health Psychology Open, 5*(1), 1-15. doi: 10.1177/2055102918755046.

Cho, H.-Y., Kim, D. J. ve Park, J. W.(2017). Stress and adult smart phone addiction: Mediation by self-control, neuroticism, and extraversion, *Stress and Health, 33* (5), 624–630.

Chiu, S. I. (2014). The relationship between life stres and smart phone addiction on taiwanese university student: A mediation model of learning self-Efficacy and social self-Efficacy. *Computer in Human Behavior, 34*, 49-57.doi:10.1016/j.chb.2014.01.024.

Choi SW, Kim DJ, Choi JS, Ahn H, Choi EJ, Song WY, vd. (2015). Comparison of risk and protective factors associated with smart phone addiction and Internet addiction. *J Behav Addict. 4*(4), 308-14.

Chóliz, M., Villanueva, V. ve Chóliz, M. C. (2009). Girls, Boys and Their Mobile: Use, Abuse (and Dependence) of The Mobile Phone in Adolescence. *Revista Espanola De Drogodep, 34*, 74–88.

Chung, J.E, Choi, S.A., Kim, K.T., Yee, J., Kim, J.H., Seong, J.W., vd. (2018). Smartphone addiction risk and day time sleepiness in Korean adolescents. *J Paediatr Child Health, 54*(7), 800-6.

Çelik, G., Tahiroğlu, A. ve Avcı, A.(2008). Structural and neuro-chemical changes of brain in adolescence, *Journal of Clinical Psychiatry, 11* (1), 42–47.

Celikkalp, U., Bilgiç, S., Temel, M., ve Varol, G., (2020). The Smartphone Addiction Levels and the Association With Communication Skills in Nursing and Medical School Students. *Journal of Nursing Research. 28*(3):e93.

Dayan, J., Bernard, A., Olliac, B., Mailhes, A.S. ve Kermarrec, S.(2010). Adolescent brain development, risk-taking and vulnerability to addiction, *Journal of Physiology-Paris, 104* (5), 279–286.

Deloitte, (2017). Deloitte Global Mobil Kullanıcı Araştırması - 2017. Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/global-mobile-consumer-survey.html.

Deloitte (2019). Deloitte Global Mobil Kullanıcı Anketi – 2019. Erişim Adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/technology-media-and-telecommunications/articles/TR-GMCS-2019.html.

Demirci, K., Akgönül, M. ve Akpınar, A. (2015). Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression, and anxiety in university students, *Journal of BehavioralAddictions, 4* (2), 85–92.

Emirtekin, E., Balta, S., Sural, İ., Kircaburun, K., Griffiths, M. D. ve Billieux, J. (2019). The role of childhood emotional maltreatment and body image dissatisfaction in problematic smartphone use among adolescents, *Psychiatry Research*, 271, 634–639.

Enez Darcin, A., Kose, S., Noyan, C. O., Nurmedov, S., Yılmaz, O. ve Dilbaz, N.(2016). Smartphone addiction and its relationship with social anxiety and loneliness, *Behaviour & Information Technology, 35* (7), 520–525.

Ezoe, S., Toda, M., Yoshimura, K., Naritomi, A., Den, R. veMorimoto, K. (2009). Relationships of personality and lifestyle with mobile phone dependence among female nursing students. Social Behavior and Personality: *An International Journal, 37*(2), 231–238. doi:10.2224/sbp.2009.37.2.231

Fidan, H. (2016). Development and validation of the mobile addiction scale: the components model approach. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, *3*(3), 452-469.

Gökçearslan, Ş., Mumcu, F. K., Haşlaman, T. ve Çevik, Y. D. (2016). Modelling smartphone addiction: The role of smartphone usage, self-regulation, general self-efficacyaad cyberlo-afing in university students. *Computers in Human Behavior, 63*, 639-649.

Güleç, G., Köşger. F. ve Eşsizoğlu, A. (2015). DSM-5'te alkol ve madde kullanım bozuklukları. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, 7*(4), 448-460.

Ha, J. H., Chin, B., Park, D.-H., Ryu, S.-H. ve Yu, J. (2008). Characteristics of Excessive Cellular Phone Use in Korean Adolescents. *Cyber Psychology & Behavior, 11*(6), 783–784. doi:10.1089/cpb.2008.0096.

Hansraj, K. K.(2014). Assessment of stresses in thecervical spine caused by posture and position of the head, *Surgical Technology International, 25*, 277–279.

Harris, B., Regan, T., Schueler, J. ve Fields, S. A. (2020). Problematic mobile phone and smartphone use scales: A systematic review. *Frontiers in Psychology, 11*, 672. doi: 10.3389/fpsyg.2020.00672.

Haug S, Castro RP, Kwon M, Filler A, Kowatsch T. veSchaub MP. (2015). Smartphone use and smartphone addiction among young people in Switzerland*. J Behav Addict. 4*(4), 299-307.

Horwood, S. ve Anglim, J. (2018). Personality and problematic smartphoneuse: A facet- level analysis using the Five Factor Model and HEXACO frameworks. *Computers in Human Behavior, 85*, 349-359. doi: 10.1016/j.chb.2018.04.013.

Huang H, Niu L, Zhou C. veWu H-m. (2014). Reliability and validity of mobile phone addiction index for Chinese college students. *Chin J Clin Psychol. 22*(5):835-8.

Jeong, S.-H., Kim, H., Yum, J.-Y.ve Hwang, Y. (2016). What type of content are smartphone users addicted to? SNS vs. games*, ComputersIn Human Behavior,* 54: 10–17.

Jiang, F., VanDyke, R. D., Zhang, J., Li, F., Gozal, D. ve Shen, X. (2011). Effect of chronic sleep restriction on sleepiness and working memory in adolescents and young adults, Journal of Clinical And Experimental Neuropsychology, 33 (8): 892–900.

Jo, H., Na, E. ve Kim, D.-J. (2018). The relationship between smartphone addiction predisposition and impulsivity among Korean smartphone users, *Addiction Research & Theory, 26* (1): 77–84.

Kliesener, T., Meigen, C., Kiess, W. ve Poulain, T. (2022). Associations between problematic smartphone use and behavioural difficulties, quality of life, and school performance among children and adolescents, *BMC Psychiatry, 22* (1): 195.

Kim, S. J. ve Byrne, S. (2011). Conceptualizing personal web usage in work contexts: A preliminary framework. *Computers in Human Behavior, 27*(6), 2271-2283. doi: 10.1016/j.chb.2011.07.006.

Kim, S.-Y.(2017).Convergence study on the effects of adaptation, self-esteem and self-control of university students on smartphone addiction, *Journal of Convergence For Information Technology, 7* (6): 103–111.

Kim, H.J., Min, J.Y., Kim, H.J., ve Min, K.B. (2019). Association between psychological and self-assessed health status and smart phone over use among Korean college students. *J Ment Health.28*(1):11-6.

Kim, H.-J., Min, J.-Y., Min, K.-B., Lee, T.-J., ve Yoo, S. (2018). Relationship among family environment, self-control, friendship quality, and adolescents' smartphone addiction in South Korea: Findings from nation wide data, *PLOS ONE, 13* (2): e0190896.

Kim, J.-H., Seo, M. ve David, P. (2015). Alleviating depression only to become problematic mobile phone users: Can face-to-face communication be the antidote? *Computers in Human Behavior, 51*, Part A, 440–447.

Kim, Y., Jeong, J.-E., Cho, H., Jung, D.-J., Kwak, M., Rho, M. J., Yu, H., Kim, D.-J., ve Choi, I. Y. (2016). Personality Factors predicting smart phone addiction predisposition: behavioral inhibition and activation systems, impulsivity, and self-control, *PLOS ONE, 11* (8): e0159788.

Kiran, S., Sanjana, J. ve Reddy, N. J. (2019). Mobile phoneaddiction: symptoms, impactsandcauses-a review. *In Int Conf Trends Ind Value Eng Bus Soc Innov* (Vol. 81).

Kwon, M., Kim, D. J., Cho, H. ve Yang, S. (2013). The smartphone addiction scale: development and validation of a short version for adolescents. *PlosOne, 8*(12), 1-7. doi: 10.1371/journal.pone.0083558.

Lapointe, L., Boudreau-Pinsonneault, C. ve Vaghefi, I. (2013). *Is smartphone usage truly smart? A qualitative investigation of IT addictive behaviors*. 46th International Conference on System Sciences (IEEE). Hawaii, ABD.

Lee, E. B. (2015). Too much information: Heavy smartphone and Facebook utilization by African American young adults. *Journal of Black Studies, 46*(1), 44-61. doi: 10.1177/0021934714557034.

Lee, H., Kim, J. W., ve Choi, T. Y. (2017). Risk factors for smart phone addiction in Korean adolescents: Smartphone use patterns, *Journal of Korean Medical Science, 32* (10): 1674–1679.

Lee, H. K., Kim, J. H., Fava, M., Mischoulon, D., Park, J. H., Shim, E. J., Lee, E. H. ve Jeon, H. J. (2017). Development andvalidationstudy of the Smartphone OveruseScreeningQuestionnaire. *Psychiatry Research, 257*, 352-357. doi: 10.1016/j.psychres.2017.07.074.

Lee, J. veSeo, K.(2014). Thecomparison of cervical reposition in gerrors according to smart phone addiction grades, *Journal of Physical Therapy Science, 26* (4): 595–598.

Lee, K. Y. (2012). The study of factors in affecting the user's addictive behavior in using the smartphone applications. *Korean Journal of Business Education, 27*(5), 183-208.

Lin, Y. H., Chang, L. R., Lee, Y. H., Tseng, H. W., Kuo, T. B. ve Chen, S. H. (2014). Development and validation of the Smartphone Addiction Inventory (SPAI). *PloSone, 9*(6). doi: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0098312.

Long J, Liu TQ, Liao YH, Qi C, He HY, Chen SB, vd. (2016). Prevalence and correlates of problematic smartphone use in a large randomsample of Chineseundergraduates. *BMC Psychiatry.16*(1):408.

Lopez-Fernandez, O., Honrubia-Serrano, L., Freixa-Blanxart, M. ve Gibson, W. (2014). Prevalence of problematic mobile phoneuse in British adolescents. *CyberPsychology, Behavior, andsocialnetworking, 17*(2), 91-98. doi: 10.1089/cyber.2012.0260.

Martinotti, G., Villella, C., DiThiene, D., Di Nicola, M., Bria, P., Conte, G., Cassano, M., Petruccelli, F., Corvasce, N., Janiri, L. ve La Torre, G. (2011). Problematic mobile phoneuse in adolescence: a cross-sectionalstudy. *Journal of PublicHealth, 19*(6), 545-551. doi: 10.1007/s10389-011-0422-6.

Montag, C., Lachmann, B., Herrlich, M. ve Zweig, K. (2019). Addictive features of social media/Messenger platforms and freemiumgames against the background of psychological and economic theories. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(14), 2612.

Noyan CO, Darcin AE, Nurmedov S, Yilmaz O ve Dilbaz N. (2015). Validity and reliability of the Turkish version of the Smartphone Addiction Scale-Short version among university students/Akilli Telefon Bagimliligi Olceginin Kisa Formunun universite ogrencilerinde Turkce gecerlilik ve guvenilirlik calismasi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi. 16*(S1):73-82.

Orucoğlu, O., (2020). *Üniversite öğrencilerinde akıllı telefon bağımlılığı, nomofobi ve yaşam doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Panova, T. ve Carbonell, X. (2018). Is smartphoneaddictionreally an addiction?.*Journal Of BehavioralAddictions, 7*(2), 252-259.

Park, C., ve Park, Y. R. (2014). The conceptual model on smart phone addiction among early childhood. *International Journal of SocialScienceandHumanity, 4*(2), 147-150.

Roberts J, Yaya L. ve Manolis C. (2014). Theinvisibleaddiction: Cell-phone activities and addiction among male and female college students. *Journal of Behavioral Addictions.3*(4):254-65.

Rodríguez-García, A.-M., Moreno-Guerrero, A.-J. veLópezBelmonte, J. (2020).Nomophobia: An individual's growing fear of beingwithout a smartphone—A systematic literature review, *International Journal of Environmental Research And Public Health, 17* (2): 580.

Rose, S. ve Dhandayudham, A. (2014).Towards an understanding of Internet-based problem shopping behaviour: The concept of online shopping addiction and its proposed predictors, *Journal of Behavioral Addictions, 3* (2): 83–89.

Samaha, M. ve Hawi, N. S. (2016). Relationships among smart phone addiction, stress, academic performance, and satisfaction with life. *Computers in Human Behavior, 57*,321-325.

Seo, M. Y., ve Lim, E. M. (2010). Infants' and low-grade elementary students' internet game addiction tendency and the relationship-between game addiction tendency and personality characteristics. *The Journal of Childy Education, 19*(4), 163-175.

Takao, M., Takahashi, S. ve Kitamura, M. (2009). Addictive personality and problematic mobile phone use. *Cyberpsychology & Behavior:The Impact of the Internet, Multimedia and Virtual Reality on Behavior and Society, 12*(5), 501–507.

Tekin, Ç., Güneş, G. ve Çolak, C. (2014). Cep telefonu problemli kullanım ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Medicine Science, 3*(3), 1361-81.

Ting, C. H. ve Chen, Y. Y. (2020).*Chapter8 - Smartphone addiction*, AdolescentAddiction (Second Edition), AcademicPress, San Diego, 215–240.

Walsh SP, White KM.ve McD Young R. (2010). Needing to connect: The effect of self and others on young people's involvement with their mobile phones. *Australian Journal of Psychology. 62*(4):194-203.

Yang, S.-Y., Lin, C.-Y., Huang, Y.-C. ve Chang, J.-H. (2018). Gender differences in the association of smartphone use with the vitality and mental health of adolescent students, *Journal Of American College Health, 66* (7): 693–701.

Kaynaklar

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Pallesen, S., Bilder, R. M., Torsheim, T., & Aboujaoude, E. (2015). The Bergen Shopping Addiction Scale: Reliability and validity of a brief screening test. *Frontiers in Psychology, 6*, 1374.

Bailey, W. C., Woodiel, D. K., Turner, M. J., & Young, J. (1998). The relationship of financial stress to overall stress and satisfaction. *Personal Finances and Worker Productivity*, *2*(2), 198-207.

Benson, A. L. (2014). Stopping over shopping model. In. Klontz, B. T., Britt, S. L., & Archuleta, K. L. (Eds.) *Financial Therapy: Theory, Research, and Practice* (pp. 191-214). Springer International Publishing.

Benson, A. L., Dittmar, H., & Wolfsohn, R. (2010). Compulsive buying: Cultural contributors and consequences. In E. Aboujaoude & L. A. Koran (Eds.), *Impulse Control Disorders* (1st Ed., pp. 23-33). Cambridge University Press

Benson, A. L., & Eisenach, D. A. (2013). Stopping overshopping: An approach to the treatment of compulsive buying disorder. *Journal of Groups in Addiction & Recovery, 8*, 3-24. Doi:10.1080/1556035 X.2013.727724

Benson, A. L., Eisenach, D., Abrams, L., & van Stolk-Cooke, K. (2014). Stopping overshopping: A preliminary randomized controlled trial of group therapy for compulsive buying disorder. *Journal of Groups in Addiction & Recovery*, *9*(2), 97-125. Doi:10.1080/1556035X.2014.868725

Billieux, J., Rochat, L., Rebetez, M. M. L., & Van der Linden, M. (2008). Are all facets of impulsivity related to self-reported compulsive buying behavior? *Personality and Individual Differences*, *44*(6), 1432-1442. Doi: 10.1016/j.paid.2007.12.011

Black, D. W. (2001). Compulsive buying disorder: definition, assessment, epidemiology and clinical management. *CNS Drugs*, *15*, 17-27.

Black D. W. (2007a) Compulsive buying disorder: a review of the evidence. *CNS Spectrums 12* (2), 124-32. Doi:10.1017/ S1092852900020630

Black, D. W. (2007b). A review of compulsive buying disorder. *World Psychiatry, 6*(1), 14-18.

Black, D. W. (2016). Compulsive shopping as a behavioral addiction. In. N. M. Petry (Ed.). *Behavioral Addictions DSM 5 and Beyond* (pp. 125-156). Oxford University Press.

Christenson, G. A., Faber, R. J., & Mitchell, J. E. (1994). "Compulsive buying: Descriptive characteristics and psychiatric comorbidity": Dr. Christenson and colleagues reply. *The Journal of Clinical Psychiatry, 55*(12), 545-546.

Claes, L., Bijttebier, P., Van Den Eynde, F., Mitchell, J. E., Faber, R., de Zwaan, M., & Mueller, A. (2010). Emotional reactivity and self-regulation in relation to compulsive buying. *Personality and Individual Differences*, *49*(5), 526-530. Doi: 10.1016/j.paid.2010.05.020

Claes, L., & Müller, A. (2017). Resisting temptation: is compulsive buying an expression of personality deficits? *Current Addiction Reports*, *4*, 237-245. Doi: 10.1007/s40429-017-0152-0

Comings, D. E., Gade, R., Wu, S., Chiu, C., Dietz, G., Muhleman, D., Saucier, G., Ferry, L., Rosenthal, R. J., Lesieur, H. R. Rugle, L. J., & MacMurray, P. (1997). Studies of the potential role of the dopamine D1 receptor gene in addictive behaviors. *Molecular Psychiatry*, *2*(1), 44-56.

Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences, 13(6),* 653-665.

Dean, L. R., Carroll, J. S., & Yang, C. (2007). Materialism, perceived financial problems, and marital satisfaction. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, *35*(3), 260-281. Doi: 10.1177/1077727X06296625

DeSarbo, W. S.,& Edwards, E. A. (1996). Typologies of compulsive buying behavior: A constrained clusterwise regression approach. *Journal of Consumer Psychology*, *5*(3), 231-262.

Dittmar, H. (2005). Compulsive buying–a growing concern? An examination of gender, age, and endorsement of materialistic values as predictors. *British Journal of Psychology*, *96*(4), 467-491. Doi:10.1348/000712605X53533

Edwards, E. A. (1993). Development of a new scale for measuring compulsive buying behavior. *Financial Counseling and Planning*, *4*(1), 67-84.

Faber, R. J. (1992). Money changes everything: Compulsive buying from a biopsychosocial perspective. *American Behavioral Scientist, 35(6)*, 809-819.

Faber, R. J., & O'Guinn, T. C. (1989). Classifying compulsive consumers: Advances in the development of a diagnostic tool. *ACR North American Advances*, 16(1), 738-744.

Faber, R. J., & O'guinn, T. C. (1992). A clinical screener for compulsive buying. *Journal of consumer Research*, *19*(3), 459-469.

Faber, R. J., & Vohs, K. D. (2004). To buy or not to buy? Self-control and self-regulatory failure in purchase behavior. In R. F. Baumeister & K. D. Vohs (Eds.), *Handbook of Self-regulation: Research, Theory, and Applications* (pp. 509-524). The Guilford Press.

Galimov, A. & D. W. Black (2020). Prevention and treatment of compulsive buying disorder. In. S. Sussman (Ed.). *The Cambridge Handbook of Substance and Behavioral Addictions* (pp.271-279). Cambridge University Press.

Georgiadou, E., Koopmann, A., Müller, A., Leménager, T., Hillemacher, T., & Kiefer, F. (2021). Who was shopping more during the spring lockdown 2020 in Germany?*Frontiers in Psychiatry*, *12*, 650989, 1-9. Doi: 10.3389/fpsyt.2021.650989

Grant, J. E. (2003). Three cases of compulsive buying treated with naltrexone. *International Journal of Psychiatry in Clinical Practice*, *7*(3), 223-224. Doi: 10.1080/13651500310003219

Grifths, M. D. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use, 10*(4), 191–197. Doi: 10.1080/14659890500114359

Guzman, C. S., Filomensky, T., & Tavares, H. (2007). Compulsive buying treatment with topiramate, a case report. *Brazilian Journal of Psychiatry*, *29*, 383-384. Doi:10.1590/S1516-44462007000400020

Hartston H. (2012). The case for compulsive shopping as an addiction. *Journal of Psychoactive Drugs*, *44*(1), 64–67. Doi:10.1080/02791072.2012.660110

Hague, B., Hall, J., & Kellett, S. (2016). Treatments for compulsive buying: A systematic review of the quality, effectiveness and progression of the outcome evidence. *Journal of Behavioral Addictions*, *5*(3), 379-394. Doi: 10.1556/2006.5.2016.064

Hollander, E., & Allen, A. (2006). Is compulsive buying a real disorder, and is it really compulsive? *The American Journal of Psychiatry*, *163*(10), 1670-1672.

Jiang, Z., & Shi, M. (2016). Prevalence and co-occurrence of compulsive buying, problematic Internet and mobile phone use in college students in Yantai, China: Relevance of self-traits. *BMC Public Health*, *16*, 1-8. Doi: 10.1186/s12889-016-3884-1

Kaylı, D. S., & Özlem, Ş. Ö. (2022). Alışveriş bağımlılığında cinsiyet farklılığı bildiren çalışmaların analizi. *Bağımlılık Dergisi*, *23*(3), 383-391.Doi: 10.51982/bagimli.10147370

Kellett, S.,& Bolton, J. V. (2009). Compulsive buying: A cognitive-behavioural model. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, *16*(2), 83-99. Doi: 10.1002/cpp.585

Khare, A., & Kautish, P. (2023). The role of shopping values and consumer attitudes toward mall events. *Journal of Global Marketing*, *36*(1), 25-41. Doi:10.1080/08911762.2022.2101410

Knutson, B., Rick, S., Wimmer, G. E., Prelec, D., & Loewenstein, G. (2007). Neural predictors of purchases. *Neuron*, *53*(1), 147-156. Doi: 10.1016/j.neuron.2006.11.010

Koran, L. M., Faber, R. J., Aboujaoude, E., Large, M. D., & Serpe, R. T. (2006). Estimated prevalence of compulsive buying behavior in the United States. *The American Journal of Psychiatry*, *163*(10), 1806-1812. https://doi.org/10.1176/ajp.2006.163.10.1806

Krueger, D. W. (1988). On compulsive shopping and spending: A psychodynamic inquiry. *American Journal of Psychotherapy*, *42*(4), 574-584.

Krych, R. (1989). Abnormal consumer behavior: A model of addictive behaviors. In T. K. Srull (Ed.), *Advances in Consumer Research, Vol. 16* (pp. 132- 135). UT Association for Consumer Research.

Lawrence, L. (1990). The psychodynamics of the compulsive female shopper. *American Journal of Psychoanalysis*, *50*(1), 67-70.

Lee, S., & Mysyk, A. (2004). The medicalization of compulsive buying. *Social Science & Medicine*, *58*(9), 1709-1718. Doi: 10.1016/S0277-9536(03)00340-X

Leite, P. L., Pereira, V. M., Nardi, A. E., & Silva, A. C. (2014). Psychotherapy for compulsive buying disorder: A systematic review. *Psychiatry Research*, *219*(3), 411-419. Doi: 10.1016/j.psychres.2014.05.037

Lejoyeux, M., Ades, J., Tassain, V., & Solomon, J. (1996). Phenomenology and psychopathology of uncontrolled buying. *The American Journal of Psychiatry*, *153*(12), 1524-1529. Doi: 10.1176/ajp.153.12.1524

Lejoyeux, M., Tassain, V., Solomon, J., & Ades, J. (1997). Study of compulsive buying in depressed patients. *Journal of Clinical Psychiatry*, *58*(4), 169-173. Doi: 10.4088/jcp.v58n0406

Lejoyeux, M. & Weinstein, A. (2010). Compulsive buying, *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse, 36(5)*, 248-253. Doi: 10.3109/00952990.2010.493590

Maraz A. & Costa, S. (2022). Shopping addiction. In. H. M. Pontes (Ed.), *Behavioral Addictions Conceptual, Clinical, Assessment, and Treatment Approaches*(pp.241-257). Springer.

Maraz, A., Griffiths, M. D. & Demetrovics, Z. (2016). The prevalence of compulsive buying: A meta-analysis. *Addiction, 111*(3), 408-419. Doi: doi:10.1111/add.13223

Marcinko, D.,& Karlović, D. (2005). Oniomania--successful treatment with fluvoxamine and cognitive-behavioral psychotherapy. *Psychiatria Danubina*, *17*(1-2), 97-100.

McElroy, S. L., Satlin, A., Pope, H. G., Keck, P. E., & Hudson, J. I. (1991). Treatment of compulsive shopping with antidepressants: A report of three cases. *Annals of Clinical Psychiatry*, *3*(3), 199-204. Doi: 10.3109/10401239109147991

McElroy, S. L., Keck, P. E., Jr, Pope, H. G., Jr, Smith, J. M., & Strakowski, S. M. (1994). Compulsive buying: a report of 20 cases. *The Journal of Clinical Psychiatry*, *55*(6), 242-248.

Mikołajczak-Degrauwe, K., Wauters, B., Rossi, G., & Brengman, M. (2012). Does personality affect compulsive buying? An application of the Big Five Personality model. In. G. Rossi (Ed). *Psychology – Selected Papers*(pp. 131-144*)*. INTECH Open Access Publisher.

Miltenberger, R. G., Redlin, J., Crosby, R., Stickney, M., Mitchell, J., Wonderlich, S., Faber, R., & Smyth, J. (2003). Direct and retrospective assessment of factors contributing to compulsive buying. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *34*(1), 1-9. Doi: 10.1016/S0005-7916(03)00002-8

Mitchell, J. E., Burgard, M., Faber, R., Crosby, R. D., & de Zwaan, M. (2006). Cognitive behavioral therapy for compulsive buying disorder. *Behaviour Research and Therapy*, *44*(12), 1859-1865. Doi:10.1016/j.brat.2005.12.009

Monahan, P., Black, D. W., & Gabel, J. (1996). Reliability and validity of a scale to measure change in persons with compulsive buying. *Psychiatry Research*, *64*(1), 59-67. Doi: 10.1016/0165-1781(96)02908-3

Moore, T. J., Glenmullen, J., & Mattison, D. R. (2014). Reports of pathological gambling, hypersexuality, and compulsive shopping associated with dopamine receptor agonist drugs. *JAMA Internal Medicine*, *174*(12), 1930-1933. Doi: 10.1001/jamainternmed.2014.5262

Mowen, J. C.,& Spears, N. (1999). Understanding compulsive buying among college students: A hierarchical approach. *Journal of Consumer Psychology*, *8*(4), 407-430.

Mueller, A., Claes, L., Mitchell, J. E., Wonderlich, S. A., Crosby, R. D., & de Zwaan, M. (2010). Personality prototypes in individuals with compulsive buying based on the Big Five Model. *Behaviour Research and Therapy*, *48*(9), 930-935. Doi:10.1016/j.brat.2010.05.020

Mueller, A., Claes, L., Mitchell, J. E., Faber, R. J., Fischer, J., & de Zwaan, M. (2011). Does compulsive buying differ between male and female students? *Personality and Individual Differences*, *50*(8), 1309-1312. Doi: 10.1016/j.paid.2011.02.026

Müller, A., Arikian, A., De Zwaan, M., & Mitchell, J. E. (2013). Cognitive-behavioural group therapy versus guided self-help for compulsive buying disorder: A preliminary study. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, *20*(1), 28-35. Doi: 10.1002/cpp.773

Müller, A., Laskowski, N. M., Trotzke, P., Ali, K., Fassnacht, D. B., De Zwaan, M.,Brand, M., Häder, M., & ... & Kyrios, M. (2021). Proposed diagnostic criteria for compulsive buying-shopping disorder: A Delphi expert consensus study. *Journal of Behavioral Addictions*, *10*(2), 208-222. Doi:10.1556/2006.2021.00013

Murali, V., Ray, R., & Shaffiullha, M. (2012). Shopping addiction. *Advances in Psychiatric Treatment*, *18*(4), 263-269. Doi: 10.1192/apt.bp.109.007880

O'Guinn, T. C., & Faber, R. J. (1989). Compulsive buying: A phenomenological exploration. *Journal of Consumer Research, 16*(2), 147-157. Doi: 10.1086/209204

Olsen, C. M. (2011). Natural rewards, neuroplasticity, and non-drug addictions. *Neuropharmacology*, *61*(7), 1109-1122.

Otero-López, J. M., & Villardefrancos, E. (2013). Five-factor model personality traits, materialism, and excessive buying: A mediational analysis. *Personality and Individual Differences, 54*, 767-772. Doi:10.1016/ j.paid.2012.12.013

Otero-López, J.M., Villardefrancos, E. Prevalence, sociodemographic factors, psychological distress, and coping strategies related to compulsive buying: a cross sectional study in Galicia, Spain. *BMC Psychiatry* 14, 101 (2014). Doi: 10.1186/1471-244X-14-101.

Otero-López, J. M., Santiago, M. J., & Castro, M. C. (2021). Big Five personality traits, coping strategies and compulsive buying in Spanish university students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(2), 821-836. Doi: 10.3390/ijerph18020821

Peirce, R. S., Frone, M. R., Russell, M., & Cooper, M. L. (1996). Financial stress, social support, and alcohol involvement: a longitudinal test of the buffering hypothesis in a general population survey. *Health Psychology*, *15*(1), 38-47. Doi: 10.1037/0278-6133.15.1.38

Piquet-Pessôa, M., Ferreira, G. M., Melca, I. A., & Fontenelle, L. F. (2014). DSM-5 and the decision not to include sex, shopping or stealing as addictions. *Current Addiction Reports*, *1*, 172-176. Doi: 10.1007/s40429-014-0027-6

Raab, G., Elger, C. E., Neuner, M., & Weber, B. (2011). A neurological study of compulsive buying behaviour. *Journal of Consumer Policy*, *34*, 401-413. Doi: 10.1007/s10603-011-9168-3

Racine, E., Kahn, T. & Hollander, E. (2014). Compulsive buying disorder. In. K. P. Rosenberg & L. C. Feder. (Eds.). *Behavioral Addictions: Criteria, Evidence, and Treatment* (pp. 285-315). Elseiver.

Ridgway, N. M., Kukar-Kinney, M., & Monroe, K. B. (2008). An expanded conceptualization and a new measure of compulsive buying. *Journal of Consumer Research*, *35*(4), 622-639. Doi: 10.1086/591108

Roberts, J. A.,& Jones, E. (2001). Money attitudes, credit card use, and compulsive buying among American college students. *Journal of Consumer Affairs*, *35*(2), 213-240. Doi: 10.1111/j.1745-6606.2001.tb00111.x

Rose, P. & Segrist, D. J. (2009). Excessive buying as a genuine addictive behavior. In. A. Browne-Miller (Ed). *The Praeger International Collection on Addiction, Vol 4: Behavioral Addictions from Concept to Compulsion* (pp. 81-95). Praeger Perspectives.

Scherhorn, G., Reisch, L. A., & Raab, G. (1990). Addictive buying in West Germany: An empirical study. *Journal of Consumer Policy*, *13*(4), 355-387.

Schlosser, S., Black, D. W., Repertinger, S., & Freet, D. (1994). Compulsive buying: Demography, phenomenology, and comorbidity in 46 subjects. *General Hospital Psychiatry*, *16*(3), 205-212. Doi: 10.1016/0163-8343(94)90103-1

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology, 25*, 1-65. Doi: 10.1016/S0065-2601(08)60281-6

Siahpush, M., Borland, R., & Scollo, M. (2003). Factors associated with smoking cessation in a national sample of Australians. *Nicotine & Tobacco Research*, *5*(4), 597-602. Doi: 10.1080/1462220031000118711

Soares, C., Fernandes, N., & Morgado, P. (2016). A review of pharmacologic treatment for compulsive buying disorder. *CNS Drugs*, *30*, 281-291. Doi: 10.1007/s40263-016-0324-9

Sood, M. & Vaswani, M. (2009). Compulsive buying disorder. In. A. Browne-Miller (Ed.), *The Praeger International Collection on Addiction, Vol 4: Behavioral Addictions from Concept to Compulsion* (pp. 81-95). Praeger Perspectives.

Sussman, S. (Ed.). *The Cambridge Handbook of Substance and Behavioral Addictions.* Cambridge University Press.

Takeuchi, D. T., Williams, D. R., & Adair, R. K. (1991). Economic stress in the family and children's emotional and behavioral problems. *Journal of Marriage and the Family*, 1031-1041. Doi: 10.2307/353006

Tangney, J. P., Wagner, P., & Gramzow, R. (1992). Proneness to shame, proneness to guilt, and psychopathology. *Journal of Abnormal Psychology*, *101*(3), 469-478. Doi: 10.1037/0021-843X.101.3.469

Tanoto, S., & Evelyn, E. (2019). Financial knowledge, financial wellbeing, and online shopping addiction among young Indonesians. *Jurnal Manajemen dan Kewirausahaan*, *21*(1), 32-40. Doi: 0.9744/jmk.21.1.32-40

Tarka, P., & Harnish, R. J. (2021). Toward the extension of antecedents of compulsive buying: The influence of personal values theory. *Psychological Reports*, *124*(5), 2018-2062. Doi: 10.1177/0033294120959

Tarka, P., & Harnish, R. J. (2023). Toward better understanding the materialism-hedonism and the Big Five Personality-compulsive buying relationships: A new consumer cultural perspective. *Journal of Global Marketing*, 1-28. Doi: 10.1080/08911762.2023.2188509

Tavares, H., Lobo, D. S. S., Fuentes, D., & Black, D. W. (2008). Compulsive buying disorder: a review and a case vignette. *Brazilian Journal of Psychiatry*, *30*, 16-23. Doi: 10.1590/S1516-44462008005000002

Tommasi, M., & Busonera, A. (2012). Validation of three compulsive buying scales on an Italian Sample. *Psychological Reports, 111(3),* 831–844.

TÜİK (2023a). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688#:~:text=T%C3%BCrkiye%2C%2085%20milyon%20279%20bin,1%2C1'ini%20olu%C5%9Fturdu10.02.2024 tarihinde ulaşılmıştır.

TÜİK (2023b). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırmasıhttps://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-4940710.02.2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Uzarska, A., Czerwiński, S. K., & Atroszko, P. A. (2021). Shopping addiction is driven by personal focus rather than social focus values but to the exclusion of achievement and self-direction. *International Journal of Mental Health and Addiction, 19,* 837-849. Doi: 10.1007/s11469-019-00193-z

Uzarska, A., Czerwiński, S. K., & Atroszko, P. A. (2023). Measurement of shopping addiction and its relationship with personality traits and well-being among Polish undergraduate students. *Current Psychology*, *42*(5), 3794-3810. Doi: 3794-3810.10.1007/s12144-021-01712-9

Ünübol, B., Ünsalver, B. Ö., Ünübol, H., & Sayar, G. H. (2022). The prevalence and psychological relation of problem shopping: data from a large-scale sample from Turkey. *BMC Psychology*, *10*(1), 1-10. Doi: 10.1186/s40359-021-00711-6

WHO (2023). *ICD-11 Coding Tool. Mortality and Morbidity Statistics (MMS)* https://icd.who.int/ct11/icd11_mms/en/release adresinden 10.02.2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Weinstein, A., Mezig, H., Mizrachi, S., & Lejoyeux, M. (2015). A study investigating the association between compulsive buying with measures of anxiety and obsessive–compulsive behavior among internet shoppers. *Comprehensive Psychiatry*, *57*, 46-50. Doi: 10.1016/j.comppsych.2014.11.003

Whelan, C. T. (1992). The role of income, life-style deprivation and financial strain in mediating the impact of unemployment on psychological distress: evidence from the Republic of Ireland. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*. Doi: 10.1111/j.2044-8325.1992.tb00509.x

Winestine, M. C. (1985). Compulsive shopping as a derivative of a childhood deduction. *The Psychoanalytic Quarterly*, *54*(1), 70-72. Doi: 10.1080/21674086.1985.11927095

Valence, G., d'Astous, A., & Fortier, L. (1988). Compulsive buying: Concept and measurement. *Journal of Consumer Policy*, *11*(4), 419-433.

Ye, L., Kadia, S., & Lippmann, S. (2014). Topiramate and compulsive buying disorder. *Journal of Clinical Psychopharmacology*, *34*(1), 174-175. Doi: 10.1097/JCP.0b013e3182aa0139

Zarate, D., Fullwood, L., Prokofieva, M., Griffiths, M. D., & Stavropoulos, V. (2023). Problematic shopping behavior: An item response theory examination of the seven-item Bergen Shopping Addiction Scale. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *21*(6), 4108-4126. Doi: 10.1007/s11469-022-00844-8

Zhao, H., Tian, W., & Xin, T. (2017). The development and validation of the online shopping addiction scale. *Frontiers in Psychology*, *8* (735), 1-9. Doi: 10.3389/fpsyg.2017.00735

Kaynaklar

Adams, R. C., Sedgmond, J., Maizey, L., Chambers, C. D., and Lawrence, N. S. (2019). Food Addiction: Implications for the Diagnosis and Treatment of Overeating. *Nutrients*, 11(9), 2086. https://doi.org/10.3390/nu11092086

Altay, K. (2021). *Ankara İlindeki Ortaokul Öğrencilerinde Yeme Bağımlılığı ve Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi.* Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

APA. (2013). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı (DSM-5*) (5. baskı). Türk Psikiyatri Derneği.

Avena, N.M.,& Gold, M.S. (2011). Food and addiction - sugars, fats and hedonic overeating. *Addiction*, 106:1214-1215.

Avena, N.M., Rada, P., & Hoebel, B.G. (2008). Evidence for sugar addiction: behavioral and neurochemical effects of intermittent, excessive sugar intake. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews,* 32(1), 20–39.

Bayraktar, F., Erkman, F.,& Kurtuluş, E. (2012). Adaptation Study Of Yale Food Addiction Scale. *Bulletin of Clinical Psychopharmacology*, 22 (1): 38.

Başar, B. (2021). *Sınırda kişilik bozukluğu özellikleri ve yeme bağımlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yayımlanmış yüksek lisans tezi, İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul.

Bocarsly, M.E., Berner, L.A., Hoebel, B.G.,& Avena, N.M. (2011). Rats that binge eat fat-rich food do not show somatic signs or anxiety associated with opiate-like withdrawal: implications for nutrient-specific food addiction behaviors. *Physiology & Behavior* 104(5), 865– 872.

Borisenkov, M. F., Tserne, T. A., & Bakutova, L. A. (2018). Food addiction in Russian adolescents: Associations with age, sex, weight, and depression. *European Eating Disorders Review*, 26(6), 671-676.

Burrows, T., Skinner, J., McKenna, R., and Rollo, M. (2017). Food Addiction, Binge Eating Disorder, and Obesity: Is There a Relationship? *Behavioral Sciences*, 7(3), 54. https://doi.org/10.3390/bs7030054

Dinçer, R. S. (2019). *Üniversite öğrencilerinde yeme bağımlılığı ve duygusal yeme eğiliminin değerlendirilmesi*. Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yükseklisans tezi, Ankara.

Epstein, L. H., Leddy, J. J., Temple, J. L., & Faith, M. S. (2007). Food reinforcement and eating: a multilevel analysis. *Psychological Bulletin*, *133*(5), 884.

Epstein, L.H., Wright, S. M., Paluch, R.A., Leddy, J.J., Hawk Jr, L.W., Jaroni, J.L., ... & Lerman, C. (2004). Relation between food reinforcement and dopamine genotypes and its effect on food intake in smokers. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 80(1), 82-88.

Flint, A. J, Gearhardt A. N, Corbin W. R, Brownell K. D., Field A. E, Rimm E. B. (2014). Food-Addiction Scale Measurement in 2 Cohorts of Middle-Aged and Older Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 99 (3): 578-586.

Gunnars, K. (2014). Food addiction- A serious problem with a simple solution. *Vicious Eating*, 26-31.

Gearhardt A. N., Corbin W.R.,& Brownell, K.D. (2009). Preliminary Validation of the Yale Food Addiction Scale. *Appetite*. 52: 430–436.

Gearhardt A.N., White M.A., Masheb R.M., Morgan P.T., Crosby R.D.,& Grilo C.M. (2012). An Examination of The Food Addiction Construct in Obese Patients with Binge Eating Disorder. *International Journal of Eating Disorders*, 45: 657–663.

Dimitrijević, I., Popović, N., Sabljak, V., Škodrić-Trifunović, V., & Dimitrijević, N. (2015). Food addiction-diagnosis and treatment. *Psychiatria Danubina*, 27(1), 101–106.

Gearhardt, A. N., & Schulte, E. M. (2021). Is food addictive? A review of the science. *Annual Review of Nutrition*, *41*, 387-410.

Hilbert, A., Pike, K. M., Goldschmidt, A. B., Wilfley, D. E., Fairburn, C. G., Dohm, F. A., et al. (2014). Risk factors across the eating disorders. *Psychiatry Research*, 220 (1-2), 500– 506. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2014.05.054

Işık, M. (2022). *Yeme Bağımlılığı Olan Hemşirelik Öğrencilerinde Çevrimiçi Grupla Motivasyonel Görüşmenin Yeme Davranışı, Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları ve Yaşam Kalitesine Etkisi: Randomize Kontrollü Çalışma*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara.

Jaremka, L.M., Fagundes, C. P., Peng, J., Belury, M. A., Andridge, R. R., Malarkey, W. B., & Kiecolt-Glaser, J. K. (2015). Loneliness predicts postprandial ghrelin and hunger in women. *Hormones and Behavior*, 70, 57-63.

Johnson, P.M., & Kenny, P. J. (2010). Dopamine D2 receptors in addiction-like reward dysfunction and compulsive eating in obese rats. *Nature Neuroscience*, 13(5), 635-641.

Lent, M.R., & Swencionis, C. (2012). Addictive personality and maladaptive eating behaviors in adults seeking bariatric surgery. *Eating Behaviors*, 13(1), 67-70.

Magyar, É. E., Tényi, D., Gearhardt, A., Jeges, S., Abaligeti, G., Tóth, Á. L., Janszky, J., Molnár, D., Tényi, T., & Csábi, G. (2018). Adaptation and validation of the Hungarian version of the Yale Food Addiction Scale for Children. *Journal of Behavioral Addictions,* 7(1), 181-188.

Meule, A., & Gearhardt, A. N. (2014). Food Addiction İn The Light Of DSM-5. *Nutrients*, 6(9): 3653-3671.

Michener, W.,& Rozin, P. (1994). Pharmacological versus sensory factors in the satiation of chocolate craving. *Physiology & Behavior,* 1994; 56:419-422.

Mies, G. W., Treur, J. L., Larsen, J. K., Halberstadt, J., Pasman, J. A., & Vink, J. M. (2017). The prevalence of food addiction in a large sample of adolescents and its association with addictive substances. *Appetite*, 118, 97-105.

Naghashpour, M., Rouhandeh, R., Karbalaipour, M., & Miryan, M. (2018). Prevalence of food addiction among Iranian children and adolescents: Associations with sociodemographic and anthropometric indices. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran,* 32(8), 1-10.

Nasser, J.A., Bradley, L.E., Leitzsch, J.B., Chohan, O., Fasulo, K., Haller, J. et al. (2011). Psychoactive effects of tasting chocolate and desire for more chocolate. *Physiology & Behavior*, 104:117-121.

Obregon, A., Fuentes, J., & Pettinelli, P. (2015). Association between Food Addiction and Nutritional Status in Chilean College Students. *Revista Medica de Chile*, 143(5), 589-597.

Öyekçin, D. G., & Deveci, A. (2012). Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar. *Current Approaches in Psychiatry*, 4(2):138-153 doi:10.5455/cap.20120409.

Özgür, M., ve Uçar, A. (2018). Ankara'da Yaşayan Üniversite Öğrencilerinde Besin Bağımlılığı ve Gece Yeme Sendromunun Değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi,* 7(1), 10-21.

Öztatar, M. (2020). *Üniversite Öğrencilerinde Yeme Bağımlılığı ve İlişkili Faktörlerin İncelenmesi*. Uzmanlık Tezi, Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sakarya.

Pandit, R, de Jong JW, Vanderschuren, L.J.,& Adan, R.A. (2011). Neurobiology of overeating and obesity: the role of melanocortins and beyond. *European Journal of Pharmacology,* 660:28-42.

Polivy, J., & Herman, C. P. (2002). Causes of eating disorders. Annual review of psychology, 53, 187–213. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.53.100901.135103.

Puhl, R., and Brownell, K. D. (2013). Bias, discrimination and obesity. *Health and Human Rights in a Changing World*, 581-606.

Puhl, R.M., Latner, J.D. (2007). Stigma, obesity, and the health of the nation's children. *Psychological Bulletin,* 133,557–580.

Pursey, K. M., Collins, C. E., Stanwell, P., and Burrows, T. L. (2015). Foods and dietary profiles associated with 'food addiction' in young adults. *Addictive behaviors reports*, 2, 41–48. https://doi.org/10.1016/j.abrep.2015.05.007

Randolph, T.G. (1956). The Descriptive Features of Food Addiction; Addictive Eating and Drinking. Q. *Journal of Studies Alcohol and Drugs*, 17: 198–224.

Rogers, P.J. (2011). Obesity - is food addiction to blame? *Addiction*, 106:1213-1214.

Saygısever, M. (2021). Yeme Bağımlılığının Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği İle Olan İlişkisinin İncelenmesi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Schulte, E. M., & Gearhardt, A. N. (2017). Development of the modified Yale food addiction scale version 2.0. *European Eating Disorders Review*, *25*(4), 302-308.

Smith, G., Simmons, J., Flory, K., Annus, A.,& Hill, K. (2007). Thinness and eating expectancies predict subsequent binge-eating and purging behavior among adolescent girls. Journal of Abnormal Psychology, 116:188-197.

Solmi, M., Radua, J., Stubbs, B., Ricca, V., Moretti, D., Busatta, D., et al. (2020). Risk factors for eating disorders: an umbrella review of published meta-analyses. *Brazilian Journal of Psychiatry*. https://doi.org/10.1590/1516-4446-2020-1099.

Soydaş, Z.B. (2021*). Kadınlarda Yeme Bağımlılığı Durumu ve Yeme Bağımlılığı İle İlişkili Faktörler*. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetmeliğinin Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Kocaeli.

Stice, E., South, K., & Shaw, H. (2012). Future directions in etiologic, prevention, and treatment research for eating disorders. *Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology*, 41(6), 845–855. https://doi.org/10.1080/15374416.2012.72815

Şahin, Z. Ş. (2021). *Trabzon Fatih Sağlıklı Hayat Merkezi Sağlıklı Beslenme Danışmanlığına Başvuranlarda Yeme Bağımlılığı Sıklığının Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi***.** Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Halk Sağlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Tang, D.W., Fellows, L.K., Small, D.M.,& Dagher, A. (2012). Food and drug cues activate similar brain regions: a meta-analysis of functional MRI studies. *Physiology & Behavior*, 106(3), 317-324.

Taylor, V.H., Curtis, C.M.,& Davis, C. (2010). The obesity epidemic: the role of addiction. *Cmaj*, 182(4), 327-328.

Tok, Ş. (2018). *Modifiye Edilmiş Yale Yeme Bağımlılığı Ölçeği Sürüm 2.0'ın Türkçe Uyarlanmasının Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması.* Tıpta Uzmanlık Tezi, Sakarya Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Sakarya.

Tonkuş, M. B., & Uysal, D. (2021). Sağlık Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinde Yeme Bağımlılığı ve Etkileyen Faktörler. 4th International Health Sciences and Life Congress 08-10 April 2021, Burdur.

Val-Laillet, D., Aarts, E., Weber, B., Ferrari, M., Quaresima, V., Stoeckel, L. E., Alonso-Alonso, M., Audette, M., Malbert, C. H., & Stice, E. (2015). Neuroimaging and neuromodulation approaches to study eating behavior and prevent and treat eating disorders and obesity. *NeuroImage: Clinical*, 8, 1–31. https://doi.org/10.1016/j.nicl.2015.03.016

Vella, S. C., and Pai, N. B. (2017). A narrative review of potential treatment strategies for food addiction. *Eating And Weight Disorders*, 22(3), 387–393. https://doi.org/10.1007/s40519-017-0400-2

Volkow, N. D., Wang, G. J., Fowler, J. S., Tomasi, D., & Baler, R. (2012). Food and drug reward: overlapping circuits in human obesity and addiction. *Brain İmaging İn Behavioral Neuroscience*, 1-24.

World Health Organization (WHO), (2023). Obesity. Erişim. https://www.who.int/health-topics/obesity#tab=tab_1. Erişim tarihi: 06.09.2023.

Wilson, G.T. (2010). Eating disorders, obesity and addiction. European Eating Disorders Review, 18:341-351.

Zeeck, A., Stelzer, N., Linster, H.W., Joos, A., & Hartmann, A. (2010). Emotion and eating in binge eating disorder and obesity. *European Eating Disorders Review*, 19(5), 426-437.

Kaynaklar

Alavi, S. S., Ferdosi, M., Jannatifard, F., Eslami, M., Alaghemandan, H., & Setare, M. (2012). Behavioral addiction versus substance addiction: Correspondence of psychiatric and psychological views. *International Journal of Preventive Medicine*, *3*(4), 290-294.

American Psychiatric Association (APA) (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Association.

An, Y., Sun, X., Wang, K., Shi, H., Liu, Z., Zhu, Y., & Luo, F. (2021). Core self-evaluations associated with workaholism: The mediating role of perceived job demands. *Personnel Review*, *50*(1), 303-318.

Andreassen, C. S. (2014). Workaholism: An overview and current status of the research. *Journal of Behavioral Addictions*, *3*(1), 1-11.

Andersen, F. B., Djugum, M. E. T., Sjåstad, V. S., & Pallesen, S. (2023). The prevalence of workaholism: a systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology*, *14*.

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Gjertsen, S. R., Krossbakken, E., Kvam, S., & Pallesen, S. (2013). The relationships between behavioral addictions and the five-factor model of personality. *Journal of Behavioral Addictions*, *2*(2), 90-99.

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Hetland, J., Kravina, L., Jensen, F., & Pallesen, S. (2014). The prevalence of workaholism: A survey study in a nationally representative sample of Norwegian employees. *PloS one*, *9*(8), e102446.

Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., Hetland, J., & Pallesen, S. (2012). Development of a work addiction scale. *Scandinavian Journal of Psychology*, *53*(3), 265-272.

Andreassen, C. S., Hetland, J., & Pallesen, S. (2010). The relationship between 'workaholism', basic needs satisfaction at work and personality. *European Journal of Personality: Published for the European Association of Personality Psychology*, *24*(1), 3-17.

Andreassen, C. S., Hetland, J., & Pallesen, S. (2013). Workaholism and work–family spillover in a cross-occupational sample. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *22*(1), 78-87.

Andreassen, C. S., Hetland, J., & Pallesen, S. (2014). Psychometric assessment of workaholism measures. *Journal of Managerial Psychology*, *29*(1), 7-24.

Andreassen, C. S., & Pallesen, S. (2016). Workaholism: An addiction to work. In *Neuropathology of drug addictions and substance misuse* (pp. 972-983). Academic Press.

Andreassen, C. S., Pallesen, S., & Torsheim, T. (2018). Workaholism as a mediator between work-related stressors and health outcomes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(1), 73.

Andreassen, C. S., Schaufeli, W. B., & Pallesen, S. (2018). Myths about "The myths about work addiction" Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 858-862.

Atroszko, P. A., Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., & Pallesen, S. (2015). Study addiction—A new area of psychological study: Conceptualization, assessment, and preliminary empirical findings. *Journal of Behavioral Addictions*, *4*(2), 75-84.

Atroszko, P. A., Andreassen, C. S., Griffiths, M. D., & Pallesen, S. (2016). Study addiction: A cross-cultural longitudinal study examining temporal stability and predictors of its changes. *Journal of Behavioral Addictions*, *5*(2), 357-362.

Atroszko, P. A., & Atroszko, B. (2020). The costs of work-addicted managers in organizations: Towards integrating clinical and organizational frameworks. *Amfiteatru Economic*, *22*(14), 1265-1282.

Atroszko, P. A., Demetrovics, Z., & Griffiths, M. D. (2019). Beyond the myths about work addiction: Toward a consensus on definition and trajectories for future studies on problematic overworking: A response to the commentaries on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *8*(1), 7-15.

Atroszko, P. A., & Griffiths, M. D. (2017). Work addiction is not new to the psychological literature and has evolved over time. *Global Journal of Addiction & Rehabilitation Medicine*, *3*(3), 555612 (2017).

Aziz, S., & Tronzo, C. L. (2011). Exploring the relationship between workaholism facets and personality traits: A replication in American workers. *The Psychological Record*, *61*, 269-286.

Aziz, S., Uhrich, B., Wuensch, K. L., & Swords, B. (2013). The Workaholism Analysis Questionnaire: Emphasizing work-life imbalance and addiction in the measurement of workaholism. *Journal of Behavioral and Applied Management*, *14*(2), 71-86.

Balducci, C., Alessandri, G., Zaniboni, S., Avanzi, L., Borgogni, L., & Fraccaroli, F. (2021). The impact of workaholism on day-level workload and emotional exhaustion, and on longer-term job performance. *Work & Stress*, *35*(1), 6-26.

Balducci, C., Spagnoli, P., Toderi, S., & Clark, M. A. (2022). A within-individual investigation on the relationship between day level workaholism and systolic blood pressure. *Work & Stress*, *36*(4), 337-354.

Berta, K., Pesthy, Z. V., Vékony, T., Farkas, B. C., Németh, D., & Kun, B. (2023). The neuropsychological profile of work addiction. *Scientific Reports*, *13*(1), 20090.

Birkeland, I. K., & Buch, R. (2015). The dualistic model of passion for work: Discriminate and predictive validity with work engagement and workaholism. *Motivation and Emotion*, *39*(3), 392-408.

Buelens, M., & Poelmans, S. A. (2004). Enriching the Spence and Robbins' typology of workaholism: Demographic, motivational and organizational correlates. *Journal of Organizational Change Management*, *17*(5), 440-458.

Burke, R. J., Matthiesen, S. B., & Pallesen, S. (2006). Personality correlates of workaholism. *Personality and Individual Differences*, *40*(6), 1223-1233.

Carroll, J. J., & Robinson, B. E. (2000). Depression and parentification among adults as related to parental workaholism and alcoholism. *The Family Journal*, *8*(4), 360-367.

Clark, M. A., Lelchook, A. M., & Taylor, M. L. (2010). Beyond the Big Five: How narcissism, perfectionism, and dispositional affect relate to workaholism. *Personality and Individual Differences*, *48*(7), 786-791.

Clark, M. A., Michel, J. S., Zhdanova, L., Pui, S. Y., & Baltes, B. B. (2016). All work and no play? A meta-analytic examination of the correlates and outcomes of workaholism. Journal of Management, 42(7), 1836–1873.

Clark, M. A., Smith, R. W., & Haynes, N. J. (2020). The Multidimensional Workaholism Scale: Linking the conceptualization and measurement of workaholism. *Journal of Applied Psychology*, *105*(11), 1281-1307.

Curran, T., Hill, A. P., Appleton, P. R., Vallerand, R. J., & Standage, M. (2015). The psychology of passion: A meta-analytical review of a decade of research on intrapersonal outcomes. *Motivation and Emotion*, *39*, 631-655.

Di Stefano, G., & Gaudiino, M. (2019). Workaholism and work engagement: How are they similar? How are they different? A systematic review and meta-analysis. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *28*(3), 329-347.

Douglas, E. J., & Morris, R. J. (2006). Workaholic, or just hard worker?. *Career Development International*, *11*(5), 394-417.

Erden, N. S., Toplu, D., & Yashoglu, M. M. (2013). Mediating effects of job demands on the relationship between type a personality and workaholism: A study on Turkish workers. *IUP Journal of Organizational Behavior*, *12*(2), 2013.

Falco, A., Girardi, D., Kravina, L., Trifiletti, E., Bartolucci, G. B., Capozza, D., & Nicola, A. (2013). The mediating role of psychophysic strain in the relationship between workaholism, job performance, and sickness absence: A longitudinal study. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *55*(11), 1255-1261.

Friedman, S. D., & Lobel, S. (2003). The happy workaholic: A role model for employees. *Academy of Management Perspectives*, *17*(3), 87-98.

Gahan, P., & Abeysekera, L. (2009). What shapes an individual's work values? An integrated model of the relationship between work values, national culture and self-construal. *The International Journal of Human Resource Management*, *20*(1), 126-147.

Gonçalves, L., Meneses, J., Sil, S., Silva, T., & Moreira, A. C. (2023). Workaholism Scales: Some Challenges Ahead. *Behavioral Sciences*, *13*(7), 529.

Goodman, A. (1990). Addiction: definition and implications. *British Journal of Addiction*, *85*(11), 1403-1408.

Griffiths, M. D. (2005). Workaholism is still a useful construct. *Addiction Research and Theory*, *13*, 97–100.

Griffiths, M.D. (2011). Workaholism—A 21st-century addiction. *The Psychologist*. *24* (10), 740–744.

Griffiths, M. D. (2023). Work addiction and quality of care in healthcare: Working long hours should not be confused with addiction to work. *BMJ Quality & Safety*, 33,4-6.

Griffiths, M. D., Demetrovics, Z., & Atroszko, P. A. (2018). Ten myths about work addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 845-857.

Griffiths, M. D., & Karanika-Murray, M. (2012). Contextualising over-engagement in work: Towards a more global understanding of workaholism as an addiction. *Journal of Behavioral Addictions*, *1*(3), 87-95.

Flowers, C. P., & Robinson, B. (2002). A structural and discriminant analysis of the Work Addiction Risk Test. *Educational and Psychological Measurement*, *62*(3), 517-526.

Haar, J., & Roche, M. (2013). Three-way interaction effects of workaholism on employee well-being: Evidence from blue-collar workers in New Zealand. *Journal of Management & Organization*, *19*(2), 134-149.

Hakanen, J., & Peeters, M. (2015). How do work engagement, workaholism, and the work-to-family interface affect each other? A 7-year follow-up study. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *57*(6), 601-609.

Harpaz, I., & Snir, R. (2003). Workaholism: Its definition and nature. *Human relations*, *56*(3), 291-319.

Houlfort, N., L. Philippe, F., J. Vallerand, R., & Ménard, J. (2013). On passion and heavy work investment: Personal and organizational outcomes. *Journal of Managerial Psychology*, *29*(1), 25-45.

Jahoda, M. (1981). Work, employment, and unemployment: Values, theories, and approaches in social research. *American Psychologist*, *36*(2), 184-191.

Kanai, A., Wakabayashi, M., & Fling, S. (1996). Workaholism among employees in Japanese corporations: An examination based on the Japanese version of the Workaholism Scales. *Japanese Psychological Research*, *38*(4), 192-203.

Kang, S. (2020). Workaholism in Korea: Prevalence and socio-demographic differences. *Frontiers in psychology*, *11*, 569744.

Kızıloğlu, M., Kircaburun, K., Özsoy, E., & Griffiths, M. D. (2022). Work addiction and its relation with dark personality traits: A cross-sectional study with private sector employees. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-17.

Kun, B. (2018). Ten myths and twenty years: What we know and what we still do not know about work addiction: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 863-866.

Kun, B., Takacs, Z. K., Richman, M. J., Griffiths, M. D., & Demetrovics, Z. (2021). Work addiction and personality: A meta-analytic study. *Journal of Behavioral Addictions*, *9*(4), 945-966.

Lichtenstein, M. B., Malkenes, M., Sibbersen, C., & Hinze, C. J. (2019). Work addiction is associated with increased stress and reduced quality of life: Validation of the Bergen Work Addiction Scale in Danish. *Scandinavian Journal of Psychology*, *60*(2), 145-151.

Lior, O., Abira, R., & Aviv, W. (2018). Work addiction: An organizational behavior as well as an addictive behavior? Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 888-891.

Magnusson, D. , & Cairns, R. B. (1996). Developmental science: Toward a unified framework. In R. B. Cairns, H. Elder, & E. J. Costello (Eds.), *Developmental science* (pp. 7–30). New York, NY: Cambridge University Press.

Malinowska, D. (2018). How to counter the ten myths about work addiction?: Three postulates for future research: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 871-874.

Matsudaira, K., Shimazu, A., Fujii, T., Kubota, K., Sawada, T., Kikuchi, N., & Takahashi, M. (2013). Workaholism as a risk factor for depressive mood, disabling back pain, and sickness absence. *PloS one*, *8*(9), e75140.

McMillan, L. H., Brady, E. C., O'Driscoll, M. P., & Marsh, N. V. (2002). A multifaceted validation study of Spence and Robbins'(1992) Workaholism Battery. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, *75*(3), 357-368.

McMillan, L.H.W., O'Driscoll, M.P., & Burke, R.J. (2003). Workaholism: A review of theory, research and future directions. In C.L. Cooper, & I.T. Robertson (Eds), *International review of industrial and organizational psychology* (pp. 167–89). New York: Wiley.

Morkevičiūtė, M., & Endriulaitienė, A. (2022). Moderating role of perceived work addiction of managers in the relationship between employees' perfectionism and work addiction: a trait activation theory perspective. *Baltic Journal of Management*, *17*(5), 586-602.

Morkevičiūtė, M., & Endriulaitienė, A. (2023a). Defining the border between workaholism and work addiction: A systematic review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *21*(5), 2813-2823.

Morkevičiūtė, M., & Endriulaitienė, A. (2023b). Explaining work addiction through perceived behaviors of significant others in a family and organization: Gender differences. *Scandinavian Journal of Psychology*. DOI: 10.1111/sjop.12990

Morkevičiūtė, M., Endriulaitienė, A., & Poškus, M. S. (2021). Understanding the etiology of workaholism: The results of the systematic review and meta-analysis. *Journal of Workplace Behavioral Health*, *36*(4), 351-372.

Negura, L., Plante, N., & Namian, D. (2023). The social construction of workaholism as a representational naturalization. *Heliyon*. *9*(2023), e17447.

Ng, T. W., Sorensen, K. L., & Feldman, D. C. (2007). Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, *28*(1), 111-136.

Oates, W. E. (1971). *Confessions of a workaholic: The facts about work addiction*. New York: World Publishing.

Quinones, C., & Griffiths, M. D. (2015). Addiction to work: A critical review of the workaholism construct and recommendations for assessment. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*, *53*(10), 48-59.

Rantanen, J., Feldt, T., Hakanen, J. J., Kokko, K., Huhtala, M., Pulkkinen, L., & Schaufeli, W. (2015). Cross-national and longitudinal investigation of a short measure of workaholism. *Industrial Health*, *53*(2), 113-123.

Robinson, B. E. (1989). Work addiction. Deerfield Beach, FL: Health Communications

Robinson, B. E. (1996). Concurrent validity of the Work Addiction Risk Test as a measure of workaholism. *Psychological Reports*, *79*(3_suppl), 1313-1314.

Robinson, B. E. (2014). *Chained to the desk: A guidebook for workaholics, their partners and children, and the clinicians who treat them*. New York: New York University Press.

Salanova, M., López-González, A. A., Llorens, S., del Líbano, M., Vicente-Herrero, M. T., & Tomás-Salvá, M. (2016). Your work may be killing you! Workaholism, sleep problems and cardiovascular risk. *Work & Stress*, *30*(3), 228-242.

Salessi, S., Omar, A., & Vaamonde, J. D. (2017). Conceptual considerations of work passion. *Ciencias Psicológicas, 11*(2), 165-178.

Salvador, A. P., Gonçalves, A. P., Martins, G. H., & Carvalho, L. D. F. (2022). Pathological traits and adaptability as predictors of engagement, job satisfaction, burnout and workaholism. *Psicologia: Teoria e Pesquisa*, *38,*e38551.

Sarfaraz, M., Sarfaraz, S., Maqsood, A., Ahmed, N., Vohra, F., Abduljabbar, T., & Abduljabbar, A. S. (2022). Assessing the impact of workaholism and work engagement on medical university employee stress and satisfaction levels. *PeerJ*, *10*, e12565.

Schaufeli, W. B., Bakker, A. B., van der Heijden, F. M., & Prins, J. T. (2009). Workaholism among medical residents: It is the combination of working excessively and compulsively that counts. *International Journal of Stress Management*, *16*(4), 249-272.

Schaufeli, W. B., Salanova, M., González-Romá, V., & Bakker, A. B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, *3*, 71-92.

Schaufeli, W. B., Shimazu, A., & Taris, T. W. (2009). Being driven to work excessively hard: The evaluation of a two-factor measure of workaholism in the Netherlands and Japan. *Cross-cultural Research*, *43*(4), 320-348.

Schaufeli, W. B., Taris, T. W., & Bakker, A. B. (2008). It takes two to tango: Workaholism is working excessively and working compulsively. *The long work hours culture: Causes, Consequences and Choices*, 203-226.

Sharma, P., & Sharma, J. (2013). A confirmatory factor analysis of Dutch work addiction scale (DUWAS). *Global Business Review*, *14*(2), 211-223.

Shimazu, A., Schaufeli, W. B., Kubota, K., & Kawakami, N. (2012). Do workaholism and work engagement predict employee well-being and performance in opposite directions?. *Industrial Health*, *50*(4), 316-321.

Shkoler, O., Rabenu, E., Vasiliu, C., Sharoni, G., & Tziner, A. (2017). Organizing the confusion surrounding workaholism: New structure, measure, and validation. *Frontiers in Psychology*, *8*, 1803.

Snir, R., & Harpaz, I. (2012). Beyond workaholism: Towards a general model of heavy work investment. *Human Resource Management Review*, *22*(3), 232-243.

Soroka, E., Iwanicka, A., & Olajossy, M. (2020). Workaholism–psychological and social determinants of work addiction. *Current Problems of Psychiatry*, *21*(1), 7-14.

Spence, J. T., & Robbins, A. S. (1992). Workaholism: Definition, measurement, and preliminary results. *Journal of Personality Assessment*, *58*(1), 160-178.

Sussman, S. (2012). Workaholism: A review. *Journal of Addiction Research & Therapy*, *6*(1), 1-18.

Sussman, S., & Sussman, A. N. (2011). Considering the definition of addiction. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *8*(10), 4025-4038.

Sussman, S. (2018). Ten myths (or facts?) about workaholism: An appetitive motivation framework: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 884-887.

Taris, T. W., Schaufeli, W. B., & Shimazu, A. (2010). The push and pull of work: About the difference between workaholism and work engagement. In A. B. Bakker & M. P. Leiter (Eds.), *Work engagement: A handbook of essential theory and research* (pp. 39-53). New York: Psychology Press.

Taris, T. W., Schaufeli, W. B., & Verhoeven, L. C. (2005). Workaholism in the Netherlands: Measurement and implications for job strain and work–nonwork conflict. *Applied Psychology*, *54*(1), 37-60.

Therthani, S., Balkin, R. S., Perepiczka, M., Silva, S., Hunter, Q., & Juhnke, G. A. (2022). Assessing personality traits, life balance domains, and work addiction among entrepreneurs. *The Career Development Quarterly*, *70*(3), 190-201.

Tóth-Király, I., Bőthe, B., & Orosz, G. (2018). Seeing the forest through different trees: A social psychological perspective of work addiction: Commentary on: Ten myths about work addiction (Griffiths et al., 2018). *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(4), 875-879.

Vallerand, R. J., Paquet, Y., Philippe, F. L., & Charest, J. (2010). On the role of passion for work in burnout: A process model. *Journal of Personality*, *78*(1), 289-312.

van Beek, I., Taris, T. W., & Schaufeli, W. B. (2011). Workaholic and work engaged employees: Dead ringers or worlds apart?. *Journal of Occupational Health Pychology*, *16*(4), 468-482.

Wojdylo, K. (2019). What drives work addicts to action? The extended model of work craving. *Basic and Applied Social Psychology*, *41*(4), 254-262.

World Health Organization (WHO) (2018). *International statistical classification of diseases and related health problems (11th revision beta draft)*. Retrieved from https://icd.who.int/browse11/l-m/en

Kaynaklar

Abbott, M., & Volberg, R. (1996). Gambling and pathological gambling: Growth industry and growth pathology of the 1990s. *Community Mental Health in New Zealand*, *9*, 22-31.

Abbott, M., Binde, P., Clark, L., Hodgins, D., Korn, D., Pereira, A., & Williams, R. (2015). *Conceptual Framework of Harmful Gambling: An international collaboration revised Edition*. Ontario, Canada: Guelph.

Adlaf, E. M., Begin, P., & Sawka, E. (Eds.). (2005). *Canadian Addiction Survey (CAS): A national survey of Canadians' use of alcohol and other drugs: Prevalence of use and related harms: Detailed report* . Ottawa: Canadian Centre on Substance Abuse.

American Psychiatric Association [APA] (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. *The American Psychiatric Association*. Washington, DC

Arcan, K., & Karanci, A. N. (2014). Kumar Oynama Nedenleri Ölçeğinin uyarlama, geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, *15*(3), 248-256. https://doi.org/10.5455/apd.48431

Arcan, K., & Karanci, A. N. (2015). Adaptation study of the Turkish version of the Gambling-Related Cognitions Scale (GRCS-T). *Journal of gambling studies*, *31*, 211-224. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9414-5

Barańczuk, U. (2019). The five factor model of personality and emotion regulation: A meta-analysis. *Personality and Individual Differences*, *139*, 217-227. https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.11.025

Bergamini, A., Turrina, C., Bettini, F., Toccagni, A., Valsecchi, P., Sacchetti, E., & Vita, A. (2018). At-risk gambling in patients with severe mental illness: Prevalence and associated features. *Journal of Behavioral Addictions*, *7*(2), 348-354. https://doi.org/10.1556/2006.7.2018.47

Black, D. W., & Allen, J. (2021). An exploratory analysis of predictors of course in older and younger adults with pathological gambling: A non-treatment sample. *Journal of Gambling Studies*, 1-13. https://doi.org/10.1007/s10899-021-10003-8

Blanco, C. , Hasin, D. S. , Petry, N. , Stinson, F. S. , & Grant, B. F. (2006). Sex differences in subclinical and DSM-IV pathological gambling: Results from the national epidemiologic survey on alcohol and related conditions. *Psychological Medicine, 36*(7), 943–953. https://doi.org/10.1017/S0033291706007410

Blaszczynski, A., & Farrell, E. (1998). A case series of 44 completed gambling-related suicides. *Journal of Gambling Studies*, *14*, 93-109. https://doi.org/10.1023/a:1023016224147

Buran, A., Çakıcı, M., Çakır, G., & Yılmaz, B. (2019). Kumar Aşerme Ölçeğinin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi, 20*(özel sayı.1), 84-86. https://doi.org/10.5455/apd.302644866

Calado, F., & Griffiths, M. D. (2016). Problem gambling world wide: An update and systematic review of empirical research (2000-2015). *Journal of Behavioral Addictions*, *5*(4), 592–613. https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.073

Calado, F., Alexandre, J., & Griffiths, M. D. (2017). Prevalence of adolescent problem gambling: A systematic review of recent research. *Journal of Gambling Studies*, *33*(2), 397-424. https://doi.org/10.1007/s10899-016-9627-5

Carneiro, E., Tavares, H., Sanches, M., Pinsky, I., Caetano, R., Zaleski, M., & Laranjeira, R. (2014). Gambling onset and progression in a sample of at-risk gamblers from the general population. *Psychiatry Research, 216*(3), 404–411. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2014.01.035

Cartmill, T., Slatter, T., & Wilkie, B. (2015). The role of anxiety and dissociation in young Australian gamblers. *Journal of Gambling Studies*, *31*, 1215-1226. https://doi.org/10.1007/s10899-014-9510-1

Chamberlain, S. R., & Sahakian, B. J. (2007). The neuropsychiatry of impulsivity. *Current Opinion in Psychiatry*, *20*(3), 255-261. https://doi.org/10.1097/YCO.0b013e3280ba4989

Cheah, I., Shimul, A. S., & Phau, I. (2022). Motivations of playing digital games: A review and research agenda. *Psychology & Marketing*, 39(5), 937–950. https://doi.org/10.1002/mar.21631

Ciarrocchi, J. W., & Reinert, D. F. (1993). Family environment and length of recovery for married male members of gamblers anonymous and female members of GamAnon. *Journal of Gambling Studies*, *9*, 341–352. https://doi.org/10.1007/BF01014626

Cunningham-Williams, R. M., Grucza, R. A., Cottler, L. B., Womack, S. B., Books, S. J., Przybeck, T. R., ... & Cloninger, C. R. (2005). Prevalence and predictors of pathological gambling: results from the St. Louis personality, health and lifestyle (SLPHL) study. *Journal of Psychiatric Research*, *39*(4), 377-390. https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2004.09.002

Custer, R., & Milt, H. (1985). *When luck runs out*. New York: Warner Books.

Çakıcı M. (2012). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kumar davranışının yaygınlığı ve risk faktörleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 13 (4), 243–249. https://doi.org/10.5455/apd.7939

Darbyshire, P., Oster, C., & Carrig, H. (2001). The experience of pervasive loss: Children and young people living in a family where parental gambling is a pathological. *Journal of Gambling Studies*, *17*, 23–45. https://doi.org/10.1023/A:1014536315167

David, F. N. (1962). Games, gods, and gambling: A history of probability and statistical ideas. New York: Hafner.

De Pasquale, C., Dinaro, C., & Sciacca, F. (2018). Relationship of Internet gaming disorder with dissociative experience in Italian university students. *Annals of General Psychiatry*, *17*(1), 1-7. https://doi.org/10.1186/s12991-018-0198-y

Derevensky, J. L. (2012). *Teen gambling: Understanding a growing epidemic*. Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers.

Derevensky, J., St-Pierre, R., & Temcheff, C. (2014). Teacher awareness and attitudes regarding adolescent risky behaviours: Is adolescent gambling perceived to be a problem? *Journal of Gambling Studies, 30,* 435–451. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9363-z

Dowling, N. A., Cowlishaw, S., Jackson, A. C., Merkouris, S. S., Francis, K. L., & Christensen, D. R. (2015). The prevalence of comorbid personality disorders in treatment-seeking problem gamblers: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Personality Disorders, 29*(6), 735-754. https://doi.org/10.1521/pedi_2014_28_168

Dowling, N. A., Jackson, A. C., Suomi, A., Lavis, T., Thomas, S. A., Patford, J., ... & Bellringer, M. E. (2014). Problem gambling and family violence: Prevalence and patterns in treatment-seekers. *Addictive Behaviors*, *39*(12), 1713-1717. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2014.07.006

Dowling, N. A., Jackson, A. C., Thomas, S. A., & Frydenberg, E. (2010). Children at risk of developing problem gambling. Melbourne: Gambling Research Australia.

Dowling, N. A., Rodda, S. N., Lubman, D. I., & Jackson, A. C. (2014). The impacts of problem gambling on concerned significant others accessing web-based counselling. *Addictive Behaviors*, *39*, 1253–1257. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2014.04.011

Dowling, N., Smith, D., & Thomas, T. (2009). The family functioning of female pathological gamblers. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *7*, 29–44. https://doi.org/10.1007/s11469-007-9126-0

Druine, C., Delmarcelle, C., Dubois, M., Joris, L., & Somers, W. (2006). Etude quantitative des habitudes de Jeux de hasard pour l'offre classique et un ligne en Belgique [Quantitative study on online and offline gambling behaviour in Belgium]. *Bruxelles: Foundation Rodin*.

Dudfield, F. W., Malouff, J. M., & Meynadier, J. (2023). The association between the five-factor model of personality and problem gambling: A meta-analysis. *Journal of Gambling Studies*, *39*(2), 669-687. https://doi.org/10.1007/s10899-022-10119-5

Durante, K. M., & Laran, J. (2016). The effect of stress on consumer saving and spending. *Journal of Marketing Research*, 53(5), 814–828. https://doi.org/10.1509/jmr.15.0319

Duvarcı, İ., & Varan, A. (2001). South Oaks kumar tarama testi Türkçe formu güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, *12*(1), 34-45.

Echeburúa, E. , González-Ortega, I. , Corral, P. de , & Polo-López, R. (2011). Clinical gender differences among adult pathological gamblers seeking treatment. *Journal of Gambling Studies, 27*(2), 215–227. https://doi.org/10.1007/s10899-010-9205-1

Evren, C., Evren, B., Dalbudak, E., Topcu, M., & Kutlu, N. (2020). Development and psychometric validation of the Turkish Gambling Disorder Screening Test: A measure that evaluates gambling disorder regarding the American psychiatric association framework. *Psychiatry and Behavioral Sciences, 10*(3), 116-124. https://doi.org/10.5455/PBS.20200512061508

Gainsbury, S. M., King, D. L., Russell, A. M., Delfabbro, P., Derevensky, J., & Hing, N. (2016). Exposure to and engagement with gambling marketing in social media: Reported impacts on moderate-risk and problem gamblers. *Psychology of Addictive Behaviors*, *30*(2), 270-276. https://doi.org/10.1037/adb0000156

George, S., Jaisoorya, T. S., Nair, S., Rani, A., Menon, P., Madhavan, R., ... & Petry, N. M. (2016). A cross-sectional study of problem gambling and its correlates among college students in South India. *BJPsych Open*, *2*(3), 199-203. https://doi.org/10.1192/bjpo.bp.115.002519

González-Ortega, I., Echeburúa, E., Corral, P., Polo-López, R., & Alberich, S. (2013). Predictors of pathological gambling severity taking gender differences into account. *European Addiction Research*, *19*(3), 146-154. https://doi.org/10.1159/000342311

Gori, A., Topino, E., Craparo, G., Bagnoli, I., Caretti, V., & Schimmenti, A. (2022). A comprehensive model for gambling behaviors: Assessment of the factors that can contribute to the vulnerability and maintenance of gambling disorder. *Journal of Gambling Studies*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10899-021-10024-3

Grant, J. E., & Chamberlain, S. R. (2020). Gambling and substance use: Comorbidity and treatment implications. *Progress in Neuro-Psychopharmacology & Biological Psychiatry*, *99*, 109852. https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2019.109852

Grant, J. E., Chamberlain, S. R., Schreiber, L. R. N., Odlaug, B. L., & Kim, S. W. (2011). Selective decision-making deficits in at-risk gamblers. *Psychiatry Research*, *189*(1), 115-120. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2011.05.034

Grant, J. E., & Kim, S. W. (2001). Demographic and clinical features of 131 adult pathological gamblers. *Journal of Clinical Psychiatry*, *62*(12), 957-962. https://doi.org/10.4088/jcp.v62n1207

Grant, J. E., Odlaug, B. L., & Chamberlain, S. R. (2016). Neural and psychological underpinnings of gambling disorder: A review. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry, 65*, 188-193. https://doi.org/10.1016/j.pnpbp.2015.10.007

Grant, J. E. , Odlaug, B. L. , & Mooney, M. E. (2012). Telescoping phenomenon in pathological gambling: Association with gender and comorbidities. *Journal of Nervous and Mental Disease, 200*(11), 996–998. https://doi.org/10.1097/NMD.0b013e3182718a4d

Gregory, R. J. (2011). *Psychological testing: History, principles, and applications* (6th ed.). Allyn & Bacon.

Hardoon, K. K., Gupta, R., & Derevensky, J. L. (2004). Psychosocial variables associated with adolescent gambling. *Psychology of addictive behaviors*, *18*(2), 170–179. https://doi.org/10.1037/0893-164X.18.2.170

Hargrave, C. P. (1966). *A history of playing cards and a bibliography of cards and gaming.* New York: Dover.

Hing, N., & Russell, A. M. (2020). Proximal and distal risk factors for gambling problems specifically associated with electronic gaming machines. *Journal of Gambling Studies*, *36*(1), 277-295. https://doi.org/10.1007/s10899-019-09867-8

Hing, N., Nuske, E., Gainsbury, S. M., & Russell, A. M. (2016). Perceived stigma and self-stigma of problem gambling: Perspectives of people with gambling problems. *International Gambling Studies, 16*(1), 31-48. https://doi.org/10.1080/14459795.2015.1092566

Hodgins, D., Shead, N., & Makarchuk, K. (2007). Relationship satisfaction and psychological distress among concerned significant others of pathological gamblers. *Journal of Nervous and Mental Disease*, *195*, 65–71. https://doi.org/10.1097/01.nmd.0000252382.47434.a6

Hodgins, D. C., Stea, J. N., & Grant, J. E. (2011). Gambling disorders. *Lancet, 378*(9806), 1874–1884. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(10)62185-X

Huang, J. H., & Boyer, R. (2007). Epidemiology of youth gambling problems in Canada: A national prevalence study. *The Canadian Journal of Psychiatry*, *52*(10), 657-665. https://doi.org/10.1177/070674370705201006

Hudson, J. I., Hiripi, E., Pope, H. G., & Kessler, R. C. (2007). The prevalence and correlates of eating disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Biological Psychiatry, 61*, 348–358. https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2006.03.040

Hwang, J., Shin, Y. C., Lim, S. W., Park, H., Shin, N., Jang, J. … Kwon, J. (2012). Multidimensional comparison of personality characteristics of the big five model, impulsiveness, and affect in

pathological gambling and obsessive-compulsive disorder. *Journal of Gambling Studies, 28*(3), 351–362. https://doi.org/10.1007/s10899-011-9269-6

ICD 11 (2023). Gambling disorder. https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http%3A%2F%2Fid.who.int%2Ficd%2Fentity%2F1041487064

Imperatori, C., Innamorati, M., Bersani, F. S., Imbimbo, F., Pompili, M., Contardi, A., & Farina, B. (2017). The association among childhood trauma, pathological dissociation and gambling severity in casino gamblers. *Clinical Psychology & Psychotherapy, 24*(1), 203-211. https://doi.org/10.1002/cpp.1997

Ioannidis, K., Hook, R., Wickham, K., Grant, J. E., & Chamberlain, S. R. (2019). Impulsivity in gambling disorder and problem gambling: A meta-analysis. *Neuropsychopharmacology, 44*(8), 1354–1361. https://doi.org/10.1038/s41386-019-0393-9

Jacobs, D. F. (1986). A general theory of addictions: A new theoretical model. *Journal of Gambling Behavior*, *2*(1), 15-31. https://doi.org/10.1007/BF01019931

Jang, S. H., Kim, S. J., Choi, S. Y., & Lee, J. Y. (2013). The effect of self-esteem, school adjustment, mental health on elementary school students cellular phone addiction. *The Journal of Child Education, 22*(4), 243-256. https://doi.org/10.5392/IJoC.2015.11.3.001

Ji, L. J., McGeorge, K., Li, Y., Lee, A., & Zhang, Z. (2015). Culture and gambling fallacies. *SpringerPlus, 4*, 1-8. https://doi.org/10.1186/s40064-015-1290-2

Jiménez-Murcia, S., Granero, R., Giménez, M., Mestre-Bach, G., Mena-Moreno, T., Moragas, L., ... & Fernández-Aranda, F. (2020). Moderator effect of sex in the clustering of treatment-seeking patients with gambling problems. *Neuropsychiatrie: Klinik, Diagnostik, Therapie Und Rehabilitation: Organ Der Gesellschaft Osterreichischer Nervenarzte Und Psychiater*, *34*(3), 116-129. https://doi.org/10.1007/s40211-020-00341-1

Jouhki, H., & Oksanen, A. (2022). To get high or to get out? Examining the link between addictive behaviors and escapism. *Substance Use & Misuse, 57*(2), 202–211. https://doi.org/10.1080/10826084.2021.2002897

Kaare, P. R., Mõttus, R., & Konstabel, K. (2009). Pathological gambling in Estonia: Relationships with personality, self-esteem, emotional states and cognitive ability. *Journal of Gambling Studies, 25*(3), 377–390. https://doi.org/10.1007/s10899-009-9119-y

Kaggwa, M. M., Mamun, M. A., Najjuka, S. M., Muwanguzi, M., Kule, M., Nkola, R., & Griffiths, M. D. (2022). Gambling-related suicide in East African Community countries: Evidence from press media reports. *Bmc Public Health*, *22*(1), 158. https://doi.org/10.1186/s12889-021-12306-2

Kalke, J., Buth, S., Rosenkranz, M., Schütze, C., Oechsler, H., & Verthein, U. (2011). Österreichische Studie zur Prävention der Glücksspielsucht: Forschungsdesign, Ergebnisse und Schlussfolgerungen [Austrian study for the prevention of gambling addiction: Research design, results and conclusions]. *Hamburg: Zentrum für interdisziplinäre Suchtforschung*.

Karaibrahimoğlu, A., Kişioğlu, A. N., Çoban, B., Yıldırım, A., & Yılmaz, S. D. (2021). Validity and reliability study of online gambling addiction scale (OGAS). *Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 8*(3), 186-193. https://doi.org/10.5152/ADDICTA.2021.21006

Kaya, B. (2004). *İnönü Üniversitesi Öğrencilerinde Kumar Oynama Davranışı, Patolojik Kumar Yaygınlığı ve İlişkili Etmenler.* Tıpta Uzmanlık Tezi.

Kennett-Hensel, P. A., Sneath, J. Z., & Lacey, R. (2012). Liminality and consumption in the aftermath of a natural disaster. *Journal of Consumer Marketing*, *29*(1), 52–63. https://doi.org/10.1108/07363761211193046

Kessler, R., Chiu, W., Demler, O., & Walters, E. (2005). Prevalence, severity, and comorbidity of twelve-month DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication (NCS-R). *Archives of General Psychiatry, 62*(6), 617–627. https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.6.617

Kessler, R. C., Hwang, I., LaBrie, R., Petukhova, M., Sampson, N. A., Winters, K. C., & Shaffer, H. J. (2008). DSM-IV pathological gambling in the National Comorbidity Survey Replication. *Psychological Medicine*, *38*(9), 1351–1360. https://doi.org/10.1017/S0033291708002900

Kiragga, A. N., Bwanika, J. M., Kyenkya, J., Banturaki, G., Kigozi, J., Musinguzi, D., & Manabe, Y. C. (2021). Point-of-care testing for HIV and sexually transmitted infections reveals risky behavior among men at gambling centers in Uganda. *International Journal of STD & AIDS*, *32*(10), 903–910. https://doi.org/10.1177/09564624211000973

Kryszajtys, D., Hahmann, T., Schler, A., Hamilton-Wright, S., Ziegler, C., & Matheson, F. (2018). Problem gambling and deliquent behaviors among adolescents: A scoping review. *Journal of Gambling Studies*, *34*, 893–914. https://doi.org/10.1007/s10899-018-9754-2

LaBrie, R. A., Shaffer, H. J., LaPlante, D. A., & Wechsler, H. (2003). Correlates of college student gambling in the United States. *Journal of American college health : J of ACH*, *52*(2), 53–62. https://doi.org/10.1080/07448480309595725

Ladd, G. T., & Petry, N. M. (2002). Gender differences among pathological gamblers seeking treatment. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, *10*(3), 302-309. https://doi.org/10.1053/comp.2002.29857

Lambie, I., & Randell, I. (2013). The impact of incarceration on juvenile offenders. *Clinical Psychology Review, 33,* 448–459. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2013.01.007

Landreat, M. G., Boudet, I. C., Perrot, B., Romo, L., Codina, I., Magalon, D., ... & Grall-Bronnec, M. (2020). Problem and non-problem gamblers: a cross-sectional clustering study by gambling characteristics. *BMJ Open*, *10*(2), e030424. http://dx.doi.org/10.1136/bmjopen-2019-030424

Lee, H. P., Chae, P. K., Lee, H. S., & Kim, Y. K. (2007). The five-factor gambling motivation model. *Psychiatry Research*, *150*(1), 21-32. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2006.04.005

Lesieur, H. R., & Blume, S. B. (1987). The South Oaks Gambling Screen (SOGS): A new instrument for the identification of pathological gamblers. *American Journal of Psychiatry 144*,1184-1188. https://doi.org/10.1176/ajp.144.9.1184

Lesieur, H. R., Cross, J., Frank, M., Welch, M., White, C. M., Rubenstein, G., ... & Mark, M. (1991). Gambling and pathological gambling among university students. *Addictive Behaviors, 16*(6), 517-527. https://doi.org/10.1016/0306-4603(91)90059-Q

Loo, J. M., Raylu, N., & Oei, T. P. S. (2008). Gambling among the Chinese: A comprehensive review. *Clinical Psychology Review, 28*(7), 1152-1166. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2008.04.001

Lorains, F. K., Cowlishaw, S., & Thomas, S. A. (2011). Prevalence of comorbid disorders in problem and pathological gambling: Systematic review and meta-analysis of population surveys. *Addiction*, *106*(3), 490-498. https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2010.03300.x

Maccallum, F., & Blaszczynski, A. (2003). Pathological gambling and suicidality: An analysis of severity and lethality. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, *33*(1), 88-98. https://doi.org/10.1521/suli.33.1.88.22781

Mackinnon, S. P., Lambe, L., & Stewart, S. H. (2016). Relations of Five-Factor Personality Domains to Gambling Motives in Emerging Adult Gamblers: A Longitudinal Study. *Journal of Gambling Issues*, *34,* 180-200. https://doi.org/10.4309/jgi.2016.34.10

MacLaren, V., Ellery, M., & Knoll, T. (2015). Personality, gambling motives and cognitive distortions in electronic gambling machine players. *Personality & Individual Differences, 73*, 24–28. https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.09.019

Mann, K., Lemenager, T., Zois, E., Hoffmann, S., Nakovics, H., Beutel, M. … Fauth-Bühler, M. (2017). Comorbidity, family history and personality traits in pathological gamblers compared with healthy controls. *European Psychiatry, 42*, 120–128. https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2016.12.002

Martin, R., Usdan, S., Cremeens, J., & Vail-Smith, K. (2014). Disordered gambling and co-morbidity of psychiatric disorders among college students: An examination of problem drinking, anxiety and depression. *Journal of Gambling Studies*, *30*(2), 321–333. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9367-8

McCormick, J., Delfabbro, P., & Denson, L. A. (2012). Psychological vulnerability and problem gambling: An application of Durand Jacobs' general theory of addictions to electronic gaming machine playing in Australia. *Journal of Gambling Studies, 28*(4), 665–690. https://doi.org/10.1007/s10899-011-9281-x

Melodia, F., Canale, N., & Griffiths, M. D. (2020). The role of avoidance coping and escape motives in problematic online gaming: A systematic literature review. *International Journal of Mental Health and Addiction*, *20*, 996-1022. https://doi.org/10.1007/s11469-020-00422-w

Meyer, G., Hayer, T., Griffiths, M. (2009). *Problem gambling in Europe: Challenges, prevention, and interventions*. New York, NY: Springer.

Momper, S.L., Nandi, V., Ompad, D.C., Delva, J. & Galea, S. (2009). The prevalence and types of gambling among undocumented Mexican immigrants in New York City. *Journal of Gambling Studies, 25*, 49–65. https://doi.org/10.1007/s10899-008-9105-9

Nabifo, S. C., Izudi, J., & Bajunirwe, F. (2021). Alcohol consumption and sports-betting among young male motorcycle taxi boda boda riders in urban southwestern Uganda. *BMC Public Health*, *21*, 1-8. https://doi.org/10.1186/s12889-021-10406-7

National Opinion Research Center. (1999). *Gambling impact and behavior study. Report to the National Gambling Impact Study Commission*. https://www.norc.org/content/dam/norc-org/pdfs/GIBSFinalReportApril1999.pdf

Neal, P., Delfabbro, P., & O'Neil, M. (2005). *Problem gambling and harm: Towards a national definition*. Melbourne: Office of Gaming and Racing, Victorian Government Department of Justice.

Nowak, D. E., & Aloe, A. M. (2014). The prevalence of pathological gambling among college students: A meta-analytic synthesis, 2005–2013. *Journal of Gambling Studies*, *30*, 819-843. https://doi.org/10.1007/s10899-013-9399-0

Odame, S., Quarshie, E., Oti-Boadi, M., Arthur, J., & Asante, K. (2021). Adolescent problem gambling in rural Ghana: Prevalence and gender differentiation. *Journal of Gambling Studies, 37*, 83–105. https://doi.org/10.1007/s10899-020-09987-6

Oei, T. P, Lin, J., & Raylu, N. (2008). The relationship between gambling cognitions, psychological states, and gambling: A cross-cultural study of Chinese and Caucasians in Australia. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *39*(2), 147-161. https://doi.org/10.1177/0022022107312587

Parke, A., Griffiths, M., & Irwing, P. (2004). Personality traits in pathological gambling: Sensation seeking, deferment of gratification and competitiveness as risk factors. *Addiction Research & Theory, 12*(3), 201–212. https://doi.org/10.1080/1606635310001634500

Quilty, L. C., Otis, E., Haefner, S. A., & Bagby, R. M. (2021). A multi-method investigation of normative and pathological personality across the spectrum of gambling involvement. *Journal of Gambling Studies, 38*, 205-223. https://doi.org/10.1007/s10899-021-10011-8

Rahman, A. S., Pilver, C. E., Desai, R. A., Steinberg, M. A., Rugle, L., Krishnan-Sarin, S., & Potenza, M. N. (2012). The relationship between age of gambling onset and adolescent problematic gambling severity. *Journal of Psychiatric Research, 46*, 675–683. https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2012.02.007

Rathakrishnan, B., & George, S. (2021). Gambling in Malaysia: An overview. *BJPsych International*, *18*(2), 32-34. https://doi.org/10.1192/bji.2020.55

Raylu, N., & Oei, T. P. S. (2004). The Gambling Related Cognitions Scale (GRCS): Development, confirmatory factor validation and psychometric properties. *Addiction, 99*(6), 757–769. https://doi.org/10.1111/j.1360-0443.2004.00753.x

Regier, D., Narrow, W., Rae, D., Manderscheid, R., Locke, B., & Goodwin, F. (1993). The de facto mental and addictive disorders service system. Epidemiologic catchment area prospective 1-year prevalence rates of disorders and services. *Archives of General Psychiatry, 50*(2), 85–94. https://doi.org/10.1001/archpsyc.1993.01820140007001

Rodriguez-Monguio, R., Errea, M., & Volberg, R. (2017). Comorbid pathological gambling, mental health, and substance use disorders: Health-care services provision by clinician specialty. *Journal of Behavioral Addictions*, *6*(3), 406-415. https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.054

Saunders, J. B. (2017). Substance use and addictive disorders in DSM-5 and ICD 10 and the draft ICD 11. *Current Opinion in Psychiatry*, *30*(4), 227-237. https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000332

Savolainen, I., Savela, N., & Oksanen, A. (2023). Perceived stress moderates spending money on digital games and gambling: a nationwide study of Finnish adults. *International Gambling Studies*, 1-22. https://doi.org/10.1080/14459795.2023.2235413

Schwartz, D. (2006). *Roll the bones*. New York: Gotham Books.

Somer, E., & Ruvio, A. (2014). The going gets tough, so let's go shopping: On materialism, coping, and consumer behaviors under traumatic stress. *Journal of Loss and Trauma*, *19*(5), 426–441. https://doi.org/10.1080/15325024.2013.794670

Splevins, K., Mireskandari, S., Clayton, K., & Blaszczynski, A. (2010). Prevalence of adolescent problem gambling, related harms and help-seeking behaviours among an Australian population. *Journal of Gambling Studies, 26*, 189–204. https://doi.org/10.1007/s10899-009-9169-1

Stranahan, H. A. & Borg, M. O. (1998). Separating the decisions of lottery expenditures and participation: a truncated Tobit approach. *Public Finance Review, 26*, 99–117. https://doi.org/10.1177/1091142198026002

Suomi, A., Jackson, A. C., Dowling, N. A., Lavis, T., Patford, J., Thomas, S. A., ... & Cockman, S. (2013). Problem gambling and family violence: family member reports of prevalence, family impacts and family coping. *Asian Journal of Gambling Issues and Public Health*, *3*(1), 1-15. https://doi.org/10.1186/2195-3007-3-13

Sussman, S., & Arnett, J. J. (2014). Emerging adulthood: Developmental period facilitative of the addictions. *Evaluation & the Health Professions*, 37(2), 147–155. https://doi.org/10.1177/0163278714521812

Svensson, J., & Romild, U. (2014). Problem gambling features and gendered gambling domains amongst regular gamblers in a Swedish population-based study. *Sex Roles, 70*, 240–254. https://doi.org/10.1007/s11199-014-0354-z

Devlet Denetleme Kurulu [DDK] (2009). *T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu. kamu kurumu ve kuruluşları ile diğer kişiler tarafından gerçekleştirilen talih ve şans oyunları ile yarışlara ilişkin 2006 ve 2007 yılları faaliyetlerinin denetimi ile söz konusu faaliyetlerden kamu hizmetlerine ayrılan payların değerlendirilmesi.* T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu Denetleme Raporu, Ankara. s.6-8.

Tekin, K., Güliyev, C., Yılmaz, E., Ögel, K., & Yüksel, B. C. (2020). Screening scale for behavioral and socioeconomic risk factors for gambling addiction: A validity and reliability study. *ADDICTA: The Turkish Journal on Addictions*, *7*(4), 223-229. https://doi.org/10.5152/ADDICTA.2020.20051

Thomson, A. R. (2020). The relationship between self esteem and gambling motivation: A study among casino customers. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation, 24*, 1100–1108. https://doi.org/10.37200/V24I10/23062

Turner, N. E., Preston, D. L., Saunders, C., McAvoy, S., & Jain, U. (2009). The relationship of problem gambling to criminal behaviour in a sample of Canadian male federal offenders. *Journal of Gambling Studies, 25*, 153–169. https://doi.org/10.1007/s10899-009-9124-1

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], (2021). *Türkiye aile yapısı araştırması 2021.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Aile-Yapisi-Arastirmasi-2021-45813

Uwiduhaye, M., Niyonsenga, J., Muhayisa, A., & Mutabaruka, J. (2021). Gambling, family dysfunction and psychological disorders: A cross-sectional study. *Journal of Gambing Studies*, *37*(4), 1127–1137. https://doi.org/10.1007/s10899-020-09986-7

Vaddiparti, K., & Cottler, L. B. (2017). Personality disorders and pathological gambling. *Current opinion in psychiatry*, *30*(1), 45–49. https://doi.org/10.1097/YCO.0000000000000300

Vitaro, F., Wanner, B., Brendgen, M., & Tremblay, R. E. (2008). Offspring of parents with gambling problems: Adjustment problems and explanatory mechanisms. *Journal of Gambling Studies, 24*, 535–553. https://doi.org/10.1007/s10899-008-9096-6

Volberg, R. A., Reitzes, D. C., & Boles, J. (1997). Exploring the links between gambling, problem gambling, and self-esteem. *Deviant Behavior*, *18*(4), 321-342. https://doi.org/10.1080/01639625.1997.9968065

Wardle, H., & McManus, S. (2021). Suicidality and gambling among young adults in Great Britain: Results from a cross-sectional online survey. *The Lancet Public Health*, *6*(1), e39–e49. https://doi.org/10.1016/S2468-2667(20)30232-2

Welte, J. W., Barnes, G. M., Tidwell, M. C. O., & Hoffman, J. H. (2008). The prevalence of problem gambling among U.S. adolescents and young adults: Results from a national survey. *Journal of Gambling Studies, 24*(2), 119–133. https://doi.org/10.1007/s10899-007-9086-0

Wilcox, C. (2015). *Gambling addiction*. Reference Point Press. San Diego.

Wood, R. T., & Williams, R. J. (2009). *Internet Gambling: Prevalence, Patterns, Problems, and Policy Options.* Final Report prepared for the Ontario Problem Gambling Research Centre, Guelph, Ontario, CANADA. January 5, 2009.

Yoo, C. Y. (2012). Explorative study of influencing factors on problem gambling among college students. *Journal of Social Sciences,23*, 47-68. https://doi.org/10.16881/jss.2012.01.23.1.47

Young, M. M., & Wohl, M. J. (2009). The Gambling Craving Scale: Psychometric validation and behavioral outcomes. *Psychology of Addictive Behaviors*, *23*(3), 512-522. https://doi.org/10.1037/a0015043

Zimmerman, M., Chelminski, I., & Young, D. (2006). Prevalence and diagnostic correlates of DSM-IV pathological gambling in psychiatric outpatients. *Journal of Gambling Studies*, *22*, 255-262. https://doi.org/10.1007/s10899-006-9014-8

Kaynaklar

Ainsworth, M. (1969). Object relations, dependency, and attachment: A theoretical review of the infant-mother relationship. *Child Development, 40*(4), 969–1025.

American Society of Addiction Medicine (ASAM). (2011). *Public policy statement on the definition of addiction.* Available at http://www.asam.org/for-the-public/definition-of-addiction

American Psychiatric Association. (2000). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV–TR.* Washington, DC: Author.

Bancroft, J. 2004. Sexual addiction, sexual compulsivity, sexual impulsivity, or what? Toward a theoretical model. *Journal of Sex Research*, *41*(3), 225–234.

Barth, R. ve Kinder, B. (1987). The mislabeling of sexual impulsivity. *Journal of Sex & Marital Therapy, 13*(1), 15–23.

Beckerman, N. L. ve Sarracco, M. (2007). Sexual compulsivity: A dyadic framework for the family therapist. *Family Therapy, 34*(1), 1–12.

Bigelow, H. J. (1859). Castration as a means of cure for satyriasis. *Boston Medical and Surgical Journal, 61*(8), 165–166.

Blankenship, R. ve Laaser, M. (2004). Sexual addiction and ADHD: Is there a connection? *Sexual Addiction & Compulsivity, 11*(1), 7–20.

Briken, P., Habermann, N., Berner, W., ve Hill, A. (2007). Diagnosis and treatment of sexual addiction: A survey among German sex therapists. *Sexual Addiction & Compulsivity, 14*(2), 131–143.

Butler, M. H., ve Seedall, R. B. (2006). The attachment relationship in recovery from addiction. Part 1: Relationship mediation. *Sexual Addiction & Compulsivity, 13*(1), 289–315.

Carnes, P. (1983). *Out of the shadows: Understanding sexual addiction* (3rd ed.). Center City, MN: Hazelden.

Carnes, P. (1991). *Don't call it love: Recovery from sexual addiction.* New York: Bantom Books.

Carnes, P.J. (2000). Sexual addiction and compulsion: Recognition, treatment, and recovery. *CNS Spectrum, 5*(10), 63–72.

Carnes, P. J. (2005). Sexual addiction. In B. J. Sadock, V. A. Sadock, & H. I. Kaplan (Eds.), *Comprehensive textbook of psychiatry.* Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.

Carnes, P. J. (2009). Recovery zone, Volume 1: *Making changes that last—The internal tasks.* Carefree, AZ: Gentle Path Press.

Carnes, P. J. ve Adams, K. M. (2002). *Clinical management of sex addiction.* New York, NY: Routledge.

Carnes, P. J., Murray, R., ve Charpentier, L. (2005). Bargains with chaos: Sex addicts and addiction interaction disorder. *Sexual Addiction & Compulsivity, 12,* 79–120.

Coleman, E. (1991). Compulsive sexual behavior: New concepts and treatments. *Journal of Psychology & Human Sexuality, 4*(2), 37–52.

Coleman, E., Raymond, N., ve McBean, A. (2003). Assessment and treatment of compulsive sexual behaviour. *Minnessota Medicine, 86,* 42–47.

Cooper, A., Putnam, D. A., Planchon, L. A., ve Boies, S. C. (1999). Online sexual compulsivity: Getting tangled in the net. *Sexual Addiction & Compulsivity, 6,* 79–104.

Creeden, K. (2004). The neurodevelopmental impact of early trauma and insecure attachment: Re-thinking our understanding and treatment of sexual behavior problems. *Sexual Addiction & Compulsivity, 11*(1), 223–247.

Delmonico, D. L. (1999). Virtual sexual addiction: Why cybersex becomes the drug of choice. *CyberPsychology & Behavior,* 2(5), 457–464.

Dodge, B., Reece, M., Cole, S. L., ve Sandfort, T. G. (2004). Sexual compulsivity among heterosexual college students. *Journal of Sex Research, 41,* 343–350.

Earle, R. ve Crow, G. (1998). *Lonely all the time: Recognizing, understanding, and overcoming sex addiction for addicts and co-dependents.* New York, NY: Pocket Books.

Eisenstein, V. W. (1956). *Neurotic interaction in marriage.* New York, NY: Basic Books.

Ellis, A. ve Sagarin, E. (1965). *Nymphomania: A study of oversexed women.* London, UK: Ortolan

Ferree, M. C. (2010). *No stones: Women redeemed from sexual addiction* (2nd ed.). Downers Grove, IL: InterVarsity Press.

Fuller, J. ve Morgan, O. J. (2005). Spirituality and Addictions Counseling. In V. Kelly, & G. Juhnke (Eds.), *Critical incidents in addictions counseling* (pp. 47–52). Alexandria, VA: American Counseling Association.

George, M., Maheshwari, S., Chandran, S., Rao, S. S., Shivanand, M. J., ve Sathyanarayana Rao, T. S. (2018). Psychosocial intervention for sexual addiction. *Indian journal of psychiatry*, *60*(Suppl 4), 510–513.

Giugliano, J. R. (2009). Sexual Addiction: Diagnostic Problems. *International Journal of Mental Health & Addiction, 7*(2), 283–294.

Goodman, A. (1993). Diagnosis and treatment of sex addiction. *Journal of Sex & Marital Therapy, 19,* 225–242.

Goodman, A. (1998). *Sexual addiction: An integrated approach.* Madison, CT: International Universities Press

Goodman, A. (2001). What's in a name? Terminology for designating a syndrome of driven sexual behavior. *Sexual Addiction and Compulsivity, 8,* 191–213.

Hook, J. N., Hook, J. P., & Hines, S. (2008). Reach out or act out: Long-term group therapy for sexual addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity, 15*(3), 217–232.

Kafka, M. (2001). The paraphilia-related disorders: A proposal for a unified classification of nonparaphilic hypersexuality disorders. *Sexual Addiction & Compulsivity, 8*(1), 227–239.

Kafka, M. P. (2007). Paraphilia-related disorders: The evaluation and treatment of nonparaphilic hypersexuality. In S. R. Leiblum (Ed.), *Principles and Practices of Sex Therapy (*pp. 442–476, 4th ed.). New York: The Guilford Press

Kafka, M. P. (2010). Hypersexual disorder: A proposed diagnosis for DSM-V. *Archives of Sexual Behavior, 39,* 377–400.

Kaplan, M. S. ve Krueger, R. B. (2010). Diagnosis, assessment, and treatment of hypersexuality. *Journal of Sex Research, 47,* 181–198.

Katehakis, A. (2009). Affective neuroscience and the treatment of sexual addiction. *Sexual Addiction & Compulsivity, 16*(1), 1–31.

Levine, S. B. (2010). What is Sexual Addiction? *Journal of Sex & Marital Therapy, 36*(3), 261–275.

Levine, S. B. (2012). Problematic sexual excesses. *Neuropsychiatry, 2*(1), 69–79.

Levine, M. P. ve Troiden, R. R. (1988). The myth of sexual compulsivity. *Journal of Sex Research, 25,* 347–363.

Love, T., Laier, C., Brand, M., Hatch, L., ve Hajela, R. (2015). Neuroscience of ınternet pornography addiction: A review and update. *Behavioral Sciences (Basel, Switzerland)*, *5*(3), 388–433.

Opitz, D. M., Tsytsarev, S. V., ve Froh, J. (2009). Women's sexual addiction and family dynamics, depression and substance abuse. *Sexual Addiction & Compulsivity, 16*(4), 324–340.

Orford, J. (1978). Hypersexuality: Implications for a theory of dependence. *British Journal of Addiction, 73,* 299–303.

Quadland, M. C. (1985). Compulsive sexual behavior: Definition of a problem and approach to treatment. *Journal of Sex & Marital Therapy, 11,* 121– 132.

Rawson, R. A., Washton, A., Domier, C. P., & Reiber, C. (2002). Drugs and sexual effects: Role of drug type and gender. *Journal Substance Abuse Treatment, 22,* 103–108.

Reid, R. C. (2007). Assessing readiness to change among clients seeking help for hypersexual behavior. *Sexual Addiction & Compulsivity, 14*(3), 167–186.

Reid, R. C., Carpenter, B. N., Hook, J. N., Garos, S., Manning, J. C., Gilliland, R., Cooper, E. B., McKittrick, H., Davtian, M., ve Fong, T. (2012). Report of findings in a DSM-5 field trial for hypersexual disorder. *The journal of sexual medicine*, *9*(11), 2868–2877.

Rosenberg, K. P., Carnes, P., ve O'Connor, S. (2013). *Evaluation and treatment of sex addiction. Journal of Sex & Marital Therapy, 40*(2), 77–91.

Rush, B. (1812). *Medical inquiries and observation upon the diseases of the mind.* Philadelphia, PA: Kimber & Richardson

Samenow, C. P. (2010). Classifying problematic sexual behaviors—It's all in the name. *Sexual Addiction & Compulsivity, 17,* 3–6

Schwartz, M. F. (1992). Sexual compulsivity as post-traumatic stress disorder: Treatment perspectives. *Psychiatric Annals, 22*, 333–338.

Schwartz, M. F. (2004). Review of sexual addiction: An ıntegrated approach. *Archives of Sexual Behavior, 33*(5), 520

Schwartz, M. F. ve Masters, W. H. (1983). Conceptual factors in the treatment of paraphilias: A preliminary report. *Journal of Sex & Marital Therapy, 9*(1), 3–18.

Turner, M. (2008). Female sexual compulsivity: A new syndrome. *Psychiatric Clinics of North America, 31,* 713–727.

Weiss, D. (2004). The prevalence of depression in male sex addicts residing in the United States. *Sexual Addiction & Compulsivity, 11*(1), 57–69.

Winters, J., Christof, K., ve Gorzalka, B. (2010). Dysregulated sexuality and high sexual desire: Distinct constructs? *Archives of Sexual Behavior, 39*(5), 1029–1043.

Von Krafft-Ebing, R. (1965). *Psychopathia sexualis.* New York, NY: G. P. Putnam's Sons. (Original work published 1886).

World Health Organization. (2008). *ICD-10: International statistical classification of diseases and related health problems* (10th rev. ed.). New York, NY: Author

Zapf, J. L., Greiner, J., ve Carroll, J. (2008). Attachment styles and male sex addiction. Sexual *Addiction & Compulsivity, 15*(1), 158–175.

Kaynaklar

American Psychiatric Association (APA, 2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5) (5th ed.), Author, Washington, DC (2013) s. 795.

Chew, P. K. (2022). A meta-analytic review of Internet gaming disorder and the Big Five personality factors. *Addictive Behaviors*, *126*, 107193. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2021.107193

Choi C, Hums MA, Bum CH. (2018). Impact of the family environment on juvenile mental health: eSports online game addiction and delinquency. Int J Environ Res Public Health, 15:2850. https://doi.org/10.3390/ijerph15122850

Desai, R. A., Krishnan-Sarin, S., Cavallo, D., & Potenza, M. N. (2010). Video-gaming among high school students: Health correlates, gender differences, and problematic gaming. Pediatrics, 126(6), e1414–e1424. https://doi.org/10.1542/peds.2009-2706 PMID:21078729

Dong, G., Wang, L., Du, X., & Potenza, M. N. (2018). Gender-related differences in neural responses to gaming cues before and after gaming: Implications for gender-specific vulnerabilities to Internet gaming disorder. *Social cognitive and affective neuroscience*, *13*(11), 1203-1214. https://doi.org/10.1093/scan/nsy084

Duong X, Liaw S, Augustin J. (2020). How has internet addiction been tracked over the last decade? A literature review and for future research. *Int J Prev Med,* 11,175. https://doi.org/10.4103/ijpvm.IJPVM_212_20

Eichenbaum, A., Kattner, F., Bradford, D., Gentile, D. A., & Green, C. S. (2015). Role-playing and real-time strategy games associated with greater probability of Internet gaming disorder. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, *18*(8), 480-485. https://doi.org/10.1089/cyber.2015.0092

Ferguson, C.J. (2011) Video games and youth violence: a prospective analysis in adolescents. J Youth Adolesc, 40(4),377-391. https://doi.org/10.1007/s10964-010-9610-x

Gentile, D. (2009). Pathological video-game use among youth ages 8 to 18: A national study. Psychological Science, 20(5), 594–602. https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2009.02340.x PMID:19476590

Gentile, D. A., Bailey, K., Bavelier, D., Brockmyer, J. F., Cash, H., Coyne, S. M., ... & Young, K. (2017). Internet gaming disorder in children and adolescents. Pediatrics, 140(Supplement_2), S81-S85. https://doi.org/10.1542/peds.2016-1758H

Gentile, D. A., Choo, H., Liau, A., Sim, T., Li, D., Fung, D., & Khoo, A. (2011). Pathological video game use among youths: A two-year longitudinal study. *Pediatrics*, *127*(2), e319-e329.https://doi.org/10.1542/peds.2010-1353

Gong, D., He, H., Liu, D., Ma, W., Dong, L., Luo, C., Yao, D. (2015). Enhanced functional connectivity and increased gray matter volume of insula related to action video game playing. Sci. Rep., 5:9763,1-7. https://doi.org/10.1038/srep09763

Göldağ B. (2018). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılık düzeylerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi. YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1),1287-1315.

Griffiths, M. D., Kuss, D. J., & Pontes, H. M. (2016). A brief overview of Internet gaming disorder and its treatment. Australian Clinical Psychologist, 2(1), 20108.

Griffiths, M. D., Nuyens, F. (2017). An overview of structural characteristics in problematic video game playing. *Current Addiction Reports*, *4*, 272-283. https://doi.org/10.1007/s40429-017-0162-y

Grüsser, S. M., Thalemann, R., & Griffi ths, M.D. (2007). Excessive computer game playing: Evidence for addiction and aggression? Cyberpsychology & Behavior, 10(2), 290– 292. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9956 PMID:17474848

Irmak, A. Y. Ardıç, A. (2018). Dijital oyunların çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri: literatür inceleme. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 6(16),71-94.

Irmak, A. Y.,& Erdoğan, S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: Güncel bir bakış. Türk Psikiyatri Dergisi, 27(2), 128-137.https://doi.org/10.5080/u13407

Irmak, A.Y., Erdoğan, S. (2019). Predictors for Digital Game Addiction Among Turkish Adolescents. Journal of Addictions Nursing, 30(1),49-56. https://doi.org/10.1097/JAN.0000000000000265

King DL, Delfabbro PH. (2016). Features of parent-child relationships in adolescents with internet gaming disorder. *Int J Ment Health Addiction,* 15(6),1270–1283. https://doi.org/10.1007/s11469-016-9699-6.

Király, O., Griffiths, M. D., & Demetrovics, Z. (2015a). Internet gaming disorder and the DSM-5: Conceptualization, debates, and controversies. Current Addiction Reports, 2(3),254–262. https://doi.org/10.1007/s40429-015-0066-7

Ko, C.H., Liu, G.C., Yen, J.Y., Chen, C.Y., Yen, C.F,, Chen, C.S. (2013). Brain correlates of craving for online gaming under cue exposure in subjects with Internet gaming addiction and in remitted subjects. Addict Biol., 8(3):559-69. https://doi.org/10.1111/j.1369-1600.2011.00405.x

Kuss, D. J. (2013). Internet gaming addiction: current perspectives. Psychology research and behavior management, 125-137. https://doi.org/10.2147/PRBM.S39476

Lee, G.L., Morgan H. (2018). Understanding children's attraction toward digital games and preventing their gaming addiction. US-China Education Review A, 8(1), 11-17. https://doi.org/10.17265/2161-623X/2018.01.002

Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M., & Gentile, D. A. (2015). The internet gaming disorder scale. Psychological Assessment, 27(2), 567–582. https://doi.org/10.1037/pas0000062 PMID:25558970

Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M., & Peter, J. (2009). Development and validation of a game addiction scale for adolescents. Media Psychology, 12(1), 77–95. https://doi. org/10.1080/15213260802669458

Liao, Z., Huang, Q., Huang, S., Tan, L., Shao, T., Fang, T., ... & Shen, H. (2020). Prevalence of internet gaming disorder and its association with personality traits and gaming characteristics among Chinese adolescent gamers. Frontiers in Psychiatry, 11, 598585. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2020.598585

Lin C, Potenza MN, Broström A, Pakpour AH. (2021). Internet gaming disorder, psychological distress, and insomnia in adolescent students and their siblings: An actor-partner interdependence model approach. *Addict Behav Rep,* 13,100332. . https://doi.org/10.1016/j.abrep.2020.100332.

Marmet, S., Studer, J., Rougemont-Bücking, A., & Gmel, G. (2018). Latent profiles of family background, personality and mental health factors and their association with behavioural addictions and substance use disorders in young Swiss men. *European Psychiatry*, *52*, 76-84. https://doi.org/10.1016/j.eurpsy.2018.04.003

Mihara, S., & Higuchi, S. (2017). Cross-sectional and longitudinal epidemiological studies of internet gaming disorder: A systematic review of the literature. Psychiatry and Clinical Neurosciences, 71(7), 425–444. https://doi. org/10.1111/pcn.12532

Moudiab S, Spada MM. (2019). The relative contribution of motives and maladaptive cognitions to levels of Internet Gaming Disorder. *Addict Behav Rep,* 9,100160. https://doi.org/10.1016/j.abrep.2019.100160.

Müller, K.W., Janikian, M., Dreier, Wölfling M.K., Beutel M.E., Tzavara C., Richardson, C., Tsitsika A. (2015). Regular gaming behavior and Internet gaming disorder in European adolescents: Results from a cross-sectional representative survey of prevalence, predictors, and psychopathological correlates. Eur Child Adolesc Psychiatry, 24, 565–574. https://doi.org/10.1007/s00787-014-0611-2

Nam, B., Bae, S., Kim, S. M., Hong, J. S., Han, D. H. (2017). Comparing the effects of bupropion and escitalopram on excessive internet game play in patients with major depressive disorder. Clin. Psychopharmacol. Neurosci., 15, 361–368. https://doi.org/10.9758/cpn.2017.15.4.361

Newzoo, Küresel Oyun Pazarı (2022). https://newzoo.com/resources/blog/the-games-market-in-2022-the-year-in-numbers).

Palaus, M., Marron, E.M., Viejo-Sobera. R., Redolar-Ripoll, D. (2017). Neural basis of video gaming: a systematicreview. Front. Hum. Neurosci. 11, 248, 1-40. https://doi.org/10.3389/fnhum.2017.00248

Park, J.H., Lee, Y.S., Sohn, J.H., Han, D.H. (2016). Effectiveness of atomoxetine and methylphenidate for problematic online gaming in adolescents with attention deficit hyperactivity disorder. Human Psychopharmacology, 31(6),427–432. https://doi.org/10.1002/hup.2559

Pearcy B.T.D., McEvoy P.M., Roberts L.D. (2017). Internet gaming disorder explains unique variance in psychological distress and disability after controlling for comorbid depression, OCD, ADHD, and anxiety. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 20(2),1-9. https://doi.org/10.1089/cyber.2016.0304

Petry, N.M., Rehbein, F., Gentile, D.A., Lemmens, J.S., Rumpf, H. ., Mößle, T., … O'Brien, C. P. (2014). An international consensus for assessing internet gaming disorder using the new DSM-5 approach. Addiction, 109(9), 1399–1406 https://doi.org/10.1111/add.12457

Pontes, H. M.,& Griffiths, M. D. (2015). Measuring DSM-5 internet gaming disorder: Development and validation of a short psychometric scale. Computers in Human Behavior, 45, 137–143. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.12.006

Pontes, H. M., Király, O., Demetrovics, Z., & Griffi ths, M. D. (2014). The conceptualisation and measurement of DSM-5 internet gaming disorder: The development of the IGD-20 Test. PLoS One, 9(10), e110137. https://doi.org/10.1371/journal. pone.0110137 PMID:25313515

Pontes, H. M., Schivinski, B., Sindermann, C., Li, M., Becker, B., Zhou, M., & Montag, C. (2021). Measurement and conceptualization of gaming disorder according to the World Health Organization framework: The development of the Gaming Disorder Test. International Journal of Mental Health and Addiction, 19, 508–528. https://doi.org/10.1007/s11469-019-00088-z

Ramesh, K., Igor, M. (2016). The gaming addiction problem and its economic and social consequences: a comprehensive, dynamic approach. Adv Eng Tec Appl, 5(3),69-77. https://doi.org/ 10.18576/AETA/050304

Rehbein, F., Kliem, S., Baier, D., Mößle, T., & Petry, N. M. (2015). Prevalence of internet gaming disorder in German adolescents: Diagnostic contribution of the nine DSM-5 criteria in a state-wide representative sample. Addiction (Abingdon, England), 110(5), 842–851. https://doi.org/10.1111/add.12849 PMID:25598040

Rho, M. J., Lee, H., Lee, T. H., Cho, H., Jung, D., Kim, D. J., & Choi, I. Y. (2018). Risk factors for internet gaming disorder: Psychological factors and internet gaming characteristics. *International journal of environmental research and public health*, *15*(1), 40. https://doi.org/10.3390/ijerph15010040

Schneider LA, King DL, Delfabbro PH. (2017). Family factors in adolescent problematic Internet gaming: A systematic review. J Behav Addict, 6(3),321–333. https://doi.org/10.1556/2006.6.2017.035.

Singh, Y. M., Prakash, J., Chatterjee, K., Khadka, B., Shah, A., & Chauhan, V. S. (2021). Prevalence and risk factors associated with Internet gaming disorder: A cross-sectional study. Industrial Psychiatry Journal, 30(Suppl 1), S172. https://doi.org/10.4103/0972-6748.328810

Song, J., Park, J.H., Han, D.H., Roh, S., Son, J.H., Choi, T.Y., Lee, Y.S. (2016). Comparative study of the effects of bupropion and escitalopram on internet gaming disorder. Psychiatry and Clinical Neurosciences. 70(11),527–535. https://doi.org/10.1111/pcn.12429

Stenros, J. (2017). The game definition game: A review. Games and culture, 12(6), 499-520. https://doi.org/10.1177/1555412016655679

Stevens MW, Dorstyn D, Delfabbro PH, King DL. (2021). Global prevalence of gaming disorder: A systematic review and meta-analysis. Aust N Z J Psychiatry, 55(6):553-568. https://doi.org/10.1177/0004867420962851

Su B, Yu C, Zhang W, Su Q, Zhu J, Jiang Y. Father-child longitudinal relationship: parental monitoring and internet gaming disorder in Chinese adolescents. Front Psychol. 2018 Feb 6;9:95. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00095.

Sugaya N, Shirasaka T, Takahashi K, Kanda H. (2019). Bio-psychosocial factors of children and adolescents with internet gaming disorder: a systematic review. *Biopsychosoc Med,* 13(1):3. https://doi.org/10.1186/s13030-019-0144-5.

Tejeiro, R. A., Gómez-Vallecillo, J. L., Pelegrina, M., Wallace, A., & Emberley, E. (2012). Risk factors associated with the abuse of video games in adolescents. Psychology, 3(04), 310. https://doi.org/10.4236/psych.2012.34044

Türk Dil Kurumu Sözlük (TDK sözlük 2023). https://sozluk.gov.tr/

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital dönüşüm ofisi (2023). Video oyun endüstrisi. https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/4.Ara%C5%9Ft%C4%B1rma_Raporu-Video_Oyun_Endu%CC%88strisi.pdf

Türkiye Oyun Sektörü Raporu (2022). https://www.gaminginturkey.com/tr/turkiye-oyun-sektoru-2022-raporu/

van Rooij, A. J., Schoenmakers, T. M., & van de Mheen, D. (2017). Clinical validation of the C-VAT 2.0 assessment tool for gaming disorder: A sensitivity analysis of the proposed DSM-5 criteria and the clinical characteristics of young patients with 'video game addiction.' Addictive Behaviors, 64, 269–274. https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2015.10.018 PMID:26526624

Van Rooij, A.J., Schoenmakers, T.M., Van de Eijnden, R.J., Van de Mheen. D. (2010). Compulsive internet use: The role of online gaming and other internet applications. Journal of Adolescent Health., 47(1), 51–57. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2009.12.021

Wang, H.R., Cho, H, Kim, D-J. (2018). Prevalence and correlates of comorbid depression in a nonclinical online sample with DSM-5 internet gaming disorder. Journal of Affective Disorders, 226(15), 1-5. https://doi.org/10.1016/j.jad.2017.08.005

World Health Organization (WHO, 2018) International Classification of Diseases 11th. https://icd.who.int/browse11/l-m/en#/http%253a%252f%252fid.who.int%252ficd%252fentity%252f1448597234

Yalçin Irmak, A.,Çelikkalp, Ü., Özdemir Aydin, G.,Metinoglu, M. (2021) Development and Validation of the Gaming Disorder Scale–Family Form. Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services, 59(11), 25–32. https://doi.org/10.3928/02793695-20210527-02

Yavuz M., Kır S., Özen E., Gündüz M., Akdeniz B, Kadak M.T. (2018). Examination of the associations between digital game addiction, abilities of reading mind in the eyes and alexithymia: an adolescent sample from Ordu province. Yeni Symposium, 56(4), 2-8.

Yee N. (2006). Motivations for play in online games. Cyberpsychol Behav, 9(6),772-775. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.772

Zajac, K., Ginley, M.K., Chang, R., Petry, N.M. (2017). Treatments for Internet gaming disorder and Internet addiction: a systematic review. Psychol. Addict. Behav. 31, 979–994. https://doi.org/10.1037/adb0000315

Zhang, J., Hu, Y., Wang, Z., Wang, M., & Dong, G. H. (2020). Males are more sensitive to reward and less sensitive to loss than females among people with internet gaming disorder: fMRI evidence from a card-guessing task. *Bmc Psychiatry*, *20*(1), 1-14. https://doi.org/10.1186/s12888-020-02771-1

Kaynaklar

Adams, J.M., Miller, TW. and Kraus, RF. (2003). Exercisedependence: Diagnostic and therapeutic issues for patients in psychotherapy. J. Contemp. Psychother, 33: 93–107. https://doi.org/10.1023/A:1022883104269

Adams, J. (2009).Understanding exercise dependence. J. Contemp. Psychother, 39(4): 231–240. Doi: 10.1007/s10879-009-9117-5

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5VR). (5th ed.). American Psychiatric Association Publishing

Berengüí, R., López-Gullón, J.M. and Angosto, S. (2021). Physical sports activities and exercise addiction during lock down in the spanish population. Int J Environ Res Public Health, 18(6) :3119.

Berczik, K., Griffiths, M. D., Szabó, A., Kurimay, T., Urban, R., & Demetrovics, Z. (2014). Exercise addiction. In Behavioral Addictions (pp. 317-342). AcademicPress.

Birche, J., Griffiths, M. D., Kasos, K., Demetrovics, Z. and Szabo, A. (2017). Exercise addiction and personality: a two-decade systematic review of the empirical literature (1995–2016). Balt. J Sport Health Sci. 3(106):19–33

Bovend'Eerdt, T. J., Botell, R. E. and Wade, DT. (2009), Writing SMART rehabilitation goals and achieving goal attainment scaling: A practical guide. Clin. Rehabil.; 23(4): 352–361. Doi: 10.1177/0269215508101741

Cicioğlu, H. İ., Tekkurşun, Demir G., Bulğay C. and Çetin, E. (2019). Elit düzeyde sporcular ile spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin egzersiz bağımlılığı düzeyleri. Bağımlılık Dergisi, 20(1): 12-20.

deCoverley Veale, DM. (1987).Exercise dependence. Br J Addict. 82(7):735–740

deVries, HA. (1981). Tranquilizereffect of exercise: A criticalreview. Phys. Sportsmed, 9(11): 46–55. Doi: 10.1080/00913847.1981.11711206

Demir, G. ve Türkeli, A., (2019). Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin egzersiz bağımlılığı ve zihinsel dayanıklılık. Spor Bilimleri Araştırma Dergisi 4(1), 10-25.

Downs, D.S., Hausenblas, H. A.andNigg, C. R., (2004) Factorial Validity And Psychometric Examination Of The Exercise Dependence Scale-Revised. Measurement İn Physical Education And Exercise Science, 8(4), 183-201.

Egorov, AY. andSzabo, A. (2013).The exercise paradox: An interactional model for a clearer conceptualization of exercise addiction. J BehavAddict; 2(4): 199-208.

Farrell, PA., Gates, WK., Maksud, MG. and Morgan, WP. (1982), Increases in plasma beta-endorphin/betalipotropin immunoreactivity after treadmill running in humans. J. Appl. Physiol. Respir. Environ. Exerc. Physiol. 52(5): 1245–1249. Doi: 10.1152/jappl.1982.52.5.1245

Freimuth, C., Moniz, S.and Kim, S.R., (2011). Clarifying Exercise Addiction: Differential Diagnosis, Co-Occurring Disorders, And Phases Of Addiction. International Journal Of Environmental Research And Public Health. 8, 4069-4081

Ganson, KT., Lavender, JM., Rodgers, RF., Cunningham, M. and Nagata, JM. (2022), Compulsive exercise and vaping among a sample of US College students aged 18–26 years. Eat Weight Disord. 27(3):1153–1161.

Gori, A., Topino, E., Pucci, C. and Griffiths, MD. (2021). The relationship between Alexithymia, dysmorphic concern, and exercise addiction: the moderating effect of self-esteem. JPM. 11(11):1111

Hamer, M. and Karageorghis, CI. (2007), Psychobiological mechanisms of exercise dependence. Sports Med.37(6): 477–484. Doi: 10.2165/00007256-200737060-00002

Hausenblas, HA., Schreiber, K, and Smoliga, JM. (2017). Addictiontoexercise. BMJ; 357: j1745. Doi: 10.1136/bmj.j1745

HHS (U.S. Department Of HealthAnd Human Services. (2018). Physical Activity GuidelinesForAmericans.

Juwono, ID. and Szabo, A. (2021). 100 Cases of exerciseaddiction: more evidence for a widely researched but rarely identifieddys function. Int J Ment Health Addiction. 19(5):1799– 1811

Kürtül, E. (2021). Egzersiz bağımlılığı ile çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Lejoyeux, M., Avril, M., Richoux, C. et al. (2008). Prevalence of exercise dependence and other behavioral addictions among clients of a Parisian fitness room. Compr Psychiatry; 49: 353-358.

Levit, M., Weinstein, A., Weinstein, Y., Tzur-Bitan, D. andWeinstein, A. (2018). A study on the relationship between exercise addiction, abnormal eating attitudes, anxiety and depression amongathletes in Israel. J Behav Addict. 7(3):800–805.

Li, M. and Ren, Y. (2019). Intervention effects of motivation interviewing Chinese modified on the mental health of college students with exercise dependence. Psychiatr. Q; 90(2): 447–459. Doi: 10.1007/s11126-019-09635-2

Malm, C., Jakobsson, J., Isakkson, A. (2019). Physical Activity And Sports—Real Health Benefits: A ReviewWith Insight into The Public Health Of Sweden. Sports, 7(127), 1-28.

Meyer, M., Sattler, I., Schilling, H., Lang, UE., Schmidt A, Colledge, F. and Walter, M. (2021). Mental disorders in individuals with exercise addiction—a cross-sectionalstudy. Front Psychiatr. 12:751550.

Miller, KJ. And Mesagno C. (2014). Personality traits and exercise dependence: exploring the role of narcissism and perfectionism. Int. J of Sport Exercise Psychol. 12(4):368–381.

Pa´Lfi, V., Kovacsik, R., Sbazo A. (2021). Symptoms of Exercise Addiction in Aerobic And Anaerobic Exercises: Beyond The Components Model of Addiction. Addictive Behaviors Reports, 28 (14).

Piercy, K.L., Troiano, R.P., Ballard, R. M., Carlson S.A., Fulton, J. E., Et. Al. (2018). The Physical Activity Guidelines For Americans. JAMA, 320 (9).

Szabo, A. (1995). The impact of exercise deprivation on well-being of habitual exercisers. Australian Journal of Science and Medicine in Sport, 27, 68–75.

Szabo, A., Griffiths, M.D.and Demetrovics, Z. (2016). Exercise Addiction. Neuropathology of Drug Addictions And Substance Misuse, 3, 984-992

Szabo A. and Demetrovics Z. (2022). Passion and addiction in sports and exercise. Ney York (NY): Routledge. Availablefrom.

Sussman, S., Lisha, N. and Griffiths, MD. (2011). Prevalence of theaddictions: a problem of themajorityortheminority? Eval Health Prof. 34(1):3–56

Thompson, JK. andBlanton, P. (1987), Energy conservation and exercise dependence: A sympatheticarousalhypothesis. Med. Sci. Sports Exerc.; 19(2): 91–99.

Trott, M., Jackson, SE., Firth, J., Fisher, A., Johnstone, J., Mistry, A., Stubbs, B, Smith, L. (2020). Exercise addiction prevalence and correlates in the absence of eating disorder symptomology: a systematic review and meta-analysis. J AddictMed. 14(6):e321–e329.

Weinstein, AM. and Weinstein, I. (2014). Exercise addiction -diagnosis, bio-psychological mechanisms and treatment issues. CurrPharmDes. 20(25):4062–4069

Weinstein, A., Gavriel, M., Weinstein, Y. (2015). A study on the relationship between compulsive exercise, depression and anxiety among Professional sportsmen, people who regularly exercise sports and non-exercising control subjects. J BehavAddict. 4(4):320–323.

WHO (World HealthOrganization). (2010). Global Recommendations On Physical Activity ForHealth.

Vardar, E.(2012). Egzersiz bağımlılığı. Arşiv Kaynak Tarama Dergisi, ArchivesMedicalReviewJournal, 21(3), 163-173

Villella, C., Martinotti, G., Di Nicola, M. et al. (2011). Behavioural addictions in adolescents and young adults: Results from a prevalencestudy. J Gambl Stud, 27(2), 203-214.

Zou, L., Yang, P., Herold, F., Liu, W., Szabo, A., Taylor, A., Sun, J. andJi, L. (2022). The contribution of BMI, body image inflexibility, and generalized anxiety to symptoms of eating disorders and exercise dependence in exercisers. Int J Ment Health Promot. 24(6), 811–823.

KAYNAKLAR

Öğrenme Tasarımları (2019). Fiziksel oyunlar. https://ogrenmetasarimlari.com/# (erişim tarihi: 10.11.2019).

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı. http://tbm.org.tr/ (erişim tarihi: 11.12.2019).

Yeşilay. (2019). Teknloji Bağımlılığı nedir? https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliligi (erişim tarihi: 10.12.2019).

Aktaş, B. (2018). Ortaokul Öğrencilerinde İnternet ve Dijital Oyun Bağımlılığının Psikolojik Sağlamlık ve Saldırganlıkla İlişkisi. *Yüksek Lisans Tezi*, *Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kars.

Bağatarhan, T., ve Siyez, D. (2017). Ergenlik Döneminde İnternet Bağımlılığını Önleme Programları: Sistematik Gözden Geçirme. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions,* 4, 243-265.

Bayraktar, F. (2001). İnternet Kullanımının Ergen Gelişimdeki Rolü. *(Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.*

Bektaş, M. (2018). Davranışsal Bağımlılık: Tanımı, Türleri ve Sınıflandırılması. H. Ateş ve A. Koçak (Ed.), Bir kamu politikası olarak- bağımlılıkla mücadele içinde (s. 147-159). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Gündoğdu, C., ve Yücel, A. S. (2013). İlköğretim ve Ortaöğretimde Geleneksel Çocuk Oyunları. *Nobel Yayınları*, 98, Ankara, Türkiye.

Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi (TUBİM). (2009). Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı EMCDDA 2009 Yılı Türkiye Raporu Reitox Ulusal Temas Noktası Türkiye: Yeni Gelişmeler, Trendler, Seçilmiş Konular. Ankara. https://www.narkotik.pol.tr/kurumlar/narkotik.pol.tr/Arsiv/TUBIM/Documents/TURKIYE%20UYUSTURUCU%20RAPORU%202009_SON.pdf (erişim tarihi: 11.12.2019)

Uysal, G., ve Balcı, S. (2018). Evaluation of A School-Based Program for Internet Addiction of Adolescents in Turkey. *Journal of Addictions Nursing,* 29(1), 43-49.

Voltan Acar, N. (2018). Grupla Psikolojik Danışma: İlke ve teknikleri: *Nobel Yayın.*

Yıldız, O. (2018). Belediye madde bağımlılığı merkezlerinin çalışmalarının değerlendirilmesi. *(Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Ankara.

Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of A New Clinical Disorder. *Cyberpsychology and Behavior,* 1(3), 237-244.

Yumru, H. (2020). Erken ergenlik dönemindeki çocuklarda internet bağımlılığını önlemede oyun temelli programın etkisi. *(Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* Karaman.

Bir Çözüm Önerisi Olarak: Okul Temelli Dijital Oyun Bağımlılığı İle Mücadele Programı

Okul Temelli Dijital Oyun Bağımlılığı ile Mücadele Programı (ODOBM) Oturum İçeriklerinin Geliştirilmesinde Yararlanılan Kaynaklar:

Crucianu, C., Poroch, V., Burlea, Ş., Ştefănescu, O. M., & Ciubara, A. (2024). Video game addiction among adolescents. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 15(1), 34-40. https://doi.org/10.18662/brain/15.1/533

Gentile DA, Choo H, Liau A, Sim T, Li D, Fung D, Khoo A. (2011). Pathological video game use among youths: A two-year longitudinal study. *Pediatrics*, *127*(2), e319-e329. https://doi.org/10.1542/peds.2010-1353

Gentile DA. (2009). Pathological video game use among youth 8 to 18: A national study. Psychol Sci, 20,594-602. https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.2009.02340.x.

Griffiths MD, Davies, MNO. (2005). Videogame Addiction: Does It Exist? Handbook Of Computer Game Studies. J. Goldstein, J. Raessens (Eds), Boston. MIT Pres, s.359–368.

Gürüz, D., & Temel-Eğinli, A. (2011). Kişilerarası iletişim. Nobel Yayıncılık, Ankara.

Hidaayah, N., Yunitasari, E., Kusnanto, K., Nihayati, H. E., Santy, W. H., Putri, R. A., & Rahman, F. S. (2022). Parenting in the Prevention of Internet Gaming Addiction. Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences, 10(G), 731-738. https://doi.org/10.3889/oamjms.2022.7980

Irmak AY. Ardıç, A. (2018). Dijital oyunların çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri: literatür inceleme. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 6(16),71-94.

Karadağ F, Ögel K, Tezcan AE. (2009). Motivasyonel Görüşme. Hekimler Yayın Birliği, Ankara.

Nikolaeva EI, Kalabina IA, Progackaya TK, Ivanova EV. (2023). Ground Rules for Preschooler Exposure to the Digital Environment: A Review of Studies. Psychol Russ, 16(4),37-54. https://doi.org/10.11621/pir.2023.0403.

Springer, N., Kapusta, N., & Schoof, N. (2019). The Importance of Being Playful: Addiction Prevention in the Context of Online Gaming. In Savegame: Agency, Design, Engineering (pp. 83-94). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.

Şentürk, H. (2021). Dijital Oyun Bağımlılığını Önlemeye Yönelik Uygulanan Programlar. Uluslararası Psiko-Sosyal Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1(1), 41-57.

Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Program, Erişim adresi: https://tbm.org.tr/

World Health Organization (WHO) Stress. Erişim adresi: https://www.who.int//news-room/questions-and-answers/item/stress/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwreW2BhBhEiwAavLwfAjcekxt4ySf48fRNTZ90d6fe8tIq6RxQ4MJJUrA_CrbV9m4ds45ZRoCz_QQAvD_BwE

Yalçın IA, Erdoğan S. (2016). Ergen ve genç erişkinlerde dijital oyun bağımlılığı: güncel bir bakış, Turk Psikiyatri Derg, 27(2):128-37.

Yee N. (2006). Motivations for play in online games. Cyberpsychol Behav, 9(6),772-775. https://doi.org/10.1089/cpb.2006.9.772

TÜKETİCİ, REKLAM ve İNTERNET REKLAMCILIĞI

DR. BAHADIR BURAK SOLAK

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ, REKLAM VE İNTERNET REKLAMCILIĞI

Dr. Bahadır Burak Solak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-56-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜKETİCİ, REKLAM VE İNTERNET REKLAMCILIĞI
Dr. Bahadır Burak Solak
VI+102 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-56-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Ab Hamid, N. R. (2008). Consumers' behaviour towards internet technology and internet marketing tools. *International Journal of Communications*, *2*(3), 195-204.

Ajzen, I. (2008). Consumer attitudes and behavior. Haugtvedt, C. P., Herr, P. M., & Kardes, F. R. (Eds.), *Handbook of consumer psychology*, (pp.525-548), New York: Routledge

Akpoyomare, O. B., Adeosun, L. P. K., & Ganiyu, R. A. (2012). The influence of product attributes on consumer purchase decision in the Nigerian food and beverages industry: A study of Lagos metropolis. *American Journal of Business and Management*, *1*(4), 196-201.

Alpay, N. (2017). Reklama karşı tutum. Bir, A.A., & Suher, K. (Eds.). *Reklam Teorileri: Reklamın İnsan Davranışına Etkileri* (pp. 244-272). İstanbul: The Kitap

Alwitt, L. F., & Prabhaker, P. R. (1994). Identifying who dislikes television advertising: Not by demographics alone. *Journal of Advertising Research*, *34*(6), 17-30.

Anusha, G. (2016). Effectiveness of online advertising. *International Journal of Research–Granthaalayah*, *4*(3), 14-21.

Aqsa, M., & Kartini, D. (2015). Impact of online advertising on consumer attitudes and interests buy online (survey on students of internet users in Makassar). *International Journal of Scientific & Technology Research*, *4*(4), 230-236.

Arakji, R. Y., & Lang, K. R. (2007). Digital consumer networks and producer-consumer collaboration: innovation and product development in the video game industry. *Journal of Management Information Systems*, *24*(2), 195-219.

Avşar, Z., & Elden, M. (2004). *Reklam ve reklam mevzuatı*. Ankara: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu.

Babür Tosun, N., ve diğerleri (2018). *Reklam Yönetimi*. İstanbul: Beta

Badgaiyan, A. J., & Verma, A. (2015). Does urge to buy impulsively differ from impulsive buying behaviour? Assessing the impact of situational factors. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *22*, 145-157.

Barreto, A. M. (2013). Do users look at banner ads on Facebook? *Journal of Research in Interactive Marketing*.

Başal, B. (2018). *Yeni Medya Planlama ve Tüketici Davranışları: Geleneksel ve Dijital Medyayı Kapsayan Bütünleşik Medya Planlama*. İstanbul: Çantay.

Batı, U. (2013). *Reklamın Dili.* İstanbul: Alfa.

Bauer, R. A., & Greyser, S. A. (1968). *Advertising in America: The Consumer View*. Boston, Harvard University, Graduate School of Business Administration, Division of Research

Bearden, W. O., & Etzel, M. J. (1982). Reference group influence on product and brand purchase decisions. *Journal of consumer research*, *9*(2), 183-194.

Belk, R. W. (1975). Situational variables and consumer behavior. *Journal of Consumer research*, *2*(3), 157-164.

Benway, J. P. (1998). Banner blindness: The irony of attention grabbing on the World Wide Web. In *Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society*

Annual Meeting (Vol. 42, No. 5, pp. 463-467). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Berry, M. J., & Linoff, G. S. (2011). *Data mining techniques: for marketing, sales, and customer relationship management*. John Wiley & Sons.

Bogart, L. (1995). *Strategy in Advertising: Matching Media and Message to Markets and Motivations.* Lincolnwood: NTC Business Books

Busch, O. (2016). *Programmatic Advertising: The Successful Transformation to Automated, Data-Driven Marketing in Real-Time*. Hamburg: Springer

Campbell-Kelly, M., & Garcia-Swartz, D. D. (2013). The history of the internet: the missing narratives. *Journal of Information Technology*, 28(1), 18-33.

Carasso A., (2016). *Systems And Methods To Bypass Onlıne Advertısement Blockers*. USA: Patent Application Publication

Chaffey, D., Ellis-Chadwick, F., Mayer, R., & Johnston, K. (2006). *Internet Marketing: Strategy, Implementation and Practice*. Pearson Education.

Chandler, D. & Munday, R. (2018). *Medya ve İletişim Sözlüğü*. (Çev. Taşdemir, B.). Ankara: İletişim Yayınları.

Clow, K., & Baack, D. (2016). *Bütünleşik reklam, tutundurma ve pazarlama iletişimi.* (Çev. *Öztürk, G.), İstanbul: Nobel Yayıncılık*.

Cömert, G., (2016). *Tüketicilerin İnternet Reklamlarına Yönelik İnançlar ve Tutumları Arasındaki İlişki ve Reklamı İzleme Davranışları Üzerine Etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Çağlayan, S., Korkmaz, M., & Öktem, G. (2014). Sanatta görsel algının literatür açısından değerlendirilmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3(1), 160–173.

Çetintürk, N., (2019). *Temel Dijital Pazarlama Kavramları ve Remarketing Reklam Modeli.* Ankara: Seçkin.

Dagevos, H. (2005). Consumers as four-faced creatures. Looking at food consumption from the perspective of contemporary consumers. *Appetite*, *45*(1), 32-39.

Darley, W. K., Blankson, C., & Luethge, D. J. (2010). Toward an integrated framework for online consumer behavior and decision making process: A review. *Psychology & marketing*, *27*(2), 94-116.

Deloitte (23 Nisan 2023). *Türkiye'de Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları 2022.* https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/medya-ve-reklam-yatirimlari-2022-raporu.pdf

Drèze, X., & Hussherr, F. X. (2003). Internet advertising: Is anybody watching? *Journal of interactive marketing*, *17*(4), 8-23.

Ducoffe, R. H. (1996). Advertising value and advertising on the web, *Journal of advertising research*, *36*(5), 21-32.

Durmaz, Y. & JablonskÄ, S. (2012). Integrated approach to factors affecting consumers purchase behavior in Poland and an empirical study. *Global Journal of Management and Business Research*, *12*(15).

Durmaz, Y., & Taşdemir, A. (2014). A theoretical approach to the influence of social class on consumer behavior. *American International Journal of Social Science*, *3*(3), 187-191.

Dyer, G. (2009). *Advertising as Communication*. London: Routledge.

Einstein, M. (2016). *Black ops advertising: Native ads, content marketing, and the covert world of the digital sell*. OR Books.

Elden, M. (2009). *Reklam ve Reklamcılık*. İstanbul: Say Yayınları.

Elden, M. (2016). Reklam yazarlığı. İstanbul: İletişim Yayınları.

Elden, M., & Bakır, U. (2010). *Reklam Çekicilikleri: Cinsellik, Mizah, Korku*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Elden, M., & Okat, Ö. (2015). *Reklamda Görsel Tasarım*. İstanbul: Say Yayınları.

Elden, M., Ulukök, Ö., & Yeygel, S. (2017). *Şimdi Reklamlar. İstanbul:* İletişim Yayınları.

Elliott, M. T., & Speck, P. S. (1998). Consumer perceptions of advertising clutter and its impact across various media. *Journal of advertising research*, *38*(1), 29-30.

Eroğlu, E. (2014). The changing shopping culture: Internet consumer behavior. *Review of Business Information Systems (RBIS)*, *18*(1), 35-40.

Fidan, B. (2007). *Reklam ve Karikatür*. İstanbul: Beslenme Saati Kitapları.

Fiore, A. M. (2008). The digital consumer: Valuable partner for product development and production. *Clothing and Textiles Research Journal*, *26*(2), 177-190.

Gajjar, N. B. (2013). Factors affecting consumer behavior. *International Journal of Research in Humanities and Social Sciences*, *1*(2), 10-15.

Gallup, O. (1959). *A Study of Public Attitudes Towards Advertising*. New Jersey: Princeton University Press

Gardner, M. P. (1985). Mood states and consumer behavior: A critical review. *Journal of Consumer research*, *12*(3), 281-300.

Gazi M., A. (2019). İnternet Reklamlarına Yönelik Şüphe Algısı Üzerine Bir Araştırma. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Geissler, G.L., & Zinkhan, G.M. (1998). Consumer perceptions of the World Wide Web: An exploratory study using focus group interviews. *Advances in Consumer Research,* 25(1), 386- 392.

Gertz O., McGlashan D. (2016). Consumer-Centric Programmatic Advertising. Busch O. (Eds.) *Programmatic Advertising. Management for Professionals*. Cham: Springer.

Godek, J., & Yates, J. F. (2005). Marketing to individual consumers online: The influence of perceived control. Haugtvedt, C. P., Machleit, K. A., & Yalch, R. (Eds.). *Online consumer psychology: Understanding and influencing consumer behavior in the virtual world*, (pp. 225-244). London: Lawrence.

Gökşin, E. (2018). Dijital Pazarlama Temelleri. İstanbul: Abaküs Yayınları.

Greenberg, A. S. (2012). The role of visual attention in internet advertising: Eleven questions and a score of answers. *Journal of Advertising Research*, *52*(4), 400-404.

Gupta, A., Su, B. C., & Walter, Z. (2004). An empirical study of consumer switching from traditional to electronic channels: A purchase-decision process perspective. *International Journal of Electronic Commerce*, *8*(3), 131-161.

Gümüş, S., Sungur, S., & Gümüş Bilim H. G. (2014). *İnternet Reklamlarının Tüketicinin Satın Alma Davranışlarına Etkileri. İstanbul:* Hiperlink

Güneri Fırlar, B. (2012). *Reklamda rekabetin anahtarı: medya planlama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Gürhan Canli, Z., Sarial-Abi, G., & Hayran, C. (2018). Consumers and brands across the globe: Research synthesis and new directions. *Journal of International Marketing*, *26*(1), 96-117.

Hand, D. J., Mannila, H., & Smyth, P. (2001). *Principles of data mining (adaptive computation and machine learning)*. MIT Press.

Hayakawa, H., & Venieris, Y. (2016). Consumer interdependence via reference groups. In *Behavioral Interactions, Markets, and Economic Dynamics* (pp. 81-99). Springer, Tokyo.

Henry, P., (2005). Marketing to individual consumers online: The influence of perceived control. Haugtvedt, C. P., Machleit, K. A., & Yalch, R. (Eds.). *Online consumer psychology: Understanding and influencing consumer behavior in the virtual world*, (pp. 345-360). London: Lawrence.

Hite, R. E., & Fraser, C. (1988). Meta-analyses of attitudes toward advertising by professionals. *Journal of Marketing*, *52*(3), 95-103.

Hudak, M., Kianičková, E., & Madleňák, R. (2017). The importance of e-mail marketing in e-commerce. Procedia engineering, 192, 342-347.

Hyland, T. (2000). Why Internet Advertising?, BV, S. E. (Eds). *Webvertising: The Ultimate Internet Advertising Guide* (pp. 13-17)*,* Springer Science & Business Media.

Irvine M. (25 Şubat 2022). *Google Ads Benchmarks for Your Industry*, Wordstream, https://www.wordstream.com/blog/ws/2016/02/29/google-adwords-industry-benchmarks

Ittersum, K. (2001). *The role of region of origin in consumer decision-making and choice*, Netherlands: Mansholt Graduate School

İslamoğlu, A. H., & Altunışık, R. (2017). *Tüketici Davranışları*. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım

Janoschka, A. (2004). *Web advertising-New forms of communication on the Internet.* Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Jisana, T. K. (2014). Consumer behaviour models: an overview. *Sai Om Journal of Commerce & Management*, *1*(5), 34-43.

Jun, J. W., & Lee, S. (2007). Mobile media use and its impact on consumer attitudes toward mobile advertising. *International journal of mobile marketing*, *2*(1).

Kahn, B. E. (2017). Using visual design to improve customer perceptions of online assortments. *Journal of Retailing*, *93*(1), 29-42.

Kapoor, R., & Madichie, N. (2012). *Consumer Behaviour.* India: Tata McGraw-Hill

Karagöz, Y. (2016). *SPSS 23 ve AMOS 23 uygulamalı istatistiksel analizler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Klapdor, S. (2012). *Effectiveness of online marketing campaigns: An investigation into online multichannel and search engine advertising*. Springer Science & Business Media.

Kleinrock, L. (2010). An early history of the internet [History of Communications]. *IEEE Communications Magazine*, 48(8), 26-36.

Koç, E. (2017). *Temel Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kular, N. K. (2017). Creating Memorable Consumer Experiences: Insights from the Hospitality and Tourism Industry, Jauhari, V. (Ed.). *Hospitality Marketing and Consumer Behavior: Creating Memorable Experiences* (pp. 19-49). Apple Academic Press

Kurian, G., T. (2013). *The AMA Dictionary of Business And Management*. USA: Amacom.

Kurt, M. (2002). Görsel-Uzaysal Yeteneklerin Bileşenleri. Klinik Psikiyatri, 5(2), 120–125.

Lakshmi, V. V., Niharika, D. A., & Lahari, G. (2017). Impact of gender on consumer purchasing behaviour. *IOSR Journal of Business and Management*, *19*(8), 33-36.

Lawan, L. A., & Zanna, R. (2013). Evaluation of socio-cultural factors influencing consumer buying behaviour of clothes in Borno State, Nigeria. *International Journal of Basic and Applied Science*, *1*(3), 519-529.

Leiner, B. M., Cerf, V. G., Clark, D. D., Kahn, R. E., Kleinrock, L., Lynch, D. C., & Wolff, S. (2009). A brief history of the Internet. *ACM SIGCOMM Computer Communication Review,* 39(5), 22-31.

Li, H., & Leckenby, J. D. (2004). Internet advertising formats and effectiveness. *Center for Interactive Advertising*, 1-31.

Lombard, M., & Snyder-Duch, J. (2001). Interactive advertising and presence: A framework. *Journal of interactive Advertising*, *1*(2), 56-65.

Marson, S. M. (1997). A selective history of Internet technology and social work. *Computers in Human Services*, *14*(2), 35-49.

McCormick K. (9 Aralık 2021). *NEW Advertising Benchmarks for Home Services in 2021*, Wordstream, https://www.wordstream.com/blog/ws/2021/09/22/advertising

McGuigan, L. (2019). Automating the audience commodity: The unacknowledged ancestry of programmatic advertising. *New Media & Society*, 21(11-12), 2366-2385.

Miller, D., (2020). *Social Media Marketing*, USA: Kindle Store

Miller, R. K., & Washington, K. D. (2019). *International consumer markets 2017-2018*. USA: Richard K. Miller & Associates

Mir, I. A. (2012). Consumer attitudinal insights about social media advertising: A South Asian perspective. *The Romanian Economic Journal*, *15*(45), 265-288.

Mishra, S., & Olshavsky, R. W. (2005). Rationality unbounded: the Internet and its effect on consumer decision making. Haugtvedt, C. P., Machleit, K. A., & Yalch, R. (Eds.). *Online Consumer Psychology: Understanding and Influencing Consumer*

Behaviour in the Virtual World (pp. 361-378) Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates Incorporated.

Moriarty, S., Mitchell, N., & Wells, W. (2012). *Advertising & IMC: Principles and Practices.*New Jersey: Pearson

Mucuk, İ. (2012). *Pazarlama İlkeleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Negahdari Nia, R., Pirzad, A., & Mousavi, S. N. A. D. (2020). Designing and Explaining the Impact Pattern of Online Advertising on Actual Purchasing (Case Study: Atieh Saba Holding). *Journal of System Management*, *6*(1), 113-130.

Newton, H. (2004). *Newton's Telecom Dictionary: Covering Telecommunications, Networking, Information Technology, Computing and the Internet (20th Edition).* CMP Books.

Nicholas, D., & Herman, E. (2010). *Assessing information needs in the age of the digital consumer*. London: Routledge.

Noel, H. (2009). *Basics marketing 01: Consumer behaviour.* Singapore: Ava Publishing.

Odabaşı, K., (2020). *Dijital Pazarlama Stratejileri.* İstanbul: Cinius

Odabaşı, Y., & Barış, G. (2019). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: MediaCat Yayınları.

Pemani, P. O., & Massie, J. D. (2017). The effect of personal factors on consumer purchase decision (Case study: Everbest Shoes). *Jurnal EMBA: Jurnal Riset Ekonomi, Manajemen, Bisnis dan Akuntansi*, *5*(1).

Podder, S. (1 Mart 2014). The factors influencing Consumer Behavior. http://skpodder.co.in/pdf/u6.pdf

Pollay, R. W., & Mittal, B. (1993). Here's the beef: factors, determinants, and segments in consumer criticism of advertising. *Journal of marketing*, *57*(3), 99-114.

Post, E. L., & Sekharan, C. N. (2015). Comparative study and evaluation of online ad-blockers. In *2015 2nd International Conference on Information Science and Security (ICISS)* (pp. 1-4). IEEE.

Rainbolt, G. N., Onozaka, Y., & McFadden, D. T. (2012). Consumer motivations and buying behavior: The case of the local food system movement. *Journal of Food Products Marketing*, *18*(5), 385-396.

Rajagopal (2019). *Contemporary Marketing Strategy: Analyzing Consumer Behavior to Drive Managerial Decision Making.* Switzerland: Palgrave Macmillan.

Raman, A., & Annamalai, V. (2011). Web services and e-shopping decisions: A study on malaysian e-consumer. *Wireless Information Networks & Business Information System*, *2*(5), 54-60.

Ramya, N., & Ali, M. (2016). Factors affecting consumer buying behavior. *International journal of applied research*, *2*(10), 76-80.

Rani, P. (2014). Factors influencing consumer behaviour. *International journal of current research and academic review*, *2*(9), 52-61.

Rosenkrans, G. (2009). The creativeness and effectiveness of online interactive rich media advertising. *Journal of interactive advertising*, *9*(2), 18-31.

Russell, A., (2020). The Influencer Code, New York: Hatherleigh Press

Rzemieniak, M. (2015). Measuring the Effectiveness of Online Advertising Campaigns inthe Aspect of e-entrepreneurship. *Procedia Computer Science*, *65*, 980-987.

Sandberg, H., Gidlöf, K., & Holmberg, N. (2011). Children's exposure to and perceptions of online advertising. *International Journal of Communication*, *5*, 30.

Schlosser, A. E., Shavitt, S., & Kanfer, A. (1999). Survey of Internet users' attitudes toward Internet advertising. Journal of interactive marketing, 13(3), 34-54.

Seitz J., Zorn S. (2016) Perspectives of Programmatic Advertising. Busch O. (Eds) *Programmatic Advertising. Management for Professionals.* Cham: Springer,

Shaouf, A. A. A. (2018). Revising the Effects of Online Advertising Attributes on Consumer Processing and Response. *International Journal of Marketing Studies*, *10*(1), 39-53.

Sharma, M. (2014). Advergaming–The Novel Instrument in the Advertsing. *Procedia Economics and Finance*, *11*(0), 247-254.

Shavitt, S., Jiang, D., & Cho, H. (2016). Stratification and segmentation: Social class in consumer behavior. *Journal of Consumer Psychology*, *26*(4), 583-593.

Shavitt, S., Lee, A. Y., & Torelli, C. J. (2009). Cross-cultural issues in consumer behavior. Wanke, M. (Eds.), *Social psychology of consumer behavior,* (pp.227-250). New York: Psychology Press

Simola, J., Hyönä, J., & Kuisma, J. (Eds.). (2015). *Perception of visual advertising in different media: from attention to distraction, persuasion, preference and memory*. Frontiers Media SA.

Solomon Michael, R., Gary, B., Soren, A., & Hogg Margaret, K. (2006). *Consumer Behaviour: A European Perspective.* New Jersey: Pearson

Solomon, M. R. (2017). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being*. Global Edition: Pearson.

Souiden, N., Chtourou, S., & Korai, B. (2017). Consumer attitudes toward online advertising: The moderating role of personality. Journal of promotion management, 23(2), 207-227.

Stafford, J. E. (1966). Effects of group influences on consumer brand preferences. *Journal of marketing Research*, *3*(1), 68-75.

Statista (21 Ağustos 2024). *Influencer Advertising – Worldwide,* https://www.statista.com/outlook/dmo/digital-advertising/influencer-advertising/worldwide

Statista (28 Aralık 2021). *Global internet advertising spending 2007-2024,* https://www.statista.com/statistics/276671/global-internet-advertising-expenditure-by-type/

Stephens, D. L. (2016). *Essentials of Consumer Behavior*. New York: Routledge.

Stokes, R. (2008). *eMarketing: The essential guide to digital marketing*. Quirk eMarketing.

Şengül, O. (2019). *2 Saatte A'dan Z'ye Dijital Pazarlama*. İstanbul: Ceres Yayınları.

Tavor, T. (2011). Online advertising development and their economic effectiveness. *Australian Journal of Business and Management Research*, *1*(6), 121.

Topsümer, F., & Elden, M. (2016). *Reklamcılık Kavramlar, Kararlar, Kurumlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

TUİK (26 Ağustos 2021). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri (BT) Kullanım Araştırması, 2021*.https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2021-37437

Ur, B., Leon, P. G., Cranor, L. F., Shay, R., & Wang, Y. (2012). Smart, useful, scary, creepy. In *Proceedings of the Eights Symposium on Usable Privacy and Security, New York* (pp. 1-15).

Volovich K. (7 Ocak 2020). *What's a Good Clickthrough Rate? New Benchmark Data for Google AdWords,* Hubspot, https://blog.hubspot.com/agency/google-adwords-benchmark-data

We Are Social (26 Ocak 2022). *Digital 2022 Global Overview Report*, https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022-another-year-of-bumper-growth-2/

Winer, R. S. (2017). Pricing in the digital age: implications for consumer behavior. Solomon, M. R., & Lowrey, T. M. (Eds.) In *The Routledge Companion to Consumer Behavior* (pp. 193-207). Routledge.

Wittenbraker, J. & Wirth, N. (2017). Consumer behavior in the marketing information ecosystem. Solomon, M. R., & Lowrey, T. M. (Eds.), *The Routledge Companion to Consumer Behavior,* (pp. 509-520). New York: Routledge.

Wyer Jr, R. S., & Adaval, R. (2009). Social psychology and consumer psychology. An unexplored interface. Wanke, M. (Eds.), *Social psychology of consumer behavior,* (pp.19-64). New York: Psychology Press

Yadati, K., Katti, H., & Kankanhalli, M. (2014). CAVVA: Computational affective video-in-video advertising. *IEEE Transactions on Multimedia*, *16*(1), 15-23.

Yazdanifard, R., Yusoff, W. F. W., Pour, A. D., & Froget, L. (2012). The evolution of internet marketing: holistic diagram of underlying theories. Evolution, 80, 761-769.

Yıldız, Ö., E. (2015). *Reklam ve İkna.* İstanbul: Kriter

Young, M. (2018). *Ogilvy on advertising in the digital age*. Bloomsbury Publishing USA.

Zanot, E. (1981). Public attitudes toward advertising. Hunt, K. (Eds). *Advertising in a New Age: Provo,* Utah: American Academy of Advertising.

Zhu, X., Tao, H., Wu, Z., Cao, J., Kalish, K., & Kayne, J. (2017). *Fraud prevention in online digital advertising*. Springer International Publishing.

DEĞİŞEN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI

(Yenilikçi Pazarlama Stratejileri,
Karar Verme ve Satın Alma)

Editörler

DOÇ. DR. AHMET TAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ ARMUTCU

EĞİTİM
yayınevi

DEĞİŞEN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI

(Yenilikçi Pazarlama Stratejileri, Karar Verme ve Satın Alma)

Editörler: Doç. Dr. Ahmet Tan, Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-51-9
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

DEĞİŞEN TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI

(Yenilikçi Pazarlama Stratejileri, Karar Verme ve Satın Alma)
Editörler: Doç. Dr. Ahmet Tan, Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu
VI+210 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-51-9

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akıncı Vural, B. ve Okmeydan, C. K. (2016). Türkiye'deki Moda Markalarının Sosyal Medya Üzerinden Hedef Kitleleri İle Kurdukları İletişim Ve Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (25), 64-83.

Aktepe, E. (2016). Genel işletme (6. Basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aslan, R. (2020). Sosyal Medya Pazarlaması İçinde Y. AKÇİ, K. KILINÇ ve A. YILDIZ (Editör), *Değişen Pazarlama Anlayışı: Yeni Pazarlama Yaklaşımları II* (117-139). Ankara: Nobel.

Brehm, S. S. ve Brehm, J. W. (2013). *Psychological Reactance: A Theory Of Freedom And Control*. London: Academic Press.

Cemalcılar İ. (1999). *Pazarlama Kavramlar ve Kararlar*, İstanbul: Beta Yayınları.

Dähn, P., Glas, I. ve Hansen, O. (2003). *Kids Verbraucheranalyse 2003*, Berlin: Axel Springer AG und Bauer Verlagsgruppe.

Durmaz, Y. ve Bahar(oruç), R. (2011). Tüketicilerin Satın Alma Davranışları Üzerinde Sosyolojik Faktörlerin Etkisinin İncelenmesine Yönelik Ampirik Bir Çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 10(37), 60-77.

Engel, J. ve Blackwell, D. (1990). *Consumer Behavior*. Chicago: The Dryden Press.

Erdoğan, Z. (2014). *Pazarlama*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Eren, E. (2001). *Yönetim ve Organizasyon.* İstanbul: Beta Yayın Dağıtım.

Eryılmaz, B. (2014). Sosyal Medya Kullanımının Müşteri Tercihleri Üzerine Etkileri: Konaklama İşletmelerinde Bir İnceleme. Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Francesso Nicosia, M. (1966). *Consumer Decision Process* New Jersey: Prentice-Hall.

Gierl, H. ve Großmann, T. (2008). Entscheiden Konsumenten nach irrationalen Markmalen. *Jahrbuch der Absatz- und Verbrauchsforschung*, Nr. 3. 223-247.

Gbadamosi, A., Bathgate, I., ve Nwankwo, S. (2013). Principles of marketing: A value-based approach. New York: Bloomsbury Publishing.

Hoyer, W. D., Macinnis, D. J. ve Pieters, R. (2012). *Consumer Behavior*. 6. Baskı. Mason: Cengage Learning.

İslamoğlu A. H. (1999). *Pazarlama Yönetimi Stratejik ve Global Yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Mucuk, İ. (1999). *Pazarlama İlkeleri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

İvanovıc A. (2003). *Dictionary of Marketing*. 3. Baskı. London: Bloomsbury Publishing.

Maslow, A. H. (1943). A Theory Of Human Motivation. *Psychological Review*ş 50(4), 370.

Mazlum, M. (2010). *Pazarlama İlkeleri*. Çağ Üniversitesi Yayınları No:13, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları No:4. Çağ Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi.

Kardes, F. R., Cronley, M. L. ve Cline, T. W. (2008). *Consumer Behavior*. Mason: Cengage Learning

Katona, G.(1960). *The Powerful Consumer*. New York: Psychological Studies of the American Economy,

Kitapçı O. ve Taylan D. (2009). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Aile Bireylerinin Etkileri: Kadının Rolü, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 2-332.

Koçoğlu, C. (2015). Marka Bağlılığının Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi: Ankara İli, Parfüm Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi.

Konya, Ü. (1996). Tüketici Davranışlarında Kültür ve Alt Kültürlerin Etkisi ve Satın Almaya Yönelik Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Kotler, P. (1997). *Marketing Management: Analysis, Planning, İmplementation, and Control*. New Jersey: Prentice-Hall

Kotler P. (2005). *Principles of Marketing*. 10. Baskı. New Jersey: Prentice Hall

Kotler, P., Harris, L. C., Armstrong, G., ve He, H. (2020). *Principles of Marketing*. London: Pearson

Kotler, P. (2000). *Pazarlama Yönetimi*. (çev. N. Muallimoğlu) Ankara: Millenium Baskı

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2011). *Principles of Marketing* (14. Edt.). Boston: Pearson

Külter, B. (2004). Tüketicinin Satın Alma Davranışını Etkileyen Faktör Olarak Meslek Gruplarının bazı dayanıklı Tüketim Malları Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Lemon, K. N. ve Verhoef, P. C. (2016). Understanding Customer Experience Throughout The Customer Journey. *Journal of Marketing*,80(6), 69-96.

Mothersbaugh, D. L. ve Hawkins, D. I. (2016). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy.* 13. Baskı. New York: McGraw-Hill

Karabulut M. (1989). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: İ.Ü. İşletme Fakültesi.

Nash, J. (2019). Exploringhow Social Media Platforms İnfluence Fashion Consumer Decisions in The UK Retail Sector. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*,23(1), 82-103.

Newman, J. W. (1977). Consumer External Search: Amount and Determinants, İçinde A. G. WOODSİDE, Jagdish N. SHETH ve Peter D. BENNETT (Editör), Consumer and Industrial Buying Behavior, New York, Limerick, S. 79-94.

Odabaşı, Y. ve Gülfidan B. (2002). *Tüketici Davranışı*, 2. Baskı. İstanbul: Kapital Medya.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2002); *Tüketici Davranışı*. İstanbul: Mediacat Kitapları

Özcan, S. O. (2010). İnternet Pazarlama Faaliyetlerinde Tüketici Satın Alma Karar Süreci. İnternet Uygulamaları Ve Yönetimi Dergisi, 1(2), 29-39.

Öztürk, A. (2017). *Pazarlama İlkeleri*. (3. Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi

Penpece D. (2006). Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Kültürün Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi.

Peter, J. P. ve Olson, J. C. (2010). *Consumer Behavior & Marketing Strategy*, 9. Baskı. New York: McGraw-Hill/Irwin.

Pride W. M. ve Ferrell, O.C. (2000). *Marketing Concepts and Strategies*. U.S.A: Houghton Mifflin Compony.

Rızaoğlu, B. (2003). *Turizm Davranışı*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Schifman, L.G., Kanuk, L.L. (1987). *Consumer Behavior*, Prentice Hall, London.

Schiffman, L. G. ve Wisenblit, J. (2019). *Consumer Behavior*. 12. Baskı. New Jersey: Pearson Education.

Solomon, M. (2003). *Tüketici Krallığının Fethi* (çev. S. Çetinkaya) İstanbul: Media Cat

Quinton, S. ve Harridge-March, S. (2010). Relationships in Online Communities: The Potential for Marketers. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 4(1), 59-73.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü*. İstanbul: İnkilap Yayınları.

Torun, E. (2017). Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerinde İnternet ve Sosyal Medyanın Yeri ve Önemi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(62), 955-970.

Walters C. G. ve Gordon P. W. (1970). *Consumer Behavior*. Wisconsin: Madison Üniversitesi.

Wilkie, W. L. (1994). *Consumer Behavior*. 3. Baskı. New York: Wiley.

Yürük, S. (2017). Davranışsal İktisat Bağlamında Tüketici Davranışlarının İncelenmesi: Örnek Çıpalama Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

"Tüketici davranışı", https://en.wikipedia.org/wiki/Consumer_behaviour#cite_note-7, (E.T.: 25.05.2024).

Assael, H. (1987), *Consumer Behavior and Marketing Action*, Kent, Boston, MA.

Bagwell, L. S. ve Bernheim, B. D. (1996). Veblen Effects in a Theory of Conspicuous Consumption. *The American Economic Review*, 349-373.

Belch G. ve Belch M. (2009) *Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective*, 8th ed. Homewood, IL: Irwin

Biswas, T. (2012). The Marshallian Consumer. *Review of Economic Analysis*, 4(1), 164-174.

Blackwell, R.D., Miniard, P.W. ve Engel, F.J. (2006), C*onsumer Behaviour.* Mason: Thomson.

Çağlar, İ. ve Kılıç. S. (2010). *Pazarlama (4.Baskı),* İstanbul: Nobel Yayınevi

Demir, Ş.Ş. ve Kozak, M. (2013). *Tüketici Davranışları*. Ankara: Detay Yayınları.

Ekerete, P. P. (2003). Marketing of Financial Services: A Survey of Selected Financial Institutions in Nigeria. *Finance India,* 17(1), 243.

Engel, J.F. Blackwell, D.R., Kollat, D.T. (1978) Consumer Behaviour (3nd Ed.) U.K.: The Dryden Press.

Erdemir, N. (2017). Tutundurma Karması Mecrası Olarak Sosyal Medya: Tüketici Satınalma Davranış Sürecindeki Yeri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü

Erdoğan, H. (2018). Tüketici Satın Alma Davranışında Marka Menşei Bilinci: Türkiye Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, Z. (2014). *Pazarlama İlkeler ve Yönetim (1.Baskı)*, Bursa: Ekim Basım Yayın

Eser, Z., Korkmaz, S., ve Öztürk, S. A. (2011). Paz*arlama Kavramlar - İlkeler - Kararlar (2. Baskı)*, Ankara: Siyasal Kitapevi.

Fırat, A., ve Azmak, E. (2007). Satın Alma Karar Sürecinde Beyaz Eşya Kullanıcılarının Marka Bağlılığı. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2007(2), 251-264.

Gupta, A., Su, B.C. ve Walter, Z. (2004). An Empirical Study of Consumer Switching from Traditional to Electronic Channels: A Purchase-Decision Process Perspective. *International Journal of Electronic Commerce*, 8(3), 131-161.

Ha, J. (2010). Perceived Values, Satisfaction, and Behavioral Intentions: The Role of Familiarity in Korean Restaurants. *International Journal of Hospitality Management*, 29(1), 2-13. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2009.03.009

Hallaq, J. ve Pettit, K. (1983). The Relationship of Product Type, Perceived Evaluative Criteria, and the Order of Consumption of the Evaluation of Consumer Products. *Advances in Consumer Research*, 600-604.

Han, H., ve Ryu, K. (2009). The Roles of the Physical Environment, Price Perception, and Customer Satisfaction in Determining Customer Loyalty in the Restaurant İndustry. *Journal of Hospitality and Tourism Research*, 33(4), 487-510.

Han, H., ve Ryu, K. (2012). The Theory of Repurchase Decision-Making (TRD): Identifying the Critical Factors in the Post-Purchase Decision-Making Process. International Journal of Hospitality Management, 31(3), 786-797.

Herstein, R., ve Tifferet, S. (2007). An Investigation of the New Generic Consumer. Journal of Consumer Marketing, 24(3), 133-141.

Howard, J. A., ve Sheth, J. N. (1969). *The Theory of Buyer Behavior*. New York, 63, 145.

Howard, J. A. (1989). *Consumer Behavior in Marketing Strategy*. New Jersey: Prentice Hall.

İslamoğlu, A. H., ve Altunışık, R. (2013). *Tüketici Davranışları (4.Baskı).* İstanbul: Beta Yayınları.

Jisana, T. K. (2014). Consumer Behaviour Models: An Overview. *Sai Om Journal of Commerce and Management*, 1(5), 34-43.

Jones, M. A., Mothersbaugh, D. L., ve Beatty, S. E. (2000). Switching Barriers and Repurchase Intentions in Services. *Journal of Retailing*, 76(2), 259-274.

Karabulut, M. (1989). *Tüketici Davranışları: Pazarlama Yeniliklerinin Kabulü ve Yayılışı*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Kardes, F. R., Cronley, M. L., ve Cline, T. W. (2011). *Consumer Behavior*. South-Western, Cengage Learning.

Keskin, S., ve Baş, M. (2015). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışları Üzerine Etkisinin Belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 51-69.

Koç, E. (2016). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

Kotler, P. (1965). Behavioral Models for Analyzing Buyers. *Journal of Marketing*, 29(4), 37-45.

Kotler, P., Wong, V., Saunders, J. ve Armstrong, G. (2005), *Principles of Marketing*. Essex: Pearson Education Limited.

Kotler, P., ve Armstrong, G., (2018), *Pazarlama İlkeleri*, Çev.: Ercan Gegez, Beta Yayınları, 1. Basım, İstanbul

Köse, G. G. (2018). Tüketicilerin satın Alma Niyeti ve Davranışı Üzerinde Bilişsel ve Hazcı Satın Alma Güdüleri ile Referans Grupların Etkilerinin İncelenmesi Üzerine Bir Pilot Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Küçükaydın, S. (2012). Tüketici Etnosentrizmi ve Ülke Menşei Etkisinin Tüketicilerin Yabancı Markalı Ürün Tercihi ve Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi. Doktora Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Laurent, G. ve Kapferer, J.N. (1985), Measuring Consumer Involvement Profiles, *Journal of Market Research*, 22, 41-53.

Lewin, K. (1936). *Principles of Topological Psychology*. New York: McGraw-Hill.

Main, P. (2023). Ivan Pavlov's Theory, https://www.structural-learning.com/post/ivan-pavlovs-theory, (E.T.: 16.05.2024).

McNeal, J.U. (1973) *Introduction to Consumer Behaviour*, New York: John Wiley and Sons.

Moorthy, S., Ratchford, B. T., ve Talukdar, D. (1997). Consumer İnformation Search Revisited: Theory and Empirical Analysis. *Journal of Consumer Research*, 23(4), 263-277.

Murphy, J. (1998), *What is branding? In: Hart*, S., Murphy, J., editors. Brands: The New Wealth Creators. Basingstoke, UK: Macmillan Business. p1-12.

Odabaşı, Y., ve Barış, G. (2002). *Tüketici Davranışı (2. Baskı),* İstanbul: MediaCat Yayınları.

Odabaşı, Y., ve Barış, G. (2003). *Tüketici Davranışı*, MediaCat Akademi. Baskı, İstanbul.

Odabaşı, Y. ve G. Barış (2007). *Tüketici Davranışı*, İstanbul: MediaCat Yayınları.

Ofir, C., ve Simonson, I. (2005). The Effect of Stating Expectations on Customer Satisfaction and Shopping Experience, *Stanford, Graduate School of Business*. https://doi.org/10.2139/ssrn.678382

Oh, H. (2003), Price Fairness and Its Asymmetric Effects on Overall Price, Quality, and Value Judgments: The Case of an Upscale Hotel. *Tourism Management*, 24, 241-249.

Ok, C., Back, K. J., ve Shanklin, C. W. (2005). Modeling Roles of Service Recovery Strategy: A Relationship-Focused View. *Journal of Hospitality ve Tourism Research*, 29(4), 484-507.

Oke, A. O., Kamolshotiros, P., Popoola, O. Y., Ajagbe, M. A., ve Olujobi, O. J. (2016). Consumer Behavior Towards Decision Making and Loyalty to Particular Brands. *International Review of Management and Marketing*, 6(4), 43-52.

Olshavsky, R. W., ve Wymer, W. (1995, February). The Desire For New İnformation from External Sources. *In Proceedings of the Society for Consumer Psychology* (pp. 17-27). Bloomington, IN: Printmaster.

Omar, A. M., ve Atteya, N. (2020). The Impact of Digital Marketing on Consumer Buying Decision Process in the Egyptian Market. *International Journal of Business and Management*, 15(7), 120.

Orji, O. G. (2013). Major Classic Consumer Buying Behaviour Models: Implications for Marketing Decision-Making. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 4(4), 164-172.

Papatya, N. (2005). Tüketici Davranışları ile İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(1), 221-240.

Penpece, D. (2006). Tüketici Davranışlarını Belirleyen Etmenler: Kültürün Tüketici Davranışları Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, KSÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Porter, M.E. (2004), *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors.* London: Free Press.

Qazzafi, S., (2019). Consumer Buying Decision Process toward Products. *International Journal of Scientific Research and Engineering Development*, 2(5), 130-134.

Rayport, J.F. ve Jaworski, J.B. (2003), *Introduction to E-Commerce*. New York: McGraw-Hill.

Ryu, K., Han, H., ve Kim, T. H. (2008). The Relationships among Overall Quick-Casual Restaurant Image, Perceived Value, Customer Satisfaction, and Behavioral Intentions. *International Journal of Hospitality Management*, 27(3), 459-469.

Sampson, P. (1974) *Consumer Behaviour Prediction and Modeling Approach*. Esoma, Congress Proceedings.

Sansone, C., Morf, C. C., ve Panter, A. T. (Eds.). (2004). *The Sage Handbook of Methods in Social Psychology*. Sage.

Schmidt, J. B., ve Spreng, R. A. (1996). A Proposed Model of External Consumer Information Search. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 24, 246-256.

Sezerer Albayrak, E. (2017). Hedonik ve Faydacı Tüketim Bağlamında İnternet Üzerinden Alışveriş Alışkanlıkları: Bir Uygulama Örneği. Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Solomon, M., Bamossy, G. J., Askegaard, S., ve Hogg, M. K. (2006). *Consumer Behaviour: A European Perspective (3rd Edition).* Prentice Hall.

Srinivasan, N. (1990). Pre-Purchase External Search for Information. *Review of Marketing*, 4, 153-189.

Stankevich, A. (2017). Explaining the Consumer Decision-Making Process: Critical Literature Review. *Journal of International Business Research and Marketing*, 2(6).

The Economist. (1993). "*The Luxury-Goods Trade*." 8 January 1993, pp. 95-98

Trigg, A. B. (2001). Veblen, Bourdieu, and Conspicuous Consumption. Journal of Economic Issues, 35(1), 99-115.

Valiyeva, T. (2015). Tüketici Davranışlarını Etkilemede Yeni Bir İletişim Tekniği Olarak Nöropazarlama İletişimi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Veblen, T. (1899). *The Theory of the Leisure Class*. In The Collected Works of Thorstein Veblen. Vol. 1. Reprint, London: Routledge, 1994, 1--404.

Wernerfelt, B. (1991). Brand Loyalty and Market Equilibrium. *Marketing Science*, 10(3), 229-245.

Williams, T.G. (1982) *Consumer Behaviour: Fundamentals and Strategies*. New York, West Publishing Company.

Yıldırım, Y. (2016). Tüketicinin Satın Alma Karar Sürecinde Bilgi Kaynakları ve Güvenirlikleri: Referans Grubu Olarak Yakın Çevrenin Etkisinin İncelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 214-231.

Zhang, K. Z., ve Benyoucef, M. (2016). Consumer Behavior in Social Commerce: A literature Review. *Decision Support Systems*, 86, 95-108.

KAYNAKÇA

Anisimova, T. (2016). Integrating multiple factors affecting consumer behavior toward organic foods: The role of healthism, hedonism, and trust in consumer purchase intentions of organic foods. *Journal of food products marketing*, *22*(7), 809-823.

Al-Azzam, A. F. M., & Fattah, M. (2014). Evaluating effect of social factors affecting. consumer behavior in purchasing home furnishing products in Jordan. *British Journal of Marketing Studies*, *2*(7), 80-94.

Durmaz, Y., Bahar, R., & Kurtlar, M. (2011). Kişisel faktörlerin tüketici satin alma davranişlarina etkisi üzerine bir araştirma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *2*(1), 114-133.

Durmaz Yakup., & Jablonsk, S. (2012). Integrated approach to factors affecting consumers purchase behavior in Poland and an empirical study. *Lars*, *16*(5).

Durmaz, Y. (2014). The impact of psychological factors on consumer buying behavior and an empirical application in Turkey.

Elden, M. (2004). Uluslararası Reklamda Tüketici Davranışını Etkileyen Bir Faktör Olarak Kültürel Farklılıkların Önemi. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(9), 205-221.

Gajjar, N. B. (2013). Factors affecting consumer behavior. *International Journal of Research in Humanities and Social Sciences*, *1*(2), 10-15.

Gedik, A. (2020). Davranış Ekonomisi Ve Tüketici Davranışları Açısından Bir Uygulama. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 23-40.

Mucuk , İ (2009). Pazarlama İlkeleri. Türkmen Kitabevi, 17. Basım, İstanbul.

Jisana, T. K. (2014). Consumer behaviour models: an overview. *Sai Om Journal of Commerce & Management*, *1*(5), 34-43.

Khuong, M. N., & Duyen, H. T. M. (2016). Personal factors affecting consumer purchase decision towards men skin care products—A study in Ho Chi Minh city, Vietnam. *International Journal of Trade, Economics and Finance*, *7*(2), 44-50.

Laroche FRSC, M., Papadopoulos, N., Heslop, L., & Bergeron, J. (2003). Effects of subcultural differences on country and product evaluations. *Journal of Consumer Behaviour: An International Research Review*, *2*(3), 232-247.

Lee, S. (2007). "Motivation Study Based on Expectancy Theory" ,The Florida State University College of Information Academic Library Service, the Florida State University.

Ramya, Nasam, & Ali, S. M. (2016). Factors affecting consumer buying behavior. *International journal of applied research*, *2*(10), 76-80.

Rehman, F. U., Bin Md Yusoff, R., Bin Mohamed Zabri, S., & Binti Ismail, F. (2017). Determinants of personal factors in influencing the buying behavior of consumers in sales promotion: a case of fashion industry. *Young Consumers*, *18*(4), 408-424.

Sur, E., & Tolon, M. (2020). Tüketici Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörler ile Seçmen Oy Verme Davranışlarını Etkileyen Faktörlerin Pazarlama Bağlamında Karşılaştırılması. *Third Sector Social Economic Review*, *55*(2), 695-709.

Şahin, B. G., & Akballı, E. E. (2019). *Tüketici davranışlarını etkileyen faktörler ve yöntem analizi* (Doctoral dissertation, Aytekin Demircioğlu).

Ünlüönen, K. Tayfun, A. (2003). ―Turistlerin Yerli Halkın Tüketim Davranışlarına Etkileri Üzerine Ampirik Bir Araştırma‖, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 10.

Qazzafi, S. (2020). Factor affecting consumer buying behavior: A conceptual study. *International Journal for Scientific Research & Development*, *8*(2), 1205-1208.

https://easy-peasy.ai/ai-image-generator/images/embracing-global-unity-diverse-people-round-table (20.08.2024)

https://images.app.goo.gl/Tv9jCnQVitCTr9LKA (20.08.2024)

https://www.ergezer.net/tuketici-davranisi.html (20.08.2024)

https://images.app.goo.gl/Tv9jCnQVitCTr9LKA (20.08.2024)

Kaynakça

Akgöz, E., Göral, R., & Gürsoy, Y. (2014). Yenilik kapsamında turistik ürün çeşitlendirmesi ve kurban bayramı örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 1-12.

Akgün, V. Ö., & Ergün, G. S. (2017). Yeni Müşteri Kavramı Ve Modern Pazarlama Sürecinde Sosyal Medya Pazarlaması. *Turkish Studies*, 12(32), 17-32.

Aksoy, H., & Tan, M. F. (2021). Deneyimsel Pazarlamanın Marka Tercihi, Marka Sadakati Ve Marka Özgünlüğüne Etkisi: Giyim Ürünleri Üzerine Bir Araştırma. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (28), 144-163.

Alan, A. K., Kabadayı, E. T., & Erişke, T. (2018). İletişimin yeni yüzü: dijital pazarlama ve sosyal medya pazarlaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 493-504.

Alzoubi, H., Alshurideh, M., Kurdi, B., Akour, I., & Aziz, R. (2022). Does BLE technology contribute towards improving marketing strategies, customers' satisfaction and loyalty? The role of open innovation. *International Journal of Data and Network Science*, 6(2), 449-460.

Armutcu, B., & Tan, M. F. (2023). Generation Z Young Consumers' Sustainable Purchasing Behaviors and Intent to Purchase Recyclable Products: A Comprehensive Study in Turkey using SEM. *Business Research Proceedings*, 1(1), 6-6.

Arslan, İ. K., & Aybar, Z. D. A. (2020). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışlarına Etkileri ve İşletmeler Açısından Önemi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(7), 548-565.

Ayyıldız, H., & Genç, K. Y. (2008). Çevreye Duyarlı Pazarlama: Üniversite Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Pazarlama Uygulamaları İle İlgili Tutum Ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 505-527.

Azizah, F. D., Nur, A. N., & Putra, A. H. P. K. (2022). Impulsive buying behavior: Implementation of IT on technology acceptance model on E-Commerce purchase decisions. *Golden Ratio of Marketing and Applied Psychology of Business*, 2(1), 58-72.

Bagram, M. M. M., & Khan, S. (2012). Attaining customer loyalty! The role of consumer attitude and consumer behavior. *International review of management and business research*, 1(1), 1-8.

Bandara, R., Fernando, M., & Akter, S. (2021). Managing consumer privacy concerns and defensive behaviours in the digital marketplace. *European Journal of Marketing*, 55(1), 219-246.

Baumeister, R. F. (2002). Yielding to temptation: Self-control failure, impulsive purchasing, and consumer behavior. *Journal of consumer Research*, 28(4), 670-676.

Bertrand, M., Mullainathan, S., & Shafir, E. (2006). Behavioral economics and marketing in aid of decision making among the poor. *Journal of Public Policy & Marketing*, 25(1), 8-23.

Bowen, J. T., & Chen, S. L. (2001). The relationship between customer loyalty and customer satisfaction. *International journal of contemporary hospitality management*, 13(5), 213-217.

Bray, J., Johns, N., & Kilburn, D. (2011). An exploratory study into the factors impeding ethical consumption. *Journal of business ethics*, 98, 597-608.

Brunsø, K., Scholderer, J., & Grunert, K. G. (2004). Closing the gap between values and behavior—a means–end theory of lifestyle. *Journal of business research*, 57(6), 665-670.

Buerke, A., Straatmann, T., Lin-Hi, N., & Müller, K. (2017). Consumer awareness and sustainability-focused value orientation as motivating factors of responsible consumer behavior. *Review of Managerial Science*, 11, 959-991.

Can, G., & Kılıç, F. (2021). Türkiye'de covid-19 salgınının tüketici ve üretici davranışları üzerindeki etkisi. *Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 17-27.

Carrigan, M., & Attalla, A. (2001). The myth of the ethical consumer–do ethics matter in purchase behaviour?. *Journal of consumer marketing*, 18(7), 560-578.

Chandra, S., Verma, S., Lim, W. M., Kumar, S., & Donthu, N. (2022). Personalization in personalized marketing: Trends and ways forward. *Psychology & Marketing*, 39(8), 1529-1562.

Chang, W. J. (2020). Experiential marketing, brand image and brand loyalty: a case study of Starbucks. *British Food Journal*, 123(1), 209-223.

Chaudhary, K., Alam, M., Al-Rakhami, M. S., & Gumaei, A. (2021). Machine learning-based mathematical modelling for prediction of social media consumer behavior using big data analytics. *Journal of Big Data*, 8(1), 73.

Cheung, M. L., Pires, G. D., Rosenberger, P. J., Leung, W. K., & Sharipudin, M. N. S. (2021). The role of consumer-consumer interaction and consumer-brand interaction in driving consumer-

brand engagement and behavioral intentions. *Journal of retailing and consumer services*, 61, 102574.

Chopra, A., Avhad, V., & Jaju, A. S. (2021). Influencer marketing: An exploratory study to identify antecedents of consumer behavior of millennial. *Business Perspectives and Research*, 9(1), 77-91.

Chou, S. F., Horng, J. S., Liu, C. H. S., & Lin, J. Y. (2020). Identifying the critical factors of customer behavior: An integration perspective of marketing strategy and components of attitudes. *Journal of retailing and consumer services*, 55, 102113.

Chung, N., Song, H. G., & Lee, H. (2017). Consumers' impulsive buying behavior of restaurant products in social commerce. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 29(2), 709-731.

Claudy, M. C., Garcia, R., & O'Driscoll, A. (2015). Consumer resistance to innovation—a behavioral reasoning perspective. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 43, 528-544.

Cleveland, M., Papadopoulos, N., & Laroche, M. (2011). Identity, demographics, and consumer behaviors: International market segmentation across product categories. *International Marketing Review*, 28(3), 244-266.

Coelho, P. S., & Henseler, J. (2012). Creating customer loyalty through service customization. *European Journal of Marketing*, 46(3/4), 331-356.

Cotte, J., & Wood, S. L. (2004). Families and innovative consumer behavior: A triadic analysis of sibling and parental influence. *Journal of consumer research*, 31(1), 78-86.

Cox, N., Ganong, P., Noel, P., Vavra, J., Wong, A., Farrell, D., ... & Deadman, E. (2020). Initial impacts of the pandemic on consumer behavior: Evidence from linked income, spending, and savings data. *Brookings Papers on Economic Activity*, 2020(2), 35-82.

Cömert, Y., & Durmaz, Y. (2006). Tüketicinin Tatmini ile satin alma davranişlarini etkileyen faktörlere bütünleşik yaklaşim ve adiyaman ilinde bir alan çalişmasi. *Journal of Yasar University*, 1(4), 351-375.

Cruz-Cárdenas, J., Zabelina, E., Guadalupe-Lanas, J., Palacio-Fierro, A., & Ramos-Galarza, C. (2021). COVID-19, consumer behavior, technology, and society: A literature review and bibliometric analysis. *Technological forecasting and social change*, 173, 121179.

Da Costa, M. C., Deliza, R., Rosenthal, A., Hedderley, D., & Frewer, L. (2000). Non conventional technologies and impact on consumer behavior. *Trends in Food Science & Technology*, 11(4-5), 188-193.

D'Adamo, I., González-Sánchez, R., Medina-Salgado, M. S., & Settembre-Blundo, D. (2021). E-commerce calls for cyber-security and sustainability: How european citizens look for a trusted online environment. *Sustainability*, 13(12), 6752.

Darmawan, D., & Gatheru, J. (2021). Understanding impulsive buying behavior in marketplace. *Journal of Social Science Studies (JOS3),* 1(1), 11-18.

De Bondt, W., Mayoral, R. M., & Vallelado, E. (2013). Behavioral decision-making in finance: An overview and assessment of selected research. *Spanish Journal of Finance and Accounting/ Revista Española de Financiación y Contabilidad*, 42(157), 99-118.

De Mooij, M. (2019). Consumer behavior and culture: Consequences for global marketing and advertising.

Demir, M. Ö. (2011). Risk Algisinin Marka Sadakatine Etkisi: Cep Telefonlari Kategorisinde Bir Uygulama/The effects of perceived risk on brand loyalty: A study on mobile phones. *Ege Akademik Bakis*, 11(2), 267.

Donio', J., Massari, P., & Passiante, G. (2006). Customer satisfaction and loyalty in a digital environment: an empirical test. *Journal of Consumer Marketing*, 23(7), 445-457.

Eminler, O., Altunışık, R., & Eskiler, E. (2019). Müşteri Memnuniyeti, Duygusal Yakınlık, Müşteri Sadakati Ve Ağızdan Ağıza Pazarlama Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Perakende Sektörü Örneği. *Business & Management Studies: An International Journal*, 7(4), 1905-1922.

Erevelles, S., Fukawa, N., & Swayne, L. (2016). Big Data consumer analytics and the transformation of marketing. *Journal of business research*, 69(2), 897-904.

Etlioğlu, M. (2022). Blokzincir Tabanlı Sosyal Medya Pazarlama. *Alanya Akademik Bakış*, 6(2), Sayfa No.2117-2138.

Evanschitzky, H., Iyer, G. R., Pillai, K. G., Kenning, P., & Schütte, R. (2015). Consumer trial, continuous use, and economic benefits of a retail service innovation: The case of the personal shopping assistant. *Journal of product innovation management*, 32(3), 459-475.

Faerber, A. E. (2012). Systematic assessment of true, misleading and false claims in advertisements for prescription and nonprescription drugs on television (Doctoral dissertation, The University of Wisconsin-Madison).

Forghani, E., Sheikh, R., Hosseini, S. M. H., & Sana, S. S. (2022). The impact of digital marketing strategies on customer's buying behavior in online shopping using the rough set theory. *International journal of system assurance engineering and management*, 13(2), 625-640.

Galbreth, M. R., & Ghosh, B. (2013). Competition and sustainability: The impact of consumer awareness. *Decision Sciences*, 44(1), 127-159.

Gawel, J. E. (2019). Herzberg's theory of motivation and Maslow's hierarchy of needs. Practical Assessment. *Research*, and Evaluation, 5(1), 11.

Gopinath, R. (2019). Online Shopping Consumer Behaviour of Perambalur District. *International Journal of Research*, 8(5), 542-547.

Gulfraz, M. B., Sufyan, M., Mustak, M., Salminen, J., & Srivastava, D. K. (2022). Understanding the impact of online customers' shopping experience on online impulsive buying: A study on two leading E-commerce platforms. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 68, 103000.

Guthrie, C., Fosso-Wamba, S., & Arnaud, J. B. (2021). Online consumer resilience during a pandemic: An exploratory study of e-commerce behavior before, during and after a COVID-19 lockdown. *Journal of retailing and consumer services*, 61, 102570.

Hacıalioğlu, A., & Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi sürecinde tüketici davranişlari ve e-ticaretteki değişimler. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 16-29.

Hameed, I., Waris, I., & Amin ul Haq, M. (2019). Predicting eco-conscious consumer behavior using theory of planned behavior in Pakistan. *Environmental Science and Pollution Research*, 26, 15535-15547.

Han, T. I., & Stoel, L. (2017). Explaining socially responsible consumer behavior: A meta-analytic review of theory of planned behavior. *Journal of International Consumer Marketing*, 29(2), 91-103.

Heidenreich, S., & Kraemer, T. (2015). Passive innovation resistance: The curse of innovation? Investigating consequences for innovative consumer behavior. *Journal of Economic Psychology*, 51, 134-151.

Helgesen, Ø. (2006). Are loyal customers profitable? Customer satisfaction, customer (action) loyalty and customer profitability at the individual level. *Journal of marketing management*, 22(3-4), 245-266.

Hinds, J., Williams, E. J., & Joinson, A. N. (2020). "It wouldn't happen to me": Privacy concerns and perspectives following the Cambridge Analytica scandal. *International Journal of Human-Computer Studies*, 143, 102498.

Ho, S. Y., Bodoff, D., & Tam, K. Y. (2011). Timing of adaptive web personalization and its effects on online consumer behavior. *Information systems research*, 22(3), 660-679.

Hosseini, M. H., Delaviz, M., Derakhshide, H., & Delaviz, M. (2016). Factors affecting consumer resistance to innovation in mobile phone industry. *International Journal of Asian Social Science*, 6(9), 497-509.

Hosta, M., & Zabkar, V. (2021). Antecedents of environmentally and socially responsible sustainable consumer behavior. *Journal of Business Ethics*, 171(2), 273-293.

Hunt, S. D., & Arnett, D. B. (2004). Market segmentation strategy, competitive advantage, and public policy: Grounding segmentation strategy in resource-advantage theory. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 12(1), 7-25.

Islam, M. T., Huda, N., Baumber, A., Shumon, R., Zaman, A., Ali, F., ... & Sahajwalla, V. (2021). A global review of consumer behavior towards e-waste and implications for the circular economy. *Journal of Cleaner Production*, 316, 128297.

İri, R. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinin Niğde Ve Yöresindeki Tüketicilerin İnternet Üzerinden Satın Alma Davranışlarına Etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 570-602.

Jin, S. V., Muqaddam, A., & Ryu, E. (2019). Instafamous and social media influencer marketing. *Marketing Intelligence & Planning*, 37(5), 567-579.

Johnson, E. J., Pham, M. T., & Johar, G. V. (2007). Consumer behavior and marketing. Social Psychology. Handbook of Basic Principles (2nd Ed.). New York: The Guildford Press, 869-887.

Kacen, J. J., & Lee, J. A. (2002). The influence of culture on consumer impulsive buying behavior. *Journal of consumer psychology*, 12(2), 163-176.

Kahneman, D., & Tversky, A. (2013). Prospect theory: An analysis of decision under risk. In Handbook of the fundamentals of financial decision making: Part I (pp. 99-127).

Karakuş, M. (2022). Sosyal Medyanın Ve Online Alışveriş Sitelerinin Tüketici Davranışlarına Etkisi Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Atatürk İletişim Dergisi*, (23), 1-8.

Karbasivar, A., & Yarahmadi, H. (2011). Evaluating effective factors on consumer impulse buying behavior. *Asian Journal of Business Management Studies*, 2(4), 174-181.

Kautish, P., & Sharma, R. (2020). Determinants of pro-environmental behavior and environmentally conscious consumer behavior: An empirical investigation from emerging market. *Business Strategy & Development*, 3(1), 112-127.

Kayabaşı, E. T. (2020). COVID-19'un piyasalara ve tüketici davranişlarina etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 15-25.

Kendirli, H. Ç., & Kaptan, S. (2020). Üniversite Eğitimli Kadınlarda Tüketici Davranışları Bazında Satın Alma Eğilimleri: Çorum Araştırması. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(1)*, 120-145.

Khadka, K., & Maharjan, S. (2017). Customer satisfaction and customer loyalty. *Centria University of Applied Sciences Pietarsaari*, 1(10), 58-64.

Khan, N., Salam, S., & Sherpao, A. (2014). Impact of innovation on customer satisfaction and brand loyalty: a case study of professionals. *International Journal of Management Sciences*, 3(9), 663-672.

Khrais, L. T. (2020). Role of artificial intelligence in shaping consumer demand in E-commerce. *Future Internet*, 12(12), 226.

Kitapçı, İ. (2017). Rasyonaliteden irrasyonaliteye: Davranışsal iktisat yaklaşımı ve bilişsel önyargılar. *Maliye Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 85-102.

Koszewska, M. (2016). Understanding consumer behavior in the sustainable clothing market: Model development and verification. *Green Fashion: Volume 1*, 43-94.

Krafft, J., & Saito, R. (2015). Greenwashing an experimental study about the effects of misleading and deceptive environmental claims in advertising.

Kuruca, Y., Üstüner, M., & Şimşek, I. (2022). Dijital pazarlamada yapay zekâ kullanımı: Sohbet robotu (Chatbot). *Medya ve Kültür*, 2(1), 88-113.

Leninkumar, V. (2017). The relationship between customer satisfaction and customer trust on customer loyalty. International *Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(4), 450-465.

Liang, C. J., & Wen-Hung, W. (2004). Attributes, benefits, customer satisfaction and behavioral loyalty-an integrative research of financial services industry in Taiwan. *Journal of services research*, 4(1), 57.

Lichev, G. T. (2017). Psychological factors in determining consumer behaviour. *Eastern Academic Journal*, 1, 8-16.

Loewenstein, G. (2000). Emotions in economic theory and economic behavior. *American economic review*, 90(2), 426-432.

Mahsyar, S., & Surapati, U. (2020). Effect of service quality and product quality on customer satisfaction and loyalty. *International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR)*, 4(01).

Mahwish Sindhu, M. J. K. (2020). Store environment and impulsive buying: The changing dynamics of consumer behavior. Journal of Southwest Jiaotong University, 55(4).

Malbon, J. (2013). Taking fake online consumer reviews seriously. *Journal of Consumer Policy*, 36, 139-157.

Malyan, R. S., & Duhan, P. (2018). Environmentally conscious consumer behavior and green marketing: an analytical study of the Indian market. In Green consumerism: Perspectives, sustainability, and behavior (pp. 149-172). Apple Academic Press.

Martins, J. M., Yusuf, F., & Swanson, D. A. (2011). Consumer demographics and behaviour: Markets are people (Vol. 30). Springer Science & Business Media.

McKenzie, D., & Schargrodsky, E. (2005). Buying less, but shopping more: Changes in consumption patterns during a crisis. Bureau for Research and Economic Analysis of Development (BREAD) Working Paper, 92.

Mehraj, D., Qureshi, I. H., Singh, G., Nazir, N. A., Basheer, S., & Nissa, V. U. (2023). Green marketing practices and green consumer behavior: Demographic differences among young consumers. *Business Strategy & Development*, 6(4), 571-585.

Meyers-Levy, J., & Loken, B. (2015). Revisiting gender differences: What we know and what lies ahead. *Journal of Consumer psychology*, 25(1), 129-149.

Minton, A. P., & Rose, R. L. (1997). The effects of environmental concern on environmentally friendly consumer behavior: An exploratory study. *Journal of Business research*, 40(1), 37-48.

Moon, H., Park, J., & Kim, S. (2015). The importance of an innovative product design on customer behavior: development and validation of a scale. *Journal of Product Innovation Management*, 32(2), 224-232.

Muruganantham, G., & Bhakat, R. S. (2013). A review of impulse buying behavior. *International journal of marketing studies*, 5(3), 149.

Nolcheska, V. (2017). The influence of social networks on consumer behavior. Cataloging-In-Publication Data, 95.

Ottar Olsen, S., Alina Tudoran, A., Brunsø, K., & Verbeke, W. (2013). Extending the prevalent consumer loyalty modelling: the role of habit strength. *European Journal of Marketing*, 47(1/2), 303-323.

Özkan, E. (2014). Müşteri sadakati ile ağızdan ağıza iletişimin tüketici satın alma davranışlarına etkisi: Elektronik eşya sektörü üzerine bir uygulama (Master's thesis, Gümüşhane Üniversitesi).

Özmen, M., Uzkurt, C., Özdemir, Ş., Altunışık, R., & Torlak, Ö. (2013). Pazarlama ilkeleri. TC Anadolu Üniversitesi Yayını, 3012.

Palan, K. M. (2001). Gender identity in consumer behavior research: A literature review and research agenda. *Academy of Marketing Science Review*, 10(2001), 1-31.

Pantano, E. (2011). Cultural factors affecting consumer behaviour: a new perception model. *Euromed journal of business*, 6(1), 117-136.

Pelau, C., Niculescu, M., & Stanescu, M. (2020). Consumers' perception on the advantages and disadvantages of cookies and browsing history. In Proceedings of the International Conference on Business Excellence (Vol. 14, No. 1, pp. 829-837).

Qazzafi, S. (2020). Factor affecting consumer buying behavior: A conceptual study. *International Journal for Scientific Research & Development*, 8(2), 1205-1208.

Qin, Y. S. (2020). Fostering brand–consumer interactions in social media: the role of social media uses and gratifications. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 14(3), 337-354.

Rachmad, Y. E. (2022). Social Media Marketing Mediated Changes In Consumer Behavior From E-Commerce To Social Commerce. *International Journal of Economics and Management Research*, 1(3), 227-242.

Rajumesh, S. (2014). The impact of consumer experience on brand loyalty: The mediating role of brand attitude. *International Journal of Management and Social Sciences Research (IJMSSR)*, 3(1), 73-79.

Reddy, S. R. B. (2021). Predictive Analytics in Customer Relationship Management: Utilizing Big Data and AI to Drive Personalized Marketing Strategies. *Australian Journal of Machine Learning Research & Applications*, 1(1), 1-12.

Reisenwitz, T., & Iyer, R. (2007). A comparison of younger and older baby boomers: investigating the viability of cohort segmentation. *Journal of Consumer Marketing*, 24(4), 202-213.

Riegger, A. S., Merfeld, K., Klein, J. F., & Henkel, S. (2022). Technology-enabled personalization: Impact of smart technology choice on consumer shopping behavior. *Technological Forecasting and Social Change*, 181, 121752.

Rimawan, E., Mustofa, A., & Mulyanto, A. D. (2017). The influence of product quality, service quality and trust on customer satisfaction and its impact on customer loyalty (Case Study PT ABC Tbk). *International Journal of Scientific & Engineering Research*, 8(7), 2330-2336.

Roman, S. (2010). Relational consequences of perceived deception in online shopping: The moderating roles of type of product, consumer's attitude toward the internet and consumer's demographics. *Journal of business ethics*, 95, 373-391.

Romani, S. (2006). Price misleading advertising: effects on trustworthiness toward the source of information and willingness to buy. *Journal of Product & Brand Management*, 15(2), 130-138.

Romaniuk, J., & Nenycz-Thiel, M. (2013). Behavioral brand loyalty and consumer brand associations. *Journal of Business Research*, 66(1), 67-72.

Salehi, M. (2012). Consumer buying behavior towards online shopping stores in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2(1), 393-403.

Seele, P., Dierksmeier, C., Hofstetter, R., & Schultz, M. D. (2021). Mapping the ethicality of algorithmic pricing: A review of dynamic and personalized pricing. *Journal of Business Ethics*, 170, 697-719.

Shavitt, S., & Cho, H. (2016). Culture and consumer behavior: the role of horizontal and vertical cultural factors. *Current opinion in psychology*, 8, 149-154.

Simon, H. A. (1979). Rational decision making in business organizations. The American economic review, 69(4), 493-513.

Singh, G. (2019). A review of factors affecting digital payments and adoption behaviour for mobile e-wallets. *International Journal of Research in Management & Business Studies*, 6(4), 89-96.

Shahid, N. U., & Sheikh, N. J. (2021). Impact of big data on innovation, competitive advantage, productivity, and decision making: literature review. *Open Journal of Business and Management*, 9(02), 586.

Sheth, J. (2020). Impact of Covid-19 on consumer behavior: Will the old habits return or die?. *Journal of business research*, 117, 280-283.

Soydan, S. (2022). Pandemi (Covid-19) sonrası tüketici davranışlarındaki değişim ile ilgili bir derleme çalışması. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(18), 1-15.

Sun, Y., Yang, C., Shen, X. L., & Wang, N. (2020). When digitalized customers meet digitalized services: A digitalized social cognitive perspective of omnichannel service usage. *International Journal of Information Management*, 54, 102200.

Süle, M. (2012). Can conscious consumption be learned? The role of Hungarian consumer protection education in becoming conscious consumers. *International journal of consumer studies*, 36(2), 211-220.

Szmigin, I., Carrigan, M., & McEachern, M. G. (2009). The conscious consumer: taking a flexible approach to ethical behaviour. *International Journal of Consumer Studies*, 33(2), 224-231.

Tafesse, W., & Wien, A. (2018). Using message strategy to drive consumer behavioral engagement on social media. *Journal of Consumer Marketing*, 35(3), 241-253.

Tan, M. F., & Çolakoğlu, E. (2021). Marka Tatmini, Güveni ve Sadakati Arasındaki İlişkinin Sosyal Medya İletişimi Kapsamında İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 20(2), 574-590.

Tawalbeh, L. A., Muheidat, F., Tawalbeh, M., & Quwaider, M. (2020). IoT Privacy and security: Challenges and solutions. *Applied Sciences*, 10(12), 4102.

Temizkan, V., Güven, E. Ö., Yılmazer, A., & Andsoy, C. (2021). Covid-19 ile gerçekleşen tüketici davranişlari ve eğilimlerine yönelik bir araştirma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(79), 1311-1327.

Trudel, R. (2019). Sustainable consumer behavior. *Consumer psychology review*, 2(1), 85-96.

Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under Uncertainty: Heuristics and Biases: Biases in judgments reveal some heuristics of thinking under uncertainty. *Science*, 185(4157), 1124-1131.

Uygun, M., Özçifçi, V., & Divanoğlu, S. U. (2011). Tüketicilerin online alışveriş davranışını etkileyen faktörler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 373-385.

Van Riel, A. C., Lemmink, J., & Ouwersloot, H. (2004). High-technology service innovation success: a decision-making perspective. *Journal of Product Innovation Management*, 21(5), 348-359.

Visentin, M., Pizzi, G., & Pichierri, M. (2019). Fake news, real problems for brands: The impact of content truthfulness and source credibility on consumers' behavioral intentions toward the advertised brands. *Journal of Interactive Marketing*, 45(1), 99-112.

Voicu, M. C., Sîrghi, N., & Toth, D. M. M. (2023). Consumers' experience and satisfaction using augmented reality apps in E-shopping: New empirical evidence. *Applied Sciences*, 13(17), 9596.

Waari, D., Bonuke, R., & Kosgei, D. (2018). Loyalty programs benefits and customer loyalty: The mediating role of customer satisfaction. *International Journal of Commerce and Management*, 6(4), 726-737.

Wibowo, A., Chen, S. C., Wiangin, U., Ma, Y., & Ruangkanjanases, A. (2020). Customer behavior as an outcome of social media marketing: The role of social media marketing activity and customer experience. *Sustainability*, 13(1), 189.

Wood, S. L., & Moreau, C. P. (2006). From fear to loathing? How emotion influences the evaluation and early use of innovations. *Journal of Marketing*, 70(3), 44-57.

Wood, W., & Neal, D. T. (2009). The habitual consumer. *Journal of Consumer Psychology*, 19(4), 579-592.

Xu, Y., Goedegebuure, R., & Van der Heijden, B. (2007). Customer perception, customer satisfaction, and customer loyalty within Chinese securities business: towards a mediation model for predicting customer behavior. *Journal of relationship marketing*, 5(4), 79-104.

Yakut, E. (2022). Effects of technological innovations on consumer behavior: Marketing 4.0 perspective. In Industry 4.0 and Global Businesses: A Multidisciplinary Investigation (pp. 55-68). Emerald Publishing Limited.

Zhou, K. Z., Brown, J. R., & Dev, C. S. (2009). Market orientation, competitive advantage, and performance: A demand-based perspective. *Journal of business research*, 62(11), 1063-1070.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (2008). Consumer Attitudes and Behavior. Haugtvedt, C. P., Herr, P. M. and Cardes, F. R. (Eds.), Handbook of Consumer Psychology 525-(pp.525-548). New York: Lawrence Erlbaum Associates. Cons

Andersone, L. ve Sarkane-Gaile, E. (2008). Influence of Factors on Consumer Behavior. *5th International Scientific Conference Business and Management*. 331-337.

Anderson, L. M. ve Taylor, R. L. (1995). McCarthy's 4Ps: Timeworn or Time-Tested? *Journal of Marketing Theory and Practice*, 3(3), 1–9. doi:10.1080/10696679.1995.11501691

Arib, N. A., Mustari, M. ve Hasan, M. (2023). Influence Marketing Mix and Behavior Entrepreneurship Against Sales Volume (Study Case Food City Courtyard of the Grand Mosque in the Soppeng District). *Journal of Economics Entrepreneurship Management Business and Accounting* 1(2), 103-114.

Arslan, M. (2023). Tüketici Davranışları. Erişim adresi: https://birecik.harran.edu.tr/assets

Bennett, A. R. (1997). The Five Vs - a Buyer's Perspective of The Marketing Mix. *Marketing Intelligence & Planning*, 15(3), 151–156. doi:10.1108/0263450971016595

Constantinides, E. (2006). The Marketing Mix Revisited: Towards the 21st Century Marketing. *Journal of Marketing Management*, 22(3), 407-438. DOI:10.1362/026725706776861190

Çabuk, S. ve Yağcı, M. İ. (2007). *Pazarlamaya Çağdaş Yaklaşım* (2. Baskı). Adana: Nobel Kitabevi.

Çalışır, G. (2014). Construction, Presentation and Consumption of Individualism in Social Media. *Journal of Media Critiques [JMC]*. 86-94. doi: 10.17349/jmc114306

Darmawan, D. and Grenier, E. (2021). Competitive Advantage and Service Marketing Mix. *Journal of Social Science Studies*, 1(2), 75 – 80.

Dewi, F.M., Sulivyo, L. ve Listiawati (2022). Influence of Consumer Behavior and Marketing Mix on Product Purchasing Decisions. *Aptisi Transactions on Management (ATM)*, 6(2), 151-157. DOI : https://doi.org/10.33050/atm.v6i2.1737

Durmaz, Y. (2011). *Tüketici Davranışı*. (2. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık

Durmaz, Y., Oruç Bahar, R. ve Kurtlar, M. (2011). Kişisel Faktörlerin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi Üzerine Bir Araştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi Journal of Academic Approaches*, 2(1), 114-133.

Ellitan, L. (2021). The Role of Marketing Mix in Building Customer Satisfaction and Loyalty: A Theoretical Study. *International Journal of Research*, 8(12), 118-129.

Gajjar, N. B. (2013). Factors Affecting Consumer Behavior. *Humanities and Social Sciences*, 1(2), 10-15. (IJRHS) ISSN: 2320 -771X

Gilaninia, S., Taleghani, M. ve Azizi, N. (2013) Marketing Mix and Consumer Behavior. *Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*, 2(12), 53-58.

Goi, C. L. (2009). A Review of Marketing Mix: 4Ps or More? *International Journal of Marketing Studies*, 1(1), 1-15.

Hanaysha, J. R., Skaşkh, M. E. ve Alzoub, H. M. (2021). Importance of Marketing Mix Elements in Determining Consumer Purchase Decision in The Retail Market. *International Journal of Service Science Management Engineering and Technology,* 12(6), 56-72 DOI:10.4018/IJSSMET.2021110104

Hashim, E., Ramli, N., Mahdinezhad, M. and Zulkifli, N. (2017). 4P Marketing & Housewives' Expenditure: Multiple Regression Model. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 6(12), 810-820. DOI:10.6007/IJARBSS/v6-i12/2562

Hassan, M., Ramish, M. S., Zakai, S. N., Dilshad, W. B. ve Qureshi, M. A. (2022). A Review of Marketing Mix and Consumers Behavior. *Periodicals of Social Sciences*, 2(2), 141-149.

Hosaini, A. ve Rojhe, K.C. (2020). Review Paper on Factors İnfluencing Consumer Behavior. *Test En-gineering and Management*, 83, 7059–7066.

İsoraite, M. (2016). Marketing Mix Theoretical *Aspects. International Journal of Research – GRANTHAALAYAH*, 4(6), 25-37. DOI: https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v4.i6.2016.2633

Keskin, S. ve Baş, M. (2015). Sosyal Medyanın Tüketici Davranışları Üzerine Etkisinin Belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17(3), 51-59.

Khan, M. T. (2014). The Concept of 'Marketing Mix' and its Elements (A Conceptual Review Paper). *International Journal of Information, Business and Management*, 6(2), 95-107.

Khaniwale, M. (2015). Consumer Buying Behavior. *International Journal of Innovation and Scientific Research*, 14(2), 278-286.

Khayru, R.K. and F. Issalillah. (2021). Study on Consumer Behavior and Purchase of Herbal Medicine Based on The Marketing Mix. *Journal of Marketing and Business Research*, 1(1), 1-14.

Korkmaz, S., Eser, Z., Öztürk, S. A. ve Işın, F. B. (2009). *Pazarlama*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Koçgar, M. E. (2013). *Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Kültür: Eskişehir'de Kültürün Tüketim Tercihleri Üzerine Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Leblebci Koçer, L. (2021). Tüketici Davranışını Etkileyen Faktörler. Karaman D. (Ed.), *Tüketici Davranışları -I- Güncek Akademik Çalışmalar.* (s. 1-40). Konya: Eğitim Yayıevi.

Morel, M. ve Kwakye, F. (2012). *Green Marketing: Consumers' Attitudes Towards Eco-Friendly Products and Purchase İntention in The Fast Moving Consumer Goods (FMCG) Sector*. Master Thesis, Umea School of Business.

Mucuk, İ. (2009). *Pazarlama İlkeleri*. (17. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Odabaşı, Y. Ve Barış, G. (2018). *Tüketici Davranışı* (18. Baskı). İstanbul: MediaCat Akademi

Özdemir, Ş. (2019). Tüketici Davranışlarının Analizi. Torlak, Ö. Ve Özmen, M. (Ed.), *Pazarlama ilkeleri* içinde (s. 50-67). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını. Erişim adresi: https://ets.anadolu.edu.tr/

Qazzafi, S. (2020). Factor Affecting Consumer Buying Behavior: A Conceptual Study. *International Journal For Scientific Research Development*, 8(2), 1205-1208.

Pheng Low, S. and Tan, M. C. S. (1995). A Convergence of Western Marketing Mix Concepts and Oriental Strategic Thinking. *Marketing Intelligence & Planning*, 13(2), 36–46. doi:10.1108/02634509510083491

Pogorelova, E. V., Yakhneeva, İ. V., Agafonova, A. N. and Prokubovskaya, A. O. (2016). Marketing Mix for E-commerce. *INTERNATIONAL JOURNAL OF ENVIRONMENTAL & SCIENCE EDUCATION*, 11(14), 6744-6759.

Ramli, N., Marikan, D. A. A., Karim, N. A. A., Haşim, E. (2015). The İnfluence of 4P Marketing on Housewives' Spending Patterns in Malaysia. *Malaysian Journal of Society and Space,* 11(7), 16-124. DOI: 10.18196/mb.11295

Ramya, N. ve Mohamed Ali, S. A. (2016). Factors Affecting Consumer Buying Behavior. *International Journal of Applied Research*, 2(10), 76-80.

Rani, P. (2014). Factors Influencing Consumer Behaviour. *Int.J. Curr.Res.Aca.Rev*, 2(9), 52-61.

Rezwan, M. and Khan, S. M. (2014). Impact of Service Marketing Mixes on Customer Perception: A Study on Eastern Bank Limited, Bangladesh. *International Journal of Business and Management,* 6(34), 164-172.

Riaz, W. and Tanveer, A. (2012). Marketing Mix, Not Branding. *Asian Journal of Business and Management Sciences*, 1(11), 43-52.

Riyadi, A. ve Rangkuti, S. (2016). The Influence of Marketing Mix and Customer Purchasing Decision Process on Customer Satisfaction. *Conference: Asia Tourism Forum 2016 - the 12th Biennial Conference of Hospitality and Tourism Industry in Asia*, 518-524. DOI:10.2991/atf-16.2016.82

Singh, M. (2012). Marketing Mix of 4P'S for Competitive Advantage. *Journal of Business and Management (IOSRJBM),* 3(6), 40-45.

Sirajuddin, R. S. B., Senathirajah, A. R. B. S., Haque, R. and Isa, A. M. M. (2023) Marketing Mix Influence on Consumer Buying Behavior: A Case Study on the Cosmetics Industry Intern. *Journal of Profess. Bus. Review*, 8,(5), 1-21.

Solomon, M. R. (2020). *Tüketici Davranışları* (11.Baskı). (N. Parıltı ve E. A. Ergin, Çev.). Ankara: Nobel Yayınları No. 40340.

Şahin, G. ve Akballı, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 43-85.

Thabit H. T. and Raewf, M. B. (2018). The Evaluation of Marketing Mix Elements: A Case Study. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, 4(4), 100-109.

Torlak, Ö. (2019). *Pazarlama Karması ve Pazarlama Kararları.* Torlak, Ö. Ve Özmen, M. (Ed.), Pazarlama ilkeleri içinde (s. 109-137). Erişim adresi: https://ets.anadolu.edu.tr/

Widyastuti, A. N., Pujiharto, Tubastuvi, N. ve Santoso, S. B. (2020). The Effect of Marketing Mix on Purchase Decisions (Study on Minimarket Consumers With Campus Brands in The Banyumas Regency). *Jurnal Manajemen Bisnis*, 11(2), 163-176.

Zukin, S. and Maguire, J. S. (2004). Consumers and Consumption. *Annual Review of Sociology*, 30(1), 173–197. doi:10.1146/annurev.soc.30.012703.110553

KAYNAKÇA

Aldin, L. ve Cesare, S. (2011). A Literature Review On Business Process Modelling: New Frontiers Of Reusability. *Enterprise Information Systems,* 5(3), 359–383.

Assael, H. (1998). C*onsumer Behavior And Marketing Action.* Cincinnati: South-Western College Publishing.

Bayır, T. (2021). Tüketicinin Kara Kutusunu Anlamak: Geleneksele Karşı Nöropazarlama Araştırma Yöntemleri. *Journal of History School*, 5(2), 1401-1422.

Biscaia, R., Correia, A., Rosado, A. F., Ross, S. D. ve Maroco, J. (2013). Sport Sponsorship: The Relationship Between Team Loyalty, Sponsorship Awareness, Attitude Toward The Sponsor, And Purchase İntentions. *Journal of Sport Management,* 27(4), 288-302.

Blackwell, R. D., Miniard, P. W. ve Engle, J. F. (2005). *Consumer Behavior.* Cincinnati:South-Western College Publishing.

Blythe, J. (2013). *Consumer Behaviour.* SAGE Publication.

Boivie, S., Graffin, S. D. ve Gentry, R. J. (2016). Understanding The Direction, Magnitude, And Joint Effects Of Reputation When Multiple Actors' Reputations Collide. *Academy of Management Journal,* 59(1), 188-206.

Clow, E. K. ve Baack, D. (2016). *Integrated Advertising, Promotion, and Marketing Communications.* Pearson Education: Seventh Edition.

Çubukcu, M. İ. (1999). Küreselleşme Süreci İçinde Tüketim Toplumu Tüketim Kültürü. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Darley, W.K., Blankson, C. ve Luethge, D.J. (2010), Toward An İntegrated Framework For Online Consumer Behavior And Decision Making Process: A Review. *Psychology and Marketing,* 27(2), 94-116.

Fransen M.L., Verlegh, P.W.J., Kirmani, A. ve Smit. E. G. (2015). A Typology Of Consumer Strategies For Resisting Advertising, And A Review Of Mechanisms For Countering Them. *International Journal of Advertising,* 34(1), 6–16.

Gerlevik, D. (2012). İnternet Üzerinden Alışverişin Tüketici Davranışı Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Goldsmith, R.E. ve Clark R. A. (2008). An Analysis Of Factors Affecting Fashion Opinion Leadership And Fashion Opinion Seeking. *Journal of Fashion Marketing and Management*, 12(3),308–22.

Hennig-Thurau, T., Gwinner, K.P., Walsh, G. ve Gremler. D.D. (2004). Electronic Word-Of-Mouth Via Consumer- Opinion Platforms: What Motivates Consumers To Articulate Themselves On The İnternet? *Journal of Interactive Marketing*, 18(1), 38– 52.

Hawkins, D. I., Best, R. J. ve Coney, K. A. (2003). *Consumer Behavior: Building Market- İng Strategy.* Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Howard J.A. ve Sheth J.N. (1969). *The Theory Of Buyer Behavior.* New York: John Wiley and Sons.

İslamoğlu, A. H. (2020). *Pazarlama Yönetimi (Stratejik Yaklaşım).* İstanbul: Beta Basım.

Koç, E. (2015). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kotler P. ve Armstrong. G. (2018). *Pazarlama İlkeleri.* (çev. A. E. Gegez). İstanbul: Beta Yayınları.

Kotler, P. ve Keller, L.K. (2016). *Marketing Management.* Pearson Education. Fifteenth Edition.

Lee, S.M. ve Lee, D.H. (2020). Untact: A New Customer Service Strategy İn The Digital Age. *Service Business,* 14(3), 1–22.

Mucuk, İ. (2014). *Pazarlama İlkeleri.* İstanbul: Türkmen Kitapevi.

Nagy, A., Molnár, D. ve Szikszai-Németh, K. (2018). Current Challenges of Personal Branding. *International Journal of Engineering and Management Sciences*, 3(4), 485-494.

Nicosia, F.M. ve Robert, W. (1976). Consumer Behavior Toward Sociology of Consumption. *Journal of Consumer Research,* 5(4), 121-133.

Prasad, R.K. ve Jha, K. M. (2014). Consumer Buying Decision Models: A Descriptive Study. *Innovative Space of Scientific Research Journals,* 6(3), 335-351.

Schıffman, L. ve Kanuk, L. (2000). *Consumer Behavior.* London:Prentice Hall.

Sternthal, B. ve Craig, C. S. (1982). *Consumer Behavior: An Information Processing Perspective.* New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Sproles, G.B. ve Kendall, E. (1986). A Methodology for Profiling Consumers Decision Making Styles. *Journal of Consumer Affairs,* 20(2), 267.

Solomon, M., Bamossy, G. ve Askegaard, S. (2002). *Consumer Behavior: A European Perspective.* New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Solomon, M. (2020). Tüketici Davranışları Satın Alma Sahip Olma ve Varoluş. (çev. N. Parıltı, E. A. Ergin).

Ankara: Nobel Yayıncılık.

Silverman, G. (2001). *The Secrets of Word-of-Mouth Marketing.* Usa: Amacom.

Torlak, Ö. ve Altunışık, R. (2009). *Pazarlama Stratejileri, Yönetsel Bir Yaklaşım.* İstanbul: Beta Basım.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2013). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri.

Wolkers, K.O. ve Walter, N. (2021). Silence is Silver, But Speech is Golden: İntelligent Voice Assistants And Their İmpact on A Brand's Customer Decision Journey With A Special Focus on Trust And Convenience – A Qualitative Consumer Analysis in The Netherlands. *Brand Management,* 18(3), 7–31.

Zaki, M. (2019). Digital Transformation: Harnessing Digital Technologies For The Next Generation Of Services. *Journal Services Marketing*, 33(4), 429–435.

Zaltman,G., Pinson, C.A. ve Agelman, R. (1973). *Methodology and Consumer Research*. New York: Holt Rinehart and Winston.

Kaynakça

Akbaş, Hacı ve Kırkbir, Fazıl (2015). Hazır Giyim Sektörüne Yönelik Reklam İçerikli Kısa Mesajların (SMS) Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkisinin Araştırılması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Öğrencileri İle Bir Uygulama.*KTÜ SBE Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 95-116.

Akın Acuner, Ş. (2021).Tüketici satın alma karar sürecinde toplumsal cinsiyet rollerinin etkisi: x, y ve z kuşakları açısından karşılaştırmalı bir analiz. Doktora Tezi, Avrasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aslan, E. (2023). Çevrim İçi Yöresel Yiyecek-İçecek Tercihindeki Motivasyon Unsurlarının Satın Alma Karar Sürecine Olan Etkisinin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi, Doktora Tezi, Balıkesir, Balıkesir Üniversitesi.

Atasoy, A. ve Maşrap, A. (2019). Deneyimsel pazarlama unsurlarının, müşteri deneyimi ve tüketici algısı bağlamında müşteri memnuniyetine ve sadakatine etkisi: Alışveriş merkezlerinde bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 2140-2159.

Bray, J. P. (2008). *CunsomerBehaviorTheory: ApprochesandModels.* DiscusionPaper. Unpublished, https://eprints.bournemouth.ac.uk/10107/1/Consumer_Behaviour_Theory_-_Approaches_&_Models.pdf

Butler, P. & Peppard, J. (1998). Consumer Purchasing on the Internet: ProcessesandProspects, *European Management Journal,* 16(5), 600-610.

Dağ, K. (2020). *Tüketici Davranış Modelleri ve Satın Alma Aşamaları,* İçinde I. Y. Durmaz (Editör), *Tüketici Davranışları,* (1-22). Ankara: Nobel Yasyıncılık.

Diyarbakırlıoğlu, İ. (2019). İnternetin ve İnternet Reklamlarının Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkisi Adıyaman'daki Kamu Çalışanı Üzerinde Elektronik Eşya Alanında Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Erciş, A., Ünal, S., ve Can, P. (2007). Yaşam tarzlarininsatin alma karar süreci üzerindeki rolü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *21*(2), 281-311.

Fırat, A.,ve Azmak, E. (2007). Satınalma Karar Sürecinde Beyaz Eşya Kullanıcılarının Marka Bağlılığı. K*aramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *2007*(2), 251-264.

Gülay, G. (2023). *Satın Alma Karar Verme Sürecinde Bilgiye Ulaşma Aracı Olarak Sosyal Medya*, Manisa, Turkuaz Akademik Yayınları.

Hanaysha, J. R. (2022). Impact of socialmediamarketingfeatures on consumer'spurchasedecision in thefast-foodindustry: Brandtrust as a mediator. *International Journal of Information Management Data Insights*, *2*(2), 100102.

Haugtvedt, C P., Herr, P M. andKardes, F R. (2008). *Handbook of Consumer Psychology*. NewYork: Taylor & Francis Group, LLC.

Hewag, W. ve Mafhuhansi T. (2019). İmpact of Social Media Characteristics on Consumer BuyingDecisionProcess in Western Province, Sri Lanka, *Global Journal of Management andBusinessResearch,* 19(2), 1-5.

Karaman, D. (2021). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsamında Değerlendirilmesi, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 45,107-119.

Kılıç, S. ve Göksel, A. (2004). Tüketici Davranışları: İndirim Kartlarının Tüketici Satın Alma Karar Süreci Üzerindeki Etkisine Dair Ampirik Bir Çalışma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(2), 147-163.

Kitapçı O. Ve Dörtyol İ. T. (2009). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Aile Bireylerinin Etkileri: Kadının Rolü, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2),331-348.

Kitapçı, O. ve Dörtyol, İ. T. (2009). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Aile Bireylerinin Etkileri: Kadının Değişen Rolü Sivas İlinde Bir Uygulama*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18(2), 331-348.

Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J. andWong, V. (1999). *Principles of Marketing* (2.nd Ed). London: PerenticeHall Europe.

Marangoz, M. (2006). Tüketicilerin Marka Fonksiyonu Algilamalari İle Satin Alma SonrasiDavranişlariArasindaki İlişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *21*(2), 107-128.

Miklosik, A. (2015). ChangeInPurchasingDecision-MakingProcess Of ConsumersInTheDıgıtalEra, *EuropenJournal of ScienceandTheology,* 11(6), 167-176.

Müderrrisoğlu, F. (2009). Tüketici satın alma kararını etkileyenfaktörler ve ailede satın alma kararınınverilmesi: pilot bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi

Özcan, S. O. (2010). İnternet pazarlama faaliyetlerinde tüketici satın alma karar süreci. *Journal of Internet Applications and Management*, *1*(2), 29-39.

Özen, F. (2018). Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Ambalajın Yeri ve Önemi, *International JournalEntrepreneurshipand Management Inquiries*, 2(3), 139-151.

Özsungur, F. (2017). Bilişsel yönü ile tüketici satın alma karar süreci ve global sınıflar teorisi. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi*, *1*(2), 117-148.

Öztürk, S. A. ve Ersoy Arca, F. (2019). Küresel pazarlama. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2821, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1779.

Parlak, F. (2010). *Sosyal Medya ve Tüketici Satın Alma Karar Sürecine Etkileri: Nitel Bir Uygulama*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi.

Rızaoğlu, B. (2016). *Turizm pazarlaması*. Ankara, Detay yayıncılık.

Salem, M. Z. (2018). Effects of perfumepackaging on Basquefemaleconsumerspurchasedecision in Spain. *Management Decision*, *56*(8), 1748-1768.

Süreci, T. K. (2014). *Tüketici Karar Süreci,* Ankara, M.E.B.

Yanar, K.,& Yılmaz, K. G. (2017). Sosyal medyanın satın alma öncesi ve sonrası tüketici davranışına etkisi üzerine bir araştırma. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 24-40.

Yıldırım, Y. (2016). Tüketicinin satın alma karar sürecinde bilgi kaynakları ve güvenirlikleri: referans grubu olarak yakın çevrenin etkisinin incelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *7*(1), 214-231.

KAYNAKLAR

Al-Hazmi, N. (2021). The Impact of Customer Relationship Management on Customer Retention in Travel and Tourism Organizations. Management Science Letters*, 11*(1), 247-252.

Antonova, O. (2019). Three Ways to Use ASMR-Technologies in Modern Advertising and Marketing.

Armutçu, B. (2022). *Geleneksel Pazarlamadan Dijital Pazarlamaya Geçiş Dijital Pazarlamanın Evrimi*: Dr. Barış ARMUTCU.

Bala, M., ve Verma, D. (2018). A Critical Review of Digital Marketing. M. Bala, D. Verma (2018). A Critical Review of Digital Marketing. International Journal of Management, IT & Engineering*, 8*(10), 321-339.

Balakrishnan, B. K., Dahnil, M. I., ve Yi, W. J. (2014). The İmpact of Social Media Marketing Medium Toward Purchase Intention and Brand Loyalty Among Generation Y. Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 148*, 177-185.

Bartholomew, M. (2017). *Adcreep: the Case Against Modern Marketing*: Stanford University Press.

Bassano, C., Barile, S., Piciocchi, P., Spohrer, J. C., Iandolo, F., ve Fisk, R. (2019). Storytelling About Places: Tourism Marketing in the Digital Age. Cities*, 87*, 10-20.

Belova, A. (2021). Storytelling in Advertising and Branding. Cognition, Communication, Discourse(22), 13-26.

Bhandari, R. S., ve Bansal, A. (2018). Impact of Search Engine Optimization as a Marketing Tool. Jindal Journal of Business Research*, 7*(1), 23-36.

Bhayani, S., ve Vachhani, N. V. (2014). Internet Marketing vs Traditional Marketing: a Comparative Analysis. FIIB Business Review*, 3*(3), 53-63.

Boozary, P. (2024). The Impact of Marketing Automation on Consumer Buying Behavior in the Digital Space Via Artificial Intelligence. Power System Technology*, 48*(1), 1008-1021.

Boudet, J., Gregg, B., Wong, J., ve Schuler, G. (2017). What Shoppers Really Want From Personalized Marketing. McKinsey & Company*, 23*.

Chachra, N., Savage, S., ve Voelker, G. M. (2015). *Affiliate Crookies: Characterizing Affiliate Marketing Abuse.* Paper presented at the Proceedings of the 2015 Internet Measurement Conference.

Chamberlin, L., ve Boks, C. (2018). Marketing Approaches for a Circular Economy: Using Design Frameworks to İnterpret Online Communications. Sustainability*, 10*(6), 2070.

Chandra, S., Verma, S., Lim, W. M., Kumar, S., ve Donthu, N. (2022). Personalization in Personalized Marketing: Trends and Ways Forward. Psychology & Marketing*, 39*(8), 1529-1562.

Charles Gibson, M. (2018). The Most Effective Digital Marketing Strategies & Approaches: a Review of Literature. International Journal of Scientific and Research Publications*, 8*(2).

Chattopadhyay, P. (2020). The Role of Affiliate Marketing in Digital Space: a Conceptual Approach. International Journal for Modern Trends in Science and Technology*, 6*(5), 53-59.

Chen, C.-Y., Shih, B.-Y., Chen, Z.-S., ve Chen, T.-H. (2011). The Exploration of Internet Marketing Strategy by Search Engine Optimization: a Critical Review and Comparison. African Journal of Business Management*, 5*(12), 4644-4649.

Chole, N., ve Dharmik, K. M. (2018). *Digital Marketing & Social Media.* Paper presented at the International Conference Business Remodelling: Exploring New Initiatives In Key Business Functions.

Das, S. (2021). *Search Engine Optimization and Marketing: a Recipe for Success in Digital Marketing*: Chapman and Hall/CRC.

Davis, H. (2006). *Search Engine Optimization*: " O'Reilly Media, Inc.".

Deepak, R. K. A., ve Jeyakumar, S. (2019). *Marketing Management*: Educreation Publishing.

Desai, V., ve Vidyapeeth, B. (2019). Digital Marketing: A Review. International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 5*(5), 196-200.

Deshwal, P. (2016). Online Advertising and Its Impact on Consumer Behavior. International Journal of Applied Research*, 2*(2), 200-204.

Erdmann, A., Arilla, R., ve Ponzoa, J. M. (2022). Search Engine Optimization: The Long-Term Strategy of Keyword Choice. Journal of business research*, 144*, 650-662.

Erkin, G., ve Muborak, R. (2022). Modern Marketing Concept. Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3*(8), 60-66.

Felix, E. (2015). Marketing Challenges of Satisfying Consumers Changing Expectations and Preferences in a Competitive Market. International Journal of Marketing Studies*, 7*(5), 41.

Felix, R., Rauschnabel, P. A., ve Hinsch, C. (2017). Elements of Strategic Social Media Marketing: a Holistic Framework. Journal of business research*, 70*, 118-126.

Fernandes, M. S. d. M. R. (2019). *The Power of Stories to Connect With Customers: Digital Storytelling as a Communication Marketing Tool to Engage With Millennials And İts İmpact on the Creation of Value for Firms*.

Ghosal, D. I., Prasad, B., ve Behera, M. (2020). Impact of Affiliate Marketing on e-Buying Behavior of Millennial–a TAM Based Approach With Text Analysis. Available at SSRN 3638929.

Göbel, S., Salvatore, L., ve Konrad, R. (2008). *Storytec: a Digital Storytelling Platform for The Authoring and Experiencing of Interactive And Non-Linear Stories*. Paper presented at the 2008 International Conference on Automated Solutions for Cross Media Content and Multi-Channel Distribution.

Grewal, D., ve Levy, M. (2022). *Marketing*: McGraw-Hill.

Gujar, V. (2024). New Age Marketing: AI Personalization Strategies in Digital World. IARJSET International Advanced Research Journal in Science, Engineering and Technology*, 11*(3).

Güvener, H., ve Ayhan, E. (2023). Türkiye'de Örgütsel İletişim ve Kurumsal Çevre Politikaları Alanlarında Yapılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi.

Han, Y., Kim, H.-g., ve Lan, T. (2022). The Impact of Multimedia Video Marketing on Consumer Psychology and Behavior. Mobile Information Systems*, 2022*.

Hemker, S., Herrando, C., ve Constantinides, E. (2021). The Transformation of Data Marketing: How an Ethical Lens on Consumer Data Collection Shapes the Future of Marketing. Sustainability*, 13*(20), 11208.

Ho, J., Pang, C., ve Choy, C. (2020). Content Marketing Capability Building: a Conceptual Framework. Journal of Research in Interactive Marketing*, 14*(1), 133-151.

Hudak, M., Kianičková, E., ve Madleňák, R. (2017). The Importance of e-Mail Marketing in e-Commerce. Procedia engineering*, 192*, 342-347.

Jain, E., ve Yadav, A. (2017). Marketing and Technology: Role of Technology in Modern Marketing. IOSR Journal of Business and Management*, 19*(5), 49-53.

Järvinen, J., ve Taiminen, H. (2016). Harnessing Marketing Automation for B2B Content Marketing. Industrial marketing management*, 54*, 164-175.

Jefferson, S., ve Tanton, S. (2015). *Valuable Content Marketing: How to Make Quality Content Your Key to Success*: Kogan page publishers.

Jefkins, F. (2012). *Modern Marketing Communications*: Springer Science & Business Media.

Kähönen, S. (2020). A Case Study: Marketing Automation in Digital Multi-Channel Customer Experience Management.

Kayumovich, K. O., ve Kamalovna, S. F. (2019). Social Media-Marketing-a Forceful Tool for Tourism Industry. European science(7 (49)), 41-43.

Khan, S. W., Geng, H., Larsari, V. N., ve Sain, Z. H. (2023). Understanding the Role of Social Media in Modern Marketing Communications. International Journal of Marketing and Digital Creative*, 1*(2), 29-41.

Kim, H.-J., Park, S.-Y., ve Park, H.-Y. (2018). A Study on the Effect of Storytelling Marketing on Brand Image and Brand Attitude. The Journal of Economics, Marketing and Management*, 6*(4), 1-16.

Koçer, S., ve Yılmaz, A. (2019). İnternet Reklamları Yapım Süreci: Google Reklamları Üzerine Bir İnceleme. Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi(13), 10-37.

Körner, A. (2023). Roadmap to Marketing Automation. In *Marketing and Sales Automation: Basics, Implementation, and Applications* (pp. 19-35): Springer.

Köse, U., ve Sert, S. (2017). Improving Content Marketing Processes With the Approaches by Artificial Intelligence. arXiv preprint arXiv:1704.02114.

Kuberappa, Y. V., ve Kumar, A. H. (2016). Comparative Assessment of Digital and Traditional Marketing Approaches. Biology, Engineering, Medicine and Science Reports*, 2*(2), 71-74.

Kumar, V., Choi, J. B., ve Greene, M. (2017). Synergistic Effects of Social Media and Traditional Marketing on Brand Sales: Capturing the Time-Varying Effects. Journal of the Academy of marketing Science*, 45*, 268-288.

Lambrecht, A., ve Tucker, C. (2013). When Does Retargeting Work? Information Specificity in Online Advertising. Journal of Marketing research*, 50*(5), 561-576.

Lewnes, A., ve Keller, K. (2019). *10 Principles of Modern Marketing*: MIT Sloan Management Review.

Liberko, I., Bednárová, L., Dúbravská, M., ve Pacana, A. (2014). Marketing Audit and Possibilities of Forecasting. Modern Management Review*, 19*(21), 4.

Lukito, R. B., Lukito, C., ve Arifin, D. (2015). Implementation Techniques of Search Engine Optimization in Marketing Strategies Through the Internet. Journal of Computer Science*, 11*(1), 1.

Lundqvist, A., Liljander, V., Gummerus, J., ve Van Riel, A. (2013). The Impact of Storytelling on the Consumer Brand Experience: the Case of a Firm-Originated Story. Journal of brand management*, 20*, 283-297.

Mamiev, A. (2022). Modern Advertising and Promotion Methods.

Marciniak, R., ve Budnarowska, C. (2009). Marketing Approaches to Pop up Stores: an Exploration of Social Networking.

Marks, T., ve Le, A. (2017). Increasing Article Findability Online: The Four Cs of Search Engine Optimization. Law Libr. J*., 109*, 83.

Marlina, N. C., Indiarma, V., Muzni, N., ve Yuliati, Y. (2023). Digital Storytelling on Marketing Communication of a Tourism Product: A Trend or a Necessary for Indonesian Buyer? Journal of Madani Society*, 2*(3), 180-187.

Marshall, G. W., ve Johnston, M. W. (2019). *Marketing Management*: McGraw-Hill.

Mero, J., Tarkiainen, A., ve Tobon, J. (2020). Effectual and Causal Reasoning in The Adoption of Marketing Automation. Industrial marketing management*, 86*, 212-222.

Moin, S. (2020). *Brand Storytelling in the Digital Age: Theories, Practice and Application*: Springer.

Moore, B. (2021). *Effect of Digital Advertising on Website Traffic at a Kentucky Comprehensive Regional University.* Eastern Kentucky University,

Mowat, J. (2021). *Video Marketing: Create Engaging Video Campaigns to Drive Brand Growth and Sales*: Kogan Page Publishers.

Muhamim, A. (2017). *Analisis Strategi Affiliate Marketing Terhadap Tingkat Penjualan Dalam Perspektif Ekonomi Islam (Studi Pada Butik Zoya Cabang Kedaton Bandar Lampung).* IAIN Raden Intan Lampung,

Musayeva, S. (2022). Description of Modern Marketing Research Methods in the Market Economy. Science and innovation*, 1*(A5), 33-38.

Nguyen, T. T. L., ve Mai, T. T. T. (2023). The Impact of Customer Behavior on Marketing Automation in e-Commerce Industry.

Norouzi, A. (2017). An Integrated Survey in Affiliate Marketing Network. PressAcademia Procedia*, 5*(1), 299-309.

Nosrati, M., Karimi, R., Mohammadi, M., ve Malekian, K. (2013). Internet Marketing or Modern Advertising! How? Why. International Journal of economy, management and social sciences*, 2*(3), 56-63.

Nuara, A., Trovò, F., Gatti, N., ve Restelli, M. (2022). Online Joint Bid/Daily Budget Optimization of Internet Advertising Campaigns. Artificial Intelligence*, 305*, 103663.

Ovchinnikova, T., Khorev, A., Bezrukova, T., Salikov, Y., ve Byhonova, N. (2015). Innovation Manifestations of Competition in Contemporary Concept of Marketing. Mediterranean Journal of Social Sciences*, 6*(36), 53-58.

Qian, L. (2021). *Analysis Of Short Video Marketing Strategy Under The Background Of Social E-Commerce.* Paper presented at the 2021 2nd International Conference on E-Commerce and Internet Technology (ECIT).

Rae, T. (2016). *The Effect of Marketing Automation on Customer Experience.*

Rahman, F. (2022). Praktik Affiliate Marketing Pada Platform E-commerce Dalam Tinjauan Hukum Ekonomi Syariah. Istidlal: Jurnal Ekonomi dan Hukum Islam*, 6*(1), 24-37.

Raji, M. A., Olodo, H. B., Oke, T. T., Addy, W. A., Ofodile, O. C., ve Oyewole, A. T. (2024). E-Commerce and Consumer Behavior: a Review of AI-Powered Personalization and Market Trends. GSC Advanced Research and Reviews, *18*(3), 066-077.

Rishi, B., ve Bandyopadhyay, S. (2018). *Contemporary Issues in Social Media Marketing*: Routledge.

Rodriguez, M. (2023). *Brand Storytelling: Put Customers at the Heart of Your Brand Story*: Kogan Page Publishers.

Rowley, J. (2008). Understanding Digital Content Marketing. Journal of marketing management, *24*(5-6), 517-540.

Rust, R. T. (2020). The Future of Marketing. International Journal of Research in Marketing, *37*(1), 15-26.

Sabbagh, F. (2018). Email Marketing: The Most Importants Advantages and Disadvantages. Global Journal of Management and Business Research, *18*(E6), 39-49.

Sahni, N. S., Wheeler, S. C., ve Chintagunta, P. (2018). Personalization in e mail Marketing: The Role of Noninformative Advertising Content. Marketing Science, *37*(2), 236-258.

Salehi, M., Mirzaei, H., Aghaei, M., ve Abyari, M. (2012). Dissimilarity of e-Marketing vs Traditional Marketing. International journal of academic research in business and social sciences, *2*(1), 510.

Scozzese, G., ve Granata, G. (2019). The Action of e-Branding and Content Marketing to İmprove Consumer Relationships. European Scientific Journal, *15*(1 (January 2019)), 58-72.

Sedej, T. (2019). The Role of Video Marketing in the Modern Business Environment: a View of Top Management of Smes. Journal for International Business and Entrepreneurship Development, *12*(1), 37-48.

Serrano-Malebran, J., ve Arenas-Gaitan, J. (2021). When Does Personalization Work on Social Media? a Posteriori Segmentation of Consumers. Multimedia Tools and Applications, *80*(30), 36509-36528.

Sethna, Z. (2023). Consumer Behaviour.

Shen, A. (2014). Recommendations as Personalized Marketing: Insights From Customer Experiences. Journal of Services Marketing, *28*(5), 414-427.

Silva, S. C., Corbo, L., Vlačić, B., ve Fernandes, M. (2023). Marketing Accountability and Marketing Automation: Evidence From Portugal. EuroMed Journal of Business, *18*(1), 145-164.

Soteriades, M. (2012). Tourism Destination Marketing: Approaches Improving Effectiveness and Efficiency. Journal of Hospitality and Tourism Technology, *3*(2), 107-120.

Spanjaard, D., Garlin, F., ve Mohammed, H. (2023). Tell Me a Story! Blending Digital Storytelling into Marketing Higher Education for Student Engagement. Journal of Marketing Education, *45*(2), 167-182.

Susur, M., ve Tamergencer, Z. (2021). Sosyal Medya Araçlarının Yaygın Kullanımın Pazarlamanın Dijitalleşmesi Üzerindeki Rolü. Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi, *3*(1), 74-92.

Švajdová, L. (2019). Modern Marketing Communication in Tourism. Marketing, *4*(2).

Świeczak, W. (2012). Content Marketing as an Important Element of Marketing Strategy of Scientific Institutions. Prace Instytutu Lotnictwa(5 (226).

Świeczak, W. (2013). Marketing Automation Processes as a Way to İmprove Contemporary Marketing of a Company. Marketing Instytucji Naukowych i Badawczych, *3*, 71-84.

Szmigin, I., ve Piacentini, M. (2018). *Consumer Behaviour*: Oxford University Press.

Tan, A., ve Armutcu, B. (2020). Türkiye'de Dijital Politik Pazarlama. International Journal of Business and Economic Studies, *2*(1), 1-14.

Tong, S., Luo, X., ve Xu, B. (2020). Personalized Mobile Marketing Strategies. Journal of the Academy of marketing Science, *48*, 64-78.

Trudel, R. (2019). Sustainable Consumer Behavior. Consumer psychology review, *2*(1), 85-96.

Turow, J. (2018). The Development of the Modern Advertising Industry. In *The advertising handbook* (pp. 3-15): Routledge.

Väre, S. (2014). *Storytelling Advertising: A Visual Marketing Analysis.* Hanken School of Economics,

Varfan, M., ve Shima, A. (2008). Traditional Marketing vs. Internet Marketing. a Comparison. In: Mälardalens högskola.

Vidhya, V., Donthu, S., Veeran, L., Lakshmi, Y. S., ve Yadav, B. (2023). The Intersection of AI and Consumer Behavior: Predictive Models in Modern Marketing. Remittances Review*, 8*(4).

Vinerean, S. (2017). Content Marketing Strategy: Definition, Objectives and Tactics. Expert journal of marketing*, 5*(2), 92-98.

Vynogradova, O., Drokina, N., ve Darchuk, V. (2018). Perspectives of Online Affiliate Marketing for Ukrainian Enterprises. Молодий вчений(4 (1)), 111-119.

Wertenbroch, K. (2021). Marketing Automation: Marketing Utopia or Marketing Dystopia? NIM Marketing Intelligence Review*, 13*(1), 18-23.

Xiao, Y., Wang, L., ve Wang, P. (2019). *Research on the Influence of Content Features of Short Video Marketing on Consumer Purchase Intentions.* Paper presented at the 4th International conference on modern management, education technology and social science (MMETSS 2019).

Xiong, W., Xiong, Z., ve Tian, T. (2022). Who to Show the Ad to? Behavioral Targeting in Internet Advertising. Journal of Internet and Digital Economics*, 2*(1), 15-26.

Zatwarnicka-Madura, B., ve Nowacki, R. (2018). *Storytelling and Its Impact on Effectiveness of Advertising.* Paper presented at the ICoM 2018 8th International Conference on Management.

KAYNAKÇA

Akipek, S. (1999). *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi.* Ankara: Seckin Yayinevi.

Arndt, J., Barksdale, H. C., & Perreault, W. D. (1980). Comparative Study of Attitudes Toward Marketing, Consumerism and Government Regulation: The United States versus Norway and Venezuela. *New Findings on Consumer Satisfaction and Complaining,*. içinde St. Louis.

Atamer, Y. (1996). Devletler Özel Hukukunda Tüketicinin Korunması. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 421-450.

Avcı, İ. (2022). The effect of conspicuous consumption behavior on wasteful consumption behavior: the intermediary role of hedonic consumption behavior. *Journal of Economy Culture and Society*(65), 161-179.

Babaogul, M., Sener, A., & Surgıt, E. B. (2010). An Assessment On Consumer Protectıon And The Consumer Awareness Level In Turkey. *ınternatıonal Journal Of Busıness And Management Studıes, 2*(2), 57-64.

Bello, K. B., Suleiman, J. B., & Danjuma, I. (2012). Perspectives on Consumerism and Consumer Protection Act in Nigeria. *European Journal of Business and Management, 4*(10), 72-79.

Creutzfeldt, N., Mahy, P., Kazaz, J., Caliskan, E., & Lu, Y. Y. (2016). *Consumer Protectıon In Turkey: Law, Informalıty And The Role Of The Medıa.* The Workplace and Corporate Law Research Group (WCLRG).

Çakır, H. (1998). Tüketicinin Korunması ve Türk Standartları Enstitüsünün Bu Konudaki Çalışmaları. *Standart Ekonomik ve Teknik Dergi, 31*(329), 47-49.

Devi, M., & Kalita, M. (2020). A study on consumer awareness on consumer rights andresponsibilities: A special reference to the rural women ofAssam. *Asian Journal of Home Science, 15*(1), 1-6.

Devi, T. K. (2024). Legal Regıme For The Consumer Proectıon And Its Human Rıghts Perspectıve. *International Journal of Law and Legal Jurisprudence Studies, 3*(3), 316-331.

Dinu, V. (2010). The Need for Consumers Protection. *RePEc, 12*(28), 262-264.

Dolu, Ş. (1993). *Medya ve Tüketim Çılgınlığı.* İstanbul: Düşünen Yayınları .

Erdoğan, M. (2007). *Anayasa Hukuku (Constitutional Law)*. Ankara: Orion Publications.

Ferman, M. (. (1993). *Tüketicinin Korunması Meselesine Girişimci Bir Yaklaşım.* İstanbul: And Matbaası.

Fırat, A., Kutucuoğlu, K. Y., Saltık, A., & Tunçel, Ö. (2013). Consumptıon, Consumer Culture And Consumer Socıety. *Journal of Community Positive Practices, 13*(1), 182-203.

Göle, C. (1983). *Ticaret Hukuku Açısından Aldatıcı Reklamlara Karşı Tüketicinin Korunması.* Ankara: Türkiye İş Bankası Vakfı.

İpek, M., Karagülle, D. O., & Burak, B. S. (2024). *Consumer Protection Laws and Regulations Turkey.* ICLG/IAS Partners.

Kantar, G. (2020). Effects of Consumption Culture on Lifestyles: Globalization, Media and Consumption Culture in The Context of "A Bite and A Cardigan Philosophy. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 15*(23), 2178-2199.

Kapoor, S. (2017). *Consumer and the Market.* New Delhi: Indian Institute of Public Administration.

Kingisepp, M., & Värv, A. (2011). The Notion of Consumer in EU Consumer Acquis and the Consumer Rights Directive— a Signifi cant Change of Paradigm? *Jurıdıca Internatıonal*(18), 44-53.

Kocaoğlu, M. (1989). *Anayasa'ya Göre Türk Sosyal Devlet Sistemi (Turkish Social Law State asper the Constitution).* İstanbul: Filiz Publications.

Maksym, B. (2016). European Model of Consumer Protection. 1-16.

Mert, V. (2007). *AB ile Uyum Sürecinde Türkiye'de Tüketici Sağlığının Korunması Politikaları: Seçilmiş Tüketici Gruplarında Bir Uygulama.* Ankara: Gazi Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı.

Nios. (2024). *Consumer Protectıon.* https://www.nios.ac.in/media/documents/SrSec319NEW/319_öBus_Studies_Eng/319_Bus_Studies_Eng_Lesson24.pdf

Onah, J. O. (1979). Consumerism in Nigeria. *Marketing in Nigeria: experience in a developing econom.* içinde London: Cassell.

Orçan, M. (2008). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü* . Ankara: Harf Eğitim Yayıncılığı.

Özcan, B. G., Öktem, K. M., & Özel, Ç. (2012). *Consumer Rights Perception in Turkey: Legal and Administrative System Perspective.* TODAİE Turkish Yearbook of Human Rights.

Özdirekcan, Dündar, Şenocak, & Ak. (2022). *Consumer Law-Turkey.* Gide Loyrette Nouel in Turkey.

Özel, Ç. (1998). *Mukayeseli Hukuk Işığında Tüketiciyi Koruyan Geri Alma Hakkı.* Ankara: Bank and Commercial Law Research Institution Publication.

Polat, C. (2016). Tüketici Sorunları, Tüketici Haklarının Kullanımı ve Tüketici Sorunları Hakem Heyeti Kararları Üzerine Bir İnceleme. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(1), 143-158.

Resmi Gazete. (2013). *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun No: 6502.*

Salleh, A. D. (2023). Consumer Rights Protection from Islamic Overview. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 13*(1), 1632 – 1640.

Sarı, E. (2022). *Analyzıng Turkey'S Consumer Protectıon Polıcy: Hıstorıcal Path-Dependencıes, The Eu Impact, And Global Dynamıcs.* İzmir: The Graduate School of Izmir University of Economics.

Sirmen, L. (2013). Tüketici Hukukunun Amacı ve Özellikleri. *Yasar Üniversitesi EDergisi*(8), 2465-2476.

Solomon, M., Bamossy, G. J., Askegaard, S., & Hogg, M. K. (2006). *Consumer behaviour: A european perspective* (3. b.). New York: Prentice Hall.

Sudanto, Saiin, A., & Zaitun. (2022). Legal Protectıon Of Consumer In The Human Rıghts. *Bilancia, 16*(1), 1-20.

Tok, H. (2007). *Avrupa Birliği Sürecinde Türkiye'nin Tüketici Haklarının Değerlendirilmesine ve İyileştirilmesine Yönelik Bir Araştırma.* Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim: Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü.* İstanbul: İnkılap Yayınları.

Tunç, S. (2015). Türkiye'de Tüketici Haklarının Gelişimi ve Hak Arama Yolu Olarak İnternet. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi, 1*(2), 70-85.

Üner, S., Vaizoğlu, S. A., Alp, S. A., & Simavlı, H. (2007). Lise Öğrencilerinin Tüketici Hakları Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Toplum Hekimliği Bülteni, 26*(2).

Yücel, C. (1998). *Tüketicinin Korunmasına İlişkin Hukuki Tedbirler.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Argüden, Y. (2002). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk,* ARGE Danışmanlık Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.

Armağan, E. (2014). Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Aydın Bölgesindeki Tüketicilerin Çevreye Duyarlı Ürünleri Kullanma Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 6 (1), 1-17.

Aslan, F. (2007). Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Ürünleri Kullanma Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Atılgan, K.Ö. (2019). Stratejik yeşil pazarlama bağlamında yeşil fiyatlandırma literatürünün incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 28 (3), 50-58.

Ayla, D. ve Altıntaş, D. (2017). Organik Üretim ve Pazarlama Sorunları Üzerine Bir Değerlendirme, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (4), 7-17.

Chen, Y.S. (2008). The Positive Effect of Green İntellectual Capital on Competitive Advantages of Firms. *Journal of Business Ethics,* 77 (3), 271-286.

Çakır, M. (2017). Yeşil Ürün Grupları Çerçevesinde Marka ve Markalama Kararları, *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5 (9), 333-378.

Çakır, M. (2019). Yöresel Ürünlerde Satın Almayı Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Uygulama Çalışması: Siirt İli Örneği, *KAÜİİBFD,* 10 (20), 966-986.

Çakır, M. (2021). Organik Üretimde Pazarlama Uygulamaları ve Hile Riski: Tüketici Tercihlerine Yansıması. M. Çakır ve T. Aslan (Ed.), *Multidisipliner Yaklaşımla Hile Riski: Farklı Teoriler, Farkındalık ve Önlem Analizi,* 29-49. Gazi Kitabevi, Ankara.

Çoban, S. ve Sönmez, Y. (2014). Yeşil Pazarlama Karmasına Yönelik Tüketici Tutumlarının Demografik Özelliklere Göre Farklılaşması: Ahi Evran Üniversitesi Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3, 65-82.

De Bakker, F.G. (2009). Book Review: Jennifer Howard-Grenville. Corporate culture and environmental practice: Making change at a high-technology manufacturer. Cheltenham, UK: Edward Elgar. Organization & Environment, 22 (2), 257-60.

Emgin, Ö. ve Türk, Z. (2004). Yeşil Pazarlama, *Mevzuat Dergisi,* 7 (78).

Erbaşlar, G. (2012). Yeşil Pazarlama. *Mesleki Bilimler Dergisi,* 1 (2), 94-101.

Erbaşlar, G. (2007). Yeşil Pazarlama. *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi,* www.paradoks.org,ISSN 1305-7979, 3 (1).

Ertürk, F. (2006). *Türkiye'nin Alternatif Enerji Üretim İmkânları ve Fırsatları,* Türkiye'de Enerji ve Kalkınma. 105-118. http://www.trntp.org/pdf/enerjikitabi/17.pdf (Erişim: 21.07.2023).

Gedik, Y. (2020). Yeşil Pazarlama Stratejileri ve İşletmelerin Amaçlarına Etkisi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal,* 6 (2), 46-65.

Gün, S. ve Kılıç, D. (2022). Organik Yiyeceklerin Pazarlanması: Bibliometrik Analiz, *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel,* 5 (2), 785-798.

Güsan, G., Aktaş, E. ve Güvendik, Ö. (2016). Yeşil Ürün Grupları Çerçevesinde Tüketici Farkındalığı. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi,* 13 (1), 1-16.

Kartal, A. ve Tatlı, E. (2020). Yeşil Reklamların Z Kuşağı Tüketicilerin Satın Alma Kararları Üzerine Etkisi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6 (1), 208-224. Erişim adresi: https://dergipark,org,tr/en/pub/intjcss/issue/55225/726696.

Kocaşahin, S.B. (2019). Yeşil Pazarlama Stratejileri: Dünyadaki ve Türkiye'deki Örnek Uygulamaların Karşılaştırılması, Yüksek Lisans Tezi, KTO Karatay Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Korkmaz, H. ve Atay, L. (2017). Otel İşletmelerinde Yeşil Pazarlama ve Çevre Sertifikalarının Değerlendirilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9 (4), 113-126.

Kuşat, N. (2013). Yeşil Sürdürülebilirlik İçin Yeşil Ekonomi: Avantaj ve Dezavantajları - Türkiye İncelemesi. *Journal of Yasar University,* 29 (8), 4896–4916.

Küçüktopuzlu K.F., ve Topsakal Y. (2019). Turizm Sektöründe İnovasyon: Türleri, Belirleyicileri ve Engelleyicileri. B. Uyan ve M. Çakır (Ed.), *İktisadi ve Sosyal Yönleriyle İnovasyon,* 307-332. İksad Yayınevi, Ankara.

Laufer, W.S. (2003). Social accountability and corporate greenwashing, *Journal of Business Ethics,* 43 (3), 253-261.

Moravcikova, D., Krizanova, A., Kliestikova, J. ve Rypakova, M. (2017). Green Marketing as the Source of the Competitive Advantage of the Business, Sustainability, 9 (12), 2218; https://doi.org/10.3390/su9122218, 1-13.

Mourad, M. ve Yasser, S.A.E. (2012). Perception of Green Brand in an Emerging Innovative Market, European, *Journal of Innovation Management,* 15 (4), https://doi.org/10.1108/14601061211272402, 514-537.

Önel, B. (2021). İşletmelerin Yeşil Yönetim Algıları ve Sürdürülebilirlik Bilinci, *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi,* 6 (11), 21-33.

Özcan, E.C., Ünlüsoy, S. ve Eren, T. (2017). Anp ve Topsıs Yöntemleriyle Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Yatırım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 5 (2), 204-219.

Özcan, H. ve Özgül, B. (2019). Yeşil Pazarlama ve Tüketicilerin Yeşil Ürün Tercihlerini Etkileyen Faktörler. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi,* (1), 1-18.

Özüpek, M.N. ve Diker, E. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Cep Telefonu Markalarına Yönelik İmaj Algısı: Nokia ve Samsung Örneği, *e-Journal of New World Sciences Academy NWSA-Humanities,* 4C0159, 8 (1), 100-120.

Peltekoğlu, F.B. (2004). *Halkla İlişkiler Nedir,* Beta Yayıncılık, İstanbul.

Sandhu, S., Ozanne, L., Smallman, C. ve Cullen, R. (2010). Consumer-Driven Corporate Environmentalism: Fact or Fiction. *Business Strategy and The Environment,* 19 (6), 356-366.

Shamdasani, P., Gloria Ong, C.L. ve Daleen, R. (1993). Exploring Green Consumers in an Oriental Culture: Role of Personal and Marketing Mix Factors, *Advances in Consumer Research,* 20 (1), 488-493.

Simão, L. ve Lisboa A. (2017). Green Marketing and Green Brand – The Toyota Case. *Procedia Manufacturing,* 12, 183-194.

Somaklar Özpınar, F. (2006). İşletmelerde Marka Yönetimi Süreci ve Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Şakacı, B.K. ve Özkaya, S. (2021). Çevre Yönetimi Kapsamında Türkiye'de Atık Yönetimi: Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Örneği ve Öneriler, *Kaytek Dergisi*, 2 (2), 57-71.

Şenpınar, A. ve Gençoğlu M.T. (2006). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Çevresel Etkileri Açısından Karşılaştırılması, *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi,* 4 (2), 49-54.

Taniş, M.E. (2022). Gıda Güvenliği ve Etik, Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Turhan, Ş. (2005). Tarımda Sürdürülebilirlik ve Organik Tarım, *Tarım Ekonomisi Dergisi,* 11 (1), 13-24.

Vural, H. (2015). Tarım ve Gıda Güvenliğinde Etik İlkelerin Önemi, *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 29 (2), 193-202.

Wong, S.K. (2012). The İnfluence of Green Product Competitiveness on The Success of Green Product İnnovation. *European Journal of Innovation Management,* 15 (4), 468-490.

https://www.dunyaenerji.org.tr/yenilenebilir-enerji-piyasasi-guncellemesi-2021-ve-2022-gorunumu-raporu-ozeti/ (Erişim: 08.07.2023).

https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat/genel-bilgi (Erişim: 19.07.2023).

https://independent.boun.edu.tr/avrupa-yesil-mutabakati-hedefleri-simdiden-saglandi.php (Erişim: 26.07.2023).

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN TEORİLER

(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Teoriler)

Editörler
DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ ARMUTCU
DOÇ. DR. AHMET TAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN TEORİLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Teoriler)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-50-2
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN TEORİLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Teoriler)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan
VI+482 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-50-2

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynaklar

Abdalzaher, M.S., Seddik, K., Elsabrouty, M., Muta, O., Furukawa, H. and Abdel-Rahman, A. (2016). Game Theory Meets Wireless Sensor Networks Security Requirements and Threats Mitigation: A Survey. *Sensors* 16:1-27.

Agah, A.; Asadi, M.and Das, S.K. (2006). Prevention of DoS Attack in Sensor Networks using Repeated Game Theory. In Proceedings of the ICWN, Las Vegas, NV, USA, 26–29 June 2006; pp. 29–36.

Agah, A.; Das, S.K. and Basu, K.; (2004). Asadi, M. Intrusion detection in sensor networks: A non-cooperative game approach. In Proceedings of the Third International Symposium on Network Computing and Applications (NCA), Cambridge, MA, USA, 30 August–1 September 2004; pp. 343–346.

Ahlatçıoğlu, M. ve F. Tiryaki (1998). Oyunlar Teorisi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Yayını, Yayın No:4.

Altman, E.; Avrachenkov, K. and Garnaev, A. (2007). A jamming game in wireless networks with transmission cost. In Network Control and Optimization; Springer: Berlin, Germany, pp. 1–12.

Arrow, K. J. (2003). Introductory remarks on the history of ga- me theory. Games and Economic Behavior, 45(1), 15-18.

Cagalj, M.; Ganeriwal, S.; Aad, I. and Hubaux, J.P. (2005). On selfish behavior in CSMA/CA networks. In Proceedings ˇ of the 24th Annual Joint Conference of the IEEE Computer and Communications Societies (INFOCOM 2005), New York, NY, USA, 13–17 March 2005; Volume 4, pp. 2513–2524.

Celeux, G., Corset, F., Lannoy, A. and Ricard, B., (2009). Designing a Bayesian Network for Preventive Maintenance from Expert Opinions in a Rapid and Reliable Way, Cornell University, arXiv: 0905.2864v1.

Chen, L.; and Leneutre, J. (2011). Fight jamming with jamming–A game theoretic analysis of jamming attack in wireless networks and defense strategy. Comput. Netw. 2011, 55, 2259–2270.

Chiang, T. and Che, Z. H., (2010). A Fuzzy Robust Evaluation Model for Selecting and Ranking NPD Projects Using Bayesian Belief Network and Weight-Restricted DEA, Expert Systems with Applications, Vol. 37, pp. 7408-7418.

Crosby, G.V. and Pissinou, N. (2007). Evolution of cooperation in multi-class wireless sensor networks. In Proceedings of the Local Computer Networks (LCN), Dublin, Ireland, 15–18 Octpber 2007; pp. 489–495.

Czarlinska, A. and Kundur, D. (2008). Reliable event-detection in wireless visual sensor networks through scalar collaboration and game-theoretic consideration. IEEE Trans. Multimedia 2008, 10, 675–690.

Dağcı, E. (2023). *Oyun Teorisi*. PerEXP Teamworks. https://perexpteamworks.com/oyun-teorisi/ (ET:12.07.2024).

Dinar, A., Ratner, A. and Yaron, D. (1992). Evaluating cooperative game theory in water resources. Theory and Decision (32), 1–20.

Dowling, E. (1996). Introduction to Mathematical Economics. London: McGraw-Hill Book.

Dresher, M. (1961). *The Mathematics of Games of Strategy: Theory and Applications* Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Eichherger, J. (1997). Game Theory for Economists. New York: McGraw-Hill Book Company,

Estiri, M. and Khademzadeh, A. (2010). A game-theoretical model for intrusion detection in wireless sensor networks. In Proceedings of the 23rd Canadian Conference on Electrical and Computer Engineering (CCECE), Calgary, AB, Canada, 2–5 May 2010; pp. 1–5.

Estiri, M. and Khademzadeh, A. (2010). A game-theoretical model for intrusion detection in wireless sensor networks. In Proceedings of the 23rd Canadian Conference on Electrical and Computer Engineering (CCECE), Calgary, AB, Canada, 2–5 May 2010; pp. 1–5.

Falzon, L., (2006). Using Bayesian Network Analysis to Support Centre of Gravity Analysis in Military Planning, European Journal of Operational Research, Vol. 170, pp. 629-643.

Flood, M.M. (1952). Some experimental games. Research memorandum RM-789. RAND Corporation, Santa Monica, CA.

Fraser, N.M., Hipel, K.W., (1984). Conflict Analysis: Models and Resolutions. NorthHolland, Amsterdam, New York, USA.

Gächter, S. (2004). Behavioral game theory. Blackwell handbook of judgment and decision making, 485-503.

Giocoli, N. (2003). Fixing the point: the contribution of early game theory to the tool-box of modern economics. Journal of Economic Methodology, 10(1), 1-39.

Ha, J. S. ve Seong, P. H., 2004: A Method for Risk-Informed Safety Significance Categorization Using the Analytic Hierarchy Process and Bayesian Belief Networks, Reliability Engineering and System Safety, Vol. 83, pp. 1-15.

Han, Z. Game Theory in Wireless and Communication Networks: Theory, Models, and Applications; Cambridge University Press: Cambridge, UK, 2012.

Hipel, K.W.D., Kilgour, D.M., Fang, L., Peng, X., (1997). The decision support system GMCR in environmental conflict management. Applied Mathematics and Computation 83 (2–3), 117–152.

Khayatian, H.; Saadat, R.; Mirjalily, G. (2010). Distributed power allocation based on coalitional and noncooperative games for wireless networks. In Proceedings of the 5th International Symposium on Telecommunications (IST), Tehran, Iran, 4–6 December 2010; pp. 367–372.

Leonard, R. (2010). Von Neumann, Morgenstern, and the creation of game theory: from chess to social scince 1900-1960, Cambridge,

Lim, H.S.; Ghinita, G.; Bertino, E.; Kantarcioglu, M. (2012). A game-theoretic approach for high-assurance of data trustworthiness in sensor networks. In Proceedings of the 28th International Conference on Data Engineering (ICDE), Arlington, VA, USA, 1–5 April 2012; pp. 1192–1203.

Lin, J.; Xiong, N.; Vasilakos, A.V.; Chen, G.; Guo, W. (2011). Evolutionary game-based data aggregation model for wireless sensor networks. IET Commun. 2011, 5, 1691–1697.

Mahato, P. (2023). The Crazy of Game Theory: Prisoner's Dilemma. https://medium.com/intuition/the-crazy-of-game-theory-prisoners-dilemma-a778886c987c (ET:16,07,2024).

Moussavinik, H.; Byun, S.S.; Balasingham, I. (2009). On the steady state in multiuser multiband IR-UWB without NBI detection. In Proceedings of the 6th International Symposium on Wireless Communication Systems (ISWCS), Siena, Italy, 7–10 September 2009; pp. 522–525.

Myerson, R. B. (1999). Nash equilibrium and the history of eco- nomic theory. Journal of Economic Literature, 37(3), 1067-1082.

Oçak, Z. (2023). İletişim, İdeoloji ve Oyun Teorisi İlişkisi: Evrimsel Oyunlar, Ciddi Oyunlar ve Strateji Oyunları. Selçuk İletişim, 16(2), 323-353.

Pal, R.; Gupta, B.; Cianca, E.; Patel, A.; Kaligotla, S.; Gogar, A.; Wardana, S.; Lam, V.T.; Ganguly, B. (2010). Playing 'games' with human health the role of game theory in optimizing reliability in wireless health networks. In Proceedings of the 3rd International Symposium on Applied Sciences in Biomedical and Communication Technologies (ISABEL), Rome, Italy, 7–10 November 2010; pp. 1–5.

Pngwing (2024). Oyun Ağacı Örneği. https://www.pngwing.com/tr/free-png-cgeia (ET:11.07.2024).

Reddy, Y.B.; Srivathsan, S. Game theory model for selective forward attacks in wireless sensor networks. In Proceedings of the 17th Mediterranean Conference on Control and Automation (MED), Thessaloniki, Greece Estiri, M.; Khademzadeh, 24–26 June 2009; pp. 458–463.

Respall, V.M. Quridor Agent Using Monte Carlo Tree Search. Innopolis University.

Roca, C., Sergi, L., Alex, A., & Angel, S. (2010). Topological traps control flow on real networks: The case of coordination failures. PLoS ONE, 5, 1-9.

Roy, S.; Ellis, C.; Shiva, S.; Dasgupta, D.; Shandilya, V.; Wu, Q. A survey of game theory as applied to network security. In Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS), Kauai, HI, USA, 5–8 January 2010; pp. 1–10.

Roy, S.; Ellis, C.; Shiva, S.; Dasgupta, D.; Shandilya, V.; Wu, Q. A survey of game theory as applied to network security. In Proceedings of the 43rd Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS), Kauai, HI, USA, 5–8 January 2010; pp. 1–10.

Santos, F., Sara E., Francisco S., Juval, P., & Jorge P. (2016). An evolutionary game theoretic approach to multi-sector coordination and self-organization. Entropy, 18(4),1-15

Shapley, L.S. Stochastic games. Proc. Natl. Acad. Sci. USA 1953, 39, 1095–1100.

Soytaş, U. (2007). Evrimsel Oyun Olarak Kurumsal Kontrol Etkileşimi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 62(02):155-166.

Srinivasan, A., Teitelbaum, J., Wu, J. (2006). DRBTS: Distributed reputation-based beacon trust system. In Proceedings of the 2nd IEEE International Symposium on Dependable, Autonomic and Secure Computing, Indianapolis, IN, USA, 29 September–1 October 2006; pp. 277–283.

Sun, B., Y. Xiao, R. Wang, (2007). Detection of Fraudulent Usage in Wireless Networks," IEEE Trans. Veh. Technol., 56(6):3912 – 3923.

Şahin, S., Eren, E. (2012). Oyun teorisinin gelişimi ve günü- müz iktisat paradigmasının oluşumuna etkileri. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4(1), 265-274.

Vives, X. (1999), Oligopoly Pricing, Old Ideas and New Tools," Massachusetts: The MIT Press, 1999, s.110.

Xiao, L.; Li, Q.; Chen, T.; Cheng, E.; Dai, H. Jamming games in underwater sensor networks with reinforcement learning. In Proceedings of the Global Communications Conference (GLOBECOM), San Diego, CA, USA, 6–10 December 2015; pp. 1–6.

Yolusever, A., Ünveren, B., Eren, E., (2023). Koordinasyon Problemlerinin Evrimsel Oyun Teorisi ile İncelenmesi: Kur Korumalı Mevduat Örneği. Efil Journal of Economic Research / Efil Ekonomi Araştırmaları Dergisi; Dec2023, 6(4):17-46.

Zara, S., Dinar, A., Patrone, F., 2006. Cooperative game theory and its application to natural, environmental, and water resource issues: 2. Application to Natural and Environmental Resources. World Bank Policy Research Working Paper 4073, WPS4072. .

Zhang, G.; Gu, J.; Liu, P.; Ding, E. Cooperative communication strategy for wireless sensor networks based on cooperative game theory. J. Wuhan Univ. Technol. 2010, 32, 133–136.

Zhang, Y., Xiao, Y., Ghaboosi, K., J. Zhang and H. Deng, (2012). A Survey of Cyber Crimes", (Wiley Journal of) Security and Communication Networks, 5(4):422-437.

Zhang, Y., Guizani, M. (2011). Game Theory for Wireless Communications and Networking; CRC press: Boca Raton, FL, USA.

KAYNAKÇA

Abraham C., Clift S., Grabowski P. (1999). Cognitive predictors of adherence to malaria prophylaxis regimens on return from a malarious region: A prospective study. *Soc. Sci. Med.* 48:1641–1654.

Ajzen, I. (1985). From Intentions to Actions: A Theory of Planned Behavior. İçinde J. Kuhi ve J. Beckmann (Editörler), *Action-Control: From Cognition to Behavior* (s. 11ó39). Heidelberg: Springer.

Ajzen, I. (1987). Attitudes, traits, and actions: Dispositional prediction of behavior in personality and social psychology. In L. Berkowitz (Ed.), Advances in experimental social psychology, Vol. 20, pp. 1–63.

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, Personality, And Behavior*. Chicago: Dorsey Press.

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50 (2), 179-211.

Ajzen, I. (1993). Attitude theory and the attitude-behavior relation. Içinde D. Krebs ve P. Schmidt (Editörler), *New Directions in Attitude Measurement*, (s. 41-57), Berlin-Newyork, Walter de Gruyter.

Ajzen, I. (2001). Nature and operation of attitudes.*Annual Review of Psychology*, 52, 27–58.

Ajzen, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior 1. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(4), 665-683.

Ajzen, I. (2006a). Constructing a TPB questionnaire: Conceptual and methodological considerations. http://people.umass.edu/aizen/pdf/tpb.measurement.pdf (E.T.: 03.06.2024)

Ajzen, I. (2006b). Behavioral interventions based on the theory of planned behavior. Içinde P. Gollwitzer and J.A. Bargh (Editörler) *Psychology of Action* (s. 385-403). New York: Guilford,.

Ajzen, I. (2015). Consumer attitudes and behavior: the theory of planned behavior applied to food consumption decisions. *Rivista di Economia Agraria*, 70(2), 121-138.

Ajzen, I., ve Driver, B. L. (1992). Application of the theory of planned behavior to leisure choice. *Journal of Leisure Research*, 24, 207-224.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1973). Attitudunal and normative variables as predictors of specific behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 27(1), 41-57.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1977). Attitude behavior relations: a theoretical analysis and review of empirical research. *Psychological Bulletin*, 84, 888-918.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Akerlof, G. ve Cranton, R. (2000). Economics and identity. *The Quarterly Journal of Economics*, 115(3), 715-753.

Aminnuddin, N. (2019). Predicting Islamic ethical work behavior using the theory of planned behavior and religiosity in Brunei. *The Journal Of Behavioral Science,* 14(1), 1-13.

Armağan, İ. (2023). Ana akım iktisadi düşünceden davranışsal yaklaşıma insan. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(38), 720-738.

Armitage, C.J., Conner, M. ve Norman, P. (1999). Differential effects of mood on information processing: Evidence from the theories of reasoned action and planned behavior. *European Journal of Social Psychology*, 29(1), 419-433.

Armitage, C. ve Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behaviour: a meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology, 40*(4), 471- 499.

Armitage C.J., Rowe R., Arden M.A., Harris P.R. (2014). A brief psychological intervention that reduces adolescent alcohol consumption. *J. Consult. Clin. Psychol.* 2014, 82:546.

Armitage, C.J. (2005). Can the theory of planned behavior predict the maintenance of physicalactivity? *Health Psychology,* 24:235–45

Ayar, İ. Ve Gürbüz, A. (2021). Sustainable consumption intentions of consumers in Turkey: a research within the theory of planned behavior. *SAGE Open, 11*(3), 21582440211.

Bagheri, A., Emami, N. ve Damalas, C. (2021). Farmers' behavior in reading and using risk information displayed on pesticide labels: a test with the theory of planned behavior. *Pest Management Science, 77*(6), 2903-2913.

Bagozzi, R. P. (1994). *Advanced Methods of Marketing Research*. Blackwell Business.

Bamberg, S. (1996). Allgemeine öder spezifische Einstellungen bei der Erklanmg umweltschonenden Verhaltens? Eine Erweitcnıng der Theorie dcs geplanten Verhaltens um Einstellungen gegenüber Objekten. *Zeitschrift für Sozialpsychologie*, (27), 47-60.

Bandura, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215

Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall

Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The Exercise of Control.* New York, NY: Freeman.

Bandura, A. ve Locke, E.A. (2003). Negative self-efficacy and goal effects revisited. *Journal ofApplied Psychology,* 88, 87–99.

Bayram, A. (2018). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde e-spor turizmine katılma niyeti. *Turizm Akademik Dergisi, 5*(2), 17-31.

Beck, L. ve Ajzen, I. (1991). Predicting dishonest actions using the theory of planned behavior. *Journal of Research in Personality*, 25(3), 285-301.

Bellová, J. ve Špírková, T. (2021). The theory of planned behaviour as a research tool an connection with tax law and economics. *Financial Law Review, 21*(1), 1-15.

Bergman, D. (2005). Theory and practice in health communication campaigns: A critical interrogation. *Health Communication*, 18(2), 103-122.

Camerer, C. F. ve Loewenstein, G. (2004). Behavioral Economics: Past, Present, Future. Içinde C.F. Camerer, G. Loewenstein ve M. Rabin (Editörler), *Advances in Behavioral Economics*, (s. 3-51). Russell Sage Foundation, New Yor, Princeton University Press.

Casper, E. (2007). The theory of planned behavior applied to continuing education for mental health professionals. *Psychiatric Services, 58*(10), 1324-1329.

Cevizli, İ. (2021). İktisatta Rasyonel Birey Analizi: Davranışsal İktisat Ekseninde Bir Deneysel Çalışma. Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Chambers, V., Benibo, B. ve Spencer, M. (2011). Reactions to the 2008 Economic crisis and the theory of planned behavior. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal, 15*(4), 17-30.

Chernozub, O. (2022). Theory of (un)planned behavior? How our behavioral predictions suffer from "unplanned" actions. *Социологическое обозрение,* 21(4), 82-105. doi: 10.17323/1728-192x-2022-4-82-105

Cherry, K., (2024). The Components of Attitude; Formation of an Attitude and How It Can Be Changed. https://www.verywellmind.com/attitudes-how-they-form-change-shape-behavior-2795897#citation-1 (E.T.: 01.07.2024)

Christodoulaki, I., Sahinidis, A. ve Tourna, E. (2024). Implementation of the theory of planned behavior in the primary and business economic sectors: A systematic literature review. *Corporate Governance and Organizational Behavior Review, 8*(1), 155-168.

Cialdini, R. B., Kallgren, C. A. ve Reno, R. R. (1991). A focus theory of normative conduct: A theoretical refinement and reevaluation of the role of norms in human behavior. Içinde M. P. Zanna (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 24, s. 201-234). New York: Academic Press.

Cialdini, R. B., Reno, R. R. ve Kallgren, C. A. (1990). A focus theory of normative conduct: Recycling the concept of norms to reduce littering in public places. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(6), 1015-1026. doi: 10.1037/0022-3514.58.6.1015

Conner, M. ve Armitage, C. J. (1998). Extending the theory of planned behavior: A review and avenues for further research. *Journal of Applied Social Psychology*, 28(15), 1429-1464.

Cohen, J. ve Hanno, D.M. (1993). An analysis of underlying constructs affecting the choice of accounting as a majör. *Issues in Accounting Education*, 8(2), 219-238.

Davis, G. ve Mogan, A. (2008). Using the theory of planned behaviour to determine recycling and waste minimisation behaviours: A case study of Bristol City, UK. *The Australian Community Psychologist, 20*(1), 105-117.

Demirağ, B., Çavuşoğlu, S., Dağ, K. ve Paksoy, S. (2022). Elektronik ağızdan ağıza iletişimin turizm destinasyon seçimi üzerindeki etkisi: planlı davranış teorisi bağlamında bir inceleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 13(1), 421-435.

Demirtaş, B. (2017). Zeytin üreticilerinin tarımsal yayım programlarına katılımının değerlendirilmesi. *Harran Tarım ve Gıda Bilimleri Dergisi, 21*(3), 309-322.

Dil Şahin, M., Yıldırım Söylemez, E., ve Koç, Y. (2016). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde aile işletmelerinde kurumsallaşma sürecinin irdelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(Afro-Avrasya Özel Sayısı), 451-457.

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The Psychology of Attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research.* Reading, MA: Addison – Wesley

Fishbein, M. (1980). A theory of reasoned action: Some applications and implications. Içinde H. Howe ve M. Page (Editörler) *Nebraska Symposium on Motivation* (Vol. 27, s. 65-116). Lincoln, NB: University of Nebraska Press

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (2010). *Predicting and Changing Behavior: A Reasoned Action Approach*. New York, NY: Psychology Press.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (2011) *Predicting and Changing Behavior: The Reasoned Action Approach.* Psychology Press, New York.

Ghani, W., Rusli, I., Biak, D. ve Idris, A. (2013). An application of the theory of planned behaviour to study the influencing factors of participation in source separation of food waste. *Waste Management, 33*(5), 1276-1281.

Giles, M., Mcclenahan, C., Cairns, E. ve Mallett, J. (2004). An application of the theory of planned behaviour to blood donation: The importance of self-efficacy. *Health Education Research* 19, 380–91.

Godin, G. (1993). Theories of reasoned action and planned behavior: usefulness for exercise promotion. *Medicine ve Science in Sports ve Exercise, 5*(2), 141-157.

Godin, G., Lepage, L., Valois, P. ve Desharnais, R. (1992). Predictors of smoking behaviour: an application of Ajzen's theory of planned behaviour. *British Journal of Addiction, 87*(9), 1335-1343.

Godin, G., Valois, P. ve Lepage, L. (1993). The pattern of influence of perceived behavioral control upon exercising behavior: an application of Ajzen's theory of planned behavior. *Journal of Behavioral Medicine*, 16(1), 81-102.

Goh, E. (2011). Predicting parental intentions behind public school selection using the theory of planned behaviour. *International Review on Public and Nonprofit Marketing, 8*(2), 97-110.

Gollwitzer, P.M. (1993). Goal achievement: The role of intentions. *European Review of Social Psychology* 4, 141-185, https://doi.org/10.1080/14792779343000059

Gosebo, N. ve Eyono Obono, S. (2012). Revisiting the theory of planned behavior for the preparation of the adoption of municipal e-services in less developed countries. *ACM International Conference Series*, (s. 159-166).

Grilli, G. ve Notaro , S. (2019). Exploring the influence of an extended theory of planned behaviour on preferences and willingness to pay for participatory natural resources management. *Journal of Environmental Management*(232), 902-909.

Gucciardi, D. ve Jackson, B. (2015). Understanding sport continuation: an integration of the theories of planned behaviour and basic psychological needs. *Journal of Science and Medicine in Sport, 18*(1), 30-36.

Günay, T. ve Niyaz Altınok, Ö. (2024). Drivers of capia pepper farmers' ıntentions and behaviors on pesticide use in Turkey: A Structural Equation Model. *30*(2), 243-254.

Hagger, M., Chatzisarantis, N. ve Biddle, S. (2002). A meta-analytic review of the theories of reasoned action and planned behavior in physical activity: predictive validity and the contribution of additional variables. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 24*(1), 3-32.

Hagger M.S., Lonsdale A. ve Chatzisarantis N.L.D. (2012). A theory-based intervention to reduce alcohol drinking in excess of guideline limits among undergraduate students. *Br. J. Health Psychol.* 2012;17:18–43

Ham, M., Jeger, M. ve Frajman Ivković, A. (2015). The role of subjective norms in forming the intention to purchase green food. *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 28(1), 738–748. https://doi.org/10.1080/1331677X.2015.1083875

Handiman, U., Wardhani, S., Sutawijaya, A. ve Affini, D. (2022). Entrepreneurship education analysis and planned behavior theory in triggering entrepreneurial intentions among students. *Telaah Bisnis, 23*(1), 1-20.

Hansen, T. ve Jensen, J. (2008). Understanding voters' decisions: a theory of planned behaviour approach. *Innovative Marketing, 3*(4), 87-94.

Heydari, M., Xiaohu, Z., Lai, K. ve Shang, Y. (2020). Entrepreneurial intentions and behaviour as the creation of business: based on the theory of planned behaviour extension evidence from polish universities and entrepreneurs. *Propósitos y Representaciones*(8), 1-26.

Ho, Y., Tsai, H.-T. ve Day, J.-D. (2011). Using the theory of planned behaviour to predict public sector training participation. *The Service Industries Journal, 31*(5), 71-790.

Hopkins, C. ve Hopkins, C. (2022). Applying theory of planned behavior to examine adolescent female athletes' intentions of continued sport participation. *Medicine & Science in Sports & Exercise, 54*(9), 130.

Hossain, M., Dwivedi, Y., Chan, C., Standing, C. ve Olanrewaju, A.-S. (2018). Sharing political content in online social media: a planned and unplanned behaviour approach. *Information Systems Frontiers, 20*(2), 1-17.

Hosseini, H. (2011). George Katona: A founding father of old behavioral economics. *The Journal of Socio-Economics*, 6(40), 977-984.

İyigün, E., Tastan, S., Ayhan, H., Köse, G. ve Açıkel, C. (2016). Validity and reliability analysis of the planned behavior theory scale related to the testicular self-examination in a Turkish context. *Postgraduate medicine, 128*(5), 496-501.

Jacobs, M. H., Vaske, J. J., Dubois, S. ve Fehres, P. (2014). More than fear: Role of emotions in acceptability of lethal control of wolves. *European Journal of Wildlife Research*, 60 (4), 589–598. doi:10.1007/s10344-014-0823-2

Jain V. (2014). 3D model of attitude. *International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences*, 3(3):1-12.

Kahneman, D. (2003). A perspective on judgment and choice: mapping bounded rationality. *American Psychologist*, 58(9), 697-720.

Kamilçelebi, H. (2019). Davranışsal İktisat. IJOPEC Publication Limited, London. http://www.ijopec.co.uk/wp-content/uploads/2020/01/2019_20.pdf

Karayağız Muslu, G. ve Başbakkal, Z. (2013). Planlı davranış teorisi ve emzirme davranışı. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi, 5*(1), 28-40.

Kautonen, T., van Gelderen, M. ve Tornikoski, E. (2013). Predicting entrepreneurial behaviour: a test of the theory of planned behaviour. *Applied Economics, 45*(6), 697-707.

Kaya, F. ve Özçim, H. (2019). Davranışsal iktisat, sınırlı rasyonellik ve islam iktisadı ilişkisi. *Toros Üniversitesi İİBF Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(11), 1-24.

Kırmızıaltın, E. (2021). *Davranışsal İktisat - Kısa Bir Giriş: Kurucu Düşünürler*. Heretik Yayıncılık.

Kley, S. (2017). Facilitators and constraints at each stage of the migration decision process. *Population Studies*, 35-49.

Koç, S. ve Memduhoglu, H. (2020). A model test towards university students' cheating behaviour in the context of the theory of planned behaviour. *Cypriot Journal of Educational Sciences, 15*(4), 724-748.

Konerding, U. (1999). Formal models for predicting behavioral ıntentions in dichotomous choice situations. *Methods of Psychological Research Online* 4(2), 1-32.

Krueger, N.F., Reilly, M.D., ve Carsrud, A.L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing,* 15(5-6), 411-432

Kuiken, A. (2015). Theory of planned behaviour and the family business. *Theoretical Perspectives on Family Businesses* (s. 99-119). içinde Edward Elgar Publishing.

Kurada, K. ve Özdemir, A. (2022). Planlı Davranış Teorisi bağlamında velilerin özel okul tercihlerini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Okul Yönetimi, 2*(2), 87-105.

Kusuma, A. ve Simanjuntak, M. (2021). Theoretical implications of theory planned behavior on purchasing decisions: a bibliometric review. *Golden Ratio of Mapping Idea and Literature Format, 1*(1), 1-7.

Küçük, E. (2011). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde mali müşavir (smmm) olma niyetinin altında yatan faktörlerin analizi. *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 145- 162

La Barbera, F. ve Ajzen, I. (2020). Control interactions in the theory of planned behavior: Rethinking the role of subjective norm. *Europe's Journal of Psychology*, 16(3), 401-417.

Li, X., Dai, J., Zhu, X., Li, J., He, J., Huang, Y., Liu, X. ve Shen, Q. (2023). Mechanism of attitude, subjective norms, and perceived behavioral control influence the green development behavior of construction enterprises. *Humanit Soc Sci Commun* 10, 266. https://doi.org/10.1057/s41599-023-01724-9

Lim, H. ve Dubinsky, A.J. (2005). The theory of planned behavior in e-commerce: Making a case for interdependencies between salient beliefs. *Psychology ve Marketing*, 22 (10), 839.

Madden, T. J., Ellen, P. S. ve Ajzen, I. (1992). A comparison of the theory of planned behavior and the theory of reasoned action. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 18(1), 3-9.

McCleery, R. A. (2009). Improving attitudinal frameworks to predict behaviors in human–wildlife conflicts. *Society ve Natural Resources*, 22 (4), 353–368. doi:10.1080/08941920802064414

McCleery, R. A., Ditton, R. B., Sell, J. ve Lopez, R. R. (2006). Understanding and improving attitudinal research in wildlife sciences. *Wildlife Society Bulletin*, 34 (2), 537–541. doi:10.2193/0091-7648(2006)34[537:UAIARI]2.0.CO;2

McDermott, M., Oliver, M., Simnadis , T., Beck, E., Coltman, T., Iverson, D., Caputi, P. ve Sharma, R. (2015). The Theory of planned behaviour and dietary patterns: A systematic review and meta-analysis. *Preventive Medicine*(81), 150-156.

McEachan, R., Conner, M., Taylor, N. ve Lawton, R. (2011). Prospective prediction of health-related behaviours with the theory of planned behaviour: a meta-analysis. *Health Psychology Review, 5*(2), 97-144.

Mercan, N. (2015). Ajzen'in planlanmış davranış teorisi bağlamında whistleblowing (bilgi ifşası). Sosyalve Beşeri Bilimleri Dergisi , 7(2), 1-14.

Meng, F. ve Xu, Y. (2012). Tourism shopping behavior: planned, impulsive, or experiential? *International Journal of Culture Tourism and Hospitality Research, 6*(3), 250-265.

Miller, Z. D. (2017). The enduring use of the theory of planned behavior. *Human Dimensions of Wildlife*, 22(6), 583–590. https://doi.org/10.1080/10871209.2017.1347967

Müjdeci, S. (2021). Planlı davranış teorisi bağlamında Kur'an'da niyet. *Journal of Analytic Divinity, 5*(1), 89-110.

Nchise, A. (2012). An empirical analysis of the theory of planned behavior: a review of its application on e-democracy adoption using the partial least squares algorithm. *eDEM - eJournal of eDemocracy and Open Government, 4*(2), 171-182.

Nebioğlu, O. ve Kalıpçı, M. (2020). Planlı Davranış teorisi ve turizm üzerine yapılan uluslararası yayınların bibliyometrik analizi. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 1-14.

Norman, P. ve Hoyle, S. (2004). The theory of planned behavior and breast self-examination: Distinguishing between perceived control and self-efficacy. *Journal of Applied Social Psychology*, 34, 694–708.

Nunkoo, R. ve Ramkissoon, H. (2010). Gendered theory of planned behaviour and residents' support for tourism. *Current Issues on Tourism*, 13(6), 525-540.

Ouellette, J. A. ve Wood, W. (1998). Habit and intention in everyday life: The multiple processes by which past behavior predicts future behavior. *Psychological Bulletin,* 124(1), 54-74.

Özbaş, S. (2013). Ortaokul öğrencilerinin ormana yönelik tutumları: Lefkoşa örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 82-94.

Özdilek, E. ve Akal, M. (2020). Davranışsal ekonomi çerçevesinde Richard Thaler'in görüşleri. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 240-250.

Parker, D., Manstead, A. S., Stradling, S. G., Reason, J. T. ve Baxter, J. S. (1992). Intention to commit driving violations: An application of the theory of planned behavior. *Journal of Applied Psychology*, 77(1), 94

Paul, B., Kirubakaran, R., Isaac, R., Dozier, M., Grant, L. ve Weller, D. (2022). Theory of planned behaviour based interventions for health behaviour change in chronic diseases among low health-literacy population: protocol for a systematic review. *Systematic Reviews, 11*(1), 127.

Pertl, M., Hevey, D., Thomas, K.; Craig, A., Chuinneagain, S.N. ve Maher, L. (2010). Differential effects of self-efficacy and perceived behavioral control on intention to perform skincancer-related health behaviors. *Health Education Research,* 25,769–79.

Peters, R. M. ve Templin, T. N. (2010). Theory of planned behavior, self-care motivation, and blood pressure self-care. *Research and Theory for Nursing Practice*, 24(3), 172–186. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3728772/

Plies, K. ve Schmidt, P. (1996). Intenlion=Verhaltcn? Linç Reprascnlativc Lang.Sschnitl.Slııdic /.Ur Überprüfung Der T'heorie Des Geplanten Verhaltens İm Konlext Der Alos-Pravcnlion. *Zeitschrıfl för Soî.ialpsychologie*, (27), 70-50.

Renji Mohan ve Kinslin, D. (2022). The theory of planned behaviour and examining consumer purchase behaviours of energy-efficient lighting products. *International Journal of Professional Business Review, 7*(2), 1-15.

Reno, R. R., Cialdini, R. B. ve Kallgren, C. A. (1993). The transsituational influence of social norms. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(1), 104-112. doi: 10.1037/0022-3514.64.1.104

Rhodes, R.E., Jones, L.W. ve Courneya, K.S. (2002). Extending the theory of planned behavior in the exercise domain: A comparison of social support and subjective norm. *Research Quarterly For Exercise and Sport*, 73(2), 193-199.

Rivis, A. ve Sheeran, P. (2003). Descriptive norms as an additional predictor in the theory of planned behaviour: A meta-analysis. *Current Psychology*, 22(3), 218-233. doi: 10.1007/s12144-003-1018-2

Ruben, E. ve Dumludağ, D. (2015). Davranışsal iktisadın gelişimi. *İktisat ve Toplum,* (58), 4-9.

Sánchez-Medina, A., Romero-Quintero, L. ve Sosa-Cabrera, S. (2014). Environmental management in small and medium-sized companies: an analysis from the perspective of the theory of planned behavior. *PLOS ONE, Public Library of Science, 9*(2), 1-12.

Sarma, P. (2022). Farmer behavior towards pesticide use for reduction production risk: A theory of planned behavior. *Cleaner and Circular Bioeconomy*(1), 1-9.

Schifter D.E. ve Ajzen I. (1985). Intention, perceived control, and weight loss: An application of the theory of planned behavior. *J. Pers. Soc. Psychol.* 1985;49:843–851.

Si, H., Shi, J.-G., Tang, D., Wien, S., Miao, W. ve Duan, K. (2019). Application of the theory of planned behavior in environmental science: a comprehensive bibliometric analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 16*(15), 2788-2814.

Sheeran, P. (2002). Intention—behavior relations: A conceptual and empirical review. *European Review of social Psychology*, 12(1), 1-36.

Smith, C., Wood, S. ve Kniveton, D. (2024, 07 10). *Agent Based Modelling of Migration Decision-Making.* University Of Sussex: https://users.sussex.ac.uk/~sharonw/papers/SmithWoodKnivetonEUMAS2010.pdf (E.T.: 28.06.2024)

Sniehotta, F. F., Presseau, J. ve Araújo-Soares, V. (2014). Time to retire the theory of planned behaviour. *Health Psychology Review*, 8(1), 1-7.

Sok, J., Borges, J., Schmidt, P. ve Ajzen, I. (2021). Farmer behaviour as reasoned action: a critical review of research with the theory of planned behaviour. *Journal of Agricultural Economics,, 72*(2), 388-412.

Sus, V. (2023). Subjective Norms: Definition and Examples. https://helpfulprofessor.com/subjective-norms/ (E.T.: 18.06.2024)

Şekerli, H. (2022). Planlı davranış teorisi bağlamında sportif davranışların açıklanması: Türkiye örneği. *Turkish Journal Of Health And Sport, 3*(3), 91-96.

Tepeler, M. ve Akan, Y. (2023). Davranışsal iktisadın gelişimine tarihsel bir bakış. *Anasay*, (26), 64-77.

Theoryhub (2024). Theory of Planned Behaviour. https://open.ncl.ac.uk/academic-theories/17/theory-of-planned-behaviour/ (E.T.: 18.06.2024)

Theodorakis, Y. (1992). Prediction of athletic participation: a test of planned behavior theory. *Perceptual and Motor Skills, 74*(2), 371-379.

Toan, L., Phu, N., Hai, P., Yen, H. ve Son, P. (2019). Applying theory of planned behaviour in researching tourists' behaviour: The case of Hoi An World Cultural Heritage site, Vietnam. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure, 8*(5), 1-18.

Tsigilis, N., Tsioumis, K. ve Gregoriadis, A. (2007). Applicability of the planned behavior theory to attitudes of students in early childhood education toward teaching culturally diverse classes: the role of self-identity. *Psychological Reports, 100*(3), 1123-1128.

Ünlüönen, K. ve Işın, A. (2018). Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin yerel yiyecekleri tüketme niyeti üzerine planlı davranış teorisi kapsamında bir araştırma. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 6*(4), 662-689.

Vartuainen, H. ve Diamond, P. (2016). *Davranışsal İktisat ve Davranışsal İktisadın Uygulamaları*. (çev. H. Kamilçelebi) İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Wallston, K. A. (2015). .Control Beliefs: Health Perspectives, *International Encyclopedia of the Social ve Behavioral Sciences*, 2015, 819–821.

Warshaw, P.R. ve Davis, F.D. (1985). Disentangling behavioral intention and behavioral expectation. *Journal of Experimental Social Psychology*, 21, 213-228

Wayne W. ve LaMorte, M.D. (2022). Behavioral Change Models. Boston University School of Public Health. https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories/BehavioralChangeTheories3.html (E.T.: 05.06.2024)

Wong, N. (2019). Injunctive and descriptive norms and theory of planned behavior: Influencing intentions to use sunscreen. *Womens Health Complications*, 2(1), 1-7.

Yardley L., Miller S., Schlotz W. ve Little P. (2011). Evaluation of a Web-based intervention to promote hand hygiene: Exploratory randomized controlled trial. *J. Med. Internet Res.* 2011;13:e107.

Yarımkaya, E. (2021). Planlı davranışlar teorisi çerçevesinden beden eğitimi öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilere yönelik tutum ve görüşlerinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 36*(3), 562-578.

Yarımoğlu, E. ve Binboğa, G. (2018). Understanding sustainable consumption in an emerging country: The antecedents and consequences of the ecologically conscious consumer behavior model. *Business Strategy and the Environment, 28*(4), 642-651.

Yazdanpanah,, M. ve Zobeidi, , T. (2017). Why do they want to migrate from rural areas? a psychological perspective from Iran. *International Journal of Agricultural Management and Development (IJAMAD), Iranian Association of Agricultural Economics,* 283-292.

Yılmaz, V. ve Doğan, M. (2016). Planlanmış davranış teorisi kullanılarak önerilen bir yapısal eşitlik modeli ile geri dönüşüm davranışlarının araştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(Özel Sayı), 191-206.

Zinchenko, O. ve Arsalidou, M. (2017). Brain responses to social norms: Meta-analyses of f MRI studies. *Human Brain Mapping*, 39(2), 955–970. https://doi.org/10.1002/hbm.23895

KAYNAKÇA

Aguilar-Luzón, M. D. C., García-Martínez, J. M. Á., Calvo-Salguero, A. ve Salinas, J. M. (2012). Comparative Study Between the Theory of Planned Behavior and the Value–Belief–Norm Model Regarding the Environment, on Spanish Housewives' Recycling Behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 42(11), 2797-2833.

Arias, C., Quiroga Beltrán, J. M., Martínez Ariza, J. M., Cadena Lozano, J. B. ve Bello Bernal, M. A. (2022). Pro-circular Consumer Profile: An Approach to Their Identification and Characterization Based on the Components of the Value-Belief-Norm Theory. *Sustainability*, 14(13), 7883, 1-36.

Batool, N., Wani, M. D., Shah, S. A. Ve Dada, Z. A. (2024). Theory of Planned Behavior and Value-Belief Norm Theory as Antecedents of Pro-environmental Behaviour: Evidence from the Local Community. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 34(5), 693-709.

Carfora, V., Cavallo, C., Catellani, P., Del Giudice, T. Ve Cicia, G. (2021). Why Do Consumers Intend to Purchase Natural Food? Integrating Theory of Planned Behavior, Value-Belief-Norm Theory, and Trust. *Nutrients*, 13(6), 1904.

Cheng, Q. L., Wang, J. J. ve Yin, L. G. (2014). A Research Framework of Green Consumption Behavior Based on Value-Belief-Norm Theory. *Advanced Materials Research*, 962, 1485-1489.

Chen, M. F. (2015). An Examination of the Value-Belief-Norm Theory Model in Predicting Pro-environmental Behaviour in Taiwan. *Asian Journal of Social Psychology*, 18(2), 145-151.

Çakır Yıldırım, B. ve Karaarslan Semiz, G. (2019). Future Teachers' Sustainable Water Consumption Behavior: A Test of the Value-Belief-Norm Theory. *Sustainability*, 11(6), 1558, 1-18.

De Mooij, M. (2011). *Consumer Behavior and Culture: Consequences for Global Marketing and Advertising*. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.

Dichter, E. (1986). Whose Lifestyle Is It Anyway?. *Psychology & Marketing*, 3, 151-163.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Beliefs, Attitude, Intention and Behaviour: An Introduction to Theory Research*. Reading, MA: Addison Wesley.

Fornara, F., Molinario, E., Scopelliti, M., Bonnes, M., Bonaiuto, F., Cicero, L., ... ve Bonaiuto, M. (2020). The Extended Value-Belief-Norm Theory Predicts Committed Action for Nature and Biodiversity in Europe. *Environmental Impact Assessment Review*, 81, 106338, 1-8.

Hein, N. (2022). Factors Influencing the Purchase Intention for Recycled Products: Integrating Perceived Risk into Value-Belief-Norm Theory. *Sustainability*, 14(7), 3877, 1-15.

Hofstede, G. (1980). Motivation, Leadership, And Organization: Do American Theories Apply Abroad?. *Organizational Dynamics*, 9(1), 42-63.

Hofstede, G. ve Bond, M. H. (1988). The Confucius Connection: From Cultural Roots to Economic Growth. *Organizational Dynamics*, 16(4), 5-21.

Hofstede, G., Hofstede, G. J. ve Minkov, M. (2010). *Cultures and Organizations Software of the Mind Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival*. McGrawHill.

Hong, Y., Al Mamun, A., Masukujjaman, M., ve Yang, Q. (2024). Significance of The Environmental Value-Belief-Norm Model and Its Relationship to Green Consumption Among Chinese Youth. *Asia Pacific Management Review*, 29(1), 127-140.

Howard, J.A ve Woodside, A.G. (1984). Personal Values Affecting Consumer Psychology. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.3-11). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Kahle, L.R. (1984). The Values of Americans: Implications for Consumer Adaptation. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.77-84). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Kahle, L.R. (1985). Social Values in the Eighties: A Special Issue. *Psychology & Marketing*, 2(4), 231-237.

Kaiser, F. G., Hübner, G., & Bogner, F. X. (2005). Contrasting The Theory of Planned Behavior with The Value-Belief-Norm Model in Explaining Conservation Behavior*, Journal of Applied Social Psychology*, 35(10), 2150-2170.

Kelly, G. (1991). *The Psychology of Personal Constructs: Volume One: A Theory of Personality.* Routledge.

Kramer, H.E. (1984). The Value of Higher Education and Its Impact on Value Formation. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.239-245). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Munson, J.M. ve McIntyre, S.H. (1979). Developing Practical Procedures for the Measurement of Personal Values in Cross-Cultural Marketing. *Journal of Marketing Research*, 16(1), 48-52.

Munson, J.M. (1984). Personal Values: Considerations on Their Measurement and Application to Five Areas of Research Inquiry. İçinde R.E. Pitts ve A.G. Woodside (Editör), *Personal Values and Consumer Psychology* (s.13-29). Lexington Books, D.C. Heath and Company.

Onwezen, M. C., Antonides, G., ve Bartels, J. (2013). The Norm Activation Model: An Exploration of The Functions of Anticipated Pride and Guilt in Pro-Environmental Behaviour. *Journal of Economic Psychology*, 39, 141-153.

Özekici, Y. K. (2022). Extending Value-Belief and Norm Theory with Social Identity for Preventing Food Waste at Restaurants. *Turizm Akademik Dergisi*, 9(1), 273-291.

Parsons, T. ve Shils, E.A. (1951). Values, Motives, and Systems of Action. İçinde T. Parsons ve E.A. Shils (Editör), *Toward a General Theory of Action* (s.47-234). Harvard University Press.

Rokeach, M. (1968). Beliefs, Attitudes, and Values, Theory of Organization and Change, Jossey-Bass Inc., First Edition.

Rokeach, M. (1973). The Nature of Human Values, The Free Press New York, Collier Macmillan Publishers.

Rokeach, M. (1979a). From Individual to Institutional Values: With Special Reference to the Values of Science. İçinde M. Rokeach (Editör), *Understanding Human Values-Individual and Societal* (s.47-70). New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

Rokeach, M. (1979b). Value Education in Educational Settings. İçinde M. Rokeach (Editör), *Understanding Human Values-Individual and Societal* (s.259-269). New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

Schwartz, S. H. (1977). Normative Influences on Altruism. *In Advances in Experimental Social Psychology*, 10, 221-279. Academic Press.

Schwartz, S.H. (2011). An Overview of the Schwartz Theory of Basic Values. *Online Readings in Psychology and Culture*, The Berkeley Electronic Press, 2(1), 1-20.

Schwartz, S.H. ve Bilsky, W. (1987). Toward A Universal Psychological Structure of Human Values. *Journal of Personality and Social Psychology*, 53(3), 550- 562.

Schwartz, S. H. (1994). Beyond individualism/collectivism: New Cultural Dimensions of Values. İçinde U. Kim, H. C. Triandis, Ç. Kağitcibasi, S.C. Choi, ve G. Yoon (Editör), *Individualism and Collectivism: Theory, Method, and Applications* (s.85-119). Sage Publications, Inc.

Smith, P.B. ve Schwartz, S. (1997). Values. İçinde J.W. Berry, M.H. Segall, Ç. Kagitcibasi (Editör), *Handbook of Cross-Cultural Psychology, Social Behavior and Applications* (s.77-118). Allyn & Bacon.

Stern, P. C., Dietz, T., Abel, T., Guagnano, G. A. ve Kalof, L. (1999). A Value-Belief-Norm Theory of Support for Social Movements: The Case of Environmentalism. *Human Ecology Review*, 81-97.

Stern P.C. (2000). Toward A Coherent Theory of Environmentally Significant Behavior. *Journal of Social Issues*, 56(3), 407-424.

Vinson, D.E., Scott, J.E. ve Lamont, L.M. (1977). The Role of Personal Values in Marketing and Consumer Behavior. *Journal of Marketing*, 41(2), 44-50.

Wang, C. P., Zhang, Q., Wong, P. P. W. ve Wang, L. (2023). Consumers' Green Purchase Intention to Visit Green Hotels: A Value-Belief-Norm Theory Perspective. *Frontiers in Psychology*, 14, 1139116, 1-14.

Williams, R.M., JR. (1979). Change and Stability in Values and Value Systems: A Sociological Perspective. İçinde M. Rokeach (Editör), *Understanding Human Values-Individual and Societal* (s.15-46). New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

KAYNAKÇA

Akyüz, M. (2015). Hizmet Pazarlaması ve Stratejileri. Beta Yayınları.

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Deniz,M. (2011) Markalı Ürün Tercihlerinin Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi, Journal Of Social Policy Conferences, 61(2)

Dodds, W. B., Monroe, K. B., Grewal, D. (1991) Effects Of Price, Brand, And Store İnformation On Buyers' Product Evaluations. Journal Of Marketing Research, 28(3), 307-319.

Durmaz, Y. (2011) Tüketici Davranışı,Detay Yayıncılık, Ankara.

Elden M. (2018), Reklam ve Reklamcılık (5.Baskı), Say Yayınları.

Gerrig, R. J., Zimbardo, P.G. (2013) Psikoloji ve Yaşam-Psikoloji Giriş, Nobel Akademik Yayıncılık.

Hawkings, D.I, Roger, J.B., Kenneth A. C. (1992) Consumer Behaviour Implications for Marketing Strategy,5th Edition,Boston.

İslamoğlu, H., Altunışık, R. (2017) Tüketici Davranışları, Beta Yayınları.

Karaman, A. (2020) Tüketici Davranışları, Nobel Yayıncılık.

Loudon, D., Della Bitta, A.J., (1988) Consumer Behaviour, Concepts and Aplications,3th Edition, Newyork.

Maslow, A. H. (1943). A Theory of Human Motivation. *Psychological Review, 50*(4), 370–396.

Odabaşı, Y. (2019) Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumdan, Tüketen Topluma, Aura Kitapları. İstanbul.

Odabaşı, Y. Barış, G. (2016) Tüketici Davranışı, MediaCat, İstanbul

Okumuş, A. (2018) Tüketici Davranışı: Teorik ve Uygulamalı Bir Yaklaşım, *Türkmen Kitabevi.* İstanbul.

Schiffman, L. G., Kanuk L. L. (1994) Consumer Behaviour & Marketing Strategy. Ninth Edition. McGraw-Hill

Singh, A. (2008) Consumer Behaviour. Himalaya Publishing House.

Solomon, M. R. (2016). Consumer Behavior: Buying, Having, and Being. Pearson Education.

Veblen, T. (1899). The Theory of the Leisure Class: An Economic Study of Institutions. New York: Macmillan.

Wells, W. D., Prensky D. (1996) Consumer Behavior. John Wiley & Sons

KAYNAKÇA

Akar, E. (2011) Sosyal Medya Pazarlaması: Sosyal Web'te Pazarlama Stratejileri, Efil Yayınevi, İstanbul

Akkılıç, S. (2000) Yeni Ekonominin Yeni Pazarlama Anlayışı: İzinli Pazarlama. İstanbul: Message Marketer

Ande, R.A., ve Gunesakaran, A. (2017) Brand Resonance Score For CBBE Model: An Application İn Financial Services. Benchmarking: An International Journal

Aslan, R., ve Tarakçı, İ. E. (2022) Dijital Pazarlama Çağında Yükselen Bir Trend: İçerik Pazarlamasının İncelenmesi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 14(1)

Benediktova, B. ve Nevosad, L. (2008) Affiliate Marketing: Perspective of Content Providers, Lulea University of Technology, Master's Thesis.

Berman, R., ve Katona, Z. (2013) The role of search engine optimization in search marketing. Marketing Science, 32 (4)

Boran, T. (2021) Sosyal Medyada İçerik Pazarlama: Boyner Grup Youtube Kanalı Örneği. Intermedia International E-Journal, 8(14)

Bu, Y., Parkinson. J., ve Thaichon, P. (2020) Digital Content Marketing As A Catalyst For E-WOM İn Food Tourism, Australian Marketing Journal, 29(2)

Cases A.S., Fournier C., Dubois P.L.ve Tanner J.F., (2010) Web Site Spill Over To Email Campaigns: The Role Of Privacy, Trust And Shoppers' Attitudes, Journal Of Business Research, Vol. 63

Chachra, N., Savage, S., ve Voelker, G. (2015) Affiliate Crookies: Characterizing Affiliate Marketing Abuse, Proceedings of the 2015 Internet Measurement Conference

Chatterjee, P. (2002) Interfirm Alliances in Online Retailing, Journal of Business Research, 57

Chen, S.C. ve Lin, C.P. (2019) Understanding The Effect Of Social Media Marketing Activities: The Mediation Of Social Identification, Perceived Value And Satisfaction, Technological Forecasting & Social Change, S.140

Chiu H.C., Hsieh Y.C., Kao Y.H.ve Lee M., (2007) The Determinants of Email Receivers' Disseminating Behaviors on the Internet, Journal of Advertising Research, Vol. 47, No.4

Ciora, L. I., ve Buligiu, I. (2010) Techniques used in search engine marketing. Annals of the University of Craiova, Economic Sciences Series, 2.

Çoban, S., ve Dündar, M. (2020) Online Platformlarda İçerik Pazarlaması, Yeşil Ürün Ve E-Wom Etkileşimi: Ampirik Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (57)

Das, M.ve Ramalingam, M., (2023) To Praise Or Not To Praise- Role Of Word Of Mouth İn Food Delivery Apps, Journal Of Retailing And Consumer Services, 74, 103408

Dou, W., Lim, K. H., Su, C., Zhou, N., ve Cui, N. (2010) Brand positioning strategy using search engine marketing. MIS quarterly

Erdem, B., (2021) Pazarlamada Güncel Yaklaşımlar, 1-243, (Editörler: Bilal Erdem, Alper Ateş), Eğitim Yayınevi, İstanbul.

Gandour, A., ve Regolini, A. (2011) Web Site Search Engine Optimization: A Case Study Of Fragfornet. Library Hi Tech News, 28(6)

Ghosh K., Dhumal P.ve Chawla S., (2011) Viability of Fee-Based Email Service for Retail Customers, Journal of Computer Information Systems, Vol. 52, No. 1

Giomelakis, D., ve Veglis, A. (2016) Investigating Search Engine Optimization Factors İn Media Websites: The Case Of Greece. Digital Journalism, 4 (3)

Godey, B., Manthiou, A., Pederzoli, D., Rokka, J., Aiello, G., Donvito, R.ve Singh, R. (2016) Social Media Marketing Efforts Of Luxury Brands: Influence On Brand Equity And Consumer Behavior", Journal Of Business Research 69

Hanaysha, J.R. (2022) Impact Of Social Media Marketing Features On Consumer's Purchase Decision İn The Fast-Food İndustry: Brand Trust As A Mediatör, International Journal Of Information Management Data Insights 2, 100102

Handley, A., ve Chapman, C.C. (2019) Dijital Çağda İçerik Yönetiminin Kuralları (Çev.

Z. Kökkaya). Kapital Medya Hizmetleri.

Hubspot (2015) The İnbound Methodology Http://Www.Hubspot.Com/İnbound-Marketing Erişim Tarihi: 23.07.2024

Hung, S.W., Chung, C.W.ve Chen, S.Y., (2023) Beyond A Bunch Of Reviews: The Quality And Quantity Of Electronic Word-Of-Mouth, Information & Management 60, 103777

IAB TR (2018) Influencer Pazarlaması Nedir https://iabtr.org/UploadFiles/Reports/Influencer-marketing-nedir26122019142300.pdf Erişim Tarihi: 18.06.2024

Janssen, D. ve Van Heck, E. (2007). How Will Online Affiliate Marketing Networks Impact Search Engine Rankings? ERIM Report Series Reference No: ERS-2007-042-LIS

Kanttila, N. (2004) Digital Content Marketing: A Literature Synthesis. Journal of Marketing Management, 20(1)

Karaman, A. (2014) İçerik Pazarlama İyi Bir Pazarlama Stratejisi Değildir. https://www.ayhankaraman.com/dijital-pazarlama-nedir/#2-Inbound-Pazarlama Erişim Tarihi: 11.07.2024

Kaya, İ. (2015) Pazarlama Bi'Tanedir İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı

Kim, A. J. ve Ko, E., (2012) Do Social Media Marketing Activities Enhance Customer Equity? An Empirical Study Of Luxury Fashion Brand, Journal Of Business Research, 65

Kitchen, J. P., ve Shultz, D. E. (2009) IMC: New Horizon/False Dawn For A Marketplace İn Turmoil?. Journal Of Marketing Communications Vol.15, Nos. 2-3, April-July 2009

Khan, I., (2021) Do Brands' Social Media Marketing Activities Matter? A Moderation Analysis Department Of Marketing College Of Business Administration, Prince Sultan University, Riyadh, Saudi Arabia

Kotler P. ve Armstrong G., (2011) Principles of Marketing, Pearson Prentice Hall Inc., 14th Edition, A.B.D

Kudeshia, C.ve Kumar, A., (2017) Social Ewom: Does İt Affect The Brand Attitude And Purchase İntention Of Brands?" Management Research Review, Vol. 40 Issue: 3

Lal, A. (2018). Digital Marketing: Redefining The Way Marketers Penetrate Markets. DAWN: Journal For Contemporary Research İn Management, 5(1)

Lee J., (2004) Discriminant Analysis of Technology Adoption Behavior: A Case of Internet Technologies in Small Businesses", Journal of Computer Information Systems, Vol. 44(4)

Li, X., Tse, Y.K., Zhang, M.ve Phi, H.D., (2023) Impact Of Relocation Strategy On Brand Trustworthiness And Word-Of-Mouth: Experimental Vignette Research On The US Fashion İndustry, International Journal Of Production Economics 257, 108775

Lopes, A. R., Porto, I. P. A. M., ve Casais, B. (2022) Digital Content Marketing: Conceptual Review And Recommendations For Practitioners. Academy Of Strategic Management Journal, 21(2)

Lou, C., Xie, Q., Feng, Y., ve Kim, W. (2020) Something Social, Something Entertaining? How Digital Content Marketing Augments Consumer Experience And Brand Loyalty, The Review Of Marketing Communications,40(3)

Luh, C. J., Yang, S. A., ve Huang, T. L. D. (2016). Estimating Google's search engine ranking function from a search engine optimization perspective. Online Information Review, 40(2)

Malarvizhi, C.A., Mamun, A.A., Jayashree, S., Naznen, F.ve Abir, T. (2022) Modelling The Significance Of Social Media Marketing Activities, Brand Equity And Loyalty To Predict Consumers' Willingness To Pay Premium Price For Portable Tech Gadgets, Heliyon 8, E10145

Mariussen, A. (2012). A Grounded Theory of Affiliate Marketing Performance Measurement in The Tourism and Hospitality Context, Doctoral Dissertation, Oxford Brookes University.

Mathew, V., ve Soliman, M. (2021) Does Digital Content Marketing Affect Tourism Consumer Behavior? An Extension Of T Echnology Acceptance Model. Journal Of Consumer Behaviour, 20(1)

Mavridis, T., ve Symeonidis, A., L. (2015). Identifying Valid Search Engine Ranking Factors İn A Web 2.0 And Web 3.0 Context For Building Efficient Seo Mechanisms. Engineering Applications Of Artificial Intelligence, 41

McClurg, R. (2013) Digital marketing is key to practice growth: Making sense of SEO, PPC, DIY, DID, and social networking. American Bar Association 35(3)

Moran, M. ve Hunt, B. (2015) *Search Engine Marketing, Inc.: Driving Search Traffic to Your Company's Website*, Third edition, IBM Press, Upper Saddle River, NJ.

Mozaffari, S., Iranzade, S., ve Ranjpoor, R. (2023) The Conceptual Model For The Digital Content Marketing Of Social Media To Boost Green Marketing. International Journal Of Digital Content Management, 4(6)

Özmen Ş., (2012) Ağ Ekonomisinde Yeni Ticaret Yolu E-Ticaret, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Patrick, Z. ve Hee, O. (2019) Factors Influencing the Intention to Use Affiliate Marketing: A Conceptual Analysis. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, 9(2)

Penpençe, D. (2013) Dijital İçerik Pazarlaması. Karahan Kitabevi.

Prabhu, S. ve Satpathy, T. (2015) *Afiliate Marketing's Future in India*, Indian Journal of Science and Technology, Vol 8(S4), 278–282.

San José-Cabezudo R. ve Camarero-Izquierdo C., (2012) Determinants Of Opening-Forwarding Email Messages, Journal Of Advertising, Volume 41, Issue 2

Seo, S.ve Jang, S.S., (2021) A Negative Or Positive Signal? The İmpact Of Food Recalls On Negative Word-Of-Mouth (N-WOM), Journal Of Hospitality And Tourism Management, 47

Symons, A. (2015) How Businesses And Agencies Valuate Digital Content Marketing, Proceedings Of The 18th International Public Relations

Stokes, R., (2008). eMarketing: The essential guide to digital marketing. Compiled By Sarah Blake and Quirk Education First Published by Quirk Emarketing (Pty) Ltd.

Taş, G. (2014) Inbound Pazarlama Nedir ve Nasıl Yapılır? http://www.dijitalajanslar.com/inbound-pazarlama-nedir-ve-nasil-yapilir/ Erişim Tarihi: 12.07.2024

Terrance, A. R., Shrivastava, S., ve Kumari, A. (2017) Importance of search engine marketing in the digital world. Proceedings of the First International Conference on Information Technology and Knowledge Management, (14)

Terry, D. (2014) Inbound Marketing vs Digital Marketing - Which Is better For You? https://positionly.com/blog/inbound-marketing/ Erişim Tarihi: 12.07.2024

Ünal, S. (2012) İnternet Üzerinde İzinli Pazarlama Yaklaşımı Permıssıon Marketing On Internet. Öneri Dergisi, 9(34), https://doi.org/10.14783/od.v9i34.1012000238

Weijer, M. (2019) Providing Trust in Affiliate Marketing Through Blockchain Technology. Utrecht University, Master's Thesis.

Yeşilyurt, M. (2014) Inbound Pazarlama Nedir? https://advertising.amazon.com/tr-tr/library/guides/inbound-marketing Erişim Tarihi: 15.07.2024

Kaynakça

Abdullah, F., & Ward, R. (2016). Developing a General Extended Technology Acceptance Model for E-Learning (GETAMEL) by Analysing Commonly Used External Factors. *Computers in Human Behavior*, *56*, 238-256.

Adams, D. A., Nelson, R. R. ve Todd, P. A. (1992). Perceived Usefulness, Ease of Use, and Usage of Information Technology: A Replication. *MIS Quarterly*, 16(2), 227-247.

Adou, M. F., Migue, F. ve Korankye, B. (2021). Exploring the Factors Influencing the Adoption of Mobile Payment in Cote D'Ivoire; Evidence from the University of Cocody. *International Research Journal of Advanced Engineering and Science*, *6*(1), 69-79.

Akça, Y. ve G. Özer. (2012). Teknoloji Kabul Modelinin Kurumsal Kaynak Planlaması Uygulamalarında Kullanılması. *Business and Economics Research Journal*. 3(2), 79-96

Ali, J. Ve Kumar, S. (2011). Information and Communication Technologies (Icts) and Farmers' Decision-Making Across The Agricultural Supply Chain. *International Journal of Information Management*, *31*(2), 149-159.

Ayeh, J. K., Au, N. ve Law, R. (2013). Do We Believe in Tripadvisor?" Examining Credibility Perceptions and Online Travelers' Attitude Toward Using User-Generated Content. *Journal of Travel Research*, 52(4), 437-452.

Agrebi, S. ve Jallais, J. (2015). Explain The Intention to Use Smartphones for Mobile Shopping. *Journal of Retailing and Consumer Services,* 22, 16-23.

Ajzen, I. (1985). From Intentions to Actions: A Theory of Planned Behavior. In *Action Control: From Cognition To Behavior* (ss. 11-39). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Altuntaş, B. (2017). Y Kuşağının Mobil Öğrenme Uygulama Tercihini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 6(6), 89-104.

https://doi.org/10.15869/itobiad.356544

Al-Qeisi, K. I. (2009). *Analyzing the use of UTAUT model in explaining an online behaviour: Internet banking adoption*. Doktora Tezi. Londra: Brunel University Brunel Business School.

Aras, M., Özdemir, Y. ve Bayraktaroglu, S. (2015). İnsan Kaynakları Bilgi Sistemlerine Yönelik Algıların Teknoloji Kabul Modeli ile İncelenmesi. *Ege Akademik Bakis*, *15*(3), 343.

Aslan, E. (2023). *Çevrim İçi Yöresel Yiyecek-İçecek Tercihindeki Motivasyon Unsurlarının Satın Alma Karar Sürecine Olan Etkisinin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi* (Doktora Tezi, Balıkesir Universitesi (Turkiye)).

Bagozzi, R. P. (2007). The Legacy of The Technology Acceptance Model and A Proposal for A Paradigm Shift. *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 244-254.

Bagozzi, R. P., Baumgartner, H., & Yi, Y. (1992). State versus action orientation and the theory of reasoned action: An application to coupon usage. *Journal of Consumer Research,* 18(4), 505-518.

Balta-Ozkan, N., Davidson, R., Bicket, M. ve Whitmarsh, L. (2013). Social Barriers to The Adoption of Smart Homes. *Energy Policy*, 63, 363-374.

Benbasat, I. ve Barki, H. (2007). Quo vadis, TAM? *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 211-218.

Betz, F. (2010). *Teknolojik Yenilik Yönetimi: Değişimle Gelen Rekabet Avantajı.* Çev.P. Güran. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları. 1. Basım. Ankara. ISBN: 978-9754035414

Bozhüyük, B. G. (2020). *Doğu Akdeniz gemi acenteleri kapsamında e-gümrük hizmetinin teknoloji kabul modeli ile değerlendirilmesi*. Master Tezi, Hatay: İskenderun Teknik Üniversitesi.

Britannicca, (2024). "Teknoloji" E.T.: 10 Mart 2024 https://www.britannica.com

Carter, L. ve Bélanger, F. (2005). The Utilization of E-Government Services: Citizen Trust, Innovation and Acceptance Factors. *Information Systems Journal*, 15(1), 5-25.

Chau, P.Y.K. ve Hu, P.J.H. (2001). Information technology acceptance by individual professionals: A model comparison approach. *Decision Sciences*, 32(4), 699-719.

Chandran, D. ve Aljohani, N. (2020). The Role of Cultural Factors on Mobile Health Adoption: The Case of Saudi Arabia. Americas Conference on Information Systems. 10 Ağustos 2020 Proceedings. 3. https://aisel.aisnet.org/amcis2020/culture_in_is/culture_in_is/3

Chen, L. D., Gillenson, M. L. ve Sherrell, D. L. (2002). Enticing Online Consumers: An Extended Technology Acceptance Perspective. *Information & Management*, 39(8), 705-719.

Chen, Y.-M., Hsu, T.-H. ve Lu, Y.-J. (2018). Impact of Flow on Mobile Shopping Intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 41, 281-287.

Chismar, W. G., & Wiley-Patton, S. (2003, Ocak). Does the Extended Technology Acceptance Model Apply to Physicians. İçinde *36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, 2003. Proceedings of the* (ss. 8-pp). IEEE.

Çelik, K., & Taş, A. (2021). E-Ticarette Mobil Alışveriş Uygulamalarını Kullanmaya Devam Etme Niyetinin Araştırılması: Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli. *Third Sector Social Economic Review*, *56*(3), 1997-2019.

Çivici, T., & Kale, S. (2007). Mimari Tasarım Bürolarında Bilişim Teknolojilerinin Kullanımını Etkileyen Faktörler: Bir Yapısal Denklem Modeli. İnşaat Yönetimi Kongresi bildiriler kitabı, (ss.119-128.). İstanbul: 30-31 Ekim 2007

Davis, F.D. (1985) *A Technology Acceptance Model for Empirically Testing New End-User Information Systems: Theory and Results.* Sloan School of Management, Massachusetts Institute of Technology. https://dspace.mit.edu/handle/1721.1/15192

Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319-340.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P. ve Warshaw, P. R. (1989). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. *Management Science*, 35 (8), 982-1003.

DeLone, W. H. ve McLean, E. R. (1992). *Information Systems Success: The Quest for the Dependent Variable*. Information Systems Research, 3 (1), ss. 6095.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1974). Attitudes Towards Objects as Predictors of Single and Multiple Behavioral Criteria. *Psychological review*, 81(1), 59-74.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975a). Predicting and understanding consumer behavior: Attitude-behavior correspondence. İçinde Ajzen, I. ve Fishbein, M. (editör). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior* (s. 148-172). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975b). *Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Reading*, Massachusetts: AddisonWesley Publishing Company.

Galib, M. H., Hammou, K. A., & Steiger, J. (2018). Predicting consumer behavior: An extension of technology acceptance model. *International Journal of Marketing Studies*, *10*(3), 73-90.

Gefen, D. ve Straub, D. W. (2000). The Relative Importance of Perceived Ease of Use in IS Adoption: A Study of E-Commerce Adoption. *Journal of the Association for Information Systems*, 1(1), 8.

Gefen, D., Karahanna, E. ve Straub, D. W. (2003). Trust and TAM in Online Shopping: An Integrated Model. *MIS Quarterly*, 27(1), 51-90.

Gharaibeh, M. K., Arshad, M. R. M. ve Gharaibh, N. K. (2018). Using the UTAUT2 Model to Determine Factors Affecting Adoption of Mobile Banking Services: A Qualitative Approach. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, *12*(4).

Goswami, A. ve Dutta, S. (2016). E-Commerce Adoption By Women Entrepreneurs in India: An Application of The UTAUT Model. *Business and Economic Research*, *6*(2), 440-454.

Groß, M. (2015). Exploring The Acceptance of Technology for Mobile Shopping: An Empirical Investigation Among Smartphone Users. *The Traditional Review of Retail, Distribution and Consumer Research,* 25 (3), 215-235.

Gümüşsoy, Ç. A. ve Yeterel, A. C. (2016). Fırsat Sitelerinden Tekrar Satın Alma Kararını Etkileyen Faktörlerin Araştırılması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 9 (3), 275-284.

Hartwick, J. ve Barki, H. (1994). Explaining The Role of User Participation in Information System Use. *Management science*, *40*(4), 440-465.

Hogg, M.A. ve Vaughan, G.M. (2007) *Sosyal Psikoloji*. Çev. İbrahim Yıldız, Aydın Gelmez. Ankara: Ütopya Yayınları

Holden, R. J. ve Karsh, B. T. (2010). The Technology Acceptance Model: Its Past and Its Future in Health Care. *Journal of Biomedical Informatics*, 43(1), 159-172.

İşman, A. (2001). Teknolojinin Felsefi Temelleri. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1).

Joshi, K. (1991). A Model of Users' Perspective on Change: The Case of Information Systems Technology Implementation. *MIS Quarterly*, *15*(2), 229–242. https://doi.org/10.2307/249384

Kaplan, H. E., & Gürbüz, E. (2021). An Extended UTAUT2 Perspective-Determinants of Mobile Banking Use Intention and Use Behavior. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *14*(1), 207-227.

Kasilingam, D. L. (2020). Understanding the attitude and intention to use smartphone chatbots for shopping. Technology in Society, 62, ss.1-15

Kılıç, A. ve Yılmaz, R. (2021). Youtube'un Eğitsel Amaçlı Kabul Durumunun İncelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*(1), 69-89.

Kim, Y. S., Park, S. Y., Choi, J. K. ve Park, J. H. (2017). A Study on The Adoption of IOT Smart Home Service: Using Value-Based Adoption Model. *Total Quality Management & Business Excellence*, 28(9-10), 1149-1165.

Koç, T. ve Turan, A. H. (2014). Mobil SABİS Kabul ve Kullanımı: Sakarya Üniversitesinde Ampirik Bir Değerlendirme. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 9(2), 163-175.

Koufaris, M. (2002). Applying the Technology Acceptance Model and Flow Theory to Online Consumer Behavior. *Information systems research*, *13*(2), 205-223.

Koutsouris, A. (2010). *The Emergence of The Intra-Rural Digital Divide: A Critical Review of The Adoption of ICTS in Rural Areas and The Farming Community*. 9th European IFSA Symposium (ss.23-32), Vienna: 4-7 Temmuz 2010.

Kutlu Karabıyık, B. ve Çetin, M. (2021). Yeniliklerin Yaygınlaşması Ve Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modelinin Bütünleştirilmesiyle Türkiye'de Mobil Uygulama Kullanma Niyetinin Araştırılması. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* (*59*), 59-90. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.877730

Kurt, S. ve Eken, İ. (2022). Sporda Giyilebilir Teknolojilerin Birleştirilmiş Teknoloji Kabul ve Kullanım Teorisi 2'ye (UTAUT-2) Göre Davranışsal Niyetlerin İncelenmesi: Nabız Monitörü Örneği. *Intermedia International E-Journal*, *9*(16), 77-96.

Larue, G. S., Rakotonirainy, A., Haworth, N. L. ve Darvell, M. (2015). Assessing Driver Acceptance of Intelligent Transport Systems in The Context of Railway Level Crossings. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, *30*, 1-13.

Lean, O. K., Zailani, S., Ramayah, T. Ve Fernando, Y. (2009). Factors Influencing Intention to Use E-Government Services Among Citizens in Malaysia. *International Journal of Information Management*, *29*(6), 458-475.

Lederer, A.L., Maupin, D.J., Sena, M.P. ve Zhuang, Y. (2000). The Technology Acceptance Model and The World Wide Web. *Decision Support System,* 29 (2000) 269-282.

Lee, M. C. (2009). Factors İnfluencing the Adoption of İnternet Banking: An Integration of TAM and TPB With Perceived Risk and Perceived Benefit. *Electronic Commerce Research and Applications*, 8(3), 130-141.

Lee, S. ve Cho, M. (2011). Social Media Use in A Mobile Broadband Environment: Examination of Determinants of Twitter and Facebook use. *International Journal of Mobile Communications*, 9(3), 241-257.

Lee, Y. ve Lee, J. (2008). Enhancing Pre-Service Teachers' Self-Efficacy Beliefs for Technology Integration Through Lesson Planning Practice. *Computers & Education*, 52(2), 305-312.

Lee, Y., Kozar, K. A. ve Larsen, K. R. T. (2003). The Technology Acceptance Model: Past, Present, and Future. *Communications of the Association for Information Systems*, 12(1), 752-780.

Legris, P., Ingham, J. ve Collerette, P. (2003). Why Do People Use Information Technology? A Critical Review of The Technology Acceptance Model. *Information & Management*, 40(3), 191-204.

Leung, L. and Chen, C. (2017). Extending The Theory of Planned Behavior-A Study of Lifestyles, Contextual Factors, Mobile Viewing Habits, *Telematics and Informatics* Volume 34, 1638–1649

Lin, C. A. (2003). An Interactive Communication Technology Adoption Model. *Communication Theory*, 13(4), 345-365.

Lu, H.-P. ve Su, P. Y.-J. (2009). Factors Affecting Purchase Intention on Mobile Shopping Web Sites. *Internet Research,* 19(4), 442-458.

Lu, J., Yao, J. E. ve Yu, C. (2005). Personal Innovativeness, Social Influences and Adoption of Wireless Internet Services via Mobile Technology. *Journal of Strategic Information Systems*, 14(2005), 245-268.

Madigan, R., Louw, T., Wilbrink, M., Schieben, A. ve Merat, N. (2017). What Influences the Decision to Use Automated Public Transport? Using UTAUT to Understand Public Acceptance of Automated Road Transport Systems. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 50, 55-64.

Mercan, N. (2015). Ajzen'in Planlanmiş Davraniş Teorisi Bağlamında Whistleblowing (bilgi ifşası). *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 7(2), 1-14.

Min, Q., Ji, S., & Qu, G. (2008). Mobile commerce user acceptance study in China: a revised UTAUT model. *Tsinghua Science and Technology*, *13*(3), 257-264.

Moon, J.-W. ve Kim, Y.-G. (2001). Extending The TAM for a World Wide Web Context. *Information & Management,* 38 (4), 217-230.

Moore, G. C. ve Benbasat, I. (1991). Development of an Instrument to Measure The Perceptions of Adopting an Information Technology Innovation, *Information Systems Research*, 2(3), 192-222.

Morosan, C. (2014). Toward An Integrated Model of Adoption of Mobile Phones for Purchasing Ancillary Services in Air Travel. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 26(2), 246-271.

Mudaly, S. (2014). *A Research Model to Improve Understanding of The Extent of Usage of Enterprise Resource Planning Systems in a University*. Doktora Tezi. Information Technology, Durban University of Technology Durban, South Africa.

Murat, M. (2006). Lise Mezuniyetinin Ardından ve Belli Bir Yaşam Deneyimi Geçirdikten Sonra Polisliği Tercih Eden Öğrencilerin Polislik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması. *Polis Bilimleri Dergisi*. 8.1, 55-72.

Ngangi, S. V. ve Santoso, A. J. (2019). Customer Acceptance Analysis of Customer Relationship Management (Crm) Systems in Automotive Company Using Technology Acceptance Model (TAM) 2. *Indonesian Journal of Information Systems (IJIS)*, *1*(2), 132-146.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). *Tüketici Davranışı.* 7. Basım. Mediacat Yayınları, İstanbul

Orel, F. D. ve Arık, A. (2020). Sosyal Medya Pazarlamasının Tüketici Satın Alma Niyetine Etkisinin Teknoloji Kabul Modeli Aracılığıyla İncelenmesi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (57), 205-232.

Ozturk, A. B., Bilgihan, A., Nusair, K. ve Okumus, F. (2016). What Keeps the Mobile Hotel Booking Users Loyal? Investigating the Roles Of Self-Efficacy, Compatibility, Perceived Ease of Use, and Perceived Convenience. *International Journal of Information Management*, 36(6), 1350-1359.

Park, S. Y. (2009). An Analysis Of The Technology Acceptance Model in Understanding University Students' Behavioral Intention to Use E-Learning. *Educational Technology & Society*, 12(3), 150-162.

Pavlou, P. A. (2003). Consumer Acceptance of Electronic Commerce: Integrating Trust and Risk with the Technology Acceptance Model. *International Journal of Electronic Commerce*, 7(3), 101-134.

Rogers, E.M. (1983). Diffusion of Innovations (3. baskı.). New York: Free Press, Glencoe. ISBN 9780029266502.

Sang, S., Lee, J. D. ve Lee, J. (2009). E-Government Adoption in Cambodia: A Partial Least Squares Approach. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 3(3), 303-318.

Savuk, F. (2014). *Teknolojinin Emek Kullanımı Üzerindeki Etkisi ve Teknoloji-İşsizlik İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schierz, P. G., Schilke, O. ve Wirtz, B. W. (2010). Understanding Consumer Acceptance of Mobile Payment Services: An Empirical Analysis. *Electronic Commerce Research and Applications*, 9(3), 209-216.

Seddon, P. B. (1997) A Respecification and Extension of the DeLone and McLean Model of IS Success, Information Systems Research. 8(3), September, ss. 240-253

Sert, G. ve Usluel, Y. (2009). Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde Derslerde Eğitim Yazılımlarının Kullanılması. International Educational Technology Conference (IECT) (ss.585-591). Ankara: 6-8 Mayıs 2009.

Seyhun, S. ve Kurtuldu, G. (2020). Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında Mobil Alışveriş Uygulamalarının Benimsenmesini Etkileyen Faktörler. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 599-627.

Straub, D. W., Keil, M. ve Brenner, W. (1997). Testing The Technology Acceptance Model Across Cultures: A Three-Country Study. *Information & Management*, 33(1), 1-11.

Sun, Y., Wang, N., Guo, X. ve Peng, Z. (2013). Understanding The Acceptance of Mobile Health Services: A Comparison and İntegration of Alternative Models. *Journal of Electronic Commerce Research*, *14*(2), 183.

Şahin, G. (2020). *İnternet Üzerinden Organik Gıda Satın Alma Davranışlarının İlgilenim Çerçevesinde İncelenmesi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Taylor S., ve Todd P. (1995). Decomposition and Crossover Effects in the Teory of Planned Behaviour: A Study of Consumer Adoption Intentions. *International Journal Research in Marketing*. 12(2):137-155. doi:10.1016/0167-8116(94)00019-K

Teo, T. (2009). Modelling Technology Acceptance in Education: A Study of Pre-Service Teachers. *Computers & Education*, 52(2), 302-312.

Turan, A. H. (2008). İnternet Alışverişi Tüketici Davranışını Belirleyen Etmenler: Geliştirilmiş Teknoloji Kabul Modeli (E-TAM) ile Bir Model Önerisi. *Akademik Bilişim*, *8*, 723-731.

Turan, B., ve Haşit, G. (2014). Teknoloji Kabul Modeli ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Uygulama. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, *6*(1), 109-119.

Turner, M., Kitchenham, B., Brereton, P., Charters, S. ve Bugden, D. (2010). Does The Technology Acceptance Model Predict Actual Use? A Systematic Literature Review. *Information and Software Technology*, 52(2010), 463-479.

Türker, C., Altay, B. C. ve Okumuş, A. (2022). Understanding User Acceptance of QR Code Mobile Payment Systems in Turkey: An Extended TAM. *Technological Forecasting and Social Change*, *184*, 121968.

Wang, G., Tan, G. W. H., Yuan, Y., Ooi, K. B. ve Dwivedi, Y. K. (2022). Revisiting TAM2 in Behavioral Targeting Advertising: A Deep Learning-Based Dual-Stage SEM-ANN Analysis. *Technological Forecasting and Social Change*, *175*, 121345.

Wirtz, B. W. ve Göttel, V. (2016). Technology Acceptance in Social Media: Review, Synthesis And Directions for Future Empirical Research. *Journal of Electronic Commerce Research*, *17*(2), 97.

Wright, D. ve Shank, D. B. (2020). Smart Home Technology Diffusion in a Living Laboratory. *Journal of Technical Writing and Communication*, *50*(1), 56-90.

Venkatesh, V. ve Bala, H. (2008). Technology Acceptance Model 3 and a Research Agenda on Interventions. *Decision Sciences*, 39(2), 273-315.

Venkatesh, V. ve Davis, F. D. (2000). A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies. *Management Science,* 46(2), 186–204.

https://doi.org/10.1287/mnsc.46.2.186.11926

Venkatesh, V., Thong, J. Y. L. ve Xu, X. (2012). Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *MIS Quarterly*, 36(1), 157-178.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B. ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *MIS Quarterly,* 27(3), 425–478.

https://doi.org/10.2307/30036540

Yalçın, G. ve Öztürk, Z. (2018). Hastanelerde Kurumsal Kaynak Planlaması Sistemlerinin Kabulü ve Kullanımının Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeline Göre Değerlendirilmesi: Ankara İli Örneği. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, *9*(34), 53-71.

Yang, H., Lee, H. ve Zo, H. (2017). User Acceptance of Smart Home Services: An Extension of The Technology Acceptance Model. *Industrial Management & Data Systems*, 117(1), 68-89.

Yu, C. S. (2012). Factors Affecting Individuals to Adopt Mobile Banking: Empirical Evidence From the UTAUT Model. *Journal of Electronic Commerce Research*, 13(2), 104-121.

Yıldırır, S. C. ve Burçin, K. (2019). Mobil Uygulama Kullanımının Benimsenmesi: Teknoloji Kabul Modeli ile Bir Çalışma. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10(19), 22-51.

Yılmaz, Ö. (2018). Tüketicilerin Online Alışveriş Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 331-346.

Wong, C.-H., Tan, G. W.-H., Ooi, K.-B. ve Lin, B. (2015). Mobile Shopping: The Next Frontier of fhe Shopping Industry? An Emerging Market Perspective. *International Journal of Mobile Communications*, 13 (1), 92-112.

Wu, J.-H. ve Wang, S.-C. (2005). What Drives Mobile Commerce? An Empirical Evaluation of The Revised Technology Acceptance Model. *Information & Management*, 42 (5), 719-729.

Wu, C. S., Cheng, F. F., Yen, D. C. ve Huang, Y. W. (2011). User Acceptance of Wireless Technology in Organizations: A Comparison of Alternative Models. *Computer Standards & Interfaces*, 33, 50-58.

KAYNAKÇA

Alam, S. S., Ahmed, S., Kokash, H. A., Mahmud, M. S., & Sharnali, S. Z. (2024). Utility and hedonic perception-Customers' intention towards using of QR codes in mobile payment of Generation Y and Generation Z. *Electronic Commerce Research and Applications*, *65*, 101389.

Arora, S., Parida, R. R., & Sahney, S. (2020). Understanding consumers' showrooming behaviour: a stimulus–organism–response (SOR) perspective. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *48*(11), 1157-1176.

Baber, R., & Baber, P. (2023). Influence of social media marketing efforts, e-reputation and destination image on intention to visit among tourists: application of SOR model. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, *6*(5), 2298-2316.

Banerjee, S., Shaikh, A., & Sharma, A. (2024). The role of online retail website experience on brand happiness and willingness to share personal information: an SOR perspective. *Marketing Intelligence & Planning*, *42*(3), 553-575.

Chakraborty, D., Singu, H. B., Kar, A. K., & Biswas, W. (2023). From fear to faith in the adoption of medicine delivery application: An integration of SOR framework and IRT theory. *Journal of Business Research*, *166*, 114140.

Chang, H. J., Eckman, M., & Yan, R. N. (2011). Application of the Stimulus-Organism-Response model to the retail environment: the role of hedonic motivation in impulse buying behavior. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*, *21*(3), 233-249.

Chen, C. T. (2024). Atmospherics fosters customer loyalty: Exploring the mediating effects of memorable customer experience and customer satisfaction in factory outlet malls in Taiwan. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *80*, 103936.

Chen, M. J. (2023). Antecedents and outcomes of virtual presence in online shopping: A perspective of SOR (Stimulus-Organism-Response) paradigm. *Electronic Markets*, *33*(1), 58

Chen, K. H., Huang, L., & Ye, Y. (2023). Research on the relationship between wellness tourism experiencescape and revisit intention: A chain mediation model. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *35*(3), 893-918.

Chi, M., George, J. F., Huang, R., & Wang, P. (2020). Unraveling sustainable behaviors in the sharing economy: An empirical study of bicycle-sharing in China. *Journal of Cleaner Production*, *260*, 120962.

Chopdar, P. K., & Balakrishnan, J. (2020). Consumers response towards mobile commerce applications: SOR approach. *International Journal of Information Management*, *53*, 102106.

Deshpande, B., Kaur, P., Ferraris, A., Yahiaoui, D., & Dhir, A. (2023). The dark side of advertising: Promoting unhealthy food consumption. *European Journal of Marketing*, *57*(9), 2316-2352.

Emir, A., Halim, H., Hedre, A., Abdullah, D., Azmi, A., & Kamal, S. B. M. (2016). Factors influencing online hotel booking intention: A conceptual framework from stimulus-organism-response perspective. *International Academic Research Journal of Business and Technology*, *2*(2), 129-134

Fernández-Ferrín, P., Castro-González, S., Bande, B., & Galán-Ladero, M. M. (2024). Drivers of consumer's willingness to pay for fair trade food products: the role of positive and negative emotions. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *21*(1), 131-154.

Han, M. S., Hampson, D. P., Wang, Y., & Wang, H. (2022). Consumer confidence and green purchase intention: An application of the stimulus-organism-response model. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *68*, 103061.

Hu, Q., & Pan, Z. (2024). Is cute AI more forgivable? The impact of informal language styles and relationship norms of conversational agents on service recovery. *Electronic Commerce Research and Applications*, *65*, 101398.

Islam, J. U., Shahid, S., Rasool, A., Rahman, Z., Khan, I., & Rather, R. A. (2020). Impact of website attributes on customer engagement in banking: a solicitation of stimulus-organism-response theory. *International Journal of Bank Marketing*, *38*(6), 1279-1303

Jang, S. S., & Namkung, Y. (2009). Perceived quality, emotions, and behavioral intentions: Application of an extended Mehrabian–Russell model to restaurants. *Journal of Business Research*, *62*(4), 451-460.

Jeong, Y., Kim, E., & Kim, S. K. (2020). Understanding active sport tourist behaviors in small-scale sports events: stimulus-organism-response approach. *Sustainability*, *12*(19), 8192.

Jiang, Z., & Lyu, J. (2024). The role of augmented reality app attributes and customer-based brand equity on consumer behavioral responses: an SOR framework perspective. *Journal of Product & Brand Management*

Khashan, M. A., Elsotouhy, M. M., Ashraf Aziz, M., Alasker, T. H., & Ghonim, M. A. (2024). Mediating customer engagement in the relationship between fast-food restaurants' innovativeness and brand evangelism during COVID-19: evidence from emergent markets. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *36*(4), 1353-1374

Kim, J., & Lennon, S. J. (2013). Effects of reputation and website quality on online consumers' emotion, perceived risk and purchase intention: Based on the stimulus-organism-response model. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *7*(1), 33-56.

Kim, M. J., Lee, C. K., & Jung, T. (2020). Exploring consumer behavior in virtual reality tourism using an extended stimulus-organism-response model. *Journal of Travel Research*, *59*(1), 69-89.

Kumar, S., Dhir, A., Talwar, S., Chakraborty, D., & Kaur, P. (2021). What drives brand love for natural products? The moderating role of household size. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *58*, 102329.

Kumar, S., Jain, A., & Hsieh, J. K. (2021). Impact of apps aesthetics on revisit intentions of food delivery apps: The mediating role of pleasure and arousal. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *63*, 102686

Kumar, J., Rana, S., Rani, G., & Rani, V. (2024). How phygital customers' experience transforms the retail banking sector? Examining customer engagement and patronage intentions. *Competitiveness Review: An International Business Journal*, *34*(1), 92-106.

Kumar, S., & Hsieh, J. K. (2024). How social media marketing activities affect brand loyalty? Mediating role of brand experience. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*

Kuo, Y. F., & Chen, F. L. (2023). The effect of interactivity of brands' marketing activities on Facebook fan pages on continuous participation intentions: An S–OR framework study. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *74*, 103446

Laato, S., Islam, A. N., Farooq, A., & Dhir, A. (2020). Unusual purchasing behavior during the early stages of the COVID-19 pandemic: The stimulus-organism-response approach. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102224.

Lavuri, R., Akram, U., & Akram, Z. (2023). Exploring the sustainable consumption behavior in emerging countries: The role of pro-environmental self-identity, attitude, and environmental protection emotion. *Business Strategy and the Environment*, *32*(8), 5174-5186

Lee, S. A. (2020). Investigating the importance of positive hotel design. *International Journal of Hospitality Management*, *88*, 102523.

Liu, Y., Li, Q., Edu, T., Jozsa, L., & Negricea, I. C. (2020). Mobile shopping platform characteristics as consumer behavior determinants. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *32*(7), 1565-1587.

Liu, Y., Li, X., & Yuen, K. F. (2023). Revenge buying: The role of negative emotions caused by lockdowns. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *75*, 103523.

Liu, H., Park, K. S., & Wei, Y. (2024). An extended stimulus-organism-response model of Hanfu experience in cultural heritage tourism. *Journal of Vacation Marketing*, *30*(2), 288-310.

Lucia-Palacios, L., Pérez-López, R., & Polo-Redondo, Y. (2016). Cognitive, affective and behavioural responses in mall experience: A qualitative approach. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *44*(1), 4-21

Mehrabian, A., & Russell, J. A. (1974). *An Approach to Environmental Psychology*. The MIT Press.

McKinney, L. N. (2004). Creating a satisfying internet shopping experience via atmospheric variables. *International Journal of Consumer Studies*, *28*(3), 268-283.

Mukhopadhyay, S., Chauhan, S., & Mishra, S. (2024). Consumer patronage in omnichannel retailing and the moderating impact of culture: a MetaSEM review. *Journal of Strategic Marketing*, *32*(3), 374-390

Pham, H. C., Duong, C. D., & Nguyen, G. K. H. (2024). What drives tourists' continuance intention to use ChatGPT for travel services? A stimulus-organism-response perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *78*, 103758

Prashar, A., & Prashar, A. (2024). Digital fashion and metaverse platforms: Do platform attributes drive shopper's purchase intention?. *Australian Journal of Management*, 03128962241246696

Peng, C., & Kim, Y. G. (2014). Application of the stimuli-organism-response (SOR) framework to online shopping behavior. *Journal of Internet Commerce*, *13*(3-4), 159-176.

Rafi, K. N., Gani, M. O., Hashim, N. M. H. N., Rahman, M. S., & Masukujjaman, M. (2024). The influence of 360-degree VR videos on tourism web usage behaviour: the role of web navigability and visual interface design quality. *Tourism Review https://doi.org/10.1108/TR-06-2023-0383*

Rahman, M. M., Rosenberger III, P. J., Yun, J. H., de Oliveira, M. J., & Köcher, S. (2024). Keeping the ball rolling: using the SOR framework to investigate the determinants of football fan loyalty. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *36*(1), 122-147

Robert, D., & John, R. (1982). Store atmosphere: an environmental psychology approach. *Journal of retailing*, *58*(1), 34-57.

Russell, J. A., & Pratt, G. (1980). A description of the affective quality attributed to environments. *Journal of personality and social psychology*, *38*(2), 311.

Sajid, M., Zakkariya, K. A., Suki, N. M., & Islam, J. U. (2024). When going green goes wrong: The effects of greenwashing on brand avoidance and negative word-of-mouth. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *78*, 103773

Su, L., & Swanson, S. R. (2017). The effect of destination social responsibility on tourist environmentally responsible behavior: Compared analysis of first-time and repeat tourists. *Tourism Management*, *60*, 308-321.

Sun, J., Li, T., & Sun, S. (2024). Factors affecting users' impulse purchases in online group buying: online consumer reviews, countdowns and self-control. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, *36*(1), 224-240.

Talwar, S., Jabeen, F., Tandon, A., Sakashita, M., & Dhir, A. (2021). What drives willingness to purchase and stated buying behavior toward organic food? A Stimulus–Organism–Behavior–Consequence (SOBC) perspective. *Journal of Cleaner Production*, *293*, 125882

Talwar, S., Kaur, P., Kumar, S., Salo, J., & Dhir, A. (2022). The balancing act: how do moral norms and anticipated pride drive food waste/reduction behaviour?. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *66*, 102901.

Tuncer, I. (2021). The relationship between IT affordance, flow experience, trust, and social commerce intention: An exploration using the SOR paradigm. *Technology in Society*, *65*, 101567

Ürgüplü, Ö., & Yumurtacı Hüseyinoğlu, I. Ö. (2021). The mediating effect of consumer empowerment in omni-channel retailing. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *49*(11), 1481-1496.

Vatankhah, S., Sepehrmanesh, A., Zaeri, E., & Altinay, L. (2024). Environmental CSR, customer equity drivers, and travelers' critical outcomes: A stimulus–organism–response framework. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, *48*(4), 725-740

Vieira, V. A. (2013). Stimuli–organism-response framework: A meta-analytic review in the store environment. *Journal of Business Research*, *66*(9), 1420-1426.

Xu, H., Law, R., Lovett, J., Luo, J. M., & Liu, L. (2024). Tourist acceptance of ChatGPT in travel services: the mediating role of parasocial interaction. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, *41*(7), 955-972

Xu, X., Wu, J. H., & Li, Q. (2020). What drives consumer shopping behavior in live streaming commerce?. *Journal of Electronic Commerce Research*, *21*(3), 144-167.

Wang, Y., Lan, J., Pan, J., & Fang, L. (2024). How do consumers' attitudes differ across their basic characteristics toward live-streaming commerce of green agricultural products: A preliminary exploration based on correspondence analysis, logistic regression and decision tree. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *80*, 103922

Zhang, P., Chao, C. W. F., Chiong, R., Hasan, N., Aljaroodi, H. M., & Tian, F. (2023). Effects of in-store live stream on consumers' offline purchase intention. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *72*, 103262.

Zhao, W., Hu, F., Wang, J., Shu, T., & Xu, Y. (2023). A systematic literature review on social commerce: Assessing the past and guiding the future. *Electronic Commerce Research and Applications*, *57*, 101219.

Zhu, B., Kowatthanakul, S., & Satanasavapak, P. (2020). Generation Y consumer online repurchase intention in Bangkok: Based on Stimulus-Organism-Response (SOR) model. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *48*(1), 53-69.

Zhu, Y., Shi, H., Hashmi, H. B. A., & Wu, Q. (2023). Bridging artificial intelligence-based services and online impulse buying in E-retailing context. *Electronic Commerce Research and Applications*, *62*, 101333.

Kaynaklar

Ahuvia, A., Carroll, B. and Yang, Y. (2006). Consumer Culture Theory And Lifestyle Segmentation. *Innovative Marketing*, 2(4), 33-43.

Aitken, R., Gray, B. and Lawson, R. (2008). Advertising Effectiveness From A Consumer Perspective. *International Journal Of Advertising*, 27(2), 279-297.

Albayrak, T. ve Aksoy, Ş. (2008). Tüketici Davranışında Temel Yaklaşımlar. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 1-19.

Al-Khatib, J. A. (1995). Consumer Ethics in Developing Countries: An Empiricial Investigation. *Journal Of Euro Marketing ,* 4(2), 87-109.

Arnould, E. J. and Thompson, C. J. (2005). Consumer Culture Theory (CCT): Twenty Years Of Research. *Journal Of Consumer Research*. 31(4), 868-882.

Arnould, E. J. and Thompson, C. J. (2007). Consumer Culture Theory (and we really meantheoretics): Dilemmas And Opportunities Posed By An Academic Branding Strategy. *Research In Consumer Behavior*, 11, 3-22.

Arnould, E. J. and Thompson, C. J. (2015). Introduction: Consumer Culture Theory: Ten Years Gone (and beyond). *Research In Consumer Behavior*, 17, 1-21.

Arnould Eric J. and Thompson C. J. (2018). *Introduction: What is Consumer Culture Theory? Consumer Culture Theory*. (ed. Arnould E. J. and Thompson C.). California: Sage Publications Inc.

Arnould, E., Press, M., Salminen, E. and Tillotson, J. S. (2019). Consumer Culture Theory: Development, Critique, Application And Prospects. *Foundations Ami Trends in Marketing* 12(2), 80-166.

Aron, R. (2006). *Sosyolojik Düşüncenin Evreleri*. (çev. K. Alemdar). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Babacan, M. (2001). Hedonik Tüketim ve Özel Günler Alışverişlerine Yansıması. *6. Ulusal Pazarlama Kongresi*, Erzurum: 97-106.

Başfırıncı, Ç. (2011). Modern Türk Tüketim Kültürüne Yönelik Bir Araştırma. *Milli Folklor*, 9, 115-129.

Belk, R. W. (1988). Possessions And The Extended Self. *Journal Of Consumer Research*, 2, 139-168.

Berger, I. E., Greenspan, I. and Kohn, D. (2007). Identity Recreation Through Recreation: The Case Of The Alyn Charity Bike Ride. *Canadian Jewish Studies/Etudes Jun Es Canadiennes*, 1-36.

Bode, M. and Østergaard, P. (2013). The Wild And Wacky Worlds Of Consumer Oddballs: Analyzing The Manifestary Context Of Consumer Culture Theory. *Marketing Theory*, 13(2), 175-192.

Callen, K. S. and Ownbey, S. F. (2003). Association Between Demographics And Perceptions Of Unethical Consumer Behavior. *International Journal Of Consumer Studies,* 27(2), 99-110.

Cotte, J. and Latour, K. A. (2009). Blackjack In The Kitchen: Understanding Online Versus Casino Gambling. *Journal Of Consumer Research*, 35(5), 742-758.

Çilingir, L. (2009). *Ahlak Felsefesine Giriş*. İstanbul: Elis Yayınları.

Ecer, F. (2006). Tüketici Etiğinin Oluşumuna Etki Eden Etmenler ve Bir Uygulama. *Mevzuat Dergisi*, 8(103), 1-5.

Gopaldas, A. (2010). Consumer Culture Theory: Constitution And Production. Margaret C. Campbell.. Jeff Inman & Rik Pieters, Duluth. (Eds.). (2010). NA Advances In Consumer Research, 3-7, içinde. MN: Association for consumer research, 660-666.

Gül, H. ve Gökçe, H. (2008). Örgütsel Etik ve Bileşenleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi ,* 13(1), 377-389.

Gürbüz, E. (2021). *Pazarlama Teorileri 2* (ed. M.İ. Yağcı ve S. Çabuk) içinde *Tüketici Kültürü Teorisi-CCT*, İstanbul: MediaCat Kitapları, 100-114.

Güz, H. (2000). Reklamın İki Yüzünün Psikolojik, Ekonomik Ve Toplumsal Çerçevede Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 1(2), 135-146.

Holt, D. B., Quelch, J. A. and Taylor, E. L (2004). How Global Brands Compete. *Harvard Business Review*, 82(9), 68-75.

Douglas, M. ve Isherwood, B. (1999). *Tüketimin Antropolojisi* (çev. E. A. Ayetin). Ankara: Dost Kitabevi.

İslamoğlu, A. H. ve Altunışık, R. (2023). *Tüketici Davranışları*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Joy, A. and Li, EPH. (2012). Studying Consumption Behaviour Through Multiple Lenses: An Overview Of Consumer Culture Theory. *Journal Of Business Anthropology*, 1(1), 141-173.

Kadıoğlu, Z. K. (2014). *Tüketim İletişimi*. İstanbul: Pales Yayınları.

Karabay, M. E. (2015). *İşletmelerde Etik ve Etik Liderlik*, İstanbul: Beta Yayınları.

Lamont, M. and Molnar, V. (2001) How Blacks Use Consumption To Shape Their Collective İdentity: Evidence From Marketing Specialists. *Journal Of Consumer Culture*, 1(1), 31-45.

Levy, S. J. (2015). Roots And Development Of Consumer Culture Theory. *Research In Consumer Behavior*, 17, 47-60.

Macinnis, D. J. and Folkes, V. S. (2010). The Disciplinary Status Of Consumer Behavior: A Sociology Of Science Perspective On Key Controversies. *Journal of Consumer Research*, 36(6), 899-914.

Marsden, D. ve Littler, D. (1998). Positioning Alternative Perspectives Of Consumer Behaviour. *Journal Of Marketing Management*, 14(1/3), 3-28.

Muncy, J. V. (1992). Consumer Ethics: An Investigation Of Ethical Belief Of The Final Consumer. *Journal Of Business Research,* 24(4), 297-312.

Muniz, A. M. and O'guinn, T. C. (2001). Brand Community. *Joumal Of Consumer Research*, 27(4), 412-432.

Odabaşı, Y. (2017). *Tüketim Kültürü*. İstanbul: Aura Agora Kitaplığı.

O'Guinn, T. C. and Belk, R. W (1989). Heaven On Earth: Consumption At Heritage Village. *Journal Of Consumer Research*, USA: 6(2), 227-238.

Oğuzhan, Z. B. (2019). Tüketim Toplumu, Kimlik ve Din. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Oktay, A. (1995). *Medya ve Hedonizm*. İstanbul: Yön Yayınları.

Oyman, M. (2004). Tüketici Etiği: Ülkelerarası Karşılaştırmalara ve Demografik Faktörlere Dayalı Bir Araştırma. *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(2), 77-90.

Özlem, D. (2017). *Etik - Ahlak Felsefesi*. İstanbul: Notos Kitap.

Rawwas, M. S. (1998). Do Consumers Ethical Beliefs Vary With Age?. *Journal Of Marketing Theory&Practice,* 6(2), 26-38.

Ritson, M. and Elliott. R. (1999). The Social Uses Of Advertising: An Ethnographic Study Of Adolescent Advertising Audiences. *Journal Of Consumer Research*, 26(3), 260-277.

Russell, B. (2017). *Etik, Toplum, Siyaset*. (çev. F. Sezer). İstanbul: Say Yayınları.

Saatçioğlu, B. and Corus, C. (2019). Towards A Macromarketing And Consumer Culture Theory İntersection: Participatory And Deliberative Methodologies. *Journal Of Macromarketing*, 39(1), 9-24.

Saraçel, N., Özkara, B., Karakaş, M., Yelken R. ve Özdemir, Ş. (2002). *Afyon İli Tüketim Analizi: Tüketici Davranışları ve Eğilimleri*. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayını, No:27.

Sayar, K. (2020). *Ruhun Derin Yaraları*. İstanbul: Kapı Yayınları.

Simmel, G. (2021). *Modern Kültürde Çatışma*. (çev. T. Bora, U. Özmakas, N. Kalaycı ve E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Stroll, A. L. (2017). *Etik Kuramları* (çev. M. Türkeri). İstanbul: Lotus Yayınevi.

Thorpe, C. Y. (2019). *The Sociology Book* (çev. T. Göbekçin). İstanbul: Alfa Yayınları.

Toplu, M. (2007). Kütüphaneciliğin Etik Sorunu ve Türkiye Yaklaşımı. *Türk Kütüphaneciliği,* 21(2), 186-217.

Torlak, Ö. ve Tiltay M. A. (2017). *Pazarlama Ahlakı.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Uygur, A. ve Çetiner, N. (2021). Rekreasyonla İlişkili Çeşitli Teoriler: Disiplinlerarası Bir Bakış, (ed. U. Akyay) içinde *''Tüketici Kültürü Teorisi''*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 91-104.

Ülgen, H. M. (2013). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. İstanbul: Beta Yayınları.

Varinli, İ. (2000). Tüketici Etiği ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi,* 14(1), 297-309.

Wengrow, D. (1998). The Changing Face Of Clay: Continuity And Change In The Transition From Village To Urban Life In The Near East. *Antiquity*, 72, 783-795.

Yüksel, M. (2002). Modernleşme Bağlamında Hukuk ve Etik İlişkisine Sosyolojik Bir Bakış. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi* 57(1), 177-195.

Zorlu, A. (2006). *Üretim ve Tüketim Teorileri*. Ankara: Glocal Yayınları.

Kaynakça

Ajzen, I. (1985). From intentions to actions: A theory of planned behavior. İçinde J. Kuhl & J. Beckmann (Eds.), *Action control: From cognition to behavior* (pp. 11–39). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-69746-3_2

Baumeister, R. F., & Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin, 117*(3), 497–529. https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497

Bradshaw, E. L., Conigrave, J. H., Steward, B. A., Ferber, K. A., Parker, P. D., & Ryan, R. M. (2023). A meta-analysis of the dark side of the American dream: Evidence for the universal wellness costs of prioritizing extrinsic over intrinsic goals. *Journal of Personality and Social Psychology, 124*(4), 873–899. https://doi.org/10.1037/pspp0000431

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly, 13*(3), 319-340. https://doi.org/10.2307/249008

Davis, R. T., Settlage, P. H., & Harlow, H. F. (1950). Performance of normal and brain-operated monkeys on mechanical puzzles with and without food incentive. *The Pedagogical Seminary and Journal of Genetic Psychology, 77,* 305–311. https://doi.org/10.1080/08856559.1950.10533556

deCharms, R. (1968). *Personal causation: The internal affective determinants of behavior*. Academic Press.

Deci, E. L. (1971). Effects of externally mediated rewards on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology, 18*(1), 105–115. https://doi.org/10.1037/h0030644

Deci, E. L. (1972a). Intrinsic motivation, extrinsic reinforcement, and inequity. *Journal of Personality and Social Psychology, 22*(1), 113–120. https://doi.org/10.1037/h0032355

Deci, E. L. (1972b). The effects of contingent and noncontingent rewards and controls on intrinsic motivation. *Organizational behavior and human performance*, *8*(2), 217-229. https://doi.org/10.1016/0030-5073(72)90047-5

Deci, E. L. (1975). *Intrinsic motivation*. Plenum

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1980). The empirical exploration of intrinsic motivational processes. İçinde L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Cilt 13, ss. 39-80). Academic Press.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985a). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985b). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality, 19*(2), 109-134. https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-6

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1991). A motivational approach to self: Integration in personality. İçinde R. Dienstbier (Ed.), *Nebraska symposium on motivation: Vol. 38. Perspectives on motivation* (pp. 237-288). University of Nebraska Press.

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, *11*(4), 227–268. https://doi.org/10.1207/S15327965PLI1104_01

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2012). Self-determination theory. İçinde P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski, & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of theories of social psychology* (Vol. 1, pp. 416-437). SAGE Publications.

Festinger, L. (1967). The effect of compensation on cognitive processes. McKinsey Foundation Conference on Managerial Compensation, New York.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Addison-Wesley.

Gately, M, J. (1950). *Manipulation drive in experimentally naive rhesus monkeys*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, University of Wisconsin.

Gilal, F. G., Paul, J., Gilal, R. G., & Gilal, N. G. (2023). Advancing basic psychological needs theory in marketing research. *International Journal of Market Research*, *65*(6), 745-777. https://doi.org/10.1177/14707853231184740.

Gilal, F. G., Zhang, J., Paul, J., & Gilal, N. G. (2019). The role of self-determination theory in marketing science: An integrative review and agenda for research. *European Management Journal, 37*(1), 29–44. https://doi.org/10.1016/j.emj.2018.10.004

Harlow, H. F. (1953). Motivation as a factor in the acquisition of new responses. In J. S. Brown, H. F. Harlow, L. J. Postman, V. Nowlis, T. M. Newcomb, & O. H. Mowrer, *Current theory and research in motivation: a symposium* (pp. 24–49). University of Nebraska Press.

Harlow, H. F., Harlow, M. K., & Meyer, D. R. (1950). Learning motivated by a manipulation drive. *Journal of Experimental Psychology, 40*(2), 228–234. https://doi.org/10.1037/h0056906

Heider, F. (1958). *The psychology of interpersonal relations.* John Wiley & Sons Inc. https://doi.org/10.1037/10628-000

Kasser, T., Rosenblum, K. L., Sameroff, A. J., Deci, E. L., Niemiec, C. P., Ryan, R. M., Árnadóttir, O., Bond, R., Dittmar, H., Dungan, N., & Hawks, S. (2014). Changes in materialism, changes in psychological well-being: Evidence from three longitudinal studies and an intervention experiment. *Motivation and Emotion, 38*(1), 1–22. https://doi.org/10.1007/s11031- 013- 9371- 4

Kasser, T., & Ryan, R. M. (1993). A dark side of the American dream: Correlates of financial success as a central life aspiration. *Journal of Personality and Social Psychology, 65*(2), 410–422. https://doi.org/10.1037/0022- 3514.65.2.410

Kasser, T., & Ryan, R. M. (1996). Further examining the American dream: Differential correlates of intrinsic and extrinsic goals. *Personality and Social Psychology Bulletin, 22*(3), 280–287. https://doi.org/10.1177/0146167296223006

Knee, C. R., & Browne, L. (2023). Relationships motivation theory. İçinde R. M. Ryan(Ed.), *The Oxford handbook of self-determination theory*, 160-183. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780197600047.013.8

Koestner, R., & Levine, S. L. (2023). Causality orientations theory: SDT's forgotten mini-theory. İçinde R. M. Ryan (Ed.), *The Oxford handbook of self-determination theory* (pp. 124-138). Oxford University Press.

Niemiec, C. P., Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2009). The path taken: Consequences of attaining intrinsic and extrinsic aspirations in post-college life. *Journal of Research in Personality, 73*(3), 291–306. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2008.09.001

Pancer, E., & Handelman, J. (2012). The evolution of consumer well-being. *Journal of Historical Research in Marketing, 4*(1), 177–189. https://doi.org/10.1108/17557501211195118

Perugini, M., & Bagozzi, R. P. (2001). The role of desires and anticipated emotions in goal-directed behaviours: Broadening and deepening the theory of planned behaviour. *British Journal of Social Psychology, 40*(1), 79–98. https://doi.org/10.1348/014466601164704

Ryan, R. M., Connell, J. P., & Deci, E. L. (1985). A motivational analysis of self-determination and self-regulation in education. İçinde C. Ames & R. E. Ames (Eds.), *Research on motivation in education: The classroom milieu* (pp. 13–51). Academic Press.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist, 55*(1), 68–78. https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness.* The Guilford Press. https://doi.org/10.1521/978.14625/28806

Ryan, R. M., Sheldon, K. M., Kasser, T., & Deci, E. L. (1996). All goals are not created equal: An organismic perspective on the nature of goals and their regulation. İçinde P. M. Gollwitzer & J. A. Bargh (Eds.), *The psychology of action: Linking cognition and motivation to behavior* (pp. 7–26). Guilford Press.

Sheldon, K. M. (2018). Understanding the good life: Eudaimonic living involves well-doing, not well-being. In J. P. Forgas & R. Baumeister (Eds.), *The social psychology of living well* (pp. 116–136). Routledge.

Sheldon, K. M., Elliot, A. J., Ryan, R. M., Chirkov, V., Kim, Y., Wu, C., Demir, M., & Sun, Z. (2004a). Self-concordance and subjective well-being in four cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 35*(2), 209–223. https://doi.org/10.1177/0022022103262245

Sheldon, K. M., Ryan, R. M., Deci, E. L., & Kasser, T. (2004b). The independent effects of goal contents and motives on well-being: It's both what you pursue and why you pursue it. *Personality and Social Psychology Bulletin, 30*(4), 475–486. https://doi.org/10.1177/0146167203261883

Skinner, B. F. (1938). *The behavior of organisms: an experimental analysis*. Appleton-Century.

Skinner, B. F. (1953). *Science and human behavior*. McMillan.

Sonmez, F. (2024). The history of research on consumer well-being and a brief reflection on the concept. In F. Sonmez (Ed.), *Fostering consumer well-being*. International Series on Consumer Science. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-59144-0_1

Vansteenkiste, M., Ryan, R. M., & Soenens, B. (2020). Basic psychological need theory: Advancements, critical themes, and future directions. *Motivation and Emotion, 44*(1), 1–31. https://doi.org/10.1007/s11031-019-09818-1

Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. Wiley

White, R. W. (1959). Motivation reconsidered: The concept of competence. *Psychological Review, 66*(5), 297–333. https://doi.org/10.1037/h0040934

KAYNAKÇA

Ali, S., Danish, M., Khuwaja, F. M., Sajjad, M. S., ve Zahid, H. (2019). The Intention to Adopt Green IT Products in Pakistan: Driven by The Modified Theory of Consumption Values. *Environments,* 6(5), 53

Altıntaş, M. H. (2005). Türk Üniversite Öğrencileri ile Ebeveynlerinin Tüketici Olarak Önem Verdiği Değerler ve Diğer Ülke Tüketicileri ile Karşılaştırılması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 1-14.

Aravindan, K. L., Ramayah, T., Thavanethen, M., Raman, M., Ilhavenil, N., Annamalah, S. ve Choong, Y. V. (2023). Modeling Positive Electronic Word of Mouth and Purchase Intention Using Theory of Consumption Value. *Sustainability,* 15(4), 3009. https://doi.org/10.3390/su15043009

Arık, A., Başkır, F. ve Südaş, H. D. (2022). Tüketicilerin Mobil Uygulamaları Satın Alma Niyetini Etkileyen Faktörlerin Tüketim Değerleri Çerçevesinde İncelenmesi. *International Journal of Commerce, Industry and Entrepreneurship Studies,* 2(1), 36-50. https://doi.org/10.5281/zenodo.7791692

Babin, B. J., Darden, W. R. ve Griffin, M. (1994). Work and/or Fun: Measuring Hedonic and Utilitarian Shopping Value. *Journal of Consumer Research,* 20(4), 644-656.

Carlson, J., O'Cass, A. ve Ahrholdt, D. (2015). Assessing Customers' Perceived Value of the Online Channel of Multichannel Retailers: A two Country Examination. *Journal of Retailing and Consumer Services,* 27, 90-102.

Cemaloğlu, N., Kalkan, F. ve Dağlı, E. (2014). Yükseköğretim Öğrencilerinin Tüketim Değerleri ile Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 13(2), 493-514.

Çabuk, S. ve Demir, D. (2021). Tüketim Değeri Teorisi. İçinde M. İ. Yağcı ve S. Çabuk (Editörler), *Pazarlama Teorileri 2* (s. 47-67). İstanbul: MediaCat Yayınları.

Çalışkur, A. ve Aslan, A. E. (2013). Rokeach Değerler Envanteri Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29), 81-105.

Çelebi, Ş. O. ve Bayrakdaroğlu, F. (2020). Z Kuşağının Tüketim Değerleri: Cep Telefonu Ürünü Üzerinden Nitel Bir Araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 12(3), 3055-3070.

Demir, D. ve Çabuk, S. (2020). Yeşil Ürünlerde Algılanan Tüketim Değerlerinin Tüketici Seçim Davranışına Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29(3), 254-266. https://doi.org/10.35379/cusosbil.645205

Feather, N. T. (1975). *Values in Education and Society*. New York: Free Press.

Gonçalves, H. M., Lourenço, T. F. ve Silva, G. M. (2016). Green Buying Behavior and the Theory of Consumption Values: A Fuzzy-Set Approach. *Journal of Business Research,* 69(4), 1484-1491.

Gülaç, M. ve Camgöz, M. (2024). Schwartz Değer Kuramına Göre Kişilerin Değer Tipleri E-Ticaret Tüketici Davranışlarını Etkilemekte Midir? *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 42-63.

Holbrook, M. B. (1999). *Consumer Value: A framework for Analysis and Research*. London: Routledge.

İlgüner, M. (2019). *Değer Yaratmak*. İstanbul: Boyut Yayın

Kahle, L. R. (1983). *Social Values and Social Change: Adaptation to Life in America*. New York: Praeger.

Kahle, L. R., Beatty, S. E. ve Homer, P. (1986). Alternative Measurement Approaches to Consumer Values: The List of Values (LOV) and Values and Life Style (VALS). *Journal of Consumer Research*, 13(3), 405–409. https://doi.org/10.1086/209079

Kaur, P., Dhir, A., Rajala, R. ve Dwivedi, Y. (2018). Why People Use Online Social Media Brand Communities. *Online Information Review,* 42(2), 205–221. https://doi.org/10.1108/oir-12-2015-0383

Khan, N. (2010). Functional and Relational Value Influence on Commitment and Future Intention: The Case of Banking Industry. *The Journal of International Social Research*, 3(10), 376-391.

Koç, E. (2019). *Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım*. (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kotler, P. (2005). *A'dan Z'ye Pazarlama*. (çev. A. Kalem Bakkal). İstanbul: MediaCat Yayınları

Lin, P. ve Huang, Y. (2012). The Influence Factors on Choice Behavior Regarding Green Products Based on the Theory Of Consumption Values. *Journal of Cleaner Production,* 22(1), 11–18.

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York, NY: Harper.

Mathwick, C., Malhotra, N. K. ve Rigdon, E. (2001). Experiential Value: Conceptualization, Measurement and Application in the Catalog and Internet Shopping Environment. *Journal of Retailing,* 77(1), 39-56.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2012). *Tüketici Davranışı*. (12. Baskı). İstanbul: MediaCat Yayınları.

Omigie, N. O., Zo, H., Rho, J. J. ve Ciganek, A. P. (2017). Customer Preadoption Choice Behavior for M-PESA Mobile Financial Services: Extending the Theory of Consumption Values. *Industrial Management & Data Systems,* 117(5), 910-926. https://doi.org/10.1108/IMDS-06-2016-0228

Öztürk, S., Şerbetçi, S. ve Gürcan, Ş. N. (2014). Tüketim Değerlerinin Satın Alma Niyeti ve Bağlılık Üzerindeki Rolü: Fırsat Sitelerine Yönelik Bir Araştırma. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 73-88.

Parasuraman, A. ve Grewal, D. (2000). The Impact of Technology on the Quality-Value-Loyalty Chain: A Research Agenda. *Journal of the Academy of Marketing Science,* 28(1), 168-174.

Rokeach, M. (1973). *The Nature of Human Values*. New York: Free Press.

Schwartz, S. (1996). Value Priorities and Behavior: Applying a Theory of Integrated Value Systems. İçinde C. Seligman, J. M. Olson, ve M. P. Zanna (Editörler), *The Psychology of Values: The Ontario Symposium* (Vol. 8, pp. 1–24). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Schwartz, S. H. (1992). Universals in the Structure and Content of Values: Theoretical Advances and Empirical Tests in 20 Countries. İçinde M. P. Zanna (Editör), *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 25, pp. 1-65). Orlando, FL: Academic Press.

Schwartz, S. H. ve Bilsky, W. (1990). Toward a Theory of the Universal Content and Structure of Values: Extensions and Cross-Cultural Replications. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(5), 878-891.

Sheth, J. N., Newman, B. I. ve Gross, B. L. (1991). *Why We Buy What We Buy: A Theory of Consumption Values. Journal of Business Research,* 22(2), 159–170. doi:10.1016/0148-2963(91)90050-8.

Shin, Y. H., Kim, H., ve Severt, K. (2020). Predicting College Students' Intention to Purchase Local Food Using the Theory of Consumption Values. *Journal of Foodservice Business Research*, 24(3), 286–309. https://doi.org/10.1080/15378020.2020.1848259

Smith, P. B. ve Schwartz, S. H. (1997). Values. İçinde J. W. Berry, M. H. Segall, ve C. Kagitcibasi (Editörler), *Handbook of Cross-Cultural Psychology* (Vol. 3, pp. 77-118). Boston: Allyn & Bacon.

Sweeney, J. C. ve Soutar, G. N. (2001). Consumer Perceived Value: The Development of A Multiple Item Scale. *Journal of Retailing,* 77(2), 203-220.

Tanrikulu, C. (2021). Theory of Consumption Values in Consumer Behaviour Research: A Review and Future Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 45(6), 1176-1197.

Tek, Ö. B. (2006). *Pazarlamada Değer Yaratmak*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Turel, O., Serenko, A. ve Bontis, N. (2010). User Acceptance of Hedonic Digital Artifacts: A Theory of Consumption Values Perspective. *Information & Management*, 47(1), 53-59.

Tzeng, J. Y. (2011). Perceived Values and Prospective Users' Acceptance of Prospective Technology: The Case of a Career Eportfolio System. *Computers & Education*, 56(1), 157-165.

Veroff, J., Douvan, E. ve Kulka, R. A. (1981). *The Inner American*. New York, NY: Basic Books.

Wang, H.-Y., Liao, C. ve Yang, L.-H. (2013). What Affects Mobile Application Use? The Roles of Consumption Values. *International Journal of Marketing Studies,* 5(2), 11-22.

Yang, H., Yu, J., Zo, H. ve Choi, M. (2016). User Acceptance of Wearable Devices: An Extended Perspective of Perceived Value. *Telematics and Informatics,* 33(2), 256-269.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketimin Sosyolojisi*. İstanbul: Birey Yayıncılık

Yıldırım, Y. (2016). Değerler ve Yaşam Tarzının Tüketicinin Ürün Tercihi Üzerindeki Rolü. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zeithaml, V. A. (1988). Consumer Perceptions of Price, Quality, and Value: A Means-End Model and Synthesis of Evidence. *Journal of marketing*, 52(3), 2-22.

KAYNAKÇA

Aksoy, M. ve Kambur, E. (2022). The Effects of Perceived Risk in The Hospitality Industry on Customer Participation, Perceived Value and Customer Loyalty. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 9(2), 342-363. https://doi.org/10.17336/igusbd.840580

Aslam, S. (2024). The Influence of Social Media on Entrepreneurial Identity and Self-Presentation. *JMES,* 4, 97-106. https://doi.org/10.56536/jmes.v4i.37

Aslan, M. (2023). Effect of Self-Esteem and Credit Card Misuse on Online Shopping Addiction. *Bağımlılık Dergisi*, 24(1), 1-11. https://doi.org/10.51982/bagimli.1102018

Bafralı, C. ve Altuntaş, O. (2018). The Effect of Group Activity on Self-Perception in Children with Attention Deficit and Hyperactivity Disorder. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi*, 6(2), 105-110. https://doi.org/10.30720/ered.463538

Baghi, I. ve Antonetti, P. (2021). The Higher They Climb, The Harder They Fall: The Role of Self-Brand Connectedness in Consumer Responses to Corporate Social Responsibility Hypocrisy. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 28(4), 1216-1230. https://doi.org/10.1002/csr.2122

Bai, X., Zhang, Z., Tian, Q., Yin, W., ve Dong, J. (2009, July). A Novel Customer Segmentation Framework for China's Supermarkets. İçinde 2009 IEEE/INFORMS International Conference on Service Operations, Logistics and Informatics (ss. 471-476). https://doi.org/10.1109/soli.2009.5203979

Balıkçıoğlu, B. (2016). Benlik İmajı Uyumunun Retoriği: Bana Ne Tükettiğini Söyle Sana Kim Olduğunu Söyleyeyim. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 537. https://doi.org/10.15869/itobiad.21155

Başgöze, P. ve Bozlak, E. (2021). Tüketicinin Kurgusal Markalara Yönelik Tutumunu Etkileyen Faktörler: Türk Dizilerinde Uygulama. *Sosyoekonomi*, 29(47), 285-299. https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2021.01.14

Bem, D. J. (1972). Self-Perception Theory. İçinde *Advances in Experimental Social Psychology* (Vol. 6, pp. 1-62). Academic Press.

Bernritter, S., Loermans, A., Verlegh, P., ve Smit, E. (2016). 'We' Are More Likely to Endorse Than 'I': The Effects of Self-Construal and Brand Symbolism on Consumers' Online Brand Endorsements. *International Journal of Advertising*, 36(1), 107-120. https://doi.org/10.1080/02650487.2016.1186950

Berry, N., Emsley, R., Lobban, F., ve Bucci, S. (2018). Social Media and Its Relationship With Mood, Self-Esteem and Paranoia In Psychosis. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 138(6), 558-570. https://doi.org/10.1111/acps.12953

Brammer, S., Martinez, R., ve Punyanunt-Carter, N. (2023). "People On TikTok Aren't Afraid to Share Stories": Examining College Students' Perceptions Regarding Self-Disclosure Behaviors on TikTok. *Studies in Media and Communication*, 11(1), 77. https://doi.org/10.11114/smc.v11i1.5825

Buehler, P. ve Maas, P. (2018). Consumer Empowerment in Insurance. *The International Journal of Bank Marketing*, 36(6), 1073-1097. https://doi.org/10.1108/ijbm-12-2016-0182

Chang, H. ve Wang, H. (2011). The Moderating Effect of Customer Perceived Value on Online Shopping Behaviour. *Online Information Review*, 35(3), 333-359. https://doi.org/10.1108/14684521111151414

Chen, L. ve House, L. (2021). Food Lifestyle Patterns Among Contemporary Food Shoppers. *International Journal of Consumer Studies*, 46(3), 944-963. https://doi.org/10.1111/ijcs.12739

Choi, L. ve Burnham, T. (2020). Brand Reputation and Customer Voluntary Sharing Behavior: The Intervening Roles of Self-Expressive Brand Perceptions and Status Seeking. *Journal of Product & Brand Management*, 30(4), 565-578. https://doi.org/10.1108/jpbm-12-2019-2670

Church, A., Álvarez, J., Katigbak, M., Mastor, K., Cabrera, H., Tanaka-Matsumi, J., … ve Buchanan, A. (2012). Self-Concept Consistency and Short-Term Stability In Eight Cultures. *Journal of Research in Personality*, 46(5), 556-570. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.06.003

Çiftçi, H. (2018). A Comparison of Self-Esteem Level of Youth and Adolescents: An Examination on Vocational School and Vocational High School Students. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(68), 1648-1665. https://doi.org/10.17755/esosder.407284

Çılgınoğlu, H. (2023). Öz Uyum ve Kendini Keşfetme Duygusunun Marka Deneyimine Etkisi: Gastronomi Şehri Afyonkarahisar Örneği. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 11(3), 1809-1826. https://doi.org/10.21325/jotags.2023.1268

Çolak, M., Bingöl, O., ve Dayı, A. (2023). Self-Esteem and Social Media Addiction Level in Adolescents: The Mediating Role of Body Image. *Indian Journal of Psychiatry*, 65(5), 595-600. https://doi.org/10.4103/indianjpsychiatry.indianjpsychiatry_306_22

Cowart, K., Fox, G., ve Wilson, A. (2008). A Structural Look at Consumer Innovativeness and Self-Congruence in New Product Purchases. *Psychology and Marketing*, 25(12), 1111-1130. https://doi.org/10.1002/mar.20256

Cutinha, Z. (2024). Sustainability Practices in E-Commerce: Opportunities and Challenges for Digital Marketers. *International Journal of Research Publication and Reviews*, 5(2), 1068-1075. https://doi.org/10.55248/gengpi.5.0224.0435

Demirağ, B. ve Çavuşoğlu, S. (2022). Destinasyon Marka Özgünlüğünün ve Destinasyon Markası Benlik Uyumunun Turistlerin Davranışsal Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Seyahat Ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 19(1), 6-23. https://doi.org/10.24010/soid.903791

Ekşi, H., Kardaş, S., ve İnci, O. (2018). The Predictability of False Self-Perceptions of Parental Bonding Levels and Social Appearence Anxiety of University Students. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(STEMES'18), 155-163. https://doi.org/10.18506/anemon.471458

English, T. ve Chen, S. (2011). Self-Concept Consistency and Culture: The Differential Impact of Two Forms of Consistency. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(6), 838-849. https://doi.org/10.1177/0146167211400621

Eroğlu, F. (2016). Kompulsif Satın Alma: Kişisel Faktörler, Postmodern Tüketim Şekilleri ve Reklama Karşı Tutumun Rolüne Yönelik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 252-282. https://doi.org/10.31795/baunsobed.645323

Fritz, K., Schoenmueller, V., ve Bruhn, M. (2017). Authenticity in Branding – Exploring Antecedents and Consequences of Brand Authenticity. *European Journal of Marketing*, 51(2), 324-348. https://doi.org/10.1108/ejm-10-2014-0633

Garnefeld, I., Helm, S., ve Eggert, A. (2010). Walk Your Talk: An Experimental Investigation of the Relationship Between Word of Mouth and Communicators' Loyalty. *Journal of Service Research,* 14(1), 93-107. https://doi.org/10.1177/1094670510384981

Gelibolu, M. (2024-a). Tüketici-Fenomen Benlik İmajı Uyumunun Satın Alma Niyetine Etkisi: Para-Sosyal Etkileşim ve Güvenilirliğin Sıralı Aracılık Rolü. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(1), 367-392. https://doi.org/10.18037/ausbd.1360951

Gelibolu, M. (2024-b). Sosyal Medya Fenomeni Pazarlamasında Benlik Uyumu Algısının Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkisi: Para-Sosyal Etkileşimin Aracılık Rolü. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 17(1), 143-170. https://doi.org/10.15659/ppad.17.1.1327239

Grewal, L., Hmurovic, J., Lamberton, C., ve Reczek, R. (2018). The Self-Perception Connection: Why Consumers Devalue Unattractive Produce. *Journal of Marketing*, 83(1), 89-107. https://doi.org/10.1177/0022242918816319

Gülöz, G., Müezzinoğlu, D., ve Onurlu, Ö. (2022). Yerli Dijital Platformlarda Algılanan Marka Yerelliğinin Marka Tercihi Üzerindeki Etkisi ve Algılanan Fiyat Değeri, Algılanan Kalite Değeri ve Tüketici Benlik Uyumunun Bu Etkideki Moderatör Rolü. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 18(4), 1181-1207.https://doi.org/10.17130/ijmeb.1009504

Han, Y. (2023). Will Using Social Media Benefit or Harm Users' Self-Esteem? It Depends on Perceived Relational-Closeness. *Social Media + Society*, 9(4). https://doi.org/10.1177/20563051231203680

Hassan, K. ve Afzal, S. (2022). Social-Media Usage, Self-Esteem and Self-Concept in Young Adults. *International Journal of Business and Economic Affairs*, 7(1), 1-9. https://doi.org/10.24088/ijbea-2022-71001

Hill, S. ve Carrillat, F. (2020). Getting Some of That Personality: There Is An App for That!. *Journal of Consumer Behaviour*, 20(4), 871-883. https://doi.org/10.1002/cb.1881

Hosany, S. ve Martin, D. (2012). Self-Image Congruence in Consumer Behavior. *Journal of Business Research*, 65(5), 685-691. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.03.015

Işıkay, T. ve Başçı, A. (2020). Sosyal Kimlik Kuramı Açısından Tüketici Marka Özdeşleşmesi ve Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 42(1), 63-90. https://doi.org/10.14780/muiibd.763919

Jeong, H. ve Kim, J. (2020). Human-Like Versus Me-Like Brands in Corporate Social Responsibility: The Effectiveness of Brand Anthropomorphism on Social Perceptions and Buying Pleasure of Brands. *Journal of Brand Management*, 28(1), 32-47. https://doi.org/10.1057/s41262-020-00212-8

Jin, F., Zhang, J., Wu, B., ve Zhu, X. (2022). How Warmth Appeal Affects Persuasion: The Moderating Role of Brand Concepts. *Frontiers in Psychology*, 13, 1-11. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.831373

Jung, C. ve Hur, W. (2022). How Do Customers' Perceptions of Corporate Social Responsibility Contribute to Sustainable Customer Citizenship Behaviors? The Mediating Mechanisms of Corporate Brand Pride and Self-Brand Connection. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 29(5), 1676-1688. https://doi.org/10.1002/csr.2318

Kanapathipillai, K. ve Kumaran, S. (2022). The Mediating Effect of Relationship Marketing Strategy Between Digital Marketing Strategy and Consumers' Purchase Decisions in the Automotive Industry in Malaysia. *European Journal of Management and Marketing Studies*, 7(2), 1-27. https://doi.org/10.46827/ejmms.v7i2.1205

Kastanakis, M. ve Voyer, B. (2014). The Effect of Culture on Perception and Cognition: A Conceptual Framework. *Journal of Business Research*, 67(4), 425-433. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2013.03.028

Khalid, N., Wel, C., Alam, S., ve Mokhtaruddin, S. (2018). Cosmetic for Modern Consumer: The Impact of Self-Congruity on Purchase Intention. *International Journal of Asian Social Science*, 8(1), 34-41. https://doi.org/10.18488/journal.1.2018.81.34.41

Kim, Y., Chiu, C., Cho, S., Au, E., ve Kwak, S. (2014). Aligning Inside and Outside Perspectives of The Self: A Cross-Cultural Difference in Self-Perception. *Asian Journal of Social Psychology*, 17(1), 44-51. https://doi.org/10.1111/ajsp.12042

Kılıç, B., Kirli, G., ve Esen, F. (2017). Sosyal Medya Kullanımı Benlik Algısı İlişkisi: Turistik Tüketiciler Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16(1), 70-70. https://doi.org/10.21547/jss.283064

Kour, M., Kaur, R., ve Sharma, A. (2022). Antecedents of Green Purchase Behavior: A Study of Consumers in Northern India. *Ecs Transactions*, 107(1), 7143-7151. https://doi.org/10.1149/10701.7143ecst

Lamichhane, B. (2022). Impact of Digital Marketing on Consumer Behavior in Pokhara. *Kic International Journal of Social Science and Management*, 1(1), 13-23. https://doi.org/10.3126/kicijssm.v1i1.50660

Leckie, C., Rayne, D., ve Johnson, L. (2021). Promoting Customer Engagement Behavior for Green Brands. *Sustainability*, 13(15), 8404. https://doi.org/10.3390/su13158404

Lee, S. (2016). The Effect of Social Networking Sites' Activities on Customers' Well-Being. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 42(7), 1086-1105. https://doi.org/10.1177/1096348016675926

Leon, R. (2024). Challenges and Strategies in Digital Marketing of Microentrepreneurs During the Covid-19 Pandemic. *BF-BAIIJ*, 1(1), 16-23. https://doi.org/10.62718/vmca.bf-baiij.1.1.sc-0124-010

Li, C., Li, D., Chiu, C., ve Peng, S. (2018). Strong Brand from Consumers' Perspective: A Cross-Cultural Study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 50(1), 116-129. https://doi.org/10.1177/0022022118799456

Lieberman, M., Ochsner, K., Gilbert, D., ve Schacter, D. (2001). Do Amnesics Exhibit Cognitive Dissonance Reduction? The Role of Explicit Memory and Attention in Attitude Change. *Psychological Science,* 12(2), 135-140. https://doi.org/10.1111/1467-9280.00323

Lizar, A. ve Sargeant, A. (2000). Market Segmentation in the Indonesian Banking Sector: The Relationship Between Demographics and Desired Customer Benefits. *The International Journal of Bank Marketing*, 18(2), 64-74. https://doi.org/10.1108/02652320010322976

Loughnan, S., Kuppens, P., Allik, J., Balázs, K., Lemus, S., Dumont, K., … ve Haslam, N. (2011). Economic Inequality Is Linked to Biased Self-Perception. *Psychological Science*, 22(10), 1254-1258. https://doi.org/10.1177/0956797611417003

Lowengart, O., ve Ghose, S. (2007, November). Segmenting by Latent Heterogeneity. İçinde International Conference on Advanced Engineering Computing and Applications in Sciences (ADVCOMP'07) (ss. 17-22). https://doi.org/10.1109/advcomp.2007.15

Lu, Y. (2024). Can Self-Presentation on Social Media Increase Individuals' Conspicuous Consumption Tendency? A Mixed-Method Empirical Study on Wechat in China. *Journal of Theoretical and Applied Electronic Commerce Research*, 19(2), 1206-1221. https://doi.org/10.3390/jtaer19020062

McLelland, M., Foster, J., ve Pollitte, W. (2022). Perceptual Deterrents of the Green Consumer. *Qualitative Market Research an International Journal*, 25(2), 293-318. https://doi.org/10.1108/qmr-01-2021-0006

Meneely, L., Burns, A., ve Strugnell, C. (2009). Age Associated Changes in Older Consumers Retail Behaviour. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 37(12), 1041-1056. https://doi.org/10.1108/09590550911005010

Miljeteig, K. ve Soest, T. (2022). An Experience Sampling Study on the Association Between Social Media Use and Self-Esteem. *Journal of Media Psychology Theories Methods and Applications*, 34(6), 373-382. https://doi.org/10.1027/1864-1105/a000333

Mitchell, V. ve Haggett, S. (1997). Sun-Sign Astrology in Market Segmentation: An Empirical Investigation. *Journal of Consumer Marketing,* 14(2), 113-131. https://doi.org/10.1108/07363769710166756

Mumcu, C. ve Lough, N. (2021). Pro Softball Fan Segments: A Two-Step Cluster Analysis. *International Journal of Sports Marketing and Sponsorship*, 23(3), 485-504. https://doi.org/10.1108/ijsms-03-2021-0058

Nazir, A. (2024). Exploring the Influence of Language Variation on Multilingual Personality Dynamics. *SCEP*, 3(1), 229-249. https://doi.org/10.62681/sprypublishers.scep/3/1/13

Newman, G., Freitas, J., ve Knobe, J. (2014). Beliefs About the True Self Explain Asymmetries Based on Moral Judgment. *Cognitive Science*, 39(1), 96-125. https://doi.org/10.1111/cogs.12134

Özbey, H. ve Gültekin, M. (2021). Relationship Between the Body Perception and Self-Esteem of the High School Students in Terms of Some Variants and Media. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2), 429-441. https://doi.org/10.32709/akusosbil.746383

Özden, A. (2020). Online Alışveriş Yapan Tüketicilerin Etnosentrik Eğilimleri Üzerine Bir Çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 21(1), 47-66. https://doi.org/10.24889/ifede.537872

Özer, M. (2023). Brand Love with Its Antecedents and Consequences: A Research Specific to Mekteb-i Mülkiye. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 78(1), 1-27. https://doi.org/10.33630/ausbf.1127763

Park, C., MacInnis, D., Priester, J., Eisingerich, A., ve Iacobucci, D. (2010). Brand Attachment and Brand Attitude Strength: Conceptual and Empirical Differentiation of Two Critical Brand Equity Drivers. *Journal of Marketing*, 74(6), 1-17. https://doi.org/10.1509/jmkg.74.6.1

Parker, B. (2009). A Comparison of Brand Personality and Brand User-Imagery Congruence. *Journal of Consumer Marketing*, 26(3), 175-184. https://doi.org/10.1108/07363760910954118

Pettinico, G., Milne, G., ve Miller, E. (2019). Quantification of Self in Third-Party-Administered Wellness Programs: The Impact of Perceived Self-Empowerment. *Journal of Consumer Affairs*, 54(1), 159-176. https://doi.org/10.1111/joca.12250

Pryor, T. (2024). The Impact of Brand Personality Congruence on Brand Loyalty in Social Media Interactions: A Cultural Difference Perspective. *Frontiers in Management Science*, 3(2), 13-19. https://doi.org/10.56397/fms.2024.04.03

Przybylski, A., Weinstein, N., Murayama, K., Lynch, M., ve Ryan, R. (2011). The Ideal Self at Play. *Psychological Science*, 23(1), 69-76. https://doi.org/10.1177/0956797611418676

Putikadyanto, A., Adriana, I., ve Efendi, A. (2021). Presentation Culture in the Digital Age: Online Identity Representation on Social Media. https://doi.org/10.2991/assehr.k.211226.011

Putra, I., Sanjaya, I., Wirga, I., Gede, I., ve Sukarta, I. (2023). Digital Marketing on Gojek Consumer Loyalty. *International Research Journal of Management It and Social Sciences*, 10(1), 56-61. https://doi.org/10.21744/irjmis.v10n1.2273

Putri, F. ve Tiarawati, M. (2021). The Effect of Social Media Influencer and Brand Image on Online Purchase Intention During the Covid-19 Pandemic. *Ilomata International Journal of Management*, 2(3), 163-171. https://doi.org/10.52728/ijjm.v2i3.261

Qasim, H., Liang, Y., Guo, R., Saeed, A., ve Ashraf, B. N. (2019). The Defining Role of Environmental Self-Identity Among Consumption Values and Behavioral Intention to Consume Organic Food. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(7), 1106. https://doi.org/10.3390/ijerph16071106

Ruane, L. ve Wallace, E. (2015). Brand Tribalism and Self-Expressive Brands: Social Influences and Brand Outcomes. *Journal of Product & Brand Management,* 24(4), 333-348. https://doi.org/10.1108/jpbm-07-2014-0656

Sainjargal, B., Davaasuren, B., ve Otgonsuren, Y. (2022). Psychographic Segmentation of Saving Market. *The International Journal of Business & Management*, 10(2), 246-257. https://doi.org/10.24940/theijbm/2022/v10/i2/bm2202-042

Sandy, C., Gosling, S., ve Durant, J. (2013). Predicting Consumer Behavior and Media Preferences: The Comparative Validity of Personality Traits and Demographic Variables. *Psychology and Marketing*, 30(11), 937-949. https://doi.org/10.1002/mar.20657

Sargın, S. ve Koçer, L. (2020). Marka Kişiliği ve Benlik Saygısı Kavramlarının Tüketici Satın Alma Tarzları Üzerindeki Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (50), 23-57.https://doi.org/10.48070/erusosbilder.781624

Schlegel, R., Hicks, J., King, L., ve Arndt, J. (2011). Feeling Like You Know Who You Are: Perceived True Self-Knowledge and Meaning in Life. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 37(6), 745-756. https://doi.org/10.1177/0146167211400424

Seki, T. ve Dilmaç, B. (2020). Self-Esteem and Relational Factors: A Meta-Analysis Study. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(2), 853-873. https://doi.org/10.37217/tebd.735112

Sharma, S. (2024). Marketing in the Digital Age - Adapting to Changing Consumer Behavior. *IJMBI*, 2(1), 1-14. https://doi.org/10.59890/ijmbi.v2i1.1330

Sheldon, K., Ryan, R., Rawsthorne, L., ve Ilardi, B. (1997). Trait Self and True Self: Cross-Role Variation in the Big-Five Personality Traits and Its Relations with Psychological Authenticity and Subjective Well-Being. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73(6), 1380-1393. https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.6.1380

Shi, P., Zhou, Y., Sun, C., Wang, L., ve Geng, B. (2021). Online Star vs. Celebrity Endorsements: The Role of Self-Concept and Advertising Appeal in Influencing Purchase Intention. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-15. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.736883

Singelis, T. (1994). The Measurement of Independent and Interdependent Self-Construals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 20(5), 580-591. https://doi.org/10.1177/0146167294205014

Skogen, J., Hjetland, G., Bøe, T., Hella, R., ve Knudsen, A. (2021). Through the Looking Glass of Social Media. Focus on Self-Presentation and Association with Mental Health and Quality of Life. A Cross-Sectional Survey-Based Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(6), 3319. https://doi.org/10.3390/ijerph18063319

Song, S. ve Kim, H. (2022). Is Social Media Marketing Worth It for Luxury Brands? The Dual Impact Of Brand Page Satisfaction and Brand Love on Word-Of-Mouth and Attitudinal Loyalty Intentions. *Journal of Product & Brand Management*, 31(7), 1033-1046. https://doi.org/10.1108/jpbm-06-2020-2936

Söylemez, M., Kaya, A., ve Tekin, Z. (2023). Adaletin İş ile İlgili Tutumlar Üzerindeki Etkisi: İyimserlik ve Dindarlığın Rolü. *Ardahan Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 18-26. https://doi.org/10.58588/aru-jfeas.1261643

Sultan, P., Wong, H., ve Σιγάλα, M. (2018). Segmenting the Australian Organic Food Consumer Market. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 30(1), 163-181. https://doi.org/10.1108/apjml-10-2016-0211

Szolnoki, G. ve Hoffmann, D. (2014). Consumer Segmentation Based on Usage of Sales Channels in the German Wine Market. *International Journal of Wine Business Research*, 26(1), 27-44. https://doi.org/10.1108/ijwbr-10-2012-0028

Teimourpour, B. ve Hanzaee, K. (2011). The Impact of Culture on Luxury Consumption Behaviour Among Iranian Consumers. *Journal of Islamic Marketing*, 2(3), 309-328. https://doi.org/10.1108/17590831111164822

Turancı, E., Gölönü, S., ve Conkoğlu, S. (2022). The Effects of Conspicuous and Symbolic Consumption on the Use of Luxury Consumer Goods in the Context of Brand Image: A Study on I-phone Users. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (9), 109-140. https://doi.org/10.56676/kiad.1180580

Türkay, İ. (2020). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Benlik Saygısı ile Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 107-117. https://doi.org/10.38021/asbid.741277

Vess, M. (2019). Varieties of Conscious Experience and the Subjective Awareness of One's "True" Self. *Review of General Psychology*, 23(1), 89-98. https://doi.org/10.1177/1089268019829471

Vogel, E., Rose, J., Roberts, L., ve Eckles, K. (2014). Social Comparison, Social Media, and Self-Esteem. *Psychology of Popular Media Culture*, 3(4), 206-222. https://doi.org/10.1037/ppm0000047

Wall, W., Khalid, B., Urbański, M., ve Kot, M. (2021). Factors Influencing Consumer's Adoption of Renewable Energy. *Energies*, 14(17), 5420. https://doi.org/10.3390/en14175420

Wallace, E., Buil, I., ve Chernatony, L. (2014). Consumer Engagement with Self-Expressive Brands: Brand Love and WOM Outcomes. *Journal of Product & Brand Management*, 23(1), 33-42. https://doi.org/10.1108/jpbm-06-2013-0326

Wallace, E., Buil, I., ve Chernatony, L. (2017). Consumers' Self-Congruence with A "Liked" Brand. *European Journal of Marketing*, 51(2), 367-390. https://doi.org/10.1108/ejm-07-2015-0442

Wang, Y. ve Chen, H. (2020). Self-Presentation and Interactivity: Luxury Branding on Social Media. *Journal of Product & Brand Management*, 30(5), 656-670. https://doi.org/10.1108/jpbm-05-2019-2368

Williams, H. ve Vess, M. (2016). Daydreams and the True Self. *Imagination Cognition and Personality*, 36(2), 128-149. https://doi.org/10.1177/0276236616646065

Yang, T. ve Qin, Y. (2021). Online Self-Presentation Strategies and Fulfillment of Psychological Needs of Chinese Sojourners in the United States. *Frontiers in Psychology*, 11, 1-9. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.586204

Yüksel, M., Tunçer, B., ve Barış, Ş. (2020). Genç Yetişkinlerde Sosyal Zekanın Yordayıcısı Olarak Affedicilik ve Benlik Saygısı. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(3), 743-751.https://doi.org/10.18506/anemon.621422

Zainuddin, N., Ravichandran, V., Rahman, R., ve Yusof, Z. (2022). The Influence of Social Media on University Students' Self-Esteem. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 30(3), 1037-1048. https://doi.org/10.47836/pjssh.30.3.06

Zhou, G. ve Xiaochun, N. (2019). The Cultural Impact of Chinese Students' Self-Construals on Communication Competence. *Journal of Psychology Research*, 9(5), 216-227. https://doi.org/10.17265/2159-5542/2019.05.004

Zhu, X. ve Xiong, Z. (2022). Exploring Association Between Social Media Addiction, Fear of Missing Out, and Self-Presentation Online Among University Students: A Cross-Sectional Study. *Frontiers in Psychiatry,* 13, 1-9. https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.896762

Zhu, Y. ve Han, S. (2008). Cultural Differences in the Self: From Philosophy to Psychology and Neuroscience. *Social and Personality Psychology Compass*, 2(5), 1799-1811. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2008.00133.x

Kaynakça

Bala, S., & Goel, M. (2013). *Consumer is (not) the king of the market, International Journal of Research in Finance & Marketing - IJRFM, 3(2)*.

Basavaraj, C. S., & Tangade, S. F. (2004). Awareness and Perception of Educated Consumers about Consumer Protection Laws. *Indian Journal of Marketing*, *34*(4).

Bhalerao, M. K. V. (2021). Impact Analysis of Developed Information Package for Consumers. *International Journal of Current Microbiology and Applied Sciences*. https://doi.org/10.20546/IJCMAS.2021.1002.042

Bourgoignie, T. (1992). Characteristics of Consumer-law. *Journal of Consumer Policy*, *14*(3), 293-315. https://doi.org/10.1007/BF00380901

Campbell, C. (2005). *The sociology of consumption* (ss. 103-132). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203975398-10

Clark, K. R. (2020). *Consumer Neuroscience: Evolution and Commercial Applications* (ss. 185-207). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-7998-3126-6.CH010

Consumer Behavior and Factors that Influence Consumption and Customer Satisfaction. (2023). *TEM Journal*, 820-831. https://doi.org/10.18421/tem122-27

Gupta, A., Officer, A.-A., & Singh, S. S. (2013). *Consumer buying psychology: The decision making*.

Gülay Şahin, B., & Akballı, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *1*(1), 43-85.

Ilmonen, K. (2001). *Consumption, Sociology of* (ss. 2687-2690). https://doi.org/10.1016/B0-08-043076-7/01845-3

Jang, S. (2022). Clarification of consumer concept for consumer protection. *Beobhag yeon'gu - Cungbug daehag'gyo*, *33*(2), 223-240. https://doi.org/10.34267/cblj.2022.33.2.223

Katja Gelbrich, Stefan Müller, and Stanford Westjohn. (2023). *Basics of consumer behavior* (ss. 5-21). Edward Elgar Publishing eBooks. https://doi.org/10.4337/9781803923192.00006

Kolomytseva, O., & Vasilchenko, L. (2022). Features of consumer behavior in the conditions of the modern market. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. https://doi.org/10.24025/2306-4420.64.2022.255971

Lakerbaia, T. (2022). *Definition of consumer in the case-law of the court of justice of the european union*. https://doi.org/10.52340/jo.2021.02

Levin, J., & Milgrom, P. (2022). Consumer Theory. *Ekonomia Menedżerska*. https://doi.org/10.1142/9789814651714_0004

Liedtke, C., Buhl, J., Speck, M., Borrelli, L. M., & Monetti, S. (2016). Who Are the Consumers? - The Need for a Sustainability Integrated Consumer Research Agenda. *Environmental Management and Sustainable Development*, *5*(2), 150-169. https://doi.org/10.5296/EMSD.V5I2.9918

MacInnis, D. J., & Folkes, V. S. (2010). The Disciplinary Status of Consumer Behavior: A Sociology of Science Perspective on Key Controversies. *Journal of Consumer Research*, *36*(6), 899-914. https://doi.org/10.1086/644610

McCarthy, B. (2021). *Consumer Behaviour and PR*.

Mellyn, K. (2012). *The Consumer in the World After Finance* (ss. 117-139). Apress, Berkeley, CA. https://doi.org/10.1007/978-1-4302-4222-2_6

Nassè, T. B. (2021). *The concept of consumer behavior: Definitions in a contemporary marketing perspective*. *3*(8), 303-307. https://doi.org/10.51594/IJMER.V3I8.253

Ölander, F. (2005). *Consumer Psychology: Not Necessarily a Manipulative Science*. 1-22.

Pankajakshi, R., & SavithaRani, R. (2015). *CONSUMER DECISION-MAKING PROCESS MODELS: A COMPARATIVE STUDY*. https://api.semanticscholar.org/CorpusID:154515652

Panwar, D., Anand, S., Ali, F., & Singal, K. (2019). Consumer Decision Making Process Models and Their Applications to Market Strategy. *International Management Review*, *15*(1), 36-.

Peszko, K. (2015). *The consumer as a source of marketing information in the information society*. *3*, 361-367. https://doi.org/10.12955/CBUP.V3.625

Remzi Altunışık, Şuayip Özdemi, & Torlak. (2017). *Pazarlamaya Giriş*. Sakarya Kitabevi.

Šoštar, M., & Ristanović, V. (2023). Assessment of Influencing Factors on Consumer Behavior Using the AHP Model. *Sustainability*, *15*(13), 10341-10341. https://doi.org/10.3390/su151310341

Stroebe, W., & Keizer, K. (2017). *The social psychology of consumer behaviour* (ss. 109-128). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/9781107358430.005

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Kanunu, https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6502&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5

KAYNAKÇA

Albrecht, M.G., Green, M. ve Hoffman, L. (2023) Principles of Marketing. OpenStax. Rice University. Houston, Texas https://openstax.org/books/principles-marketing/pages/5-1-market-segmentation-and-consumer-markets. (E.T.: 05.07.2024).

Aslan, A. İ. (2022). Pazar Bölümlendirme, Hedef Pazar ve Konumlandırma, İçinde N. K. Anıl ve G. E. İçli (Editör), *Pazarlama İlkeleri* 181-218, İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Camilleri, M. A. (2018). *Travel Marketing, Tourism Economics and the Airline Product.* Switzerland: Springer.

Chomsuan, J. (2016). Understanding Resort Hotel Clientele Through Segmentation: A Study of Thailand, Doctorate Thesis, Australia: Business Administration University of Canberra.

Churchill, G. A. ve Peter P. Jr. J. (1995). *Marketing: Creating Value for Customers*, USA: Irwin Professional Publication.

Deliorman M. I. (2022). Psikografik Segmentasyon Örnekleri, https://tr.linkedin.com/pulse/psikografik-segmentasyon-%C3%B6rnekleri-i%C5%9F%C4%B1k-deliorman. (E.T.: 07.07.2024).

Dolnicar, S., Grün, B. ve Leisch, F. (2018). *Market Segmentation Analysis Understanding It, Doing It, and Making It Useful*, Springer Open.

Dolnicar, S. (2022). Market Segmentation for E-Tourism. İçinde, Z. Xiang, M. Fuchs, U. Gretzel, W. Höpken (Editör), *Handbook of e-Tourism*, Cham: Springer.

Frochot, I. ve Morrison, A. M. (2000). Benefit Segmentation: A Review of Its Applications to Travel and Tourism Research, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 9(4) 21-45.

Gavett, G. (2014). What You Need to Know About Segmentation, *Harvard Business Review*, https://hbr.org/2014/07/what-you-need-to-know-about-segmentation. (E.T.: 01.07.2024).

Haley, R. I. (1968). Benefit Segmentation: A Decision-oriented Research Tool, *Journal of Marketing*, 32 (July), 30-35.

İçöz, O. (2001). *Turizm İşletmelerinde Pazarlama, İlkeler ve Uygulamalar*. 2. Baskı. Ankara: Turhan Kitabevi.

Jacops, E. (2023). Captivate Your Audience With Better Market Segmentation. https://aytm.com/post/using-market-segmentation-to-understand-your-customers. (E.T.: 01.07.2024).

Jones, D. (2021). The Two Main Approaches To Market Segmentation. https://www.dandmresearch.com.au/blog/two-approaches-to-market-segmentation/. (E.T.: 01.07.2024).

Kavak, B. ve Aksöz, E. O. (2003). Davranışsal ve Demografik Değişkenlerin Seyahat Acentası Müşterilerinin Bölümlendirilmesindeki Etkililikleri Üzerine Bir Araştırma, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2 (1), 229-242.

Khare, A. ve Bhagwat, J. (2019). The Relevance and Utility of Market Segmentation for the International Hospitality Industry, *Atithya: A Journal of Hospitality*, 5 (1) 04-07.

Kotler, P., Bowen, J. T. ve Makens, J. C. (1999). *Marketing for Hospitality and Tourism*, 2nd ed. New Jersey: Prentice Hall.

Kotler, P. ve Armstrong, G. (2012). *Principles of Marketing*. 14th Edition, England: Pearson Education Limited.

Kotler, P., Keller, K. L. (2012). *Marketing Management 14th Global Edition*, New Jersey: Pearson.

Kotler, P. (2000). *Pazarlama Yönetimi*. (Çev. N. Muallimoğlu). İstanbul: Beta Basım.

Kozak, N. (2016). *Turizm Pazarlaması* (7. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Marshall, G. W., Johnston, M. W. (2015). *Marketing Management* (2nd ed.) New York: Chicago Style.

Nakip, M. (1994). *Pazar Bölümlemesi ve Basın-Yayın Sektöründe Bir Uygulama*, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, İ.İ.B.F. Yayınları.

Omwezen, M. (2018). Including Context in Consumer Segmentation: A Literature Overview Shows the What, Why and How, İçinde, G. Ares, P, Varela (Editör), *Methods in Consumer Research* (s. 383-400), New Delhi: Woodhead Publishing.

Smith, W. R. (1956). Product Differentiation and Market Segmentation as Alternative Marketing Strategies, *Journal of Marketing*, 21 (1), 3-8.

Smith, E. (2024). Market Segmentation Simplified: The 5 Types You Must Know. https://www.remesh.ai/resources/5-types-of-market-segmentation-how-to-use-them. (E.T.: 01.07.2024).

Rızaoğlu, B. (2004). *Turizm Pazarlaması*.4. Basım. Ankara: Detay Yayıncılık.

Roca, C. (2022). Consumer Market: Definition and Examples. https://global.thepower.education/blog/consumer-market. (E.T.: 01.07.2024).

Tarver, Evan (2024). Market Segmentation: Definition, Example, Types, Benefits. https://www.investopedia.com/terms/m/marketsegmentation.asp#toc-what-is-market-segmentation. (E.T.: 01.07.2024).

Tynan, A. C., & Drayton, J. (1987). Market segmentation. *Journal of Marketing Management*, *2*(3), 301–335. https://doi.org/10.1080/0267257X.1987.9964020. (E.T.: 01.07.2024).

Uçar, E. (2006). Yaşam Tarzına Göre Pazar Bölümlendirme ve Bireysel Emeklilik Sektörü Üzerine Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uğurlu, K. (2011). Kârlı ve Sürdürülebilir Büyümede Pazar Bölümlendirmesinin Rolü: Konaklama Sektörü Üzerine Bir Çalışma, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 155-165.

KAYNAKÇA

"AIDA Modeli Nedir?", https://seldadogancan.com/aida-modeli-nedir/, (E.T.: 08.05.2024).

Abdelkader, O. A., Rabie, M. H., Alafandi, A., Seddik, W., ve Saleh, M. (2019). Exploring the General Awareness of Young Users According to AIDA Model Applied to Social Networking Ads. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 97(6), 1693-1703.

Ashcroft, L., ve Hoey, C. (2001). PR Marketing and the Internet: Implications for Information Professionals. *Library Management*. 22(1/2), 68-74.

Barry, T. E. (1987). The Development of the Hierarchy of Effects: An Historical Perspective. *Current Issues and Research in Advertising*, 10(1-2), 251-295.

Barry, T. E., ve Howard, D. J. (1990). A Review and Critique of the Hierarchy of Effects in Advertising. *International Journal of Advertising*, 9(2), 121-135.

Batra, R., ve Keller, K. L. (2016). Integrating Marketing Communications: New Findings, New Lessons, and New Ideas. *Journal of Marketing*, 80(6), 122-145.

Belch, G. E., ve Belch, M. A. (2018). *Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective*. Mcgraw-Hill.

Bovée, C.L., Thill, J.V., Dovel, G.P. ve Wood, M.B. (1995) *Advertising Excellence. Englewood Cliffs*, NJ: McGraw-Hill.

Colley, R. H. (1961). *Defining Advertising Goals*. New York, NY.

Copley, P. (2015, November). For the Love of AIDA–Developing the Hierarchy of Effects Model in SME Social Media Marketing Strategy. In Institute Small Business and Entrepreneurship (ISBE) Conference, Glasgow, 11th–12th November.

Court, D., Elzinga, D., Mulder, S., ve Vetvik, O.J. (2009). "The Consumer Decision Journey," McKinsey Quarterly, (June), https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/the-consumer-decision-journey#/ , (E.T.: 25.05.2024).

Egan, J. (2015). *Marketing Communications*, SAGE Publications Ltd; Second Edition

Ehrenberg, A. S. (1974). Repetitive Advertising and the Consumer. *Journal of Advertising Research*, 14(2), 25-34.

Ehrenberg, A. S. (2000). Repetitive Advertising and the Consumer. *Journal of Advertising Research*, 40(6), 39-48.

Fortenberry, J. L., ve McGoldrick, P. J. (2020). Do Billboard Advertisements Drive Customer Retention? Expanding the "AIDA" Model to "AIDAR". *Journal of Advertising Research*, 60(2), 135-147.

Ghirvu, A. I. (2013). The AIDA Model for Advergames. *The USV Annals of Economics and Public Administration*, *13*(1 (17)), 90-98.

Gupta, H., Singh, S., ve Sinha, P. (2017). Multimedia Tool as a Predictor for Social Media Advertising-a YouTube Way. *Multimedia Tools and Applications*, 76, 18557-18568.

Hall, S. R. (1924). Retail Advertising and Selling: Advertising, Merchandise Display, Sales-Planning, Salesmanship, Turnover and Profit-figuring in Modern Retailing, Including" Principles of Typography as Applied to Retail Advertising". McGraw-Hill Book Company, Incorporated.

Hassan, S., Nadzim, S. Z. A., ve Shiratuddin, N. (2015). Strategic Use of Social Media for Small Business Based on the AIDA Model. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 172, 262-269.

Iwamoto, A. (2017). New AIDA Model and Communication Portfolio Management. Paper presented at the Japan Marketing Academy Conference. 22 October, Waseda University. Tokyo, https://www.j-mac.or.jp/oral/fdwn.php?os_id=63

Iwamoto, A. (2023, June). The Origin of AIDA: Who Invented and Formulated the AIDA Model? *In Proceedings of the Conference on Historical Analysis and Research in Marketing* (Vol. 21).

Kojima, T., Kimura, T., Yamaji, M., ve Amasaka, K. (2010). Proposal and Development of the Direct Mail Method PMCI-DM for Effectively Attracting Customers. *International Journal of Management and Information Systems*, 14(5), 15-22.

Kotler, P., ve Armstrong, G., (2018), *Pazarlama İlkeleri*, Çev.: Ercan Gegez, Beta Yayınları, 1. Basım, İstanbul

Kotler, P., (1997), *Marketing Management: Analysis, Planning and Control*, 9th ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Lavidge, R. J., ve Steiner, G. A. (1961). A model for Predictive Measurements of Advertising Effectiveness. *Journal of Marketing*, 25(6), 59-62.

Lewis, E. S. E. (1899). Side Talks About Advertising. *The Western Druggist*, 21(2), 65-66.

Lewis, E. St. E. (1908). *Financial Advertising for Commercial and Savings Banks, Trust, Title Insurance, and Safe Deposit Companies Investment Houses*. Рипол Классик (Ripol Classic publishing house)

McGuire, W.J. (1978). An Information Processing Model of Advertising Effectiveness, *Behavioral and Management Science in Marketing*, H.L. Davis and A.J. Silk, eds. New York: Ronald Press, 156-80

Michaelson, D., ve Stacks, D. W. (2011). Standardization in Public Relations Measurement and Evaluation, *Public Relations Journal*, 5(2), 1-22.

Montazeribarforoushi, S., Keshavarzsaleh, A., ve Ramsøy, T. Z. (2017). On the Hierarchy of Choice: An Applied Neuroscience Perspective on the AIDA Model. *Cogent Psychology*, 4(1), 1363343.

Moore, I. (2005). *Does Your Marketing Sell? The Secret of Effective Marketing Communications*. Nicholas Brealey Publishing, London.

Perugini, M., ve Bagozzi, R. P. (2001). The Role of Desires and Anticipated Emotions in Goal-Directed Behaviours: Broadening and Deepening the Theory of Planned Behaviour. *British Journal of Social Psychology*, 40(1), 79-98.

Pramita, K., ve Manafe, L. A. (2022). Personal Selling Implementation and AIDA Model; Attention, Interest, Desire, Action. *International Journal of Entrepreneurship and Business Development*, 5(3), 487-494.

Rehman, F. U., Nawaz, T., Ilyas, M., ve Hyder, S. (2014). A Comparative Analysis of Mobile and Email Marketing Using AIDA Model. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 4(6), 38-49.

Rogers, E.M. (1962), *Diffusion of Innovation*. New York: The Free Press.

Rogers, E.M., ve Williams, D. (1983). *Diffusion of Innovations* (Glencoe, IL: The Free Press, 1962).

Rowley, J. (2002). Information Marketing in a Digital World. *Library Hi Tech*, 20(3), 352-358.

Sharma, M., Banerjee, S., ve Paul, J. (2022). Role of Social Media on Mobile Banking Adoption Among Consumers. *Technological Forecasting and Social Change*, 180, 121720.

Singh, S. N., ve Cole, C. A. (1993). The Effects of Length, Content, and Repetition on Television Commercial Effectiveness. *Journal of Marketing Research*, 30(1), 91-104.

Song, H., Ruan, W.J., ve Jeon, Y.J.J. (2021). An Integrated Approach to the Purchase Decision Making Process of Food-Delivery Apps: Focusing on the TAM and AIDA Models. *International Journal of Hospitality Management*, 95, 102943.

Strong, E.K. (1925). *The Psychology of Selling and Advertising*. McGraw-Hill Book Company, Incorporated.

Sumita, U., ve Isogai, R. (2009). Development of E-Marketing Contract Structure Based on Consumer-Generated Contents and its Optimal Strategy. Department of Social Systems and Management Discussion Paper Series, No. 1227, University of Tsukuba Ibaraki, Japan

Topal, M., ve Yılmaz, R. A. (2023). İletişim Etkileri Açısından Reklamda Yaratıcılığın Karşılaştırılması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 11(2), 1058-1086.

Vakratsas, D., ve Ambler, T. (1999). How Advertising Works: What Do We Really Know? *Journal of Marketing*, 63(1), 26-43.

Wei, P. S., ve Lu, H. P. (2013). An Examination of the Celebrity Endorsements and Online Customer Reviews Influence Female Consumers' Shopping Behavior. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 193-201.

Wells, W. D., ve Chinsky, J. M. (1965). Effects of Competing Messages: A Laboratory Simulation. *Journal of Marketing Research (JMR),* 2(2), 141-145.

White, D (2000). *Close More Sales*, Management Books 2000 Ltd.

Wijaya, B. S. (2011). New Model of Hierarchy of Effects in Advertising. *ISSIT 2011*, 1(1), 5-15.

Wijaya, B. S. (2015). The Development of Hierarchy of Effects Model in Advertising. *International Research Journal of Business Studies*, 5(1).

Wood. N. T ve Burkhalter. J(2013). Tweet This, Not That: A Comparison Between Brand Promotions in Micro Blogging Environments Using Celebrity and Company-Generated Tweets. *Journal of Marketing Communications*. 20(1). 129-146.

Yarımoğlu, E. K., ve Özeltürkay, E. Y. (2017). Çevrimiçi Tüketici Görüşlerinin AIDMSAS Etkiler Hiyerarşisi Modeli ile İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 10(20), 135-154.

KAYNAKÇA

Apeksen (13 Nisan 2023). Covid-19 Salgınında Ülkelere Göre Olgu Sayıları. https://www.klimik.org.tr/koronavirus/covid-19-salgininda-ulkelere-gore-olgu-sayilari/ Erişim Tarihi: 25 Mayıs 2024.

Atkinson, J. W. (1957). Motivational Determinants of Risk-Taking Behavior. *Psychological Review*, *64*(6), 359-372. https://doi.org/10.1037/h0043445

Balcı, Ş. (2006). Negatif Siyasal Reklâmlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanımı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 73-106.

Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory of Behavioral Change. *Psychological Review, 84*(2), 191-215. https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191

Bazrafkan, K., Valizadeh, N., Khannejad, S., Kianmehr, N., Bijani, M. ve Hayati, D. (2022). What Drives Farmers to Use Conservation Agriculture? Application of Mediated Protection Motivation Theory. *Frontiers in Psychology*, *13*, 991323.

Bish, A. ve Michie, S. (2010). Demographic and Attitudinal Determinants of Protective Behaviours during a Pandemic: A Review. *British Journal of Health Psychology*, 15(4), 797-824. https://doi.org/10.1348/135910710X485826

Boss, S., Galletta, D., Lowry, P., Moody, G. ve Polak, P. (2015). What Do Systems Users Have to Fear? Using Fear Appeals to Engender Threats and Fear that Motivate Protective Security Behaviors, *MIS Quarterly*, 39(4), 837-864. https://www.jstor.org/stable/26628654

Burç, M., Başakcı, D., & Koçer, M. (2021). Reklamlarda korku çekiciliği unsurunun kullanılması: Televizyon reklamlarına yönelik bir analiz. *Erciyes İletişim Dergisi*, *8*(2), 665-690.

Cismaru, M., Cismaru, R., Takaya Ono R. ve Nelson, K. (2011). Act on Climate Change: An Application of Protection Motivation Theory, *Social Marketing Quarterly*,17:3,62-84. https://doi.org/10.1080/15245004.2011.59553

Cumhur, Ö. ve Bingöl, S. (2022). Korunma Motivasyonu Kuramı Kapsamında Sırtçantalıların Gıda Güvenliği Davranışları. *Gastroia: Journal of Gastronomy And Travel Research*, *6*(3 (Special Issue: ICTEBS)), 600-619. https://doi.org/10.32958/gastoria.1199482

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Addison-Wesley. https://people.umass.edu/aizen/f&a1975.html

Floyd, D. L., Prentice-Dunn, S.ve Rogers, R. W. (2000). A Meta-Analysis of Research on Protection Motivation Theory. *Journal of Applied Social Psychology*, *30*(2), 407-429. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2000.tb02323.x

Hochbaum, G. M. (1958). Public Participation in Medical Screening Programs: A Sociopsychological Study. Public Health Service, U.S. Department of Health, Education, and Welfare. https://nysl.ptfs.com/data/Library1/104083.PDF

Hovland, C. I., Janis, I. L. ve Kelley, H. H. (1953). *Communication and persuasion; psychological studies of opinion change.* Yale University Press.

Hsieh, H. L., Kuo, Y. M., Wang, S. R., Chuang, B. K. ve Tsai, C. H. (2017). A Study of Personal Health Record User's Behavioral Model Based on the PMT and UTAUT Integrative Perspective. *International journal of environmental research and public health*, *14*(1), 8. https://doi.org/10.3390/ijerph14010008

İbrahim, H. ve Al-Ajlouni, M.M.Q. (2018). Sustainable Consumption: Insights from the Protection Motivation (PMT), Deontic Justice (DJT) and Construal Level (CLT) Theories, *Management Decision*, 56(3), ss. 610-633. https://doi.org/10.1108/MD-05-2016-0323

Keshavarz, M. ve Karami, E. (2016). Farmers' Pro-environmental Behavior Under Drought: Application of Protection Motivation theory. *Journal of Arid Environments*, *127*, 128-136. https://doi.org/10.1016/j.jaridenv.2015.11.010

Kothe, E. J., Ling, M., North, M., Klas, A., Mullan, B. A. ve Novoradovskaya, L. (2019). Protection Motivation Theory and Pro-Environmental Behaviour: A Systematic Mapping Review. *Australian Journal of Psychology*, *71*(4), 411-432. https://doi.org/10.1111/ajpy.12271

Leventhal, H. (1970). Findings and theory in the study of fear communications. Advances in Experimental Social Psychology, 5, 119-186.

Leventhal, H. (1971). Fear Appeals and Persuasion: The Differentiation of a Motivational Construct. *American journal of public health*, *61*(6), 1208-1224.

Li, J., Qin, P., Quan, Y. ve Tan-Soo, J. S. (2023). Using Protection Motivation Theory to Examine Information-seeking Behaviors on Climate Change. *Global Environmental Change*, *81*, 102698.

Maddux, J. E. ve Rogers, R. W. (1983). Protection Motivation and Self-Efficacy: A Revised Theory of Fear Appeals and Attitude Change. *Journal of experimental social psychology*, *19*(5), 469-479.

Marikyan, D. ve Papagiannidis, S. (2023) Protection Motivation Theory: A review. İçinde S. Papagiannidis (Ed), TheoryHub Book. https://open.ncl.ac.uk / ISBN:9781739604400

Mazıcı, E. ve Çakı, C. (2018). Adolf Hitler'in Korku Çekiciliği Bağlamında Kamu Spotu Reklamlarında Kullanımı. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (3), 290-306.

Milne, S., Sheeran, P. ve Orbell, S. (2000). Prediction and Intervention in Health-Related Behavior: A Meta-Analytic Review of Protection Motivation Theory. *Journal of applied social psychology*, *30*(1), 106-143.

Nouri, M., Ghasemi, S., Dabaghi, S., & Sarbakhsh, P. (2024). The Effects of an Educational Intervention Based on the Protection Motivation Theory on the Protective Behaviors of Emergency Ward Nurses Against Occupational Hazards: A Quasi-experimental Study. *BMC nursing*, *23*(1), 409.

Norman, J., Boer, H. ve Seymour, R. (2005). Protection Motivation Theory. İçinde M. Conner & P. Norman (Eds.), Predicting Health Behaviour (2nd ed., ss. 81-126). Open University Press.

Norman, P., Boer, H., Seydel, E. R. ve Mullan, B. (2015). Protection motivation theory. *Predicting and changing health behaviour: Research and practice with social cognition models*, Bölüm *3*, 70-106.Mc-Graw Hill, London.

Özkan, A. (2007). Siyasal İletişim Stratejileri. Tasam Yayınları, İstanbul.

Pender, N. J., Murdaugh, C. L., & Parsons, M. A. (2006). Health Promotion in Nursing Practice. 7th Edition. Pearson Education Inc., ISBN 978-0-13-310876-7

Petty, R. E., & Cacioppo, J. T. (2012). *Communication and persuasion: Central and peripheral routes to attitude change*. Springer Science & Business Media. ISBN: 978-1-4612-9378-1

Plotnikoff, R. C., & Higginbotham, N. (1998). Protection motivation theory and the prediction of exercise and low-fat diet behaviours among Australian cardiac patients. *Psychology and Health*, *13*(3), 411-429. https://doi.org/10.1080/08870449808407300

Plotnikoff, R.C., Rhodes, R.E. ve Trinh, L. (2009). Protection Motivation Theory and Physical Activity. A Longitudinal Test among a Representative Population Sample of Canadian Adults *Journal of Health Psychology*, 14(8), 1119–1134. https://doi.org/10.1177/1359105309342

Prentice-Dunn, S., Mcmath, B. F. ve Cramer, R. J. (2009). Protection Motivation Theory and Stages of Change in Sun Protective Behavior. *Journal of Health Psychology*, *14*(2), 297-305.

Rippetoe, P. A., & Rogers, R. W. (1987). Effects of Components of Protection-Motivation Theory on Adaptive and Maladaptive Coping with a Health Threat. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 596-604. https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.596

Rogers, R. (1975). A Protection Motivation Theory of Fear Appeals and Attitude Change. The Journal of Psychology, 91(1), s. 93–114. https://doi.org/10.1080/00223980.1975.9915803

Rogers, R. (1983). Cognitive and Physiological Processes in Fear Appeals and Attitude Change: A Revised Theory of Protection Motivation. J. Cacioppo, ve R. Petty içinde, Social Psychophysiology (s. 163-176). New York:Guilfo

Rosenstock, I.M., Strecher, V.J. ve Becker, M.H. (1988). Social Learning Theory and the Health Belief Model. *Health Education Quarterly,* 15(2), ss.175-183. https://www.jstor.org/stable/45049256

Scarpa, R. ve Thiene, M. (2011). Organic food choices and Protection Motivation Theory: Addressing the Psychological Sources of Heterogeneity. *Food quality and preference*, *22*(6), 532-541.

Von Neumann, J. ve Morgenstern, O. (1947). *Theory of Games and Economic Behavior* (2.baskı). Princeton University Press. https://uvammm.github.io/docs/theoryofgames.pdf

Vroom, V.H. (1964). Work and motivation. Oxford, England: Wiley.

Wang, J., Liu-Lastres, B., Ritchie, B. W. ve Mills, D. J. (2019). Travellers' Self-protections Against Health Risks: An Application of the Full Protection Motivation Theory. *Annals of Tourism Research*, *78*, 102743. https://doi.org/10.1016/j.annals.2019.102743

Witte, K. (1992). Putting The Fear Back into Fear Appeals: The Extended Parallel Process Model. *Communication Monographs*, 59(4), 329-349.

Witte, K. ve Allen, M. (2000). A meta-analysis of Fear Appeals: Implications for Effective Public Health Campaigns. *Health Education & Behavior*, 27(5), 591-615.

Wurtele, S. K., & Maddux, J. E. (1987). Relative Contributions of Protection Motivation Theory Components in Predicting Exercise Intentions and Behavior. *Health Psychology*, *6*(5), 453.

Xiao H, Li S, Chen X, Yu B, Gao M, et al. (2014) Protection Motivation Theory in Predicting Intention to Engage in Protective Behaviors against Schistosomiasis among Middle School Students in Rural China. PLoS Negl Trop Dis 8(10): e3246. doi:10.1371/journal.pntd.0003246

Yıldız, A. (2024). *Sağlık Çalışanlarının Covıd-19'dan Korunma Davranışlarının Algılanan Sosyal Destek ve Tükenmişlik Düzeyi ile Değerlendirilmesi: Korunma Motivasyonu Teorisi Çerçevesinde Bir Uygulama*, Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Abedi, G., Soltani Kontai, S. A., Marvi, A., Mazidi, S., Abedini, E., Abbasi Chaleshtary, A. (2018). SWOT analysis of health reform plan on healthcare sector from the stakeholder perspective. *Journal of Mazandaran University of Medical Sciences, 28*(166), 199-212.

Adem, A., Çolak, A., Dağdeviren, M. (2018). An integrated model using SWOT analysis and Hesitant fuzzy linguistic term set for evaluation occupational safety risks in life cycle of wind turbine. Safety Science, 106, 184-190.

Akhtar, K., Pirzada, S. S. (2014). SWOT analysis of agriculture sector of Pakistan. Journal of Economics and Sustainable Development, 5(11), 127-134.

Altuntaş, B. (2021). Tarımsal kooperatifçiliğin gelişimi ve Kırşehir ilinin tarımsal kooperatifçilik potansiyelinin SWOT analizi ile değerlendirilmesi, Ahi Evran International Conference on Scientific Research, 30 Kasım-2 Aralık, Kırşehir.

Balamuralikrishna, R., Dugger, J. C. (1995). SWOT analysis: A management tool for initiating new programs in vocational schools. *Journal of Vocational and Technical Education, 12*(1), 36-41.

Bhatia, A. (2013). SWOT analysis of Indian tourism industry. *International Journal of Application or Innovation in Engineering & Management, 2*(12), 44-49.

Bose, R. (2008). Competitive intelligence process and tools for intelligence analysis. *Industrial Management & Data Systems, 108*(4), 510-528.

Chang, O. H., Chow, C. W. (1999). The balanced scorecard: A potential tool for supporting change and continuous improvement in accounting education. *Issues in Accounting Education, 14*(3), 395-412.

Chermack, T. J., Kasshanna, B. K. (2007). The use and misuse of SWOT analysis and implications for HRD professionals. *Human Resource Development International, 10*(4), 383-399.

Durgun, A. (2007). Isparta turizminin SWOT analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (5)*, 93-109.

Farrokhnia, M., Banihashem, S. K., Noroozi, O., Wals, A. (2024). A SWOT analysis of ChatGPT: Implications for educational practice and research, *Innovations in Education and Teaching İnternational, 61*(3), 460-474.

Ferrell, O., Hartline, M., Lucas, G., Luck, D. (1998). Marketing Strategy . Orlando, FL: Dryden Press.

Fligstein, N., 1990. The Transformation of Corporate Control, first ed. Harvard University Press, Cambridge, Massachusetts.

Glaister, K. W., Falshaw, J. R. (1999). Strategic planning still going strong. *Long Range Planning, 32*(1), 107-116.

Hadighi, A., Mahdavi, I. (2011). A new model for strategy formulation using Mahalanobis-Taguchi system and clustering algorithm. Intelligent Information Management, 3(5),198-203.

Hanis, R., Yusuf, M. (2022, December). Applying A Swot Analysis Approach To A Sharia Marketing Perspective At Alunicorn Shops In Bandung. In Proceeding of The International Conference on Economics and Business (Vol. 1, No. 2, pp. 653-670).

Helms, M. M., Nixon, J. (2010). Exploring SWOT analysis–Where are we now? A review of academic research from the last decade. *Journal of Strategy and Management, 3*(3), 215-251.

Hladchenko, M. (2014). SWOT analysis as the first stage of the process of the strategic management of the European higher education institutions. Euromentor Journal-Studies about education, (01), 47-65.

Hoskisson, R. E., Hitt, M. A., Wan, W. P., Yiu, D. (1999). Theory and research in strategic management: Swings of a pendulum. Journal of Management, 25(3), 417-456.

Jacobs, L. W. (1969). The Supreme Court of Ohio, 1969 Term. Ohio St. LJ, 30, 626.

Karppi, I., Kokkonen, M., & Lähteenmäki-Smith, K. (2001). SWOT-analysis as a basis for regional strategies. Nordregio.

Keban, Y. B., Arifin, S., Wahyono, R. (2019). SWOT analysis and its implementation strategies in educational management, *Journal of Education and Practice, 10*(12), 86-92.

Kozak, M. A. (2009). Akademik turizm eğitimi üzerine bir durum analizi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (22), 1-20.

Michailidis, A., Papadaki-Klavdianou, A., Apostolidou, I., Lorite, I. J., Pereira, F. A., Mirko, H., ..., Lopez, A. L. (2015). Exploring treated wastewater issues related to agriculture in Europe, employing a quantitative SWOT analysis. Procedia Economics and Finance, 33, 367-375.

Muzahidul, M., Akter, L., Pervez, A. K., Nabi, M. N., Uddin, M. M., Arifin, Z. (2020). Application of combined SWOT and AHP for strategy development: Evidence from pottery industry of Bangladesh. Asian Journal of Agriculture and Rural Development, 10(1), 81-94.

Namugenyia, C., Nimmagaddab, S. L., Torsten, R. (2019). Design of a SWOT Analysis Model and its Evaluation in Diverse Digital Business Ecosystem Contexts, 23rd International Conference on Knowledge-Based and Intelligent Information & Engineering Systems.

Ommani, A. R. (2011). Strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) analysis for farming system businesses management: Case of wheat farmers of Shadervan District, Shoushtar Township, Iran, *African Journal of Business Management, 5*(22), 9448.

Ozan, M. B., Şener, G., Polat, H., Yaraş, Z. (2015). Eğitim sektöründe swot analizi: Elazığ ili örneği. *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi, 2*(1), 125-148.

Özkalp, E. (1991). Örgütlerde grupların karar verme teknikleri. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(1), 311-320.

Puyt, R. W., Lie, F. B., Wilderom, C. P. (2023). The origins of SWOT analysis. *Long Range Planning, 56*(3), 102304.

Team, F. M. E. (2013). SWOT Analysis strategy skills. E.T. 20.02.2024 http://www.free-management-ebooks.com/

Tuncay, M. (2015). SWOT analysis in strategic management and a sample application in public.

Ülgen, H., S. K. Mirze, (2004.) İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayıncılık, İstanbul.

van Wijngaarden, J. D., Scholten, G. R., van Wijk, K. P. (2012). Strategic analysis for health care organizations: the suitability of the SWOT-analysis. *The International journal of health planning and management, 27*(1), 34-49.

Viviana, V., Victor, V. (2022). Swot analysis as a determinant of marketing strategy case. Almana: Jurnal Manajemen Dan Bisnis, 6(1), 87-94.

Wernerfelt, B. (1984). A resource-based view of the firm. Strategic Management Journal, 5(2), 171-180.

Wu, Y. (2020, February 17). The marketing strategies of IKEA in China using tools of PESTEL, Five Forces Model and SWOT Analysis [Paper Presentation]. International Academic Conference on Frontiers in Social Sciences and Management Innovation, Beijing, China.

Kaynaklar

Altunışık, R., Şuayıp, Ö. & Ömer, T. (2004). "Modern Pazarlama". 3. Baskı. İstanbul: Değişim Yayınları.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., Torlak, Ö. (2012). "Modern pazarlama". 5. Baskı. İstanbul: Değişim Yayınları.

Altuntuğ, N. (2009) ''Sürdürülebilir Müşteri Değerinin Psikolojik ve Sosyolojik Boyutu: Bireysel ve Toplumsal Karakter''. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 10(2): 1-17.

Anmaç, S. (2023). "A Comparıson of Product Personalızatıon and Product Customızatıon: A Conceptual Framework". *Turkish Business Journal*, 4(7), 54-64.

Banar, K. & Ekergil, V. (2010). "Muhasebe Meslek Mensuplarının Hizmet Kalitesi: Sunulan Hizmetlerin Kalitesi ile Müşteri Memnuniyeti İlişkisi". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1): 39-60.

Barnes, J.G. & Howlett, D.M. (1998). "Predictors of Equity in Relationships Between Financial Services Providers and Retail Customers". *International Journal of Bank Marketing*, 16(1):15–23.

Bayuk, M.N. & Küçük, F. (2007). "Müşteri Tatmini ve Müşteri Sadakati İlişkisi". *Marmara Üniversitesi İİBF Dergisi*, 22(1): 285-292.

Berry, L.L. (2002). "Relationship Marketing of Services—Perspectives from 1983 and 2000". *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 59-77.

Burucuoğlu, M. (2011). "Müşteri Memnuniyeti Ve Sadakatini Arttırmada Müşteri Şikayetleri Yönetiminin Etkinliği: Bir Örnek Olay İncelemesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Buttle, F. (1998). "Relationship Marketing", F. Buttle (Ed.), Relationship Marketing: Theory& Practice: 1-16. London, UK: Paul Chapman Publishing.

Chen, C-T. (2024). "Atmospherics Fosters Customer Loyalty: Exploring The Mediating Effects of Memorable Customer Experience and Customer Satisfaction in Factory Outlet Malls in Taiwan". *Journal of Retailing and Consumer Services*, 80: 1-11.

Çıtak Adalı, E. & Sığrı, Ü. (2022). "E-Ticaret Sektöründe Kullanılan Dijital Pazarlama Araçlarının Şirketlerin Marka Değerine Etkileri Üzerine Nitel Bir Araştırma". *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 15(1): 93-140.

Cronin Jr, J. J., Brady, M. K. & Hult, G. T. M. (2000). "Assessing the Effects of Quality, Value, and Customer Satisfaction on Consumer Behavioral İntentions in Service Environments". *Journal of Retailing*, 76(2): 193-218.

Demir, F. & Kırdar, Y. (2007). "Müşteri İlişkileri Yönetimi: CRM". *Review of Social, Economic & Business Studies*, 7(8): 293-308.

Deniz, S. & Kamer, H. (2013). "İlişkisel Pazarlama Kavramı". *ABMYO Dergisi,* 29(30): 3-16.

Ekergil, V. & Ersoy, N.F. (2016). "B2B/Endüstriyel Pazarlar İçin Anahtar Müşteri Yönetimine İlişkin Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Hesaplanmasında Muhasebe ve Pazarlamanın Rolü". *Business and Economics Research Journal*, 7(4): 159-180.

Erdoğan, B.Z. & İşlek, M.S. (2018). "Bilim Olarak Pazarlama". 1. Baskı. Beta Basım Yayıncılık: İstanbul.

Ergün, E. & Büyüker İşler, D. (2019). "İlişkisel Pazarlama Kapsamında Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi Ve Konaklama İşletmelerinde Bir Uygulama". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(62): 1259-1271.

Erkin Armutlu, C. (2006). "İlişkisel Pazarlamanın Teorik Temelleri: Etkileşim Ve Şebeke Yaklaşımları". *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2: 1-16.

Eşkinat, A. (2009) "Müşterinin Elde Tutulmasında Şikayet Yönetiminin Önemi ve Hizmet Sektörüne İlişkin Bir Uygulama," Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Evans, J.R. & Laskin, R.L. (1994). "The Relationship Marketing Process: A Conceptualization and Application". *Industrial Marketing Management*, 23(5): 439-454.

Ford, D. (1990). "Understanding Business Markets: Interaction, Relationships and Networks". Academic Press, London.

Gazi, Md.A.I., Mamun, A.A., Masud, A.A., Senathirajah, A.R.S. & Rahman, T. (2024). "The Relationship Between CRM, Knowledge Management, Organization Commitment, Customer Profitability and Customer Loyalty in Telecommunication İndustry: The Mediating Role of Customer Satisfaction and The Moderating Role of Brand İmage." *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 10: 1-12.

Grıffın, J. (1995). "Customer Loyalty". Lexington Books, New York.

Gummesson, E. (1997). "Relationship Marketing as a Paradigma Shift: some conclusions from the 30R Approach". *Management Decision*, 35 (4): 267-272.

Gummesson, E. (2002). "Relationship Marketing and a New Economy: It's Time for De-programming". *Journal of Services Marketing*, 16(7): 585-589.

Gummesson, E. (2002). "Relationship Marketing in the New Economy". *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 37-57.

Hallowell, R. (1996). "The Relationship of Customer Satisfaction, Customer Loyalty, and Profitability: An Empirical Study". *The International Journal of Service Industry Management,* 7(4): 27-42.

Ivens, B., Kasper-Brauer, K., Leischnig, A. & Thornton, S.C. (2024). "Implementing Customer Relationship Management Successfully: A Configurational Perspective". *Technological Forecasting & Social Change*, 199: 1-9.

İlban, M.O., Doğdubay, M., & Gürsoy, H. (2009). "Otel İşletmelerinde İlişkisel Pazarlama Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2): 117-144.

Kotler, P. & Armstrong, G. (2004). "Principles of Marketing". 10. Baskı. New Jersey: Pearson Education.

Kaushik, M. & Sharma, M. (2023). "Personalization in Marketing: Customizing the Customer Experience for Greater Engagement". *International Journal for Multidisciplinary Research*, 5(6): 1-10.

Kurşun, A. (2019). "Kalite Yönetimi ile İlişkisel Pazarlama: Sağlık Hizmetlerinin Pazarlamasında Etkin Bir Yöntem Olabilir mi?". *Journal of Academic Perspective on Social Studies*, (1): 44-52.

Lovelock, C. & Wright, L. (2002). "Principles of Service Marketing and Management. New Jersey: Prentice-Hall.

Marzo Navarro, M., Pedraja Iglesias, M. & RiveraTorres, M-P. (2004). "The Benefits of Relationship Marketing for the Consumer and for the Fashion Retailers". *Journal of Fashion Marketing and Management*, 8(4): 425-436.

Mattsson, L. (2000). Relationships and networks, Michael J. Baker (Ed.), Marketing Theory: A Student Text: 150-160. London: Sage.

Merisavo, M. (2009). The Intreraction Between Dijital Marketing Communication and Customer Loyalty, Helsinki School of Ecomomics –HSE Print, ISBN 978-952-488-266-8

Morgan, R. & Hunt, S.D. (1994). "The Commitment – Trust Theory of Relationship Marketing". *Journal of Marketing*, 58(3): 20-38.

Odabaşı, Y. (2017). Satışta ve Pazarlamada Müşteri İlişkileri Yönetimi (CRM). (10. Baskı). İstanbul: Aura Kitapları.

Öztürk, S.A. (1998). Hizmet Pazarlaması. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1028, İşletme Fakültesi Yayınları No:3.

Pells, J. (1999). "Exchange Relationships in Consumer Markets?". *European Journal of Marketing*, 33 (1/2): 19-37.

Peelen, E. & Beltman, R. (2013). "Customer relationship management". Harlow, United Kingdom: Pearson.

Selvi, M.S. (2007). İlişkisel Pazarlama Stratejiler ve Teknikler. (1.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.

Sheth, J. N. (2002). "The Future of Relationship Marketing". *Journal of Service Marketing*, 16: 590-592.

Sheth J.N. ve Parvatiyar, A. (2002) "The Evolution of Relationship Marketing into a Discipline," *Journal of Relationship Marketing*, 1(1): 3-16.

Solomon, M. (1996). "Consumer Behavior". 2.nd (ed). Allyn & Bacon. Boston.

Taşkın, E. (2005). "Müşteri İlişkileri Eğitimi". İstanbul: Papatya Yayınevi.

Tek, B. Ö. (2006). "Değer Temelli Pazarlama". İstanbul: Hayat Yayınları.

Tikkanen, H. (1998). "The Network Approach in Analyzing International Marketing and Purchasing Operations: A Case Study of A European SME's Focal Net 1992-1995". *Journal of Business and Industrial Marketing*, 13(2): 109-131.

Turnbull, P., Ford, D. & Cunninghan, M. (1996). "Interaction, Relationships and Networks in Business Markets: an Evolving Perspective". *Journal of Business and Industrial Marketing*, 13(3/4): 44-62.

Uzunoğlu, E. (2007). "Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1): 11-29.

Ünal, S. ve Demir, M. (2017). "Banka Ve Müşteri Arasında Uzun Soluklu İlişkide İlişkisel Pazarlama Faktörü". International Congress on Afro - Eurasian Research II – April,17-20, 2017/Malaga: 227-234.

Yağan, E. (2010). "İlişki Pazarlaması Uygulamalarının Müşteri Sadakati Yaratmadaki Rolü". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ye, X., Hou, R., Wang, S. & Omar, N.A.B. (2024). "Social Media, Relationship Marketing and Corporate ESG Performance". *Finance Research Letters*, 63: 1-7.

Yılmaz, M. (2023). İlişkisel Pazarlama Bağlamında Güncel Endüstriyel Pazarlama Stratejileri; Endüstriyel Üretim Firmalarında Bir Araştırma". Doktora Tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Zablah, A. R., Belleger, D.N., Johnson, W. J. 2004. "An Evaluation of Divergent Perspectives on Customer Relationship Management Toward a Common Understanding of an Emerging Phenomenon". *Industrial Marketing Management*, 33.

Zineldin, M. (1996). "Bank-corporate Client 'Partnership Relationship: Benefits and Life Cycle". *International Journal of Bank Marketing*, 14(3): 14–22.

Wayland, E. R. & Cole, M. P. (2000). "Müşteri Bağlantıları: Büyüme İçin Yeni Stratejiler". İstanbul: Alfa Yayınları.

Wells, W. D., & Prensky, D. (1996). "Consumer Behavior". New York: Wiley& Sons.

Weitz, B.A. & Bradford, K.D. (1999). "Personal Selling and Sales Management: A Relationship Marketing Perspective". *Journal of the Academy of Marketing Science*, 27(2): 241-254.

Winer, R. S. (2007). Marketing management. Third Edition. New Jersey, USA: Pearson International Edition.

KAYNAKÇA

Alam, S. ve Islam, M. (2017). Impact Of Blue Ocean Strategy On Organizational Performance: A Literature Review Toward İmplementation Logic. IOSR Journal of Business and Management, 19(1), 1-19.

Alhaddi, H. (2014). Blue Ocean Strategy And Sustainability For Strategic Management. International Proceedings of Economics Development and Research, 82, 125.

Cuervo-Cazurra, Á., Doz, Y., & Gaur, A. (2020). Skepticism of globalization and global strategy: Increasing regulations and countervailing strategies. Global Strategy Journal, 10(1), 3-31.

Chandrakala, V. G., Devaru, S. D. B. (2013). Blue Ocean Strategy and Bottom Of The Pyramid Marketing. International Journal of Management Research and Reviews, 3(7), 3080.

Dewi, K., Yaspita, H., Yulianda, A. (2020). Manajemen Kewirausahaan . Deepublish.

Eskandari, M. J., Miri, M., Allahyary, A. (2015). Thinking Of The Blue Ocean-Strategy Beyond The Competition. Asian Journal of Research in Business Economics and Management, 5(8), 134-145.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2004). Blue Ocean Strategy. Harvard Business Review.

Kim, W., Mauborgne, R. (2005). Blue Ocean Strategy. Harvard Business School Press, 1(2), 22-150.

Kim, W. C., ve Mauborgne, R. (2014). Blue Ocean Strategy, Expanded Edition: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant. Harvard Business Review Press. USA.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2005a). Value Innovation: A Leap Into The Blue Ocean. Journal of Business Strategy, 26(4), 22-28.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2005b). Blue Ocean Strategy: From Theory To Practice. California management review, 47(3), 105-121.

Kim, W. C. ve Mauborgne, R. (2005c). Blue Ocean Strategy, Expanded Edition: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant. Harvard Business Review Press

Leavy, B. (2005). Value Pioneering – How To Discover Your Own 'Blue Ocean''. Strategy and Leadership, 33(6),13-20.

Lohtander, M., Aholainen, A., Volotinen, J., Peltokoski, M., Ratava, J. (2017). Location Independent Manufacturing – Case-based Blue Ocean Strategy. Procedia Manufacturing, 11, 2034–2041. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2017.07.355

Malhotra, D., Seth, S. (2014). The Rise Of Blue Ocean Strategy and Leadership. The International Journal of Business & Management, 2(9), 248.

Özden, A. T. (2022). Mavi Okyanus Stratejisi: COVID-19 Pandemi Dönemine Yönelik Dünyadan Ve Türkiye'den Örneklerle Bir Değerlendirme. Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi, 8(1), 116-139.

Özer Canarslan, N. (2017). Online kitlesel bireyselleştirmede ürün değeri ve akış deneyiminin ödeme isteği ile satın alma olasılığına etkisi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Raith, M. G., Staak, T., Wilker, H. M. (2008). A Decision-Analytic Approach To Blue-Ocean Strategy Development. In Operations Research Proceedings 2007: Selected Papers of the Annual International Conference of the German Operations Research Society (GOR) Saarbrücken, September 5–7, 2007 (pp. 225-229). Springer Berlin Heidelberg.

Rawabdeh, I., Raqab, A., Al-Nimri, D., Haddadine, S. (2012). Blue Ocean Strategy As A Tool For İmproving A Company's Marketing Function: The Case Of Jordan. Jordan Journal of Business Administration, 8(2), 390-407.

URL-1: https://www.cascade.app/blog/blue-ocean-vs-red-ocean-strategy (E. T.: 01.06.2024)

KAYNAKÇA

Bahador, M. H. H. (2019). The effect of marketing mix on organizations performance. In *1st Strategic Management Conference* (Vol. 1, p. 10).

Belch, G. E. ve Belch, M. A. (2004). Advertising and promotion: An integrated marketing communications perspective 6th. *New York: McGraw-Hil l.*

Borden, Neil H. 1965. *"The concept of the marketing mix."* Science in Marketing, George Schwartz, ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. pp. 389-90.

Can, H. ve Güney, S. (2007). Genel İşletme İlkeler, Kavramlar, Kurumlar (1. Baskı). İstanbul: Arıkan Yayım.

Chong, K. W. (2003). The Role of Pricing in Relationship Marketing- A Study of the Singapore Heavy

Culliton, J. W. (1948). The management of marketing costs.

Equipment Spare Parts Industry, PhD Dissertation, International Graduate School of

Eser, Z., Korkmaz, S. ve Öztürk S. A. (2011). *Pazarlama Kavramlar-İlkeler-Kararlar* (2. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Etzel, M. J., B. J. Walker, ve W. J. Stanton (2004). Marketing, 13th edition, New York: McGraw Hill-Irwın.

Fakeideas. (2008). Revision: Reviewing the Marketing Mix. Retrieved from http://fakeideas.co.uk.

Goi C. L. (2009). A review of Marketing Mix: 4Ps or More? International Journal of Marketing Studies, 1 (1): 2-14.

Hashim, N. ve Hamzah, M. I. (2014). 7P's: A Literature Review of Islamic Marketing and Contemporary Marketing Mix. *Social and Behavioral Sciences 130*, 155-159.

İslamoğlu, A. H. (2006). *Pazarlama Yönetimi*, (3. Baskı). *İstanbul: Beta Basım*.

Kotler, P. (1975). *Marketing for Nonprofit Organizations, Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ* (Editions in German and Dutch. Renamed Strategic Marketing for Nonprofit Organizations and published with co-author Alan Andreasen),.

Kotler, P., Armstrong, G ve Opresnik M. O..(2018). *Principles of Marketing*, 17th edition., London: Pearson

Kotler, P., Armstrong, G., Ang, S. H., Leong, S. M., Tan, C. T. ve YAU, O. (2008). *Principles of marketing: An global perspective. Management*, University of South Australia.

McCharty E.J. (1964). *Basic Marketing: A Managerial Approach*, 2nd ed., Irwin.

Mucuk, İ. (1999). *Pazarlama İlkeleri*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.

Mucuk, İ. (2006). *Meslek yüksek okulları için temel işletme bilgileri*. İstanbul: Türkmen Kitabevi

Powers, N. J. (1991). Marketing order impacts on farm-retail price spreads: Comment. *American Journal of Agricultural Economics*, *73*(2), 507-510.

Sethuraman, R., Tellis, G. J. ve Briesch, R. A. (2011). How well does advertising work? Generalizations from meta-analysis of brand advertising elasticities. *Journal of marketing research*, *48*(3), 457-471.

Singh, M. (2012). Marketing mix of 4P's for competitive advantage. *IOSR Journal of Business and Management*, *3*(6), 40-45.

Thabit, T. ve Raewf, M. (2018). The evaluation of marketing mix elements: A case study. *International Journal of Social Sciences & Educational Studies*, *4*(4).

Torlak, O., Altunisik, R. ve Ozdemir, S. (2004). *Modern Pazarlama [Modern Marketing]*. İstanbul.

Nadjaran Toosi, A., Khodadadi, F., ve Buyya, R. (2015). SipaaS: Spot instance pricing as a Service framework and its implementation in OpenStack. *Concurrency and Computation: Practice and Experience,* 28(13), 3672–3690.

Nakip, M., Varinli, İ., ve Gülmez, M. (2012). *Güncel Pazarlama Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Öndoğan, E. N. (2010). Restoran Pazarlamasında Kullanılan Temel Pazarlama Karma Elemanları. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 1.

Parasuraman, A., Zeithaml, V., ve Berry, L. (1988). SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality. *Journal of Retailing*, 64(1), 12–40.

Peattie, S., ve Peattie, K. (1994). Promoting Financial Services with Glittering Prizes. *International Journal of Bank Marketing*, 12(6), 19–29.

Raja, M. M., Dastghaibyfard, G., ve Nazemi, A. (2016). A new revenue maximization model using customized plans in cloud service allocation (Applied on a real company case study). *Journal of Fundamental and Applied Sciences*, 8(3), 1224.

Rao, K. R. M. (2011). *Services Marketing*. New Delhi: Pearson Education.

Raysharie, P. I., Santoso, D. B., ve Manzilati, A. (2018). Analysıs of Customer Preferences in Selectıng Fundıng Products At Bank: Savıngs, Gıro And Deposıts. *Russian Journal of Agricultural and Socio-Economic Sciences*, 82(10), 38–45.

Shang, J., Yildirim, T. P., Tadikamalla, P., Mittal, V., ve Brown, L. H. (2009). Distribution Network Redesign for Marketing Competitiveness. *Journal of Marketing*, 73(2), 146–163.

Srinivasan, S., Pauwels, K., ve Nijs, V. (2008). Demand-Based Pricing versus Past-Price Dependence: A Cost–Benefit Analysis. *Journal of Marketing*, 72(2), 15–27.

Şahin, A. (2009). Mersin'de Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Yenilik Faaliyetlerinin Ölçülmesi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 10(2), 259–271.

Türk Dil Kurumu (2024). *Hizmet Kavramı*. https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 02.05.2024).

Üner, M. (1994). Hizmet Pazarlamasında Pazarlama Karması Elemanları Değişiklik Gösterir mi? *Pazarlama Dünyası*, 8(43), 2–11.

Wirtz, J., ve Lovelock, C. (2018). *Essentials of Services Marketing (3rd ed.).* England: Pearson Education.

Zeithaml, V. A., Bitner, M. J., ve Gremler, D. D. (2018). *Services Marketing intergrating Customer Focus Across the Firm (7th ed.)*. New York: McGraw-Hill Education.

Zeithaml, V.A. ve Bitner, M.O., and Gremler, D.E. (2009). *Services Marketing: Integrating Customer Focus Across the Firm.* New York: Mcgraw-Hill/Irwin.

Zhai, L., ve Wang, B. (2022). A Study on Service Marketing of Tibetan Inns in Lhasa, Tibet Based on Service Quality Gap Model. *Frontiers in Management Science*, 1(2), 1–7.

Lapian, S. L. H. V. J. (2014). Analysis of Garuda İndonesia Flight Service Performance Through the Service Marketing Mix Framework. *IOSR Journal of Business and Management*, 16(9), 14-25.

Zhai, L. and Wang, B. (2022). A Study on Service Marketing of Tibetan İnns in Lhasa, Tibet Based on Service Quality Gap Model. *Frontiers in Management Science*, 1(2).

KAYNAKÇA

Abbas Seifi, S. V. M. ve Ardestani, E. (2012). A Conceptual Framework for Evaluating New Business Opportunities for Corporate Diversification. *Journal of Enterprise Transformation*, *2*(2), 105-129. doi:10.1080/19488289.2012.679765

Akbari, S. (09.09.2019). What your brand can learn from the Starbucks Unicorn Frappuccino. *Great Minds*. https://greatminds.consulting/en/insight/what-your-brand-can-learn-from-the-starbucks-unicorn-frappuccino (E.T.: 10.07.2024)

Al Hasan, S. (28.05.2024). Exploring NIKE's 4.06 billion Marketing Strategy: Zero Carbon & waste across its supply chain. | $51.581B, a 1.89% increase year-over-year. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/exploring-nikes-406-billion-marketing-strategy-zero-saeed-mftef (E.T.: 10.07.2024)

Al Hasan, S. (29.05.2024). Exploring Apple's 10 billion Dollars Marketing Strategy I Global Apple Market is Projected As USD 14.71 Billion Between 2023 And 2028. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/exploring-apples-10-billion-dollars-marketing-i-apple-saeed-meewf (E.T.: 12.07.2024).

Alon, I. (2000). Master international franchising. *Journal of Business & Entrepreneurship*, *12*(2), 1-18.

Ansoff, H. I. (1965). *Corporate Strategy: An Analytic Approach to Business Policy for Growth and Expansion*. *(No Title)*. New York: Mc-Graw Hill Book Company.

Ansoff, H. I. ve McDonnell, E. J. (1988). *The New Corporate Strategy*. Wiley.

Barry, D. ve Hansen, H. (2008). *The SAGE Handbook of New Approaches in Management and Organization*. London: SAGE Publications, Inc. .

Bekkers, V. J. J. M., Van Duivenboden, H. ve Thaens, M. (2006). *Information and Communication Technology and Public Innovation: Assessing the ICT-driven modernization of public administration* (C. 12). IOS Press.

Chandler, A. D. (1969). *Strategy and Structure: Chapters in the History of the Industrial Enterprise*. MIT. https://books.google.com.tr/books?id=GvK5zgEACAAJ (E.T.: 10.07.2024)

Chartered Management Institute. (2009). Igor Ansoff Father of Corporate Strategy. *BUSINESS Essential* içinde (C. Gurus: 466-467). London: A&C Black Publishers Ltd.

Chopra, D. (26.05.2023). From Adaptability to Growth: How Diversification Strategies Can Enhance Your Business Potential. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/from-adaptability-growth-how-diversification-can-enhance-divya-chopra (E.T.: 14.07.2024).

Çakıroğlu, M. (2022). *Uluslararası Pazarlara Giriş Stratejileri: Türkiye Örneği*. Konya: Eğitim Yayınevi.

De Jesus, F. S., Ramos, J. B., Gasing, J. R. ve Causon, A. C. (2021). Exploring The Calamansi Industry Using Ansoff Matrix: Basis For Development Plan. *Asian Journal of Multidisciplinary Research & Review* , *2*(4), 411-436.

De Waal, G. A. (2016). An Extended Conceptual Framework for Product-Market Innovation. *International Journal of Innovation Management*, *20*(05), 1640008. doi:10.1142/S1363919616400089

Ege, E. (01.06.2024). Gratis 15'inci yılında yüzde 75 indirim uyguladı. *AA İş Dünyası Haberleri*. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/perakende/gratis-15inci-yilinda-yuzde-75-indirim-uyguladi/687986 (E.T.: 05.07.2024)

Erkut, H. (2010). *Yönetimin Kanatları: Stratejik Yönetimin Temelleri*. Yalın Yayıncılık.

Ginevičius, R. ve Auškalnytė, R. (2001). The Evaluation Of A Company's Strategy By The Ansoff's Product Market Matrix. *Statyba*, *7*(2), 158-165. doi:10.1080/13921525.2001.10531717

Gurav, S. (17.05.2023). Market Penetration vs. Market Development: Choosing the Right Growth Path. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/market-penetration-vs-development-choosing-right-growth-sameer-gurav (E.T.: 12.07.2024)

Harrington, R. J. ve Ottenbacher, M. C. (2009). Decision-making tactics and contextual features: Strategic, tactical and operational implications. *International Journal of Hospitality & Tourism Administration*, *10*(1), 25-43.

Horwath, R. (2006). The Origin of Strategy. *Strategic Thinking Institute*, *1*(5), 1. https://www.strategyskills.com/Articles/Documents/origin_strategy.pdf (E.T.: 06.07.2024).

Jansson, T. ve Ljung, L. (2013). Strategic Project Archetypes for Effective Project Steering. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *74*, 112-122. doi:10.1016/j.sbspro.2013.03.042

Kayra, F. (2022). İşletmelerde Büyüme Stratejileri Üzerine Bir Vaka Analizi. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 111-133. doi:10.54993/syad.1114176

Khajezadeh, M., Niasar, M. S. F., Asli, S. A., Davari, D. D., Godarzi, M. ve Asgari, Y. (2019). Application of neural network in portfolio product companies: Integration of Boston consulting group matrix and Ansoff matrix. *International Journal of Economics and Management Engineering*, *13*(6), 821-825.

Khalifa, A. S. (2019). Strategy: restoring the lost meaning. *Journal of Strategy and Management*, *13*(1), 128-143. doi:10.1108/JSMA-09-2019-0158

Kiss, A. N. ve Barr, P. S. (2017). New Product Development Strategy Implementation Duration and New Venture Performance. *Journal of Management*, *43*(4), 1185-1210. doi:10.1177/0149206314549251

Koçoğlu, D. (2012). Büyük sanayi kuruluşlarının büyüme stratejilerinin BAHS ile değerlendirilmesi: Denizli örneği. *Ege Akademik Bakış*, *12*(2), 267-283.

Kornberger, M. ve Vaara, E. (2022). Strategy as engagement: What organization strategy can learn from military strategy. *Long Range Planning*, *55*(4), 1-12. doi:10.1016/j.lrp.2021.102125

Kotler, P. ve Keller, K. (2009). *Marketing Management*. Pearson One Series. Pearson Prentice Hall.

Levinthal, D. A., Hsu, D. ve Hrebiniak, L. (14.03.2012). Vertical Integration Works for Apple — But It Won't for Everyone. *Knowledge at Wharton - Technology*. https://knowledge.wharton.upenn.edu/article/vertical-integration-works-for-apple-but-it-wont-for-everyone/ (E.T.: 14.07.2024).

MacCormack, A., Crandall, W., Henderson, P. ve Toft, P. (2012). Do You Need a New Product-Development Strategy? *Research-Technology Management*, *55*(1), 34-43. doi:10.5437/08956308X5501014

Martinet, A.-C. (2010). Strategic Planning, Strategic Management, Strategic Foresight: The Seminal Work of H. Igor Ansoff. *Technological Forecasting and Social Change*, *77*(9), 1485-1487. doi:10.1016/j.techfore.2010.06.024

McDonald, M. ve Wilson, H. (2011). *Marketing Plans: How to Prepare Them, How to Use Them*. Wiley. https://books.google.com.tr/books?id=F6SQldy8KacC (E.T.: 12.07.2024)

MediaCat. (24.12.2007). Ülker çikolata devi Godiva'yı satın aldı. https://mediacat.com/ulker-cikolata-devi-godiva%C2%92yi-satin-aldi/ (E.T.: 14.07.2024)

Meldrum, M. ve McDonald, M. (1995). *Key Marketing Concepts*. London: Macmillan Education UK. doi:10.1007/978-1-349-13877-7

Meyer, K. E. ve Thu Tran, Y. T. (2006). Market Penetration and Acquisition Strategies for Emerging Economies. *Long Range Planning*, *39*(2), 177-197. doi:10.1016/j.lrp.2006.04.004

Mikkola, J. H. (2001). Portfolio management of R&D projects: implications for innovation management. *Technovation*, *21*(7), 423-435. doi: 10.1016/S0166-4972(00)00062-6

Modreanu, A., Andrisan, G. N. ve Sarbu, M.-A. (2021). Strategy: An Overview. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, *XXI*(2), 836-841. https://EconPapers.repec.org/RePEc:ovi:oviste:v:xxi:y:2021:i:2:p:836-841

Moussetis, R. (2011). Ansoff revisited: How Ansoff interfaces with both the planning and learning schools of thought in strategy. *Journal of Management History*, *17*(1), 102-125.

Novak, I. (2015). Application of methodology of strategic planning in developing national programmes on development. *Economie si Sociologie: Revista Teoretico-Stiintifica*, (2), 56-63.

Nyström, H. (1985). Product Development Strategy: An Integration of Technology and Marketing. *Journal of Product Innovation Management*, *2*(1), 25-33. doi:10.1111/1540-5885.210025

Öztürk, İ. ve Anıl, İ. (2017). Uluslararası Coğrafî Çeşitlendirme Derecesi ile İç ve Dış Faktörlerin Firma Performansı ile Etkileşimi: Bist'e Kayıtlı İşletmeler Üzerinde Bir Araştırma (2009-2014). *Akdeniz İİBF Dergisi*, *17*(36), 47-70. doi:10.25294/auiibfd.357612

Palaniappan, N. (22.05.2024). Unveiling the Success of "My Starbucks Idea": A Masterclass in Customer Engagement. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/unveiling-success-my-starbucks-idea-masterclass-palaniappan-qi0sc (E.T.: 10.07.2024)

Pause Dergi. (25.12.2023). Dedeman ve THY'den mil işbirliği. *Pause: Live, Travel, Food*. https://www.pausedergi.com/dedeman-ve-thyden-mil-isbirligi/ (E.T.: 05.07.2024)

Persil. (21.06.2024). Persil® Original Liquid Detergent: Everyday Clean. *Product Information*. https://www.persillaundry.com/us/en/products/by-variant/everyday-detergents/original-scent-liquid.html (E.T.: 07.07.2024)

Porter, M. E. (1996). What is strategy? *Harvard Business Review*, *November-December*, 37-55.

Rizvi, J. (15.03.2024). Diversification As A Key Strategy For Resilience And Growth In Business. *Forbes*. https://www.forbes.com/sites/jiawertz/2024/03/15/diversification-as-a-key-strategy-for-resilience-and-growth-in-business/ (E.T.: 13.07.2024)

Rogers, G. B. (2018). *Vertical and Horizontal Integration in the Market Egg Industry, 1955-1969*. Illinois: United States. Department of Agriculture. Economic Research Service.

Sağlam, H. ve Çokgezen, M. (2019). Çeşitlenmeden Odaklanmaya Türkiye'deki İşletme Grupları: Koç grubu ve İş Bankası Örnekleri. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, *15*(1).

Salter, M. S. ve Weinhold, W. A. (1978). Diversification via Acquisition-Creating Value. *Harvard Business Review*, *56* (4), 166-176.

Schmidt, G. ve Wilhelm, W. E. (2000). Strategic, tactical and operational decisions in multi-national logistics networks: a review and discussion of modelling issues. *International Journal of Production Research*, *38*(7), 1501-1523.

Schmidt, L. (01.05.2023). Marketing Fail Monday - Colgate Kitchen Entrees. *LinkedIn*. https://www.linkedin.com/pulse/marketing-fail-monday-colgate-kitchen-entrees-lisa (E.T.: 14.07.2024)

Scholes, K., Johnson, G. ve Whittington, R. (2002). *Exploring Corporate Strategy*. Financial Times Prentice Hall Hoboken, NJ, USA.

Schumpeter, J. A. (1961). *The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. A Galaxy Book. Oxford University Press.

Shuto, T. (09.12.2012). Difference in Size by Country of Coca-Cola Seen Around The World - Pet Bottles & Cans. *Gigazine*. https://gigazine.net/gsc_news/en/20121209-coke-size/ (E.T.: 07.07.2024)

Smith, K. V ve Schreiner, J. C. (1969). A Portfolio Analysis of Conglomerate Diversification. *The Journal of Finance*, *24*(3), 413-427. doi:10.2307/2325343

Stackpole, B. (21.10.2021). Innovating in existing markets: 3 lessons from LEGO. *IDEAS MADE TO MATTER - INNOVATION*. https://mitsloan.mit.edu/ideas-made-to-matter/innovating-existing-markets-3-lessons-lego (E.T.: 10.07.2024)

Tien, N. H. (2020). Analysis of Lotte's Market Penetration Strategy in Vietnam FMCG Industry. *International Journal of Educational Research and Studies*, *2*(2), 20-23.

KAYNAKÇA

Akdoğanlar, S. (2012). Pazar Yönelimi ve Firma Performansı Arasındaki İlişkiye Beş Güç Modeli'nin Moderatör Etkisi (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Bayburtlu, İ. (2022). Porter'in Beş Güç Modeli İle Bartın İli Sanayi Sektörünün Rekabet Analizi (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı.

Bıyıklı, F. (2014). İşletme Stratejilerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Problemler: Afyonkarahisar İlinde Bir Araştırma (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Birgönül, M. T., & Dikmen, İ. (2001). *Türk İnşaat Sektörünün Rekabet Analizi*. Ankara.

Burra, N. ve Ushadevi, K. (2022). Porter's Five Forces Analysis Of Zanzibar's Seaweed İndustry. *Asian Journal Of Agricultural Extension Economics & Sociology*, 185-196.

Cernusca, M., Gold, M. ve Godsey, L. (2012). Using The Porter Model To Analyze The US Elderberry İndustry. *Agroforestry Systems*, 86(3), 365-377.

Chand, S. (2023). Relevance Of Porter's Five Forces: A Case Study Of RB Patel in Fiji. *Open Journal of Business and Management*, 11(05), 2135-2143.

Daft, R. L. (2015). *Örgüt Kuramları ve Tasarımını Anlamak* (Prof. Dr. Ömür N. Timurcanday Özmen, Çev.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Dobrivojević, G. (2013). Analysis Of The Competitive Environment Of Tourist Destinations Aiming At Attracting FDI By Applying Porter's Five Forces Model. *British Journal of Economics Management & Trade*, 3(4), 359-371.

Eren, E. (2010). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası* (8. baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Grundy, T. (2006). Rethinking And Reinventing Michael Porter's Five Forces Model. *Strategic Change*, 15(5), 213-229.

Hanson, D., Hitt, M. A., Ireland, R. D. ve Hoskisson, R. E. (2016). *Strategic Management: Competitiveness and Globalisation*. Cengage AU.

Indrarathne, P., Ranadewa, K. ve Shanika, V. (2020). Impact Of Competitive Forces To The Contractors İn Sri Lanka: An İndustry Analysis Using Porter's Five Forces. *International Journal of Business and Management,* 15(3), 137-148.

Isabelle, D., Horak, K., McKinnon, S. ve Palumbo, C. (2020). Is Porter's Five Forces Framework Still Relevant? A Study Of The Capital/Labour İntensity Continuum Via Mining And IT İndustries. *Technology Innovation Management Review*, 10, 28-41.

Koshkinbayeva, N. (2023). Exploring Pre-Service Visual Art Teachers' Competitiveness Through Porter's Five Forces Model. *Journal of Education and E-Learning Research*, 10(3), 389-396.

Lumbanraja, P., Dalimunthe, R. ve Hasibuan, B. (2019). Application Of Porter's Five Forces To İmprove Competitiveness: Case Of Featured Smes In Medan. *Journal of Small Business Managemen,* 57(2), 252-267.

Magretta, J. (2012). Understanding Michael Porter: The Essential Guide To Competition And Strategy, https://dafedil.com/wp-content/uploads/2020/06/Understanding-Michael-Porter-PDF-Drive.com-.pdf , (E.T.: 10.04.2024).

Özkan, R. B. (2007). Rekabet Stratejileri ve Örnek Bir Sektör Analizi (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Porter, M. E. (2000). *Rekabet Stratejisi: Sektör Ve Rakip Analizi Teknikleri.* (çev. Gülen Ulubilgen). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Porter, M. E. (2008). The Five Competitive Forces That Shape Strategy. *Harvard Business Review*, January 2008, 24-41.

Porter, M. E. (2015). *Rekabet Stratejisi: Sektör ve Rakip Analizi Teknikleri*. İstanbul: Aura.

Porter, M. E. (1980). *Competitive Strategy: Techniques For Analyzing İndustries And Competitors*. New York: Free Press.

Pringle, J. ve Huisman, J. (2011). Understanding Universities İn Ontario, Canada: An İndustry Analysis Using Porter's Five Forces Framework. *Canadian Journal of Higher Education*, 41(3), 36-58.

Rahman, M., Jahan, B., Nipu, M., Nahar, S., Aktar, M., Islam, N. ve Arif, M. (2019). An Analysis Of Smartphone İndustry İn Bangladesh Using Porter's Five Forces Model. *Open Access Library Journal*, 06(09), 1-5.

Rihan, I. M. (2014). Threat Of New Entrants. *Veterinary Record*, 174, 4.

Scott, G. (2023). Porter's 5 Forces Explained And How To Use The Model. Investopedia. https://www.investopedia.com/terms/p/porter.asp, (E.T.: 12.06.2024).

Slater, S. F. ve Olson, E. M. (2002). A Fresh Look At İndustry And Market Analysis. *Business Horizons*, 45(1), 15-22.

Timur, N. (2006). *Stratejik Yönetim* (3. baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Ural, O. (2014). Uncovering Porter's Five Forces Framework. *In 3rd IBA Bachelor Thesis Conference,* (1-11), University of Twente.

Wei, W. ve Chang, P. (2008). Entrepreneurship And Strategy İn China: Why "Porter's Five Forces" May Not Be. *Journal of Chinese Entrepreneurship*, 1(1), 53-64.

Wheelen, T. ve Hunger, J. (2012). *Strategic Management And Business Policy: Toward Global Sustainability (13. Edition)*, Pearson Prentice Hall.

Yavuz, M. (2014). Rekabet Stratejilerinin Demiryollarındaki Uygulamaları: Serbestleşme Sürecindeki Türkiye İçin Durum Analizi ve Öneriler" (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Akgül, A., & Kapti, A. (2015). Suriye Krizinin Türk Kamu Politikalarına Etkisi: PEST Analizi. Erişim adresi: https://kamu.sakarya.edu.tr/sites/kamu.sakarya.edu.tr/file/6Arif_AKGUL-Alican_KAPTI.pdf (E.T.: 25.03.2024).

Alanzi, S. (2018). PESTLE analysis: Introduction. https://www.researchg ate.net/publication/327871826_Pestle_AnalysisIntroduction. (E.T.: 30.03.2024).

Arabacı, B. İ. (2009). Stratejik Planlamada Çevre Analizi Tekniği Olarak PEST Analizi. *e-Journal of New World Sciences Academy Qualitative Studies, E0008, 5* (3), 38-49. https://doi.org/10.12739/10.12739

Aytemir, O. E. (2019). Kalkınma Ajanslarının Bölge Planı Hazırlamada Kullandıkları SWOT Analizinin Değerlendirilmesi ve Yeni Bir Öneri: PESTEL Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Buye, R. (2021). Pestle Analiz Modeli Üzerine Eleştirel Bir İnceleme. https://www.scribd.com/document/514299883/Critical-Examination-of-the-Pestle-Analysis-Model (E.T.: 17.04.2024).

CIPD. (2024). PESTLE Analysis, https://www.cipd.org/uk/knowledge/factsheets/pestle-analysis-factsheet/ (E.T.: 24.05.2024).

Çitilci, T., & Akbalık. M. (2020). The Importance of PESTEL Analysis for Environmental Scanning Process. İçinde H. Dinçer and S. Yüksel (Editör), *In Handbook of Research on Decision-Making Techniques in Financial Marketing,* (ss. 336–357). USA: IGI Global .

de Sousa, G. C., & Castañeda-Ayarza, J. A. (2022). PESTEL Analysis and The Macro-Environmental Factors That Influence The Development of the Electric and Hybrid Vehicles Industry in Brazil. *Case Studies on Transport Policy*, 10(1), 686-699.

Edin, İ., Bakoğlu, R., Can, S. Z., Küçükgüzel, Ş. G., Özel, S., Dumludağ, D., & Bulut, E. (2016). PESTEL Analizi. İçinde R. Bakoğlu ve M. L. Yıldız (Editör). *Üniversitelerde Strateji Geliştirme Sürecinde Uygulamalı Durum Analizleri.* (ss. 103-122). İstanbul: Beta Yayınları.

Epik, H., & Gökşen, Y. (2020). Küçük Otellerde Kurumsal Strateji Belirleme İçin Bir Karar Destek Sistemi: Pilot Çalışma. *Acta Infologica*, 4(1), 11-19. https://doi.org/10.26650/acin.648401

Free Menagement E-books. (2013). PESTLE Analysis, Strategy Skills. www.free-management-ebooks.com ISBN 978-1-62620-998-5, (E.T.: 15.04.2024)

Frost, F. A. (2003). The Use of Strategic Tools by Small And Medium Sized Enterprises: An Australasian Study. *Strategic Change,* 12(1), 49-62.

Gül, H. (2015). Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri. *Yasama Dergisi,* 29, 5-31. https://doi.org/10.4135/9781412973533.d29

Kazancı, O. (2017). Yeşil Bina Sektörünün PESTEL Yaklaşımı ile Stratejik Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.

Kolios, A., & Read, G. (2013). A Political, Economic, Social, Technology, Legal and Environmental (PESTLE) Approach for Risk Identification of the Tidal Industry in the United Kingdom. *Energies,* 6(10), 5023-5045.

Kremer, P. D., & Symmons, M. A. (2015). Mass Timber Construction as an Alternative to Concrete and Steel in the Australia Building Industry: A PESTEL Evaluation of the Potential. *International Wood Products Journal*, 6(3), 138-147.

Krol, K. (2020). *Foundations in Management: PESTEL and SWOT Analysis*. Northern: Ulster University.

Lucidchart (t.y). How to do a PEST Analysis. https://www.lucidchart.com/blog/pest-analysis (E.T.: 07.03.2024).

Makos, J. (2011). What is PESTLE Analysis and how to do it Right: http://PESTLEanalysis.com/what-is-PESTLE-analysis/ (E.T.: 21.03.2024).

Oktay, N. (2006). PEST Analizi. MEB-TÜBİTAK Türkiye Sanayi ve Sevk İdaresi Enstitüsü Sunumu. https://www.tepav.org.tr/upload/files/haber/1255436676r6791.7._Sunum_Pest_Analizi.pdf, (E.T.: 23.03.2024).

Özdemir, A., & Salihoğlu, M. (2019). Ekonomik ve Politik Faktörlerin İnsani Gelişmişlik Üzerindeki Etkileri. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 5(3), 21-35.

Sammut-Bonnici, T., & Galea, D. (2015). SWOT Analysis. *Wiley Encyclopedia of management*, 1-8.

Sarkhosh, Y. A. M. (2021). 1999-2002 Yılları Arasında Türk Çimento İhracatının PESTEL Analizi ile Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Schmieder-Ramirez, J., Mallette, L., & Carmo, M. (2015). Using the SPELIT analysis technique for organizational transitions. İçinde M. Carmo (Editör). *Education Applications & Developments Advances in Education and Educational Trends Series.* (ss. 291-299). USA: Pepperdine University.

Siddiqui, A. A. (2021). The Use of Pestel Analysis Tool of Quality Management in the Health Care Business and its Advantages. *Am J Biochem Biotechnol*, 14, 507-512.

Someka. (2023). PESTLE Analizi Nasıl Yapılır. https://www.someka.net/tr/blog/pestle-analizi-nasil-yapilir/ (.E.t.: 23.04.2024).

Song, J., Sun, Y., & Jin, L. (2017). PESTEL Analysis of the Development of the Waste-To-Energy Incineration Industry in China. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *80*, 276-289.

Söyler, A. (2023). Tıbbi Atık Yönetiminde Döngüsel Geçişin Yol Haritası, Yüksek Lisans Tezi. İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi.

Stuiver, M., Soma, K., Koundouri, P., Van den Burg, S., Gerritsen, A., Harkamp, T., & Møhlenberg, F. (2016). The Governance of Multi-Use Platforms at Sea for Energy Production and Aquaculture: Challenges for Policy Makers in European Seas. *Sustainability*, *8*(4), 333.

Şahin, S. (2014). Teknolojik Gelişmeler ve Uluslararası Rekabet Gücü İlişkisi Bağlamında Nanoteknolojinin Önemi ve Türkiye Deneyimi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Tellioğlu, S., & Tekin, M. (2017). Engelli Turizminin PESTEL Analizi Kapsamında İncelenmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2, 129-144.

Yalçınkaya, E., & Karakaya, G. (2023). Uluslararası Ticarette Risk ve Rekabet Yönetimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Dergisi*, 1(1), 42-54. https://doi.org/10.5281/zenodo.7966647

Yaprak, B. (2023). Togg'un Pazarlama Çevresinin Değerlendirilmesi: PESTLE Analizi. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi,* 6(1), 155-165. https://doi.org/10 .51513/jitsa.1255172

Yusop, M. Z. (2018) PESTEL Analysis.İçinde M. R, Suhaily & H. Norehan (Editörler). 1st National Conference on Multidisciplinary Research and Practice. (ss. 34–40). Malaysia: 24 Kasım 2018.

Yüksel, I. (2012). Developing a Multi-Criteria Decision Making Model for PESTEL Analysis. *International Journal of Business and Management,* 7(24). 52-66.

KAYNAKÇA

Binet, L., ve Field, P. (2017). *Media in Focus: Marketing Effectiveness in the Digital Era.* Institute of Practitioners in Advertising.

Bolos, C., Idemudia, E., Mai, P., Rasinghani, M., ve Smith, S. (2016). Conceptual Models on the Effectiveness of E-Marketing Strategies in Engaging Consumers. *Journal of International Technology and Information Management*, 37-50.

Dietrich, G. (2014). *Spin Sucks: Communication and Reputation Management in the Digital Age.* Pearson Education.

Goh, K., Heng, C., ve Lin, Z. (2013). Social Media Brand Community and Consumer Behavior: Quantifying the Relative Impact of User- and Marketer-Generated Content. *Information Systems Research, 24(1)*, 88-107.

Hanımoğlu, B., ve Öztürk, M. C. (2022). Markaların İletişim Kanallarında Yeni Bir Arayış:Peso Modeli. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi,* 30 (1), 47-62.

Heavey , C., Simsek , Z., Kyprianou, C., & Risius , M. (2020). How Do Strategic Leaders Engage with Social Media? A Theoretical Framework for Research and Practice. Strat Mgmt J. 41 https://doi.org/10.1002/smj.3156, 1490–1527.

Herrera, M., ve Pamintuan, G. (2015). Evolution of Marketing Communication. *Asian Institute of Management*, 1-16.

Kelley, L., Jugenheimer, D., ve Sheehan, K. (2015). *Advertising Media Planning A Brand Management Approach.* New York: Routledge.

Kent, M. L., ve Taylor, M. (2016). From Homo Economicus to Homo Dialogicus: Rethinking social media use in CSR communication. *Public Relations Review,* 42(1), 60-67. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2015.11.003.

Kent, M., ve Li, C. (2019). Toward a Normative Social Media Theory for Public Relations. *Public Relations Review.* 46. 101857. 10.1016/j.pubrev.2019.101857. 1-10.

Lambrecht, A., ve Tucker, C. (2012). Paying with Money or Effort: Pricing When Customers Anticipate Hassle. *Journal of Marketing Research,* 49.1, 66–82.

Lariscy, R. W., Avery, E. J., Sweetser, K. D., ve Howes, P. (2009). An Examination of the Role of Online Social Media in Journalists' source mix. *Public Relations Review,* 35(3), *https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2009.05.008*, 314-316.

Larsson, L. (2009). PR and the Media: A Collaborative Relationship?". *Nordicom Review S.30*, 131–147.

Laurie, S., ve Mortimer, K. (2019). How to Achieve True Integration: The Impact of Integrated Marketing Communication on the Client/Agency Relationship,. *Journal of Marketing Management, 35:3-4*, 231-252.

Lovett, M. J., ve Staelin, R. (2016). (2016) The Role of Paid, Earned, and Owned Media in Building Entertainment Brands: Reminding, Informing, and Enhancing Enjoyment. *Marketing Science 35(1)*, 142-157. https://doi.org/10.1287/mksc.2015.0961.

Macnamara, J. (2016). *Organizational Listening: The Missing Essential in Public Communication.* Peter Lang Publishing. ISBN: 9781454190196, DOI:10.3726/978-1-4539-1739-8.

Macnamara, J., Lwin, M., Adi, A., ve Zerfass, A. (2016). PESO' Media Strategy Shifts to 'SOEP': Opportunities and Ethical Dilemmas. *Public Relations Review*, 1-9.

Marcia , W., ve Brittany , N. (2015). From Owned to Earned Media: An Analysis of Corporate Efforts About Being on Fortune Lists. *Communication Research Reports*, 191-198.

O'Neil, J., ve Eisenmann, M. (2017). An examination of how source classification impacts credibility and consumer behavior. *Public Relations Review. 43*, 1-15.

Oltarzhevskyi, D. (2019). Typology of Contemporary Corporate Communication Channels. *Corporate Communications: An International Journal*, 608-622.

Papp-Váry,, Á., ve Farkas, M. (2019). The Possible Ways of Country Brand Communication and Their Classification Based on the POE Model. *Acta Universitatis Sapientiae, Communicatio*, 19-40.

Phillips, D., ve Young, , P. (2009). *Online Public Relations: A Practical Guide to Developing an Online Strategy in the World of Social Media.* Kogan Page.

Quan , X., Marlene , S., ve Erin , S. (2018). Paid, Earned, Shared and Owned Media From the Perspective of Advertising and Public Relations Agencies: Comparing China and the United States. *International Journal of Strategic Communication,* 12:2, 1, 160-179.

Ruwan , R., Ferdous , A., Jacquline , T., ve Sakinah , M. (2024). The Influence Of Firm Created And User Created Contents On The Online Reputation Of Destination Management Companies In Sri Lanka Tourism Industry. *Educational Administration: Theory and Practice 2024, 30(5)*, 4606-4616.

Saygın, E.P. (2023) Pazarlama İletişimi Faaliyeti Olarak Ürün Yerleştirme: Film Afişleri Üzerine Bir İnceleme*. Electronic Journal of Social Sciences,* 88(22), 1631 - 1642.

Spinsucks. (2024, 01 07). https://spinsucks.com/communication/peso-model-breakdown/ adresinden alındı

Vasan,, S., ve Gupta, N. (2021). Paid, owned and earned media (poem) in marketing. *Business Studies Journal,* 13(S3), 1-3.

Zeeb, J., ve Wagner, D. (2023). *Assessing the PESO Model in the German Automotive Industry: Results of an Expert Study and Introduction of the Content Flow Model.* Springer.

Zhu, Y. (2019). Combinatorial Use of Communication Technologies in Organizations. *Corporate Communications: An International Journal*, 623-635.

İnternet Kaynakları

AgencyAnalytics. (2024). https://agencyanalytics.com/blog/peso-model (E.T.: 21.06.2024).

Branding. (2022). The What, Why and How of the PESO Model. https://www.huddlecreative.com/blog/what-why-how-of-peso-model, (E.T.: 02.08.2024).

Brandpoint. (2024). https://www.brandpoint.com/blog/earned-owned-paid-media/ (E.T.: 15.06.2024).

Cuofano, G (2024). PESO Model and Why It Matters in Business. https://fourweekmba.com/peso-model/ (E.T.: 02.07.2024).

Edelman, D. ve Salsberg, B. (2010). Beyond Paid Media: Marketing's New Vocabulary, https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/beyond-paid-media-marketings-new-vocabulary, (E.T.: 02.08.2024).

Emmett, L. (2022). How does the PESO model help with an integrated PR approach?, https://ec-pr.com/how-does-an-integrated-pr-approach-add-value/ (E.T.: 22.07.2024).

Forbes. (2024). https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2024/07/09/the-peso-model-turns-10-how-to-apply-it-in-your-communication-strategies/ (E.T.: 21.05.2024).

Good, H. (2024). Mastering the PESO Model: A Guide to Amplifying Your PR and Marketing İmpact, https://dovetail.com/market-research/mastering-the-peso-model/ (E.T.: 15.07.2024).

Owyangş J. (2012). Altimeter Report: Paid + Owned + Earned = Converged Media, https://web-strategist.com/blog/2012/07/19/altimeter-report-paid-owned-earned-converged-media/, (E.T.: 01.08.2024).

Rajora, M. (2022). What Is the PESO Model & How to Use It Effectively in PR, https://cannibals.digital/peso-model/, (E.T.: 01.08.2024).

PRLab, (2024). https://prlab.co/blog/the-peso-model-in-pr-paid-earned-shared-owned-media/ (E.T.: 01.06.2024).

PRSA. (2024). https://www.prsa.org/event/2099/12/30/default-calendar/how-the-peso-model-changes-the-conversation-for-communicators-odcpeso00 (E.T.: 01.06.2024).

Storozhuk, A. (2024). The PESO Model Turns 10: How To Apply It In Your Communication Strategies, https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2024/07/09/the-peso-model-turns-10-how-to-apply-it-in-your-communication-strategies/ (E.T.: 01.08.2024).

Tellis, G. (2010). Generalizations About Advertising Effectiveness in Markets, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1536859 (E.T.: 02.07.2024).

URL-1: https://www.ceaseo.com/tr/peso-model.html (2022). PESO Modeli: PESO Pazarlama Modeli Nedir? (E.T.: 30.07.2024).

Yaxley, H. (2020). Tracing the Measurement Origins of PESO. https://www.prconversations.com/tracing-the-measurement-origins-of-peso/, (E.T.: 01.08.2024).

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN MODELLER

(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Modeller)

Editörler

DR. ÖĞR. ÜYESİ BARIŞ ARMUTCU

DOÇ. DR. AHMET TAN

EĞİTİM yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN MODELLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Modeller)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-49-6
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARINDA KULLANILAN MODELLER
(Geçmişten Günümüze Tüketici Davranışlarını Belirlemede Kullanılan Modeller)
Editörler: Dr. Öğr. Üyesi Barış Armutcu, Doç. Dr. Ahmet Tan
VI+214 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-49-6

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Ajzen, I., ve Cote, N. G. (2008). Attitudes and the Prediction of Behavior. İçinde W. D. Crano, ve R. Prislin (Editör), *Attitudes and Attitude Change* (s. 289-311). New York, NY: Psychology Press.

Ajzen, I., ve Fishbein, M. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Albarracín, D., Johnson, B., Fishbein, M., ve Muellerleile, P. (2001). Theories of Reasoned Action and Planned Behavior as Models of Condom Use: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin,* 127(1), 142-161. https://doi.org/10.1037/0033-2909.127.1.142

Armitage, C. ve Conner, M. (2001). Efficacy of the Theory of Planned Behaviour: A Meta-Analytic Review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 471-499. https://doi.org/10.1348/014466601164939

Bagozzi, R. P. (1992). The Self-Regulation of Attitudes, Intentions, and Behavior. *Social Psychology Quarterly*, 55(2), 178. doi:10.2307/2786945

Bagozzi, R., Wong, N., Abe, S., ve Bergami, M. (2000). Cultural and Situational Contingencies and the Theory of Reasoned Action: Application to Fast Food Restaurant Consumption. *Journal of Consumer Psychology*, 9, 97-106. https://doi.org/10.1207/S15327663JCP0902_4

Belleau, B. D., Summers, T. A., Yingjiao Xu, ve Pinel, R. (2007). Theory of Reasoned Action: Purchase Intention of Young Consumers. *Clothing and Textiles Research Journal,* 25(3), 244-257. https://doi.org/10.1177/0887302X07302768

Brinberg, D., ve Durand, J. (1983). Eating at Fast-Food Restaurants: An Analysis Using Two Behavioral Intention Models. *Journal of Applied Social Psychology,* 13(6), 459-472.

Busse, P., Fishbein, M., Bleakley, A., ve Hennessy, M. (2010). The Role of Communication with Friends in Sexual Initiation. *Communication Research*, 37(2), 239-255. https://doi.org/10.1177/0093650209356393

Copeland, L. R., ve Zhao, L. (2020). Instagram and Theory of Reasoned Action: US Consumers Influence of Peers Online and Purchase Intention. *International Journal of Fashion Design, Technology and Education*, 13(3), 265–279. https://doi.org/10.1080/17543266.2020.1783374

Cordano, M., Welcomer, S., Scherer, R. F., Pradenas, L., ve Parada, V. (2011). A Cross-Cultural Assessment of Three Theories of Pro-Environmental Behavior: A Comparison Between Business Students of Chile and the United States. *Environment and Behavior,* 43(5), 634-657. https://doi.org/10.1177/0013916510378528

Durik, A., ve Jenkins, J. (2020). Variability in Certainty of Self-Reported Interest: Implications for Theory and Research: Implications for Theory and Research. *Frontline Learning Research*, 8(3), 85–103. https://doi.org/10.14786/flr.v8i3.491

Eagly, A. ve Chaiken, S. (1993). *The Psychology of Attitudes.* Fort Worth, TX: Harcourt, Brace.

Fishbein, M., ve Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading, MA: Addison-Wesley

Fitzmaurice, J. (2005). Incorporating Consumers' Motivations into the Theory of Reasoned Action. *Psychology & Marketing*, 22(11), 911-929. https://doi.org/10.1002/mar.20090

Goldenhar, L. M., ve Connell, C. M. (1993). Understanding and predicting recycling behavior: An application of the theory of reasoned action. *Journal of environmental systems*, 22, 91-91.

Gotch, C., ve Hall, T. (2004). Understanding Nature-Related Behaviors Among Children Through a Theory of Reasoned Action Approach. *Environmental Education Research*, 10(2), 157–177. https://doi.org/10.1080/1350462042000198159

Ha, C. L. (1998). The Theory of Reasoned Action Applied to Brand Loyalty. *Journal of Product & Brand Management,* 7(1), 51-61. https://doi.org/10.1108/10610429810209737

Hansen, T., Jensen, J. M., ve Solgaard, H. S. (2004). Predicting Online Grocery Buying Intention: A Comparison of the Theory of Reasoned Action and the Theory of Planned Behavior. *International Journal of Information Management*, 24(6), 539-550. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2004.08.004

Holland, R. W., Verplanken, B., ve Van Knippenberg, A. (2002). On the Nature of Attitude–Behavior Relations: The Strong Guide, The Weak Follow. *European Journal of Social Psychology,* 32(6), 869-876. https://doi.org/10.1002/ejsp.135

Hosseini, Z., Gharghani, Z. G., Mansoori, A., Aghamolaei, T., ve Nasrabadi, M. M. (2015). Application of the Theory of Reasoned Action to Promoting Breakfast Consumption. *Medical Journal of the Islamic Republic of Iran*, 29, 289.

Kurland, N. B. (1995). Ethical intentions and the theories of reasoned action and planned behavior 1. *Journal of applied social psychology*, 25(4), 297-313.

Lada, S., Harvey Tanakinjal, G., ve Amin, H. (2009). Predicting intention to choose halal products using theory of reasoned action. *International Journal of Islamic and Middle Eastern Finance and Management,* 2(1), 66-76. https://doi.org/10.1108/17538390910946276

Langdridge, D., Sheeran, P., ve Connolly, K. J. (2007). Analyzing Additional Variables in the Theory of Reasoned Action. *Journal of Applied Social Psychology*, 37(8), 1884-1913. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00242.x

Madden, T. J., Ellen, P. S., ve Ajzen, I. (1992). A Comparison of the Theory of Planned Behavior and the Theory of Reasoned Action. *Personality and Social Psychology Bulletin,* 18(1), 3-9. https://doi.org/10.1177/0146167292181001

Norwich, B., ve Duncan, J. (1990). Attitudes, subjective norm, perceived preventive factors, intentions and learning science: Testing a modified theory of reasoned action. *British Journal of Educational Psychology*, 60(3), 312-321.

Park, C. ve Lee, J. (2012). Choice Intention Regarding Hospice Care Based on the Theory of Reasoned Action. *Journal of Hospice and Palliative Nursing,* 14(1), 34-44. https://doi.org/10.1097/njh.0b013e3182331002

Park, H. S. (2000). Relationships Among Attitudes and Subjective Norms: Testing the Theory of Reasoned Action Across Cultures. *Communication Studies,* 51(2), 162–175. https://doi.org/10.1080/10510970009388516

Paul, J., Modi, A., ve Patel, J. (2016). Predicting green product consumption using theory of planned behavior and reasoned action. *Journal of retailing and consumer services*, 29, 123-134.

Phuong, B. H. (2016). Using Theory of Reasoned Action (Tra) in Researching Information Behavior of Lecturers. *International Journal of Library and Information Studies*, 6(3), 63-68. https://www.ijlis.org/abstract/using-theory-of-reasoned-action-tra-in-researching-information-behaviorof-lecturers-69134.html

Ramayah, T., Yeap, J.A.L. ve Ignatius, J. (2013). An Empirical Inquiry on Knowledge Sharing Among Academicians in Higher Learning Institutions. *Minerva,* 51, 131-154. https://doi.org/10.1007/s11024-013-9229-7

Sezgin, S., Tosun, P. ve Börekçi, E. (2019). Finansal Hizmetlerde Kurumsal Marka İmajı ve Marka Güveninin Bankacılık Hizmeti Alma Eğilimine Etkisi. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 12(24). 303-329.

Sheppard, B. H., Hartwick, J., ve Warshaw, P. R. (1988). The Theory of Reasoned Action: A Meta-Analysis of Past Research with Recommendations for Modifications and Future Research. *Journal of Consumer Research,* 15(3), 325. https://doi.org/10.1086/209170

Singh, A., ve Verma, P. (2017). Factors influencing Indian consumers' actual buying behaviour towards organic food products. *Journal of cleaner production,* 167, 473-483. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.08.106

Sparks, P., ve Shepherd, R. (1992). Self-Identity and the Theory of Planned Behavior: Assesing the Role of Identification with "Green Consumerism." *Social Psychology Quarterly*, 55(4), 388. https://doi.org/10.2307/2786955

Stewart, R. A., ve Roach, K. D. (1998). Argumentativeness and the Theory of Reasoned Action. *Communication Quarterly,* 46(2), 177–193. https://doi.org/10.1080/01463379809370094

Vallerand, R. J., Deshaies, P., Cuerrier, J. P., Pelletier, L. G., ve Mongeau, C. (1992). Ajzen and Fishbein's Theory of Reasoned Action as Applied to Moral Behavior: A Confirmatory Analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(1), 98.

Yousafzai, S. Y., Foxall, G. R., ve Pallister, J. G. (2010). Explaining Internet Banking Behavior: Theory of Reasoned Action, Theory of Planned Behavior, or Technology Acceptance Model?. *Journal of Applied Social Psychology,* 40(5), 1172-1202. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00615.x

Zhou, Y., Thøgersen, J., Ruan, Y., & Huang, G. (2013). The moderating role of human values in planned behavior: The case of Chinese consumers' intention to buy organic food. *Journal of Consumer Marketing.,* 30(4), 335–344. https://doi.org/10.1108/JCM-02-2013-0482

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (1991). The Theory Of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Ajzen, I. ve Fishbein, M. (1980). *Understanding attitudes and predicting social behavior*. Prentice-Hall.

Ajzen, I. ve Madden, T. J. (1986). Prediction Of Goal-Directed Behavior: Attitudes, Intentions, and Perceived Behavioral Control. *Journal of Experimental Social Psychology*, 22(5), 453-474.

Armitage, C. J. ve Conner, M. (2001). Efficacy Of The Theory Of Planned Behaviour: A Meta-Analytic Review. *British Journal of Social Psychology*, 40(4), 471-499.

Bamberg, S. (1996). The Theory Of Planned Behavior and Its Applications. *Journal of Environmental Psychology*, 16(3), 251-258.

Bamberg, S. ve Moser, G. (2007). Twenty Years After Hines, Hungerford, And Tomera: A New Meta-Analysis Of Psycho-Social Determinants Of Pro-Environmental Behaviour. *Journal of Environmental Psychology*, 27(1), 14-25.

Bandura, A. (1977). Self-Efficacy: Toward A Unifying Theory Of Behavioral Change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.

Cialdini, R. B. ve Trost, M. R. (1998). Social İnfluence: Social Norms, Conformity, and Compliance. In D. T. Gilbert, S. T. Fiske, ve G. Lindzey (Eds.), *The Handbook Of Social Psychology* (Vol. 2, pp. 151-192). McGraw-Hill.

Cohen, J. ve Hanno, D. M. (1993). "An Analysis Of Underlying Constructs Affecting The Choice Of Accounting As A Major", *Issues in Accounting Education*, Vol: 8, No: 2, 219238.

Conner, M. ve Sparks, P. (1996). The Theory Of Planned Behaviour And Health Behaviours. In M. Conner. ve P. Norman (Eds.), *Predicting Health Behaviour* (pp. 121-162). Open University Press.

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Fishbein, M. ve Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention, and behavior: An introduction to theory and research*. Addison-Wesley.

Godin, G. ve Kok, G. (1996). The Theory Of Planned Behavior: A Review Of İts Applications To Health-Related Behaviors. *American Journal of Health Promotion*, 11(2), 87-98.

Hagger, M. S., Chatzisarantis, N. L. D. ve Biddle, S. J. H. (2002). A Meta-Analytic Review Of The Theories Of Reasoned Action And Planned Behavior İn Physical Activity: Predictive Validity And The Contribution Of Additional Variables. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 24(1), 3-32.

Kaiser, F. G. ve Gutscher, H. (2003). The Proposition Of A General Version Of The Theory Of Planned Behavior: Predicting Ecological Behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, 33(3), 586-603.

Kollmuss, A. ve Agyeman, J. (2002). Mind The Gap: Why Do People Act Environmentally And What Are The Barriers To Pro-Environmental Behavior? *Environmental Education Research*, 8(3), 239-260.

Kotler, P. ve Keller, K. L. (2012). *Marketing Management*. Pearson Education.

Küçük, E. (2011). "Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Mali Müşavir (Smmm) Olma Niyetinin Altında Yatan Faktörlerin Analizi", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Vol: 7, No: 14, 145- 162.

Lindsey, L. L. M., Kopfman, J. E. ve Prue, C. E. (2008). Is Women's Multivitamin Consumption Reasoned, Planned, Or Socially Cognitive? *Journal of Communication Studies*, 1(2), 131-151.

Miller, K. L., Kelly, G. R. ve Scott, G. A. (2007). Using The Theory Of Planned Behavior To Predict Exercise Behavior İn African American Women. *Journal of Cardiopulmonary Rehabilitation and Prevention,* 27(5), 312.

Pavlou, P. A. ve Fygenson, M. (2006). Understanding And Predicting Electronic Commerce Adoption: An Extension Of The Theory Of Planned Behavior. *MIS Quarterly*, 30(1), 115-143.

Piles, J. ve Schmidt, R. (1996). Theory Of Planned Behavior İn Social Psychology. *Social Psychology Quarterly*, 59(3), 251-268.

Rhodes, R. E. ve Courneya, K. S. (2003). Investigating Multiple Components Of Attitude, Subjective Norm, And Perceived Control: An Examination Of The Theory Of Planned Behaviour İn The Exercise Domain. *British Journal of Social Psychology*, 42(1), 129-146.

Schiffman, L. G. ve Kanuk, L. L. (2010). *Consumer Behavior*. Pearson Education.

Schwarzer, R. (2008). Modeling Health Behavior Change: How To Predict And Modify The Adoption And Maintenance Of Health Behaviors. *Applied Psychology*, 57(1), 1-29.

Sheeran, P. ve Orbell, S. (1999). Augmenting The Theory Of Planned Behavior: Roles For Anticipated Regret And Descriptive Norms. *Journal of Applied Social Psychology*, 29(10), 2107-2142.

Sniehotta, F. F., Presseau, J. ve Araújo-Soares, V. (2014). Time To Retire The Theory Of Planned Behaviour. *Health Psychology Review*, 8(1), 1-7.

Taylor, S. ve Todd, P. A. (1995). Understanding İnformation Technology Usage: A Test Of Competing Models. *Information Systems Research*, 6(2), 144-176.

Teo, T. (2010). Explaining The İntention To Use Technology Among Student Teachers: An Application Of The Theory Of Planned Behavior (TPB). *Campus-Wide Information Systems*, 27(2), 60-67.

Terry, D. J. ve Hogg, M. A. (1996). Group Norms And The Attitude-Behavior Relationship: A Role For Group İdentification. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(8), 776-793.

Terry, D. J. ve O'Leary, J. E. (1995). The Theory Of Planned Behaviour: The Effects Of Perceived Behavioural Control And Self-Efficacy. *British Journal of Social Psychology*, 34(2), 199-220.

Yağcı, M. İ. ve Çabuk, S. (2018). *Pazarlama Teorileri*. MediaCat.

Kaynaklar

Akgün, V. Ö., & Zerenler, M. (2021). Perakende Mağazacılık Sektöründe Mağaza Atmosferinin Önemi: SOR Modeli Temelinde Bir Uygulama. İşletme Araştırmaları Dergisi, 13(3), 2110-2128.

Arif, I., Aslam, W., & Siddiqui, H. (2020). Influence of brand related user-generated content through Facebook on consumer behaviour: A stimulus-organism-response framework. International Journal of Electronic Business, 15(2), 109-132.

Arora, S., Parida, R. R., & Sahney, S. (2020). Understanding consumers' showrooming behaviour: a stimulus–organism–response (SOR) perspective. International Journal of Retail & Distribution Management, 48(11), 1157-1176.

Bakırtaş, H. (2013). SOR paradigması temelinde mağaza atmosferi ve duyguların pazarlamadaki önemi: bir literatür incelemesi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2013(2), 47-55.

Cesur, M., & Armutcu, B. (2023). Yapay Zekanın Yeşil Ürün Satın Alma Davranışına Etkisi. Kamu Ekonomisi ve Kamu Mali Yönetimi Dergisi, 3(2), 39-54.

Chang, H. J., Eckman, M., & Yan, R. N. (2011). Application of the Stimulus-Organism-Response model to the retail environment: the role of hedonic motivation in impulse buying behavior. The International review of retail, distribution and consumer research, 21(3), 233-249.

Chen, C. C., & Yao, J. Y. (2018). What drives impulse buying behaviors in a mobile auction? The perspective of the Stimulus-Organism-Response model. Telematics and informatics, 35(5), 1249-1262.

Chen, G., So, K. K. F., Hu, X., & Poomchaisuwan, M. (2022). Travel for affection: A stimulus-organism-response model of honeymoon tourism experiences. Journal of Hospitality & Tourism Research, 46(6), 1187-1219.

Gedik, H. (2023). E-Pazaryerlerinde Algılanan Web Site Kalitesi, Güven ve Çevrimiçi Anlık Satın Alma Arasındaki İlişkiler. Anatolıa Socıal Research Journal, 2(2), 29-48.

Gedik, H. (2023). Sosyal Medya Kullanımı, Sosyal Medya Karşılaştırma ve Sosyal Medya Takibi Materyalizm ile İlişkili Midir? Sor Teorisi Çerçevesinden Bir Keşif. Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, (11), 127-168.

Groeppel-Klein, A. (2005). Uyarılma ve tüketicinin mağaza içi davranışı. Beyin araştırmaları bülteni , 67 (5), 428-437.

Goi, M. T., Kalidas, V., & Zeeshan, M. (2014). Comparison of stimulus-organism-response framework between international and local retailer. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 130, 461-468.

Hameed, I., Hussain, H., & Khan, K. (2022). The role of green practices toward the green word-of-mouth using stimulus-organism-response model. Journal of Hospitality and Tourism Insights, 5(5), 1046-1061.

Hsiao, C. H., & Tang, K. Y. (2021). Who captures whom–Pokémon or tourists? A perspective of the Stimulus-Organism-Response model. International Journal of Information Management, 61, 102312.

Jacoby, J. (2002). Stimulus-organism-response reconsidered: an evolutionary step in modeling (consumer) behavior. Journal of consumer psychology, 12(1), 51-57.

Jiang, J. (2022). The role of natural soundscape in nature-based tourism experience: An extension of the stimulus–organism–response model. Current Issues in Tourism, 25(5), 707-726.

Kim, M. J., Lee, C. K., & Jung, T. (2020). Exploring consumer behavior in virtual reality tourism using an extended stimulus-organism-response model. Journal of travel research, 59(1), 69-89.

Kurt, G. (2013). Duygusal süreçler bağlamında tüketici davranışları: Genç tüketicilerin teknolojik ürün kullanımı üzerine bir araştırma (Doctoral dissertation, Dokuz Eylul Universitesi (Turkey)).

Laato, S., Islam, A. N., Farooq, A., & Dhir, A. (2020). Unusual purchasing behavior during the early stages of the COVID-19 pandemic: The stimulus-organism-response approach. Journal of Retailing and Consumer Services, 57, 102224.

Lee, C. H., & Chen, C. W. (2021). Impulse buying behaviors in live streaming commerce based on the stimulus-organism-response framework. Information, 12(6), 241.

Lin, S. W., & Lo, L. Y. S. (2016). Evoking online consumer impulse buying through virtual layout schemes. Behaviour & Information Technology, 35(1), 38-56.

Liu, H., Park, K. S., & Wei, Y. (2024). An extended stimulus-organism-response model of Hanfu experience in cultural heritage tourism. Journal of Vacation Marketing , 30 (2), 288-310.

Mehrabian, A., & Russell, J. A. (1974). An approach to environmental psychology. the MIT Press.

Nagoya, R., Bernarto, I., Antonio, F., Pramono, R., Wanasida, A. S., & Purwanto, A. (2021). Exploring intention to enroll university using an extended stimulus-organism-response model. Academy of Strategic Management Journal, 20, 1-12.

Pandita, S., Mishra, H. G., & Chib, S. (2021). Psychological impact of covid-19 crises on students through the lens of Stimulus-Organism-Response (SOR) model. Children and Youth Services Review, 120, 105783.

Sağlam, M., & Tavman, E. B. (2021). COVID-19 döneminde algılanan tehdit, kaygı ve dürtüsel satın alma ilişkisinde algılanan duyarlılığın ve ciddiyetin moderatör rolü. Business & Management Studies: An International Journal, 9(2), 673-693.

Sultan, P., Wong, H. Y., & Azam, M. S. (2021). How perceived communication source and food value stimulate purchase intention of organic food: An examination of the stimulus-organism-response (SOR) model. Journal of Cleaner Production, 312, 127807.

Tan, C. C., Praditmon, W., Pattanadeekul, A., & Chimwan, S. (2019). Intercepting stimulus-organism-response model, theory of planned behavior and theory of expectancy confirmation in the study of smartphone consumer behavior: A Thai university student perspective. Asia Pacific Journal of Religions and Cultures, 3(2), 27-48.

Temel, E., & Armağan, E. (2022). Online alışverişte tüketiciler neden anlık satın alma dürtüsü gösterir? Sanal mağaza uyaranları ve akış deneyiminin rolleri. Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi, 11(2), 122-140.

Wu, Y. L., & Li, E. Y. (2018). Marketing mix, customer value, and customer loyalty in social commerce: A stimulus-organism-response perspective. Internet Research, 28(1), 74-104.

Wu, X., & Lai, I. K. W. (2022). The use of 360-degree virtual tours to promote mountain walking tourism: Stimulus–organism–response model. Information Technology & Tourism, 24(1), 85-107.

Yang, X., Gu, D., Wu, J., Liang, C., Ma, Y., & Li, J. (2021). Factors influencing health anxiety: The stimulus–organism–response model perspective. Internet Research, 31(6), 2033-2054.

Zhu, L., Li, H., Wang, F. K., He, W., & Tian, Z. (2020). How online reviews affect purchase intention: a new model based on the stimulus-organism-response (S-O-R) framework. Aslib Journal of Information Management, 72(4), 463-488.

Zhu, B., Kowatthanakul, S., & Satanasavapak, P. (2020). Generation Y consumer online repurchase intention in Bangkok: Based on Stimulus-Organism-Response (SOR) model. International Journal of Retail & Distribution Management, 48(1), 53-69.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (2015). *Tüketici Tutumları Ve Davranışları: Planlı Davranış Teorisinin Gıda Tüketim Kararlarına Uygulanması.* İtalyan Tarım Ekonomisi Dergisi, 70 (2), 121-138.

Akyüz, A. (2015). *Teknoloji Kabul Modeline Göre Öğretim Teknolojilerinin Eğitim Kalitesine Katkısına Yönelik Öğretmen Görüşleri.* Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.

Aldemir, Ö. (2020). *Endüstri 4.0'ın Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında Değerlendirilmesine Yönelik Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Bozpolat, C. ve Seyhan, H. (2020). *Mobil Ödeme Teknolojisi Kabulünün Teknoloji Kabul Modeliyle İncelenmesi: Ampirik Bir Araştırma*. Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(1), 119-145.

Crespo, M. Ve Gutiérrez, J. (2012), *Foundations And Trends İn Communications And Information Theory.* Boston: Now Publishers, Inc.

Çetinsöz, B. (2015). *Yerli Turistlerin E-Satın Alma Eğilimlerinin Teknoloji Kabul Modelinde Analizi.* Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 14(53), 242-258. https://doi.org/10.17755/esosder.09008.

Çöllü, E.F. ve Öztürk, Y.E (2006). *Örgütlerde İnançlar-Tutumlar Tutumların Ölçüm Yöntemleri Ve Uygulama Örnekleri Bu Yöntemlerin Değerlendirilmesi.* Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 9(1-2), 373-404.

Davis, F.D. (1985). *A Technology Acceptance Model For Empirically Testing New End-User Information Systems: theory and results:* Massachusetts Institute of Technology.

Hamutoğlu, N. B. (2018). *Bulut Bilişim Teknolojileri Kabul Modeli 3: Ölçek Uyarlama Çalışması.* Sakarya University Journal of Education, 8(2), 8-25.

İlgaz, S. ve Özdemir, E. (2024). *Bireylerin Kripto Para Kullanmaya Yönelik Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli İle İncelenmesi ve Çoklu Grup Analizi*. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (102), 79-108.

İşbulan, O. (2015). *Öğretmen Adaylarının Eğitim Amaçlı Facebook Kullanımlarının Teknoloji Kabul Modeline Göre İncelenmesi Ve Geliştirilmesi.* (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi).

Jones, A. ve Hubona, G.S. (2006). *The Mediation Of External Variables İn The Technology Acceptance Model.* Kanada: Information & Management.

Kim, S., & Garrison, G. (2009). *Investigating Mobile Wireless Technology Adoption: An Extension Of The Technology Acceptance Model*. Information Systems Frontiers, 11, 323-333.

Montaño, D.E., ve Kasprzyk, D., (2008). *STD/HIV Prevention Practices Among Primary Care Clinicians: Risk Assessment, Prevention Counseling, And Testing.* Sexually transmitted diseases, 35(2), 154-166.

Pelit, O. ve Bilen, B. (2024). *Turist Rehberlerinin Teknolojiye Bakış Açılarının İş Performansı Üzerine Etkisi: Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında Bir Araştırma*. Turist Rehberliği Dergisi (TURED), 7(1), 1-25.

Schepers, J., & Wetzels, M. (2007). A meta-analysis of the technology acceptance model: Investigating subjective norm and moderation effects. *Information & management*, *44*(1), 90-103.

Taylor, S., ve Todd, P. (1995). *Assessing IT Usage: The Role Of Prior Experience.* MIS quarterly, 561-570.

Toraman, Y. (2022). *Dijital Türk Lirasının (DTL) Kullanım Kabulü: Teknoloji Kabul Modeli (TKM) ve Planlı Davranış Teorisi (PDT) Çerçevesinde İncelenmesi.* Sosyoekonomi, 30(54), 357-376.

Turan, B. (2011). *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli İle İncelenmesi Ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Uygulama.* Yüksek lisans tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Üzümcü, Ö., Sıvacı, S., ve Hakkoymaz, S. (2024). *Teknoloji Kabul Modeli Kapsamında E-Öğrenme Platformlarının Kullanım Algısı Ölçeğinin Uyarlanması ve Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi.* Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 34(2), 633-645.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (1996). *A Model Of The Antecedents Of Perceived Ease Of Use: Development And Test.* Decision sciences, 27(3), 451-481.

Venkatesh, V., & Davis, F. D. (2000). *A Theoretical Extension Of The Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies.* Management science, 46(2), 186-204.

Yılmaz, Ö. (2018). *Tüketicilerin Online Alışveriş Niyetlerinin Teknoloji Kabul Modeli Bağlamında İncelenmesi*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(3), 331-346.

KAYNAKÇA

Abushanab, E., ve Pearson, J. M. (2007). Internet Banking in Jordan: The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Perspective. *Journal of Systems and Information Technology*, 9(1), 78–97.

Adaryani, R. L., Palouj, M., Karbasioun, M., Asadi, A., Gholami, H., Kianirad, A., ve Joodi Damirchi, M. (2024). Antecedents of Blockchain Adoption in the Poultry Supply Chain: An Extended UTAUT Model. *Technological Forecasting and Social Change*, 202, 123309, 1-15.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.

Akgül, Y., Yaman, B., Geçgil, G., ve Yavuz, G. (2019). Structural Equation Modeling Approaches to E-Service Adoption. *The Influencing Factors for Purchasing Intentions in Social Media by Utaut Perspective (*254-267). *Pennsylvania:IGI Global*.

Alawadhi, S., ve Morris, A. (2008). The use of The UTAUT Model in The Adoption of E-Government Services in Kuwait. *Proceedings of the Annual Hawaii International Conference on System Sciences*, 1-11.

Arefin, S., Hoque, R., Bhuiyan, Y. A., ve İslam, N. (2018). Impact of E-Recruiting System Implementation on HR Professionals' Attitude, Affective Commitment to Change and Turnover Intention: Applying the UTAUT Model. *Journal of School of Business*, *5*, 125-141.

Attuquayefio, S., ve Addo, H. (2015). Review of Studies With Utaut As Conceptual Framework. *European Scientific Journal*, 10(3), 249-258.

Ayaz, A., ve Yanartaş, M. (2020). An analysis on the unified theory of acceptance and use of technology theory (UTAUT): Acceptance of electronic document management system (EDMS). *Computers in Human Behavior Reports*, 2, 1-7.

Ayuning Budi, N. F., Adnan, H. R., Firmansyah, F., Hidayanto, A. N., Kurnia, S., ve Purwandari, B. (2021). Why do People Want to Use Location-Based Application for Emergency Situations? The Extension of UTAUT Perspectives. *Technology in Society*, 65, *101480*, 1-10.

Casey, T., ve Wilson-Evered, E. (2012). Predicting Uptake of Technology Innovations in Online Family Dispute Resolution Services: An Application and Extension of The UTAUT. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2034-2045.

Chang, A. (2012). UTAUT and UTAUT 2: A Review and Agenda for Future Research. *The Winners*, 13(2), 106-114.

Cheng, D., Liu, G., Qian, C., ve Song, Y. F. (2008). Customer Acceptance of Internet Banking: Integrating Trust and Quality With UTAUT Model. *International Conference on Service Operations and Logistics*, 1, 383-388.

Chiparausha, B., Onyancha, O. B., ve Ezema, I. J. (2024). Factors Influencing the Use of Social Media by Academic Librarians in Zimbabwe: a UTAUT Model Analysis. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 73(1-2), 142-160.

Chiu, C. M., ve Wang, E. T. G. (2008). Understanding Web-Based Learning Continuance Intention: The Role of Subjective Task Value. *Information and Management*, 45(3), 194-201.

Chiu, Y. T. H., Fang, S. C., ve Tseng, C. C. (2010). Early Versus Potential Adopters: Exploring the Antecedents of Use Intention in the Context of Retail Service Innovations. *International Journal of Retail and Distribution Management*, 38(6), 443-459.

Compeau, D., Higgins, C. A., ve Huff, S. (1999). Social Cognitive Theory and Individual Reactions to Computing Technology: A Longitudinal Study. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 23(2), 145-158.

Davis, F. D. (1985). *A Technology Acceptance Model For Empirically Testing New End-User Information Systems: Theory And Results*. Doctoral Thesis. ABD: Wayne State University,

Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, *13*(3), 319-339.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., ve Warshaw, P. R.. (1989). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models. *Management Science*, 35(8), 982-1003.

Davis, F. D., Bagozzi, R. P., ve Warshaw, P. R. (1992). Extrinsic and Intrinsic Motivation to Use Computers in the Workplace. *Journal of Applied Social Psychology*, 22(14), 1111-1132.

Deng, S., Liu, Y., ve Qi, Y. (2011). An Empirical Study on Determinants of Web Based Question-Answer Services Adoption. *Online Information Review*, 35(5), 789-798.

Diaz, M. C., ve Loraas, T. (2010). Learning New Uses of Technology While on an Audit Engagement: Contextualizing General Models to Advance Pragmatic Understanding. *International Journal of Accounting Information Systems*, 11(1), 61-77.

Donmez-Turan, A. (2020). Does Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Reduce Resistance and Anxiety of Individuals Towards a New System? *Kybernetes*, 49(5), 1381-1405.

El Archi, Y., ve Benbba, B. (2023). The Applications of Technology Acceptance Models in Tourism and Hospitality Research: A Systematic Literature Review. *Journal of Environmental Management and Tourism*, XIV(2(66)), 379-391.

Escobar-Rodriguez, T., ve Carvajal-Trujillo, E. (2014). Online Purchasing Tickets for Low Cost Carriers: An Application of The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Model. *Tourism Management*, 43, 70-88.

Foxall, G. R., Oliveira-Castro, J. M., James, V. K., ve Schrezenmaier, T. C. (2006). Consumer Behavior Analysis: The Case of Brand Choice. *Revista Psicologia Organizações e Trabalho*, 6(1), 51-78.

Gharaibeh, M. K., Mohd, A. M. R., ve Gharaibh, N. K. (2018). Using The UTAUT2 Model to Determine Factors Affecting Adoption of Mobile Banking Services: A Qualitative Approach. *Mobile Technol*, 12(4), 123-134.

Giannakos, M. N., Pateli, A. G., ve Pappas, I. O. (2011). Identifying the Direct Effect of Experience and the Moderating Effect of Satisfaction in the Greek Online Market. *International Journal of E-Services and Mobile Applications*, 3(2), 39-58.

Gruzd, A., Staves, K., ve Wilk, A. (2012). Connected Scholars: Examining the Role of Social Media in Research Practices of Faculty Using the UTAUT Model. *Computers in Human Behavior*, 28(6), 2340-2350.

Gordon R, F., Jorge M, O. C., ve Rafael B, P. (2021). Consumer Behavior Analysis and The Marketing Firm: Measures of Performance. *Journal of Organizational Behavior Management*, 41(2), 97-123.

Gupta, B., Dasgupta, S., ve Gupta, A. (2008). Adoption of ICT in a Government Organization in a Developing Country: An Empirical Study. *Journal of Strategic Information Systems*, 17(2), 140-154.

Hardy, J., Veinot, T. C., Yan, X., Berrocal, V. J., Clarke, P., Goodspeed, R., Gomez-Lopez, I. N., Romero, D., ve Vydiswaran, V. G. V. (2018). User Acceptance of Location-Tracking Technologies in Health Research: Implications for Study Design and Data Quality. *Journal of Biomedical Informatics*, 79, 7-19.

Humaid, A. Bin, ve Sabri, Y. (2019). The Examination of Factors Influencing Saudi Small Businesses' Social Media Adoption, by Using UTAUT Model. *International Journal of Business Administration*, 10(2), 96.

Hung, Y.-H., Wang, Y., ve Chou, S.-C. (2007). User Acceptance of E-Government Services. *Pacific Asia Conference on Information Systems*, 97, 1-10.

Im, I., Hong, S., ve Kang, M. S. (2011). An International Comparison of Technology Adoption: Testing The UTAUT Model. *Information and Management*, 48(1), 1-8.

Ivanova, A., ve Kim, J. Y. (2022). Acceptance and Use of Mobile Banking in Central Asia: Evidence from Modified UTAUT Model. *Journal of Asian Finance*, 9(2), 217-0227.

Javed, S. (2017). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) Model - Mobile Banking. *Journal of Internet Banking ve Commerce*, 22(3), 1-21.

Jayawardhena, C. (2010). The Impact of Service Encounter Quality in Service Evaluation: Evidence From a Business-to-Business Context. *Journal of Business and Industrial Marketing*, 25(5), 338-348.

Keong, M. L., Ramayah, T., Kurnia, S., ve Chiun, L. M. (2012). Explaining Intention to Use an Enterprise Resource Planning (ERP) System: An Extension of the UTAUT Model. *Business Strategy Series*, 13(4), 173-180.

Kraguljac, V., Seočanac, M., Senić, V., ve Dimitrovski, D. (2022). Online Booking Accommodation in Rural Tourism: An UTAUT Perspective. *Ekonomika Poljoprivrede*, 69(4), 1061-1078.

Laumer, S., Eckhardt, A., ve Trunk, N. (2010). Do as Your Parents Say? - Analyzing IT Adoption Influencing Factors for Full and Under Age Applicants. *Information Systems Frontiers*, 12(2), 169-183.

Lescevica, M., Ginters, E., ve Mazza, R. (2013). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) for Market Analysis of FP7 CHOReOS Products. *Procedia Computer Science*, 26, 51-68.

Lin, P. C., Lu, H. K., ve Liu, S. C. (2013). Towards an Education Behavioral Intention Model For E-Learning Systems: An Extension of UTAUT. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*, 47(3), 1200-1207.

Lu, J., Yao, J. E., ve Yu, C. S. (2005). Personal Innovativeness, Social Influences and Adoption of Wireless Internet Services Via Mobile Technology. *Journal of Strategic Information Systems*, 14(3), 245-268.

Lwoga, E. T., ve Komba, M. (2015). Antecedents of Continued Usage Intentions of Web-Based Learning Management System in Tanzania. *Education and Training*, 57(7), 738-756.

Maher, P. (2009). The concept of acceptance. *Betting on Theories*, *December*, 130-1*61*.

Malik, M. (2021). A Review of Empirical Research on Internet ve Mobile Banking in Developing Countries Using UTAUT Model. *Journal of Internet Banking ve Commerce*, 25(2), 1-22.

Mardikyan, S., Beşiroğlu, B., ve Uzmaya, G. (2012). Behavioral Intention Towards the Use of 3G Technology. *Communications of the IBIMA*, 2012, 1-10.

Marikyan, D., ve Papagiannidis, S. (2023). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *International Journal of Sociotechnology and Knowledge Development*, 12(3), 79-98.

Mishra, A., Shukla, A., Rana, N. P., Currie, W. L., ve Dwivedi, Y. K. (2023). Re-Examining Post-Acceptance Model of Information Systems Continuance: A Revised Theoretical Model Using MASEM Approach. *International Journal of Information Management*, 68, 102571, 1-13.

Momani, A. M., ve Hilles, S. M. . (2017). Technology Acceptance Theories: Review and Classification. *International Journal of Cyber Behaviour, Psychology and Learning*, 7(2), 1-14.

Moore, G. C., ve Benbasat, I. (1991). Development of an Instrument to Measure the Perceptions of Adopting an Information Technology Innovation. *Information Systems Research*, 2(3), 192-222.

Mujinga, M. (2022). Factors Influencing The Adoption of Online Banking in South Africa: An UTAUT Study. *Lecture Notes in Networks and Systems*, 283, 1128-1135.

Park, J., Yang, S., ve Lehto, X. (2007). Adoption of Mobile Technologies for Chinese Consumers. *Journal of Electronic Commerce Research*, 8(3), 196-206.

Puriwat, W., ve Tripopsakul, S. (2021). Explaining Social Media Adoption for a Business Purpose: An Application of the Utaut Model. *Sustainability*, 13(4), 1-13.

Purwanto, E., ve Loisa, J. (2020). The Intention and Use Behaviour of The Mobile Banking System in Indonesia: UTAUT Model. *Technology Reports of Kansai University*, 62(6), 2757-2767.

Rahi, S., Ghani, M. A., Alnaser, F. M. I., ve Ngah, A. H. (2018). Investigating The Role of Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) in Internet Banking Adoption Context. *Management Science Letters*, 8(3), 173-186.

Riffai, M. M. M. A., Grant, K., ve Edgar, D. (2012). Big TAM in Oman: Exploring The Promise of On-Line Banking, Its Adoption by Customers and The Challenges of Banking in Oman. *International Journal of Information Management*, 32(3), 239-250.

Ronaghi, M. H., ve Forouharfar, A. (2020). A Contextualized Study of The Usage of The Internet of Things (IoTs) in Smart Farming in a Typical Middle Eastern Country Within The Context of Unified Theory of Acceptance and Use of Technology model (UTAUT). *Technology in Society*, 63, 1-10.

Sahut, J. M., ve Lissillour, R. (2023). The Adoption of Remote Work Platforms After the Covid-19 Lockdown: New Approach, New Evidence. *Journal of Business Research*, 154, 113345, 1-14.

San Martín, H., ve Herrero, Á. (2012). Influence of the User's Psychological Factors on the Online Purchase Intention in Rural Tourism: Integrating Innovativeness to the UTAUT Framework. *Tourism Management*, 33(2), 341-350.

Sapio, B., Turk, T., Cornacchia, M., Papa, F., Nicolò, E., ve Livi, S. (2010). Building Scenarios of Digital Television Adoption: A Pilot Study. *Technology Analysis and Strategic Management*, 22(1), 43-63.

Sarabadani, J., Jafarzadeh, H., ve ShamiZanjani, M. (2017). Towards Understanding The Determinants of Employees' E-Learning Adoption in Workplace: A Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) View. *International Journal of Enterprise Information Systems*, 13(1), 38-49.

Savic, J., ve Pesterac, A. (2019). Antecedents of Mobile Banking: UTAUT Model. *The European Journal of Applied Economics*, 16(1), 20-29.

Schaupp, L. C., Carter, L., ve McBride, M. E. (2010). E-File Adoption: A Study of U.S. Taxpayers' Intentions. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 636-644.

Schifter, D. E., ve Ajzen, I. (1985). Intention, Perceived Control and Weight Loss: An Application of The Theory of Planned Behavior. *Journal of Personality and Social Psychology*, 49(3), 843-851.

Schwarz, A., ve Chin, W. (2007). Looking Forward: Toward an Understanding of The Nature and Definition of IT Acceptance. *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 230-243.

Shachak, A., Kuziemsky, C., ve Petersen, C. (2019). Beyond TAM and UTAUT: Future directions for HIT implementation research. *Journal of Biomedical Informatics*, 100, 103315, 1-5.

Shankar, V., Smith, A. K., ve Rangaswamy, A. (2003). Customer Satisfaction and Loyalty in Online and Offline Environments. *International Journal of Research in Marketing*, 20, 153-175.

Shiferaw, K. B., ve Mehari, E. A. (2019). Modeling Predictors of Acceptance and Use of Electronic Medical Record System in a Resource Limited Setting: Using Modified UTAUT Model. *Informatics in Medicine Unlocked*, 17, 1-9.

Shin, D. H. (2009). Towards an Understanding of the Consumer Acceptance of Mobile Wallet. *Computers in Human Behavior*, 25(6), 1343-1354.

Singh, M., ve Matsui, Y. (2017). How Long Tail and Trust Affect Online Shopping Behavior: An Extension to UTAUT2 Framework. *Pacific Asia Journal of the Association for Information Systems*, 9(4), 1-24.

Taylor, S., ve Todd, P. (1995). Decomposition and Crossover Effects in The Theory of Planned Behavior: A Study of Consumer Adoption Intentions. *International Journal of Research in Marketing*, 12(2), 137-155.

Thompson, R. L., Higgins, C. A., ve Howell, J. M. (1991). Personal Computing: Toward a Conceptual Model of Utilization. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 15(1), 125-142.

Venkatesh, V., Davis, F. D., ve Morris, M. G. (2007). Dead or Alive? The Development, Trajectory and Future of Technology Adoption Research. *Journal of the Association for Information Systems*, 8(4), 267-286.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *Management Information Systems Research Center*, 27(3), 425-478.

Wang, H. Y., ve Wang, S. H. (2010). User Acceptance of Mobile Internet Based on The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: Investigating The Determinants and Gender Differences. *Social Behavior and Personality*, 38(3), 415-426.

Wang, J., Li, X., Wang, P., Liu, Q., Deng, Z., ve Wang, J. (2022). Research Trend of The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Theory: A Bibliometric Analysis. *Sustainability*, 14(1), 1-20.

Williams, M. D., Dwivedi, Y. K., Lal, B., ve Schwarz, A. (2009). Contemporary Trends and Issues in IT Adoption and Diffusion Research. *Journal of Information Technology*, 24(1), 1-10.

Williams, M. D., Rana, N. P., ve Dwivedi, Y. K. (2015). The unified theory of acceptance and use of technology (UTAUT): A literature review. *Journal of Enterprise Information Management*, 28(3), 443-448.

Williams, M. D., Rana, N. P., Dwivedi, Y. K., ve Lal, B. (2011). Is UTAUT Really Used or Just Cited for The Sake of it? A Systematic Review of Citations of UTAUT's Originating Article. *19th European Conference on Information Systems*, 231, 1-13.

Xu, H., ve Gupta, S. (2009). The Effects of Privacy Concerns and Personal Innovativeness on Potential and Experienced Customers Adoption of Location-Based Services. *Electronic Markets*, 19, 137-149.

Yu, C. S. (2012). Factors Affecting Individuals to Adopt Mobile Banking: Empirical Evidence From The UTAUT Model. *Journal of Electronic Commerce Research*, 13(2), 105-121.

Yun, H., Han, D., ve Lee, C. C. (2011). Extending UTAUT to Predict the Use of Location-Based Services. *International Conference on Information Systems*, 3, 2243-2251.

Zeebaree, M., Agoyi, M., ve Aqel, M. (2022). Sustainable Adoption of E-Government from the UTAUT Perspective. *Sustainability*, 14(9), 1-24.

Zhou, T. (2011). Understanding Mobile Internet Continuance Usage From The Perspectives of UTAUT and Flow. *Information Development*, 27(3), 207-218.

Zhou, T., Lu, Y., ve Wang, B. (2010). Integrating TTF and UTAUT to Explain Mobile Banking User Adoption. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 760-767.

KAYNAKÇA

Abualbasal, W., Abu-Shanab, E., ve Al-Quraan, H. (2016). Dynamic Analysis of UTAUT: The Case of Microsoft Project Management Software. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies*, 11(3), 40-54.

Akgül, Y., Öztürk, T., ve Varol, Z. (2019). Investigation of Internet Banking Users' Perceptions and Factors Affecting Internet Banking Benchmarks: Expanded With Unifield Theory of Acceptance and Use of Technology 2 (UTAUT2). *Structural Equation Modeling Approaches to E-Service Adoption* (64-82). Pennsylvania: IGI Global.

Alghatrifi, I., ve Khalid, H. (2019). A Systematic Review of UTAUT and UTAUT2 As a Baseline Framework of İnformation System Research in Adopting New Technology: A Case Study of IPV6 Adoption. İçinde. International Conference on Research and Innovation in Information Systems (1-6). Online: 25-26 October

Alqahtani, M., ve Braun, R. (2021). Reviewing İnfluence Of UTAUT2 Factors on Cyber Security Compliance: A literature Review. *IBIMA Business Review*, 2021(2021), 1-15.

Alshammari, S. H., ve Rosli, M. S. (2020). A Review of Technology Acceptance and Adoption Models and Theories. *Innovative Teaching and Learning Journal*, *4*(2), 12–22.

Andrew, J. V., Ambad, S. N. A., Abdullah, N. S. W., Nordin, S., ve Esther Tan, K. (2021). A Systematic Review of E-wallet Usage Intention: Integrating UTAUT2 with Perceived Security. *Jurnal Intelek*, 16(1), 124-133.

Baptista, G., ve Oliveira, T. (2015). Understanding Mobile Banking: The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Combined With Cultural Moderators. *Computers in Human Behavior*, 50, 418–430.

Belge, S., ve Mutlu, H. M. (2020). Tüketicilerin Giyilebilir Teknolojileri Benimsenmesine Yönelik Davranışsal Niyet ve Kullanımları Üzerine Bir Araştırma. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 14-35.

Çakır, İ., ve Kazançoğlu, İ. (2020). Sanal Market Alışverişi Yapma Niyetinde Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli Bileşenleri ile Risk Algılarının Etkisi The Effect of Risk Perceptions on the Intention to Online Grocery Shopping with Extended Technology Acceptance Model Components. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(2), 305-326.

Castanha, J., Pillai, S. K. B., ve Indrawati. (2020). What Influences Consumer Behavior 'Toward Information and Communication 'Technology Applications: A Systematic Literature Review of UTAUT2 Model. İçinde Tuba, M., Akashe, S., Joshi, A. (eds). ICT Systems and Sustainability. Advances in Intelligent Systems and Computing (317-327), Singapore: 15 December 2020

Chang, A. (2012). UTAUT and UTAUT 2: A Review and Agenda for Future Research. *The Winners*, 13(2), 106-114.

Chresentia, S., ve Suharto, Y. (2020). Assessing Consumer Adoption Model on E-Wallet: an Extended Utaut2 Approach. *International Journal of Economics, Business and Management Research*, 4(06), 232-244.

Chu, T. H., Chao, C. M., Liu, H. H., ve Chen, D. F. (2022). Developing an Extended Theory of UTAUT 2 Model to Explore Factors Influencing Taiwanese Consumer Adoption of Intelligent Elevators. *SAGE Open*, 12(4), 1-16.

Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of İnformation Technology. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 13(3), 319-339.

Dhiman, N., Arora, N., Dogra, N., ve Gupta, A. (2020). Consumer Adoption of Smartphone Fitness Apps: an Extended UTAUT2 Perspective. *Journal of Indian Business Research*, 12(3), 363-388.

Eneizan, B., Mohammed, A. G., Alnoor, A., Alabboodi, A. S., ve Enaizan, O. (2019). Customer Acceptance of Mobile Marketing in Jordan: An Extended UTAUT2 Model With Trust and Risk Factors. *International Journal of Engineering Business Management*, 11, 1-10.

Erdoğan, G. (2023). Determinants of Adoption of Mobile Games: Extending Utaut2 With Trust and Reward. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(45), 505-520.

Escobar-Rodríguez, T., ve Carvajal-Trujillo, E. (2014). Online Purchasing Tickets for Low Cost Carriers: An Application of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) model. *Tourism Management*, 43, 70-88.

Gao, Y., Li, H., ve Luo, Y. (2015). An Empirical Study of Wearable Technology Acceptance in Healthcare. *Industrial Management and Data Systems*, 115(9), 170-–1723.

Gwee, M. Y. T., ve Chang, K. T. T. (2013). Developing e-loyalty amongst impulsive buyers via social influence on group buying websites. İçinde Pacific Asia Conference on Information Systems (1-11). June 2013

Gupta, S., Kiran, R., ve Sharma, R. K. (2022). Validating the Role of Digital Payment Mode As a New Driver of Online Shopping: A Modified UTAUT2 Model. *Journal of Public Affairs*, 22(2), 1-13

Hausman, A. (2000). A Multi-Method İnvestigation of Consumer Motivations in İmpulse Buying Behavior. *Journal of Consumer Marketing*, 17(5), 403-419.

Hew, J. J., Lee, V. H., Ooi, K. B., ve Wei, J. (2015). What Catalyses Mobile Apps Usage İntention: An Empirical Analysis. *Industrial Management and Data Systems*, 115(7), 1269-1291.

Hilal, A., ve Varela-Neira, C. (2022). Understanding Consumer Adoption of Mobile Banking: Extending the UTAUT2 Model with Proactive Personality. *Sustainability (Switzerland)*, 14(22), 1-23.

Hsiao, C. H., Chang, J. J., & Tang, K. Y. (2016). Exploring the Influential Factors in Continuance Usage of Mobile Social Apps: Satisfaction, Habit, and Customer Value Perspectives. Telematics and Informatics, 33(2), 342-355

Huang, T. (2023). Expanding the UTAUT2 Framework to Determine the Drivers of Mobile Shopping Behaviour Among Older Adults. *PLoS ONE*, 18(12 December), 1-29.

Khan, I. U., Hameed, Z., ve Khan, S. U. (2017). Understanding online banking adoption in a developing country: UTAUT2 with cultural moderators. *Journal of Global Information Management*, 25(1), 43-65.

Kułak, J. P., Trojanowski, M., ve Barmentloo, E. (2019). A Literature Review of the Partial Unified Theory of Acceptance and Use of Technology 2 (UTAUT2) Model. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio H – Oeconomia*, 53(4), 101-113.

Lai, P. (2017). The Literature Review of Technology Adoption Models and Theories for the Novelty Technology. *Journal of Information Systems and Technology Management*, 14(1), 21-38.

Lee, S. W., Sung, H. J., ve Jeon, H.-M. (2019). Determinants of Continuous Intention on Food Delivery Apps: Extending UTAUT2 with Information Quality. *Sustainability*, 11(11), 1-15.

Lee, Y., Lim, W. L., ve Eng, H. S. (2024). A Systematic Review of UTAUT2 Constructs' Analysis Among MSMEs in Non-OECD Countries. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 15(4), 765-793.

Limayem, M., Hirt, S. G., Cheung, C. M. K., ve Hirt, S. G. (2007). How Habit Limits the Predictive Power of Intention: The Case of Information Systems Continuance*, MIS Quarterly*. 31(4), 705-737.

Marikyan, D., ve Papagiannidis, S. (2023). The Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. İçinde S. Papagiannidis (Ed.), *TheoryHub Book*, Newcastle: Creative Commons Attribution

Medeiros, M., Ozturk, A., Hancer, M., Weinland, J., ve Okumus, B. (2022). Understanding Travel Tracking Mobile Application Usage: An İntegration of Self Determination Theory and UTAUT2. *Tourism Management Perspectives*, 42(February), 100949.

Momani, A. M., ve Hilles, S. M. . (2017). Technology Acceptance Theories: Review and Classification. *International Journal of Cyber Behaviour, Psychology and Learning*, 7(2), 1-14.

Mustafa, S., Zhang, W., Anwar, S., Jamil, K., ve Rana, S. (2022). An integrated Model of UTAUT2 to Understand Consumers' 5G Technology Acceptance Using SEM-ANN Approach. *Scientific Reports*, 12(1), 1-19.

Narayan, J., ve Naidu, S. (2024). A new Contextual and Comprehensive Application of the UTAUT2 Model Post-COVID-19 Pandemic in Higher Education. *Higher Education Quarterly*, 78(1), 47-77.

Negm, E. M. (2023). Consumers' Acceptance İntentions Regarding E-payments: A Focus on the Extended Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT2). *Management ve Sustainability: An Arab Review*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print, 1-21.

Owusu Kwateng, K., Osei Atiemo, K. A., ve Appiah, C. (2019). Acceptance and Use of Mobile Banking: an Application of UTAUT2. *Journal of Enterprise Information Management*, 32(1), 118-151.

Rahman, F. B., Hanafiah, M. H. M., Zahari, M. S. M., ve Jipiu, L. B. (2021). Systematic Literature Review on The Evolution of Technology Acceptance and Usage Model used in Consumer Behavioural Study. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 11(13), 272-298.

Salovaara, A., ve Tamminen, S. (2009). Accept or Appropriate A Design-Oriented Critique on Technology Acceptance Models. İçinde H. Isomaki ve P. Saariluoma (Eds.) *Future Interaction Design II* (157-173). Springer: Berlin

Schretzlmaier, P., Hecker, A., ve Ammenwerth, E. (2022). Extension of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology 2 model for predicting mHealth acceptance using diabetes as an example: a cross-sectional validation study. *BMJ Health and Care Informatics*, 29(1), 1-10.

Shoheib, Z., ve Abu-Shanab, E. A. (2022). Adapting the UTAUT2 Model for Social Commerce Context. *International Journal of e-Business Research*, 18(1), 1-20.

Sebastián, M. G., Antonovica, A., ve Sarmiento Guede, J. R. (2023). What Are the Leading Factors for Using Spanish Peer-to-Peer mobile payment platform Bizum? The applied analysis of the UTAUT2 model. *Technological Forecasting and Social Change*, *187*(2023), 122235.

Singh, M., ve Matsui, Y. (2017). How Long Tail and Trust Affect Online Shopping Behavior: An Extension to UTAUT2 Framework. *Pacific Asia Journal of the Association for Information Systems*, 9(4), 1-24.

Stankevich, A. (2017). Explaining the Consumer Decision-Making Process: Critical Literature Review. *Journal of International Business Research and Marketing*, 2(6), 7-14.

Tak, P., ve Panwar, S. (2017). Using UTAUT 2 Model to Predict Mobile App Based Shopping: Evidences From India. *Journal of Indian Business Research*, 9(3), 248-264.

Tamilmani, K., Rana, N. P., ve Dwivedi, Y. K. (2017). A Systematic Review of Citations of UTAUT2 Article and Its Usage Trends. İçinde 16th Conference on e-Business, e-Services and e-Society (I3E) (38-49). Delhi: Nov 2017

Tamilmani, K., Rana, N. P., Wamba, S. F., ve Dwivedi, R. (2021). The Extended Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT2): A Systematic Literature Review and Theory Evaluation. *International Journal of Information Management*, 57(November 2020), 102269.

Taneja, B., ve Bharti, K. (2022). Mapping Unified Theory of Acceptance and Use of Technology (UTAUT) 2: a Taxonomical Study Using Bibliometric Visualisation. *Foresight*, 24(2), 210-247.

Taylor, S., ve Todd, P. A. (1995). Understanding Information Technology Usage : A Test of Competing Models. *Information Systems Research*, 6(2), 144-176.

Vahdat, A., Alizadeh, A., Quach, S., ve Hamelin, N. (2020). Would you like to shop via mobile app technology? The technology acceptance model, social factors and purchase intention. *Australasian Marketing Journal*, 29(2), 187-197.

Van Winkle, C. M., Bueddefeld, J. N. H., Halpenny, E. A., ve MacKay, K. J. (2019). The Unified Theory of Acceptance And Use of Technology 2: Understanding Mobile Device Use at Festivals. *Leisure Studies*, 38(5), 634-650.

Venkatesh, V., Morris, M. G., Davis, G. B., ve Davis, F. D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View. *Mıs Quarterly*, 27(3), 425-478.

Venkatesh, V., Thong, J. Y. L., ve Xu, X. (2012). Consumer Acceptance and Use of Information Technology: Extending the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology. *MIS Quarter*, 36(1), 15-178.

Venkatesh, V., Thong, J. Y. L., ve Xu, X. (2016). Unified Theory of Acceptance and Use of Technology: A Synthesis and the Road Ahead. *Journal of the Association for Information Systems*, 17(5), 328-376.

Wang, J., Li, X., Wang, P., Liu, Q., Deng, Z., ve Wang, J. (2022). Research Trend of the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology Theory: A Bibliometric Analysis. *Sustainability (Switzerland)*, 14(1). 1-20.

Yang, Y., ve Khalid N.A,. (2024). A Multi-Level Framework of Smart Transportation Adoption: A Systematic Literature Review of the Extended UTAUT2 Model using Weight Analysis. *Kurdish Studies*, 12(1), 3826-3844.

Zaid Kilani, A. A. H., Kakeesh, D. F., Al-Weshah, G. A., ve Al-Debei, M. M. (2023). Consumer Post-Adoption of E-wallet: An Extended UTAUT2 Perspective With Trust. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, *9*(3), 100113.

KAYNAKÇA

Alabay, M. N. (2007). Müşteri İlişkileri Yönetimi (MİY): Turizm Sektörü Üzerinde Bir Uygulama. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bejou, D., Keiningham, T. L. ve Aksoy, L. (2006). *Customer Lifetime Value: Reshaping the Way We Manage to Maximize Profits*. USA: Best Business Books.

Berger, P. D. ve Nasr, N. I. (1998). Customer Lifetime Value: Marketing Models and Applications. *Journal of Interactive Marketing*, 12(1), 17-30.

Blattberg, R. (1998). Managing the Firm Using Lifetime-Customer-Value. *Chain Store Age*, 74(1), 46–49.

Blattberg, R. C. ve Deighton, J. (1996). Manage Marketing by the Customer Equity Test. *Harvard Business Review*, 74(4), 136-144.

Blattberg, R. C., Getz, G. ve Thomas, J. S. (2001). *Customer Equity: Building and Managing Relationships as Valuable Assets*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Blattberg, R. C., Malthouse, E. C. ve Neslin, S. A. (2009). Customer Lifetime Value: Empirical Generalizations and Some Conceptual Questions. *Journal of Interactive Marketing*, 23(2), 157-168.

Çalhan, H., Çakıcı, A. C. ve Karamustafa, K. (2012). Müşteri Değeri, Müşteri Sermayesi ve Otel Performansı İlişkisi Üzerine Kavramsal Bir Değerlendirme. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(33), 87-120.

Dwyer, F. R. (1989). Customer Lifetime Valuation to Support Marketing Decision Making. *Journal of Direct Marketing*, 3(4), 8-15.

Dwyer, F. R. (1997). Customer Lifetime Valuation to Support Marketing Decision Making. *Journal of Direct Marketing*, 11(4), 6-13.

Ekergil, V. ve Ersoy, N. F. (2016). B2B/Endüstriyel Pazarlar için Anahtar Müşteri Yönetimine İlişkin Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Hesaplanmasında Muhasebe ve Pazarlamanın Rolü. *Business and Economics Research Journal*, 7(4), 159-180.

Flint, D. J., Woodruff, R. B. ve Gardial, S. F. (1997). Customer Value Change in Industrial Marketing Relationships: A Call for New Strategies and Research. *Industrial Marketing Management*, 26(2), 163-175.

Gupta, S. ve Lehmann, D. R. (2003). *Customers as Assets*. *Journal of Interactive Marketing*, 17(1), 9-24.

Gupta, S., Hanssens, D., Hardie, B., Kahn, W., Kumar, V., Lin, N., Ravishanker, N. ve Sriram, S. (2006). Modeling Customer Lifetime Value. *Journal of Service Research*, 9(2), 139-155.

Hughes, A. (2005). *Strategic Database Marketing* (3. Baskı). New York, NY: McGraw-Hill.

Hwang, H., Jung, T. ve Suh, E. (2004). An LTV Model and Customer Segmentation Based on Customer Value: A Case Study on the Wireless Telecommunication Industry. *Expert Systems with Applications,* 26(2), 181-188.

Jackson, B. B. (1985). *Winning and Keeping Industrial Sustomers*. Lexington, MA: D. C. Heath and Company.

Jain, D. ve Singh, S. S. (2002). Customer Lifetime Value Research in Marketing: A Review and Future Directions. *Journal of Interactive Marketing*, 16(2), 34-46

Kabasakal ve Soyuer (2023). *Müşteri Yaşam Boyu Değeri ve Veri Madenciliği*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Keser, E. (2008). Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Analizi: Erzurum'daki Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Üzerinde Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Kotler, P. (1974). Marketing During Periods of Shortage. *Journal of Marketing*, 38(3), 20–29.

Kumar, V., Petersen, J. A. ve Leone, R. P. (2007). How Valuable is Word of Mouth?. *Harvard Business Review*, 85(10), 139.

Kumar, V., Ramani, G. ve Bohling, T. (2004). Customer Lifetime Value Approaches and Best Practice Applications. *Journal of interactive Marketing*, 18(3), 60-72.

Kurtuldu, H. S. (2007). Değer Yaratma ve Müşteri Yaşam Boyu Değeri Oluşturma. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 99-111.

Özmen, M. (2008). Müşteri Değeri Üzerine Bir Örnek Olay Uygulaması. Doktora tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

Payne, A. ve Frow, P. (2005). A Strategic Framework for Customer Relationship Management. *Journal of Marketing,* 69(4), 167-176.

Prathima, J., Vaishnavi, M., Perumalraja, R. ve Kamalesh, S. (2021). Finding the Most Profitable Customer Using CLV. *International Journal of Research in Engineering and Science (IJRES),* 9(7), 44-50.

Rappaport, A. (1986). *Creating Shareholder Value: The New Standard for Business Performance*. New York: Free Press.

Reinartz, W. J. ve Kumar, V. (2000). On the Profitability of Long-Life Customers in a Noncontractual Setting: An Empirical Investigation and Implications for Marketing. *Journal of Marketing*, 64(4), 17-35.

Rıdvanoğulları, Z. ve Şeker, Ş. E. (2022). Müşteri Yaşam Boyu Deneyimi (Customer Lifetime Value). *YBS Ansiklopedi*. 10(1), 21-28.

Rust, R. T., Lemon, K. N. ve Zeithaml, V. A. (2004). Return on Marketing: Using Customer Equity to Focus Marketing Strategy. *Journal of Marketing,* 68(1), 109-127.

Rust, R. T., Zeithaml, V. A. ve Lemon, K. N. (2000). *Driving Customer Equity: How Customer Lifetime Value is Reshaping Corporate Strategy*. New York: Free Press.

Schmittlein, D. C., Morrison, D. G. ve Colombo, R. (1987). Counting Your Customers: Who are They and What will They Do Next? *Management Science*, 33(1), 1-24.

Shoemaker, S. ve Lewis, R. C. (1999). Customer Loyalty: The Future of Hospitality Marketing. *Hospitality Management*, 18(4), 345-370.

Stahl, H. K., Matzler, K. ve Hinterhuber, H. H. (2003). Linking Customer Lifetime Value with Shareholder Value. *Industrial Marketing Management,* 32(4), 267–279.

Venkatesan, R. ve Kumar, V. (2004). A Customer Lifetime Value Framework for Customer Selection and Resource Allocation Strategy. *Journal of Marketing,* 68(4), 106-125.

Woodruff, R. B. (1997). Customer Value: The Next Source for Competitive Advantage. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 25(2), 139-153.

Yapraklı, T. Ş. ve Keser, E. (2008). Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Analizi: Bir Saha Araştırması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 483-503.

KAYNAKÇA

Albayrak, M. (2000). Anakara İlinde Gıda Maddeleri Paketleme ve Etiketleme Bilgileri Hakkında Tüketicilerin Bilinç Düzeyinin Ölçülmesi, Gıda Maddeleri Alım Yerleri ve Ambalaj Tercihleri Üzerine Bir Çalışma. Ankara: Burcu Ofset Matbaacılık.

Dedeoğlu, A. Ö. (2002). Tüketici Davranışları Alanında Kalitatif Araştırmaların Önemi Ve Multidisipliner Yaklaşımlar. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), 75-92.

Erdem, S. (2018, Haziran 19). Tüketici davranışı nedir? Tüketici davranışının özellikleri nelerdir? Kasım 29, 2020 Branding Türkiye: https://www.brandingturkiye.com/tuketici-davranisi-nedir-tuketici-davranisininozellikleri-nelerdir

Hacıalioğlu, A., & Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi sürecinde tüketici davranişlari ve e-ticaretteki değişimler. Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi, 3(1), 16-29.

Jisana, T. K. (2014). Consumer behaviour models: an overview. Sai Om Journal of Commerce & Management, 1(5), 34-43.

Kadıoğlu, Z. (2013). Kitle İletişim Araçlarının Şekillendirdiği Sosyal Kimlikler Ve Aidiyet Duygusu Ekseninde Tüketici Davranışları. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi| Istanbul University Faculty of Communication Journal, (45), 101-114.

Kaya, B. (2003). Bütünleşik Kurumsal İletişim. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Keskin, S., & Baş, M. (2015). Sosyal medyanin tüketici davranişlari üzerine etkisinin belirlenmesi. Gazi üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi dergisi, 17(3), 51-69.

Kurtuldu, H. (2008). Mobilya seçiminde sosyal ve kültürel değerler ve bu değerlerin tüketime etkisi. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (1).

Mutlu, E. (1998). İletişim Sözlüğü. 3. Basım, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Papatya, N. (2005). Tüketici Davranışları İle İlgili Motivasyon Modelleri: Bir Perakende İşletmesinde Temizlik Ve Kişisel Bakım Ürünlerine Bağlı Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(1), 221-240.

Schiffman, L., O'Cass, A., Paladino, A., & Carlson, J. (2013). Consumer behaviour. Pearson Higher Education AU.

Solomon, M., Bamossy, G. Ve Askegaard S. (1999), Consumer Behavior: a European Perspective, London: Prentice Hall Inc.

Tarı, R., & Pehlivanoğlu, F. (2007). Kocaeli ilinde tüketici davranışlarının gelir-harcama grupları ilişkisi açısından analizi (Tüketim harcamaları profili). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (13), 192-210.

Tekvar, S. O. (2016). Tüketici davranışlarının demografik özelliklere göre tanımlanması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5(6), 1601-1616.

Wells, W. D. ve Prensky, D. (1996). Consumer Behavior. Kanada: John Wiley & Sons, Inc.

Williams, R. (2005). Anahtar Sözcükler: Kültür ve Toplumun Sözvarlığı. Çev. S. Kılıç, İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Yıldırım, A. Ve Şimşek H. (2000), Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 2. baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık

Yıldız, A. (2020). Kriz dönemlerinde tüketici davranışlarının incelenmesi. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 2(3), 377-390.

Kaynakça

Ali, H. M. (2007), Predictıng The Overall Perceived Value Of A Leisure Service, Master Thesis, University of Pretoria

Altunışık, Remzi, Şuayip Özdemir ve Ömer Torlak, (2006), Modern Pazarlama, Geliştirilmiş 4. Baskı, Değişim Yayınlar, İstanbul.

Assael, H. (2004). Consumer Behaviour-A StrategicApproach, Boston: H. MifflinCompany.

Bolton, Ruth N. ve James H. Drew, (1991) "A Multistage Model of Customers' Assessments of Service Quality and Value", Journal of Consumer Research, Vol.17, s.375-384.

Collıns-Cobuıld Englısh Dıctıonary, (2001), "Değer", Express Publishing, Üçüncü Baskı, Glasgow

Cop, R. ve Yüzüak, A. (2016). Değer temelli pazarlamada müşteri değerine, firma ve müşteri bakış açısından bolu ilinde bir uygulama. Gazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 18(1), 49-80.

Cronın, J. Joseph, Jr. ve Steven A. Taylor, (1992), "Measuring Service Quality: A Reexamination and Extension", Journal of Marketing, Vol.56, Haziran, s.55-68.

Dölarslan, E.Ş., Baş, A. ve Güçlü, P. (2018). "Just Do It!" Ne, Neden, Nasıl?: Marka Ve Ürün Faydasının İnsan İhtiyaçlarının Tatminindeki Rolü, Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, Sayı: 21, s. 51-76.

Gale, B. T. & Swire, D.J. (2006). Value-based marketing & pricing. 1-28. http://ifcongress.cval.com/pdfs/VBMarketingAndPricing.pdf

Grewal, Dhruw ve M. Levy, (2010), Marketing, Second Edition, McGraw-HillIrwin, New York

Holbrook, M. B. (1996). Customer Value-A Frameworkfor Analysis and Research, Advances in Consumer Research, (23), 138-142.

İslamoğlu, A. H. (2006). Pazarlama Yönetimi, İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Kırım, A. (2011), Strateji ve Bire-Bir Pazarlama: CRM, Sistem Yayıncılık, Yedinci Baskı, İstanbul

Koç, E. (2017). Temel tüketici davranışı ve pazarlama stratejileri. Seçkin Yayıncılık.

Koç, Erdoğan, (2008), Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri*:* Global ve Yerel Yaklaşım, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Konuk, F.A. (2008), Pazarlamada Algılanan Değer Kavramı *ve* Ölçümü*.* Doktora Tezi, TC. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Kotler, P., (2000). Kotler ve Pazarlama, (Çev. A. Özyağcılar), İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Kotler, P. (2017), "Philip Kotler: some of my adventures in marketing", Journal of Historical Research in Marketing, 9(2), 203-208.

Kotler, P.ve Keller, K. (2006), *Marketing Management* (12th ed.), Pearson, Upper Saddle River, NJ

Lai, A. W. (1995). Consumer values, product benefits and customer value: a consumption behavior approach. ACR North American Advances. 22(1), 381-388.

Longman Busıness Englısh Dıctıonary, (2004), "Değer", Longman, Sekizinci Baskı, Essex, England

Marinov, M.A. (Ed.). (2019). Value in Marketing: Retrospective and Perspective Stance (1st ed.). Routledge.

Monroe, Kent B., (1990), Pricing: Making Profitable Decisions, McGraw-Hill, NewYork.

Nauman, Earl ve Kathleen Giel, (1995), Customer Satisfaction Measurement and Management Using The Voice of The Customer, Thomson Executive Pres, Ohio.

Oliver, R.L. (1999). Whence Consumer Loyalty? Journalof Marketing, 63(4), 33-44.

Onaran, B., Bulut, Z.A. ve Özmen, A. (2013). Müşteri Değerinin, Müşteri Tatmini, Marka Sadakati ve Müşteri İlişkileri Yönetimi Performansı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Business and Economics Research Journal. 4(2), 37-53.

Özbek, V. (2016). Algılanan Risk ve Algılanan Değer Arasındaki İlişkide Algılanan Hizmet Kalitesinin Düzenleyici Etkisi. International Review of Economics and Management, 4(3), 62-83.

Parasuraman, A. (1997). Reflections on Gaining Competitive Advantage Through Customer Value,Journal of The Academy of Marketing Science, 25(2), 154-161.

Parasuraman, A., Valarie A. Zeithaml ve Leonard L. Berry, (1988),"SERVQUAL: A Multiple-Item Scale for Measuring Consumer Perceptions of Service Quality", Journal of Retailing, Vol.64, No.1, s.12-40.

Peter, J.P. & Olson, J.C. (2008). Consumer behavior and marketing strategy. McGraw-Hill.

Sarıyer, N. (2008). Gloval Ölçeği İle Belediye Hizmetlerinde Müşterinin Algıladığı Değerinin Belirlenmesi - Kayseri Büyükşehir Örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(3), 163-185.

Schiffman, L. ve Kanuk, L.L. (2000). Consumer Bahvior.(6. Baskı). New Jersey: Prentice Hall.

Sheth, J.N., Bruce I. Newman, & Barbara L. Gross (1991). Why we buy what we buy: A theory of consumption values. Journal of Business Research, *22*(2), 159-170.

Şengüder, T. (2001). An examination of personal and cultural values between Turkish and American consumers concerning cross-national customer satisfaction judgement [Unpublished doctoral dissertation]. Nova Southeastern University.

Şentürk, H., & Alp, S. (2023). Perakende Sektöründe Rfm Analizi İle Müşteri Segmentasyonu. İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 7(13), 1-10.

Tektaş, Ö.Ö. ve Kavak, B. (2010). Endüstriyel Ürünlerin Satın Alınması Sürecinde Tedarikçi İle Olan İlişki Kalitesinin Algılanan Değer Üzerindeki Etkisi: Beş Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 21(1), 51-63.

Turan, A.H. ve . Çolakoğlu, B. E. (2009). , Yaşlı Tüketicilerde Algılanan Marka Değeri Ve Satın alma Niyeti, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi (C.XI,SI, 2009).

Tutar, Ü., & Çamlıbel, F. (2022). Tüketici Tercihini Etkileyen Tüketici Değer Algısının Kavramsal Boyutları. Balıkesir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(1), 47-58.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 2(1), 11-29.

Wiedmann, K.-P., Hennigs, N., & Siebels, A. (2007). Measuring consumers, luxury value perception: A cross-cultural framework. Academy of Marketing Science Review. *7*,1- 21.

Yapraklı, T.Ş. ve Keser, E. (2008). Müşteri Yaşam Boyu Değerinin Analizi: Bir Saha Araştırması, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,12(2), 483-501.

Yaşin, B. (2011). Tüketicilerin Alışveriş Stilleri ile Tüketim Değerleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi Doktora Tezi, İstanbul.

Zeıthaml, Valarie A., (1988), "Consumer Perceptions of Price, Qualityand Value: AMeans-End Model andSynthesis of Evidence," Journal of Marketing, Vol.52, s.2-22.

KAYNAKÇA

Argan M. (2012) *Tüketici Karar ve Satın Alma Süreçleri. Tüketici Davranışları*. 1. Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2604, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1572, Eskişehir

Assael, H. (1998). *Consumer Behavior and Marketing Action*. South-Western College Publishing.

Blackwell, R. D., Miniard, P. W., Engel, J. F. (2006). *Consumer Behavior.* Cengage Learning

Blythe, J. (2005). *Consumer Behavior*. Thomson Learning.

Clow, K. E., & Baack, D. (2012). *Integrated Advertising, Promotion, and Marketing Communications*. Pearson.

Dağ, K. (2020) *Tüketici Davranışları,* Nobel Yayıncılık.

Engel, J. F., Blackwell, R. D., & Miniard, P. W. (1995). *Consumer Behavior*. The Dryden Press.

Engel, J. F., Kollat, D. T., & Blackwell, R. D. (1968). *Consumer Behavior*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Evans, M.J., Moutinho, L., and van Raaij, W.F. (1996) Applied *Consumer Behaviour.* Addison-Wesley: Harlow, UK.

Foxall, G. R. (2005). *Understanding Consumer Choice*. Palgrave Macmillan.

Hawkins, D. I., Best, R. J., & Coney, K. A. (2004). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy*. McGraw-Hill.

Hawkins, D. I., Mothersbaugh, D. L. (2010). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy.* McGraw-Hill,

Hoffman, K. D., Beteson, J.E.G. (2008) *Service Marketing: Concepts, Strategies and Cases*. 4th Edition,Cengage Learning, USA.

Howard, J. A., Sheth, J. N. (1969). *The Theory of Buyer Behavior*. Wiley.

Hoyer, W. D., & MacInnis, D. J. (2010). *Consumer Behavior*. Cengage Learning.

Hoyer, W. D., MacInnis, D. J. (2009). *Consumer Behavior*. Cengage Learning.

İslamoğlu, A.H.,Altunışık, R. (2017) *Tüketici Davranışları,* Beta Yayınları

Katawetawaraks, C.,Wang, C.L. (2011) *Online Shopper Behaviour:Influences of Online Shoping Decisions.* Asian Journal of Business Research, 1(2), 66-74

Kotler, P., Armstrong, G. (2016). *Principles of Marketing*. Pearson.

Kotler, P., Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson.

Kotler, P.,Armstrong, G. (2010). *Principles of Marketing* (13th ed.). Prentice Hall.

Loudon, D. L., & Della Bitta, A. J. (1993). *Consumer Behavior: Concepts and Applications.* McGraw-Hill

Mowen, J. C., Minor, M. (1998). *Consumer Behavior*. Prentice Hall.

Mucuk, İ. (2017) *Pazarlama İlkeleri,* Türkmen Yayınları.

Neal, C., Quester, P., Hawkins, D. (2006). *Consumer Behaviour: Implications for Marketing Strategy*. McGraw-Hill.

Odabaşı, Y. (2019) *Tüketim Kültürü: Yetinen Toplumdan, Tüketen Topluma,* Aura Kitapları. İstanbul.

Odabaşı, Y. Barış, G. (2016) *Tüketici Davranışı,* MediaCat, İstanbul.

Okumuş, A. (2018) *Tüketici Davranışı: Teorik ve Uygulamalı Bir Yaklaşım*, Türkmen Kitabevi. İstanbul.

Peter, J. P., Olson, J. C. (2010). *Consumer Behavior & Marketing Strategy*. McGraw-Hill/Irwin.

Pride,W.M., Ferrell, O.C. (1997) *Marketing* 10th Edition, Houghton Mifflin Company, Boston.

Schiffman, L. G., Kanuk, L. L. (1994). *Consumer Behavior.* Prentice Hall,

Schmidt JB, Spreng RA. (1996) *A Proposed Model Of External Consumer Information Search*. Journal of the Academy of Marketing Science. 24(3):246-256.

Solomon M, Bamossy G, Askegaard S, Hogg MK. (2013) *Consumer Behaviour: A European Perspective.* 5th Edition, Pearson, Essex,

Solomon, M. R. (2017). *Consumer Behavior: Buying, Having, and Being*. Pearson Education,

Strong, E. K. (1925). "The Psychology of Selling." *Journal of Applied Psychology*, 9(1), 15-20.

Wright, P., & Lynch, J. G. (1995). "Communication Effects of Advertising Versus Direct Experience When Both Search and Experience Attributes Are Present." *Journal of Consumer Research*, 21(4), 708-718.

Kaynaklar

Aksakallı, G. (2022). Çocuklarda Dijital Mahremiyet Bilinci. https://www.guvenliweb.org.tr/blog-detay/cocuklarda-dijital-mahremiyet-bilinci (ET:18.07.2024).

Alyami, E. ve Spiteri, L. (2015). International University Students' Online Shopping Behaviour. World Journal of Social Sciences, 5(3):227-243.

Arts, J., Frambach, R.T. ve Bijmold, T.H. (2011). Generalization on Consumer Innovation Adoption: a Meta-Analysis on Drivers of Intension and Behavior. International Journal Research in Marketing. 28(2):134-144.

Avcı, Y. (2019). Kişisel Verilerin Korunması. T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Bilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Ayaz, U. (2020). Finansal Risk ve Yönetimi. https://bizdevallstars.com/finansal-risk-ve-yonetimi/ (ET:21.07.2024).

Bauer, R. A. (1960). Consumer Behavior as Risk Taking, Proceedings American Marketing Association, Risk Taking and Information Handling in Consumer Behavior, (Editör: Donald F. Cox) Harvard University, Boston.

Bekçi, İ., Ömürbek, V. ve Tekşen, Ö., (2007). Muhasebe Meslek Mensuplarında Araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 12, S.1, 2007, s.145-161

Bridges, E. ve Florsheim, R (2008). Hedonic and utilitarian shopping goals: online experience, Journal of Business Research, 61(4):309–314.

Cavide, U. (1998). Performans Değerlendirme, İçinde İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, Yayın No:276, s.205-228, İstanbul.

Chen, Y.H., Hsu, I.C., ve Lin, C.C. (2010). Website features that increase consumer purchase Intent: A common analysis, Journal of Business Research, 63(9-10):1007–1014.

Costana, R., Sujan, M., Kacker, M., ve Sujan, H. (2008). Managing consumer uncertanity in the adoption of new producs: Temporal distance and mental stimulation. Journal of Marketing Research. 45:320-336.

Cox, D.F. and Rich, S. U. (1964). Perceived Risk and Consumer Decision-Making: The Case of Telephone Shopping, Journal of Marketing Research. 1(4):32-39.

Çadırcı, T.O. ve Güngör, A.S. (2018). Çevrimiçi Satın Almalarda Tüketicinin Risk Algısı: İki Boyutlu Ürün Görüntüleme ve Artırılmış Gerçeklik (Üç Boyutlu Ürün Görüntüleme) Uygulamalarına İlişkin Bir Karşılaştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (KOSBED), 36:53-76.

Çetinkaya, Ç. N. (2022). Çevrimiçi Alışveriş Sitelerine Yapılan Online Şikayetlerin İçerik Analizi ile İncelenmesi, İşletme Araştırmaları Dergisi, 14 (4):3293-3305.

Erdoğan, T., Ünsar, Y. S., ve Süt, D. (2009). Stresin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri: Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2): 447-461.

Eren, E. (2004). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi. (8. Baskı). Beta Yayıncılık: İstanbul.

Ergün, E. ve Taşgit, Y. E. (2011). Örgütsel sosyalleşme taktiklerinin sosyalleşme çıktıları üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 31, 97-112.

Featherman, M. S. and Pavlou, P. A. (2003). Predicting E-Services Adoption: A Perceived Risk Facets Perspective, International Journal of Human-Computer Studies, Vol. 59, pp. 451-474.

Florea, D. L. (2014). The formation of consumer's perceived risk and risk aversion in the context of innovation adoption: A qualitative research, Network Intelligence Studies, 2(4):223-233.

Forsythe, S., Liu, C., Shannon, D., ve Gardner, L.C. (2006). Developing a scale: Measuring the perceived benefits and risks of online shopping. Interactive magazine marketing, 20(2):55-75.

Gao, J. (2011). A model of organizational socialization and turnover intention. International Journal of E-Business Development (IJED), 1(1), 22-25.

Gu, Q, Schweisfurth, M., ve Day, C. (2010). Learning and growing in a foreign context: international students' intercultural experiences, Compare, 40(1):7-23.

Cheung, C.M.K., ve Lee, M.K.O. (2010). A theoretical model of intentional social action in the online environmentsocial networks, Decision Support Systems, 49(1):24–30.

Hairong, L., Daugherty, T., ve Biocca, F. (2003). The role of virtual experience in consumer learning. Journal of consumer psychology, 13(4): 395-407.

Hankin, B., Lakdawalla Z. , Carter L., Abela J. ve Adams P. (2007). Are Neuroticism, 2007, Cognitive Vulnerabilities And Self Esteem Overlapping Or Distinct Risks For Depression? Evidence From Exploratory And Confirmatory Factor Analyses, Journal of Social and Clinical Psychology, 26(1):26–63.

Hoy, W. K., ve Woolfolk, A. E. (1990). Socialization of student teachers. American Educational Research Journal, 27(2), 279-300.

Kahttab, S.A., Al-Manasra, E.A., Zaid, M.K.S.A., ve Qutaishat, F.T. (2012). Individualistic, collectivist and gender differences in online buying intentions in Jordan', International Business Survey, 5(8):85-93.

Kehoe, M. (2002). The Role Of Perceived Risk And Consumer Trust In Relation To Online Shopping And Security, Phd Dissertation, UMI.

Kim, J.U., Kim, W.J., ve Park, S.C. (2010). Consumers' Motivation Factors for Purchasing in Web Ads and Online Shopping, Human Computers Behavior, 26(5):1208–1222.

Kotler, P. (2000). Pazarlama yönetimi, (N. Muallimoğlu çev.). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım.

Küzeci, E. (2011). Kişisel verilerin korunması. Aylık Bilişim Kültürü Dergisi, Ocak Sayısı, S:143-148.

Liljander, V., Pia, P., Allard, ve van R. (2009). Modelling consumer responses to an apparel store brand: Store image as a risk reducer. Journal of Retailing and Consumer Services, 16(4): 281-290.

Lim, N. (2003). Consumers' Perceived Risk: Sources Versus Consequences, Electronic Commerce Research and Applications, 2 (1):216-228.

Ozok, A.A. ve Komlodi, A. (2009). Better in 3D? An empirical investigation of user satisfaction and preferences concerning two-dimensional and three-dimensional product representations in business-to-consumer e-commerce. International Journal of Human–Computer Interaction, 25(4): 243-281.

ÖA (2024). Bireysel ve Sosyal Risk Analizi. http://www.onderakademi.com/bireysel-ve-sosyal-risk-analizi/ (ET:22.07.2024).

Özgün, A. (2015). Duygusal emek davranışının iş stresi üzerindeki etkisi: Eğitim sektöründe bir uygulama. T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Rogers, E. (2003). Diffusion in innovation. Fifty edition. New York, Free Edition.

Roselius, T. (1971). Consumer Rankings of Risk Reduction Methods, Journal of Marketing, 35(1):56-61.

Soysal, Y. (2009). Farklı Sektörlerde Çalışan İş görenlerde Örgütsel Stres Kaynakları: Kahramanmaraş ve Gaziantep'te Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2), 333-359.

Sweeney, J., Soutar, ., Geoffrey, N. J., Lester, W., (1999). The Role Of Perceived Risk In The Quality-Value Relationship: A Study in A Retail Environment" Journal Of Retailing, 75(1):77-105.

Taşkıran, R. (2023). Performans Testi Prensipleri (ISTQB — Performance Tester Hazırlık-1). https://medium.com/@ridvann.taskiran/performans-testi-prensipleri-istqb-performance-tester-haz%C4%B1rl%C4%B1k-1-25a0c5bf7ea2 (ET:16.06.2023.

TDK, (2021). *Türk Dil Kurumu Sözlüğü.* Ankara

Vincent-Wayne, M. (1999). Consumer perceived risk: conceptualisations and models. *European Journal of marketing,* 33(1-2): 163-195.

Wiseback, (2022). E-ticarette kusursuz müşteri deneyimi için: Teknolojik Kabul Modeli. https://www.wiseback.com/tr/e-ticaret-teknolojik-kabul-modeli/ (ET:"6.07.2024).

Yılmaz, A., ve Ekici, S. (2006), Örgütsel Yaşamda Kamu Çalışanlarının Örgütsel Stres Kaynakları Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 11(1):31-58.

Yılmaz, A., ve Ekici, S., (2003). Örgütsel Yaşamda Stresin Kamu Çalışanlarının Performansına Etkileri Üzerine Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 10(2):1-19.

KAYNAKÇA

Abid, A., Harrigan, P., Wang, S., Roy, S. K., & Harper, T. (2023). Social Media in Politics: How to Drive Engagement and Strengthen Relationships. *Journal of Marketing Management*, 39(3-4), 298-337.

Aghakhani, N., Oh, O., Gregg, D.G. ve Karimi, J. (2021). Online Review Consistency Matters: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information Systems Frontiers*, 23, 1287-1301.

Akdağ, E., Dağ, Ö., Ergin Acar, S. ve Bir, A.A. (2022). Dikkat Ekonomisi Çağında Zihinsel Kısayolların Reklama Dikkat Açısından Sunduğu Araştırma Fırsatları. İçinde E. Yüksel, A.F. Paksoy, C.C. Cingi ve S. Süllü Durul (Editörler), *İletişim Bilimlerinde Güncel Araştırmalar – 2 (Kovid-19, Sosyal Medya, Gazetecilik, Reklamcılık, Gündem Belirleme)* (s. 43 – 68). Literatürk Academia: Konya.

Aljanabi, A. R. A., & AL-Hadban, W. K. M. (2023). The Impact of Information Factors on Green Consumer Behaviour: The Moderating Role of Information Overload. *Information Development*, 02666669231207590.

Avcı, K., & Avşar, Z. (2016). Dijital Sağlık Oyunları. *TRT Akademi*, *1*(2), 472-486.

Ayaz, Y. Y. (2022). Çift Süreçli Modellerin Reklamcılık Alanındaki Yeri. İçinde A. C. Ilgaz Büyükbaykal (Editör), *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar VIII* (s. 153 – 157). İstanbul: Eğitim Yayınevi

Azemi, Y., Ozuem, W., Wiid, R., ve Hobson, A. (2022). Luxury Fashion Brand Customers' Perceptions of Mobile Marketing: Evidence of Multiple Communications and Marketing Channels. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 66, 102944.

Bhattacherjee, A., ve Sanford, C. (2006). Influence Processes for Information Technology Acceptance: An Elaboration Likelihood Model. *MIS Quarterly*, 805-825.

Bıcal, A., ve Yılmaz, R.A. (2017). Ayrıntılandırma Olasılığı Modeli Çerçevesinde Kamu Spotlarının İncelenmesi: Portakal ve Fındık Tüketimine Yönelik Örnekler. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, 2(2), 38-54.

Bitner, M. J., ve Obermiller, C. (1985). The Elaboration Likelihood Model: Limitations and Extensions in Marketing. *Advances in Consumer Research*, 12(1), 420-425.

Browning, N., Gogo, O., ve Kimmel, M. (2018). Comprehending CSR Messages: Applying the Elaboration Likelihood Model. *Corporate Communications: An International Journal*, 23(1), 17-34.

Cacioppo, J.T., ve Petty, R.E. (1986). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Advances in Experimental Social Psychology*, 19, 123-205, Academic Press: Elsevier.

Chaiken, S., Liberman, A., ve Eagly, A. H. (1989). Heuristic and Systematic Information Processing Within and Beyond the Persuasion Context. İçinde J.S. Uleman ve J.A. Bargh (Editör), *Unintended Thought* (s. 212 – 252). New York: Guliford Press.

Chang, H. H., Lu, Y. Y., & Lin, S. C. (2020). An elaboration likelihood model of consumer respond action to facebook second-hand marketplace: Impulsiveness as a moderator. *Information & Management*, 57(2), 103171.

Chen, Q., Yin, C., ve Gong, Y. (2023). Would an AI Chatbot Persuade You: An Empirical Answer from the Elaboration Likelihood Model. *Information Technology & People*.

Cheung, C. M. Y., Sia, C. L., ve Kuan, K. K. (2012). Is This Review Believable? A Study of Factors Affecting the Credibility of Online Consumer Reviews from an ELM Perspective. *Journal of the Association for Information Systems*, 13(8), 618-635.

Chiu, Y. P. (2022). An Elaboration Likelihood Model of Facebook Advertising Effectiveness: Self-Monitoring as a Moderator. *Journal of Electronic Commerce Research*, 23(1), 33-44.

Cook, A. J., Moore, K., ve Steel, G. D. (2004). The Taking of a Position: A Reinterpretation of the Elaboration Likelihood Model. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 34(4), 315-331.

Coombs, W. T., ve Cutbirth, C. W. (1998). Mediated Political Communication, the Internet, And the New Knowledge Elites: Prospects and Portents. *Telematics and Informatics*, 15(3), 203-217.

Çiftçi, D. (2018). Communication, Persuasion and Cognition: The Review on Application of the ELM-Model in Political Communication of North Cyprus. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (29. Özel Sayısı), 133-142.

Dockter, C. E., Lee, S., Boman, C. D., Hinnant, A., ve Cameron, G. T. (2021). The Impact of Retransmission and Modality on Communicating Health Research Findings via Social Media. *Health Communication*, 36(10), 1231-1241.

Dong, Z. (2015). How to Persuade Adolescents to Use Nutrition Labels: Effects of Health Consciousness, Argument Quality, and Source Credibility. *Asian Journal of Communication*, 25(1), 84-101.

Dudley, M. Z., Squires, G. K., Petroske, T. M., Dawson, S., ve Brewer, J. (2023). The Use of Narrative in Science and Health Communication: A Scoping Review. *Patient Education and Counseling*, 112, 107752.

Durmaz, G., Suher, H. K., ve Bir, Ç. S. (2016). Basılı Reklamlarda Detaylandırma Olasılık Modeli: Özel ve Genel İlgi Alanlarına Uygun Dergilerde Yer Alan Reklamlara Yönelik Bir İçerik Analizi. *Journal of Yaşar University/Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 11(41), 45-55.

Durmuşahmet, A. (2021). Büyük Veri Reklamlarında İkna Sürecinin Çift Süreç Teorileri Bağlamında İncelenmesi. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(1), 96-116.

Eckert, J. A., ve Goldsby, T. J. (1997). Using the Elaboration Likelihood Model to Guide Customer Service-Based Segmentation. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 27(9/10), 600-615.

Eken, İ. (2014). Kadın ve Erkek Dergilerinde Eğlence İçerikli Reklamların ELM'ye Göre İçerik Analizi. *Intermedia International E-journal*, 1(1), 22-45.

El Hedhli, E.K., ve Zourrig, H. (2023). Dual Routes or a One-Way to Persuasion? The Elaboration Likelihood Model versus The Unimodel. *Journal of Marketing Communications*, 29(5), 433-454.

Farivar, S., Wang, F., ve Yuan, Y. (2023). Influencer Marketing: A Perspective of the Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Journal of Electronic Commerce Research*, 24(2), 127-145.

Flynn, B. S., Worden, J. K., Bunn, J. Y., Connolly, S. W., ve Dorwaldt, A. L. (2011). Evaluation of Smoking Prevention Television Messages based on the Elaboration Likelihood Model. *Health Education Research*, 26(6), 976-987.

Garnett, B. R., Buelow, R., Franko, D. L., Becker, C., Rodgers, R. F., ve Austin, S. B. (2014). The Importance of Campaign Saliency as a Predictor of Attitude and Behavior Change: A Pilot Evaluation of Social Marketing Campaign Fat Talk Free Week. *Health Communication*, 29(10), 984-995.

Grimmer, M., ve Woolley, M. (2014). Green Marketing Messages and Consumers' Purchase Intentions: Promoting Personal versus Environmental Benefits. *Journal of Marketing Communications*, 20(4), 231-250.

Gu, J., Xu, Y. C., Xu, H., Zhang, C., ve Ling, H. (2017). Privacy Concerns for Mobile App Download: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Decision Support Systems*, 94, 19-28.

Hardy, A., Vorobjovas-Pinta, O., ve Eccleston, R. (2018). Enhancing Knowledge Transfer in Tourism: An Elaboration Likelihood Model Approach. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 37, 33-41.

Hasan, S., ve Rachim, W. N. (2024). The Effectiveness of Experiential Marketing Event" HermesFit Indonesia 2023" on Purchase Intention of Hermes Products. *Daengku: Journal of Humanities and Social Sciences Innovation*, 4(2), 314-321.

Hovland, C.I., Janıs, I.L., ve Kelly, H.H. (1953). *Communication and Persuasion*. New Haven: Yale University Press,.

Hu, X., Bao, J., ve Ma, T. (2021). Analysis of Shared Parking Demander' Choice Behavior based on Elaboration Likelihood Model. *Transportation Research Interdisciplinary Perspectives*, 9, 100311.

Jayawardena, N. S. (2021). The E-Learning Persuasion through Gamification: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Young Consumers*, 22(3), 480-502.

Karoline, R., Sunarto, S., Jamalullai, J., ve Ariani, N. (2023). Elaboration Likelihood Model (ELM) as Interpersonal Communication in Persuading Consumers in the Era of Disruption. *International Journal of Environmental, Sustainability, and Social Science*, 4(4), 1048-1054.

Kemp, D., Mackert, M., Li, S., Table, B., Yang, J., Kirtz, S., ve Hughes Wagner, J. (2024). Talking about Prescription Opioid Misuse: The Effect of Family Communication Patterns and Messages Advocating Direct and Indirect Communication. *Health Communication*, 39(1), 83-95.

Kerr, G., Schultz, D. E., Kitchen, P. J., Mulhern, F. J., ve Beede, P. (2015). Does Traditional Advertising Theory Apply to the Digital World?: A Replication Analysis Questions the Relevance of The Elaboration Likelihood Model. *Journal of Advertising Research*, 55(4), 390-400.

Khan, W. A., Bukhari, S. F., ve Nasir, T. (2024). Contentious Politics and Digital Media: Analyzing Effects of Pro-Pti Facebook Contents on Psychological Wellbeing of Users. *Annals of Human and Social Sciences*, 5(2), 316-327.

Kıymalıoğlu, A. (2014). Ayrıntılandırma Olasılığı Modeli ve Uygulama Alanları. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 29(2), 167-203.

Kim, Y. (2003). Conceptualizing Health Campaign Strategies Through the Level of Involvement. *Corporate Communications: An International Journal*, 8(4), 255-267.

Kim, S. C., Vraga, E. K., ve Cook, J. (2021). An Eye Tracking Approach to Understanding Misinformation and Correction Strategies on Social Media: The Mediating Role of Attention and Credibility to Reduce HPV Vaccine Misperceptions. *Health Communication*, 36(13), 1687-1696.

Kirkpatrick, C. E., ve Lawrie, L. L. (2023). Can Videos on TikTok Improve PAP SMEAR Attitudes and Intentions? Effects of Source and Autonomy Support in Short-Form Health Videos. *Health Communication*, 1-13.

Kitchen, J., Kerr, P., Schultz, G., E., McColl, R., D., ve Pals, H. (2014). The Elaboration Likelihood Model: Review, Critique and Research Agenda. *European Journal of marketing*, 48(11/12), 2033-2050.

Kruglanski, A. W., ve Thompson, E. P. (1999). The Illusory Second Mode or, the Cue is the Message. *Psychological Inquiry*, 10(2), 182-193.

Kubat, U. ve Aksoy, Ş. (2014). İknanın Detaylandırma Olasılığı Modeli. İçinde M.İ. Yağcı ve S. Çabuk (Editörler), *Pazarlama Teorileri* (s. 499 – 528). İstanbul: Mediacat.

Kumar, S., ve Khanna, S. (2022). The Relevance of the Elaboration Likelihood Model (ELM) in the Consumer Buying Process in the Context of Persuasive Advertising. *Media Literacy and Academic Research*, 5(2), 238-258.

Kumar, S., Prakash, G., Gupta, B., ve Cappiello, G. (2023). How e-WOM Influences Consumers' Purchase Intention Towards Private Label Brands on E-Commerce Platforms: Investigation through IAM (Information Adoption Model) and ELM (Elaboration Likelihood Model) Models. *Technological Forecasting and Social Change*, 187, 122199.

Kumagai, K., ve Nagasawa, S. Y. (2020). Launch of Sustainable Plastic Apparel: Effects of Brand Luxury and Experience on Consumer Behaviour. *Sustainability*, 12(18), 7662.

Lam, C., Huang, Z., ve Shen, L. (2022). Infographics and the Elaboration Likelihood Model (ELM): Differences between Visual and Textual Health Messages. *Journal of Health Communication*, 27(10), 737-745.

Lazard, A., ve Atkinson, L. (2015). Putting Environmental Infographics Center Stage: The Role of Visuals at the Elaboration Likelihood Model's Critical Point of Persuasion. *Science Communication*, 37(1), 6-33.

Lee, Y. (2011). Understanding Anti-Plagiarism Software Adoption: An Extended Protection Motivation Theory Perspective. *Decision Support Systems*, 50(2), 361-369.

Lee, W. K. (2012). An Elaboration Likelihood Model Based Longitudinal Analysis of Attitude Change During the Process of IT Acceptance via Education Program. *Behaviour & Information Technology*, 31(12), 1161-1171.

Li, C. Y. (2013). Persuasive Messages on Information System Acceptance: A Theoretical Extension of Elaboration Likelihood Model and Social Influence Theory. *Computers in Human Behavior*, 29(1), 264-275.

Li, Y., Wang, X., ve Van Slyke, C. (2023). Determinants of Online Professor Reviews: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Internet Research*, 33(6), 2086-2108.

Li, Q., Park, J., ve Kim, J. (2024). Impact of Information Consistency In Online Reviews on Consumer Behavior in the E-Commerce Industry: A Text Mining Approach. *Data Technologies and Applications*, 58(1), 132-149.

Liao, L., ve Huang, T. (2021). The Effect of Different Social Media Marketing Channels and Events on Movie Box Office: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information & Management*, 58(7), 103481.

Liu, P., Segovia, M., Tse, E. C. Y., ve Nayga, R. M. (2022). Become an Environmentally Responsible Customer by Choosing Low-Carbon Footprint Products at Restaurants: Integrating the Elaboration Likelihood Model (ELM) and the Theory of Planned Behavior (TPB). *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 52, 346-355.

Lowry, P. B., Moody, G., Vance, A., Jensen, M., Jenkins, J., ve Wells, T. (2012). Using an Elaboration Likelihood Approach to Better Understand the Persuasiveness of Website Privacy Assurance Cues for Online Consumers. *Journal of the American Society for Information Science and technology*, 63(4), 755-776.

Moola, S. (2022). Health Communication and Socio-Cultural Behavioural Change in Respect to COVID-19 in South Africa. İçinde Dralega, C.A. ve Napakol, A. (Editörler), *COVID-19 and the Media in Sub-Saharan Africa: Media Viability, Framing and Health Communication* (s. 163-178). Emerald Publishing Limited.

Morris, J. D. (2019). Theories of Emotion: Appeal, Engagement, and Empowerment in Marketing Communications. İçinde S. Rodgers ve E. Thorson (Editörler), *Advertising Theory* (s. 89-108). New York: Routledge.

Mousavizadeh, M., Koohikamali, M., ve Salehan, M. (2015). The Effect of Central and Peripheral Cues on Online Review Helpfulness: A Comparison Between Functional and Expressive Products. *Thirty Sixth International Conference on Information Systems, Fort Worth 2015*, Texas: USA.

Peng, Y., Lu, Y., ve Shen, C. (2023). An Agenda for Studying Credibility Perceptions of Visual Misinformation. *Political Communication*, 40(2), 225-237.

Petty, R. E., ve Brinol, P. (2008). Persuasion: From Single to Multiple to Metacognitive Processes. *Perspectives on Psychological Science*, 3(2), 137-147.

Petty, R.E. ve Briñol, P. (2012). The Elaboration Likelihood Model. İçinde P. A. M. Van Lange, A. W. Kruglanski ve E. T. Higgins (Editörler), *Handbook of Theories of Social Psychology* (s. 224-245). Sage: London.

Petty, R.E., Unnova, R.H. ve Strathman, A.J. (1991). Theories of attitude change. İçinde T.S. Robertson, ve H. Kassarjian (Editörler), *Handbook of Consumer Behavior* (s. 241-280), Prentice-Hall, Englewood Cliffs, NJ.

Petty, R. E., Cacioppo, J. T. (1981). *Attitudes and Persuasion: Classic and Contemporary Approaches*. Wm. C. Brown, Dubuque, IA.

Petty, R. E., Cacioppo, J. T. (1996). *Attitudes and Persuasion: Classic and Contemporary Approaches*. Westview Press, Colorado.

Petty, R. E., ve Cacioppo, J. T. (1986). Message Elaboration Versus Peripheral Cues. İçinde *Communication and Persuasion: Central and Peripheral Routes to Attitude Change* (s. 141–172). New York: Springer.

Petty, R. E., ve Cacioppo, J. T. (1984). Source Factors and the Elaboration Likelihood Model of Persuasion. *Advances in Consumer Research*, 11(1), 668-672.

Petty, R. E., Cacioppo, J. T., ve Schumann, D. (1983). Central and Peripheral Routes to Advertising Effectiveness: The Moderating Role of Involvement. *Journal of Consumer Research*, 10(2), 135-146.

Petty, R.E. ve Wegener, D.T. (1999). The Elaboration Likelihood Model: Current Status and Controversies. İçinde S. Chaiken, ve Y. Trope (Editörler), *Dual-Process Theories in Social Psychology.* New York: Guilford Press,.

Petty, R. E., Barden, J., ve Wheeler, S. C. (2009). The Elaboration Likelihood Model of Persuasion: Developing Health Promotions for Sustained Behavioral Change. *Emerging Theories in Health Promotion Practice and Research*, 2, 185-214.

Polk, J., Young, D. G., ve Holbert, R. L. (2009). Humor Complexity and Political Influence: An Elaboration Likelihood Approach to the Effects of Humor Type in the Daily Show with Jon Stewart. *Atlantic Journal of Communication*, 17(4), 202-219.

Ray, E. C., ve Merle, P. F. (2021). Disgusting Face, Disease-Ridden Place?: Emoji Influence on the Interpretation of Restaurant Inspection Reports. *Health Communication*, 36(14), 1867-1878.

Reyes-Menendez, A., Saura, J. R., ve Martinez-Navalon, J. G. (2019). The Impact of e-WOM on Hotels Management Reputation: Exploring Tripadvisor Review Credibility with the ELM Model. *IEEE Access*, 7, 68868-68877.

Rucker, D. D., ve Petty, R. E. (2006). Increasing the Effectiveness of Communications to Consumers: Recommendations based on Elaboration Likelihood and Attitude Certainty Perspectives. *Journal of Public Policy & Marketing*, 25(1), 39-52.

Scannell, D., Desens, L., Guadagno, M., Tra, Y., Acker, E., Sheridan, K., ... ve Fulk, M. (2021). COVID-19 Vaccine Discourse on Twitter: A Content Analysis of Persuasion Techniques, Sentiment and Mis/Disinformation. *Journal of Health Communication*, 26(7), 443-459.

Segev, S., ve Fernandes, J. (2023). The Anatomy of Viral Advertising: A Content Analysis of Viral Advertising from the Elaboration Likelihood Model Perspective. *Journal of Promotion Management*, 29(1), 125-154.

Shahab, M. H., Ghazali, E., ve Mohtar, M. (2021). The Role of Elaboration Likelihood Model in Consumer Behaviour Research and Its Extension to New Technologies: A Review and Future Research Agenda. *International Journal of Consumer Studies*, 45(4), 664-689.

Shang, L., Zhou, J., ve Zuo, M. (2021). Understanding Older Adults' Intention to Share Health Information on Social Media: The Role of Health Belief and Information Processing. *Internet Research*, 31(1), 100-122.

Shao, Z., Zhang, L., Pan, Z., ve Benitez, J. (2023). Uncovering the Dual Influence Processes for Click-Through Intention in the Mobile Social Platform: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information & Management*, 60(5), 103799.

Singhal, A., ve Rogers, E. (2012). *Entertainment-Education: A Communication Strategy for Social Change*. New York: Routledge.

Slater, M. D. (1999). Integrating Application of Media Effects, Persuasion, and Behavior Change Theories to Communication Campaigns: A Stages-of-Change Framework. *Health Communication*, 11(4), 335-354.

Slater, M. D., ve Rouner, D. (2002). Entertainment—Education and Elaboration Likelihood: Understanding the Processing of Narrative Persuasion. *Communication Theory*, 12(2), 173-191.

Song, D., Wang, S., Ou, C., Chen, X., Liu, R., ve Tang, H. (2021). How Do Video Features Matter in Visual Advertising? An Elaboration Likelihood Model Perspective. İçinde 2021 International Conference on Information Systems (ICIS) (s. 1-16). Association for Information Systems.

Srivastava, M., ve Saini, G. K. (2022). A Bibliometric Analysis of the Elaboration Likelihood Model (ELM). *Journal of Consumer Marketing*, 39(7), 726-743.

Susmann, M. W., Xu, M., Clark, J. K., Wallace, L. E., Blankenship, K. L., Philipp-Muller, A. Z., ... ve Petty, R. E. (2022). Persuasion Amidst a Pandemic: Insights from the Elaboration Likelihood Model. *European Review of Social Psychology*, 33(2), 323-359.

Şahin, E., ve Duğan, Ö. (2020). Dijital Çağın Mizahi Anlatım Türü Capslerle Sağlık Konulu Mesajların Yayılımı. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(1), 191-207.

Tajuddin, S. N. A. A., Joni, J., ve Bahari, K. A. (2023). Political Communication: Uncovering Knowledge, Attitudes and Young Voters' Readiness for PRU-15 in Batang Padang District, Perak. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*, 39(1), 459-472.

Tee, P.-K., Lim, K.-Y., Ng, C.-P., ve Wong, L.-C. (2022). Trust in Green Advertising: Mediating Role of Environmental Involvement. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 12(1), 1771–1786.

Teng, S., Khong, K. W., ve Goh, W. W. (2014). Conceptualizing Persuasive Messages Using ELM in Social Media. *Journal of Internet Commerce*, 13(1), 65-87.

Uthamaputran, S., Shuaib, A. S. M., ve Hamsani, N. H. (2014). The Role of Green Marketing Towards Purchase Intention Among Malaysian Customers. *Journal of Entrepreneurship and Business*, 2(1), 1-8.

Vedadi, A., ve Warkentin, M. (2020). Can Secure Behaviors be Contagious? A Two-Stage Investigation of the Influence of Herd Behavior on Security Decisions. *Journal of the Association for Information Systems*, *21*(2).

Vo, T. H. G., ve Wu, K. W. (2022). Exploring Consumer Adoption of Mobile Shopping Apps From a Perspective of Elaboration Likelihood Model. *International Journal of E-Services and Mobile Applications (IJESMA)*, 14(1), 1-18.

Wang, L., Zhao, M., Zhang, J., ve Wang, Y. (2024). Compensatory Consumption of Specialty Agricultural Products from an ELM Theory Perspective: Joint Effect of Product Attributes and Social Affordances. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*.

Wu, F., Hu, X., An, S., ve Zhang, D. (2019). Exploring Passengers' Travel Behaviors Based on Elaboration Likelihood Model Under the Impact of Intelligent Bus Information. *Journal of Advanced Transportation*, 2019(1), 9095279.

Xu, F., ve Warkentin, M. (2020). Integrating Elaboration Likelihood Model and Herd Theory in Information Security Message Persuasiveness. *Computers & Security*, 98, 102009.

Yang, S., Zhou, C., ve Chen, Y. (2021). Do Topic Consistency and Linguistic Style Similarity Affect Online Review Helpfulness? An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Information Processing & Management*, 58(3), 102521.

Yang, B., Liu, C., Cheng, X., ve Ma, X. (2022). Understanding Users' Group Behavioral Decisions About Sharing Articles in Social Media: An Elaboration Likelihood Model Perspective. *Group Decision and Negotiation*, 31(4), 819-842.

Yoo, C. W., Huang, C. D., ve Goo, J. (2020). Task Support of Electronic Patient Care Report (Epcr) Systems in Emergency Medical Services: An Elaboration Likelihood Model Lens. *Information & management*, 57(6), 103336.

Zhang, X., Zhou, S., Yu, Y., Cheng, Y., de Pablos, P. O., ve Lytras, M. D. (2021). Improving Students' Attitudes About Corporate Social Responsibility via 'Apps': A Perspective Integrating Elaboration Likelihood Model and Social Media Capabilities. *Studies in Higher Education*, 46(8), 1603-1620.

Zheng, L., Phelps, J. E., ve Pimentel, D. (2019). Psychological Transportation in Narrative Advertising. In S. Rodgers ve E. Thorson (Editörler), *Advertising Theory* (s. 53-69). New York: Routledge.

KATILIM BANKACILIĞI
VE İKTİSADİ BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ:
UYGULAMALI TÜRKİYE ÖRNEĞİ

ÖĞR. GÖR. BURAK KOÇ

EĞİTİM
yayınevi

KATILIM BANKACILIĞI VE İKTİSADİ BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: UYGULAMALI TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Burak Koç

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-68-7
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı

KATILIM BANKACILIĞI VE İKTİSADİ BÜYÜME ARASINDAKİ İLİŞKİ: UYGULAMALI TÜRKİYE ÖRNEĞİ
Öğr. Gör. Burak Koç
VI+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-68-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ALİ, h. (2009). Islamic Banking and Economic Growth: Empirical Evidence from Malaysia. Journal of Economic Cooperation and Development, 59-74.

ALİM, E. A. (2013). Global Leaders in Islamic Finance: Industry Milestones and Reflections. E. A. Alim içinde, Global Leaders In Islamıc Fınance (s. 261-278). Singapore.

ALKIŞ, D. A. (2018). İslam Hukukunda Katılım bankacılığı Fon Toplama ve Kullandırma Yöntemleri. Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 120-134.

ARİSS, R. T. (2010). Competitive conditions in Islamic and conventional banking: A global perspective. Review of Financial Economics, 101-108.

ARSHED, N. (2020). Modelling demand and supply of Islamic banking deposits. University of Management and Technology, 1-19.

AYUB, M. (2012). The Way Forward. M. Ayub, Understanding İslamic Finance (s. 327-335).

BAYINDIR, S. (2005). İslam Hukuku Penceresinden Faizsiz Bankacılık. İstanbul: Rağbet Yayınları.

BAYRAKDAROĞLU, A. (2013). Bankacılık & Sigortacılık. MSKÜ İİBF Dergisi.

BRİTANNİCA, A. (1993), (s. 264).

CANBAZ, M. F. (2020). İslam İktisadı ve Finansında Temel Sorunlar. KOCATEPE İİBF Dergisi, 244-257.

ÇELİK, A. G. (2017). Meşru Bir Yatırım Aracı Olarak Mudarebe ve Günümüzde Kullanımı. Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 381-395.

DOĞAN, H. (2012). Cumhuriyet Döneminde Yerel Bankacılık: Akhisar Tütüncüler Bankası Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 402.

EFE, A. (2021). Katılım Bankacılığı ve İslami Finans sektöründeki Temel Sorunların Çözümü. Academic Platform Journal of Islamic Research, 304-326.

EJAZ, N. (2014). The Underlying Cause of the Global Financial

Crisis: An Islamic Perspective. Economıc Papers, 45-54.

EMEK, Ö. F. (2021). Türkiye'de Katılım Bankacılığı Alanındaki Gelişmeler İle Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkilerinin İncelenmesi: Toda-Yamamoto Yaklaşımı . Hitit İlahiyat Dergisi, 1-28.

F. GÜNDOĞDU, H. A. (2011). Mevduat Bankacılığında Karlılık ve Makroekonomik Değişkenler İlişkisi: Türkiye Üzerine Bir Uygulama. Atatürk Üniversitesi İİBF Dergisi, 245.

F.KAYA. (2012). Bankacılık Giriş ve İlkeler. İstanbul: Beta Basım.

F.KAYA. (2015). Bankacılık Giriş ve İlkeleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.

F.KINALI. (2012). Faizsiz Sistemde Bankacılık Anlayışı ve Kredi İşlemleri. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

FAROOQ, M. O. (2018). Conceptualization of the real economy and Islamic finance: Transformation beyond the asset-link rhetoric. Department of Economics and Finance, 1-12.

GÖRMEZ, B. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik . Yönetim ve Ekonomi, 188-206.

GÜÇLÜ, F. (2020). İslami Finansın Dünyadaki Gelişimi ve İslami Finansa Yön Veren Uluslararası Kuruluşlar Üzerine Bir İnceleme. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 75-91.

H.DOĞAN. (2012). Cumhuriyet Döneminde Yerel Bankacılık: Akhisar Tütüncüler Bankası Örneği. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 402.

HABİB, S. F. (2018). Fundamentals of Islamic Finance and Banking. United Kingdom: John Wiley & Sons, Ltd.

HASSAN, M. K. (2019). Islamic business research. M. K. Hassan içinde, Thundebird Internatıonal Business Review (s. 655-657). New Orleans: Department of Economics and Finance.

İ.DOĞAN. (2013). Katılım Bankaları Performans Analizi. ANKARA: zi Üniversitesi Sosyal Bilimler.

IQBAL, Z. (2011). Islamic Financial Intermediation and Banking. An Introduction to Islamic Finance, 151-172.

İsmail DURAK, M. B. (2017). Banka Seçimi,nde Müşteri Tercihleri:

Katılım Bankaları Üzerine Amprik Bir İnceleme. The journal of social science, 60-70.

KARAKAYA, U. (2020). Kurumsal Boyutuyla Kalkınma ve Büyümenin İslam Ekonomisindeki Yansımaları. Gümrük ve Ticaret Dergisi, 49-63.

KAYA, F. (2015). Bankacılık Giriş ve İlkeleri. İstanbul: Beta Yayıncılık.

KELEŞ, Y. (2020). Katılım Bankacılığı: Yapı, Uygulama ve Yasa Bağlamında Temel Sorunlar. International Journal of Islamic Economics and Finance Studies, 357-388.

KETTEL, B. (2010). Frequently Asked Questions İn İslamic Finance. United Kingdom: Wiley.

KETTEL, B. (2011). Definition of Islamic Banking. Introduction to Islamic Banking and Finance (s. 31).

KEVSER, M. (2020). Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme: 2015-2019 Dönemi Analizi. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 117-127.

KOÇAK, E. (2018). İslami Finans ve Ekonomik Büyüme: Türkiye Üzerine Ekonometrik Bir Uygulama. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 67-91.

KORKUT, C. (2020). Kapitalist İktisat Sisteminin Dönüşümünün Şafağında İslâm İktisadı. Muhafazakar Düşünce Dergisi, 212-243.

M.GÜLEN. (2015). Bankacılık Sektöründe Kamu ve Özel Bankaların Finansal Performanslarının Karşılaştırılması. Çorum: Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MANSOUR, W. (2015). How Ethical Is Islamic Banking In The Lıght Of The Objectives Of Islamic Law? Din Ahlakı Dergisi, 51-77.

ÖNDEŞ, T. (2018). Katılım Bankalarının Kredi Kullananlar Açısından Tercih Edilmeme Sebepleri. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 897-920.

ÖZARSLAN, N. (2010). Türk Sermaye Piyasasında Aracı Kuruluşların Rolü ve Etkisi. Uzmanlık Tezi. Denizli: Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü işletme Anabilim Dalı.

ÖZKARA, B. (2010). Katılım Bankalarının Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi. Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

PIÇAK, Y. D. (2012). Faiz Olgusunun İktisadi Düşünce Tarihindeki Gelişimi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 62-92.

SEKMEN, T. (2021). Islamic Banking and Economic Growth in the Dual Banking System. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 183-196.

SIDDIQUE, M. Z. (2020). Modern money and Islamic banking in the light of Islamic law of riba. School of Social Sciences and Humanities, 1-16.

ŞENDOĞDU, A. (2006). Bankacılığa Giriş. NOBEL YAYINLARI.

TİBY, A. M. (2011). Introduction to Islamic Banking. Islamic Banking: How to Manage Risk and Improve Profitability (s. 5-6).

TİBY, A. M. (2011). The Nature of Risk in Islamic Banking. Islamic Banking: How to Manage Risk and Improve Profitability, 27-45.

Turhan ANAÇ, F. K. (2017). Katılım Bankacılığı Sektöründe Bireysel Müşterilerin Banka Tercih Nedenleri Üzerine Bir Araştırma: İstanbul Örneği. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 75-94.

VAHYUDİ, İ. (2015). Finansal Raporlama ve Analiz: İslami Bankacılık. İslami Bankalar İçin Risk Yönetimi: Asya ve Orta Doğu'dan Son Gelişmeler.

YÜKSEL, M. (2018). Endüstri 4.0 ve Liderlik. 2nd International Symposium on Innovative Approaches in Scientific Studies, 338-341.

YÜKSEL, M. (2019). İşletme Yönetiminde Kaos Yaklaşımı: Teorik Bir Bakış. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 937-952.

YÜKSEL, M. (2019). Yerel Yönetimlerde İnovasyon Uygulamalarına Yönelik Bir Değerlendirme. Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 175-189.

YAĞCILAR, G. (2011). Türk Bankacılık Sektörünün Rekabet Yapısının Analizi. Ankara: BDDK Aroks Döküman Merkezi.

YANPAR, A. (2015). İslami Finans. İstanbul: Scala Yayıncılık.

YARDIMCIOĞLU, M. (2016). İslamî Finansın Geleceğine İlişkin Düşünceler. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 139-145.

YUNİS, H. (2012). Corporate Governance for Banks. Islamic Finance: The Regulatory Challenge (s. 303).

İNTERNET KAYNAKLARI

(https://kanalfinans.com/sorular/itfa-ne-demektir. (2020, Nisan 19). https://kanalfinans.com: https://kanalfinans.com/sorular/itfa-ne-demektir).

(https://katilimfinans.com.tr/katilim-finans-kavramlari/musareke-krzarar-ortakligi-nedir (2021, şubat 15). https://katilimfinans.com.tr: https://katilimfinans.com.tr/katilim-finans-kavramlari/musareke-krzarar-ortakligi-nedir).

(https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/katilim-bankaciligi-sistemi/sayfalar/default.aspx. (2005)).

(https://www.turkiyefinans.com.tr).

(KALLEK, C. (2006). https://islamansiklopedisi.org.tr/musaveme. https://islamansiklopedisi.org.tr).

(ÖZSOY, İ. (2009). https://islamansiklopedisi.org.tr/faiz. https://islamansiklopedisi.org.tr).

(TKBB. (2015, 12 29). http://www.tkbb.org.tr).

(TKKB. (2021). Katilim Bankaciligi Strateji Guncelleme Raporu. https://tkbb.org.tr: https://tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/EY_TKBB_Katilim_Bankaciligi_Strateji_Guncelleme_Raporu_2021-2025_Turkce.pdf).

(www.bloomberght.com. (2021, 09 07). Türkiye'de katılım bankacılığının seyri. https://www.bloomberght.com: https://www.bloomberght.com/katilim-bankaciliginin-sektor-payinin-15-e-ulasmasi-hedefleniyor-2287108).

GÖRÜNTÜ İŞLEME VE YAPAY ZEKA

UYGULAMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler
DOÇ. DR. M. OZAN İNCETAŞ
DR. MAHMUT KILIÇASLAN

EĞİTİM
yayınevi

GÖRÜNTÜ İŞLEME VE YAPAY ZEKA UYGULAMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Doç. Dr. M. Ozan İncetaş, Dr. Mahmut Kılıçaslan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-72-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

GÖRÜNTÜ İŞLEME VE YAPAY ZEKA UYGULAMALARINDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Doç. Dr. M. Ozan İncetaş, Dr. Mahmut Kılıçaslan
IV+119 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-72-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
internetteki kitapçı

Kaynaklar

[1] M. Rizwan, A. Shabbir, A. R. Javed, M. Shabbir, T. Baker, and D. Al-Jumeily Obe, "Brain Tumor and Glioma Grade Classification Using Gaussian Convolutional Neural Network," *IEEE Access*, vol. 10, pp. 29731–29740, 2022, doi: 10.1109/ACCESS.2022.3153108.

[2] "Retraction: Deep Learning Model for Automatic Classification and Prediction of Brain Tumor (Journal of Sensors (2022) 2022 (11) DOI: 10.1155/2022/3065656)," 2023, *Hindawi Limited*. doi: 10.1155/2023/9814852.

[3] M. and M. F. Khanmohammadi Shaghayegh and Mobarakabadi, "The Economic Burden of Malignant Brain Tumors," in *Human Brain and Spinal Cord Tumors: From Bench to Bedside. Volume 1: Neuroimmunology and Neurogenetics*, S. Rezaei Nima and Hanaei, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2023, pp. 209–221. doi: 10.1007/978-3-031-14732-6_13.

[4] M. Rasool, N. A. Ismail, A. Al-Dhaqm, W. M. S. Yafooz, and A. Alsaeedi, "A Novel Approach for Classifying Brain Tumours Combining a SqueezeNet Model with SVM and Fine-Tuning," *Electronics (Switzerland)*, vol. 12, no. 1, Jan. 2023, doi: 10.3390/electronics12010149.

[5] E. Petrosyan *et al.*, "Endoplasmic Reticulum Stress in the Brain Tumor Immune Microenvironment," May 01, 2023, *American Association for Cancer Research Inc.* doi: 10.1158/1541-7786.MCR-22-0920.

[6] Ö. Polat and C. Güngen, "Classification of brain tumors from MR images using deep transfer learning," *Journal of Supercomputing*, vol. 77, no. 7, pp. 7236–7252, Jul. 2021, doi: 10.1007/s11227-020-03572-9.

[7] S. Kokkalla, J. Kakarla, I. B. Venkateswarlu, and M. Singh, "Three-class brain tumor classification using deep dense inception residual network," *Soft comput*, vol. 25, no. 13, pp. 8721–8729, Jul. 2021, doi: 10.1007/s00500-021-05748-8.

[8] A. Corso *et al.*, "UCLA Department of Statistics Papers Title Efficient Multilevel Brain Tumor Segmentation with Integrated Bayesian Model Classification Publication Date Efficient Multilevel Brain Tumor Segmentation with Integrated Bayesian Model Classification," 2008. [Online]. Available: https://escholarship.org/uc/item/0gv683h5

[9] A. Işin, C. Direkoğlu, and M. Şah, "Review of MRI-based Brain Tumor Image Segmentation Using Deep Learning Methods," in *Procedia Computer Science*, Elsevier B.V., 2016, pp. 317–324. doi: 10.1016/j.procs.2016.09.407.

[10] M. I. Razzak, M. Imran, and G. Xu, "Efficient Brain Tumor Segmentation with Multiscale Two-Pathway-Group Conventional Neural Networks," *IEEE J Biomed Health Inform*, vol. 23, no. 5, pp. 1911–1919, Sep. 2019, doi: 10.1109/JBHI.2018.2874033.

[11] K. Kamnitsas *et al.*, "Efficient multi-scale 3D CNN with fully connected CRF for accurate brain lesion segmentation," *Med Image Anal*, vol. 36, pp. 61–78, Feb. 2017, doi: 10.1016/j.media.2016.10.004.

[12] T. Magadza and S. Viriri, "Deep learning for brain tumor segmentation: A survey of state-of-the-art," Feb. 01, 2021, *MDPI AG*. doi: 10.3390/jimaging7020019.

[13]S. M. Bhandarkar, J. Koh, and M. Suk, "Multiscale image segmentation using a hierarchical self-organizing map," 1997.

[14]N. Gordillo, E. Montseny, and P. Sobrevilla, "State of the art survey on MRI brain tumor segmentation," Oct. 2013. doi: 10.1016/j.mri.2013.05.002.

[15]P. Ventakasubbu and P. Ramasubramanian, "Deep Learning-based Brain Tumour Segmentation," *IETE J Res*, vol. 69, no. 6, pp. 3156–3164, 2023, doi: 10.1080/03772063.2021.1919219.

[16]C. G. A. R. Network, "Comprehensive, integrative genomic analysis of diffuse lower-grade gliomas," *New England Journal of Medicine*, vol. 372, no. 26, pp. 2481–2498, 2015.

[17]N. Bouchaour and S. Mazouzi, "Deep pattern-based tumor segmentation in brain MRIs," *Neural Comput Appl*, vol. 34, no. 17, pp. 14317–14326, Sep. 2022, doi: 10.1007/s00521-022-07422-y.

[18]I. Aboussaleh, J. Riffi, A. M. Mahraz, and H. Tairi, "Inception-UDet: An Improved U-Net Architecture for Brain Tumor Segmentation," *Annals of Data Science*, vol. 11, no. 3, pp. 831–853, Jun. 2024, doi: 10.1007/s40745-023-00480-6.

[19]R. Ranjbarzadeh, P. Zarbakhsh, A. Caputo, E. B. Tirkolaee, and M. Bendechache, "Brain tumor segmentation based on optimized convolutional neural network and improved chimp optimization algorithm," *Comput Biol Med*, vol. 168, Jan. 2024, doi: 10.1016/j.compbiomed.2023.107723.

[20]S. Kumar and B. Biswal, "MAEU-NET: A novel supervised architecture for brain tumor segmentation," *Int J Imaging Syst Technol*, vol. 34, no. 2, p. e22988, 2024.

[21]X. and S. X. and W. M. and F. H. Zou Ke and Yuan, "TBraTS: Trusted Brain Tumor Segmentation," in *Medical Image Computing and Computer Assisted Intervention – MICCAI 2022*, Q. and F. P. T. and S. S. and L. S. Wang Linwei and Dou, Ed., Cham: Springer Nature Switzerland, 2022, pp. 503–513.

[22]F. Milletari, N. Navab, and S.-A. Ahmadi, "V-net: Fully convolutional neural networks for volumetric medical image segmentation," in *2016 fourth international conference on 3D vision (3DV)*, 2016, pp. 565–571.

[23]O. Oktay *et al.*, "Attention U-Net: Learning Where to Look for the Pancreas," Apr. 2018, [Online]. Available: http://arxiv.org/abs/1804.03999

[24]C. Yan, J. Ding, H. Zhang, K. Tong, B. Hua, and S. Shi, "SEResU-Net for Multimodal Brain Tumor Segmentation," *IEEE Access*, vol. 10, pp. 117033–117044, 2022, doi: 10.1109/ACCESS.2022.3214309.

[25]M. N. Bajwa *et al.*, "Two-stage framework for optic disc localization and glaucoma classification in retinal fundus images using deep learning," *BMC Med Inform Decis Mak*, vol. 19, no. 1, p. 136, 2019.

[26]M. Amian Mehdi and Soltaninejad, "Multi-resolution 3D CNN for MRI Brain Tumor Segmentation and Survival Prediction," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2020, pp. 221–230.

[27]P. F. and F. P. M. and V. P. and M.-H. K. H. Isensee Fabian and Jäger, "nnU-Net for Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 118–132.

[28]F. Isensee, P. F. Jaeger, S. A. A. Kohl, J. Petersen, and K. H. Maier-Hein, "nnU-Net: a self-configuring method for deep learning-based biomedical image segmentation," *Nat Methods*, vol. 18, no. 2, pp. 203–211, Feb. 2021, doi: 10.1038/s41592-020-01008-z.

[29]T. Magadza and S. Viriri, "Efficient nnU-Net for Brain Tumor Segmentation," *IEEE Access*, vol. 11, pp. 126386–126397, 2023, doi: 10.1109/ACCESS.2023.3329517.

[30]L. and D. W. and Y. X. Colman Jordan and Zhang, "DR-Unet104 for Multimodal MRI Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 410–419.

[31]S. and V. T. Fidon Lucas and Ourselin, "Generalized Wasserstein Dice Score, Distributionally Robust Deep Learning, and Ranger for Brain Tumor Segmentation: BraTS 2020 Challenge," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 200–214.

[32]A. and L. M. and E. T. and R. C. and P. N. and D. E. Henry Théophraste and Carré, "Brain Tumor Segmentation with Self-ensembled, Deeply-Supervised 3D U-Net Neural Networks: A BraTS 2020 Challenge Solution," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 327–339.

[33]I. Aboussaleh, J. Riffi, K. el Fazazy, A. M. Mahraz, and H. Tairi, "3DUV-NetR+: A 3D hybrid semantic architecture using transformers for brain tumor segmentation with MultiModal MR images," *Results in Engineering*, vol. 21, Mar. 2024, doi: 10.1016/j.rineng.2024.101892.

[34]D. Liu, N. Sheng, T. He, W. Wang, J. Zhang, and J. Zhang, "SGEResU-Net for brain tumor segmentation," *Mathematical Biosciences and Engineering*, vol. 19, no. 6, pp. 5576–5590, 2022, doi: 10.3934/mbe.2022261.

[35]S.-H. Luu Huan Minh and Park, "Extending nn-UNet for Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2022, pp. 173–186.

[36]T. and S. H. and Z. H. Tang Jiarui and Li, "Variational-Autoencoder Regularized 3D MultiResUNet for the BraTS 2020 Brain Tumor Segmentation," in *Brainlesion: Glioma, Multiple Sclerosis, Stroke and Traumatic Brain Injuries*, S. Crimi Alessandro and Bakas, Ed., Cham: Springer International Publishing, 2021, pp. 431–440.

[37]A. Myronenko, "3D MRI brain tumor segmentation using autoencoder regularization," Oct. 2018, [Online]. Available: http://arxiv.org/abs/1810.11654

[38]N. Ibtehaz and M. S. Rahman, "MultiResUNet: Rethinking the U-Net architecture for multimodal biomedical image segmentation," *Neural Networks*, vol. 121, pp. 74–87, Jan. 2020, doi: 10.1016/j.neunet.2019.08.025.

[39]K. Pani and I. Chawla, "A hybrid approach for multi modal brain tumor segmentation using two phase transfer learning, SSL and a hybrid 3DUNET," *Computers and Electrical Engineering*, vol. 118, Sep. 2024, doi: 10.1016/j.compeleceng.2024.109418.

Kaynaklar

1. da Fona Costa, Luciano, and Roberto Marcond Cesar Jr. *Shape classification and analysis: theory and practice*. Crc Press, 2018.
2. Marr, David. "Early processing of visual information." *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. B, Biological Sciences* 275.942 (1976): 483-519.
3. Warrington, Elizabeth K., and Angela M. Taylor. "The contribution of the right parietal lobe to object recognition." *Cortex* 9.2 (1973): 152-164.
4. Arıca, Nafiz. *Shape: representation, description, similarity and recognition*. 2003. METU, PhD thesis.
5. Loncaric, Sven. "A survey of shape analysis techniques." *Pattern recognition* 31.8 (1998): 983-1001.
6. Zhang, Dengsheng, and Guojun Lu. "Review of shape representation and description techniques." *Pattern recognition* 37.1 (2004): 1-19.
7. Peura, Markus, and Jukka Iivarinen. "Efficiency of simple shape descriptors." *Proceedings of the third international workshop on visual form*. Vol. 5. 1997.
8. Zhang, Dengsheng. *Image Retrieval Based on Shape*. 2002. Monash University, PhD thesis.
9. Hu, Ming-Kuei. "Visual pattern recognition by moment invariants." *IRE transactions on information theory* 8.2 (1962): 179-187.
10. Kennedy, Ruby L. *Solving Data Mining Problems through Pattern Recognition*. Prentice Hall, 1997.
11. Teague, Michael Reed. "Image analysis via the general theory of moments." *Josa* 70.8 (1980): 920-930.
12. Taubin, Gabriel, and David B. Cooper. "Recognition and positioning of rigid objects using algebraic moment invariants." *Geometric Methods in Computer Vision*. Vol. 1570. SPIE, 1991.
13. Taubin, Gabriel, and David B. Cooper. *Object recognition based on moment (or algebraic) invariants*. IBM TJ Watson Research Center, 1991.
14. Lu, Guojun, and Atul Sajjanhar. "Region-based shape representation and similarity measure suitable for content-based image retrieval." *Multimedia Systems* 7 (1999): 165-174.
15. Goshtasby, Ardeshir. "Description and discrimination of planar shapes using shape matrices." *IEEE Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence* 6 (1985): 738-743.
16. Kondaveeti, Hari Kishan, and Valli Kumari Vatsavayi. "Abridged shape matrix representation for the recognition of aircraft targets from 2D ISAR imagery." *Adv Comput Sci Technol* 10.5 (2017): 1103-1122.X.
17. Warrington, Elizabeth K., and Angela M. Taylor. "The contribution of the right parietal lobe to object recognition." *Cortex* 9.2 (1973): 152-164.
18. Warrington, Elizabeth K., and Angela M. Taylor. "The contribution of the right parietal lobe to object recognition." *Cortex* 9.2 (1973): 152-164.
19. Taza, Antoine, and Ching Y. Suen. "Discrimination of planar shapes using shape matrices." *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics* 19.5 (1989): 1281-1289.

20. Parui, Swapan K., S. Eswara Sarma, and D. Dutta Majumder. "How to discriminate shapes using the shape vector." *Pattern Recognition Letters* 4.3 (1986): 201-204.
21. Graham, Ronald L. "An efficient algorithm for determining the convex hull of a finite planar set." *Info. Proc. Lett.* 1 (1972): 132-133.
22. Jarvis, Ray A. "On the identification of the convex hull of a finite set of points in the plane." *Information processing letters* 2.1 (1973): 18-21.
23. Chan, Timothy M. "Optimal output-sensitive convex hull algorithms in two and three dimensions." *Discrete & Computational Geometry* 16.4 (1996): 361-368.
24. Andrew, Alex M. "Another efficient algorithm for convex hulls in two dimensions." *Information Processing Letters* 9.5 (1979): 216-219.
25. Gomes, Abel JP. "A total order heuristic-based convex hull algorithm for points in the plane." *Computer-Aided Design* 70 (2016): 153-160.
26. Eddy, William F. "A new convex hull algorithm for planar sets." *ACM Transactions on Mathematical Software (TOMS)* 3.4 (1977): 398-403.
27. Green, P. J., and Bernard W. Silverman. "Constructing the convex hull of a set of points in the plane." *The Computer Journal* 22.3 (1979): 262-266.
28. Akl, Selim G., and Godfried T. Toussaint. "A fast convex hull algorithm." *Information processing letters* 7.5 (1978): 219-222.
29. Devroye, Luc, and Godfried T. Toussaint. "A note on linear expected time algorithms for finding convex hulls." *Computing* 26.4 (1981): 361-366.
30. AKGÜL, Bayram, and Hakan KUTUCU. "Convex Hull Problemine Genel Bakış: Algoritmalar ve Karmaşıklıkları." *Akademik Bilişim Konferansı* (2015).
31. Ponamgi, Madhav K., Dinesh Manocha, and Ming C. Lin. "Incremental algorithms for collision detection between polygonal models." *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics* 3.1 (1997): 51-64.
32. Kockara, Sinan, et al. "Collision detection: A survey." *2007 IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics*. IEEE, 2007.
33. Jiménez, Juan J., and Rafael J. Segura. "Collision detection between complex polyhedra." *Computers & Graphics* 32.4 (2008): 402-411.
34. Cupec, Robert, et al. "Object recognition based on convex hull alignment." *Pattern recognition* 102 (2020): 107199.
35. Cevikalp, H., Yavuz, H. S., & Triggs, B. (2019). Face recognition based on videos by using convex hulls. *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology*, *30*(12), 4481-4495.
36. Blum, Harry. "A transformation for extracting new descriptions of shape." *Models for the perception of speech and visual form* (1967): 362-380.
37. Van Eede, M., et al. "Canonical skeletons for shape matching." *18th International Conference on Pattern Recognition (ICPR'06)*. Vol. 2. IEEE, 2006.
38. Blum, Harry, and Roger N. Nagel. "Shape description using weighted symmetric axis features." *Pattern recognition* 10.3 (1978): 167-180.
39. Davies, E. Roy. *Machine vision: theory, algorithms, practicalities*. Elsevier, 2004.

40. Hu, Yong, and Zuoyong Li. “An Improved Shape Signature for Shape Representation and Image Retrieval.” *J. Softw.* 8.11 (2013): 2925-2929.
41. Zhang, Dengsheng, and Guojun Lu. “A comparative study of curvature scale space and Fourier descriptors for shape-based image retrieval.” *Journal of Visual Communication and Image Representation* 14.1 (2003): 39-57.
42. Zhang, Dengsheng, and Guojun Lu. “Study and evaluation of different Fourier methods for image retrieval.” *Image and vision computing* 23.1 (2005): 33-49.
43. El-ghazal, Akrem, Otman Basir, and Saeid Belkasim. “Farthest point distance: A new shape signature for Fourier descriptors.” *Signal Processing: Image Communication* 24.7 (2009): 572-586.
44. El Rubé, Ibrahim, et al. “MTAR: a robust 2D shape representation.” *International Journal of Image and Graphics* 6.03 (2006): 421-443.
45. Kunttu, I., and L. Lepistö. “Shape-based retrieval of industrial surface defects using angular radius Fourier descriptor.” *IET Image Processing* 1.2 (2007): 231-236.
46. Freeman, Herbert. “Computer processing of line-drawing images.” *ACM Computing Surveys (CSUR)* 6.1 (1974): 57-97.
47. Papert, S. “Uses of Technology to Enhance Education”. *Artificial Intelligence Technical Report*, vol. 298, 1973, pp. 1–108.
48. Nunes, Paulo, Fernando Pereira, and Ferran Marqués. “Multi-grid chain coding of binary shapes.” *Proceedings of international conference on image processing*. Vol. 3. IEEE, 1997.
49. Bribiesca, Ernesto. “A new chain code.” *Pattern Recognition* 32.2 (1999): 235-251.
50. Sanchez-Cruz, Hermilo, and Ramon M. Rodriguez-Dagnino. “Compressing bilevel images by means of a three-bit chain code.” *Optical engineering* 44.9 (2005): 097004-097004.
51. Freeman, Herbert. “On the encoding of arbitrary geometric configurations.” *IRE Transactions on Electronic Computers* 2 (1961): 260-268.
52. Sánchez-Cruz, Hermilo, Ernesto Bribiesca, and Ramón M. Rodríguez-Dagnino. “Efficiency of chain codes to represent binary objects.” *Pattern Recognition* 40.6 (2007): 1660-1674.
53. Iivarinen, Jukka, and Ari JE Visa. “Shape recognition of irregular objects.” *Intelligent Robots and Computer Vision XV: Algorithms, Techniques, Active Vision, and Materials Handling*. Vol. 2904. SPIE, 1996.
54. Sonka, Milan, Vaclav Hlavac, and Roger Boyle. *Image processing, analysis and machine vision*. Springer, 2013.
55. Oppenheim A. V., Willsky A. S., and Young I. T. *Signals and Systems*. Prentice-Hall, Englewood, 1983.
56. Papoulis A. *Probability, Random Variables, and Stochastic Processes*. McGraw-Hill, New York,3rd edition, 1991.
57. Gupta L. and Srinath M. D. Contour sequence moments for the classification of closed planar shapes. *Pattern Recognition*, 20(3):267–272, 1987.

58. Mokhtarian, Farzin, Sadegh Abbasi, and Josef Kittler. “Efficient and robust retrieval by shape content through curvature scale space.” *Image databases and multi-media search*. 1997. 51-58.
59. Asada, Haruo, and Michael Brady. “The curvature primal sketch.” *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence* 1 (1986): 2-14.
60. Mokhtarian, Farzin, and Alan Mackworth. “Scale-based description and recognition of planar curves and two-dimensional shapes.” *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence* 1 (1986): 34-43.
61. Gonzalez, Rafael C, and Richard E Woods. *Digital Image Processing*. 4th ed., New York, Ny, Pearson, 2018.
62. Tiagrajah, V. J., and AAS Muhammad Razeen. “An enhanced shape descriptor based on radial distances.” *2011 IEEE International Conference on Signal and Image Processing Applications (ICSIPA)*. IEEE, 2011.

Kaynaklar

[1] Gonzalez, R. C., & WOODS 3rd, R. E. (2008). Edition. Digital Image Processing. Upper Saddle River, USA: Prentice Hall.

[2] Fabian, A. C., Sanders, J. S., Allen, S. W., Crawford, C. S., Iwasawa, K., Johnstone, R. M., ... & Taylor, G. B. (2003). A deep Chandra observation of the Perseus cluster: shocks and ripples. Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, 344(3), L43-L47.

[3] Sanders, J. S., Fabian, A. C., Russell, H. R., Walker, S. A., & Blundell, K. M. (2016). Detecting edges in the X-ray surface brightness of galaxy clusters. Monthly Notices of the Royal Astronomical Society, 460(2), 1898-1911.

[4] Misra, D., Mishra, S., & Appasani, B. (2018). Advanced image processing for astronomical images. arXiv preprint arXiv:1812.09702.

[5] Yang, G. Z., Burger, P., Firmin, D. N., & Underwood, S. R. (1996). Structure adaptive anisotropic image filtering. Image and Vision Computing, 14(2), 135-145.

[6] Dogra, A., & Bhalla, P. (2014). Image sharpening by gaussian and butterworth high pass filter. Biomedical and pharmacology journal, 7(2), 707-713.

[7] Christiano, L. J., & Fitzgerald, T. J. (2003). The band pass filter. International economic review, 44(2), 435-465.

[8] Ataman, E., Aatre, V., & Wong, K. (1981). Some statistical properties of median filters. IEEE Transactions on Acoustics, Speech, and Signal Processing, 29(5), 1073-1075.

[9] Haddad, R. A., & Akansu, A. N. (1991). A class of fast Gaussian binomial filters for speech and image processing. IEEE Transactions on Signal Processing, 39(3), 723-727.

[10] Kundu, A., Mitra, S., & Vaidyanathan, P. (1984). Application of two-dimensional generalized mean filtering for removal of impulse noises from images. IEEE transactions on acoustics, speech, and signal processing, 32(3), 600-609.

[11] Haddad, R. A., & Akansu, A. N. (1991). A class of fast Gaussian binomial filters for speech and image processing. IEEE Transactions on Signal Processing, 39(3), 723-727.

[12] Zhang, L., & Tam, W. J. (2005). Stereoscopic image generation based on depth images for 3D TV. IEEE Transactions on broadcasting, 51(2), 191-199.

[13] Maragos, P. (1987). Tutorial on advances in morphological image processing and analysis. Optical engineering, 26(7), 623-632.

[14] Perona, P., & Malik, J. (1990). Scale-space and edge detection using anisotropic diffusion. IEEE Transactions on pattern analysis and machine intelligence, 12(7), 629-639.

[15] Charbonnier, P., Blanc-Feraud, L., Aubert, G., & Barlaud, M. (1994, November). Two deterministic half-quadratic regularization algorithms for computed imaging. In Proceedings of 1st international conference on image processing (Vol. 2, pp. 168-172). IEEE.

[16] Weickert, J., Romeny, B. T. H., & Viergever, M. A. (1998). Efficient and reliable schemes for nonlinear diffusion filtering. IEEE transactions on image processing, 7(3), 398-410.

[17] Weickert, J. (1998). Anisotropic diffusion in image processing (Vol. 1, pp. 59-60). Stuttgart: Teubner.

[18] Tanyeri, U., & Demirci, R. (2018). Wavelet-based adaptive anisotropic diffusion filter. Advances in Electrical and Computer Engineering, 18(4), 99-106.

[19] Yin, C., Zhang, F., Hao, B., Fu, Z., & Pang, X. (2024). Research on a Fast Image-Matching Algorithm Based on Nonlinear Filtering. Algorithms, 17(4), 165.

[20] Zhou, Z., & Luo, H. (2024). A Method of Printmaking Image Generation Based on Convolutional Neural Network. Journal of Circuits, Systems and Computers, 33(08), 2450151.

[21] Gao, Y., Zhu, H., Li, X., & Amuri, M. J. V. (2023). Trust-Based Distributed H∞ Diffusion Filtering for Target Tracking Under Cyber Attacks. IEEE Access, 11, 119388-119395.

[22] Hu, Y., Zhang, X., Li, D., Li, W., Zhang, L., Fu, H., & Zhang, L. (2023). Anisotropic diffusion filters for flow-dependent variational data assimilation of sea surface temperature. Ocean Modelling, 184, 102233.

[23] Jayaraj, A. P., Gounder, K. N., & Rajagopal, J. (2024). Optimizing signal smoothing using HERS algorithm and time fractional diffusion equation. Expert Systems with Applications, 238, 122250.

[24] Wang, Z., Zhu, P., Liu, L., & Zhou, X. (2024). An accurate and robust strain field smoothing method based on polynomial fitting and anisotropic diffusion in digital image correlation. Measurement, 225, 113947.

[25] Liu, Y., Zhu, T. F., Luo, Z., & Ouyang, X. P. (2024). 3D robust anisotropic diffusion filtering algorithm for sparse view neutron computed tomography 3D image reconstruction. Nuclear Science and Techniques, 35(3), 50.

[26] Mukherjee, T., Neelakantan, S., Choudhary, G., & Avazmohammadi, R. (2023, April). Improved right ventricular strain estimation in rats using anisotropic diffusion filtering. In Medical Imaging 2023: Ultrasonic Imaging and Tomography (Vol. 12470, pp. 176-182). SPIE.

[27] Soomro, T. A., Jandan, N. A., Ali, A., Irfan, M., Rahman, S., Aldhabaan, W. A., ... & Abuallut, I. (2023). Impact of retinal vessel image coherence on retinal blood vessel segmentation. Electronics, 12(2), 396.

[28] Shams, H., Jan, T., Khalil, A. A., Ahmad, N., Munir, A., & Khalil, R. A. (2023). Fingerprint image enhancement using multiple filters. PeerJ Computer Science, 9, e1183.

[29] Pregitha, R. E., Vinod Kumar, R. S., & Kumar, C. E. S. (2023). Down syndrome markers classification via dense neural network in ultrasound foetal image. Soft Computing, 1-13.

[30] Gupta, H., Singh, H., Kumar, A., Vishwakarma, A., & Singh, G. K. (2024). Variational mode decomposition based image denoising using semi-adaptive conductance function inspired diffusion filtering. Multimedia Tools and Applications, 83(3), 7433-7456.

[31] Chen, M., Chu, Y., Zhao, Y., Niu, F., & Sun, H. (2024). Effect of wind noise on active noise control headphones and wind noise suppression in distributed filtered-x least mean squares algorithms. Applied Acoustics, 220, 109951.

[32] Vasu, G. T., & Palanisamy, P. (2023). Gradient-based multi-focus image fusion using foreground and background pattern recognition with weighted anisotropic diffusion filter. Signal, Image and Video Processing, 17(5), 2531-2543.

[33] Kaur, H., Vig, R., Kumar, N., Sharma, A., Dogra, A., & Goyal, B. (2024). Fusion of Multimodal Medical Images Based on Fine-Grained Saliency and Anisotropic Diffusion Filter. Current Medical Imaging.

[34] Nithya, V. P., Mohanasundaram, N., & Santhosh, R. (2023). An Early Detection and Classification of Alzheimer's Disease Framework Based on ResNet-50. Current Medical Imaging.

[35] Vasu, G. T., & Palanisamy, P. (2023). CT and MRI multi-modal medical image fusion using weight-optimized anisotropic diffusion filtering. Soft Computing, 27(13), 9105-9117.

[36] Kumar, M. D., Sivanarayana, G. V., Indira, D. N. V. S. L. S., & Raj, M. P. (2023). Skin cancer segmentation with the aid of multi-class dilated D-net (MD2N) framework. Multimedia Tools and Applications, 82(23), 35995-36018.

[37] Kılıçaslan, M. (2024). Adaptive threshold selection of anisotropic diffusion filters using spiking neural network model. Signal, Image and Video Processing, 18(1), 407-416.

[38] Alekhya, B., Sasikumar, R., Kumar, N. S., & Bharathiraja, N. (2023). Hybrid ICHO-HSDC Model For Accurate Covid-19 Detection and Classification From CT Scan And X-Ray Images. INTERNATIONAL JOURNAL OF COMPUTERS COMMUNICATIONS & CONTROL, 18(4).

[39] Reddy, K. R., & Dhuli, R. (2023). Detection of brain tumors from MR images using fuzzy thresholding and texture feature descriptor. The Journal of Supercomputing, 79(8), 9288-9319.

[40] Tang, G., Wei, Z., & Zhuang, L. (2024). SAR Image Registration: The Combination of Nonlinear Diffusion Filtering, Hessian Features and Edge Points. Sensors, 24(14), 4568.

[41] Jasmine, J. J., Raja, S. E., Muniraj, R., & Jarin, T. (2024). An improved dung beetle optimization with recurrent convolutional neural networks for efficient detection and classification of undersea water object images. Earth Science Informatics, 1-21.

[42] ČUNDERLÍK, R., KOLLÁR, M., & MIKULA, K. (2023). 1D along-track pre-processing of the GOCE gravity gradients and nonlinear filtering of the radial components Vzz in spatial domain. Contributions to Geophysics and Geodesy, 53(4), 333-351.

[43] Xiangsuo, F., Wenlin, Q., Juliu, L., Qingnan, H., & Fan, Z. (2023). Dim and small target detection based on spatio-temporal filtering and high-order energy estimation. IEEE Photonics Journal, 15(2), 1-20.

[44] Wang, Y., Huang, C., Qu, Y., Li, M., & Li, J. (2023). Velocity-adaptive irregular point spread function deconvolution imaging using X-shaped denoising diffusion filtering. IEEE Transactions on Geoscience and Remote Sensing.

[45] Alqhtani, S. M., Soomro, T. A., Ali, A., Aziz, A., Irfan, M., Rahman, S., ... & Eljak, L. A. B. (2024). Improved Brain Tumor Segmentation and Classification in Brain MRI with FCM-SVM: A Diagnostic Approach. IEEE Access.

[46] Ashwini, A., Purushothaman, K. E., Rosi, A., & Vaishnavi, T. (2023). Artificial Intelligence based real-time automatic detection and classification of skin lesion in dermoscopic samples using DenseNet-169 architecture. Journal of Intelligent & Fuzzy Systems, (Preprint), 1-16.

Kaynaklar

1. Yapıcı, İ. Ş., Arslan, R. U., & Erkaymaz, O. (2024). Kalp Yetmezliği Tanılı Hastaların Hayatta Kalma Tahmininde Topluluk Makine Öğrenme Yöntemlerinin Performans Analizi. *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi*, *14*(1), 59-69.
2. Subhadra, K., & Vikas, B. (2019). Neural network based intelligent system for predicting heart disease. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, *8*(5), 484-487.
3. Fact Sheet: Cardiovascular Diseases. Available online: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cardiovasculardiseases-(cvds) (accessed on 23 July 2024).
4. Ahmed, M., & Husien, I. (2024). Heart Disease Prediction Using Hybrid Machine Learning: A Brief Review. *Journal of Robotics and Control (JRC)*, *5*(3), 884-892.
5. Ayano, Y. M., Schwenker, F., Dufera, B. D., & Debelee, T. G. (2022). Interpretable machine learning techniques in ECG-based heart disease classification: a systematic review. *Diagnostics*, *13*(1), 111.
6. Morris, F., Brady, W. J., & Camm, A. J. (Eds.). (2009). *ABC of clinical electrocardiography*. John Wiley & Sons.
7. Higueras, J., Gómez-Talkavera, S., Ganadas, V., Bover, R., Losas, M., Gómez-Polo, J. C., ... & Macaya, C. (2016). Expertise in interpretation of 12-lead electrocardiograms of staff and residents physician: current knowledge and comparison between two different teaching methods. *J Caridol Curr Res*, *5*(3), 00160.
8. Schläpfer, J., & Wellens, H. J. (2017). Computer-interpreted electrocardiograms: benefits and limitations. *Journal of the American College of Cardiology*, *70*(9), 1183-1192.
9. Martínez-Losas, P., Higueras, J., Gómez-Polo, J. C., Brabyn, P., Ferrer, J. M. F., Cañadas, V., & Villacastín, J. P. (2016). The influence of computerized interpretation of an electrocardiogram reading. *The American Journal of Emergency Medicine*, *10*(34), 2031-2032.
10. Rajdhan, A., Agarwal, A., Sai, M., Ravi, D., & Ghuli, P. (2020). Heart disease prediction using machine learning. *International Journal of Engineering Research & Technology*, 9(4), 659-662.
11. Srivastava, K., & Choubey, D. K. (2020). Heart disease prediction using machine learning and data mining. *International Journal of Recent Technology and Engineering*, 9(1): 212–219.
12. Almustafa, K. M. (2020). Prediction of heart disease and classifiers' sensitivity analysis. *BMC bioinformatics*, *21*, 1-18.
13. Shah, D., Patel, S., & Bharti, S. K. (2020). Heart disease prediction using machine learning techniques. *SN Computer Science*, *1*(6), 345.
14. Minou, J., Mantas, J., Malamateniou, F., & Kaitelidou, D. (2020). Classification techniques for cardio-vascular diseases using supervised machine learning. *Medical Archives*, *74*(1), 39.
15. Katarya, R., & Meena, S. K. (2021). Machine learning techniques for heart disease prediction: a comparative study and analysis. *Health and Technology*, *11*(1), 87-97.

16. Diwakar, M., Tripathi, A., Joshi, K., Memoria, M., & Singh, P. (2021). Latest trends on heart disease prediction using machine learning and image fusion. *Materials today: proceedings*, *37*, 3213-3218.
17. Garg, A., Sharma, B., & Khan, R. (2021). Heart disease prediction using machine learning techniques. *In IOP Conference series: materials science and engineering*, 1022(1), 012046.
18. Gao, X. Y., Amin Ali, A., Shaban Hassan, H., & Anwar, E. M. (2021). Improving the accuracy for analyzing heart diseases prediction based on the ensemble method. *Complexity*, *2021*(1), 6663455.
19. Sapra, L., Sandhu, J. K., & Goyal, N. (2021). Intelligent method for detection of coronary artery disease with ensemble approach. In *Advances in Communication and Computational Technology: Select Proceedings of ICACCT 2019* (pp. 1033-1042). Springer Singapore.
20. Ali, M. M., Paul, B. K., Ahmed, K., Bui, F. M., Quinn, J. M., & Moni, M. A. (2021). Heart disease prediction using supervised machine learning algorithms: Performance analysis and comparison. *Computers in Biology and Medicine*, *136*, 104672.
21. Bharti, R., Khamparia, A., Shabaz, M., Dhiman, G., Pande, S., & Singh, P. (2021). Prediction of heart disease using a combination of machine learning and deep learning. *Computational intelligence and neuroscience*, *2021*(1), 8387680.
22. Jindal, H., Agrawal, S., Khera, R., Jain, R., & Nagrath, P. (2021). Heart disease prediction using machine learning algorithms. In *IOP conference series: materials science and engineering*, 1022(1), p. 012072.
23. Adhikari, B., & Shakya, S. (2022, February). Heart Disease Prediction Using Ensemble Model. In *Proceedings of Second International Conference on Sustainable Expert Systems: ICSES 2021* (pp. 857-868). Singapore: Springer Nature Singapore.
24. Ambika Sekhar, Amrutha Babu, Jayalekshmi V.K., and Adithya Udayan. (2022). Machine learning based heart disease prediction. *In 2022 Second International Conference on Next Generation Intelligent Systems* (ICNGIS) (pp 1–5).
25. Chang, V., Bhavani, V. R., Xu, A. Q., & Hossain, M. A. (2022). An artificial intelligence model for heart disease detection using machine learning algorithms. *Healthcare Analytics*, *2*, 100016.
26. Çil, E., & Güneş, A. (2022). Makine öğrenmesi algoritmalarıyla kalp hastalıklarının tespit edilmesine yönelik performans analizi. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *17*(65), 57-77.
27. Doppala, B. P., Bhattacharyya, D., Janarthanan, M., & Baik, N. (2022). A reliable machine intelligence model for accurate identification of cardiovascular diseases using ensemble techniques. *Journal of Healthcare Engineering*, *2022*(1), 2585235.
28. Nagavelli, U., Samanta, D., & Chakraborty, P. (2022). Machine Learning Technology-Based Heart Disease Detection Models. *Journal of Healthcare Engineering*, *2022*(1), 7351061.

29. Archana, K. S., Sivakumar, B., Kuppusamy, R., Teekaraman, Y., & Radhakrishnan, A. (2022). Automated cardioailment identification and prevention by hybrid machine learning models. *Computational and Mathematical Methods in Medicine*, *2022*(1), 9797844.
30. Harman, G. (2022). Kalp hastalığı tespitinde sınıflandırma yöntemlerinin karşılaştırılması. *Teknolojik Gelişmeler ve Mühendislik Uygulamaları*. (ss. 6-27). Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları.
31. Yadav, A. L., Soni, K., & Khare, S. (2023, July). Heart diseases prediction using machine learning. In *2023 14th International Conference on Computing Communication and Networking Technologies (ICCCNT)* (pp. 1-7). IEEE.
32. Kumar, B., Gulnar, S., Banerjee, P., & Dehury, M. K. (2023, December). A study of Cardiovascular disease Risk factors using ML techniques. In *2023 Global Conference on Information Technologies and Communications (GCITC)* (pp. 1-7). IEEE.
33. Bhatt, C. M., Patel, P., Ghetia, T., & Mazzeo, P. L. (2023). Effective heart disease prediction using machine learning techniques. *Algorithms*, *16*(2), 88.
34. Chandrasekhar, N., & Peddakrishna, S. (2023). Enhancing heart disease prediction accuracy through machine learning techniques and optimization. *Processes*, *11*(4), 1210.
35. Sen, K., & Verma, B. (2023, May). Heart Disease Prediction Using a Soft Voting Ensemble of Gradient Boosting Models, RandomForest, and Gaussian Naive Bayes. In *2023 4th International Conference for Emerging Technology (INCET)* (pp. 1-7). IEEE.
36. Ramesh, H. V., & Pathinarupothi, R. K. (2023, April). Performance Analysis of Machine Learning Algorithms to Predict Cardiovascular Disease. In *2023 IEEE 8th International Conference for Convergence in Technology (I2CT)* (pp. 1-8). IEEE.
37. Shukla, A., Khan, I. R., Sharma, V., Soni, M., Gupta, S., & Kumar, A. (2023, April). A Novel Prediction System to Diagnose Heart Disease. In *2023 International Conference on Inventive Computation Technologies (ICICT)* (pp. 781-786). IEEE.
38. Naveen, S., Ravindran, S. K., Shreya, G., & Ameen, S. N. (2023, May). Effective Heart disease prediction framework using Random Forest and Logistic regression. In *2023 2nd International Conference on Vision Towards Emerging Trends in Communication and Networking Technologies (ViTECoN)* (pp. 1-6). IEEE.
39. Gangadhar, M. S., Sai, K. V. S., Kumar, S. H. S., Kumar, K. A., Kavitha, M., & Aravinth, S. S. (2023, February). Machine learning and deep learning techniques on accurate risk prediction of coronary heart disease. In *2023 7th International Conference on Computing Methodologies and Communication (ICCMC)* (pp. 227-232). IEEE.
40. Takcı, H. (2023). Optimum parametreler yardımıyla performansı artırılmış KNN algoritması tabanlı kalp hastalığı tahmini. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *38*(1), 451-460.

41. Asif, D., Bibi, M., Arif, M. S., & Mukheimer, A. (2023). Enhancing heart disease prediction through ensemble learning techniques with hyperparameter optimization. *Algorithms*, *16*(6), 308.
42. Saha, S., Rahman, M. M., Suki, T. T., Alam, M. M., Alam, M. S., & Haque, M. A. S. (2024, April). Heart Disease Prediction Using Machine Learning Algorithms: Performance Analysis. In *2024 3rd International Conference on Advancement in Electrical and Electronic Engineering (ICAEEE)* (pp. 1-6). IEEE.
43. Ogunpola, A., Saeed, F., Basurra, S., Albarrak, A. M., & Qasem, S. N. (2024). Machine learning-based predictive models for detection of cardiovascular diseases. *Diagnostics*, *14*(2), 144.
44. Talapaneni, S., Kota, C. S., Yalagala, N., Nunna, R., & Mothukuri, R. (2024, May). Enhancing Heart Disease Prediction and Analysis: An Efficient Voting Ensemble model. In *2024 International Conference on Communication, Computer Sciences and Engineering (IC3SE)* (pp. 156-160). IEEE.
45. Sungur, F., & Bakır, H. (2024). Hiperparametre ayarlama ve veri dengelemenin kalp hastalığı tahmini için kullanılan makine öğrenimi algoritmaları üzerindeki etkilerinin incelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *17*(1), 45-58.
46. Bhuvana, P. P. M. R. S., Rohith, B., Swathi, B. M., Nikhitha, G., Vege, H. K., & Subramanyam, M. M. (2024). Prediction Of Cardiovascular Disorders Using Machine Learning. *Educational Administration: Theory and Practice*, *30*(6), 1206-1215.
47. Nadheer, I. (2024). Heart Disease Prediction System using hybrid model of Multi-layer perception and XGBoost algorithms. In *BIO Web of Conferences* (Vol. 97, p. 00047). EDP Sciences.

Kaynaklar

[1] H. Zhang and Y. Qie, "Applying Deep Learning to Medical Imaging: A Review," *Applied Sciences*, vol. 13, no. 18, p. 10521, Sep. 2023, doi: 10.3390/app131810521.

[2] S. Minaee, Y. Boykov, F. Porikli, A. Plaza, N. Kehtarnavaz, and D. Terzopoulos, "Image Segmentation Using Deep Learning: A Survey," Jan. 2020.

[3] Venkatkumar R., "Segmentation: Traditional & Deep learning Approaches," https://medium.com/@VK_Venkatkumar/segmentation-traditional-deep-learning-approaches-edd50a3308b3.

[4] M. Li, Y. Jiang, Y. Zhang, and H. Zhu, "Medical image analysis using deep learning algorithms," *Front Public Health*, vol. 11, Nov. 2023, doi: 10.3389/fpubh.2023.1273253.

[5] G. Du, X. Cao, J. Liang, X. Chen, and Y. Zhan, "Medical Image Segmentation based on U-Net: A Review," *Journal of Imaging Science and Technology*, vol. 64, no. 2, pp. 020508-1-020508–12, Mar. 2020, doi: 10.2352/J.ImagingSci.Technol.2020.64.2.020508.

[6] C. Yu *et al.*, "Segmentation and density statistics of mariculture cages from remote sensing images using mask R-CNN," *Information Processing in Agriculture*, vol. 9, no. 3, pp. 417–430, Sep. 2022, doi: 10.1016/j.inpa.2021.04.013.

[7] C. H. Kang and S. Y. Kim, "Real-time object detection and segmentation technology: an analysis of the YOLO algorithm," *JMST Advances*, vol. 5, no. 2–3, pp. 69–76, Sep. 2023, doi: 10.1007/s42791-023-00049-7.

[8] V. Badrinarayanan, A. Kendall, and R. Cipolla, "SegNet: A Deep Convolutional Encoder-Decoder Architecture for Image Segmentation," *IEEE Trans Pattern Anal Mach Intell*, vol. 39, no. 12, pp. 2481–2495, Dec. 2017, doi: 10.1109/TPAMI.2016.2644615.

[9] L.-C. Chen, G. Papandreou, I. Kokkinos, K. Murphy, and A. L. Yuille, "DeepLab: Semantic Image Segmentation with Deep Convolutional Nets, Atrous Convolution, and Fully Connected CRFs," *IEEE Trans Pattern Anal Mach Intell*, vol. 40, no. 4, pp. 834–848, Apr. 2018, doi: 10.1109/TPAMI.2017.2699184.

[10] S. Gunasekaran, P. S. Mercy Bai, S. K. Mathivanan, H. Rajadurai, B. D. Shivahare, and M. A. Shah, "Automated brain tumor diagnostics: Empowering neuro-oncology with deep learning-based MRI image analysis," *PLoS One*, vol. 19, no. 8, p. e0306493, Aug. 2024, doi: 10.1371/journal.pone.0306493.

[11] F. Wahid, Y. Ma, D. Khan, M. Aamir, and S. U. K. Bukhari, "Biomedical Image Segmentation: A Systematic Literature Review of Deep Learning Based Object Detection Methods," Aug. 2024.

[12] K. Pal, P. Yadav, and N. Katal, "RoadSegNet: a deep learning framework for autonomous urban road detection," *Journal of Engineering and Applied Science*, vol. 69, no. 1, p. 110, Dec. 2022, doi: 10.1186/s44147-022-00162-9.

[13]A. M. Hafiz and G. M. Bhat, "A survey on instance segmentation: state of the art," *Int J Multimed Inf Retr*, vol. 9, no. 3, pp. 171–189, Sep. 2020, doi: 10.1007/s13735-020-00195-x.

[14]yentur, "Görüntü Segmentasyonu," https://medium.com/move-on-ai/görüntü-segmentasyonu-ba193b168a1b.

[15]F. Ergin, I. B. Parlak, M. Adel, Ö. M. Gül, and K. Karpouzis, "Noise Resilience in Dermoscopic Image Segmentation: Comparing Deep Learning Architectures for Enhanced Accuracy," *Electronics (Basel)*, vol. 13, no. 17, p. 3414, Aug. 2024, doi: 10.3390/electronics13173414.

[16]Y. Su, B. Cheng, Y. C.-2023 I. 6th I. Conference, and undefined 2023, "Detection and Recognition of Traditional Chinese Medicine Slice Based on YOLOv8," *ieeexplore.ieee.orgY Su, B Cheng, Y Cai2023 IEEE 6th International Conference on Electronic Information, 2023•ieeexplore.ieee.org*, Accessed: Oct. 30, 2023. [Online]. Available: https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/10245026/

[17]J. Redmon, S. Divvala, R. Girshick, and A. Farhadi, "You only look once: Unified, real-time object detection," in *Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition*, 2016, pp. 779–788.

[18]C.-Y. Wang and H.-Y. M. Liao, "YOLOv1 to YOLOv10: The fastest and most accurate real-time object detection systems," Aug. 2024.

[19]M. A. R. Alif and M. Hussain, "YOLOv1 to YOLOv10: A comprehensive review of YOLO variants and their application in the agricultural domain," Jun. 2024.

[20]Sarah HADDAD, "Annotated (Yolov8) Bridge images for Segmentation," https://www.kaggle.com/datasets/pfem2sarah/annotated-yolov8-bridge-images-for-segmentation.

[21]https://colab.research.google.com/github/ultralytics/ultralytics/blob/main/examples/tutorial.ipynb, "YOLOv8 Tutorial," https://colab.research.google.com/github/ultralytics/ultralytics/blob/main/examples/tutorial.ipynb.

Kaynaklar

1. Ünal, S. Y., & Deniz, Ü. (2023). Anne çocuk sağlığı ve önemi, In: *Çocuk Sağlığı ve İlk Yardım*, Deniz, Ü. Editör, Akademisyen Kitapevi A.Ş., Ankara, Türkiye, pp: 8.
2. Başar, F., & Çiçek, S. (2018). Annelerin yeterli prenatal bakım alma durumları ve etkileyen faktörler. *OPUS International Journal of Society Researches*, *9*(16), 2574-2596.
3. Turan, T., Ceylan, S. S., & Teyikçi, S. (2008). Annelerin düzenli prenatal bakım alma durumları ve etkileyen faktörler. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, *3*(9), 157-172.
4. Reyhan, F. A., & Sayiner, F. Doğum Ortamının Önemi ve İdeal Doğum Ünitesi Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 176-186.
5. Yıldırım, A. D., & Şahin, N. H. (2022). Anne ölümlerinin önlenmesi: uluslararası bakım ve izlem modelleri. *Jinekoloji-Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, *19*(1), 1184-1191.
6. Çankaya, S., Yılmaz, S. D., Can, R., & Kodaz, N. D. (2017). Postpartum depresyonun maternal bağlanma üzerine etkisi. *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi,* 2017(4), 232-240
7. WHO. (2019). Maternal Mortality, World Health Organization.
8. World Health Organization. (2020). Newborns: improving survival and well-being.
9. World Health Organization. (2023). *Trends in maternal mortality 2000 to 2020: estimates by WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and UNDESA/Population Division*. World Health Organization.
10. Raihen, M. N., & Akter, S. (2024). Comparative Assessment of Several Effective Machine Learning Classification Methods for Maternal Health Risk. *Computational Journal of Mathematical and Statistical Sciences*, **3**(1), 161-176.
11. Ahmed, M., Kashem, M. A., Rahman, M., & Khatun, S. (2020). Review and analysis of risk factor of maternal health in remote area using the Internet of Things (IoT). In *InECCE2019: Proceedings of the 5th International Conference on Electrical, Control & Computer Engineering, Kuantan, Pahang, Malaysia, 29th July 2019* (pp. 357-365). Springer Singapore.
12. Macrohon, J. J. E., Villavicencio, C. N., Inbaraj, X. A., & Jeng, J. H. (2022). A semi-supervised machine learning approach in predicting high-risk pregnancies in the Philippines. *Diagnostics*, *12*(11), 2782.
13. Pawar, L., Malhotra, J., Sharma, A., Arora, D., & Vaidya, D. (2022, August). A robust machine learning predictive model for maternal health risk. In *2022 3rd international conference on electronics and sustainable communication systems (ICESC)* (pp. 882-888). IEEE.
14. Kambli, R. S. (2022). Nirmala,"Model for Predicting Risk Levels in Maternal Healthcare,". *Int. J. Adv. Res. Innov. Ideas Educ*, *8*(6), 1633-1637.

15. Ramdhani, Y., Maulidia, D., Setiadi, A., & Alamsyah, D. P. (2022, November). Feature Weighting Optimization: Genetic Algorithms and Random Forest for Classification of Pregnant Potential Risk. In *2022 International Conference on Information Technology Research and Innovation (ICITRI)* (pp. 95-100). IEEE.
16. Kumari, D. Maternal Health Risk Prediction Model Using Artificial Neural Network. In *Soft Computing Techniques in Connected Healthcare Systems* (pp. 277-289). CRC Press.
17. Şahin, F., Tulum, G., & Karaca, Ş. (2023). Anne Sağlığı Riski İçin Makine Öğrenmesi Modellerinin Performans Karşılaştırması. *Dicle Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Mühendislik Dergisi*, *14*(4), 547-553.
18. Mutlu, H. B., Durmaz, F., Yücel, N., Cengil, E., & Yıldırım, M. (2023). Prediction of maternal health risk with traditional machine learning methods. *Naturengs*, *4*(1), 16-23.
19. Wongso, B. P., Johan, M. E., & Fianty, M. I. (2023). Empowering Pregnancy Risk Assessment: A Web-Based Classification Framework with K-Means Clustering Enhanced Models. *Journal of Information Systems and Informatics*, *5*(4), 1221-1239.
20. Togunwa, T. O., Babatunde, A. O., & Abdullah, K. U. R. (2023). Deep hybrid model for maternal health risk classification in pregnancy: synergy of ANN and random forest. *Frontiers in Artificial Intelligence*, *6*, 1213436.
21. Tokmak M. 2023. Anne sağlık durumu riskinin makine öğrenmesi yöntemleri ile belirlenmesi, In: *Müh Alanında Akademik Analiz ve Tartışmalar*, Bozdemir M., Arslan R. U. Editörler, Özgür Yayınları, Gaziantep, Türkiye, pp: 75.
22. Thakkar, D., Gandhi, V. C., & Trivedi, D. (2024, April). Forecasting Maternal Women's Health Risks using Random Forest Classifier. In *2024 International Conference on Inventive Computation Technologies (ICICT)* (pp. 961-965). IEEE.
23. Yapıcı, İ. Ş., & Arslan, R. U. Gebelikte Anne Sağlığı Risk Gruplarının Tahminine Yönelik Makine Öğrenmesi Tabanlı Bir Karar Destek Sistem Tasarımı. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, *7*(3), 33-34.
24. Raihen, M. N., & Akter, S. (2024). Comparative Assessment of Several Effective Machine Learning Classification Methods for Maternal Health Risk. *Computational Journal of Mathematical and Statistical Sciences*, *3*(1), 161-176.
25. Kaur, N., & Singh, N. (2024, July). Maternal health analysis using ensemble learning techniques. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 3168, No. 1). AIP Publishing.
26. Rahman, M. A., Noor, R. M., Mallik, S., Santa, N. K., Deb, S., & Pathak, A. Classification of Health Risk Levels For Pregnant Women Using Support Vector Machine (SVM) Algorithm. *IOSR Journal of Computer Engineering (IOSR-JCE), 26 (3)*, 07-17.

EVDE HASTA BAKIMI
İLKEDEN UYGULAMAYA

Editörler
DR. ÖĞR. GÖR. YASEMİN ÖZEL
DR. ÖĞR. ÜYESİ YASEMİN ŞAHİN YILDIZ

EĞİTİM
yayınevi

EVDE HASTA BAKIMI: İLKEDEN UYGULAMAYA
Editörler: Dr. Öğr. Gör. Yasemin Özel, Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Şahin Yıldız

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-61-8
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
EVDE HASTA BAKIMI: İLKEDEN UYGULAMAYA
Editörler: Dr. Öğr. Gör. Yasemin Özel, Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Şahin Yıldız
VIII+322 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-61-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akdur, R., Çöl, M., Işık, Ay., İdil, A., Durmuşoğlu, M., ve Tunçbilek A. (1998). *Halk Sağlığı*. Ankara: Antıp Aş Tıp Kitapları ve Bilimsel Yayınlar, No: 26.

Alu, A. (2017). Sağlığın Temel Kavramları. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, 1(2), 32-41.

Aytaç E., ve Aslan H. (2023). Sağlık Hizmetleri ve Hastaneler. İçinde P. Yılık ve U. Beylik (Editörler), *Hastane ve Sağlık Yönetimi: Güncel Konular- 1. (*ss.4-18). Ankara: Iksad Publications.

The American Medical Association (AMA) Code of Medical Ethics. (2024). Defining Basic Health Care. Erişim: https://code-medical-ethics.ama-assn.org/sites/amacoedb/files/2022-08/11.1.1.pdf (E.T.: 16.08.2024).

Annus, A. (2020). The Spiritual Dimensions of Healing Rituals in Ancient Mesopotamia. *Journal of religion and health*, *59*(5), 2486-2503.

Beauchamp, T. L. ve Childress, J. F. (2001). *Principles of biomedical ethics* (5th ed.). Oxford University Press.

Biomedical Science. (2024). A History of Chinese Medicine. Erişim: https://thebiomedicalscientist.net/2020/09/03/history-chinese-medicine (E.T.:17.08.2024)

Brazier, Y. (2018). What is Ancient Greek Medicine?. Erişim: https://www.medicalnewstoday.com/articles/323596 (E.T.: 17.08.2024)

Cambridge Dictionary. (2024). Health Service Erişim: https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/health-service (E.T.: 16.08.2024).

Candan, Y., ve Aslan, Y. (2023). Evde sağlık hizmetlerinin sunumunda belediyelerin rolü: İstanbul Büyükşehir Belediyesi örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *16*(3), 615-632.

Cilliers, L. ve Retief, F. P. (2006). Medical practice in Graeco-roman antiquity. *Curationis*, *29*(2), 34-40.

Collins, B. J. (2007). *The Hittites and Their World.* Society of Biblical Literature.

Conrad, L.I. (1995). *The Western medical tradition: 800 BC to AD 1800*. Cambridge: Cambridge University Press.

Çavmak, Ş., ve Çavmak, D. (2017). Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi ve Sağlıkta Dönüşüm Programı. *Sağlık Yönetimi Dergisi*, *1*(1), 48-57.

Daştan, İ., ve Çetinkaya, V. (2015). OECD Ülkeleri ve Türkiye'nin Sağlık Sistemleri, Sağlık Harcamaları ve Sağlık Göstergeleri Karşılaştırması. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, *5*(1), 104-134.

Doğusan, A. R. (2019). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri ile İlgili Mevzuat ve Gelişimi. *Ankara Medical Journal*, *19*(3), 684-693.

Edriss, H., Rosales, B. N., Nugent, C., Conrad, C., ve Nugent, K. (2017). Islamic medicine in the middle ages. *The American Journal of the Medical Sciences*, *354*(3), 223-229.

Ekinci, G., ve Sur, H. (2012). Türkiye'de Evde Bakım Hizmetleri Organizasyonu İçin Bir Model Önerisi. *Sağlıkta Düşünce ve Tıp Kültürü Dergisi*, 24, 68-71.

Emmanuel Osemota Foundation (EOF). (2024). Healthcare Community Health: Protect Us All. Erişim: https://emmanuelosemotafoundation.org/medical-outreach/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjw8fu1BhBsEiwAwDrsjOMNnAqAH8SMYn0FpGgTcRg_-eECAJo3Jx_S8CbGXpgD9pQeE0NsrxoCNeQQAvD_BwE (E.T.: 16.08.2024).

Erdemir Demirhan, A. (2014). *Tıp Tarihi ve Etik*. Ankara: Nobel Kitabevleri.

Fedai, R. (2019). Sağlıkta Dönüşüm Programının Öncesi: Türkiye'de Sağlık Hizmetlerinin Gelişimi: 1923-2003. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 2010-2032.

Geller, M. J. (2016). *Mesopotamian Magic and Sorcery: A Study of the Ritual Texts from the First Millennium BCE*. Cambridge University Press.

Gençer, Ç., Er, F., Barut, B., ve Kara, Y. (2021). Koruyucu Sağlık Hizmetlerinin Sunumunda Sosyal Hizmet Mesleğinin Önemi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *32*(3), 1125-1142.

George, A. R. (2016). *The Babylonian Gilgamesh Epic: Introduction, Critical Edition and Cuneiform Texts*. Oxford University Press.

Gurney, O. R. (1990). *The Hittites.* Penguin Books.

Horner, A. (2008). *Hippocrates: A Brief Biography*. Routledge.

Jackson, R. (1994). *Doctors and Diseases in the Roman Empire.* University of Oklahoma Press.

Jones, P. (2018). *Public Health Systems in Europe: A Comparative Study*. Oxford University Press.

Jones, A. ve Taub, L. (2018). *Egyptian Medicine.* Published online by Cambridge University Press.

Karahüseyinoğlu, E. K. (2021). Kalite yönetimi perspektifinde sağlık hizmetleri. *Journal of Academic Value Studies*, *7*(3), 394-402.

Kazhdan, A. (1991). The Oxford Dictionary of Byzantium. Oxford University Press.

Kıran, İ.,ve Güçlü, A. (2022). Türkiye'de evde sağlık hizmetlerinin değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 107-114.

Lawinsider Dictionary. (2024). Erişim: https://www.lawinsider.com/dictionary/healthcare-services?cursor=CmASWmoVc35sYXdpbnNpZGVyY29udHJhY3RzcjwLEhpEZWZpbml0aW9uU25pcHBldEdyb3VwX3Y0NyIcaGVhbHRoY2FyZS1zZXJ2aWNlcyMwMDAwMDAwYQ-yiAQJlbhgAIAA%3D (E.T.: 17.08.2024).

Ma, D., Wang, S., Shi, Y., Ni, S., Tang, M., ve Xu, A. (2021). The development of traditional Chinese medicine. *Journal of Traditional Chinese Medical Sciences*, *8*, S1-S9.

Magdalino, P. (2006). Studies on the History and Topography of Byzantine Constantinople.

Marmot, M. (2005). Social Determinants of Health İnequalities. *The Lancet*, 365(9464), 1099-1104.

Mattern, S. P. (2013). *The Prince of Medicine: Galen in the Roman Empire.* Oxford University Press.

Mazars, G. (2006). *A concise introduction to Indian medicine* (Vol. 8). Motilal Banarsidass Published.

Metwaly, A. M., Ghoneim, M. M., Eissa, I. H., Elsehemy, I. A., Mostafa, A. E., Hegazy, M. M., ... ve Dou, D. (2021). Traditional ancient Egyptian medicine: A review. *Saudi journal of biological sciences*, *28*(10), 5823-5832.

Miller, T. S. (1997). The Birth of the Hospital in the Byzantine Empire. Johns Hopkins University Press.

Moosa, S. (2020). 10 Principles to Maintaining Essential Health Services. Erişim: https://profmoosa.com/10-principles-to-maintaining-essential-health-services/ (E.T.: 17.08.2024).

National Library of Medicine. (2024). Traditional Chinese Medicine. Erişim: https://www.nlm.nih.gov/hmd/topics/chinese-traditional/index.html (E.R: 17.08.2024)

Nutton, V. (2013). *Ancient Medicine*. Routledge.

Nutton, V. (2022). *Renaissance Medicine A Short History of European Medicine in the Sixteenth Century.* Routledge.

Nunn, J. F. (2002). *Ancient Egyptian Medicine*. University of Oklahoma Press.

OECD. (2019). *Health at a Glance 2019: OECD Indicators*. Paris: OECD Publishing.

Öztek, Z. (2018). *Temel Sağlık Hizmetleri 1978-2018*. Trakya: Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER), Trakya Üniversitesi Matbaası.

Park, K. (2014). *Doctors and medicine in early Renaissance Florence* (Vol. 38). Princeton University Press.

Porter, R. (1997). *The greatest benefit to mankind: A medical history of humanity*. London: HarperCollins.

Rao, M.S. (2012). *The Hıstory Of Medıcıne in Indıa and Burma*. London: Published online by Cambridge University Press.

Richardson, R.G. ve Underwood, E.A. Hellenictic and Roman Medicine. Erişim: https://www.britannica.com/science/history-of-medicine/Immunology (E.T.: 17.08.2024)

Rosen, G. (2015). *A History of Public Health*. Johns Hopkins University Press.

Saini, A. (2016). Physicians of Ancient India. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, *5*(2), 254-258.

Sağlık Bakanlığı. (2014). *Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı Değerlendirme Raporu*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Schmidt, H. (2017). *The Bismarck Model of Health Insurance: Historical and Modern Perspectives*. USA: Springer.

Siraisi, N. G. (1990). *Medieval and early Renaissance medicine: An introduction to knowledge and practice*. Chicago: University of Chicago Press.

Smith, T., ve Jones, L. (2021). *Private Health Insurance in the United States: Challenges and Opportunities*. Cambridge University Press.

Supady, J. (2020). Ancient Greek medicine during Hellenistic age and the Roman Empire. *Health Promotion & Physical Activity*, *11*(2), 28-34.

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (2013). *Türkiye Sağlık Sistemi Genel Değerlendirme Raporu*. Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Şahin, K., ve Cezlan, E. Ç. (2023). OECD Ülkelerinin Sağlık Göstergeleri ve Sağlık Finansman Modellerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *41*(1), 44-61.

URL 1. Health Care Services. Erişim: https://www.law.cornell.edu/definitions/uscode.php?width=840&height=800&iframe=true&def_id=42-USC-1684815305-1636355643&term_occur=999&term_src= (E.T.: 16.08.2024).

Üner, S., Balcılar, M., ve Üstüner Top, F. (2014). *Türkiye'de Sağlık Hizmetleri Tarihi ve Sağlık Reformları*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Wujastyk, D. (2003). *The Roots of Ayurveda: Selections from Sanskrit Medical Writings*. Penguin Classics Press.

World Health Organization (WHO). (2008). *Primary Health Care: Now More Than Ever*. World Health Organization.

WHO. (1981). *Global strategy for health for all by the year 2000*. Erişim: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/39307/9241800038.pdf (E.T.: 17.08.2024)

WHO. (2020a). *World Report On Ageing And Health*. Geneva: World Health Organization.

WHO. (2020b). Quality Health Services. Erişim:https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/quality-health-services. (E.T.: 17.08.2024)

WHO. (2020c). Maintaining Essential Health Services: Operational Guidance for the COVID-19 Context: İnterim Guidance. Erişim: https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-essential-health-services-2020.1 (E.T.: 17.08.2024)

WHO. (2020d). World Health Statistics 2020: Monitoring Health for the SDGs. Geneva: World Health Organization.

World Bank. (2019). *Global Health and Development Report*. Washington, DC: World Bank Group.

Yalçın, B. M., Pirdal, H., Ünal, M., ve Selçuk, Y. (2016). Anadolu Tıp tarihi–bölüm I. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, *20*(1), 33-44.

Yilmaz, M., Sametoğlu, F., Akmeşe, G., Tak, A., Yağbasan, B., Gökçay, S., ... ve Erdem, S. (2010). Sağlık Hizmetinin Alternatif Bir Sunum Şekli Olarak Evde Hasta Bakımı. *İstanbul Tıp Dergisi*, *11*(3), 125-32.

KAYNAKLAR

Aksoy, H. (2015). Evde Bakım Hizmetlerinin Tarihsel Gelişimi ve Uygulamaları. *Türk Tıp Dergisi*, 7(1), 118-123.

Ak, B. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nde Sağlık Hizmetleri. Erişim: TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NDE SAĞLIK HİZMETLERİ (altayli.net) (E.T.: 27.08.2024)

Altuntaş, M., Yilmazer, T., Güçlü, Y., ve Öngel, K. (2010). Evde Sağlık Hizmeti Ve Günümüzdeki Uygulama Şekilleri. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, *20*, 153-8.

Artantaş, A. B., ve Köroğlu, F. T. (2019). Bir Hastane Bünyesindeki Evde Sağlık Birimi Tarafından Verilen Hizmetlerin Değerlendirilmesi: 2018 yılı istatistikleri. *Ankara Medical Journal*, *19*(1), 170-177.

Baly, M.E. (1998). *Florence Nightingale and the Nursing Legacy: Building the Foundations of Modern Nursing and Health Care*. Philadelphia: BainBridgeBooks. Internet Archive. Erişim: Florence Nightingale and the nursing legacy : building the foundations of modern nursing & midwifery : Baly, Monica E. (Monica Eileen) : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Bedenictine Rule. (2020). Anatomy of a Monastery – The Infirmary. Erişim: Benedictine Rule | A Writer's Perspective (wordpress.com) (E.T.: 27.08.2024)

Bullough, V. L., ve Bullough, B. (2021). *The Care of the Sick: The Emergence of Modern Nursing*. Garland eBook Published. London: Routledge.

Breasted, J.H. (1930). *The Edwın Smıth Surgıcal Papyrus.* Internet Archive. Erişim: THE EDWIN SMITH SURGICAL PAPYRUS by Dr. James Henry Breasted : Dr. James Henry Breasted : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Cook, H. J. (2007). *Matters of Exchange: Commerce, Medicine, and Science in the Dutch Golden Age*. Yale University Press.

Crosby, A. W. (2003). *America's Forgotten Pandemic: The Influenza of 1918*. Cambridge University Press. Internet Archive. Erişim: Internet Archive. Erişim: America's forgotten pandemic : the influenza of 1918 : Crosby, Alfred W : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Demirsoy, N. (2017). İstanbul kadı sicillerinden bir örnek Evde Bakım için bir başlangıç tarihi: 1766 tarihli bir belge. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, *21*(2), 66-73.

D'Antonio, P. (2010). *American Nursing: A History of Knowledge, Authority, and the Meaning of Work*. Johns Hopkins University Press.

Drucker, C.B. (2008). Surgery issue: Ambroise Paré and the birth of the gentle art of surgery. *The Yale journal of biology and medicine*, *81*(4), 199.

Çayır, Y. (2013). Birinci Basamakta Evde Sağlık Hizmetleri: Neler Yapabiliriz? *Dicle Tıp Dergisi*, *40*(2), 340-344.

Çayır, Y. (2020). Home Health Care. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, *14*(1), 147-152.

Çayır, Y., ve Işık, M. (2012). Terminal Dönem Kanser Hastalarında Evde Sağlık Hizmetleri. *Smyrna Tıp Dergisi*, *2*, 87-9.

Çoban, M., ve AE, E. (2004). Evde Bakım Hizmetlerine Genel Bir Bakış. *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi Dergisi*, 12(2), 109-20.

Doğusan, A. R. (2019). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri ile İlgili Mevzuat ve Gelişimi. *Ankara Medical Journal*, 19(3), 684-693.

Fairchild, M. (2019). The Benedictine Order: Monks, Rule of St. Benedict, and Legacy. Erişim: Benedictine Monks: Order, Life, Rule, and Legacy (learnreligions.com) (E.T.: 27.08.2024)

Feder, J., Komisar, H. L., ve Niefeld, M. (2000). Long-Term Care in the United States: An Overview. *Health Affairs*, 19(3), 40-56.

Fisk, M., Livingstone, A., ve Pit, S. W. (2020). Telehealth in the Context of COVID-19: Changing Perspectives in Australia, the United Kingdom, and the United States. *Journal of Medical Internet Research, 22*(6), e19264.

French, R. K. (1994). *William Harvey's Natural Philosophy*. Cambridge University Press.

Gaukroger, S. (1997). *Descartes: An Intellectual Biography*. Oxford University Press.

Genet, N., Boerma, W. G., Kringos, D. S., Bouman, A., Francke, A. L., Fagerström, C., ... ve Devillé, W. (2011). Home Care İn Europe: A Systematic Literature Review. *BMC Health Services Research*, *11*, 1-14.

Güzel, E. Ç. (2018). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, *10*(5), 15-19.

Jackson, R. (1988). *Doctors and Diseases in the Roman Empire*. University of Oklahoma Press.

Jennett, P. A., Affleck Hall, L., ve Hailey, D. (2003). The Socio-Economic Impact of Telehealth: A Systematic Review. *Journal of Telemedicine and Telecare*, 9(6), 311-320.

Leff, B., Burton, L., ve Mader, S. L. (2005). Hospital at Home: Feasibility and Outcomes of a Program to Provide Hospital-Level Care at Home for Acutely Ill Older Patients. *Annals of Internal Medicine*, 143(11), 798-808.

Karakaş, N. M., ve Özçelik, E. Ü. (2014). Evde Hasta Bakım Öğrencilerinin Eğitimleri Ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri Ve Evde Hastabakım Programını Tercih Etme Nedenleri. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, *2*(2), 22-28.

Keesara, S., Jonas, A., ve Schulman, K. (2020). Covid-19 and Health Care's Digital Revolution. *New England Journal of Medicine, 382*(23), e82.

McWhinney, I. R., ve Freeman, T. (2009). *Textbook of family medicine*. Oxford University Press. p.363-374.

Monastery of Christ in the Desert. (2024). Chapter 36: The Sick Brothers. Erişim: Chapter 36: The Sick Brothers - Benedictine Abbey of Christ in the Desert (christdesert.org) (E.T.: 27.08.2024)

Nutton, V. (2024). *Ancient Medicine*. Routledge.

O'Malley, C. D. (1964). *Andreas Vesalius of Brussels, 1514-1564*. University of California Press.

OSYM Dikey Geçiş Sınavı Tablo-2: Ön Lisans mezuniyet Alanlarına Göre Dikey Geçiş Yapılabilecek Lisans Programları (2024), Erişim: https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2024/DGS/tablo2_10052024.pdf (E.T.: 28.08.2024)

Pagel, W. (1982). *Paracelsus: An Introduction to Philosophical Medicine in the Era of the Renaissance*. Karger.

Porter, R. (1997). *The Greatest Benefit to Mankind: A Medical History of Humanity from Antiquity to the Present*. Internet Archive. Erişim: The greatest benefit to mankind : a medical history of humanity: Porter, Roy, 1946-2002: Free Download, Borrow, and Streaming: Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Rosen, G. (1993). *A History of Public Health*. Johns Hopkins University Press. Internet Archive. Erişim: A history of public health : Rosen, George, 1910- : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

Sağlık Bakanlığı. (1961). Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun. Ankara, 12.01.1961; Resmi Gazete: Sayı:10705. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=224&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=4 (E.T.:22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (1930). Umumi Hıfzıssıhha Kanunu. Ankara, 06.05.1930; Resmi Gazete: Sayı:1489. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1489.pdf. (E.T.: 22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (2005). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 10.03.2005; Resmi Gazete: Sayı:25751. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7542&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 (E.T.: 22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (2015). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 27.02.2015; Resmi Gazete: Sayı:29280. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm (E.T.: 22.07.2024)

Sağlık Bakanlığı. (2023). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 02.06.2023; Resmi Gazete: Sayı:32209. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1.htm Erişim Tarihi: 01.08.2024

Sajadi, M. M., Mansouri, D., Sajadi, M.R.M. (2009). Ibn Sina and the Clinical Examination. *International Journal of Cardiology*, 145(2), 203-206.

Siraisi, N.G. (1990). *Medieval & Early Renaissance Medicine.: An İntroduction to Knowledge and Practice.* USA: The University of Chicago Press.

Smith, W. D. (1979). *The Hippocratic Tradition*. Cornell University Press.

Smith, A. C., Thomas, E., Snoswell, C. L., Haydon, H., Mehrotra, A., Clemensen, J., ve Caffery, L. J. (2020). Telehealth for Global Emergencies: Implications for Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). *Journal of Telemedicine and Telecare, 27*(5), 309-313.

Tarricone, R., ve Tsouros, A. (2008). *Home Care in Europe* (Copenhagen: World Health Organisation). *Copenhagen.*

Tekin, Ç. (2018). Evde Hasta Bakım Hizmetleri Alanındaki Gelişmeler. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi*, 32(2), 115-117.

URL1. Montefiore Home Care: Where Caring Continues. Erişim: http://www.montefiore.org/home-care. (E.T.:22.07.2024)

URL2. Evde Hasta Bakımı. Erişim: https://tosya.kastamonu.edu.tr/index.php/boeluemler/saglik-bakim-hizmetleri/evde-hasta-bakimi. (E.T.: 28.08.2024)

Yüksel, H. Ve Tuzcu, Ö. (2022). Türkiye'de Sağlık Sistemi: Cumhuriyetten Günümüze. İçinde: *Cumhuriyet'in 100. Yılında Türkiye'nin Toplumsal Yapısı (pp.335-352).* Publisher: Çizgi Yayınevi.

YÖK Atlas. (2024). Evde Hasta Bakımı Programı. Erişim: https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-program.php?b=30174. (E.T.: 28.08.2024)

Webster, C. (2002). *The National Health Service: A Political History.* Oxford; New York: Oxford University Press. Internet Archive. Erişim: The National Health Service: a political history: Webster, Charles, 1936- : Free Download, Borrow, and Streaming : Internet Archive (E.T.: 27.08.2024)

KAYNAKLAR

Mevzuat Bilgi Sistemi (2005). Evde bakım hizmetleri sunumu hakkında yönetmelik. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7542&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 (E.T.: 01.07.2024).

Resmî Gazete (2015). Sağlık bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından evde sağlık hizmetlerinin sunulmasına dair yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm (E.T.: 01.07.2024).

Resmî Gazete (2023) Evde sağlık hizmeti sunumu hakkında yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1.htm (E.T.: 01.07.2024).

Türk Dil Kurumu (2024). Mevzuat. Erişim: https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 01.07.2024).

KAYNAKÇA

ESYS Evde Sağlık Modülü Kullanım Kılavuzu. T.C. Sağlık Bakanlığı Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü Sağlık Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 2019, 7-12. Erişim: https://www.saglikaktuel.com/d/file/28901,evde-saglik-modulu-cagri-merkezi--kullanim-kilavuzu-v-16pdf.pdf (E.T.: 28.08.2024)

Hasgül, E. (2016). Evde Bakım Hizmetlerinde Sosyal Hizmet Uzmanlarının İşlevleri ve Rolleri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, (7), 14-21.

Resmi Gazete. (2005). Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik. Erişim: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=7542&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 (E.T.: 28.08.2024)

Resmi Gazete. (2014). Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik Ek-1. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14.htm (E.T.: 11.08.2024)

Resmi Gazete. (2015). Sağlık bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından evde sağlık hizmetlerinin sunulmasına dair yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/02/20150227-14.htm (E.T.: 09.08.2024).

Resmi Gazete (2023a). Evde sağlık hizmeti sunumu hakkında yönetmelik. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1.htm (E.T.: 11.08.2024)

Resmi Gazete (2023b). Evde sağlık hizmeti sunumu hakkında yönetmelik Ek-1. Evde sağlık hizmet ekiplerinde bulundurulması gereken araç, malzeme, tıbbi cihaz ve ilaçların asgari standardı. Erişim: https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/06/20230602-1-1.pdf (E.T.: 11.08.2024)

The Fremantle Trust. (2024). What are the responsibilities and duties of a care worker in a care home? Erişim: https://www.fremantletrust.org/help-and-advice/what-are-the-responsibilities-of-a-care-worker-in-a-care-home. (E.T.: 08.08.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Uygulamalarına Giriş Sistemi Ortak Giriş Noktası Evde Sağlık Yönetim Sistemi Erişim: https://evdesaglik.saglik.gov.tr/EvdeSaglik/EvdeSaglik/AnaSayfa (E.T.: 15.08.2024)

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2014). Sağlık Bakanlığınca Sunulan Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge. Erişim: https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/Mevzuat/Yonergeler/Saglik_Bakanliginca_Sunulan_Evde_Saglik_Hizmetlerinin_Uygulama_Usul_ve_Esaslari_Hakkinda_Yonerge.pdf (E.T.: 28.08.2024)

World Health Organization. (2016). Framework on integrated, people-centred health services. Erişim: https://www.who.int/servicedeliverysafety/areas/people-centred-care/en/ (E.T.: 15.08.2024).

Valley Grande İnstitute (2024). What is the Role of a Patient Care Technician? Erişim: https://www.vgi.edu/what-is-the-role-of-a-patient-care-technician/(E.T.: 08.08.2024).

delPino-Casado, R., Priego-Cubero, E., López-Martínez, C. Orgeta, V. (2021). Subjective Caregiver Burden And Anxiety İn İnformal Caregivers: A Systematic Review And Metaanalysis. *PloS One,* 16 (3), e0247143.

Demir, B. (2020). Sağlığın Kavramsallaştırılması ve İnsan Odaklı Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Akreditasyon Perspektifi. *İnsan ve İnsan,* 7(24), 62-83.

Desch, A., Förstner, B., Artmann, J., Häusler, A., Hauptmann, M., Altin, S., ... ve Holmberg, C. (2022). A Theory Of Change Of An İnnovation For Therapeutic Care And Meaningful Living İn A German Nursing Home. *BMC Geriatrics*, *22*(1), 849.

Doğusan A,R. (2019). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetleri İle İlgili Mevzuat Ve Gelişimi. *Ankara Med J,* (3), 684-93.

Ember, C. R., ve Ember, M. (2007). *Cultural Anthropology* (11th ed.). Pearson Education.

Enginyurt, Ö., ve Öngel, K. (2012). Evde Bakım Hizmeti Kapsamındaki Hastaların Sosyodemografik Özellikleri Ve Tıbbi Durumları. *Smyrna Tıp Dergisi,* 2(1), 45-48.

Erol, S., Ergün, A. (2019). Geriatrik Palyatif Bakım: Neden, Nerede, Ne Zaman, Nasıl Ve Kim Tarafından Verilmeli. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, *1*(2), 38-48.

Feo, R., ve Kitson, A. (2016). Promoting Patient-Centred Fundamental Care İn Acute Healthcare Systems. *International Journal Of Nursing Studies*, *57*, 1-11.

Gel, K.T. ve Kesgin, M.T. (2017). İnformal Bakım Verenlerin Bakım Yüküne İlişkin Hemşirelerin Görüşleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi,* 20(4), 267- 278.

Global Self-Care Federation. (2024). What is self- care? Erişim: https://www.selfcarefederation.org/what-is-self-care (E.T.: 29.08.2024)

Gökçe, E. ve Arslan, S. (2024). Cerrahi Hemşireliğinde Evde Bakım. *Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 119-129.

Gül, Ş. (2019). Bakım Kavramı ışığında hemşirelik bakımı ve etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (2), 129-134.

Güloğlu, F.K. (2022). Engellilik Hakkında Kavramsal Karmaşanın Nedenleri Ve Türkiye'deki Durum. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, *33*(1), 291-315.

Gürel, B., ve Kocaşlı, S. (2022). Ameliyat Sonrası Hastaların Derlenme Kalitesi Ve Hemşirelik Bakımı. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 12-30.

Gürer, A. (2021). Ülke Örnekleri İle Evde Bakım Hizmetlerine Genel Bakış. *Journal of Health Services and Education,* 5(1), 20-25 ISSN: 2636-8285

Harputluoğlu, N., ve Çelik, T. (2020). Pediyatrik Palyatif Bakım. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hast. Dergisi,* 10(1), 1-7.

Heggestad, A.K.T., Morten M., Reidar, P., ve Gjerberg E. (2021). Ethical Challenges İn Home-Based Care: A Systematic Literature Review. *Nursing Ethics* 28(5), 628-644.

Işık, O., Kandemir, A., Erişen, M. A., ve Fidan, C. (2016). Evde sağlık hizmeti alan hastaların profili ve sunulan hizmetin değerlendirilmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 19(2), 171-186.

Kabasakal, A., ve Kitiş Y. (2021). Watson' In İnsan Bakım Modelinin Kavramsal Açıdan İncelenmesi. *Sağlık Akademisi,* 6(2), 125-137.

Kantarcı, S., Eraslan, S., ve Laleli, K. (1999). Türk Toplumunda Sık Görülen Kalıtsal Hastalıklarda PCR Tekniğine Dayalı DNA Tanı Yöntemlerinin Geliştirilmesi Ve Servis Olarak Sunulması. *Perinatoloji Dergisi*, *7*(1), 15-22.

Karadağlı, F. (2016). Profesyonel Hemşirelikte Etik. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 197-200.

Karataş, M., Başcıllar, M., ve Güre, M.D.P. (2022). Semptom Yönetiminde Tıbbi Sosyal Hizmet Uygulamaları. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi,* 19, 103-119.

Karip, S.,ve Akçay, S. (2024). Hasta Hakları Birim Sorumlularının Uygulama Deneyimleri Üzerine Nitel Bir Araştırma: Konya Örneği. *Nobel Medıcus,* 20(1), 22-35.

Kent Care Professionals. (2024). How To Maintain Professional Boundaries In Health And Social Care. Erişim: https://www.kentcareprofessionals.co.uk/post/how-to-maintain-professional-boundaries-in-health-and-social-care (E.T.: 29.08.2024)

Kok, L, Berden, C., ve Sardiraj, K. (2015). Cost Sand Benefits Of Home Care Fortheelderlyversusresi Dential Care: A Comparison Using Propensity Scores. *Eur J Health Econ,* 16(2), 119–31.

Korkut Bayındır, S., ve Biçer, S. (2019). Holistik Hemşirelik Bakımı. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 25-29.

Küçükali, R., Çakır, R., ve Özdemir, H. N. Ç. (2019). Sağlık Profesyonellerinin İletişimsel Sorunlarının Belirlenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, *14*(20), 763-783.

Legg M.J. (2011). What is Psychosocial Care And How Can Nurses Better Provide İt To Adult Oncology Patients. *Aust J Adv Nurs*, 28, 61–7.

Mader, S. S. (2014). *Human Biology* (11th ed.). McGraw-Hill Education.

Morgan, T., Bharmal A, Duschinsky R,ve Barclay S. (2020). Experiences Of Oldest-Old Caregivers Whose Partner İs Approaching End-Of-Life: A Mixed-Method Systematic Review And Narrative Synthesis. *Plos One,* 15(6). e0232401.

Morris, C. G., ve Maisto, A. A. (2001). *Psychology: An introduction* (12th ed.). Prentice Hall.

National Library of Medicine (NLM) (2024). Deficiency Diseases. Erişim: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh?Cmd=DetailsSearch&Term=%22Deficiency+Diseases%22%5BMeSH+Terms%5D (E.T.: 22.08.2024)

NLM (National Library of Medicine). (2024). What is Medical Care? Erişim: https://www.nlm.nih.gov/exhibition/outsideinside/materials/LP-Handout-What-is-Medical-Care.pdf (E.T.: 22.08.2024)

Numerato, D., Salvatore, D., ve Fattore, G. (2012). The İmpact Of Management On Medical Professionalism: A Review. *Sociology of Health & İllness*, *34*(4), 626-644.

OCR. (2024). Health and Social Care: Physıologıcal Dısorders. Erişim: https://ocr.org.uk/Images/139876-physiological-disorders.pdf (E.T.: 28.08.2024)

Oğlak, S. (2007). Uzun Süreli Evde Bakım Hizmetleri Ve Bakım Sigortası. *Turkish Journal of Geriatrics,* 10, 100-108.

Oğlak, S. (2016). Evde Bakımın İhmal Edilen Boyutu: Sosyal Bakım. *Türkiye Klinikleri J Public Health Nurs-Special Topics,* 2(3), 32-37.

Oruç, M.A., Şahin, B., Demirkılıç, F., Gökse, A.K., ve Büyükkarabacak, H.Y. (2022). Girişimsel İşlemler Öncesi İmzalatılan Aydınlatılmış Onam Formları İle İlgili Hasta Algı Düzeyinin Belirlenmesi. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment,* 6(2); 90-101.

Öğüt, A., ve Kaya, Ş.D. (2011). Sağlık Kurumlarında Ekip Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 87-95.

Özata, M., ve Özer, K. (2017). Sağlık Çalışanlarının Hasta Mahremiyeti Konusundaki Tutumlarının İncelenmesi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi,* 20(1), 1-21.

Özdemir, G., ve Özkaraman, A. (2022). Kanser Hastasina Bakım Verenlerin Bakım Yükü Ve Duygusal Zekâ Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Gevher Nesıbe Journal Of Medıcal And Health Scıences*, *7*(18), 49-63.

Özdemir, Z., ve Şenol Çelik S. (2011). Terminal Dönemde Olan Hastanın Bakımı. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi,* 3(2), 81-88.

Özkan, Ç.G., Bayrak, B., ve Demirbağ, B.C. (2022). Ev Ortamında Yatağa Bağımlı Hastanın Bakım Vericilerinin Bakım Yükü Ve Kaygı Düzeyine Yönelik Hemşirelik Girişimleri. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, *4*(1), 89-101.

Özütürker, S., ve Özütürker, M. (2023). Yaşlısına Bakım Veren Aile Bireylerinin Karşılaştıkları Sorunlar. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, *16*(2), 78-86.

Peavey, E., ve Cai, H. (2020). A Systems Framework For Understanding The Environment's Relation To Clinical Teamwork: A Systematic Literature Review Of Empirical Studies. *Environment And Behavior*, *52*(7), 726-760.

Roth, D. L., Fredman, L., ve Haley, W. E. (2015). Informal Caregiving And İts İmpact On Health: A Reappraisal From Population-Based Studies. *The Gerontologist*, *55*(2), 309-319.

Sağlık Bakanlığı. (2023). Evde Sağlık Hizmeti Sunumu Hakkında Yönetmelik. Ankara, 02.06.2023; Resmi Gazete: Sayı : 32209. Https://Www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2023/06/20230602-1.Htm (Erişim Tarihi:21.06.2024).

Sarsılmaz, H., ve Fadıloğlu, Ç. (2015). Evde Bakım Hemşirelerinde Tükenmişlik. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6, 13-20.

Scharlemann, J. P., Brock, R. C., Balfour, N., Brown, C., Burgess, N. D., Guth, M. K., ... ve Kapos, V. (2020). Towards Understanding İnteractions Between Sustainable Development Goals: The Role Of Environment–Human Linkages. *Sustainability Science*, 15, 1573-1584.

Solmaz, T., ve Altay, B. (2019). Yaşlılara Yönelik Evde Bakım Hizmetleri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi,* 6(2), 150-157.

Tanrıkut, R., ve Koç, A. (2023). Son 10 Yılda Hemşirelik Alanında Semptom Yönetimi Konulu Yüksek Lisans Ve Doktora Tezlerin Retrospektif İncelenmesi. *Copyright Medical Research Reports*, 6(3), 164-182

Tonkuş, M.B., Kalın, Z., ve Bilgin, A. (2024). Hemşirelik Bölümü Öğrencilerinin Bulaşıcı Hastalıklar Hakkında Bilgi Düzeyleri Ve Tutumlarının İncelenmesi. *Yeni Yüzyıl Journal Of Medical Sciences*, *5*(3), 111-123.

Turunen, E., Miettinen, M., Setälä, L., ve Vehviläinen-Julkunen, K. (2017). An İntegrative Review Of A Preoperative Nursing Care Structure. *Journal Of Clinical Nursing*, *26*(7-8), 915-930.

Türk Dil Kurumu. (2024a). Tanı. Erişim: Https://Sozluk.Gov.Tr/ (Erişim Tarihi:21.06.2024).

Türk Dil Kurumu. (2024b). Bakım. Erişim: Https://Sozluk.Gov.Tr/ (Erişim Tarihi:21.06.2024).

Uğur, Ö., ve Fadıoğlu, Z. Ç. (2012). Kanser Hastasına Bakım Verenlere Uygulanan Planlı Eğitimin Bakım Veren Yükü Üzerine Etkisi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, 1(2), 53-58.

Utlu, N. (2016). Hastane Ortamında Hemşirelerin Etik Yaklaşımı Ve Etik İkilemler. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, *8*(29), 17-35.

Ünsal, A. (2017). Hemşireliğin Dört Temel Kavramı: İnsan, Çevre, Sağlık&Hastalık, Hemşirelik. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 1(1), 11-28.

WHO (World Health Organization). (2024). Diagnostics. Erişim: Https://Www.Who.İnt/Health-Topics/Diagnostics#Tab=Tab_1 (E.T.: 28.08.2024)

Yardımcı, F., Başbakkal, Z., Beytut, D., Muslu, G., ve Ersun, A. (2012). Ekip Çalışması Tutumları Ölçeğinin Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi,* 13, 131-137.

Yetim, B., ve Uğurluoğlu, Ö. (2024). Dolaşım Sistemi Hastalarında Algılanan Sağlık Statüsü Ve Belirleyicileri. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, *13*(1), 192-201.

Yılmaz, M., Sametoğlu, F., Akmeşe, G., Tak, A., Yağbasan, B., Gökçay, S., Sağlam, M., Doğanyılmaz, D., ve Erdem, S. (2010). Sağlık Hizmetinin Alternatif Bir Sunum Şekli Olarak Evde Hasta Bakımı. *Istanbul Med J,* 11(3), 125-132.

değişen hasta ihtiyaçlarına yanıt verme ve en yüksek kalitede bakım sunma açısından önemlidir.

Sonuç olarak, hasta değerlendirmesi ve bakım planı, evde bakım hizmetlerinin etkinliğini ve verimliliğini artıran, hasta odaklı bir yaklaşımın temel unsurlarından biridir. Bu süreçte multidisipliner bir işbirliği, hasta ve aileleriyle etkili iletişim ve güncel bakım protokollerine uyum, başarılı bir evde bakım hizmetinin anahtarlarıdır. Gelecekte, bu uygulamaların sürekli olarak geliştirilmesi, evde bakımın kalitesini daha da artıracak ve hasta sonuçlarını iyileştirecektir.

KAYNAKÇA

Ahtisham, Y., ve Jacoline, S. (2015). Integrating Nursing Theory And Process İnto Practice; Virginia's Henderson Need Theory. *International Journal Of Caring Sciences*, 8(2),443-450.

ANA (American Nurses Association). (2021). *Nursing: Scope And Standards Of Practice* (4th Ed.). American Nurses Association.

Ay, F. A., ve Sabuncu, N. (Eds.). (2015). *Klinik Beceriler: Sağlığın Değerlendirilmesi, Hasta Bakım Ve Takibi*. Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.

Borahan,M. O., ve Keser, G. (2018). Ağız Mukozasında Mantar Enfeksiyonları. D. İlgüy, Dü.) *Türkiye Klinikleri Ağız Diş Ve Çene Radyolojisi*, 71-6.

Bostan, S., Yaşar, Ş., Serdar, Z. A., ve Gizlenti, S. (2016). Boynun Ön Bölümünde Aşırı Kıllanma: Sporadik Bir Olgu. *Türk Pediatri Arşivi*, 51(1).

Çakar, N., Bilgin, M., Tamam, Y., ve Nazlıkul, H. (2019). Kortizon Uygulamasına Dirençli El Egzama Tedavisinde Düzenleyici Yöntemler: Olgu Sunumu. *Bilimsel Tamamlayıcı Tıp Regülasyon Ve Nöral Terapi Dergisi*, 13(2), 36-39.

Demir Işık, R. (2015). Yaşam Bulguları. F. Akça Ay (Ed.), *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar Ve Beceriler İçinde* (6.Baskı., Ss. 410–446). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevler

Ernstmeyer, K. ve Christman, E. (2021). Open Resources For Nursing (Open RN). *Nursing Skills* [Internet]. İçinde Eau Claire WI (Editör): Chippewa Valley Technical College; 2021. PMID: 37467347.

Ernstmeyer, K. ve Christman, E. (2023). Open Resources For Nursing (Open RN). *Nursing Skills* [Internet]. İçinde Eau Claire WI (Editör): Chippewa Valley Technical College; 2023. PMID: 37906668.

Ertam, İ., Özkapu, T., ve Ünal, İ. (2013). Üniversal Vitiligoda Monobenzileter Hidrokinon: Bir Olgu Sunumu. *TÜRKDERM-Deri Hastalıkları Ve Frengi Arşivi*, *47*(4), 243-245.

Gardner D.G., ve Shoback D (Ed.), (2011).*Greenspan'ın Temel Ve Klinik Endokrinolojisi, 9e*. Mcgraw-Hill Şirketleri.

Kul, A. N. (2021). Fizik Muayene Usulleri (Palpasyon). *İç Hastalıklarında Temel Semiyoloji*, 125. Erişim: https://books.akademisyen.net/index.php/akya/catalog/download/683/3230/75227?inline=1#page=48 (E.T.: 28.08.2024)

Lynn, P. (2015). *Taylor's Clinical Nursing Skills-A Nursing Process Approach*. (Çev.H. Bektaş). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Nawaz, A., Øhlckers, P., Sælid, S., Jacobsen, M., & Akram, M. N. (2016). Non-invasive continuous blood glucose measurement techniques. *Journal of Bioinformatics and Diabetes*, *1*(3), 01-27.)

Öztürk, N., Balmumcu, A., ve Ersungur, E. (2021). *Evde Hasta Bakımı İlke ve Uygulamaları-I.* Akademisyen Kitabevi. Https://Doi.Org/10.37609/Akya.955

Pınar, İ. ve Özkocaman, V. (2022). Anamnez Alma. İçinde A. ERSOY (Editör), *Uludağ İç Hastalıkları Kitabı* Cilt I (11-12). Bursa

Resmi Gazete. (2015). Sağlık Bakanlığı Ve Bağlı Kuruluşları Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik. Erişim: Https://Www.Resmigazete.Gov.Tr/Eskiler/2015/02/20150227-14.Htm (E.T. 20.08.2024).

Sabuncu, N., ve Ay, F., (2010). *Klinik Beceriler Sağlığın Değerlendirilmesi, Hasta Bakım Ve Takibi*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Sabuncu, N. ve Ay, F. (2015). *Klinik Beceriler Hasta Değerlendirilmesi ve Takibi*. İstanbul: Nobel Tıp.

Takçı, Z., Tekin, Ö., & Karadağ, A. S. (2012). Bir pedikülid olgusu: pediküloz kapitinin neden olduğu otosensitizasyon dermatiti. *Türkiye Parazitolojii Dergisi*, *36*(3), 185.

Teker, T., ve Kıyıcı, M. Sindirim Sistemi Muayenesi. *Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları*, 76.

Ünal, G. Ü., Marakoğlu, K., Unal, M., ve Özmen, M. (2019). Birinci Basamakta Sık Gözlenen Dermatozlardan Tinea Pedis: Olgu Sunumu Tinea Pedis, One Of The Most Common Dermatoses Seen İn Primary Care: Case Report. *Smyrna Tıp Dergisi*, 42-45.

URL1. This Work İs A Derivative Of The Complete Subjective Health Assessment By Lapum, St-Amant, Hughes, Petrie, Morrell, And Mistry Licensed Under CC BY-SA 4.0 ↲.Erişim: (E.T. 27.08.2024).

URL2. Erişim: *Vital Sign Measurement Across The Lifespan By Ryerson University İs Licensed Under CC BY-SA 4.0* ↲. (E.T. 27.08.2024).

URL3.Erişim: Kan Basıncı Ölçümlerini Anlama | Amerikan Kalp Derneği (heart.org) (E.T. 31.08.2024).

URL4.Erişim:Vücutta Nabız Alınan Bölgeler Nerelerdir? - Renk İlk Yardım (Renkilkyardim.Com) (E.T.26.08.2024).

URL5. Erişim: Wohler Üst Koldan Ölçer Dijital Tansiyon Aleti Nabız Ölçer USB Girişli ,99 Ölçüm Hafıza ,Çantalı Fiyat ve Modelleri | Wohler Ürünlerinin Resmi Sayfasıdır) (E.T. 30.08.2024).

URL6. Erişim: erka_2016_turkish.pdf (E.T. 30.08.2024).

URL7. Erişim: Alpk2 501-VS-EU ANEROID TANSİYON ALETİ Tansiyon Aleti - Kullanma Kılavuzu - Sayfa:1 - ekilavuz.com(E.T. 30.08.2024).

URL8. Erişim: https://turkgeriatrivakfi.org.tr/hastaliklar/hipertansiyon/ (E.T. 30.08.2024).

URL9. Erişim: Eczane Etiketi, Eczane Kartviziti, Eczane Magneti, Eczane Yaka Kartı(E.T. 30.08.2024).

URL10. Erişim: kamp_seker_olcumu.pdf (diyabetcemiyeti.org) (E.T. 30.08.2024).

URL11.Erişim:Diyabet Hakkında Herşey - Diyabet Nedir? | Türkiye Diyabet Vakfı (turkdiab.org) (E.T. 30.08.2024).

URL12.Erişim: *Bölüm 2 Sağlık Tarihi - Hemşirelik Becerileri - NCBI Kitaplık (Nih.Gov)*(E.T. 27.08.2024).

URL13.Erişim**:** Https://Www.Ncbi.Nlm.Nih.Gov/Books/NBK493211/#_Article-41082_S2_ (E.T.26.08.2024).

URL14.Erişim: Tiroid Muayenesi Eğitim Videosu (youtube.com) (E.T.26.08.2024).

URL15.Erişim: Batın Fizik Muayenesi Yapılışı (Youtube.Com) *(E.T. 02.08.2024)*.

URL16.Erişim:COMÜ Solunum Sistemi Muayenesi Videosu - Youtube (E.T.26.08.2024).

URL17.Erişim:Parmak Çomaklaşması Nedir? (Toraks.Org.Tr) (E.T.26.08.2024).

URL18.Erişim:Meme Kanseri Belirtileri - Prof. Dr. Ömer Bender (Dromerbender.Com) (E.T.26.08.2024).

URL19.Erişim:İtfnoroloji.Org/Muayene/Nm.Htm (E.T.26.08.2024)

URL20.Erişim: 4.3 Değerlendirme – Hemşirelik Esasları 2e (Pressbooks.Pub)(E.T.27.08.2024).

URL21.Erişim: 4.2 Temel Kavramlar – Hemşirelik Esasları 2e (Pressbooks.Pub)(E.T.27.08.2024).

URL21.Erişim: 4.5 Sonuç Belirleme – Hemşirelik Temelleri 2e (Pressbooks.Pub)(E.T.27.08.2024).

Wilson, D. D., McAllister, G., & West, A. (2011). Assessing glycaemic control: self-monitoring of blood glucose. *British Journal of Nursing*, *20*(15), 919-925.

Yeşilyurt, M., ve Faydalı, S. (2020). Ağrı Değerlendirmesinde Tek Boyutlu Ölçeklerin Kullanımı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, *23*(3), 444-451.

Yüreğir, Ö.Ö., Aslan, H., Bozdoğan, S.T. ve Müslümanoğlu, M.H. (2012) Mental Retardasyon, Jinekomasti ve Dismorfik Bulguları Olan Bir Olgu. *Cukurova Medical Journal*, 7(1), 60-63.

Sonuç: Hastanın günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlık düzeyi artmış, aile üyeleri hastanın bakımına daha etkin katılım sağlamış ve hastanın genel iyilik hali iyileşmiştir.

SONUÇ

Bu bölümde evde bakım teknikerlerinin hastalara ve ailelerine sağlayabilecekleri psikososyal destek yöntemleri, kişiselleştirilmiş bakım planı oluşturma, bakımın değerlendirilmesi ve hasta kaynakları üzerinde durulmuştur. Bireysel ihtiyaçlara yönelik kapsamlı ve empatik yaklaşımlar, hastaların yaşam kalitesini artırmak ve genel iyilik hallerini iyileştirmek için önemlidir. Evde bakım hizmetlerinde teknikerlerin rolü, hastaların hem fiziksel hem de psikososyal gereksinimlerini karşılamada kritik bir öneme sahiptir.

KAYNAKÇA

Adler, N. E. ve Ostrove, J. M. (1999). Socioeconomic Status and Health: What We Know and What We Don't. *Annals of the New York Academy Of Sciences*, 896(1), 3-15.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023a). Sosyal Yardım Programları ve Hizmetler. Erişim: https://www.aile.gov.tr. (E.T.:08.06.2024).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2023b). Engelli ve Yaşlı Hizmetleri. Erişim adresi: https://www.aile.gov.tr/engelli-ve-yasli-hizmetleri(E.T.:08.06.2024).

Ajmal, G., Ajmal, M., Latif, A., Mengal, J., ve Hussain, A. (2024). Socio-Psychological and Economic Problems Faced by Hospitalized Patients and their Effects on their Quality of Life. *Qlantic Journal of Social Sciences*, 5(1), 1-9.

Amirkhanyan, A.A. ve Wolf, D. A. (2019). Parent Care and the Stress Process: Findings From Panel Data. *The Gerontologist, 46*(3), 355-366.

Azilo Training (2024). The Importance of Observation in Health and Social Care Settings. Erişim:https://azilotraining.com/2019/08/23/the-importance-of-observation-in-health-and-social-care-settings.html. (E.T.: 09.06.2024)

Berkman, L.F., Glass, T., Brissette, I. ve Seeman, T. E. (2000). From Social İntegration to Health: Durkheim in the New Millennium. *Social Science & Medicine*, 51(6), 843-857.

Bertalanffy, L.V. ve Roy, C. (2016). *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. United States: George Braziller.

Brenes, G.A. (2007). Anxiety, Depression, and Quality of Life in Primary Care Patients. *Primary Care Companion to the Journal of Clinical Psychiatry*, 9(6), 437-443.

Burnard, P. (2005*). Counselling Skills for Health Professionals*. Publiser: Nelson Thornes.

Carman, K. L., Dardess, P., Maurer, M., Sofaer, S., Adams, K., Bechtel, C. ve Sweeney, J. (2013). Patient and Family Engagement: A Framework for Understanding the Elements and Developing İnterventions and Policies. *Health Affairs*, 32(2), 223-231.

Carr, A., Cullen, K., Keeney, C., Canning, C., Mooney, O., Chinseallaigh, E. ve O'Dowd, A. (2020). Effectiveness of Positive Psychology İnterventions: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of Positive Psychology, 15*(5), 591-603.

Cohen, S. (2004). Social Relationships and Health. *American Psychologist*, 59(8), 676.

Coulter, A. ve Ellins, J. (2007). Effectiveness of Strategies for İnforming, Educating, and İnvolving Patients. *BMJ*, 335(7609), 24-27

Degood, D.E. (2010). Psychosocial assessment: Comprehensive measures and measures specific to pain beliefs and coping. Editors: D. Turk, R. Melzack. *İn: Handbook of pain assessment* (s. 1-65). Publisher: Guilford Press.

Edgman-Levitan, S. (1993). Providing Effective Emotional Support. Through the patient's eyes: Understanding and promoting patient-centered care, 154-177.

Egan, G. (2014). *The Skilled Helper: A Problem-management and Opportunity-development Approach to Helping*. Brooks/Cole, Cengage Learning.

Epstein, R.M. ve Street, R.L. (2011). The Values and Value of Patient-centered Care. *Annals of Family Medicine*, 9(2), 100-103.

Ferrans, C. E. ve Powers, M. J. (1992). Psychometric Assessment of the Quality of Life Index. *Research in Nursing & Health*, 15(1), 29-38.

Fiandaca, M. S., Mapstone, M., Connors, E., Jacobson, M., Monuki, E. S., Malik, S., ... ve Federoff, H. J. (2017). Systems Healthcare: a Holistic Paradigm for Tomorrow. *BMC Systems Biology*, 11, 1-17.

Gilliss, C. L., Pan, W. ve Davis, L. L. (2019). Family İnvolvement in Adult Chronic Disease Care: Reviewing the Systematic Reviews. *Journal of Family Nursing*, 25(1), 3-27.).

Gu, J., Strauss, C., Bond, R. ve Cavanagh, K. (2020). How do mindfulness-based cognitive therapy and mindfulness-based stress reduction improve mental health and wellbeing? A systematic review and meta-analysis of mediation studies. *Clinical Psychology Review*, 80, 101888.

Gurman, A. S. ve Kniskern, D. P. (2014). *Family Therapy: History, Theory, and Practice*. London: Routledge.

Hawkley, L. C. ve Cacioppo, J. T. (2010). Loneliness Matters: a Theoretical and Empirical Review of Consequences and Mechanisms. *Annals of Behavioral Medicine*, 40(2), 218-227.

Hendriks, T., Schotanus-Dijkstra, M., Hassankhan, A., De Jong, J. ve Bohlmeijer, E. (2019). The Efficacy of Multi-component Positive Psychology İnterventions: A Systematic Review and Meta-analysis of Randomized Controlled Trials. *Journal of Happiness Studies, 20*(2), 357-386.

Jones, J. M., Huggins, M. A., Rydall, A. C. ve Rodin, G. M. (2003). Symptomatic Distress, Hopelessness, and the Desire for Hastened Death in Hospitalized Cancer Patients. *Journal of Psychosomatic Research*, 55(5), 411-418.

Karataş, H. ve Kelleci, M. (2021). Psikososyal Bakım Yetkinliği Öz Değerlendirme Ölçeği'nin Geliştirilmesi Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 12(3), 263-271.

Keefe, F. ve Crisson, J.E. (1988). Assessment of Behaviors. Ed:Lynch, N.T., Vasudevan, S.V. İn: *Persistent Pain: Psychosocial Assessment and İntervention* (s. 61-75.). Boston/Dordecht/ Lancaster: Kluwer Academic Publishers.

Kleinman, A. ve Benson, P. (2006). Anthropology in the Clinic: the Problem of Cultural Competency and How to Fix it. *Plos Medicine*, 3(10), e294.

Kitson, A., Marshall, A., Bassett, K. ve Zeitz, K. (2013). What are the Core Elements of Patient-centered Care? A Narrative Review and Synthesis of the Literature From Health Policy, Medicine and Nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 69(1), 4-15

Kuykendall, L., Tay, L. ve Ng, V. (2015). Leisure Engagement and Subjective Well-being: A meta-analysis. *Psychological Bulletin*, 141(2), 364.

Law, M., Baptiste, S. ve Mills, J. (1996). Client-centered practice: What does it mean and does it make a difference? *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 63(5), 250-257.

Leach, M. J. ve Gaudron, J.E. (2016). A Biodiverse, Social and Cultural Perspective for One Health Research and Practice. *In One Health: The Theory and Practice of Integrated Health Approaches* (s. 61-76). CABI.

McDaniel, S. H. ve Pisani, A. R. (2012). Family Dynamics and Caregiving for People with Disabilities. In R. C. Talley & J. E. Crews (Eds.), *Multiple dimensions of caregiving and disability: Research, practice, policy* (pp. 11–28). Springer Science + Business Media. https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3384-2_2.

Morgan, S. ve Yoder, L. H. (2012). A Concept Analysis of Person-centered Care. *Journal of Holistic Nursing*, 30(1), 6-15.

Paterick, T. E., Patel, N., Tajik, A. J. ve Chandrasekaran, K. (2017, January). Improving health outcomes through patient education and partnerships with patients. *In Baylor University Medical Center Proceedings*, Vol. 30, No. 1, pp. 112-113). Taylor & Francis.

Phillipot, P. ve Segal, Z. (2009). Mindfulness Based Psychological İnterventions: Developing Emotional Awareness for Better Being. *Journal of Consciousness Studies*, 16(10-11), 285-306.

Rodakowski, J., Rocco, P. B., Ortiz, M., Folb, B., Schulz, R., Morton, S. C., ... ve James III, A. E. (2017). Caregiver İntegration During Discharge Planning for Older Adults to Reduce Resource Use: a Metaanalysis. *Journal of the American Geriatrics Society*, 65(8), 1748-1755.)

Sadock, B. J., Sadock, V.A. ve Ruiz, P. (2015). Ed: Kaplan & Sadock's. *Synopsis of Psychiatry: Behavioral Sciences/Clinical Psychiatry*. 11th Edition. Lippincott Williams & Wilkins.

Schulz, R. ve Beach, S. R. (1999). Caregiving as a Risk Factor for Mortality: The Caregiver Health Effects Study. *JAMA*, 282(23), 2215-2219.

Shryock, S. K. ve Meeks, S. (2022). Activity, Activity Personalization, and Well-being in Nursing Home Residents with and without Cognitive İmpairment: An İntegrative Review. *Clinical Gerontologist*, 45(5), 1058-1072.

Siirt Üniversitesi. (2024). Görüşme İlke ve Teknikleri. Erişim:https://www.siirt.edu.tr/dosya/personel/sosyal-hizmet-gorusme-ilke-ve-teknikleri-siirt-201925182625984.pdf. (E.T.:08.06.2024).

Summer Meranius, M., Holmström, I. K., Håkansson, J., Breitholtz, A., Moniri, F., Skogevall, S., ... ve Rasoal, D. (2020). Paradoxes of Person-centred Care: A Discussion Paper. *Nursing Open*, 7(5), 1321-1329.

Stewart, M., Brown, J. B., Donner, A., McWhinney, I. R., Oates, J., Weston, W. W. ve Jordan, J. (2000). The İmpact of Patient-centered Care on Outcomes. *Journal of Family Practice*, 49(9), 796-804.

Türk Kızılayı. (2022). Sosyal Yardım Hizmetleri. Erişim adresi: https://bagis.kizilay.org.tr/tr/bagis/bagiskategorisel/2/sosyal-yardim-bagislari. (E.T.:08.06.2024).

Trenowent, S. ve Moone, N. (2017). *Psychosocial Assessment in Mental Health*. ABD: SAGE Publications Ltd. https://doi.org/10.4135/9781529714784.

World Health Organization. (2022). Mental Health. Erişim: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response. (E.T.:08.06.2024).

Verbeek, H., Gerritsen, D. L., Backhaus, R., de Boer, B. S., Koopmans, R. T. C. M., ve Hamers, J. P. H. (2020). Allowing Visitors Back in the Nursing Home During the COVID-19 Crisis: A Dutch National Study İnto First Experiences and İmpact on Well-being. *Journal of the American Medical Directors Association, 21*(7), 900-904.

kullanımı, enfeksiyon riskini minimize etmenin temel unsurlarıdır. Sağlık profesyonelleri, bu önlemleri rutin uygulamalarına dahil ederek, hasta güvenliğini sağlama ve sağlık hizmetlerinin kalitesini artırma sorumluluğunu taşır. Ayrıca, atık yönetimi ve sanitasyon gibi destekleyici süreçlerin etkin bir şekilde yürütülmesi, sadece hasta bakımında değil, aynı zamanda toplum sağlığının korunmasında da önemli bir rol oynar. Sonuç olarak, hasta bakımında enfeksiyon kontrolü, multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmalı ve sürekli eğitim, farkındalık çalışmaları ve protokol güncellemeleri ile desteklenmelidir. Bu sayede hem hastaların hem de sağlık çalışanlarının güvenliği sağlanarak, bulaşıcı hastalıkların yayılmasının önüne geçilebilir.

KAYNAKÇA

Alberta Health Services. (2024). Glove Use and Selection. Erişim:https://www.albertahealthservices.ca/assets/healthinfo/ipc/if-hp-ipc-glove-use-selection.pdf (E.T.: 25.08.2024).

Alp, E. (2012). Hastane Enfeksiyonları Tanımı, Epidemiyolojisi ve Risk Faktörleri. İçinde: Alp, E. (Ed.) *Enfeksiyon Kontrol Programı* (s. 5-7). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Hastaneleri.

Bakunas-Kenneley, I., ve Madigan, E. A. (2009). Infection Prevention and Control in Home Health Care: The Nurse's Bag. *American Journal of Infection Control*, *37*(8), 687-688.

Bennett, J. E., Dolin, R., ve Blaser, M.J. (2019). *Mandell, Douglas, and Bennett's Principles and Practice of Infectious Diseases* (9th ed.). Elsevier.

Boyce, J. M. (2023). Current İssues in Hand Hygiene. *American Journal of Infection Control*, *51*(11), A35-A43.

Boyce, J. M., ve Pittet, D. (2015). Guideline for Hand Hygiene in Health-Care Settings: Recommendations of the Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee and the HICPAC/SHEA/APIC/IDSA Hand Hygiene Task Force. Cambridge University Press.

Casadevall, A.,ve Pirofski, L. A. (1999). Host-Pathogen Interactions: Redefining the Basic Concepts of Virulence and Pathogenicity. *Infection and Immunity*, 67(8), 3703-3713.

Celentano, D. D., Szklo, M., & Farag, Y. (2023). *Gordis Epidemiology E-Book: Gordis Epidemiology E-Book*. Elsevier Health Sciences.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2022). Chain of Infection Components. Erşim: https://www.cdc.gov/niosh/learning/safetyculturehc/module-2/3.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2023a). Types of Masks and Respirators. Erişim: https://archive.cdc.gov/www_cdc_gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/types-of-masks.html. (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2023b). Precautions to Prevent Transmission of Infectious Agents. Erişim: https://www.cdc.gov/infection-control/hcp/isolation-precautions/precautions.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024a). Clinical Safety: Hand Hygiene for Healthcare Workers. Erişim: https://www.cdc.gov/clean-hands/hcp/clinical-safety/index.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024b). About Hand Hygiene for Patients in Healthcare Settings. Erişim: https://www.cdc.gov/clean-hands/about/hand-hygiene-for-healthcare.html (E.T.: 20.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024c). Personal Protective Equipment (PPE): Protect the Worker with PPE. Erişim: https://www.cdc.gov/niosh/learning/safetyculturehc/module-3/7.html (E.T.:22.08.2024).

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). (2024d). Clinical Safety: Hand Hygiene for Healthcare Workers. Erişim: https://www.cdc.gov/clean-hands/hcp/clinical-safety/index.html (E.T.:22.08.2024).

CHP (2024). *Use of Personal Protective Equipment*. Erişim: https://www.chp.gov.hk/files/pdf/personal_protective_equipment.pdf (E.T.: 22.08.2024)

Cucinotta, D., ve Vanelli, M. (2020). WHO Declares COVID-19 a Pandemic. *Acta Biomedica: Atenei Parmensis*, 91(1), 157-160. doi:10.23750/abm.v91i1.9397.

Donskey, C. J. (2013). Does İmproving Surface Cleaning and Disinfection Reduce Health Care–associated İnfections?" *American Journal of Infection Control*, 47(3), A79-A84. DOI: 10.1016/j.ajic.2018.11.009.

Ellidokuz, H. ve Aksakoğlu, G. (2002). Enfeksiyon Hastalıklarına Epidemiyolojik Bakış. *STED*, 11(4), 291-294.

Ellingson, K., Haas, J. P., Aiello, A. E., Kusek, L., Maragakis, L. L., Olmsted, R. N., ... ve Yokoe, D. S. (2014). Strategies To Prevent Healthcare-Associated İnfections Through Hand Hygiene. *Infection Control & Hospital Epidemiology*, 35(8), 937-960. doi:10.1086/678591.

Engering, A., Hogerwerf, L.,ve Slingenbergh, J. (2013). Pathogen-Host-Environment İnterplay and Disease Emergence. *Emerging Microbes & Infections*, 2(1), 1-7. doi:10.1038/emi.2013.5

Environmental Health and Safety. (2024). Personal Protective Equipment Eye and Face Protection (Appendix A). Erişim: https://ehs.ncsu.edu/personal-protective-equipment-ppe/eye-and-face-protection-appendix-a/ (E.T.: 22.08.2024)

European Commission. (2018). Hijyen ve Sanitasyon El Kitabı 2018. Erişim: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/98e187db-9131-444b-9388-035b948cc1e7/Hygiene-Sanitation-Handbook_TR.pdf, (E. T.: 05.08.2024).

Gammon, J., ve Hunt, J. (2018). A Review Of İsolation Practices And Procedures İn Healthcare Settings. *British Journal of Nursing*, *27*(3), 137-140.

Ghabeshi, S., Ghasemi, S.,ve Mousavizadeh, L. (2023). The Effective Factors İn Human-Specific Tropism And Viral Pathogenicity İn Orthopoxviruses. *Cell Biology International*, *47*(2), 341-351.

Günaydın, M., Perçin, D., Esen, Ş. ve Zencircioğlu, D. (2013). *Sterilizasyon Dezenfeksiyon Rehberi*. İstanbul: Dezenfeksiyon Antisepsi Sterilizasyon Derneği. Erişim: https://www.das.org.tr/dosya/DASRehber2014.pdf (E.T.: 22.08.2024)

Güven, R. (2007). Dezenfeksiyon Ve Sterilizasyon Uygulamalarında Hasta Güvenliği Kavramı. 5. *Ulusal Sterilizasyon Dezenfeksiyon Kongresi*, *5*, 411-422. Erişim: https://das.org.tr/kitaplar/kitap2007/yazi/rabia.guven-das-2007-yazi.pdf (E.T.: 25.08.2024)

Heymann, D. L. (2004). *Control of Communicable Diseases Manual (18th ed.)*. American Public Health Association.

Habboush, Y., Yarrarapu, SNS., ve Guzman, N. (2024). *İnfection Control.* Treasure Island (FL): StatPearls Publishing.

Howley, P. M., Knipe D.M., Whelan, S., Freed, E.O. ve Cohen J.L. (2023). *Fields Virology*: *RNA Viruses* (7th ed.). Lippincott Williams & Wilkins.

Kening, M.Z. ve Groen, K. (2023). Personal Protective Equipment. *National Library of Medicine*. Erişim: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK589639/ (E.T.: 22.08.2024)

Kenny, C., ve Priyadarshini, A. (2021). Review of Current Healthcare Waste Management Methods and Their Effect on Global Health. *In Healthcare* 9(3), 284.

Madigan, M. T., Bender, K. S., Buckley, D. H., Sattley, W. M., ve Stahl, D. A. (2018). *Brock Biology of Microorganisms* (15th ed.). Pearson.

Magill, S. S., Edwards, J. R., Bamberg, W., Beldavs, Z. G., Dumyati, G., Kainer, M. A., ... ve Fridkin, S. K. (2014). Multistate Point-Prevalence Survey of Health Care–Associated İnfections. *New England Journal of Medicine*, 370(13), 1198-1208. doi:10.1056/NEJMoa1306801

Mahmood, S. U., Crimbly, F., Khan, S., Choudry, E.,ve Mehwish, S. (2020). Strategies for Rational Use of Personal Protective Equipment (PPE) Among Healthcare Providers During the COVID-19 crisis. *Cureus*, *12*(5).

Miller, R. L. (2016). *Infection Control and Management of Hazardous Materials for the Dental Team.*. Elsevier Health Sciences.

Mitchell, B. G., Shaban, R. Z., MacBeth, D., Wood, C. J., ve Russo, P. L. (2017). The Burden Of Healthcare-Associated İnfection İn Australian Hospitals: A Systematic Review Of The Literature. *Infection, Disease & Health*, *22*(3), 117-128.

Murray, P. R., Rosenthal, K. S., ve Pfaller, M. A. (2020). *Medical Microbiology* (9th ed.). Elsevier.

NHMRC (National Health and Medical Research Council). (2010). *Clinical Educators Guide for the Prevention and Control of İnfection in Healthcar*e. Australian: National Health and Medical Research Council.

NHS (2024). Personal Protective Equipment for Use in Healthcare Erişim: https://www.leicspart.nhs.uk/wp-content/uploads/2023/10/Personal-Protective-Equipment-for-Use-in-Healthcare-Policy-exp-June-26.pdf (E.T.: 25.08.2024)

Pirofski, L. A., ve Casadevall, A. (2008). The damage-response framework of microbial pathogenesis and infectious diseases. *GI Microbiota and Regulation of the Immune System*, 135-146.

Pittet, D., Allegranzi, B., Sax, H., Dharan, S., Pessoa-Silva, C. L., Donaldson, L.,ve Boyce, J. M. (2006). Evidence-Based Model For Hand Transmission During Patient Care And The Role Of İmproved Practices. *Lancet İnfection Dis*., 102(4), 641-652. doi:10.1016/j.jhin.2020.08.001

Porta, M. S., Greenland, S., Hernán, M., dos Santos Silva, I., ve Last, J. M. (Eds.). (2014). *A dictionary of epidemiology*. Oxford University Press, USA.

Reddy, G. K. K., Padmavathi, A. R.,ve Nancharaiah, Y. V. (2022). Fungal infections: Pathogenesis, Antifungals and Alternate Treatment Approaches. *Current Research in Microbial Sciences*, *3*, 100137.

Rutala, W. A., ve Weber, D. J. (2019). Best Practices for Disinfection of Noncritical Environmental Surfaces and Equipment in Healthcare Facilities: A Bundle Approach. *American Journal of Infection Control*, 47(Suppl 1), A96-A105. doi:10.1016/j.ajic.2019.01.014

Tornimbene, B., Eremin, S., Escher, M., Griskeviciene, J., Manglani, S., ve Pessoa-Silva, C. L. (2018). WHO Global Antimicrobial Resistance Surveillance System Early İmplementation 2016–17. *The Lancet Infectious Diseases*, 18(3), 241-242.

Tortora, G. J., Funke, B. R., Case, C.L., Weber, D. ve Bair, W.B. (2020). *Microbiology: An Introduction (13th ed.)*. Pearson.

URL1. Erişim: https://www.freepik.com/free-vector/disposable-gloves-donning-infographic_7814740.htm#fromView=keyword&page=1&position=2&uuid=81578144-0060-4eac-80a4-0d06071e74f6 (E.T.: 22.08.2024)

URL2. Erişim: https://www.freepik.com/free-vector/disposable-gloves-donning-infographic_7970210.htm#fromView=search&page=2&position=7&uuid=8c675dc8-30bd-48e6-b153-6ce21f1d7f09 (E.T.: 22.08.2024)

URL3. Erişim: https://pubs.acs.org/doi/10.1021/acs.chas.1c00016# (E.T.: 22.08.2024)

URL4. Erişim: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1044504/COVID-19_Non_AGP_Donning_and_doffing_PPE_droplet_precautions.pdf. (E.T.: 22.08.2024)

Wilder-Smith, A., ve Freedman, D. O. (2020). Isolation, Quarantine, Social Distancing And Community Containment: Pivotal Role For Old-Style Public Health Measures İn The Novel Coronavirus (2019-Ncov) Outbreak. *Journal of Travel Medicine*, 27(2), taaa020. doi:10.1093/jtm/taaa020

Wilson, A. L., Courtenay, O., Kelly-Hope, L. A., Scott, T. W., Takken, W., Torr, S. J., ve Lindsay, S. W. (2020). The İmportance of Vector Control for The Control and Elimination of Vector-Borne Diseases. *PLoS Neglected Tropical Diseases,* 14(1), e0007831. doi:10.1371/journal.pntd.0007831

World Health Organization (WHO). (2009). *Hand Hygiene: Why, How & When?*. Erişim: hand-hygiene-why-how-and-when-brochure.pdf (who.int) (E.T.: 20.08.2024).

World Health Organization (WHO). (2012). *Hand Hygiene in Outpatient and Home-Based Care and Long-term Care Facilities.* Erişim: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/78060/9789241503372_eng.pdf?sequence=1(E.T.:20.08.2024)

World Health Organization (WHO). (2014a). Safe Management of Wastes From Health-Care Activities. Erişim: 9789241548564_eng.pdf (who.int) (E.T.:20.08.2024)

World Health Organization (WHO). (2014b). *Vector-borne diseases* (No. SEA-CD-300). WHO Regional Office for South-East Asia.

World Health Organization. (2016). *Guidelines on Core Components of Infection Prevention and Control Programmes at the National and Acute Health Care Facility Level*. Geneva: WHO.

World Health Organization. (2018). Health-care Waste. Erişim: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/health-care-waste (E.T.:20.08.2024)

World Health Organization. (2020a). *Hand Hygıene For All Inıtıatıve.* Erişim: https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/336023/9789240011618-eng.pdf?sequence=1 (E.T.: 20.08.2024).

World Health Organization (WHO). (2020b). Advice on the Use of Masks in the Context of COVID-19. Erişim: WHO-2019-nCov-IPC_Masks-2020.4-eng.pdf (E.T.: 20.08.2024).

World Health Organization. (2022). *Global Report on Infection Control*. Geneva: WHO.

World Health Organization (WHO). (2024a). *Infection Prevention and Control*. Erişim: Infectionprevention and control GLOBAL (who.int) (E.T.= 18.08.2024).

World Health Organization (WHO). (2024b). *What is PPE*? Erişim: https://www.who.int/teams/health-product-policy-and-standards/assistive-and-medical-technology/medical-devices/ppe (E.T.= 22.08.2024).

Zhu, S., ve Viejo-Borbolla, A. (2021). Pathogenesis and Virulence of Herpes Simplex Virus. *Virulence*, *12*(1), 2670-2702.

KAYNAKÇA

Acar, A. ve Öncül, O. (2007). Cerrahi Alan İnfeksiyonları. *Klimik Dergisi*, *20*(2), 35–46.

Arshad, R., Razlansari, M., Hosseinikhah, S. M., Pandey, A. T., Ajalli, N., Manicum, A. E., … ve Tabish, T. A. (2023). Antimicrobial and Anti-Biofilm Activities of Bio-İnspired Nanomaterials for Wound Healing Applications. *Drug Discovery Today*, *28*(9), 103673. doi:10.1016/j.drudis.2023.103673

Baktıroğlu, S. ve Aktaş, Ş. (Ed.). (2013). *Kronik Yarada Güncel Yaklaşımlar* (1.baskı.). İstanbul.

Broughton, G., Janis, J. E. ve Attinger, C. E. (2006). The Basic Science of Wound Healing. *Plastic and reconstructive surgery*, *117*, 12–34. doi:10.1097/01.prs.0000225430.42531.c2

Carrico, T. J., Mehrhof, A. I. ve Cohen, I. K. (1984). Biology of Wound Healing. *Surgical Clinics of North America*, *64*(4), 721–733. doi:10.1016/S0039-6109(16)43388-8

Chhabra, S., Chhabra, N., Kaur, A. ve Gupta, N. (2017). Wound Healing Concepts in Clinical Practice of OMFS. *Journal of Maxillofacial and Oral Surgery*, *16*(4), 403–423. doi:10.1007/s12663-016-0880-z

Durmuş Sarıkahya, S. (2024). Investigation of Factors Associated with Pressure Ulcer in Patients Receiving Home Care Services Via Path Analysis. *Journal of Tissue Viability*, *33*(2), 152–159. doi:10.1016/j.jtv.2024.02.001

Edsberg, L. E., Black, J. M., Goldberg, M., McNichol, L., Moore, L. ve Sieggreen, M. (2016). Revised National Pressure Ulcer Advisory Panel Pressure Injury Staging System. *Journal of Wound, Ostomy and Continence Nursing*, *43*(6), 585–597. doi:10.1097/WON.0000000000000281

Ellis, S., Lin, E. J. ve Tartar, D. (2018). Immunology of Wound Healing. *Current Dermatology Reports*, *7*(4), 350–358. doi:https://doi.org/10.1007/s13671-018-0234-9

Erkin, A., Yılmaz, A. Ç., Açıl, H. C., Yaman, Ö., Gül, A. ve Aygin, D. (2022). Yara Polikliniğine Başvuran Hastaların Yara Takip Sonuçlarının Değerlendirilmesi : Kesitsel Bir Çalışma. *İzmir Tıp Fakültesi Dergisi*, *1*(3), 142–149. doi:10.57221/izmirtip.1188526

Guo, S. ve DiPietro, L. A. (2010). Factors Affecting Wound Healing. *Journal of Dental Research*, *89*(3), 219–229. doi:10.1177/0022034509359125

Hakverdioğlu Yönt, G. (2017). Deri Bakımı ve Basınç Yaraları. A. D. Akyol (Ed.), *Yoğun Bakım Hemşireliği* içinde (1. Baskı., ss. 121–144). İstanbul Tıp Kitabevi.

Jeschke, M. G., van Baar, M. E., Choudhry, M. A., Chung, K. K., Gibran, N. S. ve Logsetty, S. (2020). Burn İnjury. *Nature Reviews Disease Primers*, *6*(1), 11. doi:10.1038/s41572-020-0145-5

Kus, K. J. B. ve Ruiz, E. S. (2020). Wound Dressings – A Practical Review. *Current Dermatology Reports*, *9*(4), 298–308. doi:10.1007/s13671-020-00319-w

Mervis, J. S. ve Phillips, T. J. (2019). Pressure ulcers: Pathophysiology, Epidemiology, Risk Factors, and Presentation. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *81*(4), 881–890. doi:10.1016/j.jaad.2018.12.069

Mickelson, M. A., Mans, C. ve Colopy, S. A. (2016). Principles of Wound Management and Wound Healing in Exotic Pets. *Veterinary Clinics of North America - Exotic Animal Practice*, *19*(1), 33–53. doi:10.1016/j.cvex.2015.08.002

Miranda, O. J. ve Srinivasan, G. (2016). Advanced Trends in Treatment of Wounds. *Current Science*, *111*(4), 641–647. doi:10.18520/cs/v111/i4/641-647

Noorbakhsh, S. I., Bonar, E. M., Polinski, R. ve Amin, M. S. (2021). Educational Case: Burn Injury—Pathophysiology, Classification, and Treatment. *Academic Pathology*, *8*, 23742895211057240. doi:10.1177/23742895211057239

Parsak, C. K., Sakman, G. ve Çelik, Ü. (2007). Yara İyileşmesi, Yara Bakımı ve Komplikasyonları. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *16*(2), 145–159.

Pitzer, G. B. ve Patel, K. G. (2011). Proper Care of Early Wounds to Optimize Healing and Prevent Complications. *Facial Plastic Surgery Clinics of North America*, *19*(3), 491–504. doi:10.1016/j.fsc.2011.06.012

Portou, M. J., Baker, D., Abraham, D. ve Tsui, J. (2015). The İnnate İmmune System, Toll-Like Receptors And Dermal Wound Healing : A Review ☆. *Vascular Pharmacology*, *71*, 31–36. doi:10.1016/j.vph.2015.02.007

Rajhathy, E. M., Meer, J. Vander, Valenzano, T., Laing, L. E., Woo, K. Y., Beeckman, D. ve Falk-Brynhildsen, K. (2023). Wound İrrigation Versus Swabbing Technique For Cleansing Noninfected Chronic Wounds: A Systematic Review Of Differences in Bleeding, Pain, İnfection, Exudate, and Necrotic Tissue. *Journal of Tissue Viability*, *32*(1), 136–143. doi:10.1016/j.jtv.2022.11.002

Rezvani Ghomi, E., Khalili, S., Nouri Khorasani, S., Esmaeely Neisiany, R. ve Ramakrishna, S. (2019). Wound Dressings: Current Advances and Future Directions. *Journal of Applied Polymer Science*, *136*(27), 1–12. doi:10.1002/app.47738

Salcido, R. (2017). Editorial Healing by Intention. *Advances in Skin & Wound Care*, *30*(6), 246–247. doi:10.1097/01.ASW.0000516787.46060.b2

Shi, C., Wang, C., Liu, H., Li, Q., Li, R., Zhang, Y., … Wang, J. (2020). Selection of Appropriate Wound Dressing for Various Wounds. *Front Bioeng Biotechnol.*, *8*, 1–17. doi:10.3389/fbioe.2020.00182

Simmons, J. (2022). Wound Healing and Assessment. *Journal of the Dermatology Nurses' Association*, *14*(5), 197–202. doi:10.1097/JDN.0000000000000704

Teke Gençtürk, N. (2015). Yara Bakımı ve Uygulamaları. İçinde F. Akça Ay (Ed.), *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler* içinde (6.Baskı., ss. 314–363). İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Topalan, M. ve Aktaş, Ş. (Ed.). (2010). *Güncel Yönleriyle Kronik Yara* (1. Baskı.). Ankara: Aygül Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.

Vowden, K. ve Vowden, P. (2017). Wound Dressings: Principles and Practice. *Surgery (United Kingdom)*, *35*(9), 489–494. doi:10.1016/j.mpsur.2017.06.005

Whitney, J. A. D. (2005). Overview: Acute and chronic wounds. *Nursing Clinics of North America*, *40*(2), 191–205. doi:10.1016/j.cnur.2004.09.002

Wilkinson, H. N. ve Hardman, M. J. (2020). Wound Healing : Cellular Mechanisms and Pathological Outcomes. *Open Bıology*, *10*(9).

Xu, Z., Han, S., Gu, Z. ve Wu, J. (2020). Advances and Impact of Antioxidant Hydrogel in Chronic Wound Healing. *Advanced Healthcare Materials*, *9*(5), 1–11. doi:10.1002/adhm.201901502

Yıldırım, M. (2002). *Sağlık Yüksek Okulları İçin Resimli İnsan Anatomisi*. Nobel Tıp Kitabevleri.

Young, A. ve McNaught, C.-E. (2011). The Physiology of Wound Healing. *Surgery*, *29*(10), 475–479. doi:10.1016/j.mpsur.2011.06.011

KAYNAKÇA

Bayram, V. (2011). Saç ve Saçlı Derinin Sağlığını Etkileyen Faktörler. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*. 22, 66-70.

Berman, A., Snyder, S. ve Frandsen, G. (2022). *Kozier & Erb's Fundamentals Of Nursing Concepts, Process, and Practice.* United Kingdom; Pearson Education Limited.

Bilgehan, T., Koç, A. ve İnkaya, B. (2021). Türkiye'de Hemşirelerin El Yıkama Alışkanlıkları, Davranış ve Tutumlarının Değerlendirildiği Çalışmalar: Sistematik Derleme. *KTO Karatay Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), 2-14.

Cengiz, Z. (2018). Yoğun Bakım Hastalarında Göz Komplikasyonları ve Göz Bakımı. *Annals of Health Sciences Research*, 7(1), 45-50.

Çatıker, A. ve Zincir, H. (2021). Ayak sağlığı ve bakımı: yaşlı bireylere odaklanmış yaklaşımlar. Bilgili N. (editör). *Yaşlı Sağlığı ve Bakımı*. Ankara: Türkiye Klinikleri.

Çelik, S., Taşkın Yılmaz, F., Bağdemir, ve E., Dinççağ, N. (2021). Diyabet Tanısı Alan Bireylerde Ayak Bakım Davranışları ve İlişkili Faktörler. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1), 23-34.

Dougherty, L. ve Lister, S. (2015). *The royal marsden hospital manual of clinical nursing procedures.* Oxford:Wiley-Blackwell.

Gould, DJ., Creedon, S., Jeanes, A., Drey, NS., Chudleigh, J. ve Moralejo, D. (2017). Impact Of Observing Hand Hygiene İn Practice And Research: A Methodological Reconsideration. *Journal of Hospital Infection*, 95, 169-74.

Gül, Ü. (2013). Hair Care. *Türkiye Klinikleri Journal Dermatol-Special Topics*, 6(4):63-66.

Filiz Ulusoy, M. ve Görgülü, S. (2001). *Hemşirelik Esasları Temel Kuram Kavram İlke ve Yöntemler*. Ankara: 72 TDFO Ltd. Şti.

Kalaycı, Ö., Açıkgöz, B., Bayraktaroğlu, T. ve Ayoğlu, FN. (2020). Diyabetli Hastaların Ayak Bakımı ve Diyabetik Ayak Hakkındaki Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Türkiye Diyabet ve Obezite Dergisi*, 4(2), 98-107. Kaya, Y., ve Kızılkaya Beji, N. (2013). Perine Bakımı. *Osmangazi Tıp Dergisi*. 35(2), 1-8.

Kurt Durmuş, M. ve Zengin, N. (2020). Kadınların Genital Hijyen Davranışlarının İncelenmesi. *Sağlık Profesyonelleri Araştırma Dergisi*, 2(3), 113-120.

Loveday, HP., Lynam, S., Singleton, J. ve Wilson, J. (2014). Clinical Glove Use: Healthcare Workers' Actions And Perceptions. *Journal Of Hospital Infection*, 86(2),110-116.

Marsden, J. ve Davies, R. (2016). How To Care For A Patient's Eyes İn Critical Care Settings. *Nurs Stand*. 31(16-18), 42-45.

Pedersen, L. (2015). Oral Mucosal Lesions İn Older People: Relation Tosalivary Secretion, Systemic Diseases And Medications. *Oral Diseases*. 21(6):721.

Potter, AP., Perry, AG., Stockert, AP. ve Hall, A. (2023). *Fundamental of Nursing*. Kanada. ISBN: 978-0-323-67772-1.

Roper,N., Logan, WW., Tierney, AJ. (2009). *The Roper Logan Thirney Model of Nursıng Based On Activities of Living*. New York; Churhill Livingston.

Şen Esmer, T. (2021). Derinin yapısı ve anatomisi. İçinde H. Uncu (Editör)**.** *Yara*. Ankara: Türkiye Klinikleri.

T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi. (2022). Hastane Temizliği ve Dezenfeksiyonu El Rehberi.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Banyo*. MEGEP 2015 (II).

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Vücut Bakımı*. MEGEP 2015 (I).

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Kişisel Hijyen ve Vücut Mekanikleri*. MEGEP 2012.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. *Kişisel Bakım İhtiyaçları*. MEGEP 2016.

URL 1 https://www.eberehberi.com.tr/kadin-ureme-sisteminin-anatomisi/ Erişim Tarihi (12.07.2024).

URL 2 https://www.jinekolognet.com/erkeklerde-genital-sistem-anatomisi.asp Erişim Tarihi (17.07.2024).

URL 3 https://www.kadinlarbilir.com/saglik/bu-ay-sizin-icin/dis-protezleri-nasil-temizlenir Erişim Tarihi (31.07.2024).

URL 4 https://www.doctoralmas.com.tr/blog/icerik/dis-ipi-nasil-kullanilir Erişim Tarihi (31.07.2024).

Ünsal, A. (2024). Hijyen Uygulamaları. İçinde T. Atabek Aştı ve A. Karadağ (Editör). *Hemşirelik Esasları Hemşirelik Bilimi ve Sanatı.* İstanbul; Akademi Basın ve Yayıncılık.

Waschke, J. (2017). Anatomi Özet Ders Kitabı. (çev. K. Desdicioğlu ve F. Geneci). Ankara: Hipokrat Kitabevi.

WHO. Research Agenda For Hand Hygiene İn Health Care 2023–2030.

Yağız Altıntaş, R., Bakır, S., Gül, İ., Süer, N. ve Kavlak, O. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinde Menstruasyon Tutumunun Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*. 15(3), 568-75.

KAYNAKÇA

Akansel, N. (2004). *Hemşirelerin Çalışma Ortamından Kaynaklanan Bel Rahatsızlıklarının Önlenmesinde Ergonomik Yaklaşımlar.* Uludağ Üniversitesi 10. Ergonomi Kongresi Tebliğ ve Poster Özetleri, s.101, Bursa.

Akça , A. (2011). *Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler.İ*stanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Arps, K. *Orthopneic Position.* Osmosis: Erişim: https://www.osmosis.org/answers/orthopneic-position#:~:text=Orthopneic%20position%2C%20sometimes%20called%20tripod,overbed%20table%20or%20their%20knees. (E.T.:08.07.2024).

Aurora BayCare Medical Center. Slideboard Transfer. Erişim: https://ahc.aurorahealthcare.org/fywb/baycare/X32636bc.pdf .(E.T.:28.07.2024)

Avcı, E. (1996*). Vücut Mekaniği ve Hareket.* İçinde Hemşirelik Esasları (s.121-146). Ankara: Gata Basımevi

Baird, J., Raina, K., Rogers, J., O'Donnell, J ve Holm, M. (2015). Wheelchair Transfer Simulations to Enhance Procedural Skills and Clinical Reasoning. *Am. J. Occup. Ther.* , 69(2): 1-8.

Beğer, T. (2004). Yoğun Bakımda Dekibüt Ülserleri: Risk Faktörleri ve Önlenmesi. *Yoğun Bakım Dergisi 4(4)*, 244- 253.

Bergman, R. ve De Jesus, O. *Patient Care Transfer Techniques.* National Library of Medicine: Erişim: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK564305/.(E.T.:09.07.2024)

Birol , L. (2004). *Hemşirelik Süreci.* İzmir: Etki Matbaacılık.

Caraviello , K., Nemeth , L. ve Dumas , B. (2010). Using the beach chair pos ICU patients. *Crit Care Nurse, 30*, 9-12.

Culpeper, L. ve Skaggs , R. (2008). The İmpact Of Continuous Lateral Rotation Therapy İn Overall Clinical And Financial Outcomes of Critically İll Patients. *Crit Care Nurs,31 (3)*, 270-279.

Çelik , S. ve Aksoy , G. (2006). Yoğun Bakım Hastalarında Pozisyon Değişimi ve Sırt Masajının Arteryel Kan Gazları, Kalp Hızı, Kan Basıncı Üzerine Etkileri. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi, 10(1-2)*, 7-13.

Degood, D. E. (1988). A Rationale and Format For Psychosocial Evaulation. İn: T. N. Lynch, S. V. Vasudevan içinde, *Persistent Pain: Psychosocial Assesment and İntervention* (s. 1-22). the United States and Canada: Kluwer Academic Publishers.

Dinçer, P., Ünsel, M. ve Yumru, C. (2013). Pron Pozisyonda PEEP Uygulamasının Solunum Mekaniği ve Arteriyel Oksijenizasyon Üzerine Etkileri. *Marmara Medical Journal; 26* , 146-150.

Drakulovic, M., Torres , A. ve Bauer T.T. B. (1999). Supıne Body Position As A Riskfactor For Nosocomial Pneumonia İn Mechanically Ventilated Patients: A Randomized Trial. *Lancet, 354*, 1851-58.

Eftelli, E. ve Güneş, Ü. (2014). Basınç Yarası Gelişiminde Perfüzyon Değerlerinin Etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi;17 (3)*, 212-224.

Gül, Y., Köprülü, A. ve Haspolat, A. (2016). Braden Risk Değerlendirme Skalası Yoğunbakım Ünitesinde Tedavi Gören 3. Düzey Hastalarda Basınç Ülseri Oluşumu Riskini Değerlendirmekte Güvenilir Ve Yeterli Mi? *JAREM;6*, 98-104.

Harkreader, H., Hogan, M. ve Thobaben, M.(2007). *Activity-Exercise Pattern Fundamentals of Nursing.* Saunders Elsevier.

Hudack, M. (2013). Prone Positioning For Patients With ARDS. *The Nurse Practionerr, 38(6)*, 10-12.

Karadağ, A. (2003). Basınç Ülserleri: Değerlendirme, Önleme ve Tedavi. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 7(2)*, 41-48.

Katran, H. (2015). Bir Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesinde Bası Yarası Görülme Sıklığı Ve Bası Yarası Gelişimini Etkileyen Risk Faktörlerinin İrdelenmesi. *G.O.P. Taksim E.A.H.JAREN ;1(1)*, 8-14.

Kelebek, G. ve Kurhan , E. (2007). Bası Yarası Bakımı. *Türk Yoğun Bakım Derneği Dergisi;5*, 11-13.

Kıvanç, M. (2010). *Yoğun Bakım Hemşireliği.* Adana: 1429-1438.

Korkut, H. (2011). *Vücut Mekanikleri, Taşıma Ve Pozisyon Verme.* Adana: Nobel Kitabevi.

Lloyd, J. ve Baptiste, A. (2006). Friction-Reducing Devices for Lateral Patient Transfers: A Biomechanical Evaluation. *AAOHN J* , 113-9, 54(3).

Nelson, A. ve Baptiste, A. (2006). Evidence-Based Practices Forsafe Patient Handling and Movement *Orthop Nurs.* 366-79, 25(6)

Nelson, A., Collins, J., Knibbe, H., Cookson, K., De Castro, A. ve Whipple, K. (2007). Safer Patient Handling. *Nursing Management*, 26-32, 38(3).

Physiopedia. (2024). Transfer Boards: Erişim: https://www.physio-pedia.com/Transfer_Boards .(E.T.:25.07.2024)

Proper Transfer Techniques. İdeasforot: Erişim: https://ideasforot.com/?page_id=184. (E.T.:20.07.24)

Psychosocial Assessment. Samaritan Counseling Center of Southeast Texas: https://sccset.org/psychosocialassessment/#:~:text=A%20psychosocial%20assessment%20will%20cover,of%20suicide%20or%20harming%20others. (E.T.: 16.07.2024)

Rogers, B., Buckheit, K. ve Ostendorf, J. (2013). Ergonomics and Nursing in Hospital Environments. *Workplace Health Saf* , 429-39, 61(10).

Ruiter, H. ve Liaschenko, J. (2011). To Lift or not to Lift: Patient-Handling Practices. *AAOHN J.*, 59(8), 337-43.

Tang, R., Holland, M., Milbauer, M., Olson, E., Skora, J., Kapellusch ve Garg, A. (2018). Biomechanical Evaluations of Bed-To-Wheelchair Transfer: Gait Belt Versus Walking Belt. *Workplace Health Sef.*, 66(8), 384-392.

Trenoweth, S. ve Moone, N. (2017). *Psychosocial Assesment in Mental Health.* California: SAGE Publications Ltd.

Ulusoy, F. ve Görgülü, S. (2011). *Hasta Bakımında Temel Koruyucu Pozisyonlar.* Ankara: Hemşirelik Esasları. Cilt 1, 5. Baskı.

Winn, M. (2005). Turning Patients to The Prone Position. *Liverpool Health Service İntensive Care Unit*, 1-6.

bir bakış açısıyla uygun bakımın planlamasında ve değerlendirilmesinde güçlükler yaşabilirler. Bu güçlüklerle başedebilmek için bakım elemanlarının sahip oldukları bilgi ve becerileri gerçek hayat uygulamalarıyla pekiştirmesi gerekmektedir. Holistik bir bakış açısıyla gözlemlenen, müdahale edilen ve değerlendirilen bakım bireyin yaşam kalitesini artıracaktır (Stephens ve vd., 2020). Vaka örnekleri ve bakım uygulama becerilerine yönelik yapılan eğitimler çeşitli hasta özelliklerinin bilinmesini sağlayarak çalışanların bilgi ve beceri geliştirmelerine yardımcı olacaktır. Güncel bilgilerle donanımlı ve becerilerini geliştiren bakım elemanları hasta ve ailelerin daha verimli ve etkili bakım alabilmeleri sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Bölükbaş N., Birlikbaş S. (2019). ERAS Rehberleri Cerrahi Sonrası Hızlandırılmış İyileşme Protokolleri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 2(3), 194-205.

Ünlüoğlu, İ. ve Saatçi, E. (2015). *Aile Hekimliğinde Evde Bakım*. İstanbul: Akademi Yayınevi

Stephens, C.E., Massimo, L., Harris, M., Evans, L.K. ve Buckwalter, K.C. (2020). Advances İn Geropsychiatric Nursing: A Decade İn Review. *Archives of Psychiatric Nursing,* 34(5), 281-287.

MEDYA SİYASET ÇOCUK

EMİNE ARDUÇ KARA

EĞİTİM
yayınevi

MEDYA SİYASET ÇOCUK
Emine Arduç Kara

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-59-5
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

MEDYA SİYASET ÇOCUK
Emine Arduç Kara
VIII+230 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-59-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abercrombie, N., Hill, S. & Turner, B. S., (2006). *The penguin dictionary of sociology*. London: Penguin Press.

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) (2014). *Kalkınma ve demokratikleşme programı.* https://acikerisim.tbmm.gov.tr/server/api/core/bitstreams/3370001d-0a58-415c-bd99-c522d9427e84/content adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti) (2023). *Türkiye Yüzyılı İçin Doğru Adımlar 2023 Seçim Beyannamesi.* https://www.akparti.org.tr/media/bwlbgkif/tu-rkiye-yu-zy%C4%B1l%C4%B1-ic-in-dog-ru-ad%C4%B1mlar-2023-sec-im-beyannamesi.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Akça, Y., Esen, Ş., & Özer, G. (2018). Siyasi parti beyannamelerinde eğitim politikalarının değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Derneği. https://acikerisim.bartin.edu.tr/bitstream/handle/11772/2746/Yasar_Akca-sayfalar-1-2%2c711-717.pdf?sequence=3&isAllowed=y* adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 18.05.2024

Akın, M. H. (2013). *Siyasallığın toplumsal inşası-siyasal toplumsallaşma*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Akpınar, M. & Küçük, E. (2022). Siyasi parti seçim beyannamelerinde eğitim politikaları: 2000-2022. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*. 5(2). ss.1-32.

Akşener, M. [@meral_aksener]. (17.05.2017). *Yeniçağ gazetesi nefes aldığımız bir yayın organı. Okuyalım, okutalım ve hergün iki yeniçağ satın alarak destek olalım* [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/meral_aksener/status/864805713780101120

Aktaş Salman, U., (2019). *Haberde çocuk - Çocuk odaklı habercilik elkitabı*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Akyüz, E. (1980). Çocuk hakları bildirisi ve Türk hukuk sistemi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 13(1). 339-365.

Akyüz, E. (2000). *Ulusal ve uluslararası hukukta çocuğun haklarının ve güvenliğinin korunması*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Akyüz, E. (2012). *Çocuk hukuku: Çocukların hakları ve korunması*. Ankara: Pegem Akademi.

Alankuş, S. (2012). *Çocuk odaklı habercilik*. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Alankuş, S. (2007). BİA ve hak haberciliği eğitim çalışmaları üzerine. Alankuş, S. (Hazırlayan). *İnsan hakları haberciliği* içinde. ss.11-24. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Alkan, T. (1989). *Siyasal bilinç ve toplumsal değişim*. Ankara: Gündoğan Yayınları.

Althusser, L. (2014). *İdeoloji ve devletin ideolojik aygıtları*. (Çev. Tümertekin, A.). İstanbul: İthaki Yayınları. (İdéologie at appareils idéologiques d'Ét́at, 1995).

Alver, F. (2011). *Gazetecilik bilimi ve kuramları*. İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Anadolu Ajansı. (2016). *Mısır'da doğup dünyaya yayılan 'Rabia'*, https://www.aa.com.tr/tr/dunya/misirda-dogup-dunyaya-yayilan-rabia/627918 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 04.04.2024

Aral, N., & Gürsoy, F. (2001). Çocuk hakları çerçevesinde çocuk ihmal ve istismarı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151(5). 36-39.

Araz, Y. (2013). *16. yüzyıldan 19. yüzyıl başlarına Osmanlı toplumunda çocuk olmak*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Araz, Y. (2020). *Osmanlı İstanbul'unda çocuk emeği*. İstanbul: Kitap Yayınevi.

Archard, D. (2004). *Children rights and childhood*. London and New York: Roudledge.

Arı, R. (2008). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Nobel Yayın.

Arık, B., M. & Sefa Akay, S.. (2023). Kız çocukların eğitim hakkı. *Eğitim Reformu Girişimi*. https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2023/09/KizCocuklarinEgitimHakki.pdf

Ariès, P. (1962). *Centuries of childhooh – A social history of family life*. (Çev. Baldick, R.). New York: Alfred A. Knopf. (L'Enfant et la viefamiliale sous Vancien regim, 1960).

Arklan, Ü. & Tanacı, F. (2020). Seçim kampanyalarına beyannameler bağlamında bir bakış: 31 Mart 2019 yerel seçimleri örneğinde karşılaştırmalı bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), 1-29.

Arsan, E. & Çoban, S. (2014). Giriş. Arsan, E. & Çoban, S. (Hazırlayanlar). *Medya ve iktidar – Hegemonya, statüko, direniş* içinde. ss. 11-24. İstanbul: Evrensel Basım Yayın.

Arslan, A. & Duğan, Ö. (2016). Suça yönelmiş çocukların medyada temsili: Bir alan araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 4(1). 303-325.

Aslan, İ. (1982). Dünyanın ilk çocuk bayramı 23 Nisan ve uluslararası çocuk yılı. *Belleten*, 46(183), 567-594.

Aziz, A. (2007). *Siyasal iletişim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Bademci, Ö., H. (2011). "Çocuk çalışmaları: Araştırmanın nesnesi değil öznesi olarak çocuklar". *I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı* içerisinde. Cilt 2. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları. 257-263.

Bahçeli, D. [@dbdevletbahceli]. (25.09.2018). *Bugün günlerden TÜRKGÜN'ü; çağı Türkçe kavrayışın gücü, dünyayı Türkçe okuyuşun künhü. TÜRKGÜN tasavvur ve tahayyülün Türkçe'yle tezahürünün övüncü. Ninnisini Türkçe* [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/dbdevletbahceli/status/1044620189822799872

Balcı, Ş. (2016). Siyasal karar alma sürecinde iletişim araç ve yöntemlerinin etki düzeyleri: 7 Haziran 2015 Genel Seçimleri Örneği. Balcı Ş. (Ed.) *7 Haziran'dan 1 Kasım'a Türkiye'de siyasal iletişim uygulamaları* içinde. ss. 71-108. Konya: Literatürk.

Balcı, A. (2021). *Sosyal bilimlerde araştırma - Yöntem, teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi

Ball, A. R. & Peters, B. G. (2006). *Çağdaş siyaset ve yönetim*. (Çev. Uzun, N.). İstanbul: Yayınodası. (Modern politics and goverment, 2005).

Baş, T. & Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

British Broadcasting Corporation (BBC) (2016). *Erdoğan: AYM'nin kararına saygı duymuyorum*, https://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/02/160228_erdogan_dundar_aym adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 16.11.2023

British Broadcasting Corporation (BBC) (2019). *Çevre aktivisti Greta Thunberg'den dünya liderlerine: Boş laflarınızla çocukluğumu çaldınız*, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49804068 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 10.12.2022

Bennet, L. W. (2000). *Politik illizyon ve medya*. (Çev. Say, A.) İstanbul: Nehir Medya. (The politics of illusion, 1983).

Berber, Ş. (2001). Türkiye'deki siyasi partiler ve eğitim politikaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilgiler Dergisi*, 4 (2), ss. 1-34.

Berber, Ş. & Aslan, G. (2017). Siyasi partilerin dini eğitim politikaları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 5(39). ss. 595-602.

Bianet (2018). *Erdoğan'dan Fatih Portakal'a: Bu millet patlatır enseni*, https://bianet.org/haber/erdogan-dan-fatih-portakal-a-bu-millet-patlatir-enseni-203624 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 17.11.2023

Bianet (2016). *AKP mi AK Parti mi?* https://bianet.org/yazi/akp-mi-ak-parti-mi-180743 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 08.05.2024

Bilgiç, E. (2014). Epigrafik veriler ışığında antik çağ Anadolu'sunda eğitim. *Cedrus.* 2. 323-338.

Boas, G. (1938). The century of the child. *The American Scholar*. 7 (3). 268-276.

Bolin, I. (2010). Chillihuani's culture of respect and the circle of courage. *Reclaiming Children and Youth*, 18(4). 12-17.

Bostancı, M. N. (2011). *Siyaset ve medya – Alacakaranlığın iki atlısı*. İstanbul: Özgür Yayınları.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, *9*(2), ss. 27-40. https://doi.org/10.3316/QRJ0902027

Bradford, A. (2014), *The revolution is for the children - The politics of childhooh in havana and miami.* Chapel Hill: The Unıversıty Of North Carolına Press.

Brittle, C. & Zint, M. (2003). Do newspapers lead with lead? A content analysis of how lead healty risks to children are covered. *Journal of Environmental Health,* 65(10), 17-22.

Brun, J. P. & Cooper, C. (2009). *Missing pieces: 7 ways to improve employee well-being and organizational effectiveness*. New York: Palgrave Macmillan.

Buldan, P. [PervinBuldan]. (25.05.2018). *Yeni Yaşam hoş geldin! Yeni Yaşam'la özgür yarınlara… Hep birlikte kazanacağız* [Resim eklidir] [Tweet]. Twitter. https://twitter.com/pervinbuldan/status/999981818848956416

Bumin, K. (2013). *Batı'da devlet ve çocuk*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Canatan, K. (2019). *İnsanın dört hali – Yaşam akışı sosyolojisine giriş*. İstanbul: Ketebe Yayınları.

Cangöz, İ. (2012). Haberde "çocuk birey". Alankuş S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss. 198-225. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Cangöz, İ. (2015). Gazetelerde Çocuk Haberleri: Malatya Çocuk Yuvası Örnek Olay Çalışması, Akçalı, S. İ. (Ed.). *Çocuk ve medya* içinde. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Cansun S. (2014). Political parties approaching the problem of 'children and violence': Examples from the JDP and the RPP. Buker, Hasan (Ed.). *Children and violence: Children under the pressure of social violence* içinde ss. 296-299. İstanbul: Samer Scientific Publications Series.

Cansun, S. (2021). Türkiye'de siyasi partilerin çocuklara ve çocuk haklarına yaklaşımı. *Taras Shevchenko 6th Internatıonal Congress on Socıal Scıences Proceedings Book*. ss. 669-685.

Cardno, C. (2018). Policy document analysis: A practical educational leadership tool and a qualitative research method. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(4), 623-640. doi: 10.14527/kuey.2018.016

Chomsky, N. (1993). *Medya gerçeği*. (Çev. Yılmaz, A.) İstanbul: Tümzamanlar Yayıncılık. (Necessary lllusions: Thought Control in Democratic Societies, 1989).

Common Sense (2019). The common sense census: medıa use by tweens and teens. https://www.commonsensemedia.org/sites/default/files/research/report/2019-census-8-to-18-full-report-updated.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.07.2023

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Demir, S. B. (Çeviri Editörü). Ankara: Eğiten Kitap. (Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches, 2013

Cumhuriyet (2023). *İYİ Parti eğitim politikalarından sorumlu genel başkan yardımcısı Atabay: Üniversiteye girişte 3 hak olacak.* Erişim Tarihi: 9 Mayıs 2023.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), (t.y.). *Çağdaş Türkiye için değişim - Cumhuriyet Halk Partisi programı.* https://content.chp.org.tr/1d48b01630ef43d9b2edf45d55842cae.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), (2023). *İkinci yüzyıla çağrı beyannamesi.* https://chp.org.tr/yayin/ikinci-yuzyila-cagri-beyannamesi adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Cunningham, H. (2006). *The invention of childhood*. London: BBC Books.

Cunningham, H. (2021). *Children and childhood in western society since 1500*. New York: Routledge.

Curran, J. (2005). Kitle iletişimi araştırmasında yeni revizyonizm: Bir yeniden değerlendirme çabası. Küçük, M. (Hazırlayan ve Çeviren). *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. ss. 377-412. Ankara: Bilim ve Sanat.

Çam, E. (2002). *Siyaset bilimine giriş*. İstanbul: Der Yayınları.

Çam, Ş. (2008). *Medya çalışmalarında ideoloji: Epistemolojik ve metodolojik sorunlar*. Ankara: De Ki Basım Yayım.

Çatı, K & Cengiz, S. (2019). "Politik pazarlama çerçevesinde siyasi partilerin seçim beyannamelerinin incelenmesi", Elektronik sosyal Bilimler Dergisi, 18(72), ss. 1701-1712

Çetin, H. (2003). *İnsan ve siyaset – Siyasetin psikolojik temelleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çiçek, N. (2012). Erken Cumhuriyet döneminde modern çocukluk nosyonunun görünümleri üzerine bir analiz. *Mülkiye Dergisi*. 36(4). 69-104.

Çoban, S. (2013). *Hegemonya aracı ve ideolojik aygıt olarak medya*. İstanbul: Parşömen Yayıncılık.

Çobaner, A. A. (2015). Çocuk hakları bağlamında Suriyeli mülteci çocukların haberlerde temsili. *Marmara İletişim Dergisi*, 24, 27-54.

Çocuk Vakfı, (2021). Tükiye'de "uyuşturucu ve çocuk" – Genel değerlendirme ve öneriler. *Çocuk ve Medeniyet*, 6(11), ss. 143-151. doi: https://doi.org/10.47646/CMD.2021.257

Danışoğlu, E. (1999). Kalkınma planlarında çocukla ilgili devlet politikaları. B. Onur (Ed.). *Cumhuriyet ve çocuk – II. ulusal çocuk kültürü kongresi*. (ss. 429-445). Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Değirmencioğlu, S. M. (2012), Çocuk hakları penceresinden basın: Eleştirel, katılımcı ve yapıcı bir bakış. Alankuş, S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss.135-173. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Değirmencioğlu, S. M., Şirin, Ö., Tartar & E., E. (2004). Çocuk hakları açısından 23 Nisan: Bir basın analizi (2001-2002). Onur, B. (Ed.). *Cumhuriyet'in 80. yılında disiplinlerarası bakışla Türkiye'de çocuk* içinde. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Demirel, T. (2021). *Adalet Partisi – İdeoloji ve politika*. İstanbul: İletişim Yayınları

Devlet Planlama Teşkilatı (1963). *Kalkınma planı (birinci beş yıl) 1963-1967*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Kalkinma_Plani_Birinci_Bes_Yillik_1963-1967.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1968). *İkinci beş yıllık kalkınma planı 1968-1972*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Ikinci_Bes_Kalkinma_Plani-1968-1972.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1973). *Yeni strateji ve kalkınma planı üçüncü beş yıl 1973-1977*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Yeni-Strateji-ve-Kalkinma-Plani_Ucuncu-Bes-Yil_1973_1977.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1979). *Dördüncü beş yıllık kalkınma planı 1979-1983.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Dorduncu-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani_1979_1983.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1984). *Beşinci beş yıllık kalkınma planı 1985-1989*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Besinci-Bes-Yillik-Kalkinma-Plani-1985-1989.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1989). *Altıncı beş yıllık kalkınma planı 1990-1994.* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Altinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1990-1994.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (1995). *Yedinci beş yıllık kalkınma planı 1996-2000*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Yedinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-1996-2000.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (2000). *Uzun vadeli strateji ve sekizinci beş yıllık kalkınma planı 2001-2005* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Uzun_Vadeli_Strateji_ve_Sekizinci_Bes_Yillik_Kalkinma_Plani-2001-2005.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devlet Planlama Teşkilatı (2006). *Dokuzuncu kalkınma planı 2007-2013*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/Dokuzuncu_Kalkinma_Plani-2007-2013.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Devran, Y. (2010). *Haber söylem ideoloji*. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Downman, S. & Ubayasiri, K. (2017). *Journalism for social change in Asia – Reporting human rights*. Palgrave Macmillan.

Dökmen, Ü. "Çocuklar ve siyasi liderler". *Cumhuriyet* (18 Aralık 2022). https://egazete.cumhuriyet.com.tr/oku/4202/2022-12-18/0 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 19. 01.2023

Durgeç, P. (2020). A research on children's representations in the Turkish press in the context of ethical responsibility of the media. *MEDIAJ*. 3 (2). 53-71. DOI: 10.33464/mediaj.829045

Durna, T. & Kubilay, Ç. (2010). Basının şiddeti: Siyasal gösterilerde "polise taş atan çocuklar" örneği. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*. 65 (3), 51-85.

Dursun, Ç. (2001). *TV haberlerinde ideoloji*. Ankara: İmge Kitabevi.

Dursun, Ç. (2005). Haber ve habercilik/gazetecilik üzerine düşünmek. Alankuş, S. (Der.) *Gazetecilik ve habercilik* içinde. ss. 69-90. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Dursun, Ç. (2007). Hak haberciliğinin doğası ve olanağı. Alankuş, S. (Hazırlayan) *İnsan hakları haberciliği* içinde. ss. 105-127. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Dursun, Ç. (2013). *İletişim kuram kritik*. Ankara: İmge Kitabevi.

Dursun, D. (2008). *Siyaset bilimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Duverger, M. (1993). *Siyasi partiler*. (Çev. Özbudun, E.). Ankara: Bilgi Yayınevi. (Political Parties, 1951)

Eagleton, T. (2020). *İdeoloji.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Ideology, 1991).

Easton, D., Hess, R. D. (1962). The child's political world. *Midwest Journal of Political Science*. 6 (3). 229-246.

Elkin, F. (1990). *Çocuk ve toplum – Çocuğun toplumsallaşması*. (Çev. Güngör, N.). Ankara: Gündoğan Yayınları. (The child and society/ The process of socialization).

Elkind, D. (1999). *Çocuk ve toplum-Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler*. (Çev. Öngen, D.). Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları. (Images of the young child, 1993).

Eraslan, H. (2021). Geleneksel medyadan sayısal medyaya: Medya kuramları ve çocuk. Kılıç, Ş. (Ed.) *Çocuk ve medya* içinde. ss. 1-24. Ankara: Pegem akademi.

Erdem, B. N. & Kaynar, A. (2022). "Sesimizi duyan var mı?": İzmir depremi konulu televizyon haberlerinde çocukların temsili. *Selçuk İletişim Dergisi*. 15(2). ss. 737-766.

Erdemir, H. & Erdemir, H. (2012). Antikçağ'da çocuk olmak: Ölmek ya da ölmemek. D. Şenol, S. Yıldız, T. Kıymaz & H. Kala (Ed.), *Uluslararası katılımlı kadına ve çocuğa şiddet sempozyumu bildiri kitabı* (ss. 643-659). Ankara: Mutlu Çocuklar Derneği Yayınları.

Erdoğan, İ. (1997). *İletişim egemenlik mücadeleye giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.

Erdoğan İ. (2018). *Televizyon haberleri: Kirletilmiş ruhun günlük gıdası*. Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Erdoğan, T. & Vakıf, B. (2020). Çocukluk sosyolojisinin tarihsel gelişimi ve kuramsal temelleri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, (44), 461-486.

Erdoğan Tosun, G. & Kurt, H. (2015). Kamusal alanda çocuk hakları ve haber değeri: Türk yazılı basını üzerine bir değerlendirme. Akçalı, S. İ. (Ed.). *Çocuk ve medya* içinde. ss. 83-106. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Erdoğan Tosun, G. 2007). İnsan hakları ve medya. Alankuş, S. (Hazırlayan). *İnsan hakları haberciliği* içinde. ss. 80-104. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Eriksen, T. H. (2009). *Küçük yerler büyük meseleler – Sosyal ve kültürel antropoloji*. (Çev. Koca, A. E). Ankara: Birleşik Yayınevi. (Small places, large ıssues – An ındrotuction to social and culturel anthropology).

Fırat, F. (2016). Çocuk odaksız habercilik: İnternet gazetelerinde çocuk içerikli haberlerin sunumu ve etik ihlaller. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi.* 4 (2). 817-833.

Fiske, J. (2015). *Kitle iletişim çalışmalarına giriş.* (Çev. İrvan, S.). Ankara: Pharmakon Yayınevi. (Introduction to communication studies, 1982).

Franklin, B. (1993). *Çocuk hakları*. (Çev. Türker, A.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (The rights of children, 1974).

Freeden, M. (2011). *İdeoloji*. (Çev. Gür, H.). Ankara: Dost Kitabevi. (Ideology, 2003).

Freeman, M. (1998). The sociology of childhood and children's rights, *The International Journal of Children's Rights*, (6), 433- 444.

Friedmann, L. (2013). *Education for peace: Empowering children to uphold liberty, equality, and dignity*. https://childrensrightseducation.com/uploads/3/4/5/2/34521419/education_for_peace-_empowering_children_to_uphold_liberty_equality_and_dignity_by_lesley_friedmann_corrected_.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 03.03.2022

Fürsich, E. (2010). Media and the representation of others. *International social science journal*, *61*(199), 113-130.

Gazete Duvar (2024). Erdoğan: Asimilasyona karşı en büyük silah çocuklarımıza ana dillerini öğretmek. https://www.gazeteduvar.com.tr/erdogan-asimilasyona-karsi-en-buyuk-silah-cocuklarimiza-ana-dillerini-ogretmek-haber-1663347 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 20.01.2024.

Gencel Bek, M. (2011). Medyada çocuk hakları ve etik ilkeler. Şirin, M.,R. (Ed.). *Çocuk hakları ve medya el kitabı* içinde. ss. 23-48. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Giarelli, E., & Tulman, L. (2003). Methodological issues in the use of published cartoons as data. *Qualitative Health Research*, *13*(7), 945-956. https://doi.org/10.1177/1049732303253545

Gitlin, T. (1980). *The whole world is watching*. Berkeley: Universty of California Press.

Gıl'adi, A. (2001). İslam uygarlığında bir "çocukluk" kavramı var mı?. B. Onur (Ed.). *Dünya'da ve Türkiye'de değişen çocukluk*. (ss. 105-115). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Glavaš, D. (2017). Political advertising and media campaign during the pre-election period: A Comparative Study. *Commissioned by the Organisation for Security and Co-operation in Europe (OSCE) Mission to Montenegro*.

Golding, P. & Murdock, G. (2008). İdeoloji ve kitle iletişim araçları: Belirlenim sorunu. Yaylagül, L. & Korkmaz, N. (Der.) *Medya, popüler kültür ve ideoloji* içinde. ss. 23-58. Ankara: Dipnot Yayınları.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi - Kuramsal ve pratik bilgiler. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Gökçe, O., Göksu, V. (2016). Siyasal toplumsallaşma. O. Gökçe (Ed.). *Siyaset sosyolojisi* (ss. 115-133). Konya: Çizgi Kitabevi.

Göz, H. (2020). *Çocuklar, iktidar ve ideoloji: Çocuk politikası üzerine düşünceler.* https://elyazmalari.com/2020/01/30/cocuklar-iktidar-ve-ideoloji-cocuk-politikasi-uzerine-dusunceler/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 17.06.2022

Gramsci, A. (2011).*Hapishane defterleri* (Çev. Cemgil, A.). İstanbul: Belge Yayınları.

Greenberg, E. S. (2017). Consensus and dissent: Trends in political socialization research. E. S. Greenberg (Ed.). *Political socialization* (ss. 1-16). New York: Routledge.

Grossberg, L. (1984). Strategies of Marxist cultural interpretation. *Critical Studies in Mass Communication*, 1(4). ss.392-421.

Güllüpunar, H. (2010). *Siyasal iletişim ve aday imajı*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Gürbüz, S. & Aydın, B.O. (2021). Siyasal kampanya videolarında çocuk rolü: Çocuk, kime hangi amaçla ne söyler? Karakoç, E. & Taydaş, O. (Ed.) *Siyasal iletişim uygulamalı araştırmalar – Analizler, incelemeler ve örnek çalışmalar* içinde ss. 137-172. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gürcan, H.,İ. (2018). *Haberciliğin temel kavramları*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Güven, S. (2015). *Medyada çocuk ve toplumsal dönüşüm*. Ankara: Orient Yayınları.

Hacettepe Üniversitesi Gençlik Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (2023). https://hugaum.hacettepe.edu.tr/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 09.07.2023.

Hall, S. (2017). Temsil işi. Hall, S. (Ed.) *Temsil -Kültürel temsiller ve anlamlandırma uygulamaları* içinde. (Çev. Dündar, İ.). ss. 23-98. İstanbul: Pinhan Yayıncılık. (Representation: Cultural representations and signifying practies -Culture, media and ıdentities series, 1997).

Hall, S., Gustafsson, B., Lumley, B., Bluhm, W., McLennon, G. (2014). İdeoloji üzerine: Eleştirel ideoloji analizleri. (Çev. Şahan, C.). ss. 7-22. İstanbul: Pales Yayınları.

Hall, S. (2005a). Introduction to media studies at the centre, Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., & Willis, P., (Der.) *Cultur, media, language* içinde. ss. 104-109. London: Taylor & Francis e-Library

Hall, S. (2005b). Encoding/Decoding, Hall, S., Hobson, D., Lowe, A., & Willis, P., (Der.) *Cultur, media, language* içinde. ss. 117-127. London: Taylor & Francis e-Library

Hall, S. (2005c). İdeolojinin yeniden keşfi: Medya çalışmalarında baskı altında tutulanın geri dönüşü. Küçük, M. (Hazırlayan ve Çeviren). *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. ss. 73-121. Ankara: Bilim ve Sanat.

Hall, S. (2005d). Kültür, medya ve "ideolojik etki". Küçük, M. (Hazırlayan ve Çeviren). *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. ss. 191-234. Ankara: Bilim ve Sanat.

Haller, E. J., & Thorson, S. J. (1970). The political socialization of children and the structure of the elementary school. *Interchange*, *1*(3), 45-55.

Halkların Demokratik Partisi (HDP), (t.y.). *Halkların Demokrartik Partisi programı*. https://hdp.org.tr/tr/parti-programi/8/ adresinden erişilmiştir. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Halkların Demokratik Partisi (HDP), (2023). *Buradayız birlikte değiştireceğiz.* https://hdp.org.tr/Images/UserFiles/Documents/Editor/2023/yesil-sol-parti-2023-sbildirgesi.pdf adresinden erişilmiştir. Erişim tarihi: 16.12.2023

Haydon, G. (1979). Political theory and the child: Problems of the individualist tradition. *Political Studies*, *27*(3), 405-420.

Heywood, A. (2021). *Siyaset*. (Çev. Bakırcı, F.). Ankara: Felix Kitap. (Politics, 1997).

Heywood. A. (2020). *Siyasi ideolojiler*. (Çev. Köker, L.). Ankara: Felix Kitap. (Political ideologies, 1992).

Heywood, C. (2003). *Baba bana top at! Batı'da çocukluğun tarihi*. (Çev. Hoşsucu, E.). İstanbul: Kitap Yayınevi. (History of childhood, 2001).

Hirst, Q., P. (2014). Althusser ve ideoloji teorisi. Hall, S., Gustaffson, B., Lumley, B., Bluhm, W., & McLennon, G. (Der.) *İdeoloji üzerine: Eleştirel ideoloji analizleri* içinde. (Çev. Şahan, C.). ss. 227. 271. İstanbul: Pales Yayıncılık.

Hofmeister, W. & Grabow, K. (2011). *Political parties – Functions and organisation in democratic societies*. Singapore: Konrad Adenauer Stiflung.

Holt, J. (2000). *Çocukluktan kaçış*. (Çev. Yılancı, S., Aksoy, C.). İstanbul: Beyaz Yayınları. (Escape from childhood, 1995).

Holzscheiter, A. (2010). *Children's rights in international politics: The transformative power of discourse*. London: Palgrave Macmillan.

Hyman, H. H. (1959). *Political socialization- A study in he psychology of political behavior*. Amerika: The Free Press

Independent Türkçe (2022). *Erdoğan'dan AK Parti'ye katılan Çelebi'ye "çocuk" tavsiyesi: Sayıları artırmak lazım; Bak PKK'ya…* https://www.indyturk.com/node/565816/haber/erdo%C4%9Fandan-ak-partiye-kat%C4%B1lan-%C3%A7elebiye-%C3%A7ocuk-tavsiyesi-say%C4%B1lar%C4%B1-art%C4%B1rmak-laz%C4%B1m-bak adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 17.03.2023

International Federation of Journalism (IFJ), (2003). Promoting children's rights in the media – Workshop report. https://www.ifj.org/media-centre/news/detail/article/promoting-childrens-rights-in-the-media-workshop-report adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 13.07.2023

International Labour Organization (1962). 11 No'lu muamele eşitliği (sosyal güvenlik) sözleşmesi. https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377276/lang--tr/index.htm adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.12.2023

Işık, S.Y. (2016). *Küçükleri saymak - Geleneksel saygı anlayışının krizi ve değişime çocuklardan başlamak*. https://acikerisim.bartin.edu.tr/bitstream/handle/11772/1413/SAYGI-02.pdf?sequence=1 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.03.2022

İçin Akçalı, S. (2015). Tüketim toplumunda çocukluğun yitişi . S İ. Akçalı (Ed.) *Çocuk ve medya*. (ss. 1-12). Ankara: Nobel Yayıncılık.

İlyas, A. (2017). Cumhuriyet'in ideal toplum yetiştirme yolu: 5245 sayılı Harika Çocuk Yasası. *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*. 12(23). 165-180.

İnal, K. (2007). *Çocuğun örselenen dünyası*. İstanbul: Sobil Yayıncılık.

İnal, K. (2018). *Çocuk hakları ve siyaset*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

İnal, A. (1996). *Haberi okumak*. İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnternethaber (2017). *Kılıçdaroğlu'ndan A Haber ve ATV'ye tehdit*, https://www.internethaber.com/kilicdaroglundan-a-haber-ve-atvye-tehdit-video-galerisi-1828867.htm adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 17.11.2023

İYİ Parti, (2023). *Türkiye tarih yazacak*. https://www.turkiyetarihyazacak.com/home adresinden elde edildi. Erişin Tarihi: 16.12.2023

İYİ Parti, (t.y.). *İYİ Parti programı.* https://iyiparti.org.tr/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 16.12.2023

İstek, G. (2019). Almanca eserlerde çocuk haçlı seferleri. *Journal of International Social Research*, 12 (65), 248-254.

Kahraman, S. (2019). Türkiye'de siyasi partilerin resmi metinlerinde ve söylemlerinde medya analizi. Temel, F. & Türkmenoğlu, A. T. (Ed.). *Medya ve siyaset içinde*. ss. 11-37. Konya: Çizgi Kitabevi.

Kalaycıoğlu, E. (1984). *Çağdaş siyasal bilim - Teori, olgu ve süreçler*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Kalkınma Bakanlığı (2013). *Onuncu kalkınma planı 2014-2018*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/08/Onuncu_Kalkinma_Plani-2014-2018.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Kanlı, Y., Şener, K. (2023). *Medya izleme raporu*. Ankara: Gazeteciler Cemiyeti Basın Evi.

Karabıyık, M. S. (2019). Yeni sosyolojilere doğru imkan ve fırsatlar: Bir disiplin olarak çocukluk sosyolojisi. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 4(7), 163-178.

Karasubaşı, İ. (2015). II. Dünya Savaşı çocukları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih – Coğrafya Fakültesi Dergisi*. 55(1). 441-450.

Karppinen, K.& Moe, H. (2019). *Texts as data 1: Document analysis*. (Ed. Den Bulck, H.V., Puppis, M., Donders, K., Audenhove, L.V.) The palgrave handbook of methods for media policy research. Switzerland: Palgrave Macmillan. ss. 249 -262.

Kışlalı, A. T. (2002). *Siyaset bilimi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Koman, E. & Özkan, Ş. (2018). *Türkiye yazılı basınında çocukların temsili – Haziran 2018*. İstanbul: Hrant Dink Vakfı.

Korczak, J. (2011). Çocuğun saygı hakkı. (Çev. Durmuş, B. & Şirin, M.C.). *Journal of İstanbul University Law Faculty*, 69(1-2). 1199-1207.

Koschaker, P. (1977). *Roma özel hukukunun ana hatları*. Ankara: Sevinç Matbaası.

Kurt, H. (2012). Politik kültür ve iletişim. H. Çetin (Ed.). *Siyaset bilimi* (ss. 321-358). Ankara: Orion Kitabevi.

Kurt, S. L. (2016). Çocuk haklarına ilişkin temel uluslararası belgeler ve Türkiye uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*. 36(16). ss. 99-127.

Laughey, D. (2010). *Medya çalışmaları – Teoriler ve yaklaşımlar*. (Çev. Toprak, A.). İstanbul: Kalkedon Yayınları. (Mediastudies theories and approaches, 2009).

Lippmann, W. (2020). *Kamuoyu*. (Çev. Ed. Yılmaz, O. D.) İstanbul: Kabalcı Yayıncılık. (Public Opinion, 1922).

Longfield, A. (2019). Guess how much we love you – Why politicians urgently need to help our children – A manifesto for children. *Office of the Children's Commissioner.*

Loreman, T. (2009). *Respecting childhood*. Continuum.

Maccoby, E. E. (2016). Historical overview of cocialization research and theory. (Ed: J. E. Grusec ve P. D. Hastings). *Handbook of socialization: Theory and research* (ss. 13-41). New York: Guilford Publications,

Makşutyan, N. (2014). *Türkiye'de çocuk olmak*. https://tr.boell.org/tr/2014/09/22/turkiyede-cocuk-olmak adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Mamur Işıkçı, Y. (2015). Çocuk gözüyle Türkiye'de çocuk hakları sorunu. Ankara: Serra Yayıncılık.

Mamur Işıkçı, Y., & Karatepe, S. (2016). Türkiye'de çocuğa yönelik sosyal politika uygulamaları ve tarihsel analizi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, *7*(1), 69-100.

Mardin, Ş. (2018). *İdeoloji*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Marshall, G. (2005). *Sosyoloji sözlüğü*, (Çev. Akınhay, O. ve Kömürcü, D.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. (A dictionary of sociology, 1999).

Marx, K., & Engels, F. (2013). *Alman ideolojisi*. (Çev. Ok, T. & Geridönmez, O.). İstanbul: Evrensel Basım Yayın. (Die deutsche Ideologie, 1845).

Mashable (2018). *Sonita Alizadeh narrowly avoided being a child bride. Now she raps about ending forced marriage*. https://mashable.com/article/sonita-alizadeh-rapper-end-child-marriage adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 10.12.2022

Mattelart, A. & Mattelart, M. (2016). *İletişim kuramları tarihi*. (Çev. Zıllıoğlu, M.). İstanbul: İletişim Yayınları. (Histoire des theories de la communication, 1995).

Matthews, G. B. (2000). *Çocukluk felsefesi*. (Çev. Çakmak, E.). İstanbul: Gendaş Kültür Yayınları. (The hilosophy of childhood, 19The invention of childhood.94).

Mayall, B. (2018). *Çocukluk sosyolojisi tarihi* (Çev. Orman, T. F.). İstanbul: Beta Yayıncılık. (A history of the sociology of childhood, 2013).

McLellan, D. (1986). *Ideology*. University of Minnesota Press.

Meyer, T. (2014). *Medya ve demokrasi: Medya siyaseti nasıl sömürgeleştirir*. (Çev. Fethi, A.). İstanbul: Köprü Kitapları (Media Democracy, 2002)

Michels, R. (2021). *Siyasal partiler – Modern demokrasinin oligarşik eğilimleri üzerine toplum bilimsel bir inceleme*. (Çev. Sipahi, İ.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Miles, M.B., & Huberman, A.M. (1994). *Qualitative data analsis: An expanded sourcebook*. Sage.

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) (2023). https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/beyanname_14_mayis_2023_opt.pdf adresinden edlde edildi. Erişim Tarihi: 11.05.2024

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) (2009). Parti programı "Geleceğe doğru". https://www.mhp.org.tr/usr_img/_mhp2007/kitaplar/mhp_parti_programi_2009_opt.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.12.2023

Moeller, S. D. (2002). A hierarchy of innocence-The media's use of children in the telling of international news. *Press/Politics*, 10(7), 36-56.

Montessori, M. (2020). *Çocukluğun sırrı* (Çev. Bilgin, S.). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (The secret of childhood).

Mumay, B. (2023). "Erdoğan'ın ülkesinde çocuk olmak: Bir kuşağın yoklukla imtihanı. https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/kolumnen/brief-aus-istanbul/i-stanbul-dan-mektuplar/erdo-an-n-uelkesinde-cocuk-olmak-bir-ku-a-n-yoklukla-imtihan-18628957.html adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 16.03.2023

Munro, D. C., (2021). Çocuk haçlı seferleri. (Çev. Çalışır, A. O.). *Ortaçağ Araştırmaları Dergisi*. 4(2). 280-284. (The children's crusade, 1914).

Mutluay, N. (2010). *Eski yakın doğu toplumlarında çocuk*. Ankara: Alter Yaıncılık.

Nazlı, R.S., Çat, Kalafat, A. & Kayadayı, A. (2021). Çocuk konulu haberlerin medyada temsili. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*. 9(1). 325-350.

Németh, B. (2018). A childrens rights 101 for politicians and organisers of political campaigns. *Hintalovon Child Rights Foundation*. https://hintalovon.hu/wp-content/uploads/2022/10/Childrens-rights-political-101.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.05.2024.

Okay, C. (1998). *Osmanlı çocuk hayatında yenileşmeler 1850-1900*. İstanbul: Kırkambar Yayınları.

O'Leary, Z. (2017). *The essential guide to doing your research project*. Sage

Olgundeniz, S. S. (2010). *Televizyon dünyasında çocuğun temsili: Televizyon dizilerinde ve reklamlarında çocuk kimlikleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi (Tez no: 263261).

Onat, Y. & Akço, S. (2012), Çocuk ve habercilik. Alankuş, S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss.75-134. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Onur, B. (2019). *Değişen çağ değişen çocukluk*. Ankara: İmge Kitabevi.

Onur, B. (2005). *Türkiye'de çocukluğun tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Onur, B. (2007). *Çocuk tarih ve toplum*. Ankara: İmge Kitabevi.

Ortaylı, İ. (2009). *Osmanlı toplumunda aile*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Ova, N. (2012). Türkiye'de yazılı basında "çocuk gelinler"in temsili. *Selçuk İletişim*. 8(2). 238-262.

Önenli Güven, M. (2022). Çocuk savaşçılar mı, terör örgütleri tarafından istismar edilen çocuklar mı? PKK örneği. *International Crimes and History*. 23. ss. 67-91.

Ördem, A. Ö. (2020). *Çocukluk sosyolojisi – Paradigmalar paradokslar eleştiriler*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Örs, H. B. (2012). *19. yüzyıldan 20. yüzyıla modern siyasal ideolojiler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Özbek, S. (2011). *İdeoloji kuramları*. İstanbul: Notus Kitap Yayınevi.

Özbudun, E.(1974). *Siyasal partiler*. Ankara: Sevinç Matbaası.

Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları – kavramlar, okullar, modeller*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Özer, Ö. (2020). *Haber söylem ideoloji – Eleştirel haber çözümlemeleri*. Konya: Literatürk.

Özkan, Y., Nazlıer, E. N., Başpınar, B., Bayrak, G., Çetin, S. N., Dede, H., & Tavus, H. (2023). Çocuk yoksulluğu ve çocuk işçiliği ile mücadelede sivil toplum kuruluşlarının rolü: Pikolo Derneği ve Türkiye Kızılay Derneği örneği. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, *8*(14), 11-52.

Özkaynar, K. (2015). Siyasi partilerin 2011 ve 2015 yılı seçim beyannamelerine bakış: Bir doküman incelemesi ve içerik analizi çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(17), 439-452.

Öztan, G., G. (2019). *Türkiyede çocukluğun politik inşası*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Öztekin, A. (2018). *Siyaset bilimine giriş*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Öztürk, H. & Emiroğlu, A. (2022). Osmanlı Devleti'nin son dönemleri ile erken Cumhuriyet dönemi çocuk yetiştirme politikaları. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*. 12(3). ss. 565-578.

Özuğurlu, M. (2009). Hak haberciliği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*. 1 (1). 159-168.

Pandey, J. L., & Kumar, V. (1977). Political education: An empirical framework. *The Indian Journal of Political Science*, 38(4), 506-520.

Pérez Lira , R., F. (2023). *'Make them a participant in their story': Investigating children's ıssues.* https://gijn.org/stories/make-them-a-participant-in-their-story-investigating-childrens-issues/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 25.10.2023.

Polat, C., Akkaya, M.A. & Binici, K. (2015). 07 Haziran 2015 Türkiye genel seçimleri parti bildirgelerinde bilgi ve belge yönetimi ve kütüphanecilik. *Türk Kütüphaneciliği.* 29/2. ss. 296.308.

PolitikYol Haber Sitesi. (2017). *Erdoğan talimat verdi, 'Rabia' işaret broşürle tek tek anlatıldı*. https://www.politikyol.com/erdogan-talimat-verdi-rabia-isaret-brosurle-tek-tek-anlatildi/ adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 04.04.2024

Postman, N. (1995). *Çocukluğun yokoluşu*, (Çev. İnal, K.). Ankara: İmge Kitabevi. (The disappearance of childhood)

Poyraz, B. (2002). *Haber ve haber programlarında ideoloji ve gerçeklik*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Prout, A. & James, A. (2005). A new paradigm for the sociology of childhood? Provenance, promise and problems. A. James ve A. Prout (Ed.). *Constructing and reconstructing childhood- Contemporary issues in the sociological study of childhood* (s. 7-32). London: Falmer Press.

Richter, D. (1978). *Politik çocuk kitabı,* (Çev. Kıvanç, Ü., Budak, M.). İstanbul: Gözlem Yayınları. (Das politische kinderbuch)

Rousseau, J. J., (2021). *Emile- Bir çocuk büyüyor*. (Çev. Akagündüz, Ü.). İstanbul: Selis Kitap.

Qvortrup, J. (1989). On Change of Children and Childhood. In: Doxiadis, S., Stewart, S. (eds) *Early Influences Shaping The Individual*. NATO ASI Series, vol 161. Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4684-5634-9_8

Sarıbay, A. Y. (2021). *Siyasal partiler sosyolojisi*. İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.

Sayın, U. ve Gümüş, S. S. (2016). 7 Haziran 2015 milletvekilliği genel seçimleri parti seçim beyannamelerinin engelli kavramı temelinde içerik olarak incelenmesi. *Toplum ve Demokrasi*, 10(21), 69-89

Saylan G. & Çevirgen, N. (2014). Yazılı basında çocuk temsilleri: Bir bekleme salonu olarak çocukluk. *İletişim ve Diplomasi*. 1 (2). 97-115.

Schramm, W. (1949). The nature of news, *Journalism Qıarterly*, 26 (3). https://doi.org/10.1177/107769904902600301

Schulz, P. D. (2017). Children protection, politics and procrastination: The discourse of deferral. *Children Australia*. 43 (1). 13-22.

Scott, J. (2014). A dictionary of sociology. United Kingtom: Oxford Universty Press.

Sennett, R. (2005). *Saygı: Eşit olmayan bir dünyada*. (Çev. Bardak, Ü.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. (Respect in a world of inequality, 2002).

Serbestiyet (2020). Erdoğan: *Medyamız bizim sesimizi ve nefesimizi yansıtmıyor*, https://serbestiyet.com/featured/erdogan-medyamiz-bizim-sesimizi-ve-nefesimizi-yansitmiyor-43244/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 16.11.2023

Serbestiyet (2023). *İYİ Parti yine topyekûn bir gazeteciyle polemikte: "Ahlak yoksunu", "Nobran", "Aparat",* https://serbestiyet.com/haberler/iyi-parti-yine-topyekun-bir-gazeteciyle-polemikte-ahlak-yoksunu-nobran-aparat-142574/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 17.11.2023

Sherr, S.A., (1999). Scenes from the political playground: An analysis of the symbolic use of children in presidental campaign advertising. *Political Communication*. 16(1). ss. 45-59.

Sigel, R. (2017). Assumptions about the learning of political values. E.S. Greenberg (Ed.), *Political socialization* (ss.19-23). New York: Routledge.

Sözcü, (2017). "Yeni doğan bebeklerine 'evet' ismini verdiler" https://www.sozcu.com.tr/son-dakika-haberi-yeni-dogan-bebeklerine-evet-ismini-verdiler-wp1680986 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 06.12.2023

Stearns, P., N. (2021). *Çocukluğun tarihi*. (Çev. Dikmen, H., Uçar, B.). İstanbul: İndie Kitap. (Childhood in world history, 2010).

Steinberg, S. R. (2011).. Kinderculture: Mediating, simulacralizing and pathologizing the new childhood. S. R. Steinberg (Ed.), *Kinderculture -The corporate construction of childhood* (ss. 1-54). Boulder: Westview Press.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2018). *On birinci kalkınma planı (2019-2023)*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.12.2022

Şahin M., & Akgül, B. (2018). Geleneksel ve Yeni Medyada Kurumsal Haber Kaynaklarının Belirtilmesi Üzerine Bir İçerik Analizi: Vatan Gazetesi ve Gazetevatan. com Örneği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (46), 172-185.

Şebin, H. (2022). *Siyasi partilerin seçim beyannamelerinde spor ve gençlik programlarına yaklaşımlarının araştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.

Şenol, D., Taş. S. (2020). Çocukluğa yönelik sosyolojik teorilerin paradigma düzeyinde sınıflandırılması. *Ekev Akademi Dergisi*, 24 (83). 185-202.

Şeşen, E., & Özkan Ertürk, K. (2017). Türkiye'de 1990 sonrası çevre politikalarının seçim beyannamelerine yansımaları. *Selçuk İletişim*, 10 (1), 188-215.

Şirin, M. C. (2016). Çocuk hukuku ne değildir?. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 1(1). 49-59.

Şirin, M. R. (2006). *Dersimiz çocuk*. İstanbul: İz Yayıncılık.

Şirin, M. R. & Gülan, A. (2011). *1. Türkiye çocuk hakları stratejisi (2012-2016)*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Şirin, M., R. (2011). Çocuk hakları ve medya üzerine bir ön bakış. Şirin, M.,R. (Ed.). *Çocuk hakları ve medya el kitabı* içinde. ss 11-18. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Şirin, M. R., Oktay, N., Altun, A. (2013). *1. Türkiye çocuk ve medya stratejisi ve uygulama planı 2014-2018*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Şirin, T. (2010). *Yeni anayasa taslağı ve çocuk.* https://bianet.org/yazi/yeni-anayasa-taslagi-ve-cocuk-120941 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 31.05.2022

T24 (2019). *Çocuklar eyleme çağırıyor: " Dünya'nın 12 yılı kaldığı söyleniyor ve ben daha 11 yaşındayım*, https://t24.com.tr/haber/z-kusagindan-iklim-icin-kuresel-eylem-dunya-nin-12-yili-kaldigi-soyleniyor-ve-ben-daha-11-yasindayim,812313 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 10.12.2022

Tan, M. (1989). Çağlar boyunca çocukluk. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 22(1). 71-88.

Tan Eren, G. (2020). *Çocuk gelinler – Sosyo-kültürel temelleri ile erken evlilik deneyimi: Ardahan ilinde bir çalışma*. Ankara: Astana Yayınları.

Taşdelen, H. M. (2011). *Siyaset sosyolojisi – Siyasi iktidar, siyasi sistem, siyasi davranış*. İstanbul: Kocav Yayınları.

Temel, F. (2019). İktidar odağında bir medya sorgulaması. Temel, F. & Türkmenoğlu, A. T. (Ed.). *Medya ve siyaset içinde*. ss. 11-37. Konya: Çizgi Kitabevi.

Timisi, N. (2011). Medyada çocukları koruyucu önlemler. Şirin, M.,R. (Ed.). *Çocuk hakları ve medya el kitabı* içinde. ss 141-160. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Timisi, N. (2020). Dijital medya deneyim ve tanıklık. Durna, T., Binark, M., Bayraktutan, G. (Der.). İletişim hakkı ve yeni medya: Tehditler ve olanaklar içinde. ss. 23-50. Ankara: Uğur Mumcu Vakfı Yayınları.

Tokgöz, O. (2008). *Siyasal iletişimi anlamak*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Tokgöz, O. (1978). Siyasal toplumsallaşmada kitle haberleşme araçlarının rolü ve önemi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 33(03), 79-92.

Toptaş, K. (2016). Eski Mezopotamya'da çocuk. *Archivum Anatolicum- Anadolu Arşivleri*. 10(1). 55-78.

Tosun, T. (2022). *Bir çocuk, bir söz ve memleketin gidişatı*. https://www.politikyol.com/bir-cocuk-bir-soz-ve-memleketin-gidisati/ adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Tuchman, G. (1978). *Making news- A study in the constructıon of reality*. New York: The Free Press.

Tunç, A. (2018). *Yazılı basında çocuk haberleri üzerine bir analiz*.. https://haberdecocuk.org/wp-content/uploads/2018/11/bianetcocukelkitabiyeni.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.01.2023

Turner, G. (2016). *İngiliz kültürel çalışmaları*. (Çev. Özçetin, D. & Özçetin, B.). Ankara: Heretik Yayınları. (British culturel studies, 1990).

Tutar, C. (2014). Yazılı basında çocuk haklarının temsili: Hürriyet, Cumhuriyet, Sabah ve Zaman gazeteleri üzerinde yapılan bir araştırma. *Journal of Yasar Universty*. 9(34). 5760-5786.

Türk Ceza Kanunu (TCK), (2004). *T.C. Resmi Gazete*, 25611, 43, Ekim 2004.

Türk, İ. C. (2011). Osmanlı Devleti'nde okul öncesi eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*. (192). 160-173.

Türk Medeni Kanunu (TMK), (2001). *T.C. Resmi Gazete*, 24607, 41, Kasım 2001.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), (2024). 28. Dönem milletvekilleri sandalye dağılımı. https://www.tbmm.gov.tr/sandalyedagilimi adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 06.01.2024

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2023). 2023-2028 Türkiye çocuk hakları strateji belgesi ve eylem planı. https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-plani-2023-2028-dijital.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.12.2023

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı (2017). PKK/KCK Terör örgütünün çocukları ve kadınları istismarı. https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/IcSite/strateji/deneme/YAYINLAR/%C4%B0%C3%87ER%C4%B0K/PKK_COCUK_almanca.pdf adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 27.04.2024

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC), (2023). *Türkiye gazetecileri hak ve sorumluluk bildirgesi*. https://www.tgc.org.tr/bildirgeler/t%C3%BCrkiye-gazetecilik-hak-ve-sorumluluk-bildirgesi/bildirge.html adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.0-12.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (2021). Dünya nüfus günü, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2022-45552 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 05.10.2022

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2013). 06-15 yaş grubu çocuklarda bilişim teknolojileri kullanımı ve medya. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=06-15-Yas-Grubu-Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanimi-Ve-Medya-2013-15866 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.07.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2021). Çocuklarda bilişim teknolojileri kullanım araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 12.07.2023

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2024). İstatistiklerle Çocuk, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2023-53679 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.04.2023

Türköne, M. (2009). *Siyaset*. İstanbul: Opus Yayınları.

Uche, C. E. (2023). *Examining childrens political representation: Can descriptive representation offer any advantage?* https://jikistmove.medium.com/examining-childrens-political-representation-can-descriptive-representation-offer-any-advantage-beb3f8738f88 adrrsinden elde edildi. Erişim Tarihi: 08.01.2024

Ulutaş, B. (2021). *Doküman analizi*. (Ed. Saggie, F. N., Bayyurt, Y.). Nitel araştırma- yöntem, analiz ve yaklaşımları. ss. 287-305. Ankara: Anı Yayıncılık.

United Nations International Children's Emergency Found (UNICEF), (2007). *Çocuk hakları ve gazetecilik uygulamaları: Hak temelli perspektif*. Dublin Teknoloji Enstitüsü.

United Nations International Children's Emergency Found (UNICEF), (2004). Çocuk haklarına dair sözleşme. https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 15.07.2023.

United Nations (1924). *Geneva declaration of the rights of the child*. http://www.un-documents.net/gdrc1924.htm adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 21.03.2022

Usta, M. E. (2015). Siyasi parti programlarına göre eğitim politikaları. *Türk Yazarlar Birliği Akademi Dergisi*, 13, ss. 55-74

Uzun, R. (2014). Çocukların medyadan ve medyada korunması: Çocuklara yönelik etik davranış kurallarının incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 22, 152-167.

Üstel, F. (2008). *"Makbul vatandaş"ın peşinde – II. Meşrutiyet'ten bugüne vatandaşlık eğitimi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Üstündağ, E., Özmen, K. (2012). Çocukları görünür kılmak için. Alankuş, S. (Der.) *Çocuk odaklı habercilik* içinde. ss.226-249. İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları

Van Dijk, T. (2019). *İdeoloji.* (Çev. Demir, A.) Ankara: Hece Yayınları. (Ideology, 1998).

World Health Organization (WHO) (2024). *Violence aganist children*. https://www.who.int/health-topics/violence-against-children#tab=tab_1 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 02.05.2024

Yağlı, S. (2007). Haber ve ideoloji ilişkisi: Haber metinlerinde gerçekliğin sunumu. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (2), 337-353.

Yengin, H. (1996). *Medyanın dili- İletişime kuramsal bir yaklaşım: Popüler kültür türlerinin çözümlenmesi*. İstanbul: Der Yayınevi.

Yeniçağ Gazetesi, (2022). "Erdoğan'ın elinden mikrofonu alan çocuk Kılıçdaroğlu'na 'hain' dedi" https://www.yenicaggazetesi.com.tr/yer-trabzon-erdoganin-elinden-mikrofonu-alan-cocuk-kilicdarogluna-hain-dedi-504661h.htm adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 06.12.2023

Yeni Yaşam (2023) . *Gençlerin geleceği için*. Erişim Tarihi: 9 Nisan 2023

Yetim, N., Yetim, Ü. (2008). Medya temsillerinde özne ve nesne olarak çocuk. Y. G. İnceoğlu, N. Akıner (Ed.), *Medya ve çocuk rehberi* (ss.89-114). Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yokuş Sevük, H. (1998). *Uluslararası sözleşmelerdeki ilkeler açısından çocuk suçluluğu ile mücadelede kurumsal yaklaşım*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Youf, D. (2019). Çocuğun hukuki statüsü hakkında. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*. 4 (8), 67-85.

Youtube, (2017). *"Geleceğim için hayır",* https://www.youtube.com/watch?v=C2ZbbfPeU5k adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube, (2017). *"Aydınlık bir gelecek için, çocuklar için, yarınlarımız için evet",* https://www.youtube.com/watch?v=o6TFG-0Kq4s adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube,(2023). *"Sana söz yine baharlar gelecek",* https://www.youtube.com/watch?v=bEOZYJr4Xm8 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube, (2022). *"Güçlü, zengin ve mutlu Türkiye'ye hep birlikte kavuşacağız. Çok az kaldı!"*, https://www.youtube.com/watch?v=3wDKzCC_ajA adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Youtube,(2018). *"Ülkemiz için her şeye değer"*, https://www.youtube.com/watch?v=yCMmUNRzW3A adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023

Yuvalı, E. (2018). Hak temelli sosyal yardım ve klientalizm. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*. (135). Ss.383-404.

Yüceer Berker, D. (2023). *Çocuk ve ideoloji – Türkiye'de çocukluğun paternalist inşaası ve "ideal Türk çocuğu"*. İstanbul: Urzeni Yayınevi.

Yüksel, Y. (2015) *İçerik çözümlemesi*, https://www.academia.edu/24209083/%C4%B0%C3%87ER%-C4%B0K_%C3%87%C3%96Z%C3%9CMLEMES%C4%B0 adresinden elde edildi. Erişim Tarihi: 25.10.2023.

Yüksel Özmen, Ş. (2012). Çocuğun adı yok: Televizyon haberlerinde çocuğun sunumu ve çocuk hakları bağlamında değerlendirilmesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi. (34), 66-82.

140journous, (2017). *Siyasetin çocukların dünyasına etkisi*, https://140journos.com/siyasetin-cocuklarin-dunyasina-etkisi-7c37f2ba72c3?gi=2ebac3d5a578 adresinden elde edildi. Erişim tarihi: 05.12.2023.

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ
GELİŞTİRİLMESİ ve

MOBİL SAĞLIK İLETİŞİMİ

Yazar:
Dr. Emin KAYA

Editör:
Doç. Dr. Erdal EKE

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ VE MOBİL SAĞLIK İLETİŞİMİ

Dr. Emin Kaya

Editör: Doç. Dr. Erdal Eke

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

E-ISBN: 978-625-6251-60-1
1. Baskı, Eylül 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ GELİŞTİRİLMESİ VE MOBİL SAĞLIK İLETİŞİMİ

Dr. Emin Kaya
X+166 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6251-60-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ad Hoc Committee on Health Literacy for the Council on Scientific Affairs, American Medical Association., (1999). Health Literacy: Report of the Council on Scientific Affairs. JAMA: The Journal of the American Medical Association, 281(6), 552-557. https://doi.org/10.1001/jama.281.6.552

Adams, R. J., (2009). Health Literacy - A New Concept for General Practice? Australian Family Physician, 38(3), 144-147.

Adkins, N. R.- Corus, C., (2009). Health Literacy for Improved Health Outcomes: Effective Capital in the Marketplace. The Journal of Consumer Affairs, 43(2), 199-222.

Ajzen, I., (1991). The Theory of Planned Behavior. Organizational Behavior and Human Decision Processes, 50(2), 179-211. https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T

Ajzen, I., (2022). *Theory of Planned Behavior*. Erişim Tarihi: 15.05.2022, https://people.umass.edu/aizen/tpb.html

Ajzen, I.- Fishbein, M., (1980). Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior. Prentice-Hall. Englewood Cliffs, NJ.

Akalın, H. E., (2012). *Sağlık Okuryazarlığı: Nedir? Neden Önemlidir?*. Erişim Tarihi: 19.09.2022, http://saglikpolitikalari.org/saglik-okuryazarligi-nedir-neden-onemlidir

Akbulut, Y., (2015). Sağlık Okuryazarlığının Sağlık Harcamaları ve Sağlık Hizmetleri Kullanımı Açısından Değerlendirilmesi. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (ss. 113-132). Ankara Üniversitesi Yayınları. Ankara.

Aktaş, H., (2018). Sağlık ve Eğitimi Değerlendirmede Bir Ölçme Aracı; Sağlık Okuryazarlığı. Sağlık Bilimlerinde Eğitim Dergisi, 1(1), 12-16.

Al Sayah, F.- Williams, B., (2012). An Integrated Model of Health Literacy Using Diabetes as an Exemplar. Canadian Journal of Diabetes, 36(1), 27-31. https://doi.org/10.1016/j.jcjd.2011.08.001

Alaşık, O.- Aycan, S., (2019). Sağlık Okuryazarlığını Geliştiren Sağlık Politikaları. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (1. bs, ss. 6-9). Türkiye Klinikleri. Ankara.

American Academy of Pediatrics Task Force on Sudden Infant Death Syndrome., (2005). The Changing Concept of Sudden Infant Death Syndrome: Diagnostic Coding Shifts, Controversies Regarding the Sleeping Environment, and New Variables to Consider in Reducing Risk. Pediatrics, 116(5), 1245-1255. https://doi.org/10.1542/peds.2005-1499

Australian Bureau of Statistics., (2008). *In Adult Literacy and Life Skills Survey*, *Summary Results*. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://tinyurl.com/3sfvzner

Avcı, E.- Özkan, S., (2019). Dünyada ve Türkiye'de Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ve Etkileyen Faktörler. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (1. bs, ss. 16-21). Türkiye Klinikleri. Ankara.

Avcı, K.- Avşar, Z., (2014). Sağlık İletişimi ve Yeni Medya. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 39, 181-190.

Ayyaswami, V. vd., (2019). Mobile Health Applications for Atrial Fibrillation: A Readability and Quality Assessment. International Journal of Cardiology, 293, 288-293. https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2019.07.026

Baker, D. W., (2006). The Meaning and the Measure of Health Literacy. Journal of General Internal Medicine, 21(8), 878-883. https://doi.org/10.1111/j.1525-1497.2006.00540.x

Baker, D. W. vd., (2007). Health Literacy and Mortality Among Elderly Persons. ARCH INTERN MED, 167(14), 7.

Bakker, D. vd., (2018). A Randomized Controlled Trial of Three Smartphone Apps for Enhancing Public Mental Health. Behaviour Research and Therapy, 109, 75-83. https://doi.org/10.1016/j.brat.2018.08.003

Bandura, A., (1986). Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory. Prentice-Hall, Inc. New Jersey, ABD.

Bandura, A., (1997). Self-Efficacy: The Exercise of Control. W H Freeman. New York, ABD.

Bandura, A., (1998). Health Promotion from the Perspective of Social Cognitive Theory. Psychology & Health, 13(4), 623-649. https://doi.org/10.1080/08870449808407422

Bandura, A., (2001). Social Cognitive Theory of Mass Communication. Media Psychology, 3(3), 265-299. https://doi.org/10.1207/S1532785XMEP0303_03

Bandura, A., (2004). Health Promotion by Social Cognitive Means. Health Education & Behavior, 31(2), 143-164. https://doi.org/10.1177/1090198104263660

Batterham, R. W. vd., (2016). Health literacy: Applying current concepts to improve health services and reduce health inequalities. Public Health, 132, 3-12. https://doi.org/10.1016/j.puhe.2016.01.001

Baykul, Y.- Güzeller, C. O., (2014). Sosyal Bilimler İçin İstatistik: SPSS Uygulamalı (2. bs). Pegem Akademi Yayıncılık. Ankara.

Beals, D. A.- Fletcher, J. R., (2000). Telemedicine and Pediatric Surgery. Seminars in Pediatric Surgery, 9(1), 40-47. https://doi.org/10.1016/S1055-8586(00)70007-2

Becker, M. H.- Maiman, L. A., (1975). Sociobehavioral Determinants of Compliance with Health and Medical Care Recommendations. Medical Care, 13(1), 10-24. https://doi.org/10.1097/00005650-197501000-00002

Berger, C. R.- Roloff, M. E.- Ewoldsen, D. R., (2010). The Handbook of Communication Science (2. bs). SAGE Publications, Inc. New York, ABD.

Berkman, N. D.- Davis, T. C.- McCormack, L., (2010). Health Literacy: What Is It? Journal of Health Communication, 15(S2), 9-19. https://doi.org/10.1080/10810730.2010.499985

Berkman, N. D. vd., (2011). Low Health Literacy and Health Outcomes: An Updated Systematic Review. Annals of Internal Medicine, 155(2), 97. https://doi.org/10.7326/0003-4819-155-2-201107190-00005

Berkman, N. D. vd., (2011). Health Literacy Interventions and Outcomes: An Updated Systematic Review (Sy 11-E006; s. 941). Evidence Report/Technology Assessment. North Carolina, ABD.

Bernhardt, J. M., (2004). Communication at the Core of Effective Public Health. American Journal of Public Health, 94(12), 2051-2053.

Bilgel, N. vd., (2017). Functional Health literacy in a Group of Turkish Patients: A Pilot Study. Cogent Social Sciences, 3(1), 1287832. https://doi.org/10.1080/23311886.2017.1287832

Bilir, N., (2014). Sağlık okur-yazarlığı. Turkish Journal of Public Health, 12(1), 61-68.

Bleicher, J. K.- Lampert, C., (2003). Gesundheit und Krankheit als Themen der Medien- Medien und Kommunikationswissenschaft – eine Einleitung. Medien & Kommunikationswissenschaft, 51(3-4), 347-352. https://doi.org/10.5771/1615-634x-2003-3-4-347

Bol, N.- Helberger, N.- Weert, J. C. M., (2018). Differences in Mobile Health App Use: A Source of New Digital Inequalities? The Information Society, 34(3), 183-193. https://doi.org/10.1080/01972243.2018.1438550

Brabers, A. E. M. vd., (2017). What Role Does Health Literacy Play in Patients' Involvement in Medical Decision-Making? PLOS ONE, 12(3), e0173316. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0173316

Buchbinder, R. vd., (2011). Health Literacy: What Is It and Why Is It Important to Measure? The Journal of Rheumatology, 38(8), 1791-1797. https://doi.org/10.3899/jrheum.110406

Buescher, P. A.- White, A. E., (2007). Running the Numbers. North Carolina Medical Journal, 68(5), 377-378.

Bulduklu, Y.- Koçak, A., (2010). Sağlık İletişimi (1. bs). Akademi Basın ve Yayıncılık. İstanbul.

Bush, R. vd., (2010). Advancing Health Literacy Through Primary Health Care Systems. Australian Primary Health Care Research Institute.

CDC [Centers for Disease Control and Prevention]., (2022). *Health Literacy Basics*. Erişim Tarihi: 29.08.2022, https://www.cdc.gov/healthliteracy/learn

Chen, Q.- Carbone, E. T., (2017). Functionality, Implementation, Impact, and the Role of Health Literacy in Mobile Phone Apps for Gestational Diabetes: Scoping Review. JMIR Diabetes, 2(2), e25. https://doi.org/10.2196/diabetes.8045

Chinn, D., (2011). Critical Health Literacy: A Review and Critical Analysis. Social Science & Medicine, 73(1), 60-67. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2011.04.004

Clift, E.- Freimuth, V., (1995). Health Communication: What Is It and What Can It Do for You? Journal of Health Education, 26(2), 68-74.

Conner, M.- Norman, P. (Ed.)., (2009). Predicting Health Behaviour: Research and Practice With Social Cognition Models (2. bs). Open University Press. New York, USA.

Coulter, A.- Ellins, J., (2007). Effectiveness of Strategies for Informing, Educating, and Involving Patients. BMJ, 335(7609), 24-27. https://doi.org/10.1136/bmj.39246.581169.80

Çınarlı, İ., (2008). Sağlık İletişimi ve Medya (1. bs). Nobel Yayın. Ankara.

Çınarlı, İ., (2011). *Medyada Savunuculuk ve Risk İletişimi*. Uluslararası Sağlığın Geliştirilmesi ve İletişimi Sempozyumu. Erişim Tarihi: 04.11.2022, http://alternatifiletisim.blogspot.com/2011/11/medyada-savunuculuk.html

Çınarlı, İ., (2019). 21. Yüzyıl İçin Sağlık İletişimi (1. bs). Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara.

Çiler-Erdağ, G., (2015). Sağlığın Temel Belirleyicisi Olarak Sağlık Okuryazarlığı. İçinde Sağlık Okuryazarlığı (1. bs, ss. 1-14). Ankara Üniversitesi. Ankara.

Davaris, M. T. vd., (2021). Gamifying Health Literacy: How can Digital Technology Optimize Patient Outcomes in Surgery? ANZ Journal of Surgery, 91(10), 2008-2013. https://doi.org/10.1111/ans.16753

Demir, H., (2016). Mobil Sağlık Uygulamalarının Sağlık Hizmetlerine İşlem Maliyeti Yaklaşımı Bağlamında Etkisi: Hastane Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma [Yüksek Lisans Tezi]. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi.

Desmond, J.- Copeland, L. R., (2010). Günümüz Hastasıyla İletişim (D. Yamaç & E. Tekin, Çev.; 1. bs). Efil Yayınevi. Ankara.

DeWalt, D. A. vd., (2004). Literacy and Health Outcomes: A Systematic Review of the Literature. Journal of General Internal Medicine, 19(12), 1228-1239. https://doi.org/10.1111/j.1525-1497.2004.40153.x

Dimbleby, R.- Burton, G., (1998). More Than Words: An Introduction to Communication (3. bs). Routledge. New York, ABD.

Domnariu, C. D., (2014). Importance of Communication in Public Health. Acta Medica Transilvanica Journal, 2(4), 161-162.

Duğan, Ö., (2022). Dijital Çağda Öğrenme Aracı Olarak Oyunlaştırmanın Sağlık Okuryazarlığı Üzerindeki Rolü. TRT Akademi, 7(14), 262-284. https://doi.org/10.37679/trta.960815

Duke, J. C. vd., (2019). Impact of The Real Cost Media Campaign on Youth Smoking Initiation. American Journal of Preventive Medicine, 57(5), 645-651. https://doi.org/10.1016/j.amepre.2019.06.011

Durusu-Tanrıöver, M. vd., (2014). Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Araştırması (1. bs). Sağlık-Sen Yayınları. Ankara.

Egbert, N.- Nanna, K., (2009). Health Literacy: Challenges and Strategies. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 14(3), Art. 3. https://doi.org/10.3912/OJIN.Vol14No03Man01

Eichler, K.- Wieser, S.- Brügger, U., (2009). The Costs of Limited Health Literacy: A Systematic Review. International Journal of Public Health, 54(5), 313-324. https://doi.org/10.1007/s00038-009-0058-2

Ernsting, C. vd., (2017). Using Smartphones and Health Apps to Change and Manage Health Behaviors: A Population-Based Survey. Journal of Medical Internet Research, 19(4), e101. https://doi.org/10.2196/jmir.6838

European Community., (2007). *Together for Health: A Strategic Approach for the EU 2008-2013*. Commission of the European Communities. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/document/2014-12/media1766.pdf

Evans, W. D. vd., (2014). Initial Outcomes From a 4-Week Follow-Up Study of the Text4baby Program in the Military Women's Population: Randomized Controlled Trial. Journal of Medical Internet Research, 16(5), e131. https://doi.org/10.2196/jmir.3297

Evans, W. D.- Wallace, J. L.- Snider, J., (2012). Pilot Evaluation of the text4baby Mobile Health Program. BMC Public Health, 12(1), 1031. https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-1031

Fishbein, M., (1967). Readings in Attitude Theory and Measurement. John Wiley & Sons, Inc. ABD.

Fishbein, M., (2008). A Reasoned Action Approach to Health Promotion. Medical Decision Making, 28(6), 834-844. https://doi.org/10.1177/0272989X08326092

Fishbein, M.- Ajzen, I., (1975). Belief, Attitude, Intention and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Addison-Wesley Publishing Company. ABD.

Fishbein, M.- Ajzen, I., (2010). Predicting and Changing Behavior The Reasoned Action Approach. Psychology Press. https://doi.org/10.4324/9780203838020

Fok, M. S. M.- Wong, T. K. S., (2002). What Does Health Literacy Mean to Children? Contemporary Nurse, 13(2-3), 249-258. https://doi.org/10.5172/conu.13.2-3.249

Fowler, K. vd., (1999). An Assessment of the Health Communication Job Market Across Multiple Types of Organizations. Journal of Health Communication, 4(4), 327-342. https://doi.org/10.1080/108107399126850

Freedman, D. A. vd., (2009). Public Health Literacy Defined. American Journal of Preventive Medicine, 36(5), 446-451. https://doi.org/10.1016/j.amepre.2009.02.001

Freimuth, V.- Linnan, H. W.- Potter, P., (2000). Communicating the Threat of Emerging Infections to the Public. Emerging Infectious Diseases, 6(4), 337-347. https://doi.org/10.3201/eid0604.000403

Freimuth, V. S.- Quinn, S. C., (2004). The Contributions of Health Communication to Eliminating Health Disparities. American Journal of Public Health, 94(12), 2053-2055. https://doi.org/10.2105/AJPH.94.12.2053

Frisch, A. L. vd., (2011). Defining and Measuring Health Literacy: How can we profit from other literacy domains? Health Promotion International, 27(1), 117-126. https://doi.org/10.1093/heapro/dar043

Gallagher, P. M., (2012). Self-Efficacy. İçinde Encyclopedia of Human Behavior (ss. 314-320).

Gazmararian, J. A., (1999). Health Literacy Among Medicare Enrollees in a Managed Care Organization. JAMA, 281(6), 545-551. https://doi.org/10.1001/jama.281.6.545

Gazmararian, J. A. vd., (2003). Health Literacy and Knowledge of Chronic Disease. Patient Education and Counseling, 51(3), 267-275. https://doi.org/10.1016/S0738-3991(02)00239-2

George, D.- Mallery, P., (2010). Spss for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update (10th ed.). Allyn & Bacon. Boston, ABD.

Gillmore, M. R. vd., (2002). Teen Sexual Behavior: Applicability of the Theory of Reasoned Action. Journal of Marriage and Family, 64(4), 885-897. https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2002.00885.x

Glanz, K.- Rimer, B. K.- Viswanath, K., (2008). Health Behavior and Health Education: Theory, Research, and Practice (4. bs). John Wiley & Sons, Inc. ABD.

Gözlü, K., (2018). Sağlık Okuryazarlığı ve Hekim-Hasta İletişiminin Kalitesi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Aile Sağlığı Merkezleri Örneği [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Green, E. C.- Murphy, E. M.- Gryboski, K., (2021). The Health Belief Model. İçinde The Wiley Encyclopedia of Health Psychology (1. bs, C. 2). John Wiley & Sons Ltd. ABD.

Grillich, L.- Kostial, E., (2020). Influencing Factors and Determinants of Health Literacy. European Journal of Public Health, 30(5), 1005-1049. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckaa165.1049

Grogan, S. vd., (2009). Gender Differences in Smoking: A Longitudinal Study of Beliefs Predicting Smoking in 11–15 Year Olds. Psychology & Health, 24(3), 301-316. https://doi.org/10.1080/08870440701746586

Guhl, E. vd., (2020). The Atrial Fibrillation Health Literacy Information Technology Trial: Pilot Trial of a Mobile Health App for Atrial Fibrillation. JMIR Cardio, 4(1), e17162. https://doi.org/10.2196/17162

Güler, E., (2015). Mobil Sağlık Hizmetlerinde Oyunlaştırma. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1(2), 82-101.

Günay, A., (2017). Conceptualization of Positive Pregnancy Experience with the Integration of Mobile Health Technologies [Doktora Tezi]. Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Gündoğdu, G., (2021). Sağlık İletişiminde Egemen Bakıştan Eleştirel Bakışa: Televizyon Sağlık Programlarının Eleştirel Sağlık İletişimi Yönünden Analiz Edilmesi [Doktora Tezi]. İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Güner, A. E. vd., (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Sağlık Okuryazarlık Düzeylerini Belirleme, Bilgi, Tutum, Davranış Değişikliği ve Eğitim İhtiyacını Saptama Çalışması. Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Dergisi, 1(1), 58-76. https://doi.org/10.54247/SOYD.2020.7

Güven, A., (2020). Hasta Güvenliği ve Sağlık Okuryazarlığı (1. bs). Gece Kitaplığı. Ankara.

Hair, J. F. vd., (2019). Multivariate Data Analysis (Eighth Edition). Cengage. United Kingdom.

Hayden, J., (2017). Introduction to Health Behavior Theory (3. bs). Jones & Bartlett Learning.

Health Literacy Tool Shed., (2022). *A Database of Health Literacy Measures*. Erişim Tarihi: 10.09.2022, https://healthliteracy.bu.edu/

Hernandez, L. M., (2009). Measures of Health Literacy: Workshop Summary. National Academies Press. Massachusetts, ABD.

Hightow-Weidman, L. vd., (2018). A Gamified Smartphone App to Support Engagement in Care and Medication Adherence for HIV-Positive Young Men Who Have Sex With Men (AllyQuest): Development and Pilot Study. JMIR Public Health and Surveillance, 4(2), e34. https://doi.org/10.2196/publichealth.8923

Hornik, R. vd., (2008). Effects of the National Youth Anti-Drug Media Campaign on Youths. American Journal of Public Health, 98(12), 2229-2236. https://doi.org/10.2105/AJPH.2007.125849

Howard, D. H.- Gazmararian, J.- Parker, R. M., (2005). The Impact of Low Health Literacy on The Medical Costs of Medicare Managed Care Enrollees. The American Journal of Medicine, 118(4), 371-377. https://doi.org/10.1016/j.amjmed.2005.01.010

Institute of Medicine., (2002). Speaking of Health: Assessing Health Communication Strategies for Diverse Populations. National Academies Press. Washington, ABD.

Ishikawa, H.- Kiuchi, T., (2010). Health Literacy and Health Communication. BioPsychoSocial Medicine, 4(18), 1-5.

Ishikawa, H.- Yano, E., (2008). Patient Health Literacy And Participation in the Health-Care Process. Health Expectations, 11(2), 113-122. https://doi.org/10.1111/j.1369-7625.2008.00497.x

Janz, N. K.- Becker, M. H., (1984). The Health Belief Model: A Decade Later. Health Education Quarterly, 11(1), 1-47. https://doi.org/10.1177/109019818401100101

Jeong, S. H.- Kim, H. K., (2016). Health Literacy and Barriers to Health Information Seeking: A Nationwide Survey in South Korea. Patient Education and Counseling, 99(11), 1880-1887. https://doi.org/10.1016/j.pec.2016.06.015

Joint Committee on National Health Education Standards., (1995). *National Health Education Standards: Achieving Health Literacy*. American School Health Association.

Joplin, S. vd., (2015). Medication Adherence in Patients with Rheumatoid Arthritis: The Effect of Patient Education, Health Literacy, and Musculoskeletal Ultrasound. BioMed Research International, 2015, 1-10. https://doi.org/10.1155/2015/150658

Jordan, J. E.- Buchbinder, R.- Osborne, R. H., (2010). Conceptualising Health Literacy from the Patient Perspective. Patient Education and Counseling, 79(1), 36-42. https://doi.org/10.1016/j.pec.2009.10.001

Kalaycı, Ş. (Ed.)., (2009). SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (4. bs). Asil Yayın. Ankara.

Kasl, S. V.- Cobb, S., (1996). Health Behavior, Illness Behavior and Sick Role Behavior. Archives of Environmental Health: An International Journal, 12(2), 246-266. https://doi.org/10.1080/00039896.1966.10664365

Kaya, E., (2014). Sağlık İletişiminde Sosyal Medya Kullanımı [Yüksek Lisans Tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kaya, E., (2020). Sağlık Okuryazarlığının Ölçülmesi [Yayımlanmamış Doktora Semineri]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Kaya, E.- Demiralay, M., (2022). Türkiye'de Mobil Sağlık Üzerine Yapılan Akademik Çalışmalar ve Mobil Sağlık Uygulamalarının İncelenmesi. 7. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yönetimi Kongresi, 43-48.

Kendilci, K., (2022). Bitlis Eren Üniversitesi Akademik Personellerinde Sağlık Okuryazarlığı, Yaşam Kalitesi ve Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. İnönü Üniversitesi.

Kendir-Çopurlar, C.- Kartal, M., (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Değerlendirilir? Neden Önemli? Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 10(1), 42--47. https://doi.org/10.5455/tjfmpc.193796

Kıral, C., (2022). Toplumun e-Sağlık Okuryazarlığı ve Mobil Sağlık Uygulamalarını Kullanma Durumlarının Belirlenmesi [Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi.

Kickbusch, I., (2008). Health Literacy: An Essential Skill for the Twenty-First Century. Health Education, 108(2), 101-104.

Kickbusch, I.- Wait, S.- Maag, D., (2005). *Navigating Health: The Role of Health Literacy.* International Longevity Centre. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://ilcuk.org.uk/wp-content/uploads/2018/10/NavigatingHealth.pdf

Kim, H.- Xie, B., (2015). Health Literacy and Internet- and Mobile App-based Health Services: A Systematic Review of the Literature. Proceedings of the Association for Information Science and Technology, 52, 1-4. https://doi.org/10.1002/pra2.2015.145052010075

Kreps, G. L., (1985). The Development and Presentation of an Interprofessional Surrey Course in Health Communication. Eastern Communication Association Conference, Rhode Island.

Kreps, G. L.- Bonaguro, E. W.- Query, J. L., (1998a). The History and Development of the Field of Health Communication. Içinde Health Communication Research: A Guide to Developments and Directions (1. bs, ss. 1-15). Greenwood Press. Westport, ABD.

Kreps, G. L.- Bonaguro, E. W.- Query, J. L., (1998b). The History and Development of the Field of Health Communication. Içinde L. D. Jackson.- B. K. Duffy (Ed.), Health Communication Research: A Guide to Developments and Directions (1. bs, ss. 1-15). Greenwood Press. Westport, ABD.

Kubota, A.- Fujita, M.- Hatano, Y., (2004). Development and Effects of a Health Promotion Program Utilizing the Mail Function of Mobile Phones. Nihon Koshu Eisei Zasshi, 51(10), 862-873.

Kutbay, E.- Bozbuğa, N., (2022). Health Education: Gamification, Health Literacy, and the New Era; Metaverse. Içinde N. Bozbuğa, S. Gülseçen, V. Kamer, & B. Kurtuldu (Ed.), Tıp Bilişimi II (ss. 225-245). İstanbul Üniversitesi Yayınları. https://doi.org/10.26650/B/ET07.2022.012.13

Kwan, B.- Frankish, J.- Rootman, I., (2006). *The Development and Validation of Measures of "Health Literacy" in Different Populations.* University of British Columbia. Erişim Tarihi: 20.09.2022 https://blogs.ubc.ca/frankish/files/2010/12/HLit-final-report-2006-11-24.pdf

Lambert, K. vd., (2017). Should We Recommend Renal Diet–Related Apps to Our Patients? An Evaluation of the Quality and Health Literacy Demand of Renal Diet–Related Mobile Applications. Journal of Renal Nutrition, 27(6), 430-438. https://doi.org/10.1053/j.jrn.2017.06.007

LaMorte, W. W., (2022). *Diffusion of Innovation Theory (Behavioral Change Model)*. Boston University School of Public Health. Erişim Tarihi: 18.10.2022, https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories

Lattie, E. vd., (2020). Examining an App-Based Mental Health Self-Care Program, IntelliCare for College Students: Single-Arm Pilot Study. JMIR Mental Health, 7(10), e21075. https://doi.org/10.2196/21075

Lederman, L. C.- Kreps, G.- Roberto, A., (2017). The Role of Communication in Health Issues. İçinde Health Communication in Everyday Life (1. bs, ss. 3-23). Kendall Hunt Publishing. ABD.

Lederman, L. C. vd., (2008). A Final Word: Framing the Future of Health Communication. İçinde Beyond These Walls: Readings in Health Communication (1. bs). Oxford University Press. United Kingdom.

Li, W. vd., (2016). Using WeChat Official Accounts to Improve Malaria Health Literacy Among Chinese Expatriates in Niger: An Intervention Study. Malaria Journal, 15(567), 1-13. https://doi.org/10.1186/s12936-016-1621-y

Liu, C. vd., (2020). What is the Meaning of Health Literacy? A Systematic Review and Qualitative Synthesis. Family Medicine and Community Health, 8(2), 1-8. https://doi.org/10.1136/fmch-2020-000351

Mackert, M. vd., (2021). Mobile Apps as Audience-Centered Health Communication Platforms. JMIR MHealth and UHealth, 9(8), e25425. https://doi.org/10.2196/25425

Mahadevan, R., (2013). *Health Literacy Fact Sheets*. CHCS [Center for Health Care Strategies]. Erişim Tarihi: 02.10.2022, https://www.chcs.org/resource/health-literacy-fact-sheets/

Maibach, E.- Holtgrave, D. R., (1995). Advances in Public Health Communication. Annual Review of Public Health, 16, 219-238.

Malloy-Weir, L. J. vd., (2016). A Review of Health Literacy: Definitions, Interpretations and Implications for Policy Initiatives. Journal of Public Health Policy, 37(3), 334-352. https://doi.org/10.1057/jphp.2016.18

Mancuso, J. M., (2008). Health literacy: A Concept/Dimensional Analysis. Nursing & Health Sciences, 10(3), 248-255. https://doi.org/10.1111/j.1442-2018.2008.00394.x

Mansur, F.- Şimdi-Ülke, R., (2022). Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin Sağlık Arama Davranışı ve Sağlıklı Yaşam Tarzı Davranışlarına Etkisi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 25(1), 127-138.

Massey, P. M. vd., (2012). Contextualizing an Expanded Definition of Health Literacy Among Adolescents in the Health Care Setting. Health Education Research, 27(6), 961-974. https://doi.org/10.1093/her/cys054

McAlister, A. L.- Perry, C. L.- Parcel, G. S., (2008). How Individuals, Environments and Health Behaviors Interact: Social Cognitive Theory. İçinde K. Glanz, B. K. Rimer, & K. Viswanathan (Ed.), Health Behavior and Health Education: Theory, Research and Practice (4. bs, ss. 169-188). John Wiley & Sons, Inc. ABD.

McCormack, L. vd., (2013). Recommendations for Advancing Health Literacy Measurement. Journal of Health Communication, 18(sup1), 9-14. https://doi.org/10.1080/10810730.2013.829892

Moonen, J., (2021). Gamification in Health and Fitness Applications to Improve Your Health!. Tilburg University.

Morris, N. S.- MacLean, C. D.- Littenberg, B., (2006). Literacy and Health Outcomes: A Cross-Sectional Study in 1002 Adults with Diabetes. BMC Family Practice, 7(1), 49. https://doi.org/10.1186/1471-2296-7-49

Mosa, A. S. M.- Yoo, I.- Sheets, L. (2012). A Systematic Review of Healthcare Applications for Smartphones. BMC Medical Informatics and Decision Making, 12(1), 67. https://doi.org/10.1186/1472-6947-12-67

Murray, S. T.- Shillington, R., (2012). *Understanding The Link Between Literacy, Health Literacy and Health*. Erişim Tarihi: 23.09.2022, http://www.dataangel.ca/docs/UnderstandingtheLink2012.pdf

Muscat, D. M. vd., (2021). Supporting patients to be involved in decisions about their health and care: Development of a best practice health literacy App for Australian adults living with Chronic Kidney Disease. Health Promotion Journal of Australia, 32(S1), 115-127. https://doi.org/10.1002/hpja.416

National Cancer Institute., (2004). Making Health Communication Programs Work: A Planner's Guide, Pink Book (C. 1-Revised Edition). National Cancer Institute Publication. Washington, ABD.

Nielsen-Bohlman, L.- Panzer, A. M.- Kindig, D. A., (Ed.). (2004). Health Literacy: A Prescription to End Confusion (s. 10883). National Academies Press. https://doi.org/10.17226/10883

Nutbeam, D., (1998). Health Promotion Glossary. Health Promotion International, 13(4), 349-364.

Nutbeam, D., (2000). Health Literacy as a Public Health Goal: A Challenge for Contemporary Health Education and Communication Strategies into the 21st Century. Health Promotion International, 15(3), 259-267. https://doi.org/10.1093/heapro/15.3.259

Nutbeam, D., (2008). The Evolving Concept of Health Literacy. Social Science & Medicine, 67(12), 2072-2078. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.09.050

Obermayer, J. L. vd., (2004). College Smoking-Cessation Using Cell Phone Text Messaging. Journal of American College Health, 53(2), 71-78. https://doi.org/10.3200/JACH.53.2.71-78

Okan, O. vd., (Ed.). (2019). Defining Health Literacy: Exploring differences and commonalities. Içinde International Handbook of Health Literacy (ss. 5-20). Policy Press. https://doi.org/10.51952/9781447344520.ch001

Okay, A., (2016). Sağlık İletişim (3. bs). Der Kitapevi. İstanbul.

Okay, A., (2020). Sağlık İletişimi Kampanyaları. İçinde Bütün Yönleriyle Sağlık İletişimi: Kuram, Uygulama ve Tartışmalar (ss. 211-236). Literatürk Akademi. Konya.

Okyay, P.- Abacıgil, F., (2019). Sağlık Okuryazarlığının Ölçülmesi. Türkiye Klinikleri Halk Sağlığı - Özel Konular, 5(1), 10-15.

Ouedraogo, I. vd., (2022). Using Serious Mobile Games to Improve Health Literacy in Rural Sub-Saharan Africa: A Literature Review. Frontiers in Public Health, 10, 768252. https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.768252

Özdemir, C., (2021). Hemodiyaliz Hastalarında Mobil Sağlık Uygulamasıı ile Verilen Fistül Bakımı Eğitiminin Hastalığa Uyum ve Öz Bakım Davranışları Üzerine Etkisi [Doktora Tezi]. Sağlık Bilimleri Üniversitesi.

Özdenk, S. vd., (2019). Bir Üniversitenin 4. Sınıf Öğrencilerinin Sağlık Okuryazarlığı ve İlişkili Bazı Faktörlerin İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 48-59. https://doi.org/10.26559/mersinsbd.412666

Paakkari, L.- Paakkari, O., (2012). Health Literacy as a Learning Outcome in Schools. Health Education, 112(2), 133-152. https://doi.org/10.1108/09654281211203411

Paasche-Orlow, M. K.- Wolf, M. S., (2007). The Causal Pathways Linking Health Literacy to Health Outcomes. American Journal of Health Behavior, 31(1), 19-26. https://doi.org/10.5993/AJHB.31.s1.4

Parker, R., (2000). Health Literacy: A Challenge for American Patients and Their Health Care Providers. Health Promotion International, 15(4), 277-283. https://doi.org/10.1093/heapro/15.4.277

Parker, R. M.- Ratzan, S. C.- Lurie, N., (2003). Health Literacy: A Policy Challenge For Advancing High-Quality Health Care. Health Affairs, 22(4), 147-153. https://doi.org/10.1377/hlthaff.22.4.147

Parnell, T. A., (2015). Health Literacy in Nursing: Providing Person-Centered Care (1. bs, ss. 978-0-8261-6173-6174). Springer Publishing Company. https://doi.org/10.1891/9780826161734

Piotrow, P. T. vd., (2003). *Advancing Health Communication: The PCS Experience in the Field*. Johns Hopkins Center for Communication Programs. Erişim Tarihi: 04.11.2022, https://www.comminit.com/jhuccp/content/advancing-health-communication-pcs-experience-field

Pleasant, A., (2014). Advancing Health Literacy Measurement: A Pathway to Better Health and Health System Performance. Journal of Health Communication, 19(12), 1481-1496. https://doi.org/10.1080/10810730.2014.954083

Prochaska, J. O.- DiClemente, C. C., (1982). Transtheoretical Therapy: Toward a More Integrative Model of Change. Psychotherapy: Theory, Research & Practice, 19(3), 276-288. https://doi.org/10.1037/h0088437

Prochaska, J. O.- Velicer, W. F., (1997). The Transtheoretical Model of Health Behavior Change. American Journal of Health Promotion, 12(1), 11.

Prochaska, J. O. vd., (1988). Measuring Processes of Change: Applications to the Cessation of Smoking. 56(4), 520-528. https://doi.org/10.1037//0022-006x.56.4.520

Rader, T. vd., (2011). Influencing Health Equity: Role of the Effective Consumer Scale in Measuring Skills and Abilities in a Middle Income Country. The Journal of Rheumatology, 38(8), 1798-1802. https://doi.org/10.3899/jrheum.110407

Ratzan, S. C., (1994). Health Communication as Negotiation: The Healthy America Act. American Behavioral Scientist, 38(2), 224-247. https://doi.org/10.1177/0002764294038002005

Ratzan, S. C., (1996). The Status and Scope of Health Communication. Journal of Health Communication, 1(1), 25-42. https://doi.org/10.1080/108107396128211

Ratzan, S. C., (2001). Health Literacy: Communication for the Public Good. Health Promotion International, 16(2), 207-214. https://doi.org/10.1093/heapro/16.2.207

Redding, C. A. vd., (2000). Health Behavior Models. The International Electronic Journal of Health Education, 3(Special Issue), 180-193.

Rimal, R. N.- Lapinski, M. K., (2009). Why Health Communication is Important in Public Health. Bulletin of the World Health Organization, 87(4), 247-247. https://doi.org/10.2471/BLT.08.056713

Rogers, E. M., (1983). Diffusion of Innovations (3rd ed). Free Press; Collier Macmillan. New York, ABD.

Rogers, E. M.- Storey, J. D., (1987). Communication Interventions. İçinde C. R. Berger & S. H. Chaffee (Ed.), Handbook of Communication Science (ss. 817-846). Sage Publications, Inc.

Rootman, I.- Gordon-El-Bihbety, D., (2008). *A Vision for a Health Literate Canada*. Canadian Public Health Association. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://www.cpha.ca/sites/default/files/uploads/resources/healthlit/report.pdf

Roper, W. L., (1993). Health Communication Takes on New Dimensions at CDC. Public Health Rep., 108(2), 179-183.

Rosengren, K. E., (2000). Communication: An Introduction. SAGE Publications. California, ABD.

Sabbahi, D. A. vd., (2009). Development and Evaluation of an Oral Health Literacy Instrument for Adults. Community Dent Oral Epidemiol, 37(5), 451-462. https://doi.org/10.1111/j.1600-0528.2009.00490.x.

Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi Sözlüğü., (2011). *Sağlığın Teşviki ve Geliştirilmesi Sözlüğü*. T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 20.09.2022, https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Yayin/439

Sarıyar, S.- Fırat-Kılıç, H., (2019). Sağlık Okuryazarlığının Değerlendirilmesinde Kullanılan Araçlar. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 6(2), 126-131. https://doi.org/10.31125/hunhemsire.598649

Sarıyıldız, A. Y.- Aksoy, Y.- Samancı, M., (2022). The Effect of Mobile Health Applications on the Health Literacy of Individuals. Pakistan Journal of Medical and Health Sciences, 16(3), 552-555. https://doi.org/10.53350/pjmhs22163552

Schiavo, R., (2007). Health Communication: From Theory to Practice (1. bs). Jossey Bass. San Francisco, ABD.

Schillinger, D., (2002). Association of Health Literacy With Diabetes Outcomes. JAMA, 288(4), 475. https://doi.org/10.1001/jama.288.4.475

Scholz, S.- Teetz, L., (2022). Smart Health Via mHealth? Potentials of Mobile Health Apps for Improving Prevention and Adherence of Breast Cancer Patients. Digital Health, 8, 1-12. https://doi.org/10.1177/20552076221074127

Schulenkorf, T.- Sørensen, K.- Okan, O., (2022). International Understandings of Health Literacy in Childhood and Adolescence—A Qualitative-Explorative Analysis of Global Expert Interviews. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(3), 1591. https://doi.org/10.3390/ijerph19031591

Schulz, P. J., (2012). The Concept of Health Literacy. Içinde A. Zeyer & R. Kyburz-Graber (Ed.), Science | Environment | Health (ss. 69-84). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-90-481-3949-1_5

Sekaran, U.- Bougie, R., (2016). Research Methods For Business: A Skill Building Approach (7. bs). John Wiley & Sons Inc. ABD.

Sezgin, D., (2011). Tıbbileştirilen Yaşam Bireyselleştirilen Sağlık (1. bs). Ayrıntı Yayınları. İstanbul.

Sezgin, D., (2013). Sağlık Okuryazarlığını Anlamak. Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 3, 73-92.

SGGM [Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü], (2022a). *Çemberin Dışında Kal Kampanyası*. Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 05.10.2022, https://sggm.saglik.gov.tr/TR-76886/cemberin-disinda-kal-14-kasim-diyabet-haftasi-2020.html

SGGM [Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü], (2022b). *Sağlık İletişimi Kampanyaları*. Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 05.10.2022, https://sggm.saglik.gov.tr/TR-3961/kampanyalar.html

SHC [Society for Health Communication], (2017). *About Health Communication. Society for Health Communication*. Erişim Tarihi: 04.09.2022, https://www.societyforhealthcommunication.org/health-communication

Simonds, S. K., (1974). Health Education as Social Policy. Health Education Monographs, 2(1_suppl), 1-10. https://doi.org/10.1177/10901981740020S102

Sørensen, K. vd., (2012). Health Literacy and Public Health: A Systematic Review and Integration of Definitions and Models. BMC Public Health, 12(80), 1-13. https://doi.org/10.1186/1471-2458-12-80

Söylemez, S. L. vd., (2020). Assessment of the Pharmacy Students e-Health Literacy and Mobile Health Application Utilization. Journal of Research in Pharmacy, 24(1), 1-7. https://doi.org/10.35333/jrp.2020.125

Street, R. L.- Epstein, R. M. (2008). *Key Interpersonal Functions and Health Outcomes: Lessons from Theory and Research on Clinician-Patient Communication*. İçinde K. Glanz, B. K. Rimer, & K. Viswanath (Ed.), Health Behavior and Health Education (4. bs, ss. 237-269). Jossey Bass. San Francisco, ABD.

Sundberg, K. vd., (2021). Supporting Health Literacy Using an Interactive App for Symptom Management During Radiotherapy for Prostate Cancer. Patient Education and Counseling, 104(2), 381-386. https://doi.org/10.1016/j.pec.2020.08.003

Şahin, B., (2021). Akıllı Diyabetim Mobil Sağlık Uygulaması Kullanımının Tip 2 Diyabetli Bireylerin Öz Bakımları Üzerine Etkisi [Yüksek Lisans Tezi]. Ege Üniversitesi.

Şahinöz, T.- Şahinöz, S.- Kıvanç, A., (2018). Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinin Sağlık Okuryazarlığı Düzeyleri Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 71-79.

Şencan, H., (2005). Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik (1. bs). Seçkin Yayıncılık. Ankara.

Şenel-Tekin, P., (2018). Health Literacy: An Overview Of The Medical Secretarial Training In Turkey. International Journal of Research -GRANTHAALAYAH, 6(9), 79-92. https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v6.i9.2018.1210

Şengün, H., (2016). Sağlık Hizmetlerinde İletişim Yönetimi. İstanbul Tıp Fakültesi Dergisi, 79(1), 38-42. https://doi.org/10.18017/iuitfd.40259

Tabachnick, B. G.- Fidell, L. S., (2013). Using Multivariate Statistics (Sixth Edition). Pearson Education, Inc. New Jersey, ABD.

Tabak, R. S., (2006). Sağlık İletişimi (3. bs). Literatür Yayıncılık. İstanbul.

The Health Communication Unit., (2007). Overview of Health Communication Campaigns. University of Toronto, Dalla Lana School of Public Health.

Thomas, R. K., (2006). Health Communication. Springer. New York, ABD.

Thompson, T. L. (Ed.)., (2003). Handbook of Health Communication. Lawrence Erlbaum Associates. New Jersey, ABD.

Thompson, T. L. (Ed.)., (2014). Encyclopedia of health communication. SAGE Reference. California, ABD.

Thomson, R.- Murtagh, M.- Khaw, F.-M., (2005). Tensions in Public Health Policy: Patient Engagement, Evidence-Based Public Health and Health Inequalities. Quality and Safety in Health Care, 14(6), 398-400. https://doi.org/10.1136/qshc.2005.014175

Tlou, E. R., (2009). The Application of the Theories of Reasoned Action and Planned Behaviour to a Workplace HIV/AIDS Health Promotion Programme. University Of South Africa Department of Psychology, Doctor of Philosophy.

Toğluk-Yiğitoğlu, E., (2020). Stoma Bakımı Eğitiminde Mobil Sağlık Uygulaması Kullanımının Bireyin Stomaya Uyumuna ve Peristomal Cilt Lezyonlarının Gelişimine Etkisi [Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Tones, K., (2002). Health Literacy: New Wine in Old Bottles? Health Education Research, 17(3), 287-290. https://doi.org/10.1093/her/17.3.287

UnitedHealth Group., (2020). *Health Literacy Brief*. Erişim Tarihi: 10.09.2022, http://www.uhg.com/health-literacy-research

Uslu, D.- İpek, K., (2022). Bireylerin e-Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin e-Nabız Sisteminin Kullanımına Yönelik Algılarına Etkisi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 25(1), 69-86.

Ürgün, S.- Yıldırım, F., (2020). Sosyal Hizmet Perspektifinden Sağlık Okuryazarlığı Müdahalelerinin Önemi. Toplum ve Sosyal Hizmet, 31(1), 203-217. https://doi.org/10.33417/tsh.681882

Van der Heide, I. vd., (2015). Functional, Interactive and Critical Health Literacy: Varying Relationships With Control Over Care and Number of GP Visits. Patient Education and Counseling, 98(8), 998-1004. https://doi.org/10.1016/j.pec.2015.04.006

Van, V. H.- Dao, K. T. A.- Minh, D. H., (2020). Effectiveness of Shining Mind- A Smartphone App to Increase Mental Health Literacy Among College Students. VNU Journal of Science: Education Research, 36(4), 75-85. https://doi.org/10.25073/2588-1159/vnuer.4480

Vernon, J. A. vd., (2007). *Low Health Literacy: Implications for National Health Policy*. The George Washington University. Erişim Tarihi: 23.09.2022, https://publichealth.gwu.edu/departments/healthpolicy/CHPR/downloads/LowHealthLiteracyReport10_4_07.pdf

Vilella, A. vd., (2004). The Role of Mobile Phones in Improving Vaccination Rates in Travelers. Preventive Medicine, 38(4), 503-509. https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2003.12.005

Von Wagner, C. vd., (2009). Health Literacy and Health Actions: A Review and a Framework From Health Psychology. Health Education & Behavior, 36(5), 860-877. https://doi.org/10.1177/1090198108322819

Waisbord, S.- Obregon, R., (2012). Theoretical Divides and Convergence in Global. İçinde The Handbook of Global Health Communication (1. bs). John Wiley & Sons, Inc. ABD

White, S.- Dillow, S., (2005). Key Concepts and Features of the 2003 National Assessment of Adult Literacy (U.S. Department of Education). National Center for Education Statistics.

WHO., (1998). *Health Promotion Glossary*. World Health Organization. Erişim Tarihi: 19.09.2022, https://apps.who.int/iris/rest/bitstreams/60968/retrieve

WHO., (2009). *Guidelines on Hand Hygiene in Health Care*. World Health Organization. Erişim Tarihi: 24.09.2022, https://www.who.int/publications/i/item/9789241597906

WHO., (2011). *M-Health: New Horizons for Health through Mobile Technologies*. World Health Organization. Erişim Tarihi: 23.12.2022, https://apps.who.int/iris/handle/10665/44607

Wittink, H.- Oosterhaven, J. (2018). Patient Education and Health Literacy. Musculoskeletal Science and Practice, 38, 120-127. https://doi.org/10.1016/j.msksp.2018.06.004

Wolf, M. S.- Davis, T. C.- Parker, R. M., (2007). Editorial: The Emerging Field of Health Literacy Research. American Journal of Health Behavior, 31(1), 3-5. https://doi.org/10.5993/AJHB.31.s1.1

Wu, A. D. vd., (2010). Developing and Evaluating a Relevant and Feasible Instrument for Measuring Health Literacy of Canadian High School Students. Health Promotion International, 25(4), 444-452. https://doi.org/10.1093/heapro/daq032

Yalçın-Balçık, P.- Taşkaya, S.- Şahin, B., (2014). Sağlık Okur-Yazarlığı. TAF Preventive Medicine Bulletin, 13(4), 321-326. https://doi.org/10.5455/pmb.1-1402386162

Yalman, F.- Öcel, Y., (2021). Sağlık Okuryazarlığı ile e-Sağlık Hizmet Tüketimi Arasındaki İlişkinin İrdelenmesi: E-Nabız Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20(77), 240-254.

Yılmaz, A., (2016). Hasta Hekim İletişimindeki Problemler ve Bu Problemlere Yönelik Çözüm Önerileri; Nitel Araştırma [Uzmanlık Tezi]. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi.

Yılmaz, M.- Tiraki, Z., (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Ölçülür? Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(4), 142-147.

Yılmazel, G.- Çetinkaya, F., (2016). Sağlık Okuryazarlığının Toplum Sağlığı Açısından Önemi. TAF Preventive Medicine Bulletin, 15(1), 69-74. https://doi.org/10.5455/pmb.1-1448870518

Yost, K. J. vd., (2009). Bilingual Health Literacy Assessment Using the Talking Touchscreen/la Pantalla Parlanchina: Development and Pilot Testing. Patient Education and Counseling, 75(3), 295-301. https://doi.org/10.1016/j.pec.2009.02.020

Zarcadoolas, C.- Pleasant, A. F.- Greer, D. S., (2006). Advancing Health Literacy: A Framework for Understanding and Action (1. bs). John Wiley & Sons, Inc. http://choicereviews.org/review/10.5860/CHOICE.44-3324

Zarcadoolas, C.- Pleasant, A.- Greer, D. S., (2005). Understanding Health Literacy: An Expanded Model. Health Promotion International, 20(2), 195-203. https://doi.org/10.1093/heapro/dah609

Zhao, X., (2020). Health Communication Campaigns: A Brief Introduction and Call for Dialogue. International Journal of Nursing Sciences, 7, 511-515. https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2020.04.009

Zwi, S. vd., (2022). A Feasibility Study of a Best Practice Health Literacy App for Australian Adults with Chronic Kidney Disease. PEC Innovation, 1, 100047. https://doi.org/10.1016/j.pecinn.2022.100047

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR

Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

EĞİTİM
yayınevi

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-20-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-20-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20-29.

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının sınıf değişkeni açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, C:21*, 1356-1373.

Aksoy, N. (2001). Sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, S (7,1)*, 9-20.

Arıkan, G. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul yöneticilerini atama sürecinde izlediği politikaların ve uygulamaların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü.

Arslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde çocuklar. *Ege Eğitim Dergisi, C:2*, 25-33.

Avcı, M. (2015). *Ergenlikte toplumsal uyum sorunları.* Serüven Kitabevi.

Ay, M. (1994). *Ailede ve okulda din eğitiminde mükafat ve ceza.* Nil Yayınları.

Aycan, T. (2008). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi.* Alfa Yayınları.

Aydın, B. (2001). İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Aydın, B. (2004). Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 326-337.

Aydın, M. (2007). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Babaoğlan, E., & Yılmaz, F. (2013). Sınıf öğretmenlerinin disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemleri (Şırnak ili örneği). *Elementary Education Online, 12*, 36-51.

Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi.* Pegem Akademi.

Baysal, N. (2009). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, A., & Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin teknikleri türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (2) 6*, 71-81.

Binbaşıoğlu, C. (1988). Eğitime giriş. Binbaşıoğlu Yayınları.

Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and student
. *Teaching & Teacher Education*, 4 (1), 1-18.

Budak, G. ve G. Budak (2004). *İşletme yönetimi*, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Burden, P. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction.* Londra: Longman.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar. Pegem A Yayınları.

Canter, C., & Canter, M. (1992). *Assertive discipline: A take charge approach for today's educator.* Anter and Associates.

Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini.* Anı Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2007). Disiplin ile ilgi kavramlar, ilkeler ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 8-24.

Charles, C. (1992). *Building classroom discipline: From models to practice.* Longman.

Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki çocuk.* Remzi Kitabevi.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (17), 1*, 255-269.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)14*.

Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerinin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, (14)28*.

Çifçili, V. (2009). Sınıf içi disiplininde otorite. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 91-103.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed). (2011). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Doğan, B., & Gökyer, N. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26)1*, 93-105.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati.* Sistem Yayıncılık.

Erdem, G., Eke, C., Ögel, K., & Taner, S. (2006). Lise öğrencilerinde arkadaş özellikleri ve madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi, (7)*, 111-116.

Erdogan, İ. (2005). Yeni bir bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık.

Erden, M., & Akman, Y. (2002). *Gelişim ve öğrenme.* Arkadaş Yayınları.

Erkesici, E. (2005). *Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenleri: Ankara ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Evertson, C., & Emmer, E. (1985). Effective management at the beginning of the school year in junior high classes. *Journal of Educational Psychology*, 485- 499.

Freud, S. (1995). Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*.

Ghodse, H. (1994). *Drugs and addictive behaviour: A guide to treatment.* Cambridge University.

Glasser, W. (1994). *Okulda kalite eğitimi.* Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* Sistem Yayınları.

Gupta, K. (2006). *School management*. Pragun Publications.

Gülterler, D. (2007). Anne-babaların uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocukların disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma sorunları ile ilişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, A. (2013). Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi (Üsküdar Örneği/ 1980-2010). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güven, S. (1998). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve disiplini konusundaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları. *Öğretmen Dünyası*, 26-44.

Hargreaves, A., & Woods, P. (1998). *Classrooms and stafirooms.* Open University.

Kahveci, N. G. (2012). Genel liselerde karşılaşılan disiplin sorunlarının uzamsal incelenmesi: İstanbul'dan bir ilçe örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, (7)*1, 64-93.

Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi (1)*1, 21-51.

Karataş, S. (2003). Osmanlı eğitim sisteminde batılılaşma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:5*, 231-242.

Karataş, S. ve Güngören, Ö. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi.* İçinde (Ed.) Naim Ünver & Muammer Ergün. Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri. Pegem A Yayıncılık.

Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B. ve Kâhya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 29-49. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.2m

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (5) 8, 193-207.

Karip, E. (2004). Yönetim biliminin alan ve kapsamı. İçinde Y. Özden, (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s. 1-39). Pegem A Yayıncılık.

Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, R. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A., & Tunçbilek, G. (2012). Türkçe ders kitaplarındaki hak ve özgürlükler temasının demokrasi eğitimi açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:17*, 259-270.

Kılınçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal bilimler Dergisi, S:17*, 231-256.

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. İçinde Z. Kaya, *Sınıf Yönetimi* (s. 50-53). Pegem A Yayınları.

Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Koşar, D., Kılınç, A., Er, E., & Koşar, S. (2003). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.

Küçükahmet, L. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Lemlech, K. (1988). *Classroom management.* Longman.

Marzano, R. J. (2009). *Classroom management that works.* Upper Saddle River.

MEB. (2007). *Ortaöğretim kurumları disiplin yönetmeliği.* MEB Yayınları.

Mercan, Ç. S., Karataş, S., & Düzen, A. (2016). Ergenlerin ebeveyn ilişkilerine yönelik algıları: Nitel bir inceleme. *The Journal of Social Sciences Institute, (19)*16, 237-259.

Nelson, L. (1984). *Positive discipline.* Ballantine Books.

Oksay, G. (1986). Anne-baba-ergen ilişkilerini geliştirici öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)*, 77-93.

Özdemir, S. (Ed). (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yöneticiliği. Pegem.

Özden, Y. (Ed.). (2005). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. Pegem.

Öztürk, B. (2002). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi, sınıf yönetimi.* Pegem.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*. 171-179.

Pattie, L. (2000). Personal and social education and teacher development in Hong- Kong. *Pastoral Care*, 42-46.

Rogers, B. (2004). How to manage children's challenging behaviour. SAGE.

R.Burden, P. (1995). *Classroom management and discipline: methods to facilitate cooperation and instruction.* Longman Publishers.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci.* Nobel Yayınları.

Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayınları.

Sarıtaş, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre ideal sınıf yönetimi davranışları. *Journal of New World Sciences Academy, (3)*3, 167-187.

Silverberg, W. V. (1932). Notes on the Mechanism of Reaction-Formation: I Dream Material: II. Theoretical Discussion. *The Psychoanalytic Review*, 56-63.

Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) 25*, 67-81.

Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2007). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (7.bs.). Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. İçinde Yüksel Özden (Editör). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (99-146). Pegem A Yayınları.

Tanhan, F., & Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (4)*25, 44-53.

Taymaz, H. (1986). Okul yönetimi ve yönetici yerleştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,123-135.

TDK. (1991). *Türkçe sözlük.* TDK Yayınları.

TDK. (1999). *Güncel Türkçe sözlük.* Türk Dili Yayınları. TDK.

Tertemiz, N. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplin.* Nobel Yayınları.

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Tosun, Ü. (2002). *Onurlu disiplin.* Anı Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. Savaş Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim.* Seçkin Yayıncılık.

Tutar, H., & Yılmaz, M. (2010). *Genel iletişim kavram ve modeller.* Seçkin Yayıncılık.

Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin sınıf içi disiplin anlayışları ve tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44*. 549-568.

Türnüklü, A. (2005). *İlkokullarda sınıf yönetimi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Leicester.

Türnüklü, A., & Galton, M. (2001). Students misbehaviours in Turkish and English primary classroom. *Educational Studies*.

Ulusavaş, M. (1990). Aile, ana-baba ve çocuk yönünden Türkiye'de durum.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (5), 1-11.

Uzunoğlu, S. (2006). *Kişiliğin deşifresi.* Morpa Kültür Yayınları.

Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2011). Okula bağlılık, okulda uygulanan disiplin teknikleri ve okulda mağdurluğun lise öğrencilerinin sapkın davranışları üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (11),2*, 547-570.

Vaillant, G. E. (1992). The historical origins and future potential of Sigmund Freud's concept of the mechanisms of defence. *International Review of PsychoAnalysis,105*. 35-50.

Varış, F. ve arkadaşları. (1991). Eğitim bilimine giriş. AÜ Basımevi.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice.* McGraw-Hill.

Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları.* Ege Üniversitesi Yayınları.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba okulu.* Remzi Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı.* Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1992). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Özgür Yayınları.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Seçkin Yayınları.

KAMU MALİYESİ

ÖĞR. GÖR. DR. A. HALİT GÖRMEZ
ÖĞR. GÖR. HÜSEYİN ALTINTAŞ

2. BASKI

EĞİTİM
yayınevi

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A.Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-7487 70-4
1. Baskı, Kasım 2020
2. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A. Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş
XIV+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-7487 70-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

İsmail, Türk, Kamu Maliyesi, Turhan Kitapevi, 2002, Ankara, s.16.

Pehlivan, Osman, Kamu Maliyesi, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2015 s. 28.

Öztürk, Nazım, Kamu Maliyesi, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, 36.

Kılıç, Âdem, Kamu Maliyesi, Dizayn Yayıncılık, Ankara, 2005, 10

Oktayer, Nagihan, Kamu Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 2018, 134)

Uluatam, Özhan, Kamu Maliyesi, İmaj Kitapevi, 7. Baskı, Ankara, 2001,20

Aktan, Coşkun Can, Çağdaş Liberal Düşüncede Politik İktisat, Takav. Mat, Ankara, 1994.

Tekelioğlu, Muammer, İktisadi Düşünceler Tarihi, Çukurova Üniversitesi, Basım evi, Adana 1990, 212.

EKELUND, Robert B. ve Robert D. Tollison, Economics, Boston: Little, Brown c, 1986.

(5018 KMYKK Md. 3)

(Aksoy, Şerafettin, Kamu Bütçesi, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993, s.10)

(Sayar, Nihad.; Kamu Maliyesi, II. Cilt, Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 5. Baskı, İstanbul, 1974)

(Feyzioğlu, Bedi N.; Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, İstanbul, 1984)

(Torun, Osman Nuri, Devlet Bütçesi Ders Notları (Teksir), Eskişehir, 1968.)

(Burkhead, Jesse; Government Budgeting, Sixth Printing, John Wiley and Sons Inc., New York, 1965.)

Sağlık Yönetimine Giriş

Kitap Editörleri

Sharon B. Buchbinder, Hemşire, PhD
Profesör ve Program Koordinatörü
Sağlık Yönetiminde Yüksek Lisans
Lisansüstü ve Mesleki Çalışmalar Okulu
Stevenson Üniversitesi
Owings Mills, MD

Nancy H. Shanks, PhD
Profesör
Sağlık Meslekleri Daire Başkanlığı
Sağlık Yönetimi Programı
Denver Metropolitan Eyalet Koleji
Denver, CO

İkinci Baskıdan Çeviri

Çevirmenler

Demet Akarçay Ulutaş, Dr.,
Doçent
KTO Karatay Üniversitesi,
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Sosyal Hizmet Bölümü, Konya

Recep Yücel, Dr.,
Profesör
Kırıkkale Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İşletme Bölümü, Kırıkkale

Şebnem Yücel, Dr.,
Profesör
Selçuk Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya

EĞİTİM yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ

Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-74-5
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ
Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel
XIV+432 s., 205x250 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-74-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (n.d.). Never events. Retrieved from http:// www.psnet.ahrq.gov/primer.aspx?primerID=3

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard: Linking people, strategy, and performance. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Boblitz, M., & Thompson, J. M. (2005, October). Assessing the feasibility of developing centers of excellence: Six initial steps. Healthcare Financial Management, 59, 72–84.

Broscio, M., & Scherer, J. (2003). Building job security: Strategies for becoming a highly valued contributor. Journal of Healthcare Management, 48, 147–151.

Buchbinder, S. B., & Thompson, J. M. (2010). Career opportunities in health care management: Perspectives from the field. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Occupational outlook handbook 2010–11 edition. Retrieved from www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Burt, T. (2005). Leadership development as a corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20, 14–18.

Curtright, J. W., Stolp-Smith, S. C., & Edell, E. S. (2000). Strategic management: Development of a performance measurement system at the Mayo Clinic. Journal of Healthcare Management, 45, 58–68.

Duffy, J. R., & Lemieux, K. G. (1995, Fall). A cardiac service line approach to patient-centered care. Nursing Administration Quarterly, 20, 12–23.

Finley, F. R., Ivanitskaya, L. V., & Kennedy, M. H. (2007). Mentoring junior healthcare administrators: A description of mentoring practices in 127 U.S. hospitals. Journal of Healthcare Management, 52, 260–270.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Griffith, J. R. (2000). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45, 17–31.

Griffith, J. R. (2009). Finding the frontier of hospital management. Journal of Healthcare Management, 54(1), 57–73.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "A" positions? The strategic logic of workforce management. Harvard Business Review, 83, 100–117.

Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. Harvard Business Review, 52, 90–102.

Kubica, A. J. (2008). Transitioning middle managers. Healthcare Executive, 23, 58–60.

Lombardi, D. M., & Schermerhorn, J. R. (2007). Healthcare management. Hoboken, NJ: John Wiley.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Pieper, S. K. (2005). Reading the right signals: How to strategically manage with scorecards. Healthcare Executive, 20, 9–14.

Rollins, G. (2003). Succession planning: Laying the foundation for smooth transitions and effective leaders. Healthcare Executive, 18, 14–18.

Ross, A., Wenzel, F. J., & Mitlyng, J. W. (2002). Leadership for the future: Core competencies in health care. Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Breeze, FL: Fire Starter.

Thompson, J. M. (2007). Health services administration. In S. Chisolm (Ed.), The health professions: Trends and opportunities in U.S. health care (pp. 357–372). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

KAYNAKLAR

American College of Healthcare Executives. (2009). Annual report and reference guide.

Atchison, T. A. (2003). Followership: A practical guide to aligning leaders and followers. Chicago, IL: Health Administration Press.

Baldrige National Quality Program. (2009). 2009–2010 Health care criteria for performance excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_HealthCare_Criteria.pdf

Brown, J. A., & Gardner, W. L. (2007). Effective modeling of authentic leadership. Academic Exchange Quarterly, 11(2), 56–60.

Chait, R., Ryan, W., & Taylor, B. (2005). Governance as leadership. Hoboken, NJ: Wiley.

Dolan, T. C. (2009). Cultural competency and diversity. Healthcare Executive, 24(6), 6.

Dye, C. F. (2010). Leadership in healthcare: Essential values and skills (2nd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Dye, C. F., & Garman, A. N. (2006). Exceptional leadership: 16 critical competencies for healthcare executives. Chicago, IL: Health Administration Press.

Freshman, B., & Rubino, L. (2002). Emotional intelligence: A core competency for health care administrators. The Health Care Manager, 20, 1–9.

Garman, A., & Dye, C. (2009). The healthcare c-suite: Leadership development at the top. Chicago, IL: Health Administration Press.

Gautam, K. (2005). Transforming hospital board meetings: Guidelines for comprehensive change. Hospital Topics: Research and Perspectives on Healthcare, 83(3), 25–31.

George, B., & Sims, P. (2007). True north: Discover your authentic leadership. San Francisco, CA: JosseyBass.

Goffee, R., & Jones, G. (2000, September). Why should anyone be led by you? Harvard Business Review, 62–70.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Heifetz, R., Grashow, A., & Linsky, M. (2009, July–August). Leadership in a (permanent) crisis. Harvard Business Review. Retrieved from http://hbr.org/2009/07/leadership-in-a-permanent-crisis/ar/1

Hilberman, D. (Ed.). (2005, June). Final report: Pedagogy enhancement project on leadership skills for healthcare management. The 2004 ACHE-AUPHA Pedagogy Enhancement Work Group. Association of University Programs in Health Administration.

Hutton, D., & Moulton, S. (2004). Behavioral competencies for health care leaders. Best of H&HN OnLine. American Hospital Association, 15–18. The Joint Commission. (2010). Hospital accreditation standards. Oakbrook Terrace, IL: Author.

Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (1995). The leadership challenge: How to keep getting extraordinary things done in organizations. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Ledlow, G. R., & Coppola, M. N. (2011). Leadership for health professionals. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Lee, T. H. (2010, April). Turning doctors into leaders. Harvard Business Review, 88(4), 50–58.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50, 370–396.

McConnell, C. (2003). Accepting leadership responsibility: Preparing yourself to lead honestly, humanely, and effectively. The Health Care Manager, 22(4), 361–374.

Northouse, P. (2009). Introduction to leadership concepts and practice. Thousand Oaks, CA: Sage. Northouse, P. (2010). Leadership: Theory and practice (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Parks, S. (2005). Leadership can be taught: A bold approach for a complex world. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Rath, T., & Conchie, B. (2008). Strengths-based leadership: Great leaders, teams, and why people follow. New York, NY: Gallup Press.

Shewchuk, R., O'Connor, S., & Fine, D. (2005). Building an understanding of the competencies needed for health administration practice. Journal of Healthcare Management, 50(1), 32–47.

Sibbet, D. (1997, September/October). 75 years of management ideas and practice 1922–1997. Harvard Business Review Supplement.

Strack, G., & Fottler, M. (2002). Spirituality and effective leadership in healthcare: Is there a connection? Frontiers of Health Services Management, 18(4), 3–18.

Studer, Q. (2008). Results that last: Hardwiring behaviors that will take your company to the top. Hoboken, NJ: Wiley.

Studer, Q. (2009). Straight A leadership: Alignment, action, accountability. Gulf Breeze, FL: Fire Starter Publishing.

Sukin, D. (2009). Leadership in challenging times: It starts with passion. Frontiers of Health Services Management, 26(2), 3–8.

Swearingen, S., & Liberman, A. (2004). Nursing leadership: Serving those who serve others. The Health Care Manager, 23(2), 100–109.

Walumbwa, F., Avolio, B., Gardner, W., Wernsing, T., & Peterson, S. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. Journal of Management, 34(1), 89–126.

Warden, G. (1999). Leadership diversity. Journal of Healthcare Management, 44(6), 421–422.

Wolf, E. (2004). Spiritual leadership: A new model. Healthcare Executive, 19(2), 22–25.

Araştırmak için internet siteleri

National Center for Healthcare Leadership:	www.nchl.org
Health Leadership Council:	www.hlc.org
National Public Health Leadership Institute:	www.phli.org
World Health Organization Leadership Service:	www.who.int/health_leadership
Health Leaders Media:	www.healthleaders.com
Institute for Diversity of Health Management:	www.diversityconnection.org
Healthcare Leadership Alliance Competency Directory:	www.healthcareleadershipalliance.org/
Coach John Wooden's Pyramid of Success:	www.coachwooden.com.

KAYNAKLAR

Adams, J. S. (1963, November). Towards an understanding of inequity. Journal of Abnormal and Social Psychology, 67(5), 422–436.

Alderfer, C. P. (1972). Existence, relatedness and growth: Human needs in organizational settings. New York, NY: Free Press.

American Hospital Association (AHA). (2010, January). Workforce 2015: Strategy trumps shortage. Retrieved from http://www.healthcareworkforce.org

Atchison, T. A. (2003). Exposing the myths of employee satisfaction. Healthcare Executive, 17(3), 20.

Buckingham, M. (2005). What great managers do. Harvard Business Review, 3(3), 70–79.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2009, December). Employment projections: 2008–2018. Retrieved from http://www.bls.gov/news.release/ecopro.toc.htm

Deci, E., & Ryan, R. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York, NY: Plenum Press.

Gallup, Inc. (2010). Employee engagement. Retrieved from http://www.gallup.com

Hallowell, E. M. (2005). Overloaded circuits: Why smart people underperform. Harvard Business Review, 83(1), 54–62.

Hammill, G. (2005). Mixing and managing four generations of employees. FDU Magazine Online. Retrieved from http://www.fdu.edu/newspubs/magazine/05ws/generations.htm

Health Resources and Services Administration (HRSA). (n.d.). Health workforce studies. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/default.htm

Herzberg, F. (2003). One more time: How do you motivate employees? Harvard Business Review, 81(1), 86–96.

Levoy, B. (2007). 222 secrets of hiring, managing, and retaining great employees in healthcare practices. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). A theory of goal setting and task performance. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Manion, J. (2005). From management to leadership. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Manion, J. (2009). The engaged workforce: proven strategies to build a positive health care workplace. Chicago, IL: Health Forum, Inc.

Manville, B., & Ober, J. (2003). Beyond empowerment: Building a company of citizens. Harvard Business Review, 81(1), 48–53.

Maslow, A. H. (1954). Motivation and personality. New York, NY: Harper & Row.

McClelland, D. C. (1985). Human motivation. Glenview, IL: Scott, Foresman.

Morse, G. (2003). Why we misread motives. Harvard Business Review, 81(1), 18.

Nicholson, N. (2003). How to motivate your problem people. Harvard Business Review, 81(1), 57–65.

Ouchi, W. G. (1981). Theory Z. Reading, MA: Addison-Wesley.

Santamour, B. (2009). Inspired staff can see you through hard times. Hospitals & Health Networks, 83(3), 10.

Scott, C., & Jaffe, D. (1991). Empowerment: A practical guide for success. Los Altos, CA: Crisp.

Skinner, B. F. (1953). Science and human behavior. New York, NY: Macmillan.

Sperry, L. (2003). Becoming an effective health care manager. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Stream, FL: Fire Starter Publishing.

Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

KAYNAKLAR

Bandura, A. (1977). Selfefficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191–215.

Bazerman, M. (1998). Judgment in managerial decision-making (4th ed.). New York, NY: Wiley.

Croskerry, P. (2002). Achieving quality in clinical decision making: Cognitive strategies and detection of bias. Academic Emergency Medicine, 9, 1184–1204.

Croskerry, P. (2003). The importance of cognitive errors in diagnosis and strategies to minimize them. Academic Medicine, 78, 775–780.

Daft, R. L. (1992). Organization theory and design. St. Paul, MN: West.

Das T. K., & Teng, B. S. (1999). Cognitive biases and strategic decision processes: An integrative perspective. Journal of Management Studies, 36(6), 757–778.

EasterbySmith, M., Crossan, M., & Nicolini, D. (2000). Organizational learning: Debates past, present and future. Journal of Management Studies, 37(6), 783–795.

Elsbach, K. D., Barr, P. S., & Hargadon, A. B. (2005). Identifying situated cognition in organizations. Organization science, 16(4), 422–433.

Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1984). Social cognition. New York, NY: Random House.

Goffman, E. (1974). Frame analysis: An essay on the organization of experience. London, UK: Harper and Row.

Groopman, J. (2007). How doctors think. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Hall, J. A., Epstein, A. M., DeCiantis, M. L., & McNeil, B. J. (1993). Physicians' liking for their patients: More evidence for the role of affect in medical care. Health Psychology, 12, 140–146.

Hall, J. A., Horgan, T. G., Stein, T. S., & Roter, D. L. (2002). Liking in the physician–patient relationship. Patient Education and Counseling, 48, 69–77.

Heil, G., Bennis, W., & Stephens, D. C. (2000). Douglas McGregor, revisited. New York, NY: Wiley. Huff, A. S.,

Huff, J. O., & Barr, P. S. (2000). When firms change direction. New York, NY: Oxford University Press.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resources management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38, 645.

Korte, R. E. (2003). Biases in decision making and implications for human resource development. Advances in Developing Human Resources, 5(4), 440–457.

McGregor, D. (1967). The professional manager. New York, NY: McGrawHill.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Pfeffer, J. (2005). Changing mental models: HR's most important task. Human Resource Management, 44, 123–128.

Robbins, S. P. (2003). Essentials of organizational behavior. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Schein, E. H. (1988). Process consultation. Reading, MA: AddisonWesley.

Scott, W. R. (1992). Organizations: Rational, natural, and open systems (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Senge, P. M. (1990). The fifth discipline. New York, NY: CurrencyDoubleday.

Shortell, S. M., & Kaluzny, A. D. (2000). Health care management (4th ed.). New York, NY: Thomson Learning.

Singer, S. J., Falwell, A., Gaba, D. M., & Baker, L. C. (2008). Patient safety climate in US hospitals. Medical Care, 46, 1149–1156.

Spender, J.C. (1998). The dynamics of individual and organizational knowledge. In C. Eden & J.C. Spender (Eds.), Managerial and organizational cognition. London, UK: Sage.

Street, R. L., Gordon, H., & Haidet, P. (2007). Physicians' communication and perceptions of patients: Is it how they look, how they talk, or is it just the doctor? Social Science & Medicine, 65, 586–598.

Torbert, B., & Associates. (2004). Action inquiry. San Francisco, CA: BerrettKohler.

Vroom, V. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

Weick, K. E. (1969). The social psychology of organizing. Reading, MA: AddisonWesley.

Weick, K. E. (1995). Sensemaking in organizations. Thousand Oaks, CA: Sage.

Weick, K. E., Sutcliff, K. M., & Obstfeld, D. (2005). Organizing and the process of sensemaking. Organization Science, 16(4), 409–420.

Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1998). Developing management skills. Reading, MA: AddisonWesley.

Whitehouse, P. (2008). The myth of Alzheimer's. New York, NY: St. Martin's Press.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İki rakip hastanenin birleşmesi–bkz. s. 359
- Kültürel Olarak Farkında mıyız Yoksa Değil miyiz?–bkz. s. 387

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Begun, J., & Kaissi, A. (2005). An exploratory study of healthcare strategic planning in two metropolitan areas. *Journal of Healthcare Management, 50*(4), 264–274.

Porter, M. (1998). *On competition*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Okuma Önerileri

Bossidy, L., & Charan, R. (2004). Execution: The discipline of getting things done. AFP Exchange, 24(1), 26–30.

Brandenburger, A., & Nalebuff, B. (1995). The right game: Use game theory to shape strategy. Harvard Business Review, 73(4), 57–71.

Collins, J. (2001). Good to great: Why some companies make the leap . . . and others don't. New York, NY: Harper Business.

Ginter, P., Swayne, L., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Jennings, M. (Ed.). (2000). Health care strategy for uncertain times. San Francisco, CA: Jossey-Bass/AHA Press Series.

Kaplan, R., & Norton, D. (1996). The balanced scorecard: Translating strategy into action. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Kaplan, R., & Norton, D. (2005). The balanced scorecard: Measures that drive performance. Harvard Business Review, 83(7), 172.

Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2004). The future of competition: Co-creating unique value with customers. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. B., Roth, G., & Smith, B. J. (1994). The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization. New York, NY: Doubleday. Zuckerman, A. (2005). Creating competitive advantage: Product development. Healthcare Financial Management, 59(6), 110–113.

Ek Kaynaklar

Sg2 Health Care Intelligence: www.sg2.com

Thomson Reuters: http://thomsonreuters.com/products_services/healthcare/

Data Bay Resources: www.databayresources.com

The Advisory Board Company: www.advisoryboardcompany.com

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- All Children's Pediatrics- Zamanla Yaşanan Değişim–bkz. s. 348

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

American Marketing Association (AMA). (2007). *About AMA*. Retrieved from http://www.marketingpower.com/AboutAMA/Pages/DefinitionofMarketing.aspx

Andreasen, A. (1995). *Marketing social change: Changing behavior to promote health, social developement and the environmen*t. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Bendycki, N. A. (2010). What do consumers want? *Journal of Health Care Marketing, 30*(1), 3.

Berkowitz, E. (2011). *Essentials of health care marketing* (3rd ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Cheng, H., Kotler, P., & Lee, R. (2011). *Social marketing for public health: Global trends and success stories.* Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Clarke, R. (2010). Marketing health care services. In L. Wolper, *Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Drucker, P. (1954). *The practice of management*. New York, NY: Harper and Row.

Drucker, P. (1974). *Management*. New York, NY: Harper and Row.

Evans, W. D. (2006). How social marketing works in health care. *British Medical Journal, 332*(7551), 1207–1210.

Glenn, R. (2010). Growth in a parched economy: The Henry Ford system's success story. *Journal of Marketing*, *30*(2), 10–13.

Hawkins, D., & Mothersbaugh, D. (2010). *Consumer behavior: Building marketing strategy* (11th ed.). Boston, MA: McGraw-Hill/Irwin.

Herzlinger, R. (2002). Let's put consumers in charge of health care. *Harvard Business Review, 80*(7), 44–55.

Herzlinger, R. (2004). *Consumer-driven health care: Implications for providers, payers, and policy makers*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Hoyer, D., & MacInnis, D. (2008). *Consumer behavior* (5th ed.). Mason, OH: South-Western Cengage-Learning.

Keith, J. (1985). Marketing health care: What the recent literature is telling us. In P. D. Cooper, *Health care marketing: Issues and trends* (2nd ed., pp. 13–26). Rockville, MD: Aspen Systems Corporation.

Kessler, D. A. (2009). *The end of overeating: Taking control of the insatiable American appetite.* Emmaus, PA: Rodale Press.

Kotler, P., & Andreasen, A. (1996). *Strategic marketing for nonprofit marketing* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

Kotler, P., & Lee, N. (2008). *Social marketing: Influencing behaviors for good*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., & Levy, J. J. (1969). Broadening the concept of marketing. *Journal of Marketing*, *33*(1), 10–15.

Kotler, P., Roberto, N., & Lee, N. (2002). *Social marketing: Improving the quality of life.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., Shalowitz, J., & Stevens, R. (2008). *Strategic marketing for health care organizations: Building a customer-driven health system*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Kotler, P., & Zaltman, G. (1971). Social marketing: An approach to planned social change. *Journal of Marketing*, *35*(3), 3–12.

Laurence, J. N., & Kash, B. A. (2010). Marketing in the long-term care continuum. *Health Marketing Quarterly*, *27*(2), 145–154.

MacStravic, R. S. (1990). The end of health care marketing? *Health Marketing Quarterly*, *7*(1–2), 3–12.

Porter, M., & Teisberg, E. (2006). *Redefining health care: Creating value-based competition on results*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press.

Pride, W., & Ferrell, O. (2009). *Foundations of marketing.* Boston, MA: Houghton Mifflin.

Robinson, L. M., & Cooper, D. P. (1980–1981). Roadblocks to hospital marketing. *Journal of Health Care Marketing*, *1*(1), 18–24.

Susan G. Komen for the Cure. (n.d.). *About us*. Retrieved from http://ww5.komen.org/AboutUs/MediaCenter.html

Thomas, R. K. (2005). *Marketing health services*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Wolff, L. S., Massett, H. A., Maibach, E. W., Weber, D., Hassmiller, S., & Mockenhaupt, R. E. (2010). Validating a health consumer segmentation model: Behavioral and attitudinal differences in disease prevention–related practices. *Journal of Health Communication*, *15*(2), 167–188.90868_

KAYNAKLAR

Baldrige National Quality Program at the National Institute of Standards and Technology (2009–2010). Baldrige National Quality Program Criteria for Performance Excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_Business_Nonprofit_Criteria.pdf

Chassin, M. R. (1997). Assessing strategies for quality improvement. Health Affairs, 16(3), 151–161.

Cooper, M. R. (2004). Quality assurance and improvement. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems (4th ed., p. 827). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Deming, W. E. (2000). Out of the Crisis. Cambridge, MA: MIT Press.

Donabedian, A. (1966). Evaluating the quality of medical care. Milbank Memorial Fund Quarterly, 44, 194–196.

Donabedian, A. (1986). Quality assurance in our health care system. Quality Assurance, 1(1), 6–12.

Dunn, P., & Santamour, B. (2003). How health care won its first Baldrige. Hospitals and Health Networks, 77(9), 67–74.

Fonarow, G. C. (2005). Practical considerations of beta-blockade in the management of the post-myocardial infarction patient. American Heart Journal, 149(6), 984–993.

Gandhi, T. K., Weingart, S. N., Borus, J., Seger, A. C., Peterson, J., Burdick, E., . . . Bates, D. (2003). Adverse drug events in ambulatory care. New England Journal of Medicine, 348(16), 1556.

Gonzales, R., Steiner, J. F., & Sande, M. A. (1997). Antibiotic prescribing for adults with colds, upper respiratory tract infections and bronchitis by ambulatory care physicians. Journal of the American

Medical Association, 278, 901–904.

Institute of Medicine. (1990). Medicare: A strategy for quality assurance. Washington, DC: National Academies Press.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st Century. Washington, DC: National Academies Press.

Juran, J. M., Gryna, F. M., & Bingham, J. (1974). Quality control handbook. New York, NY: McGrawHill.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health care system. Washington, DC: National Academies Press.

Kolesar, P. J. (1993). The relevance of research on statistical process control to the total quality movement. Journal of Engineering and Technology Management, 10(4), 317–338.

Marley, K. A., Collier, D. A., & Goldstein, S. M. (2004). The role of clinical and process quality in achieving patient satisfaction in hospitals. Decision Sciences, 35(3), 349–369.

Nicholls, S. J., McElduff, P., Dobson, A. J., Jamrozik, K. D., Hobbs, M. S. T., & Leitch, J. W. (2001). Underuse of beta-blockers following myocardial infarction: A tale of two cities. Internal Medicine Journal, 31(7), 391–396.

Ryan, M. J. (2004). Achieving and sustaining quality in healthcare. Frontiers of Health Services Management, 20(3), 3–11.

Scalise, D. (2001). Six Sigma: The quest for quality. Hospitals and Health Networks, 75(12), 41–45.

Shewhart, W. A. (1931). Economic control of quality of manufactured product. New York, NY: Van Nostrand.

Shewhart, W. A. (1939). Statistical method from the viewpoint of quality control. Washington, DC: The Graduate School of the Department of Agriculture.

Six Sigma Online. (n.d.). How does Six Sigma work? Retrieved from http://www.sixsigmaonline.org/ index.html

Solberg, L. I., Hurley, J. S., Roberts, M. H., Nelson, W. W., Frost, F. J., Crain, A. L., . . . Young, L. R. (2004). Measuring patient safety in ambulatory care: Potential for identifying medical group drug-drug interaction rates using claims data. American Journal of Managed Care, 10(11 Pt 1), 753–759.

Soumerai, S. B., McLaughlin, T. J., Spiegelman, D., Hertzmark, E., Thibault, G., & Goldman, L. (1997). Adverse outcomes of underuse of beta-blockers in elderly survivors of acute myocardial infarction. Journal of the American Medical Association, 277(2), 115–121.

Steinberg, I. (2000). Clinical choices of antibiotics: Judging judicious use. The American Journal of Managed Care, 6(23 Supplement), s1178–s1188.

Wennberg, J. E. (2002). Unwarranted variation in healthcare delivery: Implications for academic medical centres. British Medical Journal, 325, 961–964.

KAYNAKLAR

Bartlett, B. (2009, July 3). Health care: Costs and reform. Forbes magazine. Retrieved from http://www.forbes.com/2009/07/02/health-care-costs-opinions-columnists-reform.html

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (1996). Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996. Retrieved from http://www.cms.gov/HIPAAGenInfo/01_Overview.asp

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (2009). American Recovery and Reinvestment Act of 2009, HITECH. Retrieved from http://www.cms.gov/Recovery/Downloads/CMS-2009-0117- 0002.pdf

Employees fired after snooping in news anchor's medical records. (2008, December 16). Healthcare Auditing Weekly. Retrieved from https://www.hcpro.com/CCP-225052-1685/Employees-fired-aftersnooping-in-news-anchors-medical-records.html.

Garets, D., & Davis, M. (2006). Electronic medical records vs. electronic health records: Yes, there is a difference. A HIMSS Analytics white paper. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/docs/ WP_EMR_EHR.pdf

Health Care Auditing Weekly. (2008, December 16). Employees fired after snooping in news anchor's medical records. Retrieved from http://www.hcpro.com

HIMSS. (n.d.). About HIMSS. Retrieved from http://www.himss.org/ASP/aboutHIMSSHOme.asp

HIMSS Analytics. (2010). The EMR Adoption Model. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/ docs/HA_ARRA_100509.pdf

Hospitals & Health Networks (H&HN). (2010, January 9). IT challenges in physician practice management.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health system. Washington, DC: National Academies Press.

Liebhaber, A., & Grossman, J. M. (2007, August). Physicians moving to mid-sized, single-specialty practices. Center for Studying Health System Change, Tracking Report No. 18. Retrieved from http://www.hschange.com/CONTENT/941/#ib1

Mathews, A. (2010, March 2). Beep! It's your medicine nagging you. Wall Street Journal, D1.

McGee, M. K. (2010, March 10). Kaiser Permanente finishes EMR rollout. Information Week. Retrieved from http://www.informationweek.com

Miller, R., & Sim, I. (2004). Physicians' use of electronic medical records: Barriers and solutions. Health Affairs, 23(2), 166–126. doi: 10,1377/hlthaff,23.2.226

Mohamoud, S., Byrne, C., & Samarth, A. (2009, October). Implementation of health information technology in long-term care settings: Finding from the AHRQ health IT portfolio. Prepared by the AHRQ National Resource Center for Health IT under Contract No. 290-04-0016. AHRQ Publication No. 08-0087-EF. Rockville MD: Agency for Healthcare Research and Quality. Retrieved from http://healthit.ahrq.gov/portal/server.pt/document/907434/08-0087-ef_pdf?qid=32690600&rank=1

SK&A. (2010). Physician office usage of electronic medical records software. Irvine, CA: Author.

U.S. Department of Health and Human Services. (2003). Summary of the HIPAA privacy rule. Office for Civil Rights Privacy Brief. Retrieved from http://www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/understanding/ summary/privacysummary.pdf

Zands, D. (2008, July). Challenges in healthcare communications: How technology can increase efficiency, safety, and satisfaction. Cisco Internet Business Solutions Group (IBSG) White Paper. Retrieved from http://www.cisco.com/web/about/ac79/docs/wp/Communication_Healthcare_ WP_0724FINAL.pdf.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- Küçük Bir Klinik, Sağlık Sigortası Sorunlarıyla Yüzleşiyor–bkz. s. 392

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Abel, P. (1998, April). 1997 Colorado health source book: Insurance, access & expenditures. Denver: Colorado Coalition for Health Care Access and Coalition for the Medically Underserved.

Abelson, R. (2010, July 23). For insurers, fight is now over details. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/24/business/24insure.html

Altman, D. (2010). When premiums go up 39%. Retrieved from http://www.kff.org/ pullingittogether/031010_altman.cfm

Bernstein, J. (2009, August). Impact of the economy on health care. Retrieved from http://www .academyhealth.org/files/HCFO/findings0809.pdf

Boards of Trustees, Federal Hospital Insurance and Federal Supplementary Medical Insurance Trust Funds. (2009, May 12). 2009 annual report of the boards of trustees of the federal hospital insurance and federal supplementary medical insurance trust funds. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.phrma.org/files/attachments/2009MedicareTrusteesReport.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). CMS financial report. Baltimore, MD: Author. Retrieved from http://www.cms.gov/CFOReport/Downloads/2009_CMS_Financial_ Report.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010a, January). National health expenditure projections 2009–2019. Retrieved from https://www.cms.gov/NationalHealthExpendData/downloads/ proj2009.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010b). Medicare & you. Retrieved from http:// www.medicare.gov/publications/pubs/pdf/10050.pdf

Chernew, M. E., Hirth R. A., & Cutler, D. M. (2009, September/October). Increased spending on health care: Long-term implications for the nation. Health Affairs, 28(5), 1253–1255.

Congressional Budget Office (CBO). (2007). The health care system for veterans: An interim report. Retrieved from http://www.cbo.gov/ftpdocs/88xx/doc8892/12-21-VA_Healthcare.pdf

Congressional Budget Office (CBO). (2009, March 24). CBO's March 2009 baseline: MEDICARE. Retrieved from http://www.cbo.gov/budget/factsheets/2009b/medicare.pdf

DeNavas-Walt, C., Proctor, B. D., & Smith, J. C. (2009, September). Income, poverty, and health insurance coverage in the United States: 2008. Current Population Reports. U.S. Census Bureau. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 60–236 (RV). Retrieved from http://www .census.gov/prod/2009pubs/p60-236.pdf

Hartman, M., Martin, A., Nuccio, O., Catlin, A., & the National Health Expenditures Accounts Team. (2010, January). Health Spending Growth at a Historic Low in 2008. Health Affairs, 20(1), 147–155.

Helms, R. B. (2009, November). Medicaid: The forgotten issue in health reform. Washington, DC: American Enterprise Institute for Public Policy Research. Retrieved from http://www.aei.org/ outlook/100087

Hurley, R. E., Strunk, B. C., & White, J. S. (2004, March/April). The puzzling popularity of the PPO. Health Affairs, 23(2), 56–68.

Iglehart, J. K. (2010a, May). The end of the beginning: Enactment of health reform. Health Affairs, 29(5), 758–759.

Iglehart, J. K. (2010b, January). Long-term care legislation at long last? Health Affairs, 29(1), 8–9.

Iglehart, J. K. (2010c, February). Medicaid expansion offers solutions, challenges. Health Affairs, 29(2), 230–232.

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2006, February). Deficit Reduction Act of 2005: Implications for Medicaid. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/ upload/7465.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010a). State Medicaid agencies prepare for health care reform while continuing to face challenges from the recession. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8091.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010b). Medicaid's continuing crunch in a recession: A mid-year update for state FY 2010 and preview for FY 2011. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8049.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010c, July). Expanding Medicaid to lowincome childless adults under health reform: Key lessons from state experiences. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8087.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (n.d.). Myths about the uninsured. Washington, DC: Author.

Kaiser Family Foundation. (2006, January). The public, managed care, and consumer protections. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/spotlight/managedcare/upload/Spotlight_ Jan06_ManagedCare.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010a). Medicare: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicare/upload/7615-03.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010b). Medicaid: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7334-04.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010c, June 18). Summary of new health reform law. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8061.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010d, June 18). Health reform implementation timeline. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8060.pdf

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009a). Survey of employer health benefits 2009. Menlo Park, CA: Author.

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009b). Employer health benefits 2009 summary of findings. Menlo Park, CA: Author.

Kongstvedt, P. R. (2007). Essentials of managed health care. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Levit, K. R., Lazenby, H. C., Braden, B. R., Cowan, C. A., Sensenig, A. L., McDonnell, P. A., et al. (1997, Fall). National health expenditures, 1996. Health Care Financing Review, 19, 161–200.

Luo, M. (2010, March 26). Some states find burdens in health law. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/03/27/health/policy/27impact.html?scp=1&sq=states+find+burdens+in+health+law&st=nyt

Miller, T. P. (2010, June). Health reform: Only a cease-fire in a political hundred years' war. Health Affairs, 29(6), 1101–1105.

National Center for Veterans Analysis and Statistics. (2010, April 28). VA benefits & health care utilization. Retrieved from http://www1.va.gov/VETDATA/Pocket-Card/4X6_spring10_ sharepoint.pdf

National Governors Association and National Association of State Budget Officers. (2010, June). The fiscal survey of states. Washington, DC: National Association of State Budget Officers. Retrieved from http://www.nga.org/Files/pdf/FSS1006.PDF

Office of the Secretary of Defense. (n.d.). Health affairs senior leaders briefing.

Oliver, A. (2007). The Veterans Health Administration: An American success story. The Milbank Quarterly, 85(1), 5–35.

Pozgar, G. (2007). Legal aspects of health care administration. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Purcell, P., & Staman, J. (2009, May 19). Summary of the Employee Retirement Income Security Act (ERISA). Washington, DC: Congressional Research Service. Retrieved from http://aging.senate.gov/crs/pension7.pdf

Rowland, D., Lyons, B., Salganicoff, A., & Long, P. (1994, Spring). A profile of the uninsured in America. Health Affairs, 13(2), 283–289.

Sack, K. (2010, July 27). Texas battles health law even as it follows it. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/28/health/policy/28texas.html?scp=9&sq=kevin%20sack&st=cse

Schwartz, J. (2010, August 2). Virginia suit against health care law moves forward. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/08/03/us/03virginia.html?scp=1&sq=virginia%20suit&st=cse

Span, P. (2010a, April 29). Details on the Class Act. New York Times. Retrieved from http://newoldage .blogs.nytimes.com/2010/04/29/details-on-the-class-act/

Span, P. (2010b, May 3). Details on the Class Act, pt. 2. New York Times. Retrieved from http:// newoldage.blogs.nytimes.com/2010/05/03/details-on-the-class-act-pt-2/

Span, P. (2010c, May 3). Parsing the new law on long-term care. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/05/04/health/policy/04land.html?_r=1&ref=the_new_landscape

Starr, P. (1982). The social transformation of American medicine. New York, NY: Basic Books.

TRICARE. (2007). Anytime, anywhere, keeping warfighters ready, for life: 2007 TRICARE stakeholders report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/stakeholders_2007.pdf

TRICARE. (2008). Caring for America's heroes: 2008 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA:

TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/2007/ downloads/stakeholders_2008.pdf

TRICARE. (2010a). Sharing knowledge: Achieving breakthrough performance: 2010 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/2010stakeholders-final.pdf

TRICARE. (2010b). TRICARE for life. Retrieved from http://www.military.com/benefits/tricare/tricare-for-life/tricare-for-life-and-dual-eligibility

Truffer, C. J., Keehan, S., Smith, S., Cylus, J., Sisko, A., Poisal, J. A., et al. (2010, March). Health spending projections through 2010: The recession's impact continues. Health Affairs, 29(3), 522–529.

Truffer, C. J., Klemm, J. D., Hoffman, E. D., & Wolfe, C. J. (2008, October). 2008 actuarial report on the financial outlook for Medicaid. Washington, DC: CMS. Retrieved from http://www.centerforselfdetermination.com/docs/MedicaidReport2008.pdf

U.S. Census Bureau. (2009). Health Insurance Historical Tables. Retrieved from http://www.census.gov/hhes/www/hlthins/data/historical/original.html

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009a, January). Facts about the Department of Veterans Affairs. Retrieved from http://www1.va.gov/opa/publications/factsheets/fs_department_of_veterans_ affairs.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009b, September 15). All enrollment priority groups. Retrieved from http://www4.va.gov/healtheligibility/eligibility/PriorityGroupsAll.asp

U.S. Department of Veterans Affairs, Health Administration Center. (2009, June). Fact sheet 01-06: The spina bifida health care program. Retrieved from http://www4.va.gov/hac/factsheets/spina/FactSheet01-06.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs, Veterans Health Administration Office of Quality and Performance. (2005). VA's performance compared to non-VA. Retrieved from the VA Intranet website.

Wachino, V. (2007, June). The new Medicaid integrity program: Issues and challenges in ensuring program integrity in Medicaid—Executive summary. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7650ES.pdf

Wilensky, G. R. (2006, January/February). Consumer-driven health plans: Early evidence and potential impact on hospitals. *Health Affairs*, 25(1), 174–185.

KAYNAKLAR

American Hospital Association (AHA). (1990). Role and functions of the hospital governing board. Chicago, IL: Author.

American Hospital Association (AHA). (2005, November). Uncompensated hospital care cost fact sheet. Retrieved from http://www.aha.org/ahapolicyforum/resources/content/0511UncompensatedCareFactSheet.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Current procedural terminology (CPT). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/solutions-managing-your-practice/codingbilling-insurance/cpt.shtml

Berger, S. (2002). Fundamentals of health care financial management: A practical guide to fiscal issues and activities (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Berman, H. J., Weeks, L. E., & Kukla, S. F. (1986). The financial management of hospitals (6th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2003). Understanding healthcare financial management (4th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2009). Fundamentals of health care finance. Chicago: Health Administration Press.

Himmelstein, D. U., Warren, E., Thorne, D., & Woolhandler, S. (2005, February). Market watch: Illness and injury as contributors to bankruptcy. Health Affairs, 10(W5), 63–73, Web exclusive.

Ledue, C. (2010, April 23). Healthcare executives believe reform will negatively affect facilities. Healthcare Finance News. Retrieved from http://www.healthcarefinancenews.com/news/healthcareexecutives-believe-reform-will-negatively-affect-facilities

McLean, R. A. (1997). Financial management in health care organizations. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

McLean, R. A. (2003). Financial management in health care organizations (2nd ed.). Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

Nowicki, M. (2004). The financial management of hospitals and healthcare organizations (3rd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Pohly, P. (2005). Glossary of terms in managed health care. Pam Pohly's net guide, 1997–2005. Retrieved from http://www.pohly.com/terms.html

Sachdeva, K. S., & Gitman, L. J. (1981). Accounts receivable decisions in a capital budgeting framework, Financial Management, 10(4), 45–49.

Shafrin, J. (2010, June 30). Center for Medicare and Medicaid innovation. Healthcare Economist.

Retrieved from http://healthcare-economist.com/2010/06/30/center-for-medicare-and-medicaidinnovation/

Zelman, W. N., McCue, M. J., Millikan, A. R., & Glick, N. D. (2003). Financial management of healthcare organizations: An introduction to fundamental tools, concepts and applications (2nd ed.). Malden, MA: Blackwell.

KAYNAKLAR

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010a). Board of directors. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/about.directors.cfm

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010b). Recognition requirements. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/RecognitionRequirements.home/RecognitionRequirements.cfm

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010a). ACGME fact sheet. Retrieved from http://www.acgme.org/acWebsite/newsRoom/ACGMEfactsheet.pdf

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010b). Common program requirements effective: July 1, 2011. Retrieved from http://acgme-2010standards.org/pdf/ Common_Program_Requirements_07012011.pdf

AFT Healthcare. (2002). Empty hallways: The hidden shortage of healthcare workers. Retrieved from http://www.aft.org/pdfs/healthcare/staffing/Empty-Hallways.pdf

Aiken, L. H., Buchan, J., Sochalski, J., Nichols, B., & Powell, M. (2004, May/June).Trends in international nurse migration. Health Affairs, 23(3), 69–77.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Cheung, R. B., Sloane, D. M., & Silber, J. H. (2003). Educational levels of hospital nurses and surgical patient mortality. Journal of the American Medical Association, 290 (12), 1617–1623.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Sloane, D. M., Sochalski, J., & Silber, J. H. (2002). Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. Journal of the American Medical Association, 288 (16), 1987–1993.

American Academy of Family Practice (AAFP). (2010). Hospital priviliging. Retrieved from http://www.aafp.org/online/en/home/practicemgt/privileges.html

American Academy of Nurse Practitioners (AANP). (2010). What is a nurse practitioner? Retrieved from http://www.aanp.org/NR/rdonlyres/A1D9B4BD-AC5E-45BF-9EB0-DEFCA1123204/4271/FAQsWhatisanNP83110.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2009). National physician assistant census report. Retrieved from http://www.aapa.org/images/stories/Data_2009/National_Final_with_Graphics.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010a). Our history. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/our-history

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010b). Becoming a physician assistant. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/becoming-a-physician-assistant

American Association for Respiratory Care (AARC). (2010). State licensure. Retrieved from http://www.aarc.org/advocacy/state/licensure_matrix.html#matrix

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2002, January). Hallmarks of the Professional nursing practice environment. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/ Publications/positions/hallmarks.htm

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2005, June). Faculty shortages in baccalaureate and graduate nursing programs: Scope of the problem and strategies for expanding the supply. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/Publications/WhitePapers/ FacultyShortages.htm

American Association of Nurse Anesthetists (AANA). (2010). Certified registered nurse anesthetists (CRNAs) at a glance. Retrieved from http://www.aana.com/ataglance.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010a). What board certification means. Retrieved from http://www.abms.org/About_Board_Certification/means.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010b). About ABMS maintenance of certification. Retrieved from http://www.abms.org/Maintenance_of_Certification/

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010a). Essential facts about midwives. Retrieved from http://www.midwife.org/Essential-Facts-about-Midwives

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010b). Mandatory degree requirements for entry into midwifery practice. Retrieved from http://www.midwife.org/siteFiles/position/Mandatory_Degree_Req_for_Entry_Midwifery_Practice_7_09.pdf

American Medical Association (AMA). (2005). Conflict of interest guidelines for organized medical staffs. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/395/coiguidelines111805.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Resident work conditions. Retrieved from http://www. ama-assn.org/ama/pub/about-ama/our-people/member-groups-sections/medical-student-section/advocacy-policy/resident-work-conditions.page?

American Nurses Credentialing Center (ANCC). (2010a). ANCC magnet recognition program. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/Magnet.aspx

American Nursing Credentialing Center (ANCC). (2010b). ANCC nurse certification. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/certification.aspx#

Annotated Code of Maryland (COMAR). (2010). Licensure: Qualifications for initial licensure. Retrieved from http://www.dsd.state.md.us/comar/comarhtml/10/10.32.01.03.htm

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006a, June). AAMC statement on physician workforce.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006b, February). Questions and answers about AAMC's new physician workforce position.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2010). Making the decision to study medicine. Retrieved from https://www.aamc.org/students/considering/exploring_medical/

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Bell, J. (2005, October 16). Symptoms of a doctor shortage: Growing population, physicians' desire to cut work weeks add up to a deficit. Baltimore Sun, 1, 6A.

Biviano, M., & Makarehchi, F. (2002, April 25). Globalization and the physician workforce in the United States. Sixth International Medical Workforce Conference, Ottawa, Ontario, Canada, April 25, 2002.

Blumenthal, D. (2003). Toil and trouble? Growing the physician supply. Health Affairs, 22 (4), 85–87.

Boswell, S., Lowry, L. W., & Wilhoit, K. (2004). New nurses' perceptions of nursing practice and quality patient care. Journal of Nursing Care Quality, 19(1), 76–81.

Brotherton, S. E., Rockey, P. H., & Etzel, S. (2005). US graduate medical education, 2004–2005: Trends in primary care specialties. Journal of the American Medical Association, 294, 1075–1082.

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Buchbinder, S. B., Wilson, M. H., Melick, C. F., & Powe, N. R. (2001). Primary care physician job satisfaction and turnover. American Journal of Managed Care, 7(7), 701–713.

Bureau of Health Professions (BHPr). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/reports/changingdemo/default.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010a). Career guide to industries, 2010–2011 edition, healthcare. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/cg/cgs035.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010b). Registered nurses. U.S. Department of Labor, career guide to industries, 2010–2011 edition. Retrieved http://www.bls.gov/oco/ocos083.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010c). Physicians and surgeons. Occupational Outlook Handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos074.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010d). Licensed practical and licensed vocational nurses. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos102.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010e). Nursing and psychiatric aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos165.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010f). Home health aides and personal and home care aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos326.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010g). Physician assistants. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos081.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010h). Radiologic technologists and technicians. Occupational Outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos105.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010i). Clinical laboratory technologists and technicians. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ ocos096.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010j). Respiratory therapists. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos321.htm

Butcher, L. (2008, July). Many changes in store as physicians become employees. Retrieved from http:// www.managedcaremag.com/archives/0807/0807.physicians.html

Cejka Search & American Medical Group Association (AMGA). (2007). 2007 physician retention survey: Supplemental edition.

Christian, S., Dower, C., & O'Neil, E. (2007). Overview of nurse practitioner scopes of practice in the United States: Discussion. San Francisco: Center for the Health Professions, University of California, San Francisco. Retrieved from http://www.acnpweb.org/files/public/UCSF_Discussion_2007.pdf

Commission on Accreditation of Allied Health Education Programs (CAAHEP). (2010). About CAAHEP. Retrieved from http://caahep.org/Content.aspx?ID=63

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2008, April). Standards for accreditation of postbaccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/resstandards08.pdf

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2009, April 23). Procedures for accreditation of post-baccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/ProceduresResidency.pdf

Commission on Graduates of Foreign Nursing Schools (CGFNS). (2010). The certification program. Retrieved from http://www.cgfns.org/sections/programs/cp/

Cooper, R. A. (2002). There's a shortage of specialists. Is anyone listening? Academic Medicine, 77, 761–766.

Cooper, R. A. (2003). Medical schools and their applicants: An analysis. Health Affairs, 22(4), 71–84.

Cooper, R. A., & Aiken, L. H. (2001). Human inputs: The health care workforce and medical markets. Journal of Health Politics, Policy and Law, 26, 925–938.

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact Sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_staffratio.pdf

Donabedian, A. (2005). Evaluating the quality of medical care. The Milbank Quarterly, 83(4), 691–729.

Dracup, K., & Morris, P. E. (2007, July). Nurse residency programs: Preparing for the next shift. American Journal of Critical Care, 16 (4): 328–330.

Drazen, J. M., de Leeuw, P. W., Laine, C., Mulrow, C., DeAngelis, C., Frizelle, F. A., et al. (2010). Toward more uniform conflict disclosures — the updated ICMJE conflict of interest reporting Form. New England Journal of Medicine, 363, 188–189.

Dulisse, B., & Cromwell, J. (2010, August). No harm found when nurse anesthetists work without supervision by physicians. Health Affairs, 29(8), 1469–1475.

Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG). (2010). International credentials services. Retrieved from http://www.ecfmg.org/eics/index.html

Eiler, M. A. (2006). Helping doctors help patients for 100 years: Happy birthday AMA physician masterfile. AMA Physician Credentialing Solutions, 9(2).

Federation of State Medical Boards (FSMB). (2010). Criminal background checks: Overview by state. Retrieved from http://www.fsmb.org/pdf/grpol_criminal_background_checks.pdf

Frontier Nursing Service (FNS). (2010). Frontier nursing service. Retrieved from http://www.midwives.org/whoweare/fnshistory.shtm

Government Accounting Office (GAO). (2010, January). VA health care: Improved oversight and compliance needed for physician credentialing and privileging processes. Report number GAO-10-26. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.gao.gov/new.items/d1026.pdf

Hagopian, A., Thompson, M. J., Kaltenbach, E., & Hart, L. G. (2003). Health departments' use of international medical graduates in physician shortage areas. Health Affairs, 22(5), 241–249.

Hallock, J. A., Seeling, S. S., & Norcini J. J. (2003). The international medical graduate pipeline. Health Affairs, 22(4), 64–96.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Herdrich, B., & Lindsay, A. (2006). Nurse residency programs: Redesigning the transition into practice. Journal for Nurses in Staff Development, 22(2), 55–62.

Iglehart, J. K. (2010). The ACGME's final duty-hour standards—Special PGY-1 limits and strategic napping. New England Journal of Medicine. Retrieved from http://www.nejm.org/doi/pdf/10.1056/NEJMp1010613

Isaacs, S. L., Jellinek, P. S., & Ray, W. L. (2009). The independent physician—going, going… New England Journal of Medicine. 360, 655–657.

The Joint Commission. (2002). Health care at the crossroads: Strategies for addressing the evolving nursing crisis. Retrieved from http://www.jointcommission.org/assets/1/18/health_care_at_the_crossroads.pdf

The Joint Commission. (2008, July 9). Behaviors that undermine a culture of safety. Sentinel Event Alert, Issue 40. Retrieved from http://www.jointcommission.org/sentinel_event_alert_issue_40_behaviors_that_undermine_a_culture_of_safety/

The Joint Commission. (2009). The Joint Commission guide to improving staff communication (2nd ed.). Oak Brook, IL: Joint Commission Resources.

The Joint Commission. (2010). Sentinel events. Retrieved from http://www.jointcommission.org/ sentinel_event.aspx

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing. 12(3), Manuscript 4. Retrieved from http://www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/ OJIN/TableofContents/Volume122007/No3Sept07/NurseRetention.aspx

Kennedy, B. R. (2005, December). Stress and burnout of nursing staff working with geriatric clients in long-term care. Journal of Nursing Scholarship, 37(4), 381–382.

Kimball, B., & O'Neil, E. (2002, April). Health care's human crisis: The American nursing shortage. Retrieved from http://www.rwjf.org/files/publications/other/NursingReport.pdf

Landers, S. H. (2010). Why health care is going home. New England Journal of Medicine, 363(18), 1690–1691.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Levinson, W., Lesser, C. S., & Epstein, R. M. (2010). Developing physician communication skills for patient-centered care. Health Affairs, 29(7), 1310–1316.

Locke, E. A. (1983). The nature and causes of job satisfaction. In M. Dunnette (Ed.), Handbook of industrial and organizational psychology (pp. 297–1349). New York, NY: John Wiley & Sons.

Maslach, C. (2003, October). Job burnout: New directions in research and intervention. Current Directions in Psychological Science, 12(5), 189–190.

McMahon, G. T. (2004). Coming to America: International medical graduates in the United States. New England Journal of Medicine, 350, 2435–2437.

Mechanic, D. (2010). Replicating high-quality medical care organizations. Journal of the American Medical Association, 303(6), 555–556.

Medstar Health. (2010). Conflict of interest corporate policy. Retrieved from http://www.medstarhealth.org/documents/conflict_of_interest_policy.pdf

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999a). International and US medical graduates in US cities. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 76(4), 481–496.

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999b). Are there need-based geographical differences between International Medical Graduates and US Medical Graduates in rural US counties? The Journal of Rural Health, Winter, 15(1), 26–43.

Mick, S. S., Lee, S. D., & Wodchis, W. P. (2000). Variations in geographical distribution of foreign and domestically trained physicians in the United States: "Safety nets" or "surplus exacerbation." Social Science & Medicine, 50, 185–202.

Mullan, F. (2005). The metrics of the physician brain drain. New England Journal of Medicine, 353, 1810–1818.

Nadzman, D. M. (2009). Nurses' role in communication and patient safety. Journal of Nursing Care Quality, 24(3), 184–188.

National Accrediting Agency for Clinical Laboratory Sciences (NAACLS). (2010). Programs. Retrieved from http://www.naacls.org/program-center/

National Board for Respiratory Care (NBRC). (2010). Examinations. Retrieved from http://www.nbrc.org/examinations/rrt/tabid/60/default.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010a). Continuing medical education. Retrieved from http://www.nccpa.net/ContinuingMedicalEducation.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010b). PA facts. Retrieved from http://www.nccpa.net/PDFs/PAfacts.pdf

National Commission on Nursing (NCN). (1983). Summary report and recommendations. Chicago, IL: Hospital Research and Educational Trust.

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2008, December). State information regarding criminal background checks. Retrieved from https://www.ncsbn.org/CBC_SxS.pdf

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010a). About NCSBN. Retrieved from https://www.ncsbn.org/about.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010b). Nursing practice, licensure and certification. Retrieved from https://www.ncsbn.org/1427.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010c). Quarterly examination statistics: Volume, pass rates & first-time internationally educated candidates' countries. Retrieved from https://www.ncsbn.org/NCLEX_Stats_2010.pdf

National Institutes of Health (NIH). (2010a). Frequently asked questions. Retrieved from http://www.nih.gov/news/calendar/calendarfaq.htm#cmecredit

National Institutes of Health (NIH). (2010b). Financial conflict of interest. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/policy/coi/

National Practitioner Data Bank (NPDB). (2010). National practitioner data bank: About us. Retrieved from http://www.npdb-hipdb.com/topNavigation/aboutUs.jsp

National Residency Matching Program (NRMP). (2010). How the NRMP process works. Retrieved from http://www.nrmp.org/about_nrmp/how.html

Norcini, J. J., Boulet, J. R., Dauphinee, W. D., Opalek, A., Krantz, I. D., & Anderson, S. T. (2010). Evaluating the quality of care provided by graduates of international medical schools. Health Affairs, 28(8), 1461–1468.

O'Reilly, K. B. (2010, March 29). New medical schools open, but physician shortage concerns persist. American Medical News. Retrieved from http://www.ama-assn.org/amednews/2010/03/29/prl20329.htm

Polsky, D., Kletke, P. R., Wozniak, G. D., & Escarce, J. (2002). Initial practice locations of international medical graduates. HSR: Health Services Research, 37, 907–928.

Ross, J. S., Lackner, J. E., Lurie, P., Gross, C. P., Wolfe, S., & Krumholz, H. M. (2007). Pharmaceutical company payments to physicians: early experiences with disclosure laws in Vermont and Minnesota. Journal of the American Medical Association, 297(11), 1216–1223.

Seavey, D. (2004, October). The cost of frontline turnover in long-term care. Retrieved from http://www.directcareclearinghouse.org/download/TOCostReport.pdf

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Smart, D. R. (2010). Physician characteristics and distribution in the US. Chicago, IL: AMA Press.

Spatz, D. (2006, March 16). Where have all the doctors gone? Doctors, administrators have varied view of turnover causes. The Dallas Chronicle.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2000). Expanding career opportunities for women and the declining interest in nursing as a career. Nursing Economic$, 18(5), 230–236.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2009). Comparison of physician workforce estimates and supply projections. Journal of the American Medical Association, 302(15), 1674–1680.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2010). Trends in the work hours of physicians in the United States. Journal of the American Medical Association, 303(8), 747–753.

Sweeney, E. (2010, September 30). Teaching nurses for over 100 years: Brockton Hospital school is the last of its kind in Mass. Boston Globe. Retrieved from http://www.boston.com/news/local/articles/2010/09/30/brockton_hospital_school_of_nursing_is_the_last_of_its_kind/

Tamblyn, R., Abrahamowicz, M., Brailovsky, C., Grand'Maison, P., Lescop, J., Norcini, J., et al. (1998). Association between licensing examination scores and resource use and quality of care in primary care practice. Journal of the American Medical Association, 280(11), 989–996.

Towson University. (2010). Department of nursing: Nursing basic program. Retrieved from http://www.towson.edu/nursing/undergraduate/basic/index.asp

Weber, D. O. (2004, September-October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Whelan, G. P., Gary, N. E., Kostis, J., Boutlet, J. R., & Hallock, J. A. (2000). The changing pool of international medical graduates seeking certification training in US graduate medical education programs. Journal of the American Medical Association, 288, 1079–1084.

Williams, T., Sims, J., Burkhead, C., & Ward, P. M. (2002). The creation, implementation, and evaluation of a nurse residency program through a shared leadership model in the intensive care setting. Dimensions of Critical Care Nursing, 21(4), 154–161.

7. HSO'ların çalışan ilişkileri ve katılım çabalarının önemini tanımlayınız ve bu faaliyetlerden bazı örnekler veriniz.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İlgisiz Çalışan Vakası—bkz. s. 331
- Seni Seviyorum…Sonsuza Kadar—bkz. s. 338
- Kabus Gibi Bir İş Görüşmesi—bkz. s. 389
- Orta Düzey Yönetici için İşe Alım Zorluğu—bkz. s. 403
- Diyabet Kliniğinde Cinsel Taciz—bkz. s. 364
- River Oaks Devlet Hastanesi'nde Personel İstihdamı: İki Kez Ölç, Bir Kez Kes—bkz. s. 376
- Böylesi Güzel Genç Bir Adam—bkz. s. 344
- Kavgacı tip—bkz. s. 334
- İki Rakip Hastanenin Birleşmesi—bkz. s. 359

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–142.

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Beer, M., & Cannon, M. D. (2004, Spring). Promise and peril in implementing pay-for-performance. Human Resources Management, 43(1), 3–48.

Beer, M., & Katz, N. (2003). Do incentives work? The perceptions of a worldwide sample of senior executives. Human Resource Planning, 26(3), 30–44.

Blair, B. (1985). Hospital employee assistance programs. Chicago, IL: American Hospital Publishing, Inc.

Bonner, S. E., & Sprinkle, G. B. (2002). The effects of monetary incentives on effort and task performance: Theories, evidence and a framework for research. Accounting, Organizations and Society, 27, 303–345.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Employment and wage estimates and projections between 2008 and 2018. Retrieved from http://www.bls.gov/emp/ep_projections_methods.htm

Burt, T. (2005, November/December). Leadership development as corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20(6), 14–18.

Busse, R. C. (2005). Your rights at work. Naperville, IL: Sphinx Publishing.

Butler, T., & Waldroop, J. (2005). Job sculpting: The art of retaining your best people. In Harvard Business Review on appraising employee performance (pp. 111–136). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Carrier, C. (1998, June). Employee creativity and suggestion programs: An empirical study. Creativity and Innovation Management, 7(2), 162–172.

Cooper, C. D., & Kurland, N. B. (2002). Telecommuting, professional isolation, and employee development in

public and private organizations. Journal of Organizational Behavior, 23, 511–532.

Corwin, V., Lawrence, T. R. B., & Frost, P. J. (2001, July/August). Five successful strategies of successful part-time work. Harvard Business Review, 121–127.

Deshpande, S. P. (2002). The impact of union elections on human resources management practices in hospitals. Health Care Manager, 20(4), 27–35.

Deshpande, S. P. (2003). Labor relations strategies and tactics in hospital elections. Health Care Manager, 22(1), 52–55.

Edmondson, A., Bohmer, R., & Pisano, G. (2004). Speeding up team learning. In Harvard Business Review on teams that succeed (pp. 77–97). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Fairbank, J. F., Spangler, W. E., & Williams, S. D. (2003, September/October). Motivating creativity through a computer-mediated employee suggestion management system. Behavior and Information Technology, 22(5), 305–314.

Foster, C., & Godkin, L. (1998, Winter). Employment selection in health care: The case for structured interviewing. Health Care Management Review, 23(1), 46–51.

Fottler, M. D., Ford, R. C., & Heaton, C. (2002). Achieving service excellence: Strategies for healthcare. Chicago, IL: Health Administration Press.

Galford, R. (1998, March/April). Why doesn't this HR department get any respect? Harvard Business Review, 76(2), 24–32.

Garman, A. N., Tyler, J. L., & Darnall, J. S. (2004, September/October). Development and validation of a 360-degree-feedback instrument for healthcare administrators. Journal of Healthcare Management, 49(5), 307–322.

Gering, J., & Conner, J. (2002, November). A strategic approach to employee retention. Healthcare Financial Management, 56(11), 40–44.

Gibson, V. M. (1995, February). The new employee reward system. Management Review, 84(2), 13–18.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of health care organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Gomez-Mejia, L. R., Welbourne, T. M., & Wiseman, R. M. (2000). The role of risk sharing and risk taking under gainsharing. Academy of Management Review, 25(3), 492–507.

Griffith, J. R. (2000, January/February). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45(1), 17–31.

Griffith, J. R., & White, K. R. (2002). The well-managed healthcare organization (5th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Healthcare Financial Management Association (HFMA). (2001, August). More healthcare organizations using quality measures to reward executives. Healthcare Financial Management Association, 55(8), 22–25.

Hernandez, S. R., Fottler, M. D., & Joiner, C. L. (1998). Integrating management and human resources. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Hill, E. J., Miller, B. C.,Weiner, S. P., & Colihan, J. (1998). Influences of the virtual office on aspects of work and work/life balance. Personnel Psychology, 51, 667–683.

Hoffman, P. B. (2005, November/December). Confronting management incompetence. Healthcare Executive, 20(6), 28–30.

Holley, W. H. Jr., Jennings, K. M., & Wolters, R. S. (2001). The labor relations process (7th ed.). Orlando, FL: Harcourt College Publishers.

Howard, J. C., & Szczerbacki, D. (1998). Employee assistance programs in the hospital industry. Health Care Management Review, 13(2), 73–79.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resource management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38(3), 635–672.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "a positions"? The logic of workforce management. Harvard Business Review, 110–117.

Izzo, J. B., & Withers, P. (2002). Winning employee-retention strategies for today's healthcare organizations. Healthcare Financial Management, 56(6), 52–57.

Jenks, J. M., & Zevnik, B. L. P. (1993). Employee benefits. New York, NY: Collier Books/Macmillan Publishing Company.

Joiner, C. L., Jones, K. N., & Dye, C. F. (1998). Compensation management. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Kaiser Family Foundation. (2010). Summary of new health reform law. Retrieved from www.kff.org/ healthreform/ upload/8061.pdf

Kim, D.-O. (2005, July). The benefits and costs of employee suggestions under gainsharing. Industrial and Labor Relations Review, 58(4), 631–652.

Kirkpatrick, D. L. (2006). Improving employee performance through appraisal and coaching (2nd ed.). New York, NY: American Management Association/AMACOM.

Konrad, A. M., & Mangel, R. (2000). The impact of work-life programs on firm productivity. Strategic Management Journal, 21, 1225–1237.

Kossek, E. E., Barber, A. E., & Winters, D. (1999, Spring). Using flexible schedules in the managerial world: The power of peers. Human Resource Management, 38(1), 33–46.

Kurland, N. B., & Bailey, D. E. (1999, Autumn). Telework: The advantages and challenges of working here, there, anywhere and anytime. Organizational Dynamics, 28(2), 53–67.

Lehr, R. I., McLean, R. A., & Smith, G. L. (1998). The legal and economic environment. In M. D.

Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Liberman, A., & Rotarius, T. (2000, June). Pre-employment decision-trees: Jobs applicant self-election. The Health Care Manager, 18(4), 48–54.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Luthans, F., & Stajkovic, A. D. (1999, May). Reinforce for performance: The need to go beyond pay and even rewards. The Academy of Management Executive, 13(2), 49–57.

Malvey, D. (2010). Unionization in healthcare—background and trends. Journal of Healthcare Management, 55(3), 154–157.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Metzger, N. (2004). Human resources management in organized delivery systems. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Osterman, P. (1995). Work/family programs and the employment relationship. Administrative Science Quarterly, 40, 681–700.

Peiperl, M. A. (2005). Getting 360-degree feedback right. In Appraising employee performance (pp. 69–109). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Perry-Smith, J. E., & Blum, T. C. (2000). Work-family human resource bundles and perceived organizational performance. Academy of Management Journal, 43(6), 1007–1117.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

KAYNAKLAR

Alexander, J. A., Lichtenstein, R., Jinnett, K., Wells, R., Zazzali, J., & Liu, D. (2005). Cross-functional team processes and patient functional improvement. Health Services Research, 40(5), 1335–1355.

Amos, M. A., Hu, J., & Herrick, C. A. (2005, January/February). The impact of team building on communication and job satisfaction of nursing staff. Journal for Nurses in Staff Development, 21(1),10–16.

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–141.

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Ball, M. J. (2005, October 25). Culture of safety. Advance for Nurses, 7(23), 31–32.

Buchbinder, S. B. (2009a, September 17). Can we tame the wicked problems in health care? Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/9/9/can-we-tame-wicked-problems-inhealth-care.html

Buchbinder, S. B. (2009b, November 23). Infectious leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/11/23/infectious-leadership.html

Buchbinder, S. B. (2009c, July 29). Emotional intelligence and leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/7/29/emotional-intelligence-and-leadership.html

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010). Medical and health services managers. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Cherniss, C. (2010). Emotional intelligence: New insights and further clarifications. Industrial and Organizational Psychology, 3, 183–191.

Conklin, J. (2008). Wicked problems and social complexity. Retrieved from http://www.cognexus.org/wpf/wickedproblems.pdf

Consortium on Research for Emotional Intelligence in Organizations. (2009). The emotional competence framework. Retrieved from http://www.eiconsortium.org/reports/emotional_competence_framework.html

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_ staffratio.pdf

Doherty, R. W., Orimoto, L., Singelis, T. M., Hatfield, E., & Hebb, J. (1995). Emotional contagion: Gender and occupational differences. Psychology of Women Quarterly, 19, 355–371.

Donahue, M. P. (1985). Nursing: The finest art: An illustrated history. St. Louis, MO: CV Mosby.

Dreachslin, J. L., Hunt, P. L., & Sprainer, E. (1999). Communication patterns and group composition: Implications for patient-centered care team effectiveness. Journal of Healthcare Management, 44(4), 252–268.

Drinka, T. J. K., & Clark, P. G. (2000). Health care teamwork: Interdisciplinary practice and teaching. Westport, CT: Auburn House.

Edwards, N., Marshall, M., McLellan, A., & Abbasi, K. (2003, March 22). Doctors and managers: A problem without a solution? British Medical Journal, 326(7390), 609–610.

Eisenhardt, K. M., Kahwajy, J. L., & Bourgeois, L. F. (1997). How management teams can have a good fight. Harvard Business Review, 75(5), 77–85.

Flexner, A. (1910). Medical education in the United States and Canada. New York, NY: Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Goleman, D. (2006). Social intelligence. New York, NY: Bantam Books.

Grumbach, K., & Bodenheimer, T. (2004). Can primary health care teams improve primary care practice? Journal of the American Medical Association, 291(10), 1246–1251.

Harmon, J., Scotti, D. J., Behson, S., Petzel, R., Neuman, J. H., & Keashly, L. (2003, November/ December). Effects of high-involvement work systems on employee satisfaction and service costs in veterans healthcare. Journal of Healthcare Management, 48(6), 393–406.

Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Iacoboni, M., & Dapretto, M. (2006). The mirror neuron system and the consequences of its dysfunction. Nature Reviews: Neuroscience, 7, 942–951.

Institute for Healthcare Improvement. (2004). Transforming care at the bedside. Retrieved from http://www.ihi.org/IHI/Results/WhitePapers/TransformingCareattheBedsideWhitePaper.htm

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Jain, A. K., Thompson, J. M., Chaudry, J., McKenzie, S., & Schwartz, R. W. (2008). Highperformance teams for current and future physician leaders: An introduction. Journal of Surgical Education, 65(2), 145–150.

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 12(3). Retrieved from DOI:10.3912/OJIN.Vol12No03Man04

Kanter, R. M. (2004). Confidence: How winning streaks and losing streaks begin and end. New York, NY: Crown Books.

Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (2004). The discipline of teams. In Teams that succeed. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Koeck, C. (1998, November 7). Time for organizational development in healthcare organisations: Improving quality for patients means changing the organisation. British Medical Journal, 317(7168), 1267–1268. Retrieved from http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=1114203

Laird, J. D., & Bresler, C. (1992). The process of emotional feeling: A self-perception theory. In M. Clark (Ed.), Review of Personality and Social Psychology (Vol. 13). Newbury Park, CA: Sage. As cited by Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Leggat, S. G. (2007). Teaching and learning teamwork: Competency requirements for healthcare managers. The Journal of Health Administration Education, 24(2), 135–149.

Liedtka, J. M., Whitten, E., & Sorrells-Jones, J. (1998). Enhancing care delivery through cross-disciplinary collaboration: A case study. Journal of Healthcare Management, 43(2), 185–206.

Lucente, B., Rea, M. R., Vorce, S. H., & Yancey, T. (1995). Redesigning care delivery in the community hospital. Nursing Economics, 13(4), 242–247.

Maginn, M. (1995). Effective teamwork. West Des Moines, IA: American Media Publishing.

McLaughlin, C. P. (2004). West Florida Regional Medical Center. In J. S. Rakich, B. B. Longest, & K. Darr. Case in health services management (4th ed.). Baltimore, MD: Health Professions Press, Inc.

Mickan, S. M. (2005). Evaluating the effectiveness of health care teams. Australian Health Review, 29(2), 211–217.

Nance, J. (2008). Why hospitals should fly. Bozeman, MT: Second River Healthcare Press.

Neily, J., Mills, P. D., Young-Xu, Y., Careney, B. T., West, P., Berger, D. H., et al. (2010). Association between implementation of a medical team training program and surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1693–1700.

Pronovost, P. J., & Freischlag, J. A. (2010). Improving teamwork to reduce surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1721–1722.

Quinlan, E., & Robertson, S. (2010). Mutual understanding in multi-disciplinary primary health care teams. Journal of Interprofessional Care, 24(5), 565–578.

Rideout, C. A., & Richardson, S. A. (1989, May). A teambuilding model: Appreciating differences using the Myers-Briggs Type Indicator with developmental theory. Journal of Counseling and Development, 67(9), 529–533.

Rittel, H., & Webber, M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. Policy Sciences, 4, 155–169. In N. Cross (Ed.). (1984). Developments in design methodology (pp. 135–144). Chichester, UK: Wiley & Sons.

Rizzolatti, G., & Craighero, L. (2004). The mirror-neuron system. Annual Review of Neuroscience, 27, 169–192.

Roblin, D. W., Vogt, T. M., & Fireman, B. (2003, January–March). Primary health care teams: Opportunities and challenges in evaluation of service delivery innovations. J Ambulatory Care Management, 26(1), 22–35.

Ruddy, G., & Rhee, K. (2005). Transdisciplinary teams in primary care for the underserved: A literature review. Journal of Health Care for the Poor and Underserved, 16, 248–256.

Scott, G. (2009). Teamwork. Healthcare Executive, 24(2), 46–47.

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Sherman, J. (2006, March/April). Patient safety: Engaging medical staff. Healthcare Executive, 21(2), 20–23.

Society for Neuroscience. (2008, November). Mirror neurons. Brain Briefings. Retrieved from http:// www.sfn.org/index.cfm?pagename=brainBriefings_MirrorNeurons

Stefl, M. (2008). Common competencies for all healthcare managers: The healthcare leadership alliance model. Journal of Healthcare Management, 53(6), 360–374.

Thompson, J. M. (2010). Collaboration in health care marketing and business development. In B.

Freshman, L. Rubino, & Y. Reid Chassiakos (Eds.), Collaboration across the disciplines in health care. Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Tompkins, C., & Orwat, J. (2010). A randomized trial of telemonitoring heart failure patients, Journal of Healthcare Management, 55(5), 312–323.

Totterdell, P., Kellett, S., Teuchmann, K., & Briner, R. B. (1998). Evidence of mood linkage in work groups. Journal of Personality and Social Psychology, 74, 1504–1515.

Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. Psychological Bulletin, 63, 384–399. Reprinted in Group Facilitation: A Research and Applications Journal - Number 3, Spring 2001. Retrieved from http://dennislearningcenter.osu.edu/references/GROUP%20DEV%20ARTICLE.doc

University of Chicago, School of Social Service Administration, Chicago, IL, The Graduate Program in Health Administration and Policy. (n.d.). About GPHAP. Retrieved from http://gphap.uchicago.edu/aboutgphap.shtml

Weber, D. O. (2004, September–October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Wideman, M. (2003). Project teamwork, personality profiles and the population at large: Do we have enough of the right kind of people? Retrieved from www.maxwideman.com/papers/profiles/profiles.pdf

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (2003). AHRQ policy on the inclusion of priority populations in research. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/guide/notice-files/not-hs-03010.html

American Hospital Association (AHA). (2004). Strategies for leadership: Does your hospital reflect the community it serves? A diversity and cultural proficiency assessment tool for leaders. Retrieved from http://www.aha.org/aha/content/2004/pdf/diversitytool.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). C-CAT patient centered communication: Organizational assessment resources. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/medical-ethics/the-ethical-force-program/patient-centered-communication/organizational-assessment- resources.shtml

American Medical Association (AMA). (n.d.). Office guide to communicating with limited English proficient patients (2nd ed.). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/433/ lep_booklet.pdf

American Public Health Association (APHA). (2010). Advocacy and policy: Eliminating health disparities. Retrieved from http://www.apha.org/advocacy/priorities/issues/disparities/

Andrulis, D., Delbanco, T., Avakan, L., & Shaw-Taylor, Y. (n.d.). Conducting a cultural competence selfassessment. Retrieved from http://www.consumerstar.org/pubs/Culturalcompselfassess.pdf

Armada, A. A., & Hubbard, M. F. (2010). Diversity in health care: Time to get real! Frontiers of Health Services Management 26(3), 3–17.

Betancourt, J. R., Green, A. R., Carrillo, J. E., & Ananeh-Firempong, O. (2003). Defining cultural competence: A practical framework for addressing racial/ethnic disparities in health and healthcare. Public Health Reports, 118(4), 293–302.

Carter-Pokras, O., & Baquet, C. (2002). What is a health disparity? Public Health Reports, 117(5), 426–434.

Center for Cross-Cultural Health. (2010). Community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Cohen, J. J., Gabriel, B. A., & Terrell, C. (2002). The case for diversity in the healthcare workforce. Health Affairs, 21(5), 90–102.

Cordova, R. D., Beaudin, C. L., & Iwanabe, K. E. (2010). Addressing diversity and moving toward equity in hospital care. Frontiers of Health Services Management, 26(3), 19–34.

Cross, T. L., Bazron, B. J., Dennis, K. W., & Isaacs, M. R. (1989). Towards a culturally competent system of care (Vol. 1). Washington, DC: CASSP Technical Assistance Center, Georgetown University Child Development Center.

Curtis, E. F., Dreachslin, J. L., & Sinioris, M. (2007). Diversity and cultural competence training in health care organizations: Hallmarks of success. Health Care Manager, 26(3), 255–262.

Dreachslin, J. L. (2007). Diversity management and cultural competence: Research, practice, and the business case. Journal of Healthcare Management, 52(2), 79–86.

Freudenberg, N., & Olden, K. (2010). Finding synergy: Reducing disparities in health by modifying multiple determinants. American Journal of Public Health, 100(Supp 1), S25–S29.

Gozu, A., Beach, M. C., Price, E. G., Gary, T. L., Robinson, K., Palacio, A., et al. (2007). Self-administered instruments to measure cultural competence of health professionals: A systematic review. Teaching and Learning in Medicine,19(2), 180–190.

Grey, M. A., Yehieli, M., & Rodriguez-Kurtovic, N. (2006). Bridging the language divide: A pocket guide to working effectively with interpreters in health care settings. Cedar Rapids: University of Northern Iowa.

Hammer, M. R., Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). The Intercultural Development Inventory: A measure of intercultural sensitivity. International Journal of Intercultural Relations, 27(4), 421–443.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (1995). Shortage designation: Medically underserved areas and populations. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/shortage/muaps/index.html

Hobbs, F., & Stoop, N. (2002). Demographic trends in the 20th century. U.S. Census Bureau, Census 2000. Special Reports, Series CENSR-4. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Institute for Diversity in Health Management. (2008). About the institute. Retrieved fromhttp://www.diversityconnection.org/diversityconnection_app/about-us/About-the-Institute.jsp

Manager's Electronic Resource Center. (n.d.). The provider's guide to quality and culture. Retrieved from http://erc.msh.org/mainpage.cfm?file=1.0.htm&module=provider&language=English

Martin, C. (2007). Reducing racial and ethnic disparities: A quality improvement initiative in Medicaid managed care toolkit. Hamilton, NJ: Center for Health Care Strategies, Inc. Retrieved from http:// www.rwjf.org/files/research/racialethnichealthdisparities.pdf

McDaniel, G. (2000). Cultural competency: A new standard of care. Advance for Medical Laboratory Professionals. Retrieved from http://laboratorian.advanceweb.com/Article/Cultural-CompetencyA-New-Standard-of Care.aspx

National Center for Cultural Competence. (n.d.). Cultural competence: Definition and conceptual framework. Retrieved from http://nccc.georgetown.edu/foundations/frameworks.html

National Committee for Quality Assurance (NCQA). (2010). About NCQA. Retrieved from http:// www.ncqa.org/tabid/675/Default.aspx

National Institutes of Health (NIH). (2006). Fact sheet: Health disparities. Bethesda, MD: National Institutes of Health.

National Institutes of Health (NIH). (2010).

National Institutes of Health statement of organization, functions, and delegations of authority. Retrieved from http://www.federalregister.gov/ articles/2010/09/13/2010-22666/national-institutes-of-health-statement-of-organization- functions-and-delegations-of-authority National Institutes of Health (NIH). (n.d.). NIH health disparities strategic plan, fiscal years 2004–2008. Retrieved from http://www.nimhd.nih.gov/about_ncmhd/Strategic%20Plan%20FY%2020042008%20vol%201.pdf

O'Brien, R. L., Kosoko-Lasaki, O., Cook, C. T., Kissell, J., Peak, F., & Williams, E. H. (2006). Self- assessment of cultural attitudes and competence of clinical investigators to enhance recruitment and participation of minority populations in research. Journal of the National Medical Association, 98(5), 674–682.

Office of Disease Prevention and Health Promotion. (2005). Healthy People 2010: The cornerstone for prevention. Retrieved from: http://www.healthypeople.gov/Publications/Cornerstone.pdf

Office of Minority Health. (2001). National standards for culturally and linguistically appropriate services in health care. Retrieved from http://minorityhealth.hhs.gov/assets/pdf/checked/ executive.pdf

Office of Minority Health. (2005). What is cultural competency? Retrieved from http://minorityhealth .hhs.gov/templates/browse.aspx?lvl=2&lvlID=11

Rashid, J. R., Spengler, R. F., Wagner, R. M., Skillen, E. L., Mays, R. A., Heurtin-Roberts, S., et al. (2009). Eliminating health disparities through transdisciplinary research, cross-agency collaboration, and public participation. American Journal of Public Health, 99(11), 1956–1961.

Rodgers, D. (2008). Five approaches to community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Rose, P. R. (2011). Cultural competency: For health administration and public health. Sudbury, MA: Jones and Bartlett. Suicide Prevention Resource Center. (n.d.).

Suicide among American Indians/Alaska Natives. Retrieved from http://www.sprc.org/library/ai.an.facts.pdf

Thomas, M., & James, C. (2009). The role of health coverage for communities of color. Kaiser Family Foundation Issue Brief. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8017.pdf

U.S. Census Bureau. (2008). An older and more diverse nation by midcentury. U.S. Census Bureau News August 14, 2008. Retrieved from http://www.census.gov/newsroom/releases/archives/ population/cb08-123.html

Weil, P. (2009). A racial/ethnic comparison of career attainments in healthcare management: By taking action, healthcare executives can help narrow the gaps. Healthcare Executive, 24(6), 22–31.

İncelemek için Ek Web Siteleri

Agency for Healthcare Research and Quality www.ahrq.gov
Healthy People 2010 www.healthypeople.gov
Institute for Diversity in Health Management www.diversityconnection.org/
The Joint Commission www.jointcommission.org
Manager's Electronic Resource Center http://erc.msh.org/
National Center for Cultural Competence http://nccc.georgetown.edu/
National Center for Healthcare Leadership www.nchl.org
National Committee for Quality Assurance www.ncqa.org
Office of Minority Health www.omhrc.gov

Ve araştırılabilecek anahtar kelimeler:

Sağlıkta eşitsizlik, kültürel yetkinlik, kültürel yeterlilik, kültürler arası duyarlılık, iş gücü çeşitliliği, CLAS standartları

KAYNAKLAR

Bishop, T. F., Federman, A. D., & Keyhani, S. (2010). Physicians' views on defensive medicine: A national survey. *Arch Intern Med, 170*(12), 1081–1083.

Callahan, D., & Jennings, B. (2002). Ethics and public health: Forging a strong relationship. *American Journal of Public Health*, *92*(2), 169–176.

Conigliaro, M. (2005). Abstract appeal: *The Terri Schiavo Information Page.* Retrieved from http://abstractappeal.com/schiavo/infopage.html

Dresser, R. (2004). Schiavo: A hard case makes questionable law. *Hastings Center Report, 34*(2), 8–9.

Gifis, S. H. (1996). *Barron's law dictionary*. Hauppauge, NY: Barron's Educational Series.

Kaiser Family Foundation. (2005). *Medical malpractice law in the United States*. The Henry J. Kaiser Family Foundation Online. Retrieved from http://www.kff.org/insurance/upload/Medical-Malpractice- Law-in-the-United-States Report.pdf

Kaiser Health News. (2010). *Health law having affects on managed-care firms, medical suppliers*. Retrieved from http://www.kaiserhealthnews.org/Daily Reports/2010/May/28/Health-Overhaul-and- Business.aspx

National Archives. (n.d.). United States Constitution. Retrieved from http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution.html

Perry, F. (2002). *The tracks we leave: Ethics in healthcare management*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Pozgar, G. D. (2010). *Legal and ethical issues for health professionals* (2nd ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Shi, L., & Singh, D. A. (2008). *Delivering health care in America* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Sorrel, A. L. (June 7, 2010). Health reform has liability insurers looking at tort alternatives. *American Medical News Online*. Retrieved from http://www.ama assn.org/amednews/2010/06/07/prl20607.htm

Stein, R. (2006, January 30). Health workers' choice debated: Proposals back right not to treat. *Washington Post*, A01.

U.S. Department of Health and Human Services (DHHS). (2003). Fact sheet: Protecting the privacy of patient's health information. Retrieved from http://www.hhs.gov/news/facts/privacy.html

Wickline v. California. 192 Cal. App. 3d 1630, 1636, 239 Cal Rptr 810 (2d Dist. 1986). 90868_

KAYNAKLAR

Balanced Budget Act of 1997 (HR 2015) (Public Law 105-33). Title IV, Subtitle D, Chapter 1, Section 4304 (b) (2).

Blesch, G. (2010). Targeting fraud. *Modern Health Care*. Retrieved from http://www.modernhealthcare .com/article/20100621/MAGAZINE/100619919

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). *Recovery audit contractor overview*. Retrieved from http://www.cms.gov/RAC/

Cleverley, W. O., & Cameron, A. E. (2007). *Essentials of health care finance* (6th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Committee of Sponsoring Organizations (COSO) of the Treadway Commission. (2010). *Internal controlintegrated framework*. Retrieved from http://www.coso.org/IC-IntegratedFramework-summary .htm

Department of Justice (DOJ). (2003, November). *Memorandum 613:11-10-03.* Retrieved from http:// www.justice.gov/opa/pr/2003/November/03_civ_613.htm

Furrow, B. R., Greaney, T. L., Johnson, S. H., Jost, T. S., & Schwartz, R. L. (2004). *Health law: Cases, materials and problems* (5th ed.). St. Paul, MN: Thomson-West.

Kinkade, W. A. (2000). *Anti-kickback act safe harbor provisions finalized*. Retrieved from http://library .findlaw.com/2000/Dec/8/126843.html

Lexology. (2010). *The fraud-and-abuse provisions of the health care reform act*. Retrieved from http:// www.lexology.com/library/detail.aspx?g=1a1ece1c-87bf-41c4-b4c7-65adc56b3d67

Manning, W. L. (1996). *Summary of the Medicare and Medicaid Patient Protection Act of 1987 (42 U.S.C. 1320a-7b)*. Retrieved from http://www.netreach.net/~wmanning/fasumm.htm

Office of Inspector General (OIG). (1999). *Federal anti-kickback law and regulatory safe harbor*. Retrieved from http://oig.hhs.gov/fraud/docs/safeharborregulations/safefs.htm

Office of Inspector General (OIG). (2004). *An integrated approach to corporate compliance.* Retrieved from http://www.oig.hhs.gov/fraud/docs/complianceguidance/Tab%204E%20Appendx-Final.pdf

Office of Inspector General (OIG). (2006). *Prescription drug plan sponsors' compliance plan.* Retrieved from http://oig.hhs.gov/oei/reports/oei-03-06-00100.pdf

Omdahl, D. J., & Warmack, P. (2009). *Surviving a RAC attack: Strategies to reduce financial risk*. Retrieved from http://www.beaconhealth.org/pdfs/mz80607_summer_ac_brochure_web_3.pdf

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §§ 3729 (7) et seq. (1986a).

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §3730 (d1) (1986b).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. 1320a-7b, 1903m; Title 42 Consolidated Federal Registry (CFR) § 1001.952 (1987a).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. CFR 489.24 and 42 CFR 413.65. (1987b).

EKOLOJİ
(ÇEVRE BİLİMİ)

PROF. DR. KÂZIM UYSAL

EĞİTİM
yayınevi

EKOLOJİ (ÇEVRE BİLİMİ)

Prof. Dr. Kâzım Uysal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-53-3
1. Baskı, Eylül 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

EKOLOJİ (ÇEVRE BİLİMİ)
Prof. Dr. Kâzım Uysal
XIV+496 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-53-3

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/merak-bebek-erkek-%C3%A7ocuk-1910023/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

2 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/vectors/soru-i%C5%9Fareti-noktalama-girdap-5971407' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

3 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%B6l-do%C4%9Fa-yolculuk-ke%C5%9Fif-6701636/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

4 Kocataş, A. (2003). Ekoloji Çevre Biyolojisi, Ege Üniversitesi Basımevi; Odum E.P. and Barrett G.W. 2008. Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara.

5 Kocataş, A. (2003).

6 Kocataş, A. (2003).

7 Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara.; Şahin Y. (2001). Ekoloji. Bilim teknik yayınevi.

8 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

9 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/yuva-a%C4%9Fa%C3%A7-ku%C5%9F-yuvas%C4%B1-dallar%C4%B1-806301/, https://pixabay.com/tr/photos/izlanda-ta%C5%9F-ev-bina-kayalar-4524112/ ve https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

10 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/terazi-tartmak-denge-a%C4%9F%C4%B1rl%C4%B1k-2759820/ adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

11 Kocataş, A. (2003); Odum E.P. and Barrett G.W. (2008).

12 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-peninsula-in-e%C4%9Firdir-lake-gm1620844762-531684049?phrase=g%C3%B6l' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

13 Kesici1 E., Kesici C., (2006). Eğirdir Gölü (Isparta)'nün Doğal Yapısına Yapılan Müdahalelerin Gölün Ekolojik Yapısına Etkileri. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 23, (1): 99-103.

14 Olay, 'Ripple W.J. Ve Beschta R.L. (2012). Large predators limit herbivore densities in northern forest ecosystems. Eur. J. Wildl. Res. 58, 733–742. ve Ripple W. J. ve Larsen E.J. (2000). Historic aspen recruitment, elk and wolves in northern Yellowstone National Park, USA. Biological Conservation 95, 361- 370.'den alınan makalelerden uyarlanmıştır.

15 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/su-samuru-yemek-yemek-siyah-ve-beyaz-7609666/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

16 Olay, 'Crait J.R. ve Ben-David M. (2007). Effects of river otter activity on terrestrial plants in trophically altered Yellowstone Lake. Ecology, 88, 1040–1052 ve Gende S.M., Edwards R.T., Willson M.F. ve Wipfli M.S. (2002). Pacific salmon in aquatic and terrestrial ecosystems. BioScience, 52, 917–928'den alınan verilere göre uyarlanmıştır.

17 Görseller, 'https://pixabay.com/tr/photos/sinek-ku%C5%9Fu-ku%C5%9F-u%C3%A7u%C5%9F-kanatlar-2139279/ ve https://pixabay.com/tr/photos/u%C3%A7ak-u%C3%A7u%C5%9F-g%C3%B6ky%C3%B-Cz%C3%BC-%C3%A7%C4%B1karmak-50893/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

18 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macro-flying-honey-bee-landing-on-yellow-flowers-gm165987180-17062037?phrase=ar%C4%B1&searchscope=image%2Cfilm' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

19 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/tamsayi_pdf/200_5.pdf (17.01.2024).

20 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/buyuk-patlama (08.02.2024).

21 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/buyuk-patlama (13.01.2024).

22 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-enerji-nedir (13.01.2024).

23 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-enerji-nedir (13.01.2024).

24 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/kafatas%C4%B1-insan-kafa-iskelet-kemik-765477/'adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (08.02.2024).

25 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 37-38.

26 Çelebi S. (2023) Evrende Hayata Göre Dengelenen İnce Ayar Parametreleri, Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi Journal of Creation in the Light of Sciences 1 (1) 24-35. (Bu makalenin 'Giriş' bölümünden alınmıştır).

27 R.A. Serway and J.W. Jewett, J (2018) Physics for Scientists and Engineers with Modern Physics, Tenth Edition.

28 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fagradalsfjall-volcanic-eruption-in-the-night-iceland-gm1340227781-420361055'adresinden alınan görsel ve 'Çelebi S. Evrende Hayata Göre Dengelenen İnce Ayar Parametreleri, Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi Journal of Creation in the Light of Sciences 1 (1) 24-35.' Makaleden alınan verilere göre oluşturulmuştur (05.07.2024).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/do%C4%9Fu-karadeniz-rize-ayder-yaylas%C4%B1-2377623/ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/t%C3%BCrkiyenin-%C3%BClke-3d-render-topografik-harita-kenarl%C4%B1k-gm838544736-136597867 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fish-hatchery-pond-gm180241275-26884812' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.04.2024).

3 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1-scene-resif-ve-g%C3%BCne%C5%9F-ile-tropikal-seabed-gm1152237432-312538496?phrase=derin+deniz' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.04.2024).

4 Görsel,'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mount-hood-trillium-lake-oregon-usa-gm1434228278-475914996?phrase=g%C3%B6l' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

5 Göresel, 'https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-d%C3%BCnya-gezegen-k%C3%BCre-1303628/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

6 Uysal K. (2023). İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi, 1(1) 44-69.

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/international-space-station-orbiting-earth-gm627778014-111247167 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/m%C3%BCrettebat-ke%C5%9Fif-arac%C4%B1-dock-ile-uluslararas%C4%B1-uzay-istasyonu-i%C3%A7in-haz%C4%B1rlan%C4%B1yor-gm1026002146-275182447' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

8 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

9 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%C4%B1n%20atmosferi%20be%C5%9F%20ana,tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7inde%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

10 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/yazi.pdf%3Bjsessionid=e-vI2Iw7VRkO0K738vW2uKTq.pdf (10.02.2024).

11 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-hareket-ediyor-mu (17.01.2024).

12 https://tua.gov.tr/tr/blog/evren/gokada-nedir (17.01.2024).

13 Uysal K. 2023. Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 22-26.

14 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/y%C4%B1ld%C4%B1z-tozu-ve-parlayan-y%C4%B1ld%C4%B1zlarla-uzay-arka-plan%C4%B1-ger%C3%A7ek%C3%A7i-evren-ve-renkli-gm1288295868-384289859 ve https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%BCl-bitki-sunmak-do%C4%9Fa-g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-342526/' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

15 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-k%C3%BCre-katman-kayalar-kabuk-5660940/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

16 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/volkanlar-hakkinda-hersey (10.02.2024).

17 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-merkezi-nasil-sicak-kaliyor (09.02.2024).

18 Uysal K. Rahmi Kasımoğluları R. Terzi İ. (2017). Balık yağında tevhid delilleri. I. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Şanlıurfa. Tam metin bildiri kitabı s. 244-257.

19 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/illustrations/volkan-patlama-lav-magma-yang%C4%B1n-8534897/' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

20 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/volkanik-topraklar-neden-verimlidir (10.02.2024).

21 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/periyodik-tablodaki-dort-yeni-element-isimlendiriliyor (16.01.2024).

22 Görsel,'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/our-star-with-magnetic-storms-plasma-flash-on-the-surface-of-a-our-star-gm1665241656-535325988' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.02.2024).

23 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bunu-biliyor-muydunuz/gunes (10.02.2024).

24 Hunter, J.J. ve Bonnardot, V. (2011). Suitability of some climatic parameters for grapevine cultivation in South Africa, with focus on key physiological processes. S. Afr. J. Enol. Vitic, 32(1), 137-154; Köse B. 2014. Işık ve Sıcaklığın Bağcılıktaki Yeri ve Önemi, Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi, 1, 203-212.

25 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/yazi.pdf%3Bjsessionid=e-vI2Iw7VRkO0K738vW2uKTq.pdf (10.02.2024).

26 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 22-26.

27 Bu bölüm, VIII. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi'ne sunulan ve kabul edilen 'Biosfer-2 deney tecrübesi ile biyosfer-1'i kuran ve sürdüren yaratıcıyı tanıma' adlı bildiriden alınmıştır.

28 Odum E.P. ve Barrett G.W. 2008. Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 64.

29 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

30 Görseller, 'https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

31 Görsellerdeki veriler, 'Dempster W.F. 2008. Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956; Odum E.P. ve Barrett G.W. (2008). Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 65 ve Nelson M. 2021. Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology,(2021, ID 8067539, s.1-11.'deki kaynaklardan derlenmiştir.

32 Odum E.P. ve Barrett G.W. (2008). Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 65

33 Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

34 Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

35 Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

36 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

37 https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives (12.06.2024).

38 Görsellerdeki veriler, 'https://biosphere2.org/about/about-biosphere-2 ve https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya' kaynaklarından derlenmiştir (29.05.2024).

39 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

40 Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539, s.1-11.

41 Saygılı S. (2013). Güneş ve Hayat, Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 438. (https://www.zaferdergisi.com/makale/12766-gunes-ve-hayat.html).

42 Kur'an-ı Kerim, Kamer/49.

KAYNAKLAR

1 Bilim ve Teknik, Mayıs (2011). (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=wodTc1mw4adsRDAVwsX3zjpl?dergiKodu=4&cilt=44&sayi=734&sayfa=22&yaziid=31710 (29.05.2024).

2 Görsel,'https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#:~:text=The%20total%20volume%20of%20water,liquid%20form%20on%20the%20surface' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.03.2024).

3 Görsel, 'https://pixabay.com/tr/photos/buzda%C4%9F%C4%B1-iklim-buz-buzul-6966784/ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

4 Chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=wodTc1mw4adsRDAVwsX3zjpl?dergiKodu=4&cilt=44&sayi=734&sayfa=22&yaziid=31710 (16.03.2024).

5 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/su-yanabilir-mi#:~:text=Su%2C%20iki%20hidrojen%20ve%20bir,genellikle%20hidrojen%20gaz%C4%B1%20%C5%9Feklinde%20bulunur adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

6 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kimyasal-turler-arasi-guclu-etkilesimler-kimyasal-baglar (14.02.2024).

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sodyum-klor%C3%BCr-ayr%C4%B1lma-gm657556822-119848709' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.05.2024).

8 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 33-37

9 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kendisi-zayif-etkisi-buyuk-molekuller-arasi-etkilesimler adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

10 Nelson D.L. ve Cox M.M. (2017). Lehninger Principles of Biochemistry, International Edition, Chapter 2,Water (7th edn) New York, 1328 pp.

11 https://pixabay.com/tr/photos/sivrisinek-b%C3%B6cek-su-dans-871913/ (14.02.2024).

12 Görsel, 'Morrissey J.F. ve Sumich J.L. (2017). İntroduction to Biology of Marine Life. (Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş), Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126, s. 16' istifade ile çizilmiştir.

13 Morrissey J.F. ve Sumich J.L. (Karataş M ve Atar H.H., 2017).

14 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/antarktikada-buz-tabakasinin-altindaki-goller-nasil-sivi-kalabiliyor' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

15 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/water-cycle-gm462873209-24592861?phrase=su+d%C3%B6ng%C3%BCs%C3%BC&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024); Görseldeki veriler 'Odum E.P. ve Barrett G.W. 2008. Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 157' alınmıştır.

16 Çelebi, S. (2023). Evrende hayata göre dengelenen ince ayar parametreleri. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1) 24- 35.

17 Görsel, 'https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk_Patlama adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

18 Woosley S. ve Janka T. (2005). The Physics of Core-Colapse Supernovae, Nature Physics 1 (3),147–154.

19 Göreseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/night-sky-space-background-with-nebula-and-stars-gm1471911835-502403079?phrase=s%C3%BCpernova ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/underwater-sea-deep-water-abyss-with-blue-sunlight-gm1408518230-459356725?phrase=deniz' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

20 Altın V. (2008). Elementlerin oluşumu. Bilim ve Teknik (TÜBİTAK). Mart sayısı.

21 https://pixabay.com/tr/vectors/atom-n%C3%B6tron-%C3%A7ekirdek-proton-30442/ (01.02.2024).

22 Altın V. 2008.

23 Uysal K. 2023. s. 38-42

24 Altın V. 2008.

25 Altın V. 2008.

26 Nursi B.S. 2018b. Latif Nükteler, RNK neşriyat, Istanbul, s. 13.

27 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beton-d%C3%B6k%C3%BCm-%C3%B6nce-ba%C4%9F1%C4%B1-bir-demir-kiri%C5%9F-kafes-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-bu-%C3%A7ekme-mukavemetini-gm1205744644-347459474?phrase=demir+yap%C4%B1 (14.02.2024).

28 Altın V. 2008.

29 Lesher C.E., Dannberg J., Barfod G.H., Bennett N.R., Glessner J.J.G., Lacks D.J. ve Brenan J.M. 2020. Iron isotope fractionation at the core–mantle boundary by thermodiffusion. Nature Geoscience, 13, 382–386.

30 Altın, 2008.

31 Uysal K. 2023. s. 43-45.

32 Çelebi, S. (2023).

33 Çelebi, S. (2023).

34 Martin Rees, (2000) Just Six Numbers: The Deep Forces that Shape the Universe (New York, NY: Basic Books; Çelebi, S. (2023).

35 S. Hawking, (1998). "Brief History Of Time" (New York: Bantam, s.126; Çelebi, S. (2023). Evrende hayata göre dengelenen ince ayar parametreleri. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1) 24- 35.

36 Hawking, S. and Mlodinow, L., (2010). "The Grand Design", Bantam Books.

37 Collins, Robin (2003). "The Evidence for Fine-Tuning," in God and Design: The Teleological Argument and Modern Science, ed. Neil Manson. New York, NY: Routledge; Çelebi, S. (2023).

38 Görsel, 'Odum E.P. ve Barrett G.W. (2008). Ekolojinin Temel İlkeleri (Işık K.). Palme Yayıncılık, Ankara, s. 44.' İstifade edilerek çizilmiştir.

39 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%C4%B1n%20atmosferi%20be%C5%9F%20ana,tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7inde%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur (12.02.2024).

40 Güler Ç. (2002). İklim değişikliği ve sağlık. Hacettepe Tıp dergisi, 33(1), 34-39; Kerr J.B. ve McElroy C.T. 1993. Evidence for large Upward Trends of Ultraviolet-B Radiation Linked to Ozone Depletion, Science, 262, 523-524.

41 King, D. (2005). Climate Change: The Science and The Policy. Journal of Applied Ecology 42, 779–783; Sunay Ç. 2000. İnsanlık geleceğiyle mi oynuyor? İklim değişiyor. Bilim ve Teknik, 392, 36-46.

42 Uysal K. (2023). s. 28-32.

43 Sağlam N.E., Düzgüneş E. ve Balık İ. (2008). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği. Ege Universty Journal of Fisheries and Aquatic Sciences. 25, 89-94; Yılmaz, E. 2005. İklim geleceğimiz. Bilim ve Teknik, 451, 38-48.

44 IPCC, (2014). The Fifth Assessment Report (AR5), The Intergovernmental Panel on Climate Change, Geneva, Switzerland, (http://www.ipcc.ch.).

45 Sayılğan Ç. (2016). Küresel Sıcaklık Artışının Buğdayda Beklenen Etkileri ve Yüksek Sıcaklığa Toleranslılığın Fizyolojik Göstergeleri. YYÜ Tar. Bil. Derg. 26 (3), 439-447.

46 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/golden-wheat-field-on-sunny-day-gm526153592-92554639?phrase=bu%C4%9Fday adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

47 Bayraç H.N. ve Doğan E. (2016).Türkiye'de İklim Değişikliğinin Tarım Sektörü Üzerine Etkileri,11(1), 23- 48.

48 Kasımoğulları R. ve Uysal K. (2018). A water molecule is a miraculous material designed for living things, II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences, 8th-9th November 2018, Erzurum, Türkiye.

49 IPCC, (2014); Bayraç ve Doğan (2016).

50 Uysal K. (2023), s. 28-32.

51 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/D%C3%BCnyadaki%20iklim%20%C3%A7e%C5%9Fitleri.pdf (19.04.2024).

52 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/weather-forecast-concept-gm531889697-55597470?phrase=iklim' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

53 chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/118833/mod_resource/content/0/08iklim.pdf ve chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/D%C3%BCnyadaki%20iklim%20%C3%A7e%C5%9Fitleri.pdf (19.04.2024).

54 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macocha-abyss-moravya-karst-sulu-ye%C5%9Fillikler-ve-k%C3%BC%C3%A7%C3%BCk-bir-g%C3%B6l-ile-mikroiklim-gm1136466341-302675337?phrase=mikroiklim' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.02.2024).

55 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautiful-sunset-with-dramatic-sky-gm1845392734-551606084?phrase=%C4%B1%C5%9F%C4%B1k+g%C3%BCne%C5%9F (14.02.2024).

56 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim (14.02.2024).

57 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.02.2024).

58 https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/hot-climate-in-the-city-with-strong-sunlight-and-thermometer-in-flat-design-hot-gm1405994965-457705515?phrase=k%C3%BCresel+%C4%B1s%C4%B1nma (15.02.2024).

59 Morrissey J.F. ve Sumich J.L. İntroduction to Biology of Marine Life. (Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş), Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126, s. 16.

60 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-with-chick-gm493217930-76781885' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.05.2024).

61 Luedeling E. (2012). Climate change impacts on winter chill for temperate fruit and nut production:A review, Scientia Horticulturae 144, 218–229; Campoy J.A., Ruiz D. ve Egea J. 2011. Dormancy in Temperate Fruit Treesin a Global Warming Context: A Review. SciHortic (Amst) 130 (2), 357–372.

62 İmrak, B. Ve Küden, A. (2012). Bazı Kiraz Çeşitlerinin Subtropik İklim Koşullarındaki Çoklu Dişi Organ Oluşumu Sorununun Çözümüne İlişkin Araştırmalar. Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi. 28(5), 62-71; Şahin M., Topal E., Özsoy N. ve Altunoğlu N. (2015). İklim Değişikliğinin Meyvecilik ve Arıcılık Üzerine Etkileri Anadolu Doğa Bilimleri Dergisi 6 (2), 147-154.

63 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/grafik-ph-alkali-ve-asidik-%C3%B6l%C3%A7ek-vekt%C3%B6r%C3%BC-gm817607620-132311597?phrase=Ph&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.02.2024).

64 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/co2-emission-reduction-balance-between-air-pollution-and-ecology-concept-art-gm1457088461-491950378?phrase=karbon+denge ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/extreme-weather-and-climate-change-gm1370821565-440290724?phrase=sera+etkisi' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.02.2024).

65 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/elementlerin-dogadaki-donusumu (16.02.2024).

66 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rhizobium-gm698912156-129480883 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-alt%C4%B1nda-gm1084622854-291028114' adeslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

67 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/urea-nitrogen-chemical-plant-fertilizer-bag-gm177819121-24215655?phrase=azotlu+g%C3%BCbre&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/agriculture-robotic-and-autonomous-car-working-in-smart-farm-future-5g-technology-gm1382273499-443104170?phrase=teknik+tar%C4%B1m&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.02.2024).

68 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grizly-bear-at-alaska-gm166186633-23602613?phrase=somon+ay%C4%B1&searchscope=image%2Cfilm (16.02.2024).

69 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/asia-thailand-bangkok-salt-plantation-gm628793046-111717627?phrase=Fosfatl%C4%B1+kaya%C3%A7+g%C3%BCbre+tar%C4%B1m&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kherson-b%C3%B6lgesinde-pembe-tuzlu-syvash-g%C3%B6l%C3%BCn%C3%BCn-y%C3%BCzeyi-ukrayna-do%C4%9Fal-arka-plan-doku-gm1291611527-386678431?phrase=Fosfat+red+tide&searchscope=image%2Cfilm’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (17.02.2024).

70 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ekolojik-felaket-gm1141520118-305861595?phrase=k%C3%B6m%C3%BCr+baca&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-and-solar-panels-making-green-energy-gm509674624-85904665?phrase=g%C3%BCne%C5%9F+r%C3%BCzgar+enerjisi&searchscope=image%2Cfilm (17.02.2024).

71 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/stream-of-fresh-alpine-water-flowing-through-wooden-chute-spout-gm585494596-100406671 (07.04.2024).

72 https://www.zaferdergisi.com/makale/12654-cemre-neden-suya-gec-duser.html (03.07.2024).

73 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tropical-fish-and-turtle-gm539675480-96244705?phrase=biyo%C3%A7e%C5%9Fitlilik&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmıştır (18. 02.2024).

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/side-of-passenger-jet-airplane-easy-to-cut-out-gm166006960-17698415?phrase=u%C3%A7ak&searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/scrap-metal-gm533888437-56480868?phrase=hurdal%C4%B1k+patlama&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18. 02.2024).

3 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/red-blood-cells-flowing-in-atherosclerosis-illustration-vector-gm485006464-71754379?phrase=alyuvar+h%C3%BCcre+b%C3%BCy%C3%BCkl%C3%BCk&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.02.2024).

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-insan-v%C3%BCcudunun-y%C3%BCzde-70i-sudur-gm825573636-133924349?phrase=insan+v%C3%BCcudu+oksijen+carbon+azot+kalsiyum&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.02.2024).

5 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/vucudumuzda-kutlece-en-cok-hangi-elementlerin-atomlari-bulunur (16.01.2024).

6 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (13.04.2024).

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-gm96473156-10759740?phrase=penguen, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honeybee-swarm-gm1759964436-544737142?phrase=ar%C4%B1+koloni+a%C4%9Fa%C3%A7, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/lion-hunting-a-herd-of-zebra-gm495469027-41016956?phrase=zebra+aslan, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ant-action-standing-ant-bridge-unity-team-concept-team-work-together-gm1367675162-437860087?phrase=kar%C4%B1nca+sosyal ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kar%C4%B1ncalar-grubu-gm1227119923-361790028?phrase=kar%C4%B1nca+evi' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (17.02.2024).

8 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/the-foliose-lichen-evernia-prunastri-on-a-branch-in-a-beech-forest-gm1478431148-506701143?phrase=liken, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/feeding-time-gm92124134-6781994?phrase=geyik+zebra, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/protecting-the-catch-gm177516193-21940656?phrase=aslan+%C3%A7akal, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nice-green-lake-with-duckweed-in-lao-cai-city-northern-vietnam-gm1333546818-416003953?phrase=%C3%B6trofikasyon, https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/salmon-jumping-out-of-water-and-attacked-by-sea-lamprey-gm108176292-4479942?phrase=asalak+bal%C4%B1k' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (17.02.2024).

9 Kocaçalışkan İ. (2018). Bitkiler Bize Neler Söyler? LP Akademi Yayınları.

PROF. DR. KAZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/endonezya-b%C3%BCy%C3%BCk-bal%C4%B1k-okul-gm946577550-258489408?phrase=hamsi+populasyon&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

2 Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir

3 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/yew-taxus-needle-trees-at-a-nursery-gm467082613-26100242?phrase=s%C4%B1ral%C4%B1+ladin+dikimi ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wolves-gm524291083-51563156?phrase=kurt+s%C3%BCr%C3%BC&searchscope=image%2Cfilm' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mandarin-duck-female-sitting-on-branch-gm1780317963-546761622?phrase=halkalama+ku%C5%9F&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

5 Görsel, 'https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684' adresinden alınmıştır (18.02.2024).

6 Görsel, 'Kocataş A. (2008).' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-su-birikintisi-i%C3%A7indey%C3%BCzmeye-ye%C5%9Filba%C5%9F-%C3%B6rdekler-bir-%C3%A7ift-gm1127814254-297390461?phrase=erkek+di%C5%9Fi+%C3%B6rdek' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.02.2024).

8 Görsel, 'Kocataş A. (2008).' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

9 Görseller, 'https://www.ogm.gov.tr/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.06.2024).

10 Görseller, 'https://www.ogm.gov.tr/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.06.2024).

11 Görsel,'https://www.algebra.com/algebra/homework/word/misc/Miscellaneous_Word_Problems.faq.question.102611.html' adresinden alınmıştır (07.04.2024).

12 Görsel,'https://tr.wikipedia.org/wiki/Karasinek#:~:text=Karasinekler%20yumurtalar%C4%B1n%C4%B1%20d%C4%B1%C5%9Fk%C4%B1lara%2C%20%C3%A7%C3%B6pl%C3%BCklere%2C%20%C3%B6zellikle,g%C3%BCnde%20kanatl%C4%B1%20eri%C5%9Fkin%20bi%C3%A7imlerini%20al%C4%B1rlar' adresinden alınmıştır (07.04.2024).

13 Kocataş A. (2008).

14 Görsel, 'Kocataş A. 2008.' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

15 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/baby-birds-in-nest-gm638511148-114524855 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kuzey-%C5%9Fahin-bayku%C5%9Fu-gm1214791429-353590087?searchscope=image%2Cfilm' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.04.2024).

16 Kocataş A. (2008).

17 Görsel, 'Kocataş A. 2008.' kaynağından istifade ile çizilmiştir.

18 Görsel, 'Wedemeyer G.A. 2012. Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542' istifade edilerek oluşturulmuştur.

19 Wedemeyer G.A. (2012). Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542.

20 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork: Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms.; https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

21 Sırım Veli. (2006). "Te Pito Te Henua" Dünyanın Sonu, Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 346. sayı. (https://www.zaferdergisi.com/makale/15917-te-pito-te-henua-dunyanin-sonu.html)

22 http://www.mnforsustain.org /ponting_c_the_lessons_of_easter_island.htm.

23 William J. (2003). Thomson, Te Pito Te Henua, Or Easter Island, (Gözden geçirilmiş baskı) Washington.

24 Heyerdahl T (1958). Aku-Aku: The Secret of Easter Island, New York.

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/b%C3%BCy%C3%BCk-aile-gm1163498728-319494706?phrase=t%C3%BCrler' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (19.02.2024).

2 Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir.

3 Kocataş A. (2008).

4 Kocataş A. (2008).

5 Kocataş A. (2008).

6 Kocataş A. (2008).

7 Kocataş A. (2008).

8 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork:Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. 2019. The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

9 Kocataş A. (2008).

10 https://www.trthaber.com/haber/turkiye/yanan-ormanlar-yeniden-yeseriyor-605060.html' adlı adresten alınmıştır (12.08.2024).

11. Satıl F. (2021). Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 537. Sayı. (https://www.zaferdergisi.com/makale/14786-orman-yanginlari-ve-dusundurdukleri.html).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/scheme-of-plant-transpiration-and-stomatal-complex-of-green-leaf-under-magnifying-gm1369368607-439141703?phrase=fotosentez' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.02.2024).

2 Türk M ve Çelik N. (2006). CO_2 Özümlemesinde C-3 ve C-4 Tipi Bitkilerde Fotosentez-Solunum Denge Noktalarının Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 10 (1), 48-51.

3 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 49.

4 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

5 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

6 Görsel, 'Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara. s. 49' istifade ile çizilmiştir.

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.05.2024).

8 Uysal K. (2023). s. 50-52.

9 Görsel 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/hidrotermal-bacalar' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.06.2024).

10 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/half-caught-fly-in-venus-fly-trap-gm1354376018-429212247?searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

11 Görseller, 'https://oggito.com/icerikler/gobek-kordonu/63394; https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/konya-ovasinda-en-kaliteli-elma-hasadi-icin-ureticiler-zamanla-yarisiyor/2706015; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/annem-bebe%C4%9Fi-mutfaktaki-ka%C5%9F%C4%B1kla-besliyor-gm1294442613-388435815?phrase=anne+bebek+yemek+ka%C5%9F%C4%B1k' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir. (26.02.2024).

12 Görseller, 'https://sendika.org/2015/11/mera-alanlari-ranta-acildi-koyluler-direnise-basladi-307569; https://www.makyajtrendi.com/blog/cilt-bakiminda-yosunlar_b-4714; https://blog.tetra.net/tr-tr/siyam-yosun-yiyici-yosunlara-karsi-ana-savasci; https://mikrosolgubre.com/solucan-cinsleri/; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grey-wolf-canis-lupus-gm450308225-29345264?phrase=kurt+le%C5%9F+yemesi+kar&searchscope=image%2Cfilm; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-molluscs-and-mussels-colony-in-a-rock-gm1404368632-456600018?phrase=su+alt%C4%B1; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/deer-grazing-in-the-meadow-gm522560467-50836512?phrase=mera+geyik' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (26.02.2024).

13 Hud suresi, 6.ayet.

14 İbrahim suresi, 32.ayet.

15 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kalp-g%C3%BCl-gm874103164-244084231?phrase=hediye+g%C3%BCl+k%C4%B1rm%C4%B1z%C4%B1' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.02.2024).

16 Uysal K. (2023), s. 54.

17 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sa%C4%9Fl%C4%B1kl%C4%B1-taze-pembe-%C3%A7i%C3%A7ek-a%C3%A7an-di%C4%9Fer-kurutulmu%C5%9F-%C3%B6l%C3%BC-pembe-g%C3%BCl-bir-sat%C4%B1r-aras%C4%B1nda-gm978025886-265868523?phrase=canl%C4%B1+%C3%B6l%C3%BC+ ve https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/slope-gm165942597-22328215?phrase=entropi' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.02.2024).

18 Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü şık K.), Palme yayıncılık, Ankara. s. 47.

19 Kocataş A. 2008. Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir.

20 Görsel, 'Kocataş A. (2008)'den istifade ile çizilmiştir.

21 Uysal K. (2023), s. 56.

22 Uysal K. (2023), s. 59.

23 Yarsan, E., Yipe, M., (2013). The Important Terms of Marine Pollution "Biomarkers and Biomonitoring,Bioaccumulation, Bioconcentration, Biomagnification." J Mol Biomark Diagn s1, 003. https://doi.org/10.4172/2155-9929.S1-003.

24 Gedik K., Gaga E.O. (2023). Mikroplastiklerden Nanoplastiklere-Plastik Kirleticiler (Terzi Y. Öztürk R.Ç. Besin Zincirinde Mikroplastikler, 16. bölüm) NOBEL Yayınları, s.376

25 Rum suresi 41.ayet.

26 Hornyak T. Ohsumi Y. (2017). The rise and rise of a biology superstar. Nature543, S19 ; Laudisi F., Stolfi C., Monteleone G. 2019. Impactof food additiveson gut homeostasis. Nutrients, 11(10) :23-34 ve Choi I. Y., Piccio L., Childress P., vd. (2016). A Diet Mimicking Fasting Promotes Regeneration and ReducesAutoimmunity and Multiple Sclerosis Symptoms. Cell Rep. 15(10):2136-2146.

27 Bagherniya M., Darani F.M., Sharma M., Maracy M.R., Birgani R.A., Ranjbar G., Taghipour A., Safarian M., Keshavarz S.A. 2018. Assessment of the Efficacy of Physical Activity Level and Lifestyle Behavior Interventions Applying Social Cognitive Theory for Overweight and Obese Girl Adolescents. Journal of Research in Health Sciences. 18(2): e00409

28 Arnason T.G., Bowen M.W., Mansell K.D. 2017. Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World J Diabetes. 8(4):154-164.

29 Bhutani S., Klempel M.C., Berger R.A., Varady K.A. (2010). Improvements in coronary heart disease risk indicators by alternate-day fasting involve adipose tissue modulations. Obesity (Silver Spring). 18(11): 2152-9.

30 Li L., Wang Z., Zuo Z.. (2013). Chronic intermittent fasting improves cognitive functions and brain structures in mice. PLoS One. 3;8(6): e66069.

31 Patterson R.E. ve Sears D.D. (2017). Annual Review of Nutrition Metabolic Effects of Intermittent Fasting, 37, 371–393

32 Varady K.A. 2011. Intermittent versus daily calorie restriction: which diet regimen is more effective for weight loss? Obes Rev. 12(7):e593-601.

33 Di Biase S., Lee C., Brandhorst S., Manes B., Buono R., Cheng C.W., Cacciottolo M.,Martin-Montalvo A., de Cabo R., Wei M., Morgan T.E., Longo V.D. (2016). Fasting-Mimicking Diet Reduces HO-1 to Promote T Cell-Mediated Tumor Cytotoxicity. Cancer Cell. 11;30(1): 136-146.

34 Hornyak T., Ohsumi Y. (2017). The rise and rise of a biology superstar. Nature543, S19.

35 Arnason T.G., Bowen M.W., Mansell K.D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World J Diabetes. 8(4):154-164; Barnosky A.R., Hoddy K.K., Unterman T.G., Varady K.A. (2014). Intermittent fasting vs Daily calorie restriction for type 2 diabetes prevention: a review of human findings. Transl Res. 164(4): 302-11 ve Faris M.A., Kacimi S., Al-Kurd R.A., Fararjeh M.A., Bustanji Y.K., Mohammad M.K., Salem M.L. (2012) Intermittent fasting during Ramadan attenuates proinflammatory cytokines and immüne cells in healthy subjects. Nutr Res. 32(12): 947-55.

36 Yazı, 'https://www.zaferdergisi.com/makale/12597-buyuk-baligin-kucuk-baligi-yemesi-adalet-sizlik-mi.html' adresinden alınmıştır (28.07.2024).

37 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/natural-law-gm164446843-17745669?phrase=bal%C4%B1k+yiyen+bal%C4%B1k&searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmıştır (02.03.2024).

38 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/caviar-fish-gm119221196-14109194?phrase=bal%C4%B1k+yumurtas%C4%B1' adresinden alınmıştır (02.03.2024).

39 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1nda-y%C3%BCzen-tropik-bal%C4%B1klar%C4%B1n-b%C3%BCy%C3%BCk-okulu-gm1208325074-349210011?phrase=hamsi' aresinden alınmıştır (02.03.2024).

40 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-on-blue-colored-wood-gm1439239093-479549594?phrase=bal%C4%B1k%20pazar%C4%B1' adresinden alınmıştır (02.03.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-505998251 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/glowing-jellyfish-swim-deep-in-blue-sea-cosmos-medusa-neon-jellyfish-fantasy-in-gm1393840230-449533658 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/firefly-gm541589764-96851949 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

3 Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir. s. 333.

4 Görsel, 'https://tr.wikipedia.org/wiki/Biyom' adresinden alınmış ve kısmen yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

5 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ekolojik-hava-veya-iklim-s%C4%B1n%C4%B1fland%C4%B1rmas%C4%B1-anahat-diyagram%C4%B1-olarak-biyom-piramidi-gm1304923195-395944952?searchscope=image%2Cfilm adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.03.2024).

6 Efe R. (2012). Kazdağları Ekosistemi ve Ekolojisi-Ecosystem and Ecology of Kaz Mountains (Mt.Ida) NW Turkey Kazdağları Ulusal Çalıştayı, Güre-Edremir- Balıkesir Bildiriler Kitabı.

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/forest-gm623825472-109523391; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/past%C4%B1rma-yaz%C4%B1-new-hampshireda-abd-gm847138012-139045031; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/giant-twisted-vine-in-the-atlantic-forest-gm1705016520-539118845' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.07.2024).

8 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ponderosa-pine-tree-gm499574396-80304683; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tree-gm470812776-62401388 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/christmas-tree-isolated-on-white-background-xxxl-gm183244084-14642359 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

9 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/oak-tree-gm1668358019 -535609279; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-a%C4%9Fa%C3%A7-gm841164366-137156589; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautifull-green-tree-on-a-white-background-in-high-definition-tropical-tree-on-gm1388383811-446038564 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/chestnut-tree-isolated-on-white-background-gm137825125-19002748 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

10 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-muz-a%C4%9Fac%C4%B1-gm1304357627-395535096; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-mango-a%C4%9Fac%C4%B1-gm940342852-257064561; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-tropikal-a%C4%9Fa%C3%A7lar-izole-a%C4%9Fa%C3%A7lar-i%C3%A7in-tasar%C4%B1m-gm1025787184-275137030; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/vervet-monkey-chlorocebus-pygerythrus-gm93214254-6228262' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

11 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/takwa-village-in-kenya-gm518412240-90026611' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.03.2024).

12 Görseller,' https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fas-ana-konumlar-gm1254534079-366706385; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/afrika-antilobu-gm877049268-244765050; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/australian-wedge-tail-eagle-eating-a-kangaroo-gm481350328-69328443; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fennec-fox-gm153709029-15480315; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-rock-python-on-sandy-ground-gm531121851-55115268; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-sari-ile-gm694619294-128365667 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-ve-da%C4%9F-gm872501788-243705236' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (11.03.2024).

13 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/steppe-view-gm1361768300-434033753?searchscope=image%2Cfilm’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.03.2024).

14 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C4%B1%C5%9F%C4%B1n-mo%C4%9Folistanda-geyik-gm1205017230-346956559; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kutup-tilkisi-wilde-tundra-i%C3%A7inde-kutup-tilkisi-ayakta-gm1289270988-385002774; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/muskokdurulmas%C4%B1-kim-aral%C4%B1k-g%C3%BCne%C5%9Fli-bir-g%C3%BCnde-kardaoldu%C4%9Funu-gm953462402-260252182; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/pools-in-the-tundra-mountains-gm515891664-88728793 adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (14.03.2024).

15 Kocaçalışkan İ. 2023. Plastik Yiyen Bakteriler Evrimin Eseri mi? Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 556. Sayı.

16 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/plastik-a%C5%9Fa%C4%9F%C4%B1lay%C4%B1c%C4%B1-bakteriler-%C4%B1deonella-sakaiensis-gm1164926202-320355674’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Bu bölüm Uluslararası VI. Yaratılış Kongresinde sunduğum bildirilerden ve 'Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış' kitabımdan alınmıştır.

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

3 Berger J., Stacey P.B., Bellis L. ve Johnson M.P. (2001). A mammalian predator–prey imbalance: grizzly bear and wolf extinction affect avian neotropıcal migrants, Ecological Applications, 11(4), 947–960.

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/an-arch-made-of-stone-with-the-keystone-in-pace-ruins-at-ephesus-turkey-gm2159734149-580305312' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.07.2024).

5 Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 67-68.

6 Crooks K.R. ve Soulé M.E. (1999). Mesopredator release and avifaunal extinctions in a fragmented system. Nature 400, 563–566.

7 Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D. ve Wirsing A.J. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484. (Yeniden düzenlenmiştir)

8 Miller B., Dugelby B., Foreman D., Martinez del Río C., Noss R., Phillips M., Reading R., Soulé M.E., Terborgh J. ve Willcox L. (2001). The Importance of Large Carnivores to Healthy Ecosystems, Endangered Species, 18 (5), 202-210.

9 Ripple ve ark. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484.

10 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

11 Ripple ve ark. (2014).

12 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

13 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

14 Kissui B.M. ve Packer C. (2004). Top-down population regulation of a top predator: Lions in the Ngorongoro Crater. Proceedings of the Royal Society of London 271, 1867–1874.

15 Uysal K. (2023), s. 73.

16 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

17 Prugh L.R., Stoner C.J., Epps C.W., Bean W.T., Ripple W.J., Laliberte A.S. ve Brashares J.S. (2009). The rise of the mesopredator. Bioscience 59 (9), 779-791.

18 Oswald J., Schmitz O.J., Hawlena D. Ve Trussell G.C. (2010). Predator control of ecosystem nutrient Dynamics, Ecology Letters, 13, 1199–1209.

19 Ripple, W. J. ve Beschta R. L. (2008). Trophic cascades involving cougar, mule deer, and black oaks in Yosemite National Park. Biological Conservation 141, 1249-1246.

20 Ripple W. J. ve Beschta R. L. (2006). Linking a cougar decline, trophic cascade, and catastrophic regime shift in Zion National Park. Biological Conservation 133, 397- 408.

21 Prugh L.R., Stoner C.J., Epps C.W., Bean W.T., Ripple W.J., Laliberte A.S. ve Brashares J.S. (2009).

22 Krumm C.E., Conner M.M., Hobbs T.H., Don O., Hunter D.O. ve Miller M.W. (2010).

23 Krumm C.E., Conner M.M., Hobbs T.H., Don O., Hunter D.O. ve Miller M.W. (2010). Mountain lions prey selectively on prion-infected mule deer, Biol. Lett. 6, 209–211.

24 Ripple W.J. Ve Beschta R.L. (2012). Large predators limit herbivore densities in northern forest ecosystems. Eur. J. Wildl. Res. 58, 733–742.

25 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

26 Ripple W. J. ve Larsen E.J. (2000). Historic aspen recruitment, elk and wolves in northern Yellowstone National Park, USA. Biological Conservation 95, 361- 370.

27 Beschta R.L. ve Ripple W.J. (2009). Large predators and trophic cascades in terrestrial ecosystems of the western United States. Biological Conservation 142, 2401–2414.

28 Berger J., Stacey P.B., Bellis L. ve Johnson M.P. (2001). A mammalian predator–prey imbalance: grizzly bear and wolf extinction affect avian neotropıcal migrants, Ecological Applications, 11(4), 947–960; Beschta R.L. ve Ripple W.J. 2009.

29 Beschta R.L. ve Ripple W.J. 2009 (Yeniden düzenlenmiştir).

30 Christianson D. ve Creel S. (2010). A nutritionally mediated risk effect of wolves on elk. Ecology 91, 1184–1191.

31 Ritchie ve ark. 2012.; Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012). Ecosystem restoration with teeth: what role for predators?, Trends in Ecology and Evolution, 27 (5), 265-271.

32 Estes J.A., Terborgh J., Brashares J.S., Power M.E., Berger J., Bond W.J., Carpenter S.R., Essington T.E., Holt R.D., Jackson J.B.C. ve ark. (2011). Trophic downgrading of planet earth. Science 333, 301–3067; Alverson W. S., Waller D.M. ve Solheim S.L. (1988). Forests too deer: edge effects in northern Wisconsin. Conservation Biology 2, 348-358.

33 Crête, M. ve Manseau M. (1996). Natural regulation of cervidae along a 1000 km latitudinal gradient: change in trophic dominance. Evolutionary Ecology 10, 51-62.

34 Ripple ve ark. (2014)'den düzenlenmiştir.

35 Wilmers C. C., Crabtree R.L., Smith D. W., Murphy K.M. ve Getz W.M. (2003). Trophic Facilitation by Introduced Top Predators: Grey Wolf Subsidies to Scavengers in Yellowstone National Park. Journal of Animal Ecology 72, 909-916.

36 Peterson R.O., Vucetich J.A., Page R.E. ve Chouinard A. (2003). Temporal and spatial aspects of predator–prey dynamics. Alces 39, 215–232.

37 Sunde P., Overskaug K. ve Kvam T. (1999). Intraguild predation of lynxes on foxes: evidence of interference competition? Ecography, 22, 521–523.

38 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

39 Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012). Top predators as biodiversity regulators: the dingo Canis lupus dingo as a case study. Biol Rev 87, 390–413.

40 Ripple ve ark. 2014.; Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012).

41 Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012).

42 Hayward M.W. ve Marlow N. (2014). Will dingoes really conserve wildlife and can our methods tell? J Appl Ecol 51, 835–838.

43 Ripple ve ark. (2014); Mortensen M. P., Pyykönen M. ve Elmhagen B. (2013). Where lynx prevail, foxes will fail – regulation and limitation of a mesopredator in Eurasia. Glob. Ecol. Biogeogr. 22, 868–877.

44 Elmhagen B., Ludwig G., Rushton S.P., Helle P. ve Lindén H. (2010). Top predators, mesopredators and their prey: interference ecosystems along bioclimatic productivity gradients. J. Anim. Ecol. 79, 785–794.

45 Elmhagen B. ve Rushton, S.P. (2007). Trophic control of mesopredators in terrestrial ecosystems: top-down or bottom-up? Ecol. Lett. 10, 197–206; Ritchie ve ark. 2012.

46 Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012)'den düzenlenmiştir.

47 Penteriani V., Delgado M.D.M., Bartolommei P., Maggio C., Alvarez C.A. Ve Holloway G.J. (2008) Owls and rabbits: predation against substandard individuals of an easy prey. J Avian Biol 39, 215–221.

48 Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012).

49 Roemer ve ark. (2009).

50 Roemer ve ark. (2009).

51 Roemer ve ark. (2009).

52 Roemer ve ark. (200)9; Jones K.L,VanVuren D.H. ve Crooks K.R. (2008). Sudden increase in a rare endemic carnivore: Ecology of the island spotted skunk. Journal of Mammalogy 89, 75–86.

53 Oswald ve ark. (2010).

54 Helfield J. ve Naiman R.J. (2006). Keystone interactions: Salmon and bear in riparian forests of Alaska. Ecosystems 9, 167–180.

55 Ripple ve ark. 2014; Richardson L ve Loomis J. (2009). The total economic value of threatened, endangered and rare species: An updated meta-analysis. Ecol. Econ. 68, 1535–1548.

56 Wallach A.D., Johnson C.N., Ritchie E.G. ve O'Neill A.J. (2010). Predator control promotes invasive dominated ecological states. Ecol. Lett. 13, 1008–1018; Bommel L.V. ve Johnson C.N. (2012). Good dog! Using livestock guardian dogs to protect livestock from predators in Australia's extensive grazing systems. Wildlife Res. 39, 220–229.

57 Packer C,, Holt R.D., Hudson P.J., Lafferty K.D. ve Dobson A.P. (2003). Keeping the herds healthy and alert: Implications of predator control for infectious disease. Ecol. Lett. 6, 797–802.

58 Prugh ve ark. 2009; Crooks ve Soulé (1999).

59 Roemer G.W., Gompper M.E. ve Valkenburgh B.V., (2009). The Ecological Role of the Mammalian Mesocarnivore, BioScience, 59 (2), 165-173.

60 Prugh ve ark. (2009).

61 Jordano P., Garcia C., Godoy J.A. ve Garcia-Castano J.L. (2007). Differential contribution of frugivores to complex seed dispersal patterns. Proceedings of the National Academy of Sciences 104, 3278–3282.

62 Wirsing A.J., Steury T.D. ve Murray D.L. (2002). Relationship Between Body Condition And Vulnerability To Predation in Red Squirrels And Snowshoe Hares, 3(3), 707–715.

63 Wirsing ve ark. (2002).

64 Miller ve ark. 2001; Berger ve ark. (2001).

65 Crooks ve Soulé 1999; Miller ve ark. (2001).

66 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

67 Henke S. E. ve F. C. Bryant. (1999). Effects of Coyote Removal on the Faunal Community in Western Texas. Journal of Wildlife Management 63, 1066-1081.

68 Soulé M.E., Bolger D.T., Alberts A.C., Wright J., Sorice M., ve Hill S. (1988). Reconstructed dynamics of rapid extinctions of chaparral-requiring birds in urban habitat islands. Conservation Biology 2, 75-92; Crooks ve Soulé (1999); Miller ve ark. (2001).

69 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

70 Eldridge, D. J. (2009). Badger (Taxidea taxus) mounds affect soil hydrological properties in a degraded shrub-steppe. The American Midland Naturalist 161, 350-358.

71 Prugh ve ark. (2009); Wangchuk T. (2004). Predator-prey dynamics: The role of predators in the control of problem species. Journal of Bhutan Studies 10, 68–89.

72 Prugh ve ark. (2009).

73 Kissui ve Packer (2004); Roemer ve ark. (2009).

74 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' sitesinden alınmış olup konunun görsel anlatımı içindir, olayı tam temsil etmeyebilir (09.03.2024).

75 Wehausen J.D. 1996. Effects of mountain lion predation on bighorn sheep in the Sierra Nevada and Granite Mountains of California. Wildlife Society Bulletin 24, 471–479.

76 Frank K.T., Petrie B., Choi J.S. ve Leggett W.C. 2005.Trophic cascades in a formerly cod-dominated ecosystem. Science, 308, 1621–1623; Jackson J.B.C. 2008. Ecological extinction and evolution in the brave new ocean. Proceedings of the National Academy of Sciences. 105, 11458–11465.

77 Miller ve ark. (2001); Erlinge S., Goransson G., Hogstedt G., Jansson O., Liberg J., Loman I.N., Nilsson T., Schantz V. ve Silvan M. 1984. Can vertebrate predators regulate their prey? American Naturalist 123,125-154.

78 Ripple ve ark. (2014).

79 Krumm ve ark. (2010); Penteriani ve ark. (2008).

80 Svensson E.I. ve Friberg M. (2007). Selective Predation on Wing Morphology in Sympatric Damselflies. Am. Nat. 170, 101–112; Genovart M., Negre N., Tavecchia G., Bistuer A., Parpal L., Oro D. 2010. The Young, the Weak and the Sick: Evidence of Natural Selection by Predation, Plos One 5 (3), 1-5.

81 Kocaçalışkan İ. Dost Beykoz Gazetesi Köşe Yazısı, 25.6.2020.

82 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Görsel, "https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/duden-%C5%9Felalesi-ve-sudaki-turist-tekneleri-ile-antalyan%C4%B1n-deniz-panoramas%C4%B1-gm1195763444-340929687' adresinden alınmıştır (16.03.2024).

2 Görsel, 'https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#/media/File:Earth's_water_distribution.svg adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (16.03.2024).

3 Geldiay, R., Kocataş, A., (1998). Deniz Biyolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir.

4 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/g%C3%B6z-damar-vekt%C3%B6r-simgesi-simgesi-tasar%C4%B1m-gm824641644-133624315 ve https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/yaprak-damar%C4%B1-gm1128029050-297531434' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (18.04.2024).

5 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/finlandiya-da-bahar-g%C3%BCn%C3%BCnde-ye%C5%9Fil-a%C4%9Fa%C3%A7l%C4%B1-idilik-nehir-manzaras%C4%B1-gm1135128469-301869931;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/italyan-alplerinde-akan-su-%C3%A7e%C5%9Fmesi-gm1172658853-325403705;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kaynak-bir-ah%C5%9Fap-gm812207224-131445125;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ta%C5%9Flar%C4%B1n-%C3%BCzerine-d%C3%B6k%C3%BClen-su-gm1191110998-337909269' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.03.2024).

6 Bayram N.;Cin M., (2010). Akarsu, Dere, Çay ve Irmak Kavramlarının İncelenmesi ve Öğretimlerine Yönelik Öneriler. The Black Sea Journal of Social Sciences, 2, 97-122.

7 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/panorama-of-blue-lagoon-and-beach-oludeniz-turkey-gm522945303-51044082 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (01.04.2024). Konuyu anlatmak içindir. Gerçeği tam yansıtmayabilir.

8 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-505998251' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (25.05.2024).

9 Morrissey J.F. ve Sumich J.L.2017. İntroduction to Biology of Marine Life. (Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş), Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126, s. 12.

10 Geldiay, R., Kocataş, A., (1998). Deniz Biyolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir.

11 Geldiay ve Kocataş 1998.

12 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/whole-fresh-monkfish-gm176861026-17971481' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (21.05.2024).

13 Jeffery W.R. (2005). Adaptive Evolution of Eye Degeneration in the Mexican Blind Cavefish. Journal of Heredity, 96 (3), 185–196; Darwin C. (1859). On the origin of species based on natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life, 6th ed. London.

14 Uysal K. (2018). The eye loss occured in cave populations of some fish species is a proof for planned creation. II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences. Erzurum. S. 153-170.

15 Jeffery (2005) ve Darwin C. (1859).

16 Yamamoto Y, Stock D.W., and Jeffery W.R. (2004). Hedgehog signaling controls eye degeneration in blind cavefish. Nature, 431, 844–847.

17 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6r-ma%C4%9Farabal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-astyanax-mexicanus-siyah-arka-planl%C4%B1-gm1190246732-337342989?searchscope=image%2Cfilm' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (20.05.2024).

18 Jeffery W R. (2009). Evolution and development in the cavefish Astyanax, Curr Top Dev Biol., 86, 191– 221.

19 Jeffery W.R. (2001). Cavefish as a model system in evolutionary developmental biology. Dev Biol. 231, 1- 12.

20 Romero A., ve Paulson K.M. (2001). It's a wonderful hypogean life. A guide to the trogomorphic fishes of the world. Environ. Biol. Fishes, 62,13–41.; Jefery W.R., Strickler A.G., Yamamoto Y. (2003). To See or Not to See: Evolution of Eye Degeneration in Mexican Blind Cavefish, INTEGR. COMP. BIOL., 2003, 43, 531–541.

21 Wilkens, H. (1988). Evolution and genetics of epigean and cave Astyanax fasciatus (Characidae, Pisces). Evol. Biol., 1988, 23, 271–367.

22 Gross J.B, (2012). The complex origin of Astyanax cavefish, Gross BMC Evolutionary Biology, 2012, 105, 1-12.

23 Uysal K. (2018). The eye loss occured in cave populations of some fish species is a proof for planned creation. II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences. Erzurum. S. 153-170.

24 Geldiay ve Kocataş, (1998).

25 Görsel, 'Gök K ve Sözen A. 2022. Design and Analysis ofHydrogen Production Combined System from Hydrogen Sulfide with Renewable bEnergy Source. Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 8(2), 274-291. Ve https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/denizlerde-oksijen-durumu-i-108176' kaynaklarından istifade edilerek çizilmiştir.

26 Geldiay ve Kocataş, (1998).

27 Geldiay ve Kocataş, (1998).

28 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.06.2024).

29 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.06.2024).

30 James S. Monroe-Reed Wicander, (2007). Fiziksel Jeoloji-Yeryuvarının Araştırılması, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, Ankara.

31 Görseller, 'https://www.dailymotion.com/video/x1y0ytb' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (06.06.2024).

32 Görseller, 'https://www.dailymotion.com/video/x1y0ytb' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (06.06.2024).

33 Uysal K. (2014). Dünyamızın Su Arıtma Sistemi, Zafer Bilim Araştırma Dergisi, 453. (https://www.zaferdergisi.com/makale/12464-dunyamizin-su-aritma-sistemi.html).

34 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (12.08.2024).

35 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr'adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.08.2024).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Bu bölüm VI. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi'nde sunduğum bildirilerden ve 'Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış' kitabımdan alınmıştır.

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

3 Sergio F., Newton I., Marchesi L. ve Pedrini P. (2006). Ecological justified charisma: preservation of top predators delivers biodiversity conservation. Journal of Applied Ecology, 43, 1049-1055.

4 Glen A.S., Dickman C.R., Soule M.E., ve Mackey B.G. (2007). Evaluating the role of the dingo as a trophic regulator in Australian ecosystems. Austral Ecology, 32, 492-501.

5 Heithaus M.R., Frid A., Wirsing A.J. ve Worm B., (2008). Predicting ecological consequences of marine top predator declines, Trends in Ecology and Evolution, 23(4), 202-210.

6 Myers R.A., Baum J.K., Shepherd T.D., Powers S.P., ve Peterson C.H. (2007). Cascading effects of the loss of apex predatory sharks from a coastal ocean. Science, 315, 1846-1850.

7 Brierley A.S. (2007). Fisheries ecology: Hunger for shark fin soup drives clam chowder off the menu. Current Biology, 17(14), 555-557.

8 Myers ve ark. (2007).

9 Creel S. (2011). Towards a predictive theory of risk effects: hypotheses for prey attributes and compensatory mortality. Ecology, 92, 2190–2195.

10 Aragones L.V., Lawler I.R., Foley W.J., ve Marsh H. (2006). Dugong grazing and turtle cropping: Grazing optimization in tropical seagrass systems? Oecologia, 149, 635-647.

11 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/shark-and-hawksbill-turtle-gm618961918-107850301?phrase=kaplan%20k%C3%B6pek%20bal%C4%B1%C4%9F%-C4%B1%20deniz%20%C3%A7ay%C4%B1r%C4%B1%20kaplumba%C4%9Fa' adresinden alınmıştır (05.03.2024).

12 Bjorndal K.A., Bolten A.B. ve Chaloupka M.Y. (2000). Green turtle somatic growth model: evidence for density dependence. Ecological Applications, 10(1), 269-282.

13 Görsel, ''https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/swimming-in-the-grass-sea-gm539138 325-58449750?phrase=kaplan%20k%C3%B6pek%20bal%C4%B1%C4%9F%-C4%B1%20deniz%20%C3%A7ay%C4%B1r%C4%B1%20kaplumba%C4%9Fa' alınmıştır (05.03.2024)

14 Heithaus ve ark. (2008).

15 Mumby P.J., Harborne A.R., Williams J., Kappel C.V., Brumbaugh D.R., Micheli F., Holmes K.E., Dahlgren C.P., Paris C.B. ve Blackwell P.G. (2007). Trophic cascade facilitates coral recruitment in a marine reserve. PNAS, 104 (20), 8362- 8367.

16 Wilson S.K., Graham N.J., Pratchett M.S., Jones G.P. ve Polunin N.V.C. (2006). Multiple disturbances and the global degradation of coral reefs: are reef fishes at risk or resilient? Global Change Biology, 12, 2220-2234.

17 Hughes T.P. (1994). Catastrophes, phase shifts, and large-scale degradation of a Caribbean coral reef. Science, 265 (5178), 1547-1551.

18 Tucker S., Hipfner J.M. Trudel M. (2016). Size-and condition-dependent predation: a seabird disproportionately targets substandard individual juvenile salmon, Ecology, 97(2), 461–471.

19 Duffy E.J. ve Beauchamp D.A. (2008). Seasonal piscivory by coastal cutthroat trout (Oncorhynchus clarki clarki) in Puget Sound: implications for juvenile salmon. Transactions of the American Fisheries Society, 137, 165–181.

20 Tucker ve ark (2016).

21 Kitchell J.F., Essington T.E., Boggs C.H., Schindler D.E. ve Walters C.J. (2002). The role of sharks and longline fisheries in a pelagic ecosystem of the Central Pacific. Ecosystems, 5, 202–216.

22 Myers ve ark. (2007).

23 Ferretti F., Worm B., Britten G.L., Heithaus M.R. ve Lotze H.K. (2010). Patterns and ecosystem consequences of shark declines in the ocean, Ecology Letters. 13, 1055–1071.

24 Frisk M.G., Miller T.J. ve Fogarty M.J. (2001). Estimation and analysis of biological parameters in elasmobranch fishes: a comparative life history study. Can. J. Fish. Aquat. Sci., 58, 969–981.

25 Jorgensen C., Enberg K., Dunlop E.S., Arlinghaus R., Boukal D.S., Brander, K., Ernande B., Gardmark A., Johnston F., Matsumura S., Pardoe H., Raab K., Silva A., Vainikka A., Dieckmann U., Heino M., Rijnsdorp A.D. (2007). Managing evolving fish stocks. Science, 318, 1247–1248.

26 Görsel 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6pekbal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-y%C3%BCzgeci-%C3%A7orbas%C4%B1-gm674687350-123729043' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (25.04.2024).

27 Shepherd T.D. ve Myers, R.A. (2005). Direct and indirect fishery effects on small coastal elasmobranchs in the northern Gulf of Mexico. Ecol. Lett., 8, 1095–1104.

28 Baum J.K., Myers R.A., Kehler D.G., Worm B., Harley S.J., Doherty P.A. (2003). Collapse and conservation of shark populations in the Northwest Atlantic. Science, 299, 389- 392.

29 Ferretti F., Worm B., Britten G.L., Heithaus M.R. ve Lotze H.K. (2010).

30 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/swimming-in-the-grass-sea-gm539138325-' adresinden alınmıştır (06.07.2024).

31 Estes ve ark. (1998).

32 Estes J.A., Tinker M.T. ve Bodkin J.L. (2010). Using ecological function to develop recovery criteria for depleted species: Sea otters and kelp forests in the Aleutian Archipelago. Conservation Biology, 24, 852–860.

33 Crait J.R. ve Ben-David M. (2007). Effects of river otter activity on terrestrial plants in trophically altered Yellowstone Lake. Ecology, 88, 1040–1052.

34 Gende S.M., Edwards R.T., Willson M.F. ve Wipfli M.S. (2002). Pacific salmon in aquatic and terrestrial ecosystems. BioScience, 52, 917–928.

35 Estes ve ark. (1998).

36 Estes ve ark. (1998).

37 Jasmin J.N., Rochefort L. ve Gauthier, G. (2008). Goose grazing influences the fine-scale structure of a bryophyte community in arctic wetlands. Polar Biology, 31, 1043-1049.

38 Green A.J. ve Elmberg J. (2014). Ecosystem Services Provided by Waterbirds, BiologicalReviews, http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/%28ISSN%291469-185X (12.05.2024).

39 Maron J.L., Estes J.A., Croll, D.A., Danner E.M., Elmendorf, S.C. ve Buckelew S.L. (2006). An introduced predator alters Aleutian Island plant communities by thwarting nutrient subsidies. Ecological Monographs, 76, 3-24.

40 Wood K.A., Stıllman, R.A., Clarke, R.T., Daunt, F. ve O'hare M.T. (2012). The impact of waterfowl herbivory on plant standing crop: a meta-analysis. Hydrobiologia, 686, 157-167.

41 Buckeridge K.M. ve Jefferies, R.L. (2007). Vegetation loss alters soil nitrogen dynamics in an Arctic salt marsh. Journal of Ecology, 95, 283-293.

42 Allard K. ve Gilchrist H.G. (2002). Kleptoparasitism of Herring Gulls taking eider eggs by Canada Geese. Waterbirds, 25, 235-238.

43 Taggart M.A., Figuerola J., Green A.J., Mateo R., Deacon C., Osborn D. ve Meharg A.A. (2006). After the Aznalcollar mine spill: Arsenic, zinc, selenium, lead and copper levels in the livers and bones of five waterfowl species. Environmental Research, 100, 349-361.

44 Whelan C.J., Wenny D.G. ve Marquise R.J. (2008). Ecosystem services provided by birds. Year in Ecology and Conservation Biology, 2008 1134, 25-60.

45 Kameda K., Koba K., Hobara S., Osono T. ve Terai M. (2006). Pattern of natural N-15 abundance in lakeside forest ecosystem affected by cormorant-derived nitrogen. Hydrobiologia, 567, 69-86.

46 Miles A.K., Lawler S.P., Dritz D. ve Spring S. (2002). Effects of mosquito larvicide on mallard ducklings and prey. Wildlife Society Bulletin, 30, 675-682.

47 Pimentel D., Zuniga R. Ve Morrison D. (2005). Update on the environmental and economic costs associated with alien-invasive species in the United States. Ecological Economics,52, 273-288.

48 Hoyer M.V., Watson D.L., Willis D.J. ve Canfield JR, D.E. (2009). Fish kills in Florida's canals, creeks/rivers, and ponds/lakes. Journal of Aquatic Plant Management, 47, 53-56.

49 Gawlik D.E. (2002). The effects of prey availability on the numerical response of wading birds. Ecological Monographs, 72, 329-346.

50 Jeppesen E., Meerhoff M., Jacobsen B.A., Hansen R.S., Sondergaard D.M., Jensen J.P., Lauridsen T.L., Mazzeo N. ve Branco C.W.C. (2007). Restoration of shallow lakes by nutrient control and biomanipulationthe successful strategy varies with lake size and climate. Hydrobiologia, 581, 269-285.

51 Dirksen S., Boudewijn T.J., Noordhuis R. Ve Marteijn E.C.L. (1995). Cormorants Phalacrocorax carbo sinensis in Shallow Eutrophic Fresh-Water Lakes - Prey Choice and Fish Consumption in the Non-Breeding Period and Effects of Large-Scale Fish Removal. Ardea, 83, 167-184.

52 Scott J.J., Renaut R.W. ve Owen R.B. (2012). Impacts of flamingos on saline lake margin and shallow lacustrine sediments in the Kenya Rift Valley. Sedimentary Geology, 277–278, 32–51.

53 Green A.J. ve Figuerola J. (2005). Recent advances in the study of long-distance dispersal of aquatic invertebrates via birds. Diversity and Distributions, 11, 149-156.

54 Brochet A.L., Guillemain M., Fritz H., Gauthier-Clerc M. ve Green A.J. (2010). Plant dispersal by teal (Anas crecca) in the Camargue: duck guts are more important than their feet. Freshwater Biology, 55, 1262-1273.

55 Frisch D., Green A.J. ve Figuerola J. (2007). High dispersal capacity of a broad spectrum of aquatic invertebrates via waterbirds. Aquatic Sciences, 69, 568-574.

56 Amat F., Hontoria F., Ruiz O., Green A.J., Sanchez M.I., Figuerola J. ve Hortas F. (2005). The American brine shrimp as an exotic invasive species in the western Mediterranean. Biological Invasions, 7, 37-47.

57 Brochet ve ark. 82010).

58 Gascoigne W.R., Hoag D., Koontz L., Tangen B. A., Shaffer T.L. ve Gleason R.A. (2011). Valuing ecosystem and economic services across land-use scenarios in the Prairie Pothole Region of the Dakotas, USA. Ecological Economics, 70, 1715-1725.

59 Hostetter N. J., Evans A.F., Roby D.D., Collis K., Hawbecker M., Sandford B.P., Thompson D.E., ve Loge F.J. (2011). Relationship of external fish condition to pathogen prevalence and out-migration survival in juvenile steelhead. Transactions of the American Fisheries Society, 140, 1158–1171.

60 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (24.05.2024).

61 Palomares F, Gaona P, Ferreras P, Delibes M. (1995). Positive effects on game species of top predators by controlling smaller predator populations: An example with lynx, mongooses, and rabbits. Conservation Biology 9, 295–305.

62 Ripple WJ, Beschta RL. (2004).Wolves and the ecology of fear: Can predation risk structure ecosystems? BioScience 54: 755–766.

63 Kocaçalışkan İ. 2018. Bitkiler Bize Neler Söyler? LP Akademi Yayınları.

64 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%BC-alt%C4%B1nda-gm1084622854-291028114?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-juvenal-fish-hiding-in-ocean-sea-grass-in-shallow-water-gm1363545633-435063659' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (15.08.2024).

PROF. DR. KÂZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Bu bölüm, ağırlıklı olarak 'Uysal, K. 2023. İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 44-69' ve Uysal K. (2019). Ekosistem Hizmetleri Bakımından İnsanın Hayvanlardan Farklılığı ve İnsanın Dünya Ekosistemindeki Ayrıcalığı, Üstünlüğü ve Önemi. 3 rd International Creation Congress in the Light of Sciences. Iğdır. S. 244-269.) isimli makaleden üretilmiştir.

2 Görselleri Sayın Âdem Dönmez çizmiştir.

3 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/puzzled-man-gm132071705-18463868' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

4 Uysal K. (2018). Bazı balık türlerinin mağara popülasyonlarında meydana gelen göz kayıpları planlı yaratılışın delilidir. II. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Erzurum, s. 153-170.

5 Behrens M., Wilkens H. ve Schmale H. (1998). Cloning of the alphaA-crystallin genes of a blind cave form and the epigean form of Astyanax fasciatus: A comparative analysis of structure, expression and evolutionary conservation. Gene. 216, 319–326.

6 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/homo-sapiens-sapiens-i%C3%A7in-insan-evriminin-a%C5%9Famalar%C4%B1-australopithecus-%C3%BCzerinden-d%C3%BCz-gm1018211152-273738482' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.04.2024).

7 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kidney-model-isolated-on-white-background-with-clipping-path-chronic-kidney-gm1726906727-541377944; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/izole-sa%C4%9Fl%C4%B1ks%C4%B1z-karaci%C4%9Fer-anatomisi-gm656975650-119678387; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/healthy-human-lungs-vs-smoker-lungs-isolated-on-white-gm1403980243-456339647; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/human-papillomavirus-veya-hpv-cinsel-yolla-bula%C5%9Fan-bir-enfeksiyondur-bu-deride-gm1299351497-392004949' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.04.2024).

8 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bakteri-yak%C4%B1n-%C3%A7ekim-gm1243521401-362886766; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/coronavirus-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2019-%C3%A7in-patojen-solunum-butehlike-vir%C3%BCs-mikroskobik-bir-gm1213899231-352981255' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (03.04.2024).

9 Gould, J. L. ve Keeton, W. T. (1996), s. 347; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

10 Howells, W. (1967). Mankind in the Making. Doubleday and CO. Garden City N.Y.P. 155-156; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Adem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

11 Gish, D.T. (1981). Evolution: The Fossils Say No! Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. (1984).

12 Smith, G. S. (1979). Wood word's tony. New Scientist. 5 April, p.44; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

13 Boule, M. And Valois, H.M. (1957). Fossil Man. The Dreyden Press. New York. P.118-123.

14 O'connel, P. (2009). Science of Today and the Problems of Genesis. TAN Books and Publishers; ISBN-13: ‎978-0895554383.

15 Strong D.R., Frank K.T., (2010). Human Involvement in Food Webs, Annu. Rev. Environ. Resour, 35, 1–23.

16 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

17 Uysal K. (2019). Ekosistem hizmetleri bakımından insanın hayvanlardan farklılığı ve insanın Dünya ekosistemindeki ayrıcalığı, üstünlüğü ve önemi. 3 rd International Creation Congress in the Light of Sciences. Iğdır. S. 244-269; Whitmee S., Haines A, Beyrer C.,, Boltz F., Capon A.G., Dias B.F.S., Ezeh A., Frumkin H., Gong P., Head P., Horton R., Mace G.M., Marten R., Myers S.S., Nishtar S., Osofsky S.A., Pattanayak S.K., Pongsiri M.J., Romanelli C., Soucat A., Vega J., Yach D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of

The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. Lancet 386, 1973–2028; Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D., Wirsing A.J., (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343, 1241484;

18 Kur'an-ı Kerim/İsra 70; Nursi BS. (2003). Sözler, RNK Neşriyat, İstanbul, s. 303.

19 Schramskia J.R., Gattiea D.K., ve James H. Brownb J.H. (2015). Human domination of the biosphere: Rapid discharge of the earth-space battery foretells the future of humankind. Proceedings of the National Academy of Sciences (Pnas), 112 (31) 9511–9517.

20 Schramskia ve ark. (2015).

21 Whitmee S., Haines A.,, Beyrer C.,, Boltz F., Capon A.G., Dias B.F.S., Ezeh A., Frumkin H., Gong P., Head P., Horton R., Mace G.M., Marten R., Myers S.S., Nishtar S., Osofsky S.A., Pattanayak S.K., Pongsiri M.J., Romanelli C., Soucat A., Vega J., Yach D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. Lancet 386, doi: 10.1016/S0140-6736(15)60901-1.

22 Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D., Wirsing A.J., (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343, 1241484.

23 Ripple ve ark. (2014).

24 Troella ve ark. (2014), Whitmee ve ark. (2015).

25 Troella M., Naylorc R.L., Metianb M., Beveridged M., Tyedmerse P.H., Folkea C., Arrowf K.J., Barrettg S., Crépina A.S., Ehrlichh P.R., Grena A., Kautskyi N., Levinj S.A., Nyborgk K., Österblomb H., Polaskyl S., Schefferm M., Walkern B.H., Xepapadeaso T. ve Zeeuwp A. (2014). Does aquaculture add resilience to the global food system? Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), 16 (37), | 13257–13263.

26 Whitmee ve ark. (2015).

27 Whitmee ve ark. (2015).

28 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

29 Vitousek P.M., Ehrlich P.R., Ehrlich A.H., ve Matson P.A. (1986). Human appropriation of the products of photosynthesis. Bioscience, 36: 368–373.

30 Whitmee ve ark. (2015).

31 Ceyhan İ. (2021). İslam Kelamında Fıtratın Bilgisel Değeri. Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 120-142.

32 Kur'an-ı Kerim, Ahzab-72.

33 Algül A. ve Turgut Ş. (2021). İslam Hukukunda Fıtrata Müdahale ve Meşruiyeti. International Social Scıınces Studies Journal. 7 (81),1774-1789.

34 Kasar V. (2010). Yaratma Sıfatı Bağlamında Tabiat Kanunları. Kelam Araştırmaları, 8 (1), 211-236.

35 Kanbir Ö. ve Dikkaya M. (2022). İslam dünyasının Geri Kalma Nedenleri Üzerine Bir Analiz. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi. 7(19), 556-580.

36 Ünverdi, M. (2021). Din ve Fıtrat İlişkisi Bağlamında Dinî İndirgemeciliğin Eleştirisi, İlahiyat Akademi, 14, 237-266.

37 Kur'an/İsra/107.

38 Kur'an/Maide/105.

39 Tatlı A. (2005). Kâinatın Yaratılışı, Evrim ve İnsan, Zafer Bilim Araştırma Dergisi,340. Sayı.; https://www.zaferdergisi.com/makale/16359-kainatin-yaratilisi-evrim-ve-insan-bilim-yazilari.html (12.08.2024).

KAYNAKLAR

1 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/close-up-of-coal-fossil-fuels-gm1419802166-466030992; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/makro-mineral-ta%C5%9F-hedenbergite-beyaz-bir-arka-plan-%C3%BCzerinde-gm1033893610-276847284?searchscope=image%2Cfilm; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/canada-white-geese-in-autumn-gm1433835117-475630702 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/haydarpa%C5%9Fa-liman%C4%B1nda-kanuni-sondaj-gemisi-bak%C4%B1m-alt%C4%B1nda-gm1283999178-381262120' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

2 Görsel, 'https://www.bbc.com/turkce/articles/cn0edzxlp4do 'adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024),

3 Görsel, 'https://kalyonholding.com/enerji/yeka-gunes' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

4 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-against-a-purple-lavender-field-on-a-summer-day-source-of-wind-gm1471008693-501707003?searchscope=image%2Cfilm (24.04.2024).

5 Görsel, 'https://www.mgm.gov.tr/genel/hidrometeoroloji.aspx?s=3 (15.04.2024)' istifade edilerek çizilmiştir.

6 Akın M. ve Akın G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 4 (2) 105-118.

7 https://dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/754 (15.04.2024).

8 Akın M. ve Akın G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 4 (2) 105-118.

9 Öktem A.Y., Türkiye'nin su riskleri raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/turkiyenin_su_riskleri__raporu_web.pdf (20.03.2024).

10 Aydın M.E ve Sivri N. (Aksoy A ve Atasagun B.) (2023). Biyoçeşitlilik ve Ekosistemler (Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, (https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (Görselin orijinali https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector) adresinden alınmıştır) (05.04.2024).

11 Grassle J. F. ve Maciolek N. J. (1992). Deep-sea species richness: Regional and local diversity estimates from quantitative bottom samples. The American Naturalist, 139(2): 313–341.

12 Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

13 Görsel 'Pimm S.I. ve Raven P. H. (2019). The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024)' verilen bilgilerden istifade edilerek çizilmiştir.

14 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

15 Görsel 'Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.'den alınan verilerle çizilmiştir.

16 Aydın M.E ve Sivri N. (Aksoy A ve Atasagun B.), (2023).

17 Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

18 Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

19 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

20 https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/%C3%A7e%C5%9Fitli-tah%C4%B1l-%C3%A7e%C5%9Fitleri-gm1280447909-378748409 (24.04.2024).

21 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ar%C4%B1-ile-%C3%A7apraz-tozla%C5%9Fma-s%C3%BCreci-gm1060121100-283369343' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

22 Kuvancı A., Günbey B., Konak F., Karaoğlan Y. (2010). Bal arısı (Apis mellifera L.) ve diğer böçeklerin çilek bitkisinin (Fragaria sp.) polinasyona olan etkileri. Uludağ Arıcılık Dergisi.10(1), 28-31.

23 Kur'an-ı Kerim, Nahl/68.

24 Kur'an-ı Kerim, Nahl/69.

25 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork:Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. (2019). The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

26 IUCN (2021). The IUCN Red List of Threatened Species.; https://www.iucnredlist.org (20.04.2024).

27 Seyfi E., Bulut Ş., Karataş A. (2021).Türkiye'nin tehlike altındaki memeli türleri. Karadaki Yaşam. 7, 54-72.

28 Görsel 'Seyfi E., Bulut Ş., Karataş A. (2021).Türkiye'nin tehlike altındaki memeli türleri. Karadaki Yaşam. 7, 54-72.' İstifade edilerek çizilmiştir.

29 McNeely, J.A., Miller, K.R., Reid, W.V., Mittermeier, R.A. &Werner, T.B. (1990). Conserving the World's Biological Diversity. IUCN, Gland, Switzerland.

30 Pehlivan, G., (2007). Ilgaz Dağı Milli Parkı Florası, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enst., Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

31 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; 20.04.2024).

32 Kiziroğlu İ. (2023). 'Türkiye kuş bilimi (ornitoloji) tarihi ve kuş (ornis) çeşitliliği'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (31-86). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

33 Gözcelioğlu B. (2023). 'Türkiye'de biyoçeşitlilik ve Anadolu'dan yansımalar'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (89-101). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).; Aksoy A ve Atasagun B.. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (Görselin orijinali https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector adresinden alınmıştır, 05.04.2024).; Erken, K., Parlak, S., Yılmaz, M. (2022). Endemik Taksonların Korunması ve Tür Koruma Eylem Planları. Ağaç ve Orman, 3(1), 33-46.

34 FAO. (2019). Türkiye'nin Biyoçeşitliliği: Genetik Kaynakların Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemlerine Katkısı. Ankara. 222 s. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.; Gözcelioğlu B. (2023). 'Türkiye'de biyoçeşitlilik ve Anadolu'dan yansımalar'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (89-101). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

35 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

36 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

37 Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04.2024).

38 Anonim (2018). Çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi çalışma grubu raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/Cevre_ve_DogalKaynaklarinSurdurulebilirYonetimiCalismaGrubuRaporu.pdf (15.04.2024).

39 Anonim (2018). Çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi çalışma grubu raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/Cevre_ve_DogalKaynaklarinSurdurulebilirYonetimiCalismaGrubuRaporu.pdf (15.04.2024).

40 Anonim 2018.

41 Anonim, Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Eylem Planı 2018-2028. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/tur208837Tur.pdf (25.04.2024).

42 Aksoy A ve Atasagun B. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler; Anonim (2018). (25.04.2024).

43 Uysal K. https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html (04.07.2024).

44 Görsel, 'https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

45 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-decorated-with-ice-cubes-lemon-gm1446601469-484638854' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

46 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari' alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

47 Görseller, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari; https://www.google.com/maps/place/Lut+G%C3%B6l%C3%BC/@33.0507099,34.6290487,7.29z/data=!4m6!3m5!1s0x15033c2eaf9fbba1:0xf38cff48a0c15882!8m2!3d31.5590287!4d35.4731895!16zL20vMDJjbnA?hl=tr-TR&entry=ttu' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

48 Görsel, 'https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari' alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (04.07.2024).

KAYNAKLAR

1 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.06.2024).

2 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/smoke-from-heating-station-in-winter-season-view-at-sunset-air-pollution-and-gm1365034407-436035805 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir.

3 Güzel Ü.Ş.; Özer P. (2022). Türkiye'de Hava Kirliliği ve Sağlık Harcamaları. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 4 (2), 186-202. ve WHO. (2016). Air Pollution. United Nations Environment Programme, https://www.cleanairblueskies.org/# (13.05.2024).

4 Aksoy A ve Atasagun B. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (05.04.2024).

5 Hans-Wernersınn, (2016). Yeşil Paradoks- Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım, Çev: Mehmet Evren Dinçer, Koç Üniversitesi Yayınları:106, 1. Baskı, s.27.

6 Aksoy A ve Atasagun B. (2023).

7 Aksoy A ve Atasagun B. (2023).

8 Aksoy A ve Atasagun B. (2023).

9 Reyhan A.S. ve Reyhan H. 2016. Küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları, çözümleri üzerine yeni değerlendirmeler. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 11 (26), 1-24.

10 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/arguing-and-conflicting-gm1384267960-443679344' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

11 Reyhan A.S. ve Reyhan H. (2016). Küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları, çözümleri üzerine yeni değerlendirmeler. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 11 (26), 1-24.

12 National Geographic, (2015). Türkiye İklim Değişikliği özel sayısı, s.68.

13 Ashade O. (2021). Finding The Balance - Harnessing And Investing In Africa's Natural Gas Resources In The Midst Of Climate Change. (Görsel, https://www.researchgate.net/publication/353949059 adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (05.04.2024).

14 Demir, A. (2009). Küresel iklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik ve ekosistem kaynakları üzerine etkisi. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 037-054.

15 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/dead-trees-because-of-acid-rain-in-forest-gm1483826003-510327848' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

16 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/crop-duster-in-action-gm120920756-13457655' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

17 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/okyanus-plastik-kirlili%C4%9Fi-kaplumba%C4%9Fa-yemek-plastik-%C3%A7anta-%C3%A7evre-sorunu-gm1131217734-299458345' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

18 Duman, N., İrcan, M. R. (2022). Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Tabanında Çankırı Merkez İlçesinin Erozyon Risk Analizi. Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20 (1), 220-245, doi: 10.33688/aucbd.1074770.

19 Duman, N., İrcan, M. R. (2022). Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Tabanında Çankırı Merkez İlçesinin Erozyon Risk Analizi. Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20 (1), 220-245, doi: 10.33688/aucbd.1074770; Cebel, H., Akgül, S. (2011). Toprak oluşumu ve koruyucu önlemler. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 134, 57-61; İrvem, A, Topaloğlu, F., Uygur, V. (2007). Estimating spatial distribution of soil loss over Seyhan River Basin in Turkey. Journal of Hydrology, 336, 30–37.

20 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/%C3%A7%C3%B6p-toplay%C4%B1c%C4%B1-%C3%A7evre-i%C5%9F%C3%A7i-toplu-%C3%B6l%C3%BC-bal%C4%B1klar-g%C3%B6l%C3%BCnden-%C3%A7%C4%B1kar-gm1031943876-276407451' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

21 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/massive-algal-bloom-gm113183991-10446157' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

22 Görsel, 'Lloyd R. 1992. Pollution and Freshwater Fish. Blackwell Press, p:176.' istifade edilerek çizilmiştir.

23 Görsel, ‘Gray A. Wedemeyer. (2012). Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542, p:249’ istifade edilerek oluşturulmuştur.

24 Görsel, ‘Kocataş A. (2008). Ekoloji, Çevre Biyolojisi. 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir. S. 466’ istifade edilerek çizilmiştir.

25 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-at-ve-bir-kaz-beyaz-arka-plan-kar%C5%9F%C4%B1-bir-v%C3%BCcut-chimera-gm944090212-257910041; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/genetically-modified-crop-gm1415640674-463939660?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mutated-lemon-gm178702830-24616919’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (23.04.2024).

26 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sonsuz-onar%C4%B1m-kavram%C4%B1-g%C3%BCr%C3%BClt%C3%BCl%C3%BC-kom%C5%9Fular-vekt%C3%B6r-renk-simgesi-tasar%C4%B1m%C4%B1-kom%C5%9Fuluk-gm131796657-8-405244497’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

27 Görsel ‘https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/brain-damage-from-using-mobile-phone-in-a-long-time-gm543199092-97426303’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (29.04.2024).

28 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/toplam-felaket-gm907995976-250147390; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/gen%C3%A7-evsiz-adam-bankta-yatarken-depresif-gm1090748216-292594427; https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/business-snake-gm165558928-6687730 ‘ adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.04.2024).

29 Görsel, ‘https://tr.wikipedia.org/wiki/Koronavir%C3%BCs#cite_note-:2-13’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (06.06.2024).

30 Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

31 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/veba-salg%C4%B1n%C4%B1-kurbanlar%C4%B1-i%C3%A7in-ge%C3%A7ici-hastane-hong-kong-1894-gm1221206542-357870596’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir.

32 Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

33 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/i%C3%A7me-suyu-kavram%C4%B1n%C4%B1n-emanet-gm858268980-141666761’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (09.04.2024).

34 Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

35 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (09.06.2024).

36 Kılıç O., (2021).

37 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152695/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-kapanis-konusmasi (15.08.2024).

38 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152694/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

39 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/151905/30-mart-uluslararasi-sifir-atik-gunu-dolayisiyla-birlesmis-milletlere-gonderdikleri-video-mesaj (15.08.2024).

40 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150469/cop28-kapsaminda-duzenlenen-yesil-gelecek-icin-iklim-konusmalari-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

41 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150148/-birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-ilk-resmi-toplantisi-programinda-yaptiklari-acilis-konusmasi (15.08.2024).

42 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/149594/-kuresel-sifir-atik-hareketine-dogru-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

43 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/148984/-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-tanisma-toplantisi-nda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).

44 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/145573/birlesmis-milletler-genel-kurulu-nda-30-mart-sifir-atik-gunu-ozel-oturumunda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
45 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/142301/3-sifir-atik-zirvesi-ve-odul-toreni-nde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
46 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/130469/sifir-atik-film-yarismasi-odul-torenin-de-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
47 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/112399/ii-uluslararasi-sifir-atik-zirvesinde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
48 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/109841/birlesmis-milletler-sifir-atik-temali-toplanti-konusmasi (15.08.2024).
49 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/99502/sifir-atik-zirvesi-konusmasi (15.08.2024).
50 https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/87539/sifir-atik-projesi-tanitim-toplantisi-konusmasi (15.08.2024).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

KAYNAKLAR

1 Bu bölümde işlenen konular ağırlıklı olarak Zafer Dergisi'nde yayınlanan makalelerimden oluşmaktadır.

2 Görseller, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sultanahmet-camii-ve-ayasofya-istanbul-gm1177295664-328614332 ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-fatih-sultan-mehmet-bridge-in-istanbul-turkey-beautiful-view-of-gm1612700838-531058303' adreslerinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (28.05.2024).

3 Görsel, 'https://www.diyanet.gov.tr/tr-TR' adresinden alınmıştır (23.05.2024).

4 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honey-bee-flying-to-cherry-blossom-gm1325776123-410692033' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

5 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rustik-ah%C5%9Fap-masada-kopya-alan%C4%B1-ile-ekmekler-%C3%A7e%C5%9Fitleri-gm1163707531-319627923' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

6 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/planets-of-the-solar-system-in-orbit-gm111834966-15579600' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (28.06.2024).

7 Rahman/7-9

8 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/man-in-a-dried-up-lake-gm1574827403-528241993' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

9 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/m%C3%BCsl%C3%BCman-hac%C4%B1lar%C4%B1n-hac-yapmak-umre-haram-cami-de-kabe-%C3%A7evresinde-ihram-kullanarak-gm835234208-135813015' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

10 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/holy-quran-gm515452889-37592414; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-kozmik-bulutsu-gm1249826263-364349848' (30.06.2024).

11 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-tranquility-in-medina-gm2158716358-579344104' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

12 Fütuhul Buldan, 1/17; Bayraktar M., İslam ve ekoloji, ISBN.975-190576-1.

13 Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/olive-tree-gm172407953-4633168' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

14 Kur'an-ı Kerim, Kadir/39.

15 Buhari: el Edebül Müfred. Kahire s 168.

16 https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-da-cehenneme-gitmesi-ilgili [Buhârî, Şirb 9, Vudû 33, Mezâlim 23, Edeb 27; Müslim, Selâm 153, (2244); Muvatta, Sıfatu'n Nebi 23, (2, 929-930); Ebû Dâvud, Cihâd 47, 2550] (30.04.2024).

17 E. Davut: sayd: 4; Tirmizi:fiten:69.; Bayraktar M., (1992). İslam ve Ekoloji, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara. Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.04.2024).

18 Buhari: Zebath, 25; Bayraktar M., (1992); Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.04.2024).

19 https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-da-cehenneme-gitmesi-ilgili [Buhârî, Bed'ü'l-Halk 17, Şirb 9, Enbiya 50; Müslim, Birr 151, 2242] (30.04.2024).

20 Darimi: 2/11; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/perched-savannah-sparrow-gm508749024-85423171' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

21 https://ockb.csb.gov.tr/ock-bolgeleri-harita-i-55 (30.04.2024).

22 Buhari: Cihad 71; Bayraktar M., (1992).

23 Özdemir i., (1995). Çevre sorunları ve islam, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.
Buhari: Cihad 71; Bayraktar M., (1992).; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

24 M. Hamidullah: Vesaikus siyasiyye, s 240.; Özdemir i., (1995). Çevre sorunları ve islam, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

25 Görseller, ‘https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/tartismalarin-odagindaki-gezi-parkinda-ne-olmustu/1739319’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

26 Görsel, ‘https://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

27 Bayraktar M., (1992).; Comte de Bonneval, I, s. 214.

28 Görseller, ‘https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/cargo-ship-moving-through-the-bosphorus-from-the-air-gm2161629740-582063079?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fatih-sultan-mehmed-portresi-1000-t%C3%BCrk-banknot-gm1251787649-365424274?searchscope=image%2Cfilm’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

29 Görsel,‘https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2Fkesitler%2Fstatus%2F871031723827625984&psig=AOvVaw2INKtbb3NCsncJyV9VmkkU&ust=1722551902645000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCNjjjZas0ocDFQAAAAAdAAAAABAJ’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

30 Bayraktar M., (1992).; Comte de Bonneval, I, s. 214.

31 Görsel, ‘https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.yenisafak.com%2Fgundem%2F330-yillik-kizilcam-agaci-binanin-balkonundan-geciyor-2805328&psig=AOvVaw3DHJ4jz-ULehi9nqM90txg&ust=1722549840891000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCICz9rSk0ocDFQAAAAAdAAAAABAU’ adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

32 Bayraktar M., (1992).; Pere Jehannot, s. 317.

33 Bayraktar M., (1992).; Brayer (A.), Neuf Annees a Constantinople. Paris, 1836, CII.

34 Bayraktar M., (1992).; Brayer A. (1836). Neuf Annees a Constantinople. Paris, CII.; Özdemir i., (1995).

35 Görsel, ‘https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html’ alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

36 Bayraktar M., (1992).

37 Bayraktar M., (1992).; Guer (Jean Antoine), Moeurs et usages des Turcs, 1, s. 221.

38 Lamartine I. (1879). Voyage en Orient. Paris, II, s. 259.

39 d’Ohsson M. Tableau General de l’Empire Othoman, IV, I, s. 307.

40 Guer (Jean Antoine), Moeurs et Usages des Tueca, Paris, 1846, I, s. 369.

41 https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/turk-mimarisinin-minyatur-konaklari-kus-evleri#:~:text=Osmanl%C4%B1%20mimarisinde%2016.%20y%C3%BCzy%C4%B1ldan%20beri,kamusal%20binalar%C4%B1n%20duvarlar%C4%B1na%20in%C5%9Fa%20edilirdi (30.04.2024).

42 Görsel, ‘https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html’ alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (30.07.2024).

43 Bayraktar M., (1992).; Brayer A. Neuf Annees e Constantinople. Paris, 1836, I, s. 339.

44 Görsel, ‘ttps://www.istockphoto.com/tr’ adresinden alınmıştır (23.07.2024).

45 Özdemir i., (1995).

46 ‘Uysal K. (2017). Evimcilerle yaratılışçıların çevre problemlerine bakışı, ı. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi tebliğleri, Urfa, S. 83-101’tam metin makalemden alınmıştır.

47 Uysal K. (2017).; Tamkoç G. Derin Ekolojinin Genel Çizgileri. Birikim, (57-58), 87-91, 1994; Yıldırım C. Ekoloji Düşüncesinde İnsan Ve Toplum Anlayışı, İnsan ve Toplum bilimleri araştırmaları dergisi, 6 (1), 289-308, 2017.

48 Uysal K. (2017).

49 Uysal K. (2017).

50 Uysal K. (2017).; Görmez K. Çevre Sorunları. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2010; Yıldırım C. Ekoloji Düşüncesinde İnsan ve Toplum Anlayışı, İnsan ve Toplum bilimleri araştırmaları dergisi, 6 (1), 289-308, 2017.

51 Uysal K. (2017).; Dolatyar M., Nargül V. Çevre krizlerinin kökenleri İslâmî bir perspektif, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 20, 296-311, 2003.

52 Ergün T. Çobanoğlu N. Sürdürülebilir kalkınma ve çevre etiği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1), 2012.

53 Uysal K. (2017).; Özdemir İ. Çevre Bilincinin Gelişiminde Çevre Ahlakının Önemi, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, Cumhuriyet'in 75. Yıldönümü Armağanı, Ankara,1999; Bayyiğit M. Çevre Problematiği ve Din, Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14 (14), 39-50,2002; Özerkmen N. İnsan Merkezli Çevre Anlayışından Doğa Merkezli Çevre Anlayışına, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 42 (1), 167-185, 2002.

54 Lyod, R. Pollution and freshwater fish. Oxford University Press, 1992.

55 Ardoğan R. (2011). Ekolojik düzeni okumada iki yanlış: Sosyal darvinizm ve öjenik. KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi 18, 1-36.

56 Haeckel E. (1904). The Wonders of Life -A Popular Study of Biological Philosophy, translated by Joseph McCabe, Watts & Co., London.

57 Darwin C. (1882). The Descent of Man and Selection in Relation to Sex, D. Appleton and Company, New York.

58 Ardoğan R., (2011).

59 Kur'an-ı Kerim, Mâide/8.

60 Buhari, Savm, 51.

61 Kur'an-ı Kerim, Nahl/90.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

62 Kur'an-ı Kerim, Hucurat/13.

63 Müslim, Birr, 34; İbn-i Mace, Zühd, 9.

64 Sahih-i Buhari, C 4, s.175.

65 Kur'an-ı Kerim, Hucurat/13.; Kur'an-ı Kerim, Hucurat/10.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

66 Buhari, Edep, 62.

67 Müslim, İman, 93.

68 Kur'an-ı Kerim, Bakara/143.

69 Kur'an-ı Kerim, Maide/2.

70 Müslim, Fedail, 66.; Buhari, Edep, 18.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

71 Kur'an-ı Kerim, A'raf/31.; Görsel, 'https://www.istockphoto.com/tr' adresinden alınmış ve yeniden düzenlenmiştir (10.07.2024).

72 Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It.NewYork:Rodale Books.; Pimm S.I. ve Raven P. H. (2019). The Stateofthe World's Biodiversity. Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (30.04.2024).

73 Bu söyleşi, 'Uysal K. 2020. DPÜ Lisansüstü Eğitim enstitüsü Seyir Defteri Dergisi, Gençlik Özel Sayısı, Sayı 2, s.12-18. (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Downloads/gen%C3%A7lik%20seyir%20defteri.pdf)'den alınmıştır (12.07.2024).

KAYNAKÇA

Akın M. ve Akın G. (2007). Suyun önemi, Türkiye'de su potansiyeli, su havzaları ve su kirliliği. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 4 (2) 105-118.

Aksoy A ve Atasagun B. (2023). 'Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (9-30). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50, ISBN: 978-625-8352-58-0.

Algül A. ve Turğut Ş. (2021). İslam Hukukunda Fıtrata Müdahale ve Meşruiyeti. International Social Scıınces Studies Journal. 7 (81),1774-1789.

Allard K. ve Gilchrist H.G. (2002). Kleptoparasitism of Herring Gulls taking eider eggs by Canada Geese. Waterbirds, 25, 235-238.

Altın V. (2008). Elementlerin oluşumu. Bilim ve Teknik (TÜBİTAK), Mart 2008 Sayısı.

Amat F., Hontoria F., Ruiz O., Green A.J., Sanchez M.I., Figuerola J. ve Hortas F. (2005). The American brine shrimp as an exotic invasive species in the western Mediterranean. Biological Invasions, 7, 37-47.

Anonim (2018). Çevre ve doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi çalışma grubu raporu. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/ 2020/04/ Cevre_ve_DogalKaynaklarinSurdurulebilirYonetimiCalismaGrubuRaporu.pdf (15.04.2024).

Anonim. (2008). Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı. Tasarım Ofset 1. Baskı, Ankara. (chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/Ekoloji%20(%C3%87evre%20biyolojisi)/ULUSAL_B%C4%B0YOLOJ%C4%B0K_%C3%87E%C5%9E%-C4%B0TL%C4%B0L%C4%B0K_STRATEJISI_VE_EYLEM_PLANI.pdf; (20.04,2024).

Aragones L.V., Lawler I.R., Foley W.J., ve Marsh H. (2006). Dugong grazing and turtle cropping: Grazing optimization in tropical seagrass systems? Oecologia, 149, 635-647.

Ardoğan R. (2011). Ekolojik düzeni okumada iki yanlış: Sosyal darvinizm ve öjenik. KSÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi 18, 1-36.

Arnason T.G., Bowen M.W., Mansell K.D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. World J Diabetes. 8(4):154-164.

Aydın M.E ve Sivri N. (Aksoy A ve Atasagun B.). (2023). Biyoçeşitlilik ve Ekosistemler (Arazi kullanımı ve iklim değişikliğinin biyoçeşitlilik kaybı üzerine etkisi). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0.

Bagherniya M., Darani F.M., Sharma M., Maracy M.R., Birgani R.A., Ranjbar G., Taghipour A., Safarian M., Keshavarz S.A. (2018). Assessment of the Efficacy of Physical Activity Level and Lifestyle Behavior Interventions Applying Social Cognitive Theory for Overweight and Obese Girl Adolescents. Journal of Research in Health Sciences. 18(2): e00409.

Banfalvi G. (2017). Mille modis morimur: We die in a thousand ways, Apoptosis, 22, 169–174.

Barnosky A.R., Hoddy K.K., Unterman T.G., Varady K.A. (2014). Intermittent fasting vs Daily calorie restriction for type 2 diabetes prevention: a review of human findings. Transl Res. 164(4): 302-11.

Baum J.K., Myers R.A., Kehler D.G., Worm B., Harley S.J., Doherty P.A. (2003). Collapse and conservation of shark populations in the Northwest Atlantic. Science, 299, 389- 392.

Bayraktar M., (1992). İslam ve ekoloji, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, ISBN.975-190576-1.

Bayram N., Cin M. (2010). Akarsu, Dere, Çay ve Irmak Kavramlarının İncelenmesi ve Öğretimlerine Yönelik Öneriler. The Black Sea Journal of Social Sciences, 2, 97-122.

Bayyiğit M. (2002). Çevre Problematiği ve Din, Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 14 (14), 39-50.

Behrens M., Wilkens H. ve Schmale H. (1998). Cloning of the alphaA-crystallin genes of a blind cave form and the epigean form of Astyanax fasciatus: A comparative analysis of structure, expression and evolutionary conservation. Gene. 216, 319–326.

Berger J., Stacey P.B., Bellis L. ve Johnson M.P. (2001). A mammalian predator–prey imbalance: grizzly bear and wolf extinction affect avian neotropıcal migrants, Ecological Applications, 11(4), 947–960.

Beschta R.L. ve Ripple W.J. (2009). Large predators and trophic cascades in terrestrial ecosystems of the western United States. Biological Conservation 142, 2401–2414.

Bhutani S., Klempel M.C., Berger R.A., Varady K.A. (2010). Improvements in coronary heart disease risk indicators by alternate-day fasting involve adipose tissue modulations. Obesity (Silver Spring). 18(11): 2152-9.

Bjorndal K.A., Bolten A.B. ve Chaloupka M.Y. (2000). Green turtle somatic growth model: evidence for density dependence. Ecological Applications, 10(1), 269-282.

Bommel L.V. ve Johnson C.N. (2012). Good dog! Using livestock guardian dogs to protect livestock from predators in Australia's extensive grazing systems. Wildlife Res. 39, 220–229.

Boule, M. And Valois, H.M. (1957). Fossil Man. The Dreyden Press. New York. P.118-123.

Brierley A.S. (2007). Fisheries ecology: Hunger for shark fin soup drives clam chowder off the menu. Current Biology, 17(14), 555-557.

Brochet A.L., Guillemain M., Fritz H., Gauthier-Clerc M. ve Green A.J. (2010). Plant dispersal by teal (Anas crecca) in the Camargue: duck guts are more important than their feet. Freshwater Biology, 55, 1262-1273.

Buckeridge K.M. ve Jefferies, R.L. (2007). Vegetation loss alters soil nitrogen dynamics in an Arctic salt marsh. Journal of Ecology, 95, 283-293.

Campoy J.A., Ruiz D. ve Egea J. (2011). Dormancy in Temperate Fruit Treesin a Global Warming Context: Ab Review. SciHortic (Amst) 130 (2), 357–372.

Cebel, H., Akgül, S. (2011). Toprak oluşumu ve koruyucu önlemler. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim, 134, 57-61.

Ceyhan İ. (2021). İslam Kelamında Fıtratın Bilgisel Değeri. Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi, 2 (1), 120-142.

Choi I. Y., Piccio L., Childress P., vd. (2016). A Diet Mimicking Fasting Promotes Regeneration and ReducesAutoimmunity and Multiple Sclerosis Symptoms. Cell Rep. 15(10):2136-2146.

Christianson D. ve Creel S. (2010). A nutritionally mediated risk effect of wolves on elk. Ecology 91, 1184–1191.

Collins, Robin (2003). "The Evidence for Fine-Tuning," in God and Design: The Teleological Argument and Modern Science, ed. Neil Manson. New York.

Crait J.R. ve Ben-David M. (2007).Effects of river otter activity on terrestrial plants in trophically altered Yellowstone Lake. Ecology, 88, 1040–1052.

Creel S. (2011). Towards a predictive theory of risk effects: hypotheses for prey attributes and compensatory mortality. Ecology, 92, 2190–2195.

Crête, M. ve Manseau M. 1996. Natural regulation of cervidae along a 1000 km latitudinal gradient: change in trophic dominance. Evolutionary Ecology 10, 51-62.

Crooks K.R. ve Soulé M.E. 1999. Mesopredator release and avifaunal extinctions in a fragmented system. Nature 400, 563–566.

Çelebi, S. (2023). Evrende hayata göre dengelenen ince ayar parametreleri. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1) 24- 35.

Darwin C. (1859). On the origin of species based on natural selection, or the preservation of favoured races in the struggle for life, 6th ed. London.

Darwin C. (1882). The Descent of Man and Selection in Relation to Sex, D. Appleton and Company, New York.

Demir, A. (2009). Küresel iklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik ve ekosistem kaynakları üzerine etkisi. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 037-054.

Dempster W.F. (2008). Tightly closed ecological systems reveal atmospheric subtleties– experience from Biosphere 2. Advances in Space Research, 42, 1951–1956.

Di Biase S., Lee C., Brandhorst S., Manes B., Buono R., Cheng C.W., Cacciottolo M.,Martin-Montalvo A., de Cabo R., Wei M., Morgan T.E., Longo V.D. (2016). Fasting-Mimicking Diet Reduces HO-1 to Promote T Cell-Mediated Tumor Cytotoxicity. Cancer Cell. 11;30(1): 136-146.

Dirksen S., Boudewijn T.J., Noordhuis R. Ve Marteijn E.C.L. (1995). Cormorants Phalacrocorax carbo sinensis in Shallow Eutrophic Fresh-Water Lakes - Prey Choice and Fish Consumption in the Non-Breeding Period and Effects of Large-Scale Fish Removal. Ardea, 83, 167-184.

Doğan Ş., Kovalı M., Yıldız C., ve Pekçetin Ç. (2014). Programlı hücre ölümü ve spermatozoon, Erkek üreme sağlığı, 42, 201-205.

Duffy E.J. ve Beauchamp D.A. (2008). Seasonal piscivory by coastal cutthroat trout (Oncorhynchus clarki clarki) in Puget Sound: implications for juvenile salmon. Transactions of the American Fisheries Society, 137, 165–181.

Duman, N., İrcan, M. R. (2022). Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Uzaktan Algılama Tabanında Çankırı Merkez İlçesinin Erozyon Risk Analizi. Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences, 20 (1), 220-245, doi: 10.33688/aucbd.1074770.

Efe R. (2012). Kazdağları Ekosistemi ve Ekolojisi, NW Turkey Kazdağları Ulusal Çalıştayı, Güre-Edremir-Balıkesir Bildiriler Kitabı 2-3 Haziran 2012.

Eldridge, D. J. (2009). Badger (Taxidea taxus) mounds affect soil hydrological properties in a degraded shrub-steppe. The American Midland Naturalist 161, 350-358.

Elmhagen B. ve Rushton, S.P. (2007). Trophic control of mesopredators in terrestrial ecosystems: top-down or bottom-up? Ecol. Lett. 10, 197–206.

Elmhagen B., Ludwig G., Rushton S.P., Helle P. ve Lindén H. (2010). Top predators, mesopredators and their prey: interference ecosystems along bioclimatic productivity gradients. J. Anim. Ecol. 79, 785–794.

Elmore S. (2007). Apoptosis: A Review of Programmed Cell Death, Toxicologic Pathology, 35, 495–516; Coşkun G. ve Özgür H. 2011. Apoptoz ve Nekrozun Moleküler Mekanizması, Arşiv, 20, 145-158.

Ergün T. ve Çobanoğlu N. (2012). Sürdürülebilir kalkınma ve çevre etiği, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(1).

Erken, K., Parlak, S., Yılmaz, M. (2022). Endemik Taksonların Korunması ve Tür Koruma Eylem Planları. Ağaç ve Orman, 3(1), 33-46.

Estes J.A., Terborgh J., Brashares J.S., Power M.E., Berger J., Bond W.J., Carpenter S.R., Essington T.E., Holt R.D., Jackson J.B.C. ve ark. (2011). Trophic downgrading of planet earth. Science 333, 301–3067; Alverson W. S., Waller D.M. ve Solheim S.L. (1988). Forests too deer: edge effects in northern Wisconsin. Conservation Biology 2, 348-358.

Estes J.A., Tinker M.T. ve Bodkin J.L. (2010). Using ecological function to develop recovery criteria for depleted species: Sea otters and kelp forests in the Aleutian Archipelago. Conservation Biology, 24, 852–860.

Estes J.A., Tinker M.T., Williams T.M. ve Doak D.F. (1998). Killer whale predation on sea otters linking oceanic and nearshore ecosystems. Science, 282, 473–476.

Fabrizio P., Battistella L., Vardavas R., Gattazzo C., Liou LL., Diaspro A., Dossen JW., Gralla EB. ve and Longo VD. (2004). Superoxide is a mediator of an altruistic aging program in Saccharomyces cerevisiae. J. Cell Biol. 166, 1055–1067.

FAO. (2019). Türkiye'nin Biyoçeşitliliği: Genetik Kaynakların Sürdürülebilir Tarım ve Gıda Sistemlerine Katkısı. Ankara. 222 s. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Faris M.A., Kacimi S., Al-Kurd R.A., Fararjeh M.A., Bustanji Y.K., Mohammad M.K., Salem M.L. (2012). Intermittent fasting during Ramadan attenuates proinflammatory cytokines and immune cells in healthy subjects. Nutr Res. 32(12): 947-55.

Ferretti F., Worm B., Britten G.L., Heithaus M.R. ve Lotze H.K. (2010). Patterns and ecosystem consequences of shark declines in the ocean, Ecology Letters. 13, 1055–1071.

Frank K.T., Petrie B., Choi J.S. ve Leggett W.C. (2005). Trophic cascades in a formerly cod-dominated ecosystem. Science, 308, 1621–1623; Jackson J.B.C. 2008. Ecological extinction and evolution in the brave new ocean. Proceedings of the National Academy of Sciences. 105, 11458–11465.

Frisch D., Green A.J. ve Figuerola J. (2007=. High dispersal capacity of a broad spectrum of aquatic invertebrates via waterbirds. Aquatic Sciences, 69, 568-574.

Frisk M.G., Miller T.J. ve Fogarty M.J. (2001). Estimation and analysis of biological parameters in elasmobranch fishes: a comparative life history study. Can. J. Fish. Aquat. Sci., 58, 969–981.

Gascoigne W.R., Hoag D., Koontz L., Tangen B. A., Shaffer T.L. ve Gleason R.A. (2011). Valuing ecosystem and economic services across land-use scenarios in the Prairie Pothole Region of the Dakotas, USA. Ecological Economics, 70, 1715-1725.

Gawlik D.E. (2002). The effects of prey availability on the numerical response of wading birds. Ecological Monographs, 72, 329-346.

Gedik K., Gaga E.O. (2023). Mikroplastiklerden Nanoplastiklere-Plastik Kirleticiler (Terzi Y. Öztürk R.Ç. Besin Zincirinde Mikroplastikler, 16. bölüm) NOBEL Yayınları.

Geldiay, R., Kocataş, A., (1998). Deniz Biyolojisine Giriş, Ege Üniversitesi Basımevi, Bornova-İzmir.

Gende S.M., Edwards R.T., Willson M.F. ve Wipfli M.S. (2002). Pacific salmon in aquatic and terrestrial ecosystems. BioScience, 52, 917–928.

Genovart M., Negre N., Tavecchia G., Bistuer A., Parpal L., Oro D. (2010). The Young, the Weak and the Sick: Evidence of Natural Selection by Predation, Plos One 5 (3), 1-5.

Gish, D.T. (1981). Evolution: The Fossils Say No! Terc. Â. Tatlı, Fosiller ve Evrim. Cihan Yayınları, İstanbul. 1984.

Glen A.S., Dickman C.R., Soule M.E., ve Mackey B.G. (2007). Evaluating the role of the dingo as a trophic regulator in Australian ecosystems. Austral Ecology, 32, 492-501.

Gore A. (2006). An Inconvenient Truth: The Planetary Emergency of Global Warming and What We Can Do about It. NewYork: Rodale Books.

Gould, J. L. ve Keeton, W. T. (1996), Biological Scieıice (6,ıı Ed.) New York: W. W. Norton and Company

Gök K ve Sözen A. (2022). Design and Analysis of Hydrogen Production Combined System from Hydrogen Sulfide with Renewable Energy Source. Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 8(2), 274-291.

Gözcelioğlu B. (2023). 'Türkiye'de biyoçeşitlilik ve Anadolu'dan yansımalar'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (89-101). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/ biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

Grassle J. F. ve Maciolek N. J. (1992). Deep-sea species richness: Regional and local diversity estimates from quantitative bottom samples. The American Naturalist, 139(2): 313–341.

Gray A. Wedemeyer. (2012). Physiology of Fish in Intensive Culture Systems, Springer Publishing, ISBN-13: 978-1461377542.

Green A.J. ve Elmberg J. (2014). Ecosystem Services Provided by Waterbirds, BiologicalReviews,http://onlinelibrary.wiley.com/journal/10.1111/%28ISSN%291469-185X.

Green A.J. ve Figuerola J. (2005). Recent advances in the study of long-distance dispersal of aquatic invertebrates via birds. Diversity and Distributions, 11, 149-156.

Gross J.B, (2012). The complex origin of Astyanax cavefish, Gross BMC Evolutionary Biology,105, 1-12.

Güler Ç. (2002). İklim değişikliği ve sağlık. Hacettepe Tıp dergisi, 33(1), 34-39.

Güzel Ü.Ş., ve Özer P. (2022). Türkiye'de Hava Kirliliği ve Sağlık Harcamaları. Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi, 4 (2), 186-202.

Haeckel E. (1904). The Wonders of Life -A Popular Study of Biological Philosophy, translated by Joseph McCabe, Watts & Co., L ondon.

Hawking S. (1998). "Brief History Of Time" (New York: Bantam

Hawking, S. and Mlodinow, L., (2010) "The Grand Design", Bantam Books.

Hayward M.W. ve Marlow N. (2014). Will dingoes really conserve wildlife and can our methods tell? J Appl Ecol 51, 835–838.

Heithaus M.R., Frid A., Wirsing A.J. ve Worm B. (2008). Predicting ecological consequences of marine top predator declines, Trends in Ecology and Evolution, 23(4), 202-210

Helfield J. ve Naiman R.J. (2006). Keystone interactions: Salmon and bear in riparian forests of Alaska. Ecosystems 9, 167–180.

Henke S. E. ve F. C. Bryant. (1999). Effects of Coyote Removal on the Faunal Community in Western Texas. Journal of Wildlife Management 63, 1066-1081.

Hornyak T. 2017. Profile: Yoshinori Ohsumi 2017. The rise and rise of a biology superstar. Nature543, S19 (2017).

Hostetter N. J., Evans A.F., Roby D.D., Collis K., Hawbecker M., Sandford B.P., Thompson D.E., ve Loge F.J. (2011). Relationship of external fish condition to pathogen prevalence and out-migration survival in juvenile steelhead. Transactions of the American Fisheries Society, 140, 1158–1171.

Howells, W. (1967). Mankind in the Making. Doubleday and CO. Garden City N.Y.P. 155-156; Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

Hoyer M.V., Watson D.L., Willis D.J. ve Canfield JR, D.E. (2009). Fish kills in Florida's canals, creeks/rivers, and ponds/lakes. Journal of Aquatic Plant Management, 47, 53-56.

Hughes T.P. (1994). Catastrophes, phase shifts, and large-scale degradation of a Caribbean coral reef. Science, 265 (5178), 1547-1551.

Hunter, J.J. ve Bonnardot, V. (2011). Suitability of some climatic parameters for grapevine cultivation in South Africa, with focus on key physiological processes. S. Afr. J. Enol. Vitic, 32(1), 137-154.

IPCC, (2014). The Fifth Assessment Report (AR5), The Intergovernmental Panel on Climate Change, Geneva, Switzerland, (http://www.ipcc.ch.).

IUCN (2021). The IUCN Red List of Threatened Species. 2021; https://www.iucnredlist.org (20,04,2024).

İmrak, B. Ve Küden, A. (2012). Bazı Kiraz Çeşitlerinin Subtropik İklim Koşullarındaki Çoklu Dişi Organ Oluşumu Sorununun Çözümüne İlişkin Araştırmalar. Ç.Ü Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi. 28(5), 62-71.

İrvem, A, Topaloğlu, F., Uygur, V. (2007). Estimating spatial distribution of soil loss over Seyhan River Basin in Turkey. Journal of Hydrology, 336, 30–37.

James S. Monroe-Reed Wicander, (2007). Fiziksel Jeoloji-Yeryuvarının Araştırılması, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Yayınları, Ankara.

Jasmin J.N., Rochefort L. ve Gauthier, G. (2008). Goose grazing influences the fine-scale structure of a bryophyte community in arctic wetlands. Polar Biology, 31, 1043-1049.

Jefery W.R., Strickler A.G., Yamamoto Y. (2003). To See or Not to See: Evolution of Eye Degeneration in Mexican Blind Cavefish, İİntegr. Comp. Biol., 43, 531–541.

Jeffery W R. (2009). Evolution and development in the cavefish Astyanax, Curr Top Dev Biol., 86, 191–221.

Jeffery W.R. (2001). Cavefish As A Model System İn Evolutionary Developmental Biology. Dev Biol., 231,1- 12.

Jeffery W.R. (2005). Adaptive Evolution of Eye Degeneration in the Mexican Blind Cavefish. Journal of Heredity, 96 (3), 185–196.

Jeppesen E., Meerhoff M., Jacobsen B.A., Hansen R.S., Sondergaard D.M., Jensen J.P., Lauridsen T.L., Mazzeo N. ve Branco C.W.C. (2007). Restoration of shallow lakes by nutrient control and biomanipulationthe successful strategy varies with lake size and climate. Hydrobiologia, 581, 269-285.

Jordano P., Garcia C., Godoy J.A. ve Garcia-Castano J.L. (2007). Differential contribution of frugivores to complex seed dispersal patterns. Proceedings of the National Academy of Sciences 104, 3278–3282.

Jorgensen C., Enberg K., Dunlop E.S., Arlinghaus R., Boukal D.S., Brander, K., Ernande B., Gardmark A., Johnston F., Matsumura S., Pardoe H., Raab K., Silva A., Vainikka A., Dieckmann U., Heino M., Rijnsdorp A.D. (2007). Managing evolving fish stocks. Science, 318, 1247–1248.

Kameda K., Koba K., Hobara S., Osono T. ve Terai M. (2006). Pattern of natural N-15 abundance in lakeside forest ecosystem affected by cormorant-derived nitrogen. Hydrobiologia, 567, 69-86.

Kanbir Ö. ve Dikkaya M. (2022). İslam dünyasının Geri Kalma Nedenleri Üzerine Bir Analiz. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi. 7(19), 556-580.

Kasar V. (2010). Yaratma Sıfatı Bağlamında Tabiat Kanunları. Kelam Araştırmaları, 8 (1), 211-236.

Kasımoğulları R. ve Uysal K. (2018). A water molecule is a miraculous material designed for living things, II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences, 8th-9th November 2018, Erzurum, Türkiye.

Kerr J.B. ve McElroy C.T. (1993). Evidence for large Upward Trends of Ultraviolet-B Radiation Linked to Ozone Depletion, Science, 262, 523-524.

Kesici1 E., Kesici C., (2006). Eğirdir Gölü (Isparta)'nün Doğal Yapısına Yapılan Müdahalelerin Gölün Ekolojik Yapısına Etkileri. E.Ü. Su Ürünleri Dergisi, 23, (1): 99-103.

Kılıç O., (2021). Insanlığın ölümle imtihanı, Mikrop, Salgın ve Toplum, Ideal Kültür Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul, ISBN 978-625-7.059-73 – 2.

King, D. (2005). Climate Change: The Science and The Policy. Journal of Applied Ecology 42, 779–783; Sunay Ç. 2000. İnsanlık geleceğiyle mi oynuyor? İklim değişiyor. Bilim ve Teknik, 392, 36-46.

Kissui B.M. ve Packer C. (2004). Top-down population regulation of a top predator: Lions in the Ngorongoro Crater. Proceedings of the Royal Society of London 271, 1867–1874.

Kitchell J.F., Essington T.E., Boggs C.H., Schindler D.E. ve Walters C.J. (2002). The role of sharks and longline fisheries in a pelagic ecosystem of the Central Pacific. Ecosystems, 5, 202–216.

Kiziroğlu İ. (2023). 'Türkiye kuş bilimi (ornitoloji) tarihi ve kuş (ornis) çeşitliliği'. Biyoçeşitlilik ve ekosistemler. İçinde (31-86). Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, TÜBA Raporları No: 50 ISBN: 978-625-8352-58-0, https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/ biyocesitlilik-ve-ekosistemler, (05.04.2024).

Kocataş A. Ekoloji, Çevre Biyolojisi. (2008). 10. Baskı, Ege Üniversitesi Su Ürünleri Yayınları, Bornova, İzmir.

Köse B. (2014). Işık ve Sıcaklığın Bağcılıktaki Yeri ve Önemi, Türkiye Tarımsal Araştırmalar Dergisi, 1, 203-212.

Krumm C.E., Conner M.M., Hobbs T.H., Don O., Hunter D.O. ve Miller M.W. (2010). Mountain lions prey selectively on prion-infected mule deer, Biol. Lett. 6, 209–211.

Kur'an-ı Kerim, TC. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Kuvancı A., Günbey B., Konak F., Karaoğlan Y. (2010). Bal arısı (Apis mellifera L.) ve diğer böçeklerin çilek bitkisinin (Fragaria sp.) polinasyona olan etkileri. Uludağ Arıcılık Dergisi.10(1), 28-31.

Laudisi F., Stolfi C., Monteleone G. (2019). Impactof food additiveson gut homeostasis. Nutrients, 11(10) :23-34

Lesher C.E., Dannberg J., Barfod G.H., Bennett N.R., Glessner J.J.G., Lacks D.J. ve Brenan J.M. (2020). Iron isotope fractionation at the core–mantle boundary by thermodiffusion. Nature Geoscience, 13, 382–386.

Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D. ve Wirsing A.J. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484.

Letnic M., Ritchie E.G. ve Dickman C.R. (2012). Top predators as biodiversity regulators: the dingo Canis lupus dingo as a case study. Biol Rev 87, 390–413.

Li L., Wang Z., Zuo Z.. (2013). Chronic intermittent fasting improves cognitive functions and brain structures in mice. PLoS One. 3;8(6): e66069.

Luedeling E. (2012). Climate change impacts on winter chill for temperate fruit and nut production:A review, Scientia Horticulturae 144, 218–229.

Lyod, R. (1992). Pollution and freshwater fish. Oxford University Press.

Maron J.L., Estes J.A., Croll, D.A., Danner E.M., Elmendorf, S.C. ve Buckelew S.L. (2006). An introduced predator alters Aleutian Island plant communities by thwarting nutrient subsidies. Ecological Monographs, 76, 3-24.

Martin Rees, (2000) Just Six Numbers: The Deep Forces that Shape the Universe (New York, NY: Basic Books.

McNeely, J.A., Miller, K.R., Reid, W.V., Mittermeier, R.A. &Werner, T.B. (1990). Conserving the World's Biological Diversity. IUCN, Gland, Switzerland.

Meier P., Finch A. ve Evan G. (2000). Apoptosis in development, Nature, 407, 6805, 796-801.

Miles A.K., Lawler S.P., Dritz D. ve Spring S. (2002). Effects of mosquito larvicide on mallard ducklings and prey. Wildlife Society Bulletin, 30, 675-682.

Milisav I., Poljšak B. ve Ribarič S. 20117. Reduced risk of apoptosis: mechanisms of stress responses, Apoptosis, 22, 265–283.

Miller B., Dugelby B., Foreman D., Martinez del Río C., Noss R., Phillips M., Reading R., Soulé M.E., Terborgh J. ve Willcox L. (2001). The Importance of Large Carnivores to Healthy Ecosystems, Endangered Species, 18 (5), 202-210.

Morrissey J.F. ve Sumich J.L. (2017). İntroduction to Biology of Marine Life. Editörler: Karataş M ve Atar H.H., Deniz Yaşamı biyolojisine Giriş, Nobel Akademik Yayıncılık, Yayın No: 126.

Mumby P.J., Harborne A.R., Williams J., Kappel C.V., Brumbaugh D.R., Micheli F., Holmes K.E., Dahlgren C.P., Paris C.B. ve Blackwell P.G. (2007). Trophic cascade facilitates coral recruitment in a marine reserve. PNAS, 104 (20), 8362- 8367.

Myers R.A., Baum J.K., Shepherd T.D., Powers S.P., ve Peterson C.H. (2007). Cascading effects of the loss of apex predatory sharks from a coastal ocean. Science, 315, 1846-1850.

National Geographic, (2015). Türkiye İklim Değişikliği Özel Sayısı, Kasım

Nelson D.L. ve Cox M.M. (2017). Lehninger Principles of Biochemistry, International Edition, Chapter 2,Water (7th edn) New York.

Nelson M. (2021). Biosphere 2's Lessons about Living on Earth and in Space. Space: Science & Technology, 2021, ID 8067539.

Nursi, B.S. (2003). Sözler, RNK Neşriyat, Istanbul.

Nursi, B.S. (2018b). Latif Nükteler, RNK neşriyat, Istanbul.

O'connel, P. (2009). Science of Today and the Problems of Genesis. TAN Books and Publishers; ISBN-13 ʔ: ʃ978-0895554383

Odum E.P. and Barrett G.W. (2008). Ekolojinin temel ilkeleri. (Çeviri editörü: Kani Işık.), Palme yayıncılık, Ankara.

Oswald J., Schmitz O.J., Hawlena D. Ve Trussell G.C. (2010). Predator control of ecosystem nutrient Dynamics, Ecology Letters, 13, 1199–1209.

Öktem A.Y., Türkiye'nin su riskleri raporu. chrome-extension:// efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/ file:///C:/Users/Toshiba/Desktop/EKOLOJ%C4%B0%20YEN%C4%B0/turkiyenin_su_riskleri__ raporu_web.pdf (20,03,2024).

Özdemir i., (1997). Çevre sorunları ve İslam, ISBN: 9789751911599.

Özdemir İ. (1999). Çevre Bilincinin Gelişiminde Çevre Ahlakının Önemi, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, Özel Sayı, Cumhuriyet'in 75. Yıldönümü Armağanı, Ankara,1999.

Özerkmen N. (2002). İnsan Merkezli Çevre Anlayışından Doğa Merkezli Çevre Anlayışına, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 42 (1), 167-185.

Packer C,, Holt R.D., Hudson P.J., Lafferty K.D. ve Dobson A.P. (2003). Keeping the herds healthy and alert: Implications of predator control for infectious disease. Ecol. Lett. 6, 797–802.

Palomares F, Gaona P, Ferreras P, Delibes M. (1995). Positive effects on game species of top predators by controlling smaller predator populations: An example with lynx, mongooses, and rabbits. Conservation Biology 9, 295–305.

Patterson R.E. ve Sears D.D. (2017). Annual Review of Nutrition Metabolic Effects of Intermittent Fasting, 37, 371–393.

Pehlivan, G., (2007). Ilgaz Dağı Milli Parkı Florası, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enst., Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Penteriani V., Delgado M.D.M., Bartolommei P., Maggio C., Alvarez C.A. Ve Holloway G.J. (2008). Owls and rabbits: predation against substandard individuals of an easy prey. J Avian Biol 39, 215–221.

Peterson R.O., Vucetich J.A., Page R.E. ve Chouinard A. (2003). Temporal and spatial aspects of predator–prey dynamics. Alces 39, 215–232.

Pimentel D., Zuniga R. Ve Morrison D. (2005). Update on the environmental and economic costs associated with alien-invasive species in the United States. Ecological Economics,52, 273-288.

Pimm S.I. ve Raven P. H. The Stateofthe World's Biodiversity. (2019). Published online by Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/terms. https://doi.org/ 10.1017/978110866 8675.006 (15.04.2024).

Prugh L.R., Stoner C.J., Epps C.W., Bean W.T., Ripple W.J., Laliberte A.S. ve Brashares J.S. (2009). The rise of the mesopredator. Bioscience 59 (9), 779-791.

Reyhan A.S. ve Reyhan H. (2016). Küresel ısınmanın nedenleri, sonuçları, çözümleri üzerine yeni değerlendirmeler. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 11 (26), 1-24.

Ripple W. J. ve Beschta R. L. (2006). Linking a cougar decline, trophic cascade, and catastrophic regime shift in Zion National Park. Biological Conservation 133, 397- 408.

Ripple W. J. ve Larsen E.J. (2000). Historic aspen recruitment, elk and wolves in northern Yellowstone National Park, USA. Biological Conservation 95, 361- 370.

Ripple W.J. Ve Beschta R.L. (2012). Large predators limit herbivore densities in northern forest ecosystems. Eur. J. Wildl. Res. 58, 733–742.

Ripple W.J., Estes J.A., Beschta R.L., Wilmers C.C., Ritchie E.G., Hebblewhite M., Berger J., Elmhagen B., Letnic M., Nelson M.P., Schmitz O.J., Smith D.W., Wallach A.D. ve Wirsing A.J. (2014). Status and Ecological Effects of the World's Largest Carnivores, Science, 343 (6167), 1241484.

Ripple WJ, Beschta RL. (2004). Wolves and the ecology of fear: Can predation risk structure ecosystems? BioScience 54: 755–766.

Ripple, W. J. ve Beschta R. L. (2008). Trophic cascades involving cougar, mule deer, and black oaks in Yosemite National Park. Biological Conservation 141, 1249-1246.

Ritchie E.G., Elmhagen B., Glen A.S., Letnic M., Ludwig G. ve McDonald R.A. (2012). Ecosystem restoration with teeth: what role for predators?, Trends in Ecology and Evolution, 27 (5), 265-271.

Roemer G.W., Gompper M.E. ve Valkenburgh B.V., (2009). The Ecological Role of the Mammalian Mesocarnivore, BioScience, 59 (2), 165-173.

Romero A., ve Paulson K.M. (2001). It's a wonderful hypogean life. A guide to the trogomorphic fishes of the world. Environ. Biol. Fishes, 62,13–41.

Safeguarding Human Health in The Anthropocene Epoch: Report Of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission On Planetary Health (2015). Lancet 386, 1973–2028.

Sağlam N.E., Düzgüneş E. ve Balık İ. (2008). Küresel Isınma ve İklim Değişikliği. Ege Universty Journal of Fisheries and Aquatic Sciences. 25, 89-94.

Sayılğan Ç. (2016). Küresel Sıcaklık Artışının Buğdayda Beklenen Etkileri ve Yüksek Sıcaklığa Toleranslılığın Fizyolojik Göstergeleri. YYÜ Tar. Bil. Derg. 26 (3), 439-447.

Schramskia J.R., Gattiea D.K., ve James H. Brownb J.H. (2015). Human domination of the biosphere: Rapid discharge of the earth-space battery foretells the future of humankind. Proceedings of the National Academy of Sciences (Pnas), 112 (31) 9511–9517.

Scott J.J., Renaut R.W. ve Owen R.B. (2012). Impacts of flamingos on saline lake margin and shallow lacustrine sediments in the Kenya Rift Valley. Sedimentary Geology, 277–278, 32–51.

Sergio F., Newton I., Marchesi L. ve Pedrini P. (2006). Ecological justified charisma: preservation of top predators delivers biodiversity conservation. Journal of Applied Ecology, 43, 1049-1055.

Seyfi E., Bulut Ş., Karataş A. (2021).Türkiye'nin tehlike altındaki memeli türleri. Karadaki Yaşam. 7, 54-72.

Sharma H.P., Jain P. ve Amit P. (2014). Apoptosıs (Programmed cell death) - A revıew, World Journal of Pharmaceutical Research, 3 (4), 1854-1872.

Sharma H.P., Jain P. ve Amit P. (2014). Apoptosıs (Programmed cell death) - A revıew, World Journal of Pharmaceutical Research, 3 (4), 1854-1872.

Shepherd T.D. ve Myers, R.A. (2005). Direct and indirect fishery effects on small coastal elasmobranchs in the northern Gulf of Mexico. Ecol. Lett., 8, 1095–1104.

Smith, G. S. (1979). Wood word's tony. New Scientist. 5 April.

Soulé M.E., Bolger D.T., Alberts A.C., Wright J., Sorice M., ve Hill S. (1988). Reconstructed dynamics of rapid extinctions of chaparral-requiring birds in urban habitat islands. Conservation Biology 2, 75-92; Crooks ve Soulé 1999; Miller ve ark. 2001.

Steffen W. (2019). The Anthropocene: Where on Earth are we going? The Ecological Citizen, 2 (2), 129-130.

Strong D.R., Frank K.T. (2010). Human Involvement in Food Webs, Annu. Rev. Environ. Resour, 35, 1–23.

Sunde P., Overskaug K. ve Kvam T. (1999). Intraguild predation of lynxes on foxes: evidence of interference competition? Ecography, 22, 521–523.

Svensson E.I. ve Friberg M. (2007). Selective Predation on Wing Morphology in Sympatric Damselflies. Am. Nat. 170, 101–112;

Şahin M., Topal E., Özsoy N. ve Altunoğlu N. (2015). İklim Değişikliğinin Meyvecilik ve Arıcılık Üzerine Etkileri Anadolu Doğa Bilimleri Dergisi 6 (2), 147-154.

Şahin Y. (2001).Ekoloji. Bilim teknik yayınevi, İstanbul

Taggart M.A., Figuerola J., Green A.J., Mateo R., Deacon C., Osborn D. ve Meharg A.A. (2006). After the Aznalcollar mine spill: Arsenic, zinc, selenium, lead and copper levels in the livers and bones of five waterfowl species. Environmental Research, 100, 349-361.

Tamkoç G. (1994). Derin Ekolojinin Genel Çizgileri. Birikim, (57-58), 87-91

Tatlı, A. (2023). İlk insan Hz. Âdem insanların atasıdır. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 1-23.

Tiwari M., Prasad S., Tripathi A., Pandey A.N., Ali İ., Singh A.K., Shrivastav T.G. ve Chaube S.K. (2015). Apoptosis in mammalian oocytes: a review, Apoptosis, 20, 1019–1025.

Troella M., Naylorc R.L., Metianb M., Beveridged M., Tyedmerse P.H., Folkea C., Arrowf K.J., Barrettg S., Crépina A.S., Ehrlichh P.R., Grena A., Kautskyi N., Levinj S.A., Nyborgk K., Österblomb H., Polaskyl S., Schefferm M., Walkern B.H., Xepapadeaso T. ve Zeeuwp A. (2014). Does aquaculture add resilience to the global food system? Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS), 16 (37), | 13257–13263.

Tucker S., Hipfner J.M. Trudel M. (2016). Size-and condition-dependent predation: a seabird disproportionately targets substandard individual juvenile salmon, Ecology, 97(2), 461–471.

Türk M ve Çelik N. (2006). CO2 Özümlemesinde C-3 ve C-4 Tipi Bitkilerde Fotosentez-Solunum Denge Noktalarının Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 10 (1), 48-51.

Uysal K. (2017). Evimcilerle yaratılışçıların çevre problemlerine bakışı, ı. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi tebliğleri, Urfa, S. 83-101.

Uysal K. (2018). Bazı balık türlerinin mağara popülasyonlarında meydana gelen göz kayıpları planlı yaratılışın delilidir. II. Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Erzurum, S. 153-170.

Uysal K. (2018). The eye loss occured in cave populations of some fish species is a proof for planned creation. II. International Creation Congress on the Ligth of Sciences. Erzurum. S. 153-170.

Uysal K. (2019). Ekosistem hizmetleri bakımından insanın hayvanlardan farklılığı ve insanın Dünya ekosistemindeki ayrıcalığı, üstünlüğü ve önemi. 3 rd International Creation Congress in the Light of Sciences. Iğdır.

Uysal K. (2023). Ekosistemlerin Dilinden Yaratılış, Beyan Yayınları, s. 67-68.

Uysal K. (2023). İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi, 1(1) 44-69.

Uysal K. (2023). İnsanın kökeni ve görevi ile ilgili bilim adına yapılan vahim hata, İslam aleminin bu hatayı telafi edememesinin temel nedeni ve acı sonuçları. Bilimler Işığında Yaratılış Dergisi. 1(1). 44-69.

Uysal K. Rahmi Kasımoğluları R. Terzi İ. (2017). Balık yağında tevhid delilleri. I. Uluslararası Bilimler Işığında Yaratılış Kongresi, Şanlıurfa, Tam metin bildiri kitabı, 244-257.

Ünverdi M. (2021). Din ve Fıtrat İlişkisi Bağlamında Dinî İndirgemeciliğin Eleştirisi, İlahiyat Akademi, 14, 237-266.

Varady K.A. (2011). Intermittent versus daily calorie restriction: which diet regimen is more effective for weight loss? Obes Rev. 12(7):e593-601.

Vitousek P.M., Ehrlich P.R., Ehrlich A.H., ve Matson P.A. (1986). Human appropriation of the products of photosynthesis. Bioscience, 36: 368–373.

Wallach A.D., Johnson C.N., Ritchie E.G. ve O'Neill A.J. (2010). Predator control promotes invasive dominated ecological states. Ecol. Lett. 13, 1008–1018.

Wehausen J.D. (1996). Effects of mountain lion predation on bighorn sheep in the Sierra Nevada and Granite Mountains of California. Wildlife Society Bulletin 24, 471–479.

Wernersınn H., (2016). Yeşil Paradoks- Küresel Isınmaya Arz Yanlı Yaklaşım, Çev: Mehmet Evren Dinçer, Koç Üniversitesi Yayınları:106, 1. Baskı, Ekim, İstanbul.

Whelan C.J., Wenny D.G. ve Marquise R.J. (2008). Ecosystem services provided by birds. Year in Ecology and Conservation Biology, 1134, 25-60.

Whitmee S., Haines A.,, Beyrer C.,, Boltz F., Capon A.G., Dias B.F.S., Ezeh A., Frumkin H., Gong P., Head P., Horton R., Mace G.M., Marten R., Myers S.S., Nishtar S., Osofsky S.A., Pattanayak S.K., Pongsiri M.J., Romanelli C., Soucat A., Vega J., Yach D. (2015). Safeguarding human health in the Anthropocene epoch: report of The Rockefeller Foundation–Lancet Commission on planetary health. Lancet 386, 1973–2028.

WHO. (2016). Air Pollution, United Nations Environment Programme, https://www.cleanairblueskies.org/# (06.05.2024).

Wilkens, H. (1998). Evolution and genetics of epigean and cave Astyanax fasciatus (Characidae, Pisces). Evol. Biol., 23, 271–367.

Wilmers C. C., Crabtree R.L., Smith D. W., Murphy K.M. ve Getz W.M. (2003). Trophic Facilitation by Introduced Top Predators: Grey Wolf Subsidies to Scavengers in Yellowstone National Park. Journal of Animal Ecology 72, 909-916.

Wilson S.K., Graham N.J., Pratchett M.S., Jones G.P. ve Polunin N.V.C. (2006). Multiple disturbances and the global degradation of coral reefs: are reef fishes at risk or resilient? Global Change Biology, 12, 2220-2234.

Wirsing A.J., Steury T.D. ve Murray D.L. (2002). Relationship Between Body Condition And Vulnerability To Predation in Red Squirrels And Snowshoe Hares, 3(3), 707–715.

Wood K.A., Stıllman, R.A., Clarke, R.T., Daunt, F. ve O'hare M.T. (2012). The impact of waterfowl herbivory on plant standing crop: a meta-analysis. Hydrobiologia, 686, 157-167.

Woosley S. ve Janka T. (2005). The Physics of Core-Colapse Supernovae, Nature Physics 1 (3),147–154.

Yamamoto Y, Stock D.W., and Jeffery W.R. (2004). Hedgehog signaling controls eye degeneration in blind cavefish. Nature, 431, 844–847.

Yanık F., Çetinbaş A. ve Vardar F. (2018). Bitkilerde programlı hücre ölümü, Marmara Fen Bilimleri Dergisi, 1, 157-166.

Yarsan, E., Yipe, M., (2013). The Important Terms of Marine Pollution "Biomarkers and Biomonitoring, Bioaccumulation, Bioconcentration, Biomagnification." J Mol Biomark Diagn s1, 003. https://doi.org/10.4172/2155-9929.S1-003.

Yıldırım C. (2017). Ekoloji Düşüncesinde İnsan Ve Toplum Anlayışı, İnsan ve Toplum bilimleri araştırmaları dergisi, 6 (1), 289-308.

Yılmaz, E. (2005). İklim geleceğimiz, Bilim ve Teknik, 451, 38-48.

ELEKTRONİK KAYNAKÇA

1. EKOLOJİYE GİRİŞ

https://pixabay.com/tr/photos/merak-bebek-erkek-%C3%A7ocuk-1910023/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/vectors/soru-i%C5%9Fareti-noktalama-girdap-5971407 (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%B6l-do%C4%9Fa-yolculuk-ke%C5%9Fif-6701636/' (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/kelebek-b%C3%B6cek-do%C4%9Fa-ortak-mavi-95364/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/yuva-a%C4%9Fa%C3%A7-ku%C5%9F-yuvas%C4%B1-dallar%C4%B1-806301/, (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/izlanda-ta%C5%9F-ev-bina-kayalar-4524112/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/heykel-%C3%A7amur-kurgu-su-fikir-hayat-2322791/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/terazi-tartmak-denge-a%C4%9F%C4%B1rl%C4%B1k-2759820/ (08.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-peninsula-in-e%C4%9Firdir-lake-gm1620844762-531684049?phrase=g% C3%B6l (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/su-samuru-yemek-yemek-siyah-ve-beyaz-7609666/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/sinek-ku%C5%9Fu-ku%C5%9F-u%C3%A7u%C5%9F-kanatlar-2139279/ (08.02.2024).

https://pixabay.com/tr/photos/u%C3%A7ak-u%C3%A7u%C5%9F-g%C3%B6ky%C3%BCz%C3%BC-%C3%A7%C4%B1 karmak-50893/ (08.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macro-flying-honey-bee-landing-on-yellow-flowers-gm165987180-17062037?phrase=ar% C4%B1&searchscope=image%2Cfilm (08.02.2024).

https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/tamsayi_ pdf/200_5.pdf (17.01.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/buyuk-patlama (13.01.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-enerji-nedir (13.01.2024)

https://pixabay.com/tr/photos/kafatas%C4%B1-insan-kafa-iskelet-kemik-765477/ (08.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fagradalsfjall-volcanic-eruption-in-the-night-iceland-gm1340227781-420361055 (05.07.2024).

2. EKOSİSTEM VE BAZI TEMEL KAVRAMLAR

https://pixabay.com/tr/photos/do%C4%9Fu-karadeniz-rize-ayder-yaylas%C4%B1-2377623/ (10.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/t%C3%BCrkiyenin-%C3%BClke-3d-render-topografik-harita-kenarl%C4%B1k-gm8385 44736-136597867 (11.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fish-hatchery-pond-gm180241275-26884812' (11.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1-scene-resif-ve-g%C3%BCne%C5%9F-i-le-tropikal-seabed-gm1152237432-312538496?phrase=derin+deniz' (11.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mount-hood-trillium-lake-oregon-usa-gm1434228278-475914996?phrase=g%C3%B6l' (10.02.2024).

https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-d%C3%BCnya-gezegen-k%C3%BCre-1303628/' (10.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/international-space-station-orbiting-earth-gm627778014-111247167 (10.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/m%C3%BCrettebat-ke%C5%9Fif-arac%C4%B1-dock-ile-uluslararas%C4%B1-uzay-istas yonu-i%C3%A7in-haz%C4%B1rlan%C4%B1yor-gm1026002146-275182447' (29.04.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%-C4%B1n%20atmosferi%20be%C5% 9F %20ana.tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7in-de%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-hareket-ediyor-mu (17.01.2024).
https://tua.gov.tr/tr/blog/evren/gokada-nedir (17.01.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/y%C4%B1ld%C4%B1z-tozu-ve-parlayan-y%C4%B1ld%C4%B1zlarla-uzay-arka-plan% C4%B1-ger%C3%A7ek%C3%A7i-evren-ve-renkli-gm1288295868-384289859 (17.01.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/g%C3%BCl-bitki-sunmak-do%C4%9Fa-g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-342526/ (10.02.2024).
https://pixabay.com/tr/illustrations/toprak-k%C3%BCre-katman-kayalar-kabuk-5660940/ (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/volkanlar-hakkinda-hersey (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-merkezi-nasil-sicak-kaliyor (09.02.2024)
https://pixabay.com/tr/illustrations/volkan-patlama-lav-magma-yang%C4%B1n-8534897/ (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/volkanik-topraklar-neden-verimlidir (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/periyodik-tablodaki-dort-yeni-element-isimlendiriliyor (16.01.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/our-star-with-magnetic-storms-plasma-flash-on-the-surface-of-a-our-star-gm1665241656-535325988 (10.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/bunu-biliyor-muydunuz/gunes (10.02.2024).
https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives (29.05.2024).
https://www.biosphere2.org/research/research-initiatives (29.05.2024).
https://biosphere2.org/about/about-biosphere-2 ve https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCnya (29.05.2024).

3. EKOSİSTEMİN CANSIZ UNSURLARI

https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf;jsessionid=wodTc1mw4adsRDAVwsX3zjpl?dergiKo-du=4&cilt=44&sayi=734&sayfa=22&yaziid=31710 (29.05.2024).
https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#:~:text=The%20total%20volume%20of%20water,liquid%20form%20on%20the%20surface. (16.03.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/buzda%C4%9F%C4%B1-iklim-buz-buzul-6966784/ (14.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/su-yanabilir-mi#:~:text=Su%2C%20iki%20hidrojen%20ve%20bir,genellikle%20hidrojen%20gaz% C4%B1%20%C5%9Feklinde%20bulunur (14.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kimyasal-turler-arasi-guclu-etkilesimler-kimyasal-baglar (14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sodyum-klor%C3%BCr-ayr%C4%B1lma-gm657556822-119848709 (24.05.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/kendisi-zayif-etkisi-buyuk-molekuller-arasi-etkilesimler (14.02.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/sivrisinek-b%C3%B6cek-su-dans-871913/ (14.02.2024).
https://pixabay.com/tr/photos/yunus-memeli-hayvan-deniz-597527/ (14.02.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/antarktikada-buz-tabakasinin-altindaki-goller-nasil-sivi-kalabiliyor(14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/water-cycle-gm462873209-24592861?phrase=su+d%-C3%B6ng%C3%BCs%C3%BC& searchscope=image%2Cfilm (14.02.2024).
https://tr.wikipedia.org/wiki/B%C3%BCy%C3%BCk_Patlama (14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/night-sky-space-background-with-nebula-and-stars-gm1471911835-502403079?phrase =s%C3%BCpernova (14.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/underwater-sea-deep-water-abyss-with-blue-sun-light-gm1408518230-459356725?phrase= deniz (14.02.2024).
https://pixabay.com/tr/vectors/atom-n%C3%B6tron-%C3%A7ekirdek-proton-30442/ (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beton-d%C3%B6k%C3%BCm-%C3%B6nce-ba%-C4%9Fl%C4%B1-bir-demir-kiri%C5%9F-kafes-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3%B-C-bu-%C3%A7ekme-mukavemetini-gm1205744644-347459474?phrase=demir+yap%C4%B1 (14.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gunes-sistemini-taniyalim-dunya#:~:text=D%C3%BCnya'n%-C4%B1n%20atmosferi%20be%C5% 9F%20ana,tabakas%C4%B1n%C4%B1n%20i%C3%A7in-de%20ozon%20tabakas%C4%B1%20bulunur. (12.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/golden-wheat-field-on-sunny-day-gm526153592-92554639?phrase=bu%C4%9Fday (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/weather-forecast-concept-gm531889697-55597470?phrase=iklim (14.02.2024).

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/118833/mod_resource/content/0/08iklim.pdf (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/macocha-abyss-moravya-karst-sulu-ye%C5%9Fillikler-ve-k%C3%BC%C3%A7%C3% BCk-bir-g%C3%B6l-ile-mikroiklim-gm1136466341-302675337?phrase=mikroiklim (14.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautiful-sunset-with-dramatic-sky-gm1845392734-551606084?Phrase=%C4%B1%C5% 9F%C4%B1k+g%C3%BCne%C5%9F (14.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim (14.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/spektroskop-ile-isigi-inceleyelim (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/hot-climate-in-the-city-with-strong-sunlight-and-thermometer-in-flat-design-hot-gm1405 994965-457705515?phrase=k%C3%BCresel+%C4%B1s%C4%B-1nma (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-with-chick-gm493217930-76781885 (24.05.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/grafik-ph-alkali-ve-asidik-%C3%B6l%C3%A7ek-vekt%C3%B6r%C3%BC-gm817607620-132311597?phrase=Ph&searchscope=image%2Cfilm (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/co2-emission-reduction-balance-between-air-pollution-and-ecology-concept-art-gm145708 8461-491950378?phrase=karbon+denge(15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/extreme-weather-and-climate-change-gm1370821565-440290724?phrase=sera+etkisi (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rhizobium-gm698912156-129480883 (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%BCn%C3%BCm%C3% BC-alt%C4% B1 nda-gm1084622854-291028114 (05.04.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/elementlerin-dogadaki-donusumu (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/urea-nitrogen-chemical-plant-fertilizer-bag-gm177819121-24215655?phrase=azotlu+ g%C3%BCbre&searchscope=image%2Cfilm (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/agriculture-robotic-and-autonomous-car-working-in-smart-farm-future-5g-technology-gm1382273499-443104170?phrase=teknik+tar%C4%B1m&search scope=image%2Cfilm (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grizly-bear-at-alaska-gm166186633-23602613?phrase=somon+ay%C4%B1&searchscope =image%2Cfilm (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/asia-thailand-bangkok-salt-plantation-gm628793046-111717627?phrase=Fosfatl%C4% B1+kaya%C3%A7+g%C3%BCbre+tar%C4%-B1m&searchscope=image%2Cfilm (16.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kherson-b%C3%B6lgesinde-pembe-tuzlu-syvash-g%C3%B6l%C3%BCn%C3%BCn-y% C3%BCzeyi-ukrayna-do%C4%9Fal-arka-plan-doku-gm1291611527-386678431?phrase=Fosfat+red+tide&searchscope=image%2 Cfilm (17.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ekolojik-felaket-gm1141520118-305861595?phrase=k%C3%B6m%C3%BCr+baca&searc hscope=image%2Cfilm (15.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-and-solar-panels-making-green-energy-gm509674624-85904665?phrase= g%C3%BCne%C5%9F+r%C3%BCzgar+enerjisi &searchscope=image%2Cfilm (17.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/stream-of-fresh-alpine-water-flowing-through-wooden-chute-spout-gm585494596-10040 6671 (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.08.2024).

4. EKOSİSTEMİN CANLI UNSURLARI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tropical-fish-and-turtle-gm539675480-96244705?phrase=biyo%C3%A7e%C5%9Fitlilik& searchscope=image%2Cfilm (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/side-of-passenger-jet-airplane-easy-to-cut-out-gm166006960-17698415?phrase=u%C3% A7ak&searchscope=image%2Cfilm (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/scrap-metal-gm533888437-56480868?phrase=hurdal%C4%B1k+patlama&searchscope= image%2Cfilm (18. 02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-insan-v%C3%BCcudunun-y%C3%BCzde-70i-sudur-gm825573636-133924349? phrase=insan+v%C3%BCcudu+oksijen+carbon+azot+kalsiyum&searchscope=image%2Cfilm (16.02.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/vucudumuzda-kutlece-en-cok-hangi-elementlerin-atomlari-bulunur (16.01.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/emperor-penguins-gm96473156-10759740?phrase=penguen (07,04,2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honeybee-swarm-gm1759964436-544737142?phrase=ar%C4%B1+koloni+a%C4%9Fa% C3%A7 (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/lion-hunting-a-herd-of-zebra-gm495469027-41016956?phrase=zebra+aslan. (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ant-action-standing-ant-bridge-unity-team-concept-team-work-together-gm1367675162-437860087?phrase=kar%C4%B1nca+sosyal (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kar%C4%B1ncalar-grubu-gm1227119923-361790028?phrase=kar%C4%B1nca+evi (17.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/the-foliose-lichen-evernia-prunastri-on-a-branch-in-a-beech-forest-gm1478431148-506701143?phrase=liken (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/feeding-time-gm92124134-6781994?phrase=geyik+zebra. (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/protecting-the-catch-gm177516193-21940656?phrase=aslan+%C3%A7akal (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nice-green-lake-with-duckweed-in-lao-cai-city-northern-vietnam-gm1333546818-4160039 53?phrase=%C3%B6trofikasyon (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/salmon-jumping-out-of-water-and-attacked-by-sea-lamprey-gm108176292-4479942? phrase=asalak+bal%C4%B1k (17.02.2024).

5. POPÜLASYON

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/endonezya-b%C3%BCy%C3%BCk-bal%C4%B1k-okul-gm946577550-258489408? phrase=hamsi+populasyon&searchscope=image%2Cfilm (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/yew-taxus-needle-trees-at-a-nursery-gm467082613-26100242?phrase=s%C4%B1ral% C4%B1+ladin+dikimi (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wolves-gm524291083-51563156?phrase=kurt+s%C3%BCr%C3%BC&searchscope= image%2Cfilm (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mandarin-duck-female-sitting-on-branch-gm1780317963-546761622?phrase=halkalama+ ku%C5%9F&searchscope=image%2Cfilm (18.02.2024).

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684 (18.02.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-su-birikintisi-i%C3%A7inde-y%C3%BCzmeye-ye%C5%9Filba%C5%9F-%C3% B6rdekler-bir-%C3%A7ift-gm1127814254-297390461?phrase=erkek+-di%C5%9Fi+%C3%B6rdek (18.02.2024).

https://www.algebra.com/algebra/homework/word/misc/Miscellaneous_Word_Problems.faq.question.102611.html (07.04.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Karasinek#:~:text=Karasinekler%20yumurtalar%C4%B1n%C4%B1%20d%C4%B1%C5%9Fk%C4%B1lara%2C%20%C3%A7%C3%B6pl%C3%BCklere%2C%20%C3%B6zellikle,g%C3%BCnde%20kanatl%C4%B1%20eri%C5%9Fkin%20bi%C3%A7imlerini%20al%C4%B1rlar. (07.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/baby-birds-in-nest-gm638511148-114524855 (07.04.2024).

https://www.cambridge.org/core/terms (15.04.2024).

https://doi.org/10.1017/9781108668675.006 (15.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/15917-te-pito-te-henua-dunyanin-sonu.html (15.04.2024).
http://www.mnforsustain.org /ponting_c_the_lessons_of_easter_island.htm (15.04.2024).

6. KOMÜNİTE

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kuzey-%C5%9Fahin-bayku%C5%9Fu-gm1214791429-353590087?searchscope=image% 2Cfilm (24.04.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/b%C3%BCy%C3%BCk-aile-gm1163498728-319494706?phrase=t%C3%BCrler (19.02.2024).
https://www.zaferdergisi.com/makale/14786-orman-yanginlari-ve-dusundurdukleri.html).
https://www.trthaber.com/haber/turkiye/yanan-ormanlar-yeniden-yeseriyor-605060.html (12.08.2024).

7. BESLENME VE ENERJİ AKIŞI

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/scheme-of-plant-transpiration-and-stomatal-complex-of-green-leaf-under-magnifying-gm13 69368607-439141703?phrase=fotosentez (20.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr (29.05.2024).
https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/hidrotermal-bacalar (03.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/half-caught-fly-in-venus-fly-trap-gm1354376018-429212247?searchscope=image%2Cfilm (05.04.2024).
https://oggito.com/icerikler/gobek-kordonu/63394 (05.02.2024)
https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/konya-ovasinda-en-kaliteli-elma-hasadi-icin-ureticiler-zamanla-yarisiyor/2706015 (05.02.2024)
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/annem-bebe%C4%9Fi-mutfaktaki-ka%C5%9F%C4%-B1kla-besliyor-gm1294442613-388 435815?phrase=anne+bebek+yemek+ka%C5%9F%C4%B1k (26.02.2024).
https://sendika.org/2015/11/mera-alanlari-ranta-acildi-koyluler-direnise-basladi-307569 (26.02.2024).
https://www.makyajtrendi.com/blog/cilt-bakiminda-yosunlar_b-4714 (26.02.2024).
https://blog.tetra.net/tr-tr/siyam-yosun-yiyici-yosunlara-karsi-ana-savasci (26.02.2024).
https://mikrosolgubre.com/solucan-cinsleri/ (26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/grey-wolf-canis-lupus-gm450308225-29345264?phrase=kurt+le%C5%9F+yemesi+kar &searchscope=image%2Cfilm (26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-molluscs-and-mussels-colony-in-a-rock-gm1404368632-456600018?phrase=su+alt%C4%B1(26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/deer-grazing-in-the-meadow-gm522560467-50836512?phrase=mera+geyik (26.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kalp-g%C3%BCl-gm874103164-244084231?phrase=-hediye+g%C3%BCl+k%C4%B1rm %C4%B1z%C4%B1 (20.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sa%C4%9Fl%C4%B1kl%C4%B1-taze-pembe-%-C3%A7i%C3%A7ek-a%C3%A7an-di%C4%9Fer-kurutulmu%C5%9F-%C3%B6l%C3%BC-pembe-g%C3%BCl-bir-sat%C4%B1r-aras%C4%B1nda-gm978025886-265868523?phrase=canl%C4%-B1+%C3%B6l%C3%BC+ (20.02.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/slope-gm165942597-22328215?phrase=entropi (20.02.2024).
https://www.zaferdergisi.com/makale/12597-buyuk-baligin-kucuk-baligi-yemesi-adaletsizlik-mi.html
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/natural-law-gm164446843-17745669?phrase=bal%C4%B1k+yiyen+ bal%C4% B1k&search scope=image%2Cfilm (02.03.2024)
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/caviar-fish-gm119221196-14109194?phrase=bal%C4%B1k+yumurtas%C4%B1 (02.03.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sualt%C4%B1nda-y%C3%BCzen-tropik-bal%C4%-B1klar%C4%B1n-b%C3%BCy%C3% BCk-okulu-gm1208325074-349210011?phrase=hamsi (02.03.2024)
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-on-blue-colored-wood-gm1439239093-479549594?phrase=bal%C4%B1k%20pazar%C4%B1 (02.03.2024).

8. KARA EKOSİSTEM VE BİYOMLARI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-5059 98251 (11.03.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/glowing-jellyfish-swim-deep-in-blue-sea-cosmos-medusa-neon-jellyfish-fantasy-in-gm13 93840230-449533658 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/firefly-gm541589764-96851949 (11.03.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Biyom (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ekolojik-hava-veya-iklim-s%C4%B1n%C4%B1flan d%C4%B1rmas%C4%B1-anahat-diyag ram%C4%B1-olarak-biyom-piramidi-gm1304923195-395944952?searchscope=image%2Cfilm (15.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/forest-gm623825472-109523391 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/past%C4%B1rma-yaz%C4%B1-new-hampshireda-abd-gm847138012-139045031 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/giant-twisted-vine-in-the-atlantic-forest-gm1705016520-539118845 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ponderosa-pine-tree-gm499574396-80304683 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tree-gm470812776-62401388 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/christmas-tree-isolated-on-white-background-xxxl-gm183244084-14642359 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/oak-tree-gm1668358019-535609279 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-a%C4%9Fa%C3%A7-gm841164366-137156589 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beautifull-green-tree-on-a-white-background-in-high-definition-tropical-tree-on-gm1388383811-446038564 (11.03,2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/chestnut-tree-isolated-on-white-background-gm137825125-19002748 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-muz-a%C4%9Fac%C4%B1-gm1304357627-395535096 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-mango-a%C4%9Fac%C4%B1-gm940342852-257064561(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/beyaz-arka-plan-%C3%BCzerinde-izole-tropikal-a%C4%9Fa%C3%A7lar-izole-a%C4%9Fa%C3%A7lar-i%C3%A7in-tasar%C4%B1m-gm1025787184-275137030 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/vervet-monkey-chlorocebus-pygerythrus-gm93214254-6228262 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/takwa-village-in-kenya-gm518412240-90026611 (14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fas-ana-konumlar-gm1254534079-366706385(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/afrika-antilobu-gm877049268-244765050(11.03.2024).

https://www.istockphoto. com/tr/foto%C4%9Fraf/australian-wedge-tail-eagle-eating-a-kangaroo-gm481350328-69328443(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fennec-fox-gm153709029-15480315(11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-rock-python-on-sandy-ground-gm531121851-55115268 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-sari-ile-gm694619294-128365667 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/saguaro-kakt%C3%BCs%C3%BC-ve-da%C4%9F-gm872501788-243705236 (11.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/steppe-view-gm1361768300-434033753?searchscope=image%2Cfilm (14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C4%B1%C5%9F%C4%B1n-mo%C4%9Folistanda-geyik-gm1205017230-346956559(14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kutup-tilkisi-wilde-tundra-i%C3%A7inde-kutup-tilkisi-ayakta-gm1289270988-385002 774(14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/muskok-durulmas%C4%B1-kim-aral%C4%B1k-g%C3%BCne%C5%9Fli-bir-g%C3% BCnde-karda-oldu%C4%9Funu-gm953462402-260252182(14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/pools-in-the-tundra-mountains-gm515891664-88728793 (14.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/plastik-a%C5%9Fa%C4%9F%C4%B1lay%C4%B1c%C4%B1-bakteriler-%C4%B1deonella-sakaiensis-gm1164926202-320355674 (15.08.2024).

9. KARADA YAŞAYAN BAZI TEPE AVCILARIN EKOSİSTEM HİZMETLERİ

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/an-arch-made-of-stone-with-the-keystone-in-pace-ruins-at-ephesus-turkey-gm2159734149-580305312 (23.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/antelope-roaming-in-kenyas-wilderness-gm1338076266-418787397?phrase= biyo%C3% A7e%C5%9Fitlik%20orman%20%20zebra%20geyik (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kenya-ve-tanzanya-primatlar-gm1146997626-309243802?phrase=babun%20a%C4% 9Fa%C3%A7%20%C3%A7ok&searchscope=image%2Cfilm (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/a%C4%9Fustos-ay%C4%B1nda-avrupa-orman-yaz-sonu-do%C4%9Fada-gm828419228-134709349?phrase=biyo%C3%A7e%C5%9Fitlik%20orman (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ye%C5%9Fil-orman-bitki-%C3%B6rt%C3%BCs%C3%BC-ye%C5%9Fil-yosun-e%C4% 9Frelti-a%C4%9Fac%C4%B1-ve-bitki-%C3%B6rt%C3%BCs%C3%BC-peyzaj-ormanda-gm1163696010-319619917?phrase=ye%C5%9Fil%20orman (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/alpine-view-in-rocky-mountain-national-park-gm1663774741-535221309?phrase=tundra;

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/deodar-and-cheed-forest-in-himalaya-gm484350918-71196641?phrase=kartalorman (09.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/teicu-batakl%C4%B1k-gm840231406-136896303?phrase=bodur%20orman. (09,03,2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.08.2024).

10. SU EKOSİSTEM VE BİYOMLARI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/duden-%C5%9Felalesi-ve-sudaki-turist-tekneleri-ile-antalyan%C4%B1n-deniz-panoramas%C4%B1-gm1195763444-340929687 (16.03.2024).

https://en.wikipedia.org/wiki/Water_distribution_on_Earth#/media/File:Earth's_water_distribution.svg (16.03.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/g%C3%B6z-damar-vekt%C3%B6r-simgesi-simgesi-tasar%C4%B1m-gm824641644-133624315 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/yaprak-damar%C4%B1-gm1128029050-297531434 (18.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/finlandiya-da-bahar-g%C3%BCn%C3%BCnde-ye%C5%9Fil-a%C4%9Fa%C3%A7l% C4%B1-idilik-nehir-manzaras%C4%B1-gm1135128469-301869931;https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/italyan-alplerinde-akan-su-%C3%A7e%C5%9Fmesi-gm1172658853-325403705 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kaynak-bir-ah%C5%9Fap-gm812207224-131445125 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ta%C5%9Flar%C4%B1n-%C3%BCzerined%C3%B6k%C3%BClen-su-gm1191110998-337909269 (20.03.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/panorama-of-blue-lagoon-and-beach-oludeniz-turkey-gm522945303-51044082 (01.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/world-map-eckert-iii-3d-render-topographic-map-dark-ocean-color-gm1477424050-505998251 (25.05.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/whole-fresh-monkfish-gm176861026-17971481 (21.05.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6r-ma%C4%9Fara-bal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-astyanax-mexicanus-siyah-arka-planl%C4%B1- gm1190246732-337342989?searchscope=image%2Cfilm (20.05.2024).

https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/denizlerde-oksijen-durumu-i-108176 (12.06.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.06.2024).

https://www.dailymotion.com/video/x1y0ytb (06.06.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/12464-dunyamizin-su-aritma-sistemi.html (12.08.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (12.08.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (15.08.2024).

11. SUDA YAŞAYAN BAZI TEPE AVCILARIN EKOSİSTEM HİZMETLERİ

https://www.istockphoto.com/tr (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/shark-and-hawksbill-turtle-gm618961918-107850301?phrase=kaplan%20k%C3% B6pek% 20bal%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20deniz%20%C3%A7ay%C4%B1r%C4%B1%20kaplumba%C4%9Fa (05.03.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/k%C3%B6pekbal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-y%C3%BCzgeci-%C3%A7orbas%C4% B1-gm674687350-123729043 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/diver-and-shark-gm502791331-44073246 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/akdeniz-g%C3%B6kku%C5%9Fa%C4%9F%C4%-B1-wrasse-gm1195465953-340755655 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/backlit-kelp-forest-gm520593426-91021443 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mor-deniz-kestanesi-gm960104000-262183557 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/tropical-fish-and-clownfish-swim-around-a-coral-reef-gm159161340-22683397 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/underwater-shot-of-coral-reef-in-a-blue-transparent-sea-gm1519078389-524463707 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wanaka-lake-in-queenstown-new-zealand-south-island-gm484758106-71489455; (05.03.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kayalar-%C3%BCzerinde-midye-d%C3%BC%-C5%9F%C3%BCk-gelgit-k%C4%B1y% C4%B1-%C5%9Feridi-rocky-k%C4%B1y%C4%B1s%-C4%B1nda-gm1177151287-328510405 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fish-feeding-gm1498009532-520186136 (25.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/nostoc-sp-yosun-mikroskobik-g%C3%B6r%C3%B-Cn%C3%BCm%C3%BC-alt%C4%B1nda-gm1084622854-291028114?searchscope=image%2Cfilm (15.08.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/small-juvenal-fish-hiding-in-ocean-sea-grass-in-shallow-water-gm1363545633-435063659 (15.08.2024).

12. BİYOSFERDE İNSANIN KONUMU VE GÖREVİ

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/puzzled-man-gm132071705-18463868 (05.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/homo-sapiens-sapiens-i%C3%A7in-insan-evriminin-a%C5%9Famalar%C4%B1-australopit hecus-%C3%BCzerinden-d%C3%BCz-gm1018211152-273738482 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/kidney-model-isolated-on-white-background-with-clipping-path-chronic-kidney-gm1726 906727-541377944 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/izole-sa%C4%9Fl%C4%B1ks%C4%B1z-karaci%C4%9Fer-anatomisi-gm656975650-1196 78387 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/healthy-human-lungs-vs-smoker-lungs-isolated-on-white-gm1403980243-456339647 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/human-papillomavirus-veya-hpv-cinsel-yolla-bula%C5%9Fan-bir-enfeksiyondur-bu-deri de-gm1299351497-392004949 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bakteri-yak%C4%B1n-%C3%A7ekim-gm1243521401-362886766 (03.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/coronavirus-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-2019-%C3%A7in-patojen-solunum-bu-tehlike-vir%C3%BCs-mikroskobik-bir-gm1213899231-352981255 (03.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/16359-kainatin-yaratilisi-evrim-ve-insan-bilim-yazilari.html (12.08.2024).

13. DOĞAL KAYNAKLAR

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/close-up-of-coal-fossil-fuels-gm1419802166-466030992 (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/makro-mineral-ta%C5%9F-hedenbergite-beyaz-bir-arka-plan-%C3%BCzerinde-gm1033893610-276847284?searchscope=image%2Cfilm (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/canada-white-geese-in-autumn-gm1433835117-475630702 (30.07.2024). https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/haydarpa%C5%9Fa-liman%C4%B1nda-kanuni-sondaj-gemisi-bak%C4%B1m-alt%C4%B1nda-gm1283999178-381262120 (30.07.2024).

https://www.bbc.com/turkce/articles/cn0edzxlp4do (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/wind-turbines-against-a-purple-lavender-field-on-a-summer-day-source-of-wind-gm147 1008693-501707003?searchscope=image%2Cfilm (24.04.2024).

https://www.mgm.gov.tr/genel/hidrometeoroloji.aspx?s=3 (15.04.2024).

https://dsi.gov.tr/Sayfa/Detay/754 (15.04.2024).

https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (15.04.2024).

https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector) (05.04.2024).

https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector) (05.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/ar%C4%B1-ile-%C3%A7apraz-tozla%C5%9Fmas%C3%BCreci-gm1060121100-283369 343 (23.04.2024).

https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (05.04.2024).

https://ourworldindata.org/ghg-emissions-by-sector (05.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html (04.07.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/12844-denizler-nicin-tuzludur.html (04.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/high-angle-view-of-various-fresh-fish-and-seafood-decorated-with-ice-cubes-lemon-gm1446601469-484638854 (04.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari (04.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari; https://www.google.com/maps/place/Lut+G%C3%B6l%C3%BC/@33.0507099,34.6290487,7.29z/data=!4m6!3m5!1s0x15033c2eaf9fbba1:0xf38cff48a0c15882!8m2!3d31.5590287!4d35.4731895!16zL20vMDJjbnA?hl=tr-TR&entry=ttu (04.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/dunyanin-en-tuzlu-sulari (04.07.2024).

14. GÜNCEL ÇEVRE SORUNLARI

https://www.istockphoto.com/tr (30.06.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/smoke-from-heating-station-in-winter-season-view-at-sunset-air-pollution-and-gm136503 4407-436035805 (05.04.2024).

https://www.tuba.gov.tr/tr/yayinlar/suresiz-yayinlar/raporlar/biyocesitlilik-ve-ekosistemler (05.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/arguing-and-conflicting-gm1384267960-443679344 (29.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/dead-trees-because-of-acid-rain-in-forest-gm1483826003-510327848 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/crop-duster-in-action-gm120920756-13457655 (23.04.2024)

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/okyanus-plastik-kirlili%C4%9Fi-kaplumba%C4%9Fa-yemek-plastik-%C3%A7anta-%C3 %A7evre-sorunu-gm1131217734-299458345 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/%C3%A7%C3%B6p-toplay%C4%B1c%C4%B1-%C3%A7evre-i%C5%9F%C3%A7i-toplu-%C3%B6l%C3%BC-bal%C4%B1klar-g%C3%B6l%C3%BCnden-%C3%A7%C4%B1kar-gm1031943876-276407451 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/massive-algal-bloom-gm113183991-10446157 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/bir-at-ve-bir-kaz-beyaz-arka-plan-kar%C5%9F%C4%B1-bir-v%C3%BCcut-chimera-gm944090212-257910041; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/genetically-modified-crop-gm1415640674-463939660?searchscope=image%2Cfilm ve https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/mutated-lemon-gm178702830-24616919 (23.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/sonsuz-onar%C4%B1m-kavram%C4%B1-g%C3%BCr%C3%BClt%C3%BCl%C3%BC-kom%C5%9Fular-vekt%C3%B6r-renk-simgesi-tasar%C4%B1m%C4%B1-kom%C5%9Fuluk-gm1317966578-405244497 (29.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/brain-damage-from-using-mobile-phone-in-a-long-time-gm543199092-97426303 (29.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/toplam-felaket-gm907995976-250147390 (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/gen%C3%A7-evsiz-adam-bankta-yatarken-depresif-gm1090748216-292594427 (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/business-snake-gm165558928-6687730 (30.04.2024).

https://tr.wikipedia.org/wiki/Koronavir%C3%BCs#cite_note-:2-13 (06.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/veba-salg%C4%B1n%C4%B1-kurbanlar%C4%B1-i%C3%A7in-ge%C3%A7ici-hastane-hong-kong-1894-gm1221206542-357870596 (06.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/i%C3%A7me-suyu-kavram%C4%B1n%C4%B1n-emanet-gm858268980-141666761 (09.04.2024).
https://www.istockphoto.com/tr (09.06.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152695/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-kapanis-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/152694/birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-resmi-ikinci-toplantisinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/151905/30-mart-uluslararasi-sifir-atik-gunu-dolayisiyla-birlesmis-milletlere-gonderdikleri-video-mesaj (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150469/cop28-kapsaminda-duzenlenen-yesil-gelecek-icin-iklim-konusmalari-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/150148/-birlesmis-milletler-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-ilk-resmi-toplantisi-programinda-yaptiklari-acilis-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/149594/-kuresel-sifir-atik-hareketine-dogru-programinda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/148984/-sifir-atik-yuksek-duzeyli-sahsiyetler-danisma-kurulu-tanisma-toplantisi-nda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/145573/birlesmis-milletler-genel-kurulu-nda-30-mart-sifir-atik-gunu-ozel-oturumunda-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/142301/3-sifir-atik-zirvesi-ve-odul-toreni-nde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/130469/sifir-atik-film-yarismasi-odul-toreninde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/112399/ii-uluslararasi-sifir-atik-zirvesinde-yaptiklari-konusma (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/109841/birlesmis-milletler-sifir-atik-temali-toplanti-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/99502/sifir-atik-zirvesi-konusmasi (15.08.2024).
https://www.tccb.gov.tr/konusmalar/362/87539/sifir-atik-projesi-tanitim-toplantisi-konusmasi (15.08.2024).

15. KÜLTÜRÜMÜZDE ÇEVRE ANLAYIŞI

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/sultanahmet-camii-ve-ayasofya-istanbul-gm1177295664-328614332 (28.05.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/aerial-view-of-fatih-sultan-mehmet-bridge-in-istanbul-turkey-beautiful-view-of-gm1612700838-531058303 (28.05.2024).
https://www.diyanet.gov.tr/tr-TR (23.05.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/honey-bee-flying-to-cherry-blossom-gm1325776123-410692033 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/rustik-ah%C5%9Fap-masada-kopya-alan%C4%B1-i-le-ekmekler-%C3%A7e%C5%9Fitleri-gm1163707531-319627923 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/planets-of-the-solar-system-in-orbit-gm111834966-15579600 (28.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/man-in-a-dried-up-lake-gm1574827403-528241993 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/m%C3%BCsl%C3%BCman-hac%C4%B1lar%C4%B1n-hac-yapmak-umre-haram-cami-de-kabe-%C3%A7evresinde-ihram-kullanarak-gm835234208-135813015 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/holy-quran-gm515452889-37592414; https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/g%C3%BCl-%C3%A7i%C3%A7e%C4%9Fi-kozmik-bulutsu-gm1249826263-364349848 (30.06.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/desert-tranquility-in-medina-gm2158716358-579344104 (30.07.2024).
https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/olive-tree-gm172407953-4633168 (30.07.2024).
https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-da-cehenneme-gitmesi-ilgili (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (30.04.2024).

https://sorularlaislamiyet.com/kopege-su-veren-kadinin-cennete-kediyi-ac-ve-susuz-birakan-kadinin-dacehenneme-gitmesi-ilgili (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/perched-savannah-sparrow-gm508749024-85423171 (30.07.2024).

https://ockb.csb.gov.tr/ock-bolgeleri-harita-i-55 (30.04.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (10.07.2024).

https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/tartismalarin-odagindaki-gezi-parkinda-ne-olmustu/1739319 (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/cargo-ship-moving-through-the-bosphorus-from-the-air-gm2161629740-582063079?searchscope=image%2Cfilm (30.07.2024).

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/fatih-sultan-mehmed-portresi-1000-t%C3%BCrk-banknot-gm1251787649-365424274?searchscope=image%2Cfilm (30.07.2024).

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Ftwitter.com%2Fkesitler%2Fstatus%2F871031723827625984&psig=AOvVaw2INKtbb3NCsncJyV9VmkkU&ust=1722551902645000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCNjjjZas0ocDFQAAAAAdAAAAABAJ (30.07.2024).

https://www.google.com/url?sa=i&url=https%3A%2F%2Fwww.yenisafak.com%2Fgundem%2F330-yillik-kizilcam-agaci-binanin-balkonundan-geciyor-2805328&psig=AOvVaw3DHJ4jz-ULehi9nqM90txg&ust=1722549840891000&source=images&cd=vfe&opi=89978449&ved=0CBEQjRxqFwoTCICz9rSk0ocDFQAAAAAdAAAAABAU (30.07.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html (30.07.2024).

https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/turk-mimarisinin-minyatur-konaklari-kus-evleri#:~:text=Osmanl%C4%B1%20mimarisinde%2016.%20y%C3%BCzy%C4%B1ldan%20beri,kamusal%20binalar%C4%B1n%20duvarlar%C4%B1na%20in%C5%9Fa%20edilirdi (30.04.2024).

https://www.zaferdergisi.com/makale/10855-osmanli-zamaninin-mutlu-hayvanlari.html (30.07.2024).

ttps://www.istockphoto.com/tr (23.07.2024).

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/file:///C:/Users/Toshiba/Downloads/gen%C3%A7lik%20seyir%20defteri.pdf (12.07.2024).

PROF. DR. KAZIM UYSAL

FARKLI DİSİPLİNLER IŞIĞINDA

KADIN ÇALIŞMALARI

Güncel Konular ve Değerlendirmeler

Editör

Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

EĞİTİM
yayınevi

FARKLI DİSİPLİNLER IŞIĞINDA KADIN ÇALIŞMALARI: GÜNCEL KONULAR VE DEĞERLENDİRMELER

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-54-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

FARKLI DİSİPLİNLER IŞIĞINDA KADIN ÇALIŞMALARI: GÜNCEL KONULAR VE DEĞERLENDİRMELER
Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
XIV+388 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-54-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abu-Elenin, M.M., Elshora, A.A., Sadaka, M.S. ve Abdeldaim, D.E. (2022). Domestic Violence Against Married Women During The COVID-19 Pandemic in Egypt. *BMC Women's Health*, 22(1), 94.

Akın, M. (2013). Aile İçi Şiddet. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 71(1), 27-41.

Akkaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 6(1), 32-42.

Altıparmak, İ.B. (2018). Sosyal Öğrenmenin Aile İçi Şiddete Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(34), 233-262.

Aşkın, E.Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış,* 1(2), 16-37.

Babaee, E., Tehrani-Banihashem, A., Asadi-Aliabadi, M., Sheykholeslami, A., Purabdollah, M., Ashari, A. ve Nojomi, M. (2021). Population-Based Approaches to Prevent Domestic Violence Against Women Using a Systematic Review. *Iranian Journal of Psychiatry*, 16(1), 94-105.

Coşkun, S. ve Yağcan, H. (2020). Şiddete Maruz Kalma Durumunun Şiddet Eğilimine Etkisinin İncelenmesi. S*ocial Sciences Studies Journal (SSSJournal)*, 6(71), 4349-4359.

Çıkrık, M.A. ve Şahin, N. (2022). Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığına Etkisi ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK),* 8(3), 561-568.

Dağcı, S. ve Ören, B. (2019). Cinsiyet Eşitsizliği, Kadına Yönelik Şiddet ve Sağlık Çalışanlarının Yaklaşımı. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, 50(4), 236-240.

Demir, Ü. (2000). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,* 3(1), 57-61.

Doğrucan, A. ve Yıldırım, Z. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Üzerine Bir İnceleme. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 122-138.

Dönmez, G., Şimşek, H. ve Günay, T. (2012). Evli Erkeklerde Eşlerine Yönelik Şiddet Ve İlişkili Etmenler. *Turkish Journal of Public Health*, 10(3), 151-159.

Ekinci, E., Yıldırım, U.U., Tarımer, M.L. ve Balcı, Y. (2024a). Kadına Yönelik Eş Şiddeti Olgularında, Ruhsal Bulguların Travma Ağırlığının Belirlenmesine Etkisi. *Adli Tıp Dergisi*, 38(1), 5-14.

Ekinci, E., Tarımer, M.L., Ersoy, B. ve Balcı, Y. (2024b). Ev İçi Şiddetin Farklı Görünümleri-İntihar Girişimi veya Cinayetler. *Adli Tıp Bülteni,* 29(1), 35-43.

Erden, G. ve Akdur, S. (2018). Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetleri. *Klinik Psikoloji Dergisi*, 2(3), 128-139.

Erim, B.R. ve Yücens, B. (2016). Kadına Yönelik Şiddet ve Kadın Sığınma Evleri. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, 25(4), 536-549.

Erpolat, A. (2024). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ve Depresyonun Gelişmesinde Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 240-261.

Ferrari, G., Agnew-Davies, R., Bailey, J., Howard, L., Howarth, E., Peters, T. J., ... Feder, G. (2014). Domestic Violence and Mental Health: A Cross-sectional Survey of Women Seeking Pelp from Domestic Violence Support Services. *Global Health Action*, 7(1), 25519.

Gülseren, L. (2020). Kadına Yönelik Cinsiyetçi Şiddet ve Ruh Sağlığı. *Toplum ve Hekim,* 35(3), 216-228.

Hamzaoğlu, M. ve Şener, B. (2022). Kadına Yönelik Şiddet Olgusunun Sosyo-Politik, Sosyo-Ekonomik ve Kültürel-İdeolojik Kökleri Üzerine Bir Değerlendirme: "Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği" ve" Namus" Olguları. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(24), 235-265.

Han Almiş, B., Gümüştaş, F. ve Koyuncu Kütük, E. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın ve Çocukların Ruh Sağlığına Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(2), 232-242.

Han Almiş, B., Koyuncu Kütük, E., Gümüştaş, F. ve Çelik, M. (2018). Kadınlarda Ev İçi Şiddet İçin Risk Faktörleri ve Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlarda Ruhsal Bozulmanın Belirleyicileri. *Arch Neuropsychiatry*, 55, 67-72.

Howard, L.M., Trevillion, K. ve Agnew-Davies, R. (2010). Domestic Violence and Mental Health. *International Review of Psychiatry*, 22(5), 525-534.

Irmak, Ç. ve Altıntaş, M. (2017). Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlarda Ruhsal Dayanıklılık, Bağlanma Biçimleri, Başa Çıkma Tutumları ve Psikopatoloji. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(6), 561-570.

İkinci, S.S. (2014). Toplumun Kanayan Yarası: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Kavramı ve Yansımaları. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 13(2), 21-28.

Jyothsna, K.A., Shetty, K.V., Kumar, S., Baruah, U., Jyothi, H.P., Amritha, K.S. ve Sachetha, G.M. (2023). Psychosocial Distress, Perceived Social Support, and Coping in Women Survivors of Domestic Violence Seeking Help From a Women's Helpline in Urban India. *Journal of Education and Health Promotion*, 12(1), 158.

Karakoç, B., Gülseren, L., Çam, B., Gülseren, Ş., Tenekeci, N. ve Mete, L. (2015). Depresyonu Olan Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Yaygınlığı ve İlişkili Etkenler. *Arch Neuropsychiatr,* 52*,* 324-330.

Ludermire, A.B., Schraiber, L.B., D'Oliveira, A., Franc¸a-Junior, I. ve Jansen, H.A. (2008). Violence Against Women by Their Intimate Partner and Common Mental Disorders. *Social Science and Medicine,* 66, 1008-1018.

Oram, S., Khalifeh, H. ve Howard, L.M. (2017). Violence Against Women and Mental Health. *The Lancet Psychiatry*, 4(2), 159-170.

Rivera L. R., Martínez, M. S., Shigematsu, L.M.R., García, J.A.G., Corrales, F.A. Toledano-Toledano, F., ... Astudillo García, C.I. (2023, February). Violence Against Women During the COVID-19 Pandemic in Mexico. *Healthcare*, 11(3), 419.

Sarıtaş, S. (2023). Aile İçi Kadına Yönelik Şiddetin Sosyal ve Kültürel Dinamikleri. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 16(44), 1688-1700.

Semahegn, A. ve Mengistie, B. (2015). Domestic Violence Against Women and Associated Factors in Ethiopia; Systematic Review. *Reproductive Health*, 12, 78.

Sharma, K. K., Vatsa, M., Kalaivani, M., ve Bhardwaj, D. (2019). Mental Health Effects of Domestic Violence Against Women in Delhi: A Community-based Study. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 8(7), 2522-2527.

Tel, H., Kocataş, S., Güler, N., Aydın, H. T. ve Gündoğdu, N.A. (2019). Evli Kadınların Aile İçi Şiddete Maruz Kalma Durumu ve Etkileyen Faktörler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, *(Özel sayı),* 256-264.

Temiz, M., Beştepe, E., Yıldız, Ö., Küçükgöncü, S., Yazıcı, A., Çalıkuşu, C. ve Erkoç, S. (2014). Yataklı Psikiyatri Servisinde Tedavisi Süren Kadın Hastalarda Aile İçi Şiddetin Hastalık Tanıları ve Hastalık Süreciyle İlişkisi. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 51(1), 1-10.

Trevillion, K., Oram, S., Feder, G. ve Howard., L.M. (2012). Experiences of Domestic Violence and Mental Disorders: A Systematic Review and Meta-analysis. *PLOS One*, 7, e51740.

Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2019). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü: Ankara.

Yetim, D. (2008). Edirne Şehir Merkezinde Kadınlara Yönelik Şiddet Sıklığı ve Etkileyen Faktörler. Uzmanlık Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

KAYNAKÇA

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Mevzuatı. (2013). Ankara Barosu Başkanlığı. Ankara: ARCS Ofset Matbaacılık**.**

Aksan, Y. (2013). 1450-1750 Yılları Arasında Avrupa'da Cadılık. *Tarih İncelemeleri Dergisi,* 28(2), 355-368.

Aktan, H. (2005). İslam'a Göre Kadının Sosyal Aktivitesi. İçinde İ. Kurt (Editör), *Sosyal Hayatta Kadın* (ss.293-309). İstanbul: Ensar Neşriyat.

Altıntaş, R. (1997). Modernitenin İslam Ailesi Üzerindeki Etkisi. *Mehir Dergisi*, (1), 5-8.

Apaydın, H. Y. (2018). Adalet Nedir? Mahiyet ve Keyfiyet. *Bilimname* 35(1), 459-476.

Apaydın, Y., Bardakoğlu, A. ve Karaman, H. (2012). *Türkiye Diyanet Vakfı İlmihali*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Aydın, M. A. (2001). Kadın. İçinde *TDV İslam Ansiklopedisi.* 24 (ss.86-94). İstanbul: TDV Yayınları.

Aydın, M. A. (2006). Aile Hayatı: Huzur ve Saadetin Kaynağı. İçinde B. Erul (Editör), *İslam'a Giriş: Ana Konulara Yeni Yaklaşımlar* (ss. 365-373). Ankara: DİB Yayınları.

Balcıoğlu, İ. ve Kılıç, Ö. (2008). Şiddet Bir İletişim Biçimi midir? *Dirim Tıp Gazetesi* (83), 93-97.

Bayraktutar, M. (2018). Hz. Peygamber'in Ahlâkında Kadınlara Muamele ve Kadın Tasavvuru. İçinde E. Öğük (Editör), *Kadın ve Aile Üzerine Araştırmalar* (ss.85-116). Ankara: İlahiyat Yayınları.

Birekul, M. (2022). *Peygamber Günlerinde Kadın: Sosyolojik Bir İnceleme*. Konya: Yediveren Kitap.

Bolelli, N. (1991). *Kadınların Hadis İlmindeki Yeri.* İstanbul: MÜİFV Yayınları.

DİE (1981). *Boşanma İstatistikleri* (1981). Ankara: Başbakanlık DİE Yayını.

Cihan, Ü. ve Karakaya, H. (2017). Kadın-Erkek Kavramları Bağlamında Şiddet ve Şiddetle Mücadelede Sosyal Hizmetin Rolü. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(4), 297-324.

Çalışkan, İ., Mollaoğlu, H. ve Acar, M.(2009). *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı: Sunum ve Müzakereler.* Ankara: DİB Yayınları

Çetin, A. (2006). *Örneklerle Peygamberimiz.* İstanbul: Ensar Neşriyat.

Çevik, Ö. (2021). Şiddeti Önlemede Pozitif Davranış Desteğinin Rolü. *Humanistic Perspective.* 3(1), 12-26.

Dualı, Ş. M. (2018). Yahudi Kutsal Metinlerinde Olumsuz Kadın Algısı. İçinde E. Öğük (Editör), *Kadın ve Aile Üzerine Araştırmalar* (ss. 305-327). Ankara: İlahiyat Yayınları.

Göle, N. (1998). *Modern Mahrem: Medeniyet ve Örtünme.* İstanbul: Metis Yayınları.

Gürcan, A. (2009). Başbakanlık Aile Araştırmalarına Göre Aile Sorunları ve Çözümleri. İçinde İ. Çalışkan, H. Mollaoğlu ve M. Acar (Editör), *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı: Sunum ve Müzakereler.* Ankara: DİB Yayınları

İbn Esir. (1970). *Üsdü'l-ğâbe fi ma'rifeti's-sahabe.* Kahire: Matbaatü'ş-Şa'b.

İbn Hacer, Ahmed b. Muhammed b. Ali el-Kinani. (1992) *el-İsabe fi Temyizi's-Sahabe*. nşr. Ali Muhammed el-Becavi. Beyrut: Darü'l-Ceyl.

İşcan, Z. (2001). Bazı İslam Modernistlerine Göre Kadın Hakları Konusunda Kısmî Bir Değerlendirme. *EKEV Akademi Dergisi.* 3(1), 37-63.

Kocacık, F. (2001). Şiddet Olgusu Üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi.* 2(1), 1-7.

KSGM (2015). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele*. Ankara: T. C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

Öğük, E. (2018). Toplumda Kadınlarla İlgili Bazı Kalıp Yargılar ve Dini Değeri. İçinde E. Öğük (Editör), *Kadın ve Aile Üzerine Araştırmalar* (ss. 191-227). Ankara: İlahiyat Yayınları.

Özkan, A. (2012). *Psikolojik ve Manevi Yaklaşımla Ailede Öfke Kontrolü.* İstanbul: Timaş Yayınları.

Özkazanç, A. ve Yetiş, E. Ö. (2016). Erkeklik ve Kadına Şiddet Sorunu: Eleştirel Bir Literatür Değerlendirmesi. *Fe Dergi,* 8 (2), 13-26.

Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi,* 22 (1), 15-34.

Savaş, R. (1996). *Râşid Halifeler Devrinde Kadın.* İstanbul: Ravza Yayınları.

Taberani, Süleyman b. Ahmed. (1405). *Müsnedü'ş-şamiyyîn.* nşr. Hamdi b. Abdülmecid es-Selefi. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle.

TÜBİTAK – ARDEB (2016), https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/1003-sbb-aile-2016-1donem.pdf (E.T.: 18.04.2024).

Yeniçeri, C. (1995). *Asr-ı Saadette Devlet Bütçesi.* İstanbul: Beyan Yay.

Yılmaz, H. (2010). Aile İçi Şiddet ve Huzur/Din Eğitimi. *C.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 14(1), 93-127.

KAYNAKÇA

Abidoğlu, İ. (2023). Acının Sosyolojisi: Afetler, Toplumsal Dayanıklılık ve Teodise Problemi. *Humanitas*, 11(22), 1-21.

Ager, A., Annan, J. ve Panter-Brick, C. (2013). *Resilience: From Conceptualization to Effective Intervention*. Policy Brief for Humanitarian and Development Agencies.

Aksöz, İ. (2014). Kayıp ve Yas. İçinde T. Doğan ve Ö. Erdur (Editör), *Afetler, Krizler, Travmalar ve Psikolojik Yardım* (ss. 43-63). Ankara: Türk PDR Derneği Yayınları.

Akyiğit, H., Yıldırımalp, S., Turut, H. Toçoğlu, F.Z. ve Göçmen, Ö. (2023). *Afet Sonrası İnsani Güvenliğin Yeniden İnşası İçin Çadır Kentlerde Mevcut Durum Tespiti: Malatya Çadır Kentleri Örneği*, TUBİTAK 1002-C Projesi.

Alam, K. ve Rahman, M. H. (2017). The Role of Women in Disaster Resilience, İçinde C. N. Madu ve C. Kuei (Editör), *Handbook of Disaster Risk Reduction and Management* (ss. 697-719). Singapore: World Scientific Publishing Co. Ptc. Ltd.

Arıca, F., Çakır, C. ve Kağnıcı, D. Y. (2023). Kırılgan Gruplar Özelinde Afetlerde Psikososyal Hizmetler. *Afet ve Risk Dergisi*, 6(1), 176-187.

Beaulieu, L. J. ve Tootle, D. (2010). *Helping Disadvantaged Populations Prepare for Disasters Assessing the Efficacy of the Emergency Preparedness Demonstration Framework*. Arkansas: SRDC

Bianet (2023). Mühendis Ozan: Kadınların Cansız Bedenlerini Çocuk Odalarında Bulduk, Bianet, 20 Şubat 2023,https://bianet.org/bianet/yasam/274504-muhendis-ozan-kadinlarin-cansiz-bedenlerini-cocuk-odalarinda-bulduk, (E.T.: 28.04.2024).

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı- BMKP (2014). İnsani Gelişme Raporu, İnsani İlerlemeyi Sürdürmek: Kırılganlıkları Azaltmak ve Dayanıklılık Oluşturmak, https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/tr/06-2014-IGR-Turkce-Ozet.pdf, (E.T.: 02.05.2024).

Blaikie, P., Cannon, T., Davis, I. ve Wisner, B. (2014). *At Risk: Natural Hazards, People's Vulnerability and Disasteres*. London: Routledge

Bradshaw, S. (2014). Engendering Development and Disasters. *Disasters*, 39(1), 54-75.

Bonanno, G. A. (2004). Loss, Trauma and Human Resilience: Have We Underestimated the Human Capacity to Thrive After Extremely Aversive Events?. *American Psychologist*, 59(1), 20-28.

Boz, F. Ç. ve Şengün, H. (2017). Afet ve Kalkınma İlişkisinde Kadın. *International Journal of Social Science*, (59), 359-374.

Cagliani, F., Mazzucato, V. ve Fourie, E. (2023). Women's Social Resilience in The Context Of Male Out-Migration in Dehradun District, India. *Asian and Pacific Migration Journal*, *32*(4), 798-820.

Cannon, T. (2000). Vulnerability Analysis and Disasters. İçinde D.J. Parker (Editör), *Floods* (s. 45-55). Londra: Routledge.

Chaya, M. S. (2021). The Key Role of Rural Women in Building Resilience to Disasters: FAO's Approach,https://wrd.unwomen.org/sites/default/files/2021-11/37463_37463faothekeyroleofruralwomeninbui.pdf, (E.T.: 03.06.2024).

Chiu, M. (2002). *Report on Women Activities in Mishamo Settlement*. Dar es Salaam: Tanganyika Christian Service.

Chowdhury, T. J., Arbon, P., Kako, M., Muller, R., Steenkamp, M. ve Gebbie, K. (2022). Understanding the Experiences of Women in Disasters: Lessons for Emergency Management Planning. *Australian Journal of Emergency Management*, 37(1), 72-77.

Combaz, E. (2014). Disaster Resilience: Topic Guide. Birmingham, UK: GSDRC, University of Birmingham. https://gsdrc.org/wp-content/uploads/2014/02/GSDRC_DR_topic_guide.pdf. (E.T.: 24.06.2024).

Con Wright, G. ve Çelik, K. (2022). Farklı Sosyal Kırılganlık Düzeyine Sahip Mahalle Muhtarlarının Gözünden Covid 19 Salgın Deneyimi: İstanbul İli Örneği. *Çalışma ve Toplum*, 1(72), 239-266.

Cutter, S. L. (1996). Vulnerability to Environmental Hazards. *Progress in Human Geography*, 20(4), 529-539.

Cutter, S. L., Boruff, B. J. ve Shirley, W. L. (2003). Social Vulnerability to Environmental Hazards. *Social Science Quarterly*, 84(2), 242-261.

Cutter, S. L., Boruff, B. J. ve Shirley, W. L. (2006). Social Vulnerability to Environmental Hazards. İçinde S. L. Cutter (Editör), *Hazards Vulnerability and Environmental Justice* (ss. 697-719). London: Routledge.

Cutter, S. L. ve Finch, C. (2008). Temporal and Spatial Changes in Social Vulnerability to Natural Hazards. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 105(7), 2301-2306.

Davis, I., Haghebaert, B. ve Peppiatt, D. (2004). Social Vulnerability and Capacity Analysis, Provention Project: Tools For Community Risk Assessment and Action Planning, Discussion Paper and Workshop Report.https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:SxMf4TfquxQJ:https://www.ipcc.ch/apps/njlite/srex/njlite_download.php%3Fid%- 3D5288+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr, (E.T.: 24.06.2024).

Declaration on the Elimination of Discrimination against Women- CEDAW Komitesi, 37 No'lu Genel Tavsiye (2018): İklim Değişikliği Bağlamında Afet Riskinin Azaltılmasının Toplumsal Cinsiyetle İlgili Boyutları, CEDAW/C/GC/37, https://digitallibrary.un.org/record/1626306, (E.T.: 30.05.2024).

Doğulu C., Karancı, A. N. ve İkizer, G. (2016). Afetzedeler Toplumsal Dayanıklılığı Nasıl Algılıyor? 2011 Van Depremleri Örneği. 19. Ulusal Psikoloji Kongresi. İzmir: 05- 07 Eylül 2016.

Enarson, E., Fothergill, A. ve Peek, L. (2018). Gender and Disaster: Foundations and New Directions For Research and Practice. İçinde H. Rodriguez, H.L. Quarantelli ve R. Dynes (Editör), *Handbook of Disaster Research* (ss. 205-223). New York: Springer.

Enarson, E. ve Meyreles L. (2004). International Perspectives on Gender and Disaster: Differences and Possibilities. *International Journal of Sociology and Social Policy,* 24, 10(11), 49-93.

Erman, A., Robbe, De Vries Robbe, S. A., Fabian Thies, S., Kayenat, K. ve Maruo, M. (2021). *Gender Dimensions of Disaster Risk and Resilience: Existing Evidence*. Washington DC: World Bank.

Eşitlik İçin Kadın Platformu-EŞİK. (2023). 6 Şubat 2023 Depremleri Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Bakış Açısından Geleceğe Notlar, Mart, https://esik.org.tr/s/2547/i/ESIK_DepremRaporu_TCE_BakisAcisindan_GelecegeNotlar.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Evans, G. W. ve Kantrowitz, E. (2002). Socioeconomic Status And Health: The Potential Role of Environmental Risk Exposure. *Annual Review of Public Health*, 23(1), 303-331.

Fritz C.E. (1961). Disaster. İçinde R.K. Merton ve R.A. Nisbet (Editör), *Contemporary Social Problems* (ss.651-694). New York: Harcourt, Brace and World.

Gaillard, J. C., Fordham, M. ve Sanz, K. (2015). Culture, Gender and Disaster: From Vulnerability to Capacities. İçinde F. Kruger, G. Bankoff, T. Cannon, B. Orlowski, L.F. Schipper (Editör), *Cultures and Disasters*, (ss. 222-234). London: Taylor & Francis.

Göç Araştırmaları Derneği- GAR. (2023). Göç ve Deprem Durum Tespit Raporu, Haz. Deniz Sert, Didem Danış ve Eda Sevinin, Mart. https://gocarastirmalaridernegi.org/attachments/article/311/G%C3%B6%C3%A7%20ve%20Deprem%20-%20Durum%20Tespit%20Raporu.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Hemachandra, K., Amaratunga, D. ve Haigh, R. (2018). Role of Women in Disaster Risk Governance, *Procedia Engineering*, 212, 1187-1194.

Horton, L.R. (2012). After the Earthquake: Gender Inequality and Transformation in Post-Disaster Haiti. *Gender and Development*, (20), 295-308.

Ikeda, K. (1995). Gender Differences in Human Loss and Vulnerability in Natural Disasters: A Case Study from Bangladesh. *Indian Journal of Gender Studies,* 2(2), 171-193.

International Development Research Centre (2004). *The Rural Experience*. Ottawa: International Development Research Centre.

Islam, M. R., Ingham, V., Hicks, J. ve Manock, I. (2017). The Changing Role of Women in Resilience, Recovery and Economic Development at the Intersection of Recurrent Disaster: A Case Study from Sirajgang, Bangladesh. *Journal of Asian and African Studies,* 52(1), 50-67.

Işıklı, S. (2001). Deprem ve Travma. *Toplum ve Bilim*, 90, 105-113.

İnmez, İ. (2011). Afetlerin Doğallığı Üzerine: Sosyal Bir Olgu Olarak Afetler ve Kırılganlık Sorunu. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 66(4), 185–194.

Jiang, X., Li, X., Zhou, Q. ve Wang, Q. (2024). GRACE: Generating Cause and Effect of Disaster Sub-Events from Social Media Text. Companion Proceedings of the ACM on Web Conference.

Juncos, A.E. ve Bourbeau, P. (2022). Resilience, Gender, and Conflict: Thinking About Resilience in a Multidimensional Way. *Journal of International Relation Development,* 25, 861–878.

Kadın Dayanışma Vakfı (2023). 6 Şubat Depremleri Sonrasında Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmalarında Son Durum, Mart https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/2163/Kadin-Dayanisma-Vakfi-6-Subat-Depremleri-Sonrasinda-Siddetle-Mucadele-Mekanizmalarinda-Son-Durum.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (E.T.: 20.05.2024).

Kadın Koalisyonu ve Kadına Özgürlük ve Eşitlik Derneği -KÖVED (2023). 6 Şubat Depremi Sonrasında Afet Bölgesinde Kadınlar. Sivil Toplum Destek Vakfı. https://kadinkoalisyonu.org/wp-content/uploads/2024/02/6-Subat-Depremi-Sonrasinda-Afet-Bolgesinde-Kadinlar_Kadin-Koalisyonu-Raporu.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Kalaycıoğlu, S. (2021). Afetler Sonrasında Yoksulluk, Sosyal Kırılganlık, Sosyal Politikalar ve Yeniden Yapılanma. İçinde M. Tiryakioğlu (Editör), *Afetlerle Yoksullaşma: Salgınlar, Göçler ve Eşitsizlikler* (ss. 3-25). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Kreutzer, W., Millerd, C. ve Timbs, N. (2023). Disasters and the Diminishing of Women's Economic Empowerment. *Disasters*, (47), 891-912.

Le Masson, V. (2016). Gender And Resilience: From Theory To Practice, Working Paper, https://www.resiliencelinks.org/system/files/documents/2022-02/Gender%20and%20Resilience-%20From%20Theory%20to%20Practice.pdf, (E.T.: 16.05.2024).

Lele, U. (1996). Women and Structural Transformation. *Economic Development and Cultural Change,* 34(2), 195-222.

Lindell, M. K. (2013). Disaster Studies. *Current Sociology*, 61(5-6), 797-825.

Lund, F. ve Vaux, T. (2009). Work-Focused Responses to Disasters: India's Self Employed Women's Association. İçinde E. Enarson ve P.G. Dhar Chakrabarti (Editör), *Women, Gender And Disaster Global Issues and Initiatives* (ss. 212-223). Delhi: Sage Publications

MacDonald, R. (2005). How Women Were Affected by the Tsunami: A Perspective from Oxfam. *PLoS Medicine,* 2(6), 474-475.

Manyena, S.B. (2006). The Concept of Resilience Revisited. *Disasters*, 30(4), 434-450.

Mc Namara, K. E., Clissold, R. ve Westoby, R. (2020). Women's Capabilities In Disaster Recovery And Resilience Must Be Acknowledged, Utilized And Supported. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 119–125.

Menon, R. R. (2010). Natural Hazards and Unnatural Disasters: A Survey of the Gendered Terrain of Risk, Vulnerability and Disaster Relief. İçinde R. Fuentes-Nieva and A. Seck Papa (Editör) *Risk, Shocks, and Human Development,* (ss. 310–341). New York: Palgrave Macmillan.

Minhans, A. (2010). Disaster and Disaster Management. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1590128, (E.T:11.06.2024).

Mishra P. (2009). Let's Share the Stage: Inclusion of Men in Gender Risk Reduction. İçinde E. Enarson and P.G. Dhar Chakrabarti (Editör), *Women, Gender And Disaster Global Issues and Initiatives* (ss. 29-39). Delhi: Sage Publications.

Mršević, Z. ve Janković, S. (2019). Gender Aspects of Natural Catastrophes/Disasters. İçinde Lilijana Čičkarić and Zorica Mršević (Editör), *Contemporary Issues and Perspectives on Gender Research* (ss. 83-99). Belgrade: Institute of Social Sciences.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı (2023). 9 Depremden Etkilenen Bölgede Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları, Mart https://morcati.org.tr/izleme-raporlari/depremden-etkilenen-bolgede-kadina-yonelik-siddetle-mucadelemekanizmalari, (E.T.: 20.05.2024).

Moreno, J. ve Shaw, D. (2018). Women's Empowerment Following Disaster A Longitudinal Study Of Social Change. *Natural Hazards*, (92), 205-224.

Muttarak, R., Lutz, W. ve Jiang, L. (2016). Introduction: What Can Demographers Contribute to the Study of Vulnerability?. İçinde W. Lutz (Editör), *Vienna Yearbook of Population Research 2015: Special Issue on Demographic Differential Vulnerability to Climate-Related Disasters* (ss. 1-13). Vienna: Austrian Academy of Sciences Press.

Nachtwey, J. (2006). *Women Are the Fabric Reproductive Health for Communities in Crisis*. New York: United Nations Population Fund.

Neumayer, E. ve Plümper, T. (2007). The Gendered Nature of Natural Disasters: The Impact of Catastrophic Events on the Gender Gap in Life Expectancy, 1981- 2002. *Annals of the Association of American Geographers*, 97(3), 551-566.

Odabaş, Z.Y. (2010). *Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve Kadın*, Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları: 256.

Oxfam International (2005). The Tsunami's Impact on Women [Internet. Oxfam Briefing Note: 14. https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/115038/bn-tsunami-impact-onwomen-250305-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (E.T.: 21.06.2024).

Oxfam Great Britain. (2011). *Women Leadership in Disaster Risk Management*. Bangladesh: Oxfam.

Polsky, C., Neff, R. ve Yarnal, B. (2007). Building Comparable Global Change Vulnerability Assessments: The Vulnerability Scoping Diagram. *Global Environmental Change*, 17(3-4), 472-485.

Özceylan, D. ve Coşkun, E. (2012). Türkiye'deki İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Düzeyleri Ve Afetlerden Sosyal Ve Ekonomik Zarar Görebilirlikleri Arasındaki İlişki. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 41(1), 31-46.

Özkan, S. ve Dikmen Uğraş, A. (2023). *Türkiye Klinikleri Halk Sağlığı, Özel Konular, Toplumsal Dayanıklılık (Community Resilience)*. Ankara: Türkiye Klinikleri Yayınevi.

Özüçelik, D.N. (2024a). Afet Yönetimi. İçinde D. N. Özüçelik ve T. Artan (Editör), *Afetlerde Sosyal Hizmet* (s. 16-33). İstanbul: IUC University Press.

Özüçelik, D.N. (2024b). Afet Bilgisi. İçinde D. N. Özüçelik ve T. Artan (Editör), *Afetlerde Sosyal Hizmet* (s. 1-14). İstanbul: IUC University Press.

Paksoy Erbaydar, N., İnal, E. ve Kaya, E. (2019). *Afet Mevzuatının Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi*. Çanakkale: Paradigma Akademi Yayıncılık.

Pelling, M. (2003). *The Vulnerability of Cities: Natural Disasters and Social Resilience*. London: Routledge.

Pincha, C. (2008). *Gender Sensitive Disaster Management: A Toolkit for Practitioners*, Mumbai: Earthworm Books.

Pincha, C. (2009). T*oplumsal Cinsiyete Duyarlı Afet Yönetimi: Uygulamacılar için El Kitabı*. (Çev. D. K. Demirer). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları.

Science Daily. (2019). When Natural Disasters Strike, Men and Women Respond Differently. https://www.sciencedaily.com/releases/2019/09/190920095218.htm, (E.T.: 13.06.2024).

Sharma, R, Kumar, V. ve Raja, D. (2016). Disaster Preparedness Amongst Women, The İnvisible Force Of Resilience: A Study From Delhi, India. *International Journal of Health Syst Disaster Manage*, 3, 163-168.

Siegmann, K. A. (2010). Strengthening Whom? The Role of International Migration for Women and Men in Northwest Pakistan. *Progress in Development Studies,* 10(4): 345–361.

Taft, J. (1998). *Issues and Options for Refugee Women in Developing Countries*. Washington, DC: Refugee Policy Group.

Theis, S., Bryan, E., Choufani, J., Ringler, J. ve Meinzen-Dick, R. (2018). Building Resilience for All: The Gender and Social Dynamics of Resilience, *Gender, Climate Change, and Nutrition Integration Initiative (GCAN), 11,* https://www.resiliencelinks.org/system/files/documents/2022-02/Building%20Resilience%20for%20All.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

Thurston A.M, Stöckl H. ve Ranganathan M. (2021). Natural Hazards, Disasters and Violence Against Women And Girls: A Global Mixed-Methods Systematic Review. *BMJ Global Health*, 6:e004377.

Türk Tabipleri Birliği- TTB. (2023). VI. Ay Deprem Raporu, https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/6ayraporu.pdf, (E.T.: 20.05.2024).

Uluslararası Çalışma Örgütü- ILO. (2003). Session I: Infocus Programme on Crisis Response and Reconstruction, ILO Crisis Response Trainer's Guide. https://www.ilo.org/media/279061/download, (E.T.: 22.06.2024).

Uluslararası Çalışma Örgütü- ILO. (2022). Gender Equality and Women's Empowerment in the World of Work in Fragile, Conflict and Disaster Settings. International Labour Organization, Geneva. https://www.ilo.org/resource/training-material/gender-equality-and-womens-empowerment-world-work-fragile-conflict-and-disaster-settings, (E.T.: 22.06.2024).

United Nations- UN (2007). Gender Perspective: Working Together for Disaster Risk Reduction Good Practices and Lessons Learned. https://www.unisdr.org/files/547_gendergoodpractices.pdf, (E.T.: 18.06.2024).

United Nations International Strategy For Disaster Reduction- UNISDR. (2015). Sendai Framework For Disaster Risk Reduction 2015-2030. United Nations. http://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disaster-risk-reduction-2015-2030#:~:text=The%20Sendai%20Framework%20for%20Disaster,Investing%20in%20disaster%20reduction%20for, (E.T.: 19.06.2024).

UN Women (2019). Gender And Age Inequality And Disaster Risk, https://www.unwomen.org/sites/default/files/2021-11/Policy-brief-Gender-and-age-inequality-of-disaster-risk-en.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

UN Women, (2021). Women's Resilience To Disasters Concept Note, https://wrd.unwomen.org/sites/default/files/2021-11/WRD%20Concept%20Note_November%202021_v8.pdf, (E.T.: 10.06.2024).

UN Women (2023a). Her Aftermath The Impact Of The Earthquakes In Türkiye: Focus On Prevention And Response To Violence Against Women And Girls, July, https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2023-10/her_aftermath_evaw_mission_report_2.pdf, (E.T.: 08.06.2024).

UN Women (2023b). Depremin Ardından Kadınlar ve Kız Çocukları Türkiye'deki Depremlerin Etkisi: Deprem Sonrası Adalete Erişimin Önündeki Engeller – Kadınların Hukuki Önceliklerine Dair Saha Araştırması Tespitleri, Aralık, https://eca.unwomen.org/sites/default/files/2024-03/her_aftermath_deprem_sonrasi_adalete_erisimin_onundeki_engeller_aralik_23_tr_0.pdf, (E.T.: 08.06.2024).

Uygur G. (2023). Deprem Bölgelerinde Toplumsal Cinsiyet Analizi: Kadınların Adalete ve Adli Yardıma Erişimi, Avrupa Konseyi, Aralık https://rm.coe.int/tur-2023-wa2j-deprem-bolgelerinde-toplumsal-cinsiyet-analizi/1680ae1fad, (E.T.: 21.06.2024).

Van Zandt, S., Peacock, W. G., Henry, D. W., Grover, H., Highfield, W. E. ve Brody, S. D. (2012). Mapping Social Vulnerability To Enhance Housing And Neighborhood Resilience. *Housing Policy Debate*, 22(1), 29-55.

Walsh, F. (2007). Traumatic Loss And Major Disasters: Strengthening Family And Community Resilience. *Family Process*, 46(2), 207-227.

Wisner, B. (2016). Vulnerability as Concept, Model, Metric and Tool. *Natural Hazard Science,* https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199389407.013.25, (E.T. : 28.06.2024).

World Bank - WB (2021). Gender Dimensions of Disaster Risk and Resilience: Existing Evidence. https://openknowledge.worldbank.org/server/api/core/bitstreams/80f2e78e-f04f-5a59-86a6-9cfe6bcd7b87/content, (E.T.: 19.06.2024).

Yoon, D. K., Kang, J. E. ve Brody, S. D. (2015). A Measurement of Community Disaster Resilience in Korea. *Journal of Environmental Planning and Management,* 59(3), 436–460.

KAYNAKÇA

Aldrich, D. P. ve Meyer, M. A. (2015). Social Capital and Community Resilience. *American Behavioral Scientist*, 59(2), 254-269.

Azad, M. J. ve Pritchard, B. (2023). The Importance of Women's Roles in Adaptive Capacity and Resilience to Flooding in Rural Bangladesh. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 90, *103660*.

Bradshaw, S. (2013). *Gender, Development and Disasters.* Edward Elgar: Northampton.

Bradshaw, S. ve Fordham, M. (2013). *Document withdrawn Women, Gırls and Dısasters A Review for DFID*.

Bradshaw, S. ve Fordham, M. (2015). Double Disaster: Disaster through a Gender Lens. İçinde J.F.Shroder., A.E. Collins., S. Jones., B. Manyena ve J.Jayawickrama (Editör), *Hazards and Disasters Series, Hazards, Risks, and Disasters in Society,* (ss. 233-251). Academic Press.

Braveman, P., Egerter, S. ve Williams, D. R. (2011). The Social Determinants of Health: Coming of age. *Annual Review Of Public Health*, 32, 381–398.

Chisty, M. A., Rahman, M. M., Khan, N. A. ve Dola, S. E. A. (2022). Assessing Community Disaster Resilience in Flood-Prone Areas of Bangladesh: from a Gender Lens. *Water,* 14*,* 40.

Chowdhury, T. J., Arbon, P., Kako, M., Muller, R., Steenkamp, M. ve Gebbie, K. (2022). Understanding the Experiences of Women in Disasters: Lessons for Emergency Management Planning. *Australian, Journal of Emergency Management*, 37 (1), 72-77.

Daigle, M. (2022). *Gender, Power and Principles in Humanitarian Action.* HPG report. London: ODI (https://odi.org/en/publications/gender-power-and-principles-in-humanitarian-action). (E. T. : 10.06.2024).

Davidson, J. R., Stein, D. J., Shalev, A. Y. ve Yehuda, R. (2004). Posttraumatic stress disorder: acquisition, recognition, course, and treatment. *The Journal of neuropsychiatry and clinical neurosciences*, 16(2), 135–147.

Düger, Y. ve Yaman, M. (2022). Doğal Afetler Bağlamında Kadına Yönelik Cinsiyet Temelli İnsan Hakları İhlalleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 24(43), 931-952.

Enarson E. (1998). Through Women's Eyes: A Gendered Research Agenda for Disaster Social Science. *Disasters*, *22*(2), 157–173.

Enarson, E. (2006), SWS Fact Sheet: Women and disaster, https://socwomen.org/wp-content/uploads/2018/03/fact_10-2006-disaster.pdf, (E. T. : 10.06.2024).

Enarson, E. ve Chakrabarti, D. (2009). *Women, Gender and Disaster: Global Issues and Initiatives,* India: Sage Publications.

Enarson, E. P. ve Morrow, B. H. (1998). *The Gendered Terrain of Disaster: Through Women's Eyes*. Praeger.

Enarson, E. ve Meyreles, L. (2004). International Perspectives on Gender and Disaster: Differences and Possibilities. *International Journal of Sociology and Social Policy*, 24 (10/11), 49-93.

Erman, A., De Vries Robbe, S. A., Thies, S. F., Kabir, K. ve Maruo, M. (2021). Gender Dimensions of Disaster Risk and Resilience: Existing Evidence. World Bank, Washington, DC. http://hdl.handle.net/10986/35202 License: CC BY 3.0 IGO (E. T. : 12.06.2024).

Fatema, S. R., East, L., Islam, S. ve Usher, K. (2023). Gender-Based Vulnerabilities for Women during Natural Disasters in Bangladesh. *Front. Commun.* 8,1180406.

Faturos, S. ve Capetola, T. (2021). Examining Gendered Expectations on Women's Vulnerability to Natural Hazards in Low to Middle Income Countries: A Critical Literature Review. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 6*4, 102495.*

Fordham M. (1999). The Intersection of Gender and Social Class in Disaster: Balancing Resilience and Vulnerability. *International Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 17(1), 15–37.

Fothergill, A. (1996). The Neglect of Gender in Disaster Work: An Overview of the Literature. In*ternational Journal of Mass Emergencies and Disasters*, 14(1), 33-56.

Galea, S., Nandi, A. ve Vlahov, D. (2005). The Epidemiology of Post-Traumatic Stress Disorder after Disasters. *Epidemiologic Reviews*, 27, 78–91.

Gupta, G. R., Grown, C., Fewer, S., Gupta, R.. ve Nowrojee, S. (2023). Beyond Gender Mainstreaming: Transforming Humanitarian Action, Organizations and Culture. *Int J Humanitarian Action,* 8(1), 5.

Kaniasty, K. ve Norris, F. H. (1993). A Test of the Social Support Deterioration Model in the Context of Natural Disaster. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(3), 395–408.

Keim, M. E. (2008). Building Human Resilience: The Role of Public Health Preparedness and Response as an Adaptation to Climate Change. *American Journal of Preventive Medicine,* 35(5), 508-516.

Leaning, J. ve Guha-Sapir, D. (2013). Natural Disasters, Armed Conflict, and Public Health. *New England Journal of Medicine,* 369(19), 1836-1842.

Le Masson, V., Lim, S., Budimir, M. ve Podboj, J. S. (2016). Disasters and Violence against Women and Girls: Can Disasters Shake Social Norms and Power Relations. *Overseas Development Institute*, 2, 2023.

Lian, W., Moran, J. R. ve Vishvesh, R. (2022). Natural Disasters and Scarring Effects. *IMF Working Paper,* WP/22/253. https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2022/12/16/Natural-Disasters-and-Scarring-Effects-527014, (E. T.: 20/06/24)

Loewen, S., Pinchoff, J., Ngo, T. D. ve Hindin, M. J. (2022). The Impact of Natural Disasters and Epidemics on Sexual and Reproductive Health in Low- and Middle-Income Countries: A Narrative Synthesis. *Int J Gynecol Obstet*, 157, 11–18.

McNamara, K. E., Clissold, R. ve Westoby, R. (2020). Women's Capabilities in Disaster Recovery and Resilience Must Be Acknowledged, Utilized and Supported. *Journal of Gender Studies*, 30(1), 119–125.

Nasreen, M.(2022). Gender and Disaster in Bangladesh. *Oxford Research Encyclopedia of Natural Hazard Science.* (Retrieved, from 6 Jul. 2024) https://oxfordre.com/naturalhazardscience/view/10.1093/acrefore/9780199389407.001.0001/acrefore-9780199389407-e-380(E. T. : 12.05.2024).

Nasreen, M. (2019). *Women and Girls: Vulnerable or Resilient?* (2nd ed.). Institute of Disaster Management and Vulnerability Studies, University of Dhaka.

Noji E. K. (2000). The Public Health Consequences of Disasters. *Prehospital and disaster medicine*,15(4), 147–157.

Noji, E. K. ve Khan, A. A. (2018).'The Health Impact of Natural Disasters', İçinde M. van den Bosch ve W. Bird (Editör), *Oxford Textbook of Nature and Public Health: The role of nature in improving the health of a population*, Oxford Textbooks in Public Health, (ss. 207-214). Oxford: Oxford Academic.

Norris, F. H., Perilla, J. L., Ibañez, G. E. ve Murphy, A. D. (2001). Sex Differences in Symptoms of Posttraumatic Stress: Does Culture play a Role?. *Journal of Traumatic Stress,* 14, 7-28.

Oktari, R. S., Kamaruzzaman, S., Fatimahsyam, F., Sofia, S. ve Sari, D. K. (2021). Gender Mainstreaming in a Disaster-Resilient Village Programme in Aceh Province, Indonesia: Towards Disaster Preparedness Enhancement Via an Equal Opportunity Policy. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 52, 101974.

Paterson, D. L., Wright, H. ve Harris, P. N. A. (2018). Health Risks of Flood Disasters. *Clinical Infectious Diseases*, 67, (9), 1450–1454,

Petraroli, I. ve Baars, R. (2022). To be a Woman in Japan: Disaster Vulnerabilities and Gendered Discourses in Disaster Preparedness in Japan. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 70, 102767.

Pongponrat, K. ve Ishii, K. (2018). Social Vulnerability of Marginalized People in Times of Disaster: Case of Thai Women in Japan Tsunami 2011. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 27, 133-14.

Rye, C. (2016). Women in disasters. *Building Resilience and Adaptation to Climate Extremes and Disasters. Women in disasters. BRACED*.

Sen, G. ve Ostlin, P. (2008). Gender Inequity in Health: Why İt Exists and How We Can Change It. *Global Public Health*, 3 (l), 1–12.

Sikandar, R. ve Khan, A. (2019). Linking Gender Vulnerability and Disasters. *Disaster Risk Reduction: Community Resilience and Responses*, 215-230.

Sim, T., Lau, J., Cui, K. ve Wei, H. H. (2019). Post-Disaster Psychosocial Capacity Building for Women in A Chinese Rural Village. *Int J Disaster Risk Sci,* 10, 193–203.

Thurston, A. M., Stöckl, H. ve Ranganathan, M. (2021). Natural Hazards, Disasters and Violence against Women and Girls: A Global Mixed- Methods Systematic Review. *BMJ Global Health,* 6,e004377.

Toole, M. J. ve Waldman, R. J. (1997). The Public Health Aspects of Complex Emergencies and Refugee Situations. *Annual Review of Public Health*, 18, 283–312.

United Nations Development Programme (UNDP). (2017). Gender, Adaptation and Disaster Risk Reduction. https://www.undp.org/publications/gender-adaptation-and-disaster-risk-reduction. (E. T.: 20.06.2024).

Valerio, K. A. (2014). Storm of Violence, Surge of Struggle: Women in the Aftermath of Typhoon Haiyan (Yolanda). *Asian Journal of Women's Studies*, 20(1), 148–163.

van Ommeren, M., Saxena, S. ve Saraceno, B. (2005). Mental and Social Health During and After Acute Emergencies: Emerging Consensus? *Bulletin of the World Health Organization*, 83(1), 71–76.

World Health Organization (WHO). (2005). WHO Multi-Country Study on Women's Health and Domestic Violence Against Women: Summary Report of Initial Results On Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses. Geneva:World Health Organization.

World Health Organization (WHO). (2008). Closing the Gap in a Generation: Health Equity Through Action on the Social Determinants of Health. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43943/9789241563703_eng.pdf, (E. T.: 20.06.2024).

World Health Organization (WHO). (2009). Women and Health: Today's Evidence Tomorrow's Agenda. World Health Organization. https://iris.who.int/handle/10665/44168, (E. T.: 20.06.2024).

Ye, X. ve Lin, H. (2024). Global Research on Natural Disasters and Human Health: A Mapping Study Using Natural Language Processing Techniques. *Curr Envir Health Rpt,* 11, 61–70.

Zahlawi, T., Roome, A. B., Chan, C. W., Campbell, J. J., Tosiro, B., Malanga, M., Tagaro, M., Obed, J., Iaruel, J., Taleo, G., Tarivonda, L., Olszowy, K. M. ve Dancause, K. N. (2019). Psychosocial Support During Displacement Due to a Natural Disaster: Relationships with Distress in a Lower-Middle Income Country, *International Health,* 11(6), 472-479.

KAYNAKÇA

Adisa, T. A., Aiyenitaju, O. ve Adekoya, O. D. (2021). The Work–Family Balance of British Working Women during the COVID-19 pandemic. *Journal of Work Applied Management,* 13(2), 241-260.

Aguilera, A., Lethiais, V., Rallet, A. ve Proulhac, L. (2016). Home-based Telework in France: Characteristics, Barriers and Perspectives*. Transportation Research Part A: Policy and Practice,* 92(1), 1–11.

Akça, M. ve Tepe Küçükoğlu, M. (2020). Covıd-19 ve İş Yaşamına Etkileri: Evden Çalışma. *Journal of International Management Educational and Economics Perspectives,*8(1), 71-81.

Alkan Meşhur, H. F. (2010). Organizasyonların Tele Çalışmaya İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(1), 1- 24.

Aksoy, C. G., Barrero, J. M., Bloom, N., Davis, S. J., Dolls, M. ve Zarate, P. (2023a). Working from Home around the World. Discussion Paper No. 1920. London:Centre for Economic Performance ve London School of Economics and Political Science.

Aksoy, C. G., Barrero, J.M., Bloom, N., Davis, S.J., Dolls, M. ve Zarate, P.(2023b). Time Savings When Working from Home, *AEA Papers and Proceedings,* 113*,* 597-603.

Alcantara, S. ve Flaminiano, J. P. (2022). Gender, Telework, and Worker Welfare during the COVID-19 Pandemic. *AIM RSN PCC Discussion Paper, 1.*

Allen T. D., Johnson R. C., Kiburz K. ve Shockley K. M. (2013). Work-Family Conflict and Flexible Work Arrangements: Deconstructing Flexibility. *Personnel Psychology,* 66, 345-376.

Allen, T. D., Golden, T. D. ve Shockley, K. M. (2015). How Effective Is Telecommuting? Assessing the Status of Our Scientific Findings. *Psychological Science in the Public Interest,* 16(2), 40–68.

Anderson, A.J., Kaplan, S.A. ve Vega, R.P. (2015) The Impact of Telework on Emotional Experience: When, and for whom, Does Telework Improve Daily Affective Well-Being?. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, 24(6),882-897.

Antunes E.D., Bridi L.R.T., Santos, M. ve Fischer, F.M. (2023). Part-Time or Full-Time Teleworking? A Systematic Review of the Psychosocial Risk Factors of Telework from Home. *Frontiers in Psychology,* 14,1065593.

Arabadjieva K. ve Franklin P. (2023) Home-Based Telework, Gender and The Publicprivate Divide. İçinde N. Countouris., V. De Stefano., A. Piasna ve S. Rainone (Editör), *The future of remote work* (ss.61-81). Brussels: ETUI.

Athanasiadou, C. ve Theriou, G. (2021). Telework: Systematic Literature Review and Future Research Agenda. *Heliyon*, 7(10).

Baert, S., Lippens, L., Moens, E., Weytjens, J. ve Sterkens, P. (2020). *The COVID-19 Crisis and Telework: A Research Survey on Experiences, Expectations and Hopes.* Institute for the Study of Labor (IZA): Germany.

Barrero, J. M., Bloom, N. ve Davis, S. J. (2023). The Evolution of Work from Home. *Journal of Economic Perspectives*, 37(4), 23-50.

Battisti, E., Alfiero, S. ve Leonidou, E. (2022). Remote Working and Digital Transformation During The COVID-19 Pandemic: Economic–Financial Impacts and Psychological Drivers for Employees. *Journal of Business Research*, 150, 38-50.

Beckel, J.L.O. ve Fisher, G.G.(2022). Telework and Worker Health and Well-Being: A Review and Recommendations for Research and Practice. *International Journal of Environmental Research and Public Healt., 19*(7), 3879.

Bick, A., Blandin, A. ve Mertens, K. (2021). Work from Home before and after the COVID-19 Outbreak. Federal Reserve Bank of Dallas. https://www.dallasfed.org/-/media/documents/research/papers/2020/wp2017r2.pdf (E. T.: 27.05. 2024).

Blasko, Z., Papadimitriou, E. ve Manca, A. R. (2020). How Will the COVID-19 Crisis Affect Existing Gender Divides in Europe? (EUR 30181 EN). Publications Office of the European Union.

Boccuzzi, E. (2021). *The Future of Work for Women in the Pacific Islands*. The Asia Foundation.

Brussevich, M., Dabla-Norris, E., Kamunge, C., Karnane, P., Khalid, S. ve Kochhar, K. (2018). Gender, Technology, and the Future of Work. International Monetary Fund (IMF) Staff Discussion Notes.

Charalampous, M., Grant, C. A., Tramontano, C. ve Michailidis, E. (2019). Systematically Reviewing Remote E-Workers' Well-Being at Qork: A Multidimensional Approach. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 28(1), 51–73.

Chung, H. ve Van der Horst, M.(2018). Women's Employment Patterns after Childbirth and the Perceived Access to and Use of Flexitime and Teleworking. *Human Relations,* 71 (1), 47-72.

Chung, H., Birkett, H., Forbes, S. ve Seo, H. (2021). Covid-19, Flexible Working, and Implications for Gender Equality in the United Kingdom. *Gender and Society*, 35(2), 218-232.

Crawford, J. (2022). Working from Home, Telework, and Psychological Wellbeing? A Systematic Review, *Sustainability*, 14(19), 11874.

Chauhan P. (2021). Gendering COVID-19: Impact of the Pandemic on Women's Burden of Unpaid Work in India. *Gender Issues*. 38(4), 395-419.

Curzi, Y., Pistoresi, B., Poma, E. ve Tasselli, C. (2021). The Home-Based Teleworking: The Implication on Workers' Wellbeing and the Gender Impact. *Revista de Economía Crítica*, 31, 80-102.

Dunatchik, A., Gerson, K., Glass, J., Jacobs, J. A. ve Stritzel, H. (2021). Gender, Parenting, and the Rise of Remote Work During the Pandemic: Implications For Domestic Inequality in the United States. *Gender and Society,* 35(2), 194-205.

Dupont, C., Giuliano, R. ve Godfroid, C. (2023). Teleworking, Task Sharing, and Work-Life Balance: A Gender Issue? Theoretical Approach. *Journal of Economics and Management,* 45, 374- 412.

Dutta, D. (2019). No Work Is Easy!: Notes from the Field on Unpaid Care Work for Women. İçinde. O. India (Editör), *Mind the Gap: The State of Employment in India* (ss. 98–125). New Delhi: Oxfam India.

EIGE (2021). *Gender Equality and the Socio-Economic Impact of the COVID-19 Pandemic, Publications Office of the European Union*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Eissler, S., Heckert, J., Myers, E., Seymour, G., Sinharoy, S. ve Yount, K. (2022). Measuring Women's Empowerment: Gender and Time-use Agency in Benin, Malawi and Nigeria. *Development and Change,* 53(5), 1010-1034.

Elmas-Atay, S. ve Gerçek, M. (2021). İş-yaşam Çatışmasının Koronavirüs (COVID-19) Pandemisi Sürecinde Yeniden Değerlendirilmesi: Kadın Akademisyenler Açısından Nitel Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(45), 203-241.

Erdut, T. (2011). Toplumsal Cinsiyet Bakımından Evde Çalışma. *Çalışma ve Toplum,* 2(29), 55-82.

Esposito P., Mendolia S., Scicchitano S. ve Tealdi C. (2024), Working from Home and Job Satisfaction: The Role of Gender and Personality Traits, IZA DP 16751.

Eurofound (2022). The Rise in Telework: Impact on Working Conditions and Regulations, Publications Office of the European Union.

Eurofound ve ILO (2017). Working Anytime, Anywhere: The Effects on the World of Work. Luxembourg ve Geneva: Publications Office of the European Union ve ILO.

Eurostat. (2020). How Usual is It to Work from Home? Products Eurostat News. https://ec.europa.eu/eurostat/ web/products-eurostat-news/-/DDN-20200206-1 (E. T.: 27.05.2024).

Fang, D., Kang, S. K. ve Kaplan, S. (2022). We Need to Make Sure Telecommuting Does not Exacerbate Gender Disparity. *The Lancet*, 400(10355), 795-797.

Fonner, K. L. ve Stache, L. C. (2012). All in a Day's Dork, at Dome: Teleworkers' Management of Micro Role Rransitions and the Rork–Home Boundary. *New Technology, Work and Employment,* 27(3), 242-257.

Gajendran, R.S. ve Harrison, D.A. (2007) The Good, The Bad, and the Unknown About Telecommuting: Meta-Analysis of Psychological Mediators and Individual Consequences, *Journal of applied psychology*, 92(6), 1524-1541.

Graham, M., Weale, V., Lambert, K. A., Kinsman, N., Stuckey, R. ve Oakman, J. (2021). Working at Home: The Impacts of COVID 19 on Health, Family-Work-Life Conflict, Gender, and Parental Responsibilities. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 63(11), 938-943.

Gualano, M. R., Santoro, P. E., Borrelli, I., Rossi, M. F., Amantea, C., Daniele, A. ve Moscato, U. (2023). TElewoRk-RelAted stress (TERRA), Psychological and Physical Strain of Working from Home During the COVID-19 Pandemic: A Systematic Review. *Workplace Health and Safety*, 71(2), 58-67.

Gueguen, G. ve Senik, C. (2023). Adopting Telework: The Causal Impact of Working from Home on Subjective Well-Being. *British Journal of Industrial Relations,* 61, 832-868.

Günindi-Ersöz, A. (2020). Bir Salgını Kadın Olarak Deneyimlemek: Covid-19 Günlerinde Ev İçindeki Yaşamın Eşitsiz Doğası. *Journal of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 6(31), 1510-1522.

Hartig, T., Kylin, C. ve Johansson, G.(2007). The Telework Tradeoff: Stress Mitigation vs. Constrained Restoration. *Applied Psychology*, 56, 231–253.

Hilbrecht, M., Shaw, S.M., Johnson, L.C. ve Andrey, J. (2008). I'm Home for the Kids: Contradictory Implications for Work–Life Balance of Teleworking Mothers. *Gend. Work. Organ*., 15 (5), 454–476.

Hilbrecht M, Shaw S.M, Johnson L.C. ve Andrey, J.(2013). Remixing Work, Family and Leisure: Teleworkers' Experiences of Everyday Life. *New Technology, Work and Employment,* 28(2), 130-144.

International Labour Organization [ILO]. (2020a). Defining and Measuring Remote Work, Telework, Work at Home and Home-Based Work Key Points. Geneva: International Labour Organization.

ILO (2020b). COVID-19 Ortamında ve Sonrasında Uzaktan Çalışma: Uygulama Kılavuzu. Cenevre: Uluslararası Çalışma Ofisi .

International Labour Organization [ILO]. (2021a). At least 23 Million People Have Transitioned to Teleworking in Latin America and the Caribbean. Geneva: International Labour Organization.

ILO (2021b). Healthy and Safe Telework: Technical Brief. Geneva: World Health Organization ve International Labour Organization.

ILO (2021c). Working from Home: From Invisibility to Decent Work, Geneva: ILO.

ILO (2022a). Working Time and Work-life Balance Around the World. Geneva: ILO.

ILO (2022b). World Employment and Social Outlook: Trends 2022. Geneva: ILO.

Illegems, V., Verbeke, A. ve S'jegers, R. (2001). The Organizational Context Of Teleworking İmplementation. *Technological Forecasting and Social Change*, 68(2), 275-291.

Kavi, E. ve Koçak, O. (2010). Bilgi Toplumunda Evden Çalışmanın Etik Boyutu. *Sosyal Siyaset Konferansları*, 59,69-88.

Keser, A.(2015). *Çalışma Psikolojisi,* Bursa: Ekin Yayınevi.

Kıcır, B. (2018). Evden Çalışanlarda İş-Yaşam Dengesi: Çevirmenler Üzerinde Bir Araştırma. The *Journal of Industrial Relations ve Human Resources,* 20(1), 129-157.

Kıcır, B. (2019). Evden Çalışma: Özgürlük mü Esaret mi? *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 173-196.

Kley, S. ve Reimer, T. (2023). Exploring the Gender Gap in Teleworking from Home. The Roles of Worker's Characteristics, Occupational Positions and Gender Equality in Europe. *Social Indicators Research,* 168(1), 185-206.

Kosteas, V. D., Renna, F. ve Scicchitano, S. (2022). Covid-19 and Working from Home. *Handbook of Labor, Human Resources and Population Economics,* 1-26.

Laß, I. ve Wooden, M. (2023). Working from Home and Work–Family Conflict. *Work, Employment and Society*, 37(1), 176-195.

Laszlo, S., K. Grantham, E. Oskay ve T. Zhang (2020). Grappling with the Challenges of Measuring Women's Economic Empowerment in Intrahousehold Settings. *World Development,* 132, 104959.

Loezar-Hernández, M., Briones-Vozmediano, E., Ronda-Pérez, E. ve Otero-García, L. (2023). Juggling during Lockdown: Balancing Telework and Family Life in Pandemic Times and Its Perceived Consequences for the Health and Wellbeing of Working Women. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 20(6), 4781.

López-Igual, P. ve Rodríguez-Modroño, P. (2020). Who is Teleworking and Where from? Exploring the Main Determinants of Telework in Europe. *Sustainability*, 12(21), 8797.

Lott, Y. ve Chung, H. (2016). Gender Discrepancies in the Outcomes of Schedule Control on Overtime Hours and Income in Germany. *Eur. Sociol. Rev.,* 32, 752–765.

Luhr, S., Schneider, D. ve Harknett, K.(2022). Parenting Without Predictability: Precarious Schedules, Parental Strain, and Work-Life Conflict. *RSF: The Russell Sage Foundation Journal of the Social Sciences,* 8(5), 24-44.

Lundberg, U. ve Lindfors, P. (2002). Psychophysiological Reactions to Telework in Female and Male White-Collar Workers. *Journal of Occupational Health Psychology*, *7*(4), 354-364.

Mann, S. ve Holdsworth, L. (2003). The Psychological Impact of Teleworking: Stress, Emotions, and Health. *New Technology, Work and Employment,* 18(3), 196–211.

Mazzucchelli, O., Manzi, C. ve Rossi Lamastra, C. (2022). Women's Working Conditions During COVID-19: A Review of the Literature and A Research Agenda. *Social Sciences,* 11(12), 539.

Mello, A. A., de Assis Goncalves, F. ve Lima, F. (2011). Lessons Learned from September 11th: Telework as an Organizational Resource to the Business Continuity Planning (BCP). *Journal of Japan Telework Society*, 9(1), 46-51.

Messenger, J. C. (2019). Introduction: Telework in the 21st Century –An Evolutionary Perspective. İçinde *Telework in the 21st Century* (ss. 1-34). Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing.

Mokhtarian, P.L., Bagley, M.N. ve Salomon, I.(1998). The Impact of Gender, Occupation, and Presence of Children on Telecommuting Motivations and Constraints. *Journal of the American Society for Information Science,* 49, 1115–1134.

Mustajab, D., Bauw, A., Rasyid, A., Irawan, A., Akbar, M.A. ve Hamid, M.A. (2020). Working from Home Phenomenon as An Effort to Prevent Covid-19 Attacks and Its Impacts on Work Productivity. *The Internatıonal Journal of Applıed Busıness*, 4 (1), 13-21.

Noonan, M. C. ve Glass, J. L. (2012). The Hard Truth About Telecommuting. *Monthly Lab. Rev.*, 135, 38-45.

Naktiyok, A. ve İşcan, Ö. F. (2003). İşgörenlerin Evden Çalışmaya İlişkin Tutumları: Bireysel Özellikler ve İş Sürükleyicileri Açısından Bir Uygulama. *Akdeniz İİBF Dergisi,* 3(6), 53-72.

Osnowitz, D. (2005). Managing Time in Domestic Space: Home-Based Contractors and Household Work, *Gender and Society*, 19(1), 83-103.

Otluoğlu, K. Ö. Ç., Yılmaz, B. K. ve Dalkılıç, O. S. (2021). Covid-19 Döneminde Akademisyen Annelerin İş-yaşam Deneyimlerini Anlamak: Nitel Bir Araştırma. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 13-52.

Özer Turan, B. (2019). Enformasyon Teknolojisiyle Evden Çalışma: Türkiye'de Hizmet Sektörü Üzerinden Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özçatal, E. Ö.(2023). Uzaktan Çalışma ve Kadının Ekonomik Güçlenmesi. İçinde E. Yüksel-Oktay ve E. Ö. Özçatal (Editör), *Kadına ve Aileye İlişkin Değerlendirmeler I.*(ss.93-142). İstanbul: Filiz Kitabevi.

Özçatal, E. Ö. (2022). Covid-19 Salgınının Ücretli ve Ücretsiz Kadın Emeği Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Güvenlik Dergisi (Journal of Social Security,.* 12(2), 209-230.

Rodríguez-Modroño, P. ve López-Igual, P. (2021). Job Quality and Work—Life Balance of Teleworkers. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 18(6), 3239.

Rossi, M. ve Mc Laren, E. (2022). Companies' Views of Teleworking Difficulties, *Journal of the International Council for Small Business,* 3(4), 314-320,

Sarker, M. R. (2021). Labor Market and Unpaid Work Simplications of COVID-19 for Bangladeshi Women. *Gender, Work and Organization*. 28(2), 597-604.

Srivastava, S. C., Chandra, S. ve Shirish, A. (2015). Technostress Creators and Job Outcomes: Theorising the Moderating Influence of Personality Traits. *Information Systems Journal*, 25(4), 355–401.

Suh, A. ve Lee, J. (2017). Understanding Teleworkers' Technostress and Its Influence on Job Satisfaction. *Internet Research*, 27(1), 140–159.

Sullivan, C. ve Lewis, S. (2001). Home-Based Telework, Gender, and the Synchronization of Work and Family: Perspectives of Teleworkers and Their Co-residents. *Gender, Work and Organization,* 8 (2), 123–145.

Sullivan, C. ve Smithson, J. (2007). Perspectives of Homeworkers and Their Partners on Working Flexibility and Gender Equity. *The International Journal of Human Resource Management,* 18(3), 448–461.

Şentürk, E., Sağaltıcı, E., Geniş, B. ve Günday Toker, Ö. (2021). Predictors of Depression, Anxiety and Stress Among Remote Workers During the COVID-19 Pandemic. *Work,* 70(1), 41-51.

Tarafdar, M., Tu, Q. ve Ragu-Nathan, A.T. (2010). Impact of Technostress on End-User Satisfaction and Performance. *Journal of Management Information Systems,* 27(3), 303-334.

Tomei, M. (2021). Teleworking: A Curse or A Blessing for Gender Equality and Work-Life Balance? *InterEconomics*, 56(5), 260-264.

Tokol, A.(2003). Tele Çalışma Geleceğin Çalışma Şekli Olabilir mi?". *İş Güç İnsan Kaynakları Dergisi*, 5(1).

Topaloğlu, G.(2023). Yeni Orta Sınıfların Ev Tabanlı Tele Çalışma Deneyimiyle Ev Algılarının Yeniden İnşası. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Uşen, Ş. (2020). *Covid-19 Salgını Döneminde "Zorunlu" Evden Çalışma: İş ve Özel Yaşama Etkileri*. İstanbul: İ.Ü. İktisat Fakültesi İnsan Kaynakları Araştırma Merkezi.

Vandaele, K. ve Piasna, A. (2023). Sowing the Seeds of Unionisation? Exploring Remote Work and Work-Based Online Communities in Europe during the Covid-19 Pandemic. İçinde N.Countouris, V. De Stefano., A.Piasna ve S. Rainone (Editör), *The Future of Remote Work* (ss. 103-126). Brussels: ETUI.

Van Zoonen, W. ve Sivunen, A. E. (2022). The Impact of Remote Work and Mediated Communication Frequency on Isolation and Psychological Distress. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 31(4), 610-621.

Wheatley, D. (2012). Good to be Home? Time-Use and Satisfaction Levels Among Home-Based Teleworkers. *New Technology Work and Employment,* 27(3), 224–24.

Whillans, A. ve West, C. (2022). Alleviating Time Poverty Among the Working Poor: A Pre-registered Longitudinal Field Experiment. *Scientific Reports,* 12(1), 719.

World Bank (2011).World Development Report 2012: Gender Equality and Development. Washington: The World Bank.

Yavorsky, J. E., Qian, Y. ve Sargent, A. C. (2021). The Gendered Pandemic: The Implications of COVID-19 for Work and Family. *Sociology Compass.* 15 (6), e12881.

Zacharias, A. (2017). How Time Deficits and Hidden Poverty Undermine the Sustainable Development Goals (No. 17-4). Levy Economics Institute.

KAYNAKÇA

Akın, A. ve Çiçek, M. (2024). Konaklama İşletmelerinde Sessiz İstifanın Nedenlerinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *ISPEC International Journal of Social Sciences and Humanities*, *8*(2), 171-178.

Aksu, B. Ç. (2021). A Research to Examine the Effects of the COVİD 19 Pandemic on Healthcare Workers' Perceptions of Job İnsecurity, Perceived Job Stress and İntentions to Leave. *Hacettepe Journal of Health Administration.* 24(4), 747-776.

Arar, T., Çetiner, N. ve Yurdakul, G. (2023). Quiet quitting: Building a Comprehensive Theoretical Framework. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD),* 15(28), 122-138.

Babic, A. ve Hansez, I. (2021). The Glass Ceiling for Women Managers: Antecedents fnd Consequences for Work-Family İnterface fnd Well-Being ft Work. *Frontiers in Psychology*, 12, 618250.

Bingül Ak, B., Ak R. ve Türk A.(2023). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Ekseninde COVID -19 ve Kadın Yoksulluğu. *FESA Dergisi,* 8(2) ,422-430

Blundell, R., Costa Dias, M., Joyce, R. ve Xu, X. (2020). COVID-19 and Inequalities. *Fiscal Studies,* 41(2), 291-319.

Boy Y. ve Sürmeli M. (2023). Quiet Quitting: A Significant Risk for Global Healthcare. *Journal of Global Health*, 13.

Cumhuriyet. (2022). "You may have Quit Your Job Without Realizing It: What is A Silent Sesignation, What is the 'Main Reason'?". https://www.cumhuriyet.com.tr/yasam/galeri-farkinda-olmadan-isten-ayrilmisolabilirsiniz-sessiz-istifa-nedir-ne-anlama-geliyor-1980125#photo-4. (E. T.: 02.11.2022).

Çakır Z. ve Keleş H.N. (2019)."The Relationship Between Motivation and Intention to Leave in the Context of Organizational Culture: A Research On Working Mothers." 7th Organizational Behavior Congress Proceedings Book, 1-2 November 2019 / Burdur.

Çalışkan K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı mı Yeniden Diriliş mi? *Journal of Organizational Behavior Review (JOBReview)*, 5(2), 190-204.

Çimen, A.İ. ve Yılmaz, (2023). T. Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 27-33.

Duran, C., Deniz, A., Boz, D. ve Karayaman S. (2023). Sessiz İstifa. İçinde C.Duran (Editör) 1. Baskı, İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Enderle, R. (2024). Productivity and the Risks of 'Quiet Quitting', Computer World, https://www.computerworld.com/article/3670631/productivity-and-the-risks-of-quiet-quitting.html. (E. T.: 04.06.2024).

Fırat M., Ayran G., Yargucı R., Yavaş D., Balkis E. ve Gürkan H. (2022). Frequency of Depression in Young Generation and Mothers-fathers. *Journal of Nursology,* 25(2),63-68.

Formica, S. ve Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting Paradigm Shifts: An Overview of Current Situation and Future Research Directions. *Journal of Hospitality Marketing and Management,* 31(8), 899-907.

Grandey A.A., Gabriel A.S. ve King E.B. (2020). Tackling Taboo Topics: A review of the Three Ms in Working Women's Lives. *Journal of Management*, 46(1), 7-35.

Hetler, A. (2024). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know, Techtarget, https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quietquitting-explained-Everything-you-need-to-know (E.T: 06.06.2024).

How to Support Women in the Workplace; https://www.intoo.com/us/blog/supporting-women-in-the workplace/. (E. T.: 01.07.2024).

Ipsen, C., van Veldhoven, M., Kirchner, K. ve Hansen, J. P. (2021). Six Key Advantages and Disadvantages of Working From Home in Europe During COVID-19. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 18(4), 1826.

Kansal K. (2020). Qualitative Analysis of COVID-19 on Working Women. *International Journal of Scientific and Research Publications*.10(6), 41-44.

Kaplan, J. (2024). Pyramid Of Quiet Quitting, LinkedIn, https://rs.linkedin.com/posts/jason-kaplan-67b52610_leadership-personaldevelopmentmanagement-activity-6971789378721345536-b8jn?trk=public_profile_like_view (E. T.: 04.06.2024).

Kızıloğlu E. (2021). Being a Working Mother in a Pandemic Period: An Evaluation Through Metaphors. *Selcuk University Journal of Social and Technical Researches,* 19,34-48.

Milliken, F. J., Morrison, E. W. ve Hewlin, P. F. (2003). An Exploratory Study of Employee Silence: Issues that Employees Don't Communicate Upward and Why. *Journal of Management Studies*, 40(6), 1453-1476.

Musick K., Meier A. ve Flood S. (2016). How Parents Fare: Mothers' and Fathers' Subjective Well-Being in Time with Children. *American Sociological Review*. 81(5):1069–1095.

Negiz N. ve Tokmakçı E. (2011). Women's Burnout in Working Life: Burnout in Terms of Family-Work and Social Life (Süleyman Demirel University Example). *Journal of Yaşar University,* 24(6), 4041-4070.

Nelson S.K., Kushlev K. ve Lyubomirsky S. (2014). The Pains and Pleasures of Parenting: When, Why, and How is Parenthood Associated With More or Less Well-Being? *Psychological Bulletin.* 140(3), 846–895.

Nomaguchi K. ve Milkie M.A. (2017). Sociological Perspectives On Parenting Stress: How Social Structure and Culture Shape Parental Strain and the Well-Being Of Parents and Children. İçinde K. Keater-Deckard ve R. Panneton (Editör), *Parental Stress and Early Child Development* (ss. 47–73). New York, NY: Springer.

Rossi, M. F., Beccia, F., Gualano, M. R. ve Moscato, U. (2024). Quiet Quitting: The Need to Reframe a Growing Occupational Health Issue. *Social Work,* 69(3), 313-315.

Sezer S. (2020). A Field Research on Mothers Working in Chirpy Society. Master's thesis. Ankara: Republıc of Turkey Ankara University.

Wilson J.M., Lee J., Fitzgerald H.N., Oosterhoff B., Sevi B. ve Shook N.J. (2020). Job İnsecurity and Financial Concern During the COVID-19 Pandemic are Associated With Worse Mental Health. *Journal of Occupational and Environmental Medicine,* 62(9), 686-691.

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet Quitting: A Conceptual İnvestigation. İçinde G. Gürçay ve A. Manafidizaji (Editör), *Anadolu 10th International Conference on Social Science*(ss. 581-591). Academy Global Publishing House.

Yıldız, D. (2023). Z Kuşağında Tükenmişliğin Ötesi: Sessiz İstifa. *International Journal of Disciplines Economics and Administrative Sciences Studies,* 9(52), 1400-1405

Youthall (2022). Sessiz İstifa. https://www.youthall.com/tr/company/ebooks/sessiz-istifa. (E. T.: 07.06.2024).

Zhang T. ve Rodrigue, C. (2023). What If Moms Quiet Quit? The Role of Maternity Leave Policy in Working Mothers' Quiet Quitting Behaviors. *Merit,* 3(1), 186-205.

KAYNAKÇA

Aşkın, E. Ö. ve Barış, S. (2016a). Kadın İstihdamında Sosyal Sermayenin Etkisi: Tokat İlinde Kadın Girişimciler Üzerine Bir İnceleme. *Business Economics Research Journal*, *7*(2), 63-82.

Aşkın, E. Ö. ve Barış, S. (2016b). Tokat Yerel İşgücü Piyasasında Kadın Girişimciler: İstihdama Katılım Özellikleri ve Sorunları. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(4), 1-20.

Basım, H. N., Şeşen, H. ve Şeşen, E. (2008). Personel Temin Sürecinde Gazete İlanları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 35-44.

Bilgin, N. (2006). *Sosyal Bilimlerde İçerik Analizi. Teknikler ve Örnek Çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bircan, İ.(1998). Türkiye'de İşgücü Piyasasında Kadın ve Kadın Girişimciliği. İçinde O Çiftçi (Editör), *20.Yüzyılın Sonunda Kadınlar ve Gelecek Konferansı* (ss.273-284).Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Brush, C. G., De Bruin, A., ve Welter, F. (2009). A Gender-aware Framework for Women's Entrepreneurship. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 1(1), 8-24.

Çınar, D. ve Dalaman, Z. B. (2022). Türkiye'deki Kadın Girişimciliğinin Önündeki Engeller. *Topkapı Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 117-130.

Çilingir, A. (2017). İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi Akademia*, 5 (1), 148-160.

Durgun, Ş. N. D. (2002). Çalışma Yaşamında Kadın Yöneticiler ve Muğla Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Ecevit, Y. (1993). *Kadın Girişimciliğinin Yaygınlaşmasına Yönelik Bir Model Önerisi.* İçinde Kadın Girişimciliğine Özendirme ve Destekleme Paneli Bildiriler(ss. 15-34). Ankara: KSSGM.

Gökakın, Z. Ö. (2000). Doksanlı Yılların Yeni Kahramanları: Türkiye'de Kadın Girişimci Profili. İçinde *8. Ulusal Yön. Org. Kong Bildirileri*(ss.109-123), Nevşehir.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

İlhan, S. ve Oruçlu. F. (2023). Diyarbakırlı Kadın Girişimciler Üzerine Bir Araştırma. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 4(2), 119-133.

Kaur, M., (2014). Women Entrepreneurship in India. *Internatıonal Journal of Informatıve and Futurıstıc Research,* 1(12), 125-131.

Keskin, S. (2017). Kadın ve Erkek Girişimciler Arasındaki Farklılıklar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü E-Dergi,* 1(1), 64-76.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim Dergisi*, 4 (3), 21-28.

Onay, Ü. G. (2013). Kadın Girişimciliğini Etkileyen Sosyo Kültürel Faktörler: Isparta KOSGEB Girişimcilik Destekleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Öğüt, A. (2006). Türkiye'de Kadın Girişimciliğinin ve Yöneticiliğinin Önündeki Güçlükler: Cam Tavan Sendromu. *Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 56-78.

Örücü, E. Kılıç, R. ve Kılıç T. (2007). Cam Tavan Sendromu ve Kadınların Üst Düzey Yönetici Pozisyonuna Yükselmelerindeki Engeller: Balıkesir İli Örneği. *Celal Bayar Üniversitesi İİBF Yönetim ve Ekonomi Dergisi,* 14(2), 117-135.

Özar, Ş. (2005) *GAP Bölgesi'nde Kadın Girişimciliği*, Ankara: GAP-GİDEM Yayınları.

Özçatal, E. Ö. (2023). Sosyo-Kültürel ve Yapısal Faktörler Temelinde İşgücü Piyasasında Kadınların Ekonomik Güçlenme Süreci Önündeki Sorunları ve Nedenleri. *Fiscaoeconomia,* 7(3), 2539-2571.

Özdevecioğlu, M. ve Çelik, C. (2000). Kadın Girişimcilerin Demografik Özellikleri ve Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Nevşehir İlinde Bir Araştırma. İçinde 8. Ulusal Yön. Org. Kong. Bildirileri(ss.487-498).Nevşehir.

Özyılmaz, A. M. (2016). Türkiye'de Kadın Girişimciliği ve Girişimci Kadınların Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir: Hacıbektaşi Veli Üniversitesi

Şahin, E. (2006). Kadın Girişimcilik ve Konya İlinde Kadın Girişimcilik Profili Üzerine Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Konya:Selçuk Üniversitesi

Tan, F. Z. S. (2006). Tarihi Akış İçinde Kastamonu Kadın Girişimciliği. İçinde *14. Ulusal Yön. Org. Kong. Bildiriler Kitabı*(ss.528-539). Erzurum:Atatürk Üniversitesi.

Tekin, M. (2005). *Hayallerin gerçeğe dönüşümü: Girişimcilik.* Konya: Damla Ofset Matbaası .

TÜİK (2023). İşgücü İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1 (E. T.: 02.01.2024).

TÜSİAD (2000*). Kadın-Erkek Eşitliğine Doğru Yürüyüş: Eğitim, Çalışma Yaşamı ve Siyaset*, Yayın no: TÜSİAD-T/2000- 132/290, İstanbul.

Uygun, T. ve Günaydın, C. (2019). Kadın Girişimciliğine Genel Bir Bakış ve Türkiye'deki Kadın Girişimcilerin Analizi. *Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi*, 3(1), 34-64.

Welsh, D. H., Memili, E., Kaciak, E. ve Ochi, M. (2014). Japanese Women Entrepreneurs: Implications for Family Firms. *Journal of Small Business Management,* 52(2), 286-305.

KAYNAKÇA

Abinaya, S. ve Alamelu K. (2022). Glass Ceiling Issues in The Indian Banking Sector. *Journal Of Management and Entrepreneurship*, 16(1), 33-40.

Alga, E. (2020). Cam Tavan Sendromu ve Bölgesel Boyut: Bir Kamu Bankası Örneği. *Türk İdare Dergisi*, (491), 11-39.

Alkan, G. İ. ve Hepsağ, F. (2023). Female Employment in The Top Management: Women, Who Broke Through The Glass Ceiling. *İzmir Yönetim Dergisi*, 3(2), 59-74.

Altunışık R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal Yöntemlerde Araştırma Yöntemler-SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

Cervin, C. ve Rodman, Rudman, E. (2023). Gender Diversity: The Glass Ceiling Remains Thick At European Banks. *DBRS Morningstar.*

Dastidar, S. ve Kalita, N. (2020). Cracking of The Glass Ceiling in The Indian Banking Sector. *EPRA International Journal of Multidisciplinary Research (IJMR)*, 6(7), 297-304.

De Souza, M.S. ve Silva, A. L. (2024). Women in High Leadership Positions at The Central Bank of Brazil. *Cadernos EBAPE BR*, 22(2), 1-16.

Derin, N. (2020). Dünyadan ve Türkiye'den Örneklerle Cam Tavan Sendromu. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(2), 137-154.

Eagly, A. H. (1987). *Sex Differences in Social Behavior: a Social-Role Interpretation*. New York: Psychology Press.

Eagly, A. H. ve Wood, W. (2012). "Social Role Theory", İçinde van Lange, P., Kruglanski A. ve Higgins, E. T. (Eds.), *Handbook of Theories in Social Psychology* (ss.458–476). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.

Ergeneli, A. ve Akçamete, C. (2004). Bankacılıkta Cam Tavan: Kadın ve Erkeklerin Kadın Çalışanlar ve Kadınların Üst Yönetime Yükseltilmelerine Yönelik Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 85-109.

Güler, H. N. (2020). Bankacılık Üst Yönetimlerinde Kadın Yöneticilerin Yeri ve Profil Analizi. *Journal of Original Studies*, 1(2), 129-140.

Jonsson, M. ve Jangren, W. (2022). Breaking the Bank: A Study Of Career Barriers Among Women in The Commercial Banking Sector, Master Thesis. Sweden: Jököping University.

Kanter, R. B. (1977). *Men and Women of the Corporation.* New York: Basic Books.

Menteş, A. (2018). Türk Bankacılık Sektöründe Cam Tavan Sorunu. *Social Sciences Research Journal*, 7(4), 1-8.

Mollah R., A. ve Uddin, A. (2018). Factors Preventing Women to Climb Up Corporate Echelon in Banking Sector: an Empirical Study of Glass Ceiling Effect. *BUP Journa*l, 6, Special Issue, 69-83.

Omay, Umut (2011). Yedek İşgücü Ordusu Olarak Kadınlar. *Çalışma ve Toplum*, (30), 137-166.

Öcal, A. T. (2021). Türkiye'de İşgücü Piyasasında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği. İçinde Öztürk, N. P. ve Bingöl, H. (Editör), World Women Conference-II (813-825). Azerbaijan, Baku, Baku Girls University: February 11-12, 2021.

Özdemir, A. ve Öznur, S. (2022). Bankacılık Sektöründe Cam Tavan: Aydın Merkez İlçe ve Nazilli Örnekleri. *HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 11(31), 350-371.

Peiris, B.L.M.D. ve Dissanayake, W.D.M.B.K. (2022). Effects of Glass Ceiling on Women's Career Advancement in Sri Lankan Banking Sector: Evidence from Commercial Banks in Colombo District. *The Journal of ARSYM*, 3(1), 86-98.

Pepple, D., Oseghale, R., Nmecha, E. ve Nwagu, J. (2024). Glass Ceiling in the Nigerian Banking Sector: Evidence From Senior Male and Female Employees. *Contemporary Economics*, 18(1), 101-117.

Pistoresi, B., Poma, E. ve Rinaldi, A. (2022). Gender Quotas Between Glass Ceiling Crack and Firm Performance: Evidence From Italy's Financial Sector. *DEMB Working Paper Series*, No: 211.

Poma, E. ve Pistoresi, B. (2024). Do Women on Boards Break The Glass Ceiling or Face The Glass Cliff. *Corporate Governance*, 24(8), 22-45.

Sağır, M. (2020). Cam Tavan Sendromunun Bankacılık Sektöründe Çalışan Kadınlarda İşten Ayrılma Niyetine Etkileri. *Strategic Public Management Journal*, 6(11), 91-102.

Schaap, J.I. ve Shockley, M. (2020). The Glass Ceiling: Is It Being Shattered?. *E-Journal of Business and Economic Issues*, 1–20.

Şener, İ., Arıkan Tezergil, S. ve Erdilek Karabay, M. (2018). Kadın Yöneticilerin Cam Tavan Algıları Ve Kadın Yöneticilere Karşı Tutum: Finansal Hizmetler Sektöründe Bir Uygulama. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 78-98.

TBB (2024). Banka, Çalışan ve Şube Sayıları. Rapor Kodu DT13, Mayıs 2024.

Telli, B. (2020). Katılım Bankalarında Çalışan Kadın Personellerin Cam Tavan Algılarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Toksöz, G., Dedeoğlu, S., Memiş Parmaksız, E. ve Kaya Bahçe, S. (2014). Türkiye'de Kadın İşgücü Profili ve İstatistiklerinin Analizi. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. https://www.aile.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/turkiye-de-kadin-isgucu-profili-ve-istatistiklerinin-analizi-nihai-rapor.pdf (E. T.: 07.07.2024).

Toy, A. (2022). Banka Kadın Çalışanlarının Cam Tavan Farkındalığı. *Studies on Social Science Insights*, 2(3), 32-53.

Tuncay, Ö. ve Kaloğlu, N. (2020). Banka Çalışanlarının Cam Tavan Sendromuna İlişkin Tutumlarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(1), 17-30.

Tunç, Y.E. (2022), *Aile Dostu İş Hukuku Uygulamaları.* Ankara: Yetkin Yayınları.

Üstünoldu, E. (2023). Cam Tavan Sendromuna Güncel Yaklaşımlar. *Social Sciences Studies Journal*, 9(111), 7110-7126.

Vidhya, P. ve Uma Mageswari, S. (2024). A Conceptual Study on Glass Ceiling of Women Professionals in India. *Yugato*, 76(1), 546-554.

Winkler, A. E. (2022). Women's Labor Force Participation: Family-Friendly Policies Increase Women's Labor Force Participation, Benefiting Them, Their Families, And Society at Large, *IZA World of Labor 2022*:289, 1-11.

Yerlikaya, B., Giray Yakut, S. ve Öcal, A.T. (2021). Bireylerin Sosyodemografik Özelliklerinin Çalışma Hayatında Kadına Bakış Açılarına Etkisinin Analizi: Türkiye Örneği. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(40), 19-62.

Yerlikaya, B. (2020), *Türk Sineması'nın Üretken Kadınları, Öteki'den Özne'ye: Toplumsal Cinsiyet Bağlamında 1980 Sonrası Türk Sinemasında Kadın Emeği*, Ankara: Nobel Bilimsel Eserler.

KAYNAKÇA

Akbaş, N. ve Taner, B. (2017). Yönetim ve Cinsiyet: Cam Uçurum'un Ötesi. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(2), 193-214.

Akbaş, G. ve Korkmaz, L. (2017). Kadın Yöneticiler: Görünmez Engellerin Gölgesinde Yükselme Çabası. *İş ve İnsan Dergisi*, 4(2), 73-86.

Alhas, F. (2016). Cam Tavan ve Cam Uçurum Olgusunun İncelenmesi: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Alhas, F. (2020). Kadınların Üst Düzey Yönetici Olmasına Engel Olan Nedenler Cam Uçurum, Cam Yürüyen Merdiven ve Cam Asansör Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 101-113.

Alhas, F. (2020a). Cam uçurum mu? Mobbing mi? Bilinmeyene Yolculuk. *Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi/Electronic Journal of Social Sciences*, 4(6), 26-45.

Alhas, F. (2020b). Tersine Göç: Cam Uçurum. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (4), 83-95.

Alhas, F. (2020c). Cam Uçurum: Efsane Avcısı. *Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3(2), 9-21.

Alhas, F. (2020d). Cam Uçurum: Cezalandırma Tapınağı. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(2), 201-218.

Alhas, F. (2021). Gizemli Bir Yükseliş: Cam Uçurum. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi*, *3*(2), 64-74.

Alhas, F. (2023). Türkiye'de Cam Uçurum Konusu ile İlgili Hazırlanmış Olan Tezlerin İncelenmesi: Bir İçerik Analizi Değerlendirmesi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 232-244.

Caceres Rodriguez, R. (2013). The Glass Ceiling Revisited: Moving Beyond Discrimination in The Study of Gender in Public Organizations. *Administration and Society*, 45(6), 674-709.

Ece, S. (2020). An Empirical Research on The Possibilities of Young People to Make Decision Supporting The Glass Cliff Phenomenon. *Journal of Human Sciences*, 17(1), 304-314.

Ece, S. (2021). Youth's View on Gender Based Glass Ceiling and Glass Cliff Phenomenon. *Equinox Journal of Economics Business and Political Studies*, 8(2), 134-155.

Güz, M. (2022). Cam Uçurum Algısında Sektörel Farklılıkların Senaryo Tekniği ile Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Groeneveld, S., Bakker, V. ve Schmidt, E. (2020). Breaking The Glass Ceiling, But Facing A Glass Cliff? The Role of Organizational Decline in Women's Representation in Leadership Positions in Dutch Civil Service Organizations. *Public Administration*, 98(2), 441-464.

Haslam, S. A. ve Ryan, M. K. (2008). The Road to the Glass Cliff: Differences in The Perceived Suitability of Men and Women for Leadership Positions in Succeeding And Failing Organizations. *The Leadership Quarterly*, 19(5), 530-546.

Judge, E. (2003). Women on Board: Help Or Hindrance. *The Times*, *11*(21), 543-562.

Karakuş, E. (2021). Türkiye'de İş Hayatında Yönetimde Kadın Olmak: Cam Tavan ve Cam Uçurum Kavramları Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 4(2), 244-264.

Kulich, C., Gartzia, L., Komarraju, M. ve Aelenei, C. (2021). Contextualizing The Think Crisis-Think Female Stereotype İn Explaining The Glass Cliff: Gendered Traits, Gender, And Type Of Crisis. *PLoS ONE,* 16(3), e0246576.

Kurt, D. (2011). Glass Cliff in Relation to Hostile and Benevolent Sexism. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Main, B. G. ve Gregory-Smith, I. (2018). Symbolic Management and The Glass Cliff: Evidence From TheBoardroom Careers of Female and Male Directors. *British Journal Of Management*, 29(1), 136-155.

Negiz, N. ve Yemen, A. (2011). Kamu Örgütlerinde Kadın Yöneticiler: Yönetici ve Çalışan Açısından Yönetimde Kadın Sorunsalı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2011(24), 195-214.

Özçatal, E. Ö. (2009). Tokat Emek Piyasasında Kadın İşgücünün Konumunun Toplumsal Cinsiyet. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 54-74.

Özer, E. K. (2022). Beyond the Glass Cliff: A Scoping Review of the Influencing Factors of Glass Cliff. *Alanya Akademik Bakış*, 6(2*),* 2069-2084.

Robinson, S. L., Kulich, C., Aelenei, C. ve Iacoviello, V. (2021). Political Ideology Modifies the Effect of Glass Cliff Candidacies on Election Outcomes for Women in American State Legislative Races (2011–2016). *Psychology Of Women Quarterly*, 45(2), 155-177.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2005). The Glass Cliff: Evidence That Women Are Over-Represented İn Precarious Leadership Positions. *British Journal Of Management*, 16(2), 81-90.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2006). The Glass Cliff: The Stress Of Working On The Edge. *In European Business Forum*, 27(4),42-47.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2007). The Glass Cliff: Exploring The Dynamics Surrounding The Appointment of Women To Precarious Leadership Positions. *Academy Of Management Review*, 32(2), 549-572.

Ryan, M. K. ve Haslam, S. A. (2009). Glass Cliffs Are Not So Easily Scaled: On The Precariousness Of Female Ceos' Positions. *British Journal of Management*, 20(1), 13-16.

Schluter, N. (2018). The Glass Ceiling in NLP. İçinde *Proceedings of the 2018 Conference on Empirical Methods in Natural Language Processing* (ss. 2793-2798). Brussels: Association for Computational Linguistics

Şarkaya, S. S. ve Çobanoğlu, F. (2020). Kaosun Eşiğinde Kadın Yönetici: Cam Uçurum. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (Özel Sayı), 675-694.

Uyar, E. (2011). The Glass Cliff: Differences in Perceived Suitability and Leadership Ability of Men and Women for Leadership Positions in High and Poor Performing Companies. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Vural, M. F. (2017). "Türkiye'de Cam Uçurum" Olgusunun İncelenmesi: Özel Şirket Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Kars: Kafkas Üniversitesi

Wesarat, P. O. ve Mathew, J. (2017). Theoretical Framework Of Glass Ceiling: A Case Of India's Women Academic Leaders. *Paradigm*, 21(1), 21-30.

Wirth, L. (2001). Women in Management: Closer to Breaking Through The Glass Ceiling. *Women, Gender And Work*, 239-250.

Yaghi, A. (2018). Glass Cliff Or Glass Prison: Think Evil-Think Men İn Organizational Leadership. *International Journal of Public Administration*, 41(12), 998-1008.

Yıldız, S., Alhas, F., Sakal, Ö. ve Yıldız, H. (2016). Cam Uçurum: Kadın Yöneticiler Cam Tavanı Ne Zaman Aşar?. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 71(4), 1119-1146.

Yıldız, S., Sakal, Ö., Alhas, F. ve Kosa, G. (2019). Cam Uçurum Algısı: Kafkas Üniversitesi Öğrencileri Arasında Bir Araştırma. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Economics and Administrative Sciences Faculty*, 6(2), 423-438.

Yıldız, S. ve Vural, M. F. (2019). A Cultural Perspective Of The Glass Cliff Phenomenon. *Ege Academic Review*, 19(3), 309-321.

KAYNAKÇA

Adanu, R. M. ve Johnson, T. R. (2009). Migration and Women's Health. *International Journal of Gynaecology and Obstetrics: The Official Organ of The International Federation of Gynaecology and Obstetrics*, 106(2), 179–181.

Addlakha, R., Price, J. ve Heidari, S. (2017). Disability and Sexuality: Claiming Sexual and Reproductive Rights. *Reprod Health Matters*, 25(50), 4-9.

Adıbelli, D. ve Kılınç, N. Ö. (2021). Kırsalda Sera Tarımında Çalışan 18-49 Yaş Grubu Kadınlarda Genital Hijyen Uygulamaları. *JAREN*, 7(1), 26-35.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD). (2014). Türkiye'deki Suriyeli Kadınlar. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/17934/xfiles/turkiye_deki-suriyeli-kadinlar_-2014_2_.pdf (E.T: 27.06.2024).

Ahumuza, S. E., Matovu, J. K., Ddamulira, J. B. ve Muhanguzi, F. K. (2014). Challenges in Accessing Sexual and Reproductive Health Services by People with Physical Disabilities in Kampala, Uganda. *Reproductive Health*, 11(1), 1-9.

Akpınar, C. V., Mandıracıoğlu, A., Ozvurmaz, S., Kurt, F. ve Koç, N. (2023). Kırsal Bir Bölgede Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Tedaviye Uyumu ve Sağlık Okuryazarlığı. *Ege Tıp Dergisi*, 62(3), 406-417.

Aksöz, F. ve Arslan, B. (2023). Toplumsal Cinsiyet Sarmalında Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Kadın Olmak: Şanlıurfa İlindeki Kadınların Toplumsal Tükenmişlik Düzeyleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 12 (3), 1520-1545.

Aktaş, D., Şahin, E. ve Terzioğlu, F. (2013). Kadın Sağlığı Açısından Yaşlılık ve Yaşam Kalitesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 16(1), 65-71.

Alio, P. S., Alihu, H., Nana, P., Clayton, H. ve Mbah, A. (2011). Association Between Intimate Partner Violence and Abortion in Cameron. *International Journal of Gynecology and Obstetrics,* 112(2), 83-87.

Almış, B. H., Gümüştaş, F. ve Kütük, E. K. (2020). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın ve Çocukların Ruh Sağlığına Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(2), 232-242.

Altıntaş, K.H. ve Alkaya, A.S. (2023). Kadına Yönelik Şiddetin Belirleyicileri: Toplumsal Cinsiyet Rolleri ve Diğer Faktörler. *Sağlık Akademisi Kastamonu*, 8(3), 487-496.

Amel Barez, M., Babazadeh, R., Latifnejad Roudsari, R., Bazaz, M.M. ve Najmabadi, M.K. (2022). Women's Strategies for Managing Domestic Violence During Pregnancy: A Qualitative Study in Iran. *Reprod Health*,19(58), 1-13.

Aslan, D., Özcebe, H., Bilir, N., Vaizoğlu, S. ve Subaşı, N. (2006). What are the Predictors of Health Services Utilization by Women in a City Center Located in The Eastern Part of Turkey?: A Cross Sectional Study. *Turkish Journal Of Medical Sciences*, 36(1), 37-43.

Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2017). Sığınmaevlerinin Aile İçi Şiddetle Mücadelede Kadını Güçlendirme Etkisi: Sığınmaevinde Kalan Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Metinleri, ICOMEP Özel Sayısı*, 188-208.

Atak, M., Sezerol, M. A., Koçak, E. N., Değer, M. S. ve Kurubal, H. (2023). Prevalence of Depression, Anxiety, and Associated Factors in İmmigrant Pregnant Women in Türkiye: A Cross-Sectional Study. *Medicine*, 102(52), 1-7.

Avcı, Y. D. ve Gözüm, S. (2018). Kırsal Alanda Yaşayan Yaşlılar İçin Sağlık Hizmeti Sunum Modelleri ve Tele-Sağlık. *JFMPC*, 12(1), 56-67.

Bakacak, G.A., Akalın. E. ve Öktem, P. (2019). Türkiye'ye Farklı Ülkelerden Göç Etmiş Kadınların Sağlık Hizmetlerine Erişimi Üzerine Nitel Bir Alan Araştırması. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,* 36(2), 383-399.

Bal, M. D. (2014). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *KASHED*, 1(1), 15-28.

Barrett, K. A., O'Day, B., Roche, A. ve Carlson, B. L. (2009). Intimate Partner Violence, Health Status, and Health Care Access Among Women with Disabilities. *Women's Health Issues : Official Publication of the Jacobs Institute of Women's Health*, 19(2), 94–100.

Başterzi, A. D. (2017). Mülteci, Sığınmacı ve Göçmen Kadınların Ruh Sağlığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar,* 9 (4), 379-387.

Bilgiç, D. ve Şahin, N. H. (2016). Lezbiyenlerde Üreme Sağlığı. *Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 30-39.

Bingöl, D., Kılıcıkesen, E., Aydemir, C. ve Büyükkayacı Duman, N. (2019). Yaşlı Kadınlara Yönelik Meme Kanseri Taramalarında Güncel Yaklaşımlar. İçinde N. Büyükkayacı Duman (Editör), *Yaşlılık ve Kadın Sağlığı* (ss.15-18) . Ankara: Türkiye Klinikleri.

Binici, D. K. (2021). Ortopedik Engelli Kadınlarda Üreme Sağlığı Sorunları ve Çözüm Yolları. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 134-144.

Bradbury-Jones, C., Breckenridge, J. P., Devaney, J., Kroll, T., A. L. ve J. T. (2015). Disabled Women's Experiences of Accessing and Utilising Maternity Services When They are Affected by Domestic Abuse: A Critical Incident Technique Study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 15(181),1-11.

Bushy, A. (2012). Population-Centered Nursing in Rural and Urban Environments. İçinde M. Stanhope ve J. Lancaster (Editör), *Public Health Nursing: Population Centered Health Care in The Community*(ss.427-446). USA: Elseiver.

Bükecik, E. ve Özkan, B. (2018). Kadına Yönelik Şiddet: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-37.

Cadenas, G. A., Cerezo, A., Chavez, F. L. C., Rosario, C. C., Torres, L., Suro, B., Fuentes, M. ve Sanchez, D. (2022). The Citizenship Shield: Mediated and Moderated Links Between İmmigration Status, Discrimination, Food İnsecurity, and Negative Health Outcomes for Latinx İmmigrants During the Covid-19 Pandemic. *Journal of Community Psychology*, 51(6), 1-17.

Coşkun, A. ve Özdilek, R. (2012). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sağlığa Yansıması ve Kadın Sağlığı Hemşiresinin Rolü. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 9(3), 30-39.

Çağlayan, N. ve Yılmaz, E. (2022). Yaşlılık Döneminde Kadın Sağlığına Güncel Bir Bakış. *Unika Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 374-384.

Çakır, B. ve Çevik, C. (2021). Küreselleşme, Göç ve Kadın Sağlığı. *Humanistic Perspective*, 3(1), 225-243.

Çalışkan, B. G., Doğan, B. ve Olçum, G. G. (2014). Kırsal Bölgede Yaşayan Kadınların Aile Planlaması Yöntemi Tercihlerine Yaş ve Eğitimin Etkisi. *Türk Aile Hekimliği Dergisi*, 18(4), 189-194.

Çelik, N. ve Sevil, Ü. (2016). Göç ve Kadın. *Turkiye Klinikleri Journal of Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics,* 2(2), 74- 79.

Çıtak, T., Erbil, N. ve Güler, E. (2023). Göçün Kadın Sağlığına Etkileri ve Hemşirenin Rolü. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 5(2), 157-162.

Daru, J., Zamora, J., Fernández-Félix, B. M., Vogel, J., Oladapo, O. T., Morisaki, N. Ö. T., Torloni, M. R., Mittal, S., Jayaratne, K., Lumbiganon, P., Togoobaatar, G., Thangaratinam, S. ve Han, H. S. (2018). Risk of Maternal Mortality in Women With Severe Anaemia During Pregnancy and Post partum: A Multilevel Analysis. *The Lancet Global Health*, 6(5), 548-554.

Demir, S. ve Oskay, Ü. Y. (2015). Aile İçi Şiddetin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 35-38.

Diamond, J. (2007). Development of a Reliable and Construct Valid Measure of Nutritional Literacy in Adults. *Nutrition Journal,* 6(5), 1-4.

Doğanay, H., Şahin, İ. F. ve Özdemir, Ü. (2007). Feminist Coğrafya ve Kadın Göçmenler. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(17), 7-16.

Doğruel, F. (2022). Beden, Birey ve Toplum Kesişiminde Engelli Bireylerin Erişebilirlik Deneyimleri: Gaziantep Örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,* 25(2), 299-317.

Ege, E. ve Eryılmaz, G. (2006). Kadınlara Verilen Planlı Eğitimin Genital Hijyen Davranışlarına Etkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi,* 9 (3), 8-16.

Erol, S. (2021). Yaşlı Kadın Sağlığı ve Hemşirelik Yaklaşımları. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 73-86.

Erpolat, A. (2024). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ve Depresyonun Gelişmesinde Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 240-261.

Eryılmaz, S. (2020). Toplumsal Cinsiyet Rolü ve Kadın Sağlığı. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1), 5-13.

Espinoza, H. ve Camacho, A. V. (2005). Maternal Death Due to Domestic Violence: An Unrecognized Critical Component of Maternal Mortality. *Revista Panamericana De Salud Pública*, 17(2), 123-129.

Fırat, B. Ö. ve Satılmış, İ. G. (2022). Perinatolojide Özel Gruplar ve Hemşirelik Bakımı. *İzmir Democracy University Health Sciences Journal*, 5(3), 664-680.

Gaikwad, V., Madhukumar, S. ve Sudeepa, D. (2011). An Epidemiological Study of Domestic Violence Against Women and its Association with Sexually Transmitted Infections in Bangalore Rural. *Online Journal of Health and Allied Sciences*, 10(3), 1-3.

Ganle, J. K., Otupiri, E., Obeng, B., Edusie, A. K., Ankomah, A. ve Adanu, R. (2016). Challenges Women With Disability Face in Accessing and Using Maternal Healthcare Services in Ghana: A Qualitative Study. *PLoS ONE,* 11(6).

Genç, N.B., Aluç, S.S., Ergül, Ş. ve Nalbantoğlu, İ. (2023). Kadın Yoksulluğu Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi,* 4 (2), 193-211.

George, U., Thomson, M. S., Chaze, F. ve Guruge, S. (2015). Immigrant Mental Health, a Public Health İssue: Looking Back and Moving Forward. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 12(10), 13624-13648.

Gioffrè-Florio, M., Murabito, L.M., Visalli, C., Pergolizzi, F.P. ve Famà, F. (2018). Trauma in Elderly Patients: A Study of Prevalence, Comorbidities and Gender Differences. *Il Giornale di Chirurgia*, 39(1), 35–40.

Gökçe, S. ve Karacan, E. (2020). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadın Sağlığı. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 39-59.

Güçlü, S. ve Uysal, M. (2011). Kırsal Bölgelerde Yaşayan Kadınlara Verilen Sağlık Eğitimi Programının Yetişkin Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(34), 133-145.

Güler, Z., Güler, N. ve Özsel, D. (2016). Kırsal Kesimde "Yaşlı Kadın" Olmak. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 201-215.

Güloğlu, K.F. ve Şakar, Ö. (2023). Geleneksel Toplumsal Cinsiyet Rolleri Bağlamında Ortopedik Engelli Kadınların Görünmezliği ve Toplumsal Cinsiyetsizleştirilmeleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi,* 34(4), 839-868.

Gümüş, G., Kaya, A., Yılmaz, S. Ş., Özdemir, S., Başıbüyük, M. ve Coşkun, A. M. (2016). Suriyeli Mülteci Kadınların Üreme Sağlığı Sorunları. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 3(1), 1-17.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2019). *2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması*., Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ve TUBİTAK.

Hamiduzzaman, M., De Bellis, A., Abigail, W. ve Kalaitsidis, E. (2022). Health Services Utilization Barriers for Rural Elderly Women in Bangladesh: Narratives of Clinicians, Pharmacists and Public Health Assistants. *Journal of Cross-cultural Gerontology*, 37(4), 407–426.

İlkin, E., Dikmen, R., Şahin, S. ve Arıöz, A. (2024). Göç ve İklim Değişikliğinin Kadın Sağlığına Etkisi. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 11-20.

Institute of Medicine (IOM) (2011). Report on the Health of Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender (LGBT) Individuals. *Washington DC: National Institutes of Health.*

Islam, M. M. ve Gagnon, A. J. (2016). Use of Reproductive Health Care Services Among Urban Migrant Women in Bangladesh. *BMC Women's Health*, 16(15), 1-7.

Kapan, M. ve Yanıkkerem, E. (2016). Kırsal ve Kentsel Alanda Yaşayan Gebelerin Depresyon, Yalnızlık ve Şiddete Maruz Kalma Durumları. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(5).

Karagöl, B., Bilmez, G., Düzgün, A. A. ve Kaplan, S. (2024). Göçmen Kadınlarda Kontrasepsiyon. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 37-46.

Keleş, Ş., Kavas, M. V. ve Yalım, N. Y. (2018). Lgbt+ Individuals' Perceptions of Healthcare Services in Turkey: A Cross-Sectional Qualitative Study. *Journal of Bioethical Inquiry*, 15(4), 497-509.

Ko, H., Park, Y. H., Cho, B., Lim, K. C., Chang, S. J., Yi, Y. M., Noh, E. Y. ve Ryu, S. I. (2019). Gender Differences in Health Status, Quality of Life, and Community Service Needs of Older Adults Living Alone. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 83, 239–245.

Korkmaz, M. ve Avcı, İ. A. (2018). Halk Sağlığı Hemşirelerinin LGBT Bireylerin Sağlıklı Yaşam Sürdürmelerindeki Rolü. *SETSCI Conference Indexing System*, 3, 460–466.

Koski, A. D., Stephenson, R. ve Koenig, M. R. (2011). Physical Violence By Partner During Pregnancy and Use of Prenatal Care in Rural India. *J Health Popul Nutr*, 29(3), 245-254.

Lassi, Z. S., Padhani, Z. A., Rabbani, A., Rind, F., Salam, R. A., Das, J. K. ve Bhutta, Z. A. (2020). Impact of Dietary Interventions during Pregnancy on Maternal, Neonatal, and Child Outcomes in Low- and Middle-Income Countries. *Nutrients*, 12(2), 531.

Lee, C. K., Liao, L. L., Lai, I. J. ve Chang, L. C. (2019). Effects of a Healthy-Eater Self-Schema and Nutrition Literacy on Healthy-Eating Behaviors Among Taiwanese College Students. *Health Promotion International,* 34, 269–276.

Liamputtong, P. (2006). Motherhood and "Moral Career": Discourses of Good Motherhood Among Southeast Asian Immigrant Women in Australia. *Qualitative Sociology,* 29(1), 220-231.

Liao, L. L. ve Lai, I. J. (2017). Construction of Nutrition Literacy Indicators for College Students in Taiwan: A Delphi Consensus study. *Journal of Nutrition Education and Behaviour*, 49, 734–742.

Liu, Z. Y., Li, J., Hong, Y. ve Yao, L. (2016). Reproductive Health Service Utilization and Social Determinants Among Married Female Rural-to Urban Migrants in Two Metropolises, China. *Journal of Huazhong University of Science and Technology*, 36(6), 904–909.

Lutgendorf, M. A. (2019). Intimate Partner Violence and Women's Health. *Obstetrics and Gynecology*, 134(3), 470–480.

Manavgat, G. (2024). Sağlıkta Eşitsizlikler ve Sosyo-Ekonomik Yaklaşımlar. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 106-118.

Masterson, A.R., Usta, J., Gupta, J. ve Ettinger A.S. (2014). Assessment of Reproductive Health and Violence Against Women Among Displaced Syrians in Lebanon. *BMC Women's Health,* 14(25).

Morrison, J., Basnet, M., Budhathoki, B., Adhikari, D., Tumbahangphe, K., Manandhar, D., Costello, A. ve Groce, N. (2014). Disabled Women's Maternal and Newborn Health Care in Rural Nepal: a Qualitative Study. *Midwifery*, 30(11), 1132–1139.

Ngoma, C. ve Mayimbo, S. (2017). The Negative Impact of Poverty on The Health of Women and Child. *Annals of Medical and Health Sciences Research*, 7(6), 442-446.

Obach, A., Blukacz, A., Sadler, M., Carreño Calderón, A., Cabieses, B. ve Díaz, C. (2024). Barriers and Facilitators to Access Sexual and Reproductive Health Services Among Young Migrants in Tarapacá, Chile: A Qualitative Study. *BMC Public Health,* 24(386).

Orhan, S. ve Özkan, E. (2020). Engelli Kadın Olmak. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 1-19.

Özcan Yener, F. ve Tanyer, D. (2023). Kırsal Alanda Yaşayan Bireylerin Akılcı İlaç Kullanım Özellikleri. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 25 (1-2), 1-20.

Özcan, E. ve Akdemir, A. (2023). Engelli Kadınlarda Sağlık Eşitsizlikleri Perspektifinden Doğuma Hazırlık ve Hemşirelik Yaklaşımı. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi,* 9, 1-4.

Özcan, H. ve Uzun, S. (2023). Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 7(1), 25-37.

Özcebe, H. (2000). Kırsal Alanda Adölesan ve Gençlerin Üreme Sağlığı Konusunda Bilgi Düzeyinin Saptanması ve Bilgi Düzeyinin Arttırılması İçin Bir Müdahale: Adölesan ve Genç Sağlık Gönüllüsü. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Özel, F. S., Söylevi, S., Yılmaz, Ş. ve Akman, G. (2021). Toplumsal Cinsiyetin Gebelik, Doğum ve Doğum Sonu Dönemde Kadın Sağlığına Etkisi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi* 6(1), 51-60.

Özerdoğan, Ö., Yüksel, B., Çelik, M., Oymak, S. ve Bakar, C. (2018). Yaşlılarda Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörler. *Turkish Journal of Public Health*, 16(2), 90-105.

Öztekin, D. ve Keskin, H. Ş. (2024). Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Mülteci Kadınlarda Cinsel Sağlık ve Üreme sağlığı (CSÜS) Durumunun Değerlendirmesi. *İzmir Democracy University Health Sciences Journal*, 7(1), 42-55.

Öztürk, M. ve Çetin, B. İ. (2009). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluk ve Kadınlar. *Journal of Yaşar University*, 4(16), 2661 - 2698.

Prasad, J. H., Abraham, S., Kurz, K. M., George, V., Lalitha, M. K., John, R., Jayapaul, M. N., Shetty, N. ve Joseph, A. (2005). Reproductive Tract Infections Among Young Married Women in Tamil Nadu, India. *International Family Planning Perspectives*, 31(2), 73–82.

Ruble, M. ve Forstein, M. (2008). Mental Health: Epidemiology, Assessment and Treatment. *The Fenway to Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Health,* 187-208.

Ruiz-Pérez, İ. ve Plazaola-Castaño, J. (2005). Intimate Partner Violence and Mental Health Consequences in Women Attending Family Practice in Spain. *Psychosomatic Medicine*, 67(5), 791–797.

Saçıkara, Z. ve Tanyer, D. K. (2021). Kırsal Bölgede Yaşayan Kadınların Serviks ve Meme Kanseri Taramalarına Katılım ve Bilgi Durumları. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 30(1), 43-52.

Schantz, C., Coulibaly, A., Traoré, A.B., Faye, K., Robin, J., Teixeira, L., Ridde, V. ve the SENOVIE group. (2024). Access to Oncology Care in Mali: A Qualitative Study on Breast Cancer. *BMC Cancer*, 24(81), 1-14.

Sezgin, D. (2015). Toplumsal Cinsiyet Perspektifinde Sağlık ve Tıbbileştirme. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 153- 186.

Shahbazi, S. (2012). The Consequences of Unsafe Abortion: A Qualitative Study. *Journal of Advanced Nursing*, 68(6), 1247–1255.

Silverman, J. G., Gupta, J., Decker, M. R., Kapur, N. ve Raj, A. (2007). Intimate Partner Violence and Unwanted Pregnancy, Miscarriage, Induced Abortion and Stillbirth Among a National Sample of Bangladeshi Women. *BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology,* 114(10): 1246- 52.

Simbar, M., Nazarpour, S., Alavi Majd H., Dodel Andarvar K., Jafari Torkamani Z. ve Alsadat Rahnemaei F. (2020). Is Body İmage a Predictor of Women's Depression and Anxiety in Postmenopausal Women?. *BMC Psychiatry.* 20(1), 202.

Stevens, G. A., Mathers, C. D. ve Beard, J. R. (2013). Global Mortality Trends and Patterns in Older Women. *Bulletin of the World Health Organization*, 91(9), 630–639.

Sun, M., Ji, H., Chen, X., Xu, J., Jiachen, L., Yaohui, Y., Yuanping, P., Ruiheng, W., Yunting, C., Yuxin, D., Xiaofeng, D. ve Ling, Z. (2022). The Factors İnfluencing the Psychological Distress of Transgender Women in Shandong, China: a Cross-Sectional Study. *BMC Public Health*, 22(955), 1-12.

Şahiner, G. ve Akyüz, A. (2010). Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Üreme Sağlığı. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 9(4), 333- 342.

Şavran, T. G. (2014). Sağlıkta Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri: Eskişehir'de Kırsal ve Kentsel Alanlarda Kadın Sağlığı. *Fe Dergi*, 6(1), 96-115.

Şengül, S., Akpolat, T., Erdem, Y., Derici, U., Arıcı, M. Sindel, S., Karatan, O., Turgan, C., Hasanoğlu, E., Cağlar, S. ve Erturk, S. (2016). Changes in Hypertension Prevalence, Awareness, Treatment, and Control Rates in Turkey From 2003 to 2012. *Journal of Hypertension,* 34, 1208-1217.

Şimşek, Z., Doğan, F., Hilali, N.G. ve Özek, B. (2015). Bir İl Merkezinde Yaşayan 15-49 Yaş Evli Suriyeli Kadınlarda Üreme Sağlığı Göstergeleri ve Hizmet İhtiyacı. İçinde 18. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (ss. 998-999). Konya.

T.C. Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı (1999). Çağdaş Yaşam ve Özürlüler. I.Özürlüler Şurası, Ön Komisyon Raporları. Ankara:Takav matbaacılık ve Yayıncılık.

T.C. Sağlık Bakanlığı (SB). (2013). Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2012. https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/istaturk2012.pdf (E. T: 30.06.2024).

Taghizadeh, Z., Farmahini Farahani, M., Nourollahpour Shiadeh, M. ve Qaderi, K. (2024). Caregivers' Concerns About the Sexual and Reproductive Health of Women With İntellectual Disability in Iran: A Qualitative Study. *Reprod Health,* 21(35), 1-8.

Tesha, J., Fabian, A., Mkuwa, S., Misunghwi, G. ve Ngalesoni, F. (2023). The Role of Gender İnequities in Women's Access to Reproductive Health Services: A Population-Level Study of Simiyu Region Tanzania. *BMC Public Health,* 23(1111), 1-9.

Topçu, S. ve Torpil, H. (2022). Kırsal Kesimde Yaşayan Kadınların Beslenme Okuryazarlığının Değerlendirilmesi. *H.Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9(2), 438- 451.

Trevillion, K., Oram, S., Feder, G. ve Howard, L. M. (2012). Experiences of Domestic Violence and Mental Disorders: A Systematic Review and Meta-Analysis. *PLOS One*, 7(12), 1-12

TUİK, 2024. İstatistiklerle Yaşlılar, 2023. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710 (E. T.:27.06.2024).

Türk Dil Kurumu. (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php? option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5ad1c21864eb01.95838793 (E. T.:27.06.2024).

Türk Tabipler Birliği. (TTB). (2014). Suriyeli Sığınmacılar ve Sağlık Hizmetleri Raporu. https://www. ttb.org.tr/kutuphane/siginmacirpr.pdf (E. T.:27.06.2024).

UNDP. (2013). Human Development Report 2013 The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World: United Nations Development Programme (UNDP). https://hdr.undp.org/system/files/documents/human-development-report-2013-summary-english.human-development-report-2013-summary-english (E. T.:27.06.2024)

United Nations Division for the Advancement of Women Department of Economic and Social Affairs. (2002). Gender Dimensions of Ageing. https://www.un.org/womenwatch/daw/public/mar02e.pdf (E. T.:27.06.2024).

Üner, S., Balcılar, M. ve Ergüder, T. (2017). Türkiye Hanehalkı Sağlık Araştırması: Bulaşıcı Olmayan Hastalıkların Risk Faktörleri Prevalansı 2017 (STEPS). Dünya Sağlık Örgütü Türkiye Ofisi, Ankara, 2018. 59-64. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/kronik-hastaliklar-ve-yasli-sagligi-db/Dokumanlar/Raporlar/turkey-risk-factors-tur_STEPS-2017.pdf (E. T.:27.06.2024).

Valanis, B., Bowen, D., Bassford, T., Whitlock, E., Charney, P. ve Carter, R. (2000). Sexual Orientation and Health: Comparisons in the Women's Health İnitiative Sample. *Archives of Family Medicine*, 9(9), 843-853.

Water Supply and Sanitation Collaborative Council and United Nations Women's Unit (WSSCC and UN Women). (2017). Menstrual Hygiene Management. In Humanitarian Situations: The example of Cameroon 2017. https://menstrualhygieneday.org/wp-content/uploads/2018 /02/WSSCC_MHMHumanitarien-Cameroon_EN-2017. (E. T.:27.06.2024).

WHO (2013). Women's Health. http:// www.who.int/mediacentre/factsheets/fs334/en/ (E. T.:27.06.2024).

WHO (2021). Noncommuicable Diseases. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/noncommunicable-diseases (E. T.: 27.06.2024).

WHO (2011). World Health Statistics 2011. https://www.who.int/publications/i/item/9789241564199 (E. T.:27.06.2024).

WHO (2016). World Health Statistics 2016: monitoring health for the SDGs, sustainable development goals. https://www.who.int/publications/i/item/9789241565264 (E. T.:27.06.2024).

WHO (2024). Violence Against Women. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women (E. T.:13.05.2024).

WoMena. (2018). WoMena FAQs: Is There Any Connection Between Menstrual Cups and Infections? https://womena.dk/wp-content/uploads/2019/01/FAQ-INFECTIONS-2018.12.19-DOCX-.pdf (E. T.: 27.06.2024).

Yağmur, Y. (2007). The Genital Hygiene Behaviors of The Females Aged 15-49 Living at The Firat Health Clinic Neighborhood in Malatya. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 6(5), 325-330.

Yaşar, Y. Ç. ve Hindistan, S. (2020). Yaşlılık –Kadın ve Cinsellik. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5(1), 15-18.

Yaya, S., Odusina, E.K., Adjei, N.K. ve Uthman, O.A. (2021). Association Between Intimate Partner Violence During Pregnancy and Risk of Preterm Birth. *BMC Public Health,* 21(1610), 1-9.

Yıldırım, Y. ve Yılmaz, D. V. (2017). Türkiye'de Cinsiyet Kimliği ya da Cinsel Yönelim Temelli Ayrımcılık ve Sağlığa Yansımaları. *Researcher: Social Science Studies*, 5(10), 446-461.

KAYNAKÇA

Adalı, T. ve Çavlin, A. (2019). Türkiye'de Kürtajın Yaygınlığı ve Kürtaj Kararını Etkileyen Faktörler. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi,* 39(2), 359–378.

Akın, A. ve Demirel, S. (2003). Toplumsal Cinsiyet Kavramı ve Sağlığa Etkileri. *C.Ü.Tıp Fakültesi Dergisi, Özel Sayı*, 73–76.

Akın, A. ve Türkçelik, E. (2019). Sağlık Hizmetlerine Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. Ankara: CEİD Yayınları.

Bearak, J., Popinchalk, A., Ganatra, B., Moller, A. B., Tunçalp, Ö., Beavin, C., Kwok, L. ve Alkema, L. (2020). Unintended pregnancy and abortion by income, region, and the legal status of abortion: estimates from a comprehensive model for 1990–2019. *The Lancet Global Health,* 8(9), e1152–e1161.

Cleland, J., Conde-agudelo, A., Peterson, H., Ross, J. ve Tsui, A. (2012). Family Planning 2: Contraception and health. *The Lancet,* 380(9837), 149–156.

Coşkun, A. ve Ozdilek, R. (2012). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği: Sağlığa Yansıması ve Kadın Sağlığı Hemşiresinin Rolü. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 9(3), 30–39.

Demirgöz Bal, M. (2014). Toplumsa Cinsiyet Eşitsizliğine Genel Bakış. *KASHED,* 1(1), 15–28.

Ecevit, Y. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği nin Temel Kavramlar. https://ceidizler.ceid.org.tr/dosya/toplumsal-cinsiyet-esitliginin-temel-kavramlaripdf.pdf (E.T.: 01.06.2024).

Ecevit, Y. ve Tüzel Bayrakçeken, G. (2019). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi İçin El Kitabı. Ankara: CEİD Yayınları.

Erol, M. (2008). Toplumsal Cinsiyetin Tutumlar Üzerindeki Etkisi. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi,* 32(2), 199–219.

Guida, F., Kidman, R., Ferlay, J., Schüz, J., Soerjomataram, I., Kithaka, B., Ginsburg, O., Mailhot Vega, R. B., Galukande, M., Parham, G., Vaccarella, S., Canfell, K., Ilbawi, A. M., Anderson, B. O., Bray, F., dos-Santos-Silva, I. ve McCormack, V. (2022). Global and Regional Estimates of Orphans Attributed to Maternal Cancer Mortality in 2020. *Nature Medicine,* 28(12), 2563–2572.

Lohmann-Bigelow, J., Longo, S. A., Jiang, X. ve Robichaux, A. G. (2007). Does Dilation and Curettage Affect Future Pregnancy Outcomes?. *Ochsner Journal,* 7(4), 173–176.

Román-Gálvez, R. M., Martín-Peláez, S., Fernández-Félix, B. M., Zamora, J., Khan, K. S. ve Bueno-Cavanillas, A. (2021). Worldwide Prevalence of Intimate Partner Violence in Pregnancy. A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in Public Health,* 9(August), 1–8.

Say, L., Chou, D., Gemmill, A., Tunçalp, Ö., Moller, A. B., Daniels, J., Gülmezoglu, A. M., Temmerman, M. ve Alkema, L. (2014). Global Causes of Maternal Death: A WHO Systematic Analysis. *The Lancet Global Health,* 2(6), 323–333.

Singh, S. ve Maddow-Zimet, I. (2016). Facility-Based Treatment for Medical Complications Resulting from Unsafe Pregnancy Termination in The Developing World, 2012: A Review of Evidence from 26 Countries. *BJOG: An International Journal of Obstetrics and Gynaecology,* 123(9), 1489–1498.

Stelzle, D., Tanaka, L. F., Lee, K. K., Ibrahim Khalil, A., Baussano, I., Shah, A. S. V., McAllister, D. A., Gottlieb, S. L., Klug, S. J., Winkler, A. S., Bray, F., Baggaley, R., Clifford, G. M., Broutet, N. ve Dalal, S. (2021). Estimates of the Global Burden of Cervical Cancer Associated with HIV. *The Lancet Global Health,* 9(2), e161–e169.

Sundari Ravindran, T. K., Bhushan, A., Fritsch, K.. ve World Health Organization. Regional Office for the Western Pacific. (2005). Integrating Poverty and Gender into Health Programmes : A Sourcebook for Health Professionals : Module on Gender-Based Violence. 65. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/207485/9290611944_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T.: 03.06.2024).

Şimşek, H. (2011). Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğinin Kadın Üreme Sağlığına Etkisi:Türkiye Örneği. *DEÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 2(232), 119–126.

T.C.Sağlık Bakanlığı. (2004). Türkiye Üreme Sağlığı Programı. https://e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/raporlar/fikir_yola_tr/4.pdf. (E.T.: 02.06.2024).

T.C.Sağlık Bakanlığı. (2010). Cinsel Saglik ve Ureme Sagligi Ulusal Stratejik Eylem Plani 2005-2015. https://dspace.ceid.org.tr/xmlui/bitstream/handle/1/249/ekutuphane3.4.9.3.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T.: 11.06.2024).

TNSA. (2018). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. https://hips.hacettepe.edu.tr/tr/2018_turkiye_nufus_ve_saglik_arastirmasi-55 (E.T.: 01.06.2024).

TUİK. (2023). Cinsiyete göre Turkiye tek yas hayat tablosu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2023-53675 (E.T.: 01.06.2024).

UNFPA (2022). My Body, My Life. Module 2 Violence Module 2 Violence. https://www.unfpa.org/resources/my-body-my-life-my-world-operational-guidance-module-2-gender-based-violence (E.T.: 03.06.2024)

UNHCR. (2023). Visual GBV Pocket Guide. https://gbvguidelines.org/wp/wp-content/uploads/2024/03/Visual-GBV-Pocket-Guide-Global-Learning-Workshop-report.pdf (E.T.: 01.06.2024).

WHO, Health, U., Initiative, P., Order, T. (2001). Gender and Sexual and Reproductive Health 101. Schüler SA, Switzerland, Session VI, 1–499. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/275374/9789241514606-eng.pdf (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2017). Sexual Health and Its Linkages to Reproductive Health: An Operational Approach. In Sexual Health and Its Linkages to Reproductive Health: An Operational Approach. https://www.who.int/publications/i/item/978924151288 (E.T.: 16.06.2024).

WHO (2018). Intrapartum Care for A Positive Childbirth Experience. http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/260178/1/9789241550215-eng.pdf?ua=1%0Ahttp://www.who.int/reproductivehealth/publications/intrapartum-care-guidelines/en/. (E.T.: 01.07.2024).

WHO (2019). World Health Statistics (Vol. 2). https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/324835/9789241565707-eng.pdf?sequence=9 (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2020). Global Strategy to Accelerate the Elimination of Cervical Cancer As A Public Health Problem. In World Health Organization. https://www.who.int/publications/i/item/9789240014107. (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2021). Global Database on the Prevalence of Violence against Women. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/hrp/vaw-estimates-how-to-use.pdf?sfvrsn=f08e2424_13 (E.T.: 02.06.2024).

WHO (2022). Abortion Care Guidline. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/349316/9789240039483-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y (E.T.: 06.06.2024).

WHO (2022a). World Health Organization Violence Prevention Unit: Approach, Objectives and Activities, 2022-2026. Who.Int, 1–10. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/social-determinants-of-health/who_2022_plv_strategy_2022-2026_finalfile.pdf?sfvrsn=c819ff54_3&download=true. (E.T.: 12.06.2024).

WHO (2022b). Human Papillomavirus Vaccines. WHO Position Paper. https://www.who.int/publications/i/item/who-wer9750-645-672 (E.T.: 11.06.2024).

WHO (2022c). World Family Planning. In United Nations. https://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/family/WFP2017_Highlights.pdf. (E.T.: 01.06.2024).

WHO (2023). Epidemiological Fact Sheet: HIV Statistics, Globally and by WHO Region, 2023. HIV Data and Statistics, Last accessed 14/04/2024. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/hq-hiv-hepatitis-and-stis-library/j0294-who-hiv-epi-factsheet-v7.pdf?sfvrsn=5cbb3393_7. (E.T.: 16.06.2024).

WHO (2023a). Checklist for Ensuring the Quality of Violence Against Women Surveys. https://www.who.int/publications/i/item/9789240086210 (E.T.: 01.06.2024).

KAYNAKÇA

Acilar, A. ve Sæbø, Ø. (2021). Towards Understanding the Gender Digital Divide: A Systematic Literature Review. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 72(3), 233-249.

Ahamad, S., Gupta, P., Acharjee, P. B., Kiran, K. P., Khan, Z. ve Hasan, M. F. (2022). The Role of Block Chain Technology and Internet of Things (IoT) to Protect Financial Transactions in Crypto Currency Market. *Materials Today: Proceedings*, 56, 2070-2074.

Akca, E. B. ve Buket, K. A. Y. A. (2017). Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifinden Dijital Bölünme Ve Farklı Yaklaşımlar. *Intermedia International E-Journal*, 3(5), 301-319.

Akmeşe, S. (2020). Kamuda Dijital Dönüşümün Siber Güvenlik Ve Dijital Güvence Boyutları ve İç Denetimin Rolü. *Denetişim*, (20), 108-119.

Aithal, P. S. ve Aithal, S. (2019). Management of ICCT Underlying Technologies Used for Digital Service İnnovation. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences (IJMTS),* 4(2), 110-136.

Aithal, P. S. ve Aithal, S. (2018). Study of Various General-Purpose Technologies and Their Comparison Towards Developing Sustainable Society. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences (IJMTS),*(2018), 3(2), 16-33.

Alp, G. T. ve Aksoy, B. (2021). Bilim, Teknoloji ve Kadın: Çalışmanın Geleceğine Dair Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 248-264.

Bacchus, L. J., Reiss, K., Church, K., Colombini, M., Pearson, E., Naved, R. ve Free, C. (2019). Using Digital Technology for Sexual and Reproductive Health: Are Programs Adequately Considering Risk? *Global Health: Science and Practice,* 7(4), 507-514.

Baga, M. (2023). Digital Novels: A Recycled Advertisement about the Old Social Construction of Women's Identity. *TRANS-KATA: Journal of Language, Literature, Culture and Education*, 3(2), 93-103.

Bannikova, K., Fryz, P., Voronova, N., Bondarenko, A. ve Bilozub, L. (2023). Digital Transformations in Culture and Art: New Opportunities and Challenges. *Amazonia Investiga*, 12(61), 348-358.

Benjak, I., Mandarić, D. ve Hunjet, A. (2024). Difference between Genders in Attitudes Toward Ethics in Digital Business. Evidence from Croatia. *MAP Social Sciences*, 4, 31-42.

Bongomin, O., Yemane, A., Kembabazi, B., Malanda, C., Mwape, M. C., Mpofu, N. S. ve Tigalana, D. (2020). The Hype and Disruptive Technologies of İndustry 4.0 in Major İndustrial Sectors: A State of the Art. https://www.preprints.org/manuscript/202006.0007/v1 (E.T:11.07.2024).

Bulut, Ö.Ü., Kaplan, S. ve Şahin, S. (2020). Jinekolojik Kanserde Evde Bakım ve Teknoloji Kullanımı. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, 3(2), 193-201.

Çelik, C., Kazankaya, F. ve Demirel Bozkurt, Ö. (2022). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği: Kanıta Dayalı Uygulamalar. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 366-381

Çıtak, G. ve Yücel, Y. (2022). Kadına El Kalkmaz: Peki Ya Dijital Şiddet? *Meyad Akademi*, 3(2), 162-169.

Çıtak, G. ve Bektaş, H.A. (2023). Pandemide Gebe Ebe İletişimi: Tele-Ebelik. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 10(2), 39-44.

Chandra, A. (2022). Bridging the Digital Gender Divide: Prerequisite for Women Empowerment. In Gender Perspectives on Industry 4.0 and the Impact of Technology on Mainstreaming Female Employment. *IGI Global*. 31-44.

Ekrem, E. C. ve Daşıkan, Z. (2021). Perinatal Dönemde Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment,* 5(2), 147-162.

Ekinci, Y., Tutgun-Ünal, A. ve Tarhan, N. (2021). Dijital Sağlık Okuryazarlığı Üzerine Bir Alanyazın İncelemesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi,* 4(2), 148-165.

EIGE (2017). Cyber Violence Against Women and Girls. https://eige.europa.eu/publications/ cyber-violence-against-women-and-girls (E.T:10.07.2024)

Figueroa, C., Luo, T., Aguilera, A. ve Lyles, C. (2021). The Need for Feminist İntersectionality in Digital Health. *The Lancet. Digital health*, 3(8), 526-533 .

Gedik, E. (2020). Dünyada ve Türkiye'de Dijital Feminizm İncelemesi: Gençlerin Dijital Aktivizm Deneyimleri. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (5), 123-136.

Gür, Y. E., Ayden, C., ve Yücel, A. (2019). Yapay Zekâ Alanındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 137-158.

Grebnyak, O. ve Novozhenina, O. (2022). Distribution of Socio-Gender Activity in the Transition to a Dıgıtal State. *Rsuh/Rggu Bulletin. Series Philosophy. Social Studies. Art Studies*. 1(2), 256-265.

Hansen, E. ve Bøgh, S. (2020). Artificial İntelligence and İnternet of Things in Small and Medium-Sized Enterprises: A Survey. *Journal of Manufacturing Systems*. 58, 362-372.

Heller, H. M., Hoogendoorn, A.W., Honig. A., Broekman, B. F. P. ve Van Straten, A. (2020). The Effectiveness of a Guided Internet-Based Tool for the Treatment of Depression and Anxiety in Pregnancy (MamaKits Online): Randomized Controlled Trial. *Journal of Medical Internet Research,* 22 (3), e15172.

Hiçyakmazer, E. ve Mustafa, M. (2022). Bireylerde Dijital Okuryazarlık ve E-Sağlık Okuryazarlığının Demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, 41,120-134.

ICRW (2018). Technology-Facilitated Gender-Based Violence: What is İt, and How Do We Measure İt?. https://www.icrw.org/wp-content/uploads/2018/07/ICRW_TFGBVMarketing_Brief_v8-Web.pdf (E.T:10.07.2024).

İçer, M. A. ve Karadağ, M.G. (2023). Medyadaki Gıda Reklamlarının Üniversite Öğrencilerinin Beslenme Alışkanlıkları Ve Beslenme Durumu Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(4),1590-1604.

Kadın Teknoloji Liderleri (2024). https://blog.teknosa.com/teknoloji/dunyada-en-unlu-kadin-teknoloji-liderleri-hangileri (E.T: 12.04.2024).

Karagöl, B., Bilmez, G., Arıöz, A. ve Şahin, S. (2023). Kadın Sağlığı Alanında Teknoloji Kullanımı ve Bakım. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 57-69.

Karakaya, B. H., Akyol, A. S. ve Merih, Y. D. (2022). Yapay Zekâ Teknolojisinin Perinatal Dönem Bakımına Entegrasyonu ve Uygulama Örnekleri. *Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Dergisi*, 5(2), 1-11.

KADES (Kadın Acil Destek İhbar Sistemi) Uygulaması, T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü. https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades (E. T: 13.04.2024).

Kane, G. (2017). The Evolutionary Implications of Social Media for Organizational Knowledge Management. *Inf. Organ,* 27, 37-46.

Kabir, M.N. (2019). Technologies of the Future. Knowledge-Based Social Entrepreneurship: Understanding Knowledge Economy, Innovation, and the Future of Social Entrepreneurship. Springer 91-133. https://link.springer.com/book/10.1057/978-1-137-34809-8 (E. T: 13.04.2024).

Köse, S. B. ve Akyazı, E. (2020). Kadın Cinayetlerinin Alternatif Medyadaki Algısı. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 47-64.

Kumar, D. ve Shobana, D. (2023). A Study on Role of Women in Shaping Digital Marketing: Empowerment and Innovation. *International Journal of Advanced Research in Science, Communication and Technology*, 3(1): 429-437.

Lau, Y., Chew, H., Ang, W., Ang, W., Yeo, C., Lim, G., Wong, S., Lau, S. ve Cheng, L. (2023). Effects of Digital Health İnterventions on the Psychological Outcomes of Perinatal Women: Umbrella Review of Systematic Reviews and Meta-Analyses. *Health Psychology Review*, 18(2), 1-26.

Lin, X. ve Wang, X. (2020). Examining Gender Differences in People's İnformation-Sharing Decisions on Social Networking Sites. *International Journal of Information Management*, 50, 45-56.

Lupton, D. ve Maslen, S. (2019). How Women Use Digital Technologies for Health: Qualitative İnterview and Focus Group Study. *Journal of Medical Internet Research*, 21(1),e11481.

Malloy, J. (2003*). Women, Art, and Technology*. Massachusets: MIT Press.

Mehrpouyan, A. ve Zakeri, E. (2023). Critical Feminist Discourse and Authorial Identity in Contemporary Women's Writers: Woolf, Daneshvar, and Farrokhzad. *Journal of Critical Studies in Language and Literature*, 4(2), 30-39.

Molano, J., Lovelle, J., Marin, C., Granados, J. ve Crespo, R. (2018). Metamodel for Integration of Internet of Things, Social Networks, the Cloud and Industry 4.0. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing,* 9, 709-723.

Mungan, S. (2013). Kadın Girişimcilik Değerleri İle Kadın Girişimcilik Algısı Arasındaki İlişkide Girişimcilik Eğitimlerinin Rolü. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Muştu, Y. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Dijital Kadın Girişimciliği. *Journal of Business in The Digital Age,* 6(1), 53-67.

McGill, T. ve Thompson, N. (2021). Exploring Potential Gender Differences in İnformation Security and Privacy. *Information and Computer Security*, 29, 850-865.

Nevmatulina, K., Nabiyev, Y. ve Shakeyev, S. (2022). Digitalization of the Economy in the Context of Globalization and İts İmpact on Socio-cultural Changes in Society. *Economic Series of The Bulletin of The L.N. Gumılyov ENU*, 2(1), 60-72

Özmen, S. ve Vural, A. M. (2023). Medya Profesyonellerinin Medyada Kadın Temsili Algısı. *Marmara Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (20), 1-30.

Özdemir, M. (2023) Dijitalleşen Dünyada Değişen Feminizm: Dijital Feminizm. İçinde İ. Baydili (Editör), *Medya Araştırmalarında Güncel Tartışmalar*,(ss.195-208). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Peng, Y. (2023). Reflection on the Postmodernism in Female Identity and the Reconstruction of Female Identity Through Digital Media. *Studies in Social Science and Humanities*, *2*(4), 19-22.

Peláez-Sánchez, I. C. ve Glasserman-Morales, L. D. (2023). Gender Digital Divide and Women's Digital Inclusion: A Systematic Mapping. *Multidisciplinary Journal of Gender Studies*, 12(3), 258-282.

Premsankar, G. ve Francesco, M. (2020). Advances in cloud computing, wireless communications and the internet of things. İçinde E. Crisostomi, B. Ghaddar, F. Häusler, J. Naoum-Sawaya, G. Russo ve R. Shorten (Editör.), *Analytics for the sharing economy: Mathematics, engineering and business perspectives* (ss.71-94). Springer.

Sainz, A. ve Prabhakar, A. (2021). Women's Health Digital Interventions in Latin America. İçinde *Latin American Conference on Human Computer Interaction.* 14(1), 1-4.

Sarışın, M. (2022). Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Yeni Yüzü: Dijital Şiddet. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 257-285.

Sandborg, J., Söderström, E., Henriksson, P., Bendtsen, M., Henström, M. ve Leppänen, M.H. (2021). Effectiveness of a Smartphone App to Promote Healthy Weight Gain, Diet, and Physical Activity During Pregnancy (HealthyMoms): Randomized Controlled Trial. *JMIR Mhealth Uhealth*, 9, e26091.

Saiphoo, A. ve Vahedi, Z. (2019). A Meta-Analytic Review of the Relationship Between Social Media Use and Body İmage Disturbance. *Computers in Human Behavior,* 101, 259-275.

Seçgin, L. ve Selçuk, K. T. (2023). Sanal Ağların Distopyası: Kadına Yönelik Dijital Şiddet. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi,* (1), 203-217.

Sekizler, E.T. ve Atan, Ş.Ü. (2024). Emzirme Danışmanlığında Yenilikçi Yaklaşımlar ve Teknolojinin Kullanımı. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 9(Özel Sayı-1), 44-48.

Suseno, Y. ve Abbott, L. (2021). Women Entrepreneurs' Digital Social İnnovation: Linking Gender, Entrepreneurship, Social İnnovation And İnformation Systems. *Information Systems Journal*, 31, 717 - 744.

Schorr, A., ve Gorovoj, A. (2023). Acceptance of Digital Technology Among Male and Female University Students: With a Focus on STEM Students. *Journal of Humanities, Arts and Social Science*, 7(9), 1901-1918.

Urhan, B. (2022). Dijital Emek Platformlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri. *Çalışma ve Toplum,* 5(75), 2583-2611.

Turanlı, E. ve Tahıry, K. (2022). Yeni Toplumsal Hareketler Bağlamında Bir Dijital Aktivizm Örneği: Afganistan Kadın Hareketi Myredlıne. *Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Araştırma Dergisi*, (19), 116-143.

Ulusoy Selvi, S. (2019). Alternatif Bir Kamusal Alan Olarak Webloglar: Kadınların Blog Yazma Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Urquijo, B. ve Belloso, M. (2023). The Contribution of Data to Feminist Transformation of Women's Rights to Health*. Feminismo*s, 42 (1), 93-119.

Wagg, S., Cooke, L. ve Simeonova, B. (2019). Digital İnclusion and Women's Health and Well-being in Rural Communities. *Oxford handbook of Digital Technology and Society*, 111-135.

Wydymus, K. (2023). Modern Approach to E-commerce in China Based on WeChat as an Example of an All-In-One 'Super App'. *Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego*, 17(1), 145-169.

Valle, M., Gallego-García, M., Williamson, P. ve Wade, T. (2021). Social Media, Body İmage, and the Question of Causation: Meta-analyses of Experimental and Longitudinal Evidence. *Body İmage*, 39, 276-292.

Voronina, O. (2020). Women And Fıne Arts: A Gender Analysıs. *Yaroslavl Pedagogical Bulletin,* 5(116), 217-223.

Yadav, P. (2022). Intercorrelation between Digitalization and Women Empowerment. *British Journal of Multidisciplinary and Advanced Studies*, 3(1), 1-6.

Yam, F. C. ve İlhan, T. (2020). Modern Çağın Bütünsel Teknolojik Bağımlılığı: Phubbing Ve Dinamikleri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 11, 1-1.

Yılmaz, M., Kılınç, N. ve Köksal, Ç. (2024). Teknolojinin Kadın Sağlığı Üzerindeki Etkileri. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi,* 4(1), 55-64.

Yılmaz, M. S. ve Mermutlu, A. (2023). Sağlığın Dijital Yönetimi: Öztakip Pratiği Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(3), 1144-1157.

KAYNAKÇA

Aghdam, N. G., Khosravi, Z., Tavoli, A., Tehrani, F. R. ve Nazarpour, S. (2022). The Comparison of Anxiety and Depression in Women With the Experience of Induced Abortion and Delivery of Unwanted Pregnancy. *Medical Journal of Tabriz University of Medical Sciences*, 44(4), 305–316.

Andini, M. A. ve Mutahar, R. (2020). Trends and Determinants of Unintended Pregnancy Occurrence Among Married Women Aged 15–49 Years in Indonesia. İçinde *Proceedings of the 4th International Symposium on Health Research (ISHR 2019)(ss.* 361–367). Atlantis Press.

Asrat, D., Copas, A. ve Olubukola, A. (2024). Exploring the Association Between Unintended Pregnancies And Unmet Contraceptive Needs Among Ugandan Women Of Reproductive Age: An Analysis Of The 2016 Uganda Demographic And Health Survey. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 24(1), 117.

Barretto, R. S., Duarte, M. B. ve Figueiredo, A. E. B. (2022). 13 Years Later: Dialogues on Voluntary Termination of Pregnancy in Portugal. *Ciencia and Saude Coletiva*, 27 4(4), 1525–1534.

Bawah, A. A., Sato, R., Asuming, P., Henry, E. G., Agula, C., Agyei-Asabere, C., Canning, D. ve Shah, I. (2021). Contraceptive Method Use, Discontinuation And Failure Rates Among Women Aged 15–49 Years: Evidence From Selected Low İncome Settings in Kumasi, Ghana. *Contraception and Reproductive Medicine*, 6(1), 9.

Bearak, J., Popinchalk, A., Alkema, L. ve Sedgh, G. (2020). Global, Regional, And Subregional Trends İn Unintended Pregnancy And İts Outcomes From 1990 To 2014: Estimates From A Bayesian Hierarchical Model. *The Lancet Global Health*, 8(4), e568–e579.

Bjelica, A., Bjelanovic, J. ve Cetkovic, N. (2016). On the Phenomenon Of Unintended Pregnancy And Its Potential Consequences. *Timocki Medicinski Glasnik*, 41(3), 208–213.

Black, A. Y., Guilbert, E., Hassan, F., Chatziheofilou, I., Lowin, J., Jeddi, M. ve Fisher, W. A. (2015). The Cost of Unintended Pregnancies in Canada: Estimating Direct Costs Associated With Unintended Pregnancies Among Canadian Women Aged 15-44 Years. *Journal of Obstetrics and Gynaecology Canada*, 37(3), 202–211.

Bongaarts, J. ve O'Neill, B. C. (2018). Global Warming Policy: Is Population Left Out in The Cold? *Science*, 361(6403), 650–652.

Boonstra, H. D. (2014). What is Behind The Declines İn Teen Pregnancy Rates? *Guttmacher Policy Review*, 17(3), 15–21.

Böttcher, B., Abu-El-Noor, M. A. ve Abu-El-Noor, N. I. (2019). Causes and Consequences of Unintended Pregnancies in the Gaza Strip: A Qualitative Study. *BMJ Sexual and Reproductive Health*, 45(2), 159 LP – 163.

Cheetham, J. (2022). *Unwanted Pregnancy and Counselling*. Taylor & Francis. https://www.google.com.tr/books/edition/Unwanted_Pregnancy_and_Counselling/YolfEAAAQBAJ?hl=tr&gbpv=1 (E.T.: 05.05.2024).

Chen, L. (2023). The Impact of Sex Education for Chinese Adolescents on Women's Unwanted Pregnancies. *Lecture Notes in Education Psychology and Public Media*, 5(1), 302–309.

Chhabra, S., Palaparthy, S. ve Mishra, S. (2009). Social Issues Around Advanced Unwanted Pregnancies in Rural Single Women. *Journal of Obstetrics and Gynaecology*, 29(4), 333–336.

Čvorović, J. (2022). Do Unwanted Children Face Growth Penalties in Resource Poor Environments? Evidence from Roma Settlements in Serbia. *Journal of Biosocial Science*, 55(4), 697-707.

Darroch, J. E., Singh, S. ve Frost, J. J. (2016). Differences in Teenage Pregnancy Rates Among Five Developed Countries: The Roles Of Sexual Activity And Contraceptive Use. *Family Planning Perspectives*, 33(6), 244–250.

Discacciati, V., Epstein, D., Musarella, N., Volij, C. ve Volpi, M. (2021). En 2020, el aborto en Argentina salió de la clandestinidad. *Evidencia, Actualizacion en la Práctica Ambulatori,* 24(1).

Eaton, L. (2020). Unwanted Pregnancies Fall Worldwide But Women İn Poorer Countries Remain Disadvantaged, Study Finds. *BMJ*, 370(m2985).

Echeverría B, C., Serani M, A., Arriagada U, A. M., Goic G, A., Herrera C, C., Quintana V, C., Rojas O, A., Ruiz-Esquide, G., Salinas R, R., Taboada R, P. ve Vacarezza Y, R. (2015). Consideraciones acerca de la "interrupción voluntaria del embarazo", desde el punto de vista ético-médico (a propósito de un proyecto de ley. *Revista médica de Chile*, 143(11), 1478–1483.

Ermiati, E., Hadiani, N. F., Arunita, Y. ve Janatin, A. (2023). The Impact of Adolescent Unintended Pregnancy on Pregnancy Care: Literature Study. *Journal of Maternity Care and Reproductive Health*, 5(3),158-177.

Ermiati, E., Nugraha, E., Pratiwi, N., Lathifah, A., Nurrahmawati, D., Karizma, T. ve Turjanah, E. (2021). Psychological Impact of Unwanted Pregnancy on Adolescents: A Literature Review. *Journal of Nursing Care*, *4*(3).

Ermiati, E., Widiasih, R. ve Mediani, H. S. (2022). The Impact of Unwanted Pregnancy in Adolescents toward Pregnancy Care: A Systematic Review. *Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences*, 10(F), 7–14.

Fubam, R. M., Odukogbe, A.-T. A. ve Dairo, M. D. (2019). Psychological and Social Effects of Pregnancy in Unmarried Young Women in Bui, Northwest, Cameroon. *American Journal of Biomedical and Life Sciences*, 7(6), 190.

Ganatra, B., Gerdts, C., Rossier, C., Johnson, B. R., Tunçalp, Ö., Assifi, A., Sedgh, G., Singh, S., Bankole, A., Popinchalk, A., Bearak, J., Kang, Z. ve Alkema, L. (2017). Global, regional, and subregional classification of abortions by safety, 2010–14: estimates from a Bayesian hierarchical model. *The Lancet*, 390(10110), 2372–2381.

Gerdts, C., Dobkin, L. M., Foster, D. G. ve Schwarz, E. B. (2016). Side Effects, Physical Health Consequences, and Mortality Associated with Abortion and Birth after an Unwanted Pregnancy. *Womens Health Issues*, 26(1), 55–59.

Goossens, J., Van Den Branden, Y., Van der Sluys, L., Delbaere, I., Van Hecke, A., Verhaeghe, S. ve Beeckman, D. (2016). The Prevalence of Unplanned Pregnancy Ending in Birth, Associated Factors, and Health Outcomes. *Human Reproduction*, 31(12), 2821–2833.

Hajizadeh, M. ve Nghiem, S. (2020). Does Unwanted Pregnancy Lead to Adverse Health and Healthcare Utilization for Mother and Child? Evidence From Low- and Middle-İncome Countries. *International Journal of Public Health*, 65(4), 457–468.

Hastuti, P., Juwita, B. ve Yunitasari, E. (2021). The Impacts of Unplanned Pregnancy on Adolescence: A Literature Review. *Nurse and Holistic Care*, 1(3), 139–150.

Haworth, A. (2022, Mayıs 5). 8 Myths About Unintended Pregnancy Debunked. *UNFPA*. https://www.unfpa.org/news/8-myths-about-unintended-pregnancy-debunked (E.T.: 05.05.2024).

Hoz, F. J. E. D. La. (2018). Las ambivalencias de la interrupción voluntaria del embarazo. *Archivos De Medicina*, 18(1), 227–230.

Karataş, A. ve Kılıç, S. (2017). Sürdürülebilir Kentsel Gelişme ve Yeşil Alanlar. *SİYASAL: Journal of Political Sciences*, 26(2), 53–78.

Karnes, J. (2022). Do Unwanted Children Face Growth Penalties in Resource Poor Environments? Evidence from Roma Settlements in Serbia. *Journal of Biosocial Science*, 55(4), 697-707.

Kim, M. K., Lee, S. M., Bae, S.-H., Kim, H. J., Lim, N. G., Yoon, S.-J., Lee, J. Y. ve Jo, M.-W. (2018). Socioeconomic Status Can Affect Pregnancy Outcomes and Complications, Even with A Universal Healthcare System. *International Journal for Equity in Health*, 17(1), 2.

Langer, A. (2002). Unwanted Pregnancy: İmpact On Health And Society in Latin America and the Caribbean. *Revista Panamericana De Salud Publica-pan American Journal of Public Health*, 11(3), 192–204.

Logan, C., Holcombe, E., Manlove, J. ve Ryan, S. (2022). The Consequences Of Unintended Childbearing: A white paper. Içinde *Child Trends*. https://www.childtrends.org/publications/the-consequences-of-unintended-childbearing (E.T.: 05.05.2024).

Lucas, M. J. M. ve d'Argemir, D. C. (2016). Discursos de Profesionales de la salud y de mujeres sobre el aborto voluntario. *Revista de Bioética y Derecho*, (38), 37–53.

Lutfiya, I., Ibad, M., Kurniawan, A., Amalia, N. ve Herowati, D. (2022). Determinants of Unintended Pregnancy Among Married Women Aged 15-49 Years in East Java. *Jurnal Biometrika dan Kependudukan*, 11(02), 110–121.

Victoria-Jardon, A. N. (2014). *Socio-Cultural Causes of Unwanted Teenage Pregnancy*. http://www.ijsse.org/articles/ijsse_v1_i9_445_458.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Mbizvo, M. T., Kasonda, K., Muntalima, N.-C., Rosen, J. G., Inambwae, S., Namukonda, E. S., Mungoni, R., Okpara, N., Phiri, C., Chelwa, N. ve Kangale, C. (2023). Comprehensive Sexuality Education Linked to Sexual and Reproductive Health Services Reduces Early and Unintended Pregnancies among in-School Adolescent Girls in Zambia. *BMC Public Health*, 23(1).

Molinelli, A., Picchioni, D. M. ve Celesti, R. (2005). Voluntary Interruption of Pregnancy in Europe: Medico-Legal Issues and Ethical Approach to the Regulation. *Minerva Ginecologica*, 57(2), 217–223.

Motlagh, M. E., Shirvani, S. D. N., Hassanzadeh-Rostami, Z., Torkestani, F., Rabiee, S. M., Amiri, H. ve Radpooyan, L. (2020). Prevalence, Associated Factors and Consequences of Unwanted Pregnancy in Iran. *Iranian Journal of Public Health*, 49(8), 1530–1538.

Nguyen, M. (2023). The Health Costs of Being Born Unwanted. *The Developing Economies*, 62(2), 115-138.

Parhizkar, A. ve Sahsavari, S. (2016). Comparison of Infants' Growth İndicators in Wanted and Unwanted Pregnancy At Health Centers of Sanandaj in 2014-2015. *The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility*, 19(11), 11-17.

Pertiwi, N. F. A., Fitriani, H. ve Anjarwati. (2019). Causes and Impacts of Unwanted Pregnancy in Adolescents. İçinde *Proceeding International Conference* (ss. 130–141). Cardiff, Wales,UK.

Piras, M., Delbon, P., Bin, P., Casella, C., Capasso, E., Niola, M. ve Conti, A. (2016). Voluntary Termination of Pregnancy (Medical or Surgical Abortion): Forensic Medicine İssues. *Open Medicine*, 11(1), 321–326

Rahayu, N. T., Mufdillah, M. ve Kartini, F. (2021). *Adolescent Experience With Unwanted Pregnancy : A Scoping Review*. 3(1), 49–62.

Saeieh, E. S., Lotfi, R., Mahmoodi, Z., Mehdizadeh Tourzani, Z., Kabir, K., Akbari Kamrani, M., Mohsenzadeh, Y., Molaei Birgani, E. ve Yazdkhasti, M. (2018). Review of the Socioeconomic Effects on Unwanted Pregnancy of Reproductive Health Approach in Health System. *Alborz University Medical Journal*, 7(7:supplement), 11–22.

Schenk, N., Laanpere, M., Andersen, B., Graugaard, C. ve Skouby, S. O. (2018). The Incidence and Outcomes of Unintended Pregnancies in A Global Context. *European Journal of Contraception and Reproductive Health Care*, 23(1), 54–61.

Sedgh, G., Singh, S. ve Hussain, R. (2014). Intended and Unintended Pregnancies Worldwide in 2012 and Recent Trends. *Studies in Family Planning*, 45(3), 301–314.

Shafique, S. (2022). Preconception Substance Use and Risk of Unintended Pregnancy. Graduate Theses. West Virginia:West Virginia University.

Sikaluzwe, M., Phiri, M., Lemba, M., Shasha, L. ve Muhanga, M. (2024). Trends in prevalence and factors associated with unintended pregnancies in Zambia (2001–2018). *BMC Pregnancy and Childbirth*, 24(1), 148.

Simbar, M., Khajehpoor, M., Sh, J. ve H, A. M. (2012). Comparing the Health Status of Women With Wanted and Unwanted Pregnancy. *Journal of Gorgan University of Medical Sciences*, 14(1), 113–120.

Simbolon, D. ve Ismiati, I. (2023). Association of Access to Family Planning Information and Unwanted Pregnancy. *Jurnal Ilmu Kesehatan Masyarakat: The Indonesian Journal of Public Health*, 14(1), 75–87.

Singh, S., Darroch, J. E. ve Ashford, L. S. (2014). *Adding It Up: The Cost and Benefits of Investing in Sexual And Reproductive Health 2014*. The Alan Guttmacher Institute. https://www.guttmacher.org/report/adding-it-cost-and-benefits-investing-sexual-and-reproductive-health-2014 (E.T.: 05.05.2024).

Sonfield, A., Hasstedt, K. ve Gold, R. B. (2022). Moving Forward: Family Planning in the Era of Health Reform. *Guttmacher Institute*. https://www.guttmacher.org/report/moving-forward-family-planning-era-health-reform (E.T.: 05.05.2024).

Sullins, D. P. (2019). Affective and Substance Abuse Disorders Following Abortion by Pregnancy Intention in the United States: A Longitudinal Cohort Study. *Medicina*, 55(11), 741.

TNSA. (2018). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. İçinde *Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü*. http://www.hips.hacettepe.edu.tr/tnsa2018/rapor/TNSA2018_ana_Rapor.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Tok, M. G. ve Orbay, İ. (2020). Ekolojik Sosyal Hizmet Perspektifinde Su Güvensizliği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(4), 1786–1808.

UNESCO (2023). *Global, Regional, and Subregional Trends in Unintended Pregnancy and Its Outcomes from 1990 to 2014*. https://healtheducationresources.unesco.org/library/documents/global-regional-and-subregional-trends-unintended-pregnancy-and-its-outcomes-1990 (E.T.: 05.05.2024).

UNFPA (2022a). *Nearly Half of All Pregnancies are Unintended—A Global Crisis, Says New UNFPA Report*. https://www.unfpa.org/press/nearly-half-all-pregnancies-are-unintended-global-crisis-says-new-unfpa-report (E.T.: 05.05.2024).

UNFPA (2022b). *State of World Population 2022: Seeing the Unseen-The Case for Action in the Neglected Crisis of Unintended Pregnancy*. New York: UNFPA.

Verkuyl, D. A. A. (2016). Recent Developments Have Made Female Permanent Contraception An Increasingly Attractive Option, and Pregnant Women in Particular Ought To Be Counselled About It. *Contraception and Reproductive Medicine*, 1(1), 23.

Wang, H., Zou, Y., Liu, H. ve Chen, X. (2023). Analysis of Unintended Pregnancy and Influencing Factors Among Married Women in China. *China Population and Development Studies*, 7(1), 15–36.

Wasswa, R., Kabagenyi, A. ve Atuhaire, L. K. (2020). Determinants of unintended Pregnancies among Currently Married Women in Uganda. *Journal of Health Population and Nutrition*, 39(1), 1–17.

WHO (2011). *Unsafe Abortion: Global and Regional Estimates of the Incidence of Unsafe Abortion And Associated Mortality in 2008*. Geneva:World Health Organization.

WHO ve Johns Hopkins University. (2022). *Family Planning: A Global Handbook for Providers* (2022 Editi). World Health Organization. https://fphandbook.org/sites/default/files/WHO-JHU-FPHandbook-2022Ed-v221115a.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Yazdkhasti, M., Pourreza, A., Pirak, A. ve Abdi, F. (2015). Unintended Pregnancy and Its Adverse Social and Economic Consequences on Health System: A Narrative Review Article. *Iranian Journal of Public Health*, 44(1), 12–21.

KAYNAKÇA

Ağgül, C. ve Yılmaz, F. (2024). İlkokul Öğrencilerinin Kalıp Yargı ve Ön Yargılarının Yaş ve Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 59(59), 91-112.

Ashmore, R. D. ve Del Boca, F. K. (1981). Conceptual Approaches to Stereotypes and Stereotyping. İçinde D. L. Hamilton(Editör), *Cognitive Processes in Stereotyping and Intergroup Behavior* (ss.1-35). Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.

Bussey, K. ve Bandura, A. (1999). Social Cognitive Theory of Gender Development and Differentiation. *Psychological Review,* 106, 676-713.

Cann, A. ve Newbern, S.R. (1984). Sex Stereotype Effects in Children's Picture Recognition. *Child Development,* 5, 1085–1090.

Cüceloğlu, D. (2002). *İnsan ve Davranışı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çavdar, D. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançları. Yüksek Lisans Tezi.Ankara: Ankara Üniversitesi.

Doğan Yaylak, D. (2023). İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Farkındalıklarının Gelişimi: Bir Durum Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Ordu: Ordu Üniversitesi.

Doise, W. (1969). Intergroup Relations and Polarization of Individual and Collective Judgments. *Journal of Personality and Social Psychology,* 12 (2), 136-143.

Dökmen, Z. Y. (2010). *Toplumsal Cinsiyet, Sosyal Psikolojik Açıklamalar.* (2. Basım) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Fabes, R. A., Martin, C. L. ve Hanish, L. D. (2003). Young Children's Play Qualities in Same-,Other-, and Mixed-Sexpeergroups. *Child Development*, 74, 921-932.

Frewley, T. (2005). Gender Bias in the Classroom: Current Controversies and Implications for Teachers. *Childhood Education*, 81 (4), 221-227.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Hamilton, D. L. (1979). A Cognitive-Attributional Analysis of Stereotyping, *Advances in Experimental Social Psychology*. 12, 53-84.

Helgeson, V. S. (2012). Gender and Health A Social Psychological Perspective. İçinde A. Baum, T. A. Revenson, ve J. Singer (Eds.), *Handbook of Health Psychology* (2nd ed., pp. 519–537). Psychology Press.

Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni İnsan ve İnsanlar.* İstanbul: Evrim Yayınları.

Lee, J. W. (Ed). 2005. *Gender Roles.* New York: Nova Science Publishers.

Lips, H.M. (1988). *Sexand Gender: An ıntroduction*. MountainView, CA: MayfieldPub.

Lippmann, W. (1922). The World Outside and the Pictures in Our Heads. *Public Opinion*. 4,1-22.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü.* (Çev: O. Akınhay ve D. Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat.

McCauley, C, Stitt, C.L. ve Segal, M. (1980). Stereotyping: From Prejudice to Prediction. *Psychological Bulletin*, 87, 195–208.

Oakley, A. (1972). *Sex, Gender and Society*. London: Temple Smith.

Paker, M. (2013). Ruhsal Açıdan Ön Yargı ve Ayrımcılık. İçinde K. Çayır ve M. Ayan-Ceyhan (Ed.), *Ayrımcılık: Çok Boyutlu Yaklaşımlar* (ss. 41-52). İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Phelan, S. ve Kinsella, E. A. (2009). Occupationalidentity: Engagingsociocultural perspectives. *Journal of OccupationalScience,* 16 (2), 85-91.

Sabanuç Gönül, İ.(2020). Atölye Çalışmalarının Tasarım Eğitimindeki Rolü Üzerine. İçinde International Congress of Eurasian Social Sciences-4 (ss.281-288).Bodrum: 15-18 Ekim 2020.

Seçgin, F. (2012). Sosyal Bilgiler Dersinde Toplumsal Cinsiyet Etkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi

Seçgin, F. (2018). Toplumsal Cinsiyet Eğitimi ve Öğretmenin Rolü. İçinde M. Karataş(Editör), *Eğitim ve Toplum Yazıları* (ss. 129-152).İstanbul: Der Yayınları.

Seçgin, F. ve Kurnaz, Ş. (2015). Sosyal Bilgiler Dersinde Tplumsal Cinsiyet Etkinliklerinin Öğrencilerin Algı ve Tutumlarına Etkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 24–38.

Stangor, C. ve Lange, J. (1994). Mental Representations of Socialgroups: Advances in Understanding Stereotypes and Stereotyping. İçinde M. Zanna (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (ss. 357-416). New York: Academic Press.

Töre, E. (2017). Öğretmenlerin Mesleki Gelişimi İçin Atölye Çalışması Modeline Dayalı Bir Uygulamanın Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46(46), 133-150.

TÜSİAD (2018). *İletişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Rehberi*. Yayın No: TÜSİAD-T/2018,11-592. İstanbul:TÜSİAD.

URL-1: Temur Şimşekcan,N. ve Kara, Ö. (Tarih yok). I. Faz Toplumsal Cinsiyet ve Kadına Yönelik Şiddet Atölye Çalışmaları Kiti, Ankara https://siginaksizbirdunya.org/wp-content/uploads/2022/02/dihaa-ifaz-atolye-kiti-tc-ve-siddet.pdf (E.T. 12.07.2024).

URL-2 Pembe mavi (https://www.youtube.com/watch?v=JwiVXvbGX2k) (E.T.: 05.05.2024).

Uslu, E. (2019). Ödüllü Çocuk ve Gençlik Kitaplarında Toplumsal Bir Sorun Olarak Grup Düşmanlıkları: Kalıp yargı, Ön yargı, Ayrımcılık. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yeşil, A. (2020). Ortaokul Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Farkındalığı Oluşturmaya Yönelik Bir Eylem Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi

Yeşil, A. ve Karaboğa, F. A. B. (2021). Ortaokul Öğrencilerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Farkındalığı. *Journal of Qualitative Research in Education*, (28),51-78.

KAYNAKÇA

Aboagye, R. G., Seidu, A. A, Ahinkorah, B. O., Cadri, A., Frimpong, J. B., Hagan, J. E, Kassaw, N. A. ve Yaya S. (2022). Association Between Frequency of Mass Media Exposure and Maternal Health Care Service Utilization Among Women in Sub-Saharan Africa: Implications for Tailored Health Communication and Education. *PLoS One.* 17(9),e0275202.

Abraham, D. (2020) Impact of Digital Media on Society. International *Journal of Creative Research Thoughts (IJCRT), 8(5.)* . https://www.researchgate.net/publication/347444440_IMPACT_OF_DIGITAL_MEDIA_ON_SOCIETY_Introduction (E.T.: 05.05.2024).

Aktaş, S., (2016). Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesinde Medyanın Etkisi. İçinde B.C. Demirbağ (Editör), *Sağlığı Koruma ve Geliştirme* (ss. 233-252). Ankara: Göktuğ Yayıncılık.

Alp, A. (2017) Ahmet Hakan'ın Tarafsız Bölge Programı Üzerinden Medyada Kadın Temsili Sorunu. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4(13), 2-10

Alptekin, D. ve Delibaş, E. (2021). Estetik Uzmanlarının Bedenin Yeniden İnşasına Dair Görüşlerinin Sosyolojik Bir Değerlendirilmesi. *Sosyoloji Dergisi,* 41(42).

ASHB (Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı) (2021). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı (2021-2025),, Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü https://www.aile.gov.tr/media/87064/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-iv-ulusal-eylem-plani-2021-2025.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Bajracharya, B., Dangol, M. (2019) Impact of Mass Media Exposure in Getting HIV Testing Among Urban Women in Nepal. *Sex Transm Infect,* 95 (Suppl 1),A1-A376.

Baudrillard, J. (2024). *Simülakrlar ve Simülasyon* .(Çev. O. Adanır). İstanbul: Doğu Batı Yayınları.

Bilgin Ülken, F. ve Yüce, N. (2020). Yeni Medyada Kadın Bedenine Yönelik Ayrımcılık: Ekşi Sözlük Örneği. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 40-79.

Büyükbaykal, C. I. (2007) Medyada Kadın Olgusu. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.* (28),19-30.

Çelenk, S. (2010). Kadınların Medyada Temsili ve Etik Sorunlar. İçinde B. Çaplı ve H. Tuncel (Editör), *Televizyon Haberciliğinde Etik* (ss. 229-239). Ankara: Fersa Matbaacılık.

Denisova, A. (2021). Fashion Media and Sustainability: Encouraging Ethical Consumption via Journalism and Influencers. CAMRI Policy Briefs and Reports. London: University of Westminster Press.

Efilti Atay, S. (2018). Türkiye'de Medya ve Kadın Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler ve Bu Tezlerde İncelenen Temaların Analizi: 2007-2017 Dönemi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 6(2), 1406-1423.

Eroğlu, V. ve Yurtsal, Z.B.(2018). Medya ve Kadın. İçinde Z. B. Yurtsal (Editör), *Kadın ve Ebelik* (ss.43-55). Ankara: Vize Basın Yayın.

Ghosh, R., Mozumdar A., Chattopadhyay A. ve Acharya, R. (2021). Mass Media Exposure and use of Reversible Modern Contraceptives Among Married Women in India: An Analysis of the NFHS 2015-16 data. *PLoS One,* 16(7), e0254400.

Gözek, G. (2023). Kadın Sosyal Medya Kullanıcılarında, Estetik İşlem Yaptırma Algısı ile Sosyal Görünüş Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi.

Güder, F. ve Yüksel Oktay, E. (2023). Medyada Kadının Temsili: Sömürü mü? Kadının Güçlendirilmesi mi? İçinde E. Yüksel Oktay ve E. Ö. Özçatal (Editör), *Kadına ve Aileye İlişkin Değerlendirmeler I*(ss.1-75). İstanbul: Filiz Kitabevi.

Hawes, T., Zimmer-Gembeck, M. J. ve Campbell, S. M. (2020). Unique Associations of Social Media Use and Online Appearance Preoccupation With Depression, Anxiety, and Appearance Rejection Sensitivity. *Body Image*, 33, 66–76.

Holland, G. ve Tiggemann, M. (2016). A Systematic Review of the Impact of the use of Social Networking Sites on Body Image and Disordered Eating Outcomes. *Body Image*, 17, 100-110.

IMS (International Media Support) (2020). Women in Media: Balance the Imbalance!. https://www.mediasupport.org/publication/women-in-media-balance-the-imbalance/ (E.T: 21.07.2024).

IWMF (International Women's Media Foundation) (2011). Global Report on the Status of Women in the News Media, Washington, District Creative Printing, https://www.iwmf.org/wp-content/uploads/2018/06/IWMF-Global-Report.pdf (E.T.:05.08.2024) (E.T.: 05.06.2024).

Jackson, L. ve Nesterova, Y. (2017). Multicultural Hong Kong: Alternative New Media Representations of Ethnic Minorities. *Multicultural Education Review*, 9(2), 93–104.

Kim, J. H. ve Kim, H. K. (2023). Content and Quality of YouTube Regarding Women's Health: a Scoping Review. *Korean J Women Health Nurs.,* 29(3):179-189.

Korkmaz, İ. (2023). Kompulsif Satın Alma. İçinde E. Çolakoğlu ve N. Çağlar Çetinkaya (Editör), *Güncel Gelişmelerle Pazarlama Konular ve Araştırmalar-I.*(s.41-62). Ankara: Özgür Yayın Dağıtım.

KSGM (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü), 2008 (2008). Politika Dokümanı: Kadın ve Medya, Ankara: Fersa Ofset. https://ekutuphane.aile.gov.tr/media/xcwj3vl5/politika-dok%C3%BCman%C4%B1-kad%C4%B1n-ve-medya.pdf (E.T.: 05.05.2024).

Lebow, M. ve Arkin, E. B. (1993) Women's Health and the Mass Media: the Reporting of Risk. *Womens Health Issues*. Winter;3(4),181-90.

Luce, A., Cash, M., Hundley, V., Cheyne, H., van Teijlingen, E. ve Angell C. (2016). Is it Realistic? the Portrayal of Pregnancy and Childbirth in the Media. *BMC Pregnancy Childbirth,* 16(40).

Narayana, A. ve Ahamad, T. (2016). Role of Media in Accelerating Women Empowerment. *International Journal of Advanced Education and Research*, 1(1), 16-19.

Nippert, K. E., Tomiyama, A. J., Smieszek, S. M. ve Incollingo Rodriguez, A. C. (2021). The Media as a Source of Weight Stigma for Pregnant and Postpartum Women. *Obesity,* 29(1), 226-232.

m Health Alliance (tarihsiz) Leveraging Mobile Technologies to Promote Maternal and Newborn Health: The Current Landscape and Opportunities for Advancement in Low-Resource Settings, The Centre for Innovation and Technology in Public Health Public Health Institute, Oakland, California. https://lib.digitalsquare.io/server/api/core/bitstreams/a032dc66-d6fe-47ff-927b-45a57d796389/content (E.T: 07.08.2024).

Okello-Orlale, R. (2006). Looking Back and Ahead: The Media and the Struggle for Gender Equality After the Nairobi UN Women's Conference. *Agenda*, *20*(69), 48–56.

Özbaş, S. ve Özkan, S. (2010). Kadın Sağlığını Geliştirmede Medyanın Kullanımı ve Etkisi. *TAF Preventive Medicine Bulletin,* 9(5), 541-546.

Özer, P. ve Güzel, Ş. (2023). Sosyal Görünüş Kaygısı ve Sosyal Medya Bağımlılığının Estetik İşlem Yaptırma Algısı ile İlişkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* 14(40), 1412–1432.

Paul, S. ve Rai, M. (2021). Role of the Media. İçinde S. Romaniuk, M. Thapa. ve P. Marton (Editör), *The Palgrave Encyclopedia of Global Security Studies* (ss. 1278-1286). Cham: Palgrave Macmillan.

Rabiu, M. S. (2010). Functions and Dysfunctions of Mass Communication Media. *Creative Artist: A Journal of Theatre and Media Studies,* 4(1), 169-182.

Rounsefell, K., Gibson, S., McLean, S., Blair, M., Molenaar A.., Brennan L., Truby, H. ve McCaffrey, T. A. (2020). Social Media, Body Image and Food Choices in Healthy Young Adults: A Mixed Methods Systematic Review. *Nutrition & Dietetics*, 77(1), 19-40.

RTÜK (Radyo Televizyon Üst Kurulu) (2018). Televizyon İzleme Eğilimleri Araştırması – 2018. Ankara: Kamuoyu, Yayın Araştırmaları ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.https://www.rtuk.gov.tr/Media/FM/Birimler/Kamuoyu/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf (E.T:25.07.2024).

Soydan, E. ve Alpaslan, N. (2014). Medyanın Doğal Afetlerdeki İşlevi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi* (7), 53-64.

Stoll K. ve Hall, W. (2013). Vicarious Birth Experiences and Childbirth Fear: Does it Matter How Young Canadian Women Learn about Birth?. *J Perinat Educ.* Fall;22(4), 226-33

Talebi, E., Mohaddesi, H., Vahabzadeh, D. ve Rasuli, J. (2022). Examination of Influence of Social Media Education Through Mobile Phones on the Change in Physical Activity and Sedentary Behavior in Pregnant Women: a Randomized Ccontrolled Trial. *BMC Women's Health,* 22(1), 152.

Tanrıöver, H. U., Yüce, Ö. D., Kara, B., Sözeri, C., Vitrinel, E. ve Sunar, M. (2008). "Cinsiyetçi Olmayan bir Medya İçin" Medyada Kadınların Temsil Biçimleri Araştırması. İstanbul: MEDİZ.

Türk, G. D. ve Bayrakcı, S. (2020). Sosyal Medya ve Toplumda Değişen Estetik İşlem Yaptırma Algısı. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology,* 10(39), 118-135.

Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Akşam Sanat Okulu Matbaası.

UNESCO (2024). Global Education Monitoring Report: Gender report –Technology on her terms. Paris: UNESCO.

URL – 1: https://kq.freepressunlimited.org/themes/gender-equality/gender-in-media-sector/ (E.T.:05.08.2024).

Utma, S. (2020). Türk Kültüründe Kadın Olmak ve Medyada Kadının Temsili. *Journal of International Social Research,* 13(70), 1076-1084.

Valencia, J. A. (2022). "What Is Traditional Media? A Comprehensive Introduction". https://letter.ly/what-is-traditional-media/ (E.T.: 21.06.2024).

Vartanian, L. R. ve Dey, S. (2013). Self-concept Clarity, Thin-ideal Internalization, and Appearance-Related Social Comparison as Predictors of Body Dissatisfaction. *Body Image*, 10(4), 495-500.

We are Social ve Meltwater (2024). Digital 2024 Global Overview Report. *https://datareportal.com/reports/digital-2024-global-overview-report* (E.T.: 21.06.2024).

Welch, V., Petkovic, J., Pardo, J. P., Rader, T. ve Tugwell, P. (2016). Interactive Social Media Interventions to Promote Health Equity: an Overview of Reviews. *Health Promotion and Chronic Disease Prevention in Canada: Research, Policy and Practice*, 36(4), 63-75.

Yumrukuz, Ö. (2017). Şiddete Karşı Duyarsızlaşma ve Sosyal Medya İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Marmara Iletisim Dergisi*, 2(28),89-106.

Zeeni, N., Abi Kharma, J. ve Mattar, L. (2023). Social Media use Impacts Body Image and Eating Behavior in Pregnant Women. *Current Psychology,* 42, 4948–4955.

KAYNAKÇA

Afyonoğlu, M.F., Bayyar, A.B., Kesen, N.F. ve Morgül, B. (2021). Tek Ebeveyn Kadınların Sorunlarının Sosyal Hizmet Perspektifinden Değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 85-107.

Ağat, M. (2023). Acıyı Hafifsemek: Türkiye'de Kadınların Tıbbi Tanı, Tedavi ve Destek Almada Yaşadığı Güçlükler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Akoğlu, Ö.A. ve Küçükkaragöz, H. (2018). Boşanma Nedenleri ve Boşanma Sonrasinda Karşilaşilan Güçlüklere İlişkin Bir Araştirma: İzmir İli Örneği. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 29(1), 153-172.

Aşkın, E. Ö. (2015). Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumlarını Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 43-66.

Barın, H. (2015). Türkiye'deki Suriyeli Kadınların Toplumsal Bağlamda Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Göç Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 10-56.

Belir, Ö. (2021). Engelli Dostu Milli Park-Yapı Dergisi. *Mimarlık Tasarım Kültür Sanat Dergisi*, 1-17.

Bil, N., Güneş, S. ve Damar, Z. (2023). Eşi Cezaevinde Olan Kadınların Sorunlarına Yönelik Sosyal Hizmet Destek Mekanizmaları: Siirt İli Örneği. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(2), 304-318.

Cansızlar, G.A. ve Beydağ, K.D. (2022). Mülteci Gebe ve Lohusa Kadınlara Bakım Veren Ebe ve Hemşirelerin Bakım Verme ve Bakımı Sürdürmede Yaşadığı Güçlükler. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi*, (2), 53-72.

Cenkci, Z. ve Nazik, E. (2018). Sığınmacı ve Mülteci Kadınların Yaşadığı Sorunlar ve Sunulan Sağlık Hizmetleri. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4), 293-299.

Çelik, A. ve Azeloğlu, C.O. (2022). Sistematik Yaklaşımla Bir Konsept Tasarım Uygulaması: Engelli Dostu Spor Aleti. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology*, 10(4), 792-804.

Çelik, C., Kazankaya, F. ve Bozkurt, Ö.D. (2022). Kadın Sağlığı Ve Hastalıkları Hemşireliği: Kanıta Dayalı Uygulamalar. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(3), 366-381.

Çiçek, S. ve Beydağ, K.D. (2022). Postpartum Dönem Meme Kanseri Tanısı Alan Kadınların Yaşadığı Güçlükler. *Abant Sağlık Bilimleri ve Teknolojileri Dergisi*, 2(2), 49-57.

Çimen, B. ve Dinç Kaya, H. (2024). Türkiye'deki Parlamenterlerin Toplumsal Cinsiyet Algısı: Kalitatif Çalışma. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 1-20.

Demirel, B. ve Buz, S. (2021). Tek Ebeveynli Hanelerdeki Kadınların Rol ve Sorumluluklarındaki Değişimler ve Deneyimledikleri Güçlükler. *Akademik Hassasiyetler*, 8(17), 157-192.

Duguid, F., Durutaş, G. ve Wodzicki, M. (2015). *Türkıye'de Kadın Kooperatıfleri'nın Mevcut Durumu.* The World Bank.

Er, G. (2023). Cinsiyetler Arası Psikolojik Dayanıklılıkta Farklılıklar ve Koruyucu Faktörler. *Türkiye Klinikleri Child Psychiatry-Special Topics*, 9(1), 69-74.

Ergöl, Ş., Koç, G., Eroğlu, K. ve Taşkın, L. (2012). Türkiye'de Kadın Araştırma Görevlilerinin Ev ve İş Yaşamlarında Karşılaştıkları Güçlükler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 43-49.

Gangal, A.D., Şahin, E. Ş. ve Erenel, A. Ş. (2023). Engelli Kadınların Perinatal Dönemde Yaşadığı Güçlükler ve Çözüm Önerileri. *Journal of Nursology*, 26(3), 226-230.

Gökçen, Ö. (2022). Evli Kadınlarda Cinsel İşlev Bozuklukları ile Depresyon ve Kaygı Belirtileri, Duygu Düzenleme Güçlükleri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Kanat, Y.B. ve Erdoğan, B.S. (2023). Türkiye Voleybol 1. Liginde Oynayan Kadın Sporcuların Karşılaştığı Güçlükler. *Uluslararası Türk Spor ve Egzersiz Psikolojisi Dergisi*, 3(2), 19-39.

Karadağ, G. (2009). Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Yaşadıkları Güçlükler ile Aileden Algıladıkları Sosyal Destek ve Umutsuzluk Düzeyleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 8(4), 315-322.

Karakaya, H. (2018). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Boşanma/Boşanma Süreci ve Kadın: Elazığ Örneği. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 261-291.

Keser, D. (2023). Feminist Sosyal Hizmet Perspektifinden Fiziksel Engelli Kadınların Annelik Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Universitesi.

Kısa, M.C. ve Şahin, D. (2022). Otel İşletmelerinde Kadın Yönetici Olmak: Ordu İli Örneği. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(2), 1061-1088.

Koçyiğit, M. (2019). Eş Kaybı Yaşayan Bireylerin Deneyimlerine İlişkin Bir Derleme. İçinde I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu(ss.1210-1220), İzmir.

Köseoğlu, A. (2022). Kadın Odaklı Habercilik Perspektifinden Savaş Temalı Haberlerde Ukraynalı Kadınlar: Anadolu Ajansı Üzerinden Bir Analiz. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(3), 888-905.

Mukovic, N. (2018). Karadağ'da Kadınların Çalışma Hayatındaki Yeri Ve Kadınları Girişimciliğe Yönelten Faktörler Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 2(3), 53-74.

Öğüt, A. (2006). Türkiye'de Kadın Girişimciliğin ve Yöneticiliğin Önündeki Güçlükler: Cam Tavan Sendromu. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 1(1), 56-78.

Özçatal, E. Ö. (2023). Sosyo-Kültürel ve Yapısal Faktörler Temelinde İşgücü Piyasasında Kadınların Ekonomik Güçlenme Süreci Önündeki Sorunları ve Nedenleri. *Fiscaoeconomia,* 7(3), 2539-2571.

Toptaş, D.E. (2023). Kadın Yöneticilerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Çözüm Önerileri. *Eurasian Academy of Sciences Social Sciences Journal*, (51), 97-109.

Turan, B. ve Döner, H. (2020). *Engelli Kadınlar ve Kız Çocukları için Üreme Sağlığı Hizmetlerine Erişim ve Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetle Mücadele*. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Ofisi ve TAP Vakfı.

URL-1: Antalya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü (2024). Antalya'nın Kadın Kooperatifleri, Ürün Kataloğu. https://online.flipbuilder.com/kzqbv/dvpw/, (E.T.: 12.07.2024).

Yanıkkerem, E. ve Esmeray, N. (2017). İşitme ve Konuşma Engelli Kadınların Yaşadığı Güçlükler. *Annals of Health Sciences Research*, 6(2), 38-46.

Yıldırım, Y. (2023). Lezbiyen ve Biseksüel Kadınların Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Hizmetleri ile İlgili Görüş ve Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Yüksel, A. ve Uyanık, Y. (2021). Engelli Çocuk Sahibi Kadınların Yaşadıkları Güçlüklerin İncelenmesi. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(3), 805-830.

Yüksel, A. ve Uyanık, Y. (2023). Engelli Çocuk Sahibi Kadınların Yaşadıkları Güçlükleri Belirleme: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(4), 1398-1419.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, R. (2010). Kadın Yoksulluğu Üzerine Bir İnceleme. *Yardım ve Dayanışma Dergisi*, 1(2), 45-60.

Akbaş, İ. ve Uyanık, Z. (2016). Kadına Yönelik Şiddet. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 6(1), 32-42.

Aktan, C. C. ve Vural, İ. Y. (2002). Yoksulluk: Terminoloji, Temel kavramlar ve Ölçüm Yöntemleri. *Yoksullukla mücadele stratejileri*, Ankara: Hak-İş Konfederasyonu Yayınları.

Algan, N. ve Çuhadar, P. (2019). Kadın Yoksulluğu ve Mikro Kredi: Türkiye Üzerine Ampirik Bir İnceleme. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 41 (1), 83-105.

Altın, C., (2014). Mevsimlik Göç ve Yoksulluk: Ankara-Polatlı Mevsimlik Tarım İşçileri Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aşkın, E. Ö. (2015). Kadınların İşgücü Piyasasındaki Konumlarını Etkileyen Faktörler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 10(1), 43-66.

Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2017). Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ve Yoksulluk İlişkisi: Aile İçi Şiddet Mağduru Kadınlar Üzerine Bir Araştırma. *Kapadokya Akademik Bakış*, 1(2), 16-37.

Aydoğan, S. ve Metintaş, S. (2017). Türkiye'ye Gelen Dış Göç ve Sağlığa Etkileri. *Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Halk Sağlığı Dergisi,* 2(2), 37-45.

Bauman, Z. (2010). *Küreselleşme – Toplumsal Sonuçları.* (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Begam, N.S. ve Mini, G. (2016). Impact Of Migration On Noncommunicable Disease Risk Factors: Comparison Of Gulf Migrants And Their Nonmigrant Contemporaries in The District Of Origin in Kerala, India. *International Archives of BioMedical and Clinical Research,* 2(2), 59-65.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) (2014). Türkiye'de Seks İşçilerinin Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı İhtiyaçlar ve Öneriler. Ankara.

Buğra, A. (2008). Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye'de Sosyal Politika. İstanbul: İletişim Yayınları.

Butler, J. (2018). *Cinsiyet Belası*. (Çev. Başak ERTÜR). İstanbul: Metis Yayınları.

Calim, S. I., Kavlak, O. ve Sevil, U. (2012). Evrensel Bir Sorun: Göç Eden Kadınların Sağlığı ve Sağlık Hizmetlerinde Yaşanan Dil Engeli. *Sağlık ve Toplum,* 22(2), 12-19.

Çakır, Ö. (2002), Sosyal Dışlanma, *Dokuz Eylül Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 4(3), 83-104.

Davis, M. (2007), *Gecekondu Gezegeni.* (Çev: Gürol Koca). Metis Yayınları: İstanbul.

Dinçoflaz, J.N. (2009). Kentteki Kadının Yoksulluğu ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü'nün Kadın Yoksulluğuyla Mücadele Politikaları. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi: Ankara: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Emir, İ. (2009). Van İli Edremit Merkez Sağlık Ocağı Bölgesinde Kadınların Toplumsal Cinsiyeti Nasıl Yaşadığı ve Bu Durumun Kadın Yoksulluğuna Etkisinin Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Eşkinat, R. (2013). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 37, 289-302.

Fagan, T., Dutta, A., Rosen, J., Olivetti, A. ve Klein, K. (2017). Family Planning İn The Context Of Latin America's Universal Health Coverage Agenda. *Global Health: Science and Practice*, 5(3), 382-398.

FAO, IFAD, UNICEF, WFP ve WHO. (2017). Dünyada Gıda Güvenliği ve Beslenme Durumu. Roma:FAO.

Fischer, N. C., Shamah-Levy, T., MundoRosas, V., Méndez-Gómez-Humarán, I. ve Pérez-Escamilla, R. (2014). Household Food İnsecurity İs Associated With Anemia İn Adult Mexican Women Of Reproductive Age. *The Journal of Nutrition*, 144(12),2066-2072.

Fodor, E. (2006). Different Type of Gender Gap: How Women and Men Experience Poverty. *East European Politics and Societies,* 20, (1), 14-39.

Gerşil, G. (2015*).* Küresel Boyutta Yoksulluk ve Kadın Yoksulluğu. *Yönetim ve Ekonomi,* 22(1), 161-181.

Gökkaya, V.B. (2011). Türkiye'de Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(2), 101-112.

Gül, H. ve Sallan-Gül, S. (2008). Türkiye'de Yoksulluk, Yoksulluk Yardımları ve İstihdam. İçinde N. Oktik (Derleyen), *Türkiye'de Yoksulluk Çalışmaları* (ss. 361-396). İzmir:Yakın Kitabevi Yayınları.

Güneş, M. (2012). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımların Bir Kamu Yönetimi Politikası Olarak Sürdürülebilirliği. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 12 (24), 149-184.

Güzel, E. (2017). Malatya'da Kadın Yoksulluğu. Yüksek Lisans Tezi. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

ILO. (2016).ILO's Women At Work Centenary Initiative: Where We are, and Where we want to be. https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_458132/lang-- tr/index.htm (E.T.: 28.06.2024).

Islam, M. M. ve Gagnon, A J. (2016). Use Of Reproductive Health Care Services Among Urban Migrant Women İn Bangladesh. *BMC Women's Health,* 16(15), 1-7.

Kalaycıoğlu, S. ve Rittersberger-Tılıç, H. (2000). *Gündelikçi Kadınlar.* Ankara: Su yayınları.

Kancı, T. (2019). Amfitiyatro, Panoptikon ve Görme Rejimleri. *İnsan ve İnsan*, 6 (21), 543-551.

Kayalar, T. (2019). Yoksulluk Bağlamında Kadınların Sosyal Dışlanma Deneyimleri. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Kırlıoğlu, M. (2015). Sosyal ve Ekonomik Destek Alan Ailelerde Yoksulluk, Sağlık ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi: Konya Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kocabacak, S. (2014). Kadın Yoksulluğu ve Kadın Sağlığı Üzerine Yansımaları. *Sosyal Güvence Dergisi*, 6, 135-161.

Körükmez, L. (2008). Kent Yoksulluğu ile Mücadelede Kadınların Geliştirdiği Stratejiler. İçinde N. Oktik (Derleyen), *Türkiye'de Yoksulluk Çalışmalar (*ss.207-244). İzmir: Yakın Kitabevi Yayınları.

Kurtuldu, K., Şahin, E. (2018). Göçün Kadın Yaşamı ve Sağlığı Üzerine Etkileri. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi,* 1(1), 37-46.

Moghadam, V. M. (2005). The 'Feminization of Poverty' and Women's Human Rights. http//www.unesco.org/shs/gender (E.T:27.06.2024).

Newburn, T. (2017). *Criminology:1* (3rd edition). Routledge.

Oktay, G. F. (2020). Kadın Göçünün Yoksulluğa Etkisi: Isparta Örneği. *Suleyman Demirel University The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences,* 25(2), 167-183.

Otaran, N. (2017). Sayılarda Eşitsizlik Neden Toplumsal Cinsiyet Eşitliği?. *Ka Dergisi*, 2 (6), 293-299.

Önen, C., Güneş, G., Türeme, A. ve Ağaç, P. (2014). Bir Mülteci Kampında Yaşayan Suriyeli'lerde Depresyon ve Anksiyete Durumu. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(6), 223-230.

Özçatal, E. Ö. (2011). Ataerkillik, Toplumsal Cinsiyet ve Kadının Çalışma Yaşamına Katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 21-39.

Özçatal, E. Ö. (2022). Covid-19 Salgınının Ücretli ve Ücretsiz Kadın Emeği Üzerindeki Etkileri. *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 12(2), 209-230.

Özçatal, E. Ö. ve Güven, P. (2022). Covid-19 Krizi Sürecinin Kadınların Kayıt Dışı İstihdamına Etkileri. *Politik Ekonomik Kuram,* 6(1), 73-101.

Özçatal, E. Ö. (2023). Sosyo-Kültürel ve Yapısal Faktörler Temelinde İşgücü Piyasasında Kadınların Ekonomik Güçlenme Süreci Önündeki Sorunları ve Nedenleri. *Fiscaoeconomia,* 7(3), 2539-2571.

Özyakışır, D., (2013), *Göç, Kuram ve Bölgesel Bir Uygulama.* Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Papas, M. A., Trabulsi, J.C., Dahl, A. ve Dominick, G. (2016). Food İnsecurity İncreases The Odds Of Obesity Among Young Hispanic Children. *J Immigr Minor Health,*18(5), 1046- 1052.

Pirinçci, E., Polat, A., Kumru, S. ve Köroğlu, A. (2010). Bir Üniversite Hastanesinde Doğum Yapan Kadınların Doğum Öncesi Bakım Alma Durumu ve Etkileyen Faktörler. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi,* 11,1-7.

Rahnema, M. (2009), *Sefaletin Yoksulluğu Kovduğu Bir Dünya.* (Çev: Ş. Ünsaldı). Ankara: Özgür Üniversite Yayınları.

Rasmusson, G., Lydecker, J. A., Coffino, J. A., White, M. A. ve Grilo, C. M. (2019). Household Food İnsecurity İs Associated With Binge-Eating Disorder And Obesity. *Int J Eat Disord,* 52(1), 28-35.

Sallan Songül, G. (2005). Türkiye'de Yoksulluğun Kadınsılaşması. *Amme İdaresi Dergisi,* 38 (1), 25-45.

Singh, N. ve Kaur, A. (2022). The COVID-19 pandemic: Narratives of Informal Women Workers in Indian Punjab. *Gender, Work and Organization,* 29(2), 388–407.

Şener, Ü. (2012). Kadın Yoksulluğu. *Mülkiye Dergisi,* 36 (4), 51-67.

Şener, Y.ve Başer, M. (2019). Küreselleşme ve Yoksulluğun Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri*. ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 6(2), 6-10.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2015). Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2015. http://www.saglikistatistikleri.gov.tr/dosyalar/SIY_2015.pdf. (E.T.: 28.06.2024).

Taşdemir, G. (2014). Yoksulluğun Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 74-88.

Thio, A., Taylor, J.D. ve Schwartz, M.D. (2012*). Deviant Behavior* (11th edition). Pearson.

TNSA (2018). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü.

Toker, S. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Kadınlarda Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Sorunları: Güncel Veriler. *ERÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 10(2), 31-38.

Toker, S.ve Çıtak, G.(2021). Investigation of Health Indicators of Women in Reproductive Age in Turkey According to Turkey Demographic and Health Surveys. *J TOGU Heal Sci,*1(2),72-84.

TÜİK (2016). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu. Ankara:Türkiye İstatistik Kurumu.

TÜİK (2017). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.

TÜİK(2023). Türkiye İstatistik Kurumu Raporu. Ankara; 2023 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Tuketim-Harcamasi-2023-53801 (E.T.: 28.05.2024).

Türk T. ve H. Ünlü (2016). Yoksullukla Mücadele Politikaları: 2000 Sonrası Türkiye Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(14), 92-104.

UN WOMEN. (2020). From Insights to Action: Gender Equality in the Wake of Covid-19. https://www.unwomen.org/en/digitallibrary/publications/2020/09/gender-equality-in-the-wake-of-covid-19. (E.T.: 28.06.2024).

UNDP (2013). Human Development Report 2013. The Rise of the South: Human Progress in a Diverse World: United Nations Development Programme.

UNICEF(2015). Level and Trends in Child Mortality Report. United Nations Children's Fund.

United Nations Population Fund (UNFPA). Women and girls in the Syria crisis: UNFPA response facts and figures. 2016. htttps://www.unfpa.org/sites (E.T.: 28.06.2024).

Ünlütürk Ulutaş, Ç. (2009). Yoksulluğun Kadınsılaşması ve Görünmeyen Emek. *Çalışma ve Toplum*, 2(21), 25-40.

Vito, G.F. ve Maahs, J.R. (2017). *Criminology: Theoryi Research and Policy* (4th bs). Jones, Bartrlett Learning. https://www.amazon.com/Criminology-Theory-Research-Gennaro-2015-10-02-dp-BO19NDHG7Y/dp/BO19NDHG7Y/ref=mt_other?_encoding=UTF8me=qid= (E.T.: 28.06.2024).

WHO (2017). Sexual and Reproductive Health and Rights of Refugees and Migrants. Geneva:WHO.

World Bank. (2011). World Development Report 2012: Gender Equality and Development. Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Development/The World Bank.

World Health Statistics(2014). http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/112738/1/97 89240692671_eng.pdf (E.T.: 28.06.2024).

Yusufoğlu, Ö.Ş. (2010). Kadın Yoksulluğu Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Elazığ Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Alston, M. (1990). Feminism and Farm Women. *Australian Social Work*, 43(1), 23-27.

Alston, M. (2018). Working with Women: Gender-sensitive Social Work Practice. İçinde M. Alston, S. McCurdy ve J. McKinnon (Editör), *Social Work: Fields of Practice* (ss. 3-18). Oxford University Press.

Ankush, K.S., Naik Arts, K.V.N. ve Nashik, D. (2013). Types of Feminism. *Global Online Electronic International Interdiciplinary Research Journal*, 2(3),84-87.

Barut Bektaş, B. (2023). Feminist Perspektiften Cinsel İstismar ve Sosyal Hizmet Müdahalesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (57), 413-428.

Berwald, C. ve Houtstra T. (2002). Joining Feminism and Social Group Work Practice: A Women's Disability Group. *Social Work With Groups*, 25(4), 71-83.

Buz, S. (2009). Feminist Sosyal Hizmet Uygulaması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(1), 53-66.

Carr, E. S. (2003). Rethinking Empowerment Theory Using A Feminist Lens: The İmportance Of Process. *Affilia*, 18(1), 8–20.

Cree, V. (2018). Feminism And Social Work: Where Next For An Engaged Theory and Practice? *Aotearoa New Zealand Social Work*, 30(3), 4-7.

Dominelli, L. (2002a). *Feminist Social work Theory and Practice*. Palgrave Publication.

Dominelli, L. (2002b). *Anti-Oppressive Social Work Theory and Practice*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave- Macmillan.

Dominelli, L. ve Ioakimidis, V. (2016). The Challenges Of Realising Social Justice İn 21st Century Social Work. *International Social Work*, 59(6), 693–696.

Dominelli, L. (tarihsiz) Feminizm Influences on Wocial work Practices; How is Related, https://medium.com/@yhwirtn/feminism-influences-on-social-work-practices-how-is-it-related-part-1-67a341ad35b6 (E.T.: 07.07.2024)

Enge, J. (2013). Social Worker's Feminist Perspectives: Implications For Practice. *Social Work Master's Clinical Research Papers.* 173.

Everett, J.E., Homstead, K. ve Drisko, J. (2007) Frontline Worker Perceptions Of The Empowerment Process İn Community-Based Agencies. *Social Work*, 52(2), 161–170.

Eyal-Lubling, R. ve Krumer-Nevo, M. (2016). Feminist Social Work: Practice And Theory Of Practice. *Social Work*, 61(3), 245-254.

Gilmore, J. (2015). Principles Of Feminist Social Work Practice. http://www.jennygilmore.com.au/JennyNew/wp-content/uploads/2015/12/Principles-of-Feminist-Social-Work-Practice.pdf (E.T.: 20.08.2024).

Harms, L. (2007). *Working with People: Communication Skills for Reflective Practice*. Oxford University Press.

Karakartal, H. ve Şaşman Kaylı, D. (2023). Feminist Sosyal Hizmet Bakış Açısından Kadın Mülteciler. *Sosyoloji Dergisi*, 46, 243-263.

Kuri, E. ve Fierheller, D. (2022). Social Work And Mothering: Mapping The İntersections Of Social Work And Matricentric Feminism. *Journal of the Motherhood Initiative for Research and Community Involvement*, 13(1), 1-25.

McDonald, C. (1988). Social Work Interviewing And Feminism. *Australian Social Work*, 41(2), 13-16.

Malinowska, A. (2020). Waves of Feminism. *The International Encyclopedia of Gender*, *Media, and Communication*, (1), 1-7.

Özateş, Ö. S. (2009). Bir Sosyal Hizmet Müdahalesi Olarak Aile İçi Şiddet Mağduru Kadın Sorununda Feminist Etik Yaklaşım. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 20(2), 99-108.

Payne, M. (2013). Modern Social Work Theory. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Phillips, R. ve Cree, V.E. (2014). What Does The 'Fourth Wave' Mean For Teaching Feminism in 21st Century Social Work?. *Social Work Education International Journal*, 33(7), 1-14.

Saulnier, C.F. (2008). Feminist Theories. İçinde N. Coady ve P. Lehmann (Editör), Theoretical Perspectives for Direct Social Work Practice: A Generalist-eclectic Approach (ss.343-365). New York:Springer.

Sheafor, B.W. ve Horejsi, C.R. (2006). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. Boston: Pearson.

Seymour, K. (2012). Feminist Practice: Who I am or what I do?. *Australian Social Work*, 65(1), 21-38.

Social Work Test Prep. (2023). Feminist Theory and the Social Work Exam, update: October 7, 2023, https://socialworktestprep.com/blog/2023/october/07/feminist-theory-and-the-social-work-exam/, (E. T.: 21.08.2024).

Thompson, N. (2020). *Anti-discriminatory Practice: Equality, Diversity and Social Justice*. Seventh Edt. Ireland: Bloomsbury Publishing.

Turner, S.G. ve Maschi, T.M. (2014). Feminist And Empowerment Theory And Social Work Practice. *Journal of Social Work Practice*, 29(2), 151–162.

United Nations Women. (2023). Progress on the Sustainable Development Goals: The Gender Snapshot 2023. United States: UN Women ve United Nations Department of Economic and Social Affairs, Statistics Division.

Wendt, S. ve Moulding, N. (2017). The Current State of Feminism and Social Work. *Australian Social Work*, 70(3), 261–262.

World Economic Forum. (2022). Global Gender Gap Report 2023. Geneva: WEF.

Yalçın, M. (2021). Sosyal Hizmet Bakış Açısıyla Yoksul Kadınları Güçlendirme. *Karabük Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (UNIKA Toplum ve Bilim) Dergisi*, 1(1), 1-11.

KAYNAKÇA

Akça, F. ve Özyürek, A. (2019). The Distress Toleration Status, Depression, Anxiety and Stress Levels of Parents Who Have Normally Developed Children and Who Have Intellectual Disability Children. *Journal of History Culture and Art Research,* 8(1), 347-361.

Aksakal, E. (2024). Zihinsel Engelli Çocuk Sahibi Annelerin ve Toplumun Engelliliğe Bakışı. *İçtimaiyat*, 8(1), 261-280.

Aktürk, N. B. K. ve Ekim, A. (2023). Toplumda Engelli Çocuk. *Arel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 178-185.

Asa, G. A., Fauk, N. K. ve Ward, P. R. (2020). The Psychosocial and Economic Impacts on Female Caregivers and Families Caring for Children with A Disability in Belu District, Indonesia. *PloS One*, 15(11), e0240921.

Atalan, G. ve Kabasakal, Z. T. (2023). Özel Gereksinimli Çocuk Sahibi Ebeveynlerde Psikolojik Yardım Almaya İlişkin Tutum, Psikolojik Sağlamlık ve Eş Desteği İlişkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(85), 173-187.

Avşaroğlu, S. (2012). Zihinsel Yetersizliğe Sahip Çocuğu Olan Anne-Babaların Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(1), 533-549.

Ayyıldız, T., Şener, D. K. ve Kulakçı, H. (2012). Zihinsel Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Stresle Baş Etme Yöntemlerinin Değerlendirilmesi. *Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 11(2), 1-12.

Babahanoğlu, R. ve Kaya, N. G. (2023). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yaşam Doyum Düzeylerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 886-898.

Balak Özpolat, N. (2019). Serebral Palsili Çocukların Fonksiyonel Seviyelerinin Bakım Verenlerin Psikososyal Durumlarına Etkilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Bayat, M., Salehi, M. ve Bozorgnezhad, A. (2011). The Comparison of Psychological Problems Between Parents of Intellectual Disabilities Children and Parents of Normal Children. *World Applied Sciences Journal*, 12(4), 471-475.

Brekke, I. ve Alecu, A. (2023). The Health of Mothers Caring for A Child With A Disability: A Longitudinal Study. *BMC Women's Health*, 23(1), 639.

Cagla, Y. (2020). Having a Disabled Child. *International Journal of Caring Sciences*, 13(1), 547-54.

Canarslan, H. ve Ahmetoğlu, E. (2015). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşam Kalitesinin İncelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 17(1), 13-31.

Carlson, J. M. ve Miller, P. A. (2017). Family Burden, Child Disability, and the Adjustment of Mothers Caring for Children with Epilepsy: Role of Social Support and Coping. *Epilepsy and Behavior: EandB*, 68, 168–173.

Chou, Y. C., Kröger, T. ve Pu, C. Y. (2016). Universal Breadwinner versus Universal Caregiver Model: Fathers' Involvement in Caregiving and Well-Being of Mothers of Offspring with Intellectual Disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 29 (1), 34-45.

Çapuk, H., Taşar, A. ve Ekinci, Ç. (2023). Özel Gereksinimli Çocuklara Sahip Ebeveynlerin Yaşadıkları Sorunlar vee Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sağlık Dergisi*, 4(2), 224-233.

Çetin, K. (2018). Engelli Çocuklara Sahip Ailelerin Çocuklarını Kabul-Reddi ile Sosyal Destek İlişkisinin Çeşitli Değişkenlerce Yordanması. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 137-154.

Çolak, B. ve Kahriman, İ. (2021). Evaluation of Family Burden and Quality of Life of Parents with Children With wisability. *The American Journal of Family Therapy*, 51(2), 113-133.

Demir Acar, M., Günay, U. ve Çevik Güner, Ü. (2018). Bebeği Konjenital Anomalili Doğan Annenin Anne-Bebek Bağlanmasında Yaşadığı Güçlükler ve Hemşirenin Rolü. *Turkiye Klinikleri Journal of Nursing Sciences,* 10(2), 169-76.

Demirci, N., Gül, G. ve Demirdel, S. (2023). Engelli Bireye Bakım Veren Ebeveynlerin Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlığının İncelenmesi. *Journal of Innovative Healthcare Practices*, 4(1), 54-63.

DSÖ, (2011). Dünya engellilik raporu. https://www.engellilerkonfederasyonu.org.tr/wpcontent/uploads/2020/04/D%C3%BCnya-Engellilik-Raporu-2011.pdf. (E.T: 20.07.2024).

Duran, S. (2018). Families of Mentally Disabled Children and Psychiatric Nursing. *Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, 4(1), 74-80.

Duru, S. ve Duyan, V. (2017). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerde Toplumsal Cinsiyet Rolleri. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 200-211.

Efilti, E. (2016). Examination to Rejection Behaviors Of Fathers Having With Mentally Disabled Child. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(40).

Ercan, F. Z., Kırlıoğlu, M. ve Kırlıoğlu, H. İ. K. (2019). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Bu Durumu Kabulleniş Süreçleri ve Bu Duruma Dair Görüşleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 597-628.

Fairthorne, J., Hammond, G. ve Bourke, J. (2014). Early Mortality and Primary Causes of Death in Mothers of Children with Intellectual Disability or Autism Spectrum Disorder: A Retrospective Cohort Study. *PloS One*, 9(12), e113430.

Fairthorne, J., Jacoby, P. ve Bourke, J. (2015). Onset of Maternal Psychiatric Disorders After The Birth of A Child With Intellectual Disability: A Retrospective Cohort Study. *Journal of psychiatric research*, 61, 223–230.

Fereidouni, Z., Kamyab, A. H. ve Dehghan, A. (2021). A Comparative Study on the Quality of Life and Resilience of Mothers with Disabled and Neurotypically Developing Children in Iran. *Heliyon*, 7(6).

Güner, U. C., Ertürk, D. B. ve Koç, M. (2022). Violence Sensitivity and Violent Discipline Use of Parents with Disabled and Non-Disabled Children. *Eurasian Journal of Family Medicine*, 11(3), 163-171.

Hazar, Z. ve Ayhan, A. B. (2022). Ergenlik Döneminde Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Annelerin Deneyimlerinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 215-238.

Kalgotra, R. ve Warwal, J. S. (2016). Zihinsel Engelli Çocukların Ebeveynleri Arasında Algılanan Stres ve Kaygı. *Hint Sağlık ve Refah Dergisi*, *7*(4), 427.

Kara, E. (2018). Engelli Çocuğa Sahip Annelere Yönelik Manevi Destek İle Güçlendirme Uygulaması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 311-322.

Karaaslan, M. M. ve Çelebioğlu, A. (2018). Zihinsel Engelli Çocuğu Olan Ebeveynlerin Psikolojik Durumları İle Bakım Yükünün Değerlendirilmesi. *Researcher*, 6(2), 188-200.

Karadağ, G. (2014). Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yaşadığı Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 13(6).

Karakuş, Ö. ve Kırlıoğlu, M. (2019). Engelli Bir Çocuğa Sahip Olmanın Getirdiği Yaşam Deneyimleri: Anneler Üzerinden Nitel Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 96-112.

Karamustafalıoğlu, O. ve Yumrukçal, H. (2011). Depresyon ve Anksiyete Bozuklukları. *Şişli Etfal Hastanesi Tıp Bülteni*, 45(2), 65-74.

Kiani, B. ve Nami, M. (2017). A Comparative Analysis on Psychological Well-Being in Mothers of Autistic, Blind, and Normal-Functioning Children. *Psychology and Neuroscience,* 10(1), 83-90.

Kot, M., Sönmez, S. ve Eratay, E. (2018). Özel Gereksinimli Bireylere Sahip Ailelerin Yaşadıkları Zorluklar. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 85-96.

Kumaş, Ö. A. ve Sümer, H. M. (2019). Özel Gereksinimli Küçük Çocuğu Olan Annelerin Öz Yetkinlikleri, Yılmazlık Düzeyleri ve Stres Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(1), 163-173.

Lo, B., Prosberg, M. V. ve Gluud, L. L. (2018). Systematic Review and Meta-Analysis: Assessment of Factors Affecting Disability in Inflammatory Bowel Disease and The Reliability Of The Inflammatory Bowel Disease Disability Index. *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*, 47(1), 6-15.

Meral, B. F. ve Cavkaytar, A. (2014). Otizmli Çocuk Ailelerinin Aile Yaşam Kalitesi Algıları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(3), 1363-1380.

Meşe, İ. (2013). Engellenmiş Annelik: Zihinsel Engelli Çocukların Anneleri. *Electronic Turkish Studies*, 8(12).

Østerud, K. L., Skjønsberg, E. E. ve Früh, E. A. (2024). "My Child is My Job Now"–Care, Work and Careers of Mothers with Disabled Children in Norway. *Social Science and Medicine*, 355, 117097.

Özmen, D. ve Çetinkaya, A. (2012). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşadığı Sorunlar. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28(3), 35-49.

Öztürk, M. ve Alemdar, D.K. (2023). The Care Burden of Mothers of Children with Disability: Association Between Family Quality of Life and Fatigue. *Journal of Pediatric Nursing,*73, e418-e425.

Savari, K., Naseri, M. ve Savari, Y. (2021). Evaluating the Role of Perceived Stress, Social Support, and Resilience in Predicting the Quality of Life among the Parents of Disabled Children. *International Journal of Disability, Development and Education*, 70(5),644-658.

Shattnawi, K. K., Qananbeh, F. S. ve Khater, W. (2023). The Experiences of Mothers of Children with Hydrocephalus in Jordan: A Phenomenological Study. *Journal of Pediatric Nursing*, 69, e127-e135.

Sivrikaya, T. ve Tekinarslan, İ. Ç. (2013). Zihinsel Yetersizliği Olan Çocuğa Sahip Annelerde Stres, Sosyal Destek ve Aile Yükü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*,14(02), 17-31.

Softa, H. K. (2013). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Depresyon Düzeylerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(2), 589-600.

Su, H., Cuskelly, M. ve Gilmore, L. (2023). Factors Related to Parenting Styles of Chinese Mothers of Children with and without Intellectual Disability. *Journal of Intellectual Disability Research*, 67(6), 573–587.

Şenligil, S. ve Akpınar, B. N. (2023). Özel Gereksinimleri Olan Çocukların Bakım Yükünün Annelerinin Psikolojik Sağlamlığına Etkisi. *Socıal Scıences Studıes Journal*, 9(117), 9420-9425.

Şentürk, M. ve Varol Saraçoğlu, G. (2015). Eğitilebilir Zihinsel, Bedensel Engelli Çocuğa Sahip Olan ve Olmayan Annelerin Aileden Algıladıkları Sosyal Destek ile Depresyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. *International Journal of Basic and Clinical Medicine*, 1(1), 40-49.

Şimşek, Ç. K., Demir, Ö. ve Yılmaz, N. Ş. (2023). Engelli Çocuklara Sahip Olan Ailelerdeki Kaygı Düzeyi: Derleme. *Sağlık ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 85-94.

Thabet, J. B., Sallemi, R. ve Hasïri, I. (2013). Répercussions Psycho-Affectives Du Handicap De L'enfant Sur Les Parents [Psycho-emotional impact of a child's disability on parents]. *Archives de pediatrie: organe officiel de la Societe francaise de pediatrie*, 20(1), 9–16.

Tekinarslan, F. G. ve Tok, E. S. S. (2023). Engelli Çocuğu Olan Annelerde Öz-Şefkat, Sosyal Destek Ve Psikolojik Dayanıklılığın Öznel İyi Oluşla İlişkisi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi,* 10(1), 145-164.

Tura, G. (2017). Engelli Çocuğu Olan ve Çocuğu Engelli Olmayan Annelerin Anksiyete, Depresyon ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18), 30-36.

TÜİK. (2021). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İstatistiklerle Çocuk. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2021-45633. (E.T.: 20.05.2024).

UNICEF (2021). Dünya Genelinde Yaklaşık 240 Milyon Engeli Olan Çocuk, Temel Haklarından Mahrum Kalıyor. https://www.unicef.org/turkiye/topics/engeli-olan-%C3%A7ocuklar (E.T.: 20.05.2024).

Üstün, K., Kıvrak, K. ve Körtelli, O. (2022). Engelli Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Bakım Yükü ve Fiziksel Aktivite Seviyesi Arasındaki İlişkinin Araştırılması. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(3), 488-498.

Werner, S. ve Shulman, C. (2013). Subjective Well-Being among Family Caregivers of Individuals with Developmental Disabilities: The Role of Affiliate Stigma and Psychosocial Moderating Variables*. Research in developmental disabilities*, 34 (11), 4103-4114.

Xia, C., Wei, T. ve Tang, Q., Zheng, H., Sun, M., Chen, G. ve Lv, J. (2023). Anxiety, Depression, Quality of Life, and Family Support among Family Caregivers of Children with Disabilities. *International Journal of General Medicine*, 16, 5063–5075.

Yavuz, M. ve Coşkun, İ. (2014). Normal Gelişim Gösteren Bireyin Zihinsel Engelli Kardeşiyle Vakit Geçirme Durumu. *Electronic Turkish Studies*, 9(8).

Yıldırım, A., Aşılar, R. H. ve Karakurt, P. (2012). Engelli Çocukların Annelerinin Ruhsal Durumlarının Belirlenmesi. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 20(3), 200-209.

Yıldırım, B. ve Demirel, Ö. Y. (2023). Engelli Çocuğa Sahip Annelerin Yaşam Deneyimleri: Kabul Süreçleri ve Güçlüklerle Baş Etme Durumları. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 13(3), 1667-1680.

TÜRK MÛSIKÎSİNDE ÇEŞNİLER

(DÖRTLÜ VE BEŞLİLER)

BU ÇEŞNİLERDE ÖRNEK ETÜT VE ESERLER

DR. FERDA CENGİZ ÜNAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÛSIKÎSİNDE ÇEŞNİLER (DÖRTLÜ VE BEŞLİLER)
BU ÇEŞNİLERDE ÖRNEK ETÜT VE ESERLER

Dr. Ferda Cengiz Ünal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Editör: Doç. Dr. Müslüm Akdemir
Sayfa Tasarımı: Altuğ Hancılar
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi
Görsel Tasarım: Selin Koşan, Altuğ Hancılar
Nota ve Usul Yazım: Berke Can Çalıkuşu, Yusuf Seser Talyak
Doğukan Uzun, Selin Koşan, Altuğ Hancılar

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6613-58-4
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK MÛSIKÎSİNDE ÇEŞNİLER (DÖRTLÜ VE BEŞLİLER)
BU ÇEŞNİLERDE ÖRNEK ETÜT VE ESERLER
Dr. Ferda Cengiz Ünal
X+182 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-58-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah.
Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok,
No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah.
10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Hüseyin Sâdettin Arel – Türk Mûsikîsi Dersleri (İstanbul – 1968)

Hüseyin Sâdettin Arel - Türk Mûsikîsi Nazariyâtı Ders Notları

Necdet Varol Konservatuar Notaları (İstanbul - 1995)

Subhi Ezgi - Nazarî Amelî Türk Mûsıkîsi (V. Cilt) (İstanbul)

Rauf Yektâ - Türk Mûsikîsi Nazariyâtı (İstanbul 1924)

Şefik Gürmeriç - Türk Mûsikîsi Nazariyâtı Ders Notları

Şefik Gürmeriç - Türk Mûsikîsi Usûlleri Ders Notları

Muzaffer Sarısözen - Türk Halk Mûsikîsi Usûlleri (Ankara 1962)

İsmail Hakkı Özkan - Türk Musıkisi Nazariyatı ve Usulleri: Kudüm Velveleleri

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ

EDİTÖRLER
PROF. DR. MUSTAFA ÇELİKTEN, CELAL ARAMAZ

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ

Editörler: Prof. Dr. Mustafa Çelikten, Celal Aramaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-0653-75-5
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ VE OKUL YÖNETİMİ
Editörler: Prof. Dr. Mustafa Çelikten, Celal Aramaz
VI+248 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-0653-75-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ainscow, M., Dyson, A., Goldrick, S., & West, M. (2012). *Developing equitable education systems.* Routledge.

Ainscow, M., Dyson, A., Goldrick, S., & West, M. (2016). Using collaborative inquiry to foster equity within school systems: Opportunities and barriers. *School Effectiveness and School Improvement, 27*(1), 7-23. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.939591

Altrichter, H., & Kemethofer, D. (2015). Does accountability pressure through school inspections promote school improvement? *School Effectiveness and School Improvement, 26*(1), 32-56. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.927369

Bellei, C., Vanni, X., Valenzuela, J. P., & Contreras, D. (2016). School improvement trajectories: An empirical typology. *School Effectiveness and School Improvement*, *27*(3), 275-292. https://doi.org /10.1080/09243453.2015.1083038

Berliner, D. C. (2002). Educational research: The hardest science of all. *Educational Researcher*, *31*(8), 18–20. https://doi.org/10.3102/0013189X031008018

Bernhardt, V. (1998). *The school portfolio: A comprehensive framework for school improvement.* Eye on Education.

Bernhardt, V. L. (2003). *Using data to improve student learning: In elementary schools*. Eye on Education.

Brauckmann, S., & Pashiardis, P. (2010). The clash of evaluations: In search of the missing link between school accountability and school improvement – experiences from Cyprus. *International Journal of Educational Management, 24*(4), 330-350. https://doi.org/10.1108/09513541011045263

Campbell, C., & Levin, B. (2009). Using data to support educational improvement. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 21*, 47–65. https://doi.org/10.1007/s11092-008-9063-x

Chapman, C., & Muijs, D. (2014). Does school-to-school collaboration promote school improvement? A study of the impact of school federations on student outcomes. *School Effectiveness and School Improvement, 25*(3), 351-393. https://doi.org/10.1080/09243453.2013.840319

Coburn, C. E., & Turner, E. O. (2011). Research on data use: A framework and analysis. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives, 9*(4), 173-206. https://doi.org/10.1080/15366367.2011.626729

Cochran-Smith, M., & Lytle, S. L. (2009). *Inquiry as stance: Practitioner research for the next generation.* Teachers College Press.

Cosner, S. (2011). Teacher learning, instructional considerations, and principal communication: Lessons from a longitudinal study of collaborative data use by teachers. *Educational Management Administration & Leadership, 39*(5), 568–589. https://doi.org/10.1177/1741143211408453

Cosner, S., & Jones, M. F. (2016). Leading school-wide improvement in low-performing schools facing conditions of accountability: Key actions and considerations. *Journal of Educational Administration*, *54*(1), 41-57. https://doi.org/10.1108/JEA-08-2014-0098

Davies, P. (1999). What is evidence-based education? *British Journal of Educational Studies*, *47*(2), 108-121. https://doi.org/10.1111/1467-8527.00106

De Lisle, J. (2016). Evolving data use policy in Trinidad and Tobago: The search for actionable knowledge on educational improvement in a small island developing state. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 28*(1), 35–60. https://doi.org/10.1007/s11092-015-9232-7

Demski, D., & Racherbäumer, K. (2015). Principals' evidence-based practice – findings from German schools. *International Journal of Educational Management*, *29*(6), 735-748. https://doi.org/10.1108/IJEM-06-2014-0086

Deppeler, J., & Ainscow, M. (2016). Using inquiry-based approaches for equitable school improvement. *School Effectiveness and School Improvement, 27*(1), 1-6. https://doi.org/10.1080/09243453.2015.1026671

Duke, D. L. (2006). What we know and don't know about low performing schools. *Phi Delta Kappan, 87*(10), 729-734. https://doi.org/10.1177/003172170608701005

Duke, D. L. (2012). Tinkering and turnarounds: Understanding the contemporary campaign to improve low-performing schools. *Journal of Education for Students Placed at Risk*, *17*(1/2), 9-24. https://doi.org/10.1080/10824669.2012.636696

Dumay, X., & Dupriez, V. (2008). Does the school composition effect matter? Evidence from Belgian data. *British Journal of Educational Studies*, *56*(4), 440–477. https://doi.org/10.1111/j.1467-8527.2008.00418.x

Dumay, X., Coe, R., & Anumendem, D. N. (2014). Stability over time of different methods of estimating school performance. *School Effectiveness and School Improvement*, *25*(1), 64-82. https://doi.org/10.1080/09243453.2012.759599

Ehren, M. C. M., & Hatch, T. (2013). Responses of schools to accountability systems using multiple measures: The case of New York City elementary schools. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 25*(4), 341–373. https://doi.org/10.1007/s11092-013-9175-9

Ehren, M. C. M., & Swanborn, M. S. L. (2012). Strategic data use of schools in accountability systems. *School Effectiveness and School Improvement*, *23*(2), 257-280. https://doi.org/10.1080/09243453.2011.652127

Ehren, M. C. M., Altrichter, H., & McNamara, G., & O'Hara, J. (2013). Impact of school inspections on improvement of schools—describing assumptions on causal mechanisms in six European countries. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, *25*(1), 3-43. https://doi.org/10.1007/s11092-012-9156-4

Ehren, M., & Dijkstra, A. B. (2014). Evaluation of social outcomes through school inspections. In A. B. Dijkstra & P. I. de la Motte (Eds.), *Social outcomes of education: The assessment of social outcomes and school improvement through school inspections* (pp.51-71). Amsterdam University Press.

Ehren, M., Perryman, J., & Shackleton, N. (2015). Setting expectations for good education: How Dutch school inspections drive improvement. *School Effectiveness and School Improvement*, *26*(2), 296-327. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.936472

Fleischman, S. (2009). User-driven research in education: A key element promoting evidence based education. In W. Böttcher, J.N. Dicke, & H. Ziegler (Eds.), *Evidenzbasierte Bildung: Wirkungsevaluation in Bildungspolitik und pädagogischer Praxis* (pp.69-82). Waxmann.

Gelderblom, G., Schildkamp, K., Pieters, J., & Ehren, M. (2016). Data-based decision making for instructional improvement in primary education. *International Journal of Educational Research, 80*, 1–14. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.07.004

Giles, C., & Hargreaves, A. (2006). The sustainability of innovative schools as learning organizations and profession learning communities during standardized reform. *Educational Administration Quarterly*, *42*(1), 124-156. https://doi.org/10.1177/0013161X05278189

Godreau Cimma, K. L. (2011). *A middle school principal's and teachers' perceptions of leadership practices in data-driven decision making* (Publication No. 3439260) [Doctoral dissertation, University of Hartford]. ProQuest Dissertations Publishing.

Goldring, E., & Berends, M. (2009). *Leading with data: Pathways to improve your school*. Corwin Press.

Gray, J., Hopkins, D., Reynolds, D., Wilcox, B., Farrell, S., & Jesson, D. (1999). *Improving schools: Performance and potential.* Open University Press.

Guldemond, H., & Bosker, R. (2009). School effects on students' progress: A dynamic perspective. *School Effectiveness and School Improvement*, *20*(2), 255–268. https://doi.org/10.1080/09243450902883938

Gustafsson, J.-E., Ehren, M. C. M., Conyngham, G., McNamara, G., & Altrichter, H. (2015). From inspection to quality: Ways in which school inspection influences change in schools. *Studies in Educational Evaluation, 47*, 47–57. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2015.07.002

Hallinger, P., & Heck, R. H. (2011). Exploring the journey of school improvement: Classifying and analyzing patterns of change in school improvement processes and learning outcomes. *School Effectiveness and School Improvement, 22*(1), 1-27. https://doi.org/10.1080/09243453.2010.536322

Halverson, R. (2010). School formative feedback systems. *Peabody Journal of Education: Issues of Leadership, Policy and Organizations*, *85*(2), 130-146. https://doi.org/10.1080/01619561003685270

Hargreaves, D. H. (2012). *A self-improving school system towards maturity.* National College for Teaching and Leadership.

Harris, A. (2002). *School improvement: What's in it for schools?* RoutledgeFalmer.

Harris, A., Chapman, C., Muijs, D., Russ, J., & Stoll, L. (2006). Improving schools in challenging contexts: Exploring the possible. *School Effectiveness and School Improvement*, *17*(4), 409–424. https://doi.org/10.1080/09243450600743483

Hemmer, L. M., Madsen, J., & Torres, M. S. (2013). Critical analysis of accountability policy in alternative schools: implications for school leaders. *Journal of Educational Administration*, *51*(5), 655-679. https://doi.org/10.1108/JEA-01-2012-0002

Heritage, M., & Yeagley, R. (2005). Data use and school improvement: Challenges and prospects. In J. L. Herman & E. Haertel (Eds.), *Uses and misuses of data for educational accountability and improvement: 104th yearbook of the National Society for the Study of Education, Part 2* (pp. 320–339). Blackwell.

Hiebert, J., Gallimore, R., & Stigler, J. W. (2002). A knowledge base for the teaching profession: What would it look like and how can we get one? *Educational Researcher*, *31*(5), 3–15. https://doi.org/10.3102/0013189X031005003

Hofman, R. H., Dijkstra, N. J., & Hofman, W. H. A. (2009). School self-evaluation and student achievement. *School Effectiveness and School Improvement*, *20*(1), 47–68. https://doi.org/10.1080/09243450802664115

Hopkins, D. (1996). Towards a theory for school improvement. In J. Gray, D. Reynolds, C. T. FitzGibbon, & D. Jesson (Eds.), *Merging traditions: The future of research on school effectiveness and school improvement* (pp. 30–50). Cassell.

Hopkins, D., & Reynolds, D. (2001). The past, present and future of school improvement: Towards the third age. *British Educational Research Journal*, *27*(4), 459–475. https://doi.org/10.1080/01411920120071461

Hopkins, D., Reynolds, D., & Gray, J. (1999). Moving on and moving up: Confronting the complexities of school improvement in the improving schools project. *Educational Research and Evaluation*, *5*(1), 22–40. https://doi.org/10.1076/edre.5.1.22.3885

Horn, I. S., & Little, J. W. (2010). Attending to problems of practice: Routines and resources for professional learning in teachers' workplace interactions. *American Educational Research Journal*, *47*(1), 181–217. https://doi.org/10.3102/0002831209345158

Ingram, D., Seashore Louis, K., & Schroeder, R. G. (2004). Accountability policies and teacher decision making: Barriers to the use of data to improve practice. *Teachers College Record, 106*(6), 1258- 1287. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2004.00379.x

Johnson, J. (1997). Data-driven school improvement. *Emergency Librarian*, *24*(4), 30-31.

Jordan, W. J., McPartland, J. M., Legters, N. E., & Balfanz, R. (2000). Creating a comprehensive school reform model: The talent development high school with career academies. *Journal of Education for Students Placed at Risk, 5*(1-2), 159-181. https://doi.org/10.1080/10824669.2000.9671385

Kane, T. J., & Staiger, D. O. (2002). The promise and pitfalls of using imprecise school accountability measures. *Journal of Economic Perspectives*, *16*(4), 91–114. https://doi.org/10.1257/089533002320950993

Knapp, M. S., Copland, M. A., & Swinnerton, J. A. (2007). Understanding the promise and dynamics of data-informed leadership. *Yearbook of the National Society for the Study of Education*, *106*(1), 74–104. https://doi.org/10.1111/j.1744-7984.2007.00098.x

Krüger, M. L. (2010). Leading schools in the knowledge society: On the way to leaders of learning in inquiry-based schools. In A.H. Normore (Ed.), *Global perspectives on educational leadership reform: The development and preparation of leaders of learning and learners of leadership* (pp. 397 – 417). Emerald Group Publishing Limited.

Kyriakides, L. (2007). Generic and differentiated models of educational effectiveness: Implications for the improvement of education practice. In T. Townsend (Ed.), *International handbook of school effectiveness and improvement* (pp. 41–56). Springer.

Lai, M. K., & Schildkamp, K. (2013). Data-based decision making: An overview. In K. Schildkamp, M. K. Lai, & L. Earl (Eds.), *Data-based decision making in education: Challenges and opportunities* (pp. 9-22). Springer.

Levin, B. (2009). *Changing 5000 schools*. Harvard University Press.

Lynch, D., Smith, R., Provost, S., & Madden, J. (2016). Improving teaching capacity to increase student achievement: The key role of data interpretation by school leaders. *Journal of Educational Administration, 54*(5), 575-592. https://doi.org/10.1108/JEA-10-2015-0092

MacBeath, J. (2005). *Schools must speak for themselves: The case for school self-evaluation* (2nd ed.). Routledge.

Mandinach, E. B. (2012). A perfect time for data use: Using data-driven decision making to inform practice. *Educational Psychologist*, *47*(2), 71–85. https://doi.org/10.1080/00461520.2012.667064

McNamara, G., O'Hara, J., Lisi, P. L., & Davidsdottir, S. (2011). Operationalising self-evaluation in schools: Experiences from Ireland and Iceland. *Irish Educational Studies, 30*(1), 63–82. https://doi.org/10.1080/03323315.2011.535977

McNaughton, S., Lai, M. K., & Hsiao, S. (2012). Testing the effectiveness of an intervention model based on data use: A replication series across clusters of schools. *School Effectiveness and School Improvement, 23*(2), 203–228. https://doi.org/10.1080/09243453.2011.652126

Medina, V., Martinez, G., Murakami, E. T., Rodriguez, M., & Hernandez, F. (2014). Principals' perceptions from within: Leadership in high-need schools in the USA. *Management in Education, 28*(3), 91-96. https://doi.org/10.1177/0892020614537664

Muijs, D., West, M., & Ainscow, M. (2010). Why network? Theoretical perspectives on networking. *School Effectiveness and School Improvement*, *21*(1), 5–26. https://doi.org/10.1080/09243450903569692

Murillo, J. (2007). School effectiveness research in Latin America. In T. Townsend (Ed.), *International handbook of school effectiveness and improvement* (pp. 75–92). Springer.

Murphy, J. (2013). The architecture of school improvement. *Journal of Educational Administration, 51*(3), 252-263. https://doi.org/10.1108/09578231311311465

Okilwa, N., & Barnett, B. (2017). Sustaining school improvement in a high-need school: Longitudinal analysis of Robbins Elementary School (USA) from 1993 to 2015. *Journal of Educational Administration, 55*(3), 297-315. https://doi.org/10.1108/JEA-03-2016-0034

Opdenakker, M.-C., & Van Damme, J. (2006). Differences between secondary schools: A study about school context, group composition, school practice, and school effects with special attention to public and Catholic schools and type of schools. *School Effectiveness and School Improvement*, *17*(1), 87–117. https://doi.org/10.1080/09243450500264457

Organisation for Economic Co-operation and Development (2013). *Synergies for better learning: An international perspective on evaluation and assessment.* OECD Reviews of Evaluation and Assessment in Education. OECD Publishing.

Palardy, G. J. (2008). Differential school effects among low, middle, and high social class composition schools: A multiple group, multilevel latent growth curve analysis. *School Effectiveness and School Improvement, 19*(1), 21–49. https://doi.org/10.1080/09243450801936845

Patrinos, H. A., Arcia, G., & Macdonald, K. (2015). School autonomy and accountability in Thailand: Does the gap between policy intent and implementation matter? *Prospects, 45*(4), 429–445. https://doi.org/10.1007/s11125-015-9368-8

Ramsteck, C., Muslic, B., Graf, T., Maier, U., & Kuper, H. (2015). Data-based school improvement: The role of principals and school supervisory authorities within the context of lowstakes mandatory proficiency testing in four German states. *International Journal of Educational Management*, *29*(6), 766-789. https://doi.org/10.1108/IJEM-08-2014-0109

Resh, N., & Dar, Y. (2012). The rise and fall of school integration in Israel: Research and policy analysis. *British Educational Research Journal*, *38*(6), 929–951. https://doi.org/10.1080/01411926.2011.603034

Rivera-McCutchen, R. L., & Scharff Panero, N. (2014). Low-inference transcripts in peer coaching: A promising tool for school improvement. *International Journal of Mentoring and Coaching in Education, 3*(1), 86-101. https://doi.org/10.1108/IJMCE-05-2013-0032

Rumberger, R., & Palardy, G. (2005). Does segregation still matter? The impact of student composition on academic achievement in high school. *Teachers College Record*, *107*(9), 1999–2045. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2005.00583.x

Sammons, P. (2008). Zero tolerance of failure and new labour approaches to school improvement in England. *Oxford Review of Education*, *34*(6), 651–664. https://doi.org/10.1080/03054980802518847

Sammons, P., Davis, S., Day, C., & Gu, Q. (2014). Using mixed methods to investigate school improvement and the role of leadership: An example of a longitudinal study in England. *Journal of Educational Administration, 52*(5), 565-589. https://doi.org/10.1108/JEA-10-2013-0121

Schechter, C., & Mowafaq, Q. (2013). From illusion to reality: schools as learning organizations. *International Journal of Educational Management*, *27*(5), 505-516. https://doi.org/10.1108/09513541311329869

Schildkamp, K., & Ehren, M. C. M. (2013). From "intuition" to data-based decision making in Dutch secondary schools? In K. Schildkamp, M. K. Lai., & L. Earl (Eds.), *Data-based decision making in education: Challenges and opportunities* (pp. 49–67). Springer.

Schildkamp, K., & Handelzalts, A. (2012, April 13-17). *Sustainability of data teams for school improvement* [Paper presentation]. The 2012 Annual Meeting of the American Educational Research Association, Vancouver, BC. http://www.aera.net/Publications/Online-Paper-Repository/AERA-Online-Paper-Repository

Schildkamp, K., Ehren, M., & Lai, M. K. (2012). Editorial article for the special issue on data-based decision making around the world: From policy to practice to results. *School Effectiveness and School Improvement, 23*(2), 123-131. https://doi.org/10.1080/09243453.2011.652122

Schildkamp, K., Poortman, C. L., & Handelzalts, A. (2016). Data teams for school improvement. *School Effectiveness and School Improvement, 27*(2), 228-254. https://doi.org/10.1080/09243453.2015.1056192

Schildkamp, K., Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2017). Factors promoting and hindering data-based decision making in schools. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(2), 242-258. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1256901

Schmoker, M. (2003). First things first: Demystifying data analysis. *Educational Leadership*, *60*(5), 22-24.

Simpson, G. H. (2011). *School leaders' use of data-driven decision-making for school improvement: A study of promising practices in two California charter schools* (Publication No. 3478014) [Doctoral dissertation, University of Southern California]. ProQuest Dissertations Publishing.

Stoll, L., Bolam, R., McMahon, A., Wallace, M., & Thomas, S. (2006). Professional learning communities: A review of the literature. *Journal of Educational Change*, *7*(4), 221–258. https://doi.org/10.1007/s10833-006-0001-8

Sun, H., & de Jong, R. (2007). Effective school improvement in The Netherlands. *International Journal of Educational Management, 21*(6), 504-516. https://doi.org/10.1108/09513540710780037

Sun, J., Przybylski, R., & Johnson, B. J. (2016). A review of research on teachers' use of student data: From the perspective of school leadership. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability, 28*(1), 5–33. https://doi.org/10.1007/s11092-016-9238-9

Thornburg, D., & Mungai, A. M. (2016). Teachers in high-need school reform. In D. Thornburg & A. M. Mungai (Eds.), *High-need schools: Changing the dialogue* (pp. 109-130). SensePublishers.

Timmermans, A. C., & Thomas, S. M. (2015). The impact of student composition on schools' value-added performance: A comparison of seven empirical studies. *School Effectiveness and School Improvement, 26*(3), 487-498. https://doi.org/10.1080/09243453.2014.957328

Valenzuela, J. P., Bellei, C., & Allende, C. (2016). Measuring systematic long-term trajectories of school effectiveness improvement. *School Effectiveness and School Improvement*, *27*(4), 473-491. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1150861

Van Ewijk, R., & Sleegers, P. (2010). The effect of peer socioeconomic status on achievement: A meta-analysis. *Educational Research Review*, *5*(2), 134–150. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2010.02.001

Van Gasse, R., Vanlommel, K., Vanhoof, J., & Van Petegem, P. (2017). The impact of collaboration on teachers' individual data use. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(3), 489-504. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1321555

van Geel, M., Visscher, A. J., & Teunis, B. (2017). School characteristics influencing the implementation of a data-based decision making intervention. *School Effectiveness and School Improvement, 28*(3), 443-462. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1314972

Vanhoof, J., & Van Petegem, P. (2010). Evaluating the quality of self-evaluations: The (mis)match between internal and external meta-evaluation. *Studies in Educational Evaluation*, *36*(1–2), 20–26. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2010.10.001

Verhaeghe, G., Vanhoof, J., Valcke, M., & Van Petegem, P. (2010). Using school performance feedback: Perceptions of primary school principals. *School Effectiveness and School Improvement, 21*(2), 167–188. https://doi.org/10.1080/09243450903396005

Walker, A. (1994). Teams in schools: Looking below the surface. *International Journal of Educational Management, 8*(4), 38-44. https://doi.org/10.1108/09513549410062498

Wang, J., & Gu, L. (2014). School-based research and learning activities: An innovative model for promoting teacher professional development. In C-Y. Lin & R-J. Wang (Eds.), *Innovations in science teacher education in the Asia Pacific (Advances in Research on Teaching, Volume 20)* (pp. 37-53). Emerald Group Publishing Limited.

Wayman, J., Cho, V., Jimerson, J. B., & Snodgrass Rangel, V. W. (2010, April 30-May 4). *The data-informed district: A systemic approach to educational data use* [Paper presentation]. The 2010 Annual Meeting of the American Educational Research Association, Denver, CO. http://www.aera.net/Publications/Online-Paper-Repository/AERA-Online-Paper-Repository

Young, V. M. (2006). Teachers' use of data: Loose coupling, agenda setting, and team norms. *American Journal of Education*, *112*(4), 521–548. https://doi.org/10.1086/505058

Ziskind, C. (2013). *An examination of staff perceptions of a data driven decision making process used in a high performing title one urban elementary school* (Publication No. 3564090) [Doctoral dissertation, University of Southern California]. ProQuest Dissertations Publishing.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1998). *Okul Yöneticiliği* (4. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Akçay, C. (2006). *Türk Eğitim Sistemi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aslan, N. (2009). *Avrupa Birliği Ülkelerinde ve Türkiye'de Okul Yöneticilerinin Yetiştirilme ve Atanmalarının Karşılaştırılması ve Bir Model Önerisi*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Aydın, A. ve Uysal, Ş. (2014). Türkiye'de Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Alanındaki Doktora Tezlerinin İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14*(1). doi:10.17240/aibuefd.2014.14.1-5000091508

Aydin, I. (2002). Amerika Birleşik Devletlerinde Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Ve Yönetici Geliştirme Akademisi Örneği. *21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu* içinde (s. 197). https://www.researchgate.net/publication/321361126 adresinden erişildi.

Balyer, A. ve Gündüz, Y. (2011). Değişik Ülkelerde Okul Müdürlerinin Yetiştirilmesi Türk Eğitim Sistemi İçin Bir Model Önerisi. *Kuramsal Eğitimbilim*, *4*(2), 182-197.

Başaran, İ. E. (1983). *Eğitim Yönetimi*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Başaran, İ. E. (1994). *Türkiye Eğitim Sistemi* (2. bs.). Ankara.

Başaran, İ. E. (2000). *Yönetim*. Ankara: Feryal Matbaası.

Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Bursalıoğlu, Z. (2013). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış* (C. 18). Ankara: Pegem.

Çelikten, M. (2003). Akademisyenlerin Mesleki Yardımlaşması Erciyes Örneği. *Amme İdaresi Dergisi*, *36*(2), 101-121.

Çelikten, M., Ayyıldız, K. ve Yeni Çelikten, Y. (2019). Türk Eğitim Sisteminin Örgüt Yapısı: Denetim ve Merkezileşme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *13*(19). doi:10.26466/opus.607124

Fidan, N. ve Erden, M. (1998). *Eğitime Giriş*. Ankara: Alkım Yayınevi .

Gönenç Güler, E., Yılmaz, E., Özutku, H., Çankaya, İ. H., Günbayı, İ., Polat, S., … Uslu, T. (2014). *Eğitim Yönetimi*. (M. Çelikten ve M. Özbaş, Ed.). İstanbul: Lisans Yayıncılık.

Gülbahar, B. (2014). Okul Yöneticilerinin Öğretim Programlarının Uygulanmasındaki Öğretim Liderliği Rollerini Belirlemeye Yönelik Bir Alanyazın Tarama Çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, *44*(201), 83-108.

Gürsel, M. (2003). *Okul Yönetimi* (5. bs.). Konya: Eğitim Kitabevi.

Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim Yönetimi Kuram Ve Türkiye'deki Uygulama*. Ankara: Set Ofset Matbaacılık.

Pelit, A. (2013). *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesine ve Atanmasına İlişkin Benimsenen Modellerin Karşılaştırılması (Türkiye, Fransa, Danimarka ve İngiltere Örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şen, E. ve Kasapoğlu Tankutay, H. (2021a). Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi Okul Yöneticilerinin Atanma Usulüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *8*(2), 297-312.

Şen, E. ve Kasapoğlu Tankutay, H. (2021b). Okul Yöneticilerinin Atanma Usulüne İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi* , *8*(2), 297-312.

Şişman, M. ve Taşdemir, İ. (2008). *Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi*. Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 13-26.

Türk, E. (2002). *Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Usta, M. E. ve Boğa, F. (2021). Okul yöneticilerinin okul yönetiminde yaşanan sorunlara ilişkin görüşleri. *Harran Maarif Dergisi*, *6*(1), 18-49. doi:10.22596/2020.0601.18.49

Yenisu, E., Şahin, F. ve Öztekkeli, H. (2019). Yönetim Düşüncesinin Evriminde Sistem Kuramının Etkileri: Kavramsal Bir Çözümleme. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6*(18).

KAYNAKÇA

Ağıroğlu-Bakır, A. (2013). *Öğretmenlerin paylaşılan liderlik ve örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişkinin analizi* (Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi, Malatya.

Aslan, M., & Ağıroğlu Bakır, A. (2015a). Okul örgütlerinde paylaşılan liderlik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *21*(1), 1-24.

Aslan, M., & Ağıroğlu Bakır, A. (2015b). Okullarda paylaşılan liderlik ve örgütsel bağlılık etkileşimi: Nitel bir çalışma. *Electronic International Journal of Education, Arts and Science*, *1*(2), 1-30.

Aslan, M., & Ağıroğlu Bakır, A. (2015c). Paylaşılan liderlik. (Ed. N. Konan) *Eğitim yönetiminde yeni liderlik yaklaşımları*, 181-200.

Akan, D., & Kılıç, M. E. (2018). Dağıtımcı liderliğe ilişkin öğretmen görüşleri. *Turkish Journal of Educational Studies*, *5*(3), 22-40.

Arık, H., & Çağlar, Ç. (2023). The Relationship Between Teachers' Perceptions of Distributed Leadership Roles of Administrators and Organizational Stress. *E-International Journal of Educational Research*, *14*(6).

Atilkan, N. (2019). *Okul müdürünün dağıtımcı liderlik davranışları ile okulların etkililiği arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Balcı, A. (2008). Türkiye'de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, *54*, 181-209.

Baloğlu, N. (2011). Dağıtımcı liderlik uygulamaları: Eklektik bir tasarım çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(4),163-181.

Baloğlu, N. (2012). Değerler temelli liderlik ile dağıtımcı liderlik arasındaki ilişkiler: Okul müdürünün davranışını değerlendirmeye dönük nedensel bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *(Ek Özel sayı) 12*(2), 1367-1378.

Baloğlu, N. ve Karadağ, E. (2011). Dağıtımcı liderlik: Okullarda yönetiminin yeniden yapılandırması sürecinde dikkate alınması gereken bir liderlik yaklaşımı. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *12*(3), 127-148.

Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim yönetimi (5. baskı*). Ankara: Yargıcı Matbaası.

Bennett, N., Harvey, J. A., Wise, C., & Woods, P. A. (2003). *Distributed leadership: A desk study.* Retrieved from www.ncsl.org.uk/literature review.

Bolden, R. (2007). Distributed leadership. In Marturano, A. and Gosling, J. (Eds.), *Leadership: The key concepts*

Bostancı, A. (2012). Paylaşılan liderlik algısı ölçeği'nin Türkçe uyarlaması. International Journal of Human Sciences [Online], 9(2), 1619-1632.

Cansoy, R., & Parlar, H. (2018). Dağıtılmış liderlik, yöneticiye güven ve okul akademik iyimserliği arasindaki iliskinin incelenmesi. *Educational Administration: Theory & Practice*, *24*(1), 1-44.

Çelik, V. (1999). Eğitimsel liderlik. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çobanoğlu, N. (2020). *Paylaşılan liderlik ve pozitif psikolojik sermaye*. Akademisyen Kitabevi.

Çobanoğlu, N. (2021). Okul öncesi eğitim örgütlerinde paylaşılan liderliğin örgütsel kimlik algısı ve öğretmen mutluluğu ile ilişkisinin incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, (88), 413-432.

Diamond, J. (2007). *A new view: Distributed leadership.* Boston: Harvard University.

Duignan, P. (2007). Distributed Leadership, Critique from a Catholic Perspective. Fourth International Conference on Catholic Educational Leadership 29 July – 1 August Sydney, Australia.

Duignan, P., & Bezzina, M. (2006). Building a capacity for shared leadership in schools teachers as leaders of educational chance. *Educational Leadership Conference February*, *University of Wollongong*.

Dübüş, B. T., & Göksoy, S. (2023). Okul yöneticilerinin dağıtımcı liderlik rolleri ile kullandıkları örgütsel güç kaynakları arasındaki ilişki. *E-Uluslararası Pedandragoji Dergisi*, *3*(1), 1-11.

Elmore, R. (2000). *Building a new structure for school leadership*. Washington, DC: The Albert Shanker Institute.

Elmore, R. (2004). *School reform from the inside out*. Cambridge, MA: Harvard Education Press.

Ensari, H., & Gündüz, Y. (2006). *İlköğretim okullarında yönetim ve kalite. İstanbul: Morpa Yayınları*.

Flessa, J. (2009). Educational micropolitics and distributed leadership. *Peabody Journal of Education, 84*(3), 331-349.

Greenfield, T. B. (1986). The decline and fall of science in educational administration*. Interchange, 17*(2), 57-80.

Gökyer, N., & Yılmaz, G. (2018). İlkokul yöneticilerinin dağıtılmış liderlik düzeyleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 565-583.

Gökyer, N. (2020). Lise Öğretmenlerinin Yöneticilerinin Dağıtılmış Liderlik Davranışlarına İlişkin Algıları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(1), 99-116.

Gronn, P. (2000). Distributed properties: a new architecture for leadership, *Educational Management & Administration, 28*(3) 317-338.

Gronn, P. (2002). Distributed leadership as a unit of analysis. *The leadership Quarterly, 13*(4), 423-451.

Gronn, P. (2008). The future of distributed leadership. *Journal of Educational Administration, 46*(2), 141-158.

Halverson, C. A. (2001). Activity theory and distributed cognition: Or what does CSCW need to DO with theories? *Computer Supported Cooperative Work (CSCW)*, *11*(1-2), 243-267.

Harris, A. (2003). Teacher leadership as distributed leadership: Heresy, fantasy or possibility? *School Leadership & Management: Formerly School Organisation*. *23*(3), 313-324.

Harris, A. (2004). Distributed leadership and school improvement leading or misleading?. *Educational Management Administration & Leadership, 32*(1), 11-24.

Harris, A. (2008). Distributed leadership: According to the evidence. *Journal of Educational Administration, 46*(2), 172–188.

Hulpia, H., Devos, G., & Rosseel, Y. (2009). Development and validation of scores on the distributed leadership inventory. *Educational and Psychological Measurement, 69*(6), 1013-1034.

Ilgar, L. (2000). Eğitim yönetimi, okul yönetimi. *Sınıf Yönetimi,* İstanbul: Beta Yayıncılık, 167.

Kılıçoğlu, D. (2018). Dağıtılmış Liderlikten Hibrit Liderliğe: Eğitim Örgütlerinde Liderliğin Değişen Görünümü. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, *2*(3), 243-257.

Korkmaz, E. ve Gündüz, H.B. (2011). İlköğretim okulu yöneticilerinin dağıtımcı liderlik davranışlarını gösterme düzeyleri. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, *1*(1), 123-153).

Kulu, M. (2020). *Okul yöneticilerinin dağıtımcı liderlik davranışları ile öğretmenlerin mesleki topluluk düzeyleri arasındaki ilişki* (Master's thesis, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi).

Mermer, M. (2019). Mesleki ve teknik anadolu liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul yöneticilerinde dağıtımcı liderlik davranışlarına ilişkin görüşleri (Ankara ili örneği). *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Oğuz, E. (2010). Dağıtılmış liderlik. İçinde H. B. Memduhoğlu ve K. Yılmaz (Eds.), *Yönetimde yeni yaklaşımlar* (ss. 157-174) Ankara: Pegem A.

Oplatka, I. (2009). The field of educational administration: A historical overview of scholarly attempts to recognize epistemological identities, meanings and boundaries from the 1960s onwards. *Journal of Educational Administration*, *47*(1), 8-35.

Özdemir, M. (2011). Kamu Yönetimi ve İşletme Yönetimi Arakesitinde Bir Bilim: Eğitim Yönetimi. Amme İdaresi Dergisi, 44(2), 29-42.

Özdemir, M. (2012). Dağıtımcı liderlik envanterinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 18*(4), 575-598.

Özdemir, M. (2017). Eğitim yönetiminde epistemik bunalımın arkeolojisi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 23(2),281-304.

Özdemir, M. (2018). Eğitim yönetiminde olgu-değer sorunsalına ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, *1*(20), 172.

Özer, N. ve Beycioğlu, K. (2013). Paylaşılan liderlik ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *İlköğretim Online*, *12*(1), 77-86.

Özkan, M., & Çakır, Ç. (2017). Dağıtılmış liderlik ölçeği'nin geliştirilmesi. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, *8*(30), 1629-1660.

Sarı, E. & Sarı B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, *3*(2), 49-63.

Sevim, H. İ., & Kaya, A. (2022). Okullardaki Dağıtımcı Liderlik ile Sinerjik İklim Arasındaki İlişki. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (54), 753-773.

Spillane, J. P. (2003). Educational leadership. *Educational Evaluation and Policy Analysis, 25*(4), 343-345.

Spillane, J. P. (2005). Distributed leadership. *The Educational Forum*, *69*(2), 143-150.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed leadership.* San Francisco: Jossey-Bass.

Spillane, J. P., Halverson, R., & Diamond, J. B. (2001). Investigating school leadership practice: a distributed perspective. *Educational Researcher, 30*(3), 23-28.

Spillane, J. P., Halverson, R., & Diamond, J. B. (2004). Towards a theory of leadership practice: a distributed perspective. *Journal of Curriculum Studies, 36*(1), 3-34.

Spillane, J. P., Camburn, E. M., Pustejovsky, J., Pareja, A. S., & Lewis, G. (2008). Taking a distributed perspective: epistemological and methodological trade-offs in operationalizing the leader-plus aspect. *Journal of Educational Administration, 46*(2), 189-213.

Takmak, H. (2019). Eğitim Yönetiminin Özgünleşme ve Özerkleşme Sorunsalı. Ege Eğitim Dergisi, 20 (1), 113-126.

Taştan, M. ve Oğuz, E. (2013). İlköğretim öğretmenleri için dağıtımcı liderlik ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11,* 103-124.

Teker, N., Çelikten M. Ve Halavuk, F. (2018). Eğitim yönetiminde mizah tarzı ve iş doyumu ilişkisi. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8(Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı*), 521-546.

Uslu, B. ve Beycioğlu, K. (2013). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ile müdürlerin paylaşılan liderlik rolleri arasındaki ilişki. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32*(2), 323-345.

Woods, P. A. (2010). Democratic leadership: Drawing distinctions with distributed leadership. *International Journal of Leadership in Education*, *7*(1), 3-26.

Yıldırım, T., Çam, A., Yalım, Z., Bölükbaşı, R., & Özen, S. (2024). Okul Yönetiminde Liderlik ve Yaklaşımları. *International QMX Journal*, *3*(2), 930-939.

KAYNAKÇA

Appell, C. J. (1991). The Effects of the 4 MAT System of Instruction on Academic Achievement and Attitude in the Elementary Music Classroom, University of Oregon / Ed.D.

Aydede, M. N. & Kesercioğlu, T. (2012). Aktif Öğrenme Uygulamalarının Öğrencilerin Kendi Kendine Öğrenme Becerilerine Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,43(43) , 37-49. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/hunefd/issue/7795/102010

Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to Corona Virus pandemic. *Asian Journal of Distance Education, 15*(1), i-vi. https://doi.org/10.5281/zenodo.3778083

Breazeal, C. L. (2002). Designing sociable robots. Cambridge, MA: MIT Press

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., & Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence trends in education: a narrative overview. *Procedia Computer Science*, *136*, 16-24.

Clark, R. C. & Kwinn, A. (2007). *The new virtual classroom: Evidence-based guidelines for synchronous e-learning*. San Francisco, CA: Pfeiffer.

Çelikten, M. (2001). Etkili okullarda karar süreci. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(11), 1-12.

Çelikten, M., Ayyıldız, K., & Çelikten, Y. Y. (2019). Türk eğitim sisteminin örgüt yapısı: Denetim ve merkezileşme. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *13*(19), 2847-2866.

Çelikten, Y., Yıldırım, A., Çelikten, M. & Ayyıldız, K. (2019). Profesyonel Okul Yöneticiliği ve Kadın Faktörü. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(12), 123-143. https://doi.org/10.29129/inujgse.613884

Deng, L., & Yu, D. (2014). Deep learning: methods and applications. Foundations and Trends in Signal Processing, 7(3–4), 197-387.

Erden, M. (1988). Öğrenciler arasındaki işbirliğine dayalı öğretim teknikleri. *Eğitim ve Bilim*, *12*(68).

Gordon, B. M. (2011). Artificial Intelligence: Approaches, Tools and Applications. New York: Nova Science Publishers, Inc.

Horgan, D., Romao, M., Morré, S. A., & Kalra, D. (2019). Artificial intelligence: power for civilisation–and for better healthcare. Public Health Genomics, 22(5-6), 145-161. https://doi.org/10.1159/000504785

Kaya, S. (2011). *Sanal sınıf yönetiminde görev alacak öğretim elemanlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi.* Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kervin, L. K., Cambourne, B. L., Turbill, J. B., Ferry, B., Hedberg, J., Jonassen, D. H., & Puglisi, S. (2005). From classroom reality to virtual classroom: The role of teacher created scripts in the development of classroom simulation technology. *Proceedings of the 2004 Australian Association for Research in Education Conference* (pp. 84-92). Melbourne, Australia: Australian Association for Research in Education.

Kingma, B., & Keefe, S. (2006). An analysis of thevirtualclassroom: Does size matter? Do residenciesmake a difference? Shouldyouhirethatınstructionaldesigner? *Journal of Education for Library and Information Science, Spring, 2006, 47*(2), 127-143.

Martin, F., Parker, M.A., & Ndoye, A. (2011). *Measuringsuccess in a synchronous virtual classroom*. Student satisfaction and learning out comes in E-Learning: An ıntroduction to empirical research. Edt (Sean B. Eom., & J.B. Arbaugh), USA: IGI Global.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N. & Shannon, C. E. (1955). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. AI Magazine 27 (4): 12–14.

Muggleton, S. (2014). Alan Turing and the development of Artificial Intelligence. AI communications, 27(1), 3-10. doi: 10.3233/AIC-130579

Neuwırth, L. S., Jović, S. & Mukherji, B. R. (2020). Reimagining higher education during and post-COVID-19: Challenges and opportunities. *Journal of Adultand Continuing Education*. doi:10.1177/1477971420947738

Özmen, B. (2012). *Sosyal Ağ Destekli Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğrenci Başarısı ve Görüşlerine Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Palloff, R. M. & Pratt, K. (2013). *Lessons from the virtual classroom :There alities of online teaching (2. baskı)*. San Francisco, CA: Jossey-Bass

Phelps, A. & Vlachopoulos, D. (2020). Successful transition to synchronous learning environments in distance education: A research on entry-level synchronous facilitator competencies. *Education and Information Technologies, 25*(3), 1511-1527. doi:10.1007/s10639-019-09989-x

Pressey, S. L. (1950). Development and appraisal of devices providing immediate automatic scoring of objective tests and concomitant self-instruction. The Journal of Psychology, 29(2), 417-447.

Ratner, B., "A comparison of two popular machine learning methods", DM STAT-1 Online Newsletter about Quantitative Methods in Direct Marketing, 2000, 4.

Stern, B. S. (2004). A comparison of online andface-to-faceinstruction in an under graduate foundations of American education course. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education, 4*(2), 196-213

Timms, M. J. (2016). Letting artificial intelligence in education out of the box: educational cobots and smart classrooms. International Journal of Artificial Intelligence in Education, 26(2), 701-712. doi: 10.1007/s4059

Ursin, V. D. (1995). Effects of the 4MAT System of Instruction on Achievement, Products and Attitudes Toward Science of Ninth-Grade Students, The University of Connecticut

Weinerth, K., Koenig, V., Brunner, M., &Martin, R. (2014). Conceptmaps: A useful and usable tool for computer-based knowled geassessment? A literature review with a focus on usability. *Computers&Education*, *78*, 201-209

KAYNAKÇA

Aktepe, V. (2014). *Okul yöneticilerinin seçme ve yetiştirme uygulamalarına yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri* (Vol. 9). www.meb.gov.tr

Akyüz, Y. (2012). *Türk Eğitim Tarihi*. Pegem Yayıncılık.

Aydın, İ. (2016). *Eğitim ve Öğretimde Etik* (8. Baskı). Pegem Akademi.

Balcı, A. (2020). *Açıklamalı Eğitim Yönetimi Terimleri Sözlüğü* . Pegem Yayınları.

Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Siyasal Kitabevi.

Binbaşıoğlu, C. (1982). *Eğitim Düşüncesi Tarihi* . Binbaşıoğlu Yayınevi.

Bursalıoğlu, Z. (1991). *Eğitim Yönetiminde Teori ve Uygulama*. Pegem Yayıncılık.

Erdem, F., & İşbaşı, J. O. (2001). Eğitim Kurumlarında Örgüt Kültürü ve Öğrenci Alt Kültürünün Algılamaları. *Akdeniz İİBF Dergisi*, *1*(1), 33–57.

Ertürk, S. (1988). Türkiye'de Eğitim Felsefesi Sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *3*, 11–16.

Fındıkçı, İ. (1996). *Bilgi Toplumunda Yöneticilerde Kendini Geliştirme*. Kültür Koleji Eğitim Vakfı Yayınları.

Genç, T. (1998). *Kamu Yönetimi*. Başkent Klişe Matbaacılık.

Gündoğdu, F. (2017). *Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşleri* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hesapçıoğlu, M. (1988). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Eğitim Programları ve Öğretim*. Beta Basım Yayın Dağıtım.

Kaya, Y. K. (1993). *Eğitim Yönetimi Kuram Ve Türkiye'deki Uygulama*. Set Ofset Matbaacılık.

Kodamanoğlu, M. N. (2001). Milli Eğitim Örgütünde Yönetici Olanların Görev Felsefesi ya da Hizmet İlkeleri Ne Olmalıdır? In *000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu*. H.H. Tekışık Vakfı Yayınları.

Levent, A. F. (2021). *Eğitimde Ahlak ve Etik.* Nobel Yayıncılık.

Levent, A. F., & Dönmez Övür, M. (2019). *Eğitim Hukuku*. Nobel Yayıncılık.

Özdemir, S. (2014). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi* (3. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.

Özmen, F., & Kömürlü, F. (2010). Eğitim Örgütlerine Yönetici Seçme ve Atamada Yaşanan Sorunlar Ve Yönetici Görüşleri Temelinde Çözüm Önerileri. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *2*(2), 25–33.

Scheerens, J., & Stoel, W. G. R. (1988). Development of Theories of School Effectiveness. *Annual Meeting of American Educational Research Association*, *1*(28).

Şimşek, Ü. (2020). Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okullarda Çalışan Müdür Yardımcılarının Görevlerini Yaparken Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Scientific Educational Studies*, *4*(1), 78–97. https://doi.org/10.31798/ses.824575

Şişman, M. (1996). Postmodernizm Tartışmaları ve Örgüt Kuramındaki Yansımaları. *Eğitim Yönetimi*, *2*(3), 451–464.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). Dünyada Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesine İlişkin Başlıca Yönelimler ve Türkiye İçin Çıkarılabilecek Bazı Sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 13–26.

Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi*. Pegem Yayıncılık.

TDK. (2023). *https://sozluk.gov.tr/*.

KAYNAKÇA

Adair, J.(2004). *Etkili Stratejik Liderlik*. (Çev. Salih Fatih Güneş). Babıali Kültür Yayıncılığı.

Adıgüzel, S. (2007). *İlköğretim okul müdürlerinin deprem ile ilgili kriz yönetimine ilişkin yeterlilikleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Akat, İ., Gönül B. ve Gülay B. (1994). *İşletme yönetimi*. Beta Yayıncılık.

Aksoy ve Aksoy. (2003). Okullarda krize müdahale planlaması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,1*(2), 37-49.

Aksu, A. ve Deveci, S. (2009). İlköğretim okulu müdürlerinin kriz yönetim becerileri. *e- Journal of New World Sciences Academy, 4(*2), 448-464.

Akyüz, G. (2010). *Kriz ve kriz yönetiminde liderin rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kocaeli Üniversitesi.

Ataulusoy, Z. (2007). *Kriz iletişimi sürecinde marka yönetimi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Avgan, S. (2010). *Kriz yönetimi ve Türkiye'de krizlerin tarihsel gelişimi: Bursa'daki işletmelerde kriz yönetimi üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Uludağ Üniversitesi.

Aykaç, B. (2001). Kamu Yönetiminde Kriz ve Kriz Yönetimi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(*2), 123-132.

Baltaş, Z. (2002). *Krizde fırsatları görmek*. Remzi Kitabevi.

Barton, L. (1994). Kriz yönetimi: Afetlere hazırlanmak ve yönetmek. *Cornell Otel ve Restoran İdaresi Üç Aylık Bülten , 35* (2), 59-65.

Bıyıkoğlu, C. (2020*). İlköğretim okul yöneticilerinin kriz yönetimi becerilerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Kültür Üniversitesi.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve yönetim*. Siyasal Kitabevi.

Can, H. (2011). *Organizasyon ve yönetim*. Siyasal Kitabevi.

Can, H., & Coombs, W. T. (2007). "Attribution theory as a guide for post-crisis communication research". *Public Relations Review. 33*(2), 135-139.

Çelik, A. (2010). *Kriz ve stres yönetimi*. Gazi Kitabevi.

Dinçer, Ö. (2004). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Emrealp, S.(1993). *Belediyelerde Kriz Yönetimi*. Kent Basımevi.

Erten, Ş. (2011). *Türk kamu yönetiminde kriz yönetimi anlayışı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Fediuk, T. A., Pace, K. M., & Botero, I. C. (2010). "Crisis response effectiveness: Methodological considerations for advancement in empirical investigation into response impact". The Handbook Of Crisis Communication. Malden, Ma: Blackwell.: P221-242.

Filiz, E. (2007). Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi. Alfa Aktüel Yayıncılık.

Gainey, B.S. (2009). Crisis management's new role in educational settings. *Clearing House, 3*, 267-274.

Genç, F. N. (2009). Kriz yönetimi ve kamu yönetiminde uygulanabilirliği. *Verimlilik Dergisi(4)*, 7 - 22.

Gül, A. (2010). *İstanbul ilinde üç farklı statüdeki hastanede çalışan hemşirelerin kriz ile karşılaşma durumları, kriz yönetimine bakışı ve kişilik özellikleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Haliç Üniversitesi.

Haşit, G. (2013). *Kriz iletişimi ve yönetimi*. Saray Matbaacılık.

Holladay, S. J. (2010). "Are they practicing what we are preaching? An investigation of crisis communication strategies in the media coverage of chemical accidents". The Handbook Of Crisis Communication. Malden, Ma: Wiley-Blackwell. P159-180.

Karaağaç, T. (2013). Kriz yönetimi ve iletişim. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 0*(49), 117-132.

Karadeveci, Z. B. (2004). *Kriz ortamında turizm işletmelerinde risk yönetimi ve finansal kararlar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Klan, G.(2003). Crisis Leadership: How Military Lessons and Corporate Experiences Can Help Leaders Find Opportunity in Times of Greensboro.USA: Center for Creative Leadership.

Koçel, T. (2005), *İşletme Yöneticiliği*. Arıkan Yayınevi

Kuşay, Y. (2005). *Kriz iletişimde internetin etkisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Meydan, M. (2005). *Kriz yönetimi ve muhtemel bir krize karşı işletmelerin hazırlıklarına yönelik alan araştırması (Denizli tekstil işletmeleri örneği)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Murat, G. ve Mısırlı, K. (2005). Küçük ve orta ölçekli işletmelerde kriz yönetimi: çaycuma örneği. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 1(*1), 1-19.

Narbay, M. Ş. (2005). *Kriz İletişiminde Halkla İlişkilerin Rolü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ocak, Y. (2006). *Ortaöğretim okullarında kriz yönetimi (Edirne ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi.

Örnek, A.Ş. ve Aydın, Ş. (2008). *Kriz ve stres yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Özcan, Ş. (2021). *Etkili kriz yönetimi*. İksad Yayınevi.

Özdemir, A. (2002). Sağlıklı okul ikliminin çeşitli görünümleri ve öğrenci başarısı. *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi, 10*(1), 39-46.

Özer, A.K. (1997). *Gerçekçi YönetişimYönetici/Liderlik Modeli*, Varlık/Özel Yayınları.

Özer, M. A. (2008). *21. Yüzyılda Yönetimde Yöneticiler*. Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, B. (2010). *Kriz yönetimi ve örnek bir uygulama* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Yıldız Teknik Üniversitesi.

Parsons, W. (1996). Crisis management. *Career Development International. 1*(5), 26-28.

Randall, D. M. (1987). Commitment and organization: *The organization man revisited. Academy of Management Review, 12*(1), 460–471.

Regester, M. (1989*). Crisis Management*, London, Hutchison Limited.

Sayın, N. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında kriz yönetimi stratejisinin incelenmesi (İstanbul İli örneği)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.

Sezgin, F. (2003). "Kriz Yönetimi"*, Manas Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(8), 181-195.

Tack, Philip B. (1994). *Kriz Zamanı Yönetim*, Çeviren: Yakut Güneri. İlgi Yayıncılık.

Tekin, Ö. F. (2015). Kriz yönetimi ve kamu yönetimi için önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 18*(2), 119-135.

Tutar, H. (2000). *Kriz ve Stres Ortamında Yönetim*, Hayat Yayınları.

Tutar, H. (2007). *Kriz ve stres yönetimi*. Seçkin Yayınevi.

Tutar, H. (2011). Kriz ve stres yönetimi. Seçkin Yayınevi.

Tüz, M, V. (2001). *İşletmelerde kriz yönetimi*. Alfa Yayıncılık.

Tüz, M. V. (2008). *Kriz Yönetimi Uygulama İçin Temel Adımlar*. Şah-Mat Maatbacılık.

Tüz, M., İpçioğlu, İ., Suher, İ. K., ve Haşit, G. (2013). *Kriz iletişimi ve yönetimi*, (Editör: Gürkan Haşit), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Tüz. M.V. (1996*). Kriz döneminde işletme yönetimi*. Ekin Yayınevi.

https://sozluk.gov.tr/ (09.05.2024)

KAYNAKÇA

Akın, L. (2017). İşyerlerinde ve İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hiyerarşisi. Sosyal Güvenlik Dergisi, 7(2).

Akpınar, T., & Çakmakkaya, B. Y. (2014). İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından İşverenlerin Risk Değerlendirme Yükümlülüğü. Çalışma Ve Toplum, 1(40), 273-304.

Atalay, Ö. (2014). Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimlerinin Özellikleri ve Türkiye'de İşverenlerin İSG Hizmet Modeli Tercihlerinin İncelenmesi [İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi]. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü.

Ateş, Z. G. (2020). Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Eğitilmeleri. Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 28(2), 713-744.

Bayraktaroğlu, S., Mustafa, M., & Atay, E. (2018). Çalışanlarda İş Güvenliği ve İş Kazası Algısı: Mavi Yakalılar Üzerine Bir Araştırma. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5(9), 1-15.

Bayram, M., Kökçam, A. H., & İskender, H. (2017). Firma Büyüklüğünün 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Kapsamında Bireysel ve Örgütsel Sonuçlar Üzerindeki Etkisi: İmalat Firmaları Üzerinde Bir Araştırma. İşletme Bilimi Dergisi, 5(2), 135-154.

Cengizler, F. (2014). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası'nın Ülkemize Getirisi ve Götürüsü. Journal of Istanbul University Law Faculty, 72(2), 85-85.

Coşkun, B. (2007). Türkiye'de işçi ve işverenlerin iş sağlığı ve güvenliği sorumluluğu görev ve sorumlulukları [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eravcı, D. B. (2019). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve İlgili Yönetmelikleri Çerçevesinde İşverenin Yükümlülükleri. Hak İş Uluslararası Emek Ve Toplum Dergisi, 8(22), 330-355.

Eşsiz, T. (2017). İş Kazalarının Meydana Gelmesinde Ücret Faktörü Türkiye Uygulaması Demir Çelik Uygulaması İnşaat Sektörü Uygulaması [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Rumeli Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü .

Günler, S. H. (2019). 5510 Sayılı Kanun Md. 4/1-A Kapsamında Sigortalı Sayılanlar [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karadeniz, O. (2012). Dünya'da ve Türkiye'de İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları ve Sosyal Koruma Yetersizliği. Çalışma ve Toplum, 34(3).

Kılıç, M. (2016). İşçilerin Çalışma Hayatıyla İlgili Haklarını Aramada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri [Yüksek Lisans Tezi]. İşçilerin Çalışma Hayatıyla İlgili Haklarını Aramada Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkmaz, A., & Avsallı, H. (2012). Çalışma Hayatında Yeni Bir Dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012(26), 153-167.

Özcan, S. (2019). Ortaöğretim Düzeyinde Faizsiz Bankacılık ve Sigortacılık Alanının Açılması ve Bu Alanda Tematik Lise Açılmasına İlişkin Bir Öneri. İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi (İEFD), 5(1), 93-114.

Özkılıç, Ö. (2005). İş Sağlığı ve Güvenliği, Yönetim Sistemleri ve Risk Değerlendirme Metodolojileri. TİSK Yayınları.

Öztürk, Y. (2020). Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkındaki Tutumları. International Journal of Advances in Engineering and Pure Science, 32(2), 111-117.

Polatoğlu, G., & Sincar, S. (2018). Avrupa'da İş Sağlığı ve Güvenliği 'nin Ortaya Çıkması ve Türkiye'deki Uygulamaları. Atatürk Dergisi, 7(2), 71-95.

Sönmez, M. (2010). Türkiye'de Mesleki ve Teknik Örgün Öğretimin Sorunları ve Yeniden Yapılandırılma Zorunluluğu. Eğitim ve Bilim, 33(147), 71-84.

Tiftik, M., & Adıgüzel, A. (2016). İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'na Göre Genel Hizmet Sözleşmesinde İşverenin İşçiyi Koruma Borcu. Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi, 1, 319-356.

Turan, H., & Aktaş, O. (2020). Meslek Lisesi Öğrencilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Düzeyleri: Ergün Korkmaz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Örneği. The Journal of Academic Social Sciences, 106(106), 107-119. https://doi.org/10.29228/ASOS.43712

Uçar, C., & Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve Teknik Eğitimin Dünyadaki ve Türkiye'deki Konumu. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2(2), 242-253.

Ünal, H. G., Gök, A., & Gök, K. (2018). Türkiye'de İş Kazalarının Sektörler ve Meslekler Bazında Analizi. Journal of Science and Technology of Dumlupınar University, 015, 97-108.

KAYNAKÇA

Aksu, M., & Gündüz, M. (2021). Dijital araçların eğitim yönetiminde kullanımı. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 28(2), 131-150.

Ayvaz, Ü., & Demir, F. (2019). Eğitimde teknolojinin rolü ve önemi. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 11(1), 57-68.

Balcı, A. (2004). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme: Kuram, Uygulama ve Araştırma* (4th ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2011). *Eğitim Yönetimi: Kuram ve Araştırma* (7th ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2020). *Eğitim Yönetimi: Teori ve Araştırma* (10th ed.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Bass, B. M., & Riggio, R. E. (2006). *Transformational Leadership* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Baylor, A. L., & Ritchie, D. (2002). What factors facilitate teacher skill, teacher morale, and perceived student learning in technology-using classrooms? *Computers & Education*, 39(4), 395-414.

Bebell, D., & O'Dwyer, L. M. (2010). Educational outcomes and research from 1:1 computing settings. *Journal of Technology, Learning, and Assessment*, 9(1).

Blackmore, J. (1999). *Troubling Women: Feminism, Leadership, and Educational Change*. Buckingham: Open University Press.

Bryk, A. S., & Schneider, B. (2020). Trust in schools: A core resource for improvement. *Educational Leadership*, 77(7), 22-26.

Bursalıoğlu, Z. (2011). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Bush, T. (2007). Educational leadership and management: Theory, policy, and practice. *South African Journal of Education*, 27(3), 391-406.

Caldwell, B. J. (2005). *School-Based Management*. Paris: UNESCO, International Institute for Educational Planning.

Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record*, 111(1), 180-213.

Day, C., & Sammons, P. (2016). *Successful School Leadership*. Reading: Education Development Trust.

Deal, T. E., & Peterson, K. D. (2016). *Shaping School Culture: Pitfalls, Paradoxes, and Promises*. Jossey-Bass.

Demirtaş, H. (2019). Eğitimde yenilikçi yönetim yaklaşımları. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(3), 223-240.

Eccles, J. S., & Roeser, R. W. (2009). Schools, academic motivation, and stage-environment fit. In R. M. Lerner & L. Steinberg (Eds.), *Handbook of Adolescent Psychology* (3rd ed., Vol. 1, pp. 404-434). Hoboken, NJ: Wiley.

Epstein, J. L. (2011). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools* (2nd ed.). Boulder, CO: Westview Press.

Epstein, J. L., & Sanders, M. G. (2021). *Family, School, Community Partnerships: Your Handbook for Action* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness*. New York: McGraw-Hill.

Fullan, M. (2001). *Leading in a Culture of Change*. San Francisco: Jossey-Bass.

Fullan, M. (2016). *The New Meaning of Educational Change* (5th ed.). New York: Teachers College Press.

Gizir, S. (2008). Örgütsel değişim ve öğrenme. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 123-139.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and Instructional Leadership: A Developmental Approach* (10th ed.). Boston: Pearson.

Gökçe, E., & Köse, A. (2021). *Eğitim Yönetimi ve Denetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Gökçe, F. (2021). Öğrenme yönetim sistemlerinin (LMS) eğitimde kullanımı. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 34(1), 89-102.

Gulick, L., & Urwick, L. (Eds.). (1937). *Papers on the Science of Administration*. New York: Institute of Public Administration, Columbia University.

Guskey, T. R. (2020). Evaluating professional learning. *Educational Leadership*, 77(8), 50-56.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 221-239.

Hallinger, P., & Heck, R. H. (1996). Reassessing the principal's role in school effectiveness: A review of empirical research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly*, 32(1), 5-44.

Hargreaves, A., & Fink, D. (2006). *Sustainable Leadership*. Wiley.

Harris, A. (2002). *School Improvement: What's in it for Schools?* London: Routledge.

Harris, A. (2008). *Distributed Leadership in Schools: Developing the Leaders of Tomorrow*. London: Routledge.

Harris, A., & Jones, M. (2019). Leading professional learning with impact. *School Leadership & Management*, 39(3-4), 181-184.

Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. London: Routledge.

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2010). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.

Karadağ, E. (2020). *Liderlik ve Okul Yönetimi*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Karataş, A. (2022). Sürdürülebilir okul yönetimi: Kavramsal çerçeve ve uygulamalar. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 29(1), 45-62.

Kennedy, M. M. (2021). How we learn about teacher learning. *Review of Research in Education*, 45(1), 22-61.

Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Leithwood, K. (2006). The 2006 Wallace Foundation distinguished lecture: Leadership according to the evidence. *Educational Researcher*, 35(7), 12-17.

Leithwood, K., & Azah, V. N. (2020). The effects of school leadership on student achievement: Mediating roles of school conditions and teacher factors. *Education Administration Quarterly*, 56(3), 435-471.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2005). Transformational leadership. In B. Davies (Ed.), *The Essentials of School Leadership* (pp. 31-43). London: SAGE Publications.

Leithwood, K., & McCullough, C. (2018). Leading high-performing schools in Ontario. *Journal of Educational Administration*, 56(1), 30-50.

Leithwood, K., & Menzies, T. (1998). Forms and effects of school-based management: A review. *Educational Policy*, 12(3), 325-346.

Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2008). Seven strong claims about successful school leadership. *School Leadership & Management*, 28(1), 27-42.

Leithwood, K., Louis, K. S., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How Leadership Influences Student Learning*. New York: The Wallace Foundation.

Lewis, C. (2019). Lesson study: A Japanese approach to improving mathematics teaching and learning. *Journal of Mathematics Teacher Education*, 22(5), 457-475.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological Review*, 50(4), 370-396.

Miller, P. H. (2014). *Theories of Developmental Psychology* (6th ed.). New York: Worth Publishers.

Mintzberg, H. (1979). *The Structuring of Organizations: A Synthesis of the Research*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Moolenaar, N. M., Daly, A. J., & Sleegers, P. J. C. (2022). Exploring patterns of interaction in the educational innovation process. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(2), 296-314.

Moolenaar, N. M., Daly, A. J., & Sleegers, P. J. C. (2022). Social networks in education: Theories, methods, and applications. *American Journal of Education*, 128(3), 361-388.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice* (8th ed.). Los Angeles: SAGE Publications.

Özdemir, M. (2011). *Eğitim Yönetiminde Yeni Paradigmalar*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Öztürk, N. (2020). Öğrenci memnuniyeti ve akademik başarı ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 45(202), 123-140.

Peker, H. (1995). *Yönetim Bilimi ve Uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sahlberg, P. (2015). *Finnish Lessons 2.0: What Can the World Learn from Educational Change in Finland?* Teachers College Press.

Schmidt, W. H. (2012). Teacher quality and educational equality. *The Educational Forum*, 76(3), 317-329.

Scriven, M. (1991). *Evaluation Thesaurus* (4th ed.). Newbury Park, CA: SAGE Publications.

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Doubleday.

Sergiovanni, T. J. (2015). *The Principalship: A Reflective Practice Perspective* (7th ed.). Boston: Pearson.

Smyth, J. (1996). *Critical Perspectives on Educational Leadership*. London: Falmer Press.

Spillane, J. P. (2006). *Distributed Leadership*. San Francisco: Jossey-Bass.

Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. J. (2007). *Evaluation Theory, Models, and Applications*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Şişman, M. (2012). *Öğretim Liderliği* (3rd ed.). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Şişman, M. (2018). *Eğitimde Mükemmel Okul ve Liderlik*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şişman, M., & Turan, S. (2003). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tan, C. Y., & Wong, Z. (2021). Singapore's educational success: A consequence of the system's coherence and professional development. *Educational Research for Policy and Practice*, 20(3), 213-229.

Töremen, F., & Kolay, M. (2003). *Eğitim Yönetimi: Teori ve Uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Williamson, B., & Hogan, A. (2020). The edtech pandemic shock: Lessons from Covid-19 and the edtech industry's response to the crisis. *Learning, Media and Technology*, 45(4), 311-322.

Yıldırım, A. (2022). Okul ikliminin öğretmen ve öğrenci performansına etkisi. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 30(1), 55-70.

Yılmaz, H. (2021). Eğitimde dijital dönüşüm ve gelecekteki trendler. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 13(2), 89-102.

KAYNAKLAR

Baker, C., Wuest, J. & Stern, P.N. (1992). Method slurring: the grounded theory/ phenomenology example. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 1355-1360.

Bakırcıoğlu, R. (2000). *İlköğretim, Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma.* Anı Yayıncılık, Ankara.

Bakioğlu, A. (1998). Lider öğretmen. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10, 11-19.

Barth, R. S. (2001). Teacher Leader. *Phi Delta Kappan, 82(6), 443–449.* doi:10.1177/003172170108200607

Beycioglu, K., & Aslan, B. (2010). Öğretmen liderliği ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, *9*(2), 2-13.

Beycioğlu, K. ve Aslan, B. (2012). Öğretmen ve yöneticilerin öğretmen liderliğine ilişkin görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(2), 191-223.

Bradfield L., E. (1979). Thomas J. Sergiovanni & Robert J. Starratt. Supervision: Human Perspectives. 2nd Ed. McGraw-Hill. NY. (Chapter 14, pp. 269-281) Çev. Hasan Güneş (2004). *Öğrenme Ortamını Geliştirme*. Eğitişim Dergisi. https://www.egitisim.gen.tr/ogrenme-ortamini-gelistirme/

Can, N. (2006). Öğretmen liderliği ve engelleri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *1*(2), 137-161.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Döş, İ. (2013). Mutlu okul. *Eğitim ve Bilim*, 38(170), 266-280.

Göçer, A. (2016). Türkçe eğitimde öğrenen özerkliği ve etkileşimli sınıf ortamı tasarımının önemi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 188-201.

Göğebakan, Y. (2018). Alternatif öğrenme mekanları olarak müzelerin eğitim-öğretimde kullanılmasının önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (40), 9-41.

Güven, B., & Karataş, İ. (2004). İlköğretim Matematik Öğretmen Adaylarının Sınıf Ortamı Tasarımları. *İlköğretim Online*, 3(1).

Harris, A. (2005). Teacher leadership: More than just a feel-good factor? *Leadership and Policy in Schools*, 4(3), 201-219.

Kaplan, M. (2016). İlköğretim Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersi Öğrenme ve Öğretme Ortamına Yönelik Düşünceleri. *Eğitim Ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori Ve Uygulama*(*4*), 77-92.

Karaçalı, A. (2006). Sınıf yönetimini etkileyen fiziksel değişkenlerin değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 145-155.

Khan, S., & Malik, S. (2013). Is teacher leadership a fantasy or reality? A review. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, *3*(3), 66–72.

Korkmaz, T., Gönül, E., & Odabaşı, H. E. (2024). Sınıf Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İstenmeyen Öğrenci Davranışları ve Bu Davranışları Önleme Stratejileri. *Uluslararası Eğitime Özgün Bakış Dergisi*, *2*(1), 112-128.

Kozan, D., Emeksever, A. & Onur Sezer, G. (2019). Öğrenme ortamlarının fiziksel düzeni açısından sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(4), 1177-1189.

Li, L., & Liu, Y. (2022). An integrated model of principal transformational leadership and teacher leadership that is related to teacher self-efficacy and student academic performance. *Asia Pacific Journal of Education*, *42*(4), 661–678. https://doi.org/10.1080/02188791.2020.1806036

Murphy, J. (2004). *Connecting teacher leadership and school improvement*. California: Corwin Press.

Murphy, J. (2007). Teacher Leadership: Barriers and Supports. In: Townsend, T. (eds) International Handbook of School Effectiveness and Improvement. Springer International Handbooks of Education, vol 17. Springer, Dordrecht. https://doi.org/10.1007/978-1-4020-5747-2_37

Öntaş, T. and Okut, L. (2017). The relationship between private elementary and middle school teachers' leadership behaviors and classroom management tendencies. *Inonu University Journal of the Faculty of Education,* 18(1), 98-115. DOI: 10.17679/inuefd.296131

Parpucu, N., Yıldırım-Polat, A., & Akman, B. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde ilişkiler ve iletişime yönelik görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(4), 417-433. doi: 10.17244/eku.397174

Rose, P., Beeby, J. & Parker, D. (1995). Academic rigour in the lived experience of researchers using phenomenological methods in nursing. *Journal of Advanced Nursing,* 21, 1123-1129.

Sezgin, F., & Duran, E. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarına yönelik önleme ve müdahale yöntemleri. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30*(1), 147-168.

Shal, T., Ghamrawi, N., Abu-Tineh, A., Al-Shaboul, Y. M., & Sellami, A. (2024). Teacher leadership and virtual communities: Unpacking teacher agency and distributed leadership. *Education and Information Technologies*. https://doi.org/10.1007/s10639-023-12446-5

Warren, L. (2018). Behaviors of teacher leaders in the classroom. Psychology and Behavioural Sciences, 7 (6), 104- 108.

Warren, L. L. (2021). The importance of teacher leadership skills in the classroom. *Education Journal*, 10(1), 8–15. doi:10.11648/j.edu.20211001.12

KAYNAKÇA

Balcı, Ş., Bekiroğlu, O. ve Karaman, S. Y. (2019). Sosyal medya bağımlılığının bir belirleyicisi olarak öz saygı: Konya örneğinde bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *2019*(48), 35-64.

Black, D. W. (2013). Behavioural addictions as a way to classify behaviours. The Canadian Journal of Psychiatry, 58(5).

Çepni, S. (2010). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*.

Çetinkaya A, Arslan A, Kırık AM, Karaman M. (2015). Lise ve üniversite öğrencilerinde dijital bağımlılık. Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 8(8).

Çömlekçi, M. F. ve Başol, O. (2019). Gençlerin sosyal medya kullanım amaçları ile sosyal medya bağımlılığı ilişkisinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(4), 173-188.

Göker, G., ve Doğan, A. (2011). Ağ toplumunda örgütlenme: Facebook'ta çevrimiçi tekel eylemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(25), 175-203.

Griffiths, M. (2000). Does internet and computer "addiction" exist? Some case study evidence. CyberPsychology and Behavior, 3(2), 211-219.

Kuss, DJ ve Griffiths, MD (2011). Çevrimiçi sosyal ağ ve bağımlılık - psikolojik literatürün gözden geçirilmesi. *Uluslararası çevre araştırmaları ve halk sağlığı dergisi*, *8* (9), 3528-3552.

Macit, H. (2019). Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi. İstanbul.

Mann, K., Kiefer, F., Schellekens, A., & Dom, G. (2017). Behavioural addictions: Classification and consequences. European Psychiatry, 44, 187-188.

Meagan M, de Carvalho J: The Neurological Underpinnings of Social Media and Addiction. International Journal of Education and Social Science, 7(6): 2020.

Sözlük, T. D. K. T. (2022). Erişim:(https://sozluk. gov. tr/). *Erişim tarihi*, *17.11.2023*

Sun, Y., & Zhang, Y. (2021). A review of theories and models applied in studies of social media addiction and implications for future research. *Addictive behaviors*, *114*, 106699.

Tarafdar, M., Maier, C., Laumer, S. ve Weitzel, T. (2020). Sosyal ağ siteleri için teknostres ve teknoloji bağımlılığı arasındaki bağlantıyı açıklamak: Bir başa çıkma davranışı olarak dikkat dağıtma çalışması. *Bilgi Sistemleri Dergisi*, *30* (1), 96-124.

Tutgun-Ünal, A. (2020). Social media addiction of new media and journalism students. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET, 19(2).*

Van Dijk, J. A., & Hacker, K. L. (2018). *Internet and democracy in the network society*. Routledge.

We Are Social Hootsuite (2022). Digital 2022 Turkey. https://datareportal.com/reports/digital-2021-turkey sayfasından erişilmiştir.

Worsley, J. D., McIntyre, J. C., Bentall, R. P., & Corcoran, R. (2018). Childhood maltreatment and problematic social media use: The role of attachment and depression. *Psychiatry research*, *267*.

Yeşilay (2021). Teknolojiye bağımlı yaşama!. https://tbm.org.tr/media/kitaplar/TBM_lise_teknoloji_icerik_web.pdf sayfasından erişilmiştir. (Erişim Tarihi: 15.11.2023).

Yousaf, S., Razzaq, A., & Fan, X. (2021). Understanding tourists' motivations to launch a boycott on social media: A case study of the# BoycottMurree campaign in Pakistan. *Journal of Vacation Marketing*, *27*(4), 479-495.

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1998). *Okul yöneticiliği* (4. Baskı). Pegem Yayımcılık.

Açıkalın, A. Şişman, M. ve Turan, S. (2007). *Bir insan olarak okul müdürü.*Pegem Akademi.

Akkuş, F. (2011). *Okul yöneticisi seçme ve yetiştirme modelleri* [Blog]. http://fikirterazisi.blogspot.com/2011/10/okul-yoneticisi-secme-ve-yerlestirme.html

Aksu, M. B. (2004). İlköğretim okulu öğretmenlerinin yöneticilik eğilimleri: Malatya ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(8), 3-16.

Aktepe, V. (2014). Okul yöneticilerinin seçme ve yetiştirme uygulamalarına yönelik öğretmen ve yönetici görüşleri. *International PeriodicalforTheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic,9*(2), 89-105. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6207

AhiEvranÜniversitesiKırşehirEğitimFakültesiDergisi,15(2), 17-35.

Altunya, N. (2014). Köy enstitüleri sisteminde yönetim. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, (10), 28-49.

Arabacı, İ., Şanlı, Ö. ve Altun, M. (2015). Okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atama yöntemlerine ilişkin sendika temsilcilerinin, maarif müfettişlerinin ve okul yöneticilerinin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(31), 166-186.

Arizona State Board of Education (ASBE). (2008). *Statewide frame work forintern ship programs for schoolleaders*. http://www.ade.state.az.us/certification/downloads/StatewideFrameworkStateBoardApproved

Armstrong, M. (1991). *Personnelmanagementpractice*. Clays Ltd. St. Ivespk.

Aslan, N. (2009). *Avrupa birliği ülkelerinde ve Türkiye'de okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atanmalarının karşılaştırılması ve bir model önerisi* (Tez No. 239417) [Yüksek Lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Avcı, İ. (2004). *Türk kamu yönetiminde yönetici geliştirme (Mülki idare amirleri örneği)* (Tez No. 146960) [Doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aydın Baş, E. (2016). *Okul yöneticilerinin yönetici görevlendirme yönetmeliğine ilişkin görüşleri* (Tez No. 435998) [Yüksek Lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aydın, İ. (2005). *Öğretimde denetim: Durum saptama, değerlendirme ve geliştirme.* PegemA Yayıncılık.

Aydın, İ. P. (2002, 16-17 Mayıs). *Amerika Birleşik Devletleri'nde eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi ve yönetici geliştirme akademisi örneği* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Aykut, C. M. (2006). *Türkiye ve ABD'de okul yöneticilerinin yetiştirilmesinin karşılaştırılması* (Tez No. 186553) [Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aytekin, Z. (2009). *Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanması konusunda öğretmenlerin görüşleri* (Tez No. 278249) [Yüksek Lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Balcı, A. (1982). Eğitim yöneticilerinin hizmet içinde yetiştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15*(1), 174-184.

Balcı, A. (1999). Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi, eğitimde yansımalar. 21. Yüzyılın Eşiğinde Türk Eğitim Sistemi Ulusal Sempozyumu,Tekışık Yayıncılık.

Balcı, A. (2008). Türkiye'de eğitim yönetiminin bilimleşme düzeyi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 14*(54), 181-209.

Balcı, A. ve Çınkır, Ş. (2002, 16-17 Mayıs). *Türkiye'de eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Balcı, A. (1993). *Etkili okul: Kuram, uygulama ve araştırma.* Yavuz Dağıtım.

Balcı, A., Memduhoğlu, H. B., İlgan, A, Erdem, M. ve Taşdan, M. (2007, 21-22 Haziran). *Bazı Avrupa birliği ülkeleri ilköğretim okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi* [Bildiri sunumu]. II. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Ankara.

Balyer, A. ve Gündüz, Y. (2011). Değişik ülkelerde okul müdürlerinin yetiştirilmesi: Türk eğitim sistemi için bir model önerisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 4*(2), 182-197.

Başar, H. (2001). *Türk eğitim sisteminde okul örgütünün yapısı, işleyişi, sorunları ve öneriler.* 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu, Hüseyin Hüsnü Tekışık Vakfı Yayınları.

Bayrak, C., Himmetoğlu, B. ve Ayduğ, D. (2020). Okul yöneticilerinin 19. Milli Eğitim şurası kararları ve 29026 sayılı yönetmelik çerçevesinde okul yöneticilerinin atanması ve değerlendirilmesine ilişkin görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(2), 122-142. https://doi.org/10.34056/aujef.674213

Bayrak, E. (2019). Eğitim yöneticilerinin seçimi ve yetiştirilmesi sürecinin incelenmesi. *UluslararasıTürkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 8*(1), 568-586. https://doi.org/10.7884/teke.4456

Bjork, C. (2000). The role of theprincipalandresponsibilityforimprovingthequality of teaching in Japaneseschools. *EducationandSociety*, *18*(3), 21-43. https://doi.org/10.7459/es/18.3.04

Bjork, L. G. ve Ginsberg, R. (1995). Principles of reform andreformingprincipaltraining: A theoreticalperspective. *Educational Administration Quarterly*, 31(1), 11-37. https://doi.org/10.1177/0013161X95031001003

Boyacı, A. (2020). *Türkiye'de eğitim yöneticisi yetiştirme politikaları* (1. Baskı). Pegem Akademi.

Bozkurt, N. (2005). *Türkiye ile bazı Avrupa birliği ülkelerindeki okul yöneticilerinin yetiştirilme ve atanma süreçlerinin karşılaştırılması* (Tez No. 190302) [Yüksek Lisans tezi, İnönü Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Brundrett, M. (2001). Thedevelopment of schoolleadershippreparationprogrammes in Englandandthe USA: A comparativeanalysis. *Educational Management & Administration, 29*(2), 229-245.

Burnham, J. W. (2009, 09-10 Nisan). *Okul liderliği eğitiminde farklı seçenekler* [Bildiri sunumu]. Okul Liderliği Anlayışında Değişim Zamanı: Yenilikçi, Gelişen ve Paylaşılan Liderlik Konferansı, Ankara, Türkiye.

Bursalıoğlu, Z. (1978). *Eğitim yöneticisinin sistemi değerlendirmesi.* Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayımları.

Bursalıoğlu, Z. (2010). *Eğitim yönetiminde teori ve uygulama.*PegemA Yayımcılık.

Can, N. ve Çelikten, M. (2000). Türkiye'de eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi süreci. *Milli Eğitim Dergisi,148*(8), 43-50.

Cangir, A. O. (2008). *Eğitim kurumlarında yöneticilerin eğitimi ile ilgili milli eğitim politikaları ve uygulanışı* (Tez No. 235396) [Yüksek Lisans tezi, Beykent Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Cemaloğlu, N. (2005). Türkiye'de okul yöneticisi yetiştirme ve istihdamı: Var olan durum, gelecekteki olası gelişmeler ve sorunlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25*(2), 249-274.

Çapar, S. (2011). Kaymakamlık adaylığı giriş süreci üzerine bir değerlendirme. *Türk İdare Dergisi,* 473, 75-95.

Çelenk, S. (2002, 16–17 Mayıs). *Geleceğin eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesinde bir model önerisi* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Çelik, V. (1990). *Okul yöneticilerinin eğitim yöneticisi yetiştirme politikasına ilişkin görüşleri* (Tez No. 19202) [Doktora tezi, Fırat Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Çelik, V. (2002, 16–17 Mayıs). *Eğitim yöneticisi yetiştirme politikasına yön veren temel eğilimler* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Çınkır, Ş. (1999). *Training provisionforexistingandperspectiveprimaryheadteachers in England* [Yayımlanmamışdoktora tezi]. University of Leeds.

Çınkır, Ş. (2002, 16–17 Mayıs). *İngiltere'de okul müdürlerinin yetiştirilmesi: Okul müdürleri için ulusal mesleki standartlar (NPQH) programı* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara.

Demirtaş, H. ve Özer, N. (2014). Okul müdürlerinin bakış açısıyla okul müdürlüğü. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 22*(1), 1-24.

Dewey, J. (1939). *Türkiye maarifi hakkında rapor*. Milli Eğitim Basımevi.

Dilbaz, E. ve Atış, D. (2021). 2017, 2018 ve 2021 MEB yönetici seçme görevlendirme yönetmeliklerinin yöneticiliğe ilk kez görevlendirme bağlamında karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF), 5*(4), 366-384. https://doi.org/10.34056/aujef.882443

Doğan, N. (2006). Sözlü sınavlar. H. Atılgan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 169-184). Anı Yayımcılık.

EducationalLeadershipConstituentCouncil (ELLC). (2007). *Program reportforthepreparation of educationalleaders (School buildingleadershiplevel).*SouthernLousianaUniversity.

Ekşi, H. (2009). *İnsanın gelişim çağları ve eğitim*. Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Derneği. http://www.ebsad.org

Ereş, F. (2009). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesinde mentörlük. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (3), 157-165.

Ergün, M. (1999), İlk ve ortaöğretimdeki okul yöneticilerinin yetiştirilmesinde ve geliştirilmesinde yeni bir model. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 7*(1), 139-148.

Erol, H. (2014). *Eğitim kurumlarına müdür seçiminde uygulanan sözlü sınava katılmış adayların sınava ilişkin görüşleri* (Tez No. 361651) [Yüksek Lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

EuropeanCommission (2005). *Avrupa'da eğitime ilişkin temel veriler 2005.*Eurydice.

EuropeanCommission (2013). *Key data on teachersandschoolleaders in Europe.*Eurydice Report. Publications Office of theEuropenUnion.

Gonzalez, D. (1997). *Problemsfacedbybeginningprincipals* [UnpublishedDoctoraldissertation]. Florida International University.

Gülşen, C. ve Dayıoğlu, Ş. (2015). Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullara yönetici atama kriterleri konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *International Journal of SocialSciencesandEducationResearch, 1*(4), 1228-1238.https://doi.org/10.24289/ijsser.279132

Gümüşeli, A. İ. (1996). Okul müdürlerinin öğretim liderliğini sınırlayan etkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 6*(6), 201.

Gümüşeli, A. İ. (2011). *School Improvementneedsanalysis of thepublicschools in İstanbul.* WCES.

Günay, E. (2004). *Eğitim kurumlarına yönetici seçme, yetiştirme ve atamaya ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi* (Tez No. 205284) [Yüksek Lisans tezi, Ankara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Harris, A., Jones, M., Cheah, K. S. L., Devadason, E. ve Adams, D. (2017). Exploringprincipals' instructionalleadershippractices in Malaysia: insightsandimplications. *Journal of Educational Administration,55*(2), 207-221.https://doi.org/10.1108/JEA-05-2016-0051

Hastürk, D. G. (2018). *Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kamu okullarına yönetici atama sisteminin değerlendirilmesi* (Tez No. 466037) [Yüksek Lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Helvacı, A. (2007). Türk eğitim sistemi ve sorunları.K. Kadir (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* içinde. PegemA Yayıncılık.

Huber, S. G. ve Pashiardis, P. (2008). *Therecruitmentandselection of schoolleaders.* Taylor&Francis.

Işık, H. (2000). *Frompolicyintopractice: Theeffects of principalpreparationprograms on principalbehaviour*. UCEA.

Işık, H. (2003). Okul müdürlerinin yetiştirilmelerinde yeni bir model önerisi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (24), 206-211.

Kantos, Z. E. (2007). *Federal Almanya Cumhuriyeti eğitim sistemi.* A. Balcı (Ed.), *Karşılaştırmalı eğitim sistemleri* içinde (s. 55–78). Pegem A Yayıncılık.

Karaca, İ., Özcan, M. ve Karaca, N. (2021). Eğitim kurumlarına yönetici seçme ve görevlendirme yönetmeliğinin 2023 eğitim vizyonu bağlamında incelenmesi. *Alanyazın-CRES Journal 2*(1), 26-32. https://doi.org/10.22596/cresjournal.0201.26.32

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 18*(18), 193-205.

Kaya, Y. K. (1999). *Eğitim yönetimi: Kuram ve Türkiye'deki uygulama* (7. Baskı). Bilim Yayımcılık.

Kayıkçı, K. (2001). Yönetici yetiştirme sorunu. *Milli Eğitim Dergisi,* (150), 28-32.

Kesim, E. (2009). *Okul yöneticilerinin uzaktan eğitim yoluyla yetiştirilmeleri için eğitim ihtiyaçlarına dayalı bir program modeli önerisi* (Tez No. 235245) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Konan, N., Bozanoğlu, B. ve Çetin, R. B. (2017). Okul müdürü görevlendirmeye ilişkin müdür görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *23*(1), 105-134. https://doi.org/10.14527/kuey.2017.004

Kowalski, T. J. (2001). *Case studies on educationaladministration*. University of DaytonPub.

Matthews, P. (2009). *Okul liderliğinde eğilimler, farklı yaklaşımlar ve değişen roller* [Bildiri sunumu]. Okul Liderliği Anlayışında Değişim Zamanı: Yenilikçi, Gelişen ve Paylaşılan Liderlik Konferansı, Ankara, Türkiye.

McCarthy, M. M. (1999). Theevolution of educationalleadershippreparationprograms. J. Murphy ve K. S. Louis (Ed.), *Handbook of educationaladministration*. Jossey-Bass.

MEB (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı eğitim kurumlarına yönetici görevlendirme yönetmeliği*. http://mevzuat.meb.gov.tr

Memduhoğlu,H.B.(2007).Türkeğitimsistemindeokullarınyönetimiveokulyöneticilerininyetiştirilmesi sorunsalı, *Milli Eğitim Dergisi, 36*(176), 86-96.https://doi.org/10.14527/9786055885298

Miller, W. (2013). Better principal training is key to school reform. *Phi Delta Kappan, 94*(8), 80-80. https://doi.org/10.1177/003172171309400823

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2018). *Millî eğitim istatistikleri örgün eğitim: 2017-2018*. MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) (2019). *2020 yılı bütçe sunuşu*. MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yönetici Seçme ve Görevlendirme Yönetmeliği (2021). *Resmi Gazete* (31386, 5 Şubat 2021).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (2013). *Resmî Gazete.* (28573, 28 Şubat 2013).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticileri Yönetmeliği (2008). *Resmî Gazete* (26856, 24 Nisan 2008).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (2004). *Resmî Gazete* (25343, 11 Ocak 2004).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (2006). *Resmî Gazete* (26098, 4 Mart 2006).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik (2009). *Resmî Gazete* (27318, 13 Ağustos 2009).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama Yönetmeliği (2007). *Resmî Gazete* (26492, 13 Nisan 2007).

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine Dair Yönetmelik (2015). *Resmî Gazete* (29494, 6 Ekim 2015).

Millî Eğitim Bakanlığı Yönetici Atama, Değerlendirme, Görevde Yükselme ve Yer Değiştirme Yönetmeliği (1999). *Resmî Gazete* (23681, 30 Nisan 1999).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin Yönetmelik (1998). *Resmî Gazete* (23472, 23 Eylül 1998).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetmelik (2014). *Resmî Gazete* (29026, 10 Haziran 2014).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği (2017). *Resmî Gazete* (30046, 22 Nisan 2017).

Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği (2018). *Resmî Gazete* (30455, 21 Haziran 2018).

Okçu, V. (2011). Türkiye'de okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve atanmasına ilişkin mevcut durum, beklentiler ve öneriler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(37), 244-266.

Öcal, S. D. veİşcan, S. (2020). Milli eğitim bakanlığı 2023 eğitim vizyonu belgesi veDewey'nin Türkiye maarifi hakkında raporu: Belge analizi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(5), 1505-1518.

Önder, E. (2010). 2004 yılı ve sonrasında yayımlanan eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmeliklerin karşılaştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(12), 171-185.

Özmen, F. (2002, 16–17 Mayıs). *Okul müdürlerinin yetiştirilmesi-gelişmiş ülkelerdeki uygulamalardan örnekler* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Özmen, F. ve Kömürlü, F. (2010). Eğitim örgütlerine yönetici seçme ve atamada yaşanan sorunlar ve yönetici görüşleri temelinde çözüm önerileri. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 2*(1), 25-33.

Playko, M. A. (1995). Mentoringforeducationalleaders: A practitioner'sperspective. *Journal of Educational Administration, 33*(5), 84-92.https://doi.org/10.1108/09578239510098554

Recepoğlu, E. ve Kılınç, A. Ç. (2014). Türkiye'de okul yöneticilerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi, mevcut sorunlar ve çözüm önerileri. *TurkishStudies- International PeriodicalForTheLanguages, LiteratureandHistory of TurkishorTurkic, 9*(2), 1817-1845. https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.6136

Saunders, P. (2002). Reflections on themeritocracydebate in Britain: A responseto Richard Breenand John Goldthorpe 1. *The British Journal of Sociology, 53*(4), 559-574. https://doi.org/10.1080/0007131022000021489

Seren, M. (2000). Okul yöneticisi yetiştirme programının düşündürdükleri. *Toplumsal Düşünce Dergisi, 1*(1) 22-25.

Sezer, Ş. (2016). Okul yöneticilerinin seçimle belirlenmesine ilişkin yönetici görüşleri: Fenomenolojik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 3*(22), 351-373.

Sezgin, F. (2007). Okul ve özellikleri. S. Özdemir (Ed.), *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi* içinde. Nobel Yayım Dağıtım.

Süngü, H. (2012). Türkiye, Almanya, Fransa ve İngiltere'de okul müdürlerinin atanması ve yetiştirilmesi. *Sakarya UniversityJournal of Education, 2*(1), 33-48.

Şanlı, E. (2021, 3 Ocak). *Innovation in education is easy, unlessyoumake it difficult*[Blog]. https://www.ersinsanli.com.tr/turkiyede-egitimde-okul-kurum-yonetimi-ve-yonetimde-okul-kurum-mudurunun-liderligi-yonetici-mudur-atamalari/

Şekerci, M. ve Aypay, A. (2009). İlköğretim okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile grup etkililiği arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15*(57) 133-160.

Şen, E. ve Kasapoğlu Tankutay, H. (2021). Okul yöneticilerinin atanma usulüne ilişkin öğretmen görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, 8*(2), 297-312.

Şimşek, H. (2002, 16–17 Mayıs). *Türkiye'de eğitim yöneticisi yetiştirilemez* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Şimşek, H. (2003). *Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi: Karşılaştırmalı örnekler ve Türkiye için çıkarsamalar*. Eğitimde Yansımalar–VII. Çağdaş Eğitim Sistemlerinde Öğretmen Yetiştirme Ulusal Sempozyumu,Tekışık Yayınları.

Şimşek, H. (2004). Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi: Karşılaştırmalı örnekler ve Türkiye için öneriler. *Çağdaş Eğitim Dergisi, 29*(307), 13-21.

Şimşek, H. (2007). Okul yöneticilerine atama yönetmelik değişikliği. Bir adım ileri, bir adım geri! *Çağdaş Eğitim, 32*(342), 4-7.

Şişman, M. ve Turan, S. (2002, 16–17 Mayıs). *Dünyada eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesine yönelik başlıca yönelimler ve Türkiye için çıkarılabilecek bazı sonuçlar* [Bildiri sunumu]. 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, Ankara, Türkiye.

Taş, A. ve Önder, E. (2010). 2004 yılı ve sonrasında yayımlanan eğitim kurumları yöneticilerinin atama ve yer değiştirmelerine ilişkin yönetmeliklerin karşılaştırması. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(12), 171-185.

Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim müdürleri için okul yönetimi*. PegemA Yayımcılık

Tekışık, H. H. (2007). Milli Eğitim Bakanı sayın Doç. Dr. Hüseyin Çelik'e açık mektup: Sayın Doç. Dr. Hüseyin Çelik milli eğitimine zarar veriyorsunuz! *Çağdaş Eğitim, 32*(342), 1-3.

Tetik, S. (2011). *Okul yöneticisi yetiştirme sürecinde mentorluğu kullanmaya ilişkin nitel bir çalışma.* (Tez No. 296463) [Yüksek Lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Turan, S. ve Şişman, M. (2000). Okul yöneticileri için standartlar: Eğitim yöneticilerinin bilgi temelleri üzerine düşünceler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(4), 68–87.

Turhan, M. ve Karabatak, S. (2015). Türkiye'de okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve yurtiçi alanyazında sunulan model önerilerinin incelenmesi. *TurkishJournal of EducationalStudies, 2*(3), 79- 107.

Tutum, C. (1979). *Personel yönetimi*. Türkiye Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Uçar, R. ve Uçar, İ. H. (2004). Japon eğitim sistemi üzerine bir inceleme: Çeşitli açılardan Türk eğitim sistemi ile karşılaştırma. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1*(1), 1-17.

Ültay, E., Akyurt, H. VeÜltay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201. https://doi.org/10.21733/ibad.871703

Uluğ, F. (2010). *Eğitimde sistem reformu bağlamında yönetici yetiştirme ve istihdamı.* V. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi, Nobel Akademik Yayıncılık.

Uyargil, C., Adal, Z., Ataay, İ., Acar, A. C., Özçelik, O., Sadullah, Ö., Dündar, G. ve Tüzüner, L. (2009). *İnsan kaynakları yönetimi*. Beta Yayımcılık.

Yan, W. veEhrich, L. C. (2009). Principalpreparationandtraining: A look at Chinaanditsissues. *International Journal of Educational Management, 23*(1), 51-64. https://doi.org/10.1108/09513540910926420

Yavuz, N. (2013). *Özel ve devlet ilkokullarında görev yapan okul yöneticilerinin problem çözmedeki yeterliliği* (Tez No. 349472) [Yüksek Lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Yee, D. (1997). *Developingeducationalleadersforthe 21st century*. Calgary Üniversitesi. https://ucalgary.co

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

GÜNCEL
GENEL KİMYA
LABORATUVARI

DOÇ. DR. ZEKERİYYA BAHADIR

EĞİTİM
yayınevi

GÜNCEL GENEL KİMYA LABORATUVARI
Doç. Dr. Zekeriyya Bahadır

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-54-7
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

GÜNCEL GENEL KİMYA LABORATUVARI
Doç. Dr. Zekeriyya Bahadır
VIII+92 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-54-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Eric Bakker, Ion-Selective Electrodes, Encyclopedia of Analytical Science (Third Edition) 2019, Pages 231-251.

https://research.wayne.edu/oehs

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/analytical-chemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/biochemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/inorganic-chemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/organic-chemistry.html

https://www.acs.org/careers/chemical-sciences/areas/physical-chemistry.html

https://www.besttechnologyinc.com/wet-bench/what-is-a-fume-hood-how-do-fume-hoods work/

https://www.britannica.com/science/chemistry/Biochemistry

https://www.britannica.com/science/chemistry/Biochemistry

https://www.labmanager.com

https://www.ntu.edu.sg/education/undergraduate-programme/bachelor-of-science-in-chemistry-and-biological-chemistry

https://www.snc.edu/chemicalhygiene/docs/labsafety/SolutionPrep.pdf

Laboratory Manual for Principles of General Chemistry, 10th Edition, J. A. Beran Regents Professor, Texas A&M University System Texas A & M University Kingsville.

ÖĞRENCİ ÖĞRENMELERİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN VERİ KULLANIMI

OKUL MÜDÜRLERİNE ÖNERİLER

RAMAZAN CANSOY

EĞİTİM
yayınevi

ÖĞRENCİ ÖĞRENMELERİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN VERİ KULLANIMI

OKUL MÜDÜRLERİNE ÖNERİLER

Ramazan Cansoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-52-6
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖĞRENCİ ÖĞRENMELERİNİ İYİLEŞTİRMEK İÇİN VERİ KULLANIMI

OKUL MÜDÜRLERİNE ÖNERİLER

Ramazan Cansoy
VI+62 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-52-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Okuma listesi

- *Eğitimde veriye dayalı yönetim, (*Editörler: Necati Cemaloğlu-Ayhan Duykuloğlu), Pegem Akademi.
- *Veriye dayalı yönetim,* (Editör Necati Cemaloğlu), Pegem Akademi.
- *Data, data everywhere: Bringing all the data together for continuous school improvement*, V. L. Bernhardt, Routledge.
- *Data analysis for continuous school improvement,* V. L. Bernhardt, Routledge.
- *Öğrenen okullar,* Peter Senge, Nobel.
- *Eğitimde Finlandiya Modeli*, Pasi Sahlber, Metropolis.
- *Yenilikçi Okullar*, Selahattin Turan, Ramazan Cansoy, Pegem Akademi.
- *Eğitim ve Öğretimin Yönetimi*- Ali ülker Gümüşeli, Pegem Akademi.
- *Öğrenme ve öğretime ilişkin araştırma temelli uygulama ilkeleri,* Ramazan Cansoy, Hanifi Parlar, Nobel.
- Demir, K. (2009). *İlköğretim okullarında verilere dayalı karar verme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 59(59), 367-398.
- Schildkamp, K. (2019). *Data-based decision-making for school improvement*: Research insights and gaps. Educational research, 61(3), 257-273.
- Schildkamp, K., Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2017). *Factors promoting and hindering data-based decision making in schools*. School effectiveness and school improvement, 28(2), 242-258.

Kaynaklar

Abdusyakur, I., & Poortman, C. L. (2019). Study on data use in Indonesian primary schools. *Journal of Professional Capital and Community*, *4*(3), 198–215.

Alsaleh, A. A. (2022). Investigating the use of data to ınform ınstructional leadership and build data-use capacity: Case studies in Kuwaiti Context. *Leadership and Policy in Schools*, 1–19. https://doi.org/10.1080/15700763.2021.2019791

Begin, V. S. (2018). *Instructional data teams and data literacy: Leaders supporting the work of school instructional teams*. University of Montana.

Bernhardt, V. L. (2016). *Data, data everywhere: Bringing all the data together for continuous school improvement* (Second edition). Routledge.

Bernhardt, V. L. (2017). *Data analysis for continuous school improvement*. Routledge.

Cross, K. P., & Angelo, T. A. (1988). *Classroom assessment techniques. A Handbook for Faculty. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED317097.pdf*

D'Ambrosio, M. H. (2024). *What is a student perception survey?* https://www.tripoded.com/blog/what-is-a-student-perception-survey

Datnow, A., Park, V., & Wohlstetter, P. (2007). *Achieving with data: How high-performing school systems use data to improve instruction for elementary students.* New Schools Venture Fund.

Demir, K. (2009). *İlköğretim Okullarında Verilere Dayalı Karar Verme*, 59(59), 367 – 398.

Drake, T. A. (2024). Principals using data: An integrative review. *Leadership and Policy in Schools*, *23*(1), 1–16.

Glickman, C. D., Gordon, S. P., & Ross-Gordon, J. M. (2018). *SuperVision and instructional leadership: A developmental approach*. Pearson Education.

Halverson, R., Grigg, J., Prichett, R., & Thomas, C. (2015). The New Instructional Leadership: Creating Data-Driven Instructional Systems in School(2007). Journal of School Leadership, 25(3), 447-481. https://doi.org/10.1177/105268461502500305

Innovare. (2023, May 10). The different types of data in education: a complete guide. *Innovare | Social Innovation Partners*. https://innovaresip.com/resources/blog/types-of-data-in-education/

Komisyon. (2015). *KPSS Eğitim bilimleri*. Pegem Akademi.

Komisyon. (2020). *Uzaktan eğitim sürecinde okul yönetiminde veri okuryazarlığı*. https://golyaka-iho.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/81/05/746734/dosyalar/2020_12/19003205_4a33f76ccfcb-866050d841429fb65d09.pdf?CHK=7077cb73e0e-e43645422736c3724858b

Leithwood, K., & Seashore-Louis, K. (2011). *Linking leadership to student learning*. John Wiley & Sons.

Luo, M. (2015). Factors related to data use in instructional leadership: The importance of data literacy in leadership education. *International Journal of Teaching and Education*, *3*(1), 24–44.

Mandinach, E. B., & Gummer, E. S. (2016). *Data literacy for educators: Making it count in teacher preparation and practice*. Teachers College Press.

Mandinach, E. B., & Schildkamp, K. (2021). Misconceptions about data-based decision making in education: An exploration of the literature. *Studies in Educational Evaluation*, *69*, 100842. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2020.100842

McEwan, E. K. (2002). *Seven steps to effective instructional leadership*. Corwin Press.

McEwan, E. K. (2003). *Ten traits of highly effective principals: From good to great performance*. Corwin Press.

Observer, T. A. (2024). *The Administrative Observer*. Https://Www.42regular.Com/Obs/Help/Documents.Pdf#page=1.99. https://www.42regular.com/obs/help/documents.pdf#page=1.99

Omoso, E., Schildkamp, K., & Pieters, J. (2019). Data use in Kenyan secondary schools. *Journal of Professional Capital and Community*, *4*(3), 216–231. https://doi.org/10.1108/JPCC-11-2018-0027

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. Sage Publications.

Sahlberg, P. (2018). *Eğitimde Finlandiya modeli: Küçük bir kuzey ülkesini eğitimde zirveye taşıyan temel ilkeler ve uygulamalar*. Metropolis.

Schildkamp, K. (2019). Data-based decision-making for school improvement: Research insights and gaps. *Educational Research*, *61*(3), 257–273. https://doi.org/10.1080/00131881.2019.1625716

Schildkamp, K., Karbautzki, L., & Vanhoof, J. (2014). Exploring data use practices around Europe: Identifying enablers and barriers. *Studies in Educational Evaluation*, *42*, 15–24. https://doi.org/10.1016/j.stueduc.2013.10.007

Schildkamp, K., Lai, M. K., & Earl, L. (Eds.). (2013). *Data-based Decision Making in Education*. Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-007-4816-3

Schildkamp, K., Poortman, C., Luyten, H., & Ebbeler, J. (2017). Factors promoting and hindering data-based decision making in schools. *School Effectiveness and School Improvement*, *28*(2), 242–258. https://doi.org/10.1080/09243453.2016.1256901

Shen, J., Cooley, V. E., Reeves, P., Burt, W. L., Ryan, L., Rainey, J. M., & Yuan, W. (2010). Using data for decision-making: Perspectives from 16 principals in Michigan, USA. *International Review of Education*, *56*, 435–456.

Sun, J., Johnson, B., & Przybylski, R. (2016). Leading with data: An increasingly important feature of school leadership. *International Studies in Educational Administration (Commonwealth Council for Educational Administration & Management (CCEAM))*, *44*(3), 93-128.

Taymaz, H. (1984). Ders denetimi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *17*(1), 9–19.

Wayman, J. C., Spring, S. D., Ed, M., Lemke, M. A., Ed, M., & Lehr, M. D. (2012). *Using Data to Inform Practice: Effective Principal Leadership Strategies*. https://www.waymandatause.com/wp-content/uploads/2013/11/Wayman-Spring-Lemke-Lehr-Principal-Data-Use-Strategies.pdf

Zepeda, S. (2014). *The principal as instructional leader: A handbook for supervisors*. Routledge.

PAZARLAMA İLETİŞİMİ

Sosyal ve Etik Boyutlar ile Özel Pazarlama Alanları

Editörler
Dr. Esma Ebru Şentürk
Doç. Dr. Cihat Kartal

EĞİTİM yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: SOSYAL VE ETİK BOYUTLAR İLE ÖZEL PAZARLAMA ALANLARI

Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-68-4
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: SOSYAL VE ETİK BOYUTLAR İLE ÖZEL PAZARLAMA ALANLARI
Anahtar kelimeler: Pazarlama, Pazarlama İletişimi, Dijital Dönüşüm
Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal
VIII+222 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-68-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Accenture. (2020). Covid-19: A brand new purpose. 01 Mayıs 2024 tarihinde https://www.accenture.com/de-de/insights/strategy/coronavirus-brand-new-purpose adresinden erişilmiştir.

Alankuş, Z. (2021). Covıd-19'un gölgesinde dijital pazarlama ve yeni yaklaşımlar. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 4*(1), 94-125.

Almansour, M. (2024). Food start-ups: Leveraging digital marketing and disruptive information systems innovations to survive in the post-covid environment. *European Journal of Innovation Management, 27*(3), 944-961. https://doi.org/10.1108/EJIM-07-2022-0370

Altay, Ş. (2023). *U-ticaret ve pazarlama: Fiziksel ve Dijitalin Kesişiminde Tüketiciyi Yakalamak* (1 Baskı). Ekin Yayınevi.

Area10marketing. (t.y.). How will marketing change after the covıd-19 crisis? 24 Nisan 2024 tarihinde https://area10marketing.com/en/marketing-trends-after-covid/ adresinden erişilmiştir.

Arora, A., Dahlström, P., Hazan, E., Khan, H., and Khanna, R. (2020). Reimagining marketing in the next normal: Covid-19 is changing consumer behavior in at least six important ways. Here's how marketing leaders can adapt. *McKinsey Article.* 01 Mayıs 2014 tarihinde https://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Business%20Functions/Marketing%20and%20Sales/Our%20Insights/Reimagining%20marketing%20in%20the%20next%20normal/reimagining-marketing-in-the-next-normal.pdf adresinden erişilmiştir.

Balis, J. (2021, 10 Mart). 10 truths about marketing after the pandemic. Harvard Business Review. 30 Nisan 2024 tarihinde https://hbr.org/2021/03/10-truths-about-marketing-after-the-pandemic adresinden erişilmiştir.

Bilsland, C., Nagy, H., and Smith, P. (2020). Virtual ınternships and work-ıntegrated learning in hospitality and tourism in a post-covıd-19 world. *International Journal of Work-Integrated Learning, 21*(4), 425-437.

Chetioui, Y., Butt, I., Lebdaoui, H., Neville, M. G., and El Bouzidi, L. (2023). Exploring consumers' attitude and intent to purchase organic food in an emerging market context: A pre-post covıd-19 pandemic analysis. *British Food Journal, 125*(11), 3979-4001. https://doi.org/10.1108/BFJ-12-2022-1070

Coffin, J., Cova, B., and Shankar, A. (2023). Introduction to the special section: Tribal marketing after Covid. *Marketing Theory, 23*(2), 267-273. https://doi.org/10.1177/14705931231153119

Corsaro, D., Maggioni, I., and Olivieri, M. (2021). Sales and marketing automation in the post-covid-19 scenario: Value drivers in B2B relationships. *Italian Journal of Marketing*, (4), 371-392. https://doi.org/10.1007/s43039-021-00024-x

Dan, A. (2020, 2 Kasım). The Trends that will stay with us and change marketing, even after the corona ıs gone. Forbes. 25 Nisan 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/avidan/2020/11/02/the-trends-that-will-stay-with-us-and-change-marketing-even-after-the-corona-is-gone/?sh=1c640b63570e adresinden erişilmiştir.

Danciu, V. (2021). Adapting and modernizing the post-covid marketing policy under the ımpact of consumption challenges. *Romanian Economic Journal*, (79).

Dang, H. L., Bao, N. Van, and Cho, Y. C. (2023). Consumer behavior towards e-commerce in the post-covıd-19 pandemic: Implications for relationship marketing and environment. *Asian Journal of Business Environment, 13*(1), 9-19.

Euromonitor International. (2020, Mayıs). How is covid-19 affecting the top 10 global consumer trends. 01 Nisan 2024 tarihinde https://www.euromonitor.com/search?term=How+is+covid-19+affecting+the+top+10+global+consumer+trends+ adresinden erişilmiştir.

Fei, W., Zhang, Z., and Deng, Q. (2021). *Universal pictures' SWOT analysis and 4Ps & 4Cs marketing strategies in the post-covıd-19 era*, İçinde Proceedings of the 2021 International Conference on Public Relations and Social Sciences (ICPRSS 2021) [Konferans]. 2021 International Conference on Public Relations and Social Sciences, 494-500.

Flavián, C., Gurrea, R., and Orús, C. (2016). Choice confidence in the webrooming purchase process: The impact of online positive reviews and the motivation to touch. *Journal of Consumer Behaviour, 15*(5), 459-476. https://doi.org/10.1002/cb.1585

Garrigues, G. (2022). 9 ways the pandemic has changed marketing and marketers. Forbes. 25 Nisan 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/kimberlywhitler/2022/02/07/9-ways-the-pandemic-has-changed-marketing-and-marketers/?sh=c34213f47013 adresinden erişilmiştir.

Gigauri, I., and Djakeli, K. (2021). Expecting transformation of marketing during the post-pandemic new normal: Qualitative research of marketing managers in Georgia. *International Journal of Sustainable Economies Management (IJSEM), 10*(2), 1-18.

Gonzalez-Jimenez, H. (2020). *Robots in daily life: A post-Covid-19 perspective*, P. Bunkanwanicha, C. Régis, and S. S. Ben (Editör). ESCP Business School.

Hapsari, G., Narni, N., Pramudya, D., Saputra, S. T., and Mikkael, R. H. (2023). Marketing communication strategy of promise soul coffee through social media post pandemi covid-19. *Jurnal Ekonomi, 12*(3), 1415-1421.

He, H., and Harris, L. (2020). The impact of Covid-19 pandemic on corporate social responsibility and marketing philosophy. *Journal of Business Research, 116*, 176-182. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.05.030

Hoekstra, J. C., and Leeflang, P. S. H. (2020). Marketing in the era of Covıd-19. *Italian Journal of Marketing, 2020*(4), 249-260. https://doi.org/10.1007/s43039-020-00016-3

Huang, T., Yang, C., Hsieh, Y., Wang, J., and Hung, C. (2018). Augmented reality (AR) and virtual reality (VR) applied in dentistry. *The Kaohsiung Journal of Medical Sciences, 34*(4), 243-248. https://doi.org/10.1016/j.kjms.2018.01.009

Iankova, K., and Longart, P. (2022). Marketing after Covid-19: Crisis adaptation, innovation and sustainable technological advances. *Transnational Marketing Journal, 10*(1), 1-3. https://doi.org/10.33182/tmj.v10i1.2280

Junusi, R. El. (2020). Digital marketing during the pandemic period; A study of ıslamic perspective. *Journal of Digital Marketing and Halal Industry, 2*(1), 15-28. https://doi.org/10.21580/jdmhi.2020.2.1.5717

Kannan, P. K., and Kulkarni, G. (2022). The impact of Covid-19 on customer journeys: Implications for interactive marketing. *Journal of Research in Interactive Marketing, 16*(1), 22-36. https://doi.org/10.1108/JRIM-03-2021-0078

Katare, S. (2022). Agile Marketing as a key driver to ıncreasing operational efficiencies and speed to market. *International Journal of Business Administration, 13*(2), 92. https://doi.org/10.5430/ijba.v13n2p92

Lee, H.-H. M., and Blasco-Arcas, L. (2020). Influencer marketing post Covid-19: Notes on being a personal brand. *Managing a Post-Covid19 Era*, 25.

Lim, C. L. (2021). The pandemic and advertising: Be (AD) normal. Covid-19 pandemic, crisis responses and the changing World. *Perspectives in Humanities and Social Sciences*, 339-358.

Ma, Y., and Kwon, K. H. (2021). Changes in purchasing patterns in the beauty market due to Post–Covid-19: Literature review. *Journal of Cosmetic Dermatology, 20*(10), 3074-3079. https://doi.org/10.1111/jocd.14357

McDonald, M. (2022). Viewpoint – a big opportunity for interactive marketing post-Covid-19. *Journal of Research in Interactive Marketing, 16*(1), 15-21. https://doi.org/10.1108/JRIM-03-2021-0092

Moorman, C., Soli, J., and Seals, M. (2023, 1 Ağustos). How the pandemic changed marketing channels. Harward Business Review. 25 Nisan 2024 tarihinde https://hbr.org/2023/08/how-the-pandemic-changed-marketing-channels adresinden erişilmiştir.

Nyagadza, B., and Chigora, F. (2022). *Futurology of ethical tourism digital & social media marketing post Covid-19*. İçinde A. Sharma, A. Hassan and P. Mohanty (Editör), Covid-19 and the tourism ındustry, 92-108. Routledge.

O'Brien, C. (2021, 23 Ekim). The future of marketing after Covid-19. Digital Marketing Institute. 15 Nisan 2024 tarihinde https://digitalmarketinginstitute.com/blog/the-future-of-marketing-after-covid-19 adresinden erişilmiştir.

Paningrum, D., Ramdan, A. M., Melinda, T. F., Karneli, O., and Irwanto, T. (2023). Analysis of online marketing strategies post pandemic Covid-19. *Quantitative Economics and Management Studies, 4*(1), 61-65.

Paskalis, L. (2022). 9 ways the pandemic has changed marketing and marketers. Forbes. 15 Nisan 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/kimberlywhitler/2022/02/07/9-ways-the-pandemic-has-changed-marketing-and-marketers/?sh=c34213f47013 adresinden erişilmiştir.

Pathak, N., Srivastava, V., Singh, A. K., and Rastogi, Y. (2022). *New marketing perspective in post-covid era with the application of business ıntelligence*. Içinde D. Singh, A. Singh, A. Omar, and SB Goyal (Editör), Business Intelligence and Human Resource Management, 221-242. Productivity Press.

Perkin, N. (2022). *Agile marketing: Unlock adaptive and data-driven marketing for long-term success*. Kogan Page Publishers. 01 Nisan 2024 tarihinde https://books.google.com.tr/books?id=PwJlEAAAQBAJ adresinden erişilmiştir.

Rashi, P., Bist, A. S., Asmawati, A., Budiarto, M., and Prihastiwi, W. Y. (2021). Influence of post covid change in consumer behaviour of millennials on advertising techniques and practices. *Aptisi Transactions on Technopreneurship (ATT), 3*(2), 201-208. https://doi.org/10.34306/att.v3i2.210

Ridha Djamaluddin, A., Hastjarjo, S., and Agung Satyawan, I. (2023). Virtual Communication culture in the post-pandemic era. *KnE Social Sciences*. 147-155. https://doi.org/10.18502/kss.v8i3.12823

Robinson, K. (2021, 25 Haziran). Emerging consumer trends in a post covıd 19 world. McKinsey & Company. 01 Nisan 2024 tarihinde https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/emerging-consumer-trends-in-a-post-covid-19-world adresinden erişilmiştir.

Rosenbaum, M. S., and Russell-Bennett, R. (2020). Service research in the new (post-COVID) marketplace. *Journal of Services Marketing, 34*(5), I-V. https://doi.org/10.1108/JSM-06-2020-0220

Zhang, S. (2022). Artificial intelligence and marketing intersection post-covid-19: A conceptual framework. *International Journal of Innovative Technologies in Social Science, 4*(36). https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30122022/7910

Sousa, B. B., Martins, C. S., Ferreira, A. C., and Pereira, C. S. (2022). *Virtual tourism and digital communication in the context of the post-pandemic scenario*. İçinde J. Kennell, P. Mohanty, A. Sharma, and A. Hassan (Editör), Crisis management, destination recovery and sustainability, 197-205. Routledge.

Spajić, J., Mitrović, K., Novaković, N., and Lalić, D. (2022). Visual brand communication during the Covid-19 pandemic. 11th International symposium on Graphic Engineering and Design, GRID, 221-229.

Sucu, İ., ve Solhan, M. (2021). Covid 19 pandemi sürecinde dijital pazarlama ve iletişim sürecinde kozmetik markaların yönelimi: Flormar markası örneği. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5*(3), 245-254.

Tien, N. H., Ngoc, N. M., Anh, D. B. H., Huong, N. D., Huong, N. T. T., and Phuong, T. N. M. (2020). Green marketing development strategy in post Covid-19 period in Vietnam. *International journal of multidisciplinary research and growth evaluation, 1,* 101-106.

Universal Postal Union (UPU). (2021, 19 Mart). UPU Direct Marketing Advisory Board (DMAB) report on Covid-19 and direct marketing. 10 Nisan 2024 tarihinde https://www.upu.int/en/publications/direct-marketing/upu-direct-marketing-advisory-board-dmab-report-on-covid19-and-direct-marketing adresinden erişilmiştir.

Yeke, S., ve Selçuk, A. G. (2022). Covid-19 sürecinde mobil sağlık uygulamaları: HES uygulamasına yönelik kritik başarı faktörleri analizi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 12*(4), 1887-1912. https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.932088

KAYNAKÇA

Adkins, S. (2012). Cause-related marketing: Who cares wins. İçinde M. Baker (Editör), T*he marketing book*. Routledge.

Barone, M. J., Norman, A. T., and Miyazaki, A. D. (2007). consumer response to retailer use of cause-related marketing: Is more fit better?. *Journal of Retailing*, *83*(4), 437-445.

Baş, M. (2008). Spor sponsorluğu ve spor federasyonlarının sponsorluğa bakışı üzerine bir araştırma. *Gazi University Journal of Economics & Administrative Sciences*, *10*(3), 111-124.

Berglind, M., and Nakata, C. (2005). Cause-related marketing: More buck than bang?. *Business Horizons*, *48*(5), 443-453.

Beşikci, B. ve Silsüpür, Ö. (2023). Spor sponsorluğuna yönelik içerik analizi: Spor Toto Süper Lig. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *40*, 23-45.

Bhatti, H. Y., Galan-Ladero, M. M., and Galera-Casquet, C. (2023). Cause-related marketing: A systematic review of the literature. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *20*(1), 25-64.

Bigné-Alcañiz, E., Currás-Pérez, R., Ruiz-Mafé, C., and Sanz-Blas, S. (2012). Cause-related marketing influence on consumer responses: The moderating effect of cause–brand fit. *Journal of Marketing Communications*, *18*(4), 265-283.

Canöz, K. ve Doğan, İ. (2015). İmaj oluşturma aracı olarak sponsorluk. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, *3*(2), 19-39.

Causemarketing.com. (t.y.). Toms one day without shoes campaign. 25.06.2024 tarihinde https://causemarketing.com/commercial-gallery/toms-one-day-without-shoes-campaign/ adresinden erişilmiştir.

Cesur, Z., ve Candan Çam, F. B. (2021). Deneyimsel pazarlamanın davranışsal niyet üzerindeki etkilerinde müşteri memnuniyetinin mediatör ve mağaza türünün moderatör rolü. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(Özel Sayı), 37-64.

Ceylan, H. H., Köse, B. ve Aydın, M. (2016). Sosyal amaca yönelik pazarlamada tüketici tercihleri üzerine bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 149-160.

Challand, C. (2024). An analysis of the social construction of breast cancer awareness in media and cause-related marketing. *The Motley Undergraduate Journal*, *2*(1), 25-36.

Chang, C. T. and Chu, X. Y. (2020). The give and take of cause-related marketing: purchasing cause-related products licences consumer indulgence. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 203-221.

Coşkun, L A. (2019, Kasım). Bağış ve yardımlarda vergi indirimi. 13.07.2024 tarihinde https://www.forvismazars.com/tr/tr/blog/makaleler/fortune-kasim-2019-leon-aslan-coskun adresinden erişilmiştir.

Cömert, Y. ve Sağır, G. (2013). Amaca yönelik pazarlamanın tüketici satın alma kararına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(45), 233-251.

Çetintaş, H. B. (2016). Sosyal sponsorluk. *Asos Congress 1. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu* (957-965). Elazığ: 13-15 Ekim 2016.

Çoban, S. (2003). Kurumsal imaj oluşturma aracı olarak sponsorluk ve internet uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *8*(2), 213-229.

Demetriou, M., Papasolomou, I., and Vrontis, D. (2010). Cause-related marketing: Building the corporate image while supporting worthwhile causes. *Journal of Brand Management*, *17*, 266-278.

Deng, N., Jiang, X., and Fan, X. (2023). How social media's cause-related marketing activity enhances consumer citizenship behavior: The mediating role of community ıdentification. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *17*(1), 38-60.

Dijital Mecmua. (2021, 7 Temmuz). Amaca yönelik pazarlama (Cause Marketing). 13.07.2024 tarihinde https://www.dijitalmecmua.com/amaca-yonelik-pazarlama/ adresinden erişilmiştir.

Diker, E. ve Aksoy, F. (2019). Bir halkla ilişkiler uygulama alanı olarak sponsorluk. İçinde Ö. Selvi ve Z. Acar Şentürk (Editör). *Halkla ilişkiler ve uygulama alanları: Yeni Eğilimler,* Konya: Eğitim Yayınevi.

Docherty, S., and Hibbert, S. (2003). Examining company experiences of a UK cause-related marketing campaign. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *8*(4), 378-389.

Doğan, İ. ve Canöz, K. (2017). Sosyal sponsorluk ve kurumsal imaj ilişkisi üzerine teorik bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *37*, 59-68.

Doğuş Grubu. (2018, 16 Ağustos). Ara Güler. 13.04.2024 tarihinde https://www.dogusgrubu.com.tr/tr/ara-guler adresinden erişilmiştir.

Erciş, M. S. (2012). Pazarlama iletişimi kapsamında sponsorluk faaliyetlerinin önemi ve bir sponsorluk uygulaması: Türk Hava Yolları. *Marmara İletişim Dergisi*, *19*, 112-124.

Ertek, A. G. A. ve Ertek, S. (2022). Havayolu işletmelerinde sponsorluk uygulamaları. İçinde N. Canöz (Editör), *Havacılıkta Halkla İlişkiler*. Palet Yayınları.

Estée Lauder. (t.y.) Pembe kurdele özel koleksiyon. 25.06.2024 tarihinde https://www.esteelauder.com.tr/products/1914/product-catalog/landing-pages/pink-ribbon adresinden erişilmiştir.

Fan, X., Deng, N., Qian, Y., and Dong, X. (2020). Factors affecting the effectiveness of cause-related marketing: A meta-analysis. *Journal of Business Ethics*, *175*(2) 1-22.

Ferraris, A., Giudice, M. D., Grandhi, B. and Cillo, V. (2020). Refining the relation between cause-related marketing and consumers purchase intentions: A cross-country analysis. *International Marketing Review*, *37*(4), 651-669.

File, K. M., and Prince, R. A. (1998). Cause related marketing and corporate philanthropy in the privately held enterprise. *Journal of Business Ethics*, *17*(14), 1529-1539.

Galan-Ladero, M. M., Galera-Casquet, C., Valero-Amaro, V., and Barroso-Mendez, M. J. (2013). Sustainable, socially responsible business: The cause-related marketing case. A review of the conceptual framework. *Journal of Security and Sustainability Issues*, *2*(4), 35-46.

Galan-Ladero, M. M., Galera Casquet, C., and Singh, J. (2015). Understanding factors ınfluencing consumer attitudes toward cause-related marketing. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *20*(1), 52-70.

Girişken, Y. ve Giray, C. (2016). Vodafone'un marka kişiliği: Beşiktaş taraftarı, rakip takım taraftarları ve takım tutmayanların algılarındaki fark üzerine bir araştırma. *Ege Academic Review*, *16*(1), 65-78.

Gourville, J. T., and Rangan, V. K. (2004). Valuing the cause marketing relationship. *California Management Review*, *47*(1), 38-57.

Göktaş, B. ve Kulga, C. E. (2017). Tüketicilerin etkinlik pazarlaması faaliyetlerine ve düzenleyen markalara bakış açısına yönelik bir araştırma. *Global Journal Of Economics And Business Studies*, 6(11), 85-97.

Grau, S. L., Garretson, J. A., and Pirsch, J. (2007). Cause-related marketing: An exploratory study of campaign donation structures ıssues. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *18*(2), 69-91.

Gupta, S., and Handa, M. (2024). Rethinking the boundaries of cause-related marketing: Addressing the need for a new definition. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 1-31. https://doi.org/10.1007/s12208-024-00398-6.

He, H., Chao, M. M., and Zhu, W. (2019). Cause-related marketing and employee engagement: The roles of admiration, implicit morality beliefs, and moral identity. *Journal of Business Research*, *95*, 83-92.

Hoek, J., and Gendall, P. (2008). An analysis of consumers' responses to cause related marketing. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *20*(2), 283-297.

Hübscher, C., Hensel-Börner, S., and Henseler, J. (2022). Social marketing and higher education: partnering to achieve sustainable development goals. *Journal of Social Marketing*, *12*(1), 76-104.

Kaft (t.y.). 25.06.2024 tarihinde www.kaft.com.tr/tema adresinden erişilmiştir.

Karadeniz, M. (2009). Pazarlama iletişimi kapsamında sponsorluk faaliyetlerinin önemi. *Journal of Naval Sciences and Engineering*, *5*(1), 62-75.

Kim, H., Kim, J., and Han, W. (2005). The effects of cause-related marketing on company and brand attitudes. *Seoul Journal of Business*, *11*(2), 83-117.

Kim, J., and Kim, M. (2023). Using personalization for cause-related marketing beyond compassion fade on social media. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *17*(2), 299-316.

Kim, M., and Liu, Q. (2022). Earned income strategies, İçinde Farazmand, A. (Editör), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy, and Governance*. Springer Nature.

Krishna, A., and Rajan, U. (2009). Cause marketing: spillover effects of cause-related products portfolio. *Management Science*, *55*(9), 1469-1485.

Kropp, F., Holden, S. J., and Lavack, A. M. (1999). Cause-related marketing and values in Australia. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *4*(1), 69-80.

Kulshreshtha, K., Bajpai, N., Tripathi, V., and Sharma, G. (2019). Cause-related marketing: an exploration of new avenues through conjoint analysis. *Benchmarking: An International Journal*, *26*(6), 2017-2050.

Lafferty, B. A., and Edmondson, D. R. (2014). A note on the role of cause type in cause-related marketing. *Journal of Business Research*, *67*(7), 1455-1460.

Lafferty, B. A., Lueth, A. K., and McCafferty, R. (2016). An evolutionary process model of cause-related marketing and systematic review of the empirical literature. *Psychology & Marketing*, *33*(11), 951-970.

Lee, J. Y., and Johnson, K. K. (2019). Cause-related marketing strategy types: Assessing Their relative effectiveness. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*, *23*(2), 239-256.

Lopes, J. M., Bairrada, C. M., and Coelho, A. F. D. M. (2023). Perceived altruism in cause-related marketing. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *21*, 255-278.

Micheal Kors. (t.y.). Erkek hunger stop. 25.06.2024 tarihinde https://www.michaelkorsturkeyonlinesatis.com/collections/all-c-0.html?&color=Siyah&coll=Hunger%20Stop%20&gender=2&sorting=priceASC adresinden erişilmiştir.

Moochies. (t.y.). Review. 15.04.2024 tarihinde https://moochies.com/review/ adresinden erişilmiştir.

Moosmayer, D. C., and Fuljahn, A. (2010). Consumer perceptions of cause related marketing campaigns. *Journal of Consumer Marketing*, *27*(6), 543-549.

Moosmayer, D. C., and Fuljahn, A. (2013). Corporate motive and fit in cause related marketing. *Journal of Product & Brand Management*, *22*(3), 200-207.

Mora, E., Vila-Lopez, N., and Küster-Boluda, I. (2021). Segmenting the audience of a cause-related marketing viral campaign. *International Journal of Information Management*, *59*, Article 102296.

Natarajan, T., Balasubramaniam, S. A., and Jublee, D. I. (2016). A journey of cause related marketing from 1988 to 2016. *International Journal of Business and Management*, *11*(11), 247-263.

Öztürk, M. ve Savaş, A. (2014). Sosyal amaca yönelik pazarlama reklamlarının markaya yönelik tutum ve satınalma niyetine etkisi: Anadolu Üniversitesi öğretim elemanlarına yönelik bir uygulama. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *9*(35), 6109-6128.

Raletić, S., Radojevic, P., and Mihić, S. (2010). Cause-related marketing as a win-win strategy. *Marketing Science, 41*, 97-104.

Reklamkolik. (2007, 21 Ekim). Coca Cola kutup ayı bırrrrr. 11.07.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=U7Jl5z3IciU adresinden erişilmiştir.

Robinson, S. R., Irmak, C., and Jayachandran, S. (2012). Choice of cause in cause-related marketing. *Journal of marketing*, *76*(4), 126-139.

Ross III, J. K., Stutts, M. A., and Patterson, L. (1991). Tactical considerations for the effective use of cause-related marketing. *Journal of Applied Business Research (JABR)*, *7*(2), 58-65.

Ross III, J. K., Patterson, L. T., and Stutts, M. A. (1992). Consumer perceptions of organizations that use cause-related marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *20*(1), 93-97.

Sabancı. (2014, 15 Ekim). Sanat teknolojisi için imzalar atıldı: S.Ü. Sakıp Sabancı Müzesi ve Turkcell teknolojiyle sanatı buluşturdu. 13.04.2024 tarihinde https://www.sabanci.com/tr/haber-detay/sanat-teknolojisi-icin-imzalar-atildi-s-u-sakip-sabanci-muzesi-ve-turkcell-teknolojiyle-sanati-bulusturdu adresinden erişilmiştir.

Sabri, O. (2018). The Detrimental effect of cause-related marketing parodies. *Journal of Business Ethics*, *151*(2), 517-537.

Savaş, A. T. (2014). Sosyal amaca yönelik pazarlama reklamlarına yönelik tutum. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, *4*(2), 2-31.

Schamp, C., Heitmann, M., Bijmolt, T. H., and Katzenstein, R. (2023). The effectiveness of cause-related marketing: A meta-analysis on consumer responses. *Journal of Marketing Research*, *60*(1), 189-215.

Shanbhag, P. R., Pai P, Y., Pattusamy, M., Kidiyoor, G., and Prabhu, N. (2024). Keeping promises in cause-related marketing campaigns: Development and validation of promised impact evidence scale. *Journal of Consumer Marketing, 41*(2), 239-257.

Schmitt, B. (1999). Experiential marketing. *Journal of Marketing Management*, *15*(1-3), 53-67.

Shell. (t.y.). Yüzyılın sayısı: varış noktamız hep ileride. 11.07.2024 tarihinde https://www.shell.com.tr/suruculer/yuzyilin-sayisi-varis-noktamiz-hep-ileride.html adresinden erişilmiştir.

Silsüpür, Ö. ve Beşikçi, B. (2023). Sponsorluk faaliyetlerinin marka algısına etkisi: İletişim fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 10, 172-188.

Sodero, A. C. (2022). Good cause, not so good business? Sales and operations performance of cause-related marketing. *Journal of Business Logistics*, *43*(4), 566-592.

Stötzer, S., and Kaltenbrunner, K. (2024). Back to the roots of cause-related marketing – A systematic literature review of cooperation motives. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, 1-22. https://doi.org/10.1007/s12208-024-00396-8.

Svensson, G., and Wood, G. (2011). A model of cause-related marketing for "profit-driven" and "non-profit" organizations. *European Business Review*, *23*(2), 203-214.

Taşkın, E. ve Kahraman; H. (2010). Amaca yönelik pazarlama. İçinde İ. Varinli ve K. Çatı, K. (Editör)., *Güncel pazarlama yaklaşımlarından seçmeler*. *Ankara: Detay Yayıncılık*.

Tema. (t.y.). Kaft iş birliğimiz. 25.06.2024 tarihinde https://www.tema.org.tr/kaft-is-birligimiz adresinden erişilmiştir.

Thomas, S., Kureshi, S., and Vatavwala, S. (2020). Cause-related marketing research (1988–2016): An academic review and classification. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *32*(5), 488-516.

Tığlı, M. (2010). Etkinlik Pazarlaması. İçinde İ. Varinli ve K. Çatı, K. (Editör)., *Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler*. Ankara: Detay Yayıncılık.

TOMS. (2015, 5 Mayıs). 27.06.2024 tarihinde https://x.com/TOMS/status/595574418593730560 adresinden erişilmiştir.

Turkcell. (2016, 1 Şubat). Turkcell'in teknoloji desteği ile İstanbul Modern'de bir ilk. 13.04.2024 tarihinde https://medya.turkcell.com.tr/bulletins/turkcellin-teknoloji-destegi-ile-istanbul-modernde-bir-ilk/ adresinden erişilmiştir.

Uğur, U. ve Sarıoğlu Uğur, S. (2018). Amaca yönelik pazarlama uygulamalarına ilişkin tüketici ilgilenimi: Tüketici-marka-amaç uyumu üzerine bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, *6*(3), 216-227.

USA Today. (2015, 5 Mayıs) Toms using instagram to give away a million shoes. 27.06.2024 tarihinde https://www.usatoday.com/story/tech/2015/05/04/toms-using-instagram-to-try-and-give-away-a-million-shoes/26892739/ adresinden erişilmiştir.

Van den Brink, D., Odekerken-Schröder, G., and Pauwels, P. (2006). The effect of strategic and tactical cause-related marketing on consumers' brand loyalty. *Journal of Consumer Marketing*, *23*(1), 15-25.

Varadarajan, P. R., and Menon, A. (1988). Cause-related marketing: A coalignment of marketing strategy and corporate philanthropy. *Journal of Marketing*, *52*(3), 58-74.

WWF. (2012, 16 Mart). A win for polar bears in Coke's most successful campaign ever. 25.06.2024 tarihinde https://wwf.panda.org/wwf_news/?203880/A-win-for-polar-bears-in-Cokes-most-successful-campaign-ever adresinden erişilmiştir.

Yurdakul, R., ve Şener, H. Y. (2021). Amaca yönelik pazarlama ve sponsorluk faaliyetleriyle desteklenen marka değerinin tüketicilerin satın alma niyeti üzerine etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergis*i, *68*, 17-37.

Zhao, X., Park, Y. J., and Yoon, S. J. (2024). Effects of cause-related ads on ethical consumption: An experimental approach. *Nurture*, *18*(1), 161-177.

KAYNAKÇA

Akıncı Vural, Z. B. ve Çoşkun, G. (2011). Kurumsal sosyal sorumluluk ve etik. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 1*(1), 61-87.

Aksu Armağan, E. (2010). Pazarlama açısından etik. İçinde İ. Varinli ve K. Çatı (Editör), *Güncel Pazarlama Yaklaşımlarından Seçmeler,* 503-526. Detay Yayıncılık.

Aktan, C. C. ve Börü, D. (2007). Kurumsal sosyal sorumluluk. İçinde C. C. Aktan (Editör), *Kurumsal Sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk*, 11-36. İgiad Yayınları.

Alikılıç, Ö. ve Onat, F. (2007). Bir halkla ilişkiler aracı olarak kurumsal bloglar. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 2*(8), 899-927. doi: https://doi.org/10.19168/jyu.06161

Argüden, Y. (2007). Sosyal sorumluluğun temelleri. İçinde C. C. Aktan (Editör.), *Kurumsal sosyal Sorumluluk: İşletmeler ve Sosyal Sorumluluk*, 37-44. İgiad.

Armstrong, G. M., Kotler, P., Buchwitz, L. A., Trifts, V., and Gaudet, D. (2016). *Marketing: an introduction.* Pearson.

Atlığ, N. S. (2006). İş etiği, sosyal sorumluluk ve ilaç sektöründen uygulamala. Yüksel Lisans Tezi, [Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. İstanbul, Türkiye.

Aydın, A. (2023). Halkla ilişkiler bağlamında GSM operatörlerinin sürdürülebilirliğine ilişkin çalışmalarına yönelik bir değerlendirme. İçinde D. İlic ve İ. Aydoğdu Karaaslan (Editör), *Sosyal & Beşeri Bilimlerde Araştırma ve Değerlendirmeler- 2* (65-92). Gece Kitaplığı.

Balta Peltekoğlu, F. ve Demir Askeroğlu, E. (2023). İletişim yönetiminde dezenformasyon: Kara halkla ilişkiler ve sosyal medya. *International Social Sciences Studies Journal, 9*(113), 7494-7503. doi:http://dx.doi.org/10.29228/sssj.70410

Belch, G. E., and Belch, M. A. (2004). *Advertising and promotion: An ıntegrated marketing communication perspective.* The McGraw-Hill.

Bıçakçı, A. B. ve Aktaş Kuyucu, M. (2024). Geleceğin halkla ilişkiler profesyonellerini eğitmek: Toplumsal odaklı bir yaklaşım. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*(Cumhuriyetin 100. Yılında Geleceğin İletişimi Özel Sayısı), 1-26. doi:10.17829/turcom.1360804

Binark, F. ve Bayraktutan, G. (2013). *Ayın karanlık yüzü: Yeni medya ve etik.* Kalkedon.

Bozyiğit, S. ve Akkan, E. (2013). Kişisel satışta etik: Adana ilindeki tıbbi satış temsilcilerinin etik tutumlarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 28*(1), 49-79.

Bülbül, R. (2001). *İletişim ve etik.* Nobel Yayın Dağıtım.

Campbell, C., Plangger, K., Sands, S., Kietzmann, J., and Bates, K. (2022). How deepfakes and artificial ıntelligence could reshape the advertising ındustry. *Journal of Advertising Research, 62*, 241 - 251. https://doi.org/10.2501/jar-2022-017.

Caywood, C. L., and Laczniak, G. R. (1986). Ethics and personal selling: Death of a salesman as an ethical primer. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 6*(2), 81-88.

Conrad, L. J., and Shel, H. (2011). *Yeni pazarlama kuralları.* (Çev. G. Aksoy). Optimist Yayınları.

Coşkun Değirmen, G. ve Şardağı, E. (2016). Nöropazarlama uygulamalarının etik bağlamında değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(25), 140-160. doi:https://doi.org/10.31123/akil.438536

Çağlar, B. (2022). Halkla ilişkilerin teori ve pratiğinde etik yaklaşım. İçinde G. Çalışır, E. Diker ve İ. Türkal (Editör), *Halkla İlişkilere Giriş,* 295-322. Eğitim Yayınevi.

DeLozier, M. W. (1976). *The marketing communications process.* McGraw-Hill.

Drumwright, M. E., and Murphy, P. E. (2004). How advertising practitioners view ethics: Moral muteness, moral myopia, and moral ımagination. *Journal of Advertising, 33*(2), 7-24. doi:http://dx.doi.org/10.1080/00913367.2004.10639158

Dündar, S. ve Göksel, T. (2006). Reklâmların pazarlama etik ve sosyal sorumluluk bilincine göre değerlendirilmesi: Ampirik bir çalışma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8*(1), 123-141.

Eren, E. (2000). *İşletmelerde stratejik yönetim ve işletme politikası.* Beta Yayıncılık.

Fatima, T., and Elbanna, S. (2023). Corporate social responsibility (CSR) implementation: A review and a research agenda towards an integrative framework. *Journal of Business Ethics, 183*(1), 105-1021. doi:https://doi.org/10.1007/s10551-022-05047-8

Gould, S. J. (1994). Sexuality and ethics in advertising: A research agenda and policy guideline perspective. *Journal of Advertising, 23*(3), 73-80. doi:https://doi.org/10.1080/00913367.1994.10673452

Grunig, J. E., and Hunt, T. (1984). *Managing public relations.* Rinehart.

Güllüoğlu, Ö. (2006, Nisan). Halkla ilişkiler mesleğinde etik anlayışı. İçinde *II. Ulusal Halkla İlişkiler Sempozyumu*, 145-166. Kocaeli, Türkiye.

Güven, S. (2016). Kurumsal iletişim bağlamında kurumsal sosyal sorumluluk ve etik ilişkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(26), 133-154. doi:https://doi.org/10.31123/akil.441385

Hyman, M. (2009). Responsible Ads: A workable ıdeal. *Journal of Business Ethics, 87*, 199–210. doi:10.1007/s10551-008-9879-9

İşseveroğlu, G. (2001). İşletmelerde sosyal sorumluluk ve etik. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8*(2), 55-68.

Karabaş, S. (2013). Pazarlama iletişim aracı olarak tüketicilerin reklam denetimine karşı tutumları: Reklam etiği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(1), 143-157.

Karpat Aktuğlu, I. (2006). Tüketicinin bilgilendirilmesi sürecinde reklam etiği. *Küresel İletişim Degisi, 2*(1), 1-20.

Kaya, F. (2022). Güncel tutundurma karması faaliyetlerinde etik ihlaller. İçinde F. Uslu ve H. Boz (Editör), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Çalışmalar*, 77-100. Palet Yayınları.

Kendrick, A., Fullerton, J. A. and Kim, Y. J. (2013). Social responsibility in advertising: A marketing communications student perspective. *Journal of Marketing Education, 35*(2), 141-154. doi:https://doi.org/10.1177/0273475313490171

Kietzmann, J., Mills, A., and Plangger, K. (2020). Deepfakes: perspectives on the future "reality" of advertising and branding. International Journal of Advertising, 40, 473 - 485. https://doi.org/10.1080/02650487.2020.1834211.

Kotler, P., and Lee, N. (2006). *Kurumsal sosyal sorumluluk.* (çev. S. Kaçamak). Mediacat Yayıncılık.

Leeper, R. V. (1996). Moral objectivity, Jurgen Habermas's discourse ethics, and public relations. *Public Relations Review, 22*(2), 133-150. doi:https://doi.org/10.1016/S0363-8111(96)90003-X

Mavnacıoğlu, K. (2022). Dijital çağda pazarlama iletişimi etiği üzerine bir değerlendirme. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(1), 52-66. doi:https://doi.org/10.31592/aeusbed.980897

Nart, S. (2019). Aşırı tüketimin bedeli, tüketimde sürdürülebilir yaşam tarzları.İçinde R. Altunışık (Editör), *Tüketimin 1001 Hali*, 163-177. Beta Yayıncılık

Nill, A., and Schibrowsky, J. A. (2007). Research on marketing ethics: A systematic review of the literature. *Journal of Macromarketing, 27*(3), 256-273. doi:https://doi.org/10.1177/0276146707304733

Nwachukwu, S. L., Vitell, Jr., S. J., Gilbert, F. W., and Barnes, J. H. (1997). Ethics and social responsibility in marketing: An examination of the ethical evaluation of advertising strategies. *Journal of Business Research, 39*(2), 107-118. doi:https://doi.org/10.1016/S0148-2963(96)00146-4

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2014). *Pazarlama iletişimi yönetimi* (13. Baskı). MediaCat.

Okay, A. ve Okay, A. (2002). *Halkla ilişkiler kavram strateji ve uygulamaları.* Der Yayınları.

Özgür, Y. (2007). Sosyal sorumluluk kampanyaları ve marka yönetimi. Tezsiz Yüksek Lisans tezi. [Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], İzmir, Türkiye.

Özsoy, T. (2013). Pazarlamada etik. İçinde C. Vatandaş (Editör), *Bilim ve Ahlak*, 245-281. Açılım Kitap.

Pollay, R. W. (1986). The distorted mirror: reflections on the unintended consequences of advertising. *Journal of Marketing, 50*(2), 18-36. doi:https://doi.org/10.1177/002224298605000202

Pop, N. A., Dabija, D. C., and Iorga, A. M. (2014). Ethical Responsibility of neuromarketing companies in harnessing the market research – A global exploratory approach. *Amfiteatru Economic, 16*(35), 26-40.

Preston, C. (2005). Advertising to children and social responsibility. *Young Consumers, 6*(4), 61-67. doi:https://doi.org/10.1108/17473610510701322

Rittenburg, T. L., and Parthasarathy, M. (1997). Ethical implications of target market selection. *Journal of Macromarketing, 17*(2), 49-64. doi:https://doi.org/10.1177/027614679701700205

Roedder, D. L., Sternthal, B., and Calder, B. J. (1983). Attitude-behavior consistency in children's responses to television advertising. *Journal of Marketing Research, 20*(4), 337-349. doi:https://doi.org/10.1177/002224378302000401

Saura, J. R., Palacios-Marqués, D., and Turrıcha-Fernández, A. (2021). Ethical design in social media: assessing the main performance measurements of user online behavior modification. *Journal of Business Research*(129), 271-281. doi:https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.03.001

Sayımer, İ. (2006). Halkla ilişkiler etiğinde öne çıkan modellerin etik sistemler açısından değerlendirilmesi. *Küresel İletişim Dergisi, 2*(2), 1-19.

Selvi, Ö. ve Altan, S. (2016). Halkla ilişkiler etiği ve medya. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 19*(1), 277-301.

Sezgin, M. (2004). İşletmelerde sosyal sorumluluk ve halkla ilişkiler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 7*(1-2), 137-152.

Sirgy, M. J. ve Lee, D.-J. (1996). Setting socially responsible marketing objectives: A qality-of-Life approach. *European Journal of Marketing, 30*(5), 20-34. doi:https://doi.org/10.1108/03090569610118722

Tekin, Z. (2017). Pazarlama etiğinde makyavelizm. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(50), 814-821. doi:10.17719/jisr.2017.1714

Torlak, Ö. (2001). *Pazarlama ahlakı-sosyal sorumluluklar ekseninde pazarlama kararları ve tüketici davranışlarının analizi.* Beta Basım Yayım.

Torlak, Ö. ve Tiltay, M. A. (2017). *Pazarlama ahlakı: Sosyal sorumluluklar ekseninde pazarlama kararları ve tüketici davranışlarının analizi.* Beta Basım Yayım Dağıtım.

Towner, E. B., and Everett, H. L. (2023). *Technical marketing communication : A guide to writing, design, and delivery.* Business Expert Press.

Treise, D., Weigold, M. F., Conna, J., and Garrison, H. (1994). Ethics in advertising: Ideological correlates of consumer perceptions. *Journal of Advertising, 23*(3), 59-69. doi:https://doi.org/10.1080/00913367.1994.10673450

Uzun, R. (2007). *İletişim etiği, sorunlar ve sorumluluklar.* Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Kırkıncı Yıl Kitaplığı No:2.

Uzun, R. (2014). Çocukların medyadan ve medyada korunması: Çocuklara yönelik etik davranış kurallarının incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(22), 152-167. doi:https://doi.org/10.31123/akil.441955

Ürper, Y. (2018). İşletmeler ve özellikleri. İçinde B. Z. Erdoğan ve A. Hepkul (Editör), *Genel İşletme*, 2-33. Anadolu Üniversitesi.

Velte, P. (2022). Meta-analyses on corporate social responsibility (CSR): A literature review. *Management Review Quarterly, 72*(3), 627-675. doi:https://doi.org/10.1007/s11301-021-00211-2

Wilkie, W. L., and Moore, E. S. (1999). Marketing's contributions to society. *Journal of Marketing, 63*(4), 198-218. doi:https://doi.org/10.1177/00222429990634s118

Wilson, R. M., Gaines, J. and Hill, R. P. (2008). Neuromarketing and consumer free will. *Journal of Consumer Affairs, 42*(3), 389-410. doi:https://doi.org/10.1111/j.1745-6606.2008.00114.x

Yıldız, O. (2017). Doğan Holding'in kurumsal sosyal sorumluluğuna yönelik bir değerlendirme. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*(44), 43-59.

KAYNAKÇA

Acar, C. ve Ekizler, H. (2023). Sanal etkileyicilerin tüketici satın alma niyetine etkisi. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 14(1), 1-22.

Adewale, A. G., Adeniran, A. J. and Oluyinka, S. A. (2019). The effect of personal selling and marketing on firm sales growth (a study of pz and Dangote Nigeria PLC). *IJRDO-Journal of Business Management*, 5(1), 19-35.

Alcañiz, M., Bigné, E. and Guixeres, J. (2019). Virtual reality in marketing: A Framework, review, and research agenda. *Frontiers in Psychology*, 10, 15-30.

Al-Jabri, I. and Sohail, M. S. (2012). Mobile banking adoption: application of diffusion of ınnovation theory. *Journal of Electronic Commerce Research*, 13(4), 379-391.

Al-Masoud, N. A. (2020). The impact of placing electronic word of mouth on instagram on consumers' purchase intention: case study of food products in the Kingdom of Saudi Arabia. *Journal of Entrepreneurship and Business Innovation*, 7(2), 51-77.

Ahearne, M. and Rapp, A. (2010). The Role of technology at the ınterface between salespeople and consumers. *Journal of Personal Selling & Sales Management*. 30(2), 111-120.

Anderson, E. T. and Simester, D. I. (2014). Reviews without A purchase: low ratings, loyal customers, and deception. *Journal of Marketing Research*, 51(3), 249-269.

Andzulis, J., Panagopoulos G. and Rapp A. (2012). A review of social media and ımplications for the sales process. *Journal of Personal Selling & Sales Management,* 32(3), 305-316.

Arndt, J. (2007). Paradigms in consumer research: A review of perspectives and approaches. *European Journal of Marketing*, 20(8), 23-40.

Ay, A., Bekar, S. ve Demir, B. Ç. (2023). Dijital Pazarlama ve e-ticaret aracı olarak arama motorları ve google algoritmaları. *Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(52), 295-317.

Aydın, S., Nalbant, K. G. ve Coğuplugil, B. B. (2023). Yapay zekâ ve sanal gerçeklik teknolojilerinin dijital pazarlamanın gelişimi üzerine etkileri. *Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(1), 1-10.

Ayyıldız, M. E. ve Tekeoğlu, A. N. T. (2024). Digital marketing communication as an ınstrument in social responsibility projects after the earthquake in Türkiye. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *13*(1), 86-105.

Babin, B. J. and Harris, E. G. (2023). *CB consumer behaviour*. Cengage.

Baker, A. M., Donthu, N. and Kumar, V. (2016). Investigating how word-of-mouth conversations about brands ınfluence purchase and retransmission ıntentions. *Journal of Marketing Research*, 53(2), 225-239.

Ball, D., Coelho, P. S. and Machás, A. (2004). The role of communication and trust in explaining customer loyalty: an extension to the ECSI model. *European Journal of Marketing*, 38(9/10), 1272-1293.

Barutçu, S. ve Tomaş, M. (2013). Sürdürülebilir sosyal medya pazarlaması ve sosyal medya pazarlaması etkinliğinin ölçümü. *Journal of Internet Applications and Management*, 4(1), 5-24.

Baydemir, E. (2021). Mobil pazarlamanın tüketici davranışlarına etkisi: Y kuşağı örneği. Yüksek Lisans Tezi. [Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi], Rize.

Bayır, T. (2021). Koronavirüs (Covid-19) ile yeni dijital dünyada değişen tüketici tercihleri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3621-3640.

Belch, G. E. and Belch, M. A. (2018). *Advertising and promotion: An ıntegrated marketing communications perspectiv*e. McGraw-Hill Education.

Bendixen, M., Yurova, Y., Abratt, R. and Rawdan, M. (2014). Death of a salesman: Birth of a knowledge broker. *International Journal of Electronic Customer Relationship Management*, 8(3), 1-14.

Becan, C. (2021). Covid-19 pandemi döneminde dijital tüketim alanı olarak yeni nesil alışveriş platformlarına yönelik motivasyon faktörleri üzerine bir saha araştırması. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, *6*(1), 53-78.

Bigne, E. and Blesa, A. (2003). Market Orientation, trust and satisfaction in dyadic relationships: a manufacturer-retailer analysis. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 31(11), 574-590.

Bilgihan, A., Okumus, F. and Cobanoglu, C. (2013). Generation Y travelers' commitment to online social network websites. *Tourism Management*, 35, 13-22.

Blythe, J. (2000). *Marketing communications*. Prentice Hall.

Brown, S. P. and Lam, S. K. (2008). A meta-analysis of relationships linking employee satisfaction to customer responses. *Journal of Retailing*, 84(3), 243-255.

Cantallops, A. S. and Salvi, F. (2014). New consumer behavior: a review of research on eWOM and hotels. *International Journal of Hospitality Management*, 36, 41-51.

Chen, C. A. and Hsieh, C. W. (2012, 6-7 October). Does the pursuit of pay undermine public service motivation? Comparing motives for high pay and stable pay. İçinde 5th International Conference on Public Management in the 21st Century*:* Opportunities and Challenges*.[Konferans],* Macau, China.

Court, D., Elzinga, D., Mulder, S. and Vetvik, O.J. (2009). The consumer decision journey. *McKinsey Q* 3, 96–107.

Craven, D. W. (2012). *Strategic marketing*. Homewood, Irwin.

Csiszér, A. (2011). The effects of advertisements on our changing society. *Acta Sociologica–Pécsi Szociológiai Szemle*, 4(1), 19-30.

Çelik, M., Bakır, U. ve Bazarcı, S. (2022). Genç tüketicilerde etkili kişi algısı: sosyal medyadaki pazarlama iletişimi uygulamalarına sosyal karşılaştırma perspektifinden bir bakış. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (41), 118-139.

Diallo, M. F. (2012). Effects of Store ımage and store brand price-ımage on store brand purchase ıntention: application to an emerging market. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 19(3), 360-367.

Dijital Pazarlama (2021). Dijital pazarlama araçları nelerdir? 15.07.2024 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/dijital-pazarlama-araclari-nelerdir adresinden erişilmiştir.

Dimitrieska, S., Stankovska, A. and Efremova, T. (2018). Artificial intelligence and marketing. *Entrepreneurship*, 6(2), 298-304.

Durmaz, Y. ve Bahar, R. (2011). Tüketicilerin satın alma davranışları üzerinde sosyolojik faktörlerin etkisinin incelenmesine yönelik ampirik bir çalışma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(37), 60-77.

Ekiyor, A. and Altan, F. (2020). Marketing communication and promotion in health services. *Promotion and Marketing Communications*, 2, 173.

Erdem, A. (2010). *Televizyon reklamlarının marka tutumuna etkisi*. Konya: Eğitim Yayınevi-Bilimsel Eserler.

Etzel, M. J., Walker, B. J. and Stanton, W. J. (2007). *Marketing*. McGraw Hill/Irwin.

Fam-Kim, S. S., Waller D., Cyril E. and He J. (2013). Advertising dislikeability in Asia:Is There a relationship with purchase intention and frequency?. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 25(1), 144-161.

Fill, C. and Jamieson, B. (2006). *Marketing communications*. Edinburgh Business School Heriot-Watt University.

Fill, C. and Turnbull, S. (2019). *Marketing communications*. UK: Pearson

Fondevila-Gascón, J., Polo-López, M., Rom-Rodríguez, J. and Mir-Bernal, P. (2020). Social media ınfluence on consumer behavior: the case of mobile telephony manufacturers. *Sustainability*, 12(4), 1-23.

Godin, V. V. and Terekhova, A. E. (2019). Digital advertising as a tool to promote goods or services. Project implementation experience. *E-Management*, 2(3), 13-21.

Guzun, S. (2022). Analyzing the system of factors influencing buying and consumption behavior and consumer behavior. *Ecosoen*, 1(3-4), 52-56.

Hacıalioğlu, A. ve Sağlam, M. (2021). COVID-19 Pandemi sürecinde tüketici davranişlari ve e-ticaretteki değişimler. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 3(1), 16-29.

Hacıefendioğlu, Ş. (2010). Sosyal paylaşım sitelerinde üye bağlılığı üzerine bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 56-71.

Hajli, M. (2019). The impact of positive valence and negative valence on social commerce purchase intention. *Inf. Technol. People,* 33, 774-791.

Hakverdi, G. (2022). Dijital reklamların tüketici davranışlarına etkisi: Kırgızistan örneği. *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 3(2),140-156.

Hawkins, D.I., Roger, J.B. and Coney, K.A. (1986). *Consumer behaviour: Implications for marketing strategy*. Business Publications Inc.

He, S. X. and Bond, S. D. (2013). Word-of-mouth and the forecasting of consumption enjoyment. *Journal of Consumer Psychology*, 23(4), 464-482.

Hromova, O., Habrid, A. and Lanova, O. (2019). Essential influence of situation factors on consumer behavior. *Economics Finances Law*, 19-22.

Hsu, M. K., Huang, Y. and Swanson, S. (2010). Grocery store image, travel distance, satisfaction and behavioral intentions: Evidence from a midwest college town. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 38(2), 115-132.

Ismagilova, E., Slade, E., Rana, N. and Dwivedi, Y. (2019). The effect of electronic word of mouth communications on ıntention to buy: a meta-analysis. Information Systems *Frontiers*, 1-24.

Jayawardhena, C. and Farrell, A. M. (2011). Effects of retail employees' behaviours on customers' service evaluation. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 39(3), 203-217.

Jiménez, F. R. and Mendoza, N. A. (2013). Too popular to ignore: The influence of online reviews on purchase intentions of search and experience products. *Journal of Interactive Marketing*, 27(3), 226-235.

Kahraman, A. ve Nazlıoğlu, S. G. (2022). Tutundurma (Pazarlama iletişimi). İçinde Anıl, N. K. ve İçli, G. E. (Editör), *Pazarlama ilkeleri* (s.285-322), Konya: Eğitim Yayınevi.

Kajtazi, K. and Zeqiri, J. (2020). The effect of e-WOM and content marketing on customers' purchase intention. *International Journal of Islamic Marketing and Branding*, 5(2), 114-131.

Karaca, Ş. ve Gülmez, M. (2012). Satış geliştirme çabalarının öğretim elemanlarının satın alma davranışları üzerindeki etkilerini ölçmeye yönelik bir araştırma. *Verimlilik Dergisi*, (1), 69-87.

Kayode, O. (2014). *Marketing communications*. Bookboon.

Kitchen, P. J. and Schultz, D. E. (2003). Integrated corporate and product brand communication. *Journal of Competitiveness Studies*, 11(1), 66.

Koekemoer, L. (ed). 1998. *Promotional strategy: marketing communications in practice.* Juta.

Kotler, P. (2003). *Marketing management.* Prentice Hall.

Kotler, P. and Armstrong, G. (2008). *Principles of marketing.* Pearson Prentice hall.

Kotler, P. and Keller, K. L. (2011). *Marketing management*. Prentice Hall.

Kotler, P. and Armstrong, G. (2018). Principles of marketing. Pearson Education.

Kronrod, A. and Danziger, S. (2013). "Wii will rock you!" The Use and effect of figurative language in consumer reviews of hedonic and utilitarian consumption. *Journal of Consumer Research*, 40(4), 726-739.

Kuruca, Y., Üstüner, M. ve Şimşek, I. (2022). Dijital pazarlamada yapay zekâ kullanımı: sohbet robotu (chatbot). *Medya ve Kültür*, *2*(1), 88-113.

Kusa, A., Zauskova, A. and Cabyova, L. (2020). Effect of marketing communication on consumer preferences and purchasing decisions. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*, 10(1), 150-155.

Kuruzovich, J. (2013). Sales technologies, sales force management, and online ınfomediaries. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 33(2), 211-224.

Lassk, F. G., Ingram, T. N., Kraus, F. and Di Mascio, R. (2012). The future of sales training: challenges and related research questions. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 32(1), 141-154.

Lee, W., Tyrrell, T. and Erdem, M. (2013). Exploring the behavioral aspects of adopting technology: meeting planners' use of social network media and the impact of perceived critical mass. *Journal of Hospitality and Tourism Technology*, 4(1), 6-22.

Li, L., Sun, L., Weng, C., Huo, C. and Ren, W. (2020, October). Spending money wisely: Online electronic coupon allocation based on real-time user intent detection. In *Proceedings of the 29th ACM International Conference on Information & Knowledge Management* (pp. 2597-2604).

Lin, T. M., Lu, K. Y and Wu, J. J. (2012). The Effects of visual information in eWOM communication. *Journal of Research in İnteractive Marketing*, 6(1), 7-26.

Ling, P. (2015). *Introduction to consumer behavior*. Oxford University.

Lloyd, A. E. and Luk, S. T. (2011). Interaction behaviors leading to comfort in the service encounter. *Journal of Services Marketing*, 25(3), 176-189.

Masimane, J. (2017). Effect of marketing communications on consumer purchase behavior of fast moving consumer goods (FMCG) in Kenya. Doctoral Dissertation. [United States International University], Africa.

Massey G. R., Waller D. S., Wang P. Z. and Lanasier E. V. (2013). Marketing to different asian communities: the importance of culture for framing advertising messages, and for purchase ıntent. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics*, 25(1),8 -33.

Mitchell, V. W. and Harris, G. (2005). The importance of consumers' perceived risk in retail strategy. *European Journal of Marketing*, 39(7/8), 821-837.

Nasir, R. and Ponnusamy, V. (2007). An exploratory study on the level of trust towards online retailers among consumers in The United Kingdom and Malaysia. *Available at SSRN 1079663*, 1-12.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* Kapital Medya Hizmetleri

Omar, A. R. C., Ishak, S. and Jusoh, M. A. (2020). The impact of Covid-19 movement control order on SMEs' businesses and survival strategies. *Geografia-Malaysian Journal of Society and Space*, 16(2), 90-103.

Ordenes, F., Grewal, D., Ludwig, S., Ruyter, K., Mahr, D. and Wetzels, M. (2019). Cutting through content clutter: how speech and ımage acts drive consumer sharing of social media brand messages. *Journal of Consumer Research*, 45, 988-1012.

Öcal, D. ve Koca, S. (2019). Viral reklam: Reklamın yeni iletişim teknolojileriyle gelişen yönü. *Atatürk İletişim Dergisi*, (18), 87-104.

Parıltı, N. ve Öztürk, Y. (2002). Kişisel satış sürecinde yeni bir ikna etme yöntemi: SPIN. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(3), 103-110.

Parment, A. (2013). Generation Y vs. Baby boomers: Shopping behavior, buyer ınvolvement and ımplications for retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 20(2), 189-199.

Peković, J., Zdravković, S. and Pavlović, G. (2019). Social media influencers as a predictor of consumer intentions. *Marketing*, 50(3), 207-216.

Peter, J. P. and Olson, J. (2007). *Consumer behavior*. McGraw-Hill.

Quester, P., Pettigrew, S. and Hawkins, D. (2011). *Consumer behavior*. McGraw-Hill.

Rippé, C. B., Weisfeld-Spolter, S., Yurova, Y. and Sussan, F. (2015). Is there a global multichannel consumer?. *International Marketing Review*, 32(3/4), 329-349.

Saadeghvaziri, F., Dehdashti, Z. And Mohammd R. K. A. (2013). Web advertising:assessing beliefs, attitudes, purchase ıntention and behavioral responses. *Journal of Economic and Administrative Sciences*, 29(2), 99-112.

Sawaftah, D. (2020). The effectiveness of electronic integrated marketing communications on customer purchase intention of mobile service providers: The mediating role of customer trust. *Journal of Sustainable Marketing*, 1(1), 47-61.

Schiffman, L., O'Cass, A., Paladino, A., D'Alessandro, S. and Bednall, D. (2010). *Consumer behavior*. Pearson Australia.

Shimp, T. A. (2003). *Advertising, promotion and supplementary aspects of ıntegrated marketing communications.* Dryden Press.

Shkut, D. (2020). Digitalization of marketing communications. *Evropský Časopıs Ekonomıky*, 6(4)104-108.

Schultz, D. E. and Block, M. P. (2014). Sales promotion influencing consumer brand preferences/ purchases. *Journal of Consumer Marketing*, 31(3), 212-217.

Semeijn, J., Van Riel, A. C. and Ambrosini, A. B. (2004). Consumer evaluations of store brands: effects of store ımage and product attributes. *Journal of retailing and Consumer Services*, 11(4), 247-258.

Seyrek, İ. H. ve Yılmaz, E. S. (2019). Tüketicilerin satın alma kararlarında sosyal paylaşım sitelerinin etkisi. *The Journal of Academic Social Science*, *37*(37), 43-62.

Shopify. (2024). What is social commerce?, 14.05.2024 tarihinde https://www.shopify.com/enterprise/blog/social-commerce-trends adresinden erişilmiştir.

Shipway. (2021). Post-purchase communication, 15.05.2024 tarihinde https://shipway.in/blog/e-commerce-growth/post-purchase-communications-increase-customer-retention-and-brand-reputation/ adresinden erişilmiştir.

Sipay. (2024). Sosyal ticaret nedir ve neden önemlidir?, 14.05.2024 tarihinde https://sipay.com.tr/blog/sosyal-ticaret-nedir-ve-neden-onemlidir#:~:text=Sosyal%20ticaret%2C%20%C3%BCr%C3%BCn%20ve%20hizmetleri,etkile%C5%9Fime%20girme%20derecesi%20ile%20%C3%B6l%C3%A7%C3%BCl%C3%BCr, adresinden erişilmiştir.

Simintiras, A. C., Ifie, K., Watkins, A. and Georgakas, K. (2013). Antecedents of adaptive selling among retail salespeople: a multilevel analysis. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *20*(4), 419-428.

Singh, J., Flaherty, K., Sohi, R., Deeter-Schmelz, D., Habel, J., Meunier-Fitzhugh, K., Malshe, A., Mullins, R. and Onyemah, V. (2019). Sales profession and professionals in the age of digitization and artificial intelligence technologies: concepts, priorities, and questions. *Journal of Personal Selling & Sales Management,* 39, 2 - 22.

Smink, A., Frowijn, S., Reijmersdal, E., Noort, G. and Neijens, P. (2019). Try online before you buy: How does shopping with augmented reality affect brand responses and personal data disclosure. Electron. Commer. Res. Appl., 35, 1-10.

Sokhatska, O., Stepanova, T., Malanchuk, M., Rybianets, S., Oksana, S. and Bashynska, I. (2019). Modelling the risks of international trade contracts. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 8, 2815-2820.

Soloman, P. (2011*). Consumer behavior: Buying, having and being*. Pearson.

Soysal, T. (2023). Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik uygulamalarının ceza hukuku üzerindeki olası etkileri üzerine bir deneme. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (53), 169-246.

Storme, M., Myszkowski, N., Davila, A. and Bournois, F. (2015). How subjective processing fluency predicts attitudes toward visual advertisements and purchase ıntention. *Journal of Consumer Marketing*, 32(6), 432-440.

Sweeney, J. C. and Soutar, G. N. (2001). Consumer perceived value: the development of a multiple item scale. *Journal of Retailing*, 77(2), 203-220.

Şahin, A. (2022). Marka güvenilirliği, hizmet kalitesi, değiştirme maliyeti ve ağızdan ağza (WOM) pazarlama iletişimi arasındaki ilişkiler. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 303-322.

Tarakçı, İ. E. ve Baş, M. (2019). Pazarlama İletişiminde sosyal medya kullanımı: amaçlar ve motivasyonlar. *Euroasia Journal of Social Sciences & Humanities*, 6(7), 167-179.

Tajvidi, M., Richard, M., Wang, Y. and Hajli, N. (2020). Brand co-creation through social commerce information sharing: The role of social media. *Journal of Business Research*, 121, 476-486.

Tjongirin, R., Gianto, M. and Sihombing, S. (2020). Applying the information acceptance model to predict purchase intention in social media. *Jurnal Manajemen Dan Pemasaran Jasa*, 13(2), 263-280.

Too, L. H., Souchon, A. L. and Thirkell, P. C. (2001). Relationship marketing and customer loyalty in a retail setting: a dyadic exploration. *Journal of Marketing Management*, 17(3-4), 287-319.

Thorbjørnsen, H., and Supphellen, M. (2011). Determinants of core value behavior in service brands. *Journal of Services Marketing*, *25*(1), 68-76.

Velayudham, A. and Rose, S. (2019). Impact of search engine marketing towards customer purchase behavior. *International Journal of Research and Innovation in Applied Science (IJRIAS*), 4(2), 2454-6194.

Wibowo, A., Chen, S., Wiangin, U., Ma, Y. and Ruangkanjanases, A. (2020). Customer behavior as an outcome of social media marketing: the role of social media marketing activity and customer experience. *Sustainability*, 13, 1-18.

Wilcox, K. and Stephen, A. T. (2013). Are close friends the enemy? Online social networks, self-esteem, and self-control. *Journal of Consumer Research*, 40(1), 90-103.

Wong, A. and Sohal, A. (2003). Service Quality and customer loyalty perspectives on two levels of retail relationships. *Journal of Services Marketing*, 17(5), 495-513.

Woo, J., Ahn, J., Lee, J. and Koo, Y. (2015). Media channels and consumer purchasing decisions. *Industrial Management & Data Systems*, 115(8), 1510-1528.

Xu, Y., Chen, Z., Peng, M. Y. P. and Anser, M. K. (2020). Enhancing consumer online purchase intention through gamification in China: Perspective of cognitive evaluation theory. *Frontiers in Psychology*, 11, 1–13.

Yıldırım, Y. (2016). Tüketicinin Satın alma karar sürecinde bilgi kaynakları ve güvenirlikleri: referans grubu olarak yakın çevrenin etkisinin incelenmesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 214-231.

Yılmaz, Ö. (2024). Yeni nesil medya etkisi 2024'te artacak. 15.07.2024 tarihinde https://www.ekonomist.com.tr/makale/yeni-nesil-medya-etkisi-2024-te-artacak-46897 adresinden erişilmiştir.

Yuliana, R. and Sutanto, H. A. (2019). Peningkatan impluse buying pada wanita bekerja di jawa tengah. Jurnal Stie Semarang (Edisi Elektronik), 11(03), 36-49.

Zelic, V., Soyma, S. and Krisa, V. (2020). The role and significance of the complex of marketing communications tools their influence on the activiy of the enterprise. *Market Infrastructure*, 160-167.

Zhang, Q., Lu, J. and Jin, Y. (2021). Artificial intelligence in recommender systems. *Complex & Intelligent Systems*, 7(1), 439-457.

Ziyadin, S., Doszhan, R., Borodin, A., Omarova, A. and Ilyas, A. (2019). The role of social media marketing in consumer behaviour. *In E3S Web of Conferences, EDP Sciences*, 135(4), 1-9.

KAYNAKÇA

Acuti, D., Pizzetti, M., and Dolnicar, S. (2022). When sustainability backfires: A review on the unintended negative side-effects of product and service sustainability on consumer behavior. *Psychology & Marketing, 39*(10), 1933-1945. https://doi.org/10.1002/mar.21709

Ad Week. (2023). Doritos develops AI tech to cancel its crunch for gamers. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.adweek.com/brand-marketing/doritos-develops-ai-tech-to-cancel-its-crunch-for-gamers/ adresinden erişilmiştir.

Agley, J., Xiao, Y., Nolan, R., and Golzarri-Arroyo, L. (2022). Quality control questions on Amazon's Mechanical Turk (MTurk): A randomized trial of impact on the USAUDIT, PHQ-9, and GAD-7. *Behavior Research Methods, 54*(2), 885-897. https://doi.org/10.3758/s13428-021-01665-8

Akter, S., Dwivedi, Y. K., Biswas, K., Michael, K., Bandara, R. J., and Sajib, S. (2021). Addressing algorithmic bias in AI-driven customer management. *Journal of Global Information Management, 29*(6), 1-27. https://doi.org/10.4018/JGIM.20211101.oa3

Akter, S., Dwivedi, Y. K., Sajib, S., Biswas, K., Bandara, R. J., and Michael, K. (2022). Algorithmic bias in machine learning-based marketing models. *Journal of Business Research, 144*, 201-216. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2022.01.083

Akter, S., Sultana, S., Mariani, M., Wamba, S. F., Spanaki, K., and Dwivedi, Y. K. (2023). Advancing algorithmic bias management capabilities in AI-driven marketing analytics research. *Industrial Marketing Management, 114*, 243-261. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2023.08.013

Al Jazeera. (2024, 12 Şubat). How AI is resurrecting dead Indian politicians as election looms. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.aljazeera.com/economy/2024/2/12/how-ai-is-used-to-resurrect-dead-indian-politicians-as-elections-loom adresinden erişilmiştir.

Angwin, J., Parris Jr., T., and Mattu, S. (2016, 5 Ekim). Breaking the black box: When algorithms decide what you pay. ProPublica. 15 Şubat 2024 tarihinde https://www.propublica.org/article/breaking-the-black-box-when-algorithms-decide-what-you-pay adresinden erişilmiştir.

Antonetti, P., and Maklan, S. (2014). Feelings that make a difference: How Guilt and pride convince consumers of the effectiveness of sustainable consumption choices. *Journal of Business Ethics, 124*(1), 117–134. http://www.jstor.org/stable/24033218

BBC News. (2024, Mart 12). Boeing whistleblower John Barnett found dead in US. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.bbc.com/news/business-68534703 adresinden erişilmiştir.

BBC Newsbeat. (2017, 2 Ekim). Kendall Jenner 'feels bad' after Pepsi Black Lives Matter advert controversy. BBC News. 28 Mayıs, 2024 tarihinde https://www.bbc.com/news/newsbeat-41465222 adresinden erişilmiştir.

Beck, U. (1992). *Risk society: Towards a new modernity*. Sage Publications.

Berne-Manero, C., and Marzo-Navarro, M. (2020). Exploring how influencers and relationship marketing serve corporate sustainability. *Sustainability, 12*(11), 4392. https://doi.org/10.3390/su12114392

Bertoncini, A. L. C., and Serafim, M. C. (2023). Ethical content in artificial intelligence systems: A demand explained in three critical points. *Frontiers in Psychology, 14*, 1074787. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1074787

Bishop, D. G., Treviño, L. K., Gioia, D. A., and Kreiner, G. E. (2020). Leveraging a recessive narrative to transform Joe Paterno's image: Media sensebreaking, sensemaking, and sensegiving during scandal. *Academy of Management Discoveries, 6*(4), 572-608. https://doi.org/10.5465/amd.2019.0108

Boiral, O., Brotherton, M. C., Yuriev, A., and Talbot, D. (2022). Through the smokescreen of the dieselgate disclosure: Neutralizing the impacts of a major sustainability scandal. *Organization & Environment, 35*(2), 175–201.

Boulding, K. E. (1956). General systems theory: The skeleton of science. *Management Science*, 2(3), 197–208. https://doi.org/10.1287/mnsc.2.3.197

Božić, V. (2023). Integrated risk management and artificial ıntelligence in hospital. *Journal of AI. 7(*1), 63-80. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3272035 adresinden erişilmiştir.

Bridoux, F., and Stoelhorst, J. W. (2022). Stakeholder theory, strategy, and organization: Past, present, and future. *Strategic Organization, 20*(4), 797-809. https://doi.org/10.1177/14761270211027628

Burger King UK. (2021, 9 Mart). Twitter. 28 Mayıs 2024 tarihinde https://twitter.com/BurgerKingUK/status/1369036021925638154?lang=en adresinden erişilmiştir.

Castells, M. (2007). Communication, power and counter-power in the network society. *International Journal of Communication, 1*, 238-266. https://ijoc.org/index.php/ijoc/article/view/46/35

Celikates, R., and Flynn, J. (2023). Critical theory (Frankfurt School). İçinde E. N. Zalta, and U. Nodelman (Editör), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Winter 2023 Edition). 28 Mayıs 2024 tarihinde https://plato.stanford.edu/archives/win2023/entries/critical-theory/ adresinden erişilmiştir.

Černikovaitė, M. E., and Karazijienė, Ž. (2023). The role of influencers and opinion formers marketing on creative brand communication. *Creativity Studies, 16*(2), 371–383. https://doi.org/10.3846/cs.2023.15722

Chapman Tripp. (2022, 21 Ekim). HSBC ads banned for greenwashing. Chapman Tripp. 20 Mayıs, 2024 tarihinde https://chapmantripp.com/trends-insights/hsbc-ads-banned-for-greenwashing/ adresinden erişilmiştir.

Chatterji, A. K., Durand, R., Levine, D. I., and Touboul, S. (2016). Do ratings of firms converge? Implications for managers, investors and strategy researchers. *Strategic Management Journal, 37*(8), 1597-1614. https://doi.org/10.1002/smj.2407

Chen, Y. J. (2023). Influencer Marketing. *Open Journal of Business and Management, 11*, 2310-2320. https://doi.org/10.4236/ojbm.2023.115127

Cini, M. (2024). Organizational responses to scandals: How effective is the European Commission?. *Comparative European Politics,* 1-17. https://doi.org/10.1057/s41295-023-00373-1

Citron, D. K., and Chesney, R. (2019). Deep fakes: A looming challenge for privacy, democracy, and national security. *California Law Review, 107*(6), 1753-1810. https://scholarship.law.bu.edu/faculty_scholarship/640

Clemente, M., and Gabbioneta, C. (2017). How does the media frame corporate scandals? The case of German newspapers and the Volkswagen diesel scandal. *Journal of Management Inquiry, 26*(3), 287-302. https://doi.org/10.1177/1056492616689304

CNN. (2024, 11 Şubat). AI 'resurrects' long dead dictator in murky new era of deepfake electioneering. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://edition.cnn.com/2024/02/12/asia/suharto-deepfake-ai-scam-indonesia-election-hnk-intl/index.html adresinden erişilmiştir.

Conde, R., and Casais, B. (2023). Micro, macro and mega-influencers on Instagram: The power of persuasion via the parasocial relationship. *Journal of Business Research, 158*, 113708. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113708

Cyber News. (2023, 28 Kasım). DevTernity tech conference in doubt after AI diversity scandal. 20 Mart 2024 tarihinde https://cybernews.com/news/devternity-artificial-intelligence-diversity-scandal/ adresinden erişilmiştir.

Deryl, M. D., Verma, S., and Srivastava, V. (2023). How does AI drive branding? Towards an integrated theoretical framework for AI-driven branding. *International Journal of Information Management Data Insights, 3*(2), 100205. https://doi.org/10.1016/j.jjimei.2023.100205

Dibrell, C., and Memili, E. (2019). A brief history and a look to the future of family business heterogeneity: An introduction. İçinde E. Memili, and C. Dibrell (Editör), *The Palgrave handbook of heterogeneity among family firms,* 1-15. Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-319-77676-7_1

Dozé, M. (2019). Kendall Jenner and Pepsi. *Young Scholars in Writing, 15*, 116-122.

Duivenvoorde, B. (2023). Consumer protection in the age of personalised marketing: Is EU law future-proof? *European Papers, 8*(2), 631-646. https://doi.org/10.15166/2499-8249/679

Dutta, S., & Pullig, C. (2011). Effectiveness of corporate responses to brand crises: The role of crisis type and response strategies. *Journal of Business Research, 64*(12), 1281–1287. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.01.013

Euronews.next. (2024, 19 Şubat). You're a disgrace: Donald Trump's late father resurrected by AI to blast him ahead of election. 15 Mayıs 2024 tarihinde https://www.euronews.com/next/2024/02/19/youre-a-disgrace-donald-trumps-late-father-resurrected-by-ai-to-blast-him-ahead-of-electio adresinden erişilmiştir.

Fast Company. (2023, 28 Ağustos). Tesla's Cybertruck has a serious problem that only a complete redesign can fix. 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.fastcompany.com/90945689/teslas-cybertruck-has-a-serious-problem-that-only-a-complete-redesign-can-fix adresinden erişilmiştir.

Financial Times. (2023). Algorithms are deciding who gets organ transplants. Are their decisions fair? 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.ft.com/content/5125c83a-b82b-40c5-8b35-99579e087951 adresinden erişilmiştir.

Forbes. (2020, 24 Haziran). Facebook ad boycott campaign 'stop hate for profit' gathers momentum and scale: Inside The movement for change. 15 Mayıs 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/afdhelaziz/2020/06/24/facebook-ad-boycott-campaign-stop-hate-for-profit-gathers-momentum-and-scale-inside-the-movement-for-change/?sh=4bbdeebb1668 adresinden erişilmiştir.

Forbes. (2022, 13 Haziran). H&M case shows how greenwashing breaks brand promise. 1 Mayıs 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/retailwire/2022/07/13/hm-case-shows-how-greenwashing-breaks-brand-promise/?sh=6e4377471171 adresinden erişilmiştir.

Forbes. (2024, April 8). Unraveling AT&T's personal data leak impact on the black community. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.forbes.com/sites/korihale/2024/04/08/unraveling-atts-personal-data-leak-impact-on-the-black-community/?sh=59dae8826e6f adresinden erişilmiştir.

Forrester, J. W. (1971). Counterintuitive behavior of social systems. *Simulation, 16*(2), 109-140. https://doi.org/10.1177/003754977101600202

Freeman, R. E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge University Press.

Futurism. (2024, January 19). Sports illustrated publisher laying off staff after AI scandal. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://futurism.com/sports-illustrated-layoffs-ai adresinden erişilmiştir.

Gao, B., Wang, Y., Xie, H., Hu, Y.,and Hu, Y. (2023). Artificial intelligence in advertising: Advancements, challenges, and ethical considerations in targeting, personalization, content creation, and ad optimization. *Sage Open, 13*(4), 21582440231210759. https://doi.org/10.1177/21582440231210759

García-Álvarez, E., & López-Sintas, J. (2001). A taxonomy of founders based on values: The root of family business heterogeneity. *Family Business Review, 14*(3), 209-226. https://doi.org/10.1111/j.1741-6248.2001.00209.x

Garcia-Collart, T. (2023). Speak up! brands' responsiveness matters: consumer reactions to brand communications in the early stages of a crisis. *Journal of Product & Brand Management*. https://doi.org/10.1108/JPBM-01-2023-4311

Gárgoles, P., and Ambás, G. (2023). The power of consumers on social media: A case study of Balenciaga's crisis communication. İçinde N. Sabatini, T. Sádaba, A. Tosi, V. Neri, and L. Cantoni (Editör), *Fashion communication in the digital age (*FACTUM 2023). Springer Proceedings in Business and Economics. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-38541-4_1

Gatti, L., Pizzetti, M., and Seele, P. (2021). Green lies and their effect on intention to invest. *Journal of Business Research, 127*, 228-240. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.01.028

Gerrath, M. H., Olya, H., Shah, Z., and Li, H. (2024). Virtual influencers and pro-environmental causes: The roles of message warmth and trust in experts. *Journal of Business Research, 175*, 114520. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114520

Grappi, S., Barbarossa, C., Gabrielli, V., and Romani, S. (2024). When apologies backfire: A moderated mediation model of exposure by NGOs, companies' hypocrisy, and consumers' political orientations. *Journal of Marketing Management, 40*(3-4), 217-259. https://doi.org/10.1080/0267257X.2023.2295270

Haraway, D. (1991) A cyborg manifesto: Science, technology, and socialist-feminism in the late twentieth century. İçinde Simians, cyborgs and women, 149-181. The Reinvention of Nature.

Herhausen, D., Miočević, D., Morgan, R. E., and Kleijnen, M. H. (2020). The digital marketing capabilities gap. *Industrial Marketing Management, 90*, 276–290. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2020.07.022

Highsnobiety. (2023). All the facts about Balenciaga's child ad conspiracy scandal. Highsnobiety. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.highsnobiety.com/p/balenciaga-child-ad-conspiracy-theory/ adresinden erişilmiştir.

Hindustan Times. (2024, 15 Mart). Advil Pain Equity Project campaign resurfaces, sparks 'racism' debate online. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.hindustantimes.com/world-news/us-news/advil-pain-equity-project-campaign-resurfaces-sparks-racism-debate-online-101710498163852.html adresinden erişilmiştir.

Hoffman, D. L., Moreau, C. P., Stremersch, S., and Wedel, M. (2021). The rise of new technologies in marketing: A framework and outlook. *Journal of Marketing, 86*(1), 1-6. https://doi.org/10.1177/00222429211061636

Holling, C. S. (1973). Resilience and stability of ecological systems. *Annual Review of Ecology and Systematics, 4*, 1–23. http://www.jstor.org/stable/2096802

Il Messaggero. (2024, 5 Ocak). Chiara Ferragni faces setbacks as Coca Cola halts advertisement and Safilo ends collaboration. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.ilmessaggero.it/en/chiara_ferragni_faces_setbacks_as_coca_cola_halts_advertisement_and_safilo_ends_collaboration-7853326.html adresinden erişilmiştir.

Independent. (2022). Burger King: Uproar on social media as fast-food chain 'totally misses the mark' in new pride month ad. 25 Mart 2024 tarihinde https://www.independent.co.uk/life-style/food-and-drink/news/burger-king-austria-pride-month-ad-backlash-b2095379.html adresinden erişilmiştir.

Inthavong, P., Rehman, K. U., Masood, K., Shaukat, Z., Hnydiuk-Stefan, A., and Ray, S. (2023). Impact of organizational learning on sustainable firm performance: Intervening effect of organizational networking and innovation. *Heliyon, 9*(5), e16177. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16177

Jee, C. (2020). An Indian politician is using deepfake technology to win new voters. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.technologyreview.com/f/615247/an-indian-politician-is-using-deepfakes-to-try-and-win-voters/ adresinden erişilmiştir.

Jester, N., and Dolan, E. (2024). Arms, aviation, and apologies: mapping the Boeing social media response to the 2019 Ethiopian Airlines crash. *Critical Studies on Security, 12*(1), 2–17. https://doi.org/10.1080/21624887.2023.2267328

Jin, S. V., and Viswanathan, V. (2024). Threatened and empty selves following AI-based virtual influencers: comparison between followers and non-followers of virtual influencers in AI-driven digital marketing. *AI & Society*, 1-15. https://doi.org/10.1007/s00146-023-01832-9

Johnson, K. (2021, 19 Mayıs). Twitter's photo crop algorithm favors white faces and women. Wired. 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.wired.com/story/twitter-photo-crop-algorithm-favors-white-faces-women/ adresinden erişilmiştir.

Kamila, M. K., and Jasrotia, S. S. (2023). Ethics and marketing responsibility: A bibliometric analysis and literature review. *Asia Pacific Management Review, 28*(4), 567-583. https://doi.org/10.1016/j.apmrv.2023.04.002

Kapoor, S., and Banerjee, S. (2021). On the relationship between brand scandal and consumer attitudes: A literature review and research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 45*, 1047–1078. https://doi.org/10.1111/ijcs.12633

Katz, D., & Kahn, R. L. (1966). *The social psychology of organizations*. John Wiley & Sons.

Kennedy, R., Clifford, S., Burleigh, T., Waggoner, P. D., Jewell, R., and Winter, N. J. G. (2020). The shape of and solutions to the MTurk quality crisis. *Political Science Research and Methods, 8*(3), 614–629. https://doi.org/10.1017/psrm.2020.6

Khan, H., Bose, S., Mollik, A. T., and Harun, H. (2020). "Green washing" or "authentic effort"? An empirical investigation of the quality of sustainability reporting by banks. Accounting, *Auditing & Accountability Journal, 34*(2), 338-369. https://doi.org/10.1108/AAAJ-01-2018-3330

Kietzmann, J., Lee, L. W., McCarthy, I. P., and Kietzmann, T. C. (2020). Deepfakes: Trick or treat? *Business Horizons, 63*(2), 135-146.

Kim, E., Kim, D., E, Z., and Shoenberger, H. (2023). The next hype in social media advertising: Examining virtual influencers brand endorsement effectiveness. *Frontiers in Psychology, 14*. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1089051

Kim, M., and Baek, T. H. (2024). Expertise and playfulness of social media influencers. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 1–21. https://doi.org/10.1080/10641734.2024.2321230

Kintu, B., and Ben-Slimane, K. (2020). Companies responses to scandal backlash caused by social media influencers. *International Journal of Market Research, 62*(6), 666-672. https://doi.org/10.1177/1470785320957577

Koles, B., Audrezet, A., Moulard, J. G., Ameen, N., and McKenna, B. (2023). The authentic virtual influencers: Authenticity manifestations in the metaverse. *Journal of Business Research, 170*, 114325. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114325

Kozman, C. (2013). The Tiger Woods Scandal in the media: Measuring attribute effects on the public. *International Journal of Sport Communication, 6*(2), 214-233. https://doi.org/10.1123/ijsc.6.2.214

Kuhn, T. S. (1970). *The structure of scientific revolutions* (2nd ed., Vol. 2, No. 2). University of Chicago Press.

Leung, T. C. H., and Snell, R. S. (2017). Attraction or distraction? Corporate social responsibility in Macao's gambling industry. *Journal of Business Ethics, 145*(3), 637–658. http://www.jstor.org/stable/45022284

Leung, T. C.-H., and Snell, R. S. (2021). Strategies for social and environmental disclosure: The case of multinational gambling companies. *Journal of Business Ethics, 168*(2), 447–467. https://doi.org/10.1007/s10551-019-04190-z

Levi Strauss and Co. (2023, 22 Mart). LS & Co. partners with Lalaland.ai. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.levistrauss.com/2023/03/22/lsco-partners-with-lalaland-ai/ adresinden erişilmiştir.

Liao, H. (2023). Exploring the ınfluence of public perception of mass media usage and attitudes towards mass media news on altruistic behavior. *Behavioral Sciences, 13*(8). https://doi.org/10.3390/bs13080621

Liaukonyte, J., Tuchman, A., and Zhu, X. (2024). Lessons from the bud light boycott, one year later. Harvard Business Review. 15 Mart 2024 tarihinde https://hbr.org/2024/03/lessons-from-the-bud-light-boycott-one-year-later adresinden erişilmiştir.

Lima, E. B. de, Costa, C. S. R., and Félix, G. R. (2019). Guilt and pride emotions and their ınfluence on the ıntention of purchasing green products. *Revista Brasileira de Marketing, 3*(2). DOI 10.51359/2526-7884.2019.240028

Lin, J. D., Kim, N. Y. J., Uduehi, E., and Keinan, A. (2023). Culture for sale: Unpacking consumer perceptions of cultural appropriation. *Journal of Consumer Research, ucad076*. https://doi.org/10.1093/jcr/ucad076

Liu, G. (2023). A review of the mechanism of the influencers. *Advances in Humanities Research, 21*, 109-114. https://doi.org/10.54254/2753-7048/21/20230093

Liu, X., and Zheng, X. (2024). The persuasive power of social media influencers in brand credibility and purchase intention. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*(1), 1-12. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02512-1

Liyanaarachchi, G., Mifsud, M., and Viglia, G. (2024). Virtual influencers and data privacy: Introducing the multi-privacy paradox. *Journal of Business Research, 176*, 114584. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114584

Loohuis, K. (2022, 23 Kasım). Netherlands wants watchdog to reduce bias in artificial intelligence. Computer Weekly. 26 Şubat 2024 tarihinde https://www.computerweekly.com/news/252527604/Netherlands-wants-watchdog-to-reduce-bias-in-artificial-intelligence adresinden erişilmiştir.

Lou, C., Kiew, S. T. J., Chen, T., Lee, T. Y. M., Ong, J. E. C., and Phua, Z. (2023). Authentically fake? How consumers respond to the influence of virtual influencers. *Journal of Advertising, 52*(4), 540–557. https://doi.org/10.1080/00913367.2022.2149641

Malaria Must Die. (2019). David Beckham launches the world's first voice petition to end malaria. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://malariamustdie.com/news/david-beckham-launches-worlds-first-voice-petition-end-malaria adresinden erişilmiştir.

Marcus, A., and Goodman, R. (1991). Victims and shareholders: The dilemmas of presenting corporate policy during a crisis. *Academy of Management Journal, 34*(2), 281–305.

Marketing Türkiye. (2024, 22 Nisan). Önce tehdit sonra özür! Patiswiss krizinin merkezinde CEO var. 28 Haziran 2024 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/once-tehdit-sonra-ozur-patiswiss-krizinin-merkezinde-ceo-var/ adresinden erişilmiştir.

Mashable. (2024, 15 Ocak). Taylor Swift, Selena Gomez deepfakes used in Le Creuset giveaway scam. Mashable. 20 Mart 2024 tarihinde https://mashable.com/article/taylor-swift-selena-gomez-le-creuset-deepfake-scam adresinden erişilmiştir.

More, J. S., and Lingam, C. (2019). A SI model for social media etkileyici maximization. *Applied Computing and Informatics, 15*(2), 102-108. https://doi.org/10.1016/j.aci.2017.11.001

New York Post. (2023, 14 Eylül). Apple climate film with Octavia Spencer is slammed: 'This is greenwashing'. New York Post15 Mart 2024 tarihinde https://nypost.com/2023/09/14/apple-video-on-climate-change-featuring-octavia-spencer-is-slammed/ adresinden erişilmiştir.

New York Times. (2016, 9 Ocak). Long dormant, the first Super Bowl is resurrected. The New York Times. 20 Mart 2024 tarihinde https://www.nytimes.com/2016/01/10/sports/football/long-incomplete-a-full-version-of-the-first-super-bowl-is-assembled-for-broadcast.html adresinden erişilmiştir.

NPR. (2019, 7 Şubat). Gucci apologizes and removes sweater following 'Blackface' backlash. 18 Mayıs 2024 tarihinde https://www.npr.org/2019/02/07/692314950/gucci-apologizes-and-removes-sweater-following-blackface-backlash adresinden erişilmiştir.

Octaviani, R. A., and Hartono, A. (2023). The effect of ınfluencer and endorsement content on consumer purchase ıntention. *Journal of Economics, Management and Trade, 29*(7), 83–97. https://doi.org/10.9734/jemt/2023/v29i71107

Odatv. (2024, Nisan). Migros'un ardından bir market daha: Patiswiss kararı. 10 Haziran 2024 tarihinde https://www.odatv.com/guncel/patiswiss-olayi-nedir-kuflu-cikolata-skandali-elif-asli-yildiz-tunaoglu-kimdir-migrosun-ardindan-carrefour-raftan-cekti-120039731 adresinden erişilmiştir.

Ooi, K., Lee, V., Hew, J., Leong, L., Tan, G. W. H., and Lim, A. (2023). Social media influencers: An effective marketing approach? *Journal of Business Research, 160*, 113773. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113773

Oxfam. (2018). Haiti investigation report. 20 Mart 2024 tarihinde https://www.oxfam.org.uk/about-us/tackling-abuse-information-and-updates/haiti-investigation-report/ adresinden erişilmiştir.

Özdemir, S., Fernandez de Arroyabe, J. C., Sena, V., and Gupta, S. (2023). Stakeholder diversity and collaborative innovation: Integrating the resource-based view with stakeholder theory. *Journal of Business Research, 164*, 113955. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.113955

Pagan, N., Baumann, J., Elokda, E., De Pasquale, G., Bolognani, S., and Hannák, A. (2023, October). A classification of feedback loops and their relation to biases in automated decision-making systems. İçinde Proceedings of the 3rd ACM Conference on Equity and Access in Algorithms, Mechanisms, and Optimization, 1-14.

Palmeira, M., Hartmann, N. N., Chan, E., and Sekar, S. B. (2023). Don't blame the powerless: The impact of hierarchy on reactions to responses to ethical scandals. *Journal of Business Research, 165*, 114075. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114075

Pandey, A., and Caliskan, A. (2020). Iterative effect-size bias in ridehailing: Measuring social bias in dynamic pricing of 100 million rides. arXiv preprint arXiv:2006.

Pies, I., and Valentinov, V. (2024). Trade-offs in stakeholder theory: an ordonomic perspective. *Social Responsibility Journal, 20*(5), 975-997. https://doi.org/10.1108/SRJ-06-2023-0321

Pilon, M., and Brouard, F. (2023). Accountability theory in nonprofit research: Using governance theories to categorize dichotomies. *Voluntas, 34*, 585–599. https://doi.org/10.1007/s11266-022-00482-7

Podnar, K., and Golob, U. (2024). Brands and activism: ecosystem and paradoxes. *Journal of Brand Management, 31*, 95–107. https://doi.org/10.1057/s41262-024-00355-y

Prada. (2021, 25 Ekim). Prada introduces Candy, a virtual muse. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.instagram.com/p/CVVjn6cFMgD/?hl=en adresinden erişilmiştir.

Prasad, A. (2014, 11 Ağustos). India's new CSR law sparks debate among NGOs and businesses. The Guardian. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/sustainable-business/india-csr-law-debate-business-ngo adresinden erişilmiştir.

Qayyum, A., Jamil, R. A., and Sehar, A. (2023). Impact of green marketing, greenwashing, and green confusion on green brand equity. *Spanish Journal of Marketing - ESIC, 27*(3), 286-305. https://doi.org/10.1108/SJME-03-2022-0032

Satir, T. U. (2023). Effect of sustainability perception on consumer purchasing behaviour. *Review Journal of Business and Management (RJBM), 10*(2), 69-80.

Seberíni, A., Izáková, K., and Tokovská, M. (2024). Greenwashing - The dark side of eco-friendly marketing. A case study from Slovakia. *Studia Ecologiae Et Bioethicae, 22*(1), 83–95. https://doi.org/10.21697/seb.5800

Semuels, A. (2018, 23 Ocak). The internet is enabling a new kind of poorly paid hell. The Atlantic. 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theatlantic.com/business/archive/2018/01/amazon-mechanical-turk/551192/ adresinden erişilmiştir.

Shen, Z. (2024). Shall brands create their own virtual influencers? A comprehensive study of 33 virtual influencers on Instagram. *Humanities and Social Sciences Communications, 11*, 177. https://doi.org/10.1057/s41599-024-02698-y

Shin, Y., and Lee, S. (2023). Issues of virtual fashion etkileyicis' reproduced bodies: a qualitative analysis based on body discourse. *Fashion and Textiles, 10*, 30. https://doi.org/10.1186/s40691-023-00349-5

Shrestha, S., and Das, S. (2022). Exploring gender biases in ML and AI academic research through systematic literature review. *Frontiers in Artificial Intelligence, 5*, 976838. https://doi.org/10.3389/frai.2022.976838

Siddique, S., Haque, M. A., George, R., Gupta, K. D., Gupta, D., and Faruk, M. J. H. (2024). Survey on machine learning biases and mitigation techniques. *Digital, 4*(1), 1-68. https://doi.org/10.3390/digital4010001

Singer, M., Callendar, C., Ma, X., and Tham, S. (2023). Differences in perceived influencers authenticity: a comparison of Gen Z and Millennials' definitions of influencers authenticity during the de-influencers movement. *Online Media and Global Communication, 2*(3), 351-378. https://doi.org/10.1515/omgc-2023-0038

Sky News. (2023, 2 Kasım). MandS apologises and pulls Christmas advert post after Palestinian flag controversy. Sky News. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://news.sky.com/story/m-s-apologises-and-pulls-christmas-advert-post-after-palestinian-flag-controversy-12998552 adresinden erişilmiştir.

Socher, R. (2018, 3 Ağustos). Algorithms, data, and new workflows: 3 concepts behind AI and your future success. Salesforce Blog. 20 Mayıs 2024 tarihinde https://www.salesforce.com/blog/ai-deep-learning-productivity-blog/ adresinden erişilmiştir.

Soltani, M., Veer, E., de Vries, H. P., and A. Kemper, J. (2023). "Did you see what happened?" How scandals are shared via social media. *Corporate Reputation Review*, 1-16.. https://doi.org/10.1057/s41299-023-00165-z

Stephens, E. (2023). The mechanical Turk: a short history of 'artificial artificial intelligence.' *Cultural Studies, 37*(1), 65–87. https://doi.org/10.1080/09502386.2022.2042580

Strycharz, J., and Duivenvoorde, B. (2021). The exploitation of vulnerability through personalised marketing communication: Are consumers protected? *Internet Policy Review, 10*(4). https://doi.org/10.14763/2021.4.1585

Sundberg, L. (2024). Towards the digital risk society: A review. *Human Affairs, 34*(1), 151–164. https://doi.org/10.1515/humaff-2023-0057

Tam, K.P. (2019). Anthropomorphism of nature, environmental guilt, and pro-environmental behavior. *Sustainability, 11*(19), 5430. https://doi.org/10.3390/su11195430

Tan, F. Z., and Olaore, G. O. (2022). Effect of organizational learning and effectiveness on the operations, employees' productivity, and management performance. *Vilakshan - XIMB Journal of Management, 19*(2), 110-127. https://doi.org/10.1108/XJM-09-2020-0122

The Conversation. (2021, 8 Eylül). Activision Blizzard's sexual harassment scandal is not a one-off for the gaming industry. 20 Mayıs 2024 tarihinde https://theconversation.com/activision-blizzards-sexual-harassment-scandal-is-not-a-one-off-for-the-gaming-industry-166729 adresinden erişilmiştir.

The Cut. (2023, 12 Aralık). Zara's new campaign is under fire for parallels to Gaza crisis. 5 Mayıs 2024 tarihinde https://www.thecut.com/2023/12/zaras-new-campaign-is-under-fire-for-parallels-to-gaza.html adresinden erişilmiştir.

The Economist. (2024, 28 Şubat). Is Google's Gemini chatbot woke by accident, or by design? 25 Mayıs 2024 tarihinde https://www.economist.com/united-states/2024/02/28/is-googles-gemini-chatbot-woke-by-accident-or-design adresinden erişilmiştir.

The Guardian. (2014, 8 Ekim). How we resurrected Audrey Hepburn for the Galaxy chocolate ad. 15 Mart 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/media-network/media-network-blog/2014/oct/08/how-we-made-audrey-hepburn-galaxy-ad adresinden erişilmiştir.

The Guardian. (2022, 22 Eylül). Boeing to pay $200m to settle charges it misled investors over 737 Max crashes. 10 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/business/2022/sep/22/boeing-settlement-737-max-crashes adresinden erişilmiştir.

The Guardian. (2023, 14 Temmuz). AI resurrection of Brazilian singer for car ad sparks joy and ethical worries. 18 Mayıs 2024 tarihinde https://www.theguardian.com/world/2023/jul/14/brazil-singer-elis-regina-artificial-intelligence-volkswagen adresinden erişilmiştir.

The New York Post. (2022, 19 Mayıs). Duolingo under fire for 'insensitive' Amber Heard v. Johnny Depp joke. 30 Mart 2024 tarihinde https://nypost.com/2022/05/19/duolingo-under-fire-for-insensitive-amber-heard-v-johnny-depp-joke/ adresinden erişilmiştir.

The New York Times. (2023, 27 Ekim). Kanye and Adidas: Money, Misconduct and the Price of Appeasement. 30 Mart 2024 tarihinde https://www.nytimes.com/2023/10/27/business/kanye-west-adidas-yeezy.html adresinden erişilmiştir.

Tjong Tjin Tai, E. (2023, 1 Şubat). Contract Law and Persuasive Design: Dark Patterns, AI and the Concept of Free Choice. https://doi.org/10.2139/ssrn.4537170

Transport and Environment. (2022, 11 Mayıs). Coldplay's 'green' travel plan undermined by links to deforestation. Transport & Environment. 26 Mayıs 2024 tarihinde https://www.transportenvironment.org/discover/coldplay-teams-up-with-clean-energy-supplier-linked-to-deforestation/ adresinden erişilmiştir.

Urbański, M., and ul Haque, A. (2020). Are you environmentally conscious enough to differentiate between greenwashed and sustainable items? A global consumers perspective. *Sustainability, 12*(5), 1786. https://doi.org/10.3390/su12051786

Valentinov, V., Verschraegen, G., and Assche, K. V. (2019). The limits of transparency: A systems theory view. *Systems Research and Behavioral Science, 36*(3), 289-300. https://doi.org/10.1002/sres.2591

Vasilopoulou, C., Theodorakopoulos, L., and Giannoukou, I. (2023). Big data and consumer behavior: The power and pitfalls of analytics in the digital age. *Technium Social Sciences Journal, 45*(1), 469–480. https://doi.org/10.47577/tssj.v45i1.9135

Vicente, L., and Matute, H. (2023). Humans inherit artificial intelligence biases. *Scientific Reports, 13*, 15737. https://doi.org/10.1038/s41598-023-42384-8

Virgin Voyages. (2023, 27 Haziran). Jen A.I. 28 Mart 2024 tarihinde https://www.virginvoyages.com/press/latest-releases/jenai adresinden erişilmiştir.

Virtual Humans. (2022). Virtual influencers. 18 Mayıs 2024 tarihinde https://www.virtualhumans.org/#influencers adresinden erişilmiştir.

Vogue. (2024, 22 Ocak). Kim Kardashian adds ambassador to her resume. 30 Mayıs 2024 tarihinde https://www.vogue.com/article/kim-kardashian-balenciaga-ambassador-2024 adresinden erişilmiştir.

Von Bertalanffy, L. (1968). *General system theory: Foundations, development*. George Braziller.

Wagner Mainardes, E., Alves, H. and Raposo, M. (2011). Stakeholder theory: Issues to resolve. *Management Decision, 49*(2), 226-252. https://doi.org/10.1108/00251741111109133

Wang, Y., Guo, J., Yuan, C., and Li, B. (2022). Sentiment analysis of twitter data. *Applied Sciences, 12*(22), 11775. https://doi.org/10.3390/app122211775

Webb, M. A., and Tangney, J. P. (2022). Too good to be true: Bots and bad data from Mechanical Turk. Perspectives on Psychological Science, 17456916221120027. https://doi.org/10.1177/17456916221120027

Westermann, A., and Forthmann, J. (2021). Social listening: a potential game changer in reputation management. How big data analysis can contribute to understanding stakeholders' views on organisations. *Corporate Communications: An International Journal, 26(*1), 2-22. https://doi.org/10.1108/CCIJ-01-2020-0028

Zac, A., Huang, Y.C., von Moltke, A., Decker, C., and Ezrachi, A. (2023, 22 Ağustos). Dark patterns and online consumer vulnerability. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4547964. https://doi.org/10.2139/ssrn.4547964

Zhang, Z., Chatelain-Jardon, R., and Daniel, J. L. (2019). The effects of scandal on corporate image and purchase intention: Perspectives from consumers. *Academy of Marketing Studies Journal, 23*(2), 1-12.

Zniva, R., Weitzl, W. J., and Lindmoser, C. (2023). Be constantly different! How to manage influencers authenticity. *Electronic Commerce Research, 23*, 1485–1514. https://doi.org/10.1007/s10660-022-09653-6

KAYNAKÇA

Akenji, L. (2014). Consumer scapegoatism and limits to green consumerism. *Journal of Cleaner Production*, *63*, 13-23.

Alexa, L., Apetrei, A., and Pîslaru, M. (2021). Fast fashion–an industry at the intersection of green marketing with greenwashing. *Proceedings of the 7th International Symposium "Technical Textiles—Present and Future", Iasi, Romania*, 263-268.

Aytekin, P. (2007). Yeşil pazarlama stratejileri. *Sosyal Bilimler*, *5*(2), 1-20.

Bahçecik, D. ve Talebi, N. (2020). Yeşil pazarlama: İşletmelerin yeşil pazarlamaya yönelme nedenleri. *Anadolu bil meslek yüksekokulu dergisi*, *15*(59), 223-247.

Bailey, A. A., Mishra, A. S., and Tiamiyu, M. F. (2018). Application of green scale to understanding US consumer response to green marketing communications. *Psychology & Marketing*, *35*(11), 863-875.

Bhalerao, S. (2014). Green marketing: a new marketing strategy for environmentally compatible products. *International Journal of Development Research*, *4*(8), 1531-1538.

Biloslavo, R., and Trnavčevič, A. (2009). Web sites as tools of communication of a "green" company. *Management Decision*, *47*(7), 1158-1173.

Bonini, S., and Oppenheim, J. (2008). Cultivating the green consumer. *Stanford Social Innovation Review*, *6*(4), 56-61.

Butt, A., Khan, S. N., Zakir, M. M., Rana, W., and Laila, A. (2021). Firms greenwashing practices and consumers' perception: Role of marketing and non-marketing external stake holders in firms greenwashing practices. *Indian Journal of Economics and Business*, *20*(3), 689-706.

Chang, N. J., and Fong, C. M. (2010). Green product quality, green corporate image, green customer satisfaction, and green customer loyalty. *African journal of business management*, *4*(13), 2836-2844.

Chang, S. H. (2015). The influence of green viral communications on green purchase intentions: The mediating role of consumers' susceptibility to interpersonal influences. *Sustainability*, *7*(5), 4829-4849.

Chen, Y. S. (2008). The driver of green innovation and green image–green core competence. *Journal of business ethics*, *81*, 531-543.

Chen, Y. S., and Chang, C. H. (2013). Greenwash and green trust: The mediation effects of green consumer confusion and green perceived risk. *Journal of business ethics*, *114*, 489-500.

Chhay, L., Mian, M. M., and Suy, R. (2015). Consumer responses to green marketing in Cambodia. *Open Journal of Social Sciences*, *3*(10), 86-94.

Correia, E., Sousa, S., Viseu, C., and Larguinho, M. (2023). Analysing the influence of green marketing communication in consumers' green purchase behaviour. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *20*(2), 1356.

Çelebi, E. vd Sezer, N. (2017). Kurumsal itibarın kriz iletişim stratejileri üzerine etkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *27*, 116-134.

Çetintaş, H. B. (2014). *Kurumsal iletişim stratejisi ve kurumsal bloglar*. Eğitim Yayınevi.

Danciu, V. (2012). The green marketing at work: The push-pull effects of the green communication strategies. *Romanian Economic Journal*, *15*(46), 3-24.

Dangelico, R. M., and Vocalelli, D. (2017). "Green marketing": An analysis of definitions, strategy steps, and tools through a systematic review of the literature. *Journal of Cleaner production*, *165*, 1263-1279.

D'Souza, C., Taghian, M., Lamb, P., and Peretiatkos, R. (2006). Green products and corporate strategy: An empirical investigation. *Society and business review*, *1*(2), 144-157.

Dursun, B. O. Z., Duran, C. ve Başköy, S. (2020). Yeşil pazarlama faaliyetlerinin tüketiciler üzerindeki etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(22), 1346-1372.

Dushyenthan, M. T. (2012). A comparative study of dialog and mobitel interactive marketing and its impact on customer satisfaction the study of mobile communication service providers in Jaffna Srilanka. *Global Journal of Management and Business Research*, *12*(14), 57-66.

Ehling, W. P., White, J., and Grunig, J. E. (2013). Public relations and marketing practices. İçinde *Excellence in public relations and communication management*, 357-393. Routledge.

Ginsberg, J. M., and Bloom, P. N. (2004). Choosing the right green marketing strategy. *MIT Sloan management review*, *46*(1), 79-84.

Grebmer, C., and Diefenbach, S. (2020). The challenges of green marketing communication: effective communication to environmentally conscious but skeptical consumers. *Designs*, *4*(3), 25. https://doi.org/https://doi.org/10.3390/designs4030025

Grimmer, M., and Woolley, M. (2014). Green marketing messages and consumers' purchase intentions: Promoting personal versus environmental benefits. *Journal of Marketing Communications*, *20*(4), 231-250.

Hasan, Z., and Ali, N. A. (2015). The impact of green marketing strategy on the firm's performance in Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *172*, 463-470.

Huang, S., Qu, H., and Wang, X. (2024). Impact of green marketing on peer-to-peer accommodation platform users' repurchase intention and positive word-of-mouth: mediation of trust and consumer identification. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *36*(3), 691-712.

Işık, M. (2000). *İletişimden kitle iletişimine*. Mikro Yayınları.

J. Dean, T., and F. Pacheco, D. (2014). Green marketing: a strategic balancing act for creating value. *Journal of Business Strategy*, *35*(5), 14-22.

Jamal, F. N., Othman, N. A., Nizam, N. Z., Jelita, A., Rohmah, W., and Dzakiyullah, N. R. (2022). Green marketing: Reviewing aspect of communication tools. *International Journal of Sustainable Development & Planning*, *17*(4), 1085-1092.

Khandelwal, U., and Bajpai, N. (2011). A study on green advertisement and its impact on consumer purchase intention. *Journal of Creative Communications*, *6*(3), 259-276.

Kowalik, I., Leyge, M., and Sikora, T. (2024). Green marketing and greenwashing in Poland and France, a comparison of consumer reactions. *International Journal of Contemporary Management*, *60*(1), 60-74.

Kumar, R., and Kumar, R. (2013). Green marketing: Reality or green washing. *Asian Journal of Multidisciplinary Studies*, *1*(5), 47-53.

Kuşay, Y. (2017). Proaktif ve reaktif kriz iletişiminde alışveriş merkezlerinin iletişim stratejileri. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *3*(2), 379-396.

Lanfranchi, M., Giannetto, C., and Rotondo, F. (2017). Environmental strategy in business: Green marketing communication. *Journal of Corporate Responsibility and Leadership*, *4*(3), 111-126.

Martinez, P. (2015). Customer loyalty: Exploring its antecedents from a green marketing perspective. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *27*(5), 896-917.

Mogaji, E., Adeola, O., Adisa, I., Hinson, R. E., Mukonza, C., and Kirgiz, A. C. (2022). Green marketing in emerging economies: Communication and brand perspective: An introduction. İçinde E. Mogaji, O. Adeola, I. Adisa, R. E. Hinson, C. Mukonza, and A. C. Kirgiz (Editör), *Green marketing in emerging economies: A communications perspective*, 1-16. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-82572-0_1

Murin, I., Marková, I., Zelený, J., and Jaďuďová, J. (2015). Green marketing as a tool influencing consumerś behavior: Slovak case study of regional mark preference. *Procedia economics and finance*, *34*, 260-267.

Nadanyiova, M., Gajanova, L., and Majerova, J. (2020). Green marketing as a part of the socially responsible brand's communication from the aspect of generational stratification. *Sustainability*, *12*(17), 7118.

Nguyen, N. P., and Mogaji, E. (2022). A theoretical framework for the influence of green marketing communication on consumer behaviour in emerging economies. İçinde E. Mogaji, O. Adeola, I. Adisa, R. E. Hinson, C. Mukonza, and A. C. Kirgiz (Editör), *Green marketing in emerging economies: a communications perspective*, 253-274. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-82572-0_11

Nogueira, S. (2020). The importance of a green marketing strategy in brand communication-M. Coutinho multi-brand car dealer case in Northern Portugal. *Economics Business and Organization Research*, *1*(1), 351-373. https://dergipark.org.tr/en/pub/ebor/issue/58610/848975

Ottman, J. (2017). *The new rules of green marketing: Strategies, tools, and inspiration for sustainable branding*. Routledge.

Özcan, H. ve Özgül, B. (2019). Yeşil pazarlama ve tüketicilerin yeşil ürün tercihlerini etkileyen faktörler. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, *1*, 1-18.

Patil, A., Rahim, A. A., Spoorthi, R., Bhatia, N., Upadhyay, T., and Rahul, K. (2024). Analyzing the Impact and influence of green marketing communication in consumers' green purchase behaviour. *Journal of Informatics Education and Research*, *4*(1), 318-326.

Peattie, K. (2016). Green marketing. İçinde M. Baker (Editör), *The marketing book* (5.Baskı*)*, 573-597. Routledge.

Peattie, K., and Belz, F.-M. (2010). Sustainability marketing—An innovative conception of marketing. *Marketing Review St. Gallen*, *27*(5), 8-15.

Popa, I. D., and Dabija, D.-C. (2019). Developing the Romanian organic market: A producer's perspective. *Sustainability*, *11*(2), 467-482.

Prothero, A., Peattie, K., and McDonagh, P. (1997). Communicating greener strategies: a study of on-pack communication. *Business Strategy and the Environment*, *6*(2), 74-82.

Qayyum, A., Jamil, R. A., and Sehar, A. (2023). Impact of green marketing, greenwashing and green confusion on green brand equity. *Spanish Journal of Marketing-ESIC*, *27*(3), 286-305.

Rademaker, C. (2013). *Green media: Exploring green media selection and its impact on communication effectiveness*. Stockholm School of Economics.

Rahman, S. U., and Nguyen-Viet, B. (2023). Towards sustainable development: Coupling green marketing strategies and consumer perceptions in addressing greenwashing. *Business Strategy and the Environment*, *32*(4), 2420-2433.

Sachdeva, S., Jordan, J., and Mazar, N. (2015). Green consumerism: moral motivations to a sustainable future. *Current Opinion in Psychology*, *6*, 60-65.

Sarkar, A. N. (2012). Green branding and eco-innovations for evolving a sustainable green marketing strategy. *Asia-Pacific Journal of Management Research and Innovation*, *8*(1), 39-58.

Segev, S., Fernandes, J., and Hong, C. (2016). Is your product really green? A content analysis to reassess green advertising. *Journal of Advertising*, *45*(1), 85-93.

Shrestha, S. (2016). Analysis of green marketing tools towards consumer purchase intention in Kathmandu. *Journal of Business and Social Sciences Research*, *1*(1), 37-57.

Singla, K., Thakur, A., and Kohli, S. (2024). Revisiting the antecedents of green marketing communication: A pathway towards sustainability. *Gyan Management Journal*, *18*(1), 64-73.

Skokanova, D. (2024). Sustainable marketing and the challenges of green marketing communication: Survey of consumer attitudes and buying behaviour for sustainable products in the Czech Republic. *WSB Journal of Business and Finance*, *58*(1), 9-18.

Stoica, M. (2021). Green marketing communication strategies: An integrative. *The Annals of the University of Oradea. Economic Sciences*, *1*(1), 388-396.

Suplico, L. T. (2009). Impact of green marketing on the students purchase decision. *Journal of International Business Research*, *8*(2), 71-81.

Taufique, K. M. R. (2022). Integrating environmental values and emotion in green marketing communications inducing sustainable consumer behaviour. *Journal of Marketing Communications*, *28*(3), 272-290.

Tellan, D. (2015). Pazarlama iletişimi ekseninde çevrecilik: Yeşil kurum, marka ve halkla ilişkiler. *Atatürk İletişim Dergisi*, *9*, 77-90.

Tiwari, S., Tripathi, D. M., Srivastava, U., and Yadav, P. K. (2011). Green marketing-emerging dimensions. *Journal of Business Excellence*, *2*(1), 18-23.

Türk, M. ve Gök, A. (2010). Yeşil pazarlama anlayışı açısından üretici işletmelerin sosyal sorumluluğu. *Electronic Journal of Social Sciences*, *9*(32), 199-220.

Twum, K. K., and Yalley, A. A. (2021). Green integrated marketing communication. İçinde C. Mukonza, R. E. Hinson, O. Adeola, I. Adisa, E. Mogaji, and A. C. Kirgiz (Editör), *Green marketing in emerging markets: Strategic and operational perspectives*, 117-144. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-74065-8_6

Vazifehdust, H., Taghipourian, M. J., and Gharib, Z. (2011). Social marketing, green marketing: the extension of marketing concept. *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, *41*, 20-33.

Yavuz, Ş. (2009). Yeşil halkla ilişkiler ve ikna. *Istanbul University Faculty of Communication Journal*, *37*, 128-143.

Zhu, Q., and Sarkis, J. (2016). Green marketing and consumerism as social change in China: Analyzing the literature. *International Journal of Production Economics*, *181*, 289-302.

KAYNAKÇA

Ad Council. (2015, 3 Mart). Love has no labels | Diversity & Inclusion | Ad Council. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=PnDgZuGIhHs adresinden erişilmiştir.

Adetunji, R. R., Rashid, S. M., and Ishak, S. M. (2017). The relationship between social media word-of-mouth, consumer-based brand equit yand consumer response among automotive consumers in malaysia. *Jurnal Ilmiah LISKI (LingkarStudiKomunikasi)*, 3(2), 181.

Akhmadi, H., Susanawati, S., Utami, N. P., and Widodo, A. S. (2021). Use of WhatsApp application on fruit marketing communication. *Journal of Information and Organizational Sciences*, 45(1), 95-113.

Al-Omari, I. K., Al-Bitar, Z. B., Sonbol, H. N., Al-Ahmad, H. T., Cunningham, S., and AL-Omiri, M. K. (2014). Impact of bullying due to dento facial features on oral health–related quality of life. *American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics*, 146(6), 734-739.

Al-Sarem, M., Boulila, ., Al-Harby, M., Qadir, J., and Alsaeedi, A. (2019). Deep learning-based rumor detection on micro blogging platforms: a systematic review. *IEEE Access*, 7, 152788-152812.

Ambasari, I., and Hendrayati, H. (2021). Word of mouth marketing in increasing their purchase intention of private label products in mini markets. İçinde R. Hurriyati, G. Abdullah (Editör), *Proceedings of the 5th Global Conference on Business, Management and Entrepreneurship* (GCBME 2020) [Konferans], 580-584. Atlantis Press.

Aral, S., and Walker, D. (2011). Creating social contagi on through viral product design: A randomized trial of peer influence in networks. *Management Science*, 57(9), 1623-1639.

Aydın, G. (2022). The role of word-of-mouth communication in the formation of cynical attitudes towards private healthcare organizations. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 20(1), 394-413.

Berinsky, A. J. (2015). Rumors and healthcare reform: experiments in political misinformation. *British Journal of PoliticalScience*, 47(2), 241-262.

Black, F. (1986). Noise. *The Journal of Finance*, 41(3), 528-543.

Boccaletti, S., Latora, V., Moreno, Y., Chávez, M., and Hwang, D. (2006). Complex networks: structure and dynamics. *Physics Reports*, 424(4-5), 175-308.

Bordia, P., and DiFonzo, N. (2004). Problem solving in social interactions on the internet: rumor as social cognition. *Social Psychology Quarterly*, 67(1), 33-49.

Brown, C. H. (1997). The evolution of communication. *Trends in Ecology & Amp; Evolution*, 12(7), 287-288.

Carhart, M. M. (1997). On persistence in mutual fund performance. *The Journal of Finance*, 52(1), 57-82.

Chen, X., Lans, R. V. D., and Phan, T. Q. (2017). Uncovering the importance of relationship characteristics in social networks: implications for seeding strategies. *Journal of Marketing Research*, 54(2), 187-201.

Cheng, L., Lu, W., and Yeo, B. (2023). Predicting abnormal trading behavior from internet rumor propagation: A machine learning approach. *Financial Innovation*, 9(1).

Cheng, M., Nazarian, S., and Bogdan, P. (2020, 20-24 Nisan). Vroc: Variational autoencoder-aided multi-task rumor classifier based on text. İçinde *Proceedings of the web conference 2020* [Konferans], 2892-2898). Taipei, Taiwan.

Craig, R. T. (1996). Practical-theoritical argumentation. *Argumentation*, 10(4), 461-474.

Craig, R. T. (1999). Communication theory as a field. *Communication Theory*, 9(2), 119-161.

Davis, F., Khadivar, H., Pukthuanthong, K., and Walker, T. (2020). Insider trading in rumored takeover targets. *European Financial Management*, 27(3), 490-527.

DiFonzo, N., and Bordia, P. (2007). Rumor, gossip and urban legends. *Diogenes*, 54(1), 19-35.

Đukić, S., Novaković, N., and Živković, S. (2021). The importance of communication in an emergency. *Facta Universitatis, Series: Working and Living Environmental Protection*, 061.

East, R., Uncles, M., Romaniuk, J., and Lomax, W. (2016). Measuring the impact of positive and negative word of mouth: A reappraisal. *Australasian Marketing Journal,* 24(1), 54-58.

Edy, J. A., and Risley-Baird, E. (2016). Rumor communities: the social dimensions of internet political misperceptions. *Social Science Quarterly*, 97(3), 588-602.

Eisend, M., and Tarrahi, F. (2021). Persuasion knowledge in the market place: A meta-analysis. *Journal of Consumer Psychology*, 32(1), 3-22.

Ellison, N. B., Steinfield, C., and Lampe, C. (2011). Connection strategies: social capital implications of facebook-enabled communication practices. *New Media & Amp; Society*, 13(6), 873-892.

Fazio, L. K., Brashier, N. M., Payne, B. K., and Marsh, E. J. (2015). Knowledge does not protect again still usory truth. *Journal of Experimental Psychology: General*, 144(5), 993-1002.

Fohlin, C., Gehrig, T., and Haas, M. (2015). Rumors and runs in opaque markets: evidence from the panic of 1907. *SSRN Electronic Journal.*

Goby, V. P. (2020). Emirati women's professional legitimacy. *International Journal of Organizational Analysis*, 29(1), 1-15.

Goldreich, O., Juba, B., and Sudan, M. (2012). A theory of goal-oriented communication. *Journal of the ACM*, 59(2), 1-65.

Gomes, O. (2017). Time allocation, the dynamics of interaction, and technology adoption. *Macro economic Dynamics*, 23(06), 2150-2190.

Gosling, S. D., and Mason, W. (2015). Internet research in psychology. *Annual Review of Psychology*, 66(1), 877-902.

Grosser, T. J., Kidwell, V. L., and Labianca, G. (2010). A social network analysis of positive and negative gossip in organizational life. *Group & Amp; Organization Management*, 35(2), 177-212.

Hannigan, T. R., Seidel, V. P., and Yakis-Douglas, B. (2018). Product innovation rumors as forms of open innovation. *Research Policy*, 47(5), 953-964.

Hashim, S., and Kasana, S. (2019). Antecedents of brand hate in the fast food industry. *Spanish Journal of Marketing - ESIC*, 23(2), 227-248.

Herbst, F. (2022). The influence of communication on an effective relationship marketing strategy for sport unions in the new millennium. *Communicare*: *Journal for Communicati on Studies in Africa*, 18(2), 53-80.

Huo, L., and Dong, Y. (2020). Analyzing the dynamics of a stochastic rumor propagation model in corporating media coverage. *Mathematical Methods in the Applied Sciences*, 43(11), 6903-6920.

Huo, L., Chen, S., Xie, X., Liu, H., and He, J. (2021). Optimal control of ISTR rumor propagation model with social reinforcement in heterogeneous network. *Complexity*, 1-15.

Jung, E., and Kim, Y. C. (2018). Commuting, communication, and community engagement from a communication infrastructure theory perspective. *Communication Research*, 48(5), 740-766.

Kamins, M. A., Folkes, V. S., and Perner, L. (1997). Consumer responses to rumors: Good news, bad news. *Journal of Consumer Psychology*, 6(2), 165-187.

Kang, J. (2018). Effective marketing out comes of hotel Facebook pages. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 1(2), 106-120.

Khanifar, H., Jandaghi, G., Bordbar, H., and Jangholi, M. (2012). Clarifying ethical constituents of god-believing employees to mitigate the outcomes of rumors and organizational rumor management. *International Journal of Human Resource Studies,* 2(1), 100.

Kim, S., and Kim, S. (2017). Impact of the Fukushima nuclear accident on belief in rumors: the role of risk perception and communication. *Sustainability,* 9(12).

Kim, Y. C., and Ball-Rokeach, S. J. (2006). Civic engagement from a communication infrastructure perspective. *Communication Theory, 16*(2), 173-197.

Koski, K., and Savolainen, U. (2016). Genre-text-interpretation: Multidisciplinary perspectives on folklore and beyond, 482. *Finnish Literature Society/SKS.*

Křižanová, A., Lăzăroiu, G., Gajanova, L., Klieštiková, J., Nadányiová, M., and Moravčíková, D. (2019). The effectiveness of marketing communication and importance of its evaluation in an online environment. *Sustainability*, 11(24).

Kwon, S., Cha, M., and Jung, K. (2017). Rumor detection over varying time windows. *Plos One*, 12(1),

Lee, W. (2010). Perception of rumor by consumer and brand attitude. *The Journal of the Korea Contents Association*, 10(11), 363-370.

Leturc, C., and Bonnet, G. (2022). Reasoning about manipulation in multi-agent systems. *Journal of Applied Non-Classical Logics*, 32(2-3), 89-155.

Liu, L., Wang, X., Tang, S., Zheng, H., and Zheng, Z. (2021). Multilayer social reinforcement induces bistability on multiplex networks. *Journal of Statistical Mechanics*: *Theory and Experiment*, 2021(6).

Lyu, J. C., Huang, P., Jiang, N., and Ling, P. M. (2022). A systematic review of e-cigarette marketing communication: messages, communication channels, and strategies. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(15), 9263.

Mahbod, K., Nikoomaram, H., and Hamdi, K. (2022). Ethical and social value creation of positive marketing for the company, customer and community. International *Journal of Ethics & Amp; Society*, 4(2), 55-60.

Makgopa, S. (2016). Planning of marketing communication strategies by car dealerships. *Problems and Perspectives in Management*, 14(4), 212-220.

Matusin, I. O., Matusin, A. R., Nasution,, C. F., and Irma, D. (2023). The effect of social media marketing on consumer engagement and electronic word-of-mouth. *International Journal of Social Science and Human Research*, 06(02).

Mc Alexander, J. H., Schouten, J. W., and Koenig, H. F. (2002). Building brand community. *Journal of Marketing*, 66(1), 38-54.

Meier, A., Evans, R., and Erickson, J. I. (2021). Strengthening a culture to address bully in gand in civility in the care environment. *JONA: The Journal of Nursing Administration*, 51(10), 475-477.

Meng, L., Li, T., Huang, X., and Li, S. (2021). Lift the veil of rumors: the impact of the characteristics of information sources on the effectiveness of rumors spreading. *Internet Research*, 32(1), 90-119.

Michelson, G., and Mouly, S. (2000). Rumor and gossip in organizations: a conceptual study. Management Decision, 38(5), 339-346.

Moorman, C., and Rust, R. T. (1999). The role of marketing. *Journal of Marketing*, 63, 180-197.

Moreno, Y., Nekovee, M., and Pacheco, A. F. (2004). Dynamics of rumor spreading in complex networks. *Physical Review*, 69(6).

Mullenlowe Globel. (2015, 12 Mayıs). American greetings - World's toughest job. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=KAHYyQE7uiw adresinden erişilmiştir.

Nekovee, M., Moreno, Y., Bianconi, G., and Marsili, M. (2007). Theory of rumor spreading in complex social networks. *Physica A: Statistical Mechanic sand Its Applications*, 374(1), 457-470.

Novianti, W., and Rahmah, E. H. (2020). The role of image in marketing communication. İçinde L. Warlina ve E. A. B. D. Nandiyanto, *Proceeding Book.* 3rd International Conference on Business, *Economics, Social Sciences, and Humanities* [Konferans], 46-52.

Orth, U. R., McDaniel, M. R., Shellhammer, T., and Lopetcharat, K. (2004). Promoting brand benefits: the role of consumer psychographic sand lifestyle. *Journal of Consumer Marketing*, 21(2), 97-108.

Özçetin, B. (2023). What's in a name? Defining communication and communication theory. European *Journal of Communication*, 38(3), 307-313.

Paek, H., J., and Hove, T. (2019). Effective strategies for responding to rumors about risks: The case of radiation-contaminated food in South Korea. *Public Relations Review, 45*(3), 101762.

Pahlevi, R. W. and Nurcahyo, N. (2022). Systematic analysis of integrated marketing communication research. *Jurnal Manajemen Pemasaran*, 16(2), 104-114.

Pal, A. K., and Banerjee, S. (2020). Internet users be ware, you follow online health rumors (more than counter-rumors) irrespective of risk propensity and prior endorsement. *Information Technology & Amp; People*, 34(7), 1721-1739.

Park, D., and Kim, S. (2008). The effects of consumer knowledge on message processing of electronic word-of-mouth via online consumer reviews. *Electronic Commerce Research and Applications*, 7(4), 399-410.

Park, J., Kim, Y., Yu, J., Gong, Y., and Yoon, E. (2022). Sexual harassment to male hotel employees: an assessment of its negative consequences. *Journal of Men's Health*, 18(8), 1.

Payne, E. H. M., Peltier, J. W., and Barger, V. A. (2017). Omni-channel marketing, integrated marketing communication sand consumer engagement. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 11(2), 185-197.

Pourri. (2013, 10 Eylül). Girls don't poop PooPourri.com. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=ZKLnhuzh9uY adresinden erişilmiştir.

Red Bull. (2023, 15 Eylül). Red Bull gives you wiiings. 01.08.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=uVhoIyHgLzU adresinden erişilmiştir.

Rizaldi, A., Margareta, F., Simehate, K., Hikmah, S. N., Albar, C. N., and Rafdhi, A. A. (2021). Digital marketing as a marketing communication strategy. *International Journal of Research and Applied Technology*, 1(1), 61-69.

Sääksjärvi, M., Gill, T., and Hultink, E. J. (2017). How rumors and preannouncements foster curiosity toward products. *European Journal of Innovation Management*, 20(3), 350-371.

Sandhu, S. (2018). Neo-institutional theory. *The International Encyclopedia of Strategic Communication,* 1-15.

Soedarsono, D. K., Mohamad, B., Adamu, A. A., and Pradita, K. A. (2020). Managing digital marketing communication of coffee shop using Instagram. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (iJIM)*, 14(05), 108.

Soegoto, E. S., Amelia, N., Dhafina, N. A., and Berlianti, W. (2021). Utilization of word-of-mouth marketing strategy in culinary business. *International Journal of Research and Applied Technology*, 1(2), 439-447.

Sudhir, S., and Unnithan, A. B. (2019). Role of affect in market place rumor propagation. *Marketing Intelligence & Amp; Planning*, 37(6), 631-644.

Tan, L., Wang, G., Jia, F., and Lian, X. (2022). Research status of deep learning methods for rumor detection. *Multimedia Tools and Applications*, 82(2), 2941-2982.

Tibbels, N., Dosso, A., Allen-Valley, A., Benie, W., Fordham, C., Brou, J. A., and Naugle, D. (2021). Real-time tracking of covid-19 rumors using community-based methods in côted'ivoire. *Global Health: Science and Practice*, 9(2), 355-364.

Tustin, D. H., and Pienaar, K. (2005). The importance of communicating cause-related marketing (crm) strategies in South Africa. *Communicatio*, 31(1), 122-140.

Türk Dil Kurumu. (2024). Söylenti. 01.04.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr adresinden erişilmiştir.

Verhoef, P. C., and Leeflang, P. S. H. (2009). Understanding the marketing department's influence within the firm. *Journal of Marketing*, 73(2), 14-37.

Wang, X., Fan, C., and Yu, G. (2021). Evaluating rumor debunking effectiveness during the covid-19 pandemic crisis: utilizing user stance in comments on Sinaweibo. *Frontiers in Public Health*, 9.

Weijo, H., Bean, J., and Rintamäki, J. (2019). Brand community coping. *Journal of Business Research*, 94, 128-136.

Wu, C. C., Yunxian, Y., Yuan, T., Huang, C. C., and Tsai, Y. J. (2022). A study of network negative news based on behavioral finance analysis of abnormal fluctuation of stock price. *Discrete Dynamics in Nature and Society*, 2022, 1-16.

Wu, K., Yang, S., and Zhu, K. Q. (2015, Nisan). False rumors detection on sina weibo by propagation structures. İçinde *2015 IEEE 31st international conference on data engineering* [Konferans], 651-662. IEEE.

Xu, Q., Chang, V., and Hsu, C. (2020). Event study and principal component analysis based on sentiment analysis – A combined methodology to study the stock market with an empirical study. *Information Systems Frontiers*, 22(5), 1021-1037.

Xu, X. (2021, Eylül). Analysis on the changes of internet marketing and its influence under the guidance of integrated marketing communication: Taking Genki Forest as an example. İçinde *2nd International Conference on Management, Economy and Law (ICMEL 2021)* [Konferans], 92-97. Atlantis Press.

Yin, Z., Tu, Z., Zhao, W., and Li, H. (2022). Design of emotional branding communication model based on system dynamics in social media environment and its influence on new product sales. *Frontiers in Psychology*, 13.

Zhang, H., Chen, Y., Rong, W., Wang, J., and Tan, J. (2022). Effect of social media rumors on stock market volatility: a case of data mining in china. *Frontiers in Physics*, 10.

Zhou, Y., Wu, C., Zhu, Q., Xiang, Y., and Loke, S. W. (2019). Rumor source detection in networks based on the SEIR model. *IEEE Access*, 7, 45240-45258.

KAYNAKÇA

Abid, A., Harrigan, P., and Roy, S. (2021). A relationship marketing orientation in politics: Young voters' perceptions of political brands' use of social media. *Journal of Strategic Marketing, 29*(4), 359-374.

Armutcu, B., & Tan, A. (2023). Seçmenlerin siyasal davranışları üzerinde etkili olan faktörler: XYZ kuşakları üzerine bir araştırma. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 13(1), 20-40.

Arslan, Ü., ve Sağlam, M. (2022). Siyasal pazarlamada tutundurma faaliyetlerinin, sosyal medyanın ve referans grupların Z kuşağı seçmen davranışı üzerindeki etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(1), 450-474.

Aydaş, İ., Moral, M., ve Tosun, Y. (2022). Türkiye'de seçim anketlerinin toplam anket hatası perspektifinden bir incelemesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (51), 87-110.

Baines, P. R., Harris, P., and Lewis, B. R. (2002). The political marketing planning process: improving image and message in strategic target areas. *Marketing Intelligence & Planning, 20*(1), 6-14.

Başkol, M. (2020). RFM ve uyum analizi kullanılarak müşteri segmentasyonunun belirlenmesi. *Business & Management Studies: An International Journal, 8*(4), 902-928.

Buil, I., De Chernatony, L., and Martínez, E. (2013). Examining the role of advertising and sales promotions in brand equity creation. *Journal of Business Research, 66*(1), 115-122.

Bulut, E. (2012). Pazarlama iletişiminde yeni yaklaşımlar kapsamında sosyal medya uygulamaları ve etkili kampanya örnekleri. Yüksek Lisans Tezi [İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], İstanbul.

Doğan, A. (2017). *Türkiye'de siyasal iletişim ve siyasal davranış*. Nobel Yayıncılık.

Eagle, L., Czarnecka, B., Dahl, S., and Lloyd, J. (2020). *Marketing communications*. Routledge.

Enright, D. (2022). Politics beyond the ego: Ethical political leadership for the 21st century. İçinde *Transpersonal Leadership in Action*, 197-218. Routledge.

Environics Analytics. (2022). Voter segmentation: Who makes up the wide mosaic of our federal ridings, and how do they vote? Rupen Seoni, Environics AnalyticsSpecial to CTVNews.ca, 16.05.2024 tarihinde https://www.ctvnews.ca/politics/federal-election-2021/voter-segmentation-who-makes-up-the-wide-mosaic-of-our-federal-ridings-and-how-do-they-vote 1.5559326?cache=hnounjuzfkahb%3FclipId%3D89950 adresinden erişilmiştir.

Eraslan, M. C., ve Durur, E. K. (2018). Siyasal iletişim ve medya bağlamında siyasal reklam aracı olarak propaganda. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(2), 193-204.

Eraslan, M. C. (2022). Siyasal reklam ve sosyal medya: siyasi partilerin sosyal medya kullanımları üzerine inceleme. *İletişim Çalışmaları Dergisi, 8*(2), 191-206.

Farkas, X., and Bene, M. (2021). Images, politicians, and social media: Patterns and effects of politicians' image-based political communication strategies on social media. *The International Journal of Press/Politics, 26*(1), 119-142.

Garber, L. L. J., and Dotson, M. 1. (2002). A method for the selection of appropriate business-to business integrated marketing communications mixes, *Journal of Marketing Communications, 8*(1), 1-17.

Gökçe, S. (2024). Siyasal pazarlama iletişiminde sosyal medya kullanımı: 2023 seçimlerinde Cumhurbaşkanı adaylarının Twitter (X) üzerinden karşılaştırmalı analizi. *The Journal of Social Sciences, 68*(68), 1-21.

Guess, A. M., Malhotra, N., Pan, J., Barberá, P., Allcott, H., Brown, T., ... and Tucker, J. A. (2023). How do social media feed algorithms affect attitudes and behavior in an election campaign?. *Science, 381*(6656), 398-404.

Ida, R., Saud, M., and Mashud, M. I. (2020). An empirical analysis of social media usage, political learning and participation among youth: a comparative study of Indonesia and Pakistan. *Quality & Quantity, 54*(4), 1285-1297.

Leacock, M. (2012). Barack Obama-hope/progress poster-shepard fairey. 15.05.2024 tarihinde https://marcleacock1.wordpress.com/2012/02/16/443/ adresinden erişilmiştir.

İlter, M. S. (2020). Siyasi kampanya çalışmalarında, siyasal reklamcılığın siyasi parti adayları ve seçmenler üzerindeki etkileri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(20), 79-96.

Kalender, A. (2000). *Siyasal iletişim seçme ve ikna stratejileri*. Çizgi Yayınevi.

Karadeniz, M. (2009). Pazarlama iletişimi kapsamında sponsorluk faaliyetlerinin önemi. *Journal of Naval Sciences and Engineering, 5*(1), 62-75.

Karakulle, İ., ve Çakır, A. (2023). *Dijital çağda iletişim: İmkân ve Sınırlılıklar*. Eğitim Yayınevi [1. Baskı].

Karlsen, R. (2009). Campaign communication and the internet: Party strategy in the 2005 Norwegian election campaign. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties, 19*(2), 183-202.

Kellezi, J. (2014). Trade shows: A strategic marketing tool for global vompetition. *Procedia Economics and Finance, 9*, 466-471.

Kiriş, H. M., ve Gül, H. (2014). Yarının siyasetinin izleri: 29 mart yerel seçimleri sonrası siyasette kimlik, hizmet ve ideoloji eksenli kırılma. *Toplum ve Demokrasi Dergisi, 2*(4), 139-150.

Köni, H. S. (1982). *Genel sistem kuramı ve uluslararası siyasal örgütlerde karar verme*. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi

Kreiss, D., Lawrence, R. G., and McGregor, S. C. (2020). In their own words: Political practitioner accounts of candidates, audiences, affordances, genres, and timing in strategic social media use. İçinde L. Bode, and E. K. Vraga (Editör), *Studying politics across media*, 8-31). Routledge.

Meenaghan, J. A. (1991). The role of sponsorship in the marketing communication mix. International *Journal of Advertising, 10*(1), s. 35-47.

Newman, B. I., Cwalina, W., Falkowski, A., Newman, T. P., and Jabłońska, M. (2022). Political marketing. İçinde *The palgrave encyclopedia of interest groups, lobbying and public affairs*, 1022-1034. Cham: Springer International Publishing.

Pew Research Center (2022, 18 Ekim). News consumption on social media, 5 in 10 Americans get (mis)informed on social media. 16.05.2024 tarihinde https://www.statista.com/chart/28490/news-consumption-on-social-media/ adresinden erişilmiştir.

Peterson, R. A. (2020). Self-efficacy and personal selling: review and examination with an emphasis on sales performance. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 40*(1), 57-71.

Reisach, U. (2021). The responsibility of social media in times of societal and political manipulation. *European Journal of Operational Research, 291*(3), 906-917.

Saputra, D. (2023). Political communication strategy of the candidate pair Al Haris and Abdullah Sani in winning the 2020 Jambi gubernatorial election. Devotion*: Journal of Research and Community Service, 4*(11), 2096-2113.

Sarıyer, N. (2017). *Pazarlama iletişimi araçları*. Eğitim Yayınevi.

Sides, J., Vavreck, L., and Warshaw, C. (2022). The effect of television advertising in United States elections. *American Political Science Review, 116*(2), 702-718.

Stier, S., Bleier, A., Lietz, H., and Strohmaier, M. (2020). Election campaigning on social media: Politicians, audiences, and the mediation of political communication on Facebook and Twitter. İçinde Studying Politics Across Media, 50-74. Routledge.

Taydaş, O. (2021). Seçmenlerin oy tercihlerinin belirlenmesinde etkili faktörler ve aday imajının bu süreçteki etkisi: 31 Mart 2019 yerel seçimleri Sivas Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi,8*(1), 129-152.

Thrassou, A., Vrontis, D., and McDonald, M. H. (2009). A marketing communications framework for small political parties in developed countries. *Marketing Intelligence & Planning, 27*(2), 268-292.

The Hill (2019). Trump: 'make America great again' slogan 'was made up by me' By Brooke Seipel. 15.05.2024 tarihinde https://thehill.com/homenews/administration/437070-trump-make-america-great-again-slogan-was-made-up-by-me/ adresinden erişilmiştir.

Vaccari, C., and Valeriani, A. (2021). *Outside the bubble: Social media and political participation in western democracies*. Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Ahmed, R. R., Parmar, V., Ahmad, N., Warraich, U. A., and Khoso, I. (2014). The communication mix in pharmaceutical marketing. *The Pharma Innovation Journal, 3*(5), 46-53.

Akar, E. (2010). Sanal toplulukların bir türü olarak sosyal ağ siteleri – Bir pazarlama iletişimi kanalı olarak işleyişi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(1), 107-122.

Alam, A. R. P., Henriadi, Suwardi, W. Z., Islamiyah, N., and Monalisa. (2023). Analysis of social media, halal marketing, and consumer behavior (Study in fashion and cosmetic products). *Jurnal Ekonomi Islam, 6*(2), 80-85.

Ali, D. S. F., and Wahyuni, I. I. (2021). Digital technology through website content as marketing communication strategy of halal fashion. *The Seybold Report, 16*(5), 1-6. https://doi.org/10.5281/zenodo.6553474

Çallı, D. İ. (2014). Etnik pazarlamada helal kavramının kullanımı; Almanya'da yayınlanan gıda reklamları üzerine bir inceleme. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(4), 43-55. https://doi.org/10.18037/ausbd.31460

Çelik, S. (2014). Sosyal medyanın pazarlama iletişimine etkileri. *Erciyes İletişim Dergisi, 3*(3), 28-42. https://doi.org/10.17680/akademia.v3i3.1005000199

Durmaz, M. (2001). Pazarlama iletişimi üzerine. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 11*, 237-241.

Erdem, A. (2009). Firmalarda bütünleşik pazarlama iletişimi stratejilerinin belirlenmesinde tüketici davranışlarının önemi. *Erciyes İletişim Dergisi, 1*(1), 42-64.

Ethnoiq.de. (t.y.). Harribo. 08.07.2024 tarihinde https://shop.ethnoiq.de/tr/helal-haribo-happy-cola-24x100g.html adresinden erişilmiştir.

Garda, B. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişimi: Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 19*(41), 243-260.

Genchev, E., and Todorova, G. (2017). Sales promotion activities—Effective tool of marketing communication mix. *Trakia Journal of Sciences, 15*(1), 181-185. https://doi.org/10.15547/tsj.2017.s.01.033

Göktaş, B., and Parıltı, N. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişiminin marka imajına etkisi: Bir uygulama. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18*(3), 923-944.

Islam, T., and Chandrasekaran, U. (2013). Halal marketing: Growing the pie. *International Journal of Management Research and Review, 3*(12), 3938-3948.

Kamil, M. A., and Hutomo, D. N. (2023, June 30). Analysis of digital marketing strategies in developing the halal food and beverage industry in Indonesia. İçinde *2nd International Conference on Islamic Economic Law [Konferans],* 59-68. Surakarta.

Kocabaş, F., Elden, M., ve Çelebi, S. İ. (2000). *Marketing P. R.* Mediacat Yayınları.

Kotler, P., and Armstrong, G. (2001). *Principles of marketing* (9. BAskı). Prentice Hall.

Logowik. (t.y.). Halal sertificate. 08.07.2024 tarihinde https://logowik.com/tse-helal-gida-vector-logo-2586.html adresinden erişilmiştir.

Mamadiyevich, I. G., and Kizi, K. N. O. (2022, April 27-28). Halal food marketing in digital economy and its development. İçinde *International Scientific-Practical Conference, [Konferans],* 144-151. Tashkent.

Mathew, V. N., Abdullah, A. M. R. A., and Ismail, S. N. M. (2014). Acceptance on halal food among non-Muslim consumers. *Procedia—Social and Behavioral Sciences, 121*, 262-271. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.1127

Memiş, S. (2022). Helal pazarlama açısından dinin tüketici satın alma davranışları üzerindeki etkisine yönelik bir inceleme. *Enderun Dergisi, 6*(2), 121-136.

Namal, B. (2011). Hizmet işletmelerinde kurumsal itibarın oluşturulmasında pazarlama iletişimin rolü: Kırgızistan üniversiteleri örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi, [Afyon Kocatepe Üniversitesi], Afyonkarahisar, Türkiye.

Odabaşı, Y., ve Oyman, M. (2005). *Pazarlama iletişimi yönetimi*. Mediacat Kitapları.

Saka, G. (2019). Bütünleşik pazarlama iletişiminde halkla ilişkilerin rolü: Konya gıda sanayi örneği. Yayınlanmamış Doktora Tezi, [Selçuk Üniversitesi], Konya, Türkiye.

Şenkal, Y. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişim sürecinde halkla ilişkiler ve reklam. *İletişim Çalışmaları Dergisi, 2*(3), 39-53.

Talib, M. S., and Johan, M. R. M. (2012). Issues in halal packaging: A conceptual paper. *International Business and Management, 5*(2), 94-98. https://doi.org/10.3968/j.ibm.1923842820120502.1080

Tek, Ö. B., ve Özgül, E. (2005). *Modern pazarlama ilkeleri*. Birleşik Matbaacılık.

Torlak, Ö. (2012). İslam ülkeleri arasında helal ürün pazarlama potansiyeli, problemleri ve çözüm önerileri. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, 4*(2), 1-10.

Tuğrul, M. S. (2009). Müşteri sadakati sağlamada bir pazarlama iletişimi aracı olarak müşteri ilişkileri ve algılanışı üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, [Marmara Üniversitesi], İstanbul, Türkiye.

Tunçel, H. (2009). Halkla ilişkiler anlayışıyla bütünleşik pazarlama iletişimi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 35*(1), 115-136.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri odaklı pazarlama anlayışına göre değer yaratma: Bir model olarak değer iletim sistemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, 2*(1), 11-29.

PAZARLAMA İLETİŞİMİ

Teknolojik Gelişmeler ve Dijital Dönüşüm

Editörler
Dr. Esma Ebru Şentürk
Doç. Dr. Cihat Kartal

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-67-7
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEKNOLOJİK GELİŞMELER VE DİJİTAL DÖNÜŞÜM
Anahtar Kelimeler: Pazarlama, Pazarlama İletişimi, Dijital Dönüşüm
Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal
VIII+212 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-67-7

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arnold, C. (2004). Just press play. Marketing News, 38(9), 1-15.

Aydın, S., Nalbant, K. G., ve Coğuplugil, B. B. (2023). Yapay zekâ ve sanal gerçeklik teknolojilerinin dijital pazarlamanın gelişimi üzerine etkileri. Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(1), 1-10.

Backaley, J. (2018). Digital ınfluence: Unleash the power of ınfluencer marketing to accelerate your global business. Palgrave Macmillan.

Baltes, L. P. (2015). Content marketing-the fundamental tool of digital marketing. Bulletin of the Transilvania University of Brasov. Series V: Economic Sciences, 111-118.

Batinić, I. (2015). The role and importance of internet marketing in modern hotel industry. Journal of Process Management. New Technologies, 3(3), 34-38.

Bergström, T., and Bäckman, L. (2013). Marketing and PR in social media : How the utilization of ınstagram builds and maintains customer relationships. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,: [Stockholms Universitet]. Stokholm.

Brown, D., and Hayes, N. (2007). Influencer marketing (1. Baskı). Routledge.

Bulut E., and Yörük E. (2017). Mediatized populisms| digital populism: Trolls and political polarization of twitter ın Turkey. International Journal of Communication, 11, 25.

Cheng, H. Zwol, R., and Azimi, J. (2012). Multimedia features for click prediction of new ads in display advertising. İçinde Proceedings of the 18th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and data Mining, 18th ACM SIGKDD International Conference on Knowledge discovery and data mining [Konferans], 777–785.

Choi, H., Mela, C. F., Balseiro, S. R., and Leary, A. (2020). Online display advertising markets: A literature review and future directions. Information Systems Research, 31(2), 556-575.

CİF Türkiye. (2020, 29 Eylül). Cif - Şehirlerimiz #TemizkenGüzel. 01.03.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=hblmJE94ba0 adresinden erişilmiştir.

Cleff, E. B. (2007). Privacy issues in mobile advertising. International Review of Law Computers and Technology, 21, 225–236.

Clow, K., and Baack, D. (2016). Bütünleşik reklam, tutundurma ve pazarlama iletişimi. Nobel Yayıncılık.

Content Marketing Institute. (2015). Content marketing deffinition. 10.02.2024 tarihinde https://contentmarketinginstitute.com/ccoarchive/edition/content-marketing-2015/ adresinden erişilmiştir.

Corniani, M. (2006). Digital marketing communication. Symphonya. Emerging Issues in Management, (2), 41–61.

D'Souza, L. (2010). What does 'interactive marketing' mean?. 01.02.2024 tarihinde http://marketingbones.com/what-does-interactive-marketing-mean adresinden erişilmiştir.

Daniel, S. J. (2020). Education and the Covid-19 pandemic. Prospects, 49(1–2), 91–96.

Davis, J. A. (2010). Competitive success, how branding adds value. John Wiley and Sons.

Del Franco, M., and Miller, P. (2003). Reevaluating affiliate marketing. Catalogue Age, 20(6), 1–4.

Dolezal, M. (2015). Online campaigning by Austrian political candidates: Determinants of using personal websites, Facebook, and Twitter. Policy & Internet, 7(1), 103–119.

Email Brain, (2006). Why email marketing, 01.01.2024 tarihinde http://www.emailbrain.com/eb/docs/why_email_marketing.pdf adresinden erişilmiştir.

Fariborzi, E., and Zahedifard, M. (2012). E-mail marketing: Advantages, disadvantages andimproving techniques. International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2(3), 232.

Feenstra R. A., and Casero-Ripollés A. (2014). Democracy in the digital communication environment: a typology proposal of political monitoring processes. International Journal of Communication, 8, 2448–2468.

Ferguson, R. (2008). Word of mouth and viral marketing: Taking the temperature of the hottest trends in marketing. Journal of Consumer Marketing, 25(3), 179-182

Fidler, R. (2012). New media theory. 11.03.2024 tarihinde http://commtech413.pbworks.com/f/fidler.pdf adresinden erişilmiştir.

Geray, H. (2003). İletişim ve teknoloji. Ütopya Yayınları.

GetResponse (2009). E-mail marketing. 01.03.2024 tarihinde https://www.getresponse.com/ adresinden erişilmiştir.

Ghirvu, A. (2011). Advergames: marketing advantages and risks involved. Marketing from Information to Decision, (4), 174-183.

Glucksman, M. (2017). The rise of social media influencer marketing on lifestyle branding: A case study of Lucie Fink. Elon Journal of undergraduate research in communications, 8(2), 77-87.

Godin, S. (1999). Permission marketing: Turning strangers into friends and friends into customers. Simon & Schuster.

Goff, C. (2006). Affiliate marketing. New Media Age.

Goldschmidt, S., Junghagen, S., and Harris, U. (2003). Strategic affiliate marketing. Edward Elgar.

Greenpeace Akdeniz Türkiye. (2020, 14 Kasım). Plastikten kurtul. 01.03.2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=CLZLALTCDeg adresinden erişilmiştir.

Gura, S., and Gura, K. (2016). The use of mobile advergame as brand communication tool: Case study Vodafone City. American Journal of Marketing Research, 2, 61-72.

Haig, M. (2001). The e-marketing handbook: An indespensable guide to marketing, Your products and services on the internet. Kogan Page Limited.

Hendrayati, H., and Pamungkas, P. (2020). Viral marketing and e-word of mouth communication in social media marketing. İçinde 3rd Global Conference On Business, Management, and Entrepreneurship (GCBME 2018) [Konferans], 41-48. Atlantis Press.

Hoffman, D. L., and Novak, T. P. (1995). Marketing in hypermedia computer-mediated environments: conceptual foundations. Journal of Marketing, 60(3). 50-68.

Hofmann, D., and Novak, T. (2000). How to acquire customers on the web. Harvard Business Review, 78, 179-188.

Ionascu, C. (2015). Tu de ce faci content marketing? 03.03.2024 tarihinde http://romaniancopywriter.ro/tu-de-ce-faci-content-marketing/ adresinden erişilmiştir.

Ivkovic, M., and Milanov, D. (2010, November). Affiliate internet marketing: Concept and application analysis. İçinde 2010 International Conference on Education and Management Technology [Konferans], 319-323). IEEE.

Jansen, J. (2011). Understanding sponsored search, core elements of keyword advertising. Cambridge University Press.

Jenkins, S. (2009). The truth about email marketing. FT Press.

Joachimsthaler, E., and Aaker, D. (1997). Building brands without mass media. Harvard Business Review, January-February.

Jurišová, V. (2013). Affiliate marketing in the context of online marketing. Review of Applied Socio-Economic Research, 5(1), 106-111.

Kaur, G. (2017). The importance of digital marketing in the tourism industry. International Journal of Research-Granthaalayah, 5(6), 72-77.

Kennedy, G. (2015). Social media: Master social media marketing -Facebook, Twitter, YouTube & Instagram. CreateSpace Independent Publishing Platform. 01.02.2024 tarihinde http://www.getresponse.com/learning-center/white-papers adresinden erişilmiştir.

Lanoszka, A. (2019). Disinformation in International Politics. European Journal of International Security, 4(2), 227–248.

Lasswell, H. D. (1960). The structure and function of communication in society. İçinde W. Schramm (Editör), Mass communications (2. Baskı). University of Illinois Press.

Levin, A. (2020). Influencer marketing for brands what youtube and Instagram can teach you about the future of digital advertising. Apress.

Lilleker, D. G., Koc-Michalska K., Schweitzer E. J., Jacunski M., Jackson N., and Vedel T. (2011). Informing, engaging, mobilizing or interacting: searching for a european model of web campaigning. European Journal of Communication, 26(3), 195–213.

Lipschultz, J.H. (2015). Social media communication: concepts, practices, data, law and ethics. Routledge.

Lister, M., Dovey, J., Giddings, S., Grant, I., and Kelly, K. (2009). New media: A critical introduction. Routledge.

Liu, C. L. E., Sinkovics, R. R., Pezderka, N., and Haghirian, P. (2012). Determinants of consumer perceptions toward mobile advertising—a comparison between Japan and Austria. Journal of Interactive marketing, 26(1), 21-32.

Lopatina, I. (2005). Context-aware mobile gaming. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi [University of Troms], Washington DC.

Mariussen, A.R., Daniele, R., ve Bowie, D. (2010). Unintended consequences in the evolution of affiliate marketing networks: a complexity approach. The Service Industries Journal, 30(10),1707-1722.

MMA. (2011). Permission, privacy, measurement: The way forward. Mobile Marketing Association.

Monavich, l. (2001). The language of new media. MIT Press.

Moon, M. J. (2003, Ocak). Can IT help government to restore public trust? Declining public trust and potential prospects of IT in the public sector. İçinde Proceedings of the 36th Annual Hawaii International Conference on System Sciences, [Konferans], 8. IEEE.

Muthukrishnan, S. (2009). Ad exchanges: Research issues. İçinde S. Leonardi (Editör), Proceedings of the 5th International Workshop on Internet and Network Economics, 1–12, Rome, Italy.

Nielsen. (2012). The State of Social Media: The Social Media Report, 2012. 03.03.2024 tarihinde http://www.nielsen.com/content/dam/corporate/us/en/reports-downloads/2012-Reports/The-Social-Media-Report-2012.pdf adresinden erişilmiştir.

Panchal, A., Shah, A., and Kansara, K. (2021). Digital marketing - search engine optimization (SEO) and search engine marketing (SEM). International Research Journal of Innovations in Engineering and Technology (IRJIET), 5(12), 17–21.

Peltekoğlu, F. B., ve Askeroğlu, E. D. (2019) Dijital halkla ilişkiler: fenomenler dijital marka elçisi olabilir mi?. Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 12(2), 1044-1067.

Povolo, V. R., and Ackermann, M. (2019). We are disseminating antibiotic resistance during treatment. Science, 364(6442), 737–738.

Puchkov, S. (2016). Internet marketing: Top 10 most effective strategies. Create Space Independent Publishing Platform.

Quesenberry, K. (2017). Social media update: Top social media channels by category, PostControlMarketing.com. 06.03.2024 tarihinde http://www.postcontrolmarketing.com/2017-social-me dia-update-top-social-media-channels-by-category/ adresinden erişilmiştir.

Shiftdelete (2024). Türkiye'de kaç sosyal medya kullanıcısı olduğu açıklandı! En popüler platformlar… 01.07.2024 tarihinde https://shiftdelete.net/turkiye-internet-sosyal-medya-kullanici-sayisi adresinden erişilmiştir.

Sirovich, J., and Darie, C. (2007). Professional search engine optimization with PHP A developer's guide to SEO. Wiley Publishing.

Smith, B., and Murphy, S. (2002). Getting permission: factors affecting permission marketing. Journal of Interactive Marketing, 16, 28-36.

Smith, Pr., Berry, C., and Pulford, A. (2002).Marketing communications: New ways to build and ıntegrate communications. Kogan Page.

Subramani, M. R., and Rajagopalan, B. (2003). Knowledge-sharing and influence in online social networks via viral marketing. Communications of the ACM, 46(12), 300-307.

Torun, N. K. ve Torun, T. (2023). Youtube üzerinden siyasal iletişim yarışının sosyal medya madenciliği yoluyla incelenmesi. Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi, 9(2), 117-140.

Tuten, T. L. (2008). Advertising 2.0: Social media marketing in a Web 2.0 world: Social media marketing in a Web 2.0 world. Greenwood Publishing Group.

Türkiye Futbol Fedarasyonu. (2021, 9 Haziran). #BizimÇocuklar bu şarkıyla tarih yazacak. 01.03.2024 tarihinde https://www.tff.org/default.aspx?pageID=628&ftxtID=35326 adresinden erişilmiştir.

Tweney, D. (1999). Affiliate marketing: The future of e-commerce or another hard sell. InfoWorld, 21(22), 55.

Vaccari C., Valeriani A., Barberá P., Bonneau R., Jost J. T., Nagler J., and Tucker J. A. (2015). Political expression and action on social media: Exploring the relationship between lower-and higher-threshold political activities among twitter users in Italy. Journal of Computer-Mediated Communication, 20(2), 221–239.

Varnalı, K. (2010). Exploring drivers of success in push-type mobile marketing. Yayınlanmamış Doktora Tezi [Boğaziçi University Institute of Social Sciences], İstanbul.

Vlad, M. (2011). Thinking human: Permission based mobile marketing can help lead the way. International Journal of Mobile Marketing, 113-123.

Youn, S.; Lee, M., and Doyle, K. (2005). Lifestyles of online gamers: A psychographic approach. 02.03.2024 tarihinde http://www.informit.com/jiad.org/vol3/no3 adresinden erişilmiştir.

Yüksel, M. (2007). Küreselleşme sürecinde yeni bir iletişim ortamı. Öneri Dergisi, 7(28), 317-326.

Zimmerman, J. ve Ng, D. (2017). Social media marketing all-in-one for dummies (4. Baskı). John Wiley & Sons, Inc.

KAYNAKÇA

Al Khattab, S. A., As'ad, H., and Zaidan, G. M. (2015). E-ıntegrated marketing communication and its impact on customers' attitudes. *American Journal of Industrial and Business Management*, *5*(08), 538-547.

Al Mamun, A., Strong, C., Mumu, J. R., and Azad, M. A. K. (2022). Mapping the ıntegrated marketing communications research: A bibliometric analysis. *International Journal of Marketing, Communication and New Media*, *10*(18), 4-27.

Alan, A. K., Kabadayı, E. T. ve Erişke, T. (2018). İletişimin yeni yüzü: Dijital pazarlama ve sosyal medya pazarlaması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *17*(66), 493-504. https://doi.org/10.17755/esosder.334699

Alankuş, Z., ve Anıl, F. (2022). Metaverse evreninde pazarlama: 7P pazarlama karması üzerinden bir değerlendirme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *5*(1), 134-168.

Altamira, M. B., Putri, K. D. A. P., and Samudra, R. M. R. T. (2023). The role of creative content in digital marketing strategies in educational institution social media (Case study: Instagram of vocational education program, Universitas Indonesia). *Proceedings*, *83*(1), 1-12. https://doi.org/10.3390/proceedings2022083062

Alyakut, Ö. (2017). Kahve markalarının bütünleşik pazarlama iletişimi bağlamında sosyal medya kullanımları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 209-234.

AMA. (2017). *What Is marketing?* American Marketing Association. 20.03.2024 tarihinde https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/ adresinden erişilmiştir.

Anantachart, S. (2005). Integrated marketing communications and market planning. *Journal of Promotion Management, 11*(1), 101-125. https://doi.org/10.1300/ J057v11n01_07

Andersen, P. H. (2001). Relationship development and marketing communication: An integrative model. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *16*, 167-183. https://doi.org/10.1108/08858620110389786

Ang, L. (2021). *Principles of Integrated Marketing Communications an evidence-based approach*. Cambridge University Press.

Aripin, Z., Saepudin, D., and Gunawan, A. (2024). The impact of omnichannel integrated marketing communications (IMC) on retail product and service satisfaction in Indonesia: An analysis with an open access approach. J*ournal of Jabar Economic Society Networking Forum*, *1*(3), 33-48.

Bakalo, A., and Amantie, C. (2023). The advertising & promotion an integrated marketing communications perspective scientific literature review. *International Journal of Integrative Research*, *1*(3), 131-148.

Bandara, R., Fernando, M., and Akter, S. (2020). Privacy concerns in e-commerce: A taxonomy and a future research agenda. *Electronic Markets*, *30*(3), 629-647. https://doi.org/10.1007/s12525-019-00375-6

Bist, A. S., Agarwal, V., Aini, Q., and Khofifah, N. (2022). Managing digital transformation in marketing:" Fusion of traditional marketing and digital marketing". *International Transactions on Artificial Intelligence*, *1*(1), 18-27.

Bormane, S., and Batraga, A. (2018). Digital promotion as solution for integrated marketing communication in business. *Economic Science for Rural Development*, *48*, 338-347.

Brunswick, G. J. (2014). A chronology of the definition of marketing. *Journal of Business & Economics Research*, *12*(2), 105-113.

Burdyak, O. (2020). *Marketing communications: Innovative approaches to their formation and application tools*. 258-274. 20.03.2024 tarihinde https://jcee.wsgk.com.pl/wp-content/uploads/jcee/nr14/jcee_nr_14.pdf#page=258 adresinden erişilmiştir.

Carrillo-Durán, M.-V., Ruano-López, S., Fernández-Falero, M. R., and Trabadela-Robles, J. (2022). Understanding how baby boomers use the internet and social media to improve the engagement with brands. *Comunicação e Sociedade*, *41*, 261-284.

Chakraborty, A., and Jain, V. (2022). Leveraging digital marketing and ıntegrated marketing communications for brand building in emerging markets. İçinde *Marketing Communications and Brand Development in Emerging Economies Volume I Contemporary and Future Perspectives [Konferans],* 295-305. Palgrave Macmillan.

Chaniago, E. A., and Ariyani, N. (2023). Marketing management's view of integrated marketing communications. *Journal of Social Research*, *2*(2), 589-595.

Chen, C. W. (2011). Integrated marketing communications and new product performance in international markets. *Journal of Global Marketing*, *24*(5), 397-416. https://doi.org/10.1080/08911762.2011.634325

Chugh, U. (2023). The evolution of privacy laws in the digital age: Challenges and solutions. *Indian Journal of Law*, *1*(1), 51-60. https://doi.org/10.36676/ijl.2023-v1i1-07

Conti, E., Camillo, F., and Pencarelli, T. (2023). The impact of digitalization on marketing activities in manufacturing companies. *The TQM Journal*, *35*(9), 59-82.

Cornelissen, J. P. (2001). Integrated marketing communications and the language of marketing development. *International Journal of Advertising*, *20*(4), 483-498. https://doi.org/10.1080/02650487.2001.11104907

Cornelissen, J. P. (2003). Change, continuity and progress: The concept of integrated marketing communications and marketing communications practice. *Journal of Strategic Marketing*, *11*(4), 217-234. https://doi.org/10.1080/0965254032000159045

Çelik, S. (2014). Sosyal medyanın pazarlama iletişimine etkileri. *Erciyes İletişim Dergisi*, *3*(3), 28-42. https://doi.org/10.17680/akademia.v3i3.1005000199

Doğan, Ş. (2021). Dijital pazarlamada internet arama motorlarının kullanımı: Morhipo ve Trendyol sitelerinin karşılaştırmalı analizi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi)*, *6*(1), 123-139. https://doi.org/10.47107/inifedergi.853227

Dohnal, R., Hanusova, H., and Lipovska, Z. (2021). The Importance of marketing strategy for creating and maintaining goodwill for construction companies. *Marketing*, *6*(2), 21-26.

Drummond, C., O'Toole, T., and McGrath, H. (2020). Digital engagement strategies and tactics in social media marketing. *European Journal of Marketing*, *54*(6), 1247-1280. https://doi.org/10.1108/EJM-02-2019-0183

Duncan, T. R., and Everett, S. E. (1993). Client perceptions of integrated marketing communications. *Journal of advertising research*, *33*(3), 30-40.

Dursun, C., ve Aydın, A. (2022). Pazarlama iletişimi temelinde sosyal medya ağlarının halkla ilişkiler amaçlı kullanımı: Türkiye'de üretim yapan iki otomotiv işletmesinin kıyaslamalı analizi. *Ekonomi İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, *4*(1), 34-51. https://doi.org/10.38009/ekimad.1056593

Dutt, V. (2023). Marketing 5.0: The era of technology and the challenges faced by it. *International Journal of Advances in Engineering and Management*, *5*(4), 1397-1411.

Dwivedi, Y. K., Ismagilova, E., Hughes, D. L., Carlson, J., Filieri, R., Jacobson, J., Jain, V., Karjaluoto, H., Kefi, H., Krishen, A. S., Kumar, V., Rahman, M. M., Raman, R., Rauschnabel, P. A., Rowley, J., Salo, J., Tran, G. A., and Wang, Y. (2021). Setting the future of digital and social media marketing research: Perspectives and research propositions. *International Journal of Information Management*, *59*, 1-38. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102168

Eagle, L., Czarnecka, B., Dahl, S., and Lloyd, J. (2020). *Marketing Communications*. Routledge.

Erlangga, H., Sunarsi, D., Pratama, A., Nurjaya, Sintesa, N., Hindarsah, I., Juhaeri, and Kasmad. (2021). Effect of digital marketing and social media on purchase intention of Smes food products. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, *12*(3), 3672-3678.

Grein, A. F., and Gould, S. J. (1996). Globally integrated marketing communications. *Journal of Marketing Communications*, *2*(3), 141-158. https://doi.org/10.1080/135272696346114

Grönroos, C. (2006). On defining marketing: Finding a new roadmap for marketing. *Marketing Theory*, *6*(4), 395-417.

Gurunathan, A., and Lakshimi, K. S. (2023). Exploring the perceptions of Generations X, Y and Z about online platforms and digital marketing activities – A focus-group giscussion based study. *International Journal of Professional Business Review*, *8*(5), 1-34.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P., and Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks*, *3*, 119-132.

Hartley, B., and Pickton, D. (1999). Integrated marketing communications requires a new way of thinking. *Journal of Marketing Communications*, *5*(2), 97-106. https://doi.org/10.1080/135272699345699

Hasal, M., Nowaková, J., Ahmed Saghair, K., Abdulla, H., Snášel, V., and Ogiela, L. (2021). Chatbots: Security, privacy, data protection, and social aspects. *Concurrency and Computation: Practice and Experience*, *33*(19), 1-13. https://doi.org/10.1002/cpe.6426

Hongcharu, B. (2024). The changing roles of mass media amidst the growth of the digital media. *Cogent Social Sciences*, *10*(1), 1-17. https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2297721

Hutton, J. G. (1996). Integrated relationship-marketing communications: A key opportunity for IMC. *Journal of Marketing Communications*, *2*(3), 191-199. https://doi.org/10.1080/135272696346141

Işılar, H. B. (2021). Havayolu endüstrisinde dijital pazarlama uygulamalarının değerlendirilmesi. *Havacılık ve Uzay Çalışmaları Dergisi*, *1*(2), 42-63.

Jackson, G., and Ahuja, V. (2016). Dawn of the digital age and the evolution of the marketing mix. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice*, *17*(3), 170-186. https://doi.org/10.1057/dddmp.2016.3

Jensen, M. B., and Jepsen, A. L. (2007). Online marketing communications: Need for a new typology for IMC? *ournal of Website Promotion*, *2*(2), 19-35.

Kalkan, N. D., and Özdemir, Ş. (2022). Markaların gerçek zamanlı pazarlama stratejileri kapsamında Twitter paylaşımları: COVID-19 pandemi dönemine ilişkin bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *43*, 44-78.

Kaya, E. Ç., ve Ündil, S. H. (2022). Bilgi teknolojilerinin gelişimiyle dijital pazarlamanın doğuşu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, *17*(2), 107-137. https://doi.org/10.54860/beyder.1132073

Keller, K. L. (2001). Mastering the marketing communications mix: Micro and macro perspectives on integrated marketing communication programs. *Journal of Marketing Management*, *17*(7-8), 819-847. https://doi.org/10.1362/026725701323366836

Keller, K. L. (2016). Unlocking the power of integrated marketing communications: How integrated is your IMC program? *Journal of Advertising*, *45*(3), 286-301. https://doi.org/10.1080/00913367.2016.1204967

Keşaplı, O. (2017). İşletmelerin sosyal medya hesapları üzerinden kurmuş oldukları iletişiminin marka değeri üzerine etkisi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *7*(2), 653-668.

Kitchen, P. J. (2017). Integrated marketing communications. Evolution, current status, future developments. *European Journal of Marketing*, *51*(3), 1-10.

Kitchen, P. J., and Moss, D. (2006). Marketing and public relations: The relationship revisited. *Journal of Marketing Communications*, *1*(2), 106-120.

Kitchen, P. J., and Schultz, D. E. (2009). IMC: New horizon/false dawn for a marketplace in turmoil? *Journal of Marketing Communications*, *15*(2), 197-204. https://doi.org/10.1080/13527260903003793

Kitchen, P. J., and Tourky, M. E. (2022). *Integrated marketing communications: A Global brand-driven approach*. Springer Nature.

Kliatchko, J. (2008). Revisiting the IMC construct A revised definition and four pillars. *International Journal of Advertising*, *27*(1), 133-160. https://doi.org/10.1080/02650487.2008.11073043

Kondal, G. (2018). Pazarlama iletişiminin sosyal medyadaki yeri ve önemi: İnternet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir araştırma. *Kesit Akademi Dergisi*, *17*, 332-345.

Kopalle, P. K., Gangwar, M., Kaplan, A., Ramachandran, D., Reinartz, W., and Rindfleisch, A. (2022). Examining artificial intelligence (AI) technologies in marketing via a global lens: Current trends and future research opportunities. *International Journal of Research in Marketing*, *39*(2), 522-540. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2021.11.002

Kotler, P., Kartajaya, H., and Setiawan, I. (2021). *Marketing 5.0: Technology for humanity*. John Wiley & Sons.

Kumar, N. (2009). *Integrated marketing communication*. Himalaya Publishing House.

Kushwaha, B. P., Singh, R. K., Varghese, N., and Singh, V. N. (2020). Integrating social media and digital media as new elements of integrated marketing communication for creating brand equity. *Journal of Content, Community & Communication*, *11*(6), 52-64.

Küçüksaraç, B., ve Küçüksaraç, H. (2019). Marka iletişimi bağlamında halkla ilişkiler aracı olarak Instagram kullanımı: İçeriğin kullanıcı etkileşimi üzerindeki etkisine yönelik bir araştırma. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *19*(3), 699-717. https://doi.org/10.11616/basbed.v19i49542.569842

Laurie, S., and Mortimer, K. (2011). 'IMC is dead. Long live IMC': Academics' versus practitioners' views. *Journal of Marketing Management*, *27*(13), 1464-1478. https://doi.org/10.1080/0267257X.2011.627367

Lies, J. (2019). Marketing intelligence and big data: Digital marketing techniques on their way to becoming social engineering techniques in marketing. *International Journal of Interactive Multimedia and Artificial Intelligence*, *5*(5), 134-144.

Lies, J. (2021). Digital marketing: Incompatibilities between performance marketing and marketing creativity. *Journal of Digital & Social Media Marketing*, *8*(4), 376-386.

Liu, R. (2017). A Reappraisal of marketing definition and theory. *Journal fo Eastern and Central Asian Research*, *4*(2), 1-7. https://doi.org/10.15549/jeecar.v4i2.170

Madden, K. M., and Perry. (2003). How do customers of a financial services institution judge its communications?: Journal of Marketing Communications: Vol 9, No 2. *Journal of Marketing Communications*, *9*(2), 113-127. https://doi.org/10.1080/1352726032000056846

Malthouse, E., and Copulsky, J. (2023). Artificial intelligence ecosystems for marketing communications. *International Journal of Advertising*, *42*(1), 128-140. https://doi.org/10.1080/02650487.2022.2122249

Mamduh, N., and Hutagalung, I. (2020). Strategy of integrated marketing communication to increase brand awareness in millenial generations. *IJRDO-Journal of Social Science and Humanities Research*, *5*(12), 01-08.

Manser Payne, E., Peltier, J. W., and Barger, V. A. (2017). Omni-channel marketing, integrated marketing communications and consumer engagement: A research agenda. *Journal of Research in Interactive Marketing*, *11*(2), 185-197.

Mitev, G. (2020). The Impact of integrated marketing communications. *Knowledge International Journal*, *43*(5), 1155-1160.

Mulhern, F. (2009). Integrated marketing communications: From media channelsto digital connectivity. *Journal of Marketing Communications*, *15*(2), 85-101. https://doi.org/10.1080/13527260902757506

Muñoz-Leiva, F., Porcu, L., and del Barrio-García, S. (2015). Discovering prominent themes in integrated marketing communication research from 1991 to 2012: A co-word analytic approach. *International Journal of Advertising*, *34*(4), 678-701. https://doi.org/10.1080/02650487.2015.1009348

Nataliia, T. (2020). Priority directions for development of digital marketing in the conditions of globalization. İçinde *Pandemic Economic Crisis: Changes and New Challenges to Society* (ss. 227-238). VUZF Publishing House. https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/31861/1/Coll_mon_VUZF_2020_II.pdf#page=227

Novak, I., Kalauzg, M. S., and Marsic, K. (2023). The Role of marketing concept for brand value. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 154-163. https://www.bib.irb.hr:8443/1266716/download/1266716.Book_of_Proceedings_esdOFEL2023_Online.pdf#page=161

Nowak, G. J., Cameron, G. T., and Delorme, D. (1996). Beyond the world of packaged goods: Assessing the relevance of integrated marketing communications for retail and consumer service marketing. *Journal of Marketing Communications*, *2*(3), 173-190. https://doi.org/10.1080/135272696346132

Nowak, G. J., and Phelps, J. (1994). Conceptualizing the integrated marketing communications' phenomenon: An examination of its impact on advertising practices and its implications for advertising research. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, *16*(1), 49-66. https://doi.org/10.1080/10641734.1994.10505012

Oxford Dictionary. (2023). Marketing. İçinde *Oxford Learners' Dictionary*. Oxford Dictionary. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/marketing?q=Marketing

Ozuem, W., Howell, K., and Lancaster, G. (2022). Exploring the relationship between integrated marketing communications and decentralised organisational structure: A heuristics perspective. *Qualitative Market Research: An International Journal*, *25*(2), 272-292. https://doi.org/10.1108/QMR-07-2021-0098

Patti, C. H., Hartley, S. W., van Dessel, M. M., and Baack, D. W. (2017). Improving integrated marketing communications practices: A comparison of objectives and results. *Journal of Marketing Communications*, *23*(4), 351-370. https://doi.org/10.1080/13527266.2015.1027251

Pickton, D., and Broderick, A. (2005). *Integrated marketing communications*. Financial Times Prentice Hall.

Pimentel, P. C., Gomes, P. M. L., and Didonet, S. R. (2023). Dealing with integrated marketing communications' paradoxes in social ventures. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *35*(4), 354-390.

Porcu, L., del Barrio-García, S., and Kitchen, P. J. (2012). How Integrated Marketing Communications (IMC) works? A theoretical review and an analysis of its main drivers and effects. *Communication & Society*, *25*(1), 313-348.

Raghani, K. (2021). Emergence of integrated marketing communications as an impactful tool in shifting consumer behavior. *Information technology in industry*, *9*(1), 818-834.

Rakić, B., and Rakić, M. (2014). Integrated marketing communications paradigm in digital environment: The five pillars of integration. *Megatrend revija*, *11*(1), 187-204.

Rashkova, Y., Moi, L., Marku, E., and Cabiddu, F. (2023). Online integrated marketing communication strategies of international brands: Standardization vs. Adaptation approaches. *Journal of Marketing Communications*, 1-25. https://doi.org/10.1080/13527266.2023.2177710

Raxmatov, Z., and Raxmatova, S. (2024). *Methodology for assessing marketing potential of O'ZTEMIRYO'LYO'LOVCH*. *3*, 102-107. https://elibrary.ru/item.asp?id=60949755

Rehman, S. U., Gulzar, R., and Aslam, W. (2022). Developing the Integrated Marketing Communication (IMC) through Social Media (SM): The Modern Marketing Communication Approach. *SAGE Open*, *12*(2), 215824402210999. https://doi.org/10.1177/21582440221099936

Reid, M. (2002). Building strong brands through the management of integrated marketing communications. *International Journal of Wine Marketing*, *14*(3), 37-52.

Reinold, T., and Tropp, J. (2012). Integrated marketing communications: How can we measure its effectiveness? *Journal of Marketing Communications*, *18*(2), 113-132. https://doi.org/10.1080/13527266.2010.489334

Rowley, J. (2001). Remodelling marketing communications in an internet environment. *Internet Research*, *11*(3), 203-212.

Samatovich, R. S. (2021). Importance of marketing in tourism and hotel industry. *International Journal of Business, Technology and Organizational Behavior (IJBTOB)*, *1*(2), 79-84.

Sandi, Y. F. (2023). The Disruption of Marketing Communication Concepts in the Marketing 3.0 Era: A Narrative Literature Review. *Open Access Indonesia Journal of Social Sciences*, *6*(3), 961-968.

Sarıtaş, A., Korkmaz, İ., ve Tunca, M. Z. (2017). Pazarlama iletişiminde inovatif bir kanal olarak sosyal medyanın kullanımı: Otomotiv sektörü üzerine bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, *22. UPK Ahmet Hamdi İslamoğlu Özel Sayısı*, 95-108. https://doi.org/10.18092/ulikidince.351610

Schultz, D., Chu, G., and Zhao, B. (2016). IMC in an emerging economy: The Chinese perspective. *International Journal of Advertising*, *35*(2), 200-215.

Schultz, D. E. (1992). Integrated marketing communications. *Journal of Promotion Management*, *1*, 99-104.

Sharma, R. B., and Sahni, M. M. (2017). Integrated marketing communication to interactive media contact points: A literature Analysis. *International Journal of Marketing and Management Research*, *8*(7), 15-30.

Sheth, J. N., Sisodia, R. S., and Sharma, A. (2000). The antecedents and consequences of customer-centric marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *28*(1), 55-66. https://doi.org/10.1177/0092070300281006

Sima, E. (2021). Managing a brand with a vision to marketing 5.0. *MATEC Web of Conferences*, *343*, 1-10. https://www.matec-conferences.org/articles/matecconf/abs/2021/12/matecconf_mse21_07015/matecconf_mse21_07015.html

Suay-Pérez, F., Penagos-Londoño, G. I., Porcu, L., and Ruiz-Moreno, F. (2022). Customer perceived integrated marketing communications: A segmentation of the soda market. *Journal of Marketing Communications*, *28*(4), 448-464. https://doi.org/10.1080/13527266.2021.1915853

Şahin, E., & Dündar, M. (2019). Sosyal ağ ve sosyal medya platformları üzerinde yürütülen viral pazarlama faaliyetlerinin tüketici davranışı üzerindeki etkisi: İstanbul ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *22*(1), 143-160. https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.498363

Tahoun, N., and Taher, A. (2023). Artificial intelligence as the new realm for online advertising. İçinde *Marketing and advertising in the online-to-offline* (ss. 66-83). IGI Global.

Thomas, J. (2020). Marketing concept: Examining AMA definitions, evolution, influences. *Seventeenth AIMS International Conference on Management*, 957-965. https://www.aims-international.org/aims17/17ACD/PDF/A370-Final.pdf

Türk Dil Kurumu. (2023). Pazarlama. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları. 24.04.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Uğurlu, S. (2016). Marka iletişiminde, yeni ve sosyal medyada içerik yönetimi. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*, 203-227. https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.2.2.1

Unurlu, Ç. (2022). Sosyal medyada gerçek zamanlı pazarlama: Turizm endüstrisinde yer alan işletmelerin sosyal medya paylaşımları üzerine bir inceleme. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, *19*(2), 211-237. https://doi.org/10.24010/soid.1008478

Utomo, S. B., Nugraha, J. P., Indrapraja, R., and Panjaitan, F. A. B. K. (2023). Analysis of The Effectiveness of Integrated Digital Marketing Communication Strategies in Building MSMEs Brand Awareness Through Social Media. *Jurnal Sistim Informasi dan Teknologi*, 8-13.

Vaid, S., and Kumar, A. (2023). Integrated Marketing: An Impact of Technology. *Focus WTO*, *25*(2), 15-28.

Valos, M. J., Maplestone, V. L., Polonsky, M. J., and Ewing, M. (2017). Integrating social media within an integrated marketing communication decision-making framework. *Journal of Marketing Management*, *33*(17), 1522-1558. https://doi.org/10.1080/0267257X.2017.1410211

Veleva, S. S., and Tsvetanova, A. I. (2020). Characteristics of the digital marketing advantages and disadvantages. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, *940*(1), 1-10. https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/940/1/012065/meta

Verma, S., Sharma, R., Deb, S., and Maitra, D. (2021). Artificial intelligence in marketing: Systematic review and future research direction. *International Journal of Information Management Data Insights*, *1*(1), 1-8.

Vollero, A., Schultz, D. E., and Siano, A. (2019). IMC in digitally-empowering contexts: The emerging role of negotiated brands. *International Journal of Advertising*, *38*(3), 428-449. https://doi.org/10.1080/02650487.2018.1535221

Von Freymann, J. W. (2010). An IMC process framework for a communications-based services marketing model. *Journal of Promotion Management*, *16*(4), 388-410. https://doi.org/10.1080/10496491003595510

Wu, L., Danko, Y., Chen, F., Yao, X., and Zhang, F. (2022). Mapping the literature of integrated marketing communications: A scientometric analysis using CiteSpace. *Innovative Marketing*, *18*(1), 152-167.

Yamin, A. B. (2018). Analyzing the role of Integrated Marketing Communication: Significance of incorporation with social medias. *Fareast International University Journal*, *1*(1), 38-54.

Yeshin, T. (1998). *Integrated marketing communications*. Routledge. https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780080942544-26/integrated-marketing-communications-tony-yeshin

Zengin, Y., ve Zengin, R. B. (2022). Endüstri 5.0 dönemi'nde pazarlamaya dair genel bir bakış. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 111-138.

KAYNAKÇA

Abdou, M., Ezz, A. M., and Farag, I. (2021, March). Digital automation platforms comparative study. İçinde 4th International Conference on Information and Computer Technologies (ICICT) [Konferans], 279-286, HI, USA.

Abdulov., R. (2020). Artificial ıntelligence as an ımportant factor of sustainable and crisis-free economic growth. *Procedia Comput. Sci*, *169*, 468–472.

Akalın, B., ve Veranyurt, Ü. (2020). Sağlıkta dijitalleşme ve yapay zekâ. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi, 2*(2), 128- 137.

Anavatan, A. (2023). Yapay zekâ ve sürdürülebilirlik. İçinde B. TÜRK (Editör), *İyisiyle kötüsüyle sürdürülebilirlik: Yaşasın iyilik,* 117-138. Nobel Akademik Yayıncılık.

Arsenijevic, U., and Jovic, M. (2019, September 30 – October 04). Artificial ıntelligence marketing: Chatbots. İçinde International Conference on Artificial İntelligence: Applications and Innovations (IC-AIAI) [Konferans], 19-193, Belgrade, Serbia.

Aydın, S., Nalbant, K. G., ve Altuntaş, C. (2023). Dijital dönüşümde yapay zekâ ve Avrupa Yeşil Mütabakatı sürecinde sürdürülebilir yeşil pazarlama stratejileri. *İmgelem*, *7*(13), 467-492.

Bayuk, M. N., ve Demir, B. N. (2019). Endüstri 4.0 kapsamında yapay zekâ ve pazarlamanın geleceği. *Sciences*, *5*(19), 781-799.

Cesur, M., ve Armutcu, B. (2023). Yapay zekânın yeşil ürün satın alma davranışına etkisi. *Journal of Public Economy and Public Financial Management, 3*(2), 39-54.

Daqar, M. A., and Smoudy, A. K. A. (2019). The role of artificial ıtelligence on enhancing customer experience. *International Review of Management and Marketing*, *9*(4), 22-31.

Deng, J., and Lin, Y. (2022). The benefits and challenges of ChatGPT: An overview. *Frontiers in Computing and Intelligent Systems, 2*(2), 81-83.

Durmus Senyapar, H. N. (2024). Artificial ıntelligence in marketing communication: A comprehensive exploration of the integration and impact of AI. *Technium Social Sciences Journal*, *55*(1), 64–81.

Ever, D., ve Demircioğlu, E. N. (2022). Yapay zekâ teknolojilerinin kalite maliyetleri üzerine etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 31*(1), 59-72.

Güven, H. (2023). Yapay zekâ ve elektronik ticaretteki uygulamaları. İçinde S. Karsu ve E. E. Şentürk (Editör), *Pazarlamaya yeni bir bakış: Yapay zekâ,* 81-107. Nobel Yayıncılık.

Haleem, A., Javaid, M., Asim Qadri, M., Pratap Singh, R., and Suman, R. (2022). Artificial intelligence (AI) applications for marketing: A literature-based study. *International Journal of Intelligent Networks, 3*, 119-132.

Haller, K., Lee, J., and Cheung, J. (2020). Meet the 2020 consumers driving change: Why brands must deliver on omnipresence, agility and sustainability. 25.02.2024 tarihinde https://www.ibm.com/thoughtleade rship/institute-business-value/report/, adresinden erişilmiştir.

Hermann, E. (2022). Leveraging artificial ıntelligence in marketing for social good: An ethical perspective. *J Bus Ethics, 179*, 43-61.

Hermann, E. (2023). Artificial ıntelligence in marketing: Friend or foe of sustainable consumption?. *AI & Soc, 38*, 1975-1976.

Illescas-Manzano, M. D., Vicente López, N., Afonso González, N., and Cristofol Rodríguez, C. (2021). Implementation of chatbot in online commerce and open ınnovation. *Technology, Market, and Complexity, 7(*2), 1-22.

Isensee, C., Griese, K. M., and Teuteberg, F. (2021). Sustainable artificial ıntelligence: A corporate culture perspective. *Nachhaltigkeits Management Forum*, *29*, 217-230.

Kaplan, A., and Haenlein, M. (2019). Siri, Siri in my hand: Who's the fairest in the land? On the ınterpretations, ıllustrations and ımplications of artificial ıntelligence. *Business Horizons*, *62*(1), 15-25.

Kishada, Z.M.E., Wahab, N.A. and Mustapha, A. (2016). Customer loyalty assessment in Malaysian Islamic Banking using artificial intelligence. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology, 87*(1), 80-91.

Koç, F., ve Darıcan, Ş. (2023). Satış sonrası hizmetlerin dijital platformda yönetilmesinde müşteri memnuniyeti ve sadakati. *Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*, 73-90.

Koçyiğit, A., ve Darı, A. B. (2023). Yapay zekâ iletişiminde ChatGPt: İnsanlaşan dijitalleşmenin geleceği. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(2), 427-438.

Kshetri, N., Dwivedi, Y. K., Davenport, T. H., and Panteli, N. (2023). Generative artificial ıntelligence in marketing: Applications, opportunities, challenges and research agenda. *International Journal of Information Management,75*(6),102716.

Kumar, P. (2021). Role of artificial ıntelligence (AI) in marketing. 17.04.2024 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/354200837_Role_of_Artificial_Intelligence_AI_in_Marketing adresinden erişilmiştir.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., and Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial ıntelligence in personalized engagement marketing. *California Management Review*, *61*(4), 135-155.

Malthouse, E., and Copulsky, J. (2023). Artificial ıntelligence ecosystems for marketing communications. *International Journal of Advertising, 42* (1), 128-140,

McFarland, A. (2024). İşletmeler için 10 "en iyi" yapay zekâ aracı. 25.04.2024 tarihinde https://www.unite.ai/tr/i%C5%9F-i%C3%A7in-en-iyi-yapay-zekâ-ara%C3%A7lar%C4%B1/___adresinden erişilmiştir.

Natarajan, H. K., de Paula, D., Dremel, C., and Uebernickel, F., (2022). A theoretical review on AI affordances for sustainability. *AMCIS 2022 Proceedings*. *13*, 1-10.

Nesterenko, V., and Olefirenko, O. (2023). The ımpact of AI development on the development of marketing communications. *Marketing and Management of Innovations*, *1*, 169-181.

Nishant, R., Kennedy, M., and Corbett, J. (2020). Artificial ıntelligence for sustainability: Challenges, opportunities and a research agenda. *International Journal of Information Management*, 53,102104.

Özer Çizer, E. (2022, 26-27 Mayıs). Pazarlamada yapay zekâ uygulamaları. İçinde A. Şen Taşbaşı, B. Er, E. Ülker ve Ö. Kayhan Pusane (Editör). *Dijitalleşen Dünyada Birey, Toplum, Siyaset Kongresi Bildiri*, 16-32. İstanbul, Türkiye.

Paschen, U., Wilson, M., and Ferreira, J. J. (2020). Collaborative ıntelligence: How Human and artificial intelligence create value along the B2B sales funnel. *Business Horizons, 63*(3), 403-414.

Paz, İ. (2024). Küçük işletmeler için en iyi 20 yapay zekâ aracı. 13.05.2024 tarihinde https://morningdough.com/tr/ai-tools/best-ai-tools-for-small-business/#17 adresinden erişilmiştir.

Peyravi, B., Nekrosiene, J., and Lobanova, L. (2020). Revolutionized technologies for marketing: Theoretical review with focus on artificial ıntelligence. *Business Theory and Practice, 21*(2), 827–834.

Prabhu, C. S. R., Chivukula, A. S., Mogadala, A., Ghosh, R., and Livingston, L. M. J. (2019). *Big data analytics: Systems, algorithms, applications*. Springer.

Prentice, C., Dominique Lopes, S., and Wang, X. (2020). The impact of artificial intelligence and employee service quality on customer satisfaction and loyalty. *Journal of Hospitality Marketing & Management, 29*(7),1–18.

Rane, N. L. (2023). Enhancing customer loyalty through artificial ıntelligence (AI), ınternet of things and big data technologies: Improving customer satisfaction, engagement, relationship and experience. *SSRN Electronic Journal*, *13*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4616051

Rathore, B. (2018). Emergent perspectives on green marketing: The ıntertwining of sustainability, artificial ıntelligence and the metaverse. *International Journal of New Media Studies*, *5*(2), 22-30.

Rehman, S., Gulzar, R., and Aslam, W. (2022). Developing the ıntegrated marketing communication (IMC) through social media (SM): The modern marketing communication approach. *Sage Open*, *12*(2), 1-23.

Satheesh, M. K., and Nagaraj, S. (2021). Applications of Artificial ıntelligence on customer experience and service quality of the banking sector. *International Management Review*, *17*(1), 9-17.

Sipola, J., Saunila, M., and Ukko, J., (2023). Adopting artificial ıntelligence in sustainable business. *Journal of Cleaner Production*, *426*, 139197.

Tuğaç, Ç. (2023). İklim değişikliği ve yapay zekâ: Fırsatlar ve sorunlar. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(1), 74-94.

Tuomi, A. (2023, January). AI-generated content, creative freelance work and hospitality and tourism marketing. İçinde B. Ferrer-Rosell, D. Massimo, K. Berezina (Editör), ENTER22 e-Tourism Conference [Konferans], 323-328. Cham, Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-25752-0_35

Valeur, J.,and Liekis, M. (2023). Exploring AI adoption in entrepreneurial content marketing strategies of European companies. Yüksek lisans tezi, [Luns Unuversity], Sweden.

van Wynsberghe, A. (2021). Sustainable AI: AI for sustainability and the sustainability of AI. *Ai Ethics,1*, 213–218.

Verma, S., Sharma, R., Deb, S., and Maitra, D. (2021). Artificial ıntelligence in marketing: Systematic review and future research direction. *International Journal of Information Management Data Insights, 1(1), 100002.*

Vijayakumar, H. (2023). Revolutionizing customer experience with AI: A path to ıncrease revenue growth rate. İçinde *15th International Conference on Electronics, Computers and Artificial Intelligence (ECAI)* [Konferans], 1-6. Bucharest, Romania

Vijayakumar, H., Seetharaman, A., and Maddulety, K. (2023). Impact of AI Serviceops on organizational resilience. İçinde *15th International Conference on Computer and Automation Engineering (ICCAE)* [Konferans], 314-319. Sydney, Australia.

Vlačić, B., Corbo, L., and Silva, S. C. (2021). The evolving role of artificial ıntelligence in marketing: A review and research agenda. *Journal of Business Research*, *128*, 187- 203.

Wen, L., Lin, W., and Guo, M. (2022). Study on optimization of marketing communication strategies in the era of artificial ıntelligence. *Mobile Information Systems*, *2022*, 1-11,

Wiedmann T., Lenzen, M., Keyßer, LT., and Steinberger., J. K. (2020). Scientists' warning on afuence. *Nat Commun, 11*, 3107.

Yılmaz, A. (2019). *Yapay Zekâ.* Koblab Yayınevi [2. Baskı].

Zengin, N., ve Ulu, F. (2021, 3-4 Temmuz). Yapay zekâ teknolojileri ile elektronik ticarette marka değeri yaratmak. İçinde Online International Conference on Empirical Economics and Social Sciences (e-ICEESS'21) [Konferans]. Bandırma, Türkiye.

Zengin, Y., ve Zengin, R. B. (2022). Endüstri 5.0 döneminde pazarlamaya dair genel bir bakış. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1), 111-138.

Eş, A. (2008). Sürdürülebilirlik ve firma düzeyinde sürdürülebilirlik performans ölçümü. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, [Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], Bolu.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *3*(3), 196-215.

Heybet, K., ve Duran, C. (2023). Sürdürülebilirlik sinyali olarak faaliyet ve sürdürülebilirlik raporlarının incelenmesi: BIST sürdürülebilirlik endeksinde bir araştırma. *Journal of Emerging Economies and Policy, 8*(1), 23-38.

Gürül, B. (2016, August 29–31). Corporate sustainability approach – An example. İçinde The International Conference on Eurasian Economies, Kaposvar, Hungary.

KAYNAKÇA

Alpaslan, B. A., ve Delibalta, E. (2018). Akıllı nesnelerin kişiselleştirilmiş gerçek zamanlı pazarlamaya yansımaları. Global Media Journal TR Edition, 9(17), 1-15.

Baek, T. H., and Morimoto, M. (2012). Stay away from me. Journal of Advertising, 41(1), 59-76.

Bang, H., and Wojdynski, B. W. (2016). Tracking users' visual attention and responses to personalized advertising based on task cognitive demand. Computers in Human Behavior, 55, 867–876.

Bleier, A., De Keyser, A., and Verleye, K. (2018). Customer engagement through personalization and customization. İçinde P. R., Kumar, V. and C. Harmeling, C. (Editör), Customer Engagement Marketing, 75-94). Cham.

Boerman, S. C., Kruikemeier, S., and Borgesius, F. J. Z. (2017). Online behavioral advertising: A literature review and research agenda. Journal of Advertising, 46(3), 363-376.

Boutin (2023). 11 ways to use pop-up advertising on your website. 18.04.2024 tarihinde https://getsitecontrol.com/blog/pop-up-advertising/ adresinden erişilmiştir.

Brodie, R. J., Hollebeek, L. D., Jurić, B., and Ilić, A. (2011). Customer engagement: Conceptual domain, fundamental propositions, and implications for research. Journal of Service Research, 14(3), 252-271.

Capgemini and Essec (2017). Hyper-personalization vs. segmentation: Has big data made customer segmentation redundant? 18.04.2024 tarihinde www.capgemini.com adresinden erişilmiştir.

Chaffey, D., and Ellis-Chadwick, F. (2016). Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice. Pearson.

Çark, Ö. (2019). Kurumsal kaynak planlama (KKP) sistemleri. Gazi Kitabevi.

Çark, Ö., ve Akyürek, S. (2022). Bulut bilişim teknolojisinin işletmeler açısından önemi ve turizm sektörü açısından değerlendirilmesi. European Journal of Managerial Research (EUJMR), 5(8), 72-91.

Doğaner, M., ve Kuyucular, Y. (2017). Mobil reklam faaliyetlerinin tüketici algısı üzerine etkileri: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(3), 236-255.

Duben (2021). How to make a banner ad? How to create a banner ad in 2021? 18.04.2024 tarihinde https://viewst.com/how-to-make-a-banner-ad/ adresinden erişilmiştir.

Dumbill, E. (2013). Making sense of big data. Big Data: 1-2.

Efendioğlu, İ. H. (2023). Sistematik bir literatür taraması ile kişiselleştirilmiş pazarlama. Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi, 4 (Özel), 28-48.

Erçin Yurcu (2023). Pazarlamanın dijital dönüşümü: Pazarlama 5.0. Bölüm adı: Pazarlama ve dijital teknolojiler: Uygulama örnekleri, sentez ve araştırma ajandası. İçinde H. S. Fettahlıoğlu ve F. G. Bilginer Özsaatcı, (Editör), Pazarlamanın Dijital Dönüşümü: Pazarlama 5.0, 25-75. Özgür Yayınları.

Gartner (2022). Definition of data mining - Gartner information technology glossary. 17.04.2024 tarihinde https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/data-mining adresinden erişilmiştir.

Gartner (2023). Forecast: Public cloud services, worldwide, 2021-2027, 3Q23 update. 17.04.2024 tarihinde https://www.gartner.com/en/newsroom/press-releases/ adresinden erişilmiştir.

Ghotbifar, F., Marjani, M. R., and Ramazani, A. (2017). Identifying and assessing the factors affecting skill gap in digital marketing in communication industry companies. Independent Journal of Management & Production, 8(1), 1-14.

Harvard Business Review. (2018). The age of personalization. 15.04.2024 tarihinde https://hbr.org/ adresinden erişilmiştir.

Iwamoto, A. (2023). The origin of AIDA: Who invented and formulated the AIDA model? In Proceedings of the Conference on Historical Analysis and Research in Marketing, 21, 1-18.

Kalyanaraman, S., and Sundar, S. S. (2006). The psychological appeal of personalized content in web portals: Does customization affect attitudes and behavior? Journal of Communication, 56(1), 110–132.

Karaman, Ö. (2021). Yapay zekâ destekli kişiselleştirme algoritmalarının tüketici zihninde filtre balonu yaratma etkisinin incelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 12(32), 1339-1351.

Keyzer, F. D., Dens, N., and Pelsmacker, P. D. (2015). Is this for me? How consumers respond to personalized advertising on social network sites. Journal of Interactive Advertising, 15(2), 124–134.

Kim, H., and Huh, J. (2017). Perceived relevance and privacy concern regarding online behavioral advertising (OBA) and their role in consumer responses. Journal of Current Issues & Research in Advertising, 38(1), 92-105.

Kiselova, H. (2019). Effective email marketing: An empirical study of the impact of personalized communication on customer engagement and purchase decisions. Yüksek lisans tezi, [BI Norwegian Business School], Oslo.

Kobsa, A., Koenemann, J., and Wolfgang, P. (2001). Personalised hypermedia presentation techniques for improving online customer relationships. The Knowledge Engineering Review, 16(2), 111-155.

Kumar, V., Rajan, B., Venkatesan, R., and Lecinski, J. (2019). Understanding the role of artificial intelligence in personalized engagement marketing. California Management Review, 61(4), 135-155.

Kumar, V., and Pansari, A. (2016). Competitive advantage through engagement. Journal of Marketing Research, 53(4), 497-514.

KVKK (2016). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 05.04.2024 tarihinde www.resmigazete.gov.tr adresinden erişilmiştir.

Leblebici-Koçer, L., ve Özmerdivanlı, H. (2019). Kişiselleştirilmiş reklamlara yönelik tutumları etkileyen faktörlerle satın alma davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Akdeniz İİBF Dergisi, 19(2), 427-454.

Locationbrain.com (2018). Yapay sinir ağları pazarlamacılar için neden önemlidir? 17.04.2024 tarihinde https://locationbrain.com/2018/03/20/yapay-sinir-aglari-nedir/ adresinden erişilmiştir.

Maslowska, E., Smith, E., and Van Den Putte, B. (2011a). Is personalized communication superior? The effectiveness of personalization and the role of consumers' characteristics. Asia-Pacific Advances in Consumer Research, 9, 91-96.

Maslowska, E., Van Den Putte, B., and Smit, E. G. (2011b). The effectiveness of personalized e-mail newsletters and the role of personal characteristics. Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking, 14(12), 765–770.

McKinsey & Company (2019). The future of personalization—and how to get ready for it. 26.04.2024 tarihinde https://www.mckinsey.com/business-functions/marketing-and-sales/our-insights/the-future-of-personalization-and-how-to-get-ready-for-it adresinden erişilmiştir.

Montgomery, A. L., and Smith, M. D. (2009). Prospects for personalization on the internet. Journal of Interactive Marketing, 23(2), 130–137.

Nesamoney, D. (2015). Personalized digital advertising: How data and technology are transforming how we market. Pearson Education, Inc.

Okay, S. (2023). Dijital pazarlama stratejileri ve hiper kişiselleştirme. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (51), 21-28.

Okkay, İ. (2020). Dijital gözetim çerçevesinde kişiselleştirilmiş reklamcılık. OPUS International Journal of Society Researches, 16 (32), 5359-5376.

Pahlman, K., and Waldenskiöld, E. (2013). Personalized marketing. A qualitative study on tailored marketing online from a consumer's perspective. Yüksek lisans tezi [Lund University], Lun.

Simonson, I. (2005). Determinants of customers' responses to customized offers: Conceptual framework and research propositions. Journal of Marketing, 69(1), 32-45.

Singh, P. D. (2022). Role of personalized marketing communication in marketing success: An empirical investigation. NeuroQuantology, 20(4), 1350-1350.

Strycharz, J. (2020). Personalized marketing communication in context: Studying the perspectives of consumers, industry and regulators. Yüksek lisans tezi, [Universiteit van Amsterdam], Amsterdam.

Tam, K. Y., and Ho, S. Y. (2005). Web personalization as a persuasion strategy: An elaboration likelihood model perspective. Information Systems Research, 16(3), 271-291.

Tran, T. P. (2017). Personalized ads on Facebook: An effective marketing tool for online marketers. Journal of Retailing and Consumer Services, 19(2), 230-242.

TÜBİSAD-Deloitte (2023). Bilgi ve iletişim teknolojileri sektörü 2022 pazar verileri. 24.04.2024 tarihinde https://www.tubisad.org.tr/tr/images/pdf/tubisad-bit-2022-tr-120523.pdf adresinden erişilmiştir.

Van Doorn, J., and Hoekstra, J. C. (2013). Customization of online advertising: The role of intrusiveness. Marketing Letters, 24, 339-351.

Vesanen, J. (2007). What is personalization? A conceptual framework. European Journal of Marketing, 5(6), 409-418.

Yu, J. H., and Cude, B. (2009). Hello, Mrs Sarah Jones! We recommend this product!' Consumers' perceptions about personalised advertising: Comparisons across advertisements delivered via three different types of media. International Journal of Consumer Studies, 33(4), 503-514.

Zhu, H., Ou, C. X. J., Van Den Heuvel, W. J. A. M., and Liu, H. (2017). Privacy calculus and its utility for personalization services in e-commerce: An analysis of consumer decision-making. Information & Management, 54, 427–437.

KAYNAKÇA

Abbamonte, K. (2024). Dieter rams 10 principles of good design. 20.04.2024 tarihinde https://crm.org/articles/dieter-rams-10-principles-of-good-design adresinden erişilmiştir.

Abdz. (2024). Carbs are the new black: Playful pasta packaging design. 08.02.2024 tarihinde https://abduzeedo.com/carbs-are-new-black-playful-pasta-packaging-design adresinden erişilmiştir.

Agariya, A. K., Johari. A., Sharma, H. K., Chandraul, U. N. S., and Singh, D. (2012). The role of packaging in brand communication. *International Journal of Scientific & Engineering Research, 3*(2), 1-13.

Ajans Dijital. (2023). Pastavilla: İsim değişikliğiyle yeniden doğan bir marka. 08.02.2024 tarihinde https://ajansdijital.com.tr/pastavilla-isim-degisikligiyle-yeniden-dogan-bir-marka/ adresinden erişilmiştir.

Ajmera, R. (2023). Is pasta healthy or unhealthy?, 19.04.2024 tarihinde https://www.healthline.com/nutrition/is-pasta-healthy adresinden erişilmiştir.

Alamy, t.y. 13.03.2024 tarihinde https://www.alamy.com/stock-photo-nettle-dried-pasta-displayed-for-sale-at-eataly-food-market-mall-pasta adresinden erişilmiştir.

Alptekin, C. (2018, 31 Ağustos). Barilla markası makarna ambalaj tasarımı. 16.04.2024 tarihinde https://www.behance.net/gallery/69684749/Barilla-markas-makarna-ambalaj-tasarm?tracking_source=search_projects%7Cmakarna+ambalaj&l=10 adresinden erişilmiştir.

Anny. (2024). Manicotti. 28.06.2024 tarihinde https://www.allrecipes.com/recipe/13883/manicotti/ adresinden erişilmiştir.

Antigoni, K. (2021). The function of packaging as a marketing tool: Packaging design and its impact on consumer decision. Yüksek lisans tezi, [International Hellenic University], Yunanistan.

Aouina, K. (2023). The significance of packaging in businesses: A Marketing perspective, 04.02.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/significance-packaging-businesses-marketing-kamel-aouina adresinden erişilmiştir.

Arounda. (2024). How does design play a key role in marketing?, 04.06.2024 tarihinde https://arounda.agency/blog/how-does-design-play-a-key-role-in-marketing adresinden erişilmiştir.

Barilla. (2024a). Tortellini formaggi. 28.06.2024 tarihinde https://www.barilla.com/tr-tr/urunler/makarna/collezione/tortellini-formaggi adresinden erişilmiştir.

Barilla. (2024b). Al bronzo mezzi rigatoni pasta (“Mey-Zee Rıg-Uh-Toh-Nee”), 28.06.2024 tarihinde https://www.barilla.com/en-us/products/pasta/al-bronzo/mezzi-rigatoni adresinden erişilmiştir.

Bercea, C. (2023). Product design’s paradox: A thriving industry, yet a challenge for new talent. 20.04.2024 tarihinde https://chadbercea.medium.com/product-designs-paradox-a-thriving-industry-yet-a-challenge-for-new-talent-179592d364b3 adresinden erişilmiştir.

Berton, A. (2016). Spaghetti alla chitarra with plum tomato sauce, olive paté and basil. 28.06.2024 tarihinde https://www.greatitalianchefs.com/recipes/spaghetti-alla-chitarra-tomato-sauce-recipe adresinden erişilmiştir.

Bluecart. (2024). Pasta packaging solutions: How to package fresh pasta. 08.02.2024 tarihinde https://www.bluecart.com/blog/pasta-packaging adresinden erişilmiştir.

Bramall, S. (2020). What do today’s consumers want from food packaging?. 13.03.2024 tarihinde https://www.sealpac-uk.com/blog/what-do-todays-consumers-want-from-food-packaging adresinden erişilmiştir.

Britannica. (2024). Pasta. 20.04.2024 tarihinde https://www.britannica.com/topic/pasta adresinden erişilmiştir.

Casarine. (2023). Orecchiette al ragù. Dish of the great bari tradition, 28.06.2024 tarihinde https://cesarine.com/en/experiences/orecchiette-al-ragu-dish-of-the-great-bari-tradition-Nelfz5yhXt?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChMIpeKUn57_hgMVHahoCR33kQYREAMYASAAEgKNU_D_BwE adresinden erişilmiştir.

Chu, E., and Tarazano, D. L. (2024). The patents behind pasta shapes. 09.04.2024 tarihinde https://www.smithsonianmag.com/sponsored/patents-behind-pasta-shapes-180971388/ adresinden erişilmiştir.

Cimri. (2024). Tortellini makarna. 15.04.2024 tarihinde https://www.cimri.com/market/makarnalar/en-ucuz-dalfredo-2-kg-tortellini-4-peynirli-special-makarna-fiyatlari,1267746 adresinden erişilmiştir.

Cooking. (2022). Ravioli pasta dough. 20.04.2024 tarihinde https://cookingwithcocktailrings.com/ravioli-pasta-dough/ adresinden erişilmiştir.

Coşkun, D. (2010). Pastavilla marka hikâyesi. 19.04.2024 tarihinde https://deryacoskun.wordpress.com/2010/04/06/pastavilla-marka-hikayesi/ adresinden erişilmiştir.

Crilly, N., Good, D., Matravers, D., and Clarkson, P. J. (2008). Design as communication: Exploring the validity and utility of relating intention to interpretation. *Design Studies, 29*(5), 425-457. https://doi.org/10.1016/j.destud.2008.05.002.

Daiello, J. (2021). What is design?. 20.04.2024 tarihinde https://www.jondaiello.com/posts/what-is-design adresinden erişilmiştir.

Delallo. (2023). Manicotti pasta. 28.06.2024 tarihinde https://www.delallo.com/delallo-manicotti-8-oz/ adresinden erişilmiştir.

Delallo. (2024a). The complete guide to all pasta shapes, 13.03.2024 tarihinde https://www.delallo.com/blog/pasta-shapes adresinden erişilmiştir.

Delallo. (2024b). Mezzi rigatoni pasta. 28.06.2024 tarihinde https://www.delallo.com/delallo-mezzi-rigatoni-pasta-1-lb/ adresinden erişilmiştir.

Depositphotos. (2024). Cavatappi makarna, penne rigate makarna. 13.03.2024 tarihinde https://depositphotos.com/tr/photo/raw-pasta-cavatappi-isolated-on-white-background-with-clipping-path-and-full-depth-of-field-522631530.html adresinden erişilmiştir.

Dobson, P., and Yadav, A. (2012). Packaging in a market economy: The economic and commercial role of packaging communication, University of East Anglia, Norwich Business Scholl. 13.03.2024 tarihinde https://ueaeprints.uea.ac.uk/id/eprint/41228/1/Packaging%20in%20a%20market%20economy%20NBS%2028062012.pdf adresinden erişilmiştir.

Domingo, M. G. (2020). Dieter rams: 10 timeless commandments for good design. 08.02.2024 tarihinde https://www.interaction-design.org/literature/article/dieter-rams-10-timeless-commandments-for-good-design adresinden erişilmiştir.

Donikyan, D. (2022). Kartal Makarna, nasıl oldu da 'Pastavilla'ya dönüştü? Satış rekorları getiren ders gibi bir hikaye!, 19.04.2024 tarihinde https://www.webtekno.com/kartal-makarna-nasil-pastavilla-donustu-h121854.html adresinden erişilmiştir.

Draskovic, N. (2007). The marketing role of packaging: A review. *International Journal of Management Cases, Special Issue, Circle Conference, 9*(3/4), 315-323.

Efecemarket. (2024). Kartal ince uzun makarna. 19.04.2024 tarihinde https://www.efecemarket.com/kartal-ince-uzun-makarna-500-g adresinden erişilmiştir.

Ekonomi Dünyası. (2022). Kartal makarna. 19.04.2024 tarihinde https://twitter.com/dunyadanfinans/status/1582836486789279745 adresinden erişilmiştir.

Elena. (2023). Cheap vs. expensive pasta (Why pasta quality matters!). 10.03.2024 tarihinde https://www.cucinabyelena.com/pasta-quality-matters-cheap-vs-expensive-pasta/ adresinden erişilmiştir.

EPA. (2023). Pasta Manufacturing. United States Enviromental Protection Agency. 12.03.2024 tarihinde https://www3.epa.gov/ttnchie1/ap42/ch09/final/c9s09-5.pdf adresinden erişilmiştir.

Faizul. (2023). Is Milka halal: What muslims need to know. 28.06.2024 tarihinde https://sahabah.com/is-milka-halal adresinden erişilmiştir.

Fincher, M. (2024). 27 types of pasta and their uses. 28.06.2024 tarihinde https://www.allrecipes.com/article/types-of-pasta/ adresinden erişilmiştir.

Gdusa. (2024). Importance of design. 04.06.2024 tarihinde https://www.ucda.com/importance-of-design/ adresinden erişilmiştir.

Gedik, E., and Çalgüner, A. (2023). Considering ındustrial design ın the context of communication: The concept of design communication. *Gazi University Journal of Science Part B: Art Humanities Design and Planning, 11*(3), 467-479.

Gensler, J. (2023). 31 Different types of pasta and how to use them, 28.06.2024 tarihinde https://www.cozymeal.com/magazine/types-of-pasta adresinden erişilmiştir.

Gri, A. (2016). Creative packaging design turns pasta into hair. 05.04.2024 tarihinde https://www.boredpanda.com/creative-packaging-pasta-hairstyles-nikita/ adresinden erişilmiştir.

Holly. (2022). Easy homemade lasagna. 28.06.2024 tarihinde https://www.spendwithpennies.com/easy-homemade-lasagna/ adresinden erişilmiştir.

Hürriyet. (2023, 14 Eylül). Makarna nasıl yapılır? Makarna yapımı ve tarifi için püf noktalar. 09.03.2024 tarihinde https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/keyif/makarna-nasil-yapilir-makarna-tarifinin-puf-noktalari-40614929 adresinden erişilmiştir.

Istockphoto, (t.y.). Makarna etiketi. 13.03.2024 tarihinde https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/italyan-makarna-vekt%C3%B6r-makarna-retro-posterler-kartlar-gm1269407552-372763301 adresinden erişilmiştir.

Istockphoto. (2024). Ditalini, gemelli, jumbo shells makarna. 15.04.2024 tarihinde https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ditalini-makarna-makarna-y%C3%BCz%C3%BCk-tubettini-ve-y%C3%BCks%C3%BCkler-anellini-gm861236824-142570697 adresinden erişilmiştir.

İletişim Akademisi. (2018). Türk kökenli markaların yabancı marka sanılması. 17.04.2024 tarihinde https://iletisimakademisi.wordpress.com/2018/10/19/turk-kokenli-markalarin-yabanci-marka-sanilmasi/ adresinden erişilmiştir.

Johnston, S. (2024). What do consumers want from packaging?, 10.04.2024 tarihinde https://www.merchantboxes.com/blog/what-do-consumers-want-from-packaging adresinden erişilmiştir.

Keating, K. (2023). 5 most common packaging types in 2023. 04.04.2024 tarihinde https://www.pkgbranding.com/blog/most-common-packaging-types adresinden erişilmiştir.

Koza. (2024). Rigatoni makarna. 13.04.2024 tarihinde https://www.kozagourmet.com/rigatoni adresinden erişilmiştir.

Kozma. (2023). The definition of design needs to change. 20.04.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/definition-design-needs-change-robert-b-kozma-ph-d- adresinden erişilmiştir.

Ladipo, P., and Olufayo, T. (2011). The multiple roles of packaging in the entire marketing process channel of distribution and consumer perspective. *International Journal of Business Administration, 2*(4), 181-188. https://doi:10.5430/ijba.v2n4p181

Lu, Z. (t.y.) Makarna kutuları. Pinterest. 13.03.2024 tarihinde https://tr.pinterest.com/pin/1477812372679588/ adresinden erişilmiştir.

Malik, A. A. (2023). The role of design in effective communication. 01.04.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/role-design-effective-communication-aymen-malik adresinden erişilmiştir.

Manypixels. (2021). What is marketing design and how can I master it?. 04.06.2024 tarihinde https://www.manypixels.co/blog/marketing-design/what-is-marketing-design adresinden erişilmiştir.

Mohebbi, B. (2014). The art of packaging: An investigation into the role of color in packaging, marketing, and branding. *International journal of organizational leadership, 3*, 92-102.

Muğlagurme (2024). Fusilli makarna. 28.06.2024 tarihinde https://www.muglagurme.com/tr/granoro-burgu-makarna-fusilli-500-gr adresinden erişilmiştir.

Naoum, M. (2020). 7 principles for product design, 04.06.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/7-principles-product-design-monique-naoum adresinden erişilmiştir.

Norman, D. (2005). *The design of everyday things*. Basic Books.

Nowogródzka, T., Pieniak-Lendzion, K. ., and Nyszk, W. (2021). Increasing ımportance of packaging in the process of communication market enterprises. *Zeszyty Naukowe UPH Seria Administracja I Zarządzanie, 30*(103), 67–85.

Oba. (2024). Makarnanın hikayesi. 18.04.2024 tarihinde https://www.obamakarna.com.tr/Makarnanin-Hikayesi.html adresinden erişilmiştir.

Onurlubaş, E. ve Öztürk, D. (2023). Tüketici perspektifinden makarna: Alışkanlıklar, tercihler ve etkileyen faktörler. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi (GBAD), 12*(3), 140-159.

Özata, L. (2013). Bir anneanne masalı: Orecchiette. 16.04.2024 tarihinde https://www.agos.com.tr/tr/yazi/4405/bir-anneanne-masali-orecchiette adresinden erişilmiştir.

Pahwa, A. (2023). What is packaging? Definition, types, & functions. 28.06.2024 tarihinde https://www.feedough.com/packaging-definition-types-functions/ adresinden erişilmiştir.

Pang, J., and Ding, Y. (2021). Blending package shape with the gender dimension of brand image: How and why? *International Journal of Research in Marketing, 38*(1), 216-231. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2020.06.003

Pastabilidade. (2022, 2 Haziran). Pasta design. 06.04.2024 tarihinde https://www.facebook.com/photo/?fbid=359565489605554&set=a.104318095130296 adresinden erişilmiştir.

Phase1. (2021). Packaging features that are ımportant to consumers. 27.03.2024 tarihinde https://phase1prototypes.com/packaging-features-that-are-important-to-consumers/ adresinden erişilmiştir.

Pixabay. (2024). Farfalle makarna. 15.04.2024 tarihinde https://pixabay.com/tr/photos/farfalle-makarna-g%C4%B1da-bile%C5%9Fen-6364195/ adresinden erişilmiştir.

Prendergast, G., and Pitt, L. (1996). Packaging, marketing, logistics and the environment: Are there trade-offs?. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management, 26*(6), 60-72. https://doi.org/10.1108/09600039610125206.

Qing, G. (2022). 4 product packaging strategies to attract consumers. 22.02.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/4-product-packaging-strategies-attract-consumers-grace-qing-1c adresinden erişilmiştir.

Regan. (2022). Pasta lasagna. 28.06.2024 tarihinde https://www.allrecipes.com/recipe/22158/pasta-lasagna/ adresinden erişilmiştir.

Riley, S. (2023). Survey says consumers prefer paper packaging. 07.02.2024 tarihinde https://www.packworld.com/sustainable-packaging/article/22879705/trend-tracker-survey-says-consumers-prefer-paper-packaging adresinden erişilmiştir.

Sharethepasta. (2024). Ravioli. 20.04.2024 tarihinde https://sharethepasta.org/pasta-shapes/ravioli/ adresinden erişilmiştir.

Shoptr6. (2024). Bucatini (perciatelli) makarna. 12.04.2024 tarihinde https://shoptr6.betterdaysarecominginc.org/category?name=kal%C4%B1n%20makarna%20%C3%A7e%C5%9Fitleri adresinden erişilmiştir.

Singh, K. (2023). Industrial design of a pasta. 11.02.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/industrial-design-pasta-kanishk-singh-%E0%A4%95%E0%A4%A8-%E0%A4%B7-%E0%A4%95-%E0%A4%B8-%E0%A4%B9- adresinden erişilmiştir.

Solis, V., Flores, P. B. Z., Gallegos, J. M. T., Marcinas, S. R., Orazjo, G. S. O., Diaz, M. E., Gonzales, M. H., Cano, V. G. G., Ortiz, O. S., Figueroa, J. J. B., and Jimenez, R. B. (2019). Evaluation of cooking quality, nutritional and texture characteristics of pasta added with oat bran and apple flour. *Foods. 8*(8), 299. https://doi.10.3390/foods8080299

Steele, B. (2014). Barilla uses 3d printing to find its next pasta shapes. 16.04.2024 tarihinde https://www.engadget.com/2014-12-22-barilla-3d-printing-pasta-contest.html adresinden erişilmiştir.

Strateeducation. (2024). What is design. 20.04.2024 tarihinde https://www.strate.education/gallery/news/design-definition adresinden erişilmiştir.

Tatol, K. (2024). 10 principles of good design according to dieter rams. 20.04.2024 tarihinde https://flyingbisons.com/blog/10-principles-of-good-design-according-to-dieter-rams adresinden erişilmiştir.

Telegram. (2024). Bir marka imajı ve pazarlama stratejisi hikâyesi. 20.04.2024 tarihinde https://tr.telegram-store.com/catalog/channels/diptenalanadam/2692 adresinden erişilmiştir.

Theicod. (2024). What is design. 20.04.2024 tarihinde https://www.theicod.org/en/professional-design/what-is-design/what-is-design adresinden erişilmiştir.

Thereadreader. (2024). Ekonomi dünyası (@dunyafinans). 19.04.2024 tarihinde https://threadreaderapp.com/thread/1507455487167676417.html adresinden erişilmiştir.

Trhensea. (2023). Pastavilla. 20.04.2024 tarihinde https://epifik.com/kartal-makarnanin-pastavillaya-donusme-hikayesi/ adresinden erişilmiştir.

Turuncu Dergisi .(2021).Pazarlama tarihine geçen bir öykü: Kartal makarnaları sadece isim değiştirerek nasıl kurtuldu?, 20.04.2024 tarihinde https://turuncudergi.com/pazarlama-tarihine-gecen-bir-oyku-kartal-makarnalari-sadece-isim-degistirerek-nasil-kurtuldu/ adresinden erişilmiştir.

Two Sides. (2021). Packaging preferences, consumers choose paper packaging, 29.02.2024 tarihinde https://twosides.info/UK/packaging-preferences-unpacked/ adresinden erişilmiştir.

Volzone, D. (2023). The packaging of pasta: Types, functionality and how to make it beter. 28.02.2024 tarihinde https://rlautomatic.com/en/the-packaging-of-pasta-types-functionality-and-how-to-make-it-better/ adresinden erişilmiştir.

Wintermantel, H. (2024). Understanding customer expectations: Types, management tips, and examples. 20.04.2024 tarihinde https://www.zendesk.com/blog/customer-expectations-meet-rising-demands/ adresinden erişilmiştir.

Xu, D. (2023). The impact of packaging design on female consumers' purchasing behavior, 25.04.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/impact-packaging-design-female-consumers-purchasing-behavior-david-xu-umrmc adresinden erişilmiştir.

Yaman, M. (2024, 24 Mart). Ambalaj tasarımı. 16.04.2024 tarihinde https://www.behance.net/gallery/194668087/ambalaj-tasarm?tracking_source=search_projects|makarna+ambalaj&l=1924 adresinden erişilmiştir.

Yelp. (2024). Pasta pomodoro. 28.06.2024 tarihinde https://www.yelp.com/biz/pasta-pomodoro-san-jose-12?start=140 adresinden erişilmiştir.

Yemeksepeti. (2024). Fettuccine makarna. 16.04.2024 tarihinde https://www.yemeksepeti.com/darkstore/xrvo/yemeksepeti-market-silivri-istanbul/product/731195 adresinden erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Alabay, N. (2010). Geleneksel pazarlamadan yeni pazarlama yaklaşımlarına geçiş süreci. *Süleyman Demirel University The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences Y*, 15(2), 213-235.

Alasiri, M. M., and Salameh, A. A. (2020). The impact of business intelligence (BI) and decision support systems (DSS): Exploratory study. *International Journal of Management (IJM)*, 11(5), 950-963. https://doi.org/10.34218/IJM.11.5.2020.087

Aldoseri, A., Al-Khalifa, K. N., and Hamouda, A. M. (2023, 1 Haziran). Re-thinking data strategy and integration for artificial intelligence: Concepts, opportunities, and challenges. *Applied Sciences (Switzerland)*. MDPI. https://doi.org/10.3390/app13127082

Alexandrescu, M. B., and Milandru, M. (2018). Promotion as a form of communication of the marketing strategy. *Land Forces Academy Review*, 23(4), 268-274. https://doi.org/10.2478/raft-2018-0033

Al-Malahmeh, H. (2022). Influence of business intelligence and big data on organizational performance. *Journal of System and Management Sciences*, 12(5), 193-212. https://doi.org/10.33168/JSMS.2022.0512

Alnoukari, M., and Hanano, A. (2017). Integration of business intelligence with corporate strategic management. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 7(2), 5-16. https://doi.org/10.37380/jisib.v7i2.235

Altunbaş, H. (2004). Pazarlama iletişimi ve şehir pazarlaması "şehirlerin markalaşması". *Selçuk İletişim*, 4(4), 156-162.

Attaran, M., Attaran, S., and Kirkland, D. (2019). The need for digital workplace: Increasing workforce productivity in the information age. *International Journal of Enterprise Information Systems*, 15(1), 1-23. https://doi.org/10.4018/IJEIS.2019010101

Batra, R., and Keller, K. L. (2016). Integrating marketing communications: New findings, new lessons, and new ideas. *Journal of Marketing*, 80(6), 122-145. https://doi.org/10.1509/jm.15.0419

Bhosale, S. S., Sharma, Y. K., and Kurupkar, F. (2020). Role of business intelligence in digital marketing. *International Journal of Advance and Innovative Research*, 7(1), 113-116. https://www.researchgate.net/publication/339676330

Burnay, C., Bouraga, S., Faulkner, S., and Jureta, I. (2020, 23-25 Eylü). User-experience in business intelligence-a quality construct and model to design supportive BI dashboards. İçinde Research Challenges in Information Science: 14th International Conference [Konferans], 174-190. Limassol, Cyprus,

Chen, H., Chiang, R. H. L., and Storey, V. C. (2010). Business intelligence research call for papers MISQ special issue on business intelligence research. MIS Quarterly, (Special), 1-3.

Chen, H., Chiang, R. H. L., and Storey, V. C. (2012). Business intelligence and analytics: From big data to big impact. *MIS Quarterly: Management Information Systems*, 36(4), 1165-1188. https://doi:10.2307/41703503

Czinkota, M. R., Kotabe, M., Vrontis, D., and Shams, S. M. R. (2021). Direct marketing, sales promotion, and public relations. In *Marketing Management, 4,* 607-647. https://doi.org/10.1007/978-3-030-66916-4_13

Çalık, M., Altunışık, R. ve Sütütemiz, N. (2013). Bütünleşik pazarlama iletişimi, marka performansı ve pazar performansı ilişkisinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9(19), 137-162. https://doi.org/10.11122/ijmeb.2013.9.19.451

Damar, M., Özdağoğlu, G. ve Özdağoğlu, A. (2018). İş zekâsını ve ilgili teknolojileri konu alan araştırmalara küresel ölçekte bilimetrik bakış. Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management, 13(2), 197-217. http://dergipark.gov.tr/beyder/issue/41709/414028

Dašić, D., Vučić, V., Turčinović, Ž., and Tošić, M. (2023). Digital marketing - marketing opportunities and the power of digital consumers. *Ekonomika poljoprivrede*, 70(4), 1187-1199. https://doi.org/10.59267/ekopolj23041187d

Eidizadeh, R., Salehzadeh, R., and Esfahani, A. C. (2017). Analysing the role of business intelligence, knowledge sharing and organizational innovation on gaining competitive advantage. *Journal of Workplace Learning*, 29(4), 250-267. https://doi.org/10.1108/JWL-07-2016-0070

Eze, U. F., Etus, C., and Uzukwu, J. E. (2014). Database system concepts, implementations and organizations – A detailed survey. *International Journal of Scientific Engineering and Research (IJSER)*, 2(2), 22-34. https://www.researchgate.net/publication/326468693

Farida, I., and Setiawan, D. (2022). Business strategies and competitive advantage: The role of performance and innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(3). https://doi.org/10.3390/joitmc8030163

Girgin, M. (2019). Pazarlama ve veri analitiği; Pazarlamanın artan önemi. *Journal of International Banking Economy and Management Studies*, 2(2), 1-29.

Hadhoud, R., and Salameh, W. A. (2020). How business intelligence can help you to better understand your customers. *International Journal of Business Intelligence Research*, 11(1), 50-58. https://doi.org/10.4018/IJBIR.2020010104

Haris, A., Samosir, H. E., and Lubis, S. H. (2022). Marketing communications as strategy expanding market share in Era 4.0. *International Journal of Social Science and Business*, 7(1), 188-198. https://doi.org/10.23887/ijssb.v7i1.53535

Ibrahim, N., and Handayani, P. W. (2022). A systematic literature review of business intelligence framework for tourism organizations: Functions and issues. *Interdisciplinary Journal of Information, Knowledge, and Management*, 17, 523-541. https://doi.org/10.28945/5025

Kılıç, H., Atalay, E. ve Yurtsever, A. E. (2019). Büyük veri (big data) ve müşteri ilişkileri yönetimi (CRM) işbirliğinin pazarlama iletişimi stratejilerindeki rolü: Büyük ölçekli özel bir banka örneği. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 289-310.

Köklü, K. (2018). İş analizi, iş analistliği ve iş zekâsı. *Lectio Socialis*, 2(2), 121-142.

Maaitah, T. (2023). The role of business intelligence tools in the decision making process and performance. *Journal of Intelligence Studies in Business*, 13(1), 43-52. https://doi.org/10.37380/jisib.v13i1.990

Mehanović, D., and Durmić, N. (2022). Case study application of business ıntelligence in digital advertising. *International Journal of e-Business Research, 18*(1). https://doi:10.4018/IJEBR.293294

Micus, C., Schramm, S., Boehm, M., and Krcmar, H. (2023). Methods to analyze customer usage data in a product decision process: A systematic literature review. *Operations Research Perspectives, 10*, 1-11. https://doi:10.1016/j.orp.2023.100277

Olaoye, F., and Potter, K. (2024). Business ıntelligence (BI) and analytics software: Empowering data-driven decision-making (No. 12550). EasyChair.

Omotunde, H., and Ahmed, M. (2023). A comprehensive review of security measures in database systems: Assessing authentication, access control, and beyond. *Mesopotamian Journal of Cyber Security, 2023*, 115-133. https://doi:10.58496/mjcsc/2023/016

Otay, F. (2001). Pazarlama iletişiminde global pazarlama stratejisi. *Selçuk İletişim, 1*(4), 99-106.

Özdemir, M., Ülkü, E. E., and Yıldız, K. (2023). Analysis and comparison of business ıntelligence tools most preferred by companies in Turkey. B*alkan Journal of Electrical and Computer Engineering, 11*(2), 144-155. https://doi:10.17694/bajece.1123171

Palmatier, R. W., and Crecelius, A. T. (2019). The "first principles" of marketing strategy. *AMS Review, 9*(1-2), 5-26. https://doi:10.1007/s13162-019-00134-y

Pazarçeviren, S. Y., Zor, Ü. ve Gürbüz, F. (2015). İş zekâsı: Kavramsal çerçeve, bileşenler ve işleyiş. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 1*(3), 75-91.

Pickton, D., and Broderick, A. (2005). *Integrated marketing communications*. 25.04.2024 tarihinde www.pearsoned.co.uk adresinden erişilmiştir.

Pribisalić, M., Jugo, I., and Martinčić-Ipšić, S. (2019, 16-19 Haziran). Selecting a business intelligence solution that is fit for business requirements. İçinde 32nd Bled eConference Humanizing Technology for a Sustainable Society Conference Proceedings [Konferans], 443-465). Bled, Slovenia. https://doi:10.18690/978-961-286-280-0.24

Rane, N. L., Achari, A., and Choudhary, S. P. (2023). Enhancing customer loyalty through quality of service: Effective strategies to improve customer satisfaction, experience, relationship, and engagement. *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science, 5*(5), 427-452. https://doi:10.56726/irjmets38104

Rosário, A. T., and Dias, J. C. (2023). Marketing strategies on social media platforms. *International Journal of e-Business Research, 19*(1), 1-25. https://doi:10.4018/IJEBR.316969

Saini, S. (2022). Artificial ıntelligence in digital marketing: Applications and challenges. *International Journal of All Research Education and Scientific Methods (IJARESM), 10*(5), 2455-6211.

Sharma, S., and Kandel, A. (2023, 31 Mart). Data visualization and its impact in decision making in business. 30 Nisan 2024 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/369666775_Data_Visualization_and_its_impact_in_decision_making_in_business adresinden erişilmiştir. https://doi:10.13140/RG.2.2.21906.12483

Süllü, Z. (2019). Markalaşma sürecinde pazarlama amaçlı halkla ilişkilerin rolü ve önemi. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi, 3*, 85-99.

Şenkal, Y. (2016). Bütünleşik pazarlama iletişim sürecinde halkla ilişkiler ve reklam. *İletişim Çalışmaları Dergisi Sayı, 2*, 39-53.

Şenyapar, H. N. D. (2024). The future of marketing: The transformative power of artificial ıntelligence. *International Journal of Management and Administration, 8*(15), 1-19. https://doi:10.29064/ijma.1412272

Verma, S., and Rattan, P. (2021, 26-28 Temmuz). Introduction to data mining tools and techniques & applications: A review. İçinde International Conference On Emerging New World (ICENW-2021) [Konferans], 57. India.

Yıldız, D. (2021). Bir iş zekâsı uygulaması ve başarısının değerlendirilmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(1). https://doi:10.11616/basbed.v21i60671.809529

Yolaç, G. (2004). Bütünleşik pazarlama iletişimi ve pazarlama halkla ilişkiler. *Öneri Dergisi, 6*(22), 191-201.

Zaker, R. A., and Ansari, A. A. (2015). The significance of business intelligence in decision making in e-commerce organizations: An empirical study. *International Journal of Information Technology & Computer Sciences, 4*(4), 2319-9016.

Zeytin, H. E. ve Taşçı, T. (2018). Yaygın kurumsal iş zekâsı uygulamalarının çok yönlü karşılaştırmalı analizi. İçinde Ö. Gökkaya, İ. Kılıçaslan, B. Demir, A. Özkan, S. Biroğul, Ö. Güngör, … K. Kahraman (Editör), Uluslararası Marmara Fen ve Sosyal Bilimler Kongresi [Konferans], 1050-1057. Kocaeli, Türkiye.

Zulfikar, I. (2022). Neo journal of economy and social humanities (NEJESH) building a strong brand: Marketing strategy to ıncrease brand awareness and consumer loyalty. *Neo Journal of Economy and Social Humanities (NEJESH), 1*(4), 280-284.

KAYNAKÇA

Abadiha, N. A. (2018). Neuromarketing in branding. İçinde The 2nd National Conference on New Thinking in Business Management, Tehran, Iran.

Adaş, E., ve Erbay, B. (2022). Yapay zekâ sosyolojisi üzerine bir değerlendirme. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21*(1), 326-337.

Akan, Ş., Atalık, Ö. ve Yücel, N. (2019). Havayolu marka kişiliği algısının geleneksel ve nöropazarlama yöntemleri ile karşılaştırılmasına yönelik bir uygulama. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(4), 207-217.

Aker, E. (2020, 11 Aralık). Savaş ya da kaç: GSR (galvanic skin response) yöntemi. 10.04.2024 tarihinde https://www.brandingturkiye.com/savas-ya-da-kac-gsr-galvanic-skin-response-yontemi/ adresinden erişilmiştir.

Aker, E. (2021, 20 Ocak). Göz takibi (eye tracking) ve teknikleri. 10.04.2024 tarihinde https://www.brandingturkiye.com/goz-takibi-eye-tracking-ve-teknikleri/ adresinden erişilmiştir.

Aydıner, M. (2016). *Nöro satış-müşteri mıknatısı olmanın formülü* [1. Baskı]. Ceres Yayınları.

Aytekin, P. ve Kahraman, A. (2014). Pazarlamada yeni bir yaklaşım. *Nöropazarlama. Journal of Management, Marketing& Logistics, 1*(1), 133-149.

Başev, E. S. (2017). Nörobilim ve pazarlama entegrasyonunda teorik yaklaşımlar ve uygulama örnekleri [1.Baskı]. Artikel.

Bayır, T., (2021), Tüketicinin kara kutusunu anlamak: Geleneksele karşı nöropazarlama araştırma yöntemleri. *Tarih Okulu Dergisi, 14*(LI), 1401-1422.

Bercea, M. D. (2013). Quantitative versus qualitative in neuromarketing research. *Munich Personal RePEc Archive, 4*, 1–12.

Bhatia, K. (2014). Neuromarketing: Towards a better understanding of consumer behavior. *Optimization, 6*(1), 52-62.

Bozkurt, İ. (2000). *Bütünleşik pazarlama iletişimi*. Media Cat Kitapları.

Çakar, T. (2010). Neden nöropazarlama,15.04.2024 tarihinde https://iktisadiyat.com/?s=neden+n%C3%B6ropazarlama adresinden erişilmiştir.

Desingneuro. (2023, 31 Mart). Nöropazarlama örnekleri. 11.05.2024 tarihinde https://designneuro.com/tr/blog/noropazarlama-ornekleri-nasil-kullanilir adresinden erişilmiştir.

Erdemir, K. O. (2015). Nöropazarlama Araştırmalarını Anlama Kılavuzu. E-Makale, Analiz, Bir Brandmap Okuması.

Erdoğan, Z., ve Akın, M. (2023). Pazarlama stratejisi ve uygulamalarına güncel bir yaklaşım: Nöropazarlama. İçinde S. Kılıç ve E. Ensari (Editör), *Güncel işletme yönetimi yaklaşımları: Teori ve uygulamalar*, 43-71. Gazi Kitapevi.

Gedik, A., (2020), Davranış ekonomisi ve tüketici davranışları açısından bir uygulama. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi,* (1), 23-40.

Genco, S. J., Pohlmann, A. P., and Steidl, P. (2013). *Neuromarketing for dummies*. John Wiley & Sons.

Girişken, Y. (2015). *Gerçeği algıla*. Beta.

Hatip, M. (2016, Kasım). Neuro marketing. 15.04.2024 tarihinde http://marketrend.wordpress.com/2008/11/16/neuro-marketing/ adresinden erişilmiştir.

İienstitü. (2020, 3 Mayıs). Nöropazarlama örnekleri. 11.05.2024 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/noropazarlama-ornekleri adresinden erişilmiştir.

Kenning, P., and Linzmajer, M. (2011). Consumer neuroscience- an overview of an emerging discipline with ımplications for consumer policy. *Journal of Consumer Protection and Food Safety, 6*(1), 111-125.

Kesek, H. (2017), Nöropazarlama yaklaşımının tüketici davranışları üzerindeki etkisi: Malatya İnönü Üniversitesi örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi [KTO Karatay Üniversitesi], Konya.

Kondak, A. (2023). The application of eye tracking and artificial intelligence in contemporary marketing communication management. *Scientific Papers of Silesian University of Technology. Organization & Management/Zeszyty Naukowe Politechniki Slaskiej. Seria Organizacji i Zarzadzanie*, (186).

Lee, N., Broderick, A. J., and Chamberlain, L. (2007), What is 'neuromarketing'? A discussion and agenda for future research. *International Journal of Psychophysiology*, (63), 199-204.

Morin, C. (2011). Neuromarketing: the new science of consumer behavior. Society, 48(2), 131-135.

Nature Neuroscience. (2004). Brain scam?, *Nature, 7*(7), 683.

Neuro Discover. (t.y.a.). Araştırma tekniklerimiz. 10.04.2024 tarihinde https://neurodiscover.com/neuromarketing-arastirma-teknikleri/ adresinden erişilmiştir.

Neuro Discover. (t.y.b.). Facial coding (yüz ifade tanımlama) ve nöropazarlama alanındaki kullanımı. 10.04.2024 tarihinde https://neurodiscover.com/bilim-ve-teknoloji/noropazarlamada-facial-coding-arastirmasi adresinden erişilmiştir.

Özdoğan, F., Tolon, M. ve Eser, Z. (2008). Nöropazarlama üzerine kavramsal bir çalışma. *Üçüncü Sektör Kooperatifçilik, 43*(3), 58- 72.

Psikoloji Sözlüğü. (t.y.). Galvanic skin response - galvanik deri tepkisi.10.04.2024 tarihinde https://www.psikolojisozlugu.com/galvanic-skin-response-galvanik-deri-tepkisi adresinden erişilmiştir.

Rajaraman, V. (2014). John McCarthy: Father of artificial intelligence. *Resonance, 19*, 198-207.

Renvoise, P., and Morin C. (2016). Nöro marketing: Müşterinin beynindeki satın alma düğmesine basmak, Y. Yertutan (Çeviren). Media Cat Kitapları.

Treutler, T., Levine, B. and Marci, C. D. (2010). Biometrics and multi-platform messaging: The medium matters. *Journal of Advertising Research, 50*(3), 243-249.

Türk Dil Kurumu. (2024). Zekâ. 10.04.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Tüzel, N., (2010), Tüketicilerin zihnini okumak: Nöropazarlama ve reklam. *Marmara İletişim Dergisi*, (16).

Ural, T., (2008), Pazarlamada yeni yaklaşım nöropazarlama üzerine kuramsal bir değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2), 421-432.

Ustaahmetoğlu, E. (2015). Nöropazarlama üzerine bir değerlendirme. *Business & Management Studies: An International Journal, 3*(2), 154-168.

Ülker. (2017). *İçgörüyü ortaya çıkar*. Ülker Marketing.

Valiyeva, T. (2015). Tüketici davranışlarını etkilemede yeni bir iletişim tekniği olarak nöropazarlama iletişimi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi [Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü], İstanbul, Türkiye.

Vinu, R. (2019). study of consumer buying behaviour with reference to neuromarketing and its limitations. *International Journal of Advance Research, Ideas and Innovations in Technology, 5*(3), 1614-1615.

Yadete, F. D., and Kant, S. (2023). Neuro-marketing in understanding consumer behavior: systematic literature review. *Partners Universal International Innovation Journal*, *1*(2), 105-116.

Yücel, A., ve Coşkun, P. (2018). Nöropazarlama literatür incelemesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 28*(2), 157-177.

Yücel, A., ve Şimşek, A. İ., (2018). Tüketici davranışlarını analiz etmede nöropazarlama yöntem ve araçlarının kullanımı. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 7*(1), 118-142.

Yücel, N., ve Çubuk, F. (2014). Nöropazarlama penceresinden marka değeri. *The Journal of Academic Social Science Studies, 8*(25-I), 221-233.

Yüksel, D. (2023). Göz izleme tekniği ile bir siyasal pazarlama iletişimi araştırması: Türkiye Cumhuriyeti 2023 cumhurbaşkanlığı seçimi billboardlarının analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 15*(3), 2263-2274.

KAYNAKÇA

Albert, N., Merunka, D., and Valette-Florence, P. (2008). When consumers love their brands: Exploring the concept and its dimensions. *Journal of Business Research*, *61*(10), 1062-1075. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2007.09.014

Albert, N., Merunka, D., and Valette-Florence, P. (2009). The feeling of love toward a brand: Concept and measurement. *Advances in Consumer Research*, *36*, 300-307.

Ali, B. H., Elaref, N., and Yacout, O. M. (2023). The effect of charity brand experience on donors' behavioral ıntentions: the mediating role of charity brand personality and donors' satisfaction. *International Review on Public and Nonprofit Marketing*, *20*(4), 875-903. https://doi.org/10.1007/s12208-022-00356-0

Anabır, H. (2023). The ımpact of brand love and brand satisfaction in dvelopping online repurchase ıntention: Literature review. *International Journal of Financial Accountability, Economics, Management, and Auditing*, *5*(3). https://doi.org/10.5281/ZENODO.7948029

Balasubramanian, S. (2024, Şubat 3). How to improve customer service response times? *Desk365.Io*. 30 Nisan 2024 tarihinde https://www.desk365.io/blog/improve-customer-service-response-time/ adresinden erişilmiştir.

Balconi. (2023, Mayıs 30). *Brand love: Leveraging the power of love ın branding*. LinkedIn. 30 Nisan 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/brand-love-leveraging-power-branding-balconi adresinden erişilmiştir.

Banerjee, S. (2009). Marketing communication through brand placement: A strategic roadmap. *Journal of Marketing & Communication*, *5*(2), 4-22.

Bapat, D. (2020). Examining the antecedents and consequences of brand experience dimensions: Implications for branding strategy. *Journal of Asia Business Studies*, *14*(4), 505-524. https://doi.org/10.1108/JABS-01-2019-0020

Barloso, K. (2020, Kasım 11). *How to harness the power of customer experience marketing*. rizereviews.com. 01.05.2024 tarihinde https://rizereviews.com/how-to-harness-the-power-of-customer-experience-marketing/ adresinden erişilmiştir.

Batra, R., Ahuvia, A., and Bagozzi, R. P. (2012). Brand love. *Journal of Marketing*, *76*(2), 1-16. https://doi.org/10.1509/jm.09.0339

Becker, L., and Jaakkola, E. (2020). Customer experience: Fundamental premises and ımplications for research. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*(4), 630-648. https://doi.org/10.1007/s11747-019-00718-x

Bonderud, D. (2022, Mart 10). *Everything you need to know about brand experience*. hubspot.com. 01.05.2024 tarihinde https://blog.hubspot.com/marketing/brand-experience adresinden erişilmiştir.

Brakus, J. J., Schmitt, B. H., and Zarantonello, L. (2009). Brand experience: What is It? How is it measured? Does it affect loyalty? *Journal of Marketing*, *73*(3), 52-68. https://doi.org/10.1509/jmkg.73.3.052

Campos, D. F., and Marodin, T. G. (2012). Perceptions of Quality and Expectations of Hotel Services. *Journal of Operations and Supply Chain Management*, *5*(1), 82-99. https://doi.org/10.12660/joscmv5n1p82-99

Carroll, B. A.,and Ahuvia, A. C. (2006). Some antecedents and outcomes of brand love. *Marketing Letters*, *17*(2), 79-89. https://doi.org/10.1007/s11002-006-4219-2

Chacko, A. (2023, Haziran 7). *Brand experience: Why it matters and how to build one that works*. Sprout Social. 15.05.2024 tarihinde https://sproutsocial.com/insights/brand-experience/ adresinden erişilmiştir.

Chatzopoulos, C. G., and Weber, M. (2018). Challenges of total customer experience (TCX): Measurement beyond touchpoints. *International Journal of Industrial Engineering and Management*, *9*(4), 187-196. https://doi.org/10.24867/IJIEM-2018-4-187

Chaudhary, M., Pancholi, N., and Pralhad, N. S. (2023). Emotion analysis of consumer experience of spiritual brands. İçinde *4th International Conference on Computation, Automation*

and Knowledge Management (ICCAKM) [Konferans], 01-06. https://doi.org/10.1109/ICCAKM58659.2023.10449660

Chaudhuri, A., and Holbrook, M. B. (2002). Product-class effects on brand commitment and brand outcomes: The role of brand trust and brand affect. *Journal of Brand Management*, *10*(1), 33-58. https://doi.org/10.1057/palgrave.bm.2540100

Cruse, K. (2020, Temmuz 27). *The hierarchy of customer needs, explained*. Strategex. 15.04.2024 tarihinde https://strategex.com/insights/the-hierarchy-of-customer-needs-explained adresinden erişilmiştir.

De Keyser, A., Lemon, K. N., Klaus, P., and Keiningham, T. L. (2015). *A framework for understanding and managing the customer experience* (85(1); 15-121). Marketing Science Institute working paper series.

Digital Surgeons. (2023, Ekim 30). *Branding versus brand experience: The not-so-subtle difference*. LinkedİIn. 25.05.2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/branding-versus-brand-experience-not-so-subtle-difference-mojtc adresinden erişilmiştir.

Doiton. (2023, Şubat 14). *What is a love brand - Do it on agency*. 15.04.2024 tarihinde https://doiton.agency/en/o-que-e-uma-love-brand/ adresinden erişilmiştir.

Errmann, A. (2024). Mindful ımmersion: Curating awe-inducing experiences to increase brand salience. *Journal of Advertising*, 1-15. https://doi.org/10.1080/00913367.2024.2325144

Goldenberg, B. (2015). *Customer Experience Management: A Two-way street*. İsm Guide. 12.05.2024 tarihinde https://ismguide.com/customer-experience-management/ adresinden erişilmiştir.

Greenbook. (2023). *The heart of the matter: Driving brand love*. 23.04.2024 tarihnde https://www.greenbook.org/insights/focus-on-apac/the-heart-of-the-matter-driving-brand-love adresinden erişilmiştir.

Homburg, C., Jozić, D., and Kuehnl, C. (2017). Customer experience management: Toward implementing an evolving marketing concept. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *45*(3), 377-401. https://doi.org/10.1007/s11747-015-0460-7

Huang, Y. C. (2022). How marketing strategy, perceived value and brand image influence WOM outcomes - The sharing economy perspective. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *68*, 103071. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2022.103071

Japutra, A., and Molinillo, S. (2019). Responsible and active brand personality: On the relationships with brand experience and key relationship constructs. *Journal of Business Research*, *99*, 464-471. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.08.027

Kalaoja, P. (2015). *Customer experience management – concepts and tools* [Master of Engineering, Helsinki Metropolia University of Applied Sciences]. 12.03.2024 tarihinde https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/101582/Kalaoja_Petteri.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden erişilmiştir.

Kamat, V., and Parulekar, A. A. (2007). Brand love-the precursor to loyalty. Advertising and consumer. *Psychology: New Frontiers in Branding*, 94-98.

Klaus, P. P., and Maklan, S. (2013). Towards a better measure of customer experience. *International journal of market research, 55*(2), 227-246.. https://doi.org/10.2501/IJMR-2013-021

Ko, S. H., and Rhee, Y. S. (2008). The effect of clothing brand experience on consumer-brand relationship and brand loyalty. *Journal of the Korean Society of Clothing and Textiles*, *32*(1), 55-64. https://doi.org/10.5850/JKSCT.2008.32.1.055

Koerniawan, D. A., Condrobimo, A. R., and Hartono, H. (2023). Scrutinizing effect of youtube video advertising to ıncreasing advertising value, flow experience, brand awareness, and purchase ıntention. İçinde *International Conference on Information Management and Technology (ICIMTech*) [Konferans], 131-136. https://doi.org/10.1109/ICIMTech59029.2023.10278029

Kujala, S., Roto, V., Väänänen-Vainio-Mattila, K., Karapanos, E., and Sinnelä, A. (2011). UX Curve: A method for evaluating long-term user experience. *Interacting with Computers*, *23*(5), 473-483. https://doi.org/10.1016/j.intcom.2011.06.005

Law, E. L. C., Roto, V., Hassenzahl, M., Vermeeren, A. P. O. S., and Kort, J. (2009). Understanding, scoping and defining user experience: A survey approach. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 719-728. https://doi.org/10.1145/1518701.1518813

Law, E. L. C., Van Schaik, P., and Roto, V. (2014). Attitudes towards user experience (UX) measurement. *International Journal of Human-Computer Studies*, *72*(6), 526-541. https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2013.09.006

Licata, R. J. (2022, Kasım 8). *Consumer behavior and how to influence it*. Terakeet. 12.01.2024 tarihinde https://terakeet.com/blog/consumer-behavior/ adresinden erişilmiştir.

Lishan, X., Wenxuan, Z., and Yinmei, P. (2014). Mediation effect of brand relationship quality between airline brand experience and customer citizenship behavior. İçinde *11th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM)* [Konferans], 1-5. https://doi.org/10.1109/ICSSSM.2014.6874080

Macdonald, S. (2023). *7 ways to reduce customer service response times*. Super Office. 12.03.2024 tarihinde https://www.superoffice.com/blog/response-times/ adresinden erişilmiştir.

Malik, A. (2021). *Elements & strategy by branding agency*. Brand Experience. 12.03.2024 tarihinde https://www.designerpeople.com/blog/branding/brand-experience/ adresinden erişilmiştir.

Malik, A. (2023, Ağustos 1). Meta is reportedly preparing to release AI-powered chatbots with different personas. *TechCrunch*. 12.03.2024 tarihinde https://techcrunch.com/2023/08/01/meta-release-ai-powered-chatbots-with-different-personas/ adresinden erişilmiştir.

Manthiou, A., Hickman, E., and Klaus, P. (2020). Beyond good and bad: Challenging the suggested role of emotions in customer experience (CX) research. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *57*, 102218. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2020.102218

McColl-Kennedy, J. R., Zaki, M., Lemon, K. N., Urmetzer, F., and Neely, A. (2019). Gaining customer experience insights that matter. *Journal of Service Research*, *22*(1), 8-26. https://doi.org/10.1177/1094670518812182

Merdin, E. (2013). What is true (brand) love? The love concept in branding theory and research. *Journal of Euromarketing*, *22*(3), 51-60. https://doi.org/10.9768/0022.03.051

Meyer, E. F. (2024). *8 ways to ınfluence consumer behavior with engaging content*. Prism Global. 12.04.2024 tarihinde https://www.prismglobalmarketing.com/blog/8-ways-to-influence-consumer-behavior-with-engaging-content adresinden erişilmiştir.

Morgan-Thomas, A., and Veloutsou, C. (2013). Beyond technology acceptance: Brand relationships and online brand experience. *Journal of Business Research*, *66*(1), 21-27. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2011.07.019

Mustafa, K., Ahmad, F., Qaisar, M. N., Zada, S., Jamil, S., Anwer, N., Khawaja, K. F., Vega-Muñoz, A., Contreras-Barraza, N., Hamid, S. A. R., and Mariam, S. (2022). Brand love: Role of online customer experience, value co-creation, and relationship quality. *Frontiers in Psychology*, *13*, 897933. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.897933

Nasution, R. A., Sembada, A. Y., Miliani, L., Resti, N. D., and Prawono, D. A. (2014). The customer experience framework as baseline for strategy and ımplementation in services marketing. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *148*, 254-261. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.041

Nobre, L. H. N., Macêdo, Á. F. P. D., Brito, S. G. D., and Siqueira Filho, V. (2018). Sense and sensibility: Consumers and technological brand experience. *Tourism & Management Studies*, *14*(4), 64-71. https://doi.org/10.18089/tms.2018.14406

Nysveen, H., Pedersen, P. E., and Skard, S. (2013). Brand experiences in service organizations: Exploring the individual effects of brand experience dimensions. *Journal of Brand Management*, *20*(5), 404-423. https://doi.org/10.1057/bm.2012.31

Rahman, R., Langner, T., and Temme, D. (2021). Brand love: Conceptual and empirical investigation of a holistic causal model. *Journal of Brand Management*, *28*(6), 609-642. https://doi.org/10.1057/s41262-021-00237-7

Ranfagani, S. (2024). *Marketing strategico e comunicazione*. 12.05.2024 tarihinde https://e-l.unifi.it/pluginfile.php/928660/mod_resource/content/1/%286%29%20Integrating%20marketing%20communication%20to%20build%20brand%20equity.pdf adresinden erişilmiştir.

Rani, P. (2014). Factors ınfluencing consumer behaviour. *International journal of Current Research Academic Review*, *2*(9), 52-61.

Regalla, L. (2024, Nisan 25). *The complete guide to customer engagement*. Hiver. 25.04.2024 tarihinde https://hiverhq.com/blog/customer-engagement adresinden erişilmiştir.

Rodrigues, C., Brandão, A., Billore, S., and Oda, T. (2023). The mediating role of perceived brand authenticity between brand experience and brand love: A cross-cultural perspective. *Journal of Brand Management*. https://doi.org/10.1057/s41262-023-00342-9

Rodrigues, R., Guest, D., and Budjanovcanin, A. (2013). From anchors to orientations: Towards a contemporary theory of career preferences. *Journal of Vocational Behavior*, *83*(2), 142-152. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.04.002

Roumeliotis, J. D. (2018, Mart 4). *Brand experience, not product branding: Cutting through the clutter | unconventional business wisdom for the refined entrepreneurial mindset*. The Bold Business Expert. 25.04.2024 tarihinde https://theboldbusinessexpert.com/2018/03/04/brand-experience-not-product-branding-cutting-through-the-clutter-2/ adresinden erişilmiştir.

Safeer, A. A., Yuanqiong, H., Abrar, M., Shabbir, R., and Rasheed, H. M. W. (2021). Role of brand experience in predicting consumer loyalty. *Marketing Intelligence & Planning*, *39*(8), 1042-1057. https://doi.org/10.1108/MIP-11-2020-0471

Safitri, A., Husin, N., Candra Arifah, I. D., Dewi, R. S., Kharisma, F., and Kautsar, A. (2024). Metaverse user experience, customer engagement, and brand awareness relation as SMEs marketing strategies in virtual worlds. İçinde *ASU International Conference in Emerging Technologies for Sustainability and Intelligent Systems (ICETSIS)* [Konferans], 1092-1096. https://doi.org/10.1109/ICETSIS61505.2024.10459506

Shirazian, M., Khan, I., Sadeghvaziri, F., and Ebrahimi, E. (2024). Development and validation of a scale for measuring E-retail brand experience. *Quality & Quantity*, 1-29. https://doi.org/10.1007/s11135-023-01809-2

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review*, *93*(2), 119-135. https://doi.org/10.1037/0033-295X.93.2.119

Tavel, S. (2016, Mart 23). *The hierarchy of engagement. the fuel to build an enduring, billion dollar business*. Medium. 25.05.2024 tarihinde https://sarahtavel.medium.com/the-hierarchy-of-engagement-5803bf4e6cfa adresinden erişilmiştir.

Tenekedjieva, S. (2024). *Brand experience design: Definition and practices*. manypixels. 25.05.2024 tarihinde https://www.manypixels.co/blog/brand-design/what-is-brand-experience-design adresinden erişilmiştir.

Trini, D., and Salim, M. N. (2018). Customer Experience Marketing (CEM), Customer Satisfaction and Customer Trust Affects Customer Loyalty: A Study on Star Hotels in Jakarta Province. *Business Management and Strategy*, *9*(2), 100. https://doi.org/10.5296/bms.v9i2.13615

Turgut, M. U., and Gültekin, B. (2015). The Critical Role of Brand Love in Clothing Brands. *Pressacademia*, *4*(1), 126-126. https://doi.org/10.17261/Pressacademia.201519963

Tynan, C., and McKechnie, S. (2009). Experience marketing: A review and reassessment. *Journal of Marketing Management*, *25*(5-6), 501-517. https://doi.org/10.1362/026725709X461821

Wijaya, B. S. (2013). Dimensions of brand ımage: A Conceptual Review from the Perspective of Brand Communication. *European Journal of Business and Management*, *5*(31), 55-65.

Yasin, B., and Pandir, B. (2017). Brand love and costumer engagement's role over brand loyality. *Pressacademia*, *4*(4), 359-365. https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2017.725

Zehir, C., Şahin, A., Kitapçı, H., and Özşahin, M. (2011). The Effects of Brand Communication and Service Quality In Building Brand Loyalty Through Brand Trust; The Empirical Research On Global Brands. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *24*, 1218-1231. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.09.142

Zha, D., Foroudi, P., Melewar, T. C., and Jin, Z. (2024). Examining the Impact of sensory brand experience on brand loyalty. *Corporate Reputation Review*. https://doi.org/10.1057/s41299-023-00175-x

Zinni, F. (2024). *Brand experience: Your ultimate guide*. Qualtrics. 25.05.2024 tarihinde https://www.qualtrics.com/experience-management/brand/brand-experience/ adresinden erişilmiştir.

PAZARLAMA İLETİŞİMİ

Temel Kavramlar ve Geleneksel Yaklaşımlar

Editörler
Dr. Esma Ebru Şentürk
Doç. Dr. Cihat Kartal

EĞİTİM
yayınevi

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEMEL KAVRAMLAR VE GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-66-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

PAZARLAMA İLETİŞİMİ: TEMEL KAVRAMLAR VE GELENEKSEL YAKLAŞIMLAR
Anahtar kelimeler: Pazarlama, Pazarlama iletişimi, Dijital dönüşüm
Editörler: Dr. Esma Ebru Şentürk, Doç. Dr. Cihat Kartal
VIII+222 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-66-0

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aaker, D. (2008). *Strategic market management*. Willey India.

Ader, J., Boudet, J., Brodherson, M., and Robinson, K. (2021). Why every business needs a full-funnel marketing strategy. *McKinsey & Company*. 27.06.2024 tarihinde https://www.mckinsey.com/capabilities/growth-marketing-and-sales/our-insights/why-every-business-needs-a-full-funnel-marketing-strategy adresinden erişilmiştir.

Akbulut, D. (2017). *Halkla ilişkiler perspektifinden medya*. Der Yayınları.

Akbulut, D. ve Üstünbaş, B. (2021, 12-14 Nisan). Covid-19 pandemi sürecinin halkla ilişkiler ajanslarının kurum kültürü üzerindeki etkisi. İçinde *Communication and Technology Congress [Konferans]*. İstanbul, Türkiye.

Akdağ, M. (2005). Halkla ilişkiler ve kriz yönetimi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (14)*, 1-20.

Akdağ, M. (2022). Sürdürülebilirlik iletişimi ve kriz iletişiminde sürdürülebilirlik. İçinde M. Koçer, M. Başarır, ve M. Cıngı (Editör), *Halkla ilişkiler ve iletişim çalışmalarında sürdürülebilirlik,* 119-142. Nobel Bilimsel Eserler.

Alankuş, Z. (2021). Covid-19'un gölgesinde dijital pazarlama ve yeni yaklaşımlar. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi, 4*(1), 94-125.

Alikılıç, Ö. A. (2011). *Halkla ilişkiler 2.0: Sosyal medyada yeni paydaşlar, yeni teknikler*. Elif Yayınevi.

Altundal, V. (2020). Pazarlama iletişimi ve finansal hizmetlerde dijitalleşme. İçinde *Finansal hizmetlerde dijitalleşme ve fintekler*. Detay Yayıncılık.

Andrew, K. (1990). *The financial public relations handbook*. Woodhead – Faulkner Ltd.

Appel, G., Grewal, L., Hadi, R., and Stephen, A. (2020). The future of social media in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science, 48*(1), 79-95.

Arief, N. N., and Gustomo, A. (2020). Analyzing the impact of big data and artificial intelligence on the communications profession: A case study on public relations (PR) practitioners in Indonesia. *International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology, 10*(3), 1066-1071.

Asna, A. (1998). *Public relations temel bilgiler*. Der Yayınları.

Asna, A. (2012). *Kuramda ve uygulamada halkla ilişkiler*. Pozitif Yayınları.

Azadbeh, A. (2024). Dünyada ve Türkiye'deki halkla ilişkiler uygulamalarında yapay zekânın ve metaverse'ün kullanımı. *Premium e-Journal of Social Sciences (PEJOSS), 8*(38), 138-150.

Babacan, E., Kamanlıoğlu, E. B. ve Alemdar, M. Y. (2008). Pazarlama iletişimi ve halkla ilişkiler uygulamalarında internet kullanımı: İzmir'de yer alan seyahat acenteleri üzerine bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (31*), 5-24.

Bakan, Ö. (2008). Halkla ilişkiler aracı olarak internet. İçinde A. Kalender ve M. Fidan (Editör), *Halkla ilişkiler,* 373-389. Tablet Yayınları.

Balmer, J. M. (1998). Corporate identity and the advent of corporate marketing. *Journal of Marketing Management, 14*(8), 963-996.

Barry, A. (2003). *Halkla ilişkilerin gücü* (Çev: A. Önen Steidle). Elips Yayınları.

Başok, N., Tos, O. ve Kilimci, C. (2017). Kurumsal marka yaratılmasında halkla ilişkilerin rolü. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi, (8)*, 74-88.

Bayazıt, Z. ve Biçer, A. A. (2019). Sosyal medya iletişiminde sosyal medya denetiminin önemi. *Muhasebe ve Denetime Bakış, 19*(57), 141-164.

Bekman, M. (2022). Halkla ilişkiler uygulamalarında nicel araştırma yöntemi: İlişkisel tarama modeli. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 6*(16), 238-258.

Bektaş, A. (2002). *Siyasal propaganda: Tarihsel evrimi ve demokratik toplumdaki uygulamaları*. Bağlam Yayıncılık.

Bıçakçı, İ. (2002). *İletişim ve halkla ilişkiler*. MediaCat Yayınları.

Bıçakçı, İ. (2006). *İletişim ve halkla ilişkiler: Eleştirel bir yaklaşım* . Mediacat Yayınları.

Bıyık, A . ve Güven, A. (2011). Kitle iletişim araçlarının halkla ilişkilerde kullanımı. İçinde M. Işık ve M. Akdağ (Editör), *Dünden bugüne halkla ilişkiler*, 123-126. Eğitim Kitabevi.

Biber, A. (2021). *Halkla ilişkilerde temel kavramlar* . Nobel Akademik Yayıncılık.

Boston Consulting Group. (2021). *The front-to-back digital retail bank* . 27.06.2024 tarihinde https://web-assets.bcg.com/89/ee/054f41d848869dd5e4bb86a82e3e/bcg-global-retail-banking-2021-the-front-to-back-digital-retail-bank-jan-2021.pdf adresinden erişilmiştir.

Bozkanat, E. ve Çömlekçi, M. F. (2020). Yeni medya çalışmalarının geleceği ve büyük veri kaynaklı riskler: Bir delfi çalışması. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences, (58)*, 37-64.

Brown, D., and Hayes, N. (2008). *Influencer marketing: Who really influences your customers?* Butterworth-Heinemann.

Bülbül, R. (2000). *Halkla ilişkiler ve tanıtım*. Nobel Yayın Dağıtım.

Büyükdoğan, B. (2020). Online kurumsal itibar yönetimi: CEO'ların Twitter kullanımı üzerine nitel bir araştırma. *Selçuk İletişim, 13*(2), 378-408.

Canöz, K. (2010). *Sağlık kuruluşlarında halkla ilişkiler uygulamaları*. Palet Yayınları.

Canöz, K., İrez, B. ve Kaya, K. K. (2023). Halkla ilişkiler, yapay zekâ ve hegemonya: Eleştirel bir değerlendirme. *Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, (11*), 335-352.

Casaló, L. V., Flavián, C., and Ibáñez-Sánchez, S. (2020). Influencers on Instagram: Antecedents and consequences of opinion leadership. *Journal of Business Research, 117*, 510-519.

Cutlip, S. M., and Center, A. H. (2000). *Effective public relations*. Pentice Hall Inc.

Çağlayan, S. (2021). Yapay zekânın halkla ilişkilerin geleceğine etkisi: Türkiye'de halkla ilişkiler profesyonelleri ekseninde bir alan araştırması. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 9*(2), 783-816.

Çataldaş, İ. ve Özgen, E. (2021). Dijital halkla ilişkiler aracı olarak algoritmalar ve yapay zekâ. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(91), 5227-5238.

Çelebi, A. (2021). Covıd-19 pandemi sürecinde sosyal medyada kriz iletişimi: Pegasus Hava Yolları resmi Facebook hesap incelemesi. İçinde İ. Türkoğlu (Eitör.), **ASEAD 7. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu Bildiriler Kitabı* [Konferans], 262-268. ASEAD.

Çetin, G. ve Çelik, S. (2019). Dijital medya ortamında halkla ilişkiler uygulamalarına yeni yaklaşımlar. İçinde A. Erdemir (Editör), *Dijitalleşen dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya uygulamaları,* 65-91. Atlas Akademi.

Çıkıntoğlu, E. (2011). Kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında halkla ilişkiler. İçinde A. Ö. Uluçay ve A. Bozkurt (Editör), *Halkla ilişkiler: Temel kavramlar, kuramlar ve uygulamalar,* 401-416. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Dagli, B., Erdemir, A. ve Çomlekci, M. F. (2021). Dijitalleşmenin halkla ilişkiler alanında yeni uygulama alanları ve ortaya çıkardığı sorunlar: Algoritmik halkla ilişkiler. İçinde *Dijitalleşen dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya uygulamaları,* 93-119. Nobel Akademik Yayıncılık.

Darçın, D. (2019). *Dijital dünya ve halkla ilişkiler uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Darçın, D. (2020). *Dijital dünyada halkla ilişkiler ve online itibar yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Dinçer, B. (2007). *Kurumsal kimlik ve imaj*. Nobel Yayın Dağıtım.

Dinçer, B. (2014). *Halkla ilişkiler ve itibar yönetimi*. İletişim Yayınları.

Doğan, H. S. (2005). *Halkla ilişkiler uygulamaları*. Karahan Kitabevi.

Doğan, H. S. (2015). *Halkla ilişkilerde yönetim süreci*. Karahan Kitabevi.

Doğan, H. S. ve Dinçer, B. (2016). *Halkla ilişkilerde yönetim süreci: Yönetsel yaklaşımlar ve kurumsal kimlik*. Karahan Kitabevi.

Doğan, S. H. ve Eren, A. (2006). *Kurumsal iletişim ve halkla ilişkiler*. Seçkin Yayıncılık.

Dursun, A. (2018). *Günümüzde halkla ilişkiler ve medya ilişkileri*. Detay Yayıncılık.

Ekmekçi, A. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde halkla ilişkiler faaliyetleri: Türkiye'deki büyük ölçekli şirketlerin örnek olay incelemesi. *Journal of Business Research-Turk, 12*(2), 985-1002.

Elmas, D. (2018). Dijitalleşen dünyada halkla ilişkilerde yeni stratejiler. *Global Media Journal TR Edition, 8*(15), 52-79.

Emriş, S. (2021). *Yeni medya ve halkla ilişkiler: Kavramlar, kuramlar, yaklaşımlar*. Der Yayınları.

Erdem, A. (2018). *Halkla ilişkilerde sosyal medya kullanımı: Yeni medya araçları ve içerik yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Eryılmaz, M. (2022). *Halkla ilişkiler ve medya ilişkileri: Etkileşim ve yönetim*. Detay Yayıncılık.

Esen, H. (2011). *Halkla ilişkilerde yeni yaklaşımlar: Online itibar yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Esmer, S. (2010). *Kurumsal halkla ilişkiler yönetimi*. Nobel Yayın Dağıtım.

Fırat, D. (2014). *Kurum imajı ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Fırat, D. ve Dursun, A. (2019). *Sosyal medya yönetimi ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Gönül, G. (2011). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler: Birlikte yönetim*. Detay Yayıncılık.

Güç, A. ve Dinçer, B. (2021). *Kurumsal itibar yönetimi ve halkla ilişkiler*. İletişim Yayınları.

Güler, M. (2012). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler: Teori, uygulama ve örnekler*. Der Yayınları.

Gürel, N. (2017). *Halkla ilişkilerde yeni trendler: Sosyal medya, dijital PR ve bloglar*. Detay Yayıncılık.

Güven, A. (2009). *Halkla ilişkilerde etkinlik yönetimi: Stratejik yaklaşımlar*. Detay Yayıncılık.

Güven, A. (2020). *Dijitalleşen dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Güven, A. ve Gürbüz, A. (2017). *Halkla ilişkilerde yeni yaklaşımlar: Kurumsal itibar yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Güz, S. (2021). *Halkla ilişkiler ve dijital medya*. Detay Yayıncılık.

Hasan, S. (2020). *Digital public relations strategies and tactics*. Detay Yayıncılık.

Jefkins, F. (1996). *Public relations techniques* (5. Baskı). Butterworth-Heinemann.

Jenkins, H., Green, J., and Ford, S. (2013). *Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture*. New York University Press.

Jong, E. (2020). *Data-driven public relations: Using data to elevate your communications strategy*. Routledge.

Kara, S. (2016). *Halkla ilişkilerde etik: İlkeler, sorunlar ve çözümler*. Detay Yayıncılık.

Kara, S. (2020). *Halkla ilişkilerde dijitalleşme ve yeni medya stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Kardas, H. ve Öztürk, Y. (2019). Halkla ilişkilerde yapay zekâ ve algoritmalar. İçinde M. Koçer ve N. Tokuç (Editör), *İletişim Bilimlerinde Dijital Dönüşüm ve Yeni Trendler,* 145-164. Nobel Yayın Dağıtım.

Kasapoğlu, O. (2014). *Halkla ilişkilerde araştırma yöntemleri: Ölçme ve değerlendirme teknikleri*. Detay Yayıncılık.

Kaya, B. (2010). *Medya ilişkileri yönetimi: Halkla ilişkilerde medyanın rolü*. Detay Yayıncılık.

Kaya, F. (2016). *Halkla ilişkilerde sosyal medya stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Kılıç, M. (2011). *Kurumsal halkla ilişkiler ve stratejik yönetim*. Detay Yayıncılık.

Kılıç, M. (2021). *Halkla ilişkilerde sosyal medya ve dijital pazarlama*. Detay Yayıncılık.

Kılınç, F. (2021). *Yapay zekâ ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Kocabaş, F. (2021). *Halkla ilişkilerde etik ve sürdürülebilirlik*. Detay Yayıncılık.

Kocabaş, F. ve Albayrak, O. (2021). *Halkla ilişkilerde kriz iletişimi*. Detay Yayıncılık.

Koç, E. (2021). *Dijital halkla ilişkiler stratejileri ve uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Koç, E. (2022). *Sosyal medyada halkla ilişkiler uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Koç, E. ve Gürbüz, A. (2020). *Halkla ilişkilerde etik ve sosyal sorumluluk*. Detay Yayıncılık.

Koçer, M. (2018). *Yeni medya ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Koçer, M. ve Özdemir, M. (2019). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Kotler, P. (2003). *A to Z: Marketing - A definitive guide for practical marketing*. Sage Publications.

Kula, V. ve Demir, H. (2019). *Dijital dünyada halkla ilişkiler ve sosyal medya*. Detay Yayıncılık.

Kurtoğlu, E. (2018). *Yapay zekânın halkla ilişkiler üzerindeki etkisi*. Detay Yayıncılık.

Kuş, H. (2020). *Halkla ilişkilerde araştırma yöntemleri ve ölçme teknikleri*. Detay Yayıncılık.

Küçük, A. (2011). *Dijital medya ve halkla ilişkiler*. Detay Yayıncılık.

Küçük, E. (2020). *Halkla ilişkiler ve medya ilişkileri: Teori ve uygulama*. Detay Yayıncılık.

Özyürek, B. (2021). *Halkla ilişkilerde dijitalleşme ve yeni medya uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Peltekoğlu, F. B. (2004). *Halkla ilişkiler: Temel kavramlar ve uygulamalar*. Beta Yayınları.

Sezgin, D. (2018). *Halkla ilişkilerde sosyal medya kullanımı: Stratejiler ve uygulamalar*. Detay Yayıncılık.

Stănescu, S. M., and Mocanu, M. (2020). The impact of artificial intelligence on public relations practice: A comprehensive analysis. *Journal of Media Research, 13*(1), 68-82.

Sümer, Z. (2015). *Halkla ilişkiler ve dijital medya: Yeni medya ortamında iletişim stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Tatar, B. (2020). *Halkla ilişkiler ve dijital dönüşüm*. Detay Yayıncılık.

Tekinalp, S. (2008). *Halkla ilişkiler ve tanıtım*. Alfa Yayınları.

Tekinalp, S. (2012). *Yeni medya ve halkla ilişkiler: Sosyal medya uygulamaları*. Alfa Yayınları.

Toruk, İ. (2021). *Sosyal medya ve halkla ilişkiler: Dijital çağda etkileşim ve iletişim stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Uluçay, A. Ö. ve Demir, D. (2019). *Halkla ilişkilerde yeni medya kullanımı: Stratejik yaklaşımlar*. Detay Yayıncılık.

Uysal, H. ve Taşdemir, M. (2019). *Halkla ilişkilerde sosyal medya yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Uzunoğlu, E. (2007). *İletişim odaklı halkla ilişkiler yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Uzunoğlu, E. (2012). *Halkla ilişkiler ve kurumsal iletişim*. Detay Yayıncılık.

Van Ruler, B., and Verčič, D. (2004). *Public relations and communication management in Europe: A nation-by-nation introduction to public relations theory and practice*. Mouton de Gruyter.

Waddington, S. (2017). *Public relations and the power of storytelling*. Routledge.

Watson, T. (2012). The evolution of public relations measurement and evaluation. *Public Relations Review, 38*(3), 390-398.

Wells, W. D., Moriarty, S. E., and Burnett, J. (2006). *Advertising: Principles and practice*. Pearson Education.

Wilcox, D. L., and Cameron, G. T. (2012). *Public relations: Strategies and tactics*. Pearson Education.

Yılmaz, S. (2020). *Halkla ilişkilerde sosyal medya ve yeni medya uygulamaları*. Detay Yayıncılık.

Yücel, A. (2015). *Halkla ilişkilerde iletişim stratejileri*. Detay Yayıncılık.

Zerenler, M. ve Arslan, F. (2019). *Kurumsal iletişim ve halkla ilişkiler: Teorik ve uygulamalı yaklaşımlar*. Detay Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akbar, T. (2023). Building perceived quality in the ınfluence of personal selling on purchase decision. *Interdisciplinary Social Studies, 2*(6), 2051-2057.https://doi.org/10.55324/iss.v2i6.426

Altunışık, R., Özdemir, Ş., ve Torlak, Ö. (2017). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi*. Beta Yayınevi.

Andrea, L. D., and Tanner, J. (2012). Introduction to the thirtieth anniversary special ıssue: Creating the future for sales and sales management research. *The Journal of Personal Selling and Sales Management, 32*(1).

Bakır, N. O., ve Aydoğan, S. (2018). *Pazarlama ilkeleri; kişisel satış ve satış geliştirme*. Beta Basım Dağıtım.

Ben Saad, S., and Choura, F. (2023). Towards better interaction between salespeople and consumers: the role of virtual recommendation agent. *European Journal of Marketing, 57*(3), 858-903. https://doi.org/10.1108/

Bokhare, A., and Jhala, V. (2023, August). Predicting the ımpact of advertisement on sales using machine learning. İçinde *3rd Asian Conference on Innovation in Technology (ASIANCON*) [Konferans], 1-5. IEEE. https://doi.org/10.1109/ASIANCON58793.2023.10270763

Chen, Q., Feng, Y., Liu, L., and Tian, X. (2019). Understanding consumers' reactance of online personalized advertising: A new scheme of rational choice from a perspective of negative effects. *International Journal of Information Management, 44*, 53-64. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2018.09.001

Connick, W. (2020). *Satış 101,* (Çev: S. Tedik). Saf Yayınları.

Cross, M. E., Brashear, T. G., Rigdon, E. E., and Bellenger, D. N. (2007). Customer orientation and salesperson performance. *European Journal of Marketing, 41*(7/8), 821-835.

Çabuk, S. (2016). *Profesyonel satış yönetimi*. Akademisyen Kitapevi.

Çakır, H. Ö. Ö. (2016). *Bütünleşik reklam, tutundurma ve pazarlama iletişimi: Satış promosyonları* (Çev: G. Öztürk). Nobel Yayınevi.

Dugan, R., Chaker, N., Nowlin, E., Schmelz, D., Rangarajan, D., Agnihotri, R., and Itanif, O. (2023). Preparing for, withstanding, and learning from sales crises: Implications and a future research agenda. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 43*(2), 89-104.

Ewe, S., and Ho, H. (2022). Patience, consideration and responsibility (P.C.R.): Emerging psychological capacities for coping with crisis and persistent changes in personal selling. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 42*, 392-405. https://doi.org/10.1080/08853134.2022.2130344

Forsyth, P. (2001). *Satışları artırmanın 101 yolu* (Çev: E. Kılıç). Alfa Yayınları.

Giovannetti, M., Sharma, A., Rangarajan, D., Cardinali, S., and Cedrola, E. (2023). Understanding the enduring shifts in sales strategy and processes caused by the Covid-19 pandemic. *Journal of Business & Industrial Marketing, 39*(4), 735-756. https://doi.org/10.1108/jbim-12-2022-0570

Godin, S. (2022). *Bütün pazarlamacılar yalancıdır, hikâye anlatırlar*. Elma Yayınevi.

Good, V., Pullins, B. E., and Rouziou, M. (2022). Persisting changes in sales due to global pandemic challenges. *Journal of Personal Selling & Sales Management, 42*(4), 317-323.

Gordon, T., and Zaiss, C. D. (2014). *Etkili satış eğitimi*. Profil Kitap.

Gür, D. D. (2022). *A'dan Z'ye satış ve satış yönetimi*. Nobel Yayınevi.

Heng, S., Zhao, H., Sun, L., and Zhou, Z. (2019). The persona effect of virtual sales agent. *Advances in Psychological Science, 27*(5), 884. https://doi.org/10.3724/SP.J.1042.2019.00884

İslamoğlu, A. H., and Altunışık, R. (2007). *Satış ve satış yönetimi*. Sakarya Yayıncılık.

Johan, A., Isfianadewi, D., and Anwar, T. (2019). Sales force and intelligence strategic in SMEs performance: Case study of batik's enterprises in Bringharjo Yogyakarta. *Journal of Business Studies and Management Review 2*(2), 128-136. https://doi.org/10.22437/JB.V2I2.7222

Keaveney, S. M. (1995). Customer switching behavior in services industries: An exploratory study. *Journal of Marketing, 59*(2), 71-82.

Kılıçarslan, B. (2020). *Satışın şifreleri*. Elma Yayınevi.

Kim, E. (2023). The impact of perceived personalization of customized advertising according to consumer characteristics on advertising attitude through advertising usefulness: Moderating effect of negative emotions. *Asia-Pacific Journal of Convergent Research Interchange, 9(*11), 387-402. https://doi.org/10.47116/apjcri.2023.11.30

Kotler, P. (2002). *Marketing management: Millennium edition*. Pearson Custom Publishing.

Kotler, P. (2003). *Marketing insight from A to Z: 80 concepts every manager needs to know*. John Wiley & Sons.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2012). *Marketing management* (14. Baskı). Pearson Custom Publishing.

Lin, Y., Ahmad, Z., Shafik, W., Khosa, S., Almaspoor, Z., Alsuhabi, H., and Abbas, F. (2021). Impact of Facebook and newspaper advertising on sales: A comparative study of online and print media. *Computational Intelligence and Neuroscience, 2021*(1). https://doi.org/10.1155/2021/5995008

Ma'mun, S., Solihin, D., and Damayanti, S. N. (2021). Menakar Pengaruh Personal Selling Terhadap Evaluasi Alternatif Konsumen Dalam Pembelian Rumah Secara Syariah (Riset Di Perumahan Firdaus Garden Paku Haji Kabupaten Bandung Barat). *Jurnal Pelita Nusa: Social and Humaniora, 1*(1), 60-78.

Marangoz, M. (2017). *Pazarlama yönetimi*. Beta Yayınevi.

Matthews, R. S., Chalmers, D. M., and Fraser, S. S. (2018). The intersection of entrepreneurship and selling: An interdisciplinary review, framework, and future research agenda. *Journal of Business Venturing, 33*(6), 691-719.

Mucuk, İ. (2017). *Pazarlama ilkeleri*. Türkmen Kitabevi.

Mullins, R., Agnihotri, R., and Hall, Z. (2020). The ambidextrous sales force: Aligning salesperson polychronicity and selling contexts for sales-service behaviors and customer value. *Journal of Service Research, 23*, 33-52. https://doi.org/10.1177/1094670519883344

Myer, R. A., and Moore, H. B. (2006). Crisis in context theory: An ecological model. *Journal of Counseling & Development, 84*(2), 139-147.

Nakip, M., Varinli, İ. ve Gülmez, M. (2012). *Güncel pazarlama yönetimi*. Detay Yayıncılık.

Nasır, S. (2015). *Customer relationship management strategies in the digital era*. Business Science Reference.

Nugraeni, A. (2023). The influence of personal selling activities decision to purchase Pucuk Harum tea beverage products. *Finance: International Journal of Management Finance, 1T(2), 26-32)*. https://doi.org/10.62017/finance.v1i2.13

Nugroho, Y. A., Rukmi, M. P., & Perdhiansyah, P. (2023). The effectiveness of advertising cost against sales and firm value. *Journal of Applied Accounting and Taxation, 8*(1), 1-8. https://doi.org/10.30871/jaat.v8i1.5068

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2013). *Tüketici davranışı*. Mediacat Kitapları.

Purnomo, Y. J. (2023). Digital marketing strategy to increase sales conversion on e-commerce platforms. *Journal of Contemporary Administration and Management (ADMAN), 1*(2), 54-62. https://doi.org/10.61100/adman.v1i2.23

KAYNAKÇA

Ailawadi, K. L., Beauchamp, J. P., Donthu, N., Gauri, D. K., and Shankar, V. (2009). Communication and promotion decisions in retailing: a review and directions for future research. Journal of retailing, 85(1), 42-55.

Behunova, A., Behun, M., and Knapcikova, L. (2022). *Using industry 4.0 tools in the implementation of modern event marketing*. Springer

Belch, G.E., Belch, M.A., Kerr, G., Powell, I.H. ve Waller, D. (2020). *Advertising: An ıntegrated marketing communication perspective 4e*. McGraw-Hill Education

Bombaij, N.J.F., and Dekimpe, M.G. (2020). When do loyalty programs work? The moderating role of design, retailer-strategy and country characteristics. *International Journal of Research in Marketing*, 37 (1), 175-195.

Booms, B.H., and Bitner, M.J. (1981). Marketing strategies and organizational structures for service firms. İçinde I.J.H. Donnelly ve W.R. George (Editör). *Marketing of Services* (s. 47-51). Chicago: American Marketing Association.

Carmody, B.(2001). *Online promotions winning strategies and tactics*. John Wiley & Sons, Inc.

Chunawalla, S.A. (2010). *Firts steps ın advertising and sales promotions*. Himalaya Publishing House.

Clow, K.E., and Baack, D. (2022). *Integrated Advertising, promotion, and marketing communications (9. Baskı)*. Pearson Education Limited.

Dey, S.K. (2022). The effect of sales promotion techniques on consumer purchase. *IUJ Journal of Management,* 10(2), 165-175.

Dursun, C. ve Aydın, A. (2022). Pazarlama iletişimi temelinde sosyal medya ağlarının halkla ilişkiler amaçlı kullanımı: Türkiye'de üretim yapan iki otomotiv firmasının kıyaslamalı analizi. *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 34-51.

Egan, J. (2007). *Marketing communications*. Cengage Learning EMEA.

Eren, D. ve Cop, R. (2021). Bütünleşik pazarlama iletişimi. İçinde Cop, R., Topuz, Y. V. ve Çifci, S. (Editör). *Dijital Çağda Bütünleşik Pazarlama İletişimi.* Kitabevi.

Heiman, A., McWilliams, B., Shen, Z., & Zilberman, D. (2001). Learning and forgetting: Modeling optimal product sampling over time. *Management Science, 47*(4), 532-546.

Hollensen, S. (2019). *Marketing management: A relationship aproach*. Pearson.

Homburg, C., Schäfer, H., and Schneider, J. (2012). *Sales excellence: Systematic sales management*. Springer.

Horchover, D. (2002). *Sales promotion*. Capstone Publishing.

Huang, H., Chang, Y., Yeh, C., and Liao, C. (2014). Promote the price promotion: The effects of price promotions on customer evaluations in coffee chain stores. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 26 (7), 1065-1082.

Kahraman, A. ve Nazlıoğlu, S.G. (2022). Tutundurma (pazarlama iletişimi), İçinde Nihat Kamil A. ve Gülnur Eti İ. *Pazarlama İlkeleri*, 285-321. Eğitim Yayınevi.

Kaser, K. (2013). *Advertising and sales promotion*. Cengage Learning.

Kaya, F. (2022). Güncel tutundurma karması faaliyetlerinde etik ihlaller. İçinde F. Uslu ve H. Boz. (Editör). *İktisadi ve İdari Bilimlerde Güncel Çalışmalar*, 77-100. Palet Yayınları.

Keller, K.L. (2001). Building customer-based brand equity. *Marketing Management*, 10, 14-21.

Kotler, P., and Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing (*17. Baskı*).* Pearson.

Kotler, P., Armstrong, G., and Balasubramanian, S. (2024). *Principles of marketing (*19. Küresel Baskı*).* Pearson.

Lim, W.M. (2023). Transformative marketing in the new normal: A novel practice-scholarly ıntegrative review of business-to-business marketing mix challenges, opportunities, and solutions. *Journal of Business Research*, 160, 113638.

Marshall, G.W., and Johnston, M.W. (2019). *Marketing management (*3. Baskı*)*. McGraw-Hill Education.

McCarthy, J.E. (1960). *Basic marketing: A managerial approach*. Homewood. Irwin.

Mullin, R. (2010). *Sales promotion: How to create, ımplement and ıntegrate campaigns that really work*. Kogan Page Limited.

Nilsson, E., and Ballantyne, D. (2014). Reexamining the place of servicescape ın marketing: A service-dominant logic perspective. *Journal of Services Marketing*, 28 (5), 374-379.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2001). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* MediaCat

Ogden-Barnes, S., and Minahan, S. (2015). *Sales promotion decision making: Concepts, principles, and practice.* Business Expert Press.

Oyman, M. (2013). *Bütünleşik pazarlama iletişimi*. Anadolu Üniversitesi.

Peter, J.P., and Donnelly, Jr. J.H. (1998). *Marketing management: Knowledge and skills*. The McGraw-Hill Companies.

Peattie, S., and Peattie, K. (2003). Sales promotion. *İçinde Baker, M. J., and Hart, S. J. (Editör), The marketing book (Vol. 195).* Butterworth-Heinemann.

Rezk, S. G. S. H. (2020). Sales promotion as a tool of the integrated marketing communication in the selected company (FMCG). Yüksek Lisans Tezi [Unıversity Of Finance And Administration], Prague.

Shaffer, G., and Zhang, Z.J. (1995). Competitive coupon targeting. *Marketing Science*, *14*(4), 395-416.

Shah, K., and D'Souza, A. (2009). *Advertising and promotions: An Imc perspective*. Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited

Shimp, T.A., and Andrews, J.C. (2018). *Advertising, promotion and other aspects of ıntegrated marketing communications* (10. Baskı). Cengage Learning.

Sherwood, T. (2006). Packaging & Fragrance-Sampling: Effective Sampling Strengthens Brands. *Global Cosmetic Industry, 174*(9), 32.

Srinivasan, S., and Anderson, R. (1998). Concepts and strategy guidelines for designing value enhancing sales promotions. *Journal of Product and Brand Management*, *7*(5), 410-420.

Suryani, I., and Syafarudin, A. (2021). The effect of sales promotion on purchasing decisions. *Ilomata International Journal of Tax and Accounting*, *2*(2), 122-133.

KAYNAKÇA

A101. (2024). Haftanın yıldızları. 06.05.2024 tarihinde https://www.a101.com.tr/afisler-haftanin-yildizlari adresinden erişilmiştir.

Academia. (2024). Try Academia Premium for ₺30. 08.07.2024 tarihinde www.academia.edu/checkout?feature=ADVANCED_SEARCH_MENTIONS&lng=en&mcc=TR&trigger=abnd-crt&upgradeRedirect=%2Fmentions adresinden erişilmiştir.

Aksoy, R. (2012). *İnternet ortamında pazarlama*, (3. Baskı). Seçkin Yayınları.

Ali, B. J., and Anwar, G. (2021). Marketing strategy: Pricing strategies and its influence on consumer purchasing decision. *International Journal of Rural Development, Environment and Health Research, 5*(2), 26-39.

Altay, B. C., Okumuş, A., and Adıgüzel Mercangöz, B. (2022). An intelligent approach for analyzing the impacts of the COVID-19 pandemic on marketing mix elements (7Ps) of the on-demand grocery delivery service. *Complex & Intelligent Systems, 8*(1), 129-140.

Amaretta, M., and Hendriana, E. (2011, July). The effect of marketing communications and price promotion on brand equity. İçinde *The 2nd International Research Symposium in Service Management [Konferans],* 26-30. Yogyakarta, Yogyakarta Special Region (DIY), Indonesia.

Aparicio, D., and Misra, K. (2023). Artificial intelligence and pricing. *Artificial intelligence in marketing*, 103-124.

Asker, J., Fershtman, C., and Pakes, A. (2021). *Artificial intelligence and pricing: The impact of algorithm design (No. w28535)*. National Bureau of Economic Research.

Avunduk, H. ve Küçükyılmaz, S. (2020). Dinamik fiyatlandırma stratejisi. *Izmir Democracy University Social Sciences Journal, 3*(1), 10-23.

Bapat, S. (2018). Digitalization in marketing. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development (IJTSRD)*, 57-63.

BİM (2024). BİM afisler. 10.05. 2024 tarihinde https://www.bim.com.tr/Categories/680/afisler.aspx?top=1&Bim_AfisKey=595 adresinden erişilmiştir.

Brown, Z. Y., and MacKay, A. (2023). Competition in pricing algorithms. *American Economic Journal: Microeconomics, 15*(2), 109-156.

Budak, G., and Özen, B. (2022). Determining the pricing strategy and pricing the products of mobile games: Mathematical model approach. *Wireless Communications and Mobile Computing, 2022*(1), 1814759.

Camilleri, M. A., Cricelli, L., Mauriello, R., and Strazzullo, S. (2023). Consumer perceptions of sustainable products: A systematic literature review. *Sustainability, 15*(11), 8923.

Chaffey, D., and Ellis-Chadwick, F. (2016). *Dijital pazarlama* (Çev. F. Apaydın), (6. Baskı). Pearson.

Chukwuma, A. I., Ezenyilimba, E., and Aghara, V. N. (2018). An assessment on how intensive distribution by small and medium scale bakeries in South-Eastern Nigeria affects their sales volume. *Scholars Journal of Economics Business and Management, 5*(3), 864-873.

Cong, L. W., and Li, S. (2024). Influencer marketing and product competition. *Journal of Economic Theory*, 105867.

Connett, B. (2004). The integrated marketing communication mix. İçinde L. Koekemoer (Editör), *Marketing communication,* 19-48. Juta Academic.

Dangelico, R. M., Schiaroli, V., and Fraccascia, L. (2022). Is Covid-19 changing sustainable consumer behavior? A survey of Italian consumers. *Sustainable Development, 30*(6), 1477–1496.

Das, G., Jain, S. P., Maheswaran, D., Slotegraaf, R. J., and Srinivasan, R. (2021). Pandemics and marketing: Insights, impacts, and research opportunities. *Journal of the Academy of Marketing Science, 49*(5), 835-854.

Deloitte. (2020). Thriving in the era of persuasive AI. 10.05.2024 tarihinde https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cn/Documents/about-deloitte/deloitte-cn-dtt-thriving-in-the-era-of-persuasive-ai-en-200819.pdf adresinden erişilmiştir.

Deloitte. (2024). Macy's reinventing the marketplace with a seamless shopping experience. 13.05.2024 tarihinde https://www.deloittedigital.com/it/en/work/macys.html adresinden erişilmiştir.

Dent, J., and White, M. (2018). *Sales and marketing channels: How to build and manage distribution strategy*. Kogan Page Publishers.

Dukes, A., and Liu, Y. (2010). In-store media and distribution channel coordination. *Marketing Science, 29*(1), 94-107.

Dülgeroğlu, İ. (2017). Son tüketicilerin değer bilinci ve fiyat-kalite ilişkilerinin internet üzerinden satın alma davranışı üzerindeki etkisi: Kırklareli ilinde bir araştırma. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6*(1), 53-63.

Eser, Z., Öztürk, S. A., ve Korkmaz, S. (2011). *Pazarlama: Kavramlar-İlkeler-Kararlar*. Siyasal Kitabevi.

Fainmesser, I. P., and Galeotti, A. (2020). Pricing network effects: Competition. *American Economic Journal: Microeconomics, 12*(3), 1-32.

Ferrell, O. C., and Hartline, M. D. (2008). *Marketing strategy* (4. Baskı). Thomson South-Western.

Fill, C., and Turnbull, S. (2023). *Marketing communications: Discovery, creation and conversations* (9. Baskı). Pearson.

Gomes, S., Lopes, J. M., and Nogueira, S. (2023). Willingness to pay more for green products: A critical challenge for Gen Z. *Journal of Cleaner Production, 390*, 136092.

Gökşin, E. (2018). *Dijital pazarlama temelleri*. Abaküs Yayınları.

Gucci (2024). Gucci gaming on Roblox. 01.07.2024 tarihinde https://www.gucci.com/us/en/st/stories/article/gucci-gaming-roblox adresinden erişilmiştir.

Gunawan, D., Mursitama, T., Maulana, A., and Hamsal, M. (2021, October). Adoption of omni-channel in millennial consumers through omni-interaction. İçinde *Proceedings of the 2nd International Conference on Industrial and Technology and Information Design, ICITID 2021 [Konferans],* 30 August 2021. Yogyakarta, Indonesia.

Havu, K., and Zupancic, N. (2019). Online platforms and selective distribution: Coty ruling addresses topical e-commerce issues. *European Law Review, 44*(2), 222-237.

Iyengar, R., Park, Y. H., and Yu, Q. (2022). The impact of subscription programs on customer purchases. *Journal of Marketing Research, 59*(6), 1101-1119.

İslamoğlu, A. H. (2012). *Pazarlama ilkeleri* (3. Baskı). Beta Basım Yayım Dağıtım.

Kitchen, P. J., and Tourky, M. (2015). Integrated marketing communications: A contextual international advertising approach. İçinde *Integrated communications in the postmodern era,* 19-48. Palgrave Macmillan UK.

Kotler, P. (2000). *Marketing management: Millennium edition*. Prentice Hall.

Kotler, P., Kartajaya, H., and Setiawan, I. (2017). *Pazarlama 4.0: Gelenekselden dijitale geçiş* (Çev. N. Özata). Optimist Yayın Grubu.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2018). *Pazarlama yönetimi* (Çev. İ. Kırcova). Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.

Kozlenkova, I. V., Hult, G. T. M., Lund, D. J., Mena, J. A., and Kekec, P. (2015). The role of marketing channels in supply chain management. *Journal of Retailing, 91*(4), 586-609.

Kübler, R., Seifert, R., and Kandziora, M. (2021). Content valuation strategies for digital subscription platforms. *Journal of Cultural Economics, 45*, 295-326.

Langga, A., Kusumawati, A., and Alhabsji, T. (2021). Intensive distribution and sales promotion for improving customer-based brand equity (CBBE), re-purchase intention and word-of-mouth (WOM). *Journal of Economic and Administrative Sciences, 37*(4), 577-595.

Manser Payne, E., Peltier, J. W., and Barger, V. A. (2017). Omni-channel marketing, integrated marketing communications and consumer engagement: A research agenda. *Journal of Interactive Marketing, 39*, 11-20.

McDonald, M., and Wilson, H. (2011). *Marketing plans: A guide to developing and implementing marketing plans* (7. Baskı). Wiley.

Nielsen (2022). The state of influencer marketing 2022. 01.07.2024 tarihinde https://www.nielsen.com/us/en/insights/report/2022/influencer-marketing-report-2022 adresinden erişilmiştir.

Özdemir, H. (2021). İçerik stratejisi ve sosyal medya kullanımı. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(1), 122-135.

Pereira, V. (2022). The impact of social media on retail marketing strategies. *Journal of Retailing and Consumer Services, 67*, 102679.

Preece, R. (2020). Exploring omni-channel marketing strategies and consumer behavior. *Journal of Strategic Marketing, 28*(8), 686-700.

Rosengren, S., and Gärling, T. (2021). Understanding the relationship between digital marketing strategies and consumer purchase behavior. *Journal of Business Research, 124*, 221-230.

Sage, J. (2019). *Omni-channel marketing: An integrated approach*. Routledge.

Sivakumar, K., and Sinha, A. (2022). Pricing and distribution strategies for digital and physical products. *Journal of Business Economics and Management, 23*(2), 237-260.

Stamm, K., and Adler, S. (2023). Price optimization and digital transformation in retail. *Retail and Consumer Studies, 12*(3), 210-225.

Sun, L., and Wang, X. (2023). Algorithmic pricing and consumer behavior. *Marketing Science, 42*(3), 455-473.

Taylor, R. (2022). The future of marketing in the digital age. *Digital Marketing Journal, 14*(2), 100-115.

Türk, B. (2021). *Dijital pazarlama stratejileri ve uygulamaları*. Beta Basım Yayım Dağıtım.

Wang, L., Zhang, Z., and Wu, C. (2023). Effects of digital marketing on traditional retail businesses. *Journal of Retailing and Consumer Services, 69*, 102752.

Zhu, Y., and Zhang, Y. (2021). The role of pricing strategies in omni-channel retailing. *Journal of Retailing and Consumer Services, 58*, 102232.

KAYNAKÇA

Abraham, V., and Joseph, J. (2019). An empirical study on direct marketing as the most effective form of marketing in the digitalized marketing environment. *International Journal of Research Science and Management, 6*(1), 18-24.

Alikişioğlu, M. (2009). *Halkla ilişkiler: Pazarlama yönlü bir yaklaşım*. Okan Üniversitesi Yayınları.

Alkhateeb, F. M., Clauson, K. A., Khanfar, N. M., and Latif, D. A. (2008). Legal and regulatory risk associated with Web 2.0 adoption by pharmaceutical companies. *Journal of Medical Marketing, 8*(4), 311-318.

Altındal, M. (2013). Dijital pazarlamada marka yönetimi ve sosyal medyanın etkileri. *Akademik Bilişim Konferansı*, Akdeniz Üniversitesi, 23, 25.

Altunışık, R., Özdemir, Ş. ve Torlak, Ö. (2020). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi* (4. baskı). Beta Basım.

Alves, H., Fernandes, C., and Raposo, M. (2016). Social media marketing: A literature review and implications. *Psychology & Marketing, 33*(12), 1029-1038.

Arat, T. ve Kazan, İ. (2019). Geleneksel reklamcılıktan dijital reklamcılığa geçiş. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi, 7*(18), 448-464.

Aytaç, M. B. ve Bilge, H. Ş. (2013). Tele pazarlama verilerinin birliktelik kurallarıyla ve Crısp-DM yöntemiyle analiz edilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(2), 25-40.

Ayush, G. K., Gowda, R., and Rakshith Gowda, K. M. (2020). A study on impact of COVID-19 on digital marketing. *Vidyabharati International Interdisciplinary Research Journal*, 225-228.

Bala, M., and Verma, D. (2018). A critical review of digital marketing. *International Journal of Management, IT & Engineering, 8*(10), 321-339.

Başar, M. S. ve Aslay, F. Y. (2011). Veri tabanı pazarlama: Çok katlı tekstil mağazaları için geliştirilen örnek bir pazarlama veri tabanı. *Social Sciences, 6*(3), 332-345.

Boone, L. E., and Kurtz, D. L. (2004). *Interactive Text, Contemporary Marketing*. South Western Educational Publishing.

Bubphapant, J., and Brandão, A. (2024). Content marketing research: A review and research agenda. *International Journal of Consumer Studies, 48*(1), e12984.

Boughton, S. B. (2005). Search engine marketing. *Perspectives in Business, 2*(1), 29-33.

Bult, J. R., and Wansbeek, T. (1995). Optimal selection for direct mail. *Marketing Science, 14*(4), 378-394.

Çetiner, E. M., and Özer, A. (2021). Covid-19 pandemisinde sosyal medya kullanımındaki değişim ve dijital pazarlama ilişkisi üzerine bir analiz. *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, 7*(30), 411-419.

Chamboko-Mpotaringa, M., and Tichaawa, T. M. (2023). Domestic tourists' perceptions of the intention to use digital marketing tools and platforms. *Geo Journal of Tourism and Geosites, 46*(1), 9-18.

Chan, N. L., and Guillet, B. D. (2011). Investigation of social media marketing: How does the hotel industry in Hong Kong perform in marketing on social media websites? *Journal of Travel & Tourism Marketing, 28*(4), 345-368.

Cho, C. H., Lee, J. G., and Tharp, M. (2001). Different forced-exposure levels to banner advertisements. *Journal of Advertising Research, 41*(4), 45-56.

Çoban, S. (2005). Müşteri sadakatinin kazanılmasında veri tabanlı pazarlamanın kullanımı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(19), 295-307.

Constantinides, E. (2014). Foundations of social media marketing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 148*, 40-57.

David Stone, M., and David Woodcock, N. (2014). Interactive, direct and digital marketing: A future that depends on better use of business intelligence. *Journal of Research in Interactive Marketing, 8*(1), 4-17.

Desai, V., and Vidyapeeth, B. (2019). Digital marketing: A review. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development, 5*(5), 196-200.

Dou, W., Lim, K. H., Su, C., Zhou, N., and Cui, N. (2010). Brand positioning strategy using search engine marketing. *MIS Quarterly*, 261-279.

Duffy, D. L. (2004). Using on-line retailing as a springboard for catalog marketing. *Journal of Consumer Marketing, 21*(3), 221-225.

Dwivedi, Y. K., Kapoor, K. K., and Chen, H. (2015). Social media marketing and advertising. *The Marketing Review, 15*(3), 289-309.

Ersoy, A., ve Gülmez, M. (2013). Doğrudan pazarlama araçlarının konaklama işletmelerinde kullanımı: Antalya ili örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24*(1), 23-40.

Evans, M., O'Malley, L., and Patterson, M. (1996). Direct marketing communications in the UK: A study of growth, past, present and future. *Journal of Marketing Communications, 2*(1), 51-65.

Fariborzi, E., and Zahedifard, M. (2012). E-mail marketing: Advantages, disadvantages and improving techniques. *International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2*(3), 232.

Feld, S., Frenzen, H., Krafft, M., Peters, K., and Verhoef, P. C. (2013). The effects of mailing design characteristics on direct mail campaign performance. *International Journal of Research in Marketing, 30*(2), 143-159.

Felix, R., Rauschnabel, P. A., and Hinsch, C. (2017). Elements of strategic social media marketing: A holistic framework. *Journal of Business Research, 70*, 118-126.

Frimpong, F. K. S., Hope, E. K., Acheampong, K. O., Kwame, J. A. J., and Puttick, C. P. (2023). Evaluating the impact of marketing communication mix on customer satisfaction: The mediating role of service quality delivery. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge, 11*(2), 67-88.

Geçer, T. (2016). Ürün pazarlamasında doğrudan pazarlama gelişme potansiyeli ve tutundurma karması içerisindeki önemi: Eskişehir ilindeki işletmelerde doğrudan pazarlama uygulamalarına ilişkin çalışma. *İktisadi Yenilik Dergisi, 3*(2), 46-71.

Gedik, Y. (2020). Pazarlamada yeni bir pencere: Dijital pazarlama. *Journal of Business in the Digital Age, 3*(1), 63-75.

Gegez, E., Ulusoy, E. ve Bulut, Ö. (2012). İşletmelerde pazarlama ve halkla ilişkiler ilişkisi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (13).

Genchev, E., and Todorova, G. (2017). Sales promotion activities–effective tool of marketing communication mix. Available at SSRN 3089894.

Gilbert, D. C., and Jackaria, N. (2002). The efficacy of sales promotions in UK supermarkets: A consumer view. *International Journal of Retail & Distribution Management, 30*(6), 315-322.

Guido, G., Prete, M. I., Miraglia, S., and De Mare, I. (2011). Targeting direct marketing campaigns by neural networks. *Journal of Marketing Management, 27*(9-10), 992-1006.

Gonçalves, I., and Rosinha, A. (2023). The role of trustworthy and entertaining content marketing in e-commerce: Unveiling the key strategies for engaging consumers. *European Journal of Applied Business and Management, 9*(4).

González Mosqueda, M. L., Martínez Tapia, K., Domínguez Tavera, M. E., León Olivares, E., and Guadalupe García González, J. (2023). Evaluation of direct marketing strategies used by firms in México. *Dynamis, 13*(1), 45-61.

Gürbüz, S. Ve Şahin, S. (2015). *İşletme araştırmaları: Yöntem ve uygulama* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık.

Harris, L., and Dennis, C. (2011). Engaging customers on social media: A case study of Facebook in the UK retail sector. *Journal of Marketing Management, 27*(5-6), 480-500.

Hsu, C. H., Chiu, C. M., and Ju, T. L. (2018). Customer adoption of social media marketing: An empirical study. *Information & Management, 55*(5), 635-647.

Işık, S. (2020). Dijital pazarlama stratejileri: Başarı kriterleri ve uygulama örnekleri. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 12*(4), 35-52.

Jang, H. Y., and Yi, Y. (2019). Predicting customers' purchase intention in the context of online direct marketing: A focus on the influence of contextual factors. *Journal of Internet Commerce, 18*(2), 191-209.

Jöreskog, K. G., and Sörbom, D. (1996). *LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language*. Scientific Software International.

Kara, A., and Kaynak, E. (1994). The role of direct marketing and personal selling in retailing in Turkey: A preliminary study. *Journal of Marketing Channels, 4*(1), 17-38.

Karkıner, E. (2018). *Pazarlama iletişimi yönetimi: Teori ve uygulama*. Seçkin Yayıncılık.

Katz, E., and Rice, R. E. (2002). *Social consequences of Internet use: Access, involvement, and interaction*. MIT Press.

Kılıç, M. (2016). Sosyal medya araçlarının marka algısı üzerindeki etkisi: Bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 63-80.

Koseoglu, S. B., and Ak, T. (2015). Evaluating social media marketing effectiveness in Turkey: The case of Facebook and Instagram. *Journal of Business Research, 68*(12), 2219-2228.

Kuyucu, H., and Öztürk, A. (2020). Digital marketing strategies and their effects on consumer purchase decisions. *Eurasian Journal of Business and Economics, 13*(2), 25-38.

Liu, Y., and Li, X. (2011). The role of digital marketing in the marketing communication mix. *International Journal of Marketing Studies, 3*(1), 143-159.

McDonald, M., and Mouncey, P. (2018). *Marketing plans: A step-by-step guide*. Wiley.

Michaela, G., and Rachid, K. (2021). Trends in digital marketing: An overview. *International Journal of Digital Marketing & Social Media*, 29-45.

Miller, C. (2020). *Marketing strategies for the digital age*. Routledge.

Miller, K., and J. R. (2019). The impact of digital marketing on consumer behavior: Evidence from case studies. *International Journal of Consumer Studies, 43*(5), 871-882.

Moreno, A., and Villarejo-Ramos, Á. F. (2023). The effects of digital marketing on consumer behavior and purchase intention: Evidence from a survey of online shoppers. *Journal of Retailing and Consumer Services, 64*, 102-116.

O'Dell, C., and Grayson, C. J. (1998). *If only we knew what we know: The transfer of internal knowledge and best practice*. Free Press.

Özcan, H. ve Erdal, İ. (2017). Dijital pazarlama araçlarının müşteri davranışları üzerindeki etkisi: Bir araştırma. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(2), 147-160.

Pereira, R. C., and Costa, M. S. (2022). The impact of digital marketing on brand loyalty: A systematic review. *Journal of Digital Marketing and Analytics, 10*(3), 235-248.

Prasad, P., and Reddy, K. (2021). A study on digital marketing strategies in the post-pandemic world. *Asian Journal of Marketing, 7*(2), 123-137.

Ranjan, J., and Read, J. (2016). The role of digital marketing in promoting consumer engagement. *Journal of Interactive Marketing, 35*, 55-72.

Reichheld, F. F. (1996). *The loyalty effect: The hidden force behind growth, profits, and lasting value*. Harvard Business Review Press.

Sweeney, J. C., and Soutar, G. N. (2001). Consumer perceived value: The development of a multiple item scale. *Journal of Retailing, 77*(2), 203-220.

Topcu, G., and Yalçın, E. (2019). The effectiveness of digital marketing in the e-commerce sector: A case study. *Journal of E-commerce and Digital Marketing, 12*(3), 115-130.

Tuten, T. L., and Solomon, M. R. (2017). *Social media marketing*. Sage Publications.

Yıldırım, C. ve Koçak, M. (2014). *Dijital pazarlama: Teori ve uygulama*. Gazi Kitabevi.

Yılmaz, E., and Arslan, M. (2021). Digital marketing strategies in the age of COVID-19: A review of recent trends. *International Journal of Strategic Marketing, 29*(4), 489-502.

Zhang, K. Z., and Xu, J. (2021). The impact of social media marketing on consumer behavior and brand loyalty. *Journal of Marketing Research, 58*(3), 509-526.

KAYNAKLAR

Aaker, D. (1996). *Building strong brands,* The Free Press.

Ad Roket. (t.y.). Sosyal medya reklamcılığı nedir? – Etkili pazarlama stratejileri ve uygulamaları. 12.04.2024 tarihinde https://adroket.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi-nedir/ adresinden erişilmiştir.

Aksoy, T. (2011). Marka şehirler. 15.04.2024 tarihinde http://www.temelaksoy.com/marka-sehirler/ adresinden erişilmiştir.

Aktuğlu Karpat, I. (2022). *Marka yönetimi, güçlü ve başarılı markalar için temel ilkeler* (8. Baskı). İletişim Yayınları.

Alexander L. B. (1992). How brand image drives brand equity. *Journal of Advertising Research*, 32, RC6-RC-12.

Bahçe Mobilyam. (2020, 8 Temmuz). Sen çal kapımı bahçe mobilyası sponsoru. 14.03.2024 tarihinde https://www.instagram.com/p/CCZCXTbn6oj/ adresinden erişilmiştir.

Başgöze, P., ve Tekin, B. (2021). Marka yerleştirme uygulamalarının tüketicilerin tepki süreci üzerine etkisi: nitel bir çalışma. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 16*(62), 890-921. https://doi.org/10.19168/jyasar.806911

Bilgici, C., ve Özkök Şişman, Ö. (2022). Metaverse dinamikleri bağlamında sosyal medya ve dijital reklamcılığın geleceği üzerine bir inceleme. *Yeni Medya, 2022*(12), 369-394. https://doi.org/10.55609/yenimedya.1104290

Bir, A. A. (1998). Bir mamul nasıl konumlandırılır. *Pazarlama Dünyası Dergisi, 2*(7), 35-37.

Carlson, L., Grove, S. J., and Dorsch, M. J, (2003). Services advertising and ıntegrated marketing communications: an empirical examination. *Journal of Current Issues and Research in Advertising, 25(*2), 69–82.

Delattre, E., and Colovic, A. (2009). Memory and perception of brand mentions and placement of brabds in songs. *International Journal of Advertising. 28*(5), 807-842.

Dibb, S., and Simkin, L. (1996). *The marketing planning workbook*. Routledge.

Digienseo. (2023, 29 Aralık). Sosyal medya reklamcılığı: Nedir ve nasıl yapılır? 15.03.2024 tarihinde https://digienseo.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi/ adresinden erişilmiştir.

Dobni, D., and Zinkhan, G. M. (1990). In search of brand image: A foundation analysis. *Advances in consumer research, 17*(1).

Egegen. (2017, 14 Nisan). Sosyal medyanın avantajları ve dezavantajları. 15.04.2024 tarihinde https://egegen.com/blog/sosyal-medyanin-avantajlari-dezavantajlari/ adresinden erişilmiştir.

Ercan, G. (2024, 8 Temmuz). Yapay zekâ destekli sosyal medyanın geleceği: TikTok, Meta, X ve YouTube. 11.07.2024 tarihinde https://webrazzi.com/2024/07/08/yapay-zeka-destekli-sosyal-medyanin-gelecegi-tiktok-meta-x-ve-youtube/ adresinden erişilmiştir.

Erciş, A. ve Çelebi, Y. (2016). Marka konumlandırma ve tüketicilerin marka kişiliği algılamaları (Erzurum'da beyaz eşya sektörü üzerine bir araştırma). *Journal of International Social Research, 9*(45), 753-767.

Erdil, S. ve Uzun, Y. (2010). *Marka olmak*. Beta Yayınları.

Erdil, T. S. (2004) Hedef pazarda konumlandırma stratejilerinin belirlenmesi ve tüketici algısının değerlendirilmesinde yaşanan sorunlar. *Öneri Dergisi, 6*(21), 83-90.

İİ Enstitü. (2021, 21 Mart). Sosyal medya reklamcılığı nedir? 15.04.2024 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/sosyal-medya-reklamciligi-nedir adresinden erişilmiştir.

İnce, M. ve Uygurtürk, H. (2019). Marka kimliği, marka kişiliği, marka imajı ve marka konumlandırma alanında yapılan lisansüstü tezlere yönelik bir inceleme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9*(1), 224-240.

Kara, O. (2023, 22 Şubat). We Are Social Dijital 2023 Global ve Türkiye Raporu yayınlandı. 21.06.2024 tarihinde https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2023-global-ve-turkiye-raporu-yayinlandi/ adresinden erişilmiştir.

Kotler, P. (1991). *Marketing management: Analysis, planning and control*. Prentice-Hall.

Kotler, P., and Keller, K. L. (2009). Manajemen pemasaran, edisi 13. Jakarta: *Erlangga*, 14, 178-179.

Newell, J., Salmon, C. T., and Chang, S. (2006). The hidden history of product placement. *Journal of Broadcasting ve Electronic Medi*a, 50, 575-594.

Odabaşı, Y. (2007). *Pazarlama iletişimi yönetimi*. MediaCat.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* Kapital Medya.

Öztürk, M. ve Gönenç, S. (2018). Marka iletişim yöntemlerinin müşteri üzerindeki etkisini maksimum değere ulaştıran bir matematiksel model. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *19*(2), 298-323.

Pelsmacker, P. D. M., and Geuens, J. Van den Bergh (2001). *Marketing communications*.

Pickton, D., and Broderick, A. (2000). Integrated marketing communications (1. Baskı). Financial Times/ Prentice Hall.

Sağlam, M. F. (2019, 11 Şubat). Marka nedir? Marka kavramının tanımı ve kapsamı. 12.04.2024 tarihinde https://www.brandingturkiye.com/marka-nedir-marka-kavraminin-tanimi-ve-kapsami/ adresinden erişilmiştir.

Sarıoğlu, B. ve Develi, İ. (2022). Pazarlamada kampanya yönetimi ve yapay zekâ kullanımı. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 5(2), 91-124.

Sarıyer, N. (2005). Televizyon dizilerinde marka yerleştirme stratejileri üzerine bir araştırma. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi,* (10), 217-237

Saygın, E. P. (2023). Pazarlama iletişimi faaliyeti olarak ürün yerleştirme: Film afişleri üzerine bir inceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 22*(88), 1631-1642.

Türk Dil Kurumu. (t.y.). Marka. 04.08.2024 tarihinde https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Ustakara, F. (2023). *Marka yönetimi ve iletişimi, markanın yol haritası*. Akademisyen Kitabevi.

Vashisht, D. (2017). How gamers process in-game brand placements under different game-involvement conditions. *Management Research Review, 40*(4), 471-490. https://doi.org/10.1108/MRR-07-2015-0163

Yaman, D. (2021). Tutundurma çalışmalarının yeni yüzü: Şarkılarda marka yerleştirme uygulamaları. *Beykoz Akademi Dergisi, 9*(2), 73-84.

Yayınoğlu, P. E. (2006). Bütünleşik marka iletişimi temeller, stratejiler, uygulamalar ve T-Box örneği. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, (5), 125-155.

KAYNAKÇA

Abedi, V. S., Berman, O., Feinberg, F. M., and Krass, D. (2022). Strategic new product media planning under emergent channel substitution and synergy. *Production and Operations Management*, *31*, 2143-2166. https://doi.org/10.1111/poms.13670

Anselmo, D. (2010). *Marketing demystified: A self-teaching guide*. McGraw-Hill.

Baines, P., Egan, J., and Jefkins, F. (2004). *Public relations: Contemporary ıssues and techniques*. Elsevier.

Beger, R. (2018). *Present-day corporate communication: A practice-oriented, state-of-the-art guide*. Springer

Bryson, J. M. (2011). *Strategic planning for public and nonprofit organizations: A guide to strengthening and sustaining organizational achievement*. John Wiley.

Caemmerer, B. (2009). The planning and implementation of integrated marketing communications. *Marketing Intelligence & Planning*, 27(4), 524-538. https://doi.org/10.1108/02634500910964083

Chunikhina, T., Saiensus, M., Sinko, A., Iazvinska, N., Klimovych, O., and Siryk, R. (2023). Communication strategies of İnternet marketing of trading enterprises. *Journal of Law and Sustainable Development*, 11(3), 1-17 https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.820

Clow, K. E., and Stevens, R. E. (2009). *Concise encyclopedia of professional services marketing*. Routledge.

Copley, P. (2004). *Marketing communications management: Concepts and theories, cases and practices*.: Elsevier.

Cornelissen, J. (2004). *Corporate communications: Theory and practice*. Sage Pub.

Çetintaş, H. B. (2020). Stratejik iletişim planlaması ile kurumsal iletişim stratejisinin geliştirilmesi: literatüre dayalı bir yaklaşım. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, *21*(2), 93-105.

Çınarlı, İ. (2009). *Stratejik iletişim yönetimi*. Beta Yayıncılık.

De Bono, E. (2006). *Altı şapkalı düşünme tekniği.* Remzi Kitabevi.

De Bono, E. (2014). *Düşüncenin gücü.* ABC Yayınevi.

Dolphin, R. R. (2000). *The fundamentals of corporate communication*. Butterworth-Heinemann.

Doorley, J., and Garcia, H. (2007). *Reputation management: The key to successful public relations and corporate communication*. Routledge

Doyle, P. (2002). *Marketing management and strategy.* Prentice Hall.

Drummond, G., and Ensor, J. (2005). *Introduction to marketing concepts*. Elsevier.

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, *43*(4), 51-58.

Eraydın, C., Tezcan, B. ve Koç, Z. (2019). Hasta düşmelerinin değerlendirilmesinde balık kılçığı yöntemi ile kök neden analizi. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(6), 266-272.

Fill, C. (2009). *Marketing communications: Interactivity, communities, and content*. Pearson.

Gombeski, W., Taylor, J., Piccirilli, A., Cundiff, L., and Britt, J. (2008). Effectively executing a comprehensive marketing communication strategy. *Health Marketing Quarterly*, 24(3-4), 97-115. https://doi.org/10.1080/07359680802119090

Göksel, A. B. (2013). *Stratejik halkla ilişkiler yönetimi*. Nobel Yayıncılık.

Halloran, R. (2007). Strategic communication. *Parameters*, *37*(3), 4-14.

Haris, A., Samosir, H., and Lubis, S. (2022). Marketing Communications as strategy expanding market share in era 4.0. *International Journal of Social Science and Business*, 7(1), 188-198. https://doi.org/10.23887/ijssb.v7i1.53535.

Kongthanasuwan, T., Sriwiboon, N., Horbanluekit, B., Laesanklang,W., and Krityakierne, T. (2023). Market analysis with business ıntelligence system for marketing planning. *Information*, 14(116), 1-16. https://doi.org/10.3390/info14020116

Kotler, P., and Keller, K. L. (2012). *Marketing management*. Prentice Hall.

Krajčovıč, P. (2015). Strategies in media planning. *Communication Today*, 6(2), 20-30.

Kriemadis, T., Terzoudis, C., Kartakoullis, N, and Kapnisi, D. (2022). An examination of the current strategic marketing planning practices in professional sport clubs. *Services Marketing Quarterly*, 43(3), 353-373. https://doi.org/10.1080/15332969.2021.1993560

Lancaster, G., and Massingham, L. (2011). *Essentials of marketing management*. Routledge.

Michaelson, D., and Macleod, S. (2007). The application of best practices in public relations measurement and evaluation systems. *Public Relations Journal*, *1*(1), 1-14.

Moriarty, S., Mitchell, N., and Wells, W. (2012). *Advertising and imc: Principles and practice*. Pearson.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2001). *Pazarlama iletişimi yönetimi.* MediaCat Yayınları.

Oliver, S. (2010). *Public relations strategy*. Kogan Page.

Ölmez, H., Ergun, İ., Ensari, M., ve Can, E. (2021). Normalleşme sürecinde ofis çalışmalarında covid-19'u önlemede balık kılçığı yöntemi ile sebep sonuç analizi. *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 33(1), 106-115. https://doi.org/10.7240/jeps.749452

Purusottama, I. A. (2023). Is traditional media communication less effective than social media and personal selling for brand building? Empirical evidence from a cosmetics brand in Indonesia. *Cogent Social Sciences,* 9, 1-17.

Sridhar, K., Kumar, A. ve Bezawada, R. (2022). Investigating cross-media effects in a multichannel marketing environment: The role of email, catalog, television, and radio. *Marking Letters*, 33, 189-201. https://doi.org/10.1007/s11002-021-09592-6

Stacks, D. W. (2008). Public relations evaluation. İçinde *The International Encyclopedia of Communication,* 4000-4007. Blackwell.

Steyn, B. (2000). Model for developing corporate communication strategy. *Communicare: Journal for Communication Sciences in Southern Africa*, *19*(2), 1-33.

Steyn, B., and Puth, G. (2000). *Corporate communication strategy*. Heinemann Publishers.

Suh, J. (2021). Literature content analysis: Formulating different marketing plan between wholesalers and retailers supervision system. *Journal of Distribution Science*, 19(8), 91-100.

Şatır, Ç. K., Sümer, F. E. ve Demir, Z. G. (2015). *Stratejik halkla ilişkiler ve uygulamaları*. Nobel Yayıncılık.

Theoharakis, V., Zheng, Y., and Zhang, L. (2024). Dynamic strategic marketing planning: The paradox of concurrently reconfiguring and ımplementing strategic marketing planning. *Journal of Business Research*, 174, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2024.114525

Tokgöz, N. (2012). Stratejik yönetim ve kurumsal iletişim. İçinde B. Solmaz (Editör), *Kurumsal İletişim,* 24-45. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tütüncü, Ö., Korkmaz Orhan, B. ve Özdemir Akgül, S. (2020). Turizm ve rekreasyon araştırmalarında çoklu oylama, pareto analizi ve balık kılçığı tekniklerinin kullanımı. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 31(3), 299-306. https://doi.org/10.17123/atad.843965

Vignali, C., ve Rasicci, C. (2008). Communication planning: Current situation analysis and future developments in different markets. *International Journal of Business and Globalisation, 2*(3), 310-329. https://doi.org/10.1504/IJBG.2008.017684.

West, C. (1995). Communications research. İçinde N. A. Hart (Editör), *Strategic Public Relations,* 195-212. MacMillan.

Wreford, A. (1995). Planning for corporate communications. İçinde N. A. Hart (Editör), *Strategic Public Relations,* 10-23. MacMillan.

Vaníčková, R., and Szczepańska-Woszczyna, K. (2020). Innovation of Business and marketing plan of growth strategy and competitive advantage in exhibition industry. *Polish Journal of Management Studies*, 21(2), 425-445.

Yeshin, T. (1998). *Marketing communications strategy*. Routledge.

KAYNAKÇA

Christensen, L. B., Johnson, R. B., and Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. Anı Yayıncılık.

Chunikhina, T., Saiensus, M., Sinko, A., Iazvinska, N., Klimovych, O., and Siryk, R. (2023). Communication strategies of ınternet marketing of trading enterprises. *Journal of Law and Sustainable Development, 11*(3), 1-17 https://doi.org/10.55908/sdgs.v11i3.820

Clow, K. E., and Stevens, R. E. (2009). *Concise encyclopedia of professional services marketing*. Routledge.

Cornesse, C., Blom, A., Dutwin, D., Krosnick, J., Leeuw, E., Legleye, S., Pasek, J., Pennay, D., Phillips, B., Sakshaug, J., Struminskaya, B., and Wenz, A. (2020). A review of conceptual approaches and empirical evidence on probability and nonprobability sample survey research. *Journal of Survey Statistics and Methodology, 8*, 4-36. https://doi.org/10.1093/jssam/smz041.

Dacko, S. G. (2008). *The advanced dictionary of marketing: putting theory to use*. Oxford University Press.

Daymon, C., and Holloway, I. (2011). *Qualitative research methods in public relations and marketing communications*. Routledge.

Drummond, G., and Ensor, J. (2005). *Introduction to marketing concepts*. Elsevier.

Ghojogh, B., Nekoei, H., Ghojogh, A., Karray, F., and Crowley, M. (2020). Sampling algorithms, from survey sampling to monte carlo methods: tutorial and literature review.. Methodology.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Seçkin Yayınevi.

Kaden, R. J., Linda, G., and Levinson, J. C. (2009). *More guerrilla marketing research: asking the right people, the right questions, the right way, and effectively using the answers to make more money*. Kogen Page.

Karasar, N. (2009). *Araştırmalarda rapor hazırlama*.Nobel Yayıncılık.

Kılıç, S. (2013). Örnekleme yöntemleri. *Journal of Mood Disorders, 3*(1), 44-6.

Kongthanasuwan, T., Sriwiboon, N., Horbanluekit, B., Laesanklang,W., and Krityakierne, T. (2023). Market analysis with business ıntelligence system for marketing planning. *Information*, 14(116), 1-16. https://doi.org/10.3390/info14020116

Kotler, P., and Keller, K. L. (2012). *Marketing management*. Prentice Hall.

Malhotra, N., Hall, J., Shaw, M., and Oppenheim, P. (2006). *Marketing research: An applied orientation*. Pearson.

Malik, Y. R., Sheikh, M. S., & Yousaf, S. (2022). Probability and sampling in dentistry. *Clinical Concepts and Practical Management Techniques in Dentistry,* 231.

Pike, S. (2008). *Destination marketing: An ıntegrated marketing communication approach*. Elsevier.

Purusottama, I. A. (2023). Is traditional media communication less effective than social media and personal selling for brand building? Empirical evidence from a cosmetics brand in Indonesia. *Cogent Social Sciences,* 9, 1-17.

Rahman, M., Tabash, M., Salamzadeh, A., Abduli, S., and Rahaman, M. (2022). Sampling techniques (probability) for quantitative social science researchers: A conceptual guidelines with examples. *SEEU Review, 17*, 42 - 51. https://doi.org/10.2478/seeur-2022-0023.

Smart, G. (2020). Ethnography of communication as a research perspective. İçinde C.A. Chapelle (Editör) *The Encyclopedia of Applied Linguistics, 449.*

Smith, P. R., and Zook, Z. (2011). *Marketing communications: Integrating offline and online with social media.* KoganPage.

Solomon, M. R., Marshall, G. W., and Stuart, E. W. (2012). *Marketing: Real people, real choices*. Prentice Hall.

Sridhar, K., Kumar, A., and Bezawada, R. (2022). Investigating cross-media effects in a multichannel marketing environment: The role of email, catalog, television, and radio. *Marking Letters*, 33, 189-201. https://doi.org/10.1007/s11002-021-09592-6

Starr, R. L. (2022). Investigating communicative competence in ethnographic research. İçinde M. Canvit and M. Solon (Editör), *Communicative competence in a second language,* 78-97. Routledge

Suh, J. (2021). Literature Content analysis: formulating different marketing plan between wholesalers and retailers supervision system. *Journal of Distribution Science*, 19(8), 91-100.

Şimşek, A. (2012). Araştırma modelleri. İçinde A. Şimşek (Editör), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, 80-101. Anadolu Üniversitesi.

Tutz, G. (2023). Probability and non-probability samples: Improving regression modeling by using data from different sources. *Information Sciences*, 621, 424-436.https://doi.org/10.1016/j.ins.2022.11.032.

Yaman, H. ve Karaarslan, F. (2012). Konuşma becerisinin geliştirilmesinde beyin fırtınası tekniğinin etkisi: bir eylem araştırması. *Turkish Studies*, 7(4), 545-563.

Vaníčková, R., and Szczepańska-Woszczyna, K. (2020). Innovation of business and marketing plan of growth strategy and competitive advantage in exhibition industry. *Polish Journal of Management Studies*, 21(2), 425-445.

KARİKATÜR VE İDEOLOJİ

Genel Seçimler Bağlamında Bir Çözümleme

Faruk AŞLAKCI

EĞİTİM
yayınevi

KARİKATÜR VE İDEOLOJİ Genel Seçimler Bağlamında Bir Çözümleme

Dr. Faruk Aşlakcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-48-9
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt: Dijitol Baskı Merkezi
İvedikköy Mh. 1492. Cd. No:39/8 Yenimahalle /ANKARA
Matbaa Sertifika No: 70810

Kütüphane Kimlik Kartı

KARİKATÜR VE İDEOLOJİ Genel Seçimler Bağlamında Bir Çözümleme

Faruk Aşlakcı
VI+211 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-48-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Adorno, T. (1974). *Minima Moralia,* London, New Left Books.

Akca, Emel. (2009). İdeoloji-Dil-Söylem ve Anlam İlişkisi: Medyada Anlamın Toplumsal İnşası, ss.1-30, Medyada Gerçekliğin İnşası: Türk Medya Söylemine Eleştirel Bir Bakış, İsmet Parlak, (Ed), Çizgi Kitabevi, Konya.

Aksan, Doğan. (2011). *Dil, Şu Büyülü Düzen*, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Alsac Üstün. (2001, Nisan). Karikatür ve Siyaset, *Cartoon and Politics* içinde, s. 17-32, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara.

Althusser, L. (2006). *İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (Çev. Alp Tümertekin), lthaki Yayınları.

Alver, Füsun. (2006). *Niklas Luhmann, 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar: Kadife Karanlık,* 2, Haz: Gül Batuş, Füsun Alver, M. Bilal Arık vd., İstanbul: Su Yayınları.

Argan, G. (1975, Winter). Ideology and Iconology, pp. 297-305, Mitchell, (Ed), Vol. 2, No. 2, The University of Chicago Press.

Arık, Bilal, (1998). *Değişen Toplum Değişen Karikatür*, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul.

Atabek, Ümit, "Medya Metinlerini Çözümlemek," (Çev. Gülseren Şendur Atabek), Siyasal Kitabevi, Ankara, ss. 115-130.

Avrupa Avrupa Karikatürler. (1998). Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Balcı, Şükrü, Hüsamettin Akar ve Bünyamin Ayhan. (2011). *Televizyon ve Seçmen İlişkisini Yeniden Düşünmek: 2009 Yerel Seçimlerinde İzleyici Motivasyonları*, Selçuk İletişim, 6 (4): 48-63.

Balcıoğlu, Semih. (1987). *Cumhuriyet Dönemi Türk Karikatürü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Baradat, L. (2012). *Siyasal İdeolojiler Kökenleri ve Etkileri*, (Çev. Abdurahman Aydın), Siyasal Kitabevi, Eylül.

Barrett, M. (1991). *The Politics of Truth: From Marx To Foucault*, Cambridge: Polity Press.

Barthes, R. (1984). Rhetoric of the Image, *Image*, *Music, Text* içinde, (Çev. Stephen Heath, ss. 32-51, London: Fontana.

Barthes, R. (1988). *Anlatıların Yapısal Çözümlemesine Giriş*, (Çev. Mehmet-Sema Rifat), Gerçek Yayınevi, İstanbul.

Barthes, R. (1997). *Göstergebilimsel Serüven*, Yapıkredi Yayınları.

Becker, S. (1984). *Marxist Approaches to Media Studies*, *The British experience*, Critical Studies in Mass Communication 1, s. 66-80.

Benveniste, E. (1995). *Genel Dilbilim Sorunları*. (Çev. Erdim Öztokat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Berkes, Niyazi. (2002). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*, Yayına Haz: Ahmet Kuyaş, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Biren, Duygu. (1996, Haziran). *Geleceğe Kalan Bir Müzik Yapmak*, Cumhuriyet Yayınları.

Bobbio, N. (1979). Gramsci and the Conception of Civil Society, s. 21-47. C. Mouffee, Gramsci and Marxist, (Ed), Theory, London: Routlage ve Kegan Paul Ltd.

Bobbio, N. ve J. Texier. (1982). *Gramsci ve Sivil Toplum Kavramı*, (Çev. Arda İpek ve Kenan Somer), Ankara: Savaş Yayınları.

Brummett, P. (2003). *İkinci Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm*, İletişim Yayınları, İstanbul.

Büyükkantarcıoğlu, Nalan (2012). Haberi Eleştirmek, Ömer Özer, (Ed), *Söylem İncelemelerinde Eleştirel Dilbilimsel Boyut: Eleştirel Söylem Çözümlemesi ve Ötesi* içinde, s: 161-197, Literatür Yayınları.

Cantek, Levent. (1996). *Türkiye'de Çizgi Roman*, İletişim Yayınları, İstanbul.
Cappella, J. and K. Jamieson. (1997). *Spiral of Cynicism: The Press and Public Good*, NY: Oxford University Press.
Chandler, D. (2007). *Semiotics The Basics, Second Edition, Routledge*, London and New York.
Chartier, R. (1988). *Cultural History: Between Practices and Representations*, Ithaca: Cornell University Press.
Cheviron, Nilgün Tutal. (2009). Haber-Yorumdan Seyir ve Gösteriye, Yasemin İnceoğlu ve Nebahat A. Çomak, (Ed), *Metin Çözümlemeleri* içinde, Ayrıntı Yayınları, Nisan.
Cohen, B. (1963). *The Press and Foreign Policy*, Princeton University Press, Princeton.
Çam, Şerife. (2008). *Medya Çalışmalarında İdeoloji*, De Ki Basım Yayım Ltd.
Çankaya, Erol. (2008). *İktidar Bu Kapağın Altında-Gösteri Demokrasisinde Siyasal Reklamcılık,* Boyut Yayıncılık A.Ş, İstanbul.
Çapanoğlu, Münir Süleyman. (1958, Ekim). *Mizah İstemezük*, Taş, araştırma dizisi.
Çavdar, Tevfik. (2001). "Siyaset Karikatürün Tuzu Biberidir" Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001.
Çebi, Murat Sadullah. (2002). *Günümüzde Siyasetin Medyada İnşası ve Sunumu Üzerine Bazı Dikkatler*, İletişim, s.14, Güz, ss.1-33.
Çeçen, Anıl. (2001). "Karikatürün Gücü," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001.
Çeviker, Turgut. (1983, Şubat). *Karikatür ve Karagöz* başlıklı yazısı, Somut dergisi, sayı: 2.
Çeviker, Turgut. (1986). *Osmanlı Tokadı*, Adam Yayınları, İstanbul, ss. 9-11.
Belge, Murat. (2010). Karikatürün Serüveni, Turgut Çeviker, (Ed). *Karikatürkiye: Karikatürlerle Cumhuriyet Tarihi 1923-2008* içinde, s.31, C.I, NTV Yayınları, İstanbul.
Çeviker, Turgut. (1989). *Silah ve Meşale*, Adam Yayınları, Ankara.
Çeviker, Turgut. (1985, Aralık). *Mizah,* Gösteri Dergisi, ss. 69-70.
Çeviker, Turgut. (1997). *Karikatür Üzerine Yazılar*, İris Yayıncılık, 1. baskı, İstanbul.
Çeviker, Turgut. (2010). *Karikatürkiye Karikatürlerle Cumhuriyet Tarihi 1923-2008*," C.1, NTV Yayınları, İstanbul.
Çeviker, Turgut. (1986). *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü*, Adam Yayınevi.
Çeviker, Turgut. (1988, Aralık). *Burun Karikatür Dergisi*, Adam Yayınları, İstanbul, ss. 11-18.
Çeviker, Turgut. (1987). *Turgut Çeviker'le Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Karikatürü Üzerine*, Varlık Dergisi, ss. 8-10.
Çeviker, Turgut. (1991). *İbret Albümü*, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul, No: 2, ss. 7-21.
Çoruk, Ali Şükrü. (2008). *Mizah Penceresinden Milli Mücadele Ya İstiklal Ya Ölüm*. İstanbul, Kitabevi Yayınları.
Çubuk, Vahit (1999). *Kuruluşundan Cumhuriyete Büyük Osmanlı Tarihi*, C.9, Emre Yayınları, İstanbul.
Danyal, Nezih. (1995). "Dünya Karikatürüne Merhaba," (*1. Uluslararası Ankara Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Danyal, Nezih. (2001). Kovana Çomak Sokmak, *Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics* içinde, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 9-10.
Demir, Vedat. (2007). *Türkiye'de Medya Siyaset İlişkisi*, Beta Basım Yayım, Birinci Baskı, İstanbul.
Develioğlu, Ferid. (2004). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, s. 314, Aydın Kitabevi, Ankara.
Devran, Yusuf. (2007). *The Portrayal of Turkey in the British Media: Orientalism Resurfaced,* Insight Turkey, 115-125.
Devran, Yusuf ve G, Seçkin. (2008, Nisan). "Kamusal İnsan, Medya ve Siyaset", (*Türkiye'de Siyasetin Dinamikleri Sempozyumu)*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, *Bildiriler Kitabı*. 4-5-6 Nisan.
Devran, Yusuf. (2010). *Haber Söylem İdeoloji*, Başlık Yayın Grubu.

Di Gennaro, C. and D. William. (2006). *The Internet and the Public: Online and offline Political Participation in the United Kingdom*," Parliamentary Affairs, 59 (2), s. 299-313.
Doğan, Ferruh. (1995). "Türk karikatürünün Siyasal Gelişimi," (*1. Uluslararası Ankara Karikatür Festivali*), Karikatür vakfı Yayınları, Ankara, ss.17-18.
Doğan, Ferruh. (1983, Eylül). *Her Yönüyle Türk Karikatürü*, Hürriyet Gösteri dergisi, ss.16-17.
Dölek, Sulhi. (1990). *İçimizdeki Yasakçı*, Milliyet Yayınları, İstanbul.
Dunn, J. (2000). "Humor and Stress: Research Review and Update", From the American Institute of Psychology and Health Committed to integrating psychology and health, Psychology Online Journal, *An Interview with Rod A. Martin, Ph.D. by Joseph R. Dunn*, www.psychjournal.com.
Dursun, Çiler. (2001). *Televizyon Haberlerinde İdeoloji,* İmge Kitabevi, Ankara.
Dursun, Çiler. (2005). *Haber ve Habercilik/Gazetecilik Üzerine Düşünmek*, Habercinin El Kitabı İstanbul, s.63-83.
Düzdağ, Ertuğrul. (tarihsiz). *Said Halim Paşa, Buhranlarımız*, Tercüman Yayınları (1001 Temel Eser), İstanbul, s.104-106.
Eagleton, T. (1996). *İdeoloji*, (Çev. Muttalip Özcan) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
Emeç, Aydın. (1984). *Ali Ulvi: Karikatür Sanatı Çizgideki Mizahtan Doğar*, Cumhuriyet, Kitap 84, 6 Kasım
Erdoğan, İrfan, Korkmaz Alemdar. (2005). *Öteki Kuram,* 2. Baskı.
Erdoğan, İrfan ve Korkmaz Alemdar. (2010). *Öteki Kuram*, 3. Baskı.
Erdoğan, İrfan. (2011), *İletişimi Anlamak*, 4. Baskı, Ankara.
Fairclough, N. (1989). Language and Power, London: Longman.
Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse, Textual Analysis for Social Research*. London and New York: Routledge.
Feaver, W. and A. Gould. (1981). *Masters of Caricature From Hogarth and Gillary to Scarfe and Levine*, New York, s. 95-120.
Foucault, M. (1972). *The Archaeology of Knowledge and The Discourse on Language*, Pantheon Books, New York.
Foucault, M. (1980). *Power/Kowledge*, Newyork: Pantheon.
Foucault, M. (1981). Söylemin Düzeni, Young R. (Ed), (Çev. Turhan Ilgaz), *The Order of Discourse*, *Untying the Text: A Postructuralist Reader* içinde (ss. 52-53), RKB. London, Hil Yayınları. İstanbul.
Foucault, M. (1992). *Söylemin Düzeni/Ders Özetleri*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
Gencel Bek, Mine. (2003). Yerel Politika ve Yerel Medya, *Medya ve Toplum* içinde (der: Sevda Alankuş), İstanbul: IPS İletişim Yayınları.
Gottdiener, M. (2005). Postmodern Göstergeler, Maddi Kültür ve Postmodern Yaşam Biçimleri, (Çev. Erdal Cengiz, Hakan Gür ve Arhan Nur), İmge Kitabevi.
Gouldner, A. (1982). The Dialectic of Ideology and Technology, Oxford University Press; First Edition Thus edition.
Gökçe, Ramiz. (1946). *Mizah* adlı dergi, sayı 8, cilt 1, İstanbul.
Gökçe, Ramiz. (1950). *Ramiz Karikatür Albümü*, 2, 7 gün Neşriyat, İstanbul.
Gramsci, A. (1997). *Hapishane Defterleri*, (Çev. Adnan Cemgil), Belge Yayınları, 3. Baskı, İstanbul.
Gregor, G. (1990). *Pop Kültür Oluyor*, (Çev. Gürol Özferendici), Logos Yayınları, İstanbul.
Guiraud, P. (1994, Ocak). *Göstergebilim*, (Çev. Mehmet Yalçın), İmge Kitabevi.
Günay, Doğan. (2016). "Göstergebilim ve Fotoğrafta Anlam," s: 6-9, İn Kontrast, Kamuran Feyzioğlu, (Ed). *Ankara Fotoğraf Sanatçıları Derneği adına (AFSAD)*, sayı: 50.
Güngör, Nazife. (1996). "Karikatürle İletişim", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Gürbilek, Nurdan. (2011). *Vitrinde Yaşamak*, Metis Yayınları, İstanbul.
Hall, S. (1989). *Ideology and Communication Theory*, Rethinking Communication, (der. Brenda Dervin), cilt 1, London, Sage, s.40-52.

Hall, S. (1997). The Work of Representation, *Cultural Representations and Signifying Practisces,* içinde, (der. Stuart Hall, London), Thousand Oaks, News Delhi: Sage Publications, s.15-64.

Hall, S. (2005). The Rediscovery of İdeology; Return of the Repressed in Media Studies, *Cultur, Society and The Media*, içinde, (Ed. Michael Gurevıtch, Tony Bennett, James Curran and Janet Woollacott), London and Newyork, s. 52-84.

Hardy C. and P. Nelson. (2002). Different approaches to discourse analysis, *Discourse Analysis Investigating Processes of Social Construction, SAGE Publications*, s.20, London- New Delhi.

Heidegger, C. (2005). *Essas in Classic, Comparative Literature and Philosophy Presented to Profesor Roy Arthur Swanson on the Occasion of his Seventy-Fifth Birthday*, Edited, Chad Matthew, Schroeder, Germany, s. 107-110.

Herman, E. and N. Chomsky. (1988). *Manifacturing Consent: The Political Economy of the Mass Media*, Newyork: Pantheon.

Hesse, C. (1989). Economic Upheavals in Publishing, *Revolution in Print: The Press in France 1775-1800* içinde, (Ed. Robert Darnton ve Daniel Roche), Berkeley University of California Press, s.97-100.

Holland, N. (1982). *Laughing, A Psychology of Humor*, Cornell University Press, London.

Horn, M. (1976, Mart). *Çizgi romanın Kısa Tarihi*, Argos yayınları.

Ives, P. (2011). "Gramsci'de Dil ve Hegemonya," (Çev. Ekrem Ekici), Kalkedon yayınları.

İbn-i Haldun. (1970). "Muqaddimah: An Introductionto History", (Çev. Franz Rosenthal), Princeton: Princeton University Press.

İnal, Ayşe. (1996). *Haberi Okumak*, Temuçin Yayınları.

İnceoğlu, Y. ve N. Çomak. (2009, Nisan). *Metin Çözümlemeleri*, Ayrıntı Yayınları.

İnuğur, Nuri. (1992). *Türk Basın Tarihi.* İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Yayınları, İstanbul.

İrvan, Süleyman. (2002). *Medya Kültür Siyaset*, Alp Yayınevi.

İskit, Server. (1939). *Türkiye'de Matbuat Rejimleri*, Bölüm 2, sayfa 44-45, İstanbul.

Jorgensen, M. and L. Phillips. (2002). *Discourse Analysis as Theory and Method*, London, Sage.

Jowett, B. (1871). Introduction to Philebus, *In The Dialogues of Plato translated into English with Analyses and Introductions*, vol. III, (Çev. Benjamin Jowett), ss. 129–153. Clarendon Press.

Kar, İsmail. (1996). "Mizah-Külüt-Gülüt-Karikatür", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, ss. 67-69, Ankara.

Kar, İsmail. (1999). *Karikatür Sanatı*, Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kandemir, Ferudun. (1936). *Üstat Cem*, Yedigün Yaynları.

Kant, I. (2005). *Aydınlanma Nedir Sorusuna Yanıt,* (Haz. Nejat Bozkurt), Say Yayınları, İstanbul.

Karpat, K. ve R. Zens. (1998). "*1. Meşrutiyet Dönemi ve II. Abdülhamid'in Saltanatı (1876-1909)*", İstanbul.

Kayış, Yasin. (2009). *Demokrat Parti Döneminde Siyasi Karikatür (1950-1960)*, Libra Yayıncılık, İstanbul.

Kazancı, Metin. (2002). *Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı,* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergi, 55–87.

Kazanevsky, V. (1995). "Felsefi Görüşlerin Dışavurumu Olarak Karikatür," (*1. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Khramtsova, I. (1996). *College Students' Perception About Sense, Of Humor And About The Use Of Humor In U.S. And Russian Classrooms*, Kansas State University, UMI Dissertation Information Services, (Unpublished Doctoral Dissertation).

Kher, N. and R. Donahue. (1999). "Using humor in the college classroom to enhance teaching effectiveness in dread courses," *College Student Journal*, 33 (3), 400.

Küçük, Mehmet. (2005). *Medya, İktidar, İdeoloji*, Bilim ve Sanat Yayınlar, Ankara.

Koloğlu, Orhan. (1996). "Toplumsal Tanık Olarak Karikatür," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali),* Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Koloğlu, Orhan. (2015). Türkiye Karikatür Tarihi, Bileşim Yayınevi, 1. Basım, İstanbul.
Koloğlu, Orhan. (1992). *Türkiye'de Basın*, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi Dizisi, İstanbul.
Koloğlu, Orhan. (2006). *Osmanlı'dan 21.Yüzyıla Basın Tarihi*, İstanbul, Pozitif Yayınları.
Koloğlu, Orhan. (2001). "Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics," (*7. Uluslararası Karikatür Festivali), Bildiriler, 4-8 Mayıs*, Ankara.
Kür, İsmet. (1992). *Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları*, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara.
Levent, Tamer. (1995). "Sanata Evet, Dramatizasyon ve Karikatür", (*1. Uluslararası Ankara Karikatür Festivali, Karikatür Vakfı Yayınları)*, Ankara, ss. 29-30.
Lemma, A. (2000). *Homor on the couch: "Exploring Humor in Psychotherapy and Everyday Life*", London: Whurr.
Mardin, Şerif. (2004). *İdeoloji*, İletişim Yayınları.
Martin, R. and K. Nicholas. (1999, January). "Daily occurrence of laughter: Relationships with age, gender, and Type A personality," *Humor: International Journal of Humor Research*, 12(4): 355-384.
Martin, R. (2007). "Developmental Psychology of Humor", *The Psychology of* Humor: An Interagtive Approach, Elseiver Academic Press, s. 228-235, USA.
McQuail, D. (1983). "Kitle İletişim Araçlarının Etkileri", Kitle İletişiminde Temel Yaklaşımlar, (der: Korkmaz Alemdar ve Raşit Kaya), Savaş Yayınevi, Ankara.
McQuail, D. (1994). "Mass Communication Theory An Introduction," Kitle İletişim Kuramı (Giriş), (Çev. Ahmet. Yüksel), Kibele Sanat Merkezi, Eskişehir.
McLellan, D. (1999). *İdeoloji,* (Çev. Ercüment Özkaya), Ankara: Doruk Yayıncılık.
Meydan Larousse. (1990). "Karikatür Maddesi", (Büyük Lugat ve Ansiklopedisi), C.7, İstanbul,
Micklewright, N. (1991, Kasım). "Photographic Memories: Travel Albums Compiled by Nineteenth Century British Visitors to the Middle East", *Middle East Studies Association Konferansında sunulan bildiri*, Washington D.C.
Morreall, J. (1997). *Gülmeyi Ciddiye Almak*. (Çev. Kubilay Aysevener-Şenay Soyer), İris Yayıncılık, İstanbul.
Mumberson, S. (1996). "Karikatür ve İletişim- Kedisiz Sırıtış," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali, Karikatür Vakfı Yayınları)*, *Bildiriler*, s. 25-30, Ankara.
Mutlu, Erol. (2008). *İletişim Sözlüğü*, Beşinci Basım, Ankara, Ayraç Kitapevi.
Mumby, D. (2004) *İdeoloji ve Anlamın Toplumsal İnşası: Bir İletişim Bakış Açısı*, (Çev. Çiler Dursun), Doğu Batı İdeolojiler-3, Sayı:30, Ankara.
Nesin, Aziz. (2001). *Cumhuriyet Dönemi Türk Mizahı*, Yayına Hazırlayan Turgut Çeviker, Adam yayıncılık.
Nesin, Aziz. (2001). "Karikatür ve Siyaset," *Cartoon and Politics* içinde, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler,* Ankara.
Nevsal-ı Milli. (1914). "Artin Asaduryan", Mahdumları Matbaası.
Nüzhet, Selim. (1933). "Almanak", *İstanbul Devlet Matbaası*, t.y, s. 242- 250. Dergi listeleri için ayrıca bkz. Selim Nüzhet, "*Türk Gazeteciliği*," İstanbul Devlet Matbaası, 1931, s.84-92, Salname-i Servet-, Fünun, C.2, 70, Rumi 1326/1911.
Odabaşoğlu, Sezer. (1996). "İleti Sanatı Karikatür ve İletişim", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Oktay, Ahmet. (1993). *Türkiye'de Popüler Kültür*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
Oktay, Ahmet. (1996). "Gülmecenin Gücü," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*. Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara, s.23.
Oral, Fuat Süreyya. (1967). *Türk Basın Tarihi Osmanlı İmparatorluğu Dönemi*, Yeni Adım matbaası, Ankara.
Oral, Tan. (1996). "Çizgili İletişim," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara,

Orhon, Nezih. (2004). *Değişim Değeri Açısından Televizyon Haberi - Teknolojik Ve İdeolojik Boyutuyla Metalaşan Televizyon Haberleri*, Anadolu Üniversitesi Yayınları No:1537, Eskişehir.
Oskay, Ünsal. (1980). *Popüler Kültür Açısından 'İdeoloji' Kavramına İlişkin Yeni Yaklaşımlar*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi.
Oskay, Ünsal. (1983, Aralık). "Çizgi Romanlar ve Siyasal Kültür Açısından İşlevleri," Gösteri.
Öngören, Ferit. (1994). Grafik ve Turhan Selçuk başlıklı Röportaj, *Güldiken Dergisi*, S. 5. İris Yayınları, İstanbul.
Öngören, Ferit, *50 Yılın Türk Mizahı, 50 Yılın Türk Mizah ve Karikatürü*, (Hazırlayanlar; Semih Balcıoğlu- Ferit Öngören), Türkiye İş bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 1973 (2. Bölüm), ss.35-37.
Öngören, Ferit. (tarihsiz). *Cumhuriyet'in 75 yılında Türk Mizahı ve Hicvi*, İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
Özalp, Ahmet. (1983). *Said Halim Paşa, Toplumsal Çözülme Buhranlarımız*, Buhran Yayınları, İstanbul.
Özbek, Sinan. (2000). *İdeoloji Kuramları*, İstanbul: Bulut Yayınları.
Özkaya, Yücel. (2007). *Millî Mücadele'de Atatürk ve Basın (19191921)*. 2. Baskı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara.
Özer, Atilla. (1985). *Çizgilerle Karikatür Albümü*, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
Özer, Atilla. (1994). İletişimin Çizgi Dili, Anadolu Üniversitesi yayınları, Eskişehir.
Özer, Atilla. (1997, Mayıs). "Sanat ve Karikatür," *Karikatür Vakfı Yayınları*, *Bildiriler*, Ankara, s. 113-128.
Özer, Atilla. (1995). "Günlük Gazete Karikatürü", *Kurgu Dergisi*, S:13, 139-153.
Özer, Atilla. (1996, Mart). "Gazete Karikatürcülüğü ve Geleceği," (*Türk Alman Karikatür Buluşması)*, *Bildiriler*, Ankara.
Parlak, İsmet. ve A. Öztürk. (2015). "2009-2015 aralığında "açılım» süreçlerine yönelik siyasi parti söylemleri üzerine karşılaştırmalı bir analiz". (*EUL Journal of Social Sciences)*, 87-114,
Parsa, Seyide. (1999). "Televizyon Göstergebilimi," *Kurgu Dergisi,* S:16, 15-28.
Philippe, R. (1982). *Politic Graphics: Art as a Weapon*, New York, Abbeville Press.
Platin, Ali. (1989, Mart). *Çizgi Roman Özünde Basılı Olma Niteliği Taşır*, Argos Yayınları.
Press, C. (1981). "The Political Cartoon, Rutherford," *Fairleigh Dickinson University Press*.
Provine, R. (2000). "The Science of Laughter", *Psychology Today*, 33, 61.
Lizz Wells, (Ed). *Photography A Critical Introduction* içinde, Londra/New York, Routledge.
Raphael, F. (1995). *Televizyonun Dili*, (Çev. Semra Atılgan), İstanbul, Kuram Yayıncılık.
Romero, E. and A. Pescosolido. (2008). "Humor and Group Effectiveness." *Human Relations,* 61.3, s. 395-418.
Rıfat, Mehmet. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*, Say Yayınları, İstanbul, 3. Baskı.
Rıfat, Mehmet. (1996). *Homo-Semioticus*, Yapı kredi Yayınları, İkinci baskı, İstanbul.
Romero, E.J. and K.W. Cruthirds. (2006, Şubat). "The Use of Humor in the Workplace," *Academy of Management Perspectives*, s. 58-69. Business Source Premier.
Rozental, İzel. (1996). "21. Yüzyıl/ İnternet/ Bombalar", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Ryabova, M. (2013). "Euphemisms and Media Framing", *European Scientific Journal*, 9(32), s.33-44.
Sait Halim Paşa (tarihsiz). *Buhranlarımız*, 1001 Temel Eser, İstanbul.
Sakin, Serdar. (2011). *Siyasi Karikatürlerde Emperyalizm Milletler Cemiyeti ve Türkiye*, IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık.
Sampietro, M. (2013). "Use and Effects of Humor in International Teams, A Cross Country Comparison," *EGEA S.p.A, Via Salasco, Milano, Stampa: Digital Print Service*.
Sarup, M. (2010). *Postyapısalcılık ve Postmodernizm*, Ankara, Kırkgece Yayınları.
Saybaşılı, Kemali. (1985). *Siyaset Biliminde Temel Yaklaşımlar*, Ankara, Birey Toplum Yayınları.
Severin, W. and J.W. Tankard. (1994). İletişim Kuramları, Kökenleri, Yöntemleri ve Kitle İletişim Araçlarında Kullanımları, (Çev. Ali Atıf Bir ve Serdar Sever), Eskişehir: Kibele Sanat Merkezi.

Sakin, Serdar. (2011). *Siyasi Karikatürlerde Emperyalizm Milletler Cemiyeti ve Türkiye*, IQ Kültür ve Sanat Yayıncılık.

Sarıaslan, Ümit. (1995). "Karikatür, Siyasi Yüzler ve Hoşgörü," (*1. Uluslararası Karikatür Festivali)*, Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Saussure, F. (1998, Mayıs). Genel Dilbilim dersleri, (Çev. Berke Vardar), (Ed. Charles Bally ve Albert Sechehaye), 1. Baskı.

Sawyer, R. (2002). *Discourse on Discourse: An Archeological History of an intellectual Concept.* Cultural Studies, 16, s. 433-456.

Schmel, J. (1992). "The Rol of Humor as an Integrating Factor in Adolescent Development", Adolescent Psychiatry, 18, 118-126.

Shoemaker, P. and S. Reese. (1991). "Ideology", *Mediating the Message: Theories of Influences on Mass Media Content*, New York, Longman, s. 181-201.

Sholle, D. (2005). "Eleştirel Çalışmalar: İdeoloji Teorisinden İktidar/Bilgiye," *Medya İktidar İdeoloji*, (Der ve Çev. Mehmet Küçük), Bilim ve Sanat Yayınları, ss. 255-284, Ankara.

Selçuk, Turhan. (1979). Söz Çizginin, Milliyet Yayınları, İstanbul.

Selçuk, Turhan. (2001, Mayıs). "Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics," (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs)*, *Bildiriler*, Ankara, s. 11.

Selçuk, Turhan. (1998). "Grafik Mizah", (der. Turgut Çeviker), İris Yayınları, 1. Basım, C.6, İstanbul.

Sevinçli, Efdal. (1985, Mart). "Edebiyat Tarihimizde Gülmecenin Yerginin Varlığı", *Hürriyet Gösteri Dergisi*, SS 52.

Sim, S. (2000). *Derrida ve Tarihin Sonu,* (Çev. Kaan H. Ökten), Everest Yayınları, İstanbul.

Sözen, Edibe. (1999). *Söylem: Belirsizlik, mübadele, bilgi/güç ve refleksivite*, İstanbul, Paradigma Yayınları.

Simmel, G. (1971). "Metropol ve Zihinsel Hayat," *On Individuality and Social Forms*, The University of Chicago Press, Chicago,

Stauffer, D. (1999). *Let the Good Times Roll Building a Fun Culture*, Harvard Management Update No. U9910B.

Stokes, J. (2003). *How to do Media and Culturel Studies*, Londra, GBR, Sage Publication.

Sunal, Kemal. (2005). *TV ve Sinemada Kemal Sunal Güldürüsü*, Sel Yayıncılık, İstanbul.

Susa, A. (2002). *Humor Type, Organizational Climate And Outcomes; The Shortest Distance Between An Organizations Environment And The BottomLine is Laughter*, (Unpublished Doctoral Dissertation), University of Nebraska, UMI Dissertation Information Service.

Şen, İsmail. 2010. *Asi'den Gazi'ye Karikatürlerde Atatürk 1919-1938,* Sarnıç Yayınları, İstanbul.

Şenel, Alaettin. (2004). *Siyasal Düşünceler Tarih*i, Bilim ve Sanat Yayınları.

Şenyapılı, Önder. (1996). "Karikatür ve İletişim", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali),* Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara, s.73.

Tevfik, Ebüzziya. (1873). *Salname-i Hadika-1873*, İstanbul, s.77.

Öngören, Ferit. (2001). "Karikatürün Altın Çağı," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 33-34.

Toros, Tarık. (1990). "Türk Karikatürünün Babası Cemil Cem", Tarih ve Toplum, XIII, 30-33.

Topuz, Hıfzı. (1996). "Karikatür ve İletişim," (Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.

Topuz, Hıfzı. (1997). *Başlangıçtan Bugüne Dünya Karikatürü*, İnkılap Yayınları, 1. Baskı.

Topuz, Hıfzı. (2001). "Karikatürün Altın Çağı," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 43-44.

Topuz, Hıfzı. (2001). "Politik Karikatür," Karikatür ve Siyaset, Cartoon and Politics, (*7. Uluslararası Karikatür Festivali, 4-8 Mayıs*), *Bildiriler*, Ankara, 2001, s. 33-43.

Tunaya, Zafer. (1985), *Osmanlı Basını ve Kanun-i Esasi*, Çerçeve yazı, Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi, C.1, İletişim Yayınları, İstanbul.

Thompson, J. (1984). *Studies in the Theory of Ideology*. Cambridge: Polity Press.
Uçan, Hilmi. (2006). *Yazınsal Eleştiri ve Göstergebilim*, Hece Yayınları, 2. Baskı, Ankara.
Ulvi, Ali. (1996). *Karikatürler,* Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Uslu, Hakkı. (1995). "Karikatürün Eğitsel İşlevi," (*Ankara 1. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Uslu, Hakkı. (1996). "Karikatürlerle İletişim," (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Ustakara, Fuat. ve U. Gündüz. (2010). Bir Kültür Ögesi Olarak Mizahın Toplumsal Değeri, *Gülmenin Arkeolojisi ve Medyada Mizah Olgusu* içinde, s. 227, (Oturum Başkanı Doç. Dr. Hanife Güz), Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Ulusal İletişim Kongresi, Erzurum, 13-15 Mayıs.
Üşür, Serpil. (1997). *İdeolojinin Serüveni: Yanlış Bilinç ve Hegemonyadan Söyleme*, İmge Kitabevi, Ankara.
Van Dijk, T.A. (1985). Introduction: Discourse Analysis in Mass Communication Research, (Ed. Van Dijk). Handbook of Discourse Analysis içinde (s. 25-27), (C3) (C5), Vol. 4: 1-8.
Van Dijk, T.A. (1988). "News as Discourse," Lawrence Earlhaum Associates Publication, s. 61- 63.
Van Dijk, T.A. (1995). Power and the News Media, Political Communication and Action, (Ed. D. Paletz), Cresskill, Nj: Hampton Press: 9-36.
Van Dijk, T.A. (1998). *İdeology, A Multidisciplinary Approach*, Sage Publishes, London.
Van Dijk, T.A. (2001a). *İdeology. Discourse, Ideology and Context*, Folia Linguistica, XXX/1-2: 11-40.
Van Dijk, T.A. (2001). Critical Discourse Analysis, Handbook of Discourse Analysis, (Ed. D. Tannen, D. Shiffrin ve H. Hamilton), Oxford Blackwell, s. 354-371.
Van Dijk, T.A. (2002). Political Discourse Analysis and İdeology, Analisi del discurs politic, (Ed. Clara Ubaldina Lorda & Montserrat Ribas), Barcelona: Universital Pompeu Fabra, IULA, s. 15-34.
Van Dijk, T.A. (2003). Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım, (Çev. Barış Çoban, Zeynep Özarslan, Nurcan Ateş), Barış Çoban (Ed), *Söylem ve İdeoloji: Mitoloji, Din, İdeoloji* içinde, (ss. 112-113). Su Yayınevi, 1. Baskı, İstanbul.
Van Dijk, T.A. (2005). "Söylemin Yapıları ve İktidarın Yapıları" *Medya, İktidar, İdeoloji* içinde. (Der. ve Çev. Mehmet Küçük). Bilim ve Sanat Yayınları. Ankara.
Varlık, Bülent. (1985). "Tanzimat ve Meşrutiyet Dergileri", *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi*, C.1, İletişim yayınları, ss.112-125.
Veled, Muhammed Sultan Bahaeddin. (1993). *Maârif*, (Çev. Meliha Anbarcıoğlu), M.E.B. Yayınlar, İstanbul.
Vokey, S. (2000). "Inspiration for Insurrention or Harmless Homour? Class and Politics in the Editorial Cartoons of Three Toronto Newspaper during the Early 1930s". Labour/Le Travail, 45, 141-70.
Williams, R. (1977). *Marxism and Literature*, Newyork: Oxford University Press.
Yağlı, Soner. (2009). Medyada Gerçekliğin İnşası: Türk Medya Söylemine Eleştirel Bir Bakış. İsmet Parlak (Ed), *Direne(meye)n Aktörlerin Galibiyetsiz Savaşımı: Gerçeklik ve Medyadaki İnşası* içinde s (60-64). Konya: Çizgi Kitabevi.
Yalman, Ahmet Emin. (1997). *Yakın Tarihte Gördüklerim ve Geçirdiklerim 1888-1922,*" C.1 s. 64, Pera Turizm ve Ticaret AŞ, İstanbul.
Yaylagül, Levent. (2008), *Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar*, 2. Baskı, Ankara, Dipnot Yayınları.
Yılmaz, Seyfi. (1986). *Turhan Selçuk ile Söyleşi* (Röportaj), Somut dergisi, ss. 14 Şubat.
Yörükoğlu, Atalay. (1996). "Gülmecenin İşlevi", (*Ankara 2. Uluslararası Karikatür Festivali*), Karikatür Vakfı Yayınları, Ankara.
Yücebaş, Hilmi. (1959). *Karikatür Üstatlarımız Cem ve Ramiz Hayatları- Karikatürleri- Hatıraları*, İstanbul.

Yücebaş, Hilmi. (1955). *Edebiyatımızda Hiciv*, İstanbul.
Yücel, Hasan Ali. (1953, Aralık). *Meşrutiyetin Sesi*, Yirminci Asır.
Yücel, Tahsin. (2005). *Yapısalcılık,* Can yayınları, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

Cemal, Hasan. (2000). Mavi Yasağı. Milliyet Gazetesi, http://www.milliyet.com.tr/2000/04/30/yazar/cemal.html. (erişim tarihi: 01.12.2017).

Dziegielewski. (2003). Sophia, Humor: An Essential Communication Tool in Therapy. https://www.researchgate.netpublication/254146846_Humor_An_Essential_Communication_Tool_in_Therapy. (erişim tarihi: Ocak 2018).

Parsa, Alev ve Seda Sünbül, Olgundeniz. (2004). İletişimde Göstergebilim ve Anlamlandırma Sürecini Örneklerle Değerlendirme. https://www.academia.edu/11504584/%C4%B0LET%C4%B0%C5%9E%C4%B0MDE_G%C3%96STERGEB%C4%B0L%C4%B0M_VE_ANLAMLANDIRMA_S%C3%9CREC%C4%B0. Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi. (erişim tarihi: 16.12.2017).

Van Dijk. (2006). Politics, *Ideology, and Discourse*, Universitat Pompeu Fabra, Barcelona, Spain. http://www.discourses.org/OldArticles/Politics,%20Ideology%20and%20Discourse.pdf. (erişim tarihi: 27.09.2017).

Okay, Cüneyt. (2004). Dönemin Mizah Dergilerinde Milli Mücadele Karikatürleri: 1919-1922. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları. http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/13933,-millimucadelekarikaturleri-1pdf.pdf?0. Kültür ve Turizm Bakanlığı ekitap sitesi, 2004. (erişim tarihi: 23.02.2017).

Ma, Moses, The Power of Humor in Ideation and Creativity. (2014, Haziran). https://www.psychologytoday.com. (erişim tarihi: 31.05.2017).

Hak, Tony ve Niels Helsloot. (2007). *Pêcheux's Contribution to Discourse Analysis*, Volume 8, No. 2, Art. 1 – May. http://www.cjc-online.ca/index.php/journal/article/view/661/567. (erişim tarihi: 10.08.2015).

Gamson, William A, David Croteau ve William Hoynes; Theodore Sasson. (1992). "*Media Images and the Social Construction of Reality*," Annual Review of Sociology, Vol. 18. pp. 373-393. http://www.jstor.org/stable/2083459?seq=1#page_scan_tab_contents. (erişim tarihi: 03.10.2017).

Dursun, Çiler, Teori ve Politika. (2017). http://www.teorivepolitika.net/index.php/arsiv/item/81-ideoloji-yaklasimlari-cercevesinde-dil-soylem-ve-siyaset. (erişim tarihi: 20.09.2017).

Dijk, F. A. (1999). Discourse in Society. http://www.discourses.org/OldArticles/Political%20Discourse%20and%20Ideology.pdf adresinden edinilmiştir, (erişim tarihi: 02.11.2016).

Altan, Çetin. (2014, Temmuz). 'Şeytanın Gör Dediği', http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/cetin-altan/mizah-ve-siyaset-1912917/. (erişim tarihi: 14.11.2016).

Aboudan, Rima. (2009). International Journal of Arts and Sciences. 3(3): 90 – 99. http://www.openaccesslibrary.org/images/Rima_Aboudan.pdf. (erişim tarihi: 02.06.2017).

Dağlıca'da Şehit olan 16 Askerin Kimlikleri Belli Oldu. (2015, Eylül). http://www.gazetevatan.com/daglica-da-sehit-olan-16-askerin-kimlikleri-belli-oldu--861816-gundem/. (erişim tarihi: 21.10.2017).

400 Milletvekili Lazım (2015, Şubat). http://www.milliyet.com.tr/erdogan-400-milletvekililazim/siyaset/detay/2009741/default.htm. (erişim tarihi: 21.10.2017).

400 Vekil Vermiş Olsaydınız. (2015, Eylül). http://www.sozcu.com.tr/2015/gundem/400-vekil-vermis-olsaydiniz-929395/. (erişim tarihi: 21.10.2017).

Zırhlı Mercedes Görmeze Tahsis Edildi, (2015, Mayıs). http://www.iha.com.tr/haber-zirhli-mercedes-gormeze-tahsis-edildi-465043/. (erişim tarihi: 22.10.2017).

Kılıçdaroğlu Bunlar Fındık Kurdu. (2011, Ocak). https://www.ntv.com.tr/turkiye/kilicdaroglu-bunlar-findik-kurdu,vi_Ml-ByWU-5mrq86uP2qQ. (erişim tarihi: 02.11.2017).

Beyaz Toros Ne İfade Eder. (2015, Kasım). http://www.haber7.com/guncel/haber/1615701-beyaz-toros-ne-ifade-eder-beyaz-toros-olayi-nedir. (erişim tarihi: 25.11.2017).

Milliyet Gazetesi, Tarihçe. Kuruluş Yılları, (2019, Şubat). http://www.wikiwand.com/tr/Milliyet_(gazete). (erişim tarihi: 12.05.2019).

Habertürk Gazetesi, Önemli Bilgiler, http://www.wikiwand.com/tr/Habert%C3%BCrk_(gazete). (erişim tarihi: 09.02.2019).

Yeni Şafak Yayın Politikası, (2019). http://www.wikiwand.com/tr/Milliyet_(gazete), (erişim tarihi: 12.05.2019).

Twitterda Çok Konusulan Beyaz Toroslar Nedir. (2015, Kasım). http://www.mynet.com/haber/guncel/twitterda-cok-konusulan-beyaz-toroslar-nedir-sorusunun-yaniti-2205385-1. (erişim tarihi: 25.11.2017).

Beyaz Toros Tartışması Devam Ediyor. (2015, Ekim). http://www.hurriyet.com.tr/beyaz-toros-tartismasi-devam-ediyor-40004214**.** (erişim tarihi: 25.11.2017).

Canlı Yayında Siyah Çantayı Açtı Haberi. (2015, Ekim). http://www.posta.com.tr/bahceli-canli-yayinda-siyah-cantayi-acti-haberi-306236**.** (erişim tarihi: 26.11.2017).

Cumhuriyet Gazetesi operasyonunda 9 gazeteci tutuklandı. (2016, Kasım). http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhuriyet-gazetesi-sorusturmasinda-karar-verildi-40268839. (erişim tarihi: 08.10.2017).

Alman basınından Merkel'e eleştiri, (2015, Ekim). http://www.hurriyet.com.tr/alman-basinindan-merkele-elestiri-30345026. (erişim tarihi: 27.11.2017).

Başbakan Davutoğlu: Kayyum atanması tamamıyla hukuki bir süreçtir, (2015, Ekim). http://www.haberturk.com/gundem/haber/1146447-basbakan-davutoglu-kayyum-atanmasi-tamamiyla-hukuki-bir-surectir. (erişim tarihi: 01.11.2017).

Zaman Gazetesi kapatıldı: İşte Fetö'nün kapatılan medya kurumları, (2016, Temmuz), https://www.yenisafak.com/zaman-gazetesi-kapatildi--iste-fetonun-kapatilan-medya-kurumlari-h-2500586. (erişim tarihi: 12.04.2017).

Hürriyet'e "yüzde 52 ile seçilen cumhurbaşkanına idam" soruşturmasından takipsizlik, (2015, Ağustos). https://www.birgun.net/haber-detay/hurriyet-e-yuzde-52-ile-secilen-cumhurbaskanina-idam-sorusturmasindan-takipsizlik-86760.html. (erişim tarihi: 06.12.2017).

Yiğit Bulut: İdam sehpası ile tehdit ettiler. (2015, Mayıs). https://www.ahaber.com.tr/webtv/gundem/yigit-bulut-idam-sehpasi-ile-tehdit-ettiler, (erişim tarihi: 08.12. 2017).

Yeşiller Eş başkanı Harms: Muhalif Basının Susturulma İhtimali Çok Kaygılandırıcı. (2015, Mayıs). https://www.haberler.com/yesiller-esbaskani-harms-muhalif-basinin-7332721-haberi/. (erişim tarihi: 08.12.2017).

AKP'li Metiner Yine Çizmeyi Aştı: Peygamberin Ordusunda da… (2015, Mart). http://www.gazete2023.com/siyaset/akp-li-metiner-yine-cizmeyi-astipeygamberin-ordusunda-da-h32992.html. (erişim tarihi: 05.07.2018).

Barlas, Erdoğan'a öyle övgüler yağdırdı ki, (2015, Mayıs). 2015http://www.cumhuriyet.com.tr/video/video/282860/Barlas__Erdogan_a_oyle_ovguler_yagdirdi_ki....html, (erişim tarihi: 10.12.2017).

Kasım 2015 Genel Seçim Sandık Sonrası Araştırması, (2015, Kasım). http://www.arastirmakutuphanesi.com. Ipsos Sosyal Araştırmalar Enstitüsü. (erişim tarihi: 21.02.2018).

1 Kasım'da 550 tane yerli ve milli milletvekili istiyorum. (2015, Eylül). http://www.hurriyet.com.tr/gundem/cumhurbaskani-erdogan-1-kasimda-550-tane-yerli-ve-milli-milletvekili-istiyorum-30124611. (erişim tarihi: 21.03.2018).

9 soruda cemaat-hükümet kavgasının arkeolojisi ve geleceği. (2013, Kasım). http://www.hurriyet.com.tr/9-soruda-cemaat-hukumet-kavgasinin-arkeolojisi-ve-gelecegi-25243707, www.hurriyet.com.tr. (erişim tarihi: 01.03.2018).

Neden Atatürk Demiyor?. (2015, Kasım). http://gazeteport.com/2015/neden-ataturk-demiyor-2030/. (erişim tarihi: 17.03.2018).

Erdoğan: Bunlar Cumhuriyet Bayramı'nda Vals Yapıyorlardı. (2015, Ekim). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/398177/Erdogan__Bunlar_Cumhuriyet_Bayrami_nda_vals_yapiyorlardi.html. (erişim tarihi: 18.03.2018).

İşte Sancak›ın Erdoğan›a ana, baba ve çocuklarını feda etmesinin nedeni. (2015, Mayıs). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/274573/iste_Sancak_in_Erdogan_a_ana__baba_ve_cocuklarini_feda_etmesinin_nedeni.html. (erişim tarihi: 02.01.2017).

Demirtaş'tan Davutoğlu'na Beyaz Toros Cevabı. (2015, Ekim). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/391401/Demirtas_tan_Davutoglu_na__beyaz_toros__cevabi.html. (erişim tarihi: 24.10.2017).

Kanaltürk'e Baskın. (2015, Ekim). http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/10/151028_kanalturk_baskin. (erişim tarihi: 24.10.2017).

Provine, Robert ve Fischer, Kenneth. (1989). Laughing, Smiling and Talking: Relation to Sleeping and Social Context in Humans. Ethology. https://psychology.umbc.edu/files/2013/10/Laughing-Smiling-and-Talking-Relation-to-Sleeping-and-social-context-in-humans-Robert-R.Provine.pdf. (erişim tarihi: 12.04.2017).

Twitter, YouTube ve Facebook'a erişim engeli. (2015, Nisan). http://www.hurriyet.com.tr/twitter-youtube-ve-facebooka-erisim-engeli-28665837. (erişim tarihi: 22.10.2017).

Richardson, Rachel, The Utility of Humor in Leadership Communication. (2013, Nisan). https://www.lycoming.edu/schemata/pdfs/CCOM_RRichardson.pdf. (erişim tarihi: 22.01.2017).

Lain, Laurence. (1986). Steps Toward a Comprehensive Model of Newspaper Readership, Journalism Quarterly, 63(1): 69-74. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/107769908606300111, (erişim tarihi: 21.04.2017).

Cem Küçük'ün İfadesi Alınacak. (2015, Ekim). http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/380679/Ahmet_Hakan_a__istesek_sinek_gibi_ezeriz__diyen_Cem_Kucuk_un_ifadesi_alinacak.html. (erişim tarihi: 01.02.2017).

17-25 Aralıktan 15 Temmuz'a, AA. (2017, Temmuz). http.aa.com.tr/tr/15-temmuz-darbe-girisimi17-25-araliktan-15-temmuza-feto-/861258. (erişim tarihi: 02.05.2018).

Ümmetin Yetimlerinin Yüzleri Güldü. (2014, Nisan). https://www.yeniakit.com.tr/haber/mazlumlarin-zafer-sevinci-14599.html. (erişim tarihi: 05.07.2018.

Gerilimin Kaynağı Durmuş, (2010, Şubat). https://www.yenisafak.com/politika/peygamber-benzetmesi-yapan-eser-istifa-etti-239416, (erişim tarihi: 03.07.2018).

Akın, Doğan. Müvezzilerin Avazları. (24.07.2000). http://www.milliyet.com.tr/2000/07/24/haber/zaki.html. (erişim tarihi: 12.05.2017).

Varank, Mustafa. (16 Mayıs 2015). https://twitter.com/varank/status/599549132001390593/photo/116. (erişim tarihi: 21 Ekim 2017).

Yayın İlkeleri. (2018). http://www.cumhuriyet.com.tr/yayin_ilkeleri. (erişim tarihi: 21.08.2018).

Yeni Şafak ve TV Net'in sahibi Albayrak Medya Grubu, yeni bir gazete ve televizyon kanalı açıyor. (2016, Temmuz). http://t24.com.tr/haber/yeni-safak-ve-tv-netin-sahibi-albayrak-medya-grubu-yeni-bir-gazete-ve-televizyon-kanali-aciyor,349716. (erişim tarihi: 03.05.2018).

Tamer, Meral, İletişimin en kestirme yolu karikatür. *Milliyet Gazetesi*. (1998, Ocak). http://www.milliyet.com.tr/1998/01/30/yazar/tamer.html. (erişim tarihi: 03.05.2018).

GAZETELER

Aşık, M. (2015, Ekim 8). Neyin Kavgası, *Milliyet*.
Rusya ile Olmaz. (2015, Ekim 8). *Yeni Şafak*, s.1.
Karikatür Üzerine Ders. (1958, Nisan 30). *Tercüman*.
Paralel 'in Kanalları Dijitürk'ten Çıkarıldı. (2015, Ekim 9). *Sabah*.
Dijitürk Depremi. (2015, Ekim 10). *Latif*.
Aşık, M. (2015, Ekim 13). Açık Çek Siyaseti. *Milliyet*.
Davutoğlu, A. (2015, Ekim 12). Türkiye Sandık Yolunda (Televizyon Programı). İstanbul, *NTV.*
Bahçeli, D. (2015, Ekim 15). Türkiye'nin Nabzı (Televizyon Programı), İstanbul, *Habertürk TV*.
Fikri Aldık Cadillac'ın Üzerine Yerli Oto Konacak. (2015, Ekim 14). *Habertürk,* s. 8.
Uluslararası Bir Markayla İş birliği İçinde Geliştirdik. (2015, Ekim 15). *Habertürk.* s. 8.
Yerli Otomobil Kopya İddiası. (2015, Ekim 15). *Cumhuriyet*, s. 22.
Türköne, M. (2015, Ekim 15). Bir Diktatörümüz mü Var, s. 19.
IŞİD-PKK Ortaklığı. (2015, Ekim 15). *Yeni Şafak*, s. 1.
Terörün Silahı Dostlardan. (2015, Ekim 17). *Hürriyet*, s. 18.
Türkiye Ses Verdi. (2015, Ekim 20). *Yeni Şafak*, s. 1.
Alçı, N. (2015, Ekim 21). Esad'lı Geçiş Değil Esad'ın Gidişi. *Hürriyet*, s. 16.
Bu Ülke Diz Çökmez. (2015, Ekim 21). *Yeni Şafak,* s. 1.
Demirtaş, S. (2015, Ekim 22). Demek ki Beyaz Toroslar Garajda Beliyor, *Habertürk*. S.19.
Esad'dan Moskova'ya Geçiş Ziyareti. (2015, Ekim 22). *Habertürk*, s. 23.
Markamızı Artık Telaffuz Etmeyin. (2015, Temmuz 23). *Hürriyet*, s. 11.
Kayyum Şoku. (2015, Ekim 27). *Hürriyet*, s. 1.
Partisini Kurşunladı. (2015, Ekim 29). *Yeni Şafak*, s.13.
AK Parti Yine Tek Başına. (2015, Kasım 2). *Milliyet*, s. 6.
AK Parti Kazandı. (2015, Kasım 2). *Milliyet*, s. 2.
Bayramoğlu, A. (2015, Haziran 3). Bugün ve Yarın, *Yeni Şafak,* s. 3.
Müslüman'ın Bir Kâbe'si Vardır. (2015, Mayıs 17). *Milliyet*, s. 21.
Özkök, E. (2015, Mayıs 21). Anlamazsın Ama Yine de Anlatayım. *Hürriyet*, s.23.
Özkök, E. (1994, Eylül 11). Türkiye Gece Yarıları Konuşmaya Başladı. *Hürriyet.*
CHP'nin İddialı Projesi: Yeni Megakent. (2015, Mayıs 22). *Hürriyet*, s.1.
Dolgu Havaalanı Turizmi Uçuracak. (2015, Mayıs 23). *Milliyet*, s.17.
Çerez Parası Bile Değil. (2015, Mayıs 24). *Hürriyet.* s. 1.
Alçı, N. (2015, Mayıs 24). Yarış Dediğin Böyle Olur. *Milliyet*, s. 14
Atay, T. (2015, Mayıs 24). Liberal İslam'a Giden Yollar, *Cumhuriyet*, s. 14-15.
Aydıntaşbaş, A. (2015, Mayıs 25). Hedef Medya Olmamalı. *Milliyet*, s. 21.
3 Milyona Çerez Parası Diyorlar Sırat Köprüsünden Mercedes'le Geçilmez, (2015, Mayıs 25). *Milliyet*, s. 21.
Emre, A. (2015, Mayıs). Siyaseti Tüketen Dil, *Yeni Şafak*, s. 11.
Bahçeli D. (2015, Mayıs 25). Çerezi Biraz da Millet Yesin, *Cumhuriyet*, s. 6.
Kamuda 471 Makam Aracı Var, (2015, Mayıs 25). *Yeni Şafak*, s. 8.
Celal, A. (2015, Mayıs 27). Koalisyona Kapalıyız. *Milliyet.* s. 19.
Doğan, A. (2015, Mayıs 26). Parti Değiliz Yarışta Yokuz, *Hürriyet*, s. 22.
Fendoğlu, H. (2015, Mayıs 27). Yetki Yargı Darbesidir, *Yeni Şafak*, s. 20.
Kilit Aktör, (2015, Mayıs 28). *Milliyet,* s. 16.
Sirmen, A. (2015, Mayıs 29). Papa'nın Uçağı. *Cumhuriyet.* s. 4.
Güçlü, A, (2015, Mayıs 31). Seçim Niye Halkın Umurunda Değil, *Milliyet.* s. 25.
Hakan, A. (2015, Mayıs 31). Davutoğlu Kendisiyle Başbaşa Kaldığında. *Hürriyet,* s. 4.
Ortaylı, İ. (2015, Mayıs 31). Yeni Türkiye Diyen Tımarhaneliktir. *Cumhuriyet,* s. 1.
İşte Erdoğan'ın Yok Dediği Silahlar. (2015, Mayıs 29). *Cumhuriyet*, s. 1.
Yakışmıyor. (2015, Ekim 3). *Cumhuriyet,* s.1.

Gazeteciliğe Soruşturma. (2015, Mayıs 30). *Cumhuriyet*, s. 1.
Mumcu, Ö. (2015, Mayıs 30). Tırlardaki Cephane Nereden Geldi. *Cumhuriyet*, s. 5.
Bu Nasıl Casusluk. (2015, Mayıs 30). *Cumhuriyet*, s. 14.
Fetih 7 Haziran'dır. (31 Mayıs 2015). *Habertürk*, s.1.
Son Sözü Kararsızlar Söyleyecek. (2015, Haziran 2). *Milliyet.* s.18.
Güçlü, A. (2015, Haziran 2). İki Tartışma. *Milliyet*, s. 19.
Koalisyon Söylentisine Bile Tahammül Yok. (2015, Haziran 3).
Kozok, F. (2015, Haziran 1). Hepsinin Eli Kanlı. *Cumhuriyet,* s. 5.
Fitne Temsilcileri Bunları Baştacı. (2015 Haziran). *Yeni Şafak.* s. 13.
Şentop, Mustafa. (2015, Haziran 6). AK Parti İçin Heyecan Düşük. *Milliyet.* s. 19.
Allah Şahit Tırlar Türkmenlere Gidiyordu. (2015, Haziran 6). *Sabah.* s. 19.
Üç İhtimal. (2015, Haziran 8). *Hürriyet*, s.1.
Sandık Devrimi. (2015, Kasım 2). *Sabah*, s.1.
İşte Havuz Medyası. (2015, Mayıs 17). *Cumhuriyet*, s. 14.
Türkeş, T. (2015, Ekim 6). Artık AK Partiliyim doku uyuşmazlığı sıfır. *Milliyet*.
Güneysu, S. (2015, Kasım 3). Bahçeli Meclis'te Duvara Bakacak. *Cumhuriyet.*

Editör:
Doç. Dr. Murat Baş

Sağlık Yönetiminde Teknolojik Yaklaşımlar I

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİNDE TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR - I

Editör: Doç. Dr. Murat Baş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-38-0
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİNDE TEKNOLOJİK YAKLAŞIMLAR - I
Editör: Doç. Dr. Murat Baş
VI+244 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-38-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ardahan, M. ve Akdeniz, C. (2018). "Mobil Sağlık ve Hemşirelik". *Sted*, 27 (6), 427-433.

Barton J. A. (2012). "The Regulation Of Mobile Health Applications". *Bmc Medicine*, 10(46), 1-4.

Bayatlı, E.N. (2021). Tele-Tıp Ve Mobil Sağlık Uygulamaları Konusunda Hekim Görüşlerinin Belirlenmesi: Bir Özel Hastane Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Becker, S., Miron-Shatz, T., Schumacher, N., Krocza, J., Diamantidis, C. ve Albrecht, U.V. (2014). "mHealth 2.0: Experiences, Possibilities, and Perspectives". *JMIR mHealth and uHealth*, 2(2), 1-12. e24. http://doi.org/10.2196/mhealth.3328.

Bektaş, G. ve Şimşek, F. (2016). "İleri Yaş Sağlık Turizminde Mobil Sağlık Hizmetlerinin Önemi". Sağlık Akademisyenleri Dergisi, 3(4), 179-185.

Büyükgöze, S. (2019). "Sağlık 4.0'da Giyilebilir Teknolojilerden Sensör Yamalar Üzerine Bir İnceleme". *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 17, 1239-1247.

Cormick, G., Kim, N.A., Rodgers, A., Gibbons, L., Buekens, P.M., Belizán, J.M. ve Althabe, F. (2012). "Interest of Pregnant Women in The Use of SMS (Short Message Service) Text Messages For The İmprovement of Perinatal And Postnatal Care". *Reproductive Health*, 9(9), 2-7.

Çağlar, Ş. ve Kocadere, S. A. (2015). "Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında Oyunlaştırma". *Journal of Educational Sciences and Practices*, 14(27), 83-102.

Çakmak, T. ve Yalçın, H. (2013). "Üniversite Öğrencilerinin Mobil Teknoloji Kullanımı: Hacettepe Üniversitesi Bilgi Ve Belge Yönetimi Bölümü Örneği". *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 47-61.

Dal, Ö. (2021). Sağlık Hizmetlerinde Büyük Veri: Mobil Sağlık Uygulamalarının Kullanımını Etkileyen Faktörlerin Genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli İle İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Datta, A. K., Sumargo, A., Jackson, V. ve Dey, P. P. (2011). "An Application of Mobile Technology For Childhood Obesity Surveillance". *The 8. International Conference On Mobile Web Information Systems (Mobiwis)*, 653-660.

Demir, H. (2016). "Mobil Sağlık Uygulamalarının Sağlık Hizmetlerine İşlem Maliyeti Yaklaşımı Bağlamında Etkisi: Hastane Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Demirci, Ş. (2018). "Giyilebilir Teknolojilerin Sağlık Hizmetlerine ve Sağlık Hizmet Kullanıcılarına Etkileri". *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(6), 985-992.

Deterding, S., Sicart, M., Nacke, L., O'Hara, K. ve Dixon, D. (2011). "Gamification: Using Game-Design Elements İn Non-Gaming Contexts". In CHI'11 Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 2425-2428, ACM.

Eke, E., Kişi, M. ve Uğurluoğlu, D. (2019). "E-sağlık Uygulamalarının Farkındalığına Yönelik Bir Araştırma". *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 6(2), 510-522.

Ekingen, E. (2021). "Diyabet Hastalığı Bağlamında Oyunlaştırma". *Kesit Akademi Dergisi*, 7 (28), 388-401.

Ekiyor, A. ve Yalçın, G. (2016). "Mobıle Health Applıcatıons Wıth Smart Phones". *International Journal of Management and Applied Science,* 2(9), 140-143.

Eysenbach, G. (2001). "What is e-health?". *Journal of Medical Internet Research*, 3(2), e20.

Free, C., Phillips, G., Watson, L., Galli, L., Felix, L., Edwards, P., Patel, V. ve Haines, A. (2013). "The Effectiveness of Mobile-Health Technologies to Improve Health Care Service Delivery Processes: A Systematic Review and Meta-Analysis". *PLOS Medicine*. 10(1), 1-26.

Guy, R., Hocking, J., Wand, H., Stott, S., Ali, H. ve Kaldor, J. (2011). "How Effective Are Short Message Service Reminders at Increasing Clinic Attendance? A Meta-Analysis and Systematic Review". *Health Services Research*, 47(2): 614-632. DOI: 10.1111/j.1475-6773.2011.01342.x.

Güler, E. (2015). "Mobil Sağlık Hizmetlerinde Oyunlaştırma". *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 1(2), 82-101.

Güler, E. ve Kurubacak, G. (2015). "Akıllı Ekranlarda Mobil Sağlık Uygulamaları". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 4(3), 45-51.

Günay, A. (2017). Conceptualızatıon Of Posıtıve Pregnancy Experıence Wıth The Integratıon Of Mobıle Health Technologıes. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

URL-1: https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.saglik.itsmobil&hl=tr&gl=US, (E.T.: 23.04.2024).

URL-2: https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.tubitak.bilgem.yte.utsmobil&hl=tr&gl=US, (E.T.: 23.04.2024).

Karasz, H. ve Bogan, S.(2011). " What 2 Know B4 U Text: Short Message Service Options For Local Health Departments". *Washington State Journal of Public Health Practice*, 4 (1), 20-27.

Kılıç, T. (2017). "e-Sağlık, İyi Uygulama Örneği; Hollanda". *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 6(3), 203-217.

Kılıç, T. ve Tosun, N. (2021). "Akıllı Sağlık Ekosistemi Ve Güncel Uygulama Örnekleri". *İşletme Bilimi Dergisi (JOBS),* 9(3), 543-564.

Kopmaz, B. ve Arslanoğlu, A. (2048). "Mobil Sağlık ve Akıllı Sağlık Uygulamaları". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 5 (4), 251-255.

Kumar, S., Nilsen, W. J., Abernethy, A., Atienza, A., Patrick, K., Pavel, M., Riley, W.T., Shar, A., Spring, B., Spruijt-Metz, D., Hedeker, D., Honavar, V., Kravitz, R., Lefebvre, R.C., Mohr, D.C., Murphy, S.A., Quinn, C., Shusterman, V. ve Swendeman, D. (2013). "Mobile Health Technology Evaluation". *American Journal of Preventive Medicine*, 45(2), 228–236. doi:10.1016/j.amepre.2013.03.017.

Kurban, R. (2006). "Kablosuz Taşınabilir Uzaktan Sağlık İzleme Sistemi: Mobil Sağlık Danışmanı". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Lee, S.M. ve Lee, D. (2020). "Healthcare Wearable Devices: An Analysis Of Key Factors For Continuous Use İntention". *Servis Business*, 14, 503–531.

Liu, C., Zhu, Q., Holroyd, K.A. ve Seng, E. K. (2011). "Status and Trends of Mobile-Health Applications For İos Devices: A Developer's Perspective". *Journal of Systems and Software.* 84 (11), 2022-2033.

Lu, K., Marino, NE, Russell, D., Singareddy, A., Zhang, D., Hardi, A., Kaar, S. ve Puri, V. (2018). "Use of Short Message Service and Smartphone Applications in the Management of Surgical Patients: A Systematic Review". *Telemedıcıne and E-Health*, 24(6), 406–414. doi:10.1089/tmj.2017.0123.

Mandl, K., Mandel, J. C. ve Kohane, I. S. (2015). "Driving Innovation In Health Systems Through An Apps-Based Information Economy". *Cell Systems Commentary*,1, 8-13.

Mather, C., Cummings, E. ve Allen, P. (2014). "Nurses' Use of Mobile Devices To Access Information In Health Care Environments In Australia: A Survey Of Undergraduate Students". *Jmir Mhealth and Uhealth*, 2(4),1-10.

Menzi, N., Önal, N. ve Çalışkan, E. (2012). "Mobil Teknolojilerin Eğitim Amaçlı Kullanımına Yönelik Akademisyen Görüşlerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi". *Ege Eğitim Dergisi,* (13) 1, 40–551.

Öner, F. (2014). Sağlık Bilişimi, Türkiye'de Sağlık Bilgi Enformasyon Sistemleri Ve Dijital Hastaneler. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Öney Doğanyiğit, S. (2014). Sağlık Hizmetleri İletişiminde Mobil Sağlık: "Adımsayar" Uygulaması Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özata, M. (2009). "Sağlık Bakanlığı Ve Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Yürütülen E-Sağlık Projelerinin Sağlık Hizmeti Sunumuna Etkileri". *Journal Of Azerbayjani Studies*, 37.

Özdemir, C. (2021). Hemodiyaliz Hastalarında Mobil Sağlık Uygulaması İle Verilen Fistül Bakımı Eğitiminin Hastalığa Uyum Ve Öz Bakım Davranışları Üzerine Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Patrick, K.,Griswold, W. G., Raab, F. ve Intille, S. I. (2008). "Health and The Mobile Phone". *Am J PrevMed*", 35(2), 177-181.

Pereira, A., Marins, F., Rodrigues, B., Portela, F., Santos, M.F., Machado, J., Rua, F., Silva, A. ve Abelha, A. (2015). "Improving Quality of Medical Service with Mobile Health Software". *Procedia Computer Science,* 63, 292 – 299.

Piwek, L., Ellis, D. A., Andrews, S. ve Joinson, A. (2016). "The Rise of Consumer Health Wearables: Promises and Barriers". *PLoS Med*, 13(2), 1-9.

Pope, C., Halford, S., Turnbull, J. ve Prichard, J. (2014). "Cyborg Practices: Call-Handlers And Computerised Decision Support Systems In Urgent and Emergency Care". *Health Informatics Journal*, 20 (2), 118-126.

Rao, V. S. ve Krishna, T. M. (2014). "A design of mobile health for android applications". *American Journal of Engineering Research*, 3(06), 20-29.

Robinson, R. ve Reinhart, J. (2014). "*Digital Thinking and Mobile Teaching*". http://thuvienso.bvu.edu.vn/bitstream/TVDHBRVT/15806/1/Digital-Thinking-and-Mobile-Teaching.pdf, (E.T.: 23.04.2024).

Sardi, L., Idri, A. ve Fernandez-Aleman JL. (2017). "A systematic review of gamification in e-Health". *J Biomed Inform*. 71, 31-48.

Singh, A., Wilkinson, S. ve Braganza, S. (2014). "Smartphones and Pediatric Apps To Mobilize The Medical Home". *The Journal of Pediatrics*, 165(3), 606-610.

Sloninsky, D. (2008). Towards The Development of An Mhealth Strategy: A LiteratureReview, 1-62.

Soylu, A. (2017*).* Sağlık Bilişim Sistemleri Ve Merkezi Hastane Randevu Sistemi*.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tahırbegolli, B. (2018). "Orta Yaşlı Diyabetlilerde Kısa Mesajla Bilgilendirmelerin İlaç Uyumu, Fiziksel Aktivite, Açlık Kan Şekeri Kontrolü Üzerindeki Etkisi Ve Bunun Yaşam Kalitesi İle İlişkisi". Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2022). "Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2021". https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/44131/0/saglik-istatistikleri-yilligi-2021-haber-bultenipdf.pdf, (E.T.: 02.05.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Aşı Portalı (2018). https://asi.saglik.gov.tr/ats.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü ESİM (2018). https://istanbulism.saglik.gov.tr/TR-52350/engelsiz-saglik-iletisim-merkezi-esim-mobil-uygulamasi.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü. (2021). https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR,54982/mobil-uygulamalarbirimi.html, (E.T.: 02.05.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü EBYS (2014). https://ebysportal.saglik.gov.tr/TR,2006/elektronik-belge-yonetim-sistemi-nedir.html#, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü E-nabız (2021). https://enabiz.gov.tr/Yardim/Index, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü FİTAS (2020). https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR-73584/fitas, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü HES (2020). https://hayatevesigar.saglik.gov.tr/HES.pdf, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü Merkezi Hekim Randevu Sistemi (2021). https://www.mhrs.gov.tr/hakkimizda.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü NeyimVar (2021). https://neyimvar.gov.tr/giris, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü RUHSAD (2020). https://sbsgm.saglik.gov.tr/TR-73581/ruh-sagligi-destek-sistemi.html, (E.T.: 23.04.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü SİNA (2022). https://sina.saglik.gov.tr/#/login, (E.T.: 23.04.2024).

Tezcan, C. (2016). *Sağlığa Yenilikçi Bir Bakış Açısı: Mobil Sağlık*. Yayın No: TÜSİAD-T/2016-03/575, 1-116.

Thomas R. (2004). "Population Health Technologies: Emerging İnnovations For The Health Of The Public". Am J Prev Med, 26(3): 237–42. doi: 10.1016/j.amepre.2003.12.004. S0749379703003696.

Uysal, B. ve Ulusinan, E. (2020). "Güncel Dijital Sağlık Uygulamalarının İncelenmesi". *Selçuk Sağlık Dergisi*, 1, 46-60.

Vélez, O.,Okyere, P. B., Kanter, A. S. ve Bakken, S. (2014), "A Usability Study of A Mobile Health Application For Rural Ghanaian Midwives". *J Midwifery Womens Health*, 59(2), 184-191.

Yasini M. ve Marchand, G. (2015). "Toward A Use Case Based Classification Of Mobile Health Applications". *Studies İn Health Technology And İnformatics*, 210,175-179.

Yayla, E.N. ve Çizmeci, B. (2022). "T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Mobil Sağlık Uygulamalarının Bilinirliğine Yönelik Bir Araştırma". *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 13(33), 254-270.

Zhang, Y., Liu, H., Su, X., Jiang, P. ve Wei, D. (2015). "Remote Mobile Health Monitoring System Based on Smart Phone and Browser/Server Structure". *Journal of Healthcare Engineering*. 6(4), 717–738.

Zhao, Y., Ni, Q. ve Zhou, R. (2018). "What Factors Influence The Mobile Health Service Adoption? A Meta-Analysis And The Moderating Role Of Age". *International Journal Of Information Management*, 43, 342-350.

WHO. (2009). "Telemedicine: Opportunities And Developments İn Member States: Report On The Second Global Survey On Ehealth*". Global Observatory for eHealth Series.* https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/44497/9789241564144_eng.pdf?sequence=1, (E.T.: 01.05.2024).

WHO. (2011). "New Horizons For Health Through Mobile Technologies", *Global Observatory For eHealth Series*, 3(3), 112. https://doi.org/ISBN 978 92 4 156425 0.

WHO, (2016). "Global Diffusion Of Ehealth:Making Universal Health Coverage Achievable. Geneva: WHO Document Production Services. https://www.who.int/publications/i/item/9789241511780. (E.T.: 28.04.2024).

Kaynakça

Abdullah, R. and Fakieh, B. (2020). Health care employees' perceptions of the use of artificial intelligence applications: survey study. Journal of Medical Internet Research, 22(5), e17620. https://doi.org/10.2196/17620

Abid, S., Sulaiman, N., Chan, S., Nazir, U., Abid, M., Han, H., … & Vega-Muñoz, A. (2021). Toward an integrated disaster management approach: how artificial intelligence can boost disaster management. Sustainability, 13(22), 12560. https://doi.org/10.3390/su132212560

Abidi, S. (2019). Intelligent health data analytics: a convergence of artificial intelligence and big data. Healthcare Management Forum, 32(4), 178-182. https://doi.org/10.1177/0840470419846134

Al-Asadi, L. (2023). Importance of using artificial intelligence into iraqi construction projects. E3s Web of Conferences, 457, 02012. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202345702012

Aliyev, A. (2024). Management problems of information support of technical and economic systems based on artificial intelligence technologies.. https://doi.org/10.3233/atde231329

Alnsour, Y., Johnson, M., Albizri, A., & Harfouche, A. (2023). Predicting patient length of stay using artificial intelligence to assist healthcare professionals in resource planning and scheduling decisions. Journal of Global Information Management, 31(1), 1-14. https://doi.org/10.4018/jgim.323059

Alotaibi, A., Jahanshahi, H., & Castillo, O. (2022). Application of variable-order fractional calculus in neural networks: where do we stand?. The European Physical Journal Special Topics, 231(10), 1753-1756. https://doi.org/10.1140/epjs/s11734-022-00625-3

Bærøe, K., Miyata-Sturm, A., & Henden, E. (2020). How to achieve trustworthy artificial intelligence for health. Bulletin of the World Health Organization, 98(4), 257-262. https://doi.org/10.2471/blt.19.237289

Bhabad, S., Lamkhade, D., Koyate, S., Karanjkhele, K., Kale, V., & Doke, R. (2023). Transformative trends: a comprehensive review on role of artificial intelligence in healthcare and pharmaceutical research. IP International Journal of Comprehensive and Advanced Pharmacology, 8(4), 210-219. https://doi.org/10.18231/j.ijcaap.2023.034

Bukar, U. A., Jabar, M. A., Sidi, F., Nor, R. N. H., Abdullah, S., & Othman, M. (2020). Crisis informatics in the context of social media crisis communication: theoretical models, taxonomy, and open issues. IEEE Access, 8, 185842-185869. https://doi.org/10.1109/access.2020.3030184

Burger, M. (2020). The risk to population health equity posed by automated decision systems: a narrative review.. https://doi.org/10.48550/arxiv.2001.06615

Catalina, Q., Fuster-Casanovas, A., Vidal-Alaball, J., Escalé-Besa, A., Marín-Gomez, F., Femenia, J., … & Solé-Casals, J. (2023). Knowledge and perception of primary care healthcare professionals on the use of artificial intelligence as a healthcare tool. Digital Health, 9. https://doi.org/10.1177/20552076231180511

Chen, M., & Decary, M. (2020, January). Artificial intelligence in healthcare: An essential guide for health leaders. In *Healthcare management forum* (Vol. 33, No. 1, pp. 10-18). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Díaz, O., Guidi, G., Ivashchenko, O., Colgan, N., & Zanca, F. (2021). Artificial intelligence in the medical physics community: an international survey. Physica Medica, 81, 141-146. https://doi.org/10.1016/j.ejmp.2020.11.037

Doroshuk, H. (2021). Prospects and efficiency measurement of artificial intelligence in the management of enterprises in the energy sector in the era of industry 4.0. Polityka Energetyczna – Energy Policy Journal, 24(4), 61-76. https://doi.org/10.33223/epj/144083Eshwar, M. S. (2023). Exploring the potential of artificial intelligence in healthcare: possibilities and challenges. International Scientific Journal of Engineering and Management, 02(04). https://doi.org/10.55041/isjem00408

Etienne, H., Hamdi, S., Roux, M., Camuset, J., Khalife-Hocquemiller, T., Giol, M., … & Assouad, J. (2020). Artificial intelligence in thoracic surgery: past, present, perspective and limits. European Respiratory Review, 29(157), 200010. https://doi.org/10.1183/16000617.0010-2020

Farhan, A. (2023). The impact of artificial intelligence on human workers. Journal of Communication Education, 17(2). https://doi.org/10.58217/joce-ip.v17i2.350

Gulumbe, B., Yusuf, Z., & Hashim, A. (2023). Harnessing artificial intelligence in the post-covid-19 era: a global health imperative. Tropical Doctor, 53(4), 414-415. https://doi.org/10.1177/00494755231181155

Hameed, B., Dhavileswarapu, A., Raza, S., Karimi, H., Khanuja, H., Shetty, D., … & Somani, B. (2021). Artificial intelligence and its impact on urological diseases and management: a comprehensive review of the literature. Journal of Clinical Medicine, 10(9), 1864. https://doi.org/10.3390/jcm10091864

Hashimoto, D. and Johnson, K. (2023). The use of artificial intelligence tools to prepare medical school applications. Academic Medicine, 98(9), 978-982. https://doi.org/10.1097/acm.0000000000005309

Jheng, Y. C., Kao, C. L., Yarmishyn, A. A., Chou, Y. B., Hsu, C. C., Lin, T., … & Hwang, D. (2020). The era of artificial intelligence–based individualized telemedicine is coming. Journal of the Chinese Medical Association, 83(11), 981-983. https://doi.org/10.1097/jcma.0000000000000374

Kumar, A. (2023). Intelligence and its impact on society. Journal Global Values, XIV(S.Issue), 132-140. https://doi.org/10.31995/jgv.2023.v14is3.016

Kumar, P., Chauhan, S., & Awasthi, L. K. (2023). Artificial intelligence in healthcare: review, ethics, trust challenges & future research directions. *Engineering Applications of Artificial Intelligence*, *120*, 105894.

Long, P., Lu, L., Chen, Q., Chen, Y., Li, C., & Luo, X. (2023). Intelligent selection of healthcare supply chain mode – an applied research based on artificial intelligence. Frontiers in Public Health, 11. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1310016

Mathis, M., Kheterpal, S., & Najarian, K. (2018). Artificial intelligence for anesthesia: what the practicing clinician needs to know. Anesthesiology, 129(4), 619-622. https://doi.org/10.1097/aln.0000000000002384

Mohammed, M., Mohammed, M., & Mohammed, V. (2022). Impact of artificial intelligence on the automation of digital health system. International Journal of Software Engineering & Applications, 13(6), 23-29. https://doi.org/10.5121/ijsea.2022.13602

Muafa, A. (2024). The impact of artificial intelligence applications on the digital transformation of healthcare delivery in riyadh, saudi arabia (opportunities and challenges in alignment with vision 2030). Academic Journal of Research and Scientific Publishing, 5(59), 61-102. https://doi.org/10.52132/ajrsp.e.2024.59.4

Muafa, A., Al-Obadi, S., Al-Saleem, N., Taweili, A., & Al-Amri, A. (2024). The impact of artificial intelligence applications on the digital transformation of healthcare delivery in riyadh, saudi arabia (opportunities and challenges in alignment with vision 2030). Academic Journal of Research and Scientific Publishing, 5(59), 61-102. https://doi.org/10.52132/ajrsp.e.2024.59.4

Öztop, M., Pakdemirli, A., ORBATU, D., Erbaycu, A., ÖZDEMİR, S., Basok, B., … & Berktaş, M. (2022). The covid-19 pandemic and artificial intelligence (ai) applications in health: how much are we interested in?. Journal of Basic and Clinical Health Sciences, 6(3), 913-920. https://doi.org/10.30621/jbachs.984596

Panch, T., Szolovits, P., & Atun, R. (2018). Artificial intelligence, machine learning and health systems. *Journal of global health*, *8*(2).

Powell, J. (2019). Trust me, i'm a chatbot: how artificial intelligence in health care fails the turing test. Journal of Medical Internet Research, 21(10), e16222. https://doi.org/10.2196/16222

Prado, M. d., Su, J., Saeed, R., Keller, L., Vállez, N., Anderson, A., … & Pazos, N. (2020). Bonseyes ai pipeline—bringing ai to you. ACM Transactions on Internet of Things, 1(4), 1-25. https://doi.org/10.1145/3403572

Raqib, M. (2024). Techcare: transformative innovations in addressing the psychosocial challenges of cancer care in kerala, india. Indian Journal of Medical and Paediatric Oncology, 45(03), 256-262. https://doi.org/10.1055/s-0044-1787150

Saravi, S., Kalawsky, R. S., Joannou, D., Casado, M. R., Fu, G., & Meng, F. (2019). Use of artificial intelligence to improve resilience and preparedness against adverse flood events. Water, 11(5), 973. https://doi.org/10.3390/w11050973

Satir, T. (2023). An evaluation on the use of artificial intelligence in education specific to chatgpt. Shanlax International Journal of Education, 12(1), 104-113. https://doi.org/10.34293/education.v12i1.6513

Schwalbe, N., & Wahl, B. (2020). Artificial intelligence and the future of global health. *The Lancet*, *395*(10236), 1579-1586.

Shabbir, J. and Anwer, T. (2018). Artificial intelligence and its role in near future. https://doi.org/10.48550/arxiv.1804.01396

Shinners, L., Aggar, C., Stephens, A., & Grace, S. (2023). Healthcare professionals' experiences and perceptions of artificial intelligence in regional and rural health districts in australia. Australian Journal of Rural Health, 31(6), 1203-1213. https://doi.org/10.1111/ajr.13045

Väänänen, A., Haataja, K., Vehviläinen-Julkunen, K., & Toivanen, P. (2021). Proposal of a novel artificial intelligence distribution service platform for healthcare. F1000research, 10, 245. https://doi.org/10.12688/f1000research.36775.1

Verma, D. (2018). Analysis of smart manufacturing technologies for industry using ai methods. Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (Turcomat), 9(2), 529-540. https://doi.org/10.17762/turcomat.v9i2.13857

Vodanović, M., Subašić, M., Milošević, D., & Pavičin, I. S. (2023). Artificial intelligence in medicine and dentistry. Acta Stomatologica Croatica, 57(1), 70-84. https://doi.org/10.15644/asc57/1/8

Yetişensoy, O. and Rapoport, A. (2023). Artificial intelligence literacy teaching in social studies education. Journal of Pedagogical Research. https://doi.org/10.33902/jpr.202320866

Zeitoun, J. and Ravaud, P. (2020). Artificial intelligence in health care: value for whom?. The Lancet Digital Health, 2(7), e338-e339. https://doi.org/10.1016/s2589-7500(20)30141-2

Zhai, G. (2023). Research on innovation of ideological and political education in universities based on artificial intelligence., 27-32. https://doi.org/10.2991/978-2-38476-158-6_5

KAYNAKÇA

Aebersold, M. (2018). Simulation-based learning: No longer a novelty in undergraduate education. *Online Journal of Issues in Nursing,* 23(2):1-13.

Alinier, G. (2013). *Effectiveness of the use of simulation training in healthcare education* [PhD thesis]. Hatfield; University of Hertfordshire.

Al-Elq, A. H. (2010). Simulation-Based Medical Teaching And Learning. *Journal of Family and Community Medicine* 17(1): 35-40, DOI: 10.4103/1319-1683.68787

Battista, A. ve Nestel, D.(2019). Simulation in Medical Education Swanwick T, Forest K. Understanding Medical Education 3rd ed United Kingdom Wiley 2019:151–62.

Buxton, M., Phillippi, J.C., Collins, M.R.(2015). Simulation: a new approach to teaching ethics. *J Midwifery Womens Health.* 60(1):70-74. doi:10.1111/jmwh.12185

Bradley P. (2006). The History of Simulation in Medical Education and Possible Future Directions. *Med Educ.* 40(3):254-262.

Cooper, J. B., ve Taqueti, V. R. (2004). A brief history of the development of mannequin simulators for clinical education and training. *Quality & safety in health care*, *13 Suppl 1*(Suppl 1):11–18. https://doi.org/10.1136/qhc.13.suppl_1.i11

Daneman, D. ve Benatar, S. (2019). Dynamic tensions following new pedagogy in undergraduate medical education. Academic Medicine, 94(12), 1873-1877.

Decker S., Sportsman, S., Puetz. L. ve Billings, L. (2008). The evolution of simulation and its contribution to competency. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 39(2):74-80. http://dx.doi.or g/10.3928/00220124-20080201-06 21.

Dieckmann, P., Torgeirsen, K., Qvindesland, S.A., Thomas, L., Bushell, V., Ersdal, H.L.(2020). The use of simulation to prepare and improve responses to infectious disease outbreaks like COVID 19: practical tips and resources from Norway, Denmark, and the UK. *Advances in Simulation*.5(1):1-10.

Durmaz, A. ve Sarıkaya, A. (2015). Use of Simulation in Nursing Education and Simulation Types. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi. 10.5222/HEAD.2015.121.

Elshama, S.S. (2020). How to apply Simulation-Based Learning in Medical Education? Iberoamerıcan Journal of Medıcıne, 02 (2020) 79-86. http://doi.org/10.5281/zenodo.3685233

Gaba, D.M.(2007). The Future vision of simulation in healthcare. Simulation in Healthcare; 2:126-135. http://dx.doi.org/10.1136/ qshc.2004.009878

Graber, M.A., Pierre, J., Charlton, M. (2003). Patient opinions and attitudes toward medical student procedures in the emergency department. *Acad Emerg MedOff J Soc Acad Emerg Med.*, 10(12): 1329–1333. doi: 10.1197/S1069-6563(03)00554

Graber, M.A., Wyatt, C., Kasparek, L., Xu,Y. (2005). Does simulator training for medical students change patient opinions and attitudes toward medical student procedures in the emergency department? *Acad Emerg Med Off J Soc Acad Emerg Med.* 12(7):635–639. doi: 10.1197/j.aem.2005.01.009.

Grenvik, A., ve Schaefer, J. (2004). From Resusci-Anne to Sim-Man: the evolution of simulators in medicine. Critical care medicine, 32(2 Suppl):56–57. https://doi.org/10.1097/00003246-200402001-00010

Herrera-Aliaga, E. ve Estrada L.D. (2022). Trends and Innovations of Simulation for Twenty First Century Medical Education. *Front. Public Health* 10:619769. doi: 10.3389/fpubh.2022.619769.

Iskander, M. (2019). Simulation training in medical education-an exploration through different theoretical lenses. *Med Sci Educ*;29:593-7.

Jeffries, P.R. (2005). A Framework for Designing, İmplementing, and Evaluating Simulations Used as Teaching Strategies in Nursing. *Nurs Educ Perspect*. 26(2):96-103.

Jones, F., Passos-Neto, C.E. ve Braghiroli O.F.M. (2015). Simulation in Medical Education: Briefhistory and methodology. *Principles and Practice of Clinical Research.* 1(2):56-63. 10.21801/ppcrj.2015.12.8.

Joseph, N., Nelliyanil, M., Jindal, S., Utkarsha, A.A.E., Alok, Y. (2015). Perception of simulation-based learning among medical students in South India. *Ann Med & Health Sci Res.*, 5(4):247–252. doi: 10.4103/2141-9248.160186.

Karabacak, Ü. ve Uğur, E. (2019). Sağlık bilimlerinde simülasyon kavramdan uygulamaya. Nobel Tıp Kitabevleri: İstanbul, ISBN: 978-605-335-461-1

Kneebone, R., Nestel D., Bello F. (2017). Learning in a simulated environment. Dent, J., Harden, RM., & Hunt, D A practical guide for medical teachers: Elsevier Health Sciences. 5. Baskı. China. ss:92-101

KOÜSİM (2024). KOÜSİM Temel Hekimlik Uygulamaları ve Simulasyon Merkezi Faaliyet Raporu. http://kousim.kocaeli.edu.tr/docs/SimulasyonFaaliyetleri.pdf (Erişim Tarihi: 27.05.2024)

Kumar, A., Naithani, M., Basu, S., Tyagi, A.K., Jat, B., Vetrivel, G., Sood, R., Gupta, K. (2023). A Short Introduction to Simulation in Health Education. *Journal of Medical Evidence* 4(2):p 151-156, DOI: 10.4103/JME.JME_45_23

Lane, J.L., Slavin, S., Ziv, A. (2001). Simulation in medical education: A review. Simul Gaming; 32(3): 297–314.

Ledingham, I. M. (1998). Twelve Tips for Setting up a Clinical Skills Training Facility. *Medical Teacher*, 20(6), 503-507.

Lewis, R., Strachan, A. ve Smith, M.M. (2012). Is high fidelity simulation the most effective method for the development of non-technical skills in nursing? A review of the current evidence. *Open Nurs J.* 6(1):82-89. doi: 10.2174/1874434601206010082.

Maran, N.J. ve Glavin, R.J. (2003). Low- to high-fidelity simulation - A continuum of medical education? *Med Educ.*;37(1):22-28. doi: 10.1046/j.1365-2923.37.s1.9.x

McGaghie, W. C., Issenberg, S. B., Cohen, E. R., Barsuk, J. H., & Wayne, D. B. (2011). Does simulation-based medical education with deliberate practice yield better results than traditional clinical education? A meta-analytic comparative review of the evidence. *Academic medicine : journal of the Association of American Medical Colleges,* 86(6), 706–711. https://doi.org/10.1097/ACM.0b013e318217e119

McManus, I.C., Richards, P., Winder, B.C. (2018). Clinical experience of UK medical students. *Lancet.* 351(9105):802–803. doi: 10.1016/S0140-6736(05)78929-7.

Mehta, N. B., Hull, A. L., Young, J. B., & Stoller, J. K. (2013). Just imagine: new paradigms for medical education. *Academic Medicine*, *88*(10), 1418-1423.

Mıdık, Ö. ve Kartal, M. (2010). Simülasyona Dayalı Tıp Eğitimi: Derleme. *Marmara Medical Journal*; 23(3): 389-399.

Nestel, D., Kelly, M., Jolly, B. ve Watson, M. (2017). *Healthcare Simulation Education:Evidence, Theory and Practice* Germany Wiley 2017.

Nickerson, M., ve Pollard, M. (2010). Mrs. Chase and her descendants: A historical view of simulation. Creative Nursing, 16(3), 101-105.

Norrell, K., Marasigan, J., ve Bogener, J. (2017). New Paradigms in Post-graduate Surgical Education. *Missouri Medicine*, 114(4), 278-282.

Remtulla R. (2020). The present and future applications of technology in adapting medical education amidst the COVID-19 pandemic. *JMIR medical education.* 6(2):e20190.

Rosen K. R. (2008). The history of medical simulation. Journal of critical care, 23(2), 157–166. https://doi.org/10.1016/j.jcrc.2007.12.004

Santen, S.A., Hemphill, R.R., McDonald, M.F., Jo, C.O.(2004). Patients' willingness to allow residents to learn to practice medical procedures. *Acad Med.* ;79(2):144–147. doi: 10.1097/00001888-200402000-00010.

Scalese, R. J., Obeso, V. T., ve Issenberg, S. B. (2008). Simulation Technology for Skills Training and Competency Assessment in Medical Education. *Journal Of General İnternal Medicine,* 23(1), 46–49. https://doi.org/10.1007/s11606-007-0283-4

Şendir, M. (2014). Kadın Sağlığı Hemşireliği Eğitiminde Simulasyon Kullanımı. *Florence Nightingale Journal of Nursing.* 21(3): 205-212

Terzioğlu, F., Duygulu, S., Tuna, Z., Boztepe, H., Kapucu, S., Özdemir, L., Akdemir, N. (2014). Hemşirelikte yenilikçi bir eğitim stratejisi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 30(1), 127-139.

Yıldırım, D., Özer, Z., Kocaağalar, E., Pınar Bölüktaş, R. (2019). Eğitimde İnovasyon: Sağlık Eğitiminde Simülasyon Kullanımı. *Bilgi Ekonomisi Ve Yönetimi Dergisi*, 14(1), 33-41.

Ypinazar, V.A. ve Margolis S.A. (2006). Clinical Simulators: Applications and implications for rural medical education. *Rural Remote Health*;6(2):527.

Ziv A., Wolpe PR, Small SD, Glick S. (2003). Simulaton Based Medical Education: An Ethical Imperative. *Acad Med,* 78: 783-788.

Ziv A. (2005). Simulators and Simulation- Based Medical Education. In: Dent J, Harden RM, eds. A Practical Guide for Medical Teacher. London: Elsevier Limited, 211–220.

KAYNAKÇA

Ahmad, A.; Maynard, S.B.; Desouza, K.C.; Kotsias, J.; Whitty, M.T.; Baskerville, R.L. How can organizations develop situation awareness for incident response: A case study of management practice. Comput. Secur. 2021, 101, 102122.

Ahmad, A., Maynard, S. B., Desouza, K. C., Kotsias, J., Whitty, M. T., & Baskerville, R. L. (2021). How can organizations develop situation awareness for incident response: A case study of management practice. Computers & Security, 101, 102122.

Alawida, M., Omolara, A. E., Abiodun, O. I., & Al-Rajab, M. (2022). A deeper look into cybersecurity issues in the wake of Covid-19: A survey. Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences, 34(10), 8176-8206.

Angst, C. M., Block, E. S., D'Arcy, J., & Kelley, K. (2017). When do IT security investments matter? Accounting for the influence of institutional factors in the context of healthcare data breaches. MIS quarterly, 41(3), 893-A8.

Kruse, C. S., Frederick, B., Jacobson, T., & Monticone, D. K. (2017). Cybersecurity in healthcare: A systematic review of modern threats and trends. Technology and Health Care, 25(1), 1-10. http://dx.doi.org/10.3233/THC-161263.

Claunch, D., & McMillan, M. (2013). Determining the right level for your IT security investment: A rural medical center facing threats of data breaches discovered that hospital IT security investments go beyond just dollars and cents. Healthcare Financial Management, 67(5), 100-104.

Coventry, L., & Branley, D. (2018). Cybersecurity in healthcare: A narrative review of trends, threats and ways forward. Maturitas, 113, 48-52.

Dimitrov, D. V. (2016). Medical internet of things and big data in healthcare. Healthcare informatics research, 22(3), 156-163.

Filkins, B. (2014). Health care cyberthreat report: Widespread compromises detected, compliance nightmare on horizon. SANS Institute, 42.

Google Trends (2024). https://trends.google.com/trends/explore?date=all&q=Cyber%20security&hl=tr (Erişim tarihi: 10.06.2024)

He, Y., Aliyu, A., Evans, M., & Luo, C. (2021). Health care cybersecurity challenges and solutions under the climate of COVID-19: Scoping review. Journal of medical Internet research, 23(4), e21747.

ISACA, Cybersecurity Fundamentals. Rolling Meadows: ISACA, 2015.

Jalali, M. S., & Kaiser, J. P. (2018). Cybersecurity in hospitals: a systematic, organizational perspective. Journal of medical Internet research, 20(5), e10059.

Kruse, C. S., Frederick, B., Jacobson, T., & Monticone, D. K. (2017). Cybersecurity in healthcare: A systematic review of modern threats and trends. Technology and Health Care, 25(1), 1-10.

Mathew A. The 5 Cs of Cybersecurity and its Integration with Predictive Analytics, International Journal of Computer Science and Mobile Computing 2023;12(1):47-50.

Mejía-Granda, C. M., Fernández-Alemán, J. L., Carrillo-de-Gea, J. M., & García-Berná, J. A. (2024). Security vulnerabilities in healthcare: an analysis of medical devices and software. Medical & Biological Engineering & Computing, 62(1), 257-273. https://doi.org/10.1007/s11517-023-02912-0.

Nifakos, S., Chandramouli, K., Nikolaou, C. K., Papachristou, P., Koch, S., Panaousis, E., & Bonacina, S. (2021). Influence of human factors on cyber security within healthcare organisations: A systematic review. Sensors, 21(15), 5119.

Fernández, Ò. S., Pérez, C. G., García-Cuyás, F., Giménez, N. A., Gallego, M. B., Font, A. G., ... & Casellas, E. S. (2017). Shared medical record, personal health folder and health and social integrated care in Catalonia: ICT services for integrated care. InNew Perspectives in Medical Records, 49-64. http://dx.doi.org/10.1007/978-3-319-286617_4.

Perakslis, E. D. (2014). Cybersecurity in Health Care. New England Journal of Medicine, 371(5), 395–397. doi:10.1056/nejmp1404358

Ponemon Institute Sixth annual benchmark study on privacy & security of healthcare data https://www.ponemon.org/local/upload/file/Sixth%20Annual%20Patient%20Privacy%20%26%20Data%20Security%20Report%20FINAL%206.pdf .

R.S. Ross, L. Feldman, G.A. Witte, Rethinking Security Through Systems Security Engineering, ITL Bull.– December 2016, (2016) https://www.nist.gov/ publications/rethinking-security-through-systems-security-engineering . (Accessed 2 March 2018).

Schatz, D., Bashroush, R., & Wall, J. (2017). Towards a more representative definition of cyber security. Journal of Digital Forensics, Security and Law, 12(2), 8.

Seemma, P. S., Nandhini, S., & Sowmiya, M. (2018). Overview of cyber security. International Journal of Advanced Research in Computer and Communication Engineering, 7(11), 125-128.

Shenoy, A., & Appel, J. M. (2017). Safeguarding confidentiality in electronic health records. Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics, 26(2), 337-341. http://dx.doi.org/10.1017/S0963180116000931.

Smet M. (2022). Cost characteristics of hospitals. Soc Sci Med. 55(6):895–906.

T. Walker, (2017) Interoperability a must for hospitals, but it comes with risks, Manag. Healthc. Exec. http://managedhealthcareexecutive.modernmedicine.com/ managed-healthcare-executive/news/interoperability-must-hospitals-it-comes-risks . (Erişim tarihi: 28.06 2024).

Thakur, I., Bhalla, N., & Duggal, S. (2024). Cybersecurity in Healthcare: Need of the Hour. International Healthcare Research Journal. , 8(2), RV1-RV5. https://doi.org/10.26440/IHRJ/0802.05634

The White House. (2009). National Cybersecurity Awareness Month, 2009 [Press release]. Retrieved from https://www.whitehouse.gov/the_press_of fice/Presidential-Proclamation-NationalCybersecurity-Awareness-Month/

USOM (Ulusal Siber Olaylara Müdahele Merkezi (2014). https://dsy.usom.gov.tr/usom/19/02/190211082958_siber_guvenlige_giris_ve_temel_kavramlar.pdf (Erişim tarihi: 12.06.2024).

Kaynakça

Acar, B.G. ve Pınar, G. (2013). Tele-tıp Uygulamaları ve Hemşireliği Yansımaları. Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik E-Dergisi.

Akça, N. (2013). "E-Sağlık", (EdA.Yılmaz), Sağlık Kurumlarında Bilgi Sistemleri, Anadolu Üniversitesi yayını no: 2862, Açık öğretim fakültesi yayını no: 1819, 158190, Eskişehir

Bashshur RL, Shannon GW, Tejasvi T, Kvedar JC, Gates M. The empirical foundations of teledermatology: A review of the research evidence. Telemed J E Health 2015; 21(12):953-979. https://doi.org/10.1089/tmj.2015.0146

Bayatlı, E. N. (2021). Tele-tıp ve Mobil Sağlık Uygulamaları Konusunda Hekim Görüşlerinin Belirlenmesi: Bir Özel Hastane Örneği. *TC Atılım Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Sağlık Yönetimi Yüksek Lisans Programı*, (s 29).

Dang, S. ve ark. (2019) 'Telehealth in Home-Based Primary Care: Factors and Challenges Associated With Integration Into Veteran Care', Journal of the American Geriatrics Society, 67(9), s. 1928-1933.

Demirel, A. (2013). Sağlık Hizmetleri yönetiminde Sağlık Bilgi Sistemleri ve Kullanım Modülleri. Yüksek lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler, İstanbul.

Ebad, R., & Jazan, K. S. A. (2013). Telemedicine: Current and future perspectives telemedicine: Current and future perspectives. *International Journal of Computer Science Issues*, *10*(6), 242-249.

Ertek, S. (2011). Endokrinolojide tele-sağlık ve tele-tıp uygulamaları. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 126-130.

Farahani, N., & Pantanowitz, L. (2015). Overview of telepathology. Surgical pathology clinics, 8(2):223-231.

Ghai, S. (2020). Teledentistry during COVID-19 pandemic. *Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews*, *14*(5), 933-935.

Gülkesen, H. & Oysul, K. (2007). Tıp Bilişimi Derneği Çalışma Grupları Sonuç Raporu. 63-78.

Gürgen, G. (2021). Toplumumuzun tele tıp uygulamalarına yaklaşım ve genel tutumları. (Tıpta uzmanlık tezi). İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir.

Hjelm, N. M. (2005). Benefits and drawbacks of telemedicine, journal of telemedicine and telecare 2005; 11: 60-70. https: //pdfs. semanticscholar. org /d697/ 2bf795130a7 c3d9d3c52ef634193e2219eef. pdf. (E.T.:14.05.2024)

Hoşman, İ. (2018). *Sağlık Sektöründe Tele-Tıp Uygulamalarına İlişkin Boyutlar: Sağlık Hizmetinden Yararlanan Katılımcıların Görüşlerine İlişkin Bir Araştırma* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara).

In Touch Health, (2020), "Virtual Operating Room", https://intouchhealth.com/telehealth-solutions/operating-room/health-systems/i 07.07.2024

Kalender N. & Özdemir L. (2013). Yaşlılara sağlık hizmetlerinin sunumunda tele-tıp kullanımı. Journal of Anatolia Nursing and Health Sciences, 17(1), 50-58.

Kavuncubaşı, Ş. & Yıldırım S. (2012). Hastane ve sağlık kurumları yönetimi. (3. Baskı). Ankara: Siyasal Kitapevi.

Khandpur RS. Telemedicine: Technology and Applications (mHealth, TeleHealth and eHealth). Delhi, India: PHI Learning; 2017. Erişim tarihi: 01.07.2024

Krupinski, E. A. (2014) "Core Operational Guidelines For Telehealth-Services Involving Provider And Patient Interaction", American Telemedicine Association, 1-14.

Kurban, R. (2006). Kablosuz Taşınabilir Uzaktan Sağlık İzleme Sistemi: Mobil Sağlık Danışmanı. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Mendi, B. (2016). Sağlık Bilişimi ve Güncel Uygulamalar. İstanbul:Nobel Tıp Kitapevleri.

Molinari G, Molinari M, Di Biase M, Brunetti ND. (2018). Telecardiology and its settings of application: An update. J Telemed Telecare, 24(5): 373-381. https://doi.org/10.1177/1357633X16689432

Novak, M. (2012). Telemedicine Predicted in 1925. https://www.smithsonianmag.com/history/telemedicine-predicted-in-1925- 124140942/?no-ist (Erişim tarihi: 29.06.2024)

Özdemir, H. G. (2022). Telepatolojinin tarihi gelişimi. Ankara: Akademisyen Kitabevi

Papin, J.P., Trifot. M., Pasquier, T., Granjean, P. & Todeschini, L., (1997). Virtual reality and telemedicine in military operations. Ann. Med.Milit Belg, 11(4);173- 177.

Raison, N., Khan, M. S., & Challacombe, B. (2015). Telemedicine in surgery: what are the opportunities and hurdles to realising the potential?. *Current urology reports*, *16*, 1-8. https://doi.org/10.1007/s11934-015-0522-x

Sharpe, C. C. (2001) Telenursing Nursing Practice in Cyberspace. Auburn House Westport Connecticut London.

Shirzadfar, H., & Lotfi, F. (2017). The evolution and transformation of telemedicine. International Journal of Biosensors & Bioelectronics, 3(4), 303-306.

TC Sağlık Bakanlığı. Teletıp ve Teleradyoloji Sistemi Hakkında Genelge. 2019/16 Erişim adresi: https://sbsgm.saglik.gov.tr/Eklenti/31492/0/teletip-ve-teleradyoloji-sistemi-genelgesipdf.pdf Erişim tarihi: 28.05.2024

TC. Sağlık Bakanlığı. Teleradyoloji Nedir? Erişim adresi: https://teletip.saglik.gov.tr/ Erişim tarihi: 30.06.2024

Tella, A. J., Olanloye, O. M., & Ibiyemi, O. (2019). Potential of teledentistry in the delivery of oral health services in developing countries. *Annals of Ibadan postgraduate medicine*, *17*(2), 115-123.

Vardar, S. (2023). Sağlık hizmeti kullanıcılarının tele-tıp kullanımı ve sağlık sistemine güvensizlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.

Verhoeven F, van Gemert-Pijnen L, Dijkstra K, Nijland N, Seydel E, Steehouder M. The contribution of teleconsultation and videoconferencing to diabetes care: a systematic literature review. J Med Internet Res. 2007; 14;9-37.

World Health Organization (WHO), (2010). Telemedicine: Opportunities and Developments in Member States: Global Observatory for eHealth SeriesVolume 2. Switzerland: WHO Press; 2010, 1-93.

World Health Organization. Global diffusion of eHealth: Making Universal Health Coverage Achievable: Report of the third global survey on eHealth [Internet]. 2016. [cited 16 May 2020]. Available from: https://www.who. int/goe/publications/global_diffusion/en/

KAYNAKÇA

Aceto, G., Persico, V., & Pescapé, A. (2020). Industry 4.0 And Health: Internet Of Things, Big Data, And Cloud Computing For Healthcare 4.0. *Journal of Industrial Information Integration*, 18, 1-13.

Alhussain, G., Kelly, A., O'Flaherty, E.I., Quinn, D.P., & Flaherty, G.T. (2022). Emerging Role Of Artificial Intelligence In Global Health Care. *Health Policy and Technology*, 11(3), 1-3.

Al-Jaroodi, J., Mohamed, N., & Abukhousa, E. (2020). Health 4.0: On The Way To Realizing The Healthcare Of The Future. *IEEE Access*, 8, 211189-211210.

Amft, O., & Lukowicz, P. (2009). From Backpacks To Smartphones: Past, Present, And Future Of Wearable Computers. *IEEE Pervasive Computing*, 8(3), 8-13.

Betriana, F., Tanioka, R., Gunawan, J., & Locsin, R.C. (2022). Healthcare Robots And Human Generations: Consequences For Nursing And Healthcare. *Collegian*, 29, 767-773.

Bohr, A., & Memarzadeh, K. (2020). The Rise Of Artificial Intelligence In Healthcare Applications. In Artificial Intelligence in healthcare, *Academic Press*, 25-60.

Calvillo-Arbizu, J., Román-Martínez, I., & Reina-Tosina, J. (2021). Internet Of Things In Health: Requirements, Issues, And Gaps. *Computer Methods and Programs in Biomedicine*, 208, 1-10.

Ekizler, H. (2019). Dijital Çağın Anahtarı: Büyük Veri. İçinde M. Babacan (Editör), *Dijital Dönüşüm Ekseninde İşletme Uygulamaları* (s. 81-95). Ankara: Detay Yayınevi.

Frank, A.G., Dalenogare, L.S., & Ayala, N.F. (2019). Industry 4.0 Technologies: Implementation Patterns In Manufacturing Companies. *International journal of production economics*, 210, 15-26.

Gacovski, Z. (2019). Internet of Things. *Arcler Press*, EBSCOhost.

Glaros, C., & I. Fotiadis, D. (2005). Wearable Devices In Healthcare. In: G. Silverman, B., Jain, A., Ichalkaranje, A., C. Jain, L. (eds) *Intelligent Paradigms for Healthcare Enterprises*, (237-264). Studies in Fuzziness and Soft Computing, 184. Springer, Berlin, Heidelberg.

Gordon, R., Perlman, M., & Shukla, M. (2017). The hospital of the future: How Digital Technologies Can Change Hospitals Globally, https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Life-Sciences-Health-Care/us-lshc-hospital-of-the-future.pdf, 1-26.

Guo, D., Li, M., Lyu, Z., Kang, K., Wu, W., Zhong, R.Y., & Huang, G.Q. (2021). Synchroperation In Industry 4.0 Manufacturing. *International journal of production economics*, 238, 1-13.

Haghi, M., Thurow, K., & Stoll, R. (2017). Wearable Devices In Medical İnternet Of Things: Scientific Research And Commercially Available Devices. *Healthcare informatics research*, 23(1), 1-12.

Iqbal, S.M., Mahgoub, I., Du, E., Leavitt, M.A., & Asghar, W. (2021). Advances In Healthcare Wearable Devices. *NPJ Flexible Electronics*, 5(1), 1-14.

Jayaraman, P.P., Forkan, A.R.M., Morshed, A., Haghighi, P.D., & Kang, Y. (2020). Healthcare 4.0: A Review Of Frontiers In Digital Health. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery,* 10(2), 1-23.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). Recommendations For Implementing The Strategic Initiative Industrie 4.0: Final Report of the Industrie 4.0 Working Group. Ulrike Findeklee: Acatech – National Academy of Science and Engineering, April, 13-78.

Khin, S., & Kee, D.M.H. (2022). Factors Influencing Industry 4.0 Adoption. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 33(3), 448-467.

Kocagöz, E. (2019). Dijital dönüşüm: Kavramsal Bir İnceleme Birlikte İlerleme, Ekosistemleşme Ve Anlamlar. İçinde M. Babacan (Editör), *Dijital Dönüşüm Ekseninde İşletme Uygulamaları* (s. 5-42). Ankara: Detay Yayınevi.

Koçel, T. (2020). İşletme Yöneticiliği, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Korkmaz, S., & Gedik, Ö. (2020). Endüstri 4.0'ın Sağlık Sektörüne Etkisinde Demografik Özelliklerin Düzenleyici Rolü. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38(4), 743-776.

Lasi, H., Fettke, P., Kemper, H. G., Feld, T., & Hoffmann, M. (2014). Industry 4.0. *Business & information systems engineering,* 6, 239-242.

Li, J., & Carayon, P. (2021). Health Care 4.0: A Vision For Smart And Connected Health Care. *IISE Transactions on Healthcare Systems Engineering*, 11(3), 171-180.

Lu, L., Zhang, J., Xie, Y., Gao, F., Xu, S., Wu, X., & Ye, Z. (2020). Wearable Health Devices In Health Care: Narrative Systematic Review. *JMIR Mhealth Uhealth*, 8(11), 1-15.

Marakhimov, A., & Joo, J. (2017). Consumer Adaptation And İnfusion Of Wearable Devices For Healthcare. *Computers in Human Behavior*, 76, 135-148.

Mathur, A., Dabas, A., & Sharma, N. (2022). Evolution From Industry 1.0 to Industry 5.0. In 2022 4th International Conference on Advances in Computing, Communication Control and Networking (ICAC3N), 1390-1394.

Morgan, A.A., Abdi, J., Syed, M.A., Kohen, G.E., Barlow, P., & Vizcaychipi, M.P. (2022). Robots In Healthcare: A Scoping Review. *Current Robotics Reports*, 3, 271-280.

Nardo, M., Forino, D., & Murino, T. (2020). The Evolution Of Man–Machine Interaction: The Role Of Human In Industry 4.0 Paradigm, *Production and Manufacturing Research*, 8(1), 20-34.

Negra, R., Jemili, I., & Belghith, A. (2016). Wireless Body Area Networks: Applications And Technologies, *Procedia Computer Science*, 83, 1274-1281.

Neuman, M.R., Baura, G.D., Meldrum, S., Soykan, O., Valentinuzzi, M.E., Leder, R.S., Micera, S., & Zhang, Y.T. (2012). Advances in Medical Devices And Medical Electronics. *Proceedings of the IEEE*, 100, 1537-1550.

Omanović-Mikličanin, E., Maksimović, M., & Vujović, V. (2015). The Future Of Healthcare: Nanomedicine And Internet Of Nano Things. *Folia Medica Facultatis Medicinae Universitatis Saraeviensis,* 50(1), 23-28.

Orzechowski, P., Stauffer, M., Moore, J.H., & Boland, M.R. (2020). Personalized medicine, I. Roterman-Konieczna (Editör), *Simulations in Medicine* (s. 1-14). Berlin: de Gruyter.

Özsoylu, A.F. (2017). Endüstri 4.0. *Çukurova Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 41-64.

Öztemel, E. (2018). Eğitimde Yeni Yönelimlerin Değerlendirilmesi ve Eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 25-30.

Pang, Z., Yang, G., Khedri, R., & Zhang, Y.T. (2018). Introduction to the Special Section: Convergence of Automation Technology, Biomedical Engineering, and Health Informatics Toward the Healthcare 4.0, *IEEE Revıews in Biomedical Engineering*, (11), 249-259.

Parab, A. (2020). Wearable Technology in E-Learning and Health Care. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development*, 4(3), 162-166.

Paul, S., Riffat, M., Yasir, A., Mahim, M.N., Sharnali, B.Y., Naheen, I.T., Rahman, A., & Kulkarni, A. (2021). Industry 4.0 Applications For Medical/Healthcare Services. *Journal of Sensor and Actuator Networks,* 10, 1-32.

Rahman, M.S., Safa, N.T., Sultana, S., Salam, S., Karamehic-Muratovic, A., & Overgaard, H.J. (2022). Role Of Artificial Intelligence-Internet Of Things (AI-Iot) Based Emerging Technologies In The Public Health Response To Infectious Diseases In Bangladesh. *Parasite Epidemiology and Control*, 18, 1-6.

Ramesh, D., Suraj, P., & Saini, L. (2016). Big Data Analytics In Healthcare: A Survey Approach. In 2016 International Conference on Microelectronics, Computing and Communications (MicroCom) IEEE, 1-6.

Rehman, M.U., Andargoli, A.E., & Pousti, H. (2019). Healthcare 4.0: Trends, Challenges And Benefits. *Association for Information Systems Proceedings*, 59, 556-564.

Rodrigues, J.J., Pereira, O.R., & Neves, P.A. (2011). Biofeedback Data Visualization For Body Sensor Networks. *Journal of Network and Computer Applications*, 34(1), 151-158.

Rojko, A. (2017). Industry 4.0 Concept: Background And Overview. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, 11(5), 77-90.

Rüssmann, M., Lorenz, M., Gerbert, P., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0 The Future of Productivity and Growth in Manufacturing Industries, 1-20.

Santos, J., Rodrigues, J.J., Silva, B.M., Casal, J., Saleem, K., & Denisov, V. (2016). An Iot-Based Mobile Gateway For Intelligent Personal Assistants On Mobile Health Environments. *Journal of Network and Computer Applications,* 71, 194-204.

Schlechtendahl, J., Keinert, M., Kretschmer, F., Lechler, A., & Verl, A. (2015). Making Existing Production Systems Industry 4.0-Ready. *Production Engineering*, 9, 143-148.

Schwab, K. (2018). *The Fourth Industrial Revolution (Dördüncü Sanayi Devrimi).* (çev. Z. Dicleli). İstanbul: Optimist Yayınevi.

Shammar, E.A., & Zahary, A.T. (2020). The Internet Of Things (Iot): A Survey Of Techniques, Operating Systems, And Trends, *Library Hi Tech*, 38(1), 5-66.

Sony, M., Antony, J., & McDermott, O. (2023). The Impact Of Healthcare 4.0 On The Healthcare Service Quality: A Systematic Literature Review. *Hospital topics*, 101(4), 288-304.

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2023). On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028), Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı, No: 1396, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf, (E.T.: 17.05.2024).

Teixeira, E., Fonseca, H., Diniz-Sousa, F., Veras, L., Boppre, G., Oliveira, J., Pinto, D., Alves, A.J., Barbosa, A., Mendes, R., & Marques-Aleixo, I. (2021). Wearable Devices For Physical Activity And Healthcare Monitoring In Elderly People: A Critical Review. *Geriatrics*, 6(2), 1-19.

Yavari, F., & Pilevari, N. (2020). Industry Revolutions Development From Industry 1.0 To Industry 5.0 In Manufacturing. *Journal of Industrial Strategic Management*, 5(2), 44-63.

Yehia, L., Khedr, A., & Darwish, A. (2019). Hybrid Security Techniques For Internet Of Things Healthcare Applications. Ed., Zoran Gacovski, *Internet of Things*. Arcler Press, 243-252.

Yu, L., Lu, Y., & Zhu, X. (2012). Smart Hospital Based On Internet Of Things. *Journal of networks*, 7(10), 1654-1661.

KAYNAKÇA

Alshammari, A., Alabdah, F., Wang, W., & Cooper, G. (2023). Virtual design of 3D-printed bone tissue engineered scaffold shape using mechanobiological modeling: Relationship of scaffold pore architecture to bone tissue formation. Polymers, 15(19), 3918.

Babalola, E. O., Adeyoola, I. A., & Omolafe, E. V. (2023). Virtual Learning as A Determinant of Students Academic Performance in University of Ilorin During COVID-19 Pandemic. Journal of Digital Learning and Education, 3(3), 243-253.

Bansal G, Rajgopal K, Chamola V, Xiong Z, Niyato D (2022) Healthcare in metaverse: a survey on current metaverse applications in healthcare. IEEE Access, 10:119914-119946

Bartel, C. A., Wrzesniewski, A., & Wiesenfeld, B. M. (2012). Knowing where you stand: Physical isolation, perceived respect, and organizational identification among virtual employees. Organization Science, 23(3), 743-757.

Bell, B. S., & Kozlowski, S. W. (2002). A typology of virtual teams: Implications for effective leadership. Group & organization management, 27(1), 14-49.

Bilotta, I., Cheng, S., Davenport, M. K., & King, E. (2021). Using the job demands-resources model to understand and address employee well-being during the COVID-19 pandemic. Industrial and Organizational Psychology, 14(1-2), 267-273.

Bjørn, P., & Simonsen, J. (2003, August). Teams of practice: Interdependent conditions for integrating groupware in collaborative practice within virtual teams. In Proceedings of the 26th Information Systems Research Seminar in Scandinavia, IRIS 26 (pp. 9-12).

Borycki, E. M., & Kushniruk, A. W. (2022, May). Reinventing virtual care: Bridging the healthcare system and citizen silos to create an integrated future. In Healthcare Management Forum (Vol. 35, No. 3, pp. 135-139). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

Boudreau, B. P., Mucci, A., Sundby, B., Lunther, G. W., & Silverberg, N. (1998). Comparative diagenesis at three sites on the Canadian continental margin.

Cabrera-Paniagua, D., Herrera, G., Cubillos, C., & Donoso, M. (2011). Towards a model for dynamic formation and operation of virtual organizations for transportation. Studies in Informatics and Control, 20(3), 255-264.

Camarinha-Matos, L. M., & Afsarmanesh, H. (2007). A framework for virtual organization creation in a breeding environment. Annual Reviews in Control, 31(1), 119-135.

Camarinha-Matos, L. M., Silveri, I., Afsarmanesh, H., & Oliveira, A. I. (2005). Towards a framework for creation of dynamic virtual organizations. In Collaborative Networks and Their Breeding Environments: IFIP TC5 WG 5.5 Sixth IFIP Working Conference on VIRTUAL ENTERPRISES, 26–28 September, 2005, Valencia, Spain 6 (pp. 69-80). Springer US.

Căruceru, N., Ștefan, S. C., Olariu, A. A., & Breazu, A. (2024). Inclusion and Diversity in Healthcare Organizations' Teams. In Proceedings of the International Conference on Business Excellence (Vol. 18, No. 1, pp. 996-1006).

Catallo, C., & Chung-Lee, L. (2022, September). How has COVID-19 changed the way we do virtual care? A scoping review protocol. In Healthcare (Vol. 10, No. 10, p. 1847). MDPI.

Charteris, J., Berman, J., & Page, A. (2021). Virtual team professional learning and development for practitioners in education. Professional development in education, 47(4), 638-650.

Chung-Lee, L., & Catallo, C. (2023). A new approach to digital health? Virtual COVID-19 care: A scoping review. Digital Health, 9, 20552076231152171.

Cooper, W. W., & Muench, M. L. (2000). Virtual organizations: Practice and the literature. Journal of organizational computing and electronic commerce, 10(3), 189-208.

Cooper, W. W., & Muench, M. L. (2000). Virtual organizations: Practice and the literature. Journal of organizational computing and electronic commerce, 10(3), 189-208.

Curran, V., Hollett, A., & Peddle, E. (2023). Training for virtual care: What do the experts think?. Digital Health, 9, 20552076231179028.

Daher, S., Clark, A., & Barmaki, R. (2022). Immersive Technologies in Healthcare. Frontiers in Virtual Reality, 3, 962950.

Dessouky, N. F. E. (2020). Virtual organisations for effective economic and technological sustainable development policies in the commercial Egyptian public banking sector. International Journal of Networking and Virtual Organisations, 23(1), 39-66.

Dulebohn, J. H., & Hoch, J. E. (2017). Virtual teams in organizations. Human resource management review, 27(4), 569-574.

Ferreira, A., Barreto, L., Brandão, P., & Correia, R. (2009). Accessing an Existing Virtual Electronic Patient Record with a Secure Wireles Architecture. In Mobile Health Solutions for Biomedical Applications (pp. 24-44). IGI Global.

Fineman, S. (2010). Emotion in organizations—a critical turn. In Emotionalizing organizations and organizing emotions (pp. 23-41). London: Palgrave Macmillan UK.

Franke, U. J. (2002). The competence-based view on the management of virtual web organizations. In Managing virtual Web organizations in the 21st century: issues and challenges (pp. 1-27). IGI Global.

Georgiou, G. (2001). The Budget of the European Union and its Contribution to Finance Programmes for Health and Consumer Protection. European Planning Studies, 9(8), 1031-1038.

Gökmen, A. (2012). Virtual business operations, e-commerce & its significance and the case of Turkey: current situation and its potential. Electronic Commerce Research, 12, 31-51.

Griffith, T. L., Sawyer, J. E., & Neale, M. A. (2003). Virtualness and knowledge in teams: Managing the love triangle of organizations, individuals, and information technology. MIS quarterly, 265-287.

Holton, J. A. (2001). Building trust and collaboration in a virtual team. Team performance management: an international journal, 7(3/4), 36-47.

James, N., Vincent, O., Akande, N., & Makinde, A. (2022). Covid-19: why virtual learning becomes a pedagogical acceptance model in Africa. International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET), 17(1), 206-223.

Jeffs, L., Amaral, N., Mundle, W., Amaral, C., Crook, K., Fung, E. Y., ... & Merkley, J. (2022). "It Takes a Virtual Village" Achieving Magnet Redesignation Amidst the COVID-19 Pandemic: Canada's Magnet Hospital Journey. Nursing Administration Quarterly, 46(2), E1-E7.

Jnr, B. A. (2020). Use of telemedicine and virtual care for remote treatment in response to COVID-19 pandemic. Journal of medical systems, 44(7), 132.

Jones, R. E., & Abdelfattah, K. R. (2020). Virtual interviews in the era of COVID-19: a primer for applicants. Journal of surgical education, 77(4), 733-734.

Karunathilaka, G. S. (2022). Virtual team adaptation: Management perspective on individual differences. Businesses, 2(2), 118-128.

Kedia, P., & Nagpal, R. (2014). Performance evaluation of virtual environment with respect to physical environment. International Journal of Computer Applications, 975, 8887.

Khoshrounejad, F., Hamednia, M., Mehrjerd, A., Pichaghsaz, S., Jamalirad, H., Sargolzaei, M., ... & Aalaei, S. (2021). Telehealth-based services during the COVID-19 pandemic: a systematic review of features and challenges. Frontiers in public health, 9, 711762.

Leite, H., Gruber, T., & Hodgkinson, I. R. (2020). Flattening the infection curve–understanding the role of telehealth in managing COVID-19. Leadership in Health Services, 33(2), 221-226.

Levine, O. H., McGillion, M., & Levine, M. (2020). Virtual cancer care during the COVID-19 pandemic and beyond: a call for evaluation. JMIR cancer, 6(2), e24222.

Leyden, K., & Campbell-Law, L. (2022). Creative Reflections: Processing Clinical Experiences During COVID-19. J Comp Nurs Res Care, 6(2), 178.

Li, C., Borycki, E. M., & Kushniruk, A. W. (2021, October). Connecting the world of healthcare virtually: a scoping review on virtual care delivery. In Healthcare (Vol. 9, No. 10, p. 1325). MDPI.

Lugo-Armenta, J. G., & Pino-Fan, L. R. (2021). Inferential statistical reasoning of math teachers: Experiences in virtual contexts generated by the COVID-19 pandemic. Education Sciences, 11(7), 363.

Mohyuddin, Gray, W. A., Bailey, H., & Morrey, D. (2007, September). Supporting Collaborative Work through Wireless Technologies Support in Patient Centric Virtual Organizations (PCVOS). In Working Conference on Virtual Enterprises (pp. 407-414). Boston, MA: Springer US.

Mutunhu, B., Dube, S., Dube, S. P., & Mpofu, S. (2022, October). A Framework for Transitioning to Virtual Classes During Life-Threatening Pandemics Like COVID-19. In European Conference on e-Learning (Vol. 21, No. 1, pp. 279-287).

Novak Lauscher, H., Stewart, K., Markham, R., Pawlovich, J., Mah, J., Hunt, M., ... & Ho, K. (2023, September). Real-time virtual supports improving health equity and access in British Columbia. In Healthcare Management Forum (Vol. 36, No. 5, pp. 285-292). Sage CA: Los Angeles, CA: SAGE Publications.

O'Leary, D. E., Kuokka, D., & Plant, R. (1997). Artificial intelligence and virtual organizations. Communications of the ACM, 40(1), 52-59.

Perimal-Lewis, L., Williams, P. A., Mudd, G., & Gunasekara, G. (2021). Virtual care: the future for telehealth. In Telehealth innovations in remote healthcare services delivery (pp. 106-113). IOS Press.

Petska, D., & Berge, Z. (2009). Leadership competency in virtual teams. In P. Rogers (Ed.), Encyclopedia of Distance Leanring (Vol. 3, pp. 1330-1337). Hershey, PA: Information Science Reference

Potocan, V., & Dabic, M. (2002, June). The virtual organization from the viewpoint of informing. In 2002 Informing Science+ IT Education Conference (Vol. 2).

Prasetyo, Y. T., Montenegro, L. D., Nadlifatin, R., Kurata, Y. B., Ong, A. K. S., & Chuenyindee, T. (2022). The influence of organizational commitment on the perceived effectiveness of virtual meetings by Filipino professionals during the COVID-19 pandemic: A structural equation modeling approach. Work, 71(1), 19-29.

Preece, A. (2001). Supporting virtual organizations through constraint fusion. Intelligent Systems in Accounting, Finance & Management, 10(1), 25-37.

Rabe, M. (2022). Telehealth in South Africa: A guide for healthcare practitioners in primary care. South African Family Practice, 64(3).

Raffan, F., Anderson, T., Sinclair, T., Shaw, M., Amanatidis, S., Thapa, R., ... & Haigh, F. (2021). The virtual care experience of patients diagnosed with COVID-19. Journal of Patient Experience, 8, 23743735211008310.

Rezazadeh, H., & Molaei, H. (2018). The relationship between the degree of organization's virtualization and the organizational ability. Management Science Letters, 8(6), 619-630.

Rezazadeh, H., & Molaei, H. (2018). The relationship between the degree of organization's virtualization and the organizational ability. Management Science Letters, 8(6), 619-630.

Ripeanu, M., Singh, M. P., & Vazhkudai, S. S. (2008). Virtual organizations [guest editors' introduction]. IEEE Internet Computing, 12(2), 10-12.

Samala, A. D., & Rawas, S. (2024). Generative AI as Virtual Healthcare Assistant for Enhancing Patient Care Quality. International Journal of Online & Biomedical Engineering, 20(5).

Sandberg, D. S., Pennington, C. M., & Lindquist, M. A. (2022). Virtual Leadership: CEOs and C-Level Executives of Healthcare Organizations in the United States Reimagined New Roles as Virtual Leaders. Journal of Leadership Studies, 16(3), 61-69.

Sherwin, B. D. (2020). Anatomy of a conspiracy theory: Law, politics, and science denialism in the era of COVID-19. Tex. A&M L. Rev., 8, 537.

Shi, W., & Weber, M. S. (2018). Rethinking the complexity of virtual work and knowledge sharing. Journal of the Association for Information Science and Technology, 69(11), 1318-1329.

Shin, Y. (2004). A person-environment fit model for virtual organizations. Journal of management, 30(5), 725-743.

Singh, R. P., Javaid, M., Kataria, R., Tyagi, M., Haleem, A., & Suman, R. (2020). Significant applications of virtual reality for COVID-19 pandemic. Diabetes & Metabolic Syndrome: Clinical Research & Reviews, 14(4), 661-664.

Stough, S., Eom, S., & Buckenmyer, J. (2000). Virtual teaming: a strategy for moving your organization into the new millennium. Industrial Management & Data Systems, 100(8), 370-378.

Tohme, W. G., Winchester, J. F., Collmann, J., Johnson, A. E., Khanafer, N., Meissner, M. C., ... & Mun, S. K. (1997). Remote management of haemodialysis patients: Design and implementation of a telemedicine network. Minimally Invasive Therapy & Allied Technologies, 6(5-6), 421-428.

Townsend, A. M., DeMarie, S. M., & Hendrickson, A. R. (1998). Virtual teams: Technology and the workplace of the future. Academy of Management Perspectives, 12(3), 17-29.

Travica, B. (2005). Virtual organization and electronic commerce. ACM SIGMIS Database: the DATABASE for advances in information systems, 36(3), 45-68.

Tretter, M., Samhammer, D., Tabea, O. T. T., & Dabrock, P. (2023). Towards an ethics for the healthcare metaverse. Journal of Metaverse, 3(2), 181-189.

Vadlamani, L. N., Sharma, V., Emani, A., & Gowda, M. R. (2020). Telepsychiatry and outpatient department services. Indian Journal of Psychological Medicine, 42(5_suppl), 27S-33S.

Wang, J., & Liu, F. (2011, August). Knowledge management for a virtual organization. In 2011 2nd International Conference on Artificial Intelligence, Management Science and Electronic Commerce (AIMSEC) (pp. 2171-2174). IEEE.

KAYNAKÇA

Bazzi, M., Fridh, I., Ahlberg, K., Bergbom, I., Hellström, M., & Lundén, M. (2021). Collaboration in the Hybrid Operating Room: A Focus Group Study From the Perspective of the Nursing Staff. *Journal of Radiology Nursing*. https://doi.org/10.1016/J.JRADNU.2021.04.007.

Hermsen, P., Vlies, C., Akkersdijk, G., & Fioole, B. (2012). [The hybrid operating room: a cross between a catheterisation room and an operating room].. *Nederlands tijdschrift voor geneeskunde*, 156 44, A5256 .

Mueller, K., Felbaum, D., Bell, R., & Armonda, R. (2019). The Hybrid Operating Room. *Management of Cerebrovascular Disorders*. https://doi.org/10.1007/978-3-319-99016-3_4.

Lin, C., Chen, Y., Chiang, C., Chang, M., & Lee, O. (2020). Real-Time Streaming of Surgery Performance and Intraoperative Imaging Data in the Hybrid Operating Room: Development and Usability Study. *JMIR Medical Informatics*, 8. https://doi.org/10.2196/18094.

Loftus, T., Croft, C., Rosenthal, M., Mohr, A., Efron, P., Moore, F., Upchurch, G., & Smith, R. (2020). Clinical Impact of a Dedicated Trauma Hybrid Operating Room.. *Journal of the American College of Surgeons*. https://doi.org/10.1016/j.jamcollsurg.2020.11.008.

Qi, L., & Cai, Q. (2018). Clinical application of hybrid operating room in cardiovascular disease. *Chinese Journal of Thoracic and Cardiovaescular Surgery*, 34, 58-62. https://doi.org/10.3760/CMA.J.ISSN.1001-4497.2018.01.019.

Jin, H., Lu, L., Liu, J., & Cui, M. (2021). A systematic review on the application of the hybrid operating room in surgery: experiences and challenges. *Updates in Surgery*. https://doi.org/10.1007/s13304-021-00989-6.

Clark, M., & Horton, J. (2023). Hybrid Operating Room Suites. *Canadian Journal of Health Technologies*. https://doi.org/10.51731/cjht.2023.665.

Richter, P., Yarboro, S., Kraus, M., & Gebhard, F. (2015). One year orthopaedic trauma experience using an advanced interdisciplinary hybrid operating room.. *Injury*, 46 Suppl 4, S129-34 . https://doi.org/10.1016/S0020-1383(15)30032-2.

Drevets, P., Chung, J. M., Schampaert, S., & Schroeder, C. (2019). Hybrid operating room: one-stop-shop for diagnosis, staging, and treatment. *Innovations*, *14*(5), 463-467.

Gebhard, F., Riepl, C., Richter, P., Liebold, A., Gorki, H., Wirtz, R., ... & Kraus, M. (2012). The hybrid operating room: Home of high-end intraoperative imaging. *Der Unfallchirurg*, *115*, 107-120.

Jeffrey, S, Kenneth, G, Kishor, P. & Fuller C. (2013). The cyberknife M6 radiosurgery system. The Journal of Lancaster General Hospital. 8(2), 44-49.

Özlü, C. (2019). Sağlıkta yeni nesil teknolojiler. Akademisyen Kitabevi.

Ahad, A., Tahir, M., & Yau, K. A. (2019). 5g-based smart healthcare network: architecture, taxonomy, challenges and future research directions. IEEE Access, 7, 100747-100762. https://doi.org/10.1109/access.2019.2930628

Ahad, A., Tahir, M., Sheikh, M., Ahmed, K., Mughees, A., & Numani, A. (2020). Technologies Trend towards 5G Network for Smart Health-Care Using IoT: A Review. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 20. https://doi.org/10.3390/s20144047.

Ali, G. and Nencioni, G. (2021). The role of 5g technologies in a smart city: the case for intelligent transportation system. Sustainability, 13(9), 5188. https://doi.org/10.3390/su13095188

Aljuboori, Z. (2021). Optimal design of neurosurgical hybrid operating room. Surgical Neurology International, 12, 230. https://doi.org/10.25259/sni_281_2021

Andrews, J.G.; Buzzi, S.; Choi, W.; Hanly, S.V.; Lozano, A.; Soong, A.C.; Zhang, J.C. What will 5G be? IEEE J. Sel. Areas Commun. 2014, 32, 1065–1082.

Byrne, J. G., Leacche, M., Vaughan, D. E., & Zhao, D. (2008). Hybrid cardiovascular procedures. JACC: Cardiovascular Interventions, 1(5), 459-468. https://doi.org/10.1016/j.jcin.2008.07.002

Chen, P., Hsu, H., Yang, S., Tsai, T. H., Tsou, K., Liao, H., … & Chen, J. (2018). Preoperative dye localization for thoracoscopic lung surgery: hybrid versus computed tomography room. The Annals of Thoracic Surgery, 106(6), 1661-1667. https://doi.org/10.1016/j.athoracsur.2018.07.030

Cheng, A., Li, E. Y. M., Chan, T. C. Y., Wong, A. B., Chan, P., Poon, W. L., … & Yuen, H. K. L. (2015). Hybrid procedure for orbital venous malformation in the endovascular operation room.

Eye, 29(8), 1069-1075. https://doi.org/10.1038/eye.2015.72

Devi, D., Duraisamy, K., Armghan, A., Alsharari, M., Aliqab, K., Sorathiya, V., Das, S., & Rashid, N. (2023). 5G Technology in Healthcare and Wearable Devices: A Review. *Sensors (Basel, Switzerland)*, 23. https://doi.org/10.3390/s23052519.

Eluwole, O. T., Udoh, N., Ojo, M., Okoro, C., & Akinyoade, J. A. (2018). From 1G to 5G, What Next? IAENG International Journal of Computer Science, 45(3), 6.

Gill, R. R., Zheng, Y., Barlow, J., Jayender, J., Girard, E., Hartigan, P. M., … & Bueno, R. (2015). Image-guided video assisted thoracoscopic surgery (ivats) - phase i-ii clinical trial. Journal of Surgical Oncology, 112(1), 18-25. https://doi.org/10.1002/jso.23941

Grüter, B. E., Mendelowitsch, I., Diepers, M., Remonda, L., Fandiño, J., & Marbacher, S. (2018a). Combined endovascular and microsurgical treatment of arteriovenous malformations in the hybrid operating room. World Neurosurgery, 117, e204-e214. https://doi.org/10.1016/j.wneu.2018.05.241

Grüter, B. E., Strange, F., Burn, F., Remonda, L., Diepers, M., Fandiño, J., … & Marbacher, S. (2018b). Hybrid operating room settings for treatment of complex dural arteriovenous fistulas. World Neurosurgery, 120, e932-e939. https://doi.org/10.1016/j.wneu.2018.08.193

GSA, (Global mobile Suppliers Association) [Internet]. https://gsacom.com/paper/5g-market-snapshot-may-2023/ Erişim tarihi: 18.05.2024

Hameed, K., Bajwa, I. S., Sarwar, N., Anwar, W., Mushtaq, Z., & Rashid, T. (2021). Integration of 5g and block-chain technologies in smart telemedicine using iot. Journal of Healthcare Engineering, 2021, 1-18. https://doi.org/10.1155/2021/8814364

Jenkins, S. L., & Ma 'ayan, A. (2013). Systems pharmacology meets predictive, preventive, personalized and participatory medicine. *Pharmacogenomics*, *14*(2), 119-122.

Kaneko, T. and Davidson, M. J. (2014). Use of the hybrid operating room in cardiovascular medicine. Circulation, 130(11), 910-917. https://doi.org/10.1161/circulationaha.114.006510

Kang, C. C., Lee, T. Y., Lim, W. F., & Yeo, W. W. Y. (2023). Opportunities and challenges of 5g network technology toward precision medicine. Clinical and Translational Science, 16(11), 2078-2094. https://doi.org/10.1111/cts.13640

Kpodonu, J. (2010). Hybrid cardiovascular suite: the operating room of the future. Journal of Cardiac Surgery, 25(6), 704-709. https://doi.org/10.1111/j.1540-8191.2010.01111.x

Latif, S., Qadir, J., Farooq, S., & Imran, M. (2017). How 5G Wireless (and Concomitant Technologies) Will Revolutionize Healthcare?. *Future Internet*, 9, 93. https://doi.org/10.3390/fi9040093.

Li, J. P. O., Liu, H., Ting, D. S. J., Jeon, S., Chan, R. P., Kim, J. E., … & Ting, D. S. W. (2021). Digital technology, tele-medicine and artificial intelligence in ophthalmology: a global perspective. Progress in Retinal and Eye Research, 82, 100900. https://doi.org/10.1016/j.preteyeres.2020.100900

Liu, D. (2019). 5g and intelligence medicine—how the next generation of wireless technology will reconstruct healthcare?. Precision Clinical Medicine, 2(4), 205-208. https://doi.org/10.1093/pcmedi/pbz020

Moglia, A., Γεωργίου, K., Marinov, B., Georgiou, E., Berchiolli, R. N., Satava, R. M., … & Cuschieri, A. (2022). 5g in healthcare: from covid-19 to future challenges. IEEE Journal of Biomedical and Health Informatics, 26(8), 4187-4196. https://doi.org/10.1109/jbhi.2022.3181205

Neha, G.; Juneja, P.K.; Sharma, S.; Garg, U. Future Aspect of 5G-IoT Architecture in Smart Healthcare System. In Proceedings of the 2021 5th International Conference on Intelligent Computing and Control Systems (ICICCS), Madurai, India, 6–8 May 2021; pp. 406–411.

Ng, H. S., Sim, M. L., & Tan, C. M. (2006). Security issues of wireless sensor networks in healthcare applications. *BT Technology Journal*, *24*(2), 138-144.

Oleshchuk, V., & Fensli, R. (2011). Remote patient monitoring within a future 5G infrastructure. *Wireless Personal Communications*, *57*, 431-439.

Olsson, M., Cavdar, C., Frenger, P., Tombaz, S., Sabella, D., & Jantti, R. (2013). 5GrEEn: Towards Green 5G mobile networks. International Conference on Wireless and Mobile Computing, Networking and Communications, 212–216. https://doi.org/10.1109/WiMOB.2013.6673363.

Osseiran, A.; Boccardi, F.; Braun, V.; Kusume, K.; Marsch, P.; Maternia, M.; Queseth, O.; Schellmann,

M.; Schotten, H.; Taoka, H.; et al. Scenarios for 5G mobile and wireless communications: The vision of the METIS project. IEEE Commun. Mag. 2014, 52, 26–35.

Palacios-Rodríguez, H. E., Hiroe, N., Guzmán-Rodríguez, M., Caicedo, Y., Saldarriaga, L., Ordóñez, C. A., … & Funabiki, T. (2021). Hybrid trauma service: on the leading edge of damage control. Colombia Medica, 52(2), e4014686. https://doi.org/10.25100/cm.v52i2.4686

Pan, C., Elkashlan, M., Wang, J., Yuan, J., & Hanzo, L. (2018). User-centric C-RAN architecture for ultra-dense 5G networks: Challenges and methodologies. *IEEE Communications Magazine*, *56*(6), 14-20.

Peralta-Ochoa, A., Chaca-Asmal, P., Guerrero-Vásquez, L., Ordoñez-Ordoñez, J., & Coronel-González, E. (2023). Smart Healthcare Applications over 5G Networks: A Systematic Review. *Applied Sciences*. https://doi.org/10.3390/app13031469.

Qureshi, H. N., Manalastas, M., Ijaz, A., Imran, A., Liu, Y., & Kalaa, M. O. A. (2022). Communication requirements in 5g-enabled healthcare applications: review and considerations. Healthcare, 10(2), 293. https://doi.org/10.3390/healthcare10020293

Rahman, M. M. and Khatun, F. (2023). Challenges and prospective of ai and 5g-enabled technologies in emerging applications during the pandemic. Artificial Intelligence. https://doi.org/10.5772/intechopen.109450

Riaz, A., Khan, S., & Arslan, T. (2023). Design and modelling of graphene-based flexible 5g antenna for next-generation wearable head imaging systems. Micromachines, 14(3), 610. https://doi.org/10.3390/mi14030610

Singh, R. Smart M-Health Continuous Monitoring System Using 5G Technology. Available online: https://www.researchgate. net/publication/329525264 (accessed on 20 May 2024).

Singh, A. (2016). Hybrid operating room: Clinical applications. *The Indian Anaesthetists Forum*, 17, 35 - 36. https://doi.org/10.4103/0973-0311.195950.

Siriwardhana, Y., Gür, G., Ylianttila, M., & Liyanage, M. (2021). The role of 5g for digital healthcare against covid-19 pandemic: opportunities and challenges. ICT Express, 7(2), 244-252. https://doi.org/10.1016/j.icte.2020.10.002

Spenkelink, I. M., Heidkamp, J., Fütterer, J. J., & Rovers, M. M. (2022). Image-guided procedures in the hybrid operating room: a systematic scoping review. Plos One, 17(4), e0266341. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0266341

Tatum, D., Pereira, B. M., Cotton, B. A., Khan, M. A., Brenner, M., Ferrada, P., … & Duchesne, J. (2020). Time to hemorrhage control in a hybrid er system: is it time to change?. Shock, 56(1S), 16-21. https://doi.org/10.1097/shk.0000000000001539

Teece, D. J. (2017). 5G mobile: impact on the health care sector. In *Working paper.* (pp. 1-17). Haas School of Business.

Terra, R. M., Andrade, J. R. d., Mariani, A. W., Garcia, R. G., Succi, J. E., Soares, A., … & Zimmer, P. M. (2016). Applications for a hybrid operating room in thoracic surgery: from multidisciplinary procedures to image-guided video-assisted thoracoscopic surgery. Jornal Brasileiro De Pneumologia, 42(5), 387-390. https://doi.org/10.1590/s1806-37562015000000177

Valdez, L.B.; Datta, R.R.; Babic, B.; Müller, D.T.; Bruns, C.J.; Fuchs, H.F. 5G mobile communication applications for surgery: An overview of the latest literature. Artif. Intell. Gastrointest. Endosc. 2021, 2, 1–11.

Wang, C. X., Haider, F., Gao, X., You, X. H., Yang, Y., Yuan, D., Aggoune, H. M., Haas, H., Fletcher, S., & Hepsaydir, E. (2014). Cellular architecture and key technolog (Jin, 2021)ies for 5G wireless communication networks. IEEE Communications Magazine, 52(2), 122–130. https://doi.org/10.1109/MCOM.2014.6736752.

Yang, G., Xie, L., Mäntysalo, M., Zhou, X., Pang, Z., Xu, L., Kao-Walter, S., Chen, Q., & Zheng, L. (2014). A Health-IoT Platform Based on the Integration of Intelligent Packaging, Unobtrusive Bio-Sensor, and Intelligent Medicine Box. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, 10, 2180-2191. https://doi.org/10.1109/TII.2014.2307795.

Zhao, D., Leacche, M., Balaguer, J., Boudoulas, K. D., Damp, J., Greelish, J. P., … & Byrne, J. G. (2009). Routine intraoperative completion angiography after coronary artery bypass grafting and 1-stop hybrid revascularization. Journal of the American College of Cardiology, 53(3), 232-241. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2008.10.011

KAYNAKÇA

Adler-Milstein, J., & Jha, A. K. (2012). Sharing Clinical Data Electronically: A Critical Challenge For Fixing The Health Care System. *JAMA*, *307*(16), 1695-1696.

Adler-Milstein, J., Desroches, C. M., Kralovec, P., Foster, G., Worzala, C., Charles, D., ... & Jha, A. K. (2015). Electronic Health Record Adoption İn US Hospitals: Progress Continues, But Challenges Persist. *Health Affairs*, *34*(12), 2174-2180.

Ak, S. (2023). Dijital Hastane Dönüşümünde Türkiye. *Güncel Sağlık Yönetimi*, *1*(1), 24-35.

Aim, F., Lonjon, G., Hannouche, D., & Nizard, R. (2016). Effectiveness Of Virtual Reality Training İn Orthopaedic Surgery. *Arthroscopy: The Journal Of Arthroscopic & Related Surgery*, *32*(1), 224-232.

Ahmad, G. I., Singla, J., & Giri, K. J. (2021). Security And Privacy Of E-Health Data. *Multimedia Security: Algorithm Development, Analysis And Applications*, 199-214.

Ahmadi, A. (2024). Digital Health Transformation: Leveraging Ai For Monitoring And Disease Management. *International Journal Of Biolife Sciences (IJBLS)*, *3*(1), 10-24.

Akinola, S., & Telukdarie, A. (2023). Sustainable Digital Transformation İn Healthcare: Advancing A Digital Vascular Health İnnovation Solution. *Sustainability*, *15*(13), 10417.

Alsubael, S. O. (2022). Leveraging Of Digital Transformation To The Improvement Of The Quality Of Healthcare Services By.

Altuntaş, E. Y. (2019). *Sağlık Hizmetleri Uygulamalarında Dijital Dönüşüm*. Eğitim Yayınevi.

Belmonte, A., Collado, S., Yuguero, O., Oliva, A., Martínez-Millana, A., & Pérez, S. (2024). Digital Literacy As A Key Element İn The Digital Transformation Of Health Organizations. *Atencion Primaria*, *56*(6), 102880-102880.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, (2022). Türkiye' De Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuyazarlık, Aralık.

Boeldt, D., Mcmahon, E., Mcfaul, M., & Greenleaf, W. (2019). Using Virtual Reality Exposure Therapy To Enhance Treatment Of Anxiety Disorders: İdentifying Areas Of Clinical Adoption And Potential Obstacles. *Frontiers İn Psychiatry*, *10*, 773.

Canbolat Göçmen, Z. N. (2022). Sağlık Hizmetlerinde Yapay Zeka Uygulamaları: Yoğun Bakım Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cesario, A., D'Oria, M., Simone, I., Patarnello, S., Valentini, V., & Scambia, G. (2022). Open İnnovation As The Catalyst İn The Personalized Medicine To Personalized Digital Medicine Transition. *Journal Of Personalized Medicine*, *12*(9), 1500.

Condino, S., Turini, G., Parchi, P. D., Viglialoro, R. M., Piolanti, N., Gesi, M., ... & Ferrari, V. (2018). How To Build A Patient-Specific Hybrid Simulator For Orthopaedic Open Surgery: Benefits And Limits Of Mixed-Reality Using The Microsoft Hololens. *Journal Of Healthcare Engineering*, *2018*(1), 5435097.

Çelik, E., & Okyay, P. (2023). Dijitalleşmenin Sağlığa Yansımaları: Sağlık 4.0. *Halk Sağlığı Araştırma ve Uygulamaları Dergisi*, *1*(1), 35-42.

Dengler, K., Hiesinger, K., & Tisch, A. (2022). Digital Transformation: The Role Of Computer Use İn Employee Health. *Economics & Human Biology*, *46*, 101137.

Dilbaz, B., Kaplanoğlu, M., & Kaya, D. (2020). Teletıp ve Telesağlık: Geçmiş, Bugün ve Gelecek. *Eurasian Journal Of Health Technology Assessment*, *4*(1), 40-56.

Durairaj, M., & Ranjani, V. (2013). Data Mining Applications İn Healthcare Sector: A Study. *International Journal Of Scientific & Technology Research*, *2*(10), 29-35.

El Khatib, M., Hamidi, S., Al Ameeri, I., Al Zaabi, H., & Al Marqab, R. (2022). Digital Disruption And Big Data İn Healthcare-Opportunities And Challenges. *Clinicoeconomics And Outcomes Research*, 563-574.

Evans, R. S. (2016). Electronic Health Records: Then, Now, And İn The Future. *Yearbook Of Medical İnformatics*, *25*(S 01), S48-S61.

Freeman, D., Haselton, P., Freeman, J., Spanlang, B., Kishore, S., Albery, E., ... & Nickless, A. (2018). Automated Psychological Therapy Using İmmersive Virtual Reality For Treatment Of Fear Of Heights: A Single-Blind, Parallel-Group, Randomised Controlled Trial. *The Lancet Psychiatry*, *5*(8), 625-632.

Greenhalgh, T., Wherton, J., Papoutsi, C., Lynch, J., Hughes, G., Hinder, S., ... & Shaw, S. (2017). Beyond Adoption: A New Framework For Theorizing And Evaluating Nonadoption, Abandonment, And Challenges To The Scale-Up, Spread, And Sustainability Of Health And Care Technologies. *Journal Of Medical Internet Research*, *19*(11), E8775.

HIMSS. (2020). *2020 HIMSS Cybersecurity Survey*. Healthcare Information And Management Systems Society

Kılıç, T., ve Tosun, N. (2021). Akıllı Sağlık Ekosistemi ve Güncel Uygulama Örnekleri. *İşletme Bilimi Dergisi*, *9*(3), 543-564.

Koştı, G., Burmaoğlu, S., ve Kıdak, L. B. (2021). Sağlık 4.0: Sanayide Öngörülen Gelişimin Sağlık Sektörüne Yansımaları. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *24*(3), 483-506.

Al Kuwaiti, A., Nazer, K., Al-Reedy, A., Al-Shehri, S., Al-Muhanna, A., Subbarayalu, A. V., ... & Al-Muhanna, F. A. (2023). A Review Of The Role Of Artificial İntelligence İn Healthcare. *Journal Of Personalized Medicine*, *13*(6), 951.

Johnson, K. B., Wei, W. Q., Weeraratne, D., Frisse, M. E., Misulis, K., Rhee, K., ... & Snowdon, J. L. (2021). Precision Medicine, AI, And The Future Of Personalized Health Care. *Clinical And Translational Science*, *14*(1), 86-93.

Kvedar, J., Coye, M. J., & Everett, W. (2014). Connected Health: A Review Of Technologies And Strategies To İmprove Patient Care With Telemedicine And Telehealth. *Health Affairs*, *33*(2), 194-199.

Laver, K. E., Lange, B., George, S., Deutsch, J. E., Saposnik, G., & Crotty, M. (2017). Virtual Reality For Stroke Rehabilitation. *Cochrane Database Of Systematic Reviews*, (11).

Lin, W., Xu, M., He, J., & Zhang, W. (2023). Privacy, Security And Resilience İn Mobile Healthcare Applications. *Enterprise Information Systems*, *17*(3), 1939896.

Mair, F. S., May, C., O'Donnell, C., Finch, T., Sullivan, F., & Murray, E. (2012). Factors That Promote Or İnhibit The İmplementation Of E-Health Systems: An Explanatory Systematic Review. *Bulletin Of The World Health Organization*, *90*, 357-364.

Mdaghri, Z. A., El Yadari, M., Benyoussef, A., & El Kenz, A. (2016). Study And Analysis Of Data Mining For Healthcare. In *2016 4th IEEE International Colloquium On Information Science And Technology (Cist)* (Pp. 77-82). Ieee.

Mahoney, M. F. (2020). Telehealth, Telemedicine, And Related Technologic Platforms: Current Practice And Response To The COVID-19 Pandemic. *Journal Of Wound Ostomy & Continence Nursing*, *47*(5), 439-444.

Menachemi, N., & Collum, T. H. (2011). Benefits And Drawbacks Of Electronic Health Record Systems. *Risk Management And Healthcare Policy*, 47-55.

Naik, N., Hameed, B. Z., Sooriyaperakasam, N., Vinayahalingam, S., Patil, V., Smriti, K., ... & Somani, B. K. (2022). Transforming Healthcare Through A Digital Revolution: A Review Of Digital Healthcare Technologies And Solutions. *Frontiers İn Digital Health*, *4*, 919985.

El-Miedany, Y. (2017). Telehealth And Telemedicine: How The Digital Era İs Changing Standard Health Care. *Smart Homecare Technology And Telehealth*, 43-51.

Özen, H. (2021). Dijital Sağlık Hizmetlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Açısından Değerlendirilmesi. *OPUS International Journal Of Society Researches*, *17*(38), 5440-5472.

Pires, I. M., Marques, G., Garcia, N. M., Flórez-Revuelta, F., Ponciano, V., & Oniani, S. (2020). A Research On The Classification And Applicability Of The Mobile Health Applications. *Journal Of Personalized Medicine*, *10*(1), 11.

Roman, L. (2009). Combined EMR, EHR And PHR Manage Data For Better Health. *Drug Store News*, *31(9)*, 40-78.

Riva, G., Wiederhold, B. K., & Mantovani, F. (2019). Neuroscience Of Virtual Reality: From Virtual Exposure To Embodied Medicine. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, *22*(1), 82-96.

Sama, P. R., Eapen, Z. J., Weinfurt, K. P., Shah, B. R., & Schulman, K. A. (2014). An Evaluation Of Mobile Health Application Tools. *JMIR Mhealth And Uhealth*, *2*(2), E3088.

Schneider, S., & Kokshagina, O. (2021). Digital Transformation: What We Have Learned (Thus Far) And What İs Next. *Creativity And İnnovation Management*, *30*(2), 384-411.

Secinaro, S., Calandra, D., Secinaro, A., Muthurangu, V., & Biancone, P. (2021). The Role Of Artificial İntelligence İn Healthcare: A Structured Literature Review. *BMC Medical İnformatics And Decision Making*, *21*, 1-23.

Seymour, T., Frantsvog, D., & Graeber, T. (2012). Electronic Health Records (EHR). *American Journal Of Health Sciences*, *3*(3), 201.

Shickel, B., Tighe, P. J., Bihorac, A., & Rashidi, P. (2017). Deep EHR: A Survey Of Recent Advances İn Deep Learning Techniques For Electronic Health Record (EHR) Analysis. *IEEE Journal Of Biomedical And Health İnformatics*, *22*(5), 1589-1604.

Shin, S. Y., (2019), Current Status And Future Direction Of Digital Health İn Korea. *The Korean Journal Of Physiology & Pharmacology*, 23(5), 311-315.

Stefanicka-Wojtas, D., & Kurpas, D. (2021). Personalized Medicine–Challenge For Healthcare System: A Perspective Paper. *Medical Science Pulse*, *15*(3), 63-68.

Şimşir, İ., ve Mete, B. (2021). Sağlık Hizmetlerinin Geleceği: Dijital Sağlık Teknolojileri. *Journal Of Innovative Healthcare Practices*, *2*(1), 33-39.

T.C. Sağlık Bakanlığı-Emram. (2024). Electronic Medical Record Adaption Model (EMRAM). Sağlık Bakanlığı Dijital Hastane: Http://Dijitalhastane.Saglik.Gov.Tr/TR,4858/Emramhakkinda.Html Adresinden Alındı.

Torrey, Â. (2011). Electronic Health Records And Electronic Medical Records -- Ehrs And Emrs. Patient Empowerment At About.Com - Teaching Patients To Take Charge For Their Health & Medical Care. Retrieved February 20, 2012, From Http://Patients.About.Com/Od/Electronicpatientrecords/A/Emr.Htm

Ilıman Yaltagil, E. (2023). Hastane Yöneticilerinin Gözünden Dijital Sağlık. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*.

Verhoef, P. C., Broekhuizen, T., Bart, Y., Bhattacharya, A., Dong, J. Q., Fabian, N., & Haenlein, M. (2019). Digital Transformation: A Multidisciplinary Reflection And Research Agenda. Journal Of Business Research. Https:// Doi.Org/10.1016/J. Jbusres.2019.09.022.

Vial, G. (2021). Understanding Digital Transformation: A Review And A Research Agenda. *Managing Digital Transformation*, 13-66.

Yelmen, A. (2016). Klinik Bilgi Sistmelerine İlişkin Lisans Sözleşmeleri Hakkında Değerlendirmeler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(2), 365-382.

KAYNAKÇA

Ağaçdiken, S. ve Duman Kırmacı, N. (2023). Bireylerin COVID-19'a Yönelik Yaşadığı Korku ile E-Sağlık Okuryazarlığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(2), 449-459.

Altun, A. (2005). *Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi*. 7(17), 9-26.

Aydan, S. (2022). COVID-19 Pandemisi Döneminde E-Sağlık Okuryazarlığının Artan Önemi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 25(3): 695-706.

Banbury, A. (2018). Digital Futures: Ehealth, Health Literacy and Chronic Disease Self-Management Skills for Older People. Doktora Tezi. CQUniversity.

Bankson, H. (2009). Health Literacy: An Exploratory Bibliometric Analysis, 1997-2007.

Journal of the Medical Library Association. 97(2), 148-150.

Barton, D. ve Hamilton, M. (2012). *Local Literacies: Reading and Writing in One Community*. London: Routledge.

Berk, M. ve Monheit, A. C. (2001). The Concentration of Health Care Expenditures. *Health Affairs,* 20(2), 9-18.

Bessette, T. (2009). The Significance of Health Literacy for Public Health Professionals in Connecticut. Doktora Tezi. Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 1468507).

Bodie, G. D. ve Dutta, M. J. (2008). Understanding Health Literacy for Strategic Health Marketing: Ehealth Literacy, Health Disparities, and the Digital Divide. *Health Marketing Quarterly,* 25(1-2), 175-203.

Chan, C. V. ve Kaufman, D. R. (2011). A Framework for Characterizing E-health Literacy Demands and Barriers. *Journal of Medical Internet Research,* 13(4), 1750.

Chang, Y. T., Chao, C. M., Yu, C. W. ve Lin, F. C. (2021). Extending the Utility Of UTAUT for Hospital Patients' Adoption of Medical Apps: Moderating Effects of E-Health Literacy. *Mobile Information Systems,* 2021, 1-10.

Centers for Disease Control and Prevention. (2009). *Improving Health Literacy for Older Adults: Expert Panel Report.* Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services.

Chesters, J., Ryan, C. ve Sinning, M. (2013). *Older Australians and the Take-up of New Technologies.* National Centre for Vocational Education Research.

Cormier, C. M. (2006). Health Literacy: The Knowledge and Experience of Senior Level Baccalaureate Nursing Students. Doktora Tezi. *Available from ProQuest Dissertations and Theses database.(UMI No. 3244945)*.

Coşkun, S. ve Bebiş, H. (2015). Adolesanlarda E-sağlık okuryazarlığı Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Gülhane Tıp Dergisi*, 57(4), 378-384.

Eichler, K., Wieser, S. ve Brugger, U. (2009). The Costs of Limited Health Literacy: A Systematic Review. *International Journal of Public Health*, 54(5), 313-324.

Eyimaya, A. Ö., Özdemir, F., Tezel, A. ve Apay, S. E. (2021). Determining the Healthy Lifestyle Behaviors and E-Health Literacy Levels in Adolescents. *Revista da Escola de Enfermagem da US,* 55, 03742.

Fatehi, F. ve Wootton, R. (2012). 'Telemedicine, Telehealth or E-health? A Bibliometric Analysis of the Trends in the Use of These Terms'. *Journal of Telemedicine and Telecare,* 18 (8), 460-464.

Gazmararian, J. A., Curran, J. W., Parker, R. M., Bernhart, J. M. ve De Buono, B. A. (2005). Public Health Literacy in America: An Ethical İmperative. *American Journal of Preventative Medicine*, 28(3), 317-322.

Gerger, G. (2022). Ortaöğretim Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Düzeyleri ile Fiziksel Okuryazarlık ve E-Sağlık Okuryazarlıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi: Aksaray.

Gökçe, D. ve Yeşil, E. (2023). Lise Öğrencilerinin Sağlıklı Beslenmeye İlişkin Tutumlarıyla E-sağlık Okuryazarlığı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *SABİTED,* 3(1):17-2.

Gül, İ., Demir, S. ve Coşkun, İ. (2022). E-Sağlık Okuryazarlığı ve Çevrimiçi Sağlık Bilgisi Arama Davranışı Üzerine Bir Araştırma. *Electronic Turkish Studies,* 17(7).

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık Yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research.* 4(3), 224-246.

Gürkan, K. P. ve Ayar, D. (2020). The Impact of e-Health Literacy on Health Promotion Behaviors of High School Students. *Journal of Pediatric Research,* 7(4).

Hong, K. J., Park, N. L., Heo, S. Y., Jung, S. H., Lee, Y. B. ve Hwang, J. H. (2021). Effect of e-Health Literacy on COVID-19 Infection-Preventive Behaviors of Undergraduate Students Majoring in Healthcare. *Healthcare,* 9(5), 573.

Horton, F. W. (2008). Understanding Information Literacy: A Primer. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) *Erişim 16.05.2023, https://eduq.info/xmlui/bitstream/handle/11515/17980/157020e.pdf?seq.*

Inglis, S.C., Clark, R.A., McAlister, F.A., Stewart, S. ve Cleland, JG. (2011). 'Which Components of Heart Failure Programmes Are Effective? A Systematic Review and Meta-Analysis of The Outcomes of Structured Telephone Support or Telemonitoring as The Primary Component of Chronic Heart Failure Management in 8323 Patients: Abridged Cochrane Review'. *European Journal of Heart Failure,* 13 (9), 1028-1040.

Institute of Medicine. (2004). *Health literacy: A Prescription to End Confusion*. Washington, DC: National Academic Press.

Ishikawa, H., Takeuchi, T. ve Yano, E. (2008). Measuring Functional, Communicative and Critical Health Literacy. *Diabetes Care,* 31(5), 874-879.

Jolly, R. (2011). *The E-health Revolution: Easier Said Than Done.* Canberra: Parliamentary Library.

Kahyaoğlu, D., Yücedağ Erdinç, N. ve Keklik Okul, F. (2020). Sağlık Hizmeti Kullanıcıları ve Sağlık Çalışanlarının E-Sağlık Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi ve Finansal Sürdürebilirliğe İlişkin Görüşlerin İncelenmesi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi,* 6(3), 563-577.

Karnoe, A., Furstrand, D., Christensen, K. B., Norgaard, O. ve Kayser, L. (2018). Assessing Competencies Needed to Engage with Digital Health Services: Development of The E-health Literacy Assessment Toolkit. *Journal of Medical Internet Research,* 20(5), 178.

Kars, M., Baker, L. M., ve Wilson, F. L. (Editörler.). (2008). İçinde, *The Medical Library Association Guide to Health Literacy*. New York, NY: Neal-Schuman Publishers.

Kayser, L., Karnoe, A., Furstrand, D., Batterham, R., Christensen, K. B., Elsworth, G. ve Osborne, R. H. (2018). A Multidimensional Tool Based on the Ehealth Literacy Framework: Development and İnitial Validity Testing of the Ehealth Literacy Questionnaire (eHLQ). *Journal of Medical Internet Research,* 20(2), 8371.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* 28, 283-298.

Lewin, D, Adshead, S, Glennon, B, Williamson, B, Moore, T, Damodaran, L. ve Hansell, P. *(2010). Assisted Living Technologies for Older and Disabled People in 2030.* Plum Consulting, London.

Lindau, S., Tomori, B., McCarville, B. ve Bennett, C. (2011). Improving Rates of Cervical Cancer Screening and Pap Smear Follow-Up for Low-İncome Women with Limited Health Literacy. *Cancer Investigation*, 19(3), 316-323.

Martin, L. T., Ruder, T., Escarce, J. J., Ghosh-Dastidar, B., Sherman, D., Elliott, M. Ve Lurie, N. (2009). Developing Predictive Models of Health Literacy. *Journal of General Internal Medicine*, 24 (11), 1211-1216.

Matzke, B. R. (2007). Rural Care Registered Nurses' İnterpretation of Health Literacy and İts Effect on Patient Care. Doktora Tezi. *Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3256340).*

McCord, S. (2008). Review of "The Medical Library Association Guide To Health Literacy." *Journal of Medical Library Association,* 97(2), 155-156.

Merriam, S. B. (2004). The Changing Landscape of Adult Learning Theory. İçinde,

B. Garner, ve C. Smith (Editörler), *Review of Adult Learning and Literacy: Connecting*

Research, Policy, and Practice (s. 199-220). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Montoya, S. (2018, October). Defining Literacy. In GAML Fifth Meeting (ss. 7-18).

Neter, E. ve Brainin, E. (2012). E-health Literacy: Extending the Digital Divide to the Realm of Health İnformation. *Journal of Medical Internet Research,* 14(1), 1619.

Nielsen-Bohlman, L., Panxer, A. M., ve Kindig, D. A. (2004). Editörler. *Health literacy: A Prescription to End Confusion.* Washington, DC: The National Academic Press.

Norman, C. D. ve Skinner, H. A. (2006a). E-health Literacy: Essential Skills for Consumer Health in a Networked World. *Journal of Medical Internet Research,* 8(2), 506.

Nutbeam, D. (2008). The Evolving Concept of Health Literacy. *Social Science & Medicine*, *67*(12), 2072-2078.

Özbay, M. ve Çelik, M. E. (2013). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(4), 10-21.

Özkan, O., Özer, Ö., Özmen, S. ve Budak, F. (2022). Investigation of the perceived Coronavirus threat, E-health literacy, and psychological well-being in Turkey. *Social Work in Public Health,* 37(2), 122-134.

Paasche-Orlow, M. K. ve Wolf, M. S. (2007). The Causal Pathways Linking Health Literacy to Health Outcomes. *American Journal of Health Behaviors*, 31 (1), 19-26.

Paige, S. R., Stellefson, M., Krieger, J. L., Miller, M. D., Cheong, J. ve Anderson-Lewis, C. (2019). Transactional eHealth literacy: Developing and Testing a Multi-dimensional Instrument. *Journal of Health Communication,* 24(10), 737-748.

Parker, R.M. ve Kindig, D. A. (2006). Beyond the Institute of Medicine Health Literacy Report: Are the Recommendations Being Taken Seriously?. *J Gen Intern Med,* 21(8), 891–892.

Peeters, J.M., de Veer, A.J., van der Hoek, L. ve Francke, A.L. (2012). 'Factors İnfluencing the Adoption of Home Telecare By Elderly or Chronically İll People: A National Survey', *Journal of Clinical Nursing,* 21 (22), 3183-3193.

Petric, G., Atanasova, S. ve Kamin, T. (2017). Literates or İlliterates? Investigating the E-health Literacy of Users of Online Health Communities. *Journal of Medical Internet Research,* 19(10), 1–16.

Ratzan S. C., ve Parker R. M. (2006). Introduction. İçinde, C. R. Selden, M. Zorn, S. C. Ratzan, ve R. M. Parker (Editörler.), *National Library of Medicine Current Bibliographies in Medicine: Health Literacy.* Washington, DC: National Institutes of Health, U.S. Department of Health and Human Services.

Schecter, S. ve Lynch, J. (2010). Health Learning and Adult Education: in Search of A Theory of Practice. *Adult Education Quarterly*, 60(4), 1-18.

Seçkin, G., Yeatts, D., Hughes, S., Hudson, C. ve Bell, V. (2016). Being an İnformed Consumer of Health İnformation and Assessment of Electronic Health Literacy in a National Sample of İnternet Users: Validity and Reliability of the E-HLS İnstrument. *Journal of Medical Internet Research,* 18(7), 5496.

Shi, Y., Ma, D., Zhang, J. ve Chen, B. (2023). In the Digital Age: A Systematic Literature Review of The E-Health Literacy and İnfluencing Factors Among Chinese Older Adults. *Journal of public health,* 31(5), 679–687.

Shiferaw, K. B., Tilahun, B. C., Endehabtu, B. F., Gullslett, M. K. ve Mengiste, S. A. (2020). E-Health Literacy and Associated Factors Among Chronic Patients in A Low-İncome Country: A Cross-Sectional Survey. *BMC medical informatics and decision making*, 20(1), 181.

Silber, D. (2003). The Case for e-Health European Commission's First High-Level Conference on E-health. European Institute for Public Administration (EIPA).

Swann, E. (2014). Adult Learning for Healthy Aging: An İnvestigation of Health Literacy and Technology Use in Older Adults. Doktora Tezi. Florida:Atlantic University.

Şahin, C. T. ve Say, Ö. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Bilimsel Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 6(11), 223-240.

Thoman, E. (1999). Skills and Strategies for Media Education. *Educational Leadership,* 56, 50-54.

Tosun, N. ve Hoşgör, H. (2021). E-Sağlık Okuryazarlığı ve Akılcı İlaç Kullanımı Farkındalığı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 22(2), 82-102.

Tümer, A. ve Sümen, A. (2021). E-health Literacy Levels of High School Students in Turkey: Results of A Cross-Sectional Study. *Health Promotion International,* 2021, 1–8.

Üstün, G., Söylemez, SL., Uçar, N., Sancar, M ve Okuyan, B. (2020). Assessment of the Pharmacy Students' E-Health Literacy and Mobile Health Application Utilization. *J Res Pharm.,* 24(1): 23-29.

Williams, M. V., Davis, T., Parker, R. ve Weiss, B. (2002). The Role of Health Literacy in Patient-Physician Communication. *Family Medicine*, 34(5), 383-389.

Xie, B. (2011), Older Adults, E-Health Literacy, and Collaborative Learning: An Experimental Study. *J. Am. Soc. Inf. Sci.,* 62: 933-946.

Young, A. J. (2016). 'New Technologies and General Practice'. *British Journal of General Practice,* 66 (653), 601-602.

Zhang, X., Yan, X., Cao, X., Sun, Y., Chen, H. ve She, J. (2017). The Role of Perceived E-Health Literacy in Users' Continuance İntention to Use Mobile Healthcare Applications: An Exploratory Empirical Study in China. *Information Technology for Development,* 24 (2), 198-223.

Zhang, Y., Xu, P., Sun, Q., Baral, S., Xi, L. ve Wang, D. (2023). Factors İnfluencing the E-Health Literacy in Cancer Patients: A Systematic Review. *Journal of Cancer Survivorship : Research and Practice,* 17(2), 425–440.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, F. O., Ekinci, L. O., ve Tosun, N. (2022). Metaverse ve sağlık hizmetleri üzerine bir değerlendirme. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 4(1), 95-102.

Alkan, S., ve Bolat, Y. (2023). Eğitimde metaverse: Bilgilendirici bir literatür taraması. *The Journal of International Educational Sciences*, 9(32), 267-295.

Altaş, M.S. (2022). *Sağlık işletmeleri için teletıp hizmet tasarımı: bulanık kalite fonksiyon göçerimi uygulaması,* Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Altunal, I. (2022). Metaverse Dünyasının Eğitim Modeli Olarak Kullanımı ve Muhasebe Eğitimine Yansımaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 25 (25). 433-443.

Arı, N. (2022). Karma Gerçeklik ile Kültürel Afiş Tasarımları, Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bansal, G., Rajgopal, K., Chamola, V., Xiong, Z., ve Niyato, D. (2022). Healthcare in metaverse: A survey on current metaverse applications in healthcare. *Ieee Access*, 10, 119914-119946.

Başol, Ş., Dömbekci, H. A., ve Öztürk, Y. E. (2023). Metaverse Evreninde Sağlık Hizmetleri. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (19), 275-289.

Çolak, T. (2023). *Metaverse dünyasının üniversitelere entegrasyonu: Bir Delphi çalışması.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi.

Efe, M. N. (2024). Dijital dönüşüm çağında sağlık sektöründe metaverse: SWOT analizi. *Assam Uluslararası Hakemli Dergi*, (24), 50-60.

Filiz, M., ve Güngör, S. (2023). Sağlık Hizmetlerinde Metaverse Uygulamalarına Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(29), 365-386.

Deniz, E., Doğan, O., ve Köse, G. (2023). Sağlık Turizminde Deneyimsel Pazarlama İçin Gerçeklik Uygulamalarının Potansiyeli, Ahi Evran III - International Conference on Scientific Research.

Doğan, D., Erol, T., ve Mendi, A. F. (2021). Sağlık alanında karma gerçeklik. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (29), 11-18.

Döner, N.H., ve Yeşilbalkan, Ö.U. (2024). Geçmişten Geleceğe: Sağlıkta Sanal Gerçeklik ve Uygulama Alanları. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 9(1), 143-149

Go, H., ve Kang, M. (2023). Metaverse tourism for sustainable tourism development: Tourism agenda 2030. *Tourism Review*, 78(2), 381-394.

He, J., Ahmad, SF, Al-Razgan, M., Ali, YA ve Irshad, M. (2024). Sağlık hizmetlerinde meta verinin benimsenmesini etkileyen faktörler: Dijital bölünmenin ve meta kültürün düzenleyici rolü. *Heliyon*, 10 (7).

Işık, B. (2022). Koruyucu sağlık hizmetlerinde giyilebilir teknolojilerin kullanılmasına ilişkin yetişkin bireylerin tutumu. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Kayabaş, O. (2019). Giyilebilir Teknolojiler Kalp Atımı Ölçümünde Yeterince Hassas Mı: 'Fitbit Charge™ 2' Örneği. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sivas. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Kopmaz, B., ve Arslanoğlu, A. (2018). Mobil sağlık ve akıllı sağlık uygulamaları. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *5*(4), 251-255.

Kürtüncü, M., Arslan, N., Yaylacı, B., & Eyüpoğlu, N. (2018). Sağlıkta Gelişen Teknoloji: Üç Boyutlu Yazıcılar. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 2(2), 99-110.

Lee, L. H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., ... & Hui, P. (2021). *All one needs to know about metaverse: A complete survey on technological singularity, virtual ecosystem, and research agenda*. *arXiv preprint arXiv:2110.05352*.

Mete, M. H. (2022). Metaverse teknolojileri ve etki alanları. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 155-171.

Okamura, A. M., Matarić, M. J., ve Christensen, H. I. (2010). Medical and health-care robotics. *IEEE Robotics & Automation Magazine*, *17*(3), 26-37.

Orman, A., Sebetci, Ö., ve Atun, H. (2022). Metaverse'e Akademik Bakış: Sistematik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 172-201.

Özden, G. (2023). Giyilebilir teknoloji ile takip edilen KOAH'lı hastalarda solunum egzersiz cihazı kullanımının ve sesli okumanın yaşam bulguları, yorgunluk ve solunum fonksiyon parametreleri üzerine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.

Palousek, D., Rosicky, J., ve Koutny, D. (2014). Use of digital technologies for nasal prosthesis manufacturing. *Prosthetics and orthotics international*, *38*(2), 171-175.

Petrigna, L., ve Musumeci, G. (2022). The metaverse: A new challenge for the healthcare system: A scoping review. *Journal of functional morphology and kinesiology*, *7*(3), 63.

Sandıkçı, M. B. (2022).Sportif Rekreasyonel Faaliyetler ile Sağlık Açısından Metaverse ve Sanal Gerçeklik Teknolojisi. Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları, 2022, 65.

Secinaro, S., Calandra, D., Secinaro, A., Muthurangu, V., ve Biancone, P. (2021). The role of artificial intelligence in healthcare: a structured literature review. *BMC medical informatics and decision making*, *21*, 1-23.

Song, Y. T., ve Qin, J. (2022). Metaverse and personal healthcare. *Procedia Computer Science*, *210*, 189-197.

Söyler, S., ve Averbek, G. S. (2022). Sağlık teknolojileri ve metaverse: potansiyel uygulama alanları ve mevcut engeller. *International Anatolia Academic Online Journal Health Sciences*, 8(2), 138-166.

Sun, M., Xie, L., Liu, Y., Li, K., Jiang, B., Lu, Y., ... ve Yang, D. (2022). Mevcut dijital tıptaki metaveri. *Klinik e-Sağlık*, 5, 52-57.

Şahinbaş, K., ve Güneş, T. B. (2022). Metaverse evrenin karakteristik özellikleri, teknolojik bileşenleri ve sektörel uygulamaları. *İçinde H. Kılıç (Der.), Metaverse Evreninde Bütünleşik Pazarlama İletişimi, 15-47*.

Thomason, J. (2021). Metahealth-how will the metaverse change health care?. *Journal of Metaverse*, *1*(1), 13-16.

Timurtaş, E. (2019). *Tip 2 Diyabetli Hastalarda Giyilebilir Teknoloji, Mobil Uygulama Destekli Ve Gözetimli Egzersiz Eğitiminin Etkileri*ç. Yayınlanmamış doktora tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Ullah, H., Manickam, S., Obaidat, M., Laghari, S. U. A., ve Uddin, M. (2023). Exploring the potential of metaverse technology in healthcare: applications, challenges, and future directions. *IEEE Access*.

Uysal, B., ve Semız, T. (2022). Sağlıkta Yeni Bir Çağ: Metaverse. *Gevher Nesıbe Journal Of Medıcal And Health Scıences*, *7*(18), 93-102.

Yeşiltaş, Y. S., ve Gündüz, A. K. (2018). Idiopathic orbital inflammation: review of literature and new advances. *Middle East African journal of ophthalmology*, *25*(2), 71-80.

Yılmaz, F., Mete, A. H., Türkön, B. F., ve İnce, Ö. (2022). Sağlık hizmetlerinin geleceğinde metaverse ekosistemi ve teknolojileri: uygulamalar, fırsatlar ve zorluklar. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment*, 6(1), 12-34.

Yuehong, Y. I. N., Zeng, Y., Chen, X., ve Fan, Y. (2016). The internet of things in healthcare: An overview. *Journal of Industrial Information Integration*, *1*, 3-13.

KAYNAKÇA

Akbaş, G., Oral, O. & Bilgin, S. (2018). Three Dimensıonal Prınter Applıcatıons In The Health Sector: Current Sıtuatıon And Future. International Journal Of 3B Prıntıng Technologıes And Dıgıtal Industry, 2(2), 88-98.

Akpek, A. (2018). Stereolitografi ile üç boyutlu (3B) olarak biyobaskılanmış yapay kalp kapakçıklarının biyouyumluluk özelliklerinin analizi. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 33(3), 929-938.

American Hospital Association. (2024). 3 Ways 3B Printing Is Revolutionizing Health Care. Erişim: https://www.aha.org/aha-center-health-innovation-market-scan/2022-06-07-3-ways-3B-printing-revolutionizing-health-care adresinden 10.06.2024 tarihinde alınmıştır.

Appavuravther, E.Z., Altın, A. & Çetinkaya, K. (2019). 3 Boyutlu Baskı Teknolojisinin Hayatımızı Değiştirdiği 10 Alan. 4th Internatıonal Congress On 3B Prıntıng (Addıtıve Manufacturıng) Technologıes And Dıgıtal Industry, Antalya, 1037-1052. Erişim: https://indexive.com/uploads/papers/pap_indexive15943045982147483647.pdf adresinden 22.05.2024 tarihinde alınmıştır.

Arslan, N., Yaylacı, B., Eyüpoğlu, N. D. ve Kürtüncü, M. (2018). Sağlıkta Gelişen Teknoloji: Üç Boyutlu Yazıcılar. Internatıonal Journal Of 3d Prıntıng Technologıes And Dıgıtal Industry, 2(2), 99-110.

Aydın, H. S., Gümüş, Ö. Y., & Küçük, İ. (2019). Eriyik Yığma Modellemesi Esaslı Üç Boyutlu (3B) Eklemeli Üretim Tekniği Kullanılarak Poliüretan Malzemeden Bir Yapay İnsan Kulak Kepçesi Üretimi. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 23(2), 666-672.

Aydın, L., & Küçük, S. (2017). Üç Boyutlu Yazıcı ve Tarayıcı ile Hastaya Özel Medikal Ortez Tasarımı ve Geliştirilmesi. Politeknik Dergisi, 20(1), 1-8.

Baig, M.A., Norah, A., Haifa, A., Nouf, A., Baig, S.M. (2023). Implementation of 3B Printing in Various Healthcare Settings: A Scoping Review. Studies in Health Technology and Informatics. 305, 410-413.

Cheng, G. Z., Estepar, R.S. J., Folch, E., Onieva, J., Gangadharan, S. & Majid, A. (2016). Three-dimensional Printing and 3D Slicer Powerful Tools in Understanding and Treating Structural Lung Disease, CHEST, 149(5), 1136-1142.

Çelebi, A., Tosun, H., & Önçağ, A. Ç. (2017). Hasarlı Bir Kafatasının Üç Boyutlu Yazıcı İle İmalatı Ve İmplant Tasarımı. International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 1(1), 27-35.

Deloitte. (2016). Top 10 health care innovations: Achieving more for less. Erişim: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Life-Sciences-Health-Care/gx-lshc-top-10-health-care-innovations-web-friendly.pdf adresinden 15.05.2024 tarihinde alınmıştır.

Emre, Ş., Yolcu, M. B. & Celayir, S. (2015). Üç boyutlu yazıcılar ve çocuk cerrahisi, Çocuk Cerrahisi Dergisi 29(3), 77-82.

Eshkalak, S. K., Ghomi, E. R., Dai, Y., Choudhury, D., & Ramakrishna, S. (2020). The role of three-dimensional printing in healthcare and medicine. Materials & Design, 108940.

Genç, Y. S. (2024). Üç Boyutlu Yazıcıyla Farklı Rezinler Kullanılarak Üretilen Braketler İle Seramik Braketlerin Renk Stabilitesinin İn Vitro Ortamda Karşılaştırılması. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Goh, O., Goh, W.J., Lim, S.H., Hoo, G.S., Liew, R., Ng, T.M. (2022). Preferences of Healthcare Professionals on 3B-Printed Tablets: A Pilot Study. Pharmaceutics,14, 1521.

Guillemot, F., Mironov, V.& Nakamura, M. (2010). Bioprinting is coming of age: Report from the International Conference on Bioprinting and Biofabrication in Bordeaux (3B'09). Biofabrication.

Gürses, G. (2019). Üç Boyutlu Yazıcıyla Yumuşak Doku Üretimi. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

Hellman, S., Frisch, P., Platzman, A. & Booth, P. (2023). 3B Printing in a hospital: Centralized clinical implementation and applications for comprehensive care. *Digital Health,* 9, 1-12.

İnce, A. T. & Öztürk, A. (2021). 3 Boyutlu Yazıcılar Ve Sağlık Alanında Kullanımları. Mevlana Tıp Bilimleri, 1(2), 2.

Javaid, M., Haleem, A., Singh,R. P., Suman,R .(2022). 3B printing applications for healthcare research and development. *Global Health Journal,* 6 (4), 217–226.

Karandikar, P. M., Tayade, M.C. & Kunkokol, R.(2020). Three-dimensional (3D) Printing applications in Healthcare sector in India , Pravara Medical Review, 12(01), 51-56

Kardaş, C., Börklü, H. R. (2022). Covıd-19 Salgınında 3b Yazıcılarla Geliştirilen Ürünlerin İncelenmesi, International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 6(1), 113-125.

Kesmezacar F.F., Yeyin N., Demir Ö. (2023). Eğitim ve Araştırma Amaçlı Üç Boyutlu (3B) Baskılı Karaciğer Fantom Tasarımı, Int. J. of 3D Printing Tech. Dig. Ind., 7(2), 175-183.

Lau, I. & Sun, Z. (2018). Three-dimensional printing in congenital heart disease: A systematic review. Journal of Medical Radiation Sciences, 65(3), 226-236.

Lim, G., Choi, D. & Richardson, E. B. (2014). 3-D printing in organ transplantation. Hanyang Medical Reviews, 34(4), 158-164.

Melocchi, A., Inverardi, N., Uboldi, M., et al. (2019). Retentive device for intravesical drug delivery based on water-induced shape memory response of poly(vinyl alcohol): design concept and 4D printing feasibility. The International Journal of Pharmaceutics, 559, 299–311.

Otomasyon AVM Topluluğu. (2022). 3B yazıcıların tıp ve sağlık sektöründe hangi yenilikçi uygulamaları var? Erişim: https://www.otomasyonavm.com/tr/3B-yazicilarin-tip-ve-saglik-sektorunde-hangi-yenilikci-uygulamalari-var adresinden 15.06.2024 tarihinde alınmıştır.

Öztepe Yeşilyurt, K. (2023). 3 Boyutlu Yazıcı Materyallerinin Cerrahi ve Hemşirelik Alanında Kullanımına Bakış. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi (IGUSABDER), 20, 663- 676.

Pérez-Sanpablo, A. I., Romero-Ávila, E. & González-Mendoza, A. (2021). Three-dimensional printing in healthcare. Revista Mexicana de Ingenieria Biomedica, 42(2), 32-48.

Pucci, Josephine U.; Christophe, Brandon R.; Sisti, Jonathan A.; Connolly, Edward S. (2017). Three-dimensional printing: technologies, applications, and limitations in neurosurgery. Biotechnology Advances, (), S0734975017300599–.

Sarıbaş, S. U. (2019). Üç Boyutlu Yazıcı Kullanılarak Oluşturulan Transfer Kaşıklarının Klinik Güvenilirliğinin Değerlendirilmesi. Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, İzmir.

Sungur, C. (2020). Sağlık Teknolojisi ve Etik. İçinde Sağlıkta Etik (Ed. S. Özmen),147-178, Nobel Akademik Yayıncılık.

Şahin, K. & Turan, B. O. (2018). Üç Boyutlu Yazıcı Teknolojilerinin Karşılaştırmalı Analizi. Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(2), 97-116.

Tack, P., Victor, J., Gemmel, P., & Annemans, L. (2016). 3B-printing techniques in a medical setting: a systematic literature review. BioMedical Engineering OnLine, 15(1).,

Timurtaş, E., Akgün, G., Avcı, E.E., Karabacak, N., Kartal, G., Polat, M. G. & Demirbüken, İ. (2022). Üç Boyutlu Yazıcı ile Kuğu Boynu Deformitesi için Kişiye Özgü Parmak Ortez Üretimi ve Kullanıcı Memnuniyeti. Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 340-345.

Trenfield, S. J., Awad, A., Madla,C.M., Hatton, G. B., Firth, J., Goyanes, A., Gaisford, S. & Basit, A. W. (2019). Shaping the future: recent advances of 3B printing in drug delivery and healthcare, Expert Opinion on Drug Delivery.

Ulağ, S. (2023). Kalp Kası Enfeksiyonlarına Yönelik Üç Boyutlu Biyofonksiyonel Doku İskelesi Üretimi ve Karakterizasyonu. International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences, 35(3), 338-345.

Yao, R., Xu, G., Mao, S; Yang, H., Sang, X., Sun, W., Mao, Y. (2016). Three-dimensional printing: review of application in medicine and hepatic surgery. Cancer Biology & Medicine, 13(4), 443-451.

KAYNAKÇA

Alhurayess, S., Darwish, M. K. (2012). *Analysis of energy management in hospitals.* 2012 47th International Universities Power Engineering Conference (UPEC).

Ali Taleshi, M., Nejadkoorki, F., Azim Zadeh, H., t Ghaneian, M. (2014). Toward green hospital standards in Yazd educational hospitals in 2013. *Journal of Ilam University of medical sciences,* 22(5), 114-127.

Armstrong, F. (2005). Do no harm? Health care and the environment. *Australian Nursing Journal: ANJ, The,* 12(7), 18-21.

Azar, F. E., Farzianpour, F., Foroushani, A. R., Badpa, M., Azmal, M. (2015). Evaluation of green hospital dimensions in teaching and private hospitals covered by Tehran University of Medical Sciences. *Journal of Service Science and Management,* 8(2), 259-266.

Azmal, M., Kalhor, R., Dehcheshmeh, N. F., Goharinezhad, S., Heidari, Z. A., Farzianpour, F. (2014). Going toward green hospital by sustainable healthcare waste management: segregation, treatment and safe disposal. *Health,* 6(19), 2632-2640.

Baines, T., Brown, S., Benedettini, O., Ball, P. D. (2012). Examining green production and its role within the competitive strategy of manufacturers. *Journal of Industrial Engineering and Management,* 5(1), 53-87.

Bandhauer, K., Gerber, M., Simon, S., Smith, S., Buffo, C., Gitlin, S. (2013). Sustainable design and green building toolkit for local governments. *Environmental Protection Agency (US)*, 100.

Beloeil, H., Albaladejo, P. (2021). Initiatives to broaden safety concerns in anaesthetic practice: the green operating room. *Best Practice & Research Clinical Anaesthesiology,* 35(1), 83-91.

Berglund, B., Brunekreef, B., Knöppe, H., Lindvall, T., Maroni, M., Mølhave, L., Skov, P. (1992). Effects of indoor air pollution on human health. *Indoor air,* 2(1), 2-25.

Callaway, S. K., Dobrzykowski, D. D. (2009). Service-oriented entrepreneurship: service-dominant logic in green design and healthcare. *Service Science,* 1(4), 225-240.

Chartier, Y. (2014). *Safe management of wastes from health-care activities*. World Health Organization.

Dabhilkar, M., Svarts, A. (2019). From general to specialty hospitals: operationalising focus in healthcare operations. *Operations Management Research,* 12, 94-111.

Dhillon, V. S., Kaur, D. (2015). Green hospital and climate change: Their interrelationship and the way forward. *Journal of clinical and diagnostic research: JCDR,* 9(12), LE01-LE05.

Elkington, J., Rowlands, I. H. (1999). Cannibals with forks: The triple bottom line of 21st century business. *Alternatives Journal,* 25(4), 42.

Enache-Pommer, E. (2008). Lean and green healthcare facilities: improving the delivery process of children's hospitals.

Farzianpour, F., Hosseini, S., Mirsepasi, A., Honary, H., Hosseini, S. S., Hosseini, S. (2013). Internal evaluation of the department of environmental health science and engineering. *American Journal of Applied Sciences,* 10(1), 58.

Frampton, S. B., Gilpin, L., Charmel, P. A. (2003). Putting patients first: Designing and practicing patient-centered care.

Gavronski, I. (2012). Resources and capabilities for sustainable operations strategy. *Journal of Operations and Supply Chain Management (JOSCM),* 5, 1-20.

Godbole, N. S., Lamb, J. (2013). *The triple challenge for the healthcare industry: sustainability, privacy, and cloud-centric regulatory compliance.* 2013 10th International Conference and Expo on Emerging Technologies for a Smarter World (CEWIT).

Govind, R. (2014). Green homes are not 'costly'. *https://www.thehindu.com/features/homes-and-gardens/green-living/green-homes-are-not-costly/article5900985.ece Erişim tarihi: 29.05.2024*.

Guenther, R., Vittori, G., Vernon, W. (2007). Pilot Report. Austin (TX): Center for Maximum Potential for Building Systems (pp. 37): Green guide for health care: best practices for creating high performance healing environments.

Gupta, M. C. (1995). Environmental management and its impact on the operations function. *International Journal of Operations & Production Management,* 15(8), 34-51.

Hou, J., Teo, T. S., Zhou, F., Lim, M. K., Chen, H. (2018). Does industrial green transformation successfully facilitate a decrease in carbon intensity in China? An environmental regulation perspective. *Journal of cleaner production,* 184, 1060-1071.

Howard, J. L. (2003). The federal commitment to green building: experiences and expectations. *Federal Executive, Office Of The Federal Environmental Executive, Washington*, 1-89.

Howard, J. L. (2003). Federal commitment to green building: Experiences and expectations. Office of Federal Environmental Executive (US) (pp. 89).

Hussain, M. N., Subramoniam, S. (2012). *Greener healthcare using ICT based BPR.* 2012 International Conference on Green Technologies (ICGT).

It's a myth that green buildings are expensive. (2016). *https://www.thehindu.com/news/cities/Hyderabad/article11124561.ece Erişim tarihi: 29.05.2024*.

Jha, R., Sahay, B., Charan, P. (2016). Healthcare operations management: a structured literature review. *Decision,* 43(3), 259-279.

Kamath, S., Kamath, R., Kamath, L., Salins, P., Soman, B., Raj, A. L., D'Souza, R. (2019). Engineering green hospitals: an imperative for a sustainable future. *International Journal of Civil Engineering and Technology,* 10(2), 538-544.

Kapoor, R., Kumar, S. (2011). Energy Efficiency in Hospitals Best Practice Guide. *United States Agency for International Development*, 41.

Kappor, R., Kumar, S. (2011). Energy efficiency in hospitals best practice guide (p 52). *New Delhi, India: USAID, ECO-III Project*.

Karliner, J., Guenther, R. (2011). A comprehensive environmental health agenda for hospitals and health systems around the world. *California: Global Green and Healthy Hospitals*, 42.

Kilci, E. N. (2021). A study on financial sustainability of healthcare indicators for Turkey under the health transformation program. *The International Journal of Health Planning and Management,* 36(4), 1287-1307.

Kreisberg, J. (2007). Green medicine: An integral approach that benefits physicians, patients, communities, and the environment. *Integrative Medicine,* 6(6), 38-41.

Kumar, K., Prakash, A. (2019). Developing a framework for assessing sustainable banking performance of the Indian banking sector. *Social Responsibility Journal,* 15(5), 689-709.

Kumari, S., Kumar, R. (2020). Green hospital-A necessity and not option. *Journal of Management Research and Analysis,* 7(2), 46-51.

Kuzior, A., Zhuchenko, S., Samoilikova, A., Vasylieva, T., Brożek, P. (2022). Changes in the system of country's population health care depending on the level of providing affordable housing. *Problems and Perspectives in Management,* 20(3), 215-232.

Laustsen, G. (2007). Reduce–recycle–reuse: guidelines for promoting perioperative waste management. *AORN journal,* 85(4), 717-728.

Lee, S. M., Lee, D. (2022). Developing green healthcare activities in the total quality management framework. *International journal of environmental research and public health,* 19(11), 6504.

Liu, Y., Zhang, Y., Batista, L., Rong, K. (2019). Green operations: what's the role of supply chain flexibility? *International Journal of Production Economics,* 214, 30-43.

Liu, Y., Zhu, Q., Seuring, S. (2017). Linking capabilities to green operations strategies: The moderating role of corporate environmental proactivity. *International Journal of Production Economics,* 187, 182-195.

Migdadi, Y. K. A.-A. (2016). Identifying the best practices in green operations strategy of leading mobile phone producers. *International Journal of Business Excellence,* 9(1), 92-112.

Muduli, K., Barve, A. (2012). Barriers to green practices in health care waste sector: an Indian perspective. *International Journal of Environmental Science and Development,* 3(4), 393.

Nunes, B., Bennett, D. (2008). *A green operations framework and its application in the automotive industry.* Management of Technology Innovation and Value Creation: Selected Papers from the 16th International Conference on Management of Technology.

Nunes, B., Bennett, D., Shaw, D. (2013). *Building a competitive advantage through sustainable operations strategy*.

Phelps, A., Horman, M., Barr, M., Brower, J., Riley, D., Vanegas, J., Pearce, A. (2006). Bridging the physics of building with the physiology of health care: greening healthcare facilities. *Journal of Green Building,* 1(2), 164-176.

Porter-O'Grady, T., Malloch, K. (2010). Innovation: driving the green culture in healthcare. *Nursing administration quarterly,* 34(4), E1-E5.

Practice-Greenhealth. (2020). Sustainability Solutions for Health Care. *https://practicegreenhealth.org/ Erişim tarihi: 08.05.2024*

Rich, C. R., Singleton, J. K., Wadhwa, S. S. (2018). *Sustainability for healthcare management: a leadership imperative*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Robert, G., Guenther, R. (2006). Environmentally responsible hospitals. *Improving Healthcare with Better Building Design*, 81-107.

Sahamir, S. R., Zakaria, R. (2014). Green assessment criteria for public hospital building development in Malaysia. *Procedia Environmental Sciences,* 20, 106-115.

Shaabani, Y., Vafaee Najar, A., Shafiee, M. N., Meraji, M., Hooshmand, E. (2020). Designing a green hospital model: Iranian hospital. *International Journal of Healthcare Management,* 13(sup1), 427-433.

Singh, K., Rana, K. (2016). Technologies used by Green Buildings in Haryana State. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology,* 5(7).

Sohn, L. B. (1973). Stockholm declaration on the human environment, the. *Harv. Int'l. LJ,* 14, 423-515.

Srivastava, S. K. (2007). Green supply-chain management: a state-of-the-art literature review. *International journal of management reviews,* 9(1), 53-80.

Tarkar, P. (2022). Role of green hospitals in sustainable construction: Benefits, rating systems and constraints. *Materials Today: Proceedings,* 60, 247-252.

Tennison, I., Roschnik, S., Ashby, B., Boyd, R., Hamilton, I., Oreszczyn, T., Owen, A., Romanello, M., Ruyssevelt, P., Sherman, J. D. (2021). Health care's response to climate change: a carbon footprint assessment of the NHS in England. *The Lancet Planetary Health,* 5(2), e84-e92.

Thomas, A., Suresh, M. (2024). Readiness for green transformation process in healthcare organizations. *Journal of Indian Business Research*, 171-199.

Us, Y., Pimonenko, T., Tambovceva, T., Segers, J.-P. (2020). Green transformations in the healthcare system: the covid-19 impact. *Health Economics,* 1, 49.

WCED, S. W. S. (1987). World commission on environment and development. *Our common future,* 17(1), 1-91.

Weerasuriya, R., Henderson-Wilson, C., Townsend, M. (2019). A systematic review of access to green spaces in healthcare facilities. *Urban forestry & urban greening,* 40, 125-132.

WHO. (2010a). Healthy Hospitals, Healthy Planet, Healthy people: Addressing climate change in health care settings: Discussion Draft. s. 1-30.

WHO. (2010b). Healthy Hospitals, Healthy Planet, Healthy people: Addressing climate change in health care settings: Discussion Draft *Healthy Hospitals, Healthy Planet, Healthy people: Addressing climate change in health care settings: Discussion Draft*. s. 30-30.

Wu, Z. (2011). *Evaluation of a sustainable hospital design based on its social and environmental outcomes (MSc Thesis)*, Cornell University, Ithaka, New York.

Yu, W., Ramanathan, R. (2015). An empirical examination of stakeholder pressures, green operations practices and environmental performance. *International Journal of Production Research,* 53(21), 6390-6407.

Zimring, C., Joseph, A., Choudhary, R. (2004). The role of the physical environment in the hospital of the 21st century: A once-in-a-lifetime opportunity. *Concord, CA: The Center for Health Design,* 311.

AFETLE MÜCADELEDE
KRİZ YÖNETİMİ

ÖĞR. GÖR. GÖKHAN BİLİCİ

EĞİTİM
yayınevi

AFETLE MÜCADELEDE KRİZ YÖNETİMİ

Öğr. Gör. Gökhan Bilici

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-39-7
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AFETLE MÜCADELEDE KRİZ YÖNETİMİ
Öğr. Gör. Gökhan Bilici
VIII+122 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-39-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun. (2009). T.C. Resmi Gazete, 27261, 17 Haziran 2009.

Akdağ, S. Emre (2002). *Mali Yapı ve Denetim Boyutlarıyla Afet Yönetimi.* Ankara: Sayıştay Araştırma-İnceleme Dizisi.-

Akdur, Recep. (2001). *Afetlere Hazırlık ve Afet Yönetimi, Afetlerde Sağlık Hizmetleri Yönetimi.* Ankara: *Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı*, 1, 39.

Aksu, Metin. (2008). *Krizleri Fırsata Çevirmenin Yolları Kriz Yönetimi*. İstanbul: Kum Saati Yayınları.

Aktel Mehmet (2010). *5902 Sayılı Yasa ile Türkiye'de Afet Yönetiminde Oluşan Değişim.* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, No 27, 169-180.

Aktel, Mehmet ve Çağlar, Nedret. (2007). *Isparta İli Afet (Kriz) Yönetim Yapılanması Üzerine Bir Çalışma,* Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, 12, 147-162.

Akyel, Recai. (2000). *Gölkaya'da Deprem.* İstanbul: Gren Ajans.

Akyel, Recai (2007). *Afet Yönetim Sistemi: Türk Afet Yönetiminde Karşılaşılan Sorunların Tespit ve Çözümüne İlişkin Bir Araştırma.* İşletme Anabilim Dalı, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Adana.

Arrington C.B, Sawaya R.N (1984), Managing Public Affairs: Issue management in an Uncertain Environment. California Management Review, 149, 148-160.

Ataman, Göksel. (2002). *İşletme Yönetimi Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar (*2. Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Augustine, Norman R. (2000). Önlemeye Çalıştığımız Krizi Yönetmek. Kriz Yönetimi, (Çeviren: Salim Ay), Harvard Business Review, MESS Yayını

Aykaç, Burhan. (2001). *Kamu Yönetiminde Kriz ve Kriz yönetimi.* Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2, 123-132.

Bal, İhsan (2006). *Alacakaranlıkta Terörle Mücadele ve Komplo Teorileri* (1.Baskı). Ankara: USAK Yayınları

Bal, İhsan (2006). *Terör, Terörizm ve Küresel Terörle Mücadelede Ulusal ve Bölgesel Deneyimler* (1.Baskı). Ankara: USAK Yayınları.

Bal, İhsan ve Özveren, Süleyman (2010). *Dünyadan Örneklerle Terörle Mücadele* (1.Baskı). Ankara: USAK Yayınları.

Blanchard, Wayne (2007). Principles of Emergency Management Supplement, FEMA's Emergency Management Higher Education Project

Boin, Arjen. (2004). *Lessons From Crisis Research.* Managing Crises in The Twenty-First Century, International Studies Review, 6, 165-194.

Bozkurt, Ömer, Seriye, Sezen ve Turgay, Ergun. (2001). Kamu Yönetimi Sözlüğü. Ankara: TODAİE. Yayın No:283

Bozlağan, Recep. (2002). *Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesine Giriş*. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 11, 56-72.

Can, Ergüder (2005). Entegre Afet Yönetim Sistemi ve İlkeleri. (Editör: Mikdat Kadıoğlu, Emin Özdamar). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: Jica Türkiye Ofisi, 1-6.

Castellano, Cherie, and Elizabeth, Plionis. (2006). *Comparative Analysis Of Three Crisis İntervention Models Applied To Law Enforcement First Responders During 9/11 And Hurricane Katrina*. *Brief Treatment and Crisis Intervention* 6. 4, 326-336.

Çeber, Kemal ve Dulupçu, M.Ali. (2008). *Afet Yönetiminde Türkiye'nin Mali Yapısı.* Türk İdare Dergisi, 459, 65-81.

Chase, Howard (1984) Issue Management: Origins of the Future. Virginia:USA Issue Action Publications Inc.

Cosgrave, John. (1996). "Decision Making in Emergencies", DisasterPrevention and Management, 5(4), 28–35.

Demir, Ömer ve Acar, Mustafa. (2005). *Kriz, Sosyal Bilimler Sözlüğü,* Ankara: Adres Yayınları.

Demirci, Ali ve Karakuyu, Mehmet (2004). "Afet Yönetiminde Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Rolü", Doğu Coğrafya Dergisi, 9(12), 67-101.

Develioğlu, Ferit (1978). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara: Doğuş Ltd. Şti. Matbaası.

Dinçer, Ömer. (1998). Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası. (5. Baskı). İstanbul: Beta Basım Dağıtım.

Erençin, Arif ve Çakır, Barış. (2009). Türkiye'de Belediyelerde Afet ve Acil Durum Yönetimi, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 18,* 25.

Ergünay, Oktay (1996). *Afet Yönetimi Nedir? Nasıl Olmalıdır? Erzincan ve Dinar Deneyimleri Işığında Türkiye'nin Deprem Sorunlarına Çözüm Arayışları,* TÜBİTAK Deprem Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Ankara: İnşaat Teknolojileri Araştırma Grubu.

Ergünay, Oktay (2002). *Afet Yönetimi ve Yerel Yönetimler,* Ankara: Türk Belediyeler Derneği – Konrad Adenauer Vakfı Ortak Yayını.

Ergünay, Oktay. (2008). *Afet Yönetiminde Kurumsal Yapılanma ve Mevzuat Nedir ? Nasıl Olmalıdır?* İstanbul Depremini Beklerken Sorunlar ve Çözümler Bildiriler Kitabı, İstanbul: 20 Eylül 2008 CHP İstanbul Deprem Sempozyumu.

Ergünay, Oktay (2005). Afet Yönetiminde İş Birliği ve Koordinasyonun Önemi. (Editör: Mikdat Kadıoğlu, Emin Özdamar). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: Jica Türkiye Ofisi, 10-11.

Ersoy, Pervin, Börühan, Gülmüş ve Esmer, Soner (2017). Afet Lojistiği. (Editör: Zerrin Toprak Karaman ve Asuman Altay). *Bütünleşik Afet Yönetimi.* İzmir: Birleşik Matbaacılık Ltd. Şti., 103-122.

Eryılmaz, Bilal (2000). *Adapazarı'nda Deprem ve Sonrası.* Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odası, 2b.

Etkin, David ve Davis, Ian (2007). The Search for Principles of Disaster Management, 5

Filiz, Erdinç (2007). *Türk Kamu Yönetiminde Kriz Yönetimi*. İstanbul: Alfa Aktüel Yayınları.

Gad-el-Hak, Mohamed (2008). The Art and Science of Large Scale Disasters, Large Scale Disasters Prediction, Control, and Mitigation, Cambridge: Cambridge University Press.

Genç, Neval (2007). *Türkiye'de Doğal Afetler ve Doğal Afetlerde Risk Yönetimi*. Ankara: *Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 201 – 226.

Geray, Cevat (2004). *Son Depremlerin Düşündürdükleri.* Mülkiye Dergisi, Yuvarlak Masa Toplantısı, 219.

Göktürk, İsmail ve Yılmaz, Mehmet. (2005). *Ülkemizde Afet Politikaları Ve Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bir Değerlendirme.* www.bayindirlik.gov.tr/turkce/dosya/makale11.pdf, (E.T.: 20.12.2016).

Gülnerman, A. Giz. (2014). *Afet Kriz Yönetimine Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Katkısı Ve Hayat Kurtaran Büfe Önerisi*, Geomatik Mühendisliği Programı, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Haşit, Gürkan. (2000). *İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Türkiye'nin Büyük Sanayi İşletmeleri Üzerinde Yapılan Araştırma Çalışması* (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Hatemi, Hüseyin. (1999). *Krizin Kritiği.* Düşünen Siyaset.1,1.

Heath, L. Robert ve Cousino Kenneth.R. (1990). Issue Management: End of First Decade Progress Re-port, Public Relations Review. 16, 6-19.

Helvacıoğlu, İsmail ve Ural, Derin (2005). Afette Bilgi Teknolojileri ve Kullanımı. (Editör: Mikdat Kadıoğlu, Emin Özdamar). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: Jica Türkiye Ofisi, 125-127.

Kadıoğlu, Mikdat (2008). *Modern Bütünleşik Afet Yönetiminin Temel İlkeleri.* Ankara: JICA Türkiye Ofisi Yayınları

Kadıoğlu, Mikdat ve Emin Özdemir (2005). *Afet Yönetiminin Temel İlkeleri, Ankara:* JİCA Türkiye Ofisi Yayını

Kamu Yönetimi Araştırma Projesi Genel Rapor. (1991). Ankara: TODAİE Yayınları, Yayın No:238

Karaköse, Turgut. (2007). *Örgütler ve Kriz Yönetimi.* Akademik Bakış Sosyal Bilimler E-Dergisi, 13, 1-15.

Kırdar, Yalçın ve Demir, F. O. Demir. (2007). *Kriz İletişimi Aracı Olarak İnternet: Kuş Gribi Krizi Örneği.* İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 29, 93-106.

Koçel, Tamer. (1993). İşletmelerde Kriz Durumlarında Yönetim Uygulamaları. Zaman Yönetimi ve Kriz Yönetimi Semineri, TÜSSİDE, Gebze

Kovancı, Ahmet. (2001). *Toplam Kalite Yönetimi (1.Baskı).* Ankara: Sistem Yayıncılık.

Kreimer, Alcira (1990). *Lessons Learned from Emergency Lending,* Washinton D.C. : The World Bank Environment Department Divisional Working Paper

Mass, D., Vercie D. ve Warnaby G. (2003) Perspectives on Public Relations Research, NewYork: Routledge Taylor ve Francis Group.

McKenzie, Brent (2000) Strategic Issue Classification in Transition Economies, Management Decision. 38.

Mitfoff, Ian. (1994).“Crisis Management and Environmentalism: A Natural Fit”, California Management Review, Winter,102-113.

Mitroff, Ian ve Anagnos Gus. (2001). *Managing Crises Before They Happen-What Every Executive and Manager Needs to Know About Crisis Management*. New York: Amacom Books.

Mitroff, Ian Pearson, Christine ve Harrington, Katharine. (1996). *The Essential Guide to Managing Corporate Crises.* New York: Oxford University Press

Narbay, M. Şimşek (2006). *Kriz İletişimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öner, Z. Semiha. (2010). *Türkiye'de Afet Yönetimi ve Niğde Örneği.* Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Öztürk, Nurettin. (2003). Türkiye'de Afet Yönetimi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 12, 42-64.

Öztürk, Aziz (2003). Kriz Yönetimi ve Tekstil Sektörüne Etkileri ile İlgili Bir Uygulama, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya

Pearson, Christine ve Mitroff, Ian. (1993). *From Crisis Prone To Crisis Prepared: A Framework For Crisis Management.* Academy of Management Executive, 7 ,48-59.

Pheng, L. Sui, Ho, David, K.H. – Ann ve Y. Soon. (1999).*Crisis Management: A Survey of Property Development Firms*. Property Management, c. 17, 231-251.

Quarantelli, E. Louis. (2002). *Urban Vulnerability to Disasters in Developing Countries Managing Risks. The Future of Disaster Risk: Building Safer Cities* Washington D. C.

Saran, Ulvi. (2004). *Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma: Kalite Odaklı Bir Yaklaşım*. Ankara: Atlas Yayıncılık.

Sezgin, Ferudun. (2003). *Kriz Yönetimi.* Kırgızistan-Türkiye: Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 8, 181-195.

Sohodol Bir, Çisil. (2012). Konu Yönetimi Sürecinde İletişim ve Halkla İlişkiler. İletişim Fakültesi Dergisi, 21-26

Sorice, Michele. (2013). Crisis Communicatıon: An Insight On A Growing Global Phenomenon. Cases And Applications. tesi.eprints.luiss.it/11841/ (E.T.:07.04.2018).

Şahin, Yusuf (2003). *Kriz Yönetimi, Kamu Yönetiminde Çağdaş Yaklaşımlar (1.Baskı).* Ankara: Seçkin Yayınevi.

Şen, Furkan ve Özuyar, Sevilay (2015). *Terör ve Terörizm Üzerine* (1.Baskı). Ankara: Yargı Yayınevi

Şengün, Hayriye (2007). *Afet Yönetimi Sistemi ve Marmara Depremin Sonrasında Yaşanan Sorunlar.* Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi**,** Ankara.

Şimşek, M. Şerif. (1997). *Yönetim ve Organizasyon* (2.Baskı). Konya: Damla Ofset.

Tacar, Pulat (1999). *Terör ve Demokrasi* (1.Baskı). Ankara: Bilgi Yayınevi

Tapur, Tahsin. ve Bozyiğit Recep. (2009). Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 21 / 2009,* 140.

Toprak, Zerrin. (2001). *Yerel Yönetimler***.** İzmir: Dokuz Eylül Yayınları.

Tosun, Elif. (2002). *Kriz Durumunda İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Stratejiler ve Bir Uygulama.* İşletme Anabilim Dalı, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Tucker, A. ve Trumpfheller B. (1993) Building an Issues Management System, Public Relations Journal. 49, 36-39.

Tutar, Hasan. (2011). *Kriz ve Stres Yönetimi (3.Baskı).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Udomratn, Pichet. (2008). *Mental Health And The Psychosocial Consequences Of Natural Disasters In Asia*. *International Review of Psychiatry,* 20(5), 441-444.

Uslanmaz, Ali. (2004). *Kriz Yönetimi ve Doğal Afetlere Hazırlık: Düzce Örneği ve Yeni Bir Model Önerisi,* Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Siyaset Bilimi Programı, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Walsh, D. Susan. (2009). *Interventions To Reduce Psychosocial Disturbance Following Humanitarian Relief Efforts İnvolving Natural Disasters: An İntegrative Review. International Journal of Nursing Practice*, 15(4), 231-240.

Yavaş, Hikmet. (2001). *Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları Kapsamında İzmir'de Deprem Riski.* Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3, 118-138.

Yılmaz, Abdullah (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi (1.Baskı).* Ankara: Pegem A Yayıncılık,

Yılmaz, Abdullah. (2004). *Afet Yönetimi.* Sivil Savunma Dergisi, 46, 177.

Yılmaz, Levent. (2008). *Türk Siyasal Kültürünün Kriz Alanları İçin Bir Model.* Dokuz Eylül Üniversitesi İİBF Dergisi, 23, 2.

Yüksel, Ahmet Haluk. (1994). İkna Edici İletişim, Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları, Eskişehir.

İnternet Kaynakları

URL-1: www.statist.com/statistics/236477/natural-disasters-that-caused-the-most-fatalities-in-the-united-states/ (E.T.: 20.02.2017).

URL-2: www.deprem.gov.tr/tr/kategori/deprem-bolgeleri-haritasi-28841 (E.T.: 20.02.2017).

URL-3: https://tatd.org.tr/afet/afet-yazi-dizisi/cig-beyaz-tehlike/ (E.T.: 23.07.2024).

URL-4: www.docplayer.biz.tr/6582710-Acil-saglik-hizmetleri.html#google_vignette (E.T.: 20.02.2017).

URL-5: www.konya.afad.gov.tr (E.T.: 26.02.2017).

URL-6: www.cografyaharita.com/haritalarim/4l_konya_ili_haritasi.png (E.T.: 10.04.2017).

URL-7: www.afad.gov.tr/tr/2218/Teskilat-Semasi (E.T.: 26.02.2017).

URL- 8: www.voanews.com/a/years-natural-disasters-cause-billions-of-dollars-in-damages/3663333.html (E.T.: 19.02.2017).

URL-9: tr.wikipedia.org/wiki/Afet_ve_acil_durum_y%C3%B6netimi (E.T.: 26.02.2017).

URL-10: www.managementstudyguide.com/crisis-management.htm (E.T.: 16.04.2018).

URL-11: www.ifrc.org/en/what-we-do/disaster-management/about-disasters/definition-of-hazard/ (E.T.: 19.02.2017).

URL-12: www.investopedia.com/terms/c/crisis-management.asp (E.T.: 14.03.2017).

URL-13: www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49192.htm (E.T.: 03.04.2017).

URL-14: tr.wikipedia.org/wiki/Heyelan (E.T.: 20.02.2017).

URL-15: www.iata.org/publications/documents/social-media-crisis-guidelines.pdf (E.T.: 08.04.2018).

URL-16: afetokulu.com/index.php?module=modul_tek&modul=210&cat=685 (E.T.: 12.04.2017).

URL-17: www.nufusu.com/il/konya-nufusu (E.T.: 10.04.2024).

URL-18: www.halklailiskiler.com/kriz-iletisimi.html (E.T.: 01.05.2018).

URL-19: www.psychcentral.com/lib/natural-disaster-crisis-management (E.T.: 09.04.2017).

URL-20: www.shiftcomm.com/blog/what-is-crisis-communications (E.T.: 09.04.2018).

URL-21: www.hafizakaydi.org/2subat/zumrut-apartmani/ (E.T.: 16.04.2017).

URL-22: www.managementmania.com/en/winterling-crisis-matrix (E.T.: 01.05.2018).

URL-23: www.112.gov.tr/ (E.T.: 08.01.2019).

URL-24: WWW.sendika.org/2017/01/yakit-sizintisi-karabataklari-olduruyor-398865 (E.T.: 08.01.2018).

URL25: www.researchgate.net/publication/348734623 (E.T.: 08.06.2017).

Editör:
Doç. Dr. Murat Baş

Yönetim ve Organizasyon Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Murat Baş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-50-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Murat Baş
VI+154 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-50-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. *In Advances in experimental social psychology,* 2, 267-299.

Amzat, I. H. ve Idris, D. A. R. (2012). Structural equation models of management and decision-making styles with job satisfaction of academic staff in Malaysian research university. *International Journal of Educational Management*.

Arifin, A. H. ve Matriadi, F. (2022). The Role of Job Satisfaction in Relationship to Organization Culture and Organization Commitment On Employee Performance. *United International Journal for Research & Technology,* 03(06), 117-129.

Artan, İ. (1986). *Örgütsel Stres Kaynakları ve Yöneticiler Üzerinde Bir Uygulama*. Basisen Kültür ve Eğitim Yayınları, İstanbul.

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. Kariyer Yayınları, İstanbul.

Baytar, Ö. (2010). İş Yaşamında Stresin İşgören Performansı Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı*, İstanbul.

Brewer, G., Holt, B. ve Malik, S. (2018). Workplace Bullying In Risk And Safety Professionals. *Journal of Safety Research,* 2018/64, 129-133.

Byrne, B. M. (2016). *Structural Equation Modeling With AMOS: Basic Concepts, Applications, and Programming.* Third Edition (3rd ed.). Routledge.

Chirila, T., and Constantin, T. (2013). Understanding workplace bullying phenomenon through its concepts: A literature review. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 84, 1175-1179.

Cüceloğlu, D. (2012). *İnsan ve Davranışı – Psikolojinin Temel Kavramları*. Remzi Kitabevi, 25. Baskı, İstanbul.

Davenport, N., Swartz, R. D. ve Elliot G. P. (2003). *Mobbing: İşyerinde Duygusal Taciz*, Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Davis, K. (1984). *İşletmede İnsan Davranışı: Örgütsel Davranış,* (Çev. K. Tosun). İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını, 2. Baskı, İstanbul.

Denenberg, R. V., and Braverman, M. (2001). *The violence-prone workplace: A new approach to dealing with hostile, threatening, and uncivil behavior*. Cornell University Press.

Dick, V. & Wagner, U. (2001). Stress and strain in teaching: A structural equation approach. *British journal of educational psychology,* 71, 243–259.

Efeoğlu, İ. E. (2006). İş-Aile Yaşam Çatışmasının İş Stresi, İş Doyumu Ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkileri: İlaç Sektöründe Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. *Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Adana

Elçi, M., Karabay, M. E., Alpkan, L., & Şener, İ. (2014). The mediating role of mobbing on the relationship between organizational silence and turnover intention. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 150, 1298-1309.

Emhan, A., Zincirkıran, M. ve Cura, F. (2015). İş memnuniyeti ve öğrenme kapasitesinin örgütsel performans üzerindeki etkisi: bankacılık sektöründe bir uygulama. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources,* 17(2), 92-108.

Erdoğan, V. ve Yıldırım, A. (2017). Healthcare professionals' exposure to mobbing behaviors and relation of mobbing with job satisfaction and organizational commitment. *Procedia Computer Science,* 120, 931-938.

Eren, E. (2017). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi.* Beta Basım Yayın, İstanbul.

Ertürk, A. & Cemaloğlu, N. (2014). Causes of mobbing behavior. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 116, 3669-3678.

Evans, S., & Li, L. (2005). A comparison of goodness of fit tests for the logistic GEE model. *Statistics in medicine,* 24(8), 1245-1261.

Fan, X., Thompson B. ve Wang, L. (1999). Effects of sample size, estimation methods, and model specification on structural equation modeling fit indexes. *Struct Equ Modeling,* 6(1), 56-83.

Fraj-Andres, E., Martinez-Salinas, E., ve Matute-Vallejo, J. (2009). A Multidimensional Approach to the Influence of Environmental Marketing and Orientation on the Firm's Organizational Performance. *Journal of Business Ethics,* 88(2), 263-286.

Geylan, R., Taşçı, D., Tonus, Z., Benligray, S. ve Oktal, Ö. (2004). *İnsan Kaynakları Yönetimi,* Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisleri, Eskişehir.

Glisson, C. ve Durick, M. (1988). Predictors of job satisfaction and organizational commitment in human service organizations. *Administrative science quarterly,* 61-81.

Goetz N. ve Wald A. (2022). Similar but different? The influence of job satisfaction, organizational commitment and person-job fit on individual performance in the continuum between permanent and temporary organizations. *International Journal of Project Management*, 40(3), 251-261.

Gökdeniz, İ. (2005). Üretim Sektöründeki İşletmelerin Örgüt İçi Stres Kaynakları Ve Mobilyacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 173-189.

Gurinder, K. ve Gursharan, S. K. (2010). *Job satisfaction: a challenging area of research in education*. Guru Arjan Dev Institute of Development Studies.

Güney, S. (2008). *Davranış Bilimleri*, Nobel Yayın, Ankara.

Güven, B. (2021). In Organizational Management; White Collar Personnel Job Satisfaction and Organizational Performance Relationship. *Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences,* 3(1), 1-11.

Hair F. J., Christian M. R. ve Marko S. (2011), PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet, *Journal of Marketing Theory and Practice,* 19(2), 139-152.

Han, H., Lee, K. S., Kim, S. S., Wong, A. K. F. ve Moon, H. (2022). What influences company attachment and job performance in the COVID-19 era? Airline versus hotel employees. *Tourism Management Perspectives,* 44, 1-12.

Harrison, D.A., Newman, D.A., ve Roth, P.L. (2006). How Important Are Job Attitudes? Meta-Analytic Comparisons of Integrative Behavioral Outcomes and Time Sequences. *Academy of Management journal,* 49(2), 305-325.

Hasin, H.H. ve Omar, N.H. (2007). An Empirical Study on Job Satisfaction, Job-Related Stress and Intention to Leave Among Audit Staff in Public Accounting Firms in Melaka. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 5(1), 21-39.

Hassan, F. (2013). *Reinvent: A Leader's Playbook for Serial Success*. John Wiley & Sons.

Herzberg, F., Mausner, B. ve Snyderman, B. (1959). *The Motivation to Work*, Wiley, New York, NY.

House, R.J. ve Rizzo, J.R. (1972). Role Conflict and Ambiguity as Critical Variables in Model of Organizational Behavior. *Organizational Behavior and Human Performance,* 7, 467-505.

Hu, L. ve Bentler, P. M. (1998). Fit indices in covariance structure modeling: Sensitivity to under parameterized model misspecification. *Psychological Methods*, 3(4), 424-453.

Inuwa, M. (2016). Job satisfaction and employee performance: An empirical approach. *The Millennium University Journal,* 1(1), 90-103.

Jöreskog K. G., Sörbom D. (1993). LISREL 8: Structural equation modeling with the SIMPLIS command language. *Scientific Software International*.

Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E., ve Patton, G. K. (2001). The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin,* 127(3), 376-407.

Karcıoğlu, F. ve Akbaş, S. (2011). İşyerinde Psikolojik Şiddet ve İş Tatmini İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 24 (3), 139-161.

Keser, A. ve Güler, B. K. (2016). *Çalışma Psikolojisi,* Umuttepe Yayın, Kocaeli.

Keskin, H., Akgün, A. E., Ayar, H., & Kayman, Ş. S. (2016). Cyberbullying victimization, counterproductive work behaviours and emotional intelligence at workplace. *Procedia-social and behavioral sciences,* 235, 281-287.

Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling,* (2nd ed.). Guilford Press, New York.

Kubalı, D. (1999). Performans denetimi. *Amme İdaresi Dergisi*, *32*(1), 31-62.

Lebang, F. A. ve Ardiyanti, N. (2021). The Effect of Work-Life Balance and Work Stress on Turnover Intention with Job Satisfaction as A Mediator at Anti-Corruption Institution in Indonesia. *In 5th Global Conference on Business, Management and Entrepreneurship (GCBME 2020). Atlantis Press,* 638-648.

Leymann, H. (1990). Mobbing and psychological terror at workplaces. *Violence and victims,* 5(2), 119-126.

Leymann, H. (1996). The Content And Development of Mobbing at Work. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 1996(5), 165-184.

Lleras, C. (2005). Path analysis. *Encyclopedia of social measurement,* 3(1), 25-30.

Locke, E.A. (1976). The Nature and Causes of Job Satisfaction. *In: Dunnette, M.D., Ed. Handbook of Industrial and Organizational Psychology, Chicago, IL: Rand McNally,* 1, 1279-1349.

Lynn, J. ve Blando F. (2008). *Workplace Bullying- Aggressive Behavior and Its Effect on Job Satisfaction and Productıvıty,* University Of Phoenix.

MacCallum, R. C., Browne, M. W. ve Sugawara, H. M. (1996). Power analysis and determination of sample size for covariance structure modeling. *Psychological methods,* 1(2), 130-149.

Matthiesen, S. and Einarsen, S. (2007). Perpetrators and targets of bullying at work: role stress and individual differences. *Violence and Victims,* 22, 735-753.

MCafee, R.B. ve Champagne, P.J. (1987). *Organizational Behavior A Manager's View.* New York: West Pub. Com.

McClelland, D. C. (1961). *Achieving society* (Vol. 92051). Simon and Schuster.

McMahon, L. (2000). Bullying And Harassment In The Workplace. *International Journal of Contemporary Hospitality Management,* 12(6), 384-387.

Mohammadi, R. (2011). Occupational stress and Organizational performance, Case study: Iran. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,* 30, 390-394.

Mottaz, C.J. (1987). Age And Work Satisfaction. *Work And Occupations,* 14(3), 389-408.

Nakip, M. ve Yaraş, E. (2017). *Pazarlamada Araştırma Teknikleri.* Seçkin Yayınevi. Ankara.

Nathwani, D. (2021). Job Satisfaction and Employee Performance: An Empirical Approach. *Journal of Applied Management-Jidnyasa,* 13(1), 11-24.

Okutan, M. ve Tengilimoğlu, D. (2002). İş Ortamında Stres ve Stresle Başa Çıkma Yöntemleri: Bir Alan Uygulaması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(3), 15-42.

Ostroff, C. (1992). The relationship between satisfaction, attitudes, and performance: An organizational level analysis. *Journal of applied psychology,* 77(6), 963-974.

Özkul, B. ve Çarıkçı, İ. (2010). Mobbing ve Türk Hukuku Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2010(15), 481-499.

Porter, L. W. ve Lawler, E. (1967). The Effect of Performance on Job Satisfaction. *Industrial Relations,* 7(1), 20-28.

Pushpakumari, M. D. (2008). The impact of job satisfaction on job performance: An empirical analysis. *In City Forum*, 9(1), 89-105.

Quarstein, V. A., McAfee, R. B. ve Glassman, M. (1992). The situational occurrences theory of job satisfaction. *Human relations*, 45(8), 859-873.

Quine, L. (2003). Workplace Bullying, Psychological Distress, and Job Satisfaction in Junior Doctors. *Cambridge Quarterly of Healthcare Ethics,* 12(1), 91-101.

Rafsanjani, F., Nursyamsi, I. ve Pono, M. (2019). The effect of work-life balance on employee performance with job stress and job satisfaction as intervening variables. *Hasanuddin Journal of Business Strategy,* 1(4), 37-42.

Robbins, S. P., Judge, T. A. ve Campbell, T. T. (2010). *Organizational behaviour*. Pearson education.

Salin, D. (2003). Ways of explaining workplace bullying: A review of enabling, motivating and precipitating structures and processes in the work environment. *Human relations,* 56(10), 1213-1232.

Schneider, B., Hanges, P.J., Smith, D.B. ve Salvaggio, A.N. (2003). Which Comes First: Employee Attitudes or Organizational Financial and Market Performance? *Journal of Applied Psychology,* 88(5), 836-851.

Shi, X., Gordon, S., ve Adler, H. (2022). Challenging or hindering? Understanding the daily effects of work stressors on hotel employees' work engagement and job satisfaction. *International Journal of Hospitality Management,* 103, 103211.

Snyman, R., & Loh, J. M. (2015). Cyberbullying at work: The mediating role of optimism between cyberbullying and job outcomes. *Computers in Human Behavior,* 53, 161-168.

Şencan, N.S. (2011). Türk İlaç Sanayiinde Çalışan Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Ve İş Doyumlarına Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* Ankara.

Talasaz, Z. H., Saadoldin S. N. ve Shakeri, M. T. (2014). The Relationship Between Job Satisfaction and Job Performance Among Midwives Working in Healthcare Centers of Mashhad, Iran. *Journal of midwifery and reproductive health,* Volume 2, Issue 3, July 2014, 157-164.

Tınaz, P., Gök, S. ve Karatuna, I. (2010). Türkiye'de İşyerinde Psikolojik Taciz Oranının ve Türlerinin Belirlenmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öneri Dergisi,* 9(34), 1-13

Tiyek, R. (2011). Yıldırma davranışlarının belediye çalışanları tarafından değerlendirilmesi: Bir büyükşehir belediyesinde araştırma. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Sakarya.

Tutar, H. (2004). İşyerinde Psikolojik Şiddet Sarmalı: Nedenleri ve Sonuçları. *Yönetim Bilimleri Dergisi,* 2004(2), 101-128.

Uysal, Ş. (2015). Performans Yönetimi Sisteminin Tanımı, Tarihçesi, Amaç Ve Temel Unsurlarına Genel Bir Bakış. *Ejovoc (Electronic Journal of Vocational Colleges),* 5(2), 32-39.

Vaananen, M. V. (2003). *Workplaces Bullying-A Study on the Work Environment, Well- Being and Health,* University of Helsinki.

Vroom, V.H. (1982). *Work and Motivation.* Malabar, Florida, Robert E. Krieger Publishing Company.

West, R. F., Meserve, R. J. ve Stanovich, K. E. (2012). Cognitive sophistication does not attenuate the bias blind spot. *Journal of Personality and Social Psychology,* 103(3), 506–519.

Whyte, W. (1972). Skinnerian in Organizations, *Psychology Today,* 66-68.

Wright, S. (1920). The relative importance of heredity and environment in determining the piebald pattern of guinea-pigs. *Proceedings of the National Academy of Sciences,* 6(6), 320-332.

Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kuramsal bir bakış. *Kastamonu Education Journal,* 17(1) 33-46

Yılmaz, A. (2013). İşletmelerde Özümseme Kapasitesi İle İşletme Performansı İlişkisi: ESO'da Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, *Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Yuen, K. F., Loh, H. S., Zhou, Q., ve Wong, Y. D. (2018). Determinants of job satisfaction and performance of seafarers. *Transportation research part A: policy and practice,* 110, 1-12.

Zapf, D. (1999). Organisational, work group related and personal causes of mobbing/bullying at work. *International journal of manpower,* 20(1/2), 70-85.

KAYNAKÇA

Atılgan, Özgür, "Bist-50 Şirketlerinin İnsan Kaynakları Politikalarının Spk'nın Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyumu Üzerine Bir Çalışma", *1. Üretim Ekonomisi Kongresi*, 2014, İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi (İKÜ) İktisat Bölümü.

Beatty, R. W., Ewing, J. R, Tharp, C. G. (2003). HR's Role in Corporate Governance: Present and Prospective. *Wiley Periodicals,* 42(3), 257-269.

Bursalı Yeliz Mohan, Aksel İbrahim, "Kamuyu Aydınlatma Platformundaki İşletmelerin Kurumsal Yönetim İlkelerinden İnsan Kaynakları Politikalarına Uyumunun İçerik Analizi İle Değerlendirilmesi", *I. Uluslararası Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi Bildiriler*, 2015, 503-515. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Dede, D. (2022). Kurumsal Yönetişimin İnsan Kaynakları Politikalarına Ve Uygulamalarına Etkisi. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilişim Sistemleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.* Ankara.

Güngör Tanç, Ş. (2015). Kurumsal Yönetim Uygulamaları Kapsamında Etik Kurallar: Borsa İstanbul'da Faaliyet Gösteren Şirketler Üzerinde Bir Araştırma. *Journal of Accounting Finance and Auditing Studies*, 1(3), 1-16.

Karavardar, G. (2012). Çalışan İlişkileri ve Bilgi Paylaşımı: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2(1), 145-156.

Konzelman, S., Conway, N. (2006). Corporate Governance and Human Resource Management. *British Journal of Industrial Relations,* 44(3), 541-567.

Oyewunmi, O. A., Osibanjo, O. A, Falola, H. O., Olujobi, O. J. (2017). Optimization by Integration: A Corporate Governance and Human Resource Management Dimension. *International Review of Management and Marketing,* 7(1), 265-272.

Pamukçu, F. (2011). Finansal Raporlama ile Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflıkta Kurumsal Yönetimin Önemi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan, 133-148.

Pelayo-Maciel, J., Calderon-Hernandez, G., Serna-Gomez, H. M. (2012). Corporate Governance Structure and Its Impact on Human Resource Management and Financial Performance. *China-USA Business Review*, 11(8), 1133-1145.

Sayılar, Y. (2009). The Effects of Capital Markets Board and Corporate Governance On Human Resource Practices In Turkey: A Study Based On Resource Dependency Perspective. *"İşGüç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 11(2), 163-186.

Sermaye Piyasası Kurulu. (2023, 18 Aralık). Kurumsal Yönetim Uyum Raporu Formatları. Erişim adresi: https://spk.gov.tr/data/61e36cfa1b41c61270320827/b77b629ea4059530a6bdf4a5a69b053d.pdf

KAYNAKÇA

Akyürek, M. İ. (2020). İnovasyon ve Liderlik. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama,* 3(1), 15-24.

Antoni, C.H. ve Syrek, C. (2017). Digitalisierung der Arbeit: Konsequenzen für Führung und Zusammenarbeit. *Gruppe Interaktion Organisation (GIO),* 48, 247-258..

Aria, M., Misuraca, M., and Spano, M. (2020). Mapping The Evolution of Social Research and Data Science on 30 Years of Social Indicators Research. *Social Indicators Research,* 149(3), 803-831.

Araujo, L. M. de, Priadana, S., Paramarta, V. and Sunarsi, D. (2021). Digital Leadership in Business Organizations. *International Journal of Educational Administration, Management, and Leadership,* 2(1), 45-56.

Benitez, J., Arenas, A., Castillo, A., and Esteves, J. (2022). Impact of Digital Leadership Capability on Innovation Performance: The Role of Platform Digitization Capability. *Information & Management,* 59(2), 103590.

Busayo, E.T., Kalumba, A.M., Afuye, A.G., Abayomi, G., Ekundayo, O.Y. and Orimoloye, I.R. (2020). Assessment of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction Studies Since 2015. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 50, 1-7.

Doğan, S. (2007). *Vizyona Dayalı Liderlik.* İstanbul: Kare Yayınları.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey,N., and Lim, W.M (2021). How to Conduct a Bibliometric Analysis: An Overview and Guidelines. *Journal of Business Research,* 133. 285-296.

Felfe, J., and Schyns, B. (2006). Personality and The Perception of Transformational Leadership: The Impact of Extraversion, Neuroticism, Personal Need for Structure, and Occupational Self-Efficacy. *Journal of Applied Social Psychology,* 36(3), 708-739.

Kane, G. C., Phillips, A. N., Copulsky, J., and Andrus, G. (2019). How Digital Leadership is (n't) Different. *MIT Sloan Management Review,* 60(3), 34-39.

Karakose, T., Kocabas, I., Yirci, R., Papadakis, S., Ozdemir, T. Y., and Demirkol, M. (2022). The Development and Evolution of Digital Leadership: A Bibliometric Mapping Approach-Based Study. *Sustainability,* 14(23), 1-26.

Karakose, T., Polat, H., and Papadakis, S. (2021). Examining Teachers' Perspectives On School Principals' Digital Leadership Roles and Technology Capabilities During the Covid-19 Pandemic. *Sustainability,* 13(23), 1-20.

Karatepe, S.G., Kavak, O., and Topçuoğlu, E. (2023). Sosyal Politikalar Bağlamında Girişimciliğin Uluslararası Alanyazındaki Yeri Üzerine Bibliyometrik Analiz. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 12(1), 79-97.

Klebe, L., Felfe, J., Krick, A., and Pischel, S. (2024). The Shadows of Digitisation: On The Losses of Health-Oriented Leadership in The Face of ICT Hassles. *Behaviour & Information Technology,* 43(3), 605-622.

Klein, M. (2020). Leadership Characteristics in The Era of Digital Transformation. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8(1), 883-902.

Larjovuori, R.L., Bordi, L., Mäkiniemi, J.-P., and Heikkilä-Tammi, K. (2016). The Role of Leadership and Employee Well-Being in Organizational Digitalization. In Tiziana Russo-Spena T. & Mele C. (Eds.), *What's Ahead in Service Research? New Perspectives for Business and Society,* Reser 2016 Proceedings, pp. 1155-1172.

Mihardjo, L. W. W., Sasmoko, S., Alamsjah, F., and Elidjen E. (2019). Digital Leadership Impacts on Developing Dynamic Capability and Strategic Alliance Based on Market Orientation. *Polish Journal of Management Studies,* 19(2), 285–297.

Nunen, K.V, Li, J., Reniers, G. and Ponnet, K. (2018). Bibliometric Analysis of Safety Culture Research. *Safety Science,* 108, 248-258.

Öztürk, O., ve Gürler, G. (2021). *Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz.* Ankara: Nobel Yayınevi.

Rost, J. (1993). *Leadership for The Twenty-First Century*. Bloomsbury Publishing USA.

Serinkan, C. (2010). *Liderlik ve Motivasyon.* C. Serinkan içinde, Liderlik ve Motivasyon Geleneksel ve Güncel Yaklaşımlar (s. 149-178). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Sivankalai, S., ve Sivasekaran, K. (2021). Mucormycosis (Black Fungus) Maiming Covid Patients: Scientometrics Analysis Through Prism of Biblioshiny. *Library Philosophy and Practice,* 5546, 1-20.

Small, H. (1973). Co-Citation in The Scientific Literature: A New Measure of the Relationship Between Two Documents. *Journal of the American Society for Information Science*, 24(4), 265-269.

Sow, M., ve Aborbie, S. (2018). Impact of Leadership on Digital Transformation. *Business and Economic Research,* 8(3), 139-148.

Syrek, C. J., Apostel, E., and Antoni, C. H. (2013). Stress in Highly Demanding IT Jobs: Transformational Leadership Moderates the Impact of Time Pressure On Exhaustion and Work–Life Balance. *Journal of Occupational Health Psychology,* 18(3), 252-261.

Şimşir, İ. (2021). Bibliyometri ve Bibliyometrik Analize İlişkin Kavramsal Çerçeve. O. Öztürk ve G. Gürler (Editör.), *Bir Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz içinde*, Ankara: Nobel Yayınevi, s. 7-32.

Telli, E. (2022). İşletmelerin Dijital Dönüşüm Yolculuğunda Liderlik: Transformasyonel (Dönüşümcü) Liderlikten Dijital Liderliğe. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(3), 307-318.

Tigre, F. B., Curado, C., and Henriques, P. L. (2023). Digital Leadership: A Bibliometric Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 30(1), 40-70.

Topcuoglu, E., Oktaysoy, O., Uygungil-Erdogan, S., Kaygin, E., ve Karafakioglu, E. (2023a). The Mediating Role of Job Security in The Impact of Digital Leadership on Job Satisfaction and Life Satisfaction. *Marketing and Management of Innovations,* 1, 122-132.

Topçuoğlu, E., Oktaysoy, O., Erdoğan, S. U., ve Karatepe, S. G. (2023). İşsizlik ve Girişimcilik Kavramlarına Bibliyometrik Bakış. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 15(2), 1276-1292.

Tutar, H., ve Güler, S. (2022). Digital Leadership As A Requirement For The New Business Ecosystem: A Conceptual Review. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 12(3), 323-349.

Wang, T., Lin, X., and Sheng, F. (2022). Digital Leadership and Exploratory Innovation: From The Dual Perspectives of Strategic Orientation and Organizational Culture. *Frontiers in Psychology*, 13, 1-20.

Westerman, G., Bonnet, D. and McAfee, A. (2014). *Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation*. Boston: Harvard Business Review Press.

Zulu, S. L., and Khosrowshahi, F. (2021). A Taxonomy of Digital Leadership in The Construction Industry. *Construction Management and Economics,* 39(7), 565-578.

Zupic, I., and Cater, T. (2015). Bibliometric Methods in Management and Organization. *Organizational Research Methods,* 18 (3), 429–472.

KAYNAKÇA

Altıntaş, F. Ç. (2006). Bireysel Değerlerin Örgütsel Adalet ve Sonuçları İlişkisinde Yönlendirici Etkisi: Akademik Personel Üzerinde Bir Analiz.. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 7*(2), 19-40.

Bağcı, Z. (2013). Çalışanların Örgütsel Adalet Algılarının Örgütsel Bağlılıkları Üzerindeki Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir İnceleme. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9*(19), 163-184. doi: doi:10.11122/ijmeb.2013.9.19.273

BEUGRÉ, C. D. (2002). Understanding Organizational Justice And İts İmpact On Managing Employess: An African Perspective. *International Journal of Human Resource Management*, 1091-1104.

Cengiz, C. A. (2018). İnsanın Kendisini Gerçekleştirmesinde Adalet Kavramı. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 391-410.

COLQUITT, J. A. (2001). (2001). On The Dimensionality of Organizational Justice: A Construct Validation of a Measure. *Journal of Applied Psychology, 86*(3), 386-400.

Cropanzano, R., Bowen, D., & Stephen, W. G. (2007). The Management of Organizational Justice. *Academy of Management Perspectives, 21*(4), 34-48. http://www.jstor.org/stable/27747410 adresinden alındı

Çeçen, A. (Astana Yayınları). *Adalet kavramı.* Astana Yayınları.

Çetinkaya, M., & Çimenci, S. (2014). Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisi ve Örgütsel Özdeşleşmenin Aracılık Rolü: Yapısal Eşitlik Modeli ÇalışmasI. *Yönetim Bilimleri Dergisi, 12*(23), 237-278.

Çolak, M., & Erdost, H. E. (2004). Organizational justice: a review of the literature and some suggestions for future research. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22*(2), 51-84.

Deniz, T. (2014). Uluslararası Göç Sorunu Perspektifinde Türkiye. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 181*(181), 175-204. doi:https://doi.org/10.20296/tsad.91144

Greenberg, J. (1987). Örgütsel Adalet Teorilerinin Bir Taksonomisi. *Yönetim Akademisi İncelemesi, 12*(1), 9-22.

Greenberg, J. (1990). Organizational Justice: Yesterday, Today and Tomorrow. *Journal of Management, 16*(2), 399-432.

Güçlü, N. (2003). Örgüt kültürü. *Kırgızistan Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(6), 147-159.

İçerli, L. (2010). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5*(1).

İyigün, N. Ö. (2012). Örgütsel Adalet: Kuramsal Bir Yaklaşım. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(21), 49-64.

Özkan, R. (2019). Göç Olgusu ve Toplumsal Yapıya Etkisi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33*(47), 127-145.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. ve Tabak, A. (2018). Örgütsel Çeviklik Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. İş ve İnsan Dergisi, 5(2), 185-206. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/557506 (E.T.: Erişim 01.02.2024)

Appelbaum, S.H., Calla, R., Desautels, D. and Hasan, L.N. (2017), "The challenges of organizational agility: part 2", Industrial and Commercial Training, Vol. 49(2), 69-74.

Becker, Marcus, Thorbjorn Knudsen (2005). "The Role of Routines in Reducing Pervasive Uncertainty." *Journal of Business Research*, 58(6): 746-757

Bozkurt, Ö. Ergun, T. ve Sezen, S. (1998). *Kamu Yönetim Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları

Brandminds, L., (2018). Benefits of the agile organization. https://brandminds.live/22-benefits-of-the-agile-organisation/ (E.T.: Erişim 10.03.2024)

Cepeda, J. ve Arias-Pérez, J. (2019). Bilgi teknolojisi yetenekleri ve organizasyonel çeviklik: Açık inovasyon yeteneklerinin aracı etkileri. *Çok Uluslu İşletme İncelemesi*, 27 (2), 198-216.

Chen, X., (2012). Impact of Business Intelligence and It Infrastructure Flexibility on Competitive Advantage: An Organizational Agility Perspective. https://www.proquest.com/docview/1035336826?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses (E.T.: Erişim 23.01.2024).

Crocitto, M. ve Youssef, M. (2003). The human side of organizational agility. *Industrial Management and Data Systems*, 103(6). 388-397.

Demirkuran. R.S. (2022). Örgütsel Zekâ ve Örgütsel Çeviklik İlişkisinde Örgütsel Öğrenmenin Aracı Rolü. Yüksek Lisans Tezi. *Tarsusu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,* Tarsus.

Goldman, S. L. Nagel, R. N. ve Preiss, K. (1995). Agile competitors and virtual organizations: *strategies for enriching the customer* (8). New York: Van Nostrand Reinhold.

Güçlü, N. ve Şehitoğlu, E. T. (2010). Örgütsel Değişim Yönetimi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13, 240-254.

Güven, K. (2001). Lazer Işınının N,N'-Bis (5-Kloro-2-Hidroksifenon)-1,3-Propandiamin Kristal Yapısı Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Kırıkkale.

Harraf, A. ve Tate, K. (2014). Attributes of agile organizations. In AABRI International Conference, Honolulu, HI 12-14 June). https://www.aabri.com/HC2014Manuscripts/HC14036.pdf (E.T.: Erişim 18.03.2024)

Hitt, M. A. ve E. R. Hoskisson. (2007). Ireland, R. D. Management of Strategy: Concepts and Cases, 8th Edition, New York: Publisher Thomas Southwestern, Mason, OH.

Hormozi, A. M. (2001). Agile manufacturing: The next logical step. Benchmarking: *An International Journal,* 8(2), 132-143.

İnanır, A. (2020). *Modern İşletmecilikte Yönetsel Konular*, (1. baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.

Jackson, M. and Johansson, C. (2003). An agility analysis from a production system perspective. *Integrated Manufacturing Systems,* 14 (6), 482-488.

Kettunen, P. (2009). Adopting key lessons from agile manufacturing to agile software product development—A comparative study. *Technovation,* 29(6), 408-422.

Leonhardt, D. Mandrella, M. and Kolbe, L. M. (2016). Diving into the Relationship of Information Technology and Organizational Agility: A Meta-Analysis*. 37th International Conference on Information Systems (ICIS 2016),* Dublin, Ireland, 11- 14 December

Najrani, M. (2016). The endless opportunity of organizational agility, *Pepperdine University, Malibu, California, USA,*32(3), 37-38

Meredith, S. ve Francis. D. (2000), "Journey towards agility; the agile wheel explored", *The TQM Magazine,*12 (2), 137-143.

Olbert, S. Prodoehl, H. G. & Worley, C. G. (2017). Organizational agility as a competitive factor: The "agile performer index". *NEOMA Business School, Reims Cedex.* France

Özeroğlu, E. (2019). Vizyoner liderliğin örgütsel çeviklik üzerine etkisi; İstanbul İli Beylikdüzü İlçesinde özel hastanelerde bir uygulama. Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* İstanbul.

Ravichandran, T. (2018). Exploring the relationships between IT competence, innovation capacity and organizational agility. *The journal of strategic information systems,* 27(1), 22-42. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0963868717302494 (E.T.: Erişim 01.03.2024)

Phuong, T. T., Molla, A., & Peszynski, K. (2012). Enterprise systems and organizational agility: A review of the literature and conceptual framework. *Communications of the Association for Information Systems,* 31(1), 167-193.

Plant, R. ve S. Murrell (1997). "The Agile Organization: Technology & Innovation", *AAAI Technical Report,* No: 2, USA.

Sekman, M. ve Utku A. (2009). *Çevik Şirketler: Kurumsal Ataleti Yenmek*. İstanbul: Alfa.

Sekman, M. ve Utku A. (2017). *Çevik Şirketler: Kurumsal Ataleti Yenmek*. İstanbul: Alfa.

Sharifi, H., & Zhang, Z. (1999). A methodology for achieving agility in manufacturing organisations: An introduction. *International journal of production economics,* 62(1-2), 7-22.

Sharifi, H., & Zhang, Z. (2007). Towards Theory Building in Agile Manufacturing Strategy- A Taxonomical Approach. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 54(2): 351–370.

Sucu, M. (2020). *İşletmelerde Çeviklik* (1. baskı). Ankara: İksad Yayınevi.

Teece, D. J. Pisano, G. & Shuen, A. (1997). Dynamic capabilities and strategic management. *Strategic management journal*, 18(7), 509-533.

Türk dil kurumu sözlüğü (2023), (12. baskı). (https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: Erişim 23.10.2023).

Vokurka, R.J. ve G. Fliedner (1998). The Journey Toward Agility, *Industrial Management& Data Systems,* 98(4), 165-171.

Yaghoubi, N. M. and Dahmardeh, M. R. (2010). Analytical approach to effective factors on organizational agility. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 1(1), 76-87.

Yeganegi, K. and Azar, M. S. Z. A. (2012). The Effect of IT on Organizational Agility. 3. *International Conference on Industrial Engineering and Operations Management*, İstanbul, Turkey, 3-6 July.

Yıkılmaz. H. (2022), Büyük ve Küçük İşletmelerin Örgütsel Çeviklik ve Yenilik İlişkilerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Kocaeli

Yusuf, Y. Y. Sarhadi, M. & Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: The drivers, concepts and attributes. *International Journal of production economics,* 62(1-2), 33-43.

Zain, M. Kassim, N. M. & Mokhtar, E. (2003). Use of information technology and information systems for organisational agility in Malaysian firms. *Singapore Management Review*, 25(1), 69-83.

Zainal, A. Y. Yousuf, H. and Salloum, S. A. (2020). Dimensions of Agility Capabilities Organizational Competitiveness in Sustaining. *The International Conference on Artifical Intelligence and Computer Vision (AICV2020),* Cairo, Egypt, 8-10 April

Zhang, Zhengwen & Hossein Sharifi (2007). "Towards Theory Building in Agile Manufacturing Strategy—A Taxonomical Approach." *IEEE Transactions on Engineering Management,* 54(2), 351-370.

KAYNAKLAR

Akdemir, A. (1996). İşletme bilimine giriş. Birlik Ofset-Yayıncılık, Eskişehir.

Akman, A. Z. (2023). Türkiye'de "teknostres" konusunda gerçekleştirilen çalışmalara yönelik bir inceleme. International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries, Özel Sayı 2, 71-86

Alay, H. K., Demir, F. ve Genç, S. (2023). Personel güçlendirme ve bireysel yaratıcılık ilişkisinde liderlik görevlerinin rolünün incelenmesi. R&S- Research Studies Anatolia Journal, 6(2). 107-127.

Baltaş A., ve Baltaş Z. (1989). Stres ve başa çıkma yolları. 7. Basım Remzi Kitapevi: İstanbul

Baltaş, A., ve Baltaş, Z. (1992). Stres ve başa çıkma yolları. Remzi Kitapevi: İstanbul

Bhargava, D., & Trivedi, H. (2018). A study of causes of stress and stress management among youth. IRA-International Journal of Management & Social Sciences, 11(03).

Birinci, M. (2022). Sosyal hizmet örgütlerinde personel güçlendirme ve örgütsel vatandaşlık ilişkisi. Toplumsal Politika Dergisi, 3(1), 101-117.

Chiappetta M. (2017). The Technostress: definiton, symptoms and risk prevention. 11.04.2017: 4 (1)358-361.

Çavuş, M. F. (2006). Işletmelerde personel güçlendirme uygulamalarının örgütsel yaratıcılık ve yenilikçiliğe etkileri üzerine imalat sanayinde bir uygulama, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Chia, C.G.-Q., Qu, H. (2008). Examining the structural relationships of destination image,

tourist satisfaction and destination loyalty: an integrated approach. Tourism Management,

29, 624-636.http://dx.doi.org/10.1016/j.tourman.2007.06.00

Eren, E. (2012). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. Beta Yayınları.

Esch, T., & Stefano, G. B. (2010). The Neurobiology of stress management. Neuroendocrinology Letters, 31(1).

Fink, G. (2017). Stress, concepts, definition and history. In References Module in Neuroscience and Biobehavioral Psychology,

Jenkins, D. (1996). Managing empowerment. Century Business, United Kingdom.

Kansoy, S. U. (2021). Personel güçlendirmenin işletmeler açısından önemi. OPUS International Journal of Society Researches, 18(Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1828-1848.

Koçel, T. (2005). İşletme yöneticiliği. Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ. İstanbul.

Mitchell, T. R. (1994). Predicting self-efficacy and performance during skill acquisition. Journal of Applied Psychology, 79(4), 506-507.

Ragu-Nathan T.S., Tarafdar, M., Ragu-Nathan B.S., & Tu, Q. (2008). The consequences of technostress for end users in organizations. Conceptual Development and Emprical Validation. Vol. 19, No. 4, December 2008, pp. 417–433.

Rowshan, A. (2003). Stres yönetimi. Çev.: Şahin Cüceloğlu, Sistem Yayıncılık: İstanbul.

Tarafdar, M.,Tu, Q., & Ragu-Nathan, T.S. (2010). Impact of technostress on end-user satisfaction and performance, Journal of Management Information Systems, Winter 2010- 2011, Vol. 27, No.3, pp. 303-334

Tarhan, N. (2007). Mutluluk psikolojisi stresi mutluluğa dönüştürmek. Timaş Yayınları:İstanbul

Tavşancıl, E. (2002). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Türen, U., Erdem, H. Ve Kalkın G. (2015). Iş yerinde tekno-stres ölçeği: havacılık ve bankacılık sektöründe bir araştırma. Çalışma İlişkileri Dergisi, 6, ss. 1-19

Salazar-Concha C., Ficapal-Cusí P., Boada-Grau, J., & Camacho, L.J. (2021). Analyzing the evolution of technostress: A science mapping approach. Heliyon, 7(4).

Saygılı, S. (2000). Stese son. Türdav: İstanbul.

Shahsavrani, A.M., Abadi, E.A.M., & Kalkhoran, H.M. (2015). Stress: facts and theories through literature review. International Journal of Medical Reviews.

Sokolic, D. (2022). Remote work and hybrid work organizations. 78th International Scientific Conference on Economic and Social Development – Aveiro, 24-25 February,

Weil, M. M., & Rosen, L. D. (1997). Technostress: coping with technology work home play, (Vol. 13, p. 240). New York: J. Wiley.

Yüksel, Ö. ve Erkutlu, H. (2003). Personeli güçlendirme. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1), 131-142.

Zhao, X., Xia, Q., & Huang, W. (2020). Impact of technostress on productivity from the theoretical perspective of appraisal and coping processes. Information and Management, 57(8), 1-11. https://www.mdyd.org.tr/haber-detay/7273, Erişim Tarihi 15.11.2023.

KAYNAKÇA

Ateş, K. (2020). *Göç Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Rolü*, Iğdır Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı (Issue) 5 – 23-40

Belediye Zabıta Yönetmeliği Madde 10 – (Değişik: Rg-18.12.2021-31693), Resmî Gazete Tarihi: 11.04.2007, Resmî Gazete Sayısı: 26490,

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11244&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5, Erişim Tarihi, 26.01.2024

Birleşmiş Milletler, UN-Habitat. (2007a). *"Innovative Ways of Making Cities Safer." Best Practices, Habitat Debate, 13(3): 20.*

https://www.unesco.org.tr/Pages/108/219/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir-Kalk%C4%B1nma-2030-Hedefleri-%C4%B0htisas-Komitesi, Erişim Tarihi, 31.01.2024

Boztilki, M. (2023). *"Neden Gitmek İstiyorlar? Z Kuşağı Kadınların Göç Etme İstekleri Hakkında Bir Araştırma"*, Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 55, Denizli, ss.157-172

Burkay, S. (2008). *Teorik Çerçevede Suç, Ethos: Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar*, Ekim 2008, Sayı: 2/4, https://ethosfelsefe.com/sites/default/files/2021-09/Suc-Senem%20BURKAY[1].pdf, Erişim Tarihi, 25.01.2024

Çakır, E., Sarıhan, Z. ve Sarıhan, N.Ö. (2014). *Yerel Yönetimlerde Suç Önleme Politikası Olarak Farklılıkların Yönetimi: Seferihisar Belediyesinde Bir Uygulama*, KMÜ Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (Özel Sayı I)

Çelik, A. ve Aykanat, Ş. (2007). *Komünlerin (Belediyelerin) Ortaya Çıkışı Ve İşlevleri,* Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, C.6, S.22, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/69973 Erişim Tarihi 09.07.2022

Emniyet Genel Müdürlüğü (2022). *Faaliyet Raporu*,

https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/2022-EGM-Idare-Faaliyet-Raporu-.pdf, Erişim Tarihi, 02.02.2024

Ertan, B. (2002), *Yerel yönetim kavramı*, Çağdaş Yerel Yönetimler, 11 (1), 22-30

Es, M., Ateş, H., (2012). *''Kent Yönetimi, Kentleşme Ve Göç: Sorunlar ve Çözüm Önerileri* 1'', http://iibf.kocaeli.edu.tr/ceko/ssk/kitap48/07.pdf, S. 208 – 209, Erişim Tarihi: 16.01.2024

Gecekondu Kanunu, Kanun Numarası: 775, Kabul Tarihi: 20.7.1966, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 30.7.1966, Sayı: 12362 https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.775.pdf, Erişim Tarihi, 22.01.2024

Güler, B. A. (1994). *Yerel Yönetim Tarihi*, Belediye Dergisi, 4-47 http://www.birgulaymanguler.net/files/1-9guler.pdf Erişim Tarihi 28.06.2022

Kaçakçılık Ve Organize Suçlar Raporu (2021). *Faaliyet Raporu*,

https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/kom/Yayınlarımız/T%C3%9CRK%C3%87E/2021-KOM-Raporu-Turkce.pdf, Erişim Tarihi, 02.02.2024

Karaoğlan, B. (2018). *6360 Sayılı Yasa ve Uygulamasına Yönelik Değerlendirmeler: Hatay (Kırıkhan) Örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi.

Kaya, E. (2016). *Yerel Yönetimlerin Kent Güvenliğine Katkısı*, Abmyo Dergisi, Sayı 42, S. (145-163)

https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/749725, Erişim Tarihi, 25.01.2024

Keleş, R. (1990). *Kentleşme Politikası*, İmge Kitapevi

Kızmaz Z. (2005). *"Sosyolojik Suç Kuramlarının Suç Olgusunu Açıklama Potansiyelleri Üzerine Bir Değerlendirme"*, C.U. Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 29, No: 2 s. 149-174

Mil, H. İ. (2014). *Türkiye'de Özel Güvenlik Sistemi Ve Yönetimi*,

Http://İibfdergisi.Ksu.Edu.Tr/En/Download/Article-File/107700, Erişim Tarihi, 26.01.2024

Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun, Kanun Numarası: 5188, Kabul Tarihi: 10.6.2004, Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 26.6.2004, Sayı: 25504, Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5, Cilt: 43

Özservet, Y. Ç. (2015). *Göçmen Çocukların Şehre Uyumu ve Eğitim Politikası, In Y. Bulut (Ed.), Uluslararası Göç ve Mülteci Uyumu Sorununda Kamu Yönetiminin Rolü (pp. 93- 113).* Umut tepe Yayınları.

Spellman, W.M. (2011). *A Short Histoy of Western Political Thought*. Palgrave Macmillan

TÜİK, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2020-37202, Erişim Tarihi, 25.01.2024

Türkiye'de Belediye Sayıları, https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx, Erişim Tarihi, 02.02.2024

Yılmaz, A. (2014). *"Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri ve Etkileri"*, Turkish Studies, Vol.9, N.2, pp.1685-1704 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2096608, Erişim Tarihi, 22.01.2024

Yazıcı, M. ve Yaslıkaya, R. (2021). *Yerel Yönetim Ve Kentsel Güvenlik İlişkisi Üzerine Bir İnceleme: Bandırma Örneği*, Van YYU İİBF Dergisi 6 (12) 78-92

KAYNAKLAR

Akalın, O. (2022). Yeşil aklama (greenwashing) nedir?, Yeşil Odak, https://www.yesilodak.com/yesil-aklama-greenwashing-nedir

Akturan, U. (2018). How Does Greenwashing Affect Green Branding Equity and Purchase Intention? An Empirical Research. MIP, 7(36), 809-824. https://doi.org/10.1108/mip-12-2017-0339

Baum, L. M. (2012). It's Not Easy Being Green … or Is It? A Content Analysis Of Environmental Claims In Magazine Advertisements From The United States And United Kingdom. Environmental Communication, 4(6), 423-440. https://doi.org/10.1080/17524032.2012.724022

Berrone, P., Fosfuri, A., Gelabert, L. (2017). Does Greenwashing Pay Off? Understanding the Relationship Between Environmental Actions And Environmental Legitimacy. J Bus Ethics, 2(144), 363-379. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2816-9

Blome, C., Foerstl, K., Schleper, M. C. (2017). Antecedents Of Green Supplier Championing and Greenwashing: An Empirical Study On Leadership And Ethical Incentives. Journal of Cleaner Production, (152), 339-350. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2017.03.052

Broom, D. (2022). 5 ways to tackle greenwashing, according to UN experts, World Economic Forum, https://www.weforum.org/agenda/2022/11/greenwashing-stop-report-un-experts/

Budinsky, J., Bryant, S. V. (2013). "It's Not Easy Being Green": the Greenwashing Of Environmental Discourses In Advertising. Canadian Journal of Communication, 2(38), 207-226. https://doi.org/10.22230/cjc.2013v38n2a2628

Cervellon, M.-C. (2013). Conspicuous conservation: Using semiotics to understand sustainable luxury. International Journal of Market Research, 55(5), 697–717. https://doi.org/10.2501/IJMR-2013-030

Cho, Y., Soster, R. L., Burton, S. (2018). Enhancing Environmentally Conscious Consumption Through Standardized Sustainability Information. J Consum Aff, 2(52), 393-414. https://doi.org/10.1111/joca.12172

Cislak, A., Cichocka, A., Wojcik, A. D., & Milfont, T. L. (2021). Words not deeds: National narcissism, national identification, and support for greenwashing versus genuine proenvironmental campaigns. Journal of Environmental Psychology, 74, Article 101576. https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2021.101576

Cong, Y., Freedman, M., & Park, J.D. (2020). Mandated greenhouse gas emissions and required SEC climate change disclosures. Journal of Cleaner Production, 247, 119111.

Dahlmann, F., Branicki, L., Brammer, S. (2019). Managing Carbon Aspirations: the Influence Of Corporate Climate Change Targets On Environmental Performance. J Bus Ethics, 1(158), 1-24. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3731-z

De Jong, M. D. T., Harkink, K. M., & Barth, S. (2018). Making Green Stuff? Effects of Corporate Greenwashing on Consumers. Journal of Business and Technical Communication, 32(1), 77–112. https://doi.org/10.1177/1050651917729863

De Jong, M. D. T., Huluba, G., & Beldad, A. D. (2020). Different Shades of Greenwashing: Consumers' Reactions to Environmental Lies, Half-Lies, and Organizations Taking Credit for Following Legal Obligations. Journal of Business and Technical Communication, 34(1), 38–76. https://doi.org/10.1177/1050651919874105

De Steur, H., Temmerman, H., Gellynck, X., Canavari, M. (2020). Drivers, Adoption, and Evaluation Of Sustainability Practices In Italian Wine Smes. Bus Strat Env, 2(29), 744-762. https://doi.org/10.1002/bse.2436

Delmas, M. A., Burbano, V. (2011). The Drivers Of Greenwashing. California Management Review, 1(54), 64-87. https://doi.org/10.1525/cmr.2011.54.1.64

Delmas, M. A., Gergaud, O. (2021). Sustainable Practices and Product Quality: Is There Value In Eco-label Certification? The Case Of Wine. Ecological Economics, (183), 106953. https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2021.106953

Erik G. Hansen & Angelika C. Bullinger & Ralf Reichwald, 2011. "Sustainability innovation contests: evaluating contributions with an eco impact-innovativeness typology," International Journal of Innovation and Sustainable Development, Inderscience Enterprises Ltd, vol. 5(2/3), pages 221-245.

Fernandes, J. F., Segev, S., Leopold, J. (2020). When Consumers Learn To Spot Deception In Advertising: Testing a Literacy Intervention To Combat Greenwashing. International Journal of Advertising, 7(39), 1115-1149. https://doi.org/10.1080/02650487.2020.1765656

Fernando, A. G., Sivakumaran, B., Suganthi, L. (2014). Nature Of Green Advertisements In India: Are They Greenwashed?. Asian Journal of Communication, 3(24), 222-241. https://doi.org/10.1080/01292986.2014.885537

Fernando, A. G., Suganthi, L., & Sivakumaran, B. (2014). If You Blog, Will They Follow? Using Online Media to Set the Agenda for Consumer Concerns on "Greenwashed" Environmental Claims. Journal of Advertising, 43(2), 167–180. http://www.jstor.org/stable/24749785

Ferrón-Vílchez, V., Valero-Gil, J., Suárez-Perales, I. (2021). How Does Greenwashing Influence Managers' Decision-making? An Experimental Approach Under Stakeholder View. Corp Soc Responsibility Env, 2(28), 860-880. https://doi.org/10.1002/csr.2095

Font, X., Walmsley, A., Cogotti, S., McCombes, L., Häusler, N. (2012). Corporate Social Responsibility: the Disclosure–performance Gap. Tourism Management, 6(33), 1544-1553. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2012.02.012

Friedel, T. L. (2008). (Not So) Crude Text and Images: Stagingnativein 'Big Oil' Advertising. Visual Studies, 3(23), 238-254. https://doi.org/10.1080/14725860802489908

Guerreiro, J., Pacheco, M. P. (2021). How Green Trust, Consumer Brand Engagement and Green Word-of-mouth Mediate Purchasing Intentions. Sustainability, 14(13), 7877. https://doi.org/10.3390/su13147877

Guo, R., Zhang, W., Wang, T., Li, C. M., Tao, L. (2018). Timely or Considered? Brand Trust Repair Strategies And Mechanism After Greenwashing In China—from A Legitimacy Perspective. Industrial Marketing Management, (72), 127-137. https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2018.04.001

Harlan, T. (2021). Green Development or Greenwashing? A Political Ecology Perspective On China's Green Belt And Road. Eurasian Geography and Economics, 2(62), 202-226. https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1795700

Harris, P. C. (2015). Militarism In Environmental Disguise: the Greenwashing Of An Overseas Military Base. Int Polit Sociol, 1(9), 19-36. https://doi.org/10.1111/ips.12074

Hassan, A., Guo, X. (2017). The Relationships Between Reporting Format, Environmental Disclosure and Environmental Performance. JAAR, 4(18), 425-444. https://doi.org/10.1108/jaar-06-2015-0056

Hassan, A., Roberts, L. D., Atkins, J. (2020). Exploring Factors Relating To Extinction Disclosures: What Motivates Companies To Report On Biodiversity and Species Protection?. Bus Strat Env, 3(29), 1419-1436. https://doi.org/10.1002/bse.2442

Heras-Saizarbitoria, I., Boiral, O., Junguitu, A. D. d. (2020). Environmental Management Certification and Environmental Performance: Greening Or Greenwashing?. Bus Strat Env, 6(29), 2829-2841. https://doi.org/10.1002/bse.2546

Huang, H., Xing, X., He, Y., Zhang, S. (2020). Combating Greenwashers In Emerging Markets: a Game-theoretical Exploration Of Firms, Customers And Government Regulations. Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Re, (140), 101976. https://doi.org/10.1016/j.tre.2020.101976

Huang, R., Chen, D. (2015). Does Environmental Information Disclosure Benefit Waste Discharge Reduction? Evidence From China. J Bus Ethics, 3(129), 535-552. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2173-0

Huang, R., Huang, Y. (2020). "Does Internal Control Contribute to a Firm's Green Information Disclosure? Evidence from China," Sustainability, MDPI, vol. 12(8), pages 1-23, April, DOI: 10.3390/su12083197

Junior, S. S. B., Martínez, M. E., Correa, C. M., Moura-Leite, R. C., Silva, D. d. (2019). Greenwashing Effect, Attitudes, and Beliefs In Green Consumption. RAUSP, 2(54), 226-241. https://doi.org/10.1108/rausp-08-2018-0070

Kahraman, A., Kazancoglu, I. (2019). Understanding Consumers' Purchase Intentions Toward Natural-claimed Products: a Qualitative Research In Personal Care Products. Bus Strat Env, 6(28), 1218-1233. https://doi.org/10.1002/bse.2312

Karaman, A. S., Orazalin, N., Uyar, A., Shahbaz, M. (2021). CSR Achievement, Reporting, and Assurance In The Energy Sector: Does Economic Development Matter?. Energy Policy, (149), 112007. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2020.112007

Kassinis, G. I., Panayiotou, A. (2017). Visuality As Greenwashing: the Case Of BP And Deepwater Horizon. Organization & Environment, 1(31), 25-47. https://doi.org/10.1177/1086026616687014

Kopnina, H. (2019). Green-washing or Best Case Practices? Using Circular Economy And Cradle To Cradle Case Studies In Business Education. Journal of Cleaner Production, (219), 613-621. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2019.02.005

Koseoglu, M. A., Uyar, A., Kilic, M., Kuzey, C., Karaman, A. S. (2021). Exploring the Connections Among CSR Performance, Reporting, And External Assurance: Evidence From The Hospitality And Tourism Industry. International Journal of Hospitality Management, (94), 102819. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2020.102819

Kurpierz, J. R., & Smith, K. (2020). The greenwashing triangle: adapting tools from fraud to improve CSR reporting. Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 11(6), 1075–1093. https://doi.org/10.1108/sampj-10-2018-0272

Laufer, W. S. (2003). Untitled. Journal of Business Ethics, 3(43), 253-261. https://doi.org/10.1023/a:1022962719299

Lee, H. N., Cruz, J. B., Shankar, R. (2018). Corporate Social Responsibility (CSR) Issues In Supply Chain Competition: Should Greenwashing Be Regulated?. Decision Sciences, 6(49), 1088-1115. https://doi.org/10.1111/deci.12307

Li, W., Lu, Y., Li, Weining, (2019). "Does CSR Action Provide Insurance-Like Protection to Tax-Avoiding Firms? Evidence from China," Sustainability, MDPI, vol. 11(19), pages 1-19, September, 10.3390/su11195297

Liute, A., Giacomo, M. R. D. (2022). The Environmental Performance Of Uk-based B Corp Companies: An Analysis Based On the Triple Bottom Line Approach. Bus Strat Env, 3(31), 810-827. https://doi.org/10.1002/bse.2919

Lu, J., Liang, M., Zhang, C., Rong, D., Guan, H., Mazeikaite, K., … & Streimikis, J. (2021). Assessment Of Corporate Social Responsibility By Addressing Sustainable Development Goals. Corp Soc Responsibility Env, 2(28), 686-703. https://doi.org/10.1002/csr.2081

Mahoney, L. S., Thorne, L., Cecil, L., LaGore, W. (2013). A Research Note On Standalone Corporate Social Responsibility Reports: Signaling or Greenwashing?. Critical Perspectives on Accounting, 4-5(24), 350-359. https://doi.org/10.1016/j.cpa.2012.09.008

Matejek, S., & Gössling, T. (2014). Beyond Legitimacy: A Case Study in BP's "Green Lashing." Journal of Business Ethics, 120(4), 571–584. http://www.jstor.org/stable/42921358

Moorhouse, T. P., D'Cruze, N., Macdonald, D. W. (2017). The Effect Of Priming, Nationality and Greenwashing On Preferences For Wildlife Tourist Attractions. Global Ecology and Conservation, (12), 188-203. https://doi.org/10.1016/j.gecco.2017.11.007

Moran, C., O'Neill, C. (2022). Here are the 7 sins of greenwashing, https://www.ucc.ie/en/eri/news/here-are-the-7-sins-of-greenwashing.html

Munshi, D., Kurian, P. (2005). Imperializing Spin Cycles: a Postcolonial Look At Public Relations, Greenwashing, And The Separation Of Publics. Public Relations Review, 4(31), 513-520. https://doi.org/10.1016/j.pubrev.2005.08.010

Nandakumar, A., Chuah, J., Sudesh, K. (2021). Bioplastics: a Boon Or Bane?. Renewable and Sustainable Energy Reviews, (147), 111237. https://doi.org/10.1016/j.rser.2021.111237

Nardi, L. (2022). The Corporate Social Responsibility Price Premium As An Enabler Of Substantive Csr. AMR, 2(47), 282-308. https://doi.org/10.5465/amr.2019.0425

Nazareth, M., Marques, M. R. C., Leite, M. C. A., & Castro, Í. B. (2019). Commercial plastics claiming biodegradable status: Is this also accurate for marine environments?. Journal of hazardous materials, 366, 714–722. https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2018.12.052

Nobre, G., Tavares, E. L. M. (2021). The Quest For a Circular Economy Final Definition: A Scientific Perspective. Journal of Cleaner Production, (314), 127973. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.127973

Oxford Sözlüğü, (2022), Greenwashing, https://www.oed.com/viewdictionaryentry/Entry/249122

Philp, J., Bartsev, A., Ritchie, R. J., Baucher, M., Guy, K. (2013). Bioplastics Science From a Policy Vantage Point. New Biotechnology, 6(30), 635-646. https://doi.org/10.1016/j.nbt.2012.11.021

Plec, E., Pettenger, M. (2012). Greenwashing Consumption: the Didactic Framing Of Exxonmobil's Energy Solutions. Environmental Communication, 4(6), 459-476. https://doi.org/10.1080/17524032.2012.720270

Sade, G. (2023), Avrupa Komisyonu sahte 'yeşil etiket' kullanan şirketlere yasak getiriyor, Euronews, https://tr.euronews.com/2023/03/24/avrupa-komisyonu-sahte-yesil-etiket-kullanan-sirketlere-yasak-getiriyor

Salihoğlu, G. (2022). Yeşille Aklama, Bursa Görüş, https://www.bursagorus.com.tr/yesille-aklama-makale,330.html

Schons, L. M., Steinmeier, M. (2015). Walk the Talk? How Symbolic And Substantive Csr Actions Affect Firm Performance Depending On Stakeholder Proximity. Corp. Soc. Responsib. Environ. Mgmt., 6(23), 358-372. https://doi.org/10.1002/csr.1381

Seele, P., Gatti, L. (2017). Greenwashing Revisited: In Search Of a Typology And Accusation-based Definition Incorporating Legitimacy Strategies. Bus. Strat. Env., 2(26), 239-252. https://doi.org/10.1002/bse.1912

Siminica, Marian & Craciun, Liviu & Dinu, Adina (2015). "The Impact of Corporate Sustainability Strategies on the Financial Performance of Romanian Companies in the Context of Green Marketing," The AMFITEATRU ECONOMIC journal, Academy of Economic Studies - Bucharest, Romania, vol. 17(40), pages 994-994, August.

Strähle, J., Müller, V. N. L. S. (2017). Key Aspects Of Sustainability In Fashion Retail. Springer Series in Fashion Business, 7-26. https://doi.org/10.1007/978-981-10-2440-5_2

Taebi, B., & Safari, A. (2017). On Effectiveness and Legitimacy of 'Shaming' as a Strategy for Combatting Climate Change. Science and engineering ethics, 23(5), 1289–1306. https://doi.org/10.1007/s11948-017-9909-z

Tahir, R., Athar, M. M., Afzal, A. (2020). The Impact Of Greenwashing Practices On Green Employee Behaviour: Mediating Role Of Employee Value Orientation and Green Psychological Climate. Cogent Business & Management, 1(7), 1781996. https://doi.org/10.1080/23311975.2020.1781996

TerraChoice Environmental Marketing Inc. (November 2007). The "Six Sins of Greenwashing" A Study of Environmental Claims in North American Consumer Markets, https://sustainability.usask.ca/documents/Six_Sins_of_Greenwashing_nov2007.pdf

Testa, F., Boiral, O., Iraldo, F. (2018). Internalization Of Environmental Practices and Institutional Complexity: Can Stakeholders Pressures Encourage Greenwashing?. J Bus Ethics, 2(147), 287-307. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2960-2

Testa, F., Iovino, R., Iraldo, F. (2020). The Circular Economy and Consumer Behaviour: The Mediating Role Of Information Seeking In Buying Circular Packaging. Bus Strat Env, 8(29), 3435-3448. https://doi.org/10.1002/bse.2587

Toussaint, Mariana and Cabanelas, Pablo and González Alvarado, Tania Elena, (2021). What about the Consumer Choice? The Influence of Social Sustainability on Consumer's Purchasing Behavior in the Food Value Chain European Research on Management and Business Economics, 27(1), 100134, 2020, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=4027733

Urbański, M., Haque, A. u. (2020). Are You Environmentally Conscious Enough To Differentiate Between Greenwashed and Sustainable Items? A Global Consumers Perspective. Sustainability, 5(12), 1786. https://doi.org/10.3390/su12051786

Uyar, A., Karaman, A. S., Kilic, M. (2020). Is Corporate Social Responsibility Reporting a Tool Of Signaling Or Greenwashing? Evidence From The Worldwide Logistics Sector. Journal of Cleaner Production, (253), 119997. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.119997

Walker, K., Wan, F. (2011). The Harm Of Symbolic Actions and Green-washing: Corporate Actions And Communications On Environmental Performance And Their Financial Implications. J Bus Ethics, 2(109), 227-242. https://doi.org/10.1007/s10551-011-1122-4

Wang, Z., Hsieh, T., Sarkis, J. (2017). Csr Performance and The Readability Of CSR Reports: Too Good To Be True?. Corp. Soc. Responsib. Environ. Mgmt., 1(25), 66-79. https://doi.org/10.1002/csr.1440

Weber, J. A. (2018). Corporate Social Responsibility Disclosure Level, External Assurance and Cost Of Equity Capital. JFRA, 4(16), 694-724. https://doi.org/10.1108/jfra-12-2017-0112

KAYNAKÇA

Akbolat, M., Turgut, M. ve Över, G. (2015). Hemşirelerin Yaşam Kalitesi Algılarının Motivasyonlarına Etkisi: Bir Kamu Hastanesi Örneği. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(2), 65-82.

Arlıer, R. (2016). Sağlık Sektöründe Yenilikçilik ve Ar-Ge Uygulamaları: Adana Numune Eğitim Araştırma Hastanesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Toros Üniversitesi.

Avcı, P. (2017). Sağlık Örgütlerinde İnovasyon. Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(5), 24-36.

Baber, P., Baber, R. ve Di Virgilio, F. (2023). Exploring The Relationship Between Workplace Spirituality, Spiritual Survival and Innovative Work Behavior Among Healthcare Professionals. Internatıonal Journal of Healthcare Management, 1-12. https://doi.org/10.1080/20479700.2023.2199555

Bayer, N., Gölbaşı, Z. ve Esenkaya, E. (2022). Hemşirelerde İçsel Motivasyon ve İçsel Motivasyonun Toplumsal Cinsiyet Rolleri Tutumu İle İlişkisi. Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi, 5(1), 22-31. https://doi.org/10.38108/ouhcd.930986

Çağatay, A. ve Kızılkaya, S. (2022). Sağlık Çalışanlarına Uygulanan Performans Değerleme Sisteminin Çalışanların Motivasyonuna Etkileri. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, 17(3), 741-762. https://doi.org/10.17153/oguiibf.1096788

Çetin Gürkan, G. ve Demiralay, T. (2017). Bireysel Yenilikçiliğin Çalışanın Yenilikçi Davranışı Üzerindeki Etkisinde İçsel Motivasyonun Aracılık Rolü: Türkiye'de Cerrahlar Örneği. Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, 6(1), 65-90.

Ellner, A. L., Stout, S., Sullivan, E. E., Griffiths, E. P., Mountjoy, A. ve Phillips, R. S. (2015). Health Systems Innovation at Academic Health Centers: Leading in a New Era of Health Care Delivery. Academic Medicine, 90(7), 872-880. https://doi.org/10.1097/ACM.0000000000000679

Garcia Goni, M., Maroto, A. ve Rubalcaba, L. (2007). Innovation and Motivation in Public Health Professionals. Health Policy, (84), 344-358. https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2007.05.006

Kahn, K. B. (2018). Understanding Innovation. Business Horizons, 61(3), 453-460. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.01.011

Kişmir, Ş. ve İrge, N. T. (2020). Merhamet Yorgunluğu Düzeyinin Çalışanların Motivasyonu ve İş Doyumlarına Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Uygulama. R&S-Research Studies Anatolia Journal, 3(1), 1-18.

Kundak, Z., Üzel Taş, H., Keleş, A. ve Eğicioğlu, H. (2015). Bir Üniversite Hastanesinde Hemşirelik Mesleğinde İş Tatmini Ve Motivasyon. Kocatepe Tıp Dergisi, 16, 1-10.

Mullins, L. J. (1995). Management and Organisational Behaviour, Third Edition, London: Pitman Publishing.

Nal, M. ve Sevim, E. (2019). Paternalist Liderliğin İş Motivasyonu Üzerine Etkisi: Sağlık Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(4), 397-410.

Naldöken, Ü. ve Sarıçoban, S. (2020). Sağlık Çalışanlarının Motivasyon Düzeylerinin Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Uluslararası Ekonomi, İşletme ve Politika Dergisi, 4(1), 23-40.

Orhan, F. (2022). Sağlık Hizmetlerinde İnovasyon. Ankara: İksad Yayınları.

Orhaner, E. ve Mutlu, S. (2018). Sağlık Personelinin İş Tatmininin Motivasyon Üzerine Etkisi. Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, 4(1), 74-93.

Osabiya, B. J. (2015), The Effect of Employees' Motivation on Organizational Performance. Journal of Public Administration and Policy Research, 7(4), 62-75. https://doi.org/10.5897/JPAPR2014.0300

Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Self Determination Theory and The Facilitation of Intrinsic Motivation, Social Development, and Well-Being. American Psychologist, 55(1), 68-78.

Şengün, H. (2016). Sağlık Hizmetleri Sunumunda İnovasyon. Med Bull Haseki, 54, 194-198. https://doi.org/10.4274/haseki.3057

Tat Dalmaç, F. F., Özcan, A. ve Erkasap, A. (2023). Sağlık Personellerinin Motivasyon Algısı Üzerine Bir Araştırma: Şehir Hastanesi Örneği. International Journal of Sustainability-INTJOS, 1(2), 257-272.

Taylor, S. P. (2017). What Is Innovation? A Study of The Definitions, Academic Models and Applicability of Innovation to an Example of Social Housing in England. Open Journal of Social Sciences, 5, 128-146. https://doi.org/10.4236/jss.2017.511010

Toprak, B. (2019). Sağlık Teknolojilerinde İnovasyon. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Yılmaz Işıkhan, S. ve Akca, N. (2020). Sağlık Çalışanlarında İçsel Motivasyon, Duygusal Bağlılık ve Sosyo-Demografik Özellikler Arası İlişkilerin İncelenmesi: Üniversite Hastanesi Üzerine Bir Araştırma. Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi, 5(3), 584-593. https://doi.org/10.5336/healthsci.2020-73739

Zaccoletti, S., Camacho, A., Correia, N., Aguiar, C., Mason, L., Alves, R. A. ve Daniel, J. R. (2020). Parents' Perceptions of Student Academic Motivation During The Covıd-19 Lockdown: A Cross-Country Comparison. Frontiers in Psychology, 11:592670, 1-13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.592670

Editör:
Doç. Dr. İlyas Görgüt

Sporda Psikososyal Alanlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

SPORDA PSİKOSOSYAL ALANLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. İlyas Görgüt

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-84-4
1. Baskı, Mayıs-Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
SPORDA PSİKOSOSYAL ALANLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR - I
Editör: Doç. Dr. İlyas Görgüt
VI+52 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-84-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Basile, K. C., Smith, S. G., Breiding, M., Black, M. C., & Mahendra, R. R. (2014). *Sexual violence surveillance: uniform definitions and recommended data elements, version 2.0. Atlanta (GA): National Center for Injury Prevention and Control.* Centers for Disease Control and Prevention.

Fasting, K., Brackenridge, C., & Sundgot-Borgen, J. (2003). Experiences of sexual harassment and abuse among Norwegian elite female athletes and nonathletes. *Research quarterly for exercise and sport*, *74*(1), 84-97.

Fasting, K., Chroni, S., & Knorre, N. (2014). The experiences of sexual harassment in sport and education among European female sports science students. *Sport, Education and Society*, *19*(2), 115-130.

Gunduz, N., Sunay, H., & Koz, M. (2007). Incidents of sexual harassment in Turkey on elite sportswomen. *The sport journal*, *10*(2), 1-10.

Koss, M. P., & Cook, S. L. (1998). Facing the facts. In *Issues in intimate violence*. Sage, Thousand Oaks, CA.

Lang, M., Mergaert, L., Arnaut, C., & Vertommen, T. (2023). Gender-based violence in sport: prevalence and problems. *European Journal for Sport and Society, 20*(1), 57-78.

Mountjoy, M., Brackenridge, C., Arrington, M., Blauwet, C., Carska-Sheppard, A., Fasting, K., & Budgett, R. (2016). International Olympic Committee consensus statement: harassment and abuse (non-accidental violence) in sport. *British Journal of Sports Medicine*, *50*(17), 1019-1029.

Russell, D. E. (1984). *Sexual exploitation: Rape, child sexual abuse, and workplace harassment.* Beverly Hills, CA: Sage Publications.

Sarwar, N. (2023). Abuse of power influencing sexual harassment behaviour in Pakistani sports. *Social Responsibility Journal*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/SRJ-02-2023-0065.

Sølvberg, N., Torstveit, M. K., Solstad, B. E., Mountjoy, M., Rosenvinge, J. H., Pettersen, G., & Sundgot-Borgen, J. (2024). Risk factors for sexual harassment and abuse victimization among adolescent athletes and non-athletes: A one-year follow-up study. *Child Abuse & Neglect*, *147*, 106592. DOI: https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106592

Smith, S. G., Zhang, X., Basile, K. C., Merrick, M. T., Wang, J., Kresnow, M. J., & Chen, J. (2018). *The national intimate partner and sexual violence survey: 2015 data brief–updated release.* Accessed from https://www.cdc.gov/violenceprevention/pdf/2015data-brief508.pdf on 01.11.2023.

Teranishi Martinez, C., Scott Tappan, C., Baker, H., Edwards, M., & Martinez, J. (2023). Sexual Harassment and Assault across Trail and Ultrarunning Communities: A Mixed-Method Study Exploring Gender Differences. *Social Sciences*, *12*(6), 359.

Watson, L. (1996). *Victims of violent crime recorded by the police: england and wales, 1990-1994*. Home Office research and Statistics Directorate.

Elektronik kaynaklar

European Commission Directorate-General for Education (2014). *Youth, sport and culture, gender equality in sport-proposal for strategic actions* 2014–2020, 27.12. 2023 tarihinde https://data.europa.eu/doi/10.2766/73626 adresinden erişilmiştir.

International Olympic Committee (IOC). (2007). *IOC consensus statement on "sexual harassment & abuse ın sport*. 25.10.2023 tarihinde https://stillmed.olympics.com/media/Document%20Library/OlympicOrg/News/20070802-IOC-adopts-Consensus-Statement-on-sexual-harassment-and-abuse-in-sport/EN-Sexual-Harassment-Abuse-In-Sportt-report-1125.pdf?_ga=2.13687219.58941049.1698245422-1169016332.1698245422 adresinden erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Aitchison, B., Rushton, A. B., Martin, P., Barr, M., Soundy, A., & Heneghan, N. R. (2022). The experiences and perceived health benefits of individuals with a disability participating in sport: A systematic review and narrative synthesis. *Disability and Health Journal, 15*(1), Article 101164. doi: 10.1016/j.dhjo.2021.101164

Alp, A.F., & Alpdoğan, S. S. (2023). Oturarak voleybol sporcuların spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi, 7*(1), 9-16. doi: 10.55238/seder.1224136

Akçamete, G. (2019). Özel gereksinimli olan bireyler. Ü. Şahbaz (Ed.), *Özel eğitim ve kaynaştırma* içinde (ss. 2-30). Ankara: Anı Yayıncılık.

Artar, Y., & Karabacakoğlu, Ç. (2003). Türkiye'de özürlüler turizminin geliştirilmesine yönelik olarak konaklama tesislerindeki altyapı olanaklarının araştırılması. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi.

Cavkaytar, A., & Diken, I. H. (2007). *Özel eğitime giriş.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Cavkaytar, A. (2010). Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim. İ. H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim* içinde (ss. 1-28). Ankara: Pegem Akademi.

Çetin, S., & Güven, S. (2022). Görme gereksinimli bireylerin spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. l. Ulusal İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Kongresi Yayını.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ). (2023). Disability. https://www.who.int/health-topics/disability#tab=tab_1 Erişim tarihi: 09.04.2024.

Emamvirdi, R., Hosseinzadeh, Asl, N.R., İlhan, E.L., & Çolakoğlu, F.F. (2020). Bedensel engelli sporcularda psikolojik esneklik ve spora katılım motivasyonu. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 14*(2), 271-281.

Erim, A., & Küçük, V. (2023). Çocuklarının spora katılım motivasyonlarının cinsiyet ve spor branşına göre incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi, 15*(1), 35-48.

Groff, D.G., Lundberg, N.R., & Zabriskie, R.B. (2009). Influence of adaptedsport on quality of life: perceptions of athletes with cerebralpalsy. *Disability Rehabilitation, 31*(4), 318-326.

Karasar N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Konter, E. (1995). *Sporda motivasyon.* İzmir: Saray Yayıncılık.

Mutlu-Bozkurt, T., Tekkurşun-Demir, G., & Dursun, M. (2019). Bedensel, işitme ve görme engelli sporcuların spora katılım motivasyonlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(67), 721-728. doi: 10.17719/jisr.2019.3760

Şengül, E. (2023). Engelli bireylerin spora katılım motivasyonu ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi. Tokat: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Tabachnick, B., & Fidell, L. (2013). Using multivariate statistics (6. baskı). New Jersey, Sage Publications, Thousand Oaks.

Taylan, S. B., & Bakkaloğlu, H. (2022). Özel eğitimin kavramsal temelleri, ilkeleri ve tarihsel gelişimi. E.L. İlhan, E. Yarımkaya & O.K. Esentürk (Eds.), *Özel gereksinimli bireyler için uyarlanmış beden eğitimi ve spor* içinde (ss. 17-34). Ankara: Pegem Akademi.

Tekkurşun-Demir, G., İlhan, E.L., Esentürk, O.K., & Kan, A. (2018). Engelli bireylerde spora katılım motivasyon ölçeği (Eskmö): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16*(1), 95-106. doi: 10.1501/Sporm_0000000347

Tekkurşun-Demir, G., & İlhan, E.L. (2019). Spora katılım motivasyonu: Görme engelli sporcular üzerine bir araştırma. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 4*(1), 157-170.

Vallerand, R.J., Deci, E.L., & Ryan, R.M. (1987). Intrinsic motivation in sport. *Exercise and Sport Sciences Review, 15*, 389-425.

Yılmaz, G. (2021). Paralimpik sporcuların spora katılım motivasyonlarının, engellerinin, kolaylaştırıcılarının ve sportif sorunlarla başa çıkma becerilerinin incelenmesi. Doktora tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi.

Yılmaz, Ö., & Eliöz, M. (2022). Özel gereksinimli bireylerde spora katılım motivasyonunun incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(130), 1-11. doi: 10.29228/ASOS.62794

WHO: Disability, prevention and rehabilitation. Technical Report Series. World Health Organization , Geneva, 1981, s. 668.

KAYNAKÇA

1. Aktan, M. (2017). *Basketbol sponsorluğunun marka imajına etkisi: muratbey uşak sportif basketbol takımı örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
2. Aktan, M. (2017). *Basketbol sponsorluğunun marka imajına etkisi: muratbey uşak sportif basketbol takımı örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
3. Akyıldız, M., Marangoz, M. (2008). Sporda sponsorluğun tüketicilerin satın alma niyetine yansıması. *Ege akademik bakış*, 8(1), 153-166.
4. Argan, M., Katırcı, H. (2015). *Spor pazarlaması* (3.Baskı). Nobel Yayın.
5. Argan, M. (2004). Spor sponsorluğu yönetimi. Detay Yayıncılık. Ankara.
6. Aydede, C. (2002). Halkla ilişkiler kampanyaları. MediaCat Yayınları, İstanbul.
7. Baş, M. (2008). Spor Sponsorluğu ve spor federasyonlarının sponsorluğa bakışı üzerine bir araştırma. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10 / 3, 111-124. https://doi.org/10.18070/erciyesiibd.437920.
8. Başar, E.E. (2018). Uluslararası spor organizasyonlarında ulusal markaların sponsorluk faaliyetlerinin incelenmesi: sponsora yönelik tutumun aracılık etkisi ve etkinlikle ilgilenimin moderatör rolü. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32 S(1), 157-176. https://doi.org/10.16951/atauniiibd.652901.
9. Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri.*
10. Böyük, M. (2022). Dijital medya ve spor sponsorluğu: yandex ve fenerbahçe işbirliği üzerine inceleme. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, *4*(2), 118-125.
11. Brooks, C. (1994). *Sports marketing: Competitive business strategies for sports.* Prentice Hall.
12. Carrillat, F.A. d'Astous, A. (2012). The Sponsorship-advertising ınterface: is less better for sponsors? *European Journal of Marketing*, 3(4), 562-574 https://doi.org/10.1108/03090561211202611.
13. Creswell, J. W., Hanson, W. E., Clark Plano, V. L., & Morales, A. (2007). Qualitative research designs: Selection and implementation. *The Counseling Psychologist,* 35(2), 236-264. https://doi.org/10.1177/0011000006287390.
14. Danyichuk, K.E. (2000). Tobacco sponsorship: spectator perceptions at an lpga event. *Sport Marketing Quarterly*, 9(2), 103-111.
15. EKİCİ, S. (2002). *Türkiye'de spor federasyonlarını oluşturan fahri çalışanların spor politikalarının oluşumu ve uygulamalarına yaklaşımları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sağlık Bil. Ankara.
16. Yenel, İ., & Erturan, A. (2004). Federasyon başkanlarının spor federasyonlarının özerkliğine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *9*(1).

17. FİŞEK, K., 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi, İstanbul: Gerçek Yayınevi, 1985.
18. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği, 1993.
19. Haywood, R. (1991). All about public relations: how to build business success on good communications. McGraw-Hill.
20. Jensen, J.A., Wakefield, L., Cobbs, J. B., Turner, B. A. (2016). Forecasting Sponsorship Costs: Marketing Intelligence in The Athletic Apparel Industry. *Marketing Intelligence & Planning*. 34(2), 281-298. https://doi.org/10.1108/mip-09-2014-0179.
21. Lardinoit, T., Quester, P. G. (2001). Attitudinal Effects of Combined Sponsorship And Sponsor's Prominence on Basketball in Europe. *Journal of Advertising Research*, 41(1), 48-58.
22. Okay, A. (2012). *Sponsorluk*. Der Yayınları.
23. Okay, A. (1998). Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk, Epsilon Yayıncılık, İstanbul.
24. Öztürk, S.A. (2013). *Sporda Sponsorluk.* (Ed. Metin Argan) Anadolu Üniversitesi Yayınları.
25. Parks, J., B., B., Zanger, R., K., Quarterman, J. (998). Contemporary Sport Management, Human Kinetics, USA.
26. Rifon, N.J., Choi, S.M., Trimble, C.S. Li, H. (2004). "Congruence effects in sponsorship: the mediating role of sponsor credibility and consumer attributions of sponsor motive", *Journal of Advertising*, 33(1), 30-42. https://doi.org/10.1080/00913367.2004.10639151.
27. Schwarz, E.C., Hunter, J.D. (2008). *Advanced theory practise in spor marketing*. Butterworth- Heinemann.
28. Soyer F. (2003). *Sporda sponsorluk*. Gazi Kitabevi.
29. Şahin, G., & Özbek, O. (2008). Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü federasyonlarında görev yapan personelin sponsorlukla ilgili görüşleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, *6*(2), 75-80.
30. Türk Dil Kurumu (TDK). (2021). *Federasyon*. https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.
31. TMOK, 2021. Ulusal federasyonlar. https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Ulusal-Spor-Federasyonlari adresinden erişilmiştir.
32. Tosun, N.B. (2003), *Pazarlama halkla ilişkileri ve reklam: bütünleşik pazarlama iletişim yönlü bir yaklaşım*. Türkmen Kitabevi, Beta Basım Yayın A.Ş. https://doi.org/10.14783/maruoneri.678757.

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Sosyal Politika

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-09-0
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL POLİTİKA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Elif Özlem Özçatal
X+122 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-09-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bakvis, P., & McCoy, M. (2008). *Core Labour Standards and International Organizations: What Inroads Has Labour Made?*. Friedrich-Ebert-Stiftung, Friedrich-Ebert-Stiftung, Division for International Cooperation, Global Trade Union Program. Bonn.

Bhagwati, J. (1993). The Diminished Giant Syndrome: How Declinism Drives Trade Policy. *Foreign Affairs*, 72(2), 22-26.

Bolle M. J. (2016). Overview of Labor Enforcement Issues in Free Trade Agreements. Congressional Research Service, https://fas.org/sgp/crs/misc/RS22823.pdf, (E.T.: 10.12.2023).

Brown, D. K. (2000). International Labor Standards in the World Trade Organization and the International Labor Organization. *Review-Federal Reserve Bank Of Saint Louis*, *82*(4), 105-114.

Corley-Coulibaly. M., Grasselli, G. ve Postolachi, I. (2022). *A Multi-Faceted Typology of Labour Provisions in Trade Agreements: - Overview, Methodology and Trends*. ILO: Geneva.

Corley-Coulibaly. M., Grasselli, G. ve Postolachi, I. (2023). *Promoting and Enforcing Compliance with Labour Provisions in Trade Agreements: Comparative Analysis of Canada, European Union and United States Approaches and Practices*. ILO: Geneva.

Das, S. B., Sen R. ve Srivastava S. (2017). *Labour Provisions in Trade Agreements with Developing Economies: The Case of TPPA and ASEAN Member Countries*. ISEAS Economics Working Paper No. 2017-1.

Ebert, F. C. (2016). Labour Provisions in EU Trade Agreements: What Potential For Channelling Labour Standards-Related Capacity Building?. *International Labour Review*, 155(3), 407-433.

Engen, L. (2017). *Labour Provisions in Asia-Pacific Free Trade Agreements*. Background paper, (1).

Eraltuğ, K. A. (2012). Ulusararası Ticaret Anlaşmalarının Sosyal Hükümleri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (99), 81-124.

Grandi, P. L. (2009). *Trade Agreements and their Relation to Labour Standards: The Current Situation*. International Centre for Trade and Sustainable Development (ICTSD).

Harrison, J., Barbu, M., Campling, L., Ebert, F. C., Martens, D., Marx, A., ... ve Smith, A. (2018). Labour Standards Provisions in EU Free Trade Agreements: Reflections on the European Commission's Reform Agenda. *World Trade Review*, 18(4), 635-657.

Haworth, N., Hughes, S. ve Wilkinson, R. (2005). The International Labour Standards Regime: A Case Study in Global Regulation. *Environment and Planning*, 37(11), 1939-1953.

ILO (2009). *World of Work Report 2009: The Global Jobs Crisis and Beyond*. International Institute for Labour Studies. ILO: Geneva.

ILO (2016) *Labour-Related Provisions in Trade Agreements: Recent Trends and Relevance to the ILO*. Governing Body, 328th Session. ILO: Geneva.

ILO (2017). *Handbook on Assessment of Labour Provisions in Trade and Investments Arrangements*. International Labour Office: Geneva.

ILO (2019). *Labour provisions in G7 trade agreements: A comparative perspective*. International Labour Office: Geneva

ILO (2024). ILO Labour Provisions in Trade Agreements Hub. https://webapps.ilo.org/LPhub/ (E.T.: 20.05.2024).

Niranjan, S. K. (2016). WTO and Labour Issues: a Challenge. *Humanities & Social Sciences Reviews*, 4(1), 49-52.

Orbie, J., & De Ville, F. (2010). Core Labour Standards in the GSP Regime of the European Union: Overshadowed by Other Considerations. İçinde Colin Fenwick & Tonia Novitz (Editörler), *Human Rights at Work: Perspectives on Law and Regulation* (s. 487-508). London: Bloomsbury Publishing.

Salem, S., & Rozental, F. (2012). Labor Standards and Trade: A Review of Recent Empirical Evidence. *J. Int'l Com. & Econ.*, 4, 63-98.

Singh, A., & Zammit, A. (2000). *The Global Labour Standards Controversy: Critical Issues for Developing Countries*. MPRA Paper. https://mpra.ub.uni-muenchen.de/53480/ (E.T.: 26.05.2024).

Swinnerton, K. A., & Schoepfle, G. K. (1994). Labor Standards in the Context of a Global Economy. *Monthly Lab. Rev.*, 117(9), 52-58.

Thiruselvan, V. (2008). *Non_Tariff Measures of WTO and its Impact on India S International Trade_a Study*. Manonmaniam: Sundaranar University.

Turnell, S. (2002). Core Labour Standards and the WTO. *The Economic and Labour Relations Review*, 13(1), 105-126.

USTR (2019) United States Will Terminate GSP Designation of India and Turkey, https://ustr.gov/about-us/policy-offices/press-office/press-releases/2019/march/united-states-will-terminate-gsp (E.T.: 23.05.2024).

Wilkinson, R., & Hughes, S. (2000). Labor Standards and Global Governance: Examining the Dimensions of Institutional Engagement. *Global Governance: A Review of Multilateralism and International Organizations*, 6(2), 259-277.

WTO (2001). Trading into the Future, 2nd Edition Revised, https://www.wto.org/english/res_e/doload_e/tif.pdf, (E.T.: 16.04.2024).

KAYNAKÇA

Alon, P. (2005). The Introduction a Modified Model of German Works Councils in İsrael: Towards a Tripartite Channel of Employee Representation and Participation. Degree of Master. Toronto: Toronto University.

Aslan, F. (1998). İşyeri İşçi Komiteleri. içinde Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi, 2, 156-159.

Aydın, U., & Keskin, Ö. (2015). 2821 sayılı kanundan 6356 sayılı kanuna: Türkiye'de sendikalar hukukunun dönüşümü. *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1(2), 1-41.

Bosnalı, Ö. (2023, Haziran). İş Piyasalarında Güncel Parametreler ve Yeni Eğitim Yöntemleri. *The Journal of Turk-Islam World Social Studies*, 10(37), 77-107.

Büyükuslu, R. (1997). İşletmelerde Uluslararası Yönetim Modelleri ve İşyeri Endüstri İlişkileri Sistemlerinin Yükselişi.Doçentlik Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Çelikkol, Ş. (1974). Türkiye'de İşçinin Yönetime Katılması, 248-249. Türkiye'de İşçi- İşveren İlişkileri Ekonomik ve Sosyal Etüdler Konferans Heyeti, Çeltüt Matbaacılık.

Çevik, F. (2021). İnşaat Sektöründe Çalışanların Sendikal Örgütlenme Algısı : Çanakkale Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: TC. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

ÇSGB, 2024 Ocak Ayı İstatistikleri. (2024, Ocak 31). İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2024 Ocak Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ, 32446 Sayılı Resmi Gazete.

ÇSGB, Veriler, 2023 Ocak Tebliği. (tarih yok).

Davidov, G. (2004). Collective bargaining laws: Purpose and scope. *International Journal of Comparative Labour Law and Industrial Relations*, *20*(1),81-106.

Değişik Başlık: RG-04/02/2024-32450. (tarih yok).

Deutsch, S. (2005). A researcher's guide to worker participation, labor and economic and industrial democracy. *Economic and Industrial Democracy*, 26(4), 645-656.

Dicle, İ. A. (1980). *Endüstriyel demokrasi ve yönetime katılma*. Ankara: ODTÜ Yayını.

DPT., Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007-2013). (tarih yok).

Erdoğan, C. (2017). Geçici İş İlişkisinde İşverenin İş Sağlığı ve Güvenliği Önlemleri Alma Yükümlülüğü. *Yıldırım Beyazıt Hukuk Dergisi*, (2), 127-158.

Frege, C. M. (2002). A critical assessment of the theoretical and empirical research on German works councils. *British Journal of Industrial Relations*, 40(2), 221-248.

Güngör, Y. (1998). Yönetime Katılma. Türkiye Sendikacılık Ansiklopedisi 3, Simurg Kitapevi.

Hak-İş Konfederasyonu ile Konya Büyükşehir Belediyesi Arasında Geliştirilen Bilgilendirme ve Danışma Konseyi: İş Konseyi Modeli Oluşturma Anlaşması. (2007). 51-52. Konya Büyükşehir Belediyesi.

Işık, V. (2009). Endüstri İlişkilerinin Yeni Yüzü, İnsan Kaynakları Yönetimi: Emeği Örgütsüzleştirme Stratejisi. *Gazi Ünivetsitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11/3, 147-176.

Karaarslan, İ. (2021). Avrupa Birliği Sosyal Politikası; Tarihsel Gelişim, Temel Dinamikler ve Geleceğe Dair Öngörüler. *TC. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (41), 113.

Kolay, R. (2019). Endüstriyal Demokrasi: Türkiye- AB Karşılaştırması. Yüksek Lisans Tezi. Isparta: TC. Süleyman Demirel Üniversitesi.

On İkinci Kalkınma Planı 2024-2028. (tarih yok). 166-167. TC. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Dairesi Başkanlığı.

Poole, M. (2004). *İndustrial Relations : Orijins and Patterns of National Diversity*, London, Routledge.

Rose, E. (2004). *Employment Relations.* Harlow: Financial Times Prentice Hall.

Strauss, G. (2006). Worker participation—some under-considered issues. *Industrial Relations: A Journal of Economy and Society*, *45*(4), 778-803.

Ünal, A. (1998). Organizasyon Düzeyinde Ödüllendirme-Kar Paylaşımı ve Kazanç Paylaşımı, Performansa Dayalı Ücret. *Kamu-İş Dergisi*, 29-30.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996- 2000). (tarih yok). 55- 56. DPT.

Yıldırım, E. & Calis, S. (2008). The İmpact of EU Accession on Turkish İndustrial Relations and Social Dialogue, *İndustrial Relations Journal.39(3), 212-228.*

KAYNAKÇA

Açıkalın, B. (2022). Analysis of The Evolution of Scientific Topics Using Text Mining Techniques. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Bahçeşehir Üniversitesi.

Alrayashi, A. (2023). Analyzing Higher Education Research Trends with Latent Dirichlet Allocation: A Text Mining Approach. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Atılım Üniversitesi.

EUROSTAT European Union. (2013). *European Statistics on Accidents at Work (ESAW)*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Hashimi, H. A. (2015). Selection Criteria for Text Mining Approaches. *Comput. Hum. Behav.* (51), 729-733.

Karaosmanoğlu, A. (2022). Gizli Dirichlet Ayrımı Kullanılarak COVID-19 Salgını Döneminde Yayınlanan İnternet Haberlerinin Konu Modellemesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Doğuş Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kaya, A. G. (2022). Konu Modelleme Yöntemlerinin Karşılaştırılması. *ESTUDAM Bilişim Dergisi*, 3(2), 46-53.

MATLAB. (2024). Analyze Text Data Using Topic Models. https://uk.mathworks.com/help/textanalytics/ug/analyze-text-data-using-topic-models.html (E.T.: 21.03.2024).

Mevzuat Bilgi Sistemi. (2012). 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6331&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5, (E.T.: 08.06.2024).

Özdemirci, S. (2021). Konu Modelleme Yöntemlerinin Belge Sınıflandırma Üzerine Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Sosyal Sigortalar Kurumu. (2022). Sosyal Sigortalar Kurumu İstatistik Yıllıkları. https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4 (E.T.: 20.12.2024).

Uluslararası Çalışma Örgütü. (2023). *Duyurular*. https://www.ilo.org/ankara/news/WCMS_905643/lang--tr/index.htm, (E.T.: 19.03.2024).

Xing, Y., Wu, Y., Zhang, S., ve Wang, L. (2024). Discovering Latent Themes İn Aviation Safety Reports Using Text Mining And Network Analytics. *International Journal of Transportation*, In Press.

Yongyoon , S. (2021). Sectoral Patterns of Accident Process for Occupational Safety Using Narrative Texts of OSHA Database. *Safety Science*, (142), 105363.

KAYNAKÇA

Aktaş, M. T. (2014). Göç olgusu ekonomik kalkınmada itici güç olabilir mi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 37-48.

Amit, L. M., Ultra Jr, V. U., & Song, Y. W. (2020). Link between migration status and occupational health and safety of Filipino migrant workers in South Korea.

Amo-Agyei, S. (2020). "The migrant pay gap: Understanding wage differences between migrants and nationals, ILO, Labour Migration Branch (MIGRANT) Conditions of Work and Equality Department (WORKQUALITY).

Ari, Y. O. (2020). *Çağdaş Göç Teorileri Çerçevesinde Küresel Göçlerin Ekonomik Belirleyicileri*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Boghean, C. (2016). The phenomenon of migration. Opportunities and challenges. *The USV Annals of Economics and Public Administration,* 16(3): 14-20.

Böhning, R. (1991). The ILO and the New UN Convention on Migrant Workers: The past and Future. *International Migration Review*, 25(4), 698–709. doi:10.1177/019791839102500403

Campbell RM, Klei AG, Hodges BD, Fisman D, Kitto S. 13. 2014. A comparison of health access between permanent residents, undocumented immigrants and refugee claimants in Toronto, Canada. *J. Immigr. Minor. Health,* 16:1165–76

Cooper, D. (2002). Safety Culture: A Model for Understanding and Quantifying a Difficult Concept, *Professional Safety*, 30–36.

Çalış, S., & Küçükali, U. F. (2019). The work safety culture as a subculture: The structure of work safety culture in Turkey. *Procedia Computer Science*, 158, 546-551.

Çiftçi, B. (2016). Türkiye'de Toplumsal Kültürün İş Güvenliği Kültürüne Etkisi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 7 (2), 13-40. https://dergipark.org.tr/en/pub/cider/issue/29535/316993

Einar H. Dyvik, Dec 11, 2023 Refugees - major hosting countries worldwide as of 2023, https://www.statista.com/statistics/263423/major-refugee-hosting-countries-worldwide/ (erişim tarihi: 27/05/2024)

Einar H. Dyvik, Dec 11, 2023 Refugees - major hosting countries worldwide as of 2023, https://www.statista.com/statistics/263423/major-refugee-hosting-countries-worldwide/

Furnham, A. and Gunter B. (1993). Corporate Culture: Definition, Diagnosis and Change. *International Review of Organizational Psychology*, 8, 233-261.

Guan, Z., Yiu, T.W., Samarasinghe, D.A.S. and Reddy, R. (2024), "Health and safety risk of migrant construction workers–a systematic literature review", *Engineering, Construction and Architectural Management*, Vol. 31 No. 3, pp. 1081-1099. https://doi.org/10.1108/ECAM-02-2022-0129

Geçici Koruma Sağlanan Yabancıların Çalışma İzinlerine Dair Yönetmelik, Resmî Gazete Tarihi: 15/1/2016 Resmî Gazete Sayısı: 29594

Güllüpınar, F. (2012). Göç olgusunun ekonomi-politiği ve uluslararası göç kuramları üzerine bir değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4).

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context, *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 2307-0919.

International Labor Organization, (2023), Report: A call for safer and healthier working environments,

Geneva, pp. 17. DOI: https://doi.org/10.54394/HQBQ8592

Karcıoğlu, F.(2010). Örgüt Kültürü ve Örgüt İklimi İlişkisi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1-2), 265-282.

Kim, Y., Park, J., & Park, M. (2016). Creating a culture of prevention in occupational safety and health practice. *Safety and health at work*, 7(2), 89-96.

McAuliffe, M. and L.A. Oucho (eds.), 2024. World Migration Report 2024. International Organization for Migration (IOM), Geneva.

Moyce, S. C., & Schenker, M. (2018). Migrant workers and their occupational health and safety. *Annual review of public health*, 39, 351-365.

Mustaffa, A., Noura, C., & Haque, M. M. (2021). Right of Migrant Workers to Occupational Health and Safety Under Malaysia Laws. *International Journal of Law, Government, and Communication*, 6(26), 48-60.

Porru, S., & Baldo, M. (2022). Occupational Health and Safety and Migrant Workers: Has Something Changed in the Last Few Years?. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(15), 9535.

Preibisch, K., & Otero, G. (2014). Does Citizenship Status Matter in C anadian Agriculture? Workplace Health and Safety for Migrant and Immigrant Laborers. *Rural Sociology*, 79(2), 174-199.

Quandt SA, Arcury-Quandt AE, Lawlor EJ, Carrillo L, Marín AJ. et al. 2013. 3-D jobs and health disparities: the health implications of Latino chicken catchers' working conditions. *Am. J. Ind. Med.* 56:2206–15

Shepherd, R., Lorente, L., Vignoli, M., Nielsen, K., & Peiró, J. M. (2021). Challenges influencing the safety of migrant workers in the construction industry: A qualitative study in Italy, Spain, and the UK. *Safety science*, 142, 105388.

Şişman, M., (1996). Postmodernizm Tartışmaları ve Örgüt Kuramındaki Yansımaları, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 7(7), 451–464.

Uluslararası Çalışma Örgütü (2023), Cinsiyete Dayalı Ücret Farkının Ölçümü: Türkiye Uygulaması, https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@europe/@ro-geneva/@ilo-ankara/documents/publication/wcms_756659.pdf

Zohar, D. & Lurıa, G. (2005). A Multilevel Model of Safety Climate: Cross-level Relationships Between Organization and Group-level Climates, *Journal of Applied Psychology*, 90(4), 616-628.

4817 Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun, Resmî Gazete Tarihi: 27/2/2003, Resmî Gazete Sayısı: 4817

4857 İş Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 10/6/2003, Resmî Gazete Sayısı: 25134

6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Resmî Gazete Tarihi: 30/6/2012, Resmî Gazete Sayısı: 28339

URL-1: https://www.goc.gov.tr/multeci. (E.T.:14.02.2024)

URL-2: https://www5.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4662.html (E.T: 31.01.2024)

URL-3: https://www.kureselamaclar.org (Erişim tarihi 29/01/2024)

URL-4: IOM, UN World Migration Report, 2020, https://publications.iom.int/system/files/pdf/wmr_2020.pdf

URL-5: https://www.ilo.org/global/standards/subjects-covered-by-international-labour-standards/migrant-workers/lang--en/index.htm (1/ulaşım tarihi 14.03.2022)

URL- 6: https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/ (E.T.: 12.02.2024)

URL-7: https://www.goc.gov.tr/ikamet-izinleri (E.T.: 12.02.2024)

URL-8: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararasi-Goc-Istatistikleri-2018-30711 (E.T: 12.02.2024)

URL-9: Evrensel Gazetesi https://www.evrensel.net/haber/477304/isig-meclisi-son-on-yilda-en-az-828-multeci-isci-hayatini-kaybetti (E.T.: 12.02.2024)

URL-10: https://bianet.org/haber/is-kazalarinda-olen-multeci-iscilerin-akibeti-264119, (E.T.: 20.02.2024)

URL-11: https://www.politikyol.com/gocmen-iscilerin-var-mi-bir-hakki-kullan-oldur-emek-somurusu/#:~:text=G%C3%B6%C3%A7men%20i%C5%9F%C3%A7iler%20aras%C4%B1ndaki%20kay%C4%B1t%20d%C4%B1%C5%9F%C4%B1,75%20g%C3%B6%C3%A7men%20i%C5%9F%C3%A7inin%20ya%C5%9Fam%C4%B1n%C4%B1%20yitirdi (E.T.: 20.02.2024)

URL-12: https://www.hofstede-insights.com/country/turkey/ (Erişim Tarihi: 20/05/2024)

KAYNAKÇA

Abay Alyüz, S., & Usta Ş. (2021*). Sosyal hizmet uzmanının uygulama kılavuzu bütüncül bir rehber (Ed. Kara H.Z.).* Eğitim Yayın Evi, İstanbul.

Aktan, C. C., & Vural, İ. Y. (2002). *Makro-ekonomik politikalar, gelir dağılımı ve yoksulluk.* Ankara: Hak-iş konfederasyonu yayınları.

Arpacıoğlu, Ö., & Yıldırım, M. (2011). Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Analizi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 60-76.

Canatan, B., & Egemen, İ. (2021). Türkiye'de Hane halklarına Yapılan Sosyal Yardımların Belirleyicileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 221-241.

Cerev, G., & Yenihan, B. (Ed.) (2018). *Yoksulluk, farklı boyutlarıyla.* Bursa: Dora Yayınevi.

Çetin, İ. (2020). Yoksulluk ve Yoksulluk Göstergeleri: Türkiye ve OECD ülkeleri üzerine bir karşılaştırma. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(2), 510-532.

Creswell, J. W., & Yöntemleri, N. A. (2013). Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. *Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir, çev. edt.), Ankara: Siyasal Yayıncılık.*

Daşlı, Y. (2018). Yoksullukla Mücadele Aracı Olarak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *19*(2), 525-542.

Doğan, E. M., & Tatlı, H. (2014). İnsani Gelişme ve Yoksulluk Bağlamında Türkiye'nin Dünyadaki Yeri. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *28*(1), 99-124.

Giddens, A., & Sutton P. W. (2016). *Sosyoloji (7.edisyon).* Kırmızı Yayınları: İstanbul.

Gündoğan, N. (2008). Türkiye'de yoksulluk ve yoksullukla mücadele. *Ankara Sanayi Odası*, 42-56.

Gündüz, A. Y. (2006). Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Üzerine Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 34-55.

Kırlıoğlu, M. (2021). *Sosyal politika ve sosyal hizmet (Ed. Başer, D).* Ankara: Nobel Yayın.

Kızılgöl, Ö. A., & Üçdoğruk, Ş. (2011). 2002-2006 Yılları Arasında Türkiye'de Yaşam Standartları ve Yoksulluğa İlişkin Mikro Ekonometrik Analizler. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25(1), 373-391.

Memiş, H. (2014). Küreselleşme ve Yoksulluk İlişkisi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5(1), 144-161.

Michalos, A. C. (Ed.). *(2014). Encyclopedia of quality of life and well-being research (4424-4427).* Dordrecht: Springer Netherlands.

Öcal, A.T. (Ed.) (2022*). Sosyal politika ekseninde yoksulluk güncel sorunlar ve tartışmalar*. (1.Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Özdemir, Ç. M., & İslamoğlu, E. (Ed..). (2017). *Gelir dağılımı ve yoksulluk: Kavram-teori-uygulama (2.basım).* Ankara: Seçkin Yayıncılık

Özsoy, D., & Karataş, K. (2021). Türkiye'de Yoksullukla Mücadelede Uygulanan Sosyal Yardımlar. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 219-236.

Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü. (2022). Sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları. Erişim adresi: https://www.aile.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakiflari/. Erişim tarihi: 20.12.2022.

Sözeriyim, A. R. (2019). Sosyal Politika Açısından Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları: Aksaray ili örneği. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray: Aksaray Üniversitesi.

Şenses, F. (2002). *Küreselleşmenin öteki yüzü: Yoksulluk (2.baskı).* İstanbul: İletişim Yayınları.

Taş, A. (2022). Sosyal Hizmet Etkinliği Olarak Sosyal İnceleme ve Türkiye'de Sosyal Yardımların Sunumunda "Muhtaçlık" Değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi .

Timuroğlu Polat, K. F. (2022). Yoksullukla Mücadelede Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarının Rolü: Kastamonu İli Örneği. Doktora Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,.

Tokol, A., & Alper, Y. (Ed.)(2018*). Sosyal politika. (9.basım).* Bursa: Dora Yayınevi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). Gelir, yaşam, tüketim ve yoksulluk Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Gelir,-Yasam,-Tuketim-ve-Yoksulluk-107 Erişim tarihi: 21.12.2022

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2022). İstihdam, işsizlik ve ücret. Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=istihdam-issizlik-ve-ucret-108&dil=1 Erişim tarihi: 21.12.2022

UNDP . (1997). Human Development Report. New York: Oxford University Press.

Yaşar, S., & Taşar, M. O. (2019). Kavramsal Olarak Yoksulluk ve Türkiye'de Yoksullukla Mücadele Politikalarının Etkileri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 19(38), 118-144.

Editor: Assoc. Prof. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

International Research in the Field of Architecture I

EĞİTİM yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ARCHITECTURE - I

Editor: Assoc. Prof. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 76780

ISBN: 978-625-6251-34-2
1. Edition, July 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN THE FIELD OF ARCHITECTURE - I
Editor: Assoc. Prof. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+146, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6251-34-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Aguglia, A., Borsotti, A., Cuniberti, F., Serafini, G., Amore, M., Maina, G. (2017). The Influence of Sunlight Exposure on Hospitalization In Emergency Psychiatry, Chronobiology International, 34(10)1413-1422.

Altimier, L.B..B. *(2004).* Healing Environments: For patients and providers. Newborn and Infant Nursing Reviews, 4(2)89-92.

Alzoubi, H., Al-rqaibat, S., Bataineh, R. (2010). Pre-versus post-occupancy evaluation of daylight quality in hospitals. Building and Environment, (45) 2652-2665.

Alzubaidi, S., Soori, P.K. (2012). Energy Efficient Lighting System Design for Hospitals Diagnostic and Treatment Room. Journal of Light and Visual Environment. 36(1)23-31.

Alzubaidi, H. H., Al-rqaibat, M. (2014). The Effect of Hospital Design on Indoor Daylight Quality in Children Section in King Abdullah University Hospital, Jordan. Sustainable Cities and Society 14: 449-455.

Ampt, A., Harris, P., Maxwel, M. (2012***).*** The health impact of the design of hospital facilities on patient recovery and wellbeing, and staff wellbeing: A review of literature, Center for primary health care and equity. University of New South Wales, Sydney.

Andrade, C., Lima, M.L., Fornara, F., Bonaiuto, M. (2012). Users' views of hospital environmental quality: Validation of the Perceived Hospital Environment Quality Indicators (PHEQIs), Journal of Environmental Psychology, (32), 97-111.

Applebaum, D., Fowler, S., Fiedler, N., Osinubi, O., Robson, M. (2010). The Impact of Envıronmental Factors On Nursıng Stress, Job Satisfaction And Turnover Intention. Journal Nurs Admin, 40(7-8) 323-328.

Aydın, D. (2009). Hastane Mimarisis İlkeler ve Ölçütler, Entegre Matbaası, İstanbul.

Azmoon, H., Dehghan, H., Akbari, J., ve Souri, S. (2013). The Relationship between Thermal Comfort and Light Intensity with Sleep Quality and Eye Tiredness in Shift Work Nurses, Journal of Environmental and Public Health, 2013: 1-5.

Badia, P., Myers, B., Boecker, M., Culpepper, J., & Harsh, J. R. (1991). Bright light effects on body temperature, alertness, EEG and behavior. Physiology & behavior, 50(3), 583-588.

Başkaya, A., Yıldırım, K., & Muslu, M. S. (2005). Poliklinik Bekleme Alanlarında Fonksiyonel ve Algı-Davranışsal Kalite: ANKARA, İBNİ SİNA HASTANESİ POLİKLİNİĞİ. Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 20(1)53-68

Beauchemin, K. M., & Hays, P. (1996). Sunny hospital rooms expedite recovery from severe and refractory depressions. Journal of affective disorders, 40(1-2), 49-51.

Beauchemin, K. M., & Hays, P. (1998). Dying in the dark: sunshine, gender and outcomes in myocardial infarction. Journal of the Royal Society of Medicine, 91(7), 352-354.

Becker, F., & Carthey, J. (2007). Evidence-based design: Key issues in a collaborative process. Proceedings of the W, 92, 23-26.

Bellia, L., Bisegna, F., & Spada, G. (2011). Lighting in indoor environments: Visual and non-visual effects of light sources with different spectral power distributions. *Building and environment*, *46*(10), 1984-1992.

Benedetti, F., Colombo, C., Barbini, B., Campori, E., & Smeraldi, E. (2001). Morning sunlight reduces length of hospitalization in bipolar depression. *Journal of affective disorders*, *62*(3), 221-223.

Bernson, M. (2002). Seasonal Affective Disorder: Shedding Light on Seasons and the Brain. *Harvard Science Review*, *16*, 54-57.

Blackburn, S., & Patteson, D. (1991). Effects of cycled light on activity state and cardiorespiratory function in preterm infants. *The Journal of perinatal & neonatal nursing*, *4*(4), 47-54.

Booker, J. M., & Roseman, C. (1995). A seasonal pattern of hospital medication errors in Alaska. *Psychiatry Research*, *57*(3), 251-257.

Boyce, P. R., Beckstead, J. W., Eklund, N. H., Strobel, R. W., & Rea, M. S. (1997). Lighting the graveyard shift: The influence of a daylight-simulating skylight on the task performance and mood of night-shift workerst. *International journal of lighting research and technology*, *29*(3), 105-134.

Brandon, D. H., Holditch-Davis, D., & Belyea, M. (2002). Preterm infants born at less than 31 weeks' gestation have improved growth in cycled light compared with continuous near darkness. *The Journal of pediatrics*, *140*(2), 192-199.

Buchanan, T. L., Barker, K. N., Gibson, J. T., Jiang, B. C., & Pearson, R. E. (1991). Illumination and errors in dispensing. *American journal of hospital pharmacy*, *48*(10), 2137-2145.

Canellas, F., Mestre, L., Belber, M., & Frontera, G., Rey, M. A., & Rial, R. (2015). Increased daylight availability reduces length of hospitalisation in depressive patients, European archives of psychiatry and clinical neuroscience, 1-4.

Choi, J. H., Beltran, L. O., & Kim, H. S. (2012). Impacts of indoor daylight environments on patient average length of stay (ALOS) in a healthcare facility. *Building and environment*, *50*, 65-75.

Colman, R. S., Frankel, F., Ritvo, E., & Freeman, B. J. (1976). The effects of fluorescent and incandescent illumination upon repetitive behaviors in autistic children. *Journal of Autism and Childhood Schizophrenia*, *6*, 157-162.

Dalke, H., Little, J., Niemann, E., Camgoz, N., Steadman, G., Hill, S., & Stott, L. (2006). Colour and lighting in hospital design. *Optics & Laser Technology*, *38*(4-6), 343-365.

Dascalaki, E. G., Gaglia, A. G., Balaras, C. A., & Lagoudi, A. (2009). Indoor environmental quality in Hellenic hospital operating rooms. *Energy and Buildings*, *41*(5), 551-560.

Davis, R. G., McCunn, L. J., Wilkerson, A., & Safranek, S. (2020). Nurses' satisfaction with patient room lighting conditions: A study of nurses in four hospitals with differences in the environment of care. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *13*(3), 110-124.

De Giuli, V., Zecchin, R., Salmaso, L., Corain, L., & De Carli, M. (2013). Measured and perceived indoor environmental quality: Padua Hospital case study. *Building and environment*, *59*, 211-226.

Devlin, A. S., & Arneill, A. B. (2003). Health care environments and patient outcomes: A review of the literature. *Environment and behavior*, *35*(5), 665-694.

Dianat, I., Sedghi, A., Bagherzade, J., Jafarabadi, M. A., & Stedmon, A. W. (2013). Objective and subjective assessments of lighting in a hospital setting: implications for health, safety and performance. *Ergonomics*, *56*(10), 1535-1545.

Di Cicco, S. (2002). Well-Being In Hospitals, 2. USO Built Research Conference 75, Sweeden.

Dunn, H., Anderson, M. A., & Hill, P. D. (2010). Nighttime lighting in intensive care units. *Critical care nurse*, *30*(3), 31-37.

Eastman, C. I., Young, M. A., Fogg, L. F., Liu, L., & Meaden, P. M. (1998). Bright light treatment of winter depression: a placebo-controlled trial. *Archives of general psychiatry*, *55*(10), 883-889.

Edwards, L. & Torcellini, P. (2002). A Literature Review Of The Effects Of Natural Light On Building Occupants. NREL/TP-550-30769. National Renewable Energy Laboratory Report, Golden, Colorado.

Evans, G. W. (2003). The built environment and mental health. *Journal of urban health*, *80*, 536-555.

Figueiro, M. G., Rea, M. S., Boyce, P., White, R., & Kolberg, K. (2001). The effects of bright light on day and night shift nurses' performance and well-being in the NICU. *Neonatal Intensive Care*, *14*(1), 29-32.

Figueiro, M. G., Appleman, K., Bullough, J. D., & Rea, M. S. (2006). A discussion of recommended standards for lighting in the newborn intensive care unit. *Journal of Perinatology*, *26*(3), S19-S26.

Fontaine, D. (2005). Impact of the critical care environment on the patient. *Critical Care Nursing: A Holistic Approach. 8th ed. Philadelphia, Pa: Lippincott Williams & Wilkins*, 36-45.

Fontaine, D. K., Briggs, L. P., & Pope-Smith, B. (2001). Designing humanistic critical care environments. *Critical Care Nursing Quarterly*, *24*(3), 21-34.

Freedman, D.M. Dosemeci, M., & Mcglynn, K. *(2002).* Sunlight And Mortality From Breast, Ovarian, Colon, Prostate, And Non-Melanoma Skin Cancer: A Composite Death Certificate Based Case Study. Occupational Environmental Medicine, 59,257-262.

Gibbons, C., Geller, S., & Glatz, E. (1998). Biomedical equipment in the neonatal intensive care unit: is it a stressor?. *The Journal of perinatal & neonatal nursing*, *12*(3), 67-73.

Gharaveis, A., Yekita, H., & Shamloo, G. (2020). The perceptions of nurses about the behavioral needs for daylighting and view to the outside in inpatient facilities. HERD: Health Environments Research & Design Journal, 13(1), 191-205.

Graves, E., Davis, R. G., DuBose, J., Campiglia, G. C., Wilkerson, A., & Zimring, C. (2021). Lighting the patient room of the future: Evaluating different lighting conditions for performing typical nursing tasks. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *14*(2), 234-253.

Gündogdu, F., & Deljavan, N. (2023). Ameliyat Sonrası Dönemde Uykusuzluğun Yönetiminde Işık ile İlgili Yapılan Girişimlerin Gözden Geçirilmesi. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 78-88.

Hobday, R. (2011). Indoor Environment Quality In Refurbishment, Historic Scotland Technical Paper 12, Scotland.

Huang, Y. C., Chu, C. L., Lee, S. N. C., Lan, S. J., Hsieh, C. H., & Hsieh, Y. P. (2013). Building users' perceptions of importance of indoor environmental quality in long-term care facilities. *Building and Environment*, *67*, 224-230.

Huisman, E.R.C.M., Morales, E., Van Hoof, J., & Kort, H.S.M. (2012). A Review Of The Impact Of Physical Environmental Factors On Users. Building and Environment, 58,70-80.

Illuminating Engineering Society (IES) *(1995).* Lighting For Healthcare Facilities Illuminating Engineering Society Of North America, New York.

Iyendo, T.O., Uwajeh, P. C., Ikenna, E. S. (2016) The Therapeutic Impacts of Environmental Design Interventıons on Wellnes in Clinical Settings: A Narrative Review, 24:174-188.

Jin, H. Y., Gold, C., Cho, J., Marzban, F., & Lim, L. (2023). The role of healthcare facility design on the mental health of healthcare professionals: A literature review. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *16*(1), 270-286.

Karakurt, A.S. (2003). Critical Analysis And Evaluation Of Hospital Main Entrances According To Design Performance Criteria In The Case Of Turkey, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kamali, N. J., & Abbas, M. Y. (2012). Healing environment: enhancing nurses' performance through proper lighting design. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *35*, 205-212.

Kazanasmaz, T. (2003). Aydınlatma Sistemlerinin Çalışabilirlik Durumu Üzerine Bir Çalışma, İbn-i Sina Hastanesi, EMO II. Ulusal Aydınlatma Sempozyumu, Diyarbakır, 8-10 Ekim 2003.

Kazanasmaz, T., Günaydin, M., & Binol, S. (2009). Artificial neural networks to predict daylight illuminance in office buildings. *Building and Environment*, *44*(8), 1751-1757.

Kim, G., & Kim, T.J. (2010). Healthy Daylighting Design For The Living Environment In Apartments In Korea. Building and Environment, 45,287-294.

Lack, L., & Wright, H. (1993). The Effect Of Evening Bright Light In Delaying The Circadian Rhythms and Lengthening The Sleep Of Early Morning Awakening Insomniacs, Sleep, 16(5)436-443.

Laursen, J. Danielsen, A., Rosenberg, J. (2014). Effects of environmental design on patient outcome: A systematic review. Herd: Health Environments Research & Design Journal, 7(4):108-119

Lewy, A.J., Wehr, T.A., Goodwin, F.K., Newsome, D.A., & Markey, S.P. (1980). Light Suppresses Melatonin Secretion In Humans, Science, 210(4475)1267-1269.

Lewy, A.J., Kern, H.A., Rosenthal, N.E., & Wehr, T.A. (1992). Bright Artifical Light Treatment Of A Manic-Depressive Patient With Seasonal Mood Cycle. American Journal of Psychiatry, 139(11)1496-1498.

Lewy,, A.J., Bauer, V.K, Cutler, N.L. Sack, R.L., Ahmed, S., Thomas, K.H., Blood, M.L., & Jackson, J.M.L. (1998). Morning Vs Evening Light Treatment Of Patients With Winter Depression. Archives of General Psychiatry, 55(10)890-896.

Martiny, K. (2004). Adjunctive Bright Light In Non-Seasonal Major Depression. Acta Psychiatr Scand Supp, 425,7-28.

McCunn, L. J., Safranek, S., Wilkerson, A., & Davis, R. G. (2021). Lighting control in patient rooms: Understanding nurses' perceptions of hospital lighting using qualitative methods. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *14*(2), 204-218.

Miller, C.L, White, R., Whitman, T.L, O'Callaghan, M.F., & Maxwell, S.E. (1995). The Effects Of Cycled Versus Noncycled Lighting On Growth And Development In Preterm Infants. Infant Beha Develop, 18(1)87-95.

Mitchell, C.S., Zhang , J.J. Sigsgaard, T., Jantunen, M., Lioy, P.J., & Samson, R. (2007). Current State Of The Science: Health Effects And Indoor Environmental Quality. Environmental Health Perspectives, 115(6)958-964.

Mroczek, J., Mikitaraaa, G., Viera, E.K., & Rotarius, T. (2005). Hospital Design And Staff Perceptions: An Exploratory Analysis. The Health Care Manager, 24(3)233-244.

Muslu, M.S. *(2005).* İç Mekan Tasarımında Fiziksel Çevre Faktörlerinin Kullanıcı Memnuniyeti Üzerine Etkisi: Gazi Hastanesi Çocuk Polikliniği Bekleme Holü Örneği, Yüksek Lisans Tezi Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi.

Nelson, R. (2006). AJN Reports: Designing To Heal: A New Trend In Evidence-Based, 'Nurse-Friendly' Hospital Design. AJN American Journal of Nursing, 106(11),25-27.

Nimlyat, P. S., Anumah, J. J., Odoala, M. C., & Benjamin, G. K. (2018). Spatial Distribution of the Nature of Indoor Environmental Quality in Hospital Ward Buildings in Nigeria. In Indoor Environmental Quality. IntechOpen.

Onur, D. *(2007).* Hastane Yapılarının İç Mekan Görsel Algı Açısından Değerlendirilmesi: Acıbadem Hastaneleri Örneği, Yüksek Lisans Tezi Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Payne, S. R., Mackrill, J., Cain, R., Strelitz, J., & Gate, L. (2015). Developing interior design briefs for health-care and well-being centres through public participation. Architectural Engineering and Design Management, 11(4), 264-279.

Philips Lighting *(1993).* Lighting Manual, 5th Edition, Netherlands.

Rea, M.S. (2002). Light- Much More Than Vision, Light And Human Health: EPRI/LRO 5th International Lighting Research Symposium, Palo Alto 3-5 Kasım 2002.

Reichrath , J. (2006). The challenge Resulting From Positive And Negative Effects Of Sunlight: How Much Solar UV Exposure Is Appropriate To Balance Between Risks Of Vitamin D Deficiency And Skin Cancer?. Progress in Biophysics and Molecular Biology, 92,9-16.

Roseman, C., & Booker, J.M. (1995). A Seasonal Pattern Of Hospital Medication Errors In Alaska. Psychiatry Research, 57,251-257.

Rosenthal, N. E., Sack, D. A., Gillin, J. C., Lewy, A. J., Goodwin, F. K., Davenport, Y., ... & Wehr, T. A. (1984). Seasonal affective disorder: a description of the syndrome and preliminary findings with light therapy. *Archives of general psychiatry*, *41*(1), 72-80.

Satlin, A., Volicer, L., Ross, V., Herz, L., & Campbell, S. (1992). Bright light treatment of behavioral and sleep disturbances. *American Journal of Psychiatry*, *149*(8), 1028.

Sawatzky, J.V. (1996). Stress In Critical Care Nurses: Actual And Perceived, Hear & Lung: The Journal of Acute and Critical Care, 25(5)409-417.

Selçuk, E. *(2012).* Sağlık Yapılarında Tasarım Yönetimine Yönelik Bir Model Önerisi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Selçuk, E. (2022). Evidence based design in healthcare facilities. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *9*(2), 1056-1076.

Shepley, M. M. (2004). Evidence-based design for infants and staff in the neonatal intensive care unit. *Clinics in perinatology*, *31*(2), 299-311.

Sinoo, M. M., Van Hoof, J., & Kort, H. S. (2011). Light conditions for older adults in the nursing home: Assessment of environmental illuminances and colour temperature. *Building and Environment*, *46*(10), 1917-1927.

Steffy, G.R. (2002). Architectural Lighting Design, John Wiley & Sons. New York ABD.

Sungur Ergenoğlu , A. *(2006).* Sağlık Kurumlarının İyileştiren Hastane Anlayışı ve Akreditasyon Bağlamında Tasarımı ve Değerlendirilmesi, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Teke, A., Timur, O. (2013). Lighting Systems at the Hospitals: An Overview, Majlesi Journal of Eenergy Management, 2(2):39-51.

Terman, M., Terman, J. S., Quitkin, F. M., McGrath, P. J., Stewart, J. W., & Rafferty, B. (1989). Light therapy for seasonal affective disorder. *Neuropsychopharmacology*, *2*(1), 1-22.

*Ulrich, R.*S. *(1991).* Effects Of The Health Facility Interior Design On Wellness: Theory And Recent Scientific Research. Journal of Health Care Design, 3,97-109.

Ulrich, R., Quan, X., Zimring, C., Joseph, A., & Choudhary, R. (2004). The Role Of The Physical Environment In The Hospital Of The 21st Century: A Once-In-A-Lifetime Opportunity, Center For health Design, Concord CA. www.healthdesign.org/research/reports/pdf/role_physical_env.pdf.

Ulrich, R., Zimring, C., Zhu, X., Dubose, J., BO Seo, H., Seon Choi, Y., Quan, X., & Joseph, A. (2008). A Review Of The Research Literature On Evidence-Based Healthcare Design, Healthcare Leadership White Paper Series 5 Of 5, Concord. CA: The Center Of Health Design.

Van Bommel, W.J.M. (2006). Non-Visual Biological Effects Of Lighting And The Practical Meaning For Lighting For Work. Applied Ergonomics, 37,461-466.

Van Der Rhee, H.J., De Vries, E., & Coebergh, J.W.W. (2006). Does Sunlight Prevent Cancer? A Systematic Review, European Journal Of Cancer, 42(2006)2222-2232.

Van Hoof, J., Kort, H.S.M., Duijnstee, M.S.H., Rutten, P.G.S., & Hensen, J.L.M. (2010). The Indoor Environment And Integrated Design Of Homes For Older People With Dementia. Building and Environment, 45,1244-1261.

Van Someren, E.J.W., Kessler, A., Mirmiran, M., & Swaab, D.F. (1997). Indirect Bright Light Improves Circadian Rest-Activity Rhythm Disturbances In Demented Patienst. Society of Biological Psychiatry, 41,955-963.

Visser, M.R.M., Smets, E.M.A., Oort, F.J., & De Haes, H.C.J.M. (2003). Stress, Satisfaction And Burnout Among Dutch Medical Specialists. CMAJ, 168(3)271-275

Walch, J. M., Rabin, B. S., Day, R., Williams, J. N., Choi, K., & Kang, J. D. (2005). The effect of sunlight on postoperative analgesic medication use: a prospective study of patients undergoing spinal surgery. *Psychosomatic medicine*, *67*(1), 156-163.

Wang, Z. (2018) Private Rooms, Semi-Open Areas, or Open Areas for Chemotherapy Care: Perspectives of Cancer Patients, Families, and Nursing Staff, Health Environment Research & Design Journal, 1-15, DOI: 10.1177/1937586718758445

White, R.D. (2007). Recommended Standards For The NewBorn ICU. Journal of Perinatology, 27,S4-S19.

Yıldırım, K., & Muslu , M.S. (2006). Poliklinik Bekleme Alanlarında Çevresel Faktörlerin Kullanıcıların Fonksiyonel Ve Algı-Davranışsal Performansına Etkisi: Gazi Hastanesi Çocuk Polikliniği. Politeknik Dergisi, 9(1)39-51.

Zimring, C., & Bosch, S. (2008). Building The Evidence Base For Evidence-Based Design: Editors' Introduction. Environment and Behaviour, 40(2)147-150.

Zoon, W. A. C., Van Der Heijden, M. G. M., Loomans, M. G. L. C., & Hensen, J. L. M. (2010). On the applicability of the laminar flow index when selecting surgical lighting. *Building and Environment*, *45*(9), 1976-1983.

REFERENCES

Architecture Sustainability. (n.d.). Retrieved June 26, 2024, from http://www.fosterandpartners.com/content/essays/Architecture%20and%20Sustainability.pdf

Çakır, G. (2011). *In The Context Of Sustainable Architecture Examining Of Highrise Buildings, Master Thesis, Mimar Sinan Fine Arts University, İstanbul*. https://acikerisim.msgsu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.14124/1734?show=full

Çakır Kasıf, G. (2016). Effects Of Opportunities And Threats Caused ByThe Change Around Levent Area On Sustainable Development Within The Context Of Globalism, II.Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı, İdeal Kent Yayınları – 5, s. 772-783, Ankara. https://kentarastirmalari.org/tr/bildiri-kitaplari/

Çakır Kasıf, G. (2019). Sustainable Higher Education Structures, YAPI, 448, 30-39.

Çakır Kasıf, G. (2020). Water Management And Water-Efficient Hotel Designs In The Construction Industry: Comparisons Of Leed-Certi- Fied Sustainable Hotels In Istanbul. *MTD International Refereed Journal Of Architecture And Design*, *0*(19), 97–133. https://doi.org/10.17365/TMD.2020.1.4

Dener, A. (2000). *Norman Foster "s Formula: A Lot of Reason and a Pinch of Sensuality, Contemporary World Architects Series 7: Norman Foster*. Boyut Yayın.

Design projects from Foster + Partners. (n.d.). Retrieved June 27, 2024, from https://www.fosterandpartners.com/projects

Erol, İ., & Çakır Kasıf, G. (2021). Evaluation of LEED Certified Office Buildings in Terms of Energy and Atmosphere Criteria: The Case of Maslak Region. BSEU Journal of Science, 8(1), 322-335. https://doi.org/10.35193/bseufbd.887581

Kozak, M. (2014). *Scientific Research Design Writing and Publication Techniques*. Detay Yayıncılık.

LEED project profiles | U.S. Green Building Council. (n.d.). Retrieved June 27, 2024, from https://www.usgbc.org/projects

Sev, A. (2009). *Sustainable Architecture*. İstanbul: YEM Yayınları.

Sev, A. (2013). Can High Rise Buildings Be Ecological? *Mimarlıkta Malzeme*, *8*(23), 47–58. https://www.mimarist.org/wp-content/uploads/yayinlar/malzeme/pdf/m23.pdf

Sev, A., & Canbay, N. (2009). Green Building Evaluation and Certification Systems Applied Worldwide. *Yapı Dergisi Yapıda Ekoloji Eki: Ekolojik Mimarlıkta Somut Adımlar* , *329*, 42–47.

Solakoğlu, S. (2021). *Evaluation of Efficient Use of Water in Mobile Homes within the Scope of Water Management in terms of Sustainable Development.* [Master Thesis, HALİÇ UNIVERSITY, Graduate School of Education]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Sürücü, R., & Çakır Kasıf, G. (2022). Perception Analysis on Sustainability Performance of the Growth Process of Istanbul to Northwest Direction. Urban Academy, 15(2), 681-706. https://doi.org/10.35674/kent.1025957

Szolomicki, J., & Golasz-Szolomicka, H. (2019). *Technological Advances and Trends in Modern High-Rise Buildings*. https://doi.org/10.3390/buildings9090193

Tonguç, B. (2012). *Investigation of Sustainable Design in the Case of Preschool Education Buildings* [Master Thesis, Institute of Science]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=MwiacA162wHeOC3nnT-xpQ&no=ElgAIQNPyzoV6kPWkc7fGg

WCED. (1987). *Our Common Future, Brundtland Report,* Oxford University Press, Oxford & New York.

REFERENCES

Aroni, G. (2022) A Semiotic Framework for the Analysis of Virtual Architecture in Digital Games. In: 14th International Conference, CCD 2022, held as part of the 24th HCI International Conference, HCII 2022, 26 June 2022 - 1 July 2022, Online.

Barthes, R. (1977). *The Semiotic Challenge*. New York: Hill and Wang.

Batur, A. (1993).“*Botter Apartmanı”Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ana Basım AŞ. 2: 312-314.

Batur, A. (1993). *“Art Nouveau”. Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ana Basım AŞ. 1: 327-333.

Baudrillard, J. & Nouvel, J. (2002.) *The singular objects of architecture*, Robert. Bononno (trans.). Minneapolis: University of Minnesota Press.

Baudrillard, J. (1981) (1994). *Simulacra and Simulation*. (Translated by S. Glaser).Ann Arbor: University of Michigan Press.

Blumer, H. (1969). *Symbolic Interactionism. Perspective and Method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Broadbent, G. (1977). *A plain man’s guide to the theory of signs in architecture*. Architectural Design

Chandler, D. (2007*). Semiotic the Basics*. Prancis: Routledge.

Ching, F. D. (2023*). Architecture: Form, Space, and Order*. John Wiley & Sons.

Choay, F. (1969). Urbanistica e semiologia. *In The Meaning in Architecture*; Jencks, C., Baird, G., Eds.; Barry and Rockliff: London, UK.

Cucuzzella, C. Cynthia H, Goubran, S. and Chanelle L. (2019). *Du Didactisme En Architecture / On Didacticism in Architecture*. Cahiers de Recherche Du LEAP. Vol. 3. Montreal, QC: Potential Architecture Books.

De Fusco, R. (2020). *Kitle İletişim Aracı Olarak Mimarlık*. (trans. by F. Akerson). İstanbul: Arketon Yayınları.

De Saussure (1959*). Course in General Linguistics*. (trans. by W. Baskin).New York: Philosophical Library.

Eco, U. (1997) *Function and Sign: The Semiotics of Architecture*, New York: Routledge.

Eco, U. (1976). *A theory of semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.

Eco, U. (1980). Function and sign: The semiotics of architecture. In G. Broadbent, R. Bunt & C. Jencks (eds.), *Signs, symbols, and architecture*, 11–69. Chichester: John Wiley.

Eco, U. (1980). Two Problems in Textual Interpretation. *Poetics Today* 2(1a). 145–161.

Ezzaher, L. E., (2010). *Semiotics/Semiology*. The Encyclopedia of Literary and Cultural Theory. https://doi.org/10.1002/9781444337839.wbelctv1s003

Gieryn, F. (2002). “What Buildings Do.” *Theory and Society,* 31(1): 35–74. doi:10.1023/ A:1014404201290.

Jencks, C. & Baird, G. (1969). *Meaning in Architecture*. London: The Cresset Press.

Jencks, C. (1977). *The Language of Post-Modern Architecture*. London: Academy Editions.

Jameson, F. (2016). Postmodernism, or the cultural logic of late capitalism. *In Postmodernism* (pp. 62-92). Routledge.

Krampen, M. (1979). *Meaning in the Urban Environment*. London: Pion Ltd.

Markuzon, V. (1973) Mimari Dilin Anlamsal Yoldan Açıklanması. *Mimarlık Dergisi*, v. 119, 13-17.

Morris, C. (1938). Foundations of the Theory of Signs, *International Encyclopedia of Unified Science*, 1(2) University of Chicago Press. Chicago.

Parlak, B. (2010). *Air Pollution Effects on the Facade of the Botter Apartment in Istanbul*. M.Sc. Thesis, Istanbul Technical University, Graduate School of Science and Technology, Engineering and Science Institute, Izmir.

Peirce, S. (1991). "One, Two, Three: Fundamental Categories of Thought and Nature. Edited by J. Hoopes. Chapel Hill,: *Writings on Semiotic* (pp. 180-185). NC: The University of North Carolina Press.

Rona, Z.(1997). "Art Nouveau", Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi. YEM Yayın. İstanbul. Vol. 1, 141-142

Salura, P., & Fauzy, B. (2012). The Ever-rotating aspects of Function-Form-Meaning in Architecture. *International Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(7), 7086- 7090.

Taurens, J. (2008). *Meaning and Context in the Language of Architecture: lace and Location: Studies in Environmental Aesthetics and Semiotics.* Institute of Art History, Estonian Academy of Arts, Tallinn.

INTERNET RESOURCES

URL-1: UNESCO, Creative Cities Network (2017). https://www.unesco.org/en/creative-cities/istanbul?hub=80094. . (Accessed Date 18.07.2024).

URL-2: "An Old Photo of the Botter Apartment." Photograph by DHA (Demirören Haber Ajansı) The Daily Sabah, 8.02. 2022.

URL-3: Beyoğlu'na Yeni Bir Kültür Sanat Mekanı: Botter Apartmanı | İstanbul'un Mirası, https://www.youtube.com/watch?v=NbMaaFn1izM. (Accessed Date 23.07.2024).

URL-4: Smart Beyoğlu | Botter Apartmanı, https://www.youtube.com/watch?v=-gmLKm5suPA. (Accessed 20.07.2024)

REFERENCES

Acar, B. (2007). *Examples of Approaches for Providing Auditory Comfort in Open Plan Office Buildings* [Master Thesis, YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=b4jzm0KFAC5jK_hbV_t5mw&no=qQiewkfQA4DhtsfcoIMulQ

Altınok Kayan, H. Z., & Tuncel, D. (2016). Flexibility in Office Interior Design in the light of Developing Technologies. *Tasarım + Kuram*, *8*(14), 79–95. https://doi.org/10.23835/TASARIMKURAM.240632

Arslan, S. (2006). *Interior Analysis of Medium Quality Residential Halls* [Master Thesis, GAZI UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=7HiSFVF3YwsvIXokpYIjGw&no=aDy-Y_Q-hIpKVd7TF7ObKQ

Begeç, H. (2005). *Effects of Communication Technologies on Office Spaces and Applicability of New Space Usage Forms in Media Buildings* [Doctoral Thesis, DOKUZ EYLUL UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=jWTUbHQd1Z67m7pjmmSH2Q&no=cwMjgOlVPj31rX_HO9Zk1w

Çakır Kıasıf, G. (2019). Sustainable Higher Education Structures, YAPI, 448, 30-39.

Çakır Kıasıf, G. (2020). Water Management And Water-Effıcıent Hotel Desıgns In The Constructıon Industry: Comparısons Of Leed-Certı- Fıed Sustaınable Hotels In Istanbul. *MTD Internatıonal Refereed Journal Of Archıtecture And Desıgn*, *0*(19), 97–133. https://doi.org/10.17365/TMD.2020.1.4

Çakır Kıasıf, G. (2022). Sürdürülebilir Ofis Yapılarında İç Mekan Çevre Kalitesinin Değerlendirilmesi, Mimarlık, Planlama ve Tasarım Alanında Uluslararası Araştırmalar II, 97-110, Konya: Eğitim Yayınevi.

Çakır Kıasıf, G. & Doran Taş, Y. (2023). The Effect of the Construction Industry on Global Warming and Solution Suggestions, 11th Global Conference on Global Warming (GCGW-2023), İstanbul, Turkey. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4662049 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4662049

CCOHS: Lighting Ergonomics - Survey and Solutions. (n.d.). Retrieved July 7, 2024, from https://www.ccohs.ca/oshanswers/ergonomics/lighting/lighting_survey.html

Civaroğlu, A. (2006). *An Alternative Perspective on the Interaction between Sustainability Thought and Architecture: The Effect of 'Place' on Environmental Consciousness* [Doctoral Thesis, YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=D_ION3WxGVj-mCbKXrXIrA&no=E06Bxl_pyhCYYSjlFvfZsQ

Erol, İ. & Çakır Kıasıf, G. (2021). Evaluation of LEED Certified Office Buildings in terms of Energy and Atmosphere Criteria: The Case of Maslak Region. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 322–335. https://doi.org/10.35193/BSEUFBD.887581

Hoşkara, E. (2007). *Strategic Management Model for Sustainable Construction Suitable for National Conditions* [Doctoral Thesis, ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY]. http://hdl.handle.net/11527/8610

Karaoğlu, Ö. (2014). Interior Organisation of Mobile Spaces and Analysis of Mobile Office Designs with Examples [Master Thesis, HACETTEPE UNIVERSITY]. https://doi.org/10.2/JQUERY.MIN.JS

Kaya, H. F. (2010). *The Effects of Spatial Quality on the Perceptual Performance of Users in Closed Office Systems* [Master Thesis, GAZI UNIVERSITY]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=yUGwF313wkx9QJ0Yn4LdlA&no=iL9Z5AraBaWhQccPWPJs3A

Kayan, N. (2009). Çok Katlı Ofis Yapıları ve Açık Ofis Planlama Yaklaşımları/ Harmancı Giz Plaza, Sabancı Center, Kanyon Ve Nida Kule Örneklerinde Açık Ofis Planlama Yaklaşımlarının İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kleeman, W. B., & Duffy F. (1991). *Interior Design Of The Electronic Office, The Comforand Productivity Payoff*. Van Nostrand Reinhold.

Kokulu, N. (2016). *Evaluation of Material Selection Criteria in Healthy Building Design* [Master Thesis, ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY]. http://hdl.handle.net/11527/15760

Kozak, M. (2014). *Scientific Research Design Writing and Publication Techniques*. Detay Yayıncılık.

LEED project profiles | U.S. Green Building Council. (n.d.). Retrieved June 11, 2024, from https://www.usgbc.org/projects

McLennan, J. F. (2004). The Philosophy of Sustainable Design: The Future of Architecture. In *The Philosophy of Sustainable Design: The Future of Architecture*. Ecoton. https://books.google.com/books/about/The_Philosophy_of_Sustainable_Design.html?hl=tr&id=-Qjadh_0IeMC

Özmehmet, E. (2007). A Critical Overview of Sustainable Architecture in Europe and Turkey. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, *2*(7), 809–826. https://doi.org/10.19168/JYU.69691

Şenkal Sezer, F. (2016). Evaluation of Comfort Conditions in Health Centres: Bursa/Nilüfer Case. *Çukurova Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *30*(1), 197–208. https://doi.org/10.21605/CUKUROVAUMMFD.242811

Sev, A. (2009). *Sustainable Architecture*. YEM Yayınları.

Sev, A., & Canbay, N. (2009). Green Building Evaluation and Certification Systems Applied Worldwide. *Yapı Dergisi Yapıda Ekoloji Eki: Ekolojik Mimarlıkta Somut Adımlar* , *329*, 42–47.

Solakoğlu, S. (2021). *Evaluation of Efficient Use of Water in Mobile Homes within the Scope of Water Management in terms of Sustainable Development.* [Master Thesis, HALİÇ UNIVERSITY, Graduate School of Education]. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Sustainability Concept and Explanations Throughout History. (n.d.). Retrieved July 7, 2024, from http://ekolojist.net/tarih-boyu-surdurulebilirlik-kavrami-aciklamalari/

Sürücü, R., & Çakır Kıasıf, G. (2022). Perception Analysis on Sustainability Performance of the Growth Process of Istanbul to Northwest Direction. Urban Academy, 15(2), 681-706. https://doi.org/10.35674/kent.1025957

Wang, C., & Bradley, J. S. (2002). Prediction of the speech intelligibility index behind a single screen in an open-plan office. *Applied Acoustics*, *63*(8), 867–883. https://doi.org/10.1016/S0003-682X(02)00003-8

Working Group for Sustainable Construction. (2004). *Working Group for Sustainable Constructions Methods and Techniques Final Report*.

Yılmaz, M. (2004). Sustainable Housing Design and Natural Environment. *Tarihi Kentler Birliği Dergisi*, *7*(48), 343–354. https://doi.org/10.2/JQUERY.MIN.JS

REFERENCES

Agyekum, K., Kukah, A. S., & Amudjie, J. (2021). The impact of COVID-19 on the construction industry in Ghana: the case of some selected firms. *Journal of engineering, design and technology*, *20*(1), 222-244.

Araya, F. (2021). Modeling the spread of COVID-19 on construction workers: An agent-based approach. *Safety science*, *133*, 105022.

Aladağ, H. (2022). Türk İnşaat Sektöründe Dijital Dönüşüm Uygulamaları Üzerine Bir Araştirma. Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 10(3), 973-986.

Aladag, H., Demirdogen, G., & Isik, Z. (2021). Investigation of dispute factors and effects on construction projects arising from COVID-19 pandemic as a force majeure event. *Journal of the faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, *36*(3), 1214-1228.

Akbay, R. B. (2021). *Türk İnşaat Sektöründe Yapı Bilgi Modellemesinin Şantiyede Kullanımına Yönelik Bir İnceleme* (Master's thesis).

Amani, A., & Niyazi, A. Q. (2018). TÜRKİYE'DE PREFABRİK YAPI SEKTÖRÜNÜN HIZLI GELİŞİMİ. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *6*(3), 487-494.

Akbay, R. B., Ökten, B. B., & Üstüner, Y. A. (2023). Şantiyelerde Bilgi Modellemesi ve Dijital Teknolojilerin Kullanımı. AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 14(54), 298-319.

Atahan, D. (2024). İnşaat Sektöründe Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Kullanımı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Asiltürk, A. (2021). İşletmelerde dijital dönüşüm yönetiminde nihai hedef: Dijital olgunluk. *Alanya*

Avcı, M., & Selçuk, E. (2020). Türkiye'de İnşaat Projelerinde Çalışanların İşçi Sağlığı ve Güvenliği Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 139-158.

Bahçeci, H., & Polat, Ü. H. (2020). İnşaat Sektöründe Yüklenici Firma Ölçeğine Göre BIM Kullanımının Araştırılması. *Online Journal of Art & Design*, *8*(2).

Bayram, M. (2020). Uzaktan İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitim Kalitesinin Katılımcıların Memnuniyet Algıları Üzerinde Etkisi. The journal of social science, 4(7), 110-120.

Bayrak, İ. C., & Telatar, O. M. (2021). İnşaat sektörü ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye ekonomisi üzerine ampirik bir analiz. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *12*(3), 1283-1297.

Bölük, A. C. (2023). İnşaat sektöründeki yüklenici firmaların dijital olgunluğunun değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Carda, H., & Kısa, Ö. (2023). Blok Zincir Teknolojisi Perspektifinden Kalkınma. *International Journal of Public Finance*, *8*(2), 287-312.

Cardeira, H. (2015). Smart contracts and their applications in the construction industry. In: Romanian Construction Law Review.

Ceylan, E. Z. (2019). Dijital ikizler ve inşaat sektöründeki yeri. *Yapı Bilgi Modelleme*, *1*(2), 53-61.

Çalışkan, Ş., Karabacak, M., ve Meçik, O. (2020). Covid-19 Salgınının Emek Piyasası Üzerindeki Etkileri. C-IASOS I. Ulusal Uygulamalı Sosyal Bilimler Kongresi. İzmir.

Çolak, B. B., & İlerisoy, Z. Y. (2016). MİMARİ TASARIMDA MODÜLER HÜCRE YAPIM SİSTEMİNİN KULLANIMI.

Cheema, S. M. (2023). Relationship among safety, quality and productivity in construction projects. *Journal of Development and Social Sciences*, *4*(1), 183-193.

Çalışkan, Ö., Meriç, E., Akbaş, A., Demirkıran, D. S., & Gür, S. (2022). Mühendislik Bilimlerinde Güncel Araştırmalar ve Uygulama. In: D. Kavak ve C. Döğüşken Erbaş (Editörler), *İnşaat Sektöründe Kalite Yönetiminin Önemi ve Yeri* (p.69-85). Livre de Lyon

Davutoğlu, N. A. (2022). TEKNO YÖNETİM ALT YAPISININ GİZİLGÜCÜ OLAN BULUT BİLİŞİM YÖNETİM SİSTEMİNİN BEYNİ OLAN BİG DATA'YA (BÜYÜK VERİ) DETERMİNİST BİR YAKLAŞIM. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *9*(87), 1884-1895.

Daşkıran, F.(2023). İnşaat Sektörü ve Gelişimi. In O. Bahar ve M. Avcı (Editors'), *Türkiye Ekonomisinin Sektörel Analizi* (p.109-126). İstanbul:EfeAkademi Yayınları.

Demir, İ. H., M., E., & Cukurlu, C. (2005). Türk İnşaat Sektöründe İşçilik Kalitesinin Tesisi ve Geliştirilmesi, Conference Paper, 3. Yapı İşletmesi Kongresi, İzmir, Turkey. https://www.researchgate.net/publication/297697149_TURK_INSAAT_SEKTORUNDE_ISCILIK_KALITESININ_TESISI_VE_GELISTIRILMESI (Access date: 15.07.2024)

Doğaner, A. (2021). Türkiye'de Sektörel Teknolojik Gelişmelerin Makroekonomi Üzerindeki Etkisi: İnşaat Sektöründe Yapay Zeka Kullanımına Yönelik Bir İnceleme. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(2), 55-76.

Erdal, E., & Ergüzen, A. (2020). Nesnelerin İnterneti (IoT). *International Journal of Engineering Research and Development*, *12*(3), 24-34.

Erol, M., & Eraslan, E. (2024). Nesnelerin İnterneti, Uygulama Alanları ve İş Sağlığı ve Güvenliği İle Etkileşimi. Journal of Turkish Operations Management, 8(1), 73-89.

Erdik, M., & Gökuç, Y. T. (2020). Türk yapı sektöründe yapı bilgi modellemesinin adaptasyonu. *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *22*(1), 159-171.

Ezcan, V., Işıkdağ, Ü., & Kuruoğlu, M. (2011). İnşaat Sektöründe Süreç Yönetimi. *Akademik Bilişim*, 683-687.

Emaminejad, N., & Akhavian, R. (2022). Trustworthy AI and robotics: Implications for the AEC industry. *Automation in Construction*, *139*, 104298.

Gezen, A., & Özcan, S. (2022). Covid-19'un finansal sıkıntı üzerine etkisi: BİST Turizm Endeksi uygulaması. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(1), 483-496.

Garyaev, N., & Garyaeva, V. (2019). Big data technology in construction. In *E3S Web of Conferences* (Vol. 97, p. 01032). EDP Sciences.

Gerbert, P., Lorenz, M., Rüßmann, M., Waldner, M., Justus, J., Engel, P., & Harnisch, M. (2015). Industry 4.0: The future of productivity and growth in manufacturing industries. *Boston Consulting Group*, *9*(1), 54-89.

Ghansah, F.A., Lu, W., Ababio, B.K., & Lou, J. (2023*). How has COVID-19 Pandemic Influenced the Quality Assurance of Cross-Border Construction Logistics and Supply Chain? A Conceptual Analysis Based on Ishikawa Diagram*. In: Li, J., Lu, W., Peng, Y., Yuan, H., Wang, D. (eds) Proceedings of the 27th International Symposium on Advancement of Construction Management and Real Estate. CRIOCM 2022. Lecture Notes in Operations Research. Springer, Singapore.

Ghansah, F. A., & Edwards, D. J. (2024). Digital Technologies for Quality Assurance in the Construction Industry: Current Trend and Future Research Directions towards Industry 4.0. *Buildings*, *14*(3), 844.

Ghoddousi, P., & Hosseini, M. R. (2012). A survey of the factors affecting the productivity of construction projects in Iran. Technological and economic development of economy, 18(1), 99-116.

Gibb, A., & Isack, F. (2003). Re-engineering through pre-assembly: client expectations and drivers. Building research & information, 31(2), 146-160.

Gürbüz, A. (2019). Yapı Mühendisliğinde Blok Zinciri Uygulamaları. *Sciennovation*, *1*(1), 26-31.

Günay, S. G., & Kesimli, İ. G. (2011). Global ekonomik krizin inşaat sektörüne etkisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (51), 81-102.

Gamil, Y., & Alhagar, A. (2020). The impact of pandemic crisis on the survival of construction industry: a case of COVID-19. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, *11*(4), 122-122.

Gumusburun Ayalp, G., & Çivici, T. (2023). Factors affecting the performance of construction industry during the COVID-19 pandemic: a case study in Turkey. Engineering, Construction and Architectural Management, 30(8), 3160-3202.

Gökşen, F. (2023). Dijitalleşen İnşaat Sektörü ve ISO 19650 STANDARDI, 15. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, (syf.1-12), 26-29 Nisan 2023, İzmir.

Hong, Q. (2022, May). BIM Implementation for Temporary Medical Facility: A Case Study in Huoshengshan and Leishengshan Hospital in Wuhan. In 2022 International Conference on Urban Planning and Regional Economy (UPRE 2022) (pp. 312-316). Atlantis Press.

Kanat, B., & Ünnü, N. A. A. (2022). Covid-19 Küresel Salgını ve Dijital Dönüşümün İnsan Kaynakları Uygulamaları Üzerine Yansımaları Açığa Çıkarmaya Yönelik Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *27*(2), 185-213.

Karimi, B., Yazdanpour, M., & Foley, S. (2022, August). COVID-19 Effects on Construction Industry. In 2022 ASEE Annual Conference & Exposition.

Kaya, D. G. (2020). Koronavirüs Pandemisinin Küresel Ekonomideki İzleri: Kamu Finansal Dengesi, Ticaret Hacmi, Enflasyon, İşsizlik Ve Ekonomik Büyüme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(5), 221-237.

Kılıç, F. A., Tığtepe, E., & Ersungur, Ş. M. (2022). Covid-19 pandemisinin uluslararası ticarete etkisi: Türkiye örneği. Gümrük ve Ticaret Dergisi, 9(27), 66-81.

Kisi, K. P., & Sulbaran, T. (2022). Construction cost and schedule impacts due to COVID-19. *Journal of Legal Affairs and Dispute Resolution in Engineering and Construction*, *14*(4), 04522024.

Kömürlü, R., & Ceceloğlu, D. (2021). Yeşil Bina Üretiminde Proje Yönetimi Kapsamında Yaşanılan Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *Artium*, *9*(2), 98-104.

Leontie, V., Maha, L. G., & Stoian, I. C. (2022). COVID-19 pandemic and its effects on the usage of information technologies in the construction industry: The case of Romania. Buildings, 12(2), 166.

Navaratnam, S., Satheeskumar, A., Zhang, G., Nguyen, K., Venkatesan, S., & Poologanathan, K. (2022). The challenges confronting the growth of sustainable prefabricated building construction in Australia: Construction industry views. Journal of Building Engineering, 48, 103935.

Nweke, K. I., & Nouban, F. (2022). Effect of Covid-19 pandemic on construction-industry management. *Worldwide Journal of Multi-disciplinary Research and Development*, *8*(4), 25-29.

Priyono, A., Moin, A., Putri, V. N. A. O. (2020). Identifying Digital Transformation Paths in the Business Model of SMEs during the COVID-19 Pandemic, Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 6, 104; doi:10.3390/joitmc6040104

Queiroz, M. M., Ivanov, D., Dolgui, A., & Wamba, S. F. (2020). Impacts of Epidemic Outbreaks on Supply Chains: Mapping A Research Agenda Amid the COVID-19 Pandemic Through A Structured Literature Review, Annals of Operations Research, 1-38.

Sanyaolu, A., Okorie, C., Hosein, Z., Patidar, R., Desai, P., Prakash, S., ... & Marinkovic, A. (2021). Global pandemicity of COVID-19: situation report as of June 9, 2020. Infectious Diseases: Research and Treatment, 14, 1178633721991260.

Sarıcıoğlu, P., İlerisoy, Z. Y., & Soyluk, A. (2021). Mimarlık ve endüstri 4.0 eşleşmesi. *Yapı*, *464*, 12-17.

Savic, D. (2020). COVID-19 and Work from Home: Digital Transformation of the Workforce, The Grey Journal, Volume 16, Number 2.

Shojaei, A., Flood, I., Moud, H. I., Hatami, M., & Zhang, X. (2020). An implementation of smart contracts by integrating BIM and blockchain. In *Proceedings of the Future Technologies Conference (FTC) 2019: Volume 2* (pp. 519-527). Springer International Publishing.

Selçuk, E. (2022). Birimden Bütüne İnterdisipliner Tasarım Yaklaşımları. In: M. Buldaç, Karaoğlu Can, M. (Editors'), *Mimaride Biyomimesis Tasarım Yaklaşımı ve Modüler Sağlık Üniteleri Tasarımı: Bir Stüdyo Deneyimi*, (p.114-144), İksad Publishing House.

Selçuk, E., & Gündeş, S. (2012). İnşaat Projelerinde Verimlilik Performansını Etkileyen Faktörler. 2. Proje Yapım Yönetimi Kongresi, (p.1006-), 13-16 Eylül, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Urla-İzmir

Tonga, M. Y., & Tonga, M. (2022). ENDÜSTRİ 4.0'A GENEL BİR BAKIŞ: SANAYİNİN GELECEĞİ. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, *6*(6), 40-60.

Turgut, A, & Sancı, T. (2023) .Sosyal Bilimlerde Güncel Gelişmeler: In: Edirnegil, A., Ay, A. (Editors'), Drone Lojistiği, (p.14-25), Çizgi Kitabevi.

Uslu, F., & Tekin, Z. (2021). Pandemi Sürecinde Drone Kullanımı: Geleceğin Lojistik Teknolojileri. *Onursal Başkan*, 164.

Uygunoğlu, T., & Topçu, İ. B. (2020). NESNELERİN İNTERNETİNİN (IoT) İNŞAAT MÜHENDİSLİĞİNDEKİ ROLÜ: RFID UYGULAMALARI. International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry, 4(3), 270-277.

Ünal, Ş. G., & Afşar, B. (2022). Covid 19 Pandemi Sürecinin İstihdam ve Dijitalleşme Üzerine Etkisi: Konya İli Örneği. *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *3*(2), 101-122.

Ye, X., Sigalov, K., & König, M. (2020). Integrating BIM-and cost-included information container with Blockchain for construction automated payment using billing model and smart contracts. In *ISARC. Proceedings of the International Symposium on Automation and Robotics in Construction* (Vol. 37, pp. 1388-1395). IAARC Publications.

Zamani, S. H., Rahman, R. A., Fauzi, M. A., & Yusof, L. M. (2021, February). Effect of COVID-19 on building construction projects: Impact and response mechanisms. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 682, No. 1, p. 012049). IOP Publishing.

Zümrüt, İ. B., Küçükaksoy, N., & Baradad, S. (2023, January). COVID-19 PANDEMİSİNİN İNŞAAT SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARINA ETKİLERİ. In *CONFERENCE BOOK* (p. 9).

INTERNET REFERENCES:

URL -1 https://gocodes.com/construction-iot/ (Access date: 21.07.2024)

URL-2 https://www.novatr.com/blog/bim-processes-in-construction-project-lifecycle (Access date: 21.07.2024)

URL-3 https://www.linkedin.com/pulse/exploring-power-digital-twins-part-1-understanding-basics-paauw (Access date: 21.07.2024)

URL-4 https://www.appletechsoft.com/impact-of-ai-on-the-construction-industry/ (Access date: 22.07.2024)

URL-5 https://www.indyturk.com/node/289206/ekonomi%CC%87/pandemiden-nas%C4%B1l-ka%C3%A7sak-sorusunun-giderek-g%C3%BC%C3%A7lenen-yan%C4%B1t%C4%B1-prefabrik-evler (Access date: 22.07.2024)

REFERENCES

Akkese, A., (2017). Gideyim de Kendimi Bir Çiğneteyim Yabancı Seyyahlara Göre Osmanlı Hamamı, Gazi University Institute of Social Sciences, Journal of Ottoman Heritage Research (Omad), Volume 4, Issue 8, March 2017, P. 133-149, Doı: 10.17822/Omad.2017.57.

Avcı, O. (2021). Türk Hamamının Özgünlüğü. Sanat Tarihi Dergisi, 30(2), 1465-1489. https://doi.org/10.29135

Çelik, E., (2018). Geleneksel Türk Hamamlarının Mekânsal Açıdan İncelenmesi ve Çağdaş Yorumu, Istanbul Commerce University, Institute of Science, Department of Interior Architecture, Master's Thesis, Advisor Prof. Dr. Ali Işık Aydemir, İstanbul

Ertuğrul, A. (2009). Hamam Yapıları ve Literatürü. Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi(13), 241-266.

Ertuğrul, A., (2015). Istanbul Hammams And Theır Archıtecture, Great History Of Istanbul, Volume No: 8, Osmanli İstanbul'unun Yapı Bazında Mirası, S. 450

Kartal, Ş., (2012). Haseki Hürrem Sultan Yapilari, Istanbul Technical University, Institute of Natural and Applied Sciences, Department of Architecture, Architectural History Program, Master's Thesis, Thesis Supervisor: Assoc. Dr. Aygül Ağır, İstanbul.

Yaman, T.C., (2010). Türk Hamamlarının Mekânsal Kurgusu 'İstanbul Hamamları', Mimar Sinan Fine Arts University, Institute of Natural and Applied Sciences, Department of Interior Architecture, Master's Thesis, Assistant Supervisor. Assoc. Dr. Saadet Aytıs, İstanbul

https://İmimarlik.Com/Portfolio/Portfolio-İtem-20 (Accessed: 09.01.2024)

https://İslamansiklopedisi.org.tr (Accessed: 13.01.2024)

https://Kulturelmiras.İbb.İstanbul (Accessed: 18.01.2024)

https://Serapool.Com/Haber/Turk-Hamami-Nedir (Accessed: 11.11.2023)

https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/H%C3%Bcrrem_Sultan (Accessed: 16.01.2024)

https://Gezilmesigerekenyerler.Com/?S=H%C3%Bcrrem+Sultan+Hamam%-C4%B1 (Accessed: 16.01.2024)

https://Www.Hurremsultanhamami.Com/ (Accessed: 16.01.2024)

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

İç Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-32-8
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+154 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-32-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aletta, F., Botteldooren, D., Thomas, P., Vander Mynsbrugge, T., De Vriendt, P., Van de Velde, D. (2017). Devos, P. Monitoring Sound Levels and Soundscape Quality in the Living Rooms of Nursing Homes: A Case Study in Flanders (Belgium). *Applied Sciences. 2017; 7*(9):874. Doi: https://doi.org/10.3390/app7090874

Alkan, M. (2008). Kullanıcı faktörlerinin huzurevi tasarımına etkisinin incelenmesi. Doktora tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Altuncu, D. (2023). Toplumsal bütünleşme modeli olarak yeni mekânsal örgütlenmeler: Çağdaş yaşlı yaşam merkezleri. *Senectus, 1*(2), 185-206. Erişim Adresi (20.09.2023): https://doi.org/10.26650/senectus.2023.1.2.0012

Arpacı, F., Tokyürek, Ş., & Bilgili, N. (2015). Huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerde yaşam kalitesi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 8*(1). 1-11.

Aydıner Boylu, A. (2013). Yaşlılıkta yaşam kalitesi ve konut ilişkisi. *Toplum ve sosyal hizmet, 24*(1), 145-156.

Bae, S., & Kim, D. (2024). Improving home-like environments in long-term care units: an exploratory mixed-method study. *Scientific reports, 14*(1), 13243. Erişim Adresi (20.05.2024): https://doi.org/10.1038/s41598-024-62328-0

Berglund, B., Lindvall, T., & Schwela, D. H. (1999). World Health Organization Occupational and Environmental Health Team. *Guidelines for community noise.* Erişim Adresi (25.04.2024): https://apps.who.int/iris/handle/10665/66217

Bilgin, O. (1989). Yaşlıların Konuta İlişkin Tercihlerinin İncelenmesi. Bilim uzmanlığı tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Bouma, H., Fozard, J. L., Bouwhuis, D. G., & Taipale, V. (2007). Gerontechnology in perspective, *Gerontechnology 6*(4), 190-216 DOI: 10.4017/gt.2007.06.04.003.00

Boyce, P. R. (2003). Lighting for the elderly. *Technology and Disability 15*(3), 165 – 180.

Cajochen, C., Munch, M., Kobialka, S., Krauchi, K., Steiner, R., Oelhafen, P., … & Wirz-Justice, A. (2005). High sensitivity of human melatonin, alertness, thermoregulation, and heart rate to short wavelength light. *The journal of clinical endocrinology & metabolism, 90*(3), 1311-1316. Erişim Adresi (01.05.2024): https://doi.org/10.1210/jc.2004-0957

Cilasun Kunduracı, A., Çetin, Ç., Sever, M., Karagözler, S., Güntürkün, F., & Tekin, N. (2020). Yaşlı dostu iç mekânlar yaratmak: Kullanıcı gözünden bakış. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD), 13*(1), 36-47, ISSN 1308-5816

Creswell, J. W. (2003). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Czeisler, C. A., Allan, J. S., Strogatz, S. H., Ronda, J. M., Sánchez, R., Ríos, C. D., ... & Kronauer, R. E. (1986). Bright light resets the human circadian pacemaker independent of the timing of the sleep-wake cycle. *Science, 233*(4764), 667-671.

Çakır, D. (2004). 65 Yaş ve Üstü Kullanıcıların Fizyolojik, Psikolojik ve Sosyo-Ekonomik Gereksinimlerine Göre Yaşlı Yurtları Tasarlama Kriterlerinin Belirlenmesi ve Diyarbakır Merkez Huzurevinin İrdelenmesi. Yüksek lisans tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Çevik, E. C. (2019), Türkiye'de yaşlılara yönelik sosyal politika uygulamaları. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dalke, H., Littlefair, P., Loe, D., & Camgöz, N. (2004). *Lighting and Colour for Hospital Design.* London.

Devos, P., Aletta, F., Thomas, P., Petrovic, M., Vander Mynsbrugge, T., Van de Velde, D., De Vriendt, P., & Botteldooren, D. (2019). Designing Supportive Soundscapes for Nursing Home Residents with Dementia. *International journal of environmental research and public health, 16*(24), 4904. Erişim Adresi (17.04.2024): https://doi.org/10.3390/ijerph16244904

Du, X. (2020). Investigation of indoor environment comfort in large high-speed railway stations in Northern China. *Indoor Built Environ. 29*:55–66. Erişim Adresi (10.05.2024): https://doi.org/10.1177/1420326X19842299.

Enomoto-Koshimizu, H., Kubo, H., Isoda, N., & Yanase, T. (1997). Effect of the radiant heating on the elderly. In Seppala P, Luoparjarvi T, Nygard C-H, Mattila M, editors. *Proceedings, 13th Triennial Congress of the International Ergonomics Association,* edited by P. Seppala, T. Luoparjärvi, C.-H. Nygard, and M. Mattila, Tampere, Finland, vol. 5, 433–435.

Figueiro, M. G. (2001). Lighting Research Center Lighting the Way: A Key to Independence. *Rensselaer Polytechnic Institute.* Erişim Adresi (19.04.2024): chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.lrc.rpi.edu/programs/lightHealth/AARP/pdf/AARPbook3.pdf

Gökçe Kutsal, Y. (2004). Yaşlanan dünyanın yaşlanan insanları. *Hacettepe Üniversitesi GEBAM (Geriatrik Bilimler Araştırma Merkezi),* Erişim Adresi (27.01.2024): https://e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/tebakademi/geriatri_2009/5.pdf

Görer, N., & Çamur, K. (2001). Avrupa Birliğinde yaşlılık: Hollanda örneği. *Yaşlı Sorunlarını Araştırma Dergisi, 1*(2), 105.

Harrison, S. L., Dyer, S. M., Laver, K. E., Milte, R. K., Fleming, R., & Crotty, M. (2022). Physical environmental designs in residential care to improve quality of life of older people. *The Cochrane database of systematic reviews, 3*(3), CD012892. Erişim Adresi (19.11.2023): https://doi.org/10.1002/14651858.CD012892.pub2

Havenith, G. (2001). Temperature regulation and technology. *Gerontechnology 1*, 41–49.

Hoof, van J., & Hensen, J. L. M. (2006). Thermal comfort and older adults. *Gerontechnology 4*: 223–228.

Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). "Mixed methods research: A research paradigm whose time has come". *Educational Researcher*, *33*(7), 14-26.

Jun, S., Lily, Dongxia, X., Yue, L., Hong, Z., & Lin, W. (2021). A Phenomenological Study on New Care Needs of Maslow's Need-Hierarchy Among Disabled Residents at Nursing Homes in Modern Chinese Society. *Journal of Transcultural Nursing, 32*(5):501-507. Doi: 10.1177/1043659620967426

Kahya, N. C., Zorlu, T., Ozgen, S., Sari, R.M., Sen, D.E., & Sagsoz, A. (2009). Psychological effects of physical deficiencies in the residences on elderly persons: A case study in Trabzon Old Person's Home in Turkey. *Applied Ergonomics, 40*(5), 840–851. Erişim Adresi (19.11.2023): https://doi.org/10.1016/j.apergo.2008.09.002

Karasar, N. (2019). *Bilimsel araştırma yöntemi*. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kerns, E., Masterson, E. A., Themann, C. L., & Calvert, G. M. (2018). Cardiovascular conditions, hearing difficulty, and occupational noise exposure within US industries and occupations. *American journal of industrial medicine, 61*(6), 477–491. Erişim Adresi (02.01.2024): https://doi.org/10.1002/ajim.22833

Kul, S. (2014) İstatistik Sonuçlarının Yorumu: P-değeri ve Güven Aralığı Nedir? *Türk Toraks Derneği Dergisi, 11*-13. Doi:10.5152/pb.2014.003. Erişim Adresi (12.04.2024): https://www.toraks.org.tr/site/sf/books/pre_migration/c19fa28083ae026a97e3878c26e1b03eaacfd74d114c8d66f832d8d806c56307.pdf

Kutlu, R. (2018). Çevresel faktörlerin mekân kalitesi ve insan sağlığına etkileri. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC, 8*(1), 67-78, ISSN: 2146-5193

Mu, J., Kang, J., & Wu, Y. (2021). Acoustic environment of comprehensive activity spaces in nursing homes: A case study in Harbin. *China. Applied Acoustics,* 177(24), Article 107932. Erişim adresi (03.02.2024): https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0003682X21000256?via%3Dihub

Navai, M., & Veitch, J. A. (2003). Acoustic satisfaction in open-plan offices: review and recommendations. Acoustic Satisfaction Review. *Institute for Research in Construction National Research Council Canada*, Research Report RR-151

Nordin, S., McKee, K., Wijk, H., & Elf, M. (2017). The association between the physical environment and the well-being of older people in residential care facilities: A multilevel analysis. *Journal of advanced nursing, 73*(12), 2942–2952. Erişim adresi (10.11.2023): https://doi.org/10.1111/jan.13358

Onat, Ü. (2002). Sosyal Politikalar Açısından Yaşlılık. Gökçe-Kutsal, Y. (Ed.), *Geriatri 2002 Sempozyumu Bildirileri,* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayını, 266-276.

Özer Baş, G. (2019). Yeterlilik düzeyi bağımsız olan yaşlıların mekân kullanımına yönelik bir çalışma. Sanatta yeterlilik tezi. Ankara: Hacettepe Teknik Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Peris E, Fenech B. (2020). Associations and effect modification between transportation noise, self-reported response to noise and the wider determinants of health: a narrative synthesis of the literature. *Sci. Total Environ. 748.*

Sagha Zadeh, R., Eshelman, P., Setla, J., Kennedy, L., Hon, E., & Basara, A. (2018). Environmental Design for End-of-Life Care: An Integrative Review on Improving the Quality of Life and Managing Symptoms for Patients in Institutional Settings. *Journal of pain and symptom management, 55*(3), 1018–1034. Erişim Adresi (03.04.2024): https://doi.org/10.1016/j.jpainsymman.2017.09.011

Saleh, N. (2022). An overview on the impact of nursing homes' acoustic characteristics on the elderly's quality of life. *Berkeley Program in Law & Economics, 151*(4_Supplement), A105-A105. Doi: 10.1121/10.0010793

Scheer, F. A., van Doornen, L. J., & Buijs, R. M. (1999). Light and diurnal cycle affect human heart rate: possible role for the circadian pacemaker. *Journal of biological rhythms, 14*(3), 202-212.

Schwarz B., & Brent R. (1999), *Aging, Autonomy, and Architecture: Advances in Assisted Living.* Johns Hopkins University Press.

Sharaf, F. M. (2014). An approach to improve acoustic performance in multipurpose halls. *Journal of American Science 10*(3), 9–15. Erişim adres (06.04.2024): https://www.researchgate.net/publication/265336908_An_Approach_to_Improve_Acoustic_Performance_in_Multipurpose_Halls

Sharghi. A., Zarghami. E., & Kousalari, F. S. (2018). A Systematic Analytical Study about the Effective Criteria on the Life Quality in Nursing Homes. *Journal of Gerontology, 2*(4), 44-56. Doi: 10.29252/JOGE.2.3.44

Şenol, O., & Cansever, İ. H. (2023). Yaşlı nüfusun geleceği ve sağlık hizmetleri ile ilişkilendirilmesi: dünya bankası gelir grupları üzerine bir araştırma. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 34(2), 267-283. Doi: 10.33417/tsh.989051

Tashakkori, A., & Teddlie, C. (1998). Mixed methodology: Combining qualitative and quantitative approaches. *Applied Social Research Methods Series, 46.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Tatar, M. (2002). Geriartri Merkezlerinin Örgütlenmesi. İçinde Y. Gökçe-Kutsal (Editör), *Geriatri 2002 Sempozyumu Bildirileri* (281-287), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma ve Uygulama Merkezi,

Tremblay, K. R., & Bamford, L. V. (1988). Rental apartmants for the elderly: housing and design criteria. *Housing Science, 12*(3),175-188.

Tsuzuki, K., & Iwata, T. (2002). Thermal comfort and thermoregulation for elderly people taking light exercise. In Proc. Levin H (Editor). Proc. Indoor Air 4(647–652),2002, Monterey, CA, USA.

Tsuzuki, K., & Ohfuku, T. (2002). Thermal sensation and thermoregulation in elderly compared to young people in Japanese winter season. In Levin H (Editor). Proc. Indoor Air 4(659–664),2002, Monterey, CA, USA,

Türel, G. (2001a). Yaşlılar için kentte konut. *1. Ulusal Yaşlılık Kongresi Kitabı (*10-11).

Türel, G. (2001b). Başkentte yaslılara ait üç mekânın değerlendirilmesi. *Yaslı Sorunlarını Araştırma Dergisi, 1*(2), 125-138.

Üresin, Ş. (2005). Yaşlıların bakım ve barınma ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik mekansal organizasyonlarda 'ev' ortamının sağlanması: 75. Yıl Dinlenme ve Bakımevi örneği. Yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Wahlroos, N., Narsakka, N., Stolt, M., & Suhonen, R. (2022). Physical Environment Maintaining Independence and Self-management of Older People in Long-Term Care Settings—An Integrative Literature Review. *Journal of Aging and Environment, 37*(3), 295-313. Erişim Adresi (28.05.2024): https://doi.org/10.1080/26892618.2022.2092927

Wang, L., & Kang J. (2020). Acoustic demands and influencing factors in facilities for the elderly. *Appl. Acoust, 170,* 107470. Erişim Adresi (04.04.2024): https://doi.org/10.1016/j.apacoust.2020.107470.

Wetzels, R. B., Zuidema, S. U., de Jonghe, J. F., Verhey, F. R., & Koopmans, R. T. C. M. (2010). Determinants of quality of life in nursing home residents with dementia. *Dementia and geriatric cognitive disorders, 29*(3), 189-197.

WHO. (2018). Environmental Noise Guidelines for the European Region, p.n. 160. Erişim adresi (05.01.2021): https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563

WHO. (2022). Ageing and health**.** Erişim Adresi (20.01.2024): https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/ageing-and-health

Xie H, Zhong B, Liu C. (2020). Sound environment quality in nursing units in Chinese nursing homes: a pilot study. *Build. Acoust. 27*(4), 283–98.

Yazgaç, R. (1992). Yaşlılık ve huzurevleri, İstanbul'da 4 huzurevinde yapılan bir araştırma. Yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmazer, A. (2013). Dünyada ve Türkiye'de Yaşlılarda Demografik Değişiklikler. M. Altındiş (Editör), *Yaşlılarda güncel sağlık sorunları ve bakımı içinde* (1-9). İstanbul: İstanbul Tıp Kitapevi

Zarghami, E., Olfat, M., & Fatourehchi, D. (2019). An investigation into the relationship between quality of life of the elderly in relation to physical spaces in order to select an ideal residence. *Journal of Housing and The Built Environment, 34*(2), 465-488. Doi: 10.1007/S10901-018-9630-5

Zhang, T., Liu, Y., Wang, Y., Li, C., Yang, X., Tian, L., Wu, Y., Lin, L., & Li, H. (2022). Quality indicators for the care of older adults with disabilities in long-term care facilities based on Maslow's hierarchy of needs. *International journal of nursing sciences, 9*(4), 453–459. Erişim Adresi (10.04.2024): https://doi.org/10.1016/j.ijnss.2022.09.012

Zorlu, T. (2017). Yaşlılar için konutta iç mekân tasarımı ve ergonomi. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD), 10*(2), 40-53. ISSN 1308-5816, Erişim Adresi (19.02.2023): http://dergipark.gov.tr/yasad

İnternet Kaynakları:

URL-1 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Ya%-C5%9Fl%C4%B1lar-2022-49667&dil=1#:~:text=Ya%C5%9Fl%-C4%B1%20n%C3%BCfusun%20toplam%20n%C3%BCfus%20i%-C3%A7indeki%20oran%C4%B1n%C4%B1n%20%10%2C0%20ve%20%C3%BCzerinde,say%C4%B1s%C4%B1%202022%20y%C4%B1l%-C4%B1nda%2052%20oldu.&text=T%C3%BCrkiye'de%202022%20y%-C4%B1l%C4%B1nda%20toplam,az%20bir%20fert%20bulundu%C4%-9Fu%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC. (E.T.: 20.11.2023).

URL-2 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2021-45636 (E.T.: 20.11.2023).

URL-3 https://www.aile.gov.tr/media/33626/turkiyede-yaslilarin-durumu-ve-yaslanma-ulusal-eylem-plani-uygulama-programi.docx#:~:text=Ya%C5%9Fl%C4%B1lar%C4%B1%20koruma%20hizmetini%20veren%20ilk,i%C3%A7in%20bar%C4%B1nma%20tesisi%20bulundu%C4%9Fu%20saptanm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r. (E.T.: 19.11.2023).

URL-4 https://www.huzurevleri.org.tr/docs/shcek_yasliliga_genel_bakis.pdf (E.T.: 19.11.2023).

KAYNAKLAR

Alpan, A. (2012). Elektrik Üretiminden Arkeoloji Ev Sahipliğine: Centrale Montemartini Müzesi, Roma. Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını. (1-2)52: 47-52.

Alpan, A. (2012). Eski Sanayi Alanlarının Yazındaki Yerine ve Endüstri Arkeolojisinin Tarihçesine Kısa Bir Bakış. Planlama Tmmob Şehir Plancıları Odası Yayını. (1-2)52: 21-28.

Altınoluk Ü. (2000). Endüstri Arkeolojisi Kapsamındaki Binalarda İşlev Dönüşümü. Mimarlık Dergisi. (04)292.

Atagök T. (2000). Sanayi Mekanlarından Sanat Mekanlarına. Mimarlık Dergisi, (04)292.

Cengizkan, M. (2002). Endüstri Arkeolojisinde Mimarlığın Yeri: Sanayinin Terkettiği Alanlarda Yeniden Mimari. Mimarlık. 308:40-41.

Cengizkan, M. (2006). Endüstri Yapılarında Yeniden İşlevlendirme: 'İş'i Biten Endüstri Yapıları Ne 'İş'e Yarar. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülten 45: 9-10

Çabuk, Ş. (2023). Koruma ve Yeniden İşlevlendirme Kavramlarının Yapı Ölçeğinde Değerlendirilmesi &Trilye Taş Mektep Koruma Yaklaşım Analizi. Doktora Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Eriksson, L. (2013). MACRO-Evaluation of a Complex Building and an Alteration Project How To Work With Open Spaces on Museums İn Rome. Chalmers University of Technology Department of Architecture. Master Thesis at Chalmers Architecture. (http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/182660/182660.pdf).

Kıraç, A.B. (2001). Türkiye'deki Tarihi Sanayi Yapılarının Günümüz Koşullarına Göre Yeniden Değerlendirilmeleri Konusunda Bir Yöntem Araştırması, Doktora Tezi, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Severcan Y. C. (2012). Endüstri Mirasının Korunması Ve Yeniden İşlevlendirilmesine İlişkin Özelleştirme Yaklaşımlar: Sorunlar Ve Olanaklar" Planlama TMMOB Şehir Plancıları Odası Yayını. (1-2)52: 40.

Tanyeli, G., (2000). Endüstri Arkeolojisi Yapılarının Korunması ve Yeniden İşlevlendirilmesi. Domus Dergisi. 8: 50-51.

TICCIH. (1973). The First International Congress on the Conservation of Industrial Monuments. https://ticcih.org/congress-proceedings-transactions-and-reports/

TICCIH. (2003). The Nizhny Tagil Charter For The Industrial Heritage. https://ticcih.org/wp-content/uploads/2013/04/NTagilCharter.pdf

URL-1: https://www.archdaily.com/429700/ad-classics-the-tate-modern-herzog-and-de-meuron

URL-2: https://www.archdaily.com/883699/mass-moca-building-6-bruner-cott-and associates?ad_source=search&ad_medium=projects_tab

URL-3: https://www.centralemontemartini.org/en/infopage/power-plant

URL-4: https://mdbr.it/en/who-we-are/spaces/

URL-5: https://www.museomacro.it/institution/the-museum/

URL-6: https://www.info.roma.it/monumenti_dettaglio.asp?ID_schede=8163

KAYNAKÇA

Altuğ, K. (2014). Tarihi Yarımada'nın Bazı Bilinmeyen Bizans Dönemi Sarnıçları. *TÜBA-AR*, 161(1).

Barthes, R. (1977). *The Semiotic Challenge*. New York: Hill and Wang.

Başgelen, N. (1988). İstanbul'da Antik Su Mimarisi: Sarnıçlar. *İlgi Dergisi*, 92.

Baudrillard, J. & Nouvel, J. (2002.) *The singular objects of architecture*, Robert. Bononno (trans.). Minneapolis: University of Minnesota Press.

Broadbent, G. (1977). *A plain man's guide to the theory of signs in architecture*. Architectural Design

Ching, F. D. (2023*). Architecture: Form, Space, and Order*. John Wiley & Sons.

Choay, F. (1969). Urbanistica e semiologia. *In The Meaning in Architecture*; Jencks, C., Baird, G., Eds.; Barry and Rockliff: London, UK.

De Saussure (1959*). Course in General Linguistics*. (trans. by W. Baskin).New York: Philosophical Library.

Eco, U. (1997) *Function and Sign: The Semiotics of Architecture*, New York: Routledge.

Eco, U. (1976). *A theory of semiotics*. Bloomington: Indiana University Press.

Eco, U. (1980). Function and sign: The semiotics of architecture. In G. Broadbent, R. Bunt & C. Jencks (eds.), *Signs, symbols, and architecture*, 11–69. Chichester: John Wiley.

Eco, U. (1980). Two Problems in Textual Interpretation. *Poetics Today* 2(1a). 145–161.

Ezzaher, L. E., (2010). *Semiotics/Semiology*. The Encyclopedia of Literary and Cultural Theory. https://doi.org/10.1002/9781444337839.wbelctv1s003

Eyice, S. (1989). "İstanbul'un Bizans Su Tesisleri", *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2(5).

Eyice, S. (1994). Yerebatan Sarayı. *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı.)

Felameki, MM. (2011). *Theoretical Roots and Trends of Architecture.* Tahran: Feza Press.

Forchheimer, P., Strzygowski, (1893). J. Die Byzantinischen Wasserbehalter von Konstantinopel, Wien

Gieryn, F. (2002). "What Buildings Do." *Theory and Society,* 31(1): 35–74. doi:10.1023/ A:1014404201290.

Güngör, S. S. (2017). Tarihi Yarımada'daki Roma ve Bizans Dönemi Sarnıçları. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 1(2), 37-72.

Gyllius, P. (1997). *İstanbul'un Tarihi Eserleri*. (çev. E. Özbayoğlu). İstanbul: Eren Yayıncılık.

Han, A. (2019). "Osmanlı Döneminde Yerebatan Sarnıcı ve Mahallesi" *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*. s. 81-99.

ICOMOS. (2013). ICOMOS Türkiye Mimari Mirası Koruma Bildirgesi. (E.T.: 30.06.2024 http://www.icomos.org.tr/Dosyalar/ICOMOSTR_tr0784192001542192602.pdf

Jencks, C. & Baird, G. (1969). *Meaning in Architecture*. London: The Cresset Press.

Jencks, C. (1977). *The Language of Post-Modern Architecture*. London: Academy Editions.

Jameson, F. (2016). Postmodernism, or the cultural logic of late capitalism. *In Postmodernism* (pp. 62-92). Routledge.

Krippendorf, K. (1989) *Content Analysis, An Introduction to Its Methodology.* Pennsylvania: Sage Publications.

Kuban, D. (2010). *İstanbul Bir Kent Tarihi: Bizantion, Konstantinopolis*. (çev. Z, Rona). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Morris, C. (1938). Foundations of the Theory of Signs, *International Encyclopedia of Unified Science*, 1(2) University of Chicago Press. Chicago.

Özek, V., (1980). *Mimarlıkta Gösterge ve Simge Eşik Analizinin Belirlenmesi*. Trabzon: Karadeniz Gazetecilik ve Matbaacılık.

Peirce, S. (1991). "One, Two, Three: Fundamental Categories of Thought and Nature. Edited by J. Hoopes. Chapel Hill, *Writings on Semiotic* (pp. 180-185). NC: The University of North Carolina Press.

Rifat, M., (2002). Gösterge Eleştirisi. İstanbul: Tavanarası Yayıncılık.

Salura, P., & Fauzy, B. (2012). The Ever-rotating aspects of Function-Form-Meaning in Architecture. *International Journal of Basic and Applied Scientific Research*, 2(7), 7086- 7090.

Schulz, N. C., (1971). *Existence, Space And Architecture.* London*:* Studio Vista

UNESCO, World Heritage Center. (2013). Operational guidelines for the implementation of the World Heritage Convention, Temmuz.

Wiener, W. M. (2001). *İstanbul'un Tarihsel Topografyası*. (çev. Ü. Sayın). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Yücel, E. (1967). İstanbul'da Bizans Sarnıçları. *Arkitekt*, 325, 16-20.

İnternet Kaynakları

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Faaliyet Raporu (2009). https://yakegm.ktb.gov.tr/Eklenti/4741,aegm-2009-yili-faaliyet--raporu.pdf?0 (E.T.: 23.07.2024).

URL-1: https://teftis.ktb.gov.tr/TR-263665/dunya-kulturel-ve-dogal-mirasin-korunmasi-sozlesmesi.html (E.T.: 20.07.2024).

URL-2: https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44423/dunya-miras-listesi.html (E.T.: 20.07.2024).

URL-3: İBB Miras. (2024). Yerebatan Sarnıcı Müzesi: Daha Derine. İstanbul Büyükşehir Belediyesi. https://ataturkkitapligi.ibb.gov.tr/Content/publications/100/Yerebatan_Sarn%C4%B1c%C4%B1_M%C3%BCzesi_Daha%20_Derine.pdf (E.T.: 21.03.2024).

URL-4: Thoma Allom Gravürü (1836). https://www.agahmuzayede.com/en/product/6523165/1838-tarihli-thomas-allom-cizimi-yerebatan-sarayi-celik-baski-gravur-26x21-cm (E.T.: 17.07.2024)

KAYNAKÇA

Akın, E. G. (2005). Cumhuriyet Döneminde Ankara'da Eğlence Mekanları. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Akın, N . (1994). Beyoğlu. Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, 2, S:212-218

Akın, N. (2002). *19. Yüzyılın İkinci Yarısında Galata Ve Pera*. İstanbul. Literatür Yayınları,

Akıncı, T. (2018). *Beyoğlu; Yapılar, mekânlar,* insanlar (1831-1923). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Akıncı, T. (2019). Cumhuriyet'te Beyoglu; Kültür, Sanat, Yasam (1923-2003). Istanbul: Remzi Kitapevi.

Alioğlu, F. (2012). *İstanbul'un Batılılaşma Dönemi, Modernite Ve Mimari,* İstanbul: Esenler Belediyesi Şehir Düşünce Merkezi, Şehir Yayınları. S:29

Batur, A. (1994). Cumhuriyet Dönemi Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, S:449-454

Bilgin, İ. (1998). Modernleşmenin ve Toplumsal Hareketliliğin Yörüngesinde Cumhuriyet İmarı, Y. Sey ve D. Özkan, *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık.*255-277 İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları. İstanbul.

Bozdoğan, S. (1998). Türk Mimari Kültüründe Modernizm: Genel Bakış. S. Bozdoğan ve R. Kasaba, *Türkiye'de Modernleşme Ve Ulusal Kimlik*, Sayfa:135-155. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Ceylan, F. (2004). Eğlence Kavramının İstanbul'da Geçirdiği Değişim Süreci ve Mekana Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İTÜ

Çelik, Z. (1998). 19.Yüzyılda Osmanlı Başkenti Değişen İstanbul. İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı

Demir, İ. (2017). Türkiye'de Sınıflar. *Sosyolojik Düşün*, 2 (1),12-30 .

Giz, S. (1192). Beyoğlu 1930. İstanbul: Çağdaş Yayıncılık.

Güngör, E. (2017). 1950'ler Türkiye'sinde modernleşme ve gündelik hayat değişimlerine sinema üzerinden bakmak: İstanbul Geceleri filmi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, Cilt 2, Sayı 3, 94-112

Gürel, M.Ö (2010). İzmir'de Moderni Nesnelleştirmek: Bir Dönem, Üç Mekân Ve Rıza Aşkan, *Mimarlık*, 354, Temmuz-Ağustos.

Işın, E. (1989). 19.yy'da Modernleşme ve Gündelik Hayat, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, (Cilt 1-6), İstanbul: İletişim Yayınaları

Kandiyoti, D. (1998). Modernin Cinsiyeti: Türk Modernleşmesi Araştırmalarında Eksik Boyutlar. S. Bozdoğan ve R. Kasaba, *Türkiyede Modernleşme Ve Ulusal Kimlik,* Sayfa:115-135, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Kazgan, G. (2006). *Tanzimat'tan 21. Yüzyıla Türkiye Ekonomisi.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Lale B, Koca D. (2023).Modern İdeolojinin Mekânsal Oluşumu: 1923-60 Yılları Arası Ankara Gazinoları. *Tasarım Kuram*. 19(39),334–350

Önal Özmalatyalilar, B. S. Gurel H. M. (2024).Toplumsal Dönüşümün Mekânsal Yansıması: Taksim Belediye Gazinosu, 1939. *Art-Sanat*. 21, 503–527.

Özbek, M. (1988). Arabesk Kültürü: Bir Modernleşme Ve Popüler Kimlik Örneği. S. Bozdoğan ve R. Kasaba, *Türkiye'de Modernleşme Ve Ulusal Kimlik,* Sayfa:189-210, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tekeli, İ. (1989). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Kentsel Dönüşüm, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi, (Cilt 1-6), İstanbul: İletişim Yayınları

Tekeli, İ. (2010). Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Yıldırmaz, S, (2015). Köylüler Ve Kentliler: Ellili Yılların Dönüşen Yeni Sosyo- Ekonomik Ve Kültürel Coğrafyası, Türkiye'nin 50'li Yılların, Sayfa:5421-565, İletişim Yayınları,

Yakartepe, E.Ç. Binan,C. (2011). İstanbul'un Modernleşme Dönemi Otelleri (1840-1914), *Megaron*. 6(2),79-9

Zat, V. (1999). Eski İstanbul Barları, İstanbul:İletişim yayınları, İstanbul

Zat, V.. (1994). Gazinolar. Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, 2, S:379-378

Zat, V.. (1994). Gazinolar. Mimarlığı İstanbul: Dünden Bugüne İstanbul Ansikopedisi, 2, S:5658

Zat, V. (2005). Eski İstanbul Otelleri, İstanbul: Bilge Karınca yayınları, İstanbul.

URL-1 https://perapalace.com/en/neoclassical-architecture-born-from-the-ashes-of-pera-pera-palace-hotel/ (E.T.: 15.07.2024).

URL-2 https://perapalace.com/beyoglunun-kalbinde-adim-adim-pera-palace-hotelin-ilginizi-cezbedecek-mimari-ozellikleri/ (E.T.: 15.07.2024).

URL-3 https://archives.saltresearch.org/handle/123456789/89121 (E.T.: 15.07.2024).

URL-4 https://manifold.press/ejderha-sevebilen-kiz-ve-sanat-gunesi (E.T.: 16.07.2024).

URL-5_https://phebusmuzayede.com/40624-gazinocular-krali-fahrettin-aslan-in-istanbul-un-eski-kabayilari-ile-farkli-gazinolarda-cekilmis-fotograflari-9-adet-cerceveli.html (E.T.: 16.07.2024).

URL-6 https://manifold.press/ejderha-sevebilen-kiz-ve-sanat-gunesi (E.T.: 16.07.2024).

KAYNAKLAR

Bayır, S. (2014). Endüstriyel Yapıların Yeniden İşlevlendirilmesi Ve Rahmi Koç Müzesi Örneği, Haliç Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s-1.

Ercivan, A. **(**2004). Gazhanelerin Yeniden İşlevlendirilmesi, M.Ü, G. S.E, İç Mimarlık Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s.1

Göçer, P. Ö. (2003). Devingen Toplum Esnek Mekânlar İster, Arredomento Mimarlık Dergisi, Sayı 02.

Koçu, R.E.(1994). İstanbul Ansiklopedisi, Kültür Bakanlığı Ve Tarih Vakfı Ortak Yayını, İstanbul.

Küçükerman, Ö.(1988). Geleneksel Türk Dericilik Sanayi ve Beykoz Fabrikası, Sümerbank, Ankara.

Muller-Wıener, W.(1992). 15-19. Yüzyılları Arasında İstanbul'da İmalathaneler ve Fabrikalar, Osmanlılar ve Batı Teknolojisi, Ed.E. İhsanoğlu, İstanbul.

Öncel M. U.(2015). Özelleştirilen Beykoz Kundura Fabrikasi'nın Sosyal Bir Komplekse Dönüştürülmesi, T.C. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s.5-6.

Özer, B. (1989). Olumlu ve Olumsuz Uygulanışlarıyla Mimari Yaratmada Tarih ve Geleneğin Yeri, Yapı Dergisi, Sayı 35,s.36-38

Özdemir, M. (2015). Endüstri Mirasının Yeniden İşlevlendirilmesi; Beykoz Deri Ve Kundura Fabrikası Örneği, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peysaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s-33.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

İ.HUS 8/1310B-17, 06/B/1310, 24 Ocak 1893

URL Kaynakları

URL-1-2: https://www.mimarizm.com/makale/mehmet-alper-ile-cibali-tutun-ve-sigara-fabrikasi-ndan-kadir-has-universitesi-ne_113537) (E.T.21.07.2024)

URL-3:https://www.tripadvisor.com.tr/Attraction_Review-g298012-d15276985-Reviews-SEKA_Kagit_Muzesi-Izmit_Kocaeli_Province.html (E.T.21.07.2024)

URL-4: https://www.anilkagit.com/seka-kagit-muzesi/ (E.T.21.07.2024)

URL-5-6: https://www.arkitektuel.com/tate-modern/ (E.T.21.07.2024)

URL-7-8 -9: https://www.beykozkundura.com/ (E.T.21.07.2024)

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

İç Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-06-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İÇ MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+86 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-06-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Bommel, V.W. ve Rouhana A. (2019). *The Science of Lighting*. *A guide about the nature and behaviour of Light*. Signify Lighting Academy.

Day, J. (2013). *Line Color Form, The Language of Art and Design*. New York. Published by

Deplazes, A. (2005). *Constructing Architecture Materials Processes Structures A Handbook*, Birkhäuser – Publishers for Architecture.

Allworth Press. an imprint of Skyhorse Publishing, Inc.

Dodsworth, S. (2009). *The Fundamentals of Interior Design*. AVA Publishing.

Ching, F.D.K. (2007). *Architecture, Form, Space and Order*. Third Edition. USA. John Wiley & Sons, Inc.

Coleman, C. (2002). *Interior Design Handbook Of Professional Practice.* Mcgraw-Hill.

Coles J. ve Houes N. (2007). *The Fundamentals of Interior Architecture*. AVA Publishing

Çağal Taşdelen, D. (2022). *İç Mimariyi Tasarlamak: Mekân-Biçim İlişkisi.* 8. Uluslararası Mimarlık ve Tasarım Kongresi. 26-27 Kasım 2022. İstanbul. Türkiye.

Hasol, D. (1979). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul. Yapı Endüstri Merkezi Yayınları.

Lauer D. A. ve Pentak S. (2005). *Design Basics*. Sixth Edition,.Thomson Wadsworth.

Leydecker S. (2013). *Designing Interior Architecture, Concept, Typology, Material, Consturction*. Basel Birkhäuser Verlag GmbH.

Pheasant, S. (2003). *Bodyspace, Anthropometry, Ergonomics And The Design Of Work*. Published in the Taylor & Francis e-Library.

Read, H. (2017). *Sanatın Anlamı*. Hayalperest Yayınevi.

Schittich, C. (2008). *In Detail Interior Surfaces and Material, Aesthetics, Technology, Implementation*. Basel. Boston. Berlin. Birkhäuser.

Sully, A. (2015). *Interior Design: Conceptual Basis*. Switzerland. Springer, International Publishing.

Thompson, J.A.A. ve Blossom, N.H. (2015). *The Hand Book of Interior Design*. UK. John Wiley & Sons Ltd.

KAYNAKLAR

Baran Ergül, D., Varol Malkoçoğlu, A. B. ve Acun Özgünler, S. (2022). Mimari Tasarım Karar Verme Süreçlerinde Yapay Zekâ Tabanlı Bulanık Mantık Sistemerinin Değerlendirilmesi. *Journal of Architectural Sciences & Applications (JASA)*, *7*(2).

Çelik, T., ve Sağlam, B. (2023). Mimarlık ve ütopya: yapay zeka ile üretken tasarım denemeleri. *Mimarlık 429, 59-64, Mimarlar Odası.*

Deveci, M. (2022). Yapay Zekâ Uygulamalarının Sanat ve Tasarım Alanlarına Yansıması. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (9), 118-140.

Erten, O., ve Göktepeliler, Ö. (2022). Yapay zekâ, makine ve sanat. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(2), 145-1525

Halidi, G. (2022). Yapay Zekâ Etiği Tartışmaları İçin Bazı Tarihsel-Kavramsal Önbilgiler. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, *9*(4), 155-163.

Kariptaş, F. (2022). Yeni Nesil Ofislerin Tasarım Kriterleri Ve Örnekler Üzerinden Analizi. Doktora Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Pamuklu, A. G., ve Fındıkcı, M. B. (2023). Grafik Tasarımın Geleceği: Yapay Zekâ ve İnsan. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, *7*(2), 177-191.

Taluğ, D. Y., ve Begüm, E. K. E. N. (2023). Görsel Tasarımda İnsan Yaratıcılığı ve Yapay Zekanın Kesişimi. *Sanat ve İkonografi Dergisi*, (4), 17-28.

İnternet Kaynakları

Url01:https://fr.wikipedia.org/wiki/Théâtre_d%27opéra_spatial#/media/Fichier:Théâtre_D'opéra_Spatial.jpg (E.T.: 15.04.2024).

Url02: https://en.wikipedia.org/wiki/Lascaux#/media/File:Lascaux_painting.jpg (E.T.: 15.04.2024).

Url03: https://refikanadol.com/works/echoes-of-the-earth-living-archive/ (E.T.: 15.04.2024).

Url04: https://www.washingtonpost.com/technology/2022/06/11/google-ai-lamda-blake-lemoine/ (E.T.: 15.04.2024).

URL05: https://cajundiscordian.medium.com/is-lamda-sentient-an-interview-ea64d916d917 (E.T.: 15.04.2024).

URL06: https://www.testfit.io/customer-stories/rba-architects (E.T.: 15.04.2024).

URL07: https://www.finch3d.com (E.T.: 15.04.2024).

KAYNAKLAR

ALTINOLUK, Ü. (1998). Binaların yeniden kullanımı: program-tasarım-uygulama kullanım, Yapı Endüstri Merkezi, İstanbul.

ÇAKIR KIASIF, G. (2018). The Effects of Cultural Purpose Transformation of Industrial Heritage Structures on the Social Development of Halic Region, International Journal of Advanced Research and Review, 3(6): 07-19.

KARİPTAŞ SEÇER, F. (2009). "Protection And Re-Evaluation Of Industrial Heritage", V.International Sinan Symposıum "Design Language ın Hıstorical Areas", Trakya Üniversitesi, Edirne.

KARİPTAŞ SEÇER, F. (2009). "Re-Evaluation Of Industrial Buildings Within The Scope Of Industrial Archeology Under Present-Day Conditions "LIVENARCH IV "(RE/DE) Construction in Architecture", Karadeniz Teknik Üniversitesi,Trabzon

KARİPTAŞ SEÇER, F.(2010). Endüstri Mirasının Yeniden Değerlendirilmesi, Yapı Dergisi, Sayı:346, YEM, İstanbul.

KAŞLI, B. (2009). İstanbul'da Yeniden İşlevlendirilen Korumaya Değer Endüstri Yapıları Ve İç Mekan Müdahaleleri: Santral istanbul Örneği, İTÜ, SBE YL Tezi, İstanbul.

KİASİF, G.Ç. (2021). The Importance of Re-Functioning Industrial Heritage Structures in Istanbul within the Scope of Urban Sustainability, Industrial Heritage in the Urban Identity and Memory Axis, Ege University Publications, 271-292, İzmir.

KÖKSAL, T.G., AHUNBAY, Z. (2006). İstanbul'daki endüstri mirası için koruma ve yeniden kullanım önerileri, İTÜ Dergisi, cilt:5, Sayı:2, 125-136, İstanbul.

TÜMER, S. (2003). Kentsel Alanda İşlevini Yitirmiş Sanayi Tesislerinin Dönüştürülme Sürecine Yönelik Bir Model, M.S.G.S.Ü, F.B.E , Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

ÖZBEK, U. (2023) Geri Dönüştürülebilir Atıkların İç Mekanda Akustik Malzeme Olarak Kullanılması, Mimarlık Planlama ve Tasarım Alanında Uluslararası Araştırmalar III, s.191, Eğitim Yayınevi, Konya.

İnternet Kaynakları:

URL1: https://www.gzt.com/arkitekt/endustriyel-bir-miras-silahtaraga-elektrik-santrali--csm-3579238,, (E.T.11.05.2024)

URL2: https://rhm.khas.edu.tr/tr/node/132, (E.T.12.05.2024)

URL3: https://www.upf.edu/web/welcome/turkce (E.T.111.05.2024)

URL4: https://www5.iuav.it/homepage/index.htm (E.T.12.05.2024)

URL 5: https://hasbahcegazetesi.com/etiket/kagithane-civi-fabrikasi/ (E.T.11.05.2024)

URL6: https://www.arkitera.com/proje/waterloo-universitesi-mimarlik-fakultesi-binasi/ (E.T.11.05.2024)

URL7: https://ecarch.com/mies_portfolio/istanbul-sehir-universitesi-masterplan/(E.T.18.05.2024)

KAYNAKLAR

Aksoy, R. (2015). Doğal Işık ve İç Mekan Aydınlatma. İstanbul: YZ Yayınları.

Akın, N. (2010). Tarihi Yapılarda Yeniden İşlevlendirme ve Koruma İlkeleri. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Altun, S. (2017). "İç Mekan Tasarımında Renk ve Işık Kullanımının Psikolojik Etkileri", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Arslan, A. (2016). Aydınlatma Tasarımı ve Teknolojileri. Ankara: ABC Yayınları.

Aydın, D. (2015). "Renk Psikolojisinin İç Mekan Tasarımına Etkileri", Mimarlık ve Tasarım Dergisi, 12(3), 89-105.

Aydın, N. (2016). Dokunsal ve Duyusal Deneyimlerin İç Mekan Tasarımına Etkisi. Antalya: Tasarım ve Sanat Araştırmaları Dergisi.

Çam, N. (2006) 'Türk Kültür Varlıkları Envanteri' Türk Tarih Kurumu,2008.

Çelik, T. (2020). Modern ve Tarihi Yapıların Entegre Tasarımı. Eskişehir: PQR Yayıncılık.

Çelik, Z. (2018). İç Mekan Tasarımında Konfor ve Rahatlık. Bursa: Mimarlık ve Tasarım Yayınları.

Çetinkaya, S. (2014). İç Mekan Aydınlatma Teknikleri. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Çetin, Z. (2020). Tarihi ve Modern Yapıların Entegrasyonu. Bursa: OPQ Yayıncılık.

Demir, B. (2018). Işıklandırmanın Mekan Algısı Üzerindeki Etkileri. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

Demir, B. (2019). Hışvahan İç Mekan Tasarımı Üzerine İncelemeler. Konya: MNO Yayınları.

Demirci, F. (2016). Renk ve Psikoloji: İç Mekanlarda Renk Kullanımı. Ankara: VWX Yayınları.

Demir, F. (2019). İç Mekan Tasarımında Malzeme Seçimi. İstanbul: Tasarım Yayınları.

Demirel, H. (2018). "Tarihi Yapılarda Modern Tasarım Uygulamaları", Mimarlık ve Tasarım Konferansı Bildirileri, Ankara, 98-110.

Ekinci, L. (2019). Tarihi Mekanlarda Modern İç Mekan Tasarımı. İzmir: DEF Yayınları.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Restorasyon Kurulu, (2019). Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Restorasyon Kurulu Arşivi, Gaziantep Belediyesi.

İşlek, A. (2020). 'İşlev Değiştirmiş Bir Ticari Yapı- Hışvahan' , Yüksek Lisans, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, 2020

K. Güllü., Sürdürülebilir Kalkınma Kapsamında Yeniden İşlevlendirilen Gaziantep Hışvahan Örneğinin İncelenmesi (Erişim Tarihi 15.11.2023)

Kara, E. ve Yıldız, H. (2017). "İç Mekanlarda Aydınlatmanın Kullanıcı Algısına Etkisi", Işık Bilimi ve Teknolojisi Dergisi, 9(1), 44-60

Karaata. Ç., (2020) "Özgün İşlevini Yitirmiş, Yeniden İşlevlendirilen Yapıların Tasarım Sürecinin Değerlendirilmesi ve Hışvahan Örneğinin İncelenmesi", Yüksek lisans tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Karaata Külekci, Ç. ve Sarıman Özen, E. (2022). Anadolu'da Yolcu Hanından Konaklama Yapısına Hışvahan: Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Bir Yaklaşım. İDEALKENT, 13(38), 2762-2792.

Karaman, A. (2014). İç Mekan Tasarımında Renk ve Psikolojik Etkileri. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kaya, E. (2018). İç Mekan Tasarımında Renk ve Duygu İlişkisi. Ankara: DEF Yayıncılık.

Kaya, M. (2020). Doğal Malzemelerin Mekansal Etkileri. İzmir: İç Mekan Dergisi.

Kıran, S. (2014). Renklerin Mekansal Etkileri. İstanbul: STU Yayınları.

Küçük, T. (2017). Işıklandırma Tasarımı ve Psikolojik Etkileri. Ankara: ODTÜ Yayınları.

Külekçi, K.Ç., (2022). Anadolu'da Yolcu Hanından Konaklama Yapısına Hışvahan: Kültürel Mirasın Korunmasına Yönelik Bir Yaklaşım

Lala Mustafa Paşa Hanı Restitüsyon Projesi Tescilli Raporu, (1993). Tescil Tarihi: 16.12.1993/1647 (Adana Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü Kararı)

Özdemir, E. (2021). İç Mekan Tasarımında Estetik ve İşlevsellik. Adana: İç Mekan Tasarımcıları Birliği Yayınları.

Öztürk, A. (2015). Doğal Işığın İç Mekan Tasarımındaki Rolü. İstanbul: İTÜ Yayınları.

Öztürk, B. (2016). "Renk ve Işık Kullanımının Mekan Algısına Etkisi", Uluslararası İç Mekan Tasarımı Konferansı Bildirileri, İstanbul, 120-133.

Şahin, A. (2017). Tarihi Mekanlarda Modern Tasarım. Konya: RST Yayınları.

Sarı, H. (2013). İç Mekan Tasarımında Aydınlatma ve Kullanıcı Deneyimleri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tanrıkulu, S. (2016). İç Mekan Aydınlatma Tasarımı İlkeleri. Bursa: JKL Yayıncılık.

Uçar, M. (2018). "Tarihî Mekanlarda Renk ve Işık Kullanımı: Bir Vaka Çalışması", Sanat ve Tasarım Dergisi, 5(2), 23-38.

Yıldız, D. (2015). Hışvahan ve Şirehan'ın İç Mekan Tasarımında Kullanıcı Deneyimleri Üzerine Bir İnceleme. Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi.

Yıldırım, N. (2018). Aydınlatma Tasarımında Yenilikçi Yaklaşımlar. İzmir: LMN Yayınları.

Yılmaz, A. (2015). Renklerin Psikolojik Etkileri Üzerine Araştırmalar. İstanbul: ABC Yayınları

Yılmaz, F. (2016). İç Mekan Aydınlatması ve Kullanıcı Algısı Üzerindeki Etkileri. İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Yayınları.

Yılmaz, H. (2017). Mekansal Estetik ve Malzeme Kullanımı. Ankara: Mimarlar Derneği Yayınları.

Yücel, M. (2019). "Doğal Işık ve Yapay Işık Kullanımının İç Mekan Tasarımında Karşılaştırılması", Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

URL 1: https://tr.pinterest.com/pin/609815605780952774/

URL 2: https://www.arkiv.com.tr/proje/hishvahan-hotel/11813

URL 3: https://hsvhn.com/galeri/#iLightbox[gallery_image_1]/11

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-33-5
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –II
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+212 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-33-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Bilsel, C. (2006). Kentsel Dönüşüm, Çözülen Kentler ve Parçalanan Kamusal Alan, *Mimarlık Dergisi*, *327*, s. 21.

Demirdizen, E. (2008). Kıyının Bu Tarafı. Erişim: 20.04.2020, adres: http://www.mimarizm.com.

Hoyle, B. S., Pinder, D. A. and Husain, M. S. (1988). Revitalizing The Waterfront: International Dimensions of Dockland Re-development, Belhaven Press, London.

İstanbul Kent Almanağı (2012). *Ekim Dosyası Salıpazarı Limanı ve Çevresi (Galataport),* s. 114-122, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

İstanbul Kent Almanağı (2015). *Kasım Dosyası Haliç ve HaliçPort Projesi*, s.180-204, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

İstanbul Kent Almanağı (2016). *Mayıs Dosyası Kabataş Transfer Merkezi*, s.108-132, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

İstanbul Kent Almanağı (2017). *Mart Dosyası Üsküdar Meydan Projesi,* s.40-54, TMMOB Şehir Plancıları Odası, İstanbul.

Kılıç, A. (1999). *Kıyıdan Geri Çekilme Sürecinde Kent-Kıyı İlişkisi, Kentsel Kıyı Tanımı ve Bu Kavrama Dayalı Kentsel Kıyı Gelişme Stratejileri: İstanbul Örneği*. (Doktora tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öktem, B. (2006). Neoliberal Küreselleşmenin Kentlerde İnşası: AKP'nin Küresel Kent Söylemi ve İstanbul'un Kentsel Dönüşüm Projeleri, *Planlama 2006*(2), s.53-63, Ankara.

Türk, Ş. (2010). Neoliberal Yaklaşımlar Çerçevesinde Kıyı Alanlarının Kullanımı ve Yasal Yapıdaki Değişiklikler, *Kıyı Sempozyumu 2009*, s.31-43, İstanbul, 23-24 Ekim.

Url-1 < *https://www.ibb.istanbul/CouncilDecision/Index>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-2 <*https://www.arkitera.com/haber/doldur-be-buyuksehir-belediyesi-bos-kalmasin-maltepe-sahilleri/ >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-3 < *https://www.milliyet.com.tr/gundem/dev-park-havadan-goruntulendi-1911144>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-4 <*https://www.arkitera.com/haber/maltepe-sahilinin-yok-edilmesine-buyuk-tepki/ >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-5 <*http://www.anadoluparkbahceler.com/erisilebilirpark.php?epark=Orhangazi%20Şehir%20Parkı&no=267>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-6<*https://www.arkitera.com/haber/fenerbahce-kalamis-yat-limani-ozellestirme-kapsamina-alindi/15641 >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-7 <*http://www.radikal.com.tr/hayat/istanbulun-yagmurla-imtihani-1195259>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-8 < *http://ornekdonusum.com/megapro.html>,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-9 <*https://ibbqr.ibb.gov.tr/uskudar-meydani-duzenleme-insaati/ >,* erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-10 < *https://emlakkulisi.com/ispark-bogazicinde-3-adet-yuzer-marina-yapacak/31507*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-11 < https://www.milliyet.com.tr/gundem/istanbul-bogazi-nda-tekne-park-donemi-1599765

Url-12 <*https://www.arkitera.com/haber/istanbul-tekneparkina-kavusuyor/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-13 <*https://istmarin.ispark.istanbul* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-14 <*https://ibbqr.ibb.gov.tr/emirgan-sahil-duzenleme-2-etap-insaati/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-15 <*https://emlakkulisi.com/emirgan-sahil-yolu-insaatinda-sona-yaklasiliyor/283957*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-16 <*https://www.milliyet.com.tr/gundem/tarihi-dokuya-yaya-yolu-engeli-2117047*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-17 <*https://www.haberturk.com/ekonomi/emlak/haber/1127152-cubuklu-kanlica-arasina-kazikli-yaya-yolu* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-18 <*http://www.yapi.com.tr/haberler/cubuklu-kanlica-arasina-da-kazikli-yaya-yolu_133991.html*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-19 < *http://www.yapi.com.tr/haberler/hakan-kiran-mimarlik-ofisi-kabatas-marti-ulasim-ve-aktarma-merkezi-projesiyle-dubai-city-scapede_72986.html* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-20 <*http://www.diken.com.tr/kabatasa-kanat-cirpan-dev-marti-biciminde-transfer-merkezi/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-21 <*http://bianet.org/bianet/toplum/177265-yasam-savunuculari-kabatas-taki-beton-marti-yi-protesto-etti* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-22 <*https://istanbul.csb.gov.tr/beyoglu-ilcesi-kabatas-iskelesi-ulasim-transfer-merkezi-amacli-1-5000-olcekli-nazim-imar-plani-ve-1-1000-olcekli-uygulama-imar-plani-degisikligine-ait-aski-ilani-duyuru-291841*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-23 <*https://tr.sputniknews.com/turkiye/201902011037430634-kabatas-projesi-marti-osmanli-stili* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-24 <*https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/marti-projesinin-ilk-etabi-acildi-41149966*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-25 <*https://www.ibb.istanbul/News/Detail/35286* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-26 < *https://sehirharitasi.ibb.gov.tr/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-27 < *https://v3.arkitera.com/v1/haberler/2002/10/08/karakoy.htm* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-28 < *http://www.radikal.com.tr/kultur/gozler-galataya-cevrildi-686577/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-29 < *http://www.radikal.com.tr/ekonomi/ozellestirmede-duraklama-yili-805401*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-30 <*https://www.arkitera.com/haber/galataport-yeniden-gundemde/7626/* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-31 <*http://www.yapi.com.tr/haberler/galataport-istanbul-mayis-ayinda acilacak_174559.html?fbclid=IwAR0AtoI6iBlaTTB80vY3SUv4vzYZxgYFx QTvE3m-XdxhTrdxRBvocNGeKI*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-32 <*https://bianet.org/biamag/toplum/160311-haydarpasa-gari-nin-10-yillik-mucadelesi* >,erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-33 <*https://kadikoybelediye.wordpress.com/2014/09/03/haydarpasa-gari-restorasyon-projesine-bu-haliyle-onay-vermiyoruz/* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-34 <*https://www.arkitera.com/haber/haydarpasa-limani-nazim-imar-planina-iptal/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-35 < *http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/452996/Haydarpasa_ya_iyi_haber.html#* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-36 < *http://www.yapi.com.tr/haberler/halic-dayanismasindan-tersane-i-amire-aciklamasi_114157.html* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-37 < *http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turkiye/242589/Halic_Port_ozel_proje.html* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-38 <*https://www.arkitera.com/haber/fatih-sultan-mehmetin-halicteki-tarihi-tersanesi-turizme-aciliyor/*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-39 <*https://www.arkitera.com/haber/halic-portta-bakanlik-plani-ihaleyi-alan-fettah-tamincenin-projesiyle-bire-bir-ayni* >, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-40 <*http://www.yapi.com.tr/haberler/halicport-icin-ced-sureci-basladi_138144.html*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-41 <*http://www.spoist.org/davalar/beyoglu-ilcesi-halic-yat-limani-ve-kompleksi-projesi-ne-iliskin-koruma-amacli-uygulama-imar-plani-uc*>, erişim tarihi 30 Nisan 2020.

Url-80 <*www.maps.google.com.tr* >,erişim tarihi 30 Nisan 2020.

KAYNAKÇA

Ahunbay, Z. (2016). Kentsel Korumada Temel İlkeler ve Fener-Balat. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray* (3-17). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Akın, N. (2016). Haliç'te Bir Rehabilitasyon Alanı: Balat. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray,* (17-43). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Akın, N. (1994). "Balat", Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 2:10-12.

Akın, N. (1994). "Fener", Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, 3:279-281.

Fener-Balat Semtleri Rehabilitasyon Programı süresiz yayını, sayı 2, Mart 2005.

Fener-Ayvansaray Arası Sahil Kesimi Yenileme Alanı (yayınlanmamış) Çalışma Raporu, 2008.

Kaplan, O. (2017). 5366 Sayılı Kanun Kapsamında Yenileme Alanlarında Gerçekleştirilen Kentsel Dönüşüm Süreci Üzerine Bir Deneme, *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 7(2), 275-304.

Koçak, Y. ve Terzi E. (2012). Türkiye'de Göç Olgusu, Göç Edenlerin Kentlere Olan Etkileri ve Çözüm Önerileri, *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3 (3), 163-184.

Mazlum, D. (2011). *1766 İstanbul Depremi Belgeler Işığında Yapı Onarımları.* İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları.

Şahin, Ç. (2016). Neoliberal Kent Politikaları Gereği Kentsel Yenileme Adı Altında Yok Edilen Tarih ve Sürecinin Değerlendirilmesi. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray, (*43-81). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Şişmanyazıcı, B. (2009). Tarihi ve Kentsel Alanlarda Toplumsal ve Mekansal Yeniden Yapılanma Sürecinde Yaşanan Değişim: Fener- Balat Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü.

Türkün, A. (2016). İstanbul'un Tarihi Konut Bölgelerinde Kentsel Dönüşüm: Tarlabaşı ve Fener-Balat-Ayvansaray Örnekleri. İçinde Z. Ahunbay, İ. Dinçer, Ç. Şahin (Editörler), *Neoliberal Kent Politikaları ve Fener-Balat-Ayvansaray* (133-183). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücetürk, E. (2001). *Haliç Siluetinin Oluşum ve Değişim Süreci*. İstanbul: Haliç Belediyeler Birliği Yayını.

URL-1: https://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Icomostuzukleri&dil=tr (E.T.: 25.07.2024).

URL-2: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5366&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (E.T.: 25.07.2024).

URL-3: http://www.fatih.bel.tr/icerik/1156/fener-balat-semtlerinin-rehabilitasyon-projesi (E.T.: 03.01.2017).

KAYNAKLAR

Abramson, D. M. (2015). Architectures of obsolescence: Lessons for history. In Culture of Obsolescence: History, Materiality, and the Digital Age (pp. 61-78). Palgrave Macmillan, USA.

Abramson, D. M. (2016). Obsolescence: An Architectural History. The University of Chicago Press.

Adamson, G. (2005). Industrial strength design: How Brooks Stevens shaped your world. Journal of Design History, 18(1), 119-121.

Bulow, J. (1986). An Economic Theory of Planned Obsolescence. Quarterly Journal of Economics, 101(4), 729-750.

CALUS (1986), Depreciation of Commercial Property, CALUS, College of Estate Management, Reading, England.

Cheong, E. S. (2010). A Study Of Buıldıng Obsolescence In Standard Desıgn Terrace Houses In Perak.

Cooper, T. (2004). Inadequate life? Evidence of consumer attitudes to product obsolescence. Journal of Consumer Policy, 27, 421–449

Dinçer, İ. (2010). Türkiye'de 1980 sonrası yapısal dönüşümün mekânsal izlerine bir örnek: Yenileme alanları. *Mimarlık Dergisi*, (352), 24-27

Flanagan, R., Norman, G., & Goodbody, J. (1989). *Obsolescence: Its Impact on Property*. Saxon House and Lexington Books.

Gür, Ş. Ö. (2000). Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, Sayı:92, İstanbul.

Joseb, M. (2016). Desıgnıng For Speculatıon-Volatile-Temporal-İn Transit. Massachusetts Institute of Technology, Massachusetts.

Kırbaş Akyürek, B., & Ciravoğlu, A. (2017). Developing a quantitative research method on planned obsolescence in architecture. In PLATE: Product Lifetimes And The Environment (pp. 5-9). IOS Press.

Kolancı, N. (2018). Kentsel Dönüşümün Biçimsel Organizasyonu: Bomonti Örneği. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Packard, V. (1960). The waste makers. New York: D. McKay Co

Raftery, J. (1991), Concepts of Building Economic: An Launch, BSP Professional Literature, Oxford.

Schnabel, M. A., & Tsou, J.-Y. (Eds.). (2013). *Cutting edge in architectural science: Proceedings of the 47th International Conference of the Architectural Science Association*.

Slade, G. (2006). Made to Break: Technology and Obsolescence in America. Harvard University Press.

Tan B. ve Arabacıoğlu, F.P. (2020). Tarihi Çevrede Mimari Tasarım: İstanbul Yenileme Alanları. Megaron, s. 204-216.

Zallio M. and Berry D. (2017) Design and Planned Obsolescence. Theories and Approaches for Designing Enabling Technologies, The Design Journal.

İnternet Kaynakları

URL-1: http://www.tezcanmahmut.com/planli-eskitme-buz-daginin-gorunmeyen-kismi/ (E.T.: 20.01.2021).

URL-2: http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=421&RecID=4718 (E.T.: 20.01.2021).

URL-3: http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=401&RecID=3836 (E.T.: 20.01.2021).

URL-4: https://www.projedefirsat.com/anthill-residence.html (E.T.: 23.01.2021).

URL-5: https://www.techtarget.com/iotagenda/definition/smart-home-or-building (E.T.: 23.01.2021).

URL-6: http://megaprojeleristanbul.com/#suleymaniye-kentsel-donusum-projesi (E.T.: 23.01.2021).

URL-7: http://megaprojeleristanbul.com/#fener---balat-kentsel-yenileme-projesi (E.T.: 23.01.2021).

KAYNAKLAR

ACI Committee 440. (2002). Guide for the Design and Construction of Externally Bonded FRP Systems for Strengthening Concrete Structures. 4-5, 6-7.

Aydın, E.Ö., Fahjan, Y.M. ve Çömlekçioğlu, R. (2007). Deprem Bölgelerindeki Tarihi Kagir Yapıların Güçlendirilmesinde Kullanılan Yeni Teknikler. International Earthquake Symposium, Kocaeli.

Aytaç, E. (2011). CFRP güçlendirme malzemesi ve güçlendirme teknikleri. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Bastianini, F., Corradi, M., Borri, A., di Tommaso A. (2005). Retrofit and Monitoring of an Historical Building Using ‘‘Smart’’ CFRP with Embedded Fibre Optic Brillouin sensors. Construction and Building Materials, V:19, 525-535.

Bayraktar, A. (2006). *Tarihi yapıların analitik incelenmesi ve sismik güçlendirme metodları*. İstanbul: Beta Basım.

Buyukozturk, O., Hearing, B. (1998). Failure Behavior of Precracked Concrete Beams Retrofitted with FRP. *Journal of Composites for Construction*, *Vol. 2- 3*, 138-144.

Değirmenci, İ., Sarıbıyık, M. (2015). Tarihi Yapıların Güçlendirilmesinde Yenilikçi Yaklaşımlar ve FRP Malzemelerin Kullanımı. 3rd International Symposium On Innovative Technologies In Engineering And Science. Valencia

Ediz, İ. (2006). Kagir yapılarda kullanılan taşıyıcı duvarların hasır çelik donatı ve kendiliğinden yerleşen beton ile güçlendirilmesinin deneysel incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Erköseoğlu G. (2012). Kültürel Mirasın Depremden Korunması ve Turizme Kazandırılması Amacı ile Uygulanabilecek Güçledirme Teknikleri. Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı. Ankara.

FIB Bulletin 14. (2001). Externally Bonded FRP Reinforcement for RC Structures. 11-15.

Kasımzade, A., Tuhta, S. (2017). OMA of Model Steel Structure Retrofitted with CFRP Using Earthquake Simulator. *Earthquakes and Structures*, 689–697.

Pehlivan, N.Ç. (2019). CFRP ile güçlendirilmiş yığma kubbelerin sonlu elemanlar metodu ile analizi. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Price, S. N., Talley Jr, M.K. ve Melucco Vaccaro, A. (1996) Historical and Philosophical Issues in the Conservation of Cultural Heritage, The Getty Conservation Institute, Los Angeles.

Triantafillou, T. C. (1998). Strengthening of structures with FRP composites. Progress in Structural Engineering and Materials V:1- 2, 131-133.

Tumialan, G., Nanni, R., & Pridmore, H. G. L. (2001). Strengthening of Masonry Structures with FRP Composites. Structures Congress 2001. 20-22.

Zakar, L., Eyüpgiller, K.K., (2015). Mimari Restorasyon Koruma Teknik ve Yöntemleri. İstanbul: Ömür Matbaacılık. 73-83

KAYNAKÇA

Anani, N. ve Ibrahim, H. (2020). Adjusting the Single-Diode Model Parameters of a Photovoltaic Module with Irradiance and Temperature, *Energies* 2020, *13*(12), 3226; https://doi.org/10.3390/en13123226

Aran, K. (2000). Barınaktan Öte : Anadolu Kır Yapıları. Ankara: Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi.

Arslan, K. (2005). Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Kalkınma Ajansları. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl:4, Sayı:7, Bahar 2005/1, s. 275-294.

Aydın, D., (2008). Contextual values in rural architecture: Kilistra (Gökyurt) settlement/Turkey, Regional Architecture and Identity in the Age of Globalization, Volume I.

Baweja, V., (2014). Sustainability and the Architectural History. Enquiry: A Journal For Architectural Research, 11(1): 40-51.

Bektaş, C. (1996). Türk Evi. Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Bektaş, C. (2005). Halk Yapı Sanatı, Literatür Yayınevi, İstanbul.

Bennetts, H., Radford, A., Williamson, T. (2003). Architecture, Understanding Sustainable. London: Taylor & Francis Group. 102.

Bölükbaş Dayı, E. (2011). Kırsal Ölçekte Geleneksel Konutların İncelenmesi ve Çevre Koruma Önerileri İçin Bir Yöntem Araştırması Bağlıca Köyü-Nallıhan. Gazi Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Cin, H., (1990). Açılış konuşması, Türkiye Halk Mimarisi Sempozyumu, 5-7 Mart S.Ü., Konya.

Crowther, R.L. (1992). Ecologic architecture. Butterworth Architecture, Boston.

Çakır, G. (2012). Enerji Etkin Çift Kabuk Cephe Sistemleri, X.Uluslararası Yapıda Tesisat Teknolojisi Sempozyumu – Binalarda Enerji Kullanımı ve Sürdürülebilirlik (30Nisan-2Mayıs),s.11-24, İstanbul.

Çakır Kıasıf, G. (2019). Sürdürülebilir Yükseköğretim Yapıları – İstanbul'daki Sürdürülebilir Yükseköğretim Yapılarının LEED Kriterleri Kapsamında Karşılaştırmalı Analizi, Yapı Dergisi, 448, 39-39.

Çakır Kıasıf, G. (2024). Sürdürülebilir Yapı Tasarımı. Z.Ö. Parlak Biçer (Ed.), Mimarlıkta Yapı Bilgisi (1.Baskı) içinde (s.335-363). Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Çekül Vakfı. (2012). Anadolu'da Kırsal Mimarlık. Bursa: Bursa Büyükşehir Belediyesi

Çorapçıoğlu, K., Çakır, S., Aysel, N. R., Görgülü, H. C., Kolbay, D., Seçkin, N.P. ve Ünsal, E. (2008). Yöresel kırsal mimari kimlik, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma Ve Uygulama Genel Müdürlüğü, Kitap-1, İstanbul.

Dağıstanlı, K., (2007). Mimarsız Mimarlık ve Bingöl, Kiğı, Alagöz Köyü Üzerine Bir İnceleme, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Divanlıoğlu, D., (1980). Mimarlıkta biçimlerin oluşma etkenleri, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doçentlik Tezi, İstanbul.

Durmuş Arsan, Z. (2003). A Critical View of Sustainable Architecture in Turkey: A Proposal for the Municipality of Seyrek. Izmir Institute of Technology, PhD Thesis, İzmir.

Durmuş Arsan, Z. (2008). Türkiye'de Sürdürülebilir Mimari, Mimarlık Dergisi 340, 21-30.

Eldem, S. H., (1984). Türk Evi, "Osmanlı Dönemi I", Türkiye Anıt Çevre, Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul.

Erdoğmuş, İ. (2005). Yapıda Kullanılan Malzemenin Sürdürülebilirlik Kapsamında Oluşum Enerjisi Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, İstanbul.

Ekim, D. (2004). ''Sürdürülebilirlik Kavramı ve Mimari Form Üzerindeki Etkisi'', İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, Yüksek Lisans tezi, İstanbul.

Eyüce, A., (2005). Geleneksel yapılar ve mekanlar, Birsen Yayınevi, İstanbul.

Eyüce, A., (2007). Learning From The Vernacular: Sustainable Planning and Design. Open House International, 32(4).

Fisher, T.R. (1993). Architectural Education as a Design Problem. Harvard Architecture Journal.

Forman, E.H. ve Selly, M.A. (2001). Decision By Objectives (How To Convince Others That You Are Right) , World Scientific Pub. Co., ABD.

GhaffarianHoseini, A., Dahlan, N. D., Berardi, U., GhaffarianHoseini, A., Makaremi, N., ve GhaffarianHoseini, M., 2013. Sustainable Energy Performances of Green Buildings: A Review of Current Theories, Implementations and Challenges. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 25, 1-17.

Göker, M., (2009). Türklerde Oturma Elemanlarının Tarihsel Gelişim Süreci, Zfwt Vol.1, No.1, Journal of World of Turks.

Güler, K. (2016). Türkiye'de Nüfusunu Yitiren Kırsal Yerleşimlerin Korunması İçin Bir Yöntem Önerisi: Ödemiş-Lübbey Köyü Örneği. (Doktora Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Günel, Ö. (2004). 'Sürdürülebilir Bina Tasarımında İklim Verilerinin Değerlendirilmesi', Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü., Mimarlık Fakültesi, İstanbul.

Guy, S., ve Farmer, G., (2001). Reinterpreting Sustainable Architecture: The Place of Technology. Journal of Architectural Education, 54(3): 140-148.

Gür, Ş. Ö. (2000). Doğu Karadeniz Örneğinde Konut Kültürü, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.

Gür, Ş.Ö. (2007). Mimaride Sürdürülebilirlik Kapsamında Değişen Yapı Kabukları İçin Bir Tasarım Destek Sistemi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Güzelyol, İ. (2022). Güneş Enerjili Sürdürülebilir Tasarımların Önemi ve Kırsal Mimarideki Geleceği Üzerine Bir Sistem Önerisi, Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enst. Mimarlık A.B.D., Doktora Tezi, İstanbul.

Hasol, D. (2012). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü (sy. 262-263), İstanbul: YEM Yayınları.

Kantar, Z. (1998). Kırsal Yerleşmelerde Dış Mekan Organizasyonu. Artvin İli Köyleri. (Y.Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kibert, C. J. (2005). Sustainable Construction: Green Building Design and Delivery. (4). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Kim, J.J. ve Rigdon, B. (1998). Sustainable architecture module: introduction to sustainable design. National Pollution Prevention Center for Higher Education, Michigan.

Kısa Ovalı, P., ve Delibaş, N. (2016). Yerel Mimarinin Sürüdürlebilirliği Kapsamında Kayaköy'ün Çözümlemesi. İstanbul: Megaron Dergisi 11(4).

Küçükerman, E., (2007). Kendi arayışı içinde Türk evi, Türkiye Turing Ve Otomobil Kurumu, İstanbul.

Köse, A. (2006). Balıkesir örneğinde geleneksel kırsal avlu duvarı, Afyonkocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(2):159-184, Balıkesir.

Milosevic, P. (2004). The concept and principles of sustainable architectural design for national parks in Serbia. SPATIUM International Review, 11, pp 91-105.

Moffatt, S. ve Russell, P. (2001). Assessing the Adaptability of Buildings. IEA Annex 31 Energy- Related Environmental Impact of Buildings. International Initiative for a Sustainable Built Environment. Canada.

Mollison, B. ve Slay, R.M. (1994). Introduction to permaculture. Tyalgum. Australia: Tagari Publications.

Oliver, P. (2006). Built to Meet Needs Cultural Issues in Vernacular Architecture. Oxford: Elsevie.

Özaydın, G., Erbey, D., Mamunlu, H., Öğdül, H., Üstündağ, K., Ünver, Ö., Kotas, P. ve Söğüt, S. (2010). Kırsal Alanda Yöresel Doku ve Mimari Özelliklere Ugun Yapılaşmanın Yaygınlaştırılması, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü, İstanbul.

Rapoport, A. (1977). Kültür Mimarlık Tasarım, (Çev., S., Batur), Tunç Matbaacılık, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları.

Rudofsky, B. (1964). Architecture Without Architectures, The Museum Of Modern Art, Newyork.

Saaty, T. L. (1990). How to Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process, European Journal of Operational Research, 48: 9-26.

Saaty, T.L. (2008). Decision making with the analytic hierarchy process, Int. J. Services Sciences, 1 (1): 83-98.

Sabatino, M. (2010). Documenting rural architecture, Journal of Architectural Education, 63(2): 92-98.

Sönmez, B. ve Çakır Kıasıf, G. (2018). Çevresel, Sosyal ve Ekonomik Bağlamda Akıllı Cephe Sistemlerinin Sürdürülebilir Kalkınmaya Etkileri, Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 1: 63-98.

Tuna, C. (2008). Orta Karadeniz Bölgesi Sahil Kesiminde Geleneksel Mimari, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Tunçoku, S.S., Avar, A.A., İnceköse, Ü. ve Akış, T. (2012). İzmir Kırsal Alanda Yerleşim ve Konut Envanteri, Kırsal Yerleşimler-1, c.1, İzmir.

Vaidya, K. (2003). Dependency and its predictions for systems and its components, International Journal of Quality & Reliability Management 20 (9) 1096– 1116.

Yıldız, M. E., & Bayram, Ö. F. (2019). Sürdürülebilir enerji kaynakları ve yenilenebilir enerji teknolojileri. Journal of Renewable Energy and Sustainable Development, 6(2), 34-42.

KAYNAKLAR

Aarseth, E. (2001). Allegorıes Of Space – The Questıon Of Spatıalıty In Computer Games. İçinde Cybertext Yearbook 2000 (C. 23, ss. 152-171). University of Jyväskylä. Department of Arts and Culture Studies.

Aguilera, E., & De Roock, R. (2022). Digital Game-Based Learning: Foundations, Applications, and Critical Issues. Içinde E. Aguilera & R. De Roock, Oxford Research Encyclopedia of Education. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.1438

Barrett, P., Zhang, Y., Moffat, J., & Kobbacy, K. (2013). A holistic, multi-level analysis identifying the impact of classroom design on pupils' learning. Building and Environment, 59, 678-689. https://doi.org/10.1016/j.buildenv.2012.09.016

Berg Marklund, B., Engström, H., Hellkvist, M., & Backlund, P. (2019). What Empirically Based Research Tells Us About Game Development. The Computer Games Journal, 8(3-4), 179-198. https://doi.org/10.1007/s40869-019-00085-1

Bhangaonkar, S., Chu, S. L., & Quek, F. (2016). Thinking in Stories: Narrative-based Design for Higher-Level Thinking. Proceedings of the 2016 CHI Conference Extended Abstracts on Human Factors in Computing Systems, 2782-2789. https://doi.org/10.1145/2851581.2892531

Chen, J. T., Hung, S. S., & Tsaih, D. C. (2013). An Efficient Game Level Generation in Web-Based Serious Game. Applied Mechanics and Materials, 284-287, 3315-3319. https://doi.org/10.4028/www.scientific.net/AMM.284-287.3315

De Carvalho, C. V. (2012). Is game-based learning suitable for engineering education? Proceedings of the 2012 IEEE Global Engineering Education Conference (EDUCON), 1-8. https://doi.org/10.1109/EDUCON.2012.6201140

Emam, A., & Mostafa, M. G. (2012). Using game level design as an applied method for Software Engineering education. 2012 17th International Conference on Computer Games (CGAMES), 248-252. https://doi.org/10.1109/CGames.2012.6314583

Franklin, M. (1995). A computer based learning approach to teaching top down digital design. IEE Colloquium on `Computer Based Learning in Electronic Education', 1995, 11-11. https://doi.org/10.1049/ic:19950633

Gee, J. P. (2010). New digital media and learning as an emerging area and "worked examples" as one way forward. The MIT Press.

Gómez Puente, S. M., Van Eijck, M., & Jochems, W. (2011). Towards characterising design-based learning in engineering education: A review of the literature. European Journal of Engineering Education, 36(2), 137-149. https://doi.org/10.1080/03043797.2011.565116

Hu, C.-C., Chi, M.-T., & Chang, T.-K. (2018). Design and Evaluation of Game-Based Learning Module for 3D Modeling. 2018 IEEE 18th International Conference on Advanced Learning Technologies (ICALT), 128-132. https://doi.org/10.1109/ICALT.2018.00038

Huizinga, J. (2013). Homo Ludens: Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme (Işık. Ergüden, Ed.; M. A. Kılıçbay, Çev.; Dördüncü basım 2013). Ayrıntı.

Jenkins, H. (2004). Game Design as Narrative Architecture. İçinde First Person: New Media as Story, Performance, and Game (ss. 118-130). Cambridge: MIT Press.

Kara, U. Y. (2018). Video Oyunlarında Zaman ve Mekân: Bir Taslak. Moment Journal, 5(1), 31-56. https://doi.org/10.17572/mj2018.1.3156

Karlsson, T., Brusk, J., & Engström, H. (2023). Level Design Processes and Challenges: A Cross Section of Game Development. Games and Culture, 18(6), 821-849. https://doi.org/10.1177/15554120221139229

Karniel, A., & Reich, Y. (2013). Multi-level modelling and simulation of new product development processes. Journal of Engineering Design, 24(3), 185-210. https://doi.org/10.1080/09544828.2012.720015

Kenny, R. F., & McDaniel, R. (2011). The role teachers' expectations and value assessments of video games play in their adopting and integrating them into their classrooms: Expectancy-value. British Journal of Educational Technology, 42(2), 197-213. https://doi.org/10.1111/j.1467-8535.2009.01007.x

Kim, T., Cera, C. D., Regli, W. C., Choo, H., & Han, J. (2006). Multi-Level modeling and access control for data sharing in collaborative design. Advanced Engineering Informatics, 20(1), 47-57. https://doi.org/10.1016/j.aei.2005.05.016

Macmillan, S., Steele, J., Kirby, P., Spence, R., & Austin, S. (2002). Mapping the design process during the conceptual phase of building projects. Engineering, Construction and Architectural Management, 9(3), 174-180. https://doi.org/10.1108/eb021213

McDaniel, R., & Daer, A. (2016). Developer Discourse: Exploring Technical Communication Practices within Video Game Development. Technical Communication Quarterly, 25(3), 155-166. https://doi.org/10.1080/10572252.2016.1180430

Nikolić, M., Škec, S., Martinec, T., & Horvat, N. (2019). The Role of Sketching Activities and Outcomes in Conceptual Design Phase. Proceedings of the Design Society: International Conference on Engineering Design, 1(1), 399-408. https://doi.org/10.1017/dsi.2019.43

Pellas, N., Kazanidis, I., Konstantinou, N., & Georgiou, G. (2017). Exploring the educational potential of three-dimensional multi-user virtual worlds for STEM education: A mixed-method systematic literature review. Education and Information Technologies, 22(5), 2235-2279. https://doi.org/10.1007/s10639-016-9537-2

Ponn, J., Lindemann, U., Diehl, H., & Müller, F. (2004). Sketching in Early Conceptual Phases of Product Design: Guidelines and Tools. İçinde Sketch Based Interfaces and Modeling (s. 7 pages). The Eurographics Association. https://doi.org/10.2312/SBM/SBM04/027-033

Purcell, A. T., & Gero, J. S. (1998). Drawings and the design process. Design Studies, 19(4), 389-430. https://doi.org/10.1016/S0142-694X(98)00015-5

Rodgers, P. A., Green, G., & McGown, A. (2000). Using concept sketches to track design progress. Design Studies, 21(5), 451-464. https://doi.org/10.1016/S0142-694X(00)00018-1

Ryan, J. O., Mateas, M., & Wardrip-Fruin, N. (2015). Open Design Challenges for Interactive Emergent Narrative. İçinde H. Schoenau-Fog, L. E. Bruni, S. Louchart, & S. Baceviciute (Ed.), Interactive Storytelling (C. 9445, ss. 14-26). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-27036-4_2

Sadera, W. A., Li, Q., Song, L., & Liu, L. (2014). Digital Game-Based Learning. Computers in the Schools, 31(1-2), 1-1. https://doi.org/10.1080/07380569.2014.879801

Salen, K., & Zimmerman, E. (2004). Rules of play: Game design fundamentals. MIT Press.

Schot, J., & Pires, L. F. (1995). Design and Implementation Strategies. Içinde T. Bolognesi, J. Van De Lagemaat, & C. Vissers (Ed.), LOTOSphere: Software Development with LOTOS (ss. 59-85). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-2203-4_3

Schreier, J. (2017). Blood, sweat, and pixels: The triumphant, turbulent stories behind how video games are made (First edition). Harper Paperbacks.

Sotamaa, O., & Švelch, J. (Ed.). (2021). Game Production Studies. Amsterdam University Press. https://doi.org/10.2307/j.ctv1hp5hqw

Spierling, U., Grasbon, D., Braun, N., & Iurgel, I. (2002). Setting the scene: Playing digital director in interactive storytelling and creation. Computers & Graphics, 26(1), 31-44. https://doi.org/10.1016/S0097-8493(01)00176-5

Veisz, D., Namouz, E. Z., Joshi, S., & Summers, J. D. (2012). Computer-aided design versus sketching: An exploratory case study. Artificial Intelligence for Engineering Design, Analysis and Manufacturing, 26(3), 317-335. https://doi.org/10.1017/S0890060412000170

Wang, Y. (2021). Assessment Metrics for the Representations of Highlight Artifacts in a Virtual Museum: A Case Study of Egyptian Artifacts. 2021 5th International Conference on Artificial Intelligence and Virtual Reality (AIVR), 36-40. https://doi.org/10.1145/3480433.3480452

Weststar, J. (2015). Understanding video game developers as an occupational community. Information, Communication & Society, 18(10), 1238-1252. https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1036094

Whitson, J. R. (2020). What Can We Learn From Studio Studies Ethnographies?: A “Messy” Account of Game Development Materiality, Learning, and Expertise. Games and Culture, 15(3), 266-288. https://doi.org/10.1177/1555412018783320

Wu, C.-T., Chung, S.-M., & Chang, S.-S. (2012). Designing an Interactive Storytelling Game. Içinde S. Göbel, W. Müller, B. Urban, & J. Wiemeyer (Ed.), E-Learning and Games for Training, Education, Health and Sports (C. 7516, ss. 155-160). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-33466-5_17

Yemini, M., Oplatka, I., & Sagie, N. (2018). Project Implementation in Schools. Içinde M. Yemini, I. Oplatka, & N. Sagie, Project Management in Schools (ss. 61-91). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-78608-7_4

KAYNAKÇA

Adorno, T. (1938). *Estetik ve Politika*. (çev. Ü. Oskay). İstanbul: Eleştiri Yayınevi. :

Apter, E. (1991). *Feminizing the Fetish*. NewYork:Cornell University Press.

Choudhury, R. (2018). Influence of Marketing Mix Decisions on Emotional Branding and Its Effect on Customer Appeal. *Driving Customer Appeal Through the Use of Emotional Branding,*107-124

Dant, T. (1996). Fetishism and Social Value Object. *Sociological Review,* 44(3), 496-516.

Debord, G. (1996), *Gösteri Toplumu*, (çev. A. Ekmekçi). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Donham, L.D. (2018). *The Erotics of History: An Atlantic African Example*. ABD: University of California Press.

Eagleton, T. (2011). *İdeoloji*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Freud, S. (1927). Fetishism. *Collected Papers*, 5, 198-204.

Haskell, L. (1977), Marx Concept of Fetishism. *Science and Society*, 41(2), 172-190.

Koch, A., Elmora, R. (2006), Simulation and Symbolic Exchange: Jean Baudrillard Augementation of Marx's Theory of Value. *Politics and Policy,* 34(3), 556-575.

Kreiner, K. (2010), Paradoxes of Architectural Competitions: The Competition Between Efficiency, Justice and Creativity. İçinde C. Egbu. Procs 26 th Annual Arcom Conference (ss. 441-450). Leeds, 6-8 Eylül 2010.

Longo, G., Totge, J., Fismann, L., (1981). *Winning Designs: The Competitions Design Renaissance,* ABD: Transaction Publishers.

Marx, K. (2012), *Kapital, cilt:1*. (çev: M. Selik). İstanbul: Yordam Yayınları.

Öztürk, Ö.B., (2019). *Tasarı.* E.T.:18.02.2024, https://drive.google.com/open?id=1PX2v1BHIXCSTTx4QsikS4nLSPV0UpxA7

Sagalyn, L.B. (2006), The Political Fabric of Design Competitions. İçinde C. Malmberg (Editör) *The Politics of Design Competitions for Public Projects* (s. 29-52) Pennsylvania:PENN IUR Publications.

Sean, S. (2018), *Marx ve Yabancılaşma: Hegelyen Temalar Üzerine Yazılar*. (çev:F. Sarı). İstanbul:Kor Yayınları.

Tanyeli, U. (2011), *Rüya, İnşa, İtiraz*. İstanbul:Boyut Yayınları

The Pritzker (t.y.). Pritzker Price içinde, erişim adresi: https://www.pritzkerprize.com/about

Timoty, Q. (2009). *Fetishism, Visual Culture and Lacan*, E.T.: 18.02.2024 http://timothyquigley.net/vcs/fetish-intro.pdf

URL-1: https://www.britannica.com/topic/Pritzker-Prize (E.T.:15.07.2024)

URL-2: https://www.pritzkerprize.com/laureates/1979 (E.T.:15.07.2024)

URL-3: https://www.pritzkerprize.com/laureates/1995 (E.T.:15.07.2024)

URL-4: https://www.pritzkerprize.com/laureates/1998 (E.T.:15.07.2024)

URL-5: https://www.pritzkerprize.com/laureates/ale-jan-dro-ara-ve-na (E.T.:15.07.2024)

URL-6: https://www.hyatt.com/grand-hyatt/tr-TR/istan-grand-hyatt-istanbul (E.T.:15.07.2024)

KAYNAKLAR

Cengiz, F. ve Yücel, E. (2017). Pazarlama Faaliyetleri İçin Fuarların Önemi, Journal of Travel and Tourism Research, 12, 72-80.

Demir, Ç. (2009). Günümüz Sergileme Tasarımı, Türleri ve Londra'dan Sergileme Tasarımı Örnekleri. Sanat ve tasarım dergisi, 1 (2): 51-65.

FuarPLUS, 2008. Türkiye Fuar Endüstrisinin Tarihsel Gelişimi, 2007 yılı Türkiye Fuar Endüstrisi Değerlendirmesi.

Güven, Ö. Z, Ceylan, T. (2009). Fuarların Uluslararası Pazarlar Açısından Önemi; Turizm İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Alanya Akademik Bakış Dergisi, 3(3); 277-294.

Güzelyol, İ. (2015). Türkiye'deki Son 15 Senenin Fuarlarının Endüstri Ürünleri Tasarımına Katkısı, Haliç Üniversitesi Fen Bilimleri Enst. Endüstri Ürünleri Tasarımı A.B.D, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Hasol, D. (1990). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayın, İstanbul.

Hughes, P. (2015). Exhibition Design. Laurence King Publishing, London.

Kaptan, S. (2021). Görsel İletişimde Stant Tasarımı ve Anlam Üretim. Journal of History School, 51, 1246-1268.

Küçükerman, Ö. (1973), Endüstri Tasarımı Olgusu ve Türkiye 1973, Yapı, 1: 37-47.

Küçükerman, Ö. (2002). Fuar Stant Tasarımı. YEM, İstanbul.

Locker, P. (2011). İç Mekan Tasarımında Stant Tasarımı ve Sergileme, çev. Sezen Haskatar). Literatür Yayınları, İstanbul.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Fuarcılık.pdf (E.T.: 07.06.2024).

URL-2: https://odsdanismanlik.com/tr/makaleler/fuar-ve-fuar-turleri/ (E.T.: 15.01.2024).

URL-3: https://docplayer.biz.tr/59033125-Icindekiler-1-fuar-sektorunun-tarihcesi-2-fuar-kavrami-3-fuarlarin-temel-fonksiyonlari-4-fuar-turleri.html (E.T.: 06.04.2024).

URL-4: https://www.marmarafuar.com.tr/fuarlarin-onemi/ (E.T.: 06.04.2024).

URL-5: https://www.mugeakbulut.com.tr/blog/fuar-stand-tasarimi-nedir-nasil-yapilir (E.T.: 15.01.2024).

URL-6: https://workmimarlik.com/tr/fuar-stand-tasarimi-nasil-yapilir/ (E.T.: 05.04.2024).

URL-7: https://kheironstand.com/fuar-stand-malzemeleri-nelerdir/ (E.T.: 04.06.2024).

URL-8: https://www.tobb.org.tr/HukukMusavirligi/Sayfalar/Mevzuat.php (E.T.: 05.04.2024).

URL-9: https://www.ertso.org.tr/servisler/dis-ticaret-mudurlugu/yurt-disi-fuarlar/ (E.T.: 09.06.2024).

URL-10: https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/fuar-ve-kongre-merkezi-fizibilite-etudu.pdf (E.T.: 09.05.2024).

URL-11: Fuarlar İle Şirket ve Ürün Tanıtımı - Günümüzde Kullanılan Dış Ticarette İş Geliştirme Yöntemle (9lib.net) (E.T.: 09.06.2024).

URL-12: http://cnraysaf.com/detay.aspx?detay=1 (E.T.: 09.05.2024).

URL-13: http://cnraymod.com/fuar_hakkinda.aspx?ff=1 (E.T.: 10.06.2024).

URL-14: http://www.fuarturizm.com/fuar_detay-hostech-by-tusid-10143-1 (E.T.: 10.06.2024).

URL-15: http://www.unicera.com.tr/unicera_2014_tr_brosur.pdf (E.T.: 12.06.2024).

URL-16: http://www.zuchex.com/document/25_zuchexFuar_raporu_TR.pdf (E.T.: 10.05.2024).

URL-17: Natural Stone Turkey -2011 Fuarı, Natural Stone Turkey İstanbul - Cnr Ekspo Fuarcılık | FuarPLUS (E.T.: 10.06.2024).

URL-18: http://www.lighttech.com.tr/tr/fbilgi.html (E.T.: 12.05.2024).

URL-19: EVTEKS 2014-2014 Fuarı, EVTEKS 2014 İstanbul - Istanbul Expo Center | FuarPLUS (E.T.: 11.06.2024).

URL-20: İsmob -2013 Fuarı, İsmob İstanbul - Türkiye | FuarPLUS (E.T.: 10.06.2024).

URL-21: Yapı Fuarı -TurkeyBuild Ankara-2013 Fuarı, Yapı Fuarı -TurkeyBuild Ankara Ankara - YEM Fuarcilik A.S. | FuarPLUS (E.T.: 12.03.2024).

Editör:
Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Mimarlık

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I

Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-07-6
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MİMARLIK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR – I
Editör: Doç. Dr. Gözde Çakır Kıasıf
VI+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-07-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B ve Akyıldız, T. (2022). Yeni Eğitim Ekosistemi Olarak Metaversal Öğretim. *Tarih Okulu Dergisi,* 15(56), 873-895. DOI: 10.29228/Joh.56881

Aksu, N. S. ve Ercoşkun, Ö. Y. (2022). Kentlerde Dijital Dönüşüm ve Metaverse. *Eksen Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 3 (2), 108-122. DOI: 10.58317/eksen.1165011

Amirulloh, M. F. N. ve Mulqi, M. (2022). Know more Metaverse as the technology of the future. *International Journal of Research and Applied Technology (INJURATECH)*, 2 (1), 174-177.

Ashgan, E., Moubarki, N., Saif, M. ve El-Shorbagy, A. M. (2023). Virtual Reality in Architecture*. Civil Engineering and Architecture,* 11(1), 498-506. doi: 10.13189/cea.2023.110138.

Astanto, S. B. (2023). Art in Metaverse Era Sustainable Interior Design Perspektif (May 2, 2023). *Proceedings of the 2nd International Conference on Intermedia Arts & Creative Technology (CREATIVEARTS).* http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4448244

Babu, M. A. ve Mohan, P. (2022). Impact of the Metaverse on the digital future: People's perspective. *7th International Conference on Communication and Electronics Systems (ICCES)*, Hindistan, 1576-1581. doi: 10.1109/ICCES54183.2022.9835951.

Baltacı, Ş. (2023). Metaverse Üzerine Bir Değerlendirme. *TRT Akademi*, 8 (17), 472-479. DOI: 10.37679/trta.1245282

Bourdakis, V. ve Charitos, D. (1999). Virtual Environment Design - Defining a New Direction for Architectural Education. *Conference: Architectural Computing from Turing to 2000*, *UK*, 403-409. DOI:10.52842/conf.ecaade.1999.403

Ching, F. D. K. (2014). *Mimarlık: Biçim, Mekân ve Düzen*. (çev. S. Lökçe) İstanbul: Yem Yayın.

Christou, C. (2010). Virtual Reality in Education. In: Affective, Interactive and Cognitive Methods for e-Learning Design: Creating an Optimal Education Experience, *IGI Global*, Hershey, 228-243. https://doi.org/10.4018/978-1-60566-940-3.ch012

Çelikkol, Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 64-75.

Damar, M. (2021). Metaverse Shape of Your Life for Future: A Bibliometric Snapshot. *Journal of Metaverse*, 1 (1), 1-8.

Durukan, A. ve Öztürk, Ö. B. (2020). Küresel salgından iç mimari çıkarımlar: Boşu tasarlamak ve boşluk körlüğünden kurtulmak. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 7(56), 1962-1968.

Düzenli, K. ve Perdahçı, Z. N. (2023). *The Impact of Metaverse and Nfts on Architecture: How Will the Buildings of the Future Take Shape?* https://doi.org/10.58317/eksen.1286569

Grossi, L. ve Guerrini, L. (2023). *Chapter What is furniture in the Metaverse for?* Academia Press. https://doi.org/10.26530/9789401496476-059

Guo, H ve Gao, W. (2022). Metaverse-Powered Experiential Situational English-Teaching Design: An Emotion-Based Analysis Method. *Front Psychol*. doi: 10.3389/fpsyg.2022.859159

Güler, O. ve Savaş, S. (2022). All Aspects of Metaverse Studies, Technologies and Future, *Gazi Journal of Engineering Sciences*, 8(2), 292-319. doi:10.30855/gmbd.0705011

Gümüşburun Ayalp, G. ve Öcal, M. E. (2016). Türk İnşaat Sektöründe Mimari Tasarım Süreci Hataları ve Nedenleri. *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 32(1), 21-28.

Gündüzlü, E.B. (2019). İç Mimarlık Eğitiminde Meslek Pratiği Sorunları. *Modular Journal,* 2(1), 70-81.

Hansmeyer, M. (2012, Haziran). *Building Unimaginable Shapes* [Video]. TED Konferansları. https://www.ted.com/talks/michael_hansmeyer_building_unimaginable_shapes (E.T.: 04.06.2024).

Hazneci, U. Ö. (2019, Ekim). Güncel Artırılmış Gerçeklik Uygulamalarının Eğitim Alanında Kullanımı Üzerine Bir İnceleme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası 100.Yıl Eğitim Sempozyumu*, Samsun.

İpek, A. R. (2019). Karma Gerçeklikte Çoklu Mekân Tasarımı. Sanatta Yeterlilik Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

İpek, A. R. (2020). Artırılmış Gerçeklik, Sanal Gerçeklik ve Karma Gerçeklik Kavramlarında İsimlendirme ve Tanımlandırma Sorunları. *İdil,* 71, 1061–1072. doi: 10.7816/idil-09-71-02

Kalkan, N. (2021). Metaverse Evreninde Sporun Bugünü ve Geleceğine Yönelik Bir Derleme. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 163-174.

Karyağdı, G. (2022). Interior Approaches To The Metaverse. *Atlas Journal*, 8(49), 2766–2782.

Kuş, O. (2021). Metaverse: 'Dijital Büyük Patlamada' Fırsatlar ve Endişelere Yönelik Algılar. *Intermedia International e-Journal*, 8(15), 245-266. https://doi.org/10.21645/intermedia.2021.109

Lee, L. H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., Kumar, A., Bermejo, C. ve Hui, P. (2021). All One Needs to Know About Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity, Virtual Ecosystem, And Research Agenda. *Journal of Latex Class Files*, 14 (8), 1-66.

Luan, X. D., Xie, Y. X., Ling-Da, W. U., Yu-qiang, S. ve Hai-bin, N. (2003). Application of Virtual Reality in Military Affairs [J]. *Acta Simulata Systematica Sinica*, 4.l

Magetos, D., Kotsifakos, D. ve Douligeris, C. (2023). Educational Virtual Worlds for Vocational Education and Training Laboratories. *2023 8th South-East Europe Design Automation, Computer Engineering, Computer Networks and Social Media Conference (SEEDA-CECNSM), Design Automation, Computer Engineering, Computer Networks and Social Media Conference (SEEDA-CECNSM),* 2023 8th South-East Europe, 1–6. https://doi.org/10.1109/SEEDA-CECNSM61561.2023.10470662

Md Baiyazeed, H. (2022). *A Meta-Synthesis of Architecture.* [Master Thesis, Lunds Universitet]. EBSCOhost. https://research.ebsco.com/linkprocessor/plink?id=7e217f3f-5f54-3bc1-9bec-aaf2a5a51a07

Messaoud, M., Cherif, F., Sanza, C. ve Gaildrat, V. (2015). An Ontology for Semantic Modelling of Virtual World. *International Journal of Artificial Intelligence & Applications,* 6(1), 65-74. doi: 10.5121/ijaia.2015.6105

Moneta, A. (2021). Architecture, Heritage, and the Metaverse: New Approaches and Methods for the Digital Built Environment. *Traditional Dwellings and Settlements Review,* 33(1), 17–18.

Onat, E. (2010). *Mimarlık, Form ve Geometri.* Ankara: Efil Yayınevi.

Özdoğlar, E., Kavut, İ. E., Yalçın, Ç., Kalay, T. ve Yatır, S. Y. (2022). İçmimarlık Alanında Yeni Bin Yılın Mekânsal Anlayışlarının Değerlendirilmesi. *8gen-ART dergisi*, 2(1), 97-111.

Pasa, B. (2023). A.I., Fashion Design and the Law. *Fashion Highlight,* 1(2), 30–43. https://doi.org/10.36253/fh-2498

Raif, İ. A. (2020). Artırılmış Gerçeklik, Sanal Gerçeklik ve Karma Gerçeklik Kavramlarında İsimlendirme ve Tanımlandırma Sorunları. *İdil*, 71, 1061–1072. doi: 10.7816/idil-09-71-02

Şekerci, C. (2017). Sanal Gerçeklik Kavramının Tarihçesi. *Journal of International Social Research*, 10(54), 1126-1133.

Tokgöz, Ö. G. ve Altın, M. A. (2022). *Web 1.0'dan Web 3.0'a İnternet ve Mimarlık Eğitiminin Evrimi: X kuşağı Ne Veriyor? Z Kuşağı Ne İstiyor?* MSTAS2022, Eskişehir Teknik Üniversitesi Yayınları, 12.

Toksarı, M. ve Demirbağ, İ. (2022). Metaverse İçerikli Reklamların (Hyundai ve Nike Markalarının Reklam Filmleri) Göstergebilimsel Analiz Yöntemi ile İncelenmesi. *Elektronik Cumhuriyet İletişim Dergisi*, 4 (2), 102-117. DOI: 10.54089/ecider.1204133

Turan, T. ve Kavut, İ. E. (2022). Gerçeküstü Sanat Akımının Kurgusal Mekânlara ve Metaverse Kavramına Katkısının Norm Bağlamında İncelenmesi. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 7 (1), 346-363. DOI: 10.30785/mbud.1079846

URL-1: https://www.milliyet.com.tr/vitrin/Metaverse-evreninde-mimarlik-6726917/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-2: https://www.coinkolik.com/mimar-ercin-polat-Metaverseun-mimarlik-sektorune-etkisi-hakkinda-konustu/ (E.T.: 10.06.2023).

URL-3: https://denizkarabacak.medium.com/mimarl%C4%B1k-ve-Metaverse-9cbdf1ac7b6a/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-4: https://www.beykent.edu.tr/haberler/detay/2022/10/27/Turkiye'de-ilk-ic-mimarlik-egitiminde-sanal-gerceklige-gecildi. / (E.T.: 02.06.2024).

URL-5: https://emsal.com/gelecegin-meslegi-metaverse-mimarligi/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-6: https://news.miami.edu/stories/2024/04/metaverse-brings-students-from-miami-and-india-together.html (E.T.: 11.06.2024).

URL-7: https://mmf.beykent.edu.tr/haberler/detay/2022/06/24/Metaverse-evreninin-tasariminda-mimarlarin-rolu-buyuk-olacak/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-8: https://www.milliyet.com.tr/gundem/egitimde-cigir-acacak-3-yasindaki-cocuk-bile-Metaverse-ile-kolayca-ogrenebiliyor-6732574/ (E.T.: 02.06.2024).

URL-9: https://www.bau.edu.lb/Public-Relations/News/Hybrid-Spaces-of-The-Metaverse-Architecture-in-the-Age-of-the-Metaverse-Opportunities-and-Potentials (E.T.: 11.06.2024).

URL-10: https://www.arkitera.com/gorus/Metaverse-evreninde-ic-mimarlik-ve-tasarim/ (E.T.: 10.06.2023).

URL-11: https://www.ekoyapidergisi.org/sanal-gercekligin-mimaride-kullanimi-nasil-giderek-daha-onemli-oluyor (E.T.: 11.06.2024).

URL-12: https://www.darfdesign.com/arki.html?utm_medium=website&utm_source=archdaily.com (E.T.: 11.06.2024).

URL-13: https://www.yok.gov.tr/Documents/Akademik/GuncelTablo/2019M_BilimAlanlariAnahtar Kelimeler_140319.pdf (E.T.: 11.06.2024).

URL-14: https://atlas.space/ (E.T.: 28.05.2024).

URL-15: https://www.voxelarchitects.com/ (E.T.: 28.05.2024).

Ülger, Y. T. ve Ülger, H. T. (2023). Metaverse evrenine giriş yapan markalar üzerine bir inceleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 111-124. DOI: https://doi.org/10.52791/aksarayiibd.1131341

Yanti, S. R. (2023). The Architecture of the Virtual World. *Journal of Artificial Intelligence in Architecture,* 2(1), 28-36. DOI:10.24002/jarina.v2i2.6756

Yıldız, S. K. ve Bozkurt, G. (2023). Sanal Gerçekliğin Yeni Anakarası: Metaverse. *TRT Akademi*, 8(17), 268-293. https://doi.org/10.37679/trta.1203353

Yılmaz, H. ve Ceranoğlu, M. (2022). Modanın Dijital Geleceği: 3 Boyutlu Giysiler, Metaverse ve Nft. *Art-e Sanat Dergisi*, 15 (29), 642-672. DOI: 10.21602/sduarte.1081397

Yuen, S., Yaoyuneyong, G. ve Johnson, E. (2011). Augmented Reality: An Overview and Five Directions for AR in Education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange,* 4(1), 119-140.

Yüksel, Ş. ve Yıldız, S. (2022). Metaverse Dünyasında Değişen Sanal-gerçek Mekânlar ve Tasarımcının Rolü. *7. Uluslararası Zeugma Bilimsel Araştırmalar Kongresi*. IKSAD Publications.

Wang, Y., Su, Z., Zhang, N., Liu, D., Xing, R., Luan, T. H. ve Shen, X. (2022). A Survey on Metaverse: Fundamentals, Security, and Privacy. *IEEE Communications Surveys & Tutorials,* 25(1), 319-352. DOI: 10.36227/techrxiv.19255058.v1

Xinyi, Z. (2023). Metaverse-Oriented Visual Art Quality Enhancement Strategies: A Field Architecture Design and Fuzzy Assessment Theory Perspective. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems,* 45(6), 9315–9333. https://doi.org/10.3233/JIFS-224571

KAYNAKLAR

Adelirad, M. (2012). “Project management in Iranian construction industry”

Agarwal, R., Audretsch, D., & Sarkar, M. B. (2007). The process of creative construction: knowledge spillovers, entrepreneurship, and economic growth. Strategic Entrepreneurship Journal, 1(3-4), 263-286.

Ammarlou, M., Ghadiri Rad, M. H., & Dashtbani, H. R. (2020). Light Steel Frame (LSF) Systems: A Suitable Structure for Building in Iran’s Earthquake-Stricken Areas (A Review). New Approaches in Civil Engineering, 4(3), 82-92.

Construction Industry Institute. (1993). ‘‘Preview of constructability implementation.’’ Publication 34-2, Austin, The University of Texas.

Edalatkhah, M. (2024). “Evaluation and ranking of the effective factors to prevent the stagnation of construction projects in critical conditions”, Civil and Project Journal.

Edmonds, A. G. (1979). The construction industry in developing countries. International Labor Review, 118(3), 355-355.

Eghbali, H., & Ahmadvand, M. (2021). Presentation of a model for evaluation of industrial methods of residential-administrative with focus on light buildings (LSF).

Ghahramani, (2009). “Changes in Iranian constrcution industry”. İdentity of city, 3(2), 85-94.

Griffith, A., & Sidwell, A. C. (1997). Development of constructability concepts, principles and practices. Engineering Construction and Architectural Management, 4(4), 295-310.

Hitt, M. A., D. L. Sexton, R. D. Ireland and S. M. Camp (2002). Strategic Entrepreneurship: Integrating Entrepreneurial and Strategic Management Perspectives. Strategic Entrepreneurship: Creating a New Mindset. M. A. Hitt, D. L. Sexton, R. D. Ireland and S. M. Camp, Blackwell Publishers, Oxford. pp. . 1-16.

İlka and Rojhani, (2022). “Increasing Costs as a Key Factor Affecting Sustainable Management of Construction Projects in Iran (Reasons for Cost Escalation in Construction Projects).” AmirKabir Civil Engineering Journal, 2(54), 413-434.

Ireland, R. D., Hitt, M. A., & Sirmon, D. (2003). Model of strategic entrepreneurship: The construct and its dimensions. Journal of Mgt., 29(6), 963-989.

Jadidoleslami, S., Saghatforoush, E., Heravi, A., & Preece, C. (2018). Evaluating the existing barriers in implementing constructability. Civil Engineering Journal (Iran), 4(12), 2864-2875.

Jadidoleslami, S., Saghatforoush, E., Heravi, A., & Preece, C. (2022). A practical framework to facilitate constructability implementation using the integrated project delivery approach: a case study. International Journal of Construction Management, 22(7), 1225-1239.

Kamari, A. A. ve Pimplikar, S. S. (2012). Architectural Designs and Constructability Issues. AKGEC International Journal of Technology, 3(1), 8-17. Erişim Adresi (24.08.2020): https://www.yumpu.com/en/document/view/34614822/architectural-designs-andconstructability-issues.

Khanzadi, M., Sheikhkhoshkar, M., & Banihashemi, S. (2018, September 24). BIM applications toward key performance indicators of construction projects in Iran. Taylor & Francis, 20(4), 305-320. https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1484852

Koman, İ., & Suna, K. A. Y. A. (2020). Bir Konut Projesi Örneğinde İnşa Edilebilirlik Değerlendirme Yöntemlerinin Araştırılması. Journal of Architectural Sciences and Applications, 5(2), 135-150.

Li, H., Arditi, D., & Wang, Z. (2013). Factors that affect transaction costs in construction projects. Journal of construction engineering and management, 139(1), 60-68.

Lopes, J. (2011). Construction in the economy and its role in socio-economic development. In G. Ofori (ed.). New Perspectives on Construction in Developing Countries. Abingdon, UK: Spon Press, 40–71.

Low, S., Liu, J., & Lim, J. (2008). Implications of thermal and building integrity performance on buildability of a worker dormitories project. Structural Survey, 26(2), 142-164. https://doi.org/10.1108/02630800810883076

Lueprasert K. 1996. Constructability knowledge acquisition: a machine learning approach.

Mahdavinejad, M., Hajian, M., & Doroodgar, A. (2011). Role of LSF technology in economic housing for urban sustainability, case of Iran. Procedia Engineering, 21, 2-7.

Malekakhlagh, A., Moradi, M., Ahmadi, M., Mehdizadeh, M. (2014 a). "Examining the Impact of Strategic Entrepreneurship on Achieving Competitive Advantage - A Case Study in the Construction and Housing Industry." Executive Management Research Paper, 11(6), 7.

Malekakhlagh, A., Moradi, M., Ahmadi, M., Mehdizadeh, M. (2014 b). "Examining the Impact of Strategic Entrepreneurship on Achieving Competitive Advantage - A Case Study in the Construction and Housing Industry." Management and Development Process, 4(26), 25-48.

Ofori, G. (2015). Nature of the construction industry, its needs and its development: A review of four decades of research. Journal of construction in developing countries, 20(2), 115.

Osuizugbo, I. (2020). The need for and benefits of buildability analysis: nigeria as a case study. Journal of Engineering Design and Technology, 19(5), 1207-1230. https://doi.org/10.1108/jedt-08-2020-0338

Osuizugbo, I., Aina, O., & Onokwai, A. (2023). Roles of clients in buildability improvement in nigeria: an exploratory factor analysis. Built Environment Project and Asset Management, 13(6), 862-879. https://doi.org/10.1108/bepam-01-2023-0007

Osuizugbo, I., Okolie, K., & Oshodi, O. (2022). Factors supporting the implementation of buildability assessment as a tool for buildability improvement. Journal of Engineering Design and Technology, 22(3), 879-900. https://doi.org/10.1108/jedt-12-2021-0738

Osuizugbo, I., Okolie, K., & Oyeyipo, O. (2022). Factors influencing buildability assessment implementation in the nigerian construction industry. Construction Innovation, 23(5), 917-938. https://doi.org/10.1108/ci-12-2021-0246

Osuizugbo, I., Okolie, K., Oshodi, O., & Oyeyipo, O. (2022). Buildability in the construction industry: a systematic review. Construction Innovation, 23(5), 1300-1322. https://doi.org/10.1108/ci-05-2022-0112

Rajabi, M S., Rezaeiashtiani, M., Radzi, A R., Famili, A., Rezaeiashtiani, A., & Rahman, R A. (2022, October 31). Underlying Factors and Strategies for Organizational BIM Capabilities: The Case of Iran. Multidisciplinary Digital Publishing Institute, 5(6), 109-109. https://doi.org/10.3390/asi5060109

Samarasinghe, D. and Piri, I. (2021). Assessing design buildability through virtual reality from the perspective of construction students. Built Environment Project and Asset Management, 12(5), 823-836. https://doi.org/10.1108/bepam-03-2021-0054

Shokri, H. Afrazadeh, A. (2024). "Interpretive Structural Modeling (ISM) of Risk Management in Iran's Construction Industry", Innovation and management and operational strategies.

Shekhari, A. Nohani, E. Dezfouli, M. (2024). "An analysis of the role of integrated components of sustainability in the construction industry: the case study of Imam Khomeini port construction projects", Civil and Project Journal.

Siahboomy, M A., Sarvari, H., Chan, D W., Nassereddine, H., & Chen, Z. (2021, February 11). A multi-criteria optimization study for locating industrial warehouses with the integration of BIM and GIS data. Taylor & Francis, 17(5-6), 478-495. https://doi.org/10.1080/17452007.2021.1881880

Song L, Mohamed Y, Abou R. 2009. Early contractor involvement in design and its impact on construction schedule performance. J Manage Eng. 25(1):12.

Tavakola, D. B., Bareshadat, N., Tafrishi, M., & Abbaspour, E. (2017). Investigation of LSF Structure Effect on Economy and Sustainable Housing in Iran. Case Study: 50m2 Units. Rev. Eur. Stud., 9, 30.

Turin, D.A. (1980). What do we mean by building? Inaugural lecture as London Master Builders' Professor, University College London, 14 February 1966. Habitat International, 5(3–4): 271–288.

Wong, F., Lam, P., Chan, E., & Shen, L. (2007). A study of measures to improve constructability. International Journal of Quality & Reliability Management, 24(6), 586-601. https://doi.org/10.1108/02656710710757781

Zolfagharian, S., Nourbakhsh, M., Mydin, S. H., Zin, R. M. ve Irizarry, J. (2012). A Conceptual Method of Constructability Improvement. International Journal of Engineering and Technology, 4(4), 456-459. Erişim Adresi (24.08.2020): http://www.ijetch.org/papers/409-P043.pdf.

URL 1: https://construfutur.pt/en/the-construction-system-in-lsf-lightweight-steel-frame/ (E.T.: 31.05.2024)

KAYNAKLAR

Aarch. (2023). *Ataköy Olimpik Yüzme Havuzu*. Retrieved 28.06.2023 from https://alperaksoy.com.tr/proje/istanbul-atakoy-olimpik-yuzme-havuzu-144.html

Ak, E. (2023). BIM ile Bütünleşmenin LEED Sertifikasyon Sürecine Etkilerinin Enerji Kriteri Kapsamında İncelenmesi. *Yapı Bilgi Modelleme, 3*(2), 76-85.

Aksoy, E. (2023). *Ataköy Olimpik Yüzme Havuzu*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/dedfdbf9-138d-4bfd-940b-67cb74c120b6

Arkiv. (2023). *Adnan Menderes Havalimanı İç Hatlar Terminali*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.arkiv.com.tr/proje/izmir-adnan-menderes-havalimani-ic-hatlar-terminali/4128

Arup, E. (2023). *Tropik Kelebek Bahçesi ve Böcek Müzesi*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/84d81d95-bc76-46f6-8be4-41fe7558408d

Aşan, D. (2023). *LEED Sertifikası*. Retrieved 27.06.2023 from http://www.dilekasan.com/leed-sertifikasi/

Aytim, A. (2023). *Aytim Tekstil*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/8dcb36ad-b552-4aec-b4d6-09ab64fff56d

Belek, A. N. ve Yamaçlı, R. (2023). Ekolojik Binaların Sürdürülebilir Tasarım Kriterleri ve Değerlendirme Süreci. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 8*(2), 529-550.

Beşiroğlu, Ş. ve Özmen, E. (2022). Sürdürülebilir Mimarlık Kapsamında Ekolojik Bina ve Enerji Etkin Binanın Basit Toplamlı Ağırlıklandırma Yöntemi ile Karşılaştırılması. *Tasarım Kuram, 18*(35), 194-205. https://doi.org/10.14744/tasarimkuram.2022.00378

Can, S. A. ve Kurtoğlu, D. (2017). Sürdürülebilir Mimari Kapsamında Geliştirilen Teknoloji ve Ürünler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Yalvaç Akademi Dergisi, 2*(2), 22-31.

Çakır Kıasıf, G. (2020). Su Yönetimi ve Yapı Endüstrisindeki Su Etkin Otel Tasarımları: İstanbul'daki LEED Sertifikalı Sürdürülebilir Otel Karşılaştırmaları, *Uluslararası Hakemli Tasarım ve Mimarlık Dergisi,* Sayı:19, 97-133. Doi: 10.17365/TMD.2020.1.4

Çakır Kıasıf, G. (2024). Sürdürülebilir Yapı Tasarımı, *Mimarlıkta Yapı Bilgisi*, Akademisyen Kitabevi, 335-363, Ankara.

ÇEDBİK. (2023). *Yeşil Bina*. Retrieved 27.06.2023 from https://cedbik.org/tr/yesil-bina

Çelebi, F. (2018). *Uluslararası BREEAM ve LEED Değerlendirme Sertifikaları Yeşil Ofis Tasarımı Kriterleri ve Karşılaştırmaları* [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Ankara.

Çetin, H. B., Kaya, L. G. ve Çoban, A. (2023). Antalya (Muratpaşa) Meltem Mahallesi'nin LEED ND Kriterleri Kapsamında İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 14*(1), 115-127. https://doi.org/https://doi.org/10.29048/makufebed.1268150

Design Tech. (2023). *Resource Management and Sustainable Production*. Retrieved 26.06.2023 from https://www.ruthtrumpold.id.au/destech/?page_id=1744

Doğru, N. (2015). *Ecobuild Leed V4 2014 Eğitim Programı*

Erdede, S. B., ve Bektaş, S. (2014). Ekolojik Açıdan Sürdürülebilir Taşınmaz Geliştirme ve Yeşil Bina Sertifika Sistemleri. *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi, 6*(1), 1-12.

Ergün, T., ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3*(1), 97-123.

Erol, İ. ve Kıasıf, G. Ç. (2021). LEED Sertifikalı Ofis Binalarının Enerji ve Atmosfer Kriteri Açısından Değerlendirilmesi: Maslak Bölgesi Örneği. *BŞEÜ Fen Bilimleri Dergisi, 8*(1), 322-335. https://doi.org/https://doi.org/10.35193/bseufbd.887581

Erten, D., Henderson, K. ve Kobas, B. (2009). *A Review of International Green Building Certification Methods: A Roadmap for a Certification System in Turkey* Fifth International Conference on Construction in the 21st Century (CITC-V) "Collaboration and Integration in Engineering, Management and Technology", Istanbul, Turkey.

Gökşen, F., Güner, C. ve Koçhan, A. (2017). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Ekolojik Yapı Tasarım Kriterleri. *Akademia Disiplinlerarası Bilimsel Araştırmalar Dergisi, 3*(1), 92-107.

Grierson, D. (2009). Towards Sustainable Building Design. *Desıgn Principles & Practices: An International Journal, 3*(3), 143-152. https://doi.org/10.7763/IJET.2013.V5.651

Güler, M. (2016). *Sürdürülebilir Tasarım Ölçütleri Bağlamında Yeşil Ofis Binalarının Analiz ve Karşılaştırması* [Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi - Hacettepe Üniversitesi]. Konya.

Gürbüz, R. ve Arıdağ, L. (2013). Sürdürülebilir Peyzaj Tasarımı İçin ASLA ve LEED Kriterlerinin Karşılaştırılması. *Beykent Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Dergisi, 6*(2), 77-32.

Hacıhasanoğlu, O. (2021). Interaction Between the LEED Certificated University Buildings in Istanbul and Integrated Design Process. *Journal of Architecture, Engineering & Fine Arts, 3*(2), 93-113.

Harputlugil, G. U. (2016). *Enerji Verimli Bina Tasarım Stratejileri* Binalarda Enerji Verimliliğinin Arttırılması için Teknik Yardım Projesi, https://webdosya.csb.gov.tr/db/meslekihizmetler/ustmenu/ustmenu845.pdf

Hashi, M. N. ve Kasapoğlu, E. (2023). Türkiye'de LEED Belgesi Almış Büro Binalarının Sürdürülebilir Malzeme ve Kaynak Kullanımı. *Eksen Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi, 4*(1), 170-188. https://doi.org/https://doi.org/10.58317/eksen.1161249

Hazan, E. (2023). Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/cfa6976f-2063-4d94-a603-d35d7afad154

Hok, E. (2023). *İstanbul Finans Merkezi*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/0e38a30d-71d0-4695-bcd3-d6587c1fcc97

İFM. (2023). *İstanbul Finans Merkezi*. Retrieved 28.06.2023 from https://ifm.gov.tr/ana-sayfa

İşgüden, F. C. ve Kömürlü, R. (2023). LEED Sertifikalandırma Sürecinin Örnek Bir Proje Üzerinden Tasarım Aşamasında Değerlendirilmesi. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 8*(1), 199-223. https://doi.org/10.26835/my.1206893

Karademir, A. Ç. ve Dağ, A. (2021). Sürdürülebilirlik Uygulaması Olarak Yeşil Bina ve LEED Sertifikasyonu Üzerine Türkiye İnşaat Sektöründe Bir Çalışma. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi, 7*(1), 63-83.

Kim, J. J. ve Rigdon, B. (1998). *Sustainable Architecture Module: Introduction to Sustainable Design*. National Pollution Prevention Center for Higher Education.

Kohler, N. (1999). The Relevance Of Green Building Challenge:An Observer's Perspective. *Building Research & Information, 27*, 309-320. https://doi.org/ https://doi.org/10.1080/096132199369426

Kömürlü, R., & Özdemir, F. (2023). Yeşil Bina Üretiminde LEED Sertifikalı Yeşil Ofislerin Karşılaştırılması. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *11(1),* 264 – 278.

KTKB. (2023). *Konya Tropikal Kelebek Bahçesi*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.konyatropikalkelebekbahcesi.com/tr/bahcemiz

Orhan, İ. H. ve Kaya, L. G. (2016). LEED Belgeli Yeşil Binalar ve İç Mekan Kalitesinin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi Özel Sayı 1*, 18-28.

Paulsen, J. (2001). *Life Cycle Assessment for Building Products the Significanse of the Usage Phase* [Doctoral Thesis, Kungliga Tekniska Högskolan University]. Stockholm.

Savaş, H. ve Kömürlü, R. (2022). Yeşil Bina Sertifika Sistemlerinden LEED Sertifikasının Endüstri Yapılarında İncelenmesi. *Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 7*(3), 981-994. https://doi.org/10.26835/my.1184372

Sev, A. (2009). Sürdürülebilir Mimarlık, YEM Yayın, İstanbul

Seyıs, S. (2022). Case study for comparative analysis of BIM-based LEED building and non-LEED building. *Pamukkale University Journal of Engineering Sciences, 28*(3), 418-426. https://doi.org/10.5505/pajes.2021.85668

Seyıs, S., Guven, G. ve Bayar, B. (2021). Bım-Based Energy Analysis and Design Tools For LEED Certification. *Bursa Uludağ University Journal of The Faculty of Engineering, 26*(3), 987-1002. https://doi.org/10.17482/ uumfd.915932

Uğur, L. O. ve Leblebici, N. (2019). LEED Sertifikalı Yeşil Binalarda Enerji ve Su Tasarrufundan Sağlanan Faydaların Taşınmaz Değerine Etkilerinin İncelenmesi. *Teknik Dergi, 522*, 753-8776. https://doi.org/10.18400/ tekderg.312932

Utkutuğ, G. (2011). *Sürdürülebilir Bir Geleceğe Doğru Mimarlık ve Yüksek Performanslı Yeşil Bina Örnekleri* X. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi, İzmir.

Ürük, Z. F. ve İslamoğlu, A. K. K. (2019). Breeam, Leed ve DGNB Yeşil Bina S ertifikasyon Sistemlerinin Standart Bir Konutta Karşılaştırılması. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 15*, 143-154. https://doi.org/10.31590/ejosat. 512291

Yedaş, E. (2023). *Çalık Yedaş SCADA ve Yönetim Binası*. Retrieved 28.06.2023 from https://www.ecobuild.com.tr/projects/167b38f5-3f15-4ba6-a68c-64f520ce2f21

Yılmaz, O. ve Atik, K. (2022). Çanakkale Kent Merkezindeki LEED Sertifikalı Yeşil Binalar Üzerine Araştırmalar Çanakkale Esas 17 Bursa Avm Örneği. *Kırklareli University Journal of Engineering and Science, 8*(1), 88-108. https://doi.org/10.34186/klujes.1105837

KAYNAKLAR

Akarpa Kaya, E. (2022). Mekânın Disiplinlerarası Değerlendirilmesi: Tim Burton Ve Wes Anderson'ın Roald Dahl Uyarlamaları. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Akyıldız, Ö. (2012). Mimari Mekânların Sinemanın Kurgusal Mekânları Üzerine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul:Yıldız Teknik Üniversitesi.

Anger, K. ve Allıson, D. (2005). Ritual Use Of Color. 6. British Film Industry Research Project.

Bayram, N. (2013), Film Dili, İçinde Film ve Video Kültürü, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Beşgen, A. ve Köseoğlu, Ş. (2019). Sinema-Mimarlık Arakesitinde Bir Mekâna Dokunmak: Sine-Tasarım Atölyesi. Sinefilozofi Dergisi, 26-52.

Brown, B. (2006). Sinematografi Kuram ve Uygulama, İstanbul: Hil Yayın.

Canbolat T. Ve Öner, S.U. (2019). Renk Mekân Anlatım İlişkisinin Sinemekânlarda İncelenmes: Wes Anderson Filmleri. Mimarlık ve Yaşam Dergisi, 4(2), 337-348.

Çam, A. (2016). Sinemasal Mekânlar ve Sinemasal Mekânların Çözümlenmesi. Sinecine, 7(2), 7-37.

Dilley, W. C. (2017). Wes Anderson: Bringing Nostalgia to Life, Wallflower Press.

Dixon, W. W. and Foster, G. A. (2008). A Short History of Film (s.441). New Jersey:Rutgers University Press.

Gilbey, R. (2007). Sight and Sound, Review of The Darjeeling Limited.

İnce, T. E. (2007). Mimarlık Sinema İlişkisinin Sokak Mekânı Üzerinden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

İnceoğlu, S. (2022). Mimarlık Ve Sinema Arakesitinde Bir Yönetmenin Analizi: Wes Anderson. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Kaçmaz, G. (1996). Architecture And Cinema: A Relation Of Representation Based On Space, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Kartal, A. (2010). Karışık Teknik Animasyon Sineması ve Malfunction Uygulama Filminde Mizansen. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Köksal, C. (2015). Göstergebilimsel Yaklaşımla Sinemasal Mekân Analizi: Otellerde Geçen Filmler Üzerinden Mekânsal ve Anlamsal Çözümlemeler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Kredell, B. (2011). Wes Anderson and City Spaces of Indie Cinema. New Review of Film and Television Studies. 10(1), 1-14.

Mayshark, J. F. (2007). Post-Pop Cinema: The Search for Meaning in New American Film (s.116-117), Abc-Clio Information Services.

Neumann, D. (1996). Film Architecture: Set Designs from Metropolis to Blade Runner, New York.: Prestel-Verlag Munich.

Özön, N. (1963). Sinema Terimleri Sözlüğü (s.46), İstanbul: Türk Dil Kurumları Yayınları.

Seitz, M. Z. (2013). The Wes Anderson Collection (s. 152), Abrams Books.

Şener, İ.E. ve Güner Eldek, H. (2022). Büyük Budapeşte Oteli Filminin Renkler Üzerinden Fenomenolojik Mekânsal İncelenmesi. Selçuk İletişim Dergisi, 15(1), 286-322.

Tanyeli, U. (2001). Temsiliyet Nesnenin Temsili Sanalın Sanallıkla İfadesi, Arradamento Mimarlık, 11.

Tuğan, N. H. (2018). Wes Anderson Sinemasında Görüntü Düzenlemesi ve Mizansen. Turkish Studies, 753-763.

URL-1: https://www.imdb.com/title/tt16968450/awards/ (E.T.: 11.06.2024)

URL-2: https://www.reddit.com/r/CloudAtlas/comments/1c44675/jim_sturgess_haejoo_chang_and_doona_bae_somni_in/ (E.T.: 11.06.2024)

URL-3: https://www.britannica.com/biography/Wes-Anderson (E.T.: 9.06.2024)

URL-4: https://filminebandim.com/the-grand-budapest-hotel/ (E.T.: 10.06.2024)

URL-5: https://www.vanityfair.fr/culture/ecrans/articles/retour-au-grand-budapest-hotel-gorlitz-la-ville-allemande-qui-attire-hollywood/25482 (E.T.: 11.06.2024)

KAYNAKLAR

Ata, N. İ. (2009). Türkiye'de inşaat sektöründe profesyonel proje yönetim standartlarının kullanımı, Fen Bilimleri Enstitüsü, 151-157.

Baba Ahmed, A. N. ve Megnounif, A. (2020). The impact of risk management on business performance: case of Algerian construction organizations. Innovative Infrastructure Solutions, 5(3), 102. https://doi.org/10.1007/s41062-020-00354-3

Deng, B., Lv, X., Du, Y., Li, X. ve Yin, Y. (2023). Critical risk factors for construction supply chain in China: a fuzzy synthetic evaluation analysis. Engineering, Construction and Architectural Management,

Genç, O. (2023). Identifying principal risk factors in Turkish construction sector according to their probability of occurrences: a relative importance index (RII) and exploratory factor analysis (EFA) approach. International Journal of Construction Management, 23(6), 979-987.

Jaffee, D. (2001) Organization Theory: Tension and Change, Boston, McGraw Hill,

Nguyen, V. S., Nguyen, H.-H., Nguyen, D. A. ve Hai, D. T. (2023). Delay factors in the construction of irrigation and hydropower projects in Vietnam. Archives of Civil Engineering, 5-20.

Pheng, L.S. ve Leong, C.H.Y., (2000). ''Cross-cultural project management for international construction in China,'' *International Journal of Project Management*, 18, 307-316.

PMI. (2000). PMBOK GUIDE- A Guide to the Project Management Body of Knowledge.

PMI. (2017). PMBOK GUIDE- A Guide to the Project Management Body of Knowledge.

PMI. (2021). PMBOK GUIDE- A Guide to the Project Management Body of Knowledge.

Purkis, S. (2016). İstanbul'da inşaat odaklı birikimin durdurulamayan yükselişi: konut fazlasına karşın artan konut açığı. Mülkiye Dergisi, 40(4), 91-112.

Rahman, M. ve Adnan, T. (2020). Risk management and risk management performance measurement in the construction projects of Finland. Journal of Project Management, 5(3), 167-178.

Safaeian, M., Fathollahi-Fard, A. M., Kabirifar, K., Yazdani, M. ve Shapouri, M. (2022). Selecting appropriate risk response strategies considering utility function and budget constraints: a case study of a construction company in Iran. Buildings, 12(2), 98.

Sodangi, M. (2022). Towards attaining efficient joint ventures in international construction: The case of Saudi Arabia. Engineering, Construction and Architectural Management, 30(6), 2545-2563.

Taofeeq, D., Adeleke, A. ve Ajibike, W. (2020). Human factors influencing contractors' risk attitudes: A case study of the Malaysian construction industry. Construction Economics and Building, 20(1), 96-116.

Tekeli, İ. (2012). Türkiye'de Yaşamda ve Yazında Konutun Öyküsü. 39-41 (Ed.) Cilt 24- Toplu Eserler. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları

Viswanathan, S. K. ve Jha, K. N. (2019). Critical risk factors in international construction projects: An Indian perspective. Engineering, Construction and Architectural Management, 27(5), 1169-1190.

Yeşilbağ, M. (2020). İnşaat sektörünün kriz dinamikleri: Güncel bir değerlendirme. Mülkiye Dergisi, 44(1), 101-130.

Yousri, E., Sayed, A. E. B., Farag, M. A. ve Abdelalim, A. M. (2023). Risk Identification of Building Construction Projects in Egypt. Buildings, 13(4), 1084.

Editör: Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal

İletişim Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM yayınevi

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-10-6
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Güven Necati Büyükbaykal
VI+174 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-10-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Türk Dil Kurumu . (2024, Mayıs 5). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Adıyaman, F. (2023). Yapay Zeka Çağında Gazetecilik ve Etik: Güncel Tartışmalar Üzerinden Bir Değerlendirme. K. Ateşgöz (Dü.) içinde, *Medya ve Habecilik Alanında Yapay Zekanın Yükselişi* (s. 29-48). Ankara: Eğitim Yayınevi.

Akkaya, B., Özkan, A., & Özkan, H. (2021). Yapay Zeka Kaygı (YZK) Ölçeği: Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Alanya Akademik Bakış Dergisi, 5*(2), s. 1125-1146.

Alper, A. (2024, Mart 22). *UN adopts first global artificial intelligence resolution*. Reuters: https://www.reuters.com/technology/cybersecurity/un-adopts-first-global-artificial-intelligence-resolution-2024-03-21/ adresinden alındı

Azzo, A. (2024, Şubat). *How Journalists Can Use AI Technologies to 'Speak Truth to Power'*. Northwestern University: https://ai.northwestern.edu/news-events/articles/2024/how-journalists-can-use-ai-technologies-to-speak-truth-to-power.html adresinden alındı

Calm. (2024, Nisan 15). *What is AI anxiety? 5 tips to help you deal with the fear*. Calm: https://www.calm.com/blog/ai-anxiety-tips#:~:text=AI%20anxiety%20is%20a%20term,%2C%20jobs%2C%20and%20personal%20privacy. adresinden alındı

Çetiner, N., & Çetinkaya, F. Ö. (2024). Çalışanların Yapay Zekâ Kaygısı ile Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki: Turizm Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, s. 159-173.

Fortuna, P., Łysiak, M., Chumak, M., & McNeill, M. (2023, Ocak 25). Barriers of Human and Nonhuman Agents' Integration in Positive Hybrid Systems: The Relationship Between the Anthropocentrism, Artificial Intelligence Anxiety, and Attitudes Towards Humanoid Robots. *Journal for Perspectives of Economic Political and Social Integration*, s. 121-149.

Grand View Research. (2024, Mayıs 21). *AI In Media & Entertainment Market Size, Share & Trends Analysis Report By Solution (Hardware/Equipment, Services), By Application (Gaming, Personalization), By Region, And Segment Forecasts, 2023 - 2030*. Grand View Research: https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/artificial-intelligence-ai-media-entertainment-market-report adresinden alındı

Gürgen, H. (2024). Yapay Zeka ve Etik. *MediaCat*, 14-15.

Kaplan, J. (2016). *Artificial Intelligence- What Everyone Needs to Know.* New York, USA: Oxford University Press.

Kavut, S. (2024). *Yapay Zeka ve İletişim* . Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

Leffer, L. (2023, Ekim 2). *'AI Anxiety' Is on the Rise—Here's How to Manage It*. SCIAM: https://www.scientificamerican.com/article/ai-anxiety-is-on-the-rise-heres-how-to-manage-it/ adresinden alındı

Manning, C. (2020, Ekim). Artificial Intelligence Definitions . Stanford University . Standford HAI: https://hai.stanford.edu/sites/default/files/2020-09/AI-Definitions-HAI.pdf adresinden alındı

Mokyr, J., Vickers, C., & Ziebarth, N. L. (2015). The History of Technological Anxiety and the Future of Economic Growth: Is This Time Different? *Journal of Economic Perspectives*, s. 31-50.

Moor, J. (2006). The Dartmouth College Artificial Intelligence Conference: The Next 50 Years. *AI Magazine, 27*(4), s. 87-91.

O'Connell, M. (2021). *Makine Olmak* (II. Baskı b.). İstanbul: Domingo.

Özbek, A. (2024). Muhasebe Meslek Mensuplarının Yapay Zekâ Kaygılarının Gelecekte İstihdam Edilebilirlik Algıları Üzerine Bir Çalışma. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, s. 254-267.

Özkan, P. (2024, Haziran). AI Strateji Planı için Kolları Sıvama Zamanı! *MediaCat*. Kapital Media Group.

Sayar, D. B. (2022). *Gazetecilikte Yapay Zeka Kullanımı.* Ankara: Eğitim Yayınevi.

St. Gallen Symposium. (tarih yok). *Robo-reporters: The end of the story for journalism?* St. Gallen Symposium: https://symposium.org/robo-reporters-the-end-of-the-story-for-journalism/#:~:text=Global%20news%20organizations%20such%20as,a%20software%20from%20Automated%20Insights. adresinden alındı

Takıl, N. B., & Erden, N. K. (2022). Farklı Meslek Grubu Adaylarının Yapay Zekâ Teknolojisine Yönelik Kaygı Seviyesinin İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* , s. 343-353.

Taşçı, C. (2020). *İnsanın Sonu Mu? Göbekli Tepeden Yapay Zekaya Din, Bilim, Teknoloji.* İstanbul : Doruk.

Thormundsson, B. (2023, Temmuz 7). *Global total corporate artificial intelligence (AI) investment from 2015 to 2022*. Statista : https://www.statista.com/statistics/941137/ai-investment-and-funding-worldwide/ adresinden alındı

Türk Dil Kurumu . (2024, Mayıs 15). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Türkiye'de Robot Gazetecilik Uygulamaları. (2023). SosyalKafa Tv. 2024 tarihinde https://www.youtube.com/watch?v=n4kvLkb7VtY adresinden alındı

World Health Organization. (2022). *Mental Disorders* . World Health Organization: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-disorders/?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwsPCyBhD4ARIsAPaaRf3zQqXzrWJciXbOaT2kW5wztfi4M6L-iV06FMK5EFPrBqRIFbi5FRwaAklYEALw_wcB adresinden alındı

Yılmaz, H. U., & Yılmaz, A. (2024). Dijital Çağın Potansiyel Çalışanlarının Yapay Zekâ Kaygılarının Belirlenmesi. *Business and Economics Research Journal* , s. 171-188.

KAYNAKÇA

Akşam gazetesi (2013). "Melis için tweet atmak yetmez kan verin", Çevrim içi 26 Ekim 2013, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.aksam.com.tr/cumartesi/melis-icin-tweet-atmak-yetmez-kan-verin/haber-255542

Andersson, L. (2017). "Neoliberal Söyleme Karşı Alternatif Medyanın Eleştirel Gücünün Alternatifsizliği", Çev. Bahar Öztürk ve Aysel Ay, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan,s. 85-110.

Christensen, H. S. (2011). Political activities on the Internet: Slacktivism or political participation by other means?. *First Monday*.

Christensen, H. S. (2012). "Simply slacktivism? Internet participation in Finland." *JeDEM-eJournal of eDemocracy and Open Government* 4.1, 1-23.

Dahlberg, L. (2017). "Dijital Demokrasiyi Yeniden Yapılandırmak: Dört Pozisyona Dair Bir Taslak", Çev. Mustafa Ali Minarlı, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan, s. 132-156.

DahlGren, P. (2017). "İnternet, Kamusal Alanlar ve Siyasal İletişim: Dağılma ve Müzakere", Çev. Esra Demirci ve G. Dilek Türk, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan, s. 173-195.

En Son Haber (2020). "Milyon takipçili ünlülüler tweet atmak yetmez sıra sizde", 13 Kasım 2020, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.instagram.com/p/CHGvHEajXIP/

Gerbaudo, P. (2014). Twitler ve Sokaklar: Sosyal Medya ve Günümüzün Eylemciliği, Çev. Osman Akınhay, İstanbul: Agora Kitaplığı.

Gerbaudo, P. (2017). From Cyber-Autonomism to Cyber-Populism: An Ideological Analysis Of The Evolution Of Digital Activism, Triple-C, 15 (2), 477-489.

Gerçek Gündem (2019). "Pınarça halkı: Tweet yetmez resmi açıklama yapın", Çevrim içi, 15 Ocak 2019, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.gercekgundem.com/yurttan-haberler/63613/pinarca-halki-tweet-yetmez-resmi-aciklama-yapin

Glenn, C. L. (2015). Activism or "Slacktivism?": Digital Media and Organizing for Social Change, Communication Teacher, 29:2, s. 81-85.

Göksu, O. (2019). "Dijital Aktivist Hareketlere Yönelik Hedef Kitle Algısı", *Dijital Aktivizm Üzerine*, Ed. Hatun Boztepe Taşkıran ve Murat Mengü, Der Yayınları, s. 179-208.

Han, B. C. (2021). *Kapitalizm ve Ölüm Dürtüsü*, Çev. Çağlar Tanyeri, İstanbul: İnka Kitap.

Harrington, S. (2016). "Televizyon'u Tweetlemek: Canlı TV, İzleyiciler ve Sosyal Medya", *Twitter ve Toplum,* Der. Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, Cornelius Puschmann, İstanbul, KAFKA, s. 325-338.

Highfield, T. (2016). "Sarı Formayı Takip Etmek: Fransa Turu'nu Tweetlemek", *Twitter ve Toplum,* Der. Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, Cornelius Puschmann, İstanbul, KAFKA, s. 339-353.

Karagöz, K. (2013). Yeni medya çağında dönüşen toplumsal hareketler ve dijital aktivizm hareketleri. *İletişim ve diplomasi*, (1), 131-156.

Kristofferson, K., White, K., & Peloza, J. (2014). The nature of slacktivism: How the social observability of an initial act of token support affects subsequent prosocial action. *Journal of Consumer Research*, *40*(6), 1149-1166.

Morozov, E. (2009). "The brave new world of slacktivism," *Foreign Policy* (19 Mayıs), at http://neteffect.foreignpolicy.com/posts/2009/05/19/the_brave_new_world_of_slacktivism, E.T: 1 Haziran 2024.

Narmanlıoğlu, H. (2016). İnternet Aktivizmi ve Miskin Eylemcilik Üzerine Bir Araştırma, *Journal of History School(JOHS)*, Year 9, Issue XXV, pp. 437-454.

Odyakmaz Acar, N. (2019). "Yeni Medya Ekolojisinin Dijital Aktivizme Etkisi", *Dijital Aktivizm Üzerine*, Ed. Hatun Boztepe Taşkıran ve Murat Mengü, Der Yayınları, s. 103-137.

Omo Türkiye (2021). "Yeni OMO, En Zorlu Lekelerde Etkili Doğaya Daha Duyarlı", https://www.youtube.com/watch?v=BulG3fb6qCA Çevrim içi 16 Ağustos 2021, E.T: 20 Nisan 2024.

Özen, F. ve Hendekçi, E. A. (2016). Türkiye'de Eğitim Denetimi Alanında 2005–2015 Yılları Arasında Yayımlanan Makale ve Tezlerin Betimsel Analizi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *6*(11), 619-650.

Poster, M. (2017). "Postmodern Gerçeklikler", Çev. Ömer Aydınlıoğlu, *Yeni Medya Kuramları,* Ed. Filiz Aydoğan s. 111-130.

Uslu, Işıl (2021). OMO: "Tweetler denizleri temizleyemez", https://www.adjustbrand.com/haberler/omo-tweetler-denizleri-temizleyemez/ Çevrim içi 1 Eylül 2021, E.T: 20 Nisan 2024

Ürkmez, D. (2020). Dijital aktivizm olarak sosyal medyada boykot çağrıları: Watsons krizi örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi sosyal bilimler dergisi*, *7*(1), 106-125.

Yeğen, C. (2014). "Bir Dijital Aktivizm Biçimi Olarak Slaktivizm: Change.org Örneği", *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), s. 84-108.

Yeni İzmir (2023). "CHP'li Aslanoğlu: Tweet atmak yetmez gelin sahaya inin!" https://www.yeniizmir.com/chpli-aslanoglu-tweet-atmak-yetmez-gelin-sahaya-inin/ Çevrim içi, 18 Mayıs 2023, E.T: 21 Nisan 2024

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 11. bs, Ankara: Seçkin.

Yıldız, Gizem (2021). "Gerçek değişim için kolları sıvayıp, kirlenmek gerek" 2 Eylül 2021, E.T: 20 Nisan 2024, https://www.marketingturkiye.com.tr/kampanyalar/degisim-icin-kirlenmek/

Yılmaz, M. (2022). "Yeni Medyada Aktivizm: Ekşi Sözlük'te Pınar Ürünleri'ne Yönelik Boykot Çağrıları, *Yeni Medyada Yeni Yönelimler,* Ed. Mustafa İnce ve Mevlüt C. Koçak, s. 173-196.

KAYNAKÇA

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, Personality and Behavior.* Chicago: Dorsey Press.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*. 50(2), 179-211.

Bosnjak, M., Ajzen, I. ve Schmidt, P. (2020). The Theory of Planned Behavior: Selected Recent Advances and Applications. *Eur J Psychol,* 16(3), 352-356.

Champion, V.L. ve Skinner, C.S. (2008). The Health Belief Model. *Health Behavior and Health Education Theory, Reserach and Practice*, Karen Glanz, Barbara K. Rimer, K. Viswanath, (Editör), San Francisco: Jossey Bass.

Johnson, M.B. (2012). Experimental Test of Social Norms Theory in a Real-World Drinking Environment, *J Stud Alcohol Drugs.* 73(5), 851-859.

LaMorte, W.W. (2022). The Health Belief Model. https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories/behavioralchangetheories2.html. (E.T.: 10. 06.2024).

Nancy, S. ve Dongre, A.R. (2021). Behavior Change Communication: Past, Present and Future. *Indian J Community Med*, 46, 186-190.

Ngigi, S. ve Busolo, D.N. (2018). Behavior Change Communication in Health Promotion: Appropriate Practices and Promising Approaches. *International Journal of Innovative Research & Development,* 7(9), 84-93.

Peters, R.M. ve Templin, T.N. (2010). Theory of Planned Behavior, Self-Care Motivation, and Blood Pressure Self-Care. *Res Theory Nurs Pract.* 24(3), 172-186.

Prochaska, J.O., Redding, C.A. ve Evers, K.E. (2008). The Transtheoretical Model and Stages of Change. *Health Behavior and Health Education Theory, Research and Practice,* Karen Glanz, Barbara K. Rimer, K. Viswanath, (Editör), San Francisco: Jossey Bass.

Raihan, N. ve Cogburn, M. (2023). Stages of Change Theory. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK556005/ (E.T.: 10.06.2024).

Rosenstock, I.M. (1974). The Health Belief Model and Preventive Health Behavior. *Health Education Monographs.* 2(4), 354-386.

Stefanova, M. (2018). Behavioral Change Models. https://sphweb.bumc.bu.edu/otlt/mph-modules/sb/behavioralchangetheories/BehavioralChangeTheories_print.html. (E.T.: 11.06.2024).

KAYNAKÇA

Akar, F. (2023). Siyasal Seçim Kampanyalarında Siyasal Reklam: 14 Mayıs 2023 Seçiminde Ak Parti ve CHP Reklamlarının Analizi. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 8(16), 165-182.

Avcı, K. (2015). Siyasal Partilerin Seçim Kampanyaları Faaliyetlerine Karşı Seçmenin İlgi Düzeyleri: 2015 Genel Seçimleri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 3(2).

Ay, P. H. Ve Çağlar, N. (2019). Seçmenin Siyasal Reklamlara Yaklaşamı: Şüphecilik Bakımından Kuşaklar Arası Bir İnceleme. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 18(70), 943-963.

Aziz, A. (2007). *Siyasal İletişim.* Ankara. Nobel Yayınları

Aziz, A. (2017), Siyasal İletişim, Ankara: Nobel Yayınları

Balcı, Ş. (2007). Türkiye'de Negatif Siyasal Reklâmlar: 1995, 1999 ve 2002 Genel Seçimleri Üzerine Bir Anali. *Selçuk İletişim Dergisi,* 4 (4), 122-142.

Balcı, Ş. (2007). Negatif Siyasal Reklâmlarda İkna Edici Mesaj Stratejisi Olarak Korku Çekiciliği Kullanım. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17, 73-106.

Balcı, Ş. ve Damlapınar, Z. (2005). Seçmenin Zihnindeki Aday İmajını belirleyen Etkenler: 28 Mart 2004 Yerel Seçimleri Alan Araştırması. *Selçuk İletişim Dergisi* (4) 1.

Balcı, Ş. Tarhan, A. ve Bal, E. (2013). *Medya ve Siyasal Katılım*. Konya: Literatürk Akademi.

Baritci, F. Z. (2019). 24 Haziran Genel seçimlerinde Ak Parti, CHP ve MHP'nin Televizyon Reklamları Üzerine Bir değerlendirme. *Erciyes iletişim Dergisi* (2) 6.

Bektaş, A. (2002). *Siyasal Propaganda: Tarihsel Evrimi ve Demokratik Toplumdaki Uygulamaları*, Bağlam Yayınları, İstanbul.

Bölükbaşı, M. ve Acar, E. (2019). Seçim Kampanyalarının Profesyonelleşmesi: AK Parti ve CHP'nin 2011 Genel Seçim Kampanyalarının Analizi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması Dergisi,* 8(2), 939-964.

Çağlar, N. (2020). *Siyasal Reklam, Seçmen ve Yeniye Uyumlanma. Siyaset, Medya ve Seçmen İçinde*, T. Şener (editör), Ankara: Nobel Yay., ss.159-185.

Çankaya, E. (2015). *Siyasal İletişim: Dünya'da ve Türkiye'de.* Ankara: İmge.

Dağtaş, B. (2003). *Reklamı Okumak*. Ankara: Ütopya yayınları.

Damlapınar, Z. ve Balcı, Ş. (2014). *Siyasal İletişim Sürecinde Seçimler Adaylar, İmajlar,* Konya: Literatürk Yayınları.

Doğan, A. ve Göker, G. (2013). *Siyasal İletişim Araştırmaları*. Ankara: Nobel Yayınları.

Eroğlu, A. H. ve Bayraktar, S. (2010). Siyasal Pazarlama Uygulamalarının Seçmen Tercihleri Üzerine Etkileri İzmir İli Örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 12, 187-207.

Göker, G. ve Göker, N. (2021). *Politik Üçüncü Sinema ve Bir Siyasal Kampanyanın Anatomisi.* Enderhan Karakoç ve Onur Taydaş (Ed), Siyasal İletişim Uygulamalı Tartışmalar Analizler, İncelemeler ve Örnek Çalışmalar içinde (s.341-379), Ankara: Nobel Yayınları.

Göksel, N.K. (2005). Politik Pazarlamada Pazarlama Faaliyetleri. *Amme İdaresi Dergisi,* Cilt: 38, Sayı: 3, s.44-/15

Güz, H. (2001), *"Reklam Stratejisi ve Reklam Stratejisini Etkileyen Unsurlar",* Selçuk İletişim,1/4, s.20-28.

Irak, H. ve Taşcıoğlu (2017). Türkiye'de Negatif Siyasal Reklam Uygulamaları: 2007, 2011 ve 2015 Genel Seçimleri Örneğinde Bir Analiz. *Erzurum Atatürk İletişim Dergisi*, 12, 43-68.

İlter, M.S. (2020). Siyasi Kampanya Çalışmalarında, Siyasal reklamcılığın Siyasi parti Adayları ve Seçmenler Üzerindeki Etkileri. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi* (10) 20.

Jensen, K. B. (2005). Sosyal Kaynak Olarak Haberler: Danimarka Televizyon Haberleri Hakkında Nitel Ampirik Bir Çalışma. *Medya ve İzleyici Bitmeyen Tartışma Dergisi*. Şahinde Yavuz, Ankara: Vadi Yayınları.

Kaid, L. L. (2004). Handbook of Political Communication Research. London: Lawrence Erlbaum.

Kaid, L. L. (2008). Politicial Advertising. Kaid, L.L., and Holtz-Bacha, C. *(Eds.) Encyclopedia of political communication* (s. 558-565). London, UK: Sage.

Mezda, E. (2017). Bir Propaganda Aracı Olarak Siyasi Parti Reklamları: 2014 Yerel Seçimleri Örneği. *Kurgu,* 25(3), 1-19

Mutlu, E. (1994). *İletişim Sözlüğü,* ARK Yayın, Ankara.

Özkan, A. (2007). *Siyasal İletişim Stratejileri.* İstanbul: Tasam Yayınları.

Poindexter. P. M. & McCombs M. (2000). *Research in Mass Communication: A Practical Guide.* Boston, USA: Bedford St.Martin's.

Sakallı, N. (2013). *Sosyal Etkiler; Kim Kimi Nasıl Etkiler?* İmge Kitapevi. Ankara.

Şeker, T. ve İşleyen, M. (2012). 2011 CHP Seçim Reklamları Bağlamında Siyasal Reklamcılığın İzleyiciler Üzerindeki Etkilerine Yönelik Alımlama Analizi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (32), 327-349.

Tokgöz, O. (2010). *Seçimler Siyasal Reklâmlar ve Siyasal İletişim*, Ankara: İmge Yayınevi.

Topbaş, H., ve Ersoy, İ. U. (2018). Siyasal İletişimde Reklam Alımlama Analizi: Ak Parti "Hayaldi Gerçek Oldu" Örneği. *Atatürk İletişim Dergisi* (15), 89-110.

Türk, H.B. (2007). *Genç Partiyi Anlamak: Parti, Lider ve Kitle Üzerine Bir Çalışma* (Doktora Tezi). Erişim Adresi: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp

Uztuğ, F. (1999). *Siyasal Marka Seçim Kampanyaları ve Aday İmajı*. İstanbul: Mediacat Kitapları

Uztuğ, F. (2004). *Siyasal iletişim Yöntemi: Siyasette Marka Yaratmak*. İstanbul. Mediacat Kitapları

Uztuğ, F. (2007), *Siyasal İletişim Yönetimi Siyasette Marka Yaratmak,* İstanbul: MediaCat Yayınları.

Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, N. (2002). *Türkiye'de Siyasetin Yeni Biçimi: Liderler İmajlar Medya.* Ankara: Phoenix Yayınları.

White, R. (1980). *Advertising, What it is and How To Do It.* Second Edition. London: McGrawHill

KAYNAKÇA

Al, U., Coştur, R. (2007). Türk Psikoloji Dergisi'nin Bibliyometrik Profili. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 21(2), 142-163.

Aria, M. ve Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-Tool For Comprehensive Science Mapping Analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959-975.

Aydın, A.O. (2013). *Yapay Zekâ: Bütünleşik Bilişe Doğru*, İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

Brundage, M., Avin, S., Clark, J., Toner, H., Eckersley, P., Garfinkel, B., ... ve Amodei, D. (2018). The Malicious Use Of Artificial İntelligence: Forecasting, Prevention, And Mitigation. *ArXiv preprint arXiv*:1802.07228.

Chai CS, Lin PY, Jong MSY, Dai Y, Chiu TK ve Qin J. (2021). Perceptions Of And Behavioral İntentions Towards Learning Artificial İntelligence İn Primary School Students. *EducTechnol Soc*, 24(3), 89–101.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H.D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi Ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 54(3), 947-966.

Dignum, V. (2019). *Responsible Artificial İntelligence: How To Develop And Use AI İn A Responsible Way.* Springer Nature.

Elmas, Ç. (2018). *Yapay Zekâ Uygulamaları: Yapay Sinir Ağları, Makine Öğrenmesi, Derin Öğrenme, Derin Ağlar, Bulanık Mantık, Sinirsel Bulanık Mantık, Genetik Algoritma*, Ankara: Seçkin Yayınevi.

Eren Erdoğmuş, İ. (2020), Yapay Zekâ Kullanarak İyileştirilmiş ve Kişiselleştirilmiş Müşteri Deneyimi Oluşturmak, İçinde M. Yılmaz ve Ö. İyigün (Editör), *Oyun Değiştiren Güç Yapay Zekâ*, 67-93. İstanbul: İnkılap Yayınevi.

İli, B. ve Büyükbaykal, G.N. (2023). Hashtag aktivizmi araştırmalarının bibliyometrik analizi. The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication– *TOJDAC*, 13(4), 900-915.

Karaoğlan Yılmaz, F. G. ve Yılmaz, R. (2023). Yapay Zekâ Okuryazarlığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Bilgi ve İletişim Teknolojileri Dergisi*, 5(2), 172-190. https://doi.org/10.53694/bited.1376831

Knickrehm, M. (2020). Yapay Zekâ İşi Nasıl Değiştirecek? (Çev. L. Göktem), *Dijital Dönüşüm Yapay Zekâ*, İstanbul: Optimum Yayıncılık, 155 - 168.

Korkmaz, M., Sarıkaya, M. ve Kapukaya, E.E. (2024). Yapay Zekâ: Temel Bilgiler Ve Önemli Algoritmalar, *TOTBİD Dergisi*, 23, 8-11.

Laupichler, M. C., Aster, A., Schirch, J., ve Raupach, T. (2022). Artificial İntelligence Literacy İn Higher And Adult Education: A Scoping Literature Review. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, 100101.

Long, D. ve Magerko, B. (2020). What is AI Literacy? Competencies and Design Considerations, CHI'20: Proceedings of the 2020 CHI Conference on Human Factors in Computing SystemsApril 2020, Pages 1–16, https://doi.org/10.1145/3313831.3376727

Manyika, J., Lund, S., Chui, M.,, Bughin, J., Woetzel, J., Batra, P., Ko, R., ve Sanghvi, S. (2017, December). Jobs Lost, Jobs Gained: Workforce Transitions İn A Time Of Automation. McKinsey Global Institute. Retrieved from https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/public%20and%20social%20sector/our%20insights/what%20the%20future%20of%20work%20will%20mean%20for%20jobs%20skills%20and%20wages/mgi-jobs-lost-jobs-gained-executive-summary-december-6-2017.pdf.

McCarthy, J. (2007). From Here Tohuman-Level AI. *Artificial Intelligence*, 171(18), 1174-1182.

Ng, D.T.K., Leung, J.K.L., Chu, S.K.W. ve Shen, M.Q., (2021). Conceptualizing AI Literacy: An Exploratory Review, *Computers and Education: Artificial Intelligence*, Doi: https:// doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100041

Öztürk, O. ve Gürler, G. (2021). Bir *Literatür İncelemesi Aracı Olarak Bibliyometrik Analiz*, Ankara: Nobel Yayınları.

Pinski, M., Hofmann, T. ve Benlian, A. (2024). AI Literacy For The Top Management: An Upper Echelons Perspective On Corporate AI Orientation And İmplementation Ability. *Electronic Markets* 34(24), 1-23. https://doi.org/10.1007/s12525-024-00707-1

Pirim, H. (2006). Yapay Zekâ, *Journal of Yaşar University*, 1(1), 81-93.

Steinbauer, G., Kandlhofer, M., Chklovski, T., Heintz, F., ve Koenig, S. (2021). A Differentiated Discussion About AI Education K-12. KI-Künstliche Intelligenz, 1-7.

Türkiye Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2021-2025. (2021). https://cbddo.gov.tr/uyzs (E.T.: 12.05.2024).

Yampolskiy, R. (2020). Şirketinizin Algoritmaları Hata Yaparsa Neler Olur?, (Çev. L. Göktem). *Dijital Dönüşüm Yapay Zekâ*, 141-151. İstanbul: Optimum Yayıncılık.

Yapay Zekânın Tarihçesi ve Gelişim Süreci, (2018). https://medium.com/t%C3%BCrkiye/yapay-zekân%C4%B1n-tarih%C3%A7esi-ve-geli%C5%9Fim-s%C3%BCreci-cb4c73deb01d (E.T.: 18.04.2024).

Yeniceler Kortak, İ. (2023). *Haber Medyasında Yapay Zekâ Uygulamaları*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Zawacki-Richter, O.,Marín, V. I., Bond, M., ve Gouverneur, F. (2019). Systematic Review Of Researchon Artificial İntelligence Applications İn Higher Education – Where Are The Educators? *Int. J. Educ. Technol. Higher Edu.* 16-39. Doi: 10.1186/s41239-019-0171-0

KAYNAKÇA

André, E. & Bauer, W. et al. (2021). Kompetenzentwicklung für Künstliche Intelligenz – Veränderungen, Bedarfe und Handlungsoptionen. Whitepaper Lernende Systeme, München. https://doi.org/10.48669/pls_2021-2.

Beckett, C. (2019). New powers, new responsibilities. A global survey of journalism and artificial intelligence. https://blogs.lse.ac.uk/polis/2019/11/18/new-powers-new-responsibilities/. Çevrimiçi: 10.03.2024.

Diakopoulos, N. (2019). Automating the news: How algorithms are rewriting the media. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Goldhammer, K. et al. (2019). Künstliche Intelligenz, Medien und Öffentlichkeit. BAKOM, Bern. https://www.bakom.admin.ch/dam/bakom/de/ dokumente/bakom/elektronische_medien/Zahlen%20und%20Fakten/Studien/studien-kuenstliche-intelligenz-medienoeffentlichkeit.pdf.download.pdf/K%C3%BCnstliche%20Intelligenz,%20Medien%20und%20%C3%96ffentlichkeit. Pdfent. Çevrimiçi: 15.02.2024.

Graefe, A. (2016): Guide to Automated Journalism. Columbia Journalism School. https://academiccommons.columbia.edu/doi/10.7916/D80G3XDJ. Çevrimiçi: 20.02.2024.

Hamborg, F. et al. (2019). Automated identification of media bias in news articles: an interdisciplinary literature review. International Journal on Digital Libraries içinde. S. 391-415. https://doi.org/10.1007/s00799-018-0261-y.

Heesen et al. (2023). Künstliche Intelligenz im Journalismus. Potenziale und Herausforderungen für Medienschaffende. Whitepaper Plattform Lernende Systeme, München. https://doi.org/10.48669/pls_2023-1).

Jakobs, I. et al. (2021). Medienvertrauen in Krisenzeiten. Mainzer Langzeitstudie Medienvertrauen 2020. https://www.ard-media.de/media-perspektiven/fachzeitschrift/2021/detailseite-2021/?tx_frspublication_ pi5%5bid%5d=2883&tx_frspublication_pi5%5bcontroller%5d=Publication&cHash=aa7da040cee9eaa2b7a67445f9092277. Çevrimiçi: 20.04.2024.

Kleinen-von Königslöw, K. (2020). Die Individualisierung der Nachrichtennutzung als Treiber der gesellschaftlichen Vermittlungskrise, Jarren, O. & Neuberger, C. (Ed.): Gesellschaftliche Vermittlung in der Krise. Medien und Plattformen als Intermediäre içinde (S. 93-118), Baden-Baden.

Lewis, N. P. et al. (2020). Data Journalism. Journalism & Mass Communication Educator, 75. Jg., H. 1, S. 16-21. https://doi.org/10.1177/1077695820904971).

Maroni, D. et al. (2020). Die ARD Mining-Plattform – Künstliche Intelligenz im produktiven Einsatz für die automatisierte Erschließung im multimedialen Produktionsprozess. FKT – Fernseh- und Kinotechnik.

Müller-Brehm, J. (2021). Künstliche Intelligenz in Redaktionen – Ist Journalismus berechenbar?. Landesanstalt für Medien NRW (Ed.): tbd – Der Datenmonitor der Landesanstalt für Medien NRW içinde. Sayı 3 August 2021.

Neuberger, C. (2018). Journalismus in der Netzwerköffentlichkeit. Zum Verhältnis zwischen Profession, Partizipation und Technik. Nuernbergk, Christian/Neuberger, Christoph (Ed.). Journalismus im Internet: Profession – Partizipation – Technisierung. 2. İçinde. Wiesbaden. Springer VS, s. 10-80.).

Neuberger, C. (2022). Digitale Öffentlichkeit und liberale Demokratie. Aus Politik und Zeitgeschichte, 72. s. 18-25. https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/apuz/digitale-gesellschaft-2022/505680/digitaleoeffentlichkeit-und-liberale-demokratie/). Çevrimiçi 20.04.2024.

Oertel, B. et al. (2022). Algorithmen in digitalen Medien und ihr Einfluss auf die Meinungsbildung. Abschlussbericht zum TA-Projekt, Büro für Technikfolgen-Abschätzung beim Deutschen Bundestag, TAB-Arbeitsbericht Nr. 204, Temmuz 2022.

Wilczek, B., Haim, M. (2022). Wie kann Künstliche Intelligenz die Effizienz von Medienorganisationen steigern? Eine Systematisierung entlang der Nachrichtenwertkette mit besonderer Berücksichtigung regionaler Medien. Medien Wirtschaft. Perspektiven der Digitalen Transformation içinde. Sayı 4/2022. s. 44-50.

KAYNAKÇA

Adhikari, K., & Panda, R. K. (2020). Examining the Role of Social Networking Fatigue toward Discontinuance Intention: The Multigroup Effects of Gender and Age. *Journal of Internet Commerce*, *19*(2), 125–152. https://doi.org/10.1080/15332861.2019.1698265

Al-Jallad, M. S. Y., & Radwan, A. F. (2021). Exploring social media fatigue among youth in the United Arab Emirates. *Journal of Print and Media Technology Research*, *10*(3), 163–178. https://doi.org/10.14622/JPMTR-2112

Cao, X., Khan, A. N., Ali, A., & Khan, N. A. (2020). Consequences of Cyberbullying and Social Overload while Using SNSs: A Study of Users' Discontinuous Usage Behavior in SNSs. *Information Systems Frontiers*, *22*(6), 1343–1356. https://doi.org/10.1007/s10796-019-09936-8

Cao, X., & Sun, J. (2018). Exploring the effect of overload on the discontinuous intention of social media users: An S-O-R perspective. *Computers in Human Behavior*, *81*, 10–18. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.11.035

Chung, D., Chen, Y., & Meng, Y. (2023). Perceived Information Overload and Intention to Discontinue Use of Short-Form Video: The Mediating Roles of Cognitive and Psychological Factors. *Behavioral Sciences*, *13*(50), 1–14. https://doi.org/10.3390/bs13010050

Dhir, M., & Midha, V. (2014). Association for) Overload, Privacy Settings, and Discontinuation: A Preliminary Study of FaceBook Users. In *SIGHCI 2014 Proceedings* (pp. 1–5). Association for Information Systems AIS Electronic Library (AISeL). Retrieved from http://aisel.aisnet.org/sighci2014/12

Digital 2024: Turkey. (2024). Retrieved from https://datareportal.com/reports/digital-2024-turkey

Fan, W., Osman, S., Zainudin, N., & Yao, P. (2024). How information and communication overload affect consumers' platform switching behavior in social commerce. *Heliyon*, *10*(10), e31603. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31603

Fan, X., Jiang, X., Deng, N., Dong, X., & Lin, Y. (2021). Does role conflict influence discontinuous usage intentions? Privacy concerns, social media fatigue and self-esteem. *Information Technology and People*, *34*(3), 1152–1174. https://doi.org/10.1108/ITP-08-2019-0416

Fu, S., Li, H., & Liu, Y. (2021). Why discontinue Facebook usage? An empirical investigation based on a push–pull–mooring framework. *Industrial Management and Data Systems*, *121*(11), 2318–2337. https://doi.org/10.1108/IMDS-12-2020-0709

Fu, S., Li, H., Liu, Y., Pirkkalainen, H., & Salo, M. (2020). Social media overload, exhaustion, and use discontinuance: Examining the effects of information overload, system feature overload, and social overload. *Information Processing and Management*, *57*(6), 102307. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2020.102307

Gan, C., Li, H., & Liu, Y. (2024). Understanding social media discontinuance behavior in China: a perspective of social cognitive theory. *Information Technology and People*, *37*(3), 1185–1207. https://doi.org/10.1108/ITP-05-2022-0403

Guo, Y., Lu, Z., Kuang, H., & Wang, C. (2020). Information avoidance behavior on social network sites: Information irrelevance, overload, and the moderating role of time pressure. *International Journal of Information Management*, *52*(January), 102067. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2020.102067

Gürbüz, S. (2019). *AMOS ile yapısal eşitlik modellemesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

He, T. (2020). Information Overload and Interaction Overload as Two Separate Attributes of Information Overload Syndrome. *Journal of Enterprising Culture*, *28*(03), 263–279. https://doi.org/10.1142/s0218495821500114

Kamal, N., Rabbani, S., Samdani, H., Shujaat, S., & Ahmad, M. (2020). Social Media Usage, Overload and Exhaustion: A Performance Perspective. *International Review of Management and Marketing*, *10*(5), 19–26. https://doi.org/10.32479/irmm.10190

Kang, I., Zhang, Y., & Yoo, S. (2020). Elaboration of social media performance measures: From the perspective of social media discontinuance behavior. *Sustainability (Switzerland)*, *12*(19), 1–22. https://doi.org/10.3390/su12197962

Kılıç, A. F., & Koyuncu, İ. (2017). Ölçek Uyarlama Çalışmalarının Yapı Geçerliği Açısından Incelenmesi. In *Küreselleşen dünyada eğitim* (pp. 415–438). https://doi.org/10.14527/9786053188407.27

Kline, R. B. (2016). *Principle and practice of structural equation modelling* (4th Press). New York, NY: The Guilford Press.

Lee, A. R., Son, S. M., & Kim, K. K. (2016). Information and communication technology overload and social networking service fatigue: A stress perspective. *Computers in Human Behavior*, *55*, 51–61. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.08.011

Lee, O. K. D., Lee, S., Suh, W., & Chang, Y. (2022). Alleviating the impact of SNS fatigue on user discontinuance. *Industrial Management and Data Systems*, *122*(1), 292–321. https://doi.org/10.1108/IMDS-08-2020-0497

Li, J., Guo, F., Qu, Q. X., & Hao, D. (2022). How Does Perceived Overload in Mobile Social Media Influence Users' Passive Usage Intentions? Considering the Mediating Roles of Privacy Concerns and Social Media Fatigue. *International Journal of Human-Computer Interaction*, *38*(10), 983–992. https://doi.org/10.1080/10447318.2021.1986318

Lin, J., Lin, S., Turel, O., & Xu, F. (2020). The buffering effect of flow experience on the relationship between overload and social media users' discontinuance intentions. *Telematics and Informatics*, *49*(October 2019), 1–18. https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101374

Maier, C., Laumer, S., Eckhardt, A., & Weitzel, T. (2012). When social networking turns to social overload: Explaining the stress, emotional exhaustion, and quitting behavior from social network sites' users. In *ECIS 2012 - Proceedings of the 20th European Conference on Information Systems*.

Maier, C., Laumer, S., Eckhardt, A., & Weitzel, T. (2015). Giving too much social support: Social overload on social networking sites. *European Journal of Information Systems*, *24*(5), 447–464. https://doi.org/10.1057/ejis.2014.3

Maier, C., Laumer, S., Weinert, C., & Weitzel, T. (2015). The effects of technostress and switching stress on discontinued use of social networking services: A study of Facebook use. *Information Systems Journal*, *25*(3), 275–308. https://doi.org/10.1111/isj.12068

Pang, H., & Liu, Y. (2024). How perceived overload leads to WeChat passive usage intention: the mediating roles of social network exhaustion and discontented feeling. *Internet Research*, 1066–2243. https://doi.org/10.1108/INTR-05-2023-0394

Pang, H., Quan, L., & Lu, J. (2024). How does perceived overload influence international students' educational attainment? The mediating roles of social media exhaustion and academic anxiety. *Current Psychology*, *43*(9), 7794–7808. https://doi.org/10.1007/s12144-023-04984-5

Pang, H., & Ruan, Y. (2023). Determining influences of information irrelevance, information overload and communication overload on WeChat discontinuance intention: The moderating role of exhaustion. *Journal of Retailing and Consumer Services*, *72*(January), 103289. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2023.103289

Pradhan, S. (2022). Social network fatigue: revisiting the antecedents and consequences. *Online Information Review*, *46*(6), 1115–1131. https://doi.org/10.1108/OIR-10-2020-0474

Qaisar, S., Chu, J., Shah, Z., & Hassan, Z. (2022). Effects of social networking site overloads on discontinuous intentions of users: a moderated mediation analysis. *Behaviour and Information Technology*, *41*(16), 3530–3551. https://doi.org/10.1080/0144929X.2021.2002411

Rahmanyanti, P. L. D., & Yasa, N. N. K. (2019). Discontinuous Usage Intention of Millennials in Using Facebook: The Role of SNS Exhaustion Mediates Social Overload. *European Journal of Business and Management Research*, *4*(3), 1–7. https://doi.org/10.24018/ejbmr.2019.4.3.24

Ravindran, T., Yeow Kuan, A. C., & Hoe Lian, D. G. (2014). Antecedents and Effects of Social Network Fatigue. *Journal of the Association for Information Science and Technology, 65*(1), 2306–2320. https://doi.org/10.1002/asi

Sun, J., & Lee, S. K. (2022). Flooded with too many messages? Predictors and consequences of instant messaging fatigue. *Information Technology and People*, *35*(7), 2026–2042. https://doi.org/10.1108/ITP-03-2021-0239

Wang, J., Vo-Thanh, T., Liu, Y. H., Dang-Van, T., & Nguyen, N. (2024). Information confusion as a driver of consumer switching intention on social commerce platforms: a multi-method quantitative approach. *Information Technology and People*, *37*(1), 171–200. https://doi.org/10.1108/ITP-04-2022-0284

Whelan, E., Najmul Islam, A. K. M., & Brooks, S. (2020). Is boredom proneness related to social media overload and fatigue? A stress–strain–outcome approach. *Internet Research*, *30*(3), 869–887. https://doi.org/10.1108/INTR-03-2019-0112

Wu, D., & Zheng, J. (2023). Social media overload, gender differences and knowledge withholding. *Kybernetes*, *52*(1), 24–43. https://doi.org/10.1108/K-06-2021-0482

Xiao, L., Mou, J., & Huang, L. (2019). Exploring the antecedents of social network service fatigue: a socio-technical perspective. *Industrial Management and Data Systems*, *119*(9), 2006–2032. https://doi.org/10.1108/IMDS-04-2019-0231

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. (D. Yayıncılık, Ed.). Ankara.

Ye, D., Cho, D., Chen, J., & Jia, Z. (2023). Empirical investigation of the impact of overload on the discontinuous usage intentions of short video users: a stressor-strain-outcome perspective. *Online Information Review*, *47*(4), 697–713. https://doi.org/10.1108/OIR-09-2021-0481

Zhang, S., Zhao, L., Lu, Y., & Yang, J. (2016). Do you get tired of socializing? An empirical explanation of discontinuous usage behaviour in social network services. *Information and Management*, *53*(7), 904–914. https://doi.org/10.1016/j.im.2016.03.006

Zhang, X., Ding, X., & Ma, L. (2022). The influences of information overload and social overload on intention to switch in social media. *Behaviour and Information Technology*, *41*(2), 228–241. https://doi.org/10.1080/0144929X.2020.1800820

Zhang, X., Ma, L., Zhang, G., & Wang, G. S. (2020). An integrated model of the antecedents and consequences of perceived information overload using WeChat as an example. *International Journal of Mobile Communications*, *18*(1), 19. https://doi.org/10.1504/ijmc.2020.104419

Editör:
Prof. Dr. Ayşe Ceyda Ilgaz Büyükbaykal

Gazetecilik ve Medya Çalışmaları

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I

Editör: Prof. Dr. Ayşe Ceyda Ilgaz Büyükbaykal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-12-0
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GAZETECİLİK VE MEDYA ÇALIŞMALARI ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR –I
Editör: Prof. Dr. Ayşe Ceyda Ilgaz Büyükbaykal
IV+172 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-12-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abidin, C. (2015). "Communicative, Influencers and perceived interconnectedness", A Journal of Gender, New Media and Technology, s. 1-22.

Abidin, C., Mart, O. (2016). "Influencers tell all? Unrevelling authenticity and credibility in a brand scandal", Blurring the lines: Market-driven and democracy-driven freedom of expression, s. 153-161.

Anderson, E. (2010). Social Media Marketing, Springer.

Bochenski, Joseph M., (1993). Die zeitgenössischen Denkmethoden, UTB Verlag.

Burt, Roland S., (1999). "The Social Capital of Opinion Leaders", Annals of the American Academy of Political and Social Science, C. 566, s. 37-54.

Brooks, S. (2014). "The 7 Key Characteristics of a social media influencer", https://www.business2community.com/social-media/7-key-characteristics-social-media-influencer-0970893.

Fay, B. (2013). "Influencer Handbook. The Who, What, When, Where, How and Why of Influencer marketing", s. 3.

Freberg, K. (2011). "Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality", Public Relations Review, s. 90-92.

Glock, Charles Y., Francesco M. N., (1963). "Sociology and the Study of Consumers", Journal of Advertising Research, s. 21-27.

Gottbrecht, L. (2016). "The Three Types of Influencers All Marketers Should Know", https://www.mavrck.co/the-three-types-of-influencers-all-marketers-should-know-infographic/.

Gunn, B. (1971). "Procedures for Identifying Marketing Opinion Leaders", Mississippi Valley Journal of Business and Economics, C. 6, No: 2, s. 32-44.

Harringer, M. (2016). "Wer sind die 6 wichtigsten Influencer Typen in Social Media?", https://page-online.de/branche-karriere/wer-sind-die-6-wichtigsten-influencer-typen-in-social-media/.

Hedemann, F. (2014). "Influencer Marketing I: Was sind Influencer und wie findet man sie?", Upload Magazin.

Husserl, E., (1912). Jahrbuch für Philofophie und phänomenologische Forschung, Verlag von Max Niemeyer.

Husserl, E., (2006). Phantasie und Bildbewußtsein, Meiner Verlag.

Kilian, K. (2016). „Influencer sind die neuen Promis", Absatzwirtschaft, s. 76-80.

Lazarsfeld, Paul F., Katz, E., (1984). Persönlicher Einfluß und Meinungsbildung, Schriftenreihe der Verlagsgruppe Bauer.

Matic, J.A., Booth, N. (2011). "Mapping and leveraging influencers in social media to shape corporate brand perceptions", Corporate Communications: An International Journal, s. 184-191.

Ohanian, R. (1990). "Construction and validation of a scale to measure celebrity endorsers´ perceived expertise, trustworthiness and attractiveness", Journal of Advertising, C. 19, No: 3, s. 39-52.

Orth, E. W., (1982). Der Terminus Phänomenologie Bei Kant und Lambert und seine Verbindbarkeit mit Husserls Phänomenologiebegriff, C. 26, 2. bs, Felix Meiner Verlag.

Tamble, M.(2015). "Was ist Influencer marketing? Influencer marketing in der Unternehmenskommunikation", http://www.influma.com/blog/was-ist-influencer-marketing/, s. 3.

Uzunoğlu, E., Misci, S. (2014). "Brand communication through digital influencers. Leveraging blogger engagement", International Journal of Information Management, s. 592-602.

Ware, S. (2015). "Instagram Marketing: Does Influencer Size Matter?", http://markerly.com/blog/instagram-marketing-does-influencer- size-matter.

KAYNAKÇA

Adaklı, G. (2006). *Türkiye'de Medya Endüstrisi: Neoliberalizm Çağında Mülkiyet ve Kontrol İlişkileri.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Atılgan, S. (1995). Türk Basınında Promosyon Çıkmazı. *Marmara İletişim Dergisi, 3*(15), s. 231-264.

Ayan, V. M. (2019). *AKP Devrinde Medya Alemi.* İstanbul: Yordam.

BBC (2018, Mart 22). 4 Soruda Türkiye'nin En Büyük Medya Grubu Olan Demirören Holding. https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-43501280 (Erişim Tarihi: 28.03.2023).

Benson, R. (1999). Field theory in comparative context: A new paradigm for media studies. *Theory and Society*, s. 463-498.

Bourdieu, P. (1997). *Televizyon Üzerine.* (T. Ilgaz, Çev.) İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (1998). *Outline of a Theory of Practice.* Cambridge : Cambridge University Press.

Bourdieu, P. (2013). *Bilimin Toplumsal Kullanımları.* (L. Ünsaldı, Çev.) Ankara: Heretik.

Bourdieu, P., & Wacquant, L. (2014). *Düşünümsel Bir Antropoloji İçin Cevaplar.* (N. Ökten, Çev.) İstanbul: İletişim.

Bianet (2021, Haziran 7). "Ziraat Bankası kredi için 'müşteri sırrı' dedi". Bianet. https://bianet.org/bianet/medya/245312-ziraat-bankasi-kredi-icin-musteri-sirridedi (Erişim tarihi: 21.01.2023).

Bianet (2023, Mart 28). "Demirören, Ziraat Bankası'na borcunun yalnızca yüzde 3,2'sini ödemiş". Bianet. https://m.bianet.org/bianet/medya/276442-demiroren-ziraat-bankasi-na-borcunun-yalnizca-yuzde-3-2-sini-odemis (Erişim tarihi: 21.01.2023).

Bila, F. (2009) "Aydın Doğan'a karşı vergi terörü" https://www.milliyet.com.tr/yazarlar/fikret-bila/aydin-dogan-a-karsi-vergi-teroru-1137531 (Erişim Tarihi: 02.05.2023).

Calhoun, C. (2007). Bourdieu Sosyolojisinin Ana Hatları. G. Çeğin, E. Göker, A. Arlı , & Ü. Tatlıcan içinde, Ocak ve Zanaat (s. 77-131). (G. Çeğin, Çev.). İstanbul: İletişim.

Çölaşan, E. (2008). *Her Kuşun Eti Yenmez.* İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Dağtaş, E., & Şirvanlı, T. (2020). Anakım Medya Karşısında Alternatif Medya Yayıncılığı: Ünsal Ünlü'nün "Patronsuz" Programı Örneği. *Intermedia, 7*(13), s. 317-337.

Demirkent, N. (1995). *Medya Medya* . İstanbul: Dünya Yayınları.

Doğan Holding (2023, Mayıs 3). Doğan Holding Kurumsal Tarihçemiz. https://www.doganholding.com.tr/kurumsal/tarihcemiz/ (Erişim Tarihi: 20 Mayıs 2023).

Demir, S. (2013) Türkiye'de 2001 Yılı Sonrasında Medya-İktidar İlişkileri ve Gazetecilik Pratiklerine Yansıması, yayımlanmış yüksek lisans tezi, Ankara Ünivesritesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ekzen, N. (1999). Medya ve Ekonomi: Türk Basın Ekonomisinde Yoğunlaşma-Toplulaşma-Tekelleşme. İ. Erdoğan içinde, *Medya Gücü ve Demokratik Kurumlar* (s. 56-85). İstanbul: Afa Yayıncılık.

Erdem, B. (2015). Türkiye' de Yeni Medya Düzeninin Oluşumunda Tasarruf Mevduatı Sigorta. *İnsan İnsan*(6), s. 38-54.

Golding, P., & Murdock, G. (2002). Kültür, İletişim ve Ekonomi Politik. S. İrvan içinde, *Medya Kültür Siyaset* (s. 49-77). Ankara: Pharmakon.

Göker, E. (2007). Ekonomik İndirgemeci mi Dediniz? G. Çeğin, E. Göker , A. Arlı, & Ü. Tatlıcan Ocak ve Zanaat içinde (s. 277-372). İstanbul: İletişim.

Herman, E., & Chomsky, N. (2012). *Rızanın İmalatı Kitle Medyasının Ekonomi Politiği.* (E. Abadaoğlu, Çev.) İstanbul: bgstyayınları.

Hürriyet, (2011, Nisan 21). Demirören-Karacan ortaklığı Milliyet ve Vatan'ı satın alıyor. Hürriyet Gazetesi. https://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/demiroren-karacan-ortakligi-milliyet-ve-vatan-i-satin-aliyor-17601154 (Erişim Tarihi: 18.01.2023).

Karaçor, Z., & Alptekin , V. (2006). 1980 Sonrası İstiktar Politikaları Işığında Türkiye Ekonomisinin Trend Analizi Yardımıyla Değerlendirilmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 6*(11), s. 306-342.

Kırmızıoğlu, Z. (2010). Siyasal İktidar ve Medya: AKP ve Doğan Medya Üzerine Bir Çözümleme. *Yüksek Lisans Tezi*. Ankara.

Kologlu, O. (2006). *Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi.* İstanbul: Pozitif Yayınları .

Kurban, D., & Sözeri, C. (2012). *İktidarın Çarkında Medya: Türkiye'de Medya Bağımsızlığı ve Özgürlüğü Önündeki Siyasi, Yasal ve Ekonomik Engeller.* İstanbul: TESEV Yayınları.

Mcchesney, R. W. (2003). The Problem of Journalism: a political economic contribution to an explanation of the crisis in contemporary US journalism. *Journalism Studies, 3*(4), s. 299–329.

Özdal, C. S. (2023). Türkiye Medya Sektöründe Şirket Birleşmeleri: Güncel Eğilimler, Yeni Sorunlar. *Kültür ve İletişim, 26*(1), s. 7-39.

Schudson, M. (2010). Yeni Gazetecilik. D. Crowley, & P. Heyer içinde, *İletşim Tarihi* (s. 208-227). Ankara: Phoneix.

Sönmez, M. (1992). *100 Soruda 1980"lerden 1990"lara "Dışa Açılan" Türkiye Kapitalizmi.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Sönmez, M. (2003). *Filler ve Çimenler.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Supitnik (2018, Nisan 6). İmzalar Atıldı: Doğan Medya Resmen Demirören Medya'ya Geçti. https://sputniknews.com.tr/20180406/imzalar-atildi-dogan-medya-resmen-demiroren-gecti-1032938554.html (Erişim Tarihi: 02.04.2023).

Sönmez, M. (2004). Türkiye Medyasında Yeni Sahiplik Yapısı: Cepheler Profiller . D. Tılıç içinde, *Türkiye'de Gazetecilik: Eleştirel Bir Yaklaşım* . Ankara: Çagdaş Gazeteciler Derneği Yayınları.

Sönmez, M. (2010). *Medya, Kültür, Para ve İstanbul İktidarı.* İstanbul: Yordam Kitap.

Sözeri, C., & Güney, Z. (2011). *Türkiye'de Medyanın Ekonomi Politiği.* İstanbul: Tesev Yayınları.

Swartz, D. (2018). *Kültür ve İktidar.* (E. Gen, Çev.) İstanbul: İletişim.

Şirvanlı, T. (2021). COVID-19 Haberlerinde Siyasi Kutuplaşmanın Yansımaları. *Selçuk İletişim Dergisi, 14*(2), s. 1005-1038.

Taş, O. (2010). Medya Etiğinin Tarihsel Temelleri ve Gelişimi. B. Çaplı, & H. Tuncel içinde, *Televizyon Haberciliğinde Etik* (s. 3-27). Ankara: Fersa Matbacılık.

Tekelioğlu, T. (2015). Ya Bizdensin Ya Da... İstanbul: Krımızı Kedi Yayınları.

Tılıç, D. (2001). *2000'ler Turkiye'sinde Gazetecilik ve Medyayi Anlamak.* İstanbul : Su Yayınları.

Tokgöz, O. (2010). *Temel Gazetecilik.* Ankara: İmge Kitabevi.

Turkey Mom RFS (2016, Ekim 7). Medya Sahipleri. https://turkey.mom-rsf.org/tr/medya-sahipleri/ (Erişim Tarihi 01.12.2022).

t24 (2018, Nisan 7). 675.000.000 dolar! Devletin Doğan Medya Grubu'nu satın alan Demirören'e Kredi. t.24. https://t24.com.tr/haber/675000000-dolar-devletin-dogan-medya-grubunu-satin-alan-demirorene-verdigi-kredi,599949 (Erişim Tarihi: 18.01.2023).

Yaylagül, L. (2006). *Kitle İletişim Kuramları.* Ankara: Dipnot.

KAYNAKÇA

Akbaş, F. (2020). Coğrafya Lisans Mezunlarının Kültürel Miras Kavramına Yönelik Algılarının Metafor Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi. *Anasay*, (12), 89-112. DOI: 10.33404/Anasay.725994

Atalay Mazlum, A. & Balcı, A (2018). Meslek Lisesi Öğretmen ve Öğrencilerine Göre Okul: Bir Metafor Çalışması, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (47), 1-26. DOI: 10.21764/Manuel'den.339901

Demirtaş, H. & Çoban, D. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin, Üniversite ve Fakülte Kavramlarına İlişkin Metaforları.* İnönü Üniversitesi Örneği). Ondokuz Mayıs University Journal Of Education Faculty, 33 (1), 113-144. Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Omuefd/İssue/20251/214870

Karatay, H. & Kartallıoğlu, N. (2019). Moğol Öğrencilerin Türkiye ve Türkçe Algıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19 (3), 1016-1028. DOI: 10.17240/Aibuefd.2019.19.49440-554935

Kocaman Karoğlu, A. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu: Dijital Hikâye Anlatımı Üzerine Öğretmen Görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7 (1), 175-205. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojqi/issue/21410/229445

Korkmaz, F. & Bağçeci, Y. D. D. B. (2013). Lise Öğrencilerinin ''Üniversite'' Kavramına İlişkin Metaforik Algıların İncelemesi. *Bartın University Journal Of Faculty Of Education,* 2 (1), 187-204. Retrieved From Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Buefad/İssue/3812/51101

Köşker, H. (2023). Üniversite Eğitimi Alan Yabancı Öğrencilerin Türkiye ve Turizm Kavramına Yönelik Metaforik Algıları. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi,* 23 (1), 573-588. DOI: 10.11616/Asbi.1218988

Lakoff, G., & Johnson, M. (1981). *Metaphors we live by*. University of Chicago Press.

Sadık, E. (2017). *Küreselleşme Sürecinde Uluslararası Öğrenci Hareketliliğinin Sorunları: Türkiye'deki Kosovalı Öğrenciler Örneği.* Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Sarı, C., Kılıç, A. F., Güven, S. & Yaşar, H. B. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Kültürel Miras Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *International Journal Of Current Approaches İn Language, Education And Social Sciences,* 2 (1), 334-353. DOI: 10.35452/Caless.2020.16

Sarıca, Ç.&Koçak Usluel, Y. (2016). Eğitsel Bağlamda Dijital Hikâye Anlatımı: Bir Rubrik Geliştirme Çalışması, *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama,* 6(2), 65-84. DOI: 10,17943/etku.12600

Saussure, F.(1998). *Genel Dilbilim Dersleri,* Çev. Berke Vardar, İstanbul: Multilingual Yayınları.

Sivri, M &Ş. Tüfekçi, "Etkileşimli Dijital Anlatı ve Anlatının Yeni Bileşenleri: Yazınsal ve Dijital Arasında Çatışma" *Researcher*, Vol. 5, no.2, 201-217.

Sönmez Ektem, I. & Özer Aytekin, K. (2020). Eğitim Alanındaki Metafor Araştırmalarında Eğilimler: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (36), 1-38. DOI: 10.14520/Adyusbd.734592

Sulçevsi, İ. & Turan, F. (2019). Kosova Türkçesinde İstek Kipi Biçimbirimlerinin Kullanım Özellikleri. *Journal of Turkology,* 29 (1), 127-145. DOI: 10.18345/iuturkiyat.560225

Yaşar, G. & Batur, Z. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Öğrencilerin Türkçe, Türkiye ve Türk Kültürüne İlişkin Görüşleri: Slovakya Matej Bel Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi,* 4 (1), 4-30. Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/İjotfl/İssue/63209/845561

Yiğit, M. (2021). Saraybosna Yunus Emre Enstitüsündeki Kursiyerlerin Türkiye Algısı ve Türkçe Öğrenme Sebepleri . *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11 (1), 207-216 . Retrieved From Https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Kusbd/İssue/60105/777351

KAYNAKÇA

Albertazzi, D., & McDonnell, D. (2008). *Twenty-First Century Populism: The Spectre of Western European Democracy.* London: Palgrave Macmillan.

Alpakgir, G. C. (2018). Donald Trump'ın Seçim Vaatleri ile Siyasalarının Popülizm Kapsamında Değerlendirilmesi ve Amerikan Dış Politikasına Yansımaları. 1-12.

Appadurai, A. (2017). *''Demokrasi Yorgunluğu", Büyük Gerileme: Zamanımızın Ruh Hali Üstüne Uluslararası Bir Tartışma.* (A. B. Merisa Şahin, Çev.) İstanbul: Metis Yayınları.

Bauman, Z. (2019). *Kapımızdaki Yabancılar* (2 b.). (E. Barca, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Canovan, M. (1981). *Populism.* New York: Harcourt Brace Jovanovich.

Canovan, M. (1999). Trust the People! Populism and the Two Faces of Democracy. *Political Studies, 47*(1), 2-16.

Dijk, T. A. (1988). *New Analysis: Case Studies of International and National News in the Press.* New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Dursun, Ç. (2013). *İletişim Kuram Kritik.* Ankara: İmge Yayınları.

Filc, D. (2015, Latin American Inclusive and European Exclusionary Populism: Colonialism as an Explanation). *Journal of Political Ideologies, 20*(3), s. 263-283. doi:10.1080/13569317.2015.1075264

Heywood, A. (2011). *Siyasi İdeolojiler.* Ankara: Adres Yayınları.

Hilliard, R. L., & Keith, M. C. (1999). *Waves of Rancor: Tuning into the Radical Right.* New York: Routledge.

Hopyar, Z. (2016). *Avrupa'da Göç ve Mülteci Olgusu.* Diaspora Araştırmaları Merkezi.

Inglehart, R. F., & Norris, P. (2016). Trump, Brexit, and the Rise of Populism: Economic Have-Nots and Cultural Backlash. *Faculty Research Working Paper Series*.

Jagers, J., & Walgrave, S. (2007). Populism as political communication style: An empirical study of political parties' discourse in Belgium. *European Journal of Political Research*, 319-345.

Kaltswasser, C. M. (2013). *Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy ?* New York: Cambridge University Press.

Kaltwasser, C. M. (2013). *Populism in Europe and the Americas: Threat or Corrective for Democracy ?* New York : Cambridge University Press.

Keskin, K. (2017). Avusturya Seçimleri ve Aşırı Sağın Merkeze Yerleşmesi. *SETA Perspektif*(180).

Laclau, E. (2005). *On Populist Reason.* London: Verso.

Moffitt, B. (2016b). *The Global Rise of Populism: Performance, Political Style, Representation.* Stanford, CA: Stanford University Press.

Mudde, C. (2004). ''The Populist Zeitgeist". Government and Opposition. *39*(4), 542-563. doi:https://doi.org/10.1111/j.1477-7053.2004.00135.x.

Mudde, C. (2007). *Populist Radical Right Parties in Europe.* New York: Cambridge University Press.

Mudde, C., & Kaltwasser, C. R. (2017). *Populism: A Very Short Introduction* (2 b.). New York: Oxford Unıversıty Press.

Müller, J.-W. (2020). *Popülizm Nedir?* (4. Baskı b.). (O. Yıldız, Çev.) İstanbul: İletişim Yayınları.

Panizza, F. (2005). *Populism a Mirror of Democracy.* London: Verso.

Postill, J. (2018). Popülism, and social media: a global perspective. *Media, Culture & Society, 40*(5), 754-765.

Sözen, Y. (2012). *Demokrasi, Otoriterlik ve Popülizmin Yükselişi.* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi - TÜSİAD Dış Politika Forumu.

Tonkiss, K. (2006). Analysis Text and Speech: Content and Discourse Analysis. *Researching Society and Culture*, 367 - 383.

Torre, C. d. (2019). Global populism: histories, trajectories, problems, and challenges. C. d. Torre içinde, *Routledge Handbook of Global Populism* . New York : Routledge .

Waisbord, S. (2019). Populism as media and communication phenomenon. C. d. Torre (Dü.) içinde, *Routledge Handbook of* (s. 223).

Wike, R., Stokes, B., & Simmons, K. (2017). *Europeans Fear Wave of Refugees Will Mean More Terrorism, Fewer Jobs: Sharp ideological divides across EU on views about minorities, diversity and national identity.* Pew Research Center.

Yıldırım, Y. (2017). Liberal Demokrasinin Krizi Bağlamında Avrupa'da Sağ-Popülizm ve Yükselen Aşırı-Sağ. *Amme İdaresi Dergisi, 50*(2), 51-72.

Kaynakça

Alacahan, O. ve Vatandaş, S. (2021). Kamusal-Özel Alan Ayrışmasının İnşa Süreci ve Sosyal Medya, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10* (1), s. 720-733.

Altunışık, R. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Altunışık, A. M. (2020). Shaftesbury'de Ahlakın Temeli: Ahlak Duygusu. *On Dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,48,*s. 335-362.

Barış, Ö. ve Yeşilyurt, S. (2023). Yeni Medyada Beden Teşhiri ve Vücudun Metalaşması Üzerine İnceleme: Onlyfans ve Only Feetfinder Uygulamaları. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi, 3* (5), s. 444-475.

Budak, B. (2022). *Kendine İyi Davran Güzel İnsan*. İstanbul: Sahi Kitap.

Cevizci, A. (1999). *Felsefe Sözlüğü*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cevizci, A. (2002). *Etiğe Giriş.* İstanbul: Engin Yayıncılık.

Dellaloğlu, B. F. (2015). Mesafeli Yakınlık: Facebook ve Twitter Çağının Yeni Toplumsallığı. (Ed. Ö. Oğuzhan. *İletişimde Sosyal Medya Sosyal Medyada Etkileşim.* İstanbul: Kalkedon Yayınları, s. 21-27.

Desai, P. S. ve Lele, V. (2017). Correlating Internet, Social Networks and Workplace-a Case of Generation Z Students. *Journal of Commerce & Management Thought.* https://www.proquest.com/docview/1946950400/fulltextPDF/8E9C1B3585004E02PQ/1?accountid=16645 (Erişim Tarihi: 27.02.2024).

Doğan, N. (2008). İş Etiği ve İşletmelerde Çöküş. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,8* (16), s. 179-200.

Ertaş, F. C., Arslan, M. C. (2009). Bağımlı ve Bağımsız Muhasebecilerin Meslek Etiği Algılama Düzeylerine İlişkin Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, 27*, s. 123-42.

Han, B. C. (2017). *Şeffaflık Toplumu*. İstanbul: Metis Yayınları.

Horkheimer, M. ve Theodor, W. A. (2014) Aydınlanmanın Diyalektiği, çev: Nihat Ülner ve Elif Öztarhan Karadoğan, İstanbul: Kabalcı Yayıncılık.

Köse, H. (2011). *Medya Mahrem: Medyada Mahremiyet Olgusu ve Transparan Bir Yaşamdan Parçalar.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Meray, M. S. (2023). Genel Ahlak Bağlamında Erişimin Engellenmesi, *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 5* (1), s. 511-541.

Merriam, B. S. (2013). Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber. (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Kitap.

Özdemir, Z. (2015). Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 2* (1), s. 112-131.

Özgener, Ş. (2009). İş Ahlakının Temelleri: Yönetsel Bir Yaklaşım. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Subaşı, N. (2017). *Tarmer Çalıştayları 1: Sosyal Medya ve Etik.* https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/arastirma/arastirmamerkezleri/tarmer/PublishingImages/Pages/yayinlar/SOSYAL%20MEDYA%20VE%20ET%C4%B0K%20K%C4%B0TABI.pdf (Erişim Tarihi: 15.02.2024).

Toprak, A., Yıldırım, A., Aygül, E., Binark, M., Börekçi, S. ve Çomu, T., (2009). *Toplumsal Paylaşım Ağı Facebook: Görülüyorum Öyleyse Varım.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Usta, A. (2011). Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlak. Kahramanmaraş *Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1* (2), s. 39-50.

Uygun, O. (2021). Immanuel Kant ve Ahlakın Temel İlkesi. *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 18* (2), s. 1439-1454.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Bigpara.hurriyet.com.tr, (2024). *TikTok'un Kârı Yüzde 60 Arttı.* https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/teknoloji-haberleri/tiktokun-k-ri-yuzde-60-artti_ID1480255/ (Erişim Tarihi: 17.04.2024).

Cumhuriyet.com.tr, (2023). *İktidar TikTok İçin Kapatma Sinyalleri Verdi, Uzmanlar Ahlaki Çöküşü Yorumladı: Neden Ekonomik Çöküş.* https://www.cumhuriyet.com.tr/turkiye/iktidar-tiktok-icin-kapatma-sinyalleri-verdi-uzmanlar-ahlaki-cokusu-2148540 (Erişim Tarihi: 7.03.2024).

Ensonhaber.com, (2024). *TikTok Türkiye Sözcüsünden Müstehcen İçerik Açıklaması: Yapay Zeka Kullanıyoruz.* https://www.ensonhaber.com/teknoloji/tiktok-turkiye-sozcusunden-mustehcen-icerik-aciklamasi-yapay-zeka-kullaniyoruz (Erişim Tarihi: 6.03.2024).

Haberturk.com, (2023). *İşte TikTok'un 2021 Yılındaki Türkiye Cirosu*. https://www.haberturk.com/tiktok-turkiye-cirosu-belli-oldu-3351610-teknoloji (Erişim Tarihi: 1.03.2024).

Hurriyet.com.tr, (2024). *Ahlaki Çöküşün Nedeni Tik Tok mu?* https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/fulya-soybas/ahlaki-cokusun-nedeni-tiktok-mu-42407398 (Erişim Tarihi: 8.03.2024).

Mevzuat.gov.tr, (2023). *Türk Ceza Kanunu.* https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5237&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 (Erişim Tarihi: 5.02.2024).

Marketingturkiye.com.tr, (2023). *TikTok'ta Gençlerden Fazlası var.* https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/tiktok-genclerden-fazlasi-var/ (Erişim Tarihi: 24.02.2024).

Ntv.com.tr, (2023). *Meclis'te TikTok Sunumu.* https://www.ntv.com.tr/turkiye/mecliste-tiktok-sunumu-tiktok-turkiye-sozcusu-toplum-hassasiyetlerine-azami-ozen-gosteriyoruz,0vfEryX5ZkSP26uZC9ux7w (Erişim Tarihi: 4.03.2024).

Ranktracker.com.tr, (2022). *TikTok Hakkında Her Şey.* https://www.ranktracker.com/tr/blog/all-about-tiktok-the-ultimate-guide-seo-facts-stats/ (Erişim Tarihi: 27.02.2024).

Webrazzi.com, (2024). *TikTok What's Next 2024 Trend Raporu'nda Öne Çıkanlar.* https://webrazzi.com/2024/02/05/tiktok-what-s-next-2024/ (Erişim Tarihi: 1.03.2024).

Verikaynagi.com, (2023). *Ülkelere Göre Tik Tok Kullanıcıları.* https://www.verikaynagi.com/grafik/ulkelere-gore-tiktok-kullanicilari-2022/ (Erişim Tarihi: 24.02.2024).

KAYNAKÇA

Atton, C. (2002). *Alternative Media*. London: SAGE Publications.

Bianet, (2017). Rusya, Suriye, Türkiye ve DSM'den Astana Açıklamaları. https://bianet.org/haber/suruc-anmasinda-gazetecilere-saldiran-polisler-yargilanabilecek-296146 (Erişim tarihi: 15.10.2023).

Bianet, (2022). MGK RUSYA-UKRAYNA SAVAŞINI GÖRÜŞTÜ "Montrö'nün uygulanmasına ve arabuluculuğa devam". https://bianet.org/haber/montro-nun-uygulanmasina-ve-arabuluculuga-devam-259518 (Erişim tarihi: 15.10.2023).

Christensen, C. (2007). Concentration of Ownership, the Fall of Unions and Government Legislation in Turkey. *Global Media and Communication*, 3(2), 179-199.

Çam, Z. (2022) Emekli tuğgeneral, Rusya-Ukrayna krizini değerlendirdi: Dün gece tarih yazıldı. https://www.cumhuriyet.com.tr/dunya/emekli-tuggeneral-rusya-ukrayna-krizini-degerlendirdi-dun-gece-tarih-yazildi-1910207 (Erişim tarihi: 15.10.2023).

Daily Sabah, (2023). Astana talks return with added Turkish-Syrian normalization agenda. https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/astana-talks-return-with-added-turkish-syrian-normalization-agenda (Erişim tarihi: 02.01.2024).

Deveci, M. (2022). With image of airstrike survivor in Ukraine, Anadolu Agency shows world the face of war. https://www.aa.com.tr/en/russia-ukraine-crisis/with-image-of-airstrike-survivor-in-ukraine-anadolu-agency-shows-world-the-face-of-war/2514987 (accessed: 02.01.2024). Türkçesi: https://www.aa.com.tr/tr/kurumsal-haberler/aanin-ukraynadan-servis-ettigi-fotograf-dunya-basininda-sembol-oldu/2514727 (Erişim tarihi: 02.01.2024)

Dalay, G. (2022) Why Turkey is in a unique position to mediate. https://edition.cnn.com/2022/03/29/opinions/turkey-mediator-russia-ukraine-dalay/index.html (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Policy Press.

Filibeli, T. E., & İnceoğlu, Y. G. (2018). From Political Economy of the Media to Press Freedom: Obstacles to the Implementation of Peace Journalism in Turkey. *Conflict & Communication*, *17*(1), 1-11.

Freedom House, (2020). Turkey: Freedom in the World 2020 Country Report. https://freedomhouse.org/country/turkey/freedom-world/2020 (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Galtung, J. (2002*). Peace Journalism – A Challenge*. In Kempf, W. and Luostarinen, H. (Eds.), *Journalism and the New World Order*. *Vol. 2: Studying War and the Media* (pp. 259-272). Göteborg: Nordicom.

Hackett, R. A. (2007). Journalism versus peace? Notes on a problematic relationship. Global Media Journal: Mediterranean Edition, 2(1), 47-53.

Hallin, D. C., & Mancini, P. (2004). *Comparing Media Systems: Three Models of Media and Politics.* Cambridge: Cambridge University Press.

Hanitzsch, T. (2007). Situating peace journalism in journalism studies: A critical appraisal. Conflict & Communication Online, 6(2), 1-9.

Human Rights Watch, (2024). Russia: New Heights on Repression No Space For Dissent, Opposition Pushed Into Exile or Behind Bars**.** https://www.hrw.org/news/2024/01/11/russia-new-heights-repression (Erişim tarihi 03.02.2024)

Kaya, R., & Çakmur, B. (2010). Politics and the Mass Media in Turkey. Turkish Studies, 11(4), 521-537.

Kempf, W. (2007). Peace Journalism: A Tightrope Walk Between Advocacy Journalism and Constructive Conflict Coverage. *Conflict & Communication Online*, 6(2), 1-9.

Kazancı, H. and Turan, İ. (2022). Turkish president calls for Russia-Ukraine cease-fire ahead of Istanbul peace talks. https://www.aa.com.tr/en/turkey/turkish-president-calls-for-russia-ukraine-cease-fire-ahead-of-istanbul-peace-talks/2548672 (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Keyman, E. F. (2010). Turkey, Transformation and the Left Media. *Turkish Studies*, *11*(4), 539-553.

Lynch, J. (2014). Peace Journalism: Theoretical and Methodological Developments. *Global Media and Communication*, 10(3), 193-200.

Lynch, J. and McGoldrick, A. (2005) *Peace Journalism*. Stroud: Hawthorn Press.

Reporters without Borders (RSF), (2024). China**.** https://rsf.org/en/country/china (Erişim tarihi 02.02.2024)

Shinar, D. (2007). Epilogue: Peace journalism – The State of the Art. *Conflict & Communication Online*, 6(1), 1-9.

van Dijk, T. A. (1993). Principles of Critical Discourse Analysis. *Discourse & Society*, *4*(2), 249-283.

Wintour, P. (2022). Turkey leads pack of countries vying to mediate between Ukraine and Russia. https://www.theguardian.com/world/2022/mar/31/turkey-leads-pack-of-countries-vying-to-mediate-between-ukraine-and-russia (Erişim tarihi: 10.01.2023).

Yeşil, B. (2016). *Media in New Turkey: The Origins of an Authoritarian Neoliberal State*. Urbana, Chicago and Sprinfied: University of Illinois Press.

Yüksel-Pecen, A. S. (2018). Representation of Terror and Ethnic Conflict in the Turkish Press: An analysis of the peace process in Turkey. *Middle East Critique*, *27*(2), 207-219.

Editör:
Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Eğitim Yönetimi

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-94-3
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM YÖNETİMİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR -I
Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten
VI+142 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-94-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, E., Ünal, A. M. ve Ergin, D. Y. (2016). Kaynaştırma uygulamalarının başarısını etkileyen etmenler ölçeği'nin geliştirilmesi. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(2), 167-175.

Arslan, F. ve Kırbaç, E. (2019). Özel Eğitimde Öğretmen Eğitimi ve Destek. Eğitim Bilimleri Dergisi, 31(2), 45-60

Demir, S. ve Aral, N. (2021). Türkiye'de Destek Eğitim Sınıflarının Uygulama Süreçleri. Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Dergisi, 19(1), 23-37

Karakaya, S. (2022). Özel Eğitim Gereksinimini Olan Toplumsal Uyumu ve Destek Eğitim Sınıflarının Rolü. Toplumsal Araştırmalar Dergisi, 14

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2023). Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yıllık Raporu. Ankara

Eripek, S. (2005). *Özel gereksinimi olan çocuklar ve özel eğitim. Özel eğitim* (4. baskı): 1-14. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi AÖF Yayınları.

Kırcaali-İftar, G. ve Batu, S. (2011). *Kaynaştırma*. Ankara: Kök Yayıncılık.

MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2018). *Özel eğitim ve rehberlik hizmetleri yönetmeliği*. 02 Ağustos 2018 tarihinde http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm adresinden alınmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Mart 25). *Özel yetenekliler alanının kuramsal temelleri*. https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-yetenekliler-alaninin-kuramsal-temelleri/icerik/1937

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Mayıs 28). *Destek odası*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/24014806_destekodasi2.sra.pdf

Yıldız, M. (2020). Bireysel Eğitim Planlarının (BEP) Önemi ve Uygulama Süreçleri. Eğitim ve Bilim, 45(203), 111

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (1994). *Çağdaş Örgütlerde İnsan Kaynağının Personel Yönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Altınok, V. (2017). Eğitim Kurumlarında Yöneticilerin İnsan Kaynağı Politikalarına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1-15.

Altınok, V. (2017). Eğitim Kurumlarında Yöneticilerin İnsan Kaynağı Politikalarına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 1-15.

Bayraktaroğlu S. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Sakarya*:* Sakarya Yayıncılık: Siyasal Yayıncılık.

Can, H., Kavuncubaşı, Ş. ve Yıldırım, S. (2012). *Kamu ve özel kesimde insan kaynakları yönetimi*. Ankara

Cole, G. A. (1993). *Management Principles and Policy*. ICSA Publishing Limited.

Çalışkan E. N.(2015). "Sağlık Sektöründe Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş", 3.Sağlık Yönetimi Kongresi, 13-16 Nisan 2015.Ankara.

Çalışkan E. N.(2015). "Sağlık Sektöründe Personel Yönetiminden İnsan Kaynakları Yönetimine Geçiş", 3.Sağlık Yönetimi Kongresi, 13-16 Nisan 2015://dergipark.org.tr/tr/pub/cybd/issue/34554/381741 #article_cite

Çetin, C., Arslan, M. L. ve Dinç, E. (2014). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Edralin, D. M. (2008). Innovative human resource management (HRM) practices as predictors of employee job involvement and organizational commitment. *Asian Journal of Technology Innovation*, 16:2, 67-81

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer Geliştirme.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Fındıkçı, İ. (2001). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul. Alfa Yayınları.

Mercin, L. (2005). İnsan Kaynakları Yönetimi'nin Eğitim Kurumları Açısından Gerekliliği ve Geliştirme Etkinliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(14), 128-144.

Öge, H. S. (2011). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Özer, G. ve Aksu, M. (2022). İnsan Kaynaklarında Eğitim ve Geliştirmenin İş Tatminine Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 27(4), 621-640.

Yüksel, Ö. (1998). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitapevi.

KAYNAKÇA

Alpaslan, E., & Kartal, S. (2020). İlkokullarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitimde sosyal adalete ilişkin görüşleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *7*(10), 14-31.

Altuntaş, B., Demirdağ, S., & Ertem, H. Y. (2020). Veli algılarına okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 254-269.

Anderson, C. S. (1982). The search for school climate: A review of the research. *Review of Educational Research*, *52*(3), 368-420.

Aronson, B., & Laughter, J. (2016). The theory and practice of culturally relevant education: A synthesis of research across content areas. *Review of Educational Research*, *86*(1), 163-206.

Arar, K. H., & Oplatka, I. (2016). Making sense of social justice in education: Jewish and Arab leaders' perspectives in Israel. *Management in Education*, *30*(2), 66-73.

Arar, K., & Oplatka, I. (2022). *Advanced theories of educational leadership* (Vol. 14). Springer Nature.

Asıcı, E., & İkiz, F. E. (2019). Okulda öznel iyi oluşun okul iklimi ve öz-yeterlik açısından yordanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *34*(3), 621-638.

Aybek, Z. K., Ercan, B., Güven, E., & Salar, R. (2022). Farklı okul türlerinde okul iklimi nasıl değişmektedir?. *Baskent University Journal of Educatio*n, 9(2), 193-206.

Ayık, A., Ayık, A., Savaş, M., Çelikel, G., & Çelikel, G. (2014). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul iklimi ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *11*(27), 203-220.

Bahçetepe, Ü., & Giorgetti, F. M. (2015). Akademik başarı ile okul iklimi arasındaki ilişki. *İstanbul Journal of Innovation in Education*, *1*(3), 83-101.

Bakkal, M., & Radmard, S. (2020). Okul müdürlerinin eğitimsel liderlik standartlarını karşılama düzeyleri ile öğretmenlerin okul iklimi algıları ve motivasyonları arasındaki ilişki. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 163-195.

Banks, J. A., & Banks, C. A. M. (Eds.). (2019). *Multicultural education: Issues and perspectives*. John Wiley & Sons.

Başbay, A., & Bektaş, Y. (2010). Çokkültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim*, *34*(152).

Bektaş, F., & Nalçacı, A. (2013). Okul iklimi ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *International Journal of Eurasia Social Sciences/Uluslararasi Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(13).

Börü, N. (2019). İlkokullarda sosyal adaletin gelişimine yönelik uygulamaların ve okul müdürlerinin liderlik davranışlarının değerlendirilmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *10*(20), 132-164.

Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers college record*, *111*(1), 180-213.

Cotton, K. (1996). School size, school climate, and student performance. *School Improvement Research Series*.https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=-rep1&type=pdf&doi=7b3925b8398d20a3b676db0b16e241e11054d951

Coleman, M., & Lumby, J. (2007). *Leadership and diversity: Challenging theory and practice in education*. Leadership and Diversity. Sage Publication.

Çalık, T., Kurt, T., & Çalık, C. (2011). Güvenli okulun oluşturulmasında okul iklimi: Kavramsal bir çözümleme. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, *1*(4), 73-84.

Çınar, D. B., & Nayır, F. (2022). Eğitimde sosyal adalet liderliği ile okul aidiyet duygusu arasındaki ilişki: Kanonik korelasyon analizi. *Eğitim ve Bilim*, *47*(211).

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, (1995). *T.C. Resmi Gazete* (22184 , 27 Ocak 1995)

Çolak, İ., & Altınkurt, Y. (2017). Okul iklimi ile öğretmenlerin özerklik davranışları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Egitim Yönetimi Dergisi*, *23*(1), 33-71.

Daily, S. M., Mann, M. J., Kristjansson, A. L., Smith, M. L., & Zullig, K. J. (2019). School climate and academic achievement in middle and high school students. *Journal of school health*, *89*(3), 173-180.

Dilbaz Sayın, S. S. (2017). *Okul iklimi ile öğretmen performansı arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi] Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Dipaola, M., & Tschannen-Moran, M. (2001). Organizational citizenship behavior in schools and its relationship to school climate. *Journal of School Leadership*, *11*(5), 424-447.

Doğan, S. (2012). Lise öğrencilerinin okul iklimi algilari. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 55-92.

Dönmez, Ş. (2018). *Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının incelenmesi*. [Yayımlanmamış doktora tezi] Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Ekonomik Sosyal, Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, (2003). *T.C. Resmi Gazete* (25196, 11 Ağustos 2003).

Fraser, N., & Honneth, A. (2003). *Redistribution or recognition?: a political-philosophical exchange*. Verso.

Gandolfi, H. E., & Mills, M. (2023). Teachers for social justice: Exploring the lives and work of teachers committed to social justice in education. *Oxford Review of Education*, *49*(5), 569-587.

Gay G. (2010). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice* (2nd ed.). Teachers College Press.

Grant, C. A., & Ladson-Billings, G. (1997). *Dictionary of multicultural education*. Oryx Press.

Griffiths, M. (2013). Social justice in education: Joy in education and education for joy. In *International handbook of educational leadership and social (in) justice* (pp. 233-251). Springer.

Halawah, I. (2005). The relationship between effective communication of high school principal and school climate. *Education*, *126*(2), 334-346.

Halis, M., & Uğurlu, Ö. Y. (2008). Güncel çalışmalar ışığında örgüt iklimi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, *10*(2), 101-123

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2007). Theory research and practice. *Educational administration,* McGraw-Hill.

Hoy, W. K., Hoffman, J., Sabo, D., & Bliss, J. (1996). The organizational climate of middle schools: The development and test of the OCDQ-RM. *Journal of Educational Administration*, *34*(1), 41-59.

Hughes, W., & Pickeral, T. (2013). School climate and shared leadership. *School Climate Practices For Implementation And Sustainability*, *26*(1), 1-56.

Israel, E., & Frenkel, A. (2018). Social justice and spatial inequality: toward a conceptual framework. *Progress in Human Geography*, *42*(5), 647-665.

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, (1949). *T.C. Resmi Gazete* (7217, 27 Mayıs 1949)

Johnson, L. (2014). Culturally responsive leadership for community empowerment. *Multicultural Education Review*, *6*(2), 145-170.

Karacan, H., Bağlıbel, M., & Bindak, R. (2015). Okullarda sosyal adalet ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(31), 54-68.

Karaseyfioğlu, F., & Çalışkan, H. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kültürel değerlere yönelik duyarlılıklarının incelenmesi. *Journal of Multidisciplinary Studies in Education*, *5*(3), 88-101.

Karataş, K. (2020). Kültürel değerlere duyarlı öğretmen ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(76), 1761-1775.

Karataş, K. (2020). Kültürel değerlere duyarlı pedagojinin temel eğitime yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi*, *49*(228), 107-127.

Karataş, K., & Oral, B. (2017). Kültürel değerlere duyarlı eğitime hazırbulunuşluk ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 257-268.

Kelley, E. A. (1989). Improving school climate. *The practitioner*, *15*(4), 1-5.

Kezar, A. J. (Ed.). (2023). *Rethinking leadership in a complex, multicultural, and global environment: New concepts and models for higher education*. Taylor & Francis.

Khalifa, M. A., Gooden, M. A., & Davis, J. E. (2016). Culturally responsive school leadership: A synthesis of the literature. *Review of Educational Research*, *86*(4), 1272-1311.

Kimanen, A. (2023). Privileged and non-privileged agencies–education about, into and with social justice in religious education classrooms. *British Journal of religious education*, *45*(3), 277-287.

Kuperminc, G. P., Leadbeater, B. J., Emmons, C., & Blatt, S. J. (1997). Perceived school climate and difficulties in the social adjustment of middle school students. *Applied Developmental Science*, *1*(2), 76-88.

Jia, Y., Konold, T. R., & Cornell, D. (2016). Authoritative school climate and high school dropout rates. *School Psychology Quarterly*, *31*(2), 289.

Ladson-Billings, G. (2005). *Culturally relevant teaching: The key to making multicultural education work.* C. A. Grant (Ed.), Research In Multicultural Education (s. 102-121). Taylor & Francis e-Library.

Loukas, A., Suzuki, R., & Horton, K. D. (2006). Examining school connectedness as a mediator of school climate effects. *Journal of Research on Adolescence*, *16*(3), 491-502.

Madhlangobe, L., & Gordon, S. P. (2012). Culturally responsive leadership in a diverse school: A case study of a high school leader. *NASSp Bulletin*, *96*(3), 177-202.

Maasum, T. N. R. T. M., Maarof, N., & Ali, M. M. (2014). Addressing student diversity via culturally responsive pedagogy. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *134*, 101-108.

Makaiau, A. S., Halagao, P. E., & Thao, G. (2023). Creating transformative leaders of social justice in education. *Multicultural Perspectives*, *25*(1), 52-59.

McKoy, C. L., MacLeod, R. B., Walter, J. S., & Nolker, D. B. (2017). The impact of an in-service workshop on cooperating teachers' perceptions of culturally responsive teaching. *Journal of Music Teacher Education*, *26*(2), 50-63.

Nayır, F., & Sarıdaş, G. (2020). Çokkültürlü eğitim, kültürlerarasi eğitim ve kültürel değerlere duyarlı eğitime ilişkin kavramsal bir inceleme. *Journal of International Social Researc*h*,* 13(70), 769-779.

Özdemir, M., & Kütküt, B. (2015). Sosyal adalet liderliği ölçeği'nin SALÖ geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergis*i, *16*(3), 201-218

Özdemir, M. (2017). Sosyal adalet liderliği, okula yönelik tutum ve okul bağlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, *42*(191), 267-281

Özdemir, M., & Pektaş, V. (2017). Sosyal adalet liderliği ölçeği-öğretmen formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(40), 111-127.

Özdemir, M., & Pektaş, V. (2017). Sosyal adalet liderliği ve okul akademik iyimserliği ilişkisinin öğretmen görüşlerine göre incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, *18*(2), 576-601.

Özen, H. (2018). A qualitative study of school climate according to teachers' perceptions. *Eurasian Journal of Educational Research*, *18*(74), 81-98.

Rapti, D. (2013). School climate as an important component in school effectiveness. *Academicus International Scientific Journal*, *4*(08), 110-125.

Rawls, J. (1971). Atheory of justice. *Cambridge (Mass.)*.

Roach, A. T., & Kratochwill, T. R. (2004). Evaluating school climate and school culture. *Teaching exceptional children*, *37*(1), 10-17.

Sarid, A. (2021). Social justice dilemmas: A multidimensional framework of social justice educational leadership. *Leadership and Policy in Schools*, *20*(2), 149-167.

Şahin, A., & Atbaşı, Z. (2020). Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *6*(3), 672-689.

Şenel, T., & Buluç, B. (2016). İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, *9*(4), 1-12.

Şentürk, C., & Sağnak, M. (2012). İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışları ile okul iklimi arasindaki ilişki. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *10*(1), 29-43.

Short, P. M., & Rinehart, J. S. (1992). Teacher empowerment and school climate. *American Educational Research Association. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED347678.pdf.*

Tan, C. (2021). Conceptualising social justice in education: A Daoist perspective. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, *51*(4), 596-611.

Tepe, N., & Yılmaz, G. (2020). Öğretmenlerin okul iklimi algılarının yordayıcısı olarak okul yöneticilerinin toksik liderlik davranışları. *OPUS International Journal of Society Researches*, *15*(25), 3360-3381.

Thomas, A. R. (1976). The organizational climate of schools. *International Review of Education*, *22*, 441-463.

Taştan, S. B. (2015). Örgütsel güven ve sosyal adalet algısının örgütlerde sosyal sermaye yapısı ile ilişkilerinin incelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(2), 13-58.

Tosun, A., Ay, M. H., & Koçak, S. (2020). Yönetici gözüyle dezavantajlı okullar: sosyal adaletin sağlanması için çözüm önerileri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *8*(3), 980-999.

Tosun, F. Ç. (2021). Türk eğitim politikalarında sosyal adalet ve eşitlik. *Anadolu University Journal of Education Faculty*, *5*(3), 348-368.

Thapa, A. (2013). School Climate Research. *National School Climate Center*.

Tubbs, J. E., & Garner, M. (2008). The impact of school climate on school outcomes. *Journal of College Teaching & Learning (TLC)*, *5*(9), 17-26.

Welsh, W. N. (2000). The effects of school climate on school disorder. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, *567*(1), 88-107.

Warren, C. A. (2018). Empathy, teacher dispositions, and preparation for culturally responsive pedagogy. *Journal of Teacher Education*, *69*(2), 169-183.

Vally, S. (2018). Missed opportunities: The rhetoric and reality of social justice in education. *Koers: Bulletin for Christian Scholarship= Koers: Bulletin vir Christelike Wetenskap*, *83*(1), 1-14.

Vieno, A., Perkins, D. D., Smith, T. M., & Santinello, M. (2005). Democratic school climate and sense of community in school: A multilevel analysis. *American journal of community psychology*, *36*(3-4), 327-341.

Villegas, A. M., & Lucas, T. (2002). Preparing culturally responsive teachers: Rethinking the curriculum. *Journal of teacher education*, *53*(1), 20-32.

Yeşil, E., & Sincar, M. (2021). Eğitimde sosyal adalet liderliği üzerine bir inceleme. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 288-296.

Zullig, K. J., Koopman, T. M., Patton, J. M., & Ubbes, V. A. (2010). School climate: Historical review, instrument development, and school assessment. *Journal of psychoeducational assessment*, *28*(2), 139-152.

Zullig, K. J., Huebner, E. S., & Patton, J. M. (2011). Relationships among school climate domains and school satisfaction. *Psychology in the Schools*, *48*(2), 133-145.

KAYNAKÇA

Acar, S. (2021a). Öğretmenlerin Faillik (Etkenlik) Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karabük: Karabük Üniversitesi.

Acar, S. (2021b). Öğretmen Failliğinin İncelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi,* 4*(*2), 195-218.

Akpınar, B. ve Aydın, K. (2007). Türkiye ve Bazı Ülkelerin Eğitim Reformlarının Karşılaştırılması. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 82-88.

Ataş Akdemir, Ö. ve Akdemir, A.S. (2019). Öğretmen Aktörlüğü: Mesleki Gelişimde Yeni Bir Eğilim. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 865-874.

Aşçı, M. ve Yıldırım, R. (2020). Öğretmen Failliği ile Öğretim Programına Bağlılık Arasındaki İlişki: Yunus Emre İlçesi Örneği. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16 (Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 612-614.

Ayan, M. (2020). Burası Tamamen Bizim: Öğretmenin Özne Olma Hali, Mesleki Öğrenme Toplulukları ve Öğretmen Ağı Örneği. *Öğretmen Ağı.*7-10.

Bartell, T., Cho, C., Drake, C., Petchauer, E. ve Richmond, G. (2019). Teacher Agency and Resilience in The Age of Neoliberalism. *Journal of Teacher Education*, 70(4), 302-305.

Bellibaş, M. Ş., Çalışkan, Ö. ve Gümüş, S. (2019). Öğretmen Failliği Ölçeği'nin (ÖFÖ) Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(1), 1-11.

Bellibaş, M. Ş., Karadağ, N. ve Gümüş, S. (2021). Kolektif Öğretmen Yeterliği ile Öğretmen Failliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Hiyerarşik Lineer Modelleme (HLM) Analizi. *Başkent University Journal of Education*, 8(1), 160-168.

Benson, P. (2016). Teacher Autonomy and Teacher Agency. In G. Barkhuizen (Editör), *Reflections on Language Teacher Identity Research* (pp. 26-31). Routledge.

Biesta, G. ve Tedder, M. (2007). Agency and Learning in The Lifecourse: Towards an Ecological Perspective. *Studies in the Education of Adults,* 39(2), 132-149.

Biesta, G., Priestley, M. ve Robinson, S. (2015). The Role of Beliefs in Teacher Agency. *Teachers and Teaching*, 21(6), 624-640.

Brodie, K. (2021). Teacher Agency in Professional Learning Communities. *Professional Development in Education*, 47(4), 560-573.

Calvert, L. (2016). The Power of Teacher Agency. *The Learning Professional*, 37(2), 51.

Campbell, E. (2012). Teacher Agency in Curriculum Contexts. *Curriculum Inquiry,* 42(2), 183–190.

Cong-Lem, N. (2021). Teacher Agency: A Systematic Review of International Literature. *Issues in Educational Research*, 31(3), 718-738.

Çalık, M. (2019). Alanyazın Tarama. İçinde H. Özmen ve O. Karamustafaoğlu (Editörler), *Eğitimde Araştırma Yöntemleri* (s.19-39). Ankara: Pegem Akademi.

Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.

Çetin, N. (2023). Farklı Kademelerde Görev Yapan Öğretmenlerin Faillik Düzeyine İlişkin Algıları. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Damşa, C., Langford, M., Uehara, D. ve Scherer, R. (2021). Teachers' agency and Online Education in Times of Crisis. *Computers in Human Behavior*, 121, 106793.

Datnow, A. (2012). Teacher Agency in Educational Reform: Lessons from Social Networks Research. *American Journal of Education*, 119(1), 193-201.

Emirbayer, M. ve Mische, A. (1998). What is Agency?. *American Journal of Sociology*, 103(4), 962-1023.

Erdem, C., ve Eğmir, E. (2018). Öğretmen Etkinliği ve Öğretmen Etkinliğinin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri. II. Uluslararası Bilim ve Eğitim Kongresi, Afyonkarahisar: 28-30 Eylül 2018.

Erdem, C. (2020). A New Concept in Teacher Identıty Research: Teacher Agency. *Adıyaman University Journal of Educational Sciences*, 10(1), 32-55.

Ersöz, E. (2021). The Mediating Role of Teacher Agency on The Relationship Between Job Satisfaction and Readiness for Change Among Public School Teachers. Master's Thesis. Ankara: Middle East Technical University.

Imants, J. ve Van der Wal, M. M. (2020). A model of Teacher Agency in Professional Development and School Reform. *Journal of Curriculum Studies*, 52(1), 1-14.

İnandi, Y. ve Gılıç, F. (2016). Relationship of Teachers' readiness for Change with Their Participation in Decision Making and School Culture. *Educational Research and Reviews*, 11(8), 823-833.

Jenkins, G. (2020). Teacher Agency: The Effects of Active and Passive Responses to Curriculum Change. *The Australian Educational Researcher*, 47, 167-181.

Kayi-Aydar, H. (2015). Teacher Agency, Positioning, and English Language Learners: Voices of Pre-Service Classroom Teachers. *Teaching and Teacher Education*, 45, 94-103.

Lennert da Silva, A. L. ve Mølstad, C. E. (2020). Teacher Autonomy and Teacher Agency: A Comparative Study in Brazilian and Norwegian Lower Secondary Education. *The Curriculum Journal*, 31(1), 115-131.

Li, L. ve Ruppar, A. (2021). Conceptualizing Teacher Agency for İnclusive Education: A Systematic and İnternational Review. *Teacher Education and Special Education*, 44(1), 42-59.

Liu, S., Hallinger, P. ve Feng, D. (2016). Supporting The Professional Learning of Teachers in China: Does Principal Leadership Make A Difference?. *Teaching and Teacher Education,* 59, 79-91.

Miller, A. L., Wilt, C. L., Allcock, H. C., Kurth, J. A., Morningstar, M. E., ve Ruppar, A. L. (2022). Teacher Agency for İnclusive Education: An İnternational Scoping Review. *International Journal of Inclusive Education*, 26(12), 1159-1177.

Molla, T. ve Nolan, A. (2020). Teacher Agency and Professional Practice. *Teachers and Teaching*, 26(1), 67-87.

Mutlu, G. (2017). Professional space and agency: The Case of İn-Service Language Teachers. *Journal of Teacher Education and Educators,* 6(2), 157-176.

National Centre for Entrepreneurship in Education. (2019). Building a Better System the NCEE Blueprint. Erişim adresi: www.ncee.org

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). Education at a Glance 2023: OECD İndicators. OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/ e13bef63-en

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlilikleri. Milli Eğitim Bakanlığı.

Öztürk, Z. Y. ve Aksoy, M. (2023). The Relationship Between Classroom Teachers' levels of Agency and Organizational Commitment. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 1318-1335.

Pantić, N. (2015). A Model for Study of Teacher Agency for Social Justice. *Teachers and Teaching*, 21(6), 759-778.

Pantić, N. (2017). An Exploratory Study of Teacher Agency for Social Justice. *Teaching and Teacher Education*, 66, 219-230.

Polatcan, M., Arslan, P. ve Balci, A. (2023). The Mediating Effect of Teacher Self-Efficacy Regarding The Relationship Between Transformational School Leadership and Teacher Agency. *Educational Studies*, *49*(5), 823-841.

Priestley, M., Robinson, S. ve Biesta, G. (2011). Mapping Teacher Agency: An Ecological Approach to Understanding Teachers' work. Oxford Ethnography and Education Conference. Oxford: September 2011.

Priestley, M., Edwards, R., Priestley, A. ve Miller, K. (2012). Teacher Agency in Curriculum Making: Agents of Change and Spaces for Manoeuvre. *Curriculum Inquiry*, 42(2), 191-214.

Priestley, M., Biesta, G. ve Robinson, S. (2013). Teachers as Agents of Change: Teacher Agency and Emerging Models of Curriculum. In M. Priestley & G. Biesta (Eds.) *Reinventing The Curriculum: New Trends in Curriculum Policy and Practice* (pp.187-206). London: Bloomsbury Academic.

Priestley, M., Biesta, G.J.J., Philippou, S.ve Robinson, S. (2015a). The Teacher and The Curriculum: Exploring Teacher Agency. In D. Wyse, L. Hayward & J. Pandya (Eds.) *The SAGE Handbook of Curriculum, Pedagogy and Assessment.* London: SAGE Publications Ltd.

Priestley, M., Biesta, G., & Robinson, S. (2015b). Teacher Agency: What is it and why does it matter?. In J. Evers & R. Kneyber (Eds.) *Flip The System: Changing Education from The Ground Up* (pp. 134-148). London: Routledge.

Priestley, M., Biesta, G. ve Robinson, S. (2015c). *Teacher Agency: An Ecological Approach*. Bloomsbury.

Sang, G. (2020). Teacher Agency. *Encyclopedia of Teacher Education*, 1-5.

Severance, S., Penuel, W. R., Sumner, T. ve Leary, H. (2016). Organizing for Teacher Agency in Curricular Co-design. *Journal of the Learning Sciences*, 25(4), 531-564.

T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014*). Eğitim Sisteminin Kalitesinin Artırılması Özel İhtisas Komisyonu Raporu.*

Tao, J. ve Gao, X. (2017). Teacher Agency and Identity Commitment in Curricular Reform. *Teaching and Teacher Education*, 63, 346-355.

Toom, A., Pyhältö, K. ve Rust, F. O. C. (2015). Teachers' professional Agency in Contradictory Times. *Teachers and Teaching*, 21(6), 615-623.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. (2017). Global Education Monitoring Report 2017/18. *Accountability in Education: Meeting Our Commitments*. Paris: Unesco.

Verástegui Martínez, M. ve Úbeda Gómez, J. (2022). The Role of Knowledge in Teacher Agency: A Theoretical Model for Understanding. *Teoría de la Educación. Revista Interuniversitaria,* 34(2), 237-255. https://doi.org/10.14201/teri.26953

Verástegui, Martinez,, M., Manso Ayuso, J. ve Úbeda Gómez J. (2023). Systemic Model of Educational Teacher Knowledge: Teacher Collaboration as the Main Key. *Qualitative Research in Education,* 12(2), 149-174. https://doi.org/10.17583/qre.11384

Vural, N. (2022). Okul İklimi İle Öğretmen Failliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi.

Yılmaz, G. ve Tepe, N. (2023). The Mediating Role of Teacher Agency. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 5(9), 443-462.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., & Şahin, F. (2004). Eğitimde program geliştirme: Kavramlar, ilkeler, yöntemler. PegemA Yayıncılık.

Çalışkan, S. G., Demir, İ., & Türk, F. M. (2017). Engelli çocuklara sahip ailelerin eğitim kurumlarına yönelik beklenti ve memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 220, 161-183.

Garcia, A., Smith, B., Johnson, C., & Martinez, D. (2018). Özel eğitim sınıflarına yönelik yönetici görüşleri. Eğitimde Yönetim ve Liderlik Araştırmaları Dergisi, 12(3), 145-158.

Johnson, B., & Smith, C. (2019). Özel eğitim sınıflarının yönetici görüşleri. Eğitim Yönetimi Dergisi, 25(3), 45-56.

Jones, K., & Johnson, M. (2020). Özel eğitim sınıflarında yöneticilerin görüşleri. Eğitim Yönetimi Araştırmaları Dergisi, 28(2), 67-78.

Kirk, S. A., Gallagher, J. J., & Anastasiow, N. J. (2003). Educating Exceptional Children. Houghton Mifflin.

Montessori, M. (2017). *The Montessori Method*. Schocken.

McLeskey, J., Landers, E., Williamson, P., & Hoppey, D. (2012). Principals' perspectives on inclusive education: A study in 20 countries. Nispatan, 18(1), 33-42.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2018). Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği. http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180707-8.htm

Millî Eğitim Bakanlığı. (2024, Mayıs 28). Özel eğitim sınıfı. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_07/27112647_mebozelegitimsinifi.pdf

Ontario Ministry of Education. (2017). Special Education in Ontario.

Robinson, E., & Brown, J. (2019). Özel eğitim sınıflarında yöneticilerin görüşleri. Özel Eğitim Yönetimi Dergisi, 16(2), 89-102.

Sakız, H., & Orhan, A. (2018). Ailelerin özel eğitim hizmetlerinden beklentileri ve gereksinimleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 19(1), 47-70.

Sarı, F. (2017). Okullarda aile katılımı ve ailelerin beklentileri. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7(1), 37-46.

Smith, A. (2017). Özel eğitim sınıflarına yönelik yönetici görüşleri. Özel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 10(2), 123-135.

United Nations. (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD).

U.S. Department of Education. (2020). Individuals with Disabilities Education Act (IDEA).

Winzer, M. A. (1993). The History of Special Education: From Isolation to Integration. Gallaudet University Press.

KAYNAKÇA

Alexander, R. (2008). *Essays on pedagogy*. Oxon: Routledge

Andrews, E. (2009). *Early childhood intervention project update: Country report-UK[England]*. European Agency for Development in Special Needs Education.

Biesta, G. J.J. and Miedema, S. (2002). Instruction or pedagogy? The need for a transformative conception of education. *Teaching and Teacher Education*,18(2), 173-181.

Bolívar-Botía, A. and Bolívar-Ruano, R. (2011). School principals in Spain: From manager to

leader. *International Journal of Education, 3*(1),1-18.

Carlsen, W. S. (1993). Teacher knowledge and discourse control: Quantitative evidence from novicebiology teachers' classrooms. *Journal of Research in Science Teaching*, 30(5), 471-481.

Carlsson, M. (2021). Expectations and tensions in school leadership regarding the 2014 Danish school reform: Emerging perspectives linking school leadership, learning and well-being. *Health Education*.

Cheung, A.C.K, Keung, C.P.C, Kwan, P.Y.K and Cheung, L.Y.S. (2019). Teachers'perceptions of the effect of selected leadership practiceson pre-primary children's learning in Hong Kong. *Early Chıld Development and Care*, 189(14), 2265–2283.

Coughlin, A. M., and Baird, L. (2013). Pedagogical leadership. london bridge child care services ve kawartha child care services. department of basic education. 2005. *National integrated plan for early childhood development in South Africa, 2005–2010*. Pretoria: Government Printers.

Contreras, T. S. (2016). Pedagogical leadership, teaching leadership and their role in school improvement: a theoretical approach. *Propositos Y Representaciones*, 4(2), 259–284.

Fonsén, E. (2013): *Dimensions of pedagogical leadership in early childhood education and care.* Tampere: Tampere University.

Fonsén, E., Lahtinen, L., Sillman, M. and Reunamo, J. (2022). Pedagogical leadership and children's well-being in Finnish early education. *Educational Management Administration ve Leadership*. 50 (6), 979-994.

Forssten-Seiser, A. (2020). Exploring enhanced pedagogical leadership: an action research study ınvolving swedish principals. *Educational Action Research, 28* (5). 791–806.

Fullan, M. (2001). *Leading in a culture of change*. San Francisco: Jossey-Bass.

García-Martínez, I., Pérez-Ferra, M., Jiménez, J., Ubago, L., and Quijano-López, R. (2019). Promoting professional development for teachers through a scale of competence assessment. *Research in Social Sciences and Technology*, 4(2), 147-162.

Grice, C., Seiser, A. F., & Wilkinson, J. (2023). Decentring pedagogical leadership: educational leading as a pedagogical practice. *Journal of Educational Administration and History, 55*(1), 89–107. https://doi.org/10.1080/00220620.2022.2163381.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: a passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and Policy in Schools*, 4, 221-239.

Heikka, J. (2014). *Distributed Pedagogical leadership in early childhood education*. Tampere University Press.

Heikka, J. and Waniganayeke, M. (2011): Pedagogical leadership from distributed perspective within the context of Early Childhood Education. *International Journal of Leadership in Education. Theory and practice*, 14(4), 499-512.

Karila, K. (2001). Päiväkodin johtajan muuttuva työ. *Lastentarha*, 64(4), 30-35.

Kyriakou, I., Pouliasis, P. K., Papapostolou, N. C. and Nomikos, N. (2018) Income uncertainty and the decisionto invest in bulk shipping. *Eurupa Financal Management*, 24, 387–417.

Larsen, M. A. 2010. Troubling the discourse of teacher centrality: a comparative perspective. *Journal of Education Policy, 25*(2), 207–231. https://doi.org/10.1080/02680930903428622.

Logman, K and Madsen, S. (2014). *Women and leadership in higher education*. Information Age Publishing, Charlotte, North Carolina.

Macneill, N., Cavanagh, R. F. and Silcox, S. (2005). Pedagogic leadership: refocusing on learning and teaching. *International Electronic Journal for Leadership in Learning*, 9(2).

Male, T. and Palaiologou, I. (2015). Pedagogical leadership in the 21st century: evidence from the field, *Educational Management Administration and Leadership*, 43(2), 214-231.

Male, T., and Palaiologou, I. (2017). Pedagogical leadership in action: two case studies in English schools. *International Journal of Leadership in Education*, 20(6), 733–748.

Moss, P. (2017). Power and resistance in early childhood education: From dominant discourse to democratic experimentalism. *Journal of Pedagogy*, 8(1), 11–32.

Morton, F., and Booth, S. (1997). *Learning and awareness*, Hillsdale, N. J: Lawrance Erlbaun Ass.

Muli, J. V. M., Diaz, I. A., and Montoro, M. A. (2017). Leadership in pedagogical management: a vision of secondary school principals. *Journal for Educators Teachers and Trainers*, 8(1), 75–90.

Modise, M. R. (2017): *Supervision and support at school based grade r classes of the gauteng north district*. Pretoria: University of South Africa.

OECD (2019), *Providing quality early childhood education and care: results from the starting strong survey 2018*, TALIS, OECD Publishing, Paris.

Ololube, N.P. (2013). The problems and approaches to educational planning in nigeria: A theoretical observation. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 14(12).

Reis, N. M., and Flores, B. (2014). Changing the pedagogical culture of schools with latino english learners reculturing ınstructional leadership. P. R. Portes, S. Salas, P. Baquedano Lopez, ve P. J. Mellom (Eds.) *U.s. Latinos and Education Policy: Research-Based Directions for Change* içinde. 192–203.

Robins, A., and Callan, S. (Eds.) (2009). *Managing early years settings: Supporting and leading teams*. SAGE Publications Ltd, https://doi.org/10.4135/9781446279564.

Roca-Piloso, P.M., and Alonso-Betancourt, L.A. (2020). Proposal of the pedagogical leadership competence to be developed in the Basic Education teachers. *Luz*, 19(1), 109–123.

Sebastian, J. and Allensworth, E. (2012). The influence of principal leadership on classroom instruction and student learning: A study of mediated pathways to learning. *Educational Administration Quarterly*, 48(4), 626-663.

Seiser, A.F. (2020). Exploring enhanced pedagogical leadership: an actionresearch study involving Swedish principals. *Educatıonal Actıon Research*, 28 (5), 791–806.

Sergiovanni, T. J. (1996). *Leadership for the schoolhouse: How is it different? Why is it important?*. Jossey-Bass, Inc. Publishers.

Siraj-Blatchford, I. (2009). Understanding curricu-lum, pedagogy and progression in sustainedshared thinking. *Integrate,* Newsletter of the British Association for Early Childhood Education

Yates, L. (2009). From curriculum to pedagogy and back again: Knowledge, the person and the changing world. *Pedagogy, Culture and Society* 17(1): 17–2.

Zohar, A. (2008). Teaching thinking on a national scale: Israel's pedagogical horizons. *Thinking Skills and Creativity*, 3, 77–81.

KAYNAKÇA

Akıncı, Z. (2010). *Konaklama işletmelerinde kriz yönetimi: Alanya bölgesindeki konaklama işletmelerinde kriz sürecinde karşılaşılan sorunların tespit ve çözümüne yönelik bir araştırma.* Yüksek lisans tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aksoy, C. (2023). Dayanıklı liderlik: Çalkantılı zamanlarda zorluklarla başa çıkma sanatı. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, *6*(3), 203-213.

Alaağaçlı, S. (2006). *Kriz ve afet yönetimi: Türkiye örneği.* Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi.

Alataş, C. (2007). *İş Sağlığı ve güvenliği metotları ve risk yönetimi*. Yüksek lisans tezi, Kocaeli Üniversitesi.

Bardakçı, M. (2001). Sezer'in fırçası, padişah fırçasının yanında iltifattı. http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2001/02/25/325892.asp.

Bozkurt, C. (2010). Risk, kurumsal risk yönetimi ve iç denetim. *Denetişim*, (4), 17-30.

Bozoğlu, O. (2023). Eğitimde kriz yönetimi. *Eğitimde Güncel Yaklaşımlar-2*, *97*.

Börekçi, D., & Gerçek, M. (2018). "Resilience" kavramının sosyal bilimlerde türkçe kullanımları bağlamında değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (30), 41-51.

Buchanan, D. A. (2011). Reflections: Good practice, not rocket science–understanding failures to change after extreme events. *Journal of Change Management*, *11*(3), 273-288.

Burnard, K., Bhamra, R. & Tsinopoulos, C. (2018). Building organizational resilience: Four configurations, *IEEE Transactıons On Engıneerıng Management, 65*(3), 351-362.

Bursalıoğlu, Z. (1981). Eğitim yöneticisinin yeterlikleri (2. baskı). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 93.

Cheese, P. (2016), Managing risk and building resilient organisations in a riskier world. *Journal of Organizational Effectiveness: People and Performance, 3*(3), 323-331.

Clarke, L. (1999), *Mission improbable: Using fantasy documents to tame disaster.* Chicago, IL: University of Chicago Press.

Çekerol, G. (2013). *Lojistik yönetimi ders notları ünite 1-8.* Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2823, Açık Öğretim Fakültesi Yayını No: 1781.

Çelik, F. O. (2019). *Taşımalı eğitim veren ilkokullarda ve ortaokullarda risk ve risk yönetimi.* Yüksek lisans tezi, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Çetin, A. (2021). Örgütsel dayanıklılık. *January 2018*.

Dikel, Ç. (2023). *Covid-19 sürecinde eğitim kurumlarında risk yönetimi*. Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Yönetimi Bilim Dalı.

Döş, İ. & Cömert, M. (2012). İlköğretim okullarında kriz yönetimi hakkında okul müdürlerinin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(20), 329-346.

Duchek, S. (2020). Organizational resilience: A capability-based conceptualization. *Business Research, 13*(1), 215-246.

Ekonomist. (2020). *İtalya'da ne oldu? Koronavirüs vaka sayısı neden bu kadar yüksek?* 02.05.2024 tarihinde Ekonomist: https://www.ekonomist.com.tr/haberler/italyada-ne-oldu-koronavirus-vaka-sayisi-neden-bu-kadar-yuksek.html adresinden alındı.

Erdoğmuş, N. (2004). *Aile işletmeleri: İkinci kuşağın yetiştirilmesi*. IGIAD Yayınları. İstanbul.

Erduran Tekin, Ö., & Satan, A. (2024). The mediating role of mindfulness in the relationship between psychological resilience and test anxiety in adolescents. *Acta Educationis Generalis, 14*(1), 77-93. https://doi.org/ 10.2478/atd-2024-0005

Gerçek, M., & Börekçi, D. (2019). Resilience kavramına örgüt bağlamında türkçe karşılık önerileri, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 28*(2), s.198-213.

Horne, J. F., & Orr, J. E. (1998). Assessing behaviors that create resilient organizations. 24 (4), 29-39. *Repéré à: https://mysearch. deepdyve. com*.

Höher, F. (2018). Menschliche Resilienz in Unternehmen Dialog als Ressource Grundlagen und Methoden,Verlag Barbara Budrich, Toronto.

James, E. H., & Wooten, L. P. (2005). Leadership as (Un) usual:: how to display competence in times of crisis. Organizational dynamics, 34(2), 141-152.

Jones, M. & Paterson, L. (1992). *Preventing chaos in times of crisis: A guide for school administrators.* Los Alamitos, CA. Southwest Regional Lab.

Kantur, D., & Say, A. I. (2015). Measuring organizational resilience: A scale development. *Journal of Business Economics and Finance*, *4*(3).

Koçhan, M. (2015). *Risk ve kriz dönemlerinde otel işletmelerinin yönetimine yönelik bir araştırma-otel işletmelerinde risk ve kriz yönetimi*. Yüksek lisans tezi. Düzce Üniversitesi.

Küçükşahin, A. (2006). Güvenlik bağlamında, risk ve tehdit kavramları arasındaki farklar nelerdir ve nasıl belirlenmelidir? *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, *2*(04), 7-40.

Künü, B. (2020). *Günümüz rekabet ortamında kurumsallaşmanın örgütsel dayanıklılığa etkisi üzerine bir araştırma.* Yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi.

Latin- Dictionary (2024). https://latin-dictionary.net/definition/33432/resilio-resilire-resilui, Erişim Tarihi: 03.05.2024

Lengnick-Hall, C. A., Beck, T. E., & Lengnick-Hall, M. L. (2011). Developing a capacity for organizational resilience through strategic human resource management. *Human resource management review, 21*(3), 243-255.

McEwen, K. (2011). *Building resilience at work*. Australian Academic Press.

Okun, O. (2022). Örgütsel dayanıklılığın geliştirilmesi süreci ile inovasyona ilişkin değişkenlerin ilişkilendirilmesi. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *6*(11), 1-13.

Ortiz-de-Mandojana, N., & Bansal, P. (2016). The long-term benefits of organizational resilience through sustainable business practices. *Strategic Management Journal*, *37*(8), 1615-1631.

Oxford English Dictionary (2024). https://www.lexico.com/en/definition/resilience, Erişim Tarihi: 03.05.2024

Özer, M. A. (2012). Rekabet ortamında girişimciler için varolabilme reçetesi: Risk Yönetimi.

Powley, E. H. (2020). Introduction: Framing resilience research. In *Research Handbook on Organizational Resilience* (pp. 2-8). Edward Elgar Publishing.

Pulley, M. L. (1997). Leading resilient organizations. *Leadership in Action, 17*(4), 1–5.

Sarı, E. & Sarı, B. (2020). Kriz zamanlarında eğitim yönetimi: Covid-19 örneği. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, *3*(2), 49-63.

Sayın, N. (2008). *Ortaöğretim kurumlarında kriz yönetimi stratejisinin incelenmesi (İstanbul ili örneği.* Doktora tezi, Marmara Universitesi.

Sezen-Gültekin, G. (2019). *Yükseköğretimde örgütsel körlük ve örgütsel sürdürülebilirlik arasındaki ilişkide örgütsel dayanıklılığın aracı rolü*. Doktora tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Somers, S. (2009). Measuring resilience potential: An adaptive strategy for organizational crisis planning. *Journal of Contingencies and Crisis Management, 17*(1), 12-23.

Tağraf, H., & Arslan, N. T. (2003). Kriz oluşum süreci ve kriz yönetiminde proaktif yaklaşım. *CÜ İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *4*(1), 149-160.

TDK. (2024). Türk Dil Kurumu-Güncel Türkçe Sözlük. https://sozluk.gov.tr/

Tengblad, S. (2018). Organizational resilience: Theoretical framework. *The Resilience Framework: Organizing for Sustained Viability*, 19-38.

Tierney, K. J. (2003). Conceptualizing and measuring organizational and community resilience: Lessons from the emergency response following the september 11, 2001 Attack on the World Trade Center.

Tunç, A., & Atıcı, F. Z. (2020). Dünyada ve Türkiye'de pandemilerle mücadele: Risk ve kriz yönetimi bağlamında bir değerlendirme. *Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(2), 329-362.

Turan, M., & Çelikyay, H. H. (2020). Türkiye'de Kovid-19 ile mücadele: Politikalar ve aktörler. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, *3*(1), 1-25.

Tutar, H. (2004). Kriz ve stres yönetimi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Vogus, T. J., & Sutcliffe, K. M. (2007). Organizational resilience: Towards a theory and research agenda. In *2007 IEEE International Conference on Systems, Man and Cybernetics* (pp. 3418-3422). IEEE.

Woods, D. D. (2005). Creating foresight: Lessons for enhancing resilience from Columbia. *Organization at the Limit: Lessons from the Columbia Disaster*.

www.mindfulnessinstitute.com.tr/mindfulness-bilincli-farkindalik-nedir/

Yurdakul, T. (1991). *Risk yönetimi.* Yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi.

Yüncü, V. (2021). Örgütsel dayanıklılık: Stratejik yönetim perspektifinden bir inceleme. Ekin Yayınevi, İstanbul.

MODA SEKTÖRÜNDE MARKA AKTİVİZMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DENEYİMLERİ

DR. GURUR ÖYKÜM GÜVEN

EĞİTİM
yayınevi

MODA SEKTÖRÜNDE MARKA AKTİVİZMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DENEYİMLERİ

Dr. Gurur Öyküm Güven

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-42-7
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
MODA SEKTÖRÜNDE MARKA AKTİVİZMİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK DENEYİMLERİ
Dr. Gurur Öyküm Güven
X+192 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-42-7

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Accenture. (2023, 5 Aralık). Majority of Consumers Buying From Companies That Take A Stand on Issues They Care About and Ditching Those That Don't, Accenture Study Finds. *Accenture*. 15 Aralık 2023 tarihinde https://newsroom.accenture.com/news/2018/majority-of-consumers-buying-from-companies-that-take-a-stand-on-issues-they-care-about-and-ditching-those-that-dont-accenture-study-finds adresinden erişildi.

ActivistBrands.com. (2018). What is Brand Activism? https://www.activistbrands.com/what-is-brand-activism/ adresinden erişildi.

Ağlargöz, F. (2022). Sürdürülebilir Tüketimde Yeniden Amaçlandırmanın Görsellerle Anlamlandırılması. Alanya Akademik Bakış. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, *6*(2), 2457-2479.

Akdeniz, P. C. ve Dursun, Y. (2022). Sürdürülebilir Tüketim Motivasyonunda Sürdürülebilir Moda Kavramının Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 79-110.

Akdoğan, L. ve Durmaz, Y. (2021). *Yeşil Pazarlama ve Çevresel Sosyal Sorumluluk (Uygulamalı)* (1. bs.). Ankara: Gazi Kitabevi.

Akshatha, B. ve Priyaadarshini, R. (2023). Consumer Awareness and Attitude Towards Sustainable Consumption of Fashion Apparels in India. *Journal of Current Research in Engineering and Science*, *6*(2), 1-10.

Aksoy, A. D. (2022). Sürdürülebilirlik Kavramının Tarihçesi ve Gelişimi. 17 Aralık 2023 tarihinde https://arzudenizaksoy.com/yazi/surdurulebilirlik-kavraminin-tarihcesi-ve-gelisimi adresinden erişildi.

Akyol, Y. (2007). *"Stil İkonu" Olgusunun Tekstil Modası Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı.

Allchin, J. (2013). Case Study: Patagonia's 'Don't Buy This Jacket' Campaign. *Marketing Week*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.marketingweek.com/case-study-patagonias-dont-buy-this-jacket-campaign/ adresinden erişildi.

Alp, K. Ö. ve Eker Türkmen, M. (2016). Türkiye'de 1980'ler Giyim Modasında Kitsch Etkisi (Dergiler Üzerinden Bir İnceleme). *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(2), 58-72. doi:10.1501/sbeder_0000000124

Alpat, F. E. (2011). Yavaş Moda Nedir ? *Akdeniz Sanat*, *4*(8), 44-47.

Altun, M., Bal, N., Bütüner, R., Şahin, S. K. ve Koçali, M. (2020). Python Programlama Dili. S. Akbıyık (Ed.), *Herkes İçin Python Programlama Dili* içinde (ss. 1-24). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. https://www.bilisimle.com/herkes-icin-python-programlama-dili-e-kitap/ adresinden erişildi.

Altuntaş, C. ve Türker, D. (2012). Sürdürülebilir Tedarik Zincirleri: Sürdürülebilirlik Raporlarının İçerik Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *14*(3), 39-64.

Araf, D. ve Lundemo Dahlin, E. (2021). *How Brand Activism Affects Consumer Attitude: A Study on Swedish Consumers' Attitudes Towards Companies Using Brand Activism, With The Black Lives Matter Movement as Context*. (Yayımlanmamış lisans bitirme tezi). Uppsala University, Department of Business Studies.

Arklan, Ü. ve Kocaömer, N. (2022). Dijital Aktivizm Olgusuna Hayvan Hakları Bağlamında Bir Bakış: HAYTAP Örneğinde Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (37), 31-54. doi:10.31123/akil.1077939

Arnold, R. (2009). *Fashion: A Very Short Introduction*. New York: Oxford.

Aronson, G. (2023). 7 Ways Gen Z is Reshaping the Future of Shopping in 2023. *NielsenIQ*. 7 Haziran 2023 tarihinde https://nielseniq.com/global/en/insights/commentary/2023/7-ways-gen-z-is-reshaping-the-future-of-shopping-in-2023/ adresinden erişildi.

Artukarslan, B. (2023). *Marka Aktivizminde "Femvertising" Kavramına İlişkin Tüketici Yaklaşımları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı.

Aşan, D. (2023). Marka Aktivizmi Nedir? Nasıl Yapılır? *İndigo Dergisi*. 29 Mart 2024 tarihinde https://indigodergisi.com/2023/03/marka-aktivizmi-nedir-nasil-yapilir/ adresinden erişildi.

Aşçı, S. ve Kocabay Şener, N. (2023). "Instagram" Kullanıcılarının "Yakın Arkadaş" Özelliğini Kullanım Pratikleri Üzerine Bir Araştırma. *Etkileşim*, *6*(11), 118-143. doi:10.32739/etkilesim.2023.6.11.192

Ateş, T., Asma, A. ve Süel, B. (2020). Sürdürülebilir Moda Üretiminde Tasarımcının Rolü. *İstanbul Aydın Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi*, *6*(12), 99-111.

Atılgan, Ç. (2015). *Hızlı Moda Kavramının Üretici ve Tüketici Açısından Değelendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı.

Atrek, B. ve Madran, C. (2017). Tüketici Perspektifli Sürdürülebilir Tüketim Çalışmaları: Ulusal Alanyazındaki Çalışmalar Üzerine Sistematik Derleme Çalışması. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, (19), 1-31.

Aydemir, G. (2013). Tükenen Bir Dünyada Türetici Olmak. *Buğday Ekolojik Yaşam Rehberi*, (15), 1.

Aydın, G. (2018). Yeşil Pazarlama/Yeşil Reklam ve Eko-Etiketleme. Y. Demir Uslu (Ed.), *Yeşil İşletme—Green Business* içinde (1. bs., ss. 63-79). Nobel Akademik Yayıncılık.

Aydınlıoğlu, Ö. ve Susur, M. (2021). Destek Olmak Veya Ol(a)mamak: Marka Aktivizmi Bağlamında Bir Değerlendirme. *Erciyes İletişim Dergisi*, *8*(2), 847-869. doi:10.17680/erciyesiletisim.895504

Aytekin, D. (2023). Greenwashing: Yeşil Aklama nedir? *Yeşilist*. 17 Mart 2024 tarihinde https://www.yesilist.com/greenwashing-yesil-aklama-nedir/ adresinden erişildi.

Bagai, S. (2022). A Study of the Consumer Buying Behaviour Towards Sustainable Fashion in Delhi NCR (ss. 21-26). Proceedings of Online International Conference on Fashion Apparel and Textile INCFAT'22, sunulmuş bildiri, New Delhi: Excellent Publishing House.

Balcı, A. (2004). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(2), 368-388. doi:10.31592/aeusbed.598299

Barbarosoğlu, F. (2023). *Modernleşme Sürecinde Moda ve Zihniyet*. İstanbul: Profil Kitap.

Baştopuz, M. (2022). *Tüketici Perspektifinden Marka Aktivizm Reklamları ve Tüketici Kimliği ile Marka Aktivizm İlişkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu*. (F. Keskin ve H. Deliceçaylı, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ben & Jerry's. (2023). Issues We Care About. *Ben & Jerry's*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.benjerry.com/values/issues-we-care-about adresinden erişildi.

Berber, G. Ş. ve Keskin, E. (2021). Sürdürülebilir Modada Güncel Bir Yaklaşım: Vegan Deri. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, *7*(2), 143-157. doi:10.46442/intjcss.1026527

Bilen, U. (2024). Sürdürülebilir Modanın Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Üzerindeki Rolünün İncelenmesi. *European Journal of Engineering and Applied Sciences*, *7*(1), 6-20. doi:10.55581/ejeas.1409508

Bora, T. (2020, 2 Aralık). Aktivizm. *Birikim Dergisi*. https://birikimdergisi.com/haftalik/10371/aktivizm adresinden erişildi.

Bozlağan, R. (2010). Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı. *Journal of Social Policy Conferences*, (50), 1011-1028.

Bulut Sönmezyalçın, Ö. (2023, 5 Aralık). Marka Amacını Yeniden Düşünmek. *İpsos*. 5 Aralık 2023 tarihinde https://www.ipsos.com/sites/default/files/ct/publication/documents/2021-03/ipsos_marka_amacini_yeniden_dusunmek.pdf adresinden erişildi.

Busch, O. V. (2017). *Moda Praksisi*. (D. Kılıç, Çev.) (1. bs.). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Cambridge Dictionary. (2023). Grunge. https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/grunge adresinden erişildi.

Can, Ö. ve Ayvaz, K. (2017). Tekstil ve Modada Sürdürülebilirlik. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 110-119.

Capital. (2018). Marka Aktivizmi ve Markalaşmanın Bir Sonraki Aşaması. 20 Mart 2024 tarihinde https://www.capital.com.tr/yazarlar/philip-kotler/marka-aktivizmi-ve-markalasmanin-bir-sonraki-asamasi adresinden erişildi.

Carrington, M. J., Neville, B. A. ve Whitwell, G. J. (2010). Why Ethical Consumers Don't Walk Their Talk: Towards a Framework for Understanding the Gap Between the Ethical Purchase Intentions and Actual Buying Behaviour of Ethically Minded Consumers. *Journal of Business Ethics*, *97*(1), 139-158. doi:10.1007/s10551-010-0501-6

Casem. (2023). Sürdürülebilirliğin 3 Temel Boyutu: Çevresel, Ekonomik ve Sosyal. *Linkedin*. 13 Mart 2024 tarihinde https://www.linkedin.com/pulse/s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilirli%C4%9Fin-%C3%BC%C3%A7-temel-boyutu-%C3%A7evresel-ekonomik/?originalSubdomain=tr adresinden erişildi.

Cevizci, B. Ö. (2019). *The Impact of Hedonic and Utilitarian Shopping Values on Sustainable Fashion Consumption, The Moderating Role of Voluntary Simplicity Lifestyle*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü İşletme Mühendisliği Ana Bilim Dalı.

Ceylan Çapar, M. ve Ceylan, M. (2022). Durum Çalışması ve Olgubilim Desenlerinin Karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(Özel Sayı 2), 295-312. doi:10.18037/ausbd.1227359

Chang, H. J. ve Watchravesringkan, K. (Tu). (2018). Who are Sustainably Minded Apparel Shoppers? An investigation to the Influencing Factors of Sustainable Apparel Consumption. *International Journal of Retail & Distribution Management*, *46*(2), 148-162. doi:10.1108/IJRDM-10-2016-0176

Civitçi, Ş. (2013). Moda Tasarımı ve İnovasyon. Füsun (Ed.), *Moda Tasarımı* içinde (ss. 56-85). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Clark, H. (2008). Slow+Fashion-an Oxymoron-or a Promise for the Future …? *Fashion Theory*, *12*(4), 427-446. doi:10.2752/175174108X346922

Collin, S. (2007). Sustainability. *Dictionary of Science and Technology*. London: A&C Black.

Corporate Accountability. (2018). Corporate Hall of Shame 2018. 10 Nisan 2024 tarihinde https://surveys.signforgood.com/CorporateHallOfShame-2018/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2020). Corporate Hall of Shame 2020. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2020-corporate-hall-of-shame/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2021). Corporate Hall of Shame 2021. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2021-corporate-hall-of-shame/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2022). Corporate Hall of Shame 2022. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2022-corporate-hall-of-shame-3/ adresinden erişildi.

Corporate Accountability. (2023). Corporate Hall of Shame 2023. *Corporate Accountability*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://corporateaccountability.org/2023-corporate-hall-of-shame-ol/ adresinden erişildi.

Coşkun, B., Sarı, M. Ş. ve Yaylagülü, Ş. (2021). Aktivizm Akademisi: Aktivistler İçin El Kitabı. Sivil Toplum Araştırmaları Derneği.

Craig-Lees, M. ve Hill, C. (2002). Understanding Voluntary Simplifiers. *Psychology & Marketing*, *19*(2), 187-210. doi:10.1002/mar.10009

Creswell, J. W. (2003). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. Sage Publications.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (2.nd ed.). Sage Publications.

Çetiner, S. (2012). Sessiz Bahar Ne Diyor (du)? *Tarla Sera Dergisi*, (23), 18-21.

Çetinkaya, A. ve Dondurucu, Z. B. (2022). Twitter'da Otantik Marka Aktivizmi Faaliyetlerinin Halkla İlişkiler Perspektifinden Analizi: Ben&Jerry's ve Patagonia Örneği. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (39), 73-103.

Çıldırım, Ö. ve Ağlargöz, F. (2021). Dijital Çağda Marka Nefretinin Sonuçları. *Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *5*(1), 36-63.

Çiligül, B. (2023). *Dijital Marka Aktivizmi'nde Glokalizasyon Stratejisi Kullanımı: Göstergebilimsel Bir Analiz*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Reklam ve Stratejik Marka İletişimi Ana Bilim Dalı.

Çoban, B. (2009). Yeni Toplumsal Hareketler, Sınıf Mücadelesi ve Ütopya. B. Çoban (Ed.), *Küreselleşme, Direniş, Ütopya: Yeni Toplumsal Hareketler* içinde (ss. 9-42). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.

Çolakoğlu, E. (2019). İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Kentler ve Kentsel Planlama Etkileşim. iklimİN. https://www.iklimin.org/moduller/kentmodulu-surdurulebilirkentler.pdf adresinden erişildi.

Dağdelen, M. K. (2020). *Aktivist Marka Reklamlarının Tüketicilerin Marka Tutumlarına İlişkin Önemi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Ana Bilim Dalı.

Davis, F. (1997). *Moda, Kültür ve Kimlik*. (Ö. Arıkan, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

De Koning, A. J. J. (1979). The Qualitative Method of Research in the Phenomenology of Suspicion. A. Giorgi, R. Knowles ve D. Smith (Ed.), *Duquesne Studies in Phenomenological Psychology* içinde (C. 3, ss. 122-134). Pittsburgh: Duquesne University Press.

Deloitte Insights. (2019). 2020 Global Marketing Trends Bringing Authenticity to Our Digital Age. 6 Ocak 2024 tarihinde https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/uk/Documents/consultancy/deloitte-uk-consulting-global-marketing-trends.pdf adresinden erişildi.

Dereboy, E. J. (2004). *Kostüm ve Moda Tarihi* (1. bs.). Ankara: Özel Güzel Sanatlar Stilistlik Kursu.

DigitalTalks. (2018). Ambalajsız Ürünler Satan Bu Mağaza Ürün Bilgileri Sağlamak İçin Artırılmış Gerçeklik Kullanıyor. *DigitalTalks*. https://www.digitaltalks.org/2018/07/05/ambalajsiz-urunler-satan-bu-magaza-urun-bilgileri-saglamak-icin-artirilmis-gerceklik-kullaniyor/ adresinden erişildi.

Doğru, B. (2023). Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumlara Yönelik İtibar Algısında Sürdürülebilirlik İletişiminin Rolü. *Asya Studies*, *7*(23), 319-330. doi:10.31455/asya.1241759

Domingues, Y. J. (2021). *Brand Activism in Social Media: The Impact of Brand Activism Content on Instagram Engagement*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Universidade Católica Portuguesa, Yönetim ve İşletme.

Don't Panic. (2022). What is Brand Activism? + Examples. 18 Aralık 2023 tarihinde https://www.dontpaniclondon.com/what-is-brand-activism-examples/ adresinden erişildi.

Dölekoğlu, C. Ö. ve Bak, G. (2020). Tüketici'den (Consumer) Türetici'ye (Prosumer). Celile Özçiçek Dölekoğlu ve Mithat Turhan (Ed.), *Yönetim ve Pazarlamada Güncel Yaklaşımlar* içinde (ss. 311-325). Ankara: Detay Yayıncılık.

Dr. Brand. (2023, 5 Aralık). Marka Amacı Nedir? 5 Aralık 2023 tarihinde https://drbrand.com.tr/marka-amaci-nedir/ adresinden erişildi.

Driver, G. (2019). LUSH Have Opened Their First Naked Shop And Count Us Intrigued. *ELLE*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.elle.com/uk/beauty/body-and-physical-health/a25856732/lush-open-first-naked-shop/ adresinden erişildi.

Du Toit, C. (2016). *Brand Activism, Inc.: The Rise of Corporate Influence* (1. bs.). Buffalo: UBMM Holdings LLC.

Dubitsky, M. (2021). Quick Guide to 2000s Fashion. *Central Casting*. 11 Aralık 2023 tarihinde https://www.centralcasting.com/quick-guide-2000s-fashion/#:~:text=Popular%20outfits%20for%20women%20included,for%20this%20type%20of%20style adresinden erişildi.

Eifler, C. ve Diekamp, K. (2013). Consumer Acceptance of Sustainable Fashion in Germany. *Research Journal of Textile and Apparel*, *17*(1), 70-77.

Eike, R., Irick, E., McKinney, E., Zhang, L. ve Sanders, E. (2020). Repurposing Design Process. S. S. Muthu ve M. A. Gardetti (Ed.), *Sustainability in the Textile and Apparel Industries: Sustainable Textiles, Clothing Design and Repurposing* içinde , Sustainable Textiles: Production, Processing, Manufacturing & Chemistry (ss. 189-239). Cham: Springer. doi:10.1007/978-3-030-37929-2

Elkan, S. (2018). *The Influence of Environmental Brand Activism on Millennial Environmental Consumer Behavior*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). University of Colorado Boulder, Department of Advertising, Public Relations, and Media Design.

Elman, A. (2023, Eylül). Sürdürülebilir Reklamcılık: Markalar iklim Değişikliğiyle Nasıl Mücadele Edebilir? *Think with Google*. 31 Ekim 2023 tarihinde https://www.thinkwithgoogle.com/intl/tr-tr/pazarlamanin-gelecegi/dijital-donusum/surdurulebilir-reklamcilik/ adresinden erişildi.

Erdoğan Coşkun, A. (2022). Gönüllülük ve Aktivizm. *Gönüllülük ve Gönüllülerle Birlikte Çalışmak* içinde (ss. 17-36). Istanbul University Press. doi:10.26650/B/SS49.2022.006.01

Erdoğan, E. ve Uyan Semerci, P. (2021). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri İçin Bir Rehber: Gereklilikler, Sınırlılıklar ve İncelikler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ertürk, N. (2011). Moda Kavramı, Moda Kuramları ve Güncel Moda Eğilimi Çalışmaları. *Art-e Sanat Dergisi*, *4*(7), 1-32. doi:10.21602/sgsfsd.43364

Evans, S. ve Peirson Smith, A. (2018). The Sustainability Word Challenge: Exploring Consumer Interpretations of Frequently Used Words to Promote Sustainable Fashion Brand Behaviors and Imagery. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal*, *22*(2), 252-269.

Evecen, A. (2015). Baudrillard'dan Modern Toplumlara Özgü Bir Moda Kavramı Çözümlemesi. *Sosyal Bilimler Dergisi The Journal of Social Sciences*, *2*(5), 216-226. doi:10.16990/SOBIDER.130

Fairtrade Foundation. (2024). Ben & Jerry's Joins Forces with Tony's Chocolonely to Make Chocolate 100% Slave Free. *Fairtrade Foundation*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.fairtrade.org.uk/media-centre/news/ben-jerrys-joins-forces-with-tonys-chocolonely-to-make-chocolate-100-slave-free/ adresinden erişildi.

Fanzineri. (2011). Benetton Unhate. *Rafineri*. 14 Aralık 2023 tarihinde http://www.rafineri.net/fanzineri/?p=3549 adresinden erişildi.

Farra, E. (2019). Vegan Fashion Week Is Coming to L.A.—And It's About a Lot More Than Eco Leather and Faux Fur. *Vogue*. 14 Mart 2024 tarihinde https://www.vogue.com/article/vegan-fashion-week-los-angeles-emmanuelle-rienda adresinden erişildi.

Featherstone, M. (2013). *Postmodernizm ve Tüketim Kültürü*. (M. Küçük, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Feldman, E. (1992). *Fashion of a Decade: The 1990s*. London: Qaertet Books.

Fisk, P. (2010). *Sürdürülebilir Büyüme*. (E. Yıldırım, Çev.) (1. bs.). İstanbul: MediaCat Kitapları.

FitzGerald, C. (2018). How Louis XIV Revolutionized Power Dressing. *Medium*. https://medium.com/@ciarafitzgerald_20093/how-louis-xiv-revolutionized-power-dressing-fff182a99274 adresinden erişildi.

Flügel, J. C. (2008). Giysi Sembolizmi ve Giysinin Çok Anlamlılığı. *Cogito*, *55*, 121-132.

Garip, S. (2022). Dijital Aktivizm ve Sosyal Medya Aktivizm Kavramlarını Ayırmak: Kuramsal Bir Değerlendirme. *Uluslararası Ekonomi ve Siyaset Bilimleri Akademik Araştırmalar Dergisi*, *6*(14), 81-89.

Gazete Duvar. (2018, 4 Eylül). "İtaatsiz" Yıldız Nike'ın Reklam Yüzü Oldu! *Gazete Duvar*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://www.gazeteduvar.com.tr/spor/2018/09/04/milli-marsi-protesto-eden-sporcu-reklam-yuzu-oldu adresinden erişildi.

Gazibey, Y., Keser, A. ve Gökmen, Y. (2014). Türkiye'de İllerin Sürdürülebilirlik Boyutları Açısından Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *69*(3), 511-541. doi:10.1501/SBFder_0000002322

Gedik, Y. (2020). Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi*, *3*(3), 196-215.

Gelles, D. (2018). Patagonia v. Trump. *The New York Times*. https://www.nytimes.com/2018/05/05/business/patagonia-trump-bears-ears.html adresinden erişildi.

Gençoğlu, Ö. ve Summak, E. (2022). *Marka Aktivizmi Kavramı: Sosyal Medya Paylaşımları Üzerine Bir Araştırma*. Ankara: İksad Publishing House.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji* (1. bs.). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Giyim ve Moda. (2023). Asi, Umursamaz ve Salaş Bir Tarz... Grunge Tarzı. *Giyim ve Moda*. 24 Aralık 2023 tarihinde https://www.giyimvemoda.com/blog/asi-umursamaz-ve-salas-bir-tarz-grunge-tarzi-62 adresinden erişildi.

gon.com.tr. (2023). Sürdürülebilir Moda Nedir? *Gön Deri*. 5 Şubat 2024 tarihinde https://www.gon.com.tr/blog/icerik/surdurulebilir-moda-nedir adresinden erişildi.

Görmez, A. B. (2021). Neoliberal Özne Olarak Z Kuşağı. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (Online)*, *23*(2), 509-530.

Guest, G., Bunce, A. ve Johnson, L. (2006). How Many Interviews Are Enough?: An Experiment with Data Saturation and Variability. *Field Methods*, *18*(1), 59-82. doi:10.1177/1525822X05279903

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve Gösterişçi Tüketim Kavramı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *1*(38), 62-82.

Güler, A., Halıcıoğlu, M. B. ve Taşğın, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri Teorik Çerçeve – Pratik Öneriler 7 Farklı Nitel Araştırma Yaklaşımı – Kalite ve Etik Hususlar* (Gözden geçirilmiş ve güncellenmiş 2. baskı : Ağustos 2015.). Sıhhiye, Ankara: Seçkin.

Güney, Z. (2010). *Çoklu Medya Ortamında Üreten Tüketici Reklamcılığı*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Ana Bilim Dalı.

Gür Üstüner, S. (2017). Tekstil Tasarım Tarihine Genel Bir Bakış. *Sanat Tasarım Dergisi*, (8), 49-58. doi:10.17490/Sanat.2018.21

Gürcüm, B. H. ve Tanyer, S. (2021). Moda Tasarımında Sürdürülebilirlik ile Yeniden Doğuş. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, *10*(80), 549-562. doi:10.7816/idil-10-80-01

Gürcüm, B. H. ve Yüksel, C. (2012). Moda Sektörünü "Yavaşlatan" Eğilim: Eko Moda ve Moda'da Sürdürülebilirlik. *Akdeniz Sanat*, *4*(8), 48-51.

Gürel, E. ve Nazlı, A. (2019). Dijital Aktivizm: Change.org Kampanyaları Üzerine Bir Analiz. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(4), 187-206.

Gürsoy, B. (2022). *Marka Aktivizminin Marka Farkındalığına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Güven, G. Ö. (2024). Sürdürülebilir Moda ve Hashtag Pazarlaması: Instagram'da #Sürdürülebilirmoda Etiketi Kullanımı Üzerine Bir Analiz. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *7*(1), 96-113. doi:10.61766/hire.1419843

Güven, H. ve Yakın, V. (2023). Sürdürülebilirlik Konusunda Bilinçli Tüketicilerin Moda Tüketim Davranışları: Hızlı Moda mı Yavaş Moda mı? *Journal of Human Sciences*, *20*(4), 596-610. doi:10.14687/jhs.v20i4.6424

Haber Global. (2022). Pazarlama Dünyasının Gurusu Philip Kotler Pazarlama 5.0'ı anlattı, "İnsan için teknoloji ve sürdürülebilirlik" dedi! https://haberglobal.com.tr/yasam/pazarlama-dunyasinin-gurusu-philip-kotler-pazarlama-50i-anlatti-insan-icin-teknoloji-ve-surdurulebilirlik-dedi-207851 adresinden erişildi.

Habertürk. (2018, 5 Eylül). Nike'ı Yaktı! *Habertürk*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://www.haberturk.com/nike-i-yakti-2130592-ekonomi adresinden erişildi.

Hacısalihoğlu, D. ve Reuters. (2018, 5 Eylül). Milli Marşı Protesto Eden Futbolcuyu Reklam Yüzü Yapan Nike Zorda. *Euronews*. https://tr.euronews.com/2018/09/05/milli-marsi-protesto-eden-futbolcuyu-reklam-yuzu-yapan-nike-zorda adresinden erişildi.

Hadi, T. G. (2023). Çevresel, Sosyal, Ekonomik Sürdürülebilirlik ve Marka Aktivizmi: Türk Bankacılık Sektöründeki Uygulamaları. *Yeni Yüzyıl'da İletişim Çalışmaları*, *2*(7), 21-43.

Halaçeli Metlioğlu, H. ve Yakın, V. (2021). Tekstilde Sürdürülebilirlik: Hızlı Moda Markalarının Sürdürülebilirlik Stratejileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, *18*(Yönetim ve Organizasyon Özel Sayısı), 1883-1908. doi:10.26466/opus.873787

Haniç, K. (2011, 16 Ekim). Benetton'dan Çok Konuşulacak Kampanya. *Instyle*. https://www.instyle.com.tr/benettondan-cok-konusulacak-kampanya-2193 adresinden erişildi.

Hatipler, M. ve Köksalan, N. (2022). Dijital Aktivizm ve Sosyal Pazarlama. International Euroasia Congress on Scientific Researches and Recent Trends, sunulmuş bildiri, Antalya - Turkey.

Haus von Eden. (2023). Sustainability Communication—Green Marketing or Greenwashing? *Haus von Eden*. 26 Aralık 2023 tarihinde https://www.hausvoneden.com/sustainability/sustainability-communication-goals-examples-meaning/ adresinden erişildi.

Himam Er, F. D. (2009). Modanın Yaratım Nesnesi Olarak "Tasarı Bedenler". *Yedi*, (2), 17-24.

Holden, E., Linnerud, K. ve Banister, D. (2014). Sustainable Development: Our Common Future Revisited. *Global Environmental Change*, *26*, 130-139. doi:10.1016/j.gloenvcha.2014.04.006

Holden, E., Linnerud, K. ve Banister, D. (2017). The Imperatives of Sustainable Development. *Sustainable Development*, *25*(3), 213-226. doi:10.1002/sd.1647

Hong, C. (2018). *Boycotting or Buycotting? An Investigation of Consumer Emotional Responses towards Brand Activism*. (Yayımlanmamış doktora tezi). University of Miami, School of Communication.

Hur, E. ve Faragher-Siddall, E. (2022). Young Consumer Perspectives on Government Policy Interventions for Sustainable Fashion Consumption in the UK. *Fashion Practice*, *14*(3), 405-427. doi:https://doi.org/10.1080/17569370.2022.2125149

Ipsos. (2023). Tüketicilerin %65'i 'Daha Sürdürülebilir Bir Yaşam' İçin Neler Yapması Gerektiğini Bilmiyor | Ipsos. *Ipsos*. 17 Mart 2024 tarihinde https://www.ipsos.com/tr-tr/tuketicilerin-65i-daha-surdurulebilir-bir-yasam-icin-neler-yapmasi-gerektigini-bilmiyor adresinden erişildi.

Isin, E. F. ve Wood, P. K. (1999). *Citizenship and Identity*. London: Sage Publications.

Istiasih, H. (2023). Sustainable Fashion Consumption Intentions: Price Orientation, Consumer Knowledge and Consumer Trust in the extended TPB model. *United International Journal for Research & Technology*, *5*(1), 33-50.

İci, S. (2019). *Gençlerin Kıyafet Tercihleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı.

Jeong, J. ve Chun, J. (2022). Sustainability Practices and Implications of Fashion Brands at the Vegan Fashion Week. *Fashion & Textile Research Journal*, *24*(4), 357-371. doi:10.5805/SFTI.2022.24.4.357

Kadıbeşegil, S. (2017). Markalar Siyasete Bulaştı. *Brandmap*, (13), 36-39.

Kapsız, F. (2021). *Sürdürülebilirlik Kapsamında Yavaş Moda ve Tüketicilerin Davranış Eğilimleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Karaca, Ş. (2020). A ve B Tipi Kişilik Özelliklerine Sahip Tüketicilerin Yavaş Moda Algılarının İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (26), 135-152. doi:10.18092/ulikidince.567988

Karagöz, K. (2013). Yeni Medya Çağında Dönüşen Toplumsal Hareketler ve Dijital Aktivizm Hareketleri. *İletişim ve Diplomasi*, (1), 131-156.

Kawamura, Y. (2016). *Moda-loji: Moda Çalışmalarına Giriş*. (Ş. Özüdoğru, Çev.). İstanbul: Ayrıntı.

Keleş, R. (1998). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü* (2. bs.). Ankara: İmge Kitabevi.

Kıral, B. (2021). Nitel Araştırmada Fenomenoloji Deseni: Türleri ve Araştırma Süreci. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, *10*(4), 92-103.

Kipöz, Ş. (2020). *Modada Yavaşlık*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Kiremitci, G. (2019). *Sürdürülebilirlik ve Marka İlişkisi Bağlamında Sürdürülebilir Marka Kavramı: Pınar Markasının Sürdürülebilirlik Çalışmaları Üzerine Nitel Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Salı.

Klar, M. ve Kasser, T. (2009). Some Benefits of Being an Activist: Measuring Activism and Its Role in Psychological Well-Being. *Political Psychology*, *30*(5), 755-777. doi:10.1111/j.1467-9221.2009.00724.x

Kocabay Şener, N. ve Öymen Engindeniz, G. (2023). Fenomen Aktivizmi: Çevreci Fenomenler Üzerine Bir Araştırma. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(16), 127-152. doi:10.32739/uskudarsbd.9.16.122

Koçak, N. (2021, 4 Nisan). Aktivist Ne Demek? Aktivizm Türleri Neler? *IIENSTITU*. 5 Aralık 2023 tarihinde https://www.iienstitu.com/blog/aktivist-ne-demek adresinden erişildi.

Konak, İ. (2021). Yeni Toplumsal Hareketler Bağlamında Black Lives Matter (BLM) Örneği. *Adam Academy Journal of Social Sciences*, *11*(2), 193-213.

Korschun, D. (2021). Brand Activism Is Here to Stay: Here's Why. *NIM Marketing Intelligence Review*, *13*(2), 10-17. doi:10.2478/nimmir-2021-0011

Koton. (2022). *Koton Sürdürülebilirlik Raporu 2022*. Koton. https://koton.mncdn.com/static/2022SurdurulebilirlikRaporuTr.pdf adresinden erişildi.

Kozinets, R. V. ve Handelman, J. M. (2004). Adversaries of Consumption: Consumer Movements, Activism, and Ideology. *Journal of Consumer Research*, *31*(3), 691-704. doi:10.1086/425104

Köse, Ş. G. ve Aydın, K. (2020). Sürdürülebilir Moda Perakendeciliği: Tüketici Algıları Üzerine Bir Araştırma. *Istanbul Business Research*, 49(1), 86-116. doi:10.26650/ibr.2020.49.0099

Kula, E. (1998). *History of Environmental Economic Thought* (1. bs.). London: Routledge.

Kutlu, N. (2020). Moda Döngüsü ve Yaşam Süreci. N. Kutlu (Ed.), *Çağdaş Sanat Akımları ve Moda* içinde (ss. 1-18). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. https://adm.ataaof.edu.tr/pdf.aspx?du=%20OGj/xsVPgmxTNAKOekN/g== adresinden erişildi.

Küçükyörük, G. ve Kurtuldu, G. (2022). Sürdürülebilir Pazarlamanın Sürdürülebilir Tüketim Üzerindeki Etkisinde Çevre Bilincinin Aracılık Rolü. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi*, *11*(2), 141-162. doi:10.47934/tife.11.02.04

L'Observatoire Cetelem. (2020). *Consumption 2020 The Era of Activist Consumers*. L'Observatoire Cetelem.

Lendeng, J. ve Pavlovica, N. (2023). *The Consumer Perspective of Brand Activism A qualitative Study of How Consumers View Brand Activism and the Genuineness of it*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Stockholm University, Stockholm Business School.

Levent, O. (2021). *Postmodern Pazarlama Anlayışında Dijital Aktivizmin Yükselişi: Marka Aktivizmi Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı.

Lukacs, G. (1988). *Estetik III*. (A. Cemal, Çev.). İstanbul: Payel Yayınları.

Marketing Türkiye. (2018). Pazarlama Gurusu Kotler İstanbul'daydı…. 18 Aralık 2023 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/pazarlama-gurusu-kotler-istanbuldaydi/ adresinden erişildi.

Marketing Türkiye. (2020). Aktivist Markalar Çağı Başladı. 6 Ocak 2024 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/aktivist-markalar-cagi-basladi/ adresinden erişildi.

Master Shoe. (2024). The History of Toms. *Master Shoe*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.mastershoe.co.uk/en_au/toms-history adresinden erişildi.

Mavi. (2022). *Mavi 2022 Faaliyet Raporu*. Mavi. https://www.mavicompany.com/i/assets/documents/2023/MAVI%20FAALIYET%20RAPORU%202022(1).pdf adresinden erişildi.

McEvoy, A. (2007). *Fashions of a Decade: The 1990s*. Chelsea House Publications.

McLaren, A. ve Goworek, H. (2017). Investigating the Relationship Between Consumer Attitudes and Sustainable Fashion Product Development. *Sustainability in Fashion: A Cradle to Upcycle Approach*, 171-192.

McNamee, K. ve Fernandez, J. (2021). Pandeminin Ardından Tüketicilerin Sürdürülebilirliğe Öncelik Vermek İçin Kullandığı Üç Şaşırtıcı Yöntem. *Think with Google*. 4 Ocak 2024 tarihinde https://www.thinkwithgoogle.com/intl/tr-tr/icgoruler/tuketici-trendleri/tuketicilerin-surdurulebilirlik-trendleri/ adresinden erişildi.

MediaCat. (2022, 28 Şubat). Özel Değil Gayet Normal Günler İçin. *MediaCat*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://mediacat.com/ozel-degil-gayet-normal-gunler-icin-penti-reklami/ adresinden erişildi.

Mont, O. ve Plepys, A. (2008). Sustainable Consumption Progress: Should We be Proud or Alarmed? *Journal of Cleaner Production*, *16*(4), 531-537. doi:10.1016/j.jclepro.2007.01.009

Moral Picazo, J. (2022). *Brand Activism in Marketing Strategies and Its Effects on Consumer Behaviour*. (Yayımlanmamış lisans bitirme tezi). Universitat de Barcelona, İktisat ve İşletme Fakültesi.

Mruk, C. J. (1983). Toward A Phenomenology of Self-Esteem. A. Giorgi, A. Barton ve C. Maes (Ed.), *Duquesne Studies in Phenomenological Psychology* içinde (C. 4, ss. 137-149). Pittsburgh: Duquesne University Press.

Mukherjee, S. ve Althuizen, N. (2020). Brand Activism: Does Courting Controversy Help or Hurt a Brand? *International Journal of Research in Marketing*, *37*(4), 772-788. doi:10.1016/j.ijresmar.2020.02.008

Mycoskie, B. (2016). The Founder of TOMS on Reimagining the Company's Mission. *Harvard Business Review*. https://hbr.org/2016/01/the-founder-of-toms-on-reimagining-the-companys-mission adresinden erişildi.

Nas, A. (2023a). *Marka Aktivizmi: Eleştirel Bir Bakış*. Konya: Çizgi Kitabevi.

Nas, A. (2023b). Marka Aktivizmi: Eleştirel Bir Bakış. *Medium*. 20 Mart 2024 tarihinde https://medium.com/@alparslannas/marka-aktivizmi-ele%C5%9Ftirel-bir-bak%C4%B1%C5%9F-a6fdcac95645 adresinden erişildi.

NBC News. (2018, 4 Eylül). Nike Takes Heat for New Kaepernick ad—But is Social Activism Just the New ad Hook? *NBC News*. 14 Aralık 2023 tarihinde https://www.nbcnews.com/business/consumer/nike-takes-heat-new-kaepernick-ad-n906311 adresinden erişildi.

Nickell, A. ve Hastings, C. (2019). Yaaas! Lush Is Opening Its Very First "Naked" Shop in the UK Where Everything Is Completely Package-Free. *Glamour*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.glamourmagazine.co.uk/gallery/lush-plastic-free-collection adresinden erişildi.

Odabaşı, Y. (2020). *Postmodern Pazarlamayı Anlamak*. İstanbul: The Kitap Yayınları.

Oxford Learner's Dictionaries. (2022). Fashion. https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/fashion_1#:~:text=%2F%CB%88f%C3%A6%CA%83n%2F,have%20come%20into%20fashion%20again. adresinden erişildi.

Önder, N. (2021). Moda Sektöründe Yeni Moda: "Sürdürülebilirlik" | Marketing Türkiye. *Marketing Türkiye*. 17 Şubat 2024 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/moda-sektorunde-yeni-moda-surdurulebilirlik/ adresinden erişildi.

Öndoğan, Z. ve Öndoğan, E. N. (2021). *Moda ve Marka*. (Ö. Kurtoğlu ve A. Şen Kılıç, Ed.). Ankara: İksad Publishing House. https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2021/12/MODA-VE-MARKA.pdf adresinden erişildi.

Öymen Engindeniz, G. ve Kocabay Şener, N. (2023). Tüketim Karşıtı Eğilimlerin Sürdürülebilirlik İletişimi Kapsamında Değerlendirilmesi: Girişim Örnekleri Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, *6*(1), 237-259.

Öymen, G. ve Kocabay Şener, N. (2022). Spor Markaları Ne Kadar Aktivist? Spor Markalarının Kullandığı Marka Aktivizmi Çeşitlerinin Değerlendirilmesi. *Global Media Journal TR Edition*, *12*(24), 220-247.

Özaslan, S. (2014). *1970-1990 Yılları Arasında Sinemanın Toplumsal ve Sosyolojik Açıdan Moda Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı.

Özbakır, M. ve Nurtanış Velioğlu, M. (2010). Pazarlamaya Sürdürülebilirlik Çerçevesinden Bakış ve Bir Örnek Olay Analizi. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi*, *2*(2), 71-98.

Özcan, F. F. (2012). *Yeni Medya ve Dijital Aktivizm*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kadir Has Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Medya Ana Bilim Dalı.

Özdamar Ertekin, Z. ve Özkılıç Dilek, P. (2022). Digitalization and Consumer Activism: Underlying Motives and Feelings of Consumers and Implications for Brands. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, *15*(1), 141-192.

Özgen, E. (2022). Sürdürülebilirlik İletişimi ve Halkla İlişkiler. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, (Özel Sayı), e1-e4. doi:10.17829/turcom.1106292

Özkan, P. (2019). Reklamcıların Yeni Gözdesi: Brand Purpose. *MediaCat*. 19 Aralık 2024 tarihinde https://mediacat.com/reklamcilarin-yeni-gozdesi-brand-purpose/ adresinden erişildi.

Özkılıç Dilek, P. (2021). *Dijitalleşme ve Tüketici Aktivizmi: Tüketicilerin Motivasyonları ve Duyguları ve Markalar İçin Sonuçları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İzmir Ekonomi Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme (İngilizce) Ana Bilim Dalı.

Öztay, H. (2021). Değişen Tüketim Pratikleri Bağlamında Hızlı Moda. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 468-481. doi:10.17336/igusbd.695624

Öztürk, A. ve Nart, S. (2021). Tüketici Boykot Davranışının Belirleyicileri Üzerine Bir Araştırma: Ağızdan Ağıza İletişimin Aracılık Rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(78), 660-687. doi:10.17755/esosder.784595

Öztürk, E. (2023). Marka Aktivizmi Tipolojileri. *Journal of Communication Science Researches—IBAD*, *3*(1), 24-37.

Pamuk, B. (2021). Moda Yayılım Teorileri. N. Yaşar Çeğindir (Ed.), *Moda Tasarımına Giriş* içinde (ss. 1-20). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi. https://adm.ataaof.edu.tr/pdf.aspx?du=d%20ZtB/Nn/k0PdPrcf6uFPw== adresinden erişildi.

Partridge, E. (1960).*Origins: A Short Etymological Dictionary of Modern English*, "Fashion" maddesi. İngiltere, Londra.

Paşalı Taşoğlu, N. ve Çağlayan, S. (2022). Gösterişçi Duyarlılık Sergileme ya da Duyar Kasma: Kavramsal Bir Çerçeve. *Selçuk İletişim*, *15*(2), 833-859. doi:10.18094/josc.1027163

Patagonia. (2011). Don't Buy This Jacket, Black Friday and the New York Times. *Patagonia*. https://www.patagonia.com/stories/dont-buy-this-jacket-black-friday-and-the-new-york-times/story-18615.html adresinden erişildi.

Peker, B. E. (2022). Veri Kazıma (Data Scraping) Faaliyeti Sırasında KVKK Kapsamında Nelere Dikkat Edilmelidir? *KP Veri*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://www.kpveri.com/blog#h.7brqj2ox9dvl adresinden erişildi.

Pektaş, H. (2008). Moda ve Küreselleşme (ss. 1-12). Çatışma ve İşbirliği Kaynağı Olarak Küreselleşme Sempozyumu, sunulmuş bildiri, KKTC: Girne Amerikan Üniversitesi.

Penti. (2022). Penti "Gayet Normal". *Linkedin*. 15 Aralık 2023 tarihinde https://tr.linkedin.com/posts/penti_gayetnormal-8martd%C3%BCnyakad%C4%B1nlarg%C3%BCn%C3%BC-activity-6906848777077207040-VuUg?trk=public_profile_like_view adresinden erişildi.

Perez, M. (2020). How does Web Scraping Work? Breaking Down the Concepts. *Parsehub*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://www.parsehub.com/blog/how-web-scraping-works/ adresinden erişildi.

Pimentel, P. C. ve Didonet, S. R. (2021). Brand Activism as a Marketing Strategy: Proposing a Typology. . IX Encontro De Marketıng Da Anpad - EMA 2021, sunulmuş bildiri.

Pixels ink. (2023, 6 Aralık). What is a Purpose-Led Brand? Why Having a Strong Brand Purpose Can Grow Brand Trust and Profit. 6 Aralık 2023 tarihinde https://pixelsink.com/purpose-led-brand/ adresinden erişildi.

Polkinghorne, D. E. (1989). Phenomenological Research Methods. R. S. Valle ve S. Halling (Ed.), *Existential-Phenomenological Perspectives in Psychology* içinde (ss. 41-60). New York: Plenum Press. doi:10.1007/978-1-4615-6989-3_3

Pomarici, E. ve Vecchio, R. (2014). Millennial Generation Attitudes to Sustainable Wine: An Exploratory Study on Italian Consumers. *Journal of Cleaner Production*, *66*, 537-545. doi:10.1016/j.jclepro.2013.10.058

Portney, K. E. (2020). *Sürdürülebilirlik*. (A. Bucak, Çev.) (1. bs.). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Pöyry, E. ve Laaksonen, S.-M. (2022). Opposing Brand Activism: Triggers and Strategies of Consumers' Antibrand Actions. *European Journal of Marketing*, *56*(13), 261-284. doi:10.1108/EJM-12-2020-0901

Ramaniah, Z. (2019). H&M's Greenwashing: Short-Sighted and Unethical. *Brandingmag*. 13 Mart 2024 tarihinde https://www.brandingmag.com/2019/12/12/hms-greenwashing-short-sighted-and-unethical/ adresinden erişildi.

Redhouse Sözlüğü. (1987). Fashion. "Fashion" maddesi. İstanbul: Redhouse Yayınları.

Roques, N. (2023). *Analyzing the Effects of Brand Activism on Consumer Loyalty: Macro and Micro Perspective*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Linnaeus University, School of Business and Economics.

Safdar, K. (2018, 16 Eylül). #NikeBoycott Is Over. Why Retail Activism Rarely Changes Sales. *The Wall Street Journal*. https://www.wsj.com/articles/nikeboycott-is-over-why-retail-activism-rarely-changes-sales-1537099200 adresinden erişildi.

Sağlıklı Markalar. (2020). Sağlıklı Hikayeler: Toms Shoes. *Sağlıklı Markalar*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://sagliklimarkalar.com/saglikli-hikayeler/saglikli-hikayeler-toms-shoes/ adresinden erişildi.

Sahni, H. (2010). Towards Sustainable Fashion—Computer Technology Integration for a Green Fashion Value-Chain. *Fibre2Fashion*. 27 Şubat 2022 tarihinde https://www.fibre2fashion.com/industry-article/4574/towards-sustainable-fashion-computer-technology-integration-for-a-green-fashion-value-chain adresinden erişildi.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç. ve Nas, E. (2021). Bir Araştırma Yöntemi Olarak Doküman Analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, *4*(1), 227-256. doi:10.33400/kuje.843306

Saricam, C, Erdumlu, N., Silan, A., Dogan, B. L. ve Sonmezcan, G. (2017). Determination of Consumer Awareness About Sustainable Fashion. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering*, *254*, 1-6. doi:10.1088/1757-899X/254/17/172024

Saricam, C. ve Okur, N. (2019). Analysing the Consumer Behavior Regarding Sustainable Fashion Using Theory of Planned Behavior. S. S. Muthu (Ed.), *Consumer Behaviour and Sustainable Fashion Consumption* içinde (ss. 1-37). Springer.

Sarkar, C. ve Kotler, P. (2018). The Regressive Brand: The Dark Side of Brand Activism. *ActivistBrands.com*. 1 Nisan 2024 tarihinde https://www.activistbrands.com/the-regressive-brand-the-dark-side-of-brand-activism/ adresinden erişildi.

Sarkar, C. ve Kotler, P. (2020). *Brand Activism: From Purpose to Action*. Idea Bite Press.

Saydam, A. (2016). *İletişimin Derin Mavisi Sürdürüelbilirlik*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.

Schembri, S. (2022). Brand Activism: Case Illustrations from Progressive to Regressive. *Journal of Resilient Economies*, *2*(2), 1-14. doi:10.25120/jre.2.2.2022.3942

Semtrio. (2023). Ortak Geleceğimiz: Brundtland Raporu Nedir? *Semtrio*. 18 Aralık 2023 tarihinde https://www.semtrio.com/blog/brundtland-raporu-1987-nedir#:~:text=Brundtland%20Raporu%2C%20s%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir%20kalk%C4%B1nmay%C4%B1%3B%20ekonomik,b%C3%BCt%C3%BCnc%C3%BCl%20bir%20yakla%C5%9F%C4%B1mla%20ortaya%20koymu%C5%9Ftur. adresinden erişildi.

Seo, K. ve Suh, S. (2019). A Study on the Characteristics and Social Values of Vegan Fashion in H&M and Zara. *Journal of Fashion Business*, *23*(6), 86-100. doi:10.12940/JFB.2019.23.6.86

Sert, Z. (2020). Python ile Veri Kazıma. *Medium*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://zeysert.medium.com/python-ile-veri-kaz%C4%B1ma-9130fe683848 adresinden erişildi.

Sevil, B. (2006). *Moda Sektöründe Küresel Marka Yaratılması: Markalaşma Çalışmaları Üzerine Bir Uygulama*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Seyfang, G. (2006). Sustainable Consumption, The New Economics and Community Currencies: Developing New Institutions for Environmental Governance. *Regional Studies*, *40*(7), 781-791. doi:10.1080/00343400600959173

Seyıdova, N. (2020). Sürdürülebilir ve Yeşil Ekonominin Gelişimi. Ş. Karaca (Ed.), *Farklı Disiplinlerde Sürdürülebilirlik* içinde (1. bs., ss. 23-40). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Shetty, S., Venkataramaiah, N. B. ve Anand, K. (2019). Brand Activism and Millennials: An Empirical Investigation Into the Perception of Millennials Towards Brand Activism. *Problems and Perspectives in Management*, *17*(4), 163-175. doi:10.21511/ppm.17(4).2019.14

Sibai, O., Mimoun, L. ve Boukis, A. (2021). Authenticating Brand Activism: Negotiating the Boundaries of Free Speech to Make a Change. *Psychology & Marketing*, *38*(10), 1651-1669. doi:10.1002/mar.21477

Simmel, G. (2006). *Modern Kültürde Çatışma*. (T. Bora, N. Kalaycı, E. Gen ve U. Özmakas, Çev.) İletişim Yayınları (2. bs.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Sis, M. (2020). Python ile Web Scraping Öğrenmek için Başlangıç Kılavuzu. *Mert Mekatronik*. 22 Kasım 2022 tarihinde https://mertmekatronik.com/python-web-scraping-rehber/ adresinden erişildi.

Staffan, L. (2023). Aftonbladet's Investigation Into H&M's Recycling in 9 Points. *Aftonbladet*. 1 Mart 2024 tarihinde https://www.aftonbladet.se/a/jlME1e adresinden erişildi.

Stevick, E. L. (1971). An Empirical Investigation of The Experience of Anger. A. Giorgi, W. F. Fischer ve R. V. Eckartsberg (Ed.), *Duquesne Studies in Phenomenological Psychology* içinde (C. 1, ss. 132-148). Pittsburgh: Duquesne University Press. http://www.pdcnet.org/oom/service?url_

ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=&rft.imuse_id=dspp_1971_0001_0132_0148&svc_id=info:www.pdcnet.org/collection adresinden erişildi.

Sürdürülebilir Üretim. (2021, 26 Kasım). Sürdürülebilirliğin Kronolojisi. 17 Aralık 2023 tarihinde https://www.surdurulebiliruretim.com/surdurulebilirligin-kronolojisi/#:~:text=1950'li%20y%C4%B1llarda%20H.%20S.,faaliyette%20bulunmas%C4%B1%20gerekti%C4%9Fini%"%20s%C3%BCrm%C3%BC%C5%9Flerdir. adresinden erişildi.

Sürmeli, İ. (2018). Sessiz Bahar. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *5*(29), 3608-3609.

Şabanlı, A. (2023). Pazarlamada Yeni Vizyon: Marka Aktivizmi Yükselen Alt Kültürler için Amaç Odaklı Marka Önermesi. *İBE Business Institute*. 20 Mart 2024 tarihinde https://ibe.com.tr/tr/blog/pazarlamada-yeni-vizyon adresinden erişildi.

Şenel, A. (2019). *Yönlendirici Bir Faktör Olarak Moda Olgusunun Hazır Giyim Sektörü Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi ve Baskı Desenlerini Belirleyici Bir Faktör Olarak Trendler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Moda ve Tekstil Tasarımı Ana Sanat Dalı.

Şüküroğlu, V. K. (2016). Tüketici Vatandaşlık ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *2016*(43), 217-241.

Tani, E. (2019). Ağ Toplumunda Sokak Aktivizminden Dijital Aktivizme Geçiş. H. Boztepe ve M. Mengü (Ed.), *Dijital Aktivizm Üzerine* içinde (ss. 1-31). Der kitabevi.

Tapan, S. (2022). Geçmişten Günümüze Moda: 80'ler. *Gazete Bilkent*. 20 Aralık 2023 tarihinde https://www.gazetebilkent.com/hobi-yasam/825/gecmisten-gunumuze-moda-80ler/ adresinden erişildi.

Tarhan, Ö. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretmeni Adaylarının Politik Okuryazarlığa İlişkin Görüşleri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *3*(9), 649-669. doi:10.16992/ASOS.538

Teker, M. S. ve Günbulut, A. (2017). Yeniden Amaçlandırma ve Kendin Yap Ürün Tasarımında Doğal Boya Kullanımı. *Ulakbilge Dergisi*, *5*(19), 2231-2243. doi:10.7816/ulakbilge-05-19-01

Tekin Akbulut, A. S. (2012). Türkiye'de Etik Moda Üzerine Bir Araştırma. *Akdeniz Sanat Dergisi*, *5*(8), 39-43.

Tekin, E. (2022). *Z ve Y Kuşağındaki Gençlerde Sağlıklı ve Sürdürülebilir Yaşam Tarzının (Lohas) "Sürdürülebilir Moda Üzerindeki" Algılanan Değer, Tutum ve Satın Alma Niyetine Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Tezkin, T. (2023). *Sürdürülebilir Moda Konusunda Tüketici Görüşlerinin Belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı.

The Wicked 7. (2021). What is The Wicked 7? *The Wicked 7*. https://www.wicked7.org/about/ adresinden erişildi.

Tilly, C. (2008). *Toplumsal Hareketler 1768-2004*. (O. Düz, Çev.). İstanbul: Babil.

Tjokrosoeharto, M. A. ve Paramita, E. L. (2021). Understanding Consumer Purchase Intention to Purchase Sustainable Fashion: The Moderating Role of Gender Perception. *Diponegoro International Journal of Business*, *4*(2), 136-146.

Toms. (2006). Our Story. *TOMS*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.toms.com/us/about-toms.html adresinden erişildi.

Topaçlar Kurak, R. (2022). *Marka Aktivizminin Tüketici Temelli Marka Değeri Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Tuluk, T. (2021). *Marka Gönderilerinin ve Görselliğin Müşteri Katılım Davranışı Üzerine Etkisi: Instagram Marka Hesapları Üzerine Bir Çalışma*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme (İngilizce) Ana Bilim Dalı.

Turhan, D. G. (2017). Dijital Aktivizm. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (26), 26-44.

Türk Dil Kurumu. (2023a). "Moda" maddesi. 7 Haziran 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/?kelime=moda adresinden erişildi.

Türk Dil Kurumu. (2023b). "Etkincilik" maddesi. 7 Haziran 2023 tarihinde https://sozluk.gov.tr/?kelime=etkincilik adresinden erişildi.

Türkdemir, P. (2019). Faydacılıktan Hazcılığa: Sürdürülebilir Giysi Tüketim Davranışı. *Beykoz Akademi Dergisi*, *7*(2), 17-30. doi:10.14514/byk.m.26515393.2019.7/2.17-30

Türkmen, N. (2011). Sürdürülebilir Bir Tekstil Endüstrisi İçin "Yavaşlık" ve Alternatif Üretim Modelleri. *Akdeniz Sanat*, *4*(8), 59-61.

Uğur, U. ve Uğur, S. S. (2018). Amaca Yönelik Pazarlama Uygulamalarına İlişkin Tüketici İlgilenimi: Tüketici-Marka-Amaç Uyumu Üzerine Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, *6*(3), 216-227. doi:10.15295/bmij.v6i3.349

UN Global Compact Türkiye. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları. *UN Global Compact Türkiye*. 28 Aralık 2023 tarihinde https://www.globalcompactturkiye.org/surdurulebilir-kalkinma-amaclari/ adresinden erişildi.

UNDP Türkiye. (2023). Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Yatırım İnisiyatifi. *United Nations Development Programme*. 30 Aralık 2023 tarihinde https://www.undp.org/tr/turkiye/projects/surdurulebilir-kalkinma-amaclari-yatirim-inisiyatifi adresinden erişildi.

Uzun, B. ve Canikli, S. (2023). Stil Ve Sorumluluğun Buluşması: Moda, Sürdürülebilir Kalkınma Ve Finans. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *45*(2), 122-140. doi:10.14780/muiibd.1367966

Üre, İ. (2018). Bir Sosyal Girişim Hikayesi: TOMS. *BinYaprak*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://binyaprak.com/kesfet/bir-sosyal-girisim-hikayesi-toms-ayakkabi adresinden erişildi.

Üstün, M. (2024). Buycott: Bilinçli Tüketici Aktivizmi. *coBirebir*. 4 Şubat 2024 tarihinde https://www.cobirebir.com/post/buycott-bilinçli-tüketici-aktivizmi adresinden erişildi.

Vatansever Uludağ, G. (2023). *Marka Aktivizmi Otantikliğinin Marka Farkındalığı ve Algılanan Kalite Üzerindeki Etkisi: Benlik Uyumunun Düzenleyici Rolü*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı.

Vermeir, I. ve Verbeke, W. (2008). Sustainable Food Consumption Among Young Adults in Belgium: Theory of Planned Behaviour and the Role of Confidence and Values. *Ecological Economics*, *64*(3), 542-553. doi:10.1016/j.ecolecon.2007.03.007

versailles.chez.com. (2023). La Mode à Versailles. 12 Aralık 2023 tarihinde http://versailles.chez.com/vie/mode.htm adresinden erişildi.

Vredenburg, J., Kapitan, S., Spry, A. ve Kemper, J. A. (2020). Brands Taking a Stand: Authentic Brand Activism or Woke Washing? *Journal of Public Policy & Marketing*, *39*(4), 444-460. doi:10.1177/0743915620947359

Vredenburg, J., Spry, A., Kemper, J. ve Kapitan, S. (2018). Woke Washing: What Happens When Marketing Communications Don't Match Corporate Practice. *The Conversation*. 24 Mart 2024 tarihinde http://theconversation.com/woke-washing-what-happens-when-marketing-communications-dont-match-corporate-practice-108035 adresinden erişildi.

Vurdu, A. (2023). Greenwashing-Greenhushing. *Ekonomim*. Text, Ekonomim. 26 Aralık 2023 tarihinde https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/greenwashing-greenhushing/699227 adresinden erişildi.

World Commission on Environment and Development. (1987). *Our Common Future*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Wunderlabel. (2023). Fashion of the 2000s. 11 Aralık 2023 tarihinde https://wunderlabel.com/lab/fashion-trends/2000s/ adresinden erişildi.

Yalın, A. (2021). Kurumsal Sosyal Sorumluluk mu, Marka Aktivizmi mi? Markaların Söylemleri Üzerinden Bir Analiz. *Intermedia International e-Journal*, *8*(15), 155-173. doi:10.21645/intermedia.2021.106

Yang, J., Al Mamun, A., Reza, M. N. H., Yang, M. ve Aziz, N. A. (2024). Predicting The Significance of Consumer Environmental Values, Beliefs, and Norms for Sustainable Fashion Behaviors: The Case of Second-Hand Clothing. *Asia Pacific Management Review*, 1-16. doi:10.1016/j.apmrv.2024.01.001

Yavuz, Ö. (2022). *Gençlerin Sürdürülebilir Modaya Yönelik Farkındalıklarının Giysi Satın Alma Davranışlarına Etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Moda Tasarımı Ana Bilim Dalı.

Yeni İş Fikirleri. (2023). 10 Muhteşem Marka Hikayesi Örneği. *Yeni İş Fikirleri*. 14 Nisan 2024 tarihinde https://www.yeniisfikirleri.net/10-muhtesem-marka-hikayesi/ adresinden erişildi.

Yeşil Gazete. (2023). H&M Aldatmacası: Geri Dönüşüme Atılan Kıyafetler 3. Dünya Ülkelerinde Çevresel Felaket Yaratıyor. *Yeşil Gazete*. 13 Mart 2024 tarihinde https://yesilgazete.org/hm-aldatmacasi-geri-donusume-atilan-kiyafetler-3-dunya-ulkelerinde-cevresel-felaket-yaratiyor/ adresinden erişildi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, G. (2022). Penti Toplumsal Tabuları Yıkmaya Regl ile Başlıyor. *Marketing Türkiye*. 15 Aralık 2023 tarihinde https://www.marketingturkiye.com.tr/soylesiler/regl-tabusu-yikiliyor/ adresinden erişildi.

Yıldız, S. (2022). Duyarlılık mı? Duyar Kasma mı? Marka Aktivizmine Yönelik Tepkilerin Kullanıcı İçerikleri Üzerinden Değerlendirilmesi. *Etkileşim*, *5*(10), 156-185. doi:10.32739/etkilesim.2022.5.10.174

Yıldız, Ş. ve Fındık, H. (2019). Moda Tarihi Süreci İçerisinde 1950-2010 Yılları Arasındaki Kadın Pantolon Tasarımlarının İncelenmesi. M. Dalkılıç (Ed.), *Scientific Developments* içinde (1. bs., ss. 225-252). Ankara: Gece Akademi.

Yılmaz Sert, N. (2016). Aktivizmin Kavramsal, Gelişimsel ve Araçsal Açıdan İncelenmesi. *Aktivizm Toplumsal Değişimin Yeni Yüzü* içinde (ss. 11-44). İstanbul: Değişim Yayınları.

Yurtseven, H. R., Kaya, O. ve Harman, S. (2010). *Yavaş Hareketi* (1. bs.). Ankara: Detay Yayıncılık.

Zeno. (2020). 2020 Zeno Strength of Purpose Study. https://www.zenogroup.com/insights/2020-zeno-strength-purpose ve https://drive.google.com/file/d/1ni3dl4jAEWn7d0KxD_-rB05p2ZoBJJlC/view adresinden erişildi.

MARKA WEB SİTELERİ

Adreno for Life Instagram Sayfası, https://www.instagram.com/adrenoforlife.
Adreno for Life Web Sitesi, https://www.adrenoforlife.com.
Assez Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/assezistanbul.
Assez Web Sitesi, https: //assezistanbul.com.
Atölye Ren Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/atolyeren.
Atölye Ren Web Sitesi, https: //atolyeren.com/tr.
Doğanın Ritmi Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/doganinritmi____.
Doğanın Ritmi Web Sitesi, https: //www.doganinritmibynira.com.
Giyi Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/giyiworld.
Giyi Web Sitesi, https: //www.giyiworld.com.
Hemponme Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/hemponme.
Hemponme Web Sitesi, https: //www.hemponme.com.
Hip+Happen Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/hipandhappen.
Hip+Happen Web Sitesi, https: //hipandhappen.com.
Kapbula Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/kapbulaorganik.
Kapbula Web Sitesi, https: //kapbula.com.tr.
Karma Design Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/karmadesignproject.
Karma Design Web Sitesi, https: //www.karmadesignproject.com.
Knitss Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/knitssofficial.
Knitss Web Sitesi, https: //www.knitss.com.
Little Yucca Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/littleyucca.
Little Yucca Web Sitesi, https: //little-yucca.com.
Maira Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/mairaswimwear.
Maira Swimwear Web Sitesi, https: //www.mairaswimwear.com.
Nefs Desing Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/nefsdesign.
Nefs Desing Web Sitesi, https: //nefsdesign.com.
Oh Seven Days Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/ohsevendays.
Oh Seven Days Web Sitesi, https: //ohsevendays.com.
Ontrail Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/ontrail.store.
Ontrail Web Sitesi, https: //ontrailstore.com.
Reason Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/reasonistanbul.
Reason Web Sitesi, https: //www.reason.com.tr.
Reflect Studio Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/reflectstudio_.
Reflect Studio Web Sitesi, https: //reflectstudio.com.
Sculpture Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/sculpturethebrand.
Sculpture Web Sitesi, https: // sculpturebrand.com.
Voiterra Instagram Sayfası, https: //www.instagram.com/voiterra.brand.
Voiterra Web Sitesi, https: //voiterra.com.

Cumhuriyet'in 100. Yılında

KAYSERİ'DE EĞİTİM

Kitap Editörleri
Cuma Doğan
Fatma Dağ
Dr. Eray Demirçelik
Hacı Kaya

KAYSERİ MELİKGAZİ İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA KAYSERİ'DE EĞİTİM

Editörler: Cuma Doğan, Fatma Dağ, Dr. Eray Demirçelik, Hacı Kaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-27-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYET'İN 100. YILINDA KAYSERİ'DE EĞİTİM
Editörler: Cuma Doğan, Fatma Dağ, Dr. Eray Demirçelik, Hacı Kaya
XII+374 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-27-4

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

6. KAYNAKÇA

Alabaş, R., (2020), *Değerler Açısından İlkokul ve Ortaokul (2018) Öğretim Programları(genişletilmiş),* VII. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu, Kırşehir.

Aydın, A., (2007), *Eğitim Pskolojisi*, Tekağaç Eylül.

Aydın, İ., (2023), *Eğitim ve Öğretimde Etik,* Pegem akademi Yayıncılık.

Başgil, Ali F., (2020), *Gençlerle Başbaşa*, Yağmur Yayınları.

Coşkun, İ., (2015), *İman-Ahlâk İlişkisi ve Değerler Eğitimi*, Dem Yay.,

Ekşi, H., (2003*), Temel İnsani Değerler*in *Kazandırılmasında Bir Yaklaşım: Karakter Eğitimi Programları*, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Goleman, D., (2007), *Duygusal zekâ* (Çev. B. S. Yüksel), İstanbul Varlık Yayınları.

Meydan, H., (2014), *Okulda Değerler Eğitiminin Yeri ve Değerler Eğitimi Yaklaşımları Üzerine Bir Değerlendirme*.

Meydan, H., Kaymakcan, R., (Ed.), (2014), *Ahlaki Karakter Ve Eğitimi,* İstanbul, Dem Yayınları.

Meydan, H., Kaymakcan, R., (2011*) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi.*

Michael, F., (2007), *The New Meaning of Educational Change*,Routletge Ülken H.Z., (2013), *Eğitim Felsefesi*, Doğubatı.

Topçu, N., (2016), *İsyan Ahlakı*, Dergah Yayınları.

Yıldırım, T., (2017), *Yeni Ortaöğretim Tarih Ders Programları ve Kitaplarında Değerler Eğitimi*, Journal of Turkish Studies.

Yolcu, H., Oğuz Haçat, S., (2020*), Bilim İnsanı Dr. Mustafa Eski'ye Armağan: Eğitime Adanmış Bir Ömür , Programları ve Öğretmenlerine Göre Değerler Eğitimi,* Değerler Eğitimi Dergisi.

5. KAYNAKÇA

Balkar, B., Şahin, S., & Babahan, N. I. (2016). Geçici eğitimde (GEM) çalışan Suriyelilerin karşılaştıkları sorunlar. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 12*(6), 1290-1310.

Chmiliar, L. (2010). Çoklu durum tasarımları. In A. J. Mills, G. Eurepas, & E. Wiebe (Eds.), *Vaka çalışması araştırması ansiklopedisi* (pp. 582-583). SAGE Yayınları.

Ergün, M. (2002). Sınıfta motivasyon. In E. Karip (Ed.), *Sınıf yönetimi* (p. 12). Pegem A Yayıncılık.

Mormenekşe, S., Seçer, F., Minerel, B., & Göçben, N. (2023). Mültecilerin Türk eğitim sisteminde yaşadığı problemlerin incelenmesi. *Uluslararası Özgün Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 23-45.

Sandström, O. (1966). *Çocukluk ve ergenlik psikolojisi*. Stokholm: Hoolman Şirketi. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu, 2013: Madde 61.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Kahramanmaraş AFAD İl Müdürlüğü. (n.d.). Retrieved from www.kahramanmarasafad.gov.tr

KAYNAKÇA

(AASA), (1992), An Effective School Primer. American Association of School Administrators.

Akyürek, M. (2022). Veli Görüşlerine Göre Okul Yöneticilerinin Yönetim Becerilerinin İncelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 12(1), 151-170.

Arslantaş, H. İ. ve Özkan, M. (2014). Öğretmen ve Yönetici Gözüyle Etkili Okulda Yönetici Özelliklerinin Belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 8(26), 181-193. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2295

Balcı, A. (1992). İlköğretimde Öğretimin Niteliğinin Geliştirilmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 8, 157-166.

Balcı, A. (1993). Etkili Okul. İçinde *Kuram, Uygulama ve Araştırma*. Yavuz Dağıtım.

Balcı, A. (2001). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme*. (2. Baskı). Pegem A Yayıncılık.

Balcı, A. (2011). *Etkili Okul ve Okul Geliştirme Kuram ve Uygulama ve Araştırma*. (Geliştirilmiş ikinci baskı). Pegem A Yayıncılık.

Barnard, C. (1995). *Organization Theory: To the Present and Beyond*. O. E. Williamson (ed), Oxford University press.

Başaran, İ. E. (1989). *Yönetim*. Gül Yayınevi.

Chandler, H. N. (1984). Effective Schools. *Journal of Learning Disabilities*, 17(5), 312-313.

Carter, J. ve Micheal, W. (1995), The Development and Validation of Inventory of Effective School Function, *Educational and Psychological Measurement*, 55(5), 811-817.

Creswell, J. W. (2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches*. Sage.

Çelik, V. (2002). *Okul Kültürü ve Yönetimi*. (3. Baskı), Pegem A Yayıncılık.

Çelikten, M. (2001). Etkili Okullarda Karar Süreci. *Erciyes Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11.

Dodson, C. K. (2005). The Relationship Between School Effectiveness and Teachers' Job Satisfaction in North Mississippi Schools [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Mississippi University.

Edmonds, R. (1979). Effective Schools For The Urban Poor. *Educational Leadership*, 15-24.

Lezotte L.W. (1991), Correlates of Effective Schools The First and Secondary Generations, *Effective School Products*, 1-16.

Özdemir, S. (2000), *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*. Pegem A Yayıncılık.

Özdemir, S. ve Sezgin, F. (2002). Etkili Okullar ve Öğretim Liderliği. *Manas Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(3), 266-282.

Özdemir, S. (2013). *Eğitimde Örgütsel Yenileşme*. Pegem A Yayıncılık.

Purkey, S. C.ve Smith, M.S. 1983. Effective Schools: A Review. *The Elementary School Journal*, 83(4), 426–452.

Smith, S. (1994), An Intervention For School-Related Behaviours. *Elementary Sshool Guidance and Counselling*, 28(3), 82-88.

Sammons, P. ve Bakkum, L. (2011). Effective Schools, Equity and Teacher Effectiveness: a Review to the Literature. *Profesorado Revista de Currículumy Formación del Profesorado*, 15(3), 9-26.

Tosun, M. (1981). *Örgütsel Etkililik*. TODAİ Yayınları No:196.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (7. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yükçü, S. ve Atağan, G. (2009). Etkinlik, Etkililik ve Verimlilik Kavramlarının Yarattığı Karışıklık. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 23(4), 1-19.

Zigarelli, M.A. (1996). An Empirical test of Conculisions From Effective Schools Research. *The Journal of Educational Research*, 90(2), 103–110.

KAYNAKÇA

Celep, Z., ve Kumbasar, N. (2000). *Deprem mühendisliğine giriş ve depreme yapı tasarımı*. İstanbul: İhlas.

Çetin Dağlı, S., Tunalı Çokluk, S., Sert, A. ve Yüksel, A. (2018). Van depremini yaşayan tıp fakültesi öğrencileri üzerinde depremin uzun dönem etkileri. *Van Tıp Dergisi*, *25*(3), 296-301.

Ekşi, A., Peykerli, G., Saydam, R., Toparla, D. veBraun, K.L. (2008). Vivid intrusive memories in PTSD: Responses of child earthquake survivors in Turkey. *Journal of Lossand Trauma*, *13*(3),123-155.

Gezer, M. ve Şahin, İ. F. (2022). Deprem eğitimi: Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının depreme ilişkin bilgi düzeyleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *24*(1), 97-106.

Güler, H., Özer Sözdinler, C., Arıkawa, T. ve Yalçıner, A. (2018). Structuraland non-structural countermeasuresand awareness studies after the tsunami disaster: Case of Japan. *Teknik Dergi*, *29*(5), 8605-8629. https://doi.org/10.18400/tekderg.307568.

Irkıçatal, G. (2014). *Doğal afetlerin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin yaptıkları resimler üzerine etkileri. (Van ili Deprem Örneği)*[Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.

Kadıoğlu, M. (2008). Modern, Bütünleşik Afet Yönetimin Temel İlkeleri. Kadıoğlu, M & Özdamar, E. (Eds.). *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, 1. Ankara, JICA Türkiye.

Kasapoğlu, A.,ve Ecevit, M. (2004). Comparative behavioral response to future earthquakes: Thecases of Turkey and USA. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *32*(4), 373-382.

Özgen, S. (2002). *Depreme dayanıklı bina tasarımında konfigürasyonun önemi* [Doktora Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi.

Şahin, C., ve Sipahioğlu, Ş. (2007). *Natural disasters and Turkey*. Ankara: Gündüz.

Tanhan, F. ve Mukba, G. (2015). Depreme ilişkin algının deprem yaşayan ilköğretim öğrencilerinin görüşlerine dayalı olarak incelenmesi. *Journal of Human Sciences, 12*(2), 1581-1601.

Usami, M., Iwadare, Y., Kodaira, M. Watanabe, K. Aoki. ve M. Katsumi, C. (2012). Relationships between traumatic symptoms and environmental damage conditions among children 8 Month safter the 2011 Japan Earthquake and Tsunami. *PLoSONE*, *7*(11), 1-7.

KAYNAKÇA

Anthony, L. (2022). *AntConc* (Version 4.1.4) [Computer Software]. Waseda University.

Aksan, D. (1998). Her yönüyle dil-Ana çizgileriyle dilbilim. *Ankara: TDK yayınları.*

Davies, M. & Face, T. L. (2006). Vocabulary Coverage in Spanish Textbooks: How Representative is It? In N. Sagarra, & A. J. Toribio (Eds.), *Selected Proceedings of the 9th Hispanic Linguistics Symposium* (pp. 132-143). Cascadilla.

Özdemirel A. Y. ve Dilidüzgün Ş. (2018). *Yabancı Dil Olarak Türkçe ve İngilizce Ders Kitaplarındaki Sözcüklerin Kullanım Sıklığı Bağlamında Değerlendirilmesi* Uluslararası Toplum Araştırma Dergisi Cilt:9 Sayı:16 DOI: 10.26466/opus.467804

Granger, S. (2002). A bird's-eye view of Learner Corpus Research. *Language Learning & Language Teaching*, 3–33. https://doi.org/10.1075/lllt.6.04gra

Kazaz, Ġ. (2015). Corpus-aided Language Pedagogy: The Use of Concordance Lines in Vocabulary Instruction. (YayınlanmamıĢ Yüksek Lisans Tezi). Bilkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü : Ankara.

Leech, G. (1992). Corpora and theories of linguistic performance. *Directions in Corpus Linguistics*. https://doi.org/10.1515/9783110867275.105

Römer, U. (2010). Corpus research applications in Second language teaching. *Annual Review of Applied Linguistics*, *31*, 205–225. https://doi.org/10.1017/s0267190511000055

Sinclair, J. (1991). *Corpus, concordance, Collocation*. Oxford Univ. Press.

Jiménez Catalán, R. Mancebo, R. (2008). "Vocabulary input in EFL textbooks". Revista Española de Lingüística Aplicada, 21: 147-165.

Vardar, B. (2002). Açıklamalı dilbilim terimleri sözlüğü. *İstanbul: Multilungual Yayınları.*

KAYNAKÇA

Arşiv Belgeleri

- Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA), Maarif Nezareti Mektubi Kalemi (MF. MKT.) 254/30
- BOA, MF. MKT. 297/83
- BOA, MF. MKT. 11/56
- BOA, MF. MKT. 1058/67
- BOA, MF. MKT. 28/44
- BOA, Maarif Nezareti, Tedrisat-ı İbtidaiyye Kalemi (MF. İBT), 34/23
- BOA, MF. İBT. 378/47
- BOA, MF. İBT. 468/59
- Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi (KAYTAM), 351. Çuval, Müstakil Evrak:5, Belge No: 90
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 300
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 301
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 302
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 303
- KAYTAM, 351. Çuval, Müstakil Evrak: 5, Belge No: 304

Araştırma Eserler

- Akyüz, Y., (1997), *Türk Eğitim Tarihi (Başlangıçtan 1997'ye)*, İstanbul Kültür Ünv. Yay., İstanbul
- Altınova, A., (2010), *Osmanlı Modernleşmesinde Rüşdiye Mektepleri*, Gazi Ünv., Sosyal Bil. Ens., Tarih ABD, Doktora Tezi, Ankara
- Ayhan, H., (2011), *Eğitim Bilimine Giriş*, İstanbul
- Bayrakdar, M., (1994), ''Davud-u Kayseri'', *TDV İslam Ansiklopedisi*, 9. Cild, İstanbul, s. 32-35
- Başkutlu S., (2021), ''Osmanlı Taşrasında Modern Bir Eğitim Kurumu: Talas Rüşdiye Mektebi'', *Kayseri Eğitim Tarihi Araştırmaları*, Editörler: Aziz Altı, Serpil Sevim Kartal, Kayseri Büyükşeehir Belediyedi Kültür Yay., Kayseri, s. 141-152
- Dırık, A., (2023), ''Yerel Uslupta Bir Yapı: Ürgüp Rüşdiye Mektebi'', *Sanat ve Tasarım Araştırmaları Dergisi*, 4 (6), s. 102-122
- Göksu, M. M., (2017), *Kayseri İlinin Eğitim Tarihi Açısından İncelenmesi (1923-1980)*, Atatürk Ünv. Eğitim Bilimleri Enst. Doktora Tezi
- Kartın C., N. Avcı, (2021), ''Kayseri'de Eğitim (1840-1860)'', *Kayseri Eğitim Tarihi Araştırmaları*, Editörler: Aziz Altı, Serpil Sevim Kartal, Kayseri Büyükşeehir Belediyedi Kültür Yay., Kayseri, s. 87-122
- Mardin, Ş., (2011), *Türk Modernleşmesi*, İletişim Yayınları, İstanbul
- Sakaoğlu, N., (1991), *Osmanlı Eğitim Tarihi*, İletişim Yay. İstanbul
- Somel, S. A., (2015), *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi*, İletişim Yay., İstanbul
- Şen, A., (2013), ''Osmanlı'dan Günümüze Eğitimde Modernleşme Çabaları'', *EKEV Akademi Dergisi*, Yıl: 17, Sayı: 57 (Güz), s. 477-492
- Öztürk, C., (2008), ''Rüşdiye'', *TDV İslam Ansiklopedisi*, Cild. 35, İstanbul, s. 300-303
- Quataert, D., (2009, *Osmanlı İmparatorluğu (1700-1922)*, İletişim Yayınları, İstanbul
- Türk Tarih Kurumu, Tarih Çevirme Klavuzu, https://www.ttk.gov.tr/tarih-cevirme-kilavuzu/, Erişim Tarihi: 03.01.2024
- https://www.turkiyenintarihieserleri.com/?oku=2121, Erişim Tarihi: 16.01.2024

KAYNAKÇA

Abersek, B., & Flogie, A. (2017). *Evolution of competences for new era or education 4.0*. In XXV Conference of Czech Educational Research Association (CERA/CAPV)"Impact of Technologies in the Sphere of Education and Educational Research", Czech.

Almeida, F., & Simoes, J. (2019). The Role of Serious Games, Gamification and Industry 4.0 Tools in the Education 4.0 Paradigm. *Contemporary Educational Technology,10*(2), 120–136. https://doi.org/10.30935/cet.554469

Chaka, C.(2020). Skills, competencies and literacies attributed to 4IR/Industry 4.0: Scoping review. *IFLA Journal, 46*(4), 369–399. https://doi.org/10.1177/0340035219896376

Datnow, A. (2020). The role of teachers in educational reform: A 20-year perspective. *Journal of Educational Change, 21*, 431-441.

Halili, S. (2019). Technological advancements in education 4.0. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning, 7*(1), 63-69.

Hariharasudan, A., & Kot, S. (2018). A scoping review on Digital English and Education 4.0 for Industry 4.0. *Social Sciences, 7*(11), 1-13.

Harkins, A. M. (2008). Leapfrog principles and practices: Core components of education 3.0 and 4.0. *Futures Research Quarterly, 24*(1), 19-31.

Hussin, A. A. (2018). Education 4.0 made simple: Ideas for teaching. *International Journal of Education and Literacy Studies, 6*(3), 92-98.

McLennan, M. (2021). *The global risks report 16th Edition*. http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf

Moravec, J.W. (2013). Rethinking human capital development in Knowmad Society, J.W. Moravec (Ed.), Knowmad society (31-56), MN: Education Futurep.

OECD. (2023). *Education at a glance 2023: OECD indicators*. OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/ e13bef63-en

Salmon, G. (2019). May the fourth be with you: Creating education 4.0. *Journal of Learning for DevelopmentJL4D, 6*(2), 95-115.

Toffler, A. (1981). Education and the future: An interview with Alvin Toffler. *Social Education, 45*(6), 422-426.

KAYNAKÇA

Baltacı, A. (2019). Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 368-388.

Göçer, A. (2010). İlköğretim Türkçe Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(1), 197-210.

Kızılçaoğlu, A. (2003). Orta Öğretim Coğrafya Ders Kitapları Değerlendirme Ölçütleri. *Marmara Coğrafya Dergisi(8),*19-33.

MEB (2022). *Ortak Türk edebiyatı ders kitabı*. Astana.

Özkan, R. (2010). Türk Eğitim Sisteminde Himayeci Değerler: İlköğretim Ders Kitapları Örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1124-1141.

Payza, T. (2015). *Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin incelenmesi.* [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Adnan Menderes Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Balçıkanlı, C. (2021). *50 soruda dil öğrenme* (2. Baskı). 7 Renk Basım Yayın.

Çelik, F. (2006). Türk eğitim sisteminde hedefler ve hedef belirlemede yeni yönelimler. *Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi*, *6*(11), 1-15.

Demirtaş, Z. ve Erdem, S. (2015). 5.sınıf İngilizce dersi öğretim programı: Güncellenen programın bir önceki programla karşılaştırılması ve programa ilişkin öğretmen görüşleri. *Sakarya University Journal of Education, 5*(2), 55-80.

Deregözü, A. (2021) Türkiye ve Avrupa'da yabancı dil eğitimi değerlendirmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*-(58), 501-521.

Günday, R. (2007). Yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenler üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim*, *36*(175), 210-229.

Işık, A. (2008). Yabancı dil eğitimimizdeki yanlışlıklar nereden kaynaklanıyor?. Journal of Language and Linguistic Studies, 4(2), 15-26Karakaya, İ. (2011). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Ed.) *Bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 57-76) içinde. Anı Yayıncılık.

Mamajonova, G. (2022) English and Devolepment https://cyberleninka.ru/article/n/language-and-economic-development adresinden 24.01.2024 tarihinde erişilmiştir.

Tunç, M. ve Kozikoğlu, İ. (2022). İngilizce öğrenmeyi zorlaştıran faktörlere ilişkin öğretmen görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 37-71.

Özer, B. ve Korkmaz, C. (2016). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. *Ekev Akademi Dergisi, 20*(67), 59-84.

Yaman, İ. (2018). Türkiye'de İngilizce öğrenmek: Zorluklar ve fırsatlar. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (11), 161–175.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (9. Baskı). Seçkin Yayınları.

KAYNAKÇA

Arioğlu, I. E., & Aydoğdu Atasoy, Ö. (2015). Somut olmayan kültürel miras kapsamında geleneksel el sanatları ve kültür ve turizm bakanlığı. *Electronic Turkish Studies, 10*(16), 109-126.

Ceranoğlu, M., & Özsan, M. (2021). Giysi tasarımlarında "Maraş File Nakışı". *Turkish Academic Research Review, 6*(3), 969-999.

Köklü, H. (2002). El İşlemeleri. Ya-Pa Yayın.

Mangır, A., & Çakir, M. (2022). Basit nakış tekniklerinin giysi tasarımında kullanım alanları ve giysi örnekleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (48), 386-402.

Öner, M. (2017). Türk el sanatlarının kültürel belleği: el emeği göz nuru antep işi. *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(2), 233-272.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (17. Baskı). Pegem Yayınları.

Ersoy, Y. (2003). Teknoloji Destekli Matematik Eğitimi- 1: Gelişmeler, Politikalar ve Stratejiler. *İlköğretim Online* 2(1). 18-27.

Hıdıroğlu, Ç. (2012). *Teknoloji destekli ortamda matematiksel modelleme problemlerinin çözüm süreçlerinin analiz edilmesi: Yaklaşım ve düşünme süreçleri üzerine bir açıklama* (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi.

Türkmen, H. 2018. Ortaokul öğretmenlerinin sınıf-dışı ortamlarda öğretime bakış açıları. *Ege Sosyal Bilimler Dergisi / Journal of Ege Social Science Cilt 1*, Sayı 1, Temmuz 2018, Sayfa 12- 26

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Seçkin yayıncılık.

KAYNAKÇA

Aktan, O. (2020). Öğretmenlerin kariyer gelişimi açısından lisansüstü eğitimin değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 596-607. DOI: 10.5961/jhes.2020.419.

Alabaş, R., Kamer, S. T., & Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü

eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *E-International Journal of Educational Research*, 3(4), 89-107.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi

Glesne, C. (2012). *Nitel araştırmaya giriş.* (Ersoy A., & Yalçınoğlu P. Çev. Ed.). Anı.

Karaman, S., & Bakırcı, F. (2010). Türkiye'de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, *5*(2), 94-114.

Kuş, E. (2012). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. (4. Baskı). Anı.

Resmi Gazete (2013). Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerin Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Sayı: 28727 (Mükerrer)). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/08/20130803-5.htm (Erişim: 21 Mart)

Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı 2023 Yılı İdari Faaliyet Raporu.* https://sgb.meb.gov.tr/yayinlarimiz/yayin/121

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı. (2024). İstatistikler. https://istatistik.yok.gov.tr/

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.

KAYNAKÇA

Kalenderoğlu, İ ve Armut, M. (2019) Türkiye'de Türkçe öğrenen yabancıların Türkçe öğretmenleri, TÖMER'ler ve Türkiye hakkında geliştirdikleri metaforlar. *İnternational Journal of Turkish Teaching as a Foreign Language, 2*(1), 55-72.

Oğuz, B. (2020). Üstün yetenekli öğrencilerin Türkçe öğretmeni ve Türkçe dersine yönelik metaforik algıları. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi, 3*(2), 80-91.

Özçelik, B. (2022). *Ortaokul branş öğretmenlerinin Türkçe öğretmeni ve Türkçe dersine yönelik metaforik algıları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Parlak Kalkan, G. ve Kıribiş, A. (2021). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin Türkçe öğretmenine yönelik geliştirdiği metaforların dil bilimsel tahlili, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*(3), 2031-2067.

Patton, M.G. (2002). *Qualitative evaluation and research methods (3rd ed.*). Sage.

Taşgın, A., İleritürk, D. ve Köse E. (2018). Ortaokul öğrencilerin in "Türkçe dersi" ve "Türkçe öğretmeni" ne ilişkin metaforları, *TEKE, 7*(1), 397-410.

Varışoğlu, B. ve Koç Ardıç, İ. (2019). Türkçe öğretmenliğine ilişkin algıları belirlemeye yönelik metaforik bir çalışma. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 14*(1), 299-314.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

Yiğit, A. (2020). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmenlerine ilişkin metaforik algıları, *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi, 6*, 77-87.

KAYNAKÇA

Darling, N & Steinberg, L.(1993). Parenting Style As a Context: An Intergrative Model. *Physcological Bulletin, 113*(3),487-496 https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487

Erşahin, K. (2019) *Anne Baba Tutumları ile 5-7 Yaş Çocukların Bilişsel İşlemler Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Kılıç, Ş.(2020). *Duygu sosyalleştirmede kuramdan araştırmaya*. Pegem Akademi

Özel, E. & Zelyurt, H. (2016) Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politikalar Çalışma Dergisi*,16(36), 9-34 https://doi.org/10.21560/spcd.60151

Özübek, A. (2019*) Okul öncesi dönemindeki çocukların sosyal uyum ve becerisi ile annelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray

Özyürek, A. (2018) Anne-baba çocuk yetiştirme tutumları ve üç farklı ölçek geliştirme çalışması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 659-676 Özübek, A. (2019*) Okul öncesi dönemindeki çocukların sosyal uyum ve becerisi ile annelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray

Selçuk, B. (2015) Türkiye'de ebeveynlik. *Cogito*, (81) 109-116.

Yıldırım A. ve Şimşek H., (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık

KAYNAKÇA

De Lange, J. (2003). Mathematics for literacy. B. L. Madison ve L A. Steen (Eds.). Quantitative Literacy: Why Numeracy Matters for Schools and Colleges. National Council on Education and the Disciplines, 75-89.

Güncel Türkçe Sözlük. (2024, 01). Türk Dil Kurumu. http:/www.tdk_gov.tr

Jablonka, E. (2003). Mathematical literacy. A.J. Bishop, M. A. Clements. Keitel. J. Kilpatrick ve E.K.S. Leung (Eds.). Second International Handbook of Mathematics Education. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers, 75-102.

Kültür Bakanlığı (KB). (1938). Kültür Bakanlığı. Ankara: DEvlet Basımevi.

Maarif Vekâleti (MV). (1931). Orta Mektep müfredat programı (1931-1932 ders senesi tadilatı). İstanbul: Devlet Matbaası.

(MEB-TTKB), M. E. (1990). İlköğretim Matematik dersi programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (1998). İlköğretim Okulu matematik dersi öğretim programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2005). İlköğretim matematik programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2013). Ortaokul matematik dersi öğretim programı. MEB.

(MEB-TTKB), M. E. (2017). Matematik Dersi Öğretim Programı. MEB.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB). (1977). Ortaokul programı. Milli Eğitim Basımevi.

PISA 2012 Assessment and Analytical Framework: Mathematics. Reading Science. Problem Solving and Financial Literacy. (2013). OECD Publishing.

KAYNAKÇA

Kültür Bakanlığı (KB). (1938). Kültür Bakanlığı. Devlet Basımevi.

Maarif Vekâleti (MV). (1924). Maarif Vekâleti. Devlet Basımevi.

Maarif Vekâleti (MV). (1931). Orta mektep müfredat programı (1931-1932 ders senesi tadilatı). Devlet Matbaası.

(MEB-TTKB), M. E. (1998). İlköğretim okulu matematik dersi öğretim programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2005). İlköğretim matematik programı. Milli Eğitim Basımevi.

(MEB-TTKB), M. E. (2013). Ortaokul matematik dersi öğretim programı. MEB.

(MEB-TTKB), M. E. (2017). Matematik dersi öğretim programı. MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (1949). Ortaokul programı. Ankara: Devlet Basımevi.

Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (MEB-TTKB), İlköğretim matematik dersi programı. (1990). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (MEGSB). (1977). Ortaokul programı. Milli Eğitim Basımevi.

Önk, M. (2015). Atatürk dönemi eğitim sistemi gelişmelere bir bakış. *The Journal of Academic Social Science Studie, 37*, 511-530.

Yenilmez, K., & Sölpük, N. (2014). Matematik dersi öğretim programı ile ilgili tezlerin incelenmesi. *Journal of Research in Education and Teachıng, 3*(2), 33-42.

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2021). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem Akademi.

Ceylan Çapar, M. ve Ceylan, M. (2022). Durum çalışması ve olgubilim desenlerinin karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 295-312. https://doi.org/10.18037/ausbd.1227359

Hepkul, A. (2014). Meslek lisesi tercihi sürecinin keşifsel olarak incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 41-52. https://doi.org/10.18037/ausbd.93452

Özer M. (2018). 2023 Eğitim vizyonu ve mesleki ve teknik eğitimde yeni hedefler. *Journal of Higher Education and Science*, 8(3), 425-435. https://doi.org/10.5961/jhes.2018.284

Özer, M. (2021). Türkiye'de mesleki eğitimi güçlendirmek için atılan yeni adımlar. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (16), 1-16.

Özer, M., & Suna, H. E. (2022). 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu'nda yapılan değişiklik sonrası mesleki eğitim merkezi programlarının 2022 yılı ilk üç aylık performans değerlendirmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(18), 1-1

Pilz, M. (2012). International comparative research into vocational training: methods and approaches. *The future of vocational education and training in a changing world*, 561-588.

Uçar, C., & Özerbaş, M. A. (2013). Mesleki ve teknik eğitimin dünyadaki ve Türkiye'deki konumu. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 242- 253.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*.

KAYNAKÇA

Akyüz, Y. (1993). *Türk Eğitim Tarihi*, 4.b., Ankara: Kültür Koleji Yayınları.

Altın, K. (2020). "Bacıyan-ı Rumdan Günümüze Ulaşan Kadın Uygulamaları", *VI. Uluslararası Ahilik Sempozyumu "Ahiliğin Günümüze Yansımaları", 22-23 Ekim / October 2020,* Kırşehir.

Bakırcı N. ve Türkan H. K. (2013). "Tekke ve zaviyelerin Balkanlar'daki rolü ve önemi. *Türük Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1),145-160. Erişim Tarihi:16.01.2022. www.turukdergisi.com/PdfMakaleGoster.Aspx?ID=48

Bayram, M. (1995). *Ahi Evren Tasavvufi Düşüncenin Esasları*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Bekki ve Yalçın. (2020). Kırşehir'de Ticaret Hayatına Yön Veren Meslek Kuruluşları (Kesob, Keskk) ve Onların Yarım Asırlık Başkanı Ahi Baba Mustafa Karagüllü (1928-2018), *VI. Uluslararası Ahilik Sempozyumu "Ahiliğin Günümüze Yansımaları", 22-23 Ekim / October(*469-484), Kırşehir.

Çağatay, N. (1981). *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları.

Çetin, O. (1990). *Anadolu'da İslamiyet'in Yayılışı*, 2.b., İstanbul: Marifet Yayınları.

Demirpolat, A. ve Akça G. (2004). Ahilik ve Türk sosyo-kültürel hayatına katkıları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırma Dergisi,* 15, 355-376. Erişim tarihi: 22.02.2022 https://dergipark.org.tr/tr/pub/sutad/issue/26281/276930

Derviş Ahmed Aşıki. (2013). *Tevarihi Al-i Osman Aşıkpaşazade Tarihi*, Hazırlayan: Ayşenur Kala, İstanbul, Kamer Yayınları.

Durak, İ. ve Yücel, A. (2010). Ahiliğin sosyo-ekonomik etkileri ve günümüze yansımaları Socıo-economics effects of akhism and reflections until nowadays. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(2), 151-168. Erişim tarihi: 15.01.2022. http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sduiibfd/article/viewFile/5000122385/5000112690

İnalcık, H. (2006). *Murad I*. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*,* C. XXXI, İstanbul, 156-164.

Kazıcı, Z. (1988). *Ahilik.* Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*,* C. 1, İstanbul, 540-542.

Kızıler, H (2015). Osmanlı toplumunun sosyal dinamiklerinden ahilik kurumu. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 408-423.

Köksal, F. (2008). Ahi Evran ve Ahilik, Kırşehir, ss.54-120.

Köprülü, F. (1993). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*, 3.baskı, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Ocak, A. Y. (1996). *Fütüvvet*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 13, İstanbul, 261-263

Özköse, K. (2003). "Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşmasında tasavvufî zümre ve akımların rolü", *Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VI(1), 249-279. Erişim Tarihi: 15.02.2022. www.tasavvufakademi.com/?bolum=ayrinti&no=704

Sertoğlu, M. (1986). *Osmanlı Tarih Lugatı,* 2.b., İstanbul: Enderun Kitabevi.

Şahin, İ. (1988). *Ahi Evran.* Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*,* C. 1, İstanbul, 529-530.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi*, I, 7.b., Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

(http://www.igiad.com.tr. Erişim Tarihi: 07.05.2013)

KAYNAKÇA

Aydemir A. (2006), Divan edebiyatı öğretiminde karşılaşılan sıkıntılar ve zihniyet problemi. *MEB Sosyal Bilimler Dergisi*, 34(196—69), 134-141.

Aydemir Y. (2002). Türk edebiyatında kaside. *Bilig Dergisi*, 22, 145.

Beyatlı, Y.K. (1984). Edebiyata Dair, İstanbul Fetih Cemiyeti, 2. Baskı, İstanbul.

Bilkan, A.F. (1991). Liselerimizde divan edebiyatı üzerine düşünceler. *Milli Eğitim Dergisi*, 106, 5-13.

Bolayır, A. K. "Lisân-ı Nazmda Eşkâl ve Efkâr", *DEFM*, nr. 1 [Mart 1332], s. 16).

Dursunoğlu, H. (2004). Klasik kültürümüzü sevdiren yazılar. *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 24, 279-287.

Güncel Türkçe Sözlük. (2023). Klasik maddesi.

Hardal, M. (2015). Ortaöğretim öğrencilerinin divan edebiyatı algıları üzerine bir araştırma, *U.Ü Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*,18, 29, 2015-2.

Kılıç, A. (2016). Klasik Türk edebiyatında tarz-ı nesir üç müdür?. *Hikmet Akademik Edebiyat Dergisi*, 2 (3), 51-79.

Kılıç, S. (2005). "Lise edebiyat eğitiminin sorunları", *Varlık* (Eylül), 3-22.

Kurraz, C. (1997). *Türküden Gazele Halk ve Divan Şiirinin Müşterekleri Üzerine Bir Deneme* Ankara, Akçağ Yay.

MEB Komisyon (2023). *Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı 10. Sınıf Ders Kitabı*, Özgün Matbaacılık, Ankara.

MEB (2024). Talim ve Terbiye Kurulu, Türk Dili ve Edebiyatı Ders Programı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli.

Tarlan, A.N. (1981). *Edebiyat Meseleleri,* Ötüken, İstanbul.

Taşkesenlioğlu, L. (2019). Divan şiirinde 'Dedim-Dedi' söyleyişi, *SEFAD*, 103-126.

Uğurlu, M. (2018). "Aşık tarzı şiir geleneği ile divan şiiri geleneğinin sözlü-yazılı kültür bağlamında etkileşimi". *Uluslararası Dil Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 20-37.

Veyis, F., Kayar, A. (2019). "1992-2018 yılları arasında uygulanan Türk Dili ve Edebiyatı öğretim programlarında divan edebiyatının yeri". *A.Ü. SBE Dergisi*, Haziran Sayısı, 553-576.

KAYNAKÇA

Ayvazoğlu, B. (1999a). Aşk estetiği (5. bs). Ötüken Neşriyat.

Ayvazoğlu, B. (1999b). Güller kitabı (5. bs). Ötüken Neşriyat.

Beşir, A. (1996). Yahya Kemal (2. bs). Ötüken Neşriyat.

Calp, M., Kiliç, M. (2022). Ebyât-I Zâdegân (inceleme-Metin). Külliyat Osmanlı Araştırmaları Dergisi, Nisan 2022(16), 13-36. https://doi.org/10.51592/kulliyat.1062859

Gökçe, E. (2019). Berceste Beyitler (C. 2). Ötüken Neşriyat.

Gökçe, E. (2023). Berceste Beyitler (6. bs, C. 1). Ötüken Neşriyat.

Pala, İ. (2009). Babil'de Ölüm İstanbul'da Aşk (29. bs). Kapı.

Pala, İ. (2011). Kitab-ı Aşk (16. bs). Alfa.

Samsakçı, M. (2017). Türk Mezar Taşı Edebiyatı (2. bs). Kitabevi.

Tahirü'l-Mevlevî. (1973). Edebiyat Lügati. Enderun Kitabevi.

Atlı, Y. (2019, Aralık 30). Bağ-ı dehrin hem hazanın hem baharın. Gazete Gördes. https://www.gazetegordes.com/yazarlar/yasar-atli/bag-i-dehrin-hem-hazanin-hem-baharin

Ayangil Turkish Muzic Orkestra (Direktör). (2021, Haziran 24). Ey dil ey dil niye bu rütbede pür gamsın sen. YouTube. https://youtu.be/ltCAAADObn8?si=yRN7Ajfk2rSvomuT

Ayla Büyükataman. (2016, Ağustos 4). Aşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=jSwLgv-jm5Q

Barış Manço. (2015, Ağustos 18). Tiz-i reftar olanın. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=gcy6tiFH3mk

Baylan, S. B., Yarkın, D. B. (2024,Mart). Derya içredirler deryayı bilmezler. Kitapyurdu. https://www.kitapyurdu.com/kitap/derya-icredir-deryayi-bilmez/362981.html

Ey Şehit Oğlu Şehit. (2023, Ekim 12). Hüsn-i hat . https://www.facebook.com/photo/?fbid=110265944375402&set=a.10458596827673

Gül Yazıcı. (2011, Ekim 3). Bağ-ı dehrin hem hazanın hem baharın görmüşüz. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=NuoUuZxLsKI

Hababam Sınıfı. (2016, Temmuz 1). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=5c_QFoazlVU

Leyla ile Mecnun. (2015, Nisan 29). -Tiz-i reftar olanın. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=mTVxHM1QUmE

Nur Yoldaş. (2014, Ekim 25). Defter-i divanımız. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=SUbhslHbfaU

Vasıl Olmaz Kimse Hakka. (2019, Mayıs 16). YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=iagCaPX1tLU

Yedi Güzel Adam. (2014, Ekim 11). Aşık oldur kim kılar cânın fedâ cânânına. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=HvjayniVyx4

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, E. (2015). Inclusion at preschool period. In I. Koleva, R. Efe, E. Atasoy & Z. B. Kostova (Eds. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.), Education in the 21st century: Theory and practice (pp. 278-296).

Allen, K. E. & Cowdery, G. E. (2015). Stamford, CT: Cencage Learning. The exceptional child: Inclusion in early childhood education (8th ed.).

Aral, N. & Gürsoy, F. (2007). Özel eğitim gerektiren çocuklar ve özel eğitime giriş: Morpa Kültür Yayınları.

Aydoğdu, Ü. R., Karamustafaoğlu, O. ve Bülbül, M. Ş. (2017). Akademik araştırmalarda araştırma yöntemleri ile örneklem ilişkisi: Doğrulayıcı doküman analizi örneği. *Z.G. Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*, 556-565.

Azano, A. P., Callahan, C. M., Missett, T. C., & Brunner, M. (2014). Understanding the experiences of gifted education teachers and fidelity of implementation in rural schools. *Journal of Advanced Academics, 25*(2), 88-100.

Baldiris Navarro, S., Zervas, P., Fabregat Gesa, R. & Sampson, D. G. (2016). Developing teachers' competences for designing inclusive learning experiences. *Educational Technology & Society, 19*(1), 17–27.

Batu, S. & Kırcaali-İftar, G. (2011). Kaynaştırma. (6. Basım). Kök Yayıncılık.

Bilgili, A. E. (2019). Ahmet Emre BİLGİLİ, 18 Nisan 2019. Erişim adresi: http://www.hurriyet.com.tr/egitim/bilsem-taramasina-800-bine-yakin-ogrenci-katildi-41187054.

Cook, L. & Friend, M. (2010). The state of the art of collaboration on behalf of students with disabilities. Journal of Educational and Psychological Consultation, 20, 1-8.

Dinçer, S. (2019) Investigation of the gifted education self-effecacy of teachers work with gifted students. *Journal of Gifted Education and Creativity, 6*(3), 167-174.

Doorlag, D. H. & Lewis, R.B. (2003). Teaching special students in general education classrooms. New Jersey: Merrill Prentice Hall.

Gökdere, M., Küçük, M., & Çepni, S. (2003). Gifted science education in Turkey: Gifted teachers' selection, perspectives and needs. Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching Volume 4, Issue 2, Article 5.

Hayward, A. (2006). Making inclusion happen: a practical guide. Paul Chapman Publishing.

Halvorsen, A. T. & Neary, T. (2009). Building inclusive schools: Tools and strategies for success. Needham Hieghts: Allyn and Bacon.

Herdman, E. A. (2006). Derleme makale yazımında, konferans ve bildiri sunumu hazırlamada pratik bilgiler (Çev. Z. Dörtbudak). *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 3*(1), 2-4.

Kemple, M. K. (2004). Let's be friends: Peer competence and social inclusion in early childhood programs. New York: Teachers College Press, Colombia University.

Kırcaalı İftar, G. (1992.) Özel eğitimde kaynaştırma. Eğitim ve Bilim, 16, 45-50.

MEB (2010). "İlköğretim okullarındaki kaynaştırma uygulamalarının değerlendirilmesi". Eğitim, Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara- Türkiye.

MEB (2013). "Birlikte başarırız bütünleştirme kapsamında eğitim uygulamaları öğretmen kılavuz kitabı". MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara-Türkiye.

MEB, (2017). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, Madde: 6- 15. Erişim adresi: http://meb.gov.tr. Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

MEB, (2017). Destek Eğitim Odaları Kılavuzu. Erişim adresi: http://meb.gov.tr. Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

MEB, (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, Madde:22-1.2.bölüm, Madde:25).

MEB (2019). Bilim ve Sanat Merkezi Öğrenci Tanılama Kılavuzu. Erişim adresi: http://meb.gov.tr. Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

MEB, 2024. https://www.meb.gov.tr/meb-bilsem-sayisinda-hedefini-asti/haber/26129/tr Son Erişim tarihi: 20-03-2024.

Salend, S. J. (2005). Effective Mainstreaming: Creating inclusive classrooms. New Jersey, Macmillan Publishing Company.

Salend, S. J. (2005). Creating inclusive classroom (5th ed.) NJ: Pearson Education.

Sucuoğlu, B., ve Kargın, T. (2006). "İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları". Morpa Kültür Yayınları. İstanbul- Türkiye.

Tortop, H. S., ve Dinçer, S. (2016). Destek eğitim odalarında üstün/özel yetenekli öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerinin uygulama hakkındaki görüşleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD), 4*(2), 36-46.

KAYNAKÇA

Armağan, G. (2015). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutum ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. *Üstün Zekalılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi, 2*(1), 12-16.

Büyüköztürk, Ş. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Cohen, L, Manion L., Morrison K. (2000). Research methods in education. New York: Routledge Falmer.

Çelikkaya, H. (2013). Okul yönetimi ve yüksek öğretimde öğretmenlik. Ankara: Nobel.

Dağlı, E. (2014). Üstün zekalılar enstitüsü, geleceğe açılan pencere. http://www.ustunzekalilar.org/egitimprogramlari/egitimci-egitimi/79-uestuen-yetenekli- cocukларn-egitiminde-oegretmenin-rolue.html

Dinçer, S. (2019) Investigation of the gifted education self-effecacy of teachers work with gifted students. *Journal of Gifted Education and Creativity, 6*(3), 167-174.

Dixon, F. A., Yssel, N., McConnell, J. M., & Hardin, T. (2014). Differentiated instruction, professional development, and teacher efficacy. *Journal for the Education of the Gifted, 37*(2) 111-127.

Duneland Schools (1986). Gifted education handbook. Chesterton. Indiana.

Ersoy, Ö., ve Avcı, N. (2001). Özel gereksinimi olan çocuklar ve eğitimleri "Özel Eğitim", Ya-pa Yayın Pazarlama.

Eskicumalı, A. (2004). Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği. Yüksel Özden (Ed.), Öğretmenlik mesleğine giriş (1-31) içinde. Pegem A Yayıncılık.

Işık-Ercan, Z. Z. (2004). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi için temel prensipler ve kullanılan teknikler.

Levent, F. (2014). Üstün yetenekli çocukları anlamak. Nobel Yayıncılık.

Lewis, J. F. (1982). Bulldozers or chairs? Gifted students describe their ideal teachers. *Gifted Child Today, 23*, 16-19

MEB, (2020). Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_03/04161158_FW__Bilim_ve_ Sanat_ Merkezleri_ Yönergesi_.

MEB, (2022). HİE Kurslar Modülü. http://meb.gov.tr

Reis, S. M. & Westberg, K. L. (1994). The impact of staff development on teachers'ability to modify curriculum for gifted and talented students. *Gifted Child Quarterly, 38*, 127-135.

Tortop, H. S. (2014). Üstün Yeteneklilerin Eğitimine İlişkin Öz-yeterlik Ölçeği (ÜYEÖÖ).

Tortop, H.S. (2014b). Examining the effectiveness of the in-service education program for the education of the academically gifted students in Turkey: A case study. *Journal for the Education of the Young Scientist and Giftedness, 2*(2), 67-86.

Tortop, H. S., ve Dinçer, S. (2016). Destek eğitim odalarında üstün/özel yetenekli öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerinin uygulama hakkındaki görüşleri. *Journal of Gifted Education Research, 4*(2), 11-28.

Tortop, H. S., ve Kunt, K. (2012) İlköğretim öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi, *International Online Journal of Educational Sciences, 5*(2), 441-451.

Wood, B. & Feldhusen, J. F. (1996). Creating special ınterest programs for gifted youth: purdue's super saturday serves as successful model. *Gifted Child Today Magasine, 19*, 22-27.

Kaynakça

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 368-388.

Baş, G. (2011). Türkiye'de eğitim programlarında yapılandırmacılık: Dün, bugün, yarın. Eğitişim Dergisi, 32, 11-17.

Budak, Ş. (2003). Atatürk'ün eğitim felsefesi ve geliştirdiği eğitim sisteminin değiştirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi Sayı 160*.

Eroğlu, E. (2001). Eğitim teknolojisinin tarihi gelişimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (3).

Hesapçıoğlu, M., (2009). Türkiye'de cumhuriyet döneminde eğitim politikası ve felsefesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 29, 121-138.

Kurt, A. A., Bardakcı, S., & Karal, H. (2022). *Eğitim ve Değişim*. Pegem Akademi Yayınları, Ankara.

Kuşci, A., (2021). *Türk Eğitim Tarihi* (1923-1950). İksad Publishing House

Öztürk, C., (2018). Cumhuriyet döneminde eğitim. *Türk İnkılap Tarihi ve Türkiye Cumhuriyeti* (ss.279-300), İstanbul: İstek.

Pehlivan Berber, H., (2023). Modernleşme ve eğitim ilişkisi üzerine bir inceleme. *Dünya İnsan Bilimleri Dergisi,* 2023 (1), 123-140.

Sarpkaya, R., (2002). Atatürk'ün eğitim politikasının kaynakları ve temel ilkeleri. *Eğitim ve Bilim,* 27(126).

Yıldırım, Ö. (2019). *Eğitim ve Toplum İlişkisi*. Erişim: 01.03.2024 https://www.felsefe.gen.tr/egitim-ve-toplum-iliskisi/

KAYNAKÇA

Akturan, U., ve Esen, A. (2008). Nitel Araştırma Yöntemleri. Içinde T. Baş ve U. Akturan (Ed.), *Fenomenoloji*. Seçkin Yayıncılık.

Clouse, R.W. ve Spurgeon, K.L. (1995). Corporate analysis of humor. *Psvchology-A Quarterly Journal of Human Behavior*, 32(3/4), 1-24.

Çelikten, M. (2003). Okul kültürünün şekillendirilmesinde müdürün rolleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,1(4), 1-7

Çelikten, M. (2004). Bir okul müdürünün günlüğü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 123-135.

Çelikten, M. ve Çelikten, Y. (2018). Okul Yöneticilerinin Mizah ve Disiplin Anlayışı. *OPUS – Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8 (Gençlik Araştırmaları Özel Sayısı), 453-467.

Duncan, W.J. (1982). Humor in management: Prospects for Administrative Practice and Research. *Academy of Management Review*, 7, 136–142.

Güler, Ç. ve Güler, B. U. (2010). *Mizah Gülme ve Gülme Bilimi*. Yazıt Yayıncılık.

Gürbüz, R., Erdem, E. & Yıldırım, K. (2013). Başarılı okul müdürlerinin özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 167-179.

Hurren, B. L. (2006). The effects of Principals' Humor on Teachers' Jobsatisfaction, *Educational Studies*, 32(4), 373–385. Çeviren: E. Recepoğlu. (2008). Okul Müdürlerinin Mizah Yeteneğinin Öğretmenlerin İş Doyumlarına Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 74-86.

Kuiper, N. A. ve Martin, R. A. (1998). Is sense of humor a positive personality characteristic? Ruch, W. (Ed*.), The Sense of Humor: Explorations of a Personality Characteristic* (Humor Research Series). Mouton de Gruyter.

Martin, R. A. (2007). *The psychology of humor: An integrative approach*. Elsevier.

Martin, R.A. ve Lefcourt, H. M. (1983). Sense of humor as a moderator of the relation between stressors and moods. *Journal of Personality and Social Psychology,* 45(6), 1313-1324.

Merriam, S.B. (2009). *Qualitative reseacrh: A guide to design and implementation*. Jossey-Bass.

Özer, R. E., Durmaz, A., Özer, A. M., Özdemir, R., Özdemir, B., & Demir, M. S. (2023). Sınıf öğretmenlerinin mesleki yenilikçilik eğilimleri. *International Journal Of Socıal Humanıtıes Scıences Research*,10(93), 758-772.

Patton, M.Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (3. Baskıdan Çeviri). M. Bütün, S. B. Demir (Çev. Ed.). Pegem Akademi.

Recepoğlu, E. (2008). Okul müdürlerinin mizah yeteneğinin öğretmenlerin iş doyumlarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 74-86.

Romero, E. ve Pescosolido, A. (2008). Humor And Group Effectiveness. *Human Relations*, 61(3), 395-418.

Savaş, S. (2009*). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Derslerinde Mizah Kullanımının Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi.

Svebak, S. (2010). The sense of humor questionnaire: Conceptualization and review of 40 years of findings in empirical research. *Europe's Journal of Psychology*, 6(3), 288-310.

Thorson, J. A., ve Powell, F. C. (1993). Sense of humor and dimensions of personality. *Journal of Clinical Psychology*, 49(6), 799–809.

Williams, R. A. ve Clouse, R. W. (1991). *Humor as a management technique: its impact on school culture and climate* (Report No. EA 023 388) (Nashville, TN, Metropolitan Nashville-Davidson County Schools) (ERIC Document Reproduction Service No. ED 337 866).

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayınevi.

Zengin, T. (2018). *Okul yöneticilerinin mizah tarzlarının örgütsel sessizliğine etkisi*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Aydın Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi.

Ziegler, V., Gerald Boardman, G. & Thomas, M.D. (1985). Humor, leadership, and school climate. *The Clearing House*, 58(8), 346-348.

EK- Eğitim Yönetiminde Mizah- Mülakat Soruları

1.Tecrübelerinize göre "mizah" ı nasıl tanımlarsınız?

2. Okul yönetiminde kullandığınız mizah bilgilerini / yöntemlerini hangi ortam ya da platformlardan seçersiniz? Öğrenirsiniz?

3. Problemlere bir çözüm yaklaşımı olarak mizahı nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu konuda bizimle paylaşabileceğiniz bir örneğiniz / anınız var mı?

4. Okul yönetiminde özellikle mizaha başvurduğunuz ortamlar neler olabilir? Bir örnek paylaşabilir misiniz?

5. Öğretmenlere karşı özellikle kullandığınız ve manidar dönütler aldığınız mizah ya da mizahlardan bizimle paylaşabileceğiniz örnekler neler olabilir?

6. Okul yöneticisinin mizah kullanımının otorite ya da yetkisini kabul konusunda bir zaafa sebep olabileceğini düşünüyor musunuz? Neden?

7. Okul yöneticisi için mizah yetenek ya da becerisi gerekli midir? Neden?

8. Size göre okul ortamında mizahın ne gibi negatif sonuçları da olabilir?

9. Size göre mizahın "okul yöneticisine" problemlere yaklaşımı ya da çözüm aşamasında ne gibi faydaları olabilir?

KAYNAKÇA

Anonim. (1997). *Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları*, Ankara.

Aslanapa, O. (1993). *Türkiye'de Avusturyalı Sanat Tarihçileri ve Sanatkârlar*. Eren Yayıncılık, İstanbul.

Berk, N.- Gezer, H. (1973). *50 Yılın Türk Resim ve Heykeli.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.

Başoğlu, T. (1986). *Türk Heykel Sanatı*. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi (4.cilt), İletişim Yayınları, İstanbul.

Bulat, M. (2017). Modern Türk heykeli. *ASOS JOURNAL Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 1-8.

Çelebi, Ö. (1973). *Atatürk Kayseri'de*. Ay Yıldız Matbaası, Ankara.

Erkulseyitoğlu, E. (1960). Sarayburnu'ndaki Atatürk Heykeli'nin Aksaray meydanına nakli düşüncesi münasebetiyle", Hürriyet, 4457, 2.

Eyice, S. (1986). *Atatürk ve Pietro Canonica*, Eren Yayıncılık, İstanbul.

Dere, U. (2020). Cumhuriyetin ilk yıllarında eski başkentte yeni rejimin ilk sembolü: Sarayburnu Atatürk Heykeli." *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*,67, 117-142.

Gezer, H. (1984). *Cumhuriyet Dönemi Türk Heykeli*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara.

Göde, K. (1994). Atatürk'ün Kayseri'yi ziyaretleri. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10(28), 49 – 54.

Meriç, H. (1985). *Cumhuriyet Döneminde Heykelcilik*. Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi (4. cilt), İletişim Yayınları, İstanbul.

Uzun, D. (2012). Heykel sanatının Türk kültürü içindeki yeri ve Yervant Oskan Efendi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi,* 1, 279-291.

KAYNAKÇA

Akay, K. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına verilen satranç eğitiminin bilişsel ve sosyal davranışa etkisinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Erhan, E., Hazar, M. ve Tekin, M. (2009). Satranç oynayan ve oynamayan ilköğretim öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 11*(2), 1-8.

Kaymak Özmen, S. (2011). Dikkat toplama becerisini geliştirici etkinlikler: İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıf (2. bs.). Anı Yayıncılık

Kulaç O. (1991). Satranç öğretmen kılavuz kitabı. Ankara: Türkiye Satranç Federasyonu Yayınları. Kulaç, O. (2006). Başlangıç düzeyi satranç ders kitabı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları

Milat, M. (2006). The role of chess in modern education. www.kidchess.com/milat_roleofchess.htm.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). İlköğretim satranç dergi öğretim programı ve kılavuzu 1-8 programı. MEB Yayınları.

Seçer, Z., & Özmen, S. K. (2015). Dikkat toplamayı geliştirici etkinliklerin içtepisel okul öncesi çocukların düşünme ve dikkat toplama becerilerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *23*(4), 1803-1816.

Türkiye Satranç Federasyonu. (2014). Satrancın yararları. https://www.tsf.org.tr/index2.php?option=com_content&task=view&id=150&Itemid

KAYNAKÇA

Aktaş, A. ve Özgenel, M. (2020). Okul müdürlerinin liderlik stillerinin öğretmen performansına etkisi. Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama, 3(2), 1-18.

Aslan, Ü. (2013). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişkinini incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziantep Üniversitesi.

Avcı, A. (2015). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 12-2(24), 161-189.

Duman, N. (2021). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri ile örgütsel sinerji arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.

Işıldak, F. (2017). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri ile okul kültürü arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bahçeşehir Üniversitesi.

Kendir, M. T. (2022). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile ilgili yapılmış bilimsel çalışmalara ilişkin bir içerik analizi (2010-2021) [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Mete, U. (2018). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik özellikleri ve problem çözme becerilerinin incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Özyiğit, P. (2012). İlköğretim okullarındaki öğretmenlerin okul müdürlerine duydukları güven ile okul müdürlerinin liderlik stilleri arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

Serbest, A. (2014). Ders imecesi yönteminin etki alanları üzerine bir meta-sentez çalışması [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Şenel, T. (2022). Okul yöneticilerinin liderlik becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Pamukkale Üniversitesi.

Şevik, M. K. (2012). İlköğretim okulları müdürlerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel güven algıları arasındaki ilişki [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi.

Yılmaz, P. (2019). Öğretmen algılarına göre okul müdürlerinin dönüşümcü liderlik davranışları ile örgütsel iletişim arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Kaynakça

Arslan, A. S. (2014). Kayseri'nin İlk Modern Eğitim Yapısı: Kayseri Lisesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. (36). 1-33.

Başgöz, İ. (2005). *Türkiye'nin Eğitim Çıkmazı ve Atatürk*. Pan Yayıncılık.

Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü. (1933). *Maarif 1923-32 İstatistikleri*. Devlet Matbaası.

Cicioğlu, H. (1985). *Türkiye Cumhuriyeti'nde İlk ve Ortaöğretim-Tarihi Gelişimi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel.

Kayseri Lisesi 1938-1939. (1939). Acun Matbaası.

Özbek, Y. (2010). Seyfullah Efendi Konağı'ndan İdadiye: Kayseri Lisesi. *Prof. Dr. Harun Güngör Armağanı*. (M. Argunşah-M. Ünal, Haz.). Kesit Yayınları. 297-306.

Sakaoğlu, N. (1992). *Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi*. İletişim Yayınları.

Somel, S. A. (2019). *Osmanlı'da Eğitimin Modernleşmesi (1839-1908)-İslamlaşma, Otokrasi ve Disiplin*. (O. Yener, Çev.). İletişim Yayınları.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (1999). *Cumhuriyetin İlk Yıllarında Eğitimden İzler (1923-1930)*. 4. Akşam Sanat Okulu ve Çıraklık Eğitim Merkezi Matbaası.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1341). *1339-1340 Ders Senesi İhsaiyat Mecmuası*. Matbaa-i Âmire.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1927). *1924-1925 Ders Senesi İhsaiyat Mecmuası*. Devlet Matbaası.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1928). *1925-1926 Ders Senesi İhsaiyat Mecmuası*. Devlet Matbaası.

Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekâleti. (1929). *1926-1927 İstatistik Yıllığı*. Devlet Matbaası.

Yücel, H. A. (1994). *Türkiye'de Orta Öğretim*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Yücel, M. S. (2022). Eğitim Tarihi Açısından Maarif Vekâleti İhsaiyat Mecmuası. *XVIII. Türk Tarih Kongresi-Kongreye Sunulan Bildiriler XI. Cilt*. Türk Tarih Kurumu Yayınları. 391-410.

KAYNAKÇA

Akdeniz, F. (2023). ATATÜRK' te Bilimsel Anlayış Tutkusu. Tarih Çevresi.

Arı, K. (2006). Atatürk'ün yazarlığı ve gazeteciliği. *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi, 5*(13), 3-23.

Arslan, L. (2023). Dilde Sadeleşme Çabalarının Atatürk'ün Geometri Kitabına Katkıları. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi,* Özel Sayı: Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye, 46-73.

Erdem, A. R. (2014). Atatürk'ün bilime verdiği önem: bilimi ve bilimsel düşünceyi hayatta rehber edinmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 8*(0). 1033-1046.

Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Journal Of Social Sciences Institute. 15*(0). 170-189. DOI: 0000-0001-5352-8552.

Manisa Celal Bayar Üniversitesi (2018, 10 Kasım). Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü saygı ve minnetle andık. https://www.mcbu.edu.tr/Haber/Cumhuriyetimizin-kurucusu-Gazi-Mustafa-Kemal-Ataturku-saygi-ve-minnetle-andik_09_11_57 adresinden 30 Ocak 2024 tarihinde alınmıştır.

Mazmanoğlu, A. (2016). Atatürk ve Matematik. *Aydın İnsan Ve Toplum Dergisi, 2*(4), 43-64.

MEB, (2010). Ortaöğretim geometri dersi 11. sınıf öğretim programı. (Online döküman). WEB sayfasından alındığı tarih: 03.02.2024

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 4*(1), 227-256. https://doi.org/10.33400/kuje.843306

Şevik, N. ve Gündoğdu, M. (2018). Çeviri eğitiminde çevirmen adayı öğrencilerin edinmesi gereken temel becerilere bir üst bakış. *Ihlara Eğitim Araştırma Dergisi, 3*(1), 78-89.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2024). https://sozluk.gov.tr/26.03.2024 tarihinde edinilmiştir.

Wach, E. (2013). Learning about qualitative document analysis.

ortalamasında Kayseri ili Sümer Fen Lisesi 2021 yılında 81.179, 2022 yılında 59.661, 2023 yılında 48.125 sıralamaya yükselmiştir. Bu sıralamalar Türkiye ortalamasının çok üzerinde gerçekleşmiştir. Bu veriler okulun ortalama verileri olup ayrıca ferdi olarak birçok öğrenci derece sıralama yaparak hayallerindeki üniversitelere yerleşmişlerdir.

KAYNAKÇA

1- Newman, F., Bryk, A. S. & Nagaoka, J. K. (2001). Authentic intellectual work and standardized tests:conflict-or-coexistence?. Improving Chicago's Schools, Consortium On Chicago School Research.

2- Çakmaklı, A. (2008). Yapılandırılmış iletişim gridi tekniğinin öğrenci performansını ölçme süreci açısından etkililiğinin incelenmesi [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Abant İzzet Baysal Üniversitesi

2.5. TARTIŞMA

İnsanlar anadiliyle düşünürler. Bilim ve felsefe yapmaya uygun bir düşünce faaliyeti ancak anadille düşünme ile mümkün olacaktır. İdeal bir eğitim, derin düşünmeyi sağlayarak öğrencileri bilim faaliyetlerine yönlendirebilmelidir. Bilimsel düşünce faaliyetinde kullanılan terimler kolay çağrışım yaptıracak zenginlikte bir anadil olmalıdır.

Türkçe, eğitim-öğretim terminolojisini oluşturabilecek zenginlikte bir dildir. Atatürk'ün Türkçeleştirdiği geometri terimlerinin zihinde çağrışım yapmasında getirdiği kolaylık ve bu terimlerin bugün hala kullanılabiliyor olması bunun en canlı kanıtlarından biridir.

2.6. ÖNERİLER

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile uyumlu bir şekilde eğitim-öğretim dilinin Türkçeleştirme çalışmaları devamlı olmalıdır.

Bir dili zenginleştirmek, bilim ve felsefe yapabilecek bir dil konumuna yükseltmek kültür ve medeniyete katkıda bulunan ürünleri ortaya çıkarmaya da bağlıdır. Örneğin; kağnıyı oluşturan tüm parçalar Türkçedir ancak bir otomobilin hemen hemen hiçbir parçası Türkçe değildir. Türk gençliğinin bilim ve felsefe yapması, Türk kültür ve medeniyetini zenginleştirmesi yolunda önemli bir aracı olacaktır.

Türk Devletleri Teşkilatı ortak eğitim-öğretim dilini kullanmaya yönelik çalışmalar yapmalıdır

Mevcut Matematik öğretiminde kullanılan bazı terimler Türkçeye çevrilerek kullanılması öğrencinin zihninde anlamlı çağrışım yapacağı için öğrenimde kolaylık sağlayacaktır. Örneğin; Kombinasyon-seçilim, permütasyon-dizilim veya sıralı seçilim, diskriminant- ayraç, fonksiyon- işlev

3. KAYNAKÇA

Gülensoy, T., (2007) Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

Gündoğan, A.O., (1997), Bilim Dili Olarak Türkçe paneli bildirisi, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü, Erzurum

Güngör, B., (2013) Matematik Terimlerini Türkçeleştirme Hareketleri. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi

Nişanyan, S. (2020). Nişanyan Sözlük-Çağdaş Türkçenin Etimolojisi, 2.Baskı Liberus Kitap, İstanbul

Özkan, S. H., (2017), Osmanlı Devleti'nde Eğitim Dili ve Yabancı Dil Meselesi, Eğitime Bakış Dergisi, S:39 s.54)

T.C. Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Tarihçesi. https://tdk.gov.tr/tdk/kurumsal/tarihce-2/

Tietze, A. (2002), Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı, 1. Baskı Simurg Kitapçılık, İstanbul

KAYNAKÇA

Acar, S., & Peker, B. (2021). What are the purposes of teachers for using the eTwinning platform and the effects of the platform on teachers? *Acta Didactical Napocensia, 14*(1), 91-103

Avcı, F. (2021). Çevrimiçi bir öğrenme ortamı olarak eTwinning platformuna iliĢkin öğretmenlerin görüş ve değerlendirmeleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, *10* (1), 1-22. https://doi.org/10.30703/cije.663472

Bozdağ, Ç. (2017). Almanya ve Türkiye'de okullarda teknoloji entegrasyonu: eTwinning örneği üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi, 1*(1), 42- 64.

Çavuş, R., Balçın, M. D., & Yılmaz, M. (2021). Fen bilimleri öğretmenlerinin eTwinning proje süreçlerindeki deneyimlerine yönelik görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi,* 10(1), 246-272

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları, 6. Baskı.

Yılmaz, F. & Altun Yılmaz, S. (2012). Çokkültürlülük projesi: e-twinning uygulamalarına ilişkin öğrenci görüşleri. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(8) 120-132.

KAYNAKÇA

Acun, İ., Önder, C., & Tarman, B. (2013). Değerler: Kim ne kadar değer veriyor? *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 191-206.

Akbaş, O. (2004). *Türk mili eğitiminin duyuşsal amaçlarının ilköğretim 2. kademesindeki gerçekleştirme derecesinin değerlendirilmesi.* Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Dergisi.

Altuntaş, B., Güleç, H., Şahin, N., Genç, N., & Taşcı, S. (2023). *İlkokul Hayat Bilgisi 3. Sınıf Ders Kitabı.* İzmir: Devlet Kitapları Döner Sermaye Müdürlüğü.

Cüceloğlu, D. (1996). *İçimizdeki çocuk.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Doğanay, A. (2006). *Değerler eğitimi, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler öğretimi.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Dokumacı, A., Özdemir, N., & Dokumacı, Z. (2023). *İlkokul Hayat Bilgisi 2 Ders Kitabı.* İzmir: DEvlet Kitapları Döner Sermaye Müdürlüğü.

Esemen, A. (2020). Hayat Bilgisi öğretim programı kazanımlarının kök değerler ile ilişkisinin değerlendirilmesi. *Uluslar Arası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16-29.

Fidan, N., & Erden, M. (2001). *Eğitime giriş.* İstanbul: Alkım Yayınları.

Keskin, Y. (2012). İlköğretim programlarındaki bazı ortak değerlerin kazanılma düzeylerinin bazı değişkenler açısından karşılaştırılması (Samsun ili örneği). *The Journal Of Academic Social Studies*, 827-849.

Kuşçu, Ö., Bozdaş, Y., & Yıldırım, S. (2014). Montessori eğitiminin çocuklarda sorumluluk alma, sırasını bekleme, başladığı işi bitirme becerisine etkisinin değerlendirilmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 307-322.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı.* Ankara: MEB Yayın.

Özen, Y. (2013). Sorumluluk duygusu ölçeğinin geliştirilmesi, geçerlilik ve güvenilirliği. *Journal of European Education*, 17-23.

Polat, B. (2023). *İlkokul Hayat Bilgisi 1 Ders Kitabı.* Ankara: İhsan Yayıncılık.

Sezer, A., & Çoban, O. (2016). Ortaokul öğrencilerinin sorumluluk değeri algıları. *Uşak Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 22-39.

Şahan, E. (2011). *İlköğretim 5. ve 8. sınıf programlarındaki sorumluluk eğitimine dönük kazanımların gerçekleştirme düzeyleri.* Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TDK. (1988). *Türk Dil Kurumu.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Turan, S., & Aktan, D. (2008). Okul hayatında var olan ve olması düşünülen sosyal değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 227-259.

Yavuzer, H. (2000). *Çocuk eğitimi el kitabı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

EĞİTİMDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR

Editörler
Dr. Berrin Bayburt
Dr. Tolga Topçubaşı

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİMDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR

Editörler: Dr. Berrin Bayburt, Dr. Tolga Topçubaşı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-46-5
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMALAR
Editörler: Dr. Berrin Bayburt, Dr. Tolga Topçubaşı
VI+92 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-46-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Kaynaklar

Ağalday, B., Özgan, H., Arslan, M. C. (2014). İlkokul ve Ortaokullarda Görevli Yöneticilerin Örgütsel Muhalefete İlişkin Algıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 4 (3), 35-50.

Akyürek, M. İ. (2020). "Öğretmenlerde Whistleblowing (Bilgi Uçurma): Bir Fenomenoloji Çalışması. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5 (1), 17-29.

Ay, G. (2021). Örgütlerin Düşünce Rezervleri Örgütsel Muhalefet, Örgütsel Davranış Şimdi Bunlar Konuşuluyor, Ed. F. Üstün, A. İ. Koca Ballı, Ankara: Detay Yayıncılık.

Bilginoğlu, E., Yozgat, U. (2020). İş Tatmini, Örgütsel Muhalefet ve İşten Ayrılma Niyeti İlişkisi Üzerine Bir Araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 8 (1), 255-271.

Brandes, P., Martinez, A. D., Castro, S. L. (2008). The Interactive Effects Of Job Insecurity and Organizational Cynicism On Work effort following a layoff. *Journal of Leadership& Organizational Studies*, 3, 233-247.

Doğan, Ü., Yıldızbaş, Y. V., Abdurrezzak, S., Özkul, R. (2021). Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmenlerin Örgütsel Muhalefet ve Örgütsel Yalnızlık Algı Düzeylerinin İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (3), 1086-1099.

Doğanay, A. ve Çöp S. (2019). Lider İletişim Tarzları Bağlamında Aktif İletişim Tarzının Örgütsel Muhalefete Etkisinde Örgütsel Erdemliliğin Düzenleyici Rolü: Otel İşletmeleri Üzerine Bir Çalışma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12 (1), 159-175.

Erdost, E. H., Karacaoğlu, K., Reyhanoğlu, M. (2007). Örgütsel Sinizm Kavramı Ve İlgili Ölçeklerin Türkiye'deki Bir Firmada Test Edilmesi, 15. Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi, Bildiriler Kitabı, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, 514- 524.

Eroğlu, Ş. G., Alga, E. (2017). Açık Sistem Açısından Örgütsel Muhalefet. *Yeni Fikir Dergisi*, 9 (18), 64-86.

Garner, J. T. (2013). Dissenters, Managers And Coworkers: The Process Of Co-constructing Organizational Dissent And Dissent Effectiveness. *Management Communication Quarterly*, 27 (3), 373-395.

Hirschman,A.O.(1970).*Exit, Voice And Loyalty: Responses To Decline In Firms, Organizations, And States*, Harvard University Press.

Kadı, A., Beytekin, O. F. (2015). Okul Kültürü ve Örgütsel Muhalefet Davranışları Arasındaki İlişkinin Meslekî Değerler Aracılığıyla Araştırılması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 5 (1), 71-97.

Kassing, J. W. (1997). Articulating, Antagonizing And Displacing: A Model Of Employee Dissent. *Communication Studies*, 48 (4), 311-332.

Kassing, J. W. (1998). Development And Validation Of The Organizational Dissent Scale. *Management Communication Quarterly*, 12 (2), 183-229.

Kassing, J. W., Armstrong, T. A. (2002). Someone's Going To Hear About This; Examining the Association Between Dissent-Triggering Events and Employees' Dissent Expression. *Management Communication Quarterly*, 16 (1), 39-65.

Koçmar, S. (2019). *Örgütsel Kimlik Algısının Örgütsel Muhalefet İle İlişkisi, Kişilik Özelliklerinin Düzenleyici Rolü*, Trakya Üniversitesi Doktora Tezi.

Macneil, A., Prater, D. and Busch, S. (2009). The Effects Of School Culture And Climate On Student Achievement. *International Journal of Leadership in Education*, 12 (1), 73–84.

Öztürk, O. (2020). *Öğretmenlerin Örgütsel Muhalefetin Nedenlerine İlişkin Görüşleri*, Sakarya Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Özüren, Ü., Paksoy, M. (2019). İş Görenlerin Nepotizm Algılarının Örgütsel Muhalefet Tutumları Üzerindeki Etkisi: İstanbul'da Çorap Sanayi Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 41, 210-219.

Polat, S., Günçavdı, G. (2019). Okul Yöneticilerinin Öğretmenlerin Gösterdikleri Örgütsel Muhalefet İçin Görüşleri. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı – 2-4 Mayıs 2019, 149-155.

Seçtim, H., Erkul, H. (2020). Yönetim Yaklaşımları Üzerine Kuramsal Bir Değerlendirme, *Management And Political Sciences Rewiev*, 2 (1), 18-50.

Shahinpoor, N. ve Matt, B. F. (2007). The Power Of One: Dissent And Organizational Life. *Journal of Business Ethics,* 74 (1), 37-48.

Şentürk, F. K., Coşkuner, M. (2018). Liderlik Tiplerinin Örgütsel Muhalefet Üzerindeki Etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (68), 1703-1721.

Uğurlu, E. (2017). *Öğretmenlerin Politik Yetileri İle Örgütsel Muhalefet Düzeyleri Arasındaki İlişki*, Uşak Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Yalçın, S., Saygı, E. (2021). Ortaokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılık, Örgütsel Muhalefet ve Örgütsel Sessizlik Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF)*, 5 (4), 402-426.

Yıldırım, A. (2020). Örgütsel Adalet Algısının Örgütsel Muhalefet Davranışına Etkisi, Eğitim Çalışanları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25 (2), 203-219.

Yıldız, K. (2014). Örgütsel Muhalefet. *Akademik Bakış Dergisi*, 43, 1-20.

Gürler, M., Yirci, R. (2021). Okul Yöneticilerinin Mizah Davranışları ile Örgütsel Muhalefet İlişkisi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 164-182.

Kaynakça

Baloğlu N. (2011a) Dağıtımcı Liderlik: Okullarda Yönetiminin Yeniden Yapılandırması Surecinde Dikkate Alınması Gereken Bir Liderlik Yaklaşımı. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 127–14

Baloğlu N. (2011b) Dağıtımcı Liderlik Uygulamaları: Eklektik Bir Tasarım Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, (4), 163–18.

Harris, A. (2005). Distributed Leadership. İçinde B. Davies (Ed.), The Essentials of School Leadership (ss. 160-172). Londra: Paul Champmen Publishing and Corwin Press.

Korumaz, M., Sadoula, G. (2020). Yönetici ve Öğretmenlerin Dağıtımcı Liderlik Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma, *Türkiye Eğitim Dergisi,* 5 (2), 320-345.

Pye, A. (2005). Leadership and Organizing: Sensemaking in Action. *Leadership*, 1(1), 31-49.

Kaynakça

Avcı, A., Bozgeyikli, H. (2017). Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeylerinin Yordayıcısı Olarak Psikolojik Sermaye. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45 (45), 43-57.

Basım, H., N., Çetin, F. (2011). Yetişkinler İçin Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği'nin Güvenilirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 22 (2), 104-116.

Carver, C. S. (1998). Resilience And Thriving: Issues, Models, And Linkages. *Journal of Social Issues*, 54, 245-266.

Coutu, D. (2002). "How Resilience Work". *Harvard Business Review*, 80 (5), 46-51.

Çakır, Ö. (2017). Okul Yöneticilerinin Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi, *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 25 (1), 173-183.

Çelik, E. (2013). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Yılmazlık Özelliklerinin Duygusal Dışavurum Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17 (2), 221-236.

Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi Yayınları.

Çetin, E. (2019). Öğretmenlerin Psikolojik Dayanıklılığı ile Stresle Başa Çıkma Tarzları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Tezi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Day, C. L., Bedeian, A. G. (2000). Leader Resilience: Addressing The Challenges Of A Turbulent World. *Journal Of Managemen*t, 26(3), 543-580.

Dayıoğlu, M., Yılmaz, K. (2018). Okul Yöneticilerinin Psikolojik Sermayelerinin ve Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *International Journal of Educational Sciences*, 13(1), 137-152.

Doğan, T. 2015. Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği"nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *The Journal of Happiness and Well-Being*, 3(1), 93-102.

Erdem, H (2016). Stresle Başa Çıkmada İç Kontrol Odağının Yordayıcı Gücü ve Psikolojik Sermayenin Aracılık Rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 31 (78), 1- 12.

Erdoğan, İ. (2000). *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık

Esen, U. (2012). Okul Yöneticilerinin Yönetici Kaygı Düzeyleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Freeman, D.H., Carson, M. (2006). Developing Workplace Resilience: The Role Of ThePeer Referral Agent Diffuser. *Journal Of Workplace Behavioral Health*, 22(1), 113-121.

Gurbanlı, E. ve Taşlıyan, M. (2022). İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Psikolojik Dayanıklılık ve Örgütsel Yabancılaşma Üzerine Etkisi: Otel İşletmelerinde Alan Araştırması Azerbaycan Örneği. *İktisat İşletme ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1 (1), 39-67

Karabulut, N. ve Balcı, A. (2017). Okul Yöneticilerinin Yılmazlık Düzeyi ve Denetim Odağı ile İlişkisi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 196-214.

Karademir, T., Açak, M. (2019). Üniversiteli Sporcuların Psikolojik Dayanıklılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (2), 803-816.

Kathleen, T., & Dyer, J. (2004). Resilience: A Historical Review Of The Construct. *Holistic Nursing Practice,* 18 (1), 3-10. Kayıkçı, E., Bekiroğulları, E. M. (2021). Okul Yöneticilerinin Algılarına Göre Okul Yöneticileri mesleki Yeterliliklerinin İncelenmesi: Bir Nicel Çalışma. *Uluslararası İnovatif Eğitim Araştırmacısı*, 1 (1), 66-74. Keleş, H.N. (2011). Pozitif Psikolojik Sermaye: Tanımı, Bileşenleri ve Örgüt Yönetimine Etkileri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 1309-8039.

Kırımoğlu, H., Çokluk, G. F., Yıldırım, Y. (2012). Türk Antrenörlerinin Yılmazlık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (39), 115-127.

Kırımoğlu, H., Yıldırım, Y., & Temiz, A. (2010). İlk ve Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yılmazlık Düzeylerinin İncelenmesi (Hatay İli Örneği). *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 4 (1), 88-97.

Klag, S., Bradley, G. (2004). The Role Of Hardiness In Stress And Illness: AnExploration Of The Effect Of Negative Affectivity And Gender. *British Journal Of HealthPsychology*, (9), 137-161.

Kobasa, S. C. (1979). Stressful Life Events, Personality, And Health: An Inquiry Into Hardiness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37 (1), 1-11.

Kutanis, R.Ö., Yıldız, E. (2014). Pozitif Psikoloji ile Pozitif Örgütsel Davranış İlişkisi ve Pozitif Örgütsel Davranış Boyutları Üzerine Bir Değerleme. *Visionary E-Journal*,5(11),135-154.

Luthans, F. (2002). Positive Organizational Behavior: Developing And Managing Psychological Strengths. *Academy of Management Executive*, 16, 57-72.

Luthans, F., Youssef, C. M., Avolio, B. J. (2007). Psychological Capital: Developing And Validating A Measure. *Human Resource Development Quarterly*, 18 (1), 59-86.

Luthar, S. S., Cicchetti, D., Becker, B. (2000). The Construct Of Resilience: A Critical Evaluation And Guidelines For Future Work. *Child Development,* 71 (3), 543-562.

Maddi, S. R. (2006). Hardiness: The Courage To Grow From Stresses. *The Journal of Positive Psychology,* 1(3), 160-168.

Özer, M., Karabulut, Ö. Ö. (2003). Yaşlılarda Yaşam Doyumu. *Geriatri*, 6 (2), 72-74.

Smith, B. W., Dalen, J., Wiggins, K., Tooley, E., Christopher, P., ve Jennifer Bernard, J. (2008). The Brief Resilience Scale: Assessing The Ability To Bounce Back. *International Journal of Behavioral Medicine,* 15, 194–200.

Sonkur, A. (2021). Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerde Azim ve Psikolojik Sağlamlığın Rolü. *Millî Eğitim,* 50 (230), 445-460.

Sönmez, M. (2019). Okul Yöneticilerinin Stresle Başa Çıkma Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bir Programın Etkisi. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 7 (1), 17-34.

Söylemez, D. (2023). Okul Yönetiminde Psikolojik Dayanıklılık Kavramı Üzerine Değerlendirme. İçinde Karataş, İ.H., Öksüz-Gül, F. & Polat-Bunsuz, H. (Editörler). 3rd International School Principals Conference (68-76). İstanbul: 23-26 Haziran 2024

Tusaie, K., Dyer, J. (2004). Resilience: A Historical Review Of The Construct. *Holistic Nursing Practice,* 18, 3–8.

Kaynakça

Avolio, B. J., Kahai, S. S. (2003). Adding the "E" to E-Leadership: How It May Impact Your Leadership. *Organizational Dynamics*, 31 (4), 325-338.

Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice Hall.

Bass, B. M. (1985). *Leadership and Performance Beyond Expectations.* Free Press.

Beckhard, R., Harris, R. T. (1987). *Organizational Transitions: Managing Complex Change*. Addison-Wesley.

Bertalanffy, L. V. (1968). *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. George Braziller.

Biddle, B. J. (1979). *Role Theory: Expectations, Identities, and Behaviors*. Academic Press.

Bion, W. R. (1961). *Experiences in Groups*. Tavistock Publications

Blake, R. R., Mouton, J. S. (1964). *The Managerial Grid*. Gulf Publishing Company.

Blanchard, K. H., Zigarmi, P., Zigarmi, D. (1985). *Leadership and the One Minute Manager: Increasing Effectiveness Through Situational Leadership*. Harper & Row.

Bozkurt, D. Ü. (2021). Öğretmenlerin Yıkıcı Liderlik Davranışlarının Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 22-35.

Bridges, W. (1991). *Managing Transitions: Making the Most of Change*. Da Capo Press.

Bruner, J. S. (1957). On Perceptual Readiness. *Psychological Review*, 64 (2), 123.

Burns, J. M. (1978). *Leadership*. Harper & Row.

Costa, P. T., McCrae, R. R. (1992). *NEO Personality Inventory-Revised (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) Professional Manual*. Psychological Assessment Resources.

Crowther, F., Kaagan, S., Ferguson, M., Hann, L. (2002). *Developing Teacher Leaders: How Teacher Leadership Enhances School Success*. Corwin Press.

Çetin, M. (2019). *Güncel Liderlik Kuramları: Teoriler ve Uygulamalar*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Dahl, R. A. (1957). The Concept of Power. *Behavioral Science*, 2 (3), 201-215.

Digman, J. M. (1990). Personality Structure: Emergence of the Five-Factor Model. *Annual Review of Psychology*, 41 (1), 417-440.

Duyan, E. C., Van Dierendonck, D. (2014). Hizmetkar Liderliği Anlamak: Teoriden Ampirik Araştırmaya Doğru. Sosyoloji Konferansları, No: 49 (2014-1), 1-32.

Einarsen, S., Aasland, M. S., Skogstad, A. (2007). Destructive Leadership Behaviour: A Definition and Conceptual Model. *Leadership Quarterly*, 18 (3), 207-216.

Festinger, L. (1957). *A Theory of Cognitive Dissonance*. Stanford University Press.

Fiedler, F. E. (1967). *A Theory of Leadership Effectiveness*. McGraw-Hill.

French, J. R. P., Raven, B. (1959). The Bases of Social Power. *Studies in Social Power*, 1 (2), 150-167.

Freud, S. (1921). Group *Psychology and the Analysis of the Ego*. Norton & Company.

Fullan, M. (2014). *Leading in a Culture of Change*. John Wiley & Sons.

Galliers, R. D., Leidner, D. E. (Eds.). (2003). *Strategic Information Management: Challenges and Strategies in Managing Information Systems*. Butterworth-Heinemann.

George, G., Haas, M. R., Pentland, A. (2014). Big Data and Management. *Academy of Management Journal*, 57 (2), 321-326.

Goh, J. M., Gao, G., Agarwal, R. (2016). The Creation of Social Value: Can an Online Health Community Reduce Rural-Urban Health Disparities?, *MIS Quarterly*, 40 (1), 247-263.

Goldberg, L. R. (1990). An Alternative Description of Personality: The Big-Five Factor Structure. *Journal of personality and social psychology*, 59 (6), 12-16.

Greenleaf, R. K. (1977). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. Paulist Press.

Halling, P., Heck, R. H. (1996). Reassessing the Principal's Role in School Effectiveness: A Review of Empirical Research, 1980-1995. *Educational Administration Quarterly*, 32 (1), 5-44.

Harris, A., Muijs, D. (2005). *Improving Schools Through Teacher Leadership*. Open University Press.

Hawn, C., Kayworth, T. (2015). Digital Leadership: A Critical Review. *The Leadership Quarterly*, 26(1), 62-84.

Hersey, P., Blanchard, K. H. (1969). *Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources*. Prentice-Hall.

Hersey, P., Blanchard, K. H. (1996). Great Ideas Revisited: Life-Cycle Theory of Leadership. *Training & Development*, 50 (1), 42-47.

Hirschhorn, L. (1988). *The Workplace Within: Psychodynamics of Organizational Life*. MIT Press.

House, R. J. (1971). A Path-Goal Theory of Leader Effectiveness. *Administrative Science Quarterly*, 16 (3), 321-338.

House, R. J., Mitchell, T. R. (1974). Path-Goal Theory of Leadership. *Journal of Contemporary Business*, 3 (4), 81-97.

House, R. J., Rizzo, J. R. (1972). Role Conflict and Ambiguity as Critical Variables in a Model of Organizational Behavior. *Organizational Behavior and Human Performance*, 7 (3), 467-505.

House, R. J., Mitchell, T. R. (1974). Path-Goal Theory of Leadership. *Journal of Contemporary Business*, 3(4), 81-97.

John, O. P., Srivastava, S. (1999). The Big Five Trait Taxonomy: History, Measurement, and Theoretical Perspectives. *Handbook of Personality: Theory and Research*, 2, 102-138.

Kahn, R. L., Wolfe, D. M., Quinn, R. P., Snoek, J. D., Rosenthal, R. A. (1964). *Organizational Stress: Studies in Role Conflict and Ambiguity*. John Wiley & Sons.

Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica: Journal of the Econometric Society*, 263-291.

Karsantık, İ., Bozkurt, D. Ü. (2021). Öğretmenlerin Yıkıcı Liderlik Davranışlarının Belirlenmesine Yönelik Nitel Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 54, 1-22.

Katz, D., Kahn, R. L. (1978). *The Social Psychology of Organizations* (Vol. 2). John Wiley & Sons.

Katzenmeyer, M., Moller, G. (2009). *Awakening the Sleeping Giant: Helping Teachers Develop as Leaders* (3rd ed.). Corwin Press.

Kellerman, B. (2004). *Bad Leadership: What it is, How It Happens, Why It Matters.* Harvard Business Press.

Khosrowpour, M. (Ed.). (2019). *Leading Digital Transformation and Innovation In Today's World*. Routledge.

Kotter, J. P. (1996). *Leading Change*. Harvard Business Press.

Lambert, L. (2003). *Leadership Capacity for Lasting School Improvement*. ASCD.

Leithwood, K., Jantzi, D., Steinbach, R. (1999). *Changing Leadership for Changing Times*. Open University Press.

Lewin, K. (1951). *Field Theory in Social Science: Selected Theoretical Papers.* Harper & Row.

Liden, R. C., Wayne, S. J., Zhao, H., Henderson, D. (2008). Servant Leadership: Development of a Multidimensional Measure and Multi-Level Assessment. *Leadership Quarterly,* 19 (2), 161-177.

Lipman-Blumen, J. (2005). The Allure of Toxic Leaders: Why We Follow Destructive Bosses and Corrupt Politicians – and How We Can Survive Them. Oxford University Press.

Lukes, S. (2005). *Power: A Radical View*. Macmillan International Higher Education.

Marzano, R. J., Waters, T., McNulty, B. A. (2005). *School Leadership That Works: From Research to Results.* ASCD.

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. Harper & Row.

McREL (Mid-Continent Research for Education and Learning), (2016). http://www.mcrel.org.

McCrae, R. R., Costa, P. T. (1999). A *Five-Factor Theory of Personality*. The Oxford handbook of personality psychology, 159-181.

McGregor, D. (1960). *The Human Side of Enterprise*. McGraw-Hill.

Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. McGraw-Hill.

Menzies Lyth, I. E. (1988). *Containing Anxiety in Institutions: Selected Essays*. Free Association Books.

Miller, J. G. (2014). *Living Systems*. University of Michigan Press.

Nambisan, S., Lyytinen, K., Majchrzak, A., Song, M. (2017). Digital Innovation Management: Reinventing Innovation Management Research in a Digital World. *MIS Quarterly*, 41 (1), 223-238.

Obholzer, A., Roberts, V. Z. (1994). *The Unconscious at Work: Individual and Organizational Stress in the Human Services*. Routledge.

Padilla, A., Hogan, R., & Kaiser, R. B. (2007). The Toxic Triangle: Destructive Leaders, Susceptible Followers, and Conducive Environments. *The Leadership Quarterly,* 18 (3), 176- 194.

Patterson, K. (2003). Servant Leadership: A Theoretical Model. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities and Social Sciences*, 64 (02), 431.

Piaget, J. (1954). *The Construction of Reality in the Child*. Routledge & Kegan Paul.

Rogers, C. R. (1961). *On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy.* Houghton Mifflin Harcourt.

Scott, W. R. (2003). *Organizations: Rational, Natural, and Open Systems*. Prentice Hall.

Sendjaya, S., Sarros, J. C., Santora, J. C. (2008). Defining and Measuring Servant Leadership Behaviour in Organizations. *Journal of Management.*

Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Currency Doubleday.

Senge, P. M. (2006). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. Broadway Business.

Sergiovanni, T. J. (1992). *Moral Leadership: Getting to the Heart of School Improvement*. Jossey-Bass.

Spears, L. C. (Ed.). (1998). *Insights on Leadership: Service, Stewardship, Spirit, and Servant- Seadership*. John Wiley & Sons.

Stahl, B. C., & Timmermans, J. (Eds.). (2018). The ethics of IT leadership. Springer.

Taştan, S. (2019). Liderlikte İşlev Dışı Davranış Örüntüleri ve Patolojik Narsisizm: Psikanalitik Kuram Temelli Bir Değerlendirme. *İstanbul Management Journal*, 87, 49-91.

Tepper, B. J. (2000). Consequences of Abusive Supervision. *Academy of Management Journal*, 43 (2), 178-190.

Topi, H., Tucker, A., Simon, J. (2010). Information Systems Education: Recommendations from the ACM Information Systems Curriculum 2010 Task Force. *Journal of Information Systems Education*, 21 (1), 11-22.

Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. Free Press.

Westerman, G., Bonnet, D., & McAfee, A. (2014). Leading Digital: Turning Technology into Business Transformation. Harvard Business Review Press.

Vroom, V. H., Yetton, P. W. (1973). *Leadership and Decision-Making*. University of Pittsburgh Press.

York-Barr, J., Duke, K. (2004). What Do We Know About Teacher Leadership? Findings From Two Decades of Scholarship. *Review of Educational Research*, 74 (3), 255-316.

Yukl, G. (2012). *Leadership in Organizations.* Pearson Education.

Yukl, G. (1999). An Evaluation of Conceptual Weaknesses in Transformational and Charismatic Leadership theories. *The Leadership Quarterly*, 10 (2), 285-305.

https://tr.linkedin.com/pulse/hizmetk%C3%A2r-liderlik-servant-leadership-halil-karan-pmp-

https://www.bloghane.com.tr/liderlik-turleri-ve-tanimlari

SPOR BİLİMLERİNDE
YAPAY ZEKA,
VERİ MADENCİLİĞİ
VE MAKİNE ÖĞRENMESİ

DR. HANDE BUŞRA EREN
PROF. DR. SEMİYHA TUNCEL

EĞİTİM
yayınevi

SPOR BİLİMLERİNDE YAPAY ZEKA, VERİ MADENCİLİĞİ VE MAKİNE ÖĞRENMESİ

Dr. Hande Buşra Eren, Prof. Dr. Semiyha Tuncel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-40-3
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

**SPOR BİLİMLERİNDE YAPAY ZEKA,
VERİ MADENCİLİĞİ VE MAKİNE ÖĞRENMESİ**
Dr. Hande Buşra Eren, Prof. Dr. Semiyha Tuncel
VI+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-40-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aditi, A., Dubey, A., Mathur, A. ve Garg, P. (2022). Credit Card Fraud Detection Using Advanced Machine Learning Techniques. İçinde 2022 Fifth International Conference on Computational Intelligence and Communication Technologies (CCICT). Sonepat, India. 8-9 Temmuz 2022. https://doi.org/10.1109/ccict56684.2022.00022

Allen, G. D. (2004). Hierarchy of Knowledge: From Data to Wisdom. *International Journal of Current Research in Multidisciplinary (IJCRM)*, 2(1), 15-23.

Aloufi, S. ve El Saddik, A. (2018). Sentiment Identification in Football-Specific Tweets *Institute of Electrical and Electronics Engineers*, 6, 78609–78621. https://doi.org/10.1109/access.2018.2885117

Andrews, C. (2017). Sports Tech: Tennis Analytics. *Engineering & Technology,* 12(7), 76-77.

Ansorge, C. J. ve Scheer, J.K. (1988). International Bias Detected in Judging Gymnastic Competition at The 1984 Olympic Games. *Res Q Exerc Sport,* 59(2), 103-7. https://doi.org/10.1080/02701367.1988.10605486

Apostolou, K. ve Tjortjis, C. (2019). Sports Analytics algorithms for performance prediction. İçinde 10th International Conference on Information, Intelligence, Systems and Applications (IISA) (ss. 1-4), Patras: 15-17 Temmuz 2019.

Araújo, D., Couceiro, M., Seifert, L., Sarmento, H. ve Davids, K. (2021). *Artificial Intelligence in Sport Performance Analysis*. New York: Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003163589

Arboleda, F. J. M., Garani, G. ve Correa, A. F. A. (2024). Supermarket Product Placement Strategies Based on Association Rules. *IAENG International Journal of Computer Science,* 51(6), 650-662.

Atiković, A. ve Smajlović, N. (2011). Relation Between Vault Difficulty Values and Biomechanical Parameters in Men's Artistic Gymnastics. *Sci Gymnastics J,*3(3),91–105.

Atiković, A., Kamenjašević, E., Nožinović Mujanović, A., Užičanin, E., Tabaković, M. ve Ćurić, M. (2020). Differences Between All-Around Results in Women's Artistic Gymnastics and Ways of Minimizing Them. *Balt J Health Phys Act,* 12(3),80-91. https://doi.org/ 10.29359/BJHPA.12.3.08

Atmaja, E. H. S. (2020). Prediksi Kemenangan eSport DOTA 2 Berdasarkan Data Pertandingan. *AVITEC*, 2(1). https://doi.org/10.28989/avitec.v2i1.612

Ayık, Z., Özdemir, A. ve Yavuz, U. (2007). Lise Türü ve Lise Mezuniyet Başarısının, Kazanılan Fakülte ile İlişkisinin Veri Madenciliği Tekniği İle Analizi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2), 65-80.

Baboota, R. ve Kaur, H. (2019). Predictive Analysis and Modelling Football Results Using Machine Learning Approach for English Premier League. *International Journal of Forecasting,* 35(2), 741–755. https://doi.org/10.1016/j.ijforecast.2018.01.003

Bag, A. ve Hadli, S. N. (2022). A Survey on the Capability of Artificial Intelligence (AI) in Crime Prediction and Prevention. İçinde Smart Innovation, Systems and Technologies (ss. 259–267), Springer Nature Singapore: Mayıs 2022. https://doi.org/10.1007/978-981-19-0108-9_27

Bai, Z. ve Bai, X. (2021). Sports Big Data: Management, Analysis, Applications, and Challenges. *Complexity*, 2021(1), 1–11. https://doi.org/10.1155/2021/6676297

Bal, B. ve Dureja, G. (2012). Hawk Eye: A Logical Innovative Technology Use in Sports for Effective Decision Making. *Sport Science Review,* 21,1–2, 107–119. https://doi.org/10.2478/v10237-012-0006-6

Baro, E., Degoul, S., Beuscart, R. ve Chazard, E. (2015). Toward a Literature-Driven Definition of Big Data in Healthcare. *Biomed Research International*, 2015(1), 639021.

Barrera, F., Segura, M. ve Maroto, C. (2024). Multiple Criteria Decision Support System for Customer Segmentation Using A Sorting Outranking Method. Expert Systems with Applications, 238(F),122310. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.122310

Baskarada, S. ve Koronios, A. (2013). Data, Information, Knowledge, Wisdom (DIKW): A Semiotic Theoretical and Empirical Exploration of The Hierarchy and Its Quality Dimension. *Australasia J Inform Syst*,18(1), 36–48.

Benjamin, S., Baumer, Q. N. ve Gregory, J. M. (2023). CRAN Task View: Sports Analytics. https://CRAN.R-project.org/view=SportsAnalytics. (E.T.: 18.05.2024)

Berry, M. J. A. ve Linoff, G. (1997). Data Mining Techniques. For Marketing, Sales and Customer Support. Wiley Computer Publishing

Bonidia, R. P., Brancher, J. D. ve Busto, R. M. (2018). Data Mining in Sports: A Systematic Review. *Latin America Transactions,* 16(1), 232-239.

Boulanger, J., Seifert, L., Hérault, R. ve Coeurjolly, J. F. (2016). Automatic Sensor-Based Detection and Classification of Climbing Activities. *Sensors Journal*,16(3), 742-749. https://doi.org/ 10.1109/JSEN.2015.2481511.

Braady, C., Tuyls, K. ve Shayegan, O. (2022). AI for Everything: AI for Sports. Florida: CRC Press.

Brathovde, K., Djenouri, Y., Yazidi, A. ve Srivastava, G. (2024). Intelligent Customer Behaviour Analysis in The Norwegian Market. İçinde 40th International Conference on Data Engineering Workshops (ICDEW). Utrecht: 13 Mayıs 2024. https://doi.org/10.1109/icdew61823.2024.00014

Brooks, J., Kerr, M. ve Guttag, J. (2016). Developing a Data-Driven Player Ranking in Soccer Using Predictive Model Weights. İçinde 22nd ACM SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery and Data Mining. San Francisco: 13-17 Agustos 2016. https://doi.org/10.1145/2939672.2939695

Brzostowski, K., Drapała, J. Grzech, A., ve Świątek, P. (2013). Adaptive Decision Support System for Automatic Physical Effort Plan Generation Data-Driven Approach. *Cybernetics and Systems*, 44,(2), 204-221.

Bunker, R. P., ve Thabtah, F. (2019). A Machine Learning Framework for Sport Result Prediction. *Applied Computing and Informatics,* 15(1), 27–33. https://doi.org/10.1016/j.aci.2017.09.005

Campo-Ávila, J., Ramos-Martín, J., Gómez-Sánchez-Lafuente, C., García-Pedrosa, J., García-Martín, S., Martínez-García, A. I. Ve Moreno-Küstner, B. (2024). Data Mining Process to Detect Suicidal Behaviour in Out-Of-Hospital Emergency Departments. *Engineering Applications of Artificial Intelligence,* 136, 108910. https://doi.org/10.1016/j.engappai.2024.108910

Cao, C. (2012). Sports Data Mining Technology Used in Basketball Outcome Prediction Doktora Tezi. Dublin Teknoloji Üniversitesi.

Chan-Olmsted, S. M. (2019). A Review of Artificial Intelligence Adoptions in The Media Industry. *International Journal on Media Management,* 21(3), 193-215.

Chang, H. C. ve Hsu, C.C. (2005). Using Topic Keyword Clusters for automatic Document Clustering. İçinde Third International Conference on Information Technology and Applications (ICITA'05), Sabah: 4-7 Temmuz 2005.

Chau, M. ve Chen, H. (2004). Using Content-based and Link-based Analysis in Building Vertical Search Engines. İçinde Proceedings of the International Conference on Asian Digital Libraries, Shanghai: 13-17 Aralık 2004.

Chen, C., Zheng, X., Liao, S., Chen, S., Liang, M., Tang, K. ve Ni, J. (2024). The Diabetes Mellitus Multimorbidity Network in Hospitalized Patients over 50 Years of Age in China: Data Mining of Medical Records. *BMC Public Health,* 24(1), 1433. https://doi.org/10.1186/s12889-024-18887-y

Chen, M., Mao, S. ve Liu, Y. (2014) Big Data: A Survey. *Mobile Networks and Applications,*19, 171–209. https://doi.org/10.1007/s11036-013-0489-0

Cheung, R. (2018). Stochastic Based Football Simulation Using Data. Doktora Tezi. Uppsala: Uppsala Üniversitesi

Chu, C. T., Kim, S., Lin, Y. A., Yu, Y., Bradski, G., Olukotun, K. ve Ng, A. (2006). Map-Reduce for Machine Learning on Multicore. *Advances in Neural Information Processing Systems*, *19*.

Chu, W. C. C., Shih, C., Chou, W. Y., Ahamed, S. I. ve Hsiung, P. A. (2019). Artificial Intelligence of Things in Sports Science: Weight Training as an Example. *Computer,* 52(11), 52-61.

Clarke, B., Fokoue, E. ve Zhang, H.H. (2009). *Principles and Theory for Data Mining and Machine Learning.*New York: Springer.

Cooper, P. (2014a). Knowledge and Wisdom. *Anaesthesia and Intensive Care Medicine,* 15(1), 44–45. https://doi.org/10.1016/j.mpaic.2013.11.009

Costa, G. B., Huber, M. R. ve Saccoman, J. T. (2008). Understanding Sabermetrics: An Introduction to The Science of Baseball. Jefferson: McFarland & Company.

Daukantas, S., Marozas, V. ve Lukosevicius, A. (2008). Inertial Sensor for Objective Evaluation of Swimmer Performance. İçinde *11th International Biennial Baltic Electronics Conference* (ss. 321-324), Tallinn: 4-6 Ekim 2022.

Desai, V. (2024). The Future of Artificial Intelligence in Sports Medicine and Return to Play. *Seminars in Musculoskeletal Radiology,* 28(2), 203–212. https://doi.org/10.1055/s-0043-1778019

Dodson, C. C., Secrist, E. S., Bhat, S. B., Woods, D. P. ve Deluca, P. F. (2016). Anterior Cruciate Ligament Injuries in National Football League Athletes From 2010 to 2013: A Descriptive Epidemiology Study. *Orthopaedic Journal of Sports Medicine,* 4(3), 2325967116631949.

Dong, D. ve Calvo, R.A. (2007). Integrating Data Mining Processes within the Web Environment for the Sports Community, IEEE International Conference on Integration Technology, s. 658-662, Shenzhen: 20-24 Mart 2007. https://doi.org/ 10.1109/ICITECHNOLOGY.2007.4290401.

Dunham, M. H. (2003). Data Mining Introductory and Advanced Topics. New Jersey: Prentive Hill.

Edelstein, H. (2000). Building Profitable Customer Relationships with Data Mining. İçinde SCN Education B. V., *Customer Relationship Management: The Ultimate Guide to the Efficient Use of CRM* (ss. 339-351). Wiesbaden: Vieweg+ Teubner Verlag.

Ergüden, Ş. ve Erşahin, B. (2008*). Veri Madenciliği: Veriden Bilgiye, Masraftan Değere*. İstanbul: ARGE Danışmanlık.

Ersöz, F. (2013). *Veri Madenciliği ve Uygulamaları*. Ankara: Nadir.

Etxegarai, U., Portillo, E., Irazusta, J., Arriandiaga, A. ve Cabanes, I. (2018). Estimation of lactate threshold with machine learning techniques in recreational runners. *Applied Soft Computing*, 63, 181–196. https://doi.org/10.1016/j.asoc.2017.11.036

Falvey, E. C., Eustace, J., Whelan, B., Molloy, M. S., Cusack, S. P., Shanahan, F. ve Molloy, M. G. (2009). Sport and Recreation-Related Injuries and Fracture Occurrence Among Emergency Department Attendees: Implications for Exercise Prescription and Injury Prevention. *Emergency Medicine Journal,* 26(8), 590-595.

Fialho, G., Manhães, A. ve Teixeira, J. P. (2019). Predicting Sports Results with Artificial Intelligence–A Proposal Framework for Soccer Games. *Procedia Computer Science,* 164, 131-136.

Filo, K., Lock, D. ve Karg, A. (2015). Sport and Social Media Research: A review. *Sport Management Review,* 18(2), 166-181.

Fister Jr, I., Salcedo-Sanz, S., Iglesias, A., Fister, D., Gálvez, A. ve Fister, I. (2021). New Perspectives in the Development of the Artificial Sport Trainer. *Applied Sciences,* 11(23), 11452.

Flinders, K. (2002). Football Injuries are Rocket Science. http://www.vnunet.com/vnunet/news/2120386/football-injuries-rocketscience (E.T.: 23.04.2024)

Foina, A. G., Badia, R. M., El-Deeb, A. ve Ramirez-Fernandez, F. J. (2010). Player Tracker-at Tool to Analyze Sport Players Using RFID. İçinde 8th IEEE International Conference on Pervasive Computing and Communications Workshops (ss. 772-775), Mannheim: 29 Mart – 2 Nisan 2010.

Fricke, M. (2008). The Knowledge Pyramid: A Critique of The DIKW Hierarchy. *Journal of Information Science,* 35(2), 131–142. https://doi.org/10.1177/0165551508094050

Gabbett, T. J. (2016). The Training Injury Prevention Paradox: Should Athletes Be Training Smarter and Harder?, *British Journal of Sports Medicine,* 50(5), 273-280.

Galily, Y. (2018). Artificial Intelligence and Sports Journalism: Is It a Sweeping Change?. *Technology in Society, 54*, 47-51.

Ganesh, S. (2002). Data Mining: Should it Be Included in The Statistics Curriculum?, İçinde The 6th International Conference on Teaching Statistics (ICOTS 6), Cape Town: 7-12 Temmuz 2002.

Garikapati, K., Bag, A., Newton, S. ve Rai, V. K. (2024). Analysis of crime detection using data mining techniques. İçinde The 12th Annual International Conference on Sciences and Engineering (AIC-SE), Athina: 22-25 Temmuz 2024. https://doi.org/10.1063/5.0179742

Gürsoy, U.T.Ş. (2011). Uygulamalı Veri Madenciliği: Sektörel Analizler. Ankara: Pegem Akademi

Hamdad, L., Benatchba, K., Belkham, F. ve Cherairi, N. (2018). Basketball Analytics. Data Mining for Acquiring Performances. İçinde Computational Intelligence and Its Applications: 6th IFIP TC 5 International Conference (ss. 13-24), Algeria: 8-10 Mayıs 2018.

Hamid, Z., Khalique, F., Mahmood, S., Daud, A., Bukhari, A. ve Alshemaimri, B. (2024). Healthcare Insurance Fraud Detection Using Data Mining. *BMC Medical Informatics and Decision Making,* 24(1), 112. https://doi.org/10.1186/s12911-024-02512-4

Han, J., Kamber, M. ve Pei, J. (2011). Data Mining: Concepts and Techniques. Amsterdam: Elsevier.

Haron, N. H., Mahmood, R., Amin, N. M., Ahmad, A. ve Jantan, S. R. (2024). An Artificial Intelligence Approach to Monitor and Predict Student Academic Performance. *Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology,* 44(1), 105–119. https://doi.org/10.37934/araset.44.1.105119

Hashem, I. A. T., Yaqoob, I., Anuar, N. B., Mokhtar, S., Gani, A. ve Ullah Khan, S. (2015). The Rise Of "Big Data" on Cloud Computing: Review and Open Research Issues. *Information Systems*, 47, 98–115. https://doi.org/10.1016/j.is.2014.07.006

Hirotsu, N. ve Wright, M. (2003). Determining the Best Strategy for Changing The Configuration of A Football Team. Journal of the Operational Research Society, 54(8), 878–887.https://doi.org/10.1057/palgrave.jors.2601591

Hoeber, O., Hoeber, L., El Meseery, M., Odoh, K. ve Gopi, R. (2016). Visual Twitter Analytics (Vista). *Online Information Review,* 40(1), 25–41. https://doi.org/10.1108/oir-02-2015-0067

Horvat, T., Havas, L., Srpak, D. ve Medved, V. (2019). Data-driven Basketball Web Application for Support in Making Decisions. İçinde International Congress on Sport Sciences Research and Technology Support, 239-244, Viyana: 20-21 Eylül 2019 http://dx.doi.org/10.1002/9781118029145

Host, K. ve Ivašić-Kos, M. (2022). An Overview of Human Action Recognition in Sports Based on Computer Vision. *Heliyon*, 8(6).

Inan, T. ve Cavas, L. (2021). Estimation of Market Values of Football Players Through Artificial Neural Network: A Model Study From The Turkish Super League. *Applied Artificial Intelligence,* 35(13), 1022–1042. https://doi.org/10.1080/08839514.2021.1966884

Isichei, B. C., Leung, C. K., Nguyen, L. T., Morrow, L. B., Ngo, A. T., Pham, T. D. ve Cuzzocrea, A. (2022). Sports Data Management, Mining, and Visualization. İçinde International Conference on Advanced Information Networking and Applications (ss. 141-153), Sidney:13-15 Nisan 2022.

James, B. (1982). The Bill James Baseball Astract. New York: Ballantine Books

Jennex, M.E. (2017). Big Data, the Internet of Things, and the Revised Knowledge Pyramid. *ACM SIGMIS Database*, 48(4), 69–79.

Julian, A., Somasekhar, D. V. V., Harsh Vardhan, R. ve Naidu, H. V. (2023). Crime Rate Prediction Using K-Means Algorithm. *Artificial Intelligence, Blockchain, Computing and Security,* 2, 519–524. https://doi.org/10.1201/9781032684994-83

Kampakis, S. (2013). Comparison of Machine Learning Methods for Predicting the Recovery Time of Professional Football Players After an Undiagnosed Injury. İçinde 2nd Workshop on Machine Learning and Data Mining for Sports Analytics (ss. 58-68), Prague: 27 Eylül 2013.

Kantardzic, M. (2011). *Data Mining: Concepts, Models, Methods, and Algorithms, 2nd Edition*. New Jersey: John Wiley & Sons Ltd. http://dx.doi.org/10.1002/9781118029145

Karacan, H. ve Yeşilbudak, M. (2010). Kullanıcı Merkezli İnteraktif Veri Madenciliği: Bir Literatür Taraması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 3(1).

Kaur, M. ve Kang, S. (2016). Market Basket Analysis: Identify the Changing Trends of Market Data Using Association Rule Mining. *Procedia Computer Science,* 85, 78–85. https://doi.org/10.1016/j.procs.2016.05.180

Kent, M. (2006). *The Oxford Dictionary of Sports Science and Medicine* (3rd ed.). Oxford: Oxford University Press.

Kesavaraj, G. & Sukumaran, S. (2013). A study on classification techniques in data mining. İçinde 2013 Fourth International Conference on Computing, Communications and Networking Technologies (ICCCNT) (ss. 1-7)*,* Tiruchengode: 2013, https://doi.org/ 10.1109/ICCCNT.2013.6726842.

Kılıç, M. ve Aslan, M. (2016). Sovyet Toplumunda Sporun Rolü. *Tarih Okulu Dergisi,* 9*(*25), 195-213.

Korkmaz, S. ve Çakır, V. O. (2016). "Peace" Theme In Outcomes of The International Olympic Congresses. *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences-IJSETS*, 2(3), 102-111.

Koyuncugil, A. ve Özgülbaş, N. (2010). Veri Madenciliği: Tıp ve Sağlık Hizmetlerinde Kullanımı ve Uygulamaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi,* 2(2).

Kröckel, P. ve Bodendorf, F. (2020). Process Mining of Football Event Data: A Novel Approach for Tactical Insights Into The Game. *Frontiers in Artificial Intelligence,* 3, 47. https://doi.org/10.3389/frai.2020.00047

Kumar, G. S., Kumar, M. D., Reddy, S. V. R., Kumari, B. V. S. ve Reddy, C. R. (2023). Injury Prediction in Sports Using Artificial Intelligence Applications: A Brief Review. *Journal of Robotics and Control (JRC),* 5(1), 16–26. https://doi.org/10.18196/jrc.v5i1.20814

Kunze, K. N., Rossi, D. M., White, G. M., Karhade, A. V., Deng, J., Williams, B. T. ve Chahla, J. (2021). Diagnostic Performance of Artificial Intelligence for Detection of Anterior Cruciate Ligament And Meniscus Tears: A Systematic Review. Arthroscopy: *The Journal of Arthroscopic & Related Surgery,* 37(2), 771-781.

Lage, M., Ono, J. P., Cervone, D., Chiang, J., Dietrich, C. ve Silva, C. T. (2016). Statcast Dashboard: Exploration of Spatiotemporal Baseball Data. *IEEE Computer Graphics and Applications,* 36(5), 28-37.

Larson, A. ve Smith, A. (2018). Sensors and data retention in grand Slam tennis. İçinde IEEE Sensors Applications Symposium (SAS) (ss. 1-6), Seul: Mart 2018. https://doi.org/ 10.1109/SAS.2018.8336712.

Leung, C. K. ve Joseph, K. W. (2014). Sports Data Mining: Predicting Results for The College Football Games. *Procedia Computer Science,* 35, 710–719. https://doi.org/10.1016/j.procs.2014.08.153

Lewis, M. (2003*). Moneyball: The Art of Winning an Unfair Game*. New York: W. W. Norton & Company.

Li, N. ve Wu, D. D. (2010). Using Text Mining and Sentiment Analysis for Online Forums Hotspot Detection and Forecast. *Decision Support Systems,* 48(2), 354–368 https://doi.org/10.1016/j.dss.2009.09.003

Li, Q. (2022). Application of Multisource Big Data Mining Technology In Sports Economic Management Analysis. *Mathematical Problems in Engineering,* 2022(1), 5672428.

Liew, A. (2013). DIKIW: Data, Information, Knowledge, Intelligence, Wisdom and Their Interrelationships. *Business Management Dynamics*, 2(10).

Liu, A. A., Su, Y. T., Nie, W. Z. ve Kankanhalli, M. (2017). Hierarchical Clustering Multi-Task Learning for Joint Human Action Grouping and Recognition. *Transactions on Pattern Analysis and Machine Intelligence,* 39(1), 102–114. https://doi.org/10.1109/TPAMI.2016.2537337

Liu, Z., Jiang, H. ve Wang, T. (2022). Design and İmplementation of a Quantitative Investment System Based on Deep Learning and Data Mining. Içinde IEEE 2nd International Conference on Data Science and Computer Application (ICDSCA) (ss. 162-166), Dalian, https://doi.org/10.1109/ICDSCA56264.2022.9988731.

López-Valencıano, A., Ayala, F., Puerta, Jos. M., De Ste Croıx, M. B. A., Vera-Garcıa, F. J., Hernández-Sánchez, S., Ruız-Pérez, I. ve Myer, G. D. (2018). A Preventive Model for Muscle Injuries. A Novel Approach based on Learning Algorithms. Medicine Science in Sports Exercise, 50,(5),915–927. https://doi.org/10.1249/mss.0000000000001535

Lovell, M.C. (1983). Data mining. *The Review of Economics and Statistics*, 65(1), 1–11.

Lu, L. (2024). Intelligent Training Assistance System for Sports Posture Correction Feedback Based on Artificial Intelligence Algorithms. International Conference on Distributed Computing and Optimization Techniques (ICDCOT). Bengaluru: 15 Mart 2024. https://doi.org/10.1109/icdcot61034.2024.10516154

Ma, B., Nie, S., Ji, M., Song, J. ve Wang, W. (2020). Research and Analysis of Sports Training Real-Time Monitoring System Based on Mobile Artificial Intelligence Terminal. *Wireless Communications and Mobile Computing*, 2020, 1–10 https://doi.org/10.1155/2020/8879616

Mandel, M. (2009). *Growth: Why the Stats Are Misleading*. Economıc Indicators, https://eml.berkeley.edu/~enakamura/papers/200906BusinessWeek.pdf (E.T.: 25.05.2024)

Manyika J, McKinsey Global Institute, Chui, M., Brown, B., Bughin, J., Dobbs, R., Roxburgh, C. ve Byers, A.H. (2011). *Big Data: The Next*

Frontier for Innovation, Competition and Productivity. McKinsey Global Institute.

Mao, X., Guo, L., Fu, P. ve Xiang, C. (2020). The Status and Trends of Coronavirus Research: A Global Bibliometric and Visualized Analysis. *Medicine (Baltimore),* 99(22) https://doi.org/10.1097/MD.0000000000020137

Matos, P., Rocha, J., Gonçalves, R., Almeida, A., Santos, F., Abreu, D. ve Martins, C. (2020). Smart Coach a Recommendation System for Young Football Athletes. İçinde 10th International Symposium on Ambient Intelligence (ss. 171-178), Avila: 26-28 Haziran 2020 .

Meschenmoser, D. (2004). Data Mining und Statistik: Gemeinsamkeiten und Unterschiede, Doktora Tezi. Baden: Ulm Üniversitesi.

Michalski, S. C., Szpak, A., Saredakis, D., Ross, T. J., Billinghurst, M. ve Loetscher, T. (2019). Getting Your Game Oon: Using Virtual Reality to İmprove Real Table Tennis Skills. *Plos One,* 14(9).

Miller, T. W. (2015). *Sports Analytics and Data Science: Winning the Game with Methods and Models*. New Jersey: FT Press

Ming, H., Chang, C. K. ve Yang, J. (2015). Dimensional Situation Analytics: From Data to Wisdom. İçinde *2015 IEEE 39th* Annual Computer Software and Applications Conference (ss. 50-59). Taichung: 1-5 Temmuz 2015

Minsky, M. ve Papert, S. (1969). *Perceptrons: An Introduction to Computational Geometry.* Cambridge: M.I.T. Press. https://doi.org/10.7551/mitpress/11301.001.0001

Mitchell, T. M. (1999). Machine Learning and Data Mining. *Communications of the ACM*, 42(11), 30-36.

Mongeon, P., ve Paul-Hus, A. (2016). The journal coverage of Web of Science and Scopus: a comparative analysis. *Scientometrics,* 106, 213-228.

Monteverde-Suárez, D., González-Flores, P., Santos-Solórzano, R., García-Minjares, M., Zavala-Sierra, I., de la Luz, V. L., & Sánchez-Mendiola, M. (2024). Predicting Students' Academic Progress and Related Attributes in First-Year Medical Students: An Analysis With Artificial Neural Networks and Naïve Bayes. *BMC Medical Education*, 24(1), 74. https://doi.org/10.1186/s12909-023-04918-6

Morales, E. F. ve Escalante, H. J. (2022). A Brief Introduction to Supervised, Unsupervised, and Reinforcement Learning. *Biosignal Processing and Classification Using Computational Learning and Intelligence,* 2022, 111-129. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-820125-1.00017-8

Morales, E. F. ve Escalante, H. J. (2022). A brief introduction to supervised, unsupervised, and reinforcement learning. İçinde Torres-García, A., Villaseñor-Pineda, L., Reyes-García, C. A. ve Mendoza-Montoya, O. (Editör), *Biosignal Processing and Classification Using Computational Learning and Intelligence* (ss. 111–129). Amsterdam: Elsevier https://doi.org/10.1016/b978-0-12-820125-1.00017-8

Murathan, T. ve Devecioğlu, S. (2018). Veri Madenciliği ve Spor Alanındaki Uygulamaları. *Spor Bilimleri Dergisi,* 29(3), 147-156.

Mülling, K., Kober, J., Kroemer, O. ve Peters, J. (2013). Learning to Select and Generalize Striking Movements in Robot Table Tennis. *The International Journal of Robotics Research,* 32(3), 263–279. https://doi.org/10.1177/0278364912472380

Naglah, A., Khalifa, F., Mahmoud, A., Ghazal, M., Jones, P., Murray, T. ve El-Baz, A. (2018). Athlete-Customized Injury Prediction Using Training Load Statistical Records and Machine Learning. İçinde *2018 IEEE international symposium on signal processing and information technology (ISSPIT)* (ss. 459-464). Louisville: 6-8- Aralık 2018.

Newman, B. (2017). The Pioneerıng Ac Milan Lab That Extended Players' Careers, https://thesefootballtimes.co/2017/05/03/the-ac-milan-lab-calcio-nesta-maldini-meersseman-inzaghi/ (E.T.: 19.04.2024).

Nisbet, R., Elder, J. ve Miner, G. D. (2009). Handbook of Statistical Analysis and Data Mining Applications. New York: Academic press. https://doi.org/10.1016/C2012-0-06451-4.

Noor, A. M., Holmberg, L., Gillett, C. ve Grigoriadis, A. (2015). Big Data: The Challenge for Small Research Groups in The Era of Cancer Genomics. *British Journal of Cancer*, 113(10), 1405-1412.

Nopour, R. (2024). Screening Ovarian Cancer By Using Risk Factors: Machine Learning Assists. *Biomedical Engineering Online,* 23(1), 18. https://doi.org/10.1186/s12938-024-01219-x

O'Leary, D. E. (2013). Artificial Intelligence and Big Data. *Intelligent Systems,* 28(2), 96–99. https://doi.org/10.1109/mis.2013.39

Ofoghi, B., Zeleznikow, J., MacMahon, C. ve Raab, M. (2013). Data Mining in Elite Sports: A Review and A Framework. *Measurement in Physical Education and Exercise Science,* 17(3), 171-186.

Olson, D. ve Shi, Y. (2007). *Introduction to Business Data Mining*. New York: McGraw-Hill Companies

Op De Beéck, T., Meert, W., Schütte, K., Vanwanseele, B. ve Davis, J. (2018). Fatigue Prediction in Outdoor Runners Via Machine Learning and Sensor Fusion. İçinde Proceedings of The 24th Acm SIGKDD International Conference on Knowledge Discovery & Data Mining (ss. 606-615). London: 19-23 Agustos 2018 https://doi.org/10.1145/3219819.3219864

Öğüt, S., (2009) Veri Madenciliği Kavramı ve Gelişim Süreci, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi.

Özkan, Y. (2008). Veri Madenciliği Yöntemleri. İstanbul: Papatya Yayıncılık Eğitim.

Papageorgiou, G., Sarlis, V. ve Tjortjis, C. (2024). Evaluating the Effectiveness of Machine Learning Models for Performance Forecasting in Basketball: A Comparative Study. *Knowledge and Information Systems,* 66(7), 4333–4375 https://doi.org/10.1007/s10115-024-02092-9

Park, S.-U., Ahn, H., Kim, D.K. ve So, W.-Y. (2020). Big Data Analysis of Sports and Physical Activities Among Korean Adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17*(*15), 5577. https://doi.org/10.3390/ijerph17155577

Pawar P. S. ve Jain, R. (2021). A review on Student Performance Prediction Using Educational Data Mining and Artificial Intelligence. İçinde IEEE 2nd International Conference on Technology, Engineering, Management for Societal Impact Using Marketing, Entrepreneurship And Talent (ss. 1-7). Pune: 2-3- Aralık 2021.

Peeters, T. (2018). Sahada Kalabalıkların Bilgeliğini Test Etmek: Transfermarkt Değerlemeleri ve Uluslararası Futbol Sonuçları. *Uluslararası Tahmin Dergisi*, 34(1), 17-29.

Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play Kavramının Geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri ve Önemi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 2(2) 49-53.

Piatetsky-Shapiro, G. (2008). Difference Between Data Mining and Statistics. http://www.kdnuggets.com/faq/difference-data-mining-statistics.html. (E.T.: 30 Mayıs 2024).

Piccinotti, D. (2021). Open Loop Planning for Formula 1 Race Strategy Identification. Yüksek Lisans Tezi. Milano: Milano Üniversitesi.

Popović, R (2000). International Bias Detected in Judging Rhythmic Gymnastics Competition At Sydney-2000 Olympic Games*. Phys Educ Sport*,1,1-13.

Prockl, F. ve Frick, B. (2018). Information Precision in Online Communities: Player Valuations on www. transfermarkt.de. *International Journal of Sport Finance*, 13(4), 319-335.

Puchun, W. (2016). The application of data mining algorithm based on association rules in the analysis of football tactics. İçinde 2016 International Conference on Robots & Intelligent System (ss. 418-421). Zhangjiajie: 27-28 Agustos 2016.

Raabe, D., Biermann, H., Bassek, M., Wohlan, M., Komitova, R., Rein, R. ve Memmert, D. (2022). Floodlight a High-Level, Data-Driven Sports Analytics Framework. *Journal of Open Source Software,* 7(76), 4588, https://doi.org/10.21105/joss.04588

Rajšp, A. ve Fister, I. J. (2020). A Systematic Literature Review of Intelligent Data Analysis Methods for Smart Sport Training. *Applied Sciences*, 10(9), 3013. https://doi.org/10.3390/app10093013

Rao, V. ve Shrivastava, A. (2017). Team Strategizing Using a Machine Learning Approach. İçinde *2017* International Conference on Inventive Computing and Informatics (ICICI*)* (ss. 1032-1035). Coimbatore: 23-24 Kasım 2017.

Rauter, G., Gerig, N., Sigrist, R., Riener, R. ve Wolf, P. (2019). When a Robot Teaches Humans: Automated Feedback Selection Accelerates Motor Learning. *Science Robotics*, 4(27), eaav1560.

Ravì, D., Wong, C., Lo, B. ve Yang, G. Z. (2017). A Deep Learning Approach to on-Node Sensor Data Analytics for Mobile or Wearable Devices, *Journal of Biomedical and Health Informatics*, 21(1), 56-64, https://doi.org/ 10.1109/JBHI.2016.2633287.

Reis, F. J. J., Alaiti, R. K., Vallio, C. S. Ve Hespanhol, L. (2024). Artificial intelligence and Machine Learning approaches in sports: Concepts, applications, challenges, and future perspectives, Braz J Phys Ther, 28(3). https://doi.org/10.1016/j.bjpt.2024.101083

Roccetti, M., Tenace, M. ve Cappiello, G. (2024). Prescient Perspectives on Football Tactics: A Case with Liverpool FC, Corners and AI. *Unpublished*. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.27842.59847/15

Romanillos, G., Zaltz Austwick, M., Ettema, D. ve De Kruijf, J. (2016). Big Data and Cycling. *Transport Reviews*, 36(1), 114-133.

Rommers, N., Rössler, R., Verhagen, E., Vandecasteele, F., Verstockt, S., Vaeyens, R. Ve Witvrouw, E. (2020). A Machine Learning Approach to Assess İnjury Risk in Elite Youth Football Players. *Medicine and Science in Sports and Exercise,* 52(8), 1745-1751.

Roslan, N., Jamil, J.M., Shaharanee, I. Z. M. Ve Alawi, S. J. S. (2024). Prediction of Student Dropout in Malaysian's Private Higher Education Institute using Data Mining Application. Journal of Advanced Research in Applied Sciences and Engineering Technology, 45(2), 168–176. https://doi.org/10.37934/araset.45.2.168176

Rowley, J. (2007). The Wisdom Hierarchy: Representations of the DIKW Hierarchy. *Journal of Information Science,* 33(2), 163–180, https://doi.org/10.1177/0165551506070706

Salgotra, K., Tiwari, A., Singhal, D. ve Singh, A. (2024). Association Rule Mining on Market Basket Dataset Using Apriori Algorithm. İçinde 1st Internatıonal Conference on Recent Advancements in Computing Technologies & Engineering (ss. 3168). Ghaziabad: 29-30 Aralık 2023. https://doi.org/https://doi.org/10.1063/5.0221112

Savaş, S., Topaloğlu, N. ve Yılmaz, M. (2012). Veri Madenciliği ve Türkiye'deki Uygulama Örnekleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 11(21), 1–23.

Saxena, A., Singh, A. ve Govindaraj, M. (2023). Analyzing Customer Churn in Banking: A Data Mining Framework. *Multidisciplinary Science Journal,* 5, 03-10. https://doi.org/10.31893/multiscience.2023ss0310

Sbrighi, A. (2024). Leveraging The Power Of Deep Tech Within The Realm Of Digital Marketing: An Explorative Insight Into The Relationship Between Artificial Intelligence And Sports Fan Engagement. Doktora Tezi. Ca' Foscari University of Venice

Schrijver, G., Sarmah, D. K. ve El-hajj, M. (2024). Automobile İnsurance Fraud Detection Using Data Mining: A Systematic Literature Review. *Intelligent Systems With Applications,* 21, 40. https://doi.org/10.1016/j.iswa.2024.200340

Schumaker, R. P., Solieman, O. K. ve Chen, H. (2010a). Sports Knowledge Management and Data Mining. *Annu. Rev. Inf. Sci. Technol.,* 44(1), 115-157.

Schumaker, R. P., Solieman, O. K. ve Chen, H. (2010b). *Sports Data Mining* (2010 th ed.). New York City: Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-6730-5

Sebetci, Ö. (2023). *Yapay Zekâyı Kodlamak.* Ankara: Seçkin Yayıncılık

Sever, H. ve Oğuz, B. (2002). Veri Tabanlarında Bilgi Keşfine Formel Bir Yaklaşım Kısım I: Eşleştirme Sorguları ve Algoritmalar. *Bilgi Dünyası,* 3(2), 173-204. https://doi.org/10.15612/BD.2002.517

Shaban, K. A. (2019). A KD Framework in Football Data Analytics: A Value Co-Creation Framework for the Use of Knowledge Discovery Technologies in The Football Industry. Doktora Tezi. Loughborough Üniversitesi.

Suh, M. K., Nahapetian, A., Woodbridge, J., Rofouei, M. ve Sarrafzadeh, M. (2012). Machine Learning-Based Adaptive Wireless İnterval Training Guidance System. *Mobile Networks and Applications*, 17, 163-177.

Thabtah, F., Zhang, L. ve Abdelhamid, N. (2019). NBA Game Result Prediction Using Feature Analysis and Machine Learning. Ann. Data. Sci. 6, 103–116. https://doi.org/10.1007/s40745-018-00189-x

Theodoropoulos, J. S., Bettle, J. ve Kosy, J. D. (2020). The Use of GPS and İnertial Devices for Player Monitoring In Team Sports: A Review of Current and Future Applications. *Orthopedic Reviews*, 12(1).

Tian, E. (2018). A Prospect for The Geographical Research of Sport in The Age of Big Data. *Sport in Society*, 23(1), 159–169. https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1555233

Tianbiao, L. ve Andreas, H. (2016). Apriori-based diagnostical analysis of passings in the football game. İçinde *2016 IEEE International Conference on Big Data Analysis (ICBDA)(ss.* 1-4), Hangzhou: Mart 2016.

Trejo, E. W. ve Yuan, P. (2018). Recognition of Yoga Poses Through an Interactive System With Kinect Based on Confidence Value. İçinde *3rd International Conference on Advanced Robotics and Mechatronics (ICARM),* s. 606-611, Singapore City, Singapore, 18-20 Temmuz 2018.

Tseng, S., Chou, C. H., Yang, K. Q. ve Tseng, J. C. C. (2018). A Big Data Analytical Framework for Sports Behavior Mining and Personalized Health Services. İçinde Conference on Technologies and Applications of Artificial Intelligence, (ss. 178-183), Taiwan: 30 Kasım – 2 Aralık 2018. https://doi.org/10.1109/TAAI.2017.47

Turban, E., Sharda, R., Aronson, J. ve King, D. (2007). *Business Intelligence, A Managerial Approach.* New Jersey: Prentice-Hall.

Turhost. (2021). Makine Öğrenmesi (Machine Learning) Nedir? https://www.turhost.com/blog/makine-ogrenmesi-machine-learning-nedir/ (E.T.: 05.04.2024)

Tüzüntürk, S. (2010). Veri Madenciliği ve İstatistik. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 29(1), 65-90.

Usman, M., Mujahid, M., Rustam, F., Flores, E., Vidal Mazón, J. L., Díez, I. de la T. ve Ashraf, I. (2024). Analyzing Patients Satisfaction Level for Medical Services Using Twitter Data. *PeerJ. Computer Science*, 10. https://doi.org/10.7717/peerj-cs.1697

Van Hooren, B., Goudsmit, J., Restrepo, J. ve Vos, S. (2020). Real-Time Feedback By Wearables in Running: Current Approaches, Challenges and Suggestions for Improvements. *Journal of Sports Sciences,* 38(2), 214-230.

Van Rossum, G. (2003). *An Introduction to Python*. Bristol: Network Theory Ltd.

Vannozzi, G., Cereatti, A., Mazzà, C., Benvenuti, F., & Della Croce, U. (2007). Extraction of Information on Elder Motor Ability From Clinical and Biomechanical Data Through Data Mining. *Computer Methods and Programs in Biomedicine,* 88(1), 85-94.

Wang, C., Wang, Y. ve Yuille, A. L. (2013). An Approach to Pose-Based Action Recognition. İçinde IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition. Portland, 23-28 Haziran 2013. https://doi.org/10.1109/cvpr.2013.123

Wang, W., Zhao, X., Gong, Z., Chen, Z., Zhang, N. ve Wei, W. (2020). An Attention-Based Deep Learning Framework for Trip Destination Prediction of Sharing Bike. *Transactions on Intelligent Transportation Systems*, 22(7), 4601-4610.

Wickham, H. ve Grolemund, G. (2016*). R for Data Science*. California: O'Reilly Media, Inc.

Wirth, R. ve Hipp, J. (2000). CRISP-DM: Towards a Standard Process Model for Data Mining. İçinde 4th International Conference on The Practical Applications of Knowledge Discovery and Data Mining (ss. 29-39), Manchester: 11-13 Nisan 2000.

Witten, I. H. ve Frank, E. (2002). Data Mining: Practical Machine Learning Tools and Techniques with Java Implementations. *Acm Sigmod Record,* 31(1), 76-77.

Wu, X., Zhu, X., Wu, G. Q. ve Ding, W. (2013). Data Mining with Big Data. *Transactions on Knowledge and Data Engineering*, 26(1), 97-107.

Yavuz, M. A. (2009). Kaçak Su Kullanımının Tespitinde Veri Madenciliği Yaklaşımı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Yıldırım, M. (2016). Ülkedeki Kurumlar Arası Çalışma Performansının Arttırılmasında Veri Madenciliği Tekniklerinin Kullanılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yuan, C., Yang, Y. ve Liu, Y. (2021). Sports Decision-Making Model Based on Data Mining and Neural Network. *Neural Comput & Applic*, 33, 3911–3924. https://doi.org/10.1007/s00521-020-05445-x

Yurtoğlu, N. (2022). Physical Education and Sports in Turkey During World War II (1939-1945). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi,* 38(105) 179–224 https://doi.org/10.33419/aamd.1114152

Yusof, W. S. E. Y. W., Zakaria, O., Zainol, Z. ve Ananthan, S. (2018). DIKW Application on Knowledge Based Framework with Situational Awareness. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(6), 1110-1120.

Zhao, A. P., Li, S., Cao, Z., Hu, P. J.-H., Wang, J., Xiang, Y. ve Lu, X. (2024). AI For Science: Predicting Infectious Diseases. *Journal of Safety Science and Resilience,* 5(2), 130–146. https://doi.org/10.1016/j.jnlssr.2024.02.002

Zhao, Y. ve Cen, Y. (2013). *Data Mining Applications with R*. Amsterdam: Academic Press.

Zhong, X. (2018). A Study On Basketball Techniques and Tactics Based on Apriori Algorithm. *Wireless Personal Communications*, 102(2), 1203-1212.

Zhu, M., Sun, Z., Zhang, Z., Shi, Q., He, T., Liu, H., Chen, T. ve Lee, C. (2020). Haptic-Feedback Smart Glove as A Creative Human-Machine Interface (HMI) for Virtual/Augmented Reality Applications. *Science Advances,* 6(19), https://doi.org/10.1126/sciadv.aaz8693

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER XIV

EDİTÖRLER

Prof. Haluk YÜCEL
Prof. Dr. Serda TÜRKEL OTER

YAZARLAR

Gökhan ALGAN
Melis SOYARSLAN ATAÇ
Tutu AYDINOĞLU
A. Emsal AKSIN ÇEVİK
Birsen OĞUZ ERDİNÇ
Serkan GÜNALÇİN
Barış İPEKÇİLER
Aslı Ceren YILDIRIM KAYA
Eda NAZLIMOĞLU
Serda TÜRKEL OTER
Nilgün SAZAK
Yasemin TAKMAZ ARDIÇ
İdris Eren TATLI
Timur VURAL
Funda YAZIKSIZ
Ayça YILMAZ
Haluk YÜCEL
Fatma Bahar YÜCELEN

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV

Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-41-0
1. Baskı, Ağustos 2024

Baskı Cilt
Sayfa Basım Sanayi
Tevfik İleri Mah. Emek Cad. Polat Sok. No: 2 Pursaklar / Ankara
Matbaa Sertifika No: 77079

Kütüphane Kimlik Kartı
MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIV
Editörler: Prof. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter
VI+254 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-41-0

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Avagyan, A. (2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler. İstanbul: Belge Yayınları

Boz, E. (2010). Çerkes Etnik Kimliğinin Yeniden İnşasında Akrabalık, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ceyhan, D. (2008). Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik Olarak Alt Kültürler: Çerkez Ve Manav Alt Kültürleri Arasında Mukayeseli Bir Çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demir, G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet Sosyoloji Konferansları, No: 55 (2017-1) / 1-42DOI: 10.18368/iusoskon.328243.

Durkheim, E. (2016). Sosyolojik yöntemin kuralları (Ö. Doğan, Çev.). Ankara: Doğu Batı.

Gürbüz, R. (2010). El Mızıkası Metodu (Pşıne-Amazırkan), Grafik Baskı Evi, İstanbul.

Netll, B. (2005) The Study of Ethnomusicology, Universtiy of Ilionis Press., USA

Öz, M. (2004). "Merzifon maddesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 29. sf. 243-245, Ankara.

Serdaroğlu, F. Ö., (2018). Merzifon Ve Çevresindeki Halk İnanışları Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yücel, H. (2023). Çerkeslerde düğün adetleri ve müzik ritüelleri: Düzce merkez Bataklıçiftlik köyü örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

Yücel, H. (2023). Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçağ Akademi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59480/merzifon.html (Erişim Tarihi, 11.06.2023)

https://www.facebook.com/notes/murat-yalçın/belgeler-ışığında-çerkesya-neresi-çererkesler kim/263781500330288 (Erişim Tarihi: 21.11.2022)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096. 2207520000./1649177 141886872/?type=3 (Erişim Tarihi, 11.07.2023)

https://merzifon.bel.tr/cerkes-kultur-evinin-acilisini-gerceklestirdik (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2566778770126700&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.objektifamasya.com/haber/cerkes-kultur-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-38040 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2546122385525672&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293050054166241/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2293027467501833&set=pb.100035320221096.-2207520000. (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2293026560835257/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096.-2207520000./2283240138480566/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

KAYNAKÇA

- Benli (2019). "Yürük Semâî Usûlünün Biçim Analizi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Can, Ş. (1981). "Mevlana Celaleddin Rumi ve Eseri". Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Cinpir (2019). "Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Ağırsemâî Formunun Tahlili ve Tasnifi", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Y.L. Tezi.
- Çevik (2021). "Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi", Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Doktora Tezi.
-Çevikoğlu, T. (2011). Mevlevi Ayinleri, Usuller ve Aruz, 1. Cilt, İstanbul: T. C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.
-Düzgüner, S. (200k), *Mevlevi Sema Ayini ve Mevlevi Musikisi'nin İnsan Psikolojisine Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı, Din Psikolojisi Bilim Dalı.
- Feldman, W. (1996). "Music of the Ottoman Court: Makam, Composition and the Early Ottoman Instrumental Repertoire". VWB - Verlag für Wissenschaft und Bildung.
- Gölpınarlı, A. (1993). "Mevlevi Adab ve Erkan". İnkılap Kitabevi.
- Helminski, K. (1999). "The Knowing Heart: A Sufi Path of Transformation". Shambhala Publications.
- İrden, S. (2012). "Hammâmizâde Dede Efendi'nin Mevlevî Âyinleri'ndeki Makam ve Form Anlayışının Türk Din Mûsikîsine Etkileri", Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Lewis, F. D. (2000). "Rumi: Past and Present, East and West". Oneworld Publications.
- Mevlana Celaleddin- i Rumi (2010), *Mesnevi Şerif*, (S. Nahifi, A. Çelebioğlu, Çev.) İstanbul, Timaş Yayınları.
- Oter, S. T. (2021). "Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler VIII", Eğitim Yayınevi.
- Schimmel, A. (1993). "The Triumphal Sun: A Study of the Works of Jalaloddin Rumi". SUNY Press. Erişim adresi: https://archive.org/details/the-triumphal-sun-a-study-of-the-works-of-jalaluddin-rumi_compress.
- Şenduran (2019). "Türk Mûsikîsi'nde Kâr Formunun Yapısı ve Değişimi Üzerine Bir İnceleme", Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doktora Tezi.

Düzeltme:

Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler Kitabımızın 6. Sayısı sayfa 43'te, 8 mısralı Karlar anlatılırken Hacı Faik Bey'e ait Dügâh Kâr'ın analizinde 3. terennüm, tarafımdan sehven unutulmuştur. Analizin 3. terennüm eklenerek düzeltilmiş şekli aşağıdaki gibidir.

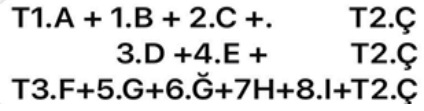

KAYNAKÇA

Aktaş, Abdullah Onur (2012) "Hayatı Müzikle Anlamak ve Schopenhauer Felsefesinde Müzik", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.43-70

Harmancı, Mehmet (2007) "İslam Felsefesinde Metaforik Üslup", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Konya

Kınacı, Mesut (2012) "Eski Yunan Dünyasında Müzik ve Müzisyenler", *Doğu Batı*, Birinci Basım, Sayı.62, ss.11-27

Korkmaz, Fahreddin ve Bağçeci, Birsen (2013) "Lise Öğrencilerinin 'Üniversite' Kavramına İlişkin Metaforik Algılarının İncelenmesi", *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt2. Sayı:1, ss.187-204

Ögel, Bahaeddin (2000) "*Türk Kültür Tarihine Giriş Türklerde Devlet ve Ordu Mehteri"*, Cilt 8. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi, Ankara

Vural, Timur (2019) "Türk'ün Müziği Askeri Müzik", *Türk Musikisi Atlası*, Cilt.4. Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.295-362.

KAYNAKÇA

Çergel, S. (2006). Tanzimat'tan harf devrimine çocuk şarkıları. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul

Çetin, G. Ç. (2011). *Etkinliklerle müzik öğretimi.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Dinç, A. (2011). Kazım Karabekir'e ait çocuk şarkılarının eğitim müziği açısından incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum

Göher, F. (2006). Türk ve Batı Çocuk Şarkılarının Karşılaştırmalı Analizi. Yayınlanmış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara

Necati (1928). *Notalı Yeni Çocuk Şarkıları: İlk Mektep 1 ilâ 5 Sınıf*. Milli Kütüphane. Yer numarası (EHT 1947 A 73). Kitabhane-i Hilmi: İstanbul.

Necati bey hakkında biyografik fiş (1928). Belediye Müteferrik Evrak (Demirbaş No. Bel_ Mtf_55549), İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşiv ve e-Kaynaklar, İBB Kütüphaneleri, İstanbul.

Okay, C. (2006). Eski Harfli Çocuk Dergileri. Türkiye araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt 4,Sayı 7, s. 511-518

Sazak, N., Barış, D. A., Çaydere, Ö. Ö., Sevinç, S. (2014). *İlkokul müzik öğretim programları (1913-2005).* Öncü basımevi: Anlara

Tanır, E. D. ve Aslan, C. (2019). Birinci heyet-i ilmiye ve çalışma esasları. Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi dergisi. Cilt: 52, Sayı: 1, 251-276 DOI: 10.30964/auebfd.525230

Toker, H. ve Özden, E. (2013). Devletinde müzik eğitimi veren önemli kurumlar. Rast Müzikoloji Dergisi. Cilt I, Sayı 2, s.107-128.

Tuğcular, E., (2015). Eğitim müziği besteleme dersinde izlenilen yöntemler (gazi üniversitesi örneği). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi. /Sayı 1 s.1-12 DOI NO: 10.5578/AMRJ.8895

Uçan, A. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (genişletilmiş 4. baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi

* 3. Selâmda kullanılan son yapının güftesi Rubâî'dir ve murabba yapıda bestelenmiştir.

Ayinlerin sistematik bir biçiminin olduğunu düşünülerek başlanılan bu çalışmada Nâyî Osman Dede'nin Rast Mevlevî Âyîni'nin sistematik, simetrik bir biçiminin olduğu tespit edilmiştir. Selâmlarda kullanılan güftelerin beste yapılarının Türk Mûsikîsi sözlü formları bestelenirken kullanılan yapılara benzer nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ancak Mevlevî Ayîni formundaki eserlerin tamamı incelendiğinde bahsedilen sistematik yapı daha aydınlatıcı bir şekilde ortaya konulacaktır.

Bu çalışmanın Mevlevî Âyînleri'nin yapısını keşfetmekte, ortaya çıkarmakta önemli bir rol oynayacağı kanısına varılmıştır.

KAYNAKÇA

Aksın Çevik, A. E. (2021). *Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi* [Doktora tezi]. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Türk Müziği Anabilim Dalı.

Benli, E. (2020). *Yürük Semâî Formunun Biçim Analizi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üsniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Cinpir, E. (2019). *Klasik Türk Mûsıkîsi'nde Ağırsemâi Formunun Tahlîli ve Tasnîfi* [Yüksek Lisans]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2011). *Mevlevî Ayinleri, Usûller ve Arûz* (1-2). Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erguner, S. (2007). Osman Dede, Nâyî. İçinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (C. 33, ss. 1112-1114). Türkiye Diyanet Vakfı.

Ezgi, S. (1933). *Nazarî, Amelî Türk Musikisi* (C. 3). Bankalar Basımevi.

Oter, S. T. (2018). Klâsik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analizi Yöntem Önerisi. *TURAN-SAM*, *10*(39), 292-298.

Yekta, R., & vd. (1934). Mevlevî Âyinleri I. İçinde *İstanbul Konservatuvarı Neşriyatı Türk Mûsıkîsi Klasiklerinden* (C. 6). Feniks Matbaası.

org, akordeon en çok kullanılan çalgılardandır. Bahçelerde yapılan düğünler azalmaya başlamış düğün salonları rağbet görmüştür. "Kızılcıklar Oldu mu?". "Ramo" popülerliğini devam ettirmiştir. Gelinin bindallı giyme geleneği de devam etmektedir.

KAYNAKÇA

ÇAĞIMLAR, Zekiye, "Anadolu'ya Göç Etmiş Bulgaristan Türklerinin Kutlama Törenleri İle Bu Törenlerde Yer Alan Müzikler", folklor/edebiyat, 2018, cilt:24, sayı:93.

GÜLEÇ, Melda. Medine,"Balkan Göçmenlerinin Sivil Toplum Kuruluşlarına İlgisi. Uludağ

Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2019, C. 20, S. 36, s. 59-78.

KONUKÇU, Enver, "Düzce Tarihi (İlk Devirlerden Cumhuriyete) , Türkiye İmar Turizm ve Sanayi Mecmuası, Yıl: 8, C. 18, Sayı: 212-133, ss. 12-23,1984 İstanbul: Nadir Basımevi.

NÜKTE, Serdar. "Muhacirlikten Göçmenliğe İskândan Yerleşime: Bulgaristan Muhacirleri'nin Konya'ya Göçü"2019, Necmettin Erbakan Üniversitesi ˙ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

ÖZÇELİK, Fatih, "Cumhuriyet Döneminde Düzce (1946-1960)", Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Doktora Tezi, 2013, İstanbul.

ÖZLÜ, Zeynel, "İlk Çağdan Cumhuriyet'e Bir Batı Karadeniz Kenti Düzce (Ahali-yi Sadıka/ Sefine-i Nuh)", Fırat Bası, 2015, İstanbul.

ÖZTUNA, Yılmaz. (2000). Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara 2000.

REPERTÜKÜL Nota www.repertukul.com

TÜRBEDAR, Özlem, "Düzce Halk Kültüründe Geçiş Dönemleri (Doğum-Evlenme-Ölüm)" Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2011, Eskişehir.

UZUNER, Şebnem. Oğuz, 1923 – 1945 Yılları Arasında Gerçekleşen Dış Göçler, Bingöl Araştırmaları Dergisi.2021.

ÜSTÜN, Yıldırım. Şafak, "Bulgaristan'dan 1989 Yılında Yalova'ya Göç Eden Türklerin Sosyo-Kültürel Yaşamı Ve Süreç İçindeki Değişimi", İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018, Yüksek Lisans Tezi.

TRT Türk Halk Müziği Repertuarı

YILDIRIM, Hatice, Bulgaristan Göçmenlerinin Bolu'da İskânı (1950-1951), Tarihin Peşinde Uluslararası Tarih Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2021, Sayı: 26 Sayfa: 257-276.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 10, Sayı: 65, Ağustos 2023, S. 18-49.

YÜCEL, Haluk, "Düzce İli Halk Müziği Kültürü", Sonçağ Yayıncılık, 2023, Ankara

İNTERNET KAYNAKLARI

Url 1: http://www.kanalb.com.tr/haber.php?HaberNo=158815 (Erişim Tarihi, 13. 03. 2022)

Url 2: http://www.duzce.gov.tr/ (Erişim Tarihi, 11.03.2022) (Erişim Tarihi, 18.02.2023)

Url 3: https://www.aksam.com.tr/gunes/duzce-nerede-duzce-cilimli-haritada-nerede-komsu-illeri-hangileri/haber-1220260

KAYNAK KİŞİLER

Hasan İlhan, (43), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Süleyman Arı, (73), Esnaf, İlkokul Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 17. 09. 2023
Şinasi Duman, (77), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
İsmail Keten, (60), Emekli, İlkokul Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Hanife Bayam, (57), Ev Hanımı Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Bedri Pehlivan, (67), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.10.2023
Mecnun Başar, (54), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Hasan Duman, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Leyla Gezer, (62), Ev Hanımı /Ortaöğretim, Düzce/Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ümit Doğan, (42), Esnaf, Lise Mezunu, Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 09.19.2023
Zülfikar Ali Pehlivan, (52), Emekli/Ortaöğretim/Düzce Cumayeri, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Tunahan Bayam, (21), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi 10.09.2023
Ela Baş, (27), Aşçı, Düzce Merkez Görüşme Tarihi 10.09.2023
Bahadır Kutlu, (25), Öğrenci/Üniversite/Düzce Merkez, Görüşme Tarihi, 06.09.2023

hatırlanmasına büyük ölçüde hizmet etmiştir. 20. yüzyıla kadar Avrupa notasının kullanımında notanın frekans ifade etme özelliğine dikkat çekilmeye çalışılsa da sonraki dönemde nota kullanımı tek anahtarla rast perdesinin sol notasıyla eşleştirildiği bir nota kullanımına dönüşmüştür. Perdenin konum değiştirme özelliğinin farkında olunmadan ve Türk makam müziğindeki nağme-perde ilişkisi yeterince anlaşılmadan eski müzik yazılarının notaya aktarılması da çeşitli sorunları beraberinde getirmiştir. Günümüzde kullanılan notaların böyle bir süreçten geçmiş olabileceği dikkate alınarak, öncelikle Türk makam müziği geleneğinde olduğu gibi eserlerin; cins, aralık, uyum, makam, ezgisel yapı ve nağmeye bağlı özelliklerinin çözümlenmesi önemli bir gerekliliktir.

Eserlerin bu detaylar çerçevesinde ele alınmaması hatalı nota yazımlarına yol açmakta ve çeşitli yanılgılara neden olmaktadır. Notanın günümüzde hatırlatıcı bir belge olarak algılanmak yerine icranın temel aracı olarak kullanılması, hem icrayı hem de eserin öğrenimini ve aktarımını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle Türk makam müziğinde nota kullanımı önce teori kaynakları çerçevesinde inceleme sürecinden geçirilmeli, makam nağmesi ve perde olgusunu icraya en verimli şekilde yansıtacak çözümlemeler üzerinde çalışılmalıdır.

Kaynakça

Abdülbâkî Nasır Dede (2006), *Tedkik ü Tahkik*, (Y. Tura, Çev.) İstanbul: Pan Yayıncılık, (Orijinal yayın tarihi 1794).

Akdoğu, O. (1995), *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler,* İzmir: Can Ofset.

Akdoğu, O. (1991), *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,* Ankara: Kültür Bakanlığı.

Algar, H. (2010), *Şed*. Erişim Adresi: https://islamansiklopedisi.org.tr/sed.

Arslan, F. (2004), *Safiyyüddin Abdülmümin el-Urmevi er-Risalet'ş-Şerefiyye'si*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Türk Din Musikisi Anabilim Dalı.

Atalay, A. (2024), *Ebced Yazıları*. Erişim adresi: https://adnanatalay.com/index.php/muzik-yazilari/1-ebced-yazilari.

Bülbül, A. (2017), *Tarihten Bugüne Türk Makam Müziğinde Kullanılan Nota Yazım Teknikleri ve Udi Ahmed Rıfat'ın Miftah-ı Nota'sı (Tahkik ve Transliterasyon),* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çevikoğlu, T. (2018), *Mevlevi Müziği Eserlerinin Yazımında Kullanılan Eski Yazım Sistemleri ve Çeviri Sorunları*, Konya: Selçuk Üniversitesi Mevlana araştırmaları Enstitüsü Yayınları: 13, Bildiriler Serisi : 5.

Dinç, S. (2023), *Kutbüddin Şirazi ve Musiki Nazariyesi (Dürretü-t Tac Eserinin Musiki Bahsi Özelinde Bir İnceleme)*, Ankara: Makgrup Medya Pro. Rek. Yay. A.Ş.

Doğrusöz, N. (2012), *Yusuf Kırşehri'nin Müzik Teorisi*, Kırşehir: Bilge Ajans Yayın Matbaa San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ezgi, S. (1933), *Nazari ve Ameli Türk Mûsikîsi,* Cilt I, İstanbul: Milli Mecmua Matbaası.

Farabi. (2020), *Kitabu'l Mûsika'l-Kebir*, (A. Kızılcık, N. Tercan Çev.) İstanbul: Türksoy Yayınları.

Günalçin, S. (2019), *Kanun'un Mandal Düzeneğinin Türk Mûsikîsi Perde Anlayışına Uyarlanabilirliği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Güray, C. (2012), *Bin Yılın Mirası, Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Hatipoğlu, E. (2019), *Perde Okumaları / Üç Ahenk,* E-kitap: ISBN:978-605-83937-6-9.

Hatipoğlu, E. (2013), Türk Musikisinde Ahenkler. *İstem Dergisi*, Yıl: 2013, Sayı: 22.

İbni Sînâ. (2004), *Mûsikî,* (A. H. Turabi, Çev.) (1. Baskı), İstanbul: Litera Yayıncılık.

Popescu Judetz E. (2002), *Tanburi Küçük Artin A Musical Tretise of the Eighteenth Century*, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Kanık, M., Z. (2011), *Mahmud bin Abdülaziz'in "Makasıdül'l-Edvar" Adlı Eseri*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İlahiyat Anabilim Dalı İslam Tarihi ve Sanatları Bilim Dalı.

Kantemiroğlu, D. (2001), *Kitabu İlmi'l- Musiki ala vechi'l-hurufat* (1) (Y. Tura Çev.), Cilt:I, İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat, (Orijinal yayın tarihi 1691).

Mathiesen, T. J. (2001), *Genus.*

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.52776.

Özçimi, M., S. (1989), *Hızır Bin Abdullah ve Kitabü'l Edvar*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özkan, İ., H. (2006), *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri, Kudüm Velveleleri*, Ötüken Neşriyat, İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Öztuna, Y. (2000), *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Öztürk, O., M. (2021), Makam Nazariyat Tarihinde Başlıca Gelenek ve Modeller, *Anadolu ve Komşu Coğrafyalarda Makam Müziği Atlası*, İstanbul: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını: 568.

Rauf Yekta. (2003), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 6,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2004), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 7,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rauf Yekta. (2007), Türk Musikisi Nazariyatı, (G. Paçacı Çev.) *Musikişinas, Sayı: 9,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü Yayını (Orijinal yayın tarihi 1924).

Rushton, J. O. (2001), *Transposition*.

Erişim adresi: https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.28274.

Sezikli, U. (2007), *Abdülkadir Meragi ve Camiu'l-Elhan'ı*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tanburi Cemil Bey (1993), *Rehber-i Musiki,* (H. Cevher Çev.) (1. Baskı) İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi (Orijinal yayın tarihi 1904).

TDK Türkçe Sözlük. (2024). Erişim adresi: http//sozluk.gov.tr.

Uslu, R. (2015), Türk Müziği Tarihinde Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi*, Medeniyet Sanat, İMÜ Sanat ve Tasarım Fakültesi Dergisi Eğitim Dergisi*, Yıl:2015, Cilt:1, Sayı: 2, Sayfa: 91-109.

Uygun, M. N. (1999), *Safiyüddin Abdülmümün Urmevî ve Kitabü'l Edvârı* (Birinci Baskı), İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Yavaşça, A. (2002), Türk Musikisinde Kompozisyon ve Beste Biçimleri, İstanbul: Mart Matbaacılık.

Kaynakça

Baştepe, K. (2023) Mecmûa-i Sâz ü Söz'deki Varsağıların Usûl Yönünden İncelenmesi, *Eurasian Journal Of Music and Dance,* (23), 229-246.

Cevher, M.H. (1995) Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmû'â-i Sâz ü Söz (Yayımlanmamış Doktora Tezi), *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İzmir.

Cömert, E. (2022) Elazığ- Harput Müziğinde Divan ve Gazel Formunun Edebi Unsurlarla İlişkisi, *İnternational Journal of Social Sciences*, 6/1, 62-85.

Dilçin, C. (2019) Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Ekici, S. (2009) Türk Halk Müziğinin Melodik Yapısının Adlandırılması Konusunda Düşünceler, *Akademik İncelemeler*, c.4, s.1, 21-33.

Kaya, D. (t.y.) Halk Şiirinde Biçim ve Tür, https://dogankaya.com/fotograf/halk_siirinde_bicim_ve_tur.pdf (E.T.01.07.2024).

Köprülü (t.y.) Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar.

Oğuz, M.Ö. vd.(2021) Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara.

Özbek, M. (1994) Folklor ve Türkülerimiz, Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Sever M. (2013) Türk Halk Şiiri, Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara

Sunguroğlu, İ. (1961) Harput Yollarında, İstanbul.

Şenel, S. (2009). Kastamonu'da Aşık Fasılları, Kastamonu Valiliği İl Özel İdaresi Yayınları, Kastamonu.

Türkel Oter S. (2018) Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analiz Yöntemi Önerisi, *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, (10) 39: 292-309.

SONUÇ

"Şu Yüce Dağların Karı Eridi" eseri Musa Eroğlu icrası üzerinden analiz edilmiş, eserin genel müzikal özellikler bakımından yöre üslubunu yansıtan bir eser olduğu tespit edilmiştir. Musa Eroğlu'nun icrası incelenmiş, yorumcunun eseri yorumlarken hem yöresel üslubu koruduğu hem de kendi kişisel uslubunu esere yansıtarak yorumlamadaki ustalığını ortaya koyduğu görülmüştür. Eser bu bakımdan yöresel tavrın ve şehir müziği tavrının harmanlandığı bir icra örneği olarak değerlendirilmiştir.

Geleneksel müzik kültürümüzün en önemli temsilcilerinden olan Musa Eroğlu "geleneksel bir sözlü kültür ve müzik ortamında yetişen, bu yetişme sürecinde otantik değerlerini koruyarak günümüz şartlarına göre de geliştirerek geleneğin günümüze kadar taşınmasında"[5] ortaya önemli üretimler koyabilen sayılı isimler arasına girmiş, geleneksel halk müziğinin icrası ve aktarımında önemli bir yere sahip olmuştur. Musa Eroğlu kendine has ses rengi ve vokal icrası ile gelenek müziğimizde ön plana çıkan usta icracı ve yorumculardan biridir. Kendi yöresinin eserlerini hem saz hem ses icrasındaki ustalığıyla yeniden yorumlamış eserlere yeni bir anlayış kazandırmıştır. "Şu Yüce Dağların Karı" eserinde de kendi müzikal ifadelerini icrasına yansıtmıştır. Yorumcu yumuşak hançere ifadeleriyle, vibrato ve tril kullanımlarıyla icrasını zenginleştirmiştir. Bu lezzetli söyleyiş hem eserin yöre üslubunu hem icracının kendi üslubunu yansıtmaktadır.

KAYNAKÇA

Çevik, M. *Anonim Bir Türkü*, Musa Eroğlu, Ürün Yayınları, Ankara 2014

Parlak, Erol. *Türk Halk Müziği Ders Notları*

Yazıcı, Derya. *Mersin Yöresi Müzik Kültürü ve TRT Repertuarına Kayıtlı Mersin Türkülerinin İncelenmesi*, International Journal of Cultural and Social Studies 2016

SES KAYDI

Eroğlu, Musa. *Şu Yüce Dağların Karı Eridi (Video)* https://www.youtube.com/watch?v=K4YraHpLDdk

5 Çevik, M. Türkü Kültüründe Değişim Süreci ve Musa Eroğlu (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara

katkılar sağlayan dernekler adeta ikinci konservatuar görevi görmektedir. İşte bu amaçla yola koyulan derneklerden biriside "Konya Musiki Derneğidir".

Ülkemizde güçlü bir musiki potansiyeli bulunduğu halde geçmiş dönemde sağlıklı bir kültür ve musiki politikasının tespit edilememiş olması yüzünden bu potansiyel tam değerlendirilememiştir. Bu durum kültür ve sanat hayatımızı olumsuz yönde etkilemiş, sanatta verimi düşürmüştür. Konya Musiki Derneği bu potansiyelin tam değerlendirilebilmesi için el ve gönül birliği içinde çalışmalarına devam etmektedir.

Şunu önemle vurgulamak gerekir ki, kendi musikisini bilmeyen ve sevmeyen insanın ne kadar sanatçı da olsa, milli bir musiki eseri ortaya koyması mümkün değildir. Türk musikisi kendi değer ölçüleri içinde, yeni değişikliklere gidecek, milli haysiyetine, ahlâkına, duygu ve geleneklerine uygun düzeyde Dünya varlığı içinde yerini alacaktır. Geleceğe umutla bakabilmek için araştırma, yayın, sistemli öğretim ve yapıcı, ancak yapıcı eleştiri ve güvenli işbirliği, sanatçılar ve eğitimciler arasında sevgi ve saygı, gelişme ve geliştirme azmi önemlidir.

Dileğimiz klâsik Türk musikisimizin halkımız ve devletimiz tarafından daha çok sevilmesi, değerinin bilinmesi, hakettiği ilgiyi görmesi ve kendi öz kültürümüzün en önemli parçası olduğu bilincine varılmasıdır.

KAYNAKÇA

Bildik, M. (2007) "Röportaj" Konya

Berker, E. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

Berker, E. (1985) "Türk Mûsikisinde Dönemler",Türk tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Ergin, S. (1986) "Konya Türk Musikisi Sempozyumu",tebliğ, Konya.

https://ctext.org/liji/yue-ji/zhs Erişim Tarihi: 01.06.2024

Kanbur, N. (2007) "Röportaj" Konya

Özcan, N. (1995) "Dârü'lelhân Osmanlı Devletinde Kurulan İlk Mûsikî Mektebi, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, c.8. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Turan, O. (1969) "Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti", Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Görseller

Mehmet A. BÜYÜKALTUNEL Özel Arşivi

Mehmet BİLDİK Özel Arşivi

KAYNAKÇA

Berg, G., (2008). Christa Ludwig: The Birthday Edition, *Journal of Singing*, 65(1), 119-122.

Creech, A., Gaunt, H., Hallam, S. & Robertson, L., (2009). Conservatoire students Perceptions of Masterclass, *British Journal of Music Education*, 26(03), 315-331.

Görsev Kılıç, G., Türkmen, U., (2020). CAKA Bünyesinde Keman Eğitimi Alan Öğrencilerin

Rotasyon Masterclass Uygulamasına Yönelik Görüşleri, *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 352-372.

Haddon, E., (2014). Observational Learning In The Music Masterclass, *British Journal of Music Education,* 31(1), 55-68.

Hanken, I. M., (2008). Teaching and Learning Music Performance: The Master Class, *Musiikkikasvatus The Finnish Journal of Music Education (FJME),* 11(1-2).

Jorgensen, E. R., (1995). Music Education as Community**,** *The Journal of Aesthetic Education*, 29 (3), 71-84.

Yürük, F. C., (2022). *Piyano Masterclass'larında Uzman Yaklaşımların Betimlenmesi Üzerine Bir*

Araştırma. Sanatta Yeterlik Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

İnternet Kaynakçası

URL 1: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/erkan_ogur_ustalik_sinifi_soyl-501 Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 2: https://adk.hacettepe.edu.tr/tr/prof_martina_frezotti_ustalik_-861 Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 3: https://konservatuvar.anadolu.edu.tr/etkinlikler/nico-couck-gitar-ustalik-sinifi Erişim tarihi: 29.06.2024

URL 4: https://turkeyguitarmeeting.com/16-tgb-program-kitabi/ Erişim tarihi: 10.07.2024

URL 5: https://caka.info/caka-uluslararasi-yaz-kis-muzik-okullari/ Erişim tarihi: 28.06.2024

URL 6: https://www.gumuslukfestival.org/tr/festival Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 7: https://www.gumuslukfestival.org/tr/ Erişim tarihi: 17.06.2024

URL 8: https://www.gumuslukfestival.org/tr/program-gfa Erişim tarihi: 05.07.2024

URL 9: https://www.ayvalikmusic.org/ Erişim tarihi: 05.07.2024

KAYNAKLAR

Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi, Milliyet, İstanbul, Cilt 17

Finkelstein, S. (1996) . *Müzik Neyi Anlatır,* İstanbul : Kaynak Yayınları

Hughes, D. A (1954). *Early Medieval Music up to 1300.* London: Oxford University Press

İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman içinde Müzik.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Kaygısız, M. (2004). *Müzik Tarihi.* İstanbul: Kaynak Yayınları

Machlis, J. & Forney, K. (1955). *The Enjoyment of Music.* New York: W. W. Norton

Parrish, C. (1957). *The Notation of Medieval Music.* New York: W. W. Norton

Rastall, R. (1982). *The Notation of Western Music: An Introduction.* New York: St. Martin's Press

Selanik, C. (1996). *Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni.* Ankara: Doruk Yayımcılık

Stein, L. (1979). *Structure&Style.* Princeton, New Jersey: Summy-Birchard Music

Thema Larousse. Tematik Ans, Milliyet, İstanbul, Cilt.5

Ultan, L. (1977). *Music Theory: Problems and Practices in the Middle Ages and Renaissance*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

http://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/12345/9793/219412.pdf?sequence=1&isAllowed=y http://edition.lamuse.free.fr/fichemusique.html

Örnek: V. Lachner Prelude and Toccata (Prelude)[18]

Örnek: V. Lachner Prelude and Toccata (Toccata)[19]

Dünya müzik kültürüne çok önemli müzisyenler vermiş Lachner ailesi unutulsa da dönemlerinin en önemli besteci ve enstrüman sanatçıları olmuşlar. Baba ve 4 erkek kardeş dışında kız kardeşleri Theka ve Christina da uzun süre kiliselerde org sanatçısı olarak çalışmışlar.

Kaynakça

1. Ripley, George; Dana, Charles A., eds. (1879). "Lachner, Franz"
2. Joseph Stevenson. "Franz Lachner" all music 2016
3. İmslp.org

18 İmslp.org
19 İmslp.org

KAYNAKÇA

Adler, K. (1965). *German Phonetics and Diction, In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Adler, K. (1965). *Italian Phonetics and Diction in Singing. In The Art of Accompanying and Coaching*. Boston, MA: Springer.

Akbulut, Y. (1999). Çocuk Müzik Eğitiminde Tekerlemelerin Yeri ve Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (5), 429-437.

Aydın, Y. (2008). *Artikülasyon Eğitimine Yönelik Bilgisayar Destekli Öğretim Materyalinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

Baz, H. M. ve Doğan, D. (2020). *Konuşma Bozuklukları*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Sunumları (23), Malatya.

Dağdelen, H. Y. (2011). *İtalyanca Almanca Fransızca Diksiyon*. Pan Yayıncılık, İstanbul.

Ergenç, İ. (1987). Fonolojik İstatistik Yoluyla Karşılaştırmalı Bir Uslup Araştırması, Karl Bühler-Grimin Kardeşler. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 31(1-2), 147-178, Ankara.

Gerçeker, M. (2000), Ses ve Konuşma. *Kbb ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi*, 8(1), 71-78, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi KBB Anabilim Dalı, Derleme, Ankara.

Kramer, M. (2009). The phonology of Italian, Oxford: OUP Oxford, United States.

Meyn, N. (2011). *German pronunciation guide: Brahms: Ein Deutsches Requiem*, Choraline, United Kindom.

Paoli, S. (2016). *A short guide to Italian Phonetics and Phonology for students of Italian Paper*, Oxford Univercity, United States.

Saraç, H. (1999). Sesin Morfolojik ve Fizyolojik Özellikleri. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (5), Dergipark.

Say, A. (2022). *Müzik Sözlüğü*. Birinci Baskı, Islık Yayınları, İstanbul.

Stern, H. H. (1975). *What Can we Learn From the Good Language Learner?*, In: Canadian Modern Language Review, University of Toronto Press, Toronto.

Töreyin, A. M. (2008). *Ses Eğitimi, Temel Kavramlar, İlkeler, Yöntemler*, Evrensel Müzikevi, Ankara.

Ulubay, G. (2017). Solunum Kas Fizyolojisi ve Kas Gücü Ölçümü. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 37-46, Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Ankara.

Uluğ, M. (2012). Konuşma İşlevi ve Konuşma Bozuklukları. *Psikoloji Çalışmaları*, 16, 141-150, İstanbul Üniversitesi Psikoloji Bölümü Sunumu, İstanbul.

Wilberforce, E. (1866). Franz Schubert: A Musical Biography. *Fortnightly*, 6(33), 380-382, United Kindom.

Vietör, W. (1913). *German Pronunciation*, O. R. Reisland, Leipzig.

Vural, B. (2004). *Uygulamalı Örneklerle Doğru ve Güzel Konuşma Sanatı- Fonetik- Diksiyon-Artikülasyon*, Hayat Yayınları, İstanbul.

Yang, Q. (2017). *Characteristics of Melodies in Bellini's Art Songs*. School of Art and Design Yunnan University, Kunming, China.

Yavçan, Z. R. (1997). *Ses Eğitiminde İtalyanca, Almanca veFransızca Lirik Diksiyon.* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yıldırım, N. (2017). Solunum Sistemi Klinik Fizyolojisi. *Toraks Cerrahisi Bülteni*, 10, 1-8, Aves Publisher, İstanbul.

Zbikowski, L. M. (2009). Music, Language, and Multimodal Metaphor. *Multimodal Metaphor*, 359-381, John Wiley & Sons, United States.

Zıllıoğlu, M. (2007). *İletişim Nedir?*, Cem Yayınevi, Ankara.

şansı tanımaktadır. Varyasyon, içeriğindeki çeşitlemelerden ve yazım farklılıklarından oluşan bir dizi gibi de olduğundan, piyanistler için teknik ve müzikal anlamda çeşitli imkanlar sunma kapasitesine sahiptir. Beethoven üretim hayatı boyunca varyasyon eserlerinin örneklerini vermiştir. Besteci hem bu formu geliştirmiştir önemli bir kişilik olduğu için, hem temayı işleme ve çeşitlendirmedeki ustalığından, günümüze çok kıymetli varyasyon eserleri bırakmıştır.

Kaynakça

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 1" G. Henle Verlag.

-Beethoven, L.v. "Klaviersonaten, Band 2" G. Henle Verlag.

-Gültek, B. (2007) "Piyano; Bir Çalgının Biyografisi" Ankara: Epilog Yayıncılık.

-Herriot, E. (2007) "Beethoven" İstanbul: Pan Yayıncılık.

-Kamien, R. (1996) "Music; An Appreciationé America: Sixth Brief Edition.

-Orga, A. (1983) "The Illustrated Lives of the Great Composers; Beethoven" Hungary: Omnibus Press.

-Say, A. (2006) "Müzik Tarihi" Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

-Selanik, C. (1996) "Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni", Ankara: Doruk Yayımcılık.

İnternet Kaynakları

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP144717-PMLP13904-Beethoven_Variations_Ich_denke_dein_Pf4H.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/9/90/IMSLP05063-BeethovenNineVariationsOnMarchDresslerWoO63.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/75/IMSLP05086-Beethoven24VariationsOnAnAriettaByRighiniWoO65.pdf

- https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/8/82/IMSLP53059-PMLP05830-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_17_No_181_32_Variationen_WoO_80.pdf

- https://s9.imslp.org/files/imglnks/usimg/7/7e/IMSLP51811-PMLP01489-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_155_Op_111.pdf

-https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/b/b7/IMSLP02154-Beethoven_-_Diabellivars_-_SMA.pdf

uygulanması ile çözüm üretebilecekleri düşünülmektedir. Ön kol rotasyonu ile zıt kasların kullanımının engellenerek en zor olarak düşünülen eserlerde bile parmakların herhangi bir problem yaşamadan özgürce hareket edebileceği saptanmıştır. Yine ön kol liderliğinde elin klavye üzerinde gerçekleştirdiği içeri ve dışarı hareketlerinin, parmakların uzunluklarına göre konumlandırılması ile bileğin bükülmesine engel olunarak parmakların rahatlıkla tuşlara basılmasının sağlandığı gözlemlenmiştir. Uzak aralıklı notaların da yürüme eyleminde olduğu gibi tuştan tuşa ağırlık aktarımı ile gerdirmelerden uzak bir şekilde gerçekleşebildiği görülmüştür. Son olarak şekillendirme ile ön kolun çizdiği dalgalanma hareketleriyle, bahsedilen tüm hareketlerin birleşip eserlerde zorlanılan kısımların rahatlıkla çalınabileceği sonucuna varılmıştır.

Çalışmada bahsedilen Taubman Yaklaşımı'nın temel hareketleri dışında oktav, cümle gruplamaları, atlamalar, ezber gibi tekniklerin de aynı bakış açısıyla incelenmesinin icracının hakimiyetine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Beethoven, Ludwig van. (1801). Sonate Op.27, No.2. Erişim: 20 Haziran 2024. https://ks15.imslp.org/files/imglnks/usimg/1/19/IMSLP51726-PMLP01458-Beethoven_Werke_Breitkopf_Serie_16_No_137_Op_27_No_2.pdf

Ercan, Senem Z. (2010). *Piyano Çalmaya Bağlı Sakatlanmaların Önlenmesi: Sanatlar Tıbbı, Fizyolojik Bilgilenme, Destekleyici Teknikler ve Kişisel Tutum. Türkiye'deki Piyanistlerle Bir Çalışma*. Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Milanovic, Elaine Therese. (2012). *Learning and Teaching Healthy Piano Technique: Training as an Instructor in the Taubman Approach.* Doktora Tezi, Griffth Üniversitesi, Queensland.

Moran, Mary. (2008). *Basic Alignment and Rotation*. New York: The Golandsky Institute, s.40.

Ortmann, Otto. (1929) *The Physiological Mechanics of Piano Technique*. Londra: Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd. New York: E.P. Dutton & Co., Inc.

Taubman Institute. (20051). Lecture 2: Forearm rotation. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005b). Lecture 3: In and out. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005c). Lecture 4: The walking arm and hand. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005d). Lecture 5: Shaping; octaves. *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* [DVD]. Medusa, New York: The Taubman Institute.

Taubman Institute. (2005e). *Virtuosity in a Box: The Taubman Techniques* (Musical Examples and Addenda: Volumes 1-5). Medusa, New York: The Taubman Institute, s.40.

KAYNAKÇA

ADDINGTON, E. J., %100 Mind Power, Çeviri: B. ÇETİNKAYA, %100 Düşünce Gücü, Akaşa Yayın ve Dağıtım Şirketi, 1994

ALPTEKİN GİDERGİ, A., Müzik Performans Anksiyetesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 14 Sayı 1:137-148, 2012

AŞKIN, C. TEZTEL, G., Sahne Heyecanının Türk Müzisyenler Arasındaki Yaygınlığı ve Çözüm Yöntemleri, İTÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:4 Sayı:2, 2007

BALTAŞ, Z. & A., Stres ve Başa Çıkma Yolları, Remzi Kitabevi, 2013

BİLGE, A., Yaşama Dair Olumlu Düşünce, Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi Cilt 28 Sayı 3, 2012

ÇIRAKOĞLU, O. C., Sahnedeki Düşman: Müzisyenlerde Performans Kaygısı Üzerine Bir Gözden Geçirme, Türk Psikoloji Yazıları, Cilt 16 Sayı 32:95-104, 2012

ÇİMEN, G., Konser Kaygısı, G.Ü. Gazi Fakültesi Dergisi, Cilt 21, Sayı 2:125- 133, 2001

ERCAN, N., Piyano Eğitiminde İlke ve Yöntemler, Editör: A. SAY, 2008

EROL, Z., Mükemmeliyetçi Kişilik, Timaş Yayınları, 2017

ESPOSITO, J., In the Spotlight Çeviri: K. ÖNEM, Sahne Işıkları Altında Elips Kitap, 2010

GÜN, E. YILDIZ, G., Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler, e- Journal of New World Sciences Academy, NWSA-Fine Arts, D0121, 8, (1), 103-114

Hacettepe Bilim, Kültür ve Teknoloji Dergisi ISSN 2148-8363 Mart 2015, s. 22-23

KABAKÇI, C., Sahne Performansı Kaygısında Farkındalık ve Mücadele, Sahne ve Müzik Eğitim-Araştırma e-Dergisi, 3.Sayı, 2016

KAFADAR, A., Piyanistler Örneğinde Müzisyenlere Özgü Performans Anksiyetesi, D.E.Ü. Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2009

KARASAR, N., Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Nobel Akademik Yayıncılık, İkinci Yazım, 32. Basım, 2017

KENNERLEY, H., Overcoming Anxiety, Çeviri: N. YENER, Kaygı (Anksiyete), Kuraldışı Yayıncılık, 2017

MANSON, M., The Subtle Art Of Not Giving a Fuck, Çeviri: P. SAVAŞ, Ustalık Gerektiren Kafaya Takmama Sanatı, Butik Yayıncılık, 2018

McKAY, M. HARP, D., Neural Path Therapy, Çeviri: G. DUMAN Düşünceleri Yöneterek Kendi Kendine Terapi, Arkadaş Kitabevi, 2018

SARAÇ, S. & M., Piyano Eğitimi ve Kısa Tarihi, Müzik Eğitimi Yayınları, Eylül, 2018

STUDER, R. GOMEZ, P. HILDEBRANDT, H. ARIAL, M. DANUSER, B., Stage Fright: Its Experience As A Problem And Coping With It, Int Arch Occup Environ Health, 84:761-771, 2011

SULA, M., Don't Let Your Mind Go, Çeviri: M. ZEREN, Aklını Koru Düşüncelerini Yönet, Epsilon Yayıncılık Hizmetleri, 2015

ŞEN BAŞTUĞ, S., Piyano Tekniğinin Biyomekanik Temeli, Pan Yayıncılık:61

ÜNLÜ, F., Hedef Belirleme ve Stresle Baş Etme, Etap Yayınları, Olympia Yayınları, 2016

WERNER, K., Effortless Mastery, Çeviri: S. ÖĞÜNÇ, Zahmetsiz Ustalık, Pan Yayıncılık, 2016

YILDIRIM, A. ŞİMŞEK, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Onuncu Baskı, 2016

YÖNDEM, Z. D., Müzik Öğrencilerinde Algılanan Performans Kaygısının Fiziksel, Davranışsal ve Bilişsel Özellikleri: Nitel Bir Çalışma, Eğitim ve Bilim Dergisi, Cilt 37, Sayı 166, 2012

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION III

Editör
Doç. Dr. Tayfun Tutak

EĞİTİM
yayınevi

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION III

Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

E-ISBN: 978-625-6251-37-3
1. Edition, July 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION III
Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak
IV+220, 165x240 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-6251-37-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCE

Akın, G. (2014). İnsan sağlığı ve çevre etkileşimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 54(1), 105-116.

Ardoğan, R. (2012). Tüketim, nüfus ve çevre sorunları: Orantısız denklem. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(Özel Sayı), 81-106.

Aydın, N. & Göze Kaya, D., (2022), Çevre sorunları ve çözüm arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 14(2), 197-215.

Ayla, D., Altıntaş, D. (2017). Organik üretim ve pazarlam sorunları üzerine bir değerlendirme. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 19(4), 7-17.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Başal, H.A., Özen, R. & Bağçeli-Kahraman, P. (2015). Üniversite öğrencileri için çevre duyarlılığı ölçeği uyarlama çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies JASSS*, 35, 13-23.

Bloch-Dano, E. (2015). *Sebzelerin Efsanevi Tarihi.* Ruhun Gıdası Kitaplar, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.

Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. (2007). *Research Methods in Education.* New York: Routledge.

Creswell, J. V. (2017). Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları. (M. Bütün, Çev.). *Araştırma Yaklaşımının Seçimi*. S. B. Demir (Çev. Ed.). Eğiten Kitap Yayıncılık.

Çabuk, S. & Nakıboğlu M.A.B. (2003). Çevreci pazarlama ve tüketicilerin çevreci tutumlarının satın alma davranışlarına etkileri ile ilgili bir uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 12(12), 39-54.

Çelik, R., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Evaluation of middle school 7th grade science skill-based questions according to the revised Bloom taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14, 705-716.

Çoban, O. & Şahbaz Kılınç, N. (2016). Enerji kullanımının çevresel etkilerinin incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 589-606.

Değirmenci, B. (2020). Çevresel bilinç ile çevresel bağlılık ilişkisinin "demografik özellikler" bağlamında incelenmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences BNEJSS*, 06(04), 1-13.

Erkal, S. & Yılmaz, N. (2018). Hacettepe Üniversitesi personelinin çevreye yönelik duyuşsal eğilimleri. *2nd International Congress of Eurasian Social Sciences ICOESS*, 4-7 Nisan 2018, Side, Antalya.

Haddad, L., Hawkes, C., Waage, J., Webb, P., Godfray, C. & Toulmin, C. (2016). Food systems and diets: Facing the challenges of the 21st century, Erişim Adresi: https://glopan.org/sites/default/files/ForesightReport.pdf, Erişim Tarihi: 01.07.2024.

Hasançebi, E.B. (2010). *Öğretmenlerin Organik Gıdalar Tercih Etme Durumlarının Saptanması.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Horozal, N. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumları.* Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Karakaya, İ. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.) *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Anı Yayıncılık, Ankara.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning,* 4, 50 – 60.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica,* 69, 60 – 72.

Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi,* 13, 2607 – 2635.

Karakuş, N., Özer, Ö., Ardahanlıoğlu, Z.R., Çinar, İ. & Selim, S. (2016). Fethiye halkının çevre sorunlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi. *I. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi*, 3 - 05 Kasım 2016, ss.1644-1649.

Karasar, N. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Karatekin, K. & Aksoy, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreokuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 1423-1438.

Karatekin, K. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kayalı, H. (2010). Sosyal bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. *Marmara Coğrafya Dergisi,* (21), 258-268.

Kılıç, S. (2013). Örnekleme yöntemleri. *Journal of Mood Disorders*, 3(1), 44-46.

Kızılaslan, H. & Olgun, A. (2012). Türkiye'de organik tarım ve organik tarıma verilen desteklemeler. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi,* 1-12.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). İlköğr*etim Kurumları Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı.* Ankara.

Nasırlı, A. D. (2019). Organik Gıda Ürünleri ve İyi Tarım Ürünlerine İlişkin Tüketici Algı ve Tutumları: Antalya Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Gıda İşletmeciliği Anabilim Dalı*. Antalya.

Özdenk Demir, G. (2021). *Geç Dönem Adolesanların Gıda Ve Beslenme Okuryazarlığı Düzeylerini Saptamaya Yönelik Yeni Bir Ölçek Geliştirme: Gıda Ve Beslenme Okuryazarlığı Ölçeği-Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Özgür, E.M. (2017). Nüfus dinamikleri, çevre ve sürdürülebilirlik. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 15(1), 1-26.

Pe'er, S., Goldman, D. & Yavetz B. (2007). Environmental literacy in teacher training: attitudes, knowledge, and environmental behavior of beginning students, *The Journal of Envıronmental Educatıon,* 39 (1), 45-59.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Studies on "Conceptual Profile" in Science Education. *International Conference on Economics&Social Sciences*. 21-23 October 2022. Antalya, Turkey.

Sezerel, H., (2018). Yiyecek İçecek İşletmelerinde Yönetim Süreci. *Yiyecek İçecek Yönetimi* (pp.22-37), İçinde (Ed.: Hakan Sezerel, Murat Doğdubay), Anadolu Üniversitesi Yayınevi, Eskişehir.

T.C. Sağlık Bakanlığı. (2015). *Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER)*. 20, Ankara.

TBSA. (2019). *Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması (TBSA).* TC Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Uzun, N. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Bilgi Ve Tutumları Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Varol, M. (2022). *8. Sınıf Öğrencilerinin Çevre İlgileri ve Sürdürülebilir Yaşama Yönelik Farkındalıkları: Eyyübiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yenigün, İ. & Tuğalan, E. (2021). Geçmişten geleceğe "çevre tarihi". *Sürdürülebilir Çevre Dergisi*, 1(1), 31-36.

Yılmaz, M. (2020). *Gıda Okuryazarlığı: Bileşenlerin Tespiti, Tanımlanması Ve Öğretim Programlarındaki Yeri.* Doktora Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

REFERENCES

Akın, G. (2014). İnsan sağlığı ve çevre etkileşimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 54(1), 105-116.

Ardoğan, R. (2012). Tüketim, nüfus ve çevre sorunları: Orantısız denklem. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(Özel Sayı), 81-106.

Aydın, N. & Göze Kaya, D., (2022), Çevre sorunları ve çözüm arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 14(2), 197-215.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Başal, H.A., Özen, R. & Bağçeli-Kahraman, P. (2015). Üniversite öğrencileri için çevre duyarlılığı ölçeği uyarlama çalışması. *The Journal of Academic Social Science Studies JASSS*, 35, 13-23.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.

Creswell, J. V. (2017). Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları. (M. Bütün, Çev.). *Araştırma Yaklaşımının Seçimi*. S. B. Demir (Çev. Ed.). Eğiten Kitap Yayıncılık.

Çelik, R., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). *Evaluation* of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 705-716.

Çoban, O. & Şahbaz Kılınç, N. (2016). Enerji kullanımının çevresel etkilerinin incelenmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 33, 589-606.

Değirmenci, B. (2020). Çevresel bilinç ile çevresel bağlılık ilişkisinin "demografik özellikler" bağlamında incelenmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences BNEJSS*, 06(04), 1-13.

Erkal, S. & Yılmaz, N. (2018). Hacettepe Üniversitesi personelinin çevreye yönelik duyuşsal eğilimleri. *2nd International Congress of Eurasian Social Sciences ICOESS*, 4-7 Nisan 2018, Side, Antalya.

Horozal, N. (2022). *Ortaokul öğrencilerinin çevre sorunlarına yönelik tutumları.* Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

İlhan, G. & Asiltürk, E. (2019). Fen bilgisi öğretmeni adaylarının bazı kimya konularında akıl yürütmelerinin incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 391-417

Karabulut, N. (2023). Öğretmenlerin küresel iklim değişikliğine yönelik farkındalıklarının değerlendirilmesi. *Ulusal Eğitim Dergisi*, 3(2), 265-294.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4, 50 – 60.

Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi*, 13, 2607 – 2635.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica*, 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica*, 69, 60 – 72.

Karakuş, N., Özer, Ö., Ardahanlıoğlu, Z.R., Çinar, İ. & Selim, S. (2016). Fethiye halkının çevre sorunlarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre değerlendirilmesi. *I. Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi*, 3 - 05 Kasım 2016, ss.1644-1649.

Karasar, N. (2019). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Karatekin, K. & Aksoy, B. (2012). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının çevreokuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(1), 1423-1438.

Karatekin, K. (2011). *Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlık Düzeylerinin Belirlenmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kayalı, H. (2010). Sosyal bilgiler, Türkçe ve sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının çevre sorunlarına yönelik tutumları. *Marmara Coğrafya Dergisi,* (21), 258-268.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2005). *Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı, (2013). İlköğr*etim Kurumları Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı.* Ankara.

Özgür, E.M. (2017). Nüfus dinamikleri, çevre ve sürdürülebilirlik. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 15(1), 1-26.

Pe'er, S., Goldman, D. & Yavetz B. (2007). Environmental literacy in teacher training: attitudes, knowledge, and environmental behavior of beginning students, *The Journal of Envıronmental Educatıon,* 39 (1), 45-59.

Polat, M. (2023). Syllogistic Reasoning and Studies on Syllogistic Reasoning In Science Education. (s. 173-184). *International Conference on Economics&Social Sciences*, June, 26-27, 2023. Bucharest, Romania.

Uğraş, M., Aydemir, S. & Asiltürk, E. (2017). Analysis of pre-service science teachers level of associating their chemistry knowledge with Daily life and the relationship between these levels and their attitudes towards teaching science. *International Journal of Human Sciences*, 14, 4359-4545.

Uzun, N. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Bilgi Ve Tutumları Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Varol, M. (2022). *8. Sınıf Öğrencilerinin Çevre İlgileri ve Sürdürülebilir Yaşama Yönelik Farkındalıkları: Eyyübiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Yenigün, İ. ve Tuğalan, E. (2021). Geçmişten geleceğe "çevre tarihi". *Sürdürülebilir Çevre Dergisi*, 1(1), 31-36.

REFERENCE

Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2017). Ortaokul 8. sınıflara yönelik matematiksel modelleme etkinlikleri geliştirme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A.B. & Tutak, T. (2022). Ortaokul öğrencilerinin problem çözme stratejilerini kullanma becerilerine yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Journal of Anatolian Education Research (JAER)*, 6, 1-14.

Aydoğdu, M., Erşen, A.N. & Tutak, T. (2014). Materyal destekli matematik öğretiminin ortaokul 6. sınıf öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Basista, B. & Mathews, S. (2002). Integrated science and mathematics professional development programs. *School Science and Mathematics*,102(7), 359-370.

Başar, S. (2018). *Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Fende Matematiğin Kullanımına Yönelik Özyeterlik İnançları, 21.Yy Becerileri Ve Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. & Kılıç Çakmak, E.. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çelik, R., Karakoyun, G. Ö., & Asilturk, E. (2022). Evaluation of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Deringöl, Y. & Gülten, D.Ç. (2016). Öğretmen adaylarının "fen eğitiminde matematiğin kullanılması" ile ilgili görüşleri: Bir metafor analizi çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 43-50.

Flogie, A. & Aberšek, B. (2015). Transdisciplinary approach of science, technology, engineering and mathematics education. *Journal of Baltic Science Education*, 14(6), 779-790.

İç, Ü. & Tutak, T. (2018). Correlation between computer and mathematical literacy levels of 6th grade students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. & Ekinci, N. (2020). Matematik öğretmen adaylarının özel öğretim yöntemleri dersine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(73), 156-170.

İnce, E., Gülten Çağırgan, D. & Kırbaşlar, G. (2012). Fen bilgisi öğretmen adaylarının matematik öz-yeterlikleri ve fizik problemlerine yönelik görüşleri, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi,* 1, 58-71.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Journal Of History School,* 47, 2607-2635.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4, 50-60.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure–Acidity/Basicity Relationship" Topic. *Acta Chimica Slovenica*, 68(3), 645-657.

Karakoyun, G. Ö. & Asiltürk, E. (2022). The effect of heuristics on the reasoning of the pre-service science teachers on the topic of melting and boiling point. *Acta Chimica Slovenica*, 69, 60-72.

Klaassen, R.G. (2018) Interdisciplinary education: A case study, *European Journal of Engineering Education*, 43(6), 842-859.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2006). İlköğretim fen ve teknoloji dersi (6, 7 ve 8.siniflar) öğretim programı. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2009). İlköğretim matematik dersi 6-8. sınıflar öğretimprogramı ve kılavuzu. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013a). Ortaokul matematik dersi (5, 6, 7 ve 8. siniflar) öğretim programi. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2013b). İlköğretim kurumlari (ilkokullar ve ortaokullar) fenbilimleri dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. siniflar) öğretim programi. Ankara. http://ttkb.meb.gov.tr adresinden alındı.

National Council of Teachers of Mathematics (NCTM), (2000). *Principles and standards of school mathematics*. Reston, VA.

Polat, M., Koç, M. (2024). Dijital ortamlarda fen eğitimi: dijital öğrenme platformları üzerine fen bilgisi öğretmen görüşleri. *Hakkari Review,* 8(1), 32-55.

Taşkın, C., Cantürk, G. & Öngel, E. (2005). Fen bilgisi öğretmen adaylarının fen derslerinde matematiğin kullanımına yönelik özyeterlik inançlarının incelenmesi, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17, 47-52.

Tian, M., Wu, X., Li, Y. & Zhou, P. (2008). An analysis of mathematics and science achievements of American youth with nonparametric quantile regression. *Journal of Data Science*, 6, 449-465.

REFERENCES

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.

Akpur, U. (2017). Predictive and explanatory relationship model between procrastination, motivation, anxiety and academic achievement. *Eurasian Journal of Educational Research,* 17(69), 221-21.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamaları*. Sakarya Yayıncılık, İstanbul.

Ayas, A. (1994). Doğukaradeniz Bölgesindeki Liselerde Kimya Eğitiminin Durumu ve Öğrencilerde Bazı Temel Kavramların Gelişimi. *ÇÜ Eğitim Fakültesi, I. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri Kitabı*, 3, 913-919.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., ve Tutak, T. (2014). Materyal destekli matematik öğretiminin ortaokul 6. sınıf öğrenci başarısına ve tutumuna etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Barlia, L. (1999). *High School Students' Motivation to Engage in Conceptual Change Learning in Science*, Doktora Tezi, The Ohio State University, Ohio.

Bayrak, F. (2023). *Fen Bilimleri Dersi Eğitiminin Oyunlaştırılmış E-Öğrenme Ortamlarıyla Desteklenmesinin Motivasyon ve Başarıya Etkisi*. *Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Brophy, J. (1998). *Motıvatıng Students To Learn*. New York: McGraw-Hill.

Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. ve Kılıç Çakmak, E.. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çelik, R., Karakoyun, G. Ö., & Asilturk, E. (2022). Evaluation of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Deci, E. L. ve Ryan, R. M. (2000). The "what" and "why" of goal pursuits: human needs and the Self-Determination of behaviour. *Psychological Inquiry*, 4, 227-268.

Demirtaş, S. (2005). *Çalışma Yaşamında Motivasyonun Önemi ve Teşvik Araçlarının Yeri,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dölen, E. (2013). Modern Kimyanın Doğuşu ve Türkiye'ye Girişi. Mustafa Sözbilir (Ed.), *Türkiye'de Kimya Eğitimi* (1. Baskı) içinde (s. 21-65) İstanbul: Türkiye Kimya Derneği.

Erdem, A. R. (1998). Süreç kuramlarının eğitim yönetimine katkıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(4), 51-57.

Ertürk, M. (2017). *İşletme Biliminin Temel İlkeleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Ertürk, S. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme* (6. baskı). Ankara: Edge Akademi Yayınları

Eymur, G. ve Geban, Ö. (2011). An investigation of relationship between motivation and academic achievement of pre-service chemistry teachers. *Egitim ve Bilim,* 36(161), 246.

Glynn, S. M., Taasoobshirazi, G. ve Brickman, P. (2009). Science motivation questionnaire: Construct validation with nonscience majors. *Journal of Research in Science Teaching: The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching,* 46(2), 127-146.

Glynn, S.M., Brickman, P., Armstrong N. ve Taasoobshirazi, G. (2011). Science Motivation Questionnaire II: Validation with science majors and nonscience majors. *Journal of Research in Science Teaching*. 48(10), 1159-1176.

Güvercin, Ö., Tekkaya, C. ve Sungur, S. (2010). A cross age study of elementary students' motivation towards science learning. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 39(39), 233-243.

Güvercin, Ö., Tekkaya, C. ve Sungur, S. (2010). A cross age study of elementary students' motivation towards science learning. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 39(39), 233-243.

Halimoğlu, G. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimlerine Karşı Merak, Motivasyon ve Fen Okuryazarlık Düzeylerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Işın, O. (2019). *Fen Eğitiminde Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

İç, Ü. ve Tutak, T. (2018). Correlation between computer and mathematical literacy levels of 6th grade students. *European Journal of Educational Research,* 7(1), 63-70.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. ve Ekinci, N. (2020). Matematik Öğretmen Adaylarının Özel Öğretim Yöntemleri Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 156-170.

Kara, H. (2018). *5E modeli destekli etkileşimli defterin öğrencilerin karışımlar konusundaki başarısına, motivasyon ve tutuma etkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2020a). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Journal Of History School*, 47, 2607-2635.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2020b). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4, 50-60.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure–Acidity/Basicity Relationship" Topic. *Acta Chimica Slovenica*, 68(3), 645-657.

Karakoyun, G. Ö., & Asiltürk, E. (2022). The effect of heuristics on the reasoning of the pre-service science teachers on the topic of melting and boiling point. *Acta Chimica Slovenica*, 69, 60-72.

Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Kuşdemir, M., Ay, Y. ve Tüysüz, C. (2013). An analysis of the effect of problem based learning model on the 10th grade students' achievement, attitude and motivation in the unit of "Mixtures". 7(2), 195-224.

Nunnally, J.C. ve Bernstein, I.H. (1994) The Assessment of Reliability. *Psychometric Theory,* 3, 248-292.

Öncü, H. (2004). *Motivasyon ve Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Schunk, D. H., Meece, J. R. ve Pintrich, P. R., (2013). *Motivation in Education: Theory, Research, and Applications*. Edinburgh: Pearson Education Limited.

Seçer, İ. (2015). *SPSS ve Lisrel ile Pratik Veri Analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Steers, M. R. ve Porter, L. W. (1975). *Motivation and Work Bahaviour*. NY: McGraw-Hill.

Stipek, D. (1988). *Motivation to Learn: From Theory to Practice.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th ed.). New York: Allyn and Bacon.

Tanrıöğen, A. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 2. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.

Tarkın, A. (2014). Implementation of case-based instruction on electrochemistry at the 11th grade level. *Chemistry Education Research and Practice*, 18, 659-681.

Turgut, M. F., Baker, D., Cunningham, R. ve Piburn, M. (1997). İlköğretim fen öğretimi. Ankara: *YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi*.

Ulusoy, F. M. (2013). *Bağlam Temelli Öğrenme ile Desteklenen Bütünleştirici Öğrenme Modelinin Öğrencilerin Kimya Öğretimine Yönelik Tutum, Motivasyon ve Başarılarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Watters, J. J. ve Ginns, I. S. (2000). Developing motivation to teach elemantary science: effect of collaborative and authentic learning practices in preservice education. Journal of Science Teacher Education. 11(4), 277-313.

Wolters, C.A., ve Rosenthal, H. (2000). The relation between students' motivational beliefs and their use of motivational regulation strategies. *International Journal of Educational Research*. 33,801-820.

Yıldıran Sönmez, D. (2015). The Effect of case based learning instruction on 11th grade students' understanding of acids and bases concepts and their motivation to learn chemistry. Doctoral Thesis, Middle East Technical University, Secondary Science and Mathematics Education Department, Ankara.

Zusho, A., Pintrich, P. R. ve Coppola, B. (2003). Skill and will: The role of motivation and cognition in the learning of college chemistry. *International journal of science education,* 25(9), 1081-1094.

EK: Kimya Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği (KÖMÖ)

1. Kimyaya ilişkin öğrendiğim bilgiler benim yaşantımla ilişkilidir.
2. Kimya testlerinde diğer öğrencilerden daha başarılı olmayı severim.
3. Kimya öğrenmek ilginçtir.
4. İyi bir kimya notu almak benim için önemlidir.
5. Kimya öğrenmek için yeterince çaba harcıyorum.
6. Kimyayı iyi öğrenmek için stratejiler kullanırım.
7. Kimya öğrenmek iyi bir iş bulmama yardımcı olur.
8. Kimya dersinden yüksek not almam önemidir.
9. Kimya sınavlarında başarılı olacağıma eminim.
10. Kimya bilmek bana kariyerimde avantaj sağlayacaktır.
11. Kimya öğrenmeye çok zaman harcıyorum.
12. Kimya öğrenmek hayatımı daha anlamlı kılıyor.
13. Kimyayı anlamak kariyerimde bana fayda sağlayacaktır.
14. Kimya laboratuvarlarında ve projelerinde başarılı olacağıma eminim.
15. Kimya bilgisi ve becerilerinde ustalaşabileceğime inanıyorum.
16. Kimya testlerine ve laboratuvarlara iyi hazırlanırım.
17. Kimya alanındaki yenilikleri merak ediyorum.
18. Kimya dersinden yüksek not alabileceğime inanıyorum.
19. Kimya öğrenmekten hoşlanırım.
20. Kimya dersinden alacağım notu düşünüyorum.
21. Kimyayı anlayabileceğimden eminim.
22. Kimyayı öğrenmek için çok çalışırım.
23. Kariyerim kimyayla ilgili olacak.
24. Kimya testlerinde ve laboratuvarlarda yüksek puan almak benim için önemlidir.
25. Kariyerimde kimya ile ilgili konularda problem çözme becerilerini kullanacağım.

REFERENCE

Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2017). Ortaokul 8. Sınıflara Yönelik Matematiksel Modelleme Etkinlikleri Geliştirme. *The Journal of Academic Social Science,* (54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. & Tutak, T. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerini Kullanma Becerilerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Journal of Anatolian Education Research,* 6(6), 1-14.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N. & Tutak, T. (2014). Materyal Destekli Matematik Öğretiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Önal Karakoyun, G. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Baran, S., Doğan, S. & Yalçın, M. (2002). Üniversite biyoloji öğrencilerinin öğrenimleri sırasında edindikleri bilgileri günlük hayatla ilişkilendirebilme düzeyleri, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4(1), 89-96.

Baydere, F. K. & Yanmaz, E. A. (2021). Bağlam temelli öğrenme yaklaşımının react stratejisine göre geliştirilen öğretim materyalleri ile ilgili 7. sınıf öğrencilerinin görüşleri:"aynalar ve ışığın soğurulması". *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 7(1), 45-62.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi, Ankara.

Çelik, R., Önal Karakoyun, G. & Asiltürk, E. (2022). *Evaluation* of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 705-716.

Çepni, S. (2014). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*, Celepler Matbaacılık, Trabzon.

Demirci, S. & Köseli, M. (2017). İkincil veri ve içerik analizi. İçinde K. Böke (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (ss. 321-366), 5. Baskı, Alfa Yayınları, İstanbul.

Erden, B. (2020). Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersi beceri temelli sorularına ilişkin öğretmen görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 270- 292.

Erduran Avcı, D. & Bayrak, E.B. (2013). Öğretmen adaylarının senaryo temelli öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi: Bir eylem araştırması. *Elementary Education Online*, 12(2), 528-549.

Fensham, P. J. (2009). Real world contexts in PISA science: Implications for context- based science education. Journal of Research in Science Teaching. *The Official Journal of the National Association for Research in Science Teaching,* 46(8), 884-896.

İç, Ü. & Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research,* 7(1), 63-70.

İlhan, A. ve Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.,

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. & Ekinci, N. (2020). Matematik Öğretmen Adaylarının Özel Öğretim Yöntemleri Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 156-170.

İlhan, G. & Asiltürk, E. (2019a). Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Bazı Kimya Konularında Akıl Yürütmelerinin İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14, 391 – 417.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning,* 4, 50 – 60.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi,* 13, 2607 – 2635.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica,* 69, 60 – 72.

Karamustafaoğlu, O. & Tutar, M. (2020). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretimde react stratejisinin kullanımı hakkında görüşleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 5(1), 1-12.

Kertil, M., Dede, H.G. & Ulusoy, E.G. (2021). Beceri temelli matematik soruları: ortaokul matematik öğretmenleri ne düşünür ve bunları nasıl uygular? *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi (TURCOMAT)*, 12 (1), 151-186.

Kertil, M., Dede, HG, & Ulusoy, E.G. (2021). Beceri temelli matematik soruları: ortaokul matematik öğretmenleri ne düşünür ve bunları nasıl uygular? *Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi (TURCOMAT) ,* 12 (1), 151-186.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018a). Ortaöğretim kurumları yönetmeliği. Madde 43 (1) c, s. 19. Erişim Adresi: https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf? mevzuatNo=18812&mevzuatTur=KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5, Erişim Tarihi: 12.07.2024.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2018b). Ortaöğretim fizik dersi öğretim programı. Erişim Adresi: http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812103112910- orta%C3%B6%C4%9Fretim_fizik_son.pdf, Erişim Tarihi: 12.07.2024.

Patton, M.Q. (1987). *Qualitative evaluation and research methods* (2nd Ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Polat, M. & Koç, M. (2024). Dijital ortamlarda fen eğitimi: dijital öğrenme platformları üzerine fen bilgisi öğretmen görüşleri. *Hakkari Review,* 8(1), 32-55.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Researches on "integrated thinking" in science educaiton. *8th International Conferences on Economics and Social Sciences*, 21-23 Ekim 2022, 1, s. 600-612. Antalya, Türkiye.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022a). Studies on "conceptual profile" in science education. *8th International Conferences on Economics and Social Sciences*, 21-23 Ekim 2022, 1, s. 494-510. Antalya, Türkiye.

Polat, M. (2014). *İşbirlikli Öğrenmeye Dayalı Okuma-Yazma-Sunma Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Polat, M. (2014). *İşbirlikli Öğrenmeye Dayalı Okuma-Yazma-Sunma Tekniğinin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Prins, G. T., Bulte, A. M. & Pilot, A. (2018). Designing context-based teaching materials by transforming authentic scientific modelling practices in chemistry. *International Journal of Science Education,* 40(10), 1108-1135.

Sheshtawy, O. M. M., Suudi, S. B., Hadi, M. A., Ramadan, S. B. & Ali, H. (2023). The effectiveness of the context-based learning approach in acquiring scientific concepts in science for primary school students. *Educational Research and Innovation Journal*, 3(10), 171-201.

Sheshtawy, O. M. M., Suudi, S. B., Hadi, M. A., Ramadan, S. B., & Ali, H. (2023). The effectiveness of the context-based learning approach in acquiring scientific concepts in science for primary school students. *Educational Research and Innovation Journal*, 3(10), 171-201.

Topuz, F.G., Gençer, S., Bacanak, A. & Karamustafaoğlu, O. (2013). Bağlam temelli yaklaşım hakkında fen ve teknoloji öğretmenlerinin görüşleri ve uygulayabilme düzeyleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 240-261.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. & Kılıçarslan, S. (2018). Bilgisayar Destekli Matematik Öğretiminin Matematik Öğretmen Adaylarının Öğrenme Süreçlerine Yönelik Görüşlerine Etkileri. *Journal of Turkish Studies,* 13(27), 1509-1524.

Vaino, K., Holbrook, J. & Rannikmäe, M. (2012). Stimulating students' intrinsic motivation for learning chemistry through the use of context-based learning modules. *Chemistry Education Research and Practice*, 13(4), 410-419.

Vaino, K., Holbrook, J., & Rannikmäe, M. (2012). Stimulating students' intrinsic motivation for learning chemistry through the use of context-based learning modules. *Chemistry Education Research and Practice,* 13(4), 410-419.

Wiyarsi, A., Pratomo, H. & Priyambodo, E. (2020). Vocational high school students' chemical literacy on context-based learning: a case of petroleum topic. *Journal of Turkish Science Education,* 17(1), 147-161.

Yalçın, O. (2020). *Disiplinler Arası Bağlam Temelli Öğrenme Yaklaşımına Dayalı Fizik Öğretim Programının Uygulanma Süreci İle Öğrencilerde Bilişsel Ve Duyuşsal Açıdan Yarattığı Değişimin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Adana.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldırım, G. & Gültekin, M., (2017). İlkokul 4. sınıf fen ve teknoloji dersinde BTÖ uygulamaları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18, 81-101.

Yin, R. K. (1992). The case study method as a tool for doing evaluation. *Current Sociology*, 40(1), 121-137.

REFERENCE

Acar, B. & Yaman, M. (2011). Bağlam temelli öğrenmenin öğrencilerin ilgi ve bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 40(1), 1- 10.

Anıl, D. (2009). Uluslararası Öğrenci Başarılarını Değerlendirme Programı (PISA)'nda Türkiye'deki Öğrencilerin Fen Bilimleri Başarılarını Etkileyen Faktörler. *Eğitim ve Bilim Education and Science,* 34(152), 87–100.

Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2017). Ortaokul 8. Sınıflara Yönelik Matematiksel Modelleme Etkinlikleri Geliştirme. *The Journal of Academic Social Science,* (54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. & Tutak, T. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Stratejilerini Kullanma Becerilerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Journal of Anatolian Education Research,* 6(6), 1-14.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N. & Tutak, T. (2014). Materyal Destekli Matematik Öğretiminin Ortaokul 6. Sınıf Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(3), 166-185.

Bağır, M., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). Views of science teachers on the use of artificial intelligence in education. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 1223 – 1234.

Benek İ. (2019). *Sosyobilimsel stem etkinliklerinin öğrencilerin tutumlarına ve 21. yüzyıl becerilerine etkisinin incelenmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2016a). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Yayıncılık, Ankara.

Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K., & Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+ 4+ 4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 59-82.

Ceylan, G. (2022). *Beceri Temelli Fen Sorularına Yönelik Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Çelik, R., Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). *Evaluation* of Middle School 7th Grade Science Skill-Based Questions According to the Revised Bloom Taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences,* 14, 705-716.

Çepni, S. (2019). PISA ve TIMSS Sınavlarına öğretmenlerimizi hazırlamaya yönelik deneyimlerimiz ve yürüttüğümüz faliyetler. S. Çepni (Ed.), *PISA ve TIMSS Mantığını ve Sorularını Anlama* içinde (s.405-417). Ankara: Pegem Akademi.

Çoban, Ö., Bozkurt, S. & Kan, A. (2019). Eğitim yöneticisi 21. yy. becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(3), 1059-1071.

Dadandı, N. (2022). *Yeni Nesil Fen Bilimleri Sorularına Yönelik Algı Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Demirci, S. & Köseli, M. (2017). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Alfa Yayınları, İstanbul.

Güneş Topal, H. (2024). *İlkokul Matematik Dersinde Beceri Temelli Sorular: Sınıf Öğretmenlerinin Görüş ve Uygulamaları*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Gürbüz Us, R. & Ercan Güven, A. N. (2020). Türkçe ve Türk Kültürü Kitaplarındaki Dinleme Becerisine Yönelik Etkinliklerin İncelenmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi*, 5(2), 1-23.

İç, Ü. & Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research,* 7(1), 63-70.

İlhan, A. & Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.,

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. & Ekinci, N. (2020). Matematik Öğretmen Adaylarının Özel Öğretim Yöntemleri Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(73), 156-170.

İlhan, G. & Asiltürk, E. (2019). Fen Bilgisi Öğretmeni Adaylarının Bazı Kimya Konularında Akıl Yürütmelerinin İncelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14, 391 – 417.

İncebacak, B.B. & Ersoy, E. (2016). 7. sınıf öğrencilerinin matematiksel muhakeme becerilerinin TIMSS'e göre analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9(46), 474-481.

Karakeçe, B.(2021) *Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Beceri Temelli Sorulara İlişkin Değerlendirmeleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2020a). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning,* 4, 50 – 60.

Karakoyun, G.Ö. & Asiltürk, E. (2020b). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Akıl Yürütme Süreçlerinde Höristiklerin Rolü: Bileşiklerin Çözünürlüklerine Göre Sıralanması. *Tarih Okulu Dergisi,* 13, 2607 – 2635.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2021). The Role of Heuristics in the Reasoning Process of Pre-Service Science Teachers on the "Chemical Structure – Acidity/Basicity Relationship" Topic, *Acta Chimica Slovenica,* 68, 645 – 657.

Karakoyun G.Ö. & Asiltürk, E. (2022). The Effect of Heuristics on the Reasoning of the Pre-Service Science Teachers on the Topic of Melting and Boiling Point, *Acta Chimica Slovenica,* 69, 60 – 72.

Kaya, S. (2017). *Lise öğrencilerinin 21. yüzyıl becerilerinin öğrenci tükenmişliği ve okul bağlılığı ile ilişkisi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kerlinger, F. N. & Lee, H. B. (1999). *Foundations Of Behavioral Research.* Harcourt College Publishers, New York.

Kılcan, T. (2021). Yeni nesil matematik sorularına ilişkin tutum ölçeği geliştirme: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi,* 5(2), 170-180.

Kızkapan, O. & Nacaroğlu, O. (2019). Fen bilimleri öğretmenlerinin merkezi sınavlara (LGS) ilişkin görüşleri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(2), 701-719.

MEB. (2013). *Ortaokul fen bilimleri dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) öğretim programı*. MEB Yayınları, Ankara.

MEB. (2019). *PISA 2018 Türkiye Ön Raporu.* MEB yayınları, Ankara.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma: Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörü: S. Turan). Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018a). Fen bilimleri dersi öğretim programı. Ankara. Erişim Adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312311937- FEN%20B%C4%B0L%C4%-B0MLER%C4%B0%20%C3%96%C4%9ERET%C 4%B0M%20PROGRAMI2018.pdf, Erişim Tarihi: 12.06.2024.

Partnership, (2011). Framework for 21 st century learning. Erişim Adresi: http://www.p21.org/, Erişim Tarihi: 15.06.2024.

Sanca, M., Artun, H., Bakırcı, H. & Okur, M. (2021). Ortaokul beceri temelli soruların yeniden yapılandırılmış Bloom Taksonomisine göre değerlendirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18(1), 219-248.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. & Kılıçarslan, S. (2018). Bilgisayar Destekli Matematik Öğretiminin Matematik Öğretmen Adaylarının Öğrenme Süreçlerine Yönelik Görüşlerine Etkileri. *Journal of Turkish Studies,* 13(27), 1509-1524.

Umay, A. (2003). Matematiksel muhakeme yeteneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24, 234-243.

Uzun, H. (2021) *Yeni Nesil Matematik Sorularına İlişkin Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Yaklaşımlarının İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

Yavaşer, M. (2024). *Beceri Temelli Fen Sorularına Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayınları, İstanbul.

References

Adadan, E. (2006). Promoting high school students' conceptual understandings of the particulate nature of matter through multiple representations. *Unpublished Doctoral Dissertation, The Ohio State University, Ohio.*

Ainsworth, S., & Van Labeke, N. (2004). Multiple forms of dynamic representation. *Learning and Instruction, 14(3), 241-255.*

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science* (54), 155-166.

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. and Tutak, T. (2022). Determination of Teachers' Opinions on Secondary School Students' Skills in Using Problem Solving Strategies. *Journal of Anatolian Education Research, 6(6), 1-14.*

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., and Tutak, T. (2014). The Effect of Material Supported Mathematics Teaching on Secondary School 6th Grade Student Achievement and Attitude. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(3), 166-185.*

Bingölbali, E., & Coşkun, M. (2016). A conceptual framework proposal for improving the use of association skills in mathematics teaching. *Education and Science, 41(183).*

İç, Ü. ve Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research, 7(1),* 63-70., Doi: 10.12973/eu-jer.7.1.70

İlhan, A. ve Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences, 13(1),* 182-193.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. and Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

İncikabi, S. (2017). Multiple representations and mathematics teaching: a review of textbooks. *Cumhuriyet International Journal of Education, 6(1), 66.*

Kaput, J. J. (1989). Linking representations in the symbol systems of algebra. In S. Wagner & C. Kieran (Eds). Research issues in the learning and teaching of algebra (pp. 167-194). Hillsdale, NJ: LEA

Keşan, C. (2018). The effect of multiple representation-based algebra teaching on attitudes towards mathematics. *Black Sea Journal of Social Sciences, 10(18), 1-22.*

Kilic, C. (2009). *Representations used by fifth grade primary school students in solving mathematical problems* (Unpublishing Doctoral thesis, Anadolu University).

Mayer, R. E., Sims, V., & Tajika, H. (1995). A comparison of how textbooks teach mathematical problem solving in Japan and the United States. *American Educational Research Journal, 32, 443-460.*

Ministry of National Education (MEB) (2013). Secondary school mathematics course (Grades 5, 6, 7 and 8) mathematics course curriculum. Ankara.

National Council of Teachers of Mathematics (NCTM) (2000). Standarts for School Mathematics. Reston, VA: NCTM

Owens, K. D., & Clements, M. A. (1997). Representations in spatial problem solving in the classroom. *Journal of Mathematical Behavior, 17(2), 197- 218.*

Prain, V. & Waldrip, B. (2010). Representing Science Literacies: An Introduction. *Research in Science Education, 40, 1-3.*

Şimşek, H. and Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524.*

Ünlü, M. (2020). *New Approaches in Teaching Mathematics with Application Examples*. Ankara: Pegem Akademi.

References

Alkan, C. (1995). *Educational Technology*, Atilla Bookstore, 4th Edition, Ankara.

Altun, M., (2002). *Teaching Mathematics*. 10th Edition Alfa Basım Publishing Distribution, Istanbul. 399.

Aydin, C. H., and McIsaac, M. S. (2004). The Impact of Instructional Technology in Turkey.

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. and Tutak, T. (2022). Determination of Teachers' Opinions on Secondary School Students' Skills in Using Problem Solving Strategies. *Journal of Anatolian Education Research, 6(6), 1-14.*

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., and Tutak, T. (2014). The Effect of Material Supported Mathematics Teaching on Secondary School 6th Grade Student Achievement and Attitude. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(3), 166-185.*

Baki, A. (2001). The role of technology in teaching mathematics. *Education and Science, 26(120), 3-12.*

Baki, A. (2001). *Mathematics education and technology: Integration and effects on student achievement*. Ankara: Pegem Akademi.

Brophy, J., Klein, S., Portsmore, M., & Rogers, C. (2008). Advancing engineering education in P-12 classrooms. *Journal of Engineering Education, 97(3), 369-387.*

Brophy, J., Klein, S., Portsmore, M., & Rogers, C. (2008). Mathematics and technology: Integrated approaches. *Journal of Mathematics Education, 9(1), 45-60.*

Chan Tsai, C., & Huang, C. (2006). Re-examining the effects of integrating technology into mathematics teaching. *Educational Technology & Society, 9(3), 97-108.*

Clements, D. H., & Sarama, J. (2001). An experimental evaluation of the effects of a research-based preschool mathematics curriculum. *American Educational Research Journal, 38(2), 249-274.*

Danış, F., Özkal, H., Öncü, M. A., Geçitli, F., Gergin, S., Adıyaman, S., Solmaz, M. and Durak, M. (2023). The effects of educational technologies and interactive whiteboards on learning environments. *International Journal of Social Humanities Sciences Research, 10(97), 1599-1611.*

Ersoy, Y. (2003). Socioeconomic importance of mathematical literacy. *Journal of Social Sciences, 7(2), 134-145.*

Ertürk, S. (2008). The place of information and communication technologies in education. *Journal of New Educational Technologies, 4(2), 88-97.*

Ertürk, S. (2008). A review on the use of technology in education and student success. *Education and Science, 33(150), 74-85.*

Hollebrands, K. (2003). High school students' understandings of geometric transformations in the context of a technological environment. *Journal of Mathematical Behavior, 22(1), 55-72.*

İç, Ü. and Tutak, T. (2018). Correlation between Computer and Mathematical Literacy Levels of 6th Grade Students. *European Journal of Educational Research, 7(1), 63-70., Doi: 10.12973/eu-jer.7.1.70*

İlhan, A. and Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.*

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. and Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

İnce, Ö. (2023). *Application of the instructional design organized with augmented reality in teaching the subject of geometric objects in the 6th grade* (Unpublishing Doctoral thesis).

Istanbul: Values Education Center Publications.

Jackiw, N. (2001). *The Geometer's Sketchpad* [Computer software]. Emeryville, CA: Key Curriculum Press.

Köse, N., Tanışlı, D., Erdoğan, A., & Ada, S. (2012). The place of geometry in art and architecture. *Journal of Art and Design*, 10(3), 213-229.

Köse, N., Tanışlı, D., Erdoğan, T., & Ada, S. (2012). Geometry in nature and art. *Science and Education, 21(6), 941-966.*

Laborde, C. (2001). Integration of technology in the design of geometry tasks with Cabri-geometry. *International Journal of Computers for Mathematical Learning, 6(3), 283-317.*

MEB. (2013). *Mathematics course curriculum* (Primary and Secondary School Grades 1-8). Ankara: Ministry of National Education.

Ministry of Education. (2013). *Use of technology in education*. Ankara: MEB Publications.

Napitupulu, E. (2001). Enhancing the understanding of basic geometric concepts by using dynamic geometry software. *International Electronic Journal of Mathematics Education, 6(2), 83-90.*

Napitupulu, E. (2001). Visualization in teaching geometry. *Journal of Mathematics Teaching, 5(1), 32-47.*

National Council of Teachers of Mathematics. (2000). Use of technology in mathematics teaching. *Research in Mathematics Education, 8(2), 154-168.*

NCTM. (2000). Principles and standards for school mathematics. Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

OECD. (2006). Assessing scientific, reading and mathematical literacy: A framework for PISA 2006. Paris: Organization for Economic Co-operation and Development.

Oğuz, O., Oktay, A. and Ayhan, H., (2004), Education and Turkish Education System in the 21st Century,

Olkun, S., Altun, A., & Smith, G. (2005). Computers and 2D geometric learning of Turkish fourth and fifth graders. *British Journal of Educational Technology, 36(2), 317-326.*

Organization for Economic Co-operation and Development. (2006). *Mathematics literacy*. Paris: OECD Publishing.

Özgen, K., & Bindak, R. (2008). The effect of computer-assisted mathematics teaching on the mathematics achievement and attitude towards mathematics of 5th grade primary school students. *Uludağ University Faculty of Education Journal, 21(2), 295-308.*

Özgen, K., & Bindak, R. (2008). Mathematics literacy and its importance. *Journal of Educational Research, 8(3), 91-104.*

Taş, S., and Yavuz, A. (2023). Evaluation of geohepta mobile application-based instructions' impacts on affective behaviors. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences, 57, 168-186. https://doi.org/10.15285/maruaebd.1158744*

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Umay, A. (2003). Thinking and problem solving skills in mathematics education. *Journal of Educational Sciences, 3(1), 25-33.*

Uysal, H., & Yenilmez, K. (2011). Effects of technology use in mathematics education on student achievement: Meta-analysis study. *Educational Sciences in Theory and Practice, 11(3), 1561-1583.*

Uysal, H., & Yenilmez, K. (2011). Effects of technology on mathematical literacy. *Journal of Science and Technology Education, 1(1), 1-13.*

References

Akuysal, N. (2007). *Misconceptions of 7th grade primary school students about geometric concepts in 7th grade units* (Master's thesis). Selçuk University Institute of Science and Technology, Konya.

Ardahan, A. (1990). Mathematics teaching. *Selcuk University Faculty of Education Journal, 4th.*

Bingölbali, E. and Özmantar, M. F. (2012) "*Mathematical Misconceptions: Reasons and Search for Solutions"*, Mathematical Difficulties Encountered in Primary Education and Solution Suggestions, Edt.: Bingölbali, E. and Özmantar, M. F., Pegem Akademi: Ankara.

Bingölbali, E., Özmantar, M.F., Akkoç, H., & others. (2009). *Mathematical Misconceptions: Reasons and Search for Solutions*. Bingölbali, E. and Özmantar, M.F. (Ed.), Mathematical Difficulties Encountered in Primary Education and Solution Suggestions (pp.1-30). Ankara: Pegem Akademi.

Confrey, J., & Maloney, A. (2010). The role of the teacher in facilitating learning in mathematics and statistics. *Journal for Research in Mathematics Education*, 41(5), 398-431.

Cornu, B. (1991). Limits. In D. Tall (Ed.), *Advanced mathematical thinking* (pp. 153-166). Boston: Kluwer.

Doğanay, A. (2003). *Development of concepts and generalizations in teaching, teaching life sciences and social studies*. Ankara: Pegem Publishing.

Fischbein, E., & Schnarch, D. (1997). The evolution with age of probabilistic, intuitively based misconceptions. *Journal for Research in Mathematics Education*, 28(1), 96-105.

Fisher, K. (1985). A misconception in biology: Amino acids and translation. *Journal of Biology Education, 22, 53-62.*

Gleeson, K. (1999). Assessing Teaching and Learning of Probability within a Low to Middle Ability Year 10 Group. s13a.math.aca.mmu.ac.uk/Student_Writings/CDAE/Kieran_Gleeson.html on 17.08.2005. taken from the website

Göçük, Ş. (2019). *Determining the misconceptions of eighth grade secondary school students about exponents and radical numbers* (Master's thesis). Fırat University, Institute of Educational Sciences, Department of Mathematics and Science, Department of Mathematics Education, Elazığ.

Gürbüz, R., & Birgin, O. (2012). Pedagogical content knowledge of primary school mathematics teacher candidates regarding fractions. *Educational Sciences in Theory and Practice, 12(1), 355-366.*

Jones, G., Langrall, C., Mooney, E., & Thornton, C. A. (2004). Students' probabilistic thinking in instruction. *Journal for Research in Mathematics Education, 35(5), 329-347.*

MEB. (2009). Board of Education and Discipline primary school mathematics course curriculum and guide for grades 6-8. Ankara: Ministry of National Education.

Özdeş, H. (2013). *9th grade students' misconceptions about natural numbers* (Unpublished master's thesis). Adnan Menderes University, Institute of Social Sciences, Department of Educational Sciences, Aydın.

Stohl, H., & Tarr, J. E. (2002). Developing notions of inference with probability simulation tools. *Journal of Mathematical Behavior, 21(3), 319-337.*

Şafak, C. (2016). *Examining 8th grade students' misconceptions about probability* (Unpublished master's thesis). Abant İzzet Baysal University, Institute of Educational Sciences, Department of Primary Education, Department of Mathematics Teaching, Bolu.

Truran, K. (1998). Is It Luck, Is It Random or Does the Dice Know. The Fifth International Conference on Teaching Statistics (ICOTS 5).

Tunç, E. (2006), *Levels of Providing Knowledge and Skills on Probability to 8th Grade Students in Private Primary Schools and State Primary Schools*. master's thesis. Balıkesir University Institute of Science and Technology, Balıkesir.

Tural, H. (2005). *The effect of teaching with games and activities on achievement and attitude in primary school mathematics teaching* (Master's thesis). Dokuz Eylül University Institute of Educational Sciences, Izmir.

Vosniadou, S. (2002). On the nature of naive physics. In M. Limon & L. Mason (Eds.), Reconsidering conceptual change: Issues in theory and practice (pp. 61–76). New York: Kluwer Academic Publishers.

Yazıcı, E. (2002). *Teaching Permutation and Probability through Discovery*. Unpublished Master's Thesis, Karadeniz Technical University, Institute of Natural and Applied Sciences, OFMA Education Mathematics Education, Trabzon.

Zembat, İ. HE. (2010). "*Different Perception of Numbers – Is the Problem with Numbers, Students or Teachers*?". M.F. Özmantar, E. Bingölbali, and H. Zembat, BC. (2008). What is a misconception? (Ed.) Bingölbali, E. and Özmantar, M.F. Mathematical misconceptions and solution suggestions. 1-8. Ankara: Pegem Akademi.

Zembat, I. Ö. (2008). *Mathematical misconceptions and solution suggestions*. What is a misconception, 1-8.

References

Adams, L., Onslow, B., Edmunds, G., Chapple, N., & Waters, J. (2005). *Children's development of range based estimation skills: far more than guess work*. In Proceedings of the third international conference on education, Honolulu, HA.

Akkusçi, H. (2019). *Examination of length measurement estimation skills of sixth and seventh grade students.* Unpublished Master's Thesis, Erzincan Binali Yıldırım University, Erzincan.

Baroody, A. J., and Gatzke, M. R. (1991). "The Estimation of Set Size By Potentially Gifte dk Kindergarten- Age Children", *Journal for Research in Mathematics Education, No. 22(1), pp. 59-68.*

Bestgen, B. J., Reys, R. E., Rybolt, J. F., & Wyatt, J. W. (1980). Effectiveness of Systematic Instruction on Attitudes and Computational Estimation Skills of Preservice Elementary Teachers. *Journal for Research in Mathematics Education, 11(2), 124-136*.

Berry, R. Q. (1998). *Computational estimation skills of eight grade students*. Unpublished Master's Thesis, Christopher Newport University, Virginia.

Brade, G. A. (2003), *The effect of a computer activity on young children's development of numerosity estimation skills*, Unpublished Doctoral dissertation, University of New York al Buflalo, New York

Budak, E. B. (2019*). Examining the impact of scripted concept cartoons on 5th and 6th grade students' measurement estimation and reflective thinking skills*. Unpublished Master's Thesis, Marmara University, Istanbul

Bulut, S., Boz-Yaman, B., & Yavuz, F. D. (2016). Evaluation of Teaching Programs on the Treatment of Transformation Geometry in 7th Grade Mathematics Textbooks. *Elementary Education Online, 15(4), 1164-1190.*

Bulut, S., Yavuz, F. D., & Yaman, B. (2017). 1-5 of Forecasting Skills from 1948 to 2015. Grades: Its Place in Mathematics Curriculum. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal, 18(1), 19-39.*

Burçak, B. Y., & Bulut, S. (2017). Secondary school mathematics teachers' opinions about estimation. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 11(1), 48-80.*

Boyraz, D. S., & Aygün, M. (2017). Studies on Prediction in Mathematics in Turkey. *Journal of National Education, 46(216), 165-185.*

Carroll, W. (1996). Mental computation of students in a reform-based mathematics curriculum. *School Science and Mathematics, 96(6), 305-311*.

Colmer, B. (2006). Guess what...? APMC, 11(4),29-32.

Crites, Terry (1992). "Skilled and Less Skilled Estimators' Strategies for Estimating Discrete Quanti ties", *The Elementary School Journal, S. 92(5), pp.601-619*

Dowker, A. (1992). Computational estimation strategies of professional mathematicians. *Journal for Research in Mathematics Education, 23(1), 45-55.*

Er, Z. and Dinç-Artut, P. (2016). Evaluation of the estimation skill in the mathematics program in line with the opinions of mathematics teachers. *International Journal of Social Science, 52, 487-505. DOI: 10.9761/JASSS366*

Fang, Z. (1996). A review of research on teacher beliefs and practices. *Educational Research, 38(1), 47-64.*

Ford, M. I. (1994). The teachers beliefs about mathematical problem solving in the elementary school. *School Science and Mathematics, 94(6), 314-322*.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic books.

Gooya, Z., Khosroshahi, L. G., & Teppo, A. R. (2011). Iranian students' measurement estimation performance involving linear and area attributes of real-world objects. *ZDM Mathematics Education, 43(5), 709-722.*

Hanson, S. A., & Hogan, T. P. (2000). Computational estimation skill of college students. *Journal for Research in Mathematics Education, 31(4), 483-499*.

Hildreth, D. J. (1983). The use of strategies in estimating measurements. *Arithmetic Teacher*

Joram, E., Gabriele, A. J.,Bertheau,M.,Gelman, R.&Subrahmanyam, K. (2005). Children's use of the reference point strategy for measurement estimation. *Journal for Research in Mathematics Education, 36(1),4-23.*

Lemaire, P., Lecacheur, M., & Farioli, F. (2000). Children's strategies in computational estimation. *Canadian Journal of Experimental Psychology, 54(2), 141-148.*

Levine, D. R. (1982). Strategy use and estimation ability of college students. *Journal for Research in Mathematics Education, 13(5), 350–359. doi:10.5951/jresematheduc.13.5.0350.*

MEB. (2009a). Primary school mathematics course (1st-5th grades) curriculum.

MEB. (2009b). Primary school mathematics course (6th-8th grades) curriculum.

MEB. (2013). Secondary school mathematics course (5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum.

MEB. (2018) Secondary school mathematics course (5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum.

Micklo, S. J. (1999). Estimation it's more than a estimat. Childhood Education, 75(3), 142 145.

NCTM. (2000). *Principles and standards for school mathematics.* Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

Osborne, J. (2005). *The role of argument in science education. In K*. Boersma (Ed.), Research and the Quality of Science Education (pp. 367-380). The Netherlands: Springer.

Panhuizen H. M. (2001). *Children learn mathematics: a learning-teaching trajectory.* Netherlands: Freudenthal Instıtute

Patkin, D., & Gazit, A. (2013). On roots and squares – estimation, intuition and creativity. *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology, 44(8), 1191-1200.*

Raymond, A. M. (1997). Inconsistency between a beginning elementary school teacher's mathematics beliefs and teaching practice. *Journal for Research in Mathematics Education, 28(5), 550-576.*

Reys, R. E., Rybolt, J. F., Bestgen, B. J., & Wyatt, J. W. (1982). Processes used by good computational estimators*. Journal for Research in Mathematics Education, 183-201.*

Reys, B. J. (1985). Mental computation. *The Arithmetic Teacher, 32(6), 43–46.*

Sak, R., Şahin-Sak, İ. T., Öneren-Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal, 4(1), 227-250.*

Segovia, I. & Castro, E. (2009), Computational and measurement estimation; curriculum foundations and research carried out at the University of Granada. *Electronic Journal of Research in Educational Psyhology, 17(7), 499–536.*

Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher, 15(2), 4-14.*

Siegel, A. W., Goldsmith, L. T., & Madson, C. R. (1982). Skill in estimation problems of extent and numerosity. *Journal for Research in Mathematics Education, 13(3), 211 232*.

Siegler, R. S., & Booth, J. L. (2005). *Development of numerical estimation: A review*. In J. I. D. Campbell (Ed.), Handbook of mathematical cognition (pp. 197-212). New York: Psychology Press.

Segovia, I&Castro, E. (2009). Computational and measurement estimation: curriculum foundations and reseacrh carried out at the University of Granada, Mathematics didactics department. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology, 17 (1), 499-536.*

Sowder, J. (1992). *Estimation and number sense*, In D, A, Grouws (Editör), Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning, New York: Macmillan.

Thompson, A. G. (1992). *Teachers' beliefs and conceptions: A synthesis of the research*. In D. A. Grouws (Ed.), Handbook of research on mathematics teaching and learning (pp. 127-146). New York: Macmillan.

Trafton, P. (1986). Teaching computational estimation: Establishing an estimation mindset. In "estimation and Mental Computation"(H.L.Schoen and M. J. Zweng, eds.) pp.16 30. Nacional Council of Teachers Mathematics, Reston, Virginia.

Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams, J. M. (2016). *Elementary and middle school mathematics.* London: Pearson Education UK.

Van de Walle J. A. (2004). *Elementary and middle school mathematics*. Teaching developmentally. Fifth edition. Boston: Allyn &Bacon.

Van de Walle, J. A., Karp, K. S., & Bay-Williams, J. W. (2019). *Teaching primary and secondary school mathematics with a developmental approach* (S. Durmuş, Trans.). Ankara: Nobel Publications.

Zübeyde, E. R. (2023). Examination of 7th Grade Students' Measurement Estimation Skills and Measurement Estimation Strategies. *Electronic Journal of Social Sciences, 22(87), 871-888.*

References

Açıkgöz, K. Ü. (1992). *Cooperative learning: Theory research practice*. Malatya: Uğurel Printing House

Açıkgöz, K. Ü. (2007). *Effective learning and teaching*. (7th Edition). Izmir: Biliş Publishing

Açıkgöz, K. Ü. (2011). *Active learning*. (12th Edition). İzmir: Biliş Publishing.

Bayrakçeken, S., Doymuş, K. & Doğan, A. (2015). *Cooperative learning model and its application*. (2nd Edition), Ankara: Pegem Akademi Publishing.

Çetinkaya, S. and Durmuş, T. (2021). A compilation study on cooperative learning-teaching approach. *Western Anatolian Journal of Educational Sciences, 12(2).*

Demirel, Ö. (2017). *Program development in education from theory to practice*. (25th Edition). Ankara: Pegem Akademi Publishing.

Dirik, M.Z. (2015). *Teaching principles and methods*. Pegem Academy.

Doymuş, K., Şimşek, Ü. and Şimşek, U. (2005). Review on collaborative learning method: i. collaborative learning method and studies related to the method. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 7(1).*

Driscoll, M. P. (2012). *Teaching processes and learning psychology*. Anı Publishing.

Ergün, M. 2023. *The effects of cooperative learning techniques on success and learning retention in decimal notation in fifth grade mathematics course*. Unpublished master's thesis, Çukurova University Social Sciences Institute, Adana.

Youth. M. and Şahin, F. (2015). The effect of cooperative learning on achievement and attitude. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education, 9(1).*

Gillies, R. M. (2008). *Teachers' and students' verbal behaviors during cooperative learning*. R. M. Gillies, A. Ashman & J. Terwel (Eds.), In the teacher's role in implementing cooperative learning in the classroom, (p. 238-257). New York: Springer.

Gömleksiz, M. (1993). *The effect of cooperative learning method and traditional method on democratic attitudes and achievement*. Unpublished doctoral thesis. Çukurova University, Adana, Türkiye.

Holubec, E. J., Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1993). *The new circles of learning: Cooperation in the classroom and school.* Interaction Book: Edina, MN.

İleri, Y. E., Selvi, M. and Köse, M. (2020). The effect of cooperative learning approach on academic achievement in science education: a meta-analysis study. *Ihlara Journal of Educational Research, 5(1).*

Johnson, D.W. & Johnson, R. T. (1990). *Cooperative Learning and Achievement. S. Sharan(Ed.), Cooperative Learning* (sf.23-38). New York: Praeger.

Johnson, D. W., Johnson, R. T. ve Holubec, E. J. (1991). *Cooperation in the classroom. Interaction Book Company.*

Johnson, D. W., Johnson, R., & Holubec, E. (1993). *Circles of learning* (4th ed.). Edina, MN: Interaction Book Company.

Johnson D. W. ve Johnson R. T. (1999). *Making cooperative learning work. Theory into Practice*, 38(2).

Johnson, D. W., Johnson, R. T. ve Smith, K. A. (2014). *Cooperative learning: Improving university instruction by basing practice on validated theory.* Journal on Excellence in University Teaching, 25(4).

Jolliffe, W. (2007). *Cooperative learning in the classroom: Putting it into practise*. (1st Edition). London: Paul Chapman Publishing.

Kardaş, M. and Cemal, S. (2015). The relationship between cooperative learning techniques and student opinions regarding success, attitudes and practices in teaching Turkish. *Mustafa Kemal University Social Sciences Institute Journal, 12(30).*

Konukoğlu, L., Ağaç G. and Özmantar, M. F. (2019). Examination of Republican period primary school mathematics curriculum from the perspective of mathematical literacy. *Western Anatolian Journal of Educational Sciences, 10(2).*

Kutluk, B. (2011). *Examining primary school mathematics teachers' knowledge of student difficulties regarding the concept of pattern*. [Unpublished PhD Thesis, Dokuz Eylül University+. National Dissertation Center.

Kocabaş, A. (2016). *Cooperative learning handbook*. Pegem Academy.

Mumcu, H. Y. (2018). Examining mathematical association skill in theoretical dimension: example of the concept of derivative. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education, 9(2).*

Nedeva, V., Shivacheva, G., Zheleva, H., & Atanasova, V. (2015). Improving cooperative learning activities by new Moodle features, *Journal of the Faculty of Technics and Technologie, 3 (3).*

Olkun, S. and Toluk Uçar, Z. (2012). *Activity-based mathematics teaching in elementary education* (5th ed.). Egitim Kitap Publishing.

Owens, J. E. (2013). *Cooperative learning in secondary mathematics: research and theory*. In J. E. Pederson & A. D. Digby (Eds.), In secondary schools and cooperative learning: Theories, models and strategies, (p. 153-183). New York: Routledge

Önder, F. and Sılay, İ. (2015). The effect of cooperative learning method on the success of students with different learning styles in physics course. *Kastamonu Education Journal, 23(2).*

Özden, Y. (20121*). Learning-teaching*. Pegem Academy.

Öztürk, G. and Kalyoncu, N. (2018). The effect of the cooperative learning method used in musical hearing education on student anxiety and success. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology, 9(4).*

Senemoğlu, N. (2009). *Development, learning and teaching from theory to practice*. (14th Edition), Ankara: Pegem Publishing.

Senemoğlu, N. (2011). *Developmental learning and teaching from theory to practice*. (20th Edition). Ankara: Pegem Akademi Publishing.

Slavin, R. E. (1980). Cooperative learning. *Review of Educational Research, 50(2).*

Slavin, R. E. (1990). Research on cooperative learning: Consensus and controversy. *Educational Leadership, 47(4).*

Shroyer, G. (1989). *Learning Outcomes from Cooperative Learning Teaching*. Distributed to Participants of the BBSCS Middle School Project Fieldtest, Workshop. Colorado Springs: CO: BSCS.

Taş, G. and Akoğlu, K. (2020). The effect of cooperative learning approach in teaching social studies: a meta-synthesis study. *Turkish Journal of Educational Sciences, 18(2).*

Tuğral, Z. and Güvenç, H. (2016). Effects of Cooperative Learning on High School Students' Mathematics Self-Efficacy Perceptions, Achievement and Active Participation. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal, 17(2).*

Yaman, H. and Umay, A. (2013). Primary school students' perception of mathematical patterns according to their presentation styles. *Hacettepe University Faculty of Education Journal, 28(28-1).*

Yıldız, E., Ağgül, Ö., Çalıklık, Ş. and Şimşek, Ü. (2021). The effects of educational games and cooperative learning on 6th grade students' academic achievement, social skills and learning motivation. *Anemon Muş Alparslan University Journal of Social Sciences, 8(6).*

Yilmaz, M. (2007). Cooperative learning in visual arts education. *Kastamonu Education Journal, 15(2).*

References

Akbaba, K., & Ertaş Kılıç, H. (2022). The Effect of Web 2.0 Applications on Students' Attitudes Towards Science and Technology Use. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 24(1), 130-139.*

Arabacı, A. (2021). *The effect of activities organized with Web 2.0 tools on some field competencies of mathematics teacher candidates* (Unpublished Master's thesis, Amasya University).

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Bircan, M. A. and Akman, E. (2022). *Teaching with Educational Digital Games in Primary School*, Ankara: Vizetek Publishing,

Daniel, Morocho-Lara., Patricio, Miranda-Ramos., Héctor, Neto-Chusín., Sarah, Iza-Pazmiño. (2022). Collaborative tools web 3.0 in the teaching of mathematics in times of Covid 19 pandemic. 775-779. doi: 10.1109/educon52537.2022.9766786

Denny, Haris., Edy, Rahman, Syahputra., Chairunnisah. (2022). The development of web-based virtual laboratory for programming language in mathematics education. Nucleation and Atmospheric Aerosols, doi: 10.1063/5.0113716

Dursun, H., & Tertemiz, N. I. (2021). Examining the Reflection of Online Web 2.0 Tools Teaching in the Mathematics Lesson Plans of Classroom Teacher Candidates. *Turkish Studies-Educational Sciences, 16(1).*

Elvira, G., Sabirova., Tatyana, Viktorovna, Fedorova., Natalya, N., Sandalova. (2019). Features and Advantages of Using Websites in Teaching Mathematics (Interactive Educational Platform UCHI.ru). *Eurasia journal of mathematics, science and technology education, 15(5) doi: 10.29333/EJMSTE/108367*

Ersöz, B. (2020). New generation web paradigm - web 4.0. *Journal of Computer Science and Technologies, 1(2), 58-65.*

Gökçearslan, Ş. (2011). Semantic web (Web 3.0) and its use for educational purposes. *Journal of Educational Technology Research, 2(4), 1-15.*

Hörküç, İ. (2023). Using Web 3.0 in Education: Potential and Challenges. *International Journal of Social Sciences, 7(30), 326-335.*

Miguel, Hernan, Gonzalez. (2017). Aplicación web para la enseñanza y aprendizaje de matemáticas.

Özüsağlam, E. (2007). Web Based Mathematics Teaching and Lesson Presentation Example. *Pamukkale University Faculty of Education Journal, 21(21), 33-43.*

Rana, Zein. (2019). Exploring the uses of blogs and wikis as teaching and learning tools in mathematics: findings and implications. 10356-10363. doi: 10.21125/EDULEARN.2019.2601

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Uğuz, U. (2022). *Classroom teachers' mathematics teaching self-efficacy beliefs and their views on distance education mathematics teaching during the covid-19 pandemic period (Afyonkarahisar sample)* (Unpublished Master's thesis, Afyon Kocatepe University Social Sciences Institute).

History of WEB 1.0, 2.0, 3.0 and 4.0 (Ö. Yılmaz, trans.). (2022). *Maltepe University Faculty of Communication Journal, 8(2), 351-359.*

URL-1: Basic Features of Educational Software https://egitselyaziliminsosyalozelliği.wordpress.com/egitsel-yazilimlarin-bolumleri/#:~:text=%C3%96%C4%9Fretim%20veya%20kendi%20kendine%20%C3%B6 %C4%9Braking%20purpose%C4%B1yla%20use%C4%B1lan%20computer%20write%C4%B1l%C4%B1ms%C4%B1d%C4%B1r (E. T. =9.05.2024)

URL-2: Web 2 etc. Web 3: What's the Difference and Why It Matters https://www.spiceworks.com/tech/tech-general/articles/web-2-vs-web-3/ (E. T. =9.05.2024)

URL-3: WEB 1.0-WEB 2.0-WEB 3.0-WEB 4.0 "WHAT IS THIS WEB?" https://esmacalisir.com/2018/01/09/web-1-0-web-2-0-web-3-0-web-4-0-nedir-bu-web/ (E.T. =9.05.2024)

References

Altun, M. (1995). *A Study on Problem Solving Behaviors of Primary School 3rd, 4th and 5th Grade Students*. Unpublished Doctoral Thesis. Hacettepe University Social Sciences Institute, Ankara

Altun, M., & Arslan, Ç. (2006). A study on primary school students learning problem solving strategies. *Uludağ University Faculty of Education Journal, 19(1), 1-21.*

Altun, M., Memnun, D. S. and Yazgan, Y. (2007). Classroom Teacher Candidates' Skills in Solving Non-Routine Mathematical Problems and Their Thoughts on This Subject. *Elementary Education Online, 6 (1), 127-143*.

Arsal, Z. (2016). The Power of Problem Solving Strategies to Predict Problem Solving Success. *Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal, 9(1), 103-113*.

Aydoğdu, M., Erşen, A. N., and Tutak, T. (2014). The Effect of Material Supported Mathematics Teaching on Secondary School 6th Grade Student Achievement and Attitude. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(3), 166-185.*

Baykul, Y. (2002). *Teaching Mathematics in Primary Education*. Ankara: Pegem Publishing.

Baykul, Y., and Aşkar P. (1987). "*Problem and Problem Solving" Mathematics Teaching*. Anadolu University Publications No: 193. Open Education Faculty Publications No: 94.

Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal, 9(2), 27-40.*

Chaudhary, R. (2019), *A Study on Difficulties in Learning Geometry at Secondary Level Students*, Unpublished Master's Thesis, Tribhuvan University, Central Department of Education, Department of Mathematics Education, Nepal.

Çınar, İ. (2013). *The Effect of Problem Solving Strategies in Mathematics Class on Field-Dependent-Field-Independent Students*, Unpublished Master's Thesis, Afyon Kocatepe University, Social Sciences Institute, Department of Educational Sciences, Afyon.

Gelbal, S., (1991). Problem solving. *Hacettepe University Faculty of Education Journal, 6, 167-173.*

Karakeçe, B. (2021). *Secondary School Mathematics Teachers' Evaluations on Skill-Based Questions*, Unpublished Master's Thesis, Gaziantep University, Institute of Educational Sciences, Gaziantep.

Kelly, J., and Ladd, E. (1986). *Fundamental Mathematical Structures of Geometry*. New Delhi Eurasia publishing House Pvt. Ltd, Ramnagar.

O'leary, Z. (2004). *The Essential Guide to Doing Research*. London: Sage Publications Ltd. p.177.

Özkan, U. B. (2019). *Document Review Method for Educational Sciences Research*. Ankara: Pegem Akademi, 4.

Özsoy, G. (2005). The Relationship Between Problem Solving Skills and Mathematics Achievement. *Journal of Gazi Faculty of Education, 25;(3),179-190.*

Polya, G. (1957). *How to Solve it?* Princeton, NJ: Princeton University Press.

Temel, H. (2018). *Classification of Problem Solving Strategies According to Mathematical Process Skills*, Unpublished Doctoral Thesis, Bursa Uludağ University, Institute of Educational Sciences, Department of Primary Education, Bursa.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Yaprak, H. (2019). *Examination of 7th Grade Students' Visualization Processes in Solving Geometric Problems*, Unpublished Master's Thesis, Dokuz Eylül University, Institute of Educational Sciences, İzmir.

Yıldırım, D. (2015). *Examination of Secondary School Students' Mathematical Thinking Processes in Geometry Problems*. Unpublished Master's Thesis, Anadolu University, Institute of Educational Sciences, Eskişehir.

References

Akbaba, T. (2005). Program development studies during the Republic period. *Journal of Education in the Light of Science and Mind, 54-55,*

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Baykul, Y. (2009). *Teaching Mathematics in Primary Education 6-8. Classes*. Ankara: Pegem Publishing.

Bourner, T. (1996). *The research process: Four steps to success. Greenfield*, T. (Ed.), Research methods: guidance for postgraduates (pp. 7-11). London: Arnold.

Coşkun, V. and Çetin, D. (2007). *Teacher-Guidebook Relationship in the Constructivist Learning Process*. IV. New Trends in Education Symposium,

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2nd Edition). USA: SAGE Publications.

Çağlar, G. (2010). *The effect of constructivist approach on mathematics teaching (in 7th grades of primary education)* (Unpublishing Master's thesis, Institute of Social Sciences).

Demirci, A. (2014). Literature review. Geographical research methods, 73-108.

Demirel, Ö. (2000b). *The Art of Teaching, from Planning to Assessment* (2nd Edition). Ankara: Pegem-A Publications.

Deryakulu, D. (2000). *Constructive Learning*. Ankara: Eğitim-Sen Publications.

Erdem, E. (2001). *Constructivism Approach in Curriculum Development*. Unpublished Master's Thesis, Hacettepe University Institute of Social Sciences.

Erden, M. and Fidan, N. (1998). *Introduction to Education. Ankara*: Alkım Publishing House.

Fer, S. and Cırık, İ. (2007). *Constructivist Learning from Theory to Practice*. Istanbul: Morpa Culture Publications.

Fidan, N. (1996). *Learning and Teaching in School*. Istanbul: Alkım Publishing House.

Gülten, D. Ç., Ergin, H., & Recep, A. V. C. I. (2009). The impact of information processing theory and meaning making on mathematics teaching. *HAYEF Journal of Education, 6(2), 1-10.*

Güven, M. (2004). *The Relationship Between Learning Styles and Learning Strategies*. Publication No: 18, Eskişehir: Anadolu University Faculty of Education Publications.

Hollaway, J.C. (1999). Constructivism Ahead. Educational Leadership, November.

İlhan, A., Tutak, T., İç, Ü. and Ekinci, N. (2020). Examining the Opinions of Mathematics Teacher Candidates About the Special Teaching Methods Course. *Electronic Journal of Social Sciences, 19(73), 156-170.*

Kabaca, T. (2002). *A Learning and Teaching Approach: Constructivism*. 02.May.2013; http://tolgakabaca.pau.edu.tr/dokumanlar/CONS_ODEV.pdf.

MEB. (2005). *Primary education 1-5. Classroom Programs Promotion* Handbook, Ankara: State Books Directorate Printing House.

Ocak, G., & Ateş, F. Ç. (2015). Evaluation of the applicability of the constructivist approach in secondary school mathematics courses in terms of teachers' opinions. *International Journal of Field Education, 1(2), 1-23.*

Olkun, S. and Toluk, Z. (2003). *Activity-Based Mathematics Teaching in Primary Education*, Ankara: Anı Publishing,

Olkun S, Toluk Uçar Z (2018). *Activity-based mathematics teaching in primary education*, Ankara: Vizetek publishing, p:1-24

Ormrod, J.E. (1990). *Human Learning: Theories, Principles and Educational Applications*. Columbus: OH Merrill.

Özden, Y. (2003). *Learning and Teaching*. Ankara: Pegem-A Publishing.

Öztuna, A. (2002). *The Effect of Structuring Concept Maps in the Group Cycle on Success and Concept Development*. Unpublished Master's Thesis, Marmara University Institute of Educational Sciences.

Perkins, D.N. (1999). *The Many Faces of Construct*ivism. Educational Leadership, November.

Saban A. (2005). *Learning and Teaching Process*. Ankara: Nobel Publications.

Senemoğlu, N. (2004). *Development Learning Teaching: From Theory to Practice* (9th Edition). Ankara: Gazi Bookstore.

Sönmez, V. (2004). *Teacher's Handbook in Curriculum Development*. Ankara: Anı Publishing.

Subaşı, M., Okumuş, K. (2017). Case Study as a Research Method, *Atatürk University Social Sciences Institute Journal, 21 (2): 419-426.*

Şahin, Ü. (2007). *Perceptions of Primary School First Stage Classroom Teachers About the Mathematics Curriculum Prepared Based on Constructivist Approach (Denizli Province Sample).* Unpublished Doctoral Thesis. Pamukkale University, Denizli.

Şaşan, H.H. (2002). Constructivist Learning. *Journal of Living Education, 74(75), 49-52.*

Şimşek, H. and Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Taşpınar, M. (2005). *Teaching Methods from Theory to Practice*. Ankara: Nobel Publishing.

Titiz, O. (2005). *New Teaching System.* Istanbul: Zambak Publications.

Ülgen, G. (1994). *Educational Psychology: Concepts, Principles, Methods, Theories and Applications*. Ankara: Laser Offset.

Yuksel, S. (2003). Program development studies and problems in Turkey. *National Education Journal, 159.*

References

Alpaslan, M., Işıksal, M., & Haser, Ç. (2014). Pre-service mathematics teachers' knowledge of history of mathematics and their attitudes and beliefs towards using history of mathematics in mathematics education. *Science & Education, 23(1), 159-183.*

Altun, M. (2006). Advances in mathematics teaching. *Uludağ University Faculty of Education Journal, 19(2), 223-238.*

Altun, M. (2008). *Mathematics teaching*. Bursa: Current Publications

Avital, S. (1995). History of mathematics can help improve instruction and learning. Learn from the masters, 3-12.

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Baki, A. and Tümer, S. Ö. (2013). The Ways of Using the History of Mathematics in 6th, 7th and 8th Grade Mathematics Textbooks. *Primary School Online, 12(3)*

Baki, A. (2008). *Mathematics education from theory to practice*. Ankara: Letter Education.

Baki, A. & Tümer, S. Ö. (2010). Reflections from the classroom environment enriched with history of mathematics activities*. IX. In National Science and Mathematics Education Congress Abstracts (p. 104),* Dokuz Eylül University, İzmir

Başıbüyük, K. (2012). *Using the history of mathematics in teaching mathematics courses: İbrahim Hakkı perspective and the example of the Babylonian method*. Unpublished Master's Thesis, Atatürk University.

Bidwell, J. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. *The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.*

Burns, B.A. (2010). Pre-service teachers' exposure to using the history of mathematics to enhance their teaching of high school mathematics. *Issues in the Undergraduate Mathematics Preparation of School Teachers, 4, 1-9.*

Clark, K. M., & Thoo, J. B. (2014). Introduction to the special issue on the use of history of mathematics to enhance undergraduate mathematics instruction, PRIMUS: Problems, Resources, and Issues in Mathematics Undergraduate Studies, 24(8), 663-668.

Erdoğan, A., Eşmen, E. and Fındık, S. (2015). The place of history of mathematics in secondary school mathematics textbooks: an ecological analysis. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences, 42(42), 239-259.*

Eren, M., Bulut, M. ve Bulut, N. (2015). A content analysis study about the usage of history of mathematics in textbooks in Turkey. *Eurasia Journal of Mathematics, Science &Technology Education,* 11(1), 53-62.

Fauvel, J. (1991). Using history in mathematics education. *For the Learning of Mathematics, 11(2), 3-6.*

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist? *Science & Education, 10(4), 391-408*.

Fried, M.N. (2007). Didactics and history of mathematics: knowledge and self-knowledge. *Educational Studies in Mathematics,* 66(2), 203-223.

Furinghetti, F. (2004).History and mathematics education: a look around the world with particular reference to Italy. *Mediterranean Journal for Research in Mathematics Education*, 3, 1-19.

Jankvist, U. T. (2009). A categorization of the "whys" and "hows" of using history in mathematics education. *Educational Studies In Mathematics,* 71(3), 235-261

Heiede, T. (1992). Why teach history of mathematics? *The Mathematical Gazette,* 76(475), 151- 157.

Idikut, N. (2007). *The effect of using history in mathematics teaching on students' attitudes towards mathematics and their mathematics achievement*. Unpublished Master's Thesis, Yüzüncü Yıl University, Van.

İlhan, A. and Tutak, T. (2021). An Evaluation of SEIE, LDE, fBEtSE and HSTE by Mathematics Teachers. *International Online Journal of Educational Sciences, 13(1), 182-193.,*

Mann, T. (2011). History of mathematics and history of science. ISIS: *The History of Science Society, 102(3), 518-526.*

MEB. (2005). *Board of Education and Discipline primary school mathematics course curriculum and guide*. Ankara: Ministry of National Education.

MEB. (2017). *Board of Education and Discipline primary school mathematics course (1st, 2nd, 3rd, 4th, 5th, 6th, 7th and 8th grades) curriculum*. Ankara: Ministry of National Education.

Lim, S. Y. (2011, July). Effects of using history of mathematics on junior college students' attitudes and achievement.

Ocak, G., and Dönmez, S. (2010). Developing an attitude scale towards mathematics activities of 4th and 5th grade primary school students. *Journal of Theoretical Educational Sciences, 3(2). 69- 82.*

Swetz, F. J. (1994). Learning activities from the history of mathematics. Portland: Walch Publishing.

Yıldız, C. (2013). *Examining secondary school mathematics teachers' use of history of mathematics in their lessons: Reflections from HIE* (Unpublished master's thesis). Karadeniz Technical University, Trabzon, Türkiye.

References

Arı, A. (2013). Renewed Bloom, SOLO, Fink, Dettmer taxonomies in cognitive domain classification and their international recognition status. *Uşak University Journal of Social Sciences, 6(2), 259-290.*

Aydoğdu, M., Cevizci, A. B. and Tutak, T. (2022). Secondary School Students' Skills in Using Problem Solving Strategies Determining Teacher Opinions About. *Journal of Anatolian Education Research, 6(6), 1-14.*

Bagdat, O., & Saban, P. A. (2014). Examination of Algebraic Thinking Skills of 8th Grade Primary School Students with Solo Taxonomy. *The Journal of Academic Social Science Studies, 26(1), 473-496.*

Çakmak, D., & Gül, H. K. (2014). Determination of Geometric Thinking Levels of Primary Mathematics Teacher Candidates. *Turkish Journal of Educational Sciences, 12(1), 1-16.*

Çetinoğlu, B. (2013). *New Dimension in Learning: New Bloom Taxonomy*. enocta

Dogan, A. (2020). Examining the achievements in the primary school mathematics curriculum according to the SOLO classification. *Journal of Human and Social Sciences Research, 9(3), 2305-2325.*

Gökbulut, Y., Sidekli, S., & Yang, S. (2010). Examination of Classroom Teacher Candidates' Van Hiele Geometric Thinking Levels According to Some Variables (High School Type, High School Field, High School Average, ÖSS Scores, Undergraduate Averages and Gender). *Turkish Journal of Educational Sciences, 8(2), 375-396*.

Işık, A., Çiltaş, A., & Bekdemir, M. (2008). Necessity and Importance of Mathematics Education. *Atatürk University Kazım Karabekir Education Faculty Journal, (17), 174-184.*

Karahan, M. and Ergene, Ö. (2023). Analysis of Research in the Field of Mathematics Education in the Context of SOLO Taxonomy: A Meta-Synthesis Study. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice, 5 (2), 107-122*

Ouellette, J. (2019). Physicists capture first footage of quantum knots unraveling in superfluid. Ars Technica.

Paksu, A. D. (2016). *Van Hiele levels of geometric thinking*. E. Bingölbali, S. Arslan, İÖ Zembat (Ed.).

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Türnüklü, E., & Özcan, B. (2014). The Relationship Between Students' Knowledge Formation Processes According to RBC Theory in Geometry and Van Hiele Geometric Thinking Levels: Case Study. *Mustafa Kemal University Social Sciences Institute Journal, 11(27), 295-316.*

References

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Canbazoğlu, H. B., & Tarım, K. (2021). A teaching framework for mathematical modeling in primary school. *Dokuz Eylül University Buca Faculty of Education Journal, (51), 210-225.*

Cansiz, Ş. (2015). The effect of realistic mathematics education approach on students' mathematics achievement and creative thinking skills.

Celik, H. S., & Yilmaz, G. K. (2022). Analysis of Van Hiele Geometric Thinking Levels Studies in Turkey: A Meta-Synthesis Study. *International Journal of Curriculum and Instruction, 14(1), 473-501.*

Çilingir, E., & Artut, P. (2015). *The effect of realistic mathematics education approach on primary school students' visual mathematics literacy level and problem solving skills*. Çukurova University Social Sciences Institute, Adana.

Günhan, B. C., Doluzengin, B., Aksoy, B. D., & Özdişçi, S. (2022). The relationship between van hiele geometric thinking levels, achievement and attitude: a meta-analysis study. *Bayburt Faculty of Education Journal, 17(33), 274-293.*

Kandaga, T., Rosjanuardi, R., & Juandi, D. (2022). Epistemological Obstacle in Transformation Geometry Based on van Hiele's Level. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 18(4).*

Paksu, A. D. (2016). *Van Hiele levels of geometric thinking*. E. Bingölbali, S. Arslan, İÖ Zembat (Ed.).

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal, 4 (1), 227-256.*

Sert-Çelik, H. and Yılmaz, GK (2022). Analysis of Van Hiele geometric thinking levels studies in Turkey: A Meta-synthesis study: Van Hiele geometric thinking levels. International *Journal of Curriculum and Instruction, 14 (1), 473-501.*

Terzi, M. (2010). The effect of teaching situations designed according to Van Hiele geometric thinking levels on students' geometric achievement and geometric thinking skills.

Tutak, T., & Güder, Y. (2014). Definition, scope and importance of mathematical modeling. *Turkish Journal of Educational Studies, 1(1).*

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Uça, S., & Saracoğlu, A. S. (2017). The use of realistic mathematics education in students' understanding of decimal fractions: A design study. *Elementary Education Online, 16(2), 469-496.*

URL https://www.akademikkaynak.com/literatur-nedir.html (cited May 7, 2024)

Yilmaz, R. (2020). Prospective Mathematics Teachers' Cognitive Competencies on Realistic Mathematics Education. *Journal on Mathematics Education, 11(1), 17-44.*

References

Aydoğdu, M. and Tutak, T. (2017). Developing Mathematical Modeling Activities for Secondary School 8th Graders. *The Journal of Academic Social Science (54), 155-166.*

Baki, A. (1998). Evaluation of Algebra-Related Misconceptions, *III. National Science Education Symposium, Trabzon.*

Barak, B. (2007). *Determining Misconceptions About Limits*, Master's Thesis, Balıkesir University, Institute of Science and Technology, Balıkesir.

Baykul, Y. (2005). *Teaching Mathematics in Primary Education (Grades 1-5).* Ankara: Pegem Publishing.

Çakmak-Gürel, Z. and Okur, M. (2016). Misconceptions of Secondary School 6th and 7th Grade Students about Fractions. *Erzincan University Faculty of Education Journal, 18(2), 922-952.*

Dursun, S. and Dede, Y. (2004). Factors Affecting Students' Success in Mathematics: In Terms of Mathematics Teachers' Opinions, *Gazi University Faculty of Education Journal, 24(2), 217 –230.*

Hardy, G. H. (1994). *"A Mathematician's Defense"* 4th Edition. (Translated by: Nermin Arık), TÜBİTAK Publications, Ankara.

Küçük, A. and Demir, B. (2009). Primary education 6–8. A Study on Some Misconceptions Encountered in Teaching Mathematics in Classrooms. *Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education Journal, 13, 97-112.*

Moss, J., and Case, R. (1999). Developing Children's Understanding of the Rational Numbers: A New Model and Experimental Curriculum. University of Toronto, 119-147. Canada

Ojose, B. (2015). Students' misconceptions in mathematics: analysis of remedies and what research says. Ohio Journal of School Mathematics, Fall 2015, Vol. 72.

Soylu, Y. and Soylu, C. (2005). Learning Difficulties of Primary School Fifth Grade Students on Fractions: Sorting, Addition, Subtraction, Multiplication and Problems Related to Fractions. *Erzincan Education Faculty Journal, 7(2), 101-107.*

Şiap, İ. and Duru, A. (2004). Ability to Use Geometric Models in Fractions. Gazi University *Kastamonu Education Journal 12, 1, 89-96.*

Şimşek, H. and Yıldırım, A. (2003). *Qualitative research methods in the social sciences*. Ankara: Seçkin Publishing.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü. and Kılıçarslan, S. (2018). The Effects of Computer Aided Mathematics Teaching on Pre-service Mathematics Teachers' Views on Learning Processes. *Journal of Turkish Studies, 13(27), 1509-1524., Doi: 10.7827/TurkishStudies.14341*

Turkish Language Association (2005), Turkish Dictionary, https://www.tdk.org.tr/tdksozluk

Zembat, İ, Ö. (2010). *What is a misconception*? M. F. Özmantar, E. Bingölbali and H. Akkoç (Editors), Mathematical Misconceptions and Solution Suggestions. Ankara; Pegem Publishing.

ÖRGÜTLERDE SAPLANTILI TUTUM ve DAVRANIŞLAR

Editörler

Doç. Dr. Ethem MERDAN

Doç. Dr. Fatma KORKMAZ

EĞİTİM
yayınevi

ÖRGÜTLERDE SAPLANTILI TUTUM VE DAVRANIŞLAR

Editörler: Doç. Dr. Ethem MERDAN, Doç. Dr. Fatma KORKMAZ

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya AYDOĞAN (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf YAVUZ (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra KONCA NAM
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-45-8

1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ÖRGÜTLERDE SAPLANTILI TUTUM VE DAVRANIŞLAR
Editörler: Doç. Dr. Ethem MERDAN, Doç. Dr. Fatma KORKMAZ
VI+174 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-45-8

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Eser'de kitapta yer alan bölümlerden, şekillerden, resimlerden, şablonlardan, bölüm yazarları sorumludur. Editör /Yayıncı hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz ve sorumluluk kabul etmeyeceğini beyan eder.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Amir, T. S. ve Malik, A. A. (2016). Machiavellianism and counterproductive behaviors at workplace. *Journal of Education & Social Sciences*, *4*(1), 33-47. https://journals.iqra.edu.pk/archives/view/jess/4/JESS1604102

Ayaz, E., Kurşuncu, R. S. ve Çavuş, M. F. (2020). Kontrol odağı ve makyavelizm arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 49, 188-202.

Aydoğan, E. ve Serbest, S. (2016). İş yerinde karanlık üçlü: Bir kamu kuruluşunun iç denetim biriminde araştırma. *Sayıştay Dergisi*, 101, 97-121.

Aytaç, M. B. (2022). Karanlık dörtlü (the short dark tetrad-sd4) ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve karanlık dörtlünün pazarlama araştırmalarındaki yerinin tartışılması. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 129-149. https://doi.org/10.33416/baybem.1041678

Bayraktar, F. (2021). Ergenler için Makyavelizm Ölçeği'nin Türkçe konuşan bir örneklemde geçerlik ve güvenirliğinin sınanması. *Nesne, 9*(20), 305-317. https://doi.org/10.7816/nesne-09-20-06

Bilen, G. ve İçerli, L. (2023). Çalışma Yaşamında kişiliğin karanlık yönü: Narsisizm, makyavelizm ve psikopati. B. Hırlak (ed.), *Örgütsel davranış kavramlar ve araştırmalar-II* (101-127). Özgür Yayınları.

Christie, R. ve Geis, F. 1970. *Studies in machiavellianism.* San Diego, CA: Academic Press.

Crysel, L. C., Crosier, B. S. ve Webster, G. D. (2013). The Dark Triad and risk behavior. *Personality and Individual Differences, 54*(1), 35–40. https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.07.029

Dahling, J. J., Kuyumcu, D. ve Librizzi, E. H. (2012). Machiavellianism, unethical behavior, and well-being in organizational life. Handbook of unethical work behavior: Implications for individual well-being, 183-194.

Dahling, J. J., Whitaker, B. G. ve Levy, P. E. (2009). The development and validation of a new Machiavellianism scale. *Journal of Management*, *35*(2), 219-257. https://doi.org/10.1177/0149206308318618

Demirtaş, Ö. ve Biçkes, D. M. (2014). Makyavelizm'in olumsuz durumları ifşa etme niyeti üzerindeki etkisi: Bir alan çalışması. *"İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 16*(2), 96-112. https://doi.org/10.4026/1303-2860.2014.0249.x

Drory, A. ve Gluskinos, U. M. (1980). Machiavellianism and leadership. *Journal of Applied Psychology, 65*(1), 81-86.

Ekizler, H. ve Bolelli, M. (2020). Karanlık üçlünün (Makyavelizm, narsisizm, psikopati) güç kaynakları kullanımı üzerindeki etkileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(37), 27-44.

Erzi, S. (2020). Zararına sevinme (schadenfreude) ve yardım davranışlarının karanlık üçlü; benlik saygısı, empati ve bakış açısı alma bakımından incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 10*(1), 215-236. https://doi.org/10.23863/kalem.2020.142

Fehr, B., Samsom, D. ve Paulhus, D. L. (2013). The construct of machiavellianism: Twenty years later. *Advances in Personality Assessment, 9*, 77-116.

Furnham, A., Richards, S. C. ve Paulhus, D. L. (2013). The dark triad of personality: A 10 year review. *Social and Personality Psychology Compass, 7*(3), 199-216. https://doi.org/10.1111/spc3.12018

Furtner, M. R., Maran, T. ve Rauthmann, J. F. (2017). *Dark leadership: The role of leaders' dark triad personality traits.* In: Clark, M., Gruber, C. (eds) Leader Development Deconstructed. Annals of Theoretical Psychology, 15. Springer, Cham 75-99.

Güney, S. ve Mandacı, G. (2009). Makyavelizm ve etik algısı ilişkileri: Bankacılık sektöründe bir araştırma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 27*(2), 83-104.

Gürlek, M. (2021). Shedding light on the relationships between machiavellianism, career ambition, and unethical behavior intention. *Ethics & Behavior, 31*(1), 38-59. https://doi.org/10.1080/10508422.2020.1764846

Jakobwitz, S. ve Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences, 40*(2), 331-339. https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.07.006

Jonason, P. K. ve Webster, G. D. (2010). The Dirty dozen: A consice measure of the dark triad. *Psychological Assessment, 22*(2), 420-432. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0019265

Jones, D. N. ve Paulhus, D. L. (2014). Introducing the short dark triad (SD3) a brief measure of dark personality traits. *Assessment, 21*(1), 28-41. https://doi.org/10.1177/1073191113514105

Kara, H. (2016). Makyavelist değerlerin yönetici olmak isteyen öğrenciler üzerindeki etkisinin araştırılması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 12*(29) 125-139. http://dx.doi.org/10.17130/ijmeb.20162922026

Karaaslan, N. ve Gizir, C. A. (2021). Üniversite öğrencilerinde ilişkisel saldırganlık: Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin rolü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(2), 361-389. https://doi.org/10.30964/auebfd.683683

Kennedy, J. C., Chan, K. Y., Ho, M-H. R., Uy, M. A. ve Chernyshenko, O. S. (2021). Motivation to lead as mediator of relations between the dark triad, big five, and leadership intention. *Frontiers in Psychology*, 12:675347, 1-12. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.675347

Kessler, S. R., Bandelli, A. C., Spector, P. E., Borman, W. C., Nelson, C. E. ve Penney, L. M. (2010). Re-examining Machiavelli: A three-dimensional model of machiavellianism in the workplace. *Journal of Applied Social Psychology, 40*(8), 1868-1896. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2010.00643.x

Koehn, M. A., Okan, C. ve Jonason, P. K. (2019). A primer on the dark triad traits. *Australian Journal of Psychology, 71*(1), 7-15. https://doi.org/10.1111/ajpy.12198

Kowalski, C. M., Vernon, P. A. ve Schermer, J. A. (2021). The dark triad and facets of personality. *Current Psychology*, 40, 5547-5558. https://doi.org/10.1007/s12144-019-00518-0

Kuo, C. C. ve Chang, K. (2021). Machiavellianism, workplace envy, and their impact at work. *Chinese Journal of Psychology, 63*(1), 99-120. https://doi.org/10.6129/CJP.202103_63(1).0005

LeBreton, J. M., Shiverdecker, L. K. ve Grimaldi, E. M. (2018). The dark triad and workplace behavior. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 5*, 387-414. https://doi.org/10.1146/annurev-orgpsych-032117-104451

Martin, R. A., Lastuk, J. M., Jeffrey, J., Vernon, P. A. ve Veselka, L. (2012). Relationships between the dark triad and humor styles: A replication and extension. *Personality and Individual Differences, 52*, 178–182. https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.10.010

O'Boyle, E. H., Forsyth, D. R., Banks, G. C. ve McDaniel, M. A. (2012). A meta-analysis of the dark triad and work behavior: A social exchange perspective. *Journal of Applied Psychology*, 7(3), 557-579. https://doi.org/10.1037/a0025679

Özdemir, N. ve Kazancı Sunaoğlu, Ş. (2023). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin sürdürülebilir tüketim davranışına etkisi. *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 56*, 377-397. https://doi.org/10.30794/pausbed.1171780

Özsoy, E. ve Ardıç, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 24*(2), 391-406. https://doi.org/10.18657/yonveek.297733

Paulhus D. L. (2014). Toward a taxonomy of dark personalities. *Current Directions in Psychological Science, 23*(6), 421–426. https://doi.org/10.1177/0963721414547737

Paulhus, D. L., Buckels, E. E., Trapnell, P. D. ve Jones, D. N. (2021). Screening for dark personalities: The short dark tetrad (SD4). *European Journal of Psychological Assessment, 37*(3), 208–222. https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000602

Paulhus, D. L. ve Williams, K.M. (2002). The dark triad of personality: Narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality, 36*, 556–563. https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6

Pilch, I. ve Turska, E. (2015). Relationships between Machiavellianism, organizational culture, and workplace bullying: Emotional abuse from the target's and the perpetrator's perspective. *Journal of Business Ethics*, 128, 83-93. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-014-2081-3

Rauthmann, J. F. ve Kolar, G. P. (2012). How "dark" are the dark triad traits? Examining the perceived darkness of narcissism, Machiavellianism, and psychopathy. *Personality and Individual Differences, 53*(7), 884–889. https://doi.org/10.1016/j.paid.2012.06.020

Rogoza, R. ve Cieciuch, J. (2020). Dark Triad traits and their structure: An empirical approach. *Current Psychology, 39*, 1287-1302. https://doi.org/10.1007/s12144-018-9834-6

Sakalaki, M., Richardson, C. ve Thépaut, Y. (2007). Machiavellianism and economic opportunism. *Journal of Applied Social Psychology, 37*(6), 1181-1190. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2007.00208.x

Saltoğlu, S. ve Irak, D. U. (2020). Kişiliğin karanlık üçlüsü: Narsisizm, Makyavelizm ve psikopati. *Türk Psikoloji Yazıları, 23*(45), 42-58. https://psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120190516m000017.pdf

Solmaz, E. ve Uçma, T. (2010). Bankacılık sektöründe çalışanların Makyavelist eğilimlerinden yola çıkarak etik algılarını belirleme: Muğla ilinde ampirik bir araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 31, 93-108.

Spain, S. M., Harms, P. ve LeBreton, J. M. (2014). The dark side of personality at work. *Journal of Organizational Behavior, 35*(S1), S41-S60. https://doi.org/10.1002/job.1894

Stead, R. ve Fekken, G. C. (2014). Agreeableness at the core of the dark triad of personality. *Individual Differences Research, 12*(4-A), 131-141.

Şanal, M. ve Dağtekin, H. (2018). Y kuşağında Makyavelizm ve girişimcilik üzerine bir inceleme. *Social Sciences Studies Journal, 4*(13), 317-328. http://dx.doi.org/10.26449/sssj.342

Temelli, E., Kaya, S., Kazgan, M. H., Yılmaz, N. A., Ayar, E. ve Yükseloğlu, E. H. (2021). Karanlık üçlü kişilik özelliklerinde genetiğin rolü. *Bulletin of Legal Medicine/Adli Tıp Bülteni, 26*(3), 197-204.

Toplu Yaşlıoğlu, D. ve Atılgan, Ö. (2018). Karanlık üçlü ölçeği: Türkçe'ye uyarlama, güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5*(3), 725-739. https://doi.org/10.30798/makuiibf.435604

Turan, A. (2015). Examining the impact of machiavellianism on psychological withdrawal, physical with drawal and antagonistic behavior. *Global Business and Management Research: An International Journal, 7*(3), 87-103.

Ülbeği, İ. D. (2016). Makyavelizm ölçeğinin güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(2), 89-100.

Üstün, F. ve Ersolak, Ş. (2020). Makyavelizmin iş yeri nezaketsizliğine etkisi: Banka çalışanları üzerine bir araştırma. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 329-343. https://doi.org/10.21733/ibad.693245

Wastell, C. ve Booth, A. (2003). Machiavellianism: An alexithymic perspective. *Journal of Social and Clinical Psychology, 22*(6), 730-744. https://psycnet.apa.org/doi/10.1521/jscp.22.6.730.22931

Wilson, D. S., Near, D. ve Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: A synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin, 119*(2), 285-299. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-2909.119.2.285

Yemenici, A. D. ve Bozkurt, Ö. (2020). Çalışanların politik taktik davranışları ile makyavelizm arasındaki ilişkinin incelenmesi: Düzce ili imalat sanayi örneği. *Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6*(1), 80-98. https://doi.org/10.46849/guiibd.726087

Yeşiltaş, M. D. ve İmadoğlu, T. (2020). Kamu sektöründeki çalışanların etik konum algılarının Makyavelizm eğilimlerinin ve işe angaje olma davranışlarının incelenmesi. *Business & Management Studies: An International Journal, 8*(4): 204-239. http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v8i4.1714

Zagenczyk, T. J., Restubog, S. L. D., Kiewitz, C., Kiazad, K. ve Tang, R. L. (2014). Psychological contracts as a mediator between machiavellianism and employee citizenship and deviant behaviors. *Journal of Management, 40*(4), 1098-1122. https://doi.org/10.1177/0149206311415420

Zettler, I. ve Solga, M. (2013). Not enough of a 'dark'trait? Linking Machiavellianism to job performance. *European Journal of Personality, 27*(6), 545-554. https://doi.org/10.1002/per.1912

KAYNAKÇA

Akın, A., Şahin, M. ve Gülşen, M. (2015). Çocukluk çağı narsisizm ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*, 203-215. https://dergipark.org.tr/tr/pub/zgefd/issue/47937/606411

Akkaş, C., Bakırtaş, H. ve Çiftçi, S. (2020). 'Narsistagram': Instagram kullanımında narsisizm. *Selçuk İletişim, 13*(1), 130-157. https://dergipark.org.tr/tr/pub/josc/issue/52040/609111

Ames, D. R., Rose, P. ve Anderson, C. P. (2006). The NPI-16 as a short measure of narcissisim. *Journal of Research in Personality, 40*, 440-450. https://doi.org/10.1016/j.jrp.2005.03.002

Ardalı, C. ve Erten, Y. (1999). *Psikanalizden dinamik psikoterapiler.* İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Atay, S. (2009). Narsistik Kişilik Envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1), 181-196. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gaziuiibfd/issue/28326/301018

Balcı, Ş., Bal, E. ve Delal, Ö. (2019). Instagram kullanım alışkanlıkları ve motivasyonları ile narsisizm arasındaki ilişki üzerine bir inceleme: Selçuk üniversitesi öğrencileri örneği. *Erciyes İletişim Dergisi, 6*(2), 955-974. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.543430

Bolat, Y., Ülker, M. ve Demir, C. G. (2016). Kavramsal açıdan narsisizm ve eğitimde narsistik kişilik. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(46), 482-492. https://doi.org/10.17719/jisr.20164622616

Buss, D. M. ve Chiodo, L. M. (1991). Narcissistic acts in everyday life. *Journal of Personality, 59*(2), 179- 215. https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1991.tb00773.x

Campbell, W. K. (2001). Is narcissim really so bad. *Psychological Inquiry, 12*(4), 214-216. https://www.jstor.org/stable/1449475

Campbell, W. K. ve Foster, J. D. (2007). *The narcissistic self: Background, an extended agency model and ongoing controversies.* C. Sedikides and S. J. Spencer (Eds.), The Self: Frontiers of Social Psychology (pp. 115–138). New York: Psychology Press.

Can, P. ve Er, D. (2019). Narsisizm ile marka bağlılığı ve taklit ürün satın alma eğilimi arasındaki ilişkiler. *ÇOMÜ Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(2), 147-166. http://dx.doi.org/10.31454/usb.634656

Cengiz, A. A. ve Özdemir, A. (2020). Kadın yöneticilere yönelik tutumların oluşumunda çelişik duygulu cinsiyetçilik ve narsizm etkisi. *Çalışma ve Toplum, 4*, 2123-2143. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ct/issue/71782/1155059

Cisek, S. Z., Sedikides, C., Hart, C. M., Godwin, H. J., Benson, V. ve Liversedge, S. P. (2014). Narcissism and consumer behaviour: A review and preliminary findings. *Frontiers in Psychology, 5*(232), 1-9. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00232

Çakmak, V. (2018). Online benlik sunumu ve narsisizm arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 9*(31), 137-152. https://doi.org/10.5824/1309-1581.2018.1.009.x

Çaycı, B., Çaycı, A. E. ve Eken, İ. (2019). Narsisizm ve selfie paylaşımı ilişkisi üzerine nicel bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 31*, 60-88. https://doi.org/10.31123/akil.591317

Çınar, H. A. ve Ergül, B. (2023). Narsisizm ve saldırganlık ilişkisi. *Turkish Studies-Religion, 18*(3), 207-231. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.72019

Çınar, M. (2020). Üniversite öğrencilerinde narsisizm ile içsel dini motivasyon arasındaki ilişki. *Türk Din Psikolojisi Dergisi, 2*, 135-160. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tdpd/issue/59126/778199

Danacı, M. Ö., Kavaklı, N. ve Tıkız, G. (2018). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğretmen adaylarının narsisizm düzeylerinin siber zorbalığa duyarlık ve internet bağımlılığı düzeylerine etkisi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi (UEAD), 2*(2), 86-98. https://doi.org/10.32960/uead.472842

Demirci, İ. ve Ekşi, F. (2017). Büyüklenmeci narsisizmin iki farklı yüzü: Narsistik hayranlık ve rekabetin mutlulukla ilişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 46,* 37-58. https://doi.org/10.15285/maruaebd.330008

Duchon, D. ve Burns, M. (2008). Organizational narcissism. *Organizational Dynamics, 37*(4), 354–364. https://doi.org/10.1016/j.orgdyn.2008.07.004

Ekizler, H. ve Bolelli, M. (2020). Karanlık üçlünün (makyavelizm, narsisizm, psikopati) güç kaynakları kullanımı üzerindeki etkileri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(37), 27-44. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iticusbe/issue/54570/743664

Eldoğan, D. (2016). Hangi narsizm? Büyüklenmeci ve kırılgan narsizmin karşılaştırılmasına ilişkin bir gözden geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları, 19*(37), 1-10. https://psikolog.org.tr/yayinlar/turk-psikoloji-yazilari

Erdoğan, B. ve Öztürk, E. (2018). Ruhsal travmanın aktarımında narsisizm. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 3*(3), 11-19. https://dergipark.org.tr/tr/pub/buefd/issue/41874/505137

Erdoğan, B. ve Şahin, M. (2020). Yetişkin bireylerde narsisizm, yakın ilişkiler ve cinsellik. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 16*(27), 266-287. https://doi.org/10.26466/opus.671715

Ertekin, Y. ve Yurtsever, G. (2001). Yönetimde narsizm üzerine bir deneme. *Amme İdaresi Dergisi, 34*(3), 37-46. https://www.aktuelpsikoloji.com/d/file/dergi15.pdf

Gençtan, E. (2010). *Psikodinamik psikiyatri ve normaldışı davranışlar.* Ankara: Remzi Kitabevi.

Gentile, B., Miller, J. D., Hoffman, B. J., Reidy, D. E., Zeichner, A. ve Campbell, W. K. (2013). A test of two brief measures of grandiose narcissism: The Narcissistic Personality Inventory–13 and the Narcissistic Personality Inventory-16. *Psychological Assessment, 25*(4), 1120-1136. https://doi.org/10.1037/a0033192

Guncalo, J. A., Flynn, F. J. ve Kim, S. H. (2010). Are two narcissists better than one? The link between narcissism, perceived creativity, and creative performance. *Personality and Social Psychology Bulletin, 36*(11), 1484-1495. https://doi.org/10.1177/0146167210385109

Güngör, İ. H., Ekşi, H. ve Arıcak, O. T. (2012). Genç yetişkinlerde değer tercihlerinin narsistik kişilik özellikleri yordaması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12*(2), 1271-1290. https://www.aktuelpsikoloji.com/d/file/28174a5698dbc2c1dce042959a27a7d0gortr.pdf

Gürsu, O. ve Özokudan, F. S. Ö. (2019). Ergenlerde dindarlık, narsizm ve özgüven. *Türk Akademik Araştırmalar Dergisi, 4*(4),439-454. https://doi.org/10.30622/tarr.648729

Gürsu, O. ve Apaydın, Ç. (2016). Narsizm ile özgüven arasındaki ilişkide İslâmî eğilimin aracılık rolü. *Ekev Akademi Dergisi, 20*(66), 551-562. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71900/1156381

Hamedoğlu, M. A. ve Potas, N. (2012). Organizational narcissism scale. *Engineering Management Research, 1*, 53-65. http://dx.doi.org/10.5539/emr.v1n2p53

İnce, F. (2017). Sağlık çalışanlarında kişilik ve örgütsel narsisizm. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (ASOS Journal), 5*(56), 86-93. http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.12707

Kanten, P. (2014). Narsistik kişilik özelliğinin örgütsel vatandaşlık davranışı üzerindeki etkisinde örgüt ikliminin düzenleyici rolü. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 25*(76), 160-184. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuiieyd/issue/9207/115595

Karaaziz, M. ve Erdem Atak, İ. (2013). Narsisizm ve narsisizmle ilgili araştırmalar üzerine bir gözden geçirme. *Nesne, 1*(2), 44-59. https://doi.org/10.7816/nesne-01-02-03

Karaşar, B. (2020). Üniversite öğrencilerinde narsisizm ve sosyal onay ihtiyacı. *Turkish Studies-Education, 15*(2), 999-1009. https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41539

Kernberg, O. (1975). *Sınır durumlar ve patolojik narsisizm.* M. Atakay (Çev.), İstanbul: Metis Kitabevi.

Koç, A. F. (2020). *Sadizm, narsizm, schadenfreude ve takım kimliği ilişkisi: Futbol taraftarları araştırması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Eskişehir.

Kohut, H. (1971). *Kendiliğin çözümlenmesi.* Cem Atbaşoğlu (Çev.), Banu Büyükkal, Cüneyt İşcan. İstanbul: Metis Yayınları.

Korkmaz, S. (2020). Üniversite öğrencilerinde selfitis, narsisizm, dini davranış ve dini ibadet ilişkisi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 7*(2), 1089-1119. https://doi.org/10.46353/k7auifd.725660

Marju, M., Satu, U. ve Kaarina, M. (2012). An intimate relationship in the shadow of narcissism: What is it like to live with a narcissistic spouse?. *International Journal of Research Studies in Psychology, 1*(1), 37-50. http://dx.doi.org/10.5861/ijrsp.2012.v1i1.28

Mathieu, C. (2013). Personality and job satisfaction: The role of narcissism. *Personality and Individual Differences, 55*(2013), 650–654. https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.05.012

Moradi, M., Radpour, P., Movaghar, S. M. ve Raghimi, M. (2013). Investigating the impact of narcissism on ethical climate in organization. *International Journal of Economics, Business and Finance, 1*(6), 142-153. http://www.ijebf.com/Vol.%201,%20No.%206,%20July%202013.php

Özay, S. ve Erol, D. (2020). Ergenlerin sosyal medyaya ilişkin tutumları ile narsisizm arasindaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Dil, Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Güncel Yaklaşımlar Dergisi (CALESS), 2*(1), 354-371. https://doi.org/10.35452/caless.2020.17

Özbey, A. U ve Tan, Z. (2023). Yüceltilmiş benlik felaketi olarak narsisizm'in sinematografik anlatımı: İlgi manyağı film örneği. *MECMUA-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(15), 138-149. https://doi.org/10.32579/mecmua.1253130

Özgüner, M., Özdemir, A., Saygılı, M. ve Uslu, M. E. (2018). Kontrol odağının girişimcilik potansiyeline etkisinde kırılgan narsizm düzeyinin aracılık rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS), 73*, 337-349. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7858

Özsoy, E. (2019). Tek maddeli narsisizm ölçeği'nin kısıtları ve eleştirileri. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(1), 354-370. http://dx.doi.org/10.33905/bseusbed.550128

Özsoy, E. ve Ardıç, K. (2017). Karanlık üçlü'nün (narsisizm, makyavelizm ve psikopati) iş tatminine etkisinin incelenmesi. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 24*(2), 391-406. https://doi.org/10.18657/yonveek.297733

Penney, L. M. ve Spector, P. E. (2002). Narcissism and counterproductive work behavior: Do bigger egos mean bigger problems?. *International Journal of Selection and Assessment, 10*(1/2), 126-134. https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/1468-2389.00199

Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G. ve Levy, K. N. (2009). Initial construction and validation of the pathological narcissism inventory. *Psychological Assessment, 21*(3), 365-379. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0016530

Pincus, A. L. ve Lukowitsky, M. R. (2010). Pathological narcissism and narcissistic personality disorder. *Annual Review of Clinical Psychology, 6*(1), 421-446. https://doi.org/10.1146/annurev.clinpsy.121208.131215

Raskin, R. ve Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality. *Journal of Personality and Social Psychology Inventory and Further Evidence of Its Construct Validity, 54*, 890-902. https://doi.org/10.1037//0022-3514.54.5.890

Rozenblatt, S. (2002). *In defence of self: The relationship of self-esteem and narcissim to aggressive behavior* (Unpublished Doctoral Dissertation). Long Island University, Psychology.

Sedikides, C., Gregg, A. P., Cisek, S. Z. ve Hart, C. M. (2007). The I that buys: Narcissists as consumers. *Journal of Consumer Psychology, 17*, 252–257. https://doi.org/10.1016/S1057-7408(07)70035-9

Tackett, J. L., Lahey, B. B., Hulle, C. V., Waldman, I., Krueger, R. F. ve Rathouz, P. J. (2013). Common genetic influences on negative emotionality and a general psychopathology factor in childhood and adolescence. *Journal of Abnormal Psychology, 122*(4), 1142-1153. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0034151

Tazegül, Ü. (2013). Farklı branştaki sporcuların narsisizm düzeyleri ile sosyo-demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 4*(1), 23-32. https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuspd/issue/20455/217821

Tazegül, Ü ve Güven, Ö. (2017). Vücut geliştime branşındaki erkek sporcuların narsisizm düzeyleri ve beden algıları arasındaki ilişkinin araştırılması. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 4*(13), 1505-1510. https://doi.org/10.26450/jshsr.227

Tekçe, E. ve Bilge, Y. (2023). Narsisizm ile utanç ve suçluluk ilişkisi: Sistematik bir derleme. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 7*(13), 43-73. https://doi.org/10.31461/ybpd.1301275

Timuroğlu, K. ve İşcan, F. Ö. (2008). İş yerinde narsisizm ve iş tatmini. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 22*(2), 240-264. https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniiibd/issue/2694/35471

Twenge, J. M. ve Campbell, W. K. (2015). *Asrın vebası: Narsisizm illeti.* Ö. Korkmaz (Çev.), İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Uçar, M. E.ve Konal, B. (2017). Narsisizm kişilik özellikleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 4(10), 260-280. https://doi.org/10.26450/jshsr.54

Uçar, M. E. ve Konal, B. (2018). Öğretmenler ile lise ve üniversite öğrencilerindeki narsisizm kişilik özellikleri benlik saygısı ve duygu gereksinimi arasındaki ilişkiler. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 8*(14), 92-136. https://doi.org/10.26466/opus.406591

Ülker, Y. (2021). Narsisizm bağlamında lüks tüketim. *Alanya Akademik Bakış, 5*(2), 1015-1030. https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.829565

Wallace, H. M. ve Baumeister, R. F. (2002). The performance of narcissists rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology, 82*(5), 819–834. https://doi.org/10.1037/0022-3514.82.5.819

Wardetzki, B. (2018). *Siyasette ve toplumda narsisizm, ayartma ve iktidar.* Deniz Cankoçak (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları.

Yaşar, O. M. ve Sunay, H. (2017). Spor örgütlerinde narsisizm. *Journal of Human Sciences, 14*(2), 1736-1744. http://dx.doi.org/10.14687/jhs.v14i2.4540

Yıldırım, N. K. ve Kansu, A. F. (2022). Bir narsisizm incelemesi: Gelişimi, türleri, etiyolojisi, tanısı ve tedavisi. *International Academic Social Resources Journal, 7*(40), 909-916. http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.64033

Yurdakul, A. ve Bostancı, A. B. (2016). Öğretmenlerin okulların örgütsel narsizm düzeylerine yönelik görüşleri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(1), 109-126. https://dergipark.org.tr/tr/pub/kusbd/issue/19382/205713

KAYNAKÇA

Abbas, Z., Ansari, J., Gulzar, S., Zameer, U. ve Hussain, K. (2021). The role of workload, nepotism, job satisfaction, and organizational politics on turnover intention: A conservation of resources perspective. *Organizacija, 54*(3), 238-251. http://10.0.9.174/orga-2021-0016

Abdalla, H. F., Maghrabi, A. S. ve Raggad, B. G. (1998). Assessing the perceptions of human resource managers toward nepotism, a cross-cultural study. *International Journal of Manpower, 19*(8), 554-570. https://doi.org/10.1108/01437729810242235

Araslı, H. ve Tümer, M. (2008). Nepotism, favoritism and cronyism: A study of their effects on job stress and job satisfaction in the banking industry of north cyprus. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 36*(9), 1237-1250. https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.9.1237

Araslı, H., Bavik, A. ve Ekiz, E. H. (2006). The effects of nepotism on human resource management: The case of three, four and five star hotels in Northern Cyprus. *International Journal of Sociology and Social Policy, 26*(7/8), 295-308. https://doi.org/10.1108/01443330610680399

Asunakutlu, T. ve Avcı, U. (2010). Aile işletmelerinde nepotizm algısı ve iş tatmini ilişkisi üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(2), 93-109. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/194571

Akşit, İ. (2023). *Aile işletmelerinde kurumsal yönetim, nepotizm ve işletme performansı ilişkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ata, S. N. (2022). *Karanlık liderlik algısının dedikodu ve bilgi uçurma üzerindeki etkisinde nepotizmin aracı rolü.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayramoğlu, G. (2017). *Aile şirketlerinin yönetimi ve kurumsallaşma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Bellow, A. (2003). *In praise of nepotism: A history of family enterprise from king david to george W. Bush.* New York: Anchor Books.

Baltacı, F. (2024). *Yöneticinin karanlık kişilik özellikleri ve nepotizm arasındaki ilişki.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bolat, T., Seymen, O., Bolat, O. İ., Yüksel, M., Katı, Y. ve Kinter, O. (2016). Vekâlet kuramı bakış açısıyla aile işletmelerinde kurumsallaşma ve nepotizm ilişkisi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(36), 105-132. https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunsobed/issue/50451/662162

Bloom, N. ve Van Reenen, J. (2007). Measuring and explaining management practices across firms and countries. *The Quarterly Journal of Economics, 122*(4), 1351–1408. https://doi.org/10.1162/qjec.2007.122.4.1351

Boyd, C. (2010). The debate over the prohibition of romance in the workplace. *Journal Of Business Ethics, 9*(2), 325-338. https://link.springer.com/article/10.1007/s10551-010-0512-3

Chrisman, J. J. ve Patel, P. C. (2012). Variations in r&d investments of family and nonfamily firms: Behavioral agency and myopic loss aversion perspectives. *Academy Of Management Journal, 5* (4), 976–997. https://doi.org/10.5465/amj.2011.0211

Chua, J. H., Chrisman, J. J. ve Steier, L. P. (2003). Extending the theoretical horizons of family business research. *Entrepreneurship Theory and Practice, 27*(4), 331-338. https://doi.org/10.1111/1540-8520.00012

Cucculelli, M. ve Micucci, G. (2008). Family succession and firm performance: Evidence from Italian family firms. *Journal Of Corporate Finance, 14*(1), 17–31. https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2007.11.001

Çalık, A. ve Naktiyok, A. (2018). Nepotizmin örgütsel sessizliğe etkisinde öz yeterlilik algısının rolü: Hastane çalışanları üzerine bir araştırma. *Ege Akademik Bakış,* 18(3), 343-351. https://dergipark.org.tr/tr/pub/eab/issue/41358/499915

Dyer, W. G. (2006). Examining the "family effect" on firm performance. *Family Business Review, 19*(4), 253–273. https://doi.org/10.1111/j.1741-6248.2006.00074

Erdem, M. ve Meriç, E. (2012). Okul yönetiminde kayırmacılığa ilişkin ölçek geliştirme. *Journal Of Educational Sciences Research, 2* (2), 141-154. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/697379

Elbaz, A. M., Haddoud, M. Y. ve Shehawy, Y. M. (2018). Nepotism, employees' competencies and firm performance in the tourism sector: A dual multivariate and qualitative comparative analysis approach. *Tourism Management*, 67, 3-16. https://doi.org/10.1016/j.tourman.2018.01.002

Firfiray, S., Cruz, C., Neacsu, I., Gomez-Mejia, L.R. (2018). Is nepotism so bad for family firms? A socioemotional wealth approach. *Human Resource Management Review, 28* (1), 83–97. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2017.05.008

Ford, R. ve Mclaughlin F. (1986). Nepotism: Boon or bane. *Personnel Administrator, 31*(11), 78-89. https://psycnet.apa.org/record/1989-24340-001

Ford, R. ve Mclaughin, F. (1985). Nepotism. *Personnel Journal, 64*(9), 57-61.

Gjinovci, A. (2016). The impact of nepotism and corruption on the economy and hr. *Economic And Environmental Studies, 16*(3), 421-434. https://www.econstor.eu/handle/10419/178926.

Haugen, K. ve Westin, K. (2016). Not a problem until it becomes a problem: A qualitative study of values and risks of in-house family ties in Swedish workplaces. *Nordic J. Working Life Studies, 6*(4), 67–86. https://doi.org/10.19154/njwls.v6i4.5613

İşçi, E., Taştan. B.S. ve Kozal, M.A.(2013). Örgütlerde kurumsallaşma düzeyinin nepotizm üzerine etkisinin incelenmesi: Hastane çalışanları örneği, *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi,* 1 (1:3), 61-83. https://dergipark.org.tr/tr/pub/seyad/issue/53408/710336

Karacaoğlu, K. ve Yörük, D. (2012). Çalışanların nepotizm ve örgütsel adalet algılamaları: Orta anadolu bölgesinde bir aile işletmesi uygulaması. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 14*(3), 46-64. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/235322

Kerse, G. ve Babadağ, M. (2018). I'm out if nepotism is in: The relationship between nepotism, job standardization and turnover intention. *Ege Akademik Bakış, 18*(4), 631-644. https://dergipark.org.tr/en/pub/eab/issue/39917/474025

Kiechel, W. (1984). How to relate to nepotism. *Fortune,* February, 143-144.

Liu, C., Eubanks, D. L. ve Chater, N. (2015). The weakness of strong ties: Sampling bias, social ties, and nepotism in family business succession. *The Leadership Quarterly, 26*(3), 419–435. https://doi.org/10.1016/j.leaqua.2015.02.007

Lim, W. M., Srivastava, S., Jain, A. K., Malik, N. ve Gupta, S. (2023). When employees feel betrayed: The mediating role of psychological contract violation on nepotism and workplace commitment in the hotel industry. *International Journal of Hospitality Management, 10*(2023), 103381. https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2022.103381

Mako, G.(2022). *Etik liderliğin nepotizmle örgütsel sessizlik ve nepotizmle örgütsel adalet ilişkisinde aracılık rolü.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Masuda, A. ve Visio, M. (2012). *Nepotism practices and the work-family interface*. R. G. Jones (Ed.), Nepotism in organizations (pp. 147–170). Routledge/Taylor & Francis Group.

Nadeem, M., Ahmad, R., Ahmad, N., Batool, S. R. ve Shafiquee, N. (2015). Favoritism, nepotism and cronyism as predictors of job satisfaction: Evidence from Pakistan. *Journal Of Business And Management Research, 8*, 224-228.

Özdemir, F. ve Özer, G. (2019). Örgütlerde nepotizm ile etik liderlik bir arada bulunabilir mi?, *International Social Sciences Studies Journal, 5*(50), 6500-6511. http://dx.doi.org/10.26449/sssj.1885

Özler, H., Özler, D. N. ve Gümüştekin, G. E. (2007). Aile işletmelerinde nepotizmin gelişme evreleri ve kurumsallaşma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17, 437-450. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61793/924196

Özsemerci, K. (2002). *Türk kamu yönetiminde yolsuzluklar, nedenleri, zararları ve çözüm önerileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Todaie.

Öztürk, A. T. (2008). Değişen çağın aile işletmelerinde kurum kültürünün yerleştirilmesinde profesyonel yöneticilerden beklentiler. *Çankaya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Journal Of Arts And Sciences, 1*(10), 109-116. https://dergipark.org.tr/tr/pub/cankujas/issue/4016/53030

Padgett, M. Y. ve Morris, K. A. (2005). Keeping it "all in the family:" Does nepotism in the hiring process really benefit the beneficiary?. *Journal of Leadership and Organizational Studies. 11*(2), 34-45. https://doi.org/10.1177/107179190501100205

Pamuk, G. (2021). *Dönüşümcü liderlik ve işten ayrılma niyeti ilişkisinde nepotizmin aracı rolü: Aile şirketleri örneği.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Polat, M. (2019). *Nepotizm ve psikolojik sözleşme ihlallerinin üretkenlik karşıtı iş davranışlarına etkisi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rowshan, A. G., Ghasemnezhad, M. ve Hemmat, Z. (2015). Investigation of nepotism in public sector organizations in İran and its impact on employee's performance. *International Journal Of Management, Accounting & Economics, 2*(3), 189-199. https://www.ijmae.com/article_115470_1e2b0955a8349ec274b497d8ca9cec99.pdf

Safina, D. (2015). *Favouritism and nepotism in an organization: Causes and effects.* 2nd Global Conference On Business, Economics, Management And Tourism, 30-31 October 2014, Prague, Czech Republic, Procedia Economics And Finance, 23, 630-634. https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)00416-5

Savur, Z. (2018). *İşgücü devri ve kayırmacılık (nepotizm) arasındaki ilişki: Otomotiv yan sanayisinde bir araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schulze, W. S., Lubatkin, M. H., Dino, R. N. ve Buchholtz, A. K. (2001). Agency relationships in family firms: Theory and evidence. *Organization Science, 12*(2), 99-116. https://doi.org/10.1287/orsc.12.2.99.10114

Sharma, P., Chrisman, J. J., Pablo, A. L. ve Chua, J. H. (2001). Determinants of initial satisfaction with the succession process in family firms: A conceptual model. *Entrepreneurship: Theory and Practice, 25*(3), 17–36. https://doi.org/10.1177/104225870102500302

Tytko, A., Smokovych, M., Dorokhina, Y., Chernezhenko, O. ve Stremenovskyi, S. (2020). Nepotism, favoritism and cronyism as a source of conflict of interest: Corruption or not?. *Amazonia Investiga, 9*(29), 163-169. http://dx.doi.org/10.34069/AI/2020.29.05.19

Vveinhardt, J. ve Petrauskaite, L. (2013). Degenerate organizational culture manifestation and nepotism impact on employee. *Management Theory And Studies for Rural Business and Infrastructure Development,* 35(2), 307-313.

KAYNAKÇA

Andreyeva, T., Luedicke, J. ve Wang, Y. C. (2014). State-level estimates of obesity-attributable costs of absenteeism. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, *56*(11), 1120-1127. https://doi.org/10.1097/JOM.0000000000000298

Ardıç, M., Aydın, N. C. ve Can-Develi, M. (2022). Güvenlik iklimi ve işe devamsızlık arasındaki ilişki: Bir üniversite hastanesinde uygulama. *5. Uluslararası 15. Ulusal Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi.*

Avcı, M. (2019). Çalışanların esnek çalışma düzenlemelerine ilişkin tutumlarının işe devamsızlık algılarına etkisi. Yüksek lisans tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Avcı, M. ve Yavuz, E. (2020). Çalışanların esnek çalışma düzenlemelerine yönelik tutumlarının işe devamsızlık algıları üzerindeki etkileri: Kamu kurumlarında bir alan araştırması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, *18*(35), 37-55.

Avey, J. B., Patera, J. L. ve West, B. J. (2006). The implications of positive psychological capital on employee absenteeism. *Journal of Leadership & Organizational Studies, 13*(2), 42-57. https://doi.org/10.1177/10717919070130020401

Bacak, B. ve Yiğit, Y. (2010). İşe devamsızlığın nedenleri, ekonomik sonuçları ve azaltılması için alınması gereken önlemler. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, *5*(1), 29–44.

Badubi, R. M. (2017). A critical risk analysis of absenteeism in the work place. *Journal of International Business Research and Marketing, 2*(6), 32-36. http://dx.doi.org/10.18775/jibrm.1849- 8558.2015.26.3004

Budak, Ç. B. (2019). Kurum içi kayırmacılık ve kayırmacılığın işe devamsızlığa etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 7*(97), 432-444.

Chadwick-Jones, J. K., Brown, C. A. ve Nicholson, N. (1973). A-type and B-type absence: Empirical trends for women employees. *Occupational Psychology, 47*(1-2), 75-80.

Cheloha, R. S. ve Farr, J. L. (1980). Absenteeism, job involvement, and job satisfaction in an organizational setting. *Journal of Applied Psychology, 65*(4), 467-473. https://doi.org/10.1037/0021-9010.65.4.467

Cohen, A. ve Golan, R. (2007). Predicting absenteeism and turnover intentions by past absenteeism and work attitudes. *Career Development International*, *12*(5), 416-432. https://doi.org/10.1108/13620430710773745

Cristofoli, D., Turrini, A. ve Valotti, G. (2011). Coming back soon: Assessing the determinants of absenteeism in the public sector. *Journal of Comparative Policy Analysis, 13*(2), 75-89. https://doi.org/10.1080/13876988.2011.538542

Çelik, A., Çakıcı, A. B. ve Fındık, M. (2015). Çalışma ilişkilerinde algılanan adaletsizlik ile örgütsel bağlılık, işe devamsızlık ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Sağlık kurumları örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(2), 159-170.

Demir, M. (2011). İşgörenlerin çalışma yaşamı kalitesi algılamalarının işte kalma niyeti ve işe devamsızlık ile ilişkisi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, *11*(3), 453-464.

Dubey, K. ve Pooja, D. (2015). A Study on Absenteeism & its Co-Relation with Job Satisfaction with special reference to IT Sector. *Global Journal of Commerce & Management Perspective*, *4*(3), 23-28.

Erol, E. (2005). *İşe devamsızlık ile kurum kültürü arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Furnham, A. ve Bramwell, M. (2006). Personality factors predict absenteeism in the workplace. *Individual Differences Research, 4*(2), 68–77.

Gangai, K. N. (2014). Absenteeism at workplace: What are the factors influencing to it? *Pezzottaite Journals*, *3*(4), 1258-1265.

Garibaldi, P., Joaquim , O. M. ve Jan, V. (2010). *Ageing, health, and productivity: The economics of ıncreased life expectancy*. Oxford: Oxford University Press.

Grigore, O. M. (2020). Factors contributing to work-related absenteeism during the COVID-19 pandemic. *Management Dynamics in the Knowledge Economy*, *8*(4), 401-418. https://doi.org/10.2478/mdke-2020-0026

Grinza, E. ve Rycx, F. (2020). The impact of sickness absenteeism on firm productivity: New evidence from Belgian matched employer–employee panel data. *Journal of Economy and Society*, *59*(1), 150-194. https://doi.org/10.1111/irel.12252

Htut, S. W. ve Lin, K. N. (2019). Relationship between principals' transformational leadership style and teachers' job performance and satisfaction in selected basic education high schools in Mandalay. *Sagaing University of Education Research Journal*, *10*(2), 1-13.

Jex, S. M. (2002). *Organizational psychology: A scientist-practitioner approach*. John Wiley & Sons: New York.

Josias, B. A. (2005). *The relationship between job satisfaction and absenteeism in a selected field services section within an electricity utility in the Western Cape*. M.Com Thesis, University of Western Cape.

Kaiser, C. P. (2018). Absenteeism, presenteeism, and workplace climate: A taxonomy of employee attendance behaviors. *Economics & Business Journal: Inquiries & Perspectives*, *9*(1), 69-86.

Kandemir, A. ve Şahin, B. (2017). The level and cost burden of absenteeism among health care professionals. *Journal of Business Science* (JOBS), *5*(2), 1-23.

Karaduman, A. (2019). *Örgütsel bağlılığın işe devamsızlık ve işten ayrılma niyeti üzerine etkisi* (Yüksek lisans tezi). Aksaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karanja, E. (2013). *Perceived factors contributing to employee absenteeism at Kenya Ports Authority*. Master's Thesis. Nairobi: University of Nairobi.

Kocakulah, M. C., Kelley, A. G., Mitchell, K. M. ve Ruggieri, M. P. (2016). Absenteeism problems and costs: Causes, effects and cures. *International Business &Economics Research Journal*, *15*(3), 89-96. https://doi.org/10.19030/iber.v15i3.9673

Løkke, A. K., Eskildsen, J. K. ve Jensen, T. W. (2007). Absenteeism in the Nordic countries. *Employee Relations, 29*(1), 16-29. https://doi.org/10.1108/01425450710714450

Mashaba, E. K. ve Maile, S. (2018). Factors underlying teacher absenteeism in selected schools located in Tshwane West District, South Africa. *International Journal of Educational Development in Africa*, *4*(1), 1-24. https://hdl.handle.net/10520/EJC-13c802414c

Mothiba, T. M., Mbombi, M. O., Malema, R. N. ve Malatji, M. (2018). The effects of absenteeism on nurses remaining on duty at a tertiary hospital of Limpopo province. *Curationis*, *41*(1), 1-5.

Mukwevho, H., Nesamvuni, A. E. ve Roberson, J. R. (2020). Factors impacting employee absenteeism and the managers' perception of its causes in the hotel industry. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure, 9*(5), 1161-1177. https://doi.org/10.46222/ajhtl.19770720-75

Naderi, R. ve Shams, M. S. (2020). Job satisfaction as a mediating variable between workplace factors and absenteeism: A proposed conceptual framework. *Kardan Journal of Economics and Management Sciences, 3*(2), 27–39. https://doi.org/10.31841/KJEMS.2021.32

Nurdağ, V. K. (2017). *Çalışanların devamsızlık davranışı ve iş doyumu düzeylerinin işletme performansına etkileri* (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Obiero, E. O., Mwebi, B. R. ve Nyang'ara, N. M. (2017). Factors influencing teacher absenteeism in public secondary schools in Borabu Sub-County, Kenya. *International Journal of Education and Research*, *5*(7), 123-138.

Örücü, E. ve Kaplan, E. (2001). Kamu ve özel sektör çalışanlarında devamsızlık sorunu. *Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 8*(1), 93-111.

Parboteeah, K. P., Addae, H. M. ve Cullen, J. B. (2005). National culture and absenteeism: An empirical test. *The International Journal of Organizatioanl Analysis*, *13*(4), 343-361. https://doi.org/10.1108/eb029011

Raja, H. ve Gupta, R. (2019). The impact of employee absenteeism on organizational productivity with special reference to service sector. *International Journal of Research in Humanities, Arts and Literature, 7*(4), 581-594.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2004). *Organisational behaviour* (12 ed.). New Jersey: Pearson Education.

Saruan, N. A., Yusoff, H. M., Fauzi, M. F., Puteh, S. E. ve Robat, R. M. (2020). Unplanned absenteeism: The role of workplace and non-workplace stressors. *International Journal of Environmental Research and Public Health* (17), 1-16. https://doi.org/10.3390/ijerph17176132

Saruan, N. A., Yusoff, H. M., Fauzi, M. F., Puteh, S. E. ve Robat, R. M. (2020). Unplanned absenteeism: The role of workplace and non-workplace stressors. *International Journal of Environmental Research and Public Health* (17), 1-16. https://doi.org/10.3390/ijerph17176132

Singh, T., Chetty, N. ve Karodia, A. M. (2016). An investigation into the impact of absenteeism on the organisational performance of a private security company in Durban, Kwazulu-Natal. *Singaporean Journal of Business Economics, and Management Studies, 4*(11). https://doi.org/10.12816/0027227

Şenel, B. ve Şenel, M. (2012). The cost of absenteeism and the effect of demographic characteristics and tenure on absenteeism. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, *4*(4), 1142-1151.

Şenol, L. ve Üzüm, B. (2021). Havacılık sektöründe psikolojik sahiplenme ve devamsızlık ilişkisi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(1), 67-78.

Watkins, G. T. (2005). *Managing the absent worker*. EAP Digest, Winter: 7.

Werner, A. (2005). *The development of best practice guidelines for the contingency management of health-related absenteeism in the motor manufacturing industry*. Nelson Mandela Metropolitan University: B Tech: Human Resources Management.

Ybema, J. F., Smulders, P. G. ve Bongers, P. M. (2010). Antecedents and consequences of employee absenteeism: A longitudinal perspective on the role of job satisfactionand burnout. *European Journal of Work and Organizational Psychology*, *19*(1), 102-124. https://doi.org/10.1080/13594320902793691

Yılmaz, S. ve Söyük, S. (2022). Farklı yönleriyle absenteizm ve sağlık çalışanlarındaki önemi. *Journal of Innovative Healthcare Practices, 3*(2), 71-92.

KAYNAKÇA

Aronsson, G., Gustafsson, K. ve Dallner, M. (2000). Sick but yet at work: An empirical study of sickness presenteeism. *Journal of Epidemiology and Community Health, 54*(7), 502-509. https://doi.org/10.1136/jech.54.7.502

Aronsson, G. ve Gustafsson, K. (2005). Sickness presenteeism: Prevalence, attendance-pressure factors, and an outline of a model for research. *Journal of Occupational and Environmental Medicine, 47*(9), 958-966. https://doi.org/10.1097/01.jom.0000177219.75677.17

Bakan, İ., Şekkeli, Z. H. ve Bakan, M. (2022). Presenteizm, kişisel başarı güdüsü, para sevgisi, ücretten tatmin ve iş tatmini arasındaki ilişkiye yönelik ampirik bir çalışma. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(2), 723-739. https://doi.org/10.18092/ksusbd.958299

Baker-McClearn, D., Greasley, K., Dale, J. ve Griffith, F. (2010). Absence management and presenteeism: The pressures on employees to attend work and the impact of attendance on performance. *Human Resource Management Journal, 20*(3), 311-328. https://doi.org/10.1111/j.1748-8583.2010.00131.x

Baysal, İ. A. (2012). *Presenteeism (işte varolmama sorunu) ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Adnan Menderes Üniversitesi akademik personeli üzerinde bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bergström, G., Bodin, L., Hagberg, J., Lindh, T., Aronsson, G. ve Josephson, M. (2009). Does sickness presenteeism have an impact on future general health? *International Archives of Occupational and Environmental Health, 82*(10), 1179-1190. https://doi.org/10.1007/s00420-009-0433-6

Biron, C., Brun, J., Ivers, H. ve Cooper, C. L. (2006). At work but ill: Psychosocial work environment and well-being determinants of presenteeism propensity. *Journal of Public Mental Health, 5*(4), 26-37. https://doi.org/10.1108/17465729200600028

Böckerman, P. ve Laukkanen, E. (2009). Presenteeism in Finland: Determinants by gender and the sector of economy. *Ege Academic Review, 9*(3), 1007-1016.

Cancelliere, C., Cassidy, J. D., Ammendolia, C. ve Cote, P. (2011). Are workplace health promotion programs effective at improving presenteeism in workers? A systematic review and best evidence synthesis of the literature. *Chiropractic & Manual Therapies, 19*(1), 395-405. https://doi.org/10.1186/2045-709X-19-3

Cooper, C. L. (1998). The changing nature of work. *Community, Work & Family, 1*(3), 313-317. https://doi.org/10.1080/13668809808414249

Cser, J. R. (2010). *Impact of participation in a worksite wellness program on presenteeism: A quantitative study of Pennsylvania workers* (Doctoral dissertation). Capella University.

Çiçek, B. ve Kılınç, E. (2020). Teknostresin presenteizm ve işten ayrılma niyetine etkisinde dönüşümcü liderliğin aracı rolü. *Business and Economics Research Journal, 11*(2), 555-570. https://doi.org/10.20409/berj.2020.251

Çiftçi, B. (2010). İşte var olma (ma) sorunu ve işletmelerin uygulayabileceği çözüm önerileri. *Muğla Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 1*, 153-174.

D'Abate, C. P. ve Eddy, E. R. (2007). Engaging in personal business on-the-job: Extending the presenteeism construct. *Human Resource Development Quarterly, 18*(3), 361-383. https://doi.org/10.1002/hrdq.1204

d'Errico, A., Viotti, S., Baratti, A., Mottura, B., Barocelli, A. P., Tagna, M., Sgambelluri, B., Battaglino, P. ve Converso, D. (2013). Low back pain and associated presenteeism among hospital nursing staff. *Journal of Occupational Health, 55*(4), 276-283. https://doi.org/10.1539/joh.12-0220-OA

Dewa, C. S., McDaid, D. ve Ettner, S. L. (2007). An international perspective on worker mental health problems: Who bears the burden and how are costs addressed? *Canadian Journal of Psychiatry, 52*(6), 346-356. https://doi.org/10.1177/070674370705200603

Elstad, J. I. ve Vabo, M. (2008). Job stress, sickness absence and sickness presenteeism in Nordic elderly care. *Scandinavian Journal of Public Health, 36*(5), 467-474. https://doi.org/10.1177/1403494808089657

Goetzel, R. Z., Long, S. R., Ozminkowski, R. J., Hawkins, K., Wang, S. ve Lynch, W. (2004). Health, absence, disability, and presenteeism cost estimates of certain physical and mental health conditions affecting U.S. employers. *Journal of Occupational and Environmental Medicine, 46*(4), 398-412. https://doi.org/10.1097/01.jom.0000121151.40413.bd

Hansen, C. D. ve Andersen, J. H. (2008). Going ill to work: What personal circumstances, attitudes and work-related factors are associated with sickness presenteeism? *Social Science & Medicine, 67*(6), 957-963. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.05.022

https://www.capital.com.tr/yonetim/insan-kaynaklari/sirketlerin-yeni-sendromu

Ishimaru, T., Mine, Y. ve Fujino, Y. (2020). Two definitions of presenteeism: Sickness presenteeism and impaired work function. *Occupational Medicine, 70*(2), 95-100. https://doi.org/10.1093/occmed/kqaa051

İşçan, Ö. F. ve Moç, T. (2018). Çalışanların presenteizm (işte sözde var olma) davranışlarının işe yabancılaşmalarına etkisi: Bir kamu kurumu örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 10*(3), 379-402. https://doi.org/10.20491/isarder.2018.504

Johns, G. (2010). Presenteeism in the workplace: A review and research agenda. *Journal of Organizational Behavior, 31*(4), 519-542. https://doi.org/10.1002/job.630

Karaçınar, H. ve Özdemir, L. (2022). Çalışanların karanlık liderlik ve kayırmacılık algılarının presenteizm (işte var olamama) üzerine etkisi: Tekstil çalışanları üzerine bir araştırma. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 7*(19), 620-643. https://doi.org/10.25204/iktisad.883674

Karagöz, Ş. (2018). *Presenteeismin tükenmişlik düzeyleri üzerindeki etkisini irdelemeye yönelik bir alan araştırması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Kaynak, İ. ve Çiçek, B. (2021). İşe yabancılaşmanın işte var olamama ve işten ayrılma niyetine etkisinde babacan liderliğin rolü. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(22), 568-593. https://doi.org/10.24012/dicle.903271

Koçoğlu, M. (2007). *İşletmelerde presenteeism sorunu ve insan kaynakları yönetimi çerçevesinde mücadele yöntemleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Köprülü, M. N. (2020). *X ve Y kuşağı bağlamında örgütsel sessizlik ve presenteeism ilişkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Lack, D. M. (2011). Presenteeism revisited: A comprehensive review. *American Association of Occupational Health Nurses, 59*(2), 77-91. https://doi.org/10.3928/08910162-20110125-01

Lohaus, D. ve Habermann, W. (2019). Presenteeism: A review and research directions. *Human Resource Management Review, 29*(1), 43-58. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2018.02.010

Lowe, G. S. (2002). Here in body, absent in productivity - Presenteeism hurts! Retrieved from http://www.refresher.com/Archives/!gslpresenteeism.html

Martínez, L. F. ve Ferreira, A. I. (2012). Sick at work: Presenteeism among nurses in a Portuguese public hospital. *Journal of Stress and Health, 28*(4), 297-304. https://doi.org/10.1002/smi.1432

McGregor, A., Magee, C. A., Caputi, P. ve Iverson, D. (2016). A job demands resources approach to presenteeism. *Career Development International, 21*(4), 402-418. https://doi.org/10.1108/CDI-02-2016-0022

Musich, S., Hook, D., Baaner, S., Spooner, M. ve Edington, D. W. (2006). The association of corporate work environment factors, health risks, and medical conditions with presenteeism among Australian employees. *American Journal of Health Promotion, 21*(2), 127-136. https://doi.org/10.4278/0890-1171-21.2.127

Ölmezoğlu-İri, N. İ. ve Korkmaz, F. (2021). Çalışanların koronavirüs kaygı düzeylerinin işte üretkenliğe etkisinde presenteizmin aracılık rolü. *OPUS International Journal of Society Researches*, *17*(Pandemi Özel Sayısı), 3367-3389.

Özer, S. ve Atay, V. (2021). Presenteizm ile örgütsel yabancılaşma ilişkisi: Van ili otel işletmeleri örneği. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 307-324.

Öztürk, Y. ve Öztürk, A. (2023). İş güvencesizliği algısının presenteizm düzeyine etkisinde duygusal tükenmişliğin aracı rolü: Turizm sektörü çalışanlarına yönelik bir araştırma. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies, 11*(3), 2401-2417. https://doi.org/10.21325/jotags.2023.1285

Prater, T. ve Smith, K. (2011). Underlying factors contributing to presenteeism and absenteeism. *Journal of Business & Economics Research, 9*(6), 1-14. https://doi.org/10.19030/jber.v9i6.4326

Quazi, H. (2013). *Presenteeism*. Palgrave Macmillan.

Rantanen, I. ve Tuominen, R. (2011). Relative magnitude of presenteeism and absenteeism and work-related factors affecting them among health care professionals. *International Archives of Occupational and Environmental Health, 84*(2), 225-230. https://doi.org/10.1007/s00420-010-0604-5

Schultz, A. B., Chen, C. ve Edington, D. W. (2009). The cost and impact of health conditions on presenteeism to employers. *Pharmacoeconomics, 27*(5), 365-378. https://doi.org/10.2165/00019053-200927050-00002

Shuster, C. (2014). Present and unaccounted for presenteeism. Retrieved from https://livehealthyosu.com/2014/01/02/present-and-unaccounted-for-presenteeism/

Türkkan, G. ve Soyman, T. (2023). Aşırı iş yükü, iş stresi, presenteizm ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişkiler: Görgül bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 14*(40), 1368-1389. https://doi.org/10.21076/vizyoner.1098227

Umann, J., Guid, L. D. A. ve Grazziano, E. D. S. (2012). Presenteeism in hospital nurses. *Revista Latino-Americana De Enfermagem, 20*(1), 159-166. https://doi.org/10.1590/S0104-11692012000100021

Webster, R. K., Liu, R., Karimullina, K., Hall, I., Amlot, R. ve Rubin, G. J. (2019). A systematic review of infectious illness presenteeism: Prevalence, reasons and risk factors. *BMC Public Health, 19*(1), 1-13. https://doi.org/10.1186/s12889-018-6349-8

Widera, E., Chang, A. ve Chen, H. L. (2010). Presenteeism: A public health hazard. *Journal of General Internal Medicine, 25*(11), 1244-1247. https://doi.org/10.1007/s11606-010-1422-x

Yeşiltaş, M. D. ve Ayaz, E. (2019). İş stresi ve rol belirsizliğinin presenteizm (işte var olamama) üzerindeki etkisinin belirlenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches, 12*, 741-771. https://doi.org/10.26466/opus.563588

Yücel, E. (2020). Presenteizm ve iş tatmini arasındaki ilişki: Turizm sektöründe bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29*(1), 226-238. https://doi.org/10.35379/cusosbil.693773

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (1998). *Mutluluk ahlakı: Ahlak öğretileri-I*. İnkılap Kitabevi.

Akgül, D. ve Varinli, İ. (2017). Hedonik (hazcı) tüketimin özel günlerdeki alışveriş kültürü üzerindeki etkisi ve ülkelerarası karşılaştırmalı bir araştırma. *International Journal of Social Inquiry, 10*(2), 1-36. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/391935

Arnold, M. J. ve Reynolds, K. E. (2003) Hedonic shopping motivations. *Journal of Retailing, 79*(2), 259-268. http://dx.doi.org/10.1016/S0022-4359(03)00007-1

Babin, B. J., Darden, W. R. ve Griffin, M. (1994). Work and/or fun: Measuring hedonic and utilitarian shopping value. *Journal of Consumer Research, 20*(4), 644-656. http://www.jstor.org/stable/2489765

Bartlett, C. A. ve Ghoshal, S. (1995). Rebuilding behavioral context: Turn process reengineering into people rejuvenation. *MIT Sloan Management Review, 37*(1), 23-36. https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=2649

Cave, P. (2001). Too self-fulfilling. *Analysis, 61*(2), 141-146. http://www.jstor.org/stable/3329103

Coleman, H. J. (1996). Why employee empowerment is not just a fad. *Leadership & Organization Development Journal, 17*(4), 29-36. https://doi.org/10.1108/01437739610120574

Crisp, R. (2006). Hedonism reconsidered. *Philosophy and Phenotnenological Research, 73*(3), 619-645. http://www.jstor.org/stable/40041013

Crowley, A. E., Spangenberg, E. R. ve Hughes, K. R. (1992). Measuring the hedonic and utilitarian dimensions of attitudes toward product categories. *Marketing Letters, 3*(3), 239-249. http://www.jstor.org/stable/40216261

Dhar, R. ve Wertenbroch, K. (2000). Consumer choice between hedonic and utilitarian goods. *Journal of Marketing Research, 37*(1), 60-71. http://www.jstor.org/stable/1558541

Dietz, A. (2019). Explaining the paradox of hedonism. *Australasian Journal of Philosophy, 97*(3), 497-510. https://doi.org/10.1080/00048402.2018.1483409

Duong, T. N. ve Phan, T. A. (2024). Personal values and employee engagement: A study in Vietnam. *Cogent Business & Management, 11*(1), 2297808. https://doi.org/10.1080/23311975.2023.2297808

Evans, I. and Meyer, L. (2003). Motivating the professoriate: Why sticks and carrots are only for donkeys. *Higher Education Management and Policy, 15*(3), 151-167. https://doi.org/10.1787/hemp-v15-art29-en.

Filiz, H. (2020). Kitle iletişim araçlarının hedonizm ekseninde günlük yaşam içerisindeki kullanım alanları. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(5), 1465-1476. https://doi.org/10.18506/anemon.669628

Grubb, E. L. ve Grathwohl, H. L. (1967). Consumer self-concept, symbolism and market behavior: A theoretical approach. *Journal of Marketing, 31*(4), 22-27. https://doi.org/10.2307/1249461

Hirschman, E. C. ve Holbrook, M. B. (1982). Hedonic consumption: Emerging concepts, methods and propositions. *Journal of Marketing, 46*(3), 92-101. https://doi.org/10.2307/1251707

Holbrook, M. B. ve Hirschman, E. C. (1982). The experiential aspects of consumption: Consumer fantasies, feelings, and fun. *Journal of Consumer Research, 9*(1), 132-140. https://www.jstor.org/stable/2489122

Johnson, T. ve Attmann, J. (2009). Compulsive buying in a product specific context: Clothing. *Journal of Fashion Marketing and Management: An International Journal, 13*(3), 394-405. https://doi.org/10.1108/13612020910974519

Joshanloo, M. ve Jarden, A. (2016). Individualism as the moderator of the relationship between hedonism and happiness: A study in 19 nations. *Personality and Individual Differences, 94*(1), 149-152. https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.01.025

Joshanloo, M. ve Weijers, D. (2014). Aversion to happiness across cultures: A review of where and why people are averse to happiness. *Journal of Happiness Stududies, 15*, 717-735. https://doi.org/10.1007/s10902-013-9489-9

Kaya, D. A. (2019). Dijital çağın hedonist çalışanları: Dijital göçebeler. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, 5*, 101-113. https://doi.org/10.21733/ibad.603406

Kislev, E. (2018). Happiness, post-materialist values, and the unmarried. *Journal of Happiness Studies, 19*(8), 2243-2265. https://doi.org/10.1007/s10902-017-9921-7

Lee, E., Moschis, G. P. ve Mathur, A. (2001). A study of life events and changes in patronage preferences. *Journal of Business Research, 54*(1), 25-38. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(00)00116-8

Majetić, F., Bassetti, C. ve Rajter, M. (2024) Happiness among nonstandard employees in europe: The role of the worker's value orientation and sources of social support. *International Journal of Sociology, 54*(1), 51-66. https://doi.org/10.1080/00207659.2023.2273046

Oishi, S. ve Gilbert E. A. (2016). Current and future directions in culture and happiness research. *Current Opinion in Psychology, 8*(1), 54-58. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2015.10.005

Okada, E. M. (2005). Justification effects on consumer choice of hedonic and utilitarian goods. *Journal of Marketing Research, 42*(1), 43-53. https://doi.org/10.1509/jmkr.42.1.43.56889

O'Shaughnessy, J. ve O'Shaughnessy, N. J. (2002). Marketing, the consumer society and hedonism. *European Journal of Marketing, 36*(5/6), 524-547. https://doi.org/10.1108/03090560210422871

Otnes, C. ve McGrath, M. A. (2001). Perceptions and realities of male shopping behavior. *Journal of Retailing, 77*(1), 111-137. https://doi.org/10.1016/S0022-4359(00)00047-6

Özsaçmacı, B., Yener,D. ve Dursun, T. (2019). Hedonizm, hedonik tüketim ve tüketimde materyalist eğilimler üzerine bir araştırma. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54*(1), 71-88. https://doi.org/10.15659/3.sektor-sosyal-ekonomi.19.02.1071

Öztürk-Fidan, İ. (2017). Hedonizmden püritanizme: Eğitim felsefesine ilişkin bir değerlendirme. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(3), 597-621. https://doi.org/10.18506/anemon.293190

Papatya, N. ve Özdemir, Ş. (2012). Hazcı tüketim davranışları ve televizyon programlarını izleme eğilimleri arasındaki ilişki: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 26*(3-4), 161-184. https://dergipark.org.tr/tr/pub/atauniiibd/issue/2707/35528

Piasecka, A. (2001). Creating champions. *Industrial and commercial training, 33*(2), 69-72. https://doi.org/10.1108/00197850110695017

Sagie, A. ve Elizur, D. (1996). The structure of personal values: A conical representation of multiple life areas. *The Journal of Organizational Behavior, 17*, 573-586. http://www.jstor.org/stable/3000378

Saylı, H. (2008). Geleneksel yönetim paradigmasının sınırlayıcı alanlarına karşı post-modern yönetim paradigmasının geliştirici alanları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10*(2), 181- 200. https://dergipark.org.tr/tr/pub/akuiibfd/issue/1628/20405

Schwartz, S. H. ve Sagiv, L. (1995). Identifying culture-specifics in the content and structure of values. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 26*(1), 92-116. https://doi.org/10.1177/0022022195261007

Stocker, M. (1976). The schizophrenia of modern ethical theories. *The Journal of Philosophy 73*(14), 453-66. https://www.jstor.org/stable/2025782

Tarka, P., Richard, J. H. ve Jasurbek, B. (2023). Hedonism, hedonistic shopping experiences and compulsive buying tendency: A demographics-based model approach. *Journal of Marketing Theory and Practice, 31*(2), 197-222. https://doi.org/10.1080/10696679.2022.2026791

Uchida, Y., Norasakkunkit, V. ve Kitayama, S. (2004). Cultural constructions of happiness: Theory and emprical evidence. *Journal of Happiness Studies, 5*, 223-239. https://doi.org/10.1007/s10902-004-8785-9

Ünal, S. (2009). Tüketicileri hedonik alışverişe yönelten nedenler üzerine Erzurum'da bir araştırma. *Öneri Dergisi, 8*(32), 73-83. https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruoneri/issue/52889/696126

Veenhoven, R. (2003). Hedonism and happiness. *Journal of Happiness Studies, 4*, 437-457. https://doi.org/10.1023/B:JOHS.0000005719.56211.fd

Wagner, S. L. ve Rush, M. C. (2000). Altruistic organizational citizenship behavior: Context, disposition, and age. *The Journal of Social Psychology, 140*(3), 379-391. https://doi.org/10.1080/00224540009600478

Wang, S. ve He, M. (2024). Research on the impact of employees' social media use on ambidextrous innovation. *The EUrASEANs: Journal on global socio-economic dynamics, 1*(44), 68-82. https://doi.org/10.35678/2539-5645.1(44).2024.68-82

Worren, N. A. M., Ruddle, K. ve Moore, K. (1999). From organizational development to change management: The emergence of a new profession. *The Journal of Applied Behavioral Science, 35*(3), 273-286. https://doi.org/10.1177/0021886399353002

KAYNAKÇA

Arora, S. ve Khatri, B. (2022). Impact of organizational citizenship behavior (ocb) measurements on employees job performance-a study of bank employees. *Resmilitaris*, *12*(4), 1318-1330. https://resmilitaris.net/menu-script/index.php/resmilitaris/article/view/1951/1629

Avcı, N. (2023). Çalışanların öz yeterlilik ve özgecilik algı düzeyleri arasındaki ilişkide iş yeri maneviyatı ve örgüt ikliminin aracılık rolü. *Fiscaoeconomia*, *7*(3), 2411-2436. https://doi.org/10.25295/fsecon.1266340

Aydemir, T. ve Er, K. O. (2023). Öğretmen adaylarının özgeci davranışları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 56(3), 1105-1138. https://doi.org/10.30964/auebfd.1112062

Az, M. S. ve Acar, M. C. (2020). Dindarlık ile özgecilik arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 742-773. https://dergipark.org.tr/en/pub/pauifd/issue/54762/731273

Batson, C. D. (1997). Self–other merging and the empathy–altruism hypothesis: Reply to Neuberg et al. (1997). *Journal of Personality and Social Psychology*, *73*(3), 517–522. https://doi.org/10.1037/0022-3514.73.3.517

Chen, R. R., Huang, Q. ve Dou, G. (2023). Exploring the impact of social media use on altruistic behaviours: An affordance approach. *Behaviour & Information Technology*, 1-19. https://doi.org/10.1080/0144929X.2023.2254909

Connolly, T. ve Axelrod, R. (1984). The evolution of cooperation. *Administrative Science Quarterly*, *29*(4), 661-663.

Carlo, G. ve Randall, B. A. (2002). The development of a measure of prosocial behaviors for late adolescents. *Journal of Youth and Adolescence,* 31, 31-44.

Çakır, G. (2022). Mesih (veya kurtarıcı) kompleksi nedir?. Erişim Adresi: https://www.probiyotix.com/mesih-veya-kurtarici-kompleksi-nedir/ Erişim Tarihi: 08.02.2024

Çetin, Z. (2023). Kişi-Örgüt uyumunun özgeciliğe etkisinde sosyal zekânın rolü: Hizmet sektörü çalışanlarında bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *15*(3), 2154-2172. https://doi.org/10.20491/isarder.2023.1704

Çıtak, Z. (2010). *Motivasyon ve iş tatmininin örgütsel vatandaşlık davranışın etkisi üzerine bir araştırma.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dikili, E. (2023). Örgüt içi özgeci davranışların belirleyicileri: Öz yeterlilik ve iş tatmini açısından bir değerlendirme. *Journal of Life Economics*, *10*(4), 329-340. https://doi.org/10.25295/fsecon.1266340

Duman, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeyleri ile sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, *7*(4).27-35. https://www.ibaness.org/bnejss/2021_07_04/05_Duman.pdf

Düzgüner, S. (2019). Pro-sosyal davranışlarda diğerkâmlığın (özgecilik) tanımı ve konumu. *Bilimname*, *2019*(40), 351-373. https://doi.org/10.28949/bilimname.595847

Eddleston, K. A. ve Kellermanns, F. W. (2007). Destructive and productive family relationships: A stewardship theory perspective. *Journal of Business Venturing*, *22*(4), 545-565. https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2006.06.004

Ekşi, H., Sayın, M. ve Demir-Çelebi, Ç. (2016). Üniversite öğrencilerinin özgecilik ve otantiklik seviyeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, *14*(32), 79-102. https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/37180/429026

Feigin, S., Owens, G. ve Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of human altruism: A systematic review. *Annals of Neuroscience and Psychology*, *1*(1), 1-9.

Ficapal-Cusí, P., Enache-Zegheru, M. ve Torrent-Sellens, J. (2020). Linking perceived organizational support, affective commitment, and knowledge sharing with prosocial organizational behavior of altruism and civic virtue. *Sustainability*, *12*(24), 10289. https://doi.org/10.3390/su122410289

Gantt, E. E., Reber, J. S. ve Hyde, J. (2013). The psychology of altruism and the problems of mechanism, egoism, and determinism. İçinde H. Koppel (Ed.) *Psychology of altruism* (1-35). NY: Nova Science Publishers.

Gautam, T., Van Dick, R., Wagner, U., Upadhyay, N. ve Davis, A. J. (2005). Organizational citizenship behavior and organizational commitment in Nepal. *Asian Journal of Social Psychology*, *8*(3), 305-314. https://doi.org/10.1111/j.1467-839X.2005.00172.x

Hamilton, W. D. (1964). The genetical evolution of social behaviour. II. *Journal of Theoretical Biology*, *7*(1), 17-52. https://doi.org/10.1016/0022-5193(64)90039-6

Hsiung, T. L. (2014). The Relationships among salary, altruistic behavior and job performance in the national basketball association. *International Journal of Business and Social*, *5*(9), 193-198.

Jensen, K., Vaish, A. ve Schmidt, M. F. (2014). The emergence of human prosociality: Aligning with others through feelings, concerns, and norms. *Frontiers in Psychology*, *5*, 822. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2014.00822

Kalisch, B. J. (1973). What is empathy?, *The American Journal of Nursing*, 1548-1552.

Khalinbayli, K. ve Taş, B. (2019). Üniversite öğrencilerinde özgecilik ve mükemmeliyetçilik anlayışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, *14*(20), 1564-1593. https://doi.org/10.26466/opus.580182

Korkmaz, M. ve Özdemir, M. (2022). Personel güçlendirmenin örgütsel vatandaşlık davranışına etkisi: Yapısal eşitlik model analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(3), 2342-2353. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1505

Köksal, K., Gürsoy, A. ve Yapar, H. (2018). Özgecilik ve çalışan performansı arasındaki ilişki: Kamu sektöründe bir inceleme. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *22*(4), 783-796. https://dergipark.org.tr/en/pub/tsadergisi/issue/40949/460480

MacIntyre, A. (1967). Egoism and altruism. İçinden P. Edwards (Ed.), *The encyclopedia of philosophy* 2, (462–466). New York: Macmillan

Ma, W. ve Chan, A. (2014). Knowledge sharing and social media: Altruism, perceived online attachment motivation, and perceived online relationship commitment. *Computers in Human Behavior*, *39*, 51-58. https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.06.015

Morrison, N. K. ve Severino, S. K. (2007). Altruism: Toward a psychobiospiritual conceptualization. *Zygon®*, *42*(1), 25-40.

Piliavin, J. A. ve Charng, H. W. (1990). Altruism: A review of recent theory and research. *Annual Review of Sociology*, *16*(1), 27-65. https://doi.org/10.1146/annurev.so.16.080190.000331

Perry, E. (2021). What is altruism (and is it important at work)?. Erişim Adresi: https://www.betterup.com/blog/altruism. Erişim Tarihi: 07.02.2024

Podsakoff, P. M., MacKenzie, S. B., Moorman, R. ve Fetter, R. (1990). The impact of transformational leader behaviors on employee trust, satisfaction, and organizational citizenship behaviors, *Leadership Quarterly,* 107-142.

Rushton, J. P., Chrisjohn, R. D. ve Fekken, G. C. (1981). The altruistic personality and self report altruism scale. *Person and Individual Differences*, 2, 293-302.

Söylev, Ö. F. (2022). Özgeciliğin yordayıcısı olarak empati ve maneviyat: İlahiyat öğrencileri üzerine nicel bir araştırma. *Eskiyeni*, (47), 463-488. https://doi.org/10.37697/eskiyeni.1126504

Schwartz, B. (1993). Why altruism is impossible... and ubiquitous. *Social Service Review*, *67*(3), 314-343.

Schwartz, S. H. (1977). Normative influences on altruism. İçinden *Advances in experimental social psychology* (Vol. 10, pp. 221-279). Academic Press.

Şanlı, A. G. ve Koç, B. (2019). Her özgeci birey özgeci davranır mı? Otantiklik ve dindarlığın özgecilik üzerindeki rolü. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, *4*(2), 104-114. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/860843

Tekeş, B. ve Hasta, D. (2015). Özgecilik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Nesne Psikoloji Dergisi, 3*(6), 55-75. https://doi.org/10.7816/nesne-03-06-03

Topses, G. (2012). Elseverlik (alturizm) ve benseverlik (egoizm) ölçeğiyle ilgili geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, *1*(2).60-71. https://www.ijtase.net/index.php/ijtase/article/view/277

Uğurlu-Kara, A. ve Köksal, K. (2022). Bağlılık, çalışan performansı ve iş tatmini ilişkisinde özgeciliğin düzenleyici rolü: Sağlık çalışanları üzerinde bir uygulama. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, *14*(1), 284-302. https://doi.org/10.20491/isarder.2022.1380

Uğurlu-Kara, A. ve Köksal, K. (2023). İstismarcı yönetimin çalışan özgeciliğine etkisi: Psikolojik sözleşme ihlalinin düzenleyici etkisi. *Aurum Journal of Social Sciences*, *8*(1), 5-29. https://dergipark.org.tr/en/pub/aurum/issue/78089/1137085

Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgecilik (altruism) ölçeği geliştirme çalışması. *Değerler Eğitimi Dergisi*, *11*(26), 301-321. https://dergipark.org.tr/en/pub/ded/issue/29173/312416

Üzümçeker, E., Gezgin, G. N. ve Akfırat, S. (2019). Sosyal ve evrimsel psikolojide insan özgeciliği bilmecesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi, 3*(5), 93-110. https://doi.org/10.31461/ybpd.559805

Yıldırım, S. Ş. ve Gündoğdu, H. (2023). AynRand için dünyadaki kötülüklerin kaynağı: Altruizm. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, *7*(1), 76-93. https://ankad.org/index.php/ankad/article/view/148/279

Zheng, X., Xie, F. ve Ding, L. (2018). Mediating role of self-concordance on the relationship between internet altruistic behaviour and subjective wellbeing. *Journal of Pacific Rim Psychology*, *12*, e1. https://doi.org/10.1017/prp.2017.14

Zheng, X., Wang, Z., Chen, H. ve Xie, F. (2021). The relationship between self-esteem and internet altruistic behavior: The mediating effect of online social support and its gender differences. *Personality and Individual Differences*, *172*, 110588. https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110588

KAYNAKÇA

Aburumman, O. J., Omar, K. ve Barhem, B. (2023). Joint responsibility for careers. *Employee Responsibilities and Rights Journal, 35*(1), 29-50. https://doi.org/10.1007/s10672-021-09401-2

Adams, J. W., Srivastava, A., Herriot, P. ve Patterson, F. (2013). Careerist orientation and organizational citizenship behavior in expatriates and non-expatriates. *Journal of Career Development, 40*(6), 469-489. https://doi.org/10.1177/0894845312472255

Ağırbaş, Z. B. (2019). *Nevrotik kişilik özelliğinin kariyerizm eğilimi üzerindeki etkisinde ahlaki çözülmenin aracı etkisi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgemci, T., Makharadze, I. ve Kiziloglu, E. (2019). *The effect of careerism orientation on organizational justice perception and job stress: An application on academic staff.* Paper presented at the Review of Socio-Economic Perspectives- RSEP.

Andersson, L. M. ve Pearson, C. M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of incivility in the workplace. *Academy of management review, 24*(3), 452-471. https://doi.org/10.2307/259136

Aryee, S. ve Chen, Z. X. (2004). Countering the trend towards careerist orientation in the age of downsizing: Test of a social exchange model. *Journal of business research, 57*(4), 321-328. https://doi.org/10.1016/S0148-2963(02)00408-3

Aytaç, S. (2005). *Çalışma yaşamında kariyer yönetimi planlaması gelişimi ve sorunları*. İstanbul: 4 Nokta Matbaacılık.

Bingöl, D. (2015). *İnsan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Bratton, V. K. ve Kacmar, K.M. (2004). The Dark Side of Organizational Behavior. In O'Leary-Kelly, A., Griffin, R. W. (Eds), *Extreme careerism: The dark side of impression* (291- 308), United States of America: John Wiley & Sons.

Chay, Y. W. ve Aryee, S. (1999). Potential moderating influence of career growth opportunities on careerist orientation and work attitudes: Evidence of the protean career era in Singapore. *Journal of Organizational Behavior, 20*(5), 613-623. http://www.jstor.org/stable/3100432

Chiaburu, D. S., Muñoz, G. J. ve Gardner, R. G. (2013). How to spot a careerist early on: Psychopathy and exchange ideology as predictors of careerism. *Journal of business ethics, 118*, 473-486. doi: https://doi.org/10.1007/s10551-012-1599-5

Christian, J. S. ve Ellis, A. P. (2014). The crucial role of turnover intentions in transforming moral disengagement into deviant behavior at work. *Journal of business ethics, 119*, 193-208. doi: https://doi.org/10.1007/s10551-013-1631-4

Cramer, S. H., Herr, E. L. ve Niles, S. (2004). *Career guidance and counseling through the lifespan*. In: Boston, MA: Pearson Education Inc.

Das, P., Kar, B. ve Misra, S. N. (2024). Career course, coach, and cohort framework: A design thinking approach to enhance career self-efficacy. *The International Journal of Management Education, 22*(1), 100898. https://doi.org/10.1016/j.ijme.2023.100898

Erdem, A. T. (2020). Kariyer Kalıpları. In Tutar, H. (Ed.), *Kariyer planlaması ve yönetimi* (ss. 67-79), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Erdem, A. T. ve Akolaş, D. A. (2020). Müşteri memnuniyetinin lojistik yönetimi bağlamında incelenmesi: Bir kargo şirketi örneği. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 139-159. https://dergipark.org.tr/tr/pub/husbdergi/issue/56407/703895

Erdem, A. T. (2021). A Tipi kişilik özelliğinin kariyerizm eğilimi üzerine etkisinde ahlaki çözülme eğiliminin aracı rolü. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *45*, 47-62. https://doi.org/10.52642/susbed.897803

Erdoğmuş, N. (2003). *Kariyer geliştirme: Kuram ve uygulama*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Ettekal, I. ve Ladd, G. W. (2020). Development of aggressive-victims from childhood through adolescence: Associations with emotion dysregulation, withdrawn behaviors, moral disengagement, peer rejection, and friendships. *Development and psychopathology, 32*(1), 271-291. https://doi.org/10.1017/S0954579419000063

Feldman, D. C. ve Weitz, B. A. (1991). From the invisible hand to the gladhand: Understanding a careerist orientation to work. *Human Resource Management, 30*(2), 237-257. https://doi.org/10.1002/hrm.3930300206

Gabriel, R. A. ve Savage, P. L. (1978). *Crisis in command: Mismanagement in the army*. New York: Hill and Wang.

Gökçen Kapusuz, A. (2024). Careerism in relationship between intolerance of uncertainty and work engagement. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 131-141. https://doi.org/10.33206/mjss.1291443

Gökdeniz, İ. ve Merdan, E. (2011). Kişilik ile kariyer seçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3*(2), 23-36. http://aksarayiibd.aksaray.edu.tr/tr/pub/issue/22553/240997

Greenberg, J. (1997). *Antisocial behavior in organizations*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.

Greenberg, J. ve Baron, R. A. (2003). *Behavior in Organizations: Understanding and Managing the Human Side of Work*. Prentice Hall: Upper Saddle River.

Hamilton, S. M. ve Von Treuer, K. (2012). An examination of psychological contracts, careerism and ITL. *Career Development International, 17*(5), 475-494. https://doi.org/10.1108/13620431211269711

Hsiung, H. H., Lin, C. W. ve Lin, C. S. (2012). Nourishing or suppressing? The contradictory influences of perception of organizational politics on organizational citizenship behaviour. *Journal of Occupational and Organizational Psychology, 85*(2), 258-276. https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.2044-8325.2011.02030.x

İrmiş, A. ve Bayrak, S. (2001). İnsan kaynakları yönetimi açısından kariyer yönetimi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 1*(1-2), 177-186. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susead/issue/28441/302972

Kozak, M. A. (2001). *Konaklama işletmelerinde kariyer planlaması*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kurt, B. (2023). *Sosyal kaytarma ve kariyerizm eğiliminde algılanan örgütsel adaletin aracı rolü.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Liman, A. (2019). *Örgütsel performansın öncülleri olarak etik liderlik ve kariyerizm.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gebze Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Liman, A., Elçi, M. ve Gülay, M. (2019). Örgütsel performansın öncülleri olarak etik liderlik ve kariyerizm üzerine bir araştırma. *Uluslararası Ekonomi İşletme ve Politika Dergisi, 3*(2), 183-198. https://doi.org/10.29216/ueip.553059

Mosier, M. L. (1988). Getting a grip on careerism. *Airpower Journal, 2*(2), 52-60.

Müftüoğlu, Y. V. ve Erol, İ. (2013). Kariyer kavramı ve maden mühendisleri için kariyer seçenekleri. *Madencilik Dergisi, 10*(1), 5-18. https://dergipark.org.tr/tr/pub/madencilik/issue/32469/361035

Nicolescu, O. (2009). Methods and techniques specific to human resource management. *Revista de Management Comparat Internaţional, 52*(4), 37-43. https://core.ac.uk/download/pdf/6331001.pdf

Nohut, F. (2022). *Kişilik özellikleri ve kariyerizm eğilimi arasındaki ilişkide örgütsel destek algısının düzenleyici rolü.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü.

Novac, E. ve Abrudan, D. (2008). *Human resource management–theoretical and practical elements.* Timişoara: Eurobit Publishing House.

Oral Ataç, L. ve Köse, H. T. T. V. S. (2018). *Kariyerizm yöneliminin izlenim yönetimi taktiklerine etkisi: Beyaz yakalılar üzerine bir araştırma.* 26. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi, 285-290.

Özgen, H., Öztürk, A. ve Yalçın, A. (2002). *İnsan kaynakları yönetimi.* İstanbul: Nobel Kitabevi.

Pritchard, R. D. (2004). *The dark side of organizational behavior.* Vol. 24, John Wiley & Sons.

Saidon, I. M. ve Ab Ghani, N. (2020). How does organizational ethical climate affect interpersonal deviance? The Role of moral disengagement. *Ethics, Governance and Risk Management in Organizations*, 3-20. https://doi.org/10.1007/978-981-15-1880-5_1

Savickas, M. L. (2005). The theory and practice of career construction. *Career development and counseling: Putting theory and research to work, 1*, 42-70. https://psycnet.apa.org/record/2004-21312-003

Savickas, M. L. (2011). Constructing careers: Actor, agent and author. *Journal of Employment Counseling, 48*(4), 179-181. https://doi.org/10.1002/j.2161-1920.2011.tb01109.x

Seymen, O. A. (2004). Geleneksel kariyerden, sınırsız ve dinamik/değişken kariyere geçiş: Nedenleri ve sonuçları üzerine yazınsal bir inceleme. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 23*(1), 79-114. https://www.uludag.edu.tr/dosyalar/iibfdergi/genel-dokuman/2004_1/asl05.pdf

Skopec, R. (2018). Darwin's Theorem Revised: Survival of the Careerist. *Asian Journal of Mathematical Sciences, 1*(5), 99-104. http://dx.doi.org/10.32474/ACR.2019.01.000123

Şimşek, M. Ş. ve Soysal, A. (2004). Örgütlerde Kariyer Yönetimi. In M.Ş. Şimşek ve A. Çelik (Eds.), *Kariyer yönetimi* (ss. 29-199), Ankara: Gazi Kitabevi.

TDK, Kariyer (2024, Şubat 11). *Kariyer ne demek TDK sözlük anlamı.* https://sozluk.gov.tr/

TDK, Kaiyerizm (2024, Ocak 6). *Kaiyerizm ne demek TDK sözlük anlamı.* https://sozluk.gov.tr/

Tunçer, P. (2012). Değişen insan kaynakları yönetimi anlayışında kariyer yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 31*(1), 203-233. https://dergipark.org.tr/tr/pub/omuefd/issue/20248/214834

Tutar, H. (2020). *Kariyer planlaması ve yönetimi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Uyargil, C., Gürel, D., Yılmaz, H., Kağnıcıoğlu, D., Aytaç, S., Uzun, Ö. ve Turhan, U. (2012). *Performans ve kariyer yönetimi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Üzüm, B. ve Şenol, L. (2021). Covid 19 pandemisi gölgesinde demografik değişkenler ve kariyerizm ilişkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 13*(2), 1341-1349. https://doi.org/10.20491/isarder.2021.1202

Yang, Q. (2024). Analysis of Leading Actors' Career Pathways in The Intern based on Maslow's Hierarchy of Needs. *Academic Journal of Management and Social Sciences, 6*(1), 15-18. https://doi.org/10.54097/xne4dm58

Yıldız, B. (2015). *The antecedents of constructive and destructive deviant workplace behaviors.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gebze Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, B., Yıldız, H. ve Alpkan, L. (2015). *Olağandışı işyeri davranışlarının bir öncülü olarak kariyerizm.* Paper presented at the 3. Örgütsel Davranış Kongresi, 684-689.

Yıldız, B. ve Ayaz Arda, Ö. (2018). İyi bir asker mi? İyi bir illüzyonist mi? Kariyerizm ile zorunlu vatandaşlık davranışları arasındaki ilişkide işten ayrılma niyetinin rolü. *Business & Economics Research Journal, 9*(1), 151-167. http://dx.doi.org/10.20409/berj.2018.97

Zhu, L., Yang, H., Gao, Y. ve Wang, Q. (2024). Protean career orientation to turnover intentions: moderating roles of current organizational career growth and future organizational career growth prospect. *Career Development International*. https://doi.org/10.1108/CDI-07-2023-0249

KAYNAKÇA

Asch, S. E. (1956). Studies of independence and conformity: I. A minority of one against a unanimous majority. *Psychological Monographs: General and Applied*, *70*(9), 1-70. https://doi.org/10.1037/h0093718

Ata, A. Ç. ve Akdoğan, A. A., (2023). Yetenek-Motivasyon-Fırsat Teorisi Çerçevesinde Örgütsel Muhalefet Davranışlarının Örgütün Kültürü ve İnsan Kaynakları Uygulamaları ile İlişkileri. İçinde Yahya Can Dura (Ed.), *22. Uluslararası İşletmecilik Kongresi* (575-582). İstanbul, Turkey. https://isletmecilik.org/files/IBC_Proceedings_Book.pdf

Aytaç, Ö. (2004). Örgütler: Sosyolojik bir perspektif. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(1), 189-217. https://search.trdizin.gov.tr/tr/yayin/detay/3628/

Aytaç, Ö. (2005). Modern bürokrasiler ve yabancılaşma ethosu. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(2), 319-348. https://scholar.google.com/citations?hl=tr&user=cVOw8kIAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate

Bowles, H. R. ve Gelfand, M. (2010). Status and the social construction of workplace deviance. *Psychological Science, 21*(1), 49–54. https://doi.org/10.1177/0956797609356509

Cambridge Dictionary. (29 Şubat 2024). https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/conformism

Chandra, S. (1973). The effects of group pressure in perception: A cross-cultural conformity study in Fiji. *International Journal of Psychology*, 8(1), 37-39. https://doi.org/10.1080/00207597308247059

Gerard, H. B. (1964). Conformity and commitment to the group. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 68*(2), 209-211. https://doi.org/10.1037/h0045912

Hewlin, P. F. (2003). And the Award for Best Actor Goes to…: Facades of Conformity in Organizational Settings. *Academy of Management Review, 28*(4), 633–642. https://doi.org/10.2307/30040752

Hewlin, P. F. (2009). Wearing the cloak: Antecedents and consequences of creating facades of conformity. *Journal of Applied Psychology, 94*(3), 727. https://doi.org/10.1037/a0015228

Jackson, J. M. ve Saltzstein, H. D. (1958). The effect of person-group relationships on conformity processes. *The Journal of Abnormal and Social Psychology, 57*(1), 17–24. https://doi.org/10.1037/h0048403

Jiang, P. ve Zhang, L. (2021). Does conformity lead to gains? The effect of workplace ostracism on performance evaluation from a self-presentational view. *Acta Psychologica Sinica*, *53*(4), 400. https://doi.org/10.3724/SP.J.1041.2021.00400

Kanter, R. M. (1972). The Organization Child: Experience Management in a Nursery School. *Sociology of Education*, 45(2), 186-211. https://doi.org/10.2307/2112007

Kapusuz, A. G. (2023). Konformizm (uymacı davranış): Bir ölçek geliştirme çalışması. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 57-73. https://doi.org/10.17218/hititsbd.1215661

Kennedy, J. A. ve Anderson, C. (2017). Hierarchical rank and principled dissent: How holding higher rank suppresses objection to unethical practices. *Organizational Behavior and Human Decision Processes, 139*, 30-49. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2017.01.002

Kim, H. ve Markus, H. R. (1999). Deviance or uniqueness, harmony or conformity? A cultural analysis. *Journal of Personality and Social Psychology, 77*(4), 785–800. https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.4.785

Mehrabian, A. ve Stefl, C. A. (1995). Basic temperament components of loneliness, shyness, and conformity. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, *23*(3), 253-263. https://doi.org/10.2224/sbp.1995.23.3.253

Miron-Spektor, E., Erez, M. ve Naveh, E. (2011). The effect of conformist and attentive-to-detail members on team innovation: Reconciling the innovation paradox. *Academy of Management Journal*, *54*(4), 740-760. https://doi.org/10.5465/amj.2011.64870100

Neto, F. (1995). Conformity and independence revisited. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 23(3), 217-222. https://doi.org/10.2224/sbp.1995.23.3.217

Oxford Learner's Dictionary. (29 Şubat 2024). https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/conformity?q=conformity

Özcan, K. (2014). Yönetsel kontrol ve örgütsel düzen: Michel Foucault ve Zygmunt Bauman ekseninde bir tartışma. *Amme İdaresi Dergisi*, *47* (2), 1-42. https://ammeidaresi.hacibayram.edu.tr/documents/article/1/47/2/1_ozcan.pdf

Robinson, S. L. ve Bennett, R. J. (1995). A typology of deviant workplace behaviors: A multidimensional scaling study. *Academy of Management Journal, 38*(2), 555-572. https://doi.org/10.2307/256693

Sarıkaya, O. (2013). Konformizm-nonkonformizm açısından Edip Cansever'in şiiri. *FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 2*, 229-245. https://dergipark.org.tr/en/pub/fsmia/issue/6474/85544

Schwartz, S. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology, 25*, 1-65. https://doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60281-6

StudySmarter. (4 Mart 2024). *The Organization Man* https://www.studysmarter.co.uk/explanations/history/us-history/the-organization-man/

Turan, M. ve Parsak, G. (2011). Yabancılaşma ve iş tatmini ilişkisi: Bir devlet üniversitesi idari personeli üzerinde araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *20*(2), 1-20. https://dergipark.org.tr/en/pub/cusosbil/issue/4387/60273

Yeniçeri, Ö. (2011). Konformizm, yozlaşma ve itaatsizlik. *İstanbul Journal of Sociological Studies, 44*, 69-90. https://dergipark.org.tr/en/pub/iusoskon/issue/9548/119253

KAYNAKÇA

Akuffo, I. N. ve Kivipõld, K. (2019). Influence of leaders' authentic competences on nepotism-favoritism and cronyism. *Management Research Review, 43*(4), 369-386. http://doi.org/10.1108/MRR-02-2019-0078.

Araslı, H. ve Tümer, M. (2008). Nepotism, favoritism and cronyism: A study of their effects on job stress and job satisfaction in the banking industry of north cyprus. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 36*(9), 1237-1250. https://doi.org/10.2224/sbp.2008.36.9.1237.

Asunakutlu, T. ve Avcı, U. (2010). Aile işletmelerinde nepotizm algısı ve iş tatmini ilişkisi üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15*(2), 93-109.

Balliet, D., Wu, J. ve De Dreu, C. K. (2014). Ingroup favoritism in cooperation: A meta-analysis. *Psychological Bulletin, 140*(6), 1556. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0037737

Barnett, A., Yandle, B. and Naufal, G. (2013). Regulation, trust, and cronyism in Middle Eastern societies: The simple economics of "wasta". *The Journal of Socio-Economics, 44*, 41-46. https://doi.org/10.1016/j.socec.2013.02.004

Begley, T., Khatri, N. ve Tsang, E. (2010). Networks and cronyism: A social exchange analysis. *Asia Pacific Journal of Management, 27*(2), 281-297. https://doi.org/10.1007/s10490-009-9137-4.

Bellow, A. (2003). *In praise of nepotism: A natural history.* Doubleday.

Brewer, M. B. (1979). In-group bias in the minimal intergroup situation: A cognitive-motivational analysis. *Psychological Bulletin, 86*(2), 307-324.

Chen, C. C., Gaspar, J. P., Friedman, R., Newburry, W., Nippa, M. C., Xin, K. ve Parente, R. (2017). Paradoxical relationships between cultural norms of particularism and attitudes toward relational favoritism: A cultural reflectivity perspective. *Journal of Business Ethics, 145*(1), 63-79. https://doi.org/10.1007/S10551-015-2843-6

Coco, G. ve Lagravinese, R. (2014). Cronyism and education performance. *Economic Modelling, 38*, 443-450.

De Clercq, D., Fatima, T. ve Jahanzeb, S. (2021). Cronies, procrastinators, and leaders: A conservation of resources perspective on employees' responses to organizational cronyism. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 31*(1), 77-88. https://doi.org/10.1080/1359432X.2021.1928076

Drory, A. ve Romm, T. (1988). Politics in organization and its perception within the organization. *Organization Studies, 9*(2), 165-179.

Erol, Y. ve Savaş, E. B. (2020), Kronizmin iş tatminine etkisi: Örgütsel adaletin aracılık rolü. *Business & Management Studies: An International Journal, 8*(2), 1944-1971.

Feinberg, C. (2018). *Cronyism: The one not-so-obvious mistake that can destroy company culture.* Erişim Adresi: https://www.forbes.com/sites/forbeshumanresourcescouncil/2018/06/04/cronyism-the-one-not-so-obvious-mistake-that-can-destroy-company-culture/?sh=3542e1e36d92. Erişim Tarihi: 28.01.2024

Fu, I. (2015). Favoritism: Ethical dilemmas viewed through multiple paradigms. *The Journal of Values-Based Leadership, 8*(1), 1-7.

Gürer, A. ve Deniz, N. (2017) Algılanan örgütsel kronizmin çalışan sessizliği üzerindeki etkisinde kişiliğin düzenleyici rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 475-500.

Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations.* Sage.

Hotho, J., Minbaeva, D., Muratbekova-Touron, M. ve Rabbiosi, L. (2018). Coping with favoritism in recruitment and selection: A communal perspective. *Journal of Business Ethics, 165*, 659-679.

Hudson, S. ve Claasen, C. (2017). *Nepotism and cronyism as a cultural phenomenon?*. M. S. Aßländer ve S. Hudson (Ed.). The handbook of business and corruption (ss. 95-118). Emerald. https://doi.org/10.1108/978-1-78635-445-720161006.

Jones, R.G. ve Stout, T. (2015). Policing nepotism and cronyism without losing the value of social connection. *Industrial and Organizational Psychology, 8*(1), 2-12. https://doi.org/10.1017/iop.2014.3.

Kartal, M. (2019). *İş hayatındaki kronizm davranışlarının çalışanların örgütsel adalet algılarına ve kurum itibarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bandırma.

Kavak, H. ve Seçkin, Ş. N. (2021). Algılanan örgütsel kronizmin örgütsel muhalefet üzerine etkisinde örgüte güvenin aracı rolü. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(79), 870-888.

Kendir, H. ve Arslan, E. (2022). Termal otel işletmesi çalışanlarında genel kronizm algısının işten ayrılma niyetine etkisi: Afyonkarahisar örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 14*(3), 2723-2732

Khatri, N. ve Tsang, E. W. (2003). Antecedents and consequences of cronyism in organizations. *Journal of Business Ethics, 43*(4), 289-303. https://doi.org/10.1023/A:1023081629529.

Khatri, N., Tsang, E. W. ve Begley, T. M. (2006). Cronyism: A cross-cultural analysis. *Journal of International Business Studies, 37*(1), 61-75. https://doi.org/10.1057/palgrave.jibs.8400171.

Khatri, N., Wen, C. Y., Fuei, L. W. ve Geok, T. A. (2008). Cronyism: Antecedents and consequences. *Retrieved February, 10*, 1-46.

Klein, P.G., Holmes, R. M., Foss, N. J., Terjesen, S. ve Pepe, J. (2022). Capitalism, cronyism, and management scholarship: A call for clarity. *Academy of Management Perspectives, 36*(1), 6-29. https://doi.org/10.5465/amp.2019.0198.

Leung, T. K. P. ve Barnes, B. R. (2020). Ethical cronyism: An insider approach for building guanxi and leveraging business performance in China. *Asia Pacific Business Review, 26*(2), 124-148.

Li, X. (2017). Cronyism and Military Corruption in the Post-Deng Xiaoping Era: Rethinking the Party-Commands-the-Gun Model. *Journal of Contemporary China, 26*(107), 696-710. https://doi.org/10.1080/10670564.2017.1305486

Liu, C., Eubanks, D. L. ve Chater, N. (2015). The weakness of strong ties: Sampling bias, social ties, and nepotism in family business succession. *The Leadership Quarterly, 26*(3), 419-435.

Mousavi, N., Sepahvand, R. ve Fathi Chegeni, F. (2023). Analyzing the effect of organizational cronyism on employee procrastination with emphasis on the mediating role of social capital in government organizations. *Social Capital Management.10*(1), 31-45. https://doi.org/10.22059/jscm.2022.334711.2232

Pearce, J. L. (2015). Cronyism and nepotism are bad for everyone: The research evidence. *Industrial and Organizational Psychology, 8*(1), 41-44.

Riaz, A. (2018). Impact of ethical leadership on organizational cronyism through mediating role of ethical culture and moderating role of leader member exchange. *Pakistan Journal of Commerce and Social Sciences, 12*(3), 831-850.

Ruffle, B. J. ve Sossis, R. (2006). Cooperation and the in-group-out-group bias: A field test on Israeli kibbutz members and city residents. *Journal of Economic Behavior and Organization, 60*, 147-163.

Saleem, M. A., Yaseen, A. ve Zahra, S. (2018). Predictors of organizational commitment in public sector hospitals of Pakistan-A moderated mediation study. *Journal of Health Management, 20*(2), 206-225.

Saraç, Ö. ve Batman, O. (2023). Kronizmin işgören motivasyonuna etkisi: 3 ve 4-5 yıldızlı otel işletmeleri örneği. *AHBVÜ Turizm Fakültesi Dergisi, 26*(1), 29-64.

Sezgili, K. (2023). Paternalist liderliğin örgütsel kronizm üzerindeki rolünü anlamak: Görgül bir araştırma. *Journal of Organizational Behavior Review, 5*(2), 87-111.

Shaheen, S., Bari, M. W., Hameed, F. ve Anwar, M. M. (2019). Organizational cronyism as an antecedent of ingratiation: Mediating role of relational psychological contract. *Frontiers in Psychology, 10,* 1609. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.01609

Shaheen, S., Bashir, S. ve Khan, A. K. (2017). Examining organizational cronyism as an antecedent of workplace deviance in public sector organizations. *Public Personnel Management, 46*(3), 308-323. https://doi.org/10.1177/0091026017716655

Şantaş, F., Şantaş, G., Özer, Ö. ve Güleç, M. B. (2018). Sağlık çalışanlarında örgütsel kronizm ve işgören performansı arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13*(39), 37-54.

Teixeira da Silva, J. A., Katavic, V., Dobranszki, J., Al-Khatib, A. ve Bornemann-Cimenti, H. (2019). Establishing rules for ethicists and ethics organizations in academic publishing to avoid conflicts of interest, favoritism, cronyism and nepotism. *Kome: An International Journal of Pure Communication Inquiry, 7*(1), 110-125. https://doi.org/10.17646/KOME.75698.87

Turan, A. (2015). Does the perception of organizational cronyism leads to career satisfaction or frustration with work? The mitigating role of organizational commitment. *Research in Applied Economics, 7*(3), 14-30.

Turhan, M. (2014). Organizational cronyism: A scale development and validation from the perspective of teachers. *Journal of Business Ethics, 123*(2), 295-308.

Vinton, K. L. (1998). Nepotism: An interdisciplinary model. *Family Business Review, 11*(4), 297-303.

Wated, G. ve Sanchez, J. I. (2014). Managerial tolerance of nepotism: The effects of individualism-collectivism in a latin american context. *Journal of Business Ethics, 130*(1), 45-57.

Wated, G. ve Sanchez, J. I. (2015). Managerial tolerance of nepotism: The effects of individualism-collectivism in a Latin American context. *Journal of Business Ethics,* 130, 45-57. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2195-7.

Yan, Y. ve Bei, H. (2009). *The antecedents of organizational cronyism.* International Conference on Management and Service Science, 1-4.

Zhang, J. ve Gill, C. (2019). Leader-follower guanxi: An invisible hand of cronyism in Chinese management. *Asia Pacific Journal of Human Resources, 57*, 322-344. https://doi.org/10.1111/1744-7941.12191

Zudenkova, G. (2015). Political cronyism. *Social Choice and Welfare, 44*(3), 473-492.

KAYNAKÇA

Abraham, R. (2000). Organizational cynicism: Bases and consequences. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, *126*(3), 269-292.

Aboramadan, M., Turkmenoglu, M. A., Dahleez, K. A. ve Cicek, B. (2020). Narcissistic leadership and behavioral cynicism in the hotel industry: the role of employee silence and negative workplace gossiping. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 33(2), 428-447. https://doi.org/10.1108/IJCHM-04-2020-0348

Ahtisham, M. M., ul Haq, M. A., Ahmed, M. A. ve Khalid, S. (2023). Effect of despotic leadership on organizational cynicism: role of moral disengagement and organizational identification. *Business: Theory and Practice*, *24*(1), 194-205. https://doi.org/10.3846/btp.2023.13483

Akdoğan, A. A. ve Kandemir-Emekli, A. (2023). Çalışanlara şiddetin örgütsel sinizm üzerine etkisi ve algılanan örgütsel desteğin aracılık rolü: Sağlık sektöründe bir uygulama. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *26*(4), 993-1008.https://doi.org/10.61859/hacettepesid.1312223

Akkoç, S. ve Cemaloğlu, N. (2023). The relationship between teachers' mobbing experiences, organizational silence, and organizational cynicism. *International Journal of Contemporary Educational Research, 10*(4), 860-874. https://10.52380/ijcer.2023.10.4.365

Al-Shalaldeh, E. Y. M. Q. ve Al-Sarayreh, A. A. A. (2022). The ımpact of organizational justice on the phenomenon of organizational cynicism ın the presence of the moderating role of organizational flexibility ın light of the covid-19 pandemic ın jordanian private hospitals. *Webology*,19(2), 5293-5309.

Amadi, O. G. ve Akani (2020). Cognitive cynicism and employee commitment in foods, beverages and tobacco firms in rivers state, nigeria. *Journal of Business and African Economy*, *6*(1), 55-77.

Ambrose, M. L. ve Kulik, C. T. (1999). Old friends, new faces: Motivation research in the 1990s. *Journal of Management*, *25*(3), 231-292. https://doi.org/10.1016/S0149-2063(99)00003-3

Andersson, L.M. (1996). Employee cynicism: An examination using a contract violation framework. *Human Relations,* 49,1395-1418. https://doi.org/10.1177/001872679604901102

Andersson, L. M. ve Bateman, T. S. (1997). Cynicism in the workplace: Some causes and effects. *Journal of OrganizationaI Behavior.* 18, 449-469. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1379(199709)18:5<449::AID-JOB808>3.0.CO;2-O

Armenakis, A. A., Harris, S. G. ve Mossholder, K. W. (1993). Creating readiness for organizational change. *Human Relations, 46*(6), 681-703. https://doi.org/10.1177/001872679304600601

Aslan, H. (2022). Okul müdürlerinin kindarlık davranışlarının öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeylerine etkisi. e-*Kafkas Journal of Educational Research, 9*(2), 751-769. https://doi.org/10.30900/kafkasegt.1108963

Avcı, N. (2023). Örgütsel sinizm, örgütsel sessizlik, işte sözde var olma ve sessiz istifa arasındaki ilişkiler: İstanbul Maltepe Belediyesi örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 14*(39), 968-989. https://doi.org/10.21076/vizyoner.1217165

Aydın, E. (2023). Does psychological contract breach lead to procrastination at work? The mediation function of organizational cynicism. *Journal of Management and Economics Research*, *21*(1), 224-243.

Badran, F. M. ve Abou Zeid, M. A. G. (2021).. Organizational cynicism and organizational commitment among staff nurses. *Egyptian Journal of Health Care*, *12*(3), 1750-1761. https://doi.org/10.21608/EJHC.2021.212963.

Bahadır, M. ve Levent, A. F. (2022). The mediating role of the locus of control in the impact of organizational trust on organizational cynicism. *International Journal of Modern Education Studies*, *6*(1), 133-158

Brandes, P., Dharwadkar, R. ve Dean, J. W. (1999). Does organizational cynicism matter? Employee and supervisor perspectives on work outcomes eastern academy of management proceedings. *Outstanding Empirical Paper Award*, 150-153.

Brandes, P. ve Das, D. (2006). Locating behavioral cynicism at work: Construct issues and performance implications. İçinde Perrewé, P.L. & Ganster, D.C. (Eds.) *Employee Health, Coping and Methodologies (Research in Occupational Stress and Well Being),* (5), 233-266. Emerald Group Publishing Limited, Leeds. https://doi.org/10.1016/S1479-3555(05)05007-9

Canbolat, M. A. ve Bedük, A. (2023). The mediating role of perceived overqualification in the effect of the dark triad on organizational cynicism. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (51), 391-407. https://doi.org/10.52642/susbed.1289788

Chiaburu, D. S., Peng, A. C., Oh, I. S., Banks, G. C. ve Lomeli, L. C. (2013). Antecedents and consequences of employee organizational cynicism: A meta-analysis. *Journal of Vocational Behavior, 83*(2), 181-197. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.03.007

Chaudhry, M. G., Hameed, Z. ve Ahmed, F. (2023). Effect of abusive supervision on organizational cynicism (Cognitive, affective, behavioral) mediating effect of playing dumb. *Plos One*, *18*(4), e0284884. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284884

Cunniff, J. (1993). If only the bosses would get out of the way. *Marketing News, 27*(4). 4-5.

Dean Jr, J. W., Brandes, P. ve Dharwadkar, R. (1998). Organizational cynicism. *Academy of Management Review, 23*(2), 341-352. https://doi.org/10.5465/amr.1998.533230

Diktaş, G. ve Özgeldi, M. (2020). Çalışan performansı ve işten ayrılma niyeti konularında örgütsel sinizm ve sosyal zekânın rolü. *Journal of Management and Economics Research, 18*(2), 11-28. https://doi.org/10.11611/yead.594572

Eagly, A. H. ve Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.

Eaton, J. A. (2000). *A social motivation approach to organizational cynicism*. Toronto, Ontario: York University.

Elsaied, M. (2022). Exploitative leadership and organizational cynicism: The mediating role of emotional exhaustion. *Leadership & Organization Development Journal, 43*(1), 25-38. https://doi.org/10.1108/LODJ-02-2021-0069

Erdem, A. T. (2021). Yıkıcı liderliğin örgütsel sapmaya etkisinde örgütsel sinizmin rolü: Konya ili gıda sektöründe bir uygulama. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(Toplum & Siyaset),* 159-172. https://doi.org/10.18506/anemon.819609

Fiske, S. T. ve Taylor, S. E. (1991). *Social cognition* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Goldfarb, J. C. (1991). *The cynical society: The culture of politics and the politics of culture in American life.* University of Chicago Press.

Gürel, M. ve Kahveci, G. (2023). Öğretmen algılarına göre sosyal adalet liderliğinin örgütsel sinizm üzerindeki rolü. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 91-124. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1229425

James, M. S. (2005). *Antecedents and consequences of cynicism in organizations: An examination of the potential positive and negative effects on school systems*. The Florida State University.

Hussain, S. ve Shahzad, K. (2022). Unpacking perceived organizational justice-organizational cynicism relationship: Moderating role of psychological capital. *Asia Pacific Management Review*, *27*(1), 10-17. https://doi.org/10.1016/j.apmrv.2021.03.005

Kakar, A. S., Kruger, N., Durrani, D. K., Khan, M. A. ve Meyer, N. (2022). Work-life balance practices and organizational cynicism: The mediating role of person-job fit. *Frontiers in Psychology*, 13, 979666. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.979666

Kanter, D. L. ve Mirvis, P. H. (1989). *The cynical Americans: Living and working in an age of discontent and disillusion.* Jossey-Bass.

Karacaoğlu, K. ve İnce, F. (2012). Brandes, Dharwadkar ve Dean'in (1999) örgütsel sinizm ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması: Kayseri organize sanayi bölgesi örneği. *Business and Economics Research Journal (BERJ), 3*(3), 77-92.

Kayaalp, E. ve Özdemir, T. Y. (2020). Öğretmenlerin örgütsel sessizlik, örgütsel yalnızlık ve örgütsel yabancılaşma algılarının örgütsel sinizm düzeyleriyle ilişkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(38), 101-113.http://dx.doi.org/ 10.14582/DUZGEF.2021.157

Kılıç, S. ve Toker, K. (2020). Örgütsel adalet ile örgütsel sinizm arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 15*(58), 288-303. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1097770

Kim, T. Y., Bateman, T. S., Gilbreath, B. ve Andersson, L. M. (2016). Top management credibility and employee cynicism: A comprehensive model. *Human Relations*, *62*(10), 1435–1458. https://doi.org/10.1177/0018726709340822

Lee, K. S., Kim, Y. S. ve Shin, H. C. (2023). Effect of hotel employees' organizational politics perception on organizational silence, organizational cynicism, and innovation resistance. *Sustainability*, *15*(5), 4651. https://doi.org/10.3390/su15054651

Maggi-da-Silva, P. T., Bido, D. D. S. ve Reatto, D. (2022). The effects of job autonomy, learning culture, and organizational cynicism on learning transfer in MBA. *Revista Brasileira de Gestão de Negócios,* 24, 230-246. https://doi.org/10.7819/rbgn.v24i2.4166

Mino, C. E. (2002*). Organizational trust, organizational cynicism and organizational commitment during a change initiative*. Alliant International University, Los Angeles.

Mirvis, P. H. ve Kanter, D. L. (1991). Beyond demography: A psychographic profile of the workforce. *Human Resource Management, 30*(1), 45-68. https://doi.org/10.1002/hrm.3930300104

Nadeem, K., Khan, M. A., Imtiaz, M. N. ve Iftikhar, Y. (2020). Turnover intention and perceived organizational support: Mediating role of work engagement and organizational commitment. *European Scientific Journal, 15*(10), 222–236. http://dx.doi.org/10.19044/esj.2019.v15n10p222

Niederhoffer, A. (1967). *Behind the shield*. New York: Doubleday.

Özdemir, B. (2021). İşyerinde yalnızlığın örgütsel sinizm üzerindeki etkisinde tükenmişliğin aracı rolünün incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(5), 1421-1439. https://doi.org/10.18506/anemon.894333

Rains, S. A. (2013). The nature of psychological reactance revisited: A meta-analytic review. *Human Communication Research, 39*(1), 47-73. https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2012.01443.x

Reichers, A. E., Wanous, J. P. ve Austin, J. T. (1997). Understanding and managing cynicism aboutorganizational change. *The Academy of Management Executive*, *11*(1), 48-59. https://doi.org/10.5465/ame.1997.9707100659

Sabino, A., Gonçalves, S. P. ve Cesário, F. (2024). Linking organizational cynicism to prosocial voice and defensive silence through the mediating role of bullying at work. *International Journal of Organizational Analysis.* https://doi.org/10.1108/IJOA-12-2023-4119

Scott, K. A. ve Zweig, D. (2021). We're in this together: A dyadic approach to organizational cynicism, leader-member exchange, and performance. *Human Performance, 34*(4), 257-270. https://doi.org/10.1080/08959285.2021.1929234

Singh, S. ve Randhawa, G. (2022). Good soldier syndrome. Do organizational cynicism and work alienation matter?. *Evidence-based HRM, 10*(2), 189-205. https://doi.org/10.1108/EBHRM-01-2021-0004

Stivers, R. (2023). *The culture of cynicism: American morality in decline*. Wipf and Stock Publishers.

Thomas, N. ve Gupta, S. (2018). Organizational cynicism–what every manager needs to know. *Development and Learning in Organizations: An International Journal*, *32*(2), 16-19. https://doi.org/10.1108/DLO-01-2017-0005

Thompson, R. C. Joseph, K. M. Bailey, L. L. Worley, J. A. ve Williams, C. A. (1999). *Organizational change: An assessment of trust and cynicism.* Springfield, VA: US Department of Transportation: Federal Aviation Administration

Tutar, H., Tuzcuoğlu, F. ve Sarkhanov, T. (2021). The mediating role of organizational cynicism in the relationship between workplace incivility and organizational silence. *TEM Journal, 10*(2),563-572. https://doi.org/10.18421/TEM102-11

Vance, R. J., Brooks, S. W. ve Tesluk, P. E. (1996). *Organizational cynicism and change*. Working paper, Pennsylvania State University, University Park.

Wanous, J. P., Reichers, A. E. ve Austin, J. T. (2004). Cynicism about organizational change: An attribution process perspective. *Psychological Reports, 94*(3_suppl), 1421-1434.

Wilkerson, J. M. (2002). Organizational cynicism and its impact on human resources management. İçinde G. R. Ferris, M. R. Buckley, & D. B. Fedor (Eds.), *Human resources management: Perspectives, context, functions,and outcomes* (532–546). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Wilkerson, J. M., Evans, W. R. ve Davis, W. D. (2008). A test of coworkers' influence on organizational cynicism, badmouthing, and organizational citizenship behavior. *Journal of Applied Social Psychology*, *38*(9), 2273-2292. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2008.00391.x

Yılmaz, A., Çalışkan, O. ve Yılmaz, G. (2019). The relationship between organizational cynicism, turnover intention, and psychological contract breach: The moderating role of perceived organizational support. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, *31*(7), 2801–2822.

ÖĞRETMENLİK MOTİVASYONU

İŞ DOYUMU VE AKADEMİK OKURYAZARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİLER

ABDÜL SAMET ÇINAR

EDİTÖR
DR. ÖĞR. ÜYESİ OSMAN DALAMAN

EĞİTİM
yayınevi

ÖĞRETMENLİK MOTİVASYONU

İŞ DOYUMU VE AKADEMİK OKURYAZARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİLER

Abdül Samet Çınar, Dr. Öğr. Üyesi Osman Dalaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-31-1
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
ÖĞRETMENLİK MOTİVASYONU
İŞ DOYUMU VE AKADEMİK OKURYAZARLIK ARASINDAKİ İLİŞKİLER
Abdül Samet Çınar, Dr. Öğr. Üyesi Osman Dalaman
VI+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-31-1

Kitapta yer alan yazıların sorumluluğu yazarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Acaray, A. & Günsel, A. (2017). Motivasyon, duygusal emek, duygusal uyumsuzluk ve etkileşim yoğunluğu arasındaki ilişkinin incelenmesi: Bir kamu kurumu çalışanları üzerinde araştırma. *Social Sciences Research Journal*, 6(4), 83-98. https://dergipark.org.tr/en/pub/ssrj/issue/32264/335764

Açıkgöz Ü. K. (1996). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*, İzmir: Kanyılmaz Matbaası.

Ağırbaş, İ., Çelik, Y., & Büyükkayıkçı, H. (2005). Motivasyon araçları ve iş tatmini: Sosyal sigortalar kurumu başkanlığı hastane başhekim yardımcıları üzerinde bir araştırma. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 8(3), 327-357. https://dergipark.org.tr/en/pub/hacettepesid/issue/7558/99348

Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 343-61. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/31512

Akbulut, B. (2015). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel imaj algıları ile iş doyumu arasındaki ilişki*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/

Akçamete, G., Kaner, S. & Sucuoğlu (2001). *Öğretmenlerde tükenmişlik, iş doyumu ve kişilik*. Ankara: Nobel.

Akıncı, Z. (2002). Turizm sektöründe işgörenin iş tatminini etkileyen faktörler: 5 Yıldızlı konaklama işletmelerinde bir uygulama. *Akdeniz Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, Sayı: 4, 1-26.

Aksoy, K. (2018). *Çalışanların iş doyumu ve motivasyonu.* Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, S.B.E.

Akşit I. N. (2010). Çalışanların iş doyumunu etkileyen bireysel ve örgütsel faktörler ile sonuçlarına ilişkin kavramsal bir değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*. Sayı: 467, 31-52.

Alan, U. (2006). *Motivasyon teorileri ve motivasyonun iş hayatı üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/712855/yokAcikBilim_9002722.pdf?sequence=-1 (03.06.2023 tarihinde erişilmişitir.)

Alemu, H. N. (2021). A study on teacher's motivation and job satisfaction: The case of nekemte public elementary school. *International Journal of Research Publication and Reviews,* 2(8), 1478- 1482.

Alıç, M. (1996). Eitim sisteminin amaçlarının gerçekletirilmesinde eitim yöneticisinin işlevleri. *Çada Eitim Dergisi*, (217), 12-16.

Altun, A. (2005). *Gelişen teknolojiler ve yeni okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayınları.

Anantadjaya, S. P., Granita, W., Nawangwulan, I. M. N. F., & N, A. (2017). Apakah lembaga pendidikan peduli dengan pelayanan? *MIX: Jurnal Ilmiah Manajemen*, 7(1). https://repository.ipmi.ac.id/2014/7/Naskah%20SAM_27Maret-Rev3%20%28FINAL%29.pdf (24.01.2024 tarihinde erişilmiştir.)

Armstrong, M. (2006). Performance management: Essential strategies and practical guidelines. Kogan Page. https://books.google.com.tr/

Aşan, Ö. (2001), *Motivasyon, yönetim ve organizasyon*, (Ed. Salih Güney), Nobel Yayınları, Ankara, s.225-255.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve sosyal bir değer olarak okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi,* 7(17), 9-26. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/302499 (09.07. 2023 tarihinde erişilmiştir.)

Aşık, N.A. (2010). "Çalışanlarda iş doyumunu etkileyen bireysel ve örgütsel faktörler ile sonuçlarına ilişkin kavramsal bir değerlendirme. *Türk İdare Dergisi*, 467: 31-51.

Ateş, H. & Bayraktar, H. (2018). Sınıf öğretmenlerinin okul kültürü algısı ile iş doyumu arasındaki ilişki. *I. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi UTEK 2018*, 13(19), 127-162. https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12436/1962/588106038_8Ate%c5%9fHaticeKad%c4%b1o%c4%9flu-egt-127-162.pdf?sequence=1&isAllowed=y (09.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Atkinson, E. S. (2000). An ınvestigation into the relationship between teacher motivation and pupil motivation. *Educational Psychology*,20, 45-57. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/014434100110371 (10.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Aydın, R., Şahin, H. & Topal, T. (2008). Türkiye'de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(2), 119-142. https://trdizin.gov.tr adresinden edinilmiştir.

Azimi, M. & Akan, D. (2019). Öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi* (UEAD), 3(2), 126-138. https://dergipark.org.tr/en/pub/uead/issue/49422/559025 (10. 07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Aziri, B. (2011). Job satısfactıon: A lıterature revıew. *Management Research And Practice*,3(4),https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=136e0e77dd3387e59954df73294d3e0114a08435 (10.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Baali, Y., Sasewa, D., & Pompana, R. (2022). *The effect of education and training and teaching motivation on junior high school teacher job satisfaction at tomohon city state*. Budapest International Research and Critics Institute, 5(1), 7521-7530. DOI: https://doi.org/10.33258/birci.v5i1.4488

Bakan, İ., & Büyükbeşe T. (2004). Örgütsel iletişim ile iş tatmini unsurları arasındaki ilişkiler: Akademik örgütler için bir alan araştırması. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi,* (7), 1–30. https://www.ajindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423868884.pdf (11.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bakan, İ., Büyükbeşe, T., Erşahan, B., & Kefe, İ. (2013). Kadın çalışanların yöneticilere ilişkin algıları: Bir alan çalışması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 71-84. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/382274 (11.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Balcı, A. (1985). Eğitim Yöneticisinin İş Doyumu. Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://www.researchgate.net/profile/Ali-Balci (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Balıbey, M., & Öndaş, N. K. (2018). İdari personelin demografik özellikleriyle iş tatmini ve mesleki motivasyon ilişkisi: Munzur Üniversitesi örneği. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 28(1), 171-186. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/416276

Bandalos, D. L. (2008). Is parceling really necessary? A comparison of results from item parceling and categorical variable methodology. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 15(2), 211-240.

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. englewood cliffs, N. J: Prentice-Hall. https://books.google.com.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bandura, A. (1991). Self-regulation of motivation through anticipatory and self-reactive mechanisms. In perspectives on motivation: Nebraska Symposium on Motivation. https://books.google.com.tr (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Barlı, Ö. (2005). *Türk yöneticisinin yararlandığı motivasyonel araçlar*. İstanbul: Atlas Yayın Dağıtım.

Barlı, Ö. (2012). *Davranış bilimleri ve örgütlerde davranış* (5. Baskı). Ankara: Aktif Yayınevi

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Baş, M. (2019). *Akademisyenlerdeki iş doyumunun algılanan sosyal destekle ilişkisinin incelenmesi*. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Başaran İ. E. (1992). *Yönetimde insan ilişkileri-Yönetsel davranış.* Ankara: Gül Yayınevi.

Başaran, İ. E. (1982). *Eğitim psikolojisi-Modern eğitimin psikolojik temelleri.* Ankara: Emel Matbaacılık.

Başaran, İ. E. (1991). Örgütsel Davranış: İnsanın Üretim Gücü. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Başaran, İ. E. (1991). *Örgütsel davranış*. Ankara: Gül Yayınevi.

Başaran, M., & Dedeoğlu O.B. (2013). Öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin motivasyonlarını etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 129- 151. http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11616/4500/Makale.pdf?sequence=1 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bayrak, C. (1999). Modern eğitimde öğretmen profili. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 9-16.

Beck, R. C. (2000). Motivation; Theories and principles. 4th Edition. New Jersey: Prentice Hall.

Benavot, A. (2015). Literacy in the 21st century: Towards a dynamic nexusof social relations. *International Review Of Education*, 61(3), 273-294, 10.1007/s11159-015-9463-3 https://link.springer.com/article/10.1007/s11159-015-9463-3 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bingöl, D. (1984). *Çalışma psikolojisi*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Bingöl, D. (1997). *Personel yönetimi.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Bishay, A. (1996). Teacher motivation and job satisfaction: A study employing the experience sampling method. *Journal of Undergraduate Secince*, 3(3), 147-155. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/33120816 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bogler, R. (2001). The influence of leadership style on teacher job satisfaction. *Educational Administration Quarterly*, 37(5), 662-683. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/00131610121969460 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Boughey, C. (2000). Multiple metaphors in an understanding of academic literacy. Teachers and Teachingtheory and Practice, 6(3), 279-290, http://dx.doi.org/10.1080/713698740

Bozöyük, Ö. (2019). *Çalışanların motivasyon düzeylerinin iş performanslarına etkisinde örgütsel stresin rolü: Pursaklar ilçesi devlet okulları örneği* (Yüksek lisans tezi). Türk Hava Kurumu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/132662/yokAcikBilim_10288437.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Braine, G. (2002). Academic literacy and the nonnative speaker graduate student. Journal of English for academic purposes, 1(1), 59-68. https://www.sciencedirect.com/

Brıef, A. P. & Aldag, R. J. (1976). The ınstrinsic-extrinsic dichotomy: Toward conceptual clarity. *Academy of Management Review*, 496-500

Briayfield, A., & Rothe, H. (1951). An ındex of job satisfaction. *Journal of Applied Psychology*, 35(5), 307-311. https://www.proquest.com/openview/ (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Brief, A. P. (1998). Attitudes in and Around Organizations. Thousands Oaks: Sage. https://books.google.com.tr/ (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Budak, G. & Olca S. (2005). Tükenmişlik ve tükenmişliği etkileyen örgütsel faktörlerin analizine ilişkin akademik personel üzerinde bir uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 20 (2), 95-108. https://dergipark.org.tr/en/pub/deuiibfd/issue/22753/242878 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Bulut, G. & Özen, S. (2018). İnsan kaynakları yönetiminde işletim sistemlerine göre değişen motivasyon araçları. Ed. (Akça, H.). Bildiri tam Metin Kitabı, *2. Uluslararası Multidisipliner Çalışmaları Kongresi*, Akademisyen Kitapevi. https://www.academia.edu/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Büyükses, L. (2010). *Öğretmenin iş ortamındaki motivasyonunu etkileyen etmenler.* Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta. https://tez.yok.gov.tr/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Can, H., Aşan, Ö. & Aydın, E. M. (2006). *Örgütesel davranış.* Ankara: Siyasal Kitapevi.

Canbay, S. (2007). *İlköğretim okullarında çalışan öğretmenlerin iş doyumu ve denetim odağı ilişkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir. https://tez.yok.gov.tr/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Cerino, E. S. (2014). Relationships between academic motivation, self-efficacy, and academic procrastination. Psi Chi Journal of Psychological Research, 19(4). https://www.researchgate.net

Ceylan, A. (2014). *Yönetimde insan ve davranış*. İstanbul: Marka ve Ötesi Limited Şti.

Ceylan, C. (2002). Yönetsel ve organizasyonel açıdan koçluk yaklaşımı ve bir uygulama, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa. https://acikerisim.uludag.edu.tr/items/efaf7580-a760-4c86-a63e-19fd351deafb (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Cüceloğlu, D. (2005). İnsan ve davranışı:Psikolojinin temel kavramları (14. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi

Çakmak, M. & Ercan, L. (2006). Views of experienced and student teachers about motivation in effective teaching process. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 26,3,133-143. https://dergipark.org.tr/tr/pub/gefad/issue/6752 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çalış, H. (2012). Öğretmen motivasyonunda yönetici yaklaşımlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çarıkçı, İ. H. (2000). Çalışanların iş tatminlerini etkileyen kişisel özellikler: Süpermarket çalışanları üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (2), 155-168. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/195157 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çelebi, N. (2015). *Bir meslek olarak öğretmenlik*. (Ed. Ayşen Bakioğlu). (2. Baskı). Eğitim Bilimine Giriş (117-143). Ankara: Nobel.

Çetin, H., Aygen Zetter, S., Taş, S. & Çaylak, M. (2013). İş doyumu ve çalışanların demografik özellikleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi: Antalya Atatürk Devlet Hastanesi örneği. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. Sayı: 26, 145-163. https://search.trdizin.gov.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çetinkanat, C. (2000). *Örgütlerde güdülenme ve iş doyumu*. Ankara: Anı.

Çiçek H. & Çoruk, A. (2017). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile iş doyumu algıları arasındaki ilişki. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi,* 31, 750-761. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/786619 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Çiçek, H. K. & Çoruk, A. (2017). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile iş doyumu algıları arasındaki ilişki. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, (31), 750-761. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/786619

Çolak, G. (2009). *İşgören motivasyonu ile iş doyumu arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Anabilim Dalı. http://adudspace.adu.edu.tr (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Daş, E. (2020). *İlkokul normal sınıf öğretmenleri ile özel alt sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Davis, K. (1984). *Human behavior at work*, USA: McGra.

Davis, K. (1988). *İşletmede insan davranışı: Örgütsel davranış*. (Çev: K. Tosun), İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını. Yayın No. 199.

De Nobile, JJ & McCormick, J. (2008). Avustralya katolik ilkokullarında örgütsel iletişim ve iş tatmini. *Eğitim Yönetimi Yönetimi ve Liderliği,* 36 (1), 101-122. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1724969 (03.01.2023 tarihinde erişilmişitir.)

DeCenzo, D. A.& P. Robbins, S. (1996). Human resource management. 5. Edition, John Wiley & Son, New York.

Demil, J. (2021). Job satisfaction among educators: recognizing educators motivational needs. MA Program: Education, Sonoma State University. https://scholarworks.calstate.edu/downloads/rf55zf346 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demir, M., & Yıldız, K. (2020). Öğretmenlerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları ile İş Yaşam Dengesi ve Motivasyonları Arasındaki İlişki. Journal of World of Turks, 12(3). https://dieweltdertuerken.org/admin/files/issues/1304-6237-1-PB.pdf

Demir, S., & Deniz, H. (2020). Akademik okuryazarlık ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Kastamonu Eğitim Dergisi, 28(3), 1366-1379. https://dergipark.org.tr/

Demirel, M., ve Akkoyunlu, B. (2017). Prospective teachers' lifelong learning tendencies and information literacy self-efficacy. *Educational Research and Reviews*, 12(6), 329-337. https://eric.ed.gov/?id=EJ1137983 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirkol. M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyon düzeyleri. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 4(1), 37-54. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/706940 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirtaş, Z. & Ersözlü, A. (2010). Liselerde görev yapan öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *E-Journal of New World Sciences Academy EducationSciences*, 5 (1), 199-209. https://dergipark.org.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirtaş, Z. & Alanoğlu, M. (2015). Öğretmenlerin karara katılımı ve iş doyumu arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 83-100. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1489266 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Demirtaş, Z. & Nacar, D.(2018). Öğretmenlerin iş doyumu ve örgütsel sessizlik algıları arasındaki ilişki. *Journal of EducationalReflections*, 2(1). 13-23. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/456754 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Deniz, M. (2005). *İşletme yönetiminde motivasyon*. (M.Tikici, Ed.) Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler. Ankara: Nobel Yayın. ss. 126-170.

Deniz, Ü. & Erdener, M. A. (2016). Öğretmenlerin iş motivasyonlarını etkileyen etmenler. (Ö. K. Tüfekçi, Ed.). *Sosyal Bilimlerde Stratejik Araştırmalar* (ss. 29-41). https://www.researchgate.net/profile/Mehmet-Erdener (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Derman, A. (2007). *Kimya öğretmeni adaylarının öz yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları* (Doktora Tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No: 178814). https://platform.almanhal.com/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Diaz, P. E. & Jonghee P. (1992). The ımpact of ısolation on hospitality employees' job satisfaction and job performance. *Journal of Hospitality&Tourism Research*,15 (3), 41-49. https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/109634809201500305 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Dikmen, A. A. (1995). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 50(03).

Dinç Ö. E. (2011). *Kişilik bakış açısından örgüt yapısı ve iş tatmini*. İstanbul: Beta Basım Yayım.

Dipaola, M. & Walther, C. (2003). Principals and special education: thecritical role of school leaders. *Center on Personnel Studies in Special Education*. University of Florida,4-29. https://eric.ed.gov/?id=ED477115 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Doğan, A. (2021). *İlköğretim kurumu öğretmenlerinin okul yaşam kalitesi ile iş doyumu arasındaki ilişki.* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi

Doğan, S. (2015). *Yaşam doyumu*. Ankara: Nobel akademi.

Dokumacı Sütçü, N. (2021). Öğretmen adaylarının akademik okuryazarlıklarını açıklayan değişkenlerin sınıflandırma ve regresyon ağacı ile belirlenmesi, *International Journal of EurasiaSocialSciences* (IJOESS), 12(45), 592-611. http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.2943

Driscoll, M. P. (2012). Öğretim süreçleri ve öğrenme psikolojisi. (Ö. F. Tutkun, çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık (Çalışmanın orijinali 1993'te yayımlanmıştır).

Dunn, J.D. & Elvis C. S. (1972). *Management of personnel manpower management and organizational behavior*. USA: Mc GrawHill Inc. https://cir.nii.ac.jp/crid/1130000795711640192 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Dündar, S., Hatice Ö. & Fatih T. (2007). Içsel ve dışsal motivasyon araçlarının işgörenlerin motivasyonu üzerindeki etkisi: Ampirik bir inceleme. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2007 (2), 105-119. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/842724 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Düren, A.Z. (2000). *2000'li yıllarda yönetim*. İstanbul: Alfa Basım Yayım.

Efeoğlu, Ġ. E. (2006). İş-aile yaşam çatışmasının iş stresi, iş doyumu ve örgütsel bağlılık üzerindeki etkileri: İlaç sektöründe bir araştırma. (Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana. https://tez.yok.gov.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Egan, S. (2001), *Motivation and satisfaction of chicago public school teachers: An analysis based on the herzberg motivation theory.* (Doctor of Education), Northern Illinois University. https://www.proquest.com/openview/f273cff6c2a193c2ff5330ad6a1b3515/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Eğriboyun, D. (2015). *Çok faktörlü liderlik uygulamaları ve iş doyumu*. İzmir: Etki Yayınları.

Ekmekçi, V. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminde akademik okuryazarlık öğretimine yönelik bir eylem araştırması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Elias, S. M., Smith, W. L., & Barney, C. E. (2012). Age as a moderator of attitude towards technology in the workplace: Work motivation and overall job satisfaction. Behaviour & Information Technology, 31(5), 453-467. https://doi.org/10.1080/0144929X.2010.513419

Elveli, Ö. & Bayram, A. (2019). Yaşam doyumuna iş doyumunun etkisinde sosyal zekanın aracı rolü. *BAİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19(1), 25-41, https://dx.doi.org/10.11616/basbed.vi.525166

Erdaş, Y. (2009). *Denizli il merkezinde çalışan ilköğretim öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://gcris.pau.edu.tr/bitstream (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdem, A. (1998). Süreç kuramlarının eğitim yönetimine katkıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (4), 51-57. https://dergipark.org.tr/en/pub/pauefd/issue/11139/133258 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdem, C. & Eğmir, E. (2018). Öğretmen adaylarının eğitim programı okuryazarlığı düzeyleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* ,20(2), 123-138. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/537018 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erden, A. & Erdem, M. (2013). İlköğretim okullarında okul yaşamı kalitesi: Van İli örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 28 (3), 151-165. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87206 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdil, O. & Serhat E. (2004). Yönetim tarzı ve çalıma koşulları, arkadaşlık ortamı ve takdir edilme duygusu ile iş tatmini arasındaki ilişkiler: Tekstil sektöründe bir uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 5(1), 17–26. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2151813 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Erdoğan, İ. (1996). *İşletme yönetiminde örgütsel davranış*. İstanbul: Avcıol.

Eremie, M., & Opuda, A. (2022). Personality traits and job satisfaction among teachers in rivers state secondary schools. *International Journal of Social Sciences and Management Studies*, 1(1), 28-41. http://www.rajournals.net/index.php/ijssms/article/view/50

Eren, E. (2004). Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi. 8. Baskı. İstanbul: Beta Yayınları.

Eren, E. (2008). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta.

Eren, E. (2010). *Yönetim ve örgüt psikolojisi*. (12. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Erenel, A. (2022). Güneydoğu Anadolu bölgesinde görev yapan öğretmenlerin yaşadığı sorunların iş doyumu düzeyleriyle ilişkisi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi. https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/71136/?sequence=1&isAllowed=y (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ergin, A., & Karataş, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 868-887. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/557808 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ergül, H. (2005). Motivasyon ve motivasyon teknikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 4(14), 67-79. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/69870 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Eroğlu, F. (2004). *Davranış bilimleri*. (6.baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Ertürk, M. (2000). *İşletmelerde yönetim ve organizasyon*. (3. Baskı). İstanbul: Beta Yayınları.

Ertürk, R. (2016) Öğretmenlerin iş motivasyonları. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi,* 2(3), 1-15. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/286576 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Eyitmiş, A. M., Yıldız, C., & Durmuş, A. (2020). Öz yeterlilik ve çalışma yaşam kalitesinin motivasyon üzerine etkisi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(2), 103-114. http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/en/download/article-file/1296721

Falout, J. (2010). Strategies for teacher motivation. *The Language Teacher*, 34 (6). https://jalt-publications.org/files/pdf-article/art4.pdf (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Filiz, Z. (2014). Öğretmenlerin iş doyumu ve tükenmişlik düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, Cilt 10, Sayı 23,157-171 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1129949 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gafa, İ. & Dikmenli, Y. (2019). Sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve iş yaşamındaki yalnızlık düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 131-150. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/749892 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gagné, M., & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. journal of organizational behavior. 26(4), 331-362. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/job.322

Garih, Ü. (2005). *İş hayatında motivasyon*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Gedik, A. & Üstüner, M. (2017). Eğitim örgütlerinde örgütsel bağlılık ve iş doyumu ilişkisi: Bir meta analiz çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(2),41-57. https://www.e-ijer.com/en/download/article-file/338827 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gergin, B. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu düzeyleri. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. https://doi.org/10.32960/uead.559025 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gill, F. (1999). The meaning of work: Lessons from sociology, psychology and political theory, *Journal of Socio-Economics*, (28)6, 725-743. https://www.sciencedirect.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gilliver B. K. E. & Johnson, E. M. (2009). Academic literacy development: Amultiple perspectives approach to blended learning. In Same places, different spaces. Proceedings asciliteAuckland 2009. http://www.ascilite.org.au/conferences/auckland09/procs/gilliver-brown.pd

Gökçe, F. (2011). İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre öğretmenlerin motivasyon düzeyleri. *Uludağ üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(24), 317-334 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/153443 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Gökkaya, S. & Türker, N. (2018). İş motivasyonu ile iş tatmini üzerine otel işletmelerinde karşılaştırmalı bir araştırma. İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi, 3(5), 12-28. https://doi.org/10.25204/iktisad.347203

Gömleksiz, M. N. & Serhatlıoğlu, B. (2014). Öğretmen adaylarinin akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 173(173), 99-128. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/200445 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Griva, E., Panitsidou, E., & Chostelidou, D. (2012). Identifying factors of job motivation and satisfaction of foreign language teachers: Research project design. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 46, 543-547. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.157

Grynko, T., Krupskyi, OP, Koshevyi, M., & Maximchuk, O. (2017). Hizmet endüstrilerinde somut ve soyut ödüller: Sorunlar ve beklentiler. *Uygulamalı İktisadi Bilimler Dergisi* , 12 (8 (54)).

Gül, G. (2007). Okuryazarlık sürecinde aile katılımının rolü. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 8(1), 17-32. https://doi.org/10.1501/Ozlegt_0000000105

Güler, M. ve Çetin, F. (2020). Örgütsel davranış araştırmalarında madde parselleme: Yöntem ve uygulama. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13(1), 61-71.

Gülnar, B. (2007). Örgütlerde iletişim ve iş doyumu. İstanbul: Literatürk, Nüve Kültür Merkezi.

Günbayı, İ. & Tokel, A. (2012). İlköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu ve iş stresi düzeylerinin karşılaştırmalı analizi. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Cilt: 3, Sayı: 5, 77-95. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/273586 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Günbayı, İ. (2000). Örgütlerde iş doyumu ve güdüleme. Ankara: Özen Yayıncılık.

Gündoğdu, G. (2013). Sınıf öğretmenlerinin iş doyumu ve mesleki tükenmişlik düzeyleri üzerine bir çalışma: Mersin ili örneği. (Yüksek Lisans Tezi), Çağ Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/71971/yokAcikBilim_10011121.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık yaklaşımları. *Sınırsız Eğitim ve Araştırma Dergisi,* 4(3), 224-246. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/855359 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Güney, S. (2015). *Örgütsel davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Gürbüz, S. (2019). AMOS ile Yapısal Eşitlik Modellemesi: Temel İlkeler ve Uygulamalı Analizler. Seçkin yayıncılık

Güven, A. & Akyüz, M. (2002). Okul yöneticilerinde kaygı iş doyumu ilişkisinin incelenmesi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (7), 178-188

Hackman, R. J., & Oldman, G. R. (1975). General job satisfaction. Work Redesign. Reading, MA: Addison-Wesley.

Hall, A. T., Zinko, R., Perryman, A. A., & Ferris, G. R. (2009). Organizational citizenship behavior and reputation: Mediators in the relationship between accountability and job performance and satisfaction. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 15(4), 381-392. doi:10.1177/1548051809331504

Handsome, J. (2009). The relationship between leadership style and job satisfaction. (Unpublished doctoral dissertation) Applied Management and Decision Sciences Faculty, Walden University, Minnesota. https://www.proquest.com/openview (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Hanks, K. (1999). *İnsanları motive etme sanatı*. (Çev: C. İkizler), Alfa Yayınları, İstanbul,

Harris, A. & Spillane, J. (2008). Aynadan dağıtılmış liderlik. *Eğitimde Yönetim*, 22 (1), 31-34.

Hayamizu, T. (1997). Between intrinsic and extrinsic motivation: Examination of reasons for academic study based on the theory of internalization. Japanese Psychological Research, 39(2), 98-108. doi: 10.1111/1468-5884.00043

Heider, Fritz (1958), The psychology of ınterpersonal relations. John Wiley & Sons, New York.

Hoggart, R. (1964). Okuryazarlığın önemi. (Çev. Güneş ve Güneş, 2020). *TRT Akademi Dergisi,* 5(10), 790-805 https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1267102 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Hongying, S. (2007). Literature review of teacher job satisfaction. *Chinese Education & Society,* 40(5), 11-16. doi: 10.2753/CED1061-1932400502

Hoppock, R. (1935). *Job satisfaction, harper and brothers*, New York, p. 47. https://search.worldcat.org/title/Job-satisfaction-by-Robert-Hoppock-../oclc/459407522 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Indra, L., Nazara, V. & Arsyad, J. (2022). The effect of job satısfactıon and job motıvatıon on madrasah ıbtıdaıyah negerı teachers' performance . *Jurnal Pendidikan Islam dan Multikulturalisme*, 4(1), 181-189. https://ejournal.insuriponorogo.ac.id/index.php (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Iqbal, A. & Lian, B. (2021, Temmuz). Smp Negeri Tulung Selapan Bölgesi'nde iş motivasyonu ve ödül sisteminin öğretmen memnuniyeti üzerindeki etkisi. *Uluslararası Eğitim Üniversitesi Konferansı* PGRI Palembang'da (INCoEPP 2021) (s. 61-66). Atlantis Basını. https://www.atlantis-press.com/proceedings/incoepp-21/125958744 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

İhsan, S., Ekici, S., Soyer, F., & Eskiler, E. (2015). Does self-confidence link to motivation? A study in field hockey athletes. Journal of Human Sport and Exercise, 10(1), 24-35. https://www.redalyc.org

İlhan, T. (2014). *Motivasyon (Güdüleme) teknikleri*. (Sayılı, M., Oruç, E., Günal, H. & Önen, H. Ed.). Tarımsal Yayın ve Danışmanlık, Kişisel Gelişim. EPAMAT Yayıncılık. 107- 120

İlter, İ. (2019). Akademik motivasyonsuzluk ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 52(1), 191-224. https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/71165/5ca0b983451c7.pdf?sequence=1 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

İmamoğlu, S. Z., Keskin, H. & Erat, S. (2004). Ücret, kariyer ve yaratıcılık ile iş tatmini arasındaki ilişkiler: Tekstil sektöründe bir uygulama. *Celal Bayar Üniversitesi, İ. İ. B. F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 11 (1), 167-176. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/145862 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

İncir, G. (1990). *Çalışanların iş doyumu üzerine bir inceleme*. Ankara: MPM Yayınları.

İşgörür, N. (2020). *Okul yöneticilerinin öğretmen motivasyonunu artırmaya yönelik yararlandığı motivasyon araçları.* (Yüksek Lisans Tezi), Bahçeşehir Üniversitesi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=2k_W9b4RVqYx7rr9EVo8vw&no=PwntM8C96SWC1nHaheQ_YA (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jensen, M. C. (1993). The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *The Journal of Finance*, 48(3): 831-880. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1540-6261.1993.tb04022.x (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jex, M., S. (2002). *Organizational psychology canada*. John WileyandSonsInc. https://books.google.com.tr/books/about/Organizational_Psychology.html?id=uWnoIICUSdoC&redir_esc=y (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Johns, G. & Saks, A. M. (2001), *Organizational behaviour: Understanding and managing life at work*. Pearson Education Inc, Fifth Edition, USA. https://psycnet.apa.org/record/1996-97658-000 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jones, R. G. & George, M. J., Contemporary management (3.rd ed.). United States of America: McGraw-Hill publication, 2004,s.519. https://books.google.com.tr/books/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Jonett, J. L. F. (2009). The motivation of teachers to assume the role of cooperating teacher. Unpublished doctoral dissertation, Cardinal Stritch Universty. https://eric.ed.gov/?id=ED532817 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kadı, A., & Selçuk, G. (2012). İlköğretim okul yöneticilerinin öğretmenleri güdüleme davranışları ile öğretmenlerin mesleki düzeylerinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 10(2), 23-38. https://dergipark.org.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kadıoğlu, S. & Zafer Güneş, D. (2019). Okul kültürünün öğretmenlerin iş doyumuna etkisi. *İstanbul Sabahattin Zaim Universitesi Eğitim Dergisi*, 2 (1). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/951949 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kalafat, G. & Can, S. (2022). *İlkokul 4. sınıflarda adil olma ve sorumluluk değerlerinin oyun ve fiziki etkinliklerle kazandırılması.* Ankara: Vize Yayıncılık.

Kanten, P. & Kanten, S. (2015). *İş yaşam kalitesinin yaşam doyumu üzerindeki etkisinde iş doyumunun aracılık rolü,* Yaşam Doyumu. (Doğan, S. Ed.) Ankara: Pegem Akademi

Kaplan, M. (2007). *Motivasyon teorileri kapsamında uygulanan özendirme araçlarının işgören performansına etkisi ve bir uygulama.* (Yüksek Lisans Tezi), Atılım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara. https://tez.yok.gov.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Karaköse, T., & Kocabaş, Ş. (2006). Özel ve devlet okullarında öğretmenlerin beklentilerinin iş doyumu ve motivasyon üzerine etkileri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, Sayı 2, 3-14. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/63250 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaşlı, M. (2007). İş özellikleri modelinin otel işletmelerinde uygulanabilirliğine yönelik bir araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (2), 159-174. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2151915 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaya, F., Yıldız, B. & Yıldız, H. (2013). Herzberg'in çift faktör kuramı açısından ilköğretim 1. kademe öğretmenlerinin motivasyon düzeyinin değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi,* (39). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/382644 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaya, N. (2013). İş tatmini ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişki: Bir uygulama. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/311470/yokAcikBilim_450699.pdf?sequence=-1 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kaynak, T. (1973) *Beşerî ilişkiler açısından motivasyon*. İstanbul

Keenan, K. (1996). *Motivasyon*. (Çev. Koparan, E.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kellner, D. & Share, J. (2005). Toward Critical Media Literacy: Core Concepts, Debates, Organizations and Policy. Discourse: Studies in the Cultural Politics of Education, 26(3):369-386. https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01596300500200169 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Keser, A. (2005). İş doyumu ve yaşam doyumu ilişkisi: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Çalışma ve Toplum Dergisi*. (4), 77-96. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2576223 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Keser, A. (2006). *Çalışma yaşamında motivasyon*. İstanbul: Alfa Aktüel.

Kesgin, A. (2009). Etik üstüne. Dini Araştırmalar, 12(35), 143-160. https://dergipark.org.tr/da/issue/4472/61679

Keskinkılıç, K. (2011). *Yönetim ve Okul Yönetimi İle İlgili Temel Kavramlar. Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi.* (Keskin Kılıç, K. Ed.) Ankara: Pegem Akademi.

Kılıç, D. B. (2016). Adams'ın eşitlik teorisi bağlamında müzik öğretmenlerinin iş tatminini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute,* 19(36), 193-235. https://openurl.ebsco.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kılıç, Y. &Yılmaz, E. (2019). İçsel, dışsal ve yönetsel faktörler bağlamında öğretmen motivasyon ölçeği'nin geliştirilmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 77-99. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/705689 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kırel, Ç. (1996). *Örgütlerde Güdüleme Süreci ve Kuramları*, Anadolu Üniversitesi Yayınları:

Kızgın, Y., & Dalgın, T. (2012). Atfetme teorisi: Öğrencilerin başarı ve başarısızlıklarını değerlendirmedeki atfetme kuramları. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 62-72. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1145904 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kiili, C., Mäkinen, M., & Coiro, J. (2013). Rethinking academic literacies: Designing multifaceted academic literacy experiences for pre-service teachers. *Journal ofAdolescent and Adult Lliteracy*, 57 (3), 223 -232. https://doi.org/10.1002/JAAL.223

Kim, I., & Loadman, W. E. (1994). Predicting teacher job satisfaction. Eric document reproduction service (No. D383707), Columbus, OH Ohio State University. https://eric.ed.gov/?id=ed383707 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kloosterman, P. (1988). Self-confidence and motivation in mathematics. Journal Of Educational Psychology, 80(3), 345. https://psycnet.apa.org

Koçel, T. (2003). *İşletme yöneticiliği.* (7.basım). İstanbul: Beta Basım Yayım.

Koçel, T. (2010). *İşletme yöneticiliği* (12. bs). İstanbul: Beta

Konur, D.Y. (2006). *İşyerlerinde motivasyon teorileri ve uygulamalarına ilişkin bir araştırma.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yıldız Teknik Üniversitesi, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul. http://www.dspace.yildiz.edu.tr/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Korkmaz, S. (2019). *Okulların etik iklimi ile öğretmenlerin iş tatmini arasındaki ilişki (Kozan ilçe Örneği).* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/418682/yokAcikBilim_10279275.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

König, C. (2006), Self-determination theory and basic need satisfaction: Understanding human development in positive psychology. *Ricerche di Psichologia*, 27, 17-34. https://psycnet.apa.org/record/2004 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Köroğlu, Ö. (2012). İçsel ve dışsal iş doyum düzeyleri ile genel iş doyum düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi: Turist rehberleri üzerinde bir araştırma. *Doğuş Üniversitesi Dergisi.* Cilt: 13, Sayı: 2, 275-289. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2152049 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Köse, E. (2019). Çalışanların iş tatmini algıları ile iş motivasyonu düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılması. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(1), 131-146. https://doi.org/10.33905/bseusbed.518499

Kumaş, V., & Deniz, L. (2010). Öğretmenlerin iş doyum düzeylerinin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, (32), 123-139. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1685 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kurt, B. (2013). *İlkokul ve ortaokul yöneticilerinin öğretim liderliği davranışlarının öğretmen motivasyonuna etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. https://www.proquest.com/openview (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Kurudayıoğlu, M., & Tüzel, A. G. M. S. (2010). 21. yüzyıl okuryazarlık türleri, değişen metin algısı ve türkçe eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28). https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/157039 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Küçüközkan, Y. (2015). Liderlik ve motivasyon teorileri: kuramsal bir çerçeve. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*,1 (2), 86-115. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/626449 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Küçüközkan, Y. (2015). Örgütsel bağlılık ile cinsiyet arasındaki ilişki: hastanelerde çalışan sağlık personeli üzerinde bir araştırma. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(1),14-37. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/626340 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lam, S. (1995). Quality management and job satisfaction: An empirical study. *International Journal of Quality and Reliability Management*, s. 72-78. https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/02656719510087337/full/html

Lankshear, C. J., & Knobel, M. (2008) *Introduction: digital literacies: Concepts, policies and practices.* İçinde:Digital Literacies: Concepts, Policies and Practices(Ed: C. Lankshear ve M. Knobel), New York: Peter Lang Publishing. https://books.google.com.tr/books (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lawler III, Edward E. (1994). Motivation in work organizations. 1st ed. San Francisco: Jossey-Bass Publishers. https://eric.ed.gov/?id=ED091542 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lea, M. R., & Street, B. V. (2006). The "academic literacies" model: Theory and applications. Theory into practice, 45(4), 368-377. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4504_11

Little, T. D., Rhemtulla, M., Gibson, K., & Schoemann, A. (2013). Why the items versus parcels controversy needn't be one. *Psychological Methods*. 18(3), 285-300.

Lumsden, L. (1998). Öğretmen moral. ERIC Özeti, Numara 120. https://eric.ed.gov/?id=ED422601 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Lund, D. B. (2003). Organizational culture and job satisfaction. *Journal of Business & Industrial Marketing. 18*(3), 219-236. https://doi.org/10.1108/0885862031047313

Luthans, F. (1992). Organizational Behavior. New York: McGraw-Hill, Inc.

Ma'Arif, S. (2018). Education as a Foundation of Humanity: Learning from the Pedagogy of Pesantren in Indonesia. Journal of Social Studies Education Research, 9(2), 104-123. https://dergipark.org.tr/

Mammadlı, P. (2019). Çalışma hayatında motivasyon ve iş doyumu. (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Manik, J., & Siahaan, M. (2021). Pengaruh keterampilan manajerial kepala sekolah dan pemberian reward terhadap kinerja guru: Peran motivasi guru sebagai variabel mediasi. *Tadbir: Jurnal Manajemen Pendidikan Islam,* 9(2), 145–163. https://www.journal.iaingorontalo.ac.id/index.php/tjmpi/article/view/2267 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Marx, R.W.W. & Winne, P.H. 1983. Knowledge and skills teachers need to influence students' cognitive learning. *Paper presentaion at annual meeting of the American Educational Research Association*, Monreal, Quebec.

Maslow, A. H. (1970) Motivation and Personality, Harper & Row Publishers Second Edition, USA. https://www.holybooks.com/wp-content/uploads/Motivation-and-Personality-Maslow.pdf (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Matusov, E. (2020). İhtiyaçlara Dayalı Toplum ve Teknolojik Eğitim. İçinde: İş Sonrası Eğlenceye Dayalı Bir Toplumda Eğitimi Tasarlamak. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-46373-1_2

McShane. & Now, V.G. (2016). *Örgütsel davranış*. (Çev: Günsel, A. & Bozkurt, S.) (2016). Ankara: Nobel Akademik.

McWilliams, R., & Allan, Q. (2014). Embedding academic literacy skills: Towards a best practice model. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 11(3). https://doi.org/10.53761/1.11.3.8

MEB. (2009) *MEB 2009 bütçe raporu*. Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı. https://sgb.meb.gov.tr/but_kesin_hesap (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mekler, E. D., Brühlmann, F., Tuch, A. N., & Opwis, K. (2017). Towards understanding the effects of individual gamification elements on intrinsic motivation and performance. *Computers in Human Behavior*, 71, 525-534. https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.08.048

Mete, Y. (2014). Liderlik, İş Doyumu ve Sağlık Çalışanları. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/20.500.12812/711803/yokAcikBilim_10030124.pdf?sequence=-1&isAllowed=y (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Miles, L. W. (2010). Correlational study of leadership style and teacher job satisfaction in two head start programs. (Doktora Tezi), Capella University, StMinneapolis. https://www.proquest.com/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mirze, K. (2002), *Introduction to business.* İstanbul: Literatür Yayınevi

Mishra, P. K. (2013). IOSR job satisfaction. *Journal Of Humanities And Social Science,* 14(5), 45- 54. www.iosrjournals.org (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mort, S., Carson, D. & Lindgren. E. (1989). Hospitality managers's stres and quality of life recommendation for change. *Journal of Hospitality&Tourism Research*, 13 (3), 239-245. https://doi.org/10.1177/109634808901300324

Motowidlo, S. J. (1996). *Orientation toward the job and organization*. (Murphy K. R. Ed.), Individual differences and behaviour in organizations. (pp. 175-208). San Francisco: Jossey-Bass.

Muchinsky, P. M. (1983). Psychology applied to work: An introduction to industrial and organizational psychology. *San Diego, CA: Academic Press*. https://thuvienso.hoasen.edu.vn/handle/123456789/9257 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Mullins, L. J. (2002). Management and organisational behaviour. Uk: Prenticehall. https://thuvienso.hoasen.edu.vn/bitstream/handle/123456789/3636/Contents.pdf?sequence=3 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Naktiyok, A. (2002). Motivasyonel değerler ve iş tatmini: Yöneticiler üzerinde bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 16 (3-4), 166-195. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29950 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Neeley, S. D. (2005). Academic literacy. Addison Wesley Longman. report sprepared by student teachers. Eurasian Journal of Educational Research, 35, 39-56.

Neves de Jesus, S., & Lens, W. (2005). An integrated model for the study of teacher motivation. Applied Psychology, 54(1), 119-134. https://doi.org/10.1111/j.1464-0597.2005.00199.x

Neves de Jesus, S., & Conboy, J. (2001). A stress management course to prevent teacher distress, *International Journal of Educational Management,* 15(3), 131-137. https://eric.ed.gov/?id=EJ629631 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Newstrom, J. W. & Davis, K (2002). Organizational behaviour:human behaviour at work (11th edition). Minne Sota, MN: Mc-Graw-Hill. https://www.homeworkforyou.com/static_media/uploadedfiles/1644962096_7651377__918..pdf (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Northcraft, G. B. & Neale, M. A. (1990). Organizational behavior: A management challange. USA: The Dryden Pres. (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.) https://bawar.net/data0/books/5b63625c9cd0b/pdf/[Linda_K._Stroh,_Gregory_B._Northcraft,_Margaret_A).PDF

Okçu, V., & Anık, S. (2017). Okul yöneticilerinin otantik liderlik davranışları ile öğretmenlerin motivasyon ve mobbing (yıldırma) yaşama düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction,* 5(2), 63-85. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/392387 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Onaran, O. (1981). *Çalışma yaşamında güdülenme kuramları*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Yayınları, 470, 13-21

Oral, S. & Kuşluvan, Z. (1997). Motivasyon konusunda oluşturulan yaklaşımlar ve işletmelerde motivasyonu arttırmaya yönelik olarak kullanılan araçlar. *Verimlilik Dergisi*, 3 (3), 93-116. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/66458 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Otrebski, W.(2022). The correlation between organizational (school) climate and teacher job satisfaction the type of educational ınstitution moderating role. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 19(11), https://doi.org/10.3390/ijerph19116520

Örücü, E. & Esenkal, F. (2005). Konaklama işletmelerinde işgören tatminini etkileyen faktörler (Bandırma ve Erdek örneği). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8 (4), 141-166. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/863849 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Örücü, E., Yumuşak, S. & Bozkır, Y. (2006). Kalite yönetimi çerçevesinde bankalarda çalışan personelin iş tatmini ve iş tatminini etkileyen faktörlerin incelenmesine yönelik bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 13 (1), 39-51. https://dspace.balikesir.edu.tr/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özaydın, M.M. & Özdemir, Ö. (2014). Çalışanların bireysel özelliklerinin iş tatmini üzerindeki etkileri: Bir kamu bankası örneği. *İşletme Araştırmaları Dergisi*. Cilt: 6, Sayı: 1, 251-281. https://isarder.org/index.php/isarder/article/view/168 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özcan, Z. (2013). *İlköğretimde görev yapan öğretmenlerin iş doyumu: Niğde ili örneği.* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. https://platform.almanhal.com/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özdemır, S., & Muradova, T. (2008). Örgütlerde motivasyon ve verimlilik ilişkisi. *Journal Of Qafqaz University,* (24), 147-148. https://openurl.ebsco.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özdemir, M. K. (2006). *Turizm sektöründe işgörenlerin iş tatmini faktörleri ile dış müşteri tatmini arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya. http://acikerisim.akdeniz.edu.tr:8080/xmlui/handle/123456789/1579 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özdoğru, M., & Aydın, B. (2012). Ilköğretim okulu öğretmenlerinin karara katılma durumları ve istekleri ile motivasyon düzeyleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2), 357-367. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/16571 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Özer, P., & Topaloğlu, T. (2008). *Motivasyonda kapsam kuramları.* (Serinkan, C. Ed.), Liderlik ve motivasyon (ss. 83-103). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özgan, H., Bulut, L., Bulut, A. & Bozbayındır, F. (2013). Öğretmenlerin ruhsal liderlik algıları ile motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(1), 70-83

Özgen, H., Azim Ö. & Azmi Y. (2002). *İnsan kaynakları yönetimi*. Adana: Nobel Yayıncılık.

Özkalp, E., & Kırel, Ç. (2016). *Örgütsel davranış*. Bursa: Ekin Yayıncılık.

Özpehlivan, M. (2018). İş tatmini: Kavramsal gelişimi, bireysel ve örgütsel etkileri, yararları ve sonuçları. *Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(2), 43-70. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/633623 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Öztürk, E. & Uzunkol, E. (2013). İlkokul öğretmeni motivasyon ölçeğinin psikometrik özellikleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(4),421-435. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/63371 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Öztürk, E. & Uzunkol, E. (2013). İlkokul öğretmeni motivasyon ölçeğinin psikometrik özellikleri. Eğitimde Kuram ve Uygulama, 9(4),421-435. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/63371 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pajares, F. (2005). Self-efficacy during childhood and adolescence. ımplications for teachers and parents. (Pajares, F. & Urdan, T. Ed.). *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents,* (Vol. 5, pp. 339–367).Greenwich, CT: Information Age Publishing. https://books.google.com.tr/ (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pekdemir, I., Özçelik, A.O., Karabulut, E., & Arslantaş, C. (2006). Personel güçlendirme, iş tatmini ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkileri belirlemeye yönelik bir çalışma. *Milli Prodüktivite Merkezi Verimlilik Dergisi*, s. Cilt 4, s.11. https://dergipark.org.tr/en/pub/verimlilik/issue/30680/331415 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pekel, H.N. (2001). *İşletmelerde motivasyon-verimlilik ilişkisi*. (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta. https://docplayer.biz.tr/1683611-Isletmelerde-motivasyon-verimlilik-iliskisi-devlet-hava-meydanlari-isletmesi-antalya-havalimani-calisanlari-arasinda-bir-ornek-olay-arastirmasi.html (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Peker, Ö. & Aytürk, N. (2002). *Yönetim becerileri, öğrenilebilir ve geliştirilebilir.* Ankara: Yargı Yayınevi.

Peker, Ö., & Aytürk, N. (2000). Etkili Yönetim Becerileri, Ankara, Yargı Yayınevi.

Petri, H. L. (1996). *Motivation: theory, research and applications*. 4th Edition. Pasific Grove: Brooks/Cole Publishing Company.

Pillay, H., Goddard, R. & Wilss, L. (2005). Well-being, burnout and competence: Implications for teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, Vol. 30, No.2, 22–33. https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.200512297 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pinder, C. (2014) Work motivation in organizational behavior. New York: Psychology Press. https://www.taylorfrancis.com/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pink, H. D. (2015). Drive: Nasıl Motive Oluruz? Nasıl Motive Ederiz? (Çev. Levent Göktem), İstanbul: Golden Matbacılık.

Pintrich, P.R. & De Grosl, E.V. (1990). Motivational and selfregulated learning conıponents of classroonı academic performance. *Journal of Educatioııal Psychology*, 82 (1), 33- 40. https://rhartshorne.com/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Pithers, R. T., & Fogarty, G. J. (1995). Occupational stress among vocational teachers. *British Journal of Educational Psychology*, (65), 3-14.https://doi.org/10.1111/j.2044-8279.1995.tb01127.x

Porter, L., Bigley G. A. & Steers R. M. (2003). Motivation and work behavior. McGraw-Hill, USA. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Primyana, KH (2016). Yükseköğretimde eğitim kalitesinin artırılmasında insan kaynakları yönetimi. Kalite Güvence Dergisi, 1 (2), 7-15.

Rheinberg F.,& Engeser S. (2018). Intrinsic motivation and flow. (Heckhausen J., Heckhausen H. Ed.), Motivation and action. Cham, Germany: Springer. https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-65094-4_14#author-information (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Robbins, S. P. (1989). Organizational behavior: Concepts, controversies, and applications. 4th Edition. Englewood Cliffs: NJ. Prentice-Hall. https://www.academia.edu/21939735/ORGANIZATIONAL_BEHAVIOR_CONCEPTS_CONTROVERSIES_APPLICATIONS_Seventh_Edition (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Roberts, P. (1995). Defınıng lıteracy: Paradıse, nıghtmare or red herrıng? British Journal of Educational Studies, 43(4), 412-432. https://doi.org/10.1080/00071005.1995.9974048

Rozental, A., & Carlbring, P. (2014). Understanding and treating procrastination: A review of a common self-regulatory failure. *Psychology,* 5, 1488-1502. http://dx.doi.org/10.4236/psych.2014.513160

Rude, J. C. (2004). Job satisfaction and life satisfaction revisited: A longitudinal test of an ıntegrated model. *Human Relations*, 57 (9), 1205-1230. https://doi.org/10.1177/0018726704047143

Ryan, R.M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25 https://doi.org/10.1006/ceps.1999.1020

Ryan, R.M. & Powelson, C.L., 1991. Autonomy and relatedness as fundamental to motivation and education. *The Journal of Experimental Education*, 60(1): 49-66. https://doi.org/10.1080/00220973.1991.10806579

Sağır, M. (2015). Sınıfta motivasyon süreci. (Argon, T. & Nartgün, Ş.S. Ed.), Sınıf Yönetimi içinde (s. 121-148). Ankara: Maya Akademi

Sang, K. (2005). *Kendinizi ve başkalarını motive etmenin 1001 yolu.* (Çev. H. Aydın), İstanbul, 2005, s.13

Santhi, M. W., & Rahayu, M. (2014). Aplikasi Manajemen Strategi dengan Pendekatan Balanced Scorecard (Studi pada Lembaga Penjaminan Mutu Pendidikan Provinsi Bali*). Jurnal Aplikasi Manajemen*, 11(4), 648–656. https://jurnaljam.ub.ac.id (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Santy, N., Rahmawati, T., & Hamzah, A. (2017). Pengaruh efikasi diri, norma subjektif, sikap berperilaku dan pendidikan kewirausahaan terhadap intensi berwirausaha. Jurnal Inspirasi Bisnis dan Manajemen, 1(1), 63-74. https://dx.doi.org/10.33603/jibm.v1i1.481

Sarı, M., Canoğılları, E. & Yıldız, E. (2018). Öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile mesleki motivasyon düzeylerinin incelenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (47), 387-409. https://doi.org/10.21764/maeuefd.364454

Schunk, D. H. (1990). Introduction to the special section on motivation and efficacy. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 3–6. https://doi.org/10.1037/h0092681

Schunk, D.H., Pintrich, P.R., & Meece, J. (2008). Excerpt from motivation in education:Theory, research, and application. Boston: Prentice Hall Publication. https://searchworks.stanford.edu/view/6774934 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Seker, S. E. (2015). Motivasyon teorisi. *YBS Ansiklobedisi*, 2(1), 22-27, https://ybsansiklopedi.com/wp-content/uploads/2015/03/motivasyonteorisi_yeniformat.pdf (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Semerci, A.S. (2005). İş motivasyonu ve sonuçları: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'nda bir uygulama (Yüksek Lisans Tezi), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İ.K.G.M. https://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/alisinansemerci.pdf (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Sevimli, F. & İşcan, Ö.F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyumu. *Ege Akademik Bakış Dergisi*. Cilt: 5, Sayı: 1, 55-64. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/556876 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Shonje, G. N. (2016). The ınfluence of working conditions on teachers' job satisfaction: the case of kisarawe district public secondary school teachers, Tanzania.(Unpublished Doctoral Thesis). The Open University of Tanzania, Tanzania. http://repository.out.ac.tz/1575/ (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Sığrı, Ü. & Basım,N. (2006). İş görenlerin iş doyumu ile örgütsel bağlılık düzeylerinin analizi: Kamu ve özel sektörde karşılaştırmalı bir araştırma. *SÜ İİBF Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 6(12),130-154 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/289524 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Silah, M. (2000). *Çalışma psikolojisi*, Ankara: Selim Kitabevi

Silah, M. (2005). *Sosyal psikoloji davranış bilimi*, Ankara: Seçki

Silas, E. I. (2022). Assessment of motivation and job performance among teachers in technical schools in uyo local government area. *European Journal of Lıfe Safety and Stabılıty*. 59-67. https://ejlss.indexedresearch.org/index.php/ejlss/article/view/616 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Simons, T. & Cathy A. (1995). Motivating hotel employees: beyond the carrot and the stick. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 36 (1), 20-27. https://doi.org/10.1177/001088049503600114

Smadov, S. (2006). İş doyumu ve örgütsel bağlılık: Özel sektörde bir uygulama. (Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/554879 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Solmuş, T. (2004). *İş yaşamında duygular ve kişilerarası ilişkiler; psikoloji penceresinden insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Som, S. & Kurt, A. A. (2012). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin medya okuryazarlık düzeyleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2(1):104-119. https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/handle/11421/23601 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Soyyiğit, Z. S. (2019). *Gençlerin sosyal sorumluluk çalışmalarına gönüllü katılımlarıyla algılanan ebeveyn tutumları, motivasyon ve iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi. https://www.proquest.com/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Sönmez, V. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Spector, P. E. (1997). *Job satisfaction: application, assessment, cause and consequences.* Thousand Oaks: Sage Publications. https://books.google.com.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Speroff, B. J. (1955). Job satisfaction and ınterpersonal desirability values. *Sociometry*, 18 (1), 69-72. https://doi.org/10.2307/2785829

Statt, D. (2004). *The routledge dictionary of business management, third edition, routledge publishing.* Detroit, p. 78. https://doi.org/10.4324/9780203362051

Sucu, A. (2016). *Öğretmenlerin motivasyonu ile okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışları arasındaki ilişkinin analizi* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü. http://abakus.inonu.edu.tr/xmlui/handle/11616/11138 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Suliyati, S., & Syahri, I. (2021). The correlations among motivation, self-confidence, and speaking ability of the eighth grade students. Jurnal Penelitian Guru Indonesia, 2(6), 591-597. https://doi.org/10.29210/021094jpgi0005

Sun, Ö. (2002). İş doyumu üzerine bir araştırma. (Uzmanlık Yeterlilik Tezi), Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası, Banknot Matbaası Genel Müdürlüğü. Ankara. https://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/hozlemsun.pdf (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Şahin, H. & Dursun, A. (2009). Okul öncesi öğretmenlerinin iş doyumları: Burdur örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(18), 160-174. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/181286 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Şahin, İ. (2013). Öğretmenlerin iş doyumu düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 142-167. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/146235 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Şimşek, M. Ş., Akgemci, T. & Çelik, A. (2003). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Konya: Adım Matbaacılık.

Taşdan, M. & Tiryaki, E. (2008). Özel ve devlet ilköğretim okulu öğretmenlerinin iş doyumu düzeylerinin karşılaştırılması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 33(147), 54-70. https://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/687 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Taymaz, H. (2003). *İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi.* Ankara: Pegem A Yayınları.

TDK, (2021) https://sozluk.gov.tr/ erişim tarihi:23.06.2023

Tekin, G., & Görgülü, B. (2018). Clayton Alderfer'in ERG teorisi ve çalışanların iş tatmini. *Social Sciences Studies Journal*, 4(17), 1560-1562. https://acikerisim.gelisim.edu.tr/xmlui/handle/11363/1273 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Telef, B. (2011). Öğretmenlerin öz-yeterlikleri, iş doyumları, yaşam doyumları ve tükenmişliklerinin incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*, 10(1), 91-108. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/90689 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Telman, N.& Ünsal, P. (2004). *Çalışan memnuniyeti*. İstanbul: Epilson Yayınevi.

Tevrüz, S. (2002). *Güdülenme: örgütte kişisel gelişim.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tipi, B. (2022). *Öğretmenlerde iş stresinin iş doyumu ve işe yabancılaşma üzerine etkisi: Ankara örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi. https://avesis.gazi.edu.tr/yonetilen-tez (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Toker, B. (2007). Demografik değişkenlerin iş tatminine etkileri: İzmir'deki beş ve dört yıldızlı otellere yönelik bir uygulama. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 8 (1), 92-107. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2151933 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tokinan, B. Ö., & Bilen, S. (2011). Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, özyeterlik ve dans performansı üzerindeki etkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40(40), 363-374. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87376

Toktas, S., & Bas, M. (2019). Investigation of the Relationship between the Self-Confidence and Motivation of High School Students Participating School Sport Contests. Universal Journal of Educational Research, 7(2), 472-479. https://files.eric.ed.gov

Topçuoğlu Ü. F. & Bursalı, H. (2013). Türkçe öğretmenlerinin motivasyon faktörlerine ilişkin görüşleri. (Ünal, F.T. Ed.). *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, (5), 7-22. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/ (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Torgesen, J. K., Houston, D. D., Rissman, L. M., Decker, S. M., Roberts, G., Vaughn, S., Wexler, J. Francis, D. J, Rivera, M. O., & Lesaux, N. (2007). *Academic literacy instructionfor adolescents: A guidance document from the center onInstruction*. Portsmouth, NH: RMC Research Corporation,Center on Instruction. https://eric.ed.gov/?id=ED578488 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Torres. (2005). Job satisfaction: Emprical evidence of gender differences. *Women in Management Review,* 20 (4), 279-288. https://www.emerald.com/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tosi, H. L., Rizzo J. R. & Carroll S. J. (1990). *Managing organizational behavior,* Harper& Row Publishers, Second Edition, USA https://books.google.com.tr/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tschannen M. M., Woolfolk H. A. & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, 68, 202–248. https://doi.org/10.3102/00346543068002202

Tschannen-Moran, M., Hoy, A. W., & Hoy, W. K. (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. Review of educational research, 68(2), 202-248. https://www.jstor.org

Tunacan, S. &Çetin, C. (2009). Lise öğretmenlerinin iş doyumunu etkileyen faktörlerin tespitine ilişkin bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (29), 155-172. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1838 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tunagür, M. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının sözlü anlatım öz yeterliklerinin incelenmesi. Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(1), 29-40. https://dergipark.org.tr/

Tunç, B. (2022). Seligman'dan iyi oluşa farklı bir bakış: PERMA modeli. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(1), 1-15. https://doi.org/10.30803/adusobed.992436

Tunç, S. (2019). *İş doyumunun yaşam memnuniyetine etkisi: öğretmenler üzerine bir araştırma.* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı. https://openaccess.izu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12436/1547 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Tunçer, P. (2013). Örgütlerde performans değerlendirme ve motivasyon. *Sayıştay Dergisi,* (88), 87-108. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713835 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Turgut, H. (2007). Herkes için bilimsel okuryazarlık. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(2), 233-256. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000176

Türk, M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Gazi Kitapevi, 2007.

Türk, S., Aydoğan E. & Kansu, N. (2003). İçsel motivasyonun iş tatmini üzerindeki etkisi, Türk Tarih Kurumu Matbaası ve Nurol Matbaası'nda yapılan bir araştırma. 1. Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, Eylül, Ankara, http://w3.gazi.edu.tr/web/msturk /yayinlar/pdf/motive.pdf (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Türk,M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Özkan.

Ulukuş, K.S. (2016). Motivasyon teorileri ve lider yöneticilik unsurlarının bireylerin motivasyonuna etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(25). 247-262. http://dx.doi.org/10.16992/ASOS.1114

URL:https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/21_22_Guz/liderlik_ve_motivasyon/index.html

Uzun, T, & Özdem, G. (2017). The mediating role of job satisfaction on the relationship between teachers' perceptions of supervisor support and job performances. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies*, 9(7), 84-90. https://eric.ed.gov/?id=EJ1148390 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ünal, F. T. & Bursalı, H. (2013). Türkçe öğretmenlerinin motivasyon faktörlerine ilişkin görüşleri. *Middle Easternand African Journal Of Educational Research*, 5 Veenhoven, Ruut (1996), "Developments in Satisfaction Research" Social Indicators Research, Vol. 37. https://www.academia.edu/ (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ünal, K., & Akay, C. (2017). Öğretmenlik mesleği ve yaşam boyu öğrenme: Öğretmen adayları penceresinden. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3),821-838. https://doi.org/10.17860/mersinefd.339943

Üngüren, E. & Yıldız, S. (2009). Konaklama işletmelerinde çalışanların demografik değişkenlerinin iş tatminine etkilerinin saptanması yönelik bir araştırma. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 1, 1, 37-47. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1716137 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Ünlü, S. (2013). *İş yaşamında motivasyon kuramları, iş yaşamında motivasyon*. (Tuna, Y. Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.

Vallerand, R. J., Pelletier, L.G., Blais, M. R., Briére, N. M., Senécal C., & Valliéres, E. F. (1992). The academic motivation scale: A measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*, 52, 1003-1017. https://doi.org/10.1177/0013164492052004025 (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Vallerand, R.J. & Bissonette, R. (1992). Intrinsic, extrinsic, and amotivational styles as predictors of behavior: A prospective study. *Journal of Personality*, 60(3): 599-620. https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1992.tb00922.x

Vieira, J. A. C. (2005). Skill mismatches and job satisfaction. *Economics letters*, 89(1), 39-47. https://doi.org/10.1016/j.econlet.2005.05.009

Vroom, V. H. (1995). *Work and Motivation*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers. https://www.scribd.com/document/408299722/WORK-AND-MOTIVATION-Victor-Vroom-pdf (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Wesley, N. K., & Yukl, G. A. (1977). *Organizational behavior and personnel psycology.* Ontario: Irwin-Dorsey. https://www.freepsychotherapybooks.org/ (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Wong, S. & Loretta P. (2003). Motivators to creativity in the hotel ındustry perspectives of managers and supervisors. *Tourism Management,* 24 (5), 551–559. https://www.researchgate.net/ (09.10.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Woolfolk, E.A. (1993). Educatioıal psychology (Fiflh Edition). U.S.A.: Allyn and Bacon.

XI. Millî Eğitim Şûrası (8-11 Haziran 1982) Öneriler, Konuşmalar, Kararlar. (1982). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Yapraklı, Ş. & Yılmaz, M. K. (2007). Satış gücü motivasyonu-iş tatmini ölçeklerinin test edilmesi ve motivasyonun iş tatmini üzerindeki etkisinin belirlenmesi: İlaç sektöründe bir uygulama. *İş Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 9 (3), Temmuz, 62-98. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/235584 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yavuz, C. & Karadeniz, C. B. (2009). Sınıf öğretmenlerin motivasyonunun iş tatmini üzerindeki etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2(9), 507-519. http://earsiv.odu.edu.tr/jspui/handle/11489/2823 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yazıcı, H. (2009). Öğretmenlik mesleği, motivasyon kaynakları ve temel tutumlar: Kurumsal bir bakış. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 33-46. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/817983 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yenihan, B., Öner, M. & Balcı, B. (2016). İş doyumu ve yaşam doyumunun demografik özelliklerle ilişkisi: Sakarya'daki avm'lerin çalışanları üzerine bir araştırma. *Siyaset Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4/1, 33-49. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1023604 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yeşil, A. (2016). Liderlik ve motivasyon teorilerine yönelik kavramsal bir inceleme, *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*,2 (3), 158-180. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/627098 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yeşilyaprak B. (2006). Eğitimde rehberlik hizmetleri, Nobel Yayıncılık, Ankara.

Yıldırgan, R. (1996). *Konaklama işletmelerinde verimlilik kapsamında iş doyumu-personel devri ilintisi ve sendikalar.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/557065 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yıldırım, İ. (2015). *Okul yöneticilerinin kişilik ve denetim odağı özelliklerinin öğretmenlerin iş doyumu ve okul etkililiği açısından incelenmesi.* (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitimbilimleri Enstitüsü, Erzurum. https://acikbilim.yok.gov.tr/ (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz A. & Ceylan Ç. B., 2011. İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi, *On dokuz Mayıs Üniversitesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Samsun, 17(2), ss.277-394. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108206 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz K. & Altınkurt Y., 2012. Okul yöneticilerinin kullandıkları güç kaynakları ile öğretmenlerin iş doyumu arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(2), ss. 385-402. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/806948 (14.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, A, & Ceylan, Ç. B. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(2), 277-394. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108206 (18.07.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, A. & Boğa C. Ç. (2011). İlköğretim okul yöneticilerinin liderlik davranış düzeyleri ile öğretmenlerin iş doyumu ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Egitim Yönetimi Dergisi*, 17(2),277-394. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/108206 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, D. (2019). Iş doyumunun motivasyona etkisi: Mesleki ve teknik anadolu lisesi öğretmenleri üzerinde bir araştırma (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi. https://acikerisim-old.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/4307 (03.01.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yılmaz, E. & Izgar, H. (2009). lköğretimde çalışan öğretmenlerin iş doyumlarının okullardaki örgütsel yaratıcılık açısından incelenmesi. *İlköğretim Online Dergisi*.8(3), 943-951. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/90846 (15.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yoğun, S. (2014). *Çalışanlarda motivasyon ve iş tatmini* (Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/711525 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Yurdakul, R. (2007). *Büyükçekmece ilçesi ortaöğretim kurumları yöneticilerinin liderlik özelliklerinin çalışanların motivasyonuna etkisi* (Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/712821 (13.11.2023 tarihinde erişilmiştir.)

Zembylas, M. & Papanastasiou, E. C. (2004). Job satisfaction among school teachers in Cyprus. *Journal of Educational Administration*, 42(3), 357-374. https://doi: 10.1108/09578230410534676

Aşık Veysel
ORATORYOSU

PROF. DR. NURDAN KIZILDELİ
ADEM ÖZTÜRK

EĞİTİM
yayınevi

AŞIK VEYSEL ORATORYOSU

Prof. Dr. Nurdan Kızıldeli, Adem Öztürk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-20-5
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AŞIK VEYSEL ORATORYOSU
Prof. Dr. Nurdan Kızıldeli, Adem Öztürk
IV+98 s., 210x297 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-20-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Arsunar,F.(1947). Anadolu Halk Türkülerinden Örnekler.

Alkan, E. (2001). Âşık Veysel'den Nükteler, Pencere Yayınları, İstanbul.

Alptekin, A. B. (2011). Âşık Veysel, (3.baskı). Akçağ Yayınları, Ankara.

Artun, E. (2001). Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı. Ankara: Akçağ Yayınları.

Aslanoğlu, İ. (1967). Âşık Veysel, Ata Yayınları, Sivas.

Aslanoğlu, İ. (1965). Sivas Halk Şairleri Bayramı, Sivas Garnizonu Sosyal Hizmetler Kolu Yayınları, Sivas.

Ataş, H. (1998). Âşık Veysel, Hayatı-Sanatı-Eserleri,Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

Bâkiler, Y.B. (1989). Âşık Veysel, Hayatı ve Şiirleri, Tercüman Aile ve Kültür Kitaplığı Yayınları, İstanbul.

Bâkiler, Y. B. (2020). Âşık Veysel, Yakın Plan Yayınları, İstanbul.

Bekki, S. (2021). Halk Müziğinin Seyyar Radyosu Âşık Veysel, Muhit Kitap, İstanbul.

Binyazar, A. (1973). Âşık Veysel, Tel Yayınları, İstanbul.

Çobanoğlu, Ö. (2000a). Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü. Akçağ Yayınları, Ankara.

Fidan, S. (2017). Âşıklık Geleneği ve Medya Endüstrisi-Geleneksel Müziğin Medyadaki Serüveni, Grafiker Yayınları, Ankara.

Güldaş, T. (1993). Âşık Veysel ve Müziği. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel Bilimler Anabilim Dalı Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalı, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İzmir.

Hınçer, İ. (1952). Jübilesi Münasebetiyle Âşık Veysel Şatıroğlu. Türk Folklor Araştırmaları. İstanbul: 952. S. 34, s. 529.

Kaya, D. (1994). Sivas'ta Âşıklık Geleneği ve Âşık Ruhsatî, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas.

Kaya, D. (2011). Âşık Veysel, Akçağ, Ankara.

Makal, T.K. (1990). Âşık Veysel, Toker Yayınları, İstanbul.

Oğuzcan, Ü. Y. (1972). Âşık Veysel (Hayatı ve Şiirleri), Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Tutu, S. B. (2008), Âşık Veysel Şatıroğlu (Hayatı, Eserleri ve Müzik Kimliği). yayımlanmamış Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Yalçın, Ö. (2000). Âşık Veysel. Ötüken Neşriyat, İstanbul.

Yılmaz, N. (1996). Âşık Veysel. Ocak Yayınları, Ankara.

TRT / THM Repertuvarı

100 YILIN KEŞFİ

PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER

Editör: **Dr. Cansu Dursun Çirci**

EĞİTİM
yayınevi

100 YILIN KEŞFİ PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER

Editör: Dr. Cansu Dursun Çirci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-62-2
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

100 YILIN KEŞFİ PAPBİL

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNDE YAPAY ZEKA DESTEKLİ İNOVATİF ÇÖZÜMLER
Editör: Dr. Cansu Dursun Çirci
VIII+236 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-62-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkaya, M., & Özkan, H. (2020). Enderun Mektebi'ne Öğrenci Alım Usulleri. *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi,* 15(30), 149-170.

Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.

Altıntaş, N., Şanlısoy, F., Kutlu, N., Arı, Z., Aşçı, M., Arslan, E., Candan, N., Büyükyazı, G. & Soner E. (2011). Ege Bölgesi Elit Sporcularında Dermatoglifik, Antropometrik ve Biyokimyasal Verilerinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi Cumhuriyet Tıp Dergisi,* 33, 285- 292.

Baltacı, A., (2018). Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 2018(6), 7-1.

Brown, G. ve Yule, G. (1983). *Discourse Analysis.* New York: Cambridge University Press.

Bümen, N. (2016). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitim. *Pegem Atıf İndeksi,* 2016(5), 1-38.

Cihangiroğlu B. (2005). Gözenekli yüzeyler üzerindeki parmak izlerinin görünü hale getirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Ceyhan, E., Sağıroğlu, Ş., & Akyıl, E. (2014). Parmak İzi Öznitelik Vektörleri Kullanılarak Ysa Tabanlı Cinsiyet Sınıflandırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 29(1). https://doi.org/10.17341/gummfd.85657.

Swanson, R. C., Chamelin, N. C., & Territo, L. (2000). *Criminal investigation. Translated by Mahdi Nejabati and Et al*, Tehran: University Jihad Publications.

Chockaian, K., Vayanaperumal, R. & Kanagaraj, B. R. (2013). New Approach for Identifying Hereditary Relation Using Primary Fingerprint Patterns. *The Institution of Engineering and Technology*, 7(5), 423–431.

Çelik, Z. (1998).WPPSI Zeka Testi Ön Uyarlama Çalışması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.

Çırpan, H., (2009, Eylül). İşletmelerde Yenilikçiliği Geliştirmede Etkili Bir Araç:Yetenek Yönetimi. *Çerçeve Dergisi*, 110-116.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi,* 4(2), 182-192. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1052352.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (40), 470-502.

Çifçi, M. (2001), "Dinleme Eğitimi ve Dinlemeyi Etkileyen Faktörler". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* C. 2, S. 2.

Dede, G., Sazlı, M. H. (2010) Biyometrik Sistemlerin Örüntü Tanıma Perspektifinden İncelenmesi ve Ses Tanıma Modülü Simülasyonu, *EEBM Ulusal Kongresi.*

Derya, E. (2011). Parmak İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara. Gazi Üniversitesi.

Demir, E., & Doğru, S. (2017). Yüz Algılama Alanındaki İnovasyonlarla Birlikte Fizyonomi İlmi. *19. In Academic Informatics Conference,* Aksaray: Aksaray University.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 3-27.

Dunn K. ve R. Dunn (1986). *The Look of Learning Styles*. Early Years 8: 46 - 52.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları (EGM). (2005). *On Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı*, (Y.N.: 4. S: 80) Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Erdem, S. (2015) Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Süreçlerinde Kültürel Ve Sosyal Sermaye: Ankara Bilsem Örneği. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi (EİHB), (1948). *Eğitim Hakkı,* 26. Madde.

Demir, A., (2015). Osmanlı'da İnsan Tanıma Sanatı El ve Yüz Okuma. Yitik Hazine Yayınları. İstanbul.

Gardner, H. (1993). *Multiple intelligences: The theory in practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (2010). *Çoklu zekâ kuramı: Zihin çerçeveleri.(*Çev. Ebru Kılıç). İstanbul: Alfa Yayınları.

Gay, P., (1996). *Consumption and Identity at Work.* Sage, London.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M., (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde Sunulan Bildiri. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü,* Sivas.

Göğüş, G. (2009). Müzik Yeteneğinin Geliştirilmesinde Küçük Yaşlarda Eğitime Başlamanın Önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 89-102.

Güven, M., (2004). Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki. Doktora Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Anadolu Üniversitesi.

Jandarma Kriminal Daire Başkınlığı, (JKDB). (2009). *Adli Bilimler 1 Kitabı, Parmak İzinin Tarihçesi,* Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Maltoni, D., Maio, D., Anil, K. Jain, Prabhakar, S., (2003)."Handbook of Fingerprint Recognition", *Spinger Science+Business Media*, New York, 10-123.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Mevzut (1973), *1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu,* Genel Amaçlar, 2. Madde, 3. Fıkra. (https://www.mevzuat.gov.tr/).

MEB (2022). Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi 2021-2022 Örgün Eğitim İstatistikleri Açıklandı. https://www.meb.gov.tr/2021 -2022-orgun-egitim-istatistikleriaciklandi/ haber/27552/tr (E.T ??

Melanlıoğlu, D. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Dinleme Becerileri Üzerine Bir Araştırma: Ders Ne Zaman Bitecek? Sıkıldım!. *Dil Ve Edebiyat Araştırmaları*, 20(20), 311-348. https://doi.org/10.30767/diledeara.635543.

Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* 14.Basım, Ankara: Nobel Yayın.

Kılıçkaya, A. ve Zelyurt, H., (2015). Okul Öncesi Programlarında Özel Gereksinimli Bireylerin Yer Alma Durumlarının İncelenmesi (1989-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 200-212.

Krejcie, R.V., and Morgan, D.W., (1970). "Determining sample size for research activities". *Education and Psychological Measurement*, Vol. 30, 607-610.

Koçak, B., & Kurtlu, Y. (2018). Kutadgu Bilig'e Göre Yönetici ve Nitelikleri. A*dıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 60-96.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 3. Madde, 5. Madde, 10. Madde, 11. Madde. (https://www.mevzuat.gov.tr/)

Lynch, T., (2011). "Academic Listening in the 21st Century: Reviewing a Decade of Research", *Journal of English for Academic Purposes*, C. 10, S. 2, 79-88.

Onwuegbuzie, A. J. & Collins, K. M. (2007). A Typology Of Mixed Methods Sampling Designs İn Social Science Research. *The Qualitative Report*, 12(2), 281-316.

Öztürk, Y., & Kenzhebayeva, A. (2013*). Turizm Sektöründe Hizmet Kalitesi: Türkiye Ve Kazakistan'daki Termal Otel İşletmelerinde Karşılaştırılmalı Bir Araştırma*. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 1(4), 35-46.

Öztürk, A. A., Özsoy, N., Akar Vural, R., Baysan, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 4(3), 18-32. https://doi.org/10.30803/adusobed.340342.

Öner, N. (2012). *Türkiye'de Kullanılan Psikolojik Testlerden Örnekler Bir Başvuru Kaynağı*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Öztürk, A. A., Özsoy, N., Vural, R. A., & Baysan, S. (2017). Öğretmen Adaylarının Çoklu Zekâ Bölümlerine İlişkin Algılarının Karşılaştırmalı Perspektiften İncelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(3), 18-32.

Poyraz, R. (2005). Parmak İzi Kullanımının Ülkemizdeki Gelişimi (1), Adli Bilimler Dergisi Cilt: 4, Sayı: 4, Aralık.

Robertson, A. K. (2004). *Etkili Dinleme.* (Çev. S. Yarmalı), İstanbul: Hayat Yayınları.

Saban, A. (2002*). Çoklu Zekâ Teorisi Ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Sekaran, U., (2003*). Research Methods for Business: A Skill-Building Approach*. John Wiley, New York.

Shestopalets, D., & Demir, Ç. A. G. T. (2017). İslam'ın Sekülerleşmesi: Kapsamlı Bir Analize Doğru. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* (ÇÜİFD), 17(1), 455-479. https://doi.org/10.30627/cuilah.326650.

Tabancalı, E., & Korumaz, M. (2014). Eğitim Örgütlerinde Yetenek Yönetimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 139-156.

Talu, N. (1999). Çoklu Zekâ Kuramı ve Eğitime Yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 15(15).

Temur, T. (2001). *Dinleme Becerisi, Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu* 1-8, Ankara: Nobel Yayınları.

Teknofest (2022). *Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması*. Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Teknofest (2023). *Farklı Öğrenme Stilleri ve Farklı Yetenekler için Özelleştirilmiş Öğrenim Desteği: PAPBİL Mobil, Eğitim Teknolojileri Yarışması.* Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

TDK (Türk Dil Kurumu), (2024). "Fizyolojik" Kelimesinin Tanımı.

Topses, G. (1997). *Eğitim Psikolojisi.* Ankara: Eren Yayıncılık.

Tuzcuoğlu, S. (2000). Benlik ve Mesleki Benlik Kavramlarının Öğrenim Yılları ile İlişkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 12 (12), 267- 280.

WEB, (2015). Fotoğraftan Parmak İzi Elde Edilebilir mi? https://www.ramazanguclu.com.tr/fotograftan-parmak-izi-elde-edilebilir-mi/. (E. T: 08.05.2024).

WEB, (2023). Neden parmak izimiz var? Tek bir teori var! İşte parmak izleri hakkında şaşırtıcı 5 bilgi. https://www.gazetevatan.com/galeri/neden-parmak-izimiz-var-tek-bir-teori-var-iste-parmak-izleri-hakkinda-sasirtici-5-bilgi-2121848/1 (E. T: 08.05.2024).

Uludağ, S. (1996). *Firaset. DİA 13* (S.116-117). Ankara: TDV Yayınları.

Uzunçarşılı, İ. H. (1945). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, Ankara,

Yıldız, S., A., (2012), Aerobik ve Anaerobik Kapasitenin Anlamı Nedir?. *Solunum Dergisi,* İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Spor Hekimliği. 14:(1–8).

Yavanoğlu, U. (2014). Parmak İzinden Yüz Eşkâli Belirleme İçin Yeni Yöntem Ve Sistem Geliştirme. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Yangın, B. (1994), İlkokul Öğretmenlerinin Türkçe Dersindeki Davranışları, Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe.

KAYNAKÇA

Akçay, M., & Çetinkaya, H. H. (2011). *Kampüslerde Uygulanan Yeni Biyometrik Sistemler.* Akademik Bilişim, 11.

Akpolat, F. (2014). Parmak İzinin Fraktal Teorisi. Yüksek Lisans Tezi.Bilecik: Şeyh Edebali Üniversitesi.

Ashbaugh, DA. (1999). Quantitative–Qualitative Friction Ridge Analysis: An İntroduction To Basic And Advanced Ridgeology, *CRC Press*, s.: 87–163.

Ashbaugh, D. R., & Houck, M. M. (2005). Fingerprints And Admissibility: Friction Ridges And Science. *Canadian Journal of Police and Security Services*, 3(2), 69-69.

Cappelli, R., Ferrara, M., Maltoni, D. (2010). Minutia Cylinder-Code: A New Representation And Matching Technique For Fingerprint Recognition. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine Intelligence*, 32(12): 2128

Chen, X., Tian, J. ve Yang, X. (2006). Normalleştirilmiş Bulanık Benzerlik Ölçüsüne Dayalı, Bozuk Parmak İzi Eşleştirme İçin Yeni Bir Algoritma. *Görüntü işleme üzerine IEEE İşlemleri*, 15 (3), 767-776.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (40), 470-502.

Dede, G., Sazlı, M. H. (2010) Biyometrik Sistemlerin Örüntü Tanıma Perspektifinden İncelenmesi ve Ses Tanıma Modülü Similasyonu, EEBM Ulusal Kongresi.

Deng, H., & Huo, Q. (2005). Minutiae Matching Based Fingerprint Verification Using Delaunay Triangulation And Aligned-Edge-Guided Triangle Matching. In Audio-And Video-Based Biometric Person Authentication: 5th International Conference, AVBPA 2005, Hilton Rye Town, NY, USA, July 20-22, 2005. Proceedings 5 (pp. 270-278). Springer Berlin Heidelberg.

Derya, E. (2011). Parmak İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Emniyet Genel Müdürlüğü Yayınları (EGM). (2005). *On Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı.* (Y.N.: 4. S: 80) Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Feng, J., & Jain, A. K. (2011). Fingerprint Reconstruction: From Minutiae To Phase. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine İntelligence*, 33(2), 209-223.

Galton, F. (1892). *Parmak izleri* (No. 57490-57492). Cosimo Klasikleri.

Gupta, A., Buckley, K., & Sutton, R. (2008). Latent Fingermark Pore Area Reproducibility. *Forensic Science International*, 179(2-3), 172-175.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M., (2023). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde Sunulan Bildiri. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Ekim.

Hu, C., Yin, J., Zhu, E., Chen, H., & Li, Y. (2010). Log-Gabor Filtresine Ve Yönlendirme Güvenilirliğine Dayalı Bir Bileşik Parmak İzi Segmentasyonu. 2010 Yılında IEEE Uluslararası Görüntü İşleme Konferansı (s. 3097-3100). IEEE.

Jain, A. K., Chen, Y., & Demirkus, M. (2006). Pores And Ridges: High-Resolution Fingerprint Matching Using Level 3 Features. *IEEE Transactions On Pattern Analysis And Machine İntelligence,* 29(1), 15-27.

Jiang, X., & Yau, WY (2000). Yerel Ve Küresel Yapılara Göre Parmak İzi Ayrıntıları Eşleştirme. Proceedings 15. Uluslararası Örüntü Tanıma Konferansında. ICPR-2000 (Cilt 2, s. 1038-1041). IEEE.

Jandarma Kriminal Daire Başkınlığı, (JKDB). (2009). *Adli Bilimler 1 Kitabı, Parmak İzinin Tarihçesi,* Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Khan, H. N. (2012). Identification From Edgeoscopy And Poroscopy İn The Examination Of Partial.Fingerprints And Their Significance İn Crime İnvestigation. October. http://hdl.handle.net/10603/4284.

Komarinski, P. (2005). Automated Fingerprint Identification Systems (AFIS), Elsevier Academic Press, California, USA, s.: 3-4.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. https://www.mevzuat.gov.tr/.

Lerner, KL., Lerner, BW. (2006). Automated Fingerprint Identification System (AFIS). *World of Forensic Science,* Vol.1: 5-53.

Malik, A. H., Zehra, N., Ahmad, M., Parui, R., & Iyer, P. K. (2020). Advances In Conjugated Polymers For Visualization Of Latent Fingerprints: A Critical Perspective. *New Journal of Chemistry*, 44(45), 19423-19439.

Maltoni, D., Maio, D., Anil, K. Jain, Prabhakar, S., (2003).”Handbook of Fingerprint Recognition”, Spinger *Science+Business Media*, New York, 10-123.

Moses, K.R. (2014). *Automated Fingerprint İdentification System (AFIS).* The Fingerprint Sourcebook.

Peralta D, Galar M, Trıguero I, Hurtado OM, Benıtez JM, Herrera F. (2014). Minutiae Filtering To İmprove Both Efficacy And Efficiency Of Fingerprint Matching Algorithms. *Engineering Applications Of Artificial Intelligence,* 32: 37–53.

Sankaran, A., Jain, A., Vashisth, T., Vatsa, M., & Singh, R. (2017). Adaptive Latent Fingerprint Segmentation Using Feature Selection And Random Decision Forest Classification. *Information Fusion,* 34, 1-15.

Vatsa, M., Singh, R., Noore, A., & Houck, M. M. (2009). Quality-Augmented Fusion Of Level-2 And Level-3 Fingerprint İnformation Using Dsm Theory. *International Journal of Approximate Reasoning*, 50(1), 51-61.

Yalçın, N., & Gürbüz, F. (2015). Biyometrik Güvenlik Sistemlerinin İncelenmesi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi,* 3(2), 398-413.

KAYNAKÇA

Aygün, H. A,. (2009). Yeni İlköğretim Programlarının Uygulanmasıyla Eğitim Teknolojileri Kullanımına ilişkin Öğretmen Görüşleri (İstanbul İli Ümraniye İlçesi Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi.

Eroldoğan, A. Y. (2007). İlköğretim II. Kademe Okullarındaki Branş Öğretmenlerinin, Bazı Değişkenlere Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanma Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Gögen, R., Çıngı, H., İ., Yılmaz, M. (2023). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi Bildiri. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü. Ekim.

KVKK Mevzuat (2016). 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. 3. Madde, 5. Madde, 10. Madde, 11. Madde. (https://www.mevzuat.gov.tr/)

Karacaer, S., & Aygün, M. (2009). Entellektüel Sermayenin Firma Performansi Üzerindeki Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 27(2), 127-140.

Koloğlu, T. F., Kantar, M., & Doğan, M. (2016). *Öğretim Elemanlarının Uzaktan Eğitimde Hazırbulunuşluklarının Önemi*. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 2(1), 52-70.

Teknofest (2022). Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Teknofest (2023). Farklı Öğrenme Stilleri ve Farklı Yetenekler için Özelleştirilmiş Öğrenim Desteği: PAPBİL Mobil, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni.

Şimşek, N. (2002). BİG 16 öğrenme biçemleri envanteri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama, 1(1), 33-47.

URL-1 WEB, (2024) https://www.hosting.com.tr/blog/php-vs-asp-farki-avantaji/ (ET:20.05.2024)

URL-2 WEB, (2024) https://www.papbil.com. (ET:05.07.2024)

URL-3 WEB, (2024) https://mustafaaydin.com/imagine-tomorrow-odul-toreni-duzenlendi/İmagine Tomorow ödül töreni. (ET:20.05.2024).

KAYNAKÇA

Ataman, A. (Ed.), (2009). *Özel gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş (7. Baskı)*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Çelik, Z. (1998). *WPPSI-R Zekâ Testi Ön Uyarlama Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ersoy, Ö., Avcı, N., (2004): *Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekliler*. Şirin, M., R., Kulaksızoğlu A, ve Bilgili A., E., (Ed), I.Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Makaleler Kitabı içinde, (195-210). Çocuk Vakfı Yayınları, Yayın No:64, İstanbul.

Flanagan, D. P., Kaufman, A. S. (2009*). Essentials of WISC-IV Assessment. John Wiley & Sons*: Hoboken, N. J.

Gerrig, R.J., Zimbardo, P.G. (2016). *Psikoloji ve Yaşam. (Gamze Sart, Çev.)* Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara (Orijinal eserin basım tarihi 2010).

Gülgöz, S. ve Kağıtçıbaşı, Ç. (2004). *Intelligence and Intelligence Testing in Turkey*. Sternberg, R. J. (Ed.), International Handbook of Intellegence içinde, (syf. 248- 270). New York: Cambridge University Press

Levent, Faruk (2013). *Üstün Yetenekli Çocukları Anlamak - Üstün Yetenekli Çocuklar Sarmalında Aile, Eğitim Sistemi ve Toplum (2.Baskı)*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Eylem Planı 2013–2017*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü

Öktem, F. (2016). Kısa Zekâ Testleri ve Kaufman Kısa Zekâ Testi (KBIT-2). *Türkiye Klinikleri Psikoloji Özel Dergisi,* 1(1):10-16.

Öktem, F., Erden, G., Gençöz, T., Sezgin, N., Uluç, S. (2016). *Wechsler Çocuklar İçin Zekâ Ölçeği-IV* (WÇZÖ-IV)

Ruf, D. L. (2005). *Losing Our Minds: Gifted Children Left Behind. Scottsdale*: Great Potential Press, Inc.

Sak, U., Bal Sezerel, B., Ayas, B., Tokmak, F., Özdemir, N., Demirel Gürbüz, Ş. ve Öpengin, E. (2016). *Anadolu Sak Zekâ Ölçeği (ASIS) uygulayıcı kitabı*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi ÜYEP Merkezi.

Şahin, H. (2016). *Türkiye'nin Güncel Sosyal Problemlerine Çözüm Projeleri*. İstanbul: Akademik Kitaplar.

Şahin, H. (2017). *Resimleriyle Çocuk /Ergen Değerlendirmede Vaka Örnekleri.* İstanbul: Akademik Kitaplar.

Şirin, A. (2018). Türkiye'de Görsel Sanatlarda Üstün Yetenekli Çocukları Belirlemek İçin Uygulanan Yöntemler Hakkındaki Uzman Görüşleri. *İdil Dergisi*, 7 (47): 851 – 862.

Tarhan, S., Kılıç Ş . (2014). Üstün Yetenekli Bireylerin Tanılanması ve Türkiye'deki Eğitim Modelleri. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi,* 2 (2): 27-43.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM), (2012). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti Ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu*. Yasama Dönemi: 24. Yasama Yılı: 3. Ankara.

KAYNAKÇA

Anastasi, A., & Urbina, S. (1997). Psychological Testing (7th ed.). Prentice Hall.

Akarsu, M. (2004). Eğitimde yeni yaklaşımlar. Eğitim Yayınları.

Akkutay, Ü. (1984). Eğitimde geleneksel ve çağdaş yaklaşımlar. Eğitim Yayınları.

Akyüz, Y. (1982). Türk eğitim tarihi. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ataman, A. (2004). Özel eğitim. Pegem A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(2), 133-151.

Cai, L. A. (2016). Use Of Talent Assessment Tools In Personnel Selection Processes. In Strategic Human Resource Management İn The Public Arena (pp. 29-51). IGI Global.

Cihangiroğlu, B. (2005). Gözenekli Yüzeyler Üzerindeki Parmak İzlerinin Görünür Hale Getirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Chockaian, K., Vayanaperumal, R., & Kanagaraj, B. R. (2013). New Approach For İdentifying Hereditary Relation Using Primary Fingerprint Patterns. The Institution Of Engineering And Technology, 7(5), 423–431.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M., & Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. Sosyolojik Bağlam Dergisi, 4(2), 182-192. https://doi.org/10.52108/2757-5942.4.2.6

Cleveland, C. H., & Willoughby, T. (2022). Measuring Cognitive Skills İn School Settings: Evidence From The Neurocognitive Performance Test. Pearson Assessments.

Cohen, R. J., & Swerdlik, M. E. (2017). Psychological Testing And Assessment: An İntroduction To Tests And Measurement (8th ed.). McGraw-Hill.

Crocker, L., & Algina, J. (1986). Introduction to classical and modern test theory. Holt, Rinehart and Winston.

Cronbach, L. J., & Meehl, P. E. (1955). Construct validity in psychological tests. Psychological Bulletin, 52(4), 281.

Cunningham, J. (2017). Strategic Human Resource Management İn The Public Arena: A Managerial Perspective. Bloomsbury Publishing.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (43), 3-27.

Deniz, M. E., & Erozkan, A. (2016). Psikolojik Danışma Ve Rehberlik. Maya Akademi Yayınları.

Enç, M. (1979). Psikolojik testler ve ölçme yöntemleri. Eğitim Yayınları.

Flanagan, D. P., & Kaufman, A. S. (2009). Essentials Of WISC-IV Assessment. John Wiley & Sons.

Gögen, R., & Çıngı, H. İ., & Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Sivas.

Guion, R. M. (1965). Personnel Testing. McGraw-Hill Book Company.

Guenole, N., Ferrar, J., & Feinzig, S. (2017). The Power Of People: Learn How Successful Organizations Use Workforce Analytics To İmprove Business Performance. Pearson UK.

Güngör, D. (2016). Psikolojide Ölçme Araçlarının Geliştirilmesi Ve Uyarlanması Kılavuzu. Türk Psikoloji Yazıları, 19(38), 104-112.

Hzuinec, C., & Kimbell, A.-M. (2019). Factors That İnfluence Assessment Outcomes. Pearson Assessments.

Karasar, N. (2005). Bilimsel araştırma yöntemi (14. basım). Ankara: Nobel Yayın.

Kaufman, A. S., & Kaufman, N. L. (2004). Kaufman Assessment Battery For Children: Administration And Scoring Manual. AGS Publishing.

Kline, P. (2000). The handbook of psychological testing (2nd ed., pp. 182). London, England: Routledge.

Murphy, K. R., & Davidshofer, C. O. (2017). Psychological Testing: Principles And Applications. Pearson.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory (3rd ed., pp. 200-250). New York, NY: McGraw-Hill.

Rust, J., & Golombok, S. (2009). Modern psychometrics: The science of psychological assessment. New York, NY: Routledge.

Özgüven, İ. E. (2020). Psikolojik Testler. Nobel Yayınları.

Özsoy, S., & Diğerleri. (1991). Türk eğitim sisteminde yenilikler. Eğitim Yayınları.

Sattler, J. M. (2008). Assessment Of Children: Cognitive Applications (5th ed.). Jerome M. Sattler, Publisher, Inc.

Sencer, M., & Sencer, Y. (1978). Toplumsal Araştırmalarda Yöntembilim. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

Thorndike, R. L. (1997). Measurement And Evaluation In Psychology And Education. Prentice Hall.

Türk Dil Kurumu, [TDK]. (2023). Yetenek, Güncel Türkçe sözlük. (E. T: 18.05.2021) https://sozluk.gov.tr/

KAYNAKÇA

Adler, A. (2000). *Çocuk Eğitimi* (Çev. Kamuran Şipal). İstanbul: Cem Yayınevi.

Akaroğlu, Gülriz, Dağ, N., Besrek, S., Selvi, M. Ve Altıparmak, Ş. (2019, Ekim), "Ebeveyn Çocuk İletişiminde Oyunun Rolü", Karatay Sosyal Araştırmalar Dergisi, S 3: 208-228.

Barcus, F. E. (1959). Communications Content: Analysis of the Research, 1900-1958, Unpublished doctor's dissertation, University of Illinois.

Berelson, B. (1952) Content Analysis in Communication Research, Free Press, Glencoe.

Cartwright, D. P. (1953) Analysis of Qualitative Material, L. Festinger and D. Katz (eds), Research Methods in the Behavioral Sciences , Holt, Rinehart and Winston, New York, pp. 421-470.

Çağdaş, A. (2002). *Anne-Baba Çocuk İletişimi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Dunn R, Dunn K (1992). Teaching Elemantary Students Through Their Individual Learning Styles: Practical Approach For Grades 3-6, Massachusetts, Allyn And Bacon

Gardner, H. (2016). *Zihin Çerçeveleri Çoklu Zeka Kuramı*, İstanbul: Alfa Yayınları

Gardner, H. (2019). *Eğitilmemiş Zihin Çocuklar,* Alfa Bilim.

Güçlü, S. (2016). Çocukluk ve Çocukluğun Sosyolojisi Bağlamında Çocuk Hakları. Sosyoloji Dergisi Armağan Dergisi, 1-22.

Heywood, C. (2003). *Baba Bana Top At.* (Çev. Esin Hoşsucu),Kitap Yayınevi.

Kaya, N. (2018). *İyi Aile Yoktur,* İthaki Yayınları: İstanbul.

Krippendorff, K. (1980). Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills.

Onur, B. (2005). *Türkiye'de Çocukluğun Tarihi*. Ankara: İmge Kitabevi.

Öngider, N., "Anne Baba İle Okul Öncesi Çocuk Arasındaki İlişki", Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar, V/4 (2013), S. 420-440.

Piaget, J.(2000). Çocukta Zihinsel Gelişim (Çev. Hüseyin Portakal), İstanbul: Cem Yayınevi.

Postman, N. (1995). Çocukluğun Yokoluşu (K. İnal, Çev.). İmge Kitabevi Yayınları.

Punch, K. (2016). Sosyal Araştırmalara Giriş, Dursun Bayrak, Bader Arslan &Zeynep Akyüz (Çev.), Siyasal Kitabevi.

Sennett, R. (2011). Karakter Aşınması, 5.Baskı, Barış Yıldırım (Çev.), Ayrıntı Yayınları

Yağmurlu, B. ve Yavuz, M. (2012). "Ana Babalığın Görünmeyen Yönleri: Bilişler", *Ana Babalık: Kuram ve Araştırma*, M. Sayıl ve B. Yağmurlu (drl.), Koç Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Yurdakul, I., Dönmez, O., Yaman, F., Odabaşı, H. (2013). "Dijital Ebeveynlik ve Değişen Roller", *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(4), 883-896.

KAYNAKÇA

Ackerman, P. L. (1996). A Theory of Adult Intellectual Development: Process, Personality, Interests, and Knowledge. *Intelligence*, 22(2), 227-257.

Adedeji, I. A., John, C., Okolo, S. N., Ebonyi, A. O., Abdu, H. ve Bashir, M. F. (2017). Malnutrition and the Intelligence Quotient of Primary School Pupils in Jos, Nigeria. *British Journal of Medicine & Medical Research,* 21(2): 1-13.

Allik, J. ve Realo, A. (1997). Intelligence, Academic Abilities, and Personality. *Personality and individual differences*, 23(5), 809-814.

Anglim, J., Dunlop, P. D., Wee, S., Horwood, S., Wood, J. K. ve Marty, A. (2022). Personality and Intelligence: A Meta-Analysis. *Psychological Bulletin*, 148(5-6), 301-336.

Araujo Filho W.D. ve Silva F. M. (2020). Intelligence, Talent and Genius. *International Journal of Research -Granthaalayah*, 8(7), 313-317. https://doi.org/10.29121/granthaalayah.v8.i7.2020.442

Binet, A. ve Simon, T. (1916). Application of the New Methods to the Diagnosis of the Intellectual Level Among Normal and Subnormal Children in Institutions and in the Primary Schools. İçinde H. H. Goddard (Editör), *The Development of Intelligence in Children* (the Binet-Simon Scale). Williams & Wilkins https://doi.org/10.1037/11069-000.

Birch, H. G. (1972). Malnutrition, Learning, and Intelligence. *American Journal of Public Health*, *62*(6), 773-784..

Bourdieu, P. (2011). The Forms of Capital. (1986). *Cultural Theory: An Anthology*, 1(81-97), 949.

Cattell, R. B. (1963). Theory of Fluid and Crystallized Intelligence: A Critical Experiment. *Journal of Educational Psychology,* 54, 1-22.

Chamorro-Premuzic, T. ve Furnham, A. (2003). Personality Predicts Academic Performance: Evidence from Two Longitudinal University Samples. *Journal of Research in Personality*, 37(4), 319-338.

Cüceloğlu, D. (2004). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitap Evi.

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An investigation of the relationship between fingerprints and anaerobic powers of sports sciences students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi, 4*(2), 182-192.

Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K. ve Ferguson, J. (2004). The Relationship between Personality, Approach to Learning and Academic Performance. *Personality and Individual Differences*, 36(8), 1907-1920.

Eysenck, H. J., (1994). Personality and Intelligence: Psychometric and Experimental Approaches. İçinde R. J. Sternberg ve P. Ruzgis (Editörler), *Personality and Intelliyence* (ss. 3- 31), New York: Cambridge University Press.

Furnham, A., Forde, L. ve Cotter, T. (1998). Personality and Intelligence. *Personality and Individual Differences*, 24(2), 187-192.

Gagné, F. (1985). Giftedness and Talent: Reexamining a Reexamination of the Definitions. *Gifted Child Quarterly*, 29(3), 103-112.

Gardner, H. (2011). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.

Gardner, H. ve Hatch, T. (1989). Educational Implications of the Theory of Multiple Intelligences. *Educational Researcher*, 18(8), 4-10.

Gardner, M. K. (2011). Theories of Intelligence. İçinde M. A. Bray ve T. J. Kehle (Editörler), *The Oxford Handbook of School Psychology* (ss. 79–100). Oford: Oxford University Press.

Gün Çıngı, T. (2023). Access Opportunities of Earthquake Victims to Distance Education during the Covid-19 Pandemic. *İstanbul University Journal of Sociology*, *43*(1), 155-166.

Kernberg, O. F. (2016). What is Personality?. *Journal of Personality Disorders*, 30(2), 145-156.

Lohman, D. F. (1993). Teaching and Testing to Develop Fluid Abilities. *Educational Researcher*, 22(7), 12-23.

Lohman, D. F. ve Nicpon, M. F. (2023). Ability Testing & Talent Identification. İçinde S. L. Hunsaker (Editör), *Identification* of Students for Gifted and Talented Services: Theory into Practice. (ss. 287-335). London: Routledge.

McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1987). Validation of the Five-Factor Model of Personality Across Instruments and Observers. *Journal of Personality and Social Psychology*, *52*(1), 81-90.

McCrae, R. R. ve Costa, P. T. (1991). The NEO Personality Inventory: Using the Five-Factor Model in Counseling. *Journal of Counseling ve Development*, 69(4), 367–372.

McGrew, K. S. (2009). CHC Theory and the Human Cognitive Abilities Project: Standing on the Shoulders Ofthe Giants Of Psychometric İntelligence Research. Intelligence, 37(1), 1-10.

Piaget, J. (1999). *The psychology of Intelligence*. London: Routledge.

Simonton, D. K. (2000). Creativity: Cognitive, Personal, Developmental, and Social Aspects. *American Psychologist*, 55(1), 151-158.

Simonton, D. K. (2008). Scientific Talent, Training, and Performance: Intellect, Personality, and Genetic Endowment. *Review of General Psychology*, 12(1), 28-46.

Snow, R. E. (1980). Aptitude and Achievement. *New Directions for Testing and Measurement,* 5, 39-59.

Spearman, C. (1904). 'General Intelligence,' Objectively Determined and Measured. *American Journal of Psychology,* 15(2), 201-292. http://www.jstor.org/stable/1412107.

Sternberg, R. J. (1985). Beyond IQ: A Triarchic Theory of Human Intelligence. New York: Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (1997). The Concept of Intelligence and Its Role in Lifelong Learning and Success. *American Psychologist,* 52(10), 1030- 1037.

Sternberg, R. J. (2000). The Theory of Successful Intelligence. *Gifted Education International*, 15(1), 4-21.

Wagner, R. K. ve Sternberg, R. J. (1984). Alternative Conceptions of Intelligence and Their Implications for Education. *Review of Educational Research*, 54(2), 179-223.

KAYNAKÇA

Arı, R. ve Saban, A. (2000). *Sınıf Yönetimi*. Konya: Mikro Dizgi.

Armstrong, T. (2000). *Multiple Intelligences in the Classroom*. Virginia: ASCD.

Aykaç, N. (2005). *Öğrenme ve Öğretme Sürecinde Aktif Öğretim Yöntemleri.* Ankara: Natürel Yayın.

Bacanlı, H. (2000). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Başaran, I. (2004). Etkili Öğrenme ve Çoklu Zekâ Kuramı: Bir inceleme. *Ege Eğitim Dergisi*, 5(1), 7-15.

Başbay, A. (2000). Çoklu Zekâ Kuramına Göre Eğitim Programları ve Sınıf İçi Etkinliklerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bektaş, M. (2007). Hayat Bilgisi Dersinde Ailelerin Çoklu Zekâ Kuramı Hakkında Bilgilendirilme Biçimlerinin ve Öğrencilerin Farklı Baskın Zekâ Gruplarında Yer Almalarının Proje Başarıları ve Tutumlarına Etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bellanca, J. (1997). *Active Learning Handbook for Multiple Intelligence Classrooms*. USA: IRI/ Skylight Training and Publishing Inc.

Bümen, N. T. (2004). *Okulda Çoklu Zekâ Kuramı*. Ankara: PagemA Yayın.

Canoğlu, İ. (2004). Eğitim Teknolojilerinden Yararlanarak Çoklu Zekânın Öğretimde Kullanımı Üzerine bir Uygulama. *The Turkish Online Journal of Educational Technology- JOJET*, 3(4), 102-109.

Coşkungönüllü, R. (1998). Çoklu Zekâ Kuramı'nın 5. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Erişisine Etkisi. *Eğitim'97–98 Dergisi,* 1(1), 26-30.

Demirel, Ö. (2002). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Gardner, H. (1993). *Multiple Intelligences: The Theory in Practice*. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). *Çoklu Zekâ: Görüşmeler ve Makaleler*. (Çev. M. Tüzel). İstanbul: Enka Okulları BZD Yayıncılık.

Gögen, R., Çıngı, H. İ., ve Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi bir Yaklaşım: Papbil Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi (ss. 271-284). Sivas: 26-29 Ekim 2023.

İzci, E., Kara, A. ve Dalaman, F. (2007). Dershane Öğrencilerinin Çoklu Zekâ Kuramı Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21), 1-14.

Kılıç, Ç. (2002). Çoklu Zekâ Kuramının Amerikan Okullarındaki Uygulamaları Üzerine bir Çalışma (Sumit Projesi). *Eurasian Journal of Educational Research*, 8, 165-174.

Kornhaber, M. L. ve Krechevsky, M. (1995). Expanding Definitions of Teaching and Learning: Notes from the MI Underground. İçinde P. Cookson ve B. Schneider (Editör), *Transforming Schools* (s. 181-208). New York, NY: Garland.

Küçükahmet, L. (2006). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Nobel Yayın.

Özden, Y. (2008). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.

Razon, N. (1997). *Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim*. İstanbul: ÇYDD Yayınları 1.

Saban, A. (2002). *Çoklu Zekâ Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.

Saban, A. (2010). *Çoklu Zekâ Kuramı ve Türk Eğitim Sistemine Yansıması*. Ankara: Nobel Yayın.

Selçuk, Z., Kayılı. H. ve Okut, L. (2004). *Çoklu Zekâ Uygulamaları.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Upshur, C. (1991). Mothers' and Fathers' Ratings of the Benefits of Early İntervention Services. *Journal of Early Intervention*, 15, 345-357.

Uysal, E. ve Eryılmaz, A. (2006). Yedinci ve Onuncu Sınıf Öğrencilerinin Kendini Değerlendirmesiyle Bulunan Çoklu Zekâ Boyutları Üzerine Bir Çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 230-239.

Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Bilim Yayınları.

Vural, B. (2004). *Öğrenci Merkezli Eğitim ve Çoklu Zekâ*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Wilson, L. O. (2002). What's the Big Attraction? Why Teachers are Drawn to Using Multiple Intelligence Theory in their Classrooms, http://www.newhorizons.org/strategies/environmental/wilson2.htm, (E. T.:15.05.2024).

Yavuz, K. E. (2001). *Eğitim ve Öğretimde Çoklu Zekâ Kuramı ve Uygulamaları*. Ankara: Özel Ceceli Okulları Yayınları.

Yavuz, K. E. (2003). *Öğrenen ve Gelişen Eğitimciler için Çoklu Zekâ Teorisi Uygulama Rehberi.* Ankara: Ceceli Yayınları.

KAYNAKÇA

Alegre, A., Pérez-Escoda, N., ve López-Cassá, E. (2019). The Relationship Between Trait Emotional Intelligence and Personality. Is Trait EI Really Anchored Within the Big Five, Big Two and Big One Frameworks?. *Frontiers in psychology*, *10*, 866. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00866

Armstrong, T. (2009). Multiple İntelligences in the Classroom (3rd ed.). Association for Supervision & Curriculum Development.

Brown, P. (2019). Aesthetic intelligence: How to boost it and use it in business and beyond. HarperCollins.

Balkıs, M. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Kişilik Tipleri İle Öğrenim. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(16), 26-38.

Brackett, M. A., ve Mayer, J. D. (2003). Convergent, Discriminant, And Incremental Validity Of Competing Measures Of Emotional Intelligence. Personality and Social Psychology Bulletin, 29(9), 1147-1158. https://doi.org/10.1177/0146167203254596

Brackett, M. A., ve Katulak, N. A. (2007). Emotional Intelligence In The Classroom: Skill-Based Training For Teachers And Students. In J. Ciarrochi, J. P. Forgas, ve J. D. Mayer (Eds.), Emotional Intelligence in Everyday Life: A Scientific Inquiry (pp. 255-273). Psychology Press.

Brackett, M. A., Rivers, S. E., ve Salovey, P. (2011). Emotional Intelligence: Implications For Personal, Social, Academic, And Workplace Success. Social and Personality Psychology Compass, 5(1), 88-103. https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2010.00334.x

Ciarrochi, J. V., Chan, A. Y. C., ve Caputi, P. (2001). A Critical Evaluation of the Emotional Intelligence Construct. Personality and Individual Differences, 28(3), 539-561.

Catts, H. W., ve Kamhi, A. G. (Eds.). (2005). The Connections Between Language and Reading Disabilities. Psychology Press.

Chamorro-Premuzic, T., ve Furnham, A. (2003). Personality Predicts Academic Performance: Evidence From Two Longitudinal University Samples. Journal of Research in Personality, 37(4), 319–338.

Clark, I. N., Baker, F. A., ve Taylor, N. F. (2016). The Modulating Effects of Music Listening on Health-Related Exercise and Physical Activity in Adults: A Systematic Review and Narrative Synthesis. Nordic Journal of Music Therapy, 25(1), 76-104.

Coenen, J., Golsteyn, B. H., Stolp, T., ve Tempelaar, D. (2021). Personality Traits and Academic Performance: Correcting Self-Assessed Traits With Vignettes. Plos one, 16(3), e0248629.

Conte, J. M. (2005). A Review and Critique of Emotional Intelligence Measures. Journal of organizational behavior, 26(4), 433-440.

Costa, P. T., Jr., ve McCrae, R. R. (1992). Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five-Factor Inventory (NEO-FFI) professional manual. Psychological Assessment Resources.

Davis, M. H. (1983). Measuring İndividual Differences in Empathy: Evidence For A Multidimensional Approach. Journal of Personality and Social Psychology, 44(1), 113-126. https://doi.org/10.1037/0022-3514.44.1.113

Dehaene, S. (2011). The Number Sense: How the Mind Creates Mathematics (Revised and Updated Edition). Oxford University Press.

Duff, A., Boyle, E., Dunleavy, K., ve Ferguson, J. (2004). The Relationship Between Personality, Approach to Learning and Academic Performance. Personality and individual differences, 36(8), 1907-1920.

Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., et al. (1997). Promoting Social and Emotional Learning: Guidelines For Educators. ASCD.

Elkind, D. (2006). The Hurried Child: Growing Up Too Fast Too Soon. Da Capo Lifelong Books.

Extremera, N., ve Fernandez-Berrocal, P. (2005). Perceived Emotional İntelligence and Life Satisfaction: Predictive and İncremental Validity Using the Trait Meta-Mood Scale. Personality and Individual Differences, 39(5), 937–948.

Fitness, J., ve Curtis, M. (2005). Emotional intelligence and the Trait Meta-Mood Scale: Relationships With Empathy, Attributional Complexity, Self-Control, and Responses to İnterpersonal Conflict. Sensoria: A Journal of Mind, Brain & Culture, 1(1), 50-62.

Forgeard, M., Winner, E., Norton, A., ve Schlaug, G. (2008). Practicing A Musical Instrument In Childhood is Associated with Enhanced Verbal Ability and Nonverbal Reasoning. PLoS ONE, 3(10), e3566.

Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. New York: Basic Books.

Gardner, H. (1999). Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century. Basic Books.

Goldberg, L. R. (1990). An Alternative "Description of Personality": The Big-Five Factor Structure. Journal of Personality and Social Psychology, 59(6), 1216-1229.

Goleman, D. (1995). Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ. Bantam Books.

Gross, J. J. (1998). The Emerging Field of Emotion Regulation: An İntegrative Review. Review of General Psychology, 2(3), 271-299. https://doi.org/10.1037/1089-2680.2.3.271

Hegarty, M., Montello, D. R., Richardson, A. E., Ishikawa, T., ve Lovelace, K. (2006). Spatial Abilities at Different Scales: Individual Differences in Aptitude-Test Performance and Spatial-Layout Learning. Intelligence, 34(2), 151–176.

Hillman, C. H., Erickson, K. I., ve Kramer, A. F. (2008). Be Smart, Exercise Your Heart: Exercise Effects on Brain and Cognition. Nature Reviews Neuroscience, 9(1), 58–65.

Kim, K. R., ve Seo, E. H. (2015). The Relationship Between Procrastination and Academic Performance: A Meta-Analysis. Personality and Individual Differences, 82, 26–33. https://doi.org/10.1016/j.paid.2015.02.038

Kwon, J., Lee, M., ve Kim, H.-R. (2015). Does a Creative Designer Necessarily Translate into the Creative Design of a Product? Exploring Factors Facilitating the Creativity of a New Product. Creativity and Innovation Management, 24. https://doi.org/10.1111/caim.12103

Komarraju, M., Karau, S. J., Schmeck, R. R., ve Avdic, A. (2011). The Big Five Personality Traits, Learning Styles, and Academic Achievement. Personality and Individual Differences, 51(4), 472–477.

Li, H., Zhang, J., ve Ding, G. (2021). Reading Across Writing Systems: A Meta-Analysis of the Neural Correlates For First and Second Language Reading. Bilingualism: Language and Cognition, 24(3), 537–548. doi:10.1017/S136672892000070X

Mayer, J. D., Caruso, D. R., ve Salovey, P. (2008). Emotional İntelligence: New Ability or Eclectic Traits? American Psychologist, 63(6), 503–517.

Mayer, J. D., ve Salovey, P. (1997). What is Emotional Intelligence? In P. SALOVEY & D. J. SLUYTER (Eds.), Emotional Development and Emotional Intelligence: Educational Implications (pp. 3-34). New York: Basic Books.

Newcombe, N. S., ve Shipley, T. F. (2014). Thinking about spatial thinking: New Typology, New Assessments. In Studying Visual And Spatial Reasoning For Design Creativity (pp. 179-192). Dordrecht: Springer Netherlands.

Petrides, K. V., ve Furnham, A. (2001). Trait Emotional İntelligence: Psychometric İnvestigation with Reference to Established Trait Taxonomies. European Journal of Personality, 15(6), 425-448. https://doi.org/10.1002/per.416

Poropat, A. E. (2009). A Meta-Analysis of the Five-Factor Model of Personality and Academic Performance. Psychological bulletin, 135(2), 322.

Reed, J. A., Einstein, G., Hahn, E., Hooker, S. P., Gross, V. P., ve Kravitz, J. (2010). Examining the Impact of Integrating Physical Activity on Fluid Intelligence and Academic Performance in An Elementary School Setting: A Preliminary İnvestigation. Journal of Physical Activity and Health, 7(3), 343-351.

Robinson, O. C., Noftle, E. E., Guo, J., Asadi, S., ve Zhang, X. (2015). Goals and Plans For Big Five Personality Trait Change in Young Adults. Journal of Research in Personality, 59, 31-43.

Mayer, J. D. (2004). What is Emotional Intelligence? UNH Personality Lab, 8. https://scholars.unh.edu/personality_lab/8

Mayer, J. D., Roberts, R. D., ve Barsade, S. G. (2008). Human Abilities: Emotional Intelligence. Annual Review of Psychology, 59, 507-536. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.59.103006.093646

Michaelides, M. P., ve Durkee, P. (2021, November). Self-Regulation Versus Self-Discipline İn Predicting Achievement: A Replication Study with Secondary Data. In Frontiers in education (Vol. 6, p. 724711). Frontiers Media SA.

Sığrı, Ü., ve Gürbüz, S. (2011). Akademik Başarı ve Kişilik İlişkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Savunma Bilimleri Dergisi, 10(1), 30-48.

Schellenberg, E. G. (2006). Long-Term Positive Associations Between Music Lessons and IQ. Journal of Educational Psychology, 98(2), 457–468.

Snowling, M. J., ve Hulme, C. (2011). Evidence-Based Interventions for Reading and Language Difficulties: Creating a Virtuous Circle. John Wiley & Sons.

Smith, M. M., Sherry, S. B., Vidovic, V., Saklofske, D. H., Stoeber, J., ve Benoit, A. (2019). Perfectionism and the Five-Factor Model of Personality: A Meta-Analytic Review. Personality and Social Psychology Review.

Snyder, C. R. (2009). The Psychology of Hope: You Can Get There from Here. Free Press.

Snyder, S. (1997). Developing Musical İntelligence: Why and How. Early Childhood Education Journal, 24(3), 165-171.

Stanovich, K. E. (1986). Matthew Effects in Reading: Some Consequences of İndividual Differences in The Acquisition of Literacy. Reading Research Quarterly, 21(4), 360–407.

Sternberg, R. J. (2000). Handbook of Intelligence. Cambridge University Press.

Sternberg, R. J. (2003). Wisdom, Intelligence, and Creativity Synthesized. Cambridge University Press.

Tomporowski, P. D., Davis, C. L., Miller, P. H., ve Naglieri, J. A. (2008). Exercise and Children's İntelligence, Cognition, and Academic Achievement. Educational Psychology Review, 20, 111-131.

Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.

Young, C. J., Levine, S. C., ve Mix, K. S. (2018). The Connection Between Spatial and Mathematical Ability Across Development. Frontiers in Psychology, 9, 358219.

Wentzel, K. R. (2009). Students' Relationships with Teachers as Motivational Contexts. Handbook of Motivation at School, 301.

KAYNAKÇA

Ahmadi, A., & Barabadi, E. (2014). Examining Iranian EFL Learners' Knowledge Of Grammar Through A Computerized Dynamic Test. *Issues in Language Teaching*, *3*(2), 183-161.

Akula, S. M., & Akula, S. M. (2019). What Is Intelligence?. *Essays on Life, Science and Society: The World through the Eyes of a Life Scientist*, 59-63. https://doi.org/10.1007/978-3-030-28775-7_9

Ali, S., Abuhmed, T., El-Sappagh, S., Muhammad, K., Alonso-Moral, J. M., Confalonieri, R., ... & Herrera, F. (2023). Explainable Artificial Intelligence (XAI): What we know and what is left to attain Trustworthy Artificial Intelligence. *Information fusion*, *99*, 101805. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2023.101805

Asma, S. U., Arifin, M. Z., & Hariono, T. (2018). Sistem Pakar Pengenalan Bakat Dan Minat Anak Dengan Metode Forward Chaining. *Saıntekbu*, *10*(1), 10-18. https://doi.org/10.32764/saintekbu.v10i1.158

Attewell, P. (1990). What is skill?. *Work and occupations*, *17*(4), 422-448. https://doi.org/10.1177/073088849001700400

Branco, L. D., Cotrena, C., Shansis, F. M., & Fonseca, R. P. (2021). Cognitive Abilities Underlying Performance On The Modified Card Sorting Test: Novel And Traditional Scores. *Applied Neuropsychology: Adult*, *28*(5), 544-555. https://doi.org/10.1080/23279095.2019.1663522

Cai, B., Sheng, C., Gao, C., Liu, Y., Shi, M., Liu, Z., ... & Liu, G. (2021). Artificial İntelligence Enhanced Reliability Assessment Methodology With Small Samples. *IEEE Transactions On Neural Networks And Learning Systems*, *34*(9), 6578-6590. https://doi.org/10.1109/TNNLS.2021.3128514

Callagher, L. J., Smith, P., & Ruscoe, S. (2015). Government Roles In Venture Capital Development: A Review Of Current Literature. *Journal of Entrepreneurship and Public Policy*, *4*(3), 367-391. https://doi.org/10.1108/JEPP-08-2014-0032

Camarao, M. K. G. (2024). Traditional and Nontraditional Family Structures: Influence on Students' Academic Ability, Achievement, and Readiness. *Journal of Health Research and Society*, *3*(1), 16-25. https://doi.org/10.34002/jhrs.v3i0.88

Campbell, T. (2015). Stereotyped At Seven? Biases İn Teacher Judgement Of Pupils' Ability And Attainment. *Journal of Social Policy*, *44*(3), 517-547. https://doi.org/10.1017/S0047279415000227

Carlsen, C. H., & Rocca, L. (2021). Language Test Misuse. *Language Assessment Quarterly*, *18*(5), 477-491. https://doi.org/10.1080/15434303.2021.1947288

Chankowski, S. (2023). Czym Jest İnteres Skoro Go Nie Ma? Heglowska Dialektyka İnteresu Bezinteresowności. *Civitas. Studia Z Filozofii Polityki*, *31*(2), 177–211. https://doi.org/10.35757/CIV.2022.31.07

Chen, X., Listman, J. B., Slack, F. J., Gelernter, J., & Zhao, H. (2012). Biases And Errors On Allele Frequency Estimation And Disease Association Tests Of Next-Generation Sequencing Of Pooled Samples. *Genetic Epidemiology*, *36*(6), 549-560. https://doi.org/10.1002/gepi.21648

Cucina, J. M., & Howardson, G. N. (2017). Woodcock-Johnson-III, Kaufman Adolescent and Adult Intelligence Test (KAIT), Kaufman Assessment Battery for Children (KABC), and Differential Ability Scales (DAS) Support Carroll But Not Cattell-Horn. *Psychological Assessment, 29*(8), 1001–1015. https://doi.org/10.1037/pas0000389

Davies, N. M. (2023). Adapting Artificial İntelligence İnto The Evolution Of Pharmaceutical Sciences And Publishing: Technological Darwinism. *Journal of Pharmacy & Pharmaceutical Sciences*, *26*, 11349. https://doi.org/10.3389/jpps.2023.11349

Deaux, K., & Emswiller, T. (1974). Explanations Of Successful Performance On Sex-Linked Tasks: What İs Skill For The Male is Luck For The Female. *Journal Of Personality And Social Psychology*, *29*(1), 80. https://doi.org/10.1037/H0035733

Dorner, F. E., Sühr, T., Samadi, S., & Kelava, A. (2023). Do Personality Tests Generalize To Large Language Models?. https://doi.org/10.48550/arXiv.2311.05297

Eack, S. M., Pogue-Geile, M. F., Greeno, C. G., & Keshavan, M. S. (2009). Evidence Of Factorial Variance Of The Mayer–Salovey–Caruso Emotional Intelligence Test Across Schizophrenia And Normative Samples. *Schizophrenia research*, *114*(1-3), 105-109. https://doi.org/10.1016/j.schres.2009.05.011

Elliott, G., Komunjer, I., & Timmermann, A. (2008). Biases İn Macroeconomic Forecasts: Irrationality Or Asymmetric Loss?. *Journal of the European Economic Association*, *6*(1), 122-157. https://doi.org/10.1162/JEEA.2008.6.1.122

Fiori, M., Antonietti, J. P., Mikolajczak, M., Luminet, O., Hansenne, M., & Rossier, J. (2014). What is The Ability Emotional İntelligence Test (MSCEIT) Good For? An Evaluation Using İtem Response Theory. *Plos One*, *9*(6), e98827. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0098827.

Flynn, J. R. (1998). Israeli Military IQ Tests: Gender Differences Small; IQ Gains Large. *Journal Of Biosocial Science*, *30*(4), 541-553. https://doi.org/10.1017/S0021932098005410

Gögen, R., & Çıngı, H. İ., & Yılmaz, M. (2023, Ekim). Bireyi Tanıma Tekniğinde Yenilikçi Bir Yaklaşım: PAPBİL Programı. 16. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulan bildiri. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitimin Felsefi Sosyal ve Tarihi Temelleri Bölümü, Sivas.

Garobbio, S., Pilz, K. S., Kunchulia, M., & Herzog, M. H. (2023). No Common Factor Underlying Decline Of Visual Abilities İn Mild Cognitive İmpairment. *Experimental Aging Research*, *49*(3), 183-200. https://doi.org/10.1080/0361073X.2022.2094660

Geary, D. C., Hamson, C. O., & Hoard, M. K. (2000). Numerical And Arithmetical Cognition: A Longitudinal Study Of Process And Concept Deficits İn Children With Learning Disability. *Journal of experimental child psychology*, *77*(3), 236-263. https://doi.org/10.1006/jecp.2000.2561

Gill, P., & Phythian, M. (2016). What is Intelligence Studies?. *The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs*, *18*(1), 5-19. https://doi.org/10.1080/23800992.2016.1150679

Girardeau, F. L. (1969). ISSUE AT POINT: What Is Intelligence?. *Mental Retardation*, *7*(1), 56.

Giraudo, M., Schuy, C., Weber, U., Rovituso, M., Santin, G., Norbury, J. W., ... & Tessa, C. L. (2018). Accelerator-Based Tests Of Shielding Effectiveness Of Different Materials And Multilayers Using High-Energy Light And Heavy İons. *Radiation Research*, *190*(5), 526-537. https://doi.org/10.1667/RR15111.1

Goldstein, G., Minshew, N. J., & Siegel, D. J. (1994). Age Differences In Academic Achievement In High-Functioning Autistic İndividuals. *Journal Of Clinical And Experimental Neuropsychology*, *16*(5), 671-680. https://doi.org/10.1080/01688639408402680

Gray-Fow, B. (2012). *Discovering And Developing Talent In Schools: An İnclusive Approach*. David Fulton Publishers. https://doi.org/10.4324/9780203963227-6

Grisham, J. R., Anderson, T. M., Poulton, R., Moffitt, T. E., & Andrews, G. (2009). Childhood neuropsychological deficits associated with adult obsessive–compulsive disorder. *British Journal of Psychiatry*, *195*(2), 138–141. https://doi.org/10.1192/bjp.bp.108.056812

Hallit, S., Azzi, V., Schutte, N., Fekih-Romdhane, F., & Obeid, S. (2023). Validation of the Arabic version of the Assessing Emotions Scale measuring emotional intelligence in a Lebanese sample. *International Journal of Psychology*, *58*(3), 247-257. https://doi.org/10.1002/ijop.12894

Han, Y. (2023). Evolution of mediated memory in the digital age: tracing its path from the 1950s to 2010s. *Humanities and Social Sciences Communications*, *10*(1), 1-10. https://doi.org/10.1057/s41599-023-02129-4

Holland Michel, A. (2020). The Black Box, Unlocked: Predictability And Understandability In Military AI. *United Nations Institute for Disarmament Research.* https://doi.org/10.37559/SecTec/20/AI1.

Jacob, B. A. (2001). Getting Tough? The Impact Of High School Graduation Exams. *Educational Evaluation And Policy Analysis*, *23*(2), 99-121. https://doi.org/10.3102/01623737023002O9

Kaups, K. L. (2016). Competence Not Age Determines Ability To Practice: Ethical Considerations About Sensorimotor Agility, Dexterity, And Cognitive Capacity. *AMA Journal of Ethics*, *18*(10), 1017-1024. https://doi.org/10.1001/journalofethics.2016.18.10.pfor1-1610.

Kaur, J., Egladyous, A., Valdivia, C., Daniel, A. G., Krishna, S., Aabedi, A. A., ... & Hervey-Jumper, S. L. (2022). Neuro-Oncology Patients As Human Research Subjects: Ethical Considerations For Cognitive And Behavioral Testing For Research Purposes. *Cancers*, *14*(3), 692. https://doi.org/10.3390/cancers14030692

King, H. A. (1954). A Study Of The Relationship Of Music Reading And IQ Scores. *Journal of Research in Music Education*, *2*(1), 35-37. https://doi.org/10.2307/3343733

Kong, L., Wang, S., Gao, H., Wang, P., Lin, H., Bai, L., & Jin, H. (2012). Better Processing Of Dynamic İnformation In Badminton Player With Higher Action Anticipatory Skill. *J. Sports Res*, *26*, 105-109.

Kyriakides, L., Georgiou, M. P., Creemers, B. P., Panayiotou, A., & Reynolds, D. (2018). The Impact Of National Educational Policies On Student Achievement: A European Study. *School Effectiveness and School Improvement*, *29*(2), 171-203. https://doi.org/10.1080/09243453.2017.1398761

Lafer, G. (2004). What is 'Skill'? Training For Discipline In The Low-Wage Labour Market. *The Skills That Matter. London: Palgrave Macmillan*.

Li, F. (2021). Testing for the Diffusion Matrix in a Continuous-Time Markov Process Model with Applications to the Term Structure of Interest Rates. *Journal of Financial Econometrics*, *19*(5), 789-822. https://doi.org/10.1093/jjfinec/nbz026

Love, C. S. (2023). "Just the Facts Ma'am": Moral And Ethical Considerations For Artificial Intelligence In Medicine And Its Potential To Impact Patient Autonomy And Hope. *The Linacre Quarterly*, *90*(4), 375-394.

McNeish, D., & Dumas, D. G. (2019). Scoring Repeated Standardized Tests To Estimate Capacity, Not Just Current Ability. *Policy Insights from the Behavioral and Brain Sciences*, *6*(2), 218-224. https://doi.org/10.1177/23727322198625

Malekzadeh, R., & Hadavi, F. (2018). Identifying Factors Perceived To Influence The Talent İdentification In Iranian Futsal Players. *International Journal of Sport Studies for Health*, *1*(2). https://doi.org/10.5812/INTJSSH.69865

Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2003). Measuring Emotional Intelligence with the MSCEIT V2. 0. *Emotion*, *3*(1), 97. https://doi.org/10.1037/1528-3542.3.1.97

Minshew, N. J., Goldstein, G., Taylor, H. G., & Siegel, D. J. (1994). Academic Achievement In High Functioning Autistic Individuals. *Journal Of Clinical And Experimental Neuropsychology*, *16*(2), 261-270. https://doi.org/10.1080/01688639408402637

Mofield, E. L., & Parker Peters, M. (2022). Understanding The İnterplay Of Psychosocial Competencies In Talent Development: Typologies And Differences For Gifted Students. *Roeper Review*, *44*(3), 144-156. https://doi.org/10.1080/02783193.2022.2071368

Molina-Recalde, A. P., Marakala, V., Bhattacharya, S., & Mukherjee, S. (2022). Involvement of Cultural Competence And Ethical Consıderatıons In Pharmacogenomıc Testıng In Community Pharmacy. *Journal Of Pharmaceutical Negative Results*, 1440-1446. https://doi.org/10.47750/pnr.2022.13.S01.172

Montastruc, J. L., Benevent, J., Montastruc, F., Bagheri, H., Despas, F., Lapeyre-Mestre, M., & Sommet, A. (2019). What is Pharmacoepidemiology? Definition, Methods, İnterest And Clinical Applications. *Therapies*, *74*(2), 169-174. https://doi.org/10.1016/j.therap.2018.08.001

Nwoke, N., Worlu, R.E., & Akinbiyi, F. (2016). Effect Of Talent Development On Employee Retentıon In Smes In Ogun State.

Olszewski-Kubilius, P., Subotnik, R. F., & Worrell, F. C. (2023). Sociocultural Factors That Affect The İdentification And Development Of Talent In Children And Adolescents. *European Journal Of Training And Development*, *47*(3/4), 404-420. https://doi.org/10.1108/EJTD-01-2022-0003

Pasche, C. (2009). *Schooling, Ability, And Wages*. Doctoral dissertation.

Parra-Martinez, F.A.,Desmet, O.A., Wai, J. (2023). The Evolution of Intelligence: Analysis of the Journal of Intelligence and Intelligence. *J. Intell. 11*(35). https://doi.org/10.3390/jintelligence11020035

Ren, X., & Yu, J. (2021). Research on Key Influence Factors Of Creativity Development Of Applied Undergraduates Based On PCA. *Applied Mathematics and Nonlinear Sciences*, *6*(1), 141-150. https://doi.org/10.2478/amns.2021.1.00035

Sanderson, S. C., McBride, C. M., O'neill, S. C., Docherty, S., Shepperd, J., & Lipkus, I. M. (2014). Young Smokers' Interpretations Of The Estimated Lung Cancer Risk Associated With A Common Genetic Variant Of Low Penetrance. *Public Health Genomics*, *17*(2), 68-75. https://doi.org/10.1159/000356708

Shaqiri, A., Pilz, K. S., Cretenoud, A. F., Neumann, K., Clarke, A., Kunchulia, M., & Herzog, M. H. (2019). No Evidence For A Common Factor Underlying Visual Abilities In Healthy Older People. *Developmental Psychology*, *55*(8), 1775. https://doi.org/10.1037/dev0000740

Siegle, D., Rubenstein, L. D. V., Pollard, E., & Romey, E. (2010). Exploring The Relationship Of College Freshmen Honors Students' Effort And Ability Attribution, Interest, And Implicit Theory Of İntelligence With Perceived Ability. *Gifted Child Quarterly*, *54*(2), 92-101. https://doi.org/10.1177/0016986209355975

Smant, D. J. (2011). Direct Tests Of The Expectations Theory Of The Term Structure: Survey Expectations, The Term Premium And Coefficient Biases. *Available at SSRN 1532174*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1532174

Sternberg, R. J. (2022). The Intelligent Attitude: What is Missing From İntelligence Tests. *Journal Of Intelligence*, *10*(4), 116. https://doi.org/10.3390/jintelligence10040116

Stephany, F., Teutloff, O., & Lehdonvirta, V. (2022). What is The Price Of A Skill? Revealing The Complementary Value Of Skills. *Research Policy, 53*(1), https://doi.org/10.1016/j.respol.2023.104898

Stothard, S. E., Snowling, M. J., Bishop, D. V., Chipchase, B. B., & Kaplan, C. A. (1998). Language-Impaired Preschoolers: A Follow-up Into adolescence. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, *41*(2), 407-418. https://doi.org/10.1044/jslhr.4102.407

Syaukani, A.A., Sistiasih, V.S., Indarto, P., & Subekti, N. (2023). The Biomechanics Form And Its Application To Assess Student's Physical Skills. *Cypriot Journal of Educational Sciences*. https://doi.org/10.18844/cjes.v18i1.7900

Tamam, B., Corebima, A. D., Zubaidah, S., & Suarsini, E. (2020). The Contribution Of Motivation Components Towards Students' Critical Thinking Skills In Biology Learning Using Augmented Reality. *Humanities & Social Sciences Reviews*, *8*(3), 1433-1442. https://doi.org/10.18510/hssr.2020.83144

Ulrich, D., Smallwood, N., & Younger, J. (2009). I'm The New Head Of HR, Now What? The First 90 Days. *Strategic Hr Review*, *8*(3), 5-11. https://doi.org/10.1108/14754390910946512

Ulrich, D., & Smallwood, N. (2012). What Is Talent?. *Leader To Leader*, *2012*(63), 55-61. https://doi.org/10.1002/ltl.20011

Vogel, M., Strina, G., Said, C., & Schmallenbach, T. (2023). The Evolution of Artificial Intelligence Adoption in Industry. *Artificial Intelligence and Social Computing*, *72*(72). https://doi.org/10.54941/ahfe1003282

Wicherts, J. M. (2008). What is Intelligence? Beyond the Flynn Effect. Netherlands Journal of Psychology, 64(1), 41-43. https://doi.org/10.1007/BF03076406

Woods, Stephen, Hardy, Claire and Guilliame, Yves R. F. (2011) *Cognitive Ability Testing And Adverse Impact In Selection: Meta-Analytic Evidence Of Reductions In Black-White Differences İn Ability Test Scores Over Time.* In: BPS Division of Occupational Psychology Annual Conference 2011, 12-14 January 2011, Stratford, UK.

Yabunaka, Y., Kametani, R., & Tsuchiya, H. (2023). Generalization of Psychosocial Skills to Life Skills In Collegiate Athletes. *Sports*, *11*(2), 20. https://doi.org/10.3390/sports11020020

Zecker, S. G., Hoffman, H. J., Frisina, R., Dubno, J. R., Dhar, S., Wallhagen, M., Kraus, N., Griffith, J. W., Walton, J. P., Eddins, D. A., Newman, C., Victorson, D., Warrier, C. M., & Wilson, R. H. (2013). Audition Assessment Using The NIH Toolbox. *Neurology*, *80*(11 Suppl 3), S45–S48. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3182872dd2

Zetou, E., Vernadakis, N., Mountaki, F., & Giannakopoulos, A. (2022). Teachıng Life Skills Through Volleyball Passıng Skill To Children 9-11 Years Old. *European Journal of Physical Education and Sport Science*, *8*(1). http://dx.doi.org/10.46827/ejpe.v8i1.4195

Zhou, G., Zhu, X., Song, C., Fan, Y., Zhu, H., Ma, X., ... & Gai, K. (2018). Deep Interest Network For Click-Through Rate Prediction. In *Proceedings Of The 24th ACM SIGKDD International Conference On Knowledge Discovery & Data Mining* (pp. 1059-1068). https://doi.org/10.48550/arXiv.1706.06978

Zuanazzi, A. C., Meyer, G. J., Petrides, K. V., & Miguel, F. K. (2022). Validity of The Trait Emotional Intelligence Questionnaire (Teıque) İn A Brazilian Sample. *Frontiers in Psychology*, *13*, 735934.

KAYNAKÇA

Fernandez, P., & Ergin, K. T. (2002). Şirketleri İskontolu Nakit Akışı İle Değerleme: Sekiz Yöntem ve Altı Kuram. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi, 18*, 47-66.

Gülçin, K. (2015). Türkiye'de Petrol Endüstrisi ve Finansal Yatırım Kararları. Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Gündoğmuş, M. E., & Kalfa, V. R. (2016). Piyasa Değeri Olmayan Varliklarin Ekonomik Değerinin Belirlenmesi. *Journal of Life Economics*, 177-200.

Mahajan, A., Nallari, S., & Vyas, H. (2021). Analysis of Key Factors Contributing Towards Valuation of Pre-Revenue Start-ups by Means of the Berkus Method. *International Journal of Scientific & Engineering Research, 12*(2), 1132-1138.

Masun, A. (2017). Firma Değerlemesi Yaklaşımları ve Otelcilik işletmesi Örneği. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 213-222.

Olsen, M. R. (2019). An Empirical Study of Startup. M. Thesis içinde, *Copenhagen Business School,* Mayıs.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2024). *Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İstatistikleri - Nisan 2024.* Ankara: Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü.

Startup Genome, & Küresel Girişimcilik Ağı. (2023). *2023 Küresel Startup Ekosistemleri Raporu.*

URL-1: https://www.cubeincubation.com/blog/startup-sozlugu(E.T. 03.05.2024).

URL-2: https://fastercapital.com/content/An-Overview-of-the-Comparable Transactions-Method--How-It-Can-Help-You-Valuate-a-Company. (E.T. 03.05.2024).

URL-3: https://seedspot.org/wp-content/uploads/2021/02/Scorecard-Valuation-Methodology.pdf (E.T. 03.05.2024).

URL-4: https://sharpsheets.io/blog/venture-capital-valuation-method/.(E.T. 03.05.2024).

URL-5: www.turkhalkbilimi.org (E.T.: 15.9.2018).

KAYNAKÇA

Altınöz, M. (2018), "Yetenek Yönetiminin Algılanması Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma" *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Cilt 39, 82-95.

Alayoğlu, N. (2010). "İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Dönem: Yetenek Yönetimi",*Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,* 2010, Sayı 1, 68-97.

Altundere, T. (2020). Nöromüsküler Elektrik Stimülasyonu ve Manyetik Stimülasyonun El Bilek Fleksör İzokinetik Kas Kuvveti ve El Kavrama Kuvvetine Etkisinin Karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi. İstanbul: İstanbul Medipol Üniversitesi.

Altıntaş, N., Şanlısoy, F., Kutlu, N., Arı, Z., Aşçı, M., Arslan, E., Candan, N., Büyükyazı, G., & Soner E. (2011). Ege Bölgesi Elit Sporcularında Dermatoglifik, Antropometrik Ve Biyokimyasal Verilerinin Değerlendirilmesi. *Cumhuriyet Tıp Dergisi*, 33, 285-292

Bakırtaş, İ., & Tekinşen, A. (2004)." Dünya Savaşları Ve Büyük Buhran Arasındaki Etkileşimin Ekonomi Politiği". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*(*12*), 83-100.

Ceyhan, E., Sağıroğlu, Ş. ve Akyıl, E. (2014). Parmak İzi Öznitelik Vektörleri Kullanılarak Vsa Tabanlı Cinsiyet Sınıflandırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 29*(1).

Çıngı, H. İ. (2022). Kan Bağı Bulunan Aile Bireyleri Arasında Parmak İzi Benzerliğinin Araştırılması. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (40), 470-502.

Çıngı, H. İ., Çaldıran, S., Yılmaz, M. ve Çıngı, Ö. (2023). An İnvestigation Of The Relationship Between Fingerprints And Anaerobic Powers Of Sports Sciences Students. *Sosyolojik Bağlam Dergisi,* 4(2), 182-192. doi:10.52108/2757-5942.4.2.6

Çiftçi, M. ve U. C. Öztürk, (2013), "Yetkinlik Bazlı Personel Seçme Faaliyetleri ve Türkiye'deki Büyük Ölçekli İşletmelerin İşgören Seçme Modeli Tercihlerindeki Eğilimler", *Sosyal Ekonomik Araştırmaları Dergisi*, Cilt 13, Sayı 25, 145-172.

Çiftçi, S., Sağlam, A. ve Yayla, A., (2021). "21. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları". *Rumeli DE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734. DOI:10.29000/rumelide.995863.

David, T. J., Ajdukiewicz, A. B., & Read, A. E. (1970). Fingerprint Changes In Coeliac Disease. *Br Med J*, 4(5735), 594-596.

Delice, M., Duman, A., & Özel, Ş. A. (2014). Parmak İzi Tipi İle Suç Türü Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (43), 3-27.

Dinçer, U. (2023). "Sporda Yetenek Seçimi ve Yönetimi ile İlgili Türkiye'de Yapılmış Araştırmaların Derlenmesi". *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 6(1), 8-27.

Doğan, S. ve Ö. Demiral (2008), İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2008, Cilt 17, Sayı 3, s.145–166.

Duttagupta, R. (2005), "Identifying And Managing Your Assets: Talent Management", *Intellectual Asset Management Magazine.* http://www.buildingipvalue.com/ 05_SF/374_378.htm, (E. T.:17.07. 2010).

Düren, Z. (2000), *2000'li Yıllarda Yönetim*, 1. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Düzgün, M.ve Akkoç, O. (2021). Spor ve Çoklu Zekâ Kuramı. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 26(4), 501-518.

Erkan,D. (2011). Parmak İzi İle Yüz Arasındaki İlişki Analizi. Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Tasnif Sistemleri Temel Eğitim Kitabı,* Bilgisayarda Parmak İzlerinin Arşivle Eşleştirme (Match) İşlemleri (86). Yayın No:7. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Tasnif Tek Parmak İzi Tasnif Sistemi Kitabı,* Kementsiz İzler, Kementli İzler, Wirbel Grubu İzler (3, 80). Yayın No:11. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı,* Parmak İzi Hakkında Genel Bilgiler (1). Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı,* Tarihçe (vii, ix). Yayın No:5. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2005). *Parmak İzi Temel Eğitim Kitabı*, Tarihçe (1,14). Yayın No:5. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları.

Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM). (2011). *Temel Parmak İzi Kitabı*, Parmak İzi Hakkında Genel Bilgiler (21). Yayın No:522. Ankara: Kriminal Daire Başkanlığı Yayınları

Ersoy, H. (2022), "Liderlik ve Yöneticilik Teori ve Stillerinin Karşılaştırılması". *MAS Uygulamalı Bilimler Dergisi,* Cilt 7, Sayı 3, s.545-557. http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.6759370 (E:T.: 15.05.24)

Fındıkçı, İ. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* 2. Baskı, İstanbul: Alfa Yayınları.

Gülhan, F. (2021), "Okul Paydaşlarının Tasarım Beceri Atölyelerine Yönelik Beklentilerine Dayalı Görüşlerinin Değerlendirilmesi", *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi,* Cilt 7, Sayı 15, s. 235-260.

Gündoğdu, C.ve Devecioğlu, S. (2008). Spor Hizmetlerinin Genel Ekonomi Çerçevesinde Görünümü. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 117-124.

Hacıtahiroğlu, K. (2012), " Verimlilikte Liderin Rolü". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. Cilt 9, Sayı 1.

Karacagil, Z. (2022), " Çakmak Taşından Üç Boyutlu Yazıcılara: Sanal ve Gerçeklik Bağlamında Sosyal Davranış Pratiklerinin Anlam Dizgesi ". *Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi*, Cilt 5, Sayı 9, s.284-295.

Karadal, H. ve Erdal Akyüz, N. (2019), "Stratejik İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Vizyon: Yetenek Yönetimi". *4. International EMI Entrepreneurship & Social Sciences Congress,* s. 1035-1045, İstanbul: Dilkur Akademi.

Karaman, Ö. ve Seyhan, K (2001). Olumlu Ve Olumsuz Yanları İle Özel Güvenlik Hizmetleri, *Polis Bilimleri Dergisi* (149). 149-174.

Keçecioğlu, T. C. Çetin ve B. Çapraz (2005). "Temel Yetkinliklerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Hayes Lemmerz Jantaş ve İnci Exide Akü Örnekleri", XIII. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiriler Kitabı, 12-14 Mayıs, İstanbul.

Kılıçkaya, A. ve Zelyurt, H., (2015). Okul Öncesi Programlarında Özel Gereksinimli Bireylerin Yer Alma Durumlarının İncelenmesi (1989-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 200-212.

Lahiri, A., Bandyopadhyay, S., Adhya, S., Ghosh, S., Goswami, S., Bhattacharya, P. (2013). A Study On Relationship Between Dermatoglyphics And Hypertension. IOSR J Dental Med Sci, 7(6):62–65.

Lewis, E. R. ve R.J. Heckman, (2006). "Talent Mangement: A Critical Review", *Human Resource Mangement Review*, 16, 139-154.

Mercin, L. U. (2005), "İnsan Kaynakları Yönetiminin Eğitim Kurumları Açısından Gerekliliği ve Geliştirme Etkinliği*" Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 14, 128-144.

Moore, R. T. (1991). *Automatic Fingerprint Identification Systems. In Advances in Fingerprint Technology,* 1st ed.; Lee, H. C.; Gaensslen, R. E., Eds.; Elsevier, NY, 163–191

Morris, M. R., Bjoern, Ch., Ludwar, E. S., Mamo, M. N., Shubrook, J. H. (2016). A New Method To Assess Asymmetry İn Fingerprints Could Be Used As An Early İndicator Of Type 2 Diabetes Mellitus. *J Diab Sci Technol,* 10(4):864–871.

Moses, K.R. (2014). *Automated fingerprint identification system (AFIS).* The Fingerprint Sourcebook.

Öksüz, F.N. (2020), "Yetenek Yönetimi Konusunda Yazılmış Türkçe Makaleler Üzerine Bir Araştırma", *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, 207-222.

Örücü, E. ve Akyüz, A. N. (2018), " Algılanan Yetenek Yönetimi Uygulamalarının Yenilik Performansı Üzerine Etkisi", *Dumlupınar Üniversite Sosyal Bilimler Dergisi*. 20-36.

Özkan, A., Kayıhan, G., Kaya, S., Öz, Ü. (2016). Farklı spor Branşları ile Uğraşan Beden Eğitimi Öğrencilerinin Kuvvet ve Esnekliklerinin Belirlenmesinde Morfolojik Değişkenlerin Rolü. I*nternational Journal of Sport Culture and Science,* 2(Special Issue 1), 453-459.

Qi, Y., Qiu, M., Jiang, H., & Wang, F. (2022). Extracting Fingerprint Features Using Autoencoder Networks For Gender Classification. *Applied Sciences,* 12(19), 10152.

Patil, V., & Ingle, D. R. (2021). An Association Between Fingerprint Patterns With Blood Group And Lifestyle Based Diseases: A Review. Artificial İntelligence Review, 54, 1803-1839.

Sevim, Y. (1991). Sporda Yetenek Seçimi ve Temel İlkeleri. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 2(7), 45-48.

Shivaleela, C., Hanji, C. V., Kumar, G. V. (2013). Utility of dermatoglyphics in Type II diabetes mellitus (T2DM) to assess the risk for IHD: A pilot study. Biomed Res, 24(2):242–244.

Sudha PI, Singh J, Sodhi GS. (2021). The Dermal Ridges as the Infallible Signature of Skin: An Overview. *Indian J Dermatol.* Nov-Dec; 66(6):649-653. doi: 10.4103/ijd.ijd_1123_20.

Şahin, S., Aral, N. (2012), "Aile içi iletişim" . *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt 1, Sayı 3, s. 55-66.

Teknofest (2022). Öğrencilerin Parmak İzleri İle Çoklu Zekâ Alanları Yetenek ve Kabiliyetleri Arasındaki İlişki Durumunun Araştırılması Projesi, Eğitim Teknolojileri Yarışması, Geçmiş Yıl Raporları, Üniversite Seviyesi Proje Rapor Metni. https://www.teknofest.org/ tr/competitions/ competition/20.

Tetik, S. G. Uçar ve B. Yalçın, (2008). "Örgütlerde İş Tatminini Etkileyen Etmenler ve Emniyet Mensupları ile Yapılan Alan Araştırması". *Verimlilik Dergisi,* Sayı 1, 79-105.

Thompson, B. L. (2003*), Yeni Yöneticinin El Kitabı*. (Çev.: Vedat Diker). İstanbul: Hayat Yayınları,

Tunçer, P. (2013), "Örgütlerde Performans Değerlendirme ve Motivasyon". *Sayıştay Dergisi,* 87-108.

URL -1: Türk Dil Kurumu (E.T.: 21.5.2024).

URL-2: Türk Dil Kurumu (E.T.: 21.5.2024).

URL-3: https://acikders.ankara.edu.tr/(E.T.: 21.5.2024).

URL-4: https://acikders.ankara.edu.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-5: https://www.aa.com.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-6: shgm.gsb.gov.tr (E.T.: 21.5.2024).

URL-7 https://papbil.com/ (E.T.: 01.05.24).

Yavaş, Ö. (2005) Sporun Ekonomi İçindeki Yeri ve Spor Pazarlama: Üç Büyük Spor Kulübünde Uygulamalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi.

Yüksel, Ö. (2000). *İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Gazi Kitabevi.

KURUMSAL İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

SELİN YILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

KURUMSAL İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Selin Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-28-1
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KURUMSAL İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
Selin Yılmaz
X+158 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-28-1

Bu kitap doktora tezinden türetilmiştir.
Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

ARGENTI, P. A. (2009). **Corporate Communication**. New York: McGraw-Hill/Irwin.

AKBULUT, D. ve ÇEDİKÇİ ÇEVİK, T. (2021). **Kurumsal İletişimde GüncelYaklaşımlar.** İstanbul: Kriter Yayınları.

AKINCI VURAL, Z. B. ve BAT, M. (2015). **Teoriden Pratiğe Kurumsal İletişim**.İstanbul: İletişim Yayınları.

AZİZ, A. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri.Ankara: Nobel Yayınları.

BELASEN, A. T. (2008). The Theory and Practice of Corporate Communication: ACompeting Values Perspective. California: Sage Publications.

BOZKURT, İ. (2007). Bütünleşik Pazarlama İletişimi, Halkla İlişkiler TemelliYaklaşım. İstanbul: Mediacat Yayınları.

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö.K., KARADENIZ, Ş veDEMIREL, F. (2016).**Bilimsel Araştırma Yöntemleri.** Ankara: Pegem Akademi.

ÇAKAR MENGÜ, S. (2017). **Kurumsal İletişim ve Profesyonel Markalar.**İstanbul: Der Yayınları.

CEES VAN RIEL, B.M. (1992). **Principles of Corporate Communication**. Essex,P.E.L.

CEES VAN RIEL, B.M. ve FOMBRUN, C.J. (2007). **Essentials of Corporate Communication.** London and New York: Routledge.

CORNELISSEN, J**. Kurumsal İletişim**. (Ed. Sohodol Bir, Ç ve KarademirlidağSuher, İ.) İstanbul: The Kitap.

DOLPHIN, R. R. (2011). **The Fundamentals of Corporate Communication**. New York: Routledge.

ELKINGTON, J. (2004). **Enter The Triple Bottom Line.** A. Henriques ve J.Richardson (eds.). in: **The Triple Bottom Line: Does it All Add Up?**London: Earth Scan. 1-16.

GLADWIN, T.N., Klause,T.S. and Kennelly, J.K. (1995) **Beyondeco-efficiency:towards socially sustainable business,** Sustainable Development, 3 (1),35–43.

GÜÇDEMİR, Y (2015). Sanal Ortamda İletişim "Bir Halkla İlişkiler Perspektifi"İstanbul: Derin Yayınları.

HAHN, T., PREUSS, L., PINKSE, J. ve FIGGE, F. (2014). Cognitive Frames inCorporate Sustainability: Managerial Sensemaking With Paradoxical andBusiness Case Frames. Academy of Management Review, 39(4), 463-487.

KARASAR, N. (2018). Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Kavramlar, İlkerler,Teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KLEIN, N. (2015). **İşte Bu Her Şeyi Değiştirir.** İstanbul: Agora Kitaplığı.

KOTLER, P. (2000). **Pazarlama Yönetimi.** İstanbul: Beta Yayınları.

MCLUHAN, M. ve Powers, B. R. (2020). **Global Köy.** İstanbul: Scala Yayıncılık.

MAZZEI, A. (2011). **A Multidisciplinary Approach For a New Understanding ofCorporate Communication**. Institute of Economics and Marketing, IULMUniversity, Milan, Italy. 19,2.

ODABAŞI, Y. ve OYMAN, M. (2019). **Pazarlama İletişimi Yönetimi.** İstanbul:Mediacat.

OKAY, A. ve OKAY, A. (2007). **Halkla İlişkiler ve Medya.** İstanbul: Derin Yayınları.

OKAY, A. (2018). **Kurum Kimliği**. İstanbul: Derin Yayınları.

OKAY, A. ve OKAY, A. (2018). **Halkla İlişkiler Kavram ve Strateji veUygulamaları.** İstanbul: Der Yayınları.

ÖZCAN, H. (2020). **Farklılık Yönetimi ve Kurumsal İletişim**. İstanbul: ÇizgiKitabevi.

PARRIS, T.M. and KATES, R.W. (2003). **Characterizing and MeasuringSustainableDevelopment.** Annual Review of Environment and Resources,Vol. 28 No.1, pp. 559-86

PELTEKOĞLU, F. B. (2001). **Halkla İlişkiler Nedir?** İstanbul: Beta Yayınları.

PODNAR, K. (2014) **Corporate Communication.** 1st edn. Taylor and Francis.

PORTNEY, K. E. (2020). **Sürdürülebilirlik**. İstanbul: Pan Yayıncılık.

SANCAR DEMREN, G. A. (2017). Kurumsal İletişim Bağlamında KurumsalSürdürülebilirlik İletişimi. İstanbul: Beta Yayınları.

SAYDAM, A. (2016). **Sürdürülebilirlik - İletişimin Derin Mavisi.** İstanbul: BoyutYayıncılık.

SAYIMER, İ. (2012). **Sanal Ortamda Halkla İlişkiler.** İstanbul: Beta Yayıncılık.

SINGH, L.C., ve GUPTA, M. (2021). Introduction to Corporate Communication:Case Studies from India (1st ed.). Routledge India.

SULTANOĞLU, B., (2021), Finansal Olmayan Bilginin Raporlama Standartları ve Çerçeveleri Sürdürülebilirlik Raporlamasındaki Son Durum, Gazi Kitapevi, Ankara.

ŞARDAĞI, E. (2023). Paydaş Yaklaşımı Çerçevesinde Sürdürülebilirlik. Ankara:Nobel Bilimsel

TARAKÇI, İ. E. ve GÖKTAŞ, B. (2021). **Dijital Gelecek Dijital Dönüşüm**.İstanbul: Efeakademi Yayınları.

TUTAR, H. YILMAZ, . ERDÖNMEZ, C (2003). **Genel ve Teknik İletişim**, Ankara:Nobel Yayın Dağıtım.

VURAL, Z.B.A. ve BAT, M. (2015**). Teoriden Pratiğe Kurumsal İletişim**.İstanbul: İletişim Yayınları.

World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *OurCommon Future.* Oxford University Press: Oxford, UK.

WELFORD, R.J. (1996). Corporate Environmental Management: Systems andStrategies. Earthscan: London.

WELFORD, R.J. (1997). Hijacking Environmentalism: Corporate Responses toSustainable Development. Earthscan, London.

YENGİN, D. (2017). İletişim Çalışmalarında Araştırma Yöntemleri veUygulamaları. İstanbul: Der Yayınları.

YILDIRIM, G. (2018). **İkna Odaklı Halkla İlişkiler Yazarlığı**. İstanbul: BetaYayıncılık.

ZINK, K. J., STEIMLE, U. ve FISCHER, K. (2008). Human Factors, BusinessExcellence and Corporate Sustainability: Differing Perspectives, JointObjectives. Physica-Verlag HD.

TEZLER

ALACA, S. (2020). "Türkiye'de Kurumsal Sürdürülebilirlik Yaklaşım VeUygulamaları: Bist Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan İşletmelere Ait BirİnceleMe". Manisa Celal Bayar Üniveristesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,İşletme Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.

ARMUTLU, İ.İ. (2016). "Halkla İlişkilerin Marka Değerine Etkisi vÖlçümlenmesi". İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halklalişkiler Anabilim Dalı. Doktora Tezi.

AYDIN, S. (2017). "İletişim Yaklaşımıyla Sürdürülebilirlik Kavramı, Yeşil Kavramıve Yerel-Küresel Yansımaları İle İlgili Bir İnceleme Örneği". İstanbulÜniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı.Yüksek Lisans Tezi.

DİNÇKOL AKYOL, D. (2023). "Kurumsal Sürdürülebilirlik Anlayışı ve Uygulamaları: Türkiye'nin En Değerli Markalarının SürdürülebilirlikRaporlarının İncelenmesi". Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

GEVENOĞLU, N. (2015). "Halkla İlişkiler Perspektifinden KurumsalSürdürülebilirlik Uygulamaları". Marmara Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

GÖRKEM, Ş. (2013). "Kuram ve Uygulamada Kurumsal İletişim". İstanbulÜniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler Anabilim Dalı.Doktora Tezi.

İNANÇ, M. (2023). "Kurumsal İletişim Bağlamında Birlikte Yaratma Deneyimi:Otel İşletmelerinde Değer Yaratım Süreçlerinin İncelenmesi". Ege Üniversitesi,Sosyal Bilimler Ensitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, DoktoraTezi.

İÇEL, G. (2004). "Üniversitelerin Kurumsal İletişim Yönetimi: Anadolu ÜniversitesiÖrnek Olay Çalışması". Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,Reklam ve Halkla İlişkiler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

KARAKUŞ, C. (2010). "Kurumsal İletişim Yönetiminde Halkla İlişkilerAjanslarınınYeri. Marmara Üniversitesi", Sosyal Bilimler EnstitüsüHalkla İlişkiler Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

NEMLİ, E. (2000). "Çevreye Duyarlı İşletmecilik ve Türk Sanayinde Çevre YönetimSistemi Uygulamaları". Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal BilimlerEnstitüsü, Siyasal Bilgiler Fakültesi.

ŞAHİNLİ, S. (2023). "Değişim Yönetimi ve Liderlik Arasındaki İlişkide Kurumsalİletişimin Aracılık Rolü: İstanbul İli Özel Hastaneler Uygulaması". MarmaraÜniversitesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi. Sağlık Yönetimi Anabilim Dalı.Doktora Tezi.

VARCAN BAŞKAYA, A. (2023). "Şirket Sürdürülebilirlik Raporlarında FinansalOlmayan Unsurların Şirket Kârlılığı Üzerinde Etkileri". İstanbul OkanÜniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İşletme Anabilim Dalı, Muhasebeve Denetim Programı, Doktora Tezi.

YAYLALI, B. (2009). "Sürdürülebilir Kalkinma Sürecinde İklim Değişikliği, DiğerÇevre Sorunlariyla Etkileşimi Ve Türkiye Analizi". Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Çevre Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.

MAKALELER

AHI, P. and SEARCY, C. (2013). "A Comparative Literature Analysis of Definitionsfor Green and Sustainable Supply Chain Management". **Journal of Cleaner Production** 52. P. 329-341.

ALTUN, N., (2018*),* "Finansal Olmayan Bilgilerin Raporlamasında KüreselRaporlama İlkeleri", **Academic Review of Humanities and Social Sciences,**Sayı 1, 31-49.

AYTEKİN, P. (2007). "Yeşil Pazarlama Stratejileri". Celal Bayar Üniversitesi, **Turgutlu Meslek Yüksek Okulu, Sosyal Bilimler** 5/2 Sayı:2.

ASHRAFI, M., MAGNAN, G.A., ADAMS, M. and WALKER, T.R. (2020)."Understanding The Conceptual Evolutionary Path and Theoretical Underpinnings of Corporate Social Responsibility and CorporateSustainability." **Sustainability.**

BELASEN, A. T. and Frank, N. (2011): "A Peek Through the Lens of the Competing Values Framework: What Managers Communicate and How". **Atlantic Journal of Communication,** 18:5, 280-296.

BOZLAĞAN, R. (2010). "Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel ArkaPlanı". **Journal of Social Policy Conferences,** 0 (50), 1011-1028. Retrievedfromhttps://dergipark.org.tr/tr/pub/iusskd/issue/891/9943

CALLENS, I. AND TYTECA, D. (1995) T"owards indicators of sustainable development for firms—concepts anddefinitions". **Fourth InternationalResearch Conference of the Greening of Industry Network**, Toronto.

CHRISTENSEN, L. T. and CORNELISSEN, J. (2011). "Bridging Corporate and Organizational Communication: Review, Development and a Look to the Future". **Thought Leadership Series. Management Communication Quarterly.** (25/3, 383-414).

CARROLL, A.B. (1991). "The pyramid of corporate social responsibility: Toward" the moral management of organizational stakeholders". **Bus. Horiz.**

COSTANZA, R. AND PATTEN, B.C. (1995), "Defining and Predicting Sustainability". **Ecological Economics**, Vol. 15 No. 3, pp. 192-6.

DYLLICK, T. AND HOCKERTS, K. (2002). "Beyond The Business Case for Corporate Sustainability". **Business Strategy and the Environment,** 11 (2),pp. 130-141

ERTAN, Y. (2018). "Türkiye'de Sürdürülebilirlik Raporlaması" (2005-2017). **Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi,** 11 (3), 463-478.

ERTEKİN, İ. ILGIN, H. Ö. VE ATAMAN YENGİN, D. (2018). "Örgütsel İletişim Kuramları". **The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC.** Vol. 8 – Issue 2, p. 297-311.

GOODMAN, M. B. (2006). "Corporate Communication Practice and Pedagogy at The Dawn of The New Millennium". **Corporate Communications: An International Journal.** (Vol. 11 No. 3, pp. 196-213).

GEDİK, Y. (2020). "Sosyal, Ekonomik ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma". **International Journal of Economics, Politics, Humanities and Social Sciences.** Vol:3 Issue:3.

GOLOB, U., PODNAR, K. and ZABKAR, V. (2023). "Sustainability Communication". **International Journal of Advertising,** 42:1, 42-51.

HAYATUN N. BURHAN, A., RAHMANTI, W. (2012). "The Impact of Sustainability Reporting on Company Performance", **Journal of Economic, Business and Accountancy Ventura,** V.15, 2, 257-272.

ILLIA, L. AND BALMER, J.M.T. (2012). "Corporate Communication and Corporate Marketing: Their Nature, Histories, Differences and Similarities", **Corporate Communications: An International Journal,** Vol. 17 No. 4, pp. 415-433.

MIHAI, R-L. (2017). "Corporate Communication Management. A Management Approach". **Valahian Journal of Economic Studies,** Volume 8 – Issue 2, p. 103-110.

MOHAMMAD, B. AND ABU BAKAR, H. (2018). "Corporate Communication and Strategic Management: History, Operational Concept and Integration". **Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR),** volume 186.

MOLDAN, B., JANOUSKOVÁ, S. VE HAK, T. (2012). "How To Understand and Measure Environmental Sustainability: Indicators and Targets". **Ecological Indicators,** Vol:17, 4-13.

MORELLI, J. (2011). "Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals". **Journal of Environmental Sustainability**, Vol: 1(1), Article 2, 1-10.

ÖZERHAN, Y. VE SULTANOĞLU, B. (2018). "Sürdürülebilirlik Raporu Kapsamında Çevresel Bilgilerin Raporlanması ve Güvence Denetimi". **Muhasebe ve Denetime BAKIŞ**. Sayı: 53, (55-76).

ÖZMEHMET, E. (2008). "Dünyada ve Türkiye'de Sürdürülebilir Kalkınma Yaklaşımları". Yaşar Üniversitesi, **Dergipark** (1853 – 1876).

PALLEMAERTS, M. (1997). "Stockholm'den Rio'ya Uluslararasi Çevre Hukuku: Geleceğe Doğru Geri Adım Mı?". Ankara Üniversitesi **SBF Dergisi,** 52 (01).

PAŞALI TAŞOĞLU, N., AKBULUT, D. ve ACER, A. (2024). "The Role of Sustainability Statements in Investor Relations: An Analysis of the Annual Reports of Airline Companies". **Journal of Sustainability**. Vol. 16, Issue: 7 (P: 1-24).

PRASAD, M., MISHRA, T. VE BAPAT, V. (2019). "Corporate Social Responsibility and Environmental Sustainability: Evidence From India Using Energy Intensity As An Indicator Of Environmental Sustainability", **IIMB Management Review,** Vol: 31 (4), 374-384.

SHRIVASTAVA, P. AND HART, S. (1995). "Creating Sustainablecorporations", **Business Strategy and the Environment,** 4(3), 154–165.

SIGNITZER, B. AND PREXL, A. (2008). "Corporate Sustainability Communications: Aspects of Theory and Professionalization". **Journal of Public Relations Research,** 20:1-19.

SINICKAS, A. (2008). "Breaking Down Departmental Barriers". **Strategic Communication Management,** C. XII, No: 1, December/January, 11.

SIANO, A., TUCCILLO, C. and Conte, F. (2013). "Ceo Communication in Sustainability Organizations: Activities and Tools". **18 th International Conference on Corporate and Marketing CommunicationAt:** University of Salerno.

SOBHANI, F. A., AMRAN, A. and ZAINUDDIN, Y. (2012). "Sustainability Disclosure in Annual Reports and Websites: A Study of The Banking Industry in Bangladesh". **Journal of Cleaner Production,** 23 (2012)-75-85

STEAD, J.G. and STEAD, W.E. (2008). "Sustainable Strategic Management: An Evolutionary Perspective". **Int. J. Sustainable Strategic Management,** Vol. 1, No. 1. 62-81.

SULTANKHANOVA, G., YANIK, S.S. and AYANOĞLU, Y. (2019). "Sürdürülebilirlik Raporlarina Verilen Güvence Beyanlarinin İçerik Analizi". **Muhasebe ve Denetime BAKIŞ. Sayı:** 58, (25-50).

TIRAŞ, H. HAYRETTİN. (2012). "Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme". Erciyes Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı. **İİBF Dergisi.**

TOSUN, N. B. (2003). "Kurumsal İletişim Sürecinde Reklamın ve İmaj Yönetiminin Bütünleşik Konumu." T.C. Marmara Üniversitesi, **İ.İ.B.F Dergisi,** Cilt XVIII, Sayı 1.

VAN SOMEREN, T.C.R. (1995) "Sustainable Development and The Firm: Organisational Innovations and Environmental Strategy", **Business Strategy and the Environment.** 4(1), 23–33.

WELFORD, R., YOUNG, W. and YTTERHUS, B. (1998). "Towards Sustainable Production And Consumption: A Literature Review and Conceptual Framework For The Service Sector". University of Huddersfield, UK. **Eco Management and Auditing** 5, 38–56.

WILSON, M. (2003). "Corporate Sustainability: What Is It And Where Does It Come From?", **Ivey Business Journal,** March/April,

https://iveybusinessjournal.com/publication/corporate-sustainability-what-is-it-and-where-does-it-come-from. Erişim Tarihi: 5 Nisan 2023.

WRIGHT, D. K. (1997). "Perceptions of corporate communication as public relations". **Corporate Communications.** (Vol. 2 No. 4, pp. 143-54).

İNTERNET KAYNAKLARI

URL.1. http://www.entegreraporlamatr.org/tr/hakkimizda/biz-kimiz.aspx

IIRC (Erişim Tarihi: 03.01.2024)

URL.2. http://www.entegreraporlamatr.org/tr/entegre-raporlama/entegre-raporlama-nedir.aspx

Entegre Raporlama (Erişim Tarihi: 03.01.2024)

URL.3. https://sustainablefuture.com.tr/cdp-nedir/

CDP (Erişim Tarihi: 03.01.2024)

URL.4. https://www.kureselamaclar.org/

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri. Erişim Tarihi: 01.01.2023.

URL.5. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/yoksulluga-son/

Yoksulluğa Son. Erişim Tarihi: 16.04.2023.

URL.6. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/acliga-son/

Açlığa Son. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.7. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/saglik-ve-kaliteli-yasam/
Sağlık ve Kaliteli Yaşam. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.8. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/nitelikli-egitim/
Nitelikli Eğitim. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.9. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/toplumsal-cinsiyet-esitligi/
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.10. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/temiz-su-ve-sanitasyon/
Temiz Su ve Santitasyon. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.11. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/erisilebilir-ve-temiz-enerji/
Erişilebilir ve Temiz Enerji. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.12. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/insana-yakisir-is-ve-ekonomik-buyume/
İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.13. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/sanayi-yenilikcilik-ve-altyapi/
Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.14. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/esitsizliklerin-azaltilmasi/
Eşitsizliklerin Azaltılması. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.15.https://www.kureselamaclar.org/amaclar/surdurulebilir-sehirler-ve-topluluklar/
Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.16. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/sorumlu-uretim-ve-tuketim/
Sorumlu Üretim ve Tüketim, Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.17. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/iklim-eylemi/
İklim Eylemi. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.18. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/sudaki-yasam/
Sudaki Yaşam. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.19. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/karasal-yasam/
Karasal Yaşam. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.20. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/baris-adalet-ve-guclu-kurumlar/
Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.21. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/amaclar-icin-ortakliklar/
Amaçlar İçin Ortaklıklar. Erişim Tarihi: 16.04.2023.
URL.22.https://sswm.info/sites/default/files/reference_attachments/UN%20WCED%20 1987%20Brundtland%20Report.pdf
Our Common Future. (1987), *Brundlant Raporu*, Erişim Tarihi: 24.04.2023.
URL.23. https://iklim.csb.gov.tr/paris-anlasmasi-i-98587
Paris Antlaşması. Erişim Tarihi: 30.04.2023.
URL.24. https://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa
Kyoto Protokolü. (2005) Erişim Tarihi: 11.10.2021.
URL.25 https://www.etuc.org/en/issue/corporate-social-responsibility-csr
Avrupa Komisyonu. Erişim Tarihi: 23.04.2024
URL.26. https://www.globalreporting.org/about-gri/
GRI. Erişim Tarihi: 30.04.2023.
URL.27. https://www.globalreporting.org/about-gri/mission-history/
GRI. Erişim Tarihi: 16.08.2023
URL.28. https://www.ceres.org/about-us
CERES. Erişim Tarihi: 07.09.2023

URL.29. https://www.tellus.org/about
Tellus Enstitüsü. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.30.https://www.accountability.org/static/6b3863943105f2a5c4d5fc96affb750d/aa1000_accountability_principles_2018.pdf
AA1000 APS. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.31.https://green-business.ec.europa.eu/eco-management-and-audit-scheme-emas/about-emas_en
EMAS. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.32. https://www.globalcompactturkiye.org/10-ilke/
UN Global Compact. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.33. https://www.oecd.org/about/
OECD. Erişim Tarihi: 07.09.2023
URL.34. https://borsaistanbul.com/tr/sayfa/165/bist-surdurulebilirlik-endeksleri
BİST (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
URL.35. https://www.borsaistanbul.com/tr/sayfa/472/surdurulebilirlik
BİST (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
URL.36. BİST Kılavuzu (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
https://www.borsaistanbul.com/data/kilavuzlar/surdurulebilirlik-rehberi.pdf
URL.37.https://www.yesilist.com/sur101-surdurulebilirlik-kavramina-kisa-bir-giris/
Sürdürülebilirlik Kavramının Üç Boyutu Erişim: 30.04.2023.
URL.38. https://ced.csb.gov.tr/ced-uygulamalari-i-82207
ÇED (Erişim Tarihi: 14.12.2023)
URL.39. https://epi.yale.edu/epi-results/2022/component/epi
EPI (Erişim Tarihi: 12.12.2023)
URL.40. https://www.zorlu.com.tr/tr/bizi-taniyin/tarihce
Zorlu Holding – Tarihçe: Erişim: 28.04.2023.
URL.41. https://www.zorlu.com.tr/tr/bizi-taniyin/sayilarla-zorlu
Zorlu Holding: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.41. https://www.dogusotomotiv.com.tr/newdogusotomotiv_files/20237311835 8695_Dogus%20%20Otomotiv_ESG_2022_TR.pdf,
Doğuş Holding: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.42. https://www.dogusotomotiv.com.tr/newdogusotomotiv_files/20237311835 8695_Dogus%20%20Otomotiv_ESG_2022_TR.pdf,
Doğuş Holding: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.43. https://www.eczacibasi.com.tr/
Eczacıbaşı Holding-Yönetim Kurulu: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.44. https://www.eczacibasi.com.tr/
Eczacıbaşı Holding-Üst Yönetimi: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.45. https://www.eczacibasi.com.tr/
Eczacıbaşı Holding-İş Modeli: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.46.https://www.borusan.com/faaliyet/2022/assets/pdf/entegre_faaliyet_raporu.pdf)
Borusan Holding-Organizasyon Şeması: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.47. https://www.koc.com.tr/hakkinda/yonetim-kurulu
KOÇ Holding-Yönetim Kurulu: Erişim Tarihi: 28.04.2023.
URL.48. https://www.koc.com.tr/hakkinda/organizasyon-semasi
KOÇ Holding- Organizasyon Şeması: Erişim Tarihi: 28.04.2023.

DİĞER KAYNAKLAR

AKSU, C. (2011). "Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre". Erişim Tarihi: 30.04.2023.
http://geka.gov.tr/Dosyalar/o_19v5e00u1ru61bbncf2qmlcpv8.pdf,

OECD Proceedings, (1997). "Towards Sustainable Transportation." The Vancouver Conference.
https://www.oecd.org/greengrowth/greening-transport/2396815.pdf

UNDP, (1996). "Indicators of Sustainable Development: Guidelines andMethodologies".

KAMU MALİYESİ

ÖĞR. GÖR. DR. A. HALİT GÖRMEZ
ÖĞR. GÖR. HÜSEYİN ALTINTAŞ

2. BASKI

EĞİTİM
yayınevi

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A.Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-605-7487 70-4
1. Baskı, Kasım 2020
2. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAMU MALİYESİ

Öğr. Gör. Dr. A. Halit Görmez, Öğr. Gör. Hüseyin Altıntaş
XIV+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-7487 70-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

TÜĞEN, Kâmil: Devlet Bütçesi, Bassaray Matbaası, İzmir, 2018

ERDEM, Metin, ŞENYÜZ, Doğan, TATLIOĞLU, İsmail: Kamu Maliyesi, Ekin Yayınevi, Bursa, 2011.

PEHLİVAN, Osman: Kamu Maliyesi, Murathan Yayınevi, Trabzon, 2011.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu.

442 Sayılı Köy Kanunu.

5779 Sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun.

5272 Sayılı Belediye Kanunu.

1982 Anayasası.

İsmail, Türk, Kamu Maliyesi, Turhan Kitapevi, 2002, Ankara, s.16.

Pehlivan, Osman, Kamu Maliyesi, Celepler Matbaacılık, Trabzon, 2015 s. 28.

Öztürk, Nazım, Kamu Maliyesi, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa, 2013, 36.

Kılıç, Âdem, Kamu Maliyesi, Dizayn Yayıncılık, Ankara, 2005, 10

Oktayer, Nagihan, Kamu Maliyesi, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 2018, 134)

Uluatam, Özhan, Kamu Maliyesi, İmaj Kitapevi, 7. Baskı, Ankara, 2001,20

Aktan, Coşkun Can, Çağdaş Liberal Düşüncede Politik İktisat, Takav. Mat, Ankara, 1994.

Tekelioğlu, Muammer, İktisadi Düşünceler Tarihi, Çukurova Üniversitesi, Basım evi, Adana 1990, 212.

EKELUND, Robert B. ve Robert D. Tollison, Economics, Boston: Little, Brown c, 1986.

(5018 KMYKK Md. 3)

(Aksoy, Şerafettin, Kamu Bütçesi, Filiz Kitapevi, İstanbul, 1993, s.10)

(Sayar, Nihad.; Kamu Maliyesi, II. Cilt, Bütçe Prensipleri ve Tatbikatı, 5. Baskı, İstanbul, 1974)

(Feyzioğlu, Bedi N.; Nazari, Tatbiki, Mukayeseli Bütçe, 7. Baskı, İstanbul, 1984)

(Torun, Osman Nuri, Devlet Bütçesi Ders Notları (Teksir), Eskişehir, 1968.)

(Burkhead, Jesse; Government Budgeting, Sixth Printing, John Wiley and Sons Inc., New York, 1965.)

AMASYA YÖRESİ
MÜZİKOLOJİ ÇALIŞMALARI

PROF. HALUK YÜCEL

EĞİTİM
yayınevi

AMASYA YÖRESİ MÜZİKOLOJİ ÇALIŞMALARI

Prof. Haluk Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-25-0
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AMASYA YÖRESİ MÜZİKOLOJİ ÇALIŞMALARI
Prof. Haluk Yücel
X+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-25-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adorno, T. W. (2003) "Müzik ve Dil", Çeviren, Bülent Doğan, *Cogito Dergisi*, S.36, ss.320-326

Ataman, A., (2009). Bu Toprağın Sesi – Halk Musikimiz, Yayına Hazırlayan: Süleyman Şenel, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

Büyükyıldız, Z., (2009). Türk Halk Müziği. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Karadeniz, B., (1999), Kömür Gözlüm Türküler, İstanbul: Özgür Yayınları,

Kınık, M. (2011). Bir İletişim Aracı Olarak Türk Halk Müziği ve Türküler, Erciyes İletişim Dergisi "Akademia", Cilt (Volume): 2, Sayı (Number): 1, s.136-150.

Köprülü, F., (1989). Edebiyat Araştırmaları, C.1. İstanbul: Ötüken Yayınevi, Yayın No:189.

Özbek, M., (1994). Folklor ve Türkülerimiz. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Özbek, M., (1998). Türk Halk Müziği El Kitabı I Terimler Sözlüğü, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı, sf. 194

Öztuna, Y., (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.

Sarısözen, M., (1962). Türk Halk Musikisi Usülleri. Ankara: Milli Posta Matbaası.

Soykan, Ö. N. (2012) "Müzik Nedir? Felsefi Bir Araştırma", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Yıl.15, Sayı:62, Ekim, Ankara

Şenel, S. (1992). Türk Halk Musikisinde 'Uzun Hava' Tanımları ve Bu Tanımlar Etrafında Ortaya Çıkan Problemler. IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildiriler C. 3 içinde (287-309). Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Tekin, H.S., (2012). Popüler Kültür ve Türkülerimiz, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, (Ocak-Haziran), (Balkan Özel Sayısı-I), s.153-178.

Tümertekin, E., Özgüç, N. (1997). Beşeri Coğrafya İnsan-Kültür- Mekan. İstanbul: Cantay Kitabevi.

Yener, S., (2006). Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitab. İstanbul: Ilıcak Matbaacılık

Yücel, H., (2007). Türkiye'de Din ve Dindışı Müziklerinin Karşılıklı Araştırması. İstanbul: Yöntem Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Özbakır, B., Sünbüllü, (2010)"Amasya Türküleri" Amasya Belediyesi.

Özbek Mehmet (1994). Folklor ve Türkülerimiz, İstanbul: Ötüken Yayınları.

Öztuna, Y., (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayıncılığı.

Tekin, Hatice Selen (2012), "Popüler Kültür ve Türkülerimiz", Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, (Ocak-Haziran), (Balkan Özel Sayısı-I), s.153-178.

Yücel, H. (2016). Merzifon'un Kültürel Mirası: Merzifon Türküleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 9 Sayı: 42, sf. 409-418.

Yücel, H. (2018). Amasya Türkülerinin Söz ve Müzik Unsurları Bakımından İncelenmesi**,** Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science, Yıl: 5, Sayı: 22, Nisan 2018, s. 372-386.

KAYNAKÇA

Arseven, V. (2004). Vasili öküzcü biyografisi makaleleri ve müzik eserleri. (Yayına Haz. Stephan Bulgar), Ankara: Türksoy.

Artun, E. (2005). Osmaniyede ağıt söyleme geleneği ve osmaniye ağıtları, Karacaoğlan'dan-Bela Bartok'a Dadaloğlu'ndan-Âşık Feymani'ye Osmaniye Kültür Sanat ve Folklor Sempozyumu Bildirileri, Ankara: Matsa Basımevi. 2005, ss.8-34.

Dilçin, C. (1997) . Örneklerle türk şiir bilgisi. Ankara: TDK Yayınları.

Esen, A. Ş. (1997). Anadolu ağıtları, İstanbul: İletişim Yayınları.

Elçin, Ş. (1990). Türkiye türkçesinde ağıtlar, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Görkem, İ. (2003). Ağıtlar, Türk Dünyası Edebiyat Tarihi, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, s. 452-506.

Kaya, D.(1999). Anonim türk halk şiiri, Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2004 a). Edebiyat araştırmaları I, Ankara: Akçağ Yayınları.

Özbek, M. (1998). Türk halk müziği el kitabı terimler sözlüğü, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Örnek, S. V. (2000). Türk halkbilimi, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özdemir, A. Z. (1994). Öyküleriyle ağıtlar, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara: Milli Kütüphane Basımevi.

Say, Ahmet, (2002). Müzik sözlüğü, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Sözer, Vural, (2005). Müzik ansiklopedik sözlük, İstanbul. Remzi Kitapevi.

Şenel, S. (1988). Ağıt, İstanbul: TDV İslâm Ansiklopedisi, I: 472, 473.

Tahtaişleyen, N. (2013). Anadolu Ağıt Geleneklerinin Özellikleri ve Kültürel Süreklilikteki Rolü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Uludağ, S. (1988). *Ağıt*. İstanbul: TDV İslâm Ansiklopedisi, I: 471, 472.

KAYNAKÇA

Akbulut, Ali Cem (2010). "Gazilerovacığı Âşıkları" İstanbul: KaraMavi Yayınları

Günay, Edip (2011). Müzik Sosyolojisi- Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Heziyeva, Şergiyye (2010). "Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği"

Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies Cilt: X, Sayı 1, Sayfa:81-89.

Özalp, Nazmi (1986). Türk Musikisi Beste Formları, Ankara: T.R.T Yayınları.

İstanbullu, Serenat (2014). "Niğde Halk Müziği Kültüründe Ali Ercan ve Müziğe Katkıları". Turan Stratejik Araştırmalar Merkezi, Cilt: 6, Sayı: 2: 16-23.

Karasar, Niyazi (2006). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Yayın.

Kaya, Doğan (2000). "Edebiyatımızda Âşık Kolları ve Şenlik Kolu". Âşık Şenlik Sempozyum Bildirileri, sf. 143-155, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Özbek, Mehmet. (2009). Türkülerin Dili. İstanbul: Ötüken Yayınları.Özdemir, Erdem (2013). "Âşık ve Ozan Kavramlarının Günümüz Türkiye'sinde Müzikal ve Edebi Yönden Tanımlanması". Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 34 Ocak – Şubat, Sayı:34, s.1-17.

Sümbüllü, Hasan Tahsin (2015). "Âşıklık Geleneğinde Kullanılan "Makam" Kavramı Üzerine Müzikal Bir Değerlendirme". Rast Müzikoloji Dergisi, Uluslararası Müzikoloji Dergisi Cilt III, s.828-836.

Şahin, Halil İbrahim. (2016). "Âşıklık Geleneğinde Sümmani Tesiri". ZfWT Vol. 8 No. 1, 189-204.

Şenel, Süleyman (1991). "Aşık Musikisi". Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. (Cilt: 3, Sayfa: 553-556). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

Yücetoker, İzzet, Bahar, Meral. (2015). "Cumhuriyet Döneminde Şiir ve Müzik: Aşıklık Geleneği". Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Araştırmaları Dergisi, Cilt I / Sayı 1, s.77-96.

Yücel, Haluk (2012). "Âşık Musikisi ve Beste Formları Üzerine Bir İnceleme". Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 32 Eylül-Ekim, s.1-16.

KAYNAKÇA

Albayrak, N. "Pir Sultan Abdal" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 34. cilt, sf. 277-278, İstanbul, 2007.

Arpaguş, S. "Pîr" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 34. cilt, sf. 272-273, İstanbul, 2007.

Aydın, M, S. *"İnsân-ı Kâmil maddesi*", TDV İslâm Ansiklopedisi, 22. cil sf. 330-331, İstanbul, 2000.

Coşkun, G. Alevilikte Cem Ve Semah'ın Kaynağı Olarak Görülen Miraç Hadisesi Ve Kırklar Cemi, Türk Kültürü Ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi / 103: 187-203, 2022.

Gülmez Mevlüt, "Âşık Ömer Divanı'nda Alevi-Bektaşi İzleri", Türkiyat Araştırmaları Dergisi, S:37, s.285-307, 2015.

Kahramanoğlu, R. & Şahin, F. Hacı Bektaş Veli Felsefesinin Etnopedagojik Açıdan İncelenmesi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Prof. Dr. Fuat Sezgin Özel Sayısı, 41-58. 2019., DOI: 10.32709/akusosbil.597317

Kılavuz, A. S. "Zeynelâbidîn" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 44. cilt, sf. 365-366, İstanbul, 2013.

Ocak, A. Ş. "Balım Sultan" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 5. cilt, sf. 17-18, İstanbul, 1992.

Ocak, A. Ş. "Hacı Bektâş-ı Velî " maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 14. cildinde, sf. 455-458 İstanbul, 1996.

Özbakır, B., Sünbüllü. "Amasya Türküleri" Amasya Belediyesi, 2010,

Özcan, H. Hacı Bektaş Veli'nin Eserlerinde Ve Bektaşî Erkânnâmelerinde Dervişin Nitelikleri, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter 2012, p.1695-1705, 2012.

TRT Türk Halk Müziği Arşivi

Uludağ, S. "Erenler" maddesi, TDV İslâm Ansiklopedisi, 11. cilt, sf. 294-295, İstanbul, 1995.

Yücel, H. Türkülerde Coğrafi Kimlik: Amasya Türküleri, SSD Journal Internatıonal Conference On Socıal Scıences & Humanıtıes March 05-06, sf. 170-175, ISPEC Yayınevi, ISBN: 978-625-7720-24-3. Ankara, 2021.

KAYNAKÇA

Ak, A. Ş. (2006). "*Avrupa ve Tük İslam Medeniyetinde Müzikle Terapi Tarihi Gelişim ve Uygulamaları",* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Akan, N. (2015). " *VII-XIII. Yüzyıllar Arası İslam Felsefesinde Müziğe Genel Bakış: El Kindi, Farabi, İbn Sina*", kalemisi, Cilt 3, Sayı 6, Volume 3, Issue 6.

Altıntaş, A. (1986) *"Eski Türk Tıbbına Bir Bakış"* Tıp Tarihi Araştırmaları, İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Deontoloji Yayınları.

Altınöçek, H. (1998). *Bir İletişim Aracı Olarak Müzik ve Müzikle Tedavi Yöntemleri,* Eskişehir.

Birkan, Z.I. (2014). *"Müzikle Tedavi, Tarihi Gelişmeleri ve Uygulamaları*", Ankara Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi.

Can, N. (2004). *"Osmanlı Dönemi Türkçe Müzik Yazmalarında Ünlü Türk Bilgini Fârâbî " Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 24, Sayı2 (2004) 203-215*

Cantay, G. (1992). "*Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları",* Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Sayı 61.

Çoban, A. (2005). "*Müzik Terapi*", Timaş Yayınları, İstanbul.

Çetinkaya, Y. (2001). "*İhvan-ı Safa'da Müzik Düşüncesi*." İstanbul: İnsan Yayınları.

Gençel, Ö. (2006). "Müzikle Tedavi", Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt: 14, s.697-706.

Grebene, B. (1978) "*Müzikle Tedavi*, Ankara: Ankara Matbaası

Güvenç R. O. (2002). "*Eski Türklerde Müzik İle Tedavi"*. Türkler. Cilt 3. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 460-467.

Güvenç, R.O. (2005) *"Eski Türklerde Müzikle Tedavi"* Yolculuk Dergisi, Tümata Yayınları, İstanbul.

Güvenç, R. O. (1985). Doğu Türkistan Medeniyet Numuneleri Dergisi sayı 1.

Hatemi H. (1998)."*Darülfünun ve Darüşşifa"*, Dergâh Yayıncılık, İstanbul.

Karlıkaya, E. (1999)." *Anadolu Osmanlı ve Selçuklu Darüşşifaları"*, Oluşum Dergisi, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayını, Sayı 27.

Kaygısız, M. (1999). "*Müzik Tarihi, Başlangıcından Günümüze Müziğin Evrimi"*, Kaynak Yayınları, İstanbul.

Konfüçyüs, (1963) ."*Büyük Bilgi ve Müzik Hakkında Notlar"* (Çeviren:M.N.Özerdim) Milli Eğitim Yayınları, Çin Klasikleri No:2, S.19-40.

Küçük, H. (1981). "*Musikinin Ruh Terbiyesindeki Yeri*", Sanat ve Kültürde KÖK, sayı 7

Kolukırık, K. (1999). "*İbn-i Sînâ'da Mûsikî Düşüncesi*", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kayseri.

Ögel, B. (1991). *Türk Kültür Tarihine Giriş*, 9.cilt, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları

Platon, (1985). *Devlet*, Çeviren: S. Eyüoğlu, M.A.Cimcoz, Remzi Kitabevi, İstanbul.

Şengül, E. (2008)." *Kültür Tarihi İçinde Müzikle Tedavi ve Edirne Sultan II. Beyazıd Darüşşifası*", Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans, Edirne.

Sezer, E., Atıcı, E. (2010). "*Selçuklu ve Osmanlılarda Müzikle Tedavi Yapılan Hastaneler*", Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 36 (1).

Shiloah, A. (1993). "*The Dimension of Music in Islamic and Jewish Culture"*, Norfolk.

Şeşen, R. (1983). " *Selahaddin Zamanında Eyyübiler Devleti"*, Ü.E.F. Yay., İstanbul.

Terzioğlu, A. (1992) *Türk İslam Hastaneleri ve Tababetinin Avrupa'daki Tıbbi Rönesansı Etkilemesinden, Türk Tıbbının Batılılaşmasına*, İstanbul: Hipokrat Yayınları.

Turabi, A.H. (2004). "*İbn Sînâ Mûsikî"*, Litera yay. s. IV. İstanbul.

Turabi, A. H. (2005). "*Gevrekzade Hafız Efendi ve Musiki Risalesi*", Rağbet Yayınları, İstanbul.

Turabi, A. H. (2015).” *Gevrekzade, Müzikle Tedavi ve Amasya Darüşşifa Örneği”,* Çasebe Ofset, Amasya.

Turabi, A.H. (1996). “*el-Kindî'nin Mûsikî Risâleleri”* M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi.

Turhan, S. (1992). ”*Türk Halk Musikisinde Çeşitli Görüşler*”, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Uçan, A., (2000). ”*Geçmişden Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü*” ,Müzik Ansikıopedisi,Ankara .

Uludağ, S. (1976). “ *İslam Açısından Musiki ve Sema”*, İrfan Yayınevi, İstanbul.

Ülgen, A.S. (1962). *“Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası*” Vakıflar Dergisi, Ankara: Sayı:5.

Üstüner, A.C. (1998). *Mısır Uygarlığı*, Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul.

Vural Göher, F. (2015). “ *İslamiyetten Önce Türklerde Kültür ve Müzik*”, Gece Kitaplığı.

KAYNAKÇA

ATAMAN, Adnan (2009). Bu Toprağın Sesi – Halk Musikimiz, Yayına Hazırlayan: Süleyman Şenel, İstanbul: Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları.

AYSOY, Mehmet (2003). Geleneksel Sonrası Toplum Üzerine, İstanbul: Açı Kitapları.

BÜYÜKYILDIZ, Zeki (2009). "Türk Halk Müziği", İstanbul: Papatya Yayıncılık.

CENGİZ Recep (2001). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik (Tokat Örneği), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 4, Sayı 18. s. 363-378.

EMNALAR Atınç (1998). Tüm Yönleri ile Türk Halk Müziği Nazariyatı, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi

ERGUN, Pervin (2004). Türk Kültüründe Ağaç Kültü, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

GÖHER, Feyzan (2010). Türkülerde Motifler, Türk Yurdu Dergisi. Cilt:30 (62) Sayı: 269 (630) s.173-180.

KAPLAN, Ayten (2005). Kültürel Müzikoloji, İstanbul: Önsöz Basım Yayıncılık

KINIK, Mehmet (2011). Bir İletişim Aracı Olarak Türk Halk Müziği ve Türküler, Erciyes İletişim Dergisi "Akademia", Cilt (Volume): 2, Sayı (Number): 1, s.136-150.

KÖPRÜLÜ, Fuat (1989). Edebiyat Araştırmaları, C.1, İstanbul: Ötüken Yayınevi, Yayın No:189.

ÖZBEK Mehmet (1994). Folklor ve Türkülerimiz, İstanbul: Ötüken Yayınları.

TEKİN, Hatice Selen (2012), Popüler Kültür ve Türkülerimiz, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, (Ocak-Haziran), (Balkan Özel Sayısı-I), s.153-178.

TRT Türk Halk Müziği Repertuvarı, Ankara Radyosu

TÜMERTEKİN, E., Özgüç, N. (1997). Beşeri Coğrafya İnsan-Kültür- Mekan, İstanbul: Cantay Kitabevi.

VURAL, Timur (2013). Türklerde Askeri Müzik Geleneği Tuğ, Nevbet, Mehter, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

VURAL GÖHER, Feyzan (2011). Türk Kültürünün Aynası: Türküler, Uluslararası Newwsa Dergisi, Cilt:6, Sayı:3, s.397-411.

YENER, Sabri (2006). Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitabı, İstanbul: Ilıcak Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Aslantürk, Z. (1999). Araştırma Metot ve Teknikleri, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Vakfı Yayınları No:103 (4. Basım).

Akbulut, C. (2010). Gazilerovacığı Âşıkları, İstanbul: KaraMavi.

Bayat, S. (2015). Amasya Merzifon Yöresi Halk Oyunları ve Yemek Kültürü, III. Uluslararası Geçmişten Günümüze Merzifon ve Amasya Yöresi Sempozyumu, 1-660, Merzifon.

Cengiz, R. (2001). Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik (Tokat Örneği), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt 4, Sayı 18.

Çerkez, M. (2005). Merzifon'da Türk Devri Mimari Eserleri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, 2005, Ankara.

Gökçe, B. (2004). Toplumsal Bilimlerde Araştırma, Ankara: Savaş.

Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık.

Kaptan, S. (1989). Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri, Ankara: Tekışık.

Kılıcı, A. (2013). Merzifon Kara Mustafa Paşa Külliyesinde Yapılan Onarımlar, Geçmişten Günümüze Merzifon II, Ankara:Altınpost.

Tuncel, M. (2001). Merzifon Bedesteni, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Uluslararası Sempozyumu, s.383-398, Ankara.

Üreten, H. (2013). Amasya Müzesinde Sergilenen İki Buluntu Işığında Roma Döneminde Amaseia, Geçmişten Günümüze Merzifon II, s.185-202, Ankara: Altınpost.

İNTERNET KAYNAKLARI:

http://www.merzifon.bel.tr/ (Ocak.2016)

http://www.csb.gov.tr/iller/amasya/(Ocak.2016)

KAYNAKÇA

Avagyan, A. (2004). Osmanlı İmparatorluğu ve Kemalist Türkiye'nin Devlet-İktidar Sisteminde Çerkesler. İstanbul: Belge Yayınları

Boz, E. (2010). Çerkes Etnik Kimliğinin Yeniden İnşasında Akrabalık, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Ceyhan, D. (2008). Türkiye'de Kültürel Çeşitlilik Olarak Alt Kültürler: Çerkez Ve Manav Alt Kültürleri Arasında Mukayeseli Bir Çalışma, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demir, G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet Sosyoloji Konferansları, No: 55 (2017-1) / 1-42DOI: 10.18368/iusoskon.328243.

Durkheim, E. (2016). Sosyolojik yöntemin kuralları (Ö. Doğan, Çev.). Ankara: Doğu Batı.

Gürbüz, R. (2010). El Mızıkası Metodu (Pşıne-Amazırkan), Grafik Baskı Evi, İstanbul.

Netll, B. (2005) The Study of Ethnomusicology, Universtiy of Ilionis Press., USA

Öz, M. (2004). "Merzifon maddesi", TDV İslâm Ansiklopedisi, cilt 29. sf. 243-245, Ankara.

Serdaroğlu, F. Ö., (2018). Merzifon Ve Çevresindeki Halk İnanışları Üzerine Bir Araştırma, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Yücel, H. (2023). Çerkeslerde düğün adetleri ve müzik ritüelleri: Düzce merkez Bataklıçiftlik köyü örneği. *Kesit Akademi Dergisi*, 9 (35), 40-66.

Yücel, H. (2023). Düzce İli Halk Müziği Kültürü, Sonçağ Akademi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59480/merzifon.html (Erişim Tarihi, 11.06.2023)

https://www.facebook.com/notes/murat-yalçın/belgeler-ışığında-çerkesya-neresi-çererkesler kim/263781500330288 (Erişim Tarihi: 21.11.2022)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/pb.100035320221096. 2207520000./16 49177141886872/?type=3 (Erişim Tarihi, 11.07.2023)

https://merzifon.bel.tr/cerkes-kultur-evinin-acilisini-gerceklestirdik (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2566778770126700&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.objektifamasya.com/haber/cerkes-kultur-festivali-renkli-goruntulere-sahne-oldu-38040 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2546122385525672&set=a.1001961910991140 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/ pb.100035320221096.-2207520000./2293050054166241/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/photo/?fbid=2293027467501833&set= pb.100035320221096.-2207520000. (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/ pb.100035320221096.-2207520000./2293026560835257/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

https://www.facebook.com/187927548011846/photos/ pb.100035320221096.-2207520000./2283240138480566/?type=3 (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%-B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%-BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%-C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%-C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)
http://www.ozgurcerkes.com/?Syf=18&Hbr=547255&/-Tav%C5%9Fanda%C4%9F%C4%-B1-%C3%87erkes-K%C3%BClt%C3%BCr-Festivali-30-Haziran-2013-Pazar-g%C3%-BCn%C3%BC-yap%C4%B1ld%C4%B1.-En-son-2000-y%C4%B1l%C4%B1nda-%-C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BCs%C3%BC-yap%C4%B1lan-festival-13-y%-C4%B1l-aradan-sonra-tekrar-hayata-ge%C3%A7irild (Erişim Tarihi, 19.07.2023)

KAYNAK KİŞİLER

K.K.1. Vahittin Maden, (72), İlkokul mezunu, Emekli, Merzifon, Görüşme Tarihi 19 Temmuz 2023.

K.K.2. Cemil Orkan, (58), Üniversite mezunu, emekli Merzifon, Görüşme Tarihi 1 Temmuz 2023.

K.K.3. Gösenay Orkan, (89), ilkokul mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.4. Fatih İzci, akademisyen, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.5. İshak Akbay, (45), sanatçı, üniversite, Kayseri, Görüşme Tarihi 20 Temmuz 2023.

K.K.6. Hikmet Hamarat, (70), lise mezunu, emekli, Havza, Görüşme Tarihi 23 Haziran 2023.

K.K.7. Fikriye Hamarat, (64), lise mezunu, emekli, Merzifon, Görüşme Tarihi 23 Haziran 2023.

K.K.8. Yılmaz Dönmez (55), emekli astsubay, Tokat, Görüşme Tarihi 1 Temmuz 2023.

K.K.9. Erdem Çulha, (40), üniversite mezunu, Samsun, Görüşme Tarihi 1 Temmuz 2023.

K.K.10.Volkan Denk, (43), üniversite mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.11 Hakan Gümüşdüğme, (44), lise mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.12. Mahmut Ekici, (44), üniversite mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

K.K.13. Yavuz Kara, (44), üniversite mezunu, Merzifon, Görüşme Tarihi 2 Temmuz 2023.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O. (1991).” *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri,”* Kültür Bakanlığı Yayınları Ankara.

Akdoğu, O.(2003)., “*Türk Müziği’nde Türler ve Biçimler*”, Ege Üniversitesi Basım Evi İzmir.

Çıpan, M., (2001).” *Güfte İncelemesi Notalar, Güfteler, Şekil Özellikleri, Açıklamalar, Edebiyat ve Mûsıkî Bilgileri.* Konya: S.Ü. Yaşatma ve Geliştirme Vakfı, 2001.

Ezgi, S., (1953). “*Nazarî, Amelî Türk Mûsikîsi”, III*, İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul

Haşim, Bey, (1864), *Haşim Bey Mecmuâsı,* İstanbul.

Kaçar, G. Y.,(2012). “*Türk Musikisi Üzerine Görüşler (Analiz ve Yorumlar)”,* Maya Akademi, Ankara.

Köprülü, M. F.,(1986). “*Sazşâirleri: Dün ve Bugün*”, *Edebiyat Araştırmaları*, Ankara.

Özalp, M. N., (1992). *”Türk Musikisi Beste Formları*”, T.R.T. Yayınları, 1992, Ankara.

Özcan, N., (1989). “*Vardakosta Ahmed Ağa*”, DV İslâm Ansiklopedisi, cilt 2, sf. 41-42.

Özcan, İ.H. (1995). *“Ferahfezâ Makâmı*” TDV İslâm Ansiklopedisi cilt 12, sf. 356-357.

Özkan, İ. H. (2006). **“***Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri*”, Ötüken Neşriyat İstanbul.

Özkan, İ. H. (2013)., *“Yürük Semai”* maddesi, DV İslâm Ansiklopedisi, cilt 4, s. 54-55.

Öztuna, Y., (1987). *“Türk Musikisi Teknik ve Tarih*”, Türkpetrol Vakfı Lale Mecmuası, İstanbul.

Reinhard, K. ve Reinhard U.(2002). “*Türkiye’nin Müziği*”, cilt I Sanat Müziği, Çev. Sinemis Sun, Sun Yayınevi.

Şenoğlu, S., (1994*). XVIII. Yüzyıl Bestekârı Vardakosta Ahmed Ağa’nın Türk Musikisindeki Yeri ve Öneme*i, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Tanrıkorur, C., (2005). Osmanlı Dönemi Türk Musikisi, Dergah Yayınları, Ankara.

Tanrıkorur, C., (1998). *“İslâm Ansiklopedisi*”, “Ağır Semai” maddesi, cilt: 1, 1998.

Tura, Y. (2006). *Tedkîk ü Tahkîk,* Abdülbâkî, Nâsır, Dede, İstanbul: Pan Yayıncılık.

Türkel Oter. S. (2020). “*Edvârlarda Sözlü Mûsikî Form Açıklamaları ve Bu Formlardaki Değişimler Üzerine Araştırma*”, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler IV., Eğitim Yayınevi, Konya.

Uslu, R., (2001). “*Mehmed Hafid Efendi ve Musiki”,* İstanbul: Pan Yayıncılık.

Uslu, R., (2009). *Saraydaki Kemancı*, İstanbul: İTÜ Yayınları.

Yavaşça, A. (1992). *“Beste Maddesi”*, DV İslâm Ansiklopedisi’nin cilt 5., sf, 543.

Yücel, H., (2013). K*emânî Hızır Ağa ve Tefhîmü’l-Makâmât Fî Tevlîdi’n-Nagamât Çevirisindeki Perdeler,* Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 37. Celalabat – Kırgızistan, İktisat Ve Girişimcilik Üniversitesi Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akdoğu, O.(1996), Türk Müziği'nde Türler ve Biçimler, 2.Baskı Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir.

Dilçin, C., (1983). Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları: 517, Ankara.

Günay, E., (2006). Müzik Sosyolojisi Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış, Bağlam Yayıncılık, İstanbul.

Güngör, N., (1990). Sosyokültürel Açıdan Arabesk Müzik. Bilgi Yayınevi, İstanbul.

Kahraman B. (2009). Vahid Mahtumi Divan'ında Görülen Bir Terim: Türkmeniyat, A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi Sayı 39, Erzurum, s.511.

Öztuna, Y. (2000), Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Şen, Ü. S., (2016). Müzik Estetiği Üzerine, 2. Baskı, Pegem Akademi, Ankara.

Tanrıkorur, C., (1998). Müzik Kimliğimiz Üzerine Düşünceler, Dergâh Yayınları, İstanbul.

TRT Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği Arşivi

Uzun, M.,(1997). "Şarkı " maddesi, İslam Ansiklopedisi, Cilt 8, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, ss. 357-359, İstanbul

Yavaşça, A., (2002). Türk Musikisin 'de Kompozisyon ve Beste Biçimleri, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul.

Mahmut Oğul ile yapılan görüşme 2016

Mahmut Oğul kişisel web sayfası

yönelik yaptığı akademik çalışmalar kendisinin icracılık dışında disiplinli bir akademik yönünün de olduğunun bir kanıtıdır. Bu çalışma Özgen Gürbüz özelinde müziğe ömrünü adamış ve popüler kültürün etkisiyle gerçek manada tanınmayan tüm Türk Musikisi bestekârlarının tanıtılmasına katkı sağladığı gerçeğinden dolayı önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Özgen Gürbüz ile kişisel görüşme (2021)

KAYNAKÇA

Akbulut, Ali Cem (2010). "Gazilerovacığı Âşıkları" İstanbul: KaraMavi Yayınları.

Heziyeva, Ş. (2010). "Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Âşıklık ve Âşıklık Geleneği" Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies Cilt: X, Sayı 1, Sayfa:81-89.

Özer, Ş., Topal, M. (2021). Âşıklık Geleneği ve Geleneğin Çerağlarından Amasyalı Âşık Özlemî, Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 2021, Cilt: 14, Sayı: 34, 652-665. Doi Number: 10.12981/Mahder.869864

Şahin, H.İ. (2016). "Âşıklık Geleneğinde Sümmani Tesiri". ZfWT Vol. 8 No. 1, 189-204.

Şenel, S. (1991). "Âşık Mûsikisi". Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.(Cilt: 3, Sayfa: 553-556). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı.

TRT Müzik Dairesi Yayınları THM Repertuarı

Yücel, H., Karakoç; B. T. (2020). Konuları, İçerikleri, Sözel Motifleri ve Sembolleri İle Ordu Türküleri, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2020; Cilt: 12, Sayı: 46.

Yücel, H. (2018). Türk Halk Müziğinde Âşıklık Geleneği: Amasya Âşıkları, TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi; ISSN: 1308-8041, e-ISSN: 1309-4033; Yıl: 2018; Cilt: 10/YAZ, Sayı: 39

Yücel, H. (2018). Amasya Türkülerinin Söz ve Müzik Unsurları Bakımından İncelenmesi, Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal Of Social Science, Yıl: 5, Sayı: 22, Nisan 2018, S. 372-386.

Yücel, H. (2012). "Âşık Mûsikisi ve Beste Formları Üzerine Bir İnceleme". Akademik Bakış Dergisi Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi Sayı: 32 Eylül-Ekim, s.1-16.

URL Kaynak

https://www.repertukul.com/Biyografiler--ASIK-MUSA-ASLAN-394,

Erişim Tarihi10.08.2021

ENGELLERİ AŞMAK:

ENGELLİ BAKIM VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler

Doç. Dr. Hanife Abakay
Ögr. Gör. Dr. Hacer Sönmezer Öcal

EĞİTİM
yayınevi

ENGELLERİ AŞMAK: ENGELLİ BAKIM VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Editörler: Doç. Dr. Hanife Abakay, Ögr. Gör. Dr. Hacer Sönmezer Öcal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6251-23-6
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ENGELLERİ AŞMAK: ENGELLİ BAKIM VE REHABİLİTASYONDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR
Editörler: Doç. Dr. Hanife Abakay, Ögr. Gör. Dr. Hacer Sönmezer Öcal
IV+366 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-23-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni: Temmuz 2021.

Alan, E., H.Emery. (1991). Clinical and genetic heterogeneity in spinal muscular atrophy the multiple allele model *Neuromuscular Disorders*;1(4): 307-308.

Antonaci, L., Maria C. P., and Eugenio, M. (2023). New therapies for spinal muscular atrophy: where we stand and what is next." *European Journal of Pediatrics,* 182.7: 2935-2942.

Arbab, M., et al. (2023). Base editing rescue of spinal muscular atrophy in cells and in mice, *Science* 380.6642: eadg6518.

Arnaud, C., et al. (2021). Trends in prevalence and severity of pre/perinatal cerebral palsy among children born preterm from 2004 to 2010: a SCPE collaboration study, *Frontiers in neurology* 12: 624884.

Ashwal, S., Russman, B.S., Blasco, P.A., Miller, G., Sandler, A., Shevell, M., et al. (2004). Practice Parameter: Diagnostic assessment of the child with cerebral palsy: Report of the Quality Standards Subcommittee of the American Academy of Neurology and the Practice Committee of the Child Neurology Society*, Neurology*; 62(6): 851-63.

Basil, T., Darras, U.R., et al. (2017). De Vivo, Genetic Disorders Affecting the Motor Neuron: Spinal Muscular Atrophy, *Swaiman's Pediatric Neurology: Principles and Practice 6th Edition*: 2365-83.

Bax, M., et al. (2005). Proposed definition and classification of cerebral palsy, *Developmental medicine and child neurology,* 47(8): 571-576.

Becker, P.E.(1953). Dystrophia musculorum progressiva. Eine genetische und klinische Untersuchung der Muskeldystrophien. Stuttgart: *Thieme*.

Bladen, C.L., et al. (2015) .*The TREAT-BMD DMD Global Database*: analysis of more than 7,000 Duchenne muscular dystrophy mutations, Human mutation 36(4): 395-402.

Brzustowicz, L.M., Lehner, T., Castilla, L.H. (1990). Genetic mapping of chronic childhood-onset spinal muscular atrophy to chromosome 5q1 1.2-13.3. *Nature*; 344(6266): 540 – 541.

Crisafulli, S., et al. (2020). Global epidemiology of Duchenne muscular dystrophy: an updated systematic review and meta-analysis." *Orphanet journal of rare diseases* 15: 1-20.

Duan, D., et al. (2021). Duchenne muscular dystrophy. *Nature Reviews Disease Primers*: 13(7):1.

Duchenne, G.B.A. (1861). De l'électrisation localisée et son application à la pathologie et à la thérapeutique. 2nd ed. Paris*: Ballière*.

Engelliler hakkında kanun, birinci bölüm tanımlar, kanun numarası: 5378, *yayınlandığı resmî gazete: 07/07/2005.*

Ferizovic, N., et al. (2022). Prognostic indicators of disease progression in Duchenne muscular dystrophy: A literature review and evidence synthesis. PLoS One 17(3): e0265879.

Flanigan, K. (2017). Duchenne and Becker Muscular Dystrophies, *Swaiman's Pediatric Neurology: Principles and Practice 6th Edition*:20482-92.

Freud, S. (1897). Die Infantile Cerebrallahmung. *Wien: K.U.K Hof und Universitats Buchhandler*.

Himmelmann, K., Horber, V., De La, C., Horridge, J., Mejaski-Bosnjak, K., et al. (2017). MRI classification system (MRICS) for children with cerebral palsy: development, reliability, and recommendations. *Developmental Medicine & Child Neurology*; 59(1):57-64.

Hoffmann, J. (1893). Ueber chronische spinale Muskelatrophie im Kindesalter, auf familiärer Basis. *Deutsche Zeitschrift für Nervenheilkunde*; 3(6): 427 – 470.

Ishizaki, M., Kobayashi, M., Adachi, K., Matsumura, T. & Kimura, E. (2018). Female dystrophinopathy: review of current literature. *Neuromuscular Disorders*, 28, 572–581.

Jiang, H., Li, X., Jin, C., Wang, M., Liu, C., Chan, K.C., et al. (2019). Early diagnosis of spastic cerebral palsy in infants with periventricular white matter injury using diffusion tensor imaging. *Am J Neuroradiol*; 40(1):162-8.

Johnston, M. (2020). Cerebral Palsy. In: Kliegman RM, St Geme III JW, Blum NJ, et al. Eds.*Nelson Textbook of Pediatrics, 21st Philadelphia ; Elsevier*; 3168-72.

Little, W. (1862). On the influence of abnormal parturition, difficult labors, and asphyxia neonatorum on the mental and physical condition of the child, especially in relation to deformities. In: Phillips J, Boulton P, editors. Transactions of the Obstetrics Society of London. *Obstetrical Society of London*; 293.

Maclennan, A.H., Lewis, S., Moreno-De-Luca, A., Fahey, M., Leventer, R.J., Mcıntyre, S., et al. (2019). Genetic or Other Causation Should Not Change the Clinical Diagnosis of Cerebral Palsy. *J Child Neurol*; 34(8):472-76.

Malaga, M., et al. (2024). Clinical practice guidelines for the diagnosis and management of Duchenne muscular dystrophy: a scoping review. *Frontiers in Neurology, 14*: 1260610.

Mapelli, C., Ramelli, E. (1970). Familial progressive spinal amyotrophy with limb root distribution and onset in adult life (neurogenic pseudomyopathy of Wohlfart-Kugelberg-Welander). In: Muscle Diseases, *International Congress Series No. 199. Edited by J. N. Walton, N. Canal and G. Scarlato. Amsterdam: Excerpta Medica*, 551-554.

Mercuri, E., et al. (2023). Detecting early signs in Duchenne muscular dystrophy: comprehensive review and diagnostic implications. *Frontiers in Pediatrics,* 11: 1276144.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, 30471 sayılı *resmî gazete:07/07/2018.*

Minear W. L. (1956). A classification of cerebral palsy. *Pediatrics*;18(5):841-52.

Novak, I., Morgan, C., Adde, L., et al. (2017). Early, accurate diagnosis and early intervention in cerebral palsy: Advances in diagnosis and treatment. *JAMA Pediatr*; 171(9):897-907.

Ohlendieck, K., Swandulla, D. (2021). Complexity of skeletal muscle degeneration: multi-systems pathophysiology and organ crosstalk in dystrophinopathy. *Pflugers Arch*, Dec;473(12):1813-1839.

Osler, W. (1889). The cerebral palsies of children. A clinical study from the infirmary for nervous diseases, *Philadelphia. Philadephia: P. Blakiston, Son & Co*.

Oskoui, Michael I., Kenneth, F. (2017). *Swaiman, Cerebral Palsy, Swaiman's Pediatric Neurology: Principles and Practice 6th Edition*:1660-72.

Ölçülü, C. B., Sarenur G. (2021). Serebral Palside Erken Tanı ve Ayırıcı Tanı." *Turkiye Klinikleri Pediatric Neurology-Special Topics* 2(3): 29-34.

Palisano, R, Rosenbaum, P., Walter, S., et al. (1997). Development and reliability of a system to classify gross motor function in children with cerebral palsy. *Dev Med Child Neurol*;39(4):214-23.

Paul, S., et al. (2022). A review on recent advances of cerebral palsy. *Oxidative medicine and cellular longevity* 2022.1: 2622310.

Peeters, K., Chamova, T., Jordanova, A. (2014). Clinical and genetic diversity of SMN1-negative proximal spinal muscular atrophies. *Brain*; 137:2879.

Prior, T.W., Leach, M.E., Finanger, E. (2020). Spinal Muscular Atrophy. *[updated 2020 Dec 3]. In: Adam MP, Ardinger HH, Pagon RA, Wallace SE, Bean LJH, Gripp KW, Mirzaa GM, Amemiya A, editors. GeneReviews® [Internet]. Seattle (WA): University of Washington, Seattle;* 1993–2022.

Ricci, G., et al. (2022). Therapeutic opportunities and clinical outcome measures in Duchenne muscular dystrophy." *Neurological Sciences* 43.Suppl 2: 625-633.

Rodríguez-Cruz, M., et al. (2020). Natural history of serum enzyme levels in Duchenne muscular dystrophy and implications for clinical practice. *American journal of physical medicine & rehabilitation* 99.12: 1121-1128.

Ryder, S., et al. (2017). The burden, epidemiology, costs and treatment for Duchenne muscular dystrophy: an evidence review. Orphanet *J. Rare Dis*. 12, 79.

Sadowska, M., Sarecka-Hujar, B., Kopyta, I. (2020). Cerebral Palsy: Current Opinions on Definition, Epidemiology, Risk Factors, Classification and Treatment Options. *Neuropsychiatric Disease and Treatment*; 16:1505-18.

Salari, N., et al. (2022). Global prevalence of Duchenne and Becker muscular dystrophy: a systematic review and meta-analysis." *Journal of orthopaedic surgery and research*, 17(1): 96.

Subaşi, İ. Ö., et al. (2023). Prevalence, Incidence, and Surgical Treatment Trends of Cerebral Palsy across Türkiye: A Nationwide Cohort Study. *Children* 10(7): 1182.

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı [İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Ocak 2023]. *Erişim linki: https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/tarama-programlari/ntp.html?highlight=WyJzbWEiLcJ5ZW5pZg9cdTAxMWZhbiIsInRhcmFtYSJd.*

Werdnig, G. (1891). Zwei frühinfantile hereditäre Fälle von progressiver Muskelatrophie unter dem Bilde der Dystrophie, aber anf neurotischer Grundlage. Archiv für Psychiatrie und *Nervenkrankheiten*;22(2): 437 – 480.

Wijngaarde, C.A., Stam, M., Otto, L.A.M, et al. (2020). Population-based analysis of survival in spinal muscular atrophy. *Neurology*; 94:e1634.

Williams, L. (2020). Spinal muscular atrophy in the age of gene therapy. AACN *Advanced Critical Care* 31(1): 86-91.

KAYNAKÇA

Allen, N.M., lin, J.P., lynch, T., King, M.D. (2014). Status dystonicus: a practice guide, *Dev Med Child Neurol*; 56(2):105-12

Al-Zaidy, S.A., Mendell, J.R. (2019). From clinical Trials to clinical Practice: Practical considerations for gene Replacement Therapy in SMA Type 1. *Pediatr Neurol*; 100:3-11. doi: 10.1016/j.pediatrneurol.2019.06.007.

Buddhe, Sujatha, et al. (2018). Cardiac management of the patient with Duchenne muscular dystrophy, *Pediatrics* 142.Supplement_2: 72-S81.

Clemens, P.R., Rao, V.K., Connolly, A.M., Harper, A.D., Mah, J.K., McDonald, C.M., Smith, E.C., Zaidman, C.M., Nakagawa, T., Hoffman, E.P., et al. (2022). Long-Term Functional Efficacy and Safety of Viltolarsen in Patients with Duchenne Muscular Dystrophy, *J. Neuromuscul. Dis,* doi: 10.3233/JND-220811.

Darras, B.T., Chiriboga, C.A., Iannaccone, S.T., Swoboda, K.J., Montes, J., Mignon, L., et al. (2019). ISIS-396443-cS2/ISIS-396443-cS12 Study groups. Nusinersen in later-onset spinal muscular atrophy: Long-term results from the phase 1/2 studies. *Neurology*;92(21):e2492-e506. doi: 10.1212/WNL.0000000000007527.

Darras, B.T., Masson, R., Mazurkiewicz-Bełdzińska, M., Rose, K., Xiong, H., Zanoteli, E., et al. (2021). FIREFISH Working group. Risdiplam-Treated Infants with Type 1 Spinal Muscular Atrophy versus Historical controls. *N Engl J Med*;385(5):427-35. doi: 10.1056/NEJMoa2102047.

Day, J.W., Finkel, R.S., chiriboga, c.A., Connolly, A.M., Crawford, T.O., Darras, B.T., et al. (2021). Onasemnogene abeparvovec gene therapy for symptomatic infantile-onset spinal muscular atrophy in patients with two copies of SMN2 (STR1VE): an open-label, single-arm, multicentre, phase 3 trial. *Lancet Neurol*; 20(4):284-93. doi: 10.1016/S1474-4422(21)00001-6.

De Vivo, D.c., Bertini, E., Swoboda, K.J., Hwu, W.L., Crawford, T.O., Finkel, R.S., et al. (2019). NURTURE Study group. Nusinersen initiated in infants during the presymptomatic stage of spinal muscular atrophy: Interim efficacy and safety resultsfrom the Phase 2 NURTURE study. *Neuromuscul Disord*;29(11):842-56. doi: 10.1016/j.nmd.2019.09.007.

Elangkovan, N., George, D. (2021). Gene therapy for Duchenne muscular dystrophy." *Journal of neuromuscular diseases* 8.s2: 303-S316.

Eser, G., Haluk, T. (2022). Current outline of exon skipping trials in Duchenne muscular dystrophy, *Genes* 13.7: 1241.

Finkel, R.S., chiriboga, c.A., Vajsar, J., Day, J.W., Montes, J., De Vivo, D.c., et al. (2016). Treatment of infantile-onset spinal muscular atrophy with nusinersen: a phase 2, open-label, dose-escalation study. *Lancet*;388(10063):3017-26. doi: 10.1016/S0140-6736(16)31408-8.

Ghosh, S., et al. (2024). Discovery of Quinazoline and Quinoline-Based Small Molecules as Utrophin Upregulators via AhR Antagonism for the Treatment of Duchenne Muscular Dystrophy." *Journal of Medicinal Chemistry*.

Guglieri, M., et al. (2022). Effect of different corticosteroid dosing regimens on clinical outcomes in boys with Duchenne muscular dystrophy: a randomized clinical trial, *Jama* 327.15: 1456-1468.

Haché, M., Swoboda, K.J., Sethna, N., Farrow-gillespie, A., Khandji, A., Xia, S., et al. (2016). Intrathecal Injections in children With Spinal Muscular Atrophy: Nusinersen clinical Trial Experience. *J child Neurol*;31(7):899-906. doi: 10.1177/0883073815627882

Hua, Y., Sahashi, K., Hung, G., Rigo, F., Passini, M.A., Bennett, c.F., et al. (2010). Antisense correction of SMN2 splicing in the cNS rescues necrosis in a type III SMA mouse model. *Genes Dev*; 24(15):1634-44. doi: 10.1101/gad.1941310.

Hoffman, E., Dang, U., Clemens, P., gordish-Dressman, H., Schwartz, B., Menglegaw, L., et al. (2021). Clinical TRIAL Highlights: O.4 RAINBOWFISH: A study of risdiplam in infants with presymptomatic spinal muscular atrophy (SMA). *Neuromuscular Disord*;31: S48.

Jankovic, J. (2017). Botulinumtoxin: State of teh art. *Mov Disord*; 32(8):1131-8.

Kinali, M., Arechavala-Gomeza, V., Feng, L., Cirak, S., Hunt, D., et al. (2009). Local restoration of dystrophin expression with the morpholino oligomer AVI-4658 in Duchenne muscular dystrophy: A single-blind, placebo-controlled, dose-escalation, proof-of-concept study. *Lancet Neurol*; 8:918–928. doi: 10.1016/S1474-4422(09)70211-X.

Kirschner, J., Darras, B., Farrar, M., Mercuri, E., Chiriboga, C., Kuntz, N., et al. (2022). Interim report on the safety and efficacy of longer-term treatment with nusinersen in later-onset spinal muscular atrophy (SMA): resultsfrom the SHINE study. *Neuromuscular Disorders*; 29: S184. doi: 10.1016/j.nmd.2019.06.514.

Mendell, J.R., Al-Zaidy, S., Shell, R., Arnold, W.D., Rodino-Klapac, L.R., Prior, T.W., et al. (2017). Single-Dose gene-Replacement Therapy for Spinal Muscular Atrophy. *N Engl J Med*; 377(18):1713-22. doi: 10.1056/NEJMoa1706198.

Mendell, J.R., Al-Zaidy, S.A., Lehman, K.J., Mccolly, M., Lowes, L.P., Alfano, L.N., et al. (2021). Five-Year Extension Results of the Phase 1 START Trial of Onasemnogene Abeparvovec in Spinal Muscular Atrophy. *JAMA Neurol*; 78(7):834-41. doi: 10.1001/jamaneurol.2021.1272.

Mercuri, E., Finkel, R.S., Muntoni, F., Wirth, B., Montes, J., Main, M., et al. (2018). SMA care group. Diagnosis and management of spinal muscular atrophy: Part 1: Recommendations for diagnosis, rehabilitation, orthopedic and nutritional care. *Neuromuscul Disord*; 28(2):103-15. doi: 10.1016/j.nmd.2017.11.005.

Mercuri, E., Bönnemann, C.G., Muntoni, F. (2019). Musküler distrofiler. *Lancet Londra*; 394 :2025–2038. doi: 10.1016/S0140-6736(19)32910-1.

Mercuri, E., Muntoni, F., Baranello, G., Masson, R., Boespflug-Tanguy, O., Bruno, C., et al. (2021). STR1VE-EU study group. Onasemnogene abeparvovec gene therapy for symptomatic infantile-onset spinal muscular atrophy type 1 (STR1VE-EU): an open-label, single-arm, multicentre, phase 3 trial. *Lancet Neurol*; 20(10):832-41. doi: 10.1016/S1474-4422(21)00251-9.

Mercuri, E., Deconinck, N., Mazzone, E.S., Nascimento, A., Oskoui, M., Saito, K., et al. (2022). SUNFISH Study group. Safety and efficacy of once-daily risdiplam in type 2 and non-ambulant type 3 spinal muscular atrophy (SUNFISH part 2): a phase 3, double-blind, randomised, placebo-controlled trial. Lancet Neurol. 2022;21(1):42-52. doi: 10.1016/S1474-4422(21)00367-7. Erratum in: Lancet Neurol; 21(2):e2. Erratum in: Lancet Neurol. 2022;21(3):e3. Erratum in: *Lancet Neurol*. 2022;21(5):e5.

Mercuri, E., Osorio, A.N., Muntoni, F., Buccella, F., Desguerre, I., Kirschner, J., Tulinius, M., et al. (2023). Safety and effectiveness of ataluren in patients with nonsense mutation DMD in the STRIDE Registry compared with the CINRG Duchenne Natural History Study (2015-2022): 2022 interim analysis. *J Neurol,* Aug;270(8):3896-3913. doi: 10.1007/s00415-023-11687-1. Epub 2023 Apr 28. Erratum in: *J Neurol*. 2023 Sep;270(9):4583. PMID: 37115359; PMCID: PMC10141820.

Messina, S., Gian L.V. (2018). Clinical management of Duchenne muscular dystrophy: the state of the art, *Neurological Sciences* 39: 1837-1845.

Nahm, N.J., Graham, H.K., Gormley, M.E., Georgiadis, A.G. (2018). Management of hypertonia in cerebral palsy. *Curr opin Pediatr*; 30(1):57-64.

Oskoui, M., Shevell, M.J., Swaimann, K.F. (2018). Cerebral palsy. ın: Swaimann KF, Ashwal S, Ferriero DM, Schor NF, Finkel RS, Gropman Al, Pearl lp, Shevell MJ eds. *Swaiman's Pediatric Neurology 6th ed. Elsevier*; 734-740.

Placzek, R., Sichold, D., Funk, J.F. (2010). Development of treatment concepts for the use of botulinum toxin a in children with cerebral palsy. *Toxins*; 2:2258-2271.

Ratni, H., Ebeling, M., Baird, J., Bendels, S., Bylund, J., Chen, K.S., et al. (2018). Discovery of Risdiplam, a Selective Survival of Motor Neuron-2 (SMN2) gene Splicing Modifier for the Treatment of Spinal MuscularAtrophy (SMA). *J Med chem*; 61: 6501-17. doi: doi: 10.1021/acs.jmedchem.8b00741.

Rice, J., Waugh, M.C. (2009). Pilot study on trihexyphenidyl in the treatment of dystonia in children with cerebral palsy. *J Child Neurol*;24(2):176-82.

Sarepta Therapeutics, Inc.; [(accessed on 8 June 2022)]. Sarepta Therapeutics Announces FDA Approval of AMONDYS 45TM (Casimersen) Injection for the Treatment of Duchenne Muscular Dystrophy (DMD) in Patients Amenable to Skipping Exon 45.

Sayer, C., Lumsden, D.E., Kaminska, M., Lin, J.P. (2017). Clonidine use in the outpatient management of severe secondary dystoni. Eur *J Paediatr Neurol*;21(5):722-9

Sheehan, D.W., et al. (2018). Respiratory management of the patient with Duchenne muscular dystrophy, *Pediatrics* 142.Supplement_2: S62-S71.

Singh, N.N., Howell, M.D., Androphy, E.J., Singh, R.N. (2017). How the discovery of ISS-N1 led to the first medical therapy for spinal muscular atrophy. *Gene Ther*; 24(9):520-6. doi: 10.1038/gt.2017.34.

Stewart, K., Harvey, A., Johnston, M. (2017). A systematic review of scales to measure dystonia and choreoathetosis in children with dyskinetic cerebral palsy. *Dev Med Child Neurol*; 59(8):786-95.

Strauss, K.A., Swoboda, K.J., Farrar, M.A., McMillan, H.J., Parsons, J., Krueger, J.M., et al. (2022). Onasemnogene abeparvovec gene-replacement therapy (gRT) in presymptomatic spinal muscular atrophy (SMA): SPR1NT study update. *Journal of the Neurological Sciences*; 405:268-9. doi: 10.1016/j.jns.2019.10.1317

T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı genel Müdürlüğü Çocuk ve Ergen Sağlığı Dairesi Başkanlığı [İnternet]. [Erişim tarihi: 28 Ocak 2023]. *Erişim linki: https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/tarama-programlari/ntp.html?highlight=WyJzbWEiLcJ5ZW5pZg9cdTAxMWZhbiIsInRhcmFtYSJd*

Trenkle, J., Brugman, J., Peterson, A., Roback, K., Krosschell, K.J. (2021). Filling the gaps in knowledge translation: Physical therapy recommendations for individuals with spinal muscular atrophy compared to standard of care guidelines. *Neuromuscular Disorders*; 31(5):397-408

Verhaart, I.E.C., Robertson, A., Wilson, I.J., Aartsma-Rus, A., Cameron, S., Jones, C.C., et al. (2017). Prevalence, incidence and carrier frequency of 5q-linked spinal muscular atrophy - a literature review. *Orphanet J Rare Dis*;12(1):124. doi: 10.1186/s13023-017-0671-8.

Verrotti, A., Greco, R., Spalice, A., Chiarelli, F., Iannetti, P. (2006). Pharmacotherapy of spasticity in children with cerebral palsy. *Pediatr Neurol*; 34(1):1-6.

KAYNAKÇA

Allam, A. M., & Schwabe, A. L. (2013). *Neuromuscular scoliosis*. *PM&R*, *5*(11), 957-963.

Archer, J. E., Gardner, A. C., Roper, H. P., Chikermane, A. A., & Tatman, A. J. (2016). Duchenne muscular dystrophy: the management of scoliosis. *Journal of Spine Surgery*, *2*(3), 185.

Askin, G. N., Hallett, R., Hare, N., & Webb, J. K. (1997). The outcome of scoliosis surgery in the severely physically handicapped child: an objective and subjective assessment. *Spine, 22*(1), 44-50.

Atta, C. A., Fiest, K. M., Frolkis, A. D., Jette, N., Pringsheim, T., St Germaine-Smith, C., ... & Metcalfe, A. (2016). Global birth prevalence of spina bifida by folic acid fortification status: a systematic review and meta-analysis. *American journal of public health*, *106*(1), e24-e34.

Berven, S., & Bradford, D. S. (2002). *Neuromuscular scoliosis: causes of deformity and principles for evaluation and management.* Paper presented at the Seminars in neurology.

Chen, S., Luo, M., Wang, Y., & Liu, H. (2019). Stopping at sacrum versus nonsacral vertebra in long fusion surgery for adult spinal deformity: meta-analysis of revision with minimum 2-year follow-up. *World Neurosurgery*, *124*, e380-e386.

Cheng, J. C., Castelein, R. M., Chu, W. C., Danielsson, A. J., Dobbs, M. B., Grivas, T. B., . . . Newton, P. O. (2015). Adolescent idiopathic scoliosis. *Nature reviews disease primers, 1*(1), 1-21.

Chua, K., Lau, L. L., Hui, J. H. P., & Lee, E. H. (2017). Neuromuscular scoliosis: how decision making and treatment are different. *Current Orthopaedic Practice*, *28*(1), 3-9.

Choudhry, M. N., Ahmad, Z., & Verma, R. (2016). Adolescent idiopathic scoliosis. *The open orthopaedics journal, 10*, 143.

Cloake, T., & Gardner, A. (2016). The management of scoliosis in children with cerebral palsy: a review. *Journal of Spine Surgery*, *2*(4), 299.

CoTTAlordA, J. (2010). Neuropédiatrie à l'usage de l'orthopédiste: Orthopédie et traumatologie pédiatrique. *Cahiers d'enseignement de la SOFCOT, 99*, 231-250.

Dayer, R., Ouellet, J. A., & Saran, N. (2012). Pelvic fixation for neuromuscular scoliosis deformity correction. *Current reviews in musculoskeletal medicine*, *5*, 91-101.

Dearolf III, W. W., Betz, R. R., Vogel, L. C., Levin, J., Clancy, M., & Steel, H. H. (1990). Scoliosis in pediatric spinal cord-injured patients. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *10*(2), 214-218.

Driscoll, S. W., & Skinner, J. (2008). Musculoskeletal complications of neuromuscular disease in children. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics of North America*, *19*(1), 163-194.

Farrar, M. A., & Kiernan, M. C. (2015). The genetics of spinal muscular atrophy: progress and challenges. *Neurotherapeutics*, *12*(2), 290-302.

Graham, H. K., Rosenbaum, P., Paneth, N., Dan, B., Lin, J. P., Damiano, D. L., ... & Lieber, R. L. (2016). Cerebral palsy. *Nature reviews. Disease primers*, *2*, 15082.

Granata, C., MERLINI, L., MAGNI, E., MARINI, M. L., & STAGNI, S. B. (1989). Spinal muscular atrophy: natural history and orthopaedic treatment of scoliosis. *Spine*, *14*(7), 760-762.

Grivas, T. B., Wade, M. H., Negrini, S., O'Brien, J. P., Maruyama, T., Hawes, M. C., . . . Vasiliadis, E. S. (2007). SOSORT consensus paper: school screening for scoliosis. Where are we today? *Scoliosis, 2*, 1-23.

Halawi, M. J., Lark, R. K., & Fitch, R. D. (2015). Neuromuscular scoliosis: current concepts. *Orthopedics, 38*(6), e452-e456.

Heidt, C., Hollander, K., Wawrzuta, J., Molesworth, C., Willoughby, K., Thomason, P., . . . Graham, H. (2015). The radiological assessment of pelvic obliquity in cerebral palsy and the impact on hip development. *The bone & joint journal, 97*(10), 1435-1440.

Houde, S., Filiatrault, M., Fournier, A., Dubé, J., D'Arcy, S., Bérubé, D., ... & Vanasse, M. (2008). Deflazacort use in Duchenne muscular dystrophy: an 8-year follow-up. *Pediatric neurology*, *38*(3), 200-206.

Hsu, J. D., & Quinlivan, R. (2013). Scoliosis in Duchenne muscular dystrophy (DMD). *Neuromuscular Disorders*, *23*(8), 611-617.

Karkenny, A. J., Magee, L. C., Landrum, M. R., Anari, J. B., Spiegel, D., & Baldwin, K. (2021). The variability of pelvic obliquity measurements in patients with neuromuscular scoliosis. *JBJS Open Access, 6*(1), e20.

Karol, L. A. (2007). Scoliosis in patients with Duchenne muscular dystrophy. *JBJS*, *89*(suppl_1), 155-162.

Kaufmann, P., McDermott, M. P., Darras, B. T., Finkel, R., Kang, P., Oskoui, M., ... & Pediatric Neuromuscular Clinical Research Network for Spinal Muscular Atrophy. (2011). Observational study of spinal muscular atrophy type 2 and 3: functional outcomes over 1 year. *Archives of neurology*, *68*(6), 779-786.

Kerr, T. P., Lin, J. P., Gresty, M. A., Morley, T., & Robb, S. A. (2008). Spinal stability is improved by inducing a lumbar lordosis in boys with Duchenne muscular dystrophy: a pilot study. *Gait & posture*, *28*(1), 108-112.

Kinali, M., Main, M., Eliahoo, J., Messina, S., Knight, R. K., Lehovsky, J., ... & Muntoni, F. (2007). Predictive factors for the development of scoliosis in Duchenne muscular dystrophy. *European Journal of Paediatric Neurology*, *11*(3), 160-166.

Kumar, R., & Singh, S. N. (2003). Spinal dysraphism: trends in northern India. *Pediatric neurosurgery*, *38*(3), 133-145.

Jang, J., Park, Y., Lee, S., Cho, S., Lee, J. C., Hong, S., ... & Ryu, J. S. (2021). The effect of a flexible thoracolumbar brace on neuromuscular scoliosis: A prospective observational study. *Medicine*, *100*(32), e26822.

Lebel, D. E., Corston, J. A., McAdam, L. C., Biggar, W. D., & Alman, B. A. (2013). Glucocorticoid treatment for the prevention of scoliosis in children with Duchenne muscular dystrophy: long-term follow-up. *JBJS*, *95*(12), 1057-1061.

Lonstein, J. E., & Akbarnia, A. (1983). Operative treatment of spinal deformities in patients with cerebral palsy or mental retardation. An analysis of one hundred and seven cases. *JBJS, 65*(1), 43-55.

Loughenbury, P. R., & Tsirikos, A. I. (2022). Current concepts in the treatment of neuromuscular scoliosis: clinical assessment, treatment options, and surgical outcomes. *Bone & Joint Open*, *3*(1), 85-92.

Mackel, C. E., Jada, A., Samdani, A. F., Stephen, J. H., Bennett, J. T., Baaj, A. A., & Hwang, S. W. (2018). A comprehensive review of the diagnosis and management of congenital scoliosis. *Child's Nervous System, 34*, 2155-2171.

Master, D. L., Son-Hing, J. P., Poe-Kochert, C., Armstrong, D. G., & Thompson, G. H. (2011). Risk factors for major complications after surgery for neuromuscular scoliosis. *Spine*, *36*(7), 564-571.

Mehta, J., & Gibson, M. (2003). The treatment of neuromuscular scoliosis. *Current Orthopaedics, 17*(4), 313-321.

Mehta, S., Betz, R., Mulcahey, M. J., McDonald, C., & Vogel, L. (2004). Effect of bracing on paralytic scoliosis secondary to spinal cord injury. *The Journal of Spinal Cord Medicine*, *27*(sup1), S88-S92.

Mesfin, A., Sponseller, P. D., & Leet, A. I. (2012). Spinal muscular atrophy: manifestations and management. *JAAOS-Journal of the American Academy of Orthopaedic Surgeons*, *20*(6), 393-401.

Moe, J. H., & Lonstein, J. E. (1995). Moe's textbook of scoliosis and other spinal deformities. *(No Title)*.

Moon, E. S., Nanda, A., Park, J. O., Moon, S. H., Lee, H. M., Kim, J. Y., ... & Kim, H. S. (2011). Pelvic obliquity in neuromuscular scoliosis: radiologic comparative results of single-stage posterior versus two-stage anterior and posterior approach. *Spine*, *36*(2), 146-152.

Müller, E. B., & Nordwall, A. (1992). Prevalence of scoliosis in children with myelomeningocele in western Sweden. *Spine*, *17*(9), 1097-1102.

Nielsen, E., Andras, L. M., Bellaire, L. L., Fletcher, N. D., Minkara, A., Vitale, M. G., ... & Skaggs, D. L. (2019). Don't you wish you had fused to the pelvis the first time: a comparison of reoperation rate and correction of pelvic obliquity. *Spine*, *44*(8), E465-E469.

Olafsson, Y., Saraste, H., & Al-Dabbagh, Z. (1999). Brace treatment in neuromuscular spine deformity. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *19*(3), 376-379.

Ouellet, J. A., & Arlet, V. (2008). Neuromuscular scoliosis. In *Spinal Disorders: Fundamentals of Diagnosis and Treatment* (pp. 663-692): Springer.

Qiu, Y., Zhu, F., Wang, B., Yu, Y., Zhu, Z. z., Qian, B. p., & Zhu, L. h. (2009). Clinical etiological classification of scoliosis: report of 1289 cases. *Orthopaedic Surgery, 1*(1), 12-16.

Piggott, H. A. R. R. Y. (1980). The natural history of scoliosis in myelodysplasia. *The Journal of Bone & Joint Surgery British Volume*, *62*(1), 54-58.

Robinson, D., Galasko, C. S. B., Delaney, C., Williamson, J. B., & Barrie, J. L. (1995). Scoliosis and lung function in spinal muscular atrophy. *European Spine Journal*, *4*, 268-273.

Rowe, D. E., Bernstein, S. M., Riddick, M. F., Adler, F., Emans, J. B., & Gardner-Bonneau, D. (1997). A meta-analysis of the efficacy of non-operative treatments for idiopathic scoliosis. *JBJS*, *79*(5), 664-74.

Russman, B. S. (2007). Spinal muscular atrophy: clinical classification and disease heterogeneity. *Journal of child neurology*, *22*(8), 946-951.

Sandler, A. D. (2010). Children with spina bifida: key clinical issues. *Pediatric Clinics*, *57*(4), 879-892.

Sarwark, J., & Sarwahi, V. (2007). New strategies and decision making in the management of neuromuscular scoliosis. *Orthopedic Clinics of North America*, *38*(4), 485-496.

Shirley, E., Bejarano, C., Clay, C., Fuzzell, L., Leonard, S., & Wysocki, T. (2015). Helping families make difficult choices: creation and implementation of a decision aid for neuromuscular scoliosis surgery. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *35*(8), 831-837.

Sharma, S., Wu, C., Andersen, T., Wang, Y., Hansen, E. S., & Bünger, C. E. (2013). Prevalence of complications in neuromuscular scoliosis surgery: a literature meta-analysis from the past 15 years. *European Spine Journal*, *22*, 1230-1249.

Schur, M., Andras, L. M., Murgai, R., Siddiqui, A. A., Gonsalves, N. R., Sponseller, P. D., . . . Group, G. S. S. (2019). Pelvic obliquity correction in distraction-based growth friendly implants. *Spine deformity, 7*(6), 985-991.

Schottler, J., Vogel, L. C., & Sturm, P. (2012). Spinal cord injuries in young children: a review of children injured at 5 years of age and younger. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *54*(12), 1138-1143.

Tarrant, R. C., Queally, J. M., O'Loughlin, P. F., Sheeran, P., Moore, D. P., & Kiely, P. J. (2016). Preoperative curves of greater magnitude (> 70) in adolescent idiopathic scoliosis are associated with increased surgical complexity, higher cost of surgical treatment and a delayed return to function. *Irish Journal of Medical Science (1971-)*, *185*, 463-471.

Terjesen, T., Lange, J. E., & Steen, H. (2000). Treatment of scoliosis with spinal bracing in quadriplegic cerebral palsy. *Developmental medicine and child neurology*, *42*(7), 448-454.

Toll, B. J., Samdani, A. F., Janjua, M. B., Gandhi, S., Pahys, J. M., & Hwang, S. W. (2018). Perioperative complications and risk factors in neuromuscular scoliosis surgery. *Journal of Neurosurgery: Pediatrics*, *22*(2), 207-213.treatment of spinal deformity in children and adolescents. *Current Orthopaedics*, *20*(6), 430-445.

Tsirikos, A. I., & Baker, A. D. (2006). Spinal muscular atrophy: Classification, aetiology, and

Tsirikos, A. I., Lipton, G., Chang, W. N., Dabney, K. W., & Miller, F. (2008). Surgical correction of scoliosis in pediatric patients with cerebral palsy using the unit rod instrumentation. *Spine*, *33*(10), 1133-1140.

Tsirikos, A. I. (2010). Development and treatment of spinal deformity in patients with cerebral palsy. *Indian journal of orthopaedics, 44*(2), 148-158.

Tsirikos, A. I. (2011). (iv) Development and treatment of spinal deformity in patients with neurological or myopathic conditions. *Orthopaedics and Trauma, 25*(6), 425-434.

Toovey, R., Harvey, A., Johnson, M., Baker, L., & Williams, K. (2017). Outcomes after scoliosis surgery for children with cerebral palsy: a systematic review. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *59*(7), 690-698.

Vialle, R., Delecourt, C., & Morin, C. (2006). Surgical treatment of scoliosis with pelvic obliquity in cerebral palsy: the influence of intraoperative traction. *Spine, 31*(13), 1461-1466.

Vialle, R., Thévenin-Lemoine, C., & Mary, P. (2013). Neuromuscular scoliosis. *Orthopaedics & Traumatology: Surgery & Research, 99*(1), S124-S139.

Vogel-Tgetgel, N. D., Kläusler, M., Brunner, R., Camathias, C., & Rutz, E. (2021). Short-term outcome of double-shelled braces in neuromuscular scoliosis. *Archives of orthopaedic and trauma surgery*, 1-8.

Willoughby, K. L., Ang, S. G., Thomason, P., Rutz, E., Shore, B., Buckland, A. J., ... & Graham, H. K. (2022). Epidemiology of scoliosis in cerebral palsy: A population-based study at skeletal maturity. *Journal of Paediatrics and Child Health*, *58*(2), 295-301.

Yaman, O., & Dalbayrak, S. (2014). Idiopathic scoliosis. *Turkish neurosurgery, 24*(5).

Yen, W., Gartenberg, A., & Cho, W. (2021). Pelvic obliquity associated with neuromuscular scoliosis in cerebral palsy: cause and treatment. *Spine deformity, 9*, 1259-1265.

KAYNAKÇA

Ali, M. M., Loretz, L., Shea, A., Poorvu, E., Robinson, W. P., Schanzer, A., Messina, L. M., ve Baril, D. T. (2013). A contemporary comparative analysis of immediate postoperative prosthesis placement following below-knee amputation. *Annals of vascular surgery*, *27*(8), 1146-1153.

Andringa, A., van de Port, I., ve Meijer, J.-W. (2013). Long-term use of a static hand-wrist orthosis in chronic stroke patients: a pilot study. *Stroke research and treatment*, *2013*.

Barrios-Muriel, J., Romero-Sánchez, F., Alonso-Sánchez, F. J., ve Salgado, D. R. (2020). Advances in orthotic and prosthetic manufacturing: a technology review. *Materials*, *13*(2), 295.

Buckley, J. G., O'Driscoll, D., ve Bennett, S. J. (2002). Postural sway and active balance performance in highly active lower-limb amputees. *American journal of physical medicine & rehabilitation*, *81*(1), 13-20.

Chern, J.-S., Chang, H.-S., Lung, C.-W., Wu, C.-Y., ve Tang, S. F. (2013). Static ankle-foot orthosis improves static balance and gait functions in hemiplegic patients after stroke. 2013 35th Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society (EMBC),

Choo, Y. J., ve Chang, M. C. (2021). Commonly used types and recent development of ankle-foot orthosis: A narrative review. Healthcare,

Cutson, T. M., ve Bongiorni, D. R. (1996). Rehabilitation of the older lower limb amputee: a brief review. *Journal of the American Geriatrics Society*, *44*(11), 1388-1393.

Dall, P., ve Granat, M. (2001). The function of the reciprocal link in paraplegic orthotic gait. *JPO: Journal of Prosthetics and Orthotics*, *13*(1), 10-13.

Dereshgi, H. A., Dal, H., Demir, D., ve Türe, N. F. (2021). Orthoses: A Systematic Review. *Journal of Smart Systems Research*, *2*(2), 135-149.

Devinuwara, K., Dworak-Kula, A., ve O'Connor, R. J. (2018). Rehabilitation and prosthetics post-amputation. *Orthopaedics and Trauma*, *32*(4), 234-240.

Evans, W. E., Hayes, J. P., ve Vermilion, B. D. (1987). Rehabilitation of the bilateral amputee. *Journal of Vascular Surgery*, *5*(4), 589-593.

Gailey, R. (1998). Rehabilitation of a traumatic lower limb amputee. *Physiotherapy Research International*, *3*(4), 239.

Gailey, R. S., Gaunaurd, I. A., Kirk-Sanchez, N. J., Gard, S. A., ve Kristal, A. (2023). The development and reliability testing of the Functional Lower-Limb Amputee Gait Assessment. *Clinical rehabilitation*, *37*(12), 1656-1669.

Garber, S. L., ve Gregorio, T. L. (1990). Upper extremity assistive devices: Assessment of use by spinal cord–injured patients with quadriplegia. *The American Journal of Occupational Therapy*, *44*(2), 126-131.

Grisales, M. P., Espinosa, K., ve Alzate, N. O. (2022). Prosthetic rehabilitation in a bilateral lower limb pediatric amputee: Case report. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, *15*(3), 539-543.

Havenhill, T. G., Toolan, B. C., ve Draganich, L. F. (2005). Effects of a UCBL orthosis and a calcaneal osteotomy on tibiotalar contact characteristics in a cadaver flatfoot model. *Foot & ankle international*, *26*(8), 607-613.

Hofstad, C. J., Weerdesteyn, V., van der Linde, H., Nienhuis, B., Geurts, A. C., ve Duysens, J. (2009). Evidence for bilaterally delayed and decreased obstacle avoidance responses while walking with a lower limb prosthesis. *Clinical neurophysiology*, *120*(5), 1009-1015.

Hovorka, C., ve Acker, D. (2019). Orthotic Treatment Considerations for Arthritis and Overuse Syndromes in the Upper Limb. In *Atlas of Orthoses and Assistive Devices* (pp. 176-197. e172). Elsevier.

Ibuki, A., Bach, T., Rogers, D., ve Bernhardt, J. (2010). The effect of tone-reducing orthotic devices on soleus muscle reflex excitability while standing in patients with spasticity following stroke. *Prosthetics and Orthotics International*, *34*(1), 46-57.

Kelley, C., ve DiBello, T. V. (2007). Orthotic assessment for individuals with postpolio syndrome: a classification system. *JPO: Journal of Prosthetics and Orthotics*, *19*(4), 109-113.

Kelly, B. M., Patel, A. T., ve Dodge, C. (2021). Upper limb orthotic devices. In *Braddom's Physical Medicine and Rehabilitation* (pp. 209-228). Elsevier.

Kent, J., ve Franklyn-Miller, A. (2011). Biomechanical models in the study of lower limb amputee kinematics: a review. *Prosthetics and Orthotics International*, *35*(2), 124-139.

Kobayashi, E., Hiratsuka, K., Haruna, H., Kojima, N., ve Himuro, N. (2022). Efficacy of knee–ankle–foot orthosis on functional mobility and activities of daily living in patients with stroke: A systematic review of case reports. *Journal of Rehabilitation Medicine*, *54*.

Kobayashi, T., Leung, A. K., ve Hutchins, S. W. (2011). Design and effect of ankle-foot orthoses proposed to influence muscle tone: a review. *JPO: Journal of Prosthetics and Orthotics*, *23*(2), 52-57.

Koyuncu, E., Nakipoğlu Yüzer, G., Çam, P., ve Özgirgin, N. (2016). Investigating the status of using lower extremity orthoses recommended to patients with spinal cord injury. *Spinal cord*, *54*(11), 996-1000.

Lee, Y., Her, J. G., Choi, Y., ve Kim, H. (2014). Effect of ankle-foot orthosis on lower limb muscle activities and static balance of stroke patients authors' names. *Journal of physical therapy science*, *26*(2), 179-182.

Morris, C. (2002). A review of the efficacy of lower-limb orthoses used for cerebral palsy. *Developmental medicine and child neurology*, *44*(3), 205-211.

Mulcahey, M. (2008). Upper limb orthoses for the person with spinal cord injury. *AAOS atlas of orthoses and assistive devices. 4th ed. Philadelphia (PA): Mosby/Elsevier*, 203-218.

Najafi, B., Wrobel, J. S., ve Burns, J. (2014). Mechanism of orthotic therapy for the painful cavus foot deformity. *Journal of foot and ankle research*, *7*, 1-9.

Nikolajsen, L., ve Christensen, K. F. (2015). Phantom limb pain. *Nerves and Nerve Injuries*, 23-34.

Ošťádal, M., Lišková, J., HADRABA, D., ve Eckhardt, A. (2017). Possible pathogenetic mechanisms and new therapeutic approaches of pes equinovarus. *Physiological research*, *66*(3).

Ounpuu, S., Bell, K., Davis III, R., ve DeLuca, P. (1996). An evaluation of the posterior leaf spring orthosis using joint kinematics and kinetics. *Journal of Pediatric Orthopaedics*, *16*(3), 378-384.

Patzkowski, J. C., Blanck, R. V., Owens, J. G., Wilken, J. M., Kirk, K. L., Wenke, J. C., Hsu, J. R., ve Consortium, S. T. R. (2012). Comparative effect of orthosis design on functional performance. *JBJS*, *94*(6), 507-515.

Pritchard, K., Edelstein, J., Zubrenic, E., Tsao, L., Pustina, K., Berendsen, M., ve Wafford, E. (2019). Systematic review of orthoses for stroke-induced upper extremity deficits. *Topics in stroke rehabilitation*, *26*(5), 389-398.

Ries, A. J., ve Schwartz, M. H. (2019). Ground reaction and solid ankle–foot orthoses are equivalent for the correction of crouch gait in children with cerebral palsy. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *61*(2), 219-225.

Riveras, M., Ravera, E., Ewins, D., Shaheen, A. F., ve Catalfamo-Formento, P. (2020). Minimum toe clearance and tripping probability in people with unilateral transtibial amputation walking on ramps with different prosthetic designs. *Gait & posture*, *81*, 41-48.

Robinson, C., Major, M. J., Kuffel, C., Hines, K., ve Cole, P. (2015). Orthotic management of the neuropathic foot: an interdisciplinary care perspective. *Prosthetics and Orthotics International*, *39*(1), 73-81.

Rogozinski, B. M., Davids, J. R., Davis III, R. B., Jameson, G. G., ve Blackhurst, D. W. (2009). The efficacy of the floor-reaction ankle-foot orthosis in children with cerebral palsy. *JBJS*, *91*(10), 2440-2447.

Rupp, R., Rohm, M., Schneiders, M., Kreilinger, A., ve Müller-Putz, G. R. (2015). Functional rehabilitation of the paralyzed upper extremity after spinal cord injury by noninvasive hybrid neuroprostheses. *Proceedings of the IEEE*, *103*(6), 954-968.

Sahay, P., Prasad, S. K., Anwer, S., Lenka, P., ve Kumar, R. (2014). Efficacy of proprioceptive neuromuscular facilitation techniques versus traditional prosthetic training for improving ambulatory function in transtibial amputees. *Hong Kong Physiotherapy Journal*, *32*(1), 28-34.

Shepherd, C. C., ve Ruzicka, S. H. (1991). Tenodesis brace use by persons with spinal cord injuries. *The American Journal of Occupational Therapy*, *45*(1), 81-83.

Tian, F., Hefzy, M. S., ve Elahinia, M. (2015). State of the art review of Knee–Ankle–Foot orthoses. *Annals of biomedical engineering*, *43*, 427-441.

Totah, D., Menon, M., Jones-Hershinow, C., Barton, K., ve Gates, D. H. (2019). The impact of ankle-foot orthosis stiffness on gait: a systematic literature review. *Gait & posture*, *69*, 101-111.

Tyson, S., Sadeghi-Demneh, E., ve Nester, C. (2013). A systematic review and meta-analysis of the effect of an ankle-foot orthosis on gait biomechanics after stroke. *Clinical rehabilitation*, *27*(10), 879-891.

Uustal, H. (2006). Prosthetics and orthotics. In *Essential Physical Medicine and Rehabilitation* (pp. 101-118). Springer.

Vogel, L. C., ve Lubicky, J. P. (1995). Ambulation with parapodia and reciprocating gait orthoses in pediatric spinal cord injury. *Developmental Medicine & Child Neurology*, *37*(11), 957-964.

Yamane, A. (2017). Orthotic prescription. *Atlas of Orthoses and Assistive Devices E-Book*, 1.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı E-Bülteni. (2022). https://www.aile.gov.tr/media/102882/bakanlik_subat_2022_ebulten.pdf, (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2011). Bakım hizmetleri stratejisi ve eylem planı, https://eyh.aile.gov.tr/yayin-ve-kaynaklar/yayinlar/bakimhizmetleri/bakim-hizmetleri-stratejisi-ve-eylem-plani-2011-%E2%80%93-2013 (Erişim tarihi: 20. 05. 2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Merkezde Sunulacak Bakım Hizmetleri. Madde. 2. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Merkezde Sunulacak Bakım Hizmetleri, Madde. 24/1. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde. 9/1b. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde. 11/1a. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği, Madde. 23. https://www.aile.gov.tr/eyhgm/mevzuat/ulusal-mevzuat/yonetmelikler/engelli-bireylere-yonelik-ozel-bakim-merkezleri-yonetmeligi/ (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Alpaydın, Y. ve Canel, A. (2011). Aile Eğitimi Programları Üzerine Notlar. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. http://www.aep.gov.tr/wp-content/uploads/2013/03/aep-uzerinenotlar.pdf (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Altuntaş, B. ve Atasü-Topçuoğlu, R. (2016). *Engelli Bakımı: Sosyal Bakım ve Kadın Emeği.* Ankara: Nika Yayınevi.

Arıcı, K. (2015). *Türk Sosyal Güvenlik Hukuku*, Ankara: Gazi Kitabevi.

ASHB (2016). Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği. https://kms.kaysis.gov.tr/Home/kurum/24301121 (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

ASHB (2022). Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni Raporu. https://www.aile.gov.tr/media/120191/eyhgm_istatistik_bulteni_eylul2022.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

Aykanat Girgin, B. ve Balcı S. (2015). Fiziksel Engelli Çocuk Ve Ailesinin Evde Bakım Gereksinimi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(2), 305-317.

Bahçekapılı, M. (2016). Biyopsikososyal Açıdan Dinin Engellilik ve Farklı Sağlık Problemleri Üzerindeki Etkisi. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi,* 1, 19-44.

Bakıma Muhtaç Özürlülere Yönelik Resmî Kurum ve Kuruluşlar Bakım Merkezleri Yönetmeliği, (2006). Madde 2. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/07/20060730-2.htm (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Doğan, M. (2017). Hastane Örneği Üzerinden Manevî Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerine Genel Bir Bakış. *Cumhuriyet İlahiyat Dergisi,* 21(2), 1267-1304.

Engelli Bireylere Yönelik Gündüz Hizmet Merkezi Rehberi, Rehberi, (2022). [https://www.aile.gov.tr/media/97638/engelli_bireylere_-yonelik_-gunduz_- hizmet_-merkezi_-rehberi.pdf] (Erişim Tarihi: 22.05.2024).

Ergün, M. (2005). Ayrımcılık ve Özürlüler. *Öz-Veri Dergisi,* 3(2), 377-388.

Genç Y. (2015). Engellilerin Sosyal Sorunları ve Beklentileri. *Sosyal Politika ve Çalışmaları Dergisi,* 35(2), 65-92.

Genç, Y. ve Çat, G. (2013). Engellilerin istihdamı ve sosyal içerme ilişkisi. *Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, 8(1), 331-358.

Gibson, J and O'Connor, R. (2010). Access to Health Care for Disabled People: A Systematic Review. *Social Care and Neurodisability*, 1(3),21-31.

Goreczny, A. J., Bender, E. E., Caruso, G., and Feinstein, C. S. (2011). Attitudes Toward İndividuals With Disabilities: Results of a recent survey and implications of those results. *Research in Developmental Disabilities*, 32 (5), 1596–1609. doi:10.1016/j.ridd.2011.02.005.

Güler, Z. (2015). Özel Politika Gerektiren Grupların İş Yaşamındaki Sağlık ve Güvenlik Riskleri ile Kontrol Tedbirleri. *Çalışma Dünyası Dergisi,* 3(2),117-134.

Harrison, J.A., Thomson, R., Banda, H. T., Mbera, G. B., Gregorius. S., Stenberg, B. and Marshall, T. (2020). Access to Health Care for People with Disabilities in Rural Malawi: What Are The Barriers?. *BMC Public Health*, 20(833), 1-17.

Hayes, A. M., Bulat, J. Disabilities Inclusive Education Systems and Policies Guide for Low- and Middle-Income Countries [Internet]. Research Triangle Park (NC): RTI Press; 2017 Jul. [Box], Characteristics of Inclusive Education. Available from: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554622/box/bc/ doi: 10.3768/rtipress.2017.op.0043.1707 (Erişim Tarihi: 21.05.2024).

Işıkhan, V. (2018). Kurumda Çalışan Yaşlı Bakım Elemanlarının Bakım Yükünü Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi,* 29 (1), 1-26.

İçağasıoğlu Çoban, A. (2008). Engellilere Yönelik Hizmetlerin Sunumunda Yaşam Kalitesi Yaklaşımının Önemi. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 8(1-2), 47-58.

Kaçan Softa, H., Uçukoğlu, H. ve Oral, A. (2015). Sağlık Öğrencilerinin Evde Bakım Hizmetlerine Yönelik Görüşleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi,* 4(4), 563-573.

Karadağ, G. (2014). Özel Gereksinimi Olan Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Yaşadığı Zorluklar ve Çözüm Önerileri. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni,* 13(6), 491 - 494.

Kenzhebayeva, A. ve Boylu, Y. (2018). Engelli Bireylerin Seyahat Engellerinden Etkilenmesinde Psikolojik Faktörlerin Önemi. *Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 2(4), 1-11.

Kıran, İ. ve Güçlü, A. (2022). Türkiye'de Evde Sağlık Hizmetlerinin Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi,* 13, 107-114.

Köten, E. ve Erdoğan, B. (2014). *Engelli Gençler, Sosyal Dışlanma ve İnternet.* İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları.

Limnili, G. ve Özçakar, N. (2013). Evde Sağlık Hizmetlerine Başvuru Özellikleri Ve Beklentiler. *Türk Aile Hekimliği Dergisi,* 17(1), 13-17.

Nazlı, S. (2016). *Aile Danışmanlığı.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Ndengeyingoma, A. and Ruel J. (2016). Nurses' Representations of Caring for Intellectually Disabled Patients and Perceived Needs to Ensure Quality Care. *Journal of Clinal Nursing*, 25(21),3199-3208.

Özmen, D. ve Çetinkaya, A. (2012). Engelli Çocuğa Sahip Ailelerin Yaşadığı Sorunlar. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 28(3),35-49.

Öztürk, Y. E., Şentürk, Ş. ve Macit, Y. (2017). Evde Bakım Hizmeti Alan Engelli Bireye Sahip Ailelerin Bakım Verme Yüklerinin Belirlenmesi: Amasya Örneği. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi,* 1(1), 48-67.

Sango, PN. ve Forrester-Jones, R. (2017). Zihinsel ve Gelişimsel Engelli Kişilerin Maneviyatı ve Sosyal Ağları. *Zihinsel ve Gelişimsel Engellilik Dergisi*, 22 , 1–11. doi: 10.3109/13668250.2017.1310820

Senghor, D.B., Diop, O. and Sombié, I. (2017). Analysis of The Impact of Healthcare Support Initiatives for Physically Disabled People on Their Access to Care in the City of Saint-Louis, Senegal. *BMC Health Services Research.* ; 17(2), 59.

Seyyar, A. (2013). *Engelli ve Yaşlı Hizmetlerinde Sosyal Bakım.* İstanbul: Rağbet Yayınları.

Sheafor, B. W. ve Horejsi, C. J. (2016). D. Baran Çiftçi (Ed.). *Sosyal Hizmet Uygulaması Temel Teknikler ve İlkeler.* Ankara: Nika Yayınevi.

UNESCO, Dünya çocuklarının durumu raporu, (2021). https://www.unicefturk.org/yazi/unicef-dunyanin-en-dezavantajlicocuklarini-yoksulluk-egitimsizlik-ve-erken-olumler-bekliyor (Erişim tarihi: 20.05.2024).

Ünal, C. (2012), *Özürlülerin Sosyal Güvenlik Hakları.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Ünal, N. (2009). Zihinsel Engelli Çocukların Annelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları ile Normal Gelişim Gösteren Çocukların Zihinsel Engelli Kardeşlerine Yönelik Davranışlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ev Ekonomisi (Çocuk Gelişimi ve Eğitimi).

Ünver H. (2016) Ulaşılabilirliğin Tarihi Kentsel Alanın Kimliği ve Yarışabilirliğine Etkisi. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi* 4(1),144-156.

KAYNAKÇA

Baille, G., Perez, T., Devos, D., Deken, V., Defebvre, L., & Moreau, C. (2018). Early occurrence of inspiratory muscle weakness in Parkinson's disease. *PLoS One, 13*(1), e0190400.

Belli, S., Prince, I., Savio, G., Paracchini, E., Cattaneo, D., Bianchi, M., . . . Balbi, B. (2021). Airway clearance techniques: the right choice for the right patient. *Frontiers in medicine, 8*, 544826.

Black, L. F., & Hyatt, R. E. (1969). Maximal respiratory pressures: normal values and relationship to age and sex. *American review of respiratory disease, 99*(5), 696-702.

Borders, J. C., & Troche, M. S. (2022). Voluntary cough effectiveness and airway clearance in neurodegenerative disease. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research, 65*(2), 431-449.

Chatwin, M., Toussaint, M., Gonçalves, M. R., Sheers, N., Mellies, U., Gonzales-Bermejo, J., . . . Hov, B. (2018). Airway clearance techniques in neuromuscular disorders: a state of the art review. *Respiratory medicine, 136*, 98-110.

Cho, P. S., Birring, S. S., Fletcher, H. V., & Turner, R. D. (2019). Methods of cough assessment. *The Journal of Allergy and Clinical Immunology: In Practice, 7*(6), 1715-1723.

Choi, J. Y., Rha, D.-w., & Park, E. S. (2016). Change in pulmonary function after incentive spirometer exercise in children with spastic cerebral palsy: a randomized controlled study. *Yonsei Medical Journal, 57*(3), 769.

DellaBadia, K., & Tauber, D. (2021). Respiratory concerns in children with medical complexity. *Current Problems in Pediatric and Adolescent Health Care, 51*(9), 101072.

Drakopanagiotakis, F., Bonelis, K., Steiropoulos, P., Tsiptsios, D., Sousanidou, A., Christidi, F., . . . Takou, C.-M. (2024). Pulmonary Function Tests Post-Stroke. Correlation between Lung Function, Severity of Stroke, and Improvement after Respiratory Muscle Training. *Neurology International, 16*(1), 139-161.

Enright, P. L. (2003). The six-minute walk test. *Respiratory care, 48*(8), 783-785.

Ezeugwu, V. E., Olaogun, M., Mbada, C. E., & Adedoyin, R. (2013). Comparative Lung function performance of stroke survivors and age-matched and sex-matched controls. *Physiotherapy Research International, 18*(4), 212-219.

Garcia-Aymerich, J., & Pitta, F. (2014). Promoting regular physical activity in pulmonary rehabilitation. *Clinics in chest medicine, 35*(2), 363-368.

Haisma, J., Van Der Woude, L., Stam, H., Bergen, M., Sluis, T., & Bussmann, J. (2006). Physical capacity in wheelchair-dependent persons with a spinal cord injury: a critical review of the literature. *Spinal cord, 44*(11), 642-652.

Hill, K., Patman, S., & Brooks, D. (2010). Effect of airway clearance techniques in patients experiencing an acute exacerbation of chronic obstructive pulmonary disease: a systematic review. *Chronic respiratory disease, 7*(1), 9-17.

Holland, A. E., Cox, N. S., Houchen-Wolloff, L., Rochester, C. L., Garvey, C., ZuWallack, R., . . . Yawn, B. P. (2021). Defining modern pulmonary rehabilitation. An official American Thoracic Society workshop report. *Annals of the American Thoracic Society, 18*(5), e12-e29.

Janssens, J.-P., Adler, D., Iancu Ferfoglia, R., Poncet, A., Genton Graf, L., Leuchter, I., . . . Héritier Barras, A.-C. (2019). Assessing inspiratory muscle strength for early detection of respiratory failure in motor neuron disease: should we use MIP, SNIP, or both? *Respiration, 98*(2), 114-124.

Kesebir, J., Celik, R. G. G., Zenginler, Y., Yüksel, B., Sen, A., & Akinci, B. (2024). Do proprioceptive neuromuscular facilitation techniques improve respiratory parameters and swallowing in people with multiple sclerosis: A randomized-controlled study. *Multiple Sclerosis and Related Disorders, 85*, 105534.

Kuo, D. Z., Houtrow, A. J., & Disabilities, C. o. C. W. (2016). Recognition and management of medical complexity. *Pediatrics, 138*(6), e20163021.

Lapin, C. D. (2002). Airway physiology, autogenic drainage, and active cycle of breathing. *Respiratory care, 47*(7), 778-785.

Lester, M. K., & Flume, P. A. (2009). Airway-clearance therapy guidelines and implementation. *Respiratory care, 54*(6), 733-753.

Mahon, M., & Kibirige, M. (2004). Patterns of admissions for children with special needs to the paediatric assessment unit. *Archives of Disease in Childhood, 89*(2), 165-169.

McConnell, A. (2013). *Respiratory muscle training: theory and practice*: Elsevier Health Sciences.

Menezes, K. K., Avelino, P. R., Alvarenga, M. T., & Nascimento, L. R. (2024). Inspiratory Training for Improving Respiratory Strength, Pulmonary Function, and Walking in Cerebral Palsy: A Meta-Analysis. *Pediatric Physical Therapy, 36*(2), 207-215.

Myers, T. R. (2007). Positive expiratory pressure and oscillatory positive expiratory pressure therapies. *Respiratory care, 52*(10), 1308-1327.

Nici, L., Singh, S. J., Holland, A. E., & ZuWallack, R. L. (2019). Opportunities and challenges in expanding pulmonary rehabilitation into the home and community. *American journal of respiratory and critical care medicine, 200*(7), 822-827.

Obrusnikova, I., Firkin, C. J., & Farquhar, W. B. (2022). A systematic review and meta-analysis of the effects of aerobic exercise interventions on cardiorespiratory fitness in adults with intellectual disability. *Disability and Health Journal, 15*(1), 101185.

Organization, W. H. (2007). *International Classification of Functioning, Disability, and Health: Children & Youth Version: ICF-CY*: World Health Organization.

Pellegrino, R., Viegi, G., Brusasco, V., Crapo, R. O., Burgos, F., Casaburi, R., . . . Hankinson, J. (2005). Interpretative strategies for lung function tests. *European Respiratory Journal, 26*(5), 948-968.

Proesmans, M. (2016). Respiratory illness in children with disability: a serious problem? *Breathe, 12*(4), e97-e103.

Proesmans, M., Vreys, M., Huenaerts, E., Haest, E., Coremans, S., Vermeulen, F., & Feys, H. (2015). Respiratory morbidity in children with profound intellectual and multiple disability. *Pediatric Pulmonology, 50*(10), 1033-1038.

Reddihough, D., Baikie, G., & Walstab, J. (2001). Cerebral palsy in Victoria, Australia: mortality and causes of death. *Journal of paediatrics and child health, 37*(2), 183-186.

Sales de Campos, P., Olsen, W. L., Wymer, J. P., & Smith, B. K. (2023). Respiratory therapies for amyotrophic lateral sclerosis: a state of the art review. *Chronic respiratory disease, 20*, 14799731231175915.

Seddon, P., & Khan, Y. (2003). Respiratory problems in children with neurological impairment. *Archives of Disease in Childhood, 88*(1), 75-78.

Spruit, M. A., Singh, S. J., Garvey, C., ZuWallack, R., Nici, L., Rochester, C., . . . Man, W. D.-C. (2013). An official American Thoracic Society/European Respiratory Society statement: key concepts and advances in pulmonary rehabilitation. *American journal of respiratory and critical care medicine, 188*(8), e13-e64.

Standley, D. (2016). Respiratory care in people with PMLD and complex physical disability. *PMLD Link, 28*(3), 23-28.

Taiwo, O. A., & Cain, H. C. (2002). Pulmonary impairment and disability. *Clinics in chest medicine, 23*(4), 841-851.

Trollor, J. N., Salomon, C., & Franklin, C. (2016). Prescribing psychotropic drugs to adults with an intellectual disability. *Australian prescriber, 39*(4), 126.

Troosters, T., Gosselink, R., & Decramer, M. (2005). Respiratory muscle assessment. *European respiratory monograph, 31*, 57.

Ubuane, P. O., Animasahun, B. A., Ajiboye, O. A., Kayode-Awe, M. O., Ajayi, O. A., & Njokanma, F. O. (2018). The historical evolution of the six-minute walk test as a measure of functional exercise capacity: a narrative review. *Journal of xiangya medicine, 3*.

Verin, E., Delafosse, C., Straus, C., Morélot-Panzini, C., Avdeev, S., Derenne, J.-P., & Similowski, T. (2001). Effects of muscle group recruitment on sniff transdiaphragmatic pressure and its components. *European journal of applied physiology, 85*, 593-598.

Volsko, T. A. (2013). Airway clearance therapy: finding the evidence. *Respiratory care, 58*(10), 1669-1678.

Watson, K., Egerton, T., Sheers, N., Retica, S., McGaw, R., Clohessy, T., . . . Berlowitz, D. J. (2022). Respiratory muscle training in neuromuscular disease: a systematic review and meta-analysis. *European Respiratory Review, 31*(166).

Woods, A., Gustafson, O., Williams, M., & Stiger, R. (2023). The effects of inspiratory muscle training on inspiratory muscle strength, lung function and quality of life in adults with spinal cord injuries: a systematic review and Meta-analysis. *Disability and Rehabilitation, 45*(17), 2703-2714.

KAYNAKÇA

Artero, S., Touchon, J., ve Ritchie, K. (2001). Disability and mild cognitive impairment: a longitudinal population-based study. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, 16(11), 1092-1097.

Barnes, D.E., ve Yaffe, K. (2011). The projected effect of risk factor reduction on Alzheimer's disease prevalence. *The Lancet Neurology*, 10(9), 819-828.

Berlucchi, G. (2011). Brain plasticity and cognitive neurorehabilitation. *Neuropsychological rehabilitation*, 21(5), 560-578.

Berry, R.R., ve Lai, B. (2014). The emerging role of technology in cognitive–behavioral therapy for anxious youth: A review. *Journal of rational-emotive & cognitive-behavior therapy*, 32, 57-66.

Boulos, M.E., Colella, B., Meusel, L.A., Sharma, B., Peter, M.K., Worthington, T., ve Green, R.E. (2024). Feasibility of group telerehabilitation for individuals with chronic acquired brain injury: integrating clinical care and research. *Disability and Rehabilitation*, 46(4), 750-762.

Caeyenberghs, K., Clemente, A., Imms, P., Egan, G., Hocking, D. R., Leemans, A., ve Wilson, P. H. (2018). Evidence for training-dependent structural neuroplasticity in brain-injured patients: a critical review. *Neurorehabilitation and Neural Repair*, 32(2), 99-114.

Cano Porras, D., Sharon, H., Inzelberg, R., Ziv-Ner, Y., Zeilig, G., & Plotnik, M. (2019). Advanced virtual reality-based rehabilitation of balance and gait in clinical practice. *Therapeutic advances in chronic disease*, 10, 2040622319868379.

Cassilhas, R. C., Tufik, S., ve De Mello, M. T. (2016). Physical exercise, neuroplasticity, spatial learning and memory. *Cellular and molecular life sciences*, 73, 975-983.

Cho, H. Y., Kim, K. T., ve Jung, J. H. (2016). Effects of neurofeedback and computer-assisted cognitive rehabilitation on relative brain wave ratios and activities of daily living of stroke patients: A randomized control trial. *Journal of Physical Therapy Science*, 28(7), 2154-2158.

Cogollor, J. M., Rojo-Lacal, J., Hermsdörfer, J., Ferre, M., Waldmeyer, M. T. A., Giachritsis, C., ve Sebastián, J. M. (2018). Evolution of cognitive rehabilitation after stroke from traditional techniques to smart and personalized home-based information and communication technology systems: literature review. *JMIR rehabilitation and assistive technologies*, 5(1), e8548.

Draaisma, L. R., Wessel, M. J., ve Hummel, F. C. (2020). Neurotechnologies as tools for cognitive rehabilitation in stroke patients. *Expert review of neurotherapeutics*, 20(12), 1249-1261.

Frank Lopresti, E., Mihailidis, A., ve Kirsch, N. (2004). Assistive technology for cognitive rehabilitation: State of the art. *Neuropsychological rehabilitation*, 14(1-2), 5-39.

Ge, S., Zhu, Z., Wu, B., ve McConnell, E. S. (2018). Technology-based cognitive training and rehabilitation interventions for individuals with mild cognitive impairment: a systematic review. *BMC geriatrics*, 18, 1-19.

Giggins, O. M., Persson, U. M., ve Caulfield, B. (2013). Biofeedback in rehabilitation. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, 10, 1-11.

Harley, J. P., Allen, C., Braciszewksi, T. L., Cicerone, K. D., Dahlberg, C., ve Evans, S. (1992). Guidelines for cognitive rehabilitation. *Neuro Rehabilitation*, 2, 62–67.

Huebner, E. A., ve Strittmatter, S. M. (2009). Axon regeneration in the peripheral and central nervous systems. *Cell biology of the axon*, 305-360.

Joubert, S., Tannou, T., ve Maquestiaux, F. (2022). Errorless learning in cognitive rehabilitation of Alzheimer's disease and primary progressive aphasia. *Gériatrie et Psychologie Neuropsychiatrie du Vieillissement*, 20(4), 506-514.

Kim, H., Lee, J., Chang, S. M., ve Kim, B. S. (2022). Effects of a cognitive rehabilitation program based on mnemonic skills and memory compensatory strategies for older adults: a pilot study. *Medicine,* 101(31), e29581.

Kusec, A., Velikonja, D., DeMatteo, C., ve Harris, J. E. (2019). Motivation in rehabilitation and acquired brain injury: can theory help us understand it?. *Disability and rehabilitation*, 41(19), 2343-2349.

Lee, J., Yeom, I., Chung, M. L., Kim, Y., Yoo, S., ve Kim, E. (2022). Use of mobile apps for self-care in people with parkinson disease: systematic review. *JMIR mHealth and uHealth*, 10(1), e33944.

Lo Presti, D., Santucci, F., Massaroni, C., Formica, D., Setola, R., ve Schena, E. (2021). A multi-point heart rate monitoring using a soft wearable system based on fiber optic technology. *Scientific reports*, 11(1), 21162.

Lövdén, M., Brehmer, Y., Li, S. C., ve Lindenberger, U. (2012). Training-induced compensation versus magnification of individual differences in memory performance. *Frontiers in human neuroscience*, 6, 141.

Machado, F. R. C., Antunes, P. P., de Moura Souza, J., Levandowski, D. C., ve de Oliveira Jr, A. A. (2014). Virtual reality technology for rehabilitation of cerebral palsy: a literature review. *Temas em Psicologia*, 22(3), 565-577.

Maggio, M. G., De Luca, R., Manuli, A., ve Calabro, R. S. (2020). The five 'W'of cognitive telerehabilitation in the Covid-19 era. *Expert Review of Medical Devices*, 17(6), 473-475.

Manenti, R., Gobbi, E., Baglio, F., Macis, A., Ferrari, C., Pagnoni, I., ... ve Cotelli, M. (2020). Effectiveness of an innovative cognitive treatment and telerehabilitation on subjects with mild cognitive impairment: a multicenter, randomized, active-controlled study. *Frontiers in aging neuroscience*, 12, 585988.

Mendella, P. D., Burton, C. Z., Tasca, G. A., Roy, P., Louis, L. S., ve Twamley, E. W. (2015). Compensatory cognitive training for people with first-episode schizophrenia: results from a pilot randomized controlled trial. *Schizophrenia research*, 162(1-3), 108-111.

Mohamed, A. O., Silva, M. P. D., Courboulay, V., A history of eye gaze tracking. Tech. Rep. 2008: 1-17

Mozelius, P., Ahmad, A., ve Ahlin, K. (2020). The Use of Virtual Reality Applications in Stroke Rehabilitation for Older Adults: *Technology Enhanced Relearning*. In ICT4AWE (pp. 145-155).

Munsell, M., De Oliveira, E., Saxena, S., Godlove, J., ve Kiran, S. (2020). Closing the digital divide in speech, language, and cognitive therapy: cohort study of the factors associated with technology usage for rehabilitation. *Journal of Medical Internet Research*, 22(2), e16286

Negrini, S. (2017). The possibilities and challenges of" rehabilitation 2030: a call for action" by the World Health Organization: a unique opportunity not to be missed. *European Journal of physical and rehabilitation Medicine*, 53(2), 169-172.

Nejati, V. (2022). Principles of cognitive rehabilitation. Elsevier.

Pellegrino, L. D., Peters, M. E., Lyketsos, C. G., ve Marano, C. M. (2013). Depression in cognitive impairment. *Current psychiatry reports*, 15, 1-8.

Péran, P., Nemmi, F., Dutilleul, C., Finamore, L., Caravasso, C. F., Troisi, E., ... ve Grasso, M. G. (2020). Neuroplasticity and brain reorganization associated with positive outcomes of multidisciplinary rehabilitation in progressive multiple sclerosis: a fMRI study. *Multiple Sclerosis and Related Disorders*, 42, 102127.

Pilch A. (2011). Motivational predictors of successful rehabilitation in elderly patients. *Physiotherapy*; 19: 17-25.

Przewoźnik, D. A., Rajtar-Zembaty, A., ve Starowicz-Filip, A. (2015). The influence of cognitive, emotional and social factors on motivation for rehabilitation in patients after stroke. *Neuropsychiatria i Neuropsychologia/Neuropsychiatry and Neuropsychology*, 10(2), 64-68.

Rabinowitz, A. R., Juengst, S. B., ve Bergquist, T. F. (2022). *Mobile Technology for Cognitive Rehabilitation. In Neurorehabilitation Technology* (pp. 549-561). Cham: Springer International Publishing.

Rego, P. A., Rocha, R., Faria, B. M., Reis, L. P., ve Moreira, P. M. (2017). A serious games platform for cognitive rehabilitation with preliminary evaluation. *Journal of medical systems*, 41, 1-15.

Saperstein, A. M., Fiszdon, J. M., ve Bell, M. D. (2011). Intrinsic motivation as a predictor of work outcome after vocational rehabilitation in schizophrenia. *The Journal of nervous and mental disease*, 199(9), 672-677.

Schmitter-Edgecombe, M., ve Dyck, D. G. (2014). Cognitive rehabilitation multi-family group intervention for individuals with mild cognitive impairment and their care-partners. *Journal of the International Neuropsychological Society*, 20(9), 897-908.

Siegert, R. J., ve Levack, W. M. (Eds.). (2014). *Rehabilitation goal setting: theory, practice and evidence*. CRC press.

Siegert, R. J., ve Taylor, W. J. (2004). Theoretical aspects of goal-setting and motivation in rehabilitation. *Disability and rehabilitation*, 26(1), 1-8.

Stevens, C., ve Neville, H. (2006). Neuroplasticity as a double-edged sword: Deaf enhancements and dyslexic deficits in motion processing. *Journal of cognitive neuroscience*, 18(5), 701-714.

Taupin, P. (2006). Adult neurogenesis and neuroplasticity. *Restorative neurology and neuroscience*, 24(1), 9-15.

Thongbupa, S., Harnirattisai, T., & Muengtaweepongsa, S. (2020). The Effects of a Family Participation Program in Cognitive Rehabilitation on the Functional Outcomes among Acute Stroke Patients: Preliminary Analysis. *Science & Technology Asia*, 19-28.

Thornton, K. E., ve Carmody, D. P. (2008). Efficacy of traumatic brain injury rehabilitation: Interventions of QEEG-guided biofeedback, computers, strategies, and medications. *Applied Psychophysiology and Biofeedback*, 33, 101-124.

Twamley, E. W., Burton, C. Z., ve Vella, L. (2011). Compensatory cognitive training for psychosis: who benefits? Who stays in treatment?. *Schizophrenia bulletin*, 37(2), S55-S62.

Twamley, E. W., Thomas, K. R., Gregory, A. M., Jak, A. J., Bondi, M. W., Delis, D. C., ve Lohr, J. B. (2015). CogSMART compensatory cognitive training for traumatic brain injury: effects over 1 year. The *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 30(6), 391-401.

Warraich, Z., ve Kleim, J. A. (2010). Neural plasticity: the biological substrate for neurorehabilitation. *Pm&r*, 2(12), 208-219.

Wu, R., Li, A., Xue, C., Chai, J., Qiang, Y., Zhao, J., ve Wang, L. (2023). Screening for mild cognitive impairment with speech interaction based on virtual reality and wearable devices. *Brain Sciences*, 13(8), 1222.

KAYNAKÇA

Agarwal, A., ve Verma, I. (2012). Cerebral Palsy in Children: An Overview. *Journal of clinical orthopaedics and trauma*, 3(2), 77–81. https://doi.org/10.1016/j.jcot.2012.09.001

Aisen, M. L., Kerkovich, D., Mast, J., Mulroy, S., Wren, T. A., Kay, R. M., ve Rethlefsen, S. A. (2011). Cerebral Palsy: Clinical Care and Neurological Rehabilitation. *The Lancet. Neurology*, 10(9), 844–852. https://doi.org/10.1016/S1474-4422(11)70176-4

Amelio, E., ve Manganotti, P. (2010). Effect of Shock Wave Stimulation on Hypertonic Plantar Flexor Muscles in Patients with Cerebral Palsy: A Placebo-Controlled Study. *Journal of rehabilitation medicine*, 42(4), 339–343. https://doi.org/10.2340/16501977-0522

Arslan, C., Ünsal, E., Sezer, K. Ş., & Tarakcı, D. (2020). Serebral Palsili Çocuklarda Yapılandırılmış Nörogelişimsel Tedavi ve Duyu Bütünleme Yaklaşımlarının Oturma Dengesi Üzerine Etkisinin Araştırılması. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(2), 107-116.

Arslan, S. S., Ilgaz, F., Demir, N., & Karaduman, A. A. (2017). Yutma Bozukluğu Olan Serebral Palsili Çocuklarda Büyüme Yetersizliği ve Beslenme Şeklinin Ebeveynlerin Kaygı Durumu Üzerindeki Etkisi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 45(1), 28-34.

Beckers, L. W., Schnackers, M. L., Janssen-Potten, Y. J., Kleijnen, J., & Steenbergen, B. (2017). Feasibility and Effect of Home-Based Therapy Programmes for Children with Cerebral Palsy: A Protocol for A Systematic Review. *BMJ open,* 7(2), e013687. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2016-013687

Brennan, D., Tindall, L., Theodoros, D., Brown, J., Campbell, M., Christiana, D., Smith, D., Cason, J., & Lee, A. (2010). A Blueprint for Telerehabilitation Guidelines. *International journal of telerehabilitation*, 2(2), 31–34. https://doi.org/10.5195/ijt.2010.6063

Brændvik, S. M., Roeleveld, K., Andersen, G. L., Raftemo, A. E., Ramstad, K., Majkic-Tajsic, J., Lamvik, T., Lund, B., Follestad, T., ve Vik, T. (2017). The WE-Study: Does Botulinum Toxin A Make Walking Easier in Children with Cerebral Palsy?: Study Protocol for A Randomized Controlled Trial. *Trials*, 18(1), 58. https://doi.org/10.1186/s13063-016-1772-8

Bursalı, A., ve Güngör, S. (2021). Serebral Palsi ve Aile (Anne, Kıdemli Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı ile Psikolog Gözüyle Serebral Palsi). *TOTBİD Dergisi*, 20: 362–365. https://doi.org/10.14292/totbid.dergisi.2021.60

Büyükavcı, R., Büyükavcı M.A., ve Aktürk, S. Çocuklar İçin Özel Gereksinim Raporunda Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Hekiminin Rolü. *Anadolu Klin*. 2022;27(3):275-80. https://doi.org/10.21673/anadoluklin.1080152

Chen, K., Ren, Y., Gaebler-Spira, D., ve Zhang, L. Q. (2014). Home-Based Tele-Assisted Robotic Rehabilitation of Joint İmpairments in Children with Cerebral Palsy. *Annual International Conference of the IEEE Engineering in Medicine and Biology Society. IEEE Engineering in Medicine and Biology Society. Annual International Conference*, 2014, 5288–5291. https://doi.org/10.1109/EMBC.2014.6944819

Chicoine, M. R., Park, T. S., ve Kaufman, B. A. (1997). Selective Dorsal Rhizotomy and Rates of Orthopedic Surgery in Children with Spastic Cerebral Palsy. *Journal of neurosurgery*, 86(1), 34–39. https://doi.org/10.3171/jns.1997.86.1.0034

Damiano, D. L., ve Longo, E. (2021). Early İntervention Evidence for İnfants with or at Risk for Cerebral Palsy: An Overview of Systematic Reviews. *Developmental medicine and child neurology*, 63(7), 771–784. https://doi.org/10.1111/dmcn.14855

Demers, M., Martinie, O., Winstein, C., ve Robert, M. T. (2020). Active Video Games and Low-Cost Virtual Reality: An Ideal Therapeutic Modality for Children with Physical Disabilities During A Global Pandemic. *Frontiers in neurology*, 11, 601898. https://doi.org/10.3389/fneur.2020.601898

Elkamil AI, Andersen GL, Skranes J, Lamvik T., ve Vik T. Botulinum Neurotoxin Treatment in Children with Cerebral Palsy: A Population-Based Study in Norway. *Eur J Paediatr Neurol*. 2012;16(5):522–527. doi: 10.1016/j.ejpn.2012.01.008.

Erhan, B., & Turna, I. F. (2019). Serebral Palside Spastisite Yönetimi. *Turkiye Klinikleri Physical Medicine Rehabilitation-Special Topics,* 12(2), 41-47.

Gibson, N., Blackmore, A. M., Chang, A. B., Cooper, M. S., Jaffe, A., Kong, W. R., Langdon, K., Moshovis, L., Pavleski, K., ve Wilson, A. C. (2021). Prevention and Management of Respiratory Disease in Young People with Cerebral Palsy: Consensus Statement. *Developmental medicine and child neurology*, 63(2), 172–182. https://doi.org/10.1111/dmcn.14640

Golomb, M. R., McDonald, B. C., Warden, S. J., Yonkman, J., Saykin, A. J., Shirley, B., Huber, M., Rabin, B., Abdelbaky, M., Nwosu, M. E., Barkat-Masih, M., ve Burdea, G. C. (2010). In-Home Virtual Reality Videogame Telerehabilitation in Adolescents with Hemiplegic Cerebral Palsy. *Archives of physical medicine and rehabilitation,* 91(1), 1–8.e1. https://doi.org/10.1016/j.apmr.2009.08.153

Graham, D., Paget, S. P., ve Wimalasundera, N. (2019). Current Thinking in the Health Care Management of Children with Cerebral Palsy. *Medical Journal of Australia*, 210(3), 129-135.

Graham, H. K., Rosenbaum, P., Paneth, N., Dan, B., Lin, J. P., Damiano, D. L., Becher, J. G., Gaebler-Spira, D., Colver, A., Reddihough, D. S., Crompton, K. E., & Lieber, R. L. (2016). Cerebral Palsy. *Nature reviews*. *Disease primers*, 2, 15082. https://doi.org/10.1038/nrdp.2015.82

Gulati, S., & Sondhi, V. (2018). Cerebral Palsy: An Overview. *Indian journal of pediatrics*, 85(11), 1006–1016. https://doi.org/10.1007/s12098-017-2475-1

Gül Uçar, Ş. (2024). Serebral Palsili Çocuklarda Yoga Egzersizlerinin Fiziksel Uygunluğa ve Günlük Yaşam Aktivitelerindeki Fonksiyonel Bağımsızlığa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Günay, H. (2018). Serebral Palside Ortopedik Klinik Bakı ve Testler. *TOTBİD Dergisi*, 17:446–452. https://doi.org/10.14292/totbid.dergisi.2018.58

Hareb, F., Bertoncelli, C. M., Rosello, O., Rampal, V., & Solla, F. (2020). Botulinum Toxin in Children with Cerebral Palsy: An Update. *Neuropediatrics*, 51(1), 1–5. https://doi.org/10.1055/s-0039-1694988

Ivanova E., Krause A., Schalicke M., Schellhardt F., Jankowski N., Achner J., Schmidt H., Joebges M., Kruger J. Let's Do This Together: Bi-Manu-Interact, A Novel Device for Studying Human Haptic İnteractive Behavior. *IEEE Int. Conf. Rehabil. Robot*. 2017;2017:708–713. doi: 10.1109/icorr.2017.8009331.

Kayıran, M.E. (2023). Serebral Palsili Çocuklarda Aile Eğitiminin Çocuklarda Fonksiyonel Düzey ve Aktivite Seviyesi ile Aileler Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. Gaziantep: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Koman, L. A., Smith, B. P., Williams, R., Richardson, R., Naughton, M., Griffin, L., & Evans, P. (2013). Upper Extremity Spasticity in Children with Cerebral Palsy: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Study Of The Short-Term Outcomes Of Treatment With Botulinum A Toxin. *The Journal of hand surgery*, 38(3), 435–46.e1. https://doi.org/10.1016/j.jhsa.2012.12.019

Levac, D., Rivard, L., & Missiuna, C. (2012). Defining The Active İngredients of İnteractive Computer Play İnterventions for Children with Neuromotor İmpairments: A Scoping Review. *Research in developmental disabilities,* 33(1), 214–223. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2011.09.007

Lin, Y., Wang, G., & Wang, B. (2018). Rehabilitation Treatment Of Spastic Cerebral Palsy With Radial Extracorporeal Shock Wave Therapy And Rehabilitation Therapy. *Medicine,* 97(51), e13828. https://doi.org/10.1097/MD.0000000000013828

Liu, S. S., Richman, J. M., Thirlby, R. C., & Wu, C. L. (2006). Efficacy Of Continuous Wound Catheters Delivering Local Anesthetic For Postoperative Analgesia: A Quantitative And Qualitative Systematic Review Of Randomized Controlled Trials. *Journal of the American College of Surgeons*, 203(6), 914–932. https://doi.org/10.1016/j.jamcollsurg.2006.08.007

Llamas-Ramos, R., Sánchez-González, J. L., & Llamas-Ramos, I. (2022). Robotic Systems for the Physiotherapy Treatment of Children with Cerebral Palsy: A Systematic Review. *International journal of environmental research and public health*, 19(9), 5116. https://doi.org/10.3390/ijerph19095116

Makki, D., Duodu, J., & Nixon, M. (2014). Prevalence and Pattern Of Upper Limb İnvolvement İn Cerebral Palsy. *Journal of children's orthopaedics,* 8(3), 215–219. https://doi.org/10.1007/s11832-014-0593-0

Marchal-Crespo L., Reinkensmeyer D.J. Review of Control Strategies For Robotic Movement Training After Neurologic İnjury. *J. Neuroeng. Rehabil*. 2009;6:20. doi: 10.1186/1743-0003-6-20.

Marrades-Caballero, E., Santonja-Medina, C. S., Sanz-Mengibar, J. M., & Santonja-Medina, F. (2018). Neurologic Music Therapy in Upper-Limb Rehabilitation in Children with Severe Bilateral Cerebral Palsy: A Randomized Controlled Trial. *European journal of physical and rehabilitation medicine*, 54(6), 866–872. https://doi.org/10.23736/S1973-9087.18.04996-1

Meneses Castaño, C., Penagos, P., & Yamile Jaramillo, B. (2023). Efectividad De La Tecnología Robótica Y La Realidad Virtual Para La Rehabilitación De La Función Motora En La Parálisis Cerebral. Revisión Sistemática [Effectiveness Of Robotic Technology And Virtual Reality For The Rehabilitation Of Motor Function İn Cerebral Palsy. Systematic Review]. *Rehabilitacion,* 57(3), 100752. https://doi.org/10.1016/j.rh.2022.07.001

Milcan, A. Serebral Palside Omurganın Tutulmasının Cerrahi Tedavisi. Milcan A, editör. Serebral Palside Ortopedik Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: *Türkiye Klinikleri;* 2023. s.35-9.

Moll, F., Kessel, A., Bonetto, A., Stresow, J., Herten, M., Dudda, M., & Adermann, J. (2022). Use of Robot-Assisted Gait Training in Pediatric Patients with Cerebral Palsy in an Inpatient Setting-A Randomized Controlled Trial. *Sensors (Basel, Switzerland),* 22(24), 9946. https://doi.org/10.3390/s22249946

Multani, I., Manji, J., Hastings-Ison, T., Khot, A., & Graham, K. (2019). Botulinum Toxin in the Management of Children with Cerebral Palsy. *Paediatric drugs*, 21(4), 261–281. https://doi.org/10.1007/s40272-019-00344-8

Muthusamy, K., Recktenwall, S. M., Friesen, R. M., Zuk, J., Gralla, J., Miller, N. H., Galinkin, J. L., & Chang, F. M. (2010). Effectiveness of An Anesthetic Continuous-İnfusion Device in Children with Cerebral Palsy Undergoing Orthopaedic Surgery. *Journal of pediatric orthopedics*, 30(8), 840–845. https://doi.org/10.1097/BPO.0b013e3181f59f53

Nilsson, S., Johansson, G., Enskär, K., & Himmelmann, K. (2011). Massage Therapy İn Post-Operative Rehabilitation of Children and Adolescents With Cerebral Palsy - A Pilot Study. *Complementary therapies in clinical practice,* 17(3), 127–131. https://doi.org/10.1016/j.ctcp.2010.11.003

Nolan, J., Chalkiadis, G. A., Low, J., Olesch, C. A., & Brown, T. C. (2000). Anaesthesia and Pain Management in Cerebral Palsy. *Anaesthesia,* 55(1), 32–41. https://doi.org/10.1046/j.1365-2044.2000.01065.x

O'Shea T. M. (2008). Diagnosis, Treatment, and Prevention of Cerebral Palsy. *Clinical obstetrics and gynecology*, 51(4), 816–828. https://doi.org/10.1097/GRF.0b013e3181870ba7

Öztuna FV, Göçer A. Serebral palsi cerrahisinde genel prensipler ve zamanlama. Milcan A, editör. Serebral Palside Ortopedik Yaklaşımlar. 1. Baskı. Ankara: *Türkiye Klinikleri*; 2023. p.27-34.

Palisano, R., Rosenbaum, P., Walter, S., Russell, D., Wood, E., & Galuppi, B. (1997). Development and Reliability of A System To Classify Gross Motor Function in Children with Cerebral Palsy. *Developmental medicine and child neurology*, 39(4), 214–223. https://doi.org/10.1111/j.1469-8749.1997.tb07414.x

Park, E. S., Rha, D. W., Shin, J. S., Kim, S., & Jung, S. (2014). Effects of Hippotherapy on Gross Motor Function and Functional Performance of Children with Cerebral Palsy. *Yonsei medical journal,* 55(6), 1736–1742. https://doi.org/10.3349/ymj.2014.55.6.1736

Patel, D. R., Neelakantan, M., Pandher, K., & Merrick, J. (2020). Cerebral Palsy in Children: A Clinical Overview. *Translational pediatrics*, 9(Suppl 1), S125–S135. https://doi.org/10.21037/tp.2020.01.01

Paul, S., Nahar, A., Bhagawati, M., & Kunwar, A. J. (2022). A Review on Recent Advances of Cerebral Palsy. *Oxidative medicine and cellular longevity,* 2022, 2622310. https://doi.org/10.1155/2022/2622310

Persson-Bunke, M., Hägglund, G., Lauge-Pedersen, H., Wagner, P., & Westbom, L. (2012). Scoliosis in A Total Population of Children with Cerebral Palsy. *Spine,* 37(12), E708–E713. https://doi.org/10.1097/BRS.0b013e318246a962

Rauch, A., Cieza, A., & Stucki, G. (2008). How To Apply The International Classification Of Functioning, Disability And Health (ICF) For Rehabilitation Management İn Clinical Practice. *European journal of physical and rehabilitation medicine*, 44(3), 329-342.

Rebelo, F., Mansur, I. R., Miglioli, T. C., Meio, M. D. B., & Junior, S. C. G. (2022). Dietary and Nutritional İnterventions İn Children With Cerebral Palsy: A Systematic Literature Review. *PloS one*, 17(7), e0271993. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0271993

Ren, K., Gong, X. M., Zhang, R., & Chen, X. H. (2016). Effects of Virtual Reality Training on Limb Movement in Children with Spastic Diplegia Cerebral Palsy. *Zhongguo Dang dai er ke za zhi= Chinese Journal of Contemporary Pediatrics*, 18(10), 975-979. https://doi.org/10.7499/j.issn.1008-8830.2016.10.011

Reyes, F., Niedzwecki, C., & Gaebler-Spira, D. (2020). Technological Advancements in Cerebral Palsy Rehabilitation. *Physical medicine and rehabilitation clinics of North America*, 31(1), 117–129. https://doi.org/10.1016/j.pmr.2019.09.002

Richards, C. L., & Malouin, F. (2013). Cerebral Palsy: Definition, Assessment and Rehabilitation. *Handbook of clinical neurology*, 111, 183–195. https://doi.org/10.1016/B978-0-444-52891-9.00018-X

Rodríguez Mariblanca, M., & Cano de la Cuerda, R. (2021). Mobile Applications İn Children With Cerebral Palsy. Aplicaciones Móviles En La Parálisis Cerebral İnfantil. *Neurologia,* 36(2), 135–148. https://doi.org/10.1016/j.nrl.2017.09.018

Saquetto, M., Carvalho, V., Silva, C., Conceição, C., & Gomes-Neto, M. (2015). The Effects Of Whole Body Vibration On Mobility And Balance İn Children With Cerebral Palsy: A Systematic Review With Meta-Analysis. *Journal of musculoskeletal & neuronal interactions*, 15(2), 137–144.

Samijn, B., Van Laecke, E., Renson, C., Hoebeke, P., Plasschaert, F., Vande Walle, J., & Van den Broeck, C. (2017). Lower urinary tract symptoms and urodynamic findings in children and adults with cerebral palsy: a systematic review. *Neurourology and urodynamics*, 36(3), 541-549.

Samijn, B., Van den Broeck, C., Plasschaert, F., Pascal, A., Deschepper, E., Hoebeke, P., & Van Laecke, E. (2022). Incontinence Training İn Children With Cerebral Palsy: A Prospective Controlled Trial. *Journal of pediatric urology*, 18(4), 447.e1–447.e9. https://doi.org/10.1016/j.jpurol.2022.05.014

Sandella, D. E., O'Brien, L. M., Shank, L. K., & Warschausky, S. A. (2011). Sleep and Quality Of Life İn Children With Cerebral Palsy. *Sleep medicine,* 12(3), 252–256. https://doi.org/10.1016/j.sleep.2010.07.019

Saygı, E. K., & Eren, B. (2013). Pediatrik Rehabilitasyonda Zorunlu Kullanım Hareket Terapisinin Yeri Nedir?. *Journal of Physical Medicine & Rehabilitation Sciences*, 16(3).

Sel, S. A., Günel, M. K., Erdem, S., & Tunçdemir, M. (2023). Effects of Telerehabilitation-Based Structured Home Program on Activity, Participation and Goal Achievement in Preschool Children with Cerebral Palsy: A Triple-Blinded Randomized Controlled Trial. *Children (Basel, Switzerland)*, 10(3), 424. https://doi.org/10.3390/children10030424

Seniorou, M., Thompson, N., Harrington, M., & Theologis, T. (2007). Recovery of Muscle Strength Following Multi-Level Orthopaedic Surgery İn Diplegic Cerebral Palsy. *Gait & posture*, 26(4), 475–481. https://doi.org/10.1016/j.gaitpost.2007.07.008

Serdaroğlu, A., Cansu, A., Ozkan, S., & Tezcan, S. (2006). Prevalence Of Cerebral Palsy İn Turkish Children Between The Ages of 2 and 16 Years. *Developmental Medicine and Child Neurology*, 48(6), 413–416. https://doi.org/10.1017/S0012162206000910

Simard-Tremblay, E., Constantin, E., Gruber, R., Brouillette, R. T., & Shevell, M. (2011). Sleep in Children with Cerebral Palsy: A Review. *Journal of child neurology*, 26(10), 1303–1310. https://doi.org/10.1177/0883073811408902

Sohn, M. K., Cho, K. H., Kim, Y. J., & Hwang, S. L. (2011). Spasticity and Electrophysiologic Changes After Extracorporeal Shock Wave Therapy on Gastrocnemius. *Annals of rehabilitation medicine*, 35(5), 599–604. https://doi.org/10.5535/arm.2011.35.5.599

Ungureanu, A., Rusu, L., Rusu, M. R., & Marin, M. I. (2022). Balance Rehabilitation Approach by Bobath and Vojta Methods in Cerebral Palsy: A Pilot Study. *Children (Basel, Switzerland),* 9(10), 1481. https://doi.org/10.3390/children9101481

Uzuner, M. E. (2016). Serebral palsililerde aquaterapinin ince–kaba motor becerilerine ve yaşam kalitelerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Valdés, B. A., Glegg, S. M. N., Lambert-Shirzad, N., Schneider, A. N., Marr, J., Bernard, R., Lohse, K., Hoens, A. M., & Van der Loos, H. F. M. (2018). Application of Commercial Games for Home-Based Rehabilitation for People with Hemiparesis: Challenges and Lessons Learned. *Games for health journal,* 7(3), 197–207. https://doi.org/10.1089/g4h.2017.0137

Verschuren, O., Peterson, M. D., Balemans, A. C., & Hurvitz, E. A. (2016). Exercise and Physical Activity Recommendations for People with Cerebral Palsy. *Developmental medicine and child neurology,* 58(8), 798–808. https://doi.org/10.1111/dmcn.13053

Vitrikas, K., Dalton, H., & Breish, D. (2020). Cerebral Palsy: An Overview. *American family physician,* 101(4), 213–220.

Weiss PL, Kizony R, Feintuch U, Rand D, Katz N. Virtual reality applications in neurorehabilitation. In: Selzer ME, Cohen FH, Gage FH, Clarke S, eds. Textbook of Neural Repair and Rehabilitation. Cambridge, England: Cambridge University Press; 2006:198–218. https://doi.org/10.1017/CBO9780511545078.015

Weiss, P. L., Rand, D., Katz, N., & Kizony, R. (2004). Video Capture Virtual Reality As A Flexible and Effective Rehabilitation Tool. *Journal of neuroengineering and rehabilitation*, 1(1), 12. https://doi.org/10.1186/1743-0003-1-12

Wong, C., Pedersen, S. A., Kristensen, B. B., Gosvig, K., & Sonne-Holm, S. (2015). The Effect of Botulinum Toxin A Injections in the Spine Muscles for Cerebral Palsy Scoliosis, Examined in a Prospective, Randomized Triple-blinded Study. *Spine,* 40(23), E1205–E1211. https://doi.org/10.1097/BRS.0000000000001049.

KAYNAKÇA

Aboussouan, L.S. (2009). Mechanisms of exercise limitation and pulmonary rehabilitation for patients with neuromuscular disease. *Chron Respir Dis*, 6 (4), 231-49.

Abresch, R.T., Carter, G.T., Han, J.J., McDonald, C.M. (2012). Exercise in neuromuscular diseases. *Phys Med Rehabil Clin N Am*, 23,653–673.

Abresch, R.T., Han, J.J., Carter, G.T. (2009). Rehabilitation management of neuromuscular disease: the role of exercise training. *Journal of clinical neuromuscular disease*, 11(1),7-21.

Aksu, S., Karakaya, İ., Karakaya, M.vd. (2003). Combined Physiotherapy Program Results on Musculoskeletal Pain in Neuromuscular Diseases. *The Pain Clinic*,15(3), 287-291.

Ambrosino, N., Carpene, N.,Gherardi, M. (2009). Chronic Respiratory Care for Neuromuscular Diseases in Adults. *European Respiratory Journal*, 34 (2), 444-451.

Andersson, P.B., Rando, T.A. (1999). Neuromuscular disorders of childhood. *Curr Opin Pediatr*, 11, 497-503.

Armutlu, K. Keser, İ., Korkmaz, N., Akbıyık, D.İ., Sümbüloğlu, V., Güney, Z., vd.(2007). Psychometric study of Turkish version of Fatigue Impact Scale in multiple sclerosis patients. *Journal of the neurological sciences*, 255(1-2),64-8.

Bushby, K., Finkel, R., Birnkrant, D.J., et al. (2010). Diagnosis and management of Duchenne muscular dystrophy, part 1: diagnosis, and pharmacological and psychosocial management. *Lancet Neurol*, 9, 77-93.

Campbell, S.K., Vander, Linden, D.W., Palisano, R.J.(2006). Physical Therapy for Children. Muscular dystrophy and Spinal muscular dystrophy. *Saunders Elsevier*, 2(15), 428-435.

Carter, G.T., Han, J.J., Abresch, R.T., Jensen, M.P. (2007). The importance of assessing quality of life in patients with neuromuscular disorders. *American Journal of Hospice and Palliative Medicine®,* 23(6),493-7.

Choudhury, M.Z.B., Tsirikos, A.I., Millner, P.A. (2017). Neuromuscular scoliosis: clinical presentation, types of deformity, assessment and principles of treatment. *Orthopaedics and Trauma,* 31(6),350-6.

Cider, A., Carlsson, S., Arvidsson, C., Andersson, B., Stibrant, Sunnerhagen, K. (2006). Reliability of clinical muscular endurance tests in patients with chronic heart failure. *European Journal of Cardiovascular Nursing,* 5(2):122-6.

Emery, A.E. (2002). The muscular dystrophies. *The Lancet*, 359(9307),687-95.

Feldman, E.L. (2014). Atlas of neuromuscular diseases: A Practical Guideline In: Burns TM. *Springer*, 380-99.

Finder, J.D., Birnkrant, D., Carl, J., Farber, H.J., Gozal, D., Iannaccone, S.T., et al. (2004). American Thoracic Society. Respiratory care of the patient with Duchenne muscular dystrophy: ATS Consensus Statement. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 170, 4,456-65.

Fowler, W.M., Abresch, R.T., Kimler, D.D. (2005). Measurements of function in neuromuscular diseases, http://disability.ucdavis.edu/rrtc/publications/research_summaries/measurem nts_ function.

Gerovasili, V., Stefanidis, K., Vitzilaios, K., et al. (2009). Electrical muscle stimulation preserves the muscle mass of critically ill patients: a randomized study. *Crit Care*, 13(5),161.

Jensen, M.P., Abresch, R.T., Carter, G.T., et al. (2005). Chronic pain in persons with neuromuscular disease. *Archieves of Physical Medicine and Rehabilitation*, 86, 1155–1163.

Johnson, L.B., Florence, J.M., Abresch, R.T. (2012). Physical therapy evaluation and management in neuromuscular diseases. *Phys Med Rehabil Clin N Am*, 23,633-51.

Kartaloğlu, Z.,Okutan, O.S. (2012) Nöromusküler Hastalıklardaki Solunumsal Problemlere Güncel Yaklaşım. *Tuberk Toraks*, 60 (3), 279-290.

Louis E.D., Mayer S.A., Nodle J. M. (2022). *Merritt's Neurology fourteenth edition*, Philadelphia : Wolters Kluwer.

Maffiuletti, N.A. (2010). Physiological and methodological considerations for the use of neuromuscular electrical stimulation. *Eur J Appl Physiol*, 110(2),223–234.

McDonald, C.M. (2012). Clinical approach to the diagnostic evaluation of hereditary and acquired neuromuscular diseases. *Physical Medicine & Rehabilitation Clinics of North America*, 23(3),495-563.

McDonald, C.M. (2002). Physical activity, health impairments and disability in neuromuscular disease. American Journal of Physical Medicine and Rehabilitation, 81,108-120.

Mehta, S. (2006) Neuromuscular Disease Causing Acute Respiratory Failure. *Respiratory Care*, 51 (9), 1016-1023.

Nigro, V., Savarese M. (2014). Genetic basis of limb-girdle muscular dystrophies: the 2014 update. *Acta Myol*, 33(1), 1-12.

Pearson, O.R., Busse, M.E., Van-Deursen, R.W.M., et al. (2004). Quantification of walking mobility in neurological disorders. *Quarterly Journal of Medicine*, 97, 463–475.

Pieterse, A., Luttikhold, T., de, Laat, K., Bloem, B., Van, Engelen, B., Munneke, M. (2006). Falls in patients with neuromuscular disorders. *Journal of the neurological sciences*, 251(1-2),87-90.

Porth, C. (2011). *Essentials of pathophysiology: concepts of altered health states:* Lippincott Williams & Wilkins.

Rijken, N., van, Engelen, B., de, Rooy, J., Geurts, A., Weerdesteyn, V. (2015). Trunk muscle weakness is most critical for the loss of balance control in patients with facioscapulohumeral muscular dystrophy. Balance and gait in facioscapulohumeral muscular dystrophy, 29(8),47.

Rozman, M.B., Anton, Z.J. (2001). Evaluation of the strength of elbow flexors in patients with neuromuscular diseases. *Journal of medical engineering & technology*, 25(6),235-9.

Serdaroglu, P.D.F. (2004). *Kas ve Nöromüsküler Kavşak Hastalıkları*. Istanbul: Nobel Tıp Kitapevleri.

Sheikh, A.M., Vissing, J.(2019). Exercise therapy for muscle and lower motor neuron diseases. *Acta Myol,* 1,38(4),215-232.

Skalsky, A.J., McDonald, C.M. (2012). Prevention and management of limb contractures in neuromuscular diseases. *Physical Medicine and Rehabilitation Clinics*, 23(3),675-87.

Susmann, M. (2002). Duchenne Muscular Dystrophy. *J Am Acad Surg,*10, 138-51.

Tunca, Yılmaz, Ö., Karaduman, A. (2010). Nöromusküler Hastalıklarda Fizyoterapi Yaklaşımları. *Türkiye Klinikleri Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Özel Dergisi*, 3(3),26-33.

Yang, M.L., Finkel, R.S. (2010). Overview of pediatric neuromuscular disordes and related pulmonary issues: diagnostic and therapeutic considerations. *Pediatric Respiratory Reviews*, 11, 9-17.

KAYNAKÇA

Ahlskog, J.E., Geda, Y.E., Graff-Radford, N.R., Petersen, R.C. (2011). Physical exercise as a preventive or disease-modifying treatment of dementia and brain aging. *In Mayo Clinic Proceedings*, 86, 9, 876-884.

Alberts, J.L., Rosenfeldt, A.B. (2020). The universal prescription for Parkinson's disease: exercise. *Journal of Parkinson's disease*, 10(1), 21.

Altun, İ.G., Kırbaş, D., Altun, D.U., Soysal, A., Sütlaş, P. N., Kuşçu, D.Y., vd. (2015). Relaps ve Remisyonla Seyreden Multipl Skleroz Olgularında Kognitif Rehabilitasyonun Etkileri.

Amara, A.W., Memon, A.A. (2018). Effects of exercise on non-motor symptoms in Parkinson's disease. *Clinical therapeutics*, 40(1), 8-15.

American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders: *DSM-5. Arlington,* VA.

Anstey, K.J., Lipnicki, D.M., Low, L.F. (2008). Cholesterol as a risk factor for dementia and cognitive decline: a systematic review of prospective studies with metaanalysis. *The American journal of geriatric psychiatry*, 16(5), 343-354.

Anstey, K.J., Mack, H.A., Cherbuin, N. (2009). Alcohol consumption as a risk factor for dementia and cognitive decline: meta-analysis of prospective studies. *The American journal of Geriatric psychiatry*, 17(7), 542-555.

Ardıç, F. (2014). Egzersiz reçetesi. *Turkish Journal of Physical Medicine and Rehabilitation*, 60(2).

Armstrong, M.J., Okun, M.S. (2020). Diagnosis and treatment of Parkinson disease: a review. *Jama*, 323(6),548-60.

Arthur, K.C., Calvo, A., Price, T.R., Geiger, J.T., Chio, A., Traynor, B.J. (2016). Projected increase in amyotrophic lateral sclerosis from 2015 to 2040. *Nature communications*, 7 (1), 12408.

Ascherio, A., Schwarzschild, M.A. (2016). The epidemiology of Parkinson's disease: risk factors and prevention. *Lancet Neurol*, 15(12),1257–72.

Balestrino, R., Schapira, A.H.V. (2020). Parkinson disease. *Eur J Neurol*, 27(1):2742.

Barnes, D.E., Yaffe, K., Byers, A.L., McCormick, M., Schaefer, C., Whitmer, R.A. (2012). Midlife vs late-life depressive symptoms and risk of dementia: differential effects for Alzheimer disease and vascular dementia. *Archives of general psychiatry*, 69(5), 493-498.

Belbasis, L., Bellou, V., Evangelou, E., Ioannidis, J.P., Tzoulaki, I. (2015). Environmental risk factors and multiple sclerosis: an umbrella review of systematic reviews and meta-analyses. *The Lancet Neurology*, 14(3).

Bergamaschi, R., Crivelli, P., Rezzani, C., Patti, F., Solaro, C., Rossi, P., vd. (2008). The DYMUS questionnaire for the assessment of dysphagia in multiple sclerosis. *J Neuro Sci*, 269:49-53.

Binetti, G, Pasquier, F, Cappa, S.F. (2012). Non-Alzheimer degenerative dementias. Ed: Boller, F, Cappa, S, *Aging and Dementia Handbook of Neuropsychology*, 6:275310. Elsevier, Amsterdam.

Boehme, A.K., vd. (2014). Racial and gender differences in stroke severity, outcomes, and treatment in patients with acute ischemic stroke. *Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases*, 23(4), 255-261.

Bouhassira, D., vd. (2008). Prevalence of chronic pain with neuropathic characteristics in the general population. *Pain*, 136(3), 380-387.

Campbell, E., Coulter, E.H., Mattison, P.G., Miller, L., McFadyen, A., Paul, L. (2016). Physiotherapy Rehabilitation for People With Progressive Multiple Sclerosis: A Systematic Review. *Arch Phys Med Rehabil*, 97(1), 141-151.e143.

Cataldo, J.K., Prochaska, J.J., Glantz, S.A. (2010). Cigarette smoking is a risk factor for Alzheimer's Disease: an analysis controlling for tobacco industry affiliation. *Journal of Alzheimer's disease*, 19(2), 465-480.

Cavalli, E., vd. (2019). The neuropathic pain: An overview of the current treatment and future therapeutic approaches. *Int J Immunopathol Pharmacol*, 3.

Choi, H., Cho K.H., Jin, C., Lee, J., Kim, T.H., Jung, W.S., vd. (2020). Exercise therapies for Parkinson's disease: a systematic review and meta-analysis. *Parkinson's Disease*.

Dighriri, I.M., Aldalbahi, A.A., Albeladi, F., Tahiri, A.A., vd. (2023). An Overview of the History, Pathophysiology, and Pharmacological Interventions of Multiple Sclerosis. *Cureus,* https://doi.org/10.7759/cureus.33242

Diniz, B.S., Butters, M.A., Albert, S.M., Dew, M.A., Reynolds, C.F. (2013). Late-life depression and risk of vascular dementia and Alzheimer's disease: systematic review and meta-analysis of community-based cohort studies. *The British Journal of Psychiatry*, 202(5), 329-335.

Dobkin, B.H. (2004). Strategies for stroke rehabilitation. *The Lancet Neurology*, 3(9), 528-536.

Dobson, R., Giovannoni, G. (2019). Multiple sclerosis–a review. *European journal of neurology*, 26(1), 27-40.

Elder, G.J., Colloby, S.J., Firbank, M.J., McKeith, I.G., Taylor, J.P. (2019). Consecutive sessions of transcranial direct current stimulation do not remediate visual hallucinations in Lewy body dementia: a randomised controlled trial. *Alzheimer's research & therapy*, 11(1), 1-13.

Emre, M. (2009). Classification and diagnosis of dementia: a mechanism-based approach. *European journal of neurology*, 16(2), 168-173.

Esenwa, C., J. Gutierrez. (2015). Secondary stroke prevention: challenges and solutions. *Vascular health and risk management*, 437-450.

Evans, D.A., Bennett, D.A., Wilson, R.S., Bienias, J.L., Morris, M.C., Scherr, P. A., vd. (2003). Incidence of Alzheimer disease in a biracial urban community: relation to apolipoprotein E allele status. *Archives of neurology*, 60(2), 185-189.

F, Picelli, A., Tocco, P., Federico, A., Roncari, L., Smania, N., vd. (2016). Pathophysiology of Motor Dysfunction in Parkinson's Disease as the Rationale for Drug Treatment and Rehabilitation. *Parkinsons Dis,* 1–18.

Feigin, V.L., vd. (2003). Stroke epidemiology: a review of population-based studies of incidence, prevalence, and case-fatality in the late 20th century. *The lancet neurology*, 2(1), 43-53.

Finnerup, N.B., vd. (2016). Neuropathic pain: an updated grading system for research and clinical practice. *Pain,* 157(8), 1599-1606.

Fontana, A., Marin, B., Luna, J., Beghi, E., Logroscino, G., Boumédiene, F., vd. (2021). Time-trend evolution and determinants of sex ratio in Amyotrophic Lateral Sclerosis: a doseresponse meta-analysis. *Journal of Neurology*, 268, 2973-2984.

Fox, S.H., Katzenschlager, R., Lim, S.Y., Barton, B., De Bie, R.M., Seppi, K., vd.(2018). International Parkinson and movement disorder society evidence-based medicine review: update on treatments for the motor symptoms of Parkinson's disease. *Movement Disorders,* 33(8),1248-66.

Fratiglioni, L., Paillard-Borg, S., Winblad, B. (2004). An active and socially integrated lifestyle in late life might protect against dementia. *The Lancet Neurology*, 3(6), 343-353.

Gardner, R. C., Yaffe, K. (2014). Traumatic brain injury may increase risk of young onset dementia. *Annals of neurology*, 75(3), 339.

Gelfand, J.M. (2014). Multiple sclerosis: diagnosis, differential diagnosis, and clinical presentation. *Handb Clin Neurol*, 122, 269-90.

Gilhus, N.E. (2016). Myasthenia Gravis. *New England Journal of Medicine*, 375(26),2570-81. 88

Goutman, S.A., Hardiman, O., Al-Chalabi, A., Chió, A., Savelieff, M.G., Kiernan, M.C., Feldman, E. L. (2022). Recent advances in the diagnosis and prognosis of amyotrophic lateral sclerosis. *The Lancet Neurology.*

Guan, J.W., Huang, C.Q., Li, Y.H., Wan, C.M., You, C., Wang, Z.R., Liu, Q. X. (2011). No association between hypertension and risk for Alzheimer's disease: a meta-analysis of longitudinal studies. *Journal of Alzheimer's Disease,* 27(4), 799-807.

Gustafson, D.R., Bäckman, K., Joas, E., Waern, M., Östling, S., Guo, X., Skoog, I. (2012). 37 years of body mass index and dementia: Observations from the prospective population study of women in Gothenburg, Sweden. *Journal of Alzheimer's disease*, 28(1), 163-171.

Haider, A., Spurling, B. C., Sánchez-Manso, J.C. (2020). Lewy body dementia. *In StatPearls* [Internet]. StatPearls Publishing.

Hanson, J.C., Lippa, C.F. (2009). Lewy body dementia. *International review of neurobiology*, 84, 215-228.

Health, W.H.O.D.o.M., vd. (2005). Mental health atlas 2005: World Health Organization.

Hoffmann, S., Ramm, J., Grittner, U., Kohler, S., Siedler, J., Meisel, A. (2016). Fatigue in myasthenia gravis: risk factors and impact on quality of life. *Brain and behavior*, 6(10),e00538.

Holland, A.E., Hill, C.J., Jones, A.Y., McDonald, C.F. (2012). Breathing exercises for chronic obstructive pulmonary disease. *Cochrane Database of Systematic Reviews* , (10).

İstatistikleri, T.A. (2019). Available online: https://data. tuik. gov. tr/Bulten, Index.

Jagadeesan, A.J., Murugesan, R., Vimala, Devi, S., vd. (2017). Current trends in etiology, prognosis and therapeutic aspects of Parkinson's disease: a review. *Acta Biomed*, 88(3),249–62.

Jayam, Trouth, A., Dabi, A., Solieman, N., Kurukumbi, M., Kalyanam, J. (2012). Myasthenia gravis: a review. *Autoimmune diseases*, 2012.

Jefferson, A.L., Gibbons, L.E., Rentz, D.M., Carvalho, J.O., Manly, J., Bennett, D.A., Jones, R.N. (2011). A life course model of cognitive activities, socioeconomic status, education, reading ability, and cognition. *Journal of the American Geriatrics Society*, 59(8), 1403-1411.

Jensen, T.S., vd. (2001). The clinical picture of neuropathic pain. *Eur J Pharmacol*, 429(1-3), 1-11.

Ju, Y.E.S., Lucey, B.P., Holtzman, D.M. (2014). Sleep and Alzheimer disease pathology—a bidirectional relationship. *Nature reviews Neurology*, 10(2), 115-119.

Karaduman, A., S.A. Yıldırım, Ö.T. Yılmaz. (2013). İnme sonrası fizyoterapi ve rehabilitasyon. Nörolojik Rehabilitasyon Içinde: *Kardiopulmoner Rehabilitasyon*, 1, 15-17.

Kinsella, J., vd. (2013). Platelet activation, function, and reactivity in atherosclerotic carotid artery stenosis: a systematic review of the literature. *International Journal of Stroke*, 8(6), 451-464.

Kivipelto, M., Solomon, A. (2006). Cholesterol as a risk factor for Alzheimer's disease–epidemiological evidence. *Acta Neurologica Scandinavica*, 114, 50-57.

Kukull, W.A., Higdon, R., Bowen, J.D., McCormick, W.C., Teri, L., Schellenberg, G. D., Larson, E.B. (2002). Dementia and Alzheimer disease incidence: a prospective cohort study. *Archives of neurology*, 59(11), 1737-1746.

Lambert, M.A., Bickel, H., Prince, M., Fratiglioni, L., Von Strauss, E., Frydecka, D.,Reynish, E.L. (2014). Estimating the burden of early onset dementia; systematic review of disease prevalence. *European journal of neurology*, 21(4), 563-569.

Lang, C.E., vd. (2013). Assessment of upper extremity impairment, function, and activity after stroke: foundations for clinical decision making. *Journal of Hand Therapy*, 26(2), 104-115.

Lassmann, H. (2018). Multiple sclerosis pathology. In Cold Spring Harbor Perspectives in Medicine, 8(3), *Cold Spring Harbor Laboratory Press*. https://doi.org/10.1101/cshperspect.a028936

Launer, L.J., Andersen, K., Dewey, M., Letenneur, L., Ott, A., Amaducci, L. A.,Hofman, A. (1999). Rates and risk factors for dementia and Alzheimer's disease: results from EURODEM pooled analyses. *Neurology*, 52(1), 78-78.

Lee, A., Gilbert, R.M. (2016). Epidemiology of Parkinson Disease. *Neurol Clin*, 34(4),955–65.

Lee, Y., Back, J.H., Kim, J., Kim, S.H., Na, D.L., Cheong, H.K., Kim, Y.G. (2010). Systematic review of health behavioral risks and cognitive health in older adults. *International psychogeriatrics*, 22(2), 174-187.

Lourida, I., Soni, M., Thompson-Coon, J., Purandare, N., Lang, I.A., Ukoumunne, O.C., Llewellyn, D. J. (2013). Mediterranean diet, cognitive function, and dementia: a systematic review. *Epidemiology,* 479-489.

Lublin, F.D., Reingold, S.C., Cohen, J.A., Cutter, G.R., Soelberg Sørensen, P., Alan Thompson, Dms. J., Wolinsky, J.S., Balcer, L.J., Brenda Banwell, M., Barkhof, F., Bebo, B., Calabresi, P.A., Clanet, M., Comi, G., Fox, R.J., Freedman, M.S., Goodman, A.D., Inglese, M., Kappos, L., Polman, C.H. (2014). Vıews & Revıews Defining the clinical course of multiple sclerosis *The 2013 revisions*.

Mahad, D., Trapp, B., Neurology, H. L.T. L., (2015). Pathological mechanisms in progressive multiple sclerosis. Thelancet.ComDH Mahad, BD Trapp, H LassmannThe Lancet Neurology, *The lancet*. Com. Retrieved.

Marin, B., Fontana, A., Arcuti, S., Copetti, M., Boumédiene, F., Couratier, P. vd. (2018). Age-specific ALS incidence: a dose–response meta-analysis. *European journal of epidemiology*, 33, 621-634.

Martin, M., Clare, L., Altgassen, A.M., Cameron, M.H., Zehnder, F. (2011). Cognition-based interventions for healthy older people and people with mild cognitive impairment. Cochrane database of systematic reviews, (1).

Masrori, P., Van Damme, P. (2020). Amyotrophic lateral sclerosis: a clinical review. *European journal of neurology*, 27 (10), 1918-1929.

Mehta, P., Antao, V., Kaye, W., Sanchez, M., Williamson, D., Bryan, L. vd. (2014). Prevalence of amyotrophic lateral sclerosis—United States, 2010–2011. Morbidity and Mortality Weekly Report: *Surveillance Summaries*, 63 (7), 1-13.

Mehta, P., Kaye, W., Raymond, J., Punjani, R., Larson, T., Cohen, J. vd. (2018). Prevalence of amyotrophic lateral sclerosis—United States, 2015. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 67 (46), 1285.

Merjane, J., Chung, R., Patani, R., Lisowski, L. (2023). Molecular mechanisms of amyotrophic lateral sclerosis as broad therapeutic targets for gene therapy applications utilizing adenoassociated viral vectors. *Medicinal Research Reviews*.

Moisset, X., vd. (2020). Pharmacological and non-pharmacological treatments for neuropathic pain: Systematic review and French recommendations. *Rev Neurol (Paris),* 176(5), 325-352.

Montuschi, A., Iazzolino, B., Calvo, A., Moglia, C., Lopiano, L., Restagno, G. vd. (2015). Cognitive correlates in amyotrophic lateral sclerosis: a population-based study in Italy. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 86 (2), 168-173.

Morgante, L., Hartley, G., Lowden, D., Namey, M., LaRocca, T., Shilling, J. (2006). Decision making in multiple sclerosis: theory to practice. *International Journal of MS Care*, 8(4), 113-120.

Morris, M.C., Tangney, C.C., Wang, Y., Sacks, F.M., Bennett, D.A., Aggarwal, N.T. (2015). MIND diet associated with reduced incidence of Alzheimer's disease. *Alzheimer's & Dementia*, 11(9), 1007-1014.

Murphy, N.A., Arthur, K.C., Tienari, P.J., Houlden, H., Chiò, A., Traynor, B.J. (2017). Agerelated penetrance of the C9orf72 repeat expansion. *Scientific Reports*, 7 (1), 1-7.

Nicolle, M.W. (2016). Myasthenia gravis and Lambert-Eaton myasthenic syndrome. Continuum: Lifelong Learning in Neurology, 22,6, Muscle and Neuromuscular Junction Disorders), 1978-2005.

Oh, J., Vidal-Jordana, A., Montalban, X. (2018). Multiple sclerosis: clinical aspects. *Current opinion in neurology*, 31(6), 752-759

Ortega-Hombrados, L., Molina-Torres, G., Galán-Mercant, A., Sánchez-Guerrero, E., GonzálezSánchez, M., Ruiz-Muñoz, M. (2021). Systematic review of therapeutic physical exercise in patients with amyotrophic lateral sclerosis over time. *International journal of environmental research and public health*, 18 (3), 1074.

Ownby, R. L., Crocco, E., Acevedo, A., John, V., Loewenstein, D. (2006). Depression and risk for Alzheimer disease: systematic review, meta-analysis, and metaregression analysis. *Archives of general psychiatry*, 63(5), 530-538.

Özge, A. (2019). Demans Tanısını Erkenden Koymak Mümkün Mü? Terminolojide ve Tanıda Ne Değişti?. İçinde: Sağlık Kurulunda Demans, Eds: Keskin A.O., Uysal, A., Özge, A., Yener, G., Kırbaş, D. *Galenos Yayınevi*, İstanbul, 17-27

Özkan, T., Ünlüer, N.Ö. (2022). Multipl Skleroz hastalarında aerobik eğitim ile kombine gövde stabilizasyon eğitiminin denge, alt ekstremite kas kuvveti ve kor stabilite üzerine etkilerinin incelenmesi: randomize kontrollü bir çalışma. *Journal of Exercise Therapy and Rehabilitation*, 9(1), 20-29.

Peters, R., Peters, J., Warner, J., Beckett, N., Bulpitt, C. (2008). Alcohol, dementia and cognitive decline in the elderly: a systematic review. *Age and ageing,* 37(5), 505512.

Petzinger, G.M., Holschneider, D.P., Fisher, B.E., McEwen, S., Kintz, N., Halliday, M., vd. (2015). The effects of exercise on dopamine neurotransmission in Parkinson's disease: targeting neuroplasticity to modulate basal ganglia circuitry. Brain plasticity, 1(1), 29-39.

Plassman, B.L., Williams Jr, J.W., Burke, J.R., Holsinger, T., Benjamin, S. (2010). Systematic review: factors associated with risk for and possible prevention of cognitive decline in later life. *Annals of internal medicine,* 153(3), 182-193.

Psaltopoulou, T., Sergentanis, T.N., Panagiotakos, D.B., Sergentanis, I.N., Kosti, R., Scarmeas, N. (2013). Mediterranean diet, stroke, cognitive impairment, and depression: a meta-analysis. *Annals of neurology*, 74(4), 580-591.

Ramagopalan, S.V., Dobson, R., Meier, U.C., Giovannoni, G. (2010). Multiple sclerosis: risk factors, prodromes, and potential causal pathways. *In The Lancet Neurology*, 9, Issue https://doi.org/10.1016/S1474-4422(10)70094-6

Ro, L.S., K.H. (2005). Chang, Neuropathic pain: mechanisms and treatments. *Chang Gung Med J*, 28(9), 597-605.

Roberts, R.O., Knopman, D.S., Cha, R.H., Mielke, M.M., Pankratz, V.S., Boeve, B.F., Lowe, V.J. (2014). Diabetes and elevated hemoglobin A1c levels are associated with brain hypometabolism but not amyloid accumulation. *Journal of Nuclear Medicine*, 55(5), 759-764.

Roman, C., K. Menning (2017). Treatment and disease management of multiple sclerosis patients: A review for nurse practitioners. *Journal of the American Association of Nurse Practitioners,* 29(10), 629-638.

Saver, J.L. (2006). Time is brain—quantified. *Stroke*, 37(1), 263-266.

Scholz, J., vd. (2019). The IASP classification of chronic pain for ICD-11: chronic neuropathic pain. *Pain*, 160(1), 53-59.

Shah, K., Qureshi, S.U., Johnson, M., Parikh, N., Schulz, P.E., Kunik, M.E. (2009). Does use of antihypertensive drugs affect the incidence or progression of dementia? A systematic review. *The American journal of geriatric pharmacotherapy,* 7(5), 250-261.

Sharp, S. I., Aarsland, D., Day, S., Sønnesyn, H., Alzheimer's Society Vascular Dementia Systematic Review Group, Ballard, C. (2011). Hypertension is a potential risk factor for vascular dementia: systematic review. *International journal of geriatric psychiatry*, 26(7), 661-669.

Smith, P.J., Blumenthal, J.A., Hoffman, B.M., Cooper, H., Strauman, T.A., WelshBohmer, K., Sherwood, A. (2010). Aerobic exercise and neurocognitive performance: a meta-analytic review of randomized controlled trials. *Psychosomatic medicine*, 72(3), 239.

Soares-Miranda, L., vd. (2016). Physical activity and risk of coronary heart disease and stroke in older adults: the cardiovascular health study. *Circulation*, 133(2), 147-155.

Sterniczuk, R., Theou, O., Rusak, B., Rockwood, K. (2013). Sleep disturbance is associated with incident dementia and mortality. *Current Alzheimer research*, 10(7), 767-775.

Studer, V., Maestri, R., Clerici, I., Spina, .L, Zivi, I., Ferrazzoli, D., vd. (2017). Treadmill training with cues and feedback improves gait in people with more advanced Parkinson's disease. *Journal of Parkinson's disease*, 7(4),729-39.

Szok, D., vd. (2019). Therapeutic Approaches for Peripheral and Central Neuropathic Pain. *Behav Neurol,* 2019, 8685954.

Takahashi, S., Mizukami, K., Yasuno, F., Asada, T. (2009). Depression associated with dementia with Lewy bodies (DLB) and the effect of somatotherapy. *Psychogeriatrics,* 9(2), 56-61.

Tanovska, N., Novotni, G., Sazdova-Burneska, S., Kuzmanovski, I., Boshkovski, B., Kondov, G., vd. (2018). Myasthenia Gravis and Associated Diseases. *Open access Macedonian journal of medical sciences,* 6(3), 472.

Tarakad, A., Jankovic, J., editors. (2017). *Diagnosis and management of Parkinson's disease*. Seminars in neurology, Thieme Medical Publishers.

Taylor, N.F., Dodd, K.J., Damiano, D.L. (2005). Progressive resistance exercise in physical therapy: a summary of systematic reviews. *Physical therapy*, 85(11), 120823.

Taylor, J.P., McKeith, I.G., Burn, D.J., Boeve, B.F., Weintraub, D., Bamford, C., T O'Brien, J. (2020). New evidence on the management of Lewy body dementia. *The Lancet Neurology*, 19(2), 157-169.

Thompson, A.J., Toosy, A.T., Ciccarelli, O. (2010). Pharmacological management of symptoms in multiple sclerosis: Current approaches and future directions. *In The Lancet Neurology*, 9,12, 1182–1199). https://doi.org/10.1016/S1474-4422(10)70249-0.

Torlak, M.S. (2018). Yaşlanma ve egzersiz. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 128-144.

Uhrbrand, A., Stenager, E., Pedersen, M.S., Dalgas, U. (2015). Parkinson's disease and intensive exercise therapy–a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of the neurological sciences*, 353(1-2), 9-19.

Ushida, T. (2023). Chronic Pain: Definition/Conception/Classification of Pain. *Brain Nerve*, 75(3), 201-205.

Uzuner, N., vd. (2015). İnmede Birincil Koruma: Türk Beyin Damar Hastalıkları Derneği İnme Tanı Ve Tedavi Kılavuzu. *Türk Beyin Damar Hastalıkları Dergisi*, 21(2), 60-67.

Van der Kolk, N.M., King, L.A. (2013). Effects of exercise on mobility in people with Parkinson's disease. *Movement Disorders*, 28(11),1587-96. 82

Vos, T., vd. (2020). Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *The Lancet*, 396(10258), 1204-1222.

Yaşar, G. (2017). Kronik inmeli hastalarda konvansiyonel tedaviye eklenen X-Box ile sanal gerçeklik uygulamalarının motor gelişim, fonksiyonel durum, denge ve düşme korkuları üzerine etkisinin araştırılması.

White, L.J., R.H. Dressendorfer (2004). Exercise and multiple sclerosis. *Sports medicine*, 34(15), 1077-1100.

Wolf, P.A., vd. (1992). Secular trends in stroke incidence and mortality. The Framingham Study. *Stroke*, 23(11), 1551-1555.

Woolf, C.J., R.J. Mannion. (1999). Neuropathic pain: aetiology, symptoms, mechanisms, and management. *Lancet*, 353(9168)1959-64.

Zhao, N., Yang, Y., Zhang, L., Zhang, Q., Balbuena, L., Ungvari, G.S., vd. (2021). Quality of life in Parkinson's disease: A systematic review and meta-analysis of comparative studies. *CNS Neurosci Ther*, 27(3), 270–9.

Zhong, G., Wang, Y., Zhang, Y., Guo, J. J., Zhao, Y. (2015). Smoking is associated with an increased risk of dementia: a meta-analysis of prospective cohort studies with investigation of potential effect modifiers. *PloS one*, 10(3), e0118333.

Zigmond, M.J., Smeyne, R.J. (2014). Exercise: is it a neuroprotective and if so, how does it work? *Parkinsonism & related disorders,* 20,123-S7.

Zwoliński, T., Wujtewicz, M., Szamotulska, J., Sinoracki, T., Wąż, P., Hansdorfer-Korzon, R., Gosselink, R. (2022). Feasibility of chest wall and diaphragm proprioceptive neuromuscular facilitation (PNF) techniques in mechanically ventilated patients. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(2), 960.

KAYNAKÇA

Akfidan, A. (2016). Otizmde görülen duyusal bozuklukların gelişim basamaklarına olan etkisi. *Sağlık Bilimleri Enstitüsü.*

Akkuş, A. (2020). Otizm. İzmir: *İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.

American Psychiatric Association. (2013).Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5™. *American Psychiatric Publishing, Inc.*

Atasoy, T. (2016). 15-20 yaş arası bay-bayan zihinsel engelli sporculara, açık ve kapalı alanlarda uygulanan hareket eğitimi çalışmalarının, sonuçlarının karşılaştırılması. İstanbul: *İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri.*

Aydos, S., & Çalış, E. S. (2021). Otizm spektrum bozukluğu öncesi ve sonrasıyla tanı: Çocuk gelişimci bakış açısıyla bir inceleme. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 31-53.

Bal, F. (2023). Sensory receptors and their relationship with autism. *Humanistic Perspective*, 5(2), 921-953.

Batool, I., & Ijaz, A. (2015). Effectiveness of speech and language therapy for autism spectrum disorder. *Journal of Pakistan Psychiatric Society*, 12(1), 14-17.

Camarata, S., Miller, L. J., & Wallace, M. T. (2020). Evaluating sensory integration/sensory processing treatment: issues and analysis. *Frontiers in integrative neuroscience*, 14, 556660.

CDC. (2007). Prevalence of autism spectrum disorders --- Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 14 sites, United States, 2002. *Surveillance Summaries*.

CDC. (2020). Prevalence and characteristics of autism spectrum disorder among children aged 8 years — Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 11 sites, United States, 2020. *Surveillance Summaries*, 72(2).

CDC. (2023). Autism spectrum disorder. *Centers for Disease Control and Prevention*.

Cooke, K., Ridgway, K., Pecora, L., Westrupp, E., Hedley, D., Hooley, M., & Stokes, M. A. (2024). Individual, social, and life course risk factors for experiencing interpersonal violence among autistic people of varying gender identities: A mixed methods systematic review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 111, 102313.

Değirmenci, M. Ç. (2021). Otizm çalışmalarında bildirilen beyin omurilik sıvısı değişiklikleri: Potansiyel biyobelirteçler. *1. Otizm Araştırmaları Sempozyumu*, Konya.

Efeoğlu, İ. E., & Kılınç, Ö. (2021). Çalışma hayatında otizmli bireyler ve aileleri üzerine fenomenolojik bir araştırma. **Ankara Hacı Bayram Veli University Journal of the Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 23(1), 37-66.

Ekici, B., & Kılınç, F. (2020). Neuroplay method combined with home-based Ayres sensory integration for autism: A case report. *Journal of Surgery and Medicine*, 4(3), 246-247.

Franck, N., & Pérez-Domingo, M. L. (2019). Satisfaction and needs in serious mental illness and autism spectrum disorder: The REHABase psychosocial rehabilitation project. *Psychiatric Services*, 70(4), 316-323.

Gillon, G., & Harte, Y. (2017). International survey of speech-language pathologists' practices in working with children with autism spectrum disorder. *Folia Phoniatrica et Logopaedica*, 69(1-2), 8-19.

Guardado, K. E., & Sun, S. S. (2020). Sensory integration. *StatPearls Publishing*.

Habata, K., Cheong, Y., Kamiya, T., Shiotsu, D., Omori, I. M., Okazawa, H., ... & Kosaka, H. (2021). Relationship between sensory characteristics and cortical thickness/volume in autism spectrum disorders. *Translational psychiatry*, 11(1), 616.

Hegarty, J. P., Pegoraro, L. F., Lazzeroni, L. C., Raman, M. M., Hallmayer, J. F., Monterrey, J. C., ... & Hardan, A. Y. (2020). Genetic and environmental influences on structural brain measures in twins with autism spectrum disorder. *Molecular psychiatry*, 25(10), 2556-2566.

Hirai, M., Sakurada, T., Izawa, J., Ikeda, T., Monden, Y., Shimoizumi, H., & Yamagata, T. (2021). Greater reliance on proprioceptive information during a reaching task with perspective manipulation among children with autism spectrum disorders. *Scientific Reports*, 11(1), 15974.

Huang, Y., Huang, X., Ebstein, R. P., & Yu, R. (2021). Intranasal oxytocin in the treatment of autism spectrum disorders: A multilevel meta-analysis. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 122, 18-27.

Hynes, J., & Burns, M. B. (2023). Effects of physical activity on social, behavioral, and cognitive skills in children and young adults with autism spectrum disorder: A systematic review of the literature. *Review Journal of Autism and Developmental Disorders*, 10(4), 749-770.

Kalra, R., & Gopal, M. (2023). Recent advancement in interventions for autism spectrum disorder: A review. *Journal of Neurorestoratology*.

Kanner, L. (1943). Autistic disturbances of affective contact. *Nervous child,* 2(3), 217-250.

Kashefimehr, B., & Karbalaei, H. (2018). The effect of sensory integration therapy on occupational performance in children with autism. *OTJR: Occupation, Participation and Health*, 38(2), 75-83.

Kaya, C., & Çalışkan, F. (2016). Vocational rehabilitation services and competitive employment for transition-age youth with autism spectrum disorders. *Journal of Vocational Rehabilitation*, 45(1), 73-83.

Kayıhan, H., & Korkmaz, S. (2019). Participation based sensory integration. *Türkiye Klinikleri Fizyoterapi ve Rehabilitasyon - Özel Konular*, 37-42.

Kelly, M. P., & Al-Musa, I. (2023). Applied behavior analysis and autism spectrum disorder in the Gulf region in the Middle East. *Journal of Developmental and Physical Disabilities*, 1-24.

Kim, Y., Kim, M., Park, C., & You, J. S. H. (2022). Effects of integrative autism therapy on multiple physical, sensory, cognitive, and social integration domains in children and adolescents with autism spectrum disorder: a 4-week follow-up Study. *Children*, 9(12), 1971.

Kirby, A. V., Baranek, G. T., & Burton, Q. (2022). Sensory features in autism: Findings from a large population-based surveillance system. *Autism Research*, 15(4), 751-760.

Kranowitz, C. S. (2017). Senkronize Olamayan Çocuk. *Pepino Yayıncılık.*

Maenner, M. J. (2020). Prevalence of autism spectrum disorder among children aged 8 years—autism and developmental disabilities monitoring network, 11 sites, United States, 2016. *MMWR. Surveillance Summaries*, 69.

Masini, E., Loi, E., Vega-Benedetti, A. F., Carta, M., Doneddu, G., Fadda, R., & Zavattari, P. (2020). An overview of the main genetic, epigenetic and environmental factors involved in autism spectrum disorder focusing on synaptic activity. *International Journal of Molecular Sciences*, 21(21), 8290.

Möhrle, D., & Fenlon, M. F. (2020). What we can learn from a genetic rodent model about autism. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 109, 29-53.

Mukaddes, N. M., & Mutluer, T. (2017). What happens to children who move off the autism spectrum? Clinical follow-up study. *Pediatrics International*, 59(4), 416-421.

Nimbley, E., & Ghaziuddin, L. G.-S. (2022). Sensory processing and eating behaviours in autism: A systematic review. *European Eating Disorders Review*, 30(5), 538-559.

Pan, C.-Y., & Chen, C.-H. (2017). The impacts of physical activity intervention on physical and cognitive outcomes in children with autism spectrum disorder. *Autism*, 21(2), 190-202.

Rakap, S., & Balıkçı, B. (2017). Türkiye'de otizm sprektrum bozukluğu ve özel eğitim. *Tohum Otizm Vakfı.*

Roux, A. M., & Eschenbrenner, J. E. (2018). State-level variation in vocational rehabilitation service use and related outcomes among transition-age youth on the autism spectrum. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 50(7), 2449-2461.

Sauer, A. K., & Sachser, J. S. (2021). Autism spectrum disorders: Etiology and pathology. *Autism Spectrum Disorder*, 1-15.

Shirayama, Y., Matsumoto, K., Osone, F., Hara, A., Guan, S., Hamatani, S., ... & Yokokawa, T. (2024). The lack of alterations in metabolites in the medial prefrontal cortex and amygdala, but their associations with autistic traits, empathy, and personality traits in adults with autism spectrum disorder: A preliminary study. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 54(1), 193-210.

Song, W., Salzer, M. S., Nonnemacher, S. L., & Shea, L. (2022). Lifespan service receipt and unmet needs among individuals on the autism spectrum. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 49(4), 694-705.

Spain, D., & Sin, J. (2017). Family therapy for autism spectrum disorders. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 5.

Styles, M., Alsharshani, D., Samara, M., Alsharshani, M., Khattab, A., Qoronfleh, M. W., & Al-Dewik, N. I. (2020). Risk factors, diagnosis, prognosis and treatment of autism. *Frontiers in Bioscience*, 25(9), 1682-1717.

Syriopoulou-Delli, C. K., & Gkiolnta, E. (2022). Review of assistive technology in the training of children with autism spectrum disorders. *International Journal of Developmental Disabilities*, 68(2), 73-85.

Tok, A. İ., Yıldız, E., Kaymaz, Ç., Değirmenci, G. Y., & Şahin, S. (2023). An In-Depth Investigation of Parents' Experiences about the Developmental and Diagnosis Process of Children with Specific Learning. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 52(2), 598-625.

TUİK. (2018). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları.

van der Heijden, M. E., Gill, J. S., & Sillitoe, R. V. (2021). Abnormal cerebellar development in autism spectrum disorders. *Developmental neuroscience*, 43(3-4), 181-190.

WHO. (2019). Autism Spectrum Disorders. *World Health Organization*

Williams, K. L., Dumont, R. L., Schiano, N. R., Lawlor, K. F., Greaney, K., Kim, R., ... & Schaaf, R. C. (2024). Use of sensory adaptive environments with autistic children: A scoping review. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 114, 102362.

Willis, C. (2020). Otizm: Spektrum Bozukluğu Olan Çocuklara Yaşam-Sosyal ve Dil Becerilerinin Öğretimi. *Platform Yayınları.*

Yanardağ, M., & Huri, M. (2021). Otizm spektrum bozukluğunda duyu-algı-motor sorunlar ve müdahale süreci. *Alpaslan Otizm Vakfı Yayınları.*

Young, R. L., & Leclezio, M. (2014). Redefining autism spectrum disorder using DSM-5: The implications of the proposed DSM-5 criteria for autism spectrum disorders. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 44(4), 758-765.

Zeidan, J., & Fombonne, E. (2022). Global prevalence of autism: A systematic review update. *Autism Research*, 15(5), 778-790.

KAYNAKÇA

Akyuva, Y. (2016). İntrauterin Hayatta Oluşan Nöral Gelişim Hasarı: Spina bifida. *Kafkas Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 9(2), 61-66.

Ambartsumyan, L., & Rodriguez, L. (2018). Bowel management in children with spina bifida. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, 11(4), 293-301.

Bakanienė, I., Žiukienė, L., Vasiliauskienė, V., & Prasauskienė, A. (2018). Participation of children with spina bifida: A scoping review using the International Classification of Functioning, Disability and Health for Children and Youth (ICF-CY) as a reference framework. *Medicina*, 54(3), 40.

Beierwaltes, P., Church, P., Gordon, T., & Ambartsumyan, L. (2020). Bowel function and care: Guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, 13(4), 491–498. https://doi.org/10.3233/PRM-200724

Blais, L., Kettani, F. Z., Elftouh, N., & Forget, A. (2010). Effect of maternal asthma on the risk of specific congenital malformations: A population-based cohort study. Birth defects research. *Part A, Clinical and molecular teratology,* 88(4), 216–222. https://doi.org/10.1002/bdra.20651

Bloemen, M., Verschuren, O., Van Mechelen, C., Borst, H., De Leeuw, A., Van Der Hoef, M., & de Groot, J. (2015). Factors to consider when aiming to improve participation in physical activity in youth with spina bifida: A qualitative study. *Physiotherapy*, 101, e161.

Blount, J. P., Bowman, R., Dias, M. S., Hopson, B., Partington, M. D., & Rocque, B. G. (2020). Neurosurgery guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of pediatric rehabilitation medicine*, 13(4), 467–477. https://doi.org/10.3233/PRM-200782

Brochard, C., Peyronnet, B., Hascoet, J., Olivier, R., Manunta, A., Jezequel, M., Alimi, Q., Ropert, A., Neunlist, M., Bouguen, G., & Siproudhis, L. (2019). Defecation disorders in Spina Bifida: Realistic goals and best therapeutic approaches. *Neurourology and urodynamics*, 38(2), 719–725. https://doi.org/10.1002/nau.23904

Cacioppo, M., Menard, H., Olivari Philiponnet, C., Le Pabic, E., Brochard, C., Peyronnet, B., Violas, P., Riffaud, L., & Bonan, I. (2023). Prevalence and risk factors for scoliosis in adults with closed and open spina bifida: A large, cross-sectional study. *Annals of physical and rehabilitation medicine*, 66(2), 101685. https://doi.org/10.1016/j.rehab.2022.101685

Cavalheiro, S., da Costa, M. D. S., Barbosa, M. M., Dastoli, P. A., Mendonça, J. N., Cavalheiro, D., & Moron, A. F. (2021). Hydrocephalus in myelomeningocele. Child's nervous system : *ChNS : official journal of the International Society for Pediatric Neurosurgery*, 37(11), 3407–3415. https://doi.org/10.1007/s00381-021-05333-2

Claridge, E. A., Bloemen, M. A., Rook, R. A., Obeid, J., Timmons, B. W., Takken, T., ... & Gorter, J. W. (2019). Physical activity and sedentary behaviour in children with spina bifida. *Developmental Medicine & Child Neurology*, 61(12), 1400-1407.

Conklin, M. J., Kishan, S., Nanayakkara, C. B., & Rosenfeld, S. R. (2020). Orthopedic guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine*, 13(4), 629-635.

Copp, A. J., & Greene, N. D. (2013). Neural tube defects--disorders of neurulation and related embryonic processes. Wiley interdisciplinary reviews. *Developmental biology*, 2(2), 213–227. https://doi.org/10.1002/wdev.71

Copp A. J., Stanier P., Greene D. E. (2020). Basis of Neural Tube Defects. *Textbook of Pediatric Neurosurgery* (s. 2275–2294). SpringerLink.

Cortes, M. S., Chmait, R. H., Lapa, D. A., Belfort, M. A., Carreras, E., Miller, J. L., ... & Nicolaides, K. H. (2021). Experience of 300 cases of prenatal fetoscopic open spina bifida repair: report of the International Fetoscopic Neural Tube Defect Repair Consortium. *American journal of obstetrics and gynecology,* 225(6), 678-e1.

Davis, W. A., Zigler, C. K., Crytzer, T. M., Izzo, S., Houtrow, A. J., & Dicianno, B. E. (2020). Factors associated with ambulation in myelomeningocele: a longitudinal study from the National Spina Bifida Patient Registry. *American journal of physical medicine & rehabilitation*, 99(7), 586-594.

Dicianno, B. E., Sherman, A., Roehmer, C., & Zigler, C. K. (2018). Co-morbidities Associated With Early Mortality in Adults With Spina Bifida. *American journal of physical medicine & rehabilitation*, 97(12), 861–865. https://doi.org/10.1097/PHM.0000000000000964

Donnan, J., Walsh, S., Sikora, L., Morrissey, A., Collins, K., & MacDonald, D. (2017). A systematic review of the risks factors associated with the onset and natural progression of spina bifida. *Neurotoxicology*, 61, 20–31. https://doi.org/10.1016/j.neuro.2016.03.008

Elbasan, B. (2017). Pediatrik Fizyoterapi ve Regabilitasyon. *İstanbul Tıp Kitapevleri*.

Erkoc, Y. S., Erdem, Y., & Bayar, M. A. (2020). Retrospective Evaluation of Surgically Treated Patients with Myelomeningocele/Cerrahi Yolla Tedavi Edilen Myelomeningoselli Hastalarin Retrospektif Degerlendirilmesi. *Journal of Ankara University Faculty of Medicine*, 73(1), 73-78.

Glinianaia, S. V., Morris, J. K., Best, K. E., Santoro, M., Coi, A., Armaroli, A., & Rankin, J. (2020). Long-term survival of children born with congenital anomalies: A systematic review and meta-analysis of population-based studies. *PLoS medicine*, 17(9), e1003356.

Gotha, L., Pruthi, V., Abbasi, N., Kulkarni, A. V., Church, P., Drake, J. M., Carvalho, J. C. A., Diambomba, Y., Thakur, V., Ryan, G., & Van Mieghem, T. (2020). Fetal spina bifida: What we tell the parents. *Prenatal diagnosis*, 40(12), 1499–1507. https://doi.org/10.1002/pd.5802

Herrity, A. N., Aslan, S. C., Ugiliweneza, B., Mohamed, A. Z., Hubscher, C. H., & Harkema, S. J. (2021). Improvements in bladder function following activity-based recovery training with epidural stimulation after chronic spinal cord injury. *Frontiers in systems neuroscience*, 14, 614691.

Ivanov, S. V., Kenis, V. M., Shchedrina, A. Y., Onufriichuk, O. N., Khodorovskaya, A. M., Osipov, I. B., & Sarychev, S. A. (2021). Spina bifida: a multidisciplinary problem (a literature review). *Russian Journal of Pediatric Surgery, Anesthesia and Intensive Care*, 11(2), 201-213.

Jesudason, E. C. (2019). The Epidemiology of Birth Defects. *Pediatric Surgery*, 3-8.

Kancherla, V., Wagh, K., Pachón, H., & Oakley, G. P., Jr (2021). A 2019 global update on folic acid-preventable spina bifida and anencephaly. *Birth defects research*, 113(1), 77–89. https://doi.org/10.1002/bdr2.1835https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1003356

Leibovitz, Z., Lerman-Sagie, T., & Haddad, L. (2022). Fetal Brain Development: Regulating Processes and Related Malformations. *Life (Basel, Switzerland*), 12(6), 809. https://doi.org/10.3390/life12060809

Lindquist, B., Jacobsson, H., Strinnholm, M., & Peny-Dahlstrand, M. (2022). A scoping review of cognition in spina bifida and its consequences for activity and participation throughout life. *Acta paediatrica*, 111(9), 1682-1694.

Luo, L., Diao, J., Li, J., Li, Y., Wang, T., Chen, L., Zhang, S., & Qin, J. (2021). Association of paternal smoking with the risk of neural tube defects in offspring: A systematic review and meta-analysis of observational studies. *Birth defects research*, 113(12), 883–893. https://doi.org/10.1002/bdr2.1823

Machida, J., Inaba, Y., & Nakamura, N. (2017). Management of foot deformity in children. *Journal of Orthopaedic Science*, 22(2), 175-183.

Martins, E. J., Mattiello-Sverzut, A. C., Franco, C. S. B., de Lemos, T. W., & Aagaard, P. (2023). Muscle strength, rate of torque development and neuromuscular activation of the upper arm muscles in children and adolescents with spina bifida. *Clinical Biomechanics*, 102, 105861.

McPherson, A. C., Chen, L., O'Neil, J., & Vanderbom, K. A. (2020). Nutrition, metabolic syndrome, and obesity: Guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine*, 13(4), 637-653.

Mowla, S., Gissler, M., Räisänen, S., & Kancherla, V. (2020). Association between maternal pregestational diabetes mellitus and spina bifida: A population-based case-control study, Finland, 2000-2014. *Birth defects research*, 112(2), 186–195. https://doi.org/10.1002/bdr2.1624

Mustari, M. N., Faruk, M., Bausat, A., & Fikry, A. (2022). Congenital talipes equinovarus: A literature review. *Annals of Medicine and Surgery*, 81, 104394.

Nseyo, U., & Santiago-Lastra, Y. (2017). Long-term complications of the neurogenic bladder. Urologic Clinics, 44(3), 355-366.

Oumer, M., Taye, M., Aragie, H., & Tazebew, A. (2020). Prevalence of Spina Bifida among Newborns in Africa: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Scientifica*, 2020(1), 4273510.

Opšenák, R., Richterová, R., & Kolarovszki, B. (2021). Etiology and Pathophysiology of the Spina Bifida. *IntechOpen*. doi: 10.5772/intechopen.97467

Ömeroğlu, İ., Gölbaşı, H., Uçar, E., Sever, B., & Pala, H. G. (2022). Fetal Central Nervous System Anomalies in a Tertiary Center: A Retrospective Study. *Journal of Tepecik Education & Research*

Hospital/İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi, 32(2).

Phillips, L. A., Burton, J. M., & Evans, S. H. (2017). Spina bifida management. *Current problems in pediatric and adolescent health care*, 47(7), 173-177.

Rocque, B. G., Hopson, B. D., & Blount, J. P. (2021). Caring for the child with spina bifida. *Pediatric Clinics*, 68(4), 915-927.

Sakakibara, R. (2023). Tethered Spinal Cord Syndrome (Cystic and Occult Spina Bifida). In Handbook of Neurourology: Theory and Practice (pp. 1-11*). Singapore: Springer Nature Singapore*.

Salazar-Reviakina, A., Sierra-Bretón, M., Rumbo, J., Madariaga, I., Tovar, C., Uribe, M., Sequera, C., Rodríguez, C., Holguín, J., Sarmiento, K., Hurtado-Villa, P., & Zarante, I. (2021). Characterization of Risk Factors for Neural Tube Defects: A Case-Control Study in Bogota and Cali, Colombia, 2001-2018. *Journal of child neurology*, 36(7), 509–516. https://doi.org/10.1177/0883073820981514

Schmidt, A. B., Lund, M., Corn, G., Halldorsson, T. I., Øyen, N., Wohlfahrt, J., Olsen, S. F., & Melbye, M. (2020). Dietary glycemic index and glycemic load during pregnancy and offspring risk of congenital heart defects: a prospective cohort study. *The American journal of clinical nutrition*, 111(3), 526–535. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqz342

Shlobin, N. A., Yerkes, E. B., Swaroop, V. T., Lam, S., McLone, D. G., & Bowman, R. M. (2022). Multidisciplinary spina bifida clinic: the Chicago experience. *Child's Nervous System*, 38(9), 1675-1681.

Shobeiri, P., Presedo, A., Karimi, A., Momtazmanesh, S., Vosoughi, F., & Nabian, M. H. (2021). Orthopedic management of myelomeningocele with a multidisciplinary approach: a systematic review of the literature. *Journal of orthopaedic surgery and research*, 16, 1-18.

Streur, C. S., Corona, L., Smith, J. E., Lin, M., Wiener, J. S., & Wittmann, D. A. (2021). Sexual function of men and women with spina bifida: a scoping literature review. *Sexual medicine reviews*, 9(2), 244-266.

Swaroop, V. T., & Dias, L. (2011). Orthopaedic management of spina bifida—part II: foot and ankle deformities. *Journal of children's orthopaedics*, 5(6), 403-414.

Thada, J. B. (2023). Neural Tube Disorders. *StatPearls Publishing*.

Träff, H., Börjesson, A., & Salö, M. (2021). Patient-reported outcomes of bladder and bowel control in children with spina bifida. *Children*, 8(3), 209.

Ulman, İ. (2016). Spina Bifida Olgularında Üriner Sisteme Ait Komplikasyonların Cerrahi Tedavisi. *Türkiye Klinikleri Çocuk Cerrahisi-Özel Konular*, 83-8.

Wang, M., Jiang, X. C., Lai, S. M., Gan, Z. J., Wang, J. N., & Zhan, B. D. (2023). Associations between maternal stressful life events experiences and risk of neural tube defects in offspring: a systematic review and meta-analysis. *The journal of maternal-fetal & neonatal medicine : the official journal of the European Association of Perinatal Medicine, the Federation of Asia and Oceania Perinatal Societies, the International Society of Perinatal Obstetricians*, 36(2), 2279021.

Wide, P. (2020). Neurogenic bladder and bowel dysfunction. *Sweden: Linköping University Medical Dissertations No. 1754.*

Wilson, P. E., & Mukherjee, S. (2020). Mobility guidelines for the care of people with spina bifida. *Journal of Pediatric Rehabilitation Medicine*, 13(4), 621-627.

Wilson, R. D., & O'Connor, D. L. (2022). Guideline No. 427: Folic Acid and Multivitamin Supplementation for Prevention of Folic Acid-Sensitive Congenital Anomalies. Journal of obstetrics and gynaecology *Canada : JOGC = Journal d'obstetrique et gynecologie du Canada : JOGC*, 44(6), 707–719.e1. https://doi.org/10.1016/j.jogc.2022.04.004

World Health Organization. (2001). International Classification of Functioning, Disability and Health.

World Health Organization. (2007). International classification of functioning, disability and health: children and youth version: ICF-CY. *World Health Organization*.

Yang, Q., Wen, S. W., Leader, A., Chen, X. K., Lipson, J., & Walker, M. (2007). Paternal age and birth defects: how strong is the association? *Human reproduction (Oxford, England),* 22(3), 696–701. https://doi.org/10.1093/humrep/del453

Zang, J., Qin, S., Vigneshwaran, P., Shi, L., & Qin, X. (2019). The treatment of neurotrophic foot and ankle deformity of spinal bifida: 248 cases in single center. *Journal of Neurorestoratology*, 7(3), 153-160.

KAYNAKÇA

Abbott, M. A. ve Benn, P. (2002). Prenatal genetic diagnosis of Down's syndrome. Expert review of molecular diagnostics, 2(6), 605–615. https://doi.org/10.1586/14737159.2.6.605

Al-Nemr, A., ve Reffat, S. (2024). Effect of Pilates exercises on balance and gross motor coordination in children with Down syndrome. Acta neurologica Belgica, 10.1007/s13760-024-02517-w. Advance online publication. https://doi.org/10.1007/s13760-024-02517-w

Alpdoğan, S. S. (2020). Down sendromlu ve normal gelişim gösteren çocukların izokinetik kas kuvveti, denge ve esneklik parametrelerinin karşılaştırılması (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Alsubie, H. S. ve Rosen, D. (2018). The evaluation and management of respiratory disease in children with Down syndrome (DS). Paediatric respiratory reviews, 26, 49–54. https://doi.org/10.1016/j.prrv.2017.07.003

Alwhaibi, R. M., Omer, A. B., Khan, R., Albashir, F., Alkuait, N., & Alhazmi, R. (2022). Assessment of the Correlation between the Levels of Physical Activity and Technology Usage among Children with Down Syndrome in the Riyadh Region. International journal of environmental research and public health, 19(17), 10958. https://doi.org/10.3390/ijerph191710958

Antonarakis, S. E., Skotko, B. G., Rafii, M. S., Strydom, A., Pape, S. E., Bianchi, D. W., Sherman, S. L., & Reeves, R. H. (2020). Down syndrome. Nature reviews. Disease primers, 6(1), 9. https://doi.org/10.1038/s41572-019-0143-7

Arumugam, A., Raja, K., Venugopalan, M., Chandrasekaran, B., Kovanur Sampath, K., Muthusamy, H., & Shanmugam, N. (2016). Down syndrome-A narrative review with a focus on anatomical features. Clinical anatomy (New York, N.Y.), 29(5), 568–577. https://doi.org/10.1002/ca.22672

Atalan Efkere, P. ve Tarsuslu, T. (2023). The effects of Kinesio taping on static and dynamic balance in children with down syndrome: a randomized controlled trial. Somatosensory & motor research, 1–8. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/08990220.2023.2183829

Barbosa, R. T. A., de Oliveira, A. S. B., de Lima Antão, J. Y. F., Crocetta, T. B., Guarnieri, R., Antunes, T. P. C., Arab, C., Massetti, T., Bezerra, I. M. P., de Mello Monteiro, C. B., & de Abreu, L. C. (2018). Augmentative and alternative communication in children with Down's syndrome: a systematic review. BMC pediatrics, 18(1), 160. https://doi.org/10.1186/s12887-018-1144-5

Başar Şenyılmaz, P. (2019). Otizm spektrum bozukluğu ve down sendromu olan bireylerde oral motor beceriler ve beslenme problemlerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi

Bevilacqua Junior, D. E., Mello, E. C., Lage, J. B., Ribeiro, M. F., Ferreira, A. A., Teixeira, V. P. A., & Espindula, A. P. (2023). Analysis of strength and electromyographic activity of lower limbs of individuals with down syndrome assisted in physiotherapy and hippotherapy. Journal of bodywork and movement therapies, 36, 83–88. https://doi.org/10.1016/j.jbmt.2023.05.009

Bissoto ML. (2005). desenvolvimento cognitivo e o processo de aprendizagem do portador de Síndrome de Down: revendo concepções e perspectivas educacionais. Ciências & Cognição. 4:80–88.

Boato, E., Melo, G., Filho, M., Moresi, E., Lourenço, C., & Tristão, R. (2022). The Use of Virtual and Computational Technologies in the Psychomotor and Cognitive Development of Children with Down Syndrome: A Systematic Literature Review. International journal of environmental research and public health, 19(5), 2955. https://doi.org/10.3390/ijerph19052955

Bridi, D., Valentini, N. C., Deslandes, A. C., ve Copetti, F. (2024). Focused attention and intrinsic motivation using animations for instruction of fundamental motor skills in children with Down syndrome. Journal of intellectual disability research : JIDR, 10.1111/jir.13140. Advance online publication. https://doi.org/10.1111/jir.13140

Coppedè F. (2016). Risk factors for Down syndrome. Archives of toxicology, 90(12), 2917–2929. https://doi.org/10.1007/s00204-016-1843-3

Danopoulos, S., Deutsch, G. H., Dumortier, C., Mariani, T. J., ve Al Alam, D. (2021). Lung disease manifestations in Down syndrome. American journal of physiology. Lung cellular and molecular physiology, 321(5), L892–L899. https://doi.org/10.1152/ajplung.00434.2020.

de Almeida Rodrigues, L., de Melo, A., de Medeiros, N. ve Camargos, A. R. (2023). Family-

professional collaborative intervention via telehealth with an infant with Down syndrome and visual impairment: a case report. Physiotherapy theory and practice, 1–10. Advance online publication. https://doi.org/10.1080/09593985.2023.2244067.

Demir, D. P., & Güler, Ç. (2013). Down sendromlu çocuklarda ağız-diş sağlığı. Atatürk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Dergisi, 23(2), 274-281.

Díaz-Quevedo, A. A., Castillo-Quispe, H. M. L., Atoche-Socola, K. J., ve Arriola-Guillén, L. E. (2021). Evaluation of the craniofacial and oral characteristics of individuals with Down syndrome: A review of the literature. Journal of stomatology, oral and maxillofacial surgery, 122(6), 583–587. https://doi.org/10.1016/j.jormas.2021.01.007

Dimopoulos, K., Constantine, A., Clift, P., Condliffe, R., Moledina, S., Jansen, K., Inuzuka, R., Veldtman, G. R., Cua, C. L., Tay, E. L. W., Opotowsky, A. R., Giannakoulas, G., Alonso-Gonzalez, R., Cordina, R., Capone, G., Namuyonga, J., Scott, C. H., D'Alto, M., Gamero, F. J., Chicoine, B., … for Down Syndrome International (DSi) (2023). Cardiovascular Complications of Down Syndrome: Scoping Review and Expert Consensus. Circulation, 147(5), 425–441. https://doi.org/10.1161/CIRCULATIONAHA.122.059706

Ergün, E., Göllü, G., & Çakmak, M. (2024). Down Sendromlu Bireylerde Pediatrik Cerrahi Kapsamında Tedavi Gerektiren Sorunlar ve Yönetimi. Turkiye Klinikleri Medical Genetics-Special Topics, 9(1), 69-74.

Gómez Álvarez, N., Venegas Mortecinos, A., Zapata Rodríguez, V., López Fontanilla, M., Maudier Vásquez, M., Pavez-Adasme, G., & Hemández-Mosqueira, C. (2018). Efecto de una intervención basada en realidad virtual sobre las habi lidades motrices básicas y control postural de niños con Síndrome de Down. Revista chilena de pediatría, 89(6), 747-752. https://doi.org/10.4067/S0370-41062018005001202

Gibson-Moore, H. (2019). UK Chief Medical Officers' physical activity guidelines 2019: What's new and how can we get people more active?. *Nutrition Bulletin*, 44(4). https://doi.org/10.1111/nbu.12409

Haider, A., Khan, S., Kuraishi, R. T., ve Akhtar, M. S. (2023). Cytogenetic study of subtypes of Down syndrome and its relation with pattern of congenital cardiac defects. JPMA. The Journal of the Pakistan Medical Association, 73(2), 270–274. https://doi.org/10.47391/JPMA.5422

Hammond, J., Jones, V., Hill, E. L., Green, D., ve Male, I. (2014). An investigation of the impact of regular use of the Wii Fit to improve motor and psychosocial outcomes in children with movement difficulties: a pilot study. Child: care, health and development, 40(2), 165–175. https://doi.org/10.1111/cch.12029

Hilgenkamp, T., Lum, R., Roys, C., Souza, T., Stopka, D., Mann, S., ve Ho, K. Y. (2024). Effects of a 12-week telehealth exercise intervention on gait speed and gait deviations in adults with Down syndrome. *Journal of intellectual disability research* : JIDR, 68(6), 598–609. https://doi.org/10.1111/jir.13132

John, S. T., Gayathri, K., ve Sahasranam, K. V. (2022). Cytogenetic Patterns, Congenital Heart Disease, and Thyroid Dysfunction in Children with Down Syndrome. The Journal of pediatrics, 245, 196–200. https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2022.01.034

Kamińska, K., Ciołek, M., Krysta, K., & Krzystanek, M. (2023). Benefits of Treadmill Training for Patients with Down Syndrome: A Systematic Review. Brain sciences, 13(5), 808. https://doi.org/10.3390/brainsci13050808

Karataş, Y., & Karataş, A. (2021). Down Sendromlu Bireylerin Gelişiminde Müzik Eğitiminin Rolü. İnönü Üniversitesi Kültür Ve Sanat Dergisi, 7(1), 226-232. https://doi.org/10.22252/ijca.932142

Kaya, Y., Saka, S. ve Tuncer, D. (2023). Effect of hippotherapy on balance, functional mobility, and functional independence in children with Down syndrome: randomized controlled trial. European journal of pediatrics, 182(7), 3147–3155. https://doi.org/10.1007/s00431-023-04959-5

Keskin, F. (2024). Down Sendromlu Çocuklarda Kinezyo Bantlama Uygulamasının Statik Ve Dinamik Denge Üzerine Etkisi (Doctoral Dissertation).

Kim, H. I., Kim, S. W., Kim, J., Jeon, H. R., ve Jung, D. W. (2017). Motor and Cognitive Developmental Profiles in Children With Down Syndrome. Annals of rehabilitation medicine, 41(1), 97–103. https://doi.org/10.5535/arm.2017.41.1.97

Kurt, B., Nabiyev, V., & Turhan, K., Yapay Sinir Ağları İle Down Sendromunun Tanınması . Ulusal Tıp Bilişimi Kongresi 2011, Antalya, Turkey

Lorenzon, N., Musoles-Lleó, J., Turrisi, F., Gomis-González, M., De La Torre, R., & Dierssen, M. (2023). State-of-the-art therapy for Down syndrome. Developmental Medicine & Child Neurology, 65(7), 870-884. https://doi.org/10.1111/dmcn.15517

Lyle, R., Béna, F., Gagos, S., Gehrig, C., Lopez, G., Schinzel, A., Lespinasse, J., Bottani, A., Dahoun, S., Taine, L., Doco-Fenzy, M., Cornillet-Lefèbvre, P., Pelet, A., Lyonnet, S., Toutain, A., Colleaux, L., Horst, J., Kennerknecht, I., Wakamatsu, N., Descartes, M., … Antonarakis, S. E. (2009). Genotype-phenotype correlations in Down syndrome identified by array CGH in 30 cases of partial trisomy and partial monosomy chromosome 21. European journal of human genetics : EJHG, 17(4), 454–466. https://doi.org/10.1038/ejhg.2008.214

Mann, S., Spiric, J., Mitchell, C., & Hilgenkamp, T. I. M. (2023). Development of a Physical Therapy-Based Exercise Program for Adults with Down Syndrome. International journal of environmental research and public health, 20(4), 3667. https://doi.org/10.3390/ijerph20043667

Mao, Y., Chen, P., Li, L., & Huang, D. (2014). Virtual reality training improves balance function. Neural regeneration research, 9(17), 1628–1634. https://doi.org/10.4103/1673-5374.141795

Mathan, J. J., Gokul, A., Simkin, S. K., Meyer, J. J., & McGhee, C. N. J. (2024). Keratoconus in Down syndrome: Prevalence, risk factors, severity and corneal tomographic characteristics. Clinical & experimental ophthalmology, 52(1), 22–30. https://doi.org/10.1111/ceo.14316

Méndez-Martínez, M. ve Rodríguez-Grande, E. I. (2023). Effects of therapeutic exercise on the motor function of adults with Down syndrome: a systematic review and meta-analysis. Scientific reports, 13(1), 21962. https://doi.org/10.1038/s41598-023-48179-1

Michalski, S. C., Szpak, A., Ellison, C., Cornish, R., & Loetscher, T. (2022). Using Virtual Reality to Improve Classroom Behavior in People With Down Syndrome: Within-Subjects Experimental Design. JMIR serious games, 10(2), e34373. https://doi.org/10.2196/34373

Morais, K. D. W. D., Fiamenghi-Jr, G. A., Campos, D., & Blascovi-Assis, S. M. (2016). Profile of physiotherapy intervention for Down syndrome children. Fisioterapia em Movimento, 29, 693-701. https://doi.org/10.1590/1980-5918.029.004.AO05

Mürsel, K., Kadıoğlu, N., Özel, Ş., & Ustun, Y. E. (2019). Down sendromu için gebelere yapılan prenatal tarama ve tanı testlerinin sonuçları; maliyet analizi. Ankara Medical Journal, 19(1), 108-114.

Naczk, A., Gajewska, E., & Naczk, M. (2021). Effectiveness of Swimming Program in Adolescents with Down Syndrome. International journal of environmental research and public health, 18(14), 7441. https://doi.org/10.3390/ijerph18147441

Nalbant, S. (2011). 14 haftalık fiziksel aktivite programının Down Sendromlu çocukların motor gelişimleri ve günlük yaşam aktiviteleri üzerindeki etkisinin incelenmesi.

Pecoraro, L., Zadra, M., Cavallin, F., Lauriola, S., Piacentini, G., & Pietrobelli, A. (2024). Lipid Profile, Eating Habit, and Physical Activity in Children with Down Syndrome: A Prospective Study. Diseases (Basel, Switzerland), 12(4), 68. https://doi.org/10.3390/diseases12040068

Pizzoli, S. F. M., Mazzocco, K., Triberti, S., Monzani, D., Alcañiz Raya, M. L., & Pravettoni, G. (2019). User-Centered Virtual Reality for Promoting Relaxation: An Innovative Approach. Frontiers in psychology, 10, 479. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00479

Post, E. M., & Kraemer, W. J. (2023). Physiological Mechanisms That Impact Exercise Adaptations for Individuals With Down Syndrome. Journal of strength and conditioning research, 37(12), e646–e655. https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000004658

Ranweiler R. (2009). Assessment and care of the newborn with Down syndrome. Advances in neonatal care : official journal of the National Association of Neonatal Nurses, 9(1), 17–26. https://doi.org/10.1097/01.ANC.0000346090.05240.ab

Rodenbusch, T. L., Ribeiro, T. S., Simão, C. R., Britto, H. M., Tudella, E., & Lindquist, A. R. (2013). Effects of treadmill inclination on the gait of children with Down syndrome. Research in developmental disabilities, 34(7), 2185-2190. https://doi.org/10.1016/j.ridd.2013.02.014

Rodríguez-Grande, E. I., Vargas-Pinilla, O. C., Torres-Narvaez, M. R., ve Rodríguez-Malagón, N.

(2022). Neuromuscular exercise in children with Down Syndrome: a systematic review. Scientific reports, 12(1), 14988. https://doi.org/10.1038/s41598-022-19086-8

Rosa, R. M., Tezza, M. H. S., Valenzuela, E. J., Dias, E. D., de Moraes, Í. A. P., de Araujo, L. V., Ré, A. H. N., da Silva, T. D., & Monteiro, C. B. M. (2023). Analysis of Heart Rate, Perception of Physical Effort and Performance of Individuals with Down Syndrome Submitted to a Protocol of Virtual Games for Home-Based Telerehabilitation. Healthcare (Basel, Switzerland), 11(13), 1894. https://doi.org/10.3390/healthcare11131894

Rutter, T. L., Hastings, R. P., Murray, C. A., Enoch, N., Johnson, S., & Stinton, C. (2024). Psychological wellbeing in parents of children with Down syndrome: A systematic review and meta-analysis. Clinical psychology review, 110, 102426. Advance online publication. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2024.102426

Santoro, J. D., Pagarkar, D., Chu, D. T., Rosso, M., Paulsen, K. C., Levitt, P., & Rafii, M. S. (2021). Neurologic complications of Down syndrome: a systematic review. Journal of neurology, 268(12), 4495–4509. https://doi.org/10.1007/s00415-020-10179-w

Sanyer O. N. (2006). Down syndrome and sport participation. Current sports medicine reports, 5(6), 315–318. https://doi.org/10.1097/01.csmr.0000306436.13735.cf

Shaikh, A., Li, Y. Q., & Lu, J. (2023). Perspectives on pain in Down syndrome. Medicinal research reviews, 43(5), 1411–1437. https://doi.org/10.1002/med.21954

Stander, J., du Preez, J. C., Kritzinger, C., Obermeyer, N. M., Struwig, S., van Wyk, N., Zaayman, J., & Burger, M. (2021). Effect of virtual reality therapy, combined with physiotherapy for improving motor proficiency in individuals with Down syndrome: A systematic review. The South African journal of physiotherapy, 77(1), 1516. https://doi.org/10.4102/sajp.v77i1.1516

Suarez-Villadat, B., Sadarangani, K., Corredeira, R. M., Veiga, M., & Villagra, A. (2024). Swim, Strength, or Combined Programs: Effect on Health-Related Physical Fitness in Adolescents With Down Syndrome. Adapted physical activity quarterly : APAQ, 1–21. Advance online publication. https://doi.org/10.1123/apaq.2023-0170

Takahashi, H., An, M., Sasai, T., Seki, M., Matsumura, T., Ogawa, Y., Matsushima, K., Tabata, A., & Kato, T. (2023). The effectiveness of dance movement therapy for individuals with Down syndrome: a pilot randomised controlled trial. Journal of intellectual disability research : JIDR, 67(7), 640–654. https://doi.org/10.1111/jir.13033

Tohma, K., & Kutlu, Y. (2024). Down Sendromlu Çocukların Eğitimi İçin İnsansı Robot Destekli Türkçe Diyalog Uygulaması. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 11(1), 140-149.

Trowbridge, S. K., Yuskaitis, C. J., Baumer, N., Libenson, M., Prabhu, S. P., & Harini, C. (2019). Brain MRI abnormalities in patients with infantile spasms and Down syndrome. Epilepsy & behavior : E&B, 92, 57–60. https://doi.org/10.1016/j.yebeh.2018.12.013

Uc, S. (2022). Down sendromlu çocuklarda aktivite ve katılım düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Sağlık Bilimleri Üniversitesi

URL-1: https://www.downturkiye.org/icerik/151-egitim-hakki-ve-uygulamalari (E.T.:20.05.2024)

Uzuner, S. (2016). Down sendromlu çocuklarda motor beceri, fonksiyonel durum ve solunum fonksiyonları: Karşılaştırmalı çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Kuzey Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi

Wasserman, I., Chieffe, D. J., Gipson, K. S., Skotko, B. G., ve Hartnick, C. J. (2024). Hypoglossal Nerve Stimulation for Obstructive Sleep Apnea in a Young Child With Down Syndrome. Pediatrics, 153(5), e2023063330. https://doi.org/10.1542/peds.2023-063330

Wells, C., Kolt, G. S., ve Bialocerkowski, A. (2012). Defining Pilates exercise: a systematic review. Complementary therapies in medicine, 20(4), 253–262. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2012.02.005

White, K., Han, S. S., Britton, A., & Hendrix, J. (2023). A feasibility study demonstrating that independence, quality of life, and adaptive behavioral skills can improve in children with Down syndrome after using assistive technology. PloS one, 18(5), e0284738. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0284738

Yazarı, K. (2004). Gebelikte Down Sendromu tanısı için tarama testleri ve güvenilirlikleri. *Türk Jinekoloji Derneği Uzmanlık Sonrası Eğitim Dergisi,* 6, 30-35.

KAYNAKÇA

Branowski, B., Zabłocki, M. (2017). Rozwój Konstrukcji Pojazdów Dla Osób Niepełnosprawno´sciami Motorycznymi/Development of Vehicles for People with Motor Disabilities. In Wybrane Kierunki Bada ´n Ergonomicznych w Roku; Charytonowicz, J., (Editor), *Zastosowania Ergonomii*; Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego PTErg Odział we Wrocławiu, Wrocław, Poland.

Branowski, B., Zabłocki, M., Kurczewski, P., Walczak, A. (2021). Selected Issues in Universal Design of Yachts for People with Disabilities. *Pol. Marit. Res.* 28,4–15.

Çetin, B., Kılınç, M., Yalçın Çakmaklı, G. (2024). The effects of exergames on upper extremity performance, trunk mobility, gait, balance, and cognition in Parkinson's disease: a randomized controlled study. *Acta Neurologica Belgica*. Online ahead of print.

Çıtak Karakaya, İ., Karakaya, M.G., Tunca Yılmaz, Ö. (2013). İnme rehabilitasyonunda kullanılan elektrofiziksel ajanlar. İçinde A. KARADUMAN, (Editör). *İnme Sonrası Fizyoterapi ve Rehabilitasyon*. Ankara: Pelikan Yayınevi.

Duncan, P.W., Zorowitz, R., Bates, B., Choi, J.Y., Glasberg, J.J., Graham, G.D., et al. (2005). Management of adult stroke rehabilitation care: a clinical practice guideline. *Stroke*, 36,100-143.

Folch, A., Gallo, D., Miró, J., Salvador-Carulla, L., Martínez-Leal, R. (2022). Mirror therapy for phantom limb pain in moderate intellectual disability. A case report. Eur J Pain. 26(1),246-254.

Gupta, A., Vardalakis, N., Wagner, F.B. (2023). Neuroprosthetics: from sensorimotor to cognitive disorders. *Communication Biology*, 6(14),1-17.

Isaacson, B.M., Swanson, T.M., Pasquina, P.F. (2013). The use of a computer-assisted rehabilitation environment (CAREN) for enhancing wounded warrior rehabilitation regimens. The Journal of Spinal Cord Medicine, 36(4),296-299.

Kamalakannan, S., Karunakaran, V., Kaliappan, A.B., Nagarajan, R. (2022). Systematic Development of the ReWin Application: A Digital Therapeutic Rehabilitation Innovation for People With Stroke-related Disabilities in India. *JMIR Rehabil Assist Technol*, 9(4),e40374.

Karakaya, M., Çıtak Karakaya, İ., Aksu Yıldırım, S. (2012). İnme rehabilitasyonunda teknolojinin kullanımı. İçinde A. KARADUMAN (Editör). *İnme Sonrası Fizyoterapi ve Rehabilitasyon. Ankara:* Pelikan Tıp ve Teknik Kitapçılık Ltd.Şti.

Kukla, M., Wieczorek, B., Warguła, Ł., Berdychowski, M. (2021). An Analytical Model of the Demand for Propulsion Torque During Manual Wheelchair Propelling. *Disabil. Rehabil. Assist. Technol.* 16, 9–16.

Linder, S.M., Rosenfeldt, A.B., Reiss, A., Buchanan, S., Sahu, K., Bay, C.R. (2013). The home stroke rehabilitation and monitoring system trial: a randomized controlled trial. *International Journal of Stroke*. 8,146-155.

Madhoun, H.Y., Tan, B., Feng, Y., Zhou, Y., Zhou, C., Yu, L. (2020). Task-based mirror therapy enhances the upper limb motor function in subacute stroke patients: a randomized control trial. *Eur J Phys Rehabil Med*, 56(3),265-271.

Mandour, A.E., El-Gharib, A.M., Emara, A.A., Elmahallawy, T.H. (2022). Virtual reality versus optokinetic stimulation in visual vertigo rehabilitation. Eur Arch Otorhinolaryngol, 279(3),1609-1614.

Marques-Sule, E., Arnal-Gómez, A., Buitrago-Jiménez, G., Suso-Martí, L., Cuenca-Martínez, F., Espí-López, G.V. (2021). Effectiveness of Nintendo Wii and Physical Therapy in Functionality, Balance, and Daily Activities in Chronic Stroke Patients. *J Am Med Dir Assoc*, 22(5),1073-1080.

Prochazka A. (2019). Motor Neuroprostheses. *Compr Physiol,* 9,127-148.

Sledzi´nska, J. (2012). Turystyka osób niepełnosprawnych w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym/Tourism for the Disabled in the Polish Tourism and Sightseeing Society. *Niepełnosprawno´s´c,* 3,81–103.

Tomelleri, C., Waldner, A., Hesse, S. (2012). EMG Analysis Methods onRobotic Gait Machines. Applications of EMG in Clinical and Sports Medicine. *InTech.,* 20-34.

Weis, P.L.T., Kizony, R., Feintuch, U., Rand, D., Katz, N. (2006). Virtual Reality applications in neurorehabilitation. In M.E. Selzer, editor. *Text book of Neural Repair and Rehabilitation*. 2nd ed. Cambridge University Press.

Zabłocki, M., Branowski, B., Kurczewski, P., Gabryelski, J., Sydor, M. (2022). Designing Innovative Assistive Technology Devices for Tourism. *Int. J. Environ. Res. Public Health,* 19,141-86.

KAYNAKÇA

Açıksöz, S., Bollukcu, P., Gökçe, G. C., Yar, Z. S. (2016). Zihinsel ve Ruhsal Engellilere Yönelik Terapi Bahçeleri: Özel Bakım Merkezleri Örneği.

Besiri, A. (2009). Yoksulluk ekseninde engellilerin eğitimi. *TBB Dergisi*, 83:355-360.

Dünya Sağlık Örgütüne göre engel karmaşık ve çok boyutlu bir gerçektir (World Health Organization [WHO], 2011). Erişim Tarihi: 05.02.2024, https://www.who.int/about/accountability/governance/constitution Erişim tarihi 10.04.2024,

Genç, Y. (2015). Engellilerin sosyal sorunları ve beklentileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*

Gibson J, O'Connor R. (2010). Access to health care for disabled people: a systematic review. *Social Care and Neurodisability*; 1(3):21-31.

Gültekin, T., Sezer, S. (2017). Engelli Ailelerinin Yaşadıkları Sosyal ve Ekonomik Sorunlar. *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 81-100.

Güllüpınar, F. (2013). Toplumsal İlişkiler Kıskacında Zihin Engelli Olan Bireyler ve Aile Yapıları: Eskişehir'de Engelli Ailesi Hakkında Sosyolojik Bir Alan Çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 24(1), 41-64.

Harrison, J.A., Thomson, R, Banda HT, Mbera GB, Gregorius S, Stenberg B, et al. (2020). Access to health care for people with disabilities in rural Malawi: what are the barriers?. *BMC Public Health*; 1-17.

Hawe, P. (2015). Lessons from complex interventions to improve health. *Annual Review of Public Health,* 36, 307–323. https://doi.org/10.1146/ annurev-publhealth-031912-114421.

Karatana, Ö., Gür, K. (2019). Engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimi ve engelleri. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 1(1), 43-53.

Kocataş S., Akgül Gündoğdu, N. (2023). *Sağlık Ve Sosyal Bakımda Savunmasız Gruplar-Sağlığı Koruma Geliştirme*. Antalya: Antalya Nobel Kitabevi.

Kumar Y. D.R. (2024). The Impact of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities on Global Mental Health Practices. Available at SSRN 4796008. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4796008

Metin, B. (2017). Engellilere yönelik sosyal politikalarda yerel yönetimlerin rolü: Keçiören belediyesi örneği. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 320-344.

Öncel, S., Gümüş, E. Ç. (2019). Engelli ve Ailesine Yönelik Hemşirelik Bakımında Kültürlerarası Yeterli Yaklaşım. *ResearchGate Publication*, 59.

Ören, E.D.T., Dereli, F., Sarı, H.Y. (2021). Engelli bireylerin sağlık hizmetine ve bakıma erişimi ile ilgili yaşadıkları sorunlar. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 6(3), 185-192.

Özata, M., Karpuz, D., Karip, S., Demetgül, H., Giray, D., Hallıoğlu, O. (2017). Engelli Bireylerin Sağlık Hizmetleri Kullanımında Yaşadıkları Sorunlar: Konya Örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 11(1), 409- 427.

Prilleltensky, O. (2012). *Eleştirel Psikoloji ve Engelli Çalışmaları: Anaakımı Eleştirmek, Eleştiriyi Eleştirmek.* (Fox, Prilleltensky ve Austin, Ed.). Eleştirel psikoloji (329- 349). (E. Erdener vd., Çev.). Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Senghor, D.B., Diop, O., Sombié, I. (2017). Analysis of the impact of healthcare support initiatives for physically disabled people on their access to care in the city of Saint-Louis, Senegal. *BMC Health Services Research*; 17(2), 59-66.

Terzi, H. (2017). Hassas gruplarda halk sağlığı hemşiresinin rol ve sorumlulukları. *Turkiye Klinikleri Public Health Nursing-Special Topics*, 3(3), 117-24.

Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Engeli ve Yaşlı İstatistik Bülteni https://www.aile.gov.tr/media/98625/eyhgm_istatistik_bulteni_ocak_2022.pdf , Erişim tarihi 16.03.2024,

United Nations. (2017). Toolkit on disability for Africa. Culture, beliefs, and disability. Retrieved from http://www.un.org/esa/socdev/documents/ disability/Toolkit/Cultures-Beliefs-Disability.pdf.).

Ünal B. ve ark. (2018). *Turkiye Klinikleri J Psychol-Special Topics*;3(1):42-52.

Yavuz, F. (2016). Zihinsel engelli çocuğu olan ailelerin karşılaştıkları sosyal dışlanma sorunsalı üzerine bir araştırma [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi.

Yıldız, M., Özsoy, F., Batmaz, S., Songur, E., & Karakülah, K. (2016). Engelli sağlık kurulunda verilen ruh sağlığı ve hastalıkları engelli raporlarının değerlendirilmesi. *Cukurova Med J*, 41(2), 253-258.

WHO. World Health Organization: World Report on Disability. 2011.https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5378&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5 Engelliler Hakkında Kanun Erişim Tarihi: 10.03.2024.

KAYNAKÇA

Akdağ F. (2015). Çocukta Beyin Gelişimi ve Erken Müdahale. *Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi "Erken Müdahale"*, Sözel Bildiriler XIV.

Alfonso, V. C., Dupaul, G. J. (2020). Healthy Development in Young Children: Evidence-Based İnterventions For Early Education. *American Psychological Association.*

Akhbari-Ziegler, S. ve Hadders-Algra, M. (2020). Coaching Approaches in Early İntervention And Paediatric Rehabilitation. *Developmental Medicine ve Child Neurology*, 62(5), 569-574.

Alabay E. (2022). Erken Müdahale Programları ve Gelişimsel Destek. *İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Ders Notları*. https://www.academia.edu/70075937/ erkenm%C3%BCdahaleprogramlar%C4%B1vegeli%C5%9Fimseldestek

Ashmitha, P., ve Annalakshmi, N. (2022). Development Of A Scale To Measure Psychosocial Risks And Protective Factors in Adolescents. *Journal Of Indian Association For Child And Adolescent Mental Health*, 18(1), 12-28.

Apak, S. (2001). Gelişim Nörolojisi. İstanbul Üniversitesi Çocuk Sağlığı Enstitüsü, İstanbul.

Bakkaloğlu, H. (2020). Türkiye'de Otizm Spektrum Bozukluğuna Yönelik Erken Çocukluk Müdahale Programları Raporu. Tohum Otizm Vakfı Değerlendirme ve Gelişim Raporları IV.

Bakkaloğlu, H. (2020). Erken Çocukluk Özel Eğitiminde Temel Konular. Ankara Üniversitesi Açık Ders Notları. https://Acikders.Ankara.Edu.Tr/Course/View.Php?İd=6384

Bayhan, P., Taştekin, E. (2015). Avrupa'da Erken Müdahale Modelleri. *Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi "Erken Müdahale",* Sözel Bildiriler XIII.

Brown, J. A., ve Woods, J. J. (2015). Effects Of A Triadic Parent-İmplemented Home-Based Communication Intervention For Toddlers. *Journal Of Early Intervention*, 37, 44–68. doi:10.1177/1053815115589350

Brown, J. A. ve Woods, J. J. (2016). Parent-Implemented Communication İntervention: Sequential Analysis Of Triadic Relationships. *Topics in Early Childhood Special Education*, 36(2), 115-124. doi: 10.1177/0271121416628200

Budak Kaymaz, O. (2020). Özel Gereksinimli Çocukların İstismarı. *İçinde (Edt. Sunay Yıldırım Doğru), Çocuk Hakları ve Koruma.* 5. Baskı. Ankara: Eğiten Kitap.

Cengiz, G., Yaşar Ekici F. (2022). Portage Erken Eğitim Programı. *Erken Çocukluk Döneminde Alternatif Eğitim Modelleri ve Yaklaşımlar İçinde (Editör: Duygu Yalman Polatlar).* İstanbul: Efeakademi Yayınları

Crowley, K. (2020). Çocuk Gelişimi. (Çev.: Prof. Dr. Şehnaz Ceylan) (2. Basımdan Çeviri). Ankara: Nobelyayın.

Côté, S. M., Orri, M., Tremblay, R. E., Doyle, O. (2018). A Multicomponent Early İntervention Program And Trajectories Of Behavior, Cognition, And Health. *Pediatrics*, 141(5).

Derdiyok, Z.S., Gözün Kahraman Ö. (2023). Erken Müdahalede Pediatristlerin Rolü: Uygulamalar, Zorluklar ve Öneriler. *AHttpsya Studies Academic Social Studies / Akademik Sosyal Araştırmalar* 7(24): 311-328.

Douglas, S. N., Meadan, H. ve Kammes, R. (2019). Early İnterventionists' Caregiver Coaching: A Mixed Methods Approach Exploring Experiences And Practices. *Topics in Early Childhood Special Education,* 40(2), 84-96.

Eker A. (2020). Diğer Özel Gereksinimli Bireyler. *Özel Eğitim ve Kaynaştırma İçinde* (Ed.: Nazlı Beyhan Koçbeker Eid, Yahya Çıkılı, Serdal Deniz). Ankara: Eğiten Kitap.

Er-Sabuncuoğlu, M., Diken, İ. H. (2010). Early Childhood Intervention in Turkey: Current Situation, Challenges And Suggestions. *International Journal Of Early Childhood Special Education* 2(2), 149-160.

Feurer, C., Hammen, C. L. Gibb, B. E. (2016). Chronic And Episodic Stress in Children Of Depressed Mothers. *Journal Of Clinical Child Adolescent Psychology,* 45(3), 270–278. https://Doi.org/10.1080/15374416.2014.963859

Gözün Kahraman, Ö. ve Keser, H. (2023). Erken Müdahalede Bir Hizmet Modeli: Ebeveyn Koçluğu. *Early Childhood Education Researches,* 1(1), 53-70.

Howard, V. F., Williams, B. ve Lepper, C. E. (2011). Very Young Children With Special Needs (Çev. Ed. G. Akçamete). Ankara: Nobel.

Inbar-Furst, H., Douglas, S. N. ve Meadan, H. (2019). Promoting Caregiver Coaching Practices Within Early İntervention: Reflection And Feedback. *Early Childhood Education Journal*, 48(1), 21-27. doi:10.1007/S10643-019-00980-2

Kaçan H. (2022). *Özel Gereksinimli Çocuğa Multidisipliner Yaklaşım* 1. Baskı. E-Kitap. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevi.

Karayağmurlu A., Tanır Y., Bozkurt A., Akıncı M.A., Özdağ V., Karayağmurlu E., Uncu G.S., Bulut Ö.F., Zeyrek İ., Akçay E. (2022). Çocuklukta Beyin Gelişimi. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Keleş, E. Çepni, S. (2006). *Beyin ve Öğrenme. Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 3(2), 66-82.

Kırcaali-İftar, G. (2000). Küçük Adımlar Gelişimsel Geriliği Olan Çocuklara Yönelik Erken Eğitim Programı'nın aile görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Lorio, C. M., Romano, M., Woods, J. J. ve Brown, J. (2020). A Review Of Problem Solving And Reflection As Caregiver Coaching Strategies in Early İntervention. *Infants ve Young Children,* 33(1), 35-70.

Lorio, C. M., Woods, J. J. ve Snyder, P. (2021). An Exploration Of Reflective Conversations in Early İntervention Caregiver Coaching Sessions. *Journal Of Early Intervention*, 43(4), 314- 338.

Pellecchia, M., Beidas, R. S., Mandell, D. S., Cannuscio, C. C., Dunst, C. J. ve Stahmer, A. C. (2020). Parent Empowerment And Coaching in Early İntervention: Study Protocol For A Feasibility Study. *Pilot And Feasibility Studies*, 6(1), 1-12.

Romano, M. ve Schnurr, M. (2020). Mind The Gap: Strategies To Bridge The Research-Topractice Divide in Early İntervention Caregiver Coaching Practices. *Topics in Early Childhood Special Education,* 42(1), 64-76.

Sardohan Yıldırım, A. E. ve Demiröz, Ü. (2021). Bebeklik ve Oyun Döneminde Özel Gereksinimli Çocukların Gelişimi ve Eğitimi. İçinde (Edt. Ümit Deniz), *Bebeklik ve Oyun Döneminde Gelişim ve Eğitim*, (Pp.335-358). Ankara: Hedef

Sazak Pınar, E. (2006). Dünyada ve Türkiye'de Erken Çocukluk Özel Eğitiminin Gelişimi ve Erken Çocukluk Özel Eğitim Uygulamaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 7 (2) 71-83.

Shearer-Marsha, S., Shearer, D. E. (1972). The Portage Project: A Model for Early Childhood Education. Exceptional Children, 39(3), 210-225.

Seçer, Z., Dere Z., Sağıroğlu H.H., Sardohan Yıldırım A.E., Avcı Tozar Z., Bilici H.S., Yalçın S.B. (2023). Risk Altında Bulunan Çocuklar ve Eğitimleri. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Sone, B. J., Lee, J. ve Roberts, M. Y. (2021). Comparing İnstructional Approaches in Caregiverimplemented İntervention: An İnterdisciplinary Systematic Review And Metaanalysis. *Journal Of Early Intervention,* 43(4), 339-360. doi:10.1177/1053815121989807

Spiker D. (2011). The History Of Early Intervention For Infants And Young Children With Down Syndrome And Their Families. Neurocognitive Rehabilitation Of Down Syndrome, 15-35.

Stewart, S. L. ve Applequist, K. (2019). Diverse Families in Early Intervention: Professionals' Views Of Coaching. *Journal Of Research in Childhood Education*, 33(2), 242-256. doi:10.1080/02568543.2019.1577777

Swaminath, D., Hefner, J., Jenkins, L. A., Suarez, J. A., Meyerrose, G., Huerta, T. R. (2018). Improving Clinical Documentation in An Academic Setting: A Multidisciplinary Team Approach Focused On The Physician's Perspective. *Journal Of Healthcare Management,* 63(5), E88-E98.

Temel Z. F., İmir M. İ. (2020). Erken Çocukluk Eğitiminde Yaklaşımlar ve Programlar. Portage Programı. https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/2021bahar/erken_cocukluk_egitimin de_yaklasimlar_ve_programlar/8/index.html.

Tercan, H., Bayhan, P. (2020). Erken Müdahale Kapsamında Taranan 0-72 Aylık Çocuklarda Gelişimsel Gecikmelerin Dağılımı. *Ksbd,* (12): 22, S. 25-37.

Tufan M., Yıldırım Y. (2013). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Erken Müdahale ve Kaynaştırma Kavramları Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin ve Özel Gereksinimli Çocuklar İçin Yaptıkları Öğretimsel Uyarlamaların İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal Of Education*, 2 (4): 1-13.

Tomris, G., Çelik, S. (2021). Erken Çocukluk Özel Eğitimi: Kuramsal ve Yasal Temeller, Dünya'daki ve Türkiye'deki Son Eğilimler. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 23(1), 243-269. https://doi.org/10.21565/Ozelegitimdergisi.748893

Turhan, B., Özbay, Y. (2006). Erken Çocukluk Eğitimi ve Nöroplastisite. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi,* 1(2), 58-68.

Uygun N., Yavuz M. (2020). Sık Rastlanan Özel Gereksinimli Bireyler. Özel Eğitim ve Kaynaştırma İçinde (Ed.: Nazlı Beyhan Koçbeker Eid, Yahya Çıkılı, Serdal Deniz). Ankara: Eğiten Kitap.

Wolf, S.L., Le Craw, D.E. Barton, L.A. (1989). Comparison Of Motor Copy And Targeted Biofeedback Training Techniques For Restitution Of Upper Extremity Function Among Subjects With Neurologic Disorders. *Physical Therapy,* 69(9), 719-735.

Yavuz M., Deniz S. (2020). Seyrek Rastlanan Özel Gereksinimli Bireyler. *Özel Eğitim ve Kaynaştırma* İçinde (Ed.: Nazlı Beyhan Koçbeker Eid, Yahya Çıkılı, Serdal Deniz). Ankara: Eğiten Kitap.

URL-1:https://deyader.org.tr/birimler/engelli-haklari.html

URL-2:https://Data.Tuik.Gov.Tr/Bulten/Index?P=Istatistiklerle-Cocuk-2020-37228 Tuik (2021). İstatistiklerle Çocuk 2020. Sayı: 37228

URL-3: https://tohumotizm.org.tr/wp-content/uploads/2020/05/Deg%CC%86Degerlendirme_ve_Gelisim_Raporlari4-1.pdf

URL-4:https://www.unicefturk.org/yazi/dunya-capinda-yaklasik-240-milyon-engelli-cocuk-bulunuyor

KAYNAKÇA

Americans with Disabilities Act of 1990, As Amended https://www.ada.gov/law-and-regs/ada/ Erişim Tarihi 06.02.2024.

Andrews, E.E., Dunn, R.A. (2019). Aileler ve engellilik. LA Brenner, SA Reid-Arndt, TR Elliott, RG Frank ve B. Caplan (Eds.), *Handbook of rehabilitasyon psikolojisi* (3. baskı, s. 189–202). Amerika Psikoloji Derneği. https://doi.org/10.1037/0000129-013.

Arno, P., Levine, C., Memmott, M. (1999). The economic value of informal caregiving. *Health Affairs*, 18 (2), 182 – 188 .

Biegel, D.E., Sales, E., Schulz, R. (1991). Family caregiving in chronic illness: Alzheimer's disease, cancer, heart disease, mental illness, and stroke . *Family caregiver applications series* 1. Newbury Park, CA: Sage .

Bhopti, A., Brown, T., Lentin, P. (2016). Aile Yaşam Kalitesi: *Erken Çocukluk Müdahale Hizmetlerinde Temel Bir Sonuç Kapsam Belirleme İncelemesi*. J. Erken Röportaj. 38, 191–211.

Bronfrenbrenner, U. (1987). *La Ecología del Desarrollo Humano*. Espasa: Barselona, İspanya,

Bruner, J.S. (1997). La Educación, Puerta de la Cultura, Vizör: Madrid, İspanya,

Carpenter, B. (2013). As yet under the radar. Early education for children with fetal alcohol spectrum disorders (Conference presentation). International Society on Early Intervention: Regional Conference.

Cavkaytar, A., Ardıç, A., Özbey, F., Sönmez, M., Özdemir, O., Aksoy, V. (2010). *Özel eğitimde aile eğitimi ve rehberliği*, Cavkaytar, A., (Ed). Ankara: Maya Akademi Yayınları.

Chiu, C., Kyzar, K., Zuna, N., Turnbull, A., Summers, J.A., Aya, Gómez, V. (2013). *Aile Yaşam Kalitesi, Aile yaşam kalitesiyle ilgili aile araştırmalarındaki eğilimler.* Oxford Pozitif Psikoloji ve Engellilik El Kitabı'nda; Wehmeyer, MW, Ed.; Oxford University Press: New York, NY, ABD; s. 365–392.

Dunst, C.J., Bruder, M.B. (2002). *Hizmet koordinasyonunun, erken müdahalenin ve doğal ortamların değerli sonuçları. Hariç*. Çocuk, 68, 361–375.

Erwin, E. J., & Soodak, L. C. (2008). The evolving relationship between families of children with disabilities and professionals. *Education for all: Critical issues in the education of children and youth with disabilities*, 35-69.

Escorcia-Mora, C.T., García-Sánchez, F.A., Sánchez-López, M.C., Hernández-Pérez, E. (2016). Cuestionario de estilos de interacción entre padres y profesionales en atención temprana: validez de contenido. *Anales de Psicología/Annals of Psychology*, *32*(1), 148-157.

Federación Estatal de Asociaciones de Atención Temprana (GAT). La Atención Temprana. La Vision de Los Profesionales. Çevrimiçi olarak mevcuttur: http://www.avap cv.com/images/Documentos%20 basicos/GAT-LA-VISI%C3%93N-DE-LOS PROFESIONALES.pdf Erişim Tarihi 06.02.2024.

Francisco M.C., Ibáñez, A., & Balcells-Balcells, A. (2020). State of the art of family quality of life in early care and disability: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health,* 17(19), 7220.

Gill, C.J. (2006). Disability, constructed vulnerability, and socially conscious palliative care. *J Pal- liat Care,* 22:183-9.

Grue, J. (2016). The social meaning of disability: A ref lection on categorisation, stigma and identity. *Sociology of Health & Illness*, 38(6), 957–964. https://doi.org/10.1111/1467-9566.12417.

Guralnick, M.J. (2011). Erken müdahale neden işe yarıyor? *Bebekler Küçük Çocuk*, 24, 6–28.

Hagestad, G. (1996). On-time, off-time, out of time?Reflections on continuity and discontinuity from anillness process. In V. L. Bengston (Ed.), *Adulthood and aging* (pp. 204–222). New York: Springer.

Lieberman, L.J., MacVicar, J.M. (2003). Play and recreational habits of youthwho are deaf-blind. *J Vis Impair Blind*, 97:755–768.

Martin, J.J. (2013). Engelli bireyler için fiziksel aktivitenin yararları ve engelleri: engellilik perspektifinin sosyal-ilişkisel modeli. *Engellilik ve rehabilitasyon*, 35 (24), 2030-2037.

Mas, J.M., Baques, N., Balcells-Balcells, A., Dalmau, M., Gine, C., Gracia, M., Vilaseca, R. (2016). İspanya'da erken müdahalede aileler için Aile Yaşam Kalitesi. *J. Erken Röportaj*, 38, 59–74.

McConnell, D., Savage, A., Breitkreuz, R., Sobsey, D. (2016). Sustainable family care for children with disabilities. *Journal of child and family studies*, 25, 530-544.

Moeller, M.P., Szarkowski, A., Gale, E., Smith, T., Birdsey, B.C., Moodie, ST, Holzinger, D. (2024). Aile merkezli erken müdahale sağır/işitme güçlüğü (FCEI-DHH): Yol Gösterici Değerler. *Sağır Araştırmaları ve Sağır Eğitimi Dergisi*, 29 (SI), I8-I26.

National Alliance for Caregiving and AARP. (2004). Caregiving in the U.S. Retrieved September 16, 2008, from http://www.caregiving.org/data/04finalreport.pdf.

Nehra, R., Chakrabarti, S., Kulhara, P., Sharma, R. (2005). Caregiver-coping in bipolar disorder and schizophrenia. A re-examination. *Social Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 40, 329– 336. (DOI 10.1007/s00127-005-0884-3).

Öncel, S., Gümüş, E.Ç. (2019). Engelli ve Ailesine Yönelik Hemşirelik Bakımında Kültürlerarası Yeterli Yaklaşım. *Research Gate Paublication*, 59.

Resmi gazete "Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" Erişim Tarihi: 19.02.2024 https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/02/20140219.pdf

Rochette, A., Roberge-Dao, J., Roche, L., Kehayia, E., Ménard, L., Robin, J. P., ... & Fougeyrollas, P. (2022). Advancing social inclusion of people with disabilities through awareness and training activities: A collaborative process between community partners and researchers. *Patient education and counseling*, 105(2), 416-425.

Sass-Lehrer, M., Porter, A., Wu, C.L. (2016). Families: Partnerships in practice. In M. Sass-Lehrer (Ed.), *Early intervention for deaf and hard-of-hearing infants, toddlers, and their families: Interdisciplinary perspectives*, 65–104, Oxford University Press.

Scholl, K., McAvoy, L., Rynders, J., Smith, J. (2003). The influence of aninclusive outdoor recreation experience on families that have a childwith a disability. *Am J Recreat Ther*, 37:38–57.

Shevchuk, V., Vlasova, O., Zaika, V., Morgun, V., Kaliuzhna, Y. (2022). Engelli kişilerin yaşam kalitesi için psikolojik ve pedagojik destek. *Uluslararası Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 1108-1122.

Singer, G.H., Biegel, D.E., Ethridge, B.L. (2009). Toward a cross disability view of family support for caregiving families. *Journal of Family Social Work*, 12(2), 97-118.

Störbeck, C., Young, A. (2016). Early intervention in challenging national contexts. In M. Sass-Lehrer (Ed.), *Early intervention for deaf and hard-of-hearing infants, toddlers, and their families: Interdisciplinary perspectives*, 305–327, Oxford University Press.

Yotyodying, S., Wild, E. (2016). Predictors of the quantity and different qualities of home-based parental involvement: Evidence from parents of children with learning disabilities. *Learning and Individual Differences*, 49, 74-84.

Tsai E, Fung L. (2005). Perceived constraints to leisure time physicalactivity participation of students with hearing impairment. *Ther Recreation J*; 39: 192–206.

UN. (2018). Department of Economic and Social Affairs Flagship Report on Disability and Development: Realization of the sustainable development goals by for and with persons with disabilities.

WHO. (2011). World Health Organization: World Report on Disability.

Witt, W.P. , Riley, A.W., Coiro, M.J. (2003). Childhood functional status, family stressors, and psychological adjustment among school-aged children with disabilities in the United States . *Archives of Pediatric Adolescent Medicine*, 157, 687 – 695.

KAYNAKÇA

Alataş, G., Karaoğan, A., Arslan, M., & Yanik, M. (2009). Toplum Temelli Ruh Sağlığı Modeli ve Türkiye'de Toplum Ruh Sağlığı Merkezleri Projesi. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arsivi*, *46*.

Baysal, Ş. (2019). Toplum temelli rehabilitasyon modelleri üzerine bir inceleme: Engellilerin sosyal rehabilitasyonu. *Marmara Universitesi (Turkey).*

Berkel, A. E., Bongers, B. C., Kotte, H., Weltevreden, P., De Jongh, F. H., Eijsvogel, M. M., Wymenga, M., Bigirwamungu-Bargeman, M., Van Der Palen, J., & van Det, M. J. (2022). Effects of community-based exercise prehabilitation for patients scheduled for colorectal surgery with high risk for postoperative complications: results of a randomized clinical trial. In: LWW. *Ann Surg*. 1;275(2):e299-e306.

Cansever, İ. H. (2021). Sürdürülebilir Kalkinma ve Sağlik: Türkiye'nin 2023 Hedefleri İle Karşilaştirmali Bir Değerlendirme. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, *24*(3), 633-650.

Cayetano, R. D. A., & Elkins, J. (2016). Community-based rehabilitation services in low and middle-income countries in the Asia-Pacific region: Successes and challenges in the implementation of the CBR matrix. *Disability, CBR & Inclusive Development*, *27*(2), 112-127.

Chappell, P., & Johannsmeier, C. (2009). The impact of community based rehabilitation as implemented by community rehabilitation facilitators on people with disabilities, their families and communities within South Africa. *Disability and Rehabilitation*, *31*(1), 7-13.

Chatterjee, S., Patel, V., Chatterjee, A., & Weiss, H. A. (2003). Evaluation of a community-based rehabilitation model for chronic schizophrenia in rural India. *The British Journal of Psychiatry*, *182*(1), 57-62.

Clarke, S., Barudin, J., & Hunt, M. (2016). Ethics and community-based rehabilitation: eight ethical questions from a review of the literature. *Physiotherapy Canada*, *68*(2), 197-205.

De Coninck, L., Bekkering, G. E., Bouckaert, L., Declercq, A., Graff, M. J., & Aertgeerts, B. (2017). Home-and community-based occupational therapy improves functioning in frail older people: A systematic review. *Journal of the American Geriatrics Society*, *65*(8), 1863-1869.

Desveaux, L., Beauchamp, M., Goldstein, R., & Brooks, D. (2014). Community-based Exercise Programs as a Strategy to Optimize Function in Chronic Disease: A Systematic Review. *Medical Care*, *52*(3), 216-226.

Falvey, J. R., Krafft, C., & Kornetti, D. (2020). The essential role of home-and community-based physical therapists during the COVID-19 pandemic. *Physical therapy*, *100*(7), 1058-1061.

Helander, E. (2007). The origins of community based rehabilitation. *Asia Pacific Disability Rehabilitation Journal*, 18(2), 3-32.

Hammond, R., Stenner, R., & Palmer, S. (2022). What matters most: a qualitative study of person-centered physiotherapy practice in community rehabilitation. *Physiotherapy Theory and Practice*, *38*(9), 1207-1218.

Iemmi, V., Blanchet, K., Gibson, L. J., Kumar, K. S., Rath, S., Hartley, S., Murthy, G. V., Patel, V., Weber, J., & Kuper, H. (2016). Community-based rehabilitation for people with physical and mental disabilities in low-and middle-income countries: a systematic review and meta-analysis. *Journal of Development Effectiveness*, *8*(3), 368-387.

Karakuş, M. B., & Özer, A. Y. (2021). Toplum temelli kardiyak rehabilitasyon kavramı ve uluslararası örnekleri. *Journal of Health Sciences and Management*, *1*(2), 89-93.

Kayıhan, H., Karaduman, A., Uyanık, M., Düger, T., & Bumin, G. (2010). İki Farklı İlçede Toplum Temelli Rehabilitasyonun Etkilerinin İncelenmesi. *Tubitak Araştırma Projesi Proje*(107K247), 113.

Lima de Melo Ghisi, G., Pesah, E., Turk-Adawi, K., Supervia, M., Lopez Jimenez, F., & Grace, S. L. (2018). Cardiac rehabilitation models around the globe. *Journal of clinical medicine*, *7*(9), 260.

M'kumbuzi, V. R., & Myezwa, H. (2016). Conceptualisation of community-based rehabilitation in Southern Africa: A systematic review. *South African Journal of Physiotherapy*, *72*(1), 1-8.

Martelli, M. F., Zasler, N. D., & Tiernan, P. (2012). Community based rehabilitation: Special issues. *NeuroRehabilitation*, *31*(1), 3-18.

Mason, C., Weber, J., Atasoy, S., Sabariego, C., & Cieza, A. (2017). Development of indicators for monitoring Community-Based Rehabilitation. *PloS one*, *12*(6), e0178418.

Maulik, P. K., Mascarenhas, M. N., Mathers, C. D., Dua, T., & Saxena, S. (2011). Prevalence of intellectual disability: a meta-analysis of population-based studies. *Research in developmental disabilities*, *32*(2), 419-436.

Organization, W. H. (1981). Disability prevention and rehabilitation: report of the WHO Expert Committee on Disability Prevention and Rehabilitation [meeting held in Geneva from 17 to 23 February 1981].

Organization, W. H. (1987). Prevention and control of intestinal parasitic infections: report of a WHO Expert Committee [meeting held in Geneva from 3 to 7 March 1986].

Organization, W. H., & Consortium, I. D. D. (2010). Community-based rehabilitation: CBR guidelines.

Rhoda, A., Waggie, F., Filies, G. C., & Frantz, J. M. (2016). Using operative models (ICF and CBR) within an interprofessional context to address community needs. *African Journal of Health Professions Education*, *8*(2), 214-216.

Smith, J. M., Lee, A. C., Zeleznik, H., Coffey Scott, J. P., Fatima, A., Needham, D. M., & Ohtake, P. J. (2020). Home and community-based physical therapist management of adults with post–intensive care syndrome. *Physical therapy*, *100*(7), 1062-1073.

Snow, B. L., Shamus, E., & Hill, C. (2001). Physical therapy as primary health care: public perceptions. *J Allied Health*, *30*(1), 35-38.

Snowdon, D. A., McGill, S., Altmann, C., Brooks, K., Everard, T., Le Fevre, K., & Andrew, N. E. (2023). Client and service factors associated with changes in health-related quality of life following community rehabilitation. *Disability and Rehabilitation*, *45*(3), 512-522.

Teasell, R., Salbach, N. M., Foley, N., Mountain, A., Cameron, J. I., Jong, A. d., Acerra, N. E., Bastasi, D., Carter, S. L., & Fung, J. (2020). Canadian stroke best practice recommendations: rehabilitation, recovery, and community participation following stroke. Part one: rehabilitation and recovery following stroke; update 2019. *International Journal of Stroke*, *15*(7), 763-788.

Thomas, M., & Thomas, M. J. (2001). Integrating traumatic brain injury rehabilitationinto multidisability community based rehabilitation programmes. *T. Murali Dpm, Md*, 272.

Timurtaş, E., Avci, E. E., Demirbüken, İ., Yıldız, A., Öztürk, O., Tarım, M., & Polat, M. G. (2021). Aile sağlığı merkezlerinde fizyoterapist istihdamı: İstanbul ilinde fizibilite araştırması. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *8*(1), 8-13.

Troeung, L., Mann, G., Cullinan, L., Wagland, J., & Martini, A. (2022). Rehabilitation outcomes at discharge from staged community-based brain injury rehabilitation: A retrospective cohort study (ABI-RESTaRT), Western Australia, 2011–2020. *Frontiers in Neurology*, *13*, 925225.

Turunen, K. M., Aaltonen-Määttä, L., Törmäkangas, T., Rantalainen, T., Portegijs, E., Keikkala, S., Kinnunen, M.-L., Finni, T., Sipilä, S., & Nikander, R. (2020). Effects of an individually targeted multicomponent counseling and home-based rehabilitation program on physical activity and mobility in community-dwelling older people after discharge from hospital: a randomized controlled trial. *Clinical rehabilitation*, *34*(4), 491-503.

Williams, E., Martini, A., Jackson, H., Wagland, J., & Turner-Stokes, L. (2020). Time between acquired brain injury and admission to community-based rehabilitation: differences in cognitive and functional gains. *Brain injury*, *34*(6), 713-722.

Ying, Z., Rongshan, Z., Wenjie, L., Yiqiang, L., Jian, Y., Jian, C., & Tao, S. (2015). Controlled trial of the effectiveness of community rehabilitation for patients with schizophrenia in Shanghai, China. *Shanghai Archives of Psychiatry*, *27*(3), 167.

Zeng, X., Balikuddembe, J. K., & Liang, P. (2023). Impact of community-based rehabilitation on the physical functioning and activity of daily living of stroke patients: a systematic review and meta-analysis. *Disability and Rehabilitation*, *45*(3), 403-414.

KAYNAKÇA

Ahmed, O.H., Hussain, A.W., Beasley, I., Dvorak, J. ve Weiler, R. (2015). Enhancing Performance and Sport Injury Prevention in Disability Sport: Moving Forwards in The Field Of Football. *British journal of sports medicine*, 49(9), 566-567.

Aitchison, B., Rushton, A., Martin, P., Soundy, A ve Heneghan, N.R. (2020). Experiences and Perceived Health Benefits of Individuals with a Disability Participating in Sport: A Systematic Review Protocol. *BMJ open*, 10(11), e038214.

Ayhan, B. ve İlhan, E. L. (2021). Türkiye'de Spor Bilimi Alanında Bedensel Engelli Bireylere Yönelik Yapılan Makalelerin İçerik Analizi (2015-2020). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 672-686.

Bağdatli, Ş. ve Deliceoğlu, G. (2014). Eğitilebilir Zihinsel Engelli Bireylerde Bazı Fiziksel Uygunluk Parametrelerinin İncelenmesi (Kırıkkale İli Örneği). *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(2), 67-78.

Blauwet, C. ve Willick, S.E. (2012). The Paralympic Movement: Using Sports to Promote Health, Disability Rights, and Social Integration for Athletes with Disabilities. *Pm&r*, 4(11), 851-856.

Caspersen, C.J., Powell, K.E. ve Christenson, G.M. (1985). Physical Activity, Exercise, and Physical Fitness: Definitions and Distinctions for Health-Related Research. *Public health reports*, 100(2), 126.

Çınarlı, S. ve Ersöz, G. (2010). Engellilere Yönelik Spor Hizmetlerinin Gelişimi Açısından Sponsorluk ve Vergisel Düzenlemelere İlişkin Öneriler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (12), 141-156.

Çoban, A.İ. (2008). Engellilere Yönelik Hizmetlerin Sunumunda Yaşam Kalitesi Yaklaşımının Önemi. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, (1), 47-58.

DePauw, K.P. ve Gavron, S.J. *Disability Sport. Human Kinetics*. 2. Edition, Champaign, 2005, p:61-115

Demirbilek, M. (2013). Zihinsel Engelli Bireylerin Ve Ailelerinin Gereksinimleri. *Turkish Journal of Family Medicine And Primary Care*, 7(3), 58-64.

Durmuş, E. A. ve Yeşilyaprak, B. (2019). Engelli ve Sağlıklı Çocuğu Olan Anne Babaların Sosyal Destek ve Yalnızlık Düzeylerinin Karşılaştırılması. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 2(1), 1-28.

Fiorilli, G., Iuliano, E., Aquino, G., Battaglia, C., Giombini, A., Calcagno, G. ve Di Cagno, A. (2013). Mental Health and Social Participation Skills of Wheelchair Basketball Players: A Controlled Study. *Research in developmental disabilities*, 34(11), 3679-3685.

Gürgür, H. ve Kurtoğlu, H. (2021). *İşitme Yetersizliği Olan Bireyler Aileler İçin Rehber Kitapçık*. Ankara: Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Kachhwaha, R., Sriraghunath, S. ve Vyas, I. (2018). Role of Physiotherapy in Adaptive Sports in People with Spinal Cord Injury. *European Journal of Physical Education and Sport Science.*

Kartal, M.P. (2020). Bir Hak Olarak Spor Faaliyeti. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, (26)2, 537-570.

Kınalı, G. (2003). Zihin Engellilerde Beden - Resim - Müzik Eğitimi. A. Kulaksızoğlu (Editör), *Farklı Gelişen Çocuklar.* İstanbul: Epsilon Yayınları.

Kırlıoğlu, H.İ. (2015). Zihinsel Engellilere Yönelik Durumun ve Hizmetlerin Uzman Görüşleri Perspektifinde Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.

Kjaer, M., Krogsgaard, M., Magnusson, P., Engebretsen, L., Roos, H., Takala, T. ve Woo, S. (2002). Textbook of Sports Medicine: Basic Science and Clinical Aspects of Sports Injury and Physical Activity. *Oxford: Blackwell Publishing*, 307–308.

Kong, P. W. ve Ma, C.M.S. (2024). Assessing Table Tennis Technical Proficiency in Individuals with Disabilities: A Scoping Review. *Applied Sciences*, 14(11), 4815.

Kroll, T., Jones, G.C. ve Kehn, M. (2006). Barriers and Strategies Affecting The Utilisation of Primary Preventive Services for People with Physical Disabilities: A Qualitative İnquiry. *Health Soc Care Comm.*, 14:284–9

Kumcağız, H. ve Avcı Çayır, G. (2018). Sporun, Fiziksel Engelli Bireylerin Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisine İlişkin Görüşler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 654-669.

Ljungqvist, A., Jenoure, P., Engebretsen, L., Alonso, J.M., Bahr, R., Clough, A., De Bondt, G., Dvorak, J., Maloley, R., Matheson, G., Meeuwisse, W., Meijboom, E., Mountjoy, M., Pelliccia, A., Schwellnus, M., Sprumont, D., Schamasch, P., Gauthier, J.B., Dubi, C., Stupp, H. ve Thill, C. (2009). The International Olympic Committee (IOC) Consensus Statement on Periodic Health Evaluation of Elite Athletes. *Br J Sports Med*, 43: 631–643.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü (2008). *Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi Bedensel Engelli Bireyler Destek Eğitim Programı Kitabı*. Ankara: MEB.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2015). *Çocuk gelişimi, Zihinsel engelliler.* http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Zihinsel%20Eng elliler.pdf, sayfasından erişilmiştir. (E.T. 26.06.2024)

Mumcu, E.H. (2017). Bazı AB Ülkelerinde Uygulanan Engelli Spor Politikalarının Ekonomik, Sosyal ve Proje Bazlı Olarak Türkiye İle Karşılaştırması. Doktora Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi

Mumcu, E.H. (2019). *Engelli spor politikaları (AB ülkeleri ile Türkiye karşılaştırması)*. Ankara: Akademisyen.

Nyland, J., Robinson, K., Caborn, D., Knapp, E. ve Brosky, T. (1997). Shoulder Rotator Torque and Wheelchair Dependence Differences of National Wheelchair Basketball Association Players. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 78(4), 358-363

Örer, G. (2020). Görme Engellilerde Spor. N. Atalay-Güzel. ve N. Kafa (Editörler.), *Engellilerde Spor ve Sınıflandırması* (ss. 217-228). Ankara: Hipokrat.

Öztürk, M. (2011). *Türkiye'de Engelli Gerçeği*. İstanbul: MÜSİAD.

Sarıgöz, A.O., Kayıhan, G., Erkılıç, A.O., ve Özkan, A. (2017). Türkiye'de Ampute Futbol'un Kısa Tarihçesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(Special Issue 2), 53-60.

Schirmer, B.R. (2001). Psychological, Social And Educational Dimensions Of Deafness. *Boston: Allyn and Baconabilitasyon* (ss. 145-162). Ankara: Güneş.

Şimşek, İ. (2000). Serebral palsi. M. Beyazova ve Y. Gökçe Kutsal (Editörler), Ankara: Güneş Kitabevi

Şirinkan, A., Şirinkan, S. ve Çalışkan, E. (2010). Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Öğrenci Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(2), 122-145.

URL-1: https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=engel (E.T.: 05.05.2024).

URL-2: https://www.tbesf.org.tr/tarihce/ (E.T.: 05.05.2024).

URL-3: https://www.tbesf.org.tr/masa-tenisi/ (E.T.: 23.06.2024).

URL-4: https://www.tmpk.org.tr/paralimpik-sporlar/boccia/ (E.T.; 23.06.2024).

URL-5: https://tossfed.gov.tr/branslarimiz/ (E.T.: 05.05.2024).

URL-6: https://tiesf.org.tr/branslar/ (E.T.: 26.06.2024)

Weiler, R., Van Mechelen, W., Fuller, C. ve Verhagen, E. (2016). Sport Injuries Sustained by Athletes with Disability: A Systematic Review. *Sports medicine,* 46, 1141-1153.

Yalçın, İ., Turğut, M., Gacar, A. ve Çalık, F. (2017). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda Öğrenim Gören Kadın Sporcuların Spora Katılım Motivasyonlarının Bazı Değişkenlere Göre Araştırılması. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD),* 3(Special Issue 2), 201-210

Yarımkaya, D. ve Töman, U. (2021). Exploring Turkish Parents' Lived Experiences on Online Science Lessons on Their Children with Mild İntellectual Disability Amid to COVID-19 Pandemic. *International Journal of Developmental Disabilities*, 1(10), 26-45.

Yetim, A. A. (2014). Engelliler Sporuna Sosyolojik Yaklaşım [Sociological Approach to Disabled Sports]. II. Uluslararası Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor Kongresi. [International Physical Education and Sport Congress], Batman: Mayıs.

Yılmaz, A., ve Kırımoğlu, H. (2020). Oturarak Voleybol Oyuncularının Öz Güven Düzeylerinin Tespiti. *Kastamonu Education Journal*, 28(1), 286-294.

Yılmaz, H. H., Alpdoğan, S. S., ve Kıyıcı, F. (2023). Tekerlekli Sandalye Sporcularında İzokinetik Kas Kuvveti İle Atış Keskinliği Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-11.

Zorba, E. (2014). *Herkes İçin Yaşam Boyu Spor*. (4.Baskı). Ankara: Canset Form.

KAYNAKÇA

Açıkalın, O., Okay, N., Yücel, G., ve İnal, E. (2019). Afet Dirençliliği bakımından Erişilebilir Geçici Barınma. *Uluslararası Afet Dirençlilik Kongresi IDRC 2019 Proceedings* (ss. 285-286). Eskişehir: 26-28 Haziran.

Alexander, D., and Sagramola, S. (2014). Guidelines for Assisting People with Disabilities during Emergencies, Crises and Disasters. European and Mediterranean Major Hazards Agreement. Strasbourg: AP/CAT.

Alexander, D., Gaillard, J. C., and Wisner, B. (2012). Disability and Disaster. In: B. Wisner, JC Gaillard, I. Kelman (Eds.), *Handbook of Hazards and Disaster Risk Reduction* (s. 413–423). Routledge, New York.

Aryankhesal, A., Pakjouei, S., and Kamali, M. (2018). Safety Needs of People With Disabilities During Earthquakes. *Disaster Med Public Health Prep, 12*(5), 615-621.

Buluş Kırıkkaya, E. ve Gerdan, S. (2018). Engelli Ve Engelli Adayı Bireylerin Bir Afet Anında Nasıl Davranacaklarına İlişkin Görüşleri. *Dirençlilik Dergisi, 2*(2), 123-129.

Chakraborty, J., Grineski, S. E., and Collins, T. W. (2019). Hurricane Harvey and People with Disabilities: Disproportionate Exposure to Flooding in Houston. *Social Science & Medicine,* 226*,* 176–181. DOI:10.1016/j.socscimed.2019.02.039

Çakır, Ö., ve Aydoğmuş Atalay, G. (2020). Afetlerde Özel Gereksinimli Grup Olarak Yaşlılar. *Dirençlilik Dergisi, 4*(1), 169-186.

Demiröz Yıldırım, S. (2022). Bütünleşik Afet Yönetimindeki Ortopedik Engelli Bireyler: Afette Deneyimi Ve Öğrenilmiş Günler (Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Ergünay, O. (2008). Afet Yönetiminde Kurumsal Yapılanma ve Mevzuat Nedir? Nasıl Olmalıdır?. İstanbul Depremini Beklerken Sorunlar ve Çözümler Bildiriler Kitabı (ss. 97-108). İstanbul.

Ergünay, O. (2009). Doğal Afetler ve Sürdürülebilir Kalkınma. In Deprem Sempozyumu 11-12 Kasım 2009 (ss. 1-11). Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Genç, Y., ve Çat, G. (2013). Employment of Disabled People and Social Inclusion Relationship. *Journal of Academic Inquiries, 8*(1), 363-393.

Hay, K., and Pascoe, K. M. (2019). Disabled People and Disaster Management in New Zealand: Examining Online Media Messages. *Disability & Society, 34*(2), 253–275. DOI:10.1080/09687 599.2018.1545114.

Huang, J. S., and Lien, Y. N. (2012). Challenges of Emergency Communication Network for Disaster Response. In *2012 IEEE International Conference on Communication Systems* (ss. 528-532). Singapore: IEEE.

Kadıoğlu, M. (2011). *Afet Yönetimi: Beklenmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek* (1. Baskı). İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Yayınları.

King, J., Edwards, N., Watling, H., and Hair, S. (2019). Barriers to Disability-İnclusive Disaster Management in The Solomon Islands: Perspectives of People With Disability. *International Journal of Disaster Risk Reduction, 34*, 459–466. DOI: 10.1016/j.ijdrr.2018.12.017

Kurnaz, E. (2018). Afet ve Acil Durumlarda Özel Gereksinimli Bireylere Sunulacak Hizmetler. In O. Kurt (Ed.), *Özel Gereksinimli Bireyler İçin Afet Yönetimi* (189-207). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.

Landry, M. D., Sheppard, P. S., Leung, K., Retis, C., Salvador, E. C., and Raman, S. R. (2016). The 2015 Nepal Earthquake(s): Lessons Learned From the Disability and Rehabilitation Sector's Preparation for, and Response to, Natural Disasters. *Physical Therapy, 96*(11), 1714-1723.

Lichterman, J. D. (2000). A Community as Resource: Strategy for Disaster Response. *Public Health Reports, 115*(2-3), 262-265.

Nateghi-A, F. (2000). Disaster mitigation strategies in Tehran, Iran. *Disaster Prevention and Management: An International Journal, 9*(3), 205-212.

Okay, N., ve İnal, E. (2019). Kırılganlıktan Kapasite Geliştirmeye. *Resilience, 3*(1), 85-99. DOI:10.32569/resilience.570286

Rovins, J. E., Wilson, T. M., Hayes, J., Jensen, S. J., Dohaney, J., Mitchell, J., and Davies, D. M. (2015). Risk Assessment Handbook. GNS Science Miscellaneous Series, 84, 71.

Saygılı, S. (2011). "Yaşlı Kimdir?". *Somuncu Baba Dergisi*, Sayı 134, 67-68.

Stough, L. M., and Kang, D. (2015). Afet Riskinin Azaltılması ve Engelli Kişiler için Sendai Çerçevesi. *International Journal of Disaster Risk Science, 6*, 140–149. DOI:10.1007/s13753-015-0051-8

Stough, L. M., and Kelman, I. (2018). People with disabilities and disasters. In H. Rodriguez, J. Trainor, & W. Donner (Eds.), *Handbook of Disaster Research* (2nd ed. pp. 225-242). Cham, Switzerland: Springer.

Tonak, H. A., ve Kitiş, A. (2020). Deprem ve Yangın Afetlerinde Engelli: Anlatımsal Bir Derleme. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi, 8*(1), 77-84.

URL-1: TDK. (2022). Engelliler Hakkında Kanun (No. 6462). Mevzuat.gov.tr. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5378-20130425.pdf Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024.

URL-2: World Health Organization. (2011). Dünya Engellilik Raporu. Ankara: Anı Grup Matbaa. Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024.

URL-3: UN (United Nations). (2006). Convention on the rights of persons with disabilities. Erişim adresi: https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-personswith-disabilities. Erişim tarihi: 28 Mayıs 2024.

URL-4: UNISDR (United Nations International Strategy for Disaster Reduction). (2015). Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. Erişim adresi: https://www.undrr.org/publication/sendai-framework-disasterrisk-reduction-2015-2030. Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-4: UNISDR. (2014). Yaşamak ile sakatlık ve felaketler. Cenevre: Birleşik Milletler Afet Riskini Azaltma Ofisi. Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-5: AFAD - Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. (2011). Engelliler İçin Depremde İlk 72 Saat. Kadıoğlu, M. (Ed.). İstanbul: AFAD. Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-6: UNISDR. (2015). The Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. United Nations Office for Disaster Risk Reduction, Geneva. Erişim adresi: http://www.preventionweb.net/files/43291_sendaiframeworkfordrren.pdf Erişim tarihi: 29 Mayıs 2024.

URL-7: UNISDR. (2017). The Sendai framework for disaster risk reduction 2015–2030. Terminology on Disaster Risk Reduction. Erişim adresi: https://www.unisdr.org/we/inform/terminology Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

URL-8: Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) https://www.afad.gov.tr/turkiye-afet-mudahale-plani Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

URL-9: FEMA. (2018-2022). Strategic Plan. Erişim adresi: http://www.fema.gov/strategic-plan Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

URL-10: UNISDR (United Nations International Strategy for Disaster Reduction). (2005). Hyogo framework for 2005–2015: Building the resilience of nations and communities to disasters. [PDF]. Erişim adresi: https://www.unisdr.org/2005/wcdr/intergover/official-doc/L-docs/Hyogo-framework-foraction-english.pdf. Erişim tarihi: 30 Mayıs 2024.

Varol, N., ve Kaya, C. M. (2018). Afet Risk Yönetiminde Transdisipliner Yaklaşım. *Afet ve Risk Dergisi, 1*(1), 18.

Yılmaz, K., Balun, B., ve Erbay, G. (2019). Sürdürülebilir Bir Yönetim Paradigması: Ortopedik Engelli Bireylerin Afetlere Hazırlık Seviyeleri. *Dirençlilik Dergisi, 3*(1), 1-24.

KAYNAKÇA

Alsancak, F., Kutlu, İ. (2020). Çifte mağduriyetin özneleri olarak engelli mültecilere ilişkin bir inceleme. *Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 590–598.

Arslan, T., Keten H.S., Akbayram, H.T. (2023). Türkiye'de Suriyeli İntiharları. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 280-282.

Barros, M. A. ve Nogueira, A. J. A. (2018). Public Policies, Sovereignty And The Right Of Asylum For People With Disabilities: An Analysis From The Constructivist Perspective*. Sociol Int J*, 2(6), 769-777.

Barut K., Ktene H.S. (2023). Türkiye'de Göçmen Ve Mülteci Sağlığı Alanında Yapılan Tıpta Uzmanlık Tezlerinin Bilimsel Makale Olarak Yayınlanma Durumu. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 114-117.

Bayrak S., Solak Y., Oğuzkan S.B. (2023). Suriyeli Sığınmacıların Bulaşıcı Hastalıklar Açısından Risk Değerlendirmesi*. II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 174-175.

Bucak, Ç. ve Türkcan B. (2021). Küresel Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Kapsamında Çocuk Göçmenler ve COVID-19 Pandemisinin Çocuk Göçmenler Üzerindeki Etkileri. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi,* 6 (2), 153-170.

Çappar, Y., ve Dönmez, A. (2024). Göçmenlerde Oluşabilecek Riskler Ve Buna Yönelik Toplum Ruh Sağlığı Hemşiresinin Görevleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi,* 40(1), 147-153. https://doi.org/10.53490/egehemsire.1071113

Demir F.E. (2023). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Suriyeli Özel Gereksinimli Bireylerin Eğitimlerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 177-178.

Dirlik H., Teze S. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Göçmen Çocuklarla İlgili Görüş Ve Önerileri: Pilot Çalışma. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 350-351

Erdoğan M. (2021). Suriyeliler Barometresi 2020 Suriyelilerle Uyum içinde Yaşamın Çerçevesi. Ankara: Eğiten Kitap Yayıncılık.

Ersoy, A.F., Turan, N. (2019). Sığınmacı ve göçmen öğrencilerde sosyal dışlanma ve çeteleşme. *Third Sector Social Economic Review,* 54 (2) 828-840.

Gencer T.E. (2017). Göç ve Eğitim İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme: Suriyeli Çocukların Eğitim Gereksinimi Ve Okullaşma Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (10) 54: 838-851. http://dx.doi.org/10.17719/jisr.

Genç Y., Aynacı C. (2022). Savaşın Yıkamadıkları: Engelli Göçmenler ve Sosyal Hizmet. *Göçmen Refahı ve Disiplinlerarası Bakış* (içinde) Editör: Dr. Dilara Ustabaşı Gündüz. (1. Basım). Eğitim Yayınevi: Konya.

Güneş Aslan, G., Güngör, F. (2019). Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'ye Göç Sonrası Yaşadığı Sorunlar: İstanbul Örneği. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18): 1602-1632.

Hatipoglu, M.S. (2022). Educational services provided to immigrant children with special needs: comparison of the USA and Turkey*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(1), 395-421.

Jørgensen, C, Dobson, G., Perry, T. (2021), Supporting migrant children with special educational needs: What information do schools need and how can it be collected? University of Birmingham.

Karayel, A., Kutluoğlu, H. (2018). *"Savaşın Engellileri: Engelli Yaşama Mahkûm Edilen Suriyeliler",* Gözlem-Saha 12, İNSAMER. (78) Humanitarian and Social Research Center (INSAMER) - Academia.edu

Kaya, M. (2017). Türkiye'deki Savaş Mağduru Engelli Suriyeli Mültecilerin Toplumsal Hayata Adaptasyon Süreçleri: Özel Ve Kamusal Alan Engelleri. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 16: 127-144. DOI: 10.22464/diyalektolog.160

Malecki, C.K., Demaray, M.K., Smith, T.J., ve Emmons, J. (2020). Disability, poverty, and other risk factors associated with involvement in bullying behaviors. *Journal of School Psychology,* 78, 115-132.

Özçevik Subaşı, D. (2023). Engelli Çocukların İstismarı ve İhmali: Tanılamada Hemşirenin Rolü. *ASHD* 21(2):29-39.

Özlü, Z., Üzüm, İ.H. (2023). Salgın Hastalık Dönemlerinde Karadeniz Liman Kentlerine Göç Eden Muhacirlere Yönelik Genel Sıhhî Tedbirler (19. Yüzyıl Sonu-20. Yüzyıl Başları). *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 57-58.

Sever, H., Bek, M. (2023). Suriye Güvenli Bölge'de Geliştirilen Sosyal Hizmet Modelleri: Cerablus Örneği. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 13-15.

Taşkın, D. (2018). Sığınmacılar ve Geçici Koruma Altındaki Engelli Suriyeliler ile Engelli Iraklılar: Türkiye'de Sağlık ve Rehabilitasyon Hizmetlerine Erişimlerindeki Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Yüksek Lisans Tezi*, Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Sağlık Yönetimi, Ankara.

Temple, J.B., Kelaher, M., ve Williams, R. (2018). Discrimination and avoidance due to disability in Australia: evidence from a national cross-sectional survey. *BMC Public Health,* 18(1), 1-13.

Türkiye İnsan Ticaretiyle Mücadele Yıllık Raporu (2020). İç İşleri Baskanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Yayın No: 61. Ankara.

URL-1 : Dünya-Engellilik-Raporu-2011.pdf (engellilerkonfederasyonu.org.tr)

URL-2 : Türkiye'de Yaşam Rehberi (goc.gov.tr).

URL-3: multeciler-dernegi-faaliyet-raporu-2022.pdf

URL-4: Dünya çapında yaklaşık 240 milyon engelli çocuk bulunuyor - UNICEF | her çocuk için (unicefturk.org)

URL-5: 80 babies of non-English speaking patients have died or been harmed due to language barriers in the NHS: Medics 'relying on Google Translate' due to lack of interpreters | Daily Mail Online

URL-6: KAYIP NESLİN EŞİĞİNDE (stgm.org.tr)

URL-7: Türkiye'deki Suriyeli Sayısı Mayıs 2024 – Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği (multeciler.org.tr)

URL-8: Türkiye'de Okullaşma Oranı - 25 Mayıs 2024 (okulbilgilendirme.com)

Ustabaşı Gündüz, D., Çiftçi H.K. (2021). Yerel Yönetimlerin Göçmenlere Yönelik Sosyal Hizmet Uygulamalarının Karşılaştırılması: G20 Ülkeleri ve Türkiye. *Göç Araştırmaları Dergisi,* 7(1): 10-58.

Yalçın, H. (2022). Göçmen Çocuklar ve Karşılaştıkları Riskler. *Göçmen Refahı ve Disiplinlerarası Bakış* (içinde) Editör: Dr. Dilara USTABAŞI GÜNDÜZ. (1. Basım). Eğitim Yayınevi: Konya.

Yolun M. (2023). Göç Olgusunun Salgın Hastalıkların Ortaya Çıkışındaki Rolü. *II. Uluslararası Göç Çalışmaları Sempozyumu Özet Kitabı.* Sy: 63-64.

You, D., Lindt, N., Allen, R., Hansen, C., Beise, J. ve Blume, S. (2020). Migrant and Displaced Children in the Age of COVID-19: How the Pandemic is Impacting Them and What Can We Do to Help. *Migration Policy Practice.* 10(2): 32-39.

Yüksel, A., ve Uyanık, Y. (2022). Dezavantajlılığın Bir Adım Ötesi: Engelli Çocuk Sahibi Kadınların Yaşadıkları Güçlükler ve Sosyal Politika Önerileri. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi,* 8(2), 183-229. https://doi.org/10.21798/kadem.2022.116

KOVİD-19 SALGIN

SÜRECİNİN BELGESEL SİNEMADA TEMSİLİ

DR. SALİH OCAKOĞLU

EĞİTİM
yayınevi

KOVİD-19 SALGIN SÜRECİNİN BELGESEL SİNEMADA TEMSİLİ

Dr. Salih Ocakoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-56-1
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KOVİD-19 SALGIN SÜRECİNİN BELGESEL SİNEMADA TEMSİLİ
Dr. Salih Ocakoğlu
VI+222 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-56-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Çakaroz, E. (2008). Belgesek Sinemanın Tarihsel Süreç İçerisinde Geçirdiği Değişim ve Bu Değişim Sonucu Olarak Televizyondaki Belgesele Dayalı Melez Program Türleri. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çoban, B. (2003). Söylem, İdeoloji ve Eylem: İktidar ve Muhalefet Arasındaki Mücadeleyi Çözümleme Denemesi. B. Çoban içinde, *Söylem ve İdeoloji.* İstanbul : Su Yayınları.

Özdem, Ö. (2009). Dijital İletişim Çağında Belgesel Sinemada Yükseliş ve/veya Kriz. *İletişim Araştırmaları*, 111-135.

Özdemir, Ö. M. (2005). Dünyayı Keşfetmek Üstüne: Dokü-Safariler Seyr-i Alem. *Sanat Dünyamız*(94).

Özon, N. (1962). Belge Film Çalışmaları. *Türk Dili Dergisi*(128).

Öztürk, G. (2014). Belgesel Filmin Anlatı Yapısının Mecraya Bağlı Değşimi. Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması: Belgesel Sinema Üzerine* (s. 108-133). İstanbul: Agora Kitaplığı.

17 Ağustos Depremi: 1999 ve sonrasında neler yaşandı, kaç kişi hayatını kaybetti? (2021, 2021 2021). www..bbc.com: https://www.bbc.com/turkce/haberler-turkiye-49322860 adresinden alındı

(2018, 5 8). Kamera Arkası: http://www.kameraarkasi.org/belgesel/makaleler/robertflaherty.html [14/07/2015] adresinden alındı

Abisel, N. (1974). *Ladik Belgeseli bir Uygulama Örneği.* Anakara : AÜSBF Yayınları.

Abisel, N. (1995). *Popüler Sinema Ve Türler.* İstanbul: ALAN YAYINCILIK.

Abisel, N. (2010). *Sessiz Sinema.* İstanbul: De Ki Yayınevi.

Adalı, B. (1986). *Belgesel Sinema, Belgesel Sinemanın Doğuşu, İngiliz Belgesel Okulu ve Türk Belgesel Sineması.* İstanbul: Hill Yayınları.

Adanır, O. (2003). *Sinemada Anlam ve Anlatım.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Adorno, T. (2007). *Kültür Endüstrisi.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Akbulut, N. T. (2009). Belgesel Gerçekliği Yeniden Kurar. N. Pempecioğlu içinde, *Belgesel Film Üstüne Yazılar* (s. 84-86). Ankara: Nobel Yayınevi.

Allan, R. (1989). Bursting bubbles: “Soap opera” audiences and the limits of genre”. H. B.-M. Ellen Seiter içinde, *Remote Control: Television, Audiences and Cultural Power* (s. 44-55). Londra: Routledge.

Alp, K. Ö. (2013). Sanatın Temsili Ve Postmodern Sanatta Temsil. *Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi*, 40-61.

Altman, R. (1999). *Film/Genre.* London: BFI Publishing.

Altun, A. (2019). Belgesel Sinemada Kamera Karşısında Bireyin Durumu. *Birey ve Toplum*, 19-47.

Andrew, D. (2010). *Sinema Kuramları.* İstanbul : Doruk Yayınları.

Aristoteles. (2011). *Poetika.* İstanbul : Say Yayınları.

Arnheim, R. (2010). *Sanat Olarak Sinema.* (R. Ü. Tamdoğan, Çev.) İstanbul: Hil Yayınları.

Atabey, M. (2005). Belgesel FİIm Yapımında Yeni Yönelimler ve Melez Formlar. *Yeni Düşünceler* , 217-227.

Aydede, C. (2001). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkier Kampanyaları.* Ankara: MediaCat Kitapları.

Aylin Pira, Ç. S. (2020). *Kriz Yönetimi.* İstanbul: İletişim Yayınları .

Büker, S. (1985). *Sinema Dili Üzerine Yazılar.* istanbul: Dost Kitabevi.

Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratma.* Hayalperest Yayınevi.

Büker, S. (2012). *Sinemada Anlam Yaratma.* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Bakhtin, M. (1981). Forms of Time and of the Chronotope in the Novel. M. Holquist içinde, *The Dialogic Imagination: Four Essays* (s. 84-259). Austin: U of Texas P.

Bakhtin, M. (1994). The Problem of Speech Genres. M. Holquist içinde, *M.M. Bakhtin Speech Genres and Other Late Essays* (s. 60-102). Texas.

Bamouw, E. (1983). *Documentary: A History of The Non-Fiction Film.* New York: Oxford University Press.

Barsam, R. (1973). *Non-Fiction Film: A Critical History* . Bloomington: Indiana University Press.

Baudrillard, J. (1992). *Gerçeğin Yerini Alan Simülakrlar.* Gzmir: İzmir G.S. F. Yayınları.

Baudrillard, J. (2003). *Simülakrlar ve Simülasyon.* İstanbul: Doğu Batı Yayınları.

Bazin, A. (2005). *What is Cinema?* Los Angeles: University of California Press.

Bazin, A. (2011). *Sinema Nedir.* (İ. Şener, Çev.) istanbul, Doruk Yayınları.

Beattie, K. (2004). *Documentary Screens, Nonfiction Film and Television.* Palgrave Macmillan.

Benjamin, W. (2008). *Pasajlar.* İStanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bluem, W. A. (1965). *Documentary in American Television.* Newyork: Hasting House.

Bordwell, D. (1989). *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema.* Cambridge: Harvard University Press.

Bordwell, D., & Thompson, K. (2012). *Film Sanatı.* İstanbul: De Ki Yayınları.

Brown, B. (2014). *Sinematografi: Kuram Ve Uygulama.* İstanbul: Hil Yayınları.

Brown, L. (1992). *Encyclopedia of Television.* New York.

Buckland, W. (2013). *Sinemayı Anlamak.* İstanbul: Optimist Kitap.

Buscombe, E. (1970). The Idea of Genre in the American Cinema. *Asian Visual Cultere*, 33-45.

Butler, A. (2011). *Film Çalışmaları.* İstanvul: Kalkedon Yayınları.

Cereci, S. (1997). *Belgesel Film.* İstanbul, Çemberlitaş: Şule Yayınları.

Cevizci, A. (2002). *Paradigma Felsefe Sözlüğü.* İstanbul: Paradigma Yayınları.

Cevizci, A. (2012). *Felsefe Tarihi.* İstanbul: Say Yayınları.

Cevizci, A. (2014). *Felsefe Sözlüğü.* İstanbul: Say Yayınları.

Chanan, M. (2007). *Politics of Documentary* . London: British Film Institute.

Chandler, D. (2016). Tür Kuramına Giriş. *Edebiyat Eleştirisi Dergisi*, 110-151.

Conti, F. (1997). *Rönesans Sanatını Tanıyalım* . İstanbul: İnkilap Kitabevi.

Corbin, J., & Strauss, A. (2015). *Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory.* New Delhi: SAGE Publications.

Corner, J. (tarih yok). Documentary in a Post-Documentary Culture? A note on Forms and Their Functions.

Dünyevi Zevkler Bahçesi. (2021, 11 03). Sanata Başla: https://www.sanatabasla.com/2013/11/dunyevi-zevkler-bahcesi-garden-of-earthly-delights-bosch/ adresinden alındı

Demoğlu, E. (2014). *Düş İle Gerçek Arasında: Sahte-Belgesel.* İstanbul: Doğıu Kitabevi.

Derman, İ. (2009). *Fotoğraf ve Gerçeklik.* İstanbul: Hayalbaz.

Derrida, J. (1981). The Law of Genre. W. J. Mitchell içinde, *On Narrative.* Chicago: University of Chicago Press.

Derrida, J. (1992). The Law of Genre. *Acts of Literature*, 221-252.

Dickinson, T. (1986). *Sinemanın Evrimi.* İstanbul: Çizgi Yayınları.

Dinçer, Ö. (2013). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Dovey, J. (2000). *Freakshow: First Person Media and Factual Television.* London: Sterling: Pluto Pres.

Doğan, M. (1975). *Cahiers Philosophiques.*

Ekinci, B. T. (2016). Belgeselde Canlandırma ve Gerçekçilik Sorunu. *Akdeniz İletişim Dergisi*, 11-33.

Elsaesser, T., & Buckland, W. (2002). *Studying Contemporary American Film: A Guide to Movie Analysis.* London: Oxford University Press.

Erbaş, H. (1992). Sosyolojide Fenomoloji. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakülktesi Felsefe Bölümü Dergisi, 14*.

Erdin, H. (2014). Belgesel Sinemanın Doğası Üzerine . Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması* (s. 35-74). İStanbul: Agora.

Erika Balsom, H. P. (2016). *Documentary Across Disciplines.* Cambridge: Mit Press.

Erkman, F. (2016). *Göstergebilime Giriş.* İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Ersümer, A. O. (2013). *Klasik Anlatı Sineması.* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Fischer, E. (2012). *Sanatın Gerekliliği.* İstanbul: Sözcükler.

Fishelov, D. (1993). *Metaphors of Genre: The Role of Analogies in genre Theory.* Pennsylvania: The Pennsylvania UP.

Foucault, M. (2017). *Kelimeler ve Şeyler.* İstanbul : İmge Kitabevi.

Fukuyama, F. (2016). *Tarihin Sonu ve Son İnsan.* İstanbul: Profil Kitap.

Fursich, E. (2003). Between credibilty and commodification: Nonfiction Entertainment As a Global Media Genre. *International Journal of Cultural Studies*, 131-153.

Gündeş, S. (1991). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi.* İstanbul: Der Yayınları.

Gündeş, S. (1998). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişimi Türkiye'ye Yansıması.* İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Gündeş, S. (1998). *Belgesel Filmin Yapısal Gelişiminin Türkiye'ye Yansıması* . İstanbul: Alfa.

Gerrig, R. (1994). *Experience Narrative Worlds: On The Psychological Activities of Reading.* New Haven: Yale University Press.

Gilles Deleuze, F. G. (2012). *Anti Ödipus : Kapitalizm ve Şizofreni 1.* İstanbul: Bilim Ve Sosyalizm Yayınları.

Glaser, B. (1978). *Theoretical Sensitivity.* San Francisco: The Sociology Press.

Glaser, B., & Strauss, A. (2000). *Discovery of Grounded Theory Strategies for Qualitative Research.* Routledge.

Godmillow, J. (2008, 3 3). How Real İs The Reality İn Documentary Film? (A.-L. Shapiro, Röportaj Yapan)

Gombrich, E. (2020). *Sanatın Öyküsü.* İstanbul: Remzi Kitabevi .

Grierson, J. (1968). Belge Filmin Baş İlkeleri. *Türk Dili Özel Sayısı*, 343-347.

Guynn, W. H. (1986). *Toward a Reexamination of the Documentary Film: Theory and Text.* Michigan: Michigan University Press.

Hall, S. (1999). İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulanın Geri Dönüşü. M. Küçük içinde, *Medya İktidar İdeoloji.* İstanbul: Ark Yayınevi.

Hançerlioğlu, O. (2002). *Felsefe Sözlüğü Cilt 1.* İstanbul : Remzi Kitabevi.

Hardy, F. (1966). *Grierson on Documentary.* London: Collins.

Heidegger, M. (1980). *Holzwege.*

Hemer, J. (2011). A Snapshot on Crowdfunding. Working Papers "Firms and Region". *Working Papers Firms and Regio*.

Henderson, B. (1985). *Sinema Kuramları.* (S. Büker, & O. Onaran, Dü) Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Hill, A. (2005). *Reality TV: Audiences and Papular Factual Television.* USA: Routledge.

Işıkman, N. G. (2014). Belgesel Sinemada Temsil ve Türkiye Örneği Üzerinden Çözümlenmesi. Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması* (s. 75-108). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Ivens, J. (1968, ocak). İnsanı Göstermek. *Türk Dil Kurumu Sinema Özel Sayısı*(196).

Jacobs, L. (1979). *The Documentary Tradation.* New York: W.W. Norton&Co.

Jauss, H. (1989). Theory of Genres and Medieval Literature. *Toward an Aesthetic of Reception*, 76-109.

Jenks, C. (1995). The Centrality of The Eye İn Western Culture. C. Jenks içinde, *Visual Culture.* Lobdra: Routledge.

Köylü, D. (2014). Belgesel Sinemanın Ortaya Çıkışı ve Belgesel Sinemada İlk Eğilimler. Ö. İpek içinde, *Tanıklıklar Sineması* (s. 3-33). İstanbul: Agora Kitabevi.

Kabadayı, L. (2013). *Film Eleştirisi, Kuramsal Çerçeve ve Sinemamızdan Örnek Çözümlemeler.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Kadıbeşegil, S. (2002). *Kriz Geliyorum Der.* İstanbul: MediaCat Yayınları.

Kakınç, T. (1963). *Ünlü Sinema Rejisörleri.* İstanbul: EGF Yayınları.

Kantar, D. (2004). Tür Üzerine Kavramsal Bir Tanımlama Denemesi. *Dil Dergisi*, 7-18.

Keskiner, A. (1981). *Around Anatolia Through Ages.* İstanbul: Çiçek Film.

Kilborn, R. (2005). Mixing and Matching: the Hybridising Impulse in Today's Factual Television Programming. J. Strong içinde, *Genre Matters: Theory and Criticism.* Bristol: Intellect Books.

Konisberg, I. (1987). *The Complete Film Dictionary.* Londra: Bloomsbury.

Kracauer, S. (1960). *Theory of Film: Redemption of Physical Reality.* New York: Oxford University Press.

Kracauer, S. (2014). *Tarih Sondan Bir Önceki Şeyler.* (T. Birkan, Çev.) İstanbul: Metis Yayıncılık.

Kutay, U. (2006, ocak 19). kAMERA-GERÇEK İLİŞKİSİ VE BELGESEL SİNEMADA GERÇEK. İzmir, Buca, Türkiye.

Leppert, R. (2002). *Sanatta Anlamın Görüntüsü.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Levin, G. R. (1971). *Documentary Explorations.* New York.

Lippmann, W. (1965). *Public Opinion.* New York: Free Press.

Lukacs, G. (1971). *The Theory of the Novel.* Cambridge: The M.I.T. Press.

Manuel, R. (1944). *Film.* London: Pelican Books.

Martin Kemp. (1992). *The Science of Art.* Yale University Press.

McCann, R. D. (1973). *The people's films; A political history of U.S. Government motion pictures.* New York: Hastings House.

Mclane, B. (2005). *A New History of Documentary Film.* New York: Continuum.

McLane, B. (2012). *A New History of Documentary Film.* New York: Continuum International Publishing Group.

Metz, C. (2012). *Sinemada Anlam Üstüne Denemeler.* İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

Millerson, G. (2007). *Sinema ve Televizyon İçin Aydınlatma Tekniği.* İstanbul: Es Yayınları.

Monaco, J. (2002). *Bir Film Nasıl Okunur.* Oğlak Yayınları.

Monaco, J. (2022). *Bir Film Nasıl Okunur?* İstanbul: Alfa Yayınları.

Monovich, L. (tarih yok). "İmage Future". Animation. 25-44.

Moran, B. (2004). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Murch, W. (2007). *Göz Kırparken Film Kurgusuna Bir Bakış Açısı.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Musser. (2008). Cinema verite. G. N. Smith içinde, *Dünya Sinema Tarihi* (s. 598-605). İstanbul: Kabalcı.

Mutlu, E. (1991). *Televizyonu Anlamak.* Ankara : Gündoğan Yayınları.

Neale, S. (1980). Genre. S. B.-B. Tony Bennett içinde, *Popular Television and Film.* Londra.

Nichols, B. (2017). *Belgesel Sinemaya Giriş.* (D. Eruçman, Çev.) İstabul, Sarıyer, Türkiye: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Nochimson, M. (2013). *Bir Dünya Sinema.* (Ö. Yaren, Çev.) Ankara: Deki Yayınevi.

Okan, A. (2005). Türkiye'de Belgesel Sinema ve Süha Arın (Sanatın ve Bilimin Kesiştiği Noktada Bir Belgesel Sinemacı). Erzurum: Atatür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-TV-Sinema ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Oldenborgh, L. v. (2007). Performing the Real. D. Sutton, & S. Brind içinde, *The State of The Real, Aesthetic in The Digital Age* (s. 62-72). London: Tauris.

Onaran, A. Ş. (1986). *Sinemaya Giriş.* İstanbul: Filiz Kitabevi.

Ong, W. (2014). *Sözlü ve Yazılı Kültür.* İstanbul: Metis Yayınları.

Oskay, Ü. (1997). Belgesel Sinema, Ampirik Algılama ve Büyük Balık Küşük Balığı Yer Dedirten Globelleşmenin Kültürü. N. Sönmezcan içinde, *Belgesel Sinema Üzerine.* İstanbul: Tayf Basım.

Panofsky, E. (1995). *İkonografi ve ikonoloji : Renaissance Sanatının İncelenmesine Giriş.* Afa Yayınları.

Parkan, M. (1993). *Sinema Estetiği ve Godard.* İzmir : İleri Kitabevi.

Parsa, S. (1986). *Belgesel SİnemaveGerçeklik.* İzmir.

Parsa, S. (1988, Şubat). Belgesel Sinemada Çağdaş Eğilim: Cinema Verite. *Düşünceler Dergisi*, s. 2-44.

Pfallzgraff, R. L. (1997). *uture Use of Military Power, Security Studies for the 21 st Century.* Virginia: Brasney's Inc.

Platon. (2016). *Devlet.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Ponitzer, P. (2018). *Bakış ve Ses.* İstanbul: Metis Yayıncılık.

Roger Manvell. (1968). The Cinéma. *Türk Dili Aylık Kültür Edebiyat Dergisi Sinema Özel Sayısı*, 196.

Rombes, N. (2023, 01 28). *Avant-Garde Realism.* https://journals.uvic.ca/index.php/ctheory/article/view/14689: https://journals.uvic.ca/index.php/ctheory/article/view/14689 adresinden alındı

Roscoue, J., & Hight, C. (2011). *Faking It: Mock-Documentary and the Subversion of Factuality.* Manchester: Manchester University Press.

Rosen, P. (2001). *Change Mummified: Cinema, Historicity, Theory.* Minneapolis: Univ Of Minnesota Press.

Rotha, P. (1995). *Belgesel Sinema.* İstanbul: Sisem Yayıncılık.

Ruby, J. (2000). *Picturing Culture: Explorations of Film and Anthroplogy.* University of Chicago Press.

Sözen, M. (2017). Anlatımsal Bir Öğe Olarak Sinemada Ses Efektleri: Tanımlamalar, Filmler Çözümlemeler. *Akademik Bakış Dergisi*, 477-503.

Sözen, M. (2017). Anlatımsal Bir Öğe Olarak Sinemada Ses Efektleri: Tanımlamalar, Filmler, Çözümlemeler. *AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ*, 477-503.

Salman, S. (2020). Belgesel Türünde Katılımcı Biçem. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 394-403.

Saunders, D. (2014). *Belgesel.* istanbul: Kolektif Kitap.

Saunders, D. (2018). *Belgesel.* İstanbul: Kolektif.

Seale, C. (1999). *The Quality of Qualitative Research.* London: Sage Publication.

Sergi, G. (2006). In Defense of Vulgarity: The Place of Sound Effects in the Cinema. *An Online Journal of Film Studies*, 1-13.

Seyide Parsa, A. Ç. (2000). *Belgesel Film Yapım Teknikleri.* İzmir : Punto Yayıncılık.

Sontag, S. (2001). *Against İnterpration and Essays.*

Soykan, Ö. N. (2013, haziran). Sanat ve Hakikat. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, 140-150.

Stam, R. (2000). *Film Theory.* Oxford: Blackwell.

Stam, R. (2014). *Sinema Teorisine Giriş.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Susam, A. (2015). *Toplumsal Bellek ve Belgesel Sinema.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Swallow, N. (1973). *Televizyonun Gerçek Gücü.* (A. Usluata, Çev.) İstanbul: İstanbul Reklam Yayınları.

Swingewood, A. (1996). *Kitle Kültürü Efsanesi.* Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Tükel, U. (2005). *Resmin Dili İkonografiden Göstergebilime.* İstanbul : Homer Yayınları.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. (2019, 11 9). 11 9, 2019 tarihinde https://sozluk.gov.tr/: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Talbot, D. (1972). *Film, An Antology.* California: Sixth Printing edition .

Tarihin en büyük felaketlerinden: 34 yıl sonra Bhopal Faciası. (2021, 2021 2021). www.cnnturk.com: https://www.cnnturk.com/dunya/34-yil-sonra-bhopal-faciasi?page=4 adresinden alındı

Tağ, Ş. (2003). Belgesel Sinema ve Türleri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Thompson, D. B.-K. (2012). *Film Sanatı.* İstanbul: Deki Yayınevi.

Todorov, T. (1993). *Genres in Discourse.* New York: Cambridge UP.

Tokatlı, A. (1973). *Ansiklopedik Felsefe Sözlüğü.* Ankara: Bilgi Yayınları.

Torun, H. (2019). BELGESEL SİNEMA DİLİ VE SAVAŞ. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 143-158.

Tourn, L. (2012). Epistemofolia, Amor Del Saber Y pasıon De La Ignorancia. 30-80.

Tudor, A. (1974). *Image and Influence: Studies in the Sociology of Film.* Londra: George Allen & Unwin.

Turim, M. (1989). *Flashbacks in Film: Memory and History.* Newyork: Routledge.

Tzvetan Todorov, B. F. (2005). *Sanatda Bireyin Doğuşu.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Ulaş, S. E. (2002). *Felsefe Sözlüğü.* Bilim Sanat Yayınları.

Ulutak, N. (1988). Belgesel Sinemanın Temel Özellikleri ve Tarih Felsefesi Açısından Belgesel Sinemada Gerçeklik . Eskişehir: Anadolu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uluyağcı, C. (2006). SİNEMADA ANLAMIN OLUŞMA SÜRECİNE BİR ÖRNEK: NERDESİN FİRUZE. *Selçuk İletişim Dergisi*, 222-233.

Vertov, D. (2005). Sinema-Göz. U. K.-Ş. Erdoğan içinde, *Görüntünün Darbesi Manifestolar* (N. Sönmez, Ş. Erdoğan, & A. Sivas, Çev.). İstanbul: Es Yayınları.

Weber, A. (2015). *Felsefe Tarihi.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Williams, L. (1993). Mirrors without Memories: Truth, History, and the New Documentary. *Film Quarterly*, 9-21.

Wollen, P. (2004). *Sinemada Göstergeler ve Anlam.* Metis Yayınları.

Wolper, D. L. (2007). Belgesel: Sadece Bilgilendirme, Eğlendir ve Bilgilendir. M. Tobias içinde, *Belgesel Film Yapım Sanatı* (s. 335-338). İstanbul: Kolaj Kitaplığı.

Wolverton, M. (1983). *How to Make Documaentaries for Video, Radio, Film.* Texas: Gulf Publishing Company.

Yücel, T. (1979). *Anlatı Yerlemleri: Kişi, Süre, Uzam.* İstanbul: Ada Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bİlimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* . Ankara : Şeçkin.

Zeren, V. O. (2019). Çağdaş Sanatta Gerçeklik Temsili Sorunsalı ve Metadram. *Journal of Arts*, 77-94.

UYGULAMAYA YÖNELİK
BAĞIMSIZ DENETİM
ÇALIŞMA KAĞITLARIYLA HAZIRLANMIŞ

DOÇ. DR. GÜLER FERHAN ÜNAL UYAR
SMMM CANER TIĞCI

EĞİTİM
yayınevi

UYGULAMAYA YÖNELİK BAĞIMSIZ DENETİM ÇALIŞMA KAĞITLARIYLA HAZIRLANMIŞ

Doç. Dr. Güler Ferhan Ünal Uyar, SMMM Caner Tığcı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Ayşe Yalçınkaya

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-22-9
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

UYGULAMAYA YÖNELİK BAĞIMSIZ DENETİM ÇALIŞMA KAĞITLARIYLA HAZIRLANMIŞ
Doç. Dr. Güler Ferhan Ünal Uyar, SMMM Caner Tığcı
783 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-22-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), Statement on Auditing Standards (SAS) 1: Generally Accepted Auditing Standards.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), Statement on Auditing Standards (SAS) 56: Analytical Procedures.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA), Statement on Auditing Standards (SAS) 115: Communicating Internal Control Related Matters Identified in an Audit.

AKDOĞAN, N. ve MULUK, F. Z. (2019). "Bağımsız Denetim Standartları Kapsamında Grup Şirketlerinin Önemlilik Düzeylerinin Belirlenmesi, Kullanılan Yöntemlerin İncelenmesi ve Bayesian Modeli Uygulamasının Değerlendirilmesi", Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 21 (3), 704-732.

Bağımsız Denetim Yönetmeliği, Resmi Gazete Tarihi: 26.12.2012, Resmi Gazete Sayısı: 28509.

BAKAN, S. ve DURSUN, A. (2020). "Bilgisayar Destekli Denetim Tekniklerinin Denetim Riskine Etkileri: İstanbul'da Faaliyet Gösteren Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Bir Uygulama", Muhasebe ve Denetime Bakış, 61.

Bozkurt, N. (2006). Muhasebe Denetimi, Alfa Yayınları, 4. Basım, İstanbul.

Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), Internal Control — Integrated Framework Executive Summary, 3.

Deha Eğitim Kurumları (2023). KGK Bağımsız Denetçilik Sınavı-DENETİM, Deha Yayınları.

DELİKANLI, İ.U. (2011). "Finansal Düzenlemelerin İlke Bazlı Ya Da Kural Bazlı Olmasının Finansal Raporların Denetim Sürecine Etkisi", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 66 (2).

DEMİR, B. ve TUNCEZ, H. A. (ED.). (2008). Muhasebe Denetimi, Lisans Yayıncılık, 1. Baskı, İstanbul.

DÖNMEZ, A. ve ERSOY, A. (2011). "Bağımsız Denetim Sürecinde Analitik İnceleme Prosedürleri: Türkiye'de SPK'dan Yetki Almış Denetim Firmaları Üzerine Bir Araştırma", Bilig Dergisi, (56).

ERDOĞAN, M. (2006). Denetim Kavramsal ve Teknolojik Yapı, Maliye ve Hukuk Yayınları, Ankara.

ERDOĞAN, S. (2015). Bağımsız Denetim Mesleğinin Doğal Sınırlamaları, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (5), 1-12.

GÖNEN, S. (2016). "Bağımsız Denetimde Çalışma Kâğıtlarının 230 No'lu Türkiye Denetim Standardı Açısından İncelenmesi", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 5 (7), 1792-1808.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 200- Bağımsız Denetçinin Genel Amaçları ve Bağımsız Denetimin Bağımsız Denetim Standartlarına Uygun Olarak Yürütülmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 210- Bağımsız Denetim Sözleşmesinin Şartları Üzerinde Anlaşmaya Varılması Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 220- Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Kontrol Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 265- İç Kontrol Eksikliklerinin Üst Yönetimden Sorumlu Olanlara ve Yönetime Bildirilmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 520- Analitik Prosedürler Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 530- Bağımsız Denetimde Örnekleme Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 580-Yazılı Beyanlar Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 700- Finansal Tablolara İlişkin Görüş Oluşturma ve Raporlama Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 701- Kilit Denetim Konularının Bağımsız Denetçi Raporunda Bildirilmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, BDS 705- Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Kalite Kontrol Standardı 1: Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler İçin Kalite Kontrol.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), Türkiye Denetim Standartlarına İlişkin Genel Bilgi Notu.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 1- Finansal Tabloların Sunuluşu Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 2-Stoklar Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 16- Maddi Duran Varlıklar Standardı.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TMS 38-Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, TFRS 9- Finansal Araçlar Standardı.

Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Bağımsız Denetçi Mühür Tebliği.

KARDEŞ SELİMOĞLU, S., ÖZBİRECİKLİ, M., UZAY, Ş. ve UYAR, S. (2015). Türkiye Denetim Standartlarıyla Uyumlaştırılmış Bağımsız Denetim, TÜRMOB Yayınları, Yayın No: 479, 1. Baskı, Ankara.

Kısakürek, M. ve Demir, M. (2006). "Nakit Akım Tablosunun Hazırlanmasında Direkt-Endirekt Yöntem Tartışması", Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD), 30, 201-209.

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT), Resmi Gazete Tarihi: 26 Aralık 1992, Sayı: 21442.

SAĞLAM, N., UYAR, S. ve YOLCU, M. (2020). Bağımsız Denetim Uygulama Rehberi, MuhasebeTr Yayınları, Ankara.

SAĞLAR, J. ve AKÇALI, G. (2018). "Analitik İnceleme Prosedürlerinin Bağımsız Denetim Sürecine Etkisi", Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2 (1).

USUL, H. (2013). Türkiye Finansal Raporlama Standartları Uygulamalı Bağımsız Denetim, Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.

DİJİTAL EĞİTİM II

Editör
Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL EĞİTİM II

Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6251-14-4
1. Baskı, Temmuz 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL EĞİTİM II
Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal
VI+228 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6251-14-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akbaş, C. (2018). *Öğretmenlerin yenilenmiş öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri çerçevesinde algılanan yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akman, A. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin değişime direnç nedenlerinin incelenmesi.* Yüksek lisans tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ardiny, H., Khanmirza, E. (2018). The role of AR and VR technologies in education developments: opportunities and challenges. In *2018 6th rsi international conference on robotics and mechatronics (icrom)* (pp. 482-487). IEEE.

Aşık, F., Yıldız, A., Kılınç, S., Aytekin, N., Adalı, R., Kurnaz, K. (2023). Yapay Zekânın Eğitime Etkileri. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, *10*(98), 2100–2107. https://doi.org/10.5281/zenodo.8307107

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G., Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 35-63.

Çapar, D. (2024). Eğitimde dijital dönüşüm. Karataş, S. (Ed.), *Eğitim bilimleri alanında uluslararası araştırmalar XXIII*, 35 (1.baskı, s.35-53). Eğitim Yayınevi.

Çetinkaya, L., Keser, H. (2014). Öğretmen ve öğrencilerin tablet bilgisayar kullanımında yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, *4*(1), 13-34.

Dancsa, D., Štempeľová, I., Takáč, O., Annuš, N. (2023). Digital tools in education. *Journal of Advanced Natural Sciences and Engineering Researches*, *7*(4), 289-294.

Erdem, A. R. (2011). Eğitim fakültelerinde uygulanan öğretmen yetiştirme programlarının felsefesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (9), 89-97.

Gelibolu, M. F. (2013). Eğitsel dijital oyunların teknolojisi, türleri, sınıflandırılması, derecelendirilmesi ve eğitimde kullanılabilme potansiyeli. Ocak, M. A. (Ed.), *Eğitsel dijital oyunlar kuram, tasarım ve uygulama* (1.baskı, s.70-104). Pegem Akademi.

Genova, M. M. (2019). 21st century language classroom with digital tools and resources. *Industry 4.0*, *4*(3), 142-145.

MEB (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri*. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

MEB (2013). Millî eğitim bakanlığı ortaöğretim kurumları yönetmeliği. *Resmî Gazete tarih 07.09.2013 Sayı: 28758*

Kandemir, A., Sezgin Nartgün, Ş. (2022). Öğretmenlerin uzaktan eğitim yorgunluğu. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(27), 424-449. https://doi.org/10.38155/ksbd.1074213

Kasim, N. N. M., Khalid, F. (2016). Choosing the right learning management system (LMS) for the higher education institution context: A systematic review. *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, *11*(6).

Kaymaz, A. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde değişen iş yükü ve etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi, I*(I), 71-85.

Kocaman Karoğlu, A., Bal, K., Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm. *Üniversite araştırmaları dergisi*, *3*(3), 147-158.

Koehler M. J., Mishra, P. (2008). *Handbook of technological pedagogical content knowledge (TPCK) for educators.* Routledge.

Kuzgun, H., Özdinç, F. (2017). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(-ERTE Özel Sayısı), 83-102. https://doi.org/10.12780/usaksosbil.373856

Metin, E. (2018). Eğitimde teknoloji kullanımında öğretmen eğitimi: bir durum çalışması. *Journal of STEAM Education, 1*(1), 79-103.

Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: Olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741-1759.

Ribble, M. (2015). *Digital citizenship in schools: Nine elements all students should know (third edition)*. International Society for technology in Education.

Robinson, J., Dusenberry, L., Hutter, L., Lawrence, H., Frazee, A., & Burnett, R. E. (2019). State of the field: Teaching with digital tools in the writing and communication classroom. *Computers and Composition*, *54*, 102511.

Schmidt, D. A., Baran, E., Thompson, A. D., Mishra, P., Koehler, M. J., & Shin, T. S. (2009). Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK): The Development and Validation of an Assessment Instrument for Preservice Teachers. *Journal of Research on Technology in Education, 42(2)*, 123–149. https://doi.org/10.1080/15391523.2009.10782544

Taşkıran, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 96-109.

Toker, T., Akgün, E., Cömert, Z., Edip, S. (2021). Eğitimciler için dijital yeterlilik ölçeği: uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Milli Eğitim Dergisi, 50*(230), 301-328. https://doi.org/10.37669/milliegitim.801607

Yavuz, Ö. Ç., Taş, K., & Çağlar, B. (2023). Türkiye'de yönetim bilişim sistemleri disiplinine genel bakış. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(25), 73-94.

KAYNAKÇA

Barber, M., & Mourshed, M. (2007). *How the world's best-performing schools come out on top*. London: McKinsey & Company.

http://www.smhc-cpre.org/wpcontent/uploads/2008/07/how-the-worlds-best-performing-school-systems-come-outon-top-sept-072.pdf

Çelebi, E. (2024). Teachers' and parents' views on the psychosocial effects of children's technology addiction. *Current Perspectives in Social Sciences, 7*(1), 53-60. doi:10.5152/JSSI.2023.227520859

Dinç, M. (2017). Dijital dönüşüm ve toplumsal etkileri. *Dijital Dönüşüm ve Toplumsal Etkileri Konferansı*, İstanbul Aydın Üniversitesi..

Ercan, F. Z. (2021). Teknoloji bağımlılığı. A. Soykan (Ed.), *Davranışsal boyutlarıyla sağlık.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Harvey, A. (2016). What technology addiction means for educators. LinkedIn. https://www.linkedin.com/pulse/what-technology-addiction-means-educators-alanna-harvey/

He, S., & Chen, I.-H. (2024). Internet addiction among teachers: A systematic review. *Environment and Social Psychology, 9*(6). https://doi.org/10.54517/esp.v9i6.2513

Karafil, B. ve Uyar, A. (2023). Exploring the relationship between digital addiction and online learning readiness levels of university students. *Journal of Educational Technology & Online Learning, 6*(3), 647-664.

Kesici, A., & Tunç, N. F. (2018). The Development of the Digital Addiction Scale for the University Students: Reliability and Validity Study. Universal Journal of Educational Research, 6(1), 91–98.

Raj, S. (2021). Role of schools in management of "tech addiction" in children and adolescents during the pandemic. *Indian Journal of Social Psychiatry 37*(3), 257-259. doi: 10.4103/ijsp.ijsp_235_21

Yaman, M. S. (2021). Technology addiction in physical education and sports teacher candidates. *Turkish Online Journal of Educational Technology - TOJET, 20*(3), 85-91.

KAYNAKÇA

Akçin, İ. (2023). Sınıf Öğretmenlerinin Kodlama ve Robotik Algılarının Metafor Analizi Yöntemi ile Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alaylı, A. (2021). STEM (FeTeMM) Yaklaşımında Robotik Uygulamaların (Arduino) Kullanımına Yönelik Fen Öğretmen Eğitimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Edirne: Trakya Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü

Aslan, D., Dağaynası, S., & Ceylan, M. (2024). Technology and geometry: Fostering young children's geometrical concepts through a research-based robotic coding program. *Education and Information Technologies*, 1-23. https://doi.org/10.1007/s10639-024-12747-3

Atila, G., Şahin, D. & Salar, R. (2023). Ortaokul öğrencilerinin temel düzey robotik kodlama eğitimi hakkında görüşleri. (*Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi UEAD), 7*(2), 124-143. https://doi.org/10.32960/uead.1264523

Aybek, E.C. (2019). Verilerin analizi ve değerlendirilmesi. K.Yılmaz ve R.S.Arık. *Eğitimde araştırma yöntemleri* içinde (161-183). Ankara:PEGEM Akademi Yayıncılık

Bozkurt-Polat, E. & Ulutaş, İ. (2023). Okul öncesi öğretmen adaylarının robotik kodlamaya ilişkin görüşleri. *TEBD, 21*(1): 22-48. https://doi.org/10.37217/tebd.1132740

Canbeldek, M., (2020). *Erken çocukluk eğitiminde üreten çocuklar kodlama ve robotik eğitim programının etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi,.

Carlisle, R. (2013). *FIRST Robotics: Turning Inspiration into Innovation*. Springer Science & Business Media.

Chalmers, C. (2018). Robotics and computational thinking in primary school. *International Journal of Child-Computer Interaction,* 17: 93-100. https://doi.org/10.1016/j.ijcci.2018.06.005

Çakır, R., Korkmaz, Ö., İdil, Ö., & Uğur Erdoğmuş, F. (2021). The effect of robotic coding education on preschoolers' problem solving and creative thinking skills. *Thinking Skills and Creativity,* 40, 100812. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2021.100812

Çevik, M., & Çelik, S. (2020). The effects of robotics training on children's spatial ability and attitude towards STEM. *Education and Information Technologies, 25*(1), 4481-4496. https://doi.org/10.1007/s12369-020-00646-9

Dogan, A., & Uluay, G. (2021). Pre-Service Science Teachers' Experiences with Robotic Intervention Process. *International Journal of Curriculum and Instruction, 13*(3), 2000-2025. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1312228.pdf

Eskici, G. Y., Mercan, S., & Hakverdi, F. (2020). Robotik kodlama eğitiminden yansımalar: zihinsel imajlar. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 30-64. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1135271

Fegely, A., & Tang, H. (2022). Learning programming through robots: The effects of educational robotics on pre-service teachers' programming comprehension and motivation. *Educational Technology Research and Development, 70*(6): 2211-2234. https://doi.org/10.1007/s11423-022-10174-0

Gezgin, D. M., Azaz, E., & Atabay, E. (2022). Ortaokul öğrencilerinin robotik ve kodlama eğitimi başarılarına iş birlikli öğrenme tututmu, problem çözme becerisi algısı ve kişilik tiplerinin etkisi: Bir nedensel karşılaştırma araştırması. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education, 11*(2), 28-42. https://doi.org/10.51960/jitte.1165083

Gökçe, H., Gökçe, Z., Bektas, O., Saylan Kırmızıgül, A. (2024). Robotic Coding Perceptions of Middle School Students. *Journal of Education and Future,* (25), 31-44. https://doi.org/10.30786/jef.1274671

Güleryüz, H. (2022). Robotic Coding Attitudes and Opinions of Pre-service Teachers about Robotic Coding Applications with Tinkercad. *Acta Scientific Computer Science, 4*(12),114-120. https://www.actascientific.com/ASCS/pdf/ASCS-04-0367.pdf

Haymana, İ., & Özalp, D. (2020). Robotik ve kodlama eğitiminin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin yaratıcı düşünme becerilerine etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6*(2), 247-274. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1384157

Kanmaz, T. (2023). Robotik Kodlama Destekli Eğitim Programının 60-72 aylık Çocukların Problem Çözme Becerilerine ve Akran İlişkilerine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaya, A.B. (2023). Oyunlaştırılmış Çevrimiçi Kodlama, Robotik ve Üç Boyutlu Tasarım Eğitimi Üzerine Bir Eylem Araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kazakoff, E. R., Sullivan, A., & Bers, M. U. (2018). The effect of a classroom-based intensive robotics and coding workshop on sequencing ability in early childhood. *Early Childhood Education Journal, 46*(5), 509-517.

Kılıçkıran, H., Korkmaz, Ö., & Çakır, R. (2020). Robotik Kodlama Eğitiminin Üstün Yetenekli Öğrencilere Katkısı. *Turkish Journal of Primary Education, 5*(1), 1-15. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1159839

Liu, X., Gu, J., & Zhao, L. (2023). Promoting primary school students' creativity via reverse engineering pedagogy in robotics education. *Thinking Skills and Creativity,* 49, 101339. https://doi.org/10.1016/j.tsc.2023.101339

Misirli, A., & Komis, V. (2023). Computational thinking in early childhood education: The impact of programming a tangible robot on developing debugging knowledge. *Early Childhood Research Quarterly*, 65, 139-158. https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2023.05.014

OECD, 2008(2024, 16 Nisan). 21st Century Skills: How can you prepare students for the new Global Economy?. https://www.oecd.org/site/educeri21st/40756908.pdf

Ramazanoğlu, M. (2021). Robotik kodlama uygulamalarının ortaokul öğrencilerinin bilgisayara yönelik tutumlarına ve bilgi işlemsel düşünme becerisine yönelik öz yeterlilik algılarına etkisi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 25*(1), 163-174. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1101111

Resnick, M., Martin, F., Sargent, R., & Silverman, B. (1996). Programmable bricks: Toys to think with. *IBM Systems Journal, 35*(3.4), 443-452 https://doi.org/10.1147/sj.353.0443

Sayın, Z. ve Seferoğlu, S. S. (2016). Yeni bir 21. yüzyıl becerisi olarak kodlama eğitimi ve kodlamanın. Eğitim politikalarına etkisi. Akademik Bilişim Konferansı. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~Sadi/yayin/AB16_Sayin-Seferoglu_Kodlama.pdf

Soypak, B., & Eskici, M. (2023). Lise-ortaokul matematik, fen derslerinde robotik kodlama uygulamalarına yönelik araştırmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi, 6*(3), 214-229. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3216445

Stager, G. S. (2016). Seymour Papert (1928–2016). *Nature*, *537*(7620), 308-308. https://doi.org/10.1038/537308a

Şimşek, K. (2019). Fen Bilimleri Dersi Madde ve Isı Ünitesinde Robotik Kodlama Uygulamalarının 6. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Bilimsel Süreç Becerileri Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Turan, S., Aydoğdu, F. (2020). Kodlama ve robotik eğitimin okul öncesi çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Education and Information Technologies, 25,* 4353–4363.https://doi.org/10.1007/s10639-020-10178-4

Yayla Eskici, G., Mercan, S., & Hakverdi, F. (2020). Robotik Kodlama Eğitiminden Yansımalar: Zihinsel İmajlar. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 30-64. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1135271

Yurttaş, Ş. (2021). Grupla mühendislik tasarım temelli robotik uygulamalarının öğrencilerin günlük yaşama dayalı problem çözme becerileri ve motivasyonu üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludag Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Zurnacı, B., & Turan, Z. (2022). Türkiye'de okul öncesinde kodlama eğitimine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi, 5*(1), 258-286. https://doi.org/10.33400/kuje.1062803

KAYNAKÇA

Abdüsselam, Z. (2022). Fen öğretiminde artırılmış ve sanal gerçeklik teknolojilerinin ışık mikroskobu kullanımına etkisi. Doktora Tezi. Ankara:Hacettepe Üniversitesi.

Akkuş, İ. ve Özhan, U. (2017). Augmented reality applications in mathematics and geometry education. *Inonu University Journal of the Graduate School of Education,* 4(8), 21-23.

Anwar, M. S., Ullah, I., Ahmad, S., Choı, A., Ahmad, S., Wang, J. & Aurangzeb, K. (2024). Immersive Learning and AR/VR-Based Education. (Eds: A.A. Abd El-Latif, Y. Maleh, M. A. El-Affendi &S. Ahmad). *Cybersecurity management in education technologies risks and countermeasures for advancements in E-learning.* (pp:10-11). CRC Press.

Aslan R. ve Erdoğan S. (2017). 21. yüzyılda hekimlik eğitimi: sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, hologram. *Kocatepe Vet J*. 10(3), 204-212.

Aydan, F. (2024). Türkiye'deki fen eğitiminde artırılmış gerçeklik üzerine yapılan çalışmaların analizi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

Aydın, A. (2021). Sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik. (Editör: T.Talan). *Eğitimde dijitalleşme ve yeni yaklaşımlar* (içinden: 14-16) İstanbul: Efe Akademik Yayıncılık.

Bayram, S. (1999). Eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı,* 11, 49-54.

Bhanu Prasad, P., Padmaja, N., Satish Kumar, B. & Aravind, A. (2022). Industry 4.0: Augmented and Virtual Reality in Education. (Eds. P. Kaliraj& T. Devi). *Innovating with Augmented Reality Applications in Education and Industry* (pp:30-31-32-33,43). CRC Press is an imprint of Taylor & Francis Group, LLC

Billinghurst, M., Kato, H., & Poupyrev, I. (2001). *The MagicBook: a transitional AR inteface. Computers & Graphics,* 25(5), 745-753.

Billinghurst, M., & Henrysson, A. (2009). *Mobile architectural augmented reality*. (X. Wang, & M. Schnabel, Eds.) Mixed Reality In Architecture, Design And Construction, 3, 93-104.

Bingöl, B. (2018). Yeni bir yaşam biçimi: Artırılmış Gerçeklik (AG). *Etkileşim* (1), 44-55. https://doi.org/10.32739/etkilesim.2018.1.8.

Buztepe, S. ve Çapık, C. (2024). Sanal gerçeklik ve sağlık alanında kullanımının önemi. *YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 5(1), 115-124.

Carmigniani, J. & Furht, B. (2011). Augmented Reality: An Overview. (Eds: B. Furht). *Handbook of Augmented Reality* (pp:3). Springer New York Dordrecht Heidelberg London.

Cesur, M. (2024). Okul öncesi fen eğitiminde Güneş, Dünya ve Ay'ın fiziksel yapılarının öğretiminde artırılmış gerçeklik uygulamalarının katkısı. Yüksek Lisans Tezi. Kars: Kafkas Üniversitesi.

Chhabhaiya, N., Patle, B. & Bhojane, P. (2023). Virtual and augmented reality applications:A Broader Perspective Review. *Journal of Data Science and Intelligent Systems* 0(0), 1-13.

Çavaş, B., Huyugüzel Çavaş, P. ve Taşkın Can, B. (2004). Eğitimde sanal gerçeklik. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 3*(4), 110-116.

Çetinkaya, H.H. ve Akçay, M. (2013). Eğitim ortamlarında arttırılmış gerçeklik uygulamaları. Akademik Bilişim 2013 – *XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 23-25 Ocak 2013-Akdeniz Üniversitesi*, Antalya.

Çiloğlu, T., Yılmaz, Ö., Yılmaz, A ve Karaoğlan, F. (2021). Eğitimde artırılmış gerçeklik konulu makalelerin incelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi,* 3(2), 147-158.

Çokçalışkan, H. (2024). Artırılmış gerçeklik uygulamalı ders tasarımının öğrencilerin uzamsal yetenekleri üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Demirci, Ş. (2018). Sağlık hizmetlerinde sanal gerçeklik teknolojileri. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 6(1), 35-46.

Doğan, D., Erol, T. ve Mendi, A. F. (2021). Sağlık alanında karma gerçeklik. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi,* (29), 11-18.

Erbaş, Ç. ve Demirer, V. (2015). Eğitimde artırılmış gerçeklik uygulamaları: Google Glass Örneği. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education,* 3(2), 8-16.

Eren, B. (2024). *Reklam ve pazarlama uygulamalarında artırılmış gerçeklik teknolojisinin yeri*. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Ertel, R., Karakaş, O. ve Doğru, Y. B. (2017). Pokemon Go oyunu bağımlılığını destekleyen bileşenlerin kalitatif incelenmesi. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology,* 8(30), 271-289.

Göçer, A. ve Kurt, A. (2020). Betimleyici yazma becerisinin geliştirilmesinde artırılmış gerçeklik uygulaması Quiver'in Kullanılması. *International Journal of Field Education,* 6(2), 46-63.

Gökçearslan, A. (2016). Artırılmış gerçeklik uygulamaları ve grafik tasarım alanına yansımalar. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 11(21), 697-708.

İçten, T. ve Bal, G. (2017). Artırılmış gerçeklik üzerine son gelişmelerin ve uygulamaların incelenmesi. *Gazi University Journal of Science Part C: Design and Technology,* 5(2), 111-136.

Kaleci, D., Demirel, T.D ve Akkuş, İ. (2016). Örnek bir artırılmış gerçeklik uygulaması tasarımı. *February 2016-Akademik Bilişim Conference* 2016 DOI:10.13140/RG.2.1.2627.8165.

Kaufmann, H. (2004). *Geometry education with augmented reality*. (Ph.D. Thesis). Vienna: Vienna University of Technology.

Kaur, G. (2023). Supplementing the Markerless AR with machine learning: methods and approaches. (Eds: S. Badotra, S. Tanwar, A. Rana, N. Sindhwani ve R. Kannan). *Handbook of Augmented and Virtual Reality.* (pp.4-5, 11). Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston.

Kılıç, T. (2018). İç mekân tasarımında kullanılan mobil artırılmış gerçeklik uygulamalarına ilişkin bir inceleme. *Mimarlık ve Yaşam,* 3(2), 169-187. https://doi.org/10.26835/my.441483.

Kılıç Avan, Ş. (2024). Artırılmış gerçeklik temelli uygulamaların dinleme/izleme becerisi üzerine etkisi. Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koyun, A., Budak, H. ve Çankaya, İ.A. (2018). Artırılmış gerçekliğin sanal sınıf ortamlarında kullanılması noktasında öğrenci görüşleri. *Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi,* 11(2), 20-29.

Künüçen, H. H. ve Samur, S. (2021). Dijital çağın gerçeklikleri sanal, artırılmış, karma ve genişletilmiş gerçeklikler üzerine bir değerlendirme. *Yeni Medya, 2021*(11), 38-62.

Kütükcü, G.N. (2019). *Artırılmış gerçeklik uygulamasının müşteriler üzerindeki etkisi.* Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü.

Lee, K. (2012). Augmented reality in education and training. Techtrends, 56(2), 13–21. https://doi.org/10.1007/s11528-012-0559-3.

Lissa, M. & Bhuvaneswari,V. (2022). Augmented Reality. (Eds. P. Kaliraj& T. Devi). *Innovating with Augmented Reality Applications in Education and Industry* (pp:4, 13). CRC Press is an imprint of Taylor & Francis Group, LLC

Martín-Gutiérrez, J., Mora, C. E., Añorbe-Díaz, B. & González-Marrero, A. (2017). Virtual technologies trends in education. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education,* 13(2), 469-486.

Milgram, P. & Kishino, F. (1994). A taxonomy of mixed reality visual displays. *IEICE Transactions on Information Systems, 77*(12), 1-15

Özaltun, G. ve Kahraman, M. E. (2024). Artırılmış Gerçeklik (AG) Teknolojisinin Tasarım Eğitiminde Etkileşimli Öğrenmeye Katkısı. *Art-E Sanat Dergisi,* 16(32), 669-700. https://doi.org/10.21602/sduarte.1367153.

Özdemir, O., Erbaş, D., & Yücesoy-Özkan, Ş. (2019). Özel eğitimde sanal gerçeklik uygulamaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 20(2), 395-420.

Özeren, S ve Top, E. (2023). The effects of augmented reality applications on the academic achievement and motivation of secondary school students. *Malaysian Online Journal of Educational Technology,* 11(1), 25-40. http://dx.doi.org/10.52380/mojet.2023.11.1.425.

Palancı, A. ve Turan, Z. (2021). How does the use of the augmente reality technology in mathematics education affect learning processes?:*A systematic review. International Journal of Curriculum and Instructional Studies, 11*(1), 89-110.

Papanastasiou, G., Drigas, A., Skianis, C., Lytras, M., & Papanastasiou, E. (2019). Virtual and augmented reality effects on K-12, higher and tertiary education students' twenty-first century skills. *Virtual Reality,* 23(4), 425-436. https://doi.org/10.1007/s10055-018-0363-2.

Sancar, R. ve Atal, D. (2023). Eğitimde sanal gerçeklik teknolojisi: Türkiye'deki eğilimin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 24(2), 1253-1284.

Sing, A. (2023). Augmented Reality and its use in the field of civil engineering. (Eds: S. Badotra, S. Tanwar, A. Rana, N. Sindhwani ve R. Kannan). *Handbook of Augmented and Virtual Reality*. (pp.126). Walter de Gruyter GmbH, Berlin/Boston.

Singaravelu, G. (2022). Augmented Reality: A Boon for the Teaching and Learning Process. (Eds. P. Kaliraj& T. Devi). *Innovating with Augmented Reality Applications in Education and Industry* (pp:75-76, 80, 87-88). CRC Press is an imprint of Taylor & Francis Group, LLC

Sivakumar, R. (2014). Google Glass in education. *Conflux Journal of Education,* 2(2), 27-31. July 2014 27. Retrieved from: http://www.cjoe.naspublishers.com/.

Sözer, N. Ve Satıcı, B. (2022). Artırılmış gerçeklik teknolojisinin mimarlık sektörüne katkıları. *Journal of Technology and Applied Sciences* 4(2), 109-119.

Sünger, İ. Ve Çankaya, S. (2019). Augmented reality: historical development and area of usage. *Journal of Educational Technology and Online Learning,* 2(3), 118-133.

Şentürk, M. (2018). Mobil artırılmış gerçeklik uygulamalarının yedinci sınıf güneş sistemi ve ötesi ünitesinde kullanılmasının öğrencilerin akademik başarı, motivasyon, fene ve teknolojiye yönelik tutumlarına etkisinin Solomon dört gruplu modelle incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Şihman, S. (2024). Hayat Bilgisi dersinin artırılmış gerçeklik teknolojisi ve üretken öğrenme stratejisiyle zenginleştirilmesinin öğrenme çıktılarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum:Atatürk Üniversitesi.

Şimşek, B. (2023). Kültürel mirasın korunmasında ve tanıtımında artırılmış ve sanal gerçeklik kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli: Kırklareli Üniversitesi.

Tachi, S. (2013). From 3D to VR and further to Telexistence. *23rd International Conference on Artificial Reality and Telexistence (ICAT)*}, {https://api.semanticscholar.org/CorpusID:21376168}

Tanrıverdi, B. (2022). Artırılmış gerçeklik teknolojisi ile desteklenmiş kitap okumanın okul öncesi dönemdeki çocukların dil gelişimine etkisi (Durum Çalışması). Tezsiz Yüksek Lisans Projesi. Denizli:Pamukkale Üniversitesi.

Tartan, Ş. (2024). Ambalaj tasarımında artırılmış gerçeklik uygulamaları: Blıppar studio örneği. Yüksek Lisans Tezi. Konya:Selçuk Üniversitesi.

Taxén, G. & Naeve, A. (2001). CyberMath: a shared virtual environment for mathematics exploration. CID, Centre for User Oriented IT Design, NADA, Deptartment of Numerical Analysis and Computer Science, KTH (Royal Institute of Technology), Stockhom, Sweden

Tomi, A., & Rambli, D. R. A. (2013). An interactive mobile augmented reality magical playbook: Learning number with the thirsty crow. *Procedia Computer Science,* 25, 123–130. https://doi.org/10.1016/j.procs.2013.11.015.

Uysal, F. ve D. Özdemir, D. (2024). İlkokul 3. sınıf öğrencilerine yönelik artırılmış gerçeklik teknolojisi ile ingilizce eğitimi için mobil oyun uygulaması. *Journal of Estudam Information,* 5 (1), 12-18, 2024, Doi: 10.53608/Estudambilisim.1307619.

Zari, G., Condino, S., Cutolo, F.&Ferrari, V. (2023). Magic Leap 1 versus Microsoft HoloLens 2 for the Visualization of 3D Content Obtained from Radiological Images. *Sensors 2023*, 23, 3040, 1-12. https://doi.org/ 10.3390/s23063040

Zeybek, O. (2017). Mobile applications encourage the use of open and green spaces: Sample of Pokemon Go. *Inonu University Journal of Arts and Design,* 7(15), 99-113.

Wibowo, F.C. (2023). Effects of Augmented Reality Integration (ARI) based Model Physics Independent Learning (MPIL) for facilitating 21st-Century Skills (21-CS). *Journal of Technology and Science Education,* 13(1), 178-192. https://doi.org/10.3926/jotse.1800.

Vertucci, R., D'Onofrio, S., Ricciardi, S. & De Nino, M. (2023). History of Augmented Reality. (Eds. Andrew Yeh Ching Nee& Soh Khim Ong). *Springer Handbook of Augmented Reality* (pp:40-43). Springer Nature Switzerland AG. https://doi.org/10.1007/978-3-030-67822-7.

Yuen, S. C.-Y., Yaoyuneyong, G., & Johnson, E. (2011). Augmented reality: An overview and five directions for AR in education. *Journal of Educational Technology Development and Exchange,* 4(1), 119–140. https://doi.org/10.18785/jetde.0401.10

KAYNAKÇA

Abdelrazek, S., El-Bakry, HM., Mastorakis, NE., Abd El-Razek, SM., Abd El- Wahed, WF., & Mastorakis, N. (2010). Collaborative virtual environment model for medical e-learning. In: *Proceedings of the 9th WSEAS International Conference on Applied Computer and Applied Computational Science*; April 11–13 2010; Hangzhaou, China. p. 191–195.

Ahmed, M., Sherwani, Y., Al-Jibury, O., Najim, M., Rabee, R., & Ashraf, M. (2015). Gamification in medical education. *Med Educ Online*. 20(1):19–21.

Belcher, A. R., Hall, B. M., Kelley, K., & Pressey, K. L. (2015). An analysis of faculty promotion of critical thinking and peer interaction within threaded discussions. *Online Learning Journal*, (4), 37–44. https://doi.org/10.24059/olj.v19i4.544.

Benshoff, JM. & Gibbons, MM. (2011). Bringing life to e-learning: Incorporating a synchronous approach to online teaching in counselor education. *Prof Couns*. 1(1):21–28.

Berry, S. (2019). Teaching to connect: community-building strategies for the virtual classroom. *Online Learn J.* 23(1):164–183.

Bower, M., Dalgarno, B., Kennedy, GE., Lee, MJW., & Kenney, J. (2015). Design and implementation factors in blended synchronous learning envi- ronments: outcomes from a cross-case analysis. *Comput Educ*. 86: 1–17.

Bowers, J., & Kumar, P. (2015). Students' perceptions of teaching and social presence: A comparative analysis of face-to-face and online learning environments. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies (IJWLTT)*, 10(1), 27–44.

Britt, RC., Hildreth, AN,, Acker, SN., Mouawad, NJ., Mammen, J., & Moalem, J. (2017). Speed mentoring: an innovative method to meet the needs of the young surgeon. *J Surg Educ*. 74(6):1007–1011.

Brown B, Schroeder M, Eaton SE. 2016. Designing synchronous online interactions and discussions. Paper published in proceedings of the IDEAS: Designing for Innovation; May 5–6, 2016; Calgary, Alberta, Canada. 51–60.

Chu, T. L. (A.). (2020). Applying positive psychology to foster student engagement and classroom community amid the COVID-19 pandemic and beyond. *Scholarship of Teaching and Learning in Psycholo*gy, 8(2), 154-163.

Clark, D. (2015, February 24). 14 activities that increase student engagement during reading instruction. *Reading Horizons*. https://www.readinghorizons.com/blog/14-classroom- activities-that-increase-student-engagement

Coates, H. (2007). A model of online and general campus-based student engagement. *Assess Eval High Educ*. 32(2):121–141.

Cox, J. (2014, October 22). Classroom games: How to use word splash. Teach Hub. https://www.teachhub.com/classroom- activities/2014/10/classroom-games-how-to-use-word-splash/

Davoudi, A. H. M., & Mahinpo, B. (2012). Kagan cooperative learning model: The bridge to foreign language learning in the third millennium. *Theory and Practice in Language Studie*s, 2(6), 1134–1140.

Do, J. (2018). *Understanding instructor's synchronous online course design activity* [dissertation]. Knoxville (TN): University of Tennessee.

Finkelstein, J. (2006). *Learning in real time: synchronous teaching and learning online (Vol. 5)*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons

Gao, L., Peranson, J., Nyhof-Young, J., Kapoor, E., & Rezmovitz, J. (2019). The role of "improv" in health professional learning: A scoping review. *Med Teach*. 41(5):561–568.

Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (1999). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education*, 2(2-3), 87−105.

Hampton, D. & Pearce, PF. (2016). Student engagement in online nursing courses. *Nurse Educ*. 41(6):294–298.

Hoffmann-Longtin, K., Rossing, JP., & Weinstein, E. (2018). Twelve tips for using applied improvisation in medical education. *Med Teach*. 40(4):351–356.

Kuo, CL., & Chuang, YH. 2018. Kahoot: applications and effects in education. *J Nurs*. 65(6):13–19.

Lekwa, AJ., Reddy, LA., & Shernoff, ES.(2019). Measuring teacher practices and student academic engagement: A convergent validity study. *Sch Psychol Q*. 34(1):109–118.

Luo, L., Cheng, X., Wang, S., Zhang, J., Zhu, W., Yang, J., & Liu P. (2017). Blended learning with Moodle in medical statistics: an assessment of know- ledge, attitudes and practices relating to e-learning. *BMC Med Educ*. 17(1):170.

Ma, Z., Wang, J., Wang, Q., Kong, L., Wu, Y., & Yang, H. (2017). Verifying causal relationships among the presences of the Community of Inquiry framework in the Chinese context. T*he International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 18(6).

McBrien, JL., Jones, P., & Cheng, R. 2009. Virtual spaces: Employing a syn- chronous online classroom to facilitate student engagement in online learning. *Int Rev Res Open Distance Learn*. 10(3):1–17.

Nagro, S. A., Fraser, D. W., & Hooks, S. D. (2018). Lesson planning with engagement in mind: Proactive classroom management strategies for curriculum instruction. *Intervention in School and Clinic*, 54(3), 131–140.

Nagro, S. A., Hooks, S. D., Fraser, D. W., & Cornelius, K. E. (2019). Whole-group response strategies to promote student engagement in inclusive classrooms. *Teaching Exceptional Children*, 48(5), 243–249.

Pacheco, E. (2020). Twelve Tips for online live classes. *Med Ed Publish*. 9(1):250.

Pelz, B., Horton, W., Upport, S., Horton, W., Jones, A., & Issroff, K. (2004). Three principles of effective online pedagogy. *JALN*. 8(3):33–46.

Pimmer, C., Brühlmann, F., Odetola, TD., Dipeolu, O., Grohbiel, U., &Ajuwon, AJ. (2018). Instant messaging and nursing students' clinical learning experience. *Nurse Educ Today*. 64:119–124.

Raes, A., Vanneste, P., Pieters, M., Windey, I., Van Den Noortgate, W.,& Depaepe, F. (2020). Learning and instruction in the hybrid virtual classroom: an investigation of students' engagement and the effect of quizzes. *Comput Educ*. 143:103682.

Sinatra, GM., Heddy, BC., & Lombardi, D. 2015. The challenges of defining and measuring student engagement. *Sci Educ Psychol*. 50(1):1–18.

Staake, J. (2021, January 22). Padlet for teachers: The best tips, tricks, and ideas for your classroom. *We Are Teachers.* https://www.weareteachers.com/padlet-for-teachers/

Terada, Y. (2019, March 14). The science of drawing and memory. *Edutopia*. https://www.edutopia.org/article/science-drawing- and-memory

Trowler, V. (2010). Student engagement literature review. *High Educ*. 11(1):1–15.

van Gaalen, AEJ., Brouwer, J., Schonrock-Adema, J., Bouwkamp-Timmer, T., Jaarsma, ADC., &Georgiadis, JR.. (2020). Gamification of health professions education: a systematic review. *Adv Health Sci Educ Theory Pract*. 26(2):683-711.

Wiederhold, BK.(2020). Connecting through technology during the cor- onavirus disease 2019 pandemic: avoiding "ZOOM FATIGUE". *Cyberpsychol Behav Soc Netw*. 23(7):437–438.

Wormald, BW., Schoeman, S., Somasunderam, A.,& Penn, M. (2009). Assessment drives learning: an unavoidable truth? *Anat Sci Educ*. 2(5):199–204.

KAYNAKÇA

Ahmad, M. (2019). Categorizing game design elements into educational game design fundamentals. In I. Deliyannis (Edt.), *Game design and intelligent interaction*. IntechOpen.

Akgün, E., Nuhoğlu, P., Tüzün, H., Kaya, G. ve Çınar, M. (2011). Bir eğitsel oyun tasarımı modelinin geliştirilmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 1*(1), 41-61.

Akıllı, G. K. and Çağıltay, K. (2006). An instructional design/development model for the creation of game-like learning environments: The FIDGE model. In M. Pivec (Edt.), *Affective and Emotional Aspects of Human-Computer Interaction: Game-Based and Innovative Learning*, (pp. 93-112). IOS Press.

Aksoy, N. C. (2013). Eğitsel dijital oyunlarda tasarım süreci. M. A. Ocak (Ed.), *Eğitsel oyunlar kuram, tasarım ve uygulama* içinde (ss.137-160). Pegem Akademi Yayıncılık.

Amato, E. A. (2007). *Vers une instrumentalisation communicationnelle des jeux vidéo: quelles formes de séduction idéologique ou publicitaire*.? Colloque international EUTIC 2007: "Enjeux et usages des TIC", 7-10 novembre 2007. http://www.omnsh.org/article.php3?id_article=134.

Amory, A. and Seagram, R. (2003). Educational game models: Conceptualization and evaluation. *South African Journal of Higher Education,17*(2), 206-217.

Amory, A. (2007). Game object model version II: a theoretical framework for educational game development. *Educational Technology Research and Development, 55,* 51-77.

Annetta, L. A. (2010). The "I's" have it: A framework for serious educational game design. *Review of General Psychology*, *14*(2), 105-113.

Ball, C., Huang, K.-T., Cotten, S. R. and Rikard, R. V. (2020). Gaming the SySTEM: The relationship between video games and the digital and STEM divides. *Games and Culture, 15*(5), 501–528. https://doi.org/10.1177/1555412018812513

Caserman, P., Hoffmann K., Müller, P, Schaub, M., Straßburg, K., Wiemeyer, J., Bruder. R. and Göbel, S. (2020). Quality criteria for serious games: serious part, game part, and balance. *JMIR Serious Games, 8(*3), Article e19037.

Clark, D. B., Tanner-Smith, E. E. and Killingsworth, S. S. (2016). Digital games, design, and learning: A systematic review and meta-analysis. *Review of Educational Research, 86*(1), 79–122. https://doi.org/10.3102/0034654315582065

De Moraes Sarmento Rego, I. (2015). Mobile language learning: How gamificationimproves the experience. In Y. Zang (Edt.), *Handbook of Mobile Teaching and Learning*, (pp. 705–720). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-642-54146-9_76

De Lope, R. P., Medina-Medina, N., Soldado, R. M., García, A. M. ve Gutiérrez-Vela, F. L. (2017, September). Designing educational games: Key elements and methodological approach. In *2017 9th International Conference on Virtual Worlds and Games for Serious Applications (VS-Games)* (pp. 63-70). IEEE.

Dondlinger, M. J. (2007). Educational video game design: A review of the literature. *Journal of Applied Educational Technology. 4*(1), 21-31.

Emel'yanenko, V. D., Vetoshko, A. N., Malinnikov, S. G., Malashenko, I. V. ve Vetoshko, L. I. (2016). Man's values and ideologies as a basis of gamification. *International Journal ofEnvironmental and Science Education, 11*(18), 12576–12592.

Garris, R., Ahlers, R. and Driskell, J. E. (2002). Games, motivation, and learning: A research and practice model. *Simulation & Gaming, 33*(5), 441-467.

Hwang, G.J., Sung, H.Y., Hung, C.M., Huang, I., Tsai, C.C. (2012). Development of a personalized educational computer game based on learners' learning styles. *Educ. Technol. Res. Develop, 60*(4),623-638.

Hwang, G.J., Yang, L.H. and Wang, S.Y. (2013). A concept map-embedded educational computer game for improving learners' learning performance in natural science courses. *Comput. Educ. 69*(1),121-130.

Ishak, S. A., Din, R. and Hasran, U. A. (2021). Defining digital game-based learning for science, technology, engineering, and mathematics: A new perspective on design and developmental research. *Journal of Medical Internet Research, 23*(2), e20537. https://doi.org/10.2196/20537

Keller, D. (2008). Tune-up for trainers: Help employees stay on top of their game. *Medical Laboratory Observer*, *40*(6), 40–43. Retrieved from https://search-proquest-com.contentproxy.phoenix.edu/docview/223358075?accountid=35812

Kiili, K. (2005). Digital game-based learning: Towards an experiential gaming model. *Internet and Higher Education, 8,* 18-20.

Korkusuz, M. E. ve Karamete, A. (2013). Educational game development models. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7*(2), 78-109.

Lameras, P., Arnab, S., Dunwell, I., Stewart, C., Clarke, S. and Petridis, P. (2017). Essential features of serious games design in higher education: Linking learning attributes to game mechanics. *British Journal of Educational Technology, 48*(4), 972–994. https://doi.org/10.1111/bjet.12467

Maheu-Cadotte, M.-A., Cossette, S., Dube, V., Fontaine, G., Mailhot, T., Lavoie, P., Cournoyer, A., Balli, F. and Mathieu-Dupuis, G. (2018). Effectiveness of serious games and impact of design elements on engagement and educational outcomes in healthcare professionals and students: A systematic review and meta analysis protocol. *British Medical Journal Open, 8*(3), e019871. https://doi.org/10.1136/bmjopen-2017-019871

Malliarakis, C., Satratzemi, M. and Xinogalos, S. (2014). Designing educational games for computer programming: A holistic framework. *Electronic Journal of e-Learning*, *12*(3), 281-298.

Manesis, D. (2020). Digital games in primary education. In I. Deliyannis (Edt.), *Game design and intelligent interaction*. IntechOpen.

Mayer, R. E. (2015). On the need for research evidence to guide the design of computer games for learning. *Educational Psychologist, 50*(4), 349–353. https://doi.org/10.1080/00461520.2015.1133307

Montenegro Rueda, M., & Cerero, J. F. (2021). Use of digital game in inclusive education: a systematic review. In C. B. Videla, C. B. Bravo, E. L. Meneses and A. L. de la Rosa (Edt.), *Teaching in social sciences: learning centred in the student with ICTS.-(Collection Innovation in Social Sciences)* (pp. 113-123). Dykinson, S.L. https://doi.org/10.2307/j.ctv20hcv1n

Mouaheb, H., Fahli, A., Moussetad, M. and Eljamali, S. (2012). The serious game: what educational benefits?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *46*, 5502-5508.

Nkonyane, V. A. and Van Wyk, M. M. (2015). Post graduate certificate of education student teachers' views of economics games as an interactive classroom technique. *International Journal of Educational Sciences, 8(*2), 427–434.

Özkan, Z. ve Samur, Y. (2017). Oyunlaştırma yönteminin öğrencilerin motivasyonları üzerine etkisi. *Ege Eğitim Dergisi, 18*(2), 857-886. https://doi.org/10.12984/egeefd.314801

Poulsen M. (2011). Learning by producing. In: M. Poulsen and E. Kober (Edt.) *The gameit handbook: A framework of game-based learning pedagogy* (pp. 87-103). Oslo, Norway: Play Consulting.

Prensky, M. (2001). *Fun, play and games: What makes games engaging. In Digital Game-Based Learning*. New York: McGraw-Hill.

Prensky, M. (2003). Digital game-based learning. *Computers in Entertainment, 1*(1), 21–21. https://doi.org/10.1145/950566.950596

Ragni, B., Toto, G. A., di Furia, M., Lavanga, A. and Limone, P. (2023, May). The use of Digital Game-Based Learning (DGBL) in teachers' training: a scoping review. *Frontiers in Education, 8*, Article 1092022.

Ribeiro, L. O. M., Timm, M. I. and Zaro, M. A. (2006). Modificações em jogos digitais e seu uso potencial como tecnologia educacional para o ensino de engenharia. *Revista Novas Tecnologias na Educação*, *4*(1). 1-11.

Shi, Y. R. and Shih, J. L. (2015). Game factors and game-based learning design model. *International Journal of Computer Games Technology, 2015*(1), Article 549684. DOI: 10.1155/2015/549684

Shute, V. J. and Ke, F. (2012). Games, learning, and assessment. In D. Ifenthaler, D. Eseryel & X. Ge (Edt.), *Assessment in game-based learning: Foundations, innovations, and perspectives* (pp. 43-58). New York: Springer.

Song, M. and Zhang, S. (2008). EFM: A model for educational game design. In Z. Pan, X. Zhang, A. El Rhalibi, W. Woo, and Y. Li, (eds) *Technologies for E-Learning and Digital Entertainment. Edutainment* 2008. Lecture Notes in Computer Science, 5093. Springer, Berlin, Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-540-69736-7_54

Tobias, S., Fletcher, J. D., Dai, D. Y. and Wind, A. P. (2011). Review of research on computer games. In S. Tobias & J. D. Fletcher (Eds.), *Computer games and instruction* (pp. 127–221). IAP Information Age Publishing.

Trybus, J. (2014). *Game-based learning: What it is, why it works, and where it's going.* Retrieved from www.simcoachgames.com/pdfs/WP-Trybus-Game-based-learning.pdf

Valentová, M. and Brečka, P. (2023). Assessment of digital games in technology education. *International Journal of Engineering Pedagogy, 13*(2). 36–63. https://doi.org/10.3991/ijep.v13i2.35971

Wang, Y. H. (2020). Exploring the effects of designing a role-playing game with single and peer mode for campus learning. *Educational Technology Research and Development, 68*(3), 1275–1299. https://doi.org/10.1007/s11423-019-09726-8

Uluyol, Ç. (2013). Eğitsel dijital oyunların değerlendirilmesi. M. A. Ocak (Ed.), *Eğitsel oyunlar kuram, tasarım ve uygulama* içinde (ss.273-287). Pegem Akademi Yayıncılık.

Yusof, N. and Rias, R. M. (2006). Serious games in psychotherapy: a comparative analysis of game design models. *ARPN Journal of Engineering and Applied Sciences, 10*(3), 1288-1294.

Zin, N. A. M., Jaafar, A. and Yue, W. S. (2009). Digital game-based learning (DGBL) model and development methodology for teaching history. *WSEAS Transactions on Computers, 8*(2), 322-

KAYNAKÇA

Aditya, D. K., Kusmayanti, I. N., Hendryanti, R., & Alam, P. F. (2021). Digital board game design for an English vocabulary learning tool while learning from home. *Dynamics of Industrial Revolution 4.0: Digital Technology Transformation and Cultural Evolution*, 167-171.

Akib, E., & Ma'ruf, A. (2018). The use of spotify application to improve students ability in listening through english song: A Pre-Experimental Research. *Journal of Computer Interaction in Education*, *1*(2), 120-131.

Alabbad, A. M., & Huwamel, H. S. B. (2020). The effect of using Padlet as a vocabulary knowledge enhancement application on Saudi EFL female learners, and their attitudes toward its value in learning. Arab World English Journal, 6, 356–377. https://doi.org/10.24093/awej/call6.24

Al-shaboul, I. A., Kalsoom, T., Alshraah, S. M., & Khasawneh, M. A. S. (2023). Students' Perceptions on the Effects of Blogging Sites in Enhancing their Motivation for Foreign Languages Writing and Reading Proficiency. *Migration Letters*, *20*(S12), 157-168.

Alyaz, Y., & Demiryay, N. (2023). Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretiminde Sanal Gerçeklik Uygulamaları. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, *11*(1), 107-127.

Arslan, M., & Adem, E. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde görsel ve işitsel araçların etkin kullanımı. *Dil dergisi*, (147), 63-86.

Aryana, S., & Apsari, Y. (2018). Analysing Teacherâ€™ s Difficulties In Teaching Listening. *Eltin Journal: Journal of English Language Teaching in Indonesia*, *6*(2), 100-106.

Ayedoun, E., Hayashi, Y., & Seta, K. (2020). Toward personalized scaffolding and fading of motivational support in L2 learner-dialogue agent interactions: An exploratory study. *IEEE Transactions on Learning Technologies*, *13*(3), 604–616. https://doi.org/10.1109/TLT.2020.2989776

Azzahra, S. S. (2022). The influence of using Elllo application toward students' listening skill at the second semester of eleventh-grade of man 1 bandar lampung in academic year 2021/2022 (Doctoral dissertation, UIN RADEN INTAN LAMPUNG).

Bakar, N. A., & Nosratirad, E. (2013). Sustaining vocabulary acquisition through computer game: A case study. *Asian Social Science*, *9*(5), 235.

Balaman, S. (2018). Digital storytelling: A multimodal narrative writing genre. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *14*(3), 202-212.

Banditvilai, C. (2020). Developing Students' Vocabulary and Reading Comprehension Through Reading English Newspapers. *language learning*, *1*(1).

Barrot, J. S. (2023). ChatGPT as a language learning tool: An emerging technology report. *Technology, Knowledge and Learning*, 1-6.

Blyth, Carl (2017): Immersive technologies and language learning. *Foreign Language Annals*, 51, 225-232.

Bumgarner, B. L. (2012). *Digital storytelling in writing: A case study of student teacher attitudes toward teaching with technology*. University of Missouri-Columbia.

Castillo, M., & Vásconez, S. (2020). Reinforcing Reading and Listening Skills Through Augmented Reality in Undergraduate Basic Users of English [Oral Presentation]. In *Second International Virtual TESOL Conference*.

Chen, C., & Yuan, Y. (2023). Effectiveness of virtual reality on Chinese as a second language vocabulary learning: Perceptions from international students. *Computer Assisted Language Learning*, 1-29.

Chen, H. H. J., Yang, C. T. Y., & Lai, K. K. W. (2023). Investigating college EFL learners' perceptions toward the use of Google Assistant for foreign language learning. *Interactive Learning Environments*, *31*(3), 1335-1350. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1833043

Chen, H. H. J., Yang, C. T. Y., & Lai, K. K. W. (2023). Investigating college EFL learners' perceptions toward the use of Google Assistant for foreign language learning. *Interactive Learning Environments*, *31*(3), 1335-1350.

Chen, H. L., Vicki Widarso, G., & Sutrisno, H. (2020). A chatbot for learning Chinese: Learning achievement and technology acceptance. *Journal of Educational Computing Research*, *58*(6), 1161–1189. https://doi.org/10.1177/0735633120929622

Chen, R., & Zhao, H. (2024). ChatGPT in Creative Writing Courses in Chinese Universities: Application and Research. In *2024 12th International Conference on Information and Education Technology (ICIET)* (pp. 243-247). IEEE.

Chien, Y. C., Wu, T. T., Lai, C. H., & Huang, Y. M. (2022). Investigation of the influence of artificial intelligence markup language-based LINE ChatBot in contextual English learning. *Frontiers in Psychology*, *13*, 785752.

Çakır, İ. (2018). Is listening instruction neglected intentionaly or incidentaly in foreign language teaching contexts?. *Journal of Language and Linguistic Studies*, *14*(2), 154-172.

Damavandi, Z. M., Hassaskhah, J., & Zafarghandi, A. M. (2018). The Effects of Computer Assisted Mediating Prompts on EFL Learners' Writing Ability. *International Journal of Education and Literacy Studies*, *6*(1), 64-71.

Datko, J. (2014). Teaching listening using multimedia. *EAN 9788055807300*, *26*.

Demirci, N., & Altinay, Y. B. (2021). The effects of creative writing activities made with Web 2.0 tools on the writing attitude and creative writing skills of grade 4 students. *International Journal of Scientific and Technological Research*, *7*(4), 7-19.

Di Bona, E. (2017). Listening to the Space of Music. *Rivista di estetica*, (66), 93-105.

Dizon, G. (2020). Evaluating intelligent personal assistants for L2 listening and speaking development. *Language Learning & Technology, 24*(1), 16–26. http:// hdl. handle. net/ 10125/ 44705

Ebadi, S., & Ashrafabadi, F. (2022). An exploration into the impact of augmented reality on EFL learners' Reading comprehension. *Education and Information Technologies*, *27*(7), 9745-9765.

Ebadi, S., Gholami, M., & Vakili, S. (2023). Investigating the effects of using Grammarly in EFL writing: the case of articles. *Computers in the Schools*, *40*(1), 85-105.

Erarslan, A., & Asmalı, M. (2021). Video İzlemenin Yabancı Dil Öğrenme Sürecinde Dinleme Becerisi ve Kelime Öğrenme Üzerine Etkileri.

Ericsson, E., Sofkova Hashemi, S., & Lundin, J. (2023). Fun and frustrating: Students' perspectives on practising speaking English with virtual humans. *Cogent Education*, *10*(1), 2170088. https://doi.org/10.1080/2331186X.2023.2170088

Fitria, T. N. (2022). Using TED Talks in english language teaching (ELT): Supplemental resources for english language teaching (ELT). *SOSMANIORA: Jurnal Ilmu Sosial dan Humaniora*, *1*(1), 36-43.

Fryer, L.K., & Carpenter, R. (2006). Bots as language learning tools. *Language Learning & Technology*, *10*(3), 8-14.

Gilmore, A. (2007). Authentic materials and authenticity in foreign language learning. *Language teaching*, *40*(2), 97-118.

Gökçe, D. (2022). A Review on Developing English Listening Skills Through Multimedia and Video Tools. *ELT Research Journal*, *11*(2), 193-212.

Guo, K., Wang, J., & Chu, S. K. W. (2022). Using chatbots to scaffold EFL students' argumentative writing. *Assessing Writing*, *54*, 100666.

Harmer, J. 2007. The Practice of English Language Teaching. Edinburg: Pearson Education Ltd.

Hava, K. (2021). Exploring the role of digital storytelling in student motivation and satisfaction in EFL education. *Computer Assisted Language Learning*, *34*(7), 958-978.

Helwa, S. A. H. A. (2019). Using Mobile Augmented Reality (MAR) Applications to Improve Students Teachers' EFL Descriptive Writing Skills and Motivation Towards English Language. 64 (64), 66-135.

Hidayat, L. E., & Praseno, M. D. (2021). Improving studentsâ€™ writing participation and achievement in an Edpuzzle-Assisted Flipped Classroom. *EDUCAFL: Journal on Education of English as Foreign Language*, *4*(1), 1-8.

Hong, W. C. H. (2023). The impact of ChatGPT on foreign language teaching and learning: Opportunities in education and research. *Journal of Educational Technology and Innovation*, *5*(1).

Hsu, H. C. (2019). Wiki-mediated collaboration and its association with L2 writing development: An exploratory study. *Computer Assisted Language Learning*, *32*(8), 945-967.

Hsu, L. (2022). To CALL or not to CALL: empirical evidence from neuroscience. *Computer Assisted Language Learning*, *35*(4), 792–815. https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1750429

Hye, Y., & Kyung, W. (2015). Effects of shadowing using TED on EFL learners' listening skills. *Multimedia-Assisted Language Learning*, *18*(3), 257-276.

Ivanda, A. F., Anindya, H. R., Rahmawati, M., & Sunengsih, N. (2024). Exploring Listening Skills and Motivation for Autonomous Learning with TED Talks: Does It Have an Effect?. *IDEAS: Journal on English Language Teaching and Learning, Linguistics and Literature*, *12*(1), 441-457.

Jakes, D. S., & Brennan, J. (2005). Digital storytelling, visual literacy and 21st century skills. In *Online Proceedings of the Tech Forum New York* (Vol. 3).

Jehma, H., & Akaraphattanawong, A. (2023). VRChat as a virtual learning platform for enhancing English listening skills. *International Journal of Information and Education Technology*, *13*(5), 813-817.

Jeon, J. (2023). Chatbot-assisted dynamic assessment (CA-DA) for L2 vocabulary learning and diagnosis. *Computer Assisted Language Learning*, *36*(7), 1338-1364.

Jeon, J., & Lee, S. (2024). Can learners benefit from chatbots instead of humans? A systematic review of human-chatbot comparison research in language education. *Education and Information Technologies*, 1-32.

Junaidi, J., Hamuddin, B., Julita, K., Rahman, F., & Derin, T. (2020). Artificial Intelligence in EFL Context: Rising Students' Speaking Performance with Lyra Virtual Assistance. *International Journal of Advanced Science and Technology*, *29*(5), 6735–6741. Retrieved from http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/17726

Kamalitdinovna, D. N. (2021). Teaching listening skills with online digital tools. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, 30-39.

Kao, G. Y.-M., Tsai, C., Liu, C.-Y., & Yang, C.-H. (2016). The effects of high/low interactive electronic storybooks on elementary school students' reading motivation, story comprehension and chromatics concepts. Computers & Education, 100, 56–70. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2016.04.013

Karacan, C. G., & Akoglu, K. (2021). Educational augmented reality technology for language learning and teaching: A comprehensive review. *Shanlax International Journal of Education*, *9*(2), 68-79.

Karakaş, A. (2023). Supporting the Teaching of Global Englishes Language Teaching (GELT) Through Voki. *RELC Journal*, 00336882231199515.

Kaynar, N. (2019). The Effects of Original and Interactive Video Exercises on Students' English Listening Practices. Bahcesehir University. Institute of Educational Sciences . Unpublished Master's Thesis. İstanbul .

Kervin, L., & Mantei, J. (2017). Young children creating multimodal stories in their home, school and digital spaces. In *Understanding and Supporting Young Writers from Birth to 8* (pp. 212-226). Routledge.

Kieu, D. N. T. (2021). Effects of Voki-supported self-practice on high school students' English speaking performance. *CTU Journal of Innovation and Sustainable Development*, *13*(3), 39-47.

Kim, N. Y. (2018a). Chatbots and Korean EFL Students' English Vocabulary Learning. *Journal of Digital Convergence*, *16*(2).

Kim, N. Y. (2018b). A Study on Chatbots for Developing Korean College Students' English Listening and Reading Skills. *Journal of Digital Convergence*, *16*(8).

Koç, F. Ş. (2024). The development of listening and speaking skills in EFL via an artificially intelligent chatbot application: A quasi-experimental design study.

Koç, Ö., Altun, E., & Yüksel, H. G. (2022). Writing an expository text using augmented reality: Students' performance and perceptions. *Education and Information Technologies*, *27*(1), 845-866.

Le, H. H., & Luong, T. D. (2023). Using Flashcard-Based Techniques to Improve Students' Vocabulary Retention. *Vietnam Journal of Education*, 313-325.

Li, J., Xie, H., Li, D., & Lu, X. (2020). Effects of an AI-based speech recognition system on improving EFL learners' pronunciation. Computers & Education, 156, 103952

Lin, C.J., & Mubarok, H. (2021). Learning Analytics for investigating the mind map-guided AI chatbot approach in an EFL flipped speaking classroom. *Educational Technology & Society*, *24*(4), 16–35. https://doi.org/10.2307/48629242

Lisitsina, T., Pastushkova, M., Putistina, O., & Lobovskaya, T. (2020). Online newspapers in teaching reading in the English classroom at high school. *International Journal of Innovation and Learning*, *28*(1), 119-138.

Liu, C. C., Liao, M. G., Chang, C. H., & Lin, H. M. (2022). An analysis of children'interaction with an AI chatbot and its impact on their interest in reading. *Computers & Education*, *189*, 104576.

Liu, M., Ren, Y., Nyagoga, L. M., Stonier, F., Wu, Z., & Yu, L. (2023). Future of education in the era of generative artificial intelligence: Consensus among Chinese scholars on applications of ChatGPT in schools. *Future in Educational Research*, *1*(1), 72-101.

Ma, Q. (2020). Examining the role of inter-group peer online feedback on wiki writing in an EAP context. *Computer Assisted Language Learning*, *33*(3), 197-216.

Marzuki, Widiati, U., Rusdin, D., Darwin, & Indrawati, I. (2023). The impact of AI writing tools on the content and organization of students' writing: EFL teachers' perspective. *Cogent Education*, *10*(2), 2236469.

Meisa, R. (2023). Integrating Spotify in Teaching English Listening Skills: Exploring The Benefits and Challenges. *Journal of English as a Foreign Language Education (JEFLE)*, *4*(2), 126-135.

Meisarah, F., Octiva, C. S., Sucipto, P. A., Satyaninrum, I. R., & Bakri, A. A. (2023). Improving Student Text Writing Ability by Utilizing the Use of Augmented Reality Feature. *Jurnal Sistim Informasi dan Teknologi*, 129-134.

Meri-Yilan, S. (2019). A constructivist desktop virtual reality-based approach to learning in a higher education institution. In *Emerging technologies in virtual learning environments* (pp. 258-283). IGI Global.

Mohamad, M., Rashid, N., & Wan, M. W. M. (2017, March). The advantages and disadvantages of E-dictionaries to enhance vocabulary learning of ESL learners. In *Asian Conference on Education & International Development 2017 Official Conference Proceedings.http://papers.iafor.org/wpcontent/uploads/papers/aceid2017/ACEID2017_34731.pdf*.

Mohammed, M., Hazairin, N. A., Al-Zubaidi, S., AK, S., Mustapha, S., & Yusuf, E. (2020). Toward a novel design for coronavirus detection and diagnosis system using IoT based drone technology. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, *24*(7), 2287-2295.

Moir, J., & Nation, P. 12 Vocabulary and good language learners. *Lessons from Good Language Learners*, 159.

Nagata, R., Hagiwara, M., Hanawa, K., & Mita, M. (2023, September). A Report on FCG GenChal 2022: Shared Task on Feedback Comment Generation for Language Learners. In *Proceedings of the 16th International Natural Language Generation Conference: Generation Challenges* (pp. 45-52).

Nam, J. (2010). Linking research and practice: Effective strategies for teaching vocabulary in the ESL classroom. *TESL Canada Journal*, 127-127.

Nguyen, L. Q., & Van Le, H. (2023). The Role of Quizlet Learning Tool in Learners' Lexical Retention: A Quasi-Experimental Study. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, *18*(3), 38.

Nunan, D. (1998). Approaches to teaching listening in language classroom. In proceedings of the 1997 Korea TESOL Conference. Taejon, Korea: KOTESOL.

Pham, A. (2022). University students' perceptions on the use of Quizlet in learning vocabulary. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, *17*(7), 54-63.

Polat, M., & Eristi, B. (2019). The effects of authentic video materials on foreign language listening skill development and listening anxiety at different levels of English proficiency. *International Journal of Contemporary Educational Research*, *6*(1), 135-154.

Rahimi, M., & Fathi, J. (2022). Exploring the impact of wiki-mediated collaborative writing on EFL students' writing performance, writing self-regulation, and writing self-efficacy: a mixed methods study. *Computer Assisted Language Learning*, *35*(9), 2627-2674.

Rahman, N. A. B. A. (2023, November). Using technology to teach speaking skills during COVID-19 outbreak in 21st century classroom. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2739, No. 1). AIP Publishing.

Rahmania, A. H., & Mandasari, B. (2021). Students' perception towards the use of joox application to improve students' pronunciation.*Journal of English Language Teaching and Learning*, *2*(1), 39-44.

Ruan, S., Jiang, L., Xu, Q., Liu, Z., Davis, G. M., Brunskill, E., & Landay, J. A. (2021, April). Englishbot: An ai-powered conversational system for second language learning. In *26th international conference on intelligent user interfaces* (pp. 434-444).

Rusmiyanto, R., Huriati, N., Fitriani, N., Tyas, N. K., Rofi'i, A., & Sari, M. N. (2023). The role of artificial intelligence (AI) in developing English language learner's communication skills. *Journal on Education*, *6*(1), 750-757.

Santos, M. E. C., Lübke, A. I. W., Taketomi, T., Yamamoto, G., Rodrigo, M. M. T., Sandor, C., & Kato, H. (2016). Augmented reality as multimedia: the case for situated vocabulary learning. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, *11*, 1-23.

Sarıca-Çıralı, H., & Koçak-Usluel, Y. (2016). Digital storytelling in the educational context: A rubric development study. *Educational Technology Theory and Practice*, *6*(2), 65–84.

Sari, M. N. (2023). Students'abılıty and dıffıcultıes ın constructıng condıtıonal sentence type ıı at sman 10 kerıncı jambı. *Dharmas Education Journal (DE_Journal)*, *4*(1), 23-32.

Saunders, J. M. (2014). Where writing happens: Elevating student writing and developing voice through digital storytelling. *Teaching/Writing: The Journal of Writing Teacher Education*, *3*(1), 8.

Sembiring, H. T. R., & Katemba, C. V. (2023). The use of YouTube English educational videos in improving listening comprehension. *Journey: Journal of English Language and Pedagogy*, *6*(1), 161-170.

Soriano De La Cruz, A. K. (2023). *Tthe use of interactive website Elllo to improve listening skills in students from 9th basic grade* (Master's thesis, La Libertad: Universidad Estatal Península de Santa Elena, 2023.).

Stanley, G. (2013). Language learning with technology: Ideas for integrating technology in the classroom. Cambridge University Press.

Stefancik, R., & Stradiotová, E. (2020). Using Web 2.0 tool podcast in teaching foreign languages. *Advanced Education*, *14*, 46-55.

Sung, M.-C. (2020). Pre-service primary English teachers' AI chatbots. *Language Research*, *56*(1), 97–115. https://doi.org/10.30961/lr.2020.56.1.97

Sylvester, R., & Greenidge, W. L. (2009). Digital storytelling: Extending the potential for struggling writers. *The reading teacher*, *63*(4), 284-295.

Şimşek, B., & Direkçi, B. (2023). The effects of augmented reality storybooks on student's reading comprehension. *British Journal of Educational Technology*, *54*(3), 754-772.

Tabieh, A. A., Al-Hileh, M. M., Abu Afifa, H. M., & Abuzagha, H. Y. (2021). The Effect of Using Digital Storytelling on Developing Active Listening and Creative Thinking Skills. *European Journal of Educational Research*, *10*(1), 13-21.

Tahmina, T. (2023). Students' perception of the use of YouTube in English language learning. *Journal of Languages and Language Teaching*, *11*(1), 151-159.

Tai, T. Y., & Chen, H. H. J. (2020). The impact of Google Assistant on adolescent EFL learners' willingness to communicate. *Interactive Learning Environments*. *31*(3), 1485-1502. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1841801

Takaesu, A. (2017). TED talks as an extensive listening resource for EAP students. *Asian-Focused ELT research and practice: Voices from the far edge*, *108*, 2017204.

Talia, K. F. (2021). The use of elllo website in teaching and learning listening. In *NEELLS Proceeding: National English Education, Language, and Literature Seminar* (pp. 28-32).

Tambunan, A. R. S., Andayani, W., Sari, W. S., & Lubis, F. K. (2022). Investigating EFL students' linguistic problems using Grammarly as automated writing evaluation feedback. *Indonesian Journal of Applied Linguistics*, *12*(1), 16-27.

Tanrıkulu, F. (2022). Students' perceptions about the effects of collaborative digital storytelling on writing skills. *Computer Assisted Language Learning*, *35*(5-6), 1090-1105.

Thorpe, S. J. (2016). Online facilitator competencies for group facilitators. *Group Facilitation: A Research & Applications Journal*, *13*.

Tilwani, S. A., Vadivel, B., Uribe-Hernández, Y. C., Wekke, I. S., & Haidari, M. M. F. (2022). The impact of using TED talks as a learning instrument on enhancing Indonesian EFL learners' listening skill. *Education Research International*, *2022*(1), 8036363.

Topsakal, O., & Topsakal, E. (2022). Framework for a foreign language teaching software for children utilizing AR, voicebots and ChatGPT (large language models). *The Journal of Cognitive Systems*, *7*(2), 33-38.

Torres Álvarez, M. I. (2022). *Quizlet and English language vocabulary* (Bachelor's thesis, Carrera de Pedagogía de los Idiomas Nacionales y extranjeros).

Vázquez-Cano, E., Mengual-Andrés, S., & López-Meneses, E. (2021). Chatbot to improve learning punctuation in Spanish and to enhance open and flexible learning environments. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, *18*, 1-20.

Wang, T. K., Huang, J., Liao, P. C., & Piao, Y. (2018). Does augmented reality effectively foster visual learning process in construction? An eye-tracking study in steel installation. *Advances in Civil Engineering*, *2018*(1), 2472167.

Xu, R. (2024). Research on Learner Needs Analysis and Listening Activities. *Journal of Contemporary Educational Research*, *8*(4), 247-254.

Yang, L. M. (2023). Application and Research on Foreign Language Teaching in the Context of Digital Transformation. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 159, p. 01011). EDP Sciences.

Yangın Ekşi, G. & Yılmaz Yakışık, B. (2016). Practical Applications of CALL. Current Trends in ELT, ed. Yaman, İ., Ekmekçi, E., Şenel, M. (1.baskı, s. 118-151). Nüans Publishing.

Ye, Y., Deng, J., & Liu, X. (2021). The Effect of Oral Practice via Chatbot on Students' Oral English Accuracy. In *Emerging Technologies for Education: 6th International Symposium, SETE 2021, Zhuhai, China, November 11–12, 2021, Revised Selected Papers* (pp. 344–354). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-92836-0_30

Yeşilbağ, S., & Korkmaz, Ö. (2021). The effect of Voki application on students' academic achievements and attitudes towards English course. *Education and Information Technologies*, *26*(1), 465-487.

Yilmaz, R. M., & Goktas, Y. (2017). Using augmented reality technology in storytelling activities: examining elementary students' narrative skill and creativity. *Virtual Reality*, *21*, 75-89.

Yurko, N., & Styfanyshyn, I. (2020). Listening skills in learning a language: the importance, benefits and means of enhancement. *Publishing house «European Scientific Platform»*, 38-46.

Yuyun, I., & Simamora, F. Y. (2021). The Use of Youtube to Support Efl Students' Listening Skills. *English Linguistics and Language Teaching Research Journal*, *2*(2), 1-12.

Zainurrahman, Z., & Rodliyah, R. S. (2024). Examining bing ai as a solution to efl writing feedback challenges. *project (Professional Journal of English Education)*, *7*(2), 459-468.

Zeng, Z., & Wang, X. (2022). [Retracted] Effectiveness Analysis of English Newspaper Reading Teaching Based on Deep Learning from the Perspective of Online and Offline Hybrid Teaching. *Computational and Mathematical Methods in Medicine*, *2022*(1), 4065527.

Zhang, G., Gong, J., Li, Y., Sun, J., Xu, B., Zhang, D., & Yin, B. (2020). An efficient flood dynamic visualization approach based on 3D printing and augmented reality. *International Journal of Digital Earth*, *13*(11), 1302-1320.

KAYNAKÇA

Akgül, M. ve Hekimoğlu Toprak, H. (2019). Sosyal Ağlarda Mahremiyetin Dönüşümü: İnstagram Örneği. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 10 (38), 75-114.

Argon, T. (2015). Eğitim Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevlerinin Uygulanabilirliğine İlişkin Eğitim Çalışanlarının Görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11(3), 851-869.

Atmaca, T. (2020). Öğretmenlerin Toplumsal Saygınlık ve İmajlarına Olumsuz Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 34(1), 152-167.

Avcı, F. (2020). Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımları ve Sosyal Medya Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD*), 6 (2), 769-788.

Aytaç, Y. (2023). Öğretmenlerin Gözünden Öğretmenlik Mesleğinin Toplumdaki Yeri, *International Academic Social Resources Journal*, 8(52), 3278-3287.

Bayram, G. (2009). Öğretmenlerin İstihdam Biçimi Farklılıkları ve Yarattığı Sorunlar: Ankara'da Çalışan Sözleşmeli ve Ücretli Öğretmenlerin Görüşlerine Dayalı Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik Mesleğinin Statüsünü Etkileyen Unsurların Öğretmen Görüşleri Temelinde İncelenmesi*. Electronic Journal of Social Sciences*, 18(72), 2076-2104.

Bozkurt, E. ve Kutlu, H. (2021). Öğretmenlik Mesleğinin İmajı: Toplumsal Algı, Mesleğin Doğası, Saygınlık ve Gelecekteki Durumuna İlişkin Deneyimler. *Uygulamada Eğitim ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 1(2), 114-142.

Cansız, H., O. (2019). Öğretmenlerin Mesleki İmajlarının İş Doyumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Carpenter, J. P., & Harvey, S. (2019). There's No Referee on Social Media: Challenges in Educator Professional Social Media Use. *Teaching and Teacher Education,* 86, 102904.

Carpenter, J. P., Shelton, C. S., & Schroeder, S. E. (2022). The Education İnfluencer: A New Player in the Educator Professional Landscape. *Journal of Research on Technology in Education,* 1-16.

Creswell, J. W. (2017). *Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları [Research Desingn: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches]* (çev. S. B. Demir). Ankara: Eğiten Kitap.

Çetin, S. ve Demirkasımoğlu, N. (2015). Öğretmen ve Yöneticilerin Etik ve Etik Dışı Davranışlarının Basına Yansımaları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 16 (34), 95-110.

Demir, S. B. ve Almalı, H. (2020). Öğretmenler Ne Yapıyor Ki!: Öğretmenlerin Görüşlerine Göre Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı Üzerinde Etkili Olan Faktörler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 22(1), 1-17.

Duran, E. ve Bayar, A. (2020). Öğretmenlerin Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Görüşleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 425-448.

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Erişir, R. M., ve Erişir, D. (2018). Yeni Medya ve Çocuk: Instagram Özelinde "Sharenting" ("Paylaşanababalık") Örneği. *New Media*, (5), 50-64.

Ertan Kantos, Z. (2021). Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı ile İlgili Öğretmen Görüşleri. *e- Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8, 682-703.

İnan, Ö. (2021). Öğretmenlerin Psikolojik Sermaye Düzeyleri ile Sosyal Medya Kullanımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi.

İren, F. (2019). Sosyal Medyadaki Yeni Kanaat Önderlerinin (Fenomenlerin) Gençler Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Göker, S. D. ve Gündüz, Y. (2017). Dünya Ölçeğinde Öğretmenlerin Saygınlık Statüsü ve Özlük Hakları. *Milli Eğitim*, 213, 177-196.

Karakaya, N. K. (2019). Investigation of Social Media Presence of Early Childhood Educators. Master's thesis, Ankara: Middle East Technical University.

Karataş, D. ve Gül, İ. (2023). Öğretmenlerin İş Yerinde Sosyal Medya Kullanmalarına Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi,* 8 (1), 50-65.

Kıran A. B., Durmuş, E. Sucu N. N. (2019). Öğretmenlik Mesleğinin İtibar Kaybı Nedenleri Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 8-13.

Kıyak, Ç. (2022). Öğretmenlerin Meslek Statü Algıları İle İşteki Mutlulukları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Kızıltaş, Y. (2023). A Modern Problem Faced by Primary School Students in Disadvantaged Regions: The Teacher İnfluencer. *International Online Journal of Primary Education (IOJPE),* 12(2), 152-167.

Kök, A. (2019). Sosyal Medya Kullanımının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Mesleki Gelişimlerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi (Tokat İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi

Öztürk, Ş., Çiftçi, S., Doğan, G. Acar ve Bilgin, A. (2016). *Sınıf Öğretmenlerinin Hayatında Sosyal Medyanın Yeri.* 15. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Muğla.

Paula, L. & Prizevoite, I. (2019). The Status of The Teaching Profession in Latvia: Views of the Teachers. *Problems of Education in the 21st Century,* 77(1), 126-142.

Pişkin, Z. & Parlar, H. (2021). Toplumsal Statü ve Algı Açısından Öğretmenlik Mesleğinin İncelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi,* 4 (1), 1-28.

Saban, A. ve Ersoy, A. (2016). *Eğitimde nitel araştırma desenleri*. Ankara: Anı Yayınları.

Serin, H. (2019). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlalleri: Ebeveynler ve Öğretmenler Farkında Mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1-27.

Shelton, C., Schroeder, S., & Curcio, R. (2020). Instagramming Their Hearts Out: What Do Edu-İnfluencers Share on Instagram? *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 20(3), 529–554.

Smak, M. & Walczak, D. (2017). The Prestige of the Teaching Prefession in the Perception of Teachers and Former Teachers. *EDUKACJA*, 22-40.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2019). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sunar, L. (2020). Türkiye'de Mesleki İtibar: Dönüşen Çalışma Hayatı ve Mesleklerin Sosyal Konumu. *Journal of Economy Culture and Society,* Özel Sayı, 29-58.

Ünal, A. T. (2020). *Sosyal Medya: Etkileri, Bağımlılığı, Ölçülmesi.* İstanbul: Der Kitabevi.

Ünsal, S. ve Bağçeci, B. (2016). Öğretmenlerin Mesleki İmajlarına İlişkin Görüşleri Ve Mesleki İmaja Etki Eden Faktörler. *Journal of Human Sciences*, 13(3), 3905-3926.

Ünsal, S. (2018). Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğinin Statüsüne İlişkin Bir Pareto Analizi. *Sakarya University Journal of Education,* 8(2), 111-130.

Willis, A., Grainger P., Thiele, C., Simon, S., Menzies, S. & Dwyer, R. (2023). The Benefits and Pitfalls of Social Media for Teachers' Agency and Wellbeing, *Technology, Pedagogy and Education*,

Yazıcı, E. S. (2022). Öğretmenlerin Mesleki İmaj Algıları, Motivasyonları Ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale: Kırıkkale Üniversitesi.

Yıldırım, K. (2010). Nitel Araştırmalarda Niteliği Artırma. *İlköğretim Online*, 9(1). 79-92.

Zafer, C. (2021). *Sosyal Medya Ve Toplum.* İstanbul: Literatür Yayınları.

KAYNAKÇA

Arpaci, I., & Sevinc, K. (2022). Development of the cybersecurity scale (CS-S): Evidence of validity and reliability. *Information Development*, *38*(2), 218-226.

Ayanwale, M.A., Sanusi, I.T., Molefi, R.R. et al. A Structural Equation Approach and Modelling of Pre-service Teachers' Perspectives of Cybersecurity Education. *Educ Inf Technol* 29, 3699–3727 (2024). https://doi.org/10.1007/s10639-023-11973-5

Karacı, A., Akyüz, H. İ, & Bilgici, G. (2017). Investigation of cyber security behaviors of university students.*Kastamonu Education Journal*, 25(6), 2079–2094.

Karagozlu, D. (2020). Determination of cyber security ensuring behaviours of pre-service teachers. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 15(6), 1698–1706. https:// doi. org/ 10. 18844/ cjes. v15i6. 5327

Kemper, G. (2019). Improving employees' cyber security awareness. *Computer Fraud and Security*, 2019(8), 11–14. https:// doi. org/ 10. 1016/ S1361- 3723(19) 30085-5

Mourning, C., Chenji, H., Hallman-Thrasher, A., Kaya, S., Abukamail, N., Juedes, D., & Karanth, A. (2023). Reflections of Cybersecurity Workshop for K-12 Teachers. İçinde *Proceedings of the 54th ACM Technical Symposium on Computer Science Education* V. 1 (pp. 987-993).

Rahman, N. A. A., Sairi, I. H., Zizi, N. A. M., & Khalid, F. (2020). The importance of cybersecurity education in school. *International Journal of Information and Education Technology*, 10(5), 378–382. https:// doi. org/ 10. 18178/ ijiet. 2020. 10.5. 1393

Yigit, M. F., & Seferoğlu, S. S. (2019). Investigating Students ' Cyber Security Behaviors in Relation to Big Five Personality Traits and Other Various Variables. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 15(1), 186–215.

Zwilling, M., Klien, G., Lesjak, D., Wiechetek, Ł., Cetin, F., & Basim, H. N. (2022). Cyber security awareness, knowledge and behavior: A comparative study. *Journal of Computer Information Systems*, 62(1), 82-97.

KAYNAKÇA

Ataş, H. Ve Gündüz, S. (2020). Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm. İ. E. Çelik (Ed.), *Dijital Dönüşüm: Ekonomik ve Toplumsal Boyutlarıyla* içinde (s. 209-238). Gazi Kitabevi.

Başokçu, T. O. (2023). Ölçme süreç ve sonuçlarının nitelikleri: Ölçme hatası, güvenirlik, geçerlik ve kullanışlılık. N. Doğan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 31-74). Pegem Akademi.

Başol, G. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (6. Baskı). Pegem Akademi.

Bilgin, D. ve Bekiroğlu, N. (2021). Ortaokul Türkçe dersinde bulmaca ile kavram öğretiminin öğrenci başarısına etkisi. *Journal of International Social Research,* 14(76), 485-495.

Bozdoğan, K. (2020). Sosyal bilgiler dersinde milli kültür ögelerinin öğretimine ilişkin kavram bulmacalarının kullanımı. *Journal of International Social Research,* 13(70), 692-702.

Bransford, J. D., Brown, A. L., Cocking, R. R. (2000). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School.* National Academies Press.

Çekiç, U. (2010). *Uzaktan Eğitim Sistemi Tasarımı* (Tez No. 254989) [Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çetin, E. (2021). Uzaktan eğitimde ölçme ve değerlendirme. B. Karabulut Coşkun ve A. Yılmaz (Ed.), *Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmede yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri* içinde (s. 253-270). Pegem Akademi.

Çıkrıkçı, R. N. (2022). Ölçmede güvenilirlik. R. N. Çıkrıkçı (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 69-90). Anı.

Doğan, N. (2023). Temel kavramlar. N. Doğan (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 2-30). Pegem Akademi.

Et, E. ve Çağlayan Dilber, N. (2022). Karikatürle yazma çalışmalarının ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma başarısına etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergis*i, *10*(2), 291-308.

Göçer, A. (2018). *Süreç ve sonuç değerlendirme yöntem ve araçlarıyla Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme* (2. Baskı). Pegem Akademi.

Gronlund, N. E. (1998). *Assessment of student achievement*. Allyn & Bacon Publishing.

Gülbahar, Y. (2022). *E-Öğrenme.* Pegem Akademi.

Güler, N. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (14. Baskı). Pegem Akademi.

MEB (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi. https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202019.pdf

Kurnaz, M. ve Pektaş, M. (2013). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin ölçme-değerlendirmede kavram haritası kullanım durumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9(1), 1-10.

Morrison, G. R., Ross, S. M., Kemp, J. E., & Kalman, H. K. (2011). *Designing effective instruction.* John Wiley & Sons.

Özer-Özkan, Y. (2022). Ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar. B. Çetin (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 1-22). Anı.

Özkaya, P. G. (2020). Dijital öykülerin Türkçe dil becerilerinin gelişimine etkisi: Bir meta analiz çalışması. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, *8*(4), 1386-1405.

Öztürk, I. ve Özkaya, P. G. (2023). Dil becerilerinin gelişiminde oyunlaştırmanın kullanımı: Bir bibliyometrik analiz çalışması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (36), 93-120.

Öztürk, J. ve Ömeroğlu, A. F. (2015). Dil bilgisi öğretiminde kavram haritalarının kullanımı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *12*(31), 69-86.

Tekin, E. ve İlhan, G. O. (2021). Çizgi romanların yabancı dil öğretiminde kullanımı üzerine bir inceleme. *Anasay, 17*, 105-124.

Topaloğlu, M. (2020). Eğitimde dijital dönüşüm: Mobil öğrenmenin mental iyi oluş düzeyi açısından incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *22*(1), 65-78.

Torun, N. K. (2022). Eğitimde dijital dönüşüm çözümü olarak artırılmış gerçeklik ve uygulamaları (aplikasyonları). T. Tunacan ve L. Çallı (Ed.), *Dijital etkileşimler: Sektörel yansımaları II* içinde (s. 83-105). Gazi Kitabevi.

Turan, M. ve Boyraz, Z. (2004). Öğretim materyali olarak kavram haritaları. *Fırat Üniversitesi Doğu Anadolu Araştırmaları*, *3*(1), 123-128.

Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (2019). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (8 Baskı). Pegem Akademi.

Yaşar, M. (2020). Ölçme ve değerlendirme ile ilgili temel kavramlar. S. Tekindal (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* içinde (s. 9-40). Pegem Akademi.

KAYNAKÇA

AGF (2019). *Digital change and its impact on families.* https://www.ag-familie.de/media/docs19/AGF_Discussion_paper_digiitalisation_family_Nov2019.pdf

Avrupa Konseyi, (2016). Avrupa Konseyi Çocuk Hakları Stratejisi 2016-2021 (2016). Erişim: http://cocukhizmetleri.aile.gov.tr/data/5422b041369dc316585c0d87/Avrupa%20Konse yi%20Cocuk%20Haklari%20Strateji%20Belgesi.pdf.

Bostancı, M. (2023). Dijital Dünyada Ebeveynlik. *TRT Akademi*, *8*(19), 982-991.

Eklund, L. ve Helmersson Bergmark, K. (2013). Parental mediation of digital gaming and internet use. *The 8th International Conference on the Foundations of Digital Games*, 63-70.

Ferah, N. (2023). Dijital ebeveynlikte dini tutumlar üzerine nitel bir araştırma. *Eskiyeni, 49,* 393-416.

Fidan, A. ve Seferoğlu, S.S. (2020). Çevrimiçi ortamlar ve dijital ebeveynlik: Yaklaşımlar, sorunlar ve önerilen çözümlerin incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(2), 352-372.

Goodwin, K. (2018). *Dijital dünyada çocuk büyütmek- teknolojiyi doğru kullanmanın yolları.* (T. Er, Çev. Ed.). İstanbul: Aganta Kitap Yayınevi.

Güleç, N. (2019). *Kritik ve analitik düşünme perspektifinde dijital medya okuryazarlığı.* http://www.kadinveaile.com/kritik-ve-analitik-dusunme-perspektifinde-dijital-medya-okuryazarligi-2

Homayoun, A. (2017). *Social media wellness: Helping tweens and teens thrive in an unbalanced digital world*. Corwin Press.

Janice, R. ve Elizabeth, M. (2019). *Digital citizenship education handbook: Being online-well-being online-rights online.* Council of Europe.

Karaboğa, M.T. (2019). Dijital medya okuryazarlığında anne ve baba eğitimi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 14*(20), 2040-2073. https://doi.org/10.26466/opus.601942

Kulaksız, T. ve Toran, M. (2023). 3-6 yaş çocuğu olan ebeveynlerin dijital ebeveynlik farkındalıkları üzerindeki demografik etkilerin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*(2), 550-570. https://doi.org/10.33711/yyuefd.1286859

Kurtoğlu Erden, M. ve Uslupehlivan, E. (2021). Dijital çağda değişen ebeveynlik rolleri: teknoloji kullanımında anne babalar rehber mi engel mi olmalı? *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 21*(51), 447-474. Doi: 10.21560/Spcd.Vi.671929

Kutscher, N. (2023). Positionings, challenges, and ambivalences in children's and parents' perspectives in digitalized familial contexts. N. Dethloff, K. Kaesling and L. Specht-Riemenschneider (Eds.). In *Families and new media: Comparative perspectives on digital transformations in law and society*, 59-72. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.

Lahikainen, A. ve Arminen , I. (2017). Family, media, and the digitalization of childhood. A. R. Lahikainen , T Mälkiä ve K Repo (Eds). In *Media, Family Interaction and the Digitalization of Childhood*. Edward Elgar. https://doi.org/10.4337/9781785366673.00022

Lim, S.S. (2016). Through the tablet glass. Transcendent parenting in an era of mobile media and cloud computing. *Journal of Children and Media, 10* (1), 21-29.

Livingstone, S. Ve Haddon, L. (Eds.). (2009). *Kids online: Opportunities and risks for children.* Policy press.

Lou, S. J., Shih, R. C., Liu, H. T., Guo, Y. C. ve Tseng, K. H. (2010). The Influences of the sixth graders' parents' ınternet literacy and parenting style on ınternet parenting. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *9*(4), 173-184.

Manap, A. ve Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığına göre incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 141-156.

McCormack, A. (2017). *Keeping your child safe on social media: Five easy steps.* Orpen Press.

Milovidov, E. (2020). *Parenting ın the digital age positive parenting strategies for different scenarios*. Council of Europe, France.

Nikken, P. ve Schols, M. (2015). How and why parents guide the media use of young children. *Journal of Child and Family Studies 24 (*11), 3423–3435. https://doi.org/10.1007/s10826-015-0144-4

Burns, T. ve Gottschalk, F. (Eds.) (2019). *Educating 21st century children: Emotional well-being in the digital age*, Educational Research and Innovation, OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/b7f33425-en

OECD (2023). *Empowering young children in the digital age.* Starting Strong, OECD Publishing, Paris. https://doi.org/10.1787/50967622-en

OFCOM. (2022). *Children and parents: Media use and attitudes report*. https://www.ofcom.org.uk/__data/assets/pdf_file/0024/234609/childrens-media-use and-attitudes-report-2022.pdf

Öztürk, E. ve Derin, G. (2022). Dijital ebeveynlik ve dijital istismar. *Sciences*, *20*, 23.

Richardson, J., Milovidov, E. ve Schmalzried, M. (2017). *Internet literacy handbook*. Council of Europe, France.

Riley, N. S. (2018). *Be the parent, please: Stop banning seesaws and start banning Snapchat: strategies for solving the real parenting problems.* West Conshohocken, PA: Templeton Press.

Rode, J. A. (2009). Digital parenting: Designing children's safety. In *Proceedings of the 23rd British HCI Group Annual Conference on People and Computers: Celebrating People and Technology (BCS-HCI '09),* 244-251

Romer, D., Bushman, B. J. ve Rich, M. (2023). Media influences on children and advice for parents to reduce harmful exposure to firearm violence in media. *Pediatric Clinics*, *70*(6), 1217-1224.

Rosen, L. D., Cheever, N. A. ve Carrier, L. M. (2008). The association of parenting style and child age with parental limit setting and adolescent MySpace behavior. *Journal of Applied Developmental Psychology, 29*(6), 459-471.

Siibak, A. (2019). Digital parenting and the datafied child in Educating 21st century children: Emotional well-being in the digital age. Paris: OECD Publishing. https://doi.org/10.1787/313a9b21-en.

Thimm, C. (2023). Mediatized families: Digital parenting on social media. N. Dethloff, K. Kaesling and L. Specht-Riemenschneider (Eds.). In *Families and new media: Comparative perspectives on digital transformations in Law and Society*, 33-57. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.

TÜİK (2023). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (bt) kullanım araştırması.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407

Valkenburg, P. M. ve Piotrowski, J. T. (2017). *Plugged in: How media attract and affect youth.* Yale University Press.

Whitty, M. T. (2013). The Internet and its implications for children, parents and family relationships. A. Abela and J. Walker (Eds) *Contemporary Issues in Family Studies: Global Perspectives on Partnerships, Parenting and Support in a Changing World,* 262-274.

Yay, M. (2019). *Dijital ebeveynlik.* İstanbul: Yeşilay Yayınları.

Yazıcı, Z. N. (2021). E-dünya'da yeni bir rol: Dijital annelik. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Kadın ve Aile Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 115-132.

Yıldırım, Y. (2018). 21. yüzyıl anne-babalarının başucu kitabı: Dijital kültürde çocuk yetiştirmek. Nisan Kitabevi.

Yurdakul, I. K., Dönmez, O., Yaman, F. ve Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 12*(4), 883-896.

TEKNO-GİRİŞİMCİLİK

EDİTÖR: DR. EROL TEKİN

EĞİTİM
yayınevi

TEKNO-GİRİŞİMCİLİK

Editör: Dr. Erol Tekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-89-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TEKNO-GİRİŞİMCİLİK
Editör: Dr. Erol Tekin
XVI+432 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-89-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abrams, R. M., & Kleiner, E. (2003). *The successful business plan: secrets & strategies*. The Planning Shop.

Arnould, E.J., & Wallendorf, M. (1994). *Market-oriented ethnography: Interpretation building and marketing strategy formulation*. Journal of Marketing Research.

Ashton, K. (2009). That 'internet of things' thing. *RFID Journal*, *22*(7), 97-114.

Bernanke, B. (2015). *The Courage to Act: A Memoir of a Crisis and Its Aftermath.* W.W. Norton & Company.

Blank, S. (2013). Why the Lean Start-Up Changes Everything. *Harvard Business Review.* https://hbr.org/2013/05/why-the-lean-start-up-changes-everything, Erişim Tarihi: 15.03.2024

Brigham, E. F., & Houston, J. F. (2019). *Fundamentals of financial management*. Cengage Learning.

Brown, T., & Katz, B. (2011). Change by design. *Journal of product innovation management, 28*(3), 381-383.

Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W.W. Norton & Company.

Catalini, C., & Gans, J. S. (2017). Some Simple Economics of the Blockchain. *MIT Sloan Research Paper* No. 5191-16.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing*. Pearson Education.

Chesbrough, H. (2006). *Open business models: How to thrive in the new innovation landscape.* Harvard Business Press.

Christensen, C.M., Hall, T., Dillon, K., & Duncan, D.S. (2016). *Competing Against Luck: The Story of Innovation and Customer Choice*. Harper Business.

Dean, T.J. & McMullen, J.S. (2007). Toward a Theory of Sustainable Entrepreneurship: Reducing Environmental Degradation through Entrepreneurial Action. *Journal of Business Venturing*, 22(1), 50-76.

Drucker, P. (2014). *Innovation and entrepreneurship.* Routledge.

Eberle, B. (1996). *SCAMPER: Creative Games and Activities for Imagination Development*. Prufrock Press Inc.

Furr, N., & Dyer, J. (2014). *The Innovator's Method: Bringing the Lean Start-Up into Your Organization*. Harvard Business Review Press.

Gates, B. (2020). *How the pandemic will shape the near future, gatesnotes*, The Blog of Bill Gates.

Heizer, J., Render, B., & Munson, C. (2014). *Operations Management: Sustainability and Supply Chain Management.* Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Horngren, C. T., Sundem, G. L., Stratton, W. O., Burgstahler, D., & Schatzberg, J. (2017). *Introduction to Management Accounting.* Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Kagermann, H., Wahlster, W., & Helbig, J. (2013). *Recommendations for Implementing the Strategic Initiative Industrie 4.0*. Federal Ministry of Education and Research.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management*. Pearson Education.

Maurya, A. (2012). *Running Lean: Iterate from Plan A to a Plan That Works*. O'Reilly Media.

Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). *Big data: A revolution that will transform how we live, work, and think*. Houghton Mifflin Harcourt.

Michalko, M. (2006). *Thinkertoys: A handbook of creative-thinking techniques*. 2nd ed. Ten Speed Press.

Nambisan, S. (2017). Digital Entrepreneurship: Toward a Digital Technology Perspective of Entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 41(6), 1029-1055.

Nielsen, J. (1994). *Usability Engineering.* Academic Press.

Osborn, A.F. (1963). *Applied Imagination: Principles and Procedures of Creative Problem-Solving*. Creative Education Foundation Press.

Osterwalder, A., & Pigneur, Y. (2010). Business model generation: A handbook for visionaries, game changers, and challengers. Hoboken, NJ: Wiley.

Porter, M.E. (1985). *Competitive Advantage: Creating and Sustaining Superior Performance*. Free Press.

Ries, E. (2011). The lean startup: How today's entrepreneurs use continuous ınnovation to create radically successful businesses. New York, NY: Crown Business.

Rohrbach, B. (1969). Kreativ nach Regeln – Methode 635, eine neue Technik zum Lösen von Problemen. *Absatzwirtschaft*, 12, 73-75.

Rother, M. (2010). *Toyota Kata: Managing people for ımprovement, adaptiveness, and superior results*. McGraw-Hill Education.

Russell, S., & Norvig, P. (2016). *Artificial intelligence: A modern approach.* Pearson Education.

Schumpeter, J.A. (1942). *Capitalism, Socialism and Democracy*. Harper & Brothers.

Schwab, K. (2017). *The Fourth Industrial Revolution*. Crown Business.

Shiller, R.J. (2017). *Narrative economics: How stories go viral and drive major economic events.* Princeton University Press.

Slack, N., Brandon-Jones, A., & Johnston, R. (2019). *Operations Management.* Pearson Education.

Smith, A. (2020). *Digital marketing strategies*. Wiley.

Tapscott, D., & Tapscott, A. (2016). *Blockchain revolution: How the technology behind bitcoin ıs changing money, business, and the world.* Penguin Books.

Ulwick, A.W. (2005). *What customers want: Using outcome-driven ınnovation to create breakthrough products and services.* McGraw-Hill Education.

KAYNAKÇA

Abreu, M. ve Grinevich, V. (2013). The Nature of Academic Entrepreneurship in The UK: Widening The Focus on Entrepreneurial Activities. *Research Policy,* 42(2), 408–422.

Aldridge, T. T., D. Audretsch, S. Desai. ve Nadella, V. (2014). Scientist Entrepreneurship Across Scientific Fields. *The Journal of Technology Transfer,* 39(6), 819–835.

Badzińska, E. (2016). The Concept of Technological Entrepreneurship: The Example of Business Implementation. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 4(3), 57-72.

Cantu-Ortiz, F. J., Galeano, N., Mora-Castro, P. ve Fangmeyer Jr, J. (2017). Spreading Academic Entrepreneurship: Made in Mexico. *Business Horizons*, 60(4), 541-550.

Colyvas, J.A. ve Powell, W.W. (2007). *From Vulnerable to Venerated: The Institutionalization of Academic Entrepreneurship in the Life Sciences*. Ruef, M. and Lounsbury, M. (Ed.) The Sociology of Entrepreneurship (Research in the Sociology of Organizations, Vol. 25), Emerald Group Publishing Limited, Bingley, 219-259.

Dahlstrand, L. Å. (2007). Technology-based Entrepreneurship and Regional Development: The Case of Sweden. *European Business Review*, 19(5), 373-386.

Etzkowitz, H. (2008). *The Triple Helix. University-Industry-Government in Action*. New York, NY: Routledge Taylor & Francis Group.

Fini, R., Grimaldi, R., Santoni, S. ve Sobrero, M. (2011). *Complements or Substitutes? The Role of Universities and Local Context in Supporting the Creation of Academic Spin-offs*. ERPN: Theory of the Firm (Sub-Topic).

Grimaldi., R., Kenney, M., Siegel, D. S. ve Wright, M. (2011). 30 Years After Bayh–Dole: Reassessing Academic Entrepreneurship, *Research Policy*, 40(8), 1045-1057.

Guindalini,, C., Verreynne,, M. ve Kastelle, T. (2021). Taking Scientific İnventions To Market: Mapping The Academic Entrepreneurship Ecosystem, *Technological Forecasting and Social Change*, 173(2), 121144.

Khefacha, I., ve Belkacem, L. (2016). Technology-based Ventures and Sustainable Development: Cointegrating and Causal Relationships with a Panel Data Approach. *Journal of International Trade & Economic Development,* 25(2), 192–212.

Kutzhanova, N., Lyons, T.S. ve Lichtenstein, G.A., (2009). Skills-based Development of Entrepreneurs and The Role of Personal and Peer Group Coaching in Enterprise Development, *Economic Development Quarterly,* 23(3), 193–210.

Lavryk, A., (2013). Business Coaching. *Development Management*. (18), 141–142.

Link, A., Siegel, D. ve Bozeman, B., (2007). An Empirical Analysis Of The Propensity Of Academics To Engage İn İnformal University Technology Transfer, *Industrial and Corporate Change*, 16 (4). 641-655.

Pilegaard,M, Moroz, P,W. ve Neergaard, H. (2010). An Auto-ethnographic Perspective on Academic Entrepreneurship: Implications for Research in the Social Sciences and Humanities, *Academy of Management Perspectives*, 46-61.

Prodan, I. (2007). *A Model of Technological Entrepreneurship* (s. 26-38). Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA: Edward Elgar Publishing.

Rosha, A., (2013). The Similarities and Differences between Coaching and Other Targeted Interventions. *Economics and Business*. 24, 119–126.

Schmitz, A., D. Urbano, G. A. Dandolini, J. A. de Souza, ve M. Guerrero., (2017). Innovation And Entrepreneurship İn The Academic Setting: A Systematic Literature Review. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 13 (2): 369–95.

Shane, S. (2004). *Academic Entrepreneurship: University Spinoffs and Wealth Creation*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.

Shane, S., (2000). Prior Knowledge and the Discovery of Entrepreneurial Opportunities. *Organization Science.* 11 (4), 448–469.

Sieg, P., Posadzińska, I., ve Jóźwiak, M. (2023). Academic Entrepreneurship as a Source of Innovation for Sustainable Development. *Technological Forecasting and Social Change*, 194, 122695.

Stuart, T. E., ve Ding, W. W. (2006). When Do Scientists Become Entrepreneurs? The Social Structural Antecedents of Commercial Activity in the Academic Life Sciences. *American Journal of Sociology*, 112(1), 97-144.

Venkataraman, S., MacMillan, I. C., ve McGrath, R. G. (1990). *Progress in Research on Corporate Venturing.* Wharton School of the University of Pennsylvania, Snider Entrepreneurial Center

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022). Akademik Girişimlerin Değerlendirilmesi: Mevcut Durum ve Öneriler. https://verimlilikkutuphanesi.sanayi.gov.tr/Library/ShowPDF/1290., Erişim tarihi: 18.04.2024.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). İstatistiki Bilgiler. https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler/mi0203011501., Erişim tarihi: 18.04.2024.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023). On İkinci Kalkınma Planı 2024-2028. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf., Erişim tarihi: 20.04.2024.

TÜBİTAK (2023). 2022 Yılı Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi Sonuçları. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/gostergebazliveri_tablo.pdf., Erişim tarihi: 20.04.2024.

KAYNAKÇA

Agustina, T. S. (2011). Peran Inkubator Bisnis Perguruan Tinggi Dalam Meminimalkan Resiko Kegagalan Bagi Wirausaha Baru Pada Tahap Awal (Start-up). Majalah Ekonomi Universitas Airlangga, 21(1), 64-74.

Aktaş, Ü. N., Giderler, M. E. & Akdeve, E. (2023). Sivil toplum sektöründe yeni örgütlenme modeli: sosyal girişimcilik. Öneri Dergisi, 18(60), 561-581.

Ayaz, B. & Çengel, M. (2019). Teknopark Yönetici Şirketi İçerisinde Yer Alan Teknoloji Transfer Ofislerinin Kuluçka Merkezi İşlevselliğini Artırmaya Yönelik Bir Çalışma. 3. Uluslararası Bölgesel Kalkınma ve Üniversitelerin Rolü Sempozyumu, 429-435, Balıkesir.

Azizağaoğlu, A. (2019). Girişimci Pazarlama: Pazarlamaya Proaktif ve İnovatif Bir Yaklaşım. International Journal of Management Economics and Business, 15(1), 0–0. https://doi.org/10.17130/ijmeb.2019149870

BM (2023). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Küresel Amaçlar. https://www.kureselamaclar.org/, Erişim tarihi: 26.04.2024.

Çengel, M., & Binark, A. K. (2019). Proje yönetim bileşenleri bağlamında teknoloji transfer ofislerinin girişimcilik ve şirketleşmeye etkisinin incelenmesi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 1(3), 28-34.Garcia-Jurado, Perez-Barea ve Nova, 2021,

Gedik, Y. (2020). Kurumsal sosyal sorumluluk: tanımları, tarihi, teorileri, boyutları ve avantajları üzerine kuramsal bir çerçeve. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(2), 265-304.

Ionitã, D. (2012). Entrepreneurial Marketing: A New Approach for Challenging Times. Management & Marketing, 7(1), 131–150.

İlter, B., & Kandemir, T. (2019). Girişimcilik faaliyetlerinde teknoparkların önemi: Afyon-Uşak Zafer Teknoloji Geliştirme Bölgesi örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(4), 1216-1229.

Kubaş, A., & Özmen, N. B. (2020). Girişimcilik ve Teknopark. Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences, 6(4), 104-109.

Miynat, M. & Gülden, O. (2016). Türkiye'de Kuluçka Merkezlerinin Gelişimi ve Sağlanan Destekler. 7th International Congress on Entrepreneurship, 627-637, Bişkek.

Nurasiyah, A. & Istiqomah, N. (2017). An Analysis of Business Incubator Performance in the Partnership of Tenant Business (A Case Study About Technological Business Incubator of Solo Technopark). The 4th Sebelas Maret International Conference on Business, Economics and Social Sciences, Solo.

Özdoğan, B. (2016). Girişimciliğin Desteği Olarak Üniversite Kuluçka Merkezleri, Türkiye Perspektifi. 2nd International Congress on Economics and Business, 115-124, Sarajevo.

Panggabean, R. (2016). Profil Inkubator Dalam Penciptaan Wirausaha Bar. https://www.scribd.com/document/95957872/1-Jurnal-Profil-Inkubator, Erişim tarihi: 17.04.2024

Sahban, M. A., Kumar, D. M. & Liba, S. (2014). Instrument development of business incubation center, International Journal of Applied Business and Economic Research, 12(3), 729-757.

Sunman, H. (1989). "Introduction: A Europaen Theme", The Role of Science Parks In The Promotion Of Innovation and The Transfer Of Technology, United Kingdom Science Park Association. Aktaran: Babacan, M., 1995, Dünyada ve Türkiye'de Teknoparklar, Asil Ofset Matbaası, İzmir, ss.3, 4.

URL 1: https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4691.pdf (Erişim: 25. 04.2024)

URL 2: https://teknopark.sanayi.gov.tr/Home/Index) (Erişim: 25. 04.2024)

Vural, A. B., & Kırıkçı, S. (2020). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Projelerinin Bölgesel Kalkınmadaki Rolü: Türkiye'de Uygulanan Projelere Yönelik Çoklu Örnek Olay Analizi. Global Media Journal, 10(20), 365-393.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. (2018). *Teknogirişim firmalarındaki yöneticilerin liderlik tiplerinin firmaların örgütsel çevikliğine etkisi: Teknopark firmaları üzerine bir ara*ştırma. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Akkaya, E. & Arıca, F. (2023). Teknoloji tabanlı girişimcilik ve Türkiye'deki uygulamaları. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 18 (2), 33-45.

Azizağaoğlu, A. (2019). Girişimci pazarlama: Pazarlamaya proaktif ve inovatif bir yaklaşım. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 15 (1), 276-288.

Dal, N. E. & Dal, V. (2016). Girişimci pazarlama: Kavramsal bir çalışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (14), 42-63.

Devran, B. B. (2023). *Girişimci pazarlamanın inovasyon çiftustalığı üzerine etkisi: Pazar türbülansı ve teknoloji türbülansının düzenleyici rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Erdal, M. (2001). Yeni ekonomide teknik kökenli girişimcinin rolü. *Öneri*, 15 (4), 109-113.

Gedik, Y. (2023). Girişimci pazarlama: Boyutları, avantajları, zorlukları ve stratejileri üzerine kavramsal bir çerçeve. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (3), 286-311.

Hamşioğlu, A. B. (2006). *Değişen iş dünyasında girişimci pazarlama: Türk ilaç sanayii uygulamalarının ve birleştirici bir model çalışmasının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Hamşioğlu, A. B. (2018). Pazarlamada paradigmik değişim -girişimci pazarlama davranışlarının belirlenmesi ve girişimci yönlülüğün rolü: Bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (24), 199-222.

İnce, M. (2023). *Girişimci pazarlama ve pazarlama bilgi sistemlerinin pazarlama kararları üzerindeki etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük.

Kayışkan, D. (2021). Girişimsel pazarlama boyutları üzerine literatür incelemesi: Boyutların karşılaştırılması. *Journal of Business in the Digital Age*, 4 (2), 129-137.

Kayışkan, D. ve Özgül, E. (2021). KOBİ'lerde girişimsel pazarlama boyutlarının incelenmesine yönelik İzmir ilinde bir araştırma. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 10 (2), 23-46.

Kılıçer, T. (2011). *KOBİ'lerin girişimci pazarlama yaklaşımı, yenilik yaratma çabaları, performansları ve sahip yöneticilerinin girişimcilik tutumları açısından profilleri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Koçak, A. (2003). Pazarlama ile girişimcilik arasındaki ilişki: Girişimci pazarlama. Pazarlama ve *İletişim Kültürü Dergisi,* (Pİ), 5 (5), 48-53.

Morris, H. M., Minet, S. & Raymond W. L. (2002). Entrepreneurial marketing:A construct for integrating emerging entrepreneurship and marketing perspectives, *Journal of Marketing Theory and Practice*, Fall, 1-19.

Naktiyok, A. (2004). *İç girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları.

Osiri, J. K. (2013). Entrepreneurial marketing: Activating the four P'S of marketing strategy in entrepreneurship. *Entrepreneurial Executive*. 18, 1-6.

Özalpman, E. (2018). *Girişimci pazarlama: İstanbul Maslak Şişli bölgesi KOBİ'ler üzerine bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Özbölük, T. (2018). Dijital çağda girişimci pazarlama. *Turkish Journal of Marketing*, 3 (3), 223-237.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). *Teknogirişim stratejisi 2024*. https://sanayi.gov.tr/assets/pdf/plan-program/TeknogirisimStratejisi.pdf, Erişim tarihi: 01.03.2024.

Tekin, D. (2018). *Tekno-girişimlerde girişimci pazarlama, girişimcilik eğilimi ve işletme performansı ilişkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Torun, M. T. (2021). *Sürdürülebilir rekabet üstünlüğü açısından girişimci pazarlama ve yenilik türleri: KOBİ'ler üzerinde bir uygulama*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Torun, M. T. & Yılmaz, M. K. (2021). Girişimci pazarlamanın yenilik türleri ve sürdürülebilir rekabet üstünlüğü üzerindeki etkileri: KOBİ'ler üzerinde bir uygumala. *Girişimcilik ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*, 10 (1), 81-110.

Turgut, E. (2019). *Girişimcilik sürecinde pazarlama ve satış aktivitelerinin etkileri ve önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Uğur, U., Aydın, E. & Uğur, S. (2019). Girişimci pazarlama boyutları ve firma performansı arasındaki ilişki ve etik liderlik tarzlarının moderatör etkisi. *Turkish Studies: Economics, Finance, Politics*, 14 (3), 1071-1091.

KAYNAKÇA

Aaker, D. A. (1991). *Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name*. The Free Press, Macmillan Inc., New York, USA.

Aaker, D. A. (1992). *Management des Maerkenwerts*. Campus-Verleg, Frankfurt.

Aaker, D. A. (1995). *Strategic Market Management*. New York: John Wiley & Sons, Inc, USA.

Aaker, D. A. (1996). *Building Strong Brands*, The Free Press, Macmillan Inc. New York, USA.

Ağca, V. (2005). Girişimcilik, Girişimcilik Yaklaşımları Ve Girişimsel Süreç: Kavramsal Bir Çerçeve. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(1), 149–168.

Akyol, M. (2010). *Marka İletişim Aracı Olarak Oyunreklam: Marka Farkındalığı Oluşturma Rolü Üzerine Bir Çalışma*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Atılgan, E. (2005). *Marka Değeri Belirleyicilerinin Uluslararası Analizi*. Doktora Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Bailetti, T. (2012). Technology Entrepreneurship: Overview, Definition, and Distinctive Aspects. *Technology Innovation Management Revie*w, https://doi.org/10.22215/timreview/520

Bakırtaş, H. & Tekinşen, A. (2006). E-Ticaretin Girişimcilik Üzerindeki Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 125–138.

Baldauf, A., Cravens, K., S. & Binder, G., (2003). Performance Consequences Of Brand Equity Management: Evidence From Organizations In The Value Chain, *Journal of Product & Brand Management*, 12, 4, 220 – 236.

Başçı, E. S. (2009). *Marka Değerinin Tespiti ve İMKB'de Uygulama*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Bayram, B. Ç. (2016) *Tüketici Temelli Marka Değeri Yaratmada En Rasyonel Stratejinin Analitik Hiyerarşi Prosesi Yardımıyla Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Panel Mobilya Sektörü Ve Batı Karadeniz Bölgesi Örneği*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Orman Endüstri Mühendisliği Anabilim Dalı, Trabzon.

Brand Fnance (2023). *Türkiye'nin En Değerli Ve En Güçlü Markaları Raporu*. Haziran.

Bulsara, H. P., Gandhi, S., & Porey, P. D. (2009). Techno-innovation to Techno-entrepreneurship through Technology Business Incubation in India: An Exploratory Study. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 3(1), 55–77.

Candan, H. (2011). Osmanlı'dan Günümüze Türk Topraklarında Girişimcilik Serüvenine Dair Bir Değerlendirme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(2), 157–174.

Chaudhuri, A., (1999). Does Brand Loyalty Mediate Brand Equity Outcomes?, *Journal Of Marketing Theory & Practice*, 7(2), 136-147.

Christopher, M. (1996). From Brand Values to Customer Value, Journal of Marketing Practice: *Applied Marketing Science*, 2, 1, 55-66.

Cobb-Walgren, C., J., Ruble, C., A. & Donthu, N., (1995). Brand Equity, Brand Preference, and Purchase Intent, Journal of Advertising, 24, 3, 25-40.

Cravens, K., S. & Guilding, C., (2001). Brand Value Accounting: An International Comparison Of Perceived Managerial Implications, Journal of International Accounting, *Auditing and Taxation*, 10, 107-221.

Czinkota, R., M. (2000). *Marketing-Best Practices*, The Dryden Press.

Davis, S. (2002). Brand Asset Management 2: How Businesses Can Profit From The Power Of Brand, *Journal of Consumer Marketing*, 19(4), 351 - 358.

Doyle, P. (2003). *Değer Temelli Pazarlama: Şirketinizi Büyütmek ve Hissedar Değeri Yaratmak İçin Pazarlama Stratejileri*, Çev. Gülfidan Barış, Kapital Medya Hizmetleri A.Ş., İstanbul.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik Ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 25.

Durukan, T. & Kartal, C. (2008). Küresel Ekonomilerde Markanın Finansal Değeri Nasıl Belirlenir? Küresel İşletmelerin Marka Değerlemesine Yönelik Kavramsal Bir Çalışma, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1, 1,25–32.

Fernandez, P. (2001). *Valuation Of Brands And Intellectual Capital*, Research Paper. http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pdfiles/articles/brandvaluationmethods .pdf 03 Mart 2016.

Güllülü, U., Erciş, A., Ünal, S., Bilgili, B. & Gödekmerdan, L., N., (2008). *Sigorta Hizmetlerinde Marka Değeri ve Marka Güveni*, Detay Yayıncılık, Ankara.

Gülsoy, T., (1999). *Reklam Terimleri ve Kavramları Sözlüğü*, Adam Yayınları, İstanbul.

İnce, F. (2018). Z Kuşağının Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute*. https://doi.org/10.30794/pausbed.424969

Işık, N., Işık, H. B., & Kılınç, E. C. (2015). Girişimcilik ve İnovasyon İlişkisi: Teorik Bir Değerlendirme. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 1(2), Article 2.

Kapferer, J., N., (1992). *Strategic Brand Management: New Approaches to Creating and Evaluating Brand Equity*, Maxwell Macmillian, Inc., New York.

Kapferer, J., N., (1994). *Strategic Brand Management*, The Free Pres, USA.

Kaya, Y., (2002). *Marka Değerleme Metotları ve Bu Metotların Kullanımında Sermaye Piyasası Mevzuatı Açısından Çıkabilecek Sorunlar*, Yeterlik Etüdü Sermaye Piyasası Denetleme Kurulu Dairesi, İstanbul.

Keller, K., L., (1993). Conceptualizing, Measuring and Managing Customer Based Brand Equity, *Journal of Marketing*, 57, 1-22.

Keller, K., L., (2003). Brand Synthesis: The Multidimensionality of Brand Knowledge, *Journal of Consumer Research*, 29, 4, 595- 600.

Kim, H., Kim, W. & An J., A., 2003, The Effect Of Consumer-Based Brand Equity On Firms' Financial Performance, *Journal of Consumer Marketing*, 20(4), 335-51.

Kotler, P., (2000). *Marketing Management*, Millennium Edition, Prentice Hall, International Inc., Boston, USA.

Lindemann, J., (2003). *Brand and Brands*, Chapter: Brand Valuation, The Economist in Association With Profile Boks Ltd., The Economist Newspaper Ltd.

Mackay, M., M., (2001). Evaluation Of Brand Equity Measures: Further Empirical Results, *Journal of Product & Brand Management*, 10, 1, 38-51.

Motameni, R. & Shahrokhi, M., (1998), Brand Equity Valuation: A Global Perspective, *Journal Of Product & Brand Management,* 7, 4, 275-291.

Myers, C., A., 2003. Managing Brand Equity: A Look at the Impact of Attributes. *Journal of Product & Brand Management*, 12, 1, 39-51.

Nichols, S. P., & Armstrong, N. E. (2003). Engineering entrepreneurship: Does entrepreneurship have a role in engineering education?. *IEEE Antennas and Propagation Magazine*, 45(1), 134-138.

Özcan, P. M., & Tepekule, U. (2016). *Girişimciliğin Yeni Yüzü: Teknogirişim Ve Kamusal Destekler*. 2nd International Congress On Economics And Business, Bosnia and Herzegovina.

Pitta, D., A. & Katsanis, L., P., (1995). Understanding Brand Equity for Successful Brand Extension, *Journal of Consumer Marketing*, 12(4), 51-64.

Prasad, K. & Dev, C., S., (2000). Managing Hotel Brand Equity: A Customer-Centric Framework for Assessing Performance, *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 41, 3, 22–31.

Randall, G., (2005). *Markalaştırma*, çev: Elif Özsayar, (birinci baskı), Rota Yayınları. İstanbul.

Roggio, D., R., (2006). *Three Essays Exploring Consumers Relationships with Brands and the Implications for Brand Equity*, Degree of Doctor of Philosophy, Ohio State University, USA.

Schumpeter, J. A. (1947). The Creative Response in Economic History, *The Journal of Economic History*, 7(2), 149-159

Simon, C., J. & Sullivan, M., W., 1993, The Measurement And Determinants of Brand Equity: A Financial Approach, *Marketing Science,* 12, 1, 28-53.

Tajeddini, K., & Mueller, S. L. (2009). Entrepreneurial characteristics in Switzerland and the UK: A comparative study of techno-entrepreneurs. *Journal of International Entrepreneurship*, 7(1), 1–25. https://doi.org/10.1007/s10843-008-0028-4

Tekin, E. (2018). *Girişimcilik Ve İnovasyon İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. 6th International Congress of Social Sciences China to Adriatic.

Tekin, D. (2018). *Tekno-Girişimlerde Girişimci Pazarlama, Girişimcilik Eğilimi Ve İşletme Performansı İlişkisi*. https://www.proquest.com/docview/2606864734?pq-origsite=gscholar&fromopenview=true&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses

URL 1 (2023). https://istanbulticaretgazetesi.com/tr/dunyanin-en-degerli-markasi-bu-yil-itibariyla-amazon-oldu. Erişim Tarihi: 01.05.2024.

Uztuğ, F. (2003). *Markan Kadar Konuş: Marka İletişim Stratejileri*, MediaCat Yayınları, İstanbul.

Wood, L. (2000). Brands and Brand Equity: Definition and Management, *Management Decision*, 38, 9, 662-669.

Yoo, B. and Donthu, N., (2001). Developing and Validating A Multidimensional Consumer- Based Brand Equity Scale, *Journal of Business Research*, 52(1), 1-14.

Yüce, A., (2010). *Bütünleyici Bir Model İle Marka Değeri Ölçümü*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Zahra, S. (1996). Governance, Ownership, And Corporate Entrepreneurship: The Moderating İmpact Of İndustry Technological Opportunities, *Academy of Management Journal*, 39(6), 1713–1735.

Zeytin, H., İ., (2005). *Halkla İlişkilerin Marka Değerine Katkısı ve Marka İlişkilerinde Marka Değeri Ölçümü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, İstanbul.

KAYNAKÇA

Akgün, A. E., ve Güner, M. (2022) "Türkiye'de Teknoparkların Gelişimi ve Önemi." (*Millî Teknoloji Hamlesi: Toplumsal Yansımaları ve Türkiye'nin Geleceği*) Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2022. http://dx.doi.org/10.53478/tuba.978-625-8352-16-0.ch12.

Ariteknokent (2020). Teknokent Firmalarımız Bilişim 500 Listesi'nde. https://blog.ariteknokent.com.tr/teknokent-firmalarimiz-bilisim-500-listesinde/ (erişim tarihi 15.02.2023)

Böyükaslan, H. D., & Özkara, B. (2022). The Emergence Of Technoparks As A New Organızatıonal Form: A Study From The Perspectıve Of Coevolutıon. Ege Academic Review, 22(4), 425-444. Https://Doi.Org/10.21121/Eab.988235

Cebecioğlu, R. (2021). Dumlupınar Tasarım Teknokent küllerinden yeniden doğdu. https://www.ekonomim.com/sektorler/teknoloji/dumlupinar-tasarim-teknokent-kullerinden-yeniden-dogdu-haberi-641544 (Erişim tarihi 15.02.2023)

Ekmekçi, U. (2020). Teknoparkların Dönüşen Dünyaya Geçiş Stratejileri, Çalıştay Değerlendirme Raporu, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.sistemglobal.com.tr/wp-content/uploads/2020/10/Teknoparklarin-Donusen-Dunyaya-Gecis-Stratejileri-Calistay-Rapor-Kitapcigi.pdf (Erişim tarihi 15.02.2023)

İmer, S.T. & M.K. Öktem & O.T. Kaskatı (2021), "Türkiye'nin Kalkınmasında Bir Adım Olarak Teknoparkların Etkin İşleyişi", Sosyoekonomi, 29(48), 407-426.

İtucekirdek. İtü Arı Teknokent, 8 Start-Up Teknoloji Şirketini, Abd'de Globalleştirecek, https://itucekirdek.com/haberler/itu-ari-teknokent-8-start-up-teknoloji-sirketini-abdde-globallestirecek/ (Erişim tarihi 15.02.2023)

Kalkınma Ajansları Genel müdürlüğü (2023). Tgb'lerdeki Girişimlere Yönelik Teşvikler Detaylı Bilgi Formu, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.yatirimadestek.gov.tr/pdf/assets/upload/dosyalar/detay_teknoloji_gelistirme_bolgeleri_destegi.pdf (Erişim tarihi 15.02.2023)

Rios-Ramirez, A. (2019). Techno parks, innovation, and entrepreneurial ecosystems. In Innovation and Entrepreneurship: A New Mindset for Emerging Markets. Emerald Publishing Limited.

Öztürk, G. (2022). Bilişim Sektöründe Faaliyet Gösteren Kobiler Açısından Teknoparkların Önemi Ve Bir Araştırma: Sakarya Teknokent Örneği Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü, Sakarya

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2023). Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Sunumu, chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ankaraka.org.tr/sites/default/files/article-documents/Sanayi%20ve%20Teknoloji%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-%20Teknoloji%20Geli%C5%9Ftirme%20B%C3%B6lgeleri%20Sunumu_0.pdf (erişim tarihi 15.02.2023)

Siegel, D. S., Westhead, P., & Wright, M. (2003). Science parks and the performance of new technology-based firms: a review of recent UK evidence and an agenda forfuture research. Small business economics, 20(2), 177-184.

Tepe, A. ve Eker, B. (2018). The Impact Of Technoparks On The Economy, 3rdInternational Conference on Quality of Life November2018, Center for Quality, Faculty of Engineering, University of Kragujevac

Tuvay,B. ve Pehlivan, A. S. (2022). Teknokentin ihracat yıldızları, https://www.ekonomist.com.tr/kapak-konusu/teknokentin-ihracat-yildizlari-1774 (Erişim tarihi 15.02.2023)

Ulutaş, F. (2020). Teknoloji Geliştirme Bölgelerinin Ülke Ekonomisine Etkisi: Adü Teknokent Firma Yöneticilerinin Algıları Üzerine Bir Değerlendirme. Yüksek Lisans Tezi. AYDIN Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

www.invest.gov.tr (2023)Welcome To The Turkısh Startup Ecosystem. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.invest.gov.tr/en/library/publications/lists/investpublications/the-state-of-turkish-startup-ecosystem.pdf (Erişim tarihi 15.02.2023)

www.antalyateknokent.com. Fark Yaratan Firmalar. https://www.antalyateknokent.com.tr/tr/fark-yaratan-firmalar (Erişim tarihi 15.02.2023)

www.yenisafak.com (2018). Türk teknoloji şirketleri sınırları aşıyor www.yenisafak.com/ekonomi/turk-teknoloji-sirketleri-sinirlari-asiyor-3394557, (erişim tarihi 15.02.2023)

www.sanayi.gov.tr Faaliyet Raporları, https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/faaliyet-raporlari (Erişim tarihi 15.02.2023)

KAYNAKÇA

Aadharshila, (2021). *Digital Marketing Process in Today's World.* https://aadharshila.com/digital-marketing-process/ Erişim Tarihi: 04.03.2024.

Alexander, L. (2024). *Online Marketing: The Who, What, Why, & How of Digital Marketing.* https://blog.hubspot.com/marketing/what-is-digital-marketing Erişim Tarihi: 12.04.2024.

Barbosa, B., Saura, J. R., & Bennett, D. (2024). How do entrepreneurs perform digital marketing across the customer journey? A review and discussion of the main uses. *The Journal of Technology Transfer*, 49(1), 69-103.

Bitner, M., Booms, B. & Tetrault, M.S. (1990). The Service Encounter: Diagnosing Favourable and Unfavourable Incidents. *Journal of Marketing,* 54 (1), 71–84.

Brint Marketing Solutions, (2024). *How to Measure the Effectiveness of Digital Marketing Campaigns.* https://www.linkedin.com/pulse/how-measure-effectiveness-digital-marketing-jravf/ Erişim Tarihi: 23.04.2024.

Buran, N., & Çalapkulu, Ç. (2023). Dijital Pazarlama Bileşenlerinde Duygusal Zeka ve Big Datanın Önemi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi,* 7(13), 138-154. https://doi.org/10.55830/tje.1276798.

Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice*. Pearson UK.

Cho, Y., & Fjermestad, J. (2006). Electronic Customer Relationship Management, chapter 3: Using Electronic Customer Relationship Management to Maximize/Minimize Customer Satisfaction/Dissatisfaction. ME Sharpe, 34-50.

Chris, A. (2023). *Digital Marketing for Startups (Complete Guide).* https://www.reliablesoft.net/digital-marketing-for-startups/ Erişim Tarihi: 01.04.2024.

Concannon, L., (2023). *How To Measure the Effectiveness of a Digital Marketing Campaign.* https://www.meltwater.com/en/blog/measuring-digital-marketing-campaigns Erişim Tarihi: 27.02.2024.

Constantinides, E. (2002). The 4S Web-marketing Mix Model. *Electronic Commerce Research and Applications*, 1(1), 57-76.

Çevik Tekin, İ., & Küsbeci, P. (2021). Dijital Dönüşüm Sürecinde Yükselen Bir Değer: Dijital Girişimcilik. *Stratejik Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 81-102.

Felicetti, A. M., Corvello, V., & Ammirato, S. (2023). Digital innovation in entrepreneurial firms: a systematic literature review. *Review of Managerial Science*, 1-48.

Fidan, K., & Yıldırım, F. (2021). Dijital Pazarlama Stratejileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi,* 4(8), 137-150.

Gibson, K. (2024). *7 Marketing KPIs You Should Know & How to Measure Them.* https://online.hbs.edu/blog/post/marketing-kpis Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Develi, E. İ. (2021). İnternette ya da Çevrimiçi Pazarlamada Yeni Bir Kavram: Bağlı Kuruluş (Satış Ortaklığı) Pazarlaması ve Türkiye Pazarından Bazı Örnekler. *OPUS International Journal of Society Researches,* 18(44), 8298-8332. https://doi.org/10.26466/opus.913655.

Hollensen, S. (2020). *Marketing Management: A Relationship Approach.* Pearson Education Limited.

Jamaludin, A., Huridi, M. M. H., & Hashim, M. R. A. (2018). The Relationship between E-Marketing Strategy and Competitive Advantage: A Conceptual Framework. I*nternational Journal of Managerial Studies and Research (IJMSR)*, 6(12), 19-25.

Kalpaklıoğlu, N. & Toros, N. (2011). Viral marketing tecniques within online social network. *Journal of Yasar University* 2011 24(6) 4112-4129.

Kalyanam, K., & McIntyre, S. (2002). The e-marketing mix: a contribution of the e-tailing wars. *Journal of the academy of marketing science*, 30(4), 487-499.

Kapoor, A., & Kansal, S. (2021). *Digital Marketing: Concepts, Strategies, and Challenges.* Springer.

Kemp, S. (2024). *Digital 2024.* https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024/ Erişim Tarihi: 22.04.2024.

Kotler, P., & Armstrong, G. (2010). *Principles of Marketing.* Pearson Education, Inc., Upper Saddle River, New Jersey.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management.* Pearson.

Kozanoğlu K. (2019). *Pazarlamada Dijitalleşme.* https://www.linkedin.com/pulse/pazarlamada-dijitalle%C5%9Fme-kaankozano%C4%9Flu/?originalSubdomain=tr Erişim Tarihi: 07.04.2024.

Kreiterling, C. (2023). Digital innovation and entrepreneurship: a review of challenges in competitive markets. *Journal of Innovation and Entrepreneurship,* 12, 49 https://doi.org/10.1186/s13731-023-00320-0.

Mammadova, R. (2023). Marketing In Higher Education Institutions: Traditional And Digital Marketing. *Kadim Akademi Sbd,* 7(1), 51-64.

Mandelbaum, P. (2022). *The 11 Most Important Digital Marketing KPIs: A Guide.* https://www.customerengagementinsider.com/marketing/articles/the-11-most-important-digital-marketing-kpis-a-guide Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Manley, B. (2023). *6 Most Common Mistakes in Digital Marketing Campaigns (+How to Fix Them)*. https://brewinteractive.com/digital-marketing-mistakes/ Erişim Tarihi: 21.03.2024.

Maniyar, P. (2023). *5 Common Mistakes Every Marketer Should Avoid in E-Commerce Marketing.* https://www.linkedin.com/pulse/5-common-mistakes-every-marketer-should-avoid-prem-maniyar/ Erişim Tarihi: 19.03.2024.

Miralta, A. (2023). *Digital marketing mistakes.* https://www.ekeria.com/en/blog/digital-marketing-mistakes Erişim Tarihi: 19.04.2024.

Mosey, S., Guerrero, M. & Greenman, A. (2017).Technology entrepreneurship research opportunities: insights from across Europe. *The Journal of Technology Transfer,* 42, 1–9 https://doi.org/10.1007/s10961-015-9462-3 .

Nalbant, K. G., & Aydın, S. (2023). Development and Transformation in Digital Marketing and Branding with Artificial Intelligence and Digital Technologies Dynamics in the Metaverse Universe. *Journal of Metaverse*, 3(1), 9-18. https://doi.org/10.57019/jmv.1148015.

Novak, J. & Aditham, K., (2024). *What Is Digital Marketing? Types, Strategies & Best Practices*. https://www.forbes.com/advisor/business/what-is-digital-marketing/ Erişim Tarihi: 14.03.2024.

Oyeyemi, O. P., Kess-Momoh, A. J., Omotoye, G. B., Bello, B. G., Tula, S. T., & Daraojimba, A. I. (2024). Entrepreneurship in the digital age: A comprehensive review of start-up success factors and technological impact. *International Journal of Science and Research Archive*, 11(01), 182–191.

Palombini, A., (2022). *21 Most Important Digital Marketing KPIs You Should be Tracking in 2022.* https://tietalent.com/en/blog/59/21-most-important-digital-marketing-kp-is-you-should-be-tracking-in-2022 Erişim Tarihi: 25.02.2024.

Patrício, L.D., & Fernandes, C. (2023). Technology Entrepreneurship and Innovation: A Systematic Literature Review. In: Guarda, T., Fernandes, C., Augusto, M.F. (eds) Technology, Business, Innovation, and Entrepreneurship in *Industry 4.0. EAI/Springer Innovations in Communication and Computing.* Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17960-0_13 .

Polat, M. (2023). *Lokasyon Bazlı Pazarlama Nedir? Nasıl Yapılır?.* https://www.linkedin.com/pulse/lokasyon-bazl%C4%B1-pazarlama-nedir-nas%C4%B1l-yap%C4%B1l%C4%B1r-mert-polat/ Erişim Tarihi: 15.02.2024.

Ryan, D. (2020). *Understanding Digital Marketing: Marketing Strategies for Engaging the Digital Generation*. Kogan Page.

Sakraida, L., (2024). *How to Measure the Success of an eCommerce Marketing Campaign.* https://www.yotpo.com/blog/marketing-campaign-measurement/ Erişim Tarihi: 03.01.2024.

Satalkina, L., & Steiner, G. (2020). Digital entrepreneurship and its role in innovation systems: A systematic literature review as a basis for future research avenues for sustainable transitions. *Sustainability*, 12(7), 2764.

Setpal, Y. (2022). *The Digital Marketing Process.* https://marketingsenpai.com/digital-marketing-process/ Erişim Tarihi: 17.02. 2024.

Shahverdiyev, R. (2017). *Dijital Pazarlamanın Adımları.* http://www.pazarlamamakaleleri.com/tag/rafig-shahverdiyev/ Erişim Tarihi: 24. 04. 2024.

Sharma, L. (2024). *Digital Marketing for Startups: The Strategies to Use in 2024.* https://shanebarker.com/blog/best-digital-marketing-strategies-for-startups/ Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Smith, P. R., & Taylor, J. (2020). *Marketing Communications: An Integrated Approach.* Routledge.

Strauss, J. & Frost, R. (2021). *E-Marketing*. Routledge.

The Digital Cellar, (2024). *11 Challenges In The New Digital Marketing Era.* https://thedigitalcellar.com/blog/digital-marketing-101/digital-marketing-challenges/ Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Türk, B. (2023). Digital Twin Technology and Digital Entrepreneurs: On the Trail of Digital Transformation Towards A Sustainable Future. *European Journal of Managerial Research* (EUJMR), 7(13), 86-100.

Vynogradova, O., & Drokina, N. (2020). The structure of an integrated internet marketing complex, based on the marketing-mix concept. *Acta Scientiarum Polonorum. Oeconomia,* 19(3), 117-126.

Webclincher, (2018). *Digital Marketing Process–Step By Step Process Flow.* https://www.webclincher.com/digital-marketing-process/ Erişim Tarihi: 12.04.2024.

Weller, J. (2023). *How to Measure Marketing Campaign Effectiveness: Metrics and Trends.* https://www.smartsheet.com/content/campaign-measurement Erişim Tarihi: 11.03.2024.

Young Entrepreneur Council, (2022). *13 Major Problems Entrepreneurs Face in Digital Marketing.* https://builtin.com/articles/digital-marketing-problems Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Yurdakul, M., & Kiracı, H. (2008). Sanal Pazarlama Karması Bileşimi. *Suleyman Demirel University Journal Of Faculty Of Economics & Administrative Sciences,* 13(2).

KAYNAKÇA

Agarwal, H. (2022). *Top 5 E-Commerce Cybersecurity Trends For 2022 That You Need To Know.* https://www.appknox.com/blog/top-5-e-commerce-cybersecurity-trends-for-2022 Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Almarabeth, T. & Majdalawi, Y. (2019). Cloud Computing of E-Commerce, *Modern Applied Science*, 13(1), 27-35.

Andeka, Z. N. P., & Indrawan, B. (2021). The Role of E-Commerce in the Success of Small and Medium Enterprises. *Journal of Business and Behavioural Entrepreneurship*, *5*(2), 13-19.

Berg, N., & Knights, M. (2021). *Amazon: How the world's most relentless retailer will continue to revolutionize commerce.* Kogan Page Publishers.

Bilecen, S.(2024). https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/gelecek-e-ticaret Erişim Tarihi: 05.02.2024.

Booms, B.H. & Bitner, M.J. (1981). Marketing strategies and organizational structures for service firms, in *Marketing of Services*. Donnelly, JH and George, WR (Eds) Chicago: American Marketing Association, pp 47–51.

Brahma, A. & Dutta, R. (2020). Role of social media and e-commerce for business entrepreneurship. *International Journal of Scientific Research in Computer Science, Engineering and Information Technology*, 01-18.

Çetinkaya, S. (2024). *E-Ticaret Modelleri Nelerdir? En Avantajlı E-Ticaret İş Modeli Hangisidir?* https://www.ideasoft.com.tr/e-ticaret-modelleri-nelerdir-en-avantajli-e-ticaret-is-modeli-hangisidir/ Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Chaffey, D. (2007). *E-business and E-commerce Management: Strategy, Implementation and Practic*e. Pearson Education.

Chaffey, D. & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Dijital Pazarlama: Strateji, Uygulama ve Uygulama.* Pearson İngiltere.

Chen, J.V., et al. (2020). E-commerce and Cybersecurity. *Computers & Security*, 92, 101735.

Daniel, D. (2022). Basic Operating Principles of an E-Commerce System. In: E-Commerce. *Advanced Studies in E-Commerce.* Springer, Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-6438-1_5

Dadhich, R. (2023). *How to Stay Updated on the Latest Digital Marketing Trends?* https://www.tutorialspoint.com/how-to-stay-updated-on-the-latest-digital-marketing-trends Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Dilmegani C. (2024). *Top 10+ eCommerce Technologies (2024): Use Cases & Examples.* https://research.aimultiple.com/ecommerce-technology/ Erişim Tarihi: 23.03.2024.

Dong, Y., Tang, J., & Zhang, Z. (2022). Integrated Machine Learning Approaches for E-commerce Customer Behavior Prediction. In 2022 7th International Conference on Financial Innovation and Economic Development (ICFIED 2022) (pp. 1008-1015). Atlantis Press.

Dwivedi, Y.K., et al. (2019). E-commerce and Entrepreneurial Innovation. *Journal of Business Research*, 98, 325-333.

Gedik, Y. (2021). E-Ticaret: Teorik bir çerçeve. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(1), 184-198.

Gibbons, M. (2024). *How to Keep up With Marketing Trends: 16 Pro Tips.* https://www.webfx.com/blog/marketing/how-to-keep-up-with-marketing-trends/ Erişim Tarihi: 17.02.2024.

Greener, J. (2020). *The 23 Most Important Ecommerce KPIs for Tracking & Growing Sales.* https://databox.com/ecommerce-kpis Erişim Tarihi: 04.03.2024.

Güvenç, S. (2024). *2023 Yılının E-Ticaret İstatistikleri: Türkiye'de Neler Değişti?* https://www.mobildev.com/blog/2023-yilinin-e-ticaret-istatistikleri-turkiye-de-neler-degisti Erişim Tarihi: 09.03.2024.

Hayes, M. (2024). *70+ Ecommerce KPIs for Tracking Business Success.* https://www.shopify.com/blog/7365564-32-key-performance-indicators-kpis-for-ecommerce# Erişim Tarihi: 04.04.2024.

Hemann, C. & Burbary, K. (2018). *Digital Marketing Analytics.* Pearson.

Hollensen, S. (2020). Glocalization: Companies search for the right balance between globalization and localization. In *Handbook on cross-cultural marketing* (pp. 20-36). Edward Elgar Publishing.

Ismaıl, Y. (2020). E-commerce in the World Trade Organization:History and latest developments in the negotiations under the Joint Statement, International Institute for Sustainable Development and CUTS International, Geneva, 1-29

Kalyanam, K. & McIntyre, S. (2002). The e-marketing mix: a contribution of the e-tailing wars. *Journal of the academy of marketing science,* 30(4), 487-499.

Kapoor, A., & Kansal, S. (2021). *Digital Marketing: Concepts, Strategies, and Challenges.* Springer.

Karaman, A. (2020). *E-Ticaret için 26 Anahtar Performans Göstergesi (KPI).* https://www.ayhankaraman.com/e-ticaret-icin-26-anahtar-performans-gostergesi-kpi/ Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Kazinik, B. (2024). *The History of eCommerce-How it All Started.* https://www.mayple.com/blog/history-of-ecommerce Erişim Tarihi: 02.02.2024.

Khurana, A. (2019). *E-Commerce Basics.* https://www.thebalancemoney.com/let-s-ask-the-basic-question-what-is-ecommerce-1141599 Erişim Tarihi: 23.04.2024.

Kotlyarov, I. D. (2012). Trends in the Evolution of E-commerce. *Internet marketing*, 4(70), 252-258.

Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). *Marketing Management.* Pearson.

Kösebey, T. (2018). *E-ticaret Modellerinin Sınıflandırılması.* https://www.eurosoft.com.tr/e-ticaret-modelleri-b2b-b2e-b2g-b2c-c2c-c2g-m2m.html Erişim Tarihi: 17.04.2024.

Kumar, A., et al. (2021). Big Data Analytics in E-commerce. *International Journal of Information Management*, 57, 102267.

Jobanputra K., (2023). *E-Commerce Evolution: Predictions And Trends Shaping The Future.* https://www.forbes.com/sites/forbesbusinesscouncil/2023/12/29/e-commerce-evolution-predictions-andtrendsshapingthefuture/?sh=7f09bbe57c6d#:~:text=ECommerce%20Evolution%3A%20Predictions%20And%20Trends%20Shaping%20The%20Future,...%208%208.%20Data%20Privacy%20And%20Security%20 Erişim Tarihi: 12.03.2024.

Law,T. (2023). *Key Performance Indicators (KPIS): 6 Crucial Ones for Ecommerce.* https://www.oberlo.com/blog/key-performance-indicators-kpis#:~:text=6%20essential%20KPIs%20to%20track%20for%20your%20ecommerce,%28CLV%29%20...%206%206.%20Net%20profit%20margin%20 Erişim Tarihi: 18.04.2024.

Lawlor J. (2024). *5 Ways to Stay on Top of Marketing Trends.* https://www.digital.ink/blog/marketing-trends/ Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Laudon, K. C., & Traver, C. G. (2016). *E-commerce 2016: Business, Technology, Society.* Pearson.

Lee, J., & Lehto, X. (2010). E-personalization and online privacy features: the case with travel websites. *Journal of Management and Marketing Research*, 4, 1.

Liang, T.P., et al. (2019). E-commerce and Technological Innovation. *MIS Quarterly,* 43(2), 667-685.

Lopienski K. (2023). *Ecommerce Operations 101: What Ecommerce Operations Managers Need to Know*. https://www.shipbob.com/blog/ecommerce-operations/ Erişim Tarihi: 11.02.2024.

Lovelock, C. H. & Wirtz, J. (2007). *Services Marketing-People, Technology, Strategy*, 6th ed., Upper Saddle River.

Lynch, D. (2020). *Which Ecommerce Metrics and KPIs You Should Measure (And Why They're Important).* https://www.bigcommerce.com/blog/ecommerce-metrics/#what-is-a-metric Erişim Tarihi: 14.03.2024.

Marfice, C. (2020). *The Evolution of Ecommerce [10-50 Years] [Timeline]* https://www.plytix.com/blog/evolution-of-ecommerce-timeline Erişim Tarihi: 15.03.2024.

Manya G. (2023). The Impact Of E-Commerce On Traditional Retail: A Comprehensive Analysis Of Economic, Social, And Policy Dimensions. *International Journal of Adv. Res.* 11 (Nov). 285-288] (ISSN 2320-5407). www.journalijar.com

McCarthy, J.J. & Jerome, E. (1964). *Temel Pazarlama. Yönetsel Bir Yaklaşım*. Illinois: Irwin.

Moons, D. (2022). *40+ Ecommerce Metrics Benchmarks.* https://www.storegrowers.com/ecommerce-metrics-benchmarks/ Erişim Tarihi: 17.03.2024.

Morris A. (2023). *What is eCommerce Digital Marketing? Types, Importance and Benefits.* https://6amtech.com/blog/digital-marketing-for-ecommerce-business/ Erişim Tarihi: 21.02.2024.

Nacar, R., & Özdemir, K. (2021). E-Ticaret Pazaryeri Web Sitelerinin Dinamikleri: Covid-19 Pandemi Sürecindeki Değişim. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi,* 16(1), 205-226. https://doi.org/10.17153/oguiibf.867263

North Rose Technologies LLP (2023). https://www.linkedin.com/pulse/role-digital-marketing-e-commerce-success-unveiling/ Erişim Tarihi: 18.03.2024.

Patrício, L.D., & Fernandes, C. (2023). Technology Entrepreneurship and Innovation: A Systematic Literature Review. In: Guarda, T., Fernandes, C., Augusto, M.F. (eds) Technology, Business, Innovation, and Entrepreneurship in *Industry 4.0. EAI/Springer Innovations in Communication and Computing.* Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-17960-0_13

Qin, D.Z., Shuai, Q., Wang, G., Zhang, P., Cao, M. & Chen, M. (2022). *E-Ticaret: Kavramlar, İlkeler ve Uygulama.* Springer.

Rahayu, R., & Day, J. (2017). E-commerce adoption by SMEs in developing countries: evidence from Indonesia. *Eurasian Business Review,* 7, 25-41.

Redondo-Rodríguez, L., Yábar, D. C. P. B., & Díaz-Garrido, E. (2023). Impact of technological innovation on digital entrepreneurship and the effects on the economy. *International Entrepreneurship and Management Journal,* 19(3), 1501-1526.

Ryan, D. (2020). *Understanding Digital Marketing: Marketing Strategies for Engaging the Digital Generation.* Kogan Page.

Sebora, T. C., Lee, S. M., & Sukasame, N. (2009). Critical success factors for e-commerce entrepreneurship: an empirical study of Thailand. *Small Business Economics*, *32*, 303-316.

Shim, S., Pendyala , V., Sundaram , M. & GAO, J. (2000). Business-to-Business E-Commerce Frameworks, *Computer*, 33(10), 40-47.

Štefanović, D. (2023). *Expert-Recommended eCommerce KPIs: The Essential Guide to Tracking Performance in 2023.* https://databox.com/ecommerce-kpis Erişim Tarihi: 17.03.2024.

Strauss, J., & Frost, R. (2021). *E-Marketing.* Routledge.

Statista. (2021). *Küresel E-ticaret Pazarı*. https://www.statista.com Erişim Tarihi: 17.04.2024.

Taher, G. (2021). E-Commerce: Advantages and Limitations. *International Journal ofAcademic Research in Accounting Finance and Management Sciences*, 11(1), 153-165.

Tajvidi, M., et al. (2020). E-commerce and Business Model Innovation. *Technological Forecasting and Social Change,* 150, 119761.

Turban, E., King, D., Lee, J., Liang, T.-P. & Turban, D. (2018). *Elektronik Ticaret 2018: Yönetimsel ve sosyal ağlar perspektifi.* Springer.

Uludağ, A. (2016). *E-ticaret için 60 Anahtar Performans Göstergesi (KPI).* https://adnanuludag.net/e-ticaret-icin-60-anahtar-performans-gostergesi-kpi/ Erişim Tarihi: 27.02.2024.

Wahee, S. J., & Bhardwaj, B. R. (2015, March). Role of Ecommerce in enhancing Cyber entrepreneurship in India: Implications through caselets. In *2015 2nd International Conference on Computing for Sustainable Global Development (INDIACom)* (pp. 2146-2153). IEEE.

Wirtz, B.W. & Wirtz. (2021). *Dijital İşletme ve Elektronik Ticaret*. Cham: Springer Uluslararası Yayıncılık.

Xu, Y., et al. (2018). E-commerce and Competitive Strategy. *Information & Management,* 55(5), 568-581.

Yoo, B., et al. (2021). E-commerce and Strategic Partnerships. *Journal of Business Venturing,* 36(1), 105-123.

KAYNAKÇA

Akemo, A. (2023). Impact of Competitive Strategies on Market Entry and Growth in Emerging Economies in Japan, *International Journal of Strategic Management,* 2(2), 1-11.

Azizağaoğlu, A. (2019). Girişimci Pazarlama: Pazarlamaya Proaktif ve İnovatif Bir Yaklaşım. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 15(1), 276-288.

Bahçecik, D. & Talebi, N. (2020). Yeşil Pazarlama: İşletmelerin Yeşil Pazarlamaya Yönelme Nedenleri, *ABMYO Dergisi*, 15(59), 223-247.

Balasubramanian, A.J. (2023). Transaction cost and Opportunity identification for Startups!, https://www.linkedin.com/pulse/transaction-cost-opportunity-identification-startups-ajb- Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Cansız, M. & Ulusoy, M. D. (2017). Yenilik Kümelerinde Girişimciliğin Kaynakları Olarak Yerleşik Firmaların Rolünün Sosyolojik Analizi: Türkiye Örneği, *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 69-92.

Coşkun, R. & Çitçi, U. S. (2008). *Doğuştan Küresel Firmalar (Born Globals): Örnek Olaylar*, VI. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi, 25-28 Mayıs 2008, Kırgizistan.

Divrik, B. & Baykal, E. (2022). Uluslararası İşletmecilik Teorilerine Kavramsal Bir Bakış (Derleme), *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 6(1), 1843-1868.

Güğerçin, S. & Onan, G. (2021). Digital Entrepreneurship: A Literature Review, *International European Journal of Managerial ResearchDergisi,* 5(9) 291-305.

https://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/8807/kobi-tanimi-guncellendi#:~:text=Buna%20g%C3%B6re%3B%20250%20ki%C5%9Fiden%20az,%C3%BCst%20limit%2C%20250%20milyon%20lirayd%C4%B1. Erişim Tarihi: 16.02.2024

https://www.pwc.com.tr/tr/Hizmetlerimiz/vergi/vergi-yayinlari/pdf/turkiyedeki-kobilerin-e-ticaret-gorunumu.pdf Erişim Tarihi: 16.02.2024

https://incturkiye.com/makaleler/rekabeti-birlikte-sekillendirmek-kurumsal-sirket-startup-isbirlikleri Erişim Tarihi: 23.02.2024

https://www.quora.com/Entrepreneurship/What-is-the-proper-definition-of-a-startup/answer/Dave-McClure Erişim Tarihi: 16.02.2024

Kalra, P. (2023). Foreign market entry strategies: A comparative Analysis, *Asian Journal of Management and Commerce*, 4(1), 276-281.

Kaggwa, S., Akinoso, A., Dawodu, S. O., Uwaoma. P. U., Akindote, O. J. & Osawaru. S. E. (2023). Entrepreneurial Strategies for AI Startups: Navigating Market and Investment Challenges, *International Journal of Management & Entrepreneurship Research*, 5(12).

Koch, M. (2017). Tech Start-up Internationalisation *Development of an internationalisation model for born global web-based tech start-ups from European start-up hubs*, Degree Project in Information and Communication Technology, Second Cycle, 30 Credits Stockholm Sweden, https://kth.diva-portal.org/smash/get/diva2:1130444/FULLTEXT01.pdf Erişim Tarihi: 18.02.2024.

Krishnan, S. Navaneetha; L. S. Ganesh, & C. Rajendran (2020). *Characterizing and Distinguishing 'Innovative Start-ups' Among Micro, Small and Medium Enterprises (MSME)*, Conference Paper, New Business Ventures, p. 1–32.

Kurtaran, A., (t.y). Doğrudan Yabancı Yatırım Kararları ve Belirleyicileri, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/32072 Erişim Tarihi: 18.02.2024.

Monteiro, D. F. A., Gazaro dos Santos A. A., Costa C. V. P. & Zen A. C. (2023). Why startups fail in emerging entrepreneurial ecosystems?, *REGEPE Entrepreneurship and Small Business Journal*, 12(3), 1-12.

Mintardjo, C. (2019). *Technopreneur Intention To Build A New Startup: The Beginning Of Fintech Startup*, 5th Indonesian Finance Association Conference, https://www.academia.edu/44111780/Technopreneur_Intention_To_Build_A_New_Startup_The_Beginning_Of_Fintech_Startup Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Murray, G. (2000). The International Market Entry Choices of Start-Up Companies in High-Technology Industries, *Journal of International Marketing*, 8(2), 33-62.

Polesello, D., Mohamed, A. & Öarianne, H. (2013).Determinants of International Entry Mode Choice: A Case Study of A Brazilian Multintional, *BASE – Revista de Administração e Contabilidade da Unisinos,* 10 (2), 181-194.

Rantanen, A. (2019). *Internationalization Process of Finnish Based Startups and SMEs in Emerging China: Motives and Entry Strategies*, Oulu Business School, Master's Thesis, October.

Rasińska, K. (2022). *Startup ecosystem in emerging economies:the case of India*. Bachelor's thesis under scientific supervision of PhD Anna Masłoń-Oracz written in Institute of Management, Warsaw.

Shah, R. (2019). Difference between startup and small business, GAP Interdisciplinarities, *An International Peer-Reviewed Open Access Journal of Interdisciplinary Studies*, 2(1), 251-254.

Sledzik, K. (2015). Schumpeter's view on innovation and entrepreneurship, *SSRN Electronic Journal*, 89-95.

Stisager, N. L. & Michaeler, T. (2015). *Business Models and Internationalization Speed, Thesis for the Degree of Master of Science In International Business Economics*, The Faculty of Social Sciences Administration of Studies, Aalborg University.

Tekin, D. (2018). *Tekno-Girişimlerde Girişimci Pazarlama, Girişimcilik Eğilimi ve İşletme Performansı İlişkisi*, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Pazarlama ABD, Doktora Tezi.

Tekin, E. (2021). Türkiye'de Start-up Ekosistemi Üzerine Bir Değerlendirme. *International Academic Journal. [Econder]*, 5(1), 33/48.

Ulaş, D. (2009). Küreselleşme Sürecinde Dışa Açılma Stratejileri, Nobel Yayınevi, Nisan, Ankara.

Wan, L. Guido, O., Marco, S., Carmela, D. M. & Guido, N. (2019). Entry modes in reshoring strategies: An empirical analysis, *Journal of Purchasing and Supply Management*, 25.

Wittkop, A., Zulauf. K, & Wagner, R. (2018). How Digitalization Changes the Internationalization of Entrepreneurial Firms: Theoretical Considerations and Empirical Evidence, *Management Dynamics in the Knowledge Economy,* 6(2), 193-207.

KAYNAKÇA

Al_Kasasbeh, O., Khasawneh, O., & Alzghoul, A. (2023). The real effects of fintech on the global financial system. International Journal of Professional Business Review, 8(3), e01725-e01725.

Alkın, M. C. (2006). Liderlik özellik ve davranışlarının belirlenmesi ve konuyla ilgili olarak yapılan bir araştırma (Master's thesis, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Birçek, A. (2008). Girişimci kişilik özelliklerinin liderlik bağlamında incelenmesi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Buckley, R. P., Arner, D. W., Zetzsche, D. A., & Selga, E. (2019). The dark side of digital financial transformation: The new risks of fintech and the rise of techrisk. UNSW Law Research Paper, (19-89).

Çöğürcü, İ. (2016). İktisadi doktrinlerde geçmişten günümüze girişimciliğin önemi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (35), 65-80.

Fung, D. W., Lee, W. Y., Yeh, J. J., & Yuen, F. L. (2020). Friend or foe: The divergent effects of FinTech on financial stability. Emerging Markets Review, 45, 100727.

Gomber, P., Kauffman, R. J., Parker, C., & Weber, B. W. (2018). Financial information systems and the fintech revolution. Journal of Management Information Systems, 35(1), 12-18.

İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. Organizasyon ve yönetim bilimleri dergisi, 3(2), 275-286.

Khasawneh, O., & Alzghoul, A. (2023). The Real Effects of Fintech on the Global Financial System. International Journal of Professional Business Review: Int. J. Prof. Bus. Rev., 8(3), 1.

Magnuson, W. (2018). Regulating fintech. Vand. L. Rev., 71, 1167.

Miftari, F., Shabani, L., & Hashani, M. (2024). Does fintech affect financial inclusion in Balkan region countries? [Special issue]. Journal of Governance & Regulation, 13(1), 388–395

Musabegovic, I., Özer, M., Djukovic, S., & Jovanovic, S. (2019). Influence of financial technology (FinTech) on financial industry. Економика пољопривреде, 66(4), 1003-1021.

Ozturk, I., & Ullah, S. (2022). Does digital financial inclusion matter for economic growth and environmental sustainability in OBRI economies? An empirical analysis. Resources, Conservation And Recycling, 185, 106489

Özdevecioğlu, M., & Karaca, M. (2015). Girişimcilik girişimci kişilik kavram ve uygulama. Eğitim Yayınevi.

Pantielieieva, N., Krynytsia, S., Khutorna, M., & Potapenko, L. (2018, October). FinTech, transformation of financial intermediation and financial stability. In 2018 International Scientific-Practical Conference Problems of Infocommunications. Science and Technology (PIC S&T) (pp. 553-559). IEEE.

Sönmez, A., Arıker, Ç., & Toksoy, A. (2016). Dünya'da ve Türkiye'de sosyal girişimciliğin gelişimi. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 17(37 Girişimcilik Özel Sayısı), 102-121.

Teigland, R., Siri, S., Larsson, A., Puertas, A. M., & Bogusz, C. I. (2018). Introduction: FinTech and shifting financial system institutions. In The Rise and Development of FinTech (pp. 1-18). Routledge.

Temizel, F (2015) Finansal Dışlanmaya Bakış, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Dumlupınar University Journal of Social Sciences 44. Sayı Nisan 2015 / Number 44 April 2015

Vives, X. (2017). The impact of FinTech on banking. European Economy, (2), 97-105.

Yüceol, N. (2018). Girişimcilik eğitimi alan kişilerin girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi arasındaki ilişki üzerine bir araştırma (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

KAYNAKÇA

Bozkurt, Ö. Ç., Kalkan, A., Koyuncu, O., & Alparslan, A. M. (2012). Türkiye'de girişimciliğin gelişimi: Girişimciler üzerinde nitel bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15), 229-247.

Brooks, O.J., (1986). Economic development through entrepreneurship: incubators and the incubation process. *Economic Development Review* 4 (2), s. 1.

Colombo, M.G. & Delmastro, M., (2002). How effective are technology incubators?: Evidence from Italy. *Research Policy* 31 (7), 1103–1122.

Durukan, T. (2006). Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. *Girişimcilik ve kalkınma dergisi*, 25.

Erdolu, Ş. E. (2022). Investigating interactions in an entrepreneurial ecosystem: The case of Individual Young Entrepreneurship (BiGG) Support Program in Turkey (Master's thesis, Middle East Technical University).

Özkul, G., & Dulupçu, M. A. (2007). Kişisel gelişimin girişimci tipleri üzerine etkisi: Antalya-Isparta illerinde bir inceleme. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 67-92.

Sakarya, Ş., & İlkdoğan, S. (2023). Türkiye'de Startup Yatırımları ve Finansmanı. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, 6(2), 146-171.

Şahan, Ö., & Saraç, Ö. (2022). Türkiye'nin Genç Nüfus Avantajı, Genç İşsizlik Sorunu ve Genç Girişimci Destekleri. Vergi Raporu, (268).

TÜBİTAK BiGG Yatırım, (2024). https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/icerik-1812-yatirim-tabanli-girisimcilik-destek-programi-bigg-yatirim, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-1 (2024). https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/faaliyet-raporlari/mu1607011626., Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-2 (2024). https://www.etu.edu.tr/tr/bolum/uluslararasi-girisimcilik/haber/bigg-garaj-projesi-egitimleri-devam-ediyor, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-3 (2024). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/18842/tubitak_2022_yili_faaliyet_raporu.pdf, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-4 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/21566/destek_almaya_hak_kazanan_uygulayici_kuruluslarin_listesi_0.pdf, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-5 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/icerik-1812-yatirim-tabanli-girisimcilik-destek-programi-bigg-yatirim, Erişim tarihi: 31.03.2024.

URL-6 (2024). https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/3653/228tubitak_1507-_kobi_ar-ge_baslangic_destek_programi_uygulama_esaslari.pdf, Erişim tarihi: 01.04.2024.

URL-7 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/1507/icerik-destek-kapsami, Erişim tarihi: 04.04.2024.

URL-8 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/21566/1812-2024-1_cagri_duyurusu_240118.pdf, Erişim tarihi: 10.04.2024.

URL-9 (2024). https://tubitak.gov.tr/tr/destekler/sanayi/ulusal-destek-programlari/1812/icerik-onemli-hususlar, Erişim tarihi: 18.04.2024.

URL-10 (2024). https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/1812_uygulama_esaslari.pdf, Erişim tarihi: 22.04.2024.

KAYNAKÇA

Angel Capital Association (ACA) (2024). *What is an angel investor?*. https://www.angelcapitalassociation.org/faqs/#What_is_an_angel_investor_, Erişim tarihi: 02.03.2024.

Aydın, S. (2023). Girişimciliğin finansmanında kullanılan melek yatırımcılığın dünü, bugünü ve geleceği. S. Evci ve İ. Kefe (Edt.), *Muhasebe ve finans araştırmaları* içinde (ss. 127-144). Ankara: Gazi Kitabevi.

Barringer, B. R. ve Ireland, R. D. (2010). *Entrepreneurship: successfully launching new ventures*. United Kingdom: Pearson Education Limited.

Bayar, Y. (2012). Girişimcilik finansmanında risk sermayesi ve melek finansmanı. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*. *7*(2), 133-144.

Bingöl, G. & Türkmen, S. Y. (2016). Girişimciliğin finansmanında melek sermaye ve Türkiye uygulaması. *Öneri Dergisi*, *12*(45), 357-373.

Caselli, S. ve Negri, G. (2021). *Private equity and venture capital in Europe: markets, techniques, and deals*. Academic Press.

Cumming, D., & Zhang, M. (2019). Angel investors around the world. *Journal of International Business Studies*, *50*, 692-719.

Denis, D. J. (2004). Entrepreneurial finance: an overview of the issues and evidence. *Journal of corporate finance*, *10*(2), 301-326.

Drover, W., Busenitz, L., Matusik, S., Townsend, D., Anglin, A. ve Dushnitsky, G. (2017). A review and road map of entrepreneurial equity financing research: Venture capital, corporate venture capital, angel investment, crowdfunding, and accelerators. *Journal of management*, *43*(6), 1820-1853.

EBAN (2016). *EBAN Statistics Compendium 2016*. https://www.eban.org/wp-content/uploads/2017/11/Statistics-Compendium-2016-Final-Version.pdf, Erişim tarihi: 14.03.2024.

EBAN (2019). *EBAN Statistics Compendium 2019*. https://www.eban.org/wp-content/uploads/2020/12/EBAN-Statistics-Compendium-2019.pdf, Erişim tarihi: 14.03.2024.

EBAN (2022). *Annual Statistics Compendium 2022*. https://www.eban.org/?s=EBAN+Annual+Statistics+Compendium, Erişim tarihi: 14.03.2024.

EBAN (2024). *Angel investing explained*. https://www.eban.org/angel-investing-explained/, Erişim tarihi: 02.03.2024.

Er, B., Şahin, Y. E. ve Mutlu, M. (2015). Girişimciler için alternatif finansman kaynakları: Mevcut durum ve öneriler. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, *1*(1), 31-54.

Ertürk, H. ve Sayılgan, G. (2014). Girişim sermayesi fonları ve bu fonların geliştirilmesinde kamunun rolü. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, *43*(2). 293-318.

Friesendorf, C. ve Haschemi, N. J. M. (2023). *Private Equity in Germany: Venture Capital for Digital Platform Start-ups*. Cham: Springer Nature.

Gallo, S. ve Verdoliva, V. (2022). *Private equity and venture capital*. Cham: Springer.

Gregson, G. (2014). *Financing new ventures: An entrepreneur's guide to business angel investment*. New York: Business Expert Press.

Kerr, W. R., Lerner, J. ve Schoar, A. (2014). The consequences of entrepreneurial finance: Evidence from angel financings. *The Review of Financial Studies*, *27*(1), 20-55.

Knickerbocker, K. (2022). *What is private equity and how does it work?*. https://pitchbook.com/blog/what-is-private-equity, Erişim tarihi: 07.03.2024.

Külahcı, M. F. (2015). Girişim sermayesi ve firma performansı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Mason, C. M. ve Harrison, R. T. (2008). Measuring business angel investment activity in the United Kingdom: a review of potential data sources. *Venture capital*, *10*(4), 309-330.

McKaskill, T. (2009). *raising Angel & venture capital finance*. Melbourne: Breakthrough Publications.

OECD (2011). *Financing high-growth firms: The role of angel ınvestors*. Paris: OECD Publishing.

OECD (2017), *Entrepreneurship at a Glance 2017*. Paris: OECD Publishing.

Owers, J. E. ve Sergi, B. S. (2019). The evolution of financing entrepreneurship. In *Entrepreneurship and Development in the 21st Century* (pp. 161-170). Emerald Publishing Limited.

Perktaş, E. ve Uçar, M. (2015). Girişimcilik ve girişimin finansmanında melek yatırımcı ve uygulama alanları. *Route Educational and Social Science Journal*, *2*(1), 90-102.

PitchBook (2024). *The 2023 annual PE first look*. https://pitchbook.com/news/reports/2023-annual-global-pe-first-look, Erişim tarihi: 14.03.2024.

Sakarya, Ş. ve İlkdoğan, S. (2023). Türkiye'de startup yatırımları ve finansmanı. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi*, *6*(2), 146-171.

Seifert, R. W., Leleux, B., & Tucci, C. L. (2008). *Nurturing science-based ventures: an international case perspective*, London: Springer.

Smith, J. K., & Smith, R. L. (2019). *Entrepreneurial finance: Venture capital, deal structure & valuation*. California: Stanford University Press.

Sohl, J. (2023). The angel market in 2022: The rising ımpact of women angels. Center for Venture Research.

SPK (2024). *Girişim sermayesi yatırım ortaklıkları*. Ankara: Yatırımcı Bilgilendirme Kitapçıkları.

Startups.watch (2020). *Turkish startup ecosystem: Year in review 2020*. https://startups.watch/reports, Erişim tarihi: 16.03.2024.

Startups.watch (2024). *Turkish startup ecosystem: Year in review 2023*. https://startups.watch/reports, Erişim tarihi: 16.03.2024.

Statista (2024). *Private equity worldwide - statistics & facts*. https://www.statista.com/topics/1454/private-equity/#topicOverview, Erişim tarihi: 21.03.2024.

Swanson, L. A. (2017). *Entrepreneurship and ınnovation toolkit*. Pressbooks.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2023). *Bireysel katılım sermayesi hakkında yönetmelik*. https://www.hmb.gov.tr/finansal-piyasalar-ve-kambiyo-mevzuat, Erişim tarihi: 02.03.2024.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı (2024). *Bireysel katılım sermayesi sistemi ilerleme raporu 2023*. https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2024/01/BKS-ILERLEME-RAPORU-4.-CEYREK.pdf, Erişim tarihi: 16.03.2024.

The British Private Equity & Venture Capital Association (BVCA) (2024). *What is private equity?*. https://www.bvca.co.uk/Our-Industry/Private-Equity, Erişim tarihi: 01.03.2024.

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (2012). *Girişim sermayesi: Türkiye için çıkarımlar ve öneriler*. Ankara: TTGV.

Van Osnabrugge, M. (2000). A comparison of business angel and venture capitalist investment procedures: an agency theory-based analysis. *Venture Capital: An international journal of entrepreneurial finance*, *2*(2), 91-109.

KAYNAKÇA

Adner, R. (2006). Match your innovation strategy to your innovation ecosystem. *Harvard business review*, 84(4), 98

Anshari, M., Almunawar, M. N., Lim, S. A., & Al-Mudimigh, A. (2019). Customer relationship management and big data enabled: Personalization & customization of services. Applied Computing and Informatics, 15(2), 94-101.Bailetti, T. (2012). Technology entrepreneurship: overview, definition, and distinctive aspects. *Technology innovation management review*, 2(2).

Bailetti, T. (2012). Technology entrepreneurship: overview, definition, and distinctive aspects. *Technology innovation management review*, 2(2).

Bethi, S. K., & Deshmukh, S. S. (2023). Challenges and Opportunities for Agri-Tech Startups in Developing Economies. *International Journal of Agriculture Sciences*, ISSN, 0975-3710.

Beverungen, D., Müller, O., Matzner, M., Mendling, J., & Vom Brocke, J. (2019). Conceptualizing smart service systems. *Electronic Markets*, 29, 7-18.

Böhm, M., Galic, G., Olenberger, C., Siegert, M., Sperling, A., Zyprian, F., & Krcmar, H. (2018). Digitale Transformation am Beispiel von FinTechs. In G. Owald, H. Krcmar (Ed.), *Digitale Transformation* (s. 147-165). Wiesbaden: Springer Gabler.

Burmeister, C., Lüttgens, D., & Piller, F. T. (2016). Business model innovation for Industrie 4.0: why the "Industrial Internet" mandates a new perspective on innovation. *Die Unternehmung*, 70(2), 124-152.

Castells, M. (2011). *The rise of the network society*. John wiley & sons.

Chakraborty, I., Ilavarasan, P. V., & Edirippulige, S. (2021). Health-tech startups in healthcare service delivery: A scoping review. *Social science & medicine*, 278, 113949.

Chen, J., Sun, J., & Wang, G. (2022). From unmanned systems to autonomous intelligent systems. *Engineering*, 12, 16-19.

Chowdhury, S., Haftor, D., & Pashkevich, N. (2018). Smart product-service systems (smart PSS) in industrial firms: a literature review. *Procedia Cirp*, 73, 26-31.

Deloitte (2024). An evolving world of digital goods and services. https://www2.deloitte.com/us/en/insights/industry/retail-distribution/consumer-behavior-trends-state-of-the-consumer-tracker/consumer-digital-spending-trends.html Erişim: 24.03.2024

Elibol, H., & Kesici, B. (2004). Çağdaş işletmecilik açisindan elektronik ticaret. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (11), 303-329.

Giones, F., & Brem, A. (2017). Digital technology entrepreneurship: A definition and research agenda. *Technology innovation management review*, 7(5).

Haenlein, M., & Kaplan, A. (2019). A brief history of artificial intelligence: On the past, present, and future of artificial intelligence. *California management review*, 61(4), 5-14.

Hänisch, T. (2017). Grundlagen Industrie 4.0. *Industrie 4.0: Wie cyber-physische Systeme die Arbeitswelt verändern*, Springer Gabler, 9-31.

Hardill, I., & Green, A. (2003). Remote working—altering the spatial contours of work and home in the new economy. *New Technology, Work and Employment*, 18(3), 212-222.

Jawad, M., Naz, M., & Maroof, Z. (2021). Era of digital revolution: Digital entrepreneurship and digital transformation in emerging economies. *Business Strategy & Development*, 4(3), 220-228.

Klein, M. (2020). İşletmelerin dijital dönüşüm senaryolari-kavramsal bir model önerisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 997-1019.

Koca, D. (2020). Sanayi devrimlerinin tarihsel arka planı ve işgücü becerileri üzerindeki yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(31), 4531-4558.

Kollmann, T., Kleine-Stegemann, L., de Cruppe, K., & Strauss, C. (2022). Eras of digital entrepreneurship: connecting the past, present, and future. In *Handbook of Digital Entrepreneurship* (pp. 49-73). Edward Elgar Publishing.

Kraus, S., Palmer, C., Kailer, N., Kallinger, F. L., & Spitzer, J. (2019). Digital entrepreneurship: A research agenda on new business models for the twenty-first century. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 25(2), 353-375.

Leimeister, J. M., Österle, H., & Alter, S. (2014). Digital services for consumers. *Electronic Markets*, 24, 255-258.

Leminen, S., Rajahonka, M., Westerlund, M., & Siuruainen, R. (2015). Ecosystem business models for the Internet of things. *Internet of Things Finland*, 10-13.

Mitra, S., Kumar, H., Gupta, M. P., & Bhattacharya, J. (2023). Entrepreneurship in smart cities: elements of start-up ecosystem. *Journal of Science and Technology Policy Management*, 14(3), 592-611.

Nambisan, S. (2017). Digital entrepreneurship: Toward a digital technology perspective of entrepreneurship. *Entrepreneurship theory and practice*, 41(6), 1029-1055.

Nunes, M. L., Pereira, A. C., & Alves, A. C. (2017). Smart products development approaches for Industry 4.0. *Procedia manufacturing*, 13, 1215-1222.

Ofek, E., & Richardson, M. (2003). Dotcom mania: The rise and fall of internet stock prices. the *Journal of Finance*, 58(3), 1113-1137.

Örnek, A. S., & Danyal, Y. (2015). Increased importance of entrepreneurship from entrepreneurship to techno-entrepreneurship (startup): provided supports and conveniences to techno-entrepreneurs in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 195, 1146-1155.

Pfau, W., & Rimpp, P. (2021). AI-enhanced business models for digital entrepreneurship. *Digital Entrepreneurship: Impact on Business and Society*, 121-140.

Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2015). How smart, connected products are transforming competition. *Harvard business review*, 92(11), 64-88.

Ribeiro, J., Lima, R., Eckhardt, T., & Paiva, S. (2021). Robotic process automation and artificial intelligence in industry 4.0–a literature review. *Procedia Computer Science*, 181, 51-58.

Roja, A., & Năstase, M. (2014, November). Technology entrepreneurship and entrepreneurial strategies. In *Proceedings of the 8th International Management Conference*, Bucharest, Romania (pp. 6-7).

Sahut, J. M., Iandoli, L., & Teulon, F. (2021). The age of digital entrepreneurship. *Small Business Economics,* 56, 1159-1169.

Savić, D. (2019). From Digitization, Through Digitalization, to Digital Transformation. *Online Searcher*, 43(1), 36-39.

Siegel, D. S., & Renko, M. (2012). The role of market and technological knowledge in recognizing entrepreneurial opportunities. *Management Decision*, 50(5), 797-816.

Sharma, A., & Singh, B. J. (2020). Evolution of industrial revolutions: A review. International *Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, 9(11), 66-73.

Shin, J. (2014). New business model creation through the triple helix of young entrepreneurs, SNSs, and smart devices. *International Journal of Technology Management*, 66(4), 302-318.

Spigel, B., & Harrison, R. (2018). Toward a process theory of entrepreneurial ecosystems. *Strategic entrepreneurship journal*, 12(1), 151-168.

Stelzer, D. (2004). Produktion digitaler Güter. In A. Brassler, H. Corsten (Ed.), *Entwicklungen im Produktionsmanagement* (s. 233-250). München.

Von Briel, F., Selander, L., Hukal, P., Lehmann, J., Rothe, H., Fürstenau, D., ... & Wurm, B. (2021). Researching digital entrepreneurship: Current issues and suggestions for future directions. *Communications of the Association for Information Systems*, 48, 284-304.

Zaheer H., Breyer Y., Dumay J. (2019) Digital entrepreneurship: an interdisciplinary structured literature review and research agenda. *Technol Forecast Soc Change*. https://doi.org/10.1016/ j.techfore.2019.119735

Zahra, S. A., Liu, W., & Si, S. (2023). How digital technology promotes entrepreneurship in ecosystems. *Technovation*, 119, 102457.

KAYNAKÇA

Arents, J., Abolins, V., Judvaitis, J., Vismanis, O., Oraby, A., & Ozols, K. (2021). Human–robot collaboration trends and safety aspects: A systematic review. *Journal of Sensor and Actuator Networks*, 10(3), 48, 1-17.

Bogue, R. (2017). Detecting humans in the robot workspace. *Industrial Robot: An International Journal*, 44(6), 689-694.

Buerkle, A., Eaton, W., Al-Yacoub, A., Zimmer, M., Kinnell, P., Henshaw, M., ... & Lohse, N. (2023). Towards industrial robots as a service (IRaaS): Flexibility, usability, safety and business models. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 81, 1-20.

Chen, Y., Cheng, L., & Lee, C. C. (2022). How does the use of industrial robots affect the ecological footprint? International evidence. *Ecological Economics*, 198, 1-15.

Colgate, J.E. & Peshkin, M.A. (1999), Patent No. 5952796. United States of America.

Cui, G., Li, B., Tian, W., Liao, W., & Zhao, W. (2022). Dynamic modeling and vibration prediction of an industrial robot in manufacturing. *Applied Mathematical Modelling*, 105, 114-136.

Demirtas, S., Cankurt, T., & Samur, E. (2022). Development and implementation of a collaborative workspace for industrial robots utilizing a practical path adaptation algorithm and augmented reality. *Mechatronics*, 84, 1-10.

Deniz, C. (2023). A robust and simple collision avoidance approach for pick and place robot applications. Industrial Robot: the international journal of robotics research and application. *Industrial Robot*, 50(5), 841-847.

Dobra, Z., & Dhir, K. S. (2020). Technology jump in the industry: human–robot cooperation in production. *Industrial Robot: the international journal of robotics research and application*, 47(5), 757-775.

D'Souza, F., Costa, J., & Pires, J. N. (2020). Development of a solution for adding a collaborative robot to an industrial AGV. *Industrial Robot: the international journal of robotics research and application*, 47(5), 723-735.

Du, L., & Lin, W. (2022). Does the application of industrial robots overcome the Solow paradox? Evidence from China. *Technology in Society*, 68, 1-14.

Duan, D., Chen, S., Feng, Z., & Li, J. (2023). Industrial robots and firm productivity. *Structural Change and Economic Dynamics*, 67, 388-406.

Dui, H., Xu, H., Zhang, L., & Wang, J. (2023). Cost-based preventive maintenance of industrial robot system. *Reliability Engineering & System Safety*, 240, 1-11.

Dzedzickis, A., Subačiūtė-Žemaitienė, J., Šutinys, E., Samukaitė-Bubnienė, U., & Bučinskas, V. (2021). Advanced applications of industrial robotics: New trends and possibilities. *Applied Sciences*, 12(1), 1-25.

El-Meligy, M. A., Mahmoud, H. A., Sarhan, N., & Awwad, E. M. (2023). A configurable process control method for robotic system-based industrial service improvements. *Journal of Engineering Research*. https://doi.org/10.1016/j.jer.2023.11.009

Evjemo, L. D., Gjerstad, T., Grøtli, E. I., & Sziebig, G. (2020). Trends in smart manufacturing: Role of humans and industrial robots in smart factories. *Current Robotics Reports*, 1, 35-41.

Franklin, C. S., Dominguez, E. G., Fryman, J. D., & Lewandowski, M. L. (2020). Collaborative robotics: New era of human–robot cooperation in the workplace. *Journal of Safety Research*, 74, 153-160.

He, Y., Zhao, C., Zhou, X., & Shen, W. (2024). MJAR: A novel joint generalization-based diagnosis method for industrial robots with compound faults. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 86, https://doi.org/10.1016/j.rcim.2023.102668

Hentout, A., Aouache, M., Maoudj, A., & Akli, I. (2019). Human–robot interaction in industrial collaborative robotics: a literature review of the decade 2008–2017. *Advanced Robotics*, 33(15-16), 764-799.

Kolbeinsson, A., Lagerstedt, E., & Lindblom, J. (2019). Foundation for a classification of collaboration levels for human-robot cooperation in manufacturing. *Production & Manufacturing Research*, 7(1), 448-471.

Li, Y., Zhang, Y., Pan, A., Han, M., & Veglianti, E. (2022). Carbon emission reduction effects of industrial robot applications: Heterogeneity characteristics and influencing mechanisms. *Technology in Society*, 70, 1-12.

Liu, B., Yang, X., & Zhang, J. (2024). Nonlinear effect of industrial robot applications on carbon emissions: Evidence from China. *Environmental Impact Assessment Review*, 104, 1-12.

Long, P., Chevallereau, C., Chablat, D., & Girin, A. (2017). An industrial security system for human-robot coexistence. *Industrial Robot: An International Journal*, 45(2), 220-226.

Luo, H., & Qiao, H. (2023). Exploring the impact of industrial robots on firm innovation under circular economy umbrella: a human capital perspective. *Management Decision*. https://doi.org/10.1108/MD-02-2023-0285

Merlo, F., Vazzoler, G., & Berselli, G. (2023). Eco-programming of industrial robots for sustainable manufacturing via dynamic time scaling of trajectories. *Robotics and Computer-Integrated Manufacturing*, 79, 1-13.

Molitor, M., & Renkema, M. (2022). Human-Robot Collaboration in a Smart Industry Context: Does HRM Matter?. In Smart Industry–Better Management (105-123). *Emerald Publishing Limited*.

Pan, L., Bao, G., Xu, F., & Zhang, L. (2018). Adaptive robust sliding mode trajectory tracking control for 6 degree-of-freedom industrial assembly robot with disturbances. *Assembly Automation*, 38(3), 259-267.

Pellegrinelli, S., Moro, F. L., Pedrocchi, N., Tosatti, L. M., & Tolio, T. (2016). A probabilistic approach to workspace sharing for human–robot cooperation in assembly tasks. *CIRP Annals*, 65(1), 57-60.

Shamout, M., Ben-Abdallah, R., Alshurideh, M., Alzoubi, H., Kurdi, B. A., & Hamadneh, S. (2022). A conceptual model for the adoption of autonomous robots in supply chain and logistics industry. *Uncertain Supply Chain Management*, 10(2), 577-592.

Škulj, G., Vrabič, R., & Podržaj, P. (2021). A wearable imu system for flexible teleoperation of a collaborative industrial robot. *Sensors*, 21(17), 1-19.

Soori, M., Arezoo, B., & Dastres, R. (2023). Optimization of Energy Consumption in Industrial Robots, A Review. *Cognitive Robotics*. https://doi.org/10.1016/j.cogr.2023.05.003

Stuhlenmiller, F., Weyand, S., Jungblut, J., Schebek, L., Clever, D., & Rinderknecht, S. (2021). Impact of cycle time and payload of an industrial robot on resource efficiency. *Robotics,* 10(1), 33, 1-18.

Wang, E. Z., Lee, C. C., & Li, Y. (2022). Assessing the impact of industrial robots on manufacturing energy intensity in 38 countries. *Energy Economics*, 105, 1-14.

Wang, J., Wang, W., Liu, Y., & Wu, H. (2023a). Can industrial robots reduce carbon emissions? Based on the perspective of energy rebound effect and labor factor flow in China. *Technology in Society*, 72, 1-12.

Wang, Q., Li, Y., & Li, R. (2023b). Do industrial robots reduce carbon intensity? The role of natural resource rents and corruption control. *Environmental Science and Pollution Research*, 30(49), 1-19.

Wu, M., Yeong, C. F., Su, E. L. M., Holderbaum, W., & Yang, C. (2023). A review on energy efficiency in autonomous mobile robots. *Robotic Intelligence and Automation*, 43(6), 648-668.

Yang, C., Wang, J., Mi, L., Liu, X., Xia, Y., Li, Y., ... & Teng, Q. (2017). A four-point measurement model for evaluating the pose of industrial robot and its influence factor analysis. *Industrial Robot: An International Journal*, 44(3), 343-352.

Yu, L., Wang, Y., Wei, X., & Zeng, C. (2023). Towards low-carbon development: The role of industrial robots in decarbonization in Chinese cities. *Journal of Environmental Management*, 330, 1-10.

Zhang, F., Zhang, Q., & Wu, H. (2023). Robot adoption and export performance: evidence from Chinese industrial firms. *Journal of Manufacturing Technology Management*. 34(6), 896-916.

Zhong, H., Zhang, X., Chan, K. C., & Yan, C. (2023). Industrial Robots and Firm Innovation: Big Data Evidence from China. *Journal of Accounting Literature*. http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4378596

KAYNAKÇA

Acar, O. (2020). *Yapay zekâ fırsat mı yoksa tehdit mi?*. İstanbul: Kriter Yayınevi.

Alpaydın, E. (2013). *Yapay öğrenme*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 71-88.

Atalay, M., ve Çelik, E. (2017). Büyük veri analizinde yapay zekâ ve makine öğrenmesi uygulamalari-artificial intelligence and machine learning applications in big data analysis. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(22), 155-172.

Bayındır, E. (2023). Eğitim alanında yapılan yapay zekâ çalışmalarının sosyal ağ analizi ile incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Bayuk, M. N., ve Demir, B. N. (2019). Endüstri 4.0 kapsamında yapay zekâ ve pazarlamanın geleceği. *International Journal Of Social, Humanities And Administrative Sciences*, 5(19), 781-799.

Chalmers, D., MacKenzie, N.G., ve Carter, S. (2020). Artificial intelligence and entrepreneurship: implications for venture creation in the fourth ındustrial revolution. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 45(5) 1028–1053.

Coşkun, F., ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay zekânın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, *54*(3), 947-966.

Davenport, T., ve Ronanki, R. (2018). Artificial intelligence for the real world. *Harvard business review,* 96(1), 108–116.

Dick, S. (2019). Artificial intelligence. *Harvard Data Science Review*, 1(1), 1-8.

Ekinci, G. (2022). Dijital teknolojiler, yapay zekâ, girişimcilik ve inovasyon yayınları bibliyometrik analizi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (55), 163-188.

Gaspar, R., Pedro, C., Panagiotopoulos, P., ve Seibt, B. (2016). Beyond positive or negative: Qualitative sentiment analysis of social media reactions to unexpected stressful events. *Computers in Human Behavior, 56*, 179–191.

Goodfellow, I., Bengio, Y., ve Courville, A.,(2018). *Derin Öğrenme*. Buzdağı Yayınevi, Ankara.

Hürriyet (2024). *Üniversitelere yapay zekâ temelli bölümler kuruluyor.* https://www.hurriyet.com.tr/egitim/universitelere-yapay-zekâ-temelli-bolumler-kuruluyor-42452077., Erişim tarihi:14.05.2024.

Kagermann, H., Wahlster, W., ve Helbig, J. (2013). *Recommendations for ımplementing the strategic ınitiative ındustrie 4.0: Final report of the ındustrie 4.0 working group.* Frankfurt: Acatech .

Keskin, E. K. (2023). Yapay zekâ sohbet robotu chatgpt ve Türkiye internet gündeminde oluşturduğu temalar. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7(2), 114-131.

Kinicki, A., ve Soignet, D.B. (2022). *Management: A Practical Introduction*. New York: 10th ed. McGraw Hill.

Kordon, A. (2009). *Applying Computational Intelligence: How to Create Value*. Springer Science & Business Media.

Kurbanoğlu, S. (1992). Uzman Sistemler, *Türk Kütüphaneciliği*, 6 (4), 189–193.

Kutlusoy, Z. (2019). Felsefe açısından yapay zekâ. G. Telli (Ed.), *Yapay zekâ ve gelecek* içinde (ss. 25-43). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Küçükali, R., ve Coşkun, H. C. (2021). Eğitimde dijitalleşme ve yapay zekânın okul yöneticiliğindeki yeri. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 4(2), 124-135.

LeCun, Y., Bengio, Y., ve Hinton, G. (2015). Deep learning. Nature. 521(7553), 436-444.

Li, H., Ota, K., ve Dong, M. (2018). Learning IoT in edge: Deep learning for the Internet of things with edge computing. *IEEE Network*, 32(1), 96-101.

McCarthy, J. (2007). What is artificial intelligence.

Mitchell, M. (2019). Artificial intelligence: A guide for thinking humans. New York, Penguin UK.

Mutlu, T., (2023). Yapay zekâ ve girişimcilik. Yeni dünyada girişimcilik (pp.1-18), Ankara: Gazi Kitabevi.

Nambisan, S. (2017). Digital entrepreneurship: toward a digital technology perspective of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 41(6), 1029-1055.

OECD. (2018). *Private equity investment in artificial intelligence*. OECDo.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, 6(2), 25-36.

Para (2024). Yerli yapay zekâ şirketleri -1- https://www.paradergi.com.tr/teknoloji/2024/01/29/yerli-yapay-zekâ-sirketleri-1., Erişim tarihi:14.05.2024.

Popenici, S. A. D., ve Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 12(1).

Purdy, M., ve Daugherty, P. (2016). Why artificial intelligence is the future of growth. Remarks at AI now: the social and economic implications of artificial intelligence technologies in the near term, 1–72.

Schultz, D. P., ve Ellen-Schultz, S. (2007). *Modern psikoloji tarihi* (Y. Aslay, çev.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Shane, S. (2000). Prior knowledge and the discovery of entrepreneurial opportunities. *Organization Science*, 11(4), 448–469.

Shane, S., ve Venkataraman, S. (2000). The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review, 25*(1), 217–226.

Soylu, A. (2018). Endüstri 4.0 ve girişimcilikte yeni yaklaşımlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (32), 43-57.

Şeker, A., Diri, B., ve Balık, H. H. (2017). Derin öğrenme yöntemleri ve uygulamaları hakkında bir inceleme. *Gazi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 3(3), 47-64.

Taş, H. Y. (2018). Dördüncü sanayi devrimi'nin (endüstri 4.0) çalışma hayatına ve istihdama muhtemel etkileri. *OPUS International Journal of Society Researches*, 9(16), 1817-1836.

Tonga, M. Y., ve Tonga, M. (2022). Endüstri 4.0'a genel bir bakış: Sanayinin geleceği. *GÜ İslahiye İİBF Uluslararası E-Dergi*, *6*(6), 40-60.

Troise, C., Ben-Hafaïedh, C., Tan, M., ve Yablonsky, S. A. (2022). Guest editorial: new technologies and entrepreneurship: exploring entrepreneurial behavior in the digital transformation era. *International Journal of Entrepreneural Behavior & Research,* 28(5), 1129-1137.

Trt Haber (2024). *Yerli ve milli yapay zekâ asistanı göreve hazır.* https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/yerli-ve-milli-yapay-zekâ-asistani-goreve-hazir-829372.html., Erişim tarihi:14.05.2024.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and intelligence. *Mind, LIX No.* 236, 433.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (2021). *Ulusal yapay zekâ stratejisi 2021-2025*. https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/Genel/File/TR-UlusalYZStratejisi2021-2025.pdf., Erişim tarihi:14.05.2024.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanlığı (2023). *FEYZA (Fırsatları Artıran Eğitimde Yapay Zekâ) Projesi.* https://dogm.meb.gov.tr/www/feyza-firsatlari-artiran-egitimde-yapay-zek-projesi/icerik/2050., Erişim tarihi:14.05.2024.

Türkiye Yapay Zekâ İnisiyatifi (2023). *TRAI nedir?*. https://turkiye.ai/hakkimizda/., Erişim tarihi:14.05.2024.

Upadhyay, N., Upadhyay, S., ve Dwived, Y. K. (2022). Theorizing artificial intelligence acceptance and digital entrepreneurship model. *Internatonal Journal of Entrepreneurial Behavor & Research,* 28(5), 1138-1166.

Van Burg, E., ve Romme, A. G. L. (2014). Creating the future together: toward a framework for research synthesis in entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 38(2), 369-397.

Webrazzi (2017). *Türkiye'deki yapay zekâ girişimleri neler yapıyor ve neler yapabilir?*. https://webrazzi.com/2017/09/18/yapay-zekâ-girisimleri/., Erişim tarihi:14.05.2024.

Yapay Zekâ Politikaları Derneği (2024). Biz kimiz?. https://aipaturkey.org/hakkimizda., Erişim tarihi:14.05.2024.

Yıldız, C. K. (2023). Uluslararası alanda artan yapay zekâ rekabeti ve Türkiye'de sürdürülen yapay zekâ çalışmaları. *UPA Strategic Affairs*, 4(1), 4-22.

Zeide, E. (2019). Artificial intelligence in higher education: Applications, promise and perils, and ethical questions. *Educause Review*, 54(3).

KAYNAKÇA

Azuma, R. T. (1997). A survey of augmented reality. *Presence: Teleoperators ve Virtual Environments*, *6*(4), 355-385.

Azuma, R., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S. & MacIntyre, B. (2001). Recent advances in augmented reality. *IEEE Computer Graphics and Applications*, *21*(6), 34-47.

Billinghurst, M., Clark, A. & Lee, G. (2015). A survey of augmented reality. *Foundations and Trends in Human-Computer Interaction, 8*(2-3), 73-272.

Burdea, G. C. & Coiffet, P. (2003). *Virtual reality technology*. John Wiley ve Sons.

Carmigniani, J. ve Furht, B. (2011). *Augmented reality: an overview*. *In Handbook of Augmented Reality*. Springer, 3-46.

Carmigniani, J., Furht, B., Anisetti, M., Ceravolo, P., Damiani, E., & Ivkovic, M. (2011). Augmented reality technologies, systems and applications. *Multimedia Tools and Applications*, *51*(1), 341-377.

Caudell, T. P. & Mizell, D. W. (1992). Augmented reality: An application of heads-up display technology to manual manufacturing processes. *In Proceedings of the Twenty-Fifth Hawaii International Conference on System Sciences. 2,* 659-669.

De Crescenzio, F., Fantini, M., Persiani, F., Di Stefano, L., Azzari, P. & Salti, S. (2011). Augmented reality for aircraft maintenance training and operations support. *IEEE Computer Graphics and Applications*, *31*(1), 96-101.

Dörner, R., Broll, W. & Grimm, P. (2013). *Virtual and augmented reality (VR/AR): Fundamentals and applications*. Springer Science ve Business Media.

Gavish, N., Gutiérrez, T., Webel, S., Rodríguez, J., & Peveri, M. (2015). Evaluating virtual reality and augmented reality training for industrial maintenance and assembly tasks. *Interactive Learning Environments*, *23*(6), 778-798.

Gebhardt, M., Huber, S., Schwerdtfeger, B. & Reif, R. (2014). Augmented reality for maintenance of manufacturing plants. *In 2014 IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality*, 267-268.

Gomes de Sá, A. & Zachmann, G. (1999). Virtual reality as a tool for verification of assembly and maintenance processes. *Computers ve Graphics*, *23*(3), 389-403.

Hays, R. T., Jacobs, J. W., Prince, C. & Salas, E. (1992). Flight simulator training effectiveness: A meta-analysis. *Military Psychology, 4*(2), 63-74.

Henderson, S. & Feiner, S. (2011). Exploring the benefits of augmented reality documentation for maintenance and repair. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics, 17*(10), 1355-1368.

Jung, T., tom Dieck, M. C., Lee, H., & Chung, N. (2016). Effects of virtual reality and augmented reality on visitor experiences in museum. In *Information and communication technologies in tourism 2016: Proceedings of the international conference in Bilbao, Spain, February 2-5, 2016*. Springer International Publishing, 621-635.

Khor, W. S., Baker, B., Amin, K., Chan, A., Patel, K. & Wong, J. (2016). Augmented and virtual reality in surgery-the digital surgical environment: Applications, limitations and legal pitfalls. *Annals of Translational Medicine*, *4*(23), 454.

Kipper, G. & Rampolla, J. (2012). *Augmented reality: An emerging technologies guide to AR*. Elsevier.

Kiyokawa, K., Takemura, H. & Yokoya, N. (2002). Seamless Design for 3D object creation. *IEEE Multimedia*, *9*(1), 22-33.

LaViola, J. J. (2000). A discussion of cybersickness in virtual environments. *ACM SIGCHI Bulletin, 32*(1), 47-56.

Lemley, M. A. & Volokh, E. (2017). Law, virtual reality, and augmented reality. *University of Pennsylvania Law Review, 166*(5), 1051-1134.

Mann, S. & Smith, S. (2017). *Augmented reality and the surveillance society*. In The Palgrave Handbook of Posthumanism in Film and Television. Palgrave Macmillan, 297-307.

McReynolds, E., Hubbard, S., Lau, T., Saraf, A., Cakmak, M. & Roesner, F. (2017). Toys that listen: A study of parents, children, and internet-connected toys. In *Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 5197-5207.

Milgram, P. & Kishino, F. (1994). A taxonomy of mixed reality visual displays. *IEICE TRANSACTIONS on Information and Systems, 77*(12), 1321-1329.

Mistry, P. (2015). The privacy implications of augmented reality. *Michigan Telecommunications and Technology Law Review, 22*, 197-227.

Olsson, T. & Salo, M. (2011). Online user survey on current mobile augmented reality applications. *In 2011 10th IEEE International Symposium on Mixed and Augmented Reality*, 75-84. IEEE.

Ong, S. K. & Nee, A. Y. C. (2013). *Virtual and augmented reality applications in manufacturing.* Springer Science ve Business Media.

Paelke, V. (2014). Augmented reality in the smart factory: Supporting workers in an industry 4.0. environment. *In 2014 IEEE Emerging Technology and Factory Automation (ETFA)*, 1-4. IEEE.

Pantano, E. & Servidio, R. (2012). Modeling innovative points of sale through virtual and immersive technologies. *Journal of Retailing and Consumer Services, 19*(3), 279-286.

Papagiannis, H. (2017). *Augmented Human: How Technology is Shaping the New Reality*. O'Reilly Media, Inc.

Poushneh, A. & Vasquez-Parraga, A. Z. (2017). Discernible impact of augmented reality on retail customer's experience, satisfaction and willingness to buy. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 34, 229-234.

Rauschnabel, P. A., Felix, R. & Hinsch, C. (2019). A framework for designing augmented reality marketing. *Journal of Interactive Marketing, 45*, 101-118.

Roesner, F., Kohno, T. & Molnar, D. (2014). Security and privacy for augmented reality systems. *Communications of the ACM, 57*(4), 88-96.

Schwerdtfeger, B., Reif, R., Gunthner, W. A., Klinker, G., Hamacher, D., Schilling, K., ... & Deml, B. (2013). Pick-by-vision: There is something to pick at the end of the augmented tunnel. *Virtual Reality, 17*(2), 107-120.

Sherman, W. R. ve Craig, A. B. (2003*). Understanding virtual reality: Interface, application, and design.* Morgan Kaufmann.

Slater, M. & Sanchez-Vives, M. V. (2016). Enhancing our lives with immersive virtual reality. *Frontiers in Robotics and AI, 3*, 74.

Stanney, K. M., Kennedy, R. S. & Drexler, J. M. (1997). Cybersickness is not simulator sickness. *In Proceedings of the Human Factors and Ergonomics Society Annual Meeting*, 41(2), 1138-1142.

Starner, T. (2013). Project Glass: An extension of the self. *IEEE Pervasive Computing, 12*(2), 14-16.

Sutherland, I. E. (1968). A head-mounted three dimensional display. In *Proceedings of the December 9-11, 1968, fall joint computer conference, part I*, 757-764.

Tussyadiah, I. P., Wang, D., Jung, T. H. & tom Dieck, M. C. (2018). Virtual reality, presence, and attitude change: Empirical evidence from tourism. *Tourism Management, 66,* 140-154.

Wagner, I., Broll, W., Jacucci, G., Kuutii, K., McCall, R., Morrison, A., ... & Terrin, J. J. (2018). On the role of presence in mixed reality. *Presence: Teleoperators and Virtual Environments, 18*(4), 249-276.

Wang, X., Ong, S. K. & Nee, A. Y. C. (2016). A comprehensive survey of augmented reality assembly research. *Advances in Manufacturing, 4*(1), 1-22.

Yim, M. Y. C., Chu, S. C. & Sauer, P. L. (2017). Is augmented reality technology an effective tool for e-commerce? An interactivity and vividness perspective. *Journal of Interactive Marketing*, 39, 89-103.

Zhou, F., Duh, H. B. L. & Billinghurst, M. (2008). Trends in augmented reality tracking, interaction and display: A review of ten years of ISMAR. *In 2008 7th IEEE/ACM International Symposium on Mixed and Augmented Reality*, 193-202. IEEE.

KAYNAKÇA

Alansari Z, Anuar NB, Kamsin A, Soomro S, Belgaum MR, Miraz MH, et al., editors. (2018). Challenges of internet of things and big data integration. Emerging Technologies in Computing: First International Conference, iCETiC 2018, London, UK, August 23–24, 2018, Proceedings 1; 2018: Springer.

Albouq SS, Abi Sen AA, Almashf N, Yamin M, Alshanqiti A, & Bahbouh NM. (2022). A survey of interoperability challenges and solutions for dealing with them in IoT environment. *IEEE Access*, 10, 36416-28.

Ali ZH, & Ali HA. (2021). Towards sustainable smart IoT applications architectural elements and design: opportunities, challenges, and open directions. *The Journal of Supercomputing*, 77, 5668-725.

Andronie M, Lăzăroiu G, Iatagan M, Uță C, Ștefănescu R, & Cocoșatu M. (2021). Artificial intelligence-based decision-making algorithms, internet of things sensing networks, and deep learning-assisted smart process management in cyber-physical production systems. *Electronics*, 10(20), 2497.

Bansal R, Obaid AJ, Gupta A, Singh R, & Pramanik S, editors. (2021).Impact of big data on digital transformation in 5G era. Journal of Physics: Conference Series; 2021: IOP Publishing.

Breslow M. (2005). The eICU solution: a technology-enabled care paradigm for ICU performance. Proctor P. R. DWC, Jerome H. G. ve Gray F. (Edt.), *Building a Better Delivery System: A New Engineering/Health Care Partnership* '.içinde (ss. 209-14). Washington, D.C., United States: National Academies Press

Brown AS. (2016). Manufacturing Gets Smart. *Mechanical Engineering*, 138(09), 34-9.

Brzeziński J, & Ocicka B. (2015). Role of logistics providers in resilient supply chains. *Logistyka*, 3, 5605--8.

Bumann J, Peter M. (2019). Action fields of digital transformation–a review and comparative analysis of digital transformation maturity models and frameworks. *Digitalisierung und andere Innovationsformen im Management Innovation und Unternehmertum*, 2, 13-40.

Cham T-H, Cheah J-H, Memon MA, Fam K-S, & László J. (2022). Digitalization and its impact on contemporary marketing strategies and practices. *Journal of Marketing Analytics*, 10(2), 103-5.

Coustasse A, Deslich S, Bailey D, Hairston A, & Paul D. (2014). A business case for tele-intensive care units. *The Permanente Journal*, 18(4), 76.

Dhasarathy A, Gill I, Khan N, Sekar S, & Van Kuiken S. (2020). How to become 'tech forward': A technology-transformation approach that works. *J McKinsey Company*, 7.

DHL (2019). *DHL Adds Latest Ai Advancements to The Resilience360 Platform*. https://www.dhl.com/global-en/home/press/press-archive/2019/dhl-adds-latest-ai-advancements-to-the-resilience360-platform.html, Erişim tarihi: 12.12.2023

Egodawele M, Sedera D, & Bui V. A (2022). Systematic Review of Digital Transformation Literature (2013-2021) and the development of an overarching apriori model to guide future research. arXiv 2022, arXiv:221203867 2022. https://doi.org/10.48550/arXiv.2212.03867.

Farahani B, Firouzi F, & Chakrabarty K. (2020). Healthcare iot. *Intelligent Internet of Things: From Device to Fog Cloud*, 515-45.

Gurzhii A, Islam AN, Haque AB, & Marella V. (2022). Blockchain enabled digital transformation: a systematic literature review. *IEEE Access*, 10, 79584-605.

Hiddleson C, Buchman T, & Coiera E. (2019). Turning "Night into Day": Challenges, Strategies, and Effectiveness of Re-engineering the Workflow to Enable Continuous Electronic Intensive Care Unit Collaboration Between Australia and US. Kai Zheng JW, Thomas G. Kannampallil ve Vimla L. Patel (Edt.), *Cognitive Informatics* '.içinde (ss. 281-7). USA: Springer Nature.Springer Nature

Higberg R, & Larsson G. (2016). Realisering av Industry 4.0 genom RFID: Implementering av RFID i intern logistik på Bosch Rexroth Mellansel: Independent thesis Advanced level; 2016.

Holmström J. (2022). From AI to digital transformation: The AI readiness framework. *Business Horizons*, 65(3), 329-39.

Hoonakker PL, & Carayon P. (2018). Work system barriers and strategies reported by Tele-intensive care unit nurses: a case study. *Critical care nursing clinics of North America*, 30(2), 259-71.

IBM (2021). *Defining Digital Transformation*. https://www.ibm.com/topics/digital-transformation, Erişim tarihi: 11.12.2023

Janković J. Primjena koncepta Interneta poštanskih stvari u dostavi pošiljaka. Zagreb: University of Zagreb; 2022.

Karimi K, Atkinson GJWP, & FreeScale, ARM. (2013). What the Internet of Things (IoT) needs to become a reality. 1-16.

Kim T-h, Ramos C, & Mohammed S. (2017). Smart city and IoT. *Future Generation Computer Systems*, 76, 159-62.

Kotis K, & Katasonov A. (2012). An iot-ontology for the representation of interconnected, clustered and aligned smart entities. (Edt.), *Technical report* '. Finland: VTT Technical Research Center

Kraus S, Jones P, Kailer N, Weinmann A, Chaparro-Banegas N, & Roig-Tierno N. (2021). Digital transformation: An overview of the current state of the art of research. *Sage Open*, 11(3), 21582440211047576.

Kumar G, Falk DM, Bonello RS, Kahn JM, Perencevich E, & Cram P. (2013). The costs of critical care telemedicine programs: a systematic review and analysis. *Chest*, 143(1), 19-29.

Leong JR, Sirio CA, & Rotondi AJ. (2005). eICU program favorably affects clinical and economic outcomes. *BioMed Central Crit Care*, 9, E22.

Li K, Cui Y, Li W, Lv T, Yuan X, & Li S, et al. (2022). When internet of things meets metaverse: Convergence of physical and cyber worlds. *IEEE Internet of Things Journal*, 10(5), 4148-73.

Li S. (2021). How Does Digital Transformation Improve Customer Experience? R. PMvM (Edt.), *The Palgrave Handbook of FinTech Blockchain* '.içinde (ss. 473-502). Palgrave Macmillan, Cham

Lynn T, Endo PT, Ribeiro AMN, Barbosa GB, & Rosati P. (2020). The internet of things: definitions, key concepts, and reference architectures. *The Cloud-To-Thing Continuum: Opportunities Challenges in Cloud, Fog Edge Computing*, 1-22.

Macaulay J, Buckalew L, & Chung G. (2015). Internet of things in logistics. DHL. *Trend Research Cisco Consulting Services A collaborative report by DHL Cisco on implications use cases for the logistics industry*,

Madakam S, Lake V, Lake V, & Lake V. (2015). Internet of Things (IoT): A literature review. *Journal of Computer Communications*, 3(05), 164.

Mohamed Hashim MA, & Tlemsani I, Matthews R. (2021). Higher education strategy in digital transformation. *Education Information Technologies*, 1-25.

Nadkarni S, & Prügl R. (2021). Digital transformation: a review, synthesis and opportunities for future research. *Management Review Quarterly*, 71, 233-341.

Pflaum AA, & Gölzer P. (2018). The IoT and digital transformation: toward the data-driven enterprise. *IEEE pervasive computing*, 17(1), 87-91.

Philips (2017). *Philips eICU*. https://www.usa.philips.com/healthcare/resources/landing/teleicu, Erişim tarihi: 12.12.2023

Rêgo BS, Jayantilal S, Ferreira JJ, & Carayannis EG. (2021). Digital transformation and strategic management: A systematic review of the literature. *Journal of the Knowledge Economy*, 1-28.

Relations DPDGAM (2017). *DHL Supply Watch: Machine Learning to Mitigate Supplier Risks*. https://www.businesswire.com/news/home/20170524005934/en/DHL-Supply-Watch-Machine-Learning-to-Mitigate-Supplier-Risks, Erişim tarihi: 12.12.2023

Ries M. (2009). Tele-ICU: a new paradigm in critical care. *International Anesthesiology Clinics*, 47(1), 153-70.

Schwertner K. (2017). Digital transformation of business. *Trakia Journal of Sciences*, 15(1), 388-93.

Shehade M, & Stylianou-Lambert T, editors. (2020). Revisiting authenticity in the age of the digital transformation of cultural tourism. Cultural and Tourism Innovation in the Digital Era: Sixth International IACuDiT Conference; 2020; Athens: Springer.

Siebel TM (2019). *Digital transformation: survive and thrive in an era of mass extinction*. New York: RosettaBooks

Tao F, Zuo Y, Da Xu L, & Zhang L. (2014). IoT-based intelligent perception and access of manufacturing resource toward cloud manufacturing. *IEEE transactions on industrial informatics*, 10(2), 1547-57.

Tarkoma S, & Ailisto H. (2013). The internet of things program: the finnish perspective. *IEEE Communications Magazine*, 51(3), 10-1.

Tarkoma S, & Katasonov A. (2011). Internet of things strategic research agenda. *Finnish Strategic Centre for Science, Technology Innovation*, 1.

Westerman G, Bonnet D, & McAfee A (2014). *Leading digital: Turning technology into business transformation*. USA: Harvard Business Press

Xu J, Gu B, & Tian G. (2022). Review of agricultural IoT technology. *Artificial Intelligence in Agriculture*, 6, 10-22.

Young LB, Chan PS, & Cram P. (2011). Staff acceptance of tele-ICU coverage: a systematic review. *Chest*, 139(2), 279-88.

KAYNAKÇA

Akçay, E. ve Tıngör, Ö. (2021). Biyoteknoloji çağında insan ve etik: Crıspr teknolojisinin birey, aile ve toplum açısından değerlendirilmesi. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, (4),31-54.

Akkaya, A. ve Pazarlıoğlu, N. (2012). 21.Yüzyılın anahtar teknolojisi: Beyaz biyoteknoloji. *Kırıkkale Üniversitesi Bilimde Gelişmeler Dergisi*, 1(1), 22-33.

Avcı, T. B. (2019). Biyoteknolojinin renkleri. *Biyoteknoloji ve Yaşam Bilimleri Gazetesi*. https://www.biomedya.com/biyoteknolojinin-renkleri. Erişim tarihi: 12.03.2024

Bayramoğlu, Z., Ağızan, K. ve Tekin, M. (2018). Türkiye'de biyoekonomi girişimciliğinin tarımdaki önemi. *KSÜ Tarım Doğa Dergisi,* (21), 227-236.

Dikilitaş, M. T. (2020). Biyoteknoloji Nedir? Biyoteknoloji Tipleri ve Çalışmaları. *Teknoloji Nedir*. https://teknoloji.org/biyoteknoloji-nedir-biyoteknoloji-tipleri-ve-calismalari/ Erişim tarihi: 26.02.2024.

Dora, D. D. (2020). Biyoteknoloji. *Biyoteknolojik İlaçlar*. https://biyoteknolojikilaclar.net/biyoteknoloji.php Erişim Tarihi:12.03.2024.

Ergül, V. ve Çakır, S. (2023). Nanoteknoloji'nin sektörel uygulamaları. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 43(1), 1-22.

Fontes, M. (2007). Technological entrepreneurship and capability building in biotechnology. *Technology Analysis & Strategic Management*, 19(3), 351-367.

Gartland. K. M. A. ve Gartland J. S. (2018). Opportunities in biotechnology. *Journal of Biotechnology,* 282, 38–45.

Gül, Ü. D. (2014). Sağlık alanında biyoteknolojik uygulamalar: Kırmızı biyoteknoloji. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 1(1).

Kafarski, P. (2012). Rainbow code of biotechnology. *Chemik*, 66(8), 811-816.

Kanwugu, O., Ivantsova, M. ve Chidumaga, K. (2018). Gold biotechnology: Development and advancements. *AIP Conference Proceedings*, (1), 020034.

Kılıç, S. (2006). Biyolojik silahlar ve biyoterörizm. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi,* 63(1,2,3),1-20.

Kiremitçi, İ. (2014). Küresel boyutta biyolojik terör tehdidi. *Savunma Bilimleri Dergisi*, 27-58.

Koçdor, H. (2022). Geçmişten günümüze biyoteknoloji. Koçdor, H., Pabuççuoğlu, A., Zihnioğlu, F., ve Sağın, F., (edt). *Sağlık Biyoteknolojisi*, (ss.1-10). 1. Baskı. Türkiye Klinikleri: Ankara.

Kolarova, T. (2014). The attitude of 17–18 years old students to socio-ethical ıssues of genetic engineering. *Biotechnology & Biotechnological Equipment*, 23(1), 58-62.

Oğuz, C. S. (2020). Denizlerden İnsanlık İçin Yeni Çareler: Mavi Biyoteknoloji. https://kalkinmaguncesi.izka.org.tr/index.php/2020/07/22/denizlerden-insanlik-icin-yeni-careler-mavi-biyoteknoloji/, Erişim tarihi: 05.03.2024.

Oğuz, S. C. (2020). Denizlerden İnsanlık İçin Yeni Çareler: Mavi Biyoteknoloji. *İzmir Kalkınma Ajansı*. https://kalkinmaguncesi.izka.org.tr/index.php/2020/07/22/denizlerden-insanlik-icin-yeni-careler-mavi-biyoteknoloji/. Erişim Tarihi:12.03.2024

Özer, Y. (2019). Nanoteknoloji'nin askeri uygulamaları üzerine bir değerlendirme. *Güvenlik Bilimleri Dergisi,* 33-52.

Prabha, S. P., Nagappan, S., Rathna, R., Viveka, R., ve Nakkeeran, E. (2020). Blue biotechnology: A vision for future marine biorefineries technology. *Refining Biomass Residues for Sustainable Energy and Bioproducts Technology, Advances, Life Cycle Assessment, and Economics*. 463-480.

Sanayi ve Teknoloji Politikaları (2022). *Akıllı Yaşam ve Sağlık Ürün ve Teknolojileri Yol Haritası.* www.sanayi.gov.tr, Erişim tarihi:26.02.2024.

Seyhan, N. (2022). Türkiye'de biyoteknoloji girişimciliği önündeki engellerin SWARA yöntemi ile ağırlıklandırılması. *European Journal of Science and Technology*, (43), 136-141.

Stalk, G., ve Hout, T.M. (1990). Competing against time: How time-based competition is reshaping global markets. Free Press, New York.

Tunçgenç, M. (2014). *Dünyada ve Türkiye'de biyoteknoloji sanayisine bakış*. https://www.kmo.org.tr/resimler/ekler/ca7e7dc5e6daaf6_ek.pdf. Erişim Tarihi:12.03.2024.

Türkiye Biyoteknoloji Stratejisi ve Eylem Planı, 2015- 2018 Raporu. http://www.sp.gov.tr/tr/temel-belge/s/123/Turkiye+Biyoteknoloji+Stratejisi+ve+Eylem+Plani+_2015-2018 Erişim tarihi: 11.03.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (2020). *Biyoteknoloji İstatistikleri, Biyoteknolojik Ar-Ge faaliyetleri ve biyoteknoloji ürünlerinin ticarileştirilmesi önündeki engellere göre girişim sayısı.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Biotechnology-Statistics-2019-33822. Erişim tarihi: 12.03.2024.

URL-1. Çölleşmeye karşı dev kumtaşı duvarlar. *Mimarlık Gündemi.* https://mimdap.org/2009/05/collethmeye-karthy-acylan-savathta-dev-kumtathy-duvarlar/. Tarihi:12.03.2024

URL-2. Endüstriyel Üretimde Organizma Çağı: Biyoteknoloji Ne Anlama Geliyor*? SOCAR Türkiye Blog*. https://www.socar.com.tr/blog/arge-ve-inovasyon/endustriyel-biyoteknoloji. Erişim Tarihi: 11.03.2024.

Usluca, S., Öztaş, D., Çarhan, A., ve Ateş, A. (2022). Biyoterörizm tehditi. Ş. Türkoğlu (Edt), *Biyoloji Alanında Teorik ve Uygulamalı Akademik Çalışmalar.* İksad Yayınevi, Ankara.

Üstün, Ç. ve Demirci, N. (2016). Biyoteknoloji, tıp ve etik. *Ege Tıp Dergisi*. 55(3), 158-162.

Willis, P. (2020). Altın pirinç. *Bilim İletişim Platformu*. https://gelecekbilimde.net/altin-pirinc/ Erişim Tarihi:12.03.2024.

Yardımcı, A. (2012). Ekonomik forum. https://haber.tobb.org.tr/ekonomikforum/2012/04/042-044.pdf. Erişim tarihi: 12.03.2024.

KAYNAKÇA

Akkaya, B. (2018). Teknogirişim firmalarındaki yöneticilerin liderlik tiplerinin firmaların örgütsel çevikliğine etkisi: Teknopark firmaları üzerine bir araştırma. *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-İşletme Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi.*

Ateş, M. (2003). Fikir ve sanat eserleri üzerindeki hakların kapsamı ve sınırlandırılması, 1. Baskı, Ankara: Yayıncılık.

Bailetti, T. (2012). Technology entrepreneurship: Overview, definition, and distinctive aspects. *Technology Innovation Management Review*, 5-12.

Beckman, C. M., Eisenhardt, K., Kotha, S., Meyer, A., & Rajagopalan, N. (2012). Technology entrepreneurship. *Strategic Entrepreneurship Journal,* 6(2), 89–93.

Erdal, M. (2001). Yeni ekonomide teknik kökenli girişimcinin rolü. *Öneri Dergisi,* 4 (15), 109-113.

Helvacıoğlu, A. D., Eraslan, İ. H., & Bulu, M. (2004). Dijitalleşen dünyada fikrî mülkiyet haklarının ülkeler açısından küresel rekabet avantajı oluşturmadaki yeri. *Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi*, 485-493.

Ismail, N. (2017). Promoting university's innovation through intellectual property rights: a Malaysian perspective. *20th International Sientific Conference "Economic and Social Development", Prague, 27-28 April 2017,* 174-183.

Mastar Özcan & Tepekule, U. (2016). Girişimciliğin yeni yüzü: Teknogirişim ve kamusal destekler. *2 nd International Congress On Economics And Business, Bosnia and Herzegovina,* 751-763.

Mohammadi, S., Momayez, A. & Rahbar, F. (2014). A conceptual model in techno-entrepreneurship services for people with disability in urban management of Tehran. *World of Sciences Journal,* 2(2), 38-47.

Nirban, S., & Sharma, R. P. (2022). Growth of intellectual property rights and their impact on developing countries. *Indian Journal of Law and Legal Research,* 4 (4), 1-10.

Parlakyıldız, F. M. & Güvel, E. A. (2015). Fikri mülkiyet hakları ve bu hakları korumanın ekonomik önemi. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 8 (4), 29-39.

Patent Raporu (2024). Türkiye'nin Patent Raporu-2023. https://www.patentraporu.com/turkiyenin-patent-raporu-2023, Erişim Tarihi: 18.04.2024.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2024). Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İstatistikleri-Nisan 2024. https://www.sanayi.gov.tr/assets/pdf/istatistik/TGBIstatistikiBilgiler2024V4.pdf, Erişim Tarihi: 20.05.2024.

Suluk, C., Karasu, R. & Nal, T. (2023). *Fikri mülkiyet hukuku.* 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tatar, D. B. (2014). *Mülkiyet ve fikri mülkiyetin felsefi temelleri.* Ankara: Astana Yayınları.

Tekin, D. (2018). Tekno-girişimlerde girişimci pazarlama, girişimcilik eğilimi ve işletme performansı ilişkisi. *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü-Pazarlama Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Doktora Tezi.*

Tekin, E. (2022). *Girişimcilik ve sosyal sermaye.* 2. Baskı, Konya: Eğitim Yayınevi.

Tekinalp, Ü. (1999). *Fikrî mülkiyet hukuku.* İstanbul: Beta Basım.

URL 1 (t.y.). https://www.wipo.int/pct/en/, Erişim Tarihi: 19.05.2024.

WIPO (2023). https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2023/article_0002.html Erişim Tarihi: 19.04.2024

WIPO (2024). https://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2024/article_0002.html, Erişim Tarihi: 19.04.2024.

KAYNAKÇA

BCG & Hello Tomorrow (2019). *The dawn of the deep tech ecosystem*. https://media-publications.bcg.com/BCG-The-Dawn-of-the-Deep-Tech-Ecosystem-Mar-2019.pdf, Erişim Tarihi: 23.03.2024.

Cicada Innovations (2020). *Australia's deeptech opportunity: ınsights from the cicada ınnovations journey*. Alpha Beta: Australia.

Duran, C., Üzenç, G., Keskik, B. & Yekeler, U. (2021). Derin teknolojiye derinlemesine bakış: Türkiye'de ve dünyada derin teknoloji girişimciliği. https://www.istka.org.tr/media/132496/derin-teknolojiye-derinlemesine-bak%C4%B1%C5%9F-t%C3%BCrkiye-de-ve-d%C3%BCnyada-derin-teknoloji-giri%C5%9Fimcili%C4%9Fi.pdf, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

European Startups (2021). *The year of Deep Tech 2021*. https://dealroom.co/uploaded/2021/04/EUST-Dealroom-Sifted-Deep-Tech-Jan-2021.pdf, Erişim Tarihi: 10.04.2024.

El Ghak, T., Gdairia, A. & Abassi, B. (2020). High-tech entrepreneurship and total

factor productivity: The case of innovation-driven economies. *Journal of the Knowledge*

Economy, 1-35.

GlobelIndex (2024). Piyasa değerine göre dünyanın en değerli 10 şirketi 2024. https://tr.al-ain.com/article/piyasa-de-erine-g-re-d-nyan-n-en-de-erli-10-irketi-2024, Erişim Tarihi: 15.04.2024.

Gourévitch, A., de Brabandere, L., Coulin, A.-D., Doutrepont, T., Jean, A. & Wille, T. (2020). *The deep tech mission log book*. The Boston Consulting Group.

Hello Tomorrow Türkiye (2022). *Deep tech nedir?*. https://www.hello-tomorrow.org.tr/deep-tech-nedir/, Erişim Tarihi: 03.04.2024.

Jacobs, S., Franzeskides, C., Leitner, L., Autret, N. & Chiavarini, L. (2023). *The 2023 european deep tech report*. https://dealroom.co/uploaded/2023/09/The-European-Deep-Tech-Report-2023.pdf, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

Kılıç, A. S. & Duran, C. (2021). Derin teknoloji girişim kategorileri arasındaki benzerlik ve farklılıkların analizi: Türkiye örneği. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 10(2), 87-109.

Portincaso, M., Gourévitch, A., Gross-Selbeck, S. & Reichert, T. (2020). *How deep tech can help shape the new reality*. The Boston Consulting Group.

SGI (2019). Deeptech Investments: Realising the potential. https://www.sginnovate.com/event/deep-tech-investments-realising-potential, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

Startup Genome & GEN (2020). The Global Startup Ecosystem Report 2020. https://startupgenome.com/reports/gser2020, 20.04.2024.

Timur, E. (2022). Derin teknoloji girişimciliği nedir?. https://teknoloji.org/derin-teknoloji-girisimciligi-nedir/, Erişim Tarihi: 03.04.2024.

URL 1 (2020). *DeepTech Investing Report 2020*. https://differentfunds.com/deeptech-investing/, Erişim Tarihi: 23.03.2024.

URL 2 (2024). Teknoloji geliştirme bölgeleri. https://www.sanayi.gov.tr/istatistikler/istatistiki-bilgiler/mi0203011501, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 3 (t.y). https://www.invest.gov.tr/tr/sectors/sayfalar/financial-investments-startups.aspx, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Ye, W. (2023). *Deep tech series vol. 1: Harnessing deep tech for global development*. https://www.undp.org/policy-centre/singapore/blog/deep-tech-series-vol-1-harnessing-deep-tech-global-development, Erişim Tarihi: 05.04.2024.

KAYNAKÇA

Ballı, A. (2019).” Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilir Girişimcilik ve Türkiye’de Sürdürülebilir Girişimcilik”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt.11 Sayı.29, Eylül.

Bailetti, T. (2012).” Technology Entrepreneurship: Overview, Definition, and Distinctive Aspects”, *Technology Innovation Management Review,* February, p.5-12.

Bashir, M., Alfalih, A., & Pradhan, S. (2022). “Sustainable business model innovation: Scale development, validation and proof of performance”, *Journal of Innovation & Knowledge*, 7 (2022) 100243, p.1-11.

Calik E. & Bardudeen F. (2016). *A measurement scale to evaluate sustainable innovation performance in manufacturing organizations*, 13th Global Conference on Sustainable Manufacturing - Decoupling Growth from Resource Use, Procedia CIRP 40 (2016) 449 – 454.

Dantas, R. M., Ilyas, A., & Rita, J. X. (2022). *Circular entrepreneurship in emerging markets through the lens of sustainability, Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, ISSN 2199-8531, MDPI, Basel, Vol. 8, Iss. 4, pp. 1-15, https://doi.org/10.3390/joitmc8040211.

Güngör, N. (2023). Sürdürülebilirlik Raporlarında Döngüsel Ekonomi: Borsa İstanbul’da Bir Araştırma, *Denetim ve Güvence Hizmetleri Dergisi*, 2023, 3(1), s.36-47.

Horne, J., Fichter, K. (2022). “Growing for sustainability: Enablers for the growth of impact startups – A conceptual framework, taxonomy, and systematic literature review”, *Journal of Cleaner Production* 349, 131163, p.1-16.

Karadeniz, E. (2021). *Şirketlerin Sürdürülebilirlik Anlayışlarının Kurumsal İtibara Etkisi (Türk İspanyol Markalarının Karşılaştırmalı Bir analizi)*, İstanbul üniversitesi SBE Halkla İlişkiler ve Tanıtım ABD Y. Lisans Tezi. İstanbul.

Koçan A., Gültekin, D. G. & Baştuğ, M. (2019). *Yeni Ekonomi ve İş Modelleri: Döngüsel Ekonomi ve Paylaşım Ekonomileri*, Uluslararası Ekonomi Araştırmaları ve Finansal Piyasalar Kongresi 7-8-9 November 2019 – Gaziantep.

Kosmopoulos, P. (2024)., Chapter 10 - *The way forward for sustainable development*, Planning and Management of Solar Power from Space p. 173-189, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-823390-0.00001-6.

Köse, Ş. G. (2016). Açık İnovasyon ve Örneklerle Açık İnovasyon Kullanımı, *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, fall, issue 14, s.13-24.

Kelly A., Nunes, S., Morioka, S N., & Bolis I. (2022), “Challenges of business models for sustainability in startups”, *RAUSP Management Journal,* Vol. 57 No. 4, 2022 pp. 382-400 Emerald Publishing Limited 2531-0488 DOI 10.1108/RAUSP-10-2021-0216.

Nakıboğu, G., & Bulgurcu, B. (2017). “İşletmelerin Çevresel sürdürülebilirlik Göstergelerine Yönelik Farklı Bir Değerlendirme: Modifiye Edilmiş Dijital Mantık (MDL), *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (16. UİK Özel Sayısı):709-728 ISSN 1307-9832.

Opstal, W. V., & Borms, L. (2023). “Startups and circular economy strategies: Profile differences, barriers and enabler”s, *Journal of Cleaner Production,* 396, pstal). Contents lists available at ScienceDirect Journal of Cleaner Production journal homepage: www.elsevier.com/locate/jclepro https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2023.136510 , p.1-19.

Roomi, M. A., Saiz-Alvarez, J. & Coduras, A. (2021). *Measuring Sustainable Entrepreneurship and Eco-Innovation: A Methodological Proposal for the Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*, Sustainability 2021, 13, 4056. https://doi.org/10.3390/su13074056

Türkmen Ay, M. & Kılıç, F. (2020). “Sürdürülebilir Kalkınma Anlayışına Yönelik Döngüsel Ekonomi Modeli”, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 55(4), s.2538-2556

Veral Sapmaz, E. (2021). Döngüsel Ekonomi: Engeller, Stratejiler ve İş Modelleri, *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi,* 8(1), 7-18 (2021).

https://sustainablefuture.com.tr/dongusel_ekonomi_nedir/ Erişim Tarihi: 10.03.2024

https://www.tondo.tech/en/circular-economy/what-is-circular-economy Erişim Tarihi: 10.03.2024

https://www.ekoiq.com/dongusel-ekonomi-bir-sistem-inovasyonudur/ Erişim Tarihi: 11.03.2024.

https://turkonfed.org/tr/detay/2300/toplumun-gelecegine-katki-saglayan-start-uplar-surdurulebilir-buyume-programi-ile-desteklendi Erişim Tarihi: 16.03.2024

https://www.grantthornton.global/en/insights/articles/mandatory-sustainability-reporting-for-large-companies/ Erişim Tarihi: 16.03.2024

https://www.sciencedirect.com/topics/engineering/economic-sustainability, Erişim Tarihi:24.03.2024

https://yesilbuyume.org/ab-kurumsal-surdurulebilirlik/ Erişim Tarihi: 24.03.2024

KAYNAKÇA

URL 1 (2023). *Online Butik Örnek İş Planı/Kanvas İş Modeli*. https://lonca.co/tr/blog/ornek-is-plani, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 2 (2019). *İş Fikri ve İş Modeli Kavramları*. https://www.iienstitu.com/blog/is-fikri-ve-is-modeli-kavramlari, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 3 (2024). *Girişimciler İçin Bir Rehber: Business Model Canvas Nedir?*. https://seldadogancan.com/girisimciler-icin-bir-rehber-business-model-canvas-nedir/, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

URL 4 (2016). 3 Yeni Örnek Kanvas. https://medium.com/ciz-io-s%C3%BCr%C3%BCm-notlar%C4%B1/3-yeni-%C3%B6rnek-kanvas-ekledik-67e6fcad49eb, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Karaca, T. (2015). *İş Modelinden İş Planına Geçerken*. https://www.slideshare.net/tufank/modelinden-planna-keerken, Erişim Tarihi: 25.04.2024.

Osterwalder, A. & Pigneur, Y. (2009). *Business Model Generation*. https://www.speedytemplate.com/forms/business-model-template-3.pdf , Erişim Tarihi: 25.04.2024.

KAYNAKÇA

Altındağ, A. (2017). *Peak Games, Küresel Büyümesini Sürdürüyor*. https://www.maxihaber.net/peak-games-kuresel-buyumesini-surduruyor/, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

Aydın, O. (2018). *Türkiye'nin Başarı Hikayesi ile Örnek Olan Girişimlerinden Insider!.* https://moblobi.com/internet/tum-roportajlar/insider-roportaj-2/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

BBC (2020). *Peak Games: 1,8 milyar dolara ABD'li Zynga'ya satılan Türk oyun şirketi hakkında bilinenler.* https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52884384, Erişim tarihi: 06.03.2024.

BBC, (2024). *Getir İngiltere, Almanya, Hollanda ve ABD pazarlarından çekildiğini açıkladı.* https://www.bbc.com/turkce/articles/cz5d1r7l5xno, Erişim tarihi: 01.05.2024.

Beydilli, A. (2022). *Trendyol'un Kurucusu Demet Mutlu'nun Başarı Hikayesi.* https://girisimcikadinlar.com.tr/trendyolun-kurucusu-demet-mutlunun-basari-hikayesi/, Erişim tarihi: 27.04.2024.

BTM (2020). *Türkiye'nin İlk Unicorn'u Peak Games'in Tecrübelerle Bezenmiş Başarı Hikayesi,* https://btm.istanbul/blog/turkiyenin-ilk-unicornu-peak-gamesin-tecrubelerle-bezenmis-basari-hikayesi, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

BTM (2021a). *Getir Nasıl Unicorn Oldu?*. https://btm.istanbul/blog/getir-nasil-unicorn-oldu, Erişim tarihi: 04.04.2024.

BTM (2021b). *Türkiye'nin En Hızlı Unicorn Olan Şirketi: Dream Games*. https://btm.istanbul/blog/turkiyenin-en-hizli-unicorn-olan-sirketi-dream-games, Erişim tarihi: 22.04.2024.

Bulut, S. (t.y.). *Peak Games'in başarısı bize ne anlatıyor?.* https://www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/peak-gamesin-basarisi-bize-ne-anlatiyor-85687/1, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Canbaz, B. (2020). *İlklerin Uygulaması Getir'in Hikayesi*. https://www.pazarlamasyon.com/ilklerin-uygulamasi-getirin-hikayesi, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Canbaz, B. (2020). *Türkiye'nin İlk Unicorn'u Olan Peak Games'in Başarı Dolu Hikâyesi.* https://www.pazarlamasyon.com/turkiyenin-ilk-unicornu-olan-peak-gamesin-basari-dolu-hikayesi, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Cici, G. (2023). E-Ticaret Devi Hepsiburada'nın *Bir Apartman Dairesinde Başlayan Kuruluş Hikâyesi: Arkasında Kadın Gücü Var!* https://www.webtekno.com/hepsiburada-kurulus-hikayesi-h137723.html, Erişim tarihi: 27.04.2024.

Crunchbase (2024). *Peak Games.* https://www.crunchbase.com/organization/peak-game, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Çalışkan, N. (2019). *Bir gecede Türkiye'ye damgasını vuran Peak hakkında bilmeniz gereken 13 şey.* https://www.haberturk.com/turkiye-ye-damgasini-vuran-peak-games-hakkinda-bilmeniz-gereken-13-sey-2377831-teknoloji, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Çil, İ., Pınar, D., Araslı, A., Kurt, S. ve Topcan, A. (2023). E-Ticaret Operasyon Merkezinde 5S ile Yalın ve Sürdürülebilir Depo Oluşturma: Trendyol'da Bir Örnek Olay İncelemesi. *International Journal of Behavior, Sustainability and Management,* 10(19), 1-20.

Çotuk, T. (2018). *Türkiye'nin Yükselen Şirketi Insider, 11 Milyon Dolarlık Yatırım Aldı.* https://pazarlamaturkiye.com/turkiyenin-yukselen-sirketi-insider-11-milyon-dolarlik-yatirim-aldi/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Dal, N. E. ve Şahin, Ö. (2018). Elektronik ticarette güven oluşturan faktörlerin satınalma niyeti ile ilişkisi: Trendyol alışveriş sitesi müşterileri ile bir araştırma. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi,* 5(12), 240-259.

Demir, M. (2022). *Şimdi yeni Insider'lar çıkarmak istiyoruz.* https://fastcompany.com.tr/calisma-hayati/simdi-yeni-insiderlar-cikarmak-istiyoruz/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Durna, S. ve Aksoy, A. (2023). E-Ticaret Web Sitesi Kullanılabilirliğinin Tüketici Satın Alma Niyetine Etkisi: Hepsiburada.com Örneği, *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(2), 408-431.

Endeavor (2021). *Peak Games.* https://endeavor.org.tr/girisimcilerimiz/peak-games/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Erdoğan, R. T. (2023). Ön Söz. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (Edt.), *Teknogirişim Stratejisi* içinde (ss. 5-5).

Eryılmaz, S. (2022). *Tüm televizyonlar hacklendi sanılmıştı! Peak Games'in olaylı reklam filmi için mahkeme kararını verdi.* https://finans.mynet.com/haber/detay/ekonomi/tum-televizyonlar-hacklendi-sanilmisti-peak-games-in-olayli-reklam-filmi-icin-mahkeme-kararini-verdi/439107/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Esquire (2020). *Dünden Bugüne Peak Games.* https://www.esquire.com.tr/ilginc/info/2020/07/04/dunden-bugune-peak-games, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Garanti BBVA (2017). *2017 Yılı Türkiye'nin Kadın Girişimcisi Hande Çilingir.* https://www.garantibbvakadingirisimci.com/basari-hikayeleri/hande-cilingir, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Getir (2024). *Hakkımızda.* https://getir.com/hakkimizda/, Erişim tarihi: 04.04.2024

Girişim Haber (2018). *Türkiye'nin Yazılım Alanındaki İlk Unicorn'u Insider Oldu!,* https://www.girisimhaber.com/post/2022/03/01/Turkiyenin-Yazilim-Alanindaki-Ilk-Unicornu-Insider-Oldu.aspx, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Habertürk (2024). *Getir Avrupa ve ABD'den çıktı.* https://m.haberturk.com/getir-avrupa-ve-abd-den-cikti-3681735-teknoloji, Erişim tarihi: 01.05.2024.

Hepsiburada (2022). *2022 Sürdürülebilirlik Raporu*. https://kurumsal.hepsiburada.com/uploads/HB22_Surd_TR1705.pdf, Erişim tarihi: 27.04.2024.

InBusiness (2021). *Getir, Avrupa'dan sonra ABD'ye demir attı.* https://www.inbusiness.com.tr/sektorler/tarim-gida-perakende/2021/11/12/getir-avrupadan-sonra-abdye-demir-atti, Erişim tarihi: 04.04.2024.

İçözü, T. (2022). *Unicorn olan Insider'ın kurucularından Hande Çilingir, Arda Kutsal'ın konuğu oldu.* https://webrazzi.com/2022/03/08/unicorn-olan-insider-in-kurucularindan-hande-cilingir-arda-kutsal-in-konugu/, Erişim tarihi: 29.04.2024.

İHA (2024). *Hepsiburada, drone ile teslimatı test ediyor.* https://www.iha.com.tr/istanbul-haberleri/hepsiburada-drone-ile-teslimati-test-ediyor-77617874, Erişim tarihi: 27.04.2024.

İnan, B. (2020). *Peak Games nasıl satıldı? Zynga açıkladı.* https://shiftdelete.net/peak-games-nasil-1-8-milyar-dolara-satildi-zynga-acikladi, Erişim tarihi: 06.03.2024.

İyibozkurt, E. B. (2021). *Getir'in Hikâyesi.* https://biyibozkurt.medium.com/getirin-hikayesi-699b979227a6, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Kazancı, E. (2021). *Türkiye girişimcilik ekosistemi ve bir başarı hikâyesi: GETİR.* https://www.bloomberght.com/yorum/ersoy-erkazanci/2288583-turkiye-girisimcilik-ekosistemi-ve-bir-basari-hikyesi-getir, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Kobitek (t.y.). *Türk şirketi Peak Games Dünyanın en büyük beşinci sosyal oyun şirketi haline geldi.* https://kobitek.com/turk_sirketi_peak_games_dunyanin_en_buyuk_besinci_sosyal_oyun_sirketi_haline_geldi, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Koca, A. A. (2012). *Ortadoğu'da büyüyen Peak Games Kammelna'yı satın aldı.* https://webrazzi.com/2012/02/21/peak-games-kammelna/, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

Menteş, N. (2023). *Insider: Ben bir şeyler başarabilirim.* https://www.gzt.com/genc-motto/insider-ben-bir-seyler-basarabilirim-3757598, Erişim tarihi: 28.04.2024.

Milliyet (2021). *Papara Nedir, Nasıl Kullanılır? Papara Ne İşe Yarar, Hangi Bankaya Aittir?.* https://www.milliyet.com.tr/egitim/papara-nedir-nasil-kullanilir-papara-ne-ise-yarar-hangi-bankaya-aittir-6512749, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Mumay, C. (2020). *Her şey Moda'da bir apartmanda başladı....* https://www.sozcu.com.tr/peak-gamesin-basarisi-nasil-ortaya-cikti-wp5849986, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Mynet (2019). *Peak Games nedir? Ne iş yapar?.* https://www.mynet.com/peak-games-nedir-ne-is-yapar-190101141324, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Öztürk, S. B. (2022). *"Z Kuşağı Gibi Biz de Sınır Tanımıyoruz, Özgürüz ve Deneyime Önem Veriyoruz".* https://hbrturkiye.com/roportaj/z-kusagi-gibi-biz-de-sinir-tanimiyoruz-ozguruz-ve-deneyime-onem-veriyoruz, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Papara (2023). *Papara'ya hoş geldin Rebellion!.* https://blog.papara.com/paparaya-hos-geldin-rebellion/, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Papara (2024). *Banka değiliz, Papara'yız; sizin için buradayız*. https://www.papara.com/about-us, Erişim tarihi: 29.04.2024.

Papuççiyan, A. (2018). *Reklamında Ryan Reynolds'u oynatan Peak Games'ten 400 milyon dolarlık pazarlama bütçesi.* https://webrazzi.com/2018/07/24/reklaminda-ryan-reynoldsu-oynatan-peak-gamesten-400-milyon-dolarlik-pazarlama-butcesi/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Peak (2024). *How We Work.* https://peak.com/how-we-work. Erişim tarihi: 07.03.2024.

Sabah (2022). *Hepsiburada Smart by MIMEX açılıyor.* https://www.sabah.com.tr/ekonomi/hepsiburada-smart-by-mimex-aciliyor-6151131, Erişim tarihi: 27.04.2024.

Salur, N. (2019). *"Getir'in birincil sattığı şey ürün değil zamandır.".* https://www.youtube.com/watch?v=n0fSviC6gIU, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Startupnedir (2020). *Peak Games 1.8 Milyar Dolar Yatırım ile Türkiye'nin İlk Unicorn'u Oldu!.* https://www.startupnedir.com/peak-games-1-8-milyar-dolar-yatirim-ile-turkiyenin-ilk-unicornu-oldu/, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Taş, S. (2022). *Insider Nasıl Unicorn Oldu?.* https://www.girisimhaberleri.com/insider-nasil-unicorn-oldu/, Erişim tarihi: 28.04.2024.

The Brand Planet (2021). *Getir'in aldığı yeni yatırım 1,1 milyar doları aşarak rekor kırdı*. https://www.thebrandplanet.com/post/getir-in-aldigi-yeni-yatirim-1-1-milyar-dolar%C4%B1-asarak-rekor-kirdi, Erişim tarihi: 04.04.2024.

Trendyol (2024). *Biz kimiz.* https://www.trendyol.com/whoweare, Erişim tarihi: 27.04.2024.

TRT Haber (2020). *Zynga, Türk oyun şirketi Peak Games'i 1,8 milyar dolara satın alıyor.* https://www.trthaber.com/haber/ekonomi/zynga-turk-oyun-sirketi-peak-gamesi-18-milyar-dolara-satin-aliyor-488862.html, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Turcorn.gov.tr (2024). *Turcorn 100 Programı Nedir?* https://turcorn.gov.tr/, Erişim tarihi: 30.04.2024.

Türk, Y. (2023). *Hepsiburada Premium'da sepet tutarından bağımsız tüm alışverişlerde kargo bedava*. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/teknoloji/hepsiburada-premium-da-sepet-tutarindan-bagimsiz-tum-alisverislerde-kargo-bedava/679769, Erişim tarihi: 27.04.2024

Varank, M. (2020). *İlk Türk unicorn yani Turcorn hayırlı olsun. Türkiyedeki girişimcilik ekosistemi açısından çok önemli bir gelişme.* https://twitter.com/varank/status/1267428375473381376, Erişim tarihi: 06.03.2024.

Yavuz, H. M. (2023). *Trendyol'un 3 Metrelik Bir Masada Kurulup Devasa Bir Şirkete Dönüşmesinin Örnek Alınacak Hikâyesi.* https://www.webtekno.com/trendyol-kurulma-hikayesi-h138323.html, Erişim tarihi: 27.04.2024.

Yavuz, P. (2021). *Papara nedir, sahibi ve ortakları kim? Papara kimin?*. https://www.tgrthaber.com/aktuel/papara-nedir-sahibi-ve-ortaklari-kim-papara-kimin-2800971, Erişim tarihi: 29.04.2021.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SANAT VE YARATICILIK

EDİTÖR: **SEDA ATA**

EĞİTİM
yayınevi

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SANAT VE YARATICILIK

Editör: Seda Ata

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-99-8
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE SANAT VE YARATICILIK
Editör: Seda Ata
VI+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-99-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aldous, C. R. (2007). Creativity, problem solving and innovative science: Insights from history, cognitive psychology and neuroscience. *International Education Journal, 8*(2), 176-186.

Aktan, D. (2018). *Okul öncesi eğitimde yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten.

Andreasen, N. C. (2015). *Yaratıcı beyin dehanın nörobilimi*. (Çev. K. Güney). Ankara: Akılçelen Kitapları.

Argun, Y. (2012). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık ve eğitimi*. Ankara: Anı.

Artut, K. (2010). *Okul öncesinde resim eğitimi*. Ankara: Anı.

Aşıkoğlu- Aydemir, D. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin yaratıcılık düzeyleri ile 60-72 aylık çocukların fen öğrenimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.

Averill, J. R., Chon, K. K. ve Hahn, D. W. (2001). Emotions and creativity, East and West. *Asian Journal of Social Psychology,* 4, 165-183.

Bayındır, N. (2013). *Çocuklarda yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten.

Bee, H. ve Boyd, D. (2009). *Çocuk gelişim psikolojisi*. (Çev. O. Gündüz). İstanbul: Kaknüs.

Çetin, Z. ve Koyuncuoğlu, B. (2013). *İz bırakmak: Çocuk, sanat ve yaratıcılık.* Ankara: Vize.

Edwards, L. C. (2006). *The creative arts: A process approach for teachers and children*. New Jersey: Pearson.

Fenson, L., Dale, P. S., Reznick, J. S., Bates, E., Thal, D. J. , Pethick, S. J., Tomasello, M., Mervis, C. B. ve Stiles, J. (1994). Variability in early communicative development. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59(4), 1-185.

Fisher, R. (1995). *Teaching children to think*. United Kingdom: Nelson Thomes.

Goleman, D. (2019). *Duygusal zekâ neden IQ'dan daha önemlidir?* (Çev. B. Seçkin Yüksel). İstanbul: Varlık.

Johnson, A. P. (2014). Creativity and intuition. *Journal of Gifted Education and Creativity, 2(*2), 9-21.

Koster, J. B. (2001). *Growing artists: Teaching art to young children*. United States of America: Delmar.

Kuru- Turaşlı, N. (2014). Yaratıcılıkta temel kavramlar ve yaratıcılığın doğasını anlamak. E Çelebi-Öncü (Ed.). *Erken çocukluk döneminde yaratıcılık ve geliştirilmesi* içinde (s. 2-14). Ankara: Pegem Akademi.

Okutan, N. Ş. (2012). *Karma ve izole yaş gruplarında verilen okul öncesi eğitiminin 4-6 yaş grubu çocuklarının gelişim özellikleri ve yaratıcılık performanslarına etkisinin incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.

Ömeroğlu, E., ve Turla, A. (2001). Okulöncesi dönemde yaratıcılık eğitimi ve desteklenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, *151*, 49-53.

Özcan, D. (2014). Uygur halk destanlarında bir simge olarak renkler: karalık, aklık. *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi,* 4, 89-97.

Özdemir-Beceren, B. ve Ünsal, F. Ö. (2017). Yaratıcılıkta zihinsel süreçler. E. Çelebi Öncü (Ed.). *Yaratıcılığın keşfi* içinde (s. 33-49). Ankara: Hedef.

Öztürk, B. ve Kısaç, İ. (2015). Bilgiyi işleme modeli. B. Yeşilyaprak (Ed.). *Eğitim psikolojisi: gelişim-öğrenme-öğretim* içinde (s. 303-335). Ankara: Pegem Akademi.

Shibles, W. (1974). The metaphorical method. *Journal of Aesthetic Education*, *8*(2), 25-36.

Sadler-Smith, E. (2015) Wallas' four-stage model of the creative process: More than meets the eye? *Creativity Research Journal*, *27*(4), 342-352.

Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Yargı.

Smith, E. E. ve Kosslyn, S. M. (2014). *Bilişsel psikoloji: Zihin ve beyin*. (Çev. Ed. Muzaffer Şahin). Ankara: Nobel.

Türk Dil Kurumu (2020). Güncel Türkçe sözlük. Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Üstel, İ. (1996). Yaratıcı düşünce üzerine çeşitlemeler. *Bilim ve Teknik Dergisi*, 348. TÜBİTAK, Ankara.

Üstündağ, T. (2011). *Yaratıcılığa yolculuk*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Wadsworth, B. (2015). J. *Piaget'in duyusşal ve bilişsel gelişim kuramı*. (Çev. Ed. Z. Selçuk). Ankara: Pegem Akademi.

Woolfolk-Hoy, A. (2015). *Eğitim psikolojisi*. (Çev. D. Özen). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Yazar, A. (2007). *1914-2006 okul öncesi eğitim programlarında yaratıcılığın incelenmesi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Yıldız Bıçakçı, M. ve Aral, N.(2009). Dil gelişimi. N. Aral ve T. Duman (Ed.). *Eğitim psikolojisi* içinde (s. 115-130). İstanbul: Kriter Yayınevi

Yıldız, F. Ü. ve Şener, T. (2016). *Okul öncesi dönemde yaratıcılık eğitimi ve yaratıcı etkinliklerde kullanmak için materyal hazırlama*. Ankara: Nobel.

KAYNAKÇA

Artut, K. (2013). *Sanat eğitimi: Kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.

Bouza-Koster, J. (2001). *Growing artists: Teaching arts to young children.* United States of America: Delmar.

Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2014). *Çocuklarda sanat ve yaratıcılığın gelişimi.* (Çev. Ed. N. Aral ve G. Duman). Ankara: Nobel.

Gardner, H. (1991). *The unschooled mind*. New York: Basic Books.

Goodenough, F. L. (1975). *Measurement of of intelligence by drawings*. New York: Arno Press.

Kellogg, R. (1969). *Analyzing children's arts*. Palo Alto, CA. Mayfield Publishing.

Lansing, K. M. (1966). The research of Jean Piaget and its implications for art education in the elementary school. *Studies in Art Education, 7*(2), 33-42.

Lowenfeld, V. (1957). *Creative and mental growth*. Canada: Macmillan.

Lowenfeld, V. ve Brittain, W. L. (1987). *Creative and mental growth*. New York: Macmillan.

Piaget, J. (1967). *The child's conception of space*. New York: Routledge and Kegan Paul.

KAYNAKLAR

Eckhoff, A. (2011). The importance of art viewing experiences in early childhood visual arts: The exploration of a master art teacher's strategies for meaningful early arts experiences. *Early Childhood Education Journal, 39*(2), 119-126.

Dickenson, N. J. (2017). *Art education: how the visual arts are critical in student social-emotional development.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bethel University.

Freeman, N. H. (2000). *Strategies of Representation in Young Children: Analysis of Spatial Skills and Drawing Processes.* Academic Press.

Gussak, D. E., & Rosal, M. L. (2016). *The Wiley Handbook of Art Therapy*. Wiley-Blackwell.

Jalongo, M. R. (1999). How we respond to the artistry of children: Ten barriers to overcome. *Early Childhood Education Journal, 26*(4), 205-208.

Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth.* Macmillan.

McLennan, D. M. P. (2010). Process or product? The argument for aesthetic exploration in the early years. *Early Childhood Education Journal, 38*, 81–85.

MEB (2024). *T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü Okul Öncesi Eğitim Programı*. https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/guncellenenokuloncesiegitimprogrami.pdf

Schirrmacher, R. (2006). *Art and Creative Development for Young Children*. Cengage Learning. *https://anyflip.com/eobsk/mwov/basic*

Rumble, H. F., Jindal-Snape, D. & Ross, J. (2024). Visual arts participation and young children's social emotional wellbeing: a scoping review. *Education 3-13, 1(*16). https://doi.org/10.1080/03004279.2024.2304790

Ulutaş, İ. ve Ersoy, Ö. (2004). Okul öncesi dönemde sanat eğitimi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 12*(1). https://openaccess.mku.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12483/762/Oztas, Haydar 2004.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=3

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Kitabevi.

KAYNAKÇA

Aktan, Z. D., (2015). *Okul öncesi eğitimde yaratıcılık ve geliştirilmesi*. Ankara: Eğiten Kitap.

Albert, R. S., ve Runco, M. A. (1999). A history of research on creativity. R. J. Sternberg (Ed.), Handbook of creativity (s. 16–31). Cambridge: Cambridge University Press.

Csikszentmihalyi, M. (1996). *Creativity: Flow and the psychology of discovery and invention*. New York: Harper Collins.

Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*. 39 (174), s. 33-38. doı: 10.15390/EB.2014.3412

Kampylis, P., Berki, E., Saariluoma, P. (2009). In-service and prospective teachers' conceptions of creativity. *Thinking Skills and Creativity*. 4 (1), 15-29, doi: https://doi.org/10.1016/j.tsc.2008.10.001.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (16. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Karlıdağ, İ. (2018). Türkiye'de okul öncesi eğitimde yaratıcılık alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Social Sciences Studies Journal (SSSJournal),* 4 (14), s. 456-462. doı:10.26449/sssj.365

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). Okul Öncesi Eğitim Programı. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=652 (E.T.: 17.06.2024).

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2024). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Okul Öncesi Eğitim Programı. https://cdn.eba.gov.tr/icerik/GorusOneri/2024ProgramlarOnayli/2024programokuloncesiOnayliKod.pdf (E.T.: 17.06.2024).

Rouquette, M. L. (1992). *Yaratıcılık*. (I. Gürbüz, Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları. (1989).

San, İ. (1985). *Sanat ve eğitim yaratıcılık- sanat sorunları, kuramları ve eleştirisi- eğitimle ilişkiler*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları.

San, İ. (2004). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Sungur, N. (1992). *Yaratıcı düşünce*. İstanbul: Özgür Yayın- Dağıtım.

Ünal, G. (2020). *Çocuklarda yaratıcılık*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Winnicott, D. W. (2010). *Oyun ve gerçeklik*. (T. Birkan, Çev.). İstanbul: Metis Yayınları. (1971).

Yıldırım, A., ve Şimsek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10. baskı). Seçkin Yayınları.

KAYNAKÇA

Beghetto, R. A., & Kaufman, J. C. (2014). Classroom contexts for creativity. *High Ability Studies*, *25*(1), 53-69.

Davies, D., Jindal-Snape, D., Collier, C., Digby, R., Hay, P., & Howe, A. (2012).Creative learning environments in education: A systematic literature review. *Thinking Skills and Creativity*, 8, 80–91.

Erbil Kaya, Ö., M. ve Kimzan, İ. (2016). Okul öncesi eğitimde planlama ve değerlendirme. Ö.M. Erbil Kaya (Ed.), *Kurum uygulamaları içinde*. (79-108 ss.) Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York, NY: Basic Books.

Gültekin, M. (2005). Öğretim etkinliklerinin planlanması, *Öğretimde planlama ve değerlendirme içinde* (s.191-205) M. Gültekin (Ed) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Hertzog, N. (1995). Investigating the nature of open-ended activities. Yayımlanmamış Doktora Tezi, University of Illinois, Champaign-Urbana.

Isenberg, J. P., & Jalongo, M. R. (1997). *Creative expression and play in early childhood*. Merrill.

Kostelnik, M., J., Soderman, K., A., Whirren, A.,P. Ve Rupiper, M., L. (2019). *Gelişime uygun eğitim programı erken çocukluk eğitiminde en iyi uygulamalar.* (E. Ahmetoğlu ve İ. H. Acar Çev.). Ankara: Nobel Yayıncılık.

MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı.* 20 Şubat 2020 tarihinde http://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooprogram.pdf sayfasından erişilmiştir.

Robinson, K. (2003). *Yaratıcılık aklın sınırlarını aşmak.* (Çev. Nihal Koldaş). İstanbul: Kitap Yayınevi.

Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Gazi Kitapevi.

Yıldırım, A. (2014). Yaratıcılığa dayalı eğitim programı oluşturma. E. Çelebi Öncü- İ. Ulutaş (Ed.), *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim 2 içinde* (116-129 ss.), Hedef CS Basın Yayın. Ankara.

İHRACAT ODAKLI LOJİSTİK AĞ TASARIMI

OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

DR. BİLAL ŞEKER

EĞİTİM
yayınevi

İHRACAT ODAKLI LOJİSTİK AĞ TASARIMI: OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Dr. Bilal Şeker

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-97-4
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
İHRACAT ODAKLI LOJİSTİK AĞ TASARIMI: OTOMOTİV SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR UYGULAMA
Dr. Bilal Şeker
VI+128 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-97-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Abrahamsson, M., & Aransson, H. (2007). Measuring Logistics Structure. *International Journal of Logistics: Research and Applications*, 263-284.

Açık, A., & Başer, S. (2017). Economies of Scale in Seaborne Coal Transportation: A Case Study of İsdemir Port. *Journal of Transportation and Logistics*, 12-20.

Afshari, H., Sharafi, M., ElMekkawy, T., & Peng, Q. (2014). Optimizing Multi-objective Dynamic Facility Location Decisions within Green Distribution Network Design. *Procedia CIRP*, 675-679.

Allen, B. (1997). The Logistics Revolution and Transportation. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 106-116.

Arabacı, H., & Yücel, D. (2020). Lojistik Sektörünün Ekonomik Büyümeye Etkisi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 78-84.

Barutçuoğlu, A., Demirtaş, D., Dilan, B., Düzgün, R., Köksalan, M., & Savaşaneril, S. (2009). Bir Otomotov Firması İçin Araç Sevkiyatı veDağıtım Merkezi Yer Seçimi Problemi . *Endüstri Mühendisliði Dergisi*, 4-16.

Başguğ, A. K., & Evlimoğlu, E. (2020). Otomotiv Sektörünün Türkiye Ekonomisini Makroekonomik Olarak Etkileme Mekanizmaları ve Sektöre Yönelik Bir Analiz. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 134-154.

Bensassi, S., Ramos, L., Zarzoso, I., & Burguet, C. (2015, Mart Perşembe). Relationship between logistics infrastructure and trade: Evidence from Spanish regional exports,. *Volume 72 ISSN 0965-8564,*, s. Pages 47-61.

BERA. (2014, Şubat Pzartesi). Business & Economics Research Advisor Automobile History: https://www.loc.gov/rr/business/BERA/issue2/history.html adresinden alındı

Bozkurt, C., & Mermertaş, F. (2019). Türkiye ve G8 Ülkelerinin Lojistik Performans Endeksine Göre Karşılaştırılması. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi* , 107-118.

Bozma, G., Başar, S. İ., & Aydın, S. (2017). Lojistik Performansının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi . *The International New Issues in Social Sciences*, 401 - 414.

Bozyiğit, S. (2016). Türkiye'deki Lojistikle İlgili Lisans Bölümlerinin Ders Programları Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Yasar University*, 133-149.

Bris, M. (2010). Transshipment Model In The Function Of Cost Minimization In A Logistics System. *Interdisciplinary Management Research*, 48-59.

Brownwestlogistics. (2021, December 2). Benefits of Using Distribution Centers: https://brownwestlogistics.com/blog/benefits-of-using-distribution-centers adresinden alındı

Carlino, G. A. (1978). *Economies of Scale in Manufacturing Location.* Boston: Martinus Nijholf Social Science Division.

Carlogos. (2020, Şubat Pazartesi). The Largest Car Companies in the World (New): https://www.carlogos.org/reviews/largest-car-companies.html adresinden alındı

Chen, G., Wu, X., Li, J., & Guo, H. (2020). Green Vehicle Routing and Scheduling Optimization of Ship Steel Distribution Center Based on Improved Intelligent Water Drop Algorithms. *Mathematical Problems in Engineering*, 13.

Chou, S.-Y., & Chang, Y.-H. (2008). A decision support system for supplier selection based on a strategy-aligned fuzzy SMART approach. *Expert Systems with Applications*, 2241-2253.

ÇORLUTSO. (2021, Şubat Salı). Çorlu Ticaret ve Sanayi Odası 2020 Otomotiv Sektör Raporu: https://www.corlutso.org.tr/uploads/docs/otomotiv_sektor_raporu2020.pdf adresinden alındı

CSBB. (2021, Ocak Cumartesi). *Dünya Ekonomisinde Son Gelişmeler Bülteni 2020*. Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkalığı: https://www.sbb.gov.tr adresinden alındı

Davidson, H. W. (1979). Factor Endowment, Innovation and International Trade Theory. *International Review for Social Sicience*, 764-774.

Demir, Ö. (2010, Mayıs 14). Bir Otomotiv Firmasının İhracat Dağıtım Merkezinde Milkrun Sisteminin Kurulması. Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi-Fen Bilimleri Enstitüsü, Türkiye.

Demirdöğen, O., Erdal, H., & Kul, S. (2017). ağıtım Merkezi Yer Seçimi Problemine Stokastik Bir Model Önerisi: Tra Bölgesinde Bir Uygulama. *Ataturk University Journal of Economics & Administrative Sciences*, 1-11.

Demirer, Ö. (2021, Mayıs Salı). *Hitit Üniversitesi Dosyalar Metaryaller Bölümü.* Üretim/İşlemler Yönetimiİ / Kuruluş Yeri Seçimi: http://web.hitit.edu.tr/dosyalar/materyaller/omurdemirer-hititedutr_27903_15122019_1P8A.pdf adresinden alındı

DTÖ. (2021, Ocak 4). *Uluslar Arası Ticaret İstatistikleri*. Dünya Ticaret Örgütü: https://www.wto.org/english/news_e/news20_e/stat_18dec20_e.htm adresinden alındı

Ekonomi Bakanlığı. (2016, Mart Pazartesi). Otomotiv Yan Sanayi Sektör Raporu: https://www.orhangazitso.org.tr/webFiles/1488897381.pdf adresinden alındı

Emirkadı, Ö., & Balcı, H. (2018). Lojistik Sektörü ve Türkiye Dış Ticaretine Etkileri. *Journal of Institute of Economics Development and Social Research*, 123-132.

Erdoğan, G. (2021, December 2). *VRP Spreadsheet Solver.* Bath University People: https://people.bath.ac.uk/ge277/vrp-spreadsheet-solver/ adresinden alındı

Erhan , I. (2009, Temmuz 1). Türkiye'de Lojistik Hizmetlerinin Gelişiminin İhracat Odaklı Büyümeye Etkileri. *Yüksek Lisans Tezi*. Aydın, Aydın, Türkiye: Adnan Menderes Üniversitesi.

Eurodecision. (2022, Nisan 1). Logistics network design: https://www.eurodecision.eu/offers/logistics-supply-chain-optimization adresinden alındı

Finans Ajans. (2021, Ocak Pazar). Finans Ajans: https://www.finansajans.com/dunyanin-en-cok-ihracat-yapan-ulkeleri-2020-h26891.html adresinden alındı

Glick, E. (2021, Eylül 1). Supply Chain Network Challenges And Benefits: https://geodis.com/us/blog/logistics-solutions/supply-chain-network-challenges-and-benefits-impact-good-network-location adresinden alındı

Göçer, A., Peynirci, Ö., & Semiz, M. (2021). Logistics performance index-driven policy development: An application to Turkey. *Transport Policy, ScienceDirect*, https://doi.org/10.1016/j.tranpol.2021.03.007.

Görçün, Ö. F., & Görçün, O. (2018). Lojistik Maliyetler Çerçevesinde Karadeniz Limanlarının Multimodal Taşımacılığa Uygunluklarının Analizi. *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 65-80.

Güler, A. (2020). *UTİKAD Lojistik Sektör Raporu 2019.* İstanbul: Uluslararası Taşımacılık ve Lojistik Hizmet Üretenleri Derneği.

Gülsun, B., & Eryaman, B. (2018). Lojistikte Taşıma Şekillerinin Belirlenmesi: Bir Kombine Taşımacılık Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 37-51.

Helpman, E. (1981). lnternational Trade in the Presence of Product Differentiation Economies of Scale and Monopo|istic Competition. *Journat of tnternational Economics*.

Holzapfel, A., Kuhn, H., & Sternbeck, M. G. (2018). Product allocation to different types of distribution center in retail logistics networks. *European Journal of Operational Research*, 948-966.

Hompel, M., & Schmidt, T. (2014). *Warehouse Management Autumation an Organization of Wherehouse Systems.* İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

İncekara, B. (2020). Türkiye'de Lojistik ve Ulaştırma Harcamaları ve İhracat İlişkisinin ekonometrik Analizi. *Journal of Economics Finance and Accounting*, 166 - 172.

Ingsih, I. S., Arifin, M. Z., & Wicaksono, A. (2018). North Jamrud Terminal Warehouse Performance by The Effect of Halal Logistics Issue. *Civil and Environmental Science* , 41-51.

Jrcded. (2021, February 2). Benefits of Warehouse Consolidation : https://www.jrcded.com/benefits-of-warehouse-consolidation/ adresinden alındı

Kalinowski, N. (2016). Warehouse Location Strategy: How Can Organizations Determine The Ideal Warehouse Locationa Strategy To Optimize Business Result. *Warehouse Location Strategy* (s. 1-51). Wisconsin- USA: University of Wisconsin.

Kalkınma Bakanlığı. (2018, Mart Pazar). On Birinci Kalkınma Planı-Otomotiv Sanayi Çalışma Grubu Sektör Raporu: https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/04/OtomotivSanayiiCalismaGrubuRaporu.pdf adresinden alındı

Kara, M., Tayfur, L., & Basık, H. (2009). Mustafa Kemal University Journal of Social Sciences Institute. *Küresel Ticarette Lojistik Üslerin Önemi ve Türkiye*, 69-84.

Karakış, İ. (2014, March 2). *İTÜ Akademik Açık Arşiv* . Polen: https://polen.itu.edu.tr/handle/11527/5947 adresinden alındı

Karakuş, C. B., Topal, A., & Ulutaş, A. (2020). Location selection for logistics center with fuzzy SWARA and CoCoSo methods. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, 4693 – 4709.

Kargari, M., & Sepehri, M. M. (2012). Stores clustering using a data mining approach for distributing automotive spare-parts to reduce transportation costs. *Expert Systems with Applications*, 4740-4748.

Kaya, A., Yıldır, C., Ağıralan, İ., & Çebi, F. (2016). Yedek Parça Dağıtım Planlamasına Yönelik Model Tasarımı ve Bir Uygulama. *Ege Academic Review*, 21-29.

Keesing, D. B. (1968). Labor Skills on the Structure of Trade in Manufactures. *The Open Economy Essays on International Trade and Finance, Peter B. Kenen ve Roger Lawrence (ed)*, 5-6.

Kiesmüller, G., Kok, A., & Fransoo, J. (2005). Transportation mode selection with positive manufacturing lead time. *Logistics and Transportation Review*, 511-530.

Koçak, D. R. (2020). Lojistiğin Tarihsel Gelişimi: Askeri Gereksinimden İşletme Lojistiğine ve Tedarik Zinciri Yönetimine Evrilme Süreci. *Journal of Yasar University*, 246-258.

KPGM. (2019, Mart Çarşamba). Otomotiv Sektörel Bakış Raporu: https://home.kpmg/tr/tr/home/gorusler/2019/04/sektorel-bakis-2019-otomotiv.html adresinden alındı

Kurgan, N. (2022, Ağustos 1). MAK 404-Üretim Yönetimi ve Organizasyon Makine Mühendisliği 6.Hafta Ders Notları. Samsun, Türkiye.

Lang, N. T. (2006). The LatentAbsolute Advantage Of The Comparative Advantage In Theories Of International Trade. *International Business & Economics Research Journal*, 27-30.

Leirião, L., Debone, D., Pauliquevis, T., Évora do Rosário, N., & El Khouri Miraglia, S. (2020). Environmental and public health effects of vehicle emissions in a large metropolis: Case study of a truck driver strike in Sao Paulo, Brazil. *Atmospheric Pollution Research*, 24-31.

Liang, L., & Chen, L. (2008). A fuzzy quantified SWOT procedure for environmental evaluation of an international distribution center. *Information Sciences*, 531-549.

Linder, B. (1961). An Essay on Trade and Transformation. *Stockholm*.

Lojiyol. (2020, Ocak Cumartesi). Lojistikte en önemli sorunlar: "Stratejik plan eksikliği ve fiyat odaklı rekabet": https://www.lojiyol.com/lojistikte-en-onemli-sorunlar-stratejik-plan-eksikligi-ve-fiyat-odakli-rekabet/ adresinden alındı

Lopienski, K. (2020, August 14). *shipbob*. A Guide to Inbound and Outbound Logistics Processes: https://www.shipbob.com/blog/inbound-and-outbound-logistic adresinden alındı

Mao, Z., Huang, D., Fang, K., Wang, C., & Lu, D. (2020). Milk-run routing problem with progress-lane in the collection of automobile parts. *Annals of Operations Research*, 657–684.

Markusen, J. R., & Maskus, K. E. (2011). *International Trade: Theory and Evidence* . USA: Department of Economics University of Colorado, Boulder.

Mei, H., Jingshuai, Y., Teng, M., Xiuli, L., & Ting, W. (2017). The Modeling of Milk-run Vehicle Routing Problem Based on Improved C-W Algorithm that Joined Time Window. *Transportation Research Procedia*, 716-728.

Meller, R. (2015, March 5). *Supply Chain News*. Order Fulfillment as a Competitive Advantage: https://www.supplychain247.com/article/order_fulfillment_as_a_competitive_advantage adresinden alındı

Mevzuat. (2021, Mart Salı). Mevzuat.Net Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP): https://www.mevzuat.net/fayda/gtip-nedir-nasil-tespit-edilir.asp adresinden alındı

Migiro, G. (2018, Mayıs 22). *10 Of The World's Most Traded Goods*. worldatlas.com: https://www.worldatlas.com/articles/10-of-the-world-s-most-traded-goods.html adresinden alındı

Mikic, M. (1998). *International Trade.* New York: St.Martin's Press.

Mutlu, A., Kayıkçı, Y., & Çatay, B. (2018). Deniz-demir yolu uluslararası kombine yük taşımacılığı operasyonları için karar destek sistemi. *7. Ulusal Lojistik ve Tedarik Zinciri Kongresi* (s. 1-8). Bursa: Sabancı Universitesi.

Niu, Y., Yang, Z., Chen, P., & Xiao, J. (2018). A Hybrid Tabu Search Algorithm for a Real-World Open Vehicle Routing Problem Involving Fuel Consumption Constraints. *https://doi.org/10.1155/2018/5754908*, 12.

OEC. (2021, Ocak Salı). Observatory of Economic Complexity: https://oec.world/en/profile/country/tur adresinden alındı

Ofluoğlu, N., Kalaycı, C., Artan, S., & Bal, H. (2018, Mart Salı). Lojistik Performansındaki Gelişmelerin Uluslararası Ticaret Üzerindeki Etkileri: AB ve MENA Ülkeleri Örneği. *GÜSBEED, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 2.

OICA. (2021, Şubat Cumartesi). International Organization of Motor Vehicle Manufacturers Sales Statistics: https://www.oica.net/category/sales-statistics/ adresinden alındı

Onnela, N. (2015). Determining the Optimal Distribution Center Location. *Tampere University of Technology*, 1-89.

OSD. (2020, ARALIK Pazartesi). Otomotiv Sanayi Otomotiv Sektörü Aylık Değerlendirme Raporu: http://www.osd.org.tr/sites/1/upload/files/12-2020_OSD_Aylik_Degerlendirme_Raporu-5527.pdf adresinden alındı

OSD. (2020). *Otomotiv Sanayii Genel ve İstatistik Bülteni General and Statistical Information Bulletin Of Automotive Manufacturers.* İstanbul: OSD.

Özceylan, A., & Tanyaş, M. (2021). Geleneksel Olmayan Yenilikçi Depo Yerleşim Tipleri ve Tasarımları Üzerine Bir Araştırma. *Journal of Transportation and Logistics*, 197-216.

Öztürkoğlu, Ö., & Hoşer, D. (2018). A new warehouse design problem and a proposed polynomial-time optimal order picking algorithm. *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*, 1569-1588.

Pham, L. (2021, May 5). *What is Crosdocking: Advantages and Disadvantages*. Magenest: https://magenest.com/en/cross-docking/ adresinden alındı

Popkova, E. G., & Sukhodolov, Y. A. (2017). *Foreign Trade as a Factor of Economic Growth.* Switzerland: Springer International Publishing.

Rizzi, S. (2009, Nisan 3). Encyclopedia of Database Systems: What-If Analysis: https://link.springer.com/referenceworkentry adresinden alındı

Ruffin, R. (2002). David Ricardo's Discovery of Comparative Advantage. *History of Political Economy*, 727-748.

Sanayi Bakanlığı. (2020, Mart Pazartesi). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü 2020 Otomotiv Sektör Raporu: https://www.sanayi.gov.tr/plan-program-raporlar-ve-yayinlar/sektor-raporlari/mu2007011621 adresinden alındı

Sayın, A. A., & Maden, M. (2020). Otomotiv Yedek Parça Firmasında Depo Tasarımı Faaliyetlerinin İşletme Verimliliğine Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 91-109.

Sharma, P., & Phanden, R. (2012). Analysis of site selection based on factors rating. *International Journal of Emerging trends in Engineering and Development*, 616-622.

Sipahioğlu, A., & Altın, İ. (2019). A mathematical model for in-plant Milk-Run routing. *Pamukkale University Journal of Engineering Sciences*, 1050-1055.

Sodersten , B., & Reed, G. (1994, s.83). *International Economics.* New York: St. Martin's Press, 3rd Ed.

Soyaslan, M., Közkurt, C., & Fenercioğlu, A. (2015). Otomatik Depolama ve Boşaltma Sistemleri (ODBS): Depo Kurulumu ve Performans Çalışmaları Üzerine Literatür İncelemesi. *APJES III-III* , 08-26.

Statista. (2020, Ağustos Salı). Global logistics market size by region 2018: https://www.statista.com/statistics/1069868/total-global-logistics-market-size-region/ adresinden alındı

Stevens, G. C. (1990). Successful Supply-Chain Management. *Management Decision*, Vol-28.

Su, D., Cong, W., & Jiang, K. (2020). Research on Ecological Driving Strategy of Urban Road Vehicles under Vehicle-road Collaborative Environment. *Materials Science and Engineering*, 1-5.

Sunol, H. (2021, March 2). *Consolidation Warehouse – Its Meaning, Benefits, and Drawbacks*. articles.cyzerg.com: https://articles.cyzerg.com/consolidation-warehouse-meaning-benefits-and-drawbacks adresinden alındı

Şaşmaz, M. Ü., & Karamıklı, A. (2018). Türkiye'de İhracatı Teşvik Uygulamaları ve İhracat Potansiyelinin Artırılmasına Yönelik Değerlendirmeler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2837-2867.

Şeker, B. (2016). Taşımacılığın Yeni Trendi Intermodal Sisteminin Türkiyedeki Konumu ve Türk Ototmotiv Sektöründe Uygulanışı. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 86-102.

Tang, C., & Abosedra, S. (2019, Mart Cuma). Logistics performance, exports, and growth: Evidence from Asian economies. *Research in Transportation Economics*, 2-9.

Tanyaş, M. (2014, July 13). *İstanbul Lojistik Sektör Analiz Raporu.* Utikat Bilgi Bankası: https://www.utikad.org.tr/images/BilgiBankasi/lojistiksektoranalizi2015-6951.pdf adresinden alındı

Tanyaş, M. (2014). *İstanbul Lojistik Sektör Analiz Raporu.* İstanbul: Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği.

Tanyaş, M. (2021, December 2). *Türkiye Lojistik Sektörü 2020 ve 2021*. Yeşil Lojistikçiler: https://www.yesillojistikciler.com/lojistik/turkiye-lojistik-sektoru-2020-ve-2021/18490 adresinden alındı

Tanyaş, M., & Baskak, M. (2012). Farklı Açılardan Depoların Sınıflandırılması. *Ulusal Lojisitk ve Tedarik Zinciri Kongresi*, 1-9.

Tanyaş, M., & İris, Ç. (2011). Analysis of Turkish Logistics Sector and Solutions Selection to Emerging Problems Regarding Criteria Listed in Logistics Performance Index (LPI). *International Journal of Business and Management Studies*, 93-102.

Tanyaş, M; Akoğlu, N. (2021). *Lojistiğe Giriş Lojistikte Temel Kavramlar ve Lojistiğin Tarihsel Gelişimi* (s. 1-30). içinde İstanbul: Lojisitk Derneg,.

Terazi, E. (2011). Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı Doktora Tezi*, 1-248.

The World Bank. (2021, Nisan Perşembe). LPI: https://lpi.worldbank.org/about adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2020, Ocak Cumartesi). Dış Ticaret Verileri: https://ticaret.gov.tr/istatistikler/bakanlik-istatistikleri/gumruk-istatistikleri/dis-ticaret-verileri adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2020, Mart Çarşamba). Otomotiv Sektör Raporu: https://ticaret.gov.tr/data/5b87000813b8761450e18d7b/Oto_Ana-Yan_Sanayi.pdf adresinden alındı

Ticaret Bakanlığı. (2021, Şubat Salı). İllere Göre İhracat Raporu: https://ticaret.gov.tr/istatistikler/dis-ticaret-istatistikleri/dis-ticaret-istatistikleri-tuik-gts-2020-2021-ocak-ayi/illere-gore-dis-ticaret adresinden alındı

TİM. (2019, Mayıs 2). Dünya Mal İhracatı İlk Çeyrekte Geriledi: https://www.tim.org.tr/tr/kose-yazarlari-can-fuat-gurlesel-dunya-mal-ihracati-ilk-ceyrekte-geriledi adresinden alındı

TİM. (2020). *Türkiye İhracatçılar Meclisi 2020 İhracat Raporu.* https://www.tim.org.tr/files/downloads/Strateji_Raporlari/%C4%B0hracat%202020%20Raporu.pdf: Türkiye İhracatçılar Meclisi.

TİM. (2021, Şubat Çarşamba). Türkiye İhracatçılar Meclisi İllere Göre İhracat Rakamları : https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari adresinden alındı

Trademap. (2020, Temmuz 2). *International Trade Centre*. Trade statistics for international business development: https://www.trademap.org/Index.aspx adresinden alındı

Tunç, H., & Kaya, M. (2016, Cilt: 7, Sayı: 14 Perşembe). Türkiye'de Lojistik Sektör Raporunun Gelişmesinde Dış Ticaretin Rolü Üzerine Bir Nedensellik Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, s. 58-65.

Tuzkaya, U., & Şahin, S. (2019). Spare Part Supply Chain Design in Automotive Industry. *8. Ulusal Lojsitik ve Tedarik Zinciri Kongresi* (s. 177-189). Niğde: Yıldız Teknik Üniversitesi.

UKEssays. (2018, Kasım 1). Logistics network design: https://www.ukessays.com/essays/design/logistics-network-design.php adresinden alındı

ULAKBİM. (2022, March 1). Cahit Arf Bilgi Merkezi: https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/ adresinden alındı

UTİKAD. (2017, Haziran Cumartesi). Lojistik Sektörünün Temel Sorunu: Nitelikli ve Eğitimli Personel: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/15111/lojistik-sektorunun-temel-sorunu:-nitelikli-ve-egitimli-personel adresinden alındı

UTİKAD. (2018, Ağustos 1). LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ 2018 VE TÜRKİYE: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/23460/lojistik-performans-endeksi-2018-ve-turkiye adresinden alındı

UTİKAD. (2018, March 26). İhracatta Kilogram Değeri: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/21010/ihracatta-kilogram-degeri-1-28-dolar adresinden alındı

UTİKAD. (2020, Ocak Çarşamba). Lojistik Sektör Raporu: https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/26735/utikad-lojistik-sektoru-raporu-2019-da-dikkat-ceken-analizler-yer-aldi adresinden alındı

UTİKAD. (2021, July 13). *Gmrük TV*. Gümrük Haberler: https://www.gumruktv.com.tr/5-yilda-lojistik-sektorunun-buyuklugu-15-trilyon-dolari-asacak adresinden alındı

Vernon, R. (1966). lnternational lnvestment and lnternational Trade in the Product Cycle. *Quarterly Journal of Economics*, 190-207.

WTEx. (2021, Şubat Cumartesi). World's Top Exports, Car Exports by Country: http://www.worldstopexports.com/car-exports-country/#:~:text=The%20%24758.4%20billion%20in%20total,exported%20car%20purchased%20in%202018. adresinden alındı

Yang, M., & Zhenping, L. (2016). Study on Location of Wuhan Steel Logistics Distribution Center. *Open Journal of Applied Sciences*, 6.

Yavan, N. (2022, Eylül 2). *Sanayi Coğrafyası.* Sanayinin Yer Seçimini Belirleyen Faktörler: https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php adresinden alındı

Yun, W. (2003). Logistics distribution center allocation model and elicitation algorithm. *Journal of Traffic and Transportation Engineering*.

Zhou, L., Zhang, G., & Liu, W. (2017). A new method for the selection of distribution centre locations. *IMA Journal of Management Mathematics*, 421–436.

Sağlık Yönetimine Giriş

Kitap Editörleri

Sharon B. Buchbinder, Hemşire, PhD
Profesör ve Program Koordinatörü
Sağlık Yönetiminde Yüksek Lisans
Lisansüstü ve Mesleki Çalışmalar Okulu
Stevenson Üniversitesi
Owings Mills, MD

Nancy H. Shanks, PhD
Profesör
Sağlık Meslekleri Daire Başkanlığı
Sağlık Yönetimi Programı
Denver Metropolitan Eyalet Koleji
Denver, CO

İkinci Baskıdan Çeviri

Çevirmenler

Demet Akarçay Ulutaş, Dr.,
Doçent
KTO Karatay Üniversitesi,
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi,
Sosyal Hizmet Bölümü, Konya

Recep Yücel, Dr.,
Profesör
Kırıkkale Üniversitesi,
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
İşletme Bölümü, Kırıkkale

Şebnem Yücel, Dr.,
Profesör
Selçuk Üniversitesi,
Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Sağlık Yönetimi Bölümü, Konya

EĞİTİM yayınevi

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ

Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-74-5
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK YÖNETİMİNE GİRİŞ
Kitap Editörleri: Sharon B. Buchbinder, Nancy H. Shanks
Çevirmenler: Doç. Dr. Demet Akarçay Ulutaş, Prof. Dr. Recep Yücel, Prof. Dr. Şebnem Yücel
XIV+432 s., 205x250 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-74-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (n.d.). Never events. Retrieved from http:// www.psnet.ahrq.gov/primer.aspx?primerID=3

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard: Linking people, strategy, and performance. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Boblitz, M., & Thompson, J. M. (2005, October). Assessing the feasibility of developing centers of excellence: Six initial steps. Healthcare Financial Management, 59, 72–84.

Broscio, M., & Scherer, J. (2003). Building job security: Strategies for becoming a highly valued contributor. Journal of Healthcare Management, 48, 147–151.

Buchbinder, S. B., & Thompson, J. M. (2010). Career opportunities in health care management: Perspectives from the field. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Occupational outlook handbook 2010–11 edition. Retrieved from www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Burt, T. (2005). Leadership development as a corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20, 14–18.

Curtright, J. W., Stolp-Smith, S. C., & Edell, E. S. (2000). Strategic management: Development of a performance measurement system at the Mayo Clinic. Journal of Healthcare Management, 45, 58–68.

Duffy, J. R., & Lemieux, K. G. (1995, Fall). A cardiac service line approach to patient-centered care. Nursing Administration Quarterly, 20, 12–23.

Finley, F. R., Ivanitskaya, L. V., & Kennedy, M. H. (2007). Mentoring junior healthcare administrators: A description of mentoring practices in 127 U.S. hospitals. Journal of Healthcare Management, 52, 260–270.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Griffith, J. R. (2000). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45, 17–31.

Griffith, J. R. (2009). Finding the frontier of hospital management. Journal of Healthcare Management, 54(1), 57–73.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "A" positions? The strategic logic of workforce management. Harvard Business Review, 83, 100–117.

Katz, R. L. (1974). Skills of an effective administrator. Harvard Business Review, 52, 90–102.

Kubica, A. J. (2008). Transitioning middle managers. Healthcare Executive, 23, 58–60.

Lombardi, D. M., & Schermerhorn, J. R. (2007). Healthcare management. Hoboken, NJ: John Wiley.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Pieper, S. K. (2005). Reading the right signals: How to strategically manage with scorecards. Healthcare Executive, 20, 9–14.

Rollins, G. (2003). Succession planning: Laying the foundation for smooth transitions and effective leaders. Healthcare Executive, 18, 14–18.

Ross, A., Wenzel, F. J., & Mitlyng, J. W. (2002). Leadership for the future: Core competencies in health care. Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Breeze, FL: Fire Starter.

Thompson, J. M. (2007). Health services administration. In S. Chisolm (Ed.), The health professions: Trends and opportunities in U.S. health care (pp. 357–372). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

KAYNAKLAR

American College of Healthcare Executives. (2009). Annual report and reference guide.

Atchison, T. A. (2003). Followership: A practical guide to aligning leaders and followers. Chicago, IL: Health Administration Press.

Baldrige National Quality Program. (2009). 2009–2010 Health care criteria for performance excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_HealthCare_Criteria.pdf

Brown, J. A., & Gardner, W. L. (2007). Effective modeling of authentic leadership. Academic Exchange Quarterly, 11(2), 56–60.

Chait, R., Ryan, W., & Taylor, B. (2005). Governance as leadership. Hoboken, NJ: Wiley.

Dolan, T. C. (2009). Cultural competency and diversity. Healthcare Executive, 24(6), 6.

Dye, C. F. (2010). Leadership in healthcare: Essential values and skills (2nd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Dye, C. F., & Garman, A. N. (2006). Exceptional leadership: 16 critical competencies for healthcare executives. Chicago, IL: Health Administration Press.

Freshman, B., & Rubino, L. (2002). Emotional intelligence: A core competency for health care administrators. The Health Care Manager, 20, 1–9.

Garman, A., & Dye, C. (2009). The healthcare c-suite: Leadership development at the top. Chicago, IL: Health Administration Press.

Gautam, K. (2005). Transforming hospital board meetings: Guidelines for comprehensive change. Hospital Topics: Research and Perspectives on Healthcare, 83(3), 25–31.

George, B., & Sims, P. (2007). True north: Discover your authentic leadership. San Francisco, CA: JosseyBass.

Goffee, R., & Jones, G. (2000, September). Why should anyone be led by you? Harvard Business Review, 62–70.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Heifetz, R., Grashow, A., & Linsky, M. (2009, July–August). Leadership in a (permanent) crisis. Harvard Business Review. Retrieved from http://hbr.org/2009/07/leadership-in-a-permanent-crisis/ar/1

Hilberman, D. (Ed.). (2005, June). Final report: Pedagogy enhancement project on leadership skills for healthcare management. The 2004 ACHE-AUPHA Pedagogy Enhancement Work Group. Association of University Programs in Health Administration.

Hutton, D., & Moulton, S. (2004). Behavioral competencies for health care leaders. Best of H&HN OnLine. American Hospital Association, 15–18. The Joint Commission. (2010). Hospital accreditation standards. Oakbrook Terrace, IL: Author.

Kouzes, J. M., & Posner, B. Z. (1995). The leadership challenge: How to keep getting extraordinary things done in organizations. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Ledlow, G. R., & Coppola, M. N. (2011). Leadership for health professionals. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Lee, T. H. (2010, April). Turning doctors into leaders. Harvard Business Review, 88(4), 50–58.

Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. Psychological Review, 50, 370–396.

McConnell, C. (2003). Accepting leadership responsibility: Preparing yourself to lead honestly, humanely, and effectively. The Health Care Manager, 22(4), 361–374.

Northouse, P. (2009). Introduction to leadership concepts and practice. Thousand Oaks, CA: Sage. Northouse, P. (2010). Leadership: Theory and practice (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Parks, S. (2005). Leadership can be taught: A bold approach for a complex world. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Rath, T., & Conchie, B. (2008). Strengths-based leadership: Great leaders, teams, and why people follow. New York, NY: Gallup Press.

Shewchuk, R., O'Connor, S., & Fine, D. (2005). Building an understanding of the competencies needed for health administration practice. Journal of Healthcare Management, 50(1), 32–47.

Sibbet, D. (1997, September/October). 75 years of management ideas and practice 1922–1997. Harvard Business Review Supplement.

Strack, G., & Fottler, M. (2002). Spirituality and effective leadership in healthcare: Is there a connection? Frontiers of Health Services Management, 18(4), 3–18.

Studer, Q. (2008). Results that last: Hardwiring behaviors that will take your company to the top. Hoboken, NJ: Wiley.

Studer, Q. (2009). Straight A leadership: Alignment, action, accountability. Gulf Breeze, FL: Fire Starter Publishing.

Sukin, D. (2009). Leadership in challenging times: It starts with passion. Frontiers of Health Services Management, 26(2), 3–8.

Swearingen, S., & Liberman, A. (2004). Nursing leadership: Serving those who serve others. The Health Care Manager, 23(2), 100–109.

Walumbwa, F., Avolio, B., Gardner, W., Wernsing, T., & Peterson, S. (2008). Authentic leadership: Development and validation of a theory-based measure. Journal of Management, 34(1), 89–126.

Warden, G. (1999). Leadership diversity. Journal of Healthcare Management, 44(6), 421–422.

Wolf, E. (2004). Spiritual leadership: A new model. Healthcare Executive, 19(2), 22–25.

Araştırmak için internet siteleri

National Center for Healthcare Leadership:	www.nchl.org
Health Leadership Council:	www.hlc.org
National Public Health Leadership Institute:	www.phli.org
World Health Organization Leadership Service:	www.who.int/health_leadership
Health Leaders Media:	www.healthleaders.com
Institute for Diversity of Health Management:	www.diversityconnection.org
Healthcare Leadership Alliance Competency Directory:	www.healthcareleadershipalliance.org/
Coach John Wooden's Pyramid of Success:	www.coachwooden.com.

KAYNAKLAR

Adams, J. S. (1963, November). Towards an understanding of inequity. Journal of Abnormal and Social Psychology, 67(5), 422–436.

Alderfer, C. P. (1972). Existence, relatedness and growth: Human needs in organizational settings. New York, NY: Free Press.

American Hospital Association (AHA). (2010, January). Workforce 2015: Strategy trumps shortage. Retrieved from http://www.healthcareworkforce.org

Atchison, T. A. (2003). Exposing the myths of employee satisfaction. Healthcare Executive, 17(3), 20.

Buckingham, M. (2005). What great managers do. Harvard Business Review, 3(3), 70–79.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2009, December). Employment projections: 2008–2018. Retrieved from http://www.bls.gov/news.release/ecopro.toc.htm

Deci, E., & Ryan, R. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. New York, NY: Plenum Press.

Gallup, Inc. (2010). Employee engagement. Retrieved from http://www.gallup.com

Hallowell, E. M. (2005). Overloaded circuits: Why smart people underperform. Harvard Business Review, 83(1), 54–62.

Hammill, G. (2005). Mixing and managing four generations of employees. FDU Magazine Online. Retrieved from http://www.fdu.edu/newspubs/magazine/05ws/generations.htm

Health Resources and Services Administration (HRSA). (n.d.). Health workforce studies. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/default.htm

Herzberg, F. (2003). One more time: How do you motivate employees? Harvard Business Review, 81(1), 86–96.

Levoy, B. (2007). 222 secrets of hiring, managing, and retaining great employees in healthcare practices. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Locke, E. A., & Latham, G. P. (1990). A theory of goal setting and task performance. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Manion, J. (2005). From management to leadership. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Manion, J. (2009). The engaged workforce: proven strategies to build a positive health care workplace. Chicago, IL: Health Forum, Inc.

Manville, B., & Ober, J. (2003). Beyond empowerment: Building a company of citizens. Harvard Business Review, 81(1), 48–53.

Maslow, A. H. (1954). Motivation and personality. New York, NY: Harper & Row.

McClelland, D. C. (1985). Human motivation. Glenview, IL: Scott, Foresman.

Morse, G. (2003). Why we misread motives. Harvard Business Review, 81(1), 18.

Nicholson, N. (2003). How to motivate your problem people. Harvard Business Review, 81(1), 57–65.

Ouchi, W. G. (1981). Theory Z. Reading, MA: Addison-Wesley.

Santamour, B. (2009). Inspired staff can see you through hard times. Hospitals & Health Networks, 83(3), 10.

Scott, C., & Jaffe, D. (1991). Empowerment: A practical guide for success. Los Altos, CA: Crisp.

Skinner, B. F. (1953). Science and human behavior. New York, NY: Macmillan.

Sperry, L. (2003). Becoming an effective health care manager. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Studer, Q. (2003). Hardwiring excellence. Gulf Stream, FL: Fire Starter Publishing.

Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

KAYNAKLAR

Bandura, A. (1977). Selfefficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review, 84, 191–215.

Bazerman, M. (1998). Judgment in managerial decision-making (4th ed.). New York, NY: Wiley.

Croskerry, P. (2002). Achieving quality in clinical decision making: Cognitive strategies and detection of bias. Academic Emergency Medicine, 9, 1184–1204.

Croskerry, P. (2003). The importance of cognitive errors in diagnosis and strategies to minimize them. Academic Medicine, 78, 775–780.

Daft, R. L. (1992). Organization theory and design. St. Paul, MN: West.

Das T. K., & Teng, B. S. (1999). Cognitive biases and strategic decision processes: An integrative perspective. Journal of Management Studies, 36(6), 757–778.

EasterbySmith, M., Crossan, M., & Nicolini, D. (2000). Organizational learning: Debates past, present and future. Journal of Management Studies, 37(6), 783–795.

Elsbach, K. D., Barr, P. S., & Hargadon, A. B. (2005). Identifying situated cognition in organizations. Organization science, 16(4), 422–433.

Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (1984). Social cognition. New York, NY: Random House.

Goffman, E. (1974). Frame analysis: An essay on the organization of experience. London, UK: Harper and Row.

Groopman, J. (2007). How doctors think. Boston, MA: Houghton Mifflin.

Hall, J. A., Epstein, A. M., DeCiantis, M. L., & McNeil, B. J. (1993). Physicians' liking for their patients: More evidence for the role of affect in medical care. Health Psychology, 12, 140–146.

Hall, J. A., Horgan, T. G., Stein, T. S., & Roter, D. L. (2002). Liking in the physician–patient relationship. Patient Education and Counseling, 48, 69–77.

Heil, G., Bennis, W., & Stephens, D. C. (2000). Douglas McGregor, revisited. New York, NY: Wiley. Huff, A. S.,

Huff, J. O., & Barr, P. S. (2000). When firms change direction. New York, NY: Oxford University Press.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resources management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38, 645.

Korte, R. E. (2003). Biases in decision making and implications for human resource development. Advances in Developing Human Resources, 5(4), 440–457.

McGregor, D. (1967). The professional manager. New York, NY: McGrawHill.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Pfeffer, J. (2005). Changing mental models: HR's most important task. Human Resource Management, 44, 123–128.

Robbins, S. P. (2003). Essentials of organizational behavior. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.

Schein, E. H. (1988). Process consultation. Reading, MA: AddisonWesley.

Scott, W. R. (1992). Organizations: Rational, natural, and open systems (3rd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Senge, P. M. (1990). The fifth discipline. New York, NY: CurrencyDoubleday.

Shortell, S. M., & Kaluzny, A. D. (2000). Health care management (4th ed.). New York, NY: Thomson Learning.

Singer, S. J., Falwell, A., Gaba, D. M., & Baker, L. C. (2008). Patient safety climate in US hospitals. Medical Care, 46, 1149–1156.

Spender, J.C. (1998). The dynamics of individual and organizational knowledge. In C. Eden & J.C. Spender (Eds.), Managerial and organizational cognition. London, UK: Sage.

Street, R. L., Gordon, H., & Haidet, P. (2007). Physicians' communication and perceptions of patients: Is it how they look, how they talk, or is it just the doctor? Social Science & Medicine, 65, 586–598.

Torbert, B., & Associates. (2004). Action inquiry. San Francisco, CA: BerrettKohler.

Vroom, V. (1964). Work and motivation. New York, NY: Wiley.

Weick, K. E. (1969). The social psychology of organizing. Reading, MA: AddisonWesley.

Weick, K. E. (1995). Sensemaking in organizations. Thousand Oaks, CA: Sage.

Weick, K. E., Sutcliff, K. M., & Obstfeld, D. (2005). Organizing and the process of sensemaking. Organization Science, 16(4), 409–420.

Whetten, D. A., & Cameron, K. S. (1998). Developing management skills. Reading, MA: AddisonWesley.

Whitehouse, P. (2008). The myth of Alzheimer's. New York, NY: St. Martin's Press.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İki rakip hastanenin birleşmesi–bkz. s. 359
- Kültürel Olarak Farkında mıyız Yoksa Değil miyiz?–bkz. s. 387

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Begun, J., & Kaissi, A. (2005). An exploratory study of healthcare strategic planning in two metropolitan areas. *Journal of Healthcare Management, 50*(4), 264–274.

Porter, M. (1998). *On competition*. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Okuma Önerileri

Bossidy, L., & Charan, R. (2004). Execution: The discipline of getting things done. AFP Exchange, 24(1), 26–30.

Brandenburger, A., & Nalebuff, B. (1995). The right game: Use game theory to shape strategy. Harvard Business Review, 73(4), 57–71.

Collins, J. (2001). Good to great: Why some companies make the leap . . . and others don't. New York, NY: Harper Business.

Ginter, P., Swayne, L., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of healthcare organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Jennings, M. (Ed.). (2000). Health care strategy for uncertain times. San Francisco, CA: Jossey-Bass/AHA Press Series.

Kaplan, R., & Norton, D. (1996). The balanced scorecard: Translating strategy into action. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Kaplan, R., & Norton, D. (2005). The balanced scorecard: Measures that drive performance. Harvard Business Review, 83(7), 172.

Prahalad, C. K., & Ramaswamy, V. (2004). The future of competition: Co-creating unique value with customers. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Senge, P., Kleiner, A., Roberts, C., Ross, R. B., Roth, G., & Smith, B. J. (1994). The fifth discipline fieldbook: Strategies and tools for building a learning organization. New York, NY: Doubleday. Zuckerman, A. (2005). Creating competitive advantage: Product development. Healthcare Financial Management, 59(6), 110–113.

Ek Kaynaklar

Sg2 Health Care Intelligence: www.sg2.com

Thomson Reuters: http://thomsonreuters.com/products_services/healthcare/

Data Bay Resources: www.databayresources.com

The Advisory Board Company: www.advisoryboardcompany.com

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- All Children's Pediatrics- Zamanla Yaşanan Değişim–bkz. s. 348

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

American Marketing Association (AMA). (2007). *About AMA*. Retrieved from http://www.marketingpower.com/AboutAMA/Pages/DefinitionofMarketing.aspx

Andreasen, A. (1995). *Marketing social change: Changing behavior to promote health, social developement and the environmen*t. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Bendycki, N. A. (2010). What do consumers want? *Journal of Health Care Marketing, 30*(1), 3.

Berkowitz, E. (2011). *Essentials of health care marketing* (3rd ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Cheng, H., Kotler, P., & Lee, R. (2011). *Social marketing for public health: Global trends and success stories.* Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Clarke, R. (2010). Marketing health care services. In L. Wolper, *Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Barlett.

Drucker, P. (1954). *The practice of management*. New York, NY: Harper and Row.

Drucker, P. (1974). *Management*. New York, NY: Harper and Row.

Evans, W. D. (2006). How social marketing works in health care. *British Medical Journal, 332*(7551), 1207–1210.

Glenn, R. (2010). Growth in a parched economy: The Henry Ford system's success story. *Journal of Marketing*, *30*(2), 10–13.

Hawkins, D., & Mothersbaugh, D. (2010). *Consumer behavior: Building marketing strategy* (11th ed.). Boston, MA: McGraw-Hill/Irwin.

Herzlinger, R. (2002). Let's put consumers in charge of health care. *Harvard Business Review, 80*(7), 44–55.

Herzlinger, R. (2004). *Consumer-driven health care: Implications for providers, payers, and policy makers*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Hoyer, D., & MacInnis, D. (2008). *Consumer behavior* (5th ed.). Mason, OH: South-Western Cengage-Learning.

Keith, J. (1985). Marketing health care: What the recent literature is telling us. In P. D. Cooper, *Health care marketing: Issues and trends* (2nd ed., pp. 13–26). Rockville, MD: Aspen Systems Corporation.

Kessler, D. A. (2009). *The end of overeating: Taking control of the insatiable American appetite.* Emmaus, PA: Rodale Press.

Kotler, P., & Andreasen, A. (1996). *Strategic marketing for nonprofit marketing* (5th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Kotler, P., & Keller, K. (2009). *Marketing management*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

Kotler, P., & Lee, N. (2008). *Social marketing: Influencing behaviors for good*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., & Levy, J. J. (1969). Broadening the concept of marketing. *Journal of Marketing*, *33*(1), 10–15.

Kotler, P., Roberto, N., & Lee, N. (2002). *Social marketing: Improving the quality of life.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Kotler, P., Shalowitz, J., & Stevens, R. (2008). *Strategic marketing for health care organizations: Building a customer-driven health system*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Kotler, P., & Zaltman, G. (1971). Social marketing: An approach to planned social change. *Journal of Marketing*, *35*(3), 3–12.

Laurence, J. N., & Kash, B. A. (2010). Marketing in the long-term care continuum. *Health Marketing Quarterly*, *27*(2), 145–154.

MacStravic, R. S. (1990). The end of health care marketing? *Health Marketing Quarterly*, *7*(1–2), 3–12.

Porter, M., & Teisberg, E. (2006). *Redefining health care: Creating value-based competition on results*. Cambridge, MA: Harvard Business School Press.

Pride, W., & Ferrell, O. (2009). *Foundations of marketing.* Boston, MA: Houghton Mifflin.

Robinson, L. M., & Cooper, D. P. (1980–1981). Roadblocks to hospital marketing. *Journal of Health Care Marketing*, *1*(1), 18–24.

Susan G. Komen for the Cure. (n.d.). *About us*. Retrieved from http://ww5.komen.org/AboutUs/MediaCenter.html

Thomas, R. K. (2005). *Marketing health services*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Wolff, L. S., Massett, H. A., Maibach, E. W., Weber, D., Hassmiller, S., & Mockenhaupt, R. E. (2010). Validating a health consumer segmentation model: Behavioral and attitudinal differences in disease prevention–related practices. *Journal of Health Communication*, *15*(2), 167–188.90868_

KAYNAKLAR

Baldrige National Quality Program at the National Institute of Standards and Technology (2009–2010). Baldrige National Quality Program Criteria for Performance Excellence. Retrieved from http://www.baldrige.nist.gov/PDF_files/2009_2010_Business_Nonprofit_Criteria.pdf

Chassin, M. R. (1997). Assessing strategies for quality improvement. Health Affairs, 16(3), 151–161.

Cooper, M. R. (2004). Quality assurance and improvement. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration: Planning, implementing, and managing organized delivery systems (4th ed., p. 827). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Deming, W. E. (2000). Out of the Crisis. Cambridge, MA: MIT Press.

Donabedian, A. (1966). Evaluating the quality of medical care. Milbank Memorial Fund Quarterly, 44, 194–196.

Donabedian, A. (1986). Quality assurance in our health care system. Quality Assurance, 1(1), 6–12.

Dunn, P., & Santamour, B. (2003). How health care won its first Baldrige. Hospitals and Health Networks, 77(9), 67–74.

Fonarow, G. C. (2005). Practical considerations of beta-blockade in the management of the post-myocardial infarction patient. American Heart Journal, 149(6), 984–993.

Gandhi, T. K., Weingart, S. N., Borus, J., Seger, A. C., Peterson, J., Burdick, E., . . . Bates, D. (2003). Adverse drug events in ambulatory care. New England Journal of Medicine, 348(16), 1556.

Gonzales, R., Steiner, J. F., & Sande, M. A. (1997). Antibiotic prescribing for adults with colds, upper respiratory tract infections and bronchitis by ambulatory care physicians. Journal of the American

Medical Association, 278, 901–904.

Institute of Medicine. (1990). Medicare: A strategy for quality assurance. Washington, DC: National Academies Press.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st Century. Washington, DC: National Academies Press.

Juran, J. M., Gryna, F. M., & Bingham, J. (1974). Quality control handbook. New York, NY: McGrawHill.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health care system. Washington, DC: National Academies Press.

Kolesar, P. J. (1993). The relevance of research on statistical process control to the total quality movement. Journal of Engineering and Technology Management, 10(4), 317–338.

Marley, K. A., Collier, D. A., & Goldstein, S. M. (2004). The role of clinical and process quality in achieving patient satisfaction in hospitals. Decision Sciences, 35(3), 349–369.

Nicholls, S. J., McElduff, P., Dobson, A. J., Jamrozik, K. D., Hobbs, M. S. T., & Leitch, J. W. (2001). Underuse of beta-blockers following myocardial infarction: A tale of two cities. Internal Medicine Journal, 31(7), 391–396.

Ryan, M. J. (2004). Achieving and sustaining quality in healthcare. Frontiers of Health Services Management, 20(3), 3–11.

Scalise, D. (2001). Six Sigma: The quest for quality. Hospitals and Health Networks, 75(12), 41–45.

Shewhart, W. A. (1931). Economic control of quality of manufactured product. New York, NY: Van Nostrand.

Shewhart, W. A. (1939). Statistical method from the viewpoint of quality control. Washington, DC: The Graduate School of the Department of Agriculture.

Six Sigma Online. (n.d.). How does Six Sigma work? Retrieved from http://www.sixsigmaonline.org/ index.html

Solberg, L. I., Hurley, J. S., Roberts, M. H., Nelson, W. W., Frost, F. J., Crain, A. L., . . . Young, L. R. (2004). Measuring patient safety in ambulatory care: Potential for identifying medical group drug-drug interaction rates using claims data. American Journal of Managed Care, 10(11 Pt 1), 753–759.

Soumerai, S. B., McLaughlin, T. J., Spiegelman, D., Hertzmark, E., Thibault, G., & Goldman, L. (1997). Adverse outcomes of underuse of beta-blockers in elderly survivors of acute myocardial infarction. Journal of the American Medical Association, 277(2), 115–121.

Steinberg, I. (2000). Clinical choices of antibiotics: Judging judicious use. The American Journal of Managed Care, 6(23 Supplement), s1178–s1188.

Wennberg, J. E. (2002). Unwarranted variation in healthcare delivery: Implications for academic medical centres. British Medical Journal, 325, 961–964.

KAYNAKLAR

Bartlett, B. (2009, July 3). Health care: Costs and reform. Forbes magazine. Retrieved from http://www.forbes.com/2009/07/02/health-care-costs-opinions-columnists-reform.html

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (1996). Health Insurance Portability and Accountability Act of 1996. Retrieved from http://www.cms.gov/HIPAAGenInfo/01_Overview.asp

Centers for Medicare and Medicaid Services (CMS). (2009). American Recovery and Reinvestment Act of 2009, HITECH. Retrieved from http://www.cms.gov/Recovery/Downloads/CMS-2009-0117- 0002.pdf

Employees fired after snooping in news anchor's medical records. (2008, December 16). Healthcare Auditing Weekly. Retrieved from https://www.hcpro.com/CCP-225052-1685/Employees-fired-aftersnooping-in-news-anchors-medical-records.html.

Garets, D., & Davis, M. (2006). Electronic medical records vs. electronic health records: Yes, there is a difference. A HIMSS Analytics white paper. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/docs/ WP_EMR_EHR.pdf

Health Care Auditing Weekly. (2008, December 16). Employees fired after snooping in news anchor's medical records. Retrieved from http://www.hcpro.com

HIMSS. (n.d.). About HIMSS. Retrieved from http://www.himss.org/ASP/aboutHIMSSHOme.asp

HIMSS Analytics. (2010). The EMR Adoption Model. Retrieved from http://www.himssanalytics.org/ docs/HA_ARRA_100509.pdf

Hospitals & Health Networks (H&HN). (2010, January 9). IT challenges in physician practice management.

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Kohn, J. T., Corrigan, J. M., & Donaldson, M. S. (Eds.). (2000). To err is human: Building a safer health system. Washington, DC: National Academies Press.

Liebhaber, A., & Grossman, J. M. (2007, August). Physicians moving to mid-sized, single-specialty practices. Center for Studying Health System Change, Tracking Report No. 18. Retrieved from http://www.hschange.com/CONTENT/941/#ib1

Mathews, A. (2010, March 2). Beep! It's your medicine nagging you. Wall Street Journal, D1.

McGee, M. K. (2010, March 10). Kaiser Permanente finishes EMR rollout. Information Week. Retrieved from http://www.informationweek.com

Miller, R., & Sim, I. (2004). Physicians' use of electronic medical records: Barriers and solutions. Health Affairs, 23(2), 166–126. doi: 10,1377/hlthaff,23.2.226

Mohamoud, S., Byrne, C., & Samarth, A. (2009, October). Implementation of health information technology in long-term care settings: Finding from the AHRQ health IT portfolio. Prepared by the AHRQ National Resource Center for Health IT under Contract No. 290-04-0016. AHRQ Publication No. 08-0087-EF. Rockville MD: Agency for Healthcare Research and Quality. Retrieved from http://healthit.ahrq.gov/portal/server.pt/document/907434/08-0087-ef_pdf?qid=32690600&rank=1

SK&A. (2010). Physician office usage of electronic medical records software. Irvine, CA: Author.

U.S. Department of Health and Human Services. (2003). Summary of the HIPAA privacy rule. Office for Civil Rights Privacy Brief. Retrieved from http://www.hhs.gov/ocr/privacy/hipaa/understanding/ summary/privacysummary.pdf

Zands, D. (2008, July). Challenges in healthcare communications: How technology can increase efficiency, safety, and satisfaction. Cisco Internet Business Solutions Group (IBSG) White Paper. Retrieved from http://www.cisco.com/web/about/ac79/docs/wp/Communication_Healthcare_ WP_0724FINAL.pdf.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- Küçük Bir Klinik, Sağlık Sigortası Sorunlarıyla Yüzleşiyor–bkz. s. 392

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Abel, P. (1998, April). 1997 Colorado health source book: Insurance, access & expenditures. Denver: Colorado Coalition for Health Care Access and Coalition for the Medically Underserved.

Abelson, R. (2010, July 23). For insurers, fight is now over details. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/24/business/24insure.html

Altman, D. (2010). When premiums go up 39%. Retrieved from http://www.kff.org/ pullingittogether/031010_altman.cfm

Bernstein, J. (2009, August). Impact of the economy on health care. Retrieved from http://www .academyhealth.org/files/HCFO/findings0809.pdf

Boards of Trustees, Federal Hospital Insurance and Federal Supplementary Medical Insurance Trust Funds. (2009, May 12). 2009 annual report of the boards of trustees of the federal hospital insurance and federal supplementary medical insurance trust funds. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.phrma.org/files/attachments/2009MedicareTrusteesReport.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). CMS financial report. Baltimore, MD: Author. Retrieved from http://www.cms.gov/CFOReport/Downloads/2009_CMS_Financial_ Report.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010a, January). National health expenditure projections 2009–2019. Retrieved from https://www.cms.gov/NationalHealthExpendData/downloads/ proj2009.pdf

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2010b). Medicare & you. Retrieved from http:// www.medicare.gov/publications/pubs/pdf/10050.pdf

Chernew, M. E., Hirth R. A., & Cutler, D. M. (2009, September/October). Increased spending on health care: Long-term implications for the nation. Health Affairs, 28(5), 1253–1255.

Congressional Budget Office (CBO). (2007). The health care system for veterans: An interim report. Retrieved from http://www.cbo.gov/ftpdocs/88xx/doc8892/12-21-VA_Healthcare.pdf

Congressional Budget Office (CBO). (2009, March 24). CBO's March 2009 baseline: MEDICARE. Retrieved from http://www.cbo.gov/budget/factsheets/2009b/medicare.pdf

DeNavas-Walt, C., Proctor, B. D., & Smith, J. C. (2009, September). Income, poverty, and health insurance coverage in the United States: 2008. Current Population Reports. U.S. Census Bureau. Washington, DC: U.S. Government Printing Office, 60–236 (RV). Retrieved from http://www .census.gov/prod/2009pubs/p60-236.pdf

Hartman, M., Martin, A., Nuccio, O., Catlin, A., & the National Health Expenditures Accounts Team. (2010, January). Health Spending Growth at a Historic Low in 2008. Health Affairs, 20(1), 147–155.

Helms, R. B. (2009, November). Medicaid: The forgotten issue in health reform. Washington, DC: American Enterprise Institute for Public Policy Research. Retrieved from http://www.aei.org/ outlook/100087

Hurley, R. E., Strunk, B. C., & White, J. S. (2004, March/April). The puzzling popularity of the PPO. Health Affairs, 23(2), 56–68.

Iglehart, J. K. (2010a, May). The end of the beginning: Enactment of health reform. Health Affairs, 29(5), 758–759.

Iglehart, J. K. (2010b, January). Long-term care legislation at long last? Health Affairs, 29(1), 8–9.

Iglehart, J. K. (2010c, February). Medicaid expansion offers solutions, challenges. Health Affairs, 29(2), 230–232.

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2006, February). Deficit Reduction Act of 2005: Implications for Medicaid. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/ upload/7465.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010a). State Medicaid agencies prepare for health care reform while continuing to face challenges from the recession. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8091.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010b). Medicaid's continuing crunch in a recession: A mid-year update for state FY 2010 and preview for FY 2011. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8049.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (2010c, July). Expanding Medicaid to lowincome childless adults under health reform: Key lessons from state experiences. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/8087.pdf

Kaiser Commission on Medicaid and the Uninsured. (n.d.). Myths about the uninsured. Washington, DC: Author.

Kaiser Family Foundation. (2006, January). The public, managed care, and consumer protections. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/spotlight/managedcare/upload/Spotlight_ Jan06_ManagedCare.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010a). Medicare: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicare/upload/7615-03.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010b). Medicaid: A primer 2010. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7334-04.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010c, June 18). Summary of new health reform law. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8061.pdf

Kaiser Family Foundation. (2010d, June 18). Health reform implementation timeline. Menlo Park, CA: Author. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8060.pdf

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009a). Survey of employer health benefits 2009. Menlo Park, CA: Author.

Kaiser Family Foundation and the Health Research and Educational Trust. (2009b). Employer health benefits 2009 summary of findings. Menlo Park, CA: Author.

Kongstvedt, P. R. (2007). Essentials of managed health care. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Levit, K. R., Lazenby, H. C., Braden, B. R., Cowan, C. A., Sensenig, A. L., McDonnell, P. A., et al. (1997, Fall). National health expenditures, 1996. Health Care Financing Review, 19, 161–200.

Luo, M. (2010, March 26). Some states find burdens in health law. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/03/27/health/policy/27impact.html?scp=1&sq=states+find+burdens+in+health+law&st=nyt

Miller, T. P. (2010, June). Health reform: Only a cease-fire in a political hundred years' war. Health Affairs, 29(6), 1101–1105.

National Center for Veterans Analysis and Statistics. (2010, April 28). VA benefits & health care utilization. Retrieved from http://www1.va.gov/VETDATA/Pocket-Card/4X6_spring10_ sharepoint.pdf

National Governors Association and National Association of State Budget Officers. (2010, June). The fiscal survey of states. Washington, DC: National Association of State Budget Officers. Retrieved from http://www.nga.org/Files/pdf/FSS1006.PDF

Office of the Secretary of Defense. (n.d.). Health affairs senior leaders briefing.

Oliver, A. (2007). The Veterans Health Administration: An American success story. The Milbank Quarterly, 85(1), 5–35.

Pozgar, G. (2007). Legal aspects of health care administration. Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Purcell, P., & Staman, J. (2009, May 19). Summary of the Employee Retirement Income Security Act (ERISA). Washington, DC: Congressional Research Service. Retrieved from http://aging.senate.gov/crs/pension7.pdf

Rowland, D., Lyons, B., Salganicoff, A., & Long, P. (1994, Spring). A profile of the uninsured in America. Health Affairs, 13(2), 283–289.

Sack, K. (2010, July 27). Texas battles health law even as it follows it. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/07/28/health/policy/28texas.html?scp=9&sq=kevin%20sack&st=cse

Schwartz, J. (2010, August 2). Virginia suit against health care law moves forward. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/08/03/us/03virginia.html?scp=1&sq=virginia%20suit&st=cse

Span, P. (2010a, April 29). Details on the Class Act. New York Times. Retrieved from http://newoldage .blogs.nytimes.com/2010/04/29/details-on-the-class-act/

Span, P. (2010b, May 3). Details on the Class Act, pt. 2. New York Times. Retrieved from http:// newoldage.blogs.nytimes.com/2010/05/03/details-on-the-class-act-pt-2/

Span, P. (2010c, May 3). Parsing the new law on long-term care. New York Times. Retrieved from http://www.nytimes.com/2010/05/04/health/policy/04land.html?_r=1&ref=the_new_landscape

Starr, P. (1982). The social transformation of American medicine. New York, NY: Basic Books.

TRICARE. (2007). Anytime, anywhere, keeping warfighters ready, for life: 2007 TRICARE stakeholders report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/stakeholders_2007.pdf

TRICARE. (2008). Caring for America's heroes: 2008 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA:

TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/2007/ downloads/stakeholders_2008.pdf

TRICARE. (2010a). Sharing knowledge: Achieving breakthrough performance: 2010 MHS stakeholders' report. Falls Church, VA: TRICARE Management Activity. Retrieved from http://www.tricare.mil/stakeholders/downloads/2010stakeholders-final.pdf

TRICARE. (2010b). TRICARE for life. Retrieved from http://www.military.com/benefits/tricare/tricare-for-life/tricare-for-life-and-dual-eligibility

Truffer, C. J., Keehan, S., Smith, S., Cylus, J., Sisko, A., Poisal, J. A., et al. (2010, March). Health spending projections through 2010: The recession's impact continues. Health Affairs, 29(3), 522–529.

Truffer, C. J., Klemm, J. D., Hoffman, E. D., & Wolfe, C. J. (2008, October). 2008 actuarial report on the financial outlook for Medicaid. Washington, DC: CMS. Retrieved from http://www.centerforselfdetermination.com/docs/MedicaidReport2008.pdf

U.S. Census Bureau. (2009). Health Insurance Historical Tables. Retrieved from http://www.census.gov/hhes/www/hlthins/data/historical/original.html

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009a, January). Facts about the Department of Veterans Affairs. Retrieved from http://www1.va.gov/opa/publications/factsheets/fs_department_of_veterans_ affairs.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs. (2009b, September 15). All enrollment priority groups. Retrieved from http://www4.va.gov/healtheligibility/eligibility/PriorityGroupsAll.asp

U.S. Department of Veterans Affairs, Health Administration Center. (2009, June). Fact sheet 01-06: The spina bifida health care program. Retrieved from http://www4.va.gov/hac/factsheets/spina/FactSheet01-06.pdf

U.S. Department of Veterans Affairs, Veterans Health Administration Office of Quality and Performance. (2005). VA's performance compared to non-VA. Retrieved from the VA Intranet website.

Wachino, V. (2007, June). The new Medicaid integrity program: Issues and challenges in ensuring program integrity in Medicaid—Executive summary. Menlo Park, CA: Kaiser Family Foundation. Retrieved from http://www.kff.org/medicaid/upload/7650ES.pdf

Wilensky, G. R. (2006, January/February). Consumer-driven health plans: Early evidence and potential impact on hospitals. *Health Affairs*, 25(1), 174–185.

KAYNAKLAR

American Hospital Association (AHA). (1990). Role and functions of the hospital governing board. Chicago, IL: Author.

American Hospital Association (AHA). (2005, November). Uncompensated hospital care cost fact sheet. Retrieved from http://www.aha.org/ahapolicyforum/resources/content/0511UncompensatedCareFactSheet.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Current procedural terminology (CPT). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/solutions-managing-your-practice/codingbilling-insurance/cpt.shtml

Berger, S. (2002). Fundamentals of health care financial management: A practical guide to fiscal issues and activities (2nd ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Berman, H. J., Weeks, L. E., & Kukla, S. F. (1986). The financial management of hospitals (6th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2003). Understanding healthcare financial management (4th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Gapenski, L. C. (2009). Fundamentals of health care finance. Chicago: Health Administration Press.

Himmelstein, D. U., Warren, E., Thorne, D., & Woolhandler, S. (2005, February). Market watch: Illness and injury as contributors to bankruptcy. Health Affairs, 10(W5), 63–73, Web exclusive.

Ledue, C. (2010, April 23). Healthcare executives believe reform will negatively affect facilities. Healthcare Finance News. Retrieved from http://www.healthcarefinancenews.com/news/healthcareexecutives-believe-reform-will-negatively-affect-facilities

McLean, R. A. (1997). Financial management in health care organizations. Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

McLean, R. A. (2003). Financial management in health care organizations (2nd ed.). Clifton Park, NY: Thomson Delmar Learning.

Nowicki, M. (2004). The financial management of hospitals and healthcare organizations (3rd ed.). Chicago, IL: Health Administration Press.

Pohly, P. (2005). Glossary of terms in managed health care. Pam Pohly's net guide, 1997–2005. Retrieved from http://www.pohly.com/terms.html

Sachdeva, K. S., & Gitman, L. J. (1981). Accounts receivable decisions in a capital budgeting framework, Financial Management, 10(4), 45–49.

Shafrin, J. (2010, June 30). Center for Medicare and Medicaid innovation. Healthcare Economist.

Retrieved from http://healthcare-economist.com/2010/06/30/center-for-medicare-and-medicaidinnovation/

Zelman, W. N., McCue, M. J., Millikan, A. R., & Glick, N. D. (2003). Financial management of healthcare organizations: An introduction to fundamental tools, concepts and applications (2nd ed.). Malden, MA: Blackwell.

KAYNAKLAR

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010a). Board of directors. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/about.directors.cfm

Accreditation Council for Continuing Medical Education (ACCME). (2010b). Recognition requirements. Retrieved from http://www.accme.org/index.cfm/fa/RecognitionRequirements.home/RecognitionRequirements.cfm

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010a). ACGME fact sheet. Retrieved from http://www.acgme.org/acWebsite/newsRoom/ACGMEfactsheet.pdf

Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME). (2010b). Common program requirements effective: July 1, 2011. Retrieved from http://acgme-2010standards.org/pdf/ Common_Program_Requirements_07012011.pdf

AFT Healthcare. (2002). Empty hallways: The hidden shortage of healthcare workers. Retrieved from http://www.aft.org/pdfs/healthcare/staffing/Empty-Hallways.pdf

Aiken, L. H., Buchan, J., Sochalski, J., Nichols, B., & Powell, M. (2004, May/June).Trends in international nurse migration. Health Affairs, 23(3), 69–77.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Cheung, R. B., Sloane, D. M., & Silber, J. H. (2003). Educational levels of hospital nurses and surgical patient mortality. Journal of the American Medical Association, 290 (12), 1617–1623.

Aiken, L. H., Clarke, S. P., Sloane, D. M., Sochalski, J., & Silber, J. H. (2002). Hospital nurse staffing and patient mortality, nurse burnout, and job dissatisfaction. Journal of the American Medical Association, 288 (16), 1987–1993.

American Academy of Family Practice (AAFP). (2010). Hospital priviliging. Retrieved from http://www.aafp.org/online/en/home/practicemgt/privileges.html

American Academy of Nurse Practitioners (AANP). (2010). What is a nurse practitioner? Retrieved from http://www.aanp.org/NR/rdonlyres/A1D9B4BD-AC5E-45BF-9EB0-DEFCA1123204/4271/FAQsWhatisanNP83110.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2009). National physician assistant census report. Retrieved from http://www.aapa.org/images/stories/Data_2009/National_Final_with_Graphics.pdf

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010a). Our history. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/our-history

American Academy of Physician Assistants (AAPA). (2010b). Becoming a physician assistant. Retrieved from http://www.aapa.org/about-pas/becoming-a-physician-assistant

American Association for Respiratory Care (AARC). (2010). State licensure. Retrieved from http://www.aarc.org/advocacy/state/licensure_matrix.html#matrix

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2002, January). Hallmarks of the Professional nursing practice environment. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/ Publications/positions/hallmarks.htm

American Association of Colleges of Nursing (AACN). (2005, June). Faculty shortages in baccalaureate and graduate nursing programs: Scope of the problem and strategies for expanding the supply. AACN white paper. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/Publications/WhitePapers/ FacultyShortages.htm

American Association of Nurse Anesthetists (AANA). (2010). Certified registered nurse anesthetists (CRNAs) at a glance. Retrieved from http://www.aana.com/ataglance.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010a). What board certification means. Retrieved from http://www.abms.org/About_Board_Certification/means.aspx

American Board of Medical Specialists (ABMS). (2010b). About ABMS maintenance of certification. Retrieved from http://www.abms.org/Maintenance_of_Certification/

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010a). Essential facts about midwives. Retrieved from http://www.midwife.org/Essential-Facts-about-Midwives

American College of Nurse-Midwives (ACNM). (2010b). Mandatory degree requirements for entry into midwifery practice. Retrieved from http://www.midwife.org/siteFiles/position/Mandatory_Degree_Req_for_Entry_Midwifery_Practice_7_09.pdf

American Medical Association (AMA). (2005). Conflict of interest guidelines for organized medical staffs. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/395/coiguidelines111805.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). Resident work conditions. Retrieved from http://www. ama-assn.org/ama/pub/about-ama/our-people/member-groups-sections/medical-student-section/advocacy-policy/resident-work-conditions.page?

American Nurses Credentialing Center (ANCC). (2010a). ANCC magnet recognition program. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/Magnet.aspx

American Nursing Credentialing Center (ANCC). (2010b). ANCC nurse certification. Retrieved from http://www.nursecredentialing.org/certification.aspx#

Annotated Code of Maryland (COMAR). (2010). Licensure: Qualifications for initial licensure. Retrieved from http://www.dsd.state.md.us/comar/comarhtml/10/10.32.01.03.htm

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006a, June). AAMC statement on physician workforce.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2006b, February). Questions and answers about AAMC's new physician workforce position.

Association of American Medical Colleges (AAMC). (2010). Making the decision to study medicine. Retrieved from https://www.aamc.org/students/considering/exploring_medical/

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Bell, J. (2005, October 16). Symptoms of a doctor shortage: Growing population, physicians' desire to cut work weeks add up to a deficit. Baltimore Sun, 1, 6A.

Biviano, M., & Makarehchi, F. (2002, April 25). Globalization and the physician workforce in the United States. Sixth International Medical Workforce Conference, Ottawa, Ontario, Canada, April 25, 2002.

Blumenthal, D. (2003). Toil and trouble? Growing the physician supply. Health Affairs, 22 (4), 85–87.

Boswell, S., Lowry, L. W., & Wilhoit, K. (2004). New nurses' perceptions of nursing practice and quality patient care. Journal of Nursing Care Quality, 19(1), 76–81.

Brotherton, S. E., Rockey, P. H., & Etzel, S. (2005). US graduate medical education, 2004–2005: Trends in primary care specialties. Journal of the American Medical Association, 294, 1075–1082.

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Buchbinder, S. B., Wilson, M. H., Melick, C. F., & Powe, N. R. (2001). Primary care physician job satisfaction and turnover. American Journal of Managed Care, 7(7), 701–713.

Bureau of Health Professions (BHPr). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/healthworkforce/reports/changingdemo/default.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010a). Career guide to industries, 2010–2011 edition, healthcare. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/cg/cgs035.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010b). Registered nurses. U.S. Department of Labor, career guide to industries, 2010–2011 edition. Retrieved http://www.bls.gov/oco/ocos083.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010c). Physicians and surgeons. Occupational Outlook Handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos074.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010d). Licensed practical and licensed vocational nurses. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos102.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010e). Nursing and psychiatric aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos165.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010f). Home health aides and personal and home care aides. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos326.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010g). Physician assistants. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos081.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010h). Radiologic technologists and technicians. Occupational Outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos105.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010i). Clinical laboratory technologists and technicians. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ ocos096.htm

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010j). Respiratory therapists. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos321.htm

Butcher, L. (2008, July). Many changes in store as physicians become employees. Retrieved from http:// www.managedcaremag.com/archives/0807/0807.physicians.html

Cejka Search & American Medical Group Association (AMGA). (2007). 2007 physician retention survey: Supplemental edition.

Christian, S., Dower, C., & O'Neil, E. (2007). Overview of nurse practitioner scopes of practice in the United States: Discussion. San Francisco: Center for the Health Professions, University of California, San Francisco. Retrieved from http://www.acnpweb.org/files/public/UCSF_Discussion_2007.pdf

Commission on Accreditation of Allied Health Education Programs (CAAHEP). (2010). About CAAHEP. Retrieved from http://caahep.org/Content.aspx?ID=63

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2008, April). Standards for accreditation of postbaccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/resstandards08.pdf

Commission on Collegiate Nursing Education (CCNE). (2009, April 23). Procedures for accreditation of post-baccalaureate nurse residency programs. Retrieved from http://www.aacn.nche.edu/accreditation/pdf/ProceduresResidency.pdf

Commission on Graduates of Foreign Nursing Schools (CGFNS). (2010). The certification program. Retrieved from http://www.cgfns.org/sections/programs/cp/

Cooper, R. A. (2002). There's a shortage of specialists. Is anyone listening? Academic Medicine, 77, 761–766.

Cooper, R. A. (2003). Medical schools and their applicants: An analysis. Health Affairs, 22(4), 71–84.

Cooper, R. A., & Aiken, L. H. (2001). Human inputs: The health care workforce and medical markets. Journal of Health Politics, Policy and Law, 26, 925–938.

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact Sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_staffratio.pdf

Donabedian, A. (2005). Evaluating the quality of medical care. The Milbank Quarterly, 83(4), 691–729.

Dracup, K., & Morris, P. E. (2007, July). Nurse residency programs: Preparing for the next shift. American Journal of Critical Care, 16 (4): 328–330.

Drazen, J. M., de Leeuw, P. W., Laine, C., Mulrow, C., DeAngelis, C., Frizelle, F. A., et al. (2010). Toward more uniform conflict disclosures — the updated ICMJE conflict of interest reporting Form. New England Journal of Medicine, 363, 188–189.

Dulisse, B., & Cromwell, J. (2010, August). No harm found when nurse anesthetists work without supervision by physicians. Health Affairs, 29(8), 1469–1475.

Educational Commission for Foreign Medical Graduates (ECFMG). (2010). International credentials services. Retrieved from http://www.ecfmg.org/eics/index.html

Eiler, M. A. (2006). Helping doctors help patients for 100 years: Happy birthday AMA physician masterfile. AMA Physician Credentialing Solutions, 9(2).

Federation of State Medical Boards (FSMB). (2010). Criminal background checks: Overview by state. Retrieved from http://www.fsmb.org/pdf/grpol_criminal_background_checks.pdf

Frontier Nursing Service (FNS). (2010). Frontier nursing service. Retrieved from http://www.midwives.org/whoweare/fnshistory.shtm

Government Accounting Office (GAO). (2010, January). VA health care: Improved oversight and compliance needed for physician credentialing and privileging processes. Report number GAO-10-26. Washington, DC: Author. Retrieved from http://www.gao.gov/new.items/d1026.pdf

Hagopian, A., Thompson, M. J., Kaltenbach, E., & Hart, L. G. (2003). Health departments' use of international medical graduates in physician shortage areas. Health Affairs, 22(5), 241–249.

Hallock, J. A., Seeling, S. S., & Norcini J. J. (2003). The international medical graduate pipeline. Health Affairs, 22(4), 64–96.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Herdrich, B., & Lindsay, A. (2006). Nurse residency programs: Redesigning the transition into practice. Journal for Nurses in Staff Development, 22(2), 55–62.

Iglehart, J. K. (2010). The ACGME's final duty-hour standards—Special PGY-1 limits and strategic napping. New England Journal of Medicine. Retrieved from http://www.nejm.org/doi/pdf/10.1056/NEJMp1010613

Isaacs, S. L., Jellinek, P. S., & Ray, W. L. (2009). The independent physician—going, going… New England Journal of Medicine. 360, 655–657.

The Joint Commission. (2002). Health care at the crossroads: Strategies for addressing the evolving nursing crisis. Retrieved from http://www.jointcommission.org/assets/1/18/health_care_at_the_crossroads.pdf

The Joint Commission. (2008, July 9). Behaviors that undermine a culture of safety. Sentinel Event Alert, Issue 40. Retrieved from http://www.jointcommission.org/sentinel_event_alert_issue_40_behaviors_that_undermine_a_culture_of_safety/

The Joint Commission. (2009). The Joint Commission guide to improving staff communication (2nd ed.). Oak Brook, IL: Joint Commission Resources.

The Joint Commission. (2010). Sentinel events. Retrieved from http://www.jointcommission.org/ sentinel_event.aspx

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing. 12(3), Manuscript 4. Retrieved from http://www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/ OJIN/TableofContents/Volume122007/No3Sept07/NurseRetention.aspx

Kennedy, B. R. (2005, December). Stress and burnout of nursing staff working with geriatric clients in long-term care. Journal of Nursing Scholarship, 37(4), 381–382.

Kimball, B., & O'Neil, E. (2002, April). Health care's human crisis: The American nursing shortage. Retrieved from http://www.rwjf.org/files/publications/other/NursingReport.pdf

Landers, S. H. (2010). Why health care is going home. New England Journal of Medicine, 363(18), 1690–1691.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Levinson, W., Lesser, C. S., & Epstein, R. M. (2010). Developing physician communication skills for patient-centered care. Health Affairs, 29(7), 1310–1316.

Locke, E. A. (1983). The nature and causes of job satisfaction. In M. Dunnette (Ed.), Handbook of industrial and organizational psychology (pp. 297–1349). New York, NY: John Wiley & Sons.

Maslach, C. (2003, October). Job burnout: New directions in research and intervention. Current Directions in Psychological Science, 12(5), 189–190.

McMahon, G. T. (2004). Coming to America: International medical graduates in the United States. New England Journal of Medicine, 350, 2435–2437.

Mechanic, D. (2010). Replicating high-quality medical care organizations. Journal of the American Medical Association, 303(6), 555–556.

Medstar Health. (2010). Conflict of interest corporate policy. Retrieved from http://www.medstarhealth.org/documents/conflict_of_interest_policy.pdf

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999a). International and US medical graduates in US cities. Journal of Urban Health: Bulletin of the New York Academy of Medicine, 76(4), 481–496.

Mick, S. S., & Lee, S. D. (1999b). Are there need-based geographical differences between International Medical Graduates and US Medical Graduates in rural US counties? The Journal of Rural Health, Winter, 15(1), 26–43.

Mick, S. S., Lee, S. D., & Wodchis, W. P. (2000). Variations in geographical distribution of foreign and domestically trained physicians in the United States: "Safety nets" or "surplus exacerbation." Social Science & Medicine, 50, 185–202.

Mullan, F. (2005). The metrics of the physician brain drain. New England Journal of Medicine, 353, 1810–1818.

Nadzman, D. M. (2009). Nurses' role in communication and patient safety. Journal of Nursing Care Quality, 24(3), 184–188.

National Accrediting Agency for Clinical Laboratory Sciences (NAACLS). (2010). Programs. Retrieved from http://www.naacls.org/program-center/

National Board for Respiratory Care (NBRC). (2010). Examinations. Retrieved from http://www.nbrc.org/examinations/rrt/tabid/60/default.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010a). Continuing medical education. Retrieved from http://www.nccpa.net/ContinuingMedicalEducation.aspx

National Commission on Certification of Physician Assistants (NCCPA). (2010b). PA facts. Retrieved from http://www.nccpa.net/PDFs/PAfacts.pdf

National Commission on Nursing (NCN). (1983). Summary report and recommendations. Chicago, IL: Hospital Research and Educational Trust.

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2008, December). State information regarding criminal background checks. Retrieved from https://www.ncsbn.org/CBC_SxS.pdf

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010a). About NCSBN. Retrieved from https://www.ncsbn.org/about.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010b). Nursing practice, licensure and certification. Retrieved from https://www.ncsbn.org/1427.htm

National Council of State Boards of Nursing (NCSBN). (2010c). Quarterly examination statistics: Volume, pass rates & first-time internationally educated candidates' countries. Retrieved from https://www.ncsbn.org/NCLEX_Stats_2010.pdf

National Institutes of Health (NIH). (2010a). Frequently asked questions. Retrieved from http://www.nih.gov/news/calendar/calendarfaq.htm#cmecredit

National Institutes of Health (NIH). (2010b). Financial conflict of interest. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/policy/coi/

National Practitioner Data Bank (NPDB). (2010). National practitioner data bank: About us. Retrieved from http://www.npdb-hipdb.com/topNavigation/aboutUs.jsp

National Residency Matching Program (NRMP). (2010). How the NRMP process works. Retrieved from http://www.nrmp.org/about_nrmp/how.html

Norcini, J. J., Boulet, J. R., Dauphinee, W. D., Opalek, A., Krantz, I. D., & Anderson, S. T. (2010). Evaluating the quality of care provided by graduates of international medical schools. Health Affairs, 28(8), 1461–1468.

O'Reilly, K. B. (2010, March 29). New medical schools open, but physician shortage concerns persist. American Medical News. Retrieved from http://www.ama-assn.org/amednews/2010/03/29/prl20329.htm

Polsky, D., Kletke, P. R., Wozniak, G. D., & Escarce, J. (2002). Initial practice locations of international medical graduates. HSR: Health Services Research, 37, 907–928.

Ross, J. S., Lackner, J. E., Lurie, P., Gross, C. P., Wolfe, S., & Krumholz, H. M. (2007). Pharmaceutical company payments to physicians: early experiences with disclosure laws in Vermont and Minnesota. Journal of the American Medical Association, 297(11), 1216–1223.

Seavey, D. (2004, October). The cost of frontline turnover in long-term care. Retrieved from http://www.directcareclearinghouse.org/download/TOCostReport.pdf

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Smart, D. R. (2010). Physician characteristics and distribution in the US. Chicago, IL: AMA Press.

Spatz, D. (2006, March 16). Where have all the doctors gone? Doctors, administrators have varied view of turnover causes. The Dallas Chronicle.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2000). Expanding career opportunities for women and the declining interest in nursing as a career. Nursing Economic$, 18(5), 230–236.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2009). Comparison of physician workforce estimates and supply projections. Journal of the American Medical Association, 302(15), 1674–1680.

Steiger, D. O., Auerbach, D. I., & Buerhaus, P. I. (2010). Trends in the work hours of physicians in the United States. Journal of the American Medical Association, 303(8), 747–753.

Sweeney, E. (2010, September 30). Teaching nurses for over 100 years: Brockton Hospital school is the last of its kind in Mass. Boston Globe. Retrieved from http://www.boston.com/news/local/articles/2010/09/30/brockton_hospital_school_of_nursing_is_the_last_of_its_kind/

Tamblyn, R., Abrahamowicz, M., Brailovsky, C., Grand'Maison, P., Lescop, J., Norcini, J., et al. (1998). Association between licensing examination scores and resource use and quality of care in primary care practice. Journal of the American Medical Association, 280(11), 989–996.

Towson University. (2010). Department of nursing: Nursing basic program. Retrieved from http://www.towson.edu/nursing/undergraduate/basic/index.asp

Weber, D. O. (2004, September-October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Whelan, G. P., Gary, N. E., Kostis, J., Boutlet, J. R., & Hallock, J. A. (2000). The changing pool of international medical graduates seeking certification training in US graduate medical education programs. Journal of the American Medical Association, 288, 1079–1084.

Williams, T., Sims, J., Burkhead, C., & Ward, P. M. (2002). The creation, implementation, and evaluation of a nurse residency program through a shared leadership model in the intensive care setting. Dimensions of Critical Care Nursing, 21(4), 154–161.

7. HSO'ların çalışan ilişkileri ve katılım çabalarının önemini tanımlayınız ve bu faaliyetlerden bazı örnekler veriniz.

Bu bölümle ilgili Bölüm 17'deki vaka örnekleri şunlardır;

- İlgisiz Çalışan Vakası—bkz. s. 331
- Seni Seviyorum…Sonsuza Kadar—bkz. s. 338
- Kabus Gibi Bir İş Görüşmesi—bkz. s. 389
- Orta Düzey Yönetici için İşe Alım Zorluğu—bkz. s. 403
- Diyabet Kliniğinde Cinsel Taciz—bkz. s. 364
- River Oaks Devlet Hastanesi'nde Personel İstihdamı: İki Kez Ölç, Bir Kez Kes—bkz. s. 376
- Böylesi Güzel Genç Bir Adam—bkz. s. 344
- Kavgacı tip—bkz. s. 334
- İki Rakip Hastanenin Birleşmesi—bkz. s. 359

Ek vaka örnekleri, rol canlandırma senaryoları, video linkleri, web siteleri ve diğer bilgi kaynakları online Eğitici Gereçlerinde de bulunmaktadır.

KAYNAKLAR

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–142.

Becker, B. E., Huselid, M. A., & Ulrich, D. (2001). The HR scorecard. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Beer, M., & Cannon, M. D. (2004, Spring). Promise and peril in implementing pay-for-performance. Human Resources Management, 43(1), 3–48.

Beer, M., & Katz, N. (2003). Do incentives work? The perceptions of a worldwide sample of senior executives. Human Resource Planning, 26(3), 30–44.

Blair, B. (1985). Hospital employee assistance programs. Chicago, IL: American Hospital Publishing, Inc.

Bonner, S. E., & Sprinkle, G. B. (2002). The effects of monetary incentives on effort and task performance: Theories, evidence and a framework for research. Accounting, Organizations and Society, 27, 303–345.

Bureau of Labor Statistics. (2010). Employment and wage estimates and projections between 2008 and 2018. Retrieved from http://www.bls.gov/emp/ep_projections_methods.htm

Burt, T. (2005, November/December). Leadership development as corporate strategy: Using talent reviews to improve senior management. Healthcare Executive, 20(6), 14–18.

Busse, R. C. (2005). Your rights at work. Naperville, IL: Sphinx Publishing.

Butler, T., & Waldroop, J. (2005). Job sculpting: The art of retaining your best people. In Harvard Business Review on appraising employee performance (pp. 111–136). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Carrier, C. (1998, June). Employee creativity and suggestion programs: An empirical study. Creativity and Innovation Management, 7(2), 162–172.

Cooper, C. D., & Kurland, N. B. (2002). Telecommuting, professional isolation, and employee development in

public and private organizations. Journal of Organizational Behavior, 23, 511–532.

Corwin, V., Lawrence, T. R. B., & Frost, P. J. (2001, July/August). Five successful strategies of successful part-time work. Harvard Business Review, 121–127.

Deshpande, S. P. (2002). The impact of union elections on human resources management practices in hospitals. Health Care Manager, 20(4), 27–35.

Deshpande, S. P. (2003). Labor relations strategies and tactics in hospital elections. Health Care Manager, 22(1), 52–55.

Edmondson, A., Bohmer, R., & Pisano, G. (2004). Speeding up team learning. In Harvard Business Review on teams that succeed (pp. 77–97). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Fairbank, J. F., Spangler, W. E., & Williams, S. D. (2003, September/October). Motivating creativity through a computer-mediated employee suggestion management system. Behavior and Information Technology, 22(5), 305–314.

Foster, C., & Godkin, L. (1998, Winter). Employment selection in health care: The case for structured interviewing. Health Care Management Review, 23(1), 46–51.

Fottler, M. D., Ford, R. C., & Heaton, C. (2002). Achieving service excellence: Strategies for healthcare. Chicago, IL: Health Administration Press.

Galford, R. (1998, March/April). Why doesn't this HR department get any respect? Harvard Business Review, 76(2), 24–32.

Garman, A. N., Tyler, J. L., & Darnall, J. S. (2004, September/October). Development and validation of a 360-degree-feedback instrument for healthcare administrators. Journal of Healthcare Management, 49(5), 307–322.

Gering, J., & Conner, J. (2002, November). A strategic approach to employee retention. Healthcare Financial Management, 56(11), 40–44.

Gibson, V. M. (1995, February). The new employee reward system. Management Review, 84(2), 13–18.

Ginter, P. M., Swayne, L. E., & Duncan, W. J. (2002). Strategic management of health care organizations (4th ed.). Malden, MA: Blackwell.

Gomez-Mejia, L. R., Welbourne, T. M., & Wiseman, R. M. (2000). The role of risk sharing and risk taking under gainsharing. Academy of Management Review, 25(3), 492–507.

Griffith, J. R. (2000, January/February). Championship management for healthcare organizations. Journal of Healthcare Management, 45(1), 17–31.

Griffith, J. R., & White, K. R. (2002). The well-managed healthcare organization (5th ed.). Chicago, IL: Health Administration Press/AUPHA Press.

Healthcare Financial Management Association (HFMA). (2001, August). More healthcare organizations using quality measures to reward executives. Healthcare Financial Management Association, 55(8), 22–25.

Hernandez, S. R., Fottler, M. D., & Joiner, C. L. (1998). Integrating management and human resources. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Hill, E. J., Miller, B. C.,Weiner, S. P., & Colihan, J. (1998). Influences of the virtual office on aspects of work and work/life balance. Personnel Psychology, 51, 667–683.

Hoffman, P. B. (2005, November/December). Confronting management incompetence. Healthcare Executive, 20(6), 28–30.

Holley, W. H. Jr., Jennings, K. M., & Wolters, R. S. (2001). The labor relations process (7th ed.). Orlando, FL: Harcourt College Publishers.

Howard, J. C., & Szczerbacki, D. (1998). Employee assistance programs in the hospital industry. Health Care Management Review, 13(2), 73–79.

Huselid, M. A. (1995). The impact of human resource management practices on turnover, productivity, and corporate financial performance. Academy of Management Journal, 38(3), 635–672.

Huselid, M. A., Beatty, R. W., & Becker, B. E. (2005, December). "A players" or "a positions"? The logic of workforce management. Harvard Business Review, 110–117.

Izzo, J. B., & Withers, P. (2002). Winning employee-retention strategies for today's healthcare organizations. Healthcare Financial Management, 56(6), 52–57.

Jenks, J. M., & Zevnik, B. L. P. (1993). Employee benefits. New York, NY: Collier Books/Macmillan Publishing Company.

Joiner, C. L., Jones, K. N., & Dye, C. F. (1998). Compensation management. In M. D. Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Kaiser Family Foundation. (2010). Summary of new health reform law. Retrieved from www.kff.org/ healthreform/ upload/8061.pdf

Kim, D.-O. (2005, July). The benefits and costs of employee suggestions under gainsharing. Industrial and Labor Relations Review, 58(4), 631–652.

Kirkpatrick, D. L. (2006). Improving employee performance through appraisal and coaching (2nd ed.). New York, NY: American Management Association/AMACOM.

Konrad, A. M., & Mangel, R. (2000). The impact of work-life programs on firm productivity. Strategic Management Journal, 21, 1225–1237.

Kossek, E. E., Barber, A. E., & Winters, D. (1999, Spring). Using flexible schedules in the managerial world: The power of peers. Human Resource Management, 38(1), 33–46.

Kurland, N. B., & Bailey, D. E. (1999, Autumn). Telework: The advantages and challenges of working here, there, anywhere and anytime. Organizational Dynamics, 28(2), 53–67.

Lehr, R. I., McLean, R. A., & Smith, G. L. (1998). The legal and economic environment. In M. D.

Fottler, S. R. Hernandez, & C. L. Joiner (Eds.), Essentials of human resources management in health services organizations. Albany, NY: Delmar Publishers.

Liberman, A., & Rotarius, T. (2000, June). Pre-employment decision-trees: Jobs applicant self-election. The Health Care Manager, 18(4), 48–54.

Longest, B. B., Rakich, J. S., & Darr, K. (2000). Managing health services organizations and systems. Baltimore, MD: Health Professions Press.

Luthans, F., & Stajkovic, A. D. (1999, May). Reinforce for performance: The need to go beyond pay and even rewards. The Academy of Management Executive, 13(2), 49–57.

Malvey, D. (2010). Unionization in healthcare—background and trends. Journal of Healthcare Management, 55(3), 154–157.

McAlearney, A. S. (2010). Executive leadership development in U.S. health systems. Journal of Healthcare Management, 55(3), 206–224.

Metzger, N. (2004). Human resources management in organized delivery systems. In L. F. Wolper (Ed.), Health care administration (4th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Osterman, P. (1995). Work/family programs and the employment relationship. Administrative Science Quarterly, 40, 681–700.

Peiperl, M. A. (2005). Getting 360-degree feedback right. In Appraising employee performance (pp. 69–109). Boston, MA: Harvard Business School Press.

Perry-Smith, J. E., & Blum, T. C. (2000). Work-family human resource bundles and perceived organizational performance. Academy of Management Journal, 43(6), 1007–1117.

Pfeffer, J. (1998). The human equation. Boston, MA: Harvard Business School Press.

KAYNAKLAR

Alexander, J. A., Lichtenstein, R., Jinnett, K., Wells, R., Zazzali, J., & Liu, D. (2005). Cross-functional team processes and patient functional improvement. Health Services Research, 40(5), 1335–1355.

Amos, M. A., Hu, J., & Herrick, C. A. (2005, January/February). The impact of team building on communication and job satisfaction of nursing staff. Journal for Nurses in Staff Development, 21(1),10–16.

Angermeier, I., Dunford, B. B., Boss, A. D., & Boss, R. W. (2009). The impact of participative management perceptions on customer service, medical errors, burnout, and turnover intentions. Journal of Healthcare Management, 54(2), 127–141.

Baker, D. P., Salas, E., King, H., Battles, J., & Barach, P. (2005, April). The role of teamwork in the professional education of physicians: Current status and assessment recommendations. Journal on Quality and Patient Safety, 31(4), 185–202.

Ball, M. J. (2005, October 25). Culture of safety. Advance for Nurses, 7(23), 31–32.

Buchbinder, S. B. (2009a, September 17). Can we tame the wicked problems in health care? Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/9/9/can-we-tame-wicked-problems-inhealth-care.html

Buchbinder, S. B. (2009b, November 23). Infectious leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/11/23/infectious-leadership.html

Buchbinder, S. B. (2009c, July 29). Emotional intelligence and leadership. Retrieved from http://portfolio.jblearning.com/health/2009/7/29/emotional-intelligence-and-leadership.html

Buchbinder, S. B., Alt, P. M., Eskow, K., Forbes, W., Hester, E., Struck, M., & Taylor, D. (2005). Creating learning prisms with an interdisciplinary case study workshop. Innovative Higher Education, 29(4), 257–274.

Bureau of Labor Statistics (BLS). (2010). Medical and health services managers. Occupational outlook handbook, 2010–11 edition. Retrieved from http://www.bls.gov/oco/ocos014.htm

Cherniss, C. (2010). Emotional intelligence: New insights and further clarifications. Industrial and Organizational Psychology, 3, 183–191.

Conklin, J. (2008). Wicked problems and social complexity. Retrieved from http://www.cognexus.org/wpf/wickedproblems.pdf

Consortium on Research for Emotional Intelligence in Organizations. (2009). The emotional competence framework. Retrieved from http://www.eiconsortium.org/reports/emotional_competence_framework.html

Department for Professional Employees AFL-CIO (DPEAFLCIO). (2010). Fact sheet: The costs and benefits of safe staffing ratios. Retrieved from http://dpeaflcio.org/pdf/DPE-fs_2010_ staffratio.pdf

Doherty, R. W., Orimoto, L., Singelis, T. M., Hatfield, E., & Hebb, J. (1995). Emotional contagion: Gender and occupational differences. Psychology of Women Quarterly, 19, 355–371.

Donahue, M. P. (1985). Nursing: The finest art: An illustrated history. St. Louis, MO: CV Mosby.

Dreachslin, J. L., Hunt, P. L., & Sprainer, E. (1999). Communication patterns and group composition: Implications for patient-centered care team effectiveness. Journal of Healthcare Management, 44(4), 252–268.

Drinka, T. J. K., & Clark, P. G. (2000). Health care teamwork: Interdisciplinary practice and teaching. Westport, CT: Auburn House.

Edwards, N., Marshall, M., McLellan, A., & Abbasi, K. (2003, March 22). Doctors and managers: A problem without a solution? British Medical Journal, 326(7390), 609–610.

Eisenhardt, K. M., Kahwajy, J. L., & Bourgeois, L. F. (1997). How management teams can have a good fight. Harvard Business Review, 75(5), 77–85.

Flexner, A. (1910). Medical education in the United States and Canada. New York, NY: Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching.

Goleman, D. (1998, December). What makes a leader? Harvard Business Review, 93–102.

Goleman, D. (2006). Social intelligence. New York, NY: Bantam Books.

Grumbach, K., & Bodenheimer, T. (2004). Can primary health care teams improve primary care practice? Journal of the American Medical Association, 291(10), 1246–1251.

Harmon, J., Scotti, D. J., Behson, S., Petzel, R., Neuman, J. H., & Keashly, L. (2003, November/ December). Effects of high-involvement work systems on employee satisfaction and service costs in veterans healthcare. Journal of Healthcare Management, 48(6), 393–406.

Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2003, Spring). Changing demographics: Implications for physicians, nurses and other health workers. U.S. Department of Health and Human Services, Health Resources and Services Administration, Bureau of Health Professions, National Center for Health Workforce Analysis.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2004). The registered nurse population: Findings from the March 2004 national sample survey of registered nurses.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (2010, March). The registered nurse population: Initial findings from the 2008 national sample survey of registered nurses.

Iacoboni, M., & Dapretto, M. (2006). The mirror neuron system and the consequences of its dysfunction. Nature Reviews: Neuroscience, 7, 942–951.

Institute for Healthcare Improvement. (2004). Transforming care at the bedside. Retrieved from http://www.ihi.org/IHI/Results/WhitePapers/TransformingCareattheBedsideWhitePaper.htm

Institute of Medicine. (2001). Crossing the quality chasm: A new health system for the 21st century. Washington, DC: National Academies Press.

Jain, A. K., Thompson, J. M., Chaudry, J., McKenzie, S., & Schwartz, R. W. (2008). Highperformance teams for current and future physician leaders: An introduction. Journal of Surgical Education, 65(2), 145–150.

Jones, C., & Gates, M. (September 30, 2007). The costs and benefits of nurse turnover: A business case for nurse retention. OJIN: The Online Journal of Issues in Nursing, 12(3). Retrieved from DOI:10.3912/OJIN.Vol12No03Man04

Kanter, R. M. (2004). Confidence: How winning streaks and losing streaks begin and end. New York, NY: Crown Books.

Katzenbach, J. R., & Smith, D. K. (2004). The discipline of teams. In Teams that succeed. Boston, MA: Harvard Business School Press.

Koeck, C. (1998, November 7). Time for organizational development in healthcare organisations: Improving quality for patients means changing the organisation. British Medical Journal, 317(7168), 1267–1268. Retrieved from http://www.pubmedcentral.nih.gov/articlerender.fcgi?artid=1114203

Laird, J. D., & Bresler, C. (1992). The process of emotional feeling: A self-perception theory. In M. Clark (Ed.), Review of Personality and Social Psychology (Vol. 13). Newbury Park, CA: Sage. As cited by Hatfield, E., Cacioppo, J. L., & Rapson, R. L. (1993). Emotional contagion. Current Directions in Psychological Sciences, 2, 96–99.

Laschinger, H. K. S., & Finegan, J. (2005). Using empowerment to build trust and respect in the workplace: A strategy for addressing the nursing shortage. Nursing Economic$, 23(1), 6–13.

Leggat, S. G. (2007). Teaching and learning teamwork: Competency requirements for healthcare managers. The Journal of Health Administration Education, 24(2), 135–149.

Liedtka, J. M., Whitten, E., & Sorrells-Jones, J. (1998). Enhancing care delivery through cross-disciplinary collaboration: A case study. Journal of Healthcare Management, 43(2), 185–206.

Lucente, B., Rea, M. R., Vorce, S. H., & Yancey, T. (1995). Redesigning care delivery in the community hospital. Nursing Economics, 13(4), 242–247.

Maginn, M. (1995). Effective teamwork. West Des Moines, IA: American Media Publishing.

McLaughlin, C. P. (2004). West Florida Regional Medical Center. In J. S. Rakich, B. B. Longest, & K. Darr. Case in health services management (4th ed.). Baltimore, MD: Health Professions Press, Inc.

Mickan, S. M. (2005). Evaluating the effectiveness of health care teams. Australian Health Review, 29(2), 211–217.

Nance, J. (2008). Why hospitals should fly. Bozeman, MT: Second River Healthcare Press.

Neily, J., Mills, P. D., Young-Xu, Y., Careney, B. T., West, P., Berger, D. H., et al. (2010). Association between implementation of a medical team training program and surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1693–1700.

Pronovost, P. J., & Freischlag, J. A. (2010). Improving teamwork to reduce surgical mortality. Journal of the American Medical Association, 304(15), 1721–1722.

Quinlan, E., & Robertson, S. (2010). Mutual understanding in multi-disciplinary primary health care teams. Journal of Interprofessional Care, 24(5), 565–578.

Rideout, C. A., & Richardson, S. A. (1989, May). A teambuilding model: Appreciating differences using the Myers-Briggs Type Indicator with developmental theory. Journal of Counseling and Development, 67(9), 529–533.

Rittel, H., & Webber, M. (1973). Dilemmas in a general theory of planning. Policy Sciences, 4, 155–169. In N. Cross (Ed.). (1984). Developments in design methodology (pp. 135–144). Chichester, UK: Wiley & Sons.

Rizzolatti, G., & Craighero, L. (2004). The mirror-neuron system. Annual Review of Neuroscience, 27, 169–192.

Roblin, D. W., Vogt, T. M., & Fireman, B. (2003, January–March). Primary health care teams: Opportunities and challenges in evaluation of service delivery innovations. J Ambulatory Care Management, 26(1), 22–35.

Ruddy, G., & Rhee, K. (2005). Transdisciplinary teams in primary care for the underserved: A literature review. Journal of Health Care for the Poor and Underserved, 16, 248–256.

Scott, G. (2009). Teamwork. Healthcare Executive, 24(2), 46–47.

Sexton, J. B., Thomas, E. J., & Helmreich, R. L. (2000). Error, stress, and teamwork in medicine and aviation: Cross sectional surveys. British Medical Journal, 320, 745–749.

Sherman, J. (2006, March/April). Patient safety: Engaging medical staff. Healthcare Executive, 21(2), 20–23.

Society for Neuroscience. (2008, November). Mirror neurons. Brain Briefings. Retrieved from http:// www.sfn.org/index.cfm?pagename=brainBriefings_MirrorNeurons

Stefl, M. (2008). Common competencies for all healthcare managers: The healthcare leadership alliance model. Journal of Healthcare Management, 53(6), 360–374.

Thompson, J. M. (2010). Collaboration in health care marketing and business development. In B.

Freshman, L. Rubino, & Y. Reid Chassiakos (Eds.), Collaboration across the disciplines in health care. Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Tompkins, C., & Orwat, J. (2010). A randomized trial of telemonitoring heart failure patients, Journal of Healthcare Management, 55(5), 312–323.

Totterdell, P., Kellett, S., Teuchmann, K., & Briner, R. B. (1998). Evidence of mood linkage in work groups. Journal of Personality and Social Psychology, 74, 1504–1515.

Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. Psychological Bulletin, 63, 384–399. Reprinted in Group Facilitation: A Research and Applications Journal - Number 3, Spring 2001. Retrieved from http://dennislearningcenter.osu.edu/references/GROUP%20DEV%20ARTICLE.doc

University of Chicago, School of Social Service Administration, Chicago, IL, The Graduate Program in Health Administration and Policy. (n.d.). About GPHAP. Retrieved from http://gphap.uchicago.edu/aboutgphap.shtml

Weber, D. O. (2004, September–October). Poll results: Doctors' disruptive behavior disturbs physician leaders. The Physician Executive, 30(5), 6–14.

Wideman, M. (2003). Project teamwork, personality profiles and the population at large: Do we have enough of the right kind of people? Retrieved from www.maxwideman.com/papers/profiles/profiles.pdf

KAYNAKLAR

Agency for Healthcare Research and Quality (AHRQ). (2003). AHRQ policy on the inclusion of priority populations in research. Retrieved from http://grants.nih.gov/grants/guide/notice-files/not-hs-03010.html

American Hospital Association (AHA). (2004). Strategies for leadership: Does your hospital reflect the community it serves? A diversity and cultural proficiency assessment tool for leaders. Retrieved from http://www.aha.org/aha/content/2004/pdf/diversitytool.pdf

American Medical Association (AMA). (2010). C-CAT patient centered communication: Organizational assessment resources. Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama/pub/physician-resources/medical-ethics/the-ethical-force-program/patient-centered-communication/organizational-assessment- resources.shtml

American Medical Association (AMA). (n.d.). Office guide to communicating with limited English proficient patients (2nd ed.). Retrieved from http://www.ama-assn.org/ama1/pub/upload/mm/433/ lep_booklet.pdf

American Public Health Association (APHA). (2010). Advocacy and policy: Eliminating health disparities. Retrieved from http://www.apha.org/advocacy/priorities/issues/disparities/

Andrulis, D., Delbanco, T., Avakan, L., & Shaw-Taylor, Y. (n.d.). Conducting a cultural competence selfassessment. Retrieved from http://www.consumerstar.org/pubs/Culturalcompselfassess.pdf

Armada, A. A., & Hubbard, M. F. (2010). Diversity in health care: Time to get real! Frontiers of Health Services Management 26(3), 3–17.

Betancourt, J. R., Green, A. R., Carrillo, J. E., & Ananeh-Firempong, O. (2003). Defining cultural competence: A practical framework for addressing racial/ethnic disparities in health and healthcare. Public Health Reports, 118(4), 293–302.

Carter-Pokras, O., & Baquet, C. (2002). What is a health disparity? Public Health Reports, 117(5), 426–434.

Center for Cross-Cultural Health. (2010). Community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Cohen, J. J., Gabriel, B. A., & Terrell, C. (2002). The case for diversity in the healthcare workforce. Health Affairs, 21(5), 90–102.

Cordova, R. D., Beaudin, C. L., & Iwanabe, K. E. (2010). Addressing diversity and moving toward equity in hospital care. Frontiers of Health Services Management, 26(3), 19–34.

Cross, T. L., Bazron, B. J., Dennis, K. W., & Isaacs, M. R. (1989). Towards a culturally competent system of care (Vol. 1). Washington, DC: CASSP Technical Assistance Center, Georgetown University Child Development Center.

Curtis, E. F., Dreachslin, J. L., & Sinioris, M. (2007). Diversity and cultural competence training in health care organizations: Hallmarks of success. Health Care Manager, 26(3), 255–262.

Dreachslin, J. L. (2007). Diversity management and cultural competence: Research, practice, and the business case. Journal of Healthcare Management, 52(2), 79–86.

Freudenberg, N., & Olden, K. (2010). Finding synergy: Reducing disparities in health by modifying multiple determinants. American Journal of Public Health, 100(Supp 1), S25–S29.

Gozu, A., Beach, M. C., Price, E. G., Gary, T. L., Robinson, K., Palacio, A., et al. (2007). Self-administered instruments to measure cultural competence of health professionals: A systematic review. Teaching and Learning in Medicine,19(2), 180–190.

Grey, M. A., Yehieli, M., & Rodriguez-Kurtovic, N. (2006). Bridging the language divide: A pocket guide to working effectively with interpreters in health care settings. Cedar Rapids: University of Northern Iowa.

Hammer, M. R., Bennett, M. J., & Wiseman, R. (2003). The Intercultural Development Inventory: A measure of intercultural sensitivity. International Journal of Intercultural Relations, 27(4), 421–443.

Health Resources and Services Administration (HRSA). (1995). Shortage designation: Medically underserved areas and populations. Retrieved from http://bhpr.hrsa.gov/shortage/muaps/index.html

Hobbs, F., & Stoop, N. (2002). Demographic trends in the 20th century. U.S. Census Bureau, Census 2000. Special Reports, Series CENSR-4. Washington, DC: U.S. Government Printing Office.

Institute for Diversity in Health Management. (2008). About the institute. Retrieved fromhttp://www.diversityconnection.org/diversityconnection_app/about-us/About-the-Institute.jsp

Manager's Electronic Resource Center. (n.d.). The provider's guide to quality and culture. Retrieved from http://erc.msh.org/mainpage.cfm?file=1.0.htm&module=provider&language=English

Martin, C. (2007). Reducing racial and ethnic disparities: A quality improvement initiative in Medicaid managed care toolkit. Hamilton, NJ: Center for Health Care Strategies, Inc. Retrieved from http:// www.rwjf.org/files/research/racialethnichealthdisparities.pdf

McDaniel, G. (2000). Cultural competency: A new standard of care. Advance for Medical Laboratory Professionals. Retrieved from http://laboratorian.advanceweb.com/Article/Cultural-CompetencyA-New-Standard-of Care.aspx

National Center for Cultural Competence. (n.d.). Cultural competence: Definition and conceptual framework. Retrieved from http://nccc.georgetown.edu/foundations/frameworks.html

National Committee for Quality Assurance (NCQA). (2010). About NCQA. Retrieved from http:// www.ncqa.org/tabid/675/Default.aspx

National Institutes of Health (NIH). (2006). Fact sheet: Health disparities. Bethesda, MD: National Institutes of Health.

National Institutes of Health (NIH). (2010).

National Institutes of Health statement of organization, functions, and delegations of authority. Retrieved from http://www.federalregister.gov/ articles/2010/09/13/2010-22666/national-institutes-of-health-statement-of-organization- functions-and-delegations-of-authority National Institutes of Health (NIH). (n.d.). NIH health disparities strategic plan, fiscal years 2004–2008. Retrieved from http://www.nimhd.nih.gov/about_ncmhd/Strategic%20Plan%20FY%2020042008%20vol%201.pdf

O'Brien, R. L., Kosoko-Lasaki, O., Cook, C. T., Kissell, J., Peak, F., & Williams, E. H. (2006). Self- assessment of cultural attitudes and competence of clinical investigators to enhance recruitment and participation of minority populations in research. Journal of the National Medical Association, 98(5), 674–682.

Office of Disease Prevention and Health Promotion. (2005). Healthy People 2010: The cornerstone for prevention. Retrieved from: http://www.healthypeople.gov/Publications/Cornerstone.pdf

Office of Minority Health. (2001). National standards for culturally and linguistically appropriate services in health care. Retrieved from http://minorityhealth.hhs.gov/assets/pdf/checked/ executive.pdf

Office of Minority Health. (2005). What is cultural competency? Retrieved from http://minorityhealth .hhs.gov/templates/browse.aspx?lvl=2&lvlID=11

Rashid, J. R., Spengler, R. F., Wagner, R. M., Skillen, E. L., Mays, R. A., Heurtin-Roberts, S., et al. (2009). Eliminating health disparities through transdisciplinary research, cross-agency collaboration, and public participation. American Journal of Public Health, 99(11), 1956–1961.

Rodgers, D. (2008). Five approaches to community engagement. Minneapolis, MN: Center for CrossCultural Health.

Rose, P. R. (2011). Cultural competency: For health administration and public health. Sudbury, MA: Jones and Bartlett. Suicide Prevention Resource Center. (n.d.).

Suicide among American Indians/Alaska Natives. Retrieved from http://www.sprc.org/library/ai.an.facts.pdf

Thomas, M., & James, C. (2009). The role of health coverage for communities of color. Kaiser Family Foundation Issue Brief. Retrieved from http://www.kff.org/healthreform/upload/8017.pdf

U.S. Census Bureau. (2008). An older and more diverse nation by midcentury. U.S. Census Bureau News August 14, 2008. Retrieved from http://www.census.gov/newsroom/releases/archives/ population/cb08-123.html

Weil, P. (2009). A racial/ethnic comparison of career attainments in healthcare management: By taking action, healthcare executives can help narrow the gaps. Healthcare Executive, 24(6), 22–31.

İncelemek için Ek Web Siteleri

Agency for Healthcare Research and Quality www.ahrq.gov
Healthy People 2010 www.healthypeople.gov
Institute for Diversity in Health Management www.diversityconnection.org/
The Joint Commission www.jointcommission.org
Manager's Electronic Resource Center http://erc.msh.org/
National Center for Cultural Competence http://nccc.georgetown.edu/
National Center for Healthcare Leadership www.nchl.org
National Committee for Quality Assurance www.ncqa.org
Office of Minority Health www.omhrc.gov

Ve araştırılabilecek anahtar kelimeler:

Sağlıkta eşitsizlik, kültürel yetkinlik, kültürel yeterlilik, kültürler arası duyarlılık, iş gücü çeşitliliği, CLAS standartları

KAYNAKLAR

Bishop, T. F., Federman, A. D., & Keyhani, S. (2010). Physicians' views on defensive medicine: A national survey. *Arch Intern Med, 170*(12), 1081–1083.

Callahan, D., & Jennings, B. (2002). Ethics and public health: Forging a strong relationship. *American Journal of Public Health*, *92*(2), 169–176.

Conigliaro, M. (2005). Abstract appeal: *The Terri Schiavo Information Page.* Retrieved from http://abstractappeal.com/schiavo/infopage.html

Dresser, R. (2004). Schiavo: A hard case makes questionable law. *Hastings Center Report, 34*(2), 8–9.

Gifis, S. H. (1996). *Barron's law dictionary*. Hauppauge, NY: Barron's Educational Series.

Kaiser Family Foundation. (2005). *Medical malpractice law in the United States*. The Henry J. Kaiser Family Foundation Online. Retrieved from http://www.kff.org/insurance/upload/Medical-Malpractice- Law-in-the-United-States Report.pdf

Kaiser Health News. (2010). *Health law having affects on managed-care firms, medical suppliers*. Retrieved from http://www.kaiserhealthnews.org/Daily Reports/2010/May/28/Health-Overhaul-and- Business.aspx

National Archives. (n.d.). United States Constitution. Retrieved from http://www.archives.gov/exhibits/charters/constitution.html

Perry, F. (2002). *The tracks we leave: Ethics in healthcare management*. Chicago, IL: Health Administration Press.

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Pozgar, G. D. (2010). *Legal and ethical issues for health professionals* (2nd ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Shi, L., & Singh, D. A. (2008). *Delivering health care in America* (4th ed.). Sudbury, MA: Jones and Bartlett.

Sorrel, A. L. (June 7, 2010). Health reform has liability insurers looking at tort alternatives. *American Medical News Online*. Retrieved from http://www.ama assn.org/amednews/2010/06/07/prl20607.htm

Stein, R. (2006, January 30). Health workers' choice debated: Proposals back right not to treat. *Washington Post*, A01.

U.S. Department of Health and Human Services (DHHS). (2003). Fact sheet: Protecting the privacy of patient's health information. Retrieved from http://www.hhs.gov/news/facts/privacy.html

Wickline v. California. 192 Cal. App. 3d 1630, 1636, 239 Cal Rptr 810 (2d Dist. 1986). 90868_

KAYNAKLAR

Balanced Budget Act of 1997 (HR 2015) (Public Law 105-33). Title IV, Subtitle D, Chapter 1, Section 4304 (b) (2).

Blesch, G. (2010). Targeting fraud. *Modern Health Care*. Retrieved from http://www.modernhealthcare .com/article/20100621/MAGAZINE/100619919

Centers for Medicare & Medicaid Services (CMS). (2009). *Recovery audit contractor overview*. Retrieved from http://www.cms.gov/RAC/

Cleverley, W. O., & Cameron, A. E. (2007). *Essentials of health care finance* (6th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Committee of Sponsoring Organizations (COSO) of the Treadway Commission. (2010). *Internal controlintegrated framework*. Retrieved from http://www.coso.org/IC-IntegratedFramework-summary .htm

Department of Justice (DOJ). (2003, November). *Memorandum 613:11-10-03.* Retrieved from http:// www.justice.gov/opa/pr/2003/November/03_civ_613.htm

Furrow, B. R., Greaney, T. L., Johnson, S. H., Jost, T. S., & Schwartz, R. L. (2004). *Health law: Cases, materials and problems* (5th ed.). St. Paul, MN: Thomson-West.

Kinkade, W. A. (2000). *Anti-kickback act safe harbor provisions finalized*. Retrieved from http://library .findlaw.com/2000/Dec/8/126843.html

Lexology. (2010). *The fraud-and-abuse provisions of the health care reform act*. Retrieved from http:// www.lexology.com/library/detail.aspx?g=1a1ece1c-87bf-41c4-b4c7-65adc56b3d67

Manning, W. L. (1996). *Summary of the Medicare and Medicaid Patient Protection Act of 1987 (42 U.S.C. 1320a-7b)*. Retrieved from http://www.netreach.net/~wmanning/fasumm.htm

Office of Inspector General (OIG). (1999). *Federal anti-kickback law and regulatory safe harbor*. Retrieved from http://oig.hhs.gov/fraud/docs/safeharborregulations/safefs.htm

Office of Inspector General (OIG). (2004). *An integrated approach to corporate compliance.* Retrieved from http://www.oig.hhs.gov/fraud/docs/complianceguidance/Tab%204E%20Appendx-Final.pdf

Office of Inspector General (OIG). (2006). *Prescription drug plan sponsors' compliance plan.* Retrieved from http://oig.hhs.gov/oei/reports/oei-03-06-00100.pdf

Omdahl, D. J., & Warmack, P. (2009). *Surviving a RAC attack: Strategies to reduce financial risk*. Retrieved from http://www.beaconhealth.org/pdfs/mz80607_summer_ac_brochure_web_3.pdf

Pozgar, G. D. (2007). *Legal aspects of health care administration* (10th ed.). Sudbury, MA: Jones & Bartlett.

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §§ 3729 (7) et seq. (1986a).

Title 31 United States Code (31 USC). 31 U.S.C. §3730 (d1) (1986b).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. 1320a-7b, 1903m; Title 42 Consolidated Federal Registry (CFR) § 1001.952 (1987a).

Title 42 United States Code (42 USC). 42 U.S.C. CFR 489.24 and 42 CFR 413.65. (1987b).

e-İŞLETMELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ İÇ KONTROL İLİŞKİSİ

Dr. Mustafa Gül

EĞİTİM yayınevi

E-İŞLETMELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ-İÇ KONTROL İLİŞKİSİ
Dr. Mustafa Gül

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-83-7
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
E-İŞLETMELERDE MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ-İÇ KONTROL İLİŞKİSİ
Dr. Mustafa Gül
XII+178 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-83-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akın, H.B. (2001). *Yeni ekonomi strateji, rekabet, teknoloji yönetimi*. Birinci Basım. Konya: Çizgi Kitapevi.

Aksoy, T. (2007). *Basel II ve İç Kontrol.* Ankara: Ankara SMMM Odası Yayın no: 53.

Alabay, M.N. (2008). *CRM rekabet stratejisi olarak müşteri ilişkileri yönetimi*. Ankara: İlke Yayınevi.

Atkinson, R.D. and Court, R. (1998) The New Economy lndex, Progressive Policy Institute Technology, Innovation and New Economy Project http://dicppi.org Erişim Tarihi: 31.10.2000: 7.

Bagranoff, N.A., Simkin, M.G., Norman, C.S., (2010). *Core concepts of accounting ınformation systems* N.J.: John Wiley and Sons Inc.

Bozkurt, N. (2000). Muhasebe denetimi. (3. Baskı). İstanbul: Alfa.

Cangemi, M., Singleton.T., (2003). Managing the audit function:a corporate audit department procedures guide, N.J. 3rd edition, John Wiley & Sons Inc.

Combe, C. (2006). Introduction to e-business management and strategy. Oxford: Elsevier.

Çağıl, G. ve Ergün, K. (2008). Geleneksel işletme anlayışından e-işletme anlayışına geçişte yaşanan problemler. Akademik Bilişim Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 30 Ocak - 01 şubat, 545-553.

Çömlekçi, F. (2001). Muhasebe denetimi. Birlik Ofset: Eskişehir.

Deshmukh, A. (2006). Digital accounting: the effects of the internet and erp on accounting. Hershey: IRM Press.

Doğantimur, F. (2009). ISO 27001 Standardı çerçevesinde kurumsal bilgi güvenliği. Yayınlanmamış Mesleki Yeterlik Tezi. Ankara: T.C. Maliye Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Doyrangöl, N. (2002) İşletme çevresindeki olumsuz gelişmeler karşısında iç denetimin yeri ve önemi. Mali Çözüm, 60, 35.

Erdoğan, M. ve Erdoğan, N. (1996). Muhasebede bilgisayar kullanımı. Eskişehir: Boyut

Matbaacılık.

Erdoğan, M. (2006). Denetim kavramsal ve teknolojik yapı. (3. Baskı). Ankara: Maliye ve Hukuk Yayınları.

Erkuş, H. (2008). XBRL genişletilebilir işletme raporlama dili. Ankara: Gazi Kitabevi.

Gelinas, Jr. Ulric J., Richard B. Dull (2008). Accounting information systems, Seventh Edition, Thomson: USA.

Glover, S.M. vd. (2003). e-business: principles and strategies for accountants. Second Ed. New Jersey: Prentice Hall.

Gökçen, H. (2007). Yönetim bilgi sistemleri. Ankara: Palme Yayıncılık.

Güredin, E. (2000). Denetim. (10. Baskı). İstanbul: Beta.

Gürsoy, M. (2005). Elektronik iş ve elektronik iş uygulayan işletmelerin karşılaştığı sorunlar. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Haag, S. vd. (2007). Management information systems for the information age. (6th ed.) Boston: McGraw-Hill/Irwin.

Hall, J.A. (2011). Accounting information systems. (Seventh Edition). OH. USA: South Western.

Hurt, R.L. (2008) Accounting information systems New York: McGrew-Hill Kağnıcıoğlu, H. Ed .Sevim, A. (2009). Kurumsal kaynak planlaması. T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2003: Eskişehir.

Kalakota, R. Ve Robinson, M. (2001) e-business 2.0 roadmap for success. (Second Edition). Addison-Wesley: NJ.

Kepekçi, C. (1982). İşletmelerde İç Kontrol Sisteminin Etkinliğini Sağlamada İç Denetimin Rolü. Eskişehir: Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları No:251/171.

Kepekçi, C. (2000) Bağımsız denetim. (4. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kırcova, İ. (2001). İşletmelerarası elektronik ticaret. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayın No: 2001-32. Mega Ajans Reklamcılık Matbaacılık Fuar Hizmetleri Ltd. şti.

Laudon, K. and Laudon, J. (2009). Essentials of management information sytems. 8th ed. Upper Saddle River, N.J.: Pearson/Prentice Hall.

O'Brien, J. and Marakas, G. (2008). Management information systems. 8th ed. Boston: Mc.Graw-Hill Irwin.

Özgüler, V.C. (2003). Yeni ekonomi anlayışı kapsamında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler: türkiye örneği. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları; No. 1479, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları; No. 179.

Özmen, ş. (2009). Ağ ekonomisinde yeni ticaret yolu e-ticaret. 3. Baskı. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 32, Bilgi İletişim Grubu Yayıncılık Müzik Yapım ve Haber Ajansı Ltd. şti.

Sawyer, B. Vd. (2000). Web'de mağaza açmak, (Çev. Cahit Akın) 1.Bs. İstanbul: Alfa Yayınları

Sawyer, L. B.. Dittenhofer, M.Scheiner, H. James, Savvyers. (2003). Internal Auditing:The Practice of Modern Internal Auditing, 5.th Edition, Florida, HA.

Sevim, A. ve Gül, M. (2008). Muhasebe eğitiminde bütünleşik bilgi sistemi yaklaşımı ile erp yazılımlarının kullanılması ve Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi örneği. XXVII Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu.

Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No:1808.

Sevim, A. (2009). Dijital muhasebe. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları

Yayın No:1903.

Sevim, A. Ed. (2009). Kurumsal kaynak planlaması. Eskişehir: T.C. Anadolu

Üniversitesi Yayını No:2003.

Sürmeli, F. (1996). Muhasebe bilgi sistemi. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi

Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı yayınları NO: 115.

Şahin, M. Ed. (2009). Yönetim bilgi sistemi. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayın No: 1913.

Şahin, T. (2010). Elektronik ticaretin yeni yüzü: e-çarşı ve vergi denetimi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi

Tapscott, D. (1996). The digital economy. New York: Mc Graw-Hill.

Tapscott, D. (1998). Dijital ekonomi. (Çev. Ece Koç), Koç Sistem. İstanbul

Turner, L.D. ve Andrea B. Weickgenannt (2009). Accounting information systems the controls and processes N.J.: Wiley

Yahyagil, M.Y. (2001). KOBİ'lerde bilgisayar teknolojileri uygulamaları. İstanbul:

İstanbul Ticaret Odası Yayın No:2001-26. Su Matbaacılık Ltd. şti.

Yılancı, F.M. (2006). İç denetim Türkiye'nin 500 büyük sanayi işletmesi üzerine bir araştırma. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yumuşak, İ. vd., (2009). Küreselleşme sürecinde yeni ekonomi ve iktisat politikaları. 1. Basım. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İnternet Kaynakları

http://www.ab.org.tr/ab06/bildiri/98.doc E.T.: 15.04.2010

http://www.aicpa.org/pubs/cpaltr/may2002/supps/audit6.htm E.T.:11.12.2009

http://www.ccbn.com/pdfs/XBRL 09 02.pdf

www.netsis.com.tr E.T.: 03.02.2007

www.xl2.org E.T.: 10.06.2008

www.logo.com.tr

http://www.vpnnedir.org/ et: 10.07.2012

http://www.e-ticaretmerkezi.net/eticaretteguvenlik.php Et: 01.03.2011
http://csirt.ulakbim.gov.tr/dokumanlar/bilgisayaraglarindaguvenlikpolitikalarininuygulanmasi.pdf E.T. 10.07.2012
www.deloitte.com E.T.:05.01.2008
www.xl2.org Erişim Tarihi: 10.06.2008
http://www.aicpa.org/pubs/cpaltr/may2002/supps/audit6.htm E.T.:11.12.2009
http://www.aicpa.org/pubs/cpaltr/may2002/supps/audit6.htm E.T.: 11.12.2009
http://www.ab.org.tr/ab06/bildiri/98.doc E.T.:15.04.2010
http://www.setsoftware.com E.T: 15.01.2008
www.netsis.com.tr E.T.: 03.02.2007
www.deloitte.com E.T.:05.01.2008
http://www.denetci.net/ziliski.htm E.T.: 20.07.2011
http://www.uekae.tubitak.gov.tr/uekae_content_files/EtkinlikWeb/SosyalMuhendislikS aldirilari.pdf E.T.:05.01.2012
http://www.bilgiguvenligi.gov.tr/dokuman-yukle/bgys/uekae-bgys0013-iso-iec-27001denetim-listesi/download.html E.T.: 01.07.2012
http://www.vpnnedir.org ET: 10.07.2012
http://www.kykonline.com/e-haftasi/eticaret.htm ET: 10.11.2003
http://www.e-ticaretmerkezi.net/eticaretteguvenlik.php ET: 01.03.2011
http://www.pwc.com/tr_TR/tr/assets/about/events/training/icdenetim.pdf E.T.15.07.2011

KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİ VE YAPAY SİNİR AĞLARININ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE UYGULANMASI İNEGÖL ÖRNEĞİ

DR. ÖZGE ACUN KILIÇ
PROF. DR. VESİLE ÖMÜRBEK

EĞİTİM
yayınevi

KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİ VE YAPAY SİNİR AĞLARININ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE UYGULANMASI: İNEGÖL ÖRNEĞİ

Dr. Özge Acun Kılıç, Prof. Dr. Vesile Ömürbek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-88-2
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KAYNAK TÜKETİM MUHASEBESİ VE YAPAY SİNİR AĞLARININ MOBİLYA SEKTÖRÜNDE UYGULANMASI: İNEGÖL ÖRNEĞİ
Dr. Özge Acun Kılıç, Prof. Dr. Vesile Ömürbek
VI+170 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-88-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbas, K., ve Osama, W. (2014). "Cost Systems Adoption in Egyptian Manufacturing Firms: Competitive Study between ABC and RCA Systems". *Sibiu, Romania: 21st International Economic Conference – IECS, May 16-17,* 1-7.

Abdelkareem, M. A vd., (2022). "Progress Of Artificial Neural Networks Applications In Hydrogen Production". *Chemical Engineering Research and Design,* 182, 66-86.

Ağyar, Z. (2015). "Yapay Sinir Ağlarının Kullanım Alanları ve Bir Uygulama". *Mühendis ve Makine,* 56(662), 22-23.

Ahmed, S. A. ve Moosa, M. (2011). "Application of Resource Consumption Accounting (RCA) in an Educational Institute". *Pakistan Bussiness Review,* 12(4), 755-775.

Aker, Y., ve Karavardar, A. (2022). "Türkiye'Deki Kobilerin Finansal Başarılı Ve Başarısız Olma Durumlarının Altman, Springate Ve Yapay Sinir Ağları Modeli İle Tahmin Edilebilirliği". *Mali Çözüm Dergisi,* (32), 151-169.

Aksu, İ. (2013). "Kaynak Tüketimine Dayalı Muhasebe: Bir Örnek Uygulama". *E-Journal of New World Sciences Academy,* 8(4), 165-182.

Aksu, İ., ve Oral, T. (2017). "Birbirini Tamamlayan Yöntemler Olarak Toplam Kalite Yönetimi ve Mamul Yaşam Seyri Maliyetlemesi". *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(2), 96-107.

Aktaş, R. (2013). "Yeni Bir Maliyet ve Yönetim Muhasebesi Yöntemi Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesi". *Muhasebe ve Finans Dergisi* (58), 55-76.

Alagöz, A. (2006). "Stratejik Maliyet Ve Kar Planlama Aracı Olarak Hedef Maliyet Yönetimi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 15, 61-83.

Alataş, A., ve Aktaş, H. (2022). "*Kaynak Tüketim Muhasebesi".* Ankara: İKSAD Yayın Evi.

Al-Dhubaibi, A. A. (2021). "Optimizing The Value Of Activity Based Costing System: The Role Of Successful Implementation". *Management Science Letters,* 11(1), 179-186.

Al-hosban, A., Alsharairi, M., ve Al-Tarawneh, I. (2023). "The Effect Of Using The Target Cost On Reducing Costs In The Tourism Companies In Aqaba Special Economic Zone Authority". *Journal of Sustainable Finance & Investment,* 13(1), 194-209.

Al-Qady, A. A. (2013). "Improving the cost planning process: RCA approach, a case study". Unpublished M.Sc. Thesis, Fac. of Commerce, Tanta University,

Al-Qady, M., ve El-Helbawy, S. (2016). "Integrating Target Costing and Resource Consumption Accounting". *Jamar,* 14(1), 39-54.

Altınbay, A. (2006). "Etkin Bir Maliyet Yönetim Sistemi Olarak Hedef Maliyetleme Sistemi ve TMMT Uygulaması". *Dumlupınar Üniveritesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (16), 141-164.

Altunışık, R., Özdemir, Ş., ve Torlak, Ö. (2011). "*Pazarlamaya Giriş".* Sakarya, Sakarya Kitabevi.

Annappa, C. M., ve Panditrao, K. S. (2012). "Application of Value Engineering for Cost Reduction – A Case Study of Unıversal Testing Machine". *International Journal of Advances in Engineering & Technology,* 4(1), 618-629.

Ansari, S. L., ve Bell, J. (2009). "*Target Costing: The Next Frontierin Strategic Cost Management".* Mountain Valley.

Ansari, S., Bell, J., ve Okano, H. (2007). "Target Costing: Uncharted Research Territory". *Handbook of Management Accounting Research,* 2, 507-530.

Ansari, S., Bell, J., ve Swenson, D. (2009). "Strategies for Training in Target Costing". *Cost Management,* 23(3), 18-26.

Arı, A., ve Berberler, M. E. (2017). "Yapay Sinir Ağları ile Tahmin ve Sınıflandırma Problemlerinin Çözümü İçin Arayüz Tasarımı". *ACTA INFOLOGICA,* 1-2, 55-73.

Arı, M., ve Bayram, G. (2018). "Çevresel Maliyet Yönetiminin Ürün Yaşam Seyri Maliyetleme Açısından İncelenmesi". *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 336-253.

Asilkan, Ö., ve Irmak, S. (2009). "İkinci El Otomobillerin Gelecekteki Fiyatlarının Yapay Sinir Ağları İle Tahmin Edilmesi". *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(2), 375-391.

Ataseven, B. (2012). "Yapay Sinir Ağları İle Öngörü Modellemesi". *Öneri,* 10(39), 101-115.

Bağdat, A., ve Can, A. V. (2023). "Esnek Üretim Sisteminde Grup Teknolojisi Kullanılarak Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemi ile Birim Maliyetlerin Hesaplanması". *Muhasebe ve Denetime Bakış,* (68), 201-226.

Basık, F. O. (2012). "*Rekabet Stratejisinde Maliyet Yönetimi".* İstanbul, Türkmen Kitabevi.

Bayou, M. E. (1998). "Three Routes for Target Costing". *Managerial Finance,* 24(1), 28-45.

Bekçi, İ., ve Negiz, N. (2011), " Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin İnşaat Taahhüt İşletmelerinde Uygulanması". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(30), 119-136.

Benjamin, L., ve Simon, T. (2003). "A Planning and Control Model Based on RCA Principles". *Cost Management,* 17(4), 20-27.

Berger, A. (1997). "Continuous Improvement And Kaizen: Standardization And Organizational Designs". *Integrated Manufacturing Systems,* 8(2), 110-117.

Berikol, B. Z., ve Güner, M. F. (2016). "Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Ve Süreye Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yöntemleri". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* 12(12), 461-473.

Bilski, J., Kowalczyk, B., Marchlewska, A., ve Zurada, J. M. (2020). "Local Levenberg-Marquardt Algorithm Forlearning Feedforwad Neural Networks". *JAISCR,* 10(4), 299-316.

Bozdemir, E., ve Orhan, M. S. (2011). "Maliyet Kontrol Aracı Olarak Hedef Maliyetleme Yönteminin Türk Otomotiv Sanayinde Uygulanabilirlik Düzeyinin İncelenmesi". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 25(2), 163- 179.

Cakar, T. (2017). "Otomotiv Endüstrisinde Yapay Sinir Ağı Kullanarak Maliyet Tahmin Modeli Geliştirme". *Karaelmas Fen ve Mühendislik Dergisi,* 7(1), 237-249.

Cengiz, E. (2012). "Gelişmiş Bir Maliyetleme Yaklaşımı Olarak Kaynak Tüketimi Muhasebesi". *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* 14(1), 215-233.

Chen, Y., vd.,(2020). "A Review of the Artificial Neural Network Models for Water Quality Prediction". *Applied Sciences,* 10(17), 1-49.

Choy, K., Lee, W., ve Lo, V. (2003). "Design Of An Intelligent Supplier Relationship Management System: A Hybrid Case Based Neural Network Approach". *Expert Systems with Applications*, 24, 225-237.

Cilimkovic, M. (2015). "Neural Networks And Back Propagation Algorithm". *Institute of Technology Blanchardstown,* 15(1), 1-12.

Civelek, M. (1997). "*Maliyet Muhasebesi".* Kayseri, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yayınları.

Cooper, R., ve Kaplan, R. S. (1999). "*The Design of Cost Management Systems".* Prentice Hall, Upper Saddle Rive.

Cooper, R., ve Slagmulder, R. (2017). "*Target Costing and Value Engineering"* . New York, Routledge .

Dobrucalı, E., ve Demir, İ. H. (2022). "Bina Maliyetinin Tahmini İçin Gen İfadeli Programlama Ve Yapay Sinir Ağları Tekniklerinin Karşılaştırılması". *Uluslararası Hakemli Mühendislik Ve Fen Bilimleri Dergisi,* (16), 14-32.

Eğrioğlu, E., Yolcu, U., ve Baş, E. (2020). "*Yapay Sinir Ağları Öngörü ve Tahmin Uygulamaları".* Anakara, Atlas Akademik Basım Yayın Dağıtım.

Eken, T., ve Aksu, İ. (2023). "*Stratejik Yönetim Muhasebesi Aracı Olarak Kaynak Tüketim Muhasebesinin Turizm İşletmelerinde Kullanılması".* İstanbul, Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Ellram, L. M. (2006). "The Implementation of Target Costing in the United States: Theory Versus Practice". *Journal of Supply Chain Management,* 42(1), 13-26.

Elmas, Ç. (2003). "*Yapay Sinir Ağları (Kuram, Mimari, Eğitim, Uygulama)".* Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Erilli, N. A., vd., (2010). "Türkiye'De Enflasyonun İleri Ve Geri Beslemeli Yapay Sinir Ağlarının Melez Yaklaşımı İle Öngörüsü". *Doğuş Üniversitesi Dergisi,* 11(1), 42-55.

Erkuş, H., Aksu, İ., ve Turan, E. (2014). "Kaynak Tüketim Muhasebesinin Diğer Maliyet Sistemleri İle Karşılaştırılması". *Journal of Accounting and Taxation Studies,* 7(2), 15-36.

Erler, M., ve Şeref Sağıroğlu, E. B. (2003). "*Mühendislikte Yapay Zekâ Uygulamaları-I:Yapay Sinir Ağları".* Kayseri, Ufuk Kitap Kırtasiye Yayıncılık.

Es, H. A., Kalender, F. Y., ve Hamzaçebi, C. (2014). "Yapay Sinir Ağları İle Türkiye Net Enerji Talep Tahmini". *Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 29(3), 495-504.

Everaert, P., ve Bruggeman, W. (2007). "Time-Driven Activity-Based Costing: Exploring The Underlying Model". *Journal of cost management,* 21(2), 16-20.

Grasso, L. (2007). "Obstacles to Lean Accountancy Sustainable Integration". *Lean Accounting: Bes Practices for S*, 177-207.

Grasso, L. P. (2005). "Are ABC and RCA Accounting Systems Compatible with Lean Management?". *Management Accountıng Quarterly*, 7(1), 12-27.

Gurowka, J., ve Lawson, R. A. (2007). "Selecting the Right Costing Tool for Your Business Needs". *Journal of Corporate Accounting & Finance,* 18(3), 21-27.

Gümüş, Y. (2012). "*Lojistik Faaliyetler ve Maliyetler".* Ankara, Gazi Kitabevi.

Gürdal, K. (2007). "*Maliyet Yönetiminde Güncel Yaklaşımlar".* Ankara, Siyasal Kitabevi.

Haftacı, V. (2015). "*Yönetim Muhasebesi".* Kocaeli, Umuttepe Yayınları.

Hamzaçebi, C. (2021). "*Matlab Uygulamalı Yapay Sinir Ağları".* Ankara, Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.

Hilton, R. W., Maher, M. W., ve Selto, F. H. (2003). "*Cost Management: Strategies for Business Decisions".* New York, McGraw-Hill.

Ibusuki, U., ve Kaminski, P. C. (2007). "Product Development Process With Focus On Value Engineering And Target-Costing: A Case Study in an Automotive Company". *International Journal of Production Economics,* 105(2), 459-474.

Illah, A. (2023). "*Analısıs Penerapan Target Costıng Studı Kasus Pada Umkm Batık Sarı Kenongo Lıntang* (Cilt PhD Thesis)". Oleh, Universitas Islam Negeri Maulana Malik Ibrahim.

Inanlou, I., Hassanzadeh, M., ve Khodabakhshi, N. (2014). "Evaluating the Cost Resources Consumed in the Main Activity of Iran Khodro". *Singaporean Journal of Business Economics and Management Studies,* 2(12), 199-204.

Isa, N. A., vd., (2006). "Predicting Quality of River's Water Based on Algae Composition Using Artificial Neural Network". *4th IEEE International Conference on Industrial Informatics*, New York: Institute of Electrical and Electronics Engineers, 1340-1345.

Jim, G., ve Lawson, R. A. (2007). "Selecting The Right Costing Tool For Your Business Needs". *Journal of Corporate Accounting & Finance,* 18(3), 21-27.

Johnson, T. H. (1992). "It's Time to Stop Overselling Activity Based Costing". *Management Accounting,* 74(3).

Juan, N. P., ve Valdecantos, V. N. (2022). "Review Of The Application Of Artificial Neural Networks In Ocean Engineering". *Ocean Engineering,* 259, 1-13.

Kaplan, R. S., ve Anderson, S. R. (2003). "Time-Driven Activity-Based Costing". *Available at SSRN* 485443, 1-18.

Kara, F., ve Aytekin, S. (2023). "Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Yönteminin Bir Üniversite Hastanesinde Uygulanması". *Management and Political Sciences Review,* 5(1), 81-103.

Karacan, S., ve Kaya, M. (2011). "*Lojistik Faaliyetlerde Maliyetleme".* Kocaeli, Umuttepe Yayınları.

Karahan, M. (2018). "Hedef Maliyetleme: Halı İşletmesinde Bir Uygulama". *Eloktronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 17(65), 362-378.

Kaya, G. A. (2010). "Hedef Maliyetleme". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(1), 313-332.

Kefe, İ., ve Tanış, V. N. (2020). "Alman Maliyet Muhasebesi Sisteminin Genel Çerçevesi". *Ida Academica,* 3(1), 1-19.

Kekeç, H. M. (2022). "Kaizen Maliyetleme". Editör: A. Aktar, ve G. Kırpık *Çağdaş Maliyet Yönetim Teknikleri ve Uygulamaları*, 189-207, İstanbul, Efe Akademi Yayınları

Kim, I.-w., Ansari, S., Bell, J., ve Swenson, D. (2002). "Target Costing Practices in the United States". *Controlling,* 14(11), 607-614.

Konakoğlu, B. (2020). "Çok Katmanlı Algılayıcı Yapay Sinir Ağı ile Jeodezik Elipsoidal Koordinatların (φ, λ, h) 3 Boyutlu Global Kartezyen Koordinatlara (X, Y, Z) Dönüşümü". *Gümüşhane Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 10(3), 702-710.

Kongmanila, X., ve Takahashi, Y. (2009). "Inter-Firm Cooperation and Firm Performance: An Empirical Study of the Lao Garment Industry Cluster". *International Journal of Business and Management,* 4(5), 1-239.

Kotler, P., ve Keller, K. L. (2011). "*Marketing Management".* Pearson.

Köse, T. (2002). "Ürün Maliyetlerine Göre Karar Alma Araçları: Ürün Yaşam Seyri Maliyetlemesi: Hedef Maliyetleme Ve Kaizen Maliyetleme". *Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(2), 77-104.

Köse, T., ve Ağdeniz, Ş. (2015). "Kaynak Tüketim Muhasebesinde Kapasite Maliyet Yönetimi". *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 51-74.

Krumwiede, K., ve Suessmair, A. (2008). "A Closer Look at German Cost Accounting Methods". *Management Accounting Quarterly*, 10(1), 37-50.

Kurtlu, A. E. (2016). "Kaynak Tüketim Muhasebesi: Silah Fabrikası Örneği". *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(3), 1-14.

Kurtlu, A., ve Çakır, Ş. (2019). "Konaklama İşletmelerinde Maliyet Minimizasyonu Sağlamada Kaizen Maliyetlemenin Rolü". *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi,* 2(1), 93-110.

Kutay, N., ve Akkaya, C. (2000). "Stratejik Maliyet Yönetimi Aracı Olarak Hedef Maliyetleme". *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 15(2), 1-15.

Kutlu, B., ve Badur, B. (2009). "Yapay Sinir Ağları ile Borsa Endeksi Tahmini". *Yönetim Dergisi,* 20(63), 25-40.

Li, E. Y. (1994). "Applications Artificial Neural Networks And Their Business Applications". *Information & Management,* 27, 303-313.

Lindholm, A. S. (2005). "Present and Future of Life Cycle Costing: Reflections from Finnish Companies". *The Finnish Journal of Business Economics,* 2(5), 282-292.

Lindholm, A., ve Suomala, P. (2007). "Learning by Costing Sharpening Cost Image Throug Life Cycle Costing?". *International Journal of Productivity and Performance Management*, 56(8), 651-672.

Liu, S., vd., (2012). "Prediction of Dissolved Oxygen Content in Aquaculture of Hyriopsis Cumingii Using Elman Neural Network". *IFIP Adv. Inf. Commun. Technol.*, 508-518. Beijing, China.

Loke, E., E. A., Jacobsen, P., F. N., ve Almeida, M. d. (1997). "Artificial Neural Networks As A Tool In Urban Storm Drainage". *Water Science and Technology,* 36(8-9), 101-109.

Maknun, M., Pramukti, A., ve Pelu, M. F. (2013). "Evaluasi Peran Target Costing dalam Manajemen Biaya Produksi (Studi Kasus CV GRV Interior)". *Journal of Management & Business,* 6(2), 465-478.

Matarneh, G. F., ve El-Dalabeeh, A.-R. K. (2016). "The Role of Target Costing in Reducing Costs and Developing Products in the Jordanian Public Shareholding Industrial Companies". *International Journal of Academic Research in Accounting, Finance and Management Sciences,* 6(4), 301-312.

Merwe, V. D., Antan, ve Keys, D. E. (2002). "The Case for Resource Consumption Accounting". *Strategic Finance,* 83(10), 31-36.

Monden, Y., ve Hamada, K. (1991). "Target Costing and Kaizen Costing in Japanese Automobile Companies". *Journal of Management Accounting Research,* 3(1), 16-34.

Mucuk, İ. (1997). "*Pazarlama İlkeleri*". İstanbul, Türkmen Kitapevi.

Okutmuş, E. (2019). "Ürün Yaşam Dönemi Maliyetleme Yönteminin İncelenmesi: Bir Vaka Analizi". *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 11(1), 216-226.

Okutmuş, E., ve Ergül, A. (2015). "Konaklama İşletmelerinde Hedef Maliyetleme, Değer Analizi ve Kaizen Maliyetleme Yöntemlerinin Birlikte Uygulanabilirliğine İlişkin Bir Araştırma". *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 65, 97-116.

Omotayo, T.,vd., (2020). "AHP-Systems Thinking Analyses for Kaizen Costing Implementation in the Construction Industry". *Building,* 10(12), 1-24.

Orhan, S., ve Bozdemir, E. (2009). "Üretim İşletmelerinde Atıl Kapasite Maliyetleri, Muhasebeleştirilmesi ve Örnek Bir Uygulama". *Muhasebe ve Finans,* 43, 54-64.

Ömürbek, V., Akçakanat, Ö., ve Aksoy, E. (2019). "Aktif Büyüklüklerine Göre Değerlendirilen Büyük Ölçekli Bankaların Yapay Sinir Ağları İle Kârlılıklarının Öngörüsü". *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 33(2), 451-466.

Özçelik, H. Ve Yağmurlu, N. (2019), "Bist İmalat Sanayinde Stratejik Maliyet Yönetimi Uygulama Düzeylerinin Tesbiti Üzerine Bir Araştırma", *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 13-29.

Öztemel, E. (2012). "*Yapay Sinir Ağları".* İstanbul, Papatya Yayıncılık.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). "Yapay Sinir Ağları ve Yapay Zekâ'ya Genel Bir Bakış". *Takvim-i Vekayi,* 6(2), 25-36.

Özyapıcı, H. (2015). "Sağlık Kurumlarında Fiyatlandırma Kararları İçin Maliyet Analizi Sağlayan Yeni Bir Maliyetleme Yaklaşımı: Kaynak Tüketim Muhasebesi". *Sağlık Akademisyenleri Dergisi,* 2(1), 22-26.

Özyürek, H., ve Dinç, Y. (2014). "Son Yıllarda Maliyet Dağıtımında Kullanılan Yöntemler Ve Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Olay Çalışması". *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 15(1), 345-364.

Paksoy, Ö. B. (2021a). "*Zamana Dayalı Faaliyet Tabanlı Maliyetleme ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemlerinin Karşılaştırılması".* Konya, Eğitim Yayınevi.

Paksoy, Ö. B. (2021b). "Zamana Dayalı Faaliyete Tabanlı Maliyetleme ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemlerinin Karşılaştırılması: Bir Tekstil İşletmesinde Uygulama". Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe- Finansman Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Pazarçeviren, S. Y., ve Celayir, D. (2019). "Ürün Yaşam Seyri Maliyetleme ve Bir Model Önerisi". *Busıness & Management Studies:An International Journal,* 7(5), 2636-2655.

Perkins, D., ve Stovall, O. S. (2011). "Resource Consumption Accounting- Where Does It Fit". *The Journal of Applied Business Research*, 27(5), 41-52.

Puvanasvaran, A. P., Kerk, R. S., ve Ismail, A. R. (2010). "A Case Study of Kaizen Implementation in SMI". *Proceedings of the National Conference in Mechanical Engineering Research and Postgraduate Studies*, 374-392. Pahang, Malaysia.

Quesado, P., ve Silva, R. (2021). "Activity-Based Costing (ABC) and Its Implication for Open Innovation". *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity,* 7(41), 1-21.

Rahimi, M., Sheybani, Z., ve Abed, F. (2014). "Resource Consumption Accounting: A New Approach to Management Accounting". *Management and Administrative Sciences Review,* 3(4), 532-539.

Ricker, D. T. (2000). "Value engineering for steel construction". *Modern Steel Construction,* 40(4), 25-38.

Rödger, J.-M., Kjær, L. L., ve Pagoropoulos, A. (2018). "Life Cycle Costing: An Introduction". *Life cycle assessment: Theory and practice*, 373-399.

Sağıroğlu, Ş., Beşdok, E., ve Erler, M. (2003). "*Mühendislikte Yapay Zeka Uygulamaları 1 / Yapay Sinir Ağları".* Kayseri, Ufuk Kitapevi.

Sail, G. (2021). "*Yapay Sinir Ağları Yöntemiyle Pay Senedi Fiyatlarının Tahmini Ve Bu Tahminler Üzerinde Davranışsal Finans Yaklaşımlarının Test Edilmesi".* İstanbul, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yönetimi Bilim Dalı, Doktora Tezi.

Sani, A. A., ve Allahverdizadeh, M. (2012). "Target and Kaizen Costing". *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Mechanical and Industrial Engineering*, 6(2), 171-177.

Savcı, M. (2019). "Değer Yaratmayan Faaliyetlerin Azaltılmasında Kaizen Maliyetleme Sisteminin Etkisi". *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(1), 308-325.

Seo, I. w., Yun, S. H., ve Choi, S. Y. (2016). "Forecasting Water Quality Parameters by ANN Model using Preprocessing Technique at The Downstream of Cheongpyeong Dam". *Procedia Engineering,* 154, 1110-1115.

Shank, J. K., ve Fisher, J. (1999). "Case Study: Target Costing As A Strategic Tool". *MIT Sloan Management Review,* 41(1), 73-82.

Sharman, P. A., ve Vikas, K. (2004). Lessons from German Cost Accounting. *Strategic Finance, December*, 28-35.

Slagmulder, R., & Cooper, R. (2003). "Strategic Cost Management: Expanding Scope and Boundaries". *Journal of Cost Management,* 17(1), 23-30.

Sözen, M. (2017). "Kaynak Tüketim Muhasebesinin Gelişim Süreci, Maliyet Avantajları Ve Teorik Bir Uygulama". *Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 229-255.

Şakrak, M. (1997). "*Maliyet Yönetimi - Maliyet ve Yönetim Muhasebesinde Yeni Yaklaşımlar".* İstanbul, Yasa Yayınları.

Şen, Z. (2004). "*Yapay Sinir Ağları İlkeleri".* İstanbul, Su Vakfı Yayınları.

Şentürk, F. (2015). "Bir Strateji Maliyet Yönetim Yaklaşımı Olarak Hedef Maliyetleme ve Uygulanabilirliği". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 15(2), 99-134.

Tanış, İ. F., ve Demircioğlu, E. N. (2017). "Kaynak Tüketim Muhasebesi ve Önemi". *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 21(2), 175-187.

Terzi, A. (2017). "*Hedef Maliyetleme, Değer Mühendisliği Ve Kaizen Maliyetleme Yöntemlerinin Çay İşletmelerinde Birlikte Uygulanabilirliğinin Araştırılması".* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.

Titiz, İ. Ve Altunay, M.A. (2012). " Çağdaş Maliyetleme Sistemlerinden Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sistemi ve Bir Tekstil İşletmesi Uygulanması". Muhasebe ve Finansman Dergisi, 55, 91-112.

Topal, B., Yolci, M., ve Erden, B. (2023). "Süt Ürünleri İşletmelerinde Faaliyet Tabanlı Maliyetleme Sistemi: Ardahan İlinde Bir Uygulama". *Journal of Academic Value Studies,* 9(2), 125-137.

Tse, M. S., ve Gong, M. Z. (2009). "Recognition of Idle Resources in Time-Driven Activity-Based Costing and Resource Consumption Accounting Models". *Journal of Applied Management Accounting Research*, 7(2), 41-54.

Tutkavul, K. (2016). "İşletmelerin Sürdürülebilir Rekabet Gücü ve Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Verecekleri Stratejik Kararların Kaynak Tüketim Muhasebesi Modeliyle Doğrulanmasına Yönelik Amprik Bir Çalışma". Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilimdalı, Doktora Tezi, Küyahya.

Tutkavul, K. (2016). "*Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü Sağlamada Kaynak Tabanlı Yaklaşım Ve Kaynak Tüketim Muhasebesi Modeli".* Ankara, Gazi Kitabevi.

Uğur, L. O., Baykan, U. N., ve Korkmaz, S. (2011). "Yığma Konutların Maliyet Tahmininde Yapay Sinir Ağlarının (YSA) Kullanılması". *6. İnşaat Yönetimi Kongresi 25-26-27 Kasım* Bursa, 223-234.

Uysal, Z. (2023). "*Demir Çelik İşletmesinde Satış Miktarını Etkileyen Faktörlerin Yapay Sinir Ağları İle İncelenmesi: Türkiye'De Bir Uygulama".* Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Zongultak.

Vasile, E., ve Croıtoru, I. (2013). "Target Cost – Tool For Planning, Managing And Controlling Costs". *Romanian Journal of Economies/Institute of National Economy,* 36(1), 114-127.

Venkatesh, J. (2007). "An Introduction To Total Productive Maintenance (Tpm)". *The Plant Maintenance Resource Center*, 3-20.

Walker, O. C., vd., (2003). *"Marketing Strategy, A Decision-Focused Approach"* (Cilt 4th Edition). McGraw-Hill.

Webber, S., ve Clinton, B. D. (2004). "Resource Consumption Accounting Applied: The Clopay Case". *Management Accounting Quarterly,* 6(1), 1-14.

White, L. (2009). "Resource Consumption Accounting: Manager-Focused Management Accounting". *The Journal of Corporate Accounting & Finance*, 63-77.

Williamson, A. (1997). "Target and Kaizen Costing". *Manufacturing Engineer,* 76(1), 22-24.

Woodward, D. G. (1997). "Life Cycle Costing- Theory, Information Acquisition and Application". I*nternattonal Journal of Project Management,* 15(6), 335-344.

Yalçın, S. (2009). "Ürün Tasarım ve Ürün Hayat Seyrinde Maliyetlerin Stratejik Yönetimi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23*.

Yijuan, L., ve Ting, W. (2017). "Management Accounting Tools and Application Cases - Resource Consumption Accounting Method and Application". *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 121, 408-414.

Yılmaz, B. (2019). "Maliyet Fonksiyonun Belirlenmesinde Yapay Sinir Ağı Modellerinin Kullanımı". *Muhasebe ve Finans Dergisi* (Özel Sayı), 329-344.

Yılmaz, B., ve Özdemir, S. (2023). "Bankaların Maliyet Hesaplamalarında Kaynak Tüketim Muhasebesi Yöntemi: Pandemi Döneminde Bir Uygulama". *Muhasebe ve Finans,* 97, 13-28.

Yılmaz, M., Coşkun, A., ve Yılmaz, Ş. (2013). "A Comparison and an Implementation of Time Driven Activity Based Costing and Activity Based Costing Methods in Private Schools". *International Conference on Economic and Social Studies.* (I. B. University, Dü.) Sarajevo, BosnaHersek: ISSN 978-9958-834-23-3,.

Yılmaz, R., ve Arı, M. (2011). "Ürün Yaşam Seyri Maliyet Analizi ve Ürün Yaşam Seyri Maliyetleme Yaklaşımları İçin Durum Değerlendirmesi ve Kavramsal Çözümleme İhtiyacı". *Muhasebe ve Finans Dergisi,* 49, 75-88.

Yükçü, S. (2007). "*Yöneticiler İçin Muhasebe: Yönetim Muhasebesi".* İzmir.

Yükçü, S. (2015). "*Yönetim Açısından Maliyet Muhasebesi".* İzmir, Altın Nokta.

Yükçü, S., ve Gönen, S. (2008). "Tedarik Zinciri Yönetimi İle Hedef Maliyetlemenin Birlikte Uygulanabilirliği". *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* 40, 71-83.

Yükselen, C. (2013). "*Pazarlama / İlkeler-Yönetim-Örnek Olaylar"*. Ankara, Detay Yayıncılık.

Zare, A., Bayat, V., ve Daneshkare, A. (2011). "Forecasting Nitrate Concentration in Groundwater Using Artificial Neural Network And Linear Regression Models". *International Agrophysics,* 25, 187-192.

Zhang, X., Mao, X., ve AbouRizk, S. M. (2009). "Developing a Knowledge Management System for Improved Value Engineering Practices in the Construction Industry". *Automation in Construction,* 18, 777-78.

VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ
YBO ÖRNEĞİ

Yazarlar
Doç. Dr. Fatih Çağatay Baz
Ayhan Yıldırım

EĞİTİM
yayınevi

VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ: YBO ÖRNEĞİ

Doç. Dr. Fatih Çağatay Baz, Ayhan Yıldırım

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-92-9
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
VERİTABANI YÖNETİM SİSTEMLERİNİN İNCELENMESİ: YBO ÖRNEĞİ
Doç. Dr. Fatih Çağatay Baz, Ayhan Yıldırım
XIV+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-92-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi.* İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Başar, M. S., & Aslay, F. Y. (2011). Veri Tabanı Pazarlama: Çok Katlı Tekstil Mağazaları için Geliştirilen Örnek Bir Pazarlama Veri Tabanı. Social Sciences, 6(3), 332-345.

Ceyhan, E. (2006). Veri Tabanlı Pazarlama Ve Karayoluyla Yolcu Taşımacılığı Yapan Firmalarda Bir Uygulama. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çayır, S., Güneş, A., & Bük, O. (2006). *Türkiye'deki Kamu Kurumlarında Bilişim Teknolojileri Yönetişimi.* İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilgi İşlem Daire Başkanlığı.

Çayır, S., Güneş, A., & Bük, O. (2020, 12 23). *Akademik Bilişim konferansları.* https://ab.org.tr/ab08/bildiri/62.pdf adresinden alındı

Çetinkaya, M., & Gelişli, Y. (2014). Yatılı İlköğretim Bölge Okulu Öğrencilerinin Yatılı İlköğretim Bölge Okullarının İşleyişine İlişkin Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-8.

Dağlı, A., & Gündüz, H. (2008). Yatılı İlköğretim Bölge Okullarında Görev Yapan Yönetici Ve Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri (Diyarbakır İli Örneği). *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12-35.

Demirağ, A. (2010). E-Dönüşüm Sürecinde Veritabanı Yönetim Sistemleri ve Veri Ambarları; Üniversite Öğrenci Veritabanı Yönetim Sistemi'nin Kullanıcı ve Sosyal Boyutları Üzerine Bir Araştırma. *Yaynlanmış Doktora Tezi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Doğan, K., & Arslantekin, S. (2016). Büyük Veri: Önemi, Yapısı Ve Günümüzdeki Durum. *DTCF Dergisi*, 15-36.

Durucasu, H., & Lezki, Ş. (2018). *Sistem Analizi ve Tasarımı.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Hepkul, A., & Kağnıcıoğlu, H. (1992). Veri Tabanlı Pazarlamanın Tasarım Süreci. Pazarlama Dünyası. 27-33.

Kandur, H. (2011). *Türkiye'de Kamu Kurumlarında Elektronik Belge Yönetimi: Mevcut Durum Analizi ve Farkındalığın Artırılması Çalışmaları.* İstanbul: Bilgi Dünyası.

Karaburun, A. (2006, Ocak). Veri Tabanı Yönetim Sistemlerinde Mekansal Verilerin Çok Kullanıcılı Ortamda Depolanması ve Özgeçmişlerin İncelenmesi. *Yayınlanmış Doktora Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi - Fen Bilimleri Üniversitesi.

Kurt, U., & Sezek, F. (2018). Yatılı Bölge Ortaokullarındaki Öğrencilerin Fiziki Mekân Memnuniyetlerine Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 42-57.

MEB. (1739). *Milli Eğitim Temel Kanunu.* Erişim: http://mevzuat.meb.gov.tr.

MEB. (1973). 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu.

MEB. (1982). *Okul Pansiyonlar Kanunu.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

MEB. (2005). *Okul Pansiyonlarının Etkiliğinin Değerlendirilmesi.* Ankara: MEB Yayımlar Dairesi Başkanlığı. Aralık 20, 2020 tarihinde http://www.meb.gov.tr/egitim-raporlar%C4%B1/duyuru/6560 adresinden alındı

MEB. (2008). *Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Yönetici Kılavuzu.* Ankara.

MEB. (2016). *Milli Eğitim Bakanlığı Parasız Yatılılık ve Bursluluk Yönetmeliği.* Ankara: Erişim: www.meb.gov.tr/mevzuat.

MEB. (2016). *Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi Okullarda Yatılılık, Bursluluk, Sosyal Yardımlar ve Okul Pansiyonları Yönetmeliği.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

MEB. *2019 - 2023 Stratejik Planı.* http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30 adresinden alındı

MEB. (2019). *2019 Yılı İdare Faaliyet Raporu.* Aralık 20, 2020 tarihinde http://sgb.meb.gov.tr/www/meb-2019-idare-faaliyet-raporu-yayinlanmistir/icerik/388 adresinden alındı

MEB. (2020). *2020 Yılı İdare Faaliyet Raporu.* Ankara: MEB.

MEB. (2020, Aralık 20). *Kurum Listesi*. https://mebbis.meb.gov.tr/KurumListesi.aspx adresinden alındı

MEB. (2021). *Milli Eğitim İstatistikleri.* Ankara: http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64.

MEB. (2021). *2021 Yılı İdare Faaliyet Raporu.* Ankara: MEB.

MEB. *2023 Eğitim Vizyonu.* http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden alındı

MEB. (222). *İlköğretim ve Eğitim Kanunu.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

MEB. (2698). *MEB Okul Pansiyonlar Kanunu.* Erişim: http://www.meb.gov.tr/mevzuat/.

(tarih yok). *On Birinci Kalkınma Planı (2019 - 2023).* https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/ adresinden alındı

Mucuk, İ. (2001). Pazarlama İlkeleri, 13. Basım, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2001, ss.172-173.

Önder, E. (2005). Yönetim Bilişim Sistemleri Kapsamında Web Tabanlı İlişkisel Veritabanı Yönetim Sistemleri ve Bir Uygulama. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Özarslan, Y. (2008). Uzaktan Eğitim Uygulamaları için Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. *inet-tr'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı* (s. 55-60). Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.

Özbilgin, İ. G. (2015). Kamuda Büyük Veri ve Uygulamaları. *AB2015 Akademik Bilişim Konferansı*, (s. 31).

Özden, T., & Çalış, H. (2019). Kamu Kurumlarında Veri Tabanı Yönetim Denetimi. *Denetişim*, 41-53.

Phaal, R., Probert, D., & Çetindamar, D. (2013). *Teknoloji Yönetimi Faaliyetleri ve Araçları.* Ankara: Eflatun Basım Dağıtım Yayıncılık Dan. Yat. ve Tlc. Ltd. Ştl.

Sebetci, Ö. (2018). *Bilgi Teknolojileri ve yönetim Bilişim sistemleri.* İstanbul: KODLAB.

Sevinç, İ. (2007). Kamu Kurumlarında Bilgi Teknolojileri Kullanımı Ve Bunların Çalışanların Fiziksel Ve Psikolojik Durumlarına Etkileri. *Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management 2007*, 21-31.

Sönmez, H., & Aydın, S. (2016). *Veritabanı Sİstemleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basım Evi.

Süt, G. (2013). Bilgi Ve Belge Merkezlerinde Veri Tabanı Yönetimi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul.

Şahin, A. (2004). Kriz Yönetimi Stratejileri ve Türkiye Bilişim Sektörü Örneği. Yönetim Bilimleri Dergisi, 5(1), 107-130.

Tellan, T. (2016). TBD 33. Ulusal Bilişim Kurultayı. Ankara: Türkiye Bilişiim Derneği.

Türk Dil Kurumu Başkanlığı. (2020). *Bilgi Güvenliği Belgesi.*

Uluhan, K., & Sezek, F. (2018). Yatılı Bölge Ortaokullarındaki Öğrencilerin Eğitim Hayatı Beklentileri Ve Fiziki Mekân Memnuniyetlerinin Cinsiyet Açısından İncelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 157-171.

Ülker, İ. (2015). Milli Eğitim Bakanlığı Doküman Yönetim Sistemi'nin (DYS) Önemi ve Kullanıcı Geeksinimlerini Karşılama Düzeyi. *Kurumsal Belleklerin Geleceği*, 277-286.

Ünal, A., & Üreyen, S. (2019). Müdür Yardımcılarının Gözüyle Ortaöğretim Öğrenci Pansiyonlarında Yaşanan Sorunlar (Karaman İli Örneği). *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3):2308-2335.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin.

Yıldırım, İ. (1999). Veri Tabanı Yönetim sistemi. *Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitiüsü.

Yılmaz, A. (2012). Yatılı İlköğretim Bölge Okulları Sorunlarının Öğrenci Algılarına Göre Değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 659-679.

YÖNETMELİĞİ, M. P. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=20169487&MevzuatTur=3&MevzuatTertip=5 adresinden alındı

KÂR YÖNETİMİ

UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AKGEMCİ
Prof. Dr. Aydın KARAPINAR

EĞİTİM
yayınevi

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6613-87-4
1. Baskı, Şubat 2024
2. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar
VI+100 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-87-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

7. KAYNAKÇA

Abdı R., (2016), Denetim Kalitesinin Tahakkukların Güvenilirliği Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum*.

Akçay A.,(2017),"Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kar Yönetimi Üzerindeki Etkisi BİST'de İşlem Gören İşletmeler Üzerinde Araştırma,Doktora Tezi, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır*.

Akdoğan, N. ve Sevilengül, O. (2007). *Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması* (Onikinici Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi,

Akgemci, A., & Karapınar, A. (2021). Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonunun Kar Yönetimi Uygulamaları Üzerindeki Etkisi: İmalat Sektöründe Bir Uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 143-163.

Akkuş, Z., ve Çelik, M. Y. (2004). Lojistik Regresyon Ve Diskriminant Analizi Yöntemlerinde Önemli Ölçütler. VII. Ulusal Biyoistatistik Kongresinde sunulan bildiri. Mersin Üniversitesi, *Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Mersin.*

Akyüz, A. (2002). Enron Skandalı Ve Sermaye Piyasaları. *İktisat İşletme ve Finans*, 17(192), 7-13.

Al-Thuneibat, A. A., Issa, R. T. I. A., Baker, R. A. A. (2011). Do audit tenure and firm size contribute to audit quality? Empirical evidence from Jordan. *Managerial Auditing Journal*, 26 (4), 317-334.

AICPA, (2011). Request for public comment: Concept release on auditor ındependence and audit firm rotation. https://pcaobus.org/Rulemaking/Docket037/413_AICPA.pdf Erişim tarihi: 10/10/2019

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (1978). The Comission on auditors responsibilities: Report, conclusions and recommendation, New York: AICPA.

Artunç, B. (2002). *Özel Amaçlı Varlıklar (Special Purpose Entities) ve Bilanço Dışı Muhasebeleştirme Yöntemi Olarak Kullanımları*. Ankara.

Aschauer, E. and Quick, R. (2018), Mandatory Audit Firm Rotation And Prohibition Of Auditor-Provided Tax Services – Evidence From İnvestment Consultants' Perceptions, *International Journal Of Auditing,* 22 (2), 1-19,

Ashari, N., Koh, H. C., Tan, S. L., and Wong, W. H. (1994). Factors Affecting Income Smoothing Among Listed Companies in Singapore*, Accounting and Business Research*, 24(96), 291-301

Atasoy, D. (2001). Lojistik regresyon analizinin incelenmesi ve bir uygulaması.

Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Atıcı, R., & Memiş, M. Ü. (2022). Denetçi Rotasyonunun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(4), 852-880.

Aussenegg, W. P., Inwinkl, P., and Schneider, G. (2008). Earnings Management and Local vs International Accounting Standards of Eurepean Public Firms. *Working Paper, Vienna University*.

Ayarlıoğlu, M.A., (2007), Kar Yönetimi Uygulamaları Ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi, Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*,Ankara.

Azizkhani, M., Daghani, R., & Shailer, G. (2018). Audit Firm Tenure And Audit Quality İn A Constrained Market. *International Journal of Accounting*, 53(3), 167–182.

Bamber, E.M. and Iyer, V.M. (2007), Auditors' İdentification With Their Clients And İts Effect On Auditors' Objectivity*, Auditing: A Journal Of Practice And Theory*, 26 (2),1-24

Bartov, E. (1993). The Timing of of Asset Sales and Earnings Manipulation. *The Accounting Review,* 68(4), 840-855.

Bartov, E., - D. Cohen. (2007), Mechanisms To Meet/Beat Analyst Earnings Expectations in The Pre- And Post Sarbanes Oxley Eras, *Working paper, New York University.*

Basu, S., (1997). The Conservatism Principle and The Asymmetric Timeliness off Earnings, *Journal of Accounting and Economics,* (24),3-37.

Baydemir, M. B. (2014). Lojistik Regresyon Analizi Üzerine Bir İnceleme, *Master's thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Bayırlı, R., (2006). Yaratıcı Muhasebe, Etik, Firma Değeri Ve Örnek Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.*

Beasley, M. S., Carcello, J. V. and Hermanson, D. R. (1999). Fraudulent financial reporting 1987-1997: An Analysis Of U.S. Public Companies, *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Jersey City, NJ: AICPA*.

Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., ve Subramanyam, K.R. (1998). The Effect Of Audit Quality On Earnings Management. *Contemporary Accounting Research*. (15)1, 1-24

Beneısh, M., Daniel, (2001), Earnings management: A perspective, *Managerial Finance*, 27 (12), 3-17.

Beneish, M.D. (1999). The Detection of Earnings Manipulation . *Financial*

Analysts Journal. 55(5), 24-36.

Benesih, M.D. (1997). Detecting GAAP Violation: Implications for Assessing Earnings Management Among Firms With Extreme Financial Performance, *Journal of Accounting and Public Policy*. ,16(3) 271-309.

Bergstresser, D. ve Philippon, T. (2006). "CEO Incentives and Earnings Management" *Journal of Financial Economics*, (80) ,527-528.

Bratten, B., Causholli, M. and Omer, T.C. (2019), Audit Firm Tenure, Bank Complexity, And Financial Reporting Quality, *Contemporary Accounting Research*, 36 (1), 295-325,

Brown, L. D. and Caylor, M. L. (2006). "Corporate Governance and Firm Valuation",*Journal of Accounting and Public Policy*, 25(4), 409-434.

Burgstahler, D. and Dichev, I. (1997). Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses, *Journal of Accounting and Economics.* 24(1), 99-126.

Burgstahler, D. and Dichew, I. (1998). Incentives to Manage Earnings to Avoid Earnings Decreases and Losses: Evidence from Quarterly Earnings,*Working Paper*, University of Washington.

Burnett, B. M., Cripe, B. M., Martin, G. W., and McAllister, B. P. (2012). Audit Quality and the Trade-Off between Accretive Stock Repurchases and Accrual-Based Earnings Management,*The Accounting Review,* 87(6), 1861-1884.

Bushee, B. J. (1998). The Influence of Institutional Investors on Myopic R&D Investment Behavior, *Accounting Review*, 73(3), 305-333.

Bushman, R. M. and Piotroski, J. D. (2006). Financial Reporting Incentives for Conservative Accounting: The Influence of Legal and Political Institutions, *Journal of Accounting and Economics*, 42(1), 107-148.

Cahan, S.F. (1992). The Effect of Antitrust Investigations on Discretionary Accruals: A Refined Test of The Political-Cost Hypothesis,*The Accounting Review,* 67(1) 77-95.

Cameran, M., A. Prencipe, M. Trombetta (2016), Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality, *European Accounting Review*, 25(1), 35-58.

Cameran, M., Francis, J.R., Marra, A., & Pettinicchio, A. (2015). Are There Adverse Consequences Of Mandatory Auditor Rotation? Evidence From The Italian Experience, Auditing . *A Journal of Practice & Theory American Accounting Association,* 34(1) 1–24,

Can, A. V. (2010), Krizin Muhasebesi ve Muhasebenin Krizi, *Mali Çözüm Dergisi*, (97), 21-49.

Canbulut, G. (2008) Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Örnek Bir Uygulama, İzmir: *Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*

Carcello, J. V., Nagy, A. L. (2004). Audit Firm Tenure And Fraudulent Financial

Reporting, *Auditing: A Journal of Practice & Theory,* 23(2), 55–69.

Carey, P & Simnett, R. (2006). Audit Partner Tenure And Audit Quality, *The Accounting Review*, 81 (3), 653-676

Casterella, J., Knechel, W.R., & Walker, P.L. (2002). The Relationship of Audit Failures and Auditor Tenure. *Working Paper. University of Florida. USA*

Cengiz, S. (2015),Yaratıcı Muhasebe Kapsamında Manipülasyona Uğramış Verilerin Finansal Tablolardaki Gerçek Durumu Engellemesi Ve Bağımsız Denetimin Kalitesine Etkisinin İncelenmesi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale*.

Chi, W., Huang H., Liao Y. , Xie H. (2009). Mandatory audit partner rotation, audit quality, and market perception: Evidence from Taiwan, *Contemporary Accounting Research* ,26(2), 359–391.

Choi, J., Lim, H. & Mali, D. (2017), Mandatory audit firm rotation and Bıg4 effect on audit quality: Evidence from South Korea, *Asian Academy of Management Journal of Accounting & Finance*, 13(1), 1-40.

Chu, L., Simunic, D.A., Ye, M. and Zhang, P. (2018), Transaction Costs And Competition Among Audit Firms İn Local Markets, *Journal Of Accounting And Economics*, 65(1), 129-147.

Cicovic, T. ve Dhanoa, S. (2016). Audit Firm Rotation Could The Concept Enhance An Auditor's İndependence?, *Yüksek lisans tezi, Uppsala University, Uppsala*.

Cohen D.,Dey A.,Lys T.(2008). Real and Accural Based Earnings Manegement in the Pre and Post Sarbanes Oxley Periods *The Accounting Rewiew*, , 83(3), 757-787

Cohen, D. A. ve Zarowin, P. (2010). Accrual-based and Real Earnings Management Activities around Seasoned Equity Offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 2-19.

Collins, Jh & Shackelford, Da & Wahlen, Jm, (1995)"Bank Differences In The Coordination Of Regulatory Capital, Earnings, And Taxes," *Journal of Accounting Research, Wiley Blackwell*, 33(2), 263-291.

Copeland, R.M., (1968), Income smoothing, Journal of Accounting Research Empirical Research in Accounting, *Selected Studies 6 (Supplement*), 101-116.

Cowle, E. N., Decker, R. P., & Rowe, S. P. (2023). Retain or Rotate: The Association Between Frequent Auditor Switching and Audit Quality. *Accounting Horizons*, 1-23.

Çetin M. ve Ecevit E. ,(2010), Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Oecd Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi,

Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11 (2) , 166-182

Çıtak,N.(2007),"Hileli Mali Raporlamada Yaratıcı Muhasebe ve Bir Uygulama", Doktora Tezi,*Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*

Çokluk, Ö. (2010). Lojistik Regresyon Analizi: Kavram Ve Uygulama. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 10(3), 1357-1407.

Dai, L., & Ngo, P. (2021). Political uncertainty and accounting conservatism. *European Accounting Review,* 30(2), 277-307.

Daniels, B. W. and Booker, Q. (2009). Loan officers' reaction to audit rotation. *Journal of Behavioral Studies in Business*, 1(1), 1-13.

Davis, L. R., Soo, B. S., Trompeter, G. M. (2009). Auditor Tenure And The Ability To Meet Or Beat Earnings Forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 26(2), 517–548

Davis, L.R., Soo, B., & Trompeter, G. (2003). Auditor Tenure, Auditor Independence and Earnings Management. *Working Paper. Boston College*

Dayanandan, A., & Kuntluru, S. (2023). Mandatory Auditor Rotation And Audit Quality. *International Journal of Accounting & Information Management,* 31(4), 585-599.

Dechow, P. (1994). Accounting Earnings and Cash Flows as Measures of Firm Performance: The Role of Accounting Acrruals. *Journal of Accounting and Economics*, 18 (1), 3-42.

Dechow, P. and Sloan, R. G. (1991). Executive Incentives and the Horizon Problem: An Empirical Investigations, *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51- 89.

Dechow, P., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1998). The Relation between Earnings and Cash Flows. *Journal of Accounting and Economics*, (25), 133-168

Dechow, P.M. & Skinner, D.J. (2000). Earnings Management: Reconciling The Views of Accounitng Academics, Practitioners and Regulators. *Accounting Horizons*. ,14(2), 235-250.

Defond, M.L. ve Francıs, J.R. (2005). Audit research after Sarbanes-Oxley., Auditing: *A Journal of Practice & Theory,* (24),5-30.

Deıs, D. R Ve G. A. Gıroux (1992), Determinants of Audit Quality in the Public Sector, *The Accounting Review,* 67(3), (462-479).

Demir F. (2021) Varlık Yönetim Şirketlerinin Kar Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Bir Analiz, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*.

Demir, M., Arslan, Ö. (2015) Banka Ticari Kredi Yetkililerinin Bakış Açılarıyla Finansal Tablo Manipülasyonları: Sivas İlinde Bir Araştırma, *BDDK*

Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi, 9(1), 55-58.

Demirkan, A. (2016). Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Şeffaflık Raporları , *Muhasebe ve Denetim Dünyası Dergisi,* . 1(1), 43-54.

Doğan, A. (2016). Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyon, *Muhasebe ve Denetim Dünyası*, 1(1), 1-22.

Dordzhieva, A. (2022). Disciplining Role Of Auditor Tenure And Mandatory Auditor Rotation. *The Accounting Review,* 97(2), 161-182.

Duman, Haluk, (2010) Kamunun Aydınlatılması İlkesi Kapsamında Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Finansal Raporlama Kalitesi ve Şirket Performansı Üzerine Etkisi: İMKB' de Bir Uygulama, (Doktora Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı, Konya.*

Ebimobowei, A. ve Keretu, O.J. (2011). Mandatory rotation of auditors on audit quality, costs and independence in South-South, Nigeria. *International Business Management*, 5(3), 166-172.

Çalışkan, E., Nemli , Başak, Turan, İçke, (2009), "Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Türk Bankacılık Sektöründeki Durumu", *İstanbul ÜniversitesiİktisatFakültesi Mecmuası*, 59 (2), 121-154

Çetenak E.H.(2012), "İşletme Grubu İlişkisinin Firma Performansına Etkisi: İmkb'de Bir Uygulama*" Doktora Tezi, ADANA*,

Ewert, R. and Wagenhofer, A. (2005). Economic Effects of Tightening Accounting Standards to Restrict Earnings Management. *Accounting Review*, 80(4), 1101- 1125.

Fargher, N., Lee, H. Y., & Mande, V. (2008). The Effect Of Audit Partner Tenure On Client Managers' Accounting Discretion. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 161-186.

Fathi, E., & Rashed, A. S. (2021). Exploring The İmpact Of Mandatory Audit Firm Rotation On Audit Quality: An Empirical Study. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal,* 25(6), 1-18.

Feltham, G. ve Ohlson, J., (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities, *Contemporary Accounting Research*. 11(2),689-731

Firth, M., Rui, O.M , Xi Wu (2012). How do various forms of auditor rotation affect audit quality? Evidence from China*. The International Journal of Accounting*, 47, 109–138.

Friedrich, C., Pappert, N., & Quick, R. (2023). The Anticipation of Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality. *Journal of International Accounting Research*, 22(1), 59-81.

Gates, Sandra K., Lowe, Jordan D., Reckers, Philip M., (2006), Restoring Public Confidence in Capital Markets through Auditor Rotation, *Managerial Auditing Journal*, 22(1), 5-17.

Geiger, M. A., Raghunandan, K. (2002) ,Auditor Tenure And Audit Reporting Failures., *Auditıng: A Journal Of Practice & Theory*, 21(1), 67-78.

Ghosh, A. , Moon, D.C. (2005). Audit Tenure And Perceptions Of Audit Quality,*The Accounting Review,* 80(2), 585- 612.

Gipper, B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). On The Economics Of Mandatory Audit Partner Rotation And Tenure: Evidence From PCAOB Data. *The Accounting Review*, 96(2), 303-331.

Godfrey, J.M., Jones, K.L., (1999), Political cost influences on income smoothing via extraordinary item classification, *Accounting and Finance*, 39(3), 229-254.

Godwin, N. H., Key, K. G., & Sawyer, R. S. (2000). Financial Accounting Choice And Earnings Management. *Journal of Accounting Education*, 18(4), 369-376.

Gönen, S. ve Rasgen, M. (2016), Bağımsız Denetimde Zorunlu Denetçi Rotasyonu,*İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 1815-1817

Graham, R. J., Campbell, R. H., Rajgopal, S. (2005). The Economic Implications of Corporate Financial Reporting. *Journal of Accounting and Economics*, (40), 3- 73.

Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Pearson Education India.

Guay, W. R., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1996). A market-based evaluation of discretionary accrual models. *Journal of accounting research*, (34) 83-105.

Gujaratı, N., Damodar, (2003*), Basic Econometrics,* McGraw Hill Higher Education, United States.

Gul F. A., Jaggi B. L., Krishnan G. V. (2007). Auditor independence: Evidence on the joint effects of auditor tenure and nonaudit fees. Auditing: *A Journal of Practice & Theory*, 26(2), 117-142.

Gunny Katherine (2005) What Are the Consequences of Real Earnings Management? /Gunny_paper.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2023.

Gunny, Katherine A. (2010),The Realtion Between Earnings Management Using Real Activities Manipulation and Future Perfomance: Evidence from Meeting Earnings Benchmark, *Contemporary Accounting Research.* 27(3), 855-888.

Gürol B. ve Tüysüzoğlu T.,(2018), Empirical Analysis of Mandatory Audit Firm and Engagement Partner Rotation Practices of BIST 100 Firms, *Journal of*

Current Researches on Business and Economics, 8(1), 105-118

Haftacı, V. (2014) *Muhasebe Denetimi*,, 3.b Umuttepe Yayınları, Yayın No:50, Kocaeli

Hamilton, J., Ruddock, C., Stokes, D., & Taylor, S. (2005). Audit Partner Rotation, Earnings Quality And Earnings Conservatism*, SSRN Electronic Journal*, 1-37.

Healy, P.M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions*, Journal of Accounting and Economics*., 7 (1-3), 48-107.

Healy, P.M., Wahlen, J.M. (1999). A Review of The Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting, *Accounting Horizons.,*13(4), 365-383.

Herrmann, T., Inoue, T., Thomas, W. B. (2003). The Sale of Assets to Manage Earnings in Japan. *Journal of Accounting Reseacrh,* 41(1), 89-108.

Holthausen, R. W., Larcker, D. F., & Sloan, R. G. (1995). Annual bonus schemes and the manipulation of earnings*. Journal of accounting and economics*, 19(1), 29-74.

Horton J., Lıvne G. , Pettınıcchıo A.,(2020) ,Empirical Evidence On Audit Quality Under A Dual Mandatory Auditor Rotation Rule, *European Accounting Review*,1-30, Doı: 10.1080/09638180.2020.1747513

Hoti, A., & Perjuci, E. (2024). The İnterplay Between Auditor Rotation And Audit Opinions: Evidence From Republic Of Kosovo. *Multidisciplinary Science Journal*, 6(4), 2024044-2024044.

Hribar, P., Jenkis, N. T., Johson, W. B. (2006). Stock Repurchases As An Earnings Management Device. *Journal of Accounting and Economics*, 41(1), 3-27.

https://www.justice.gov/archive/atr/public/press_releases/2007/ E.Tarihi 22.01.2023

https://www.sec.gov/reportspubs/annual-reports/aboutannrep (E.Tarihi:17.01.2024).

İnal, M. E., Topuz, D., & Okyay, U. Ç. A. N. (2006). Doğrusal Olasılık Ve Logit Modelleri İle Parametre Tahmini. *Sosyoekonomi*, 3(3), s,48-72.

Jackson, A.B., Moldrich, M. , Roebuck, P. (2008) Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality, *Managerial Auditing Journal*,23(5),420-437.

Jenkıns, D. S., Vermeer, Thomas, (2013), "Audit Firm Rotation and Audit Quality: Evidence from Academic Research", Accounting Research Journal, 26(1), 75- 84.

Jeong, S.W. & Rho, J. (2004). Big Six Auditors and Audit Quality: The Korean Evidence. *The International Journal of Accounting.* (39), 175-196.

Kang, M., Kim, S., & Lee, H. Y. (2023). The Joint Effects Of Partner Rotation And Allocation Of Audit Hours On Audit Quality. *Managerial Auditing Journal*, 38(6), 947-971.

Kara, S., & Toraman, A., M. (2023). Kazanç Yönetiminde Karma ve Tahakkuk Modellerinin Karşılaştırılması ve Bir Uygulama, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (68), 127-152.

Karaaslan D. (2019), Denetim Kalitesi Ve Rotasyon: Ülkemizde Algılanması,*Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

Kesimli , İ. (2015) Türk Bağımsız Denetim Firmalarının Uluslararası Kalite Kontrol Standardı Açısından İncelenmesi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne* .

Keskin Benli, Y. Küçükkocaoğlu G. Küçüksözen C. (2009),Finansal Bilgi Manipülasyonunun Tespitinde Yapay Sinir Ağı Modelinin Kullanımı *, İMKB Dergisi*, (36), 1-31.

KGK "Bağımsız denetim yönetmeliği" 26.12.2012.

Kızıl, C., Çelik, İ., Akman, V., Şener, S. (2016) Yaratıcı Muhasebe Yöntemleri ve Finansal Bilgilerin Manipülasyonu: Profesyonel Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Örnek Bir Uygulama, *BUSBD*, 9(1), 1-18.

Kim, J.B. , Yii C.H. (2009). Does Auditor Designation By The Regulatory Authority İmprove Audit Quality?, *Evidence from Korea. Journal of Accounting and Public Policy*, 28 (3), 207-230

Kim, H., Lee, H. , Lee J.E. (2015). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality. *The Journal of Applied Business Research* ,31(3), 1089-2008.

Knechel, W.R. , Vanstraelen, A. (2007) ,The Relationship between Auditor Tenure and Audit Quality Implied by Going Concern Opinions, *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 26(1), 113-131.

Kurşunel, F., Büyükşalvarcı, A., & Alkan, A. T. (2005). İşletmelerde Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Arkaplanı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(1-2), 171-188.

Kutay Erşen, Z. (2010). Tms 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı ve Uygulaması Yüksek Lisans Tezi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Küçükkocaoğlu, G. ve Küçüksözen C. (2005), Gerçeğe Aykırı Finansal Tabloların Ortaya Çıkarılması: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *MUFAD Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 28, 160-171.

Küçüksözen, C. (2004). Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları ve İMKB Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Ankara.

Kürklü E.,(2019) "Bağımsız Denetimde Gönüllü Rotasyonu Etkileyen Faktörler: Bıst Şirketleri Üzerine Bir Araştırma", Yayınlanmamış Doktora Tezi ,*Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Kwon, S. Y., Lim, Y., Simnett, R. (2011). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality: Evidence From The Korean Audit Market. *Working Paper*, *Kessington, NSW: University of New South Wales, SSRN eLibrary.*

Lantua, M., Ertman, P., & Loft, A. (2012). Could Mandatory Audit Firm Rotation İmprove Audit Quality. *Lund University School of Economics and Management*.

Leensen, M. (2016). Audit Firm Rotation, Social Ties And Audit Quality. *Yüksek Lisans Tezi, Radboud Universiteit, Nijmegen.*

Leuz, C., Nanda, D., Wysocki, P. (2003) Earnings Management and Investor Protection: An International Comparison , *Journal of Financial Economics*, 69(1), 505- 527.

Levitt, A.. (1998), *The Number Gam*e, Speech at New York University, htpp:// www.sec.gov/news/speeches/spch220.txt.

Mali, D. and Lim, H.J. (2018), Conservative Reporting And The İncremental Effect Of Mandatory Audit Firm Rotation Policy: A Comparative Analysis Of Audit Partner Rotation Vs Audit Firm Rotation İn South Korea, *Australian Accounting Review*, 28 (3), 446-463.

Manry, D.L., Mock, T.J. ve Turner, J.L. (2008). Does İncreased Audit Partner Tenure Reduce Audit Quality*?, Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23, (4), 553 – 572.

Markarian, G. (2005). Analyst Forecasts, Earnings Management and Insider Trading Patterns. Doctoral Dissertation*. Case Western University*,

Mashayekhi B.,Fayyazi M. ve Sefati P.,(2018), A Study on the Relation between Auditor Rotation and Audit Quality in Iranian Firms , *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Economics and Management Engineering*,12(12),1636-1639.

McKee, T.E. (2005). *Earnings Management: An Executive Perspective*. Texere. An İmprint of Thomson/South-Western. A Part of The Thomson Corporation. USA.

McNichols, M. F. (2002). Discussion of the Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *Accounting Review*, (77), 61–69.

McNichols, M.F. & Wilson, G.P. (1988). Evidence of Earnings Management

From The Provision for Bad Debts. *Journal of Accounting Research*.(26), 1-31.

McNichols, M.F. (2000). Research Design Issues in Earnings Management Studies, *Journal of Accounting and Public Policy.* (19), 313-345.

Memiş, M. Ü. Çetenak, E. H. (2012), Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İmkb'de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(21), 205-224.

Mertler, C. A., & Vannatta, R. A. (2005). Advanced And Multivariate Statistical Methods: Practical Application And İnterpretation (3rd Ed.). Glendale, *CA: Pyrczak Publishing.*

Mohrmann, U. (2017). What Are The Drivers Of Audit Quality After An Auditor Change? Evidence From Voluntary And Mandatory Auditor Switches. (August 16, 2017 Available at, SSRN: https://ssrn.com/abstract=2589486 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2589486. Date of access: 18/09/2019

Monroe G. , Hossaın S. (2013). Does Audıt Qualıty İmprove After The İmplementatıon Of Mandatory Audıt Partner Rotatıon? Australia,. *Accounting and Management Information Systems*,12(2), 263–279.

Moyer, S.E. (1990). Capital Adequacy Ratio Regulations and Accounting Choices in Commercial Banks. *Journal of Accounting and Economics*. 13(2), 123-154.

Mulford, C.W. & Comiskey, E.E. (2002). *The Financial Numbers Game, Detecting Creative Accounting Practices.* John Wiley ve Sons, Inc. USA.

Myers, J. N., Myers, L. A. , Omer, T. C. (2003). Exploring The Term Of The Auditor- Client Relationship And The Quality Of Earnings: A Case For Mandatory Auditor Rotation . *The Accounting Review* ,78 (3), 779– 799.

Myers, J. N., Myers, L. A., and Skinner, D. (2007). Earnings Momentum and Earnings Management. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(2), 249-284.

Narayanaswamy, R. and Raghunandan K. (2019). The Effect of Mandatory Audit Firm Rotation on Audit Quality, Audit Fees and Audit Market Concentration: Evidence from India.*IIM Bangalore Research Paper No. 582 https://ssrn.com/abstract=3360256 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3360256*

Neill John D., Pourciau S, Schaefer T(1995),Accounting Method Choice and IPO Valuation, *Accounting Horizons,* 9,(3), 68-80.

Nicolaescu, Eugen (2014). The Effect of Audit Firm Rotation on Earnings Quality?, *Economics, Management, and Financial Market,* 9(1), 148-153.

Nobakt Y. (2018).Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kâr Yönetiminin Firma Değeri

Üzerine Etkisi: Tahran Borsası'na Kayıtlı Firmalar Üzerine Bir Araştırma, *Yayınlanmamış Doktota Tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.*

İskenderoğlu, Ö., (2012), "Beta Katsayılarının Tahmini: İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Üzerine Bir Uygulama", Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt: 12 (1), s.69-78

Ocak, M. (2013). Kurumsal Yönetişim Bileşenlerinin Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kar Yönetimi Üzerindeki Etkileri ve Bir Uygulama,Doktora Tezi, . *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*.

Ocak, M. (2016). Kâr Yönetimi, Bağımsız Denetim Görüşü Ve Denetim Firması Değişimi Arasındaki İlişkiler: Borsa İstanbul İmalat Sektörüne Yönelik Bir Araştırma. *Business and Economics Research Journal,* 7(3), 89-110.

Omri M.A ve Abdenneb A.B., (2014), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Case Of The Listed Tunisian Firms , *International Journal of Economics and Business Research (IJEBR*), 8(3), 245-257.

Onwuchekwa, J., Erah, D., and Izedonmi, F. (2012). Mandatory Audit Rotation and Audit Independence: Survey of Southern Nigeria. *Research Journal of Finance* 3(7),78– 86.

Ömürbek V. ve Öztürk M.S,(2013),Muhasebe Politikaları Ve Tahminlerindeki Değişikliklerle İlgili İmkb 100 Şirketlerinde Bir İnceleme , *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*,(3),1-15

Önder ,Ş. (2012) , İşletmelerin Kar Yönetimi Uygulamalarında Kurumsal Yönetim Yapılarının Etkisi: İmkb Üzerine Bir Uygulama, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2015) *Türkiye Mulasabe-Finansal Raporlama Standartları, Uygulama ve Yorumları* (Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). Ankara, Gazi Kitabevi

Özbirecikli, M. (2006). Bağımsız Denetçinin Müşteri Firmanın Yolsuzluk Eylemi Karşısındaki Tutumu: Şirket Yolsuzluk Vakaları ve Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Bir İnceleme. *Muhasebe ve Denetime Bakış.* 5(18), 9- 13.

Özcan, M. (2007), Kar Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Etik Yargı Farklılıkları, Kocaeli: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özden Altuk, V. E. (2013). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kar Yönetimine Etkisi: Bağımsız Denetçilerin Algısı Üzerine Bir Araştırma, *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Özger S. ve Tuğay O., (2020), Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyonun Denetçi Bağımsızlığı ve Denetim Kalitesine Etkisi ve Rotasyon ile Denetim

Kalitesi Arasındaki İlişkide Denetçi Bağımsızlığının Aracılık Rolü: Bağımsız Denetçilerin Algılarına Yönelik Bir Araştırma , *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (87), 33-52

Pazarlıoğlu, V., Gürler, Ö.K. (2007). Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı., *Finans, Politik-Ekonomik Yorumlar*, 44(508), 35-43.

Polychronidou P. , Drogalas G. Ve Tampakoudis I.,(2020), Mandatory Rotation Of Audit Firms And Auditors İn Greece, *International Journal of Disclosure and Governance* (17),141–154

Postma, E. (2016), The Effects of Audit Firm Rotation on Audit Quality: Does Audit Firm Rotation Improve Audit Quality? , *Yüksek Lisans Tezi, MSc in Business Administration - Financial Management, Universiteit Twente.*

Pourciau, S., (1993), Earnings management and nonroutine executive changes*, Journal of Accounting and Economics,* (16) 317-336.

Qin, Y., & Xiao, H. (2024). The Mandatory Audit Partner Rotation Policy And Cost Of Debt. *Journal of Accounting and Public Policy*, (44), 107182.

Raiborn, C., Schorg, C.A. and Massoud, M. (2006). Should Auditor Rotation Be Mandatory? , *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 17(4), 37-49

Rannen, J. ve Yaari V., (2008), Earningis Management Emerging Insights In Theory, Practice And Research, *Springer Science Business Media, New York*, United States of America .

Roychowdhury, S. (2006). Earnings Management Through Real Activities Manipülation.,*Journal of Accounting and Economics*, (42), 335-370.

Ruiz-Barbadillo, E., Gomez-Aguilar, N., Carrera, N. (2009), Does mandatory audit firm rotation enhance auditor independence?, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), 113-135.

Sakin, T. (2015). "Denetçi Rotasyonu Ve Türkiye Uygulaması": Muhasebe enstiüsü seçmeler 2İstanbul *Üniversitesi Yayınları: İstanbul. http://muhasebe.istanbul.edu.tr/wpcontent/ uploads/2014/01/Se%C3%A7meler-015.pdf.*

Salehi, M., Zimon, G., Tarighi, H., & Gholamzadeh, J. (2022). The effect of mandatory audit firm rotation on earnings management and audit fees: evidence from Iran. *Journal of Risk and Financial Management,* 15(3), 102.

Salleh, K. ve Jasmani, H. (2014). Audit Rotation And Audit Report: Empirical Evidence From Malaysian Plcs Over The Period Of Ten Years . *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (145), 40-50.

Saltoğlu, M. (2003) Yaratıcı Muhasebe Özel Amaçlı Şirketlerin Rolü ve Enron Örneği,*Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,* (10), 107-116.

Schipper, K. (1989). Commentary on Earnings Management. *Accounting Horizons*, (3), 91-102.

Seven, Z. (1997). Değişken Seçimi Yöntemi Olarak Adimsal Lojistik Regresyon İle Adımsal Diskiriminant Analizinin Karşılaştırılması. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Sıregar, Sylvia V., Amarullah, Fitriany, Wıbowa, Arie, Anggraıta, Viska, (2012), Audit Tenure, Auditor Rotation, And Audit Quality: The Case Of Indonesia , *Asian Journal Of Business And Accounting*, 5(1),55-74.

Sing, T. S., Mei, P. Y., & Nair, R. K. (2019,). Implementation of Mandatory Auditor Rotation On Audit Quality Among Non-Listed Companies In Malaysia: Auditor's Perspective. *In Proceedings of the 2019 2nd International Conference on E-Business, Information Management and Computer Science* 1-6).

Sloan, R. G. (1996). Do Stock Prices Fully Impound Information in Accruals about Future Earnings?, *The Accounting Review,* (73), 289-315.

Spathis, C. (2002)." Detecting False Financial Statements Using Published Data: Some

Evidence From Greece". Managerial Auditing Journal, (17)4 2 179-191.

SPK, Seri X, No: 22. (2006). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2009). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2011). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

St.Pierre, K.ve Anderson, J. (1984) An Analysis Of Factors Associated With Lawsuits Against Public Accountants. *The Accounting Review* (65) 242-63.

Stefaniak, C.M., Robertson, J.C. and Houston, R.W. (2009), The Causes And Consequences Of Auditor Switching: A Review Of The Literature, *Journal Of Accounting Literature*, (28), 47-121.

Stolowy, H. , Breton, G. (2000). A review of Accounts Manipulations. Paper for The 23. *Annual Congress of European Accounting Association.* 1-66

Sulistyo K.D. , Damai N. , Karin J. , Soegeng S. ,(2019) ,Auditor Rotations And Audit Quality : A Perspective From Cumulative Number Of Audit Partner And Audit Firm Rotations , *Asian Review of Accounting,* 27 (4) , 639-660.

Şavlı, T. (2016). Türkiye'de Bağımsız Denetimde Rotasyon: Düzenlemeler,

Uygulamalar Ve Öneriler ,*Mali Çözüm Dergisi*,(134), 37-58.

Şenyiğit B. ve Zeytinoğlu, E. (2014). Zorunlu Denetçi Rotasyonunun Denetim Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Literatür Araştırması, *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(77), 79-98.

T.C. Resmi Gazete (2 Kasım 2002. Sayı: 24924). Seri: X, No: 19 Sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. http://www.resmigazete.gov.tr.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics* (3rd ed.). New York, USA: HarperCollins College Publishers.

Tarhan Mengi, B., (2013). *Hileli Finansal Raporlama*, İstanbul:Beta Yayınları, Ekim

Tekin B. ve Gör Y. ,(2018) ,Şirketlerde Kar Payı Dağıtım Kararı İle Muhasebede Muhafazakârlık Kavramı Arasındaki İlişkinin Analizi: Bıst100 Örneği , *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*,5(9), 47-58.

Tekin, E. ,(2017) ,"2010-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Halka Açık Şirketlerde Manipülasyon Üzerine Beneısh Modeli İle Ampirik Çalışma" , *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara*

Tepalagul, N. and Lin, L. (2015), Auditor İndependence And Audit Quality: A Literature Review, *Journal Of Accounting, Auditing And Finance,* 30 (1), 101- 121.

TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı

TMS 16: Maddi Duran Varlık Standardı

TMS 2: Stoklar Standardı

TMS 23: Borçlanma Maliyetleri Standardı

TMS 32: Finansal Araçlar Sunum Standardı

TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı

TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı

TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlık Standardı

TMS 39: Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı

TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı.

TMS Kavramsal Çerçeve.

Tuan K. , Besen R. , Saygı A.,(2019b), Bağımsız Denetimde Kalite Göstergeleri: Literatür İncelemesi, *Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*,23(2),211-227

Tuan K.,Memiş M.,Kaygusuz F., Chegini Z.(2020) ,Audıt Report Delay And Audıt Fırm Rotatıon In Turkey, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,

29(1), 29-41

Tuan, K. (2015). Bağımsız Denetimde Rotasyon Uygulaması: Sistemin Artıları-Eksileri Üzerine Tartışmalar. *The Journal of Academic Social Science*, 3(16), 291-309.

Tuan, K. (2019a) , Bağımsız Denetim Firma Rotasyonu Ve Denetim Kalitesi ,*Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* ,37(4) . 703-719

Usul, H., Bekçi i. ve Kahraman K.(2002). Denetim Raporunun Bireysel Yatırımcı Kararına Etkileri *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi MÖDAV*, 4(4),s:111-121

Walker, P.L., Lewis, B.L., & Castarella, lR. (2001). Mandatory Auditor Rotation: Arguments And Current Evidence. *Accounting Enquiries*, 10(2), 209-242.

Wang L., Zhu L.,(2018), State Ownership, Auditor Rotation and Audit Quality , *Education and Economic Development of Modern Society* ,(205),1169-1174.

Wang, K. J. ve Tuttle, B. M. (2008). The İmpact Of Auditor Rotation On Auditor–Client Negotiation. *Accounting, Organizations and Society* , 34(2), 222-243.

Watts, R. L. (2003). Conservatism in Accounting Part I: Explanations and Implications, *Accounting Horizons,* 17(3), 207-229.

Watts, R. L., Zimmmerman, J. L. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accountin Standards. *The Accounting Review*, 53(1), 110-134.

Widyaningsih I. A. , Harymawan I., Mardijuwono A. W. , E Ayuningtyas E. S. ve Larasati D. A. ,(2019), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Comparison Before Vs After The Elimination Of Audit Firm Rotation Regulations İn Indonesia, *Cogent Business & Management*, 6(1), 1-15

Wolk, H.I., Dodd, J. ve Rozycki, J., (2013),Theory Accounting, Conceptual Issues in Political and Economic Enviroment," Edition & United States of America, Sega Publications

Wysocki, P. D. (2008). Assessing Earnings and Accruals Quality: U. S. and nternational Evidence. *Working Paper*, *The Massachusetts Institute of Technology*

Y.Woody Wu, (1997), Management Buyouts and Earnings Management, *Journal of Accounting, Auditing&Finance,*12(2), 373-389.

Yalçın N.,(2018a), Zorunlu Denetim Firması Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesine Etkisi : Borsa İstanbul' Da Bir Uygulama. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi ,Osmaniye*

Yalçın, N. (2018b), Zorunlu Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine

Etkisi: Literatür Değerlendirmesi, *Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 1(2),1-21

Yaşar A. ve Yalçın N. (2018). The Effect Of Voluntary Audıt Fırm Swıtch On Audıt Qualıty, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,*Özel sayı,678-700

Yaşar, A. (2011). Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kâr Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB'de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana*

Yaşar, A. (2015). Olumsuz Denetim Görüşü ve Bağımsız Denetçi Değişikliği Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul Sanayi Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (65), 81-96.

Yaşar, A. (2016a). *Bağımsız Denetim Kuruluşu Değişikliklerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*, Akademisyen Kitabevi, Ankara.

Yaşar,A. (2016b) "Zorunlu Bağımsız Denetim Firması ve Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonu Üzerine Uluslararası Tartışmalar: Literatür Değerlendirmesi", Journal of Accounting, *Finance and Auditing Studies,* 2(3), 200-231

Yörük, N., Ebubekir, D. (2009) *Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Finansal Bilgi Manipülasyonunun Belirlenmesine Yönelik İMKB'de Bir Uygulama*, Detay Yayıncılık Ankara.

Yurdakul, H., (2014), Kar Yönetimi Ve Borsa İstanbul Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Ankara.*

Zhang, X., Yan, H., Hu, F., Wang, H., & Li, X. (2022). Effect of auditor rotation violation on audit opinions and audit fees: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, (62),101517

MEDYA VE BİTCOİN'İN DANSI

BİTCOİN DÜŞECEK Mİ? YÜKSELECEK Mİ?

DR. TAYLAN YİĞİT KANDEMİR

EĞİTİM
yayınevi

Bitcoin Düşecek mi? Yükselecek mi? MEDYA VE BİTCOİN'İN DANSI
Dr. Taylan Yiğit Kandemir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-90-5
1. Baskı, Haziran 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

Bitcoin Düşecek mi? Yükselecek mi? MEDYA VE BİTCOİN'İN DANSI
Dr. Taylan Yiğit Kandemir
X+138 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-90-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Ackland, R. (2013). Web Social Science:Concepts,Data and Tools for Social Scientists in the Digital Age. London: Sage.

Agbedo , C., ve Celına Krısagbedo, E. (2014). Lyıng Honestly For Government: Lınguıstıc Manıpulatıon As Dısınformatıon Strategy In Nıgerıa. Innovare Journal of SocialSciences, 2(4).

Aksoy, İ., ve Can, C. (2016). Hegemonya ve Karşı-Hegemonik Sızıntılar: Yeni Bir Kavramsallaştırma Denemesi. Pesa Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2(3).

Akyüz, S. S. (2021). Yeni Toplumsal Hareketlerde Sosyal Medya ve Manşpülatif Haberlerin Etkisi Boğaziçi Protestoları Örneği. E. S. Akyüz içinde, Enformasyon Çağı. Eğitim Yayınevi.

Alemdar, K. ve Uzun, R. (2019). Herkes İçin Gazetecilik. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Althusser, L. (2014). İdeoloji Ve Devletin İdeolojik Aygıtları . İstanbul: İthaki yayınları.

Arolat, O. S. (2007). Ekonomi Basınında Tarihsel Gelişme Ve Yerel Basında Ekonomik Haberler. E. S. Gezgin içinde, Türkiyede Yerel Basın (s. 261-269). İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Arslan, S. (2021). Haber Kurgusunda İdeoloji ve Hegemonya. İstanbul: Toplumsal Kitap.

Aşkın, A. C. (2014). Dezenformasyonun Küreselleşmesi ve Bir Örnek Olarak Batı Basınında Nato'nun Kosova Harekâtı. İstanbul : İstanbul Üniversitesi Yüksel Lisans Tezi.

Aşkın, A. C. (2017). Eleştirel Ekonomi Politik Yaklaşım Çerçevesinde Sosyal Medya ve Dijital Emek. IBANESS Congress Series, (s. 31-32).

Ateş, A. (2022). Dezenformasyonla Mücadele: Kavramlar ve Kuramlar. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 21(3).

Ateş, B. A. (2016). Kripto Para Birimleri Bitcoin ve Muhasebesi. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 349-366.

Ateş, N. (2008). Türkiye'de Ekonomi Gazeteciliği Dünya Gazetesi Örneği. Selçuk Üni. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Bölümü Yüksel Lisans Tezi.

Atik, M., ve Köse, Y. (2021). Kripto Para, Para mıdır Döngüsünde Kabul Edilebilirlik Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Bartın Üniversitesi İkrisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 12(23).

Ayaz, F. (2019). Online Sağlık Haberciliğinin Magazinsel Boyutu. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 20(44), 37-50.

Aziz, A. (2006). Dunya da ve Türkiye'de İletisim Araştırmaları. Kültür ve İletişim Dergisi.

Bakan, S., ve Tuncel, G. (2012). Küreselleşmenin Ulus Devlet Üzerindeki Etkisi. Birey ev Toplum, 2(3), 51-65.

Barthes, R. (1979). Göstergebilimin İlkeleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Başbuğ, B. ve Lokmanoğlu, E. (2021). Yeni Dünya Düzeninde Kripto Para Reklamcılığı:Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. M. L. Emek İçinde, E-Ticaret Ve Kripto Para. İksad Yayınları.

Bayraktaroğlu, A., ve Uğur, U. (2011). Televizyon Haberciliğinde Magazinleşme Olgusu. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi(7).

Beldad , A., Jong, M., Steehouder, M. (2011). I trust not therefore it must be risky: Determinants of the perceived risks of disclosing personal data for e-government transactions. Computers in Human Behavior, 27(6), 2233-2242.

Binark, M. (2015). Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Büyükbakkal, A. C. (2020). Gazetecilik Türleri. İstanbul: http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/gazetecilik_ue/gazetecilikturleri.pdf.

Büyükbakkal, G. N. (2020). Ekonomi ve Basın. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ceylan, H. S. (2008). İletişim Teknolojilerinin Günlük Ekonomi Gazetelerine Etkileri. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Çakmak, F. (2019). Medya da Dezenformasyon Sorunsalı ve Manipülasyonun Gücü: İdeoloji ve Söylem Açısından Seçim Haberlerinin Siyasal İletişimdeki Rolü. Selçuk İletişim Dergisi.

Çarkacıoğlu, D. A. (2016). Kripto-Para Bitcoin. Ankara : Sermaye Piyasası Kurulu.

Çatlı, M. ve Şimşek, S. (2021). Dijital Para Ve Egemenlik. TAAD, 12(48), 151-184.

Çetinkaya, A. (2020). Magazin Haberciliğinin Yeni Platformu:Instagram. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 8(1), 104-132.

Değerli, A. S. (2021). Göstergebilimsel Çözümleme Yöntemi ile Sosyal Ağ Konulu Afişlerin İncelenmesi. Asya Studies, 5(18), 179-188.

Demir, S. (2009). Göstergebilim, Umberto Eco ve Yapıtları Bağlamında Göstergebilime Katkıları . İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Fakültesi Gazetecilik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Demirok, M. (2022). Haber Ve Reklam Etiği Bağlamında Gazetelerde Yer Alan Ekonomi Haberlerinin İncelenmesi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Diken Gazetesi, (2023, 06 12). https://www.diken.com.tr/binance-Bitcoin-cekme-islemini-10-saatte-iki-kez-durdurdu/

Diken Gazetesi, (2023, 04 18). https://www.diken.com.tr/Bitcoin'in-donusu-kriptoda-yeni-ralliler-gorulebilir-mi/

Diken Gazetesi, (2023, 01 10). https://www.diken.com.tr/altin-borsa-dolar-ve-Bitcoin-icin-2023-senaryolari/

Diken Gazetesi, (2022, 04 25) https://www.diken.com.tr/Bitcoinde-nasdaq-ve-fed-etkisiyle-dusus-suruyor/

Dursun, Ç. (2005). Haber ve Habercilik Üzerine Düşünmek. S. Alankuş içinde, Gazetecilik ve Habercilik (s. 69-91). İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Duvar Gazetesi (2022, 04 28). https://www.gazeteduvar.com.tr/kripto-paralari-nasil-bir-gelecek-bekliyor-haber-1562220 adresinden alındı

Duvar Gazetesi. (2022, 12 13). https://www.diken.com.tr/goldman-sachsa-gore-portfoy-cesitlendirmek-icin-altin-Bitcoin'den-daha-iyi/ adresinden alındı

Düzeli, C. (1983). , "Ekonomi Basınının Gelişimi", Basında Ekonomi ve Ekonomi Basını 1983 yılı III. Seminer Tutanakları. Eskişehir: Hürriyet Vakfı Eğitim Yayınları No:5.

Elmas, B. ve Aydın, S. (2021). Geçmişten Günümüze Paranın Tarihi:Fiziki Paradan Kripto Paraya. Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi, 253-264.

Erdoğan , İ. ve Alemdar, K. (2010). Öteki Kuram. İstanbul: Erk Yayınları.

Erdoğan, İ. (2001). Kitle İletişimi Örneğiyle Marksist Siyasal Ekonomi. Praxis, 276-313.

Erdoğan, İ. (2007). Türkkiye'de Gazetecilik ve Bilim İleitşimi Yapısal Özellikler Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ankara: G. Ü. İletişim Araştırmaları Merkezi.

Ergül, Z. İ. (2019). Ekonomi haberciliğinde haber üretim sürecini etkileyen faktörler (İzmir ili örneği üzerine bir araştırma) . İzmir: Yüksel Lisans Tezi.

Ertek, T. (2008). Mikroekonomiye Giriş. İstanbul: Beta.

European Central Bank. (2012). https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/18418/881640BRI0Box30WLEDGENOTES0Jan02014.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden alındı

Fiske, J. (2003). İletişim Çalışmalarına Giriş. Ankara: Bilim ve Sanat.

Fuchs, C. (2015). Dijital Emek ve Karl Marx. İstanbul: Notabane Yayınları.

Fuchs, C. (2021). Dijital Kapitalizm çağında Marx'ı Yeniden Okumak. Notabene Yayınları.

Gadimov, J. (2015). Herman ve Chomsky'nin Propaganda Modeli:Rızanın İmalatı:Kitle Medyasının Ekonomi Politiği. İlef Dergisi, 2(2), 215-266.

Gılpın, R. (2013). Uluslararası İlişkilerin Ekonomi Politiği. Ankara: Kripto.

Girgin, A. (2012). Haber. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 0(10).

Gönenç, A. Y. (2002). Medya ve Haber. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi(14).

Gramsci, A. (1986). Hapishane Defterleri. İstanbul: Onur Yayınları.

Grinberg, R. (2012). Bitcoin: An Innovative Alternative Digital Currency. 4 HastingsS ci.&Tech., 159.

Güleç, T. ve Aktaş, H. (2019). Kriptopara Birimleri Piyasasında Pump&Dump Manipulasyonlarının İki Aşamalı Analizi. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 33(3).

Güler, B. (2019). Antonio Gramsci'de Hegemonya Kavramı Ve Günümüz Siyaset Felsefesine Etkisi. T. C.Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe Ana Bilim Dalı Yükseklisans Tezi, 111.

Güler, M. (2018). Bir manipülasyon aracı olarak rızanın imalatı. Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 3(5), 75-101.

Gültekin , Y., ve Bulut, Y. (2016). Bitcoin Ekonomisi: Bitcoin Eko-Sisteminden Doğan Yeni Sektörler ve Analizi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,, 3(3), 82-92.

Han, B.-C. (2022). Psikopolitika. İstanbul: Metis Yayınları.

Harari, Y. N. (2016). Homo Deus-Yarının Kısa Bir Tarihi. İstanbul: Kolektif Kitap.

Herrera, E. (20223). Cryptocurrency: The Capitalist's Dream or Nightmare?

Hirst, M. (2018). The Political Economy of Fake News. Arjantin.

Hook, A.ve Fitzgerald, S. (1992). Chapman and Salonulnc. New York.

Ingves, S. (2017). "Do We Need an E-Krona?" Speech to Swedish House of Finance, . Speech to Swedish House of Finance,.

John Hohenberg. (1973). The Professsional Journalist. Holt: New York.

Kartal, E. (2022, 11 22). Makro Ekonomi Haberciliği. 06 2023 tarihinde Sınırkent: https://www.sinirkent.com/makaleler/makro-ekonomi-haberciligi/637c70f39933e12120ac359a adresinden alındı

Kayal , P.ve Rohilla, P. (2021). Bitcoin in the economics and fnance literature: a survey. SN Business&Economics.

Keskin, M. (2020). ,Merkez Bankası ve Hazine. Astana Yayınları.

Kılıçarslan, Y. (2012). Temel Kavramlar ve Tüketici Davranışı. Y. Kılıçarslan, & E. Esen içinde, İktisada Giriş (s. 2-27). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Kösem İşık, C. (2023). Bilişim İletişim Teknolojileri ve Bir Etkileşim Biçimi Olarak Öznellik. Maltepe Üniversitesi İletişim Bilimleri Doktora Tezi.

Kripto Para Araştırma Raporu Sektörel Araştırma Ve Strateji Geliştirme Dairesi. Ankara: Bilgi Teknolojileri Ve İletişim Kurumu. (2020,07.07). https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/kripto-para-raporu-5f11dfe709c25.pdf

Kshetri , N.ve Voas, J. (2017). The Economics of "Fake News". IEEE IT Professional, 19(6).

Kuyucu, M. (2013). Türkiye'de Çapraz Medya Sahipliği: Medya Ekonomisine Olumsuz Etkileri Ve Bu Etkilerin Önlenmesine Yönelik Öneriler. Selçuk İletişim Dergisi, 8(1), 144-163.

Lazzarato, M. (2013). Immaterial labor. https://www.e-flux.com/legacy/2013/05/2.-Maurizio-Lazzarato-Immaterial-Labor.pdf?b8c429 adresinden alındı

Luitel, G. R. (2016). Radio News Reporting and Sourcing: A Case of Nepal. https://www.academia.edu/44648547/Radio_News_Reporting_and_Sourcing_A_Case_of_Nepal_71_Crosscurrents_Volume.

Marchı, L. D. (2021). Financial capital goes to heaven: Bitcoin,. Matrızes, 205-227.

Marx, K. (1979). Grundrisse. İstanbul: Birikim Yayınları.

Fuchs, C. (2021). Dijital Kapitalizm Çağında Marx'ı Yeniden Okumak (Çev. Diyar Saraçoğlu). NotaBene: İstanbul.

MEB. (2014). Ekonomi Haberciliği. Ankara.

Meiklejohn, S., Marjori , P., Grant , J., Kirill , L., Damon , M., Geoffrey M. , V., Stefan , S. (2013). A Fistful of Bitcoins: Characterizing Payments Among Men with No Names., (s. 127-140).

Merriam , S. (2015). Nitel Araştırma. Ankara: Nobel.

Mosco, V.ve Fuch, C. (2014). Medya, Meta ve Sermaye Birikimi Marx Geri Döndü. Ankara: Nota Bene Yayınları.

Mutlu, T. (2021). https://www.pratolye.com/nazi-almanyasi-ve-bir-kitle-iletisim-araci-olan-radyonun-propaganda-amacli-kullanimi adresinden alındı

Ntv Haber Sitesi, (2022, Mart 10). www.ntv.com.tr. www.ntv.com.tr: (https://www.ntv.com.tr/ntvpara/kripto-para/Bitcoin-ethereum-ve-altcoinlerde-son-durum-ne-10-mart-2022-btc-dogecoin-ve-xrp-kac-dolar-tl-oldu,R8lPX2AvPk6VwaTB7sqf0Q) adresinden alındı

Chomsky N, Herman E. S. (2006). Rıza"nın İmalatı.(Çeviren: Ender Abadoğlu). İstanbul: Aram Yayıncılık.

Ohlsson, H. S. (2019). Media Ownership and Journalism. Journalism Studies, Mass Communication, Media and Communication Policy Oxford Research Encyclopedia of Communication, 1-2.

Okkay, İ. (2020). Dijital Gözetim Çerçevesinde Kişiselleştirilmiş Reklamlar. Uluslararsı Toplum ve Araştırma Dergisi, 10(16).

Orhan, O. ve Erdoğan, S. (2010). İktisada Giriş . Ankara: Palme Yaıncılık.

O'Shea, L. (2021). Geleceğin Tarihleri. İstanbul: Metis Yayınları.

Özbaşı, M. Y. (2019). Elektronik Para Ve Sanal Para:Bitcoin Geleceğin Para Birimi Olabilir Mi? İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 85-104.

Özçetin, B. (2019). Kitle İletişim Kuramları Kavramlar Okullar Modeller. İstanbul: İletişim.

Paşalı Taşoğlu, N., Dondurucu, Z., Koca, İ. (2021). Kripto Para Borsasına Yönelik Araştırmaların Finansal Halkla İlişkiler Yaklaşımı Bağlamında Analizi. Nternatıonal Blockchaın And Cryptocurrency Conference. Ankara.

Perkins, D. W. (2020). Cryptocurrency: The Economics of Money and Selected Policy Issues. Amerikan Bilim İnsanları Federasyonu.

Pirinççi, A. E. (2018). Yeni Dünya Düzeninde Sanal Para Bitcoin'in Değerlendirilmesi. International Journal of Economics Politics Humanities and Social Sciences, 45.

Rifat, M. (2009). Göstergebilimin ABC'Sİ. İstanbul: Say Yayınları.

Riskos, K., Dekoulou, P.-E., & Tsourvakas, G. (2019). User interactivity in online newspapers: Exploring the relationship between content features and user response. Newspaper Research Journal, 40(2).

Rodeck, D. (2023, 06 23). Understanding Blockchain Technology. https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/what-is-blockchain/ adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2022, 03 1). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/rus-milyarderler-kripto-paralara-yoneliyor-5890335 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 05 02). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/Bitcoin-2023te-en-cok-yukselen-varlik-oldu-6456748 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 04 11). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/Bitcoin-fiyati-haziran-2022den-bu-yana-ilk-kez-30-bin-dolari-gecti-6430151 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 01 01). https://www.sabah.com.tr/finans/kripto-para/scaramucciye-gore-Bitcoin-fiyati-50-100-bin-dolar-seviyesine-yukselecek-6318530 adresinden alındı

Sabah Gazetesi. (2023, 03 9). https://www.sabah.com.tr/yasam/elon-musktan-Bitcoin-ile-ilgili-sifreli-mesaj-twitterdan-paylasti-5901379 adresinden alındı

Saussure, F. d. (1988). Genel Dilbilim Dersleri. İstanbul: Multilingual.

Sebastiana Viphindrartin, N. R. (2020). N. R. Sebastiana Viphindrartin içinde, The Theory Of

Transformation Of Money (s. 19). Singapur: BookRix.

Sert, T. (2019). Sorularla Blockchain. İstanbul: Türkiye Bilişim Vakfı.

Sjøvaag, H., & Ohlsson, J. (2019). Media ownership and journalism. Oxford University Press.

Smit, E., Noort, G., & Voorveld, H. (2014). Understanding online behavioural advertising: User knowledge, privacy concerns and online coping behaviour in Europe. Computers in Human Behavior.

Şimşek, I. (2020). Anaakım Medyanın Ekonomi Haberlerini Üretme Sürecinde İktidarı Sunma Biçimine Yönelik Ekonomi Politik Bir Analiz. İstanbul: Marma Üniversitesi Doktora Tezi.

Taş, O. (2014). Gazeteciliğin Doğuşu: Eleştirel Bir Tarih Yazımına Doğru. Mülkiye Dergisi, 29-66.

Temiztürk, H. ((Belirsiz)). Televizyon Haberciliği. Erzurum: Erzurum Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Temiztürk, H. (2003). Batılı Ülkelerde Radyo Televizyon Yayınlarının Denetimi ve Denetleyici Kurullar. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi|(26).

Tokgöz, O. (1981). Temel Gazetecilik. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Topsakal, T. (2018). Tüketim Toplumu Bağlamında Yeni Medya da Haber Olgusu ve Haberin Metalaşması. İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Bölümü Doktora Tezi, s.199.

Uçak, O. (2019). Haber Uygulamaları. Konya: Eğitim Yayınevi.

Vigna , P., J.Casey, M. (2020). Kriptopara Çağı. Ankara: Buzdağı.

www.investing.com. (2022, 10 12).

Yalvaç, M. (2020). Medya'da anlam inşası Bitcoin Örneği. Gaziantep Üniversitesi Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yaylagül, L. (2006). Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar. Ankara: Dipnot Yayınları.

Yaylagül, L. (2014). Kitle İletişim Kuramları. İstanbul: Dipnot Yayınları.

Yeni Akit Gazetesi. (2023, 02 15). https://www.yeniakit.com.tr/haber/unlu-ekonomi-yazari-uyardi-dolara-guven-sifirlanacak-Bitcoin-500-bin-dolar-olacak-1733532.html adresinden alındı

Yıldırım, M. (2019). Blok Zincir Teknolojisi, Kripto Paralar ve Ülkelerin Kripto Paralara Yaklaşımları. Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(20).

Yoloğlu, N. (2021). Aktüel Enformasyonun Yeni Yol Haritası: Dezenformasyon. S. S. Akyüz içinde, Dezenformasyon Çağı (s. 1-24). İstanbul: Eğitim Yayınevi.

Yüksel, A. E. (2015). Elektronik Para, Sanal Para, Bıtcoın Ve Lınden Doları'na Hukuki Bir Bakış. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 73, Sayı 2, sf 173- 220, .

Yüksel, E. (1999). Türkiye'de Ekonomi Basını Gündemi ve Siyasal Gündem İlişkisi. Eskişehir anadolu Üniversitesi Basın ve Yayımcılık Anabilim Dalı Doktora Tezi, 167-168.

Yüksel, E. (2000). Ekonomi Haberciliğinin Kamusal Görevleri. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi.

Zubritski , Mitropolski , Kerov. (1980). İlkel Topluluk, Köleci Toplum, Feodal Toplum. İstanbul: Sol Yayınları.

https://tr.b2press.com/haber-siteleri

https://tr.tradingview.com/

https://datasociety.net/research/media-manipulation/

Editör:
Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Yönetimde Çağdaş Yaklaşımlar II

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR II

Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-86-8
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİMDE ÇAĞDAŞ YAKLAŞIMLAR II
Editör: Doç. Dr. Abdurrahman Çalık
VI+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-86-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Aksu, N. (2008). Örgüt kültürü bağlamında farklılıkların yönetimi ve bir uygulama. [Doktora Tezi], Uludağ Üniversitesi.

Alp, L. (2014). Dezavantajlı grupların istihdama katılmaları: G20 ülkelerindeki başarılı uygulamalar. [Uzmanlık Tezi], Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı.

Ashkanasy, N. M. & Hartel, C.E.J. & Daus, C. S. (2002). Diversity and emotion: The new frontiers in organizational behavior research. Journal of Management, 28(3), 307-338.

Bleijenbergh, I., Peters, P., & Poutsma, E. (2010). Diversity management beyond the business case. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29(5), 413-421.

Boxenbaum, E. (2006). Lost in translation: The making of Danish diversity management. American Behavioral Scientist, 49(7), 939-948.

Cooke, A. L. (1999). Oppression and the workplace: A framework for understanding. Diversity Factor, 8(1), 6-11.

Cox, T. & Blake, S. (1991). Managing cultural diversity: Implications for organizational competitiveness. Academy of Management Executive, 5(3), 45-57.

Cox, T. (1993). Cultural diversity in organizations: Theory, research and practice. Berrett-Koehler Publishers.

Çakar, H. (2020). Farklılıkların yönetimi algısı ve çalışan sesi: Türkiye'deki akademisyenler üzerine bir araştırma. [Doktora Tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Çevik, C. & Özkul, B. (2022). Çalışma yaşamında dezavantajlı gruplar ve eşitsizlikler. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 7(3), 611-618.

Dass, P., & Parker, B. (1999). Strategies for managing human resuorces diversity: From resistance to learning. Academy Of Management Executive, 13(2), 68-80.

Demirel, Y., & Özbezek, B. D. (2016). Örgütlerde zenginliğin kaynağı olarak farklılıkların yönetimi: Kavramsal bir inceleme. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 1-28.

Erdur, D. A. (2016). Yönetim bilgisinin çokuluslu örgütler yoluyla yayılımı: Farklılıkların yönetimi uygulamaları örneği. [Doktora Tezi], Uludağ Üniversitesi.

Ferner, A., Almond, P., & Colling, T. (2005). Institutional theory and the cross-national transfer of employment policy: The case of 'workforce diversity' in US multinationals. Journal of International Business Studies, 36, 304-321.

Gilbert, J. A., Stead, B. A., & Ivancevich, J. M. (1999). Diversity management: A new organizational paradigm. Journal of business ethics, 21, 61-76.

Harrison, D. A., Price, K. H., & Bell, M. P. (1998). Beyond relational demography: time and the effects of surface and deep level diversity on work group cohesion. Academy of Management Journal, 41(1), 96–107.

Heres, L., & Benschop, Y. (2010). Taming diversity: an exploratory study on the travel of a management fashion. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 29(5), 436-457.

Hubbard, E. E. (2004). The manager's pocket guide to diversity management. HRD Press, Inc

Ivancevich, J. M., & Gilbert, J. A. (2000). Diversity management: Time for a new approach. Public Personnel Management, 29(1), 75-92.

Jonsen, K., Maznevski, M.L. & Schneider, S.C. (2011). Diversity and its not so diverse literature: An international perspective. International Journal of Cross Cultural Management, 11(1), 35-62.

Kelly, E., & Dobbin, F. (1998). How affirmative action became diversity management: Employer response to antidiscrimination law, 1961 to 1996. American Behavioral Scientist, 41(7), 960-984.

Klarsfeld, A. (2009). The diffusion of diversity management: The case of France. Scandinavian Journal of Management, 25(4), 363-373.

Köksalan, N. (2019). Farklılıkların yönetimi. Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 3(6), 51-66.

Köllen, T. (2021). Diversity management: A critical review and agenda for the future. Journal of Management Inquiry, 30(3), 259-272.

Litvin, D. R. (1997). The discourse of diversity: From biology to management. Organization, 4(2), 187-209.

Loden, M. & Rosener J. B. (1991). Workforce America. Managing employee diversity as a vital resource. McGraw-Hill.

Lorbiecki, A., & Jack, G. (2000). Critical turns in the evolution of diversity management. British Journal of Management, 11, S17-S31.

Mannix, E., & Neale, M. A. (2005). What differences make a difference? The promise and reality of diverse teams in organizations. Psychological science in the public interest, 6(2), 31-55.

Mazur, B. (2010). Cultural diversity in organisational theory and practice. Journal of Intercultural Management, 2(2), 5-15.

McGrath, J. E., Berdahl, J. L. & Arrow, H. (1995). Traits, expectations, culture, and clout: The dynamics of diversity in work groups. S. E. Jackson & M. N. Ruderman (Ed). Diversity in work teams: Research paradigms for a changing workplace içinde (ss. 17-45). American Psychological Association.

Milliken, F. J., & Martins, L. L. (1996). Searching for common threads: Understanding the multiple effects of diversity in organizational groups. Academy of management review, 21(2), 402-433.

Nishii, L. H., & Özbilgin, M. F. (2007). Global diversity management: towards a conceptual framework. International Journal of Human Resource Management, 18(11), 1883-1894.

Nkomo, S. & Stewart, M. (2006). Diverse identities in organizations. S. R. Clegg, C. Hardy, T. B. Lawrance ve W. R. Nord (Eds). Sage Handbook of Organization Studies içinde (ss. 520-540) 2nd ed. Sage.

Nkomo, S., & Hoobler, J. M. (2014). A historical perspective on diversity ideologies in the United States: Reflections on human resource management research and practice. Human Resource Management Review, 24(3), 245-257.

Omanoviç, V. (2009). Diversity and its management as a dialectical process: Encountering Sweden and the US. Scandinavian journal of management, 25(4), 352-362.

Özkaya, M. O., Özbilgin, M., & Şengül, C. M. (2008). Türkiye'de farklılıkların yönetimi: Türk ve yabancı ortaklı şirket örnekleri. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19, 359-374.

Sürgevil, O., & Budak, G. (2008). İşletmelerin farklılıkların yönetimi anlayışına yaklaşım tarzlarının saptanmasına yönelik bir araştırma. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(4), 65-96.

Syed, J., & Özbilgin, M. (2009). A relational framework for international transfer of diversity management practices. The International Journal of Human Resource Management, 20(12), 2435-2453.

Tatlı, A. (2011). A multi-layered exploration of the diversity management field: Diversity discourses, practices and practitioners in the UK. British Journal of Management, 22(2), 238-253.

Tatlı, A., & Özbilgin, M. F. (2009). Understanding diversity managers' role in organizational change: Towards a conceptual framework. Canadian Journal of Administrative Sciences, 26(3), 244-258.

Thomas, D.A., & Ely, R.J. (1996). Making differences matter: A new paradigm for managing diversity. Harvard Business Review, 74(5), 79-90.

Thomas, R. (1990). From affirmative action to affirming diversity. Harvard business review, 68(2), 107-117.

Thomas, R. (1991). Beyond race and gender: Unleashing the power of your total workforce by managing diversity. Amacom, American Management Association.

Thomas, R. (1996). Redefining diversity auther of beyond race and gender. Amacom, American Management Association. In Library of Congress Cataloging-in Publication Data.

Tozkoparan, G., & Vatansever, Ç. (2011). Farklılıkların yönetimi: İnsan kaynakları yöneticilerinin farklılık algısı üzerine bir odak grup çalışması. Akdeniz İİBF Dergisi, 11(21), 89-109.

Williams, K.Y., & O'Reilly C.A. (1998). Demography and diversity in organizations: A review of 40 years of research. Research in organizational behavior, 20, 77-140.

Yılmaz, M. (2023). Ulusal kültür boyutlarının farklılıkların yönetimi üzerindeki etkisinde kültürel zekânın aracılık rolü: Türkiye ve İngiltere karşılaştırması. [Doktora Tezi], İstanbul Üniversitesi.

Zanoni, P., Janssens, M., Benschop, Y., & Nkomo, S. (2010). Unpacking diversity, grasping inequality: Rethinking difference through critical perspectives. Organization, 17(1), 9-29.

KAYNAKÇA

Adiyaman, D., & Meier, L.L. (2022). Short-term effects of experienced and observed incivility on mood and self-esteem. Work Stress, 36, 133-146. doi: 10.1080/02678373.2021.1976880

Akella, D., & Eid, N. (2020). An institutional perspective on workplace incivility: Case studies from academia. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, ahead-of-print(ahead-of-print). doi:10.1108/qrom-11-2019-1853

Akella, D., & Lewis, V.J. (2019). The modern face of workplace incivility. *Organization Management Journal*, 1-6. doi:10.1080/15416518.2019.1604202

Alexander-Snow, M. (2004). Dynamics of gender, ethnicity, and race in understanding classroom incivility. *New Directions for Teaching and Learning, 2004*(99), 21-31. doi:10.1002/tl.155

Andersson, L.M., & Pearson, C.M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of incivility in the workplace. *Academy of Management Review, 24*(3), 452-471. doi:10.2307/259136

Arasli, H., Hejraty Namin, B., & Abubakar, A.M. (2018). Workplace incivility as a moderator of the relationships between polychronicity and job outcomes. *International Journal of Contemporary Hospitality Management, 30*(3), 1245-1272. doi:10.1108/ijchm-12-2016-0655

Bandura, A., & Walters, R.H. (1977). *Social Learning Theory* (Vol. 1). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bartlett, J.E., Bartlett, M.E., & Reio, T.G.J. (2008). Workplace incivility: Worker and organizational antecedents and outcomes. Online Submission, (2001).

Baruch, Y., Prouska, R., Ollier-Malaterre, A., & Bunk, J. (2017). Swearing at work: The mixed outcomes of profanity. *Journal Of Managerial Psychology, 32*(2), 149-162. doi:10.1108/jmp-04-2016-0102

Beattie, L., & Griffin, B. (2014). Day-level fluctuations in stress and engagement in response to workplace incivility: A diary study. *Work and Stress, 28*(2), 124-142. https://doi.org/10.1080/02678373.2014.898712.

Berger, B.A. (2000). Incivility. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 64, 445-450.

Berthod, O. (2016). "Institutional theory of organizations". Farazmand, A. (Ed.), *Global Encyclopedia of Public Administration, Public Policy and Governance.* Springer Nature Switzerland AG, Cham, pp. 1-5.

Bibi, Z., Karim, J., & Din, S. (2013). Workplace incivility and counterproductive work behavior: Moderating role of emotional intelligence. *Pakistan Journal of Psychological Research, 28*(2), 317-334.

Bowler, L., Knobel, C., & Mattern, E. (2015). From cyberbullying to well-being: A narrative based participatory approach to values-oriented design for social media. *Journal of the Association for Information Science & Technology, 66*(6), 1274-1293. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1002/asi.23270

Coe, K., Kenski, K., & Rains, S.A. (2014). Online and uncivil? Patterns and determinants of incivility in newspaper website comments. *Journal of Communication, 64*(4), 658–679. https://doi.org/10.1111/jcom.12104

Cohen, A. (2016). Are they among us? A conceptual framework of the relationship between the dark triad personality and counterproductive work behaviors (CWBs). *Human Resource Management Review, 26*(1), 69-85. https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2015.07.003

Cortina, L.M. (2008). Unseen injustice: Incivility as modern discrimination in organizations. *Academy of Management Review, 33*(1), 55-75. doi:10.5465/amr.2008.27745097

Cortina, L.M., Kabat-Farr, D., Magley, V.J., & Nelson, K. (2017). Researching rudeness: The past, present, and future of the science of incivility. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(3), 299-313. https://dx.doi.org/10.1037/ocp0000089

Cortina, L.M., Magley, V.J., Williams, J.H., & Langhout, R.D. (2001). Incivility in the workplace: Incidence and impact. Journal of Occupational Health Psychology, 6(1), 64-80. https://doi.org/10.1037/1076-8998.6.1.64

Estes, B., & Wang, J. (2008). Workplace incivility: Impacts on individual and organizational performance. *Human Resource Development Review, 7*(2), 218-240. https://doi.org/10.1177/1534484308315565

Faith, K. E. (2013). The role of values-based leadership in sustaining a culture of caring. *Healthcare Management Forum, 26*(1,) 6-10. https://doiorg.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.hcmf.2012.07.001

Farley, S., Coyne, I., Axtell, C., & Sprigg, C. (2016). Design, development and validation of a workplace cyberbullying measure, the WCM. *Work & Stress, 30*(4), 293-317. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1080/02678373.2016.1255998

Felblinger, D.M. (2008). Incivility and bullying in the workplace and nurses' shame responses. *Journal of Obstetric, Gynecologic, & Neonatal Nursing, 37*(2), 234-242. doi:10.1111/j.1552-6909.2008.00227.x

Ferguson, M. (2012). You cannot leave it at the office: Spillover and crossover of coworker incivility. *Journal of Organizational Behavior, 33(*4), 571-588. https://doi.org/10.1002/job.774

Ferris, D.L., Chen, M., & Lim, S. (2017). Comparing and contrasting workplace ostracism and incivility. *Annual Review of Organizational Psychology & Organizational Behavior, 4*(3), 315-338. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1146/annurev-orgpsych-032516-113223

Foulk, T., Woolum, A., & Erez, A. (2016). Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors. *Journal of Applied Psychology, 101*(1), 50-67. doi:10.1037/apl0000037

Freedman, S., & Vreven, D. (2016). Workplace incivility and bullying in the library: Perception or reality? *College & Research Libraries, 77*(6), 727-748. http://dx.doi.org.proxy1.ncu.edu/10.5860/crl.77.6.727

Gabriel, A.S., Butts, M.M., Yuan, Z., Rosen, R.L., & Sliter, M.T. (2018). Further understanding incivility in the workplace: The effects of gender, agency, and communion. *Journal of Applied Psychology, 103*(4), 362-382. doi:10.1037/apl0000289

Ganesh, S., & Zoller, H.M. (2012), "Dialogue, activism, and democratic social change". *Communication Theory, 22*(1), 66-91. doi: 10.1111/j.1468-2885.2011.01396.x.

Geldart, S., Langlois, L., Shannon, H.S., Cortina, L.M., Griffith, L., & Haines, T. (2018). Workplace incivility, psychological distress, and the protective effect of co-worker support. *Int. J. Workplace Health Manag.* 11, 96-110. doi: 10.1108/IJWHM-07-2017-0051

Gervais, B.T. (2014). Following the news? Reception of uncivil partisan media and the use of incivility in political expression. *Political Communication 31*(4), 564-583. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1080/10584609.2013.852640

Ghosh, R., Reio, T.G., Jr, & Bang, H. (2013). Reducing turnover intent: Supervisor and co-worker incivility and socialization-related learning. *Human Resource Development International, 16*(2), 169-185. https://doi.org/10.1080/13678868.2012.756199

Greenway, L. (2014). Trash talking. *Cricketeer, 11*(4), 20-21.

Gregoire, T.K., Propp, J., & Poertner, J. (1998). The supervisor's role in the transfer of training. *Administration in Social Work*, 22, 1-18. https://doi.org/10.1300/J147v22n01_01

Guay, S., Goncalves, J., & Jarvis, J. (2014). Verbal violence in the workplace according to victims' sex—A systematic review of the literature. *Aggression and Violent Behavior, 19*(5), 572-578. https://doi.org/10.1016/j.avb.2014.08.001

Hershcovis, M.S. (2011). ―Incivility, social undermining, bullying… oh my!‖: A call to reconcile constructs within workplace aggression research. *Journal of Organizational Behavior, 32*(3), 499-519. http://dx.doi.org/10.1002/job.689

Hershcovis, M.S., Cameron, A., Gervais, L., & Bozeman, J. (2018). The effects of confrontation and avoidance coping in response to workplace incivility. *Journal Of Occupational Health Psychology, 23*(2), 163-174. doi:10.1037/ocp0000078

Higgins, T., & Tykocinski, O. (1992). Seff-discrepancies and biographical memory: Personality and cognition at the level of psychological situation. *Personality and Social Psychology Bulletin, 18*(5), 527-535. doi:10.1177/0146167292185002

Hobfoll, S.E. (1989). Conservation of resources. A new attempt at conceptualizing stress. *The American psychologist, 44*(3), 513-524. https://doi.org/10.1037//0003-066x.44.3.513

Hoffman, R.L. & Chunta, K. (2015). Workplace incivility: Promoting zero tolerance in nursing. *Journal of Radiology Nursing, 34*(4), 222-227. doi:10.1016/j.jradnu.2015.09.004

Holm, K., Torkelson, E., & Backström, M. (2015). Models of workplace incivility: The relationships to instigated incivility and negative outcomes. *BioMed Research International, 11*(1), 1-10. https://doi.org/10.1155/2015/920239

Isaacs, W.N. (1993). "Taking flight: dialogue, collective thinking, and organizational learning". *Organizational Dynamics, 22*(2), 24-39. doi: 10.1016/0090-2616(93)90051-2.

Jelavić, S.R., Aleksić, A., & Braje, I.N. (2021). Behind the curtain: Workplace ıncivility—ındividual actors in cultural settings. *Sustainability, 13*(3), 1249. doi:10.3390/su13031249

Hornstein, H. (2003). Workplace incivility: An unavoidable product of human nature and organizational nurturing. Ivey Business Journal, 68(2), 1-7.

Kabat-Farr, D., Cortina, L.M., Marchiondo, L.A. (2018). The emotional aftermath of incivility: Anger, guilt, and the role of organizational commitment. *International Journal of Stress Management, 25*(2), 109-128. https://doi-orgproxy1.ncu.edu/10.1037/str0000045

Koon, V.-Y., & Pun, P.-Y. (2017). The mediating role of emotional exhaustion and job satisfaction on the relationship between job demands and instigated workplace incivility. *The Journal of Applied Behavioral Science, 54*(2), 187-207. https://doi.org/10.1177/0021886317749163

Kunkel, D., & Davidson, D. (2014). Taking the good with the bad: Measuring civility and incivility. Journal Of Organizational Culture, *Communications & Conflict, 18*(1), 215-232.

Laschinger, H.K., Wong, C.A., Cummings, G.G., & Grau, A.L. (2014). Resonant leadership and workplace empowerment: The value of positive organizational cultures in reducing workplace incivility. *Nursing Economics, 32*(1), 5-16.

Leiter, M P., Day, A., & Price, L. (2015). Attachment styles at work: Measurement, collegial relationships, and burnout. *Burnout Research, 2*(1), 25-35. doi:10.1016/j.burn.2015.02.003

Lewis, P.S., & Malecha, A. (2011). The impact of workplace incivility on the work environment, manager skill, and productivity. *Journal of Nursing Administration, 41*(1), 41-47. https://doi.org/10.1097/NNA.0b013 e3182002a4c

Liao, Z., Yam, K.C., Johnson, R.E., Liu, W., & Song, Z. (2018). Cleansing my abuse: A reparative response model of perpetrating abusive supervisor behavior. *Journal of Applied Psychology, 103*(9), 1039-1056. https://doi.org/10.1037/apl0000319

Lim, S., & Cortina, L.M. (2005). Interpersonal mistreatment in the workplace: The interface and impact of general incivility and sexual harassment. *Journal of Applied Psychology, 90*(3), 483-496. doi:10.1037/0021-9010.90.3.483

Lim, S., & Lee, A. (2011). Work and nonwork outcomes of workplace incivility: Does family support help? *J. Occup. Health Psychol.* 16, 95-111. doi: 10.1037/a0021726

Lim, S., Cortina, L.M., & Magley, V.J. (2008). Personal and workgroup incivility: Impact on work and health outcomes. *Journal of Applied Psychology, 93*(1), 95-107. https://doi.org/10.1037/0021-9010.93.1.95

Lindebaum, D., & Geddes, D. (2015). The place and role of (moral) anger in organizational behavior studies. *Journal of Organizational Behavior, 37*(5), 738-757. doi:10.1002/job.2065

Marco, D.D., Hoel, H., Arenas, A., & Munduate, L. (2018). Workplace incivility as modern sexual prejudice. *Journal of Interpersonal Violence, 33*(12), 1978-2004. https://doi.org/10.1177/0886260515621083

Marks, J. (2017). Incivility in America. How crude, rude and obnoxious behavior has replaced good manners and why that hurts our politics and culture. U.S. News & World Report.

Mazuritsky, S. (2018). Perceptions of Workplace Incivility Based on Personality Characteristics: A Replication. Master's Thesis. The University of Guelph, Guelph, ON, Canada.

Meier, L.L., & Semmer, N.K. (2013). Lack of reciprocity, narcissism, anger, and instigated workplace incivility: A moderated mediation model. *European Journal of Work and Organizational Psychology, 22*(4), 461-475. doi:10.1080/1359432x.2012.654605

Meyer, A.D., Gaba, V., & Colwell, K.A. (2005). "Organizing far from equilibrium: Nonlinear change in organizational field". *Organization Science, 16*(5), 456-473. http://dx.doi.org/10.1287/orsc.1050.0135

Miner, K.N., Diaz, I., Wooderson, R.L., McDonald, J.N., Smittick, A.L., & Lomelli, L.C. (2018). Identifying theoretical speedbumps and alternative routes for future research. *Journal Of Occupational Health Psychology, 23*(3), 320-337. doi:10.1037/ocp0000093

Miner, K.N., Settles, I.H., Pratt-Hyatt, J.S., & Brady, C.C. (2012). Experiencing incivility in organizations: The buffering effects of emotional and organizational support. *Journal of Applied Social Psychology, 42*(2), 340-372. http://dx.doi.org/10.1111/j.1559-1816.2011.00891.x

Montgomery, K., Kane, K., & Vance, C.M. (2004). Accounting for differences in norms of respect: A study of assessments of incivility through the lenses of race and gender. *Group & Organization Management, 29*(2), 248-268. https://doi.org/10.1177/1059601103252105

Naseer, S., Raja, U., & Donia, M.B.L. (2016). Effect of perceived politics and perceived support on bullying and emotional exhaustion: The moderating role of type A personality. *The Journal of Psychology, 150*(5), 606-624. doi: 10.1080/00223980.2016.1154809

Neuman, J., & Baron, R. (1998). Workplace violence and workplace aggression: Evidence concerning specific forms, potential causes, and preferred targets. *Journal of Management*, 24, 391-419. https://doi.org/10.1177/014920639802400305

Ng, T.W.H., Lam, S.S.K., & Feldman, D.C. (2016). Organizational citizenship behavior and counterproductive work behavior: Do males and females differ? Journal of Vocational Behavior, 93, 11-32. doi://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.jvb.2015.12.005

Oz, M., Zheng, P., & Chen, G.M. (2018). Twitter versus Facebook: Comparing incivility, impoliteness, and deliberative attributes. *New Media & Society, 20*(9), 3400-3419. https://doi.org/10.1177/1461444817749516

Pearson, C., & Porath, C. (2009). *The Cost of Bad Behavior: How Incivility Ruins Your Business and What You Can Do About It.* Portfolio Hardcover.

Pearson, C.M., & Porath, C.L. (2005). On the nature, consequences and remedies of workplace incivility: No time for "nice"? Think again. *Academy of Management Perspectives, 19*(1), 7-18. doi:10.5465/ame.2005.15841946

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Porath, C.L. (2000). Assessing and attacking workplace incivility. *Organizational Dynamics*, 29, 123-137. doi: 10.1016/s0090-2616(00)00019-x

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Porath, C.L. (2005). Workplace incivility. In S. Fox & P. E. Spector (Eds.), *Counterproductive work behavior: Investigations of actors and targets* (pp. 177–200). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10893-008

Pearson, C.M., Andersson, L.M., & Wegner, J.W. (2001). When workers flout convention: A study of workplace incivility. *Human Relations, 54*(11), 1387-1419. doi:10.1177/00187267015411001

Penney, L.M., & Spector, P.E. (2005). Job stress, incivility, and counterproductive work behavior (CWB): The moderating role of negative affectivity. *Journal of Organizational Behavior, 26*(7), 777-796. https://psycnet.apa.org/doi/10.1002/job.336

Peters, A.B. (2015). The concept of incivility: A case study. *Teaching and Learning in Nursing, 10*(4), 156-160. https://doi.org/10.1016/j.teln.2015.06.002

Porath, C., & Pearson, C. (2013). The price of incivility. Harvard business review, 91(1-2), 115-121.

Porath, C.L., & Erez, A. (2007). Does rudeness really matter? The effects of rudeness on task performance and helpfulness. Academy of Management Journal, 50(5), 1181-1197. https://doi.org/10.2307/20159919

Porath, C.L., & Pearson, C.M. (2012). Emotional and behavioral responses to workplace incivility and the impact of hierarchical status. *Journal of Applied Psychology, 42*(1), 326-357. https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2012.01020.x.

Posey, C., Roberts, T.L., & Lowry, P.B. (2015). The impact of organizational commitment on insiders' motivation to protect organizational information assets. *Journal of Management Information Systems, 32*(4), 179-214. doi:10.1080/07421222.2015.1138374

Powell, W., & Rerup, C. (2017). Opening the Black Box: The Microfoundations of Institutions. Greenwood, R., Oliver, C., Lawrence, T. and Meyer, R.E. (Eds), *In book: The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (2nd edition) (pp.311-337), Sage Publications, London, UK.

Reio, T.G., & Ghosh, R. (2009). Antecedents and outcomes of workplace incivility: Implications for human resource development research and practice. *Human Resource Development Quarterly, 20*(3), 237-264. https://doi.org/10.1002/hrdq.20020

Rinke, E.M., Wessler, H., Löb, C., & Weinmann, C. (2013). Deliberative qualities of generic news frames: Assessing the democratic value of strategic game and contestation framing in election campaign coverage. *Political Communication, 30*(3), 474-494. doi:10.1080/10584609.2012.737432

Robinson, S.L., Wang, W., & Kiewitz, C. (2014). Coworkers behaving badly: The ımpact of coworker deviant behavior upon ındividual employees. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior, 1*(1), 123-143. doi:10.1146/annurev-orgpsych-031413-091225

Ryan, M. (2016). Besting the workplace bully. *Reference & User Services Quarterly, 55*(4), 267-269. http://dx.doi.org/10.5860/rusq.55n4.267

Salin, D. (2003). Ways of explaining workplace bullying: A review of enabling, motivating and precipitating structures and processes in the work environment. *Human Relations, 56*(10), 1213-1232. doi:10.1177/00187267035610003

Samnani, A.-K., & Singh, P. (2016). Workplace bullying: Considering the interaction between individual and work environment. *Journal of Business Ethics, 139*(3), 537-549. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-015-2653-x

Scheff, S. (2017). Shame nation: The rise of incivility in America. The Huffington Post.

Schilpzand, P., De Pater, I.E., & Erez, A. (2016). Workplace incivility: A review of the literature and agenda for future research. *Journal of Organizational Behavior, 1*(37), 57-88. doi:10.1002/job.1976

Shandwick, W., & Tate, P. (2017). Civility in America vii: The state of civility. KRC Research, 1-22.

Sharma, P.N. (2018). Moving beyond the employee: The role of the organizational context in leader workplace aggression. *The Leadership Quarterly, 29*(1), 203-221. https://doi-org.proxy1.ncu.edu/10.1016/j.leaqua.2017.12.002

Sherrod, J.T., & Lewallen, L.P. (2021). Workplace incivility and its effects on the physical and psychological health of nursing faculty. *Nurs. Educ. Perspect.* 42, 278-284. doi: 10.1097/01.NEP.0000000000000839

Sliter, M., Sliter, K., & Jex, S. (2012). The employee as a punching bag: The effect of multiple sources of incivility on employee withdrawal behavior and sales performance. *Journal of Organizational Behavior, 33*(1), 121-139. https://doi.org/10.1002/job.767

Sliter, M.T., Jex, S., Wolford, K.A., & McInnerney, J. (2010). The relationship between customer incivility and stress, burnout and performance: Emotional labor as a moderator. *Journal of Occupational Health Psychology,* 15, 468-481. http://dx.doi.org/10.1108/JCHRM-03-2017-0005

Sood, S., & Kour, D. (2022). Perceived workplace incivility and psychological well-being in higher education teachers: a multigroup analysis. *Int. J. Workplace Health Manag.* 16, 20-37. doi: 10.1108/IJWHM-03-2021 0048

Torkelson, E., Holm, K., Backstrom, M., & Schad, E. (2016). Factors contributing to the penetration of workplace incivility: The importance of organizational aspects and experiencing incivility from others. *Work & Stress, 30*(2), 115-131. https://doi.org/10.1080%2F02678373.2016.1175524

Vahle-Hinz, T. (2019). Little things matter: A daily diary study of the within-person relationship between workplace incivility and work-related rumination. *Ind. Health*, 57, 676-690. doi: 10.2486/indhealth.2018-0186

Vickers, M.H. (2006). Writing what's relevant: Workplace incivility in public administration-A wolf in sheep's clothing. *Administrative Theory & Praxis, 28*(1), 69-88. https://doi.org/10.1080/10841806.2006.11029525

Weiss, H.M., & Cropanzano, R. (1996). Affective events theory: A Theoretical discussion of the structure, causes and consequences of affective experiences at work. In B. M. Staw, & L. L. Cummings (Eds.), *Research in organizational behavior: An annual series of analytical essays and critical reviews* (pp. 1-74). Greenwich, CT: JAI Press.

Wu, L.-Z., Birtch, T.A., & Zhang, H. (2018). Perceptions of negative workplace gossip: A selfconsistency theory framework. *Journal of Management, 44*(5), 1873-1898. ttps://doi.org/10.1177/0149206316632057

Wu, X., Kwan, H.K., Wu, L.-Z., & Ma, J. (2018). The effect of workplace negative gossip on employee proactive behavior in China: The moderating role of traditionality. *Journal of Business Ethics, 148*(4), 801-815. https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s10551-015-3006-5

Xenakis, C. (2018, October 1). Incivility in the public square and in the American church [Web log post]. https://carducc.wordpress.com/2018/10/01/incivility-in-thepublic-square-and-in-the-american-church/

Yang, L.-Q., & Caughlin, D.E. (2017). Aggression-preventive supervisor behavior: Implications for workplace climate and employee outcomes. *Journal of Occupational Health Psychology, 22*(1), 1-18. https://doi.org/10.1037/a0040148

Yeung, A., & Griffin, B. (2008). Workplace incivility: Does it matter in Asia? *People and Strategy, 31*(3), 14-19.

Yip, J.A., Schweitzer, M.E., & Nurohamed, S. (2018). Trash-talking: Competitive incivility motivates rivalry, performance, and unethical behavior. *Organizational Health and Human Decision Processes, 14*(4), 125-144. https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2017.06.002

Zhou, Z. (2014). Effects of workplace incivility on Nurses' emotions, well-being, and behaviors: A Longitudinal study (University of South Florida). https://scholarcommons.usf.edu/etd

Zhou, Z.E., Yan, Y., Che, X.X., & Meier, L.L. (2015). Effect of workplace incivility on end-of-work negative affect: Examining individual and organizational moderators in a daily diary study. *Journal of Occupational Health Psychology, 20*(1), 117-130. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/a0038167

KAYNAKLAR

Anandarajan, M., Devine, P. and Simmers, C. (2004). A Multidimensional Scaling Approach to Personal Web Usage ın The Workplace. In M. Anandarajan & C. Simmers (Eds.), *Personal Web Usage ın The Workplace: A Guide To Effective Human Resource Management*. Hershey, PA: Information Science Publishing.

Blanchard, Anita L. and Christine A. Henle (2008), "Correlates of Different Forms of Cyberloafing: the Role of Norms and External Locus of control", *Computers in Human Behavior*, Vol.24, pp.1067-1084.

Blau, G., Yang, Y. and Ward-Cook, K. (2006). Testing a Measure of Cyberloafing, *Journal of Allied Health*, 35 (1): 9-17.

Burleson, J., and Greenbaum, B. E. (2019). When spheres collide: A Refocused Research Framework for Personal Use of Technology at Work. *Communications of the Association for Information Systems*, *45*(23), 411-432 https://doi.org/10.17705/1CAIS.04523

Garrett, K. R. and, Danziger N. J. (2008), "Disaffection or Expected Outcomes: Understanding Personal Internet use During Work", *Journal of Computer-Mediated Communication*, Vol.13, pp. 937–958.

Hu, Y., Chen, Y., & Ye, M. (2021). Eager to Belong: Social Cyberloafing As A Coping Response to Workplace Ostracism. *Current Psychology*, 1-10. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01690-y

Huma, Z., Hussain, S., Thurasamy, R., & Malik, M. I. (2017). Determinants of cyberloafing: A comparative study of a public and private sector organization. *Internet Research*. *27(*1), 97-117. https://doi.org/10.1108/IntR-12-2014-0317

Jandaghi, G., Alvani, S.M., Matin, H.Z., and Kozekanan, S.F. (2015). Cyberloafing Management in Organizations. *Iranian Journal of Management Studies*, 8, 335-349.

Jinnan W., Wenjuan M., Lin L. and Joseph U.,C. (2020). "The Bright and Dark Sides of Social Cyberloafing: Effects on Employee Mental Health in China." *Journal of Business Research* 112: 56– 64. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.02.043.

Kamins, A. (1995) *Cyber-Loafing: Does Employee Time Online Add up to Net Losses*. New York Daily News.

Keser, H., Kavuk, M. and Numanoglu, G. (2016). The Relationship Between Cyber-Loafing and Internet Addiction. *Cypriot Journal Of Educational Sciences*, 11(1), 37-42. Doi: 10.18844/cjes.v11i1.431.

Koay, K.-Y. and Soh, P.C.-H. (2018), "Should Cyberloafing Be Allowed ın The Workplace?", *Human Resource Management International Digest*, Vol. 26 No. 7, pp. 4-6. https://doi.org/10.1108/HRMID-05-2018-0107

Lim, P. K., K. Y. Koay, and W. Y. Chong. (2021). "The Effects of Abusive Supervision, Emotional Exhaustion and Organizational Commitment on Cyberloafing: *A Moderated-Mediation Examination." Internet Research* 31 (2): 497–518. https://doi.org/10.1108/INTR-03-2020-0165.

Lim, V. (2002). "The IT Way of Loafing on The Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organisational Justice". *Journal of Organisational Behaviour,* 23(5), 675-694.

Lim, V. K., and Teo, T. S. (2022). Cyberloafing: A review and research agenda. *Applied Psychology*, 1–44. https://doi.org/10.1111/apps.12452

Modzelewski P (2020) Fomo (fear of missing out)–an Educational and Behavioral Problem ın Times of New Communication Forms. *Konteksty Pedagogiczne*, 14:215-232.

Ozler, D. E., and Polat, G. (2012). Cyberloafıng Phenomenon In Organızatıons: Determınants and Impacts. *International Journal of E-Business and E-Government Studies*, 4(2), 1-15.

Özcan, H. M., and Koç, U. (2023). The Role of Fear of Mıssıng Out (FoMO) In The Relatıonshıp Between Personalıty Traıts and Cyberloafıng. *Ege Academic Review*, 23(1), 11-26. https://doi.org/10.21121/eab.987487

Rogers, A.P. and Barber, L.K. (2019). Addressing Fomo and Telepressure Among University Students: Could A Technology İntervention Help With Social Media Use and Sleep Disruption? *Computers in Human Behavior,* 93, 192-199.

Stanton, J. M. (2002), "Company Profile of the Frequent Internet User", *Communications of the ACM*, Vol.45, No.1, pp.55-59.

Tekin, M. (2018). *Akıllı Bilgi Çağı*, Konya: Günay Ofset.

Venkatesh, V., Cheung, C., Davis, F. and Lee, Z. (2023). Cyberslacking in the Workplace: Antecedents and Effects on Job Performance. *MIS Quarterly* 47 (1): 281–316. https://doi.org/10.25300/MISQ/2022/14985.

Weatherbee, T. G. (2010), "Counterproductive Use of Technology at Work: Information and Communications Technologies and Cyberdeviancy", *Human Resource Management Review*, Vol.20, pp. 35-44.

Wong, G. Y. L., Kwok, W. C. R., Zhang, S., Lai, H. C. G. and Cheung F. C. J. (2023)."Mutually Complementary Effects of Cyberloafing and Cyber-Life-Interruption on Employee Exhaustion." *Information & Management* 60 (2): 103752. https://doi.org/10.1016/j.im.2022.103752.

Wu, J., Mei, W., Liu, L. and Ugrin, J.C. (2020), "The Bright And Dark Sides Of Social Cyberloafing: Effects On Employee Mental Health ın China", *Journal of Business Research*, Vol. 112, pp. 56-64.

Yalçın, Y. Y. ve Arık, Ö. (2020). Sanal Kaytarma. Çelik A. vd. (Editör) *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*, 589-596, Konya: Eğitim Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akbulut, V. (2021). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Dönüşümsel Liderlik Algıları, Beden Eğitimi Dersi Yatkınlıkları ve Motivasyonlarının Karma Yöntem Aracılığıyla İncelenmesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Arar T., Çetiner N. Ve Yurdakul G. (2023). Quiet Muittin: Bildin a Comprehensive Theoretical Framework. *Jurnal of Akademice Researches and Studies*;15(28):122-138.

Arnet, E. (2022). The Ethics of Quiet Quitting, The Prindle Institute, https://www.prindleinstitute.org/2022/09/the-ethics-of-quiet-quitting/ (E.T.: 27.04.2024

Bradbury, M. D., Martin, M., and Yokley-Krige, E. (2022). He Sutay Interview: A Tol For Retention. *Review of Public Personnel Administration*, 42(4), 789-794.

Callahan, C. (2022). WTF is Quiet Quitting (and why is Gen Z doing it), Worklife, https://www.worklife.news/culture/quiet-quitting/ (E. T.: 22.10.2022)

Chavarin G. (2023). Re-Framing Quiet Quitting: An Opportunity For Employers to İmprove the Workplace, https://www.modernhealth.com/post/what-is-quiet-quitting / (E. T.: 19.05.2024).

Cholteeva Y. (2023). 'Quiet Quitting': How Should HR Manage it?, https://www.peoplemanagement.co.uk/article/1795213/quiet-quitting-hr-manage-it/ (E. T.: 10.05.2024).

Cuadra, D. (2022). 'A silent protest': CPO at Headspace Health Explains Why Workers Are 'Quiet Quitting', Benefit News, https://www.benefitnews.com/news/cpo-at-headspace-health-on-quiet-quitting/ (E.T.: 18.05.2024)

Çalışkan, K. (2023). Sessiz İstifa: Sonun Başlangıcı Mı Yeniden Diriliş Mi?. *Jurnal of Organizational Behavior Review*, 5(2), 190-204.

Çimen, A. İ., ve Yılmaz, T. (2023). Sessiz İstifa Ne Kadar Sessiz. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 5(1), 27-33.

Dawson, J. and Ozick, C. (2022). Gratitude: A Building Block for the Culture of Appreciation. The School of Positive Psychology, https://www.positivepsych.edu.sg/gratitude-culture-appreciation/ (E.T.: 12.05.2024).

Elgan, M. (2022). It's Time to Quit Quitting on The Quiet Quitters, *Computer World*, https://www.computerworld.com/article/3673096/its-time-to-quit-quitting-on-the-quiet-quitters.html/ (E. T.: 05.05.2024).

Ellis, L. and Yang, A. (2022). If Your Co-Workers Are 'Quiet Quitting,' Here's What That Means. *The Wall Street Jurnal*, https://www.wsj.com/articles/if-your-gen-z-co-workers-are-quiet-quitting-heres-what-that-means-11660260608/ (E. T.: 26.04.2024).

Formica, S., and Sfodera, F. (2022). The Great Resignation and Quiet Quitting Paradigm Shifts: An Overview of Current Situation and Future Research Directions. *Jurnal of Hospitality Marketing & Management*, 31(8), 899-907.

Fresh H. (2022). What is Quiet Quitting? Where Did It Originate From? Know Everything About the Practice That is Changing the Dynamics of Workplace. https://freshheadline.com/what-is-quiet-quitting-where-did-it-originate-from-know-everything-about-the-practice-that-is-changing-the-dynamics-of-workplace/210489/ (E. T.: 18.05.2024).

Güler, M. (2023). Çalışma Kültüründe Yeni Bir Kavram: Sessiz İstifa. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32(1), 247-261.

Günay M. (2023). Sessiz İstifa Etkisi Artıyor, https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/sessiz-istifanin-etkisi-artiyor-2020275/ (E. T.: 04.05.2024).

Harter, J. (2022). Is Quiet Quitting Real? Gallup: https://www.gallup.com/workplace/398306/quiet-quitting-real.aspx/ (E. T.: 13.05.2024).

Hetler, A. (2022). Quiet Quitting Explained: Everything You Need to Know, Techtarget, https://www.techtarget.com/whatis/feature/Quiet-quitting-explained-Everything-you-need-to-know/(E. T.: 07.05.2024).

Hitt, T. (2022). The Libertarian Who Supposedly Coined "Quiet Quitting", Gawker.com, https://www.gawker.com/news/the-libertarian-who-supposedly-coined-quiet-quitting/ (E. T.: 12.05.2024).

Karayaman, S. (2023). *Kuşak teorisi bağlamında sessiz istifa*. C. Duran (Ed.) *Sessiz istifa içinde* (62-85). Konya. Eğitim Yayınevi.

Kelly, J. (2022). How Both Managers And Workers Can Combat 'Quiet Quitting', Forbes, https://www.forbes.com/sites/jackkelly/2022/08/22/how-both-managers-and-workers-can-combat-quiet-quitting/?sh=2b5af2dc466d/ (E. T.: 12.05.2024).

Kızıldağ, D. (2019). Z Kuşağı Hangi Beklentilerle İş Yaşamına Giriyor? Seçme ve Yerleştirme Sürecine İlişkin Bir Değerlendirme. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C-IASOS Özel Sayısı, 32-46.

Klotz, A. C. and Bolino, M. C. (2022). When Quiet Quitting İs Worse Than The Real Thing. Harvard Business Review, Managing Employees: https://hbr.org/2022/09/when-quiet-quitting-is-worse-than-the-real-thing/ (E. T.: 2.05.2024).

Kolev, G. (2022). What is "Quietquitting" (Andshouldyoujointhe Trend). https://officetopics.com/what-is-quiet-quitting/ (E. T.: 27.04.2024).

Lin, L., and Gullotta, D. (2021). Disarticulating Gingnian: Chinese Youth Beyond'rising Tides' and 'Lying Flat', *Made in China Jurnal*, 6(3), 20-30.

Mahand, T., and Cam, C. (2023). Quiet Quitting-Causes and Opportunities. *Business and Management Researches*, 1(12), 8-18.

Mamona, S. (2022). 'Quiet Quitting' is TikTok's Antidote to Generation Burnout – But it Only Works For the Privileged. https://www.glamourmagazine.co.uk/article/quiet-quitting-is-a-privilege/ (E.T.: 12.05. 2024).

Masterson, V. (2022). What is Quiet Quitting? WeForum: https://www.weforum.org/agenda /2022/09 /tiktok-quiet-quitting-explained/ (E. T.: 12.05.2024).

McGregor, G. (2022). Before "Quiet Quitting" in the U.S., There Was "Lying Flat" in China. How the Anti-Work Movement Swept the World's Two Largest Economies, Fortune, (E. T.: 12.05.2024).

Pelc, C. (2022). Can Overwork Kill You? Medical News Today: / (E. T.: 18.05.2024).

Power, D. J., and Phillips-Wren, G. (2011). Impact of Social Media and Web 2.0 on Decision-Making. *Jurnal of Decision Systems*, 20(3), 249-261, p. 254.

Thapa, A. (2022). How 'Quiet Quitting' Became the Next Phase of the Great Resignation. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/09/02/how-quiet-quitting-became-the-next-phase-of-the-great-resignation. html/ (E. T.: 20.04.2024).

Tong, G. C. (2022). Is "Quiet Quitting" a Good Idea ? Here's What Workplace Experts Say. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/08/30/is-quiet-quitting-a-good-idea-heres-what-workplace-experts-say.html/ (E. T.: 21.04.2024).

Urban Legal Recruiment (2022). Is Quiet Quitting Just Another Word for Disengagement, https://www.urbanlegal.ca/weekly-insights.html?nID=46/ (E. T.: 21.04.2024).

Ward, M. (2022). Quiet Quitting Marginalized Backgrounds Minorities Diversity. Business Insider: https://www.businessinsider.com/quiet-quitting-marginalized-backgrounds-minorities-diversity-2022-9/ (E. T.: 23.05.2024).

Yıkılmaz, İ. (2022). Quiet quitting: A conceptual İnvestigation. Anadolu 10th International Conference On Social Science (581-591). Diyarbakır: 15-16 Ekim 2022.

Yıldız, D. (2023). Örgütlerde İşgören ve İşverenlerin Güncel Sorunu: Sessiz İstifa. *Social Sciences Research Jurnal*, 12 (6), 795-802.

Yıldız, S. ve Özmenekşe, Y. O. (2022), "Kaçınılmaz Son: Sessiz İstifa", *Al Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (4), 14-24.

Zaw, P., ve Takahashi, Y. (2022). Effect of Transformational Leadership on Contextual Performance Mediated by Work Engagement and Moderated by Mindful Awareness. Merits, 2(4), 241-257.

KAYNAKÇA

Abu-Saifan, S. (2012). Social entrepreneurship: Definition and boundaries. *Technology innovation management review*, *2*(2).

Alvord, S. H., Brown, L. D., & Letts, C. W. (2004). Social Entrepreneurship and Societal Transformation: An Exploratory Study. *The Journal of Applied Behavioral Science*, *40*(3), 260-282. https://doi.org/10.1177/0021886304266847

Austin, J., Stevenson, H., & Wei–Skillern, J. (2006). Social and Commercial Entrepreneurship: Same, Different, or Both? *Entrepreneurship Theory and Practice*, *30*(1), 1-22. https://doi.org/10.1111/j.1540-6520.2006.00107.x

Barber, K. (1998). The Canadian oxford dictionary.

Bornstein, D. (2007). *How to change the world: Social entrepreneurs and the power of new ideas*. Oxford University Press.

Bornstein, D., & Davis, S. (2010). *Social entrepreneurship: What everyone needs to know®*. Oxford University Press.

Borzaga, C., & Defourny, J. (2004). *The emergence of social enterprise* (C. 4). Psychology Press.

Cantillon, R. (1755). *Essai sur la nature du commerce en général*.

Cukier, W., Trenholm, S., Carl, D., & Gekas, G. (2011). Social entrepreneurship: A content analysis. *Journal of Strategic Innovation and Sustainability*, *7*(1), 99-119.

Cunningham, J. B., & Lischeron, J. (1991). Defining entrepreneurship. *Journal of small business management*, *29*(1).

Dacin, M. T., Dacin, P. A., & Tracey, P. (2011). Social Entrepreneurship: A Critique and Future Directions. *Organization Science*, *22*(5), 1203-1213. https://doi.org/10.1287/orsc.1100.0620

Dart, R. (2004). The legitimacy of social enterprise. *Nonprofit Management and Leadership*, *14*(4), 411-424. https://doi.org/10.1002/nml.43

Dees, J. G. (1998). *The meaning of social entrepreneurship*. Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership.

Dees, J. G. (2007). Taking social entrepreneurship seriously. *society-new brunswıick*, *44*(3), 24.

Dees, J. G., & Anderson, B. B. (2002). For-profit social ventures. *International Journal of Entrepreneurship Education*, *2*(1), 1-13.

Drucker, P., & Maciariello, J. (2014). *Innovation and entrepreneurship*. Routledge.

Gönül, F., & Yaşar, M. E. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Öz Yeterlilik ve İşsizlik Kaygılarının Girişimcilik Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 85-101.

Gupta, P., Chauhan, S., Paul, J., & Jaiswal, M. P. (2020). Social entrepreneurship research: A review and future research agenda. *Journal of business research*, *113*, 209-229.

Gümül, F., Çalık, A., & Halit, K. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *19*(2), 91-107.

Haugh, H. (2005). A research agenda for social entrepreneurship. *Social enterprise journal*, *1*(1), 1-12.

Hébert, R. F., & Link, A. N. (1989). In search of the meaning of entrepreneurship. *Small business economics*, *1*, 39-49.

Howorth, C., Smith, S. M., & Parkinson, C. (2012). Social Learning and Social Entrepreneurship Education. *Academy of Management Learning & Education*, *11*(3), 371-389. https://doi.org/10.5465/amle.2011.0022

Https://www.toms.com/us/impact.html. (t.y.). https://www.toms.com/us/impact.html(E.T.: 14.04.2024)

Kickul, J., & Lyons, T. S. (2020). *Understanding social entrepreneurship: The relentless pursuit of mission in an ever changing world*. Routledge.

Kümbül, G. B. (2011). Yoksullukla mücadelede sosyal girişimcilik: Ashoka üyelerinden sosyal yenilikçi örnek uygulamalar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *13*(3), 79-111.

Lepoutre, J., Justo, R., Terjesen, S., & Bosma, N. (2013). Designing a global standardized methodology for measuring social entrepreneurship activity: The Global Entrepreneurship Monitor social entrepreneurship study. *Small Business Economics*, *40*(3), 693-714. https://doi.org/10.1007/s11187-011-9398-4

Light, P. C. (2006). Reshaping social entrepreneurship. *Stanford Social Innovation Review*, *4*(3), 47-51.

Mair, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: A source of explanation, prediction, and delight. *Journal of world business*, *41*(1), 36-44.

Mair, J., & Noboa, E. (2003). *Social entrepreneurship: How intentions to create a social enterprise get formed*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=462283

Martin, R. L., & Osberg, S. (2007). *Social entrepreneurship: The case for definition*. Stanford social innovation review Stanford.

Murphy, P. J., Liao, J., & Welsch, H. P. (2006). A conceptual history of entrepreneurial thought. *Journal of management history*, *12*(1), 12-35.

Noruzi, M. R., Westover, J. H., & Rahimi, G. R. (2010). An exploration of social entrepreneurship in the entrepreneurship era. *Asian Social Science*, *6*(6), 3.

Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal girişimcilik ve sosyal girişimciler: Teorik çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *32*, 81-95.

Parkinson, C., & Howorth, C. (2008). The language of social entrepreneurs. *Entrepreneurship & Regional Development*, *20*(3), 285-309. https://doi.org/10.1080/08985620701800507

Peredo, A. M., & McLean, M. (2006). Social entrepreneurship: A critical review of the concept. *Journal of world business*, *41*(1), 56-65.

Portales, L. (2019). *Social Innovation and Social Entrepreneurship: Fundamentals, Concepts, and Tools*. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-13456-3

Prabhu, G. N. (1999). Social entrepreneurial leadership. *Career development international*, *4*(3), 140-145.

Rey-Martí, A., Ribeiro-Soriano, D., & Palacios-Marqués, D. (2016). A bibliometric analysis of social entrepreneurship. *Journal of business research*, *69*(5), 1651-1655.

Roberts, D., & Woods, C. (2005). Changing the world on a shoestring: The concept of social entrepreneurship. *University of Auckland business review*, *7*(1), 45-51.

Santos, F. M. (2012). A positive theory of social entrepreneurship. *Journal of business ethics*, *111*(3), 335-351.

Seelos, C., & Mair, J. (2005). Social entrepreneurship: Creating new business models to serve the poor. *Business horizons*, *48*(3), 241-246.

Smith, W., & Darko, E. (2014). Social enterprise: Constraints and opportunities–evidence from Vietnam and Kenya. *ODI. www. odi. org/publications/8303-social-enterprise-constraintsopportunities-evidence-vietnam-kenya*. https://cdn.odi.org/media/documents/8877.pdf

Sud, M., VanSandt, C. V., & Baugous, A. M. (2009). Social entrepreneurship: The role of institutions. *Journal of business ethics*, *85*, 201-216.

Sullivan Mort, G., Weerawardena, J., & Carnegie, K. (2003). Social entrepreneurship: Towards conceptualisation. *International Journal of Nonprofit and Voluntary Sector Marketing*, *8*(1), 76-88. https://doi.org/10.1002/nvsm.202

Swanson, L. A., & Di Zhang, D. (2010). The Social Entrepreneurship Zone. *Journal of Nonprofit & Public Sector Marketing*, *22*(2), 71-88. https://doi.org/10.1080/10495140903550726

Tan, W.-L., Williams, J., & Tan, T.-M. (2005). Defining the 'social'in 'social entrepreneurship': Altruism and entrepreneurship. *The International Entrepreneurship and Management Journal*, *1*, 353-365.

Thompson, J. L. (2002). The world of the social entrepreneur. *International journal of public sector management*, *15*(5), 412-431.

Vasi, I. B. (2009). New heroes, old theories? Toward a sociological perspective on social entrepreneurship. *An introduction to social entrepreneurship*, 155-173.

KAYNAKÇA

AlTaweel, I. R., ve Al-Hawary, S. I. (2021). The Mediating Role of Innovation Capability on The Relationship Between Strategic Agility and Organizational Performance. *Sustainability*, 13(14), 7564.

Alyahya, M., Aliedan, M., Agag, G., ve Abdelmoety, Z. H. (2023). Understanding the Relationship Between Big Data Analytics Capabilities and Sustainable Performance: The Role of Strategic Agility and Firm Creativity. *Sustainability*, 15(9), 7623.

Arokodare, A, M., Asikhia, U, O., Makinde, ve O, G. (2019). Strategic Agility and Firm Performance: The Moderating Role of Organisational Culture. *Business Management Dynamics*, 9(3),1–12.

Arokodare, M.A., ve Asikhia, O.U. (2020). Strategic Agility: Achieving Superior Organizational Performance through Strategic Foresight. *Global Journal of Business and Management*, 20(A3), 7-16.

Arokodare, M.A. (2021). Do Strategic Agility Measures Affect Overall Firm Performance of Oil and Gas Industry? An Empirical Investigation. *European Journal of Business and Management*, 13(3), 31-42.

Arıcı, T., ve Gök, M. S. (2023). Examining Environmental Turbulence Intensity: A Strategic Agility and Innovativeness Approach on Firm Performance in Environmental Turbulence Situations. *Sustainability*, 15(6), 5364.

Atieno, O.J., ve Senaji, T.A. (2017). Relationship Between Strategic Agility and Organization Performance. *Africa International Journal of Management Education and Governance*, 2(3), 73-79.

Backhouse, C. J., ve Burns, N. D. (1999). Agile Value Chains for Manufacturing – Implications For Performance Measures. *International Journal of Agile Management Systems*, 1(2), 76–82.

Balzano, M., ve Bortoluzzi, G. (2024). The Historical Roots of Strategic Agility, Strategic *Agility in Dynamic Business Environments* içinde (Ed. Marco Balzano & Guido Bortoluzzi), Springer.

Bayus, B. L. (1994). Are Product Life Cycles Really Getting Shorter? *Journal of Product Innovation Management*, 11(4), 300–308.

Bessant, J., Francis, D., Meredith, S., Kaplinsky, R., ve Brown, S. (2001). Developing Manufacturing Agility in Smes. *International Journal of Technology Management*, 22(1-3), 28-28.

Boisot, M. H. (1998). *Knowledge Assets: Securing Competitive Advantage in The Information Economy*, Oxford University Press: Oxford.

Brannen, M. Y., ve Doz, Y. L. (2012). Corporate Languages and Strategic Agility: Trapped in Your Jargon or Lost in Translation? *California Management Review*, 54(3), 77–97.

Burgess, T. F. (1994). Making the Leap to Agility: Defining and Achieving Agile Manufacturingthrough Business Process Redesign and Business Network Redesign. *International Journal of Operations & Production Management*, 14(11), 23-34.

Clauss, T., Abebe, M., Tangpong, C., ve Hock, M. (2021). Strategic Agility, Business Model Innovation, and Firm Performance: An Empirical Investigation. *IEEE Transactions on Engineering Management*, 68(3), 767–784.

Czinkota, M. R., Knight, G., Liesch, P. W., ve Steen, J. (2010). Terrorism and International Business: A Research Agenda. *Journal of International Business Studies*, 41(5), 826–843.

Doz, Y., ve Kosonen, M. (2008). The Dynamics of Strategic Agility: Nokia's Rollercoaster Experience. *California Management Review*, 50(3), 95–118.

Elali, W. (2021). The Importance Of Strategic Agility to Business Survival During Corona Crisis and Beyond. *International Journal of Business Ethics and Governance*, 4(2) 1–8.

Fernandez, Z., ve Nieto, M. J. (2006). The Internet: Competitive Strategy and Boundaries of the Firm. *International Journal of Technology Management*, 35(1/2/3/4), 182.

Fitzgerald, R. (Ed.). (1994). *The Competitive Advantages of Far Eastern Business*, Psychology Press.

Gerald, E., Obianuju, A., ve Chukwunonso, N. (2020). Strategic Agility and Performance of Small and Medium Enterprises in the Phase of Covid-19 Pandemic. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 2(1), 41–50.

Goldman, S. L., Nagel, R. N., ve Preiss, K. (1995). *Agile Competitors and Virtual Organizations: Strategies for Enriching the Customer (Vol. 8)*. New York: Van Nostrand Reinhold.

Gurkov, I., Goldberg|, A., ve Saidov, Z. (2017). Strategic Agility and Persistence: HEM's Entry into The Russian Market of Expendable Materials For Clinical Laboratories. *Global Business and Organizational Excellence*, 36(5), 12–19.

Haider, S. A., ve Kayani, U. N. (2020). The Impact of Customer Knowledge Management Capability On Project Performance-Mediating Role of Strategic Agility. *Journal of Knowledge Management*, 25(2), 298–312.

Halalmeh, M. (2021). The Impact of Strategic Agility On Employees' Performance in Commercial Banks in Jordan. *Management Science Letters*, 11(5), 1521–1526.

Huang, C., ve Nof, S. Y. (1999). Enterprise Agility: A View from The PRISM Lab. *International Journal of Agile Management Systems*, 1(1), 51–60.

Jain, S. C., ve Grosse, R. (2009). Impact of Terrorism and Security Measures On Global Business Transactions: Some International Business Guidelines. *Journal of Transnational Management*, 14(1), 42–73.

Junni, P., Sarala, R. M., Tarba, S. Y., ve Weber, Y. (2015). The Role of Strategic Agility in Acquisitions. *British Journal of Management*, 26(4), 596–616.

Khraim, H. (2022). The Influence of Technological Innovative Capabilities on Firm Performance: Moderating Effect of Strategic Agility. *Problems and Perspectives in Management*, 20(2), 459–470.

Kudrle, R. T. (2006). The Globalization of Competition Policy, *Transformations In Global Governance: Implications for Multinationals and Other Stakeholders (Ed. Sushil Vachani)* içinde, Edward Elgar Publishing.

Lewis, M. W., Andriopoulos, C., ve Smith, W. K. (2014). Paradoxical Leadership to Enable Strategic Agility. *California Management Review*, 56(3), 58–77.

Lungu, M. F. (2020). The Influence of Strategic Agility on Firm Performance. *Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 14(1), 102–110.

Lyn Chan, J. I., ve Muthuveloo, R. (2021). Antecedents and Influence of Strategic Agility on Organizational Performance of Private Higher Education Institutions in Malaysia. *Studies in Higher Education*, 46(8), 1726–1739.

Nejatian, M., Zarei, M. H., Rajabzadeh, A., Azar, A., ve Khadivar, A. (2019). Paving the Path Toward Strategic Agility: A Methodological Perspective and An Empirical Investigation. *Journal of Enterprise Information Management*, 32(4), 538–562.

Nurjaman, R., Rahayu, A., Wibowo, L., ve Widjajani, W. (2021a). The Role of Strategic Agility Towards the Firm Performance of Logistics Service Providers in Indonesia. *Management Science Letters*, 11(3), 965–974.

Nurjaman, R., Rahayu, A., Wibowo, L. A., Widjajani, ve Mujiarto. (2021b). The Relationship Between Strategic Agility and Resource Base View of the Firm Performance in Manufacturing Industry: The Research Framework. *Journal of Physics: Conference Series*, 1764(1).

Ofoegbu, O. E., ve Akanbi, P. A. (2012). The Influence of Strategic Agility on the Perceived Performance of Manufacturing Firms in Nigeria. *International Business & Economics Research Journal (IBER)*, 11(2), 153–160.

Olaleye, B., Anifowose, O., Efuntade, A., ve Arije, B. (2021). The Role of Innovation and Strategic Agility on Firms' Resilience: A Case Study of Tertiary Institutions in Nigeria. *Management Science Letters*, 11(1), 297–304.

Prater, E., Biehl, M., ve Smith, M. A. (2001). International Supply Chain Agility-Tradeoffs Between Flexibility and Uncertainty. *International Journal of Operations & Production Management*, 21(5/6), 823-839.

Reed, J. H. (2020). Strategic Agility and the Effects of Firm Age and Environmental Turbulence. *Journal of Strategy and Management*, 14(2), 129–149.

Reed, J. (2021). Strategic Agility in The SME: Use It Before You Lose It. *Journal of Small Business Strategy*, 31(3), 33–46.

Roth, A. V. (1996). Achieving Strategic Agility Through Economies of Knowledge. *Planning Review*, 24(2), 30–36.

Shafer, R. A., Dyer, L., Kilty, J., Amos, J., ve Ericksen, J. (2001). Crafting a Human Resource Strategy to Foster Organizational Agility: A Case Study. *Human Resource Management*, 40(3), 197–211.

Sull, D. (2009). How to Thrive in Turbulent Markets, *Harvard Business Review*, 87(2), 78-88.

Suradi, S., Mahrinasari MS, M. M., ve Hasnawati, S. (2020). The Mediating Effect of Strategic Agility in The Relationship of Supply Chain Management Activities and Firm Performance of the Textile Industry of Indonesia. *International Journal of Supply Chain Management*, 9(3), 649–656.

Tallon, P. P., ve Pinsonneault, A. (2011). Competing Perspectives on the Link Between Strategic Information Technology Alignment and Organizational Agility: Insights From a Mediation Model. *Management Information System Quarterly*, 35(2), 463-486.

Teece, D. J., Pisano, G., ve Shuen, A. (1997). Dynamic Capabilities and Strategic Management. *Strategic Management Journal*, 18(7), 509–533.

Teoh, A. P., Lee, K. Y., ve Muthuveloo, R. (2017). The Impact of Enterprise Risk Management, Strategic Agility, and Quality of Internal Audit Function on Firm Performance. *International Review of Management and Marketing*, 7(1), 222-229.

Tripsas, M. (2008). Customer Preference Discontinuities: A Trigger for Radical Technological Change. *Managerial and decision economics*, 29(2-3), 79-97.

Vagnoni, E., ve Khoddami, S. (2016). Designing Competitivity Activity Model Through the Strategic Agility Approach in a Turbulent Environment. *Foresight*, 18(6), 625–648.

Vrontis, D., Belas, J., Thrassou, A., Santoro, G., ve Christofi, M. (2023). Strategic Agility, Openness and Performance: A Mixed Method Comparative Analysis of Firms Operating in Developed and Emerging Markets. *Review of Managerial Science*, 17(4), 1365–1398.

Wang, F., ve Zhang, X. P. S. (2015). The Role of The Internet in Changing Industry Competition. *Information & Management*, 52(1), 71-81.

Weber, Y., ve Tarba, S. Y. (2014). Strategic Agility: A State of the Art Introduction to the Special Section on Strategic Agility. *California Management Review*, 56(3), 5-12.

Widjajani, ve Nurjaman, R. (2020). The Framework Of Strategic Agility in Small and Medium Enterprise. *Journal of Physics: Conference Series*, 1477(5), 052034.

KAYNAKÇA

Abu-Goukh. M.E., Ibraheem G.M ve Goukh, H.M.E.A. (2013). Engineering Education for Sustainability and Economic Growth in Developing Countries (the Sudanese Case). *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 102, 421 – 431.

Addai, K., Serener, B. ve Kirikkaleli, D. (2023). Can environmental sustainability be decoupled from economic growth? Empirical evidence from Eastern Europe using the common correlated effect mean group test. *Regional Sustainability*, 4, 68 – 80.

Ahmad, M. ve Wu, Y. (2022). Combined role of green productivity growth, economic globalization, and eco-innovation in achieving ecological sustainability for OECD economies. *Journal of Environmental Management*, 302, 1 - 13.

Ahmad, P., Yusof, F. ve Abdullah, F. (2013). Local Economic Growth and Community Sustainability. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 101, 437 – 444.

Al-Emran, M. (2023). Beyond technology acceptance: Development and evaluation of technology-environmental, economic, and social sustainability theory. *Technology in Society,* 75, 1 – 11.

Albornoz-Mendoza, L. ve Mainar-Causapé, A. J. (2019). Analysis of the social and environmental economic sustainability in the territory of Yucatan (Mexico). *Papers in Regional Science*, 98, 1215 – 1238.

Aras, G. ve Sarıoğlu, G. U. (2015). *Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama*. TÜSİAD. İstanbul.

Baajike, F. B., Ntsiful, E., Afriyie, A. B. ve Oteng-Abayie E. F. (2022). The effects of economic growth, trade liberalization, and financial development on environmental sustainability in West Africa. The role of institutions. *Research in Globalization*, 5, 1 – 12.

Dai, Y., Ding, Y., Fu, S., Zhang, L., Cheng, J. ve Zhu D. (2024). Analyzing the impact of natural capital on socio- economic objectives under the framework of sustainable development goals. *Environmental Impact Assessment Review*, 104, 1 – 11.

Ding, Y., Geng, X., Wang, P. ve Chen W. Q. (2021). How material stocks sustain economic growth: Evidence from provincial steel use in China. *Resources, Conservation & Recycling*, 171, 1 – 9.

Doğan, B., Balsalobre-Lorente, D. ve Nasir, M. A. (2020). European commitment to COP21 and the role of energy consumption, FDI, trade and economic complexity in sustaining economic growth. *Journal of Environmental Management*, 273, 1 – 13.

Du, M., Zhao, M. ve Fu, Y. (2020). Revisiting urban sustainability from access to jobs: Assessment of economic gain versus loss of social equity. *Environmental Impact Assessment Review*, 85, 1 – 12.

Ergün, T. ve Çobanoğlu, N. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Etiği. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 97 - 123.

Galanis, A., Botzoris, G., Siapos, A., Eliou, N. ve Profillidis, V. (2017). Economic crisis and promotion of sustainable transportation: A case survey in the city of Volos, Greece. *Transportation Research Procedia*, 24, 241 – 249.

Gonzalez, L. R. ve Gale F. (2023). Sustainability as economic value pluralism: Implications for urban politics and policy. *Cities*, 134, 1 – 5.

Grodach, C. (2011). Barriers to sustainable economic development: The Dallas–Fort Worth experience. *Cities*, 28, 300 – 309.

Gyamfi, A. B., Agozie, D. Q., Musah, M., Onifade, S. T. ve Prusty S. (2023). The synergistic roles of green openness and economic complexity in environmental sustainability of Europe's largest economy: Implications for technology-intensive and environmentally friendly products. *Environmental Impact Assessment Review*, 102, 1 – 14.

Hamann, K. R. S., Bertel, M. P., Ryszawska, B., Lurger, B., Szymanski, P., Rozwadowska, M., Goedkoop, F., Jans, L., Perlaviciute, G., Masson, T., Fritsche, I., Favaro, T., Hofer, A., Eisenberger, I., Gutschi, C., Grosche, C., Held, J., Athenstaedt, U. ve Corcoran, K. (2023). An interdisciplinary understanding of energy citizenship: Integrating psychological, legal, and economic perspectives on a citizen-centred sustainable energy transition. *Energy Research & Social Science,* 97, 1-18

Hillman, B., Douglas, E. M. ve Terkla D. (2012). An analysis of the allocation of Yakima River water in terms of sustainability and economic efficiency. *Journal of Environmental Management*, 103, 102-112.

Jayasiri, M. M. J. G. C. N., Dayawansa, N. D. K., Ingold, K. ve Yadav, S. (2024). Are rice systems sustainable in Sri Lanka? - A case of Deduru Oya reservoir irrigation scheme. *Environmental Impact Assessment Review*, 106, 1 – 13.

Jiang, Y., Tian, S., Xu, Z., Gao, L., Xiao, L., Chen, S., Xu, K., Chang, J., Luo, Z. ve Shi, Z. (2022). Decoupling environmental impact from economic growth to achieve Sustainable Development Goals in China. *Journal of Environmental Management*, 312, 1 – 9.

Kirikkaleli, D., Sofuoglu, E., Abbasi, K. R. ve Addai, K. (2023). Economic complexity and environmental sustainability in eastern European economy: Evidence from novel Fourier approach. *Regional Sustainability*, 4, 349 – 358.

Kumar, P. ve Datta, S. K. (2021). Interdependence between environmental performance and economic growth with a policy approach towards sustainability: Evidence from panel data. *Current Research in Environmental Sustainability,* 3, 1 – 11.

Lucendo-Monedero, A. L., Ruiz-Rodríguez, F. ve Gonzalez-Relano, R. (2023). The information society and socio-economic sustainability in european regions. Spatio-temporal changes between 2011 and 2020. *Technology in Society,* 75, 1 – 15.

McDermott, C. C. (2009). Corporate Agenda 21: a unified global approach to CSR and sustainability. *Corporate Communications: An International Journal*, 14(3), 286 - 302.

Nepal, R., Paija, N., Tyagi, B. ve Harvie, C. (2021). Energy security, economic growth and environmental sustainability in India: Does FDI and trade openness play a role?. *Journal of Environmental Management,* 281, 1 – 12.

Niu, B., Mu, Z., Chen, L. ve Lee C. K.M. (2019). Coordinate the economic and environmental sustainability via procurement outsourcing in a co-opetitive supply chain. *Resources, Conservation & Recycling*, 146, 17 – 27.

Raihan, A. ve Tuspekova, A. (2022). Role of economic growth, renewable energy, and technological innovation to achieve environmental sustainability in Kazakhstan. *Current Research in Environmental Sustainability*, 4, 1-10.

Rasmussen, L. V., Bierbaum, R., Oldekop, J. A. ve Agrawal, A. (2017). Bridging the practitioner-researcher divide: Indicators to track environmental, economic, and sociocultural sustainability of agricultural commodity production. *Global Environmental Change*, 42, 33 – 46.

Sampaio, C., Macedo, E., Coelho, M. C. ve Bandeira, J. M. (2020). Economic and environmental analysis of measures from a Sustainability Urban Mobility Plan – Application to a small sized city. *Transportation Research Procedia*, 48, 2580 – 2588.

Shahmoradi, S., Abtahi, S. M. ve Guimaraes, P. (2023). Pedestrian street and its effect on economic sustainability of a historical Middle Eastern city: The case of Chaharbagh Abbasi in Isfahan, Iran. *Geography and Sustainability*, 4, 188 – 199.

Wanga, J. Y. T., Ehrgott, M., Dirks, K. N. ve Gupta, A. (2014). A bilevel multi-objective road pricing model for economic, environmental and health sustainability. *Transportation Research Procedia*, 3, 393 – 402.

KAYNAKÇA

Amrutha, V. N., & Geetha, S. N. (2020). A systematic review on greenhuman resource management: Implications for social sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 247, 119131.

Adı, N., Mulyadı, M., Setini, M., & Astawa, N. D. (2021). Green Employee Empowerment? Driving And Inhibiting Factors For Green Employee Performance. *The Journal Of Asian Finance, Economics And Business*, 8(5), 293-302.

Acar, S.(2022). Örgütlerde Yeşil İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi. İksad Yayınevi. Ankara.

Alanlı, A. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Kamu Bankaları Özelinde Değerlendirilmesi. *International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Sciences*, 5(4), 110-124.

Ahmad, S. (2015) Green Human Resource Management: Policies and practices, *Cogent Business & Management,* 2:1, 1030817.

Amjad F, Abbas W, Zia-Ur-Rehman M, Baig SA, Hashim M, Khan A, Rehman HU (2021) Efect of green human resource management practices on organizational sustainability: the mediating role of environmental and employee performance. *Environmental Science and Pollution Research,* 28(22), 28191–28206.

Baş, D., Kesen, M. (2024). Yeşil İnsan Kaynakları Uygulamalarının Örgütsel Özdeşleşme ve Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisi. *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 8(1), 174-194.

Chowdhury, R.S., Sanju, L.N., & Asaduzzaman, M.K.A. (2017). Green HRM practices as a means of promoting CSR: Suggestions for garments industry in Bangladesh. *Global Journals Inc*, 17(6), 28-35.

Coşkun, F., Ö. (2022). Çevre Tutkusunun, Yeşil Dönüştürücü Liderliğin ve Yeşil Örgüt İkliminin Çevreci Çalışan Davranışları Üzerine Etkisi. *Journal of Politics, Economy and Management*, 5(1),1-16.

Deshwal, P. (2015). Green HRM: An organizatonal strategy of greening people. *International Journal of Applied Research,* 176-180.

Uslu Demir, Y., Kedikli, E. (2017). Sürdürülebilirlik Kapsamında Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimine Genel Bir Bakış. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 52(3), 66-81.

Uslu, Y., Altun, U.,Yılmaz, E. (2022). Sağlık İşletmeleri Açısından Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevlerinin Bulanık AHS Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *Yönetim ve Ekonomi*, 29(3), 603-621.

Hosain, S., Rahman, M.D. (2016). Green human resource management: A theoretical overview. *IOSR J. Bus. Manag. (IOSR-JBM)*, *18*, 54–59.

Kavgacı, Y., Erkmen, T. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarının Kurumsal Sosyal Sorumluluktaki Rolü. *Bmij*, 9(3), 794-821.

Kenar, G., Ceyhan, S. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları İşe Adanmışlığın Öncülü Olabilir mi? *Parion Akademik Bakış Dergisi*, 1(1), 65-80.

Kesen, M., Öselmiş, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Ölçeği (Yikyö): Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 17(4), 1231-1256.

Korkmaz, M., Gültekin, Z. (2023). "Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi" Başlıklı Çalışmaların Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik Analizi. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 9(20), 461-482.

Labella-Ferna´ndez, A., & Martı´nez-del-Rı´o, J. (2020). Green human resource management. In W. L. Filho, A. M. Azul, L. Brandli, P. G. O¨zuyar & T. Wall (Eds.), Responsible consumption and production, encyclopedia of the UN sustainable development goals (1–12). Springer

Mousa, S. K., ve Othman, M. (2020). The impact of green human resource management practices on sustainable performance in healthcare organisations: A conceptual framework. *Journal of Cleaner Production,* 243, 118595

Sağbaş, M., Erdoğan, A.F., Sundu, M. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi: Sistematik İçerik Analizi Yöntemi İle Alan Yazının İncelenmesi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(3), 236-257.

Sarıyıldız, Y.A. (2021). Sağlık Kurumlarında Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi ve Uygulamaları. *Sakarya Üniversitesi İşletme Enstitüsü Dergisi,* 3(1), 155-159.

Oncer, Z.A. (2019). Örgütlerde Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları. *İş ve İnsan Dergisi*, 6(2), 199-208.

Opatha, H. H., ve Arulrajah, A. A. (2014). Green human resource management: Simplified general reflections. *International Business Research*, 7(8), 101-112.

Öner, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Sistemine İlişkin Kritik Başarı Faktörlerinin Dematel Yöntemiyle Analizi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özalp, Ö., Erbaşı A. (2021). Yeşil Örgüt İklimi Algısının Yeşil Örgütsel Davranış Üzerine Etkisi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, 22(1), 43-73.

Tekin, E., Doğan, A. (2022). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi. *Küresel Sistemde Yeşil Yönetim*. (41-74) Ankara: Gazi Kitabevi.

Turan, İ., Sundu, M. (2021). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(78), 731-744.

Yavuz, N. (2020). Yeşil İnsan Kaynakları Yönetimi ve Yeşil İş Yetkinliklerinin İçerik Analizi Yöntemi İle Değerlendirilmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2669-2681.

Yolvermez, B. (2023). Kariyerin Geleceği: Yeşil Kariyer. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 89-107.

MUHASEBE VE DENETİMDE
GÜNCEL KONULAR

Editör
Doç. Dr. Aysel Öztürkçü Akçay

EĞİTİM
yayınevi

MUHASEBE VE DENETİMDE GÜNCEL KONULAR

Editör: Doç. Dr. Aysel Öztürkçü Akçay

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-85-1
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MUHASEBE VE DENETİMDE GÜNCEL KONULAR
Editör: Doç. Dr. Aysel Öztürkçü Akçay
VI+124 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-85-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akarçay, V. (1980). *Türkiye'de Devlet Muhasebesi ve Uygulaması*. İstanbul: Samet Matbaası.

Akmut, Ö. (1973). *Türkiye Devlet Muhasebesi*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Al-Awad, A. M. A. W. (2019). *Güncellenmiş GFS Sisteminin Uygulamaları Çerçevesinde Devlet Muhasebesinin Temelleri*. Irak Kerbela: Dar Al-Kutub kitabevi.

Coşan, M. H. (1980). *Devlet Muhasebesi*. Ankara: Yeni Uğur Matbaası.

Çetinkaya, Ö. (2004). Devlet Muhasebesi Alanındaki Gelişmeler ve Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi. İ*stanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Araştırma Merkezi Konferansları*, 46, 83-98.

Çetinkaya, Ö. ve Yıldırım Z. (2006). *Devlet Muhasebesi: Teori ve Uygulama*. (2. Basım). Bursa: Ekin Kitabevi.

Çetiner, E., Söyler, İ., & Çolak, B. (2011). *Devlet Muhasebesi (Teori, Bütçeleme İşlemleri ve Muhasebe Kayıtları)*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Çolak, H. B. ve Dağ. (2009). *Ö. Mahalli İdareler Muhasebesi*, Ankara: GMD Yayınları.

Dinç, E. ve Kaya, U. (2006). Muhasebe Meslek Mensuplarının Meslek Ahlakı Kuralları Açısından Hizmet Satın Alanlar Tarafından Algılanma Biçimi Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 5(17), 139-151.

Dean, Peter N., (1996). Government Accounting in Developing Countries. Policy Studies and Developing Nations, A Multi-Volume Treatise Volume: 3, Edited by Stuart S. Nagel, JAS Press Inc. s. 265-283.

Gazioğlu, P. (2007). Nakit Esaslı ve Tahakkuk Esaslı Devlet Muhasebesi Sistemlerinin Karşılaştırılması ve Türkiye Uygulaması, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Giray, A. (1998). *Milli Muhasebe ve Devlet Muhasebesi*. (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.

Gökçen, G. (2003). *Devlet Muhasebesi: Teori Uygulamalar ve Öneri*. Ankara: Türkmen Kitabevi

Güler, M. S. ve Gülçiçek, M. (2006). Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Tarihi Gelişimi. *Kamu Hesaplarına Uzman Bakış Dergisi*, 1, 55-71.

Güvemli, O. (2000). Türk Devletleri Muhasebe Tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'na Kadar-1. Cilt. İstanbul: *İstanbul Y.M.M. Odası Yayını*.

Güvemli, O. (1995). *Türk Devletleri Muhasebe Tarihi, Osmanlı İmparatorluğu'na Kadar (Cilt I)*. İstanbul: Avcıol Matbaası.

Karaarslan, E. (2004). Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni. 3 Orta Vadeli Harcama Sistemi (Çok Yıllı Bütçeleme) ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, 37.

Karaarslan, E. (2004). Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Serüveni. *Sayıştay Dergisi*, 54, 37-76.

Karaarslan, E. (2005). Devlet Muhasebesi Olgusu ve Ülkemizde Devlet Muhasebesi Standartları. *Ankara: TÜRMOB Yayınları.*

Karaarslan, E., Bakanlığı, M. ve Başkontrolörü, M. (2006). *Kamu Mali Yönetimi ve Mali Raporlama*. Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme, 125.

Kerimoğlu, B. (2006). *Tahakkuk Esaslı Muhasebe Sisteminin Mali Saydamlık ve Hesap Verme Sorumluluğuna Katkıları*. Coşkun Can Aktan (Ed.), Kamu Mali Yönetiminde Stratejik Planlama ve Performans Esaslı Bütçeleme içinde Ankara: Seçkin Yayıncılık.

ÖZ, A. E. (2007). Devlet Muhasebesi ile İlgili Yeni Yasal Düzenlemeler ve Tekdüzen Muhasebe Sistemi ile Uyumlaştırma Çalışmalarının İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, T.C. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Serçemeli, M. (2010). Devlet Muhasebesi Kavramı, Türkiye'deki İşleyişi ve Erzurum Defterdarlığı, Narman Mal Müdürlüğü'nde Bir Uygulama, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Sipahi, B., Yanık, S. ve Topal, C. (2007). *Devlet Muhasebesi-5018 Sayılı Kanun Çerçevesinde Genel Bütçeli Kamu İdarelerine Yönelik*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Şahin, İ. (1982). Devlet Muhasebesi Ders Notları, Bolu, *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları.*

Yalçın, Z. ve Susmuş, T. (2020). *TMS/TFRS Standartlarının Oluşmasında Etkili Olan Muhasebe Unsurlarının Tarihsel Gelişimi ve Bazı Standartların Uygulanmasına Yönelik Örnek Çözümler*. Konya. Eğitim Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akın, O. ve Onat, K. (2015). Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebecilik Kavramına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, Cilt 8, Sayı: 1, 33-51.

Al, A. (2014). Adli Muhasebe ve Karar Alma Arasındaki İlişkilerin Finansal Kararlar Açısından Değerlendirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*, İSMMMO, Sayı: 125, 95-124.

Bozkurt, N. (2000). Muhasebe ve Denetim Mesleğinde Yeni Bir Alan: Adli Muhasebecilik. *Yaklaşım Dergisi*, Yıl 8, Sayı 94, 56-61.

Boztepe, E. (2023). Adli Muhasebe Standartları: Karşılaştırmalı Bir Analiz ve Uluslararası Uyum İçin Öneriler. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 41, 232-248.

Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Atıf İndeksi, 1-214.

Crumbley, D. L. (2001). New Technologies Effect on Forensic Auditing. Fifteenth An-nual International Financial Management Conference. April 2 to April 6. Miami, Flori-da. 202-212.

Karacan, S. (2012). Hukuk İle Muhasebenin Kesişme Noktası: Adli Muhasebe. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, Yıl 4, Sayı 8, 105-128.

Katı, M. (2022). Güncel Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Çalışmaları,Editör:Ali Kahramanoğlu,*Adli Muhasebe*, İstanbul: Efe Akademi Yayınları.

Mert, İ. (2022). Investigation Techniques, Methods, Types, and Increasing Impact of Forensic Accounting in Digital Period. *Maliye ve Finans Yazıları [Journal of Finance Letters],* 36(118), 13-32.

Oberholzer, C. (2002).Quality Management In Forensic Accounting, MBA Thesis, The Gordon Institute Of Business Science, University of Pretoria.

Oseni, A. (2017). Forensic Accounting and Financial Fraud in Nigeria: Problems and Prospects. *Journal of Accounting and Financial Management*, 3(1), 23-33.

Özcan, A. (2019). Analyzing The Impact of Forensic Accounting on the Detection of Financial Information Manipulation. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 1744-1760.

Özer,C ve Esmeray, A. Muhasebe Meslek Mensuplarının Adli Muhasebeciliğe İlişkin Farkındalık ve Algı Düzeylerinin Farklılıkları. *İşletme Araştırmaları Dergisi*,2021,13 (4),3712-3727

Pehlivan, A. (2023). *Adli Muhasebe Eğitimi ve Türkiye'de Adli Muhasebe Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma*. Trabzon: Celepler Matbaacılık Yayın ve Dağıtım.

Ramaswamy, V. (2007). New Frontiers: Training Forensic Accountants Within The Accounting Program. *Journal of College Teaching Learning*, Vol 4, Iss 9, 31–38.

Şenel,S.A. ve Atmaca,P. (2018). Muhasebe Meslek Mensuplarının (Smmm) Adli Muhasebe Mesleğine Bakış Açılarının Analizi: Sivas Örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 76, Ağustos 2018, 272-291

Şentürk, F. ve Kasap M. (2013). Beyaz Yaka Suçları ve Finansal Yolsuzluklar. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, 143-167.

Taştan, H. (2018). *Adli Muhasebe*. İstanbul: Okan Üniversitesi Yayınları.

Toraman, C., Abdioğlu H. ve İşgüden B. (2009). Aklama Suçunun Önlenmesine Yönelik Çabalar: Adli Muhasebecilik Mesleği ve Uygulamaları. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, 17-55.

KAYNAKÇA

Akın, M. Ş., Demir, E. (2021). Türkiye'deki Yatırımcılar ile Finansal Okuryazarlık Üzerine Etnografik Araştırma. *Uluslararası Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 46-62.

Aydın, N., Başar, M., Coşkun, M. (2015). *Finansal Yönetim*, Yenilenmiş 2. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.

Aykaç Alp, E. (2024). Tasarruf. *Tubitak Bilim ve Toplum Başkanlığı Popüler Bilim Yayınları Sosyal Bilimler Ansiklopedisi.* https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/tasarruf. (E.T.:26.03.2024).

Baker, D. W. (2006). The Meaning and Measure of Health Literacy. *Journal of General Internal Medicine*, 21 (8): 878–883

Doğan, M., (2019). Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1602-1620

Doğan, M., Faikoğlu, S. (2016). *Davranışsal Finans ve Finansal Okuryazarlık*. Ekin Yayınevi.

Eğilmez, M. (2023). Enflasyon Nedir, Nasıl Ölçülür, Kaynakları ve Çeşitleri Nelerdir? https://tr.investing.com/analysis/enflasyon-nedir-nasl-lculur-kaynaklar-ve-esitleri-nelerdir-200487440. (E.T.:26.03.2024).

Emmons, W. (2005). *Consumer-Finance Myths and Other Obstacles to Financial Literacy*. St. Louis University Public Law Review,24: 335–362

Ertaş, F.C. (2015), *Yönetim Muhasebesi*, İstanbul: Beta.

Financial Literacy around the World: Insıghts From The S&P Global Fınlıt Survey (2014). https://gflec.org/wp-content/uploads/2015/11/Finlit_paper_16_F2_singles.pdf (E.T.:29.03.2024).

FODER (2024). Foder Hakkında. https://www.fo-der.org/foder-hakkinda/#:~:text=Finansal%20Okuryazarl%C4%B1k%20ve%20Eri%C5%9Fim%20Derne%C4%9Fi%20(FODER)%2C%20finansal%20bilincin%20art%C4%B1r%C4%B1lmas%C4%B1,olma%20hedefiyle%202012%20y%C4%B1l%-C4%B1nda%20kurulmu%C5%9Ftur. (E.T.:02.04.2024).

Gedik, A. (2021). Enflasyon ve Faiz Oranı İlişkisi: Fisher Hipotezinin Türkiye İçin Geçerliliği. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi* (27).

Güler, E. (2015). Hane halkının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Sakarya İli Örneği (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey).

Huston, S. J. (2010). Measuring Financial Literacy. *Journal of Consumer Affairs*, *44*(2), 296-316.

Jones, M., Luu, T. J.ve Samuel, B. (2023). Measuring Crypto Literacy.

Karyağdı, N. G. (2018). Finansal Okuryazarlık ve Farkındalığının Belirlenmesine Yönelik Bitlis Eren Üniversitesi SBMYO Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 110-126.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, A. G. M. S. (2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28).

Özel, H. A. (2012). Ekonomik Büyümenin Teorik Temelleri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(1), 63-72.

Potter, James (2005), *Media Literacy*, Third Eddition, CA: Sage Publications.

Remund, D. L. (2010). Financial Literacy Explicated: The Case for A Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.

Sarıkovanlık, V. (2022). Paranın Zaman Değeri. Tubitak Bilim ve Toplum Başkanlığı Popüler Bilim Yayınları Sosyal Bilimler Ansiklopedisi. https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/paranin_zaman_degeri. (E.T.:26.03.2024).

SPK (2015). 2015 Yılı İkinci Türkiye Finansal Okuryazarlık Araştırması. https://spk.gov.tr/data/61e20f091b41c61238835f4d/f0b0f4f3bb0ae1d89765fc75e..5667b5e.pdf. (E.T.:02.04.2024).

Şahin, M., Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Tasarruf Davranışları: Kamu Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 77-103.

Şarlak, Z. (2011). Finansal Okuryazarlık. Türkiye Cumhuriyeti Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. https://www.aile.gov.tr/media/92211/03_02_finansal-okuryazarlik.pdf. E.T.(05.03.2024).

TCMB(2004). Enflasyon. https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/b62e1fb7-ebc1-4922-99dc-b3ba23320b9f/enflasyon.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROO. E.T. (21.03.2024)

Tripathi, S. (2023). Does Financial Literacy Affect Stock Market Participation? Evidence from India. *The Journal of Wealth Management*, *25*(4), 61-70.

TUİK(2024).https://www.tuik.gov.tr/Kurumsal/Konu_Detay?konu=1#:~:text=Fiyatlar%20genel%20d%C3%BCzeyi%2C%20piyasada%20al%C4%B1m,ay%20veya%20y%C4%B1daki)%20ortalama%20fiyatlar%C4%B1d%C4%B1r. (E.T.:02.04.2024).

Tuman, M. (1994), Word Perfect: Literacy in Computer Age, Falmer, London &Philadelphia.

Turan İçke, B. (2017). *Finansal Okuryazarlık*. Beta Yayınevi

Türkiye Bankalar Birliği (2024). Türkiye' de Finansal Okuryazarlık. https://foy.tbb.org.tr/turkiye-de-foy (E.T.:02.04.2024).

URL-1: http://unesco.org.tr/dokumanlar/egitim/okuryazarlik.pdf

Wecker, C., Kohnle, C. ve Fischer, F. (2007). Computer Literacy and InquiryLearning: When Geeks Learn Less.Journal of Computer Assisted Learning, 23 (2): 133–144.

.

KAYNAKÇA

Akatak, A. (2021). Adli Muhasebe Kapsamında Hilelerin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Akinbowale, O. E., Zerihun, M. F. ve Klingelhöfer, H. E. (2021). The Integration of Forensic Accounting and the Management Control System as Tools for Combating Cyberfraud. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal, 25*(2).

Aktaş, H., ve Kuloğlu, G. (2008). Adli muhasebe ve Adli Muhasebecilik Mesleği. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*(25), s. 102-113.

Akyel, N. (2009). Adli Muhasebecilik ve Türkiye'de Uygulanabilmesi İçin Altyapı Bileşenlerinin Mevcut Durumu, Değerlendirilmesi ve Öneriler. Doktora Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Akyürek, M. (2023). Sigorta hilelerinin Tespitinde Adli Muhasebenin Önemi: Sigorta Sektörüne Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi. Zonguldak: Karabük Üniversitesi.

Alabdullah, T. T., Alfadhl, M. M., Yahya, S. ve Rabi, A. M. (2014). The Role of Forensic Accounting in Reducing Financial Corruption: A Study in Iraq. *International Journal of Business and Management, 9*(1), s. 26-34.

Altunay, M. A. (2014). Türkiye'deki Adli Muhasebeciliğin Hakimlerin ve Avukatların Bakış Açıları Bağlamında Analizi. Doktora Tezi. Isparta: Süleyman Demirel Üniversitesi.

Apostolou, B., Hassell, J.ve S.A., W. (2000). Forensic Expert Classification of Management Fraud Risk Factors. *Journal of Forensic Accounting, 1*, s. 181-192.

Aydın, H. (2018). Adli Muhasebe İle İlgili Dünyadaki Uygulamalar ve Türkiye'de Uygulanabilirliğinin Araştırılması. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Bhasin, M. (2016). Contribution of Forensic Accounting to Corporate Governance: An Exploratory Study of an Asian Country. *International Business Management, 10*(4), s. 479-492.

Bologna, G. J. ve Lindquist, R. J. (1987). *Fraud Auditing and Forensic Accounting: New Tools and Techniques.* Willey.

Cedimağar, İ. T. (2023). Adli Muhasebeciliğin Meslek Mensupları Yönünden Farkındalığının Ölçülmesi ve Bir Uygulama. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Chariri, A. (2007). The Relevance of Forensıc Accounting in Detecting Financial Frauds. *urnal Organisasi dan Manajemen, 3*(2), s. 81-88.

Coşkun, A. (2013). Adli Muhasebede Farkındalık; Türkiye'deki Bağımsız Denetim Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Daraojimba, R. E., Farayola, O. A., Olatoye, F. O., Mhlongo, N. ve Oke, T. T. (2023). Forensic Accounting In The Digital Age: A U.S. Perspective: Scrutinizing Methods And Challenges In Digital Financial Fraud Prevention. *Finance & Accounting Research Journal, 5*(11), s. 342-360.

Desi, A., Akintoye, R. I. ve Aguguom, T. A. (2023). Forensic Accounting, a Veritable Financial Tool for Qualitative Financial Reporting Systems in the 21st Century. *International Journal of Professional Business Review, 8*(6), s. 01-0.

Dhar, P. ve Sarkar, A. (2010). Forensic Accounting: An Accountant's Vision. *Vidyasagar University Journal of Commerce, 15*(3), s. 93-104.

Dhar, P. ve Sarkar, A. (2010). Forensic Accounting: An Accountant's Vision. *Vidyasagar Universi ty Journal of Commerce, 15*.

DiGabriele, J. A. (2009). Implications of Regulatory Prescriptions and Audit Standards on The Evolution of Forensic Accounting in The Audit Process. *Journal of Applied Accounting Research, 10*(2), s. 109-121.

Gray, O. R. ve Moussalli, S. D. (2006). Forensic Accounting and Auditing United Again: A Historical Perspective. *Journal of Business Issues 15*(2), s. 15-25.

Gray, O. R. ve Moussalli, S. D. (2006). Forensic Accounting and Auditing United Again: A Historical Perspective. *Journal of Business Isues*(2), s. 15-24.

Gupta, S. (2022). Forensic Accounting: Innovative Tool for Corporate Sector. *Journal of Global Economy, 18*(1), s. 43-52.

Gülten, S. (2010). Adli Muhasebe Kavramı ve Adli Müşavirlik Mesleği. *Ankara Barosu Dergisi, 68*(3), s. 311-319.

Ibadin, P. (2012). Forensic Accounting and Financial Crimes: Adopting the Inference, Relevance and Logic Solution Approach. *African Research Review, 6*(4), s. 125-139.

Issa, M. I. (2017). Awareness of Forensic Accounting Services in Turkey And Comparison With USA. Doktora Tezi. İstanbul: Okan Üniversitesi.

İşgüden Kılıç, B. (2020). The Effects of Big Data on Forensic Accounting Practices and Education. S. Grima, E. Boztepe, & P. j. Baldacchino içinde, *Contemporary Issues in Audit Management and Forensic Accounting.* UK: Emerald Publishing.

Kasum, A.S. (2009). The Relevance of Forensic Accounting to Financial Crimes in Private and Public Sectors of Third World Economies: A Study from Nigeria. *Proceedings of The 1st International Conference on Governance Fraud Ethics and Social Responsibility.* Edirne.

Katı, M. (2021). Adli Muhasebe Kapsamında Muhasebe Hata ve Hilelerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma. Doktora Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Keshi, N. (2010). Forensic Accounting İssues in Accountancy and Audit Practice. *ICAN Students' Journal, 14*(1), s. 8-12.

Kuloğlu, G. (2007). Adli Muhasebe Kapsamında Kredi Kartı Dolandırıcılıkları ve Türkiye Örneği. Doktora Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.

Meriç, A. (2015). Türkiye'de Bilirkişilik Müessesesi Bağlamında Adli Muhasebe ile İlgili Bir Araştırma. Doktora. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Modugu, K. P. ve Anyaduba, J. O. (2013). Forensic Accounting and Financial Fraud in Nigeria: An Empirical Approach. *International Journal of Business and Social Science, 4*(7), s. 281-289.

Nataša Simeunović, G. G. (2016). Forensic Accounting in the Fraud Auditing Case. *The European Journal of Applied Economics, 13*(2), s. 45-56.

Nursansiwi, D. A. (2024). The Role of Forensic Accounting in Detecting Financial Frauds. *Accounting Studies and Tax Journal, 1*(1), s. 111-116.

Oberholzer, C. (2002). Quality Management in Forensic Accounting. *Gordon Institute of Business Science*.

Ogunode, O., & Dada, S. O. (2022). Fraud Prevention Strategies: An Integrative Approach on the Role of Forensic Accounting. *Archives of Business Research, 10*(7), s. 34-50.

Ozli, P. K. (2015). Forensic Accounting and Fraud: A Review of Literature and Policy. *International Journal of Accounting and Economics Studies, 3*(1), s. 63-68.

Özcan, A. (2014). The Impact of Forensic Accounting on İnvestigating and Preventing the Financial nIformation Manipulation. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Özdemir, M. (2017). Vergi Davalarında Adli Muhasebenin Öneminin Uygulamalı Bir Analizi. Doktora Tezi. Karabük: Karabük Üniversitesi.

Öztürk, M. S. ve Usul, H. (2020). Detection of Accounting Frauds Using the Rule-Based Expert Systems within the Scope of Forensic Accounting. S. Grima, E. Boztepe, & P. J. Baldacchino içinde, *Contemporary Issues in Audit Management and Forensic Accounting.* UK: Emerald Publishing.

Pehlivan, A. (2010). Adli Muhasebe Eğitimi ve Türkiye'de Adli Muhasebe Eğitiminin Geliştirilmesine Yönelik Bir Araştırma . Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Polycrap, S. U. (2019). The Role of Forensic Accounting in Detecting Economic Crimes. *Research Journal of Finance and Accounting, 10*(16), s. 98-107.

Ramaswamy, V. (2007). New Frontiers: Training Forensic Accountants within the Accounting Program. *Journal of College Teaching & Learning, 4*(9), s. 31-38.

Rezaee, Z. ve Burton, E. J. (1997). Forensic Accounting Education: Insights from Academicians and Certified Fraud Examiner Practitioners. *Managerial Auditing Journal, 12*(9).

Rezaee, Z., Crumbley, D. L. ve Elmore, R. C. (2004). Forensic Accounting Education: A Survey of Academicians and Practitioners. *Advances in Accounting Education Teaching and Curriculum Innovations, 6*, s. 193-231.

Seda, M. ve Peterson, B. K. (2008). The Emergence of Forensic Accounting Programs in Higher Education. *Management Accounting Querterly, 9*(3), s. 15-23.

Singleton, J. A. (2010). *Fraud auditing and forensic accounting.* England: Wiley Corporate F&A.

Thornhill, W. (1994). *Forensic Accounting: How to Investigate Financial Fraud. : Irwin.* New York: Irwin Professional Publishing.

Tugas, F. C. (2012). Exploring a New Element of Fraud: A Study on Selected Financial Accounting Fraud Cases in the World. *American International Journal of Contemporary Research, 2*(6), s. 112-121.

Williams, J. W. (2014). The Private Eyes of Corporate Culture: The Forensic Accounting and Corporate Investigation Industry and the Production of Corporate Financial Security. K. Walby, & R. K. Lippert içinde, *Corporate Security in the 21st Century* (s. 56-77). Palgrave Macmillan.

Yanga, C.-H. ve Leeb, K.-C. (2020). Developing A Strategy Map for Forensic Accounting with Fraud Risk Management: An Integrated Balanced Scorecard-Based Decision Model. *Evaluation and Program Planning* , s. 1-10.

Young, M. ve Cuomo, M. (2002). *Accounting Irregularities and Financial Fraud: A Corporate Governance Guide.* Harcourt Brace Professional Pub.

Yücel, E. (2011). Adli Muhasebecilik Mesleği ve Türkiye'deki Gelişme Potansiyeline Yönelik Bir Araştırma. Doktora Tezi. Bursa: Ulıdağ Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Ağırbaş, İ. (2020). *Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim ve Maliyet Analizi.* 2. Baskı, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Akdiş, M. Küreselleşmenin Finansal Piyasalar Üzerindeki Etkileri ve Türkiye Finansal Krizler-Beklentiler, 2001. http://www.geocities.ws/ceteris_tr2/m_akdis.htm (E.T.: 28.03.2024)

Akdoğan, N. ve Tenker, N. (1983). *Finansal Tablolar Ve Analizi*. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Akgüç, Ö. (2011). *Mali Tablolar Analizi.* 14. Baskı, İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Akyüz, Y., Genç, E. ve Erem, I. (2013). Finansal Oranlar Arasındaki İlişkinin Faktör Analizi İle İncelenmesi: Aracı Kurumlar Üzerinde Bir Uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (37), 85-96.

Alweshahi, A. K. D. (2023). *Covıd-19 Salgınının Firmaların Finansal Performansına Etkisi: "Sektörel Bir Karşılaştırma".* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Atağan, G., Kaplanoğlu, E., İçerli, Y. ve Yükçü, C. (2017). *Mali Tablolar Eğitimi.* (S. Yükçü, Ed.) İzmir: Kitapana Yayınevi.

Aydemir, C. ve Kaya, M. (2007). Küreselleşme kavramı ve ekonomik yönü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(20), 260-282.

Aydın, N. (2018). Finansal Analiz, (Ed. Sevil, G. Başar, M) içinde *Finansal Yönetim I*, (89-118), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Aydın, N., Başar, M. ve Çoşkun, M. (2007). *Finansal Yönetim.* 2. Baskı, Eskişehir: Detay Yayıncılık.

Bayazıtlı, E., Kaderli, Y., & Gürel, E. (2008). Kâr Payı Dağıtma Duyurularının Firmaların Hisse Senedi Getirilerine Etkisi: İMKB'ye Kayıtlı, Taş ve Toprağa Dayalı Sanayide Faaliyet Gösteren Bazı Firmalar Üzerinde Bir Olay Etüdü Çalışması. *Muhasebe ve Denetime Bakış,* (26), 1-16.

Berk, N. (2010). *Finansal Yönetim.* 10. Baskı, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Bhunia, A., Mukhuti, S. ve Roy, G. (2011). India Current Research. *Journal of Social Sciences 3*(3), 269-275

Bulut, T. (2017). Organize Sanayi Bölgeleri (OSB'ler) Tüzel Kişiliklerinin Finansal Performans Analizine Yönelik Endeks Önerisi: Bulut Performans Endeksi. *Verimlilik Dergisi,* (3), 29-57.

Chambers, N. (2009). *Firma Değerlemesi.* İstanbul: Beta Basım A.Ş.

Costea, C. D., & Hostıuc, F. (2009). The Liquidity Ratios And Their Significance in The Financial Equilibrium Of The Firms. *The USV Annals of Economics and Public Administration, 9*(1), 252-261.

Coşkun-Erdoğan, Y. (2023). Otomotiv Sektöründe Dupont Yöntemiyle Finansal Performans Değerlendirmesi: BIST Örneği. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10*(2), 582-608.

Çabuk, A. (2013). Finansal Analiz Teknikleri. Önce, S. (Ed), *Finansal Tablolar Analizi* İçinde (46-79), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

Çetin, A. A. (2019). Bir Tekstil İşletmesinin Mali Tablolarının Finansal Analizinde Oran Analizi. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), 90-102.

Dagtas, S. ve Secme, O. (2023). Kovid Döneminde Firmaların Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Almalarının Finansal Performanslarına Etkisi: Otomotiv Sektörü Üzerine Bir Araştırma. *PressAcademia Procedia*, *16*(1), 39-43.

Daryanto, W. M., Sari, L. P. ve Yurisafira, O. D. (2016). Fınancıal Performance Analysıs And Evaluatıon Of Automotıve Industry In Indonesıa: Case Study Of Pt Astra Internatıonal For The Perıod Of 2016-2020. *Southeast Asıa*, *2017*(2018), 167-175.

Dayı, F. (2013). *Sağlık İşletmelerinde Uygulamalı Finansal Analiz.* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Delice, G. (2003). Finansal Krizler: Teorik ve Tarihsel Bir Perspektif. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 20, 57-81.

Durmaz, M. (2017). *Borsa İstanbul'da İşlem Gören Konaklama İşletmelerinde Finansal Performansı Belirleyen Faktörler: Panel Veri Analizi*. Yüksek Lisans Tezi Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Düzakın, H. G. (2014). *İşletme Finansmanı*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Erdemir, N. K. (2019). Finansal Analiz Teknikleri. F. Karasioğlu ve N. K. Erdemir (Ed.), *Mali Tablolar Analizi* içinde (ss. 29-65). Konya: Eğitim Yayınevi.

Erkekoğlu, H. ve bilgili, E. (2005). Parasal Krizlerin Tahmin Edilmesi: Teori ve Uygulama. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24, 15-36.

Erokyar, E. (2008). *İşletmelerde Karlılık ve Karlılığı Etkileyen Faktörler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gerni, C., Emsen, Ö. S. ve Değer, M. K. (2005). Erken Uyarı Sistemleri Yoluyla Türkiye'deki Ekonomik Krizlerin Analizi. *Istanbul University Econometrics and Statistics e-Journal,* (2), 39-62.

Göğebakan, H. (2019). *BİST100'de İşlem Gören Enerji Sektörü İşletmeleri'nin Finansal Analiz Oranları İle Performans Tespiti*. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, U. T., & Bolel, N. (2017). Rasyo Analizleri İle Finansal Performansın Ölçülmesi: Borsa İstanbul'da Faaliyet Gösteren Havayolu Şirketleri'nde Bir Uygulama. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*(2), 87- 96.

Günay, S. G. (2019). *İşletme Finansmanı.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Gündoğdu, A. (2018). *Finansal Yönetim Temel Teoriler ve Açıklamalı Örnekler*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Gürel, E. (2011). Kâr Payı Verimi Üzerine Bir Literatür Taraması. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, 4*(3), 29-50.

Karadeniz, E. ve Kahiloğulları, S. (2014). Borsa İstanbul'da işlem gören spor şirketlerinin finansal performansının oran yöntemiyle analizi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23*(2), 129-144.

Karasioğlu, F. ve Erdemir, N. K. (2019). *Mâli Tablolar Analizi.* Konya: Eğitim Yayınevi.

Kaygusuz, S. Y. (2018). *Mali Tablolar Analizi Excel Uygulamalı***.** Bursa: Dora Yayıncılık.

Kızıl, C. (2023). Otomotiv Sektöründe Finansal Performansın Oran Yöntemiyle Analizi: Karsan ve Ford Otosan Karşılaştırması (2017-2021 Dönemi). *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(1), 255-275.

Kızıl, C. ve Aslan, T. (2019). Finansal Performansın Rasyo Yöntemiyle Analizi: Borsa İstanbul'da (BİST'de) İşlem Gören Havayolu Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(2), 1778-1799.

Kızıl, C., Kahve, F. ve Aydınyılmaz, O. (2013). *Muhasebe ve Finans Perspektifinden Renault-Nissan Birleşmesi İle Daimler Stratejik Ortaklığı*, İstanbul: Derin Yayınları.

Kurt, Y. (2022). İhtiyatlılık İlkesi ile Likidite Oranları Arasındaki İlişki: BIST Uygulaması. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, *15*(3), 509-528.

Ningrum, L. A. ve Saryadi, Purbawati D. (2022). Comparative Analysis of Financial Performance Before and During the Covid-19 Pandemic Period 2018-2021 (Subsector Automotive and Component Companies Listed on Idx). *Journal of Economics, Finance and Management Studies, 5*(12), 3682-3687.

Nur, T. (2016). *Sahiplik Yapısının Sermaye Yapısı ve Kar Payı Dağıtım Kararlarına Etkisi: Borsa İstanbul 30 Endeksi'ndeki Firmalar Üzerine Bir Uygulama.* Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Okka, O. (2006). *İşletme Finansmanı.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Öztürk, K. (2015). *Kredi Politikası ve Değerlendirmesi.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Öztürk, V. (2018). *Muhasebe.* Ankara: Astana Yayınları.

Peker, İ. ve Baki, B. (2015). Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Türk Sigortacılık Sektöründe Performans Ölçümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* (7), 1-18.

Savcı, M. (2017). *Mali Tablolar Analizi.* 7. Baskı, Bursa: Ekin.

Strong, R. A. (2004). *Practical Investment Management.* Maine; Thomson South-Western.

Sümer, H., & Peker, A. (2013). Bilançolarda Cari Oranın Önemi ve Hesaplanması. *Journal of Accounting and Taxation Studies*, *6*(1), 47-62.

Tetik, N. (2019). *Mali Tablolar Analizine Giriş***.** Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğetim Fakülte Kitabevi.

Topak, M. S. (2019). *Finansal Tablolar Analizi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Toroslu, M. V. ve Durmuş, C. N. (2020). *Finansal Tablolar Analizi.* 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tunçez, H. A. (2019). *TMS/TFRS ile Uyumlu Finansal Tablolar Analizi.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yaman, S. Korkmaz, T. (2023). Otomotiv sektörü finansal analizi. (Ed. Kılıç, Y. Buğan, M. F. Bayrakdaroğlu, A.) *Borsa İstanbul'da Finansal Analiz Uygulamaları Sektörler Bazında İncelemeler-I (2018-2022)* içinde, Gaziantep: Özgür Yayınları.

Yenisu, E. (2019). Finansal Tabloların Oran Analizi İle İncelenmesi: Adese Örneği. *Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ASED), 3*(1), 19-45.

Yükseltürk, O. (2006). *İşletmelerde Kârı Yüksek Gösterme Yöntemleri ve Türkiye'de Hisse Senetlerinin Halka Arzı Öncesi Kârı Yüksek Gösterme Eğilimleri*. Doktora Tezi. İstanbul: T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yurdakul, M. ve İç, Y. (2003). Türk Otomotiv Firmalarının Performans Ölçümü ve Analizine Yönelik Topsıs Yöntemini Kullanan Bir Örnek Çalışma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, *18*(1), 1-18.

KAYNAKÇA

Abhishek N., Suraj, N., Rahiman, H.U., Nawaz, N., Kodikal, R., Kulal, A. ve Raj, K. (2024). Digital Transformation in Accounting: Elevating Effectiveness Across Accounting, Auditing, Reporting and Regulatory Compliance, *Journal of Accounting & Organizational Change*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. https://doi.org/10.1108/JAOC-01-2024-0039

Akdoğan, N. ve Akdoğan, M. U. (2018). Büyük Veri – Bilişim Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Uygulamalarına ve Muhasebe Mesleğine Etkisi, *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 55, s.1-14.

Aslantaş Ateş, B. ve Akçeşme, C. (2020). D*ijitalleşme ve Muhasebe Süreci.* Yavuz Demirdöğen (Editör), Dijital Dönüşüm ve Finansal Teknolojilere Yansımaları içinde (183-202), Nobel Bilimsel Eserler, Ankara.

Aws, Dijital Dönüşüm Nedir? https://aws.amazon.com/tr/what-is/digital-transformation/#:~:text=%22Dijital%20d%C3%B6n%C3%BC%C5%9F%C3%BCm%22%20terimi%2C%20s%C3%BCrekli,ve%20s%C3%BCre%C3%A7lerin%20uygulanmas%C4%B1%20anlam%C4%B1na%20gelir. (Erişim Tarihi: 25.04.2024)

Costa, I., Riccotta, R., Montini, P., Stefani, E., de Souza Goes, R., Gaspar, M.A., Martins, F.S., Fernandes, A.A., Machado, C., Loçano, R.; et al. (2022). The Degree of Contribution of Digital Transformation Technology on Company Sustainability Areas. *Sustainability*, 14(462), 1-27, https:// doi.org/10.3390/su14010462.

Fang, O., Yu, N. ve Xu, H. (2023) Governance Effects of Digital Transformation: From the Perspective of Accounting Quality, *China Journal of Accounting Studies*, 11(1), s.77-107.

Feroz, A.K., Zo, H. ve Chiravuri, A. (2021). Digital Transformation and Environmental Sustainability: A Review and Research Agenda. Sustainability, 13(1530), 1-20. https:// doi.org/10.3390/su13031530.

Gök, İ.Y., Gökşen, H. (2020). Bankaların Sürdürülebilirlik Endeksine Dahil Edilmelerinin Hisse Senedi Getirileri Üzerindeki Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 11(26), s.89-106.

Izzo, M. F., Fasan, M. ve Tiscini, R. (2021). The Role of Digital Transformation in Enabling Continuous Accounting and the Effects on Intellectual Capital: The Case of Oracle, *Meditari Accountancy Research*, 30(4), s.1007-1026.

JieWei, W., JianQiang, C., Li, L., YuZheng, L., Zhenhong, GU., ve Loang, O. K. (2023). The Impact of Digital Transformation on Financial Reporting and Analysis in the Accounting Industry. *International Journal of Accounting, Finance and Business (IJAFB),* 8(50), s.290 -309.

Kucherenko, T., Anishchenko, H., Melnyk, L. ve Glinkowska-Krauze, B. A. (2021). Accounting Information System under the Digital Transformation. Oblìk ì finansi, 4(94), s.23-29. https://doi.org/10.33146/2307-9878-2021-4(94)-23-29.

Kurniawarman, D. (2024). Digital Transformation for Sustainability Business Analysis with Global Reporting Index (GRI) Standard (Case Study at Pt Datascrip), *Jurnal Penelitian Ilmu Manajemen (JPIM),* 9(1), s.22-29.

Machado, M. ve Hatakeyama, K. (2023). Digital Transformation as an Enabler of Sustainability in Supply Chain and Logistics: Evidence from the Field, 2023 Portland International Conference on Management of Engineering and Technology (PICMET), Monterrey, Mexico, 23-27 July 2023.

Nishant. R., Kennedy, M. ve Corbett, J. (2020). Artificial Intelligence for Sustainability: Challenges, Opportunities, and Research Agenda, *International Journal of Information Management*, 53, s.1-13.

Özmen, A. Karako., M. ve Yeşildağ, E. (2020). Sürdürülebilirlik Raporlaması: BIST Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan Şirketler Üzerine Bir Uygulama, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 63, s.153-174.

Tekbaş, İ. (2019). *Muhasebenin dijital Dönüşümü ve Mali Mühendislik*, 2. Baskı. Ceres Yayınları, İstanbul.

Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Okuryazarlık (2022). Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, https://www.btk.gov.tr/uploads/pages/arastirma-raporlari/tu-rkiyede-dijital-do-nu-s-u-m-ve-dijital-okuryazarlik.pdf (Erişim Tarihi: 25.04.2024)

Vial, G. (2019). Understanding Digital Transformation: A Review and a Research Agenda, *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), s.118-144.

KAYNAKÇA

Akpınar, S. (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

Atsan, N. ve Erdoğan, E. (2015). Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama (Crowdfunding), *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 297- 320.

Arıkboğa, F. Ş. (2003). *Entelektüel Sermaye*. İstanbul: Derin Yayınları.

Benjamin, M. S. ve Margulis, J. (2005). *Angel Capital: How to Raise Early-Stage Private Equity Financing.* New Jersey Published simultaneously in Canada: John Wiley & Sons, Inc.

Bingöl, G. ve Türkmen, S. Y. (2016). Girişimciliğin Finansmanında Melek Sermaye Ve Türkiye Uygulaması. *Öneri Dergisi*, 12(45), 357-373.

Bontis N., C. W. Choo (2001). *The Strategic Management of Intellectual Capital and Organizational Knowledge.* New York: Oxford University Press.

Bontis N. (2002). *World Congress on Intellectual Capital Readings*. Boston: Butterworth-Heinemann/ KMCI Press.

Branscomb, Lewis M. ve Philip Auerswald (2002). Between Invention and Innovation: An Analysis of Funding for Early-Stage Technology Development, Prepared for Economic Assessment Office, Advanced Technology Program, National Institute of Standards and Technology.

Çıkrıkçı M., Daştan A. (2002) Entelektüel Sermayenin Temel Finansal Tablolar Aracılığıyla Sunulması, *Bankacılar Dergisi*, Sayı 43

Duffy, J. (2000). Measuring Customer Capital, *Strategy&Leadership*, 25(5).

Emrem, A. E. (2004). Entelektüel Sermaye ve Bileşenlerinin Kavramsal Analizi. *ISGUC* The Journal of Industrial Relations and Human Resources, *6*(1).

Edvinsson, L. (1997). Developing Intellectual Capital at Skandia. Long Range Planning, 30(3), 320-373.

Edvinsson L (2000). Some Perspectives on Intangibles and Intellectual Capital 2000. *Journal of Intellectual Capital,* 1(1), 2000.

Emrem E (2003). Entelektüel Sermaye ve Bileşenlerinin Kavramsal Analizi. *İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 1(6), 2003.

Erzioni, A. (1988). *The Moral Dimension. Towards a New Economics* (The Free Press, New York).

Ganti, A. (2019). *Angel İnvestor*. Investopedia Web Site: https://www.investopedia.com/terms/a/ angelinvestor.asp

Güney, S. (2008). *Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*, Siyasal Kitabevi.

Görmüş, A. Ş. (2009). Entelektüel Sermaye ve İnsan Kaynakları Yönetiminin Artan Önemi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 57-75.

Grafström, Gottfried, Edvinsson, Leif, Accounting for Minds, Larsherberts Offset, Sweden.

Hindle, Kevin ve Leo Lee (2002). An Exploratory Investigation of Informal Venture Capitalists in Singapore. *Venture Capital*, 4(2), 169-181.

Itami, H., (1987). *Mobilizing Invisible Assets*. Harvard University Press‖. Cambridge, MA

Kantar, E. (2008). Kobi'ler ve Girişimciler İçin Alternatif Sermaye ve Fon Kaynakları: Girişim Sermayesi ve Melek Yatırımcı (Deri Sektöründe Bir Uygulama). Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Koçel, T. (1998). *İşletme Yöneticiliği*. Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. İstanbul.

Küçük, O. (2007). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*. İstanbul: Seçkin Kitabevi.

Landström, H. (1998) Informal Investors as Entrepreneurs, Technovati"on, 18 (5), 321-333.Mayfield,

Osnabrugge, Mark V. (2000). A Comparison of Business Angel and Venture Capitalist Investment Procedures: An Agency Theory-Based Analysis. *Venture Capital*, 2 (2), 91-109.

Osnabrugge, Mark V., ve Robert J. R. (2000). Angel Investing: Matching Start-up Funds with Start-up Companies. The Guide for Entrepreneurs Individual Investors and Venture Capitalist (San Francisco: Jossey-Bass).

Özdoğan, O. N. (2001). Alternatif Bir Finansman Aracı Olarak Angel Finanslama ve Kuşadası'nda Faaliyet Gösteren KOBİ'lerin Finanslama Yönelimleri, I. Orta Anadolu Kongresi: KOBİ'lerin Finansman ve Pazarlama Sorunları, Nevşehir, 151-164.

Perktaş, E., ve Uçar, M. (2015). Girişimcilik ve Girişimin Finansmanında Melek Yatırımcı ve Uygulama Alanları, *Route Educational and Social Science Journal*, 2 (1).

Prowse, Stephen (1998), Angel Investors and the Market for Angel Investments. *Journal of Banking & Finance*, 22 (6-8): 785-792.

Smith, Donald J., Colin M. Mason ve Richard T. H. (2010). Angel Investment Decision Making As a Learning Process, Research Paper, Hunter Centre For Entrepreneurship,University of Strathclyde Business School.

Stewart T. A. (1991). Brainpower. Fortune, Cilt: 123, Sayı 11, 1991.

Stewart T. A. (1997). *Entelektüel Sermaye: Kuruluşların Yeni Zenginliği*. MESS Yayın No: 258, (Çev: Nurettin ELHUSEYNİ), İstanbul, 1997.

Sudek, R. (2007). Angel Investment Criteria, *Journal of Small Business Strategy*,17(2): 89- 103.

Sullivan, Mary K. ve Alex Miller (1996). Segmenting the Informal Venture Capital Market: Economic, Hedonistic and Altruistic Investors, *Journal of Business Research*, 36 (1), 25-35.

Suyadal, M. (2019). Entelektüel Sermaye, Finansal Performans ve Makroekonomik Faktörler: Dünya Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Teece, D. (2000). *Managing Intellectual Capital*, Oxford University Press, New York.

Tseng C. Ve Y. J. Goo (2005). Intellectual Capital and Corporate Value in an Emerging Economy: Emperical Study of Taiwanese Manufacturers. *R&D Management*, Cilt: 35, Sayı:2, 2005.

Uluyol, O. (2008). Girişimcilikte Alternatif Bir Finansman Modeli Olarak Melek Finansman Yöntemi.

URL 1: Bilmedik F., Entelektüel Sermaye, http://danismend.com/kategori/altkategori/entellektuel-sermaye/ (12.12.2019)

URL 2 https://www.isarder.org/

William (2000). What is Informal Venture Capital and Who are Angels? Kansas Economic Report, Spring 2000, 28, Wichita State University, Wichita, Kansas.

Wiltbank, R., Read, S., Dew, N. ve Sarasvathy, S. D. (2009). Prediction and control under uncertainty: Outcomes in angel investing. *Journal of Business Venturing*, *24*(2), 116-133.

Vanacker, T., Collewaert, V.ve Paeleman, V. (2013). The Relationship between Slack Resources and the Performance of Entrepreneurial Firms: The Role of Venture Capital and Angel Investors, *Journal of Management Studies*, 50 (6).

Vance, D. E. (2005), Raising Capital (Camden, New Jersey: Springer Press)

Yereli, N. ve Gerşil G. (2005). Entelektüel Sermayeyi Ölçme ve Raporlama Yöntemleri, *Yönetim ve Ekonomi*, 12(2), 17-29.

Zachary, R.,ve Mishra, C. S. (2013). Research on angel investments: the intersection of equity investments and entrepreneurship. *Entrepreneurship Research Journal*, *3*(2), 160-170.

EDİTÖR: **PROF. DR. H. MUSTAFA PAKSOY**

ŞİRKETLERİN BİRLEŞME VE DEVRALINMASININ

YÖNETİM VE ÖRGÜTSEL

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

YAZAR: **GÖKÇE SULTAN TAŞLIYAN**

EĞİTİM
yayınevi

ŞİRKETLERİN BİRLEŞME VE DEVRALINMASININ YÖNETİM VE ÖRGÜTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yazar: Gökçe Sultan Taşlıyan
Editör: Prof. Dr. H. Mustafa Paksoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-87-5
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ŞİRKETLERİN BİRLEŞME VE DEVRALINMASININ YÖNETİM VE ÖRGÜTSEL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
Yazar: Gökçe Sultan Taşlıyan
Editör: Prof. Dr. H. Mustafa Paksoy
VII+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-87-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Akdoğdu, E. ,2011, "Türkiye'de 1988-2008 Dönemindeki Firma Birleşmeleri, Birleşme Dalgaları ve Genel Tablo", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ekim, 52: 137-152.

Alexandridis, G., Mavis, C.P. & Travlos, N.G., 2011, How Have M&As Changed? Evidence From The Sixth Merger Wave, European Journal of Finance, (18), 663-688.

Altuğ, O. ,1998, Finansal Yönetim, Marmara Üniversitesi Yayınları, İstanbul 1998.

Appleton, A. F., 2006, Sustainability: A practitioner's relection. Technology in Society, 28, s. 3-18.

Avcı U., Topaloğlu C., 2009, Hiyerarşik Kademelere Göre Liderlik

Davranışlarını Algılama Farklılıkları: Otel Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma,KMU İİBF Dergisi Yıl:11 Sayı:16, 3

Chandler Jr., Alfred D., 1991, "Corporate Strategy and Structure: Some Current Considerations" Society, Vol. 35, 347-350.

Demirbağ A. , 2005, Şirket Birleşme Ve Devralmalarında İnsan Kaynaklarının Rolleri, 5-15.

Depamphilis D., 2011, Mergers and Acquisitions Basics, Academic Press Elsevier, USA 27-29

Doane, D. ve MacGillivray, A., 2001, Economic Sustainability The Business Of Staying In Business, New Economics Foundation, 1-52.

Dyllick T., Hockerts K. , 2002, "Beyond the Case for Corporate Sustainability" Business Strategy and the Environment, (2002) ,11:130-141.

Erdem T., 2012, Şirket Birleşmelerinin Vergisel Boyutu, Vergi Sorunları Dergisi, Haziran 2012, Sayı 285.

Erkan, G. , 2003, Şirket Birleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi ve Bir Uygulama, s. 49-100

Ferdig M. A., 2007, Sustainability Leadership: Co-creating a Sustainable Future, Journal of Change Management, 7(1), 25-35.

Gedik Y., 2020, Sosyal, Ekonomik Ve Çevresel Boyutlarla Sürdürülebilirlik Ve Sürdürülebilir Kalkınma, International Journal of Economics, Politics, Humanities & Social Science, Vol: 3 Issue: 3, s. 207-208

Goel, A.M., Thakor, A.V., 2009, Do Envious Ceos Cause Merger Waves?, Review of Finan- cial Studies, 2(23), 487-517.

Göktürk K. , 2013, Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C.XVII, Sa.1-2.

Hahn T., Scheermesser M., 2006, "Approaches to Corporate Sustainability Among German Companies", Corporate Social Responsibility and Environmental Management

Hargreaves A. , Fink D. , 2003, The Seven Principles of Sustainable Leadership,3

Harperin, M., & Bell, S. J., 1992. Research guide to corporate acquisitions, mergers, and other restructuring. Westport, CT: Greenwood.

Kleinert J., Klodt H. , 2002, "Causes And Consequences of Merger Waves",

Kiel Woring Papers, No: 1092, 1-28.

Koçel, T., 2011, İşletme Yöneticiliği, 13. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, s.569

Köktürk S. M., Kont O. Ş., 2004, Şirket Birleşmeleri, "Birleşme ve Satın Almalarda İnsan Kaynakları ve Pazarlama Sorunları", Alfa Yayınları, İstanbul, 563

Konak F., Çıtak L., 2018, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi, Yıl: 8 Sayı: 16, 193-196

KPMG, 2011, A New Dawn: Good Deals In Challenging Times, https://www.kpmg.com/KY/en/IssuesAndInsights/ArticlesPublications/PublishingI mages/a-new-dawn-publication.pdf (16.09.2015).

Kuşat N., 2012, Sürdürülebilir İşletmeler İçin Kurumsal Sürdürülebilirlik Ve İçsel Unsurları, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İibf Dergisi C.XIV, S II, 228-230

Littig, B. ve Griebler, E., 2005, Social Sustainability: A Catchword between Political Pragmatism and Social Theory, International Journal for Sustainable Development, 8(1/2), s. 65-79.

Marım Y., 2021, Sürdürülebilirlik Kavramı Bağlamında Türk Eğitim Sistemine Eleştirel Bir Bakış, Eurosian Conference on Language and Social Science, Şubat 2021, s. 628-640

Mısırdalı Yangil F. ,2016, Sosyal Bilimler Dergisi Sayı:48 , 137-139

Mitchell,M.L., Mulherin J.H., 1996, "The Impact of Industry Shocks On Takeover and Restructu- ring Activity", Journal Of Financial Economics, Elsevier, 41(2), 193-229.

Morelli, J., 2011, Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals, Journal of Environmental Sustainability, Vol: 1(1), Article 2, 1-10.

Overman S., 1999, Learning Your M&ABC's, HR Focus, vol.76, no.8, s.7.

Oxford Dictionary of Business, 1996. 2nd Edition, Oxford Universty Pres, 233.

Pernsteiner, H., 2004, Şirket Birleşmeleri, "İşletme Bilimi Literatüründe Birleşme Kavramı", Alfa Yayınları, İstanbul, 594-595.

Prasad, M., Mishra, T. ve Bapat, V. , 2019, Corporate Social Responsibility And Environmental Sustainability: Evidence From India Using Energy Intensity As An Indicator Of Environmental Sustainability, IIMB Management Review, Vol: 31 (4), 374-384.

Pritchett, P., 1997. After the Merger, McGraw Hill, New York, 5, 6, 17 ve 24.

Ravenscraft, D.J., 1987, "The 1980s Merger Wave: An Industrial Organization Perspective", The Mer- ger Boom, Federal Reserve Bank of Boston, 17-37.

Ross, S. A., Westerfield, R. W., & Jordan, B. D., 1995. Fundamentals of corporate finance. Burr Ridge, IL: Irwin.

Saka E., 2008, Şirket Birleşmelerinin Çalışanlar Üzerindeki Etkileri ve Bu Süreçte İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi ve Bankacılık Sektöründe Bir Araştırma, 44-47

Šimanskienė L., Župerkienė E., 2014, Sustainable Leadership: The New Challenge for Organizations. Forum Scientiae Oeconomia, 2(1), 81-93.

Sudarsanam S., 2003, Creating Value Through Mergers and Acquisitions: The Challenges, Prentice Hall, Harlow England, 299-341

Şahin, A., Temizel, H., Örselli, E., 2004, Bankacılık sektöründe çalışan yöneticilerin kendi liderlik tarzlarını algılayış biçimleri ile çalışanların yöneticilerinin liderlik tarzlarını algılayış biçimlerine yönelik uygulamalı bir çalışma. 3. Ulusal Bilgi, ekonomi ve yönetim kongresi bildiri kitabı. Sözkesen matbaacılık, Eskişehir, 657-665.

Şahin, O.N., 2016, Türkiye'deki Şirket Birleşmeleri Verilerinin Yıllar İtibariyle Analizi Ve Dünya Geneli, Abd, Ab Ve Asya-Pasifik Verileri İle Karşılaştırması, Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi Cilt: 8, Sayı: 15, 240-260

Şen, H., Kaya, A., Alpaslan B., (2018), Sürdürülebilirlik Üzerine Tarihsel ve Güncel Bir Perspektif, Ekonomik Yaklaşım, 29 (107) : 1-47

Tarakçı, H. ,1996, Gelir Kurumlar ve Katma Değer Vergisi Kanununa Göre Mükellefiyetin Sona Ermesi ve Kurumlaşma, Değişim Yayınları, İstanbul.

Tokgöz N., Önce S., 2009, "Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif", Afyon Kocatepe Üniversitesi İİBF Dergisi, C.XI, S.I, 249-272.

Uçanok B., Bakanay H., Milli E., 2008, Satın Alma ve Şirket Birleşmeleri Sürecinde, İç İletişim ve Örgütsel Bağlılığın, Kişi-Kurum Uyumu ve Kültür Çatışması Üzerindeki Etkileri, Marmara İletişim Dergisi, 13, 234

U.S Department Of Energy, 2020, Environmental Sustainability, https://www.energy.gov/lm/listings/environmental-sustainability Erişim Tarihi: 08.09.2023

Wayne H.ve diğ. , 1986, Management Concepts and Practices, Boston: Allyn and Bacon,

Yavuz, V. Alpagut, 2010, "Sürdürülebilirlik Kavramı ve İşletmeler Açısından Sürdürülebilir Üretim Stratejileri", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:7, Sayı 14,63-86.

HÜSEYİN SADETTİN AREL

VE

"BİR MUSİKİ MASALI"

Dr. Orkun Zafer Özgelen

EĞİTİM
yayınevi

HÜSEYİN SADEDDİN AREL VE BİR MUSİKİ MASALI

Yazar: Dr. Orkun Zafer Özgelen
Editör: Doğukan Uzun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Mustafa Utku Cömert

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-71-4
1. Baskı, Nisan 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HÜSEYİN SADEDDİN AREL VE BİR MUSİKİ MASALI
Dr. Orkun Zafer Özgelen
XVI+58 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-71-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKLAR

Arel, Hüseyin, Sadettin, 1948, *Musiki Mecmuası*, Sayı: 1,2,3,4,5,6,7,8: İstanbul.

Arel, Hüseyin, Sadettin, 1986, *Türk Musikisi Nazariyatı Dersleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları: Ankara.

Baysal, Ozan, 2014, *Aristoksenos'un Müzik Bilim Anlayışı*, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 46.

Budak, Ali, 2002, *Batılılaşma Sürecinde Çok Yönlü Bir Osmanlı Aydını: Münif Paşa*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Dağtaşoğlu, Ahmet, Emre, 2007, *Platon'da Yöntem Sorunu*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

Hakkı, İsmail, 1926, *Türk Musikisi, Nota, Usul, Makamat ve Solfej Metodu,* İskender Kutmanı Müzik Evi: İstanbul.

Öztürk, Okan, Murat, 2020, Türk Müziğinde Yekta, Ezgi ve Arel Teorilerinin Pozitivist İnşası: Kısa Fakat Eleştirel Bir Tarihçe, EJMD, (16).

Sezikli, Ubeydullah, Risale-i Musiki-Kırşehirli Yusuf bin Nizameddin, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: Ankara.

Uygun, Nuri, Mehmet, 1996, *Safiyüddin Abdülmü'min ve Kitabü'l Edvarı*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

TÜRK MÛSİKÎSİ TARİHÎ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

MEHMET TIRAŞCI

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MÛSİKÎSİ TARİHÎ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
MEHMET TIRAŞCI

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-605-70056-6-3
1. Baskı, Kasım 2020

Baskı Cilt
Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Musalla Bağları Mah. İnciköy Sok. 1/A
Selçuklu / KONYA
Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜRK MÛSİKÎSİ TARİHÎ TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ
MEHMET TIRAŞCI
115 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-605-70056-6-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Eğitim Yayınevi
Rampalı İş Merkezi Kat: 1 No: 121
Tel: (0332) 351 92 85 • Meram/KONYA
E-mail: bilgi@egitimyayinevi.com

kitapmatik
internetteki kitapçınız
kitapmatik.com.tr

KAYNAKÇA

Akbaş, İsmail, *Ebu'l-Ferec Isfahânî'nin Kitâbü'l-Eğânî İsimli Eseri ve Bu Eserde Geçen Müzik Terimleri,* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2019.

Akdoğan, Bayram, *Fethullah Şirvânî ve Mûsikî Risâlesi,* Bilge Ajans, Ankara 2009.

Altundağ, Ayşe, *Evliyâ Çelebi Seyahatnâmesi'nde Türk Mûsikîsi İle Alakalı Bilgiler*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2005.

Arısoy, Mithat, *Seydî'nin el-Matla' Adlı Eseri Üzerine Bir Çalışma,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1988.

Arpaguş, Faysal, *Ma'lûmât Mecmuası'nın 1-500 Sayılarında Yer Alan Türk Mûsikîsi İle İlgili Makaleler*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2004.

Arslan, Fazlı, *Safiyyüddîn-i Urmevî ve Şerefiyye Risâlesi,* AKM Yayınları, Ankara 2007.

_____; *İslam Medeniyetinde Mûsikî,* Beyan Yayınları, İstanbul 2015.

Ayverdi, İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2010.

Bardakçı, Murat, *Maragalı Abdülkadir,* Pan Yayıncılık, İstanbul 1986.

_____; "Derviş es-Seyyid Mehmed Emin'in Tanbur Perdeleri Risâlesi", *Musikişinas,* 2000, sa. 4, s. 6-39.

_____; *Ahmed Oğlu Şükrullah.* Pan Yayıncılık, İstanbul 2012.

Başer, Fatma Adile, *Türk Mûsikîsinde Abdulbâki Nâsır Dede*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 1996.

Bedr-i Dilşad, *Muradnâme,* tsz, Milli Kütüphane Fahri Bilge Kolleksiyonu Nu. 70.

Can, M. Cihat, *XV. Yüzyıl Türk Mûsikîsi Nazariyatı,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2001.

Cevher, M. Hakan, *Ali Ufkî Bey ve Hâzâ Mecmûa-i Sâz ü Söz,* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir 1995.

Çakır, *Ahmet, Alişah bin Hacı Büke'nin (?-1500) Mukaddimetü'l-Usûl Adlı Eseri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 1999.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat,* Aydın Kitapevi, Ankara 2017.

Dinçil, Cem, *Yeni Tarama Sözlüğü,* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1983.

Doğrusöz, Nilgün, *Harirî bin Muhammed'in Kırşehrî Edvârı Üzerine Bir İnceleme,* İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2000.

_____; *Mûsikî Risâleleri (Ankara Milli Kütüphane 131 Numaralı Yazma),* Bilim Kültür ve Sanat Derneği Yayınları, İstanbul 2012.

Durmaz, Canan, *Türk Müziğinde Terminoloji*, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1995.

Düzenli, Pehlul, *İslam Kültür Tarihinde Mûsikî,* Kayıhan Yayınları, İstanbul 2014.

Ekinci, M. Uğur, *Kevserî Mecmuası,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2016.

Elçin, Şükrü, *Ali Ufkî, Hayatı, Eserleri ve Mecmûa-i Sâz ü Söz,* Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul 1976.

Farabî, *Kitâbü'l-Mûsikâ'l-Kebîr (thk: Gattâs Abdulmelik el-Haşşâbe, Ahmed Mahmûd el-Hıfnî),* Dârü'l-Kitâbi'l-Arabî, Kahire 1967.

Farmer, Henry George, *A History Of Arabian Music,* Burleigh Press, London 1929.

_____; *The Sources of Arabian Music,* E. J. Brill, Leiden 1965.

Fârukî, Lois Ibsen, *An Annotated Glossary of Arabic Musical Terms,* Greenwoods Press, Londra 1981.

Güray, Cenk, *Bin Yılın Mirası Makamı Var Eden Döngü: Edvar Geleneği,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2011.

İlhan Harmancı, Ayşe Başak*, Klasik Türk Mûsikîsi'nde İkâ' Kavramı*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2011.

Kalender, Ruhi, *XV. Yüzyılda Türk-İslam Mûsikî Kuramı (Nazariyatı) ve Zeynü'l-Elhân fî İlmi't-Te'lîf ve'l-Evzân,* Ankara Üniversitesi Doktora Tezi, Ankara 1982.

Kamiloğlu, Ramazan, *Şehrî Kırşehrî el-Mevlevî Yusuf ibn Nizameddin İbn Yusuf Rûmî'nin Risâle-i Mûsikîsi'nin Transkribe ve Değerlendirilmesi,* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez, Malatya 1998.

Kanar, Mehmet, *Farsça-Türkçe Sözlük*, Say Yayınları, İstanbul 2015.

Kanık, M. Zinnur, *Mahmud Bin Abdülaziz'in "Makâsidü'l-Edvâr" Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2011.

Karabaşoğlu, Cemal, *Abdülkadir-i Meragî'nin Makâsidü'l-Elhân Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2010.

Karadeniz, M. Ekrem, *Türk Mûsikîsinin Nazariye ve Esasları,* İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2012.

Karaduman, İrfan, *İlm-i Edvâr-ı Mûsikî,* Asitan Kitap, Ankara 2014.

Kaygusuz, Nermin, *İsmail Hakkı Bey ve Mûsikî Tekâmül Dersleri,* İTÜ Vakfı Yayınları, İstanbul 2006.

Keykâvus, *Kabusnâme (Çev: Mercimek Ahmed, Haz: Orhan Şaik Gökyay),* Kabalcı Yayınevi, İstanbul 2006.

Kitâbü fî Ma'rifeti'l-Engâm ve'l-Hünûk ve't-Tarab fi'l-İsnâ 'Aşar ve's-Sitte, Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed Kütüphânesi Arapça Yazmalar Bölümü A. 2130, s. 2-47.

Kitâbü Keşfü'l-Hümûm ve'l-Kürab fî Şerhi Âleti't-Tarab, Topkapı Sarayı Müzesi III. Ahmed Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü. Nu. 3465.

Koç, Ferdi, *Abdülaziz b. Abdülkâdir Meragî ve "Nekâvetü'l-Edvâr" İsimli Eserinin XV. Yüzyıl Mûsikî Nazariyatındaki Yeri,* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2010

Kolukırık, Kubilay, *Abdülkâdir Merâğî ve Şerhü'l-Edvâr'ı*, AKM Yayınları, Ankara 2009.

Konuk, Ahmet Avni, *Fihrist-i Makâmât,* Nota Yayıncılık, İstanbul 2007.

Kurban, Gülzâdem, *Tevârîh-i Mûsikiyyûn (İnceleme-Metin-İndeks),* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisan Tezi, İstanbul 1990.

Kutluğ, Yakup Fikret, *Türk Mûsikîsinde Makamlar,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2000.

Levendoğlu Yılmaz, N. Oya, *XIII. Yüzyıldan Günümüze Kadar Varlığını Sürdüren Makamlar ve Değişim Çizgileri,* Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara 2002.

Mahfûz, Hüseyin Ali, *Kâmûsu'l-Mûsîki'l-Arabî,* Dâru'l-Hürriyye, Bağdat 1977.

Mu'cemü'l-Vasıt, Mektebetü'ş-Şürûku'd-Devliyye, Kahire 2005.

Mutçalı, Serdar, *Arapça-Türkçe Sözlük,* Dağarcık Yayınları, İstanbul 1995.

Ögel, Bahaeddin, *Türk Kültür Tarihine Giriş,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987.

Öncel, Mehmet, *XI. Yüzyıl Mûsikî Nazariyatı İbn Zeyle'nin el-Kâfî fi'l-Mûsîkâ'sı,* Endülüs Yayınları, İstanbul 2018.

_____; *Hasan b. Ahmed b. Ali el-Katib'in Kemâlü Edebi'l-Ğınâ Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2017.

Özçimi, M. Sadrettin, *Hızır bin Abdullah ve Kitâbü'l-Edvâr,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1989.

Özkan, İsmail Hakkı, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri, Kudüm Velveleleri,* Ötüken Yayınları, İstanbul 2006.

Öztuna, Yılmaz, *Büyük Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi,* Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 1990.

_____*; Türk Mûsikîsi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi,* AKM Yayınları, Ankara 2000.

Pakalın, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1970.

Popescu-Judetz, Eugenia, *Prens Dimitrie Cantemir (Çev: Selçuk Alimdar),* Pan Yayıncılık, İstanbul 2000.

_____; *Tanbûrî Küçük Artin,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2002.

Pekşen, Ahmet, *Zeynü'l-Elhân İsimli Eserin Metin ve Sözlük Çalışması (Lâdikli Mehmed Çelebi),* İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2002.

Racy, A. J., *Arap Dünyasına Müzik, Tarab Kültürü ve Sanatı,* Ayrıntı Yayınları, İstanbul 2007.

Rızvanoğlu, M. İsmail, *Fârâbî'de İkâ' Teorisi*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2007.

Sevinç, Muhammet, *İbnü't-Tahhân'ın Hâvi'l-Fünûn ve Selveti'l-Mahzûn Adlı Mûsikî Eseri (Tahkik ve İnceleme),* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2020.

Sezikli, Ubeyd, *Kırşehirli Nizameddin İbn Yusuf'un Risâle-i Mûsikî Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2000.

_____; *Abdülkadir Meragî ve Câmiu'l-Elhân'ı,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2007.

Shiloah, Amnon, *The Theory of Music In Arabic Writtings (c. 900-1900),* G. Henle Verlag, München 1979.

Şemseddin Samî, *Kâmûs-i Türkî,* Çağrı Yayınları, İstanbul 2010.

Tekin, Abdülkadir, *Türk Mûsikîsinde Nağmeler ve Makamlar,* Büyüyenay Yayınları, İstanbul 2015.

Tekin, Erhan, *Safedî'nin Müzik Teorisinin İncelenmesi,* İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.

Tekin, Hakkı, *Lâdikli Mehmed Çelebi ve er-Risâletü'l-Fethiyye'si,* Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Niğde 1999.

Tıraşcı, Mehmet, *Kitâbü Keşfi'l-Humûm ve'l-Kürab fî Şerhi Âleti't-Tarab İsimli Anonim Mûsikî Eseri,* AKM Yayınları, Ankara 2018.

_____; "İbrahim Edhem Efendi'nin Netayic-i Mûsikâr İsimli Risâlesi", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2015, sa. 15, s. 175-194.

_____; *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Tarihi,* Kayıhan Yayınları, İstanbul 2017.

Tirevî, Kadızâde Mehmed, *Risâle-i Mûsikî,* Kastamonu İl Halk Kütüphanesi Yazma Eserler Bölümü Nu. 222.

Tura, Yalçın, *İnceleme ve Gerçeği Araştırma (Tedkîk ü Tahkîk),* Pan Yayıncılık, İstanbul 2006.

_____; *Mûsikîyi Harflerle Tespit ve İcrası Kitabı,* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2001.

_____; *Türk Mûsikîsinin Meseleleri,* Pan Yayıncılık, İstanbul 1988.

Turabî, Ahmet Hakkı, *Kindî'nin Mûsikî Risâleleri*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 1996.

_____; *Mûsikî – İbn Sînâ*, Litera Yayıncılık, İstanbul 2004.

_____; "İlk Dönem İslam Dünyasında Mûsikî Çalışmalarına Bir Bakış" *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 1995-1997, sa.13-15, s. 225-248.

Tüfekçioğlu, Seda, *XV. Yüzyıl Edvâr Kitaplarında Enstrümanlar*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul 2015.

Türkçe Sözlük, *Türk Dil Kurumu Yayınları,* Ankara 2011.

Uçan, Ali, *Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü,* Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara 2000.

Uslu, Recep, "X. YY`da Ansiklopedi Bilgini Harizmî ve Eserindeki Musiki Bilgileri", *Mûsikî Mecmuası,* 2001, sa. 471, s. 64-67.

_____; *Mehmed Hafid Efendi ve Mûsikî,* Pan Yayıncılık, İstanbul 2001.

_____; *Merâgî'nin Son Müzik Eseri Zevâid-i Fevâid-i Aşere*, AKM Yayınları, Ankara 2018.

_____; *Merâgî'den II. Murad'a Müziğin Maksatları Makâsıdu'l-Elhân*, AKM Yayınları, Ankara 2015.

Uygun, Mehmet Nuri, *Tirevî'nin Mûsikî Risâlesi*, Dört Mevsim Kitap, İstanbul 2016.

_____; *Safiyyüddîn Abdülmü'mîn Urmevî ve Kitâbü'l-Edvâr'ı,* Kubbealtı Neşriyâtı, İstanbul 1999.

Uz, Kazım, *Mûsikî Istılâhatı,* Küğ Yayını, Ankara 1964.

Yahşî, Turgut, *Mufaddal b. Seleme'nin Kitâbü'l-Melâhî ve Esmâihâ Adlı Eserinin İncelenmesi,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2013.

Yalçın, Gökhan, *Hâşim Bey Mecmuası,* AKM Yayınları, Ankara 2016.

Yardım, Süleyman, *Tarih Boyunca Türk Askeri Müziğinde Kullanılan Sazlar*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya 2010.

Yekta, Rauf, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı*, Mahmut Bey Matbaası, İstanbul 1924.

_____; *Türk Mûsikîsi,* Pan Yayıncılık, İstanbul 1986.

Yıldız, Kürşat, *Tercüme-i Risâle-i Mûsikî ve İlm-i Edvâr-ı Mûsikî, Çeviri Yazı, İnceleme – Karşılaştırma,* Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya 2010.

Yıldız, Zeynep, *Hasan Kaşanî'nin Kenzü't-Tuhaf Adlı Eseri,* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2011.

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİ VE
SOSYAL AĞLAR

Dr. Öğr. Üyesi Cansu Arısoy Gedik

EĞİTİM
yayınevi

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİ VE SOSYAL AĞLAR

Dr. Öğr. Üyesi Cansu Arısoy Gedik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-79-0
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KİŞİSEL VERİ GÜVENLİĞİ VE SOSYAL AĞLAR
Dr. Öğr. Üyesi Cansu Arısoy Gedik
X+194 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-79-0

Bu kitap Prof. Dr. Füsun Alver danışmanlığında yazılmış olan doktora tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abbate, J. (1999). *Inventing the Internet*. Cambridge, Mass: MIT Press.

Akçay, G. Z. (2021). Manuel Castells ile İnternet Galaksisi'nde Bir Yolculuk: Siyaset, Ekonomi ve İletişim. *Yeni Medya*. Sonbahar, sayı 11, 158-173.

Akıncı, A. N. (2019). Büyük Veri Uygulamalarında Kişisel Veri Mahremiyet. Sektörler ve Kamu Yatırımları Genel Müdürlüğü Uzmanlık Tezi.

Aktan, C. C. ve Tunç, M. (1998). Bilgi Toplumu ve Türkiye. *Yeni Türkiye Dergisi 4* (19): 118–134.

Aktan, C. C. & Vural, İ. Y. (2016). Bilgi Toplumu, Yeni Temel Teknolojiler ve Yeni Ekonomi. *Yeni Türkiye Bilim ve Teknoloji Özel Sayısı 1*(88): 1-37.

Aktaş, C. (2007). Enformasyon Toplumu Bağlamında Türkiye. *Selçuk İletişim*, *4* (4): 181-193.

Akturan, U. (2015). Modern Tüketimin Tarihçesi: Püritenlikten Dijital Çağa Tüketimin İdeolojisi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 52*(610): 35-45.

Al Aghbari, Z. (2015) Mining Big Data - Challenges and Opportunities. *ICEIS 2015 - 17th International Conference on Enterprise Information Systems*, 1-7.

Albrow, M. (1996). *The Global Age: State and Society Beyond Modernity*. Cambridge: Polity Press.

Albrow, M. & King, E. (1990). *Globalization, Knowledge and Society*. Londra: Sage.

Alden, D.L., Steenkamp, J.E. M. ve Batra, R. (1999) Brand positioning through advertising in Asia, North America, and Europe: The role of global consumer culture. *Journal of Marketing*, Ocak, 75–87.

Alver, F. (2004). Neil Postman'ın çocukluğun yok oluşu sürecinde iletişim teknolojisi eleştirisinin eleştirisi. *İletişim Araştırmaları 2*(2): 129-141.

Alver, F. (2011a). *Gazetecilik bilimi ve kuramları: gazetecilik kuram tasarımlarını Türkiye'deki gazetecilik sistemi ve uygulamalarıyla sınama denemesi*. İstanbul: Kalkedon.

Alver, F. (2011b). Eleştirel Kuram Perspektifinden İlk Etkin Alımlayıcı Çalışmaları ve Medya Pedagojisi Çalışmalarına Etkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Haziran, *15*, 49-72.

Alver, F. (2011c). Basında Siyasal Liderlerin ve Köşe Yazarlarının Sosyal Haklara İlişkin İletilerinin Analizi. *Sosyal Haklar Uluslararası Sempozyumu*, 289-338.

Anant, V., Donchak, L., Kaplan, J., Soller, H. (2020) *The consumer-data opportunity and the privacy imperative*. (Erişim Tarihi: 18.11.2021) https://www.mckinsey.com/business-functions/risk-and-resilience/our- insights/the-consumer-data-opportunity-and-the-privacy-imperative

Ansart, P. (1990). *Les sociologies contemporaines*. Paris: Le Seuil.

Appadurai, A. (1990). Disjuncture and Difference in the Global Economy, *Theory, Culture and Society*. *7*(2–3), 295–310.

Arvidson, A. (2016). Facebook and Finance: On the Social Logic of the Derivative. *Theory Culture and Society*, *33*(6), 3-23.

Aydoğan, A. (2016). Enformasyon ve İletişim Hizmetleri: Kamusal Faydayı Yenide Düşünmek. Funda Başaran ve Haluk Geray (Ed.), *İletişim Ağlarında Yeni Hizmetler* içinde (s. 8-18). Ankara: Ütopya Yayınları.

Ayres, I. ve J. Braithwaite (1992). *Responsive regulation: transcending the dderegulation debate*. Oxford: Oxford University Press.

Babaoğul, M. & Bener, Ö. (2010). Yeni Teknolojiler ve Tüketici Etkileşimi. Müberra Babaoğul ve Arzu Şener (Ed.) *Tüketici Yazıları II içinde* (s.103-116). Hacettepe Üniversitesi TÜPADEM.

Baldini, M. (2000). İletişim Tarihi. G. Batuş (Çev.) İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Bansal, D. (2017). Globalisation of consumer Culture: An Empirical Survey of Consumers in Delhi. *Business Analyst*. *38*(1), 213- 239.

Beck, U., Giddens A. ve Lash, S. (1994). *Reflexive modernization: politics, tradition and aesthetics in the modern social order*. Cambridge: Polity Press.

Beck, U. (1999). *World risk society*. Cambridge: Polity Press.

Beck, U. ve Sznaider, N. (2006). Unpacking Cosmopolitanism for the Social Sciences: A Research Agenda. *The British Journal of Sociology*, *57*(1), 1-23.

Beck, U. (2006). Living in the World Risk Society. *Economy and Society, 35*(3), 329-345.

Beck, U. (2011). Risk Toplumu: Başka Bir Modernliğe Doğru. K. Özdoğan ve B. Doğan (Çev.). İstanbul: İthaki Yayınları.

Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson, T., Skinner, D., Stanworth, M., Wester, A. (2009). Sosyoloji. Kemal İnal (Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Blue, J., Condell, J. & Lunney, T. (2018). Digital Footprints: Your Unique Identity. *British Human Computer Interaction Conference,*1-5.

Bourdieu, P. (1977). *Outline of a theory of practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

Bourdieu, P. (1979). *La distinction*. *Critique sociale du jugement*. Paris: Minuit. Bourdieu, P. (1984a). *Questions de sociology*. Paris: Editions de Minuit.

Bourdieu, P. (1984b). *Distinction: A social critique of the judgement of taste*. Harvard University Press.

Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. J. G. Richardson (Ed.) *Handbook of theory and research for the sociology of education* içinde (s. 241-258). New York: Greenwood Press.

Bourdieu, P. (1990). In Other Words: Essays Towards a Reflexive Sociology. M. Adamson (Çev.). Stanford: Stanford University Press.

Bourdieu, P. (1993). *The field of cultural production: essays on art and literature*. USA: Columbia University Press.

Bourdieu, P. (1995). Pratik Nedenler. H. Tufan (Çev.). İstanbul: Kesit.

Bourdieu, P. (1997). Televizyon Üzerine. T. Ilgaz (Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2005). The Political Field, the Social Science Field, and the Journalistic Field. R. Benson and E. Neveu (Ed.), *Bourdieu and the Journalistic Field* içinde (s. 29-47). UK: Cambridge: Polity Press.

Bourdieu, P. (2010). Vive la crise!: Sosyal Bilimlerde Hetorodoksi İçin G. Çeğin,

A. Arlı ve U. Tatlıcan (Çev.), *Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (2014). Simgesel Sermaye ve Toplumsal Sınıflar. *Pierre Bourdieu*. *Cogito.* 76, Bahar, 5-52. Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2017). Ayrım: Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi. D. Fırat ve G. Berkkurt (Çev.). Ankara: Heretik Yayınları.

Bourdieu, P., & Chartier, R. (2014). Sosyolog ve Tarihçi. Z. Karaca (Çev.). İstanbul: Açılım Kitap.

Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (1992). *An Invitation to Reflexive Sociology*. Chicago: The University of Chicago Press.

Bourdieu, P. ve Wacquant, L. (2007). *Düşünümsel bir antropoloji için cevaplar*. N. Ökten (Çev.), İstanbul: İletişim Yayınları

Braf, E. (2002). Knowledge or Information. K. Liu, R.J. Clarke, P.B. Andersen,

R.K. Stamper, ES Abou-Zeid, ES. (Ed.) *Organizational Semiotics. IFIP-The International Federation for Information Processing* içinde (71-90.).

Brecht, B. (1932 [1967]). Theory of Radio. *Gesammelte Werke, 3*, 129-134. Frankfurt am Main: Suhrkamp-Verlag.

Bryant, R. E., Katz, R.H., Lazowska, E.D. (2008). Big-Data Computing: Creating Revolutionary Breakthroughs in Commerce. *Science and Society*, 1-15.

Bulao, J. (2021). How much data is created every day in 2021? (Erişim Tarihi: 18.11.2021) https://techjury.net/blog/how-much-data-is-created-every-day/#gref

Campbell-Kelly, M. ve Garcia-Swartz, D. (2005). The History of the Internet: The Missing Narratives. *Journal of Information Technology*, *28*(1), 18-33.

Canpolat, E. (2012). Hürriyet A.Ş. Örneğinde Yeni Medya Sektörü ve Çokuluslaşma Pratiklerinin Temel Eğilimleri. *Selçuk İletişim*, *7*(3), 173-190.

Carré, P. A. (1993). From the telegraph to the telex: a history of technology, early networks and issues in France in the 19th and 20th centuries. *FLUX Cahiers scientifiques internationaux Réseaux et Territoires*, 11, 17-31.

Castells, M. (2001). *The information age: economy, society and culture, end of millenium*. New York: Blackwell Publishers.

Castells, M. ve Himanen, P. (2002). The information society and the welfare state: the Finnish model. Oxford University Press.

Castells, M. (2004). Enformasyon Teknolojisi ve Küresel Kapitalizm. M. Armağan (Der.), Ş. Yalçın (Çev.) *Küresel Kuşatma Karşısında İnsan* içinde (s. 139-175). İstanbul: Ufuk Kitap Yayınları.

Castells, M. (2007). An Introduction to the Information Age. *City*, *(2)*7, 6-16.

Castells, M. (2008). Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür Cilt 1: Ağ Toplumunun Yükselişi. E. Kılıç (Çev.). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castells, M. (2020). İnternet Galaksisi İnternet, İş Dünyası ve Toplum Üzerine Düşünceler (T. Asrak Hasdemir, Yay. Haz.). E. Öztürk vd., (Çev.). Phoenix Yayınevi.

Castañeda, A., Javier, F., Martínez, T. (2007). The Dimensionality of Customer Privacy Concern on the Internet. *Online Information Review*, *31*(4), 420-439

Charette, R.N. (2003). Changing The Definition of Risk-Why Risk It?. Edmund

H. Conrow (Ed.), *Effective Risk Management: Some Key To Success* içinde (s. 435- 452). Virginia: American Institute of Aeronautics and Astronautics.

Che, D., Safran, M., Peng, Z. (2013). From Big Data to Big Data Mining: Challenges, Issues, and Opportunities. *DASFAA Workshops, LNCS 7827*, 1–15.

Chernilo, D. (2021). One globalisation or many? risk society in the age of the Anthropocene. *Journal of Sociology*, *57*(1), 12–26.

CIGI (2017). CIGI-Ipsos global survey on internet security and trust, Centre for International Governance Innovation. (Erişim tarihi: 01.01.2023) www.cigionline.org/internet-survey

Civic Consulting (2011). Consumer market study on the functioning of e- commerce and Internet marketing and selling techniques in the retail of goods. *Civic Consulting Survey, Final Report: Part 1: Synthesis* Report. Civic Consulting (Erişim tarihi: 01.01.2023) www.civic-consulting.de/reports/study_ecommerce_goods_en.pdf

Cleveland, M. ve Laroche, M. (2007). Acculturaton to the Consumer Culture: Scale Development and Research Paradigm, *Journal of Business Research*, 60, 249-259.

Cluley, R. ve Brown, S. D. (2015). The Dividualised Consumer: Sketching the New Mask of the Consumer. *Journal of Marketing Management*, *31*(1–2), 107- 122.

Coupland, D. (2011). *Why McLuhan's chilling vision still matters today*. (Erişim tarihi: 18.11.2021)https://www.theguardian.com/commentisfree/2011/jul/20/marshall-mcluhan-chilling-vision

Cova, B. ve Dalli, D. (2009). Working Consumers: the Next step in Marketing Theory? *Marketing Theory*, *9*(3), 315-33.

Çağlar, Ş. (2016). Life-Style Journalism. *Journal of Teaching and Education*, *5*(1), 275–286.

Çelik, H. (2020). Yeni Medyayı Bourdieu Açısından Okumak. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergis*i, *8*(18), 10-24

Çuhacı, A. (2007). Ulrich Beck'in Risk Toplumu Kuramı. *Sosyoloji Dergisi*, *3*(14), 129-157.

Dahrendorf, R. (1959). *Class and class conflict in industrial society*. Stanford: Stanford University Press.

Data and Marketing Association (2018). *Data privacy: what the consumer really thinks*. (Erişim tarihi: 01.01.2023)

https://dma.org.uk/uploads/misc/5a857c4fdf846-data-privacy---what-the- consumer-really-thinks-final_5a857c4fdf799.pdf

Debord, G. (2018). *Gösteri toplumu*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Digital Information World (2021). 1 of 4 netizen are using online biometrics authentication in some capacity. (Erişim tarihi: 18.11.2023) https://www.digitalinformationworld.com/2021/11/1-in-4-of-netizen-are-using- online.html

Deloitte Digital ve TÜSİAD (2022). E-ticaretin öne çıkan başarısı, tüketici davranışlarında değişim ve dijitalleşme. S: 1-19. (Erişim tariihi 01.01.2023)

https://www.eticaretraporu.org/wp-content/uploads/2022/02/dd-tusiad-eticaret- raporu-sunum-2022.pdf

Demirel, D. (2013) Max Weber'in Sosyoloji Kuramı. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, *8*(12), 361-369.

Dinç, B. (2018). Dijitalleşmenin Tüketici Alışkanlıklarına Etkisi. *Ekonomistler Platformu*, 1-17.

Drucker, P. F. (1991). The Coming of the New Organization, W. G. MacGowan (Ed.) *Revolution in Real Time* içinde. Boston: Harvard Business Review.

Drucker, P. F. (1993). *Post-capitalist society*. New York: Harper Business. Durkheim, E. (1933). *The division of labor in society*. New York: Macmillan. Elmaleh-Riel, S. (2017). What is Drip Pricing? (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://medium.com/@stephane_elmaleh_riel/what-is-drip-pricing-76d8201c6dfd

Enzensberger, H. M. (1970). Constituents of a Theory of the Media. N. Wardrip- Fruin, N. Montfort (Ed. 2003), *The New Media Reader* içinde (s. 261-275). The MIT Press.

Enzensberger, H. M. (1982). *Critical Essays*. The Continuum Publishing Company: New York. (Erişim tarihi: 01.01.2023)

https://monoskop.org/images/f/fe/Enzensberger_Hans_Magnus_Critical_Essays. pdf

Erdem, N. (2014). Tüketime dayalı bilinç endüstrisi ve reklam bağlamında bir dijital reklam okuryazarlığı eğitim modeli önerisi. Tez çalışması. T.C. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İletişim Bilimleri Anabilim Dalı, Kocaeli.

Erkan, H. (1998). *Bilgi toplumu ve ekonomik gelişme*. (Bilim Dizisi). Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Esgin, A. (2013) İmal Edilmiş Belirsizlikler Çağının Sosyolojik Yönelimi: Ulrich Beck ve Anthony Giddens Kaynaklı "Risk Toplumu" Tartışmaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*. *12*(3), 683-696.

European Commission (2014). DJ Justice guidance document (Consumer Rights Directive). (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/crd_guidance_en_0.pdf

Ferréol, G. ve Noreck, J. P. (2003). *Introduction à la Sociologie*. Paris: A. Colin.

Figueiredo, B. ve Scaraboto, D. (2016) The systemic creation of value through circulation in collaborative consumer networks. *Journal of Consumer Research*, *43*(4), 509-533.

Finn, E. (2017). *What algorithms want*. Cambridge: MIT Press.

Frank, A. G. (1998). *Re-Orient: global economy in the Asian age*. Berkeley: University of California Press.

Furedi, F. (1998). *Korku kültürü: risk almamanın riskleri*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Furedi, F. (2007). The only thing we have to fear is the 'culture of fear' itself: How human thought and action are being stifled by a regime of uncertainty. (Erişim tarihi:

18.11.2023) https://www.spiked-online.com/2007/04/04/the-only-thing- we-have-to-fear-is-the-culture-of-fear-itself/

Friedman, T. (2000). Küreselleşmenin Geleceği/Lexus ve Zeytin Ağacı. E. Özsayar (Çev.). İstanbul: Boyner Holding Yayınları.

Galloway, S. (2017). *The four. The hidden DNA of Amazon, Apple, Facebook and Google.* Londra: Bantam Press.

Garland, D. (2003). The Rise of Risk, Richard V. Ericson ve Aaron Doyle (Ed.) *Risk and Morality* içinde. Toronto: University of Toronto Press.

Gefen, D. ve Straub, D. (2004). Consumer trust in B2C e-commerce and the importance of social presence: Experiments in e-products and e-services. *Omega: The International Journal of Management Science*, *32*(6), 407-424. https://doi.org/10.1016/j.omega.2004.01.006.

Geray, H. (2005a). İletişim Ağları ve Masaüstü Sömürgecilik. Funda Başaran ve Haluk Geray (Ed.), *İletişim Ağlarının Ekonomisi* içinde (s. 179-204). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Geray, H. (2005b). Telekomünikasyon Ekonomisi. Funda Başaran ve Haluk Geray (Ed.), *İletişim Ağlarının Ekonomisi* içinde (s. 75-106). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Giddens, A. (1976). *New rules of sociological method: a positive critique of interpretative sociologies.* London: Hutchinson.

Giddens, A. (1979). *Central problems in social theory: action, structure and contradiction in social analysis*. London: Macmillan.

Giddens, A. (1986). *The constitution of society: outline of the theory of structuration*. University of California Press.

Giddens, A. (1991). *Modernity and self identity*. Cambridge Polity Press. Giddens, A. (1996). *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity Press.

Giddens, A. (1998). Modernliğin Sonuçları. E. Kuşdil (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları. Giddens, A. (1999). İleri Toplumların Sınıf Yapısı. Ö. Baldık (Çev.). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Giddens, A. (1999b). Toplumun Kuruluşu. H. Özel (Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat

Giddens, A. (2000a). Tarihsel Materyalizmin Çağdaş Eleştirisi. Ü. Tatlıcan (Çev.). İstanbul: Paradigma.

Giddens, A. (2000b). *Elimizden kaçıp giden dünya: küreselleşme hayatımızı nasıl yeniden şekillendiriyor.* İstanbul: Alfa Yayınları.

Giddens, A. (2001). Siyaset, Sosyoloji ve Toplumsal Teori. T. Birkan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Giddens, A. (2002). Hermeneutik ve Sosyal Teori. Retorik, Hermeneutik ve Sosyal Bilimler. H. Arslan (Çev.). İstanbul: Paradigma.

Giddens, A. (2003). Sosyolojik Yöntemin Yeni Kuralları: Yorumcu Sosyolojinin Pozitif Eleştirisi. Ü. Tatlıcan ve B. Balkız (Çev.). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Giddens, A. (2004). Manuel Castells'in Ağ Toplumunun Yükselişi Üzerine, Küresel Kuşatma Karşısında İnsan Mustafa Armağan (Ed.). Ş. Yalçın (Çev.), s.177-182). İstanbul: Ufuk Kitap Yayınları.

Giddens, A. (2005). Sosyal Teorinin Temel Problemleri. Sosyal Analizde Eylem, Yapı ve Çelişki. Ü. Tatlıcan (Çev.) İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Giddens, A. (2008). Ulus Devlet ve Şiddet. C. Atay (Çev.). İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Giddens, A. (2009). *Sağ ve solun ötesinde, radikal politikaların geleceği*. İstanbul: Metis Yayınları.

Giddens, A. (2010). *Modernite ve bireysel kimlik: geç modern çağda benlik ve toplum*. Say Yayınları.

Giddens, A. (2011). *Runaway world: how globalization is reshaping our lives*. London: Profile Books.

Giddens, A. (2012). *Sosyoloji*, (Haz. Cemal Güzel) İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Giddens, A. (2016). Sosyoloji-Kısa Fakat Eleştirel Bir Giriş. Ü. Yıldız Battal (Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Giddens, A. ve Pierson, C. (2001) Modernliği Anlamlandırmak, Anthony Giddens'la Söyleşiler. S. Uyurkulak ve M. Sağlam (Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.

Gillies, J. ve Cailliau, R. (2000). *How the Web was born: the story of the world wide web*. Oxford: Oxford University Press.

Goby, V. P. (2006). Online Purchases in an Infocomm Sophisticated Society. *CyberPsychology & Behavior*, *9*(4), 423-431.

Godin, B. (2016). Technological innovation: on the origins and development of an inclusive concept. *Technology and Culture*, *57*(3), 527-556.

Gottmann, J. (1961). *Megalopolis. The urbanized northeastern seaboard of the United States*. New York: The Twentieth Century Fund.

Grossman, L. (2006). You. Yes, You Are TIME's Person of the Year. *TIME,* Aralık, 168(27/28) (Erişim tarihi 18.11.2023) http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,1570810,00.html

Gunn, G. C. (2003). *First globalization: the eurasian exchange, 1500-1800*. Lanham, MD, Rowman & Littlefield.

Gurung, A & Raja, M. (2016). Online Privacy and Security Concerns of Consumers. *Information and Computer Security*, *24*(4), 1-21.

Guzelian, C. P. (2004). Liability and Fear. *Stanford Public Law and Legal Theory Working Paper Series*. Stanford, CA: Stanford Law School.

Gümüş, F. (2018). Mimarlık-teknoloji ve Alvin Toffle. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Gündüz, U. (2012). Kültür, Bilinç ve Eğlence Endüstrisi Kavramları Işığında Çizgi Romana Farklı Yaklaşımlar. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *0*(21), 127-133.

Gürbilek, N. (2001). *Vitrinde yaşamak*. İstanbul: Metis Yayınları.

Habertürk (2021). İşte GAFAM'ın toplam değeri, yıllık geliri ve kârı (Erişim tarihi: 18.03.2021) https://www.haberturk.com/gafam-nedir-ne-kadar-buyuk- haberler-2989259-teknoloji

Hall, P. G. (1995). Towards a General Urban Theory. *Cities in Competition: Productive And Sustainable Cities For The 21. Century* John Brotchie (Ed.), Melbourne Longman Australia.

Hauben, R. (2002). The International Origins of the Internet and the Emergence of the Netizen: Is the Early Vision Still Viable? *Strasbourg, "Semaine Européenne"*. (Erişim tarihi: 18.11.2021)

http://noemalab.eu/wp-content/uploads/2011/08/hauben_netizen.pdf

Held, D. ve McGrew, A. (1993). Globalization and the liberal democratic state. *Government and Opposition, 28*(2), 261–85.

Higgs, K. (2021). A brief history of consumer culture. *The MIT Press Reader*. (Erişim tarihi: 12 Mayıs 2022) https://thereader.mitpress.mit.edu/a-brief-history- of-consumer-culture/

Hitchens, C. (1998). The Consciousness Industry: A Symposium. *Salmagundi.* No. 118/119, Yaz-Bahar, 106-190.

Hobson, J. M. (2004). *The Eastern origins of Western civilisation*. Cambridge University Press.

Hopkins, A. G. (2002) *Globalization in world history.* London: Pimlico.

Hurst, C. E. (2007). *Social inequality: forms, causes, and consequences*. Boston MA: Allyn and Bacon.

Internet Society (2014). Digital footprints an internet society reference framework. Ocak, 1-22. (Erişim Tarihi: 10.03.2022) https://www.internetsociety.org/wp- content/uploads/2017/08/Digital20Footprints20- 20An20Internet20Society20Reference20Framework.pdf

Jansiz, A. (2014). The Ideology Of Consumption: The Challenges Facing A Consumerist Society, *Journal Of Politics and Law,* 7, 1, 77-84.

https://www.apa.org/international/global-insights/global-consumer

Jarvis, D. (2007) Risk, Globalisation and the State: A Critical Appraisal of Ulrich Beck and the World Risk Society Thesis. *Global Society*, *21*(1), Ocak.

Kahraman, E. Ö. (2018). Yeni Toplum ve Kitlesel Tüketim. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)*, Bahar, 25, 383-400.

Karvalics, Z. L. (2007). Information Society - what is it exactly? (The meaning, history and conceptual framework of an expression), 3-26.

Kaya, S. (2017). Guy Debord'un Gösteri Toplumu Adlı Çalışması Bağlamında Mekân ve Modanın Tüketim Unsuru Olarak İncelenmesi. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, *6*(3), 818-830.

Kellner, D. (2013). Kültür Endüstrisi. M. Açıkgöz (Çev.). *Felsefelogos*, 171-179.

Kirchner, K., & Razmerita, L., & Sudzina, F. (2009). New Forms of Interaction and Knowledge Sharing on Web 2.0. Miltiadis Lytras, & Ernesto Damiani, Ernesto & Patricia Pablos (Ed.) *Web 2.0: The Business Model* içinde (s: 1-16). Springer.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu (t.y.). *Kişisel veriler*. (Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2022) https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2050/Kisisel-Veriler

Kleinrock, L. (2010). An early History of the Internet. History of Communications. *IEEE Communications Magazine*, 48, 8, 26-36.

Kovacevic, B. ve Kovacevic, I. (2017). Sociology of Global Risk Society (Anthony Giddens and Ulrich Beck). *European defendology center for scientific, political, economic, social, safety, sociological and criminological research, Banja Luka*.

Kurbalija, J. (2013). Diplomacy and the invention of telephony and wireless communication. *Webinar Özeti*, 1-16.

Laaksonen, S. M. (2017). Hybrid Narratives: Organizational Reputation in the Hybrid Media System, *Prepared for the University of Helsinki. Publications of the Faculty of Social Sciences*, cilt. 1017.

Lammi, M. ve Pantzar, M. (2019). The Data Economy: How Technological Change Has Altered the Role of the Citizen-Consumer. *Technology in Society*, 59, 1-8.

Lanier, J. (2013). *Who owns the future?* Simon & Schuster.

Langlois, N. R. (1985). From the Knowledge of Economics to the Economics of Knowledge: Fritz Machlup on Methodology and on the "Knowledge Society". *Research in the History of Economic Thought and Methodology*, cilt: 3.

Layder, D. (2010). Sosyal Teoriye Giriş. Ü. Tatlıcan (Çev.). İstanbul: Küre Yayınları.

Lehdonvirta V. ve Ernkvist M. (2011). *Knowledge map of the virtual economy*. Washington DC: World Bank.

Lenski, G. (1966). *Power and privilege: A theory of social stratification*. University of North Carolina Press.

Linoff, G. S. & Berry Michael J. A. (2004). *Data mining techniques: for marketing, sales, and customer relationship management*. Wiley Publishing Inc.

López, J. ve Scott, J. (2000). *Social structure*. Philadelphia: Open University Press.

Maclachlan, F. (2016). Max Weber within the Methodenstreit. *Cambridge Journal of Economics*, *41*(4), 1161–1175.

Marincic, A. ve Civric, Z. (2007). Nikola Tesla's Contributions to Radio Developments. *Conference: Heinrich Hertz (1857-1894) and the Development of Communication*. Ekim, 377-395.

Masuda, Y. (1980). The information society as a post-industrial society, The World Future Society, Tokyo, IIS, Washington D. C.

Mazıcı, E. T. & Can, E. N. (2021). Postmodern Tüketim ve Dijital Ortama Yansımaları: Netflix Üzerine Bir Değerlendirme. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14, 2, 832-858.

Mccraken, G. (1986). The History of Consumption: A Literature Review and Consumer Guide. *Journal of Consumer Policy*, *10*(1), 139-166.

McLuhan, M. (1962). *The Gutenberg Galaxy: the making of typographic man*. Toronto: University of Toronto Press.

Michałowska, M. & Danielak, W. (2015). The Impact of Globalization on Consumer Behavior in Lubuskie Province in the Light of the Research. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, 55*(4), 135-146.

Miles, S. (1998). *Consumerism – as a way of life*. Londra: Sage.

Moazed, A. ve Johnson, N. (2016). *Modern monopolies: what it takes to dominate the 21st century economy*. New York: St. Martin's Press.

Mohammed, R. (2017). *How retailers use personalized prices to test what you're willing to pay*. Harvard Business Review. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://bit.ly/2qWuYjh

Morrison, J. C. (2006). Marshall McLuhan: The modern Janus. C. M. K. Lum (Ed.), *Perspectives on Culture, Technology and Communication: The Media Ecology Tradition* içinde (s. 163-200) Cresskill, NJ: Hampton Press.

Nafus, D. (2014) Stuck data, dead data, and disloyal data: the stops and starts in making numbers into social practices. *Distinktion*, *15*(2), 208-222.

Nielsen (2014). *The digital consumer*. (Erişim Tarihi: 18.11.2021)

https://www.nielsen.com/wp-content/uploads/sites/3/2019/04/the-digital- consumer-report-feb-2014.pdf

OECD (2009). Consumer education: Policy recommendations of the OECD'S Committee on Consumer Policy. *DSTI/CP(2009)5/FINAL*, Paris: OECD. (Erişim tarihi: 01.01.2023) www.oecd.org/sti/consumer/44110333.pdf.

OECD (2010). *Consumer policy toolkit*. OECD Publishing. http://dx.doi.org/10.1787/9789264079663-en

OECD (2017). Digital Economy Outlook.

https://www.oecd.org/digital/oecd-digital-economy-outlook-2017- 9789264276284-en.htm

OECD (2018). Toolkit for Protecting Digital Consumers: A Resource for G20 Policy Makers. Mayıs, 3-96. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://www.oecd.org/digital/consumer/toolkit-for-protecting-digital- consumers.pdf

OECD (2020). E-commerce in the time of COVID-19. (Erişim Tarihi: 18 Kasım 2021) https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/e-commerce-in-the- time-of-covid-19-3a-2b78e8/

OFT (2013). Price comparison websites: Trust, choice and consumer empowerment in online markets. Office of Fair Trading.

Ong, W. (2014). Sözlü ve Yazılı Kültür Sözün Teknolojikleşmesi. S. Postacıoğlu Banon (Çev.). 5.Basım. İstanbul: Metis Yayınları.

Orwell, G. (2006). Bin Dokuz Yüz Seksen Dört. N. Akgören (Çev.). İstanbul: Can Sanat Yayınları.

O'Brien, J. A. (1996). *Management information systems*. Chicago: Irwin.

O'Reilly, T. (2017). *WTF. What's the future and why it's up to us*. Harper Collins, New York.

Osterhammel, J. ve Petersson, N. P. (2005). *Globalization. A short history*. Princeton: University Press.

Özlem, D. (2001). *Max Weber'de bilim ve sosyoloji*. İstanbul: İnkilap Yayınları.

Papuççiyan, A. (2020). Türkiye'nin en çok ziyaret edilen 20 web sitesi. (Erişim tarihi: 18.11.2020) https://webrazzi.com/2020/05/12/turkiye-nin-en-cok-ziyaret- edilen-20-web-sitesi/

Parker-Rees, R. ve Willan, J. (2006). *Early years education: major themes in education*. London: Routledge.

Pegrum, M. (2010). 'I Link, Therefore I Am': network literacy as a core digital literacy. *E–Learning and Digital Media, 7*(4), 346-354.

Pieper, S. (2017). *What is the difference between data, information and knowledge?* Artegic. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://www.artegic.com/blog/difference-data-information-knowledge/

Phelps, J., Nowak, G. ve Ferrell, E. (2000.) Privacy concerns and consumer willingness to provide personal information. *Journal of Public Policy and Marketing, 19*(1), 27-41.

Piatetsky-Shapiro, G. & Fawley, W. J. (1991). *Knowledge discovery in databases*. AAAI/MIT Press.

Pieterse, J. N. (2012). Periodizing Globalization: Histories of Globalization. *New Global Studies*, January, 1-25.

Postman, N. (1995). *Çocukluğun yok oluşu*. Ankara: İmge Kitabevi.

Rajagopal, R. (2013). *Managing social media and consumerism: the grapevine effect in competitive markets*. Palgrave Macmillan.

Ramstedt, O. (1992) "Risiko", Historisches Wörterbuch der Philosophie. Bd. 8: 1045'den akt. Aykut Çelebi, "Risk ve Olumsallık: Sosyal Teori-Sosyal Felsefe İlişkisini Anlamaya Yönelik iki Anahtar Kavram", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 56-1, 2001.

Rekabet Kurumu (2022). Trendyol Hakkında Yürütülen Soruşturma Kapsamında Ara Karar Alındı. (Erişim tarihi: 01.01.2023) https://www.rekabet.gov.tr/tr/Guncel/trendyol-hakkinda-yurutulen-sorusturma-k- 3e066a5f9fe8ec11a2240050568595ba

Reich, S. (1998). What is Globalization? Four Possible Answers. *Working Paper #261* – Aralık, 3-23.

Ritzer, G. (2011). Toplumun McDonaldlaştırılması: Çağdaş Toplum Yaşamının Değişen Karakteri Üzerine Bir İnceleme. Ş. Süer Kaya (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ritzer, G. (2013). Sosyoloji Kuramları. H. Hülür (Çev.). Ankara: De Ki Basım Yayın.

Rifkin, J. (2014). *The zero marginal cost society: the internet of things, the collaborative commons, and the eclipse of capitalism*. New York: Palgrave Macmillan.

Rose, P. (2019). *Understanding new media & McLuhan misunderstood* (review).

Rosenfeld, K. N. (2015). *Digital online culture, identity, and schooling in the twenty-first century*. Londra: Palgrave Macmillan.

Ruckenstein, M. ve Schüll, N. (2017). The Datafication of Health. *Annual Review of Anthropology*, *46*(1), 261-278.

Sassatelli, R. (t.y.). Historical Development of Consumer Societies. *Social and Economic Development*, cilt: 7.

Saygın, A. U. (2016) Anthony Giddens'ın Sosyolojisinde Modernliğin Boyutları. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi (AKAR)*, *1*(2), 69-80.

Schmidt, E., Rosenberg, J., Eagle, A. (2017). *How Google works*. New York: Grand Central Publishing.

Scholte, J. A. (1995). Globalisation and Modernity. *International Studies Association Convention*, San Diego, 15–20 Nisan.

Scholte, J. A. (2002). What Is Globalization? The Definitional Issue – Again. *CSGR Working Paper, 109*(02), 1-34.

Sironi, P. (2016). *FinTech innovation: from robo-advisors to goal based investing and gamification*. Chichester: Wiley Finance Series.

Simakova, E. ve Neylan, D. (2008). Marketing Mobile Futures: Assembling Constituencies and Creating Compelling Stories for an Emerging Technology. *Marketing Theory*, *8*(1), 91-116.

Sever, H. ve Oğuz, B. (2002). Veri tabanlarında bilgi keşfine formal bir yaklaşım, Kısım 1: Eşleştirme sorguları ve algoritmalar. *Bilgi Dünyası*, *3*(2), 173-204.

Simmel, G. (1895). The Problem of Sociology. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, cilt: 6, Kasım.

Slattery, M. (2008). Sosyolojide Temel Fikirler. U. Tatlıcan & G. Demiriz (Çev.). İstanbul: Sentez Yayıncılık.

Statista, (2022). *Digital advertising spending worldwide fom 2019 to 2024.* (Erişim Tarihi: 17 Mart 2022) https://www.statista.com/statistics/237974/online- advertising-spending-worldwide/

Stearns, P. N. (2006). *Consumerism in world history: The global transformation of desire*. Londra: Routledge.

Stearns, P. N. (2010) *Globalization in world history*. London: Routledge.

Steger, M. B. (2003). *Globalization: a very short introduction*. Oxford University Press.

Stobart, J. (2010). A history of shopping: the missing link between retail and consumer revolutions. *Journal of Historical Research in Marketing*, *2*(3), 342-349.

Strate, L. (2016). *Marshall McLuhan and media ecology*. Kaifeng: Henan University Press.

Suzuki, K. (ty.) Welcome to the world of "netizens". (Erişim Tarihi: 18 Kasım 2021) http://www.gsis.kumamoto-u.ac.jp/ksuzuki/resume/addresses/a30727.pdf

Swan, M. (2015). *Blockchain: blueprint for a new economy*. O'Reilly Media.

Swartz, D. (1997). *Culture and power: the sociology of Pierre Bourdieu*. Chicago: The University of Chicago Press.

Swartz, D. (2002). The Sociology of Habit: The Perspective of Pierre Bourdieu. *The Occupational Therapy Journal of Research*. Kış, *22*, 61-69.

Swartz, D. (2013). Kültür ve İktidar: Pierre Bourdieu'nün Sosyolojisi. E. Gen (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Şahin, S. B. (2020). Medya Çalışmalarında Medyumu İncelemek İçin Yeni Bir Yöntem: Medya Arkeolojisi. *Global Media Journal TR Edition*, *10*(20), 67-86.

T.C. İstanbul Valiliği (2020). İstanbul'un sosyo-ekonomik analizi. İstanbul Valiliği Açık Kapı Şube Müdürlüğü. (Erişim tarihi: 01.01.2023) http://istanbul.gov.tr/kurumlar/istanbul.gov.tr/IstanbulSosyoEkonomikAnaliz.pdf

Toffler, A. (2008). *Üçüncü dalga*. İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Trentmann, F. (2004). Beyond Consumerism: New Historical Perspectives on Consumption. *Journal of Contemporary History*, *39*(3), 373–401.

Turban, E., Mclean, E., & Wetherbe, J. (1999). *Information technology for management. Making connections for strategic advantage*. New York: John Wiley & Sons Inc.

Turner, J. H. (1986). Review on the Constitution of Society: Outline of the Theory of Structuration. *American Journal of Sociology*, *91*(4), 969-977.

Türkiye İstatistik Kurumu (2021). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları,* 2020. (Erişim tarihi 18.11.2022)

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2020-37210

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). *Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları, 2021.* (Erişim tarihi 18.11.2022) https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=45500#:~:text=%C4%B0stanbul'un%20n

%C3%BCfusu%2C%20bir%20%C3%B6nceki,840%20bin%20900%20ki%C5%9Fi%20oldu

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). *Hanehalkı bilişim teknolojileri (BT) kullanım araştırması, 2022*. (Erişim tarihi 18.11.2022) https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)- Kullanim-Arastirmasi-2022- 45587#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Hanehalk%C4%B1

%20bili%C5%9Fim%20teknolojileri%20kullan%C4%B1m%20ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1,%92%2C0%20olarak%20ger%C3%A7ekle%C5%9Fti.

The Office of the Data Protection Authority (2019). *A brief history of 2,000+ years of privacy*. (Erişim Tarihi: 17 Mart 2022) https://www.odpa.gg/news/news- article/?id=a6ff8843-a322-eb11-a813-000d3a2012fa

The Open University (2020). *Developing a good digital footprint*. (Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2022)

https://www.open.ac.uk/libraryservices/beingdigital/accessible/accessible-pdf-62- developing-a-good-digital-footprint.pdf

Topol, E. (2012). *The Creative Destruction of Medicine. How the Digital Revolution Will Create Better Health Care*. New York: Basic Books.

Tönnies, F. (1887). *Gemeinschaft und gesellschaft*. Kessinger Publishing, LLC.

Turğuter Açık, E. (2016). Yöntem Tartışmaları'nın Sosyal Bilimlere P. Bourdieu ve A. Giddens Üzerinden Yansıması. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*, 9-17.

Turğuter Açık, E. ve Evren Karaca, M. (2019). Sosyal Teoride Dualiteleri Aşma Çabası: Giddens, Bourdieu, Layder. *Universal Journal of History and Culture*, *1*(1), 33-45.

Ulukan, G. (2022). *Mobil ticaretin 2022'de 430 milyar doları, 2025'te ise 710 milyar doları aşması bekleniyor*. (Erişim tarihi: 18.11.2022) https://webrazzi.com/2022/09/19/mobil-ticaretin-2022de-430-milyar-dolari- 2025te-ise-710-milyar-dolari-asmasi-bekleniyor/

UNCTAD (2015). Information economy report: unlocking the potential of e- commerce for developing countries. United Nations, New York and Geneva. (Erişim tarihi: 18.11.2022) http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ier2015_en.pdf

UNCTAD (2017). *Consumer protection in electronic commerce*. United Nations Conference on Trade and Development, Geneva. (Erişim tarihi: 18.11.2022)

http://unctad.org/meetings/en/SessionalDocuments/cicplpd7_en.pdf

Ural, T. (2008). Çok Uluslu İşletmelerin Tutundurma Faaliyetleri ve Kitle İletişim Araçlarının Küresel Tüketici Kültürü Üzerine Etkisi. *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *26*(2), 257-274.

Ünal, A. Z. (2017). Bourdieu'nün Tabakalaşma Teorisi Bağlamında Üst Sınıftan Alt Sınıfa Doğru Hayat Tarzı Tahakkümü. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *10*(49), 380-388.

Ünal, C. ve Kiçir, İ. (2020). İzleyici Metalaşması Kavramı Bağlamında Dijital Reklamcılıkta Reklam Engelleyiciler. Seyfi Kılıç (Ed.). *İletişim Çalışmalarında Dijital Yerliler* içinde (s. 209-247). Nobel Akademik Yayıncılık.

Yıldırım, E. (1999). Anthony Giddens'ın Yapılanma Teorisi. *Bilgi. (5. Ulusal Sosyal Bilimler Kongresi, 12-14 Kasım 1997, ODTÜ, Ankara), s. 25-44.*

Yılmaz, M. (2009). Enformasyon ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi ve Bilgi Yönetimi. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, *49*(1),95-118.

Yoneji, M. (1990). *Managing in the information society: releasing synergy Japanese style*. Oxford, UK: Basil Blackwell.

Wacquant, L. (2010). Pierre Bourdieu: Hayatı, Eserleri ve Entelektüel Gelişimi. G. Çeğin, A. Arlı ve U. Tatlıcan (Çev.). *Ocak ve Zanaat Pierre Bourdieu Derlemesi*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Wachter, R. (2015). *The digital doctor. Hope, hype, and harm at the dawn of medicine's computer age*. New York: McGraw Hill.

Warde, A. (1994). Consumption, Identity-Formation and Uncertainty. *Sociology*, *28*(4), 877-898.

We Are Social (2022). Digital 2022: Another Year of Bumper Growth. (Erişim tarihi: 28.11.2022) https://wearesocial.com/uk/blog/2022/01/digital-2022- another-year-of-bumper-growth-2/

Weber, M. ([1908], 2012). The Theory of Marginal Utility and the Fundamental Law of Psychophysics. H. H. Brunn (Çev.). *Max Weber: Collected Methodological Writings*. Londra: Routledge.

Weber, M. (2012). *Ekonomi ve Toplum*, I. Cilt. L. Boyacı (Çev.). İstanbul: Yarın Yayınları.

Weiss, H. (2008). Bei Serena ist jeden Freitag Facebook-Tag. *Computerzeitung,* 12-14.

Wolf, D. (2003). Foreword. Anton A. Huurdeman (Ed.). *The worldwide history of telecommunications* içinde (s: xv-xvii). John Wiley & Sons, Inc.

Yüksek, D. A. (2018). Evaluating the Importance of Social Capital for the Conversion of the Forms of Capital: A Critical Approach to the Bourdieusian Model, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *17*(3),1090-1106.

Zillien, N. & Hargittai, E. (2009) Digital Distinction: Status-Specific Types of Internet Usage. *Social Science Quarterly*, *90*(2), 274-291.

Zherebin, V. M., Ermakova, N. A., & Makhrova, O. N. (2010). Consumption in the information society. *Russian Education and Society*, *52*(3), 54-71.

Zukin, S. & Maguire, J. S. (2004). Consumers and Consumption. *Annual Review of Sociology*, *30*, 173-197.

Zwick, D., Bonsu, S. K., ve Darmody, A. (2008) Putting Consumers to Work. 'Co- creation' and New Marketing Govern-mentality. *Journal of Consumer Culture*, *8*(2), 163-196.

Cumhuriyetin 100. Yılında

ÇEVRE VE TOPLUM

ENDİŞE DE VAR, UMUT DA

Editörler

Ali Ekber Gülersoy

Gazanfer Kaya

Aziz Şeker

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ÇEVRE VE TOPLUM

ENDİŞE DE VAR, UMUT DA

Editörler: Ali Ekber Gülersoy, Gazanfer Kaya, Aziz Şeker

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-76-9
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

CUMHURİYETİN 100. YILINDA ÇEVRE VE TOPLUM

ENDİŞE DE VAR, UMUT DA

Editörler: Ali Ekber Gülersoy, Gazanfer Kaya, Aziz Şeker
VIII+646 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-76-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Attfield, R. (2003). *Environmental ethics*. Cambridge: Polity Press.

Barkow, J. H. (2000). Davranış Kuralları ve Evrimin Davranışı. J. P. Changeux (Ed.). (Çev. N. Acar). *Etiğin Doğal Kökenleri* (ss. 95-113). İstanbul: Mavi Ada Yayınları.

Billington, R. (2011). *Felsefeyi Yaşamak, Ahlak Düşüncesine Giriş*. (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Birnie, P. W. ve Boyle, A. E. (1992). *International law and the environment*. Oxford: Oxford University Press.

Bosselman, K. (2001). Human Rights and the Environment: Redefining Fundamental Principles?. G. Brendan and N. Low (Ed.). *Governing for the environment, Global Problems, Ethics and Democracy* (pp. 118-134). UK-New York: Palgrave Macmillan.

Bullard, R. D. (2008). Overcoming Racisim in Environmental Decision Making. L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). *Environmental ethics, readings in theory and application* (pp. 644-659). USA: Wadsworth Cengage Learning.

Cevizci, A. (2019). *Felsefeye Giriş*. Ankara: Say Yayınları.

Curry, P. (2011). *Ecological Ethics. An Introduction*. UK-USA: Polity Press.

Callicott, J. B. (2008). The Conceptual Foundations of the Land Ethics. L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). *Environmental ethics, readings in theory and application* (pp. 173-185). USA: Wadsworth Cengage Learning.

Des Jardins J. R. (2006). *Çevre Etiği, Çevre Felsefesine Giriş.* (Çev. R. Keleş). Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Devall, G. ve B. Sessions (1985). *Deep ecology*. Utah: Gibbs M. Smith Inc.

Dryzek, J. S. (2005). *The politcs of the Earth*. Offord: Oxford University Press.

Dubos, R. (1973). "*Theory of earth", western man and environmental ethics: attitudes, towards nature and technology,* Massachusetts: Addison-Wesley.

Ehresman, T. ve Stevis D. (2011). International Environmental and Ecological Justice. G. Kütting (Ed.). *Global environmental politics, conceptsi theories, and case studies* (pp. 87-104). London-New York: Routledge.

Feldman, F. (2023*). Etik Nedir?* (Çev. F. B. Aydar). Ankara: Fol Yayınları.

Harris, P. G. (2011a). Introduction: cosmopolitanism and climate change policy. P. G. Harris (Ed.). *Ethics and global environmental policy, cosmopolitan conceptions of climate change* (pp. 1-19). UK-USA: Edward Elgar Publishing.

Harris, P. G. (2011b). Cosmopolitan diplomacy and the climate change regime: moving beyond international doctrine. *Ethics and global environmental policy, cosmopolitan conceptions of climate change* (pp. 175-199). UK-USA: Edward Elgar Publishing.

Irwin, C. (2000). Doğalcı Etikler ve Grup Çatışmasının Denetlenmesi. J. P. Changeux (Ed.). (Çev. N. Acar). *Etiğin Doğal Kökenleri* (pp. 245-288). İstanbul: Mavi Ada Yayınları.

Leopold, A. (2013). *Bir Kum Yöresi Almanağı.* (Çev. U. Özdağ). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Murdy, W. H. (1975). Anthropocentrism: A modern version*. Science*, *187*(4182), 1168-1172.

Naess, A. (1974). *Derin Ekoloji*. İzmir: Ege Yayıncılık.

Nash, R. F. ((1989). *The rights of nature: A History of Environmental Ethics,* Wisconsin: The University of Wisconsin Press.

Özer, M. (2017). *Doğa Etiği*. Ankara: İmge Kitabevi.

Özlem, D. (2004). *Etik-Ahlak Felsefesi*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Passmore, J. (1974). *Man's responsibility for nature: ecological problems and western traditions.* New York: Charles Scribners.

Pojman, L. P. ve Pojman P. (2008). *Environmental ethics, readings in theory and application*, L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). (pp 4-8), USA: Wadsworth Cengage Learning.

Postiglione, A. (2001). An International Court of the Environment. B. Gleeson ve N. Low (Ed.). *Governing for the environment, global problemsi ethics and democracy*. (pp. 211-220). UK-New York: Palgrave Macmillan.

Regan, T. (1982). *Case for animals*. Berkeley ve Los Angeles: University of California Press.

Schweitzer, A. (2008). Reverence for Life, *Environmental ethics, readings in theory and application.* L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). (pp. 131-138), USA: Wadsworth Cengage Learning.

Singer, P. (2005). *Hayvan Özgürleşmesi*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Stone, C. (2002). Should Trees Have Standing? Toward Legal Rights for Natural Objects. D. Schimidte ve E. Willott (Ed.). *Environmental ethics, what really matters? What really works?* (pp. 46-50). Oxford: Oxford University Press.

Taylor, P. W. (2011). *Respect for nature, a theory of environmental ethics.* USA: Princeton University Press.

Taylor, P. W. (2008). Biocentric Egalitarianism, *Environmental ethics, readings in theory and application.* L. P. Pojman and P. Pojman (Ed.). (pp. 139-154). USA: Wadsworth Cengage Learning.

Thompson, J. (2001). Planetary Citizenship: The Definition and Defence of an Ideal. B. Gleeson and N. Low (Ed.). *Governing for the Environment, Global Problemsi Ethics and Democracy* (pp. 135-146). UK-New York: Palgrave Macmillan.

İLERİ OKUMA LİSTESİ

Gülersoy, A. E. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

Keleş, R. (1997). *İnsan Çevre Toplum*. R. Keleş (Ed.). Ankara: İmge Kitabevi.

Özsoy N. K. (2020). Antroposentrik Küresel Çevre Politikalarının Ekosentrik Çevre Etiği Görüşü Çerçevesinde Değerlendirilmesi, *Alternatif Politika*, *12*(1), 20-49.

Rainer, P., K. Vromans ve G. Y. Işıldar (2010). *Çevre Korumada Etik Yaklaşımlar*. Ankara: Efil Yayınevi.

Akalın, M. (2002). *Çevre Etiği: Çevre Felsefesi Yaklaşımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

KAYNAKÇA

Abbas, M. Y. and Singh, R. (2014). A Survey of Environmental Awareness, Attitude, and Participation Amongst University Students: A Case Study. *International Journal of Science and Research*, *3*(5), 1755-1760.

Akyüz, E. (2019). Çevre Sorunlari ve İnsan Haklari Ilişkisi. *The Journal of Academic Social Science*, *15*(15), 427-436.

Alkış, S. and Oğuzoğlu, Y. (2005). Ülkemiz Koşullarında Tarihi Çevre Eğitiminin Önemini Ve Gerekliliğini Arttıran Etkenler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *18*(2), 347-361.

Anderson, K. J. and Jetz, W. (2005). The Broad-Scale Ecology of Energy Expenditure of Endotherms. *Ecology Letters*, *8*(3), 310-318.

Aydın, N. ve Göze Kaya, D. (2022). Çevre Sorunları ve Çözüm Arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 14*(2), 197-215.

Babich, H. and Lighthart, B. (1974). Air Pollution and Microbial Ecology. *Critical Reviews in Environmental Science and Technology*, *4*(1-4), 353-421.

Barca, S. (2011). Energy, Property, And the Industrial Revolution Narrative. *Ecological Economics*, *70*(7), 1309-1315.

Batty, L. C. and Hallberg, K. B. (Eds.). (2010). *Ecology of Industrial Pollution*. Cambridge University Press.

Bell, J. N. B. and Treshow, M. (2002). *Air Pollution and Plant Life*. John Wiley & Sons.

Begon, M., Harper, J. L. and Townsend, C. R. (1986). *Ecology. Individuals, Populations and Communities*. Blackwell Scientific Publications.

Birsen, N. and Kadyrzhanov, K. K. (2003). *Environmental Protection Against Radioactive Pollution*. Springer Science & Business Media.

Bogner, F. X. and Wiseman, M. (2004). Outdoor Ecology Education And Pupils' Environmental Perception In Preservation And Utilisation. *Science Education International*, *15*(1), 27-48.

Boyacı, M. and Karaturhan, B. (2003). Ekolojik Üretimde Tarımsal Yayım Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, *40*(3), 113-120.

Bozkurt, I., Foster, V. and Steinbuks, J. (2010). Energy Resources and Their Effects On Environment. *WSEAS Transactions on Environment and Development*, *6*(5), 327-334.

Bradley, C. A. and Altizer, S. (2007). Urbanization and the Ecology Of Wildlife Diseases. *Trends İn Ecology & Evolution*, *22*(2), 95-102.

Buzzelli, M. (2008). A Political Ecology of Scale in Urban Air Pollution Monitoring. *Transactions of the Institute of British Geographers*, *33*(4), 502-517.

Campbell, B. (2017). *Human ecology: The story of our place in nature from prehistory to the present*. Routledge.

Caney, S. (2015). *Climate change*. In *The Routledge handbook of global ethics* (pp. 384-398). Routledge.

Cebada, J. D. P. (2016). Mining Corporations and Air Pollution Science Before The Age of Ecology. *Ecological Economics*, (*123)*, 77-83.

Christensen, N. L., Bartuska, A. M., Brown, J. H., Carpenter, S., d'Antonio, C., Francis, R. and Woodmansee, R. G. (1996). The report of the Ecological Society of America Committee on the Scientific Basis for Ecosystem Management. *Ecological applications*, *6*(3), 665-691.

Cihanalp, C. (2019). Derin Ekoloji ve Tarım. *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, *5*(1), 35-45

Çepel, N. (2003). *Ekolojik Sorunlar ve Çözümleri*. Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Daly, H. E. and Townsend, K. N. (1992). *Valuing The Earth: Economics, Ecology, Ethics*. MIT Press.

Danielraja, R. (2019). A Study of Environmental Awareness of Students at Higher Secondary Level. *Shanlax International Journal of Education*, *7*(3), 6-10.

Danylova, T. and Salata, G. (2018). The Ecological Imperative and Human Nature: A New Perspective on Ecological Education. *Interdisciplinary Studies of Complex Systems (12)*, 17-24.

Del Mar, D. P. (2014). *Environmentalism*. Routledge.

Desrochers, P. (2005). Learning From History or From Nature or Both? Recycling Networks and Their Metaphors in Early Industrialisation. *Progress in Industrial Ecology, an International Journal*, *2*(1), 19-34.

Dinç, M. and Özkaya A. (2007). *Çevre Bilimi Ders Kitabı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Doğanay, H. and Coşkun, O. (2015). *Tarım Coğrafyası*. Ankara: Pegem Akademi.

Dugan, P. (2012). *Biochemical Ecology of Water Pollution*. Springer Science & Business Media.

Eccleston, C. H. (2010). *Global Environmental Policy: Concepts, Principles, and Practice.* Taylor&Francis.

Eddy, M. D. (2008). *The Language of Mineralogy: John Walker, Chemistry and the Edinburgh Medical School.* Taylor & Francis.

Erdem, Ü. (2000). *Çevre Bilimi-Sürdürülebilir Dünya*. Çeviri Kitabı, Çevirenler: Doğan F, Erdem Ü, Henden E, Onoğur, E., Öztürk, M., Türkan, İ., Nurlu, E., Sunlu, U., Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yayın No: 1, 1. Baskı, İzmir.

Eryilmaz, G. A., & Kılıç, O. (2018). Türkiye'de Sürdürülebilir Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, *21*(4), 624-631.

Farina, A. (2013). *Soundscape Ecology: Principles, Patterns, Methods and Applications*. Springer Science & Business Media.

Feinsinger, P., Margutti, L. and Oviedo, R. D. (1997). School Yards And Nature Trails: Ecology Education Outside The University. *Trends in Ecology & Evolution*, *12*(3), 115-120.

Francis, C. D., Kleist, N. J., Ortega, C. P. and Cruz, A. (2012). Noise Pollution Alters Ecological Services: Enhanced Pollination and Disrupted Seed Dispersal. *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, *279*(1739), 2727-2735.

Freedman, B. (1995). *Environmental Ecology: The Ecological Effects of Pollution, Disturbance, and Other Stresses*. Elsevier.

Giddens, A. (2022). Industrialization, Ecology, and The Development of Life Politics. In *Ecology, World Resources and the Quality of Social Life* (pp. 1-10). Routledge.

Goudie, A. S. (2018). *Human Impact on The Natural Environment*. John Wiley & Sons.

Griffen, B. D. and Drake, J. M. (2008). A Review of Extinction in Experimental Populations. *Journal of Animal Ecology*, *77*(6), 1274-1287.

Griffin, E. (2013). *The Victorian World*. Routledge.

Grove, R. H. (1992). Origins of Western Environmentalism. *Scientific American*, *267*(1), 42-47.

Guha, R. (2014). *Environmentalism: A Global History*. Penguin UK.

Gülersoy A. E. (2022). "Çevre Hızla Kirleniyordu: Biirnciliği Kentlere Verdiler". G. Kaya ve A. Şeker (Ed.).. *Dert Yükü Mekânlar-Kentlerin Sosyal Sorunları (*ss.129-167). Ankara: Nika Yayınevi.

Gülersoy, A. E., Yener, H., Turgut, T., Özşahin, D. M., Açıkgöz, D.A. (2021). Kaos Çağında İdeal Bir Çevre Eğitimi Politikası İçin Bazı Öneriler. *Turkish Studies*, *16*(5).

Haase, D., Kabisch, S., Haase, A., Andersson, E., Banzhaf, E., Baró, F. and Wolff, M. (2017). Greening Cities–To Be Socially Inclusive? About The Alleged Paradox of Society And Ecology In Cities. *Habitat international, (64)*, 41-48.

Hall, C. A. and McWhirter, T. (2023). Maximum Power in Evolution, Ecology and Economics. *Philosophical Transactions of the Royal Society A*, *381*(2256).

Hao, Y. and Zhang, B. (2023). Financial Technology, Industrial Ecology and Energy Efficiency. *Environmental Science and Pollution Research*, *30*(45), 100526-100538.

Hardersen, S. (2000). The Role of Behavioural Ecology of Damselflies in The Use of Fluctuating Asymmetry as a Bioindicator of Water Pollution. *Ecological Entomology*, *25*(1), 45-53.

Haq, G. and Paul, A. (2013). *Environmentalism Since 1945*. Routledge.

Hatra, G. (2018). Radioactive Pollution: An Overview. *The Holistic Approach to Environment*, *8*(2), 48-65.

Hawley, A. H. (2017). *Ecology and human ecology*. Routledge.

İklim Haber (2023). Fosil Yakıt Kaynaklı Karbondioksit Emisyonları 2023'te Rekor Seviyeye Çıktı, https://www.iklimhaber.org/fosil-yakit-kaynakli-karbondioksit-emisyonlari-2023te-rekor-seviyeye-cikti/ Erişim Tarihi: 05.03.2024

Karabal, M. (2022). Eko-Anksiyete İle Başa Çikmada Çevre Eğitiminin Rolü. *Eğitim Bilimleri Alaninda Uluslararasi Araştirmalar I*, 5.

Karaca, E. O. (2019). *Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarinin Çevre Bilimi Dersine Yönelik Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karataş, A. (2014). Toplumda Çevre Bilincinin Yayginlaştirilmasinda Sivil Toplum Kuruluşlarinin Rolü: Türkiye Örneği. *Electronic Turkish Studies*, *9*(2).

Kayan, A. (2018). Çevre Sorunlarına Eğitimle Farkındalık Oluşturma. *Journal Of Awareness*, 481-496.

Keleş, R. ve Hamamcı C. (1997) *Çevrebilim Ders Kitabı*. Ankara: İmge Kitabevi.

Kızıl, M. (2012). *Çevre Bilimi Dersinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarinin Çevre Bilgisi ve Çevreye Karşi Tutumlarina Olan Etkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde: Niğde Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Krupa, S. V. (1997). *Air Pollution, People, and Plants: An İntroduction*. Paul, Minnesota, USA: APS Press.

Kureethadam, J. (2014). *Creation in Crisis: Science, Ethics, Theology*. New York: Orbis Books.

Liu, D. (2021). Value Evaluation System of Ecological Environment Damage Compensation Caused by Air Pollution. *Environmental Technology & Innovation*, (*22)*, 101473.

Longcore, T. and Rich, C. (2004). Ecological Light Pollution. *Frontiers in Ecology and the Environment*, *2*(4), 191-198.

Magurran, A. E., and McGill, B. J. (2011). Biological diversity. *Frontiers in*.

McCormick, J. (2013). *Acid Earth: The Global Threat of Acid Pollution*. Routledge.

McDonnell, M. J. and Hahs, A. K. (2009). Comparative Ecology of Cities and Towns: Past, Present and Future. *Ecology Of Cities and Towns: A Comparative Approach*, 71-89.

McMahon, T. A., Rohr, J. R. and Bernal, X. E. (2017). Light And Noise Pollution Interact to Disrupt Interspecific Interactions. *Ecology*, *98*(5), 1290-1299.

Mert, M. (2006). *Lise Öğrencilerinin Çevre Eğitimi ve Katı Atıklar Konusundaki Bilinç Düzeylerinin Saptanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Meydan, S. G. (2013). Kent Planlama Sürecinde Çevre Bilinci ve Kentsel Rant İlişkisi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (1), 175-179.

Miller, G. T. (1991). *Environmental Science: Sustaining the Earth*. Wadsworth Publishing Company, Belmont, CA.

Mirsal, I. A. (2008). *Soil Pollution*. Berlin: Springer.

Morley, N. J. (2012). The Effects of Radioactive Pollution on The Dynamics of Infectious Diseases in Wildlife. *Journal of Environmental Radioactivity*, (*106)*, 81-97.

Niemelä, J. (1999). Ecology and Urban Planning. *Biodiversity & Conservation*, (*8)*, 119-131.

Nowak, D. J. (2019). The Atmospheric System: Air Quality And Greenhouse Gases. *Understanding Urban Ecology: An Interdisciplinary Systems Approach*, 175-199.

Odum, H. T. (2013). *Ecological Vignettes*. Routledge.

Odum, E. P., and Barrett, G. W. (2005). *Fundamentals of Ecology*. Belmont: Thomson Brooks/Cole.

O'Riordan, T. (2013). *New Models in Geography*. Routledge.

Özkan, K. E. (2017). *Sürdürülebilir kalkınma bağlamında çevre sorunlarının önemi: Türkiye ve AB karşılaştırması.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Passmore, J. (2017). Environmentalism. *A Companion to Contemporary Political Philosophy*, 572-592.

Parris, K. M. (2015). Ecological Impacts of Road Noise and Options For Mitigation. *Handbook of Road Ecology*, 151-158.

Pata, U. K. (2021). Linking renewable energy, globalization, agriculture, CO2 emissions and ecological footprint in BRIC countries: A sustainability perspective. *Renewable Energy*, *173*, 197-208.

Pepper, D. (2005). Utopianism and Environmentalism. *Environmental Politics*, *14*(1), 3-22.

Pepper, D. (2019). *The Roots of Modern Environmentalism*. Routledge.

Pickett, S. T., Cadenasso, M. L., Childers, D. L., McDonnell, M. J. and Zhou, W. (2016). Evolution And Future Of Urban Ecological Science: Ecology in, of, and for the City. *Ecosystem health and Sustainability*, *2*(7).

Pope, R. and Wu, J. (2014). Characterizing Air Pollution Patterns on Multiple Time Scales in Urban Areas: A Landscape Ecological Approach. *Urban Ecosystems*, (*17)*, 855-874.

Sayan, Y. (2009). Türk Kültür Mirasının Korunması ve Tarihi Çevre Bilinci Üzerine. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, *9*(1), 157-160.

Scheffer, V. B. (2013). *The Shaping of Environmentalism in America*. University of Washington Press.

Seddon, P. J. (2017). The Ecology of De-extinction. *Functional Ecology*, *31*(5), 992-995.

Sezen, J. (2017). Türkiye ve dünyada korunan alanlara yönelik çevre bilincinin önemi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD)*, *2*(2), 165-177.

Sezik, M. (2022). Türkiye'deki Sivil Toplum Kuruluşlarının Ekoloji ve Biyoçeşitliliğin Korunmasındaki Rolleri. *R&S-Research Studies Anatolia Journal*, *5*(4), 588-610.

Simberloff, D. (1993). The Ecology of Extinction. *Acta Palaeontologica Polonica*, *38*(3-4), 159-174.

Smiet, A. C. (1992). Forest Ecology on Java: Human Impact and Vegetation of Montane Forest. *Journal of Tropical Ecology*, *8*(2), 129-152.

Soga, M. and Gaston, K. J. (2020). The Ecology of Human–Nature Interactions. *Proceedings of the Royal Society B*, *287*(1918), 20191882.

Suh, S. (2005). Theory of Materials and Energy Flow Analysis in Ecology and Economics. *Ecological Modelling*, *189*(3-4), 251-269.

Şimşekli, Y. (2015). An İmplementation to Raise Environmental Awareness of Elementary Education Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *191*, 222-226.

Tanrıvermiş, H. ve Mülayim, Z.G. (1997). Sanayinin Neden Olduğu Çevre Kirliliğinin Tarıma Verdiği Zararların Değerinin Biçilmesi: Samsun Gübre (TÜGSAS) ve Karadeniz Bakır (KBI) Sanayileri Örneği. *Turkish Journal of Agriculture and Forestry, (23)*, 337–345.

Taylor, G. E., Johnson, D. W. and Andersen, C. P. (1994). Air Pollution and Forest Ecosystems: A Regional to Global Perspective. *Ecological Applications*, *4*(4), 662-689.

Tripathi, A. K. and Pandey, S. N. (2009). *Water Pollution*. APH Publishing.

Türk Dil Kurumu (2023). Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/?ara=ekoloji, Erişim Tarihi: 16.11.2023

Uşak, M. (2007). *Çevre Bilimi Ders Kitabı*. Aydoğdu M., (Ed.) Ankara: Anı Yayıncılık.

Ünlü, H. (1998). Çevre Bilinci Halkın Katılımı. *Çevre Koruma Dergisi 20. Yıl Özel Sayısı*, 8.

Webb, A. E. and Leighton, L. R. (2011). Exploring the Ecological Dynamics of Extinction. *Quantifying the Evolution of Early Life: Numerical Approaches to the Evaluation of Fossils and Ancient Ecosystems*, 185-220.

World Wildlife Fund, (2001). *World Wildlife Fund WWF.* United States.

World Wildlife Fund, (2023). *World Wildlife Fund WWF.* United States.

Wu, J. (2008). *Ecology, Planning, and Management of Urban Forests: İnternational Perspectives*. New York, NY: Springer New York.

Yates, T. (2020) *Evolution: Education and Outreach*. (Master Thesis), University of Oklahoma, Oklahoma.

York, R. and Rosa, E. A. (2012). Choking on Modernity: A Human Ecology of Air Pollution. *Social Problems*, *59*(2), 282-300.

Zipperer, W. C. and Pickett, S. T. (2012). Urban Ecology: Patterns of Population Growth and Ecological Effects. *Encyclopedia of Life Sciences.*

KAYNAKÇA

Aguilar Castellanos, Á. (2016). *The Story of Eco and Logy*, Santander: Independently published.

Arı, Y. (2017). Çevresel Determinizmden Politik Ekolojiye: Son 100 yılda Dünya'da ve Türkiye'de İnsan-Çevre Coğrafyasındaki Yaklaşımlar. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 22(37), 1-34.

Arı, Y. (2022). Coğrafyanın Tanımı, Kapsamı ve Neden Coğrafya. R. Sever (Ed.). *Eğitimde Coğrafya Okuryazarlığı-I* (ss. 90-109). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Arı, Y. ve Kaya, İ. (2014). *Coğrafya Araştırma Yöntemleri*. Balıkesir: Coğrafyacılar Derneği Yayınları.

Artvinli, E. ve Değirmenci, Y. (2021). *Uygulama Örnekleriyle Coğrafya Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar I-II*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Atalay, İ. (1998). *Genel Fiziki Coğrafya*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Atalay, İ. (2007). *Genel Coğrafya*. İzmir: Meta Basım.

Atalay, İ. (2008). *Ekosistem Ekolojisi ve Coğrafyası*. Cilt 1, İzmir: Meta Basım.

Atalay, İ. (2013). *Açıklamalı Türkçe-İngilizce Doğa Bilimleri Sözlüğü: Biyoloji, Coğrafya, Ekoloji, Jeoloji, Orman ve Toprak*. İzmir: Meta Basım.

Baysan, S., Dilek, A., ve Öztürk, A. A. (2021). Türkiye'de Şeker Endüstrisi: Politik Ekoloji Açısından Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(2), 225-246.

Bekaroğlu, E. ve Yavan, N. (2018). Türk Coğrafyacılığında Dört Gelenek: Ampirik Bir Analiz. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (37): 79-93.

Bilgili, M. (2020). Coğrafyada Mekân Felsefesi Üzerine Yaklaşımlar. *lnternational Journal of Geography and Geography Education, (41),* 88-102.

Bjornerud, M. (2020). *Yeryüzünün Zamanı: Jeolog Gibi Düşünerek Dünyayı Kurtarabilir miyiz?* (Çev. R. Gürdilek), İstanbul: Metis Yayınları.

Çakır, M., Gümüşçü, O. ve B. Taş (2020). Politik Ekoloji. *Coğrafya Dergisi*, (41), 241-254.

Çelik, M. A, Gülersoy, A. E., İdem, Ş. ve Dedeoğlu, Ç. (2017). Yerelden küresele evrilen ekolojik krizin psiko-sosyal ve politik ekolojik açılardan irdelenmesi. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi),* (23): 105-121.

Çepel, N. (1992). *Doğa, Çevre, Ekoloji ve İnsanlığın Ekolojik Sorunları.* İstanbul: Altın Kitaplar Yayınları.

Dal, N. ve Baysan, S. (2007). Kuşadası'nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekânsal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları. *Ege Coğrafya Dergisi*, *16*(1-2), 69-85.

De Blij, H. (2019). *Coğrafya Neden Önemlidir: Hiç Olmadığı Kadar.* (Çev. F. Yavaş ve B. Kaya). Ankara: Hece Yayınları.

Doğanay, H. (2017). *Coğrafya Bilim Alanları Sözlüğü*. N. T. Altaş (Ed.). Ankara: Pegem Akademi.

Doğanay, H. ve Sever, R. (2022). *Genel ve Fiziki Coğrafya.* Ankara: Pegem Akademi.

Erer, S. 1992. *Coğrafî Ekolojide Çevre Sorunları Bozulma (Degradasyon) Aşamaları ve Önlemler.* No: 3709, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Erinç, S. (1973). Türkiye: İnsan ve Ortam. *İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi,* 18-19, 1-33.

Erinç, S. (1984a). Ekolojide Değişik Yaklaşımlar. *İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Bülteni*, 1984, *1*(1). 77-90.

Erinç, S. (1984b). *Ortam Ekolojisi ve Degradasyonal Ekosistem Değişiklikleri.* No: 3213. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Erkal, T. ve Taş, B. (2022). *Değişen Yeryüzü ve İnsanın Etkisi: Bir Uygulamalı Jeomorfoloji Yaklaşımı.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Erten, S. (2006), Çevre Eğitimi ve Çevre Bilinci Nedir, Çevre Eğitimi Nasıl Olmalıdır? *Çevre ve İnsan Dergisi*, 65(66): 2006/25.

Garipağaoğlu, N. (2020). Çevre Sorunlarına Türk Coğrafyacıların Yaklaşımları ve Bu Alanda Yapılmış Olan Çalışmalar. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi,* 18(35), 5-45.

Girgin, M. ve Gülersoy, A. E. (2017). Coğrafya'da İndirgemecilik Sorunu. *Doğu Coğrafya Dergisi,* 22(37), 135-146.

Güler, B. (2019). Doğayla Uyumlu Sürdürülebilir Bir Toplum, N. Özgen ve M. Kahyaoğlu (Ed.). *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 198-213). Ankara: Pegem Yayınevi.

Gülersoy, A. E. (2019). İnsan-Doğa İlişkiselliğinde Sürdürülebilirliğin Yeniden Düşünülmesi, N. Özgen ve M. Kahyaoğlu *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 302-332). Ankara: Pegem Yayınevi.

Gülersoy, A. E. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınları.

Gülersoy, A. E. ve Kaya, G. (2022). Seferihisar İlçesi'ndeki Sürdürülebilir Kentleşme Dinamikleri ve Çevre Sorunlarına Dünden Bugüne Bakarken, Yarını Unutmamak. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(Özel Sayı): 171-216.

Gülersoy, A. E., Gümüş, N., Sönmez, M. E. ve Gündüzoğlu, G. (2015). Relations Between the Land Use and Land Capability Classification in Küçük Menderes River Basin. *Journal of Environmental Biology*, 36(1), 17-26.

Gümüşçü, O. ve Balcıoğulları, A. (2005*). Coğrafyaya Giriş*. Ankara: Bilge Yayınları.

Güney, E. (2004a). *Çevre Sorunları*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Güney, E. (2004b). *Genel Ortam Kirlenmesi*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Güney, E. (2004c). *Çevre Sorunları Coğrafyası*. Ankara: Gündüz Eğitim Yayınları.

Heffron, S. G. ve Downs, R. M. (2012). *Geography for Life: National Geography Standards,* Geography Education National Implementation Project (GENIP). Washington: National Council for Geography Education.

Henderson, J. (2019). What is Geography? D. Dorrell ve J. P. Henderson (eds). *Introduction to Human Geography,* GALILEO, University System of Georgia, GALILEO Open Learning Materials. https://opentext.wsu.edu/introtohumangeography/chapter/1-2-what-is-geography/. Erişim Tarihi: 24.12.2023.

Holloway, J. (2015). Teaching the Six Essential Elements of Geography with Quality Children's Literature. *The Geography Teacher*, *12*(1), 1-6.

İzbırak, R. (1992). *Coğrafya Terimleri Sözlüğü*, Öğretmen Kitapları Dizisi, 157. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Karadağ, A. ve Koçman, A. (2007). Coğrafi çevre bileşenlerinin kentsel gelişim süreci üzerine etkileri: Ödemiş (İzmir) örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 16(1-2), 3-16.

Kartal, H. B. ve Kartal, A. N. (2020). İnsan ve Doğa İlişkisi Üzerine Bir Deneme: 1960 ve 1970'lerde Çevrecilik Yaklaşımları. *Kent Akademisi*, 13(4), 761-770.

Kayan, İ. (1982). Anadolu Doğal Ortamında İnsan-Çevre İlişkileri. *Bilim ve Teknik*, 176, 13-15.

Keleş, R. (2023). Dünyada ve Türkiye'de Çevre Politikaları ve Sürdürülebilir Kalkınma. *Çevre, Şehir ve İklim Dergisi*, 1(3), 24-30.

Kocalar, O. ve Demir, Ş. (2021). Sürdürülebilir Coğrafi Planlama Nasıl Olmalıdır? M. Doğan, M. Köse ve F. Ayhan (Ed.). *Coğrafi Planlama,* (ss. 295-316). Ankara: Pegem Yayınevi.

Koçman, A. (2023), Coğrafya Araştırmalarında Doğal Çevre Bileşenlerinin Analizi Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Ege Coğrafya Dergisi*, 32(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 69-75.

Lacoste, Y. (2014). *Coğrafya Her Şeyden Önce Savaş Yapmaya Yarar*. (Çev. S. Sezer). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lepage, C. (2021). *Başka Türlü Yaşamak*. (Çev. R. Keleş ve C. U. Çiner), Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Moseley, W. G., Perramond, E., Hapke, H. M ve Laris, P. (2014). *An Introduction to Human Environment Geography: Local Dynamics and Global Processes*. Sussex: Wiley Blackwell.

Öner, G. (2018). Yerel Coğrafya ve Öğretim. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 105-129.

Özdemir, T. (1997). Coğrafya Terimine Etimolojik Bir Yaklaşım ve Ötesi. *Doğu Coğrafya Dergisi, 3*(2), 219-226.

Özey, R. (2001). *Günümüz Dünya Sorunları.* İstanbul: Aktif Yayınevi.

Özey, R. ve Demirci, A. (2008). *Coğrafya Öğretiminde Yöntem ve Yaklaşımlar.* İstanbul: Aktif Yayınevi.

Özgen, N. (2010). Bilim Olarak Coğrafya ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(2), 1-25.

Özgen, N. (2016a). Beşerî Coğrafyada Araştırma Yöntemleri ve Teknikler. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özgen, N. (2016b). Nitel araştırmalarda verilerin toplanması ve analizi. *Beşerî coğrafyada araştırma yöntemleri ve teknikler*. (ss. 157-198). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özgen, N. (2019). Sürdürülebilirlik Kavramı ve Kullanım Alanları. N. Özgen ve M. Kahyaoğlu *Sürdürülebilir Kalkınma.* (ss. 2-37). Ankara: Pegem Yayınevi.

Özgen, N. ve Güngördü, S. (2018). Anarşist Coğrafya Paradigması Üzerine Kısa Bir Değerlendirme. A. Meydan (Ed.). *I^st^ International Geography Education Symposium IGES 2018, I. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı.* (ss. 185-200). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.

Öztürk, K. (2022). Küresel İklim Değişikliği ve Türkiye'ye Olası Etkileri. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 22(1), 47-65.

Özüpekçe, S. (2019). Ekoloji-Küresel Çevre Sorunları ve Sürdürülebilirlik. N. Özgen ve M. Kahyaoğlu (Ed). *Sürdürülebilir Kalkınma.* (ss. 170-197) Ankara: Pegem Yayınevi.

Pattison, W. D. (2003). Coğrafyanın Dört Geleneği. (Çev. Y. Arı). *Ege Coğrafya Dergisi*, (12), 119-125.

Phillips, A. (1995). *Philip's Geography Dictionary*. London: Reed International Books Limited.

Şeker, A. ve Özder, M. H. (2021). Ekolojik Kriz ve Pandeminin Sosyoekonomik Boyutu. Ankara: Gece Kitaplığı.

Tekiroğlu, A. ve Hayır-Kanat, M. (2021). Çevre Etiği Farkındalığı ve Sürdürülebilir Çevre Tutumu Arasındaki İlişki. *Ulakbilge*, 59: 630–645.

Türkeş, M., Sümer, U. M. ve Çetiner, G. (2000). Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri. *Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları* (13 Nisan 2000, İstanbul Sanayi Odası), (ss. 7-24). Ankara: ÇKÖK Gn. Md.

Ünal, S., Mançuhan, E. ve Sayar, A. A. (2001). *Çevre: Bilinci, Bilgisi ve Eğitimi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayını.

Üstün, B. (2021). *Doğayı, Emeği, Yaşamı Korumak: Ekoloji. Politik Yazılar*, İstanbul: İletişim Yayınları.

WCED (World Commission on Environment and Development). (1987), *Our Common Future (Ortak Geleceğimiz)*. Oslo. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf. Erişim Tarihi: 24.01.2024.

Whitehead, M. (2014). *Environmental Transformations: A Geography of the Anthropocene*. New York: Routledge.

Wulf, A. (2017). *Doğanın Keşfi Alexander von Humboldt'un Yeni Dünyası*. (Çev. E. Ataseven). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

KAYNAKÇA

Beck, U. (1992). *Risk Society: Toward a New Modernity***.** Thousand Oaks, CA, Sage.

Canan, P. (1996). Bringing Nature Back in: The Challenge of Environmental Sociology. *Sociological Inquiry*, *66*(1), 29-37.

Catton, William R. and R. Dunlap. (1978). Environmental Sociology: A New Paradigm. *The American Sociologist*, 13, 41-49.

Catton, William R. and R. Dunlap. (1980). A New Ecological Paradigm for Post-Exuberant Sociology. *American Behavioral Scientist*, *24*(1), 15-47.

Catton, William R. Dunlap. (1982). *Overshoot: The Ecological Basis of Revolutionary Change*. University of Illinois Press, Urbana.

Dunlap, Riley E. and William R. Catton, Jr. (1994). Struggling with Human Exemptionalism: The Rise, Decline and Revitalization of Environmental Sociology. *The American Sociologist*, Spring, 5-30.

Dunlap, Riley E. and Kent D. Van L. (1978). The 'New Environmental Paradigm. *The Journal of Environmental Education*, *(9),* 10-19.

Dunlap, Riley E. and Kent Van Liere. (1984). Commitment to the Dominant Social Paradigm and Concern for Environmental Quality. *Social Science Quarterly, 65*(4), 1013-28.

Eckersley, R. (1992). *Environmentalism and Political Theory*. State University of New York Press, New York.

Eder, K. (1996). *The Social Construction of Nature: A Sociology of Ecological Enlightenment,* Sage Publication, London.

French, H. (1997). Learning from the Ozone Experience. L. Brown, C. Şavin and H. French (Ed.). *State of the World 1997*. W. W. Norton & Company, New York.

Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity.* Cambridge: Polity Press.

Giddens, A. (1991). *Modernity and Self-Identity in the Late Modern* Age. Cambridge: Polity Press.

Goldblatt, D. (1996). *Social Theory and the Environment*. Westview Press.

Gould, Kenneth A, Adam S. Weinberg, and Allan S. (1993). Legitimating Importance: Pyrrhic Victories of the Modern Environmental Movement. *Qualitative Sociology, 16*(3), 207-245.

Hannigan, John A. (1995). *Environmental Sociology: A Social Constructionist Perspective.* Routledge, London and New York.

Harper, Charles L. (1996). *Environment and Society: Human Perspectives on Environmental Issues,* Printice Hill, New Jersey.

Inglehart, R. (1995). Changing Values, Economic Development and Political Change*. International Social Science Journal, (145)*, 379-403.

Irwin, A. (1995). *Citizen Science: A Study of People, Experience, and Sustainable Development.* Routledge, London.

Kolbert, E. (2019). *Altıncı Yok Oluş: İnsan Kendi Yarattığı Yok Oluşan Kurbanı mı Olacak,* Okuyan Us Yayın, İstanbul

Kuhn, T. (1970). *The Structure of Scientific Revolutions.* The University of Chicago Press, Chicago.

Laska, Shirley B. (1993). Environmental Sociology the State of the Discipline. *Social Forces, 72*(1), 1-17.

Lenski, Gerhard E. (1988). Rethinking Macrosociological Theory. *American Sociological Review, 5),* 163-171.

Lenski, Gerhard E. (1966). *Power Privilege: A Theory of Social Stratification***.** McGraw-Hill Book Company, New York.

Lovelock, J. (1991). The Gaia Hypothesis. A. Dobson (Ed.). *The Green Reader: Essays Toward a Sustainable Society*. Mercury House Incorporated, San Francisco.

Macnaghten, Philard and J. Urry. (1995). Toward a Sociology of Nature. *Sociology*, *29*(2), 203-20.

Milbrath, Lester W. (1984). *Environmentalists: Vanguard for New Society.* State University of NewYork Press, Albany.

Park, Chris C. (1987). *Acid Rain: Rhetoric and Reality*. Methuen, London and New York.

Pierce, John C. (1997). The Hidden Layer of Political Culture: A Comment on 'Postmaterialist Values and the Environment: A Critique and Reappraisal. *Social Science Quarterly*, *78*(1), 30-35.

Szerszyski, B. (1996). On Knowing What to do: Environmentalism and the Modern Problematic. S. Lash, B. Szerszyski, and B. Wyne. (Eds). *Risk, Environment and Modernity: Toward a New Ecology.* Sage Publications, London.

Tuna, M. (1998). *Environmentalism: An Empirical Test of Multi-Effects on Environmental Attitudes in more and Less Developed Countries,* Unpublished Dissertation, Mississippi State University, USA.

Tuna, M. (2002). *Globalization of Environmentalism: World Environmentalism System,* Paper presented at the XV. World Congress of Sociology, Brisbane, Australia.

Tuna, M. (2006). *Türkiye'de Çevrecilik: Türkiye'de Çevreye İlişkin Toplumsal Eğilimler,* Nobel Yayın, Ankara.

Tuna, M. (2012). *Çevre Sosyolojisi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını, Eskişehir.

Tuna, M. (2004a). Public Environmental Attitudes in Turkey. C. Phillips (Ed.). *Environmental Justice and Global Citizenship* (pp. 11-20). The Inter-Disciplinary Press, Oxford,

Tuna, M. (2004b). An Investigation on the Environmental Awereness of Primary School Students in Turkey. C. Phillips (Ed.). *Environmental Justice and Global Citizenship* (pp. 85-94.). The Inter-Disciplinary Press, Oxford,

Üstün, A. (2023). Turkey's New Nationally Determined Contribution: Stagnation or Breakthrough? *İdealkent*, *15*(41), 437-463.

Yearly, S. (1994). Social Movement and Environmental Change. M. Redclift and T. Benton (Eds). *Social Theory and the Global Environment.* Routledge, London.

KAYNAKÇA

Akalın, M. (2014). İklim Değİşİkliğİnİn Tarım Üzerindeki Etkileri: Bu Etkileri Gidermeye Yönelik Uyum ve Azaltım Stratejileri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *(2)*, 351-377.

Arı, E. and Yılmaz, V. (2016). A proposed structural model for housewives' recycling behavior: A case study from Turkey. *Ecological Economics*, *129*, 132-142.

Attademo, L. ve Bernardini, F. (2017). Air pollution and urbanicity: common risk factors for dementia and schizophrenia? *The Lancet Planetary Health*, *1*(3), 90-91.

Aydın, E., Bağcı, S. C. and Keleşoglu, İ. (2022). Love for the globe but also the country matter for the environment: Links between nationalistic, patriotic, global identification and pro-environmentalism. *Journal of Environmental Psychology*, *80,* 101755.

Aygün, A. (2021). *Impacts of climate change on tourism sector in Turkey: Challenges and future prospects*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Baier, M., Kals, E. and Müller, M. M. (2013). Ecological belief in a just world. *Social Justice Research, (26),* 272-300.

Balaban, O., Özgür, B. and Sakar, B. (2021). *İklim Değişikliği, Göç ve Yerel Yönetimler. Yerel Yönetimler ve Göç Dizisi II*. https://www.reslogproject.org/kitaplar/. Erişim Tarihi: 25.11.2023).

Bamberg, S., Rees, J. H. and Schulte, M. (2018). Environmental protection through societal change: What psychology knows about collective climate action-and what it needs to find out. S. Clayton and C. Manning (Ed.). *Psychology and climate change: Human perceptions, impacts, and responses* (pp. 185-213). Elsevier Academic Press.

Blake, J. (1999). Overcoming the 'value-action gap' in environmental policy: Tensions between national policy and local experience. *Local Environment*, *4*(3), 257-278.

Blankenberg, A.-K. and Alhusen, H. (2019). On the determinants of pro-environmental behavior: A literature review and guide for the empirical economist. *SSRN Electronic Journal*, 1-28.

Brunswik, E. (1939). The conceptual focus of some psychological systems. *Journal of Unified*

Science (Erkenntnis), *8*, 36-49.

Brunswik, E. (1943). Organismic achievement and environmental probability. *Psychological*

Review, 50(3), 255-272.

Budziszewska, M. and Jonsson, S. E. (2022). Talking about climate change and eco-anxiety in psychotherapy: A qualitative analysis of patients' experiences. *Psychotherapy*, *59*(4), 606-615.

Cankardaş, S. and Sofuoğlu, Z. (2021). İklim Değişikliği ve Birey Üzerindeki Etkilerinin Gözden

Geçirilmesi. *Nesne*, *9*(19), 139-146.

Cebeci, F., Karaman, M., Öztürk, A. F., Uzun, K., Altın, O., Arıcı, A. and Artan, T. (2022). İklim Değişikliği Anksiyetesi Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, *22*(1), 20-42.

Chen, H., Goldberg, M. S. and Villeneuve, P. J. (2008). A systematic review of the relation between long-term exposure to ambient air pollution and chronic diseases. *Reviews on Environmental Health*, *23*(4), 243-297.

Clayton, S. D. and Saunders, C. D. (2012). Introduction: Environmental and conservation psychology. S. D. Clayton (Ed.). *The Oxford handbook of environmental and conservation psychology* (pp. 1-7). Oxford University Press.

Clayton, S., Kals, E. and Feygina, I. (2016). Justice and environmental sustainability. C. Sabbagh ve M. Schmitt (Ed.). *Handbook of social justice theory and research* (pp. 369-386). Springer.

Clayton, S., Manning, C. M. and Hill, A. N. (2021). Mental health and our changing climate: Impacts, inequities, responses. *American Psychological Association, Climate for Health ve ecoAmerica*. https://www.apa.org/news/press/releases/mental-health-climate-change.pdf. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Climate Psychology Alliance (2020). The Handbook of Climate Psychology. https://www.climatepsychologyalliance.org/images/files/handbookofclimatepsychology.pdf .

Cunsolo, A. and Ellis, N. R. (2018). Ecological grief as a mental health response to climate change-related loss. *Nature Climate Change*, *8*(4), 275-281.

Çarkoğlu, A. and Kentmen-Çin, Ç. (2015). Economic development, environmental justice, and pro-environmental behavior. *Environmental Politics*, *24*(4), 575-597.

Çatı, K. and Öcel, Y. (2019). The effect of environmentalist consciousness level on environmentalist behavior within the framework of green marketing activities: The case of Düzce province. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, *18*(4), 1412-1431.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (t. y.). Bu Dünya Bizim Tek Yuvamız. https://iklim.gov.tr/bu-dunya-bizim-tek-yuvamiz-video-galeri. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Demir, A. (2009). Küresel Iklim Değişikliğinin Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Kaynakları Üzerine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, *1*(2), 37-54.

Dinç, S. and Erdoğan, E. (2023). Adaptation, validity and reliability of the climate anxiety scale to Turkish: A sample of healthcare professionals. *Journal of Nursology*, *26*(2), 206-211.

Doherty, T. J. (2018). Individual impacts and resilience. S. Clayton and C. Manning (Ed.). *Psychology and climate change: Human perceptions, impacts, and responses* (pp. 245-266). Elsevier Academic Press.

Elzohairy, N. W., Fatah, N. K. A. and Khedr, M. A. (2024). Effectiveness of psycho-educational program on climate change distress and risk perception among older adults. *Geriatric Nursing*, *55*, 35-43.

Ergenekon Arslan, A. (2022). Yenilenebilir Enerji Kaynakları Kullanımında Çevresel Motivasyonlar ve Ahlaki Normun Rolü: Bilecik Örneği. *Alanya Akademik Bakış*, *6*(3), 2775-2808.

Eştürk, Ö. and Başaran Tormuş, N. (2022). Türkiye'de Iklim Değişikliği ve Inşaat Sektörü: Paris İklim Antlaşması. *VI. Anadolu International Conference on Economics*.

Fullilove, M. T. (1996). Psychiatric implications of displacement: Contributions from the psychology of place. *The American Journal of Psychiatry, 153*(12), 1516-1523.

Gezer, M. and İlhan, M. (2021). İklim Değişikliği Endişesi Ölçeği: Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Ege Coğrafya Dergisi*, *30*(1), 195-204.

Gürer, İ. and Uçar, İ (2021). The inventory of flood disasters in Turkey. *5th International Environmental Conference "Impact of Climate Change, Water and Energy on Sustainable Environmental Resources Management" (CWESM-2021)*.

Gifford, R. (2011). The dragons of inaction: Psychological barriers that limit climate change mitigation and adaptation. *American Psychologist*, *66*(4), 290-302.

Gifford, R. and Nilsson, A. (2014). Personal and social factors that influence pro-environmental concern and behaviour: A review. *International Journal of Psychology*, *49*(3), 141-157.

Gökten, M. (1985). *Kentsel Alanların Algılanması ve Kentsel Imajlar (Izmir Kentine Ilişkin Bir Psikolojik Haritalama Çalişması)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi.

Gökten, M. (1991). *Toplu Konutlarda Insan-Mekân Ilişkileri.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi.

Göregenli, M. (2010). *Çevre Psikolojisi: İnsan Mekân Ilişkileri*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Groot, I. de. (1967). Trends in public attitudes toward air Pollution. *Journal of the Air*

Pollution Control Association, *17*(10), 679-681.

Griffiths, I. D. and Langdon, F. J. (1968). Subjective response to road traffic noise. *Journal of Sound and Vibration*, *8*(1), 16-32.

Gürkaynak, İ. (1988). Çevresel Psikoloji: Doğası, Tarihçesi ve Yöntemleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 21*(1), 1-9.

Fu, L., Zhang, Y., Xiong, X. and Bai, Y. (2018). Pro-environmental awareness and behaviors on campus: Evidence from Tianjin, China. *EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *14*(1), 427-445.

Haddaway, N. R. and Duggan, J. (2023). 'Safe spaces' and community building for climate scientists, exploring emotions through a case study. *Global Environmental Psychology,* 1, e11347.

Hallegatte, S., Vogt-Schilb, A., Rozenberg, J., Bangalore, M. and Beaudet, C. (2020). From poverty to disaster and back: A review of the literature. *Economics of Disasters and Climate Change*, *4*(1), 223-247.

Hamilton, J. M., Maddison, D. J. and Tol, R. S. J. (2005). Climate change and international tourism: A simulation study. *Global Environmental Change*, *15*(3), 253-266.

Hayes, K., Blashki, G., Wiseman, J., Burke, S. and Reifels, L. (2018). Climate change and mental health: risks, impacts and priority actions. *International Journal of Mental Health Systems*, *12,* 28.

Hein, L., Metzger, M. J. and Moreno, A. (2009). Potential impacts of climate change on tourism; a case study for Spain. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, *1*(2), 170-178.

Hines, J. M., Hungerford, H. R. and Tomera, A. N. (1987). Analysis and synthesis of research on responsible pro-environmental behavior: a meta-analysis. *The Journal of Environmental Education*, *18*(2), 1-8.

Intergovernmental Panel on Climate Change (2022). *Climate change 2022: Impacts, adaptation and vulnerability*. https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/. Erişim Tarihi: 01.10.2023.

Islam, S. N. and Winkel, J. (2017). Climate change and social inequality. DESA Working Paper, No. 152. https://www.un.org/esa/desa/papers/2017/wp152_2017.pdf. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

İklim Haber ve Konda (2023). Türkiye'de İKlim DeğIşIkliğI Algısı ve Enerji Tercihleri 2022. https://www.iklimhaber.org/wp-content/uploads/2023/05/Iklim-Haber-Konda-Arastirma 2022.pdf Erişim Tarihi: 10.12.2023.

Kandemir, F. (2020). İçsel Dinî Motivasyon Bağlamında Dindarlık ve Çevre Ilişkisi Üzerine Ilişkisel Bir Araştırma. *Mesned İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, *11*(1), 287-305.

Karayeğen, G. (2015). *Çevreci Tutum ve Davranişlar: Sosyal Baskinlik Yönelimi, Yetkecilik ve Ahlak Açisindan Bir Değerlendirme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.

Karp, D. G. (1996). Values and their effect on pro-environmental behavior. *Environment and Behavior, 28*(1), 111-133.

Keighley, E. C. (1966). The determination of acceptability criteria for office noise. *Journal of Sound and Vibration*, *4*(1), 73-87.

Khan, A., Plana-Ripoll, O., Antonsen, S., Brandt, J., Geels, C., Landecker, H., Sullivan, P. F. and Rzhetsky, A. (2019). Environmental pollution is associated with increased risk of psychiatric disorders in the US and Denmark. *PLOS Biology*, *17*(8), 1-28.

Kıral Uçar, G. (2020). Değer Yönelimleri ve Çevre Yanlısı Davranışlar. *Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *21*(39), 801-822.

Kıral Uçar, G., Baier, M., Müller, M. M. and Kals, E. (2021). Ekolojik Adil Dünya Inanci: Türkiye'deki Bir Örneklemde Bir Çapraz-Geçerleme Çalişmasi. *Psikoloji Çalışmaları / Studies in Psychology*, *41*(1), 143-166.

Kıral Uçar, G., Gezici Yalçın, M. and Özdemir, G. (2019). Iklim Değişikliği Inkârinin Sosyal Baskinlik Yönelimi ve Ekolojik Adil Dünya Inancı Ile Ilişkisi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *20*(37), 739-764.

Kıral Uçar, G., Gezici Yalçın, M., Özdemir Planalı, G. and Reese, G. (2023a). Social identities, climate change denial, and efficacy beliefs as predictors of pro-environmental engagements. *Journal of Environmental Psychology*, (*91)*, 102144.

Kıral Uçar, G. and Hasta, D. (Ed.) (2020). *Çevre Psikolojisi: İnsan-Doğa Etkileşimi ve Çevre Davranışı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kıral Uçar, G., Kaynak Malatyalı, M. and Kaynak, B. D. (2023b). Social and ecological dominance orientations, climate change denial, and pro-environmental behavior. *Global Environmental Psychology*.

Kıral Uçar, G., Kaynak Malatyalı, M., Özdemir Planalı, G. and Kanık, B. (2023c). Personality and pro-environmental engagements: The role of the Dark Triad, the Light Triad, and value orientations. *Personality and Individual Differences*, *203*, 112036.

Kızmaz, Z. (2021). İklim Değişikliğinin Kırsal Alandaki Etkisi Ve Alternatif Arayışlar: Sosyolojik Bir Yaklaşım. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *31*(1), 431-459.

Kiracı, H. (2009). *Tüketicilerin Bireysel Değerlerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışıyla Ilişkisi ve Sınıf Öğretmenleri Üzerinde Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Kütahya:* Dumlupınar Üniversitesi.

Kam, K., Leung, Angele K. Y. and Clayton, S. (2021). Research on climate change in social psychology publications: A systematic review. *Asian Journal of Social Psychology*, *24*(2), 117-143.

Klöckner, C. A. (2015). What is environmental communication and why is it important? C. A. Klöckner (Ed.) *The psychology of pro-environmental communication* (pp. 3-19). Palgrave Macmillan UK.

Koçak, E. ve Özkan Tektaş, Ö. (2022). Bireysel tüketicilerin hane içi enerji tasarrufu davranışlarına etki eden faktörlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *40*(1), 121-143.

Kollmuss, A. ve Agyeman, J. (2002). Mind the Gap: Why do people act environmentally and what are the barriers to pro-environmental behavior? *Environmental Education Research*, *8*(3), 239-260.

Langdon, F. J. (1965). A study of annoyance caused by noise in automatic data processing offices. *Building Science*, *1*(1), 69-78.

Lange, F. and Dewitte, S. (2019). Measuring pro-environmental behavior: Review and recommendations. *Journal of Environmental Psychology*, *63* (April), 92-100.

Loy, L. S., Reese, G. and Spence, A. (2022). Facing a common human fate: Relating global identity and climate change mitigation. *Political Psychology, 43*(3), 563-581.

Mathers-Jones, J. and Todd, J. (2023). Ecological anxiety and pro-environmental behaviour: The role of attention. *Journal of Anxiety Disorders*, *98,* 102745.

McAuliffe, M. ve A. Triandafyllidou (Ed.). 2021. *World Migration Report 2022*. International

Organization for Migration (IOM), Geneva.

Milfont, T. L., Osborne, D., Yogeeswaran, K. and Sibley, C. G. (2020). The role of national identity in collective pro-environmental action. *Journal of Environmental Psychology, 72*, 101522.

Morval, J. (1985). *Çevre Psikolojisine Giriş*. (Çev. N. Bilgin). İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Nickerson, R. S. (2002). *Psychology and environmental change.* Lawrence Erlbaum Associates, Inc.: Mahwah, New Jersey.

Nolan, J. M., Schultz, P. W., Cialdini, R. B., Goldstein, N. J. and Griskevicius, V. (2008). Normative social influence is underdetected. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *34*(7), 913-923.

Ogunbode, C. A., Doran, R., Hanss, D., Ojala, M., Salmela-Aro, K., van den Broek, K. L., Bhullar, N., Aquino, S. D., Marot, T., Schermer, J. A., Wlodarczyk, A., Lu, S., Jiang, F., Maran, D. A., Yadav, R., Ardi, R., Chegeni, R., Ghanbarian, E., Zand, S., … Karasu, M. (2022). Climate anxiety, wellbeing and pro-environmental action: correlates of negative emotional responses to climate change in 32 countries. *Journal of Environmental Psychology*, *84*, 101887.

Opotow, S. and Clayton, S. (1994). Green justice: Conceptions of fairness and the natural world. *Journal of Social Issues, 50*(3), 1-11.

Öniz, C. and Gedik, S. (2023). Çevre Eğitiminin Güdüsel Satın Alma ve Çevre Tutumu Üzerine Etkileri. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, 6(2), 266-280.

Özdemir, N. and Kazancı Sunaoğlu, Ş. (2023). Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 56,* 377-397.

Özdemir, Ö. (2013). *Sürdürülebilir Tüketim Davranişlarinda Kişisel Değerlerin Rolü:Kadin Öğretim Elemanlarinin Giysi Elden Çikarma Davranişlari Üzerine Bir Araştirma.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*.* Adana*:* Çukurova Üniversitesi.

Paylan, M. E. (2013). *Çevreye Duyarlı Satın Alma Davranışını Belirleyen Etkenler Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Pong, V. and Tam, K.-P. (2023). Relationship between global identity and pro-environmental behavior and environmental concern: a systematic review. *Frontiers in Psychology*, *14*, 1033564

Rees, J. H. and Bamberg, S. (2014). Climate protection needs societal change: Determinants of intention to participate in collective climate action. *European Journal of Social Psychology*, *44*(5), 466-473.

Reese, G. (2016). Common human identity and the path to global climate justice. *Climatic Change, 134*, 521-531.

Reese, G. and Jacob, L. (2015). Principles of environmental justice and pro-environmental action: A two-step process model of moral anger and responsibility to act. *Environmental Science & Policy*, (*51)*, 88-94.

Ridley, M., Rao, G., Schilbach, F. and Patel, V. (2020). Poverty, depression, and anxiety: Causal evidence and mechanisms. *Science*, *370,* 6522.

Rubonis, A. V. and Bickman, L. (1991). Psychological impairment in the wake of disaster: The Disaster-psychopathology relationship. *Psychological Bulletin, 109*(3), 384-399.

Salomon, E., Preston, J. L. and Tannenbaum, M. B. (2017). Climate change helplessness and the (de)moralization of individual energy behavior. *Journal of Experimental Psychology: Applied*, *23*(1), 15-28.

Schultz, T. and Fielding, K. (2014). The common in-group identity model enhances communication about recycled water. *Journal of Environmental Psychology*, *40*, 296-305.

Schultz, P. W., Gouveia, V. v., Cameron, L. D., Tankha, G., Schmuck, P. and Franěk, M. (2005). Values and their relationship to environmental concern and conservation behavior. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *36*(4), 457-475.

Soutter, A. R. B., Bates, T. C. and Mõttus, R. (2020). Big Five and HEXACO personality traits, proenvironmental attitudes, and behaviors: A meta-analysis. *Perspectives on Psychological Science*, *15*(4), 913-941.

Steg, L., van den Berg, A. E. and de Groot, J. I. M. (Ed.). (2013). *Environmental psychology: An introduction.* BPS Blackwell.

Steg, L. and Vlek, C. (2009). Encouraging pro-environmental behaviour: An integrative review and research agenda. *Journal of Environmental Psychology*, *29*(3), 309-317.

Tarım ve Orman Bakanlığı (t. y.). Su Vatandır. https://www.tarimtv.gov.tr/tr/video-detay/su-vatandir-14298. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Terzi, D., Kalmaç, M. ve Cankardaş, S. (2022). Üniversite Öğrencilerinin Çevreci Davranışlarını Etkileyen Faktörler. *İzmir Democracy University Social Sciences Journal*, *5*(2), 115-129.

The World Bank Group (2022). Türkiye: Country climate and development report. https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/37521. Erişim Tarihi: 01.12.2023.

Turan, E. S. (2018). Türkiye'nin Iklim Değişikliğine Bağlı Kuraklık Durumu. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, *4*(1), 63-69.

Türkarslan, K. K., Kozak, E. D. and Yıldırım, J. C. (2023). Psychometric properties of the Hogg Eco- Anxiety Scale (HEAS-13) and the prediction of pro-environmental behavior. *Journal of Environmental Psychology*, *92,* 102147.

Türkeş, M. (2012). Türkiye'de Gözlenen ve Öngörülen Iklim Değişikliği, Kuraklık ve Çölleşme. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, *4*(2), 1-32.

Türkeş, M. (2020). Climate and drought in Turkey. Harmancıoğlu, N. B. and Altınbilek, D. (Ed.). *Water Resources of Turkey* (pp. 85-125). Springer.

Türk-İş (2024). Türk-İş Nisan 2024 Açlık ve Yoksulluk Sınırı. https://www.turkis.org.tr/turk-is-nisan-2024-aclik-ve-yoksulluk-siniri/. Erişim Tarihi: 30.04.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2021. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2021-45500. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

Udall, A. M., Groot, J. de and Shankar, A. (2021). How I See Me – A Meta-Analysis Investigating the Association between Identities and Pro-Environmental Behaviour. *Frontiers in Psychology*, 12. 582421

Yaşaroğlu, C. (Ed.) (2020). *Çevre Psikolojsiine Giriş*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Yavuz, K. and Çelik, A. (2023). Exploring the intersectıon of climate change and social policy in Türkiye: Challenges and opportunities for a sustainable future. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, *21*(1), 244-265.

Yuriev, A., Boiral, O., Francoeur, V. and Paillé, P. (2018). Overcoming the barriers to pro-environmental behaviors in the workplace: A systematic review. *Journal of Cleaner Production*, *182*, 379-394.

Yücel Işıldar, G. and Yıldırım, F. (2008). The effectiveness of environmental education on environmentally-sensitive behaviors. *Eğitim ve Bilim*, *33*(148), 13-27.

Watts, N., Adger, W. N., Agnolucci, P., Blackstock, J., Byass, P., Cai, W., Chaytor, S., Colbourn, T., Collins, M., Cooper, A., Cox, P. M., Depledge, J., Drummond, P., Ekins, P., Galaz, V., Grace, D., Graham, H., Grubb, M., Haines, A., … Costello, A. (2015). Health and climate change: policy responses to protect public health. *The Lancet*, *386* (10006), 1861-1914.

World Health Organization (2008). *Policies and practices for mental health in Europe:Meeting the challenges*.http://www.euro.who.int/en/publications/abstracts/policies-and-practices-for-mental-health-in-europe.-meeting-the-challenges. Erişim Tarihi: 25.11.2023.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Clayton, S., Manning, C. M. and Hill, A. N. (2021). Mental health and our changing climate: Impacts, inequities, responses. *American Psychological Association, Climate for Health ve ecoAmerica*. https://www.apa.org/news/press/releases/mental-health-climate-change.pdf.

Clayton, S. D. and Saunders, C. D. (2012). Introduction: Environmental and conservation psychology.

S. D. Clayton (Ed.). *The Oxford handbook of environmental and conservation psychology* (pp. 1-7). Oxford University Press.

Gifford, R. (2011). The dragons of inaction: Psychological barriers that limit climate change mitigation and adaptation. *American Psychologist*, *66*(4), 290-302.

Gifford, R. and Nilsson, A. (2014). Personal and social factors that influence pro-environmental concern and behaviour: A review. *International Journal of Psychology*, n/a-n/a.

Kıral Uçar, G. and Hasta, D. (Ed.) (2020). *Çevre Psikolojisi: İnsan-Doğa Etkileşimi ve Çevre Davranışı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Steg, L., van den Berg, A. E. and de Groot, J. I. M. (Ed.). (2013). *Environmental psychology: An introduction.* BPS Blackwell.

KAYNAKÇA

Akyıldız, B. (2008). Çevresel Etkinlik Analizi: Kuznets Eğrisi Yaklaşımı. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ansal, H. (2004). *Geçmiş ve Gelecekte Ekonomik Gelişmede Teknolojinin Rolü*. Ankara: Kozan Ofset.

Ansiklopedik Çevre Sözlüğü. (2001). *Kalkınma.* Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayınları.

Atomicarchive (2023). Major Nuclear Reactor Incidents. https://www.atomicarchive.com/almanac/ accidents/accidents.html. Erişim Tarihi: 29.12.2023.

Atmiş, E., Tolunay, D., Erdönmez, C. (2023). "Orman Yangınlarının Sayısal Analizi", A. Kavgacı, M. A. Başaran (Ed.). *Orman Yangınları* (ss. 22-45). Ankara: Kuban Matbaacılık Yayıncılık.

Başar, S. (2018). *Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre*. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

Başkaya, F. (2020). *Kalkınmanın İktisadi Yükselişi ve Düşüşü*. Ankara: İmge Yayınları.

BBC. (2021). *Türkiye'de Çevre Sorunlarının Çözümünün Önündeki 4 Engel.* https://www.bbc.com/ turkce/haberler-turkiye-57365058. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Bener, Ö., Babaoğul, M. (2008). Sürdürülebilir Tüketim Davranışı ve Çevre Bilinci Oluşturmada Bir Araç Olarak Tüketici Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi,* 1-10.

Birgün (2017). *Kazdağı'na Siyanür Projesinden Vazgeçin*. https://www.birgun.net/ haber/kazdagi-na-siyanur-projesinden-vazgecin-187859. Erişim Tarihi 15.12.2023.

Birleşmiş Milletler (BM) Türkiye. (2023). *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları*. https://turkiye.un.Org/tr/ sdgs. ErişimTarihi: 01.12.2023.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi. (2021). *Yoksulluk*. https://www.ohchr.org/ en/poverty. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Bookchin, M. (1996). *Ekolojik Bir Topluma Doğru*. (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bookchin, M. (2017). *Modern Kriz.* (Çev. A. Yılmaz). İstanbul: Sümer Yayıncılık.

Brecher, J. (2020). *İklim Direnişi: Bir Hayatta Kalma Stratejisi*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Bulut, E., Avcu, N. ve Yayla, N. (2022). Çevre Kirliliği ve Kalkınma İlişkisi: AB Ülkeleri İçin Ekonometrik Bir Analiz. N.Ö. Beşer- Ş. Yazgan (Ed.). *Çevre, Enerji ve Sürdürülebilirlik: Ekonomik Bir Değerlendirme* (ss. 1-19). Ankara: Gazi Kitapevi.

Burgenmeier, B. (2005). *Economie du developpement*. Buruxelles: De Boeck.

Chomsky, N. ve Polk, L. (2012). *Nükleer Savaş ve Çevre Felaketi*. (Çev. M. E. Keskin). İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Consultation For People's Republic Of China. (2019). *Çin'de Gündem Hava Kirliliği ve Su Kirliliği.* https://www.cinkonsoloslugu.com/cin-de-gundem-hava-kirliliigi-ve-su-kirli ligi/ ErişimTarihi: 05.12.2023.

Çepik, B. (2015). *Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Türkiye'de Yenilenebilir Enerji Politikaları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Demokrasi İçin Birlik. (2019). *Suyunuza Biraz Siyanür Alır Mısınız?* https://demokrasiicinbirlik. com/2019/07/29/suyunuza-biraz-siyanur-alirmisiniz/. Erişim Tarihi 15.12.2023.

Destek, M. A. (2019). Hedefler Arası Uyum ve Çatışmalarıyla-Sürdürülebilir Kalkınma. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Dışişleri Bakanlığı. (2023). *Kyoto Protokolü*. https://www.mfa.gov.tr/kyoto-protokolu.tr.mfa. Erişim: 01.12.2023.

Dinç, M. ve Beşer, M. (2022). Havayolu Taşımacılığının Co_2 Emisyonu Üzerindeki Asimetrik Etkisi: Seçilmiş Ülkeler Örneği. N. Ö. Beşer- Ş. Yazgan (Ed.). *Çevre, Enerji ve Sürdürülebilirlik: Ekonomik Bir Değerlendirme* (ss. 102-114). Ankara: Gazi Kitapevi.

Doğrulukpayı. (2021). *Türkiye Gelir Dağılımında Dünyanın En Eşitsiz Ülkelerinden*. https://www.dogrulukpayi.com/bulten/turkiye-gelir-dagilimda-dunyanin-en-esitsiz-ulkelerinden-biri. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Earth.Org. (2023). *15 Biggest environmental problems of 2023*. https://earth.org/the-biggest-environmental-problems-of-our-lifetime/. Erişim Tarihi: 21.12.2023.

Ekoiq. (2023). *Akbelen'de Zeytin Hasadına Dinamit Sesleri Eklendi*. https://www.ekoiq.com/ akbelende-zeytin-hasadina-dinamit-sesleri-eklendi/. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Ekolojibirliği. (2019). *Türkiye'de Son 50 Yılda 36 Göl Kurudu.* https://ekoloji birligi.org/turkiyede-son-50-yilda-36-gol-kurudu/. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

Emmott, S. (2014). *10 Milyar*. (Çev. C.E. Topaktaş). İstanbul: NTV Yayınları.

EPDK. (2012). *Elektrik Piyasası Sektör Raporu 2011.* https://www.epdk.gov.tr/ Detay/Icerik/3-0-24/elektrikyillik-sektor-raporu. Erişim Tarihi: 01.12.2023.

EPDK. (2022). *Elektrik Piyasası 2022 Yılı Piyasa Gelişim Raporu 2022.* https://www.epdk.gov.tr/ Detay/Icerik/3-0-24/ elektrikyillik-sektor-raporu. Erişim Tarihi: 01.12.2023.

Globalforestwatch. (2023). *Cocoa deforestation risk assessment*. https://data.global forestwatch.org/ documents/gfw::cocoa-deforestation-risk-assessment/about. Erişim Tarihi: 26.12.2023.

Gülersoy, A.E. (2014). Yanlış Arazi Kullanımı. *Elektronik Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi. 1(*2), 49-128.

Gülersoy, A.E. (2013). Marmara Gölü yakın çevresindeki arazi kullanım faaliyetlerinin zamansal değişimi (1975-2011) ve göl ekosistemine etkileri. *Türk Coğrafya Dergisi,* 61, 31-44

Güzel, A. E. ve Okumuş, İ. (2019). Geçiş Ekonomilerinde Küreselleşme ve Çevre Kirliliği İlişkisi: Panel Veri Analizi. A. Destek (Ed.). *Hedefler Arası Uyum ve Çatışmalarıyla Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 23-28). Bursa: Ekin Yayınevi.

Harvey, D. (2013). *Sosyal Adalet ve Şehir*. (Çev. M. Moralı). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hekimci, F. (2018). Tüketici Hakları ve Sürdürülebilir Tüketim. F. Hekimci (Ed.). *Sürdürülebilirliğin Tüketim Boyutu* (ss. 11-40). Ankara: Elma Tek. Bas. Matbaacılık.

IMF. (2023). *Kişi Başına GSYİH (2023)*. https://www.imf.org/external/datamapper/ NGDPDPC@ WEO/OEMDC/ADVEC/ WEOWORLD. Erişim Tarihi: 19.12.2023.

İlhan, A. (2019). Teknolojik Gelişmeler, Tüketim Alışkanlıkları ve Çevre. N. Özgen-M. Kahyaoğlu (Ed.). *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss. 245-264). Ankara: Pegem Akademi.

ILO Kitap. (2021). *Dünya'da ve Türkiye'de Çalışma Yaşamında Kadın*. https://dspace.ceid. org.tr/xmlui/bitstream/ handle/1/1913/ILO-Kitap.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Erişim Tarihi: 18.12.2023.

İnsamer. (2014). *Dünyada ve Türkiye'de Açlık Sorunu*. https://insamer.com/tr/dunyada-ve-turkiyede-aclik. Erişim Tarihi: 18.12.2023.

İnsamer. (2016). *Küresel Adaletsizlik, Dünya Yoksulluk ve Eşitsizlik Raporu*. https://insamer. com/tr/kuresel-adaletsizlik-dunya-yoksulluk-ve-esitsizlik-raporu_389.html. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Kaplan, A. (1999). *Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları*. Ankara: Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları.

Karalar, R. ve Kiracı, H. (2011). Çevresel Sorunlara Karşı Bir Çözüm Önerisi Olarak Sürdürülebilir Tüketim Düşüncesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *30*, 63-76.

Klaus-Peter S. (1994). Meke Gölü Kratersee nahe Karapınar. https://commons.wikimedia.org /w/index.php?curid=32044418. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

Koçak, E. (2014). Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Geçerliliği: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi, *2*(3), 62-73.

Kuyucuklu, N. (1998). *Doğal Kaynaklar ve Çevre Ekonomisi*. İstanbul: Filiz Kitabevi.

Meadowcroft, J. (1997). Planning, democracy and the challenge of sustainable development. *International Political Science Review*, *18*(2), 167-190.

Micklin, P. (2007). The Aral sea disaster. *Annual Review of Earth and Planetary Sciences*, *35*(1), 47-72.

Miletli, A. (2015). *Nazar boncuğu Meke gölü*. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nazar_boncu %C4%9Fu_meke.jpg. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Mutioğlu Özkesen, M. (2022). *Toprakları Kapatmak-Kamu Arazilerinin Özelleştirilmesi*. İstanbul: İletişim yayınları.

Nasa-Earthdata. (2021). *Aral Gölü 2001-2021*. https://www.earthdata.nasa.gov/worldview/ Worldview-image-archive/aral-sea-kazakhstan-and-uzbekistan. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

OXFAM. (2021). The hunger virus multiplies. https://www.oxfam.org/en/research/hunger-virus-multiplies-deadly-recipe-conflict-covid-19-and-climate-accelerate-world. Erişim Tarihi: 18.12.2023.

OXFAM. (2023). Survival of the richest. https://www.oxfam.org/en/research/survival-richest Erişim Tarihi: 18.12.2023.

Ozankaya, Ö. (1995). *Toplumbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Özbakır, N. S. (2016). *Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedefleri ve 2023 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri*. İzmir: İzmir Ticaret Odası.

Özgen, N. (2011). Preservation of historical town of Hasankeyf within the scope of sustainable tourism. R. Efe, M. Öztürk, İ. Atalay (Ed.). Natural environment and culture in the mediterranean region II (pp.195-213). Cambridge Scholars Publishing.

Özgen, N., Karadoğan, S. (2013). Mekânsal Etkileri Bakımından Hidroelektrik Santrallerin (Hes) Swot Analizine Göre İncelenmesi: Alkumru ve Kirazlı Barajları Örneği (Siirt). *Coğrafya Dergisi*, *26,* 21-45.

Özgen, N. (2018). Doğa ve Toplum. N. Özgen (Ed.). *Sosyal Coğrafya* (ss. 1-54). Ankara: Pegem Akademi.

Özgen, N., Ege, S.C. (2018). Kapitalizmin Ekolojik Krizleri Üzerine Bir Okuma: Turizm Faaliyetleri Örneği, *II. Uluslararası Batı Asya Turizm Araştırmaları Kongresi,* 661-685.

Özgen, N. (2019). Sürdürülebilirlik Kavramı ve Kullanım Alanları. N. Özgen-M. Kahyaoğlu (Ed.). *Sürdürülebilir Kalkınma* (ss.1-37). Ankara: Pegem Akademi.

Pearce, D., Marcandya, A. (1998). *Yeşil Ekonomi İçin Mavi Kitap*. (Çev. T. Kafaoğlu). İstanbul: İntermedya Yayınları.

Polat, H. (2011). Türkiye Ekonomisinde İmalat Sanayi. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *30,* 24-39.

Portney, K. E. (2017). *Sürdürülebilirlik*. (Çev. A. Bucak). İstanbul: Pan Yayıncılık.

Rafferty, J. P. and Leong, E. (2023). "6 lakes that are drying up". *Encyclopedia Britannica*, https:// www.britannica.com/list/7-lakes-that-are-drying-up. Erişim Tarihi: 03.12.2023.

Ratiu, D. (2013). Creative cities and/or sustainable cities: Discourses and practices. *City. Culture and Society*, *(4)*, 125-135.

Saatçi, M., Dumrul, Y. (2011). "Çevre Kirliliği ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Çevresel Kuznets Eğrisinin Türk Ekonomisi İçin Yapısal Kırılmalı Eş-Bütünleşme Yöntemiyle Tahmini", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 37, 65-86.

Savaş, V. (1986). *Kalkınma Ekonomisi*. İstanbul: Beta Yayınları.

Semtrio. (2023). *Temiz Enerji Nedir?* https://www.semtrio.com/blog/temiz-enerji-nedir Erişim Tarihi: 16.12.2023.

Sönmezışık, S. (2019). *Kaz Dağları Enkaz Olmasın!* https://ekolojibirligi.org/wpcon tent/uploads/2019/12/ salih_s%C3%B6nmez%C4%B1%C5%9F%C4%B1k.pdf. Erişim Tarihi: 21.12.2023.

Sönmezoğlu, F., Erler-Bayır, B. (2012). Çevre sorunlarına ilişkin uluslararası rejimler. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, *(47),* 247-289.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2019). *Sürdürülebilir kalkınma amaçları değerlendirme raporu*. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/SurdurulebilirKalkinma-Amaclari-Degerlendirme Raporu_13_12_2019-WEB.pdf. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). *Kalkınma Planları*. https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

Şeker, A. (2017). Adalet Olgusu ve Sosyal Refahın Gelişimine Yönelik Sosyolojik ve Tarihsel Bir Çözümleme, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, *7*(1), 282-301.

TEMA. (2022). Türkiye Maden Ruhsatlarının Tehdidi Altında: 24 İlde 20 Bine Yakın Maden Ruhsatı. https://www.tema.org.tr/basin-odasi/basin-bultenleri/turkiye-maden-ruhsatlarinin-tehdidi-altinda. Erişim Tarihi: 29.12.2023.

Temizhavahakkı. (2023). Kara Rapor 2022: Türkiye'nin Tüm İlleri Kirli Hava Soluyor! https://www.temizhavahakki.org/kararapor2022/ Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Termiksiz Gelecek. (2023). *Temiz Hava Hakkı.* https://www.termiksiz gelecek.org/temiz-hava-hakki-platformunun-pm25-raporu. Erişim: 20.12.2023.

The Online Etymology Dictionary. (2023). *Sürdürülebilirlik,* https://www.etymonline.com/. Erişim Tarihi: 29 Kasım 2023.

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF Dergisi*, *2*, 57-73.

Toraks. (2017). *Nefesimiz Tükenmeden*. https://toraks.org.tr/site/sf/books/pre_migration/6967c7a4580 75c89ecd87ab1ed5e2c483b8914c151f037ccdedb70d8bcd3c56f.pdf. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Toraks. (2023). *Türk Toraks Derneği Uyarıyor*. https://www.toraks.org.tr/. Erişim Tarih: 0212.2023.

TÜİK. (2021a). *Sera Gazı Emisyon İstatistikleri 1990-2021*, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/In dex?p=Sera-Gazi-Emisyon-Istatistikleri-1990-2021-49672&dil=1. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

TÜİK. (2021b). *Cinsiyet ve Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılma Oranı.* https://data.tuik. gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Kad%C4%B1n-2022. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

TÜİK. (2022). *İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla*, *2021*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Il-Bazinda-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-2021-45619. Erişim Tarihi: 21.12.2023.

TÜİK. (2023). *Dünya Nüfus Günü. 2023*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dunya-Nufus-Gunu-2023-49688. Erişim Tarihi: 01.12.2023..

TÜBİTAK. (2016). *Yeni Sanayi Devrimi Akıllı Üretim Sistemleri. Teknoloji Yol Haritası*. https://www.tubitak.gov.tr/sites/default/files/akilli_uretim_sistemleri_tyh_v27aralik2016.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

Tümertekin, E., Özgüç, N. (2005). *Ekonomik Coğrafya: Kalkınma ve Küreselleşme*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Türkiye Milli Kooperatifler Birliği, (2016). Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri. http://www.turkey.coop/haberdetay/zırveye-ucretsız-katı-labilme-sansı-29-agustos-2016-son-gun-/175. Erişim Tarihi: 11.12.2023.

TÜSİAD. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği İçin Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0 Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi, Ankara, 3, 1-64.

UNDP Türkiye. (2021). *Küresel Amaçlar-Yoksulluğa Son*. https://www.kureselamaclar.org/amaclar/ yoksulluga-son/. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

UNEP (BM Çevre Programı). (2023). *Toplam İnsan Kaynaklı Sera Gazı Emisyonları*, 1990-2022. https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

UNEPFİ. (2022). *Deforestation risk identification and assessment*. https://www.unepfi.org/ wordpress/ wpcontent/ uploads/2022/10/Deforestation-Risks-Module-2-Complemen tary-Materials.pdf. Erişim Tarihi: 12.12.2023.

UNFPA. (2023). *Dünya Nüfusu 15 Kasım 2022'de 8 Milyar Nüfusa Ulaşacak*. https://turkiye. unfpa.org/tr/dunya-nufus-gunu-2022-bb. Erişim Tarihi: 17.12.2023.

United Nations (1987). *Report of the world commission on environment and development: Our common future*. http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf. Erişim Tarihi: 13.12.2023.

WCED. (1987). *Report of the world commission on environment and development: Our common future.* https://sustainabledevelopment.un.org/content/documen ts/5987our-common future.pdf. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

WHO. (2023a). *End preventable deaths of newborns and children under 5 years of age*. https://www.who.int/data/gho/data/themes/topics/sdg-target-3_2-newborn-and-child-mortality Erişim Tarihi: 01.12.2023.

WHO. (2023b). *Mortality from environmental pollution*. https://www.who.int/data/gho/ data/themes/topics/sdg-target-3_9-mortality-from-environmental-pollution. Erişim Tarihi: 16.12.2023.

World Bank. (2017). *Shaping sustainable consumption and production, Agenda in Turkey: A study on economic instruments to support*, SDG 12, Document of the World Bank.

World Food Programme. (2022). *Global food crisis*, https://www.wfp.org/emergencies/ global-food-crisis. Erişim Tarihi: 26.12.2023.

World Inequality Database (2022). *Global income and wealth inequality*. https://wir2022.wid.world/ wwwsite/uploads/2021/12/Summary_WorldInequalityReport2022_Turkish.pdf. Erişim Tarihi: 26.12.2023.

Widianto, H. and Noerwidi, S. (2023). The emergence and distribution of early modern human in Indonesia. *L'Anthropologie.* 127 (3), https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003552123 00047X. Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Worldometers. (2023). *Dünyadan Veriler.* https://www.worldometers.info/tr/. Erişim Tarihi: 02.12.2023.

Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri Nedenleri ve Etkileri. *Electronic Turkish Studies*, *9*(2), 1685-1704.

KAYNAKÇA

Atış, E. (2006). *Tarım ve Çevre.* F. Yavuz (Ed.). *Türkiye'de Tarım* (ss. 163-179). Ankara: TKİB Strateji Geliştirme Başkanlığı.

Atış, E., Miran, B., Ceyhan, V., Salalı, H. E., Hasdemir, M., Akyüz, Y., Türkten, H., Yıldırım, Ç. ve Güngör, F. (2016). *Türkiye'de Tarım-Çevre Politikalarının Çevre Amaçlı Tarımsal Alanların Korunması (ÇATAK) Uygulamaları Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Proje No: TAGEM/14/AR-GE/64, GTHB Araştırma - Geliştirme Destek Programı Proje Sonuç Raporu. İzmir.

Atış, E. ve Salalı, H. E. (2006). *AB'de Uygulanan Tarım-Çevre Politikalarının Türkiye Açısından Değerlendirilmesi*, *Türkiye VII. Tarım Ekonomisi Kongresi* 13-15 Eylül 2006, Antalya, Cilt I, 506-515.

Baldock, D., Dwyer, J. and Vinas, J. M. S. (2002). *Environmental Integration and the Cap: A Report to the European Commission*. DG Agriculture, IEEP September 2002. 113 p.

Claassen, R., Hansen, L. R., Peters, M., Breneman, V., Weinberg, M., Cattaneo, A. Feather, P. Gadsby, D., Hellerstein, D., Hopkins, J., Johnston, P., Morehart, M. and Smith, M. (2001). *Agri-Environmental Policy at the Crossroads: Guideposts on a Changing Landscape*, Agricultural Economic Report No: 794, Economic Research Service USDA, Washington. 67p.

ÇŞİDB, (2023). *Ülkemizin COP28'de Katıldığı Girişimler*. 12 Aralık 2023. https://iklim.gov.tr/ulkemizin-cop28de-katildigi-girisimler-haber-4196.

EC, (2019). *The European Green Deal. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council*, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Brussels, 11.12.2019. COM(2019) 640 final.

EC, (2022). *IPARD III Programme 2021-27 of Türkiye*. EC Fact Sheet. https://agriculture.ec.europa.eu/document/download/979c9429-972f-445c-b369-d6ffc372b44c_en?filename=ipard-III-programme-turkiye-2021-27_en.pdf.

Faichuk, O., Voliak, L., Hutsol, T., Glowacki, S., Pantsyr, Y., Slobodian, S., Szela¸ g-Sikora, A. and Gródek-Szostak, Z. (2022). European Green Deal: Threats Assessment for Agri-Food Exporting Countries to the EU. *Sustainability*, 2022, 14, 3712.

FAO, (2023). *World Food and Agriculture – Statistical Yearbook 2023*. Rome.

Just, R. E. and Antle, J. M. (1990). Interactions Between Agricultural and Environmental Policies: A Conceptual Framework. *American Economic Review*, *80*(2), 197-202.

Karacan, A. R. ve Atış, E. (2020). *Çevre Ekonomisi ve Politikası: Ekonomi, Politika, Uluslararası ve Ulusal Çevre Koruma Girişimleri*. İzmir: E.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Yayın No: 6.

Lankoskia, J. and Thiem, A., (2020). Linkages between agricultural policies, productivity and environmental sustainability, *Ecological Economics*, *178*(2020), 1-9.

Lutz, E. and Young, M. (1992). Integration of Environmental Concerns into Agricultural Policies of Industrial and Developing Countries. *World Development*, *20*(2), 241-253.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (MLNV), (2023). EUROPE: TURKİYE, Türkiye's *Progress in Sustainable Agriculture*, Agrospecials Editie 9, Jaargang 5, Nederland, https://magazines.rijksoverheid.nl/lnv/agrospecials/2023/01/turkiye

Narin, M., (2023). Ekonominin İhmal Edilmiş Çocuğu Tarım Sektörü: Türkiye'de 1923-2023 Dönemi Tarım Politik. *Teoriden Pratiğe Ekonomi Politikaları ve Dönüşümü II (Economic Policies and Transformation from Theory to Practice II)* (ss. 161-186). Gaziantep: Özgür Yayınları.

OECD (2010). *Linkages between Agricultural Policies and Environmental Effects: Using the OECD Stylised Agri-environmental Policy Impact Model*, OECD Publishing.

OECD (2022). *Reforming Agricultural Policies for Climate Change Mitigation in Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2022: Reforming Agricultural Policies for Climate Change Mitigation,* OECD Publishing, Paris.

OECD, (2023). *Agricultural Policy Monitoring and Evaluation 2023: Adapting Agriculture to Climate Change*, OECD Publishing, Paris.

RG, (2023). *2023 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2024 Yılında Uygulanacak Sertifikalı Tohum Kullanım Desteğine İlişkin Karar*, RG Sayı: 32310, 15 Eylül Cuma. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/09/20230915-3.pdf.

SBB, (2023). *2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri ve Beklentiler Raporu,* https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/07/2023-Merkezi-Yonetim-Butce-Gerceklesmeleri-ve-Beklentiler-Raporu_31072023.pdf .

Sterly, S., Jongeneel, R., Pabst, H., Silvis, H., Connor, J., Freshwater, D., Shobayashi, M., Kinoshita, Y., Van Kooten, C. and Zorn, A., (2018). *Research for AGRI Committee - A comparative Analysis of Global Agricultural Policies: Lessons for the Future CAP*, European Parliament, Policy Department for Structural and Cohesion Policies, Brussels.

Ticaret Bakanlığı, (2021). *Yeşil Mutabakat Eylem Planı 2021*.

TOB, (2021). *Sürdürülebilir Gıda Sistemlerine Doğru Ulusal Yol Haritası*. Şubat 2021.

TOB, (2023). *Bitkisel Üretim Verileri*. https://www.tarimorman.gov.tr/sgb/Belgeler/SagMenuVeriler/BUGEM.pdf

TÜİK, (2023a). *İstatistiklerle Türkiye 2022*, Yayın No: 4695, Ankara.

TÜİK, (2023b). *Sera Gazı Emisyon İstatistikleri*, 1990-2021. TÜİK Haber Bülteni Sayı: 49672, 29 Mart 2023.

Willer, H., Schlatter, B., Trávníček, J., (2023). *The World of Organic Agriculture. Statistics and Emerging Trends 2023*. Research Institute of Organic Agriculture FiBL, Frick, and IFOAM – Organics International, Bonn. Online Version 2 of February 23, 2023.

Yavuz, F. (2021). *Türkiye'de Tarım Politikaları ve Geleceği,* Tarım Politikası Ders Notları, https://avesis.atauni.edu.tr/fyavuz/dokumanlar.

Yavuz, F. ve Şerif, D. (2019) *Türkiye Tarımına Yeniden Bakış*. İstanbul: SETA Yayınları.

KAYNAKÇA

Akdur, R. (2005). Avrupa Birliği ve Türkiye'de Çevre Koruma Politikaları. Türkiye'nin Avrupa Birliğine Uyumu. Ankara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Araştırma ve Uygulama Merkezi Araştırma Dizisi.

Aytuğ K, H. (2014). Sürdürülebilir Su Kullanımı Açısından Avrupa Birliği Çevre Politikalarına Türkiye'nin Uyumu. Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, *10*(10), 1-18.

Barnex N. (2016). "Linking ecosystem services and water security – SDGs offer a new opportunity for integration" PERSPECTIVES PAPER GWP Technical Committee member. www.gwp.org www.gwptoolbox.org December 2016

Becker, M. L. (2005). Globalization, ecological security, and the sustainability of human societies. https://www.unh.edu/sites/www.unh.edu/files/departments/discovery_program/ PDF/becker.pdf.

Bilal, M., Usman, M., Nadeem, M. and Shah, S. A. R. (2023). Water Security and Environmental Impact Assessment: A Study for Developing Economies. *Environ. Sci. Proc*. 25(1), 1-6.

Bilen Ö. (2009). *Türkiye'nin Su Gündemi. Su Yönetimi ve AB Su Politikaları*. Ankara: DSİ Genel Müdürlüğü.

ÇEVRE RAPORU (2023). Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2022 yılı verileriyle). Ankara-2023 Yayın No: 56. Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri Ve Bilgi Yönetimi Dairesi Başkanlığı Ankara

Çorba, Selin; (2021). Gelecekteki Tehlike: Su Kıtlığı. TÜBİTAK Bilim Genç, (22 Mart 2021), https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/gelecekteki-tehlike-su-kitligi.

Dagny Aurich, Owen Miles and Emma L. Schymanski. (2021). Historical Exposomics and High Resolution Mass Spektrometre. Published by Oxford University Press. Available at file:///C:/Users/User/Downloads/Historical_Exposomics_And_High_Resolution_Mass_Spe.pdf.

Eğerci, P. (2006). Türkiye'nin Avrupa Birliği Su Politikasına Uyum Durumunun Kuramsal ve Yasal Çerçeve Açısından İncelenmesi ve İleriye Yönelik Öneriler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Erdem, E. İ. (2016). İnsani Güvenlik Kavramı Bağlamında Çevre Güvenliği. *Gazi Akademik Bakış, 10*(19), 255-281.

Ergül, N. (2012). Yeni Güvenlik Anlayışı Kapsamında Birleşmiş Milletler'in Rolü ve Uygulamaları. A, Sandıklı (Ed.). *Teoriler Işığında Güvenlik Savaş Barış ve Çatışma Çözümleri* (ss. 165-210). İstanbul: Bilgesam Yayınları.

Glenn, J. C. and Gordon, T. J. (2000). United Nations University. The Millennium Project & *American Council for the United Nations University. State of the Future at the Millennium.* Washington, DC: American Council for the United Nations University.

Guthrie, P. (2010). *Global water security-an engineering perspective.* The Royal Academy of Engineering, London

badullayeva J, Jumaniyazova K, Azimzadeh S, Canıgür S. ve, Esen F, (2019). Çevre Kirliliğinin İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri. *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi*, *1*(3), 52-58.

Karadağ, A. A. (2006). "Avrupa Birliği Su Politikaları Çerçevesinde Türkiye'deki Su Kaynakları Yönetiminin Değerlendirilmesi", TMMOB Su Politikaları Kongresi, Ankara, 210-219.

Kaypak, Ş. (2013). Çevresel Güvenlik ve Sınır aşan Çevre Suçları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 38, 11-22.

Keleş, R. (2015). *100 Soruda Çevre, Çevre Sorunları ve Çevre Politikaları*. İzmir: Yakın Kitabevi Yayınları.

Kocatepe, D. (2018). Güvenlik Çalışmalarında Çevre Güvenliği Sorunsalı. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9*(17), 335-358.

Körbalta, H. (2019). Türkiye'de Yerel Su Güvenliği. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 55-84.

Kirchner, A. (2015). Environmental Security. Fourth UNEP Global Training.

Martinovsky, P. (2011). Environmental Security and Clasical Typology of Security Studies. Dapat dikases pada http://www.populationprotection. eu/attachments/039_vol3n2_martinovsky_eng. Pdf.

Menteşe, S. (2020). Çevre ve Güvenlik İlişkisi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research, 7*(52), 969-977.

Pereira, J. C. (2015). Environmental İssues and İnternational Relations, a New Global (dis) Order-the Role of International Relations in Promoting a Concerted İnternational System. *Revista Brasileira de Política Internacional, 58*(1), 191-209.

SU-EN (2022). Büyükşehir Su ve Kanalizasyon İdareleri arasında Mukayeseli Performans Değerlendirmesi (Faz 3), İstanbul

TEMA (2021). "Su Bütçesi", https://sutema.org/mavi-gezegen/su-butcesi.3.aspx. Erişim Tarihi: 14.10.2021.

TÜBİTAK-MAM. (2010). *Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması Projesi Büyük Menderes Havzası*. Kocaeli, Gebze.

USGS, (2019). "How much water is there on, in, and above the Earth?", https://www.usgs.gov/special-topic/water-science-school/science/how-much-water-there-earth?qt-science_center_objects=0#qt-science_center_objects.November13.

UN (2013). United Nations, "Water scarcity", UN-Water factsheet on water securityhttps://www.un.org/waterforlifedecade/scarcity.shtml

UN (2012). *World Water Development Report 4. World Water Assessment Programme.* (WWAP), March 2012. Water scarcity | International Decade for Action 'Water for Life' 2005-2015 (un.org)

WWAP (2015). *Water for a Sustainable World. The United Nations World Water Assessment Programme*. UNESCO, Paris.

Karadağ, A. A. (2006) "Avrupa Birliği Su Politikaları Çerçevesinde Türkiye'deki Su Kaynakları Yönetiminin Değerlendirilmesi", TMMOB Su Politikaları Kongresi, Ankara, 210-219.

http://www.who.int.

http://www.unwater.org.

KAYNAKÇA

Budak, S. (2010). Türkiye'de Çevre Değerlerinin Korunmasında Bir Kamu Örgütlenmesi: Çevre ve Orman Bakanlığı. A. H. Aydın, İ. E. Taş, M. Kılıç, Z. Gül (Ed.), *Küreselleşme Karşısında Kamu Yönetimi ve Hizmeti* (ss. 283-301) Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.

Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2022). Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın Tarihçesi. https://csb.gov.tr/tarihcemiz-i-7012. Erişim Tarihi: 22.03.2022.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019). *Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Teknik Faaliyet Raporu: 2019*. Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Erim, R. (2016). Türkiye'de Yasama, Yürütme ve Yargının Çevre Yaklaşımları. R. Keleş (Ed.). *İnsan, Çevre, Toplum* (ss. 343-360). Ankara: İmge Kitabevi.

Ertan, B. (1991). Çevre Bakanlığı Üzerine. *Çevre ve Mühendis, 1*(4), 7-9.

Keleş, R., Hamamcı, C. ve Çoban A. (2012). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Resmî Gazete. 12.8.1978, Sayı: 16375, *Başbakanlık Çevre Örgütünün Kurulmasına Dair Bakanlar Kurulu Kararı*.

Resmî Gazete. 09.11.1989, S. 20337, *Çevre Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 18.06.1984, S. 18435, *Çevre Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 21.8.1991, S. 20967, *Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 8.5.2003, S: 25102, *Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*.

Resmî Gazete. 4.7.2011, S: 27984, *Çevre Şehircilik Bakanlığımım Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 8.6.2011, S: 27958-Mükerrer, *Çevre, Orman ve Şehircilik Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname*.

Resmî Gazete. 29.10.2021 S: 31643, *Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*.

Somersan, S. (1993). *Türkiye'de Çevre ve Siyaset*. Ankara: Metis Yayınları.

Talu, N. (2003). Kamu Yönetiminde Kurumsal Reform İhtiyacı. *Çevre ve Mühendis, (23-24),* 50-58.

TMMOB. (2011). *AKP'nin KHK'leri ve TMMOB*. Ankara: Mattek Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Akyıl, A. ve Sağır, H. (2022). Yerel Yönetimler ve İklim Değişikliği Politikaları. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel Gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 195-221). Ankara: Nobel Yayınları.

Alıca, S. S. G. (2018). Yerel Yönetimler ve Çevre. *Emek Araştırma Dergisi, 3*(2), 9-21.

Çadırcı, M. (1970). Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine. *Belleten*, XXXIV/135.

Çilkaya, M. ve Metin B. (2023). Yerel Yönetimlerin Sosyal Politika Uygulamaları. E. Ç. Zengin (Ed.). *Kent ve Çevre Politikaları Ekseninde Yerel Yönetimler* (ss. 197-225). Ankara: Nobel Yayınları.

Ekinci, E. (2022). Yerel Demokrasi ve Kentsel Yönetişim. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel Gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 69-85). Ankara: Nobel Yayınları.

Erkek, S. (2022). Yerel Yönetimlerde Teknoloji Kullanımı. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel Gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 51-68). Ankara: Nobel Yayınları.

Ertan, B. (2002). Yerel Yönetim Kavramı. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, *TODAİE*, *11*(1), 22-30.

Ertan, K. ve Ertan B. (2013). Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Yerel Özerklik. *Beşinci Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu, Merkezi Yönetim Yerel Yönetim İlişkileri: Özerklik* (ss. 293-324). 21-23 Kasım 2011, Ankara: Türkiye Belediyeler Birliği.

Ertan, K. A. (2014). *Kent ve Kentli Hakları*. Ankara: TODAİE Yayınları.

Geray, C. (1998). Yerel Yönetimler ve Çevre. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7(3), 57-64.

Keleş R. ve Gençkaya Ö. F. (2022). *Yerel Yönetimlerde Etik Mevzuatı ve Uygulaması*. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Keleş R. ve Mengi A. (2021). *Kent Hukuku.* Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş R. (2016). *Yerinden Yönetim ve Siyaset*. İstanbul: Cem Yayınevi.

Ortaylı, İ. (1985). *Tanzimattan Günümüze Yerel Yönetim Geleneği*. İstanbul: Hil Yayın.

Ortaylı, İ. (2016). *Osmanlıya Bakmak, Osmanlı Çağdaşlaşması*. İstanbul: İnkilap Kitabevi.

Soysal, M. (1967). *Local government in Turkey,* Ankara: A Publication of Institute of Public Administration for Turkey and Middle East.

Tekeli, İ. (2016). *Dünya'da ve Türkiye'de Kent-Kır Karşıtlığı Yok Olurken Yerleşmeler İçin Temsil Sorunları ve Strateji Önerileri*. Ankara: İdealkentYayınları.

Türköz, Ş. (2022). Kent Güvenliğinde Yerel İmkanlar. E. Ç. Zengin (Ed.). *Güncel gelişmelerle Yerel ve Kentsel Siyaset* (ss. 127-153). Ankara: Nobel Yayınları.

İnternet Kaynakları

https://digitallibrary.un.org, Erişim Tarihi: 02.12.2023.

http://www.mfa.gov.tr)/yerel-gundem-21.tr.mfa, Erişim Tarihi: 13.11.2023.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Erten, M. (1995). *Yerel Yönetimler ve Çevre*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

Gözler, K. (2018). *Mahalli İdareler Hukuku*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Orhan, G. (2014). *Türkiye'de Yerel Yönetimler ve Çevre*. Bursa: Ezgi Kitabevi.

Önder, Ö. ve M. Yaman (2018). Çevre ve Etik Açısından Sürdürülebilir Kalkınma. Ü. Aydın ve G. Güreşçi (Ed.). *Makro Gelişme Dinamiklerinin Mikro Temelleri.* Kütahya: Academia Yayınevi.

Keleş, R., C. Hamamcı ve A. Çoban (2015). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keleş, R. ve H. Kuran (Ed.) (2023). *Türkiye'de Kent ve Çevre Yönetimi*. İstanbul: Nika Yayınevi.

KAYNAKÇA

Algan, N. (1990). Uluslararası İlişkiler ve Çevre. *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, *120,* 44-46.

Akdemir, Ö. (2019). *Doğa ve Direniş Öyküleri*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Arts, B. (2006). Non-state actors in global environmental governance: New arrangements beyond the state. *New modes of governance in the global system: Exploring publicness, delegation and inclusiveness*, 177-200.

Aygün, B. ve Şakacı, B. K. (2007). Türkiye'de Çevreye Doğrudan Odaklı Çevreci Hareketler ve Çevresel Yaklaşımları Üzerine Bir Deneme. *ICANAS (International Congress of Asian and North African Studies,* 139-162.

Bäckstrand, K. (2008). Accountability of networked climate governance: The rise of transnational climate partnerships. *Global environmental politics*, *8*(3), 74-102.

Baykal, H. ve Baykal, T. (2008). Küreselleşen Dünya'da Çevre Sorunları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(9), 1-17.

Betsill, M. (2015). NGOs. In *Research handbook on climate governance* (pp. 251-261). Edward Elgar Publishing.

Betsill, M. M. and Corell, E. (2001). NGO influence in international environmental negotiations: a framework for analysis. *Global environmental politics*, *1*(4), 65-85.

Bulkeley, H., Edwards, G. A. and Fuller, S. (2014). Contesting climate justice in the city: Examining politics and practice in urban climate change experiments. *Global Environmental Change*, *25*, 31-40.

Cohen, J. L. and Arato, A. (1994). *Civil Society and Political Theory*. MIT Press.

Çımrın, F. K. (2015). Bergama Köylü Hareketinin Dünü ve Bugünü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(53), 310-317.

Dinçel, D. (2019). Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarının Çevre İdeolojileri ve Çevre Eğitimi Programları. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dowie, M. (1995). *Losing ground: American environmentalism at the close of the twentieth century*. mit Press.

Duru, B. (1995). *Çevre Bilincinin Gelişim Sürecinde Türkiye'de Gönüllü Çevre Kuruluşları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dünya Doğayı Koruma Vakfı https://www.wwf.org.tr Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Emirbayer, M. and Sheller, M. (1999). Publics in history. *Theory and society*, *27*(6), 727-779.

Erçandırlı, Y. (2019). Antroposen Çağında Marx ve Eko-Marksizm (ler): Toplum-Doğa İlişkisinin Diyalektiği. *Praksis*, *50*(2), 179-203.

Eryılmaz, Ç. ve Akman, F. (2016). Kolektif Bir Çevre Hareketi Olarak Artvin'de Maden Karşıtı Direniş. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *(25),* 17-33.

Fisher, D. R. and Galli, A. M. (2015). Civil society. In *Research handbook on climate governance* (pp. 297-308). Edward Elgar Publishing.

Gülersoy, A. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları* (ss. 1-100). Ankara: İksad Yayınevi.

Heper, M., Yıldırım, S. (2011). Revisiting civil society in Turkey. *Southeast European and Black Sea Studies*, *11*(1), 1-18.

Hickling, J. (2021). The Vera Causa of Endangered Species Legislation: Alfred Newton and the Wild Bird Preservation Acts, 1869-1894. *Journal of the History of Biology*, *54*(2), 275-309.

Kaldor, M. (2003). The idea of global civil society. *International affairs*, *79*(3), 583-593.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (1998). *Çevrebilim*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keyman, E. F. and İçduygu, A. (2003). Globalization, civil society and citizenship in Turkey: Actors, boundaries and discourses. *Citizenship Studies*, *7*(2), 219-234.

Lewis, D., Kanji, N. and Themudo, N. S. (2020). *Non-governmental organizations and development*. Routledge.

Matejova, M., Parker, S. and Dauvergne, P. (2018). The politics of repressing environmentalists as agents of foreign influence. *Australian Journal of International Affairs*, *72*(2), 145-162.

Mazlum, S. C. (2007). Yerel Politikadan Yeryüzü Politikasına: Küresel Çevre Yönetiminde Çevre Örgütleri. *Sivil Toplum: Düşünce & Araştırma Dergisi*, *5*(20), 91-108.

McCormick, J. (1991). *Reclaiming Paradise: the Global Environmental Movement* (Vol. 660). Indiana University Press.

Özen, H. (2009). Located Locally, Disseminated Nationally: The Bergama Movement. *Environmental Politics*, *18*(3), 408-423.

Paker, H., (2012). Çevre Rejimleri ve Türkiye'de Sivil Toplum Örgütlerinin Rolü: Akdeniz'de Sürdürülebilirlik. *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi*, *20*(1), 151-175.

Paris Agreement (2015). United Nations Framework Convention on Climate Change, Paris, France, Dec. 12, 2015.

Rootes, C., Saunders, C., Diani, M., Rambaldo, E., Kousis, M., Doherty, B., Plows, A., Wall, D., Franquemagne, G., Garavan, M., Della Porta, D. and Piazza, G., (2007). Acting locally: local environmental mobilisations and campaigns, *Environmental Politics, 16*(5), 722-882.

Rootes, C. (2014). Environmental Movements: From the Local to the Global. *Environmental Movements: Local, National, and Global. New York: Routledge*, 1-17.

Savaşan, Z. (2021). Çevre Hakları: İnsan Hakları Kuralları ile Korunmadan Asli Korumaya. Z. Savaşan, Ç. Söker ve F. H. Yılmaz (Ed.). *Çevre Hukuku ve Politikaları-Kavramlar, Teoriler ve Tartışmalar* (ss. 49-82). Ankara: Seçkin Yayınevi.

Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü 2022 Yılı İstatistikleri. https://www.siviltoplum.gov.tr/derneklerin-faaliyet-alanlarina-gore-dagilimi.

Thiele, L. P. (1999). *Environmentalism for a new millennium: the challenge of coevolution*. Oxford University Press.

Tuna, M. (2006). *Türkiye'de Çevrecilik: Türkiye'de Çevreye İlişkin Toplumsal Eğilimler*. Ankara: Nobel Yayınevi.

UN Environment Annual Report (2018). https://www.unep.org/resources/un-environment-2018-annual-report Erişim Tarihi: 20.02.2024.

YADA (Yaşama Dair Vakıf). *Verilerle Sivil Toplum Kuruluşları 2015 Raporu.* https://www.raporlar.org/verilerlestklar/. Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Yoshikawa, S. (2020). *William Wordsworth and Modern Travel: Railways, Motorcars and the Lake District, 1830-1940*. Oxford University Press.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Aksu, C., Korkut, R. (2021). *Ekoloji Almanağı (2005-2016)* (Vol. 153). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Aksu, C., Erensü, S. ve Evren, E. (Eds.). (2016). *Sudan Sebepler: Türkiye'de Neoliberal Su-Enerji Politikaları ve Direnişler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Tekeli, İ. (2016). *Dünya'da ve Türkiye'de Kent-Kır Karşıtlığı Yok Olurken Yerleşmeler İçin Temsil Sorunları ve Strateji Önerileri*. Ankara: İdealkent Yayınları

Tilly, C. and Wood, L. J. (2015). *Social Movements, 1768-2012*. Routledge.

KAYNAKÇA

Auta, H. S., Emenike, C. U. and Fauziah, S. H. (2017). Distribution and Importance of Microplastics in the Marine Environment: A Review of the Sources, Fate, Effects, and Potential Solutions. *Environ Int, 102*, 165-176.

Araújo da Silva, F., Feldberg, E., Moura Carvalho, N.D., Hernández Rangel, S.M., Schneider, C.H., Carvalho-Zilse, G.A. (2019). Effects of environmental pollution on the rDNAomics of Amazonian fish. *Environ.Pollution. 252*, 180-187.

Barboza, L., Cózar, A., Gimenez, B., Barros, T., Kershaw, P., Guilhermino, L. and Sheppard, C. (2019). Macroplastics Pollution in the Marine Environment. *World Seas: an Environmental Evaluation, Vol Iii: Ecological Issues and Environmental Impacts, 2nd Edition*, 305-328.

Barnes, S. (2019). Understanding Plastics Pollution: The Role of Economic Development and Technological Research. *Environmental Pollution, 249*, 812-821.

Boschi, N. (1999). Defining an Educational Framework for Indoor Air Sciences Education. In N. Boschi (Ed.). *Education and Training in Indoor Air Sciences* (pp. 3-6). Dordrecht: Springer Netherlands.

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia and Riley, Patrick (2022). What Are the Different Types of Pollution. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/story/different-types-of-pollution. Erişim Tarihi: 07.01.2024.

Burroughs Peña, M. S. and Rollins, A. (2017). Environmental Exposures and Cardiovascular Disease: A Challenge for Health and Development in Low- and Middle-Income Countries. *Cardiol Clin, 35*(1), 71-86.

Cheung, K., Daher, N., Kam, W., Shafer, M., Ning, Z., Schauer, J. and Sioutas, C. (2011). Spatial and temporal variation of chemical composition and mass closure of ambient coarse particulate matter (PM_{10-2.5}) in the Los Angeles area. *Atmospheric Environment, 45*(16), 2651-2662.

Ewuzie, U., Nnorom, I. C. and Eze, S. O. (2020). Lithium in drinking water sources in rural and urban communities in Southeastern Nigeria. *Chemosphere, 245*, 125593.

FAO and UNEP. 2021. Global Assessment of Soil Pollution: Report. Rome. https://www.fao.org/3/cb4894en/online/src/html/copyright.html. Erişim Tarihi: 23.01.2023.

Feng, Y., Wang, J., Bai, Z. and Reading, L. (2019). Effects of Surface Coal Mining and Land Reclamation on Soil Properties: A Review. *Earth-Science Reviews, 191*, 12-25.

Fuller, R., Landrigan, P., Balakrishnan, K., Bathan, G., Bose-O'Reilly, S., Brauer, M., Yan, C. (2022). Pollution and Health: A Progress Update. *Lancet Planetary Health, 6*(6), 535-547.

Gacal, F., Gierens, R., Jensen, G., Myllyvyrta, L., Stauer, A., Zander E., Jansen, G.K. (Ed.), Casey Z.(Ed.). (Ocak 2022). "Kronik Kömürü İyileştirmek: 2030 Kömürden Çıkışın Türkiye İçin Sağlık Faydaları." Sağlık ve Çevre Birliği (HEAL). https://www.env-health.org/curing-chronic-coal-turkey/

Heal, M., Kumar, P. and Harrison, R. (2012). Particles, Air Quality, Policy and Health. *Chemical Society Reviews, 41*(19), 6606-6630.

Hill, M. K. (2010). Understanding Pollution. In *Understanding Environmental Pollution* (pp. 1-33). Cambridge: Cambridge University Press.

IARC Working Group on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. Outdoor Air Pollution. Lyon (FR): International Agency for Research on Cancer; 2016. (IARC Monographs on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans, No. 109.) https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK368029/. Erişim Tarihi: 23.01.2024.

Kan, H., Chen, R. and Tong, S. (2012). Ambient air Pollution, Climate Change, and Population Health in China. *Environ Int, (42)*, 10-19.

Kappos, A. D., Bruckmann, P., Eikmann, T., Englert, N., Heinrich, U., Höppe, P.,.Wichmann, H. E. (2004). Health Effects of Particles in Ambient Air. *Int J Hyg Environ Health, 207*(4), 399-407.

Kelishadi, R. and Poursafa, P. (2010). Air Pollution and Non-Respiratory Health Hazards for Children. *Arch Med Sci, 6*(4), 483-495.

Kjellstrom, T., Lodh, M., McMichael, T., Ranmuthugala, G., Shrestha, R., Kingsland, S., Musgrove, P. (2006). Air and Water Pollution: Burden and Strategies for Control. *Disease Control Priorities in Developing Countries, 2nd Edition*, 817-832.

Landrigan, P., Fuller, R. and Acosta, N. (2018). The Lancet Commission on pollution and health (vol 391, pg 463, 2018). *Lancet, 391*(10119), 430-430.

Landrigan, P. J., Stegeman, J. J., Fleming, L. E., Allemand, D., Anderson, D. M., Backer, L. C., Rampal, P. (2020). Human Health and Ocean Pollution. *Ann Glob Health, 86*(1), 151.

Lucia Bonavigo and Massimo Zucchetti and Hysen, M. (2009). Water radioactive pollution and related environmental aspects. *Journal of International Environmental Application and Science, 4*, 357-363.

Maipa, V., Alamanos, E., Bezirtzoglou, E. (2001). Seasonal fluctuation of bacterial indicators in coastal waters. *Microbial Ecology in Health and Disease, 13*(3), 143-146.

Manisalidis, I., Stavropoulou, E., Stavropoulos, A. and Bezirtzoglou, E. (2020). Environmental and Health Impacts of Air Pollution: A Review. *Front Public Health, 8*, 14.

MIT Mission 2016, The Future of Strategic Natural Resources, Environmental Risks of Mining. https://web.mit.edu/12.000/www/m2016/finalwebsite/problems/mining.html. Erişim Tarihi: 24 Ocak 2024.

Muralikrishna, I. and Manickam, V. (2017). Analytical Methods for Monitoring Environmental Pollution. *Environmental Management: Science and Engineering For Industry*, 495-570.

Nahar, N., Mahiuddin, S. and Hossain, Z. (2021). The Severity of Environmental Pollution in the Developing Countries and Its Remedial Measures. *Earth, 2*(1), 124-139.

OECD Environmental Performance Reviews: Turkey: 2019. http://oe.cd/epr-turkey. Erişim Tarihi: 07.01.2024

Pathak, R., Wang, T., Ho, K. and Lee, S. (2011). Characteristics of summertime PM_{2.5} organic and elemental carbon in four major Chinese cities: Implications of high acidity for water-soluble organic carbon (WSOC). *Atmospheric Environment, 45*(2), 318-325.

Radoslava, K. (2016). Agriculture and Its Impact on Land-Use, Environment, and Ecosystem Services. In A. Amjad (Ed.), *Landscape Ecology* (pp. Ch. 1). Rijeka: IntechOpen.

Rasheed, T., Bilal, M., Nabeel, F., Adeel, M. and Iqbal, H. (2019). Environmentally-Related Contaminants of High Concern: Potential Sources And Analytical Modalities For Detection, Quantification, And Treatment. *Environment International, 122*, 52-66.

Rhind, S. (2009). Anthropogenic Pollutants: A Threat to Ecosystem Sustainability? *Philosophical Transactions of the Royal Society B-Biological Sciences, 364*(1534), 3391-3401.

Schraufnagel, D. E., Balmes, J. R., Cowl, C. T., De Matteis, S., Jung, S. H., Mortimer, K., Wuebbles, D. J. (2019). Air Pollution and Noncommunicable Diseases: A Review by the Forum of International Respiratory Societies' Environmental Committee, Part 1: The Damaging Effects of Air Pollution. *Chest, 155*(2), 409-416.

Song, L., Zhang, B., Liu, B., Wu, M., Zhang, L., Wang, L., Wang, Y. (2019). Effects of Maternal Exposure to Ambient air Pollution on Newborn Telomere Length. *Environ Int, 128*, 254-260.

Stansfeld, S. A. (2015). Noise Effects on Health in the Context of Air Pollution Exposure. *Int J Environ Res Public Health, 12*(10), 12735-12760.

Temiz Hava Hakkı Platformu, Kara Rapor (2022). Ed. Nilay Dirim. https://www.temizhavahakki.org/kararapor2022/ Erişim Tarihi: 21.02.2024

Tsiamis, D. A., Torres, M. and Castaldi, M. J. (2018). Role of Plastics in Decoupling Municipal Solid Waste and Economic Growth in the U.S. *Waste Manag, 77*, 147-155.

Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Raporu (2023). Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. Ankara 2023. https://ced.csb.gov.tr/turkiye-cevre-sorunlari-ve-oncelikleri-raporu-i-82679. Erişim tarihi: 21.02.2024.

Ukaogo, P. O., Ewuzie, U. and Onwuka, C. V. (2020). 21 - Environmental Pollution: Causes, Effects, and the Remedies. In P. Chowdhary, A. Raj, D. Verma and Y. Akhter (Eds.), *Microorganisms for Sustainable Environment and Health* (pp. 419-429): Elsevier.

Vallero, D., Vallero, D. and Letcher, T. (2011). Land Pollution. *Waste: a Handbook For Management*, 445-466.

Walker, T.R., Adebambo, O., Del Aguila Feijoo, M.C., Elhaimer, E., Hossain, T., Edwards, S.J., et al., 2019. Environmental effects of marine transportation. In: Sheppard, C. (Ed.), *World Seas: An Environmental Evaluation*. Academic Press, pp. 505-530.

Warren-Vega, W. M., Campos-Rodríguez, A., Zárate-Guzmán, A. I., and Romero-Cano, L. A. (2023). A Current Review of Water Pollutants in American Continent: Trends and Perspectives in Detection, Health Risks, and Treatment Technologies. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 20*(5).

WHO Air Pollution. WHO. https://www.who.int/health-topics/air-pollution#tab=tab_1. Erişim Tarihi: 22.01.2024.

WHO Preventing Disease Through Healthy Environments: Towards an Estimate of the Environmental Burden of Disease. 1106 p. https://www.who.int/quantifying_ehimpacts/ publications/preventingdisease.pdf. Erişim Tarihi: 10.12.2023.

Wilson, W. and Suh, H. (1997). Fine particles and coarse particles: Concentration Relationships Relevant to Epidemiologic Studies. *Journal of the Air & Waste Management Association, 47*(12), 1238-1249.

Xiong, W., Ni, P., Chen, Y., Gao, Y., Li, S., Zhan, A., 2019. Biological consequences of environmental pollution in running water ecosystems: a case study in zooplankton. *Environ. Pollut. (252),* 1483-1490.

Zhang, L., Yang, Y., Li, Y., Qian, Z. M., Xiao, W., Wang, X. and Lin, H. (2019). Short-term and long-term effects of PM. *Sci Total Environ, (688)*, 136-142.

Zwolak, A., Sarzynska, M., Szpyrka, E. and Stawarczyk, K. (2019). Sources of Soil Pollution by Heavy Metals and Their Accumulation in Vegetables: A Review. *Water Air and Soil Pollution, 230*(7).

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Hill, M. (2020). *Understanding Environmental Pollution* (4th ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

Çağlayan, S. D., Balkız, Ö., Arslantaş, F., Sanalan, K. C., Lise, Y. ve Zeydanlı, U. (2020). *Şehir Planlama Aracı Olarak Ekosistem Hizmetleri: Çankaya İlçesi Örneği.* Ankara, Doğa Koruma Merkezi.

Pamukçu Albers, P., Lise, Y. ve Özdemir, E. (2018). *İklim Değişikliği ile Mücadelede Orman Karbon Standardı Uygulama Projesi: Ulusal Ağaçlandırma Karbonu Standardı Önerisi.* Doğa Koruma Merkezi ve Orman Genel Müdürlüğü, Ankara.

İbadullayeva, J., Jumaniyazova, K., Azimzadeh, S., Canıgür, S., vd. (2019). *Çevre Kirliliğinin İnsan Sağlığı Üzerindeki Etkileri.* Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi, *1*(3), 52-58.

OECD Environmental Performance Reviews: Turkey: 2019, http://oe.cd/epr-turkey.

KAYNAKÇA

Atık Yönetimi Yönetmeliği (2015, 2 Nisan), Resmî Gazete, 29314.

Bayhan, Y. (2016). *Katı Atık Depolama Sahalarında Sızıntı Sularının Oluşumu, Özellikleri ve Yeraltı Sularına Etkilerin Araştırılması.* Kastamonu Üniversitesi Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, *1*(2), 53-59.

Belediye Kanunu, (2005, 3 Temmuz), Resmî Gazete, 25874.

Chung, S. S. and Lo, C. W. H. (2008). Local Waste Management Constraints and Waste Administrators in China, Journal of Waste Management, 28, 272-281.

Cyristalclear (2007). Compost site in Germany, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Compost_site_germany.JPG, Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Çevre Kanunu, (1983, 9 Ağustos). Resmî Gazete, 18132.

ÇŞB, (2019). Ulusal Atık Yönetimi ve Eylem Planı 2023, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, https://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/haberler/ulusal_at-k_yonet-m--eylem_plan--20180328154824.pdf, Erişim Tarihi: 06.03.2024.

Gidara Energy (2024). Patentli HTW Gazifikasyon Tesisi. https://www.gidara-energy.com/advanced-methanol-amsterdam, Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Glawel, U., Visvanathan, C. and Alamgir, M. (2015). Solid Waste Management in Least Developed Asian Countries: A Comparative Analysis. https://www.semanticscholar.org/paper/Solid-Waste-Management-in-Least-Developed-Asian-%E2%80%93-A-Glawe-Visvanathan/b9562d4ec8e256dc75e14a13c9df898c8ee3682b, Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Ghosh, S., Hasan, S. E. (2009). Sanitary Landfill. Envıronmental and Engıneerıng Geology – Vol. III. Encyclopedia of Life Support Systems (EOLSS), https://kipdf.com/environmental-and-engineering-geology-vol-iii-sanitary-landfill-suman-ghosh-syed_5ae154ed7f8b9a2b998b459c.html, Erişim Tarihi: 01.03.2024.

Gökşin İnşaat. (2024). Afyonkarahisar Katı atık Düzenli Depolama Tesisi İnşaatı. https://www.goksin.com.tr/afyonkarahisar-kati-atik-duzenli-depolama-tesisi-insaati, Erişim Tarihi: 08.03.2024.

Gül M., Yaman K. (2021). Türkiye'de Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Projesinin Değerlendirilmesi: Ankara Örneği *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35*(4), 1267-1296.

IStock by Gotty Images (2024). Process flow of Solid Waste Management is strategic approach to sustainable management of solid wastes such as collection, transportation, recovery, processing and disposal. Diagram elements vector. https://www.istockphoto.com/tr/vekt%C3%B6r/process-flow-of-solid-waste-management-is-strategic-approach-to-sustainable-gm1410293922-460547598. Erişim tarihi: 28.02.2024

Hamer, G. (2003). Solid waste treatment and disposal: effects on public health and environmental safety. *Biotechnology Advances, 22*(1-2), 71-79.

Karpuzcu, M. (2007). *Çevre Kirlenmesi ve Kontrolü.* İstanbul: Kubbealtı Yayınevi.

Kayode, A. M. and Omole, F. K. (2011). Some Socio-Economic Factors Affecting Solid Wastes Generation and Disposal in Ibadan Metropolis, Nigeria. *Journal of Environmental Issues and Agriculture in Developing Countries*, 3, 55-64.

Kaza, S., Yao, L., Bhada-Tata, P. and Woerden, F. V. (2018). What a Waste 2.0 A Global Snapshot of Solid Waste Management to 2050, Washington: World Bank Group Urban Development Series.

Kaza, S., Shrikanth, S., Chaudharry, S. (2021). More Growth, Less Garbage. Washington: World Bank Group Urban Development Series.

Kraemer, T., Gamble, S (2014). Integrating Anaerobic Digestion With Composting. https://www.biocycle.net/integrating-anaerobic-digestion-with-composting/ Erişim tarihi : 28.02.2024

Miller, G. Tyler, Jr (2014). Living in the Environment. 15th ed. Toronto, ON: Nelson Education,

Moghadam, M. R. A., Mokhtarani, N. and Mokhtarani, B. (2009). Municipal Solid Waste Management in Rasht City, Iran. *Waste Management,* 29, 485-489.

Moustakas, K., Loizidou,M. (2010). Solid waste management through the application of thermal methods. Waste management. S. Kumar (Ed.). InTech

Pipatti, R., Silva Alves R. W., Gao Q, López Cabrera, C., Mareckova, K., Oonk, H., Scheehle E., et al.(2006). Biological treatment of Solid Waste, 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories Hayama, Japan: Published by the Institute for Global Environmental Strategies (IGES).

Resmî Gazete (2019). *Sıfır Atık Yönetmeliği.* Resmî Gazete, 30829.

Sharholy, M., Ahmad, K., Mahmood, G. and Trivedi, R. C. (2008), Municipal Solid Waste Management in Indian Cities-A Review. *Waste Management,* 28, 459-467.

Sujauddin, M., Huda, S. M. S. and Hoque, A. T. M. R. (2008). Household Solid Waste Characteristics and Management in Chittagong, Bangladesh. *Waste Management,* 28, 1688-1695.

Tchobanoglous, G. Theisen H. and Vigil, S. A. (1993a). Sources, types and composition of solid wastes. Integrated Solid Waste Management, New York: McGraw-Hill Higher Education, ISBN-10: 0070632383.

Tchobanoglous, G. Theisen H., Vigil, S. A. (1993b). Thermal conversion Technologies. Integrated Solid Waste Management, New York: McGraw-Hill Higher Education.

T. C. Anayasası, (1982, 20 Ekim), Resmî Gazete, 17844.

Thanh, N. P., Matsui, Y. and Fujiwara, T. (2010). Household Solid Waste Generation and Characteristic in a Mekong Delta City, Vietnam. *Journal of Environmental Management,* 91, 2307-2321.

TTGrup (2024). Piroliz Tesisi FORTANA, https://ttgroupworld.com/tr/fortan-atik-isleme-tesisi/, Erişim Tarihi: 10.03.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu (2023). Atık istatistikleri 2022, Haber Bülteni, Sayı:49570, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Atik-Istatistikleri-2022-49570, Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Unearthed (2024). UK Waste İncinerators Three Times More Likely to be in Poorer Areas. https://unearthed.greenpeace.org/2020/07/31/waste-incinerators-deprivation-map-recycling/, Erişim Tarihi: 07.03.2024.

Vanguilder, C. (2018). Hazardous Waste Management: An Introduction. Mercury Learning and Information Publishing.

Worldbank (2022). Solid Waste Management, A Brief from Web Page. https://www.worldbank.org/en/topic/urbandevelopment/brief/solid-waste-management, Erişim Tarihi: 27.02.2024.

Yukalang, N., Clarke, B. and Ross, K. (2017). Barriers to Effective Municipal Solid Waste Management in a Rapidly Urbanizing Area in Thailand. International Journal of Environmental Research and Public Health, 14, 9-14.

Zhuang, Y., Wu, S. W., Wang, Y. L., Wu, W. Z. and Chen, Y. X. (2008), Source Separation of Household Waste: A case study in China, Waste Management, 28, 2022-2030.

KAYNAKÇA

Altıparmak, Ö. (2022). *Doğa Mücadelesi ve Hak İhlallerinde Birleşmiş Milletler Özel Prosedürlere Başvuru Rehberi.* Doğa Derneği. https://www.dogadernegi.org/wp-content/uploads/2022/05/doga-bm-ozel-prosedurler-rehber-1.pdf. (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

Atabey, E. (2023). *Madencilik ve Çevre.* İstanbul: Sarmal Kitabevi.

Atabey, E. ve Karadeniz, M. (2019). Altın madenciliğinde kullanılan siyanürü anlama. https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/saglik/altin-madenciliginde-kullanilan-siyanuru-anlamak (Erişim: 7.11.2023).

Atabey, E. (2021). *Elementler ve Sağlık*. İstanbul: Sarmal Kitabevi.

Atabey, E. (2018). *Suyun Hikayesi*. İstanbul: Asi Kitap.

Atabey, E. (2017). *Mineral Dusts and Health.* Lambert Academic Publishing. Düsseldorf-Germany.

Atabey, E. (2015). *Elementler ve Sağlığa Etkileri.* Hacettepe Üniversitesi Mezotelyoma ve Medikal Jeoloji Uygulamave Araştırm Merkezi Yayın No: 1.

Atabey, E. (2013a). *Nevşehir İli Tıbbi Jeolojik Unsurları ve Halk Sağlığı.* Nevşehir Belediyesi Yayınları.

Atabey, E. (2013b). *Türkiye'de Doğal Radyasyon Kaynakları ve Tıbbi Jeolojik Etkileri*. Ankara: MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi-10.

Atabey, E. (2010). *Türkiye'de İnsan Kaynaklı Unsurlar ve Çevresel Etkileri.* Ankara: MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 7.

Atabey, E. (2009a). *Türkiye'de Asbest, Eriyonit, Kuvars ve Diğer Mineral Tozları ve Etkileri.* Ankara*:* MTA Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 6.

Atabey, E. (2009b). *Arsenik ve Etkileri*. Ankara: MTA, Yerbilimleri ve Kültür Serisi: 3.

Atabey, E. (2005). *Tıbbi Jeoloji.* TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası yayınları: 88.

Atabey, E. (1989). Madencilik Sektörünün Türkiye Ekonomisi İçindeki Yeri Ve Sorunları. TODAİE Yüksek Lisans Tezi.

Barış Y. İ. ve Atabey, E. (2009). *Türkiye'de Mesleksel ve Çevresel Hastalıklar.* Köseleciler 1933, Bursa: Magic Digital Center.

Dilek, S. (2009). *Maden-Madencilik, Altın ve Çevre.* TMMOB Maden Mühendisleri Odası, Politikaları Simpozyumu.20-21 Şubat, 2009.

Duman, İ. (2010). *Türkiye'de Madencilik ve Yarattığı Çevre Sorunları.* https://ekolojibirligi.org/turkiyede-madencilik-ve-yarattigi-cevre-sorunlari/ (Erişim Tarihi: 21.10.2023).

ETKB. (2019). https://www.etkb.gov.tr

ETKB. (2022). https://www.etkb.gov.tr

https://www.mta.gov.tr

https://www.mapeg.gov.tr

IPCC. (2022).Summary for Policymakers. In: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Ed. Hans-O. Pörtner, et al.) WWAP UNESCO

Kantarcı, D. (2015). *Açık Taş Ocağı İşletmesinin Çevreye Etkileri Ve Sürdürülebilirliği*. 7. Ulusal Kırmataş Sempozyumu Bildiriler Kitabı.

Karadeniz, M. (1996). *Cevher Zenginleştirme Tesis Artıkları, Çevreye Etkileri Önlemler.* İstanbul Ofset Basım Yayın San.

Karadeniz, M. (2008). *Sülfürlü Madenlerin Sorunu Asit Maden Drenajı ve Çözümü.*

TMMOB Maden Mühendisleri Odası,

MAPEG. (2023). *Maden İstatistikleri.* https://www.mapeg.gov.tr (Erişim Tarihi: 20.10.2023).

Resmi Gazete. 15 Temmuz 2015, Sayı: 29417. Maden Atıkları Yönetmeliği

Resmi Gazete. 3213 sayı 15/6/1985 Maden Kanunu.

Resmi Gazete. 21 Eylül 2017. Sayı: 30187. Maden Yönetmeliği

Resmi Gazete 7.2.1939 tarih 3573 Sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun

Resmî Gazete. Tarihi: 25.01.2013, Sayısı: 28539. Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve

Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik

Resmî Gazete. Tarihi: 05.11.2013, Sayı: 28812. Tozla Mücadele Yönetmeliği

Resmi Gazete. 9.11.1982. 17863 sayı. T.C. Anayasası.

Resmi Gazete 28.10.2012. *İçme-Kullanma Suyu Havzalarının Korunmasına Dair Yönetmelik.*

Resmi Gazete *11.8.1983 tarih 2872 sayılı Çevre Kanunu*

Resmi Gazete: 12.10.2004 tarih, 25611 sayı. Türk Ceza Kanunu

Sezener, A. (2014). *İşletme İçin Sosyal Onay, Paydaş Katılımının Önemi.*Madencilik Türkiye, 116-118.

Tamzok, N. (2019). *Türkiye Madencilik Sektörü İçin Bir Politika Çerçevesi. Madencilik Politikaları Çalıştayı.* TMMOB Maden Mühendisleri Odası, 20 Aralık 2019, Ankara.

Yıldız, N. (2022). *Türkiye'de Madencilik.* Ortak Akıl Politika Geliştirme.

KAYNAKÇA

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (2016). *Sektörel Atık Kılavuzları*. https://shorturl.at/PVWZ1, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. *E-ÇED*. https://eced-duyuru.csb.gov.tr/, Erişim Tarihi: 30.01.2024,

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), 2007. https://www.emo.org.tr/ekler/dc375089b790ef9_ek.pdf.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (2022). *EPDK Sektör Raporu*. https://shorturl.at/owJNQ, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *Enerji.* https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *REPA*. https://repa.enerji.gov.tr, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *GEPA*. https://gepa.enerji.gov.tr, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (2022). *BEPA*. https://bepa.enerji.gov.tr, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

MTA Genel Müdürlüğü, Enerji Haritaları, Erişim Tarihi: 30.01.2024. https://www.mta.gov.tr/v3.0/hizmetler/jeotermal-harita

MTA (2010). Türkiye Linyit Envanteri, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Envanter Serisi, Ankara.

Ormancılık Sektör Faaliyetleri Raporu, 2019. https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane-sitesi/FaaliyetRaporu.pdf.

Saner S.H. (2015). *Türkiye'de Güneş Enerjisi Santrallerinin Yer Seçimi ve Çevresel Etkileri: Karapınar ve Karaman Enerji İhtisas Endüstri Bölgeleri Örneklerinin Değerlendirilmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

Saygılı R. (2014). www.coğrafyaharita.com. http://cografyaharita.com/turkiye_enerji_haritalari.html, Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Saygılı R. (2018). www.coğrafyaharita.com. http://cografyaharita.com/turkiye_enerji_haritalari.html. Erişim Tarihi: 30.01.2024.

Su Politikaları Derneği, 2021. https://supolitikalaridernegi.org/2021/12/27/termik-santrallarda-su-kullanimi/#_ftn1.

KAYNAKÇA

Ali, E., et al. (2022). *Cross-Chapter Paper 4: Mediterranean Region. In: Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. H.-O. Pörtner, et al., (Eds.). Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, pp. 2233–2272.

An, N. vd., (2023). *İklim Değişikliği ve Tarım Dünyasının Geleceği*. N. An, T. Turp, L. Kurnaz ve M. Türkeş (Ed). İstanbul: TARIM-İŞ Sendikası Yayınları.

Bartsch, S., et al., (2020). Impact of precipitation, air temperature and abiotic emissions on gross primary production in Mediterranean ecosystems in Europe. *Eur. J. Forest Res.,* 139(1), 111-126.

Blöschl, G., et al., (2019). Changing climate both increases and decreases European river floods. *Nature*, 573(7772), 108-111.

Cherif, S., et al., (2020). *Drivers of change. In: Climate and Environmental Change in the Mediterranean Basin – Current Situation and Risks for the Future. First Mediterranean Assessment Report.* Cramer, W., J. Guiot and K. Marini (Eds.). Union for the Mediterranean, Plan Bleu, UNEP/MAP, Marseille, France, pp. 59-180.

Çağlak, S. ve Türkeş, M. (2022). Yeni Bir Yaklaşımla Termal Konfor Koşullarının Günümüzde ve Gelecek İklim Koşullarındaki Mekânsal Dağılışının Analizi; Bolu Kenti Örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi/ Turkish Journal of Geographical Sciences*, *20*(2), 338-358.

Çağlak, S. and Türkeş, M. (2023). Spatial distribution and future projections of thermal comfort conditions during the hot period of the year in Diyarbakır City, Southeastern Turkey. *Sustainability, Open Access*, *15*(13), 10473.

Caloiero, T., S. Veltri, P. Caloiero and F. Frustaci, (2018). Drought analysis in Europe and in the Mediterranean Basin using the Standardized Precipitation Index. *Water*, *10* (8),

Carosi, A., L. Ghetti and M. Lorenzoni. (2021). The role of climate changes in the spread of freshwater fishes: implications for alien cool and warm-water species in a Mediterranean Basin. *Water, 13*(3), 347.

Corrales, X., et al., (2017). Hindcasting the dynamics of an Eastern Mediterranean marine ecosystem under the impacts of multiple stressors. *Mar. Ecol. Prog. Ser.,* 580, 17-36.

Corrales, X., et al., (2018). Future scenarios of marine resources and ecosystem conditions in the Eastern Mediterranean under the impacts of fishing, alien species and sea warming. *Sci. Rep., 8*(1), 14284.

Crutzen, P. J. and Stoermer, E.F. (2000). The "Anthropocene". *Global Change Newsletter*, 41, 17.

Di Lena, B., O. Silvestroni, V. Lanari and A. Palliotti. (2018). Climate change effects on cv. Montepulciano in some wine-growing areas of the Abruzzi region (Italy). *Theor. Appl. Climatol.*

Doblas-Reyes, F. J., et al. (2021). *Linking Global to Regional Climate Change. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Masson-Delmotte et al. (Eds.). Cambridge University Press. In Press.

Erlat, E., Türkeş, M. and Güler, H. (2022). Analysis of long-term trends and variations in extreme high air temperatures in May over Turkey and a record-breaking heatwave event of May 2020. *International Journal of Climatology*. *42*(16), 9319-9343.

Erlat, E., Türkeş, M. and Aydin, F. (2021). Observed changes and trends in heatwave characteristics in Turkey since 1950. *Theoretical and Applied Climatology*, 145,137-157.

Fortibuoni, T., et al. (2015). Climate impact on Italian fisheries (Mediterranean Sea). Reg. Environ. *Change, 15*(5), 931-937.

Friedlingstein, P., O'Sullivan, M., Jones, M. W., et al. (2022). Global Carbon Budget 2022. *Earth Syst. Sci. Data,* 14, 4811-4900.

Frihy, O.E.S., E.A. Deabes, S.M. Shereet and F.A. Abdalla. (2010). Alexandria-Nile Delta coast, Egypt: update and future projection of relative sea-level rise. *Environ. Earth Sci., 61*(2), 253-273.

Giorgi, F., et al. (2014). Changes in extremes and hydroclimatic regimes in the CREMA ensemble projections. *Clim. Change*, *125*(1), 39-51.

Givan, O., D. Edelist, O. Sonin and J. Belmaker. (2018). Thermal affinity as the dominant factor changing

Mediterranean fish abundances. *Glob. Change Biol., 24*(1), E80-E89.

Gutiérrez, J. M., et al. (2021). *Atlas. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Masson-Delmotte et al. (Eds.). Cambridge University Press. In Press.

Harris, I., P.D. Jones, T.J. Osborn and D.H. Lister. (2014). Updated high-resolution grids of monthly climatic observations – the CRU TS3.10 dataset. *Int. J. Climatol., 34*(3), 623-642.

Hertig, E. and Y. Tramblay. (2017). Regional downscaling of Mediterranean droughts under past and future climatic conditions. Glob. Planet. *Change,* 151, 36-48.

Hoegh-Guldberg, O., et al. (2018). *Impacts of 1.5°C Global Warming on Natural and Human Systems. In: Global Warming of 1.5°C. An IPCC Special Report on the Impacts of Global Warming of 1.5°C …* Masson-Delmotte et al. (Eds.).

Garcia-Mozo, H., J. Oteros and C. Galan. (2015). Phenological changes in olive (Olea europaea L.) reproductive cycle in southern Spain due to climate change. Ann. Agric. *Environ. Med.,* 22(3), 421-428.

IPCC. 2007. Climate Change (2007). *The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC)*. Solomon, et al. (Eds.). Cambridge University Press, Cambridge and New York.

IPCC. 2021. Climate Change (2021). *The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Chang.*

Masson-Delmotte, V., et al., (Eds.). Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, 2391 pp.

IPCC. 2022. Climate Change (2022). *Impacts, Adaptation and Vulnerability. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. H.-O. Pörtner, et al., (Eds.). Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 pp.

Lionello, P. and L. Scarascia. (2018). The relation between climate change in the Mediterranean region and global warming. Reg. *Environ. Change, 18*(5), 1481-1493.

Lionello, P. and L. Scarascia. (2020). The relation of climate extremes with global warming in the Mediterranean region and its north versus south contrast. *Reg*. *Environ. Change*, *20*(1), 31.

Llasat, M.C., et al. (2016). Trends in flash flood events versus convective precipitation in the Mediterranean region: The case of Catalonia. J. Hydrol. *Reg. Stud*., 541, 24-37.

Mariotti, A., Y. Pan, N. Zeng and A. Alessandri (2015). Long-term climate change in the Mediterranean region in the midst of decadal variability. *Clim. Dyn., 44*(5), 1437-1456.

Mirzabaev, A., J. Wu, J. Evans, F. García-Oliva, I.A.G. Hussein, M.H. Iqbal, J. Kimutai, T. Knowles, F. Meza, D. Nedjraoui, F. Tena, M. Türkeş, R.J. Vázquez, M. Weltz. (2019). *Desertification. In: Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems*. P.R. Shukla, et al., (Eds.).

Ortas, I. and R. Lal. (2013). *Food security and climate change in West Asia and North Africa. In: Climate Change and Food Security in West Asia and North Africa*. Sivakumar, M.V.K., R. Lal, R. Selvaraju and I. Hamdan (Eds.). Springer, Dordrecht, Netherlands, Heidelberg, Germany, New York, NY, USA and London, UK, pp. 423.

Ranasinghe, R., et al. (2021). *Climate Change Information for Regional Impact and for Risk Assessment. In: Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Masson-Delmotte et al. (Eds.). Cambridge University Press. In Press.

Raucoules, D., et al. (2008). Ground deformation detection of the greater area of Thessaloniki (Northern Greece) using radar interferometry techniques. *Nat. Hazards Earth Syst. Sci*., *8*(4), 779-788.

Richardson, K., et al. (2023). Earth beyond six of nine planetary boundaries. *Science Advances*, *9*(37), 4-16.

Rockström, J., et.al. (2009a). A safe operating space for humanity. *Nature*, 461, 472-475.

Rockström, J., et.al. (2009b). Planetary boundaries: exploring the safe operating space for humanity. *Ecology and Society*, *14*(2), 32.

Seneviratne, S.I., et al. (2012). Changes in climate extremes and their impacts on the natural physical environment. In: Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation. Field, C.B., et al. (Eds.). *A Special Report of Working Groups I and II of the Intergovernmental Panel on ClimateChange (IPCC*) (pp.109-230). Cambridge University Press, Cambridge, UK, and New York, NY, USA.

Steffen, W., et.al. (2015). Planetary boundaries: Guiding human development on a changing planet. *Science,* 347: 736, 1259855.

Stern, N. (2006). *The economics of climate change: the Stern review (online).* London, UK: HM Treasury. See. https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/+/http:/www.hm-treasury.gov.uk/independent_reviews/stern_review_economics_climate_change/stern_review_report.cfm.

Tramblay, Y., et al. A. Koutroulis, L. Samaniego, S. M.Vicente-Serrano, F. Volaire, A. Boone, M. Le Page, M. C. Llasat, C. Albergel, S. Burak, M. Cailleret, K. C. Kalin, H. Davi, J. L. Dupuy, P. Greve, M. Grillakis, L. Hanich, L. Jarlan, N. M. StPaul, J. M. Vilalta, F. Mouillot, D. P. Velazquez, P. Q. Seguí, D. Renard, M. Turco, M. Türkeş, R. Trigo, J. P. Vidal, A. Vilagrosa, M. Zribi, J. Polcher. (2020). Challenges for drought assessment in the Mediterranean region under future climate scenarios. *Earth-Science Reviews*, 210, 103348.

Turco, M., et al. (2016). Decreasing fires in Mediterranean Europe. *Plos One*, *11*(3), e150663.

Turkes, M., Turp, M. T., An, N., Ozturk, T., and Kurnaz, M. L. (2020). Impacts of Climate Change on Precipitation Climatology and Variability in Turkey, Chapter 14. In Harmancioglu, N. B., Altinbilek, D. (Eds.). *Water Resources of Turkey. World Water Resources*, vol 2. Springer, Cham, pp 467-491.

Türkeş, M. (2013a). Türkiye'de Gözlenen ve Öngörülen İklim Değişikliği, Kuraklık Ve Çölleşme. *Ankara University Journal of Environmental Sciences 4*(2), 1-32.

Türkeş, M. (2013b). *İklim Verileri Kullanılarak Türkiye'nin Çölleşme Haritası Dokümanı Hazırlanması Raporu*. Ankara: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayını.

Türkeş, M. (2017). Türkiye'nin Iklimsel Değişkenlik ve Sosyo-Ekolojik Göstergeler Açısından Kuraklıktan Etkilenebilirlik ve Risk Çözümlemesi. *Ege Coğrafya Dergisi, 26*(2), 47-70.

Türkeş, M. (2020). İklim Değişikliğinin Fiziksel Bilim Temeli -II: Dünyada ve Türkiye'de Gözlenen ve Öngörülen İklim Değişiklikleri ve Değişkenliği. *Toplum ve Hekim, 35*(1), 3-31.

Türkeş, M. (2021). Sera Gazları, Kuvvetlenen Sera Etkisi ve Küresel İklim Değişikliği. *İktisat ve Toplum,* 129, 4-17.

Türkeş, M. (2022a). İklim Diplomasisi ve İklim Değişikliğinin Ekonomi Politiği. *Bilim ve Ütopya*, 332, 31-45.

Türkeş, M. (2022b). Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli'nin (IPCC) Yeni Yayımlanan İklim Değişikliğinin Etkileri, Uyum ve Etkilenebilirlik Raporu Bize Neler Söylüyor? *Dirençlilik Dergisi, 6*(1), 197-207.

Türkeş, M. (2023a). Küresel İklim Değişikliği: Nedenleri, Sonuçları ve İklim Diplomasisi. Çevre Diplomasisi ve Türkiye (Çok yazarlı ve Editörlü kitap). *Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılına Armağan* (ss. 281-342) Ankara: İmge Kitabevi.

Türkeş, M. (2023b). El Niño'nun 2023'teki Beklenen Geri Dönüşünün Atmosferik Nedenleri Ve Tarımsal Etki Değerlendirmesi. *EKOIQ*, 14-21. https://www.ekoiq.com/el-nino-okyanus-atmosfer-olayinin-2023teki-beklenen-geri-donusunun-klimatolojik-atmosferik-nedenleri-ve-tarimsal-etki-degerlendirmesi/

Türkeş, M. and Erlat, E. (2018). Variability and trends in record air temperature events of Turkey and their associations with atmospheric oscillations and anomalous circulation patterns. *International Journal of Climatology,* 38, 5182-5204.

Türkeş, M. ve Tolunay, D. (2023). İklim Değişikliği ve Orman Yangınları. Kavgacı, A., Başaran, M. (Ed). *Orman Yangınları* (ss. 46-73). Ankara: Türkiye Ormancılar Derneği Yayını.

Türkeş, M., Öztaş, T., Tercan, E., Erpul, G., Karagöz, A., Dengiz, O., Doğan, O., Şahin, K. And Avcıoğlu, B. (2020). Desertification vulnerability and risk assessment for Turkey via an Analytical Hierarchy Process model. *Land Degradationa Development*, *31*(2), 205-214.

UNCCD. (1995). *The United Nations Convention to Combat Desertification in those Countries Experiencing Serious Drought and/or Desertification, Particularly in Africa, Text with Annexes*, United Nations Environment Programme (UNEP): Geneva.

UN Water. (2021). *Water Facts – Scarcity*. https://www.unwater.org/water-facts/scarcity/

URL-1: https://www.climate.gov/news-features/understanding-climate/climate-change-atmospheric-carbon-dioxide

URL-2: https://climate.copernicus.eu/global-climate-highlights-2023; Erişim Tarihi: 10.01.2024.

URL-3: https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg1/chapter/summary-for-policymakers/

URL-4: https://www.worldwildlife.org/species/pangolin

URL-5: https://www. worldwildlife.org/pages/living-planet-report-2022

URL-6: https://earth.org/the-biggest-environmental-problems-of-our-lifetime/

URL-7: https://earth.org/top-environmental-issues-us/

URL-8: https://www.nationalgeographic.com/environment/article/plastic-pollution

URL-9: https://www.wwf.org.tr/?7800/wwf-akdeniz-plastik-raporunu-yayimladi-akdenize-en-cok-plastik-turkiyeden

URL-10: https://www.eea.europa.eu/tr/isaretler/aca-isaretler-2020/infografik/plastik-kirliliği/view

URL-11: https://www.ormancilardernegi.org/dosyalar/files/tod_ormansizlasma_web.pdf

URL-12: Ormancılık İstatistikleri (2022). https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler

URL-13: https://www.wto.org/english/tratop_e/rulesneg_e/fish_e/fish_e.htm

URL-14: https://www.un.org/en/observances/desertification-day, Erişim Tarihi:15.06.2022.

URL-15: https://www.un.org/en/observances/desertification-day, Erişim Tarihi: 15.06.2022.

URL-16: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/17-haziran-dunya-collesme-ve-kuraklikla-savasim-gunu-kurakliktan-birlikte-yukselmek/

URL-17: https://www.unccd.int/resources/publications/drought-numbers, Erişim Tarihi: 15.06.2022.

URL-18: https://www.unccd.int/sites/default/files/ 2022-5/Drought_in_Numbers_%28English

%29.pdf, Erişim Tarihi: 15.06.2022.

URL-19: https://www.tmo.gov.tr/Upload/Document/istatistikler/tablolar/1bugdayeuva.pdf

URL-20: https://climate.copernicus.eu/copernicus-2024-world-experienced-warmest-january-

record, Erişim Tarihi: 15.02.2022.

URL-21: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/cop27nin-baslica-sonuclarinin-elestirel-bilimsel-bir-biresimi/

URL-22: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/cop27-paris-antlasmasinin-1-5-2-derece-hedefi-yuzyilin-sonuna-ya-da-bir-baska-yuzyila-kaldi/

URL-23: Türkeş, M. (2023). https://yesilgazete.org/cop28in-baslica-sonuclari-ve-kisa-sentezi/

URL-24: Türkeş, M. (2025). https://gazetebilim.com.tr/cop28-sona-erdi-turkiye-daha-iyisini-yapabilirdi-

URL-25: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/2022-stockholm-50-konferansindan-oneriler/, erişim 15 Şubat 2024.

URL-26: Türkeş, M. (2022). https://yesilgazete.org/5-haziran-dunya-cevre-gununde-tek-dunya-ve-hizlanan-iklim-degisikligi/, Erişim Tarihi: 05.06.2022.

URL-27: Türkeş, M. (2022). https://www.stockholm50.global/presidents-final-remarks-plenary-key-recommendations-accelerating-action-towards-healthy-planet, Erişim Tarihi: 30.06.2022.

Vautard, R., et al. 2014. The European climate under a 2°C global warming. *Environ. Res. Lett*., *9*(3), 34011-34006.

Vicente-Serrano, S.M., et al. (2019). Climate, irrigation, and land cover change explain streamflow trends in countries bordering the Northeast Atlantic. *Geophys. Res. Lett., 46*(19), 10821-10833.

Vicente-Serrano, S.M., et al. (2021). Long-term variability and trends in meteorological droughts in Western Europe (1851-2018). *Int. J. Climatol., 41*(S1), E690-E717.

WMO. (2021). Drought report calls for new management approach. https://public.wmo.int/en/media/news/drought-report-calls-new-management-approach

Zinzi, M. and E. Carnielo. (2017). Impact of urban temperatures on energy performance and thermal comfort in residential buildings. The case of Rome, Italy. *Energy Build.,* 157, 20-29.

Zittis, G., P. Hadjinicolaou, M. Fnais and J. Lelieveld. (2016). Projected changes in heat wave characteristics in the eastern Mediterranean and the Middle East. Reg. *Environ. Change, 16*(7), 1863-1876.

KAYNAKÇA

Akoğlu, H. (2003) "Afet Kavramı ve Meteorolojik Afetlerin Sosyal Yaşama Etkileri" *III. Atmosfer Bilimleri Sempozyumu Bildiri Kitabı,* İstanbul, 19-21 Mart 2003.

Ansal, A. (1999). Depremler, Yapılar ve İnsanlar. *İstanbul Dergisi,* 31, 31-41.

Atabey, E. (2002). https://www.herkesebilimteknoloji.com/haberler/surdurulebilirlik/ilic-altin-madeni-bir-baia-mare-bir-norilsk-olmasin#google_vignette Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Atabey, E. (2023). Kemaliye ve İliç'te Madencilik Faaliyetlerinin Çevresel Etkileri, https://www.researchgate.net/publication/378215959_kemaliye_ve_ilic'de_madencilik_faaliyetlerinin_cevresel_etkileri, Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Atabey, E. (2024). https://www.bodrumguncelhaber.com/ilic-altin-madeni-cevre-felaketi/, Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Bahadır, H., & Uçku, R. (2018). Uluslararası Acil Durum Veri Tabanına Göre Türkiye Cumhuriyeti Tarihindeki Afetler. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, s. 28-33.

Balamir, M. (2002). Kentsel Risk Yönetimi ve Kentlerin Depreme Hazırlanması. *Kentlerin Depreme Hazırlanması ve İstanbul Gerçeği Sempozyumu* (ss. 17-36). İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası Yayını, 8-9 Şubat 2002.

Balamir, M., P. Gülkan, A. Yakut, (2003). *Afet Yönetiminin Stratejik İlkeleri: Türkiye ve Dünyadaki Politikalara Genel Bakış*, Ankara, ODTÜ Afet Yönetimi Uygulama ve Araştırma Merkezi.

Balamir, M. (2007a). Küresel Gelişmeler, Neoliberal Politikalar, Risk Toplumu ve Planlama.TMMOB Şehir Plancıları Odası *8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 31. Kolokyumu, Planlama Meslek Alanı Geçmişten Geleceğe, Bildiriler Kitabı*, Ankara, 7-9 Kasım 2007.

Balamir, M. (2007b). Afet Politikası, Risk ve Planlama. *TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı,* Ankara, 5-7 Aralık 2007.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (2000). *Kanunlar, Yönetmelikler ve Kararnameler*. Ankara: BİB, Afet İşleri Genel Müdürlüğü.

Bilik, Mehmet. (2020). Tarihsel Süreçte Depremler ve Başa Çıkma Pratikleri. *Journal of International Social Research*. 13. 721-728. 10.17719/jisr.2020.3991.

Bozkurt, Ö., Ergun, T. ve Sezen, S. (Ed.). (1998). *Kamu Yönetimi Sözlüğü*. Ankara: TODAİE Yayınları

Çankaya, Ş ve Esmeray, E. (2019), Doğal Afetler, Çevresel Etkileri ve Alınabilecek Önlemler, International Science and Engineering Application, https://indexive.com/uploads/papers/pap_indexive15942890062147483647.pdf, Erişim Tarihi: 30.03.2024.

Demir, Ö. M. Acar. (1997). *Sosyal Bilimler Sözlüğü*. Ankara, Vadi Yayınları.

Develioğlu, F. (1978). Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat, Doğuş Ltd. Şti. Matbaası, Ankara

Dindar, E. (2023). Deprem ve Çevresel Etkileri. https://www.btsoekonomi.com/haber-detay/deprem-ve-cevresel-etkileri-1

Dönertaş, Aslı S. (2006). *Afet Yönetimi Kapsamında Güvenli Yerleşim Yerlerinin Tasarımı İçin Kentsel Tasarım Standartları Geliştirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Eren H. N. Gözaydın vd., (haz.), (l988) *Türkçe Sözlük* 1. Cilt, Türk Dil Kurumu Yayınları, Yayın No:549, Ankara, l988.

Ergünay, O. (2006). "Afet Yönetimi Nedir? Nasıl Olmalıdır?" Erzincan ve Dinar Deneyimleri Işığında Türkiye'nin Deprem Sorunlarına Çözüm Arayışları, TÜBİTAK Deprem Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 15-16 Şubat 1996, s.263-272.

Ergünay, O. (2007). Türkiye'nin Afet Profili. TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 5-7 Aralık 2007, Ankara İMO Kongre ve Kültür Merkezi, 1-14.

Ergünay, O. (2009). *Afet Yönetimi: Genel İlkeler, Tanımlar, Kavramlar*. Ankara: Afet İşleri Genel Müdürlüğü.

Erkal, T. ve Değerliyurt, M. (2009). Türkiye'de Afet Yönetimi (Disaster Management of Turkey). *Doğu Coğrafya Dergisi*, 14(22), 147-164.

Erkan, E. A. (2010). *Afet Yönetiminde Risk Azaltma ve Türkiyede Yaşanan Sorunlar*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilat, s.16.

Ertürkmen C. 2006. *Afet Yönetimi,* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Anabilim Dalı, Ankara

FEMA, (2007). Public assistance – Debris management guide 260.

Gigliotti R. and R, Jason. (1991). *Emergency Planning For Minimum Protection*, USA; Boston Butterworth-Heinemann.

Genç, F.N. (2005). *Türkiye'de Doğal Yıkım Olayları Sonrası Kent Yenileme Uygulamaları; 1999 Marmara Depremi Örneği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi.

Genç, F. N. (2009). Kriz Yönetimi ve Kamu Yönetiminde Uygulanabilirliği. *Verimlilik Dergisi*(4), 7, 22.

Hançerlioğlu, O. (1993). *Felsefe Ansiklopedisi*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

İngilizce- Türkçe Redhouse Sözlüğü. (1997). İstanbul: SFV Matbaacılık ve Yayıncılık.

Kadıoğlu, M. (2006). *Afetlerde Psiko-Sosyal Hizmetler Paneli*, 16-17 Ağustos Düzce.

Kadıoğlu, M. (2003). *Kentsel Yerleşmelerde Riski Artıran Faktörler ve Tali Tehlikeler. Kentlerin Depreme Hazırlanması ve İstanbul Gerçeği*. İstanbul: TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şubesi Yayını.

Kanlı, İ. B., Ünal, Y. (2004). Üst Düzey Planlama Sistemi ve Afet Yönetimi İlişkileri, *İTÜ Dergisi / A: Mimarlık Planlama Tasarım*, 3 (1), 103-112. -

Keleş, R. (2021). *Kentbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: İmge Yayınevi.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2002). *Çevrebilim.* Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Kırış, R. ve Toprak, S. (2007) ''İklim Değişikliğinde Ormanların Rolü'' Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi, 379-384.

Kreimer, A. (1990). Lessons Learned From Emerging Leading, The World Bank Environmental Department Divisional Working Paper No: 1990:15.

Levitt, Alan M. (1997). *Disaster Planning and Recovery*. USA: John Wiley and Sons, Inc.

Metro Collins Cobuild Essential Dictionary, İstanbul: Metro Kitap Yayın Pazarlama İthalat ve Ihracat San. ve Tıc. A. Ş., 1994.

Lindell, M.K. and Prater, C.S. (2003) Assessing Community Impacts of Natural Disasters. *Natural Hazards Review*, 4, 176-185. https://doi.org/10.1061/(ASCE)1527-6988(2003)4:4(176)

Özey, R. (2006). *Afetler Coğrafyası*. İstanbul: Aktif Yayınları.

Sabırsız., E. ve Şöhret, M. (2024). 6 Şubat Depremlerinin Türkiye Ekonomisi Üzerindeki Makroekonomik, Sosyal ve Çevresel Etkileri. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, Deprem Özel Sayısı, 15 (1), 571-597.

Shaluf, İ., M. vd., (2003). A Review of Disaster and Crisis. Didaster Prevention and Management, 12(1), 24-32

Shaw, R. (2006). Indian Ocean tsunami and aftermath: need for environment-disaster synergy in the reconstruction process. *Disaster Prevention and Management*, *7*(1), 5-20.

Şirin, H. (2023) *Afetlerde Atık Yönetimi*, https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cevre-sagligi-db/Haberler/Afetlerde_Cevre_Sagligi_Egitimi_27-28_Ekim_2023/Afetlerde_Atik_Yonetimi_Doc._Dr._Hulya_SIRIN.pdf

T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, (2023). 2023 Kahramanmaraş ve Hatay depremleri raporu. raporu. https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-kahramanmarasve-hatay-depremleri-raporu.pdf, Erişim: 06 04. 2024.

Temiz, S. (1998). Afet-Afet Türleri ve Afette Karşılaşılan Sorunlar. *Sivil Savunma Dergisi*, Y.40, 151(40), s.24-25.

Tercan B. (2019). *Türkiye'de Afet ve Yeniden Yerleştirme (İskân) Politikaları: Doğubayazıt Depremi Örneği*, Palme Yayınevi, Ankara

UKKDF (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu), (2001). *Riskin Azaltılması Afetlere Hazırlık ve Müdahale Eğitimi Programı*. Ankara: Yorum Matbaacılık.

UN World Population Prospects, 2019 (Birleşmiş Milletler (BM) 2019 yılı Dünya Nüfus Beklentileri Raporu) https://population.un.org/wpp/Publications/Files/WPP2019_Highlights.pdf Erişim Tarihi: 06 04. 2024.

Webster's Ninth New Collegiate Dictionary, USA: Merriam - Webster inc., (1990).; Ernest Zebrowski, JR., Perils Of A Restless Planet Scientific Perspectives On Natural Disasters, Cambridge: Cambridge University Press, 1997.

Webster's Third New International Dictionary. (1981). Merriam-Webster Inc., Springfield-Massachusetts.

Yahmed, S. B. (1994). Popilation Growth and Disasters. *World Health*, *94*(47), 26-27.

Yavaş, H. (2001). Doğal Afet Yönetimi ve Yerel Gündem 21 Çalışmaları Kapsamında İzmir'de Deprem Riski. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. *3*(3), 118-138.

Yazan, A. (2023). Deprem Bölgesinde Güvenli Suya Erişim Ne Durumda. https://www.bbc.com/turkce/articles/c9r04yw6qn2o?, Erişim Tarihi: 22.03.2023.

Yılmaz, A. (2003). *Türk Kamu Yönetiminin Sorun Alanlarından Biri Olarak Afet Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Abrahamson, M. (2023). *Kent Sosyolojisi-Küresel Bir Giriş.* (Çev. T. Kara). İstanbul: Küre Yayınları.

Ağacan, İ. (2014). *Çevre Kirliliği Sorunları İle Mücadelelerde Türkiye'de Uygulanan Çevre Vergileri ve Çevre Vergisi Bilinci.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akın, G. (2009). *Ekoloji-Çevrebilim ve Çevre Sorunları.* Ankara: Tiydem Yayıncılık.

Akkol, M. L. (2019). Kentleşme ve Çevre Sorunları. A. Arslan, B. Akhan ve G. Sayılow (Ed.). *Sağlık Toplum Bilim* (36-42). Çanakkale: Paradigma Akademi.

Aksu Kocatürk, G. (2014). Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda Çevreye İlişkin Düzenlemelerin Politik Kaynakları. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(2), 2-13.

Balanuye, Ç. ve Halıcı, E. (2006). Sürdürülebilir Beyin Göçü ve Bilişim "Felsefi Bir Perspektif". *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *18*(5), 22-29.

Bälteanu D. ve Dogaru, D. (2011). "Geographıcal Perspectıves On Human-Envıronment Relationships And Anthropıc Pressure Indıcators", *Rev. Roum. Géogr./Rom. Journ. Geogr, 55*(2), 1-12.

Boratav, K. (2009). *Türkiye İktisat Tarihi.* Ankara: İmge Kitabevi.

BP. (2021). Statistical Review of World Energy. https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy.html. Erişim Tarihi: 12.10.2023.

Calhoun, C. (2002). *Dictionary of the Social Sciences*. New York: Oxford University Press.

Çan, F. M. (2013). *Kentleşme, Sanayileşme ve Kalkınma Etkileşimi.* T.C. Fırat Kalkınma Ajansı, 1-11.

Çiftçioğlu, H. (2022). *Kentsel Çevre Sorunlarının Çözümünde Büyükşehir Belediyelerinin Etkinliği: İzmir, Adana, Kayseri, Diyarbakır ve Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyelerinin Etkinliği ile İlgili Bir Araştırma.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı.

Davis, M. (2007). *Gecekondu Gezegeni.* (Çev. G. Koca). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Doğan, M. (2013). Türkiye Sanayileşme Sürecine Genel Bir Bakış (A General Outlook On The Industrialization Process Of Turkey). *Marmara Coğrafya Dergisi* 28, 211-231.

Döker, M. F. (2012). *İstanbul Kentsel Büyüme Sürecinin Belirlenmesi, İzlenmesi ve Modellenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dülger, İ. (2018). Toxic Effects of Neonicotinoid İnsecticides on Non-target Organisms. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(1/2), 187-196.

Dülger, İ. (2023). *Çevre Eğitimi Derslerinin Doğa Bilimleri Öğretmen Adaylarının Çevresel Tutum ve Çevresel Risk Algılarının Gelişimi Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erdoğan, İ. ve Ejder, N. (1997). *Çevre Sorunları-Nedenler Çözümler/Egemen ve Marksist Anlayışın Nitelikleri Üzerine.* İstanbul: Doruk Yayımcılık.

Erkan, R. (2010). *Kentleşme ve Sosyal Değişme.* Ankara: Bilim Adamı Yayınları.

Ertürk, R. (2017). İlkokul Öğrencilerinin Çevre Sorunları ve Çevre Eğitimine Yönelik Algıları. *İnönü University Journal of the Faculty of Education*, *18*(3), 12-24.

Gana, A. J. and Toba, A. P. (2015). Environmental Pollution and Sustainability. *Journal of Research in Environmental Science and Toxicology, 4*(1), 1-9.

Gilbert, R., Stevenson, D., Girardet, H. and Stern, R. (1996). *Making Cities Work. The Role of the Local Authorities in the Urban Environmen*t. Earthscan, London, 3-22.

Goswami, P. (2021). Impact of İndustrialization on Environment, https://www.researchgate.net/publication/351599623. Erişim Tarihi: 10.10.2023.

Guha, R. (2000). *Environmentalism: A Global History.* Longman, USA.

Gupta, A. (1993). *Üçüncü Dünya Ülkelerinde Çevre ve Kalkınma.* (Çev. Ş. Alpagut). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Gülersoy, A. E. (2022). *Türkiye'de Çevre Hızla Kirleniyordu: Birinciliği Kentlere Verdiler.* G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekânlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (131-169). Ankara: Nika Yayınevi.

Gülersoy, A. E., Dülger, İ., Dursun, E., Ay, D. ve Duyal, D. (2020). Nasıl Bir Çevre Eğitimi? Çağdaş Yaklaşımlar Çerçevesinde Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 15*(5), 2357-2398.

Gümüş, Y. (2015). Geçmişten Geleceğe Türkiye'nin Sanayileşmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar,* 603, 113-118.

Hayta, Y. (2016). Kent Kavramı. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 165-184.

Hobsbawm, E. J. (2008). *Sanayi ve İmparatorluk.* (Çev. A. Ersoy). Ankara: Dost Kitabevi.

Işık, Ş. (2005). Türkiye'de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri. *Ege Coğrafya Dergisi, 14*(1-2), 57-71.

İçyer, A. (2010). *Marka Kent Oluşturma Açısından Stratejik Kent Yönetimi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karaman: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İleri, R. (1998). Çevre Eğitimi ve Katılımın Sağlanması. *Ekoloji Dergisi, 7*(28), 3-9.

Karaca, C. (2019). *Çevre ve Kentleşme Politikası.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Karataş, A., (2021). Çevre Sorunları ve Kovid-19 Pandemisi Arasındaki İlişki, M. Özçalık (Ed.). *Çevre Sorunları* (3-30), Ankara: İksad Yayınevi.

Kaya, G. ve Gülersoy, A. E. (2023). Türkiye'de İç Göç. G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100. Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (27-40). İzmir: Cem Yayınevi.

Keleş, R. ve Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikası.* Ankara: İmge Kitabevi

Kışlalıoğlu, M. ve Berkes, F. (2007). *Çevre ve Ekoloji.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Koca, D. (2020). Sanayi Devrimlerinin Tarihsel Arka Planı ve İşgücü Becerileri Üzerindeki Yansımaları. *OPUS International Journal of Society Researches, 16*(31), 4531-4558.

Koç, E., Şenel, M. C. ve Kaya, K. (2018). Türkiye'de Sanayi Sektörünün Genel

Durumu-Sanayi Ciro Endeksi. *Mühendis ve Makine Dergisi, 59*(692), 17-34.

Majeed, M. T. and Tauqir, A. (2020). Effects of Urbanization, Industrialization, Economic Growth, Energy Consumption, Financial Development on Carbon Emissions: An Extended STIRPAT Model for Heterogeneous İncome Groups. *Pak J Commer Soc Sci 14*(3), 652-681.

Mcgranahan, G. and Satterthwaite, D. (2014). *Urbanisation concepts and trends.* IIED Working Paper. London: pubIIED.

Mooney, G. (2014). *Ulusların Sağlığı-Yeni Bir Ekonomi Politiğe Doğru.* İstanbul: Yordam Kitap.

Morrison, W. M. (2018). *China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States*. Congressional Report Service.

Öktem, M. (2003). *Kent, Çevre ve Globalleşme.* Bursa: Alfa Kitabevi.

Özer, İ. (2004). *Kentleşme, Kentlileşme ve Kentsel Değişme*. Bursa: Ekin Kitapevi.

Öztuna. B. (2019). *Toplum 5.0 Süper Akıllı Toplum.* Ankara: Ekin Yayınları.

Pereira, A. C. and Romero, F. (2017). A Review of the Meanings and the İmplications of the Industry 4.0 Concept. *Procedia Manufacturing,* 13*,* 1206-1214.

Roth, C. E. (1992). Environmental Literacy: Its Roots, Evolution and Directions in the 1990s. *Columbus, OH: ERIC Clearing house for Science, Mathematics, and Environmental Education.*

Schwab, K. (2019). *Dördüncü Sanayi Devrimini Şekillendirmek.* (Çev. N. Özata). İstanbul: Optimist Yayınları.

Şimşek, T. ve Bursal, M. (2019). Türkiye'de Ekolojik Ayak İzi ve Biyokapasite Arasındaki İlişki: Bootstrap Rolling Window Nedensellik Testi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi,* Ekim 2019 Özel Sayısı, 452-465.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2018). *İllere Göre Tehlikeli Atık Miktarı Dağılımı Haritası*. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/haberler/2018-yili--8230-20200318150853.jpg. Erişim Tarihi: 01 Temmuz 2021.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. (2023). Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu (2022 Yılı Verileriyle). Ankara: Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü.

Tekeli, İ. (1998). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Kentsel Gelişme ve Kent Planlaması. Y. Sey (Ed). *75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık* (1-24). İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Tekeli, İ. ve Ataöv, A. (2017). *Sürdürülebilir Toplum ve Yapılı Çevre.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Tezkızan, S. (2009). *Gebze-Dilovası Arasında Sanayi Faaliyetlerinin Gelişimi ve Çevreye Olan Etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Thorns, David C. (2004). *Kentlerin Dönüşümü Kent Teorisi ve Kentsel Yaşam. (E. Nal ve H. Nal).* İstanbul: Soyak Yayınları.

TÜİK. (2008). *İstatistik Göstergeler 1923-2007.* Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Yayını.

TÜİK. (2024). *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2023.* https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2023-49684, Erişim Tarihi: 12 Mart 2024.

Türk, M., (2013). Çevre Bilinci "Kanuni Zorunluluktan Sosyal Sorumluluğa". Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Türküm, A. S. (1998). Çağdaş Toplumda Çevre Sorunları ve Çevre Bilinci. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan Dergisi, 200,* 165-181.

Uttara S., Bhuvandas N. ve Aggarwal V. (2012). Impacts of Urbanisation on Environment. *Intaernational Journal of Research in Engineering and Applied Sciences, 2*-2, 1637-1645.

WWF Türkiye Dünya Doğayı Koruma Vakfı. (2012). *Türkiye'nin Ekolojik Ayak İzi Raporu 2012.* Türkiye Dünya Doğayı Koruma Vakfı.

Xue, J. (2012). Growth and Inequality in China. Jinjun Xue (Ed.). Growth with Inequality: An International Comparison on Income Distribution Japan: World Scientific Publishing Company.

Yağmur, M. H. ve Karakaya, G. (2018). Çin Sanayi Sektörünün Yapısal Değişimi: Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Dersler. *Maliye ve Finans Yazıları,* 110, 161-174.

Yılmaz, M., Emanet Beba, H., Dinç, U., Ünal, Z. F., Toros, H. ve Öztürk, Z. (2020a). Dilovası Hava Kalitesinin Ulusal Mevzuata Göre Değerlendirilmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 9, 703-714.

Yılmaz, M., Toros, H., İncecik, S., Öztürk, Z., Kirkil, G., Öztaş, D., Akçay, M., Dinç, U., Gültekin, M., Emanet Beba, H. ve Arslantaş O. A. (2020b). Dilovası Hava Kirliliğinin Trafik Emisyonları Açısından Değerlendirilmesi. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, *3*(1), 43-51.

Yücel, S. ve Morgil, F. İ. (1998). Yüksek Öğretimde Çevre Olgusunun Araştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14, 84-91.

KAYNAKÇA

Aslan, M. (2019). Kent ve Ekoloji. M. A. Özer (Ed.). *Kent vE…* (ss. 105-138). Ankara: Gazi Kitabevi.

Bodur, S. ve Kucur, R. (1994). Görüntü Kirliliği Üzerine. *Çevre Dergisi,* 12, 50-51.

Demirarslan, K. O. (2016). Kentlerde Yeni Yerleşim Alanlarının Gelişimi ve Katı Atık Sorunu: İzmit-Yahyakaptan Mahallesi Örneği. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi, 2*(2), 108-120.

Dündar, E. ve Kaya, G. (2022). Eski Bir Gecekondu Mahallesindeki Dönüşüm Dinamikleri ve Çelişkiler (Buca İlçesi Kuruçeşme Mahallesi Örneği). *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24*(1), 301-328.

Erik, S. (2015). Kentsel Dönüşüm ve Çevre. http://www.sadikerik.com/prof-dr-sadik-erik-makaleler/103-kentsel-donusum-ve-cevre.html, Erişim Tarihi: 15.02.2015.

Erman, T. (2022). Gecekonduyu Anlamak: İyisiyle Kötüsüyle Gecekondu Yaşamı. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekanlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (ss. 41-60). Ankara: Nika Yayınevi.

Evrensel Gazetesi (2022). Kentsel Dönüşüm ve Çevre Sağlığı. https://www.evrensel.net/haber/472315/kentsel-donusum-ve-cevre-sagligi, Erişim Tarihi: 16.10.2022.

Gülersoy, A. E. ve Kaya, G. (2022). Seferihisar İlçesi'ndeki Sürdürülebilir Kentleşme Dinamikleri ve Çevre Sorunlarına Dünden Bugüne Bakarken, Yarını Unutmamak. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 24, 171-216.

Güllü, G. (2022). İstanbul'da Kentsel Dönüşüm, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları. *Cihannüma Teknoloji Fen ve Mühendislik Bilimleri Akademisi Dergisi, 1(1), 39-72.*

Karademir, M. (2018). *Kentsel Dönüşüm Kaynaklı Çevresel Kirlilik Analizi İle İnşaat Ve Yıkıntı Atıklarının Taşınımı, Geri Kazanımı Ve Bertarafının Planlanması: İstanbul Kadıköy İlçesi Örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Karakurt Tosun, E. (2017). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi. *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(4), 169-189.

Kaya, G. (2014). *Kentleşmenin Toplumsal Boyutları-Adıyaman Örneği*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Kaya, G. ve Gülersoy, A. E. (2023). Türkiye'de İç Göç. (G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (ss. 27-40). İzmir: Cem Yayınevi.

Keleş, R. (2019). *100 Soruda Çevre, Çevre Sorunları ve Çevre Politikaları.* İzmir. Yakın Kitabevi.

Keleş, R. (2022). Rant ve Kentsel Dönüşüm. R. Keleş vd. (Ed.). *Kentsel Dönüşümden Kentsel Ranta* (ss. 21-52). Ankara: İmge Kitabevi.

Karatepe, Ş. (2022). Kentsel Görüntü Kirliliğinin Hukuki Boyutu. *İdealkent Dergisi, 37(13), 1053-1059.*

Mevzuat.gov.tr (2012). *Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=6306&MevzuatTur=1&MevzuatTertip=5.*

Türkün, A. (2022). Dar Gelirli Kesimlerin Yaşam Alanlarında Kentsel Dönüşüm Uygulamaları. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekanlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (ss. 61-84). Ankara: Nika Yayınevi.

Uzun, N. (2022). Kentte Seçkinleştirmenin İstanbul Halleri. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). *Dert Yükü Mekanlar-Kentlerin Sosyal Sorunları* (ss. 85-106). Ankara: Nika Yayınevi.

Uzun, N. (2023). Göç, Konut ve Kentsel Dönüşüm. G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (ss. 111-118). İzmir: Cem Yayınevi.

Yaman, F. T. ve Şahinbaş, U. (2017). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm. *ABMYO Dergisi,* 47, 53-77.

Yılmaz, A. (2013). Kentsel Dönüşümün ve Çevresel Etkilerinin Denetimi. https://www.jmo.org.tr/resimler/ekler/d015632319188af_ek.doc.

KAYNAKÇA

Akkol, M. L. (2019), "Kentleşme ve Çevre Sorunları," içinde *Sağlık-Toplum-Bilim IV*, Çanakkale: Paradigma Akademi: 63-82.

Alcamo J., Vuuren D., Ringler C., Cramer W., Masui T., Alder J. ve Schulze K., (2005). Changes in Nature's Balance Sheet: Model-based Estimates of Future Worldwide Ecosystem Services, *Ecology and Society*, *10*(2).

Aşar, H. (2016). Yaşam Sandalı Etiği. *FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi), 22,* 185-205.

Atabey, S., Gürdoğan, A. ve Yokaş, İ. (2016). Organik Tarım Tabanlı Eko-Turizm Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Çandır Köyü Örneği. *Social Sciences (NWSA), 11*(4),

270-287.

Aysevener, K. (2015). *İnsan ve Doğa İlişkisi Üzerine*. (http://dunyalilar.org/insan-ve-doga-

iliskisi-uzerine-2.html/) son erişim: 04.02.2024.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu* (Çev. H. Deliceçaylı ve F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bauman, Z. (2002). Modernite Postmodernite ve Etik. *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, Sayı:19

Blanc, J. and Kledal, P. R. (2012). The Brazilian Organic Food Sector: Prospects and Constraints of Facilitating The Inclusion of Smallholders. *Journal of Rural Studies* 28:142-154.

BM Nüfus Fonu, Report of the International Conference on Population and Development.

(1994). UN Doc. A/CONF.171/13, par. 10.7.

BM (2023), *Dünya Nüfusu Verileri*. Erişim Tarihi: 26 Aralık 2023. https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population/)

Carpenter, D. (2003). An Investigation Into The Transition From Technological to Ecological Rice Farming Among Resource Poor Farmers From The Philippine Island of Bohol. *Agriculture and Human Values,* 20, 165-77.

Ceylan, L. (2010), İstanbul'daki Atıkların Çevre Sorunları Açısından Değerlendirilmesi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Yayımlanmamış).

Chosmky, N. (2015). *Geleceği Kurgulamak*. (Çev. G. Fırat). İstanbul: İnkilap Yayınları.

Cisilino, F., Bodini A. and Zanoli, A. (2019). Rural Development Programs' Impact On Environment: An Ex-Post Evaluation Of Organic Faming. *Land Use Policy,* 85, 454-462.

Cobb, D., Feber, R., Hopkins, A., Stockdale, L., O'Riordan, T., Clements, B., Firbank, L., Goulding, K., Jarvis, S. and Macdonald, D. (1999). Integrating The Environmental and Economic Consequences of Converting to Organic Agriculture: Evidence From A Case Study. *Land Use Policy,* 16, 207-221.

Crandfield, J., Henson, S. and Holliday, J. (2010). The Motives, Benefits, and Problems of Conversion to Organic Production. *Agriculture and Human Values*, 27, 291-306.

Dağ, V. ve Mansuroğlu, S. (2017). Korunan Alanlarda Çevre Sorunlarının Değerlendirilmesi: Pamukkale Özel Çevre Koruma Bölgesi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt: 18, Sayı:2, Sayfa:109-120, ISSN:2146-1880, e-ISSN: 2146-698X.

Demirarslan, K. O. ve Demirarslan, D. (2018), Sanayileşme, Kentleşme ve Çevre İlişkisi: Kocaeli İli Örneği. *Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları Ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi*, 1(1), 29-43.

Deniz, M. (2011). Sanayileşme Perspektifinde Kentleşme ve Çevre İlişkisi. *Coğrafya Dergisi* (*19*), 95-105.

Des Jardins, J. (2006). *Çevre Etiği: Çevre Felsefesine Giriş*. (Çev. R. Keleş). Ankara: İmge Kitabevi.

Dietz, T., Rosa, E.A. and York, R. (2007). Driving The Human Ecological Footprint. *Frontiers in Ecology and the Environment*, *5*(1), 13-18.

Doğan, M. (2013). Geçmişten Günümüze İstanbul'da Sanayileşme Süreci ve Son 10 Yıllık Gelişimi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (27), 511-550.

Drucker P. F. (1993). *Kapitalist Ötesi Toplum*. (Çev. B. Çorakçı), İstanbul: İnkılap Kitapevi.

Duram, L. A. (2000). Agents' Perceptions of Structure: How Illinois Organic Farmers View Political, Economic, Social, And Ecological Factors. *Agriculture and Human Values, 17*, 35-48.

Erdoğan, Ü., Erdoğan, Y., Çakmakçı, R. ve Turan, M. (2014). Organic Farming and Sustainable Rural Development: Çoruh Valley. *IFOAM Organic World Congress 2014*, "Building Organic Bridges," October. http://orgprints.org/24895/1/PT_24895_MTuran.pdf

Ergün, A. (2008), *Sivas Şehrinde Kentleşme Ve Sanayileşmeye Bağlı Çevre Sorunları*, (Master tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Ertan, K. A. (1998). Çevre Etiği, *Amme İdaresi Dergisi*, 31(1), 125-139.

Ewing, B., Moore, D., Goldfinger, S., Oursler, A., Reed, A. and Wackernagel, M. (2010). *Ecological footprint atlas*. Oakland: Global Footprint Network

Fan, S. ve Stark, O. (2008). Rural-to-Urban Migration, Human Capital and Agglomeration, *Journal of Economic Behavior & Organization*, 68, 234-247.

Febles-Gonzalez, J. M., Tolon-Becerra, A., Lastra-Bravo, X. and Acosta-Valdes, X. (2011). Cuban Agricultural Policy in The Last 25 Years. From Conventional to Organic Agriculture. Land Use Policy, 28, 723-35.

Genç, F. N. (2007a). Doğal Afet Riskleri ve Türkiye'de Kentleşme, T*MMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 381-406.

Genç, F. N. (2007b). Türkiye'de Kentleşme ve Doğal Afet Riskleri İle İlişkisi, *TMMOB Afet Sempozyumu*, 349-358.

GFN, (2019). *Ecological Footprint explorer*, https://data.footprintnetwork.org/#/, Erişim Tarihi 04.02.2024.

Gülersoy, A. E. (2022). Türkiye'de Çevre Hızla Kirleniyordu: Birinciliği Kentlere Verdiler. G. Kaya ve A. Şeker (Ed.). Dert Yükü Mekânlar-Kentlerin Sosyal Sorunları (ss. 131-169). Ankara: Nika Yayınevi.

Gülersoy, A.E ve Dursun, E. (2023). Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları, Ankara: Iksad Publications.

Gülsaran, Ö. (1990), *Kentleşme ve Çevre Sorunları Karşısında Gebze Organize Sanayi Bölgesinin Kurulması* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Hardin, G. (2001). *Living on a Lifeboat A reprint from BioScience*, October 1974-The Social Contract, Volume 12, Number 1.

Hunter L. M., White M. J., Little J. S., Sutton J. (2003). Environmental Hazards, Migration, and Race. *Population & Environment*, *25*(1), 23-39.

IOM, (2008). Migration and Climate Change, IOM Migration Research Series, No: 31, *International Organization for Migration*, Geneva, pp. 1-60.

IPCC, Climate Change (2007). Impacts, Adaptation And Vulnerability, Contribution of Working Group II to the *Fourth Assessment Report*, Cambridge University Press, UK, 2007.

IPCC, Climate Change (2013). The Physical Science Basis, Working Group I Contribution to the *Fifth Assessment Report*, Cambridge University Press, UK, 2013.

İpek, S. ve Yaşar Çil, G. (2010). Uluslararası Ticari Boyutuyla Organik Tarım ve Devlet Destekleri. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 5*(1), 135-162.

Karakaş, A., ve Güngör, H. Y. (2015). Turizm Faaliyetlerinin Çevreye Etkisi. *Güneydoğu Anadolu Bölgesi Çevre Sorunları Sempozyumu*, 24-25.

Kaypak, Ş., ve Yılmaz, V. (2016). Hatay Büyükşehir Yapılanma Sonrasında Çevre Sorunlarına Yaklaşım ve Çevre Düzenlemeleri. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *5*(1), 25-50.

Keleş, R. Hamamcı C. ve Çoban, A. (2015). *Çevre Politikası*. Ankara: İmge Kitabevi.

Kings, D. and Ilbery, B. (2010). The Environmental Belief Systems of Organic and Conventional Farmers: Evidence From Central-Southern England. *Journal of Rural Studies,* 26, 437-448.

Kipfer, S. (2002). Urbanization, everyday life and the survival of capitalism: Lefebvre, Gramsci and the problematic of hegemony. *Capitalism Nature Socialism, 13(2),* 117-149.

Knickel, K., Redman, M., Darnhofer, I., Ashkenazy, A., Calvão Chebach, T., Šumane, S., Tisenkopfs, T., Zemeckis, R., Atkociuniene, V., Rivera, M., Strauss, A., Kristensen, L. S., de Schiller, S., Koopmans, M. E., and Rogge, E. (2018). Between Aspirations And Reality: Making Farming, Food Systems And Rural Areas More Resilient, Sustainable And Equitable. *Journal of Rural Studies* 59, 197-210.

Kurt, A. (2019), *Türkiye'de Kentleşme ve Çevre Sorunları Alanında Hazırlanmış Kayıtlı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi* (Master tezi, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Laczko F., and Piguet E. (2014). Regional Perspectives on Migration, the Environment and Climate Change, *in* People on the Move in *a Changing Climate The Regional Impact ofEnvironmental Change on Migration* (ss. 1-20). E. Piguets, and F. Laczko (Eds.). Springer, Dordrecht.

Marsden, T., Banks, J. and Bristow, G. (2002). The Social Management of Rural Nature: Understanding Agrarian-Based Rural Development, *Environmental and Planning A* 34, 809-825.

Marshall, A. (2000). Sustaining Sustainable Agriculture: The Rise and Fall of The Fund for Rural America. *Agriculture and Human Values,* 17, 267-277.

Mayer, B., and Cournil C. (2016), Climate Change, Migration and Human Rights: Towards Group-Specific Protection? Climate Change And Human Rights, an International and Comparative Law Perspective, Editörler Ottavio Quirico ve Mouloud Boumghar, 173-188. Routhledge.

Meng, F., Qiao, Y. Wu, W., Smith, P. and Scott, S. (2017). Environmental Impacts And Production Performances Of Organic Agriculture in China: A Monetary Valuation. *Journal of Environmental Management*, 188, 49-57.

Mutlu, A. (2016). Ekoloji Düşüncesinin ve Çevre Korumacılığın Ortaya Çıkışı Ders Notları (http://slideplayer.biz.tr/slide/2931794/) Erişim Tarihi: 04.02.2024.

Ölgen, M. K., Erdal, Ü. ve Sökmen, Ö. (2009). Turgutlu-Salihli Arasında Organik Tarım Faaliyetlerinin Toprak Üzerindeki Tekiler, *Ege Coğrafya Dergisi*, 18(1-2), 17-30.

Özgen, Ö. ve Karabacak, Z. İ. (2013). Tüketim Mekânlarının Dönüşümünde Görsel İletişimin Rolü: Küresel Kahve Dükkânları, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi.* 37, 121-149.

Pagani, M., Johnson, T.G. and Vittuari, M. (2017). Energy input in conventional and organic paddy rice production in Missouri and Italy: A comparative case study. *Journal of Environmental Management* 188, 173-182.

Papadopoulos, S., Karelakis, C., Zafeiriou, E. and Koutroumanidis, T. (2015). Going Sustainable Or Conventional? Evaluating The Cap's Impacts On The Implementation Of Sustainable Forms Of Agriculture in Greece. *Land Use Policy,* 47, 90-97.

Robbins, P. (2012). Political Ecology: A Critical Introduction (2nd ed). New York, NY: John Wiley & Sons, Ltd.

Smith, E. and Marsden, T. (2004). Exploring The 'Limits to Growth' in UK Organics: Beyond The Statistical Image. *Journal of Rural Studies*, 20, 345-357.

Stern, N. (2006). *The Economics Of Climate Change: the Stern Review*, Cambridge University Press, Cambridge.

Suh, J. (2015). Communitarian Cooperative Organic Rice Farming in Hongdong District South Korea. *Journal of Rural Studies*, 37, 29-37.

Sungur, S. (2011). Tüketimin Küreselleşmesi ve Tüketim Tapınakları: Postmodern Panayır Yerlerinde Alışveriş, *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 14, 7-34.

Şahin S. (2010). *Geçmiş Günümüz ve Gelecekte Nüfus Gerçeği*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tuomisto, H.L., Hodge, I.D., Riordan, P.ve Macdonald D.W. (2012). Does Organic Farming Reduce Environmental Impacts? A Meta-Analysis of European Research. *Journal of Environmental Management,* 112, 309-320.

Turhan, Ş. (2005). Tarımda Sürdürülebilirlik ve Organik Tarım. *Tarım Ekonomisi Dergisi, 11*(1), 13-24.

TÜİK (2023). Türkiye İstatistik Kurumu, Nüfus Verileri Veritabanı.

Türkay, O. ve Saraç, Ö. (2019), Altyapı, Üstyapı ve Çevre Sorunlarının Turist Şikayetleri Kapsamında Değerlendirilmesi ve Yerel Yönetimlerin Çözüm Potansiyeli: Antalya Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 10(Ek Sayı), 98-110.

Türküm, A. S. (1998), Çağdaş Toplumda Çevre Sorunları ve Çevre Bilinci. *Çağdaş Yaşam Çağdaş İnsan. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı Yayını*, Eskişehir, 165, 181.

UN, World Population Prospects. (2022). *Summary of Results, Department of Economic and Social Affairs,* UN DESA/POP/2022/TR/NO. 3, 2022.

UNHCR. (1993). *The State of The World's Refugees, The Challenge of Protection,* Penguin Books, New York.

URL 1: https://www.copernicus.eu/en/news/news/observer-2023-year-earth-observation milestones.

URL 2: https://www.worldometers.info/world-population/#top20.

Ülken, H. Z. (2010). *Aşk Ahlakı*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Vaarst, M. (2010). Organic Farming As A Development Strategy: Who Are Interested and Who Are Not? *Journal of Sustainable Development*, *3*(1), 38-50.

Vasile, A. J., Popescu, C., Ion, R. A., and Dobre, I. (2015). From conventional to organic in Romanian agriculture–Impact assessment of a land use changing paradigm. *Land Use Policy*, *46*, 258-266.

Vos, T. (2000). Visions of The Middle Landscape: Organic Farming And The Politics of Nature. *Agriculture and Human Values,* 17, 245-256.

WHO. (2017). *Preventing noncommunicable diseases (NCDs) by reducing environmental risk factors.* Geneva: World Health Organization (WHO). https://www.who.int/quantifying_ehimpacts/publications/preventing-ncds/en/

WWF. (2012). *Yaşayan Gezegen Raporu*, Özel Basım, RIO+20 Yolunda, (https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/rio20.pdf?1414/yasayangezegenraporu2012ri20yolunda) Erişim Tarihi: 04.01.2024.

WWF. (2022). *Yaşayan Gezegen Raporu*, Daha Pozitif, Bir Toplum Yaratmak, (https://wwftr.awsassets.panda.org/downloads/lpr_2022_tr_kck_.pdf?12800/Yasayan Gezegen-Raporu-2022), Erişim Tarihi: 04.01.2024.

Yıldız, S.G.M. (2017). Ekolojik Ütopyalar. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, I* (1): 1-15.

Yüksel D. (2010). Karma Kullanımlı Yapılarda Kamuya Açık Mekânların İrdelenmesi: İstanbul'dan Güncel Örnekler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.*

KAYNAKÇA

Abbas, F., Kigadye, E., Mohamed, F., Khamis M., Mbaraka J., Sarbentez N., Al- Mafazy A. and Monroe A. (2023). Socio-Demographic Trends in Malaria Knowledge and Implications for Behaviour Change Interventions in Zanzibar, *Malaria Journal, 22*(39), 1-22.

Akdağ, A. (2011). *İklim Değişikliği Depresyonu Tetikliyor*. Sabah Newspaper. Erişim adresi: https://www.sabah.com.tr/yasam/iklim-degisikligi-depresyonu-tetikliyor-1797140. Erişim Tarihi: 12.11.2023.

Al, B., Bogan, M., Zengin, S., Sabak, M., Kul, S., Oktay, M. M., Bayram, H. and Vuruskan, E. (2018). Effects of Dust Storms and Climatological Factors on Mortality and Morbidity of Cardiovascular Diseases Admitted to ED, *Emergency Medicine International*, 3758506, 1-7.

Al-Kindi, S. G., Brook, R. D., Biswal, S. and Rajagopalan, S. (2020). Environmental Determinants of Cardiovascular Disease: Lessons Learned from Air Pollution, *Nature Reviews Cardiology, 17*(10), 656-672.

Anderson, D. M., Cembella, A. D. and Hallegraeff, G. M. (2012). Progress in Understanding Harmful Algal Blooms: Paradigm Shifts and New Technologies for Research, Monitoring, and Management, *Annual Review of Marine Science*, *4*(1), 143-176.

Bailey, R. (2011). *Growing A Better Future: Food Justice in A Resource-Constrained World*. Oxford, U.K.: Oxfam. Retrieved from https://www.oxfam.org/en/growing-better-future.

Bayram, H. and Öztürk, A. B. (2021). Global Climate Change, Desertification, and Its Consequences in Turkey and The Middle East, *Climate Change and Global Public Health*, 445-458.

Bender, M. A., Knutson, T. R., Tuleya, R. E., Sirutis, J. J., Vecchi, G. A., Garner, S. T. and Held, I.M. (2010). Modeled Impact of Anthropogenic Warming on The Frequency of Intense Atlantic Hurricanes, *Science*, *327*(5964), 454-458.

Bhandari, D., Bi, P., Sherchand, J. B., Dhimal, M. and Hanson-Easey, S. (2020). Assessing The Effect of Climate Factors on Childhood Diarrhoea Burden in Kathmandu, Nepal, *International Journal of Hygiene and Environmental Health*, *223*(1), 199-206.

Birinci, S., Yilmaz, F. and Malhan, S. (2023). Investigation of Short-Term Health Effects of Air Pollution in Türkiye with E-Nabız Sensor Data, *Eurasian Journal of Medical Investigation*, *7*(3), 259-266.

Booth, M. (2018). Climate Change and the Neglected Tropical Diseases, *Advances in Parasitology*, 100, 39-126.

Briggs, D. (1999). *Environmental Health Indicators: Framework and Methodologies*. World Health Organization, Erişim adresi: http://whqlibdoc.who.int/hq/1999/WHO_SDE_OEH_99.10. pdf. Erişim tarihi: 11 Aralık 2023.

Brimblecombe, P. (1988). *The Big Smoke: A History of Air Pollution in London Since Medieval Times.* London: Routledge.

Caminade, C., McIntyre, K. M. and Jones, A. E. (2019). Impact of Recent and Future Climate Change on Vector-Borne Diseases, *Annals of New York Academy of Sciences*, *1436*(1), 157-173.

Can, G., Sahin, Ü., Sayılı, U., Dubé, M., Kara, B., Acar, H. C., Inan, B., Sayman, Ö. A., Lebel, G., Bustinze, R., Küçükali, H., Güven, U. and Gosselin, P. (2019). Excess Mortality in Istanbul during Extreme Heat Waves between 2013 and 2017. *International Journal of Environment Research and Public Health*, *16*(22), 43-48.

Cantor, N. (2001). *In The Wake of the Plague: The Black Death and The World It Made*. New York: Free Press.

Carson, R. (1964). *Silent Spring* (Anniversary ed.). Boston: Houghton Mifflin.

Centre for Research on the Epidemiology of Disasters. (2015). *The Human Cost of Natural Disasters: A Global Perspective*. Université Catholique de Louvain: Erişim adresi: http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/P AND _report. pdf. Erişim tarihi: 21 Aralık 2023.

Chakraborty, S. and Newton, A.C. (2011). Climate Change, Plant Diseases and Food Security: An Overview, *Plant Pathology*, *60*, 2-14.

Checkley, W., Epstein, L. D., Gilman, R. H., Figueroa, D., Cama, R. I., Patz, J. A. and Black, R. E. (2000). Effects of El Niño and Ambient Temperature on Hospital Admissions for Diarrhoeal Diseases in Peruvian Children, *Lancet, 355* (9202), 442-450.

Chen, J., Fang, J., Zhang, Y., Xu, Z., Byun, H. M., Li, P. H., Deng, F., Guo X., Guo, L. and Wu, S. (2021). Associations of Adverse Pregnancy Outcomes with High Ambient Air Pollution Exposure: Results from the Project ELEFANT, *Science of the Total Environment*, 761,143218.

Chevalier, V., Courtin, F., Guis, H., Tran, A. and Vial, L. (2016). Climate Change and Vector-Borne Diseases. *Climate Change and Agriculture Worldwide*, 97-108.

Chu, E.W., Karr, J. R. (2013). Environmental Impact, Concept and Measurement of. *Encyclopedia of Biodiversity,* :278–96.

Costa, L.G., Cole, T. B., Dao, K., Chang, Y.C., Coburn, J. and Garrick, J. M. (2020). Effects of Air Pollution on The Nervous System and Its Possible Role in Neurodevelopmental and Neurodegenerative Disorders. *Pharmacology & therapeutics*, *210*(107523), 1-18.

Curriero, F. P., Patz J., Rose, J. B. and Lele, S. R. (2001). The Association Between Extreme Precipitation and Waterborne Disease Outbreaks in The United States, 1948-1994. *American Journal of Public Health, 91*(8), 1194-1199.

Cusack, L., de Crespigny, C. and Athanasos, P. (2011). Heatwaves and Their Impact on People with Alcohol, Drug and Mental Health Conditions: A Discussion Paper on Clinical Practice Considerations. *Journal of Advanced Nursing*, *67*(4), 915-922.

Çapraz, O., Deniz, A. and Dogan, N. (2017). Effects of Air Pollution on Respiratory Hospital Admissions in Istanbul, Turkey, 2013 to 2015. *Chemosphere*, *181*, 544-550.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, (2023). *Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendirme Raporu*. 1-121. Erişim adresi: https://webdosya.csb.gov.tr/ db/ced/icerikler/turk-ye-cevre-sorunlari-ve-oncel-kler_2022_3_ver3. logoduzenlendi-20230901135641.pdf. Erişim Tarihi: 15.12.2023.

Demirbilek, H. and Mercan, Y. (2023). Long-Term Effects of Air Pollutants on Deaths in A Semi-Urban City in Northwestern Turkey: A Time Series Analysis. *International Journal of Environmental Health Research*, *3),* 1-11.

Detroit, M.I. (2018). *Environmental Health Sourcebook*. United States: Omnigraphics.

Douglas, K. O., Payne, K., Sabino-Santos, G. Jr. and Agard J. (2021). Influence of Climatic Factors on Human Hantavirus Infections in Latin America and the Caribbean: A Systematic Review. *Pathogens*, *11*(1), 15.

El-Fadel, M., Ghanimeh, S., Maroun, R. and Alameddine, I. (2012). Climate Change and Temperature Rise: Implications on Food- and Water-Borne Diseases. *Science of The Total Environment*, 437, 15-21.

Elias, E. H., Flynn R., Idowu O. J., Reyes J., Sanogo S., Schutte, B. J., Smith, R., Steele, C. and Sutherland, C. (2019). Crop Vulnerability to Weather and Climate Risk: Analysis of Interacting Systems and Adaptation Efficacy for Sustainable Crop Production. *Sustainability*, *11*(23), 6619.

Food and Agriculture Organization of the United Nations (2023). *The State of Food Insecurity in The World 2023: The Multiple Dimensions of Food Security*. Rome: Author.

Forster, P. M., Smith, C. J., Walsh, T., Lamb, W. F., Lamboll, R., Hauser, M. and Zhai, P. (2023). Indicators of Global Climate Change 2022: Annual Update of Large-Scale Indicators of the State of the Climate System and Human Influence. *Earth System Science Data*, *15*(6), 2295-2327.

Frumkin, H. (Ed.) (2016). *Environmental Health: From Global to Local*. New York: John Wiley & Sons.

Gao, J., Cheng, Q., Duan, J., Xu, Z., Bai, L., Zhang., Y, Zhang, H., Wang, S., Zhang Z. and Su, H. (2019). Ambient Temperature, Sunlight Duration, and Suicide: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Science of the Total Environment*, *646*,1021–9.

Glass, G. E., Cheek, J. E., Patz, J. A., Shields, T. M., Doyle, T. J., Thoroughman, D. A., Hunt D. K., Enscore, R. E., Gage, K. L., Irland, C., Peters, C. J. and Bryan, R. (2000). Using Remotely Sensed Data to Identify Areas of Risk for Hantavirus Pulmonary Syndrome. *Emerging Infectious Diseases*, *63*(3), 238–247.

Goarant, C. (2016). Leptospirosis: Risk Factors and Management Challenges in Developing Countries. *Research and Reports in Tropical Medicine*, *28*(7), 49-62.

Hayes, R. B., Lim, C., Zhang, Y., Cromar, K., Shao, Y., Reynolds, H. R., Silverman, D. T., Jones, R. R., Park, Y., Jerrett, M., Ahn, J. and Thurston, G. D. (2020). PM 2.5 Air Pollution and Cause-Specific Cardiovascular Disease Mortality. *International Journal of Epidemiology*, *49*(1), 25-35.

Hellberg, R. S. and Chu, E. (2015). Effects of Climate Change on the Persistence and Dispersal of Foodborne Bacterial Pathogens In The Outdoor Environment: A review. *Critical Reviews in Microbiology*, *42*(4), 548-72.

Herlihy, D. and Cohn, S.K. (1997). *The Black Death and The Transformation of the West*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Hrudey S. E., Payment, P., Huck, P. M., Gillham, R. W. and Hrudey E. J. (2003). A Fatal Waterborne Disease Epidemic in Walkerton, Ontario: Comparison with Other Waterborne Outbreaks in The Developed World. *Water Science & Technology*, *47*(3), 7-14.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2007). *Climate Change 2007: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Fourth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2013). *Climate change 2013: The physical science basis in Contribution of Working Group I to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* New York: Cambridge University Press.

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (2022). *Climate change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Working Group II Conribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovermental Panel on Climate Change.* New York: Cambridge University Press.

Kahraman, S. ve Şenol, P. (2018). İklim Değişikliği: Küresel, Bölgesel ve Kentsel Etkileri. *Akademia Sosyal Bilimler Dergisi*, *1,*, 353-370.

Kelly, J. (2005). *The Great Mortality: An Intimate History of the Black Death, The Most Devastating Plague of All Time*. New York: HarperCollins.

Keya, T.A., Leela, A., Habib, N., Rashid, M. and Bakthavatchalam, P. (2023). Mental Health Disorders Due to Disaster Exposure: A Systematic Review and Meta-Analysis, *Cureus*, *15*(4), 1-13.

Kilbourne, E. M. (2008). Temperature and Health, In Rosenau, M. (Ed). *Last Public Health and Preventive Medicine* (pp. 725-734), New York: McGraw-Hill Medical.

Kilpatrick, A. M., Dobson, A. D. M., Levi, T., Salkeld, D. J., Swei, A., Ginsberg, H. S., Kjemtrup, A., Padgett, K. A., Jensen, P. M., Fish, D., Ogden, N. H. and Diuk-Wasser, M. A. (2017). Lyme Disease Ecology in A Changing World: Consensus, Uncertainty and Critical Gaps for Improving Control. *Philosophical Transactions of The Royal Society of London. Series B, Biological Sciences*, *72*(1722), 20160117.

Kim, Y., Kim, H., Gasparrini, A., Armstrong, B., Honda, Y. and Chung, Y. (2019). Suicide and Ambient Temperature: A Multi-Country Multi-City Study. *Environmental Health Perspectives*, *127*(11), 117007.

KONDA (2022). *Türkiye'de İklim Değişikliği Algısı ve Enerji Tercihleri 2022*, https://www.iklimhaber.org/wpcontent/uploads/2023/05/Iklim-Haber-Konda-Arastirma-2022.pdf, Erişim Tarihi: 07.02.2024

Lead, C. O., Lead, I. C. P., Farquhar, G. D., Fasham, M. J. R., Goulden, M. L., Heimann, M. and Rojas, A. R. (2018). *The Carbon Cycle and Atmospheric Carbon Dioxide.* Climate Change 2001: The Scientific Basis.

Lerner, H. and Berg, C. (2017). A Comparison of Three Holistic Approaches to Health: One Health, Ecohealth, and Planetary Health. *Frontiers in Veterinary Science*, *4*(163), 1-7.

Li, X., Stringer, L.C. and Dallimer, M. (2022). The Impacts of Urbanisation and Climate Change on The Urban Thermal Environment in Africa. *Climate*, *10*(11), 164.

Lim, A. Y., Cheong, H. K., Chung, Y., Sim, K. and Kim J. H. (2021). Mosquito Abundance in Relation to Extremely High Temperatures in Urban and Rural Areas of Incheon Metropolitan City, South Korea from 2015 to 2020: An Observational Study. *Parasites Vectors*, *14*(1), 559.

Lloyd, S. J., Sari Kovats, R. and Chalabi, Z. (2011). Climate Change, Crop Yields, and Undernutrition: Development of A Model to Quantify the Impact of Climate Scenarios on Child Undernutrition. *Environmental Health Perspectives*, *119*(12), 1817–1823.

Lorentzen, H. F., Benfield, T., Stisen, S. and Rahbek, C. (2020). COVID-19 is Possibly a Consequence of the Anthropogenic Biodiversity Crisis and Climate Changes. *Danish Medical Journal*, 67(5), 1-5.

Makwana, N. (2019). Disaster and Its Impact on Mental Health: A Narrative Review. *Journal of Family Medicine and Primary Care, 8*(10): 3090-3095.

McCarthy, J., Canziani, O. F., Leary, N. A., Dokken, D. J. and White, K. S. (Eds.). (2001). *Climate Change 2001: Impacts, Adaptation, and Vulnerability, Contribution of Working Group II to the Third Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change.* New York: Cambridge University Press.

McMichael, A. J. (2013). Globalization, Climate Change, and Human Health. *New England Journal of Medicine*, *369*(1), 96.

Metintas, S. and Kurt, E. (2010). Geo- Climate Effects on Asthma and Allergic Diseases in Adults in Turkey: Results of PARFAIT Study. *International Journal of Environmental Health Research*, *20*(3), 189-199.

Mirzabaev, A., Olsson, L., Kerr, R. B., Pradhan, P., Ferre, M. G. R. and Lotze-Campen, H. (2023). Climate Change and Food Systems, in: von Braun, J., Afsana, K., Fresco, L.O., Hassan, M.H.A. (Eds) *Science and Innovations for Food Systems Transformation*. Springer, 511-528.

Mollazade, S. and Sahinalp, M. S. (2019). The Effect of Climatic Characteristics on Learning and Teaching Performance of Students and Teachers at High Schools: A Case 65 Study of Sanlıurfa, *Turkish Studies Social Sciences*, *14*(6), 3245-3261.

Mordecai, E. A., Ryan, S. J., Caldwell, J. M., Shah, M. M. and LaBeaud, A. D. (2020). Climate Change Could Shift Disease Burden from Malaria to Arboviruses in Africa. *Lancet Planet Health*. *4*(9), 416-423.

Mudway, I. S., Kelly, F. J. and Holgate, S. T. (2020). Oxidative Stress in Air Pollution Research. *Free Radical Biology & Medicine*, 151, 2-6.

Myers, S. S., Zanobetti, A., Kloog, I., Huybers, P., Leakey, A. D., Bloom, A. J. and Usui, Y. (2014). Increasing CO_2 Threatens Human Nutrition. *Nature*, *510*(7503), 139-142.

National Centers for Environmental Information (2024). January 2024 Global Climate Report. Erişim Adresi: https://www.ncei.noaa.gov/access/monitoring/monthly-report/global/202401. Erişim Tarihi: 01.02.2024

Neira, M., Erguler, K., Ahmady-Birgani, H., Al-Hmoud, N. D., Fears, R., Gogos, C. and Christophides, G. (2023). Climate Change and Human Health in The Eastern Mediterranean and Middle East: Literature Review, Research Priorities and Policy Suggestions. *Environmental Research, 216*(114537), 1-23.

Nelson, G. C., Rosegrant, M. W., Koo, J., Robertson, R. D., Sulser, T., Zhu, T. and Lee, D. R. (2009). *Climate Change: Impact on Agriculture and Costs of Adaptation.* Washington, DC: International Food Policy Research Institute. http://www.ifpri.org/publication/climate-change-impact-agricultureand-costs-adaptat ion.

Newnham, E. A., Mergelsberg, E. L., Chen, Y., Kim, Y., Gibbs, L., Dzidic, P. L., Dasilva, M. I., Chan, E. Y. Y., Shimomura, K., Narita, Z., Huang, Z. and Leaning, J. (2022). Long Term Mental Health Trajectories After Disasters and Pandemics: A Multilingual Systematic Review of Prevalence, Risk and Protective Factors. *Clinical Psychology Review*, *97*, 1-15.

Ngeleja, R. C., Luboobi, L. S. and Nkansah-Gyekye, Y. (2017). The Effect of Seasonal Weather Variation on The Dynamics of the Plague Disease. *International Journal of Mathematics and Mathematical Sciences*, *1*, 1-25.

Nissan, H., Ukawuba, I. and Thomson, M. (2021). Climate-Proofing A Malaria Eradication Strategy. *Malaria Journal, 20*(1), 190.

Ogden, N. H., Maarouf, A., Barker, I. K., Bigras-Poulin, M., Lindsay, L. R., Morshed, O' Callaghan, C. J., Ramay, F. Walter-Toewes, D. and Charron, D. F. (2006). Climate Change and The Potential for Range Expansion of the Lyme Disease Vector Ixodes Scapularis in Canada. *International Journal for Parasitology*, *36*(1), 63-70.

Orhan, G. (2013). Türkiye'de Çevre Politikaları: Değişen Söylemler, Değişmeyen Öncelikler. *Memleket Siyaset Yönetim, 8*(19-20), 1-24.

Ostfeld, R. S. and Brunner, J.L. (2015), Climate Change and Ixodes Tick-Borne Diseases of Humans. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, *370*(1665), 1-11.

Page, L. A., Hajat, S., Kovats, R. S. and Howard, L.M. (2012). Temperature-Related Deaths in People with Psychosis, Dementia and Substance Misuse. *The British Journal of Psychiatry*, *200*(6), 485-490.

Palinkas, L. A. and Wong, M. (2020). Global Climate Change and Mental Health. *Current Opinion in Psychology*, 32, 12-16.

Patz, J. A. and Hahn M. B. (2013). Climate Change and Human Health: A One Health Approach. in J. S. Mackenzie, M. Jeggo, P. Daszak, & J. A. Richt (Eds.). *One Health: The Human-Animal-Environment Interfaces in Emerging Infectious Diseases: Food Safety and Security, And International and National Plans for Implementation of One Health Activities*, 141-171.

Porter, J. R., Xie, L., Challinor, A. J., Cochrane, K., Howden, M., Iqbal, M. M. and Travasso, M. I. (2014). Food Security and Food Production Systems in C. B. Field, V. R. Barros, D. J. Dokken, K. J. Mach, M. D. Mastrandrea, T. E. Bilir, L. L. White (Eds.), *Climate Change 2014: Impacts, Adaptation and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to The Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change* (pp. 485-533), New York: Cambridge University Press.

Pörtner, H., Roberts, D. C., Parmesan, C., Adams, H., Adelekan, I. and Weyer, N. (2022). *IPCC 2022: Technical Summary, Working Group II Impacts, Adaptation and Vulnerability. Intergovernmental Panel on Climate Change*, 37-118.

Rea, W. J. (1992-1998). *Chemical Sensitivity (4 vols.*). Boca Raton, FL: Lewis

Rocklöv, J. and Dubrow, R. (2020). Climate Change: An Enduring Challenge for Vector-Borne Disease Prevention and Control. *Nature Immunology*, *21*(5), 479-483.

Rodrigues, S. D., Ueda, R. M., Barreto, A. C., Zanini, R. R. and Souza, A. M. (2021). How Atmospheric Pollutants Impact the Development of Chronic Obstructive Pulmonary Disease and Lung Cancer: A Var-Based Model, *Environmental Pollution*, (275), 1-10.

Rosen, G. (1993). *A History of Public Health (Exp. ed.*). Baltimore: Johns Hopkins University Press. (First edition published 1958).

Rosenberg, C. (1962). *The Cholera Years: The United States in 1832, 1849, and 1866.* Chicago: University of Chicago Press.

Sağlık Bakanlığı. (2015), *İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı.* Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/cevre-sagligi-db/Dokumanlar/Sunum lar/Iklim_Degisikl igi_Eylem_Plani.pdf.

Santos, U. D. P., Arbex, M. A., Braga, A. L. F., Mizutani, R .F., Cançado, J. E. D., Terra-Filho, M. and Chatkin, J. M. (2021). Environmental Air Pollution: Respiratory Effects. *Jornal Brasileiro de Pneumologia*, *47*(1), 1-13.

Schmeltz, M. T. and Gamble, J. L. (2017). Risk Characterization of Hospitalizations for Mental Illness and/or Behavioral Disorders with Concurrent Heat-Related Illness. *PLoS One*, *12*(10), 1-15.

Schmid B. V., Büntgen, U., Easterday W. R., Ginzler, C., Walløe, L., Bramanti, B. and Stenseth, N. C. (2015). Climate-Driven Introduction of the Black Death and Successive Plague Reintroductions into Europe. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. *112*(10), 3020-5.

Schuster, C. J., Ellis, A. G., Robertson, W. J., Charron, D. F., Aramini, J. J., Marshall, B. J. and Medeiros, D. T. (2005). Infectious Disease Outbreaks Related to Drinking Water in Canada, 1974-2001. *Canadian Journal of Public Health*, *96*(4), 254-258.

Sezgin, S. (2024). Türkiye'de Vatandaşların İklim Değişikliği Anksiyetesinin Değerlendirilmesi. *Kent Akademisi*, *17*(1), 1-21.

Shackleton, D., Memon, F. A., Nichols, G., Phalkey, R. and Chen, A. S. (2023). Mechanisms of Cholera Transmission Via Environment in India and Bangladesh: State of The Science Review. *Reviews on Environmental Health*, 1-17.

Shoib, S., Hussaini, S. S., Armiya'u, A. Y. U., Saeed, F., Őri, D., Roza, T. H. and Chandradasa, M. (2023). Prevention of Suicides Associated with Global Warming: Perspectives from Early Career Psychiatrists. *Frontiers in Psychiatry*, *14*,1-7.

Sillmann, J., Aunan, K., Emberson, L., Büker, P., Van Oort, B., O'Neill, C. and Brisebois, A. (2021). Combined Impacts of Climate and Air Pollution on Human Health and Agricultural Productivity. *Environmental Research Letters*, *16*(9), 093004.

Singh, N., Singh, S., and Mall, R. K. (2020). Urban Ecology and Human Health: Implications of Urban Heat Island, Air Pollution and Climate Change Nexus (pp. 317-334) in *Urban Ecology*, Elsevier.

Sullivan, R. (2004). *Rats: Observations on The History and Habitat of the City's Most Unwanted Inhabitants*. New York: Bloomsbury.

Şeker, M., Koyuncu, I. and Oztürk, I. (2020). *The Report on Climate Change and Public Health in Turkey.* The Turkish Academy of Sciences, Ankara, Turkey.

Talapko J., Škrlec I., Alebić T., Jukić M., and Včev, A. (2019). Malaria: The Past and the Present. *Microorganisms*, *7*(6), 179.

Tarr, J. A. (1996). *The Search for The Ultimate Sink: Urban Pollution in Historical Perspective.* Akron, OH: University of Akron Press.

Tarr, J. A. (2002). Industrial Waste Disposal in The United States as A Historical Problem. *Ambix*, *49*(1), 4-20.

Temiz Hava Hakkı Platformu. (2023). *Kara Rapor 2022: Hava Kirliliği ve Sağlık Etkileri*. https://www.temizhavahakki.com/wp-content/uploads/2022/09/Kara-Rapor-2022-Son27082022 .pdf, Erişim Tarihi: 18.07.2023.

Thiery, W., Lange, S., Rogelj, J., Schleussner, C.F., Gudmundsson, L., Seneviratne, S. I. and Wada, Y. (2021). Intergenerational Inequities in Exposure to Climate Extremes. *Science*, *374*(6564), 158-160.

Törmälehto, S., Svirskis, T., Partonen, T., Isometsä, E., Pirkola, S., Virtanen, M. and Sund R. (2022). Seasonal Effects on Hospitalizations Due to Mood and Psychotic Disorders: A Nationwide 31-Year Register Study. *Clinical Epidemiology*, *14*, 1177-1191.

Vinck, P. (Ed.) (2013). *World Disasters Report: Focus on Technology and the Future of Humanitarian Actio*n. International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies.

Waltner-Toews, D. (2009). Food, Global Environmental Change and Health: Ecohealth to The Rescue? *McGill Journal of Medicine: MJM*, *12*(1), 85.

Weinberger, K. R., Kirwa, K., Eliot, M. N., Gold, J., Suh, H. H. and Wellenius, G. A. (2018). Projected Changes in Temperature-Related Morbidity and Mortality in Southern New England. *Epidemiology*, *29*(4), 473-481.

Wilson, E. O. (1984). *Biophilia: The Human Bond with Other Species*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

WIN International. (2019). Win World Survey: Data Show High Levels of Concern for Climate Change, https://winmr.com/win-world-survey-data-show-high-levels-of-concern-in-climate-change/, Erişim Tarihi: 04.02.2024.

World Health Organization (1948). *WHO Constitution*. Geneva.

World Health Organization (2019). *Regional Plan of Action for the WHO Global Strategy on Health, Environment and Climate Change (No. SEA/RC72/10).* Regional Office for South-East Asia.

World Health Organization (2020). *Fact Sheet: Vector-Borne Diseases.* Geneva.

World Health Organization (2022a). *Fact Sheet: Mental Disorders.* Geneva.

World Health Organization. (2022b). Health and Climate Change: Country Profile 2022: Turkey, In *Health and climate change: country profile 2022: Turkey*.

World Health Organization (2023). *Climate Change. Fact Sheet*. Geneva.

World Meteorological Organization (2023). *State of Climate Services: Health* - WMO Library.

Wu, X, Lu, Y., Zhou, S., Chen, L. and Xu B. (2016). Impact of Climate Change on Human Infectious Diseases: Empirical Evidence and Human Adaptation. *Environmental International,* 86, 14-23.

Yassi, A., Kjellström, T., deKok, T., and Guidotti, T. (1998). *Basic Environmental Health. Preliminary Version, WHO/United Nations Environment Programme, UNEP/UNESCO/Council of Rectors of European Universities, CRE.* Geneva.

Yılmaz, F. (2020). *Yaşam Seyri Perspektifinden Sağlıkta Eşitsizlikler*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Zinsser, H. (1935). *Rats, Lice and History: Being A Study in Biography, Which, After Twelve Preliminary Chapters Indispensable for The Preparation of the Lay Reader, Deals with The Life History Of Typhus Fever*. Boston: Little, Brown.

Ziska, L. H. and McConnell, L. L. (2015). Climate Change, Carbon Dioxide, And Pest Biology: Monitor, Mitigate, Manage. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*. *64*(1), 6-12.

KAYNAKÇA

Akoğlan Kozak, M., Evren, S. ve Çakır, O. (2013). Tarihsel Süreç İçinde Turizm Paradigması. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 24*(1), 7-22.

Adie, B.A., Falk, M. and Savioli, M. (2019). Overtourism as a perceived threat to cultural heritage in Europe. *Current Issues in Tourism*, 1-5.

Ajanovic, E. ve Çizel, B. (2015). UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı İle Antalya Kentinin Değerlendirilmesi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 1-16.

Ayazlar, R. A. (2018). Paylaşım Ekonomisi ve Turizm Endüstrisine Yansımaları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 17*(3), 1186-1202.

Alexis, P. (2017). Over-tourism and anti-tourist sentiment: An exploratory analysis and discussion. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, 17*(2), 288-293.

Baykal, F., Emekli, G., Oğan, O. (2023). Türkiye Turizminin Son Elli Yılı (1973-2022): Politikalar, Stratejiler ve Krizler Bağlamında Yabancı Turist Talebinin Değerlendirilmesi. Ege Coğrafya Dergisi, 32(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 47-68.

Butler, R.W. (1980). The concept of the tourist area life-cycle of evolution: Implications for management of resources. *Canadian Geographer, 24*(1), 5-12.

Butler, W. R. (2004). Geographical research on tourism, recreation and leisure: Origins, eras and directions. *Tourism Geographies, 6*(2), 143-62.

Butler, R. (2014). Coastal tourist resorts: History, development and models. *ACE: Archit. City Environ. Arquitectura, Ciudad y Entorno, 9*(25), 203-228.

Catton, R. and Dunlap, R. (1978). Environmental sociology: A new paradigm. *The American Sociologist, 13*, 41-49.

Catton, William R. and Riley Dunlap. (1980). A new ecological paradigm for post-exuberant sociology. *American Behavioral Scientist*, *24*(1), 15-47.

Cuadrado-Ciuraneta, S., Durà-Guimerà, A. and Salvati, L. (2017). Not only tourism: Unravelling suburbanization, second-home expansion and "rural" sprawl in Catalonia, Spain. *Urban Geography, 38*(1), 66-89.

Çevre Mühendisliği (2024). Çevre Terimleri Sözlüğü, https://www.cevremuhendisligi.org/index.php/sozluk/385-c4, Erişim Tarihi: 26.02.2024

Çokgezen, J. (2007). Avrupa Birliği Çevre Politikası ve Türkiye. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23*(2), 91-115.

Demir, E. ve Emekli G. (2017). Web 1.0'dan Web 2.0'a Geçişin Turizm Coğrafyası Üzerine Yansımaları: İzmir Örneği. *Türk Coğrafya Kurumu 75. Yıl Uluslararası Kongresi* 8-10 Kasım 2017, Ankara, Türkiye.

Demir, E. and Emekli, G. (2019). Geographical distribution of modern and postmodern accommodation supply: A case study of İzmir (Turkey). *Ege Coğrafya Dergisi*, *28*(1), 33-50.

Dredge, D., and Gyimóthy, S. (2017). Collaborative economy and tourism: In Dredge, D. & Gyimóthy, S. (Eds.). *Collaborative economy and tourism: Perspectives, politics, policies and prospects* (pp.1-12). Springer.

Dural, G. ve Köseoğlu, E. (2017). Destinasyon Tercihinde Kentsel Kimliğin Etkisi: Sakin Şehir Göynük Örneği. *4. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi* (Kuşadası-Aydın) Bildiri Kitabı. Ankara: İstanbul Üniversitesi Anatolia Turizm Akademisi (ss. 63-78).

Duyar, M. ve Bayram, M. (2019). Aşırı Turizm ve Turizm Korkusu: Yerel Halk ve Turizm İlişkisinin Evrimi. *International Journal of Geography and Geography Education* (IGGE), 40, 347-362.

Emekli, G. (2002). *Turizm Eğitiminde Coğrafya ve Turizm Coğrafyasının Önemi*. T.C. Turizm Bakanlığı Turizm Eğitimi Şurası, Ankara.

Emekli G., İbrahimov A. ve Soykan F. (2006). Turizmde Küreselleşmeye Coğrafi Yaklaşımlar ve Türkiye. *Ege Coğrafya Dergisi*, *15,* 1-16.

Emekli, G. (2021). Coğrafya, Turizm, Kültür İlişkilerinin Turizm Coğrafyasına Yansımaları ve Kültürel Turizm. *Ege Coğrafya Dergisi, 30*(2), 405-428.

Goodwin, H. (2017). The challenge of overtourism. Responsible tourism partnership (Working Paper, 4 Ekim). http://haroldgoodwin.info/pubs/RTP'WP4Overtourism01'2017.pdf. Erişim Tarihi: 21.03.2019.

Hall, C. M. (2015). On the mobility of tourism mobilities. *Current Issues in Tourism*, *18*(1), 7-10.

İlhan, Ö. A. (2021). The rise of digitalization in the tourism ındustry during covid-19: Cyber space, destinations, and tourist experiences. *In Handbook of research on the impacts and implications of Covid-19 on the tourism industry*. (pp. 843-862). IGI Global.

Kahraman, N. ve Türkay, O. (2014). *Turizm ve Çevre*. Ankara Detay Yayıncılık.

Kara, T. (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi: İnsan, Toplum, Ekonomi*. İstanbul: Beta Basım.

Kervankıran, İ., Çuhadar, M. ve Aksoy, S. I. (2022). Turizm Planlarına Politik Ekolojinin Penceresinden Bakmak. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, *5*(1), 366-380.

Kurdoğlu, O. (2007). Dünyada Doğayı Koruma Hareketinin Tarihsel Gelişimi ve Güncel Boyutu. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 8*(1), 59-76.

Küçük, M., Yenilmez Arpa, N. ve Özmen, S. (2004). Türkiye'de Doğa Koruma Çalışmaları, Kaynak Değerlerini Etkileyen Faktörler ve Ekoturizm. *II. Uluslararası Turizm Çevre ve Kültür Sempozyumu* (ss. 127-142). İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Milano, C., Novellı, M. and Cheer, J. M. (2019). Overtourism and degrowth: A social movements perspective. *Journal of Sustainable Tourism, 27*(12), 1857-1875

Nemli, E. (2001). Çevreye Duyarlı Yönetim Anlayışı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 23-24, 211-224.

Oğan, O., ve Emekli, G. (2022). COVID-19 İle Değişen Müze Deneyimlerinin Turizm Coğrafyası Yaklaşımıyla Değerlendirilmesi: Dünya'dan ve Türkiye'den Örnekler. *Ege Coğrafya Dergisi*, 31(2), 337-353.

Özçağlar, A. (2003). Türkiye'de Yapılan Bölge Ayrımları Ve Bölge Planlama Üzerindeki Etkileri. *Coğrafî Bilimler Dergisi, 1*(1), 3-18.

Richards, G. and Raymond, C. (2000). 'Creative tourism'. *ATLAS News*, *(23),* 16-20.

Richards, G. (2018). The creative economy, entertainment and performance. In C. Cooper, S. Volo, W. C. Gartner and N. Scott (Eds.). *SAGE Handbook of tourism management: Applications of theories andconcepts to tourism.* (Vol. 2, pp. 315-327). Sage.

Sezen, J. (2017). Türkiye ve Dünyada Korunan Alanlara Yönelik Çevre Bilincinin Önemi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, *2* (2), 165-177.

Tuna, M., (2002) Globalization of environmentalism: World environmentalism system. *XV. World Congress of Sociology*, Brisbane, Australia.

Tuna, M. (2006). *Türkiye'de Çevrecilik: Türkiye'de Çevreye İlişkin Toplumsal Eğilimler.* Ankara: Nobel Yayınları.

Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2016). *Beşerî Coğrafya, İnsan Kültür Mekân*. İstanbul: Çantay Yayınevi.

TÜRSAB, (2019). Turizm Sektörü Dijitalleşme Yol Haritası. *Seyahat Acentaları Dijital Dönüşüm Raporu*.

Uluçeçen, T., (2011). Özel İlgi Turizmi: Kapsamı, Çeşitleri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. (Uzmanlık Tezi). Ankara

Urry, J. (2009). *Turist Bakışı*. (Çev. E. Tataroğlu ve İ. Yıldız). İstanbul: Bilgesu Yayıncılık.

Urry, J. (2015). *Mekânları Tüketmek*. (Çev. R. G. Öğdül). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

UNWTO. (2020). *International tourism trends report*. World Tourism Organisation. 2020 edition, Madrid.

Ünüvar, Ş. ve Celiloğlu, F. K. (2016). "Sürdürülebilir Turizm ve Yeşil Pazarlama". Akgöz, E. (Ed.). *Turizm Paradigmaları* (ss. 41-61). Ankara: Detay Yayıncılık.

Williams, S. and Lew, A. A. (2015). *Tourism geography. Critical understandings of place, space and experience*. Routledge: London.

Yeşil, M. (2016). Doğa Koruma Yaklaşımlarındaki Değişimlerin Dünyada ve Türkiye'deki Tarihsel Süreci. *Türk Tarım-Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *4*(10), 867-876.

Yücel, M., ve Babuş, D. (2005). Doğa Korumanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Gelişmeler. *Doğu Akdeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi*, *(11)*, 151-175.

Zoğal, V. ve Emekli, G. (2017). Yaratıcı Turizme Kavramsal ve Coğrafi Bir Yaklaşım. *Ege Coğrafya Dergisi, 26*(1), 21-34.

Zoğal, V. ve Emekli, G. (2020). Türkiye'de COVID-19 Salgını Sürecinde İkinci Konutların Değişen Anlamları. *International Journal of Geography and Geography Education (IGGE), 42*(35), 168-181.

Zoğal, V. (2023). *Kısa Süreli Konut Kiralamalarının Mekânsal Özellikleri ve Etkileri: Muğla'da Airbnb Örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Aktaş, D. (2022). Teknoloji İçin Çevre, Çevre İçin Teknoloji: Enerji Sektöründe Blok Zinciri Uygulamaları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(Özel Sayı), 267-285.

Artar, O. ve Yeşiltaş, C. (2021). Ekonomideki Dijital Dönüşüm ve Istihdam Üzerindeki Etkisi. *Working Paper Series Dergisi, 2*(1), 43-52.

Balli, A. (2022). Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Girişimcilik. *Third Sector Social Economic Review, 57*(1), 251-279.

Bayraç, H. N. ve Doğan, E. (2018). Teknoloji Yoksulluğu ve Türkiye'de İhracatın İthalata Olan Bağımlılığı. *International Journal of Social Inquiry*, *11*(1), 17-42.

BM DESA 2022 Dünya Nüfus Beklentileri Revizyonu, https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/wpp2022_summary_of_results. pdf

Budak, T. (2018). *Dijital Ekonominin Vergilendirilmesi.* İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.

Commoner, B. (1971). *The Closing Circle: Nature, Man, and Technology*. Knopf.

Doğru, B. N. ve Meçik, O. (2018). Türkiye'de Endüstri 4.0'ın İşgücü Piyasasına Etkileri: Firma Beklentileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23,* 1581-1606.

Ektiricioğlu, C., Arslantaş, H. ve Yüksel, R. (2020). Ergenlerde Çağın Hastalığı: Teknoloji Bağımlılığı. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *29*(1), 51-64.

Hari, J., (2023). *Çalınan Dikkat Neden Odaklanamıyoruz?* (Çev. B. E. Aksoy). İstanbul: Metis Yayınları.

Koyuncu, N. ve Akpolat, O. (2023). Sürdürülebilirlik Açısından Teknoloji, Çevre ve İnsan Etkileşimi. *Ulusal Çevre Bilimleri Araştırma Dergisi*, *6*(1), 46-60.

Liu, J., Liu, L., Qian, Y. ve Song, S. (2022). The Effect of Artificial İntelligence on Carbon İntensity: Evidence from China's İndustrial Sector. *Socio-Economic Planning Sciences*, *83*, 101002.

Lu, A., Williams III, R. O. and Maniruzzaman, M. (2023). 3D Printing of Biologics—What has been Accomplished to Date?. *Drug Discovery Today*, 103823.

Mills, M. P. (2020). Mines, Minerals, and "Green" Energy: A Reality Check. Manhattan Institute. July 2020. https://manhattan.institute/article/mines-minerals-and-green-energy-a-reality-check.

Nishant, R., Kennedy, M. and Corbett, J. (2020). Artificial İntelligence for Sustainability: Challenges, Opportunities, and a Research Agenda. *International Journal of Information Management*, *53*, 102104.

Noble, D. (1984) *Forces of Production*. New York: Alfred A. Knopf.

Notara, V., Vagka, E., Gnardellis, C. and Lagiou, A. (2021). The Emerging Phenomenon of Nomophobia in Young Adults: A Systematic Review Study. *Addiction & Health*, *13*(2), 120.

Oğul, B. (2022). Türkiye'de Çevresel Teknolojik Inovasyonlar Ekolojik Ayak Izini Azaltıyor mu? ARDL Sınır Testi Analizi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, (INIJOSS), 11*(2) 409-427.

Ökmen, M. (1996). Teknoloji, Tüketim ve Çevre Sorunları. *Çevre Dergisi, 19*, 4-7.

Özdoğan, O. (2017). *Endüstri 4.0 Dördüncü Sanayi Devrimi ve Endüstriyel Dönüşümün Anahtarları.* İstanbul: Pusula Yayıncılık A.Ş.

Prensky, M. (2009). Homo Sapiens Digital: From Digital İmmigrants and Digital Natives to Digital Wisdom. *Innovate: Journal of Online Education*, *5*(3).

Rawolle, J. and Hess, T. (2000). New Digital Media and Devices: An Analysis for the Media İndustry. *International Journal on Media Management*, *2*(2), 89-99.

Rindfleisch, A. (2020). The Second Digital Revolution. *Marketing Letters*, *31*, 13-17.

Saçlı, A. (2023). Çevre ve Teknoloji. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi*, *6*(5).

Saka, E. (2019). Türkiye'de internet. Türkiye İnternet Tarihi. Istanbul: Alternatif Bilişim Derneği, 4-71.

Sarkar, I. (2022) Goyal's Target CUET (UG) 2022 Section II - Environmental Studies. Islamabad: Goyal Brothers Prakashan.

Schumacher (1973). *Small is Beatiful*. New York: Harper and Row.

Schwab, K. (2016). *Dördüncü Sanayi Devrimi*. Optimist Yayın Grubu.

Sheeran, K. (2008). Limitations of Integrated Assessment Models of Climate Change. *City*, *1500*, 20686-3001.

Tanhan, F., Özok, H. İ. and Tayiz, V. (2022). Fear of Missing out (FoMO): A Current Review. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, *14*(1), 74-85.

Taymaz, E. (2018). *Dijital Teknolojiler ve Ekonomik Büyüme Dijital Teknoloji Sektörlerinde Türkiye'nin Konumu, Fırsatları, Seçenekleri.* İstanbul: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD).

Tiryakioğlu, M. (2011). Teknoloji Transferi, Teknoloji Yoksulluğu mu?. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *66*(02), 169-199.

Toprak, D. (2006). Sürdürülebilir Kalkınma Çerçevesinde Çevre Politikaları ve Mali Araçlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2*(4), 146-169.

Tugtekin, U., Barut Tugtekin, E., Kurt, A. A. and Demir, K. (2020). Associations Between Fear of Missing out, Problematic Smartphone use, and Social Networking Services Fatigue Among Young Adults. *Social Media+ Society*, *6*(4), 2056305120963760.

Türkçe Sözlük (2005). Ankara: TDK Yayınları.

UN, (2019). World Urbanization Prospects 2018: Highlights, Department of Economic and Social Affairs, Population Division (ST/ESA/SER.A/421).

Zehner, O. (2011). Unintended Consequences. P. Robbins, D. Mulvaney and J. Geoffrey Golson (Ed.). *In Green Technology*, (427-432). London: Sage.

Zhang, C. and Lu, Y. (2021). Study on Artificial İntelligence: The State of the Art and Future Prospects. *Journal of Industrial Information Integration*, *23*, 100224.

KAYNAKÇA

Adak, N. (2010). Geçmişten Bugüne Çevreye Sosyolojik Yaklaşım. *Ege Akademik Bakış, 10*(1), 371-382.

Akman Yüceil, B. (2018). *Türkiye'de Ulusal Basında Çevre Haberciliği Üzerine Eleştirel Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Anderson, A. (2014). *Media, Environment and the Network Society.* Palgrave Macmillan.

Andı, S. (2020). How People Access News about Climate Change In: Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andı, S., Nielsen, R. K., 2020. Reuters Institute Digital News Report 2020.

Ay, Y. Z. (2010). Çevrenin Haber Değeriyle Yaşamsal Mücadelesi. *1. Ulusal İletişim Ortamlarında Çevre Etkileşimi Sempozyumu,* 1 Mayıs 2010. İstanbul.

Barkemeyer, R., Figge, F., Hoepner, A., Holt, D., Kraak, J. M. and Yu, P. S. (2017). Media coverage of climate change: an international comparison. *Environment and Planning C: Politics and Space, 35*(6), 1029-1054.

Basmacı, G. (2021). Çevre Gazeteciliği Bağlamında Termik Santrallerle İlgili Haberlerin İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi, 14*(3), 1213-1258.

Bilton, T. vd. (2008). *Sosyoloji.* (Çev. K. İnal). Ankara: Siyasal Kitabevi.

Cox, R. (2010). *Environmental Communication and the Public Sphere.* Second Edition. SAGE Publications, Inc.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2012). *Türkiye Cumhuriyeti İklim Değişikliği Eylem Planı 2011-2023.* Ankara: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Davulcu, E. (2019). Siyasallaşan Çevre Hareketleri ve Alternatif Medya: Yeşil Gazete Üzerinden Bir Değerlendirme. *Turkish Studies-Social Sciences, 14*(3), 427-446.

Demirel, S. D. (2019). Türkiye'de Yazılı Basında Çıkan Çevre Haberleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Turkish Studies Social Sciences, 14*, 93-104.

Dunlap, R. E. and Marshall, B. K. (2007). Environmental Sociology. In C. D. Bryant & D. L. Peck (Eds.). *21st Century Sociology: A Reference Handbook* (Vol. 2, pp. 329-340). Thousand Oaks, CA: Sage.

Gökçam, B. N. (2020). "Küresel Isınma Hakkında Medya Ne Kadar Etkili Çağrışım Yapıyor?", O. Uçak (Ed.). *Gazetecilikte Medya Araştırmaları Üzerine Makaleler* (ss. 7-26). İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları.

Gökçe, N. (2009). Çevre Eğitiminde Gazetelerden Yararlanma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2*(6), 251-265.

Hase, H., MahL, D., Mike S. Schafer, M. S., Tobias R. Keller, T. R. (2021). Climate Change in News Media Across the Globe: An Automated Analysis of issue Attention and Themes in Climate Change Coverage in 10 Countries (2006-2018). *Global Environmental Change,* 70, 102353.

Kasapoğlu, A. ve Odabaş, Y. (2009). Sosyolojik Açıdan Teknoloji Odağında Güncel Sorunların Yorumlanması. *Elektrik Mühendisliği Dergisi*, *436*, 31-33.

Kaul, V. (2017). Environmental Crisis and the Role of Media. *International Journal of Trend in Scientific Research and Development, 1*(4), 684-697.

Kaya, F. (2017). *Yeşil Paylaşım: Yeşil Markalar Sosyal Medyayı Nasıl Kullanıyor? (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kleinberga, V. (2022). Global, Not Yet Local: Media Coverage of Climate Change and Environment Related Challenges in Latvia. *Information & Media, 93*, 8-25.

Konak, N. (2010). Çevre Sosyolojisi: Kavramsal ve Teorik Gelişmeler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24*, 271-283

Konda (2021). *İklim Değişikliği Algısı Raporu. Aralık 2021.*

Kunelius, R., Roosvall, A. (2021). Media and the Climate Crisis. *Nordic Journal of Media Studies, 3*(1), 1-19.

Lewis, J. and Boyce, T. (2009). "Climate Change and the Media: The Scale of Challenge", J. Lewis and T. Boyce (Eds.). *Climate Change and the Media* (pp. 3-16). New York: Peter Lang

Loll, L., Schmatz, N., von Lonski, L., Cremer, L. D. and Richter, M. H. (2023). The İnfluence of Climate Crisis-Related Media Reporting on the Eco-anxiety of İndividuals. *Interdisciplinary Journal of Environmental and Science Education, 19*(2), 1-11.

Luedecke, G., Boykoff, M. T. (2017). Environment and the Media. The International Encyclopedia of Geography. Edited by Douglas Richardson, Noel Castree, Michael F. Goodchild, Audrey Kobayashi, Weidong Liu, and Richard A. Marston. 2017 John Wiley & Sons, Ltd. Published.

Macionis, J. J. (2001). *Sosyoloji.* (Çev. Edi. V. Akan). Ankara: Nobel Akademik.

Magno, F. A. (1996) Media and Environmental Change, Peace Review: *A Journal of Social Justice, 8*(1), 41-47.

Moy, P., Tewksbury, D., Rinke, E. M. (2016). "Agenda-Setting, Priming, and Framing", Klaus Bruhn Jensen and Robert T. Craig (Eds). *The İnternational Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy* (pp. 1-13). JohnWiley & Sons, Inc.

Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andı, S. & Nielsen, R. K. (2020). *Reuters Institute Digital News Report 2020.*

Özay, S., Mustafa, S. N. (2022). İklim Krizine Türk Medyası Çerçevesinden Bakmak. *İnsan&İnsan*, *9*(33), 97-112.

Şahin, Ü. ve Üzelgün, M. A. (2016). *İklim Değişikliği ve Medya*. İstanbul Politikalar Merkezi-Sabancı Üniversitesi-Stiftung Mercator Girişimi.

Tekin Çelik, P., Hepkon, Z. (2022). İklim Değişikliği ve Medya: Greta Thunberg'in "Yılın İnsanı" Seçilmesinin Ana Akım Medyada Ele Alınışının Analizi. *Etkileşim, (10)*, 32-51.

Uzunçıbuk, L. (2021). Medyanın Sürdürülebilir Kalkınmada Çevre Sorunlarının Çözümündeki Önemi ve Rolü. *Journal of Awareness, 6*(2), 169-177.

Yoğurtçu, G. (2021). Çevre Etiği Bağlamında Medyanın Çevre Sorunlarına Yönelik Sorumluluğu: Kırgızistan Gazeteleri Örneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *10*(2), 1151-1167.

KAYNAKÇA

Agassiz, L. (2023*). Berkeley, CA: UC Museum of Paleontology*. https://ucmp.berkeley.edu/history/agassiz.html.

Akçay, İ. (2006). *Farklı Ülkelerde Okul Öncesi Öğrencilerine Yönelik Çevre Eğitimi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alagöz, B. (2010). Çevre Eğitimine Farklı Bir Yaklaşım: Sosyal-Ekolojik Sistemler. *e-Journal of New World Sciences Academy. 5(*4), 75-86.

Arslan, A. (2022). Erken Çocukluk Döneminde Çocuğun Gelişiminin Desteklenmesinde Aile, *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 11*(4), 1676-1684.

Atasoy, E. (2005). *Çevre İçi Eğitim: İlköğretim Öğrencilerinin Çevresel Tutum Ve Çevre Bilgisi Üzerine Bir Çalışma.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bakırcı, H. ve Artun, H. (2011). Farklı Ülkelerin Çevre Eğitimi Politikalarını Karşılaştırmaya Yönelik Bir Durum Çalışması. *Electronic Journal of Social Sciences*, *10*(37), 202-223.

Benzer, E. (2010). *Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımıyla Hazırlanan Çevre Eğitimi Dersinin Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Çevre Okuryazarlığına Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Britannica (2010). *Liberty Hyde Bailey*. https://www.britannica.com/biography/Liberty-Hyde-Bailey.

Comstock, A. B. (2010). *Handbook of nature study*. https://archive.org/details/handbookofnature002506mbp/page/n9/mode/2up

Cronon, W. (2017). *Nurturing nature: the child in the garden*. https://www.williamcronon.net/courses/460/handouts/460_handout_13_child_in_the_garden.html

Çabuk, B. (2019). Çevre Eğitimi. D. Kahriman Pamuk (Ed.). *Erken Çocukluk Döneminde Çevre Eğitimi ve Sürdürülebilirlik* (ss. 1-49). Ankara: Anı Yayıncılık.

Çağlar, Y. (1995). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Doğal Çevre.* İlköğretim Kurumlarında Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Sorunları. *Türk Eğitim Derneği (TED) 13. Öğretim Toplantısı*. Ankara: Şafak Matbaası.

Çelikbaş, A. (2016). *Sürdürülebilirliği Temel Alan Çevre Eğitiminin Ortaokul Öğrencilerinin Çevresel Davranışlarına ve Sürdürülebilir Çevre Tutumlarına Etkisi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çetin, O. (2018). Çevre Eğitimi Yaklaşımları. R. Sever ve E. Yalçınkaya (Ed.). *Çevre Eğitimi* (ss. 164-193). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dedeler, P. (2004). *Avrupa Birliği'nde Çevresel Kamuoyu Bilinci ve Çevre Eğitimi.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demir, E. ve Yalçın, H. (2014). Türkiye'de Çevre Eğitimi. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi 7*(2), 07-18.

Department of Education (Northern Ireland) (2001). *Department for education and employment and office for education departmental report* (DFEE). https://www.gov.uk/government/publications/department-for-education-and-employmentand-office-for-standards-in-education-departmental-report.

Erol, G. H. (2005). *Sınıf Öğretmenliği İkinci Sınıf Öğrencilerinin Çevre ve Çevre Sorunlarına Yönelik Tutumları.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Erten, S. (2003). 5. Sınıf Öğrencilerinde "Çöplerin Azaltılması" Bilincinin Kazandırılmasına Yönelik Bir Öğretim Modeli. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 94-103.

Gronemeyer, M. (1987). *Ecological education a failing practice? or is the ecological movement an educational movement?*". W. Leirman and L. Kulich (Ed.). Adult Education and the Challenges of the 1990s. (pp. 70-83). New York: CroomHelm.

Güçlü, N. ve Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi Ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(2), 51-64.

Gülersoy, A. E., Dülger, İ., Dursun, E., Ay, D. ve Duyal, D. (2020). Nasıl Bir Çevre Eğitimi? Çağdaş Yaklaşımlar Çerçevesinde Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 15*(5), 2357-2398.

Gülersoy, A. E., Yener, H., Turgut, T., Özşahin, D. M. ve Açıkgöz, D. A. (2021). Kaos Çağında İdeal Bir Çevre Eğitimi Politikası İçin Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 16*(5), 1495-1552.

Gülersoy, A. E., (2022). *Altıncı Yok Oluş Eşiğinde Çevresel Bilincin (Farkındalığın) Dört Düzeyine Genel Bir Bakış*. *IV. Uluslararası Coğrafya Eğitimi Kongresi (UCEK) 2022 (7-9 Ekim 2022)*. (pp. 436-447). Karabük, Türkiye.

Gülersoy, Ö. ve Gülersoy, A. E., (2022). Öğretmenliği Seç Sen! Tatili Bol Meslektir. *geoCED*, 15, 1-5. http://www.geoced.org/wp-content/uploads/2022/09/OGRETMENLIGI-SEC-SEN-.pdf.

Gülersoy, A. E., ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

Gürkaynak, İ. (1993). *Kadın-Aile, Çevre.* Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Howard, E. (2019). *Yarının Bahçe Kentleri*. (Çev. V. Atmaca.). İstanbul: Daimon Yayınları.

Hungerford, H. R., ve Peyton, R. B. (1994). Procedures for developing an environmental education curriculum (Revised): A discussion guide for UNESCO traning seminars on environmental education, UNESCO-UNEP International environmental education programme, environmental education series 22. http://unesdoc.unesco.org/images/0013/0013454eo.pdf.

Jeronen, E., Jeronen, J. and Raustia, H. (2009). Environmental education in Finland-A Case Study of Environmental Education in Nature Schools. *International Journal of Environmental and Science Education, 4*(1), 1-23.

Kabaklı, A. (1998). Tarih Boyunca Türklerde Çevre Koruma. *Çevre ve İnsan Dergisi,* 8, 38-39.

Kahn, R. (2010). *Critical pedagogy, ecoliteracy & planetarycrisis*. New York: Peter Lang Publishing.

Kalindi, B. (2014). Learning engagement and environmental education for sustainability. *Primary & Middle Years Educator*, *12*(2), 14–23.

Karataş, A. ve Karabağ, Ö. (2013). Cittaslow Hareketinde Çevre Eğitiminin Önemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*(29), 1-21.

Kaya, N., Çobanoğlu, M., ve Artvinli, E. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma İçin Türkiye'de ve Dünyada Çevre Eğitimi Çalışmaları. 6. *Ulusal Coğrafya Sempozyumu*, *3*(5), 407-417.

Kesicioğlu, O. S. ve Alisinanoğlu, F. (2009). 60-72 Aylık Çocukların Çevreye Karşı Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(3), 37-48.

Krasny, M. E. ve Tidball, K. G. (2008). Application of resilience theory to education for sustainable development. *A paper presented at the Stockholm Resilience Conference.*

MEB (2013). *Ortaöğretim 9. ve 12. Sınıf Biyoloji Dersi Öğretim Programı.* Ankara: MEB Yayınları.

MEB (1996). XV. Millî Eğitim Şûrası, Erişim Adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165430_15_sura.pdf

MEGSB, (1998). *İlkokul Programı.* İstanbul: MEB Basımevi.

Milliyet Gazetesi (2004). *Gediz Nehri ve İzmir Körfezi*. https://www.milliyet.com.tr/ege/gediz-nehri-ve-izmir-korfezi-339865

Mutlu Karanfil, B. (2022). *Portfolyoya Dayanan Aile Katılımlı Çevre Eğitiminin 5. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye Yönelik Farkındalıklarına Etkisinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Nagel, C. M. (2005). *Queensland and sask middle year students' experience of environmental education: an analysis of conceptions*. A thesis, Queensland University of Technology.

Nazlıoğlu, M. (1991). *Sürdürülebilir Kalkınma Açısından Kadın ve Çevre. Sürdürülebilir Kalkınma El Kitabı.* Ankara: Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını.

North American Association for Environmental Education (2023). *NAAEE.* https://naaee.org/about

Okur, E. (2012). *Sınıf Dışı Deneyimsel Öğretim: Ekoloji Uygulaması.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Öner, F. ve Arslan, M. (2005). Çevre Bilincinin Gelişimi, Okullarımızda Etkili Çevre Eğitimi ve Gelişmiş Bazı Ülkelerden Örnekler. Çoksevim, B. ve Ceyhan, O. (Ed.). *I. Ulusal Erciyes Sempozyumu Bildiriler Kitabı* (ss. 252-263). 23-25 Ekim 2003, Kayseri: Kayseri Valiliği Çevre Koruma Vakfı.

Öz, E. (1989. Dünya'da ve Türkiye'de Ekoloji Hareketinin Gelişimi-Çevre Koruma Derneklerinden Siyasi Partilere. *Türkiye Günlüğü Dergisi,* 3, 31-42.

Özdemir, O. (2007). Yeni Bir Çevre Eğitimi Perspektifi. Sürdürülebilir Gelişme Amaçlı Eğitim. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 145, 23-39.

Özdemir, O. (2010). Doğa Deneyimine Dayalı Çevre Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Çevrelerine Yönelik Algı ve Davranışlarına Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 27, 125-138.

Palmer, J. A. (2003). *Environmental education in the 21 st century, theory, prractice, progress and promise.* New York, USA: Routledge.

Resmî Gazete (1995). Erişim Adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22354_1.pdf

Roth, C. E. (1992). Environmental literacy: ıts roots, evolution and directions in the 1990s. *Columbus, OH: ERIC Clearing house for Science, Mathematics, and Environmental Education.*

Rousseau, J. J. (2011). *Emile ya da Eğitim Üzerine*. (Çev. Y. Avunç). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Senemoğlu, N. (2010). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya.* Ankara: Pegem Akademi.

Seventh World Environmental Education Congress (WEEC7) (2013a). *Environmental education and issues in cities and rural areas: seeking greater harmony.* Erişim adresi: https://www.weec2013.org/index.php?lang=en.

Seventh World Environmental Education Congress (WEEC7) (2013b). *Nairobi, Kenya: United nations environment programme*. Erişim adresi: https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/12206.

Stapp, W. B., Bennett, D., Bryan, W., Fulton, J., MacGregor, J., Nowak, P. and Havlick, S. (1969). The concept of environmental education. *Journal of environmental education, 1*(1), 30-31.

Swan, J. (1969). The challenge of environmental education. *The Phi Delta Kappan*, *51*(1), 26-28.

Talim ve Terbiye Kurulu (2015). *2015 yılı Talim Terbiye Kurulu kararları.* Erişim adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_02/21170711_fihrist_2015.pdf.

Talim ve Terbiye Kurulu (2022). *Çevre Eğitimi ve İklim Değişikliği Dersi Öğretim Programı*. Erişim adresi: https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/202244102710628-2022-10-cevre-egitimi-iklim-degisikligi-ogretim-programi-web.pdf.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (2011). TBMM. Erişim adresi: https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2011.pdf.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı. (2004). *Türkiye Çevre Atlası.* Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı Yayınları.

Ural, S. (1995). *Çocuk Kitaplarında Çevre*. Ankara: Türkiye Çevre Vakfı Yayınları.

Ünal, S. ve Dımışkı, E. (1999). UNESCO-UNEP Himayesinde Çevre Eğitiminin Gelişimi ve Türkiye'de Ortaöğretim Çevre Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(*17), 42-154

Ünlü, H. (1992). Çevre Bilinci Halkın Katılımı. *Çevre Koruma*, *20. Yıl Özel Sayısı*, 8.

Yıldırım, U. ve Budak, S. (2012). AB Tam Üyelik Sürecinde Türkiye'nin Çevre Politikasındaki Değişmeler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(*13), 173-191.

Yılmaz, İ. (2016). *Türkiye'de İlkokul Programlarında Çevre Eğitimi ve İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Tiflis Konferansı Çevre Eğitimi Amaçlarına Ulaşma Düzeyi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Edirne: Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (1994). İnsan ve Çevre. *Cogito Dergisi,* 2, 27-30.

Antmen, A. (2021). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar.* İstanbul: Sel Yayıncılık.

Brown, A. (2014). *Güncel Sanat ve Ekoloji*. (Çev. E. Gözg ve Y. Adam). İstanbul: Lal Yayınları.

Demircan, H. (2021). İz Fosiller ve Leonardo da Vinci.*Mavi Gezegen Dergisi*, 29, 29-34.

Fineberg,J. (2014). *1940'tan Günümüze Sanat.* (Çev. S. Atay Eskier ve G. Erinç Yılmaz). İzmir: Karakalem Yayınları Kitapevi.

Guattari, F.(1990). *Üç Ekoloji.* (Çev. Ali Akay). Hil Yayınları.

Pallemaerts, M. (1997). Stockholm'den Rio'ya Uluslararası Çevre Hukuku: Geleceğe Doğru Geri Adım mı?, 52(1), 613-623.

Ponting, C. (2000). *Dünyanın Yeşil Tarihi: Çevre ve Uygarlıkların Çöküş*. (Çev. A. Başçı Sander), İstanbul: Sabancı Üniversitesi.

Renner, R. G. (2000). *Edward Hopper*, Taschen.

Sezgin, E. (2022). *Sanat ve Ekoloji: Sanat, Yaşam.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Tansuğ, S.(2003). *Çağdaş Türk Sanatı.* İstanbul: Remzi Kitapevi.

Tolon, C. (2011). *Canan Tolon*. (Çev. L. Çolakoğlu ve A. Latifoğlu Doğan). İstanbul: Finansbank Yayınları.

Whitham, G. ve Pooke, G. (2013). Çağdaş Sanatı Anlamak. (Çev. T. Göbekçin). Optimis Yayınları.

Wilson, M. (2015). *Çağdaş Sanat Nasıl Okunur.* (Çev. F. Candil Erdoğan). İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

https://www.artfulliving.com.tr/sanat/mali-uysal-ile-bugunu-dunu-ve-yarini-uzerine-i-1071.

https:// http://www.canantolon.com/Publications/PublCATALOG-SPREAD.pdf,Erişim Tarihi: 22.02.2024.

http://www.canantolon.com/EXHIBITIONS/ExhibitionColonies/coloniesExhib2.html.%20Eri%C5%9Fim. SergiKataloğu, Erişim Tarihi: 10.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/16-istanbul-bienali/sanatcilar, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/ozan-atalan, Erişim Tarihi: 21.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/muge-yilmaz, Erişim Tarihi: 21.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/deniz-aktas-2, Erişim Tarihi: 19.02.2024.

https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/elmas-deniz, Erişim Tarihi: 22.02.2024.

https://upcycleistanbul.com.tr/sanatcilar/mehmet-kavukcu/, Erişim Tarihi: 22.02.2024.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1. https://www.edwardhopper.net/gas.jsp, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 2. https://www.deseret.com/2017/10/5/20620927/the-great-salt-lake-s-spiral-jetty-is-a-symbol-of-utah-s-magnificent-history, Erişim Tarihi: 11.12.2023.

Görsel 3. https://melchin.org/oeuvre/revival-field/, Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Görsel 4. https://nicoledextras.com/portfolio/social-typography/views/, Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Görsel 5. https://sanatkaravani.com/cagdas-turk-resim-tarihi-gelisimi-ressamlar-ve-eserleri/, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 6. https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Halil_Pa%C5%9Fa, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 7. Bayraktar, İ., Şerifoğlu.Ö. F., *Şeker Ahmet Paşa*,TBMM Milli Saraylar, İstanbul, s.134.

Görsel 8. Bayraktar, İ., Şerifoğlu.Ö. F., *Şeker Ahmet Paşa*, TBMM Milli Saraylar, İstanbul, s.138.

Görsel 9. https://biboyabifirca.blogspot.com/2017/11/nazmi-ziya-guran-hayat-eserleri.html, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 10. http://www.sanatteorisi.com/?sayfa=Galeri&icerik=Goster&id=2886&t=turk-topculari-topcu-mevzi-alirken&syfno=2#myImg, Erişim Tarihi:13.03.2024.

Görsel 11. https://arhm.ktb.gov.tr/artworks/detail/23/son-mermi, Erişim Tarihi:14.01.2024.

Görsel 12. https://www.kulturportali.gov.tr/portal/halil-dikmen, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 13. https://artam.com/makaleler/konular-konuklar/cevat-derelinin-incelikli-manzaralari, Erişim Tarihi: 13.03.2024.

Görsel 14. https://arsizsanat.com/bakis-acisi-nurullah-berk/, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 15. https://www.mehmetaliuysal.com/2023/10/21/skin-series/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 16. https://upcycleistanbul.com.tr/sanatcilar/mehmet-kavukcu/, Erişim Tarihi: 22.02.24.

Görsel 17. https://www.leblebitozu.com/anadolu-kadin-portreleriyle-taninan-nuri-iyemin-16-eseri/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 18. Günsür, N., *Nedim Günsür Retrospektif Sergisi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

Görsel 19. https://www.sanatkarnavali.com/nazim-hikmetden-ibrahim-balabanin-bahar-tablosu-uzerine-siir/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 20. https://resimbiterken.wordpress.com/2014/04/21/jean-francois-milletin-the-gleaners-eseri/, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 21. https://nesetgunal.org/tr/portfolio/baslica-yagli-boya-eserleri/#top, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 22. https://www.istanbulmodern.org/koleksiyon/madenci, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Görsel 23. https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/ozan-atalan, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 24. https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/ozan-atalan, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

Görsel 25. https://bienal.iksv.org/tr/sanatcilar/muge-yilmaz, Erişim Tarihi: 14.01.2024.

KAYNAKÇA

Akın, B. (2018). Kültürel Bellek ve Müzik. *Eurasian Journal of Music and Dance,* 13, 101-117.

Allen, A. S. (2012). Ecomusicology: Bridging the Sciences, Arts, and Humanities. *Environmental Leadership: A Reference Handbook,* 2, 373-381.

Allen, A. S. (2013). Ecomusicology. *Grove Dictionary of American Music*, 2nd ed., Oxford University Press. https://libres.uncg.edu/ir/uncg/f/A_Allen_Ecomusicology_2013.pdf, Erişim Tarihi: 2 Mart 2014.

Baynes, K. (2008). *Toplumda Sanat.* (Çev. Y. Atılgan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Boğaziçi Üniversitesi Çevre Kulübü (2012). *Etkinliklerimiz: Greenfest.* http://bucek.bogazici.edu.tr/services.html#greenfest. Erişim Tarihi: 15 Şubat 2024.

Çilden, Ş. (2001). Müzik, Çocuk Gelişimi ve Öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 1-8.

Çuhadar, C. H. (2008). Müzik ve Beyin. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(2): 67-76.

Dağdeviren, M. (2022). Müziksel Öğelerin Kültürel Kimlik Oluşturmadaki Rolünün Etnomüzikolojik Yansımaları. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 48, 365-382.

Davis, M. (2007). *Gecekondu Gezegeni.* (Çev. G. Koca). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Dündar, E. (2023). Göç ve Müzik. G. Kaya (Ed.). *Cumhuriyetin Göçlerle Dolu 100 Yılı-100 Başlıkta Göç Yazıları* (ss. 835-844). İzmir: Cem Yayınevi.

Edman, I. (1966). *Sanat ve İnsan: Estetiğe Giriş* (Çev. T. Oğuzkan). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Episodedergi.com (2020). *'25 Litre: Suyun Peşinde' National Geographic Ekranlarında.* https://episodedergi.com/tr/25-litre-suyun-pesinde-national-geographic-ekranlarinda/, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Erkal, S., Şafak, Ş. ve Yertutan, C. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Bilincinin Oluşturulmasında Ailenin Rolü. *Sosyoekonomi, 14*(14), 145-158.

Eskioğlu, I. (2003). *Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri.* Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Eğitimi Sempozyumu, Yayınlanmış Bildiriler, 116-123.

Falassi, A. (1987). Festival: Definition and Morphology. *Time Out of Time: Essays on the Festiva*l, 1-10.

Fisher, E. (1974). *Sanatın Gerekliliği.* (Çev. C. Çapan). İstanbul: Konuk Yayınları.

Gazete Duvar (2023). *Kazdağı EKOFEST 2023 İptal Edildi.* https://www.gazeteduvar.com.tr/kazdagi-ekofest-2023-iptal-edildi-haber-1624374, Erişim Tarihi: 23.02.2024.

Gezgin, D. (2019). *Fen Etkinliklerinin Okul Öncesi Dönem Çocuklarında Çevre Bilinci Kazandırılmasına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aksaray: Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Greenpeace.org (2021). *If I can't Dance, I Don't Want Your Revolution! 50 Years of Greenpeace and Music.* https://www.greenpeace.org/international/story/50469/50-years-of-greenpeace-and-music/, Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Greenpeace.org.uk (2021). *Greenpeace's Greatest Hits: 50 Years of Working With Music's Biggest Icons*. https://www.greenpeace.org.uk/news/greenpeaces-greatest-hits-50-years-of-working-with-musics-biggest-icons/, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Gülay, H. ve Öznacar, M. D. (2010). *Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Çevre Eğitimi Etkinlikleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Gülersoy, A. E., Dülger, İ., Dursun, E., Ay, D. & Duyal, D. (2020). Nasıl Bir Çevre Eğitimi? Çağdaş Yaklaşımlar Çerçevesinde Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 15*(5), 2357-2398.

Gülersoy, A. E., Yener, H., Turgut, T., Özşahin, D. M. ve Açıkgöz, D. A. (2021). Kaos Çağında İdeal Bir Çevre Eğitimi Politikası İçin Bazı Öneriler. *Turkish Studies, 16*(5), 1495-1552.

Güvenç, G. (2020). Posthümanizm ve Ekosentrizm: Eko-Hardcore Müzikte Çevre Bilinci. *International Journal of Social Science, 3*(2), 47-58.

Habertürk.com (2008). *Tarkan Herkesi Uyan'dıracak*. https://www.haberturk.com/haber/haber/90002-tarkan-herkesi-uyandiracak, Erişim Tarihi: 24.02.2024.

Hallam, S. (2010). The Power of Music: Its Impact on the Intellectual, Social and Personal Development of Children and Young People. *International Journal Of Music Education, 28*(3), 269-289.

Hyde, K. L., Lerch, J., Norton, A., Forgeard, M., Winner, E. and Evans, A. C. and Schlaug, G. (2009). Musical Training Shapes Structural Brain Development. *Journal of Neuroscience, 29*(10), 3019-3025.

Kabataş, M. (2017a). Çocuk Gelişimi Açısından Müzik Eğitiminin Çocuğa Kazanımları. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(2), 153-164.

Kabataş, M. (2017b). Çocuğun Motor, Algısal, Sosyal, Duygusal, Bilişsel ve Dil Gelişimi Dönemlerinde Müziğin Önemi. *The Journal of International Educational Sciences*, *4*(11), 192-202.

Kandinski, V. (1993). *Sanatta Zihinsellik Üzerine.* (Çev. T. Turan). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Kaya, S. ve Ayan, B. E. (2016). Okul Öncesinde Müzik ve Hareketin Öğrenme Üzerindeki Etkisi. *Journal of Education Faculty, 18*(1), 463-480.

Kılınçer, Z. ve Sönmez, B. M. (2013). 'Kültürel Kimlik' ve 'Kültürel Adaptasyon' Kavramları Çerçevesinde Malatya Romanlarının Müzik Pratikleri. *Folklor/Edebiyat, 19*(74), 9-45.

Kuzu, T. (2008). Aytül Akal'ın Masallarıyla Çocukta Çevre Bilinci Geliştirme. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 19, 327-339.

Laing, J., Mair, J. and Frost, W. (2017). Selling Sustainability and the Green Economy: A Case Study of Ecofest, New Zealand. In *Exhibitions, Trade Fairs and Industrial Events* (pp. 197-211). Routledge.

Lynton, N. (1982). *Modern Sanatın Öyküsü.* (Çev. C. Çapan ve S. Öziş) İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Manap, Ç. (2022). Almanya'daki Türk İşçiler Örneğinde Göç Anlatısının Bir Aracı Olarak Müzik. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 57, 234-244.

Michael Jackson (2009). *Michael Jackson - Earth Song (Official Video)*. Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=XAi3VTSdTxU, Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Müzik Dersi Öğretim Planı.* https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=357 Erişim Tarihi: 03.03.2024.

Oyan, S. ve Sağlamtimur, B. (2016). Müziğin İnsanlar ve Çeşitli Canlılar Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 2*(1), 77-82.

Özbey, E. (2010). *Okul Öncesi 6 Yaş Grubu Çocuklarının Öğrenme Performanslarının Artırılmasında Müzik Eğitiminin Bilişsel Süreçlerde Etkisinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi.

Özdemir, U. (2019). Ekoeleştirel ve Doğakültürel Bir Müzikoloji Yaklaşımı Olarak Ekomüzikoloji. *Konservatoryum, 6*(2), 117-137.

Read, H. (1974). *Sanatın Anlamı* (Çev. G. İnal ve N. Asgari). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Read, H. (1981). *Sanat ve Toplum* (Çev. S. Mülayim). Ankara: Ümran Yayınları.

Peretz, I. (2006). The Nature of Music From a Biological Perspective. *Cognition, 100*(1), 1-32.

Polat, S. (2020). Kültürün Dinamik Öğeleri Olarak Sanat ve Müzik. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 9*(2), 1757-1771.

Sağır, A. ve Öztürk, B. (2015). Sosyolojik Bağlamda Müzik ve Kimlik: Karabük Üniversitesi Örneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(2), 121-154.

Schlaug, G., Norton, A., Overy, K. and Winner, E. (2005). Effects of Music Training on the Child's Brain and Cognitive Development. *Annals of the New York Academy of Sciences, 1060*(1), 219-230.

Seferihisar Belediyesi (2013). *"Megahemşehri" Tarkan Seferihisar'ı Salladı*. https://seferihisar.bel.tr/megahemsehri-tarkan-seferihisar-sallad/, Erişim Tarihi: 21.01. 2023.

Sena, C. (1972). *Estetik: Sanat ve Güzelliğin Felsefesi*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.

Sezer, B. (1993). *Müzik ve Batıcılaşma*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Sungurtekin, Ş. (2001). "Uygulamalı Çevre Eğitimi Projesi" Kapsamında Ana ve İlköğretim Okullarında "Müzik Yoluyla Çevre Eğitimi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14*(1), 167-178.

Tarkan (01.05.2012). *Tarkan – Uyan* (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=WNNYhEKG4AE . Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tarkan (04.05.2018). *Uyan – Çoğalmak* (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=Oe1VpAVPw28 . Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tekin, E. (2021). Uygulamalı Etnomüzikoloji Bağlamında Göç ve Müzik Olgusu. M. A. Kirman ve İ. Dölek (Ed.). *Göç ve Kültür: Disiplinlerarası Bir Yaklaşım* (ss. 195-216). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Tema.org.tr (2018). *Sanatçılar TEMA Vakfı İçin Sahnede.* https://www.tema.org.tr/basin-odasi/basin-bultenleri/sanatcilar-tema-vakfi-icin-sahnede, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tema.org.tr (2019). *Sanatçılar Sezen Aksu Şarkılarını Çocuklar ve Doğa İçin Söyledi.* https://www.tema.org.tr/basin-odasi/basin-bultenleri/umut-yeserten-sarkilar, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tema.org.tr (2022). *Buray'dan TEMA Vakfı'na 30'uncu Yıl Armağanı: Dur Diyen Yok Mu?* https://www.tema.org.tr/tema-buray, Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Tema Vakfı (2022). *Buray – Yok mu? (Ofiicial Video).* (Video). Youtube. https://www.youtube.com/watch?v=_gSV1Ew3UC8 , Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Turan, M. (2001). Yeni Kimlik Mekânları ve Türkülerin Değişen İklimi. *Toplumbilim,* 12, 29-32.

Yalım, F. ve Kurban, S. (2013). Kentlerde Çevre Bilincinin Oluşturulması Sürecinde Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Festivallerden Yararlanılması: İstanbul Ecofest'e Katılanlar Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim, 7*(4), 81-93.

Yıldız, G. (2002). *Müzik Öğretimi.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Yoleri, S. (2012). Çocuk ve Çevre: Okul Öncesi Çocuklar Arasında Çevre Bilinci Oluşturma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi,* 34, 100-111.

İLERİ OKUMA ÖNERİLERİ

Connell, J. and Gibson, C. (2003). *Sound Tracks: Popular Music, Identity, and Place* (Vol. 17). London: Psychology Press.

Fisher, E. (1974). *Sanatın Gerekliliği* (Çev. C. Çapan). İstanbul: Konuk Yayınları.

Pedelty, M. (2011). *Ecomusicology: Rock, Folk, and the Environment.* Philadelphia: Temple University Press.

Plumwood, V. (2002). *Feminism and the Mastery of Nature.* Oxfordshire: Routledge

Schafer, R. M. (1993). *The Soundscape: Our Sonic Environment and the Tuning of the World*. New York City: Simon and Schuster.

KAYNAKÇA

Abiç T. ve Doğan A. (2022). Orhan Pamuk'un Romanlarında Ekoeleştirel Bir Bakış. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 9, 403-411.

Ahmet Arif (1997). *Hasretinden Prangalar Eskittim.* İstanbul: Cem Yayınevi.

Aslan, O. (2022). Ekoeleştirel Perspektiften İklim Krizini Yeniden Okumak: Yaşar Kemal Edebiyatında Yer Alan İnsan-Doğa İkiliğinin Güncel İklim Anlatısındaki Yeri. *Reflektif Sosyal Bilimler Dergisi*, *3*(3), 487-507.

Altun, D. (2023). Murray Bookchin'de Doğa-Toplum Dikotomisine Karşı Sosyal Ekoloji. *Özne Felsefe Bilim ve Sanat Yazıları Dergisi*, 38, 445-455.

Atasever, M. (2021). Karaca Oğlan Üzerine Ekoeleştirel Bir Okuma. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *Özel Sayı,* 138-156.

Ayaz, H. (2014). Çevreci Eleştiri Üzerine Genel Bir Değerlendirme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, *3*(1), 278-292.

Beck, U. (2014). *Risk Toplumu. Başka Bir Modernliğe Doğru*. (Çev. K. Özdoğan ve B. Doğan). İstanbul: İthaki Yayınları.

Cahit Sıtkı Tarancı (2004). *Otuz Beş Yaş.* A. Bezirci. (Ed). İstanbul: Can Yayınları.

Chambers, I. (2014). *Göç, Kültür, Kimlik*. (Çev. İ. Türkmen ve M. Beşikçi). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Doğan, S. (2017). Ekoeleştiri ve Buket Uzuner'in Romanları. *Kesit Akademi Dergisi*, *3*(11), 673-692.

Eagleton, T. (2017). *Hayatın Anlamı*. (Çev. K. Tunca). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Erdönmez, C. (2020). Yanan Ormanlarda 50 Gün: Yaşar Kemal'in Gözleminden Ormancılık Dersleri. *Bartın Ormancılık Fakültesi Dergisi*, *22*(2), 614-632.

Ergin, M. ve Dolcerocca, Ö. N. (2016). *Edebiyata Ekoeleştirel Yaklaşımlar: Ekoşiir ve Elif Sofya*. SEFAD, 36, 297-314.

Eryılmaz, Ç. (2018). Tolkien'in Yüzüklerin Efendisi Eserinin Çevreci Analizi: Yıkıcı Endüstriye Karşı Kır Yaşamı. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(1-2), 93-118.

Fischer, E. (1993). *Sanatın Gerekliliği*. (Çev. C. Çapan). İstanbul: V Yayınları.

Giddens, A. (2013). *Sosyoloji*. (Çev. H. Özel ve A. Sönmez vd). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Görkem, İ. (2005). *Yeni Bilgiler Işığında Dadaloğlu Bütün Şiirleri*. İstanbul: E Yayınları.

Gülersoy, A. E. (2016). Mekân-İnsan Etkileşimi Çerçevesinde Aşık Mahzuni Şerif Şiirlerinde Coğrafi Unsurlar. T. Çetin ve A. Meydan (Ed.). *Türk Kültüründe Coğrafya II* (ss. 195-230). Ankara: Pegem Akademi.

Gülersoy, A. E. ve Dursun, E. (2023). *Çevre Etiği Yaklaşımları ve Akımları*. Ankara: İksad Yayınevi.

Gürbüz, A. (2022). Yaşar Kemal'in "Binboğalar Efsanesi" Romanına Ekoeleştirel Bir Yaklaşım. *Edebi Eleştiri Dergisi*, *6*(2), 1-14.

Halikarnas Balıkçısı. (1991). *Ege'den Denize Bırakılmış Bir Çiçek*. Ş. Gökovalı (Ed.). Ankara: Bilgi Yayınevi.

Harari, Yuval N. (2018). *21. Yüzyıl İçin 21 Ders.* (Çev. S. Siral). İstanbul: Kolektif Yayınları.

İsmailova, C. ve Altıok, E. (2021). Cengiz Aytmatov'un "Toprak Ana" Eserinin "Ekoeleştiri" Bağlamında İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(29), 1601-1609.

Kabak, T. (2018). Dadaloğlu'nun Şiirlerine Ekoeleştirel Bir Yaklaşım. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 11*(21), 36-47.

Lefebvre, H. (2020). *Şehir Hakkı*. (Çev. I. Ergün). İstanbul: Sel Yayınları.

Lekesizalın, F. (2021). Ekonomik ve Toplumsal Dönüşüm: "Para Ağı" ve Edebiyat. A. Şeker ve E. Özcan (Ed). *Edebiyat Sosyolojisini Güncel Kılmak. Temel Yaklaşımlar, Toplumsal-Politik Dönüşümler, İncelemeler* (ss. 89-106). Ankara: Nika Yayınları.

Maalouf, A. (2017). *Çivisi Çıkmış Dünya. Uygarlıklarımız Tükendiğinde.* (Çev. O. Türkay). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Maalouf, A. (2020). *Uygarlıkların Batışı.* (Çev. A. Berktay). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Nâzım Hikmet Ran (1994). *Kuvâyi Milliye.* İstanbul: Adam Yayınları.

Özdağ, U. (2019). Yaşar Kemal'de Deniz Etiği. S. Seza Yılancıoğlu (Ed.). *Yaşar Kemal: İnsanı, Toplumu, Dünyayı Kucaklamak* (ss. 103-113). İstanbul: Literatür Yayınları.

Parla, J. (2003). *Don Kişot'tan Bugüne Roman*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ritzer, G. (2011). *Küresel Dünya*. (Çev. M. Pekdemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Saatçıoğlu, E. (2016). Halikarnas Balıkçısı'nın Aganta Burina Burinata Romanını Ekoeleştirel Bakışla Okumak. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(1), 581-600.

Sazyek, H. ve Sürücü, Y. (2018). Cahit Külebi'nin Şiirlerine Ekoeleştiri Çerçevesinden Bakmak. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 36, 25-38.

Serin, N. (2022). Özgür Balpınar'ın Eserlerine Ekoeleştirel Bir Yaklaşım. *Türbilig Dergisi*, 44, 135-152.

Sezer, A. ve Yiğitoğlu, M. (2019). Âşık Veysel'in Şiirlerine Ekoeleştiri Bağlamında Bir Yaklaşım. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14, 568-579.

Steinbeck, J. (2019). *Gazap Üzümleri*. (Çev. B. Dişbudak). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Şen-Sönmez, Ü. (2021). Türk Edebiyatında Ekolojik Kriz ve Ekoyazın. M. A. Çelik ve B. Görentaş (Ed). *Ekolojik Kriz. Nedenler, Tepkiler ve Adaptasyon* (ss. 103-127). İstanbul: Kriter Yayınları.

Tekalp, S. (2021). Ecocriticism and Translation: A Descriptive Study on Elif Shafak's *Bit Palas*. *Çeviribilim ve Uygulamaları Dergisi*, 30, 151-164.

Topcu, T. ve Polat, N. H. (2018). Çevre Sorunlarına Mitlerin Işığında Çözüm Önerileri. *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 44, 169-192.

Turna, M. (2023). Ekoeleştiri Çerçevesinden Ahmet Muhip Dıranas'ın Eserleri. *Littera Turca, Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, *9*(1), 193-213.

Yaşar Kemal (1999). *Bu Diyar Baştan Başa 2. Yanan Ormanlarda Elli Gün*. İstanbul: Adam Yayınları.

Yaşar Kemal (2010). *Bugünlerde Bahar İndi*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Yavuz, Y. (2019). Edebiyat ve Ekoeleştiri: Latife Tekin'in Manves City ve Sürüklenme adlı Romanları. *Edebi Eleştiri Dergisi*, *Eleştiri Kuramları Özel Sayısı*, *3*(3), 245-259.

Yavuz, M. (2023). *Türk Kültüründe Ekoeleştirel Bakışın Temel Kaynakları ve Yaşar Kemal*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Zaman, S. (2000). *Mahzuni Şerif Yaşamı, Dünya Görüşü, Şiirleri*. Ankara: Toros Matbaacılık.

KAYNAKÇA

Akad, L. (2004). *Işıkla Karanlık Arasında*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Altıparmak, B. ve Oktan, A. (2016). Kentsel Sürdürebilirlik ve Türk Sinemasına Yansımaları: Entelköy Efeköy'e Karşı Filmi. *Tarih Okulu Dergisi,* 25, 1012-1035.

Arslan, S. (2022). *Türkiye'de Sinemanın Tarihi Başlangıcından Günümüze.* İstanbul: Kronik Kitap.

Becerikli, R. ve Dönmez, A. (2020). Koca Dünya (2016) Filminin Toplumsal Ekoloji Bağlamında Çözümlenmesi. *SineFilozofi Dergisi Özel Sayı, 2,* 183-200.

Bookchin, M. (2013). *Toplumu Yeniden Kurmak.* (Çev. K. Şahin). İstanbul: Sümer Yayıncılık.

Cerrahoğlu, Z. (2021). Doğaya Dönüş Temasının Ekolojik Karşılıkları: Koca Dünya (2016) ve Yuva (2018) Filmleriyle İnsan-Doğa İlişkisi Üzerine Düşünmek, *SineFilozofi Dergisi*, *Özel Sayı,* 3, 491-514.

Civan, C. (2010). Bal'ın Katmanları: Zaman, Deneyim ve Şiir. A. Pay (Ed.). *Yönetmen Sineması: Semih Kaplanoğlu* (ss. 71-84). İstanbul: Küre Yayınları.

Coşkun, E. (2009). *Türk Sinemasında Akım Araştırması.* Ankara: Phoenix Yayınevi.

Çelik, A ve Abuşoğlu, H. Ö. (2022). Paul Lafargue'ın "Tembellik Hakkı" Kavramı Bağlamında Mandıra Filozofu (2014) Filmi Analizi, *Sanat ve İnsan Dergisi*, 6 (1), 16-28

Diken, B., Gilloch, G. ve Hammond, C. (2018). *Nuri Bilge Ceylan Sineması Türkiyeli Bir Sinemacının Küresel Hayal Gücü.* İstanbul: Metis Yayınları.

Esen, Ş. K. (2010). *Türk Sinemasının Kilometre Taşları Dönemler ve Yönetmenler.* İstanbul: Agora Yayınları.

Esen, T. (2016, 25 Kasım). *Filmlerimdeki Doğa Sadece Bir Hayal Mekânı*, 02.03.2024 tarihinde Agos, https://www.agos.com.tr/tr/yazi/17115/filmlerimdeki-doga-sadece-bir-hayal-mekni. Erişim Tarihi, 05.03.2024.

Gevgili, A. (1989). *Çağını Sorgulayan Sinema.* İstanbul: Bağlam Yayınları.

Güngör, A. C. (2012). Türk sinemasında Çevre Sorunlarının Toplumsal ve İdeolojik Boyutta Ele alınmasının Filmlere Yansımaları. *Akademik Bakış,* 33, 1-13.

Oğuzcan, D. (2020). Bağımsız Türk Sinemasında Derin Ekoloji Felsefesi: Koca Dünya (2016) Filmi Üzerine Bir İnceleme, *SineFilozofi Dergisi, Özel Sayı, 2,* 164-182.

Onaran, A. Ş. (1990). *Lütfi Ö. Akad.* İstanbul: Afa Yayınları.

Onaran, A. Ş. (1994). *Türk Sineması I (1. Cilt).* Ankara: Kitle Yayınları.

Özgen, K. (2020). Suha Arın Filmografyasında aykırı Bir Belgesel Tahtacı Fatma (1979): Sinematografik Analiz. *Etkileşim,* 5, 170-185.

Özön, N. (1985). *Sinema Uygulayımı, Sanatı, Tarihi.* İstanbul: Hil Yayınları

Sayrak, İ. (2019). Reha Erdem Sinemasına Ekoeleştirel Açıdan Bir Bakış; Doğa ve Kültür Dikotomisinin Çözümlemesi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon Sinema Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Seçkiner, S. (2014). *Derviş Zaim Üzerine Notlar.* Ankara: Efil Yayınları.

Suner, A. (2006). *Hayalet Ev Yeni Türkiye Sinemasında Aidiyet, Kimlik ve Beden.* İstanbul: Metis Yayınları.

Tanrıver, Z. (2022). Doğu Karadeniz'de Çekilen 2000 Sonrası Bağımsız Türk Filmlerinde Doğa ve İnsan İlişkisi, Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema ve Televizyon Anabilim Dalı Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Turan, S. (2022). Derviş Zaim Filmlerinin Ekoeleştirel Yaklaşımla İncelenmesi: Devir, Balık ve Rüya. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi- İAÜD*, 199-223.

Türkavcı, E. (2022). Maganda Lümpenin Dönüşümü: Recep İvedik 7 Filminde Hiciv Denemesi ve Samimiyet. H. Arapgirlioğlu içinde, *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırmalar* (ss. 35-57). İzmir: Serüven Yayınevi.

Yalçın, A. (2019). Semih Kaplanoğlu'nun, Yumurta (2007), Süt (2008) ve Bal (2010) Üçlemesinde Minimalizm. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 48, 442-477.

KOSOVA YAZILI BASINI TAN (1969-1999) VE YENİ DÖNEM GAZETESİ'NDE (1999-2008)

KOSOVA TÜRKLERİ

Yazar

Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan

Editör ve Yazarlar

Doç. Dr. Elsev Brina Lopar

Doç. Dr. Tolga Çelik

Dr. Öğretim Üyesi Soner Yağlı

EĞİTİM yayınevi

KOSOVA YAZILI BASINI

TAN (1969-1999) VE YENİ DÖNEM GAZETESİ'NDE (1999-2008) KOSOVA TÜRKLERİ

Yazar: Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan
Editör ve Yazarlar: Doç. Dr. Elsev Brina Lopar Doç. Dr. Tolga Çelik Dr. Öğretim Üyesi Soner Yağlı

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 76780

ISBN: 978-625-6658-80-6
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KOSOVA YAZILI BASINI

TAN (1969-1999) VE YENİ DÖNEM GAZETESİ'NDE (1999-2008) KOSOVA TÜRKLERİ
Yazar: Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan
Editör ve Yazarlar: Doç. Dr. Elsev Brina Lopar Doç. Dr. Tolga Çelik Dr. Öğretim Üyesi Soner Yağlı
VIII+217 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-80-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

(…/.), Kosova Edebiyatçıları ve Sanatçıları- Kaynak: Türk Yazarlar Derneği Yayınları, No:1, Prizren, 1996, Biyografi.net. https://www.biyografi.net/MAKALE.asp?HABERID=164 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi:11-03-2022

Adalı, E., (2012). Doğal Dil İşleme. Türkiye Bilişim Vakfı Bilgisayar Bilimleri ve Mühendisliği Dergisi, 5 (2).

Ağcasulu, H. (2018). Sosyal Bilimlerde İlişkileri İnceleyen Bir Yöntem: Sosyal Ağ Analizi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1915-1933.

Ağcasulu, H. (2019). Sosyal Bilimlerde Ağ Yaklaşımının Gelişimi ve Mikro Ağ Kuramları. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 18 (72). 2036-2049. DOI: 10.17755/esosder.514495.

Akat, A. (2008), Doğu Karadeniz Bölgesinde Kültürel Temsil Alanları ve (B)ağ oluşumları. Müzikte temsil ve Müziksel Temsil (2. Cilt), 6-11.

Aksu, F. (2010). Kosova Krizinde Türkiye'nin Dış Politikası. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(1). 51-89.

Anderson, K. Ve Jack, D. C. (1998). "Learning To Listen: Interview Techniques And Analyses". The Oral History Reader. Editörler: Perks, R. ve Thomson, A. (Ed). New York: Routledge.

Atalay, O. (2021), Kosova Seçimleri Arefesinde Türk Partileri | Stratejik Düşünce Enstitüsü. https://www.sde.org.tr/analiz/Kosova-secimleri-arefesinde-turk-partileri-analizi-21001 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi:11-03-2022.

Aydın, Ş. ve Şentürk, M. (2022). Asamblaj Kavramı ile Aktör-Ağ Teorisi Arasındaki Bağlantıların İncelenmesi: Asamblaj Kentçiliği. TESAM Akademi Dergisi, 9 (1), 289-315. DOI: 10.30626/tesamakademi.1022695.

Aydın, U. (2001). Organik Medyanın Kosova Maceraları. Marmara İletişim Dergisi, 11(11). 261-274.

Ayyıldız, A. A. (2022). Kadınlaşan Göç Olgusunda Ağbağların ve Sosyal Sermayenin Sosyal Uyum Üzerindeki Etkisi. Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi, 3 (2), 304-325.

Bakioğlu, A. ve Banoğlu, K. (2013). Öğretmenlikte Kariyer Basamakları Uygulamasına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Metaforlar ve Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle İncelenmesi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 37 (37), 28-55.

Balay, B. & Ocak, E. (2006). Sözlü Tarih Çalışmalarında Video Teknolojisinin Kullanılması. A. İlyasoğlu & G. Kayacan (Ed.), Kuşaklar, Deneyimler, Tanıklıklar Türkiye'de Sözlü Tarih Çalışmaları Konferansı, İstanbul: Tarih Vakfı, 263-272.

Baltacı, A. (2018), Nitel Araştırmalarda Örnekleme Yöntemleri ve Örnek Hacmi Sorunsalı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (1), 231-274. Erişim: https://dergipark.org.tr/tr/pub/bitlissos/issue/38061/399955.

Bozkurt, G.S. (2010). Tito Sonrası Dönemde Eski Yugoslavya Bölgesindeki Türler ve Müslümanlar. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 10(2). 51-95.

Caunce, S. (2001). Sözlü tarih ve Yerel Tarihçi. Bilmez B.C. ve Yalçınkaya A. (Çev). , İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Caunce, S. (2001). Sözlü Tarih ve Yerel Tarihçi. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Ceyhan, A. İ. ve Özmen Akalın, F. A. (2021). Ağ Toplumu ve Hipermodernite Açısından Yeni Sosyal Medya Platformu Clubhouse'un Kısa Analizi. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 2 (2), 144-155.

Çeliksoy, E. (2018). Türkiye'de Kamu Politikası Oluşturma Sürecinde Yer Alan Reformların Ağbağ Analizi. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (52), 197-212. DOI: 10.18070/erciyesiibd.394793.

Danacıoğlu, E. (2001). Geçmişin İzleri-Yanı başımızdaki Tarih İçin Bir Kılavuz. No:125. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Demir, Y. ve Ayhan, B. (2020). Sosyal Medyanın Gündem Belirleyicileri: Twitter'da Gündem Belirleme Süreci Üzerine Bir Sosyal Ağ Analizi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2020 (51), 1-19.

Doğan, H. A. (2010). Çevrimiçi öğrenme topluluklarının sosyal ağ analizi: bir öğretmen forumu örneği. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi.

Durmuş, S. ve Ekşi, A. (2021). Türkiye Afet Müdahale Planında Kurumsal Etkileşimin Ağbağ Analizi ile Değerlendirilmesi. Hastane Öncesi Dergisi, 6 (3), 307-322. DOI: 10.54409/hod.903397.

Elmas, N. (2014). Kosovalı Türkler: Dilleri ve Kültürleri. Bilig, (70), 131-152.

Eren, Z ve Arık, S. (2021), Örgütsel öğrenme ağları ve öğretmenlerin profesyonel öğrenme ağlarının analizi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 10(3), 100-124.

Eren, Z. (2018b). Bağlantıcılık Teorisi ve Öğretmen Adaylarının Öğrenme Ağlarının Sosyal Ağ Analizi. Turkish Studies Educational Sciences, 13 (19), 717-753.

Eren, Z. (2018'a). Biçimsel ve Biçimsel Olmayan Örgüt Yapılarının Sosyal Ağ Analizi: Öneri ve Güven Ağları Örneği. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(4), 1121-1142. DOİ:10.16986/HUJE.2018041879.

Eren, Z. (2019). Eğitim Yönetimi Araştırmalarında Ortak Yazarlık Sosyal Ağı Üzerinden Akademik İş birliği. Bilimsel Araştırma Projesi. Sinop Üniversitesi.

Eren, Z. (2020). Bilim Sanat Merkezi Yöneticilerinin Bağlamsal Performansının Sosyal Ağ Analizi Yaklaşımı ile Değerlendirilmesi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(1), 50-73.

Eren, Z. ve Kıral, E. (2018). Sosyal ağ analizi ve eğitim araştırmalarında kullanımı. Eğitimden kareler. Ankara: EYUDER Yayınları, 308-353.

Gündüz, A. ve Ertong Attar, G. (2020). Aktör İlişkilerağı, Sağlık-Hastalık ve Suç: Şahsiyet Dizisi Üzerinden Bir Tartışma. İnsan ve İnsan, 7 (24), 127-153. DOI: 10.29224/İnsanveinsan.578514.

Kobak, K. (2022). #Tiktokkapansın Hareketi: Twitter'da Sosyal Ağ Analizi. Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(1), 309-319.

Kosova Türkleri- Vikipedi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kosova_T%C3%BCrkleri adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 12-03-2023.

Muzbeg, E. (2023). Sırbistan Engeli Kosova bağımsızlığına gölge düşürüyor. https://yenibalkan.com/tr/gundem/esin-Muzbeg-sirbistan-engeli-kosova-bagimsizligina-golge-dusuruyor adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 20-02-2023.

Muzbeg, İ. (2022). Balkan Coğrafyası Balkan İnsanının Yazgısıdır, https://www.necladursun.com/kosovali-iskender-Muzbeg-balkan-cografyasi-balkan-insaninin-yazgisidir adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 13-03-2022.

Neuman, W. L. (2014). Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar (2. Cilt). Ankara: Siyasal.

Neuman, W.L. (2014). Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar. Akkaya Ö. (Çev). Cilt.2, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Odabaş, Z. (2010). Sürdürülebilir Afet Yönetimi ve Kadın, Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları: 256.

Okumuş, S. (2015). Kosova'da Yayınlanan Türkçe Gazete ve Dergiler. Yeni Türkiye, Rumeli Balkanlar Özel Sayısı, V(70). 6254-6274.

Okumuş, S. (2017). Yüzyıllık Yalnızlık: İmparatorluktan Azınlığa Kosova'da Türkler Karadeniz Araştırmaları, XIV(54). 1-18.

Okumuş, S., (2015 b). "Kosova'da Türkçe Yayınlanan Bir Gazete: Tan", Balkan Araştırma Enstitüsü Dergisi, 4 (1), 85-107.

Okumuş, S., Kosova'da Yayınlanan Türkçe Gazete ve Dergiler, http://www.salihokumus.com/makaledetay.asp?MakID=13&Kosovada-Yayinlanan-Turkce-Gazete-ve-Dergiler-i.html Adresinden alınmıştır. (Kişisel Web Sitesi). Erişim tarihi: 21-03-2023.

Okumuş, S.& Demir, H.H.& Çoban, M. (2013). Kosova'da Yayımlanan Türkçe Gazete ve Dergiler. U.D.E.K. Uluslararası Dil ve Edebiyat Çalışmaları Konferansı 'Balkanlarda Türkçe', 2: 252-267.

Özbek E. & Telliel Y. D. (2006). 68'li Olmak: Hatırlamak ve Aidiyet. A. İlyasoğlu & G. Kayacan (Ed). Kuşaklar, Deneyimler, Tanıklıklar Türkiye'de Sözlü Tarih Çalışmaları Konferansı, İstanbul: Tarih Vakfı, 245-260.

Özmen, M. (2019). Sosyo-Materyal Bir Yapı Olarak Pazar: Pazarın Bilim-Teknoloji- Toplum İncelemeleri Bakış Açısıyla İncelenmesi Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi, 5 (2), 303-338.

Paköz, A. E. (2020). Aktör Ağ Teorisi ile Vernakülere Bakmak. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7, 9–15

Sağır, A. ve Sağır, M. (2021). Avangard Bir Mabed Olarak Çamlıca Camisi'nin Aktör Ağ Teorisi Bağlamında Çerçevelemesi. OPUS International Journal of Society Researches, 18 (44), 8333-8361. DOI: 10.26466/opus.932364.

Scheuren, F. (2004). What İs A Survey. http://Www.Amstat.Org/Sections/Srms/Pamphlet.Pdf adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 01.12.2019

Sözlü Tarih Araştırmacıları İçin Pratik El Kılavuzu. (2006). İstanbul: Bilim ve Sanat Vakfı, İstanbul.

Şendur, Atabek, G. (2021). Gündelik Yaşamda Medya Teknolojileri Anlatıları ve Toplumsal Değişim: İzmir Örneği. Ankara: TÜBİTAK Projesi

Tacoğlu, T. P. (2008). Bağımsızlık Öncesi Süreçte Kosova'daki Türk Topluluğu'nun İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 25(1). 219-252.

Thompson, P.R. (1999). Geçmişin Sesi: Sözlü Tarih. Layıkel Ş. (Çev)., İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Tokmak, Elif, (2010). Yugoslavya'nın Dağılma Süreci'nde Kosova Sorunu ve Kosova Basını, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi S.B.E., İstanbul.

Toplumsal Değişme Nedir, Özellikleri Nelerdir? Toplumsal Değişime, 9 Mart 2022, https://www.milliyet.com.tr/egitim/toplumsal-degisme-nedir-ozellikleri-nelerdir-toplumsal-degisime-ornekler-nelerdir-6715039 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 21-03-2022.

Tütüncü, G. (2022). Tarih Araştırmalarında Sözlü Tarih Yöntemi ve Çevrimiçi Tarih Arşivlerinden Örnekler. Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 9(2). 135-173.

Ural, S. (2014). Balkanlarda Aşırı Milliyetçiliğin Gölgesinde Kosova ve Bağımsızlık. Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(1). 149-180.

Yağcılar, Mahir, "Kosova Türkleri", Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi, (2008). https://tasam.org/tr-TR/Icerik/3733/Kosova_turkleri adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 11-05-2022

Yerasimos, S. (1994). Milliyetler ve Sınırlar: Balkanlar, Kafkasya ve Ortadoğu. Tekeli Ş (Çev)., İstanbul: İletişim Yayınları.

Yow, V. R. (2005). Recording Oral History: A Guide For The Humanities And Social Sciences. Walnut Creek, Ca: Altamira Press.

Yurtdışı Türkler ve Akrabalar Topluluklar Başkanlığı, (2022). Kosovalı Türklerin Yükselen Sesi: Tan Gazetesi. https://www.ytb.gov.tr/haberler/Kosovali-turklerin-yukselen-sesi-tan-gazetesi-573 adresinden alınmıştır. Erişim Tarihi: 03-08-2022.

Zengin, M. ve Topsakal, C. (2008). "Kosova Eğitim Sistemi ve Türkiye Eğitim Sistemi ile Karşılaştırılması". Karadeniz Araştırmaları, 18, 107-1.

YAZILI BASINDA
DERGİCİLİK

DOÇ. DR. AYŞE ÇATALCALI CEYLAN

EĞİTİM
yayınevi

YAZILI BASINDA DERGİCİLİK

Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-82-0
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YAZILI BASINDA DERGİCİLİK
Doç. Dr. Ayşe Çatalcalı Ceylan
X+156 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-82-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ATILGAN, S., (1999), **Basın İşletmeciliği,** İstanbul: Beta Yayınları.

AYCAN, M., (2013), **"Spor Dergilerinde Yaratılan Kalıpyargılar Ve Kimlik: Four For Two Ve Futbol Extra Dergileri Üzerine Bir Araştırma",** Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme Tezi, Danışman: Ayşe Çatalcalı, İzmir, S.79.

AYDEMİR E., (2012), **Çevrimiçi Bulmaca Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarısına ve Öğrenmenin Kalıcılığına Etkisi,** Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, s.VI-VII

AYTAÇ, Ö., (2006). **Tüketimcilik ve Metalaşma Kıskacında Boş Zaman.** Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 11(1): 28.

BAUDRILLARD, J., (1997). **Tüketim Toplumu**. Çev. Hazal Deliceçaylı & Ferda Keskin, İstanbul: Ayrıntı Yay.

BÜLBÜL, A. R., (2001) **Haberin Anatomisi ve Temel Yaklaşımlar,** Ankara: Nobel.

CİNAN S., (2010), **Sudoku Bulmacasında Zihinsel Adımlar: Hariç Tutma ve Dahil Tutma Taktikleri,** Türk Psikoloji Dergisi, Aralık 2010, 25 (66), 42-52.

ÇAKIR, E., (2013), **Akademik Dünyanın Kentsel İmgelerinden Mitolojik Simgelerine Üniversite Logoları,** Milli Folklor Dergisi, Sayı: 25: 97, 53-69.

ÇAKMAK, M. M., (2013) **Belediye Logoları Hakkında Bazı Düşünceler,** Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Sa. 1-2, 1315-1326.

ÇAMDERELİ, M ve GÜRER, M., (2008), **Futbolda Görsel Kimlik Öğesi olarak Kulüp Armaları,** İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı: 26, Kış-Bahar, s. 135-168

ÇATALCALI, A. ve ÖNÜR, N., (2001) **"Cumhuriyet Kadınının İnşasında Dergilerin Önemi".** Medyanın Manipülasyon Gücü Sempozyumu, Eskişehir: Anadolu Üniv. 11-13 Nisan 2001.

ÇATALCALI, A., (2005), **Masal Dünyasında Gündelik Yaşamın Temsili: Dünya Masalları ve Türk Masallarının Karşılaştırmalı Anlambilimsel Çözümlemesi",** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, 2. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi: İletişimin Çocuğa Etkisi, 4-6 Nisan 2005, 1(1), 959-976.

ÇATALCALI, A., (2005). **"Amerikan National Geographic Kids Dergisi Örneğinde, Küresel Coğrafyalar, Küresel Değerler Ve Çocuk Kimlikleri**, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, Ege İngiliz ve Amerikan İncelemeleri Dergisi, Intractıons, 15(1), 25-46, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2005). **Kültürlerarası İletişim Sürecinde Kadın Dergileri: Batılı Kadın Kimliğinin Türk Hanımeli Dergisinde İnşası(1948-1951),** Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi, Ege İngiliz ve Amerikan İncelemeleri Dergisi, Intractions, 14(2), 115-135. İzmir.

ÇATALCALI, A., (2007), **"Medyada Duygusal Zeka Yönetimi: Aşk, Sevgi ve Dostluk Mitlerinin Temsili",** 1. Uluslararası Duygusal Zeka ve İletişim Sempozyumu: Profesyonel Yaşamda Mükemmellik Vizyonu, 2(2), 717-728.

ÇATALCALI, A., (2007), **'Küresel İktidarın Politik Sembolleri: Time Dergisi Örneği'**, 1.Uluslararası Medya ve Siyaset Sempozyumu, 15-17 Kasım 2007, 2(2), 1003-1014, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2007). **Coğrafya Dergilerinde, Geçmiş Şimdi Ve Geleceğin Topografyası: Atlas Dergisi Reklamlarında Kullanılan, Nostaljik Öğelerin Analizi,** EÜ Edebiyat Fakültesi, Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü 11. Uluslararası Kültürel Çalışmalar Sempozyumu, 9-10-11 Mayıs 2007, 47-66, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2009) **"Futbol Haberlerinde Yaratılan Stereotipler Ve Oluşturulan Cinsel Kimlikler',** Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Hakemli Yeni Düşünceler Dergisi (5), 107-121, İzmir.

ÇATALCALI, A., (2009). **"Okul Öncesi Dönem Çocuk Hikâye Kitapları Stereotipler ve Kimlikler"** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(1), 13-27, Burdur.

ÇATALCALI, A., (2014), **"Fitness Dergilerinde Beden Kullanımı: Formsante ve Women's Health Dergileri",** Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Dergisi, 2(4), 8-29.

ÇATALCALI, A., (2015), **Romantizm, Fantazya ve Rasyonalite: Evlilik Dergileri ve Evlilik Web Siteleri,** Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8/1: 37-55.

ÇATALCALI, A., (2015), **"Magazin Haberlerinde Toplumsal Cinsiyet Temsili: Alem, Hafta Sonu ve Şamdan Plus Dergilerinin Anlambilimsel Analizi,** 1. Uluslararası Çukurova Kadın Çalışmaları Kongresi, Türkiye'de ve Dünyada Kadın Araştırmaları, 1(1), 35-41, Adana.

ÇATALCALI, A., (2016), **"Tüketim, Toplumsal Cinsiyet ve Kadın: 1963-1964 Yılları Hayat Dergisi Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi",** Medyada Toplumsal Cinsiyet Okumaları, Ed: Dilek Takımcı ve İlknur Gürses, EÜ Yayınları: İzmir.

ÇETİNKAYA, T., (2014), **Türkiye'de Sinema Dergilerinin Tarihine Hızlı Bir Bakış,** http://www.tsa.org.tr/yazi/ yazidetay/18/turkiye-de-sinema-dergilerinin-tarihine-hizli-bir-bakis, Erişim Tarihi: 14 Ekim 2015.

ÇIĞ, Ü., (2010), **Haberin Anlatı Yapısı: Modern Haber Metinlerinde Bilginin Örgütlenişi ve İşlevi,** İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

DEMİRAY, Ö., (2013), **Dergi Tasarımının Temel Özellikleri ve Doğan Medya Grubu Dergileri Kapak Tasarımı Üzerine Bir Araştırma,** Danışman: Ayşe Çatalcalı, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme tezi, İzmir.

DEMİRCİ, F., (2006), **Kadro Hareketi ve Kadrocular,** Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:15: 35-54.

DEMİREL, F., (2011), **Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Okuyucu Mektupları**, http://www.sanatsalhaber.com/yazi.asp?id= 636, Erişim tarihi: 16.04.2016.

DENLİ, S., (1997). **Göstergebilim Açısından Grafik Gösterge Anlamlarının İncelenmesi.** Konya: Selçuk Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi.

DÜZTEPE, T., (2005). **Popüler Kültür Ürünü Olarak Gazetelerin Astroloji Köşelerinin Değerlendirilmesi,** Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

EĞRİBEL, E., (1987), **Çizgi Roman Olayı ve Toplum,** http://tjs.istanbul.edu.tr/wp-content/uploads/2016/01/16109-35520-1-SM.pdf, Erişim tarihi: 5 Nisan 2017.

ELDEM, M. ve ÖZDEM, Ö. O., (2015). **Reklamda Görsel Tasarım: Yaratıcılık ve Sanat**, İzmir: Say Yay.

ERASLAN, P., (1993), **Kitle Kültüründe Magazin Dergilerinin İşlevi Ve Türkiye Sürecine Bir Örnek: Hayat Dergisi (1956-1978),** İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi.

ERSÖZ, S., (1993). **Türkiye'de Grafik Sanatların Gelişimi ve Grafik Sanatçıları (1923-1993),** Ankara: Gazi Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

FRAZER E., (1987). **Teenage Girls Reading Jackie**. Media, Culture and Society, 9, 407-425.

GEDİK, Ş. E., (2016), **Görsel İletişim Tasarımı Açısından Turkuvaz Medya Dergi Logolarının Analizi,** Danışman: Ayşe Çatalcalı, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme Tezi, İzmir.

GENCEL-BEK, Mine &Mutlu Binark, (2000) **Medya ve Cinsiyetçilik,** Ankara Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, Ankara.

GÖNENÇ, YAPAR, A., (1999), **Fransa'da Ve Türkiye'de Dergicilik Olgusu Ve Kadın Dergilerinin Karşılaştırılması,** İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayımlanmamış Doktora Tezi.

GÖNENÇ, YAPAR, A., (2007), **Türkiye'de Dergiciliğin Tarihsel Gelişimi,** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı: 29. 63-78.

GROW, G., http://aejmcmagazine.bsu.edu/Testfolder/ postercovers/Default.htm, **An Annotated Portfolio of Poster Covers on Magazines, 1920s to 1990s,** Erişim tarihi: 18 Nisan 2009.

HAMAMCI, Z., MURAT, M., ve ark.(2008), **"Bir İçerik Analizi Örneği: Güzin Abla Köşesine Gelen Mektuplar ve Bu Mektuplara Verilen Yanıtların İncelenmesi",** Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 23: 63-68.

HARLAK, Hacer., (1993). **"Çeşitli Turistlere İlişkin Bilişsel Kategoriler ya da Kişisel Yapılar",** EÜ Psikoloji Semineri Dergisi, İzmir: EÜ

HAYDAROĞLU, M., (2001), **101 Dergi, Dünden Bugüne Türkiye'nin Dergileri**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

IŞIK, O., (1994).**"Değişen Toplum/Mekân Kavrayışları: Mekânın Politikleşmesi, Politikanın Mekânlaşması**, İstanbul: Birikim, Toplum ve Bilim Dergisi, 64-65 Güz-Kış.

IŞIKLI, S., (2012). **Grafik Tasarımda Logo ve Amblemin Sektörlere Göre Renk Algısı,** Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Ana sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

JOHNSON S. ve PRİJATEL P., (2007), **The Magazine From Cover To Cover,** New York, Oxford: Oxford Uni.Press.

KABACALI, A., (2000), **Türkiye'de Matbaa Basın ve Yayın**, İstanbul: Literatür.

KABAŞ, S., (2007), **Günümüz Türk Basınında Gazeteciler Bağlamında Söyleşilerin Nitel Bir Değerlendirmesi,** Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

KARADEMİR, Ç., (2014), **Güzin Abla Köşesi'nin Akılcı Duygusal Davranışçı Yaklaşımın Temel Kavramları Açısından İncelenmesi,** Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 4(2), 11-43.

KARADUMAN, B., (2007), **Bir Derginin Görsel Kimlik Tasarımında Biçim Ve İçerik İlişkisi Açısından Tipografinin Önemi,** Mersin: Mersin Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi.

KARADUMAN, M., (2009), **Yeni İletişim Teknolojileri Bağlamında Haber Üretim Süreci ve Haberin Yapısı: Doğan ve Doğuş Grubu Örneği,** Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

KASIM, M., (2008), **Radyo ve Televizyonda Röportajın Sistematiği,** Selçuk İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı: 3: 184-195.

KAYAR, A., (2010), **Hürriyet Gazetesi Özelinde Gazetelerin Birinci Sayfalarında Haber Dağılımı ve Haber Dilinin 60 Yıllık Değişiminin İncelenmesi,** İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KAYAYERLİ, F. D., (2012), **Türkiye'de Röportaj Geleneği Bağlamında Yaşar Kemal'in Röportajları Üzerinden Nitel Bir Değerlendirme,** İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KEŞ, Y., (2006), **"e-grafik.net" Elektronik Dergi Tasarımı,** Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanatta Yeterlilik Tezi, Ankara.

KILIÇ, D., (2003), **Haber Yapım Sürecinde Editör ve Editöryel Sistem Hürriyet Gazetesi Örneğinde Bir Laboratuvar Çalışması,** Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir.

KILIÇ, D., (2007). **"Türk Basınında İran Nükleer Krizi'nin Sunumu: Haberin Çerçevelenmesi",** Galatasaray üniversitesi "İleti-ş-im" dergisi, Sayı: 6, Haziran.

KOÇEL, T., (1998), **İşletme Yöneticiliği,** İstanbul, Beta Yayınları.

KONGAR, E., (1996). **Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği,** İstanbul: Remzi.

LUTZ, A. C. ve COLLİNS, J. L., (2005). **National Geographic'i Doğru Okumak**, (Çev.) Mefkure Bayatlı, İstanbul: Agora Yay.

MACRAE, N.C; STANGOR, C.; HEWSTONE, M.(Ed). (1996). **Stereotypes And Stereotyping,** New York, London: Guilford Press., s.85

MUTLU, N., (2009), **Popüler Kadın Dergilerinde Kadın Temsili Örnek Olay: Cosmopolitan Dergisi,** Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

MUTLU. R., **"Çağdaşlaşmanın Temel Ölçütleri",** Cumhuriyet, 6 Ağustos 1998.

OLGUNDENİZ, SÜNBÜL, S. ve ÇATALCALI, A., (2011), **Dergi Kapaklarında Kullanılan Haber Başlıklarının Dili ve Söylemi: Diyet ve Moda Haberleri Aracılığıyla Oluşturulan Kadın Kimlikleri,** Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, 7(1), 174-191.

OLUÇ, M., (1984). **İletişim Olayları ve Türk Basının Sorunları-Türk Basınında İşletmecilik**, İstanbul, Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

ÖZCAN, M., (1996), **Başlangıcından Günümüze Türkiye'de Haftalık Haber Dergiciliğinin Gelişim Evreleri (Akis Dergisi Örneği),** İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZMEN, M. B., (2006). **Reklamda Grafik Tasarımcılığı.** Konya: Selçuk Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

ÖZTÜRK, G., (2015), **Yazılı Basın İşletmelerinde Çalışma İlişkileri: Elele Dergisi Örneği,** Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü Bitirme Tezi, Danışman: Ayşe Çatalcalı, 2015.

PINARCI, A. G., **Kadın Dergileri,** http://e-bulten.library.atilim.edu.tr/sayilar/2013-03/images/Kadin-dergileri.pdf, 1-16. Erişim tarihi: 5 Nisan 2017.

SMİTH. Antony D., (1996), **Toplumsal Değişme Anlayışı, İşlevselci Toplumsal Değişme Kuramının Bir Eleştirisi,** Çev. Ülgen Oskay, Gündoğan Yayınları, Ankara.

SÖZEN, E., (1999), **Söylem Belirsizlik, Mübadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite,** Paradigma, İstanbul.

SUCU, M., (2003). **"Sayfa Düzeni",** (Der) Sevda Alankuş, Gazetecilik ve Habercilik, Habercinin El Kitabı Dizisi: 4, IPS İletişim Vakfı Yayınları: 7, İstanbul.

SUNGUR, S., (2012) **Türkiye'de En Çok Tercih Edilen Vakıf Üniversitelerinin Görsel Kimlik Tasarımlarının Analizi,** The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication, TOJDAC, July, Volume 2, Issue 3, 54-63.

ŞİMŞİROĞLU, S., (2002). **Yazılı Basında Haber Sunumunda Mizanpajın Habere Etkisi**. İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

TAŞÇI, A., (1985). **Marka ve Amblemler.**, zogue.net: http://www.zogue.net/makaleler/11594-amblem-logo-marka-renk, Erişim tarihi: 17 Mart 2009.

TAŞDEMİR, P. Y., (2004), **Tasarımda Stereotipi,** Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

TEPECİK, A., (1994). **Grafik Tasarlama İlkelerine Dayalı Tasarım Yöntem ve Teknikleri.** Ankara: Gazi Üniversitesi Doktora tezi.

TEPECİK, A., (2002). **Grafik Sanatlar.** Ankara: Detay&Sistem Ofset.

TEZCAN, M. T., (1997). **Türk Kişiliği Ve Kültür-Kişilik İlişkileri,** T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

TILIÇ, D. L., (1998) **Utanıyorum Ama Gazeteciyim, Türkiye Ve Yunanistan'da Gazetecilik**, İstanbul: İletişim Yay.

TİKBAŞ, F., (2011). **Kültür, Eğitim ve Kültür Ekonomisi Kapsamında Bulmacaların İşlevleri,** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Türkçe Sözlük, (1988), Yeni Baskı, TDK, Ankara.

TÜRKOĞLU, N., (2004), **Toplumsal İletişim: İletişim Bilimlerinden Kültürel Çalışmalara Tanımlar, Kavramlar, Tartışmalar**, İstanbul: Babil Yay.

UÇAN, B., (2013), **Türkiye'de Karikatürün Dijital Dönüşümü: Uykusuz Dergisi,** The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication - TOJDAC July 2013 Volume 3 Issue 3, http://www.tojdac.org/tojdac/VOLUME3-ISSUE3_files/tojdac_v03i305.pdf, Erişim tarihi: 16 Ekim 2015.

UÇAR, T. F., (2004). **Görsel İletişim ve Grafik Tasarım,** İstanbul: İnkılap Kitabevi.

UNGAN, S., ve YİĞİT, F., (2014), **Geçmişten Günümüze Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları,** Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 10, 184-198.

YAMAN, F., (2014). **Reklamın 5 M'si**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.

YERKAN, M., (2010), **Türkiye'deki Üniversitelerin Amblemleri,** Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

YEŞİLTUNA, Çiftçi, D., (1994), **Kentlileşme sürecinde bireylerin siyasal değer tutum ve davranışlarına aile yapısının etkisi,** Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.

YILDIZ, C., (2000). **Yazılı Basında Metin ve Manşet–Basın Dili Üzerine Bir Araştırma**, İstanbul: Teknik Yay.

YILMAZ, M. Ve SAYMALI, M., (2013), **Göstergebilimsel Yöntem Işığında Otomotiv Firmalarının Amblemlerinin Çözümlenmesi,** İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi, Yıl:2012, Sayı: 23, 167-179.

YİĞİTBAŞI, K. G., (2014). **Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği,** Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 5, Nisan: 37-56.

ADANALI, T. (Çev.), **Dergi Kapakları: Gazetecilik mi yoksa İllüstrasyon mu?** Foto Muhabirleri Derneği, Çev.: Tolga Adanalı, Poytner online, http://pro.fmd.org.tr/?gt=artdetay &artid=21, Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

ATAMTÜRK, Ü., A., (2003), **Medya İçeriği Olarak Yıldız Falı Analizi Örnek: "Elle" Dergisi Yıldız Falı Sayfasının Çözümlenmesi,** İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 17(1), 71-87, http://www.journals.istanbul.edu.tr/iuifd/ article/ viewFile/1019014499/1019013714, Erişim tarihi: 17.04.2017.

(…),http://www.zoque.net/makaleler/11594-amblem-logo-marka-renk/, Erişim tarihi: 10 Aralık 2010.

(…), http://lidya.hacettepe.edu.tr/~b0152659/public_html/ eskiturklerdedamga.htm, Erişim tarihi: 7 Mart 2009.

(…), http://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0ktibas_dergisi, Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

(…), http://tr.wikipedia.org/wiki/Piktogram, Erişim tarihi: 8 Mart 2009.

(…), http://www.dergiler.gen.al/edebiyat_kultur_sanat_ dergileri.php, Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

(…), http://www.fotoritim.com/yazi/yolculuk-dergisi, Erişim tarihi: 4 Mart 2014.

(…), http://www.huffingtonpost.com/2008/04/21/richard-stolley-79-year-o_n_97758.html, Richard Stolley'in fotoğrafı alınmıştır, Erişim tarihi: 19 Nisan 2009.

(…), http://www.kultur.gov.tr/TR,31284/issn-nedir.html, Erişim tarihi: 11 Şubat 2014.

(…), http://www.ykykultur.com.tr/dergi/?makale=609&id=83, Erişim tarihi: 8 Nisan 2015.

(…), https://www.doganburda.com/Files/PdfDokuman/19-11-2013-13-41-16Ekonomist%20y.pdf, Erişim tarihi: 8 Nisan 2015.

(…), http://kurumsal.dogangazetecilik.com/kurumsal_yonetim_menu_3_3.asp), Erişim tarihi: 2 Mayıs 2017.

(…), http://tr.wikipedia.org/wiki/Ayd%C4%B1nl%C4%B1k_ (dergi), Erişim tarihi: 3 Mart 2013.

(…), https://tr.wikipedia.org/wiki/Bulmaca, Erişim Tarihi: 17 Kasım 2015.

(…), http://www.on5yirmi5.com/haber/yasam/dogal-yasam/11050/zeka-gelisimi-icin-bulmaca-cozun.html, Erişim tarihi: 17 Kasım 2015.

(…), https://en.wikipedia.org/wiki/Crossword, Erişim Tarihi: 17 Kasım 2015.

(….), http://lidya.hacettepe.edu.tr/~b0152659/public_html/ eskiturklerdedamga.htm, Erişim tarihi: 3 Mart 2009.

(….), Ekonomi ve Finans dergileri: Takip için en iyi 13 yayın, https://konupara.com/ekonomi/ekonomi-finans-dergileri-19251/

SÜRDÜRÜLEBİLİR DAVRANIŞSAL

PAZARLAMA MODELİ

DR. FUNDA DEMİROĞLU
DR. TOLGA ULUSOY

EĞİTİM
yayınevi

SÜRDÜRÜLEBİLİR DAVRANIŞSAL PAZARLAMA MODELİ

Dr. Funda Demiroğlu, Dr. Tolga Ulusoy

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-64-6
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SÜRDÜRÜLEBİLİR DAVRANIŞSAL PAZARLAMA MODELİ
Dr. Funda Demiroğlu, Dr. Tolga Ulusoy
VIII+196 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-64-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adaiem, N., ve Dayı, F. (2022). Financial Risk Analysis in Renewable Energy Companies. Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences, 4(2), 44-50.

Adel, M. M. (2012). Downstream ecocide from upstream water piracy. American Journal of Environmental Sciences, 8(5), 528.

Adesida, I. E., and Okunlola, J. O. (2015). Effects of community participation on the sustainability of rural infrastructure in Ondo State, Nigeria. Asian Journal of Agricultural Extension, Economics & Sociology, 7(1), 1-9.

Aguilar-Rivera, N. (2020). Green gross domestic product (Green GDP) and sustainable development. Reduced inequalities, 1-15.

Akandere, G. (2021). Dijitalleşme Düzeyi Ve Yeşil Lojistik Uygulamaların Lojistik Performansa Etkisi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 11*(4), 1979-2000.

Akıllı H., Kemahlı Garipoğlu F., Okudan K. Ve Polat F. (2008). Ekolojik Ayak İzinin Kavramsal İçeriği ve Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Bireysel Ekolojik Ayak İzi Hesaplaması. Akdeniz İİBF Dergisi, 8(15), 1 - 25.

Akpınar, M. Sosyal Pazarlama Nedir? Başarılı Örnekleri, Erişim Tarihi: 10 Eylül 2023, https://mehmetakpinar.com/sosyal-pazarlama-ve-ornekleri-pazarlamanin-toplumsal-gucu/

Akyüz, İ. (2006). Mobilya satın almada tüketici davranışlarını etkileyen psikolojik, sosyo-psikolojik ve sosyo-kültürel faktörlerin incelenmesi.

Al Mamun, A., Hayat, N., Malarvizhi, C. A. N., and Zainol, N. R. B. (2020). Economic and environmental sustainability through green composting: A study among low-income households. Sustainability, 12(16), 6488.

Alabay, M. N. (2010). Geleneksel Pazarlamadan Yeni Pazarlama Yaklaşımlarına Geçis Süreci. *Suleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences, 15*(2), 213-235.

Al-Jayyousi, O. R. (2003). Greywater reuse: towards sustainable wate management. Desalination, 156(1-3), 181-192.

Allam, Z., Sharifi, A., Bibri, S. E., Jones, D. S., & Krogstie, J. (2022). The metaverse as a virtual form of smart cities: Opportunities and challenges for environmental, economic, and social sustainability in urban futures. Smart Cities, 5(3), 771-801.

Alola, A. A., Saint Akadiri, S., Akadiri, A. C., Alola, U. V., and Fatigun, A. S. (2019). Cooling and heating degree days in the US: the role

of macroeconomic variables and its impact on environmental sustainability. Science of The Total Environment, 695, 133832.

Altunışık, R., Özdemir, Ş. ve Torlak, Ö. (2012). *Modern pazarlama*. İstanbul: Değişim Yayınları

Altunışık, R., Özdemir, Ş. ve Torlak, Ö. (2017). *Pazarlama ilkeleri ve yönetimi*. İstanbul: BETA.

Altunöz, U. ve Altunöz, H. (2018). *Davranışsal ekonomi (nörofinans).* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Amin, S., Li, C., Khan, Y. A. and Bibi, A. (2022). Fishing grounds footprint and economic freedom indexes: Evidence from Asia-Pacific. Plos one, 17(4), e0263872.

Amoroso, R. O., Pitcher, C. R., Rijnsdorp, A. D., McConnaughey, R. A., Parma, A. M., Suuronen, P. and Jennings, S. (2018). Bottom trawl fishing footprints on the world's continental shelves. Proceedings of the National Academy of Sciences, 115(43), E10275-E10282.

Angner, E., and Loewenstein, G. (2007). Behavioral Economics. *Handbook Of The Philosophy Of Science: Philosophy Of Economic*, 641-690.

Armutlu, C. E. (2006). İlişkisel Pazarlamanın Teorik Temelleri: Etkileşim Ve Şebeke Yaklaşımları. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 1-16.

Arto, I., Cazcarro, I., Garmendia, E., Ruiz, I., and Sanz, M. J. (2022). A new accounting framework for assessing forest footprint of nations. Ecological Economics, 194, 107337.

Auclair, E., and Fairclough, G. (Eds.). (2015). Theory and practice in heritage and sustainability: Between past and future. Routledge.

Ayres, R. U., and Kneese, A. V. (1969). Production, consumption, and externalities. The American economic review, 59(3), 282-297.

Ayvaz, İ. (2012). Sosyal pazarlama ve sosyal pazarlamanın ahlaki boyutlarına yönelik tutumların incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı.

Ayyıldız, H., ve Genç, K. Y. (2010). Çevreye Duyarlı Pazarlama: Üniversite Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Pazarlama Uygulamaları ile İlgili Tutum Ve Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12*(2), 505-527.

Baig, M. I., Yadegaridehkordi, E., and Nizam Bin Md Nasir, M. H. (2023). Influence Of Big Data Adoption On Sustainable Marketing And Operation Of Smes: A Hybrid Approach Of SEM-ANN. *Management Decision.*

Bakırtaş, H. (2019). Hizmetlerin pazarlanması. Z. B. Erdoğan (ed), Pazarlama ilkeler ve yönetim içinde (s. 372-400). Ekin Yayıncılık.

Barnidge, M., Sherrill, L. A., Kim, B., Cooks, E., Deavours, D., Viehouser, M., ... and Zhang, J. (2022). The effects of virtual reality news on learning about climate change. Mass Communication and Society, 25(1), 1-24.

Bašan, L., Kapeš, J., and Brolich, L. (2021). Sustainable Marketing Factors: Impact On Tourist Satisfaction And Perceived Cultural Tourism Effects. *Ekonomski vjesnik: Review of Contemporary Entrepreneurship, Business, and Economic Issues, 34*(2), 385-400.

Bastianoni, S., Galli, A., Niccolucci, V., and Pulselli, R. M. (2006). The ecological footprint of building construction. The Sustainable City IV: Urban Regeneration and Sustainability, 345, 356.

Başeğmez, H. (2019). Üretim fonksiyonunun kestirimi üzerine bir çalışma. Yayınlanmamış Doktora Tezi Marmara Universitesi, İstanbul.

Baumgärtner, S., and Quaas, M. (2010). What is sustainability economics?. Ecological Economics, 69(3), 445-450.

Bayhantopcu, E., and Aymerich Ojea, I. (2024). Integrated sustainability management and equality practices in universities: A case study of Jaume I University. International Journal of Sustainability in Higher Education, 25(3), 631-648.

Beare, D., Buslovich, R., and Searcy, C. (2014). Linkages between corporate sustainability reporting and public policy. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 21(6), 336-350.

Banerjee, A., Meena, R. S., Jhariya, M. K., and Yadav, D. K. (Eds.). (2021). Agroecological footprints management for sustainable food system (p. 514). Singapore: Springer.

Birkeland, J. (2014). Sustainable Development: Principles and Practice. Routledge.

Blake, B. F., Valdiserri, C. M., Neuendorf, K. A., and Valdiserri, J. N. (2007). The Online Shopping Profile In The Cross-National Context: The Roles Of Innovativeness And Perceived Innovation Newness. *Journal of International Consumer Marketing, 19*(3), 23-51.

Blattberg, R. C., and Sen, S. K. (1974). Market Segmentation Using Models Of Multidimensional Purchasing Behavior: A New Segmentation Strategy Designed To Provide Better Information To The Marketing Decision Maker. *Journal of Marketing, 38*(4), 17-28.

Bollen, J., Mao, H., and Zeng, X. (2011). Twitter Mood Predicts The Stock Market. *Journal Of Computational Science, 2*(1), 1-8.

Borden, R. J. (2017). Psychological dimensions of sustainability: minding the future from a human-ecological perspective. Current Opinion in Environmental Sustainability, 25, 45-49.

Borucke, M., Moore, D., Cranston, G., Gracey, K., Iha, K., Larson, J., Lazarus, E., Morales, J. C., Wackernagel, M., and Galli, A. (2013). Accounting for demand and supply of the biosphere's regenerative capacity: The National Footprint Accounts' underlying methodology and framework. Ecological Indicators, 24, 518-533.

Bozbay, Z. (y.y.). *Pazarlama stratejileri*. İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. https://ww4.ticaret.edu.tr/sbe/wp-content/uploads/sites/129/2020/03/pazarlamastratejileri_%C4%B0stanbul-%C3%9Cniv.pdf

Bozkurt, B. (2008). Hizmet Pazarlamasında Müşteri Memnuniyeti Ve Kütüphane Hizmetlerinde Bir Uygulama: Muğla Üniversitesi Merkez Kütüphanesi Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Brown, S., and Vacca, F. (2022). Cultural sustainability in fashion: reflections on craft and sustainable development models. Sustainability: Science, Practice and Policy, 18(1), 590-600.

Bruckner, M., Fischer, G., Tramberend, S., and Giljum, S. (2015). Measuring telecouplings in the global land system: A review and comparative evaluation of land footprint accounting methods. Ecological Economics, 114, 11-21.

Brundtland, G. H. (1987). Our Common Future: Report of the World Commission on Environment and Development. United Nations.

Burton, D. (2001). Critical Marketing Theory: The Blueprint?. *European Journal of Marketing, 35*(5/6), 722-743.

Burton, R. J., and Paragahawewa, U. H. (2011). Creating culturally sustainable agri-environmental schemes. Journal of Rural Studies, 27(1), 95-104.

Butler, C. (2002). Inequality and sustainability.

Butler, S. J., Vickery, J. A., and Norris, K. (2007). Farmland biodiversity and the footprint of agriculture. Science, 315(5810), 381-384.

Calu, A., Negrei, C., Calu, D. A. S., and Viorel, A. (2015). Reporting of Non-Financial Performance Indicators–A Useful Tool for a Sustainable Marketing Strategy. *Sustainable Business Marketing, 17*(40), 977-993.

Calvo-Porral, C. (2019). The Role Of Marketing In Reducing Climate Change: An Approach To The Sustainable Marketing Orientation. *Climate Change and Global Development: Market, Global Players and Empirical Evidence*, 261-283.

Camerer, C. F. (2006). Behavioral Economics.

Capatina, A., Micu, A., Cristache, N., and Micu, A. E. (2017). The İmpact Of A Trend Pattern For Sustainable Marketing Budgets On Turnover Dynamics (A Case Study). *Contemporary Economics, 11*(3), 287-302.

Chamorro, A., and Bañegil, T. M. (2006). Green Marketing Philosophy: A Study Of Spanish Firms With Ecolabels. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 13*(1), 11-24.

Chapagain, A. K., and Hoekstra, A. Y. (2011). The blue, green and grey water footprint of rice from production and consumption perspectives. Ecological economics, 70(4), 749-758.

Charter, M., & Tischner, U. (Eds.). (2017). Sustainable solutions: developing products and services for the future. Routledge.

Chen, Y., Lyulyov, O., Pimonenko, T., and Kwilinski, A. (2023). Green development of the country: Role of macroeconomic stability. Energy & Environment, 0958305X231151679.

Choi, S., and Ng, A. (2011). Environmental and economic dimensions of sustainability and price effects on consumer responses. Journal of business ethics, 104, 269-282.

Chomova, K. (2022). Evolution Of Sustainability In Marketing, file:///C:/Users/User/Downloads/Evolutionofsustainabilityinmarketing.pdf

Chou, S. F., Horng, J. S., Liu, C. H., Yu, T. Y., and Kuo, Y. T. (2022). Identifying The Critical Factors For Sustainable Marketing In The Catering: The Influence Of Big Data Applications, Marketing Innovation, And Technology Acceptance Model Factors. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 51, 11-21.

Chukalla, A. D., Krol, M. S., and Hoekstra, A. Y. (2015). Green and blue water footprint reduction in irrigated agriculture: effect of irrigation techniques, irrigation strategies and mulching. Hydrology and earth system sciences, 19(12), 4877-4891.

Clark, G., Kosoris, J., Hong, L. N., and Crul, M. (2009). Design for sustainability: current trends in sustainable product design and development. Sustainability, 1(3), 409-424.

Colantonio, A. (2011). Social sustainability: Exploring the linkages between research, policy and practice. In European Research on Sustainable Development: Volume 1: Transformative Science Approaches for Sustainability (pp. 35-57). Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg.

Colombo, E., and Mattarolo, L. (2017). Energy and development: the role of academia in education, research, and technological cooperation for sustainability. Wiley Interdisciplinary Reviews: Energy and Environment, 6(1), e215. to discourses of professional learning. Environmental education research, 13(2), 265-285.

Coric, D. S., Lucic, A., Brecic, R., Sevic, A., and Sevic, Z. (2020). An Exploration of Start-ups' Sustainable Marketing Orientation (SMO). *Industrial Marketing Management*, 91, 176-186.

Corral-Verdugo, V. (2010). The psychological dimensions of sustainability. In Environmental psychology: New developments (pp. 63-90). Nova Science Publishers, Inc.

Corral-Verdugo, V., Frías-Armenta, M., and García-Cadena, C. H. (2013). Introduction to the psychological dimensions of sustainability. In Psychological Approaches to Sustainability: Current Trends in Theory, Research and Applications (pp. 3-18). Nova Science Publishers, Inc..

Costanza, R., and Kubiszewski, I. (Eds.). (2014). Creating a sustainable and desirable future: Insights from 45 global thought leaders. World Scientific.

Čuláková, M., Vilčeková, S., Krídlová Burdová, E., and Katunská, J. (2012). Reduction of carbon footprint of building structures. Chem. Eng. Trans, 29(2012), 199-204.

Cunha, F. A. F. D. S., Meira, E., and Orsato, R. J. (2021). Sustainable finance and investment: Review and research agenda. Business Strategy and the Environment, 30(8), 3821-3838.

Çilesiz, A., ve Dayı, F. (2022). Examining the Financial Performance of Renewable Energy Companies Through a Hybrid Multi-criteria Decision Making Model. In International Conference on Energy and Environment Research (pp. 705-714). Cham: Springer Nature Switzerland.

D'Amato, A. (1997). The Politics of Ecocide. In International Law Studies (pp. 15-31). Brill Nijhoff.

Daly, H. E., and Farley, J. (2011). Ecological economics: Principles and applications. Island Press.

Davidson, M. (2010). Social sustainability and the city. Geography Compass, 4(7), 872-880.

Dayı, F., ve Yıldız, B. (2020). Banka Hizmet Kalitesinin Kurumsal İmaj, Müşteri Tatmini ve Tekrar Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisinin Yapısal Eşitlik Modeli ile Analizi. İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1), 1-17.

Dayı, F., ve Çetin, Z. N. (2021). Kişilik Özelliklerinin Bireylerin Finansal Tutumları Üzerindeki Rolü. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(3), 1234-1251. https://doi.org/10.36362/gumus.957658

De Girolamo, A. M., Miscioscia, P., Politi, T., and Barca, E. (2019). Improving grey water footprint assessment: Accounting for uncertainty. Ecological Indicators, 102, 822-833.

De Laurentiis, V., Galli, A., and Sala, S. (2022). Modelling the land footprint of EU consumption. Publications Office of the European Union, Luxembourg.

de Ruiter, H., Macdiarmid, J. I., Matthews, R. B., Kastner, T., Lynd, L. R., and Smith, P. (2017). Total global agricultural land footprint associated with UK food supply 1986–2011. Global environmental change, 43, 72-81.

Demir, K. A., Döven, G., ve Sezen, B. (2019). Industry 5.0 And Human-Robot Co-Working. *Procedia Computer Science, 158*, 688-695.

Denek, S. (2019). Sürdürülebilir Kalkınmadan Sürdürülemez Çevreye Doğru: Çevre–Kalkınma İkilemi. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(3), 817-842.

Dirik, D., Eryılmaz, İ., ve Erhan, T. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yapılan Çalışmaların Vosviewer İle Bibliyometrik Analizi. *Sosyal Mucit Academic Review, 4*(2), 164-188.

Dixon, A., Butler, D., Fewkes, A., and Robinson, M. (2000). Measurement and modelling of quality changes in stored untreated grey water. Urban Water, 1(4), 293-306.

Dovers, S. (1995). Information, sustainability and policy. Australian Journal of Environmental Management, 2(3), 142-156.

Driessen, M. (2021). Sustainable finance: An overview of ESG in the financial markets. Sustainable Finance in Europe: Corporate Governance, Financial Stability and Financial Markets, 329-350.

Dyllick, T., and Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. Business strategy and the environment, 11(2), 130-141.

Eizenberg, E., and Jabareen, Y. (2017). Social sustainability: A new conceptual framework. Sustainability, 9(1), 68.

Erbaşlar, G. (2012). Yeşil Pazarlama. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, *1*(2), 94-101.

Erbaşlar, G. (2014). *Pazarlama yönetimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Ertan, Y. (2018). Türkiye'de Sürdürülebilirlik Raporlaması (2005-2017). Journal of Accounting and Taxation Studies, 11(3), 463-478.

Eryılmaz, G. A., Kılıç, O., ve Boz,İ, (2019). Türkiye'de organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirlik açısından değerlendirilmesi. Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences, 29(2), 352-361.

Esmer, Y., and Dayı, F. (2016). Yönetimde Yeni Bir Paradigma: Etik liderlik. Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (57), 38-54.

Esmer, Y., and Dayı, F. (2017). Entrepreneurial Leadership: A Theoretical Framework. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(2), 112-124.

Eswaran, H., Lal, R., and Reich, P. F. (2019). Land degradation: an overview. Response to land degradation, 20-35.

Evli, S. (2018). Türkiye'de sürdürülebilir kalkınma ve yenilenebilir enerji kaynakları (Master's thesis, Namık Kemal Üniversitesi).

Ewing, B., Reed, A., Galli, A., Kitzes, J., and Wackernagel, M. (2010). Calculation methodology for the national footprint accounts. Global Footprint Network, 1-19.Chambers, N., Simmons, C., & Wackernagel, M. (2000). Sharing Nature's Interest: Ecological Footprints as an Indicator of Sustainability. London: Earthscan.

Fawehinmi, O., Yusliza, M. Y., Mohamad, Z., Noor Faezah, J., and Muhammad, Z. (2020). Assessing the green behaviour of academics: The role of green human resource management and environmental knowledge. International Journal of Manpower, 41(7), 879-900.

Ferdous, A. S. (2010). Applying The Theory Of Planned Behavior To Explain Marketing Managers' Perspectives On Sustainable Marketing. *Journal Of International Consumer Marketing, 22*(4), 313-325.

Fischer, G., Tramberend, S., Bruckner, M., and Lieber, M. (2017). Quantifying the land footprint of Germany and the EU using a hybrid accounting model.

Flint, R. W., and Flint, R. W. (2013). Basics of sustainable development. Practice of Sustainable Community Development: A Participatory Framework for Change, 25-54.

Fox, Karen F.A. and Kotler, Philip (l980). The Marketing of Social Causes: The First Ten Years. *Journal of Marketing*, *44*(4), Fall.

Franke, N., Hoekstra, A. Y., and Boyacioglu, H. (2013). Grey water footprint accounting: Tier 1 supporting guidelines.

Fridman, D., Biran, N., and Kissinger, M. (2021). Beyond blue: An extended framework of blue water footprint accounting. Science of The Total Environment, 777, 146010.

Fruchter, G. E., and Sigué, S. P. (2004). Managing Relational Exchanges. *Journal of Service Research, 7*(2), 142-154.

Fund, S. (2015). Sustainable development goals. Available at this link: https://www.un. org/sustainabledevelopment/inequality.

Gan, Y., Liang, C., Hamel, C., Cutforth, H., and Wang, H. (2011). Strategies for reducing the carbon footprint of field crops for semiarid areas. A review. Agronomy for Sustainable Development, 31, 643-656.

Garbie, I. H. (2015). Sustainability awareness in industrial organizations. Procedia Cirp, 26, 64-69.

Gazel, S. (2016). *Davranışsal finans (psikolojik eşik ve önyargılar).* Ankara: Detay Yayıncılık.

Gedik, Y. (2020). Sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarla sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkinma. Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(3), 196-215.

Gedik, Y. (2020). Yeşil Pazarlama Stratejileri Ve İşletmelerin Amaçlarına Etkisi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal, 6*(2), 46-65.

Geissdoerfer, M., Vladimirova, D., and Evans, S. (2018). Sustainable business model innovation: A review. Journal of cleaner production, 198, 401-416.

Getmidas.com

Gibson, R. B., Hassan, S., Holtz, S., Tansey, J., Whitelaw, G., & Morrison-Saunders, A. (2006). Sustainability assessment–criteria and processes. Journal of Environmental Assessment Policy and Management, 8(3), 399-401.

Goldsmith, E. B., and Goldsmith, R. E. (2011). Social influence and sustainability in households. International journal of consumer studies, 35(2), 117-121.

Gong, Y., Xiao, J., Tang, X., and Li, J. (2023). How Sustainable Marketing Influences The Customer Engagement And Sustainable Purchase Intention? The Moderating Role Of Corporate Social Responsibility. *Frontiers in Psychology, 14*, 1128686.

Goodland, R. (1995). The concept of environmental sustainability. Annual review of ecology and systematics, 26(1), 1-24.

Goodland, R., and Daly, H. (1996). Environmental Sustainability: Universal and Non-N Vacchi, M., Siligardi, C., Demaria, F., Cedillo-González, E. I., González-Sánchez, R., & Settembre-Blundo, D. (2021). Technological sustainability or sustainable technology? A multidimensional vision of sustainability in manufacturing. Sustainability, 13(17), 9942.

Gordon, R., Carrigan, M., and Hastings, G. (2011). A Framework For Sustainable Marketing. *Marketing Theory, 11*(2), 143-163.

Grodzińska-Jurczak, M., Tomal, P., Tarabuła-Fiertak, M., Nieszporek, K., and Read, A. D. (2006). Effects of an educational campaign on public environmental attitudes and behaviour in Poland. Resources, Conservation and Recycling, 46(2), 182-197.

Guillen, J., Natale, F., Carvalho, N., Casey, J., Hofherr, J., Druon, J. N. and Martinsohn, J. T. (2019). Global seafood consumption footprint. Ambio, 48, 111-122.

Gülay Şahin, B., ve Akballı, E. E. (2019). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler ve Yöntem Analizi. Uluslararası Sosyal Bilimler Ve Eğitim Dergisi, 1(1), 43-85.

Güleç, C. (2015). Thorstein Veblen ve gösterişçi tüketim kavramı. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(38), 62-82.

Gür, B. (2012). Sürdürülebilir kalkınma, kurumsal sosyal sorumluluk ve Türkiye'de mikro finansman uygulamaları.

Haberl, H., Erb, K. H., and Krausmann, F. (2001). How to calculate and interpret ecological footprints for long periods of time: the case of Austria 1926–1995. Ecological economics, 38(1), 25-45.

Häggblom, O., Härkönen, L., Joensuu, S., Keskisarja, V., and Äijö, H. (2020). Water management guidelines for agriculture and forestry.

Hajirasouli, A., and Kumarasuriyar, A. (2016). The social dimention of sustainability: Towards some definitions and analysis. Journal of Social Science for Policy Implications, 4(2), 23-34.

Hambly, H., and Sarapura, S. (2009). Ensuring gender equality in capacity development–opportunities for rural employment and sustainable development. Rome: FAO-IFAD-ILO.

Hammar, H., and Jagers, S. C. (2007). What is a fair CO2 tax increase? On fair emission reductions in the transport sector. Ecological Economics, 61(2-3), 377-387.

Hanley, N. (2000). Macroeconomic measures of 'sustainability'. Journal of economic surveys, 14(1), 1-30.

Harris, J. M. (2019). Responding to Economic and Ecological Deficits.

Hartman, C. L., Hofman, P. S., and Stafford, E. R. (1999). Partnerships: a path to sustainability. Business Strategy and the Environment, 8(5), 255-266.

Hayles, C. S., and Dean, M. (2015). Social housing tenants, Climate Change and sustainable living: A study of awareness, behaviours and willingness to adapt. Sustainable Cities and Society, 17, 35-45.

Hoekstra, A. Y., Chapagain, A., Martinez-Aldaya, M., and Mekonnen, M. (2009). Water footprint manual: State of the art 2009.

Hoşcan, N. (2017). Seyahat Acentelerinde Sürdürülebilir Pazarlama Yaklaşımının Kullanımı: Batı Karadeniz Destinasyon Örneği. (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Howe, C. W. (1997). Dimensions of sustainability: geographical, temporal, institutional, and psychological. Land Economics, 597-607.

https://muraterdor.com/yesil-urun-ve-ozellikleri/

https://www.slideshare.net/gulcinun3/yeil-pazarlama-48142646

Hutchings, P. A. (1986). Biological destruction of coral reefs: a review. Coral reefs, 4, 239-252.

Ikerd, J. (2012). The essentials of economic sustainability. Lynne Rienner Publishers.

Iribarren, D., Vázquez-Rowe, I., Hospido, A., Moreira, M. T., and Feijoo, G. (2010). Estimation of the carbon footprint of the Galician fishing activity (NW Spain). Science of the Total Environment, 408(22), 5284-5294.

İslamoğlu, A. H. (2011). *Pazarlama yönetimi*. Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ.

İslamoğlu, A. H. (2017). *Pazarlama yönetimi (stratejik yaklaşım)*. İstanbul: Beta.

Jaber, D. A. (2019). Settler colonialism and ecocide: case study of Al-Khader, Palestine. Settler Colonial Studies, 9(1), 135-154.

Jackson, T. (2017). Prosperity without growth: Foundations for the economy of tomorrow. Routledge.

Jamrozy, U. (2007). Marketing Of Tourism: A Paradigm Shift Toward Sustainability. *International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, 1*(2), 117-130.

Jer, S. B. (2019). Ecocide or environmental self-destruction. Environmental Ethics, 41(3), 237-247.

Kahneman, D. and Tversky, A. (1979). Prospect Theory: An Analysis of Decision Under Risk. *Econometrica, 47*(2), 263-291.

Kandil, R. A., Sarhan, A. and Abdelgalil, R. E. (2019). Urban Ecological footprint analysis as an evaluation tool for sustainability: Analysis of the built-up land footprint of Alexandria city, Egypt. The Sustainable City, 238, 271-281.

Karapınar, E ve Barakazi, M. (2017). Kültürel Miras Turizminin Sürdürülebilir Turizm Açısından Değerlendirilmesi: Göbeklitepe Ören Yeri. Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 5-18.

Kassouri, Y. (2021). Monitoring the spatial spillover effects of urbanization on water, built-up land and ecological footprints in sub-Saharan Africa. Journal of Environmental Management, 300, 113690.

Kaşlı, M., İlban, M. O. ve Şahin, B. (2009). Modern Pazarlama Stratejileri: AB ve Türk Turizmi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 8*(27), 79-98.

Kayıkçı, P., Armağan, K., ve Dal, N. E. (2019). Sürdürülebilir Pazarlama: Kavramsal Bir Çalışma. *Bucak İşletme Fakültesi Dergisi, 2*(1), 77-93.

Kendirli, S., Kendirli, H. Ç., ve Akgün, Z. (2016). Marka değerleme yöntemleri: Hiroshi Yöntemi ile Gıda Sektöründe Bir Uygulama. Muhasebe ve Finansman Dergisi, (71), 67-88.

Kendirli, S., ve Cihangir, A. E. (2023). Zihinsel Muhasebeye Kavramsal Bir Bakış. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1), 235-244.

Ketschau, T. J. (2017). Social sustainable development or sustainable social development-two sides of the same coin? the structure of social justice as a normative basis for the social dimension of sustainability. International Journal of Design & Nature and Ecodynamics, 12(3), 338-347.

Khandai, S., Mathew, J., Yadav, R., Kataria, S., and Kohli, H. (2023). Ensuring Brand Loyalty For Firms Practising Sustainable Marketing: A Roadmap. *Society and Business Review, 18*(2), 219-243.

Kılıçaslan, H., ve Cassamá, M. S. (2022). İklim Kriziyle Mücadelenin Finansmanı Çerçevesinde Sürdürülebilir Kalkınma ve Zamanlar Arası Dışsallıkların İçselleştirilmesi. Maliye Araştırmaları Dergisi, 8(2), 107-121.

Kırtorun, E., ve Karaer, F. (2018). Su yönetimi ve suyun sürdürülebilirliği. Sürdürülebilir Mühendislik Uygulamaları ve Teknolojik Gelişmeler Dergisi, 1(2), 151-159.

Kilgour, M. A. (2020). Gender equality: taking its rightful place at the heart of sustainability education. Responsible Management Learning and Education, 184.

Kim, C., Jeon, H. G., and Lee, K. C. (2020). Discovering The Role Of Emotional And Rational Appeals And Hidden Heterogeneity Of Consumers In Advertising Copies For Sustainable Marketing. *Sustainability, 12*(12), 5189.

Kissinger, M. (2013). Approaches for calculating a nation's food ecological footprint—The case of Canada. Ecological Indicators, 24, 366-374.

Kitapcı, İ. (2017). Rasyonaliteden İrrasyonaliteye: Davranışsal İktisat Yaklaşımı Ve Bilişsel Önyargılar. *Maliye Araştırmaları Dergisi, 3*(1), 85-102.

Kitapcı, O., Dörtyol, İ. T., ve Gülmez, M. (2017). Sosyal pazarlama literatür incelemesi: Prensipler ve teknikler kapsamında ele alınan temel konular (1971-2014). Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar, 1(1-2), 23-31.

Kitzes, J., Galli, A., Bagliani, M., Barrett, J., Dige, G., Ede, S. And Wiedmann, T. (2009). A research agenda for improving national Ecological Footprint accounts. Ecological Economics, 68(7), 1991-2007.

Klaassen, G. A., and Opschoor, J. B. (1991). Economics of sustainability or the sustainability of economics: different paradigms. Ecological economics, 4(2), 93-115.

Knox, G., and Eliashberg, J. (2009). The Consumer's Rent Vs. Buy Decision In The Rentailer. *International Journal of Research in Marketing, 26*(2), 125-135.

Konak, F., ve Özkahveci, E. (2022). ''Dunning Kruger Effect''Teorisinin Piyasa Bilinirliği. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 12(3), 2013-2034.lleri Üzerine Bir Araştırma. Denetim Ve Güvence Hizmetleri Dergisi, 3(1), 11-35.

Konak, F., Civek, F., ve Özkahveci, E. (2022). Farklı disiplinlerde kavramsal farklılaşma: Sürü davranışı. Business Economics and Management Research Journal, 5(3), 121-134.

Konak, F., ve Demir, Y. (2023). Sürdürülebilirlik ve Sosyal Finans: Sosyal Etki Tahvilleri Üzerine Bir Araştırma. Denetim Ve Güvence Hizmetleri Dergisi, 3(1), 11-35.

Koos, S. (2011). Varieties of environmental labelling, market structures, and sustainable consumption across Europe: A comparative analysis of organizational and market supply determinants of environmental-labelled goods. Journal of Consumer Policy, 34, 127-151.

Korkmaz, S., Eser, Z. ve Öztürk, S. A. (2017). *Pazarlama (kavramlar-ilkeler-kararlar).* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Kortam, W., & Mahrous, A. A. (2020). Sustainable marketing: a marketing revolution or a research fad. Archives of Business Research, 8(1), 172-181.

Kotler, P., Kartajaya, H. ve Setiawan, I. (2021). *Pazarlama 5.0 insan için teknoloji*. (Çevirmen Taner Gezer). İstanbul: Nişantaşı Üniversitesi Yayınları.

Koulelis, P. P., and McDermott, C. L. (2019). Incorporating a Global Perspective Into Future-Oriented Forest Management Scenarios: The Role of Forest Footprint Analysis. International Journal of Agricultural and Environmental Information Systems (IJAEIS), 10(1), 21-39.

Kowalska, M. (2022). Conceptualization of Sustainable Marketing Tools among SME Managers in Selected Countries in Poland and Sri Lanka. *Sustainability, 14*(10), 6172.

Kumar, V., Rahman, Z., Kazmi, A. A., ve Goyal, P. (2012). Evolution Of Sustainability As Marketing Strategy: Beginning Of New Era. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 37*, 482-489.

Labaran, Y. H., Mathur, V. S., Muhammad, S. U., and Musa, A. A. (2022). Carbon footprint management: A review of construction industry. Cleaner Engineering and Technology, 9, 100531.

Lai, H., Liao, H., Šaparauskas, J., Banaitis, A., Ferreira, F. A., and Al-Barakati, A. (2020). Sustainable cloud service provider development by a Z-number-based DNMA method with Gini-coefficient-based weight determination. Sustainability, 12(8), 3410.

Lambin, E. F., and Thorlakson, T. (2018). Sustainability standards: Interactions between private actors, civil society, and governments. Annual Review of Environment and Resources, 43, 369-393.

Lara Félix, J. H., and Mejía-Trejo, J. (2021). Sustainable Marketing: A Bibliometric Study. *Inquietud Empresarial, 2021*(2), 51-70.

Laurian, L., Walker, M., and Crawford, J. (2017). Implementing environmental sustainability in local government: The impacts of framing, agency culture, and structure in US cities and counties. International Journal of Public Administration, 40(3), 270-283.

Lee, J., Kim, C., and Lee, K. C. (2021). Investigating the Negative Effects of Emojis in Facebook Sponsored Ads for Establishing Sustainable Marketing in Social Media. *Sustainability, 13* (9), 4864.

Lehtonen, M. (2004). The environmental–social interface of sustainable development: capabilities, social capital, institutions. Ecological economics, 49(2), 199-214.

Lii, Y. S., Wu, K. W., and Ding, M. C. (2013). Doing Good Does Good? Sustainable Marketing Of CSR And Consumer Evaluations. *Corporate Social Responsibility And Environmental Management, 20*(1), 15-28.

Liu, C., Cutforth, H., Chai, Q., and Gan, Y. (2016). Farming tactics to reduce the carbon footprint of crop cultivation in semiarid areas. A review. Agronomy for Sustainable Development, 36, 1-16.

Liu, S., Butler, D., Memon, F. A., Makropoulos, C., Avery, L., and Jefferson, B. (2010). Impacts of residence time during storage on potential of water saving for grey water recycling system. Water research, 44(1), 267-277.

Liu, Z., Tian, J., Wang, K., and Lan, J. (2023). The impact of farmland circulation on the carbon footprint of agricultural cultivation in China. Economic Analysis and Policy, 78, 792-801.

Loach, K., Rowley, J., and Griffiths, J. (2017). Cultural sustainability as a strategy for the survival of museums and libraries. International journal of cultural policy, 23(2), 186-198.

Lockwood, M., Davidson, J., Curtis, A., Stratford, E., and Griffith, R. (2010). Governance principles for natural resource management. Society and natural resources, 23(10), 986-1001.

Loebler, H. (2017). Humans' Relationship To Nature–Framing Sustainable Marketing. *Journal of Services Marketing, 31*(1), 73-82.

Lombardi, G. V., Atzori, R., Acciaioli, A., Giannetti, B., Parrini, S., and Liu, G. (2019). Agricultural landscape modification and land food footprint from 1970 to 2010: A case study of Sardinia, Italy. Journal of cleaner production, 239, 118097.

Lorek, S., and Spangenberg, J. H. (2001). Indicators for environmentally sustainable household consumption. International Journal of Sustainable Development, 4(1), 101-120.

Lučić, A. (2020). Measuring Sustainable Marketing Orientation—Scale Development Process. *Sustainability, 12*(5), 1734.

Ludwig, D., Hilborn, R., and Walters, C. (1993). Uncertainty, resource exploitation, and conservation: lessons from history. Science, 260(5104), 17-36.

Mack Phillips, B., Wilson, S. J., Langer, P., Jarvis, L., and Garcia, N. (2019) Forest Footprint for Cities.y and Sustainability in India: Sectoral Analysis of Voluntary Governance Initiatives, 75-102.

Magis, K., and Shinn, C. (2008). Emergent principles of social sustainability. In Understanding the social dimension of sustainability (pp. 31-60). Routledge.

Mallick, S. K. (2024). Urban built-up area footprint (UBAF): A novel method of urban bio-capacity and ecological sensitivity assessment. Journal of Cleaner Production, 440, 140846.

Mancini, M. S., Galli, A., Niccolucci, V., Lin, D., Bastianoni, S., Wackernagel, M., and Marchettini, N. (2016). Ecological footprint: refining the carbon footprint calculation. Ecological indicators, 61, 390-403.

Mancuso, I., Natalicchio, A., Panniello, U., and Roma, P. (2021). Understanding The Purchasing Behavior Of Consumers In Response To Sustainable Marketing Practices: An Empirical Analysis In The Food Domain. *Sustainability, 13*(11), 6169.

Manoharan, T. R. (2019). Role of Voluntary Sustainability Standards in Addressing India's Growing Forest Footprint. Business Responsibilit

Marciniak, A. (2009). Greenwashing as an example of ecological marketing misleading practices. Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe, 12(1-2), 49-59.

Markowitz, D. M., Laha, R., Perone, B. P., Pea, R. D., & Bailenson, J. N. (2018). Immersive virtual reality field trips facilitate learning about climate change. Frontiers in psychology, 9, 2364.

Martin, K. E. (2011). TMI (Too Much İnformation): The Role Of Friction And Familiarity In Disclosing Information. *Business & Professional Ethics Journal,* 1-32.

Marx, A. (2019). Public-private partnerships for sustainable development: Exploring their design and its impact on effectiveness. Sustainability, 11(4), 1087.

Masud, M. M., Kari, F., Banna, H., and Saifullah, M. K. (2020). Does income inequality affect environmental sustainability? Evidence from the ASEAN-5. In Climate Change Mitigation and Sustainable Development (pp. 27-42). Routledge.

Maynard, D. D. C., Vidigal, M. D., Farage, P., Zandonadi, R. P., Nakano, E. Y., and Botelho, R. B. A. (2020). Environmental, social and economic sustainability indicators applied to food services: A systematic review. Sustainability, 12(5), 1804.

McKenzie, S. (2004). Social sustainability: towards some definitions.

McKinnon, A. (2010). Environmental sustainability. Green logistics: improving the environmental sustainability of logistics. London.

McMahon, J. S. (1993). Saving all the pieces: an ecological reserves proposal from Maine. Maine Naturalist, 1(4), 213-222.

Mehan, A., and Soflaei, F. (2017). Social sustainability in urban context: Concepts, definitions, and principles. In Architectural Research Addressing Societal Challenges Volume 1 (pp. 293-300). CRC Press.

Mehta, S., and Merz, P. (2015). Ecocide–a new crime against peace?. Environmental Law Review, 17(1), 3-7.

Mejia-Escobar, J. C., González-Ruiz, J. D., & Duque-Grisales, E. (2020). Sustainable financial products in the Latin America banking industry: Current status and insights. Sustainability, 12(14), 5648.

Meireis, T. (2019). Cultural Sustainability. G. Rippl (Ed.). London, UK:: Routledge.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2011). The green, blue and grey water footprint of crops and derived crop products. Hydrology and Earth System Sciences, 15(5), 1577-1600.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2012). The blue water footprint of electricity from hydropower. Hydrology and earth system sciences, 16(1), 179-187.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2020). Blue water footprint linked to national consumption and international trade is unsustainable. Nature Food, 1(12), 792-800.

Mekonnen, M. M., and Hoekstra, A. Y. (2020). Sustainability of the blue water footprint of crops. Advances in water resources, 143, 103679.

Merad, D., Drap, P., Lufimpu-Luviya, Y., Iguernaissi, R., and Fertil, B. (2016). Purchase Behavior Analysis Through Gaze And Gesture Observation. *Pattern Recognition Letters, 81*, 21-29.

Meštrović, D., Bagarić, L., and Lončarić, D. (2021). Attitudes And Perceptions Of Sustainable Marketing In Higher Education–Designing A Measurement Instrument. *Ekonomski vjesnik/Econviews-Review of Contemporary Business, Entrepreneurship and Economic Issues, 34*(2), 401-413.

Mohamed, N. (2012). The Do Not Track Me Online Laws: Creating A Ceiling When The Sky's The Limit And We Are Halfway To Heaven. *Information & Communications Technology Law, 21*(2), 147-154.

Moise, D., Diaconu, A., Oancea Negescu, M.D.,&Dinu,M.(2023). Metaverse Marketing – The Future of Sustainable Marketing. European Journal of Sustainable Development, 12(4), 260.

Moldan, B., Janoušková, S., and Hák, T. (2012). How to understand and measure environmental sustainability: Indicators and targets. Ecological indicators, 17, 4-13.

Morelli, J. (2011). Environmental sustainability: A definition for environmental professionals. Journal of environmental sustainability, 1(1), 2.

Moros-Ochoa, M. A., Castro-Nieto, G. Y., Quintero-Español, A., and Llorente-Portillo, C. (2022). Forecasting biocapacity and ecological footprint at a worldwide level to 2030 using neural networks. Sustainability, 14(17), 10691.

Mujkic, Z., Qorri, A., and Kraslawski, A. (2018). Sustainability and optimization of supply chains: A literature review. Operations and Supply Chain Management: An International Journal, 11(4), 186-199.

Mullainathan, S., and Thaler, R. H. (2000). Behavioral Economics.

Naranjo, L., Castillo, J., Montes, V., and Yáñez, E. (2021). Calculating the carbon footprint of the artisanal common hake fishery (Merluccius gayi gayi) in Caleta Portales, Valparaíso, Chile. Latin american journal of aquatic research, 49(4), 538-550.

Network, G. F. (2005). National Footprint and Biocapacity Accounts, 2005 Edition. URL: http://www. footprintnetwork. org.

Newell, J. P., and Vos, R. O. (2012). Accounting for forest carbon pool dynamics in product carbon footprints: Challenges and opportunities. Environmental Impact Assessment Review, 37, 23-36.

Nofsinger, J. R. (2012). Household behavior and boom/bust cycles. Journal of Financial Stability, 8(3), 161-173.

Nuri, M. A., and Comilla, B. (2018). The human-environment relationship in Wole Soyinoka's The Swamp Dwellers. The Comilla University Journal of Arts, 3, 133-148.

O'Brien, M., and Bringezu, S. (2018). European timber consumption: developing a method to account for timber flows and the EU's global forest footprint. Ecological economics, 147, 322-332.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2007). Tüketici Davranışı, İstanbul: MediaCat Yayıncılık.

Olukotun, G. A. (2008). Achieving project sustainability through community participation. Journal of Social Sciences, 17(1), 21-29.

Onaran, B. (2014). *Sürdürülebilir pazarlama.* Ankara: Detay Yayıncılık

Onat, N. C., ve Kucukvar, M. (2020). Carbon footprint of construction industry: A global review and supply chain analysis. Renewable and Sustainable Energy Reviews, 124, 109783.

Orlitzky, M., Siegel, D. S., and Waldman, D. A. (2011). Strategic corporate social responsibility and environmental sustainability. Business & society, 50(1), 6-27.

Ormancı, G., Civek, F., ve Ulusoy, T. (2022). Bireysel Yatırımcıların Kararlarında Davranışsal Finans Eğilimlerinin İncelenmesine Yönelik Amprik Bir Çalışma. International Journal of Disciplines in Economics & Administrative Sciences Studies, 8(48), 908-917.

Osman, T., ve Salem, M. (2020). Environmental Footprint Reduction of the Built-up Area in Metropolitan Regions by the Smart Development Plan: Lessons for Egypt.

Othman, J., Jafari, Y., and Sarmidi, T. (2014). Economic growth, foreign direct investment, macroeconomic conditions and sustainability in Malaysia. Applied Econometrics and International Development, 14(1), 213-223.

Oxelheim, L. (2003). Macroeconomic variables and corporate performance. Financial Analysts Journal, 59(4), 36-50.

Özgen, E. (2022). Sürdürülebilirlik İletişimi Ve Halkla İlişkiler. *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi,* (39), 1-4.

Özkahveci, E., Civek, F. ve Ulusoy, T. (2023). Geleceğin bankacılığına doğru. (Eds. G. Daver ve G. S. Hanişoğlu), Bireysel Yatırımcıların Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Imprinting Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Dair Bir Alan Araştırması, 85-96, Scala Yayıncılık.

Öztekin, E., ve Çolak, S. (2022). Sürdürülebilir ve Düşük Karbon Emisyonlu Kentsel Alanlar için Eko Şehir Kavramı; Zonguldak İli için Öneriler. Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi, 9(2), 62-73.

Pandey, R., Srivastava, D., Dizayee, R. H., Lobanova, A., Rabbi, F., and Sutkar, P. R. (2022, September). Enhancing the accuracy of forest monitoring through AI to reduce carbon footprint. In 2022

4th International Conference on Inventive Research in Computing Applications (ICIRCA) (pp. 1177-1182). IEEE.

Pannell, D. J., and Glenn, N. A. (2000). A framework for the economic evaluation and selection of sustainability indicators in agriculture. Ecological economics, 33(1), 135-149.

Parguel, B., and Johnson, G. (2021). Beyond greenwashing: Addressing 'the great illusion'of green advertising. Revue de l'organisation responsable, 16(2), 59-66.

Parguel, B., Benoit-Moreau, F., and Russell, C. A. (2015). Can evoking nature in advertising mislead consumers? The power of 'executional greenwashing'. International Journal of Advertising, 34(1), 107-134.

Payne, P. G. (2005). Families, homes and environmental education. Australian Journal of Environmental Education, 21, 81-95.

Pearce, D. W., and Turner, R. K. (1990). Economics of Natural Resources and the Environment. Baltimore: Johns Hopkins University Press.

Penpece, D. (2006). Tüketici davranışlarını belirleyen etmenler: Kültürün tüketici davranışları üzerine etkisi (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Pini, B. (2009). Australian rural local governments and environmental sustainability: an evaluation of progress. Australian Journal of Public Administration, 68(2), 182-193.

Pini, B., Wild River, S., and Haslam McKenzie, F. M. (2007). Factors inhibiting local government engagement in environmental sustainability: case studies from rural Australia. Australian Geographer, 38(2), 161-175.

Pissourios, I. A. (2013). An interdisciplinary study on indicators: A comparative review of quality-of-life, macroeconomic, environmental, welfare and sustainability indicators. Ecological indicators, 34, 420-427.

Pollard, S., Mallory, S., Riddell, E., and Sawunyama, T. (2012). Real-time assessment and implementation of the Ecological Reserve. WRC Report No. KV 282, 11.

Ponsioen, T. C., and Blonk, T. J. (2012). Calculating land use change in carbon footprints of agricultural products as an impact of current land use. Journal of Cleaner Production, 28, 120-126.

Porter, M. E., Ketels, C., and Delgado, M. (2007). The microeconomic foundations of prosperity: findings from the business competitiveness index. The global competitiveness report, 2008, 51-81.

Prasanna, R. P. I. R., Jayasundara, J. M. S. B., Naradda Gamage, S. K., Ekanayake, E. M. S., Rajapakshe, P. S. K., & Abeyrathne, G. A. K.

N. J. (2019). Sustainability of SMEs in the competition: A systemic review on technological challenges and SME performance. Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity, 5(4), 100.

Przychodzeń, W. (2013). Greenwashing–Myth or Reality in the World of Business?. Management and Business Administration. Central Europe, 123(4), 132-138.

Rahman, B., Idris, A., and Nedelea, A. M. (2017). Greenwashing In Canadian Firms: An Assessment Of Environmental Claimsgreenwashing In Canadian Firms: An Assessment Of Environmental Claims. Ecoforum Journal, 6(2).

Rannik, Ü., Aubinet, M., Kurbanmuradov, O., Sabelfeld, K. K., Markkanen, T., and Vesala, T. (2000). Footprint analysis for measurements over a heterogeneous forest. Boundary-Layer Meteorology, 97, 137-166.

Ratner, B. D. (2004). "Sustainability" as a Dialogue of Values: Challenges to the Sociology of Development. Sociological inquiry, 74(1), 50-69.

Raworth, K. (2017). Doughnut economics: Seven ways to think like a 21st-century economist. Chelsea Green Publishing.

Rees, W. E. (2002). Globalization and sustainability: Conflict or convergence?. Bulletin of Science, Technology & Society, 22(4), 249-268.

Redman, E., Wiek, A., and Redman, A. (2018). Continuing professional development in sustainability education for K-12 teachers: Principles, programme, applications, outlook. Journal of Education for Sustainable Development, 12(1), 59-80.

Rehman, S. U., Kraus, S., Shah, S. A., Khanin, D., and Mahto, R. V. (2021). Analyzing the relationship between green innovation and environmental performance in large manufacturing firms. Technological Forecasting and Social Change, 163, 120481.

Rejeb, A., Rejeb, K., and Keogh, J. G. (2022). The circular economy and marketing: A literature review. Etikonomi, 21(1), 153-176.

Rex, E., and Baumann, H. (2007). Beyond Ecolabels: What Green Marketing Can Learn From Conventional Marketing. *Journal of Cleaner Production, 15*(6), 567-576.

Rose, A. (2014). Economic resilience and its contribution to the sustainability of cities. Resilience and sustainability in relation to natural disasters: A challenge for future cities, 1-11.

Rossi, F., Bonamente, E., Nicolini, A., Anderini, E., and Cotana, F. (2016). A carbon footprint and energy consumption assessment methodology for UHI-affected lighting systems in built areas. Energy and Buildings, 114, 96-103.

Rotman, R. M., Gossett, C. J., and Goldman, H. D. (2020). Greenwashing No More. Administrative Law Review, 72(3), 417-443.

Rudawska, E. (2019). Sustainable Marketing Strategy ın Food And Drink ındustry: A Comparative Analysis Of B2B And B2C Smes Operating In Europe. *Journal of Business & Industrial Marketing, 34*(4), 875-890.

Rugani, B., Roviani, D., Hild, P., Schmitt, B., and Benetto, E. (2014). Ecological deficit and use of natural capital in Luxembourg from 1995 to 2009. Science of the total environment, 468, 292-301.

Rushforth, R. R., and Ruddell, B. L. (2018). A spatially detailed blue water footprint of the United States economy. Hydrology and Earth System Sciences, 22(5), 3007-3032.

Sachs, J. D. (2015). The Age of Sustainable Development. New York: Columbia University Press.

Sanquetta, C. R., Dalla Corte, A. P., and Maas, G. B. (2011). The role of forests in climate change. Quebracho-Revista de Ciencias Forestales, 19(1-2), 84-96.

Savi, Z. F., Kandemir, O., ve Ulusoy, T. (2008). Teknoloji ve Yeniden Şekillendirdiği Makro Ekonomik Büyüme Modelleri. Üniversite Sanayi İş Birliği Ulusal Kongresi, 26-27.

Schiederig, T., Tietze, F., and Herstatt, C. (2012). Green innovation in technology and innovation management–an exploratory literature review. R&d Management, 42(2), 180-192.

Senis, Z. (2021). Yapay Zeka Çevresel Sürdürülebilirliğin Sağlanmasına Yardımcı Olabilir mi? Erişim Tarihi: 8 Ağustos 2023, https://bilimfili.com/yapay-zeka-cevresel-surdurulebilirligin-saglanmasina-yardimci-olabilir-mi

Seretny, M., and Seretny, A. (2012). Sustainable Marketing-A New Era In The Responsible Marketing Development. *Foundations of Management, 4*(2), 63-76.

Seuring, S., Sarkis, J., Müller, M., and Rao, P. (2008). Sustainability and supply chain management–an introduction to the special issue. Journal of cleaner production, 16(15), 1545-1551.

Sevimli, S. (2006). *Hizmet sektöründe kalite ve hizmet kalitesi ölçümü üzerine bir uygulama* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Seyhan G. (2014). *Pazarlama yönetimi*. İzmir: İlya Yayınevi.

Sezer, İ. F. (1999). Sosyal Pazarlama Kavramı Ve Türkiye Uygulamaları. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergis*i, (14), 55-63.

Shahzad, M., Qu, Y., Rehman, S. U., and Zafar, A. U. (2022). Adoption of green innovation technology to accelerate sustainable development among manufacturing industry. Journal of Innovation & Knowledge, 7(4), 100231.

Sharma, P., Shrivastava, A. K., Rohatgi, S., and Mishra, B. B. (2023). Impact of macroeconomic variables on sustainability indices using ARDL model. Journal of Sustainable Finance & Investment, 13(1), 572-588.

Shirazi, M. R., and Keivani, R. (Eds.). (2019). Urban social sustainability: Theory, policy and practice. Routledge.

Shrivastava, P., and Berger, S. (2010). Sustainability principles: A review and directions. Organization Management Journal, 7(4), 246-261.

Skrypchuk, P., Suduk, O., Shpak, H., and Skrypchuk, M. (2023, November). Land footprint: theory, methodology, and applied ecological-economic principles in Ukraine. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 1269, No. 1, p. 012004). IOP Publishing.

Smith, A., and Seyfang, G. (2013). Constructing grassroots innovations for sustainability. Global Environmental Change, 23(5), 827-829.

Soderholm, P. (Ed.). (2013). Environmental policy and household behaviour: sustainability and everyday life. Routledge.

Soini, K., and Birkeland, I. (2014). Exploring the scientific discourse on cultural sustainability. Geoforum, 51, 213-223.

Soini, K., and Dessein, J. (2016). Culture-sustainability relation: Towards a conceptual framework. Sustainability, 8(2), 167.

Solarin, S. A., Gil-Alana, L. A. and Lafuente, C. (2021). Persistence and sustainability of fishing grounds footprint: Evidence from 89 countries. Science of the Total Environment, 751, 141594.

Solin, J. (2012). Principles for Economic Sustainability: Summary. In a summary of John Ikerd's Principles of Economic Sustainability. It was developed based on attendance a 5-day workshop taught by John and John's Essentials of Economic Sustainability book.

Solomon, M., Russell-Bennett, R., and Previte,tasaa J. (2012). Consumer behaviour. Pearson Higher Education AU.

Sonnenberg, N. C., Erasmus, A. C., and Donoghue, S. (2011). Significance of environmental sustainability issues in consumers' choice of major household appliances in South Africa. International Journal of Consumer Studies, 35(2), 153-163.

Spallini, S., Milone, V., Nisio, A., and Romanazzi, P. (2021). The dimension of sustainability: A comparative analysis of broadness of information in italian companies. Sustainability, 13(3), 1457.

Spangenberg, J. H. (2004). Reconciling sustainability and growth: criteria, indicators, policies. Sustainable development, 12(2), 74-86.

Spangenberg, J. H. (2005). Economic sustainability of the economy: concepts and indicators. International journal of sustainable development, 8(1-2), 47-64.

Stevenson, R. B. (2007). Schooling and environmental/sustainability education: From discourses of policy and practice

Stiglitz, J. E., Sen, A., and Fitoussi, J. P. (2010). Mismeasuring our lives: Why GDP doesn't add up. The New Press.

Soubbotina, T. P. (2004). Beyond economic growth: An introduction to sustainable development. World Bank Publications.

Sumaila, U. R., Hotte, N., Galli, A., Lam, V. W., Cisneros-Montemayor, A. M., and Wackernagel, M. (2015). Eco2: a simple index of economic-ecological deficits. Marine Ecology Progress Series, 530, 271-279

Sun, Y., and Ko, E. (2016). Influence Of Sustainable Marketing Activities On Customer Equity. *Journal of Global Scholars of Marketing Science, 26*(3), 270-283.

Sun, Y., Garrett, T. C., and Kim, K. H. (2016). Do Confucian Principles Enhance Sustainable Marketing And Customer Equity?. *Journal of Business Research, 69*(9), 3772-3779.

Sun, Y., Kim, K. H., and Kim, J. (2014). Examining Relationships Among Sustainable Orientation, Perceived Sustainable Marketing Performance, And Customer Equity In Fast Fashion Industry. *Journal of Global Fashion Marketing, 5*(1), 74-86.

Sun, Y., Weng, C., and Liao, Z. (2019). Product Innovation And Sustainable Marketing: Effects On Consumer Innovativeness. *Technology Analysis & Strategic Management, 31*(7), 765-775.

Sümer, S. I. ve Eser, Z. (2006). Pazarlama Karması Elemanlarının Evrimi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8*(1), 165-186.

Svensson, G., and Wagner, B. (2015). Implementing and managing economic, social and environmental efforts of business sustainability: Propositions for measurement and structural models. Management of Environmental Quality: An International Journal, 26(2), 195-213.

Syrovátka, M. (2020). On sustainability interpretations of the Ecological Footprint. Ecological Economics, 169, 106543.

Székely, F., and Knirsch, M. (2005). Responsible leadership and corporate social responsibility:: Metrics for sustainable performance. European Management Journal, 23(6), 628-647.

Tadajewski, M. (2010). Towards A History Of Critical Marketing Studies. *Journal of Marketing Management, 26*(9-10), 773-824.

Tak, C. M. (1992). Microeeonomic Foundations for Sustainable Development. Research-Memorandum, 1992, 79.

Tata, J., and Prasad, S. (2015). National cultural values, sustainability beliefs, and organizational initiatives. Cross Cultural Management, 22(2), 278-296.

Teclaff, L. A. (1994). Beyond restoration-the case of ecocide. Nat. Resources J., 34, 933.

Tejwani, K. G. (1993). Water management issues: Population, Agriculture and Forests–a focus on watershed management. Bonell, M., Hufschmidt, MM and Gladwell, JS Hydrology and water management in the humid tropics. Paris: UNESCO, 496-525.

Tenekecioğlu, B. (2007). *Pazarlama yönetimi* (No. 1478). Anadolu Üniversitesi

Terlizzese, L. J. (2020). Techno Critical Manifesto: Resistance Is Freedom. Christian Publishing House.

Terzi, E. (2022). *Davranışsal pazarlama*. Ankara: Efil Yayınevi.

Thaler, R. (1980). Toward a Positive Theory of Consumer Choice. *Journal of Economic Behavior & Organization, 1*(1), 39-60.

Thangavel, P., and Sridevi, G. (2016). Environmental sustainability. Springer, India, Private.

The United Nations Sustainable Development Goals, https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

Thorlacius, M. Ö. (2018). Drivers of an ecological deficit. Analysis of the OECD countries' ecological deficit (Doctoral dissertation).

Throsby, D. (2003). 22 Cultural sustainability. A handbook of cultural economics, 183.

Tinne, W. S. (2013). Green Washing: An Alarming Issue. ASA University Review, 7(1).

Toderoiu, F. (2010). Ecological footprint and biocapacity–Methodology and regional and national dimensions. Agricultural Economics and Rural Development, 2, 213-238.

Tosun, E. K. (2017). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17(4), 169-189.

Trang, P. N. T., Hanh Le, A. N., Tan, L. P., and Sung Cheng, J. M. (2023). Sustainable Marketing Management: Using Bibliographic Coupling to Review the State-Of-The-Art and Identify Future Research Prospects. *Journal of Business-to-Business Marketing, 30*(1), 63-85.

Trojanowski, T. W., and Kazibudzki, P. T. (2021). Prospects and Constraints of Sustainable Marketing Mix Development for Poland's High-Energy Consumer Goods. *Energies, 14*(24), 8437.

Tuyon, J., Onyia, O. P., Ahmi, A., & Huang, C. H. (2023). Sustainable financial services: reflection and future perspectives. Journal of Financial Services Marketing, 28(4), 664-690.

U.S. Environmental Protection Agency, Sustainability, https://www.epa.gov/sustainability

Uçar, M. (2022) Ulaştırma Sektöründeki Enerji Tüketimi, Ekonomik Büyüme Ve Çevresel Kalite İlişkisi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversites, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi

Ulusoy, T.(2017) Yenilenebilir Enerji Finansmanına Güncel Yaklaşımlar. Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 433-443.

Ulusoy, T., ve Atay, H. (2018). İl Özel İdarelerinde Alternatif Finansman Kaynakları: Karbon Sertifikaları Ve Kullanımı. Turkish Studies, 13, 30.

Ulusoy, T., ve Şen, Ş. (2019). Emisyon Ticareti Ve Karbon Emisyonlarının Firma Değerine Olan Etkisi. Social Sciences, 14(4), 1827-1840.

Ulusoy, T. (2019). Sürdürülebilir Finans ve Dünya Uygulamalar. Türkiye'de Sürdürülebilir Finans Uygulamaları (Ed. Aysel Gündoğdu), Gazi Kitapevi, Ankara.

Ulusoy, T. ve Şen, A. T. (2019). A Sociophysical Approach To Relationship Between Politics and Economy: The Lagrange Model of The Crowds. Quantrade Journal of Complex Systems in Social Sciences, 1(1), 1-12.

Şen, G., Çelik, M. Y., ve Ulusoy, T. (2019). A new financing model for carbon emission reduction projects: the use of carbon emission reduction purchase agreements (ERPA) in the private pension system. Alinteri Journal of Agriculture Science, 34(2), 111-120.

Ulusoy, T., ve Civek, F. (2020). İnsani İhtiyaçlar Değişiyor Mu? Maslow İhtiyaçlar Hiyarirşisinden Covid-19 İhtiyaçlar Hiyararşisine Teorik Bir Değerlendirme. Social Sciences Studies Journal, 10.

Ulusoy, T., ve Civek, F. (2021). Determining the effect of emotional intelligence in investment decisions in sustainable finance. Social Mentality And Researcher Thinkers Journal, 7(52), 2830-2836.

Ulusoy, T, Civek, F. ve Ulusoy, G.(2021).Google Trends'de Dijital Platformlardaki Anahtar Terimi Sorgulamasında Tüketici İlgisi: Netflıx Ve Amazon Prıme Örneği.Socıal Scıences Studıes Journal (SSSJournal)

Ulusoy, T., ve Saeed, M. (2022). The Effect Of Corporate Governance Compliance Rating on The Company's Fırm Value: A Survey On Managers'perceptıon. Academic Socıal Resources Journal, 7(43), 1257-1272.

Ulusoy, T., ve Saeed, M. (2022). İklim Girişimciliği Nedir?: Yeşil Girişimcilik İle Benzerlikler Ve Farklılıklar Açısından Teorik Bir Değerlendirme. Social Sciences Studies JournaL (SSSJournal), 8(98), 1840-1846.

Ulusoy, T., Saeed, M., ve Dönmez, N. F. K. (2022). Yönetim Düzeyinde Bilgi Teknolojisi Yönetişimi İle Firma Performansı Arasındaki İlişkide Yeniliğin Aracılık Rolü: Teorik Bir Yaklaşım. Social mentality and researcher thinkers journal (smart journal), 8(59), 841-848.

United Nations. (2015). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Resolution adopted by the General Assembly on 25 September 2015. A/RES/70/1.

Urry, J. (2013). A low carbon economy and society. Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences, 371(1986), 20110566.

Uslu, S., ve Özdemir, O. (2023). Sürdürülebilirlik Eğitimi İçin Yaşam Becerileri Çerçevesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi(57), 1996-2011.

Vacchi, M., Siligardi, C., Demaria, F., Cedillo-González, E. I., González-Sánchez, R., and Settembre-Blundo, D. (2021). Technological sustainability or sustainable technology? A multidimensional vision of sustainability in manufacturing. Sustainability, 13(17), 9942.

Van den Bergh, J. C. (2009). The GDP paradox. Journal of economic psychology, 30(2), 117-135.

Van den Bergh, J. C. (2011). Environment versus growth—A criticism of "degrowth" and a plea for "a-growth". Ecological economics, 70(5), 881-890.

Veblen, Thorstein (1995). Aylak Sınıf (çev. İnci User). İstanbul: Marmara Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Matbaası, 1995.

Veettil, A. V., and Mishra, A. K. (2016). Water security assessment using blue and green water footprint concepts. Journal of Hydrology, 542, 589-602.

Victor, P. A., and Jackson, T. (2020). Economic Growth: Slower by Design, Not Disaster. In Managing Human and Social Systems (pp. 65-78). CRC Press.

Wackernagel, M., and Rees, W. (1998). Our ecological footprint: reducing human impact on the earth (Vol. 9). New society publishers.

Waitt, G., Caputi, P., Gibson, C., Farbotko, C., Head, L., Gill, N., and Stanes, E. (2012). Sustainable household capability: which households are doing the work of environmental sustainability?. Australian Geographer, 43(1), 51-74.

Wang, D., Hubacek, K., Shan, Y., Gerbens-Leenes, W., and Liu, J. (2021). A review of water stress and water footprint accounting. Water, 13(2), 201.

Wang, N., and Ma, M. (2021). Public–private partnership as a tool for sustainable development–What literatures say?. Sustainable Development, 29(1), 243-258.

Wang, W., Sun, Z., Zhu, W., Ma, L., Dong, Y., Sun, X., and Wu, F. (2023). How does multi-agent govern corporate greenwashing? A stakeholder engagement perspective from "common" to "collaborative" governance. Corporate Social Responsibility and Environmental Management, 30(1), 291-307.

WCED (World Commission on Environment and Development). (1987). Our Common Future. Oxford: Oxford University Press.

Wever, R., and Tempelman, E. (2009). The social component of sustainable packaging. In 24th IAPRI Symposium on Packaging, Greenville, USA (pp. 1-8). Dept. of Packaging Science, Clemson University.

White, R. (2015). Climate change, ecocide and crimes of the powerful. In The Routledge international handbook of the crimes of the powerful (pp. 211-222). Routledge.

Widok, A. H. (2009, September). Social Sustainability: Theories, Concepts, Practicability. In EnviroInfo (2) (pp. 43-51).

Wiedmann, T., and Minx, J. (2008). A definition of 'carbon footprint'. Ecological economics research trends, 1(2008), 1-11.

Wier, M., Christoffersen, L. B., Jensen, T. S., Pedersen, O. G., Keiding, H., and Munksgaard, J. (2005). Evaluating sustainability of household consumption—using DEA to assess environmental performance. Economic Systems Research, 17(4), 425-447.

Wilkinson, A., Hill, M., and Gollan, P. (2001). The sustainability debate. International Journal of Operations & Production Management, 21(12), 1492-1502.

Wilkinson, R., and Pickett, K. (2022). From inequality to sustainability. EARTH4ALL: Deep-Dive Paper, 1, 1-14.

Williamson, M. (1996). Biological invasions. Springer Science & Business Media.

Wognum, P. N., Bremmers, H., Trienekens, J. H., Van Der Vorst, J. G., and Bloemhof, J. M. (2011). Systems for sustainability and transparency of food supply chains–Current status and challenges. Advanced engineering informatics, 25(1), 65-76.

Woodcraft, S. (2012). Social sustainability and new communities: Moving from concept to practice in the UK. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 68, 29-42.

Woodcraft, S. (2015). Understanding and measuring social sustainability. Journal of Urban Regeneration & Renewal, 8(2), 133-144.

Wu, J., and Wu, T. (2012). Sustainability indicators and indices: an overview. Handbook of sustainability management, 65-86.

Xiong, Z., and Li, H. (2019). Ecological deficit tax: A tax design and simulation of compensation for ecosystem service value based on ecological footprint in China. Journal of Cleaner Production, 230, 1128-1137.

Yağcı, M. Ġ. ve Doğan, B. (2009). Eleştirel Pazarlama: Literatür Araştırması. Bildiriler Kitabı, 189.

Yan, Z., He, R., Ruan, X., and Yang, H. (2022). Footprints of fishing vessels in Chinese waters based on automatic identification system data. Journal of Sea Research, 187, 102255.

Yang, Z., Nguyen, T. T. H., Nguyen, H. N., Nguyen, T. T. N., and Cao, T. T. (2020). Greenwashing behaviours: Causes, taxonomy and consequences based on a systematic literature review. Journal of Business Economics and Management, 21(5), 1486-1507.

Yavuz Çalık, H. (2015). Dağıtımın Yeşil Hedefleri. Capital GreenBusiness, 22 (2015 Haziran): 6-9.

Yayalar, N. (2021). Davranışsal Pazarlama Nedir? Neden Önemlidir? Nasıl Çalışır?. 08.10.2023 tarihinde https://www.marketingtr.net/tr/blog/detay/Davranissal-Pazarlama-Nedir-Neden-Onemlidir-Nasil-Calisir/6/298/0 adresinden alınmıştır.

Yerlikaya, G. K. (2003). Karbon vergisi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1-2), 685-700.

Yıldırım, D. Ç., Demirtaş, I., Yıldırım, S., ve Turan, T. (2023). The role of financial inclusion and human capital on the ecological deficit. Environment, Development and Sustainability, 1-24.

Yorgancılar, F. N. (2011). Sürdürülebilir Rekabet Anlayışı Olarak Yenilik Yeteneği. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 11* (21) , 379-426

Yue, G., Wei, H., Khan, N. U., Saufi, R. A., Yaziz, M. F. A., and Bazkiaei, H. A. (2023). Does the environmental management system predict TBL performance of manufacturers? The role of green HRM practices and OCBE as serial mediators. Sustainability, 15(3), 2436.

Yükselen, C. (2020). *Pazarlamanın yeni paradigması sürdürülebilirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Zengin, A.Y. ve Zengin, R. B. (2021). *Sosyal 5.0 ve pazarlama 5.0 kapsamında yeşil pazarlama anlayışı*. Duvar Yayınları. İzmir

Zhang, X., Fang, Q., Dai, G., Wang, J., van Ittersum, M. K., Wang, H., and Hou, Y. (2024). Driving forces of the agricultural land footprint of China's food supply. Journal of Cleaner Production, 449, 141794.

Zhang, Y., Khan, U., Lee, S., and Salik, M. (2019). The influence of management innovation and technological innovation on organization performance. A mediating role of sustainability. Sustainability, 11(2), 495.

Zhong, Z. Z., and Zhao, E. Y. (2023). Collaborative driving mode of sustainable marketing and supply chain management supported by metaverse technology. IEEE Transactions on Engineering Management.

DİJİTAL ÇAĞDA
TÜRKÇE EĞİTİMİ

EDİTÖR: DOÇ. DR. NİYMET BAHŞİ

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL ÇAĞDA TÜRKÇE EĞİTİMİ

Editör: Doç. Dr. Niymet Bahşi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-69-1
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL ÇAĞDA TÜRKÇE EĞİTİMİ
Editör: Doç. Dr. Niymet Bahşi
VI+240 s., 165x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-69-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Aggarwal, A. (2000). *Web-based learning and teaching technologies: Opportunities and challenges.* London: Idea Group Publishing.

Akıncı Vural, B. ve Sabuncuoğlu, A. (2008). Bilgi iletişim teknolojileri ve ütopyan bakış açısı. *Selçuk İletişim, 5*(3), 5-19.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71-88.

Bhakta, K. ve Dutta, N. (2016). Impact of information technology on teaching-learning process. *International Research Journal of Interdisciplinary & Multidisciplinary Studies (IRJIMS), 11*(2), 131-138.

Bialik, M. ve Fadel, C. (2015). *Skills for the 21st century: What should students learn? Center for Curriculum Redesign Report,* Boston.

Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., ve Rumble, M. (2012). Defining Twenty-First Century Skills. In P. Griffin, B. McGaw, ve E. Care (Eds.), *Assessment and Teaching of 21st Century Skills* (s. 17-66). Springer. https://doi.org/10.1007/978-94-007-2324-5_2

Bozgün, K. (2022). XXI. yüzyıl becerilerinin genel değerlendirilmesi. S. Pekdoğan, G. Şengün ve M. Kanak (Ed.), *Eğitimde XXI. yüzyıl Becerileri* (1-19). Eğiten Kitap.

Bozkurt, A., ve Sharma, R. C. (2023). Challenging the status quo and exploring the new boundaries in the age of algorithms: Reimagining the role of generative AI in distance education and online learning. *Asian Journal of Distance Education, 18*(21), i-viii. https://doi.org/10.5281/zenodo.7755273

Chalkiadaki, A. (2018). A systematic literature review of 21st century skills and competencies in primary education. *International Journal of Instruction, 11*(3), 1-16. https://doi.org/10.12973/iji.2018.1131a

Çiftçi, S., Sağlam, A. & Yayla, A. (2021). XXI. yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734. DOI: 10.29000/rumelide.995863.

Cormier, D. ve Stewart, B. (2010). *Life in the open: 21 st. century learning & teaching.* Atlantic Universities Teaching Showcase

Geçgel, H., Kana, F. ve Eren, D. (2020). Türkçe eğitiminde dijital yetkinlik kavramının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 886-904.

Gençer, G. (2023). *Ters yüz öğrenme modeline göre okutulan kitaplarla sosyokonomik düzeyi düşük ortaokul 7. sınıf öğrencilerinin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcılıklarının geliştirilmesi: Bir eylem araştırması.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi.

Gümüş. A. (2019). *Geleceğin eğitiminde yeni öğretmen becerileri* (Analiz Raporu: 2019/04). İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı.

Hamarat, E. (2019). *XXI. yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları.* Seta - Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştirmalari Vakfı.

Johnson, A. P. (2013). Effective methods for 21st century learning: A teacher action research project. *Meridian (10979778), 16*(2).

Kalafat, Ö. (2022). Eğitim ve yapay zekâ. M. Bilen (Ed.) *Yapay zekânın değiştirdiği dinamikler* (1. Baskı), s. 89-101, Eğitim yayınevi.

Kipp, K., Kapros, E. ve O'Keeffe, I. (2018). *A Universally Accessible Self-assessment Gamified Framework and Software Application to Capture 21st Century Skills* In book: Designing for the User Experience in Learning Systems (pp. 41-64). DOI: 10.1007/978-3-319-94794-5_3

Kozikoğlu, İ. ve Özcanlı, N. (2020). Öğretmenlerin XXI. yüzyıl öğreten becerileri ile mesleğe adanmışlıkları arasındaki ilişki. *Cumhuriyet International Journal of Education, 9*(1), 270-290. http://dx.doi.org/10.30703/cije.579925

Lamb, S., Maire, Q. ve Doecke, E. (2017). *Key skills for the 21st century: an evidence-based review*. New South Wales: Education Future Frontiers.

Lambert, D. ve Cooper, M. (2000). Issues in supply chain management. *Industrial Marketing Management, 29*, 65-83.

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). UNESCO Öğretmenlere yönelik bilgi ve iletişim teknolojileri yetkinlik çerçevesi. https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_01/18130452_UNESCO_OYretmenlere_Yonelik_Bilgi_ve_YletiYim_Teknolojileri_Yetkinlik_Cercevesi.pdf (Erişim tarihi: 01 Mart 2024).

Millî Eğitim Bakanlığı (2019). *Türkçe dersi öğretim programı.* Ankara: MEB.

Millî Eğitim Bakanlığı (2023). *XXI. Yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu.* T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. (2011). MEB XXI. yüzyıl öğrenci profili. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/XXI.%20yy_og_pro.pdf [Erişim tarihi: 20 Ocak 2024]

Milliken, J. (2004). Postmodernism vs professionalism in higher education. *Higher Education in Europe, XXIX* (1), 9-18.

Öğretir Özçelik, A. D. (2020). İnovasyon, yaratıcılık ve yenilenme. A. D. Öğretir ve M. N. Tuğluk (Ed.), *Eğitimde ve Endüstride XXI. Yüzyıl Becerileri* (4. Baskı), s. 1-25. Pegem Akademi.

Ondrashek, N. (2017). 21st century learning (Master's thesis, Northwestern College, Orange City, IA). Retrieved from http://nwcommons.nwciowa.edu/education_masters/21/

Orhan Göksun, D. O. (2016). Öğretmen adaylarının XXI. yy. öğrenen becerileri ve XXI. yy. öğreten becerileri arasındaki ilişki. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Partnership for 21st Centrury Skills (2019). *Framework for 21st century learning.* https://static.battelleforkids.org/documents/p21/P21_Framework_Brief.pdf

Şahin, M. C. (2009). Instructional design principles for 21st century learning skills. *Procedia Social and Behavioral Sciences, 1,* 1464–1468.

Santos. J. M. (2017). 21st century learning skills: A challange in every classroom. *International Journal of Emerging Multidisciplinary Research, 1*(1), 31-35. DOI: https://doi.org/10.22662/IJEMR.2017.1.1.031

Scott, C. L. (2015). The futures of learning: 2 what kind of learning for the 21st century. *Education Research and foresight*, 1-14.

Sutton, B. B. (1997). The teacher as a guide: Letting students navigate their own learning. from https://www.edutopia.org/teacher-learning-guide [Erişim tarihi: 09.03.2024]

Trilling, B., ve Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times.* John Wiley & Sons.

Tutkun, Ö.F. (2010). XXI. Yüzyılda eğitim programının felsefi boyutları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 30*(3), 993-1016.

Uçak, S. ve Erdem, H. H. (2020). Eğitimde yeni bir yön arayışı bağlamında XXI. yüzyıl becerileri ve eğitim felsefesi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(1), 76-93.

Uzun, Y., Tümtürk, A. ve Öztürk, H. (2021). *Günümüzde ve gelecekte kullanılacak yapay zekâ.* 1st International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences.

van Laar, E., van Deursen, A. J. A. M., van Dijk, J. A. G. M., ve de Haan, J. (2020). Determinants of 21st century skills and 21st century digital skills for workers: A systematic literature review. *SAGE Open, 10*(1). https://doi.org/10.1177/2158244019900176

Voogt, J. ve Roblin, N. (2012). Teaching and learning in the 21st century. A comparative analysis of international frameworks. *Journal of Curriculum Studies,* 44, 299-3XXI.

Wagner, T. (2008). *The global achievement gap. Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need-and what we can do about it.* Basic Books.

Yalçın, V., Simsar, A. ve Dinler, H. (2020). 5-6 yaş çocukları için XXI. yüzyıl becerileri ölçeği (DAY-2): Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, 14*(32), 78-97.

Yavuz, M., Özkaral, T. ve Yıldız, D. (2015). Uluslararası raporlarda öğretmen yeterlikleri ve öğretmen eğitimi. *SDU Inernational Journal of Educational Studies, 2*(2), 60-71.

Yolcu, H. H. (2024). Yapay genel zekâ çağında öğretmen rolünün yeniden tanımlanması: Öngörüler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd), 10*(1), 155-167. https://doi.org/10.51948/auad.1383166.

KAYNAKÇA

Akan, E., Bozan, N. ve Ulaş, A.H. (2022). Dinleme Eğitiminde Web 2.0'nin Kullanımı ve Etkinlik Örnekleri. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (69-82). Ankara: Anı Yayıncılık.

Akçay, A. ve Yaşar, H. (2022). Web 2.0. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (1-12). Ankara: Anı Yayıncılık.

Akkaya, S. ve Doyumğaç, İ. (2023). Konuşma Eğitiminde Dijital Video Kullanımı. İçinde S. ASLAN (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* (140-165). Ankara: Pegem Akademi.

Benzer, A. (2021). Dinleme ve Sınıf İçi Uygulama Örnekleri. İçinde F. TOPÇUOĞLU ÜNAL (Editör), *Türkçe Öğrenme ve Öğretim Yaklaşımları* (165-176). Ankara: Nobel.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu (2018). *Öğretmenlere Yönelik Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yetkinlik Çerçevesi*, https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_01/18130452_UNESCO_OYretmenlere_Yonelik_Bilgi_ve_YletiYim_Teknolojileri_Yetkinlik_Cercevesi.pdf (E.T: 21.04.2024).

Boonkit, K. (2010). Enhancing The Development Of Speaking Skills For Non-Native Speakers Of English. *Procedia-social and behavioral sciences, 2*(2), 1305-1309.

Bozgün, K. (2022). 21. Yüzyıl Becerilerinin Genel Değerlendirilmesi. İçinde S. PEKDOĞAN, G. ŞENGÜN ve M. KANAK (Editör), *Eğitimde 21. Yüzyıl Becerileri* (1-18). Ankara: Eğiten Kitap.

Cesur Özkara, E., Yavuz Konokman G. ve Yanpar Yelken, T. (2018). Eğitimde Teknoloji Kullanımı Hizmetiçi Eğitimine Katılan Öğretmenlerin TPAB Özgüvenlerinin İncelenmesi. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 371-412.

Chun, D., Kern, R. ve Smith, B. (2016). Technology İn Language Use, Language Teaching, And Language Learning. *The Modern Language Journal*, *100*(S1), 64-80. https://doi.org/10.1111/modl.12302

Ciğerci, F.M. (2023). Dinleme Eğitiminde Animasyon Kullanımı. İçinde S. ASLAN (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* (102-135). Ankara: Pegem Akademi.

Coşkun, H. ve Uzunyol Köprü, M. (2021). An Overview Of Listening Skills Of Secondary School Students: Barriers And Suggestions. *Educational Policy Analysis and Strategic Research 2021, 16*(4) 49-72. https://dx.doi.org/10.29329/epasr.2021.383.3

Dahlström, H. (2019). Digital Writing Tools From The Student Perspective: Access, Affordances, And Agency. *Education and Information Technologies*, *24*, 1563-1581.

Demirtaş, T. ve Süğümlü, Ü. (2013). Çocukluk Döneminde Okuma (8-14 Yaş). İçinde A. OKUR (Editör), *Yaşam Boyu Okuma Eğitimi* (135-184). Ankara: Pegem Akademi.

Emiroğlu, A. (2018). *İnovasyon ve Teknoloji Yönetimi*. Bursa: Ekin Kitabevi.

Epçaçan, C. ve Paçalı, İ. (2022). Yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında web 2.0'ın rolü ve önemi. İçinde A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (13-19). Ankara: Anı Yayıncılık.

Göçer, A. (2019). *Yazma Eğitimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Gökçe, B. (2021). Yazma Becerisine Yönelik Eğitim Ortamları. İçinde M.N. KARDAŞ (Editör), *Yazma Eğitimi* (287-317). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Günüç, S. (2017). *Eğitimde Teknoloji Entegrasyonunun Kuramsal Temelleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Hamidi, F., Meshkat, M., Rezaee, M. ve Jafari, M. (2011). Information Technology İn Education. *Procedia Computer Science*, *3*, 369-373. Https://Doi.Org/10.1016/J.Procs.2010.12.062

Hasırcı, S. (2018). Anadili Öğretiminde Çok Uyaranlı Eğitim Ortamı Ve Bu Ortamın Bileşenlerinin Önemi. *Electronic Turkish Studies, 13*(19), 895-922.

Hoopingarner, D. (2009). Best Practices İn Technology And Language Teaching. *Language and Linguistics Compass*, *3*(1), 222-235. https://doi.org/10.1111/j.1749-818X.2008.00123.x

İşcan, A. (2015). İletişim, Konuşma ve Konuşmayla İlgili Temel Kavramlar. İçinde A. KILINÇ ve A. ŞAHİN (Editör), *Konuşma Eğitimi-Yöntemler, Teknikler* (1-25). Ankara: Pegem Akademi.

Kansızoğlu, H.B. (2023). Okuma Eğitiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanımı. İçinde S. ASLAN (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi* (162-233). Ankara: Pegem Akademi.

Karadağ Yılmaz, R. (2021). Dinleme Becerilerinin Geliştirilmesinde Dijital Ortam ve Araçlar. İçinde F. SUSAR KIRMIZI (Editör), *Dijital Dönüşümde Türkçe Öğretimi* (177-196). Ankara: Anı Yayıncılık.

Karadağ, B. F. ve Garip, S. (2021). Türkçe Öğretiminde Web 2.0 Uygulaması Olarak Learningapps' In Kullanımı. *Çocuk Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi, 4*(1), 21-40. https://doi.org/10.47935/ceded.897374

Karadağ, B.F. (2022). Konuşma Eğitiminde Web 2.0'nin Kullanımı ve Etkinlik Örnekleri. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (83-107). Ankara: Anı Yayıncılık

Kasten, W.C.ve Yıldırım, K. (2013). *Okuma ve Yazma Eğitimi: Tek Başıma Öğrenemem Ki!* (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kessler, G. ve Hubbard, P. (2017). Language Teacher Education And Technology. *The handbook of technology and second language teaching and learning*, 278-292. https://doi.org/10.1002/9781118914069.ch19

Kır, D. B. ve Aytan, T. (2023). Dinleme Eğitimine Yönelik Web Tabanlı Uygulamalar. *International Journal of Language Academy, 11* (5), 214-234. http://dx.doi.org/10.29228/ijla.73636

Lim, F. V. ve Toh, W. 2020. How to teach digital reading? *Journal of Information Literacy, 14*(2), 24-43. http://dx.doi.org/10.11645/14.2.2701

Millî Eğitim Bakanlığı (2017). *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri,* https://oygm.meb.gov.tr/dosyalar/StPrg/Ogretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterlikleri.pdf (E.T: 15.04.2024)

Millî Eğitim Bakanlığı, (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8. Sınıflar.* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Mishra, P. ve Koehler, M. J. (2006). Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework For Teacher Knowledge. *Teachers College Record, 108*(6), 1017–1054.

Mkhonta-Khoza, P. P. ve Nxumalo, M. S. (2021). ICT İn Language Learning: Teaching And Learning Of The Mother Tongue Siswati. *International Journal of Research in Humanities and Social Studies, 8 (6)*, 19-27. https://doi.org/10.22259/2694-6296.0806003

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Sevmez, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Dijital / E-Kitap Okuma Kültürü: Selçuk Üniversitesi Örneği. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 58*(1), 139-171.

Okojie, M. C., Olinzock, A. A. ve Okojie-Boulder, T. C. (2006). The Pedagogy Of Technology İntegration. *Journal of technology studies*, *32*(2), 66-71.

Öğretir Özçelik, A.D. (2020). İnovasyon, Yaratıcılık ve Yenilenme. İçinde A.D. ÖĞRETİR ÖZÇELİK ve M. N. TUĞLUK (Editör), *Eğitimde ve Endüstride 21. Yüzyıl Becerileri* (1-25). Ankara: Pegem Akademi.

Özbay, M. ve Özdemir, O. (2014). Türkçe Öğretim Programı İçin Bir Öneri: Dijital Okuryazarlığa Yönelik Amaç ve Kazanımlar/A Suggestion For Turkish Teaching Curriculum: Digital Literacy Objectives And Standards. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, *2*(2), 31-40.

Özdemir, O. (2021). Türkçe Öğretiminde Teknoloji Kullanımı. İçinde E. KOLAÇ ve S. DAL (Editör), *Etkinliklerle Türkçe öğretimi* (589-627). Ankara: Nobel Akademik.

Özen, O. ve Mert, O. (2024). Uluslararası Standartlar Yönünden Eğitim Yöneticilerinin 21. Yüzyıl Becerileri Doğrultusunda Bilgi İletişim Teknolojileri Yeterlilikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 13*(1), 349-370. https://doi.org/10.7884/teke.1368483

Raja, R. ve Nagasubramani, P. C. (2018). Impact Of Modern Technology İn Education. *Journal of Applied and Advanced Research*, *3*(1), 33-35. https://dx.doi.org/10.21839/jaar.2018.v3S1.165

Sarıkaya, B. (2019). Ortaokul Türkçe Ders Kitaplarındaki (5, 6, 7 ve 8. Sınıf) Etkinliklerin Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi* (*64*), 563-580. https://doi.org/10.14222/Turkiyat4047

Shadiev, R., ve Yang, M. (2020). Review Of Studies On Technology-Enhanced Language Learning And Teaching. *Sustainability*, *12*(2), 524. https://doi.org/10.3390/su12020524

Summak, M. S., Samancioğlu, M. ve Bağlibel, M. (2010). Technology İntegration And Assesment İn Educational Settings. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 1725-1729. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.973

Süğümlü, Ü. ve Aslan, S. (2022). The Use Of Web 2.0 Tools İn Mother-Tongue Instruction: Teachers' Experiences. *International Journal of Education and Literacy Studies*, *10*(1), 124-137. http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.10n.1p.124

Şenol Ebren, Z. ve Kurtlu, Y. (2022). Okuma Eğitiminde Web 2.0'nin Kullanımı ve Etkinlik Örnekleri. İçinde H.A. KIRKKILIÇ, A.H. ULAŞ, O. SEVİM ve C. EPÇAÇAN (Editör), *Web 2.0 Araçları ile Türkçe Öğretimi* (31-66). Ankara: Anı Yayıncılık.

Tanel, Z. (2020). Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu. İçinde F. ORHAN, A.A. KURT ve S. BARDAKCI (Editör), Öğrenme-*Öğretme Sürecinde Teknoloji Entegrasyonu Üzerine Karma Yazılar* (1-19). Ankara: Pegem Akademi.

The International Society for Technology in Education (ISTE). *ISTE Standarts, https://iste.org/* (E.T: 20. 04.2024)

Tompkins, G. E. (2014). *Language Arts Patterns Of Practice*. (Eight edition). United States of America: Pearson.

Vue, G., Hall, T. E., Robinson, K., Ganley, P., Elizalde, E. ve Graham, S. (2016). Informing Understanding Of Young Students' Writing Challenges And Opportunities: Insights From The Development Of A Digital Writing Tool That Supports Students With Learning Disabilities. *Learning Disability Quarterly*, *39*(2), 83-94.

Wallace, C. (2003). *Critical Reading İn Language Education*. New York: Palgrave Macmıllan.

Woolley, G. (2011). *Reading Comprehension: Assisting Children With Learning Difficulties.* New York: Springer.

Yeşil, L.B. (2023). Dijital Araçlarla Konuşma Eğitimi. İçinde A. OKUR ve G.H. DEMİRDÖVEN (Editör), *Yabancı Dil Olarak "Dijital Türkçe" Öğretimi* (365-414). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Yurdakal, İ. H. (2021a). Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinin Geliştirilmesi: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması (Dike). *Turkish Studies-Educational Sciences*, *16*(5). https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.49879

Yurdakal, İ.H. (2021b). Dijital Konuşma. İçinde F. SUSAR KIRMIZI (Editör), *Dijital Dönüşümde Türkçe Öğretimi* (197-243). Ankara: Anı Yayıncılık.

Yürektürk, F. N. ve Coşkun, H. (2020). Türkçe Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımına ve Teknoloji Destekli Türkçe Öğretiminin Etkililiğine Dair Görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 986-1000. https://doi.org/10.16916/aded.748300

KAYNAKÇA

Alan, B. (2023). *Fen öğretiminde yapay zekâ ile belirlenen çoklu zekâ alanlarına göre hazırlanmış e-öğrenme ortamlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

Ally, M. (2008). "Foundations of Educational Theory for Online Learning." In T. Anderson (Ed.), The Theory and Practice of Online Learning (2nd ed., pp. 15-44). AU Press.

Baker, R. S. ve Inventado, P. S. (2020). Educational data mining and learning analytics: applications to constructionist research. *Journal of Learning Analytics, 7*(1), 13-34.

Benzer, A. ve Karadağ, K. (2019). Storybird uygulamasının 5. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine ve yazmaya yönelik tutumlarına etkisi. *International Journal of Language Academy, 7*(4), 56-79. 10.18033/ijla.4076.

Black, P. ve Wiliam, D. (1998). "Assessment and classroom learning." assessment in education: principles, *Policy & Practice, 5*(1), 7-74.

Brooks, F. P. (1995). The Mythical Man-Month: Essays on Software Engineering. Addison-Wesley.

Bulut, D. (2022). *Sınıf öğretmenlerinin XXI. yüzyıl becerileri ile öğretme motivasyonu düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Campbell-Kelly, M. ve Aspray, W. (1996). Computer: A History of the Information Machine. Basic Books.

Ceruzzi, P. E. (2003). A History of Modern Computing. The MIT Press.

Clark, R. ve Mayer, R. E. (2019). *E-learning and the science of ınstruction: proven guidelines for consumers and designers of multimedia learning*. John Wiley & Sons.

Conole, G., de Laat, M., Dillon, T. ve Darby, J. (2008). Disruptive technologies, pedagogical innovation: what's new? findings from an in-depth study of students' use and perception of technology. *Computers & Education, 50*(2), 511-524.

Coşkun, F. ve Deniz Gülleroğlu, H. (2021). Yapay zekanın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(3), 947-966.

Çolak, A. F. (2022). *Ortaokullarda yapay zekâ öğretimi için geliştirilen kurs planı ve içeriklerin öğrencilerin üstbilişsel davranışlarına etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon.

Dabbagh, N. ve Kitsantas, A. (2012). Personal Learning Environments, social media, and self-regulated learning: A natural formula for connecting formal and informal learning. *The Internet and Higher Education, 15*(1), 3-8.

Daş, F. ve Ersöz, S. (2013). Uzaktan Eğitimde İçerik Geliştirme İçin Açık Kaynak Yazılımların Kullanımı. Akademik Bilişim 2013 – XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 23-25 Ocak 2013 – Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Dennen, V. P., ve Bonk, C. J. (2007). Handbook of Research on Computer-Enhanced Language Acquisition and Learning. Information Science Reference.

Dillenbourg P. (1999). İşbirliğine dayalı öğrenmeyle neyi kastediyorsunuz? P. Dillenbourg (Ed), İşbirlikçi öğrenme: Bilişsel ve hesaplamalı yaklaşımlar (s. 1-19). Oxford: Elsevier.

Duran, E. ve Ertan Özen, N. (2018). Türkçe derslerinde dijital okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi, 3*(2), 31-46.

Eshet-Alkalai, Y. (2004). Digital literacy: a conceptual framework for survival skills in the digital era. *Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 13*(1), 93-106.

Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T. ve Gebhardt, E. (2014). Prepared for life? the nature and quality of the digital media to which young people are exposed outside of school. *International Journal of Science and Mathematics Education, 12*(5), 1063-1084.

Graham, P. (2002). *Hackers & painters: big ıdeas from the computer age*. O'Reilly Media.

Grier, D. A. (2010). When Computers Were Human. Princeton University Press.

Güler, E. (2022). *Açık ve uzaktan esnek öğrenme ortamlarında yapay zekâ tekniğiyle strateji karar modelinin oluşturulması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Hobbs, R. (2010). Digital and media literacy: a plan of action. Aspen Institute Communication and Society Program.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T. ve Bond, A. (2020). The Difference Between Emergency Remote Teaching and Online Learning. Educause Review.

İşler, B. ve Kılıç, M. F. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergi – EJNM, 5*(1), 1-11.

Johnson, D. W. ve Johnson, R. T. (1999). Learning together and alone: cooperative, competitive, and ındividualistic learning. Allyn & Bacon.

Johnson, L. (2018). Digital literacy: definitions, frameworks, and skills for the 21st century. *Journal of Educational Technology, 45*(2), 112-124.

Johnson, M. (2023). Digital technologies in language education: trends and ınnovations. *Educational Technology Journal*, *41*(3), 215-230.

Kaya, A. (2020). S*ınıf öğretmeni adaylarının XXI. Yüzyıl becerileri kapsamında girişimcilik becerilerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.

Kerawalla, L., Luckin, R., Seljeflot, S. ve Woolard, A. (2006). Making it real: exploring the potential of augmented reality for teaching primary school science. *Virtual Reality, 10*(3), 163-174.

Knuth, D. E. (1997). The Art of Computer Programming, Volumes 1-3. Addison-Wesley.

Kulik, J. A. ve Fletcher, J. D. (2016). Effectiveness of ıntelligent tutoring systems: a meta-analytic review. *Review of Educational Research, 86*(1), 42-78.

Means, B., Toyama, Y., Murphy, R., Bakia, M. ve Jones, K. (2009). Evaluation of evidence-based practices in online learning: a meta-analysis and review of online learning studies. US Department of Education.

Miller, R. ve Pedro, J. (2006). Creating respectful clasroom environments*. Early Childhood Education Journal, 33*(5), 293-299.

Pamuk, S., Çakır, R., Ergun, M., Yılmaz, B. ve Ayas, C. (2013). Öğretmen ve öğrenci bakış açısıyla tablet, pc ve etkileşimli tahta kullanımı: fatih projesi değerlendirmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri 13*(3), 1799-1822.

Partnership for 21st Century Skills (2010). Framework for 21st century learning. 02.10.2024'te www.pXXI.org.'den alınmıştır.

Pekcan, N. Ve Toraman, C. (2022). Covid-19 pandemisinde çevrimiçi ölçme ve değerlendirme uygulamalarının öğretmen öğrenci görüşlerine göre incelenme. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*(1), 120-129.

Raymond, E. S. (1999). The Cathedral and the Bazaar: Musings on Linux and Open Source by an Accidental Revolutionary. O'Reilly Media.

Romero, C. ve Ventura, S. (2010). Educational data mining: a review of the state of the art. *IEEE Transactions on Systems, Man, and Cybernetics, Part C (Applications and Reviews, 40*(6), 601-618.

Russell, S. J. ve Norvig, P. (2016). Artificial Intelligence: A Modern Approach. Pearson.

Slavin, R. E. (2014). Cooperative Learning and Academic Achievement: Why Does Groupwork Work? *Anales de Psicología, 30*(3), 785-791.

Somyürek, S. (2009). Uyarlanabilir Öğrenme Ortamları: Eğitsel Hiper Ortam Tasarımında Yeni Bir Paradigma. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *1*(1), 29-38.

Taş N., Coşkun M., Ayverdi G. ve Bolat Y. (2023). Matematik eğitiminde dijital oyunlaştırma etkinlikleri kullanımının ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarına ve tutumlarına etkisi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(53), 1066-1081. 10.35826/ijoess.3347

Tılıç, G. (2016). Yabancı dil öğreniminde kullanılan etkileşimli mobil uygulamalar: Duolingo örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi 5(Özel Sayı),* 303-313.

Tılıç, G. (2016). Yabancı dil öğreniminde kullanılan etkileşimli mobil uygulamalar: Duolıngo örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5*, 303-313.

Van den Heuvel-Panhuizen, M. ve Drijvers, P. (2014). Realistic Mathematics Education. In S. Lerman (Ed.), Encyclopedia of Mathematics Education (pp. 521-525). Springer.

Van Wynsberghe, A. ve Robbins, S. (2019). Critiquing the Reasons for Making Artificial Moral Agents. *Science and Engineering Ethics, 25*(6), 1693-1711.

Warschauer, M. (2003). Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide. MIT Press.

Yılmaz, A. (2024). The Impact of Software-Assisted Language Learning on Turkish Language Proficiency. *Journal of Language and Technology, 12*(2), 78-94.

KAYNAKLAR

Akkaya, N., & Çıvğın, H. (2021). Türkçe eğitiminde yapay zekâ. *The Journal of International Education Science, 8* (29), 308-322. https://inesjournal.com/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=53915

Alismail, H. A., & McGuire, P. (2015). 21st century standards and curriculum: Current research and practice. *Journal of Education and Practice, 6*(6), 150-154. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1083656.pdfl

Altay, B. (2022). Modern öğretim ve hayat boyu öğrenme. Serkan Demir (Ed.). *Yeni nesil öğrenme öğretme yaklaşımları* içinde (ss. 79-93). Nobel Yayınları.

Avrupa Konseyi. (2001). *A Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg, Council of Europe

BattelleforKids (2019). Framework for 21st Century Learning Definitions. https://www.battelleforkids.org/insights/p21-resources/

Bergmann, J., & Sams, A. (2014). *Flipped learning: Gateway to student engagement.* International Society for Technology in Education. Eugene, Oregon.

Çangal, Ö. (2021). Dil öğretiminde YouTube'un kullanımı: Yabancılara Türkçe öğretenlerin deneyimleri ve bakış açıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(Ö10), 63-80. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2024488

Çetin, S. A. (2018). Ters-yüz sınıf modelinin yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılması üzerine bir öneri. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi,* 61-70. https://uluturkad.org/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1070780163_5- 61-70 Sadık Ahmet CETIN.pdf&key=44012

Demir, T. (2013) Türkçe öğretimi dersinde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı, *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1*(1), 53-76. https://www.anadiliegitimi.com/en/download/article-file/14885

Delibaş, M., & Timur Ağıldere, S. (2019). Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde eylem odaklı yaklaşım ve öğrenenlerin tutumlarına yönelik etkisi. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 7*(2), 273-293. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3693196

Demirel, Ö. (2012). *Yabancı dil öğretimi*. Pegem Akademi Yayınları.

Ee, J., Zhou, M., & Wong, I. (2014). Teachers' Infusion of Social Emotional Learning, *An International Journal of Teaching & Teacher Education, 2,* 31- 51. https://journals.uob.edu.bh/bitstream/handle/123456789/686/JTTE020103.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Erbaş, Ç., & Demirer, V. (2015). Eğitimde sanal ve artırılmış gerçeklik uygulamaları. *Eğitim Teknolojileri Okumaları* içinde (ss. 131-148). Pegem Yayınları.

Erdem, M. (2002). Proje tabanlı öğrenme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *22*(22), 172-179. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87910

Göçer, A., & Kurt, A. (2020). Betimleyici yazma becerisinin geliştirilmesinde artırılmış gerçeklik uygulaması Quiver'in kullanılması. *International Journal of Field Education, 6*(2), 46-63. https://dergipark.org.tr/en/pub/ijofe/issue/59318/830361

Güngör, H., Çangal, Ö., & Demir, T. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak uzaktan öğretimine ilişkin öğrenici ve öğretici görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 40*(3), 1163-1191. . https://doi.org/10.17152/gefad.756612

Gülbahar, Y. (2022). *e-öğrenme.* Pegem Akademi Yayınları. https://depo.pegem.net/9786054282098.pdf

Kastoudi, D. (2011). Using a quest in a 3d virtual environment for student ınteraction and vocabulary acquisition in foreign language learning. *European Association for Computer-Assisted Language Learning (EUROCALL).* Annual Conference (Nottingham, UK, Aug 31-Sep 3, 2011). https://eric.ed.gov/?id=ED542423

Kaya, M., & Oran, G. (2015). Proje tabanlı öğrenme yaklaşımı ve Türkçe öğretimine yönelik bir uygulama. *Turkophone, 2*(1), 17-25. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/177708

Kışla, T., & Şahin, M. (2015). Kişiselleştirilmiş (kişiye özgü) öğrenme-öğretme yaklaşımı. Gülay Ekici (Ed*.), Etkinlik örnekleriyle güncel öğrenme-öğretme yaklaşımları-II* içinde (s. 172-208). Pegem Akademi Yayınları.

Kolcu, S., & Balcı, A. (2021). Salgın döneminde uzaktan Türkçe öğretimi: Öğretmen görüşleri kapsamında bir değerlendirme. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3*(Özel sayı 1), 55-65. https://doi.org/10.47770/ukmead.985496

Korkmaz, H. ve Kaptan, F. (2001). Fen eğitiminde proje tabanlı öğrenme yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*, 193-200. http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/933-published.pdf

Korkmaz, Ö., & İnal, M. (2019). Eğitsel oyunların öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye dönük tutumlarına ve konuşma becerilerine etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7*(4), 898-913. https://doi.org/10.16916/aded.582203

Künüçen, H. H., & Samur, S. (2021). Dijital çağın gerçeklikleri: Sanal, artırılmış, karma ve genişletilmiş gerçeklikler üzerine bir değerlendirme. *Yeni Medya*, 11, 37-62. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1974722

Levy, F., & Murnane, R. J. (2007). How computerized work and globalization shape human skill demands, in Marcelo Suarez-Orozco (ed.), *Learning in the Global Era: International Perspectives on Globalization and Education* (Oakland, CA, 2007; online edn, California Scholarship Online, 22 Mar. 2012), https://doi.org/10.1525/california/9780520254343.003.0008

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı 1-8. sınıflar*. MEB Yayınları.https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/20195716392253-02-Türkçe Öğretim Programı 2019.pdf

MEB (2023). *yüzyıl becerileri ve değerlere yönelik araştırma raporu.* MEB Yayınları.

Mihelj, M., Novak, D., Beguš, S. (2014). Virtual reality technology and applications (68). (S. G. Tzafestas, Ed.) Springer. https://link.springer.com/book/10.1007/978-94-007-6910-6

Özdemir, O., & Açık, F. (2019). Development of written expression skills with flipped learning ınstruction: An embedded mixed method study. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 3*4(4), 1075-1091. https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/49803/638763

Öztemel, E. (2018). Eğitimde yeni yönelimlerin değerlendirilmesi ve eğitim 4.0. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 25-30. https://doi.org/10.32329/uad.382041

Özarslan, Y. (2010, 26-28 Nisan). Kişiselleştirilmiş öğrenme ortamı olarak IPTV. [Sözlü Bildiri], International Educational Technology, İstanbul.

Pilanci, H. (2018). Açık ve uzaktan Türkçe öğrenenlerde etkileşim: Eşzamansız iletişimde öğretim diyalogları. *Uluslararası Beşerî Bilimler ve Eğitim Dergisi, 4*(7), 75-90. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/468676

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants, *On the Horizon, 9*(5), 1-6. https://www.marcprensky.com/writing/Prensky - Digital Natives, Digital Immigrants - Part1.pdf

Sandybayev, A. (2020). The ımpact of e-learning technologies on student's motivation: Student centered ınteraction in business education. *International Journal of Research in Tourism and Hospitality, 6*(1), 16– 24. https://doi.org/10.20431/2455-0043.0601002

Syvanen, A., Beale, R., Sharples, M., Ahonen, M., & Lonsdale, P. (2005). Supporting pervasive learning environments: adaptability and context awareness in mobile learning. In *Wireless and Mobile Technologies in Education,* 2005. WMTE 2005. IEEE International Workshop on (pp. 3-pp). IEEE

Şimşek, N., & Çakır, Ö. (2009). Effect of personalization on students' achievement and gender factor in mathematics education. *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences, 3*(7), 1397-1401. Google Scholar

Temizyürek, F., & Ünlü, A. N. (2015). Dil öğretiminde teknolojinin materyal olarak kullanımına bir örnek: Flipped classroom. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4*(1), 64-72.

Toraman, Ç., Çelik, Ö. C., & Çakmak, M. (2018). Oyun-tabanlı öğrenme ortamlarının akademik başarıya etkisi: Bir meta–analiz çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 26*(6), 1803-1811. https://doi.org/10.24106/kefdergi.2074

Tuncer, M. (2009). Proje tabanlı öğrenme ile problem tabanlı öğrenmenin fark ve benzerlikleri. *e-Journal of New World Sciences Academy, 4*(2),395-409. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/185942

Türkben, T., & Öncü Yiğit, K. (2023). Ters-yüz sınıf modeli ile desteklenmiş iletişimsel yaklaşımın Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin konuşma becerilerine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19*(1), 28-50. https://doi.org/10.17860/mersinefd.1139033

Uzunoğlu, D., & Bulut, B. (2022). Çevrimiçi ortamda yürütülen senaryo temelli öğrenme etkinliklerinin Türkçe öğretimi özyeterliğe, akademik güdülenmeye ve başarıya etkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 10*(1), 60-73. https://doi.org/10.16916/aded.1020247

Yahya, S., Ahmad, E.A., & Jalil, K.A. (2010). The definition and characteristics of ubiquitous learning: A discussion. *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology, (IJEDICT), 6*(1), 117-127. https://www.learntechlib.org/p/188069/

Kaynakça

Bozkurt, A. & Bozkaya M., (2013). Bir Öğrenme Malzemesi Olarak Etkileşimli E-Kitap Hazırlama Adımları. *Eğitimde Politika Analizi Dergisi*, 2, 2, 8-20.

Dirik, M, Z. (2014). *Eğitim Programları ve Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Duran, N. (2023). Uzaktan Pasif Öğrenme ile Dağıtılmış Etkileşimli Aktif Öğrenmenin Metotlarının Karşılaştırılması. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi* 7(31), 658-672.

Garip, S., & Göçer, A. (2023). Türkçe Dersi Etkileşimli Sınıf Ortamlarında Konuşma Becerisinin Gelişimi ve Değerlendirilmesi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi* (12), 1249-1268. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1348697

Kara, M., & Keş, Y. (2016). Bir Öğrenme Aracı Olarak Etkileşimli E-Kitap. *Art-E Sanat Dergisi*, 9(17), 189-209.

MEB (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

KAYNAKÇA

Akın, E., Akın, İ. ve Bilgin, E. (2024). Dijital Okuryazarlığın Türkçe Eğitimindeki Yeri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13*(1), 52-65. https://doi.org/10.33206/mjss.1302575

Akkaya, S ve Doyumğaç, İ. (2023). Konuşma Eğitiminde Dijital Video Kullanımı İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (140-165). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Al Rawashdeh, Z. A., Mohammed Y. E., Al Arab R. A., Alara M., Al-Rawashdeh B. (2021). Advantages and Disadvantages of Using E-Learning in University Education: Analyzing Students' Perspectives. *The Electronic Journal of e-Learning, 19*(2), 107-117.

Alakrash, H.M., Abdul Razak, N., & Pramela Krish, P. (2022). The Application of Digital Platforms in Learning English Language, *International Journal of Information and Education Technology*, *12* (9), 899-904

Alan, Y. (2020). Türkçe Derslerinde Akıllı Tahta Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 694-707.

Altunbay, M., & Bıçak, N. (2018). Türkçe Eğitimi Derslerinde "Z Kuşağı" Bireylerine Uygun Teknoloji Tabanlı Uygulamaların Kullanımı. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 10*(1), 127- 142.

Aslan, S. (2023). Türkçe Öğretiminde E-Ölçme ve Değerlendirme Araçlarının Kullanımı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (430-455). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Atan, F., ve Kocasaraç, H. (2022). Dijital Öğrenme-Öğretme Araçları. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6*(2), 1-17.

Battelle for Kids. (2019). P21 Framework Definitions. 19.04.2024 tarihinde https://www.battelleforkids.org/wp-content/uploads/2023/11/P21_Framework_Brief.pdf adresinden erişilmiştir.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N.B., Liman Kaban, A., Taşçı, G. ve Aykul, M. (2021). Dijital Bilgi Çağı: Dijital Toplum, Dijital Dönüşüm, Dijital Eğitim ve Dijital Yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, *7*(2), 35-63, https://doi.org/10.51948/auad.911584.

Butler-Adam, J. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi ve Eğitim. *Güney Afrika Bilim Dergisi*, *114* (5/6). https://doi.org/10.17159/sajs.2018/a0271

Ciğerci, F. M. (2023). Dinleme Eğitiminde Animasyon Kullanılması. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (102-135). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Çetinkaya Özdemir, E. (2023). Türkçe Öğretiminde Yöntem ve Teknikler: Artırılmış ve Sanal Gerçeklik Uygulamaları. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (400-422). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dash, B. B. (2022). Digital Tools for Teaching and Learning English Language in 21 st Century. *International Journal Of English and Studies (IJOES), 4*(2), 8-13. https://doi.org/10.47311/IJOES.2022.4202

Demirtaş Tolaman, T. ve Köse, E. (2023). Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi İçin Kullanılan Web 2.0 Araçlarına Yönelik Algıları: Bir Durum Çalışması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 12*(3), 1237-1253.

Ekmen, C. ve Bakar, E. (2019). İlköğretimde Öğretim Programları ve Ders Kitaplarında Dijital Yetkinliğin Yeri. *Milli Eğitim Dergisi*, *48* (221), 5-35.

Eyüp, B. (2022). Türkçe öğretmenlerinin Web 2.0 araçlarını kullanma yetkinliklerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1), 307-323. https://doi.org/10.17679/inuefd.952051

Foundation Telecom. (2014). *Higher Education in the Digital Age Rise of the MOOCs.* 19.04.2024 tarihinde https://www.fondation-mines-telecom.org/wp-content/uploads/2016/01/2014-higher-education-digital-age.pdf adresinden erişilmiştir.

Kansızoğlu, H. B. (2023). Okuma Eğitiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanılması. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (172-233). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kasa Ayten, B. ve Doğan Kahtalı, B. (2023). Dil Bilgisi Öğretiminde Web 2.0 Araçlarının Kullanımı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (304-328). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kazu, H. (2023). Türkçe Öğretim Programı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (36-58). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Keane, D. T. (2012). Leading with Technology: 21st century Skills = 3Rs + 4Cs, *The Australian Educational Leader, 34*(2), 44.

Khomyshak, O. B. (2022). Using Digital Learning Technology in The Process of Linguomethodological Training of Future Foreign Language Teachers. *Information Technologies and Learning Tools*, *88*(2), 38-55. https://doi.org/10.33407/itlt.v88i2.4654.

Kocaman Karoğlu, A., Bal, K., & Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 Sürecinde Türkiye'de Eğitimde Dijital Dönüşüm. *Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 147-158. https://doi.org/10.32329/uad.815428

Kurudayıoğlu, M., & Soysal, T. (2020). 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın Dijital Yetkinlik Bakımından İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (*54*), 184-199.

Küçükler H (2020). Yabancı Dil Eğitiminde Dijital Dönüşüm. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 0*(23), 635 646.

MEB- YEĞİTEK. (2021). Yeni Nesil Dijital Eğitim. 20.04.2024 tarihinde https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_04/16193626_s1.pdf adresinden alınmıştır.

Mohammadi, N., Ghorbani, V. and Hamidi, F., (2011). Effects of E-Learning on Language Learning. *Procedia Computer Science*, 3, pp. 464–468. https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.078.

Müldür, M. (2023). Yazma Eğitiminde Dijital Kitap Kullanımı. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (240-275). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Özdemir, O. (2021). Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımı. İçinde E. Kolaç ve S. Dal (Editörler). *Etkinliklerle Türkçe* (2. baskı) (589-627). Nobel Akademi Yayıncılık.

Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22* (Kayfor 15 özel sayı), 1741-1759.

Selfa-Sastre M, Pifarré M, Cujba A, Cutillas L and Falguera E (2022) The Role of Digital Technologies to Promote Collaborative Creativity in Language Education. *Front. Psychol. 13*(828981), 1-13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.828981

Süğümlü, Ü. (2023). Kelime Öğretiminde Dijital Oyunlaştırma. İçinde S. Aslan (Editör), *Teknolojik Yaklaşımlara Dayalı Türkçe Öğretimi*. (332-358). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şimşek, Ş. (2022). Türkçe Ders Kitaplarında Dijital Yetkinlik. *Turkish Studies- Education*, *17*(3), 469- 484. https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.57919

Taşpınar, M. T. D., ve Tuncer, M. (2007). Sanal Eğitim-Öğretim ve Geleceği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(20), 112-132.

Ünlü, M. (2019). Dijital Çağda E-Öğrenme Ortamlarının Kalitesini Artırmaya Yönelik Gerçekleştirilen Uluslararası Çalışmalar. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(16), 165-182.

WEF. (2020). Platform for Shaping The Future of The New Economy and Society. Schools of The Future: Defining New Models of Education for The Fourth İndustrial Revolution. http://www3.weforum.org/docs/WEF_Schools_of_the_Future_Report_2019.pdf

Yalap, H. ve Gazioğlu, M. (2023). Türk Eğitim Sisteminde Dijitalleşmeye Yönelik Uygulamalar. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12*(ÖS), 80-90. https://dx.doi.org/10.33206/mjss.1301070

Yalap, H., ve Yılmaz, A. (2017). Türkçe Öğretmenlerinin Akıllı Tahta Kavramına İlişkin Metaforik Algıları. *Milli Kültür Araştırmaları Dergisi, 1*(1), 13-24.

Görsellerin Kaynakçası

https://www.freepik.com/free-ai-image/international-day-education-futuristic-style_94953508.htm#fromView=search&page=1&position=23&uuid=a63a5106-f9d3-4774-b76a-45eccfaa90f6

https://www.freepik.com/free-vector/students-with-computer-classroom-elements-white-background_11701928.htm#from_view=detail_alsolike

Sonuç olarak, sanal gerçeklik teknolojisinin eğitimdeki potansiyeli büyüktür ve gelecekte daha da yaygınlaşması beklenmektedir. Bu teknolojinin doğru bir şekilde kullanılması, öğretmenlere eğitimler vererek bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi, öğrencilerin öğrenme deneyimlerini dönüştürebilir ve eğitimde yeni olanaklar yaratabilir.

KAYNAKÇA

Azuma, R., Baillot, Y., Behringer, R., Feiner, S., Julier, S.,ve MacIntyre, B. (2001). Recent advances in augmented reality. *IEEE Computer Graphics and Applications,* 21(6), 34-47. doi:10.1109/38.963459.

Cheng, T. (2014). Application and Research of Using the Virtual Reality Technology to Realize the Remote Control. *International Journal of Control and Automation,* 7(8), 427-434. doi:10.14257/ijca.2014.7.8.39

Chien, S. Y., Hwang, G. J. ve Jong, M. S. Y. (2020). Effects of peer assessment within the context of spherical video-based virtual reality on EFL students' English-Speaking performance and learning perceptions. *Computers & Education,* 146, 103-751.

Doğan, D. (2022). Genişletilmiş gerçeklik uygulamalarının tasarımı. H. F. Odabaşı, A. İşman & B. Akkoyunlu (Eds.) *Eğitim teknolojileri okumaları (2020)* içinde (s. 371-391). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ferhat, S. (2016). Dijital dünyanın gerçekliği, gerçek dünyanın sanallığı bir dijital medya ürünü olarak sanal gerçeklik. *Trt Akademi,* 1(2), 724-746.

Hassani, K., Nahvi, A. ve Ahmadi, A. (2016). Design and implementation of an intelligent virtual environment for improving speaking and listening skills. *Interactive Learning Environments,* 24(1), 252-271.

Huang, H. L., Hwang, G. J. ve Chang, C. Y. (2020). Learning to be a writer: A spherical video-based virtual reality approach to supporting descriptive article writing in high school Chinese courses. *British Journal of Educational Technology,* 51(4), 1386-1405.

Karagöz, E., Yıldız, C., Güney, Ö, Çavaş, B. ve Çavaş, P. (2020). Sanal gerçeklik ve eğitim alanındaki uygulamaları. A. Kuzu ve E. B. Kuzu Demir (Eds). *Dijital medya ve öğrenme* içinde (s. 153-170). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kayabaşı, Y. (2005). Sanal gerceklik ve egitim amacli kullanilmasi. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology,* 4(3), 151-166.

Koçbuğ, R. (2018). *The effectiveness of virtual reality tools on vocabulary learning and retention*. [Yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kurniawati, A., Kusumaningsih, A. ve Hasan, I. (2019, November). Class VR: Learning class environment for special educational needs using virtual reality games. In *2019 International Conference on Computer Engineering, Network, and Intelligent Multimedia (CENIM)* (s. 1-5), IEEE.

Lai, K. W. K. ve Chen, H. J. H. (2021). A comparative study on the effects of a VR and PC visual novel game on vocabulary learning. *Computer Assisted Language Learning,* 1-34.

Ma, M. ve Zheng, H. (2011). Virtual reality and serious games in healthcare. In Advanced computational intelligence paradigms in healthcare 6. Virtual reality in psychotherapy, rehabilitation, and assessment (s. 169-192).

McLellan, H. (1994). Virtual reality and multiple ıntelligences: potentials for higher education. *Journal of Computing in Higher Education,* 5(2), 33-66.

Milgram, D, Alia, M. B., Halim, N. D. A. ve Rahman, M. H. A. (2013). Mobile augmented reality: The potential for education. *Procedia-Social And Behavioral Sciences,* 103, 657-664.

Onyesolu, M. O. ve Eze, F. U. (2011). Understanding virtual reality technology: advances and applications. *Advances in Computer Science and Engineering,* 1, 53-70.

Schultheis, M. T. ve Rizzo, A. A. (2001). The application of virtual reality technology in rehabilitation. Rehabilitation psychology, 46(3), 296.

Sisto, S. A., Forrest, G. F. ve Glendinning, D. (2002). Virtual Reality Applications for Motor Rehabilitation After Stroke. *Topics in Stroke Rehabilitation,* 8(4), 11–23. doi:10.1310/yabd-14ka-159p-mn6f

Somyürek, S. (2014). Öğretim sürecinde z kuşağının dikkatini çekme: Artırılmış gerçeklik. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama,* 4(1), 63-80.

Şahinler Albayrak, M. (2015). Kinect kullanılan 3 boyutlu sanal gerçeklik uygulamalarının ilkokul öğrencilerinin yabancı dilde kelime öğrenimine etkisi. [Yüksek Lisans Tezi]. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tai, T. Y. ve Chen, H. H. J. (2021). The impact of immersive virtual reality on EFL learners' listening comprehension. *Journal of Educational Computing Research,* 59(7), 1272-1293.

Tai, T. Y., Chen, H. H. J. ve Todd, G. (2022). The impact of a virtual reality app on adolescent EFL learners' vocabulary learning. *Computer Assisted Language Learning,* 35(4), 892-917. https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1752735

TDK (2024) Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü. https://sozluk.gov.tr/ (E.T. 02.03.2024).

Tepe, T., Kaleci, D. ve Tüzün, H. (2016, Mayıs). Eğitim teknolojilerinde yeni eğilimler: sanal gerçeklik uygulamaları. *10th International Computer and Instructional Technologies Symposium (ICITS)* içinde, 16(18), 547-555.

Trindade, J., Fiolhais C. ve Almeida, L. (2002). Science learning in virtual environments: a descriptive study. British Journal of Educational Technology, 33(4), 1-18.

URL-1 https://www.classvr.com (E.T. 08.04.2024).

Ünlü, B. F. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sanal gerçekliğin amaç odaklı dil öğretimine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi,* (5), 57-76.

Wehner, A. K., Gump, A. W. ve Downey, S. (2011) The effects of Second Life on the motivation of undergraduate students learning a foreign language. *Computer Assisted Language Learning,* 24(3), 277-289, doi: 10.1080/09588221.2010.551757

Whyte, J. (2002). *Virtual reality and the built environment.* Oxford: Architectural Press.

Yengin, D. ve Bayrak, T. (2018). *Sanal Gerçeklik-VR.* DER Kitapevi.

Zheng, J. M., Chan, K. W. ve Gibson, I. (1998). *Virtual reality a real world review on a somewhat touchy subject.* In IEEE Potantials (s.20-23). https://hub.hku.hk/bitstream/10722/43022/1/31643.pdf (E.T. 05.03.2024).

ÖZGEÇMİŞ

Yazar, 1984 yılında Denizli'de doğmuş, ilk ve ortaöğrenimini bu şehirde tamamlamıştır. 2007 yılında Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Programından mezun olmuştur. Aynı yıl Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Programında yüksek lisansa başlamış ve 2009 yılında yüksek lisansını tamamlamıştır. 2009 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Programında doktora eğitimine başlamış 2015 yılında "İlkokul dördüncü sınıf Türkçe dersinde kültürel değerler ve eğitimi: Bir durum çalışması" adlı teziyle eğitimini tamamlamıştır. 2022 yılında Temel Eğitim (İlk Okuma Yazma ve Türkçe Eğitimi) alanında doçentlik unvanını almıştır. Halen İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında doçent doktor olarak görev yapmakta olan yazar, evli ve iki çocuk annesidir. Sınıf öğretmenliği alanında ulusal ve uluslararası düzeyde sunulmuş bildirileri, basılmış makaleleri bulunmaktadır. Türkçe öğretimi, ilk okuma yazma öğretimi, değerler eğitimi ile ilgili kitap bölümleri olan yazar, sınıf öğretmenliği eğitimi, Türkçe öğretimi, ilk okuma yazma öğretimi, değerler eğitimi gibi alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

AI Index Annual Report (2019). Artificial Intelligence Index Report 2019. https://hai.stanford.edu/sites/g/files/sbiybj10986/f/ai_index_2019_report.pdf (Erişim Tarihi: 17.04.2024).

Armstrong, K. (2014). *Mitlerin Kısa Tarihi*. Çev. Dilek Şendil. İstanbul: Alfa Basın Yayın Dağıtım San. ve Tic. Lti. Şti.

Aydın, A. (2019). *Devlet erkinin yönetim paradigmasının yapay zekâ bağlamında dönüşümü.* G. Telli (Ed.), Yapay Zekâ ve Gelecek içinde (ss. 65-87). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Brusilovsky, P. (2001). Adaptive Educational Hypermedia Systems. *International Journal of Artificial Intelligence in Education,* 12(4), 387–397.

Coates, H., James, R. ve Baldwin, G. (2005). *A Critical Examination Of The Effects Of Learning Management Systems On University Teaching And Learning*. Tertiary Education and Management, 11, 19–36.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu, H. D. (2021). Yapay Zekânın Tarih İçindeki Gelişimi ve Eğitimde Kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES),* 54(3), 947-966. https://doi.org/10.30964/auebfd.916220

Cotton, D. R., Cotton, P. A. ve Shipway, J. R. (2023). Chatting and cheating: Ensuring academic integrity in the era of ChatGPT. Innovations in Education and Teaching International, 1-12. https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2190148.

Demir, O. (2019). Sürdürülebilir kalkınma için yapay zekâ. G. Telli (Ed.), Yapay zekâ ve gelecek içinde (ss. 44-63). İstanbul: Doğu Kitapevi.

Edwards, B. I. ve Cheok, A. D: (2018). Why not robot teachers: Artificial intelligence for addressing teacher shortage. *Applied Artificial Intelligence,* 32(4), 345-360. doi:10.1080/08839514.2018.1464286

Fabian, W. (2019). The Artificial Industry and Global Changes. https://www.forbes.com/sites/cognitiveworld/2019/11/27/the-artificial-intelligenceindustry-and-global-challenges/#34ce06603deb (Erişim Tarihi: 17.03.2024).

Felix, C. V. (2021). The role of the teacher and AI in educatıon. Sengupta, E., Blessinger, P. and Makhanya, M.S. (Der.). *International perspectives on the role of technology in humanizing higher education (Innovations in higher education teaching and learning*, 33), içinde (s.33-48). Emerald Publishing Limited. doi:10.1108/S2055-364120200000033003

Holmes, W., Bialik, M. ve Fadel, C. (2019). Artificial intelligence in education: Promises and implications for teaching and learning. Boston, MA: Center for Curriculum Redesign

İşler, B. ve Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 5*(1), 1-11. doi: 10.17932/IAU.EJNM.25480200.2021/ejnm_v5i1001.

Kolchenko, V. (2018). Can modern AI replace teachers? Not so fast! Artificial intelligence and adaptive learning: *Personalized education in the AI age.* HAPS Educator, 22(3), 249- 252. doi:10.21692/haps.2018.032

Lestari, S., Usadiati, W., & Misrita, M. (2021). The Correlatıon Between Students'artıfıcıal Intellıgence And Theır Englısh Readıng Skılls Achıevement. *Bahasa: Jurnal Keilmuan Pendidikan Bahasa Dan Sastra Indonesia*, *3*(2), 103-111.

McCorduck, P. (2004). Machines Who Think: A Personal Inquiry into the History and Prospects of Artificial Intelligence. CRC Press.

Moore, G. ve Self, D. (Eds.). (1988). *Artificial Intelligence and Tutoring Systems: Computational and Cognitive Approaches to the Communication of Knowledge*. CRC Press.

Raza, K. (2020). Artificial intelligence against COVID-19: A meta-analysis of current research. *Big Data Analytics and Artificial Intelligence* Against COVID-19: Innovation Vision and Approach, 78, 165-176. doi: 10.1007/978-3-030-55258- 9_10

Selim, A. ve Ali, I. (2022). *Dijital Okuryazarlık Becerilerinin Kuzey Makedonya'da Yükseköğretim Üzerindeki Etkisi.* 6. In International Congress of Economics & Business (pp. 81-91).

Tuğluk, M. N. ve Gök-Çolak, F. (2019*). Sanayi toplumu ve eğitimi.* A. D. Öğretir Özçelik ve M. N. Tuğluk (Ed.), Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri içinde (ss. 305-335). Ankara: Pegem Akademi.

Turing, A. M. (1950). *Computing Machinery and Intelligence.* Mind, 59(236), 433-460.

Turing, A. M. (1956). Can a machine think. *The world of mathematics*, *4*, 2099-2123.

Tyson, M. (2020). Educational leadership in the age of artificial intelligence. (Published Phd Thesis). 5 Mart 2024 tarihinde https://scholarworks.gsu.edu/eps_diss/228/ adresinden erişildi.

Zhao, Y. ve Liu, G. (2018). How do teachers face educational changes in artificial intelligence era. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research (ASSEHR*), 300, 47-50.

KAYNAKLAR

Al-Emran M, AlQudah AA, Abbasi GA, Al-Sharafi MA, Iranmanesh M. (2023). Determinants of using AI-based chatbots for knowledge sharing: evidence from PLS-SEM and fuzzy sets (fsQCA). *IEEE Transactions on Engineering Management., 1-15*. doi:10.1109/TEM.2023.3237789.

Chang, Y. Wang, X. Wang, J. Wu, Y. Zhu, K. Chen, H. Yi, X. Wang, C. Wang, Y. Ye, W. Zhang, Y. Chang Y. Yu, P. S., Yang, Q. Xie, X. (2023). A survey on evaluation of large language models. arXiv preprint arXiv:2307.03109.

Chen, L. Chen, P. Lin, Z. (2020). Artifcial intelligence in education: A review. *IEEE Access, 8*: 75264–75278.

Doshi, A. R. Hauser, O. (2023). Generative artificial intelligence enhances creativity but reduces the diversity of novel content. SSRN: https://ssrn.com/abstract=4535536 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4535536

Dwivedi, Y. K. Kshetr,i N. Hughes, L. Slade, E. L. Jeyaraj, A. Kar, A. K. Baabdullah, A. M. Koohang, A., Raghavan, V. Ahuja, M. (2023). "So what if ChatGPT wrote it?" multidisciplinary perspectives on opportunities, challenges and implications of generative conversational AI for research, practice and policy. *International Journal of Information Management*., 71:102642. doi:10.1016/j.ijinfomgt.2023.102642.

Farrokhnia, M., Banihashem, S. K., Noroozi, O., Wals, A. (2023). A SWOT analysis of ChatGPT: implications for educational practice and research. *Innovations* in *Education* and *Teaching International, 1-15.* doi:10.1080/14703297.2023.2195846.

Gutlapalli, S. S. (2017). Analysis of Multimodal Data Using Deep Learning and Machine Learning. *Asian Journal of Humanity, Art and Literature, 4*(2), 171–176. https://doi.org/10.18034/ajhal.v4i2.658

URL-1: https://app.magicschool.ai/ (E.T.: 27.03.2024)

URL-2: https://character.ai/ (5.04.2024)

URL-3: https://chat.openai.com/ (27.03.2024)

URL-4: https://elevenlabs.io/text-to-speech (7.04.2024)

URL-5: https://www.atlabs.ai/ (26.03.2024)

URL-6: https://www.modelit.ai/ (26.03.2024)

URL-7: https://www.speechtexter.com (7.04.2024)

URL-8: https://www.synthesia.io/ (3.04.2024)

URL-9: https://storybee.app (7.04.2024)

URL-10: https://www.videotoblog.ai/ (9.04.2024)

Khan R.A. Jawaid M. Khan, A. R. Sajjad, M. (2023). ChatGPT Reshaping medical education and clinical management. *Pakistan Journal of Medical Sciences, 39*(2):605–07. doi:10.12669/pjms.39.2.7653.

Kohnke, L. Moorhouse, B. L. Zou, D. (2023). ChatGPT for language teaching and learning. *RELC Journal*, 54(2), 537-550.

Lim, W. M. Gunasekara, A. Pallant, J. L. Pallant, J. I. Pechenkina, E. (2023). Generative AI and the future of education: ragnarök or reformation? A paradoxical perspective from management educators. *International Journal of Management Education, 21*(2): 100790. doi:10.1016/j.ijme.2023.100790

Ooi, K. Tan, G. Al-Emran, M. Al-Sharafi, M. A. Capatina, A. Chakraborty, A. Dwivedi, Y. K. Huang, T. Kar, A. K. Lee, V. H. Loh, X. Micu, A. Mikalef, P. Mogaji, E. Pandey, N. Raman, R. Rana, N. P. Sarker, P. Sharma, A. Teng, C. Wamba, S. F. Wong, L. (2023) The potential of generative artificial intelligence across disciplines: Perspectives and future directions, *Journal of Computer Information Systems*, 1-32. doi: 10.1080/08874417.2023.2261010

Pack, A. Maloney, J. (2023). Using generative artificial intelligence for language education research: Insights from using OpenAI's ChatGPT. *TESOL Quarterly, 57*(4), 1571-1582.

Piipari, M. Down, T. A. Hubbard, T. J. P. (2010). Metamotifs-a generative model for building families of nucleotide position weight matrices. *BMC Bioinformatics, 11, 348.* https://doi.org/10.1186/1471-2105-11-348

Thodupunori, S. R. Gutlapalli, S. S. (2018). Overview of LeOra Software: A Statistical Tool for Decision Makers. *Technology and Management Review,* 3(1), 7–11.

Zhang, Z. Dong, Z. Shi, Y. Price, T. Matsuda, N. Xu, D. (2024). Students' Perceptions and Preferences of Generative Artifcial Intelligence Feedback for Programming. The Thirty-Eighth AAAI Conference on Artificial Intelligence (AAAI-24).

KAYNAKÇA

Akkaya, N. ve Çıvğın, H. (2021). Türkçe eğitiminde yapay zekâ. *The Journal of International Education Science*, 8(29), 308-322.

Aktay, S. (2022). The usability of Images Generated by Artificial Intelligence (AI) in Education. International technology and education j ournal, 6(2), 51-62.

Arif, T. B., Munaf, U. ve Ul-Haque, I. (2023). The future of medical education and research: Is ChatGPT a blessing or blight in disguise? *Medical Education Online*, 28, 2181052.

Arslan, K. (2020). Eğitimde Yapay Zekâ ve Uygulamaları. Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11(1), 71-88.

Baidoo-Anu, D. ve Owusu Ansah, L. (2023). Education in the Era of Generative Artificial Intelligence (AI): Understanding the Potential Benefits of ChatGPT in Promoting Teaching and Learning. *Journal of AI*, 7(1), 52-62.

Chen, L., Chen, P. ve Lin, Z. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Review. *IEEE Access*, 8, 75264-75278. doi: 10.1109/ACCESS.2020.2988510.

Çapraz-Baran, Ş. ve Diren E. (2020). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu 5. sınıf Türkçe ders kitabı. Ankara: Anıttepe Yayınları.

Elsen-Rooney, M. (2023). NYC education department blocks ChatGPT on school devices, networks. Retrieved on May 1, 2024 from Chalkbeat.

Ermağan, E. Ve Ermağan, İ. (2022). Innovative technology and education: Artificial intelligence and language learning in Turkey. *Shanlax International Journal of Education,* 11(S1), 201-209.

Frick, T. W. (2024). Are We Dupes? Limitations of AI Systems: What Should Educators Do with Them? *TechTrends*, *68*(1), 14–26. https://doi.org/10.1007/s11528-023-00893-3

Grassini, S. (2023). Shaping the Future of Education: Exploring the Potential and Consequences of AI and ChatGPT in Educational Settings. *Education Sciences,* 13, 692. doi: 10.3390/educsci13070692.

Huang, X., Qiao, C. Enhancing Computational Thinking Skills Through Artificial Intelligence Education at a STEAM High School. *Sci & Educ* 33, 383–403 (2024). https://doi.org/10.1007/s11191-022-00392-6

Ji, H., Han, I. Ve Ko, Y. (2023). A systematic review of conversational AI in language education: focusing on the collaboration with human teachers. *Journal of Research on Technology in Education*, *55*(1), 48–63. https://doi.org/10.1080/15391523.2022.2142873

Kalla, D. ve Smith, N. (2023). Study and Analysis of Chat GPT and its Impact on Different Fields of Study. *International Journal of Innovative Science Research and Technology*, 8.

Ng, D.T.K., Leung, J.K.L. ve Su, J. *(2023).* Teachers' AI digital competencies and twenty-first century skills in the post-pandemic world. *Education Tech Research Dev* **71**, 137–161. (https://doi.org/10.1007/s11423-023-10203-6

Pesen, A. (2024). Şarkı Çevirisi ve ChatGPT. *Abant Çeviribilim Dergisi*, 2(1), 1-16.

Smith, N. Vickers, D. (2024). Living well with AI: Virtue, education, and artificial intelligence. Theory and Research in Education, 22(1), 19-44. https://doi.org/10.1177/14778785241231561

Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 1057-1070. doi: 10.29000/rumelide.1285940.

Tapalova, O. ve Zhiyenbayeva, N., 2022. Artificial Intelligence in Education: AIEd for Personalised Learning Pathways. The Electronic Journal of e-Learning, 20(5), pp. 639-653, available online at www.ejel.org

Walter, Y. Embracing the future of Artificial Intelligence in the classroom: the relevance of AI literacy, prompt engineering, and critical thinking in modern education. *Int J Educ Technol High Educ* **21**, 15 (2024). https://doi.org/10.1186/s41239-024-00448-3

Wu, R., ve Yu, Z. (2021). Do AI Chatbots Improve Students' Learning Outcomes? Evidence from a Meta-Analysis. British Journal of Educational Technology, 55(1), 10-33.

Zhang, H., Lee, I. ve Ali, S. *et al.* Integrating Ethics and Career Futures with Technical Learning to Promote AI Literacy for Middle School Students: An Exploratory Study. *Int J Artif Intell Educ* 33, 290–324 (2023). https://doi.org/10.1007/s40593-022-00293-3

Zileli, E. N. (2023). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreniminde ChatGPT Örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 42-51. doi: 10.47770/ukmead.1296013.

KAYNAKÇA

Ahn, J. ve Shin, S. Y. (2019). *Aı education: current status and strategies. ın advances in computer science and ubiquitous computing springer*, Singapore.

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(1), 71-88.

Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton & Co.

Crystal, D. (2008). A *dictionary of linguistics and phonetics*. Wiley-Blackwell.

Çetin, B. (2017). İletişimsel edinç ve yabancı dil olarak Türkçede dil bilgisi öğretimi. *Turkish Studies*, 179-196.

Dolunay, S. K. (2010). Dil bilgisi öğretiminin amacı ve önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları, 27,* 275-284.

Fromkin, V., Rodman, R. ve Hyams, N. (2003). An *ıntroduction to language canada*: Wadsworth Cengage Learning.

Goodfellow, I., Bengio, Y. ve Courville, A. (2016). *Deep learning*. MIT Press.

Güneş, F. (2013). Yapılandırmacı yaklaşımla dil bilgisi öğretimi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama, 9*(3), 171-187.

Karahan, L. (2009). Dil bilgisi öğretiminde bütün-parça ilişkisinin önemi. *Turkish Studies, 4*(8), 23-30.

Khurana, M., ve Singh, M. (2020). Artificial ıntelligence in education: a comprehensive review. *Journal of Educational Computing Research, 58*(5), 1028-1068. https://doi.org/10.1177/0735633120905990

Larsen-Freeman, D. ve Anderson, M. (2011). *Techniques and principles in language teaching*. Oxford University Press.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N. ve Shannon, C. E. (1956). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence.

McCulloch, W. S. ve Pitts, W. (1943). A logical calculus of the ideas immanent in nervous activity. *The Bulletin Of Mathematical Biophysics, 5*(4), 115-133.

Nation, I. S. P. ve Newton, J. (2009). *Teaching ESL/EFL listening and speaking*. Routledge.

Nilsson, N. J. (1998). *Artificial intelligence: A new synthesis*. Elsevier.

Özgül, E. ve Göçer, A. (2020). Dil bilgisi öğrenme alanının temel dil becerilerini desteklemedeki işlevi: bir durum belirleme çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching, 8*(3), 24-35. https://doi.org/10.29228/ijlet.43860

Russell, S. J. ve Norvig, P. (2009). *Artificial intelligence: A modern approach*. Pearson Education.

Sarıgül, K. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çevrim içi süreç değerlendirme araçları. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *4*(2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Özel Sayısı), 56-80.https://doi.org/10.47948/efad.922748

Şenyaman, G. (2023). Arapça yabancı dil öğretiminde yapay zekânın geleceği: ChatGPT örneği. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (33*), 1057-1070.

Turing, A. M. (1950). Computing machinery and ıntelligence. *Mind, 59*(236), 433-460.

Yağmur Şahin, E. ve Abacı, O. (2019). Dil bilgisi öğretiminin önemi, amaçları ve ilkeleri: bir literatür özeti. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 5*(3), 286-294.

KAYNAKÇA

Ağca, R. K. ve Bağcı, H. (2013). Eğitimde Mobil Araçların Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(4), 295-302.

Akın, E., Akın, İ. ve Bilgin, E. (2024). Dijital okuryazarlığın Türkçe eğitimindeki yeri. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 13(1), 52-65.

Aşıcı, M. (2009). Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık. *Değerler Eğitimi Dergisi,* 7(17), 9-26.

Avellis G., Scaramuzzi, A. ve Finkelstein, A. (2004). Evaluating Non Functional Requeriments In Mobile Learning Contents And Multimedia Educational Software. İçinde Attewell, J. ve Savill-Smith, C. (Editör), *Learning With Mobile Devices* (s. 13-21). London: Blackmore Ltd.

Ay, K. ve Seferoğlu, S. S. (2017). Lisansüstü öğrencilerin çevrim-içi bilgi arama stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi,* 25(1), 51-66.

Aydın, E. ve Tunagür, M. (2021). Investigation of Turkish Teachers' Use of Mobile Applications for Educational Purposes: Mixed Method Research, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(3), 1964-1992.

Aydın, O. ve Özdamar, N. (2020). Mobil Öğrenme ve Türkiye'de Açıköğretim Faaliyeti Yapan Üniversitelerin Mobil Öğrenme Uygulamalarının İncelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(4), 113-154.

Barden, O. (2018) Building the Mobile Hub: Mobile Literacies and the Construction of a Complex Academic Text. *Literacy*, 0(0), 1-8.

Behera, S. K. (2013). M-Learning: A New Learning Paradigm. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications, 4*(2), 24-34.

Bozkurt, A. (2015). Mobil Öğrenme: Her Zaman, Her Yerde Kesintisiz Öğrenme Deneyimi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 1*(2), 65-81.

Bulun, M., Gülnur, B. ve Güran, S. (2004). Eğitimde Mobil Teknolojiler. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(2), 165-169.

Crompton, H. (2013). A Historical Overview Of Mobile Learning: Toward Learner-Centered Education. İçinde Z. L. Berge ve L. Y. Muilenburg (Editör), Handbook Of Mobile Learning (s 3-14). Florence: Routledge**.**

Çakır, H. ve Arslan, İ. (2013). Mobil Cihazlar İçin Ders İçerik Paketinin Geliştirilmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi,* 6(3), 24-34.

Çam, E. ve Uysal, M. (2017). Mobil Uygulamaların Eğitsel Amaçlı Kullanımı: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 9, 559-567.

Demirci, Ş. (2018). Giyilebilir Teknolojilerin Sağlık Hizmetlerine ve Sağlık Hizmet Kullanıcılarına Etkileri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(6), 985-992.

Direkçi, B., Şimşek, B. ve Uygun, M. (2020). Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) Yer Alan Okuryazarlık Becerilerinin Kazandırılmasına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Yeni Yaklaşımlar Dergisi,* 3(1), 34-49.

Doğan, D. ve Seferoğlu, S. S. (2015). Mobil Cihazlar ve Eğitimde Dijital Dönüşüm. B. Akkoyunlu, A. İşman ve H. F. Odabaşı (Ed.) içinde Eğitim Teknolojileri Okumaları (539-563). Sakarya: The Turkish Online Journal of Educational Technology.

Dudeney, G., N. Hockly ve M. Pegrum. (2012) *Digital Literacies*. Harlow: Pearson.

Education Context. *International Journal of Interactive Mobile Technologies,* 2(1), 10-18.

Ekren, G. ve Kesim, M. (2016). Mobil İletişim Teknolojilerindeki Gelişmeler ve Mobil Öğrenme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 2(1), 36-51.

Ergüney, M. (2017). Uzaktan Eğitimde Mobil Öğrenme Teknolojilerinin Rolü. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, *5*(13), 1009-1021

Ersoy, M. ve Gürgen, L. (2021). Eğitim Teknolojileri ile İlgili Yayımlanan Makalelerin İncelenmesi. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 12(2), 1-16.

Eschenbrenner, B. ve Nah, F.F-H. (2007). Mobile Technology In Education: Uses And Benefits. *Int. J. Mobile Learning and Organisation*, 1(2), 159–183.

Fojtik, O. (2014). Mobile Technologies Education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 143, 342-346.

Gökçearslan, E. (2016). Mobil Öğrenme: Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İçerik Analizi. İçinde 10th International Computer and Instructional Technologies Symposium. (s. 554-561). Rize: 16-18.05.2016.

Günay, D. (2017). Teknoloji Nedir? Felsefi Bir Yaklaşım. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 7*(1), 163-166.

Güneş, F. (2019). Okuryazarlık Yaklaşımları. *The Journal of Limitless Education and Research,* 4(3), 224-246.

Hamdani, D. S. A. (2013). Mobile Learning: A Good Practice. *Procedia - Social and Behavioral Sciences, 103,* 665-674.

Havelka, S. (2013). Mobile Information Literacy: Supporting Students' Research and Information Needs in a Mobile World, *Internet Reference Services Quarterly,* 3(4), 189-209.

Hockly, N. (2012). Mobile learning. *ELT Journal, 1-5*

Hockly, N. (2016). Digital Literacies. *ELT Journal,* 66(1), 108-112.

Husna, N., Zulfahita, Mulyani, S. ve Rahman, S. (2020). Readıng Lıteracy, Mathematıcal Lıteracy, And Self-Confıdence Of Junıor Hıgh School Students In Sıngkawang. *Journal of Education. Teaching and Learning,* 5(2), 253-262.

Ion, M. A. (2015). Mobile Technologies for Lifelong Learning. *Informatica Economică,* 19(2), 112-119.

Jacob, S. M. ve Issac, B. (2008). Mobile Technologies And Its Impact–An Analysis In Higher

Jakimoski, K. (2014). Analysis Of The Usability Of M-Commerce Applications. *International Journal Of U- And E-Service, Science and Technology,* 7(6), 13-20.

Karalı, Y., Aydemir, H., Şen, M. ve Kaya, F. (2023). Yetişkinlere Yönelik Mobil Okuryazarlık Ölçeği Geliştirme; Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 33(1), 203-219.

Kayabaş, İ. (2016). Mobil teknolojiler. İçinde T. V. Yüzer ve M. E. Mutlu (Ed.), *Yeni iletişim teknolojileri içinde* (s. 101-110). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Keegan, D. (2005). The incorporation of mobile learning into mainstream education and training. İçinde Isaías, P., Borg, C., Kommers, P. ve Bonanno, P. (Editör), The Incorporatıon Of Mobıle Learnıng Into Maınstream Educatıon And Traınıng (s. 198-202). Cape Town: IADIS.

Kemp, S. (2020). Digital in 2020: 3,8 Billion people use social media, https://wearesocial.com/uk/blog/2020/01/digital-2020-3-8-billion-people-use-social-media/ (E.T.: 01.03.2024).

Koparan, B. (2022). Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın (2019) çoklu okuryazarlık becerisi bağlamında incelenmesi. *Elektronik Dil ve Eğitim Dergisi,* 3(1), 1-14.

Kroski, E. (2008). On the Move with the Mobile Web: Libraries And Mobile Technologies. *Library Technology Report*, 44(5), 1-48.

Kurnaz, H. (2010). Mobil Öğrenme Özelliğinin Öğrenciler Tarafından Kullanılabilirliği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Kurudayıoğlu, M. ve Tüzel, S.(2010). 21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* XXVIII-Güz, 283-298.

Lan, Y.F. ve Sie, Y.S. (2010). Using RSS To Support Mobile Learning Based On Media Richness Theory. *Computers & Education, 55*(2), 723-732.

Librarian M. J., (2011) Mobile Literacy: Skills for Today's Information Environment, https://prezi.com/8yayncpah-aq/mobile-literacy-skills-for-todays-information-environment/ (E.T.: 13.02.2024).

McQuiggan, S., McQuiggan, J., Kosturko, L. ve Sabourin, J. (2015). *Mobile learning: A handbook for developers, editors and learners.* North Caroline: SAS Institute Inc.

MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar).* Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Menzi, N., Önal, N. ve Çalışkan, E. (2012). Mobil Teknolojilerin Eğitim Amaçlı Kullanımına Yönelik Akademisyen Görüşlerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 13*(1), 40-55.

Metcalf,D. ve DeMarco, J. M. (2006). *Mlearning: Mobile Learning And Performance In The Palm Of Your Hand.* Amherst: HRD Press.

Montoya, S. (2018). *Defining literacy.* Hamburg: UNESCO Institute of Statistics.

Mottart, A. ve Bonamie, B. (2004). Literacy. An introduction. *Interactive Educational Multimedia*, 8, 1-14.

Naismith, L. ve Corlett, D. (2006). Reflections on Success: A retrospective of the mLearn conference series 2002-2005, mLearn 2006 Banff: Across generations and cultures.

Ng, W. (2013). Conceptualising mLearning Literacy. *International Journal of Mobile and Blended Learning,* 5(1), 1-20,

Nielsen, L. (2013). *Research-based proof that students use cell phones for Learning,* https://www.techlearning.com/tl-advisor-blog/5393 (E.T.: 01.03.2024).

Parry, D. (2011). Mobile Perspectives on Teaching: Mobile Literacy. *EDUCAUSE Review,* 46(2), 14-16.

Pegrum, M. (2014b). Mobile literacy: Navigating new learning opportunities and obligations. İçinde W. C.-C. Chu, H. C. Chao ve L. C. Jain (Editör), Proceedings of [the] International Computer Symposium (s. 660 667). Taichung: Dept of Computer Science, Tunghai University.

Sağbaş, E. A., Ballı, S. ve Yıldız, T. (2016). Giyilebilir Akıllı Cihazlar: Dünü, Bugünü ve Geleceği. İçinde: XVIII Akademik Bilişim Konferansı (s. 749-756). Aydın: 30.01-05.02.2016.

Sezgin, S. (2016). Eğitimde Giyilebilir Teknolojiler: Fırsatlar Ve Eğilimler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 1(40), 405-418.

Sheng, H., Siau, K. ve Nah, F.F.H. (2010). Understanding The Values Of Mobile Technology ın Education: A Value-Focused Thinking Approach. *ACM Sigmis Database Database Adv. Inf. Syst.*, 41, 25–44.

Singh, G., Antony, D. A., Leavline, E. J. ve Selvam, J. (2017). Mobile Application For M-Learning. *International Journal of Advanced Research in Computer Science,* 8(3), 313-316.

Slepneva, M. ve Ladosha, O. M. (2022). Mobile Literacy and Digital Competences of Foreign Language Teachers in Higher School, VI International Conference on Information Technologies in Engineering Education (Inforino*)*, (s. 1-4). Moscow: 12-15.04.2022

T. Magal-Royo, T., Montañana, I. T., Gimenez-López, J. L. ve Alcalde, F. G. (2010). New Educative Methods In The Usage Of Audiovisual Content In Mobiles. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 2(2), 4492-4496.

Tenekeci, M. (2020). Türkçe Öğretiminde Web Uygulamaları Ve Mobil Uygulamalar İle Bunların Öğretmenlerce Bilinirliği. *Milli Eğitim Dergisi,* 49(227), 429-445.

Tompkins, G. E. (2010). *Literacy for the 21st century : a balanced approach.* Boston :Allyn & Bacon

Traxler, J. (2010). Student And Mobile Devices. *ALT-J, Research in Learning Technology,* 18(2), 149–160.

Trends in Education and Th eir Implications, 4(2), 24-34.

Türk Dil Kurumu. (2005). *Büyük Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Uygun, D. ve Sönmez, A. (2019). Mobil Öğrenme Üzerine Güncel Çalışmalarla İlgili Bir İçerik Analizi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 53-69.

Vatansever, i. (2017). Açık Ve Uzaktan Öğrenenlerin Mobil Öğrenme Okuryazarlık Becerilerinin İncelenmesi. YüksekLisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Vatansever, İ. ve Özdamar, N. (2016). Mobile Literacy Requirements In The Context Of Lifelong Learning. *International Journal on New Trends in Education & their Implications (IJONTE),* 7(3), 23-32.

Walsh, A. (2012). Mobile Information Literacy: A Preliminary Outline Of Information Behaviour In A Mobile Environment. *Journal of information literacy,* 6(2), 56-69.

Walsh, A. 2012. Mobile İnformation Literacy: A Preliminary Outline Of İnformation Behaviour In A Mobile Environment. *Journal of Information Literacy*, 6(2), 56-69.

Walton, M. (2009). Mobile literacies & South African teens: Leisure reading, writing and MXit chatting for teens in Langa and Guguletu, https://www.bibsonomy.org/bibtex/26f01d8a635dc83de99484c057fed724f/yish (E.T.: 01.03.2024).

Walton, M. (2014). Mobile Literacies: Messaging, Txt And Social Media İn m4Lit. *Multimodal Approaches to Research and Pedagogy: Recognition, Resources and Access*, 108-130.

Yıldız, A. (2007). Geçmişten Günümüze Okuryazarlık Araştırmaları. *Eğitim Bilim Toplum,* 5(18), 44-61.

Yılmaz, B. (1989). Okuryazarlık ve okuma alışkanlığı üzerine. *Türk Kütüphaneciliği, 3*(1), 48-53.

Yılmaz, N. ve Çakır, Y. (2022). Öğretmen Adaylarının Dijital Okuryazarlıkları ile Mobil Öğrenmeye Yönelik Tutumları. *Turkish Journal of Education Studies, 9*(2), 291-325.

Zengin, M., Şengel, E. ve Özdemir, M. A. (2018). Eğitimde Mobil Öğrenme Üzerine Araştırma Eğilimleri: Türkiye Örneği. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education, 7*(1), 18-35.

KÜRESEL ŞİRKETLERDE
ETİK ve KÜLTÜR

DR. İSMAİL TONBUL

EĞİTİM
yayınevi

KÜRESEL ŞİRKETLERDE ETİK VE KÜLTÜR

Dr. İsmail Tonbul

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-81-3
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KÜRESEL ŞİRKETLERDE ETİK VE KÜLTÜR
Dr. İsmail Tonbul
XII+228 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-81-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Alkhadher, O., Beehr, T., & Meng, L. (2020). Individualism-collectivism and nation as moderators of the job satisfaction-organisational citizenship behaviour relationship in the United States, China, and Kuwait. Asian Journal of Social Psychology, 23(4), 469-482.

Adeleye, I., Luiz, J., Muthuri, J., Amaesh,K. (2020). Business Ethics in Africa: The Role of Institutional Context, Social Relevance, and Development Challenges. *Journal of Business Ethics,161*, 717–729. https://doi.org/10.1007/s10551-019-04338-x

Adelstein, J., Clegg, S. (2016). Code of Ethics: A Stratified Vehicle for Compliance. *Journal of Business Ethics,138,* 53–66. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2581-9.

Adamovic, M. (2022). How does employee cultural background influence the effects of telework on job stress? The roles of power distance, individualism, and beliefs about telework. *International Journal of Information Management*, 62, 102437.

Ağcakaya, H. ve Can, İ.I. (2019). Somut Olmayan Kültürel Miras Kapsamında Mutfak Kültürünün Sürdürülebilirliği: Türkiye'deki Gastronomi Müzeleri Örneği. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 3(4),* 788-804. https://doi.org/10.32958/gastoria.582778

Ahmed, M.M., Chung, K.Y. ve Eichenseher, J.W. (2003). Business Students' Perception of Ethics and Moral Judgment: A Cross-Cultural Study. *Journal of Business Ethics 43,* 89–102. https://doi.org/10.1023/A:1022915316112

Ak, C. (1990). Ziya Paşanın Terkib-i Bendi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakülteleri Dergisi 5(2),* 77-84.

Akçi, Y., Çelik, M. ve Özdemir, R. (2018). *Ahilik ve Meslek Etiği*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Akküçük, U. (2009). İş Etiğinde Sarbanes- Oxley Yasası'nın Etkisi ve Toplam Kalite Yönetimi Uygulamalarında Yansımaları. *İş Ahlakı Dergisi, 2(1),* 7-17.

Al, B. (2021). Öğrenen Örgütler ve İnovasyon İlişkisi, Havva Kübra Sak (Ed.), *Öğrenen Örgüt, Örgüt Kültürü ve Stratejileri Çerçevesinde Bankacılıkta İnovasyon* içinde (ss. 57-76). İstanbul: Artikel Akademi Yayınları. 1. Baskı.

Aliçavuşoğlu, Ç. (2022). *Değişen Evlilik Ritüelleri, Kültür Etkileşimi ve Tüketim İlişkisi: Tokat İli Örneği.* T.C. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Alkın- Şahin, S. ve Tunca, N. (2015). Felsefe ve Eleştirel Düşünme. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (2)*, 192-206.

Allwood, J.,Traum, D. ve Jokınen, K. (2000). Cooperation, dialogue and ethics. *International Journal of Human-Computer Studies, 53(6),* 871-914.

Aras, A. (2015). *Mekan Örgütlenmesi ve Mobilya Seçiminde Kültür Grupları Ve Kültür Bileşenlerinin Etkileşimi: Konut Yaşama Mekanları.* Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Ardichvili, A.,Jondle, D., ve Kowske, B. (2010). Dimensions of ethical business cultures: comparing data from 13 countries of Europe, Asia, and the Americas. *Human Resource Development International., 13(3)*, 299-315, DOI: 10.1080/13678868.2010.483818

Arslan, M. (2012). *İş ve Meslek Ahlakı Dünya ve Türkiye Örnekleri*. Ankara: Siyasal Kitabevi

Aslan, A. ve Kozak, M. (2006). Turizmde Gelişme ve Etik Sorunları: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Academic Review Ege Akademik İnceleme Dergisi, 6(1),* 49-61.

ACFE (Association of Certifed Fraud Examiners), (2023). *Occupational Fraud 2022: Report To The Nations*. Erişim Tarihi: 11 Ekim 2023. https://acfepublic.s3.us-west-2.amazonaws.com/2022+Report+to+the+Nations.pdf

Ata, A.Ç. (2023). *Örgüt Kültürünün Örgütsel Muhalefete Etkisi ve İnsan Kaynakları Uygulamalarının Aracı Rolü.* T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Atacan, T. ve Genç, K.Y. (2020). *İş Etiği.* Ankara: Astana Yayınları. 1. Baskı

Atmaca, Y. ve İzci, M. (2021). Kavramsal ve Kurumsal Açıdan Etik. Perihan Gözüm (Ed.), *Yönetim ve Etik* içinde (ss.1-28). Ankara: Gazi Kitapevi. 3. Baskı.

Aydın, İ. (2021). *Yönetsel Mesleki ve Örgütsel Etik.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık

Aydın, C. (2020). Konfüçyüs'ün Klasik Çin Ahlak Düşüncesinde Yeri ve Önemi. Muhammed Enes Kala (Ed.), *Sosyal Bilimler Lisansüstü Öğrenci Bilgi Şöleni Tebliğ Metinleri* içinde (ss.14-43). Ankara: Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları. 1. Baskı.

Aydın, M. (2013). John Stuart Mıll'in Faydacı Ahlâkı. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 15(28),* 143-167.

Aydınalp, H. (2013). Bir Karşıt Kültür Unsuru Olarak Türkiye'de Çağdaş Tekfircilerin Dini Hayata Bakışı ve Anlamları. *Toplum Bilimleri Dergisi,* 7 (14), 27-50.

Aydınlı, H. İ. (2003). Örgüt Kültürünün Yönetim Açısından Önemi. *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi,(2)*, 79-99. https://dergipark.org.tr/en/pub/bilgisosyal/issue/29113/311466

Aykanat Z. ve Yıldırım, A. (2012). Etik Liderlik ve Örgütsel Adalet İlişkisi: Teorik ve Uygulamalı Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (2),* 260-274.

Aytar, F. (2021). *Bist 100'de Bulunan Şirketlerin Etik Taahhütleri Üzerine Bir İçerik Analizi.* Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aytar, O. (2022). Is digital visual isomorphism inevitable in successful companies? A comparison of the colours used on global companies' websites. Global Business Review, 09721509221126024.

Aytekin, P. (2009). *Reklamda Etik (Türkiye'de Televizyon Reklamlarının Etik Açıdan İncelenmesi).* Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Aytekin, E. ve Uzundere, Ş. (2021). *Anadolu Ajansı, İklim Zirvesi'nde liderler 'karbon nötr' olma hedefini vurguladı.* Erişim Tarihi: 2 Ekim 2023. https://www.aa.com.tr/tr/dunya/iklim-zirvesinde-liderler-karbon-notr-olma-hedefini-vurguladi/2217479

Aytürk, N. (2018). *Protokol ve Sosyal Davranış Kuralları.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Ayyıldız, U. (2023). *Kontrol Odağı ve Örgüt Kültürünün Çalışanların Örgütsel Bağlılığına Etkisinde Örtük Liderliğin Aracı Rolü: Uyum Esaslı Bir Araştırma*. T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Balçık, E. ve Ordu, A. (2018). Örgüt Kültürü, Psikolojik Güçlendirme ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkiler. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 32 (1) , 63-91.* DOI: 10.19171/uefad.459546.

Balkır, G. (2005). İşverenin Yönetim Hakkının Kullanılmasında Etik Sınırlar. *Etik ve Çeşitli Sorunlar* içinde (ss.197-209). 2.Siyasette ve Yönetimde Etik Sempozyumu Sakarya.

Bay, M. ve Tonbul, İ. (2020). Dijitalleşme ve Yenilik Ekseninde İnsan Kaynakları Yönetiminde Oryantasyon. Namık Kemal Erdemir (Ed.), *Dijital Çağda İşletme Alanında Yeni Eğilimler* içinde (ss. 27-45). Konya: Eğitim Yayınevi, 1. Baskı.

Bedur Doğruöz, C. ve Erbaş, İ. (2021). Yapım Sektöründe Kültür - İş Güvenliği İlişkisinin Hofstede'nin Kültürel Boyutlar Teorisi Üzerinden Karşılaştırılması: Türkiye ve Japonya Örnekleri . *Journal of Architectural Sciences and Applications , 6 (2)* , 718-736 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/mbud/issue/66280/971775

Bentham, J. (2007). *An Introduction to the Principles of Morals and Legislation*. Mineola/Newyork: Dover Publications.

Bıkmaz Bilgen, Ö. ve Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Belirleme Tekniklerinin Karşılaştırılması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology, 8(1),* 63-78. https://doi.org/10.21031/epod.294847

Bilgen, A. (2014). *Çalışanların Etik Liderlik ve Etik İklim Algılamalarının Örgütsel Bağlılıklarına Etkisi: Özel ve Kamu Sektöründe Karşılaştırmalı Bir Uygulama.* Bahçeşehir

Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Kaynakları Bölümü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Birtch, T.A., Chiang, F.F.T. (2014). The Influence of Business School's Ethical Climate on Students' Unethical Behavior. *Journal of Business Ethics,123,* 283–294 https://doi.org/10.1007/s10551-013-1795-y

Bolat, T. ve Seymen, O.Y. (2003). Örgütlerde İş Etiği ve Kariyer Yönetimi İlişkisi: Normatif Etik Boyutuyla Bir Değerlendirme. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, İşletme İktisadi Enstitüsü Dergisi, Yönetim,14(45),*3-19.

Bolsoy, N. ve Sevil, Ü. (2006). Sağlık-Hastalık ve Kültür Etkileşimi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 9(3),* 78-87.

Bondy, K., Matten, D. ve Moon J. (2004). The Adoption of Voluntary Codes of Conduct in MNCs: A Three-Country Comparative Study. *Business and Society Review 109(4),* 449-477.

Boone, B. (2020). *Etik 101.* (Çev.Selin Aktuyun), İstanbul: Say Yayınları.

Boxenbaum, E. ve Jonsson, S. (2008). Isomorfphism, Diffusion and Decoupling. Royston Greenwood, Christine Oliver, Kerstin Sahlin and Roy Suddaby (Ed.), *The Sage Handbook of Organizational Institutionalism* (içinde ss. 78-98). London, California, New Delhi ve Singapore: Sage Publications. 1. Baskı.

Büte, M. (2011). Etik İklim, Örgütsel Güven ve Bireysel Performans Arasındaki İlişki. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 25(1),* 171-192.

Büyükşahin, F. (2017). *Kültür-Çevre Bağlamında Geleneksel Ekolojik Bilginin Korunmasının Önemi: Sarıkeçili Yörükler Örneği.* T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Cameron, K.S. ve Quinn, R.E. (2006). *Diagnosing And Changing Organizational Culture*. Sanfrancisco: Jossey- Bass.

Canary, H. E., & Jennings, M. M. (2008). Principles and influence in codes of ethics: A centering resonance analysis comparing preand post-Sarbanes-Oxley codes of ethics. *Journal of Business Ethics, 80(2),* DOI 10.1007/s10551-007-9417-1.

Cassar, C. (2023). *Influential Anthropologists*. Ruth Benedict – The Anthropologist who Believed that Cultures have Personalities. (Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2023). https://anthropologyreview.org/influential-anthropologists/ruth-benedict-the-anthropologist-who-believed-that-cultures-have-personalities/

Cevizci, A. (2008). *Etiğe Giriş.* İstanbul: Paradigma Yayınları.

Chen, C., Gotti, G., Kang, T., Wolfe, M.C. (2018). Corporate Codes of Ethics, National Culture and Earnings Discretion: International Evidence. *Journal of Business Ethics,151,* 141–163. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3210-y

Chen, S., Ye, Y., Jebran, K. Ve Majeed, M.A. (2020). Confucianism Culture And Corporate Cash Holdings. *International Journal Of Emerging Markets, 15(6),* 1127-1159. https://doi.org/10.1108/IJOEM-08-2019-0590.

Chevrier, S. (2009). Is national culture still relevant to management in a global context? The case of Switzerland. International journal of cross cultural management, 9(2), 169-183.

Christie, P., Kwon, I, Stoeberl, P., Baumhart, R. (2003), A Cross-Cultural Comparison of Ethical Attitudes of Business Managers: India, Korea and the United States, *Journal of Business Ethics 46,* 263-287.

Chun, R. (2019). How Virtuous Global Firms Say They Are: A Content Analysis of Ethical Values. *Journal of Business Ethics,155*, 57–73. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3525-3

Coşkun, A. (2021). Yönetim Etiğinin Davranışsal Temelleri. Perihan Gözüm (Ed.), *Yönetim ve Etik* içinde (ss. 29-44). Ankara: Gazi Kitabevi. 1. Baskı.

Country Data Profile. (2023). International Monetary Fund (2023 April). Erişim Tarihi: 25 Ağustos 2023. https://www.imf.org/external/datamapper/profile

Çağlan, E. (2021). *İç Denetim Perspektifinden Kurumsal Kültür Denetimi: Çelik Sektöründe Bir Uygulama.* T.C. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). Parameters of content analysis. *Education and Science, 39(174)*, 33-38.

Çakar, M. ve Danışman A. (2020). Kurumsal Kuram, H. Cenk Sözen ve H. Nejat Basım (Ed.), *Örgüt Kuramları* (içinde ss. 257-286). İstanbul: Beta Yayıncılık. 5. Baskı.

Çakmak, G. (2022). Çin Halk Cumhuriyeti'nde Devamlılık Gösteren Bir Unsur Olarak Emek Sömürüsü. *"Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi",* 12(3), 2135-2148. https://doi.org/10.48146/odusobiad.1088678

Çavuş, Ş. ve Gürdoğan, A. (2008). Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi: Beş Yıldızlı Bir Otel İşletmesinde Araştırma. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi,(1),18-34*. Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/gaziticaretturizm/issue/49890/639505

Çeçen, A. (1996). *Kültür ve politika*. Gündoğan Yayınları.

Çelebi, E. (2019). Hume'un Ahlâk Kuramı Üzerine Yapılan Bazı Yorumların Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi (INIJOSS), 8(2)*, 497-504.

Çelikkaya, T. (2019). Değerin Tanımı ve Sınıflandırılması. Vedat Aktepe ve Mevlüt Gündüz (Ed.), *Karakter ve Değer Eğitimi* içinde (ss.65-90). Ankara: Pegem Akademi Yayınları. 1. Baskı.

Çetin, A. (2016). Ahlak ve Kültür Üzerine Bir Değerlendirme. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *6(1),* 65-78.

Çınar, F. (2019). Kavramsal Çerçeve. Vedat Aktepe ve Mevlüt Gündüz (Ed.), *Karakter ve Değer Eğitimi* içinde (ss.2-20). Ankara: Pegem Akademi Yayınları. 1. Baskı.

Çınar, M. (2015). Demokrasi. Yüksel Taşkın (Ed.), *Siyaset Kavramlar, Kurumlar, Süreçler* içinde (ss.205-249). İstanbul: İletişim Yayınları. 2. Baskı.

*Çin Halk Cumhuriyeti Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü.*Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2023.https://ticaret.gov.tr/data/5f3b93a313b876ea88e4c9cb/%C3%87%C4%B0N%20pazar%20bilgisi%202023.pdf

Dağdeviren, İ.E. (2014). *Muhasebe Meslek Mensuplarının Etik Algılamaları ve Etik Dışı Davranışlara Yönlendiren Faktörler: Göller Bölgesinde Bir Araştırma.* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansal Yönetim Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Demir, İ. (2006). Kyoto Protokolü Amaçlarına Ulaşabilme Yolunda Dünya Enerji Kullanımında Meydana Gelebilecek Değişiklikler. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8(2),* 241-251. Retrieved From https://Dergipark.Org.Tr/Tr/Pub/Gaziuiibfd/İssue/28335/301155

Demir, C. ve Öztürk, U. C. (2011). Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,26 (1),-2* Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/deuiibfd/issue/22731/242616

Deng, D., Ye, C., Wu, F., Guo, Y. Li, H. ve Wang, C. (2023). Effect of organizational ethical self-interest climate on unethical accounting behaviour with two different motivations in China: the moderating effect of Confucian ShiZhong Thinking. *Humanit Soc Sci Commun 10, 525*, 1-13. https://doi.org/10.1057/s41599-023-01995-2

DeTienne, K.B., Ellertson, C.F., Ingerson, M.C. ve Dudley, W.R. (2021). Moral Development in Business Ethich: An Examination and Critique. *Journal of Business Ethich, 170,* 429-448. https://doi.org/10.1007/s10551-019-04351-0

Demir, G. (2020). Akademisyenlik Mesleğinde Etik Kod Arayışı. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi, 6,* 65-80.

Demirkasımoğlu, N. (2020). *Etik ve Eğitim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Demirtaş, Ö. (2013). *Etik Liderlik Davranışlarının Algılanan Etik İklim Üzerindeki Etkisi: Örgütsel Politik Algılamaların Aracı Rolü.* Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

DiMaggıo, P.J. ve Powell, W.W. (1983). The Iron Cage Revısıted: Instıtutıonal Isomorphısm And Collectıve Ratıonalıty In Organızatıonal Fıelds. *American Sociological Review, 48, Aprıl,* 147-160.

DiMaggıo, P.J. ve Powell, W.W. (1991). Institutional Isomorphism and Collectivite Rationality. Walter W. Powell ve Paul J. DiMaggıo (Ed.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* içinde (ss. 63-82). Chicago ve London: The University of Chicago Press.

Dinçer, E. ve Kart, N.M. (2021). Örgüt Kültürünün Örgütsel Bağlılık Üzerindeki Etkisinde Yetenek Yönetiminin Aracılık Rolünün İncelenmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(4),* 21-42. Doı: 10.52791/Aksarayiibd.983591.

Doğan, N. (2009). İş Etiği ve İşletmelerde Etik Çöküş. *The Journal of Social Economic Research Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 8(16),* 179-200.

Donada, C., Mothe, C., Nogatchewsky, G., Ribeiro, G.D.C. (2019). The Respective Effects of Virtues and Inter-organizational Management Control Systems on Relationship Quality and Performance: Virtues Win. *Journal of Business Ethics,154,* 211–228. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3418-x

Egels-Zande, N. (2014). Revisiting Supplier Compliance With Mnc Codes Of Conduct: Recoupling Policy And Practice At Chinese Toy Suppliers. *Journal of Business Ethics,119.* 59-75. DOI 10.1007/s10551-013-1622-5.

Eğinli, A. T. ve Çakır, S. Y. (2011). Toplum Kültürünün Kurum Kültürüne Yansıması. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 3 (2),* 37-50. https://dergipark.org.tr/en/pub/sobiadsbd/issue/11352/135647

Elçi, M. ve Alpkan, L. (2006). Etik İklimin Örgütsel Vatandaşlık Davranışlarına Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(1),* 141-170

Erdem, H. H. (2010). "Nermi Uygur'da kültür ve teknik ilişkisi". *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 14,* 131-139.

Erdoğan, İ. (2006). Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *23*, 1-26.

Eren, E. (2008). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Erkenekli, M. (2012). Kültürel Değer Çalışmalarında Yöntem ve Sosyolojik Araştırmalar İçin Bir Model Önerisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 33,* 221-230.

Erkenekli, M. (2019). Toplumsal Kültür. Ünsal Sığrı ve Sait Gürbüz (Ed.), *Örgütsel Davranış* içinde (ss. 563-593). İstanbul: Beta Yayıncılık. 5.Baskı.

Erkmen, T. ve Bozkurt, S. (2011). Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık İlişkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,31 (2),197-227.* Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/muiibd/issue/498/4453

Erim, G. (2018). *Kamu Yönetiminde Etik Anlayışı: Türk Kamu Yönetimi ve İngiliz Kamu Yönetiminde Etik Uygulamaların Karşılaştırmalı Analizi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Kamu Yönetimi Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Eroğlu, F. (2004). *Davranış Bilimleri.* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Erol, E. (2021). Ahlak ve Etik ile İlgili Temel Kavramlar ve Teoriler. Abdurrahman İlğan (Ed.), *Eğitimde Ahlak ve Etik* içinde (ss. 1-25). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Erol, G. (2012). *İletişim ve Etik*. İstanbul: Hiperlink Yayınları.

Erol, S.I. (2017). *Neoliberalleşme Sürecinde İş Ahlakı: Ahlaki Zafiyetlere Karşı Kurumsal Yönetişim Kapsamında*. İstanbul: Hiperlink Yayınları

Erwin, P.M. (2011). Corporate Codes of Conduct: The Effects of Code Content and Quality on Ethical Performance. *Journal of Business Ethics, 99*, 535–548. DOI 10.1007/s10551-010-0667-y

Esen, D. (2020). Teleolojik ve Deontolojik Kuram Bağlamında İşletmelerin Etik Çalışmalarının Analizi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19th International Business Congress Special Issue,* 296-320. DOI: 10.18070/erciyesiibd.846523.

Eser, G. (2007). *Etik İklim ve Yöneticiye Güvenin Örgüte Bağlılığa Etkisi*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Esmer, Y. (2017). *Psikolojik Sözleşme İhlali Algısının Prososyal Davranışlar Üzerindeki Etkisinde Etik Liderliğin Aracılık Rolü: Akademisyenler Üzerinde Bir Araştırma.* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Esmer, Y. ve Yüksel, M. (2019). Örgütsel Dalkavukluk Organizational Sycophancy. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of İnternational Social Research, 12(67),* 895-900.

Federal Almanya Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5ebd2bb913b876cbbc365233/Almanya%20Pazar%20Bilgileri_2023.pdf

Foreign Corrupt Practices Act [FCPA], (1977). Criminal Division U.S. Department of Justice. Erişim Tarihi: 30 Ocak 2024. https://www.justice.gov/criminal/criminal-fraud/foreign-corrupt-practices-act#:~:text=The%20Foreign%20Corrupt%20Practices%20Act,in%20obtaining%20or%20retaining%20business.

Fortune, (2023). Fortune Global 500. Erişim Tarihi: 5 Mayıs 2023. https://fortune.com/ranking/fortune500/2021/search/

Fouka, G., ve Mantzorou, M. (2011). What are the major ethical issues in conducting research? Is there a conflict between the research ethics and the nature of nursing?. *Health science journal, 5(1),* 3-14.

FPB (Fransa Pazar Bilgileri). (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 23 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5f3b973113b876ea88e4ca12/Fransa_%20Pazar_Bilgileri_%202023.pdf

Goodpaster, K.E., Dean Maines, T., Naughton, M. Ve Shapiro, B. (2018). Using UNPRME to Teach, Research, and Enact Business Ethics: Insights from the Catholic Identity Matrix for Business Schools. *Journal of Business Ethich. 147,* 761–777. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3434-5

Gotsis, G. ve Grimani, K. (2015). Virtue Theory And Organizational Behavior: An Integrative Framework. *Journal of Management Development, 34(10), 1288–1309.* https://doi.org/10.1108/JMD-02-2015-0021

Göğebakan, Y. (2012). Estetik ve Kentsel Yapılanma Üzerindeki Etkisi. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi. 2(4),* 73-84.

Gökalp, Z. (2016). *Hars ve Medeniyet*. İstanbul: Bilgeoğuz Yayıncılık.

Gözler, K. (2015). *Anayasa Hukukuna Giriş*. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Greenwood, M. ve Freeman, R.E. (2017). Focusing on Ethics and Broadening our Intellectual Base. *Journal of Business Ethich, 140*, 1-3. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3414-1

Gu, J., Neesham, C. (2014). Moral Identity as Leverage Point in Teaching Business Ethics. *Journal of Business Ethich. 124,* 527–536. https://doi.org/10.1007/s10551-013-2028-0

Güç, A. (2001). Konfüçyüs ve Konfüçyüsçülük. *T.C. Uludağ Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 10 (2)*, 43-65.

Gülsünler, M. (2013). İletişim Etiği ve Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Etik Kurallarına Bakışı. *Selçuk İletişim, 6 (2),* 158-173.

Gülyiğit, T. (2022). *Örgüt Kültürü ve Yönetsel Etkililik İlişkisi.* Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Genel İşletme Programı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Günay, M. (2022). *Örgüt Kültürünün Örgütsel Adalet Algısına Etkisi: Lider-Üye Etkileşimi ve Örgütsel Kayırmacılık Algısının Aracılık Rolü*. T.C. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon Doktora Programı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Günel, D. (2016). *İşletmelerde Etik Liderliğin Etik İklim Üzerindeki Etkisi ve Bir Uygulama*. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Yüksek Lisans Programı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güney Kore Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi 24 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/62553e4f13b876789014877d/G%C3%BCney%20Kore%20Pazar%20Bilgileri%202022.pdf

Gürgen, L. (2018). 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda Görevi Kötüye Kullanma Suçunun Soruşturma Usulü. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi,11*, 145-168.

Harrison, R. (1972). Understanding Your Organization's Character, *Harward Business Review May-June.* 119-128.

Harrison, A., Summers, J. ve Mennecke, B. (2018). The Effects of the Dark Triad on Unethical Behavior. *Journal of Business Ethics, 153*, 53–77. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3368-3

Heywood, A. (2014). *Küresel Siyaset.* (Çev.Nasuh Uslu ve Haluk Özdemir), Ankara: Adres Yayınları.

Hill, R.P. ve Rapp, J.M. (2014), Codes of Ethical Conduct: A Bottom-Up Approach, *Journal of Business Ethics. 123(4). 621-630.* DOI 10.1007/s10551-013-2013-7.

Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context. *Online readings in psychology and culture*, *2(1),* 2307-0919.

Hofstede Insights. (2021). What do we mean by "culture"?. (2021 Şubat 12). Erişim Tarihi: 10 Ocak 2023, https://news.hofstede-insights.com/news/what-do-we-mean-by-culture

Hofstede Insights. (2023). Country Comparıson Tool (2023 Ekim 16). Erişim Tarihi: 19 Ekim 2023, https://www.hofstede-insights.com/country-comparison-tool

Holder-Webb, L. ve Cohen, J. (2012). The Cut and Paste Society: Isomorphism in Codes of Ethics. *Journal of Business Ethics 107(4),* 1-25. DOI:10.1007/s10551-011-1060-1.

Hollanda Pazar Bilgileri (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 25 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5ebd2e2813b876cbbc365244/Hollanda%20Pazar%20Bilgileri_2023.pdf

Huang, Wy. (2018). Influence of Transparency on Employees' Ethical Judgments: A Case of Russia. *Journal of Business Ethics,152,* 1177–1189. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3327-z

International Energy Agency (IEA). Greenhouse Gas Emissions from Energy Data Explorer. (2023 Ağustos 2). Erişim Tarihi: 7 Eylül 2023, https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/greenhouse-gas-emissions-from-energy-data-explorer

Ipsos. Global Trustworthiness Monitor (2023 Temmuz 11). Erişim Tarihi: 14 Eylül 2023, https://www.ipsos.com/en/trust/trust-2022

İlhan, Ü.D. ve Yemişçi, D.A. (2020). Ulusal Kültür, Örgüt Kültürü ve İş Güvenliği Kültürü İlişkisi: Hofstede'nin Güç Mesafesi ve Belirsizlikten Kaçınma Boyutları Açısından Türkiye Özelinde Bir Değerlendirme . *Yönetim ve Ekonomi Dergisi , 27 (3)* , 703-724 . DOI: 10.18657/yonveek.758132

İsviçre Pazar Bilgileri (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 26 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/5f3b9c2d13b876ea88e4ca5c/%C4%B0SV%C4%B0%C3%87RE%20pazar%20bilgileri%202023.pdf

Jabbarlı, F. (2022). *Sosyalizmden Kapitalizme Değişen Örgüt Kültürü ve Örgüt Yapıları, Azerbaycan Örneği.* T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Jaffe, E.D., Kushnirovich, N. ve Tsimerman, A. (2018). The Impact of Acculturation on Immigrants' Business Ethics Attitudes. *Journal of Business Ethics,147*, 821–834. https://doi.org/10.1007/s10551-017-3597-0

Jagger, S., Siala, H. ve Sloan, D. (2016). It's All in the Game: A 3D Learning Model for Business Ethics. *Journal of Business Ethich. 137,* 383–403. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2557-9.

Japonya Pazar Bilgileri. (2023). T.C. Ticaret Bakanlığı Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü. Erişim Tarihi: 24 Ağustos 2023. https://ticaret.gov.tr/data/6244445313b876d7ac2566ed/Japonya%20Pazar%20Bilgileri%202022%20.pdf

Jones, T. M. (1991). Ethical Decision Making By İndividuals İn Organizations: An İssue-Contingent Model. *Academy of Management Review, 16(2),* 366-395.

Kafesoğlu, İ. (1995). *Türk Milliyetçiliğinin Meseleleri*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

Kaptein, M. (2004). Business Codes of Multinational Firms: What Do They Say?. *Journal of Business Ethich. 50(1),* 13-31. DOI:10.1023/B:BUSI.0000021051.53460.da

Kaptein, M. (2011). Toward Effective Codes: Testing the Relationship with Unethical Behavior. *Journal of Business Ethics,99,* 233–251. https://doi.org/10.1007/s10551-010-0652-5

Kaptein, M. (2015). The Effectiveness of Ethics Programs: The Role of Scope, Composition, and Sequence. *Journal of Business Ethics,132*, 415–431. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2296-3

Karaca, M. (2022). Örgüt Kültürü Modellerinin İncelenmesine Yönelik Bir Literatür Çalışması. *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi,5(3),* 123-144.

Karadağ, N. (2020). Etik ve Meslek Kavramı, Etik Kuramları. Necati Cemaloğlu (Ed.), *Bilimsel Araştırma Teknikleri ve Etik* içinde (ss. 239-256). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Karahan, M. (2019). Yolsuzlukla Mücadelede Denetimin Rolü. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8 (3),* 2918-2933.

Karaman, M. A. (2018). Fransız İhtilali'nin Osmanlı İmparatorluğu'na Etkileri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi,(44),* 62-79.

Karaoğlu, D.K. (2006). *Consequentıalıst Versus Deontologıcal Ethıcal Dısposıtıons Of Turkısh Bankıng Sector Managers: Comparıng A Publıc And A Prıvate Bank*. The Graduate School Of Socıal Scıences Of Mıddle East Technıcal Unıversıty. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karaöz, S. (2000). Cerrahi Hemşireliği ve Etik. *Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, *4(1),* 1-8.

Karcıoğlu, F. (2001). Örgüt Kültürü ve Örgüt İklimi İlişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *15(1-2),* 265-283.

Karkı, A. (2023). *İş Özellikleri ve Örgüt Kültürünün İş Erteleme Davranışı Üzerindeki Etkisinde Dış Kontrol Odaklılığın Düzenleyici Rolü.* Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Karslı, Ö. (2018). Akıl-Kültür İlişkisi Bağlamında Aydınlanmacı Akıl ve Eleştirisi. *Erdem, 0 (75)*, 149-166. DOI: 10.32704/erdem.496786

Kavi, E. ve Koçak, O. (2013). *Çalışma Yaşamında Etik.* Bursa: Ekin Yayınevi.

Kaya, H. İ. & Bayraktar, Y. (2019). Hukuki Düzenlemeler, Politika Destekleri ve Mali Teşviklerin Yenilenebilir Enerjinin Gelişimindeki Rolü: Çin Halk Cumhuriyeti Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 20 (1),* 164-180.

Kayacı, M. (2020). *Etik Davranış İlkelerinin Türkiye'de Kamu Yönetiminde Etik İklim Algısı ve Etiğin Kurumsallaşmasına Etkileri: Diyarbakır Örneği*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kayhan, S. (2021). *Havacılık Güvenliğinde Kriz Yönetimi ve Kültür İlişkisi: Hofstede'in Kültürel Boyutlar Kuramı Bağlamında Atatürk Havalimanı Saldırısının İncelenmesi.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sivil Havacılık Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kaynak, İ. (2021). Tüm Yönleriyle Etik. İnan Kaynak (Ed.), *Organizasyonel Etik* içinde (ss. 1-21). Ankara: Gazi Kitabevi, 1. Baskı.

Kesgin, A. (2009). Etik Üstüne. *Dini Araştırmalar, 12(35),* 143-160.

Kılıç, M.E. (2014). *Etik Liderliğin, Etik Kültür ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerine Etkisi.* Mevlâna Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kılıç, S. (2015). İstatistiki İfadeyle. *Journal Of Mood Disorders, 5(3),* 142-144.

Kılıç, T. (2017). *Etik ve Sosyal Sorumluluk İlgili Kavramlar ve Aralarındaki İlişkiler*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kırel, Ç. (2004). Örgütlerde Etik Davranışlar ve Yönetimi. Enver Özkalp (Ed.), *Örgütsel Davranış* içinde (ss. 247-262). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 2. Baskı.

Kıyık Kıcır, G. ve Tonus, H. Z. (2020). Türkiye'de Radyo Yayıncılığının Yeni Kurumsal Kuram Bağlamında Değerlendirilmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 20(1),* 191-208. https://doi.org/10.18037/ausbd.700344

Kızıloğlu, E. (2021*). İş Yeri Nezaketsizliği: Bilgi Paylaşma Tutumu, İş Çıktıları ve Etik İklim Perspektifinden Değerlendirilmesi*. Konya: Eğitim Yayınevi

Koca, S.K. (2010). Genel Hatları ile Kültür ve Sembol İlişkisi. *Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Dergisi, 12(2),* 87-94.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim,4(3),*21-28. https://dergipark.org.tr/en/pub/josc/issue/19013/200754

Koçel, T. (2018). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.

Kolçak, M. (2018). *Meslek Etiği*. Bursa: Ekin Yayınevi.

Kozlu, C. (2014). *Kurumsal Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Küçükali, R. ve Ada, Ş. (2020). Ahlak ve Etik (Ahlak ve Etikle İlgili Temel Kavramlar ve Teoriler; Etik İlke, Etik Kural). Şükrü Ada ve Fatoş Silman (Ed.), *Eğitimde Ahlak ve Etik* içinde (ss. 1-20). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Küçükoğlu, M.T. (2012). Etik Değerler ve Etiğin Kurumsallaşması. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4(1)*, 177-185.

Lapacı, B. (2015). *Türkiye Bankalar Birliği Bankacılık Etik İlkelerinin Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarında Uygulanması Üzerine Bir Araştırma*. Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü Bankacılık Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Lee, DJ., Yu, G.B., Sirgy, M.J., Singhapakdi, A., Lucianetti, L. (2018). The Effects of Explicit and Implicit Ethics Institutionalization on Employee Life Satisfaction and Happiness: The Mediating Effects of Employee Experiences in Work Life and Moderating Effects of Work–Family Life Conflict. *Journal of Business Ethics,147,* 855–874. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2984-7

Leopold, A. (2014). The Land Ethic. Ndubisi F.O. (Ed.), *The Ecological Design and Planning Reader* içinde (ss. 108-121). Washington: Island Press, DC. https://doi.org/10.5822/978-1-61091-491-8_12.

Liu, S., Deng, F., & Yuan, B. (2023). How Does Public Capital Affect Enterprise Technological Innovation Based on Empirical Evidence from Chinese Listed Companies. Sustainability, 15(10), 7868.

Long, B.S., Driscoll, C. (2008). Codes of Ethics and the Pursuit of Organizational Legitimacy: Theoretical and Empirical Contributions. *Journal of Business Ethics,77,* 173–189. https://doi.org/10.1007/s10551-006-9307-y

Macit, M.H. (2009). Teleolojik Etik Anlayışın Deontolojik Eleştirisi [Yararcı Etik ve Ödev Etiği]. *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, 13,* 83-91.

Mahmutoğlu, A. (2009). Etik ve Ahlak, Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler. *Türk İdare Dergisi*, *81*(463-464), 225-249.

Mammadova, C. (2015*). Çalışanların Etik-Dışı Davranışlarını Azaltmada Etik Liderliğin Rolü: Ampirik Bir Çalışma*. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İnsan Kaynakları Bölümü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Matten, D. (2003). Symbolic Politics in Environmental Regulation: Corporate Strategic Responses. *Business Strategy and The Environment 12(4),* 215 – 226. DOI:10.1002/bse.363

McManus, J. (2018). Hubris and Unethical Decision Making: The Tragedy of the Uncommon. *Journal of Business Ethics,149*, 169–185. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3087-9

Metin, O. ve Ünal, Ş. (2022). İçerik Analizi Tekniği: İletişim Bilimlerinde ve Sosyolojide Doktora Tezlerinde Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22 (2).* 273-294.

Mill, J.S. (1863). *Utilitarianism*. London: Fraser Magazine.

Miska, C., Stahl, G.K. ve Fuchs, M. (2018). The Moderating Role of Context in Determining Unethical Managerial Behavior: A Case Survey. *Journal of Business Ethics,153*, 793–812. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3374-5

Motro, D., Ordóñez, L.D., Pittarello, A., Welsh,D.T. (2018). Investigating the Effects of Anger and Guilt on Unethical Behavior: A Dual-Process Approach. *Journal of Business Ethics,152,* 133–148. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3337-x

Murtaza, G., Abbas, M., Raja, U., Roques, O., Khalid, A., Mushtaq, R. (2016). Impact of Islamic Work Ethics on Organizational Citizenship Behaviors and Knowledge-Sharing Behaviors. *Journal of Business Ethics,133,* 325–333 https://doi.org/10.1007/s10551-014-2396-0.

Nezlek, J. B., & Humphrey, A. (2023). Individualism, collectivism, and well-being among a sample of emerging adults in the United States. Emerging Adulthood, 11(2), 520-524.

Nişancı, Z. N. (2012). Toplumsal Kültür-Örgüt Kültürü İlişkisi ve Yönetim Üzerine Yansımaları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi, 1 (1)*, 1279-1293 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/buyasambid/issue/29824/320974

Novruzov, S. (2022). *Davranışsal İktisat Bağlamında Sosyal Medyanın Satın Alma Davranışı Üzerinde Etkisinin İncelenmesi: Hofstede'nin Kültür Boyutlarının Düzenleyici Rolü.* T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Teorisi Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Oğuz, E.S. (2017). *Türkiye'de Kültür Politikaları ve Kütüphaneler 1923-1980*. İstanbul: Hiper Yayınları

Oral, B., Çoban, A. (2020). Temel Kavramlar. Behçet Oral, Ahmet Çoban ve Mehmet Bars (Ed.), *Eğitimde Ahlak ve Etik* içinde (ss.1-24). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Oruç, İ. (2012). *Örgütlerde Kadına Yönelik Etik-Dışı Davranışlar: Feminist Etik Bakış Açısıyla Etnografik Bir İnceleme*. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim-Organizasyon Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Oxford. (2006). *Oxford Wordpower Dictionary*. China: Oxford University Press. 3. Baskı.

Örselli, E. (2010). *Türkiye'de Toplumsal ve Yönetsel Etik Değerler ile İkilemler: Uygulamalı Bir Araştırma*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özbek, A. (2019). *Etik Anlayış ve Liderlik Yaklaşımlarının Mesleki Aidiyetlik Açısından Denetçi Davranışlarına Etkileri.* Ankara: Gazi Kitabevi.

Özbek, V. (2012). *Bireysel Belirleyicilerin Algılanan Etik Problem ve Etik Niyetler Üzerindeki Etkisi: Küçük İşletmelerde Bir Uygulama.* Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özdemir, H. (2018*). Televizyon Reklamlarında Etik Marka Sadakati Perspektifinden Bir Değerlendirme*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Özen, Ş. (2020). Yeni Kuramsal Kuram: Örgütleri Çözümlemede Yeni Ufuklar ve Yeni Sorunlar. A. Selami Sargut ve Şükrü Özen (Ed.), *Örgüt Kuramları* (içinde ss. 237-330). Ankara: İmge Yayınevi. 4. Baskı.

Özer, M. A. (2017). Örgütsel Verimlilik Yolunda "Mükemmelliği" Arayan İşletmeler. *Verimlilik Dergisi, (3),* 7-28. https://dergipark.org.tr/tr/pub/verimlilik/issue/30386/328148.

Özkal, M. E. (2022). *Örgütsel Kültür ve Liderlik İlişkisinin Değerlendirilmesi: Koluman Holding A.Ş. De Bir Uygulama Örneği.* T. C. Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özkan, H.H. (2006). Popüler Kültür ve Eğitim. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, *14(1),* 29-38.

Özlem, D. (2002). Teknoloji İnsani Amaçlar İçin Bir Araçtır. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (8),*1-9.

Özmen, N. (2018). Kültür ve din: Türk-İslam Örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(1),* 673-678.

Özmen, F. ve Güngör, A. (2008). Eğitim Denetiminde Etik. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15),*137-155.

Öztepe, M.C. (2013). *Kamu Yönetiminde Etik Sorunu: Türk Kamu Yönetiminde Etik Sisteminin Eleştirel Çözümlemesi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (Yönetim Bilimleri) Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özyurt, E. (2022). *Yönetici Değişikliğinin Çalışan Performansına Etkisinde Örgüt Kültürü, Örgütsel İletişim ve Örgütsel Bağlılığın Rolü*. T.C. İstanbul Okan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Programı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Payne, G.T., Brigham, K.H., Broberg, J.C., Moss, T.W., ve Short, J.C. (2011). Organizational Virtue Orientation And Family Firms. *Business Ethics Quarterly, 21(2), 257-285.* DOI: 10.5840/beq201121216

Phau, I. ve Kea, G. (2007). Attitudes of university students toward business ethics: A cross-national investigation of Australia, Singapore and Hong Kong. *Journal of Business Ethics, 72(1),* 61–75.

Pınar, H. (2016). Volkswagen (Vw) Grubu Dizel Arabalarındaki Emisyon Manipülasyonu ve Hukuki Sonuçları. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 74 (2),* 843-877.

Pieper, A. (2012). *Etiğe Giriş.* (Çev.Veysel Atayman-Gönül Sezer), Ankara: Ayrıntı Yayınları.

Resnik, D. (2004). *Bilim Etiği.* (Çev. Vicdan Mutlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Reynolds, S. J. (2006). Moral Awareness And Ethical Predispositions: Investigating The Role Of İndividual Differences İn The Recognition Of Moral İssues*. Journal of Applied Psychology, 91,* 233–243.

Riivari, E., Lämsä, AM. (2014). Does it Pay to Be Ethical? Examining the Relationship Between Organisations' Ethical Culture and Innovativeness. *Journal of Business Ethics,124,* 1–17. https://doi.org/10.1007/s10551-013-1859-z

Robbins, S.P. ve Judge, T.A. (2019). Örgütsel Davranış. (Çev. İnci Erdem) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Romani, L., Szkudlarek, B. (2014). The Struggles of the Interculturalists: Professional Ethical Identity and Early Stages of Codes of Ethics Development. *Journal of Business Ethics,119,* 173–191. https://doi.org/10.1007/s10551-012-1610-1

Saner, S. (2022). *Çatlakzemin.* 16 Aralık 1901: Feminizme ilham veren antropolog Margaret Mead. Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2023. https://catlakzemin.com/16-aralik-1901-margaret-mead/

Sargut, A.S. (2015). *Kültürler Arası Farklılaşma ve Yönetim*. Ankara: İmge Yayınevi.

Sarı, K. (2021). *Popüler Kültür Ekseninde Halk Kültürünün Yeniden Üretimi: "Temel" Tipi Örneği.* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Saylı, H. ve Kızıldağ, D. (2007). Yönetsel Etik ve Yönetsel Etiğin Oluşmasında İnsan Kaynakları Yönetiminin Rolünü Belirlemeye Yönelik Bir Analiz, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9 (1),*231-251.

Sevinç, A.S. (2022). *İş Güvenliği Algısının Motivasyona Etkisinde Kültür Boyutlarının Aracılık Rolü: Bir Araştırma*. T.C. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Scholtens, B., Dam, L. (2007). Cultural Values and International Differences in Business Ethics. *Journal of Business Ethics,75*, 273–284. https://doi.org/10.1007/s10551-006-9252-9.

Schwartz, S. H. (2014). National Culture as Value Orientations: Consequences of Value Differences and Cultural Distance. Handbook of the Economics of Art and Culture, 547–586. doi:10.1016/b978-0-444-53776-8.00020-9

Shafer, W.E. (2015). Ethical Climate, Social Responsibility, and Earnings Management. *Journal of Business Ethics,126*, 43–60. https://doi.org/10.1007/s10551-013-1989-3

Singhapakdi, A. ve Vitell, S. J. (2007). Institutionalization of ethics and its consequences: A survey of marketing professionals. *Journal of Academy of Marketing Science, 35,* 284–294. https://doi.org/10.1007/s11747-007-0030-8

Sison, A.J.G ve Ferrero I. (2015). How Different is Neo-Aristotelian Virtue From Positive Organizational Virtuousness? *Business Ethics: A European Review*, *24(S2), 78–98.*

Smith, K. T., ve Smith, L. M. (2003). *Business and accounting ethics*. *Texas:T & M University*

Solmaz, S. ve Çolakoğlu, T. (2019). Örgüt Kültür Tipleri ve Özdeşleşme: İş Tatminin Aracılık Etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,17(4),* 105-119. DOI: 10.33689/Spormetre.541348.

Song, S.Y., Kim, YK. (2018). Theory of Virtue Ethics: Do Consumers' Good Traits Predict Their Socially Responsible Consumption?. *Journal of Business Ethics,152*, 1159–1175. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3331-3

Soysaldı, A. (2018). Kültür, Sanat ve Beşeriyet İlişkisi. *Sanat ve Tasarım Dergisi, 22,* 305-315. e-ISSN 2149 – 6595.

Stanford, N. (2014). *Organizasyon Kültürü.* (Çev. Ümit Şensoy). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Stohl, C., Stohl, M. ve Popova, L. (2009). A New Generation of Corporate Codes of Ethics. *Journal of Business Ethics,90*, 607-622. https://doi.org/10.1007/s10551-009-0064-6

Stone, P. J., Dunphy, D. C., Marshall, S. S., Ogilvie, D.M. (1966). *The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis.* Massachusetts: The M.I.T. Press.

Stroll, A.A., Long, A.A., Bourke, V.J., Campbell, R. (2019). *Etik Kuramları.* (Çev. Mehmet Türkeri), Antalya: Lotus Yayınları

Şahin, A. (2010). Örgüt Kültürü-Yönetim İlişkisi ve Yönetsel Etkinlik. *Maliye Dergisi*, *159*(2), 21-35.

Şahin, M. (2021). Temel Kavramlar. Zeki Kaya ve Mehmet Şahin (Ed.), *Araştırma Yöntem ve Teknikleri* içinde (ss. 3-10). Konya: Eğitim Yayınevi. 3.Baskı

Şen, O. (2020). Bilgi ve Belge Merkezlerinde Yapı. Mehmet Emin Mutlu (Ed.), *Dosyalama Arşivleme* içinde (ss. 66-86). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Şen, Y.F. (2015). *Türk Siyasal Kültüründe Millet Algısı ve Milliyetçilik*. Ankara: Yargı Yayınevi.

Şengil, S. (2023). *Örgüt Kültürü, İş Yeri Yalnızlığı ve İşten Ayrılma Niyeti Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi: Ankara Medipol Üniversitesi Örneği*. T.C. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yüksek Lisans Programı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Şeşen, H. (2019). Örgüt Kültürü. Ünsal Sığrı ve Sait Gürbüz (Ed.), *Örgütsel Davranış* içinde (ss. 595-632).İstanbul: Beta Yayıncılık. 5.Baskı.

Şimşek, B. (2023). *Enerjide Almanya Modeli Önerisi. (2023 Ekim 08).*Erişim Tarihi: 9 Ekim 2023, https://www.sabah.com.tr/ekonomi/enerjide-almanya-modeli-onerisi-6655249

Şimşek, Ş. ve Çelik, A. (2018). *Yönetim ve Organizasyon*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Şimşek, Ş., Çelik, A. ve Akgemci, T. (2019). *Davranış Bilimleri.* Konya: Eğitim yayınevi

Tanrıkulu, M. (2015). Türkiye Coğrafyasında Genel Kültür, Alt Kültür ve Mozaik Kültür. *TÜCAUM VIII. Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss.473-480). TÜCAUM VIII. Coğrafya Sempozyumu Ankara.

Tanrıverdi, H. (2018). Din-Kültür İlişkisi Üzerine Bir Değerlendirme*. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 8(3),* 595-601, Kasım 2018.

Taş, H. (1999). *Yaratıcı Örgüt Kültürü ve Yönetim*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Taş, H. (2019). Sınıf Yönetiminde Etik Liderlik. Mehmet Ali Akın (Ed.), *Etik Liderlik* içinde (ss. 205-231). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, 2. Baskı.

Taştan, K. ve Yılmaz, S. (2021). Yeni Kurumsal Kuram Argümanlarıyla Türk Yükseköğretim Sisteminde Kalite Yönetiminin Benimsenmesi Üzerine Teorik Model Çalışması. *Black Sea Journal Of Public And Social Science, 4(2),* 79-91. Https://Doi.Org/10.52704/Bssocialscience.912717

Taştekin, O. (2021). *Alevi-Bektâşî Öğretisinde Ahlak Eğitimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Tekin, M.S. (2021*). Muhasebe Eğitiminde Etik ve Etik Algısı: Bir Uygulama Örneği*. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tekin, Z. (2020). *İş ve İşletme Etiği*. Bursa: Dora Yayıncılık

Temtek, H.T. (2019). *Çalışanların, Psikolojik Güçlendirmeye İlişkin Algılarının Performansları Üzerindeki Etkisi: İşveren Çekiciliği Algısının Aracı ve Hofstede'nin Kültürel Boyutlarının Düzenleyici Rolü Türkiye ve Fransa Alan Araştırması*. T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Tezcan, M. (2021). *Eğitimde Etik ve Öğretmenlik Mesleki Değerleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Tlaiss, H.A. (2015). How Islamic Business Ethics Impact Women Entrepreneurs: Insights from Four Arab Middle Eastern Countries. *Journal of Business Ethics*, *129*, 859–877. https://doi.org/10.1007/s10551-014-2138-3

Tokat, B., Cindiloğlu, M. ve Kara, H. (2011). *Değerlerin Psikolojik Kuşatması Mobbing.* Kütahya: Basın Yayın Dağıtım.

Tonbul, İ. (2017). *Örgütsel Stresin Çalışan Performansına Etkisi: Yerel Yönetimlerde Bir Uygulama*. Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Torlak, Ö. (2013). Etik, Ahlak ve İş Ahlakı. Nuray Tokgöz (Ed.), *İş Etiği* içinde (ss. 2-19). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. 1. Baskı.

Tur, E. (2019). Ziya Gökalp'ın Çalışmalarında Kültür ve Medeniyet Ayrımı. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi (KOUSBAD), 9*, 61-74.

Tutar, H. (2013). *İşletme & Yönetim Terimleri Ansiklopedik Sözlük*. Ankara: Detay Yayıncılık

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Etik. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 08 Kasım 2021, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Etik. İçinde *Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 10 Kasım 2021, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Halkbilim Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Budunbilim Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Kültür. İçinde *Eğitim Terimleri Sözlüğü.* Erişim Tarihi: 01 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Estetik. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 13 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Örf. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 15 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Adet. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 15 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Gelenek. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türk Dil Kurumu (TDK). (t.y.). Görenek. İçinde *Güncel Türkçe Sözlük.* Erişim Tarihi: 17 Ocak 2023, https://sozluk.gov.tr

Türker, N. ve Karadağ, D. (2020). Kültürel Farklılıklar: Hofstede'nin Kültürel Boyutları Üzerine Trabzon ve Şanlıurfa İllerinde Bir Uygulama. *Journal of Economy Culture and Society, (61),* 271-295. DOI: 10.26650/JECS2019-0033.

Tylor, S. E. B. (2016). Kültür Bilimi. (Çev.Esra Dabağcı). *ViraVerita E-Dergi,- (4)*, 91-110 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/viraverita/issue/37202/429317

T.C. Dış İşleri Bakanlığı (2022). *Temel Çevre Sorunları.* (Erişim Tarihi: 5 Eylül 2023). https://www.mfa.gov.tr/i_-temel-cevre-sorunlari.tr.mfa

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı. (t.y.). *Kyoto Protokolü.* (Erişim Tarihi: 8 Eylül 2023). https://enerji.gov.tr/evced-cevre-ve-iklim-kyoto-protokolu

Uğur, A. (2015*). İnsan Kaynakları Yönetimi*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

UN Global Compact, (2023). *10 İlke.* (Erişim Tarihi: 30 Aralık 2023). https://www.globalcompactturkiye.org/10-ilke/

Usta, A. (2011). Kuramdan Uygulamaya Kamu Yönetiminde Etik ve Ahlak. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *1(2),* 39-50.

Uzun, V. (2013). *Etik, Ahlak ve Liderlik Kavramları ve Etik Liderlik.* Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Strateji Bilimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Üçüncü, M.K. (2016). Hukuk ile Kültür İlişkisi. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, (28),* 353-388. https://dergipark.org.tr/en/pub/taad/issue/52664/694119

Ülgen, H. ve Mirze, S.K. (2018). *İşletmelerde Stratejik Yönetim.* İstanbul: Beta Yayınları.

Ünal A. ve Çelik, İ. T. (2011). Çalışma Ahlakı Kavramına Kültürel Bir Bakış ve Türkiye'de Çalışma Ahlakı. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 8*(1).* 125-145.

Vitolla, F., Raimo, N., Rubino, M. ve Garegnani G.M. (2021). Do Cultural Differences İmpact Ethical İssues? Exploring The Relationship Between National Culture And Quality Of Code Of Ethics. *Journal of International Management 27(1),* 1-18. https://doi.org/10.1016/j.intman.2021.100823.

Vriens, D., Achterbergh, J. ve Gulpers, L. (2018). Virtuous Structures. *Journal of Business Ethics,150,* 671–690. https://doi.org/10.1007/s10551-016-3174-y

Yağar, F. ve Dökme, S. (2018). Niteliksel Araştırmaların Planlanması: Araştırma Soruları, Örneklem Seçimi, Geçerlik ve Güvenirlik. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3),* 1-9.

Yaman, A. (2013). *Türk Kamu Yönetiminde Etik Uygulamaları ve Kamu Çalışanlarının Etik Değerlere Bağlılığının Değerlendirilmesi: İçişleri Bakanlığı Örneklemi.* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Yasan, B. (2019). *Etik Liderlik ve Etik İklimin İç Denetçilerin Performansına Etkisi ve Bir Araştırma.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Muhasebe Denetimi Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yazoğlu, R. (2005). Dil-Kültür İlişkisi. *Muhafazakar Düşünce Dergisi, 2 (5),* 123-143 .

Yıldırım, Ö. (2019). *Baruch Spinoza Kimdir?.* Erişim tarihi: 6 Aralık 2021, https://www.felsefe.gen.tr/baruch-spinoza-kimdir/

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, O.D. (2019). Ötenazi Kavramının Teleolojik, Deontolojik ve Meta-Etik Teoriler Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi. *Social Sciences Research Journal, 8(2),* 126-142.

Yiyit, T. (2016). *Türk İşletmeleri İçin Örgüt Kültürü Boyutlarının Yerli Bir Modelleme Açısından İncelenmesi: Keşfedici Bir Örnek Olay Çalışması*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı İşletme Bilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Yüksel, M. (2019). *Örgütsel Politika, Hofstede'in Örgüt Kültürü Boyutları, İş Tutumları ve İş Çıktıları İlişkisi.* TC. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Zencirkıran, M. ve Keser, A. (2018). *Örgütsel Davranış*. Bursa: Dora Yayıncılık.

Wang, L.C., Calvano, L. (2015). Is Business Ethics Education Effective? An Analysis of Gender, Personal Ethical Perspectives, and Moral Judgment. *Journal of Business Ethics,126,* 591–602. https://doi.org/10.1007/s10551-013-1973-y

Wang, Y., Cheney, G. ve Roper, J. (2016). Virtue Ethics and the Practice–Institution Schema: An Ethical Case of Excellent Business Practices. *Journal of Business Ethics,138,* 67–77. https://doi.org/10.1007/s10551-015-2579-3

Wang, X., Li F. ve Sun, Q. (2018). Confucian Ethics, Moral Foundations and Shareholder Value Perspectives: An Exploratory Study. *Business Ethics A Europen Review 27(3),* 260-271.

Weber, P. W. (1990). *Basic Content Analysis, Second Edition*. London: Sage Publications.

Weller, A. (2020). Exploring Practitioners' Meaning of "Ethics," "Compliance," and "Corporate Social Responsibility" Practices: A Communities of Practice Perspective. *Business & Society*, 59(3), 518-544

Whipple, T. W. ve Swords, D. F. (1992). Business Ethics Judgments: A cross-Cultural Comparison. *Journal of Business Ethics, 11(9),* 671–678.

Editör:
Prof. Dr. Servet Soygüder

International Research in

Engineering Sciences X

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN ENGINEERING SCIENCES X

Editor: Prof. Dr. Servet Soygüder

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-75-2
1. Edition, May 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN ENGINEERING SCIENCES X
Editor: Prof. Dr. Servet Soygüder
IV+104, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-75-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapcınız

REFERENCES

Abut, T., & Soyguder, S. (2019). Real-time control and application with self-tuning PID-type fuzzy adaptive controller of an inverted pendulum. *Ind. Robot, 46*, 159-170.

Ashiq, F., Asif, M., Ahmad, M.B., Zafar, S., Masood, K., Mahmood, T., Mahmood, M.T., & Lee, I.H. (2022). CNN-based object recognition and tracking system to assist visually impaired people. *IEEE Access, PP*, 1-1.

Ashraf, A., Sophian, A., Shafie, A.A., Gunawan, T.S., & Ismail, N.N. (2023). Machine learning-based pavement crack detection, classification, and characterization: a review. *Bulletin of Electrical Engineering and Informatics*.

Bishop CM (2006). Pattern Recognition and Machine Learning. *Springer New York NY*.

Biswas, S., Nayak, P.K., Panigrahi, B.K., & Pradhan, G. (2023). An intelligent fault detection and classification technique based on variational mode decomposition-CNN for transmission lines installed with UPFC and wind farm. *Electric Power Systems Research*.

Chen, Y., Fink, O., & Sansavini, G. (2018). Combined Fault Location and Classification for Power Transmission Lines Fault Diagnosis With Integrated Feature Extraction. *IEEE Transactions on Industrial Electronics, 65*, 561-569.

Chen, Y., He, G., Yin, R., Zheng, K., & Wang, G. (2022). Comparative Study of Marine Ranching Recognition in Multi-Temporal High-Resolution Remote Sensing Images Based on DeepLab-v3+ and U-Net. *Remote. Sens., 14*, 5654.

Dai, J., Li, Y., He, K., & Sun, J. (2016). R-FCN: Object Detection via Region-based Fully Convolutional Networks. *Neural Information Processing Systems*.

Gao, G., Yu, Y., Yang, J., Qi, G., & Yang, M. (2021). Hierarchical Deep CNN Feature Set-Based Representation Learning for Robust Cross-Resolution Face Recognition. *IEEE Transactions on Circuits and Systems for Video Technology, 32*, 2550-2560.

Goel, R., Sharma, A., & Kapoor, R. (2019). Object Recognition Using Deep Learning. *Journal of Computational and Theoretical Nanoscience*.

Goyal, M., Goyal, R., Reddy, P.V and Lall B. (2020). Activation Functions, Studies in Computational Intelligence, Volume 865, Series Editor Janusz Kacprzyk, *Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland, Editors Witold Pedrycz and Shyi-Ming Chen, Springer Nature Switzerland AG 2020*

Hirano, Y., Garcia, C., Sukthankar, R., & Hoogs, A. (2006). Industry and Object Recognition: Applications, Applied Research and Challenges. *Toward Category-Level Object Recognition*.

Ivanov, D.A., Sadykov, M.F., Golenishchev-Kutuzov, A.V., Yaroslavsky, D.A., Galieva, T.G., & Arslanov, A.F. (2020). The application of the technology of sensor networks for the intellectualization of the overhead power transmission lines. *E3S Web of Conferences*.

Kim P. (2017). MATLAB Deep Learning: With Machine Learning, Neural Networks and Artificial Intelligence, *Soul-t'ukpyolsi, Seul, Korea (Republic of)*

Krizhevsky, A., Sutskever, I., & Hinton, G. E. (2017). ImageNet classification with deep convolutional neural networks. Communications of the ACM, 60(6), 84–90. https://doi.org/10.1145/3065386

Manzoor, S., Joo, S., & Kuc, T. (2019). Comparison of Object Recognition Approaches using Traditional Machine Vision and Modern Deep Learning Techniques for Mobile Robot. *2019 19th International Conference on Control, Automation and Systems (ICCAS)*, 1316-1321.

Michelucci U. (2019). Advanced Applied Deep Learning: Convolutional Neural Networks and Object Detection, *TOELT LLC, Dübendorf, Switzerland.*

Mittal, U., Chawla, P., & Tiwari, R. (2022). EnsembleNet: a hybrid approach for vehicle detection and estimation of traffic density based on faster R-CNN and YOLO models. *Neural Computing and Applications, 35*, 4755 - 4774.

Mohammed, G.S., Mat Diah, N., Ibrahim, Z., & Jamil, N. (2023). Vehicle detection and classification using three variations of you only look once algorithm. *International Journal of Reconfigurable and Embedded Systems (IJRES)*.

Myburgh, J.C., Mouton, C., & Davel, M.H. (2021). Tracking translation invariance in CNNs. *ArXiv, abs/2104.05997*.

Nogay, H.S., & Adeli, H. (2023). Diagnostic of autism spectrum disorder based on structural brain MRI images using, grid search optimization, and convolutional neural networks. *Biomed. Signal Process. Control., 79*, 104234.

Nogay, H. S. (2023a). Automatic Classification of Poles in Energy Transmission Lines with Deep Learning. *9th International Congress on Engineering and Technology Management* (pp.124-132). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S. (2023b). Automatic Classification of High Voltage Breakers with Deep Learning. *9th International Congress on Engineering and Technology Management* (pp.174-181). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S. (2023c). Classification of Energy Transmission Line Cables by Using Deep Learning . *5th International Congress on Engineering Sciences and Multidiciplinary Approaches* (pp.276-281). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S. (2023d). Breast Cancer Diagnosis by Using Deep Learning. *10th International Engineering and Technology Management Congress,* 14-15 October, 238-244, Istanbul, Türkiye.

Padilla, R., Passos, W.L., Dias, T.L., Netto, S.L., & Silva, E.A. (2021). A Comparative Analysis of Object Detection Metrics with a Companion Open-Source Toolkit. *Electronics*.

Paluszek M. and Thomas S. (2020). Practical MATLAB Deep Learning: A Project-Based Approach, *Plainsboro, NJ, USA.*

Pan, J. (2023). Recent Deep Neural Networks for Object Detection. *Highlights in Science, Engineering and Technology*.

Redmon, J., Divvala, S.K., Girshick, R.B., & Farhadi, A. (2015). You Only Look Once: Unified, Real-Time Object Detection. *2016 IEEE Conference on Computer Vision and Pattern Recognition (CVPR)*, 779-788.

Rajesh kumar, V., Aruna Jeyanthy, P., & R, K. (2022). Optimization-Assisted CNN Model for Fault Classification and Site Location in Transmission Lines. *International Journal of Image and Graphics*.

Rani, S., Ghai, D., & Kumar, S. (2022). Object detection and recognition using contour based edge detection and fast R-CNN. *Multimedia Tools and Applications, 81*, 42183 - 42207.

Sandhya Devi, M.R., Vijay Kumar, V., & Sivakumar, P. (2021). A Review of image Classification and Object Detection on Machine learning and Deep Learning Techniques. *2021 5th International Conference on Electronics, Communication and Aerospace Technology (ICECA)*, 1-8.

Sevak M., Karim Md. R., Pujari, P.(2018). Practical Convolutional Neural Networks, *Packt Publishing, Livery Place, Birmingham, UK*.

Shahinfar, S., Meek, P.D., & Falzon, G. (2020). "How many images do I need?" Understanding how sample size per class affects deep learning model performance metrics for balanced designs in autonomous wildlife monitoring. *Ecol. Informatics, 57*, 101085.

Sitarz, M. (2022). Extending F1 metric, probabilistic approach. *ArXiv, abs/2210.11997*.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009). Predicting of fan speed for energy saving in HVAC system based on adaptive network based fuzzy inference system. *Expert Syst. Appl., 36*, 8631-8638.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009b). An expert system for the humidity and temperature control in HVAC systems using ANFIS and optimization with Fuzzy Modeling Approach. *Energy and Buildings, 41*, 814-822.

Soyguder, S., Karaköse, M., & Alli, H. (2009). Design and simulation of self-tuning PID-type fuzzy adaptive control for an expert HVAC system. *Expert Syst. Appl., 36*, 4566-4573.

Soyguder, S. (2011). Intelligent control based on wavelet decomposition and neural network for predicting of human trajectories with a novel vision-based robotic. *Expert Syst. Appl., 38*, 13994-14000.

Soyguder, S. (2011b). Intelligent system based on wavelet decomposition and neural network for predicting of fan speed for energy saving in HVAC system. Energy and Buildings 43 (4), 814-822

Srikar, M., & Malathi, K. (2022). An Improved Moving Object Detection in a Wide Area Environment using Image Classification and Recognition by Comparing You Only Look Once (YOLO) Algorithm over Deformable Part Models (DPM) Algorithm. *Journal of Pharmaceutical Negative Results*.

Swerdlow, M., Guler, O., Yaakov, R.A., & Armstrong, D.G. (2023). Simultaneous Segmentation and Classification of Pressure Injury Image Data Using Mask-R-CNN. *Computational and Mathematical Methods in Medicine, 2023*.

Wang, J., Wang, J., Shao, J., & Li, J. (2017). Image Recognition of Icing Thickness on Power Transmission Lines Based on a Least Squares Hough Transform. *Energies, 10*, 415.

Xiong, Y., Liu, N., Xu, Z., & Zhang, Y. (2016). A parameter partial-sharing CNN architecture for cross-domain clothing retrieval. *2016 Visual Communications and Image Processing (VCIP)*, 1-4.

Yang, Y., Wei, X., Xu, R., Peng, L., Liao, Y., & Ge, L. (2021). Security-Oriented Indoor Robots Tracking: An Object Recognition Viewpoint. *Secur. Commun. Networks, 2021*, 7456552:1-7456552:9.

Yi, D., Su, J., & Chen, W. (2021). Probabilistic faster R-CNN with stochastic region proposing: Towards object detection and recognition in remote sensing imagery. *Neurocomputing, 459*, 290-301.

Zhang, W., Liu, X., Yuan, J., Xu, L., Sun, H., Zhou, J., & Liu, X. (2018). RCNN-based foreign object detection for securing power transmission lines (RCNN4SPTL). *International Conference on Identification, Information, and Knowledge in the Internet of Things*.

Zuo, R., Zhou, Z., Ying, B., & Liu, X. (2021). A Soft Robotic Gripper with Anti-Freezing Ionic Hydrogel-Based Sensors for Learning-Based Object Recognition. *2021 IEEE International Conference on Robotics and Automation (ICRA)*, 12164-12169.

REFERENCES

Akarsu, C., Kıdeyş, A. E., Kumbur, H. (2017). Evsel atık su arıtma tesislerinin sucul ekosisteme mikroplastik tehditi. *Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi*, *74*(EK-1), 73-78.

Akçay, S., Törnük, F., Yetim, H. (2020). Mikroplastikler: Gıdalarda bulunuşu ve sağlık üzerine etkileri. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (20), 530-538.

Aksakal, D., Çalış, M., Yiğitkurt, S., Durmaz, Y. (2021). Işınlı İnci İstiridyesi Pinctada imbricata radiata'da Mikroplastik Varlığı. *Journal of Anatolian Environmental and Animal Sciences*, *6*(4), 742-748.

Araujo, C. F., Nolasco, M. M., Ribeiro, A. M., Ribeiro-Claro, P. J. (2018). Identification of microplastics using Raman spectroscopy: Latest developments and future prospects. *Water research*, *142*, 426-440.

Auta, H. S., Emenike, C. U., Fauziah, S. H. (2017). Screening of Bacillus strains isolated from mangrove ecosystems in Peninsular Malaysia for microplastic degradation. *Environmental Pollution*, *231*, 1552-1559.

Balpetek, F. G., Demir, A., Özdoğan, E. (2022). Mikroplastik kirliliğine sentetik esaslı tekstil ürünlerinin yıkama işlemlerinin etkisi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, *10*(3), 1097-1106.

Baylan, N., Koyuncuoğlu, P., Erden, G. (2024). Katı Atık Depolama Sahası Sızıntı Sularında Mikroplastik Kirliliği. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *12*(1), 18-38.

Dellisanti, W., Leung, M. M. L., Lam, K. W. K., Wang, Y., Hu, M., Lo, H. S., & Fang, J. K. H. (2023). A short review on the recent method development for extraction and identification of microplastics in mussels and fish, two major groups of seafood. *Marine Pollution Bulletin*, *186*, 114221.

do Sul, J. A. I., Costa, M. F. (2014). The present and future of microplastic pollution in the marine environment. *Environmental pollution*, *185*, 352-364.

Easton, T., Koutsos, V., Chatzisymeon, E. (2023). Removal of polyester fibre microplastics from wastewater using a UV/H2O2 oxidation process. *Journal of Environmental Chemical Engineering*, *11*(1), 109057.

Evode, N., Qamar, S. A., Bilal, M., Barceló, D., Iqbal, H. M. (2021). Plastic waste and its management strategies for environmental sustainability. Case Stud Chem Environ Eng 4: 100142.

Gies, E. A., LeNoble, J. L., Noël, M., Etemadifar, A., Bishay, F., Hall, E. R., & Ross, P. S. (2018). Retention of microplastics in a major secondary wastewater treatment plant in Vancouver, Canada. *Marine pollution bulletin*, *133*, 553-561.

Golwala, H., Zhang, X., Iskander, S. M., Smith, A. L. (2021). Solid waste: An overlooked source of microplastics to the environment. *Science of the Total Environment*, *769*, 144581.

Gong, J., & Xie, P. (2020). Research progress in sources, analytical methods, eco-environmental effects, and control measures of microplastics. *Chemosphere*, *254*, 126790.

Huang, Z., Hu, B., Wang, H. (2023). Analytical methods for microplastics in the environment: a review. *Environmental chemistry letters*, *21*(1), 383-401.

Hu, K., Zhou, P., Yang, Y., Hall, T., Nie, G., Yao, Y., Suan, X., Wang, S. (2021). Degradation of microplastics by a thermal Fenton reaction. *ACS ES&T Engineering*, *2*(1), 110-120.

Lee, H., Shim, J. E., Park, I. H., Choo, K. S., Yeo, M. K. (2023). Physical and biomimetic treatment methods to reduce microplastic waste accumulation. Molecular & Cellular Toxicology, 19(1), 13-25.

Li, L., Xu, G., Yu, H., Xing, J. (2018). Dynamic membrane for micro-particle removal in wastewater treatment: performance and influencing factors. *Science of the Total Environment*, *627*, 332-340.

Luo, H., Zeng, Y., Zhao, Y., Xiang, Y., Li, Y., Pan, X. (2021). Effects of advanced oxidation processes on leachates and properties of microplastics. *Journal of Hazardous Materials*, *413*, 125342.

Lwanga, E. H., Beriot, N., Corradini, F., Silva, V., Yang, X., Baartman, J., Rezaei, M., Schaik L.,Riksen M., Geissen, V. (2022). Review of microplastic sources, transport pathways and correlations with other soil stressors: a journey from agricultural sites into the environment. *Chemical and Biological Technologies in Agriculture*, *9*(1), 1-20.

Ma, B., Xue, W., Hu, C., Liu, H., Qu, J., Li, L. (2019). Characteristics of microplastic removal via coagulation and ultrafiltration during drinking water treatment. *Chemical Engineering Journal*, *359*, 159-167.

Masura, J., Baker, J., Foster, G., Arthur, C. (2015). Laboratory Methods for the Analysis of Microplastics in the Marine Environment: Recommendations for quantifying synthetic particles in waters and sediments.

Özkor, B. (2022). Kızılırmak Nehri Sularında Mikroplastik Kirliliğinin Araştırılması, Master's Thesis, Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

Peng, X., Chen, M., Chen, S., Dasgupta, S., Xu, H., Du, M., Ta, K., Guo Z., Bai, S. (2018). Microplastics contaminate the deepest part of the world's ocean. *Geochemical Perspectives Letters*, *9*(1), 1-5.

Poerio, T., Piacentini, E., Mazzei, R. (2019). Membrane processes for microplastic removal. *Molecules*, *24*(22), 4148.

Sharma, S., Chatterjee, S. (2017). Microplastic pollution, a threat to marine ecosystem and human health: a short review. Environmental Science and Pollution Research, 24(27), 21530-21547.

Sridharan, S., Kumar, M., Singh, L., Bolan, N. S., Saha, M. (2021). Microplastics as an emerging source of particulate air pollution: A critical review. *Journal of Hazardous Materials*, *418*, 126245.

Sundbæk, K. B., Koch, I. D. W., Villaro, C. G., Rasmussen, N. S., Holdt, S. L., Hartmann, N. B. (2018). Sorption of fluorescent polystyrene microplastic particles to edible seaweed Fucus vesiculosus. *Journal of Applied Phycology*, *30*, 2923-2927.

Talvitie, J., Mikola, A., Setälä, O., Heinonen, M., Koistinen, A. (2017). How well is microlitter purified from wastewater?–A detailed study on the stepwise removal of microlitter in a tertiary level wastewater treatment plant. *Water research*, *109*, 164-172.

Tang, Y., Zhang, S., Su, Y., Wu, D., Zhao, Y., Xie, B. (2021). Removal of microplastics from aqueous solutions by magnetic carbon nanotubes. *Chemical Engineering Journal*, *406*, 126804.

Tariq, M., Iqbal, B., Khan, I., Khan, A. R., Jho, E. H., Salam, A., Zhou, H., Zhao, H., Li, G., Du, D. (2024). Microplastic contamination in the agricultural soil—mitigation strategies, heavy metals contamination, and impact on human health: a review. *Plant Cell Reports*, *43*(3), 1-15.

Weber A., (2018). What about us? Effects of nano- and microplastics on human immune cells, micro2018, Spain.

Yang, Y., Chen, J., Chen, Z., Yu, Z., Xue, J., Luan, T., Chen, S., Zhou, S. (2022). Mechanisms of polystyrene microplastic degradation by the microbially driven Fenton reaction. *Water Research*, *223*, 118979.

Yuan, F., Yue, L., Zhao, H., Wu, H. (2020). Study on the adsorption of polystyrene microplastics by three-dimensional reduced graphene oxide. *Water Science and Technology*, *81*(10), 2163-2175.

Yurtsever, M. (2018a). Abiyotik bir su ürünü olan sofra tuzunda mikroplastik kirliliği tehlikesi. *Ege Journal of Fisheries & Aquatic Sciences (EgeJFAS)/Su Ürünleri Dergisi*, *35*(3).

Yurtsever, M. (2018b). Küresel plastik kirliliği nano-mikroplastik tehlikesi ve sürdürülebilirlik. *Çevre Bilim ve Teknoloji Dergisi, Basım sayısı*, *1*, 171-197.

Yurtsever, M. (2019). Nano-ve mikroplastik'lerin insan sağlığı ve ekosistem üzerindeki olası etkileri. *Menba Kastamonu Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 17-24.

Ziajahromi, S., Neale, P. A., Rintoul, L., Leusch, F. D. (2017). Wastewater treatment plants as a pathway for microplastics: development of a new approach to sample wastewater-based microplastics. *Water research*, *112*, 93-99.

REFERENCES

Abut, T., & Soyguder, S. (2019). Real-time control and application with self-tuning PID-type fuzzy adaptive controller of an inverted pendulum. *Ind. Robot, 46*, 159-170.

Alonso-González, M., Díaz, V.G., Pérez, B.L., G-Bustelo, B.C., & Anzola, J.P. (2023). Bearing Fault Diagnosis With Envelope Analysis and Machine Learning Approaches Using CWRU Dataset. *IEEE Access, 11*, 57796-57805.

Biji C.L., & S. Nair, A. (2017). Benchmark Dataset for Whole Genome Sequence Compression. *IEEE/ACM Transactions on Computational Biology and Bioinformatics, 14*, 1228-1236.

Birbir, Y., Nogay, H. S., (2007). Harmonic Variations in Three-phase Induction Motors Fed by PWM Inverter with Different Stator Coil Pitches. Proceedings of the 6th WSEAS International Con ference on Applications of Electrical Engineering, Istanbul, Turkey, May 27-29, 2007: 195-199.

Birbir, Y., Nogay, H. S., Taskin, S., (2007a). Prediction of Current Harmonics in Induction Motors with Artificial Neural Network. International Aegean Conference on Electrical Machines and Power Electronics, (ACEMP'07), Muğla, Turkey, pp.123-129.

Birbir, Y., Nogay, H. S., & Özel, Y., (2007b). Neural Network Solution to Low Order Odd Current Harmonics in Short Chorded Induction Motors. Int. J. of Systems Applications, Engineering & Development , vol.1, 21-28.

Bishop CM (2006). Pattern Recognition and Machine Learning. *Springer New York NY*.

Biswas, S., Nayak, P.K., Panigrahi, B.K., & Pradhan, G. (2023). An intelligent fault detection and classification technique based on variational mode decomposition-CNN for transmission lines installed with UPFC and wind farm. *Electric Power Systems Research*.

Gabdullin, N., Madanzadeh, S., & Vilkin, A. (2021). Towards End-to-End Deep Learning Performance Analysis of Electric Motors. *Actuators*.

Goyal, M., Goyal, R., Reddy, P.V and Lall B. (2020). Activation Functions, Studies in Computational Intelligence, Volume 865, Series Editor Janusz Kacprzyk, *Polish Academy of Sciences, Warsaw, Poland, Editors Witold Pedrycz and Shyi-Ming Chen, Springer Nature Switzerland AG 2020*

Hasković, Z., Masic, S., & Smaka, S. (2010). Visualization and animation of transformer, electrical machines and electrical drives working principles. *SPEEDAM 2010*, 709-712.

He K, Zhang X, Ren S, & Sun J (2016) Deep residual learning for image recognition. In Proceedings of the IEEE conference on computer vision and pattern recognition:770-778

Hussain, M.M., Rashid Mustafa, A., Chaudary, M.A., & Razaq, A. (2019). Design and Implementation of Hybrid Vehicle using Control of DC Electric Motor. *2019 54th International Universities Power Engineering Conference (UPEC)*, 1-6.

Kim P. (2017). MATLAB Deep Learning: With Machine Learning, Neural Networks and Artificial Intelligence, *Soul-t'ukpyolsi, Seul, Korea (Republic of)*

Lei, G., Zhu, J., & Guo, Y. (2016). Design Fundamentals of Electrical Machines and Drive Systems. Multidisciplinary Design Optimization Methods for Electrical Machines and Drive Systems, Power Systems-Series, 25-72, DOI: 10.1007/978-3-662-49271-0_2

Liu, H., Li, J., He, L., & Wang, Y. (2019). Superpixel-Guided Layer-Wise Embedding CNN for Remote Sensing Image Classification. *Remote. Sens., 11*, 174.

Michelucci U. (2019). Advanced Applied Deep Learning: Convolutional Neural Networks and Object Detection, *TOELT LLC, Dübendorf, Switzerland.*

Milivojević, N., Krishnamurthy, M., Emadi, A., & Stamenkovic, I. (2011). Theory and Implementation of a Simple Digital Control Strategy for Brushless DC Generators. *IEEE Transactions on Power Electronics, 26*, 3345-3356.

Nectoux, P., Gouriveau, R., Medjaher, K., Ramasso, E., Chebel-Morello, B., Zerhouni, N., & Varnier, C. (2012). PRONOSTIA: An experimental platform for bearings accelerated degradation tests.

Nogay, H. S. (2011). Prediction of internal temperature in stator winding of three-phase induction mo tors with ann. European Transactions on Electrical Power, vol.21, pp.120-128.

Nogay, H. S., (2022a). Species detection of rotary electric machines with deep learning from appearances. 7th International Congress on Engineering and Technology Management (pp.488-495).

Nogay, H. S., (2023). Detection of stator winding faults in rotary electric machines by using deep learning. 5th International Congress on Engineering Sciences and Multidisciplinary Approaches (pp.288-293). İstanbul, Turkey

Nogay, H. S., (2022b). Classification of groove shape in rotary electric machines with a convolutional neural network. 9th International Congress on Engineering, Architecture and Design (pp.1050-1059). İstanbul, Turkey

Nogay, H.S., & Adeli, H. (2023). Diagnostic of autism spectrum disorder based on structural brain MRI images using, grid search optimization, and convolutional neural networks. *Biomed. Signal Process. Control., 79*, 104234.

Padilla, R., Passos, W.L., Dias, T.L., Netto, S.L., & Silva, E.A. (2021). A Comparative Analysis of Object Detection Metrics with a Companion Open-Source Toolkit. *Electronics*.

Paluszek M. and Thomas S. (2020). Practical MATLAB Deep Learning: A Project-Based Approach, *Plainsboro, NJ, USA.*

Rajesh kumar, V., Aruna Jeyanthy, P., & R, K. (2022). Optimization-Assisted CNN Model for Fault Classification and Site Location in Transmission Lines. *International Journal of Image and Graphics*.

Sevak M., Karim Md. R., Pujari, P.(2018). Practical Convolutional Neural Networks, *Packt Publishing, Livery Place, Birmingham, UK*.

Shahinfar, S., Meek, P.D., & Falzon, G. (2020). "How many images do I need?" Understanding how sample size per class affects deep learning model performance metrics for balanced designs in autonomous wildlife monitoring. *Ecol. Informatics, 57*, 101085.

Shitao, Y., Xiangwu, Y., Shuyong, L., Heming, L., & Junqing, L. (2003). Static state stability analysis of AC-excited generators. *The Fifth International Conference on Power Electronics and Drive Systems, 2003. PEDS 2003., 1*, 733-736 Vol.1.

Sitarz, M. (2022). Extending F1 metric, probabilistic approach. *ArXiv, abs/2210.11997*.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009). Predicting of fan speed for energy saving in HVAC system based on adaptive network based fuzzy inference system. *Expert Syst. Appl., 36*, 8631-8638.

Soyguder, S., & Alli, H. (2009b). An expert system for the humidity and temperature control in HVAC systems using ANFIS and optimization with Fuzzy Modeling Approach. *Energy and Buildings, 41*, 814-822.

Soyguder, S., Karaköse, M., & Alli, H. (2009). Design and simulation of self-tuning PID-type fuzzy adaptive control for an expert HVAC system. *Expert Syst. Appl., 36*, 4566-4573.

Soyguder, S. (2011). Intelligent control based on wavelet decomposition and neural network for predicting of human trajectories with a novel vision-based robotic. *Expert Syst. Appl., 38*, 13994-14000.

Soyguder, S. (2011b). Intelligent system based on wavelet decomposition and neural network for predicting of fan speed for energy saving in HVAC system. Energy and Buildings 43 (4), 814-822

Tiainen, T., & Viitala, R. (2020). Effect of positional errors on the accuracy of multi-probe roundness measurement methods. *Mechanical Systems and Signal Processing, 144*, 106883.

Tuncer T, Ertam F, Dogan S, Aydemir E, Pławiak P (2020) Ensemble residual network-based gender and activity recognition method with signals. The Journal of Supercomputing 76:2119-2138

Viitala, R., & Viitala, R. (2020). Method and device to investigate the behavior of large rotors under continuously adjustable foundation stiffness. *Journal of Vibroengineering*.

Yu X, Wang SH (2019) Abnormality Diagnosis in Mammograms by Transfer Learning Based on Res Net18. Special Issue on Deep Neural Networks for Digital Media Algorithms Fundamental In formaticae 168(2):219-230

Zhu S, Zhang J, Chao M, Xu X, Song P, Zhang J, and Huang Z (2020) A Rapid and Highly Efficient Method for the Identification of Soybean Seed Varieties: Hyperspectral Images Combined with Transfer Learning. Molecules 25(152) DOI:10.3390/molecules25010152

REFERENCES

Akal, Zuhal. (September 2005). Performance measurement and control in businesses: versatile performance indicators (6. Print). National Productivity Centre Publications No: 473. Ankara: Our Bureau Press Release Distribution.

Esmaeilian, G. R., Megat Ahmad, M. M. H., Ismail, N., Sulaiman, S. and Hamedi, M., (2008), in particular a model for Improving Failure Mode and Effect analysis (FMEA) by using overall equipment Efficiency (OEE), information technology, 2008. I have presented in 2008. International Symposium on, vol. 3, pp. 1 – 9, 26 - 28 Aug.

Ljungberg, Ö., (1998), "Measurement Of overall equipment effectiveness as a Basis For TPM Activities", International Journal of operations And Production Management, 18(5), s. 495 – 507.

Reyes, J. A. G., (2015), "From Measuring overall equipment effectiveness (OEE) to overall resource Effectiveness (ORE)", Journal of quality of Maintenance Engineering, 21(4), s. 506-527.

Reyes, J. A. G., Eldridge , S., Barber , K. D., and Meier , H. S. (2010), "overall equipment effectiveness (OEE) and process Capability (PC) Measures A Relationship Analysis", International Journal of Quality and Reliability Management, 27(1), s. 48-62.

Çelik, H., (2018), SMED unit cost of manufacturing practices and evaluation of the effect of time and overall equipment effectiveness, University, Institute of Business Administration, Department of Business Management, Master's thesis.

Fırat ÖZKAN N.., (2018)," Overall Equipment Effectiveness In Improving Triz : The Use Of An Application"

Emrah ACAR, Ömer., (2018) "On A Production Line Measurement Of Overall Equipment Effectiveness And Improvement On An Application". Volume 9, Number 24.

https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12397/5654/temiz%2520atasoy%2520sucu.pdf?sequence=1&isAllowed=y, 2023

REFERENCES

Cengiz, M. F., Kilic, S. Kilic, M., Yalcin, F. (2017) Evaluation Of Heavy Metal Risk Potential İn Bogacayi River Water, Environmental Monitoring And Assessment, 189(6): 248.

Çakır, E. (2016). Kismi Zamanli Olarak Çalişacak Öğrencilerin Analitik Hiyerarşi Prosesi Temelli Vikor Yöntemi Ile Belirlenmesi, Uluslararası Yönetim Iktisat Ve Işletme Dergisi, 12 (29) , 195-224.

Çıkmak, S. , Üstündağ, A. , Ungan, M. C. (2020). Savunma Sanayindeki Bir Işletmede Tedarik Zinciri Risk Azaltma Stratejilerinin Bulanık Dematel Yöntemiyle Analizi, Düzce Üniversitesi Bilim Ve Teknoloji Dergisi, 8(3), 2005-2028.

Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleri-Iii.Pdf (18.04.2023).

Demirkol, I. , Ünğan, M. , Ayanoğlu, M. (2015). Tedarik Zinciri Risklerinin Işletme Performansi Üzerindeki Etkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama, Işletme Bilimi Dergisi, 3(1), 20-37.

Erdem, S., Kavrukkoca, G. (2002). Sürekli Iyileştirme Projelerinin Seçiminde Analitik Hiyerarşi Süreci'nin Kullanımı, Ulusal Kalite Fonksiyon Göçerimi Sempozyumu, Izmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 1-16.

Kabak, M., Oztek, G., (2022). A Multi-Criteria Approach To Sustainable Risk Management Of Supplier Portfolio: A Case Study At Defense Industry. Gazi University Journal Of Science , 35 (4), 1504-1519.

Khandekar, A.V., Chakraborty S. (2016). Personnel Selection Using Fuzzy Axiomatic Design Principles, Verslas Teorija Ir Praktika, 17(3), 251-260.

Korucuk, S., Memiş, S. (2018). Tedarik Zinciri Yönetimindeki Risk Faktörlerinin Ahp Ile Ölçülmesi: Erzurum Ili Örneği, Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (2) , 1036-1051.

Saaty, T. L., Vargas, L. G. (2001). Models, Methods, Concepts & Applications Of The Analytic Hierarchy Process, International Seires In Operations Research And Managament Science, 3-13.

Saaty, T. L., Vargas, L. (2004). Decisioın Making- The Analytic Hierarchy And Network Processes (Ahp/Anp), Journal Of Systems Science And Systems Engineering, 13(1), 1-35.

Saaty, T., Vargas, L. (2012). Models, Methods, Concepts & Applications Of The Analytic Hierarchy Process. New York: Springer.

Tepe Küçükoğlu, M. (2020). Tedarik Zincirinde Risk Değerlendirme: Risklerin Tanımlanması, Gruplandırılması Ve Önceliklendirilmesi Üzerine Bir Çalışma, Journal Of Business Research-Turk, 12(2), 2126-2141.

W. Ho, T. Zheng, H. Yildiz, S. Talluri. (2015) Supply Chain Risk Management: A Literature Review, International Journal Of Production Research, 53 (16), 5031–5069.

REFERENCES

[1] Paksoy, H. M. & Ersoy, N. (2016). Antalya'da Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde İnovasyon ve İşletme Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15(2), 413-433.

[2] Çalışkan, A. Akkoç, İ. & Turunç, Ö. (2011). Örgütsel Performansın Araştırılmasında Motivasyonel Davranışların Rolü: Yenilikçilik ve Girişimciliğin Aracılık Rolü. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 3, 363-401.

[3] Nart, S. Güner, S. ve Nart S. (2017). Otomotiv Sektöründeki İnovasyon Yeteneği Kaynaklarının AHP İle Değerlendirilmesi, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi

[4] Paksoy, H. M. & Ersoy, N. (2016). Antalya'da Faaliyet Gösteren Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde İnovasyon ve İşletme Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 15(2), 413-433.

[5] Çiçek, H. & Onat, O. K. (2012). İnovasyon Odaklı Faaliyetlerin Firma Performansına Etkisinin Veri Zarflama Analizi İle Belirlenmesi; İMKB Üzerine Bir Araştırma, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl:4, Sayı:7, 46-53.

[6] OECD (2005). Oslo Manual: Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data. Paris.

[7] Birch, P. & Clegg, B. (1997). İş Hayatında Yaratıcılık. Rota Yayıncılık, İstanbul.

[8] Drucker F. P. (1985). Innovation and Entrepreneurship. H&R Publisher, New York.

[9] S Seçkiner ve M.Alfandi (2022) Robotic Process Automation: A literature review on quantitative benefits, Conference on Industrial Engineering and Operations Management Istanbul.

[10] J. G. ENRÍQUEZ , A. JIMÉNEZ-RAMÍREZ, F. J. DOMÍNGUEZ-MAYO, AND J. A. GARCÍA-GARCÍA (2020) Robotic Process Automation: A Scientific and Industrial Systematic Mapping Study

IRPAAI Institute. (2019). The Automation of Knowledge Work will be This Decade's Engine of Growth. Accessed: Sep. 2019. [Online]. Available: https://irpaai.com/denition-and-benets/

W. E. Deming and D. W. Edwards, Quality, Productivity, and Competitive Position, vol. 183. Los Angeles, CA, USA: Quality Enhancement Seminars, 1984.

C. Flechsig, J. Lohmer, and R. Lasch, ``Realizing the full potential of robotic process automation through a combination with BPM,'' in Logistics Management. Cham, Switzerland: Springer, 2019, pp. 104-119.

W. M. P. Van-der Aalst, ``Business process management demystified: A tutorial on models, systems and standards for workflow management,'' in Advanced Course on Petri Nets, vol. 3098. Berlin, Germany: Springer, 2004, pp. 1-65.

M. Dumas, M. La Rosa, J. Mendling, and H. Reijers, Fundamentals of Business Process Management. Heidelberg, Germany: Springer, 2013.

Y. Devarajan, ``A study of robotic process automation use cases today for tomorrow's business,'' Int. J. Comput. Techn., vol. 5, no. 6, pp. 1218, 2018.

Real world automation stories with Microsoft Power Automate | Power Automate Blog

https://learn.microsoft.com/en-us/training/modules/introduction-power-automate

Nazlı UNSAL (2023), "Bir Üretim İşletmesinde Dijital Dönüşüm Uygulaması", Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstetüsü Endüstri Mühendisliği Anabilim dalı

Sema SOYDAN (2006), "SÜREÇ YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA", Dokuz Eylül Üniversitesi Toplam Kalite Yönetimi Anabilim dalı

SORULARLA
AMERİKAN DEVRİMİ

Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek

EĞİTİM
yayınevi

SORULARLA AMERİKAN DEVRİMİ

Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-7915-33-5
1. Baskı, Mayıs 2020
2. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SORULARLA AMERİKAN DEVRİMİ
Prof. Dr. Mehmet Sait Dilek
128 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-7915-33-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Kitaplar

ABD Coğrafyası ve Gelişmesi, Amerikan Haberleri Merkezi, Ankara.

Adnan Güriz, **ABD Bağımsızlık Demeci,** Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1957.

Afet İnan, **Piri Reis'in Amerika Haritası (1513-1528),** TTK, Ankara, 1954.

Albert Jay Nock, **Thomas Jefferson Amerika'nın Kurucusu,** Epsilon Yayınları, İstanbul, 2005.

Alfred Thayer Mahan, **Deniz Gücünün Tarih Üzerine Etkisi 1660-1783,** (Çev. A. Tuncer Büyükonat), Grifin, İstanbul, 2011.

Allan Nevins-Henry Steele Commager, **ABD Tarihi,** (Çev. Halil İnalcık), Doğu Batı Yayınları, Ankara, 2014.

Amerika Birleşik Devletleri Hakkında Bilgi, Amerikan Haberler Merkezi, 1952.

Amerika Coğrafyasının Ana Hatları, Amerikan Basın ve Kültür Merkezi, Ankara.

Amerikan İşçi Hareketinin Tarihçesi, ABD Çalışma Bakanlığı Çalışma İstatistikleri Bürosu, Beyrut, 1966.

Amerika Tarihinin Ana Hatları, ABD Dışişleri Yayını, Ankara, 1951.

Ana Hatları İle ABD Devlet Yapısı, (Ed. Rosalie Targonski), Regional Program Office, Vienna.

Andre Maurois, **Amerika Mucizesi (1492-1940),** (Çev. Fuat Gökbudak), Osmanbey Basımevi, İstanbul, 1945.

Ayferi Göze, **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler,** Beta, İstanbul, 2009.

Bartolomeo de las Casas, **Yerlilerin Gözyaşları, Yerlilerin Yok Edilişinin Kısa Tarihi,** (Çev. Oktay Etiman), İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2011.

Batı'ya Yön Veren Metinler, Aydınlanma/Burjuvazi Yüzyılı/Bilim Çağının Zaferi (1650-1800), III, (Der. Alev Alatlı), Melisa Matbaacılık, Kapadokya, 2010.

Bedri Tahir Şaman, **Amerika Kültür Tarihi,** Ulus Basımevi, Ankara, 1949.

Catherine Eagleton-Jonathan Williams, **Paranın Tarihi**, (Çev. Fadime Kâhya), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2011.

David Arnold, **Coğrafi Keşifler Tarihi**, (Çev. Osman Bahadır), Alan Yayıncılık, İstanbul, 1995.

David McCullough, **1776 Amerikan Bağımsızlık Mücadelesi,** (Çev. Ayşe B. Cancı), İnkılap Kitabevi, İstanbul, 2010.

Derek Mckay-H.M. Scott, **Büyük Devletlerin Yükselişi 1648-1815,** (Çev. Eşref Bengi Özbilen), Dergah Yayınları, İstanbul, 2011.

Erol Tümertekin, **Amerika Birleşik Devletleri Coğrafyası,** İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1967.

Erol Tümertekin, **Anglo-Amerika,** İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1970.

Fahir Armaoğlu, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914),** TTK Basımevi, Ankara, 1997.

Gavin Menzies, **1421, Çin'in Dünyayı Keşfettiği Yıl**, (Çev. Kardelen Kala), Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2014.

Gavin Menzies, **1434,** (Çev. Mirhan Yoğun), İleri Yayınları, İstanbul, 2014.

Gavin Menzies-Ian Hudson, **Amerika'yı Kim Keşfetti?,** (Çev. Timur Demirtaş), Tarih&Kuram Yayınları, İstanbul, 2016.

Geoffrey Parker, **Cambridge Savaş Tarihi,** (Çev. Füsun Tayanç-Tunç Tayanç), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2006.

Hamilton, Madison, Jay, **Anayasa Üzerine Düşünceler: Federalistlerin Makalelerinden Seçmeler,** (Çev. Mümtaz Soysal), İstanbul 1962.

Howard Zinn, **Amerika Birleşik Devletleri Halklarının Tarihi,** (Çev. Sevinç Sayan Özer), İmge Kitabevi Yayınları, Ankara, 2005.

Jack Forbes, **Kolomb ve Diğer Yamyamlar,** (Çev. Işıl Özbek), Kalkedon Yayınları, İstanbul, 2009.

James Bryce, Amerikan Siyasi Rejimi, (Çev. T. Ataöv-A. Payaslıoğlu), Türk Siyasi İlimler Derneği, İstanbul 1962.

James Truslow Adams, **Amerika Tarihi, Başlangıcından Bugüne Kadar, I,** (Çev. Ziya Yamaç), Kanaat Kitabevi, 1944.

James West Davidson, Kısa ABD Tarihi, (Can Evren Topaktaş), Say Yayınları, İstanbul, 2017.

Jeremy Black, **Savaş ve Dünya Askeri Güç ve Kıtaların Kaderi 1450-2000,** (Çev. Yeliz Özkan), Dost Kitabevi Yayınları, Ankara, 2009.

John Garraty, **The American Nation, A History of the United States to 1877**, Harper Collins College Publishers, 1995.

John Fiske, **New England,** (Çev. Feyyaz Şahin), İlya Yayınevi, İzmir, 2014.

John Locke, **Hükümet Üstüne İkinci Tez**, (Çev. Aysel Doğan), İlya Yayınevi, İzmir.

John Locke, **Hükümet Üzerine Birinci İnceleme,** (Çev. Fahri Bakırcı), İmaj Yayınevi, Ankara, 2016.

John Merriman, **Rönesans'tan Bugüne Modern Avrupa Tarihi,** (Çev. Şükrü Alpagut), Say Yayınları, İstanbul, 2018.

Jules Verne, **Dünyanın Keşfi**, I, (Çev. Ferid Namık Hansoy), İnkılap ve Aka Basımevi, İstanbul, 1982

Kristof Kolomb, **Seyir Defterleri**, (Çev. Sait Maden), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2016.

Maud ve Miska Petersham, **Amerika Cumhurbaşkanları'nın Hikâyesi,** Nebioğlu Yayınevi, İstanbul, 1953.

Mehmet Çolak, **Dünyaya Yön Veren İnsanlar Amerigo Vespucci,** Gönül Yayıncılık, Ankara, 2013.

Meryem Doğan, **İngiltere'nin Amerika'da Uyguladığı Sömürge Siyaseti (1620-1774),** Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı**,** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Elazığ, 2007.

Muhammet Emin Ruhi, **ABD'de Irk Ayrımcılığı Politikaları**, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

Mundus Novus, **Letter to Lorenzo Pietro Di Medici**, (Translated: George Tyler Northup), Princeton University Press, 1916.

Müzehher Tuncalı, **Amerikan İhtilali,** Kitapçılık Ortaklığı Yayınları, İstanbul, 1966.

N.V.Yeliseyeva, **Yakın Çağlar Tarihi,** (Çev. Özdemir İnce), Yordam Kitap, İstanbul, 2014.

Norman Davies, **Avrupa Tarihi,** (Çev. Ed. Mehmet Ali Kılıçbay), İmge Kitabevi, Ankara, 2011.

Patrick Phillips-Schrock, **The White House: An Illustrated Architectural History, McFarland & Company,** 2013.

Peter Aughton, **Dünyanın Çehresini Değiştiren Seyahatler,** (Çev. Deniz Berktay), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul, 2019.

Robert J. Allison, **Amerikan Devrimi Kısa Bir Tarihçe,** (Çev. Uygur Kocabaşoğlu), İletişim Yayınları, İstanbul, 2012.

Robert A. Dahl, **Amerikan Anayasası Ne Kadar Demokratik**, (Çev. Cenap Çakmak), Sakarya Üniversitesi Kültür Yayınları, Sakarya, 2015.

Ronald Wright, Çalıntı Kıtalar Amerika'da Fetih ve Direnişin Beş Yüz Yılı, (Çev. Şen Süer), Versus Kitap, İstanbul, 2009.

Sabri Tümer, **Amerika'nın Keşfinde Türkler,** Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1961.

Süha Atatüre, **ABD'nin Siyasi Yapısı**, Beta, İstanbul, 2017.

Sylviane A. Diouf, **Allah'ın Kulları Amerika Kıtasında Köleleştirilmiş Afrikalı Müslümanlar,** (Çev. Ahmet Yaşar), Beyan Yayınları, İstanbul, 2010.

Thomas Jefferson'dan Seçme Parçalar, (Çev. Mete Tunçay), Yenilik Basımevi, İstanbul, 1961.

Thomas Paine, **Sağduyu,** (Çev. M. Macit Kenanoğlu), Lotus, Ankara, 2005.

Toby Lester, **Dünyanın Dördüncü Kıtası Amerika**, (Çev. Nurşan Üstüntaş), Şenocak Yayınları, İzmir, 2012.

Türkkaya Ataöv, **Amerikan Başkanları,** İleri Yayınları. İstanbul, 2009.

Walter Isaacson, **Benjamin Franklin**, (Çev. İsmail Hakkı Yılmaz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Makaleler

Aygül Kılınç, "Seçili Başkentlerin Kent Planlama Öyküsü: Ankara, Brasilia, Canberra, Islamabad, Washington DC", **Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,** Cilt:4, Sayı:7, 2013, s.17-27.

Barış Özdal, "Amerika Birleşik Devletlerinin Kuruluşu", I. Ünite, **Atatürk Üniversitesi, Siyasi Tarih Dersi Kitabı,** Erzurum, 2020.

Brian M. Fagan, "Hernan Cortes", **Tarihteki Yetmiş Büyük Yolculuk,** (Haz. Robin Hanbury-Tenison), (Çev. Nurettin Elhüseyni), Oğlak Yayınları, İstanbul, 2007.

Colin Bonwick, "Amerikan Devrimi 1763-1791", **Batıda Devrimler ve Devrimci Gelenek,** (Çev. Kemal İnal), Dost Yayınları, Ankara, 2000, s.94-117.

Çağrı Erhan, "Modern Avrupa'nın Doğuşu", **Siyasi Tarih I Ders Kitabı,** I. Ünite, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018.

Çağrı Erhan, "XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Büyük Güçlerin Küresel Rekabeti", **Siyasi Tarih I Ders Kitabı,** III. Ünite, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir, 2018.

Devrim Kılıçer, "Bakire Yeni Dünya ve Kapsamlamanın Mantığı", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,** 50/1, 2010, s.35-45.

Hilmi Can Turan, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yerel Yönetimler", **International Journal Of Education Technology and Scientific Researches,** Sayı:2, Yıl 2017, s.1-19.

John Hemming, "Francisco Pizarro", **Tarihteki Yetmiş Büyük Yolculuk,** (Haz. Robin Hanbury-Tenison), (Çev. Nurettin Elhüseyni), Oğlak Yayınları, İstanbul, 2007.

M. Swearingen, "Amerikan İhtilaline Bir Bakış", **Tarih Araştırmaları Dergisi,** I, 1957, Ankara, s.53-67.

Murat Şeker, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Büyük Sanayi Öncesi Çalışma İlişkileri", **Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi,** 44/1-2 (1989), s. 223-252.

Mustafa Çelik-Ömer Tekşen, "Amerika Birleşik Devletleri'nde Yabancı Banka Uyum Sorunları: Yazılı Anlaşmalar Üzerine Bir İçerik Analizi", **Bankacılık ve Finansal Araştırmalar Dergisi,** 6/2, 2019, s.10-29.

Muvaffak Akbay, "Amerika Birleşik Devletlerinin Anayasa Tarihi", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,** Yıl 1950, 7/1, s.18-39.

Muzaffer Sencer, "İnsan Hakları Açısından Amerikan Devrimi", **İnsan Hakları Yıllığı,** Cilt 9, 1987, T.O.A.İ.E. Yayını. s.85-126.

Mümin Köktaş, "Amerikan Aydınlanması: Bir Giriş Denemesi", **Liberal Düşünce**, Yıl 19, Sayı 73-74, 2014, s.109-137.

Mümin Köktaş, "Bir Aydınlanma Şahsiyeti ve Amerikan Karakterinin İnşacısı Olarak Benjamin Franklin", **Mukaddime**, 2019, 10/2, 522-543.

Süleyman Elik-Faruk Bal, "Çağdaş Uluslararası Sistemin Kaynağı ve İlk Dönemi Olarak İspanya-Portekiz Atlantik Sistemi, 1439-1648", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 16/1, 2014, s.88-117.

Zeki Koday, Saliha Koday, Çağlar Kıvanç Kaymaz, "Dünyadaki Bazı Önemli Boğazlar ile Kanalların Coğrafi Özellikleri ve Jeopolitik Önemleri", **Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,** Eylül 2017, 21/3, s.879-910.

İnternet Kaynakları (Son Erişim Tarihi 1 Mayıs 2024)

https://www.aa.com.tr/tr/dunya/abdde-vatandaslik-sorusu-tartismalara-neden-oldu/1100264

http://www.americaslibrary.gov/jb/nation/jb_nation_whitehse_1.html

http://amerikabulteni.com/2011/10/10/amerika-kolomb-gunu%E2%80%99nu-kutluyor-kizilderililer-tepkili/

https://www.archives.gov/historical-docs/todays-doc/?dod-date=823

https://at.usembassy.gov/wp-content/uploads/sites/39/2016/05/dc.pdf

https://avalon.law.yale.edu/17th_century/nh01.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/curency_act_1764.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/contcong_07-08-75.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/quartering_act_165.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/stamp_act_1765.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/paris.asp

https://avalon.law.yale.edu/18th_century/prel1782.asp

https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-49686101

https://www.britannica.com/list/5-unbelievable-facts-about-christopher-columbus

https://www.britannica.com/event/Treaty-of-Tordesillas

https://www.britannica.com/event/Queen-Annes-War

http://www.canaktan.org/hukuk/insan_haklari/magna-carta/mayflower-sozlesme.htm

https://www.census.gov/history/www/faqs/demographic_faqs/when_was_the_first_census_in_the_united_states.html

https://www.census.gov/history/www/through_the_decades/fast_facts/1790_fast_facts.html

https://www.census.gov/prod/cen2010/cph-1-1.pdf

https://www.census.gov/prod/cen2010/briefs/c2010br-01.pdf

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/279rank.html

https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/us.html

http://cografyaharita.com/haritalarim/3g_dunya_siyasi_haritasi4.png

https://www.colonialsociety.org/node/2531

https://www.constitutionfacts.com/us-declaration-of-independence/drafting-the-declaration/

http://www.crossingtheoceansea.com/OceanSeaPages/OS-71-Cabot1st-n-2nd.html

http://www.digitalhistory.uh.edu/active_learning/explorations/revolution/cartoon1.cfm

https://diplomacy.state.gov/explore-online-exhibits/the-great-seal/

http://www.elizabethan-era.org.uk/amerigo-vespucci.htm

https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/structure-federal-reserve-system.htm

https://founders.archives.gov/documents/Adams/06-13-02-0162-0011-0002

https://www.govinfo.gov/content/pkg/CDOC-109sdoc18/pdf/CDOC-109sdoc18.pdf

https://www.haberturk.com/yer/beyaz-saray

https://www.historic-uk.com/HistoryUK/HistoryofEngland/Founding-of-Jamestown/

https://www.history.com/this-day-in-history/first-continental-congress-convenes

https://www.history.com/topics/us-states/new-york

http://icao.dt.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/121390

https://islamansiklopedisi.org.tr/rusya#2

http://lizbon.be.mfa.gov.tr/Mission/ShowInfoNote/121311

https://www.loc.gov/item/2003690787/

https://www.loc.gov/item/2004668039/

https://www.loc.gov/item/2008661777/

https://www.loc.gov/item/2016817483/

https://www.loc.gov/item/gm71005486

https://www.loc.gov/pictures/resource/cph.3a12149/

https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/alliance.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/residence.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1789.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1792.html

https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1796.html

https://www.loc.gov/resource/bdsdcc.02101/?sp=1

https://www.loc.gov/resource/cph.3b46237/

https://www.loc.gov/resource/g3701sm.gct00483/?sp=11

https://www.loc.gov/resource/mgw8b.124_0164_0189/?sp=3

https://www.loc.gov/resource/ppmsca.01657/

https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/commission.html

http://www.loc.gov/teachers/classroommaterials/presentationsandactivities/presentations/timeline/amrev/shots/arms.html

http://www.mimarlarodasiankara.org/dosya/bulten-14.pdf

https://www.nj.gov/nj/about/history/short_history.html

https://photos.state.gov/libraries/turkey/231771/PDFs/abd-anayasasi.pdf

https://www.presidency.ucsb.edu/statistics/elections/1796

https://www.presidentsusa.net/presvplist.html

https://pulpitandpen.org/wp-content/uploads/2015/05/hooker.pdf

https://www.royal.uk/george-iii

https://www.senate.gov/reference/reference_item/Nine_Capitals_of_the_United_States.htm

https://www.statista.com/statistics/1056331/distribution-electoral-college-votes-1792-us-presidential-election/

https://www.tbmm.gov.tr/yayinlar/baskanlik_sistemi.pdf

http://www.tyb.org.tr/kesiften-kurulusa-abd-tarihi-bir-ozgurluk-hikayesi-mi-bir-yikim-mi-30012h.htm

https://www.uni-frankfurt.de/59003922/Sezgin_turkish.pdf

http://www.usemb-ankara.org.tr/ABDAnaHatlar/Hukumet.htm

https://usa.usembassy.de/etexts/turkish/abd_portresi.pdf

https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/george-washington/

https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/the-white-house/

https://www.whitehousehistory.org/photos/earliest-known-photograph-of-white-house

https://www.worldatlas.com/aatlas/infopage/bering.htm

https://www.worldatlas.com/webimage/countrys/namerica/usstates/colonies.htm

https://www.123rf.com/photo_51677292_stock-vector-silhouette-and-colored-united-states-map-with-names-and-capitals-background.html?fromid=U0hhTWxRK3Raek1jcEplSHN1S0Mvdz09123123

DAMGALANMA, RUH SAĞLIĞI VE KALKINMA

DR. ELİF ÇAPAR
DR. İBRAHİM AKKAŞ

EĞİTİM
yayınevi

DAMGALANMA, RUH SAĞLIĞI VE KALKINMA

Dr. Elif Çapar - Dr. İbrahim Akkaş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6408-11-1
1. Baskı, Ocak 2023

Baskı-Cilt
Bulut Dijital Matbaa Sanayi Ticaret Limited Şirketi
Musalla Bağları Mah. İnciköy Sok. 1/A Selçuklu / KONYA
Matbaa Sertifika No: 48120

Kütüphane Kimlik Kartı

DAMGALANMA, RUH SAĞLIĞI VE KALKINMA
Dr. Elif Çapar - Dr. İbrahim Akkaş
IV+96 s., 125x195 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6408-11-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

AÇIKGÖZ, R. (2021). Hastalık, Sağlık ve Toplum, İstanbul: Dün Bugün Yarın Yayınları.

BAILEY, K. D. (2006). "Systems Theory", Handbook of Sociological Theory, (Edited by: Jonathan H. Turner), USA: Springer.

BOS, A.E., PRYOR, J.B., REEDER, G.D. and

STUTTERHEIM S. E. (2013). "Stigma: Advances in Theory and Research", Basic and Applied Social Psychology, volume: 35: ıssue: 1, sh.1-9.

BULJEVAC, M., MAJDAK, M. and LEUTAR, Z. (2012). "The stigma of disability: Croatian experiences", Disability and Rehabilitation, volume: 34, Issue: 9, sh.725-732.

BUTLER, J. R. (1970). Illness and the sick role: an evaluation in three communities. British Journal of Sociolology, volume: 21(3), sh.241-61.

CAROD-ARTAL, F.J. (2017). "Social Determinants of Mental Health". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), Global Mental Health Prevention and Promotion (pp.33-47). Switzerland: Springer International Publishing.

COCKERHAM, William C. C. (2016). Medical Sociology, London: Taylor & Francis Group.

COLLYER, Fran (2018). "Envisaging the healthcare sector as a field: moving from Talcott Parsons to Pierre Bourdieu", Social Theory Health, volume: 16, sh. 111–126.

CAROD-ARTAL, F.J. (2017). "Social Determinants of Mental Health". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), Global Mental Health Prevention and Promotion (pp.33-47). Switzerland: Springer International Publishing.

CORRIGAN, P. W. and WATSON, A. C. (2002). The paradox of self-stigma and mental illness. Clinical Psychology: Science and Practice, 9(1), sh.35–53.

CORRIGAN, P. W. and WATSON, A. C. (2002). Understanding the impact of stigma on people with mental illness. World Psychiatry, 1(1), sh. 16-20.

CORRIGAN, P. W. MARKOWITZ, F.E. and WATSON, A. R. (2003). An Attribution Model of Public Discrimination towards Persons with Mental Illness. Journal of Health and Social Behavior, 44(2), sh. 162–179.

COŞKUN, B. (2017). "Mental Health Priorities Around the World". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), Global Mental Health Prevention and Promotion (pp.9-21). Switzerland: Springer International Publishing.

CUSACK, M., GAVIN, J., KAVANAGH, D. (2003). "Dancing with discrimination: managing stigma and identity", Culture Organization, volume: 9: sh.295–310.

GABE, J., BURY, M. and ELSTON, M. A. (2004). Key Concepts in Medical Sociology, London: SAGE Publications.

GIDDENS, A. (2013). Sosyoloji, (Çev.Cemal Güzel), İstanbul: Kırmızı Kedi Yayınları.

GIDDENS, A. ve SUTTON, P. (2020). Sosyolojide Temel Kavramlar, (Çev. Ali Esgin), Ankara: Phoenix Yayınları.

GOFFMAN, E. (1963). Stigma: On The Management Of Spoiled İdentity, ABD: Prentice-Hall.

GOFFMAN, E. (2014). Damga: Örselenmiş Kimliğin İdare Edilişi Üzerine Notlar, (Çev. Levent Ünsaldı), Ankara: Heretik Yayınları.

HEBL, M. R. and DOVIDIO, J. F. (2005). Promoting the "social" in the examination of social stigmas. Personality and Social Psychology Review, vol.9, no: 2, sh156–182.

HENDERSON, C., GRONHOLM, P. C. (2018). Mental Health Related Stigma as a 'Wicked Problem': The Need to Address Stigma and Consider the Consequences. International Journal of Environmental Research and Public Health, 15(6), sh.1-13.

JACKSON, J. (1998). "Contemporary criticisms of role theory", Journal of Occupational Science, volume: 5:2, sh.49-55.

JACOBY, A., SNAPE, D.J. and BAKER, G. (2005). "Epilepsy and social identity: the stigma of a chronic neurological disorder", The Lancet Neurology, volume 4, Issue 3, sh.171-178.

JANÉ-LLOPİS, E. AND ANDERSON, P. (2006). "Mental Health Promotion and Mental Disorder Prevention: a Snapshot Across Europe". In E. Jane Llopis and P. Anderson (Eds.), Mental health Promotion and

Mental Disorder Prevention Across European Member States: a Collection of Country Stories (pp. 7-20). Luxembourg: European Communities.

JENKINS, R. (2004). Social Identity, London: Taylor & Francis.

KNAPP, S., MARZILIANO, A. and Moyer, A. (2014). Identity threat and stigma in cancer patients. Health Psychology Open, volume: 1, sh.1-10.

LINK, B.G. and PHELAN, J.C. (2001) Conceptualizing Stigma. Annual Review of Sociology 27, sh. 363–385.

MCGREGOR, B. S. and HOLDEN, K. B. (2015). "Unemployment, Underemployment, and Job Insecurity". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), The Social Determinants of Mental Health (pp.99-121). Washington: American Psychiatric Publishing.

ÖZTÜRK, O. VE ULUŞAHİN, N.A. (2020). Ruh Sağlığı ve Bozuklukları. Ankara: Nobel Tıp Yayınevi.

PARSONS, T. (1951). The Social System, London: Taylor & Francis Group.

PATEL, V. ARAYA, R. LEWİS, G. and SWARTZ, L. (2001). "Socioeconomic Factors and Mental Health". In Harlem Brundtland (Eds.), Mental Health A Call for Action by World Health (pp.40-55). Geneva: World Health Organization.

PHELAN, C., BRUCE, G. and DOVIDIO, J. F. (2008). Stigma and prejudice: One animal or two?, Social Science & Medicine, Volume 67, Issue 3, Pages 358-367.

POWERS, R. A. (2015). "Poor Education", The Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton,

R.S. Shim (Eds.), The Social Determinants of Mental Health (pp.77-99). Washington: American Psychiatric Publishing.

RITZER, G. (2011). Modern Sosyoloji Kuramları, (Çev. Himmet Hülür), İstanbul: De Ki Yayınları.

SABARIOGO, C., MIRET, M. AND COENEN, M. (2017). "Global Mental Health: Costs, Poverty, Violence and Socioeconomic Determinants of Health". In D. Razzouk (Eds.), Mental Health Economics The Costs and Benefits of Psychiatric Care (pp.365-381). Switzerland: Springer International Publishing.

SCHAEFER, R. T. (2016). Sociology: A Brief Introduction, New York: McGraw-Hill Published.

SCHNDER, N., PANCZAK, R., GROTH, N. and

LUTTER, F. (2017). Association between mental health-related stigma and active help-seeking: Systematic review and meta-analysis. British Journal of Psychiatry, sh.261-268.

SCOTT, A., ANDERSON, A. and HARPER, K., (2016). "Experiences of Students in Recovery on a Rural College Campus: Social Identity and Stigma". SAGE Open. Volume: 6, ıssue: 4, sh.1-8.

SEGALL, A. (1976). The Sick Role Concept: Understanding Illness Behavior, Source: Journal of Health and Social Behavior, vol. 17, no. 2, sh. 162-169.

STRYKER, S. (2006). "Traditional Symbolic Interactionism, Role Theory, and Structural Symbolic Interactionism: The Road to Identity Theory," Handbook of Sociological Theory, (Edited by: Jonathan H. Turner), USA: Springer.

TALALA, K. (2013). Psychological Distress in Finland 1979–2003: Overall Trends, Socio-Economic Differences, and Contribution to Cause-Specific Mortality Inequalities, Finland: Juvenes Print – Finnish University Print Ltd Tampere.

TALEPOROS, G. and MC GABE, M. (2002). Body image and physical disability—personal perspectives, Social Science & Medicine, Volume 54, Issue 6, Pages 971-980.

THORNICROFT, G., MEHTA, N., CLEMENT, S. and DOHERTY, M. (2016). Evidence for effective interventions to reduce mental-health-related stigma and discrimination, The Lancet, volume: 387, Issue 10023, sh.1123-1132.

TECİM, E. (2018). Sağlık Sosyolojisi, İstanbul: Çizgi Kitabevi.

WALLECE, R. ve WOLF, A. (2013). Çağdaş Sosyoloji Kuramları, (Çev. Leyla Elburuz ve Rami Ayas), İstanbul: Doğu Bayı Yayınları.

WALLECE, J.E. (2012). Mental health and stigma in the medical profession. Health, 16(1), sh. 3-18.

WEISS, M., RAMAKRISHNA, J. and SOMMA, D. (2006) Health-related stigma: rethinking concepts and

interventions, Psychology, Health and Medicine, 11, 277– 87.

WEITZ, R. (2007). The Sociology of Health, Illness, and Health Care A Critical Approach, USA: Thomson Higher Education.

WHİTE, K. (2002). An Introduction to the Sociology of Health and Illness, London: SAGE Publications.

World Health Organization. (2015). http://www.euro.who.int/en/health-topic/noncommunicable-diseases/mental-health/priority-areas/stigma-and-discrimination adresinden alındı.

World Health Organization. (2001).” Mental Health A Call for Action”. Rapor, https://apps.who.int/gb/archive/pdf_files/WHA55/ea5518.pdf

World Health Organization. (2003). Investing in Mental Health. Geneva, Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/42823

World Health Organization. (2006). Economic Aspects of the Mental Health System: Key Messages to Health Planners and Policy-Makers. Geneva, Switzerland: World Health Organization, https://apps.who.int/iris/handle/10665/70793.

World Health Organization. (2006). Dollars, Dalls and Decisions: Economic Aspects of the Mental Health System, Geneve, Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-PublicationData. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43574/9241563338_eng.pdf?sequence=1

World Health Organization. (2014). Social Determinants of Mental Health. Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-Publication Data.

https://apps.who.int/iris/bitstream handle/10665/112828/9789241506809_eng.pdf

World Health Organization. (2017). "Depression and Other Common Mental Disorders Global Health Estimates". Switzerland: WHO Document Productions. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf

World Health Organization. (2019)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. Rapor, https://www.who.int/health-topics/mental-health.

World Health Organization. (2021)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. Rapor, https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_2

World Health Organization. ([2021]). Comprehensive Mental Health Action Plan 2013–2030. Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/345301.

World Health Organization. ([2021]). Mental Health Atlas 2020. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/publications/i/item/9789240036703

World Health Organization. ([2022]). Explore Results From the 2019 Global Burden of Disease (GBD) Study. https://vizhub.healthdata.org/gbd-results/

Eğitimde Program Geliştirme ve Program Değerlendirme

Prof. Dr. Salih Uşun

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE PROGRAM DEĞERLENDİRME

Prof. Dr. Salih Uşun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-77-6
1. Baskı, Mayıs 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİMDE PROGRAM GELİŞTİRME VE PROGRAM DEĞERLENDİRME
Prof. Dr. Salih Uşun
XIV+316 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-77-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Achor, E.E.(2023). "Integrating Technologies in Curriculum Development". *Journal Of Curriculum and Instruction, 13(1&2),* pp.4-33.

Administration for Children and Families. (2010). *The Program Manager's Guide to Evaluation*. Chapter 2: "What is Program Evaluation?". Second Edition, U.S. Department of Health and Human Services.

Akçamete, G., Günayer-Şenel, H., ve Tekin, E. (2002). *Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarının Geliştirilmesi* (E.D. Fiscus ve C.J., Mandell, Developing Individualized Educational Programs). (Editör, Gönül Akçamete). Ankara: Özkan Matbaacılık.

Akdemir,E.(2015). "Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Yönelik Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi ve Bir Hizmet İçi Eğitim Programı Önerisi" . *Doktora Tezi,* Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Konya.

Akkoyunlu, B.,Altun A. ve Soylu M.Y.(2008). *Öğretim Tasarımı.* Ankara: Maya Akademi.

Alkan, Cevat. (1983). "Eğitimde Program Geliştirme Yönetimi". *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* Cilt: 16, Sayı: 2.

Alkan, C. (1991). "Eğitimde Nitelik Geliştirmede Bilgisayar Destekli Eğitim ve Ders Yazılımlarının Rolü". *Eğitimde Nitelik Geliştirme-Eğitimde Arayışlar.1.Sempozyumu, Bildiri Metinleri.* İstanbul: Kültür Koleji Yayınları. 1,184-192.

Alkin,M.C.(1991). "Evaluation Theory Development": II.In M.V.McLauglin & D.C.Philips (Eds.), Evaluation and Education:at Quarter Century. *Ninetieth Yearbook of National Society for the Study of Education,* Part II. Chicago: University of Chicago Press.

Anderson, J. (1994). "The Rite of Right or The Right of Rite: Moving Towardan Ethics of Technological Empowerment". *Educational Technology,34*(2), 29-34.

Anderson, G. (1990). *Fundamentals of Educational Research*. London et al.;The Farmer Press.

Anderson, L. W., Krathwohl, D. R., Airasian, P. W., Cruikshank, K. A., Mayer, R. E., Pintrich, P. R, Raths, J. and Wittrock, M. C. (2001). *A Taxonomy For Learning, Teaching, And Assessing: A Revision Of Bloom's Taxonomy Of Educational Objectives*. U. S: Addison Wesley Longman, Inc.

Antheil, J.H., and Casper, I.G. (1986). "Comprehensive Evaluation Model: A Tool For The Evaluation of Non Traditional Educational Programs". *Innovative Higher Education, 11*(1), 55-64.

Arkan, B. ve Üstün, B. (2010). "Ebeveyn Eğitim Programlarını Değerlendirme Rehberi". *DEUHYO ED,3*(2),102-107.

Arpa,M. (2017). "Gelişen Eğitim Teknolojilerinin Eğitim Programlarına Etkisi". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi; Journal Of Research in Education and Teaching* .Ağustos 2017, Cilt: 6 Sayı: 3 Makale No: 11, Issn: 2146-9199 128 .

Aslan, S. (2023)."Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımları". *Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme"*4. Bölüm.ss. 90-111.Editörler:Prof.Dr.Meral Güven ve Doç.Dr.Serhat Aslan. 1. Baskı .Ankara:Pegem Akademi.

Aslan-Altan, B. S. ve Şeker, H. (2021). "Okul Özerkliğinde Geliştirilen Ekstra Program Etkinliklerinin Yansımaları: Yeni Bir Bakış Açısı Mümkün mü?". *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,23*(2), 415-441.

Attkisson and Others (Eds). (1978). *Evaluation of Human Service Programs.Reprinted from. Evaluation Of Human Service Programs.Academic Press Inc.New York,San Fransisco, London.*
https://www.researchgate.net/publication/265377896_Roles_and_Functions_of_Evaluation_in_Human_Service_Programs#full-text

Ayyıldız, M. (2011). "Suriye Ölçeğinde Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi: Üç Ana Dil, Üç Farklı Etnik Yapı ve Üç Ayrı Kültürel Donanım Ortamında Türkçe Öğretimi". *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*(1), 11-18.

Baden, D.J. (1979). "A Users Guide to Evaluation of Inservice Education". *Paper Presented at the National Workshop of the NCSIE* (Hollywood, FL, November,1979). ED:210 252.

Balcı, A.(1995). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara:Pegem A Yayınevi.

Balcı, A.(2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler.* Ankara: Pegem A Yayınevi. Üçüncü Baskı.

Ban, C., and Faerman, S.R. (1990). "Issues in the Evaluation of Management Training". *Public Productivity and Management Review, 8*(3), 271-286.

Baran, E., ve Canbazoğlu Bilici, S. (2015). "Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) Üzerine Alanyazın İncelemesi: Türkiye Örneği". *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *30* (1), 15-32.

Baş,G. (2013)."Öğretmenlerin Eğitim Programı Tasarım Yaklaşımı Tercih Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri • Educational Sciences: Theory & Practice - 13(2)* • Bahar/Spring • 965-992 ©2013 Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları İletişim Hizmetleri Tic. Ltd. Şti. www.edam.com.tr/kuyeb

Başbay, M. (2007). "Yenilenmiş Taksonomiye Göre Düzenlenmiş Öğretim Tasarımı Dersinde Projeye Dayalı Öğretimin Öğrenme Ürünlerine Etkisi". *Ege Eğitim Dergisi, 8(*1): 65-88.

Batdı,V.(2021). "Program Geliştirmede Temel Kavramlar". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*.1.Bölüm.Editör:Doç.Dr.Velibatdı,(ss.1-29).Ankara:NobelAkademik Yayıncılık.

Beauchamp, G., A.(1975). *Curriculum Theory*.IIIonis.The Kagg Press.

Beauchamp, G., A.(1983). *Curriculum Thinking. Fundamental Curriculum Decisions* (Prepared By The Ascd 1983 Yearbook Commitee). Virginia: Asssociation for Supervision and Curriculum Development.

Bedir, G.(2020). "Program Geliştirmede Temel Kavramlar ve Aşamalar".*Eğitimde Program Geliştirme; Kuramdan Uygulama Örneklerine*,*1. Bölüm*,(ss.1-25),Editör,Hasan Güner Berkant) Ankara; Anı Yayıncılık.

Bengston, D. N., and Fan, D. P. (1999). An Innovative Method for Evaluating Strategic Goals in a Public Agency: Conservation leadership. *Evaluation Review, 23*(1), 77-10.

Benjamin, S. (1989). "A Closer Look at Needs Analysis and Needs Assessment: Whatever Happened to the Systems Approach?" Nonprofıt *Management Leadership, 28:* 12-16. Doi: 10.1002/ Pfi.4170280905.

Bennett, C. F. (1979). *Analyzing Impacts of Extension Programs*. Washington. DC, U.S. Department of Agriculture.

Bennett, C. F. (1996). "Rationale for Public Funding of Agricultural Extension Programs". *Journal of Agricultural & Food Information, 3*(4). pp. 3-25. Summary [Online]. 22 paragraphs. Available at: http://www-esd.worldbank.org/extension/key/claude.shtm

Berkant,H.G.(2020).*Eğitimde Program Geliştirme;Kuramdan Uygulama Örneklerine.* Ed.Prof. Dr.Hasan Güner Berkant, Ankara:Anı Yayıncılık.

Beyreli L. ve Sönmez H.(2017). "Bloom Taksonomisi ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi İle İlgili Türkiye'de Yapılan Çalışmaların Odaklandığı Araştırma Konuları". *International Journal Of Languages' Education And Teaching Volume 5, Issue 2, June 2017,* pp. 213-229.

Bıkmaz,F. (2023). "Dünyada ve Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları". *Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*.21.Bölüm.ss. 631-676 Editörler:Prof. Dr.Meral Güven ve Doç.Dr.Serhat Aslan. 1. Baskı .Ankara.Pegem Akademi.

Bilgin, K.U, Akay,A., Koyuncu,H.E. ve Haşar,E.Ç. (2007).*Yerel Yönetimlerde Hizmet içi Eğitim.* Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı TEPAV Yayınları: ISBN 978-9944-927-19-2.

Billington,R.(1997). *Felsefeyi Yaşamak*.Çev., A. Yılmaz, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bloom, B. S. (1971). *Mastery Learning: Theory and Practice* (Ed: J. H. Block), Mastery Learning. (pp. 47-63), New York, Holt, Rinehart & Winston.

Bloom, S. Benjamin.(1995). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Çeviren: Durmuş Ali Özçelik, İstanbul: M. E. B.

Bobbitt, J.F. (1918).*The Curriculum.* Boston:Houhton Mifflin.,P.42.Hollis L.Caswell and Doak S.Campbell,Curriculum Development (New York:American Book Company,1935,p.66.

Bobbitt, J. F. (2017). *Eğitim Programı.* (Çev. M. E. Rüzgar). Pegem Akademi. (Eserin Orijinalinden 1918 Yılında Yayımlandı).

Boone, E., Safrit, D., and Jones, J. (2002). *Developing Programs in Adult Education: A Conceptual Programming Model* (2nd Ed.). Long Grove, Il: Waveland Press.

Boyle, P. (1981). *Planning Better Programs*. New York, Ny: Mcgraw-Hill.

Bramley, P. (1991). *Evaluating Training Effectiveness: Translating Theory intoPractice.* McGraw Hill International Limited. U. K.

Bridges, D. (2000). "Back To The Future: The Higher Education Curriculum in The 21st".Cambridge*, Journal Of Education, Vol. 30,* Issue 1.

Brinkerhoff, R. O. (1987). *Achieving Results From Training: How To Evaluate Human Resource Development to Strengthen Programs and Increase Impact.* Jossey-Bass Publishers. San Francisco.

Britain, S., and Liber, O. (2000). A Framework for Pedagogical Evaluation of Virtual Learning Environments. Available at: http://www.jtap.ac.uk/reports/htm/jtap-041.html.

Brooks, J. G., and Brooks, M.G.(1993). *Insearch Of Understanding The Case For Constructivist Classrooms.* Alexandria. Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development Press.

Brown, J.D. (1995). *The Elements Of Language Curriculum*. United States Of America: Heinle - Heinle Publishers.

Bucci, H.P. (2002). Developing an Evaluation Model for a Virtual Learning Environment: Computer Based Learning and Training. Available at: http://www.hkadesigns.co.uk/websites/msc/eval/index.htm

Buford, J. A., Jr., Bedeian, A. G., and Lindner, J. R. (1995). *Management in Extension* (3rd Ed.). Columbus, Ohio: Ohio State University Extension.

Burul, C. (2018). "Öğretmenlerin Eğitm Programı Tasarım Yaklaşımı Tercihlerinin Öğretim Programına Bağlılıklarıyla Olan İlişkisinin İncelenmesi".*Yüksek Lisans Tezi* . Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı :Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Balıkesir.

Bümen, N.T.(2006). "Program Geliştirmede Bir Dönüm Noktası: Yenilenmiş Bloom Taksonomisi". "A Revision of The Bloom's Taxonomy: A Turning Point in Curriculum Development". *Eğitim ve Bilim Cilt: 31, Sayı 142 (*3-14*).*

Bümen, N.T. (2005). "Öğretmenlerin Yeni İlköğretim 1-5. Sınıf Programlarıyla İlgili Görüşleri ve Programı Uygulamaya Hazırlayıcı Bir Hizmet İçi Eğitim Çalışması Örneği". *Ege Eğitim Dergisi,6*,2:21-57.

Büyükkaragöz, S. (1997). *Program Geliştirme*. Konya: Öz Eğitim Yayınları.

Büyükkaragöz, S., ve Çivi C.(1997*). Genel Öğretim Metotları*.Öz Eğitim Yayınları, 7. Baskı, Konya, Ocak 1997.

Caffarella, R., and Ratcliff Daffron, S. (2013). P*lanning Programs for Adult Learners: A Practical Guide* (3rd Ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Campbell, D. T., and Stanley, J. C. (1966). *Experimental and Quasi-Experimental Designs for Research*. Chicago: Rand-McNally.

Cantor, J.A. (1990). "How to Perform a Comprehensive Course Evaluation". *Performance & Instruction, 29*(4), 8-15.

Carnevale, A.P.,and Schulz, E.R. (1990). "Return on Investment: Accounting for Training". *Training & Development Journal, 51*-531.

Carter, M. (2002). Field Guide to Nonprofit Program Design, Marketing and Evaluation. Basic Guide to Program Evaluation. Copyright Carter McNamara, MBA,Phd,Authenticity Consulting, LC.Adapted from the Field Guide to Nonprofit Program Design,Marketing and Evaluation. Available: http://www.authenticityconsulting.com/pubs/PG_gdes/PG_pubs.htm

Caulley, D.N. (1989). "Towards a Short Introductory Overview of Program Evaluation" *Bulletin of the Australasian Evaluation Society, 4*, 14 - 17.

Celep, C. (1995). *Halk Eğitimi: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları, ISBN NO:975-7251-14-3.

Charmaz, K. (2002). "Qualitative Interviewing and Grounded Theory Analysis". *Handbook of Interview Research: Context and Method* (Edited by J. Gubrium & J. Holstein), Thousand Oaks, CA: Sage, 675-694.

Chelimsky, E. (1989). *Program Evaluation: Patterns and Directions.* Washington D.C.: The American Society for Public Administration, ISBN: 0-936678-12-7.

Cheung, D., and Wong, H. W. (2002). "Measuring Teacher Beliefs About Alternative Curriculum Designs". *Curriculum Journal, 13* (2), pp.225–248.

Clandinin, D.J., and Connelly, M (1992). "Teacher As Curriculum Maker". In Philip W.Jackson,Ed.,*Handbook of Research on Curriculum. A Project of The American Educational Research Association* (New York: Macmillan,1992). p.393.

Comings, J.P and Soricone, L. (2006). An Evidence-Based Adult Education Program Model Appropriate for Research, Harvard Graduate School of Education,*NCSALL Occasional Paper,* 101 Nichols House, Appian Way, Cambridge, MA 02138.

Compora, D.P. (2003). "Current Trends in Distance Education: An Administrative Model".*Online Journal of Distance Learning Administration, 6*(2) State University of West Georgia, Distance Education Center.

Conklin, N. (1997). *University Extension*. Columbus, OH: The Ohio State University.

Conway, M., and Ross, M. (1984). "Getting What You Want By Revising What You Had". *Journal of Personality and Social Psychology, 47*(4), 738-748.

Cook, T.D., and D.T. Campbell. (1979). *Quasi-experimentation: Designs and Analysis Issues for Field Settings.* Chicago: Rand-McNally.

Cousins, J.B. and Earl, L.M. (1992). "The Case For Participatory Evaluation. *Educational Evaluation and Policy Analysis,14*(4),379-418.

Crawford, J. (2011). *Using Power Standards to Build An Aligned Curriculum: A Processmanual.* Thousand Oaks, California: Corwin.

Çelik-Şen, Y. ve Şahin-Taşkın, Ç. (2010). "Yeni İlköğretim Programının Getirdiği Değişiklikler: Sınıf Öğretmenlerinin Düşünceleri".*Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, *7*(2), 26-51.

Çetin,B. (2009). "Yeni İlköğretim Programı (2005) Uygulamaları Hakkında İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Görüşleri".*Kastamonu Eğitim Dergisi, 17* (2)487-502.

Çilenti, K. (1988). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim.* Ankara: Gül Yayınevi.

Çobanoğlu,R. ve Yıldırım,A.(2021).Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları: Cumhuriyet'in İlanından Günümüze Tarihsel Bir Analiz Curriculum Development Studies in Turkey: A Historical Analysis from the Declaration of Republic to Presen. TEBD , 19(2), 810-830.

Davis, E. (1980), *Teachers as Curriculum Evaluators*, Sydney George Alien and Unwin, Sydney.

Declercq ER., and Bichell TJV.(1997).Population-Based Needs Assessment. Bringing Public Health to Midwifery Practice. *Journal of Nurse-Midwifery.;42*:pp.478-488.

Demir,S. (2011). "Two Inseparable Facets of Technology Integration Programs: Technology and Theoretical Framework". *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education, 2011, 7*(2), pp.75-88 .

Demir, K. (2007). "Tam Öğrenme Modeli". (Ed. Ö. Demirel), *Eğitimde Yeni Yönelimler* (ss. 193-211), Ankara:Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2005).*Eğitimde Program Geliştirme: Kuramdan Uygulamaya*.(Sekizinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2002). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2023). *Eğitimde program geliştirme: Kuramdan uygulamaya* (31. baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Demirel, Ö. (2008). *Öğretme Sanatı - Öğretim İlke ve Yöntemleri* (13.baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Ö. ve Ün, K. (1987). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Şafak Matbaası.

Deveci, T.(2021). "Yetişkin Eğitimi Teorileri". Ankara: Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği Yayınları, 1. Baskı E-ISBN 978-605-70134-3-9.

Dewey, J. (2007). *Deneyim ve Eğitim*. (Çev. S. Akıllı). ODTÜ Geliştirme Vakfı. Dick, W. & Carey, L. (1990). *The Systematic Design of Instruction.* Third Edition, Harper Collins.

Dockstader, J. (1999). "Teacher of the 21st Century Know The What, Why, And How Of Technology Integration". *T.H.E Journal Jan,99, Vol. 26* Issue 6.

Doğan, H. (1997). *Eğitimde Program ve Öğretim Tasarımı.* Ankara: Önder Matbaacılık.

Doğan,Y.(2021). "Eğitim Programının Denenmesi ve Değerlendirilmesi". Eğitimde *Program Geliştirme ve Değerlendirme.*6.Bölüm.Editör:Doç.Dr.Veli BATDI,(ss.165-212).Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.

Doll, W.E. (1993). A Post-Modern Perspective on Curriculum. New York: Teachers College Press.

Doll, W.E.(2012). " Complexity and the Culture of Curriculum. Complicity": *An International Journal of Complexity and Education, 9(1),* pp.10-29.

Doll, R.C.(1996). *Curriculum Improvement. "Decision Making and Process".* Allyn&Bacon Company. 9th. ed.

Duran, V. ve Ekici, G. (2020). "Program Geliştirme ve Ders İçerikleri". *Eğitimde Program Geliştirme; Kuramdan Uygulama Örneklerine.* 7. Bölüm (ss.203-262). Ankara:Anı Yayıncılık.

Dutta, S. (2009). *A Model for Dynamic Curriculum Development System for Advanced Courses Through Knowledge Management in Academic Library*. In Asia-Pacific Conference on Library & Information Education & Practice. EasyChair Smart CFP. Virtual.

Duttweiler, M. (2006). "CCEPDC 101 Program Development [video file]" .Retrieved from https://www.youtube.com/watch?feature=player_detailpage&v=XRLlt1evrG0

Düzenli, H. (2022). "Öğretmen Adaylarının Program Bilgisi Düzeylerinin Arttırılmasına Yönelik Tasarlanan "Eğitimde Program Geliştirme" Dersinin Etkililiği". *Doktora Tezi,* Eskişehir 2022, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı ,Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ediger, M. (2001). "Learning Opportunities in the Higher Education Curriculum", *College Student Journal, Vol. 35,* Issue 3, p.410, 8p.

Eğmir, E ve Erdem, C.(2023). "Program Geliştirmede İhtiyaçların Belirlenmesi." 3.Bölüm.*Eğitimde Program Geliştirme*. Editörler; Gürbüz Ocak,Emine Akkaş Baysal,Ramazan Yurtseven, Ankara. Pegem Akademi Yayınları.

Eisner, W.E.(1996).*Cognition and Curriculum Reconsidered* .Second edition.Paul Chapman Publishing Limited.London.

Eisner, E. W. (2002). *The Educational Imagination: On The Design and Evaluation of School Programs.* (3rd Ed.). New York, NY: Prentice Hall.

Eisner, E. (1977). "On the Uses of Educational Connoisseurship and Criticism For

Evaluating Classroom Life".*Teacher College Record,78*(3),345-358.

Eisner, E. W., and Vallance, E. (1974). *Conflicting Conceptions of Curriculum*. Berkeley, CA: Mc Cutchan.

Elaldı,Ş.(2021). "Program Tasarısı Hazırlama".*Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Ed.Veli Batdı. Bölüm.5 (ss.109-163).Ankara: Nobel Yayıncılık.

Elliot W. E.(1985).*The Educational Imagination on the Design and Avaluation of School Programs.* New York, The Macmillan Co, p. 39.

Elliott, R., and Elliott, N.J. (2003). "Using Ethnography in Strategic Consumer Research"; *Qualitative Market Research, 6,* 4; 215.

Ellis,A.K.(2015).*Eğitim Programı Modelleri*.Çeviri Editörü.Doç.Dr.Asım ARI.Konya.Eğitim Yayınevi.

English, F. W. (1992). *Deciding What To Teach and Tes*t. Newbury Park, California: Corwin.

Epçaçan, C., ve Pesen,A. (2020). "Program Geliştirme ve Teknoloji İlişkisi". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*.Ondördüncü Bölüm , 2.Baskı :ss. 610-646. Ankara.Pegem Akademi Yayıncılık.

Erden, M. (1993). *Eğitimde Program Değerlendirme.* Ankara: Pegem A Yayıncılık, No:6,Birinci Baskı.

Erden, M. (1998). *Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ergin, A.(1995). *Öğretim Teknolojisi: İletişim*. Ankara:Pegem Yayınları.

Ergin, A. (2010). *Eğitimde Etkili İletişim*. Anı Yayıncılık: Ankara.

Erişti, B ve Polat, M.(2020).“Program Geliştirme Sürecinin Planlanması ve Uygulanması”. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 4. Bölüm, (ss.241-271). Ankara: Pegem Akademi.

Erkuş, A. (2005). *Bilimsel Araştırma Sarmalı.* Ankara: Seçkin Yayıncılık San.Tic.Şti.

Ersoy, M., ve Çoklar, A. N. (2013). “Teknopedajojik Eğitimde Değerlendirme.” I. Kabakçı Yurdakul (Editör), *Teknopedagojik Eğitime Dayalı Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* ss. 241-267,Ankara: Anı Yayıncılık.

Ertürk, S.(1995).*Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme.* Ankara: Meteksan Lmt. Şti.

Eunice, N. A. (2000). “Workplace Literacy: Evaluation of Three Model Programs”. *Adult Basic Education, 10*(2), 100-107. Retrieved September 30, 2006, from EBSCOhost Database.

Farmer, D. (1997). *Program Evaluation Matrix*. Michigan State University College of Human Ecology, April.

Farrar, E., and House, E.R. (1983). The Evaluation of Push/Excel: A Case Study. In A.S.Bryk (Ed.), *Stakeholder-Based Evaluation* (pp. 31- 58). San Francisco: Jossey-Bass Inc.

Fetterman, D. M. (2001). *Foundations of Empowerment Evaluation*. Thousand Oaks, CA:Sage Publications, Inc.

Feyercisn, K.A., Fiorino, John, and Nowak, A. (1970). *Supervision and Curriculum Renewal: A System Approach*, New York: Appleton-Century Crofts.

Fidan, N. (1982).*Öğretme ve Öğrenme*. Ankara: Tekışık Matbaası.

Fidan, N. (1986). *Okulda Öğrenme ve Öğretme: Kavramlar, İlkeler, Yöntemler.*Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Fidan, N. (1996).*Okulda Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.

Fiscus, E. D., and Mandell, C. J. (1983). *Developing Individualized Education Program*.St.Paul, MN: West Publishing.

Fitz-Gibbon, C. T., and Morris, L. L. (1987). *How to Design A Program Evaluation.* Newbury Park, CA: Sage.

Fitz-Gibbon, Carol T., and Morris, Lynn L. (1996). “Theory Based Evaluation”, *Evaluation Practice, 17*(2), 177-184.

Fitzpatrick, J.L., Sanders,J.R.. and Worthen,B.R. (2004). *“Program Evaluation–Alternative Approaches and Practical Guidelines*”. New York: Longman, Inc.Printed in the U.S.A. Third Edition, Library of Congress-in-Publication Data.(ISBN: 0-321-07706-7).

Flochlay, B., & Plottu, E. (1998). *Democratic Evaluation From Empowerment Evaluation to Public Decision-MakingEvaluation*. Copyright G 1998,SAGE Publications (London, Thousand Oaks and New Delhi) [1356–3890 (199807) 4:3; 261–277; 005730].

Forest, L. B., McKenna, C., and Donovan, J. (1986). *Program Development and Evaluation*. In *Connections: A” How-To” Handbook for Developing Extension Long-Range Plans and Major Programs.”* Cooperative Extension, University of Wisconsin-Madison.

Forest, L., and Baker, H. (1994). “The Program Planning Process”. In D. Blackburn (Ed.), *Extension Handbook: Processes and Practices* (pp. 86-99). Toronto, Canada: Thompson Educational Publishing.

Forster, M.,and Washington, E. (2000). “A Model for Developing and Managing Distance Education Programs Using Interactive Video Technology”.*Journal of Social Work Education.* Publisher: Council On Social Work Education,*36*(1). ISSN: 1043-7797.

Fraenkel, J.R. and Wallen, N.E. (1990). *How to Design and Evaluate Research in Education.* USA:Education.McGraw-Hill,Inc.

Fursl, E. (1994). “Bloom’s Taxonomy: Philosophica and Educational Issues”.Ed; Anderson, L. and Sosniak, L. (Eds.) *Bloom’s Taxonomy: A Forty-Year Retrospedive*. (pp. 28-40). Chicago: The National Society for the Study of Education.

Gage, N. L. (1989). “The Paradigm Wars and Their Aftermath: A “Historical” Sketch of Research on Teaching Since 1899”. Teachers College Record*,*91, 135-150.

Gagne,M.(1967). “Curriculum Research and The Promotion of Learning”. *AERA Monograph Series on Evaluation:Perspectives of Curriculum Evaluation, No:1*(.Chicago.Rand Mcnally. 1967) p.21.

Gagne, R. M., Briggs, L. J., and Wagner, W. W. (1992). *Principles of Instructional Design*.(4th ed.), Holt, Reihhart and Winston Inc.

Gay, L.,R., Mills., and Airasian,P. (2006). *Educational Reearch,Competiencies for Analysis and Applications.*Ohio: Pearson Merrill Prentice Hall.

Gelen,İ.(2006).“Temel Kavramlar”.*Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*.Editörler;Salih UŞUN ve Devrim ALICI,Bölüm 1; ss.13-45, İstanbul: Lisans Yayıncılık,1. Baskı.

Gencel,E.İ.(2020). “Program Geliştirme ve Değerlendirme Sürecinde Ortaya Çıkan Sorunlar”. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 11. Bölüm(ss-539-553). Editörler:Behçet ORAL ve Taha YAZAR. Ankara: Pegem Akademi,2. Baskı.

Gill, M., and Turbin, V. (1999). “Evaluating Realistic Evaluation: Evidence from a Study of CCTV”. in K. Painter and N. Tilley (eds.), Surveillance of Public Space: CCTV, Street Lighting and Crime Prevention, Monsey, NY: *Criminal Justice Press,* 179-200.

Giroux, H. A., Penna N. A., and Pinar, W. (1981). *Curriculum and Instruction : Alternatives in Education*. Berkeley, Calif.: Mccutchan Pub. Corp.

Glaser, B.G. and Strauss, A. L. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research,* Chicago: Aldine.

Glatthorn, A.A. (2000). *The Principals As Curriculum Leader: Shaping What Is Taught and Tested* (2 th Press).Thousand Oaks, California: Corwin.

Glatthorn, A. A., Boschee, F., and Whitehead, B. M. (2009). *Curriculum Leadership: Strategies For Development and İmplementatio*n (2 th Press). Thousand Oaks, California: Sage.

Glatthorn, A. A., and Jailall, J. M. (2009). *The Principals As Curriculum Leader: Shaping What Is Taught and Tested* (3th Press). Thousand Oaks, California: Corwin.

Good, C. (1959). *Dictionary of Education*. Third Edition. New York: Mcgrawhill.

Goodlad,J. I.(1981). C*urriculum Development Beyond 1980.Educational Evaluation and Policy Analysis.* Published By: American Educational Research Association Vol. 3, No. 5 (Sep. - Oct., 1981), pp. 49-54 (6 Pages).

Gordon, D. T. (2006). “Teacher Effectiveness Training (T.E.T.)”, *Etkili Öğretmenlik Eğitimi (E.Ö.E.)* (19 B.). (Çev: B. Özkan, & E. Aksay) İstanbul: Sistem Yayıncılık Bayii ve Kitabevleri.

Gökalp,M.(2020). *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 1. Basım ,Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Gökçe,A. (2014). “Yabancı Dil Öğretiminde İhtiyaç Analizi Uygulaması: Turizm Ön Lisans Örneği”, *Yüksek Lisans Tezi*, T.C. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temmuz.

Gökçe, B. (1992). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*. Ankara: Savaş Yayınları.

Gökmenoğlu, T., ve Eret,E. (2011). “Curriculum Development in Turkey from the Viewpoints of Research Assistants of Curriculum and Instruction Department”. *Elementary Education Online, 10(2), 667-681, İlköğretim Online, 10*(2), 667-681.

Gredler, M.E. (1996). Program Evaluation. *Pearson Education*. Prentice-Hall, Inc.A Pearson Education Company, Upper Saddle River, New Jersey 07458, Sixth Edition,Printed in U.S.A. (ISBN:0-02-346246-9).

Grundy, S. (1987). *Curriculum: Product Or Praxis*. New York: Falmer Press.

Guba, E. G., and Lincoln, Y. S. (1989). *Fourth Generation Evaluation*. Newbury Park, CA: Sage.

Guskey, T. R. (1998). “The Age of Our Accountability”. *Journal of Staff Development, 19* (4), 36-44.

Guskey, T. R. (2000). *Evaluating Professional Development.* Thousand Oaks, CA: Corwin Press.

Guskey, T. R., and Sparks, D. (1996). “Exploring The Relationship Between Staff Development and Improvement in Student Learning”. *Journal of Staff Development, 17* (4), 34-38.

Gutek, G. L. (1988). *Philosophical and Ideological Perspectives On Education*. Needham Heights, MA: Allyn and Bacon.

Gülbahar, Y. (2016). “E-Değerlendirme”. Editörler:K, Çağıltay & Y. Göktaş. *Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler*. Ankara: Pegem Akademi.

Gültekin, M.(2020). “Program Geliştirmeye İlişkin Temel Kavramlar”. *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 1. Bölüm(ss-2-40). Editörler:Behçet ORAL ve Taha YAZAR. Ankara: Pegem Akademi, 2. Baskı.

Gültekin,M.(2013). "İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükledikleri Metaforlar". *Eğitim ve Bilim,2013, Cilt 38, Sayı 169.*

Gündüz, G.F.(2023). "Program Teorileri". *Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 2. Bölüm.ss. 27-56. Editörler: Prof. Dr. Meral Güven ve Doç. Dr. Serhat Aslan. 1. Baskı. Ankara. Pegem Akademi.

Güven, M. ve Aslan, S.(2023).*Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 1. Baskı. Ankara. Pegem Akademi.

Güven, B. ve İleri, S. (2006). "Program Değerlendirme Kavramı ve İlköğretimde Program Değerlendirme Çalışmalarına Kuramsal Bir Bakış". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10*(1-2), 141-163.

Hamblin, A. C. (1974). *Evaluation and Control of Training.* McGraw Hill Book Company Ltd. London.

Harless, J. H. (1975). *An Ounce of Analysis Is Worth A Pound Of Objectives*. Newnan, Georgia: Harless Performance Guild.

Hassanien, A., and Dewhurst, P. (2005). "A Critical Analysis of the Design and Implementation of an Event and Venue Management Programme: A Case Study of The University of Wolverhampton". *The Impact of Events International Event Research Conference, Australian Centre for Event Management*, Sydney. 13-14 June.

Haugland, S.W. (1992). "The Effect of Computer Software on Preschool Children's Developmental Gains". *Journal of Computing in Childhood Education, 3*(1), 15-30.

Heneveld, W. (1991). "Program Geliştirme Süreçlerini Bütünleştirme" (Çev. Lütfü Özbilgin) *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi.* 3.ss, 195-202.

Henry, G. T., Julnes, G., and Mark, M. M. (Eds.). (1997). Realist Evaluation: An Emerging Theory in Support of Practice. *New Directions for Evaluation,* No:78. San Francisco: Jossey-Bass.

Henson, K. T. (2006). *Curriculum planning*. Illinois: Waveland Press.

Herman, J.L., Morris L., and Fitz-Gibbon, C.T. (1987).*The Evaluator's Handbook*, Vol. 1, The Program Evaluation Kit. 2nd.ed., Sage, Beverly Hills, California.

Hewitt, T.W.(2018).*Eğitimde Program Geliştirme:Neyi Neden Öğretiyoruz*?. Çeviri Editörü; Dr.Serhat ASLAN. Nobel Akademik Yayıncılık.Yayın No:1923.Ankara.

Hewitt, T. W. (2006). *Understanding and Shaping Curriculum: What We Teach and Why*? SAGE: Thousands Oaks, CA.

Hewitt,T.W.(2018).*Eğitimde Program Geliştirme: Neyi Neden Öğretiyoruz (Understanding and Shaping Curriculum;What We Teach and Why?*).Çeviri Editörü; Dr. Serhat ASLAN.Nobel Akademik Yayıncılık.Yayın No:1923. Ankara.

Hızal, A. (1982). *Programlı Öğretim Yönteminin Etkinliği.* Ankara:Ankara Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayın No: 117.

Hill, S. (2008). *After School Matters: Creative Programs That Connect Youth Development and Student Achievement*. Thousand Oaks, CA: Corwon Press.

Hlynka, D., and Belland, J. C. (1991). *Paradigms Regained: The Uses ofIlluminative, Semiotic and Post-Modern Criticism As Modes of Inquiryin Educational Technology: A Book Of Readings.* Englewood Cliffs, NJ:Educational Technology Publications.

Hlynka, D., and Yeaman, A. R. J. (1992). *Postmodern Educational Technology.*ERIC Digest. Inquiry Paradigms and Evaluation Models.

House, E. R. (1980). *Evaluating with Validity.* Bewerly Hills, CA: Sage.

House, E. R. (1991). "Realism in Research". *Educational Researcher, 20* (6),2-9, 25.

Hughes, J. (2005). "The Role of Teacher Knowledge and Learning Experiences in Forming Technology". Integrated Pedagogy Artıcle. University of Minnesota, United States *Journal of Technology and Teacher Education Volume 13, Number 2*, AprilISSN 1059-7069, Publisher: Society for Information Technology & Teacher Education, Waynesville, NC USA

Hunkins, F. (1980). *Curriculum Development; Programme Improvement,* Colombus, Ohio Merrill.

Introduction to Courseware Evaluation Models. (2011). *Types/Focus of Instructional Evaluations; Sources of Instructional Materials; Evaluation Principles*; Systemic Change Research Involving Computers and Instruction. (Avaiableat:http://wwwbcf.usc.edu/~kazlausk/540_se2.html.)

Isaac, S., and Michael, W. B. (1981). *Handbook in Research and Evaluation*. 2nd Edition. San Diego, CA: Edits Publishers, (ISBN 0-912736-25-9).

İnce, G. (2008). "Yetişkin Okuryazarlık Programlarının Nitelik Açısından Değerlendirilmesi". Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı, Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı, *Yüksek Lisans Tezi,* Ankara.

İtmeç, F. (2008). "İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı Dil Bilgisi Öğrenme Alanının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi". Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,İlköğretim Ana Bilim Dalı, *Yüksek Lisans Tezi*, Adana.

Jackson, P. W. (1992). *Handbook of Research on Curriculum*. New York: Macmillan.

Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., and Ludgate, H. (2016*). NMC Horizon Report: 2016 Higher Education Edition.* The New Media Consortium.

Johnson, R. L., McDaniel, F., and Willeke, M. J. (2000). "Using Portfolio's in Program Evaluation: An Investigation of Interrater Reliability". *American Journal of Evaluation, 21*(1),65-80.

Johnson, B. and Onwuegbuzie, A. (2004). "Mixed Methods Resarch: A Research Paradigm Whose Time Has Come". *Educational Researcher, 33* (7), 14-26.

Joint Committee on Standards for Educational Evaluation. (1994). *The ProgramEvaluation Standards: How to AssessEvaluations of Educational Programs.* Thousand Oaks, CA: Sage.

Jones, V.F., and Jones, L.S. (1998). *Coınprehensive Classroom Management: Creating Communities of Support and Solving Problems*, (Fifth Edition). Boston: Allyn & Bacon.

Kalkandelen, H. (1979). *İşletmeler, KİT'ler ve Kamu Kuruluşları İçin Hizmet İçi Eğitim El Kitabı.* Ankara: Ajans Türk Gazetecilik ve Matbaacılık Sanayi.

Karabacak,E.(2018). "İlkokul Resmi İngilizce Öğretim Programı İle Uygulamadaki Program Arasındaki Uyumun İncelenmesi" .*Yüksek Lisans Tezi* ,Eda Karabacak, Danışman: Dr. Öğretim Üyesi Dilruba Kürüm Yapıcıoğlu ,Eskişehir 2018: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,Haziran 2018.

Karacaoğlu, Ö. C.(2009). *İhtiyaç Analizi ve Delphi Tekniği; Öğretmenlerin Eğitim İhtiyacını Belirleme Örneği; Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi.* cemkaracaoglu@yahoo.com; http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/264.pdf

Karakaya, İ. (2009). "Bilimsel Araştırma Yöntemleri". (Editör. Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bölüm 3, Ankara: Anı Yayıncılık,ss.55-84.

Karaman, P., ve Bakaç, E. (2018). "Öğretmenlerin Eğitim Programı Yaklaşımı Tercihlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*(1), 304-320. Geliş Tarihi: 19/06/2017 Kabul Tarihi: 11/12/2017 .

Karasar, N. (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: 3A Araştırma, Eğitim Danışmanlık A. Ş.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 11.Baskı.

Karataş, H. (2007). "Yıldız Teknik Üniversitesi Modern Diller Bölümü İngilizce II Dersi Öğretim Programının Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün (CIPP) Modeli ile Değerlendirilmesi". *Yüksek Lisans Tezi,* Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı.İstanbul.

Kaufman, R. (1981). "Determining and Diagnosing Organizational Needs". *Group and Organization Studies, 6* (3).312-322.

Kaufman, R. (1983). *Needs Assessment: A User's Guide*. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications.

Kaya, Z. (2002). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.1.Baskı.

Kaya, Z.(1997). "Eğitimde Program Değerlendirme Sürecinin Temel İşlemleri". *G. Ü.Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 5.*

Kerr, J. F.(1968*). Chancing the Curriculum*. University of London Press.

Keskin, Y. (2009). "Türkiye'de İlkokul Programlarında Yer Alan Sosyal Bilgiler İçerikli Derslere Ait Öğretim Programlarının Gelişimine Tarihsel Bir Bakış". TSA / Yıl: 13, S: 2.

Kıral, B. ve Kıral, E. (2011). "Karma Araştırma Yöntemi". *2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications.* 27-29 April, 2011 Antalya-Turkey www.iconte.org, Siyasal Kitabevi, Ankara, Turkey, 2011 ISBN: 978-605-5782-62-7.

Kim, S., Choe, I., and Kaufman, J. C. (2019). "The Development and Evaluation of the Effect of Creative Problem-Solving Program on Young Children's Creativity and Character." *Thinking Skills and Creativity, 33, 100590.* doi: 10.1016/j.tsc.2019.10059.

Kirkpatrick, D. L. (1983).Four Steps to Measuring Training Effectiveness. *Personnel Administrator,28,*19-25.

Klein, T., and Morse, G. (2009). *Extension Program Business Plans*. In G. Morse (Ed.), Cooperative Extension's Money and Mission Crisis: The Minnesota Response. Bloomington, IN: Universe.

Koçer, H.A. (1980). *Eğitim Tarihi (İlk Çağ).* Ankara Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları, Ankara.

Kohl, H.(1969). *The Open Classroom*.New York: Random House.

Korkmaz, H. (2023*). "*Program Geliştirme ve Değerlendirme Çalışmalarında Karşılaşılan Problemler ve Sorunlar". *Cumhuriyetin 100.Yılına Armağan:Çağdaş Gelişmeler Işığında Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. Editörler; Meral Güven;Serkan Aslan.18.Bölüm.ss.501-552.1. Baskı.Ankara:Pegem Akademi.

Krictzer, A., and Madaus, G. (1994). "Empirical Investigations of the Hierarchical Structure of the Taxonomy". In Anderson, L. and Sosniak, L. (Eds.) *Bloom 's Taxonomy: A Fourty Year Retrospedive.* (pp. 64-81*).* Chicago: The National Society For The Study of Education.

Kristoffersen, D. (2003). Denmark' in Educational Evaluation around the World. *An International Anthology* (Copenhagen, The Danish Evaluation Institute) ISBN 87-7958-132-3. Available as a pdf at http://www.eva.dk/.

Kroll L., Harrington R., and Bailey S.(2000). "Needs Assessment of Children and Adolescents". *Child Psychology&Psychiatry Review.5:*81-88.

Küçükahmet, L. (2009). *Program Geliştirme ve Öğretim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Lai, KW. (2010). "School Readiness for Using ICT Adapted to Student Needs". *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference,* eds D. Gibson and B. Dodge, Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), Virginia, pp. 1487-1490.

Lam, P., and Bordia, S .(2008). "Factors Affecting Student Choice of Elearning Over Traditional Learning: Student and Teacher Perspectives", *International Journal of Learning, vol.14, no. 12,* pp. 131-39.

Laska, J. (1984). "Eğitim Programı İle Öğretim Arasındaki İlişki: Kavramsal Bir Açıklama". (O.Gürbüztok, Çev.) *Instructional Science:13,*203-213, Elsevier Science Publishers.

Laurillard, D, Oliver, M, Wasson, B., and Hoppe, U.(2009) "Implementing Technology-Enhanced Learning", *Technology-Enhanced Learning: Principles and Products*, eds N. Balacheff, S. Ludvigsen, T. de Jong, A. Lazonder and S. Barnes, Springer Science+Business Media B. V., Dordrecht, pp. 289-306.

Leese, J. K. Frasure., and M. Johnso N Jr.(1961). *The Teacher in Curriculum Makin*g. New York Harper and Row Publishers.

Levine, S.J. (2007). Evaluation in Distance Education. Michigan State University.

Lewey,A. (1990). "Curriculum Tryout".In: Walberg,H,J and Haertel,G.H.,*The International Encyclopedia of Educational Evaluation*,Oxford,Pergamon Press ,pp.203-205.

Liddell, H.G. and Scott,R. (1940). *A Greek-English Lexicon.* Revised and Augmented Throughout By Sir Henry Stuart Jones. With the Assistance of Roderick Mckenzie.

Little, N.(1986). "A Study of Teacher în Curriculum Development and Teacher Safisfaction" *Disseriation Abstracts International*. C: 46, s.8.

Livingstone, K.(2015). "The Impact of Web 2.0 in Education and its Potential for Language Learning and Teaching", LENGCOM. *Revista İnternacional Científica Y Divulgativa De Lenguaje Y Comunicación, Vol. 6.*3, pp. 1-27.

Lunenburg, F. C. (2010). "Extracurricular Activities". *Schooling, 1(1), 1-4.*

MacDonald, B. (1976). Evaluation and the Control of Education. In D. Tawney (Ed.), *Curriculum Evaluation Today: Trends and Implications* (pp. 125–134). London: Macmillan.

MacNeil, C. (2000). "The Prose and Cons of Poetic Representation in Evaluation Reporting". *American Journal of Evaluation, 21*(3), 359-367.

Mark, M.M., and Shotland,R.L. (1985). "Stakeholde–based Evaluation and Vale Judgements: The Role of Perceived Power and Legitimacy in The Selection of Stakeholder Groups":*Evaluation Review,9*,605-626.

Mark, M. M., and Shotland, R. L. (Eds.). (1987). *Multiple Methods in ProgramEvaluation.*San Francisco:Jossey-Bass.

Mark, M. M., Henry, G. T., & Julnes, G. (2000).*Evaluation:An Integrated Framework for Understanding, Guiding and İmproving Policiesand Programs*. San Francisco: Jossey-Bass.

Marsh, C. J., and Willis, G. (2007). *Curriculum: Alternative Approaches, Ongoing Issues*.(4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill Prentice Hall.

McKernan,J.(2008). *Curriculum and Imagination, Process Theory, Pedagogy and Action Research.* London: Routledge Taylor & Francis Group.

McKillip, J. (1987). *Need Analysis: Tools for the Human Services and Education* (Vol. 10). Newbury Park, CA: Sage

McNeil, J. D. (1996). *Curriculum: A Comprehensive Introduction*. (5th ed.). New York, NY: Harper-Collins.

McNeil, J. D. (2006). *Contemporary curriculum*. New Jersey: John Wiley and Sons, Inc.

McNeil, J.D. (2006). *Contemporary Curriculum*.New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

McTaggart, R. (1991). "When Democratic Evaluation Doesn't Seem Democratic". *Evaluation Practice, 12*, 9-21.

Merrill,M.D.(2002). "First Principles of Instruction" *.Educ.Technol Res,50*(3).43-59.

Mertens, D.M. (1998). *Research Methods in Education and Psychology*. London: Sage Publications Inc.

Mil, B. (2007). "Araştırmalarda Gömülü Teori Oluşturma", *Nitel Araştırma: Neden Nasıl Niçin?*. (Ed. Atila Yüksel, Burak Mil, Yasin Bilim), Ankara: Detay Yayıncılık, 45-58.

Milakovich, M.E., and George J. G. (2001). *Public Administration in America.* Boston: Bedford/St Martin's, ISBN: 0-312-24972-1.

Miller, J. P. (1983). *The Educational Spectrum: Orientations to Curriculum*. New York: Longman.

Miller, J. P., and Seller, W. (1990). *Curriculum: Perspectives and Practice*. Toronto: Copp Clark Pitman.

Mishra, P., and Koehler, M. J. (2006). "Technological Pedagogical Content Knowledge: A Framework for Teacher Knowledge". *Teachers College Record, 108*(6), 1017-1054.

Mulholland, C. R., and White, B. (2000). "A Model to Aid Planning, Conducting and Reporting of Courseware Evaluation". In Proceedings from the Australian Computers in Education Conference 2000: *Learning Technologies and the Future of Schools* (Melbourne, Victoria, July 6-9, 2000).

Murray, CA. (1983). "Stakeholders As Deck Chairs. Another View of Stakeholders: Who Cares?". In A.S. Bryk (Ed.), *Stakeholder-Based Evaluation* (pp. 59-62). San Francisco: Jossey-Bass Inc.

Neagley, R. L., and N. Dean E. (1967). *Handbook for Affective Curriculum Development.* Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Newton, M., Robert G. Burgerss and Others.(1993) ç*Implementing In-Service Education and Training*. London. Washington, D.C: The Falmer Press.

Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık. San. Tic. Ltd.Şti.Üçüncü Baskı.

O'Leary, L.R. (1973). "Fair Employment, Sound Psychological Practice, and Reality: A Dilemma and a Partial Solution". *American Psychologist,28*, 148-149.

Oliva, P.F. (2009). *Developing the Curriculum*. New York: Pearson Allyn and Bacon.

Oliva, P.F., and Gordon,W.R.(2018).*Program Geliştirme*. 8.Baskıdan Çeviri; Çev. Editörü Prof. Dr. Kerim GÜNDOĞDU, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Oliva, P.F. (2009). *Developing the Curriculum* (7th ed.). Boston: Pearson.

Oliva, P. F. (2005).*Developing the Curriculum*. Boston: Pearson Education Inc.

Oliver, A.I.(1965). *Curriculum Improvement: A Guide to Problems, Principles and Procedures.* N e w York: Dodd Mead and Company.

Oliver,A.I.(1977).*Curriculum Improvement:A Guide to Problems,Principles and Process,* 2nd ed. New York: Harper &Row.

Oral, B. ve Yazar,T.(2020). *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* Ankara: Pegem Akademi, 2. Baskı.

Ornstein, A.C., and Hunkins, F.C. (2004). *Curriculum-Foundations, Principles, and Issues*(4rd Ed). Boston: Pearson.

Ornstein, A., Ornstein, A. C., Pajak, E. F., and Ornstein, B. (2016). *Eğitim Programlarında Güncel Sorunlar* (Çev. N. T. Bümen). Pegem Akademi Yayıncılık.

Osika, E.R., and Camin, D. (2005). Concentric Model for Evaluating Distance Learning Programs. 18th Annual Coference on Distance Teaching and Learning.Available at: http:// www.uwex.edu/ disted/conference/.

Özan M. B., Polat, H., Gündüzalp, S., ve Yaraş, Z.(2015). "Eğitim Kurumlarında SWOT Analizi". *Turkish Journal of Educational Studies, 2* (1), Ocak 2015, TURK-JES.

Özçelik, D. A.(1992). *Eğitim Programları ve Öğretim: Genel Öğretim Yöntemi*. Ankara: ÖSYM Eğitim Yayınları.

Özdamar, K. (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Eskişehir: Kaan Kitapevi.

Özdaş, F. (2021). "Eğitimde Program Geliştirmenin Kuramsal Temelleri". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.*3.Bölüm.Editör:Doç.Dr.Veli BATDI, (ss. 31-57).Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.

Özdemir, S.M (2012). "Eğitim Programı Kavramına İlişkin Öğretmen Adaylarının Metaforik Algıları" .AKU, *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi - Journal of Theoretical Educational Science, 5*(3), 369-393.

Özdemir, S.M. (2009). "Eğitimde Program Değerlendirme ve Türkiye'de Eğitim Programlarını Değerlendirme Çalışmalarının İncelenmesi".*Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 6*(2), 126-149. (http://efdergi.yyu.edu.tr).

Özkan,H,H.(2009). "Bilgi Toplumu Eğitim Programları".*Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Yıl: 2009/2, Sayı: 10* .Journal of Süleyman Demirel University Institue of Social Sciences Year:2009/2, Number: 10 [113].

Palmer, J. A. (2001). *Fifty Modern Thinkers on Education: Form Piaget to Present*. USA: Routledge Key Guide.

Parkay, F. W., and Hass, G. (2000). *Curriculum Planning*. 7.bs. Boston: Allyn and Bacon.

Parlett, M.R. (1990). "Illuminative Evaluation" . InH.J.Walberg&G.D. Haertel(Eds.), The *International Encyclopedia of Educational Education*(pp.68-73). Oxford Pergamon Press.

Parlett, M.R., and Hamilton,D. (1976). "Evaluation As Illumination: A New Approach to the Study of Innovatory Program". In G.V. Glass (Ed.). *Evaluation Studies Review Annual*,1, pp.140-157. Beverly Hills, CA: Sage.

Patton, M. Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*.Newbury Park, CA: Sage.

Patton, M. Q. (1990). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Patton, M. Q. (1997). *Utilization Focused Evaluation* (3nd ed.). Thousand Oaks, CA:Sage.

Pawilen, G. T. (2012). "A Model for Developing Curriculum Standards for Preschool Teacher Education".*Education Quarterly, 70*(1), 14-25.
http://journals.upd.edu.ph/index.php/edq/article/download/3391/3153

Payne, D.A. (1994). *Designing Educational Project and Program Evaluations: A Practical Overview Based on Research and Experience.* Boston: Kluwer Academic Publishers.

Peker, Ü.D.(2020). "Program Geliştirme ve Program Değerlendirme İlişkisi". Eğitimde *Program Geliştirme.* Ed. Prof. Dr. Hasan Güner Berkant, 10. Bölüm ss.(327-357). Ankara: Anı Yayıncılık.

Persaud, V .,and Persaud, R (2019). "Increasing Student Interactivity Using a Think-Pair-Share Model With a Web-based Student Response System in a Large Lecture Class in Guyana". *International Journal of Education and Development using Information and Communication Technology (IJEDICT), vol. 15,* no. 2, pp. 117-131.

Pesen, A. (2014). "Harmanlanmış Öğrenme Ortamının Öğretmen Adaylarının Akademik Başarısına, Ders Çalışma Alışkanlıklarına ve Güdülenme Düzeylerine Etkisi". *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır.

Peterson, G., and Elam, E.(2023). What is Curriculum?. College of the Canyons. https://socialsci.libretexts.org/Courses/Copper_Mountain_College/2021_REMIX_%3A%3A_CD_75_%3A%3A_Observation_and_Assessment_in_Early_Childhood/04%3A_How_to_Plan_Effective_and_Meaningful_Curriculum/4.02%3A_What_is_Curriculum

Phillips, D. C. (1987). *Philosophy, Science and Social Inquiry.* New York:Pergamon Press.

Phillips, J.J. (1996). "Measuring ROI: The Fifth Level of Evaluation. Technical & Skills Training". April 1996, *Performance Resources Organization* (P.O. Box 1969, Murfreesboro, TN 37133-1969; 615/896-7694).(pp.10-13).

Pinar, W. F. (2008). *Curriculum theory since 1950: Crisis, reconceptualization, internalization.* In F. M. Connelly (Ed.), M. F. He ve J.Phillion (Assoc. Eds.), The Sage Handbook of Curriculum and Instruction (sf. 491-513).USA: Sage Publications.

Pinar, W. F.(2004). *What İs Curriculum Theory*. United State: Lawrence Erlbaum Associates İnc.

Pinar and others (1996).*Understanding Curriculum:An Introduction to the Study of Historical and Contemporary Curriculum Discourses* .New York.Peter Lang 1996,p.16.

Piskurich, G. M. (2000). *Rapid Instructional Design - Learning ID Fast and Right*. San Francisco: Jossey-Bass/Pfeiffer.

Porche, D. J. (2004). Public & Community Health Nursing Practice: A Population-based Approach, SAGE: Thousand Oaks, CA.

Posavac, E. J., and Carey, R. G. (2003). *Program Evaluation Methods and Case Studies.* Prentice Hall, Pearson Education, Inc.Upper Saddle River,New Jersey 07458,Sixth Edition,Printed in U.S.A.(ISBN:0-13040966-9).

Posner, G. J. (1992). *Analyzing The Curriculum*. McGraw-Hill İnc.

Posner, G.J. (2004). *Analyzing The Curriculum* (3th press). New York: McGraw-Hill.

Pratt, C. C., McGuigan, W. M., and Katzev, A. R. (2000). "Measuring Program Outcomes: Retrospective Pretest Methodology". *American Journal of Evaluation, 21*(3), 341-349.

Pritchitt, J. (1998). Halkla İlişkilerde Değerlendirme: Profesyonel Sorumluluk. (Çev. Ahmet Ünver). İstanbul: Rota Yayınları.

Program Evaluation Methods. (2011). "Measurement and Attribution of Program Results" Third Edition, Review Practices and Studies Government and Quality Services. Minister of Public Works and Government Services. Published by Public Affairs Branch, *Treasury Board of Canada, Secretariat* (96-107).

Punch, K.F. (2005). *Introduction to Social Research*. London: Sage Publications, Second Edition.

Quintanilla, G., and Packard, T. (2002). A Participatory Evaluation of an Inner-City Science Enrichment Program. *Evaluation and Program Planning, 25*, 15-22.

Ratnapalan S., and Hilliard RI.(2002). "Needs Assessment in Postgraduate Medical Education:A Review". 2002 Dec; Med Educ *Online,7(*1):4542. doi:10.3402/meo.v7i.4542. https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28253764/

Raturi, S., Hogan, R., and Thaman, KH . (2011). "Learners' Access to Tools and Experience With Technology at the University of The South Pacific: Readiness For Elearning", *Australasian Journal of Educational Technology (AJET), vol. 27,* no. 3, pp. 411-427.

Reischmann,J.(2004). "Andragogy, History, Meaning, Context, Function". http://www.andragogy.net (Erişim Tarihi: 03.02.2024).

Rice, E.M.(1993)."Teacher Involvement in Decision-making; Relationship to Job Satisfaction". *Dissertation Abstracts International. C: 54, s.6.*

Richards, J. C. (2001). *Curriculum Development in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.

Rogers, C. (1979). "A Theory Of Therapy, Personality and Interpersonal Relationships As Developed In The Client-Centered Framework". In (Ed.) S. Koch, *Psychology: A Study Of a Science. Vol. 3: Formulations Of The Person And The Social Context*. New York: McGraw Hill.

Rossett,A.(1987). *Training Needs Assessment.* Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publishing Co.

Rossi, P. H., and Freeman, H. E. (1989). *Evaluation: A Systematic Approach*(4th ed.). Newbury Park, CA: Sage.

Rossi, P.H., and Freeman, H. E. (1993). *Evaluation: A Systematic Approach* (5th ed). Newbury Park, CA: Sage Publishers. (ISBN 0-8039-4458-6).

Rutman, L. and Mowbray,G.(1983). *Understanding Program Evaluation*. Beverly Hiss/London/New Delhi: Sage Publications, ISBN: 0-8039-2093-8.

Sagnak, H.Ç.(2020). "Program Geliştirme ve Teknoloji". *Eğitimde Program Geliştirme; Kuramdan Uygulama Örneklerine*, 2. Bölüm, (ss.27-69), Editör, Hasan Güner BERKANT) Ankara; Anı Yayıncılık.

Sağ, R. (2017). "İçerik Tasarımı". Oral, B., Yazar, T. (Ed.), *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*. 6.Bölüm,Ankara: Pegem Akademi.

Sağlam, M. ve Yüksel, İ. (2007). "Program Değerlendirmede Meta-Analiz ve Meta Değerlendirme Yöntemleri". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Dergisi,18,* 175-188.

Salleh, H., Hamdan, A. R., Yahya, F., and Jantan, H. (2015). "Curriculum Orientation Of Lecturers In Teacher Training College In Malaysia". *Journal of Education and Practice, 6*(2), 70-76.

Samancıoğlu, M.(2011)."Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Teknoloji Entegrasyonunun Değerlendirilmesi". *Doktora Tezi*. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı.

Saracaloğlu, A.S., ve Küçükoğlu, A.S. (2023). "Öğretim İlke ve Yöntemleri". Bölüm 2, *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme*, 2023, 6. Baskı,Ankara:Pegem Akademi.

Saracaloğlu, A. S.(2023)". Program Geliştirme ve Değerlendirme". *Öğretim İlke ve Yöntemleri.* Editörler: Asuman Seda Saracaloğlu ve Adnan Küçükoğlu,2.Bölüm,Ankara; Pegem Akademi 6. Baskı.

Saylan, N. (1995). *Eğitimde Program Tasarısı: Temeller, Prensipler- Kriterler.* Balıkesir:İnce Ofset.

Saylor, J. G., ve Alexander ,W. J. (1974). *Planning Curriculum for Schools.Newyork*: Holt, Rinehart and Winston Inc.

Saylor, J. G., Alexander, W. M., and Lewis, A. J. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning.* Edition 4th. NY: Holt-Saunders.

Scheerens, J. (1990). "Beyond Decision-Oriented Evaluation". In H.J. Walberg&G.D. Haertel (Eds.), *The International Encyclopedia of Educational Evaluation*(35-40).Oxford: Pergamon Press.

Schmeck,R.R.(1988). "An Introduction to Strategies and Styles of Learning" . Schmeck,R.R.(Ed). *Learning Strategies and Learning Styles.(pp.3-19*).New York: A Division of Plenum Publishing. (Akt. Bedir , G.2020).

Schuler, V. (2011). Development of the EDAM Evaluation Model: An Instrument to Evaluate The Impact of Adult Education Programs for Social Inclusion.Available at:http://www.socialinclusion.eu/.

Scriven, M. (1991). *Evaluation Thesaurus* (4th ed.)Newbury Park,CA:Sage.

Seevers, B., and Graham, D. (2012). *Education Through Cooperative Extension* (3rd ed.). Fayetteville, AR: University of Arkansas.

Semerci, Ç.(2007). "Program Geliştirme Kavramına İlişkin Metaforlarla Yeni İlköğretim Programlarına Farklı Bir Bakış".*Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2007, Vol 31,* Issue 2, p.125.

Senemoğlu, N. (1987). Sınıf İçi Öğretmen Davranışları Üzerine Bir Araştırma". Eğitim ve Bilim 11: 64, ss.50-57.

Sewall, J., and Santaga,M. (1986). *A Reference Guide to Program Evaluation in Adult Education.* Winconsin Univ. Green Bay. Assesment Center. MF01/PCO3 Postage. U.S.Department of Education National Institute of Education.

Shadish, W. R. Jr., Cook, T.D., and Leviton, L.C. (1991). *Foundations of Program Evaluation: Theories of Practice.* Newbury Park, CA: Sage Publishers.

Sharma, A.N.(2008). "ICT in Teacher Education: The USP Experience", *Pacific Education: Issues and Perspectives*, eds J. Dorovolomo, C.F. Koya, H.P. Phan, U. Nabobo-Baba & J. Veramu, University of the South Pacific, Suva, pp. 165-179.

Shavelson, R. J. (1985). *Evaluation of Nonformal Education Programs: The Applicability and Utility of the Criterion-Sampling Approach.*UNESCO Institute for Education,Feldbrunnenstrasse 58,D 2000 Hamburg 13,Federal Republic of Germany, ISBN 9282010376,Printed by Robert Seemann.

Simonson, M. R. (Ed.). Smaldino, S. E. and Zvacek, S. (2002). Teaching and Learning at A Distance: Foundations of Distance Education (2nd Edition). Prentice Hall, USA. Available at: http://www.prenhall.com/simonson

Skilbeck, M. (1974). "Teachers as Innovators: School-based Curriculum Development and Teacher Education Policy", *Report submitted to the Organization for Economic Co-operation and Involvement,* Paris.

Slavin, R. E. (2013). *Eğitim Psikolojisi: Kuram ve uygulama* (G. Yüksel, Edt. Çev.) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Smith, R., Killen.C., and Knight,. S.(2015). "Using Technology to Improve Curriculum Design". *Report of Enhancing Curriculum Design with Technology from JSIC*, Retrieved July 19,2020. (Akt. Sagnak, H.Ç.2020).

Smith, P., and Ragan, T. (1999). *Instructional Design*. New York: Merrill Publishing Company.

Sönmez, V. (2001). *Program Geliştirme Öğretmen El Kitabı*. Ankara: Anı Yayınclık.

Sönmez, V.(2003). *ProgramGeliştirmede Öğretmen El Kitabı.* Ankara: Anı Yayıncılık.Geliştirilmiş 10.Baskı.

Sönmez, V. (l998). *Eğitim Felsefesi.* Ankara:Anı Yayıncılık.

Sönmez, V. (2015). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı (*18. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, V.(2000).*Eğitimin Felsefi Temelleri.Eğitim Bilimine Giriş*. Editör; Veysel Sönmez, Ankara: Anı Yayıncılık

Sönmez, V., ve Alacapınar, F. G. (2015). *Örnekleriyle Eğitimde Program Değerlendirme*. Ankara: Anı. Yayıncılık

Squires, D.A. (2009). *Curriculum Alignment: Research-Based Strategies for Increasing Student Achievement.* Thousands Oaks, California: Corwin.

Stake, R. (1983). "Program Evaluation, Particularly Responsive Evaluation". In G.F. Madaus, M.S. Striven, &D.L. Stufflebeam (Eds.), *Evaluation Models: Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation* (pp. 287-310). Boston: Kluwer-Nijhoff.

Stake, R.(1981). "Persuasions ,Not Models". *Educational Evaluation and Policy Analysis,3*(1),83-84.

Stake, R. (1975). *Evaluating the Arts in Education: A Responsive Approach.* Columbus, OH: Charles E. Merrill Publishing Company.

Stecher, B. (1990). "Goal-Free Evaluation". In H.J.Walberg&G.D.Haertel (Eds.),The *Internatioal Encyclopedia of Educational Evaluation.(*41-42).Oxford:Pergamon Press.

Stenhouse, L. (1975). "Defining the Curriculum Problem". *Cambridge Journal of Education, 5*(2), 104-108.

Stosky,S.(2012).*The Death and Resurrection of a Cohorent Literature Curriculum*,New York;Rowman and Little Field Publshers,Inc.

Strauss, A., ve Corbin, J. (1998). "Basics of Qualitative Research: Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory".California: Sage publications Stufflebeam, D. (1978). Meta-evaluation: An overview. *Evaluation and Health Profession. 1*(1),17–43.

Stufflebeam, D., C.H. Cormick, C.O. Nelson,.and Brinkerhoff, R.O.(1985). *Conducting Educational Need Assessments*. Boston: Klower - Nijhoff Publishing.

Stufflebeam and others.(2001). *Educational Evaluation and Decision Making*. Itasca 3.F.E.Peacock.

Stufflebeam, D. (2000). "The Methodology of Meta-evaluation As Reflected in Metaevaluations By The Western Michigan University Evaluation Center". *Journal of Personnel Evaluation in Education, 14*(1), 95–125.

Stufflebeam, D. (1999). "Foundational Models for 21st Century Program Evaluation". *The Evaluation CenterOccasional Papers Series,*Western Michigan. (This paper was prepared for The Evaluation Center's Occasional Papers Series) .Annual Meeting of The American Educational Research Association; Montreal, Quebec, Canada; April 20, 1999.

Stufflebeam, D. (1980). *The CIPP Model for Program Evaluation*. In G.Madaus, M.Sciriven&D. Stufflebeam (Eds). Evaluation Models and Decision-Making in Education. Itasca,2: Peacock.

Sukmadinata, N. S. (2007). *Pengembangan Kurikulum Teori Dan Praktek.* Remaja Rosdakarya.

Sutradhar, D.(2023). "Curriculum- Meaning, Characteristics, Definition" | B.Ed. Notes 3 Comments / B.ED /https://yoursmartclass.com/curriculum-meaning-characteristicsdefinition/

Şahan, H. H. (2008). "Zenginleştirilmiş Öğretim Etkinliklerinin İlköğretim 3. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programındaki Kazanımların Gerçekleşme Düzeyine ve Öğrencilerin Akademik Özgüven Özelliklerine Etkisi". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,56,* 607-632.

Şahin, H.(2006). "Eğitim Programı Geliştirme Sürecinde Önemli Bir Aşama: İhtiyaç Belirleme". An Important Step in Curriculum Development Process: Needs Assessment 1 *Tıp Eğitimi Dünyası, Nisan 2006, Sayı 22.*

Şahin ,Ç.ve Boyraz,S.(2023). "Program Geliştirmede Öğrenme Öğretme Sürecinin (Eğitim Durumları) Belirlenmesi".*Eğitimde Program Geliştirme*. Editörler; Gürbüz Ocak, Emine Akkaş Baysal ve Ramazan Yurtseven.6.Bölüm,ss.149-173.Ankara.Pegem Akademi Yayıncılık.

Şimşek, A ve Koca, F. (2011). "Liselerde Kültürler Arası Bir Uygulama Örneği Olarak Kanada Programı: Tarih Dersleri Üzerine Öğrenci Görüşleri". *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 1* (1), 155 - 187.

Taba,H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World, Inc.

Tan, Ş. (2007). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Tan,Ş.,Kayabaşı,Y.,veErdoğan,A.(2003).*ÖğretimiPlanlama ve Değerlendirme*.Dördüncü Basım. Ankara:Anı Yayıncılık.

Tanner, D., and Tanner, L. (1975). *Curriculum Development – Theory into Practice*..New York: Macmillan Publishing Co., Inc.

Tanner, D., and Tanner, L. (1995). *Curriculum Development: Theory into Practice*. New Jersey: Prentice-Hall.

Tanner, D., and Tanner, L. (2007). *Curriculum Development: Theory into Practice* (4th ed.). Upper Saddle River, New Jersey Columbus, Ohio: Pearson Merrill Prentice Hall.

Tate, R.(1990). "Experimental Design". In H. J. Walberg & G. D. Haertel(Eds.), *TheInternational Encyclopedia of Educational Evaluation*,(pp. 553-561). New York: Pergamon Press.

Taymaz, H. (1997). *Hizmet İçi Eğitim: Kavramlar İlkeler ve Yöntemler,* Ankara: Pegem Yayınevi.

Tekin, H. (1984*). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Has-Soy Matbaası.

Tezcan, M. (1987). *Kültür ve Kişilik (Psikolojik Antropolojik).* Ankara: Bilim Kitap.

Tezci, E. (2008). "Eğitim ve Öğretim İle İlgili Temel Kavramlar", *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Editör, Doç. Dr. Salih UŞUN, 1. Bölüm, (ss-17-63), İstanbul: Kriter Yayıncılık.

Tilley, N. (1998). *Evaluating the Effectiveness Of CCTV Schemes.* in Norris, C., Moran, J., and Armstrong, G. Surveillance, Closed Circuit Television and Social Control. Ashgate: Aldershot.

Tilley, N. (2000). "Realistic Evaluation: An Overview". Presented at the Founding Conference of the Danish Evaluation Society. September 2000. Available at: www.danskevalueringsselskab.dk/pdf/Nick%20Tilley.pdf [accessed 15 Ocak 2024].

Tomul, E. (2009). "Problem Seçme ve Tanımlama". (Editör. Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Bölüm 4,Ankara: Anı Yayıncılık, ss.85-108.

Torres, R. T., and Preskill, H. (2001). "Evaluation and Organizational Learning: Past, Present, and Future". *American Journal of Evaluation, 22*(3),387-395.

Tortop, N. (2005). *Kamu Personel Yönetimi - İnsan Kaynakları Yönetimi.* Ankara: Yargı Yayınları; 188.

Townsend, D., and Adams, P. (2003). *Program Evaluation Models and Practices:A Review of Research Literature.* Faculty of Education The University of Lethbridge, University Partners.

Treasury Board of Canada, Secretariat. (1994). "Review, Internal Audit and Evaluation". Treasury Board Manual Minister of Public Works and Goverment Services. Ottawa: Published by Public Affairs Branch, Treasury Board of Canada, Secretariat.Available at: http://www.tbs-sct.gc.ca/cee/pubs/meth/pem-mep01-eng.asp

Tuncel, İ ve Tuncel, Z.A. (2023). "Program Geliştirmede İçeriğin Belirlenmesi." *Eğitimde Program Geliştirme*. Editörler; Gürbüz Ocak,Emine Akkaş Baysal ve Ramazan Yurtseven. 5. Bölüm, ss.123-147. Ankara: Pegem Akademi

Tuncer,M.(2020). "Program Geliştirme ve Değerlendirme Standartları". *Eğitimde Program Geliştirme ve Değerlendirme.* 1. Bölüm(ss.558-582). Editörler:Behçet ORAL ve Taha YAZAR. Ankara: Pegem Akademi,2. Baskı.

Turgut, Y. (2009). "Verilerin Kaydedilmesi, Analizi,Yorumlanması: Nicel ve Nitel". (Editör. Prof. Dr. Abdurrahman Tanrıöğen). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Bölüm 8,Ankara: Anı Yayıncılık,ss.191-248.

Türer,A.(2024). Türk Milli Eğitim Sisteminde Uygulanan Program Geliştirme Modelinin Sistem Yaklaşımı Açısından İncelenmesi.
http://W3.Balikesir.Edu.Tr/~Aturer/Programgelistirmemodeli.Html#Ftn1.28.02.2024 tarihinde indirilmiştir.

Türk Dil Kurumu (2024). https://sozluk.gov.tr/ 15 Şubat 2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Türkçe Sözlük. (2005). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu, Ankara:Akşam Sanat Okulu Matbaası,10. Baskı.

Tyler, R.W. (1969).*Basic Principles of Curriculum and Instruction*.2.bs.Chicago: The University of Chicago Press.

Tyler, R. W. (2014). *Eğitim Programlarının ve Öğretimin Temel İlkeleri* (M. E. Rüzgar ve B. Aslan, Çev.). Pegem Akademi Yayınları (Eserin orijinali 1949'da yayımlandı).

Uçan, A. (2011). *Eğitimde Program Çözümleme*.
http://egitim.aku.edu.tr/aliucan.doc adresinden **15/10/2023** tarihinde alınmıştır.

Uçan, A. (2001). "Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bir Bakış." *Öğretmen Yetiştirme ve Öğretmen Eğitiminde Kalite Paneli* (22 Kasım 2000). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, 53-102.

Uçan,A.(1993). *Türkiye'de Öğretmenlik Mesleğine Genel Bakış*, İkinci Basım, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Ulukaya, H. (2023). "Posner'ın Program Türlerine Göre Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüş ve Deneyimleri", *Yüksek Lisans Tezi*, Bursa Uludağ Üniversitesi,Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı.

UNESCO International Bureau of Education.(2013). "Training Tools for Curriculum Development", *A Reseource Pack*.Geneva Switzarland
https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000222796_eng.;https://unesdoc.unesco.org/search/N-EXPLORE-d37f5c6e-da3a-4c17-a05d-2ea20e328f08

Unrau, Y. A. (2001). "Using Client Interviews to Illuminate Outcomes in Program Logic Models*:* A Case Example". *Evaluation and Program Planning, 24*, 353-361.

Using Technology to Support Curriculum Development. (2022). "Qualifications and Curriculum Development Agency" .National Curriculum.Butts Road,Earsldon Park.

Uşun, S. ve Cömert, D. (2003). "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Gereksinimlerinin Belirlenmesi". *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(2), 125-138.

Uşun, S. (2004). *Bilgisayar Destekli Öğretimin Temelleri*.Ankara: Nobel Yayıncılık, No:711.Gözden Geçirilmiş 2. Baskı.

Uşun, S. (2006 a).*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* Ankara: Nobel Yayıncılık, No:981. Eğitim Yayınları Dizisi:247, 1. Baskı.

Uşun, S. (2006 b). *Uzaktan Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. Yayın No:981.1.Baskı.

Uşun, S ve Özdemir,Alıcı D. (2006 c). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme.* İstanbul:Lisans Yayıncılık, 1. Baskı.

Uşun, S., Özdemir,M. ve İzmirli,S.(2007).“Uzaktan Eğitimde Program Değerlendirme”.*1.Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumu. Bildiriler.*(16-18 Mayıs 2007). Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun, S. ve Çetinkaya, L. (2008). “Bilgi ve İletişim Teknolojisi Programlarının Yapılandırmacı Yaklaşıma Göre Değerlendirilmesi(Çanakkale İli Örneği)”. *2. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumu. Bildiriler.* (16-18 Nisan 2008). ss.152-159. İzmir: Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun,S.(2008). “Introduction and Comparison of Different Program Evaluation Approaches”.*Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.21.*199-217.

Uşun, S.(2008). “Türkiye’de Yeni Uygulamaya Konulan (1-5.sınıf) İlköğretim Programlarının Program Geliştirme Süreçleri Açısından Değerlendirilmesi”. *7. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu (USOS)* (02-04 Mayıs 2008). ss.191-197. Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun, S. (2008). “Değerlendirme”.*Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. 7.Bölüm.(Editör: Yrd. Doç.Dr. Gülşah BAŞOL)İstanbul: Lisans Yayıncılık.1.Baskı.(ss.173-204).

Uşun, S. (2009). *“New Program Evaluation Approaches and Models in Education.”* 1. Uluslararası Türkiye Eğitim Araştırmaları Kongresi: “Eğitim Araştırmalarında Güncel Sorunlar ve Yeni Yaklaşımlar”, Eğitim Araştırmaları Birliği (EAB) Derneği, (1-3 Mayıs 2009), Çanakkale: Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Uşun, S. (2006).*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı.* No:981.Eğitim Yayınları Dizisi:247, 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Uşun,S.(2023). Eğitimde Program Değerlendirme;Süreçler-Modeller-Yaklaşımlar,Anı Yayıncılık, 4.Baskı,Ankara.

Ünal, P.D.(2020). “Program Geliştirme ve Program Değerlendirme İlişkisi”. *Eğitimde Program Geliştirme.* Ed. Prof. Dr. Hasan Güner Berkant,10. Bölüm ss.(327-357). Ankara:Anı Yayıncılık.

Ünver, G.(2021). “Program Çalışmaları İçin Öğretmen Eğitimi”. Ege Üniversitesi, Öğretmen Eğitimi ve Öğretim. *Teacher Education and Instruction.2021,2*(2),30-55 https://dergipark.org.tr/tr/pub/jnate

Varış, F. (1988). *Eğitimde Program Geliştirme: “Teori ve Teknikler”.* Ankara: A.Ü. E.B. Fak. Yay. No:157, 4.Baskı.

Varış, F. (1981).*Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fak. Yayın. No:98.

Varış, F.(Editör;1994). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Yayın No: 176,

Visser, R.M.S. (2003). “Trends in Program Evaluation Literature: The Emergence of Pragmatism”. *TCALL Occasional Research PaperNo.5*. Texas Center for Adult Literacy & Learning.

Vitale, D.C., Armenakis, A.A., and Feild, H.S. (2008). “Integrating Qualitative and Quantitative Methods for Organizational Diagnosis”. *Journal of Mixed Methods Research, 2* (1), 87- 105.

Walberg, H. J. (1984). “Improving The Productivity of America’s Schools”. *Educational Leadership,, pp. 19-27.*

Walker, D. F. (1970). “An Empirical Model of the Process of Curriculum Development”. 17 Feb 70. 20p. *Paper presented at American Educational Research Association Annual Meeting* (Minneapolis,Minnesota, March 2-6, 1970).

Walker,D.F. (1971). “A Naturalistic Model for Curriculum Development”.*The School Review Vol. 80, No. 1), pp. 51-65* (15 pages)Published By: The University of Chicago Press.

Warschauer, M. (2003). *Technology and Social Inclusion: Rethinking the Digital Divide*. The MIT Press.

Wei, X.(2017). “Using Student Voice in Learned-Centered Course Design”. *Educational Research and Reviews, 12*(7), 403-414.

Weinstein, G., and Fantini, M. D. (1970). "Toward Humanistic Education". New York, NY: Praeger.

Wen Su.(2012). "The Various Concepts of Curriculum and the Factors Involved in Curricula-making". *Journal of Language Teaching and Research, Vol. 3, No. 1, pp. 153-158*, January 2012 © 2012 Academy Publisher Manufactured in Finland. doi:10.4304/jltr. ISSN 1798-4769

Wheeler, D. K. (1967). *Curriculum Process*. London: University of London Press.

Wiersma, W. (2000). *Research Methods in Education* (7th Edition). USA: Allyn and Bacon.A Pearson Education Company.

Wiesenberg, F. (2000). "A Critical Appraisal Model of Program Evaluation in Adult Continuing Education". *Canadian Journal of University Continuing Education, 26*(1), 79-109.

Wiles ,J .(2005). *Curriculum Essantials*. Pearson Education Inc.

Wiles, J., and Bondi, J. (1993). *Curriculum Development: A guide to Practice*. NY: McMillan Publishing Company.

Wiles ,J ., and Bondi,J. (2007) .*Curriculum Development*. Pearson Education Inc.

Wiles, J., and Joseph B. (2002). *Curriculum Development –A Guide to Practice-*.New Jersey: Merrill Prentice Hall.

Witkin, B. R. ve Altschuld, J. W. (1995). *Planning and Conducting Needs Assessments: A Practical Guide*. Thousand Oaks, CA. Sage Publications.

Wolf, R.L. (1990). "Judical Evaluation". In H.J.Walberg& G.D.Haertel (Eds.),*The Internatioal Encyclopedia Of Educational Evaluation,* (79-81). Oxford: Pergamon Press.

Woodward, T. (1991). *Models and Metaphors in Language Teacher Training.* Cambridge: Cambridge University Press.

World Health Organization (WHO).(2000). "Assessments. Evaluation of Psychoactive Substance Use Disorder Treatment". Workbook 3 · Needs WHO/MSD/MSB 00.2d .

http://www.unodc.org/docs/treatment//needs_assessment.pdf adresinden 27 Ocak 2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Wulf, K.M., and Schave, B.(1984). *Curriculum Design: A Handbook For Educators.* California: Scott, Foresman and Co.

Yapıcıoğlu,K. D; Kara,A,D. ve Sever,D.(2016). "Türkiye'de Program Değerlendirme Çalışmalarında Eğilimler ve Sorunlar: Alan Uzmanlarının Gözüyle". Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi .*Vol 6 ;* No 12.

Yaşar, Ş. (1998). "Yapısalcı Kuram ve Öğretme Öğrenme Süreci". *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(1-2).

Yeaman, A. R. J. (1994)."Deconstructing Modern Educational Technology".*Educational Technology, 34*(2), 15-24.

Yeşilyurt,E.(2020). "Tam Öğrenme Yaklaşımı".*İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, TOBİAD, 9* (2): 1548/1580.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayıncılık. Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı, ISBN 9750200071.

Young, J.(1988). "Teacher Participation in Curriculum Development: What Status Does it Have ?". *Journal of Curriculum and Supervision. C: 3, S: 2, 109-110.*

Young, J.(1990). "Teacher Participation in Curriculum Development: A Study of Societal and Institutional Levels*". The Alberta Journal of Educational Research. C: 36, S:2, 141-156.*

Yurdabakan,İ.(2012). "Bloom'un Revize Edilen Taksonomisinin Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmeye Etkileri".The Effects of Bloom's Revised Taxonomy on Measurement and Evaluation in Education.*Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (http://sbe.gantep.edu.tr) 11*(2):327 -348 ISSN: 1303-0094.

Yurtseven, R., ve Ocak, G.(2023). "Program Geliştirme ve 21. Yüzyıl Teknolojileri".*Eğitimde Program Geliştirme*.Editörler;Gürbüz Ocak,Emine Akkaş Baysal ve Ramazan Yurtseven.10. Bölüm,ss.261-289.Ankara:Pegem Akademi.

Yüksel, S.(2003). "Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları ve Sorunları". *Milli Eğitim Dergisi. Sayı 159.*

Yüksel, S.(2004). *Örtük Program; Eğitimde Saklı Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yüksel, S. (2002). "Yükseköğretimde Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (15)* 1, 361- 370.

Yüksel, İ. (2010). "Türkiye İçin Program Değerlendirme Standartları Oluşturma Çalışması".*Doktora Tezi.* Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim) Anabilim Dalı.

Yüksel,S.(1998). Program Geliştirme Sürecine Öğretmen Katılımı.Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.Cilt: 13 Sayı: 13. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108240.

Yüksel,S.(2003). "Türkiye'de Program Geliştirme Çalışmaları ve Sorunları". *Milli Eğitim Dergisi, Sayı 159, Yaz* .

Zais,R.S.(1976*). Curriculum: Principles and Foundations* .First Edition. Ty Crowell Co; First Edition (January 1, 1976). ISBN-10⸢: ⸣0690008570.

Zenger, J.H., and Hargis, K. (1982). "Assessing Training Results: It's Time to Take the Plunge. *Training and Development Journal, 36*(l), 10-16.

Ruh Sağlığı ve Ekonomik Boyutu

DR. ELİF ÇAPAR

EĞİTİM
yayınevi

RUH SAĞLIĞI VE EKONOMİK BOYUTU

Dr. Elif Çapar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6408-10-4
1. Baskı, Ocak 2023

Baskı-Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

RUH SAĞLIĞI VE EKONOMİK BOYUTU
Dr. Elif Çapar
83 s., 125x195 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6408-10-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Carod-Artal, F.J. (2017). "Social Determinants of Mental Health". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), *Global Mental Health Prevention and Promotion* (pp.33-47). Switzerland: Springer International Publishing.

Coşkun, B. (2017). "Mental Health Priorities Around the World". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), *Global Mental Health Prevention and Promotion* (pp.9-21). Switzerland: Springer International Publishing.

Gresenz, C.R., Sturm, R. and Tang, L. (2001). "Income and Mental Health: Unraveling Community and Individual Level Relationships" [Gelir ve Ruh Sağlığı: Toplum ve Bireysel Düzeydeki İlişkileri Çözme]. *The Journal of Mental Health Policy and Economics,* 4, 197-203.

Gresenz, C. R. and Sturm, R. (2004). "Mental Health and Employment Transitions" In D. E. Marcotte, V. Wilcox-Gök (Eds.), *The Economics of Gender and Mental Illness* (pp.97-108). London: Elsevier Ltd.

Jané-Llopis, E. and Anderson, P. (2006). "Mental Health Promotion and Mental Disorder Prevention: a Snapshot Across Europe". In E. Jane Llopis and P. Anderson (Eds.), *Mental health Promotion and Mental Disorder Prevention Across European Member States: a Collection of Country Stories* (pp. 7-20). Luxembourg: European Communities.

Jhanwar, V. G. and Avinash, P. R. (2017). "Mental Health Promotion-Overview". In S. Bährer-Kohler, F. J. Carod-Artal (Eds.), *Global Mental Health Prevention and Promotion* (pp.89-103). Switzerland: Springer International Publishing.

Knapp, M. and Wong G. (2020) . "Economics and Mental Health: The Current Scenario" [Ruh Sağlığı ve Ekonomisi: Mevcut Senaryolar]. *World Psychiatry*, 19, 3–14.

McGregor, B. S. and Holden, K. B. (2015). "Unemployment, Underemployment, and Job Insecurity". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.99-121). Washington: American Psychiatric Publishing.

Manseau, M. W. (2015). "Economic Inequality, Poverty, and Neighborhood Deprivation". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.121-145). Washington: American Psychiatric Publishing.

Öztürk, O. ve Uluşahin, N.A. (2020). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Nobel Tıp Yayınevi.

Patel, V. Araya, R. Lewis, G. and Swartz, L. (2001). "Socioeconomic Factors and Mental Health". In Harlem Brundtland (Eds.), Mental Health A Call for Action by World Health (pp.40-55). Geneva: World Health Organization.

Powers, R. A. (2015). "Poor Education", The Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.77-99). Washington: American Psychiatric Publishing.

Razzouk, D. (2017). "Introduction to Mental Health Economics". In D. Razzouk (Eds.), *Mental Health Economics The Costs and Benefits of Psychiatric Care* (pp.55-70). Switzerland: Springer International Publishing.

Sabariogo, C., Miret, M. and Coenen, M. (2017). "Global Mental Health: Costs, Poverty, Violence and Socioeconomic Determinants of Health". In D. Razzouk (Eds.), *Mental Health Economics The Costs and Benefits of Psychiatric Care* (pp.365-381). Switzerland: Springer International Publishing.

Sağlık Bakanlığı COVID-19 Bilgilendirme Platformu (2020). https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66489/mortalite.html

Satcher, D. and Shim, R. S. (2015). "A Call to Action: Addressing the Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental Health* (pp.235-255). Washington: American Psychiatric Publishing.

Shim, R., Compton, M.T., Manseau, M. W., Koplan, M. and Powers, R. A. (2015). "Owerview of the Social Determinants of Mental Health". In M.T. Compton, R.S. Shim (Eds.), *The Social Determinants of Mental*

Health (pp.1-123). Washington: American Psychiatric Publishing.

Talala, K., Huurre, T., Aro, H., Martelin, T. and Prattala, R. (2008). "Socio Demographic Differences in Self-Reported Psychological Distress Among 25- to 64-year-old Finns" [25-64 yaşındaki Finliler Arasında Kendinden Bildirilen Psikolojik Sıkıntılarda Sosyo Demografik Farklılıklar]. *Social Indicators Research,* 86, 23-335.

Talala, K. (2013). *Psychological Distress in Finland 1979–2003: Overall Trends, Socio-Economic Differences, and Contribution to Cause-Specific Mortality Inequalities,* Finland: Juvenes Print – Finnish University Print Ltd Tampere.

World Health Organization. (2001)." Mental Health A Call for Action". *Rapor,* https://apps.who.int/gb/archive/pdf_files/WHA55/ea5518.pdf

World Health Organization. (2003). Investing in Mental Health. Geneva, Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/42823

World Health Organization. (2006). Economic Aspects of the Mental Health System: Key Messages to Health Planners and Policy-Makers. Geneva, Switzerland: World Health Organization, https://apps.who.int/iris/handle/10665/70793.

World Health Organization. (2006). Dollars, Dalls and Decisions: Economic Aspects of the Mental Health System, Geneve, Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-PublicationData. http://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43574/9241563338_eng.pdf?sequence=1

World Health Organization. (2014). Social Determinants of Mental Health. Switzerland: WHO Library Cataloguing-in-Publication Data.

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112828/9789241506809_eng.pdf

World Health Organization. (2017). "Depression and Other Common Mental Disorders Global Health Estimates". Switzerland: WHO Document Productions. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/254610/WHO-MSD-MER-2017.2-eng.pdf

World Health Organization. (2019)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. *Rapor,* https://www.who.int/health-topics/mental-health.

World Health Organization. (2021)." Mental Health". [Ruh Sağlığı]. *Rapor,* https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab=tab_2

World Health Organization. (2021). Comprehensive Mental Health Action Plan 2013–2030. Switzerland: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/handle/10665/345301.

World Health Organization. (2021). Mental Health Atlas 2020. Geneva: World Health Organization. https://www.who.int/publications/i/item/9789240036703

World Health Organization. (2022). Explore Results From the 2019 Global Burden of Disease (GBD) Study. https://vizhub.healthdata.org/gbd-results/

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR

Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

EĞİTİM
yayınevi

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-20-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-20-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20-29.

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının sınıf değişkeni açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, C:21*, 1356-1373.

Aksoy, N. (2001). Sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, S (7,1)*, 9-20.

Arıkan, G. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul yöneticilerini atama sürecinde izlediği politikaların ve uygulamaların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü.

Arslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde çocuklar. *Ege Eğitim Dergisi, C:2*, 25-33.

Avcı, M. (2015). *Ergenlikte toplumsal uyum sorunları.* Serüven Kitabevi.

Ay, M. (1994). *Ailede ve okulda din eğitiminde mükafat ve ceza.* Nil Yayınları.

Aycan, T. (2008). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi.* Alfa Yayınları.

Aydın, B. (2001). İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Aydın, B. (2004). Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 326-337.

Aydın, M. (2007). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Babaoğlan, E., & Yılmaz, F. (2013). Sınıf öğretmenlerinin disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemleri (Şırnak ili örneği). *Elementary Education Online, 12*, 36-51.

Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi.* Pegem Akademi.

Baysal, N. (2009). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, A., & Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin teknikleri türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (2) 6*, 71-81.

Binbaşıoğlu, C. (1988). Eğitime giriş. Binbaşıoğlu Yayınları.

Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and student
. *Teaching & Teacher Education*, 4 (1), 1-18.

Budak, G. ve G. Budak (2004). *İşletme yönetimi*, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Burden, P. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction.* Londra: Longman.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar. Pegem A Yayınları.

Canter, C., & Canter, M. (1992). *Assertive discipline: A take charge approach for today's educator.* Anter and Associates.

Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini.* Anı Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2007). Disiplin ile ilgi kavramlar, ilkeler ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 8-24.

Charles, C. (1992). *Building classroom discipline: From models to practice.* Longman.

Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki çocuk.* Remzi Kitabevi.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (17), 1*, 255-269.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)14*.

Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerinin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, (14)28*.

Çifçili, V. (2009). Sınıf içi disiplininde otorite. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 91-103.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed). (2011). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Doğan, B., & Gökyer, N. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26)1*, 93-105.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati.* Sistem Yayıncılık.

Erdem, G., Eke, C., Ögel, K., & Taner, S. (2006). Lise öğrencilerinde arkadaş özellikleri ve madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi, (7)*, 111-116.

Erdogan, İ. (2005). Yeni bir bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık.

Erden, M., & Akman, Y. (2002). *Gelişim ve öğrenme.* Arkadaş Yayınları.

Erkesici, E. (2005). *Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenleri: Ankara ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Evertson, C., & Emmer, E. (1985). Effective management at the beginning of the school year in junior high classes. *Journal of Educational Psychology*, 485- 499.

Freud, S. (1995). Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*.

Ghodse, H. (1994). *Drugs and addictive behaviour: A guide to treatment.* Cambridge University.

Glasser, W. (1994). *Okulda kalite eğitimi.* Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* Sistem Yayınları.

Gupta, K. (2006). *School management*. Pragun Publications.

Gülterler, D. (2007). Anne-babaların uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocukların disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma sorunları ile ilişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, A. (2013). Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi (Üsküdar Örneği/ 1980-2010). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güven, S. (1998). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve disiplini konusundaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları. *Öğretmen Dünyası*, 26-44.

Hargreaves, A., & Woods, P. (1998). *Classrooms and stafirooms.* Open University.

Kahveci, N. G. (2012). Genel liselerde karşılaşılan disiplin sorunlarının uzamsal incelenmesi: İstanbul'dan bir ilçe örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, (7)*1, 64-93.

Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi (1)*1, 21-51.

Karataş, S. (2003). Osmanlı eğitim sisteminde batılılaşma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:5*, 231-242.

Karataş, S. ve Güngören, Ö. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi.* İçinde (Ed.) Naim Ünver & Muammer Ergün. Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri. Pegem A Yayıncılık.

Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B. ve Kâhya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 29-49. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.2m

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (5) 8, 193-207.

Karip, E. (2004). Yönetim biliminin alan ve kapsamı. İçinde Y. Özden, (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s. 1-39). Pegem A Yayıncılık.

Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, R. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A., & Tunçbilek, G. (2012). Türkçe ders kitaplarındaki hak ve özgürlükler temasının demokrasi eğitimi açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:17*, 259-270.

Kılınçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal bilimler Dergisi, S:17*, 231-256.

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. İçinde Z. Kaya, *Sınıf Yönetimi* (s. 50-53). Pegem A Yayınları.

Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Koşar, D., Kılınç, A., Er, E., & Koşar, S. (2003). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.

Küçükahmet, L. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Lemlech, K. (1988). *Classroom management.* Longman.

Marzano, R. J. (2009). *Classroom management that works.* Upper Saddle River.

MEB. (2007). *Ortaöğretim kurumları disiplin yönetmeliği.* MEB Yayınları.

Mercan, Ç. S., Karataş, S., & Düzen, A. (2016). Ergenlerin ebeveyn ilişkilerine yönelik algıları: Nitel bir inceleme. *The Journal of Social Sciences Institute, (19)*16, 237-259.

Nelson, L. (1984). *Positive discipline.* Ballantine Books.

Oksay, G. (1986). Anne-baba-ergen ilişkilerini geliştirici öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)*, 77-93.

Özdemir, S. (Ed). (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yöneticiliği. Pegem.

Özden, Y. (Ed.). (2005). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. Pegem.

Öztürk, B. (2002). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi, sınıf yönetimi.* Pegem.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*. 171-179.

Pattie, L. (2000). Personal and social education and teacher development in Hong- Kong. *Pastoral Care*, 42-46.

Rogers, B. (2004). How to manage children's challenging behaviour. SAGE.

R.Burden, P. (1995). *Classroom management and discipline: methods to facilitate cooperation and instruction.* Longman Publishers.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci.* Nobel Yayınları.

Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayınları.

Sarıtaş, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre ideal sınıf yönetimi davranışları. *Journal of New World Sciences Academy, (3)*3, 167-187.

Silverberg, W. V. (1932). Notes on the Mechanism of Reaction-Formation: I Dream Material: II. Theoretical Discussion. *The Psychoanalytic Review*, 56-63.

Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) 25*, 67-81.

Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2007). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (7.bs.). Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. İçinde Yüksel Özden (Editör). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (99-146). Pegem A Yayınları.

Tanhan, F., & Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (4)*25, 44-53.

Taymaz, H. (1986). Okul yönetimi ve yönetici yerleştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,123-135.

TDK. (1991). *Türkçe sözlük.* TDK Yayınları.

TDK. (1999). *Güncel Türkçe sözlük.* Türk Dili Yayınları. TDK.

Tertemiz, N. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplin.* Nobel Yayınları.

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Tosun, Ü. (2002). *Onurlu disiplin.* Anı Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. Savaş Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim.* Seçkin Yayıncılık.

Tutar, H., & Yılmaz, M. (2010). *Genel iletişim kavram ve modeller.* Seçkin Yayıncılık.

Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin sınıf içi disiplin anlayışları ve tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44*. 549-568.

Türnüklü, A. (2005). *İlkokullarda sınıf yönetimi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Leicester.

Türnüklü, A., & Galton, M. (2001). Students misbehaviours in Turkish and English primary classroom. *Educational Studies*.

Ulusavaş, M. (1990). Aile, ana-baba ve çocuk yönünden Türkiye'de durum.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (5), 1-11.

Uzunoğlu, S. (2006). *Kişiliğin deşifresi.* Morpa Kültür Yayınları.

Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2011). Okula bağlılık, okulda uygulanan disiplin teknikleri ve okulda mağdurluğun lise öğrencilerinin sapkın davranışları üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (11),2*, 547-570.

Vaillant, G. E. (1992). The historical origins and future potential of Sigmund Freud's concept of the mechanisms of defence. *International Review of PsychoAnalysis,105*. 35-50.

Varış, F. ve arkadaşları. (1991). Eğitim bilimine giriş. AÜ Basımevi.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice.* McGraw-Hill.

Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları.* Ege Üniversitesi Yayınları.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba okulu.* Remzi Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı.* Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1992). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Özgür Yayınları.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Seçkin Yayınları.

Editör:
Doç. Dr. İsmail Ukav

Ziraat, Orman ve Su Ürünleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar X

EĞİTİM
yayınevi

ZİRAAT, ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X

Editör: Doç. Dr. İsmail Ukav

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-44-8
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ZİRAAT, ORMAN VE SU ÜRÜNLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X
Editör: Doç. Dr. İsmail Ukav
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-44-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKLAR

Adroher, F.J., Morales-Yuste, M. and Benitez, R. (2024). Anisakiasis and Anisakidae. *Pathogens*, 13, 148.

Aibinu, I.E., Smooker, P.M. and Lopata, A.L. (2019). Anisakis Nematodes in Fishand Shellfish-From Infection to Allergies. *International Journal for Parasitology Parasitesand Wildlife,* 9, 384-393.

Aktop. Y., Yılmaz. H.E. and Çağatay. T. (2021). Geographical Distribution of Freshwater Fish Parasite *Clinostomum* spp. *Menba Kastamonu Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dergisi*, 7(1), 58-63.

Anantawat, S., Liermeier, A., McLeod, C. and Sumner, J. (2012). Semi-Quantitative Risk Assessment of Harmful Parasites in Australian Finfish. South Australia Research and Development Institute.

Arda, M., Seçer, S. ve Sarıeyyüpoğlu, M. (2017). *Balık Hastalıkları*. Ankara: Medisan Yayınevi.

Arslan, A., Dinçoğlu, A. ve Güven, A. (1995). Su Ürünleri ile İnsanlara Geçen Hastalıklar. *Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1(1-2), 103-107.

Audicana, M.T. (2022). *Anisakis*, Something Is Moving Inside the Fish. *Pathogens*, 11, 326.

Ayaz, E. ve Tınar, R. (2006). Cestoda. İçinde R. Tınar (Editör), *Helmintoloji* (s. 103-212). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Aytemiz, I., Dede, A., Danyer, E. and Tonay, A.M. (2012). Morphological Identification of Parasites Found In The Stomach Contents of By Caught Striped Dolphins (*Stenella coeruleoalba*) From Turkish Eastern Mediterranean Sea Coast. *Journal of the Black Sea / Mediterranean Environment*, 18(2), 238-245.

Babu, S.P. (2000). Icthyozoonoses, Reviews Fish Disease and Infections Transmissable to Man, Including Some Unfamiliar and Recently Recognized Fish-Borne Maladies. *Fish Farmer*, 14, 14.

Bardhan, A. (2022). Fish-Borne Parasites Proficient in Zoonotic Diseases: A Mini Review. *Insights in Veterinary Science*, 6, 005-012.

Behr, M.A., Gyorkos, T.W., Kokoskin, E., Ward, B.J. and MacLean, J.D. (1998). North American Liver Fluke (*Metorchis conjunctus*) in a Canadian Aboriginal Population: A Submerging Human Pathogen? *Canadian Journal of Public Health*, 89(4), 258-259.

Bouwknegt, M., Devleesschauwer, B., Graham, H., Robertson, L.J. and van der Giessen, J.W.B. (2018). The Euro-FBP Workshop Participants. Prioritization of food-borne parasites in Europe, 2016. *Eurosurveillance*, 23(9),17-00161.

Bucci, C., Gallotta, S., Morra, I., Fortunato, A., Ciacci, C. and Iovino, P. (2013). *Anisakis*, just think about it in an emergency. *International Journal of Infectious Diseases*, 17(11): e1071–2.

Caccio, S.M. and Ryan, U. (2008). Molecular Epidemiology of Giardiasis. *Molecular and Biochemical Parasitology*, 160, 75-80.

Cengizler, İ. (2006). *Balık Hastalıkları*. Adana: Adana Nobel Kitabevi.

Chai, J.Y., Darwin Murrell, K. and Lymbery, A.J. (2005). Fish-Borne Parasitic Zoonoses: Status and Issues. *International Journal for Parasitology*, 35, 1233-1254.

Chai, J.Y. and Jung, B.K. (2017). Fishborne Zoonotic Heterophyid Infections: An Update. *Food Waterborne Parasitology*, 8(8-9), 33-63.

Chitwood, M.B., Velasquez, C. and Salazar, N.P. (1999). Physiological Changes in a Species of *Capillaria* (Trichuroidea) Causing a Fatal Case of Human Intestinal Capillariasis. In A. Corradetti (Editor). First International Congress of Parasitology (pp. 797-798). Rome/Italy: September 21-26, 1964.

Chung, D.I., Kong, H.H. and Joo, C.Y. (1995). Demonstration of the Second Intermediate Hosts of *Clinostomum complanatum* in Korea. *The Korean Journal of Parasitology*, 33, 305-312.

Ciganovich, E.A., Redman, P.J. and Stenback, R.S. (2013). *Field Manual of Wildlife Diseases: General Field Procedures and Diseases of Birds*. Wisconsin/USA: USGS National Wildlife Health Center.

Clausen, J.H., Madsen, H., Van, P.T., Dalsgaard, A. and Murrell, K.D. (2015). Integrated Parasite Management: Path to Sustainable Control of Fish Borne Trematodes in Aquaculture. *Trends Parasitology*, 31, 8-15.

Cong, W. and Elsheikha, H.M. (2021). Biology, Epidemiology, Clinical Features, Diagnosis and Treatment of Selected Fish-Borne Parasitic Zoonoses. *Yale Journal of Biology and Medicine,* 94, 297-309.

Cross, J.H. (1992). Intestinal Capillariasis. *Clinical Microbiology*, 1992(5), 120-129.

Çaklı, Ş. (2007). *Su Ürünleri İşleme Teknolojisi (Su Ürünleri İşleme Teknolojisinde Temel Konular)*. Bornova/İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.

Deng, Y., Suleman, Zhang, X., Li, R., Li, L., Fu, Y., Liu, G. and Yao, C. (2022). *Aonchotheca* (Nematoda: Capillariidae) is Validated as a Separated Genus from *Capillaria* by Both Mitochondrial and Nuclear Ribosomal DNA. *Parasites & Vectors*, 15, 493.

Diaz, J.H. (2015). Gnathostomiasis: An Emerging Infection of Raw fish Consumers in *Gnathostoma* Nematode-Endemic and Nonendemic Countries. *Journal of Travel Medicine*, 22, 318-324.

Dick, T.A. (2007). Diphyllobothriasis: The *Diphyllobothrium latum* Human Infection Conundrum and Reconciliation With a Worldwide Zoonosis. In: *Food-borne Parasitic Zoonoses*. Boston (MA): Springer.

Dönmez, A.E. (2023). Paraziter Balık Zoonozları. *Acta Aquatica Turcica*, 19(0), 1-17.

Dupouy-Camet, J. and Peduzzi, R. (2014). Helminth-Trematode: *Diphyllobothrium*. *Encyclopedia of Food Safety*, 2, 130-133.

Durmaz, Y. (2019). Su Ürünleri ile İnsanlara Bulaşan Hastalıklar, https://vetkontrol.tarimorman.gov.tr/ samsun/Belgeler/Makaleler/SU%20

%C3%9CR%C3%9CNLER%C4%B0%20%C4%B0LE%2%C4%B-0NSANALARA%20BULA%C5%9EAN%20ETKENLER.pdf, (E.T.: 05.01.2024).

Eastburn, R.L., Fritsche, T.R. and Terhune, C.A. (1987). Human Intestinal Infection with *Nanophyetus salmincola* from Salmonid Fishes. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 36(3), 586-591.

El-Dib, N.A., El-Badry, A.A., Ta-Tang, T.H. and Rubio, J.M. (2015). Molecular Detection of *Capillaria philippinensis*: An Emerging Zoonosis in Egypt. *Experimental Parasitology*, 154, 127-133.

Fayer, R., Esposito, D.H. and Dubey, J.P. (2015). Human Infections with *Sarcocystis* species. *Clinical Microbiology Reviews*, 28(2), 295-311.

Fried, B., Graczyk, T.K. and Tamang, L. (2004). Food-Borne Intestinal Trematodiases in Humans. *Parasitology Research*, 93, 159-170.

Ghadam, M., Banaii, M., Mohammed, E.T., Suthar, J. and Shamsi, S. (2018). Morphological and Molecular Characterization of Selected Species of *Hysterothylacium* (Nematoda: Raphidascarididae) from Marine Fish in Iraqi Waters. *Journal of Helminthology*, 92(1), 116-124.

Ghoneim, N.H., Abdel-Moein, K.A. and Saeed, H. (2012). Fish as a Possible Reservoir for Zoonotic *Giardia duodenalis* Assemblages. *Parasitology Research*, 110, 2193-2196.

Grabda, J. (1981). Parasitic Fauna of Garfish *Belone belone* (L) from the Pomeranian Bay (Southern Baltic) and its Origın. *Parasitology*, (11), 76-85.

Gupta, D., Gupta, N. and Gupta, A.(2015). *Trypanosoma tengari* n. sp. (*Kinetoplastida*: *Trypanosomatidae*) A New Haemoflagellate from the Blood of *Mystus vittatus*. *Journal of Environmental Bio-Sciences*, 29(1), 93-98.

Gutierrez, Y. (2000). *Diagnostic Pathology of Parastic Infections* (*with Clinical Correlations*). Oxford/England: Oxford University Press.

Hajipour, N., Valizadeh, H. and Ketzis, J. (2023). A Review on Fish-Borne Zoonotic Parasites in Iran. *Veterinary and Medicine Science*, 9(2), 748-777.

Harrell, L.W. and Deardorff, T.L. (1990). Human nanophyetiasis: Transmission By Handling Naturally Infected Coho Salmon (*Oncorhynchus kisutch*). *Journal of Infectious Diseases*, 161(1), 146-148.

Hochberg, N.S, Hamer, D.H., Hughes, J.M. and Wilson, M.E. (2010). Anisakidosis: Perils of the Deep. *Clinical Infectious Diseases*, 51(7), 806-812.

Honcharov, S.L., Soroka, N.M., Galat, M.V., Zhurenko, O.V., Dubovyi, A.I. and Dzhmil, V.I. (2022). *Eustrongylides* (Nematoda:Dioctophymatidae): Epizootology and Special Characteristics of the Development Biology. *Helminthologia*, 59(2), 127-142.

Hong, S.T. and Fang, Y. (2012). *Clonorchissinensis* and Clonorchiasis, an Update. *Parasitology International*, 61, 17-24.

Hung, N.M., Madsen, H. and Fried, B. (2013). Global Status of Fish-Borne Zoonotic Trematodiasis in Humans, *Acta Parasitologica*, 58, 231-258.

John, D.T. and Petri, W.A. (2006). *Markell and Voge's Medical Parasitology*. USA: Saunders Elsevier.

Jones, S.R.M. (2015). Transmission Dynamics of Foodborne Parasites in Fish and Shellfish. In A. Gajadhar (Editor), *Foodborne Parasites in the Food Supply Web*: *Occurrence and Control* (293-316). Nanaimo/Kanada: Woodhead Publishing.

Katchanov, J., Sawanyawisuth, K., Chotmongkol, V. and Nawa, Y. (2011). Neurognathostomiasis, a Neglected Parasitosis of the Central Nervous System. *Emerging Infectious Diseases*, 17(7), 1174-1180.

Khan, S., Ahmed, S., Serajuddin, M. and Saifullah, M.K. (2018). Variation in Seasonal Prevalence Intensity of Progenetic Metacercariae of *Clinostomum complanatum* Infection in *Trichogaster fasciatus* Fish. *Beni-Suef University Journal of Basic Applied Sciences*, 7, 310-316.

Khalifa, M.M., Abdel-Rahman, S.M., Bakir, H.Y., Othman, R.A. and El-Mokhtar, M.A. (2020). Comparison of the Diagnostic Performance of Microscopic Examination, Copro-ELISA, and Copro-PCR in the Diagnosis of *Capillaria philippinensis* Infections. *PLOS ONE*, 15(6), e0234746.

Kim, T.H., Kim, H.K., Lee, Y.S., Choi, D.H., Kang, S.H., Jeong, S,J., Park, T.I. and Kim, I.T. (2007). A Case of *Diphyllobothrium latum* Infection in a Patient with Abdominal Pain. *Korean Journal of Gastroenterology*, 50(6), 384-387.

Kiyan, V.S., Bulashev, A.K. and Katokhin, A.V. (2018). Opisthorchisfelineus and Metorchisbilis Metacercariae in Cyprinid Fish Leuciscusidus in Nura-Sarysu River, Kazakhstan. *Korean Journal of Parasitology*, 56, 267.

Køie, M. (1995). Aspects of the Life Cycle and Morphology of *Hysterothylacium aduncum* (Rudolphi, 1802) (Nematoda, Ascaridoidea, Anisakidae). *Canadian Journal of Zoology*, 71, 1289-1296.

Korun, J. (2009). Balık ve Kabuklu Su Ürünleri Orijinli Zoonotik Hastalıklar. *Enfeksiyon Dergisi*, 23(3), 151-156.

Koyun, M., Ulupınar, M. and Gül, A. (2015). Seasonal Distribution of Metazoan Parasites on Kura Barbell (*Barbus lacerta*) in Eastern Anatolia, Turkey. *Pakistan Journal Zoology*, 47(5), 1253-1261.

Kozan, E. (2016). Gıda Kaynaklı Helmintler. *Kocatepe Veteriner Dergisi*, 9(2), 127-134.

Köse, S. (2010). Evaluation of Seafood Safety Health Hazards for Traditional Fish Products: Preventive Measures and Monitoring Issues. *Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*, 10, 139-60.

Kubilay, A. ve Arık, F. (2002). Balık Zoonozları. *Türk Mikrobiyoloji Cemiyeti Dergisi*, 32(3-4), 307-315.

Kuran, K., Torcu Koç, H., Erdoğan, Z. and Oğuz, M.C. (2021). *Anisakis simplex* (Rudolphi, 1809), *Hysterothylacium aduncum* (Rudolphi, 1802) and *Pseodoterranova decipiens* (Krabbe 1878) (Nematoda; Anisakidae) Parasites in Some Commercial Fish Species from Edremit Bay (Northern Aegean Sea). *Menba Journal of Fisheries Faculty*, *7*(1), 64-76.

Leiro, J.M., Piazzon, C., Domínguez, B., Mallo, N. and Lamas, J. (2012). Evaluation of some Physical and Chemical Treatments for Inactivating Microsporidian Spores Isolated from Fish. *International Journal of Food Microbiology*, 156, 152-160.

Li, M., Ponce-Gordo, F., Norman Grim, J., Wang, C. and Nilsen, F. (2014). New Insights Into the Molecular Phylogeny of *Balantidium* (Ciliophora, Vetibuliferida) Based on the Analysis of New Sequences of Species from Fish Hosts. *Parasitology Research*, 113(12), 4327-33.

Limados Santos, C.A.M. and Howgate, P. (2011). Fish borne zoonotic parasites and aquaculture: A review. *Aquaculture*, 318, 253-261.

Limsrivilai, J., Pongprasobchai, S., Apisarnthanarak, P. and Manatsathit, S. (2014). Intestinal Capillariasis in the 21st Century: Clinical Presentations and Role of Endoscopy and Imaging. *BMC Gastroenterol*ogy, 14, 207.

Ljubojevic, D., Novakov, N., Djordjevic, V., Radosavljevic, V., Pelica, M. and Cirkovic, M. (2015). Potential Parasitic Hazards for Humans in Fish Meat. *Procedia Food Science*, *5*, 172-175.

Lu, L., Lin, M., Choi, W., Hwang, K., Hsu, Y. and Bair, M. (2006). Human Intestinal Capillariasis (*Capillaria philippinensis*) in Taiwan. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 74(5), 810-3.

Lun, Z.R., Gasser, R.B., Lai, D.H., Li, A.X., Zhu, X.Q. and Yu, X.B. (2005). Clonorchiasis: A Key Food Borne Zoonosis in China. *Lancet Infectious Diseases*, 5(1), 31-41.

MacLean, J.D., Arthur, J.R. and Ward, B.J. (1996). Common-Source Outbreak of Acute Infection Due to the North American Liver Fluke *Metorchis conjunctus*. *Lancet*, 347(8995), 154-158.

Macpherson, C.N.L. (2005). Human Behaviour and the Epidemiology of Parasitic Zoonoses. *International Journal for Parasitology,* 35, 1319-1331.

Magalhães, A.M.S., Costa, B.S., Tavares, G.C. and Carvalho, S.I.G. (2012). Zoonoses Parasitárias Associadas Ao Consumo de Carne de Peixe Cru. *PUBVET, Publicações em Medicina Veterinária e Zootecnia*, 6(25), 1416.

Mahasri, G., Koesdarto, S., Kismiyati, Sari, D.P.W., Santamurti, M.B., Kandi, I.W., Fitr, S.T.S. and Amin, M. (2019). Prevalence and Intensity of *Trypanosoma* sp. in wild Swampeels (*Synbranchus bengalensis*) Marketed in Surabaya, Indonesia. *Biodiversitas Journal of Biological Diversity*, *20* (11), 3262-3268.

Mahdy, O.A., Abdel-Maogood, S.Z., Abdelsalam, M., Shaalan, M., Abdelrahman, H.A. and Salem, M.A. (2021). Epidemiological Study

of Fish-Borne Zoonotic Trematodes Infecting Nile Tilapia With First Molecular Characterization of Two Heterophyid Flukes. *Aquaculture Research,* 52(9), 4475-4488.

Marcogliese, D.J. (2001). Review of Experimental and Natural Invertebrate Hosts of Sealworm (*Pseudoterranova decipiens*) and its Distribution and Abundance in Macroinvertebrates in Eastern Canada. *NAMMCO Scientific Publications,* 3, 27-37.

Marino, A.M.F., Giunta, R.P., Salvaggio, A., Castello, A., Alfonzetti, T., Barbagallo, A., Aparo, A., Scalzo, F., Reale, S., Buffolano, W. And Percipalle, M. (2019). *Toxoplasma gondii* in Edible Fishes Captured in the Mediterranean Basin. *Zoonoses Public Health, 66*(7), 826-834.

Martorelli, S.R., Lino, A., Marcotegui, P., Montes, M.M., Alda, P. and Panei, C.J. (2012). Morphological and Molecular Identification of the Fish-Borne Metacercaria of *Ascocotyle (Phagicola) longa* Ransom, 1920 in *Mugil liza* from Argentina. *Veterinary Parasitology*, 190, 599-603.

Menconi, V., Manfrin, C., Pastorino, P., Mugetti, D., Cortinovis, L., Pizzul, E., Pallavicini, A. and Prearo, M. (2020). First Report of *Clinostomum complanatum* (Trematoda: Digenea) in European Perch (*Perca fluviatilis*) from an Italian Subalpine Lake: A Risk for Public Health. *International Journal of Environmental Research Public Health,* 17(4), 1389.

Mercado, R., Torres, P., Muñoz, V. and Apt, W. (2001). Human Infection by *Pseudoterranova decipiens* (Nematoda, Anisakidae) in Chile: Report of Seven Cases. *Memórias do Instituto Oswaldo Cruz, Rio de Janeiro*, 96(5), 653-655.

Moratal, S., AuxiliadoraDea-Ayuela, M., Cardells, J., Marco-Hirs, N.M, Puigcercós, S., Lizana, V. And López-Ramon, J. (2020). Potential Risk of Three Zoonotic Protozoa (*Cryptosporidium* spp., *Giardia duodenalis* and *Toxoplasma gondii*) Transmission from Fish Consumption. *Foods, 9*, 1913.

Moravec, F. (1994). *Parasitic Nematodes of Freshwater Fishes of Europe*. Çekya: Academia.

Oğuz, M., Güre, H., Özdemir, H., Öztürk, M. ve Savaş, Y. (2000). Çanakkale İli Kıyılarında Yakalanan Ekonomik Öneme Sahip Bazı Teleost Balıklarda *Anisakis simplex*, Rudolphi 1809 Araştırılması. *Türkiye Parazitoloji Dergisi*, 24(4), 431-434.

Okumura, M.P.M., Perez, A.C.A. and Espındola Fılho, A. (1999). Principais Zoonoses Parasitárias Transmitidas Por Pescado–Revisão. *Revista de Educação Continuada em Medicina Veterinária e Zootecnia do CRMV-SP*, 2(2), 66-80.

Öktener, A., Yurdakuk, N., Alaş, A. and Solak, K. (2010). Fish-borne Parasitic Zoonoses in Turkish Waters. *Gazi University Journal of Science*, 23(3), 255-260.

Park, C.W., Kim, J.S, Joo, H.S. and Kim, J. (2009). A Human Case of *Clinostomum complanatum* Infection in Korea. *Korean Journal of Parasitology*, 47(4), 401-404.

Petney, T.N., Andrews, R.H., Saijuntha, W., Wenz-Mücke, A. and Sithithaworn, P. (2013). The Zoonotic, Fish-Borne Liver Flukes *Clonorchis sinensis*, *Opisthorchis felineus* and *Opisthorchis viverrini*. *International Journal for Parasitology*, 43(12-13), 1031-46.

Qian, M.B., Chen, Y.D. and Yan, F. (2013). Time to Tackle Clonorchiasis in China. *Infectious Diseases of Poverty*, 2(1), 4.

Rebello, K.M., Borges, J.N., Teixeira, A., Perales, J. and Santos, J.P. (2020). Proteomic Analysis of *Ascocotyle longa* (Trematoda: Heterophyidae) Metacercariae. *Molecular and Biochemical Parasitology,* 239.

Rizvi, A., Chaudhary, R., Haider, M. and Naseem, I. (2020). How Climate Change Affects Parasites: The Case of Trematode Parasite *Clinostomum complanatum* and Its Fish Host *Trichogaster fasiatus*. *Journal of Parasitology*, 44 (2), 476-480.

Robertson, L.J., Graham Clark, C., Debenham, J.J., Dubey, J.P., Kvac, M., Li, J., Ponce-Gordo, F., Ryan, U., Schares, G., Su, C. and Tsaousis, A. (2019). Are Molecular Tools Clarifying or Confusingour Understanding of the Public Health Threat from Zoonotic Enteric Protozoa in Wildlife? *International Journal for Parasitology: Parasites and Wildlife*, 13(9), 323-341.

Rosenthal, B., Yang, Z. and Yuan, L. (2012). *Sarcocystis* spp. In L. Robertson, V. Smith (Editors), *Foodborne Protozoan Parasites* (pp. 151-166). NOVA Science Publishers.

Ryan, U., Zahedi, A. and Paparini, V. (2016). *Cryptosporidium* in Humans and Animals-a one Health Approachtoprophylaxis. *Parasite Immunology*, *38*(9), 535-547.

Ryan, U., Hijjawi, N. and Xiao, L. (2018). Food Borne Cryptosporidiosis. *International Journal for Parasitology*, 48(1), 1-12.

Saijuntha, W., Sithithaworn, P., Petney, T.N. and Andrews, R.H. (2021). Food Borne Zoonotic Parasites of the Family Opisthorchiidae. *Research in Veterinary Science*, 135, 404-411.

Sakanari, J.A. and Mckerrow, J.H. (1989). Anisakiasis. Clinical Microbiology Reviews, 2(3), 278-284.

Salati, F. (2011). *Enterococcus seriolicida* and *Streptococcus* spp. (S. *iniae*, *S. agalactiae* and S. disgalactiae). In P.T.K. Woo, David W.B. (Editors), *Fish Diseases and Disorders, Volume: 3 Viral, Bacterial and Fungal Infections* (pp. 375-396). CABI Publishing.

Salikin, N.H., Nappi, J., Majzoub, M.E. and Egan, S. (2020). Combating Parasitic Nematode Infections, Newly Discovered Antinematode Compounds From Marine Epiphytic Bacteria. *Microorganisms*, 8(12), 1-19.

Santos, F.L.N. and Faro, L.B. (2005). The First Confirmed Case of *Diphyllobothrium latum* in Brazil. *Memórias do Instituto Oswaldo Cruz*, 100(6), 685-686.

Santos, C.P., Lopes, K.C., da Silva Costa, V. and dos Santos, E.G. (2013). Fish-Borne Trematodosis: Potential Risk of Infection by *Ascocotyle (Phagicola) longa* (Heterophyidae). *Veterinary Parasitology*, 193, 302-306.

Sarımehmetoğlu, H.O. ve Doğanay, A. (1999). Zoonoz Özelliği Gösteren Nematodlar. *Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 5(2), 233-241.

Sawadpanich, K., Chansuk, N., Boonroumkaew, P., Sadaow, L., Rodpai, R., Sanpool, O., Janwan, P., Intapan, P.M. and Maleewong, W. (2021). An Unusual Case of Gastric Gnathostomiasis Caused by *Gnathostoma spinigerum* Confirmed by Video Gastroscopy and Morphological and Molecular Identification. *American Journal of Tropical Medicine and Hygiene*, 104(6), 2050-2054.

Scholz, T. (1999). Taxonomic Study of *Ascocotyle* (*Phagicola*) *longa* Ransom, 1920 (Digenea: Heterophyidae) and Related Taxa. *Systematic Parasitology*, 43, 147-158.

Scholz, T. and Kuchta, R. (2016). Fish-Derived, Zoonotic Cestodes (*Diphyllobothrium* and relatives) in Cold Climates: A Never-Ending Story of Neglected and (Re)-Emergent Parasites. *Food and Waterborne Parasitology*, 4, 23-38.

Shamsi, S. (2019). Parasite Loss or Parasite Gain? Story of *Contracaecum* Nematodes in Antipodean Waters. *Parasite Epidemiology and Control*, 3(2019), e00087.

Shamsi , S., Poupa, A. and Justine, J.L. (2020). Some Adult and Larval Nematodes From Fishes off New Caledonia. *Parasitology Research*, 119, 2473-2484.

Shamsi, S., Steller, E. and Zhu, X. (2021). The Occurrence and Clinical Importance of Infectious Stage of *Echinocephalus* (Nematoda: Gnathostomidae) Larvae in Selected Australian Edible Fish. *Parasitology International*, 83, 102333.

Shanavas, K.R. (1999). *Trypanosoma punctati* Hasan and Qasım, 1962 from *Channa punctatus* Bloch in Kerala, India, with Observations on its Vector-Phase Development and Transmission. *Archiv für Protistenkunde*, 140, 201-208.

Shimamura, Y., Muwanwella, N., Chandran, S., Kandel, G. and Marcon, N. (2016). Common Symptoms from an Uncommon Infection: Gastrointestinal Anisakiasis.*Canadian Journal of Gastroenterology and Hepatology*, 2016, 5176502.

Silachamroon, U. and Wattanagoon, Y. (2020). Paragonimiasis. *In* E.T. Ryan, D.R. Hill, T. Solomon, N.E. Aronson, T.P. Endy (Editors), *Hunter's Tropical Medicine and Emerging Infectious Diseases* (928-931). Elsevier.

Simões, S.B.E., Barbosa, H.S. and Santos, C.P. (2010). The Life Cycle of *Ascocotyle (Phagicola) longa* (Digenea: Heterophyidae), a Causative Agent of Fish-Borne Trematodosis. *Acta Tropica*, 113, 226-233.

Smith, J. (1983). *Anisakis simplex* (Rudolphi, 1809, det. Krabbe, 1878) (Nematoda: Ascaridoidea): Morphology and Morphometry of Larvae From Euphausiids and Fish, and A Review of The Life-History and Ecology. *Journal of Helmintology*, 57(3), 205-224.

Şahin, A.G. (2014). Çanakkale Yöresinden Avlanan Kolyoz (*Scomber japonicus* Houttuyn, 1782), İstavrit (*Trachurus trachurus* Linnaeus, 1758) ve Sardalya (*Sardinella aurita* Valenciennes, 1847)'da Nematodların Araştırılması. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Şimsek, E., Yıldırım, A., Yılmaz, E., İnci, A., Düzlü, Ö., Önder, Z., Çiloğlu, A., Yetişmiş, G. and Pekmezci, G.Z. (2018). Occurrence Molecular Characterization of *Clinostomum complanatum* (Trematoda: Clinostomidae) in Freshwater Fishes Caught From Turkey. *Parasitology Research*, 117, 1-8.

Şimşek, E. ve Yılmaz, E. (2016). Anisakiasis ve Halk Sağlığı. *Turkiye Klinikleri J Food Hyg Technol-Special Topics*, 2(3), 38-44.

Tang, Z.L., Huang, Y. and Yu, X.B. (2016). Current Status and Perspectives of *Clonorchis sinensis* and Clonorchiasis: Epidemiology, Pathogenesis, Omics, Prevention and Control. *Infectious Diseases of Poverty*, 5, 71.

Taşçı, S. ve Topçu, A. (1990). Balıklardan İnsanlara Geçebilen (Zoonoz) Parazitler, Biyolojileri ve Meydana Getirdiği Hastalıklar. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1(1),126-140.

Tınar, R. (2006). Trematoda. İçinde R. Tınar (Editör), *Helmintoloji* (s. 1-102). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Trung Dung, D., Van De, N., Waikagul, J., Dalsgaard, A., Chai, J.Y., Sohn, W.M. and Murrell, K.D. (2007). Fishborne Zoonotic Intestinal Trematodes, Vietnam. *Emerging Infectious Diseases*, 13(12), 1828-1833.

Urdes, L.D., Hangan, M., Diaconescu, C., Ianiţchi, D. and Serafim, V. (2008). Eustrongylidosis Occurrence in Freshwater Fish From The Danubian Delta Area. *Scientific Papers*: *Animal Science and Biotechnologies*, 41(2), 182-186.

URL 1: https://www.cdc.gov/dpdx/opisthorchiasis/index.html. (E.T.: 20.02.2018).

URL 2: https://www.cdc.gov/dpdx/clonorchiasis/index.html. (E.T.: 06.06.2019).

URL 3: https://www.cdc.gov/dpdx/heterophyiasis/index.html. (E.T.: 03.01.2018).

URL 4: https://www.cdc.gov/dpdx/metagonimiasis/index.html. (E.T.: 29.12.2017).

URL 5: https://en.wikipedia.org/wiki/Nanophyetus. (E.T.: 25.10.2023).

URL 6: https://www.cdc.gov/dpdx/paragonimiasis/index.html. (E.T.: 02.11.2020).

URL 7: https://www.cdc.gov/dpdx/echinostomiasis/index.html. (E.T.: 25.06.2019).

URL 8: https://www.cdc.gov/dpdx/anisakiasis/index.html. (E.T.: 16.05.2019).

URL 9: https://entnemdept.ufl.edu/Creatures/NEMATODE/ Pseudoterranova_decipiens_sealworm_ nemat ode.htm. (E.T.: 05.2021).

URL 10: https://www.cdc.gov/dpdx/dioctophymiasis/index.html. (E.T.: 17.06.2019).

URL 11: https://en.wikipedia.org/wiki/Eustrongylidosis. (E.T.: 30.01.2023).

URL 12: https://www.cdc.gov/dpdx/intestinalcapillariasis/index.html. (E.T.: 14.02.2020).

URL 13: https://www.dovemed.com/diseases-conditions/intestinal-capillariasis. (E.T.: 02.04.2020).

URL 14: https://www.cdc.gov/dpdx/gnathostomiasis/index.html. (E.T.: 02.05.2019).

URL 15: https://en.wikipedia.org/wiki/Gnathostomiasis. (E.T.: 06.01.2024).

URL 16: https://www.cdc.gov/dpdx/diphyllobothriasis/index.html. (E.T.: 14.05.2019).

Umur, Ş., Köroğlu, E., Güçlü, F. ve Tınar, R. (2006). Nematoda. İçinde R. Tınar (Editör), *Helmintoloji* (s. 213-462). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Waeschenbach, A., Brabec, J., Scholz, T., Littlewood, D.T.J. and Kuchta, R. (2017). The Catholic Taste of Broadt Apeworms – Multiple Routes To Human Infection. *International Journal for Parasitology,* 47(13), 831-843.

Waikagul, J. and Thaenkham, U. (2014). *Approaches to Research on the Systematics of Fish-Borne Trematodes*. San Diego/USA: Academic Press is an Imprint of Elsevier.

WHO (2014). Zoonotic Disease: Emerging Public Health Threats in the Region. https://www.emro.who. int/fr/aboutwho/rc61/zoonoticdiseases

WHO (2021). Zoonotic Disease: Emerging Public Health Threats in the Region. http://www.emro.who.int /fr/about-who/rc61/zoonotic-diseases. html.

Williams, M., Hernandez-Jover, M. and Shamsi, S. (2022). Parasites of Zoonotic Interest in Selected Edible Freshwater Fish Imported to Australia. *Food and Waterborne Parasitology, 26,* e00138.

Woolhouse, M. and Gaunt, E. (2007). Ecological Origins of Novel Human Pathogens. *Critical Reviews in Microbiology*, *33*(4), 231-242.

Varlık, C., Erkan, N., Özden, Ö., Mol, S. ve Baygar, T. (2004). *Su Ürünleri İşleme Teknolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi.

Vuylsteke, P., Bertrand, C., Verhoef, G.E. and Vandenberghe, P. (2004). Case of Megaloblastic Anemia Caused By Intestinal Taeniasis. *Annals of Hematology*, 83(7), 487-488.

Zahedi, A., Paparini, A., Jian, F., Robertson, I. and Ryan, U. (2016). Public Health Significance of Zoonotic *Cryptosporidium* Species in Wildlife: Critical Insights Into Better Drinking Water Management. International Journal for Parasitology, 5, 88-109.

Zhang, M., Yang, Z., Wang, S., Tao, L.F., Xu, L.X., Yan, R.F., Song, X.K. and Li, X.R. (2014). Detection of *Toxoplasma gondii* in Shellfish And Fish in Parts of China. *Veterinary Parasitology*, 200(1-2), 85-89.

Ziarati, M., Zorriehzahra, M.J., Hassantabar, F., Mehrabi, Z., Dhawan, M., Sharun, K., Bin Emran, T., Dhama, K., Chaicumpa, W. and Shamsi, S. (2022). Zoonotic Diseases of Fish And Their Prevention And Control. *Veterınary Quarterly*, 42(1), 95-118.

KAYNAKÇA

Abdelaal, K.A.A., Hafez, Y.M., El-Sabagh, A. (2017). Ameliorative effects of abscisic acid and yeast on morpho physiological and yield characteristics of maize plant (*Zea mays L.*) under water deficit conditions. *Fresenius Environ Bull.,* 2, 7372-83.

Amprayn, K.O., Rose, M.T., Kecskes, M. (2012). Plant growth promoting characteristics of soil yeast (*Candida tropicalis HY)* and its effectiveness for promoting rice growth. *Appl Soil Ecol*., 1, 295–9.

Arnesen, J.A., Kildegaard, K.R., Cernuda Pastor, M., Jayachandran, S., Kristensen, M., Borodina, I. (2020). *Yarrowia lipolytica* Strains Engineered for the Production of Terpenoids. *Front Bioeng Biotechnol.,* 8, 945.

Arokyaraj, B., Jaganathan, D. (2018). Effect of yeast as biopromotor for soil amendment on the growth of *Sorghum bicolor* and *Arachis hypogea*. *International J of Innovative Sci. Research Techn*., 3, 392-398.

Backer, R., Rokem, J.S., Ilangumaran, G., Lamont, J., Praslickova, D., Ricci, E., Subramanian, S., Smith, D.L. (2018). Plant growth-promoting rhizobacteria: Context, mechanisms of action, and roadmap to commercialization of biostimulants for sustainable agriculture. *Front. Plant Sci*., 871, 1-17.

Bar-Shimon, M., Yehuda, H., Cohen, L., Weiss, B., Kobeshnikov, A., Daus, A., Droby, S. (2004). Characterization of extracellular lytic enzymes produced by the yeast biocontrol agent *Candida Oleophila*. *Curr. Genet., 45*, 140–148.

Bright, J., Karunanadham, K., Maheshwari, H.S., Karuppiah, E.A.A., Thankappan, S., Nataraj, R., Pandian, D., Ameen, F., Poczai, P., Sayyed, R.Z. (2022). Seed-borne probiotic yeasts foster plant growth and elicit health protection in black gram (*Vigna mungo* L.). *Sustainability,* 14, 4618.

Bunsangiam, S., Sakpuntoon, V., Srisuk, N., Ohashi, T., Fujiyama, K., Limtong, S. (2019). Biosynthetic pathway of indole-3-acetic acid in basidiomycetous yeast *Rhodosporidiobolus Fluvialis*. *Mycobiology*, *47*, 292–300.

Cabrini, P.G., Sala, F.C., Magri, M.M.R. (2019). *Torulaspora globosa:* rhizosphere yeast promoting lettuce growth on seedlings and under field conditions. *Hortic Bras.,* 37, 266–71

Choińska, R., Piasecka-Jóźwiak, K., Chabłowska, B., Dumka, J., Lukaszewicz, L. (2020). Biocontrol ability and volatile organic compounds production as a putative mode of action of yeast strains isolated from organic grapes and rye grains. *Antonie van Leeuwenhoek*, 113, 1135-1146.

Deng, Z., Wang, W., Tan, H., Cao, L. (2012). Characterization of heavy metal-resistant endophytic yeast *Cryptococcus* sp. CBSB78 from

rapes (*Brassica chinensis*) and its potential in promoting the growth of *Brassica* spp. in metal-contaminated soils. *Water Air Soil Pollut., 223*, 5321–5329.

de Oliveira, Junior, R.B., Silva, L.G., Rosa-Magri, M.M. **(**2019**).** Rhizosphere yeast *Torulaspora globosa* with plant growth promotion traits and improvement of the development of tomato seedlings under greenhouse conditions. *African journal of Agric. Res.***,** 14, 935-942.

de Souza, C., Christofoleti-Furlan, R.E., de Souza, E., Muynarsk, M., de Melo Pereira, G.M., Lucas, D.L., Basso, L.C. (2019). Biotechnological applications of nonconventional Yeasts. *Yeasts in Biotechnology*, 1, 1-27.

Di Canito, Mateo-Vargas, M.A., Mazzieri, M., Cantoral, J., Foschino, R., Cordero-Bueso,G. Vigentini, I. (2021). The Role of Yeasts as Biocontrol Agents for Pathogenic Fungi on Postharvest Grapes: A Review. *Foods*, 10(7), 1650.

El-Tarabily, K.A., Sivasithamparam, K. (2006). Potential of yeasts as biocontrol agents of soil-borne fungal plant pathogens and as plant growth promoters. *Mycoscience*, 47(1),25–35.

Ferraz, P., Cassio, F., Lucas, C. (2019). Potential of Yeasts as Biocontrol Agents of the Phytopathogen causing cacao witches' broom disease: ıs microbial warfare a solution?. *Front. Microbiol*., 10, 1-13.

Freimoser , F.M., Rueda-Mejia , M.P.., Tilocca, B., Migheli, Q. (2019). Biocontrol yeasts: mechanisms and applications. *World J Microbiol Biotechnol*., 35(10), 154

Fu, S.F., Sun, P.F., Lu, H.Y. (2016). Plant growth-promoting traits of yeasts isolated from the phyllosphere and rhizosphere of *Drosera spatulata* Lab. *Fungal Biol*., 120, 433–48.

Ghogare, R., Chen, S., Xiong, X. (2020). Metabolic engineering of oleaginous yeast *Yarrowia lipolytica* for overproduction of fatty acids. *Front Microbiol*., 11, 1717

Gizaw, B., Tsegay, Z., Tefera, G. (2017). Phosphate solubilizing fungi isolated and characterized from teff rhizosphere soil collected from North Showa and Gojam. *J Fertil Pestic*., 8,180.

Gouda, S., Kerry, R.G., Das, R., Paramithiotis, S., Shin, H.S., Patra, J.K. (2018). Revitalization of plant growth promoting rhizobacteria for sustainable development in agriculture. *Microbiol. Res.,* 206, 131-140.

Güneş, H., Durak, E.D., Demir, S. (2022). Marul (*Lactuca sativa*) bitkisinde sorun olan *Verticillium dahliae*'ya karşı bazı biyo etmen ve organik maddenin etkisi. *Uluslararası Tarım ve Yaban Hayatı Bilimleri Dergisi.* 8, 245-255.

Hammad, S.A.R. (2008). Physiological and anatomical studies on drought tolerance of pea plants by application of some natural extracts. *Ann. Agric. Sci., Ain Shams Univ., Cairo,* 53 (2), 285-305

Hien, N.T., Toan, P., Choudhury, A.T.M.A., Rose, M.T., Roughley, R.J., Kennedy, I.R. (2014). Field Application Strategies for the Inoculant

Biofertilizer Biogro Supplementing Fertilizer Nitrogen Application in Rice Production. *J. Plant Nutr*., 37, 1837-1858.

Ignatova, L.V., Brazhnikova, Y.V., Berzhanova, R.Z., Mukasheva, T.D. (2015). Plant growth-promoting and antifungal activity of yeasts from dark chestnut soil. *Microbiol Res*., 175, 78–183.

Kowalsa, J., Krzymimska, J., Tyburski, J. (2022). Yeasts as a potential biological agent in plant disease protection and yield improvement. A short review. *Agriculture.* 12, 1-15.

Kudoyarova, GR, Melentiev, A., Martynenko, E.V. (2014). Cytokinin producing bacteria stimulate amino acid deposition by wheat roots. *Plant Physiol Biochem*. 83, 285–91.

Kuo, C.Y., Fu, S.F., Chou, F.C. (2018). Phosphate-solubilizing characteristics of yeasts. *Mycosphere*, 9, 1117–31.

Laten, H.M., Zahareas-Doktor, S. (1985). Presence and source of free isopentenyladenosine in yeasts. *Proc Natl Acad Sci.,* 82, 1113–5.

Li, X., Cai, J., Liu, F. (2014). Exogenous abscisic acid application during grain filling in winter wheatimproves cold tolerance of offspring's seedlings. *J Agron Crop Sci*., 200, 467–78.

Mekki, B.B., Ahmed, A.G. (2005). Growth, yield and seed quality of soybean (*Glycine max* L.) as affected by organic, biofertilizer and yeast application. *J Agric Biol Sci.,* 1(4), 320–324.

Meng, X., Tian, S. (2009). Effects of preharvest application of antagonistic yeast combined with chitosan on decay and quality of harvested table grapefruit. *J. Sci. Food Agric.,* 89(11), 1838–1842.

Milan, A.F., Farran, I., Larraya, L., Ancin, M., Arregui, L.M., Veramendi, J. (2020). Plant growth-promoting traits of yeasts isolated from Spanish vineyards: benefits for seedling development. *Microbiological Research*, 237, 1-16.

Mukherjee, Arpan, Verma, J.P., Gaurav, A.K., Chouhan, G.K., Patel, H.S., Hesham, A.E. (2020). Yeast a potential bio-agent: future for plant growth and postharvest disease management for sustainable agriculture. *Applied Microbiology and Biotechnology*, 104, 1497-1510

Moura, V.S.; Pollettini, F.L.; Ferraz, L.P.; Mazzi, M.V.; Kupper, K.C. (2021). Purification of a killer toxin from *Aureobasidium pullulans* for the biocontrol of phytopathogens. *J. Basic Microbiol., 61*, 77–87.

Nakayan, P., Hameed, A., Singh, S. (2013). Phosphate-solubilizing soil yeast *Meyerozyma guilliermondii* CC1 improves maize (*Zea mays* L.) productivity and minimizes requisite chemical fertilization. *Plant Soil,* 373, 301–15.

Nimsi, K.A., Manjusha, K., Katthiresan, K., Arya, H. (2023). Plant growth-promoting yeasts (PGPY), the latest entrant for use in sustainable agriculture: a review. *Journal of Applied Microbiology*, 134 (2),1-11.

Nutaratat, P., Amsri, W., Srisuk, N. (2015). Indole-3-acetic acid production by newly isolated red yeast *Rhodosporidium paludigenum*. *J Gen Appl Microbiol*., 61, 1–9.

Shi, T.Q., Peng, H., Zeng, S.Y. (2017). Microbial production of plant hormones: opportunities and challenges. *Bioengineered*., 8, 124–8.

Sun, P.F., Fang, W.T., Shin, L.Y. (2014). Indole-3-acetic acid-producing yeasts in the phyllosphere of the carnivorous plant *Drosera indica* L. *PLoS One*, 9, e114196.

Ruiz-Moyano, S., Hernández, A., Galvan, A.I., Córdoba, M.G., Casquete, R., Serradilla, M.J., Martín, A. (2020). Selection and application of antifungal VOC sproducing yeasts as biocontrol agents of grey mould in fruits. *Food Microbiol.*, *92*, 103556.

Pretscher, J., Fischkal, T., Branscheidt, S., Jager, L., Kahl, S., Schlander, M., Thines, E., Claus, H. (2018). Yeasts from Different Habitats and Their Potential as Biocontrol Agents. *Fermentation, 4*(2), 31.

Zhou, Y., Zhang, L., Zeng, K. (2016). Efficacy of Pichiamembranae faciens combined with chitosan against *Colletotrichum gloeosporioides* in citrus fruits and possible modes of action. *Biol Control,* 96, 39–47.

Wang, W.L., Chi, Z.M., Chi, Z., Li, J., Wang, X.H. (2009b). Siderophore production by the marine-derived *Aureobasidium pullulans* and its antimicrobial activity. *Bioresour Technol*., 100, 2639–2641.

Wang, W., Chi, Z., Liu, G., Buzdar, M.A., Chi, Z., Gu, Q. (2009a). Chemical and biological characterization of siderophore produced by the marine-derived *Aureobasidium pullulans* HN6.2 and its antibacterial activity. *Biometals,* 22, 965–972.

Yurkov, A.M. (2018). Yeasts of the soil-obscure but precious. Yeasts, 35, 369-378.

KAYNAKÇA

Abdelhalim, T., Jannoura, R.ve Joergensen, R. G. (2019). Mycorrhiza response and phosphorus acquisition efficiency of sorghum cultivars differing in strigolactone composition. *Plant and Soil*, *437*, 55-63.

Akiyama, K.ve Hayashi, H. (2006). Strigolactones: chemical signals for fungal symbionts and parasitic weeds in plant roots. *Annals of botany*, *97*(6), 925-931.

Aksoy, E., Arslan, Z., Tetik, Ö.ve Eymirli, S. (2014). Domates Tarlalarında Sorun Olan Mısırlı Canavar Otunun [(Phelipanche aegyptiaca (Pers.) Pomel] Mücadelesinde Bazı Tuzak ve Yakalayıcı Bitkilerin Kullanım Olanakları. *Journal of Agricultural Sciences*, *20*(2), 126-135.

Aroca, R., Ruiz-Lozano, J. M., Zamarreño, Á. M., Paz, J. A., García-Mina, J. M., Pozo, M. J.ve López-Ráez, J. A. (2013). Arbuscular mycorrhizal symbiosis influences strigolactone production under salinity and alleviates salt stress in lettuce plants. *Journal of plant physiology*, *170*(1), 47-55.

Besserer, A., Puech-Pàges, V., Kiefer, P., Gómez-Roldán, V., Jauneau, A., Roy, S., Portais, J.C., Roux, C., Bécard, G. ve Séjalon-Delmas, N. (2006). Strigolactones stimulate arbuscular mycorrhizal fungi by activating mitochondria. PLoS Biol 4:1239–1247

Besserer, A., Bécard, G., Jauneau, A., Roux, C.ve Séjalon-Delmas, N. (2008). GR24, a synthetic analog of strigolactones, stimulates the mitosis and growth of the arbuscular mycorrhizal fungus Gigaspora rosea by boosting its energy metabolism. *Plant Physiology*, *148*(1), 402-413.

Besserer A, Bécard G, Roux C, Séjalon-Delmas N (2009). Role of mitochondria in the response of arbuscular mycorrhizal fungi to strigolactones. Plant Signal Behav 4:75–77

Biçici, M. (2011). Bitki hastalık etmenleri ile biyolojik mücadelenin başarısını arttırmada mikoriza'nın rolü. *Türkiye biyolojik mücadele dergisi*, *2*(2), 139-174.

Boyer, F.D., Germain, A., de Saint Pillot, J.P., Pouvreau, J.B., Chen, V.X., Ramos, S., Stévenin, A., Simier. P., Delavault, P., Beau, J.M. ve Rameau C. (2012). Structure-Activity relationship studies of strigolactonerelated molecules for branching inhibition in garden pea: molecule design for shoot branching. Plant Physiol, 159(4): 1524-1544. https://doi.org/10.1104/PP.112.195826.

Brewer, P. B., Koltai, H.ve Beveridge, C. A. (2013). Diverse roles of strigolactones in plant development. *Molecular plant*, *6*(1), 18-28.

Ćavar, S., Zwanenburg, B.ve Tarkowski, P. (2015). Strigolactones: occurrence, structure, and biological activity in the rhizosphere. *Phytochemistry Reviews*, *14*, 691-711.

Dalpe, Y.ve Monreal, M. (2004). Arbuscular mycorrhiza inoculum to support sustainable cropping systems. *Crop management*, *3*(1), 1-11.

Decker, E. L., Alder, A., Hunn, S., Ferguson, J., Lehtonen, M. T., Scheler, B., ... ve Al-Babili, S. (2017). Strigolactone biosynthesis is evolutionarily

conserved, regulated by phosphate starvation and contributes to resistance against phytopathogenic fungi in a moss, Physcomitrella patens. *New Phytologist*, *216*(2), 455-468.

Demir, S. (1998). Bazı Kültür Bitkilerinde Vesiküler-Arbusküler Mikorrhiza (VAM) Oluşumu ve Bunun Bitki Gelişimi ve Dayanıklılıktaki Rolü Üzerinde Araştırmalar. Doktora Tezi. 114 s. İzmir: Ege Üniversitesi

Demirözer, O.ve Özgönen, H. (2013). Tarımsal Üretimde Arbusküler Mikorizal Funguslar. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi*, (2), 9-15.

Durmaz, Ö., Durmaz, A., Aytar, E. C.ve Kömpe, Y. Ö. (2023). Farklı Özellikleri ve Özel Yönleri ile Bir Bitki Hormonları Grubu: Strigolaktonlar. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 648-657.

Dor, E., Joel, D. M., Kapulnik, Y., Koltai, H.ve Hershenhorn, J. (2011). The synthetic strigolactone GR24 influences the growth pattern of phytopathogenic fungi. *Planta*, *234*, 419-427.

Ejata, G. (2007). The Striga scourge in Africa: a growing pandemic. In *Integrating new technologies for Striga control: towards ending the witch-hunt* (pp. 3-16).

Foo, E., Blake, S. N., Fisher, B. J., Smith, J. A.ve Reid, J. B. (2016). The role of strigolactones during plant interactions with the pathogenic fungus Fusarium oxysporum. *Planta*, *243*, 1387-1396.

García-Garrido, J. M., Lendzemo, V., Castellanos-Morales, V., Steinkellner, S.ve Vierheilig, H. (2009). Strigolactones, signals for parasitic plants and arbuscular mycorrhizal fungi. *Mycorrhiza*, *19*, 449-459.

Gomez-Roldan V, Roux C, Girard D, Bécard G. ve Puech, V. (2007) Strigolactones: promising plant signals. Plant Signal Behav 2:163–164

Gomez-Roldan, V., Fermas, S., Brewer, P.B., Puech-Pagès, V., Dun, E.A., Pillot, J.P., Letisse, F., Matusova, R., Danoun, S., Portais, J.C., Bouwmeester, H., Bécard, G., Beveridge, C.A., Rameau, C. ve Rochange, S.F. (2008) Strigolactone inhibition of shoot branching. Nature 455:189–194

Jamil, M., Wang, J. Y., Yonli, D., Patil, R. H., Riyazaddin, M., Gangashetty, P. ... ve Margueritte, O. (2022). A New Formulation for Strigolactone Suicidal Germination Agents, towards Successful Striga Management. Plants 2022, 11, 808.

Kobae, Y., Kameoka, H., Sugimura, Y., Saito, K., Ohtomo, R., Fujiwara, T.ve Kyozuka, J. (2018). Strigolactone biosynthesis genes of rice are required for the punctual entry of arbuscular mycorrhizal fungi into the roots. *Plant and Cell Physiology*, *59*(3), 544-553.

Koltai, H., LekKala, S. P., Bhattacharya, C., Mayzlish-Gati, E., Resnick, N., Wininger, S., ... & Kapulnik, Y. (2010). A tomato strigolactone-impaired mutant displays aberrant shoot morphology and plant interactions. *Journal of Experimental Botany*, *61*(6), 1739-1749.

Kumlay, A. M. ve Eryiğit, T. (2011). Bitkilerde büyüme ve gelişmeyi düzenleyici maddeler: bitki hormonları. *Journal of the Institute of Science and Technology*, *1*(2), 47-56.

Kountche, B. A., Novero, M., Jamil, M., Asami, T., Bonfante, P.ve Al-Babili, S. (2018). Effect of the strigolactone analogs methyl phenlactonoates on spore germination and root colonization of arbuscular mycorrhizal fungi. *Heliyon*, *4*(11).

Lanfranco, L., Fiorilli, V., Venice, F.ve Bonfante, P. (2018). Strigolactones cross the kingdoms: plants, fungi, and bacteria in the arbuscular mycorrhizal symbiosis. *Journal of experimental botany*, *69*(9), 2175-2188.

Lendzemo, V. W., Kuyper, T. W., Matusova, R., Bouwmeester, H. J.ve Ast, A. V. (2007). Colonization by arbuscular mycorrhizal fungi of sorghum leads to reduced germination and subsequent attachment and emergence of Striga hermonthica. *Plant signaling & behavior*, *2*(1), 58-62.

Lu, T., Yu, H., Li, Q., Chai, L.ve Jiang, W. (2019). Improving plant growth and alleviating photosynthetic inhibition and oxidative stress from low-light stress with exogenous GR24 in tomato (Solanum lycopersicum L.) seedlings. *Frontiers in plant science*, *10*, 490.

López-Ráez, J. A., Charnikhova, T., Fernández, I., Bouwmeester, H.ve Pozo, M. J. (2011). Arbuscular mycorrhizal symbiosis decreases strigolactone production in tomato. *Journal of Plant Physiology*, 168(3), 294-297.

Mosse B ve Hepper C (1975) Vesicular–arbuscular mycorrhizal infections in root organ cultures. Physiol Plant Pathol 5:215–223

Nasir, F., Tian, L., Shi, S., Chang, C., Ma, L., Gao, Y.ve Tian, C. (2019). Strigolactones positively regulate defense against Magnaporthe oryzae in rice (Oryza sativa). *Plant physiology and biochemistry: PPB*, *142*, 106-116.

Nefkens, G.H.L., Thuring, J.W.J.F., Beenakkers, M.F.M. ve Zwanenburg B. (1997). Synthesis of a Phthaloylglycine-Derived Strigol Analogue and Its Germination Stimulatory Activity toward Seeds of the Parasitic Weeds Striga hermonthica and Orobanche crenata. J Agri Food Chem, 45(6): 2273-2277. https://doi.org/10.1021/JF9604504.

Saleh, A. M., El-Soud, W. M. A., Alotaibi, M. O., Beemster, G. T., Mohammed, A. E.ve AbdElgawad, H. (2023). Chitosan nanoparticles support the impact of arbuscular mycorrhizae fungi on growth and sugar metabolism of wheat crop. *International Journal of Biological Macromolecules*, *235*, 123806.

Stes, E., Depuydt, S., De Keyser, A., Matthys, C., Audenaert, K., Yoneyama, K., ... ve Vereecke, D. (2015). Strigolactones as an auxiliary hormonal defence mechanism against leafy gall syndrome in Arabidopsis thaliana. *Journal of Experimental Botany*, *66*(16), 5123-5134.

Sokat, Y.ve Demirkan, H. (2020). Patlıcan Üretim Alanlarında Sorun Olan Mavi Çiçekli Canavar Otu (Phelipanche ramosa (L.) Pomel.)'na Karşı Bazı Mücadele Yöntemlerinin Araştırılması. *Turkish Journal of Weed Science*, *23*(1), 44-51.

Palta, Ş., Demir, S., Şengönül, K., Ömer, K. A. R. A.ve Şensoy, H. (2010). Arbüsküler Mıkorızal Funguslar (Amf), Bitki ve Toprakla İlişkileri, Mera Islahındaki Önemleri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, *12*(18), 87-98.

Rochange, S. (2010). Strigolactones and their role in arbuscular mycorrhizal symbiosis. *Arbuscular mycorrhizas: physiology and function*, 73-90.

Ruiz-Lozano, J. M., Aroca, R., Zamarreño, Á. M., Molina, S., Andreo-Jiménez, B., Porcel, R., García-Mina, J. M., Ruyter-Spira, C., López-Ráez, J. A. (2016). Arbuscular mycorrhizal symbiosis induces strigolactone biosynthesis under drought and improves drought tolerance in lettuce and tomato. Plant, Cell and Environment, 39 (2), 441-452.

Takahashi, I. ve Asami, T. (2018). Target-based selectivity of strigolactone agonists and antagonists in plants and their potential use in agriculture. *Journal of Experimental Botany*, *69*(9), 2241–2254. https://doi.org/10.1093/jxb/ery126

Tamasloukht, M. B., Séjalon-Delmas, N., Kluever, A., Jauneau, A., Roux, C., Bécard, G.ve Franken, P. (2003). Root factors induce mitochondrial-related gene expression and fungal respiration during the developmental switch from asymbiosis to presymbiosis in the arbuscular mycorrhizal fungus Gigaspora rosea. *Plant physiology*, *131*(3), 1468-1478.

Torres-Vera, R., García, J. M., Pozo, M. J.ve López-Ráez, J. A. (2014). Do strigolactones contribute to plant defence?. *Molecular Plant Pathology*, *15*(2), 211-216.

Yavaş, İ. ve Emek, Y. (2021). Bitkilerin Abiyotik Stres Koşullarıyla Başa Çıkmasına Yardımcı Strigolaktonlar. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, (31), 686-690.

Wang, F., Song, A., Cheng, K., Liu, J., Wang, C., Shao, L., ... ve Cai, Y. (2023). Strigolactones positively regulate Verticillium wilt resistance in cotton via crosstalk with other hormones. *Plant Physiology*, *192*(2), 945-966.

Yoneyama K, Xie X, Sekimoto H, Takeuchi Y, Ogasawara S, Akiyama K, Hayashi H, Yoneyama K (2008). Strigolactones, host recognition signals for root parasitic plants and arbuscular mycorrhizal fungi, from Fabaceae plants. New Phytol 179:484–494

Yoneyama, K., Xie, X., Yoneyama, K.ve Takeuchi, Y. (2009). Strigolactones: structures and biological activities. *Pest Management Science: formerly Pesticide Science*, *65*(5), 467-470.

Xie X, Yoneyama K, Harada Y, Fusegi N, Yamada Y, Ito S, Yokota T, Takeuchi Y, Yoneyama K (2009) Fabacyl acetate, a germination stimulant for root parasitic plants from Pisum sativum. Phytochemistry 70:211–215

Wang, J. Y., Braguy, J., Chen, G. T. E., Jamil, M., Balakrishna, A., Berqdar, L.ve Al-Babili, S. (2022). Perspectives on the metabolism of strigolactone rhizospheric signals. *Frontiers in Plant Science*, *13*, 1062107.

Waters, M. T., Gutjahr, C., Bennett, T.ve Nelson, D. C. (2017). Strigolactone signaling and evolution. *Annual review of plant biology*, *68*, 291-322.

KAYNAKLAR

Adıyaman İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Kayıtları, (2023). Özel görüşme

Akar, E., Özdemir, D., Kapucu, Ö. (2015). Tarımsal Alan Örgütlenmesinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, 21.Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi, Karabük Üniversitesi Karabük 14-15 Mayıs 2015. s160-183.

Başaran, H., Birinci, S., Emiroğlu. M., Özsaraç, B., Uçan, I. (2014). Yeniden Yapılanma Döneminde Tarımsal Kooperatifçilik, http://koop.gtb.gov.tr/data/553f4880f293706c84e911fb/Tar%C4%B1m%20 ve%20 Kooperatif%C3%A7ilik.pdf, 1-8.

Deniz, M., Hiç, Ö. (2022). İklim Değişikliği ve Tarımın Değişen Yüzü: Artan Riskler, Tarımdaki Daralmalar ve Orman Yangınları Sonrası Politika Önerileri . Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3 (1) , 12-22 . Retrieved from https://dergipark.org.tr/en/pub/biibfd/issue/70116/1124238

Gülçubuk, B., Özer, D. (2007). Toplum Temelli Kırsal Kalkınma İlkeleri Açısından GAP Bölgesinde Tarımda/Kırsal Alanda Örgütlenme. GAP V. Tarım Kongresi, 17-19.

ICA, (2023). Exploring the cooperative economy, Internatıonal Cooperatıve Allıance, The 2023 World Cooperative Monitor, https://monitor.coop/sites/default/files/2024-01/wcm_2023_3101.pdf (E.T.: 20.03.2024)

İnan, İ. H. (2001). Tarım Kesiminde Üretici Örgütlenmesi ve Kooperatifler, Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı İle Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Atölye Çalışması, 26-27 Aralık-2001, 39-63.

İnan, İ .H., Direk, M., Başaran, B., Birinci, S., Erkmen, E. (2005). Tarımda Örgütlenme. Türkiye Ziraat Mühendisliği VI: Teknik Kongresi 1133-1154. 3-7 Ocak. Ankara.

Kahveci, Ş., Ataseven, Y. (2020). Türkiye'de Organik Tarımsal Üretimde Örgütlenme Modellerinin İncelenmesi, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 55(4), 2341-2360

Karlı, B. (2001). GAP Bölgesinde Üretici Örgütlenmesi, Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı İle Türkiye Milli Kooperatifler Birliği Atölye Çalışması, 26-27 Aralık-2001, 12-38.

Kaya, K., Çoker, S., Kınıklı, F., Yercan, M. (2019). Çiftçilerin Kooperatifçiliğe Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma: Ağrı ve Eskişehir İller Örneği, Tarım Ekonomisi Dergisi, Cilt.25, Sayı:2, 219-230.

Kınıklı, F., Çıkıkçı, C., Yercan, M., İnce, Y. E. (2017). Ortakların Kooperatif Hizmetlerinden Yararlanma Olanakları ve Memnuniyet Durumlarının İncelenmesi: İzmir İli Gödence Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Örneği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, Cilt.52, Özel Sayı, 303-320.

Salman, Ç.B., Bayaner, A., Gülçubuk, B. (2015). Kırsal Kalkınmanın Anahtarı: Kooperatifler, 21.Milletlerarası Türk Kooperatifçilik Kongresi, Karabük Üniversitesi Karabük 14-15 Mayıs 2015. 148-159.

Semerci, A. (2022). Tarım İşletmelerinde Tarımsal Örgütlenmenin Yeri ve Önemi. Journal on Mathematic, Engineering and Natural Sciences (EJONS), 6(22), 450–464

Ticaret Bakanlığı, (2021). Türkiye Geneli Kooperatif ve Birlik Raporu, https://ticaret.gov.tr/data/5d43d82d13b876433065528e/T%C3%9CRK%C4%B0YE%20GENEL%C4%B0%20KOOPERAT%C4%B0F%20VE%20B%C4%B0RL%C4%B0K%20RAPORU.pdf, (E.T.: 31.01.2024)

Ticaret Bakanlığı, 2023. Türkiye'de Kooperatifçilik, https://ticaret.gov.tr/kooperatifcilik/kooperatifler-hakkinda-bilgiler/tarihce (E.T.: 27.10.2023).

Topuz, K. T., Bozoğlu, M., Başer, U. (2017). Güncel Gelişmeler Kapsamında Türkiye'deki Çiftçi Örgütlerine Yönelik Mevzuatın Değerlendirilmesi. Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi, Cilt.52, Özel Sayı, 140-161.

TÜİK 2022. Türkiye İstatistik Veri Portalı https://data.tuik.gov.tr (E.T.: 26.10.2023).

KAYNAKÇA

Balkis, E. (2019). Effect of feeding frequency on mRNA expression levels of GH-I, IGF-I and IGF-II genes in rainbow trout (Oncorhynchus mykiss) fry. Institute of Science and Technology/Atatürk University. Erzurum/ TÜRKİYE

Causey, D.R., Kim, J.H., Stead, D.A., Martin, S.A.M., Devlin, R.H., Macqueen, D.J. (2019). Proteomic comparison of selective breeding and growth hormone transgenesis in fish: Unique pathways to enhanced growth. Journal of Proteomics, 192,114–124.

Cerit E.T. (2009). Akromegali hastalarında IGF-1 ile glukoz sonrası büyüme hormonu düzeyleri arasındaki diskordans ve acroqol anketinin biyokimyasal remisyon durumu ile ilişkisinin araştırılması. Tıpta Uzmanlık Tezi. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi. Ankara/TÜRKİYE

Chou, K. ve Henderson, J. (2014). Endocrine System. In Encyclopedia of Toxicology: 3, 332–340. Çelikkale, S., Düzgüneş, E., Okumuş, İ. (1999). Türkiye su ürünleri sektörü potansiyeli, mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerileri. İstanbul Ticaret Odası. Yayın no: 1999-2. İstanbul/ TÜRKİYE.

Çöteli, F.T. (2022). Ürün raporu-su ürünleri Tarımsal Ekonomi ve Politika Geliştirme Enstitüsü/TEPGE. TEPGE Yayın No: 355 ISBN:978-625-8451-46-7.https://arastirma.tarimorman.gov.tr/tepge (Son erişim tarihi: 21.01.2024, Saat: 21.33)

Davie, A. (2005). Effect of photoperiod manipulation on growth and reproduction in atlantic cod (Gadus morhua L.). Ph.D. Thesis. Inst. of Aquaculture, Unv. of Stirling, Scotland.

Demir, O. (2011). Türkiye su ürünleri yetiştiriciliği ve yem sektörüne genel bakış-ıı aquaculture and fish feed sectors of Turkey general view-II. Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi Dergisi, 7(1).

Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). (2023). Fishery and Aquaculture Statistics – Yearbook 2020. In Fishery and Aquaculture Statistics–Yearbook 2020. (Erişim Tarihi: 19.01.2024, saat: 14.00).

Harbili, S. (2008). İnsülin benzeri büyüme faktörleri (IGF): Egzersiz metabolizması ve kas dokusu üzerine etkileri, Genel Tıp Dergisi, 18(4): 177- 184.

Izutsu, A., Tadokoro, D., Habara, S., Ugachi, Y., Shimizu, M. (2022). Evaluation of circulating insulin-like growth factor (IGF)-I and IGFbinding proteins as growth indices in rainbow trout (Oncorhynchus mykiss). General and Comparative Endocrinology, 320:114008.

Junnila, R. K., List, E. O., Berryman, D. E., Murrey, J. W., Kopchick, J. J. (2013). The GH/IGF-1 axis in ageing and longevity. Nature Reviews Endocrinology 9(6), 366–376.

Karataş, M., Sayili, M., Koç, B. (2008). Sivas ili Gökkuşağı alabalığı işletmelerinin yapısal ve ekonomik analizi. Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi 1(2), 49-55. Locatelli, V. ve Bianchi, V.E. (2014). Effect of GH/IGF-1 on bone metabolism and osteoporsosis. International Journal of Endocrinology, 235060. Machluf, Y., Gutnick, A., Levkowitz, G. (2011). Development of the zebrafish hypothalamus. Annals of the New York Academy of Sciences, 1220(1), 93–105.

Özata, M. (2010). Büyüme hormonu nedir. www.tavsiyeediyorum.com/makale_2899.h tm (07.02.2024).

Parlak, V. ve Erdoğan, O. (2018). DDVP (2,2- Diklorovin dimetil fosfat)'nin Gökkuşağı alabalığında (Oncorhycnhus mykiss (Walbaum, 1972)) GH-I, IGF-I ve IGF-II Gen Ekspresyonları Üzerine Etkisi. Türk Tarım ve Doğa Bilimleri Dergisi, 253–260.

Pickford, G.E, Atz, J.W. (1957). Physioiogy of the pituitary gland of fishep. Xew York Zoological Society. New York.

Rawlings, J.S., Rosler, K.M., Harrison, D.A. (2004). The JAK/STAT signaling pathway. Journal of Cell Science, 117(8), 1281–1283.

Reinecke, M., Björnsson, B.T., Dickhoff, W.W., McCormick, S.D., Navarro, I., Power, D.M., Gutiérrez, J. (2005). Growth hormone and insulin-like growth factors in fish: Where we are and where to go. General and Comparative Endocrinology, 142(1-2),20–24.

Sanchez-Perez, J. ve Le Bail, Y.P. (1999). Growth hormone axis as marker of nutritional status and growth performance in fish. Aquaculture, 177: 117–128

Şahin, T. (2003). Su ürünleri yetiştiriciliğinde biyoteknoloji. Aquaculture Studies, 2003(1).

Tan, K., Xu, P., Huang, L., Luo, C., Huang, J., Fazhan, H., Kwan, K.Y. (2024). Effects of bivalve aquaculture on plankton and benthic community. Science of The Total Environment, 914, 169892.

Tekeli, H. (2019). Gökkuşağı alabalıklarında (Oncorhynchus mykiss) büyüme genlerinin (GH, IGF-1, IGF-2) ekspresyonu ile serum kortizol düzeyleri üzerine yaş ve mevsimsel değişimlerin etkisi. Doktora Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın/TÜRKİYE.

Tonsfeldt, K.J. ve Chappell, P.E. (2012). Clocks on top: The role of the circadian clock in the hypothalamic and pituitary regulation of endocrine physiology. Molecular and Cellular Endocrinology 349(1), 3–12.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Fishery-Products-202249678#:~:text=Yeti%C5%9Ftiricilik%202022%20y%C4%B1l%C4%B1nda%20%259%2C1,469%20ton%20ile%20%C3%A7ipura%20oldu. (Son erişim tarihi:30.03.2024 Saat: 10.25)

Word Population Clock (2024). https://www.worldometers.info/worldpopulation/ (Son erişim tarihi:04.03.2024 Saat: 17.34)

Xie, Y., Xiao, K., Cai, T., Shi, X., Zhou, L., Du, H., Yang, J., Hu, G. (2023). Neuropeptides and hormones in hypothalamus-pituitary axis of Chinese sturgeon (Acipenser sinensis). General and Comparative Endocrinology, 330:114135.

Yowe, D.L. ve Epping, R.J. (1995). Cloning of the barramundi growth hormone-encoding gene: a comparative analysis of higher and lower vertebrate GH genes (Evolution; Lates calcarifer; minisatellite repeat; somatotropin; teleost fish). Gene 162, 255-259

YENİ NESİL TEKNOLOJİLER VE YENİ İŞ HAYATI I

Editör: **Doç. Dr. İlknur Çevik Tekin**

EĞİTİM
yayınevi

YENİ NESİL TEKNOLOJİLER VE YENİ İŞ HAYATI I

Editör: Doç. Dr. İlknur Çevik Tekin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-57-8
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YENİ NESİL TEKNOLOJİLER VE YENİ İŞ HAYATI I
Editör: Doç. Dr. İlknur Çevik Tekin
VI+186 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-57-8

Kitapta yer alan bölümlerin içeriği ile ilgili her türlü sorumluluk bölüm yazarlarına aittir. Editör ve yayınevinin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aykaç, M. Balcı, B. (2016). Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Yönetimi: Tamamlayıcı mı, İkame mi? *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 1-25.

Bek, H. (2007). İnsan Kaynakları Yönetiminde Eğitim ve Geliştirme Etkinliği: Örnek Bir Uygulama, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 107–120.

Bulmash, Julie (2006). Human Resources Management and Technology. https://catalogue.pearsoned.ca/assets/hip/.../0132270870.pdf (E.T.:25.12.2023).

Calp, H. M. (2016). İşletmelerde Uygulanan İnsan Kaynakları Yönetiminde Veritabanı Kullanımının Önemi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(2), 539-557.

Calp, M. H. ve Doğan, A. (2019). Calp M. H. ve Doğan, A. (2019). İnsan Kaynakları Yönetiminde Dijital Dönüşüm. Uluslararası Bilimler Akademisi, 2.Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi, 387-400.

Çetin, E. (2021). Endüstriyel Dönüşüm Süreci ve Stratejik İnsan Kaynakları Dönüşümünün İlişkisi. *Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences,* 7(42),1291-1302.

Çiftçioğlu, B. A. Mutlu, M. ve Katırcıoğlu, S. (2019). Endüstri 4.0 ve İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi. *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 31-53.

Da Silva, L. B. P. Soltovski, R. Pontes, J. Treinta, F. T. Leitao, P. Mosconi, E. de Resende, L. M. M. Yoshino, R. T. (2022). Human Resources Management 4.0: Literature Review and Trends. *Computers Industrial Engineering,* 168, 108111.

Demirkaya, H. ve Sarpel, E. (2018). Eğitim ve Geliştirme Uygulamalarında Yeni Nesil Bilişim Teknolojilerinden Sanal Gerçeklik, Bulut Bilişim ve Yapay Zeka. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 40, 231-245.

Doğan, A. (2011). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi ve Fonksiyonları. *Journal of Internet Applications and Management*, 2(2), 51-80.

Doğan, S. Demiral, Ö. (2008). İnsan Kaynakları Yönetiminde Çalışanların Kendilerine Doğru Yolculuk Yöntemi: Yetenek Yönetimi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(3), 145-166.

Dumlu, N.N. (2018). Meb'in İnsan Kaynakları Planlamasındaki Sorunlar Nelerdir? *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 9(2), 100-108.

Erdem, B. (2004). Otel işletmelerinde insan kaynakları planlamasının yeri ve önemi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 7 (11), 35- 55.

Erhan, E. (2017). İnsan Kaynakları Tedarikinde Sosyal Medyanın Rolü. *Ekonomi, İşletme ve Yönetim Dergisi: Sürekli Dergi*, 1(1), 53-63.

Göçoğlu, V. ve Kurt, İ. D. (2018). Kamu Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetimi ve Teknoloji: Gelecek Odaklı Bir Değerlendirme. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 1(3), 357-367.

Gökçe P. B. (2020). İnsan kaynakları Yönetiminde Dijital Dönüşüm: İk 4.0. *Turkish Studies Applied Sciences,* 15(2), 211-224.

Göktaş, P. Baysal, H. (2018). Türkiye'de Dijital İnsan Kaynakları Yönetiminde Bulut Bilişim. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 23(4), 1409-1424.

Güler, E. Ç. (2006). İşletmelerin E-İnsan Kaynakları Yönetimi ve E-İşe Alım Süreçlerindeki Gelişmeler. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, VI, (1) 17-23.

Gür, Y.E, Ayden, C. ve Yücel, A. (2019). Yapay Zekâ Alanındaki Gelişmelerin İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(2), 137-158.

Güner, İ.A. Çiçek, H. (2023). İnsan Kaynakları Yönetiminde Big Data Kullanımı. Ankara International Congress on Scientific Research, VIII, 307-319. Ankara: 9-11 Haziran 2023.

Hecklau, F. Galeitzke, M. Flachs, S. Kohl, H. (2016). Holistic Approach for Human Resource Management In Industry 4.0. *Procedia* CIRP, 54, 1-6.

Işık, V. (2009). Endüstri İlişkilerinin Yeni Yüzü İnsan Kaynakları Yönetimi: Emeği Örgütsüzleştirme Stratejisi. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *11*(3), 147-176.

Kaçik, S. Aykan, E. (2022). Toplum 5.0 ve İnsan Kaynakları Yönetimi İlişkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(3), 1568-1579.

Kahraman, H. B. ve Fındıklı, M. A. (2018). Kariyer Yönetimi Kapsamında Eğitim Ve Geliştirme Faaliyetlerine Yönelik Algıların Çalışan Memnuniyeti Üzerindeki Etkileri. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(2), 51-68.

Karacan, E.ve Erdoğan, Ö. N. (2011). İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğine İnsan Kaynakları Yönetimi Fonksiyonları Açısından Çözümsel Bir Yaklaşım. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *21*(1), 102-116.

Kambur, E. (2022). Yapay Zeka Çağında İnsan Kaynakları Yönetimi Konusunda Yazılmış Türkçe Makaleler Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 48, 139-152.

Koçak, O. ve Erdoğan, Z. B. (2011). Bankacılık Sektöründe Yeni İnsan Kaynakları Yönetimi Yaklaşımları Hakkında Bir Uygulama. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 60, 259-283.

Kırmızısaç, E. (2021). Yeni Nesil İnsan Kaynakları Yönetiminde Dijital Dönüşüm [Digital Transformation in New Generation Human Resources Management]. *European Journal of Educational and Social Sciences*, 6 (2), 156 – 169.

Kirilmaz, S. K. (2020). Digital Transformation In Human Resources Management: Investigation of Digital Hrm Practices of Businesses. *Research Journal of Business and Management (RJBM)*, 7(3), 188-200.

Mert, İ. S. (2020). İnsan Kaynakları Yöneticilerinin Performans Değerlendirme Sistemi Sorun, Çözüm ve Etkinliğine İlişkin Değerlendirmeleri. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 6 (1), 79-96.

Pelit, E. ve Ak, S. (2018). İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevi Olarak Personel Bulma, Seçme ve Personeli İşe Yerleştirme İle İlgili Sorunlar: Turizm İşletmeleri Örneğinde Teorik Bir İnceleme. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi,* 10 (2), 39-74.

Pelit, E. ve Çetin, A. (2020). Turizm İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi İşlevi Olarak İnsan Kaynakları Planlaması ve Sorunlar Üzerine Bir Değerlendirme. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(2), 1268-1287.

Sabuncuoğlu, Z. (2012). *Uygulama Örnekleriyle İnsan Kaynakları Yönetimi*. Beta Basım. İstanbul.

Sezer, Ö. ve Ak, M. (2017). Bilgi Çağında İnsan Kaynakları Yönetiminin Değişen Fonksiyonları. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18(2), 205-226.

Sünter, M. (2019). Sağlık Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetiminin Önemi. *Verimlilik Dergisi*, (3), 143-60.

Stone, D. L. Deadrick, D. L. Lukaszewski, K. M. and Johnson, R. (2015). The Influence of Technology on the Future of Human Resource Management. *Hum. Res. Man. Rev*. 25, 216–231.

Şendoğdu, A. A. (2020). Endüstri 4.0 Devriminde Robotik Kaynaklar Yönetimi Bağlamında İnsan Kaynakları Yönetiminde Yeni Açılımların Kaçınılmazlığı. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 34*(1), 168-184.

Tataru, C. (2019). Human Resources in the Digital Age A Manager's Realities and Perspectives. *Revista de Management Comparat International,* 20(4), 473-480.

Tiftik, C. (2021). İnsan Kaynakları Yönetiminde Yapay Zekâ Uygulamaları. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 374-390.

Tuna, A. A. ve Çelen, O. (2020). İşletmelerin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Üzerinde COVID-19 Pandemisinin Etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(30), 2710-2759.

Tunçer, P.(2012). Değişen İnsan Kaynakları Yönetimi Anlayışında Kariyer Yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 203-233.

Yılmaz, C. ve Yılmaz, T. (2023). Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Yönetimine Etkisi: İKY 4.0. Hak-iş *Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 12(32), 29-51.

Yılmaz, Y. (2007). İnsan Kaynakları Yönetiminde E-Dönüşüm. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 159-168.

Yılmaz, C. ve Erkollar, A. (2018). Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Planlaması Üzerine Etkileri. 5th International Management Information System Conference, Ankara: 24-26 Ekim 2018.

Yüksel, Ö.(2007). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. Gazi Kitabevi. Ankara.

KAYNAKÇA

Abashidze, I. ve Dąbrowski, M. (2016). Internet of Things in Marketing: Opportunities and Security Issues. *Management Systems in Production Engineering*, 24(4), 217-221.

Acar, E. ve Ünal, Z.(2023). *Wearable Technologies*, Ankara: İksad Yayınları.

Ball, M. (2021). *The Metaverse Primer*. Matthew Ball.

Bharadwaj N., Ballings M., Naik P. A., Moore M. ve Arat M.(2022). A New Livestream Retail Analytics Framework to Assess the Sales Impact of Emotional Displays. *Journal of Marketing*, 86 (1), 27–47.

Brenner, M. (2020). Marketing and the Internet of Things. https://marketinginsidergroup.com/strategy/%20marketing-internet-of-things/ (E.T: 25.01.2024).

Caboni, F. ve Hagberg, J. (2019). Augmented Reality in Retailing: A Review of Features, Applications and Value. *International Journal of Retail and Distribution Management*, 47(11), 1125–1140.

Chylinski, M., Heller, J., Hilken, T., Keeling, D. I., Mahr, D. ve de Ruyter, K. (2020). Augmented Reality Marketing: A Technology-Enabled Approach to Situated Customer Experience. *Australasian Marketing Journal*, *28*(4), 374-384.

Collins, C. (2008). Looking to the Future: Higher Education in the Metaverse. *Educause Review,* 43(5), 51-63.

Çakır, S. F., Aytekin, A. ve Tüminçin, F. (2018). Internet of Things and Wearable Techologies. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, 4(5): 84-95, ISSN: 2149 – 178X.

Çelik, Z. (2021). Fijital (Phygital) Pazarlama. İçinde M. Sağlam(Editör), *Dijitalleşen Dünyada Pazarlama* (s.297-317), Ankara: Nobel Yayınevi.

Dunleavy, M., Dede, C. ve Mitchell, R. (2009). Affordances and Limitations of Immer-Sive Participatory Augmented Reality Simulations For Teaching and Learning. *J. Sci. Educ. Technol.* 18 (1), 7–22 .

Efendioglu, I. H. (2023). Metaverse Concepts and Marketing. *Handbook of Research on Consumer Behavioral Analytics in Metaverse and the Adoption of a Virtual World*, 224-252.

Elakkad, A. S. (2019). 3D Technology in the Automotive Industry. *International Journal of Engineering and Technical Research*, *8*(11), 110-122.

Ercan, İ. P. ve Timur, Ş. (2020). Changing Terminology of Definition and Design of Wearable Technology Products. *Online Journal of Art and Design*, 8(3), 90-106.

Elzain, R.A.I. (2022). Large-Scale 3D Printing-Market Analysis. Jacobs University Bremen.

Eru, O. (2017). The Use of Augmented Reality in Marketing Courses. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, *3*(5 S), 1746-1757.

FitzGerald, E., Ferguson, R., Adams, A., Gaved, M., Mor, Y. ve Thomas, R. (2013). Augmented Reality and Mobile Learning: The State of The Art. *International Journal of Mobile and Blended Learning, 5*(4), 43-58.

Green H. (2015). Cognitive IoT: Making the Internet of Things Deliver for All of Us.

Grewal, D., Hulland, J., Kopalle, P. K. ve Karahanna, E. (2020). The Future of Technology and Marketing: A Multidisciplinary Perspective. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *48*, 1-8.

Gupta, D. ve Natarajan, S. (2016). Impact of Technology on Marketing. *International Journal of Marketing and Technology*, 6(10), 32-43.

Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S. ve Palaniswami, M. (2013). Internet of Things (IoT):A vision, Architectural Elements and Future Directions. *Future Generation Computer Systems*, 29 (7),1645–1660.

Iqbal, M. H., Aydin, A., Brunckhorst, O., Dasgupta, P. ve Ahmed, K. (2016). A Review of Wearable Technology in Medicine. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 109(10), 372-380.

Haag, J. (2013). Using Augmented Reality for Contextual Mobile Learning, http://www.learningsolutionsmag.com/articles/1310/using-augmented-reality-for-contextual-mobile-learning (E.T: 18.02.2024).

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A., Singh, R. P. ve Suman, R. (2022). Artificial Intelligence (AI) Applications for Marketing: A Literature-Based Study. *International Journal of Intelligent Networks*, (3), 119-132.

Hoffman, D. L., Moreau, C. P., Stremersch, S. ve Wedel, M. (2022). The Rise of New Technologies in Marketing: A Framework and Outlook. *Journal of Marketing*, 86(1), 1-6.

Huang, M. H. ve Rust, R. T. (2018). Artificial Intelligence in Service. *Journal of Service Research*, 21(2), 155-172.

Jadhav, A. ve Jadhav, V. S. (2022). A Review on 3D Printing: An Additive Manufacturing Technology. *Materials Today: Proceedings*, 62, 2094-2099.

Kadry, A. (2022). The Metaverse Revolution and its Impact on the Future of Advertising Industry. *Journal of Design Sciences and Applied Arts*, 3(2), 131-139.

Khokhar, P. (2019). Evolution of Artificial Intelligence in Marketing, Comparison With Traditional Marketing. *Our Heritage,* 67(5), 375–389.

Kılıç, H. Ö. (2017). Giyilebilir Teknoloji Ürünleri Pazarı ve Kullanım Alanları. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(4), 99-112.

Kowalczuk, P.. Siepmann (née Scheiben), C. ve Adler, J. (2021). Cognitive, Affective and Behavioral Consumer Responses to Augmented Reality in E-commerce: A Comparative Study. *Journal of Business Research,* (124), 357–373.

Kumari, P. (2021). Role of Artificial Intelligence (AI) in Marketing. https://www.researchgate.net/publication/354200837_Role_of_Artificial_Intelligence_AI_in_Marketing (E.T: 14.02.2024).

Longoni C. ve Cian L. (2022). Artificial Intelligence in Utilitarian Versus Hedonic Contexts: The 'Word-of-Machine' Effect. *Journal of Marketing*, 86 (1), 91–108.

Moravcikova, D. ve Kliestikova, J. (2017). Brand Building with Using Phygital Marketing Communication. *Journal of Economics, Business and Management*, 5(3), 148-153.

Murgai, A. (2018). Transforming Digital Marketing With Artificial intelligence, *Int. J. Latest Technol. Eng. Manag. Appl. Sci.* 7(4), 259–262.

Nagarajan, G., Moorthy, V. S., Mohamed, A. K., Mohideen, A. S., Ishaq, M. M. ve Lakshmi, M. R. (2023). The Role of the Metaverse in Digital Marketing. *JETT*, 14(5), 51-59.

Nalbant, K. G. ve Aydın, S. (2023). Development and Transformation in Digital Marketing and Branding with Artificial Intelligence and Digital Technologies Dynamics in the Metaverse Universe. *Journal Of Metaverse*, 3(1), 9-18.

Ntapiapis, N. T. (2023). Artificial Intelligence in Digital Marketing: Descriptive Analysis of Companies' Artificial Intelligence Strategies with Random Sampling. *Etkileşim*, (12), 368-387.

Porter, M.E. (2001). Strategy and the Internet. *Harvard Business Review,* (March), 63-78.

Ramanathan, I. (2020): https://www.linkedin.com/pulse/physical-retail-go-phygital-2023-hitesh-bhatt-rai-ramanathan-krishnan/ (E.T: 01.03.2024).

Sanyal, S., Kalimuthu, M., Arumugam, T., Aruna, R., Balaji, J., Savarimuthu, A. ve Patil, S. (2023). Internet of Things and Its Relevance to Digital Marketing. In *Opportunities and Challenges of Industrial IoT in 5G and 6G Networks*, 138-154.

Tehrani, K. ve Michael, A. (2014). Wearable Technology and Wearable Devices: Everything You Need to Know. *Wearable Devices Magazine*, *26*.

KAYNAKÇA

Ardıç, K. ve Özdemir, Y (2018). *İnsan Kaynakları Yönetimi*. 2. Baskı, Sakarya Yayıncılık.

Baldini, G., Botterman, M., Neisse, R. ve Tallacchini, M. (2018). Ethical Design in the Internet of Things. *Science and Engineering Ethics*, 24, 905-925.

Bardus, M., Keriabian, A., Elbejjani, M. ve Al-Hajj, S. (2022). Assessing eHealth Literacy Among Internet Users in Lebanon: A Cross-Sectional Study. *Digital Health,* 8.

Behera, R.K., Bala, P.K., Rana, N.P. ve Kizgin, H. (2021). Cognitive Computing Based Ethical Principles for Improving Organisational Reputation: A B2B Digital Marketing Perspective. *Journal of Business Research.*

Bharadwaj, A., El Sawy, O.A., Pavlou, P.A. ve Venkatraman, N. (2013). Digital Business Strategy: Toward a Next Generation of Insights. *MIS Quarterly*, 37, 471-482.

Burke, A. ve Cowling, M. (2015). The Use and Value of Freelancers: The Perspective of Managers. *International Review of Entrepreneurship*, 13(1).1-14.

Cave, S. (2019). To Save us from a Kafkaesque Future, We Must Democratize AI. The Guardian. Available at: https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jan/04/future-democratise-ai-artificial-intelligence-power (E.T.: 25 Mart 2024).

Chen, Z. (2022). Exploring the Application Scenarios and Issues Facing Metaverse Technology in Education. *Interact Learn Environ*. 1-13.

Cowie, M.R. ve O'Connor, C.M. (2022). The Digital Future is Now. *JACC: Heart Fail*, 10(1), 67-69.

Çevik Tekin, İ. (2022). Esnek Çalışma. (ed) İ. Çevik Tekin, içinde *Yenilikçi İnsan Kaynaklari Uygulamalari ve Örgütsel İnovasyon Teori, Örnek Olay ve Öneriler* ss.143-158, İstanbul: Nobel Yayınları.

De Felice, F., Rehman, M., Petrillo, A. ve Baffo, I. (2023). A Metaworld: Implications, Opportunities and Risks of the Metaverse. *IET Collaborative Intelligent Manufacturing*, 5(3).

DeStefano, V. (2016). The Rise of the Just-In-Time Workforce: On-Demand Work, Crowdwork, and Labor Protection in the Gig-Economy. *Comp. Lab. L. & Pol'y J.,* 37, 471-503.

El-Gohary, H. (2012). Factors Affecting E-Marketing Adoption and Implementation of Tourism Firms: An Empirical Investigation of Egyptian Small Tourism Organizations. *Tourism Management*, 33(5), 1256-1269.

Evenson, K.R., Alhusseini, N., Moore, C.C., Hamza, M.M., Al-Qunaibet, A., Rakic, S., Alsukait, R.F., Herbst, C.H., AlAhmed, R., Al-Hazzaa, H.M. ve Alqahtani, S.A. (2023). Scoping Review of Population-Based Physical Activity and Sedentary Behavior in Saudi Arabia. *J Phys Act Health* 20(6), 471-486.

Fieseler, C., Bucher, E. ve Hoffmann, C. P. (2019). Unfairness by Design? The Perceived Fairness of Digital Labor On Crowd working Platforms. *Journal of Business Ethics*, 156, 987-1005.

Florida Tech. (2017). The 5 Biggest Ethical Issues Facing Businesses [online] https://www.floridatechonline.com/blog/business/the-5-biggest-ethical-issues-facingbusinesses/ (E.T.: 24 Mart 2024).

Gangone, A.D. (2010). Ethical Issues in International Business. *The Annals of the 'Ştefan cel Mare*, 10, 189-199.

Ghobakhloo, M., Fathi, M., Iranmanesh, M., Maroufkhani, P. ve Morales, M.E. (2021). Industry 4.0 Ten Years on: A Bibliometric and Systematic Review of Concepts, Sustainability Value Drivers, and Success Determinants. *Journal of Cleaner Production*, 302, 127052.

Gouvea, R., Kapelianis, D. ve Kassicieh, S., (2018). Assessing The Nexus of Sustainability and Information & Communications Technology. *Technological Forecasting & Social Change* 130, 39-44.

Graham, M., Hjorth, I. ve Lehdonvirta, V. (2017). Digital Labour and Development: Impacts of Global Digital Labour Platforms and The Gig Economy on Worker Livelihoods. *European Review of Labour and Research*, 23(2), 135-162.

Hanelt, A., Bohnsack, R., Marz, D. ve Marante, C.A. (2020). A Systematic Review of The Literature on Digital Transformation: Insights and Implications for Strategy and Organizational Change. *Journal of Management Studies*, 1, 1-39.

He, Q., Meadows, M., Angwin, D., Gomes, E. ve Child, J. (2020). Strategic Alliance Research in The Era of Digital Transformation: Perspectives on Future Research. *British Journal of Management*, 31(3), 589-617.

Hmielowski, J.D., Hutchens, M.J. ve Cicchirillo, V.J. (2014). Living In an Age of Online Incivility: Examining the Conditional Indirect Effects of Online Discussion on Political Flaming. *Information, Communication & Society*, 17(10), 1196-1211.

Jamnik, A. (2011). The Challenges of Business Ethics: Management and The Question of Ethics. *Tourism and Hospitality Management*, 17(1), 141-152.

Johnson, P.R. ve Indvik, J. (2001). Slings and Arrows of Rudeness: Incivility in The Workplace. *Journal of Management Development* 20(8), 705-714.

Kässi, O. ve Lehdonvirta, V. (2018). Online Labour Index: Measuring The Online Gig Economy for Policy And Research. *Technological Forecasting and Social Change*, 137, 241-248.

Kaur, A. (2017). Ethical Issues in Management [online] http://www.gc11.ac.in/wpcontent/uploads/ 2017/02/social-and-business-ethics1.pptx (E.T.: 25 Mart 2024).

Kim, T.Y., Lin, X.W. ve Leung, K. (2015). A Dynamic Approach to Fairness: Effects of Temporal Changes of Fairness Perceptions on Job Attitudes. *Journal of Business and Psychology*, 30(1), 163-175.

Köffer, S. (2015). Designing The Digital Workplace of The Future–What Scholars Recommend to Practitioners. *Thirty Sixth International Conference on Information Systems*, Fort Worth 2015, (1-21). Texas, USA: 13-16 December 2015.

Kuzheleva-Sagan, I. ve Nosova, S. (2017). Culture of Digital Nomads: Ontological, Anthropological, and Semiotic Aspects. *In K. Bankov (Ed.), New Semiotics Between Tradition and Innovation: Selected Papers from 12th World Congress of the International Association for Semiotic Studies* 2014 (pp. 131–140). IASS Publications & NBU Publishing House.

Leonard, K. (2018). The Importance of Ethics in Organization*s* [online] https://smallbusiness.chron. com/importance-ethics-organizations-20925.html (E.T.: 24 Mart 2024).

Lewis, P., Goodman, S., Fandt, P. ve Michlitsch, J. (2007). *Management: Challenges for Tomorrow's Leaders*. 5th ed., Thomson/South-Western, Mason, Ohio.

Li, J. (2023). Digital Technologies for Mental Health Improvements in the COVID-19 Pandemic: A Scoping Review. *BMC Public Health*, 23(1), 413.

Lunday, J. (2010). Managing the Workplace Ethics of Social Media [online] http://www.corporate complianceinsights.com/managing-the-workplace-ethics-of-socialmedia/ (E.T.: 25 Mart 2024).

Mallor, J., Barnes, J., Bower, T. ve Langvardt. (2010). *Business Law: The Ethical, Global, and Ecommerce Environment.* 14th ed., McGraw-Hill/Irwin, Boston.

Meijerink, J., Jansen, G. ve Daskalova, V. (Eds.). (2021). *Platform Economy Puzzles: A Multidisciplinary Perspective on Gig Work*. Edward Elgar Publishing.

Meijerink, J.G. ve Keegan, A. (2019). Conceptualizing Human Resource Management in The Gig Economy: Toward A Platform Ecosystem Perspective. *Journal of Managerial Psychology*, 34 (4), 214-232.

Michael, R. (2014). Acceptance of E-Marketing Strategies in Developing Countries – A Case Study of Tanzania Smes., *In the International Conference on Computer Science, Computer*

Engineering, and Education Technologies (CSCEET2014). The Society of Digital Information and Wireless Communication, (122-128). Malaysia: 17-19 November 2014.

Mika, B. (2020). Digital "Putting-Out System"-An Old New Method of Work in Platform Economy. *Polish* Sociological Review, 211(3), 265-280.

Müller, V.C. (2020). *Ethics of Artificial Intelligence and Robotics*. The Stanford Encyclopedia of Philosophy (winter 2020 Edition).

Nohut, F. (2023). İş tasarımı ve Çevrimiçi Çalışma, (ed) H. Demirkaya.; H.Ateşoğlu, içinde *Değişen Dünyada İnsan Kaynakları Yönetimi* ss.226-254, İstanbul :Ati Yayınları.

Ostmeier, E. ve Strobel, M. (2022). Building Skills in The Context of Digital Transformation: How Industry Digital Maturity Drives Proactive Skill Development. *Journal of Business Research*, 139, 718-730.

Pols, A. ve Spahn, A. (2015). Design for the Values of Democracy and Justice. *Handbook of Ethics, Values and Technology Design (Springer)*, 335-363.

Qamar, S., Anwar, Z. ve Afzal, M. (2023). A Systematic Threat Analysis and Defense Strategies for The Metaverse and Extended Reality Systems. *Computers Security*, 128, 103127.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2013). *Örgütsel Davranış*. (çev. Prof.Dr. İ. Erdem,14. Basımdan Çeviri), Nobel Yayın.

Rodriguez-Lluesma, C., García-Ruiz, P. ve Pinto-Garay, J. (2021). The Digital Transformation of Work: A Relational View. *Business Ethics: The Environment and Responsibility*, 30, 157-167.

Rosha, A. (2021). Exploring The Role of Ethical Issues in The Context of Digital Transformation. *Trends Economics and Management,* 15, 23-33.

Saarikko, T., Westergren, U.H. ve Blomquist, T. (2020). Digital Transformation: Five Recommendations for the Digitally Conscious Firm. *Business Horizons*, 63(6), 825-839.

Schlagwein, D. (2018). "Escaping the Rat Race": Justifications in Digital Nomadism. Research-in-Progress Papers. *In Proceedings of 26th European conference on information systems: Beyond digitization - facets of socio-technical change, ECIS 2018*, Portsmouth, UK, 3-28 June 2018.

Schwarzmüller, T., Brosi, P., Duman, D. ve Welpe, I. M. (2018). How Does the Digital Transformation Affect Organizations? Key Themes of Change in Work Design and Leadership. *Management Revue*, 29(2), 114-138.

Shabbir, M.S., Ghazi, M.S. ve Mehmood, A. (2016). Impact of Social Media Applications on Small Business Entrepreneurs. *Arabian Journal of Business and Management Review*, 6(3), 203-205.

Smith, N., Peters, D., Jay, C., Sandal, G.M., Barrett, E.C. ve Wuebker, R. (2023). Off-World Mental Health: Considerations for The Design of Well-Being–Supportive Technologies for Deep Space Exploration. *JMIR Format Res* 7, e37784.

Stahl, B.C. (2012). Morality, Ethics and Reflection: A Categorisation of Normative IS Research. *Journal of the Association for Information Systems*, 13(8), 636-656.

Subramaniam, M. (2020). Digital Ecosystems and Their Implications for Competitive Strategy. *Journal of Organization Design*, 9(12).

Talmud, I. ve Mesch, G. (2020). *Wired Youth: The Online Social World of Adolescence*. 2nd Edition. London and New York: Routledge.

Tan, Z., Aggarwal, N., Cowls, J., Morley, J., Taddeo, M. ve Floridi, L. (2021). The Ethical Debate About the Gig Economy: A Review and Critical Analysis. *Technology in Society*, 65, 101594.

Trevino, L.K. (1986). Ethical Decision Making in Organizations: A Person-Situation Interactionist Model. *Academy of Management Review*, 11(3), 601-617.

Tursunbayeva, A., Pagliari, C., Di Lauro, S. ve Antonelli, G. (2021). The Ethics of People Analytics: Risks, Opportunities and Recommendations. *Personnel Review*.

Uyargil, C. (2018). İş Analizi ve İş Dizaynı. İçinde Ertürk, M. (Editör), *İnsan Kaynakları Yönetimi, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim dalı Öğretim Üyeleri*, Beta Yayım, Yenilenmiş 18. Basım, İstanbul.

Vial, G. (2019). Understanding Digital Transformation: A Review and A Research Agenda. *The Journal of Strategic Information Systems*, 28(2), 118-144.

Wachter, S., Mittelstadt, B. ve Floridi, L. (2017). Transparent, Explainable, and Accountable AI for Robotics. *Sci. Robot.* 2(6), eaan6080.

Williams, S.P. ve Schubert, P. (2018). Designs for The Digital Workplace. *Procedia Computer Science*, 138, 478-485.

KAYNAKÇA

Acar, S., Berthiaume, K. ve Johnson, R. (2023). What Kind of Questions Do Creative People Ask?. *Journal of Creativity,* 33(3), 100062.

Adner, R. (2006). Match Your Innovation Strategy to Your Innovation Ecosystem. *Harvard Business Review,* 84(4), 98.

Agbim, K. C. (2013). The Impact of Organizational Structure and Leadership Styles on Innovation. *IOSR Journal of Business And Management (IOSR-JBM),* 6(6), 56-63.

Akarsu, O. (2021). Girişimcilik Yönelimini Etkileyen Faktörler Nelerdir? Teknoparklarda Bir Araştırma. Doktora Tezi. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Akarsu, O. ve Döven, M. S. (2022). Girişimcilik Yönelimini Etkileyen Faktörler: Teknoparklarda Bir Araştırma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 23(1), 143-164.

Akat, İ., Budak, G. ve Budak, G. (1997). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Fakülte Yayınevi.

Amabile, T. M. (1988). A Model of Creativity and Innovation in Organizations. *Research In Organizational Behavior,* 10(1), 123-167.

Amabile, T. M. (1997). Motivating Creativity in Organizations: On Doing What You Love and Loving What You Do. *California Management Review,* 40(1), 39-58.

Amabile, T. M., Barsade, S. G., Mueller, J. S. ve Staw, B. M. (2005). Affect and Creativity at Work. *Administrative Science Quarterly,* 50(3), 367-403.

Amabile, T. M. ve Pratt, M. G. (2016). The Dynamic Componential Model of Creativity and Innovation in Organizations: Making Progress, Making Meaning. *Research in Organizational Behavior,* 3(6), 157-183.

Åmo, B. W. ve Kolvereid, L. (2005). Organizational Strategy, Individual Personality and Innovation Behavior. *Journal of Enterprising Culture,* 13(01), 7-19.

Anderson, N., Potočnik, K. ve Zhou, J. (2014). Innovation and Creativity in Organizations: A State-of-the-Science Review, Prospective Commentary, and Guiding Framework. *Journal of Management,* 40(5), 1297-1333.

Arslan, M. ve Karasoy, A. (2002). Yaratıcılık Eğiliminde Cinsiyet ve Eğitimin Rolü. 10. *Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi,* 23-25.

Baer, J. (2014). *Creativity and Divergent Thinking: A Task-Specific Approach*. New York: Psychology Press.

Bakan, İ. ve Büyükmeşe, T. (2004). *Çağdaş Yönetim Yaklaşımları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, Beta Basım A.Ş.

Berman, S. ve Korsten, P. (2010). *Capitalizing on Complexity: Insights From the Global Chief Executive Officer Study*. Somers, NY: IBM.

Bledow, R., Frese, M., Anderson, N., Erez, M. ve Farr, J. (2009a). A Dialectic Perspective on Innovation: Conflicting Demands, Multiple Pathways, and Ambidexterity. *Industrial and Organizational Psychology,* 2(3), 305-337.

Bledow, R., Frese, M., Anderson, N., Erez, M. ve Farr, J. (2009b). Extending and Refining The Dialectic Perspective on Innovation: There Is Nothing as Practical as A Good Theory; Nothing as Theoretical as A Good Practice. *Industrial and Organizational Psychology,* 2(3), 363-373.

Bousinakis, D. ve Halkos, G. (2021). Creativity as The Hidden Development Factor for Organizations and Employees. *Economic Analysis and Policy,* 71645-659.

Chae, H. ve Choi, J. N. (2018). Contextualizing the Effects of Job Complexity on Creativity and Task Performance: Extending Job Design Theory with Social And Contextual Contingencies. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 91(2), 316-339.

Chang, Y.-C., Chang, H.-T., Chi, H.-R., Chen, M.-H. ve Deng, L.-L. (2012). How Do Established Firms Improve Radical Innovation Performance? The Organizational Capabilities View. *Technovation,* 32(7-8), 441-451.

Chermahini, S. A. ve Hommel, B. (2010). The (B) Link Between Creativity and Dopamine: Spontaneous Eye Blink Rates Predict and Dissociate Divergent and Convergent Thinking. *Cognition,* 115(3), 458-465.

Chiu, C.-Y. ve Kwan, L. Y. (2010). Culture and Creativity: A Process Model. *Management and Organization Review,* 6(3), 447-461.

Christensen, C. M., Raynor, M. E., Dyer, J. ve Gregersen, H. (2011). *Disruptive Innovation: The Christensen Collection (The Innovator's Dilemma, The Innovator's Solution, The Innovator's DNA, and Harvard Business Review Article" How Will You Measure Your Life?")(4 Items)*. Harvard Business Press.

Cropley, A. (2006). In Praise of Convergent Thinking, *Creativity Research Journal,* 18(3), 391-404.

Cropley, D. H. (2021). *Creative Products: Defining and Measuring Novel Solutions*. Creativity and Innovation, Routledge.

Da Costa, S., Páez, D., Sánchez, F., Garaigordobil, M. ve Gondim, S. (2015). Personal Factors of Creativity: A Second Order Meta-Analysis, *Revista De Psicología Del Trabajo Y De Las Organizaciones.* 31(3), 165-173.

Davis, J. A. ve Mathias, P. (1991). *Innovation and Technology in Europe: From the Eighteenth Century to the Present Day*. B. Blackwell.

De Clippeleer, I., De Stobbeleir, K., Dewettinck, K. ve Ashford, S. (2009). *From Creativity to Success: Barriers and Critical Success Factors in The Successful Implementation of Creative Ideas*. Flanders DC.

De Vries, H. B. ve Lubart, T. I. (2019). Scientific Creativity: Divergent and Convergent Thinking and The Impact of Culture. *The Journal of Creative Behavior,* 53(2), 145-155.

Dellas, M. ve Gaier, E. L. (1970). Identification of Creativity: The Individual. *Psychological Bulletin,* 73(1), 55.

Dikici, A. (2014). Relationships Between Thinking Styles and Behaviors Fostering Creativity: An Exploratory Study for the Mediating Role of Certain Demographic Traits. *Educational Sciences: Theory and Practice,* 14(1), 179-201.

Dilara, O. ve Zorlu, T. (2017). Yaratıcılık Kavramı ile İlişkili Kuramsal Yaklaşımlar. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 6(3), 1535-1552.

Dollinger, S. J., Burke, P. A. ve Gump, N. W. (2007). Creativity and Values. *Creativity Research Journal,* 19(2-3), 91-103.

Dollinger, S. J., Urban, K. K. ve James, T. A. (2004). Creativity and Openness: Further Validation of Two Creative Product Measures. *Creativity Research Journal,* 16(1), 35-47.

Edgell, R. A. (2024). A Monstrous Matter: The Three Faces of Artificial Creativity. *Journal of Creativity,* 100075.

Edquist, C. (1997). *Systems of Innovation Approaches: Their Emergence and Characteristics*, Univ.

Elisondo, R. (2016). Creativity Is Always A Social Process. *Creativity. Theories–Research-Applications,* 3(2), 194-210.

Erez, M. ve Nouri, R. (2010). Creativity: The Influence of Cultural, Social, and Work Contexts. *Management and Organization Review,* 6(3), 351-370.

Firestien, R. L. (2020). *Create in A Flash: A Leader's Recipe for Breathrough Innovation*. Green Tractor Publishing.

Ford, C. M. (1996). A Theory of Individual Creative Action in Multiple Social Domains. *Academy of Management Review,* 21(4), 1112-1142.

Forgeard, M. (2024). Creativity and Resilience: Creativity from, or Through Adversity?. *Creativity Research Journal,* 1-8.

Fortwengel, J., Schüßler, E. ve Sydow, J. (2017). Studying Organizational Creativity as Process: Fluidity or Duality?. *Creativity and Innovation Management,* 26(1), 5-16.

Frank, M. W. (1998). Schumpeter on Entrepreneurs and Innovation: A Reappraisal. *Journal of the History of Economic Thought,* 20(4), 505-516.

Furnham, A. ve Bachtiar, V. (2008). Personality and Intelligence as Predictors of Creativity. *Personality and Individual Differences,* 45(7), 613-617.

G. Schweisfurth, T. ve Greul, A. (2023). Unexpected Interruptions, Idle Time, and Creativity: Evidence from A Natural Experiment. *Organization Science*, 35(1), 1-386.

Getz, I. ve Robinson, A. G. (2003). Innovate or Die: Is That A Fact?. *Creativity and Innovation Management,* 12(3), 130-136.

Getzels, J. W. ve Csikszentmihalyi, M. (1976). The Creative Vision: A Longitudinal Study of Problem Finding in Art, *(No Title)*.

Goldschmidt, G. (2016). Linkographic Evidence for Concurrent Divergent and Convergent Thinking in Creative Design. *Creativity Research Journal,* 28(2), 115-122.

Goller, I. ve Bessant, J. (2023). *Creativity for Innovation Management: Tools and Techniques for Creative Thinking in Practice*. Taylor & Francis.

Granstrand, O. ve Holgersson, M. (2020). Innovation Ecosystems: A Conceptual Review and A New Definition. *Technovation,* 90102098.

Guilford, J. P. (1967). The Nature of Human Intelligence.

Harrington, D. M. (2018). On the Usefulness of "Value" in the Definition of Creativity: A Commentary. *Creativity Research Journal,* 30(1), 118-121.

Hernández-Torrano, D. ve Ibrayeva, L. (2020). Creativity and Education: A Bibliometric Mapping of the Research Literature (1975–2019). *Thinking Skills and Creativity,* 35100625.

Hou, Y., Gao, G., Wang, F., Li, T. ve Yu, Z. (2011). Organizational Commitment and Creativity: The Influence of Thinking Styles. *Annals of Economics & Finance,* 12(2).

Hughes, D. J., Lee, A., Tian, A. W., Newman, A. ve Legood, A. (2018). Leadership, Creativity, and Innovation: A Critical Review and Practical Recommendations. *The Leadership Quarterly,* 29(5), 549-569.

Hülsheger, U. R., Anderson, N. ve Salgado, J. F. (2009). Team-Level Predictors of Innovation at Work: A Comprehensive Meta-Analysis Spanning Three Decades of Research. *Journal of Applied Psychology,* 94(5), 1128.

Ivcevic, Z. ve Hoffmann, J. (2019). Emotions and Creativity: From Process to Person and Product. In J. C. Kaufman & R. J. Sternberg (Eds.), *The Cambridge Handbook of Creativity* (2nd Ed., 273–295). Cambridge University Press.

Kandler, C., Riemann, R., Angleitner, A., Spinath, F. M., Borkenau, P. ve Penke, L. (2016). The Nature of Creativity: The Roles of Genetic Factors, Personality Traits, Cognitive Abilities, and Environmental Sources. *Journal of Personality and Social Psychology,* 111(2), 230.

Karwowski, M. (2016). The Dynamics of Creative Self-Concept: Changes and Reciprocal Relations Between Creative Self-Efficacy and Creative Personal Identity. *Creativity Research Journal,* 28(1), 99-104.

Kasof, J., Chen, C., Himsel, A. ve Greenberger, E. (2007). Values and Creativity. *Creativity Research Journal,* 19(2-3), 105-122.

Kaspi-Baruch, O. (2019). Big Five Personality and Creativity: The Moderating Effect of Motivational Goal Orientation. *The Journal of Creative Behavior,* 53(3), 325-338.

Kesting, P., Ulhøi, J. P., Song, L. J. ve Niu, H. (2015). The Impact of Leadership Styles on Innovation-A Review. *Journal of Innovation Management,* 3(4), 22-41.

Kim, M., Beehr, T. A. ve Prewett, M. S. (2018). Employee Responses to Empowering Leadership: A Meta-Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies,* 25(3), 257-276.

Kim, T.-Y., Hon, A. H. ve Lee, D.-R. (2010). Proactive Personality and Employee Creativity: The Effects of Job Creativity Requirement and Supervisor Support for Creativity. *Creativity Research Journal,* 22(1), 37-45.

Kottwitz, M. U., Montasser, J. S., Kampa, J. ve Otto, K. (2024). The Extra Mile from Extra-Role Creativity to Innovation. *Journal of Creativity,* 34(1), 100073.

Kozbelt, A., Beghetto, R. A. ve Runco, M. A. (2010). Theories of Creativity. *The Cambridge Handbook of Creativity,* 220-47. Cambridge University Press.

Kudesia, R. S. (2015). Mindfulness and Creativity in the Workplace. *Mindfulness in Organizations: Foundations, Research, and Applications,* 190-212.

Küsbeci, P. ve Çevik-Tekin, İ. (2021). Endüstri 4.0 Perspektifinden İnsan Kaynakları. *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(15), 18-29.

Lee, A., Legood, A., Hughes, D., Tian, A. W., Newman, A. ve Knight, C. (2020). Leadership, Creativity and Innovation: A Meta-Analytic Review. *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 29(1), 1-35.

Lee, A., Lyubovnikova, J., Tian, A. W. ve Knight, C. (2020). Servant Leadership: A Meta-Analytic Examination of Incremental Contribution, Moderation, and Mediation. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 93(1), 1-44.

Lee, A., Willis, S. ve Tian, A. W. (2018). Empowering Leadership: A Meta-Analytic Examination of Incremental Contribution, Mediation, and Moderation. *Journal of Organizational Behavior,* 39(3), 306-325.

Lee, J. H. ve Portillo, M. (2022). Transferability of Creative Self-Belief Across Domains: The Differential Effects of A Creativity Course for University Students. *Thinking Skills and Creativity,* 43100996.

Liang, Q., Niu, W., Cheng, L. ve Qin, K. (2022). Creativity Outside School: The Influence of Family Background, Perceived Parenting, and After-School Activity on Creativity. *The Journal of Creative Behavior,* 56(1), 138-157.

Lloyd-Cox, J., Pickering, A. ve Bhattacharya, J. (2022). Evaluating Creativity: How Idea Context and Rater Personality Affect Considerations of Novelty and Usefulness. *Creativity Research Journal,* 34(4), 373-390.

Lucas, B. J. ve Nordgren, L. F. (2015). People Underestimate the Value of Persistence for Creative Performance. *Journal of Personality and Social Psychology,* 109(2), 232.

Łukowski, W. (2017). The Impact of Leadership Styles on Innovation Management. *Marketing of Scientific and Research Organizations,* 24(2), 105-136.

Madjar, N., Greenberg, E. ve Chen, Z. (2011). Factors for Radical Creativity, Incremental Creativity, and Routine, Noncreative Performance. *Journal of Applied Psychology,* 96(4), 730.

Malek, S. L., Sarin, S. ve Haon, C. (2020). Extrinsic Rewards, Intrinsic Motivation, and New Product Development Performance. *Journal of Product Innovation Management,* 37(6), 528-551.

Mccrae, R. R. (1987). Creativity, Divergent Thinking, and Openness to Experience. *Journal of Personality and Social Psychology,* 52(6), 1258.

Mccrae, R. R. ve Greenberg, D. M. (2014). Openness to Experience. *The Wiley Handbook of Genius,* 222-243.

Mehta, R., Mishra, P. ve Group, D.-P. R. (2016). Downtime as A Key to Novelty Generation: Understanding the Neuroscience of Creativity with Dr. Rex Jung. *Techtrends,* 60528-531.

Montuori, A. ve Purser, R. (1997). Social Creativity: The Challenge of Complexity. *Translation of Le Dimensioni Sociali Della Creatività. Pluriverso,* 1(2), 78-88.

Morris, M. W. ve Leung, K. (2010). Creativity East and West: Perspectives and Parallels. *Management and Organization Review,* 6(3), 313-327.

Mumford, M. D., Mobley, M. I., Reiter-Palmon, R., Uhlman, C. E. ve Doares, L. M. (1991). Process Analytic Models of Creative Capacities. *Creativity Research Journal,* 4(2), 91-122.

Nambisan, S. ve Baron, R. A. (2013). Entrepreneurship in Innovation Ecosystems: Entrepreneurs' Self–Regulatory Processes and Their Implications for New Venture Success. *Entrepreneurship Theory and Practice,* 37(5), 1071-1097.

Newell, A., Shaw, J. C. ve Simon, H. A. (1962). *The Processes of Creative Thinking.* Paper Presented at the Contemporary Approaches to Creative Thinking, 1958. University of Colorado, CO, US; This Paper Was Presented at the Aforementioned Symposium.

Nickerson, R. S. (1999). Enhancing Creativity. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of Creativity* (392–430). Cambridge University Press.

Niewöhner, N., Asmar, L., Wortmann, F., Röltgen, D., Kühn, A. ve Dumitrescu, R. (2019). Design Fields of Agile Innovation Management in Small and Medium Sized Enterprises. *Procedia CIRP,* 84826-831.

O'Connor, G. C., Paulson, A. S. ve Demartino, R. (2008). Organisational Approaches to Building A Radical Innovation Dynamic Capability. *International Journal of Technology Management,* 44(1-2), 179-204.

Ohly, S., Sonnentag, S. ve Pluntke, F. (2006). Routinization, Work Characteristics and Their Relationships with Creative and Proactive Behaviors. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior,* 27(3), 257-279.

Perry-Smith, J. E. ve Mannucci, P. V. (2017). From Creativity to Innovation: The Social Network Drivers of the Four Phases of the Idea Journey. *Academy of Management Review,* 42(1), 53-79.

Raihan, T. ve Uddin, M. A. (2023). The Influence of Creative Self-Efficacy, Creative Self-Identity, and Creative Process Engagement on Innovative Behaviour. *International Journal of Business Innovation and Research,* 30(1), 18-35.

Rampa, R. ve Agogué, M. (2021). Developing Radical Innovation Capabilities: Exploring the Effects of Training Employees for Creativity and Innovation. *Creativity and Innovation Management,* 30(1), 211-227.

Rasulzada, F. ve Dackert, I. (2009). Organizational Creativity and Innovation in Relation to Psychological Well-Being and Organizational Factors. *Creativity Research Journal,* 21(2-3), 191-198.

Rii, K. B., Edastama, P. ve Nabilah, N. F. (2022). Study on Innovation Capability of College Students Based on Extenics and Theory of Creativity. *Startupreneur Business Digital (SABDA Journal),* 1(2), 134-142.

Robbins, S. P. ve Judge, T. A. (2017). *Organizational Behavior*. New York: Pearson.

Roepke, A. M. ve Seligman, M. E. (2015). Doors Opening: A Mechanism for Growth after Adversity. *The Journal of Positive Psychology,* 10(2), 107-115.

Rubens, N., Still, K., Huhtamäki, J. ve Russell, M. G. (2011). A Network Analysis of Investment Firms as Resource Routers in Chinese Innovation Ecosystem. *J. Softw.,* 6(9), 1737-1745.

Rubenson, D. L. ve Runco, M. A. (1992). The Psychoeconomic Approach to Creativity. *New Ideas in Psychology,* 10(2), 131-147.

Runco, M. A. (2007). *Creativity: Theories and Themes: Research. Development and Practice.* Amsterdam: Elsevier.

Said-Metwaly, S., Taylor, C. L., Camarda, A. ve Barbot, B. (2022). Divergent Thinking and Creative Achievement—How Strong Is The Link? An Updated Meta-Analysis. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*.

Samen, S. (2008). İşletmelerde Yaratıcılığın Önemi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 17(2), 363-378.

Sarooghi, H., Libaers, D. ve Burkemper, A. (2015). Examining the Relationship between Creativity and Innovation: A Meta-Analysis of Organizational, Cultural, and Environmental Factors. *Journal of Business Venturing,* 30(5), 714-731.

Schumpeter, J. A. (1934). The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credits, Interest, and the Business Cycle. *Harvard Economic Studies*.

Shafi, M., Lei, Z., Song, X. ve Sarker, M. N. I. (2020). The Effects of Transformational Leadership on Employee Creativity: Moderating Role of Intrinsic Motivation. *Asia Pacific Management Review,* 25(3), 166-176.

Shalley, C. E., Gilson, L. L. ve Blum, T. C. (2009). Interactive Effects of Growth Need Strength, Work Context, and Job Complexity on Self-Reported Creative Performance. *Academy of Management Journal,* 52(3), 489-505.

Sharma, S., Singh, G., Jones, P., Kraus, S. ve Dwivedi, Y. K. (2022). Understanding Agile Innovation Management Adoption for Smes. *IEEE Transactions on Engineering Management,* 69(6), 3546-3557.

Simmons, A. L. ve Ren, R. (2009). The Influence of Goal Orientation and Risk on Creativity. *Creativity Research Journal,* 21(4), 400-408.

Simonton, D. K. (2018). Defining Creativity: Don't We also Need to Define What Is Not Creative?. *The Journal of Creative Behavior,* 52(1), 80-90.

Sung, S. Y. ve Choi, J. N. (2009). Do Big Five Personality Factors Affect Individual Creativity? The Moderating Role of Extrinsic Motivation. *Social Behavior and Personality: An International Journal,* 37(7), 941-956.

Tan, C. S., Lau, X. S., Kung, Y. T. ve Kailsan, R. A. L. (2019). Openness to Experience Enhances Creativity: The Mediating Role of Intrinsic Motivation and the Creative Process Engagement. *The Journal of Creative Behavior,* 53(1), 109-119.

Tedeschi, R. G. ve Calhoun, L. G. (1996). The Posttraumatic Growth Inventory: Measuring the Positive Legacy of Trauma. *Journal of Traumatic Stress,* 9455-471.

Unsworth, K. (2001). Unpacking Creativity. *Academy of Management Review,* 26(2), 289-297.

Unsworth, K. L. ve Clegg, C. W. (2010). Why Do Employees Undertake Creative Action?. *Journal of Occupational and Organizational Psychology,* 83(1), 77-99.

Walton, A. P. (2003). The Impact of Interpersonal Factors on Creativity. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research,* 9(4), 146-162.

Wang, G. (2022). Digital Reframing: The Design Thinking of Redesigning Traditional Products into Innovative Digital Products. *Journal of Product Innovation Management,* 39(1), 95-118.

Watson, E. (2007). Who or What Creates? A Conceptual Framework for Social Creativity. *Human Resource Development Review,* 6(4), 419-441.

Weisberg, R. W. (2015). On The Usefulness of "Value" in the Definition of Creativity. *Creativity Research Journal,* 27(2), 111-124.

West, M. A. (1990). The Social Psychology of Innovation in Groups. In M. A. West & J. L. Farr (Eds.), *Innovation and Creativity at Work: Psychological and Organizational Strategies* (309–333). John Wiley & Sons.

West, M. A. ve Farr, J. L. (1990). *Innovation at Work*. John Wiley & Sons.

West, M. A. ve Sacramento, C. A. (2023). Creativity and Innovation: The Role of Team and Organizational Climate. *Handbook of Organizational Creativity*, Elsevier.

Williams, S. D. (2004). Personality, Attitude, and Leader Influences on Divergent Thinking and Creativity in Organizations. *European Journal of Innovation Management,* 7(3), 187-204.

Wipulanusat, W., Panuwatwanich, K. ve Stewart, R. A. (2017). Exploring Leadership Styles for Innovation: An Exploratory Factor Analysis. *Engineering Management in Production and Services,* 9(1), 7--17.

Wood, S. M., Cichocki, M. N. ve Chung, K. C. (2022). Strategies to Foster Creativity. *Plastic and Reconstructive Surgery,* 149(1), 1-6.

Woodman, R. W., Sawyer, J. E. ve Griffin, R. W. (1993). Toward A Theory of Organizational Creativity. *Academy of Management Review,* 18(2), 293-321.

Yeşilyurt, E. (2020). Yaratıcılık ve Yaratıcı Düşünme: Tüm Boyut ve Paydaşlarıyla Kapsayıcı Bir Derleme Çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches,* 15(25), 3874-3915.

Zabelina, D. L., Colzato, L., Beeman, M. ve Hommel, B. (2016). Dopamine and the Creative Mind: Individual Differences in Creativity Are Predicted by Interactions between Dopamine Genes DAT and COMT. *Plos One,* 11(1), E0146768.

Zhang, W., Sjoerds, Z. ve Hommel, B. (2020). Metacontrol of Human Creativity: The Neurocognitive Mechanisms of Convergent and Divergent Thinking. *Neuroimage,* 210116572.

Zhou, J. ve Shalley, C. E. (2011). Deepening Our Understanding of Creativity in the Workplace: A Review of Different Approaches to Creativity Research. In S. Zedeck (Ed.), *APA Handbook of Industrial and Organizational Psychology, Vol. 1. Building and Developing the Organization* (Pp. 275–302). American Psychological Association.

KAYNAKÇA

Amabile, T. M., and Pratt, M. G. (2016). The Dynamic Componential Model of Creativity and Innovation in Organizations: Making Progress, Making Meaning. *Research in Organizational Behavior,* 36, 157-183.

Armbrust, M., Fox, A., Griffith, R., Joseph, A. D., Katz, R., Konwinski, A., and Zaharia, M. (2010). A View of Cloud Computing. Communications of the ACM, 53(4), 50-58.

Bashshur, R. L., Shannon, G. W., Smith, B. R., & Alverson, D. C. (2015). The Empirical Evidence for Telemedicine Interventions in Mental Disorders. Telemedicine and e-Health, 21(12), 903-917.

Brown, L., and Garcia, M. (2020). The Role of Continuous Learning in Technology Adoption: A Case Study of Successful Organizations. *International Journal of Management Studies,* 7(1), 78-92.

Brynjolfsson, E., and McAfee, A. (2014). The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies. W. W. Norton and Company, 1-7.

BTK. (2019). Türkiye Elektronik Haberleşme Sektörü Üç Aylık Pazar Verileri Raporu (No: 2019 4.Çeyrek) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu. 1-92.

Çark, Ö. (2020). Dijital Dönüşümün İşgücü ve Meslekler Üzerindeki Etkileri. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, *4(*Özel Sayı 1), 19-34.

Floridi, L. (2019). AI, Robots, and The Future of Work: Ethical and Policy Implications. International Journal of Social Robotics, 11(2), 315-320.

Grant, A. M., and Ashford, S. J. (2008). The Dynamics of Proactivity at Work. Research in Organizational Behavior, 28, 3-34.

Han, J., Kamber, M., and Pei, J. (2011). Data Mining: Concepts and Techniques. Morgan Kaufmann.

Johnson, L. (2018). Digital transformation: The road to innovation or the path to peril? J*ournal of Digital Banking*, 2(2), 94-104.

Johnson, L., Adams Becker, S., Estrada, V., and Freeman, A. (2015). NMC Horizon Report: 2015 Higher Education Edition. The New Media Consortium. 1-56.

Johnson, L., Becker, S. A., Cummins, M., Estrada V., Freeman, A. (2019). NMC Horizon Report: 2019 Higher Education Edition. The New Media Consortium. 3-42.

Jones, M. R., and Smith, K. L. (2018). Data-Driven Decision Making: The Role of Analytics in Business. *Journal of Business Analytics,* 2(1), 45-63.

Katz, D. M., Bommaraju, R., and Trosman, J. R. (2018). Health Law and Artificial Intelligence. Health Affairs, 37(11), 1875-1879.

Manyika, J., Chui, M., Bughin, J., Dobbs, R., Bisson, P., and Marrs, A. (2017). Jobs Lost, Jobs Gained: Workforce Transitions in a Time of Automation. McKinsey Global Institute. 1-160.

McAfee, A., and Brynjolfsson, E. (2017). Machine, Platform, Crowd: Harnessing Our Digital Future. W. W. Norton and Company.

McKinsey and Company. (2019). The Future of Risk Management in the Digital Era. McKinsey Digital, 1-72.

Özdemir, Ş. ve Kılınç, D. (2019). *Geleceğin Meslekleri, Veri Bilimi, Yapay Zekâ* (4. bs.). İstanbul: Abaküs.

Özgören, M. K. (2019). Bilgisayar Destekli Mühendislik (CAE). K*aradeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 21(1), 123-136.

PricewaterhouseCoopers. (2019). Financial Services Technology 2020 and Beyond: Embracing Disruption. PwC. 1-48.

Smith, J., and Johnson, A. (2020). The Impact of Digital Transformation on Healthcare Services: Opportunities and Challenges. Journal of Health Informatics, 10(2), 123-140.

Smith, P., and Raspin, P. (2019). Strategic Thinking in Business: A Research Review. *International Journal of Management Reviews,* 21(1), 3-21.

Smith, A. C., Thomas, E., Snoswell, C. L., Haydon, H., Mehrotra, A., Clemensen, J., and Caffery, L. J. (2020). Telehealth for Global Emergencies: Implications for Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). *Journal of Telemedicine and Telecare, 26*(5), 309–313.

WEF (World Economic Forum). (2016). Future of Jobs Report 2018. World Economic Forum. 1-167

URL1:https://www.academia.edu/49099134/Sanayi_ve_Teknoloji_Bakanl%C4%B1%-C4%9F%C4%B1_2023_Sanayi_ve_Teknoloji_Stratejisi, Erişim Tarihi: 26.2.2024.

URL-2: https://wearesocial.com/digital-2020, Erişim Tarihi: 27.2.2024

KAYNAKÇA

Abas, N., Kalair, A., & Khan, N. (2015). Review of Fossil Fuels and Future Energy Technologies. *Futures*, 69, 31-49. https://doi.org/10.1016/j.futures.2015.03.003

Ahmed, E., Yaqoob, I., Hashem, I. A. T., Khan, I., Ahmed, A. I. A., Imran, M., & Vasilakos, A. V. (2017). The Role of Big Data Analytics in Internet Of Things. *Computer Networks*, 129, 459-471. https://doi.org/10.1016/j.comnet.2017.06.013

Ben Youssef, A. (2020). How Can Industry 4.0 Contribute to Combatting Climate Change?. *Revue D'économie Industrielle*, (169), 161-193. https://doi.org/10.4000/rei.8911

Bulut, E., & Akçacı, T. (2017). Endüstri 4.0 ve İnovasyon Göstergeleri Kapsamında Türkiye Analizi. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 4(7), 55-77.

Butt, J. (2020). A Strategic Roadmap for the Manufacturing Industry to Implement Industry 4.0. *Designs*, 4(2), 11. https://doi.org/10.3390/designs4020011

Dalenogare, L. S., Benitez, G. B., Ayala, N. F., & Frank, A. G. (2018). The Expected Contribution of Industry 4.0 Technologies for Industrial Performance. *International Journal of Production Economics*, 204, 383-394. https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2018.08.019

Drath, R. & Horch, A. (2014 June). Industrie 4.0: Hit or Hype? *IEEE Industrial Electronics Magazine*, Vol. 8, No. 2, pp. 56-58. https://doi.org/10.1109/MIE.2014.2312079.

Ejsmont, K. (2021). The Impact of Industry 4.0 on Employees-Insights from Australia. *Sustainability*, 13(6), 3095. https://doi.org/10.3390/su13063095

Estensoro, M., Larrea, M., Müller, J. M., & Sisti, E. (2022). A Resource-Based View on SMEs Regarding the Transition to More Sophisticated Stages of Industry 4.0. *European Management Journal*, 40(5), 778-792. https://doi.org/10.1016/j.emj.2021.10.001

Evertsz, R., Thangarajah, J., Yadav, N., & Ly, T. (2015). A Framework for Modelling Tactical Decision-Making in Autonomous Systems. *Journal of Systems and Software*, 110, 222-238. https://doi.org/10.1016/j.jss.2015.08.046

Ghobakhloo, M., & Iranmanesh, M. (2021). Digital Transformation Success Under Industry 4.0: A Strategic Guideline for Manufacturing SMEs. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 32(8), 1533-1556. https://doi.org/10.1108/JMTM-11-2020-0455

Groumpos, P. P. (2021). A Critical Historical and Scientific Overview of all Industrial Revolutions. *IFAC-PapersOnLine*, *54*(13), 464-471. https://doi.org/10.1016/j.ifacol.202110492

Grybauskas, A., Stefanini, A., & Ghobakhloo, M. (2022). Social Sustainability in the Age of Digitalization: A Systematic Literature Review on the Social Implications of Industry 4.0. *Technology in Society*, 70, 101997. https://doi.org/10.1016/j.techsoc.2022.101997

Gupta, A. (2024). Industry 4.0 Market Research Report Information by Application (Industrial Automation, Smart Factory, Industrial IoT)), by End User, and by Region – Industry Size, Share Growth and Forecast To 2030, https://www.marketresearchfuture.com/reports/industry-4-0-market/toc. MRFR/SEM/1752-HCR. (E.T.: 06.03.2024).

Hahn, G. J. (2020). Industry 4.0: A Supply Chain Innovation Perspective. *International Journal of Production Research*, 58(5), 1425-1441. https://doi.org/10.1080/00207543.2019.1641642

Hess, T. J., Rees, L. P., & Rakes, T. R. (2000). Using Autonomous Software Agents to Create the Next Generation of Decision Support Systems. *Decision Sciences*, 31(1), 1-31. https://doi.org/10.1111/j.1540-5915.2000.tb00922.x

Hilbert, M. (2020). Digital Technology and Social Change: The Digital Transformation of Society From A Historical Perspective. *Dialogues in Clinical Neuroscience*, 22:2, 189-194, https://doi.org/10.31887/DCNS.2020.22.2/mhilbert

Ivanov, D., Dolgui, A., & Sokolov, B. (2022). Cloud Supply Chain: Integrating Industry 4.0 and Digital Platforms in the "Supply Chain-as-a-Service". *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 160, 102676. https://doi.org/10.1016/j.tre.2022.102676

Kagermann, H. (2014). Change Through Digitization—Value Creation in the Age of Industry 4.0. In *Management of Permanent Change* (pp. 23-45). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden. https://doi.org/10.1007/978-3-658-05014-6_2

Kılıç, S., & Alkan, R. M. (2018). Dördüncü Sanayi Devrimi Endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye Değerlendirmeleri. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 29-49. https://doi.org/10.31006/gipad.417536

Koca, K. C. (2018). Sanayi 4.0: Türkiye Açısından Fırsatlar ve Tehditler. *Sosyoekonomi*, 26(36), 245-252. https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2018.02.15

Li, L. (2022). Reskilling and Upskilling the Future-Ready Workforce for Industry 4.0 and Beyond. *Information Systems Frontiers*, 1-16. https://doi.org/10.1007/s10796-022-10308-y

Lu, Y. (2021). The Current Status and Developing Trends of Industry 4.0: A Review. *Information Systems Frontiers*, 1-20. https://doi.org/10.1007/s10796-021-10221-w

Magnani, M. (2022). The Technological Revolution: Professions at Risk and New Jobs. In *Making the Global Economy Work for Everyone: Lessons of Sustainability from the Tech Revolution and the Pandemic* (pp. 53-71). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-92084-5_3

Nagy, J., Oláh, J., Erdei, E., Máté, D., & Popp, J. (2018). The Role and Impact of Industry 4.0 and The Internet Of Things on The Business Strategy of The Value Chain—The Case of Hungary. *Sustainability*, 10(10), 3491. https://doi.org/10.3390/su10103491

Napp, T. A., Gambhir, A., Hills, T. P., Florin, N., & Fennell, P. S. (2014). A Review of the Technologies, Economics and Policy Instruments for Decarbonising Energy-Intensive Manufacturing Industries. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, *30*, 616-640. https://doi.org/10.1016/j.rser.2013.10.036

Öztemel, E., & Gürsev, S. (2020). Literature Review of Industry 4.0 and Related Technologies. *Journal of Intelligent Manufacturing*, 31, 127-182. https://doi.org/10.1007/s10845-018-1433-8

Pereira, A. C., & Romero, F. (2017). A Review of the Meanings and the Implications of the Industry 4.0 Concept. *Procedia Manufacturing*, 13, 1206-1214. https://doi.org/10.1016/j.promfg.2017.09.032

Precedence Research Report (2023). Global Industry Analysis, Size, Share, Growth, Trends, Regional Outlook, and Forecast 2023-2032. https://www.precedenceresearch.com/industry-4-0-market (E.T.: 06.03.2024).

Puthal, D., Sahoo, B. P., Mishra, S., & Swain, S. (2015, January). Cloud Computing Features, Issues, and Challenges: A Big Picture. In *2015 International Conference on Computational Intelligence and Networks* (pp. 116-123). IEEE. https://doi.org/10.1109/CINE.2015.31

Shahin, M., Chen, F. F., Bouzary, H., & Krishnaiyer, K. (2020). Integration of Lean practices and Industry 4.0 Technologies: Smart Manufacturing for Next-Generation Enterprises. *The International Journal of Advanced Manufacturing Technology*, 107, 2927-2936. https://doi.org/10.1007/s00170-020-05124-0

Sharma, A., & Singh, B. J. (2020). Evolution of Industrial Revolutions: A Review. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering*, *9*(11), 66-73. https://doi.org/10.35940/ijitee.I7144.0991120

Sima, V., Gheorghe, I. G., Subić, J., & Nancu, D. (2020). Influences of the Industry 4.0 Revolution on the Human Capital Development and Consumer Behavior: A Systematic Review. *Sustainability*, 12(10), 4035. https://doi.org/10.3390/su12104035

Tansan, B., Gökbulut, A., Targotay, Ç., & Eren, T. (2016). Türkiye'nin Küresel Rekabetçiliği için Bir Gereklilik Olarak Sanayi 4.0 Gelişmekte Olan Ekonomi Perspektifi. TÜSİAD Raporu. TÜSİAD-T/2016-03/576

Wang, L., & Wang, G. (2016). Big Data in Cyber-Physical Systems, Digital Manufacturing and Industry 4.0. *International Journal of Engineering and Manufacturing (IJEM)*, *6*(4), 1-8. https://doi.org/10.5815/ijem.2016.04.01

Wedel, M., Bigné, E., & Zhang, J. (2020). Virtual and Augmented Reality: Advancing Research in Consumer Marketing. *International Journal of Research in Marketing*, 37(3), 443-465. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2020.04.004

Yang, H., Kumara, S., Bukkapatnam, S. T., & Tsung, F. (2019). The Internet of Things for Smart Manufacturing: A Review. *IISE Transactions*, 51(11), 1190-1216. https://doi.org/10.1080/24725854.2018.1555383

Zaman, S. I., Khan, S., Zaman, S. A. A., & Khan, S. A. (2023). A Grey Decision-Making Trial and Evaluation Laboratory Model for Digital Warehouse Management in Supply Chain Networks. *Decision Analytics Journal*, 100293. https://doi.org/10.1016/j.dajour.2023.100293

Zhou, J., Li, P., Zhou, Y., Wang, B., Zang, J., & Meng, L. (2018). Toward New-Generation Intelligent Manufacturing. *Engineering, 4*(1), 11-20. https://doi.org/10.1016/j.eng.2018.01.002

KAYNAKÇA

Ahmed, H., Nasr, A., Abdel-Mageid, S., ve Aslan, H. (2019). A Survey of IoT Security Threats and Defenses. *International Journal of Advanced Computer Research,* 9(45), 325-350. https://doi.org/10.19101/ijacr.2019.940116

Aksu, D. (2023). Nesnelerin İnternetinden Davranışların İnternetine: Davranışsal Veri Analizinin Rolü, Doktora Tezi, Isparta, Süleyman Demirel Üniversitesi.

Aksu, D., ve Akman, E. (2023). Analysis of Global Research Trends in The Internet of Things (IoT) Area With Network Map Technique. *Kafkas Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 14(27), 506-524. https://doi.Org/10.36543/Kauiibfd.2023.020

Alan, A., Kabadayı, E., ve Çavdar, N. (2018). The New Generation of "Connection", The New Generation of "Communication": An Examination of Internet Of Things (IoT). *Journal of Business Research*, 10(1), 294-320. https://doi.org/10.20491/isarder.2018.382

Aleisa, N. and Renaud, K. (2017). Privacy of The Internet of Things: A Systematic Literature Review, *Proceedings of the 50th Hawaii International Conference on System Sciences,* https://doi.org/10.24251/hicss.2017.717

Alfonso, I. (2021). Self-Adaptive Architectures in IoT Systems: A Systematic Literature Review. *Journal of Internet Services and Applications,* https://doi.org/10.48550/arxiv.2109.03312

Araújo, A., Santos, I., and Reis, A. (2022). A Systematic Review of The Literature on The Application of Blockchain in The Health Supply Chain. *International Journal of Innovation,* 10(4), 729-759. https://doi.org/10.5585/iji.v10i4.22060

Arnold, C., Kiel, D., and Voigt, K. (2016). How the Industrial Internet of Things Changes Business Models in Different Manufacturing Industries. *International Journal of Innovation Management,* 20(08), 1640015. https://doi.org/10.1142/s1363919616400156

Baldini, G., Botterman, M., Neisse, R., and Tallacchini, M. (2016). Ethical Design in the Internet Of Things. *Science and Engineering Ethics,* 24(3), 905-925. https://doi.org/10.1007/s11948-016-9754-5

Bandyopadhyay, D. and Sen, J. (2011). Internet of Things: Applications and Challenges in Technology and Standardization. *Wireless Personal Communications*, 58(1), 49-69. https://doi.org/10.1007/s11277-011-0288-5

Belgaum, M., Soomro, S., Alansari, Z., Musa, S., Alam, M., and Su'ud, M. (2017). Challenges: Bridge Between Cloud and IoT, *2017 4th IEEE International Conference on Engineering Technologies and Applied Sciences (ICETAS)*, Salmabad, Bahrain, https://doi.org/10.1109/icetas.2017.8277844

Butgereit, L. (2020). Using Geohashes to Combine IotT and Gis to Provide Business Intelligence to the Informal Sector in South Africa, *International Conference on Computers and Their Applications*, https://doi.org/10.29007/rssv

Cao, W. and Chen, S. (2020). Security Challenges of Blockchain in Internet Of Things: Systematic Literature Review. *Transactions on Emerging Telecommunications Technologies*, 32(8). https://doi.org/10.1002/ett.4177

Chen, F. (2022). Research on the Performance of Network Propagation By Using the Machine Learning and Internet-of-Things Technology Integrating Model. *Computational Intelligence and Neuroscience*, 2022, 1-13. https://doi.org/10.1155/2022/5480015

Corcoran, P. (2014). Consumer Electronics and the Internet of Things [Society News]. *IEEE Consumer Electronics Magazine*, 3(3), 29-34. https://doi.org/10.1109/mce.2014.2321637

El-Masri, M. and Hussain, E. (2021). Blockchain As a Mean to Secure Internet of Things Ecosystems – A Systematic Literature Review. *Journal of Enterprise Information Management,* 34(5), 1371-1405. https://doi.org/10.1108/jeim-12-2020-0533

Erdoğan, H., Küçük, K., ve Khan, S. (2020). Endüstriyel IoT Bulut Uygulamaları İçin Düşük Maliyetli Modbus/Mqtt Ağ Geçidi Tasarımı ve Gerçekleştirilmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 7(1), 170-183. https://doi.org/10.35193/bseufbd.708445

Fizza, K., Banerjee, A., Mitra, K., Jayaraman, P., Ranjan, R., Patel, P., … and Georgakopoulos, D. (2021). Qoe in IoT: A Vision, Survey and Future Directions. *Discover Internet of Things*, 1(1). https://doi.org/10.1007/s43926-021-00006-7

Gacar, B. ve Yakut, S. (2022). Covid-19 Tespitinde Nesnelerin İnterneti Kullanımı: Bibliyometrik Analiz İle Bir İnceleme. *Bilişim Teknolojileri Dergisi,* 15(4), 427-441. https://doi.org/10.17671/gazibtd.1111392

Gangolli, A., Mahmoud, Q., and Azim, A. (2022). A Systematic Review of Fault Injection Attacks on IoT Systems. *Electronics,* 11(13), 2023. https://doi.org/10.3390/electronics11132023

Gao, L. and Bai, X. (2014). A Unified Perspective on the Factors Influencing Consumer Acceptance of Internet of Things Technology. *Asia Pacific Journal of Marketing and Logistics,* 26(2), 211-231. https://doi.org/10.1108/apjml-06-2013-0061

Girs, S., Sentilles, S., Asadollah, S., Ashjaei, M., and Mubeen, S. (2020). A Systematic Literature Study on Definition and Modeling of Service-Level Agreements for Cloud Services in IoT. *IEEE Access,* 8, 134498-134513. https://doi.org/10.1109/access.2020.3011483

Giudice, M. (2016). Discovering The Internet of Things (IoT) Within The Business Process Management. *Business Process Management Journal*, 22(2), 263-270. https://doi.org/10.1108/bpmj-12-2015-0173

Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S., and Palaniswami, M. (2013). Internet of Things (IoT): A Vision, Architectural Elements, and Future Directions. *Future Generation Computer Systems,* 29(7), 1645-1660. https://doi.org/10.1016/j.future.2013.01.010

Guo, Y. (2019). Simulation Analysis of Key Technology Optimization of 5G Mobile Communication Network Based on Internet of Things Technology. *International Journal of Distributed Sensor Networks,* 15(6), https://doi.org/10.1177/1550147719851454

Haddud, A., DeSouza, A., Khare, A., & Lee, H. (2017). Examining potential benefits and challenges associated with the internet of things integration in supply chains. Journal of Manufacturing Technology Management, 28(8), 1055-1085. https://doi.org/10.1108/jmtm-05-2017-0094

Hamza, M., Akbar, M., Shafiq, M., Kamal, T., and Baddour, A. (2019). Identification of Privacy and Security Risks of Internet of Things: An Empirical Investigation. *Review of Computer Engineering Research*, 6(1), 35-44. https://doi.org/10.18488/journal.76.2019.61.35.44

Heinis, T., Hilario, J., and Meboldt, M. (2018). Empirical Study on Innovation Motivators and Inhibitors of Internet of Things Applications for Industrial Manufacturing Enterprises. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 7(1). https://doi.org/10.1186/s13731-018-0090-7

Hiekata, K., Wanaka, S., Mitsuyuki, T., Ueno, R., Wada, R., and Moser, B. (2020). Systems Analysis for Deployment of Internet of Things (IoT) in The Maritime Industry. *Journal of Marine Science and Technology,* 26(2), 459-469. https://doi.org/10.1007/s00773-020-00750-5

Jabeen, M. and Ishaq, K. (2022). Internet of Things in Telecommunications: A Technological Perspective. *Journal of Information Technology Teaching Cases,* 13(1), 39-49. https://doi.org/10.1177/20438869211067808

Jarašūnienė, A., Čižiūnienė, K., and Čereška, A. (2023). Research on Impact of IoT on Warehouse Management. *Sensors,* 23(4), 2213. https://doi.org/10.3390/s23042213

Jurcut, A., Niculcea, T., Ranaweera, P., and Le-Khac, N. (2020). Security Considerations for Internet of Things: A Survey. *Sn Computer Science,* 1(4). https://doi.org/10.1007/s42979-020-00201-3

Kassab, M., DeFranco, J., and Laplante, P. (2019). A Systematic Literature Review on Internet of Things in Education: Benefits and Challenges. *Journal of Computer Assisted Learning,* 36(2), 115-127. https://doi.org/10.1111/jcal.12383

Kawale, S., Narmadha, D., Nancy, R., Mule, S., Verma, B., and Reddy, P. (2022). Internet of Medical Things. *International Journal of Health Sciences,* 10520-10531. https://doi.org/10.53730/ijhs.v6ns3.8359

Khorasani, S. and Chalmeta, R. (2022). Internet of Things Data Visualization for Business Intelligence. *Big Data*. https://doi.org/10.1089/big.2021.0200

Kosmatos, E., Tselikas, N., and Boucouvalas, A. (2011). Integrating Rfids and Smart Objects into a Unifiedinternet of Things Architecture. *Advances in Internet of Things,* 01(01), 5-12. https://doi.org/10.4236/ait.2011.11002

Lai, C., Jackson, P., and Jiang, W. (2018). Internet of Things Business Models in Ecosystem Context-Cases of Elevator Services. *International Journal of Computer & Software Engineering,* 3(2). https://doi.org/10.15344/2456-4451/2018/135

Lin, J., Yu, W., Zhang, N., Yang, X., Zhang, H., and Zhao, W. (2017). A Survey on Internet of Things: Architecture, Enabling Technologies, Security and Privacy, and Applications. *IEEE Internet of Things Journal*, 4(5), 1125-1142. https://doi.org/10.1109/jiot.2017.2683200

Miorandi, D., Sicari, S., Pellegrini, F., and Chlamtac, I. (2012). Internet of things: Vision, Applications and Research Challenges. *Ad Hoc Networks*, 10(7), 1497-1516. https://doi.org/10.1016/j.adhoc.2012.02.016

Mishra, N., Chang, H., and Lin, C. (2015). An IoT Knowledge Reengineering Framework for Semantic Knowledge Analytics for Bi-Services. *Mathematical Problems in Engineering*, 2015, 1-12. https://doi.org/10.1155/2015/759428

Montori, F., Bedogni, L., Felice, M., and Bononi, L. (2018). Machine-to-Machine Wireless Communication Technologies for the Internet of Things: Taxonomy, *Comparison and Open İssues. Pervasive and Mobile Computing, 50*, 56-81. https://doi.org/10.1016/j.pmcj.2018.08.002

Muhamed, A., Sundram, V., Bakar, M., Zainuddin, A., and Mazli, M. (2022). Developing a Framework for Future Warehousing Using the Internet of Things. *International Journal of Academic Research in Economics and Management Sciences*, 11(1). https://doi.org/10.6007/ijarems/v11-i1/12253

Musa, A. (2023). Implementation of a Powerline Vandalism Monitoring System Via the Internet of Things. *International Journal for Research in Applied Science and Engineering Technology*, 11(4), 2197-2206. https://doi.org/10.22214/ijraset.2023.50476

Mutuku, M. and Muathe, S. (2020). Nexus Analysis: Internet of Things and Business Performance. *International Journal of Research in Business and Social Science* (2147-4478), 9(4), 175-181. https://doi.org/10.20525/ijrbs.v9i4.726

Ng, I. and Wakenshaw, S. (2017). The Internet-of-Things: Review and Research Directions. *International Journal of Research in Marketing*, 34(1), 3-21. https://doi.org/10.1016/j.ijresmar.2016.11.003

Nguyen-Duc, A., Khan, K., Bajwa, S., and Lønnestad, T. (2019). Minimum Viable Products for Internet of Things Applications: Common Pitfalls and Practices. *Future Internet,* 11(2), 50. https://doi.org/10.3390/fi11020050

Nguyen-Duc, A., Khan, K., Bajwa, S., and Lønnestad, T. (2019). Minimum Viable Products for Internet of Things Applications: Common Pitfalls and Practices. *Future Internet,* 11(2), 50. https://doi.org/10.3390/fi11020050

Nursaçan, M. ve Çetinyokuş, T. (2020). Hastane Hizmetlerinin İyileştirilmesinde Kalite Fonksiyonu Göçerimi (KFG) Yönteminin Kullanılması ve Nesnelerin İnterneti Model Önerisi. *European Journal of Science and Technology*. https://doi.org/10.31590/ejosat.763127

Özkanlisoy, Ö. and Akkartal, E. (2021). Digital Transformation in Supply Chains: Current Applications, Contributions and Challenges. *Business and Management Studies an International Journal*, 9(1), 32-55. https://doi.org/10.15295/bmij.v9i1.1673

Rebelo, R., Pereira, S., and Queiroz, M. (2021). The Interplay Between the Internet of Things and Supply Chain Management: Challenges and Opportunities Based on a Systematic Literature Review. *Benchmarking an International Journal,* 29(2), 683-711. https://doi.org/10.1108/bij-02-2021-0085

Russo, G., Marsigalia, B., Evangelista, F., Palmaccio, M., and Maggioni, M. (2015). Exploring Regulations and Scope of the Internet of Things in Contemporary Companies: A First Literature Analysis. *Journal of Innovation and Entrepreneurship,* 4(1). https://doi.org/10.1186/s13731-015-0025-5

Sangaiah, A., Hosseinabadi, A., Shareh, M., Rad, S., Zolfagharian, A., and Chilamkurti, N. (2020). IoT Resource Allocation and Optimization Based on Heuristic Algorithm. *Sensors,* 20(2), 539. https://doi.org/10.3390/s20020539

Shim, J., Avital, M., Dennis, A., Rossi, M., Sørensen, C., and French, A. (2019). The Transformative Effect of The Internet of Things on Business and Society. *Communications of the Association for Information Systems*, 44, 129-140. https://doi.org/10.17705/1cais.04405

Stoiber, C. and Schönig, S. (2022). Digital Transformation and Improvement of Business Processes with Internet of Things: A Maturity Model for Assessing Readiness, https://doi.org/10.24251/hicss.2022.594

Terence, S. and Geethanjali, P. (2020). Systematic Review of Internet of Things in Smart Farming. *Transactions on Emerging Telecommunications Technologies,* 31(6). https://doi.org/10.1002/ett.3958

Turber, S., Brocke, J., Gassmann, O., and Fleisch, E. (2014). Designing Business Models in The Era of Internet of Things, *Advancing the Impact of Design Science: Moving from Theory to Practice*, 17-31. https://doi.org/10.1007/978-3-319-06701-8_2

Ullah, M., Nardelli, P., Wolff, A., and Smolander, K. (2020). Twenty-One Key Factors to Choose an IoT Platform: Theoretical Framework and its Applications. *IEEE Internet of Things Journal,* 7(10), 10111-10119. https://doi.org/10.1109/jiot.2020.3000056

Upadhyay, P., Matharu, G., and Garg, N. (2015). Modeling Agility in Internet of Things (IoT) Architecture, *Information Systems Design and Intelligent Applications,* 779-786. https://doi.org/10.1007/978-81-322-2247-7_79

Venkatraman, S. and Parvin, S. (2022). Developing an IoT Identity Management System Using Blockchain. *Systems,* 10(2), 39. https://doi.org/10.3390/systems10020039

Weber, R. (2010). Internet of Things – New Security and Privacy Challenges. *Computer Law & Security Review,* 26(1), 23-30. https://doi.org/10.1016/j.clsr.2009.11.008

Xie, L., Ni, H., Yang, H., and Zhang, J. (2020). A Key Business Node Identification Model for Internet of Things Security. *Security and Communication Networks,* 2020, 1-11. https://doi.org/10.1155/2020/6654283

Yaïci, W., Krishnamurthy, K., Entchev, E., and Longo, M. (2021). Recent Advances in Internet of Things (IoT) Infrastructures for Building Energy Systems: A Review. *Sensors,* 21(6), 2152. https://doi.org/10.3390/s21062152

Yao, J., Craig, A., Shafik, W., and Sharif, L. (2021). Artificial Intelligence Application in Cybersecurity and Cyberdefense. *Wireless Communications and Mobile Computing,* 2021, 1-10. https://doi.org/10.1155/2021/3329581

Yilmaz, N. and Hazar, H. (2019). The Rise of Internet of Things (IoT) and its Applications in Finance and Accounting. *Pressacademia,* 10(10), 32-35. https://doi.org/10.17261/pressacademia.2019.1139

Zhou, B. (2017). A Wireless Internet of Things Architecture Based on Mobile Internet. *International Journal of Online Engineering (IJOE),* 13(10), 132. https://doi.org/10.3991/ijoe.v13i10.7745

KAYNAKÇA

Al-Nafjan, A., Aldayel, M. and Kharrat, A. (2023). Systematic Review and Future Direction of Neuro-Tourism Research. *Brain Sci*. 13, 682. https://doi.org/10.3390/ brainsci13040682

Alessandra, M., Marcella, D. M., Fabio, M. and Alfonso, M. (2018). Collaborative İnnovation in Tourism And Hospitality: A Systematic Review of The Literatüre. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(6), 2364-2395.

Alex, A.P., Manju, V. S. and Isaac, K. P. (2019). Modelling of Travel Behaviour of Students Using Artificial İntelligence. *Archives of Transport*, 51(3). 7–19, 2019.

An, M. (2017) Artificial intelligence İs Here-People Just Don't Realize İt. https://research.hubspot.com/artificial-intelligence-is-here. (E.T:15.01.2024).

Baattour, M., Mady, K., Elsotouhy, M., Salahelden, M., Elbendart, I., Marie, M. and Elhabony, I. (2022). Artificial Intelligence Applications in Halal Tourism To Assist Muslim Tourist Journey. In: Al-Emran, M., Al-Sharafi, M.A., Al-Kabi, M.N., Shaalan, K. (eds) *Proceedings of International Conference on Emerging Technologies and Intelligent Systems*. ICETIS 2021. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 322. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85990-9_68

Berezina, K., Ciftci, O. And Cobanoglu, C. (2019). Robots, Artificial İntelligence, and Service Automation in Restaurants. S. Ivanov ve C. Webster (Ed.), *Robots, Artificial İntelligence, and Service Automation İn Travel, Tourism And Hospitality* (185-219). UK: Emerald Publishing Limited.

Bharadiya, J. P., Thomas ,R. K. ve Ahmed, F. (2023). Rise of Artificial Intelligence in Business and Industry. Journal of Engineering Research and Reports 25(3), Page 85-103

Brynjolfsson, E. and McAfee, A. (2014). The Second Machine Age. İstanbul: Optimist Yayın Grubu.

Gidumal, J. B. (2022). Impact of Artificial Intelligence in Travel, Tourism, and Hospitality. Z. Xiang et al. (eds.), *Handbook of e-Tourism,* https://doi.org/10.1007/978-3-030-48652-5_110

Gretzel, U. (2011).Intelligent systems in tourism: A Social Science Perspective. *Annals of Tourism Research*, 38(3), 757-779

Demir, M ve Demir. Ş.Ş. (2023). Is Chatgpt The Right Technology for Service İndividualization and Value Co-Creation? Evidence From The Travel İndustry. *Journal of Travel & Tourism Marketing* 40(5), 383-398.

Madurga, G., Ángel, M. and Méndez, A. J. G. (2023). Artificial Intelligence in the Tourism Industry: An Overview of Reviews. *Administrative Sciences* (13),172. https://doi.org/10.3390/ admsci13080172

Gursoya, D., Lic, Y. and Song, H. (2023). ChatGPT and the hospitality and tourism industry: an overview of current trends and future research. *Journal Of Hospıtalıty Marketıng & Management*, 32(5), 579–592 https://doi.org/10.1080/19368623.2023.2211993

Grundner, L. and Neuhofer, B. (2020). The Bright and Dark Sides of Artificial İntelligence: A Futuresperspective on Tourist Destination Experiences.*Journal of Destination Marketing & Management.* Vol.19, https://xaltius.tech/7-e-learning-trends-that-will-shape-education-in-2023/ (E.T:15.01.2024).

Karadağ, L, (2024). İş Dünyasında Yenilik ve Verimlilik Devrimi: Üreteken Yapay Zeka. Para dergisi

Knani, M., Echchakoui, S. and Ladhari, R. (2022). Artificial İntelligence in Tourism and Hospitality: Bibliometric Analysis and Research Agenda. *International Journal of Hospitality Management*, 107: 103317.

Li, J. J., Bonn, M. A. and Ye, B. H. (2019). Hotel Employee's Artificial İntelligence and Robotics Awareness And İts İmpact on Turnover İntention: The Moderating Roles of Perceived Organizational Support and Competitive Psychological Climate. *Tour Manag* 73,172–181

Mariani, M. ve Borghi, M. (2021). Customers' Evaluation of Mechanical Artificial İntelligence in Hospitality Services: A Study Using Online Reviews Analytics. *International Journal of Contemporary Hospitality Management* 33(11), 3956-3976.

McCracken, H. (2017). The Great AI War Of 2018. *Fast Company*, 220, 64-73. https://www.fastcompany.com/40474564/how-to-stop-worrying-and-love-the-great-ai-war-of-2018

McCarthy, J. (2007). What is Artificial İntelligences? http://jmc.stanford.edu/articles/ (E.T:15.01.2024).

Mitchell, R., Michalski, J. and Carbonell, T. (2013). *An Artificial Intelligence Approach*. Springer, New York.

Murphy, H. C., Chen, M. M. and Cossutta, M. (2016). An Investigation of Multiple Devices and Information Sources Used in The Hotel Booking Process. *Tourism Management*, 52, 44-51.

Nannelli, M., Capone, F. and Lazzeretti, L. (2023). Artificial intelligence in Hospitality and Tourism. State Of The Art and Future Research Avenues. *European Planning Studies*, 31(7), 1325-1344,

Nabiyev, V. V. (2012). *Yapay Zekâ*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Palrão, T., Rodrigues, R. I., Madeira, A., Mendes, A.S. and Lopes, S. (2023). Robots in Tourism and Hospitality: The Perception of Future Professionals. *Hindawi Human Behavior and Emerging Technologies*

Panos, C., Ola, H and Geoffrey, P. G. (2018). Platforms And Infrastructures in The Digital Age. In*formation Systems Research,* 29(2), 381-400.

Sabio, D: J. R., (2023). AI in Hospitality: The Impact of Artificial Intelligence on the Hotel Industry. https://www.linkedin.com/pulse/ai-hospitality-impact-artificial-intelligence-hotel-industry-s%C3%A1bio/

Salama, N., Katkam, B.S., Bellamkonda, R.S. and Rodriguez, R.V. (2022). Impact of AI and Robotics in The Tourism Sector: A Critical İnsight. Jo*urnal of Tourism Futures,* 8(1), 73-87. https://doi.org/10.1108/JTF-07-2019-0065

Samara, D., Magnisalis, I. and Peristeras, V. (2020). Artificial intelligence and Big Data in Tourism: A Systematic Literature Review. *Journal of Hospitality and Tourism Technology,* 11(2), pp. 343-367. https://doi.org/10.1108/JHTT-12-2018-0118

Schulze, E. (2019). Everything You Need to Know About The Fourth Industrial Revolution. https://www.cnbc.com/2019/01/16/fourth-industrial-revolution-explaineddavos-2019.html.

Tussyadiah, L. (2020). Research Article A Review of Research into Automation in Tourism: Launching The Annals of Tourism Research Curated Collection on Artificial Intelligence And Robotics İn Tourism . *Annals of Tourism Research,* vol 8,

Doorn, J. V., Mende, M., Noble, S. M., Hulland, J., Ostrom, A. L., Grewal, D., and Petersen, J. A. (2017). Domo Arigato Mr. Roboto: Emergence of Automated Social Presence in Organizational Frontlines and Customers' Service Experiences. *Journal of Service Research*, 20(1) 43-58

Yogesh, K., Pandey,D.N., Currie, W and Micu, A. (2023). Leveraging ChatGPT and other Generative Artificial İntelligence (AI)-Based Applications in The Hospitality and Tourism İndustry: Practices, Challenges and Research Agenda. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 10(36), 1-10

Zohreh, D., Hemmington, N., Doborjeh, M. and Kasabov, N. (2022). Artificial Intelligence: A Systematic Review of Methods and Applications in Hospitality and Tourism. *International Journal of Contemporary Hospitality Management* 34: 1154–76.

Tussyadiah, I., and Miller, G. (2019). Nudged By A Robot: Responses to Agency and Feedback. Annals of Tourism Research, 78, 102752. https://doi.org/10.1016/j.annals. 2019.102752

KAYNAKÇA

Al-Ali, A.R., Gupta, R., Zualkernan, I., ve Das, S. K. (2024). Role of IoT Technologies in Big Data Management Systems: A Review And Smart Grid Case Study. *Pervasive and Mobile Computing*, Volume 100, https://doi.org/10.1016/j.pmcj.2024.101905.

Amin, S. (1997). *Emperyalizm ve Eşitsiz Gelişme*. İstanbul:Kaynak Yayınları. 2. Basım.

Boz Eravcı, D. (2020). Kurumların Dijital Dönüşümü: Büyük Veri. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 11(1), 90-112.

Castells, M. (2008). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, 1. Cilt, Ağ Toplumunun Yükselişi*, İstanbul:İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2. Baskı.

Çakırel, Y. (2016). İşletmelerde Büyük Veri. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 52-62.

Çelik, S., ve Akdamar, E. (2018). Büyük Veri ve Veri Görselleştirme. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*(65), 253-264.

Eyüpoğlu, C., Aydın, M. A., Sertbaş, A., ve Zaim, A. H. (2017). Büyük Veride Kişi Mahremiyetinin Korunması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 10(2), 177-184. https://doi.org/10.17671/gazibtd.309301

Kurban, S., Çığman, M. Z., ve Pekel, A. (2023). Büyük Veri Çağında Sayıştay Başkanlığı'nın Dijitalleşen Denetimi. *Denetişim*(28), 39-52. https://doi.org/10.58348/denetisim.1282034

Lin, W., ve Wei, Y. (2024). Economic Forecasting With Big Data: A Literature Review. *Journal of Management Science and Engineering,* https://doi.org/10.1016/j.jmse.2024.01.003.

Liu, K., Sun, X. ve Zhou, H. (2023). Big Data Sentiment Analysis Of Business Environment Public Perception Based On LTP Text Classification——Take Heilongjiang Province As An Example, *Heliyon*, 9(10), https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e20768.

Özçelik, Z., ve Aykan, E. (2020). Sosyal Bilimlerde Büyük Veri Kullanımı, Veri Toplamada Akademik Çalışmalara Ne Tür Kolaylıklar Sağlayabilir?. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 131-142. https://doi.org/10.18037/ausbd.801834

Randolph-Seng, B., Atinc, Y., Bui, S. ve Malik, Z. (2024). Big Data and The Disillusioned Employee: Inside The Ethical Internet Of Things. *Technological Forecasting and Social Change*, Volume 201, https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123271.

Toffler, A. (1980). *The Third Wave*. United States: William Morrow.

Toktaş, D. (2020). Bilgi Toplumu Kuramları Bağlamında Esnek Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul:İstanbul Üniversitesi.

Uladi, A. İ., ve Arı, E. S. (2023). Büyük Veri, Büyük Veri Analizi ve Uygulama Alanları. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 9(1), 1-14.

Ünal, Y. (2009). Bilgi Toplumunun Tarihçesi. *Tarih Okulu Dergisi*, V, 123-144.

Yıldırım, E., ve Erkurt, E. (2020). Büyük Veri Görselleştirme: Emlak Sektörüne İlişkin Bir Uygulama. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38-57.

Webster, F., ve Robins, K. (1989). Plan and Control: Towards a Cultural History of the Information Society. *Theory and Society,* 18(3), 323–351. http://www.jstor.org/stable/657511

Wu, X., Li, W. ve Tu, H. (2024). Big Data and Artificial İntelligence in Cancer Research, *Trends in Cancer*, 10(2), 147-160, https://doi.org/10.1016/j.trecan.2023.10.006.

Zuo, W., Yu, D., Hu, Q. ve Liu, L. (2024). A Big Data Quality Evaluation Method Based on Group Heterogeneity Rationality Perception İnformation Fusion, *Computers & Industrial Engineering*, Volume 190, https://doi.org/10.1016/j.cie.2024.110009.

URl-1: https://www.nature.com/nature/volumes/455/issues/7209 (E.T.:03.02.2024)

URL-2: https://www.science.org/toc/science/331/6018 (E.T.:03.02.2024)

URL-3: https://www.mckinsey.com/capabilities/mckinsey-digital/our-insights/big-data-the-next-frontier-for-innovation (E.T.:03.02.2024)

KAYNAKÇA

Akar, İ., ve Meçik, O. (2021). Çalışma Yaşamında Yenilikler: Pandemi ile Dijitalleşme Deneyimi. *Journal of Life Economics*, 8(4), 403-411.

Akca, M. A. (2016). Sosyal Mühendislik ile Yapılan Saldırılarının Doğal Dil İşleme Teknikleri ile Engellenmesine Yönelik Web Servis Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(2), 111-120.

Baker, D.B. (2015). *Trustworthy Systems For Safe And Private Healthcare*. In: Saba, V., McCormick, K. (Eds.), in Essentials of nursing informatics (6 th edition, Chapter 10). McGraw- Hill Education, ISBN-978-0-07-182955-7.

Biron, M. and Van Veldhoven, M. (2016) When Control Becomes a Liability Rather than An Asset: Comparing Home and Office Days among Part-Time Teleworkers. *Journal of Organizational Behavior*, 37, 1317-1337.

Bozkurt, V., ve Dolgun, U. (2020). Çalışmanın Tarihi, Evrimi, Çalışma Kültürü, Alptekin, M. Y. (Ed.), *İktisat Sosyolojisi*. (1.Baskı, ss. 175-207). Nobel Akademik Yayıncılık.

Brody, R. G., Mulig, E. ve Kimball, V. (2007). Phishing, Pharming And İdentity Theft. *Academy of Accounting & Financial Studies Journal,* 11(3),43-56.

Button, M. ve Cross, C. (2017). *Cyber Frauds, Scams And Their Victims*. Routledge.

Canbek, G., ve Sağıroğlu, Ş. (2007). Kötücül Ve Casus Yazılımlar: Kapsamlı Bir Araştırma. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,* 22(1), 121-136.

Çolak C. (2019) *Üniversite Öğrencilerinin Dijital Güvenlik Öz Yeterlikleri Ve Çevrimiçi Risk Alma Eğilimlerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Demirel Değirmenci, S. (2022). Covid 19 Pandemisiyle Zorunlu Esnek Çalışma ve Teknoloji Eliyle Denetim. *The Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12 (4), 1140-1151.

Fette, I., Sadeh, N. ve Tomasic, A. (2007). Learning to detect phishing emails. *In Proceedings of the 16th International Conference on World Wide Web* (649-656). ACM.

Genç, S. Z., Engin, G. ve Yardım, T. (2020), Pandemi (COVID-19) sürecindeki Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Lisansüstü Öğrenci Görüşleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 134-158.

Gurstein, P. (2001). *Wired to the World, Chained to the Home: Telework in Daily Life*. Vancouver: UBC Press.

Gustin, Joseph F. (2003). *Cyber terrorism: A Guide For Facility Managers*. Lilburn, Ga: Fairmont Press.

Hoffstadt, D., Rathgeb, E., Liebig, M., Meister, R., Rebahi, Y. ve Thanh, T. Q. (2014). A comprehensive framework for detecting and preventing VoIP fraud and misuse. In 2014 *International Conference on Computing, Networking and* Communications (ICNC) (807-813). IEEE.

Jeske, D. and Van Schaik, P. (2017). Familiarity with Internet Threats: Beyond Awareness. *Computers & Security*, 66, 129-141.

Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkcı, D., Kurşun, E., & Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki Çocukların İnternet Alışkanlıkları Ve Güvenli İnternet Kullanımı. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 230-243.

Kirda, E. ve Kruegel, C. (2006). Protecting Users Against Phishing Attacks. *The Computer Journal,* 49(5), 554- 561.

Peltekoğlu, F.B. (2012). Sosyal Medya Sosyal Değişim. T. Kara ve E. Özgen. (Ed.) *Sosyal medya /akademi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Šimandl, V. and Vaníček, J. (2017). Influences on ICT Teachers Knowledge and Routines in a Technical E-Safety Context. *Telematics and Informatics*, 34 (8), 1488-1502.

URL-1: https://berqnet.com/blog/kimlik-avi-dolandiriciligi. Erişim Tarihi: 02.03.2024.

URL-2: https://fzypay.com/blog/bilgisayar/fraud-nedir-ve-nasil-kontrol-edilir. Erişim Tarihi: 01.03.2024.

URL-3: https://www.garantibbva.com.tr/blog/sosyal-muhendislik-saldirilari. Erişim Tarihi: 04.03.2024..

URL-4: https://www.kaspersky.com.tr/about/press-releases/2023_turkiye-2023un-ilk-yarisinda-endustriyel-kontrol-sistemleri-en-fazla-saldiriya-ugrayan-bolgeler-arasinda. Erişim Tarihi: 03.03.2024.

URL-5: https://www.novarge.com.tr/blog/dijital-bilgi-guvenligi-riskleri-ve-tehditleri-nelerdir.html. 04.03.2024

URL-6: https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/blog/sayfalar/dijital-guvenlik.aspx. Erşim Tarihi: 01.03.2024.

YENİ MEDYANIN EKONOMİ POLİTİĞİ

EDİTÖR
DR. ÖĞR. ÜYESİ ŞEYMA ESİN ERBEN

EĞİTİM
yayınevi

YENİ MEDYANIN EKONOMİ POLİTİĞİ

Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Esin Erben

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-55-4
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YENİ MEDYANIN EKONOMİ POLİTİĞİ
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Şeyma Esin Erben
V+288 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-55-4

Kitap içerisinde yer alan yazıların her türlü sorumluluğu yazarlarına aittir. Eğitim Yayınevi 'Tanınmış Uluslararası Yayınevi' statüsündedir."

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Aziz, A. (2008). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri. Nobel Yayınları.

Bilgin, N. (2006). Sosyal bilimlerde içerik analizi. Siyasal Kitabevi.

BuzzSumo Uygulaması. (2023, 05 27). BuzzSumo SEO Uygylaması. https://buzzsumo.com/ adresinden alındı

Deniz , Ş., & Özel, K. E. (2018a). Bana okurunu söyle, sana manşetini söyleyeyim: Gazetelerin, içerik hiyerarşisini ve gündem belirlemede okurun değişen rolüne bakışı. Gaziantep University Journal Of Social Sciences, 17(3), 916-940. https://doi.org/10.21547/jss.400156

Deniz , Ş., & Özel, K. E. (2018b). Yeni eşik bekçisi olarak okur: Dijitalleşen gazetecilikte okur davranışlarının haber üretimine etkisi ve gazetecilerin konuya bakışı. Gece Akademi.

Edson , C. (2015). Why web analytics click. Journalism Studies, 16(6), 782-799.

Erdoğan, İ. (2012). Pozitivist metodoloji ve ötesi. Erk Yayınları.

George, A. L. (2003). İçerik çözümlemesinde nicel ve nitel yaklaşımlar. M. S. Çebi (Dü.) içinde, İletişim Araştırmalarında İçerik Çözümlemesi. Alternatif Yayınları.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi kuramsal ve pratik bilgiler. Siyasal Kitabevi.

Hansen, A. (2003). İçerik çözümlemesi. M. S. ÇEBİ (Dü.) içinde, İletişim araştırmalarında içerik çözümlemesi. Alternatif Yayınları.

Hürriyet Gazetesi. (2023, Mayıs 31). hurriyet.com: www.hurriyet.com.tr adresinden alındı

Kılıç, D. (2005). Haber yapma sürecinin belirleyici unsurları ve basın ahlakı. Selçuk İletişim, 3(4), 142-151.

Kutup, N. (2010). İnternet ve sanat, yeni medya ve net art. Muğla Üniversitesi Akademik Bilişim Konferans Bildirileri. Muğla: Muğla Üniversitesi.

Özer, Ö. (2001). Haber söylem ideoloji: Eleştirel haber çözümlemeleri. Konya: Literatürk Yayınevi.

Sabah Gazetesi . (2023, mayıs). sabah.com: www.sabah.com.tr adresinden alındı

Semrush Uygulaması. (2023, 07 10). Semrush SEO Uygulaması. https://www.semrush.com/ adresinden alındı

Severin, W. J., & Tankard, J. W. (1994). İletişim kuramları: Kökenleri, yöntemleri ve kitle iletişim araçlarında kullanımları. (A. A. Bir, & N. S. Sever, Çev.) Kibele Sanaat Merkezi Yayını.

Sözcü Gazetesi. (2023, Mayıs). sozcu.com.tr: www.sozcu.com.tr adresinden alındı

Tokgöz, O. (2017). Temel gazetecilik. İmge Kitapevi.

ÜNLÜ, A. (2022). Röportaj hayatım. Geçit Yayınevi.

ÜNLÜ, A., & AYDIN, H. (2023). Gazetecilik haber üretim pratikleri açısından eşik bekçiliği kavramı ve yeni bir eşik olarak SEO haberciliğinin Türk basınında sunumu. Erciyes Akademi, 1586-1609. https://doi.org/https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1356255

Van Dijk, J. (2016). Ağ toplumu. (Ö. Sakin, Çev.) Epsilon Yayıncılık.

Van DİJK, T. (1988). New analysis: Case studies of international and national news in the. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

KAYNAKÇA

Baradwan, S., et al. (2022). The impact of virtual reality on pain management during normal labor: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. Sexual & Reproductive Healthcare 32: 100720.

Brey, Phılıp (2008) Virtual Reality and Computer Simulation, in The Handbook of Information and Computer Ethics , Wiley, pp.361-384, doi: 10.1002/9780470281819.ch15.

Canatan,K., Yıldırım, E. (2011) Aile Sosyolojisi, İstanbul: Açılım Kitap

Chae, D., Kim, J., Kim, K., Ryu, J., Asami, K., & Doorenbos, A.Z. (2023). An Immersive Vir- tual Reality Simulation for Cross-Cultural Communication Skills: Development and Feasibility. Clinical Simulation in Nursing , 77, 13-22. https://doi.org/10.1016/j.ecns.2023.01.005

Johanson, C., et al. (2023). Trails, rails, and over-reliance: How navigation assistance affects route-finding and spatial learning in virtual environments. International Journal of Human-Computer Studies 178: 103097 https://doi.org/10.1016/j.ijhcs.2023.103097.

Colombo, D , Díaz-García, A , Fernandez-Álvarez, J , Botella, C . Virtual Reality fort the Enhancement of Emotion Regulation. Clinical Psychology & Psychotherapy . 2021 ; 28 : 519 – 537 . https://doi.org/10.1002/cpp.2618

Çalışkan, N., Aslanderen, M. (2014) Aile içi İletişim ve Siber Yaşam: Teorik Bir Çözümleme Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 15,Sayı 2,Ağustos 2014, Sayfa 263-277

Doğan, C. (2013) Ailede İletişim Sanatı, Kalbi Kitaplar: İstanbul

Gökçe, B. (2004) Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar, Ankara: Savaş Yayınevi

Gürcan, H., Coşkun, E., Sever, N., Başer, E., Ataizi, M., Öztürk, M., & Bical, A. (2017). Halkla ilişkiler ve reklamcılık eğitiminde sanal gerçeklik uygulaması kullanımı üzerine bir değerlendirme. İNİF E-Dergi, 2-15.

Lie Kjærstad, H., et al. (2022). Assessment of the validity and feasibility of a novel virtual reality test of emotion regulation in patients with bipolar disorder and their unaffected relatives. Journal of Affective Disorders 318., Pages 217-223 https://doi.org/10.1016/j.jad.2022.09.004.

Hochschild, A.R (2003) TheCommercialization of Intimate Life: NotesFrom Home AndWork. San Francisco and Los Angeles: University of California Press.

Hussein, M., & Nätterdal, C. (2015). The Benefits of Virtual Reality in Education. The Benefits of Virtual Reality in Education: A Comparison Study, 15.

Sun, J., et al. (2023). A study on how to improve users' perceived playfulness in and continuance intention with VR technology to paint in virtual natural landscapes. Heliyon 9(5): e16201. ISSN 2405-8440, https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e16201.

Lee, J., et al. (2019). The adoption of virtual reality devices: The technology acceptance model integrating enjoyment, social interaction, and strength of the social ties. Telematics and Informatics 39: 37-48. ISSN 0736-5853, https://doi.org/10.1016/j.tele.2018.12.006

Kaplan, A., & Kaplan, N. (2020). Yeni İletişim Teknolojileri Ve Yapay Zekâ Uygulamaları. Sosyal Bilimler Dergisi, 178-193. doi:10.29228/sobider.43976

Kılıçaslan, E. Ç. (2023) İletişim Kurma Becerileri, Kavramlar, Yaklaşımlar ve Modeller, Paradigma Akademi: Çanakkale

Laing, S., & Apperley, M. (2020). The relevance of virtual reality to communication design. Design Studies, 100965. doi:10.1016/j.destud.2020.100965

Liu, D. (2022). Research on the analysis method of digital media art communication based on 3D image recognition. Displays, 102149. doi:https://doi.org/10.1016/j.displa.2022.102149

Ma, J., Zhao, D., Xu, N., Yang, J. (2023) The effectiveness of immersive virtual reality (VR) based mindfulness training on improvement mental-health in adults: A narrative systematic review, EXPLORE, Volume 19, Issue 3, Pages 310-318, ISSN 1550-8307, https://doi.org/10.1016/j.explore.2022.08.001.

Macionis, J.J. (2015) Sosyoloji, Ankara: Nobel Yayınevi

Ahmed, N., et al. (2023). A systematic survey on multimodal emotion recognition using learning algorithms. Intelligent Systems with Applications 17: 200171. ISSN 2667-3053, https://doi.org/10.1016/j.iswa.2022.200171.

Nirun, N. (1999) Sistematik Sosyoloji Açısından Ziya Gökalp, Ankara: Kültür Bakanlığı

Pauw, L. (2023). Support provision in a digitalized world: The consequences of social sharing across different communication channels. Current Opinion in Psychology, 101597. doi:https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101597

Breves, P. and H. Schramm (2021). Bridging psychological distance: The impact of immersive media on distant and proximal environmental issues. Computers in Human Behavior 115: 106606. ISSN 0747-5632, https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106606.

Riva, G. (1999). Virtual reality as communication tool: A sociocognitive analysis. Presence: Teleoperators and Virtual Environments, 462-468. doi:10.1162/105474699566341

Shin,D. (2018) Empathy and embodied experience in virtual environment: To what extent can virtual reality stimulate empathy and embodied experience?, Computers in Human Behavior, Volume 78, Pages 64-73, ISSN 0747-5632, https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.09.012.

Smith, M., et al. (2014). Virtual Reality Job Interview Training for Individuals With Psychiatric Disabilities. The Journal of nervous and mental disease 202: 659-667. https://doi.org/10.1097/NMD.0000000000000187

Feng, Q., et al. (2020). Exploring the Potential of Virtual Reality for Child Pedestrian Safety Training: A Case Study in China. https://doi.org/10.1109/ISET49818.2020.00027.

Tutar, H. (2015) Davranış Bilimleri Kavramlar ve Kuramlar, Seçkin Yayınevi: İstanbul

WEB Sitesi: https://landing.sparx.org.nz/

KAYNAKÇA

AYTUN, C., (2006), Enformasyon Toplumu Sürecinde Dijital Bölünme Kavramının Anlamı ve Önemi, 11.Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirisi. TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi. Ankara,

BEYAZ ÖZBEY, İ., (2022), "Dijitalleşme, Sosyal Medya ve Risk Toplumu", İMGELEM, 6 (10): 141-158

ÇAPAR, F., VURAL, Ö.F., (2013), E-devletleşme önündeki engel: Dijital eşitsizlik. International Journal of Human Sciences, 10(1), 1674-1692.

GÖRGÜN BARAN, A., ERDEM, M.T., (2017), Bilgi Toplumunda Dijital Bölünme: Bilişim ve İletişim Teknolojileri Kullanım Yetenekleri Üzerinden Bir Tartışma" Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.22, Kayfor15 Özel Sayısı, s.1505-1518,

KANAT, Z., (2022), "Dijitalleşme Süreci Kapsamında Fijital Uygulama İçeren Kampanya Üzerine Nitel Bir Araştırma: Nıke "Unlımıted Stadıum" Örneği" SDÜ İFADE Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 1, 59- 75,

KILIÇ, Ç., (2011), Küreselleşen Dünyada Dijital Bölünme Sorunu, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt-Sayı: 13–1

OECD, (2001), Understanding Digital Divide, OECD (Organisation for Economic Co-Operation and Development), Paris,

ÖZTÜRK, L., (2005), Türkiye'de Dijital Eşitsizlik: Tübitak-Bilten Anketleri Üzerine Bir Değerlendirme, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Sayı: 24, Ocak - Haziran ss. 111-131.

SOYLU, A., (2018), "Endüstri 4.0 ve Girişimcilikte Yeni Yaklaşımlar", Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, sayı 32, Denizli,

YANKIN, F. B., (2019), "Dijital Dönüşüm Sürecinde Çalışma Yaşamı" Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergi Cilt:7 Sayı:2 (1-38),

WE ARE SOCİAL, (2023), https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2023-global-ve-turkiye-raporu-yayinlandi/ Erişim Tarihi 24.10.2023

KAYNAKÇA

Aktaş, C. (2007). Yeni Medyanın Geleneksel Medya İle Karşılaştırılması, Medya Üzerine Çalışmalar, Gülbuğ Erol (Der.), İstanbul: Beta Yayınları.

Arendt, H. (2008). İnsanlık Durumu (2. Baskı), Bahadır Sina Şener (Çev.). İstanbul: İletişim Yayınları.

Barret, O. ve Braham, P. (1995). Media, Knowledge and Power. New York: Routledge.

Binark, M. (2007). Yeni Medya Çalışmaları, Ankara: Dipnot Yayınları.

Brynjolfsson, E., Hitt, L. ve Yang, S. (2002). Intangible Assets: Computers and Organizational Capital. Brookings Papers on Economic Activity, No. 1, 182-198.

Coté, M., ve Pybus, J. (2011). Learning to Immaterial Labour 2.0: Facebook and Social Networks. Cognitive Capitalism, Education and Digital Labor, Michael A. Peters ve Ergin Bulut (Ed.). New York: Peter Lang.

Çakır, H. (2007). Geleneksel Gazetecilik Karşısına İnternet Gazeteciliği. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22 (1), 123 – 149

Dowling, E. (2007). Producing the Dining Experience: Measure, Subjectivity and the Affective Worker. Ephemera Articles, Theory & Politics in Organization, 7 (1), 117 - 132.

Dyer-Witheford, N. (2015). Cyber-Proletariat. Global Labour in the Digital Vortex, Londra: Pluto Press.

Erdoğan, İ. (2011). İletişimi Anlamak. Ankara: Erk Yayınları.

Facebook.com (2020). https://www.facebook.com/legal/terms.

Facebook.com (2021). https://www.facebook.com/about/privacy.

Fuchs, C. (2010). Labour in Informational Capitalism. The Information Society 26 (3): 176 - 196.

Fuchs, C. (2012). Google Capitalism. TripleC 10 (1), 42 – 48.

Fuchs, C. ve Mosco, V. (2014). Marx Geri Döndü: Medya, Meta ve Sermaye Birikimi. Ankara: Notabene Yayınları.

Fuchs,C. (2015). Dijital Emek ve Karl Marx. Ankara: Notabene Yayınları.

Gambetti, Z. (2007). Marx ve Arendt: Emek, İş, Eylem Üzerinden Üç Siyaset Biçimi. Birikim, No. 217, 46 - 54.

Giddens, A. (2000). Modernitenin Küreselleşmesi, Kudret Bülbül (Çev.). Küreselleşme Okumaları, Ankara: Kadim Yayınları.

Hardt, M. ve Negri, A. (2002). İmparatorluk, Abdullah Yılmaz (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Harvey, D. (2012). Marx'ın Kapiltal'i İçin Kılavuz. Bülent O. Doğan (Çev.). İstanbul: Metis Yayınları.

Karaman, K. (2016). Öğretmen Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeyleri ve Eşetirel Düşünme Eğilimleri üzerine Bir Araştırma. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 4 (1), 326 - 350.

Köseoğlu, Ö. (2012). Halkla İlişkilerde Yeni Medyanın Kullanımı, Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi, Araştır, Planla, Uygula, Değerlendir, Aylin Göztaş Pira, Füsun Topsüner (Ed.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Lyotard, J-F. (2013). Postmodern Durum, İsmet Birkan (Çev.). Ankara: BilgeSu Yayınları.

Manovich, L. (2001). The Language of New Media, England: The MIT Press.

Marx, K. (2011). Kapital: Ekonomi Politiğin Eleştirisi, Mehmet Selik, Nail Satılgan, Erkin Özalp (Çev.). İstanbul: Yordam Kitap.

Morley, D. ve Robins K. (1997) Kimlik Mekânları, Emrehan Zeybekoğlu (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Negri, A. (2008). Reflections on Empire, Ed Emery (Çev.). Cambridge: Polity Press.

Öngen, T. (1996). Prometheus"un Sönmeyen Ateşi: Günümüzde İşçi Sınıfı (2. Baskı). İstanbul: Alan Yayıncılık.

Özmakas, U. (2015), İnsan Sermayesinin Kaynağı: Maddi Olmayan Emek. Toplum ve Bilim, 135, 8-26.

Saraçoğlu, D. (2015). Türkçe Yayına Önsöz - Sömürünün Yeni ve Sevimli Yüzü: Dijital Emek. Dijital Emek ve Karl Marx, Fuchs, C. içinde. Ankara: NotaBene. 11 - 16.

Thompson, J. B. (1995). The Media and Modernity: A Social Theory of The Media, Cambridge: Polity Press, 23 - 25.

Vural - Akıncı, Z. - B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", Yaşar Üniversitesi Dergisi, 20(5).

Wardrip - Fruin, N. ve Montfort, N. (2003). The New Media Reader. London,: The MIT Press.

Weinberg, T. (2009). The New Community Rules: Marketing On The Social Rules, USA: O'Reilly.

Yanık, A. (2016). Yeni Medya Kullanımındaki Akış Deneyiminin Risk Algısı ve Online Turistik Satın Alma Niyetine Etkisi, Doktora Tezi. Aydın, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Assmann, J. (2018). *Kültürel Bellek: Eski Yüksek Kültürlerde Yazı, Hatırlama ve Politik Kimlik. (*Çev. A. Tekin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bilgin, N. (2013). *Tarih ve Kolektif Bellek*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Castells, M. (2012). Ağ Toplumunda İletişim, İktidar ve Karşı-İktidar. (Çev: T. Sepetçi). Akdeniz Üniversitesi İletişim Araştırma ve Uygulama Merkezi. *Yeni Medya Üzerine: Kavramlar, Yaklaşımlar, Uygulamalar.* İçinde (s. 13-45). Antalya: Akdeniz Üniversitesi Yayınları.

Connerton, P. (2018). *Modernite Nasıl Unutturur.* (Çev. K. Kelebekoğlu). İstanbul: Sel Yayıncılık.

Doğdu, B., Özçetin, B., Bayraktutan, G. Binark, M., Çomu, T. Telli Aydemir, A. ve İslamoğlu, G. (2014). *Siyasetin Yeni Hâli Vaka-i Sosyal Medya.* İstanbul: Kalkedon Yayınları.

Fuchs, C. (2014). *Sosyal Medya Eleştirel Bir Giriş.* (Çev. D. Saraçoğlu ve İ. Kalaycı). Ankara: NotaBene Yayınları.

Frith, J. ve Kalin, J. (2016). Here, I used to be: Mobile media and practices of place-based digital memory. *Space and Culture,* 19(1), 43-55.

Habermas, J. (2018). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. (Çev: T. Bora ve M. Sancar). İstanbul: İletişim Yayınları

Halbwachs, M. (2016). *Hafızanın Toplumsal Çerçeveleri.* (Çev. B. Uçar). Ankara. Heratik Yayınları.

Halbwachs, M. (2018a). *Kolektif Bellek.* (Çev. Z. Karagöz). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Henig, L. ve Ebbrecht-Hartmann, T. (2022). Witnessing Eva Stories: Media witnessing and self-inscription in social media memory. *New Media & Society,* 24(1), 202-226.

Hermida, A. (2017). *Herkese Söyle Sosyal Medya'da Neden Paylaşımda Bulunuruz.* (Çev: A. A. Sabancı). İstanbul: Kafka Yayınevi.

Huyssen, A. (1999). *Alacakaranlık Anıları Bellek Yitimi Kültüründe Zamanı Belirlemek.* (Çev. K. Atalay). İstanbul: Metis Yayınları.

Irak, D. Ve Yazıcıoğlu, O. (2012). *Türkiye ve Sosyal Medya*. İstanbul: Okuyan Us Yayınları.

Lievrouw, A. L. (2016). *Alternatif ve Aktivist Yeni Medya.* (Çev. İ. S. Temizalp). İstanbul: Kafka Yayınları.

Kandemir, S. (2022). Kültürel bellek aktarıcısı olarak Instagram: TRT Arşiv örneği. *TRT Akademi,* 7(14), 82-103.

Karadoğan Doruk, E., Çavdar, D. ve Okumuş, M. (2014). Sosyal Medya Kullanıcılarının Sanal ve Gerçek Hayattaki Protestolara Katılma Durumlarının Karşılaştırılması ve Sanal Protestoların Kullanıcı Algısı Bakımından Etkililiği. M. Demir (Der.). *Yeni Medya Üzerine… Vol.2.* İçinde (s. 213-242). Konya: Literatürk Yayınları.

Koçak Oksev, B. (2015). Hafıza Çalışmalarında Yeni Bir Yaklaşım: Wikipedia'nın Bir Hafıza Mekanı Olarak Değerlendirilmesi Ve Türkçe Vikipedi Örneği. *Sosyologca*, 9, 153-167.

Maireder, A. ve Ausserhofer, J. (2016). Twitter'da Siyasal Söylemler: Ağlaştırma Konuları, Nesneleri ve İnsanlar. K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, ve C. Puschmann (Der.). *Twitter ve Toplum.* (Çev: E. Erbatur). İçinde (s. 403-419) İstanbul: Kafka Yayınları.

Morozov, E. (2018). Facebook ve Twitter Sadece Devrimcilerin Gittiği Yerlerdir. F. Aydoğan (Ed.). *Yeni Medya Kuramları.* (Çev. Y. Göksun.). İçinde (s. 23-27). İstanbul: Der Yayınları.

Morozov, E. (2019). *Twitter'dan Sonra Bir Tarih Kaldı Mı? Sanal Ağ Yanılsaması*. (Çev. M. Tekin). İstanbul: Açılım Kitap.

Narin, B. (2018). Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtreleme Balonu ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi. *Selçuk İletişim Dergisi,* 11(2), 232-251.

Nora, P. (2006). *Hafıza Mekânları.* (Çev. M. E. Özcan). Ankara: Dost Kitabevi.

Özaloğlu, S. (2017). Hatırlamanın yapıtaşı mekânın bellek ile ilişkisi üzerine. Erman, T. ve Özaloğlu, S. (Ed.), *Bir varmış bir yokmuş toplumsal bellek, mekân ve kimlik üzerine araştırmalar*. İçinde (s. 13-19). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Papacharissi, Z. (2020). Sensiz, Ben Hiçbir Şeyim: Twitter'da Benliğin Gösterileri. F. Aydoğan (Ed.). *Yeni Medya Kuramları II.* (Çev. Ö. Yumrukuz). İçinde (s. 163-188). İstanbul: Der Yayınları.

Ricoeur, P. (2017). *Hafıza, Tarih, Unutuş. (*Çev. M. E. Özcan). İstanbul: Metis Yayınları.

Risse, T., Peters, W., Senellart, P. ve Maynard, D. (2016). Twitter'daki Geçerli Enformasyonu Koruyarak Çağdaş Toplumu Belgelemek. K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, ve C. Puschmann (Der.). *Twitter ve Toplum.* (Çev: E. Erbatur). İçinde (s. 289-304) İstanbul: Kafka Yayınları.

Roediger III, H. L., ZAromb, F. M. ve Butler, A. C. (2015). Kolektif Belleğin Şekillendirilmesinde Tekrarlanan Hatırlamanın Rolü. P. Boyer ve J. V. Wertsch (Ed.). *Zihinde ve Kültürde Bellek.* (Çev. Y. A. Dalar). İçinde (s. 175-216). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Sancar, M. (2016). *Geçmişle Hesaplaşma Unutma Kültüründen Hatırlama Kültürüne.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Schmidt, J. H. (2016). Twitter ve Kişisel Kamuların Doğuşu. K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, ve C. Puschmann (Der.). *Twitter ve Toplum.* (Çev: E. Erbatur). İçinde (s. 47-61) İstanbul: Kafka Yayınları.

Susam, A. (2015). *Toplumsal Bellek ve Belgesel Sinema*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Shirky, C. (2018). Sosyal Medya'nın Politik Gücü Teknoloji, Kamusal Alan ve Politik Değişim. F. Aydoğan (Ed.). *Yeni Medya Kuramları*. (Çev. E. Al). İçinde (s. 157-171). İstanbul: Der Yayınları.

Şahin Kaya, Ş. (2011). Televizyon, Tarih ve Toplumsal Bellek. *Sosyoloji Dergisi,* 25, 103-123.

Şendeniz, Ö. (2015). Bakmak, biriktirmek, paylaşmak: Fotoğraf, bellek ve sosyal medya ilişkisi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 21-31.

Uzun, B. (2023). *Toplumsal bellek ve 12 Eylül: Hafıza, medya ve inşa.* Konya: Tablet Kitabevi.

Van Dijk, J. (2018). *Ağ Toplumu.* (Çev. Ö. Sakin). İstanbul: Kafka Yayınevi.

Wertsch, J. V. (2015). Kolektif Bellek. P. Boyer ve J. V. Wertsch (Ed.). *Zihinde ve Kültürde Bellek.* (Çev. Y. A. Dalar). İçinde (s. 149-174). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yücesoy, T. (2020). *Bireyden Kitleye Sosyal Medya Devrimleri ve Ötesine Kuramsal Yaklaşımlar.* Ankara: Duvar Yayınları

Zelan, Z. (2022). Yeni medyanın kültürel bellek aktarım aracı olarak kullanımı: Kültür Portalı örneği. *EREN,* 1(1), 14-31.

KAYNAKÇA

Akar, E. (2010). *Sosyal medya pazarlaması*. 3.Baskı, Ankara: Efil Yayınevi.

A.Sevim, B. (2019). *"Come to Beşiktaş" iletişim kampanyası: mem yaratımı ve üreten tüketicilik*, Akdeniz İletişim Dergisi, 116.

Boz, U. (2014). *Toplumsal eleştiri yöntemi olarak mizah ve türk mizahı: Yeni medyadan Bahattin örneği*, Akdeniz İletişim Dergisi, 21, 143-159.

Buket Yıldırım Sönmez [buketyildirims]. (2023, ocak) akt. Kadınca Videolar [kadincavideolarimiz]. (2023, Ocak). Hahaha. [video] https://www.instagram.com/reel/Cn7u4IEDPqF/?igsh=MTd6ZGxobjhnMGFxYQ

Constantinides, E. ve Fountain, SJ (2008). Web 2.0: *Kavramsal temeller ve marka-çınlama doğrudan*, Veri ve Dijital Pazarlama Uygulamaları Dergisi, 9(3),231- (PDF)

Sosyal Medya Pazarlaması. Available from: https://www.researchgate.net/publication/364788078_Sosyal_Medya_Pazarlamasi

[accessed May 29 2023].

Dawkins R. (1976). The Selfish Gene.,

Dawkins, R. (2007). *Gen bencildir* (A. Ü. Müftüoğlu, Çev.). Ankara: Tübitak Yayınlar

Hazar, M. (2011). *Sosyal medya bağımlılığı-bir alan çalışması*, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 32(1), 151-176.

Heylighen F. (1996). *Evolution of the Memes on the Network*.

Inci, Y (2022). *Web 1.0'dan Web 4.0'a İnternetin Evrimi*. Turkuaz tusba arge dergisi, 45-47.

Kerem Aktürkoğlu [keremakturkoglu]. (2023, Aralık). [fotoğraf]

https://www.instagram.com/p/CbGOPp5Lrqz/?igsh=MW5xemFha2dkb3k5cQ==

Kim, W., Jeong, OR ve Lee, SW (2010). *Sosyal Web Sitelerinde*. Bilgi sistemi,35, 215-236.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). *Bir iletişim aracı olarak sosyal medya'nın tutundurma karması içeriğindeki yeri üzerine bir inceleme*, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), 323-337. *(PDF) Sosyal Medya Pazarlaması*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/364788078_Sosyal_Medya_Pazarlamasi [accessed May 29 2023].

K.Polat, D. (2010). *Viral reklamlar ve Offansif kullanimları*, (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Mayfield, A. (2008). *Sosyal Medya Nedir?*. iCrossing e-Book. http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_e-book.pdf

Melis Sezen [melisssezen]. (2021, Aralık) akt. Mükmagazin [muk_magazin]. (2021, Aralık). *Bunu tutuyorum çünkü elimde şu an*. [video] https://www.instagram.com/reel/CXTyb0zKXpt/?igsh=cGhuM3ZrNzhlMTFx

Miletski, JI (2010). *İnternet Pazarlama İlkeleri: Web için Yeni Araçlar ve YöntemlerGeliştiriciler Boston*: Cengage Learning

Öztürk, A.E. (2012). Kültürel Yapitin Memetik Değişimi, *Dijital ağlarda görsel dönüş*, (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Saltik, R. (2017). *Sosyal Medyayla Değişen Mizah Anlayışı: İnternet Memes* (Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tokel, A. (2017). *Viral reklamlarin görsel iletişim tasarimiyla ilişkisi.* (Yüksek lisans tezi). Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Wednesday Netflix [wednesdaynetflix]. (2022, Kasım). *THE WEDNESDAY DANCE*. [video] https://www.instagram.com/reel/ClZF2zYpBLm/?igsh=MXc1czcxcGJ3NGw0dA

KAYNAKÇA

Akören, A. N. (2018). Çizgi Film ve Animasyon Eğitiminde Son Eğilimler, Etkileşim Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi, s.124-141.

Aslan Efe, H. (2015). Animasyon Destekli Çevre Eğitiminin Akademik Başarıya, Akılda Kalıcılığa ve Çevreye Yönelik Tutuma Etkisi. Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi, 3(5), 130-143.

Bağcı, H., Başaran, E. (2019). Bilgisayar Destekli Tasarım ve Animasyon Programında Eğitim Veren Öğretim Elemanlarının Animasyon Eğitimi Üzerine Düşünce ve Değerlendirmeleri. Türkiye Eğitim Dergisi, 4 (1), 68-80.

Büyük, K. (2022). Elektronik Eğitim İçeriklerinde Animasyon ve 3d Hareket Yakalama Tekniği (Mocap) Kullanımının Faydaları, Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi, 1(2), 110-129.

Çakmak, S., Karoğlu, A. (2020). Dijital Sanat Bağlamında Animasyon Film Karakter Tasarımları Üzerine Bir İnceleme. İdil Sanat ve Dil Dergisi. 67, 515–527.

Çelik, E. (2007). Ortaöğretim Coğrafya Derslerinde Bilgisayar Destekli Animasyon Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı Coğrafya Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Çelik, B. (2019). Animasyon Destekli Değerler Eğitimi Programının Akademik Başarıya, Derse ve Bilişim Değerlerine Yönelik Tutuma ve Kalıcılığa Etkisi. Doktora Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstirüsü, Aydın.

Çoban, F.N. (2021). Çoklu Ortam Teknolojilerinin Eğitime Entegrasyonunda Öğretmen Eğitimin Önemi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 5(1), 19-32.

Çoruh, L. (). Animasyon Eğitimi İçin Yenilikçi Dersler

Ekici, E., Ekici, F. (2011). Fen Eğitiminde Bilişim Teknolojilerinden Faydalanmanın Yeni ve Etkili Bir Yolu: "Yavaş Geçişli Animasyonlar", Elementary Education Online, 10(2), 1-9,

Ertürk, S., (1975). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara, Yelkentepe Yayınları.

Gülnar, B. (2008). Bilgisayar ve İnternet Destekli uzaktan Eğitim Programlarının Tasarım, Geliştirme ve Değerlendirme Aşamaları Suzep Örneği. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (19), 259-271.

Işık, M., Bahat, İ. (2021). Teknoloji Bağlamında Eğitimde Fırsat Eşitsizliği: Eğitime Erişime Yönelik Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7 (2), 498-517.

Pak, H. (2020). Slowmation (Yavaş Geçişli Animasyon) Uygulamasının Fen Bilimleri Eğitiminde Öğrencilerin İlgi ve Motivasyonuna Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Parlak, B. (2017). Dijital Çağda Eğitim: Olanaklar ve Uygulamalar Üzerine Bir Analiz. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Kayfor 15 Özel Sayısı, 1741-1759.

Saklan, H., Ünal, C. (2019). Dijital Eğitim Platformları Arasında Eba'nın Yeri İle İlgili Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Görüşleri. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 38(1), 19-34.

Sakman, S. (2020). Animasyon Teknikleriyle Çoklu Ortam Öğrenme Materyallerinin Zenginleştirilmesi, Fine Arts (NWSAFA), 15(2), 116-126.

Taş, M. (2016). Animasyonlu Ders İçeriklerinin Öğrencilerin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi. Selçuk Üniversitesi, Iletişim Fakültesi, Radio Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Taş, M. (2021). Teknoloji ve Dijital Sanatın Gerçeklik İlişkisi: 3 Boyutlu Canlandırma Sineması. Selçuk Üniversitesi, Iletişim Fakültesi, Radio Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Semineri, Konya.

Tuncer, M., Taşpınar, M. (2008). Sanal Ortamda Eğitim ve Öğretimin Geleceği ve Olası Sorunlar. Sosyal Bilimler Dergisi, 10(1).

Ülger, K. (2021). Uzaktan Eğitim Modelinde Karşılaşılan Sorunlar-Fırsatlar ve Çözüm Önerileri. Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7 (1), 393-412.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 8.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Tiritoğlu, E., Kılıçoğlu, D. (2019). Eğitim teknolojilerinin okullarda kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri: Fenomenolojik bir çalışma. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(4), 1409-1422.

Vural, N. E. (2023). Yenı Medya Ve Yenı İletışım Problemlerı. İletişimSiz kitabı. Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları. Konya.

KAYNAKÇA

Akyazı, A. (2020). "Sosyal Medyanın Şöhret Kültürüne Etkisi". İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 12(3), 251-274.

Duman, K. & Özdoyran, G. (2018). "Dijital Emek ve Kullanıcı İçeriğinin Metalaşması: Katılımcı Sözlük Yazarları Üzerine İnceleme". Erciyes İletişim Dergisi, 5 (4) , 75-99.

Erişir, R. M. ve Erişir, D. (2018). "Yeni Medya ve Çocuk: Instagram Özelinde "Sharenting" "Paylaşanababalık" Örneği". Yeni Medya(4), 50-64.

Fuchs, C. (2015). Dijital Emek ve Karl Marx. (çev: Tahir Emre Kalaycı ve Senem Oğuz). İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Fuchs, C. (2020). Sosyal Medya: Eleştirel Bir Giriş. (2. Baskı). (çev: Diyar Saraçoğlu ve İlker Kalaycı). İstanbul: Nota Bene Yayınları.

Hardt, M. ve Negri A. (2020). Çokluk: İmparatorluk Çağında Savaş ve Demokrasi, (çev. Barış Yıldırım), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

https://newsroom.snap.com/tr-TR/spotlight-1-year-anniversary Erişim Tarihi: 15.10. 2023.

https://www.makeuseof.com/snapchat-spotlight-100-million-users/ Erişim Tarihi: 15.10.2023.

Huws, U. (2018). Küresel Dijital Ekonomide Emek. (1.Baskı). (çev. Cemre Şenesen) İstanbul: Yordam Kitap.

Köktener, A. ve Akgün, N. (2020). "Mahremiyet Algısının Dönüşümü: Instagram Anneleri Üzerinden Bir Analiz". Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(9), 235- 247.

Marx, K. (1975). Kapital Birinci Cilt (1. Baskı). (çev. Alaattin Bilgi) Ankara: Sol Yayınları.

Özçetin, B. (2018). Kitle İletişim Kuramları - Kavramlar, Okullar, Modeller. İstanbul: İletişim Yayınları.

Prodnik, J. (2019). "Sürüp Giden Metalaştırma Süreçleri Üzerine Bir Not: İzleyici Metasından Toplumsal Fabrikaya". Marx Geri Döndü, Medya, Meta ve Sermaye Birikimi. Der: Vincent Mosco & Christian Fuchs, Tr. Derleyen: Funda Başaran. İstanbul, Nota Bene Yayınları, s.301-366.

Ramphul, K. ve Mejias, S. G. (2018). Is "Snapchat Dysmorphia" a Real Issue? Cureus. doi:10.7759/cureus.2263.

Toffler A. (2008). Üçüncü Dalga. (çev. Selim Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayıncılık.

Yaylagül L. (2018) "Dallas W. Smythe'nin İletişimin Ekonomi Politiği Alanına Katkısı", İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi), 3(2), ss.63-74.

KAYNAKÇA

Barthes, R. (2003). Çağdaş Söylenler, (çev. Tahsin Yücel) İstanbul: Metis.

Barthes, R. (2016). Göstergebilimsel Serüven, (çev: Mehmet-Sema Rifat.) İstanbul, Yapı Kredi Yayınları.

Bourdieu, P. (2021). Ayrım Beğeni Yargısının Toplumsal Eleştirisi. İstanbul: Heretik Yayınları.

Bourdieu, P. (2010), "Sermaye Biçimleri", Derleyenler: M. M. Şahin ve A. Z. Ünal, Sosyal Sermaye, Değişim, s. 45-75.

Gökalp, G. (1998). Göstergebilim Açısından Bir Şiir Değerlendirmesi: 'Bir Sözlükte Kitap Adları, Ankara, Düzenleyenler: Özarslan, M., Çobanoğlu, Ö.

KAYNAKÇA

Korkut, U. ve Eslen-Ziya, H. (2019). *Politics and Gender Identity in Turkey*. Oxfordshire: Routledge

Oxford English Dictionary (2011) Oxford: Oxford University Press.

Tahincioğlu, Y. Nevin (2011). *Namusun Halleri*. İstanbul:Postiga Yayınları

Türkçe Sözlük. (1996) Ankara: TDK

TV Dizileri

Aşk Laftan Anlamaz (2016-2017)

Cesur ve Güzel (2016-2017)

Çocuklar Duymasın (199

İnadına Aşk (2015-2016)

Karadayı (2012-2015)

Kara Sevda (2015-2017)

Kiraz Mevsimi (2014-2015)

Kuş Uçuşu (2022-…)

Mezarlık (2022)

Sen Anlat Karadeniz (2018-2019)

Siyah Beyaz Aşk (2017-2018)

KAYNAKÇA

Al-Omoush, K., Navarrete, B. R., McDowell, W. C. (2023). The Impact of Digital Corporate Social Responsibility on Social Entrepreneurship and Organizational Resilience. *Management Decision.* https://doi.org/10.1108/MD-11-2022-1613

Auger, P., Burke, P., Devinney, T.M., Louviere, J. J. (2003). What Will Consumers Pay for Social Product Features?. *Journal of Business Ethics,* 42, 281–304. https://doi.org/10.1023/A:1022212816261

Canatan, E. D. (2009). İşletmelerde Kurumsal Sosyal Sorumluluk Çalışmaları ve Bir Örnek Olay İncelemesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Courtnell, J. (2022). The CSR Pyramid: Economic, Legal, Ethical, And Philanthropic Responsibility. https://greenbusinessbureau.com/topics/csr/the-csr-pyramid-economic-legal-ethical-and-philanthropic-responsibility/

Gönen, D. (2021). Dijitalleşen Dünyada Kurumsal Sosyal Sorumluluk. https://www.ekoiq.com/nukleer-silahlarin-tamamen-ortadan-kaldirilmasi-gunu-silahsizlanma-gundemi/

McWilliams, A., Siegel, D. (2001). Profit Maximizing Corporate Social Responsibility. *Academy of Management Review*. 26, 504–505.

Özgen, E. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramı ve Çalışan Memnuniyetine Etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi.* 8, 1-6.

Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi,* 4(1), 227-250. http://doi.org/10.33400/kuje.843306

KAYNAKÇA

Akyüz, Selman Selim (2021). Koronavirüs komplo teorileri: dezenformasyon ve politik kimliklerin komplocu düşünüşe etkisi. İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar II (s. 57-86). Eğitim, Konya.

Alpay, Yalın (2020). Yalanın Siyaseti. Destek Yayınları.

Atalay, Halime Safiye (2020) "Hakikatin Önemini Yitirmesi ve Gündelik Hayatın Hoyratlaşan Dili" Pasajlar, Sayı: 4, Ocak 2020 (Post-Truth Çağı), Sayfa: 177-209.

Bora, Tanıl (2018) "Cehalet", Birikim Haftalık, 14 Mart 2018.

Foucault, Michel (2017) Öznellik ve Hakikat, Çeviren: Sibel Yardımcı, Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Foucault, Michel (2015) Öznenin Yorumbilgisi, Collège De France Dersleri 1981-1982, çev.

Ferda Keskin, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.

Furedi, Frank (2014) Nereye Gitti Bu Entelektüeller?, çev. A. Erkan Koca, Atıf Yayınları, Ankara.

Işık, Sefer Yetkin ve Acar, Sinan (2020) Sağlığın Bilgisi ve Bilginin Sağlığı: Türkiye'de toplumun bilgi ile ilişkisi sorunu: Salgın Sürecine Dair Bir Değerlendirme, Doğu Batı, Sayı: 97, Mayıs-Haziran-Temmuz 2021, Sayfa: 169-194.

Jaques, C., Islar, M., & Lord, G. (2019). Post-Truth: Hegemony on social media and implications for sustainability communication. Sustainability, 11(7), 2120.

Keyes, Ralph (2017). Hakikat sonrası çağ (M. B. Albayrak (Ed.); Çeviren: Deniz Özçetin, Tudem Yayın Grubu.

McIntyre, Lee (2018). Post-truth. Cambridge, The MIT Press.

Oxford Languages. (2020, December 22). Oxford Word of the Year 2016 |. https://languages.oup.com/word-of- the-year/2016/

Sayın, Burak (2020) ""Post-Truth Çağında Hakikati Yeniden Anlamlandırma İmkânı Olarak Sanat: Hakikatsi'den Hakikate Geri Dönüş", Pasajlar, Sayı: 4 (Post-Truth Çağı), Ocak 2020, Sayfa: 161-175.

Şirin, S. R. (2017). Bir Türkiye hayali (A. Güneş (Ed.)). Doğan Kitap.

Terzi, Âdem (2020). Post-truth kavramı ve türkçe karşılıkları üzerine. Türk Dili, 69(820), 80–86.

Toker, Nilgün (2017) Hakikat Kaybolunca, Cumhuriyet Akademi, 27 Eylül 2017, Çarşamba.

Williams, Raymond (2017) Kültür ve Toplum: 1780-1950, çev. Uygur Kocabaşoğlu, İletişim Yayınları, İstanbul.

World Health Organization. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation report-86. https://www.who.int/teams/risk-communication/infodemic-management

Zarzalejos, J. A. (2017, March). Communication, journalism and fact-checking. Uno Magazine, No: 27, 11–13. https://www.uno-magazine.com/number-27/communicationjournalism- fact-checking/

KAYNAKÇA

Arsan, E. D. (2004). Medya-güç-ideoloji ekseninde Merve Kavakçı haberlerinin iki farklı sunumu: Haber, hakikat ve iktidar ilişkisi. (Ç. Dursun, Der.). Ankara: Elips Kitap.

Aslan, K. (2004). Haber nasıl okunur? İstanbul: Anahtar Kitaplar.

Chomsky, N. ve S. Edward H. (2004). Propaganda modeli. Medyanın Kamuoyu İmalatı. İstanbul: Chiviyazıları

Çam, Ş. (2008). Medya çalışmalarında ideoloji epistemolojik ve metodolojik sorunlar.

Ankara: De Ki Basım Yayım.

Devran, Y. (2010). Haber, söylem, ideoloji. İstanbul: Başlık Yayın Grubu.

Dursun, Ç. (2004). Haberde gerçekliğin inşa edilmesi ne demektir? Haber, hakikat ve iktidar ilişkisi. (Ç. Dursun, Der.). Ankara: Elips Kitap.

Duruoğlu T. (2007). Haber yapmada ideoloji etkeni: 11 Eylül olayı üzerine bir inceleme. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Sayı 25, 1- 42.

Erdem, B. K. (2012). İdeolojik arena medya. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Fiske, J. (2003). İletişim çalışmalarına giriş (2. Baskı). (S. İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Gölcü, A. (2009). Haber söyleminde medya- siyaset ilişkisi: 29 Mart 2009 yerel seçimleri. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Güz, (29), 81-101.

Hall, S. (1994). Kültür, medya ve ideolojik etki. Medya, İktidar, İdeoloji içinde. (M. Küçük, Der. Ve Çev.). 169-209. Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (1999). Kültür, medya ve ideolojik etki. (M. Küçük, Çev.). Medya İktidar İdeoloji içinde. Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (2005). Anlamlandırma, temsil, ideoloji: Althusser ve post-yapısalcı tartışmalar. Kitle İletişim Kuramları içinde (359-394). (E. Mutlu, Der. Ve Çev.). Ankara: Ütopya Yayınevi.

İnal, A. (1996). Haberi okumak. İstanbul: Temuçin Yayınları.

İnceoğlu, Y. ve Çoban S. (2016). Şimdi haberler. Haber okumaları içinde. (Y. İnceoğlu ve S. Çoban, Der.). İstanbul: İletişim Yayınları.

İrvan, S. (1997). Medya, kültür, siyaset. Ankara: Ark Yayınevi.

Karaduman, S. (2017). Eleştirel söylem çözümlemesinin eleştirel haber araştırmalarına Katkısı ve sunduğu perspektif. Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 4(2), 31-46.

Sholle, D. (1999). Eleştirel çalışmalar: İdeoloji teorisinden iktidar/bilgiye (2.baskı). Medya İktidar İdeoloji içinde. (M. Küçük, Der. Ve Çev.). Ankara: Ark Yayınevi.

Shoemaker, P. ve Reese, S. (1991). İdeolojinin medya içeriği üzerinde etkisi. Medya Kültür Siyaset içinde. (S. İrvan, Der.). Ankara: Alp Yayınları.

Hall, S. (1994). Kültür, medya ve ideolojik etki. (M. Küçük, Der.). Medya İktidar İdeoloji içinde (199-244). Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (1999). İdeolojinin yeniden keşfi: Medya çalışmalarında baskı altında tutulanın geri dönüşü. (M. Küçük, Der.). Medya İktidar İdeoloji içinde, Ankara: Ark Yayınevi.

Hall, S. (2005). Anlamlandırma, temsil, ideoloji: Althusser ve PostYapısalcı tartışmalar. (E. Mutlu, Der.). Kitle İletişim Kuramları içinde. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Ülkü, G. (2004). Söylem çözümlemesinde yöntem sorunu ve Van Dijk yöntemi. Haber, Hakikat ve İktidar İlişkisi içinde. (Ç. Dursun, Der.). Ankara: Elips Kitap.

Üşür, S. S. (1997). İdeolojinin serüveni yanlış bilinç ve hegemonyadan söyleme. Ankara: İmge Kitabevi.

Van Dijk, T (1983). Discourse analysis: Its development and application to the structure of news. Journal of Communication, 32 (2), 20-43.

Van Dijk, T. (1988). News analysis. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publication.

Van Dijk, T. (1988). News as discourse. New Jersey: Lawrence Earlbaum Associates Publishers.

Van Dijk, T. A. (2015). Critical discourse analysis (2nd Edition). (D. Tannen, H. Hamilton, & D. Schiffrin, Ed.). Handbook of Discourse Analysis. Chichester: WileyBlackwell.

Verstraeten H. (1997). Medya ve kamusal alanın yapısal dönüşümü. Medya Kültür Siyaset içinde. (S. İrvan, Der.) Ankara: Ark Yayınevi.

KAYNAKÇA

Akbayır, Z. (2016). Bana Bir Hikâye Anlat: Marka İletişiminde Hikayeleştirme ve İnternet. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim, 3*(12), 68-80.

Alexander, B. (2011). *New Digital Storytelling The Creating Narratives with New Media.* ABC-CLIO.

Ellis, J. (2000). *Seeing Things.* London: Cambridge University Press.

Fiske, J. (2014). *İletişim Çalışmalarına Giriş.* Ankara: Pharmakon Yayınevi.

Goffman, E. (2014). *Gündelik Yaşamda Benliğin Sunumu.* İstanbul: Metis Yayıncılık.

Hartley, J. (2009). Less popular but more democratic? G. T. J.Tay (Dü.) içinde, *Television Studies After TV Understanding Television in the Post-Broadcast Era* (s. 20-30). New York: Routledge.

İnceelli, A. (2005). Dijital Hikâye Anlatımının Bileşenleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 4*(3), 132-142.

Jensen, K. B., & Rosengren, K. (2007). Five Traditions in Search of teh Audience. D. Mcquail, P. Golding, & E. Bens içinde, *Communication Theory & Research* (s. 53-70). Great Britain: Sage Publications.

Küngerü, A. (2016). Bir İfade Anlatma Aracı Olarak Dijital Öykü Anlatımı. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi, 1*(2), 33-40.

Kırık, A. M., & Yazıcı, N. (2017). Instagram Örneği Üzerinden Sosyal Medyada Hikaye Anlatıcılığı. *Erciyes İletişim Dergisi, 5*(2), 82-99.

Katz, E. (2009). The End of Television? *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science, 625*(1), 6-18. doi:10.1177/0002716209337796

Marshall, P. D. (2010). Television Studies After TV Understanding Television in the Post-Broadcast. G. Turnet, & J. Tay (Dü) içinde, *Screens: Television's Dispersed 'Broadcast'* (s. 41-50). New York: Routledge.

McLuhan, M., & Powers, B. (2001). *Global Köy (The Global Village).* (B. Ö. Düzgören, Çev.) İstanbul: Scala Yayıncılık.

Pınarbaşı, T. E., & Astam, F. (2019, 07 21). Haberin Dönü(şü)mü: Sosyal Medya Gazeteciliği Pratikleri. *İnif E-Dergi, 5*(1), 81-82. 02 06, 2021 tarihinde https://mediatrend.mediamarkt.com.tr/tiktok-nedir-nasil-kullanilir/ adresinden alındı

Proulx, M., & Shepatin, S. (2012). The Internet Did Not. M. Proulx, & S. Stacey içinde, *Social TV: How Marketers Can Reach and Engage Audiences by Connecting Television to the Web, Social Media, and Mobile* (s. 3-5). ABD: John Wiley & Sons.

Qiongli, W. (2009). *Commercialization and Digital Storytelling in China, Story Circle.* (J. Hartley, & K. William, Dü) Wiley-Blackwell.

Robin, B. R. (2008). Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool For The 21st Century Classroom. *Theory Into Practice, 47*(3), 220-228.

Sørensen, I. E. (2016). The Revival of Live TV: Liveness in a Multiplatform Context. *Media, Culture & Society, 38*(3), 381-400.

Shao, T., Wang, R., & Hao, J.-X. (2019). Visual Destination Images in User-generated Short Videos: An Exploratory Study on Douyin. In 2019 16th International Conference on Service Systems and Service Management (ICSSSM).

Turgut, G., & Kışla, T. (2015). The Use of Computer-aided Story in Education: Literature Review. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 6*(2), 97-121.

Wang, Y. (2020). Humor and Camera View on Mobile Short-form Video Apps Influence User Experience and Technology-adoption Intent, an Example of TikTok (DouYin). *Computers in Human Behavior, 110*.

Wright, C. (2017). Are Beauty Bloggers More Influential than Traditional Industry Experts? *Journal of Promotional Communications, 5*(3), 303-322.

www.tiktok.com. (2021). 02 07, 2021 tarihinde https://www.tiktok.com/about?lang=tr-TR adresinden alındı

Yaylagül, L. (2017). *Kitle İletişim Kuramları Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Zhang, X., Wu, Y., & Liu, S. (2019). Exploring Short-form Video Application Addiction: Socio-technical and Attachment Perspectives. *Telematics and Informatics, 42*, 101-233.

Zhao, S., Grasmuck, S., & Martin, J. (2008). Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationships. *Computers in Human Behavior, 24*(5), 1816-1936.

We Are Social. (2023, 10 2). https://wearesocial.com/us/blog/2023/10/digital-2023-october-global-statshot-report/ adresinden alındı

KAYNAKÇA

Arslan, G. ve Ebren, Ö. (2021). Yeni medya siyasal iletişim. *Uluslararası Medeniyet Çalışmaları Dergisi*, 6(1), 1-8.

Basmacı, G. (2018). *İnternet gazeteciliğinde etik değerler ve güncel tartışmalar*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 227-252). Beta Yayıncılık.

Bayer, H. ve Bulut Özek, M. (2021). Yeni medya eğitimi ve önemi. *Journal of Communication Science Researchs*, 1(2), 127-138.

Butgel Tunalı, S. (2017). Yeni medya kavramının ekonomi politik açıdan incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 35-42.

Çelik, M. (2018). *İnternet gazeteciliğinde emeğin dönüşümü*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 149-162). Beta Yayıncılık.

Demir, M. (2017). Euro *2016 ve yeni medya kullanımı*. İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm boyutlarıyla internet haberciliği (s.49-74). Ed. Gece kitaplığı.

Demir Askeroğlu, E. ve Ersöz Karakulakoğlu, S. (2019). Geleneksel medyadan yeni medyaya geçiş sürecinde değişen gazetecilik 'yurttaş gazeteciliği: kuşaklar üzerine bir araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 7(1), 508-536.

Dilmen, N, E. (2007). Yeni medya kavramları çerçevisinde internet günlükleri-bloglar ve gazeteciliğe yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi*, 12(12), 113-122.

Duman, K. (2018). *Dijital çağda habercilik ve bağlamsal çalışmaları.* İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 1-20). Beta Yayıncılık.

Gezer, T. O. (2018). *İnternet haberciliği ve haber yazım teknikleri*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s.21-42). Beta Yayıncılık.

Gülnar, B. ve Acar, N. (2021). *Yaşam doyumu ve internet kullanımı ilişkisi: Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında bir alan araştırması.* Al Farabı Journal 9th International Conference On Social Sciences, 747-753.

İnce, M. (2018). İnternet haberciliğinde çok tıklanma beklentisi ve tuzak başlıklar. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 297-313.

Kazaz, M. ve Acar, N. (2021). *Oluşturma yöntemlerine göre yalan haberin incelenmesi: Twitter'da COVID-19.* İçinde S. Karaköse (Ed.). Covid-19 Salgınında Çok Boyutlu Etkiler (s. 171-230). İksad Yayınevi.

Kazaz, M. ve Salman, S. (2019). *Sahte haber*. Literatürk Academia.

Kılıç, Ü. ve Acar, N. (2020). *Üniversite öğrencilerinin dini içerikli internet kullanım ve doyumları üzerine nitel bir araştırma. İçinde* L. Zor (Ed.). Sanat ve iletişim araştırmaları (s. 119-163). İksad Yayınevi.

Kırklar, A. (2017). *İnteraktif dijital hikâye anlatımı ve habercilik eğitimi için yeni yaklaşımlar.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.133-157). Gece Kitaplığı.

Kırık, A, M. ve Yegen, C. (2017). *Değişen habercilik pratikleri çerçevesinde sosyal medyada yurttaş gazeteciliği.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.104-132). Gece Kitaplığı.

Manovich, Lev (2001). *The language of new media.* The MIT Press.

Okkay, İ. (2017). *Geleneksel habercilikten internet haberciliğine geçiş sürecinde ortaya çıkan etik sorunlar.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.176-204). Gece Kitaplığı.

Özdoyran, G. (2018). *Yeni medya ve etik*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s.163-193). Beta Yayıncılık.

Parlak, M. O. (2018). Yeni medya ve haberciliğin dönüşümü. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 59-82.

Sine, R. ve Sarı, G. (2018). Profesyonel gazetecilerin gözünden sosyal medya ve habercilik ilişkisi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (30), 364-384.

Şahin, M. ve Gülnar, B. (2016). İletişim korkusu ve internet kullanımı ilişkisi: Türkiye'deki üniversite öğrencileri arasında bir alan araştırması. *Selçuk İletişim Dergisi,* 9(2), 5-26.

Şeberoğlu, A. (2020). Yeni medya ve etkileşimli yeni sinema. *Yeni Medya*, 8, 77-85.

Tarı, İ. (2018). *Yeni gazetecilik ve ekonomisi*. İçinde K. Duman (Ed.). İnternet Haberciliği: Kuram, Uygulama ve Eleştiri (s. 131-147). Beta Yayıncılık.

Uyanık, Ş. (2017). *Mobil teknolojiler sayesinde hızla yayılan sahte haberlerle başa çıkmanın yöntemleri: bilgi doğrulama üzerine bir araştırma*. İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.333-348). Gece Kitaplığı.

Ünal, D. (2020). Yeni medyada gazeteciliğin dönüşümüne dair nitel bir araştırma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 238-253.

Yetimova, S. (2017). *Haber ajanslarının yeni nesil habercilik uygulamaları üzerine yaklaşımları: Associated Press ve Anadolu Ajansı üzerine bir karşılaştırma.* İçinde B. Kalsın (Ed). Tüm Boyutlarıyla İnternet Haberciliği (s.205-242). Gece Kitaplığı.

Yüksel, E. ve Gürcan, H. İ. (2005). *Haber toplama ve yazma*. Tablet Yayınları.

İNTERNET SİTELERİ

Haberler, https://www.haberler.com/

İnternet Haber, https://www.internethaber.com/

Medya Ajans, https://www.medyajans.com/

Sanal Basın, https://www.sanalbasin.com/

KAYNAKÇA

Aydınoğlu, A.U. (2020). Bilim tarihi üzerine kısa bir inceleme. (İçinde) *Türkiye'de STS: Bilim ve teknoloji çalışmalarına giriş.* İstanbul: İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Bilim, Teknoloji ve Toplum Anabilim Dalı Başkanlığı. s. 59-68.

Burakgazi, S. G. (2017). Kritik olaylar, politik dokümanlar, raporlar ve araştırmalar ışığında Türkiye'de bilim iletişimi. *Selçuk İletişim,* Temmuz, 10(1), ss. 232-261.

Burns, T. W., O'Connor, D. J. & Stocklmayer, S. M. (2003). Science communication: a contemporary definition. *Public Understanding of Science,* Issue 12, pp. 183-202.

Er, G. (2008). *Sanal ortamda itibar yönetimi*. İstanbul: Cinius Yayınları

Karatepe, S. (2008). İtibar yönetimi: Halkla ilişkilerde güven yaratma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* C.7 S.23 ss. 77-97.

Özdemir, Ş. ve Koçer, D.N. (2020). 21. yüzyılda Türkiye'nin bilim iletişimi uygulamaları üzerine bir çalışma. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18 (Özel Sayı), s.373-392.

Türker, H. (2005). *İtibar yönetimi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin Yayınları.

www.aa.com.tr (e.t. 24.1.2023).

www.cnn.com.tr (e.t. 23.1.2023).

www.hurriyetdailynews.com (e.t. 23.1.2023).

www.teknofest.org (e.t. 23.1.2023).

KAYNAKÇA

Anderson, C. A., Dill, K. E. (2000). Video Games and Aggressive Thoughts, Feelings, and Behavior in the Laboratory and in Life. Journal of Personality and Social Psychology, 78 (4), s.772-790.

Madran, H. A. D. (2012). Buss-Perry Saldırganlık Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Türk Psikoloji Dergisi, 24(2), 1-6.

Durdu, P. O., Hotomaroğlu, A., Çağıltay, K. (2004). Türkiye'deki Öğrencilerin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıkları ve Oyun Tercihleri: ODTÜ ve Gazi Üniversitesi Öğrencileri Arası Bir Karşılaştırma. http://simge.metu.edu.tr/conferences/btie-pinar-asli-kursat.pdf, Erişim Tarihi: 15.05.2022.

Gürcan, A., Özhan, U. Y. S., Uslu, U. Y. R. (2008). Dijital Oyunlar Ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

İşçibaşı, Y. (2011). Bilgisayar, İnternet Ve Video Oyunları Arasında Çocuklar. Selçuk İletişim, 7 (1), s.122-130.

Özmen, A., Aktaş, Ö. (2019). Bilgisayar Oyunlarının Saldırganlık Düzeyi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, 48(222), s.213-232.

Öztürk, D. (2007). Bilgisayar Oyunlarının Çocukların Bilişsel ve Duyuşsal Gelişimleri Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Sağlam, H. (2011). Bilgisayar Oyunlarının Ergen Öğrencilerin Sosyalleşme Süreci ve Şiddet Eğilimleri Üzerindeki Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

TÜİK, (2021). Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132#:~:text=Bilgisayar%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20belirten%20%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20ya%C5%9F,i%20bilgisayar%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1n%C4%B1%20beyan%20etti.&text=Bilgisayar%20kullanan%206%2D15%20ya%C5%9F,ile%20tablet%20bilgisayar%20kulland%C4%B1%C4%9F%C4%B1%20g%C3%B6r%C3%BCld%C3%BC., Erişim Tarihi: 05.06.2022.

KAYNAKÇA

Aykurt, İsmail Sarp, and Fatma Pınar Arslan. 2022. "Teknolojik Gelişme ve Üretim Süreçleri İlişkisine Teorik Bir Yaklaşım." *Praksis* (59):149-175.

Cook, Dave. 2020. "The Freedom Trap: Digital Nomads and the Use of Disciplining Practices to Manage Work/Leisure Boundaries." *Information Technology & Tourism* 22 (3):355-390.

Cook, Dave. 2022. "Breaking The Contract: Digital Nomads and the State." *Critique of Anthropology* 42 (3):304-323.

Dunn, Susan, ed. 2002. *The Social Contract and The First and Second Discourses*. Yale University Press: New Haven and London.

Fuchs, Christian. 2019. *Rereading Marx in the Age of Digital Capitalism*. London: Pluto Press.

Gandini, Alessandro. 2016. "Digital Work: Self-Branding and Social Capital in the Freelance Knowledge Economy." *Marketing theory* 16 (1):123-141.

Harvey, David. 2015. *Neoliberalizmin Kısa Tarihi*. Çev. Aylin Onacak. İstanbul: Sel Yayınları.

Huws, Ursula. 2022. Dijitalleşme ve Emeğin Geleceği: Ursula Huws ile Söyleşi. Der. Adem Yeşilyurt and Hülya Kendir.

Mancinelli, Fabiola. 2020. "Digital Nomads: Freedom, Responsibility and the Neoliberal Order." *Information technology & tourism* 22 (3):417-437.

Marx, Karl. 2011. *Kapital Birinci Cilt*. Çev. Alaattin Bilgi. Ankara: Sol Yayınları.

Mill, John Stuart. 1966. "On Liberty." *A Selection of his Works*, edited by John M. Robson, 1-147. London: Macmillan Education UK.

Rose, Nikolas. 2017. "Still 'Like Birds on the Wire'? Freedom After Neoliberalism." *Economy and Society* 46 (3-4):303-323.

Schouls, Peter A. 1992. *Reasoned Freedom John Locke and Enlightenment*. United States of America: Cornell University Press.

Thompson, Beverly Yuen. 2018. "Digital nomads: Employment in the Online Gig Economy." *Glocalism: Journal of Culture, Politics and Innovation* 1:1-26.

KAYNAKÇA

1.Aqroemal sənayesində klasterləşmə: reallıq və perspektivlər**.** “Azərbaycan” qəzeti. Erişim 22.10.2023

2.AMB: Qiymətli kağızlar portfelində gəlirlər 2,2 dəfə artıb. Erişim 15.12.2023. https://apa.az/maliyye/amb-qiymetli-kagizlar-portfelinde-gelirler-22-defe-artib-803305

3.AZAL və “Air Astana” kod-şerinq formatında əməkdaşlığı genişləndirib. Erişim 21.07.2023. https://apa.az/az/infrastruktur/azal-ve-air-astana-kod-serinq-formatinda-emekdasligi-genislendirib-777797

4.“Azərbaycan” qəzeti, 25.01.2019

5.“Azərbaycan” qəzeti, 30.01.2019

6.Azsığorta ASC-nin sığortaçının (təkrarsığortaçının) və hüquqi şəxs sığorta brokerinin mühasibat balansı (rüblük və illik). “Respublika” qəzeti. Erişim 29.03.2023

7.Birbank-dan bank sektorunda yenilik: Rəqəmsal depozit. Erişim 15.12.2023. https://apa.az/maliyye/birbank-dan-bank-sektorunda-yenilik-reqemsal-depozit-803429

8.Blinken “Taliban”ı çarter reysləri açmağa çağırdı. Erişim 09.09.2021. https://qafqazinfo.az/news/detail/blinken-talibani-carter-reysleri-acmaga-cagirdi-335459

9.Daşınmaz əmlak bazarında vəziyyət... “Yeni Azərbaycan” qəzeti. Erişim. 01.11.2023

10.Dövlət investisiyaları tədricən özəl investisiyalarla əvəz edilir. Erişim 05.12.2023. https://banker.az/dovl%c9%99t-investisiyalari-t%c9%99dric%c9%99n-oz%c9%99l-investisiyalarla-%c9%99v%c9%99z-edilir/

11.http://seyyah.az/news/2065 Erişim 22.12.2016

12.Françayzinq kimə lazımdır? - Faydası və zərəri. Erişim 11.02.2021. https://www.aznews.az/news/paid_work/270768.html)

13.İmanquliyev B. (2019). Biznes sənaye kəşfiyyatının girovluğunda. “Azərbaycan” qəzeti, 30.01.2019

14.”İnflyasiya və Qiymət Monitorinqi” üzrə İşçi Qrupun növbəti iclası. “Respublika” qəzeti. Erişim 15.12.2023

15. “Qarabağ KOB-ları” proqramının iştirakçılarına bizneslərini qurmaq üçün zəruri avadanlıqlar veriləcək. “Azərbaycan” qəzeti. Erişim 25.10.2023.

16.Konsaltinq nədir və əhəmiyyəti nədir? Erişim 27.01.2016 https://banker.az/konsaltinq-n%C9%99dir-v%C9%99-%C9%99h%C9%99miyy%C9%99ti-n%C9%99dir/

17.Kriptovalyuta nədir? https://biznes.az/kriptovalyuta-nedir-20085

18.PAŞA Sığorta fərdi könüllü sağlamlıq sığortası məhsullarına hədiyyəli Yeni il fürsəti elan edib. Erişim 15.12.2023. https://apa.az/maliyye/pasa-sigorta-ferdi-konullu-saglamliq-sigortasi-mehsullarina-hediyyeli-yeni-il-furseti-elan-edib-foto-803507)

19.Prezident: Son 20 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına $310 mlrd.-dan çox sərmayə qoyulub. Erişim 24.11.2023. https://banker.az/prezident-son-20-ild%c9%99-az%c9%99rbaycan-iqtisadiyyatina-310-mlrd-dan-cox-s%c9%99rmay%c9%99-qoyulub/

20.“Rieltor fəaliyyəti haqqında” qanun layihəsi baxılması üçün parlament komitəsinə təqdim olunub. Erişim 29.03.2010. https://az.trend.az/business/economy/1659723.html

21.Rumıniyada Azərbaycanın enerji təhlükəsizliyi və yaşıl keçid planlarından danışılıb. “Azərbaycan” qəzeti. Erişim 10.11.2023

22.“Sıfır Emissiya” sağlam gələcək deməkdir. “Yeni Azərbaycan”. Erişim 23.09.2023

23.Sponsorluq yaxşı gəlirlə yanaşı bəzən boş xərc qoyuluşudur. Erişim 18.12.2020 https://banker.az/sponsorluq-yaxsi-g%C9%99lirl%C9%99-yanasi-b%C9%99z%C9%99n-bos-x%C9%99rc-qoyulusudu/

24.Tadamon Kraudfandinq Akademiyası müsabiqə elan edir. Erişim 22.05.2023 https://azertag.az/xeber/Tadamon_Kraudfandinq_Akademiyasi_musabiqe_elan_edir-2626781

KAYNAKÇA

Aslan, Ü., & Özerhan, Y. (2017). "Big Data, Muhasebe ve Muhasebe Mesleği". Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi, 19(4), 862-883.

Barutçugil, İ. (2002). Bilgi Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Baudrillard, J., Chomsky, N., Postman, N., Zizek, S., & Mcluhan, M. (2005). Kadife Karanlık-21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar. İstanbul: Su Yayınları.

Bauman ve Lyon. (2013). Akışkan Gözetim. (E. Yılmaz, Çev.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Boyd, D. (2008). Can Social Network Sites Enable Political Action? International Journal of Media and Cultural Politics, 4(2), 241-244.

Bozdağ, E. (2013). Bias in Algorithmic Filtering and Personalization. Ethics and Information Technology, 15(3), 209–227.

Burke, R. (2010). Evaluating the dynamic properties of recommendation algorithms. In Proceedings of the fourth ACM conference on Recommender systems (s. 225-228). ACM Digital Library.

Castells, M. (2005). Ağ Toplumunun Yükselişi: Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür (Cilt 1). (E. Kılıç, Çev.) İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cibaroğlu, M. O., & Yalçınkaya, B. (2019). Belge ve Arşiv Yönetimi Süreçlerinde Büyük Veri Analitiği ve Yapay Zeka Uygulamaları. Bilgi Yönetimi Dergisi, 2(1), 44-58.

Çalışır, G. (2015). Kişilerarası İletişimde Kullanılan Bir Araç Olarak Sosyal Medya: Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma. NWSA-Humanities, 10(3), 115-144.

Çark, Ö., Yıldız, İ., & Karadeniz, A. T. (2019). Sanayi 4.0 Kapsamında İşletmeler Açısından Büyük Veri. International Journal of Multidisciplinary Studies and Innovative Technologies, 3(2), 114-120.

Çolakoğlu, A. A. (2020). Makine Öğrenmesi Algoritmaları ile Avrupa Havalimanları Analizi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Davenport, T. H., & Prusak, L. (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi: Kuruluşlar Ellerindeki Bilgiyi Nasıl Yönetirler? (G. Günay, Çev.). İstanbul: Rota Yayınları.

Davenport, T., Guha, A., Grewal, D., & Bressgott, T. (2020). How Artificial Intelligence Will Change The Future of Marketing. Journal of The Academy of Marketing Science, 48(1), 24-42.

Del Vicario, M., Vivaldo, G., Bessi, A., Zollo, F., Scala, A., Caldarelli, G., & Quattrociochhi, W. (2016). Echo Chambers: Emotional Contagion and Group Polarization on Facebook. Scientific Reports, 6, 1-12. https://doi.org/10.1038/srep37825.

Diakopoulos, N. (2014, Aralık 3). Algorithmic Accountability Reporting: On The Investigation Of Black Boxes. Columbia Journalism Review. https://www.cjr.org/tow_center_reports/algorithmic_accountability_on_the_investigation_of_black_boxes.php adresinden alındı.

Duman, E. (2018, Aralık 29). Netflix Bilinçaltınıza İşleyen Algoritması Sayesinde İzlenmelerini Nasıl Artırıyor? Brandingturkiye. https://www.brandingturkiye.com/netflix-bilincaltiniza-isleyen-algoritmasi-sayesinde-izlenmelerini-nasil-artiriyor/ adresinden alındı.

Dutton, W. (2017, 05 05). Fake News, Echo Chambers and Filter Bubbles: Underresearched and Overhyped. The Conversation. http://theconversation.com/fake-news-echo-chambers-and-filter-bubbles-underresearched-and-overhyped-76688 adresinden alındı.

Feng, D. (2015, Nisan). Utility-based Recommender Systems Using Implicit Utility and Genetic Algorithm. The 2015 International Conference on Mechatronics, Electronic, Industrial and Control Engineering (MEIC 2015), 860-864. Şangay: Shenyang University of Technology.

Finn, E. (2020). Algoritmalar Ne İster? Hesaplama Çağında Hayal Gücü. (S. Köse, Çev.). İstanbul: Tellekt.

FS. (2023). How Filter Bubbles Distort Reality: Everything You Need to Know. FS.blog. https://fs.blog/filter-bubbles/ adresinden alındı.

Geray, H. (2003). İletişim Ağları ve Masaüstü Sömürgecilik. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Getir. (2022, Mart 23). Getir İspanya Mobil Uygulama Gizlilik Politikası. http://static.getir.com/es/privacy_tr.html adresinden alındı.

Gulmammadzada, U. (2020, Aralık 01). Akışkan Gözetim. https://sophosakademi.org/akiskan-gozetim/

Gulmammadzada, U. (2021, Haziran 29). Yapay Zekâ. Sophosakademi. https://sophosakademi.org/yapay-zeka/

Heidegger, M. (1997). Tekniğe Yönelik Soru. Afa Yayınları.

Hernando, A., Bobadilla, J., & Ortega, F. (2016). A non-negative matrix factorization for collaborative filtering recommender systems based on a Bayesian probabilistic model. Knowledge-Based Systems, 97, 188-202.

Heshmat, S. (2015). What Is Confirmation Bias? Psychology Today.

Hogan, B. (2015). From Invisible Algorithms to Interactive Affordances: Data After the Ideology of Machine Learning. In E. Bertino & S. A. Matei (Eds.), Roles, Trust, and Reputation in Social Media Knowledge Markets (s. 103–117). Springer International Publishing.

Isinkaye, F., Folajimi, Y. O., & Ojokoh, B. A. (2015). Recommendation systems: Principles, methods and evaluation. Egyptian Informatics Journal, 16(3), 261-273.

Işıklı, Ş., & Küçükvardar, M. (2016). Bilişim Devrimi. Birleşik Yayınevi. Jeon, H. J., Youn, H. C., Ko, S. M., & Kim, T. H. (2021).

Kosinskia M, Stillwella, & Graepelb, T. (2013, Mart 11). Private Traits And Attributes are Predictable From Digital Records Of Human Behavior. PNAS, 110(15), 5802-5805. https://doi.org/10.1073/pnas.1218772110.

Köksalan, N. (2021, Haziran). STARTUP ÜRÜN VE HİZMETLERİNE YÖNELİK DİJİTAL TÜKETİCİ GERİ BİLDİRİMLERİ: "GETİR" ÖRNEĞİ. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 2(1), 42-56.

Küçük, D., & Arıcı, N. (2018). Doğal Dil İşlemede Derin Öğrenme Uygulamaları Üzerine Bir Literatür Çalışması. Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 2(2), 76-86.

Margaris, D., Vassilakis, C., & Georgiadis, P. (2017). Knowledge-Based Leisure Time Recommendations in Social Networks. Springer, Cham, 23-48.

Möller, J. (2022, March 4). What are Filter Bubbles and Digital Echo Chambers? https://il.boell.org/en/2022/03/04/what-are-filter-bubbles-and-digital-echo-chambers

Musiani, F. (2013). Governance by algorithms. İnternet Policy Review, 2(3), 1-8.

Narin, B. (2018). "Kişiselleştirilmiş Çevrimiçi Haber Akışının Yankı Odası Etkisi, Filtre Balonu Ve Siberbalkanizasyon Kavramları Çerçevesinde İncelenmesi". Selçuk İletişim, 11(2), 232-251.

Özel, S. (2012). "Yeni Medya"nın Temelleri Üzerine Bir Tartışma. AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology, 3(7), 29-45.

Pirim, H. (2006). "Yapay Zekâ". Journal of Yasar University, 1(1), 81-93.

Ryngksai, I., & Chameikho, L. (2014). Recommender Systems: Types of Filtering Techniques. International Journal of Engineering Research & Technology (IJERT), 3(11), 251-254.

Sundar, S., & Marathe, S. S. (2010). Personalization versus Customization: The Importance of Agency, Privacy, and Power Usage. Human Communication Research, 36, 298–322.

Sungur, S. (2011). "Tüketimin Küreselleşmesi ve Tüketim Tapınakları: Postmodern Panayır Yerlerinde Alışveriş". Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 14, 7-35.

Sunstein, C. R. (2001). Echo Chambers: Bush v. Gore, Impeachment, and Beyond. Princeton University Press.

Sunstein, C. R. (2006.). Infotopia: Kaç Zihin Bilgi Üretiyor. Oxford University.

Sütçü, C., & Aytekin, Ç. (2018). Veri Bilimi. Paloma Yayınları.

Uğurlu, Ö., & Yakın, M. (2015). Sosyal Medyada Kimlik Temsilinin Mekân Üzerinden Okunması Foursquare. İletişimde Sosyal Medya Sosyal Medyada Etkileşim İçinde (199-240). Kalkedon.

Vaidhyanathan, S. (2012). The Googlization of Everything: (And Why We Should Worry). University of California Press.

Wu, M. L., Chang, C. H., & Liu, R. Z. (2014). Integrating content-based filtering with collaborative filtering using co-clustering with augmented matrices. Expert Systems with Applications, 41(6), 2754-2761.

Yalçıntaş, A. (2018). "Büyük Veri, Veri Obezitesi ve Kaybolan Nedensellikler". Yildiz Social Science Review, 4(2), 153-166.

KAYNAKÇA

Barthes, R. (1977). The Rhetoric of the Image in Heath, Stephen (Trans) Image, Music, Text. New York: Hill and Wang. pp. 32-51.

Binding, L. (2021, July 24). Iran protests: Pardons issued for 22,000 people arrested in demonstrations after Mahsa Amini's death. Sky News. Retrieved September 14, 2021, from https://news.sky.com/story/iran-protests-pardons-issued-for-22-000-people-arrested-in-demonstrations-after-mahsa-aminis-death-12832880

Candemir, D. M. (2020). "Türkiye'de Feminist Hareketler ve Dijital Aktivizm." In F. Saygılıgil & N. Berber (Eds.), Modern Türkiye'de Siyasi Düşünce Tarihi: Feminizm içinde. İletişim Yayınları. İstanbul.

Çetinkaya, Y. D. (2014). "Tarih İle Kuram Arasında Toplumsal Hareketler." In Y. Doğan Çetinkaya (Ed.), Toplumsal Hareketler Tarih, Teori, Kuram içinde (ss. 25-75). İletişim Yayınları. İstanbul.

Çoban, B. (2014). "Sosyal Medya Devrimi." In B. Çoban (Ed.), Sosyal Medya Devrimi (ss. 9-22). Su Yayınları. İstanbul.

Drummond, M. (2022, September 24). Iran protests: Who was Mahsa Amini, why are women cutting their hair and how big are the demonstrations? Sky News. https://news.sky.com/story/iran-protests-who-was-mahsa-amini-why-are-women-cutting-their-hair-and-how-big-are-the-demonstrations-12703822

Fassihi, F., & Engelbrecht, C. (2023, June 23). Iran Sentences Protesters to Death in Crackdown on Protests. The New York Times. Retrieved June 23, 2023, from https://www.nytimes.com/article/iran-protests-death-sentences-executions.html

Feminisite. (2019). Feminizmin Farkı Dalgaları Üzerne Bir Özet. http://feminisite.net/index.php/2019/12/feminizmin-farkli-dalgalari-uzerine-bir-ozet/ [Erişim: 07.10.2023]

Gerbaudo, P. (2020). "Siber Özerklikten Siber Popülizme: Dijital Aktivizmin İdeolojik Tarihçesi." In F. Aydoğan (Ed.), Yeni Medya Kuramları II içinde. Der Yayınları. İstanbul.

Göker, Gamze. (2009). "İnternetsiz devrim mümkün mü?" Evrensel Kültür, 216, 73-76.

Grace, C. A. M. (2022). "Build-A-Betch": An Analysis and Critique of Popular Feminism on Instagram (Master's thesis). Saint Mary's University, Halifax, Nova Scotia. Retrieved from https://library2.smu.ca

Henry, A. (2015). From a mindset to a movement: feminism since 1990. In D. S. Cobble, L. Gordon, & A. Henry (Eds.), Feminism Unfinished: A Short, Surprising History of American Women's Movements (ss. 147-220). New York: W.W. Norton & Company Ltd.

Keller, J., Mendes, K., & Ringrose, J. (2016). Speaking unspeakable things: Documenting digital feminist responses to rape culture. Journal of Gender Studies, 27(1), 22-36.

Koç, Serhet. (2014). "Dijital Aktivizm Mi Sokak İsyanı Mı." In B. Çoban & Y. İnceoğlu (Eds.), İnternet ve Sokak (ss. 93-130). Ayrıntı Yayınları. İstanbul.

Martin, C. E., & Valenti, V. (2013). #FemFuture: Online Revolution. New Feminist Solutions, 8, 1–34.

OHCHR. (2022). Iran: UN experts demand accountability for death of Mahsa Amini, call for end to violence against women. United Nations Human Rights. https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/09/iran-un-experts-demand-accountability-death-mahsa-amini-call-end-violence

Özelkan, Fulya Kama. (2023, 15 Eylül). "Dijital Feminizm" https://feministbellek.org/dijital-feminizm/ [Erişim: 15.09.2023]

Stoer, HL., & Roudrigez, M. (2020). # Mapping a movement: social media, feminist hashtags, and movement building in the digital age. Journal of Community Practice, 28(2).

Şener, G., Öğün Emre, P. (2015). Sokak ile sibermekan arasında direniş ağlarını örmek: Gezi Parkı eylemleri. Y. İnceoğlu (Der.), S. Çoban (Der.). İnternet ve Sokak içinde. İstanbul: Ayrıntı Yayınları, ss. 208-223.

Tabrizi, B. G. (2023, 1 Ekim). "How the Islamic Revolution Gave Rise to a Massive Women's Movement in Iran" [Erişim: 01.10.2023]. https://www.counterpunch.org/2022/11/09/how-the-islamic-revolution-gave-rise-to-a-massive-womens-movement-in-iran

Uçkan, Ö. (2023, 10 Ekim). "Dijital Aktivizm Mi, Aktivizm Mi?" [Erişim: 10.10.2023]. https://spotdergi.wordpress.com/2012/05/30/dijital-aktivizm-mi-aktivizm-mi/

We are social & Meltwater. (2023). Digital 2023: July Global Statshot Report. Retrieved from https://datareportal.com/reports/digital-2023-july-global-statshot

Yıldırım, Y. (2020). Sosyal Forumdan Öfkelilere. İletişim Yayınları. (2. Baskı). İstanbul.

Yılmaz, Ö. (2023, 25 Eylül). "Toplumsal Hareketler ve Sosyal Medya: Bir Üçüncü Dönem Tanımlama Denemesi" [Erişim: 25.09.2023]. https://elyazmalari.com/2021/06/03/toplumsal-hareketler-ve-sosyal-medya-bir-ucuncu-donem-tanimlama-denemesi/#_ftn2

KAYNAKÇA

Acerbi, A. (2019). "Cognitive attraction and online misinformation", *humanities and social sciences communications.* 5(15). 1-7.

Aşkın, A. C. (2015). *Küresel ve Yerel Dezenformasyon,* Ankara: Epos Yayınları.

Baudrillard, J. (2019). *Tüketim Toplumu,* (Çev. N. Tutal ve F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Epstein, B. (2021). "Why It Is So Difficult to Regulate Disinformation Online", *The Disinformation Age.* Bennett, W. L., Livingston, S. (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.

Harari, Y. N. (2018). *21. Yüzyıl İçin 21 Ders,* (Çev. S. Siral). İstanbul: Kolektif Kitap.

Kavanagh, J., Rich, M. D. (2018). *Truth Decay,* California: Rand Corporation.

Keane, J. (2010). *Medya ve Demokrasi,* (Çev. H. Şahin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Arslan, H. (2022). "Sosyal Medyada Paylaşılan Post-Truth Söylemlerin ve Dezenformasyonların Türkiye'nin Güvenliğine Etkileri", *International Academic Social Resources Journal*. 7(44). 1875-1885.

Bozkurt, G. (2023). "Post-Truth Çağında Haber Medyasına Güvenin Yeniden Sorgulanması Üzerine Bir İnceleme: "Joe Biden Boşlukla Konuştu", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi.* 63(56). 56-70.

Newman, S. (2019). "Post Truth and The Crisis of The Political", *Goldsmiths Research Online.* 6(2). 91-108.

Süslü, B., Erçetingöz, A. (2023). Don't Look Up Filminde Bir Kıyamet Senaryosu Olarak Post Truth, Arıkan, B. A. (Ed.) *Sanal Gerçeklik ve Medya,* Ankara: TRT Akademi Dergisi.

Tucker, J. A., Guess, A., Barberá, P., Vaccari, C., Siegel, A., Sanovich, S., Stukal, D., Nyhan, B. (2018). *Social Media, Political Polarization, and Political Disinformation: A Review of the Scientific Literature.* Hewlett Foundation.

Kıral, B. (2020). "Nitel Bir Veri Analizi Yöntemi Olarak Doküman Analizi", *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 15(0). 1-15.

Waisbord, S. (2018). "The elective affinity between post-truth communication andpopulist politics", *Communication Research and Practise.* 4(1). 17-34.

Diken, 8 Şubat 2023. https://www.diken.com.tr/netblocks-teyit-etti-hukumet-twitteri-kisitladi/ E.T. 29 Aralık 2023.

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/videonun-6-subat-2023-kahramanmaras-depreminden-oldugu-iddiasi E.T. 31.12.2023

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/sakaryada-6-subat-2023te-deprem-meydana-geldigi-iddiası E.T. 31.12.2023

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/simpsonlarin-6-subat-2023-guneydogu-depremini-bildigi-iddiasi E.T. 31.12.2023.

Teyit, 6 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/simpsonlarin-6-subat-2023-guneydogu-depremini-bildigi-iddiasi E.T. 31.12.2023.

Teyit, 7 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/kizilay-ve-afadin-ikinci-el-giysi-yardimi-kabul-etmedigi-iddiasi E. T. 31.12.2023.

Teyit, 7 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/nato-ulkelerinin-yaptigi-tatbikatta-deprem-sonrasi-turkiyeyi-isgale-hazirlandiklari-iddiasi E.T. 01.01.2024.

Teyit, 12 Şubat 2023. https://teyit.org/analiz/kulagi-kesilen-kisinin-deprem-bolgesindeki-yagmacilardan-biri-oldugu-iddiasi E.T. 02.01.2024.

OxfordDictionary, https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post-truth?q=post+truth E.T. 4 Ocak 2023.

KAYNAKÇA

Atabek, N. (2012). Gündem Belirleme Yaklaşımı, **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,** Sayı:7, Erişim Tarihi: 08.09.2023, s.155-175

Berkman, B. (2014). Teknoloji Söylemi ve Yeni Medyanın Ekonomi Politiği, **Erciyes İletişim Dergisi**, Cilt:3, Sayı:3, s.42-54.

Bulunmaz, B. (2011). Holdingleşme Ekseninde Türk Medyasında Tekelleşme Sorunu, **Öneri Dergisi,** Cilt:9, Sayı:36, s.237-246.

Büyükbaykal Ilgaz, C. (2018). **Medya Okuryazarlığı Eğitimi**, İstanbul: DER Yayınları.

Gönenç Yapar, A. (2023). Medya ve Haber, **İletişim Fakültesi Hakemli Dergisi**, Yıl:2002, Sayı:14.

Gönenç, Ö. (2023). **Medyanın Sorunları**, Çanakkale: Almina Kitap.

Güz, N., Hazar, Ç. M., Topbaş, H. (2018). Kitle İletişiminin Sosyolojik Fonksiyonu: Medyanın Gündem Kurma Etkisi, **İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi**, Sayı:46, s.2-19.

McCombs, M.E ve Shaw D.L ve Weaver, D.H (2014). New directions in agenda-setting theory and research. ***Mass Communication and Society***, 17, 781-802. https://www.tandfonline.com/

Sancaktar C. (2009). **Adam Smith'in Ekonomi Politik Düşüncesinde Devletin İşlevleri ve Kamu Hizmetleri**, https://www.researchgate.net/publication/366568428_, Yayın Tarihi: January 2009, Erişim Tarihi: 08.07.2023

Sözeri, C., Güney, Z. (2011). **Türkiye'de Medyanın Ekonomi Politiği**, İstanbul: TESEV Yayınları, 2011. https://www.tesev.org.tr/wp-content/uploads/rapor_Turkiyede_Medyanin_Ekonomi_Politigi_Sektor_Analizi.pdf

YAPAY ZEKÂ İLE YAZILIM PROJELERİNİN YÖNETİMİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ZEYNEP ÜNAL

EĞİTİM
yayınevi

YAPAY ZEKÂ İLE YAZILIM PROJELERİNİN YÖNETİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Ünal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-32-5
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

YAPAY ZEKÂ İLE YAZILIM PROJELERİNİN YÖNETİMİ
Dr. Öğr. Üyesi Zeynep Ünal
VIII+90 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-32-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Akagündüz, S., Kurnaz, S., & Sarı, M. (2012). Yazılım Proje Yönetiminde Proje Başarısını Getiren Faktörler. *XIV. Akademik Bilisim Konferansı*, 23-25.

Albayrak, B. (2009). *Proje Yönetimi ve Analizi.* İstabnul: Nobel.

Alpman, G. (2009). İç kontrol sisteminin etkinliğinin sağlanmasi.

Auth, G., Jöhnk, J., & Wiecha, D. A. (2021). A Conceptual Framework for Applying Artificial. *In 2021 IEEE 23rd Conference on Business Informatics (CBI) (Vol. 1, pp. 161-170).* (s. A Conceptual Framework for Applying Artificial Intelligence in Project Management). IEEE.

Bogue, R. (2016, 04 26). *Anatomy-of-a-Software-Development-Role-Development-Manager*. http://www.developer.com/: http://www.developer.com/java/ent/article.php/3529081/Anatomy-of-a-Software-Development-Role-Development-Manager.htm adresinden alındı

Civici, C. (2007, 05 11). *PPM-Türkiye Proje ve Süreç Yönetimi* . http://ppm-turkiye.blogspot.com.tr/2007/12/yazlm-projelerinde-rol-dalm.html adresinden alındı

Crawford, T., Duong, S., Fueston, R., Lawani, A., Owoade, S., Yazdinejad, A., . . . Parizi, R. M. (2023). AI in Software Engineering: A Survey on Project Management Applications. *arXiv preprint arXiv:2307*, 15224.

Çelik, D. (2015). *Bilişim Sektöründe İş Geliştirme.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Çetinkaya, M. (2008). Kurumlarda Bilgi Güvenliği Yönetim Sisteminin Uygulanması. *Akademik Bilişim 2008*, 510-516.

Duman, A., Özpeynirci, R., & Bezirci, M. (2005). Bilgi Çağının Değiştirdiği 21. Yüzyılın Rekabet Anlayışına Bağlı Olarak Geleneksel Muhasebeden Stratejik Muhasebeye. *Selçuk Üniversitesi Karaman İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*.

Ersoy, E. (2002). *Yaşam Döngüsü Yönetimi Kavramının Yazılım Ürünlerine Uygulanması.* İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Kalıpsız, O., Buharalı, A., & Biricik, G. (2012). *Sistem Analizi ve Tasarımı.* Ankara: Papatya.

Kovancı, A., & Ece, E. (2004). Proje yönetimi ve ınsan kaynakları ilişkisi. *Journal of aeronautics and space technologies*, 75-85.

Kurtel, K. (2013). Yazılım Bakım Personelinin Görev ve Sorumluluklar Açısından İncelenmesi. *reseachgate*.

Langer, A. M. (2012). *Guide to Software Development: Designing and Managing the Life Cycle.* New York: Springer.

Lima, R., da Cruz, A., & Ribeiro, J. (2020). Artificial intelligence applied to software testing: A literature review. *In 2020 15th Iberian Conference on Information Systems and Technologies (CISTI)* (s. 1-6). IEEE.

Murat, E., Özçelik, B., & Bezeklioğlu, M. (tarih yok). Yazılım Yaşam Döngüsü Metodolojisi Yeniden Yapılandırma.

Özbilgin, i., & Özlü, M. (2010). Yazılım Geliştirme Süreçleri ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi.

Pannu, A. (2015). Artificial intelligence and its application in different areas. *Artificial Intelligence, 4(10)*, 79-84.

Rodríguez, G., Soria, A., & Campo, M. (2016). Artificial intelligence in service-oriented software design. *Engineering Applications of Artificial Intelligence, 53*, 86-104.

Safaei, M., & Longo, J. (2021). The End of the Policy Analyst? Testing the Capability of Artificial Intelligence to Generate Plausible, Persuasive, and Useful Policy Analysis. *Digital Government: Research and Practice.*, 3604570 .

Tekerek, M. (2008). Bilgi güvenliği yönetimi. *KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi*, 132.

Usher, G. (2023). (2023). 11 Responsible Project Management in the Age of Artificial Intelligence. B. L. Pasian içinde, *De Gruyter Handbook of Responsible Project Management* (s. 217-237). Walter de Gruyter GmbH & Co.

Wirkuttis, N., & Klein, H. (2017). Artificial intelligence in cybersecurity. *Cyber, Intelligence, and Security, 1(1)*, 103-119.

YALIN HASTANE YÖNETİMİ:

5S UYGULANMASI

Prof. Dr. Mustafa Yücel

EĞİTİM
yayınevi

YALIN HASTANE YÖNETİMİ: 5S UYGULANMASI

Prof. Dr. Mustafa Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-25-7
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

YALIN HASTANE YÖNETİMİ: 5S UYGULANMASI
Prof. Dr. Mustafa Yücel
X+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-25-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Acar, N. (2003), Tam Zamanında Üretim, Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, 153s, Ankara.

Akgün, S.(2005), "Sağlık Hizmetlerinde Sürekli Kalite İyileştirme", Standart Ekonomik ve Teknik Dergisi, Yıl.44, Sayı.527, İstanbul.

Akalın H.E. (2000), Sağlık hizmetlerinde sürekli kalite iyileştirme. ANKEM Dergisi, 14:254-257.

Ayçin, E., & Özveri, O. (2016). Yalın üretim uygulamalarında israfın azaltılması ile performans ölçütleri arasındaki ilişkilerin ve etkileşimin dematel yöntemiyle analizi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(35), 325-353.

Bakraçlı, H. Coşkun, S. ve Sezer, A. (2001), "Toplam Kalite Programlarının Başarılı Olarak Uygulanabilmesinde Toplam Üretken Bakım Tekniği", 1.Ulusal Demir-Çelik Sempozyumu Bildiriler Kitabı-1, MMO Yayın No: E/2001/274-1, 331-341.

Brandao de Souza, L. (2009), Trends and approaches in lean healthcare, Leadership in Health Services 22(2): 121-139.

Bahensky JA, Roe J, Bolton R.(2005), Lean Sigma—Will It Work for Healthcare? Journal of Healthcare Information Management.; 19(1):39-44.

Bhasın, S. Burcher, P.,(2006), Lean viewed as a philosophy, Journal of Manufacturing Technology Management, 17 (1), 56- 72. Bhusiri, N., Qureshi,A. G., & Taniguchi, E. (2014). Application of the just-in-time concept in urban freight transport. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 125, 171-185.

Caldera, H., T. S., Desha, C., & Dawes, L. (2019), Evaluating the enablers and barriers for successful implementation of sustainable business practice in 'lean' SMEs. Journal of Cleaner Production, 218, 575-590.

Canıyılmaz, E. (2001). Kalite geliştirmede Taguchi metodu ve bir örnek uygulama (Yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No. 114660). E. Pekin, "Kauçuk Endüstrisinde Bir Yalın Üretim Uygulaması," 2015.

Doğanay Pınar (2008), "Kaizen sürekli iyileştirme ile hastanelerde insan kaynaklarının geliştirilmesi", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yayınlanmış tezi, Ankara.

Efil, İsmail,(1999),Toplam Kalite Yönetimi ve ISO 9000 Kalite Güvence Sistemi, 4. Baskı Alfa Basım Yayım, Ankara,

E. Pekin, (2015), "Kauçuk Endüstrisinde Bir Yalın Üretim Uygulaması,".

Firuzan, A. R., & Ayvaz, Y. Y. (2004). Yeni bir felsefe ışığında yan sanayilerden beklenenler ve tam zamanında üretim. Yönetim ve Ekonomi, 11(1), 19-26.

Filiz, H. (2008), Yalın Üretim Tekniklerinden Hızlı Kalıp Değişimi ve Bir Uygulama, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Toplam Kalite Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Filiz, Atilla (2006), 5S Endüstriyel çalışma ortamının düzenlenmesi, Gümretaş A.Ş. Seminer Notu.

Giesbrecht, F. G. ve Gumpertz, M. L. (2004), Planning, construction and statistical analysis of comparative experiments, A John Wiley & Sons, Inc, Publication, New Jersey

Gürsoy, Ö. (2020), Yalın Üretim Sisteminde Dijitalleşme ve Endüstri 4.0 Uygulamaları İle Süreç İyileştirme Analizi: Bir İmalat İşletmesinde Uygulama. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.

Gao, S. ve Low, S.P. (2014), Lean Construction Management: The Toyota Way. Singapore: Springer Singapore.

Gecü, B. (2008), ‘‘İç Lojistik Sistemlerinin Yalın Üretim Bakış Açısıyla Yeniden Tasarlanması ve Otomotiv Sektöründe Örnek Bir Uygulama’’, Yüksek Lisans, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Gökmen, Ceyhun (2001), Sağlık Hizmetlerinde Kalite Yönetimi ppt sunusu, Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, http://www. sabem. Saglik. gov.tr/ kaynaklar/3407.pdf 05.02.2014

Gökmen, Ceyhun (2001), Toplam Kalite Yönetimi (TKY) Felsefesi,

Gökmen, Ceyhun (2005), Hastaneler İçin Kalite Yönetimi Uygulama Kılavuzu.

Görener Ali, Yenen Vedat Zeki, (2007), “İşletmelerde Toplam Verimli Bakım Çalışmaları Kapsamında Yapılan Faaliyetler ve Verimliliğe Katkıları”, İstanbul Ticaret Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi Yıl: 6 Sayı:11Bahar /1 s. 47-63.

Günal, Muteber (2007), Sağlık hizmetlerinde kalite ve hasta tatmini, Beykent Üniversitesi, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

H. Aydın,(2009), “Yalın Üretim Sistemi, Değer Akış Haritalama Yöntemi ve Yalın Üretim Sisteminin Çalışanlara Etkileri,”.

Hicks, B. J. (2007). Lean information management: Understanding and eliminating waste. International Journal of Information Management, 27(4), 233-249.

Hugh Koch, (1992), Implementing and Sustaining Total Quality Management In Health Care, London, Longman, s.43.

Hagg, H., Suskovich, D., Workman, J., Scachitti, S. and Hudson, B. (2007). Adaption of Lean Methodologies for Healthcare Applications. RCHE Publications, vol. 24.

Karam, A., Liviu, M., Cristina, V., & Radu, H. (2018). The contribution of lean manufacturing tools to changeover time decrease in the pharmaceutical industry. ASMED project. Procedia Manufacturing, 22, 886-892.

İncesu Emrullah (2013), Sağlık Bakanlığı SKS Değerlendiricisi. Kalite Yönetim Direktörü.

Kahveci, Nevzat (2011), Sağlık hizmetlerinde yalın yönetim, hsyk-antalya.org/sunumlar/1.2.2.pptx

Karabulut, K., Yapraklı, S. (2001), "Sağlık Hizmetlerinde Algılanan Kalite Düzeyinin Belirlenmesi –Erzurum'da Bir Uygulama-", İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt.15, Mart, Sayı 1-2, s.118.

Karahan, K. (2006), Hizmet Pazarlaması, İstanbul, s.31.

Keleş. M, Gürsoy, Çelik.G.(2013)," 5s Sistematiği Aşamaları ve Örnek Bir Uygulama", Çukurova Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi,28(2).

Kumar, C.S. ve Panneerselvam, R. (2007), Literature Review of JIT-KANBAN System. The International Journal of Advanced Manufacturing Technology. 32:(3-4), 393-408

Kulaç, Ülkü (2011), Fabrikaların Karlılık Sırları, Yalın Enstitü Derneği Genel Sekreteri, Çalışma yazısı, S.T Otomasyon Dergisi, Mart 2011, 88-90.

Kulkarni, P. P., Kshire, S. S., & Chandratre, K. V. (2014), Productivity improvement through lean deployment & work study methods. International Journal of Research in Engineering and Technology, 3(2), 429-434.

Kilpatrick, J. D. (2003), Lean principles. Manufacturing Extension Partnership Center – The University of

Utah, 1-6. 10 Şubat 2019 tarihinde 279 https://www.academia.edu/8097844/Lean_Principles_2003_Utah_Manufacturing_Extension_Partnership_Lean_Principles adresinden alınmıştır.

Koloğlu A (2016),Yalın Üretim ve İmalat Sektöründe Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Leslie, M., Hagood, C., Royer, A., Reece, C. P. and Maloney, S. (2006), "Using Lean Methods to Improve OR Turnover Times," Aorn Journal, vol. 84, no. 5, pp. 849-855,.

Liker JK (2005), Toyota Tarzı 14 Yönetim İlkesi (Orhan Holding Yayınları, İstanbul)

Maguad, B. A. (2007), Lean strategies for education: Overcoming the waste factor. Education, 128(2), 248-255.

Mura, M. D., Dini, G., & Failli, F. (2016), An integrated environment based on augmented reality and sensing device for manual assembly workstations. Procedia College International pour la Recherche en Productique, 41, 340-345.

Naraghi, A. M. and Ravipati, U. P., (2009), "Lean Healthcare in the Emergency Ward of Sahlgrenska Hospital", University College of Borås, School of Engineering, Master thesis, Göteborg, Sweden.

Nejat Gökhan Erem, (2003), Toplam Kalite Yönetiminin Hizmet İşletmelerinde Uygulanması ve Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Araştırma Ve Uygulama Hastanesinde Bir Örnek Uygulama, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

Ndahi, H. B. (2006), "Lean Manufacturing in a Global and Competitive Market", The Technology Teacher, November, 14-15.

Naufal, A., Jaffar, A., Yusoff, N., & Hayati, N. (2012), Development of Kanban System at Local Manufacturing Company in Malaysia – Case Study. Procedia Engineering, 41, 1721-1726.

Okur, A. S. (2005). 2000'li yıllarda Türkiye sanayii için yapılanma modeli: yalın üretim. İstanbul: Vira Reklam Yayım.

Özay Umut Türkan (2010), Üretimde yalın dönüşüm temel performans kriterleri, BAÜ Fen Bil. Enst. Dergisi Cilt 12(2) 28-41

Özçelikel, H.,(1997), Japon Yönetim Sistemleri, İstanbul, Söz Yayıncılık,s.99,.

Okur, A.S., (1997), "Yalın Üretim 2000'li Yıllara Doğru Türkiye Sanayii İçin Yapılanma Modeli", Söz Yayın.

Özkol, A. E. (2004), Yalın düşünce ve israfın tek düzen muhasebe sistemi çerçevesinde kaydı: Bir yaklaşım ve örnek uygulama. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 19(1), 119-138.

Özkol A.E. (2004), Yalın Düşünce Ve İsrafın Tekdüzen Muhasebe Sistemi Çerçevesinde Kaydı: Bir Yaklaşım Ve Örnek Uygulama, D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi 19(1), 119-138 119

Öztek, Z. (1986), "Temel Sağlık Hizmetleri," Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Yayını, 86/33, Kısa dizi No:1, Ankara, s.14.

Özkan, M., 2004; "Yalın Düşünceye Giriş", http://www.danismend.com/ Erişim tarihi: Mayıs, 2015.

P. S. Özer,(2022),"Improving Aluminum Cable Manufacturing Process by Implementing Production Tools,".

Parry, G. C., & Turner, C. E. (2006), Application of lean visual process management tools. Production Planning & Control, 17(1), 77-86.

Rother, M., Shook, J.,(1999), Learning to See: Value stream mapping to create value and eliminate muda, The Lean Enterprise Institute Inc,USA.

Robınson, S., Radnor, Z. J.,Burgess, N., Ve Worthıngton, C. (2012), "Simlean: Utilising Simulation in the Implementation of Lean in Healthcare", European Journal of Operational Research, 219(1), 188-197.

Sternberg, H., Stefansson, G., Westernberg, E., Gennäs, R. B., Allenström, E., & Nauska, M. L. (2012), Applying a lean approach to identify waste in motor carrier operations. International Journal of Productivity and Performance Management, 62(1), 47-65.

Skhmot, N. (2017, Agustos). The 8 wastes of lean. The lean way, 15 Şubat 2019 tarihinde https://theleanway.net/The-8-Wastes-of-Lean adresinden alınmıştır.

Simaria, A. S., Sa´, M. Z., & Vilarinho, P. M. (2009), Meeting demand variation using flexible U-shaped assembly lines. International Journal of Production Research, 47(14), 3937-3955.

Sarvan,F., Berk, O., (1995), "Sağlık Hizmetlerinde Sürekli Kalite İyileştirme Sürecinin Yönetimi", İ.Ü. İşletme Fakültesi Dergisi, İstanbul, Sayı.24 (2)

Sözen, C, Özdevecioglu, M. (2002), Sağlık Hizmetlerinde ve Sağlık İşletmelerinde Yönetim, Ankara.

Shazali, N. A., Habidin, N.F., Ali, N., Khaidir, N. A. and Jamaludin, N. H. (2013), Lean Healthcare Practice and Healthcare Performance in Malaysian Healthcare Industry, International Journal of Scientific and Research Publications, Volume 3, Issue 1.

Tikici, M. A. Aksoy ve N. Derin (2006), "Toplam Kalite Yönetiminin Radikal Unsurlarından Birisi Olarak Yalın

Yönetim", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 5(15), 20-33."6 Sigma".

Tsou, J., & Chen, W. (2008), The impact of preventive activities on the economics of

production systems: Modeling and application. Applied Mathematical Modelling, 32(6), 1056-1065.

Yıldız. S, Yalman. F. (2015), "Sağlık İşletmelerinde Yalın Uygulamalar Üzerine Genel Bir Literatür Taraması", Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi, Cilt:1, Sayı:1.

Yılmaz. E (2012), Siparişe Göre Üretim Yapan Sistemlerde Yalın Üretim Uygulamaları, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen bilimleri Enstitüsü Yüksek lisans Tezi, İstanbul.

Veres (Harea), C., Marian, L., Moica, S., & Al-Akel, K. (2018), Case study concerning 5S method impact in an automotive company. Procedia Manufacturing, 22, 900-905.

Womack, J. P. and Jones, D. T., (1996), Lean Thinking: Banish Waste and Create Wealth in Your Corporation, New York: Simon and Schuster;.

Womack, James P. ; Jones, Daniel T.(1998), Çev: Aras, Nesime; "Yalın Düşünce", Sistem Yayıncılık; Şirket Kültürü Dizisi; İstanbul.

Won, Y.; (2000), "New p-median Approach to Cell Formation With Alternative Process Plans", International Journal of Production Research, Vol. 38, No. 1-

Zhang, Chung,-Wang, Hsu-Pin; (1992), "Concurrent Formation of Part Families and Machine Cells Based on the Fuzzy Set Theory", Journal of Manufacturing Systems, Vol. 11, No.1-.

Wahab, A. N. A., Mukhtar, M., & Sulaiman, R. (2013),A conceptual model of lean manufacturing dimensions. Procedia Technology, 11, 1292-1298.

İNTERNET KAYNAKÇA

http://ilknurkirbas.wordpress.com/2012/12/20/2138/ erişim tarihi: 19.02.2021

http://tr.wikipedia.org/wiki/5S erişim tarihi: 17.02.202201

http://www.cengizkiylioglu.com/Uretim_Yonetimi_Temmuz.pdf, erişim tarihi: 19.02.2022

http://www.lean.org.tr/ erişim tarihi: 14.01.2022

http://www.sistempatent.com erişim tarihi: 29.01.2022

Özkan, M. 5S, www.danismend.com erişim tarihi: 01.02.2022

Özkan, M. 5S, www.danismend.com erişim tarihi: 02.02.2022

Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kalite Yönetimi Hizmetleri Şube Müdürlüğü, Ocak, http://www.kalite. saglik.gov.tr /kılavuz kitaplar /kalitekilavuz. erişim tarihi:15.01.2022

www.sigmacenter.com.tr erişim tarihi: 09.02.2023

Yalın Enstitü www.lean.org erişim tarihi: 03.02.2023

www.obey.com.tr erişim tarihi: 19.02.2023

http://www.kariyervar.com/yalin-yonetim-dusunce-nedir/ erişim tarihi: 17.02.2023

http://www.uas2013.com/uploads/1/5/2/8/15289842/cilt1.pdf, Erişim tarihi: 17.02.2023

http://yalindanisman.wordpress.com/2012/07/01/kaikaku/, erişim tarihi: 20.02.2014

www.iett.gov.tr erişim tarihi: 03.02.2023

http://share.pdfonline.com/720de46bfec14c6ea3dfe6dc-25da8632/template%201.pdf Erişim tarihi: 19.02.2023

http://www.kariha.com/82854/3768/yedi_buyuk_israf/hnd_V7N.aspx, erişim tarihi: 20.02.2023

https://anahtar.sanayi.gov.tr/tr/news/yalin-yaklasim-ve-yalin-uretim/145 ttp://notoku.com/yoneticinin-rolleri/#ixzz56K958thh

http://bilgikapsulu.com/5s-nedir-5s-adimlari-nelerdir/

http://www.kalderankara.org/bilgi-merkezi/yonetim-ve-kalite-araclari/5s-admlar-5

https://yalindanisman.com/5s-ile-direnisleri-kirmanin-6-altin-kurali/#prettyPhoto

https://www.sigmacenter.com.tr/5s-kirmizi-etiket.html

https://www.isgnedir.com/5s-kurali-ve-is-guvenligi/#Duzen_Seiton

http://world-class-manufacturing.com/5S/seiso.html

http://slideplayer.biz.tr/slide/13634728/

https://www.slideshare.net/cakirengin/5-s-1770444

https://yalindanisman.com/yalin-dusunce-bes-temel-ilke/

https://unopro.com.tr/5s-nedir/

https://omdholding.com/2023/01/10/5s-nedir/

https://vatanlar.wordpress.com/2016/03/02/5s-prensibi/

https://www.benchmarksixsigma.com/forum/topic/35258-shojinka/

YAŞLILARDA BESLENME

HASTALIKLAR, HASTALIKLARDAN KORUNMA VE BESLENME TEDAVİLERİ

EDİTÖRLER:

PROF. DR. DİDEM ÖNAY DERİN
ÖĞR. GÖR. YAKUP ENES ÇAM

EĞİTİM
yayınevi

YAŞLILARDA BESLENME HASTALIKLAR, HASTALIKLARDAN KORUNMA VE BESLENME TEDAVİLERİ

Editörler: Prof. Dr. Didem Önay Derin, Öğr. Gör. Yakup Enes Çam

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Mehmet Sadık Kişi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-02-8
1. Baskı, Ocak 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YAŞLILARDA BESLENME HASTALIKLAR, HASTALIKLARDAN KORUNMA VE BESLENME TEDAVİLERİ

Editörler: Prof. Dr. Didem Önay Derin, Öğr. Gör. Yakup Enes Çam
VIII+360 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-02-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

2. Kilo kaybı,
3. Kas kütlesi kaybı,
4. Deri altı yağ kaybı,
5. Kilo kaybını maskeleyebilecek lokalize veya genel sıvı birikimi
6. El kavrama kuvveti ile ölçülen fonksiyonel durumun azalması şeklindeki

altı kriterden iki veya daha fazlasının karşılanması ile malnütrisyon tanısının koyulabileceğini belirtmektedir (White vd., 2012). 2018 yılında GLIM (Malnütrisyon Üzerine Küresel Liderlik Girişimi) enflamasyonun beslenme durumu üzerindeki rolünü vurgulayan yetersiz beslenme için yeni teşhis kriterleri yayınladı. Tanıda, en az bir fenotipik (istemsiz kilo kaybı, düşük Beden Kütle İndeksi [BKİ] veya kas kütlesinde azalma) ve bir etiyolojik kriterin (gıda alımında veya emiliminde azalma, akut hastalık/yaralanma veya kronik hastalık nedeniyle altta yatan inflamasyon) bir kombinasyonunu gerektirir (Jensen vd., 2019). Geriatrik popülasyonun farklı kesimlerinde malnütrisyon prevelansının farklı olduğu bulunmuştur. Bir yardımcıya ihtiyaç duymadan toplumda yaşayan yaşlıların %5-10'u, hastanede yatan yaşlıların %30-60'ı, huzurevlerinde yaşayan yaşlıların %12-85'i yetersiz beslenmektedir. Malnütrisyonun karmaşıklığı göz önünde bulundurularak vakaların yaklaşık %60'a varan oranı hastaneye başvuru sırasında fark edilememektedir (Donini vd., 2016). Yaşlılık döneminde beslenme sorunları ile ilişkili olarak kanser, kalp ve damar hastalıkları, obezite, hipertansiyon, diabetes mellitus, hiperlipidemi, hiperkolesterolemi gibi kronik hastalıklar ve risk faktörlerinde artış olmaktadır. Malnütrisyon ve kronik hastalıklar arasındaki kısır döngü de bu yaş grubu için önemli mortalite ve morbidite nedenidir (Ulutaşdemir, 2019).

KAYNAKÇA

Olshansky, S. J. (2018). From lifespan to healthspan. *Jama*, *320*(13), 1323-1324.

WHO (2017). *Integrated Care for Older People: Guidelines on Community-Level Interventions to Manage Declines in Intrinsic Capacity.* World Health Organization; Geneva, Switzerland: 2017.

Cesari, M., Araujo de Carvalho, I., Amuthavalli Thiyagarajan, J., Cooper, C., Martin, F. C., Reginster, J. Y., ... & Beard, J. R. (2018). Evidence for the domains supporting the construct of intrinsic capacity. *The Journals of Gerontology: Series A*, *73*(12), 1653-1660.

Türkiye Beslenme Rehberi [TÜBER] (2022). Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı Yayın No:1031, Ankara 2022.

Jacobs Jr, D. R., & Orlich, M. J. (2014). Diet pattern and longevity: do simple rules suffice? A commentary. *The American journal of clinical nutrition*, *100*(suppl_1), 313S-319S.

Willett, W., Rockström, J., Loken, B., Springmann, M., Lang, T., Vermeulen, S., ... & Murray, C. J. (2019). Food in the Anthropocene: the EAT–Lancet Commission on healthy diets from sustainable food systems. *The lancet*, *393*(10170), 447-492.

Mokdad, A. H., Ballestros, K., Echko, M., Glenn, S., Olsen, H. E., Mullany, E., ... & US Burden of Disease Collaborators. (2018). The state of US health, 1990-2016: burden of diseases, injuries, and risk factors among US states. *Jama*, *319*(14), 1444-1472.

Romero Starke, K., Petereit-Haack, G., Schubert, M., Kämpf, D., Schliebner, A., Hegewald, J., & Seidler, A. (2020). The Age-Related Risk of Severe Outcomes Due to COVID-19 Infection: A Rapid Review, Meta-Analysis, and Meta-Regression. *International journal of environmental research and public health*, *17*(16), 5974. https://doi.org/10.3390/ijerph17165974

O'Driscoll, M., Ribeiro Dos Santos, G., Wang, L., Cummings, D. A. T., Azman, A. S., Paireau, J., Fontanet, A., Cauchemez, S., & Salje, H. (2021). Age-specific mortality and immunity patterns of SARS-CoV-2. *Nature*, *590*(7844), 140–145. https://doi.org/10.1038/s41586-020-2918-0

BM (2020). World Population Ageing 2020 Highlights. https://www.un.org/development/desa/pd/sites/www.un.org.development.desa.pd/files/files/documents/2020/Sep/un_pop_2020_pf_ageing_10_key_messages.pdf (E.T.: 21.09.2023)

Shlisky, J., Bloom, D. E., Beaudreault, A. R., Tucker, K. L., Keller, H. H., Freund-Levi, Y., ... & Meydani, S. N. (2017). Nutritional considerations for healthy aging and reduction in age-related chronic disease. *Advances in nutrition*, *8*(1), 17-26.

Bernstein, M., & Munoz, N. (2012). Position of the Academy of Nutrition and Dietetics: food and nutrition for older adults: promoting health and wellness. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *112*(8), 1255-1277.

White, J. V., Guenter, P., Jensen, G., Malone, A., Schofield, M., Force, A. M. T., & Academy Malnutrition Work Group. (2012). Consensus statement of the Academy of Nutrition and Dietetics/American Society for Parenteral and Enteral Nutrition: characteristics recommended for the identification and documentation of adult malnutrition (undernutrition). *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *112*(5), 730-738.

Jensen, G. L., Cederholm, T., Correia, M. I. T., Gonzalez, M. C., Fukushima, R., Higashiguchi, T., ... & Van Gossum, A. (2019). GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition: a consensus report from the global clinical nutrition community. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, *43*(1), 32-40.

Donini, L. M., Poggiogalle, E., Molfino, A., Rosano, A., Lenzi, A., Fanelli, F. R., & Muscaritoli, M. (2016). Mini-nutritional assessment, malnutrition universal screening tool, and nutrition risk screening tool for the nutritional evaluation of older nursing home residents. *Journal of the American Medical Directors Association*, *17*(10), 959-e11.

Ulutaşdemir, N. (2016). Yaşlı Bireylerde Sağlığın Korunması ve Geliştirilmesi. İçinde Ü. Sevil, V. Bayram Değer (Editör), *Geriatriye Disiplinlerarası Yaklaşım* (s. 5-24). Ankara: Güven Plus Grup A. Ş. Yayınları.

Simic, P., Guarente, L. P. ve Rogers, K. (2023). Aging. Encyclopedia Britannica. https://www.britannica.com/science/aging-life-process adresinden 11.09.2023 tarihinde erişildi.

World Health Organization. (2015). *World report on ageing and health*. World Health Organization.

Lee, S. B., Oh, J. H., Park, J. H., Choi, S. P., & Wee, J. H. (2018). Differences in youngest-old, middle-old, and oldest-old patients who visit the emergency department. *Clinical and experimental emergency medicine*, *5*(4), 249–255. https://doi.org/10.15441/ceem.17.261

Adams, J. M., & White, M. (2004). Biological ageing: a fundamental, biological link between socio-economic status and health?. *The European Journal of Public Health*, *14*(3), 331-334.

Kefeli, B., Başarır, G., Uygun, S., Taban, Ö. ve Kavaklı, Y. (2016). Sağlıklı Yaş Alabilmek İçin Beslenme. İçinde Ş.E. Göksu Şeker (Editör), *Yaşlılık, Hastalıklar ve Beslenme* (s. 1-31). Ankara: Hatiboğlu Yayınevi.

URL-1: https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1 (E.T. 12.09.2023).

URL-2: https://platform.who.int/data/maternal-newborn-child-adolescent-ageing/indicator-explorer-new/mca/percentage-of-total-population-aged-60-years-or-over (E.T. 12.09.2023)

Rudnicka, E., Napierała, P., Podfigurna, A., Męczekalski, B., Smolarczyk, R., & Grymowicz, M. (2020). The World Health Organization (WHO) approach to healthy ageing. *Maturitas*, *139*, 6–11. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2020.05.018

URL-3: https://platform.who.int/data/maternal-newborn-child-adolescent-ageing/indicator-explorer-new/mca/percentage-of-total-population-aged-60-years-or-over (E.T. 18.09.2023)

Türkiye İstatistik Kurumu (2022). İstatistiklerle Yaşlılar 2021 https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 (E.T.: 18.09.2023)

URL-4: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hayat-Tablolari-2020-2022-49726 (E.T.: 18.09.2023)

TÜİK (2021). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2021.

WHO (1972). Psychogeriatrics: report of a WHO scientific group [meeting held in Geneva from 19 to 23 October 1970]. https://apps.who.int/iris/handle/10665/40993 (E.T.: 19.09.2023).

Jivraj, S., Goodman, A., Pongiglione, B., & Ploubidis, G. B. (2020). Living longer but not necessarily healthier: The joint progress of health and mortality in the working-age population of England. *Population Studies*, *74*(3), 399-414.

KAYNAKÇA

Atalay Güzel, N. (2022). Yaşlanmanın Fizyolojik Mekanizması ve Yaşlanma Teorileri. İçinde N. Acar Tek, E. Aksoydan (Editör), *Geriatride Beslenme* (28-33). Ankara: Hedef CS Basın Yayın.

Bernstein, H., Hopf, F. A., & Michod, R. E. (1987). The molecular basis of the evolution of sex. *Advances in Genetics*, *24*, 323-370.

Bjelakovic, G., Nikolova, D., & Gluud, C. (2014). Antioxidant supplements and mortality. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, *17*(1), 40-44.

Bonomini, F., Rodella, L. F., & Rezzani, R. (2015). Metabolic syndrome, aging and involvement of oxidative stress. *Aging and disease*, *6*(2), 109.

Bouzid, M. A., Filaire, E., McCall, A., & Fabre, C. (2015). Radical oxygen species, exercise and aging: an update. *Sports Medicine*, *45*, 1245-1261.

Bratic, A., & Larsson, N. G. (2013). The role of mitochondria in aging. *The Journal of clinical investigation*, *123*(3), 951-957.

Britten, R. J. (1986). Rates of DNA sequence evolution differ between taxonomic groups. *Science*, *231*(4744), 1393-1398.

Cawthon, R. M., Smith, K. R., O'Brien, E., Sivatchenko, A., & Kerber, R. A. (2003). Association between telomere length in blood and mortality in people aged 60 years or older. *The Lancet*, *361*(9355), 393-395.

Chan, S. R., & Blackburn, E. H. (2004). Telomeres and telomerase. *Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Series B: Biological Sciences*, *359*(1441), 109-122.

Codd, V., Nelson, C. P., Albrecht, E., Mangino, M., Deelen, J., Buxton, J. L., ... & Samani, N. J. (2013). Identification of seven loci affecting mean telomere length and their association with disease. *Nature genetics*, *45*(4), 422-427.

De Bont, R., & Van Larebeke, N. (2004). Endogenous DNA damage in humans: a review of quantitative data. *Mutagenesis*, *19*(3), 169-185.

de Lange, T. (2018). Shelterin-mediated telomere protection. *Annual review of genetics*, *52*, 223-247.

Del Rey, A., & Besedovsky, H. O. (2017). Immune-neuro-endocrine reflexes, circuits, and networks: physiologic and evolutionary implications. *Endocrine immunology*, *48*, 1-18.

Dong, X., Milholland, B., & Vijg, J. (2016). Evidence for a limit to human lifespan. *Nature*, *538*(7624), 257-259.

Epel, E. S., Blackburn, E. H., Lin, J., Dhabhar, F. S., Adler, N. E., Morrow, J. D., & Cawthon, R. M. (2004). Accelerated telomere shortening in response to life stress. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *101*(49), 17312-17315.

Evans, J. L., Goldfine, I. D., Maddux, B. A., & Grodsky, G. M. (2003). Are oxidative stress− activated signaling pathways mediators of insulin resistance and β-cell dysfunction?. *Diabetes*, *52*(1), 1-8.

Garcia, A. M., Busuttil, R. A., Calder, R. B., Dollé, M. E., Diaz, V., McMahan, C. A., ... & Vijg, J. (2008). Effect of Ames dwarfism and caloric restriction on spontaneous DNA mutation frequency in different mouse tissues. *Mechanisms of ageing and development*, *129*(9), 528-533.

Georgin-Lavialle, S., Aouba, A., Mouthon, L., Londono-Vallejo, J. A., Lepelletier, Y., Gabet, A. S., & Hermine, O. (2010). The telomere/telomerase system in autoimmune and systemic immune-mediated diseases. *Autoimmunity reviews*, *9*(10), 646-651.

Ghanim, G. E., Fountain, A. J., Van Roon, A. M. M., Rangan, R., Das, R., Collins, K., & Nguyen, T. H. D. (2021). Structure of human telomerase holoenzyme with bound telomeric DNA. *Nature*, *593*(7859), 449-453.

Harman, D. (2002). Aging: a theory based on free radical and radiation chemistry. *Science of Aging Knowledge Environment*, *2002*(37), cp14-cp14.

Haussmann, M. F., Winkler, D. W., Huntington, C. E., Nisbet, I. C., & Vleck, C. M. (2007). Telomerase activity is maintained throughout the lifespan of long-lived birds. *Experimental gerontology*, *42*(7), 610-618.

Hulbert, A. J., Pamplona, R., Buffenstein, R., & Buttemer, W. A. (2007). Life and death: metabolic rate, membrane composition, and life span of animals. *Physiological reviews*, *87*(4), 1175-1213.

Jin, K. (2010). Modern biological theories of aging. *Aging and disease*, *1*(2), 72.

Joyce, G. F., & Szostak, J. W. (2018). Protocells and RNA self-replication. *Cold Spring Harbor Perspectives in Biology*, *10*(9), a034801.

Keane, K. N., Cruzat, V. F., Carlessi, R., De Bittencourt, P. I. H., & Newsholme, P. (2015). Molecular events linking oxidative stress and inflammation to insulin resistance and β-cell dysfunction. *Oxidative medicine and cellular longevity*, *2015*.

Kochman, K. (2015). New elements in modern biological theories of aging. *Medical Research Journal*, *3*(3), 89-99.

Li, W., & Sancar, A. (2020). Methodologies for detecting environmentally induced DNA damage and repair. *Environmental and molecular mutagenesis*, *61*(7), 664-679.

Lindahl, T. (1993). Instability and decay of the primary structure of DNA. *nature*, *362*(6422), 709-715.

López-Lluch, G., Santos-Ocaña, C., Sánchez-Alcázar, J. A., Fernández-Ayala, D. J. M., Asencio-Salcedo, C., Rodríguez-Aguilera, J. C., & Navas, P. (2015). Mitochondrial responsibility in ageing process: innocent, suspect or guilty. *Biogerontology*, *16*, 599-620.

López-Otín, C., & Kroemer, G. (2021). Hallmarks of health. *Cell*, *184*(1), 33-63.

Ma, S., & Gladyshev, V. N. (2017, October). Molecular signatures of longevity: Insights from cross-species comparative studies. In *Seminars in Cell & Developmental Biology* (Vol. 70, pp. 190-203). Academic Press.

Ma, S., Upneja, A., Galecki, A., Tsai, Y. M., Burant, C. F., Raskind, S., ... & Gladyshev, V. N. (2016). Cell culture-based profiling across mammals reveals DNA repair and metabolism as determinants of species longevity. *Elife*, *5*, e19130.

MacRae, S. L., Croken, M. M., Calder, R. B., Aliper, A., Milholland, B., White, R. R., ... & Vijg, J. (2015). DNA repair in species with extreme lifespan differences. *Aging (Albany NY)*, *7*(12), 1171.

Medvedev, Z. A. (1990). An attempt at a rational classification of theories of ageing. *Biological Reviews*, *65*(3), 375-398.

Merry, T. L., & Ristow, M. (2016). Mitohormesis in exercise training. *Free Radical Biology and Medicine*, *98*, 123-130.

Miquel, J. (2009). An update of the oxidation-inflammation theory of aging: the involvement of the immune system in oxi-inflamm-aging. *Current pharmaceutical design*, *15*(26), 3003-3026.

Newsholme, P., Gaudel, C., & Krause, M. (2012). Mitochondria and diabetes. An intriguing pathogenetic role. *Advances in mitochondrial medicine*, 235-247.

Pickett, H. A., & Reddel, R. R. (2015). Molecular mechanisms of activity and derepression of alternative lengthening of telomeres. *Nature structural & molecular biology*, *22*(11), 875-880.

Ramunas, J., Yakubov, E., Brady, J. J., Corbel, S. Y., Holbrook, C., Brandt, M., ... & Blau, H. M. (2015). Transient delivery of modified mRNA encoding TERT rapidly extends telomeres in human cells. *The FASEB Journal*, *29*(5), 1930.

Schmeiser, H. H., Nortier, J. L., Singh, R., Gamboa da Costa, G., Sennesael, J., Cassuto-Viguier, E., ... & Arlt, V. M. (2014). Exceptionally long-term persistence of DNA adducts formed by carcinogenic aristolochic acid I in renal tissue from patients with aristolochic acid nephropathy. *International journal of cancer*, *135*(2), 502-507.

Sharifi-Rad, M., Anil Kumar, N. V., Zucca, P., Varoni, E. M., Dini, L., Panzarini, E., ... & Sharifi-Rad, J. (2020). Lifestyle, oxidative stress, and antioxidants: Back and forth in the pathophysiology of chronic diseases. *Frontiers in physiology*, *11*, 694.

Tomas-Loba, A., Flores, I., Fernandez-Marcos, P. J., Cayuela, M. L., Maraver, A., Tejera, A., ... & Blasco, M. A. (2008). Telomerase reverse transcriptase delays aging in cancer-resistant mice. *Cell*, *135*(4), 609-622.

Tomlinson, R. L., Ziegler, T. D., Supakorndej, T., Terns, R. M., & Terns, M. P. (2006). Cell cycle-regulated trafficking of human telomerase to telomeres. *Molecular biology of the cell*, *17*(2), 955-965.

Tower, J. (2015). Programmed cell death in aging. *Ageing research reviews*, *23*, 90-100.

Vakonaki, E., Tsiminikaki, K., Plaitis, S., Fragkiadaki, P., Tsoukalas, D., Katsikantami, I., ... & Tsatsakis, A. M. (2018). Common mental disorders and association with telomere length. *Biomedical reports*, *8*(2), 111-116.

Valko, M., Leibfritz, D., Moncol, J., Cronin, M. T., Mazur, M., & Telser, J. (2007). Free radicals and antioxidants in normal physiological functions and human disease. *The international journal of biochemistry & cell biology*, *39*(1), 44-84.

Vermeij, W. P., Dollé, M. E. T., Reiling, E., Jaarsma, D., Payan-Gomez, C., Bombardieri, C. R., ... & Hoeijmakers, J. H. J. (2016). Restricted diet delays accelerated ageing and genomic stress in DNA-repair-deficient mice. *Nature*, *537*(7620), 427-431.

Vida, C., de Toda, I. M., Cruces, J., Garrido, A., Gonzalez-Sanchez, M., & De la Fuente, M. (2017). Role of macrophages in age-related oxidative stress and lipofuscin accumulation in mice. *Redox biology*, *12*, 423-437.

KAYNAKÇA

Affoo, R. H., Foley, N., Garrick, R., Siqueira, W. L., ve Martin, R. E. (2015). Meta-Analysis of Salivary Flow Rates in Young and Older Adults. *Journal of the American Geriatrics Society*, *63*(10), 2142-2151.

Aguilar-Hernandez, L., Alejandre, R., Morales-Medina, J. C., Iannitti, T., ve Flores, G. (2022). Cellular Mechanisms in Brain Aging: Focus on Physiological and Pathological Aging. *Journal of Chemical Neuroanatomy*, *128*, 102210.

Ağar, A. (2020). Yaşlılarda Ortaya Çıkan Fizyolojik Değişiklikler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*, *3*(3), 347-354.

Akdeniz, M., Kavukcu, E., ve Teksan, A. (2019). Yaşlanmaya Bağlı Fizyolojik Değişiklikler ve Kliniğe Yansımaları. *Turkiye Klinikleri Family Medicine-Special Topics*, *10*(3), 1-15.

Amarya, S., Singh, K., ve Sabharwal, M. (2015). Changes During Aging and Their Association with Malnutrition. *Journal of Clinical Gerontology and Geriatrics*, *6*(3), 78-84.

An, R., Wilms, E., Masclee, A. A., Smidt, H., Zoetendal, E. G., ve Jonkers, D. (2018). Age-Dependent Changes in GI Physiology and Microbiota: time to reconsider? .*Gut*, *67*(12), 2213-2222.

Arif, S., ve Pisani, M. (2020). Aging and Respiratory Diseases. *US Respiratory and Pulmonary Diseases*, *5*(1), 33-37.

Atlantis, E., Martin, S., Haren, M., Taylor, A., ve Study., W. G. F. A. M. A. (2008). Lifestyle Factors Associated with Age-Related Differences in Body Composition: the Florey Adelaide Male Aging Study. *The American journal of clinical nutrition*, *88*(1), 95-104.

Avenell, A., Mak, J. C., ve O'Connell, D. L. (2014). Vitamin D and vitamin D Analogues for Preventing Fractures in Post-Menopausal Women and Older Men. *Cochrane Database of Systematic Reviews* (4), CD000227.

Azzolino, D., Spolidoro, G. C. I., Saporiti, E., Luchetti, C., Agostoni, C., ve Cesari, M. (2021). Musculoskeletal Changes Across the Lifespan: Nutrition and the Life-Course Approach to Prevention. *Frontiers in Medicine*, *8*, 697954.

Barlow, L. A. (2015). Progress and Renewal in Gustation: New İnsights into Taste Bud Development. *Development*, *142;*(21), 3620-3629.

Baylis, C. (2009). Sexual Dimorphism in the Aging Kidney: Differences in the Nitric Oxide System. *Nature reviews nephrology*, *5*(7), 384-396.

Berg, U. B. (2006). Differences in Decline in GFR with Age Between Males and Females. Reference Data on Clearances of İnulin and PAH in Potential Kidney Donors. *Nephrology Dialysis Transplantation*, *21*(9), 2577-2582.

Boros, K., ve Freemont, T. (2017). Physiology of Ageing of the Musculoskeletal System. *Best Practice and Research Clinical Rheumatology*, *31*(2), 203-217.

Britto, R. R., Zampa, C. C., De Oliveira, T. A., Prado, L. F., ve Parreira, V. F. (2009). Effects of the Aging Process on Respiratory Function. *Gerontology*, *55*(5), 505-510.

Carvalho, T. S., ve Lussi, A. (2017). Age-Related Morphological, Histological and Functional Changes in Teeth. *Journal of Oral Rehabilitation*, *44*(4), 291-298.

Chalise, H. N. (2019). Aging: Basic Concept. *Am J Biomed Sci and Res*, *1*(1), 8-10.

Chester, J. G., ve Rudolph, J. L. (2011). Vital Signs in Older Patients: Age-Related Changes. *Journal of the American Medical Directors Association*, *12*(5), 337-343.

Chia, C. W., Yeager, S. M., ve Egan, J. M. (2023). Endocrinology of Taste with Aging. *Endocrinology and Metabolism Clinics*, *52*(2), 295-315.

Chiao, Y. A., and Rabinovitch, P. S. (2015). The Aging Heart. *Cold Spring Harbor Perspectives in Medicine*, *5*, a025148.

Clegg, A., and Hassan-Smith, Z. (2018). Frailty and the Endocrine System. *The lancet Diabetes and Endocrinology*, *6*(9), 743-752.

D'Souza, A. (2007). Ageing and the Gut. *Postgraduate medical journal*, *83*(975), 44-53.

Davis, A., McMahon, C. M., Pichora-Fuller, K. M., Russ, S., Lin, F., Olusanya, B. O., Chadha, S., ve Tremblay, K. L. (2016). Aging and Hearing Health: The Life-Course Approach. *The Gerontologist*, *56*(Suppl_2), S256-S267.

de Sire, A., Ferrillo, M., Lippi, L., Agostini, F., de Sire, R., Ferrara, P. E., Raguso, G., Riso, S., Roccuzzo, A., and Ronconi, G. (2022). Sarcopenic Dysphagia, Malnutrition, and Oral Frailty in Elderly: A Comprehensive Review. *Nutrients*, *14*(5), 982.

Denic, A., Glassock, R. J., and Rule, A. D. (2016). Structural and Functional Changes with the Aging Kidney. *Advances in Chronic Kidney Disease*, *23*(1), 19-28.

Dikme, T. G. (2023). Yaşlılarda Malnütrisyon, Nedenleri ve Etkileri. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, *10*(2), 324-330.

Doty, R. L. (2018). Age-Related Deficits in Taste and Smell. *Otolaryngologic Clinics of North America*, *51*(4), 815-825.

Erber, J. T. (2018). *Yaşlanma ve Ileri Yetişkinlik* (Z. Uçanok, Trans.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Erickson, K. I., Leckie, R. L., ve Weinstein, A. M. (2014). Physical Activity, Fitness, and Gray Matter Volume. *Neurobiology of aging*, *35*, S20-S28.

Feng, P., Huang, L., and Wang, H. (2014). Taste Bud Homeostasis in Health, Disease, and Aging. *Chemical Senses*, *39*(1), 3-16.

Jonas, M., Kuryłowicz, A., and Puzianowska-Kuźnicka, M. (2015). Aging and the Endocrine System. *Postępy Nauk Medycznych*, *28*(7), 451-457.

Kaptan, G., ve Dedeli, Ö. (2016). Yaşlanma ile Meydana Gelen Fizyolojik Değişiklikler/Sorunlar. İçinde G. Kaptan (Ed.), *Geriatriye Çok Yönlü Bakış* (17-28). Ankara: Nobel Tıp Kitabevleri.

Keskin, A., Uncu, G., Tanburoğlu, A., ve Adapınar, D. (2016). Yaşlanma ve Yaşlılıkla İlgili Nörolojik Hastalıklar. *Osmangazi Tıp Dergisi*, *38*(1), 75-82.

Koldaş, Z. L. (2017). Yaşlılık ve Kardiyovasküler Yaşlanma Nedir. *Turk Kardiyol Dern Ars*, *45*(5), 1-4.

Kuk, J. L., Saunders, T. J., Davidson, L. E., ve Ross, R. (2009). Age-Related Changes in Total and Regional Fat Distribution. *Ageing Research Reviews*, *8*(4), 339-348.

La Colla, A., Pronsato, L., Milanesi, L., and Vasconsuelo, A. (2015). 17β-Estradiol and Testosterone in Sarcopenia: Role of Satellite Cells. *Ageing Research Reviews*, *24*, 166-177.

Landi, F., Camprubi-Robles, M., Bear, D., Cederholm, T., Malafarina, V., Welch, A., ve Cruz-Jentoft, A. (2019). Muscle Loss: The New Malnutrition Challenge in Clinical Practice. *Clinical Nutrition*, *38*(5), 2113-2120.

Lee, S. H., Yim, S. J., ve Kim, H. C. (2016). Aging of the Respiratory System. *Kosin Medical Journal*, *31*(1), 11-18.

Levine, M. E., Lu, A. T., Chen, B. H., Hernandez, D. G., Singleton, A. B., Ferrucci, L., Bandinelli, S., Salfati, E., Manson, J. E., and Quach, A. (2016). Menopause Accelerates Biological Aging. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *113*(33), 9327-9332.

Lim, S. X., Höchenberger, R., Busch, N. A., Bergmann, M., and Ohla, K. (2022). Associations Between Taste and Smell Sensitivity, Preference and Quality of Life in Healthy Aging—The NutriAct Family Study Examinations (NFSE) Cohort. *Nutrients*, *14*(6), 1141.

Lorenz, E. C., Vrtiska, T. J., Lieske, J. C., Dillon, J. J., Stegall, M. D., Li, X., Bergstralh, E. J., and Rule, A. D. (2010). Prevalence of Renal Artery and Kidney Abnormalities by Computed Tomography Among Healthy Adults. *Clinical journal of the American Society of Nephrology: CJASN*, *5*(3), 431-438. https://doi.org/10.2215/CJN.07641009

Meiners, S., Eickelberg, O., and Königshoff, M. (2015). Hallmarks of the Ageing Lung. *European Respiratory Journal*, *45*(3), 807-827.

North, B. J., and Sinclair, D. A. (2012). The İntersection Between Aging and Cardiovascular Disease. *Circulation Research*, *110*(8), 1097-1108.

Paneni, F., Diaz Cañestro, C., Libby, P., Lüscher, T. F., and Camici, G. G. (2017). The Aging Cardiovascular System: Understanding it at the Cellular and Clinical Levels. *Journal of the American College of Cardiology*, *69*(15), 1952-1967.

Patel, R., and McKinnon, B. J. (2018). Hearing Loss in the Elderly. *Clinics in Geriatric Medicine*, *34*(2), 163-174.

Pavlidis, P., Gouveris, H., Anogeianaki, A., Koutsonikolas, D., Anogianakis, G., and Kekes, G. (2013). Age-related Changes in Electrogustometry Thresholds, Tongue Tip Vascularization, Density, and Form of the Fungiform Papillae in Humans. *Chemical Senses*, *38*(1), 35-43.

Pelletier, A. L., Rojas-Roldan, L., and Coffin, J. (2016). Vision Loss in Older Adults. *American family Physician*, *94*(3), 219-226.

Pelletier, A. L., Thomas, J., and Shaw, F. R. (2009). Vision Loss in Older Persons. *American Family Physician*, *79*(11), 963-970.

Preston, J., and Biddell, B. (2021). The Physiology of Ageing and How These Changes Affect Older People. *Medicine*, *49*(1), 1-5.

Reeson, P., Choi, K., and Brown, C. E. (2018). VEGF Signaling Regulates the Fate of Obstructed Capillaries in Mouse Cortex. *Elife*, *7*, e33670.

Rubio-Ruiz, M. E., Pérez-Torres, I., Soto, M. E., Pastelín, G., and Guarner-Lans, V. (2014). Aging in Blood Vessels. Medicinal Agents FOR Systemic Arterial Hypertension in the Elderly. *Ageing Research Reviews*, *18*, 132-147.

Saint-Criq, V., Lugo-Villarino, G., and Thomas, M. (2021). Dysbiosis, Malnutrition and Enhanced Gut-Lung Axis Contribute to Age-Related Respiratory Diseases. *Ageing Research Reviews*, *66*, 101235.

Serra-Prat, M., Fernandez, X., Burdoy, E., Mussoll, J., Casamitjana, R., Puig-Domingo, M., and Group, M. A. S. (2007). The Role of Ghrelin in the Energy Homeostasis of Elderly People: A Population-Based Study. *Journal of Endocrinological Investigation*, *30*, 484-490.

Sharma, G., and Goodwin, J. (2006). Effect of Aging on Respiratory System Physiology and İmmunology. *Clinical Interventions in Aging*, *1*(3), 253-260.

Shimizu, A., Fujishima, I., Maeda, K., Wakabayashi, H., Nishioka, S., Ohno, T., Nomoto, A., Shigematsu, T., Kayashita, J., and on Sarcopenic, T. J. W. G. (2021). Effect of Low Tongue Pressure on Nutritional Status and İmprovement of Swallowing Function in Sarcopenic Dysphagia. *Nutrition*, *90*, 111295.

Slade, K., Plack, C. J., and Nuttall, H. E. (2020). The Effects of Age-Related Hearing Loss on the Brain and Cognitive Function. *Trends in Neurosciences*, *43*(10), 810-821.

Solemdal, K., Møinichen-Berstad, C., Mowe, M., Hummel, T., and Sandvik, L. (2014). Impaired Taste and İncreased Mortality in Acutely Hospitalized Older People. *Chemical Senses*, *39*(3), 263-269.

St-Onge, M.-P., and Gallagher, D. (2010). Body Composition Changes with Aging: The Cause or the Result of Alterations in Metabolic Rate and Macronutrient Oxidation? *Nutrition*, *26*(2), 152-155.

Strasser, E.-M., Hofmann, M., Franzke, B., Schober-Halper, B., Oesen, S., Jandrasits, W., Graf, A., Praschak, M., Horvath-Mechtler, B., and Krammer, C. (2018). Strength Training İncreases Skeletal Muscle Quality but not Muscle Mass in Old İnstitutionalized Adults: A Randomized, Multi-Arm Parallel and Controlled İntervention Study. *European Journal of Physical and Rehabilitation Medicine*, *54*(6), 921-933.

Svartberg, J., Agledahl, I., Figenschau, Y., Sildnes, T., and Jorde, R. (2008). Testosterone Treatment in Elderly Men with Subnormal Testosterone Levels İmproves Body Composition and BMD in the Hip. *International Journal of Impotence Research*, *20*(4), 378-387.

Tezel, A. (2017). Yaşlanmaya Bağlı Fizyolojik Değişimler. İçinde N. Bilgili ve Y. Kitiş (Ed), *Yaşlılık ve yaşlı sağlığı* (76-87). Ankara: Vize Basın Yayın.

Van den Beld, A. W., Kaufman, J.-M., Zillikens, M. C., Lamberts, S. W., Egan, J. M., and van der Lely, A. J. (2018). The Physiology of Endocrine Systems with Ageing. *The Lancet Diabetes and Endocrinology*, *6*(8), 647-658.

Vitale, G., Cesari, M., and Mari, D. (2016). Aging of the Endocrine System and its Potential İmpact on Sarcopenia. *European Journal of Internal Medicine*, *35*, 10-15.

Wannamethee, S. G., and Atkins, J. L. (2015). Muscle Loss and Obesity: The Health İmplications of Sarcopenia and Sarcopenic Obesity. *Proceedings of the Nutrition Society*, *74*(4), 405-412.

Weinstein, J. R., and Anderson, S. (2010). The Aging Kidney: Physiological Changes. *Advances in Chronic Kidney Disease*, *17*(4), 302-307.

WHO. (2022). *Blindness and vision impairment*. Retrieved 09.08.2023 from https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/blindness-and-visual-impairment

Yang, C.-H., Schrepfer, T., and Schacht, J. (2015). Age-Related Hearing İmpairment and the Triad of Acquired Hearing Loss. *Frontiers in Cellular Neuroscience*, *9*, 276.

Yavuz, D., Yavuz, R., and Sezer, S. (2012). Yaşlılık Döneminde Nefrolojik Sorunlar *Türk Nefroloji Diyaliz ve Transplantasyon Dergisi*, *21*(3), 217-223.

Yeap, B. B. (2009). Testosterone and İll-Health in Aging Men. *Nature Clinical Practice Endocrinology and Metabolism*, *5*(2), 113-121.

Zheng, X.-Q., Lin, J.-L., Huang, J., Wu, T., and Song, C.-L. (2023). Targeting Aging with the Healthy Skeletal System: The Endocrine Role of Bone. *Reviews in Endocrine and Metabolic Disorders*, *24*, 695-711.

Zhou, X. J., Rakheja, D., Yu, X., Saxena, R., Vaziri, N. D., and Silva, F. G. (2008). The Aging Kidney. *Kidney İnternational*, *74*(6), 710-720.

KAYNAKÇA

Aroda, V. R., Edelstein, S. L., Goldberg, R. B., Knowler, W. C., Marcovina, S. M., Orchard, T. J., Bray, G. A., Schade, D. S., Temprosa, M. G., & White, N. H. (2016). Long-Term Metformin Use and Vitamin B12 Deficiency in the Diabetes Prevention Program Outcomes Study. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, *101*(4), 1754-1761.

Arslan, N., & Çakıroğlu, F. P. (2019). Yaşlılık Döneminde Beslenme. *Geriatriye Disiplinler*, 147.

Artz, A. S., Xue, Q.-L., Wickrema, A., Hesdorffer, C., Ferrucci, L., Langdon, J. M., Walston, J. D., & Roy, C. N. (2014). Unexplained Anaemia in the Elderly is Characterised by Features of Low Grade İnflammation. *British Journal of Haematology*, *167*(2), 286.

Barbagallo, M., Belvedere, M., & Dominguez, L. J. (2009). Magnesium Homeostasis and Aging. *Magnesium Research*, *22*(4), 235.

Barbagallo, M., & Dominguez, L. J. (2007). Magnesium Metabolism in Type 2 Diabetes Mellitus, Metabolic Syndrome and İnsulin Resistance. *Archives of Biochemistry and Biophysics*, *458*(1), 40-47.

Bird, J. K., Murphy, R. A., Ciappio, E. D., & McBurney, M. I. (2017). Risk of Deficiency in Multiple Concurrent Micronutrients in Children and Adults in the United States. *Nutrients*, *9*(7), 655.

Carr, A. C., & Zawari, M. (2023). Does Aging Have an Impact on Vitamin C Status and Requirements? A Scoping Review of Comparative Studies of Aging and Institutionalisation. *Nutrients*, *15*(4), 915.

Chernoff, R. (2005). Micronutrient Requirements in Older Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *81*(5), 1240S-1245S.

Çavak, B. Y. (2022). Yaşlilik Döneminde Dehidratasyon Riski ve Yaşlılarda Su Tüketiminin Önemi. *Karya Journal of Health Science*, *3*(1), 35-39.

Dawson-Hughes, B. (2017). Vitamin D and Muscle Function. *The Journal of Steroid Biochemistry and Molecular Biology*, *173*, 313-316.

De la Fuente, M., Sánchez, C., Vallejo, C., Díaz-Del Cerro, E., Arnalich, F., & Hernanz, Á. (2020). Vitamin C and Vitamin C Plus E İmprove the İmmune Function in the Elderly. *Experimental Gerontology*, *142*, 111-118.

Doley, J. (2017). Vitamins and Minerals in Older Adults: Causes, Diagnosis, and Treatment of Deficiency. *In Nutrition and Functional Foods for Healthy Aging* (pp. 125-137). Elsevier.

Dominguez, L. J., Barbagallo, M., Lauretani, F., Bandinelli, S., Bos, A., Corsi, A. M., Simonsick, E. M., & Ferrucci, L. (2006). Magnesium and Muscle Performance in Older Persons: The InCHIANTI study–. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *84*(2), 419-426.

Ford, E. S., & Mokdad, A. H. (2003). Dietary Magnesium İntake in a National Sample of US Adults. *The Journal of Nutrition*, *133*(9), 2879-2882.

Green, R., Allen, L. H., Bjørke-Monsen, A.-L., Brito, A., Guéant, J.-L., Miller, J. W., Molloy, A. M., Nexo, E., Stabler, S., & Toh, B.-H. (2017). Vitamin B12 Deficiency. *Nature Reviews Disease Primers*, *3*(1), 1-20.

Gürbüz, M., & Aktaç, Ş. (2022). Understanding the Role of Vitamin A and its Precursors in the İmmune System. *Nutrition Clinique et Métabolisme*, *36*(2), 89-98.

Iwasaki, Y., Asai, M., Yoshida, M., Oiso, Y., & Hashimoto, K. (2007). Impaired Parathyroid Hormone Response to Hypocalermic Stimuli in a Patient with Hypomagnesemic Hypocalcemia. *Journal Of Endocrinological Investigation*, *30*, 513-516.

Joshi, S. (2015). Vitamin Supplementation in the Elderly. *Clinics in Geriatric Medicine*, *31*(3), 355-366.

Kell, D. B., & Pretorius, E. (2014). Serum Ferritin is an İmportant İnflammatory Disease Marker, as it is Mainly a Leakage Product from Damaged Cells. *Metallomics*, *6*(4), 748-773.

Kennedy, D. O. (2016). B Vitamins and the Brain: Mechanisms, Dose and Efficacy—A Review. *Nutrients*, *8*(2), 68.

Klaus, J. H., Nardin, V. D., Paludo, J., Scherer, F., & Bosco, S. M. D. (2015). The Prevalence of and Factors Associated with Constipation in Elderly Residents of Long Stay İnstitutions. *Revista Brasileira de Geriatria e Gerontologia*, *18*, 835-843.

Koçyiğit, S. E., & Aydın, A. E. (2019). Yaşlılarda Hiponatremiyle İlişkili Faktörler. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, *2*(3), 90-94.

Lam, J. R., Schneider, J. L., Zhao, W., & Corley, D. A. (2013). Proton Pump İnhibitor and Histamine 2 Receptor Antagonist Use and Vitamin B12 Deficiency. *Jama*, *310*(22), 2435-2442.

Lane, D. J., & Richardson, D. R. (2014). The Active Role of Vitamin C in Mammalian İron Metabolism: Much More than Just Enhanced İron Absorption! *Free Radical Biology and Medicine*, *75*, 69-83.

Lindblad, A. J., Cotton, C., & Allan, G. M. (2015). Iron Deficiency Anemia in the Elderly. *Canadian Family Physician*, *61*(2), 159-159.

Lloret, A., Esteve, D., Monllor, P., Cervera-Ferri, A., & Lloret, A. (2019). The Effectiveness of Vitamin E Treatment in Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, *20*(4), 879.

Lopez-Contreras, M., Zamora-Portero, S., Lopez, M., Marin, J., Zamora, S., & Perez-Llamas, F. (2010). Dietary İntake and İron Status of İnstitutionalized Elderly People: Relationship with Different Factors. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *14*, 816-821.

Mabuchi, S., Suzuki, R., Sasaki, M., Nakamura, M., Izumimoto, N., Hakamada, T., Toyoshima, K., Abe, Y., Kaneko, E., & Shimokado, K. (2017). Case Report of Severe İron Deficiency Anemia Caused by Proton Pump İnhibitor in an Elderly Patient. *Geriatrics & Gerontology International*, *17*(4), 662-663.

Malisova, O., Poulia, K.-A., Kolyzoi, K., Lysandropoulos, A., Sfendouraki, K., & Kapsokefalou, M. (2018). Evaluation of Water Balance in a Population of Older Adults. A case control study. *Clinical Nutrition ESPEN*, *24*, 95-99.

Marian, M. (2012). Vitamins and Older Adults. *Bioactive Food as Dietary Interventions for the Aging Population: Bioactive Foods in Chronic Disease States*, 47.

Mocchegiani, E., & Malavolta, M. (2016). Vitamin E, Inflammatory/Immune Response, and the Elderly. In *Molecular Basis of Nutrition and Aging* (pp. 637-647). Elsevier.

Montgomery, S. C., Streit, S. M., Beebe, M. L., & Maxwell IV, P. J. (2014). Micronutrient Needs of the Elderly. *Nutrition in Clinical Practice*, *29*(4), 435-444.

Na, X., Xi, M., Zhou, Y., Yang, J., Zhang, J., Xi, Y., Yang, Y., Yang, H., & Zhao, A. (2022). Association of Dietary Sodium, Potassium, Sodium/Potassium, and Salt with Objective and Subjective Cognitive Function Among the Elderly in China: A prospective Cohort Study. *Global Transitions*, *4*, 28-39.

Nagae, M., Umegaki, H., Onishi, J., Huang, C. H., Yamada, Y., Watanabe, K., Komiya, H., & Kuzuya, M. (2020). Chronic Dehydration in Nursing Home Residents. *Nutrients*, *12*(11), 3562.

Prentice, A. M., Mendoza, Y. A., Pereira, D., Cerami, C., Wegmuller, R., Constable, A., & Spieldenner, J. (2017). Dietary Strategies for İmproving İron Status: Balancing Safety and Efficacy. *Nutrition Reviews*, *75*(1), 49-60.

Price, M. Y., & Preedy, V. R. (2020). Reference Dietary Requirements of Antioxidant Vitamins in the Older Adults. In *Aging* (pp. 137-144). Elsevier.

Raven, E. P., Lu, P. H., Tishler, T. A., Heydari, P., & Bartzokis, G. (2013). Increased İron Levels and Decreased Tissue İntegrity in Hippocampus of Alzheimer's Disease Detected in Vivo with Magnetic Resonance İmaging. *Journal of Alzheimer's Disease*, *37*(1), 127-136.

Remelli, F., Vitali, A., Zurlo, A., & Volpato, S. (2019). Vitamin D Deficiency and Sarcopenia in Older Persons. *Nutrients*, *11*(12), 2861.

Rude, R. K., Singer, F. R., & Gruber, H. E. (2009). Skeletal and Hormonal Effects of Magnesium Deficiency. *Journal of the American College of Nutrition*, *28*(2), 131-141.

Saito, K., Hosoi, E., Ishigami, A., & Yokoyama, T. (2014). Vitamin C and Physical Performance in the Elderly. In *Aging* (pp. 119-127). Elsevier.

Saraç, Z. F., & Yılmaz, M. (2015). Yaşlılık ve Sağlıklı Beslenme. *Ege Tıp Dergisi*, *54*.

Sarkadi-Nagy, E., Horváth, A., Varga, A., Zámbó, L., Török, A., Guba, G., Szilfai, N., Zentai, A., & Bakacs, M. (2021). Dietary Sodium and Potassium İntake in Hungarian Elderly: Results from the Cross-Sectional Biomarker2019 Survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *18*(16), 8806.

Saupe, J. (2020). Vitamin K. In *Principles of Nutrigenetics and Nutrigenomics* (pp. 263-270). Elsevier.

Shearer, M. J., Fu, X., & Booth, S. L. (2012). Vitamin K Nutrition, Metabolism, and Requirements: Current Concepts and Future Research. *Advances in Nutrition*, *3*(2), 182-195.

Shinchuk, L., & Holick, M. F. (2007). Vitamin D and Rehabilitation: İmproving Functional Outcomes. *Nutrition in Clinical Practice*, *22*(3), 297-304.

Tay, H. S., & Soiza, R. L. (2015). Systematic Review and Meta-Analysis: What is the Evidence for Oral İron Supplementation in Treating Anaemia in Elderly People? *Drugs & aging*, *32*, 149-158.

Ünsal, A. (2019). Beslenmenin Önemi ve Temel Besin Öğeleri. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 1-10.

Van Wijngaarden, J., Doets, E., Szczecińska, A., Souverein, O., Duffy, M. E., Dullemeijer, C., Cavelaars, A., Pietruszka, B., van't Veer, P., & Brzozowska, A. (2013). Vitamin B12, Folate, Homocysteine, and Bone Health in Adults and Elderly People: A Systematic Review with Meta-Analyses. *Journal of Nutrition and Metabolism*, *2013*.

Veronese, N., Berton, L., Carraro, S., Bolzetta, F., De Rui, M., Perissinotto, E., Toffanello, E. D., Bano, G., Pizzato, S., & Miotto, F. (2014). Effect of Oral Magnesium Supplementation on Physical Performance in Healthy Elderly Women İnvolved in a Weekly Exercise Program: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *100*(3), 974-981.

Vincenti, A., Bertuzzo, L., Limitone, A., D'Antona, G., & Cena, H. (2021). Perspective: Practical Approach to Preventing Subclinical B12 Deficiency in Elderly Population. *Nutrients*, *13*(6), 1913.

Wacker, M., & Holick, M. F. (2013). Vitamin D—effects on Skeletal and Extraskeletal Health and the Need for Supplementation. *Nutrients*, *5*(1), 111-148.

Yannakoulia, M., Mamalaki, E., Anastasiou, C. A., Mourtzi, N., Lambrinoudaki, I., & Scarmeas, N. (2018). Eating Habits and Behaviors of Older People: Where are We Now and Where should We Go? *Maturitas*, *114*, 14-21.

Zhao, R., Han, X., Zhang, H., Liu, J., Zhang, M., Zhao, W., Jiang, S., Li, R., Cai, H., & You, H. (2022). Association of Vitamin E İntake in Diet and Supplements with Risk of Dementia: A Meta-Analysis. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *14*, 955878.

Zhu, K., & Prince, R. L. (2012). Calcium and Bone. *Clinical Biochemistry*, *45*(12), 936-942.

araştırmak için beslenme tarama araçlarından yararlanılmaktadır. Beslenme tarama araçları; yetersiz beslenmenin erken ve hızlı tespit edilebilmesi için oldukça yararlıdır. Ayrıca, yaşlılarda doğru beslenme tarama aracının kullanılması hastanede yatan hastaların iyileşme süresini arttırabilmektedir.

KAYNAKÇA

Abd Aziz, N. A. S., Teng, N. I. M. F., Hamid, M. R. A., & Ismail, N. H. (2017). Assessing the Nutritional Status of Hospitalized Elderly. *Clinical İnterventions in Aging*, 12, 1615.

Abd-Al-Atty, M. F., Abou-Hashem, R. M., & Abd Elaziz, K. M. (2012). Functional Capacity of Recently Hospitalized Elderly in Relation to Nutritional Status. *European Geriatric Medicine*, 3(6), 356-359.

Abd-El-Gawad, W. M., Abou-Hashem, R. M., El Maraghy, M. O., & Amin, G. E. (2014). The Validity of Geriatric Nutrition Risk Index: Simple Tool for Prediction of Nutritional-Related Complication of Hospitalized Elderly Patients. *Comparison with Mini Nutritional Assessment. Clinical nutrition,* 33(6), 1108-1116.

Agarwal, E., Ferguson, M., Banks, M., Bauer, J., Capra, S., & Isenring, E. (2012). Nutritional Status and Dietary İntake of Acute Care Patients: Results from the Nutrition Care Day Survey 2010. *Clinical Nutrition*, 31(1), 41-47.

Alam, I., Larbi, A., Pawelec, G., & Paracha, P. I. (2011). Relationship Between Anthropometric Variables and Nutrient İntake in Apparently Healthy Male Elderly İndividuals: A Study from Pakistan. *Nutrition Journal*, 10(1), 1-9.

Alkan, Ş. B., & Rakıcıoğlu, N. (2019). Kırılgan Yaşlılarda Beslenme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(2), 184-189.

Alvarez-Altamirano, K., Delgadillo, T., García-García, A., Alatriste-Ortiz, G., & Fuchs-Tarlovsky, V. (2014). Prevalencia de Riesgo de Desnutrición Evaluada con NRS-2002 En Población Oncológica Mexicana. *Nutrición Hospitalaria*, 30(1), 173-178.

Amato, M. C., Giordano, C., Galia, M., Criscimanna, A., Vitabile, S., Midiri, M., & Galluzzo, A. (2010). Visceral Adiposity Index: A Reliable İndicator of Visceral Fat Function Associated with Cardiometabolic Risk. *Diabetes Care*, 33(4), 920-922.

Andreyeva, T., Michaud, P. C., & Van Soest, A. (2005). *Obesity and Health in Europeans Ages 50 and above*. RAND.

Anthony, P. S. (2008). Nutrition Screening Tools for Hospitalized Hatients. *Nutrition in Clinical Practice,* 23(4), 373-382.

Badia-Tahull, M. B., Cobo-Sacristán, S., Leiva-Badosa, E., Miquel-Zurita, M. E., Méndez-Cabalerio, N., Jódar-Masanés, R., & Llop-Talaverón, J. (2014). Utilización de Subjective Global Assessment, Patient-generated Dubjective Global Assessmenty Nutritional Risk Screening 2002 para Evaluar el Estado Nutricional de Pacientes no Críticos con Nutrición Parenteral. *Nutricion Hospitalaria*, 29(2), 411-419.

Bakanlığı, T. S. (2019). *Türkiye beslenme rehberi (TÜBER).* Sağlık Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Barbosa-Silva, M. C. G., & Barros, A. J. (2006). Indications and Limitations of the Use of Subjective Global Assessment in Clinical Practice: an Update. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, 9(3), 263-269.

Bassey, E.J. (1986). Demi-Span as a Measure of Skeletal Size. *Annals Of Human Biology*, 13(5), 499-502.

Bauer, J. M., Kaiser, M. J., Anthony, P., Guigoz, Y., & Sieber, C. C. (2008). The Mini Nutritional Assessment®—its History, Today's Practice, and Future Perspectives. *Nutrition in Clinical Practice,* 23(4), 388-396.

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, T., Bozkurt, N., Keçecıoğlu, S., Merdol Kutluay T., Pekcan, G., Mercangil, S.M., Yılmaz E. (2008). *Diyet El Kitabı,* Ankara: Hatiboğlu Yayınevi. 99-142.

Bellanti, F., Lo Buglio, A., Quiete, S., Pellegrino, G., Dobrakowski, M., Kasperczyk, A., ... & Vendemiale, G. (2020). Comparison of Three Nutritional Screening Tools with the New Glim Criteria for Malnutrition and Association with Sarcopenia in Hospitalized Older Patients. *Journal of Clinical Medicine*, 9(6), 1898.

Bouillanne, O., Morineau, G., Dupont, C., Coulombel, I., Vincent, J. P., Nicolis, I., ... & Aussel, C. (2005). Geriatric Nutritional Risk Index: A New İndex for Evaluating at-Risk Elderly Medical Patients. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 82(4), 777-783.

Bouillon, K., Kivimaki, M., Hamer, M., Sabia, S., Fransson, E. I., Singh-Manoux, A., ... & Batty, G. D. (2013). Measures of Frailty in Population-Based Studies: an Overview. *BMC geriatrics,* 13(1), 1-11.

Cansado, P., Ravasco, P., & Camilo, M. (2009). A Longitudinal Study of Hospital Undernutrition in the Elderly: Comparison of Four Validated Methods. *JNHA-The Journal of Nutrition, Health and Aging*, 13(2), 159-164.

Cederholm, T., Bosaeus, I., Barazzoni, R., Bauer, J., Van Gossum, A., Klek, S., ... & Singer, P. (2015). Diagnostic Criteria for Malnutrition–An ESPEN Consensus Statement. *Clinical Nutrition,* 34(3), 335-340.

Cereda, E., & Pedrolli, C. (2009). The Geriatric Nutritional Risk İndex. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care,* 12(1), 1-7.

Cereda, E., Pedrolli, C., Klersy, C., Bonardi, C., Quarleri, L., Cappello, S., ... & Caccialanza, R. (2016). Nutritional Status in Older Persons According to Healthcare Setting: A Systematic Review and Meta-analysis of Prevalence Data Using MNA®. *Clinical Nutrition*, 35(6), 1282-1290.

Chumlea, W.C. (1985). Nutritional Anthropometric Assessment in Elderly Persons 65 to 90 Years of Age. *Journal of Nutrition for the Elderly*. 4, 35-91.

Coelho, H. J., Sampaio, R. A. C., Gonçalvez, I. D. O., Aguiar, S. D. S., Palmeira, R., Oliveira, J. F. D., ... & Uchida, M. C. (2016). Cutoffs and Cardiovascular Risk Factors Associated with Neck Circumference Among Community-Dwelling Elderly Adults: A Cross-Sectional Study. *Sao Paulo Medical Journal*, 134, 519-527.

Cockram, D. B., & Baumgartner, R. N. (1990). Evaluation of Accuracy and Reliability of Calipers for Measuring Recumbent Knee Height in Elderly People. *The American Journal of Clinical Nutrition,* 52(2), 397-400.

da Silva Fink, J., de Mello, P. D., & de Mello, E. D. (2015). Subjective Global Assessment of Nutritional Status–A Systematic Review of the Literature. *Clinical Nutrition*, 34(5), 785-792.

Dent, E., Hoogendijk, E. O., Visvanathan, R., & Wright, O. R. L. (2019). Malnutrition Screening and Assessment in Hospitalised Older People: A Review. *The Journal of Nutrition, Health & Aging,* 23(5), 431-441.

Detsky, A. S., McLaughlin JR, Baker, J. P., Johnston, N. A. N. C. Y., Whittaker, S., Mendelson, R. A., & Jeejeebhoy, K. N. (1987). What is Subjective Global Assessment of Nutritional Status? *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition,* 11(1), 8-13.

Doğan, G., & Köksal, E. (2020). Yaşlıda Malnütrisyon ve Değerlendirilmesinde Antropometrik ve Laboratuvar Yöntemler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(1), 73-84.

Donini, L. M., Poggiogalle, E., Piredda, M., Pinto, A., Barbagallo, M., Cucinotta, D., & Sergi, G. (2013). Anorexia and Eating Patterns in the Elderly. *PloS one*, 8(5), e63539.

Drescher, T., Singler, K., Ulrich, A., Koller, M., Keller, U., Christ-Crain, M., & Kressig, R. W. (2010). Comparison of two Malnutrition Risk Screening Methods (MNA and NRS 2002) and Their Association with Markers of Protein Malnutrition in Geriatric Hospitalized Patients. *European Journal of Clinical Nutrition*, 64(8), 887-893.

Dutch Malnutrition Steering Group. (2011). Guideline Screening and treatment of malnutrition. Amsterdam: *Dutch Malnutrition Steering Group*.

Esmaillzadeh, A., Mirmiran, P. A. R. V. I. N., & Azizi, F. (2004). Waist-To-Hip Ratio is a Better Screening Measure for Cardiovascular Risk Factors than other Anthropometric İndicators in Tehranian Adult Men. *International Journal of Obesity,* 28(10), 1325-1332.

Evci Kiraz, E.D, Memiş S. vd. (2012). "Kısa Nütrisyonel Değerlendirme Ölçeği 65+(Short Nutritional Assessment Questionnaire 65+) *Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, 48. Ulusal Nöroloji Kongresi, "Yaşam Boyu Nöroloji-Çocuk Nörolojisi",* 62-63, Antalya, 16-22 Kasım 2012.

Ferreira, L. S., do Amaral, T. F., Marucci, M. D. F. N., Nascimento, L. F. C., Lebrão, M. L., & de Oliveira Duarte, Y. A. (2011). Undernutrition as a Major Risk Factor for Death Among Older Brazilian Adults in the Community-Dwelling Setting: SABE Survey. *Nutrition*, 27(10), 1017-1022.

Field, L. B., & Hand, R. K. (2015). Differentiating Malnutrition Screening and Assessment: A Nutrition Care Process Perspective. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 115(5), 824-828.

Flegal, K. M., Kit, B. K., Orpana, H., & Graubard, B. I. (2013). Association of All-Cause Mortality With Overweight and Obesity Using Standard Body Mass İndex Categories: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Jama,* 309(1), 71-82.

Freiberg, M. S., Pencina, M. J., D'agostino, R. B., Lanier, K., Wilson, P. W., & Vasan, R. S. (2008). BMI vs. Waist Circumference for İdentifying Vascular Risk. *Obesity*, 16(2), 463-469.

Gavriilidou, N. N., Pihlsgård, M., & Elmståhl, S. (2015). Anthropometric Reference Data for Elderly Swedes and its Disease-Related Pattern. *European Journal of Clinical Nutrition*, 69(9), 1066-1075.

Gharipour, M., Sadeghi, M., Dianatkhah, M., Bidmeshgi, S., Ahmadi, A., Tahri, M., & Sarrafzadegan, N. (2014). The Cut-off Values of Anthropometric İndices for İdentifying Subjects at Risk for Metabolic Syndrome in İranian Elderly Men. *Journal of Obesity*, 2014.

Ghazi, L., Fereshtehnejad, S. M., Abbasi Fard, S., Sadeghi, M., Shahidi, G. A., & Lökk, J. (2015). Mini Nutritional Assessment (MNA) is Rather a Reliable and Valid İnstrument to Assess Nutritional Status in Iranian Healthy Adults and Elderly with a Chronic Disease. *Ecology of Food and Nutrition*, 54(4), 342-357.

Gomes de Lima, K. V., Gomes de Lima, L., Queiroz Ventura Bernardo, E. M., de Almeida, C., Adriana, P., Couto Santos, E. M., & Da Silva Prado, L. V. (2014). Relação Entre o İnstrumento de Triagem Nutricional (NRS-2002) E os Métodos de Avaliação Nutricional Objetiva em Pacientes Cirúrgicos do Recife (Pernambuco, Brasil). *Nutricion Clinicay Dietetica Hospitalaria,* 34(3), 72-79.

Guaitoli, P. R., Jansma, E. P., & de Vet, H. C. (2014). Nutrition Screening Tools: Does One Size Fit All? A Systematic Review of Screening Tools for the Hospital Setting. *Clinical Nutrition*, 33(1), 39-58.

Gündüz, S., Doğan, D., & Bayraktar, E. (2019). Nutrisyonel Risk Değerlendirme Ölçeklerinin İstatistiksel Testlerle Karşılaştırılması. *OPUS International Journal of Society Researches*, 10(17), 815-834.

Hickman, I., & Tapsell, L. (2009). Evidence Based Practice Guidelines for the Nutritional Management of Malnutrition in Adult Patients Across the Continuum of Care. *Nutrition & Dietetics,* 66(s3).

Kennedy, B. K., Berger, S. L., Brunet, A., Campisi, J., Cuervo, A. M., Epel, E. S., ... & Sierra, F. (2014). Geroscience: Linking Aging to Chronic Disease. *Cell,* 159(4), 709-713.

Komatsu, M., Okazaki, M., Tsuchiya, K., Kawaguchi, H., & Nitta, K. (2015). Geriatric Nutritional Risk İndex is a Simple Predictor of Mortality in Cronic Hemodialysis Patients. *Blood Purification*, 39(4), 281-287.

Kruizenga, H. M., Van Tulder, M. W., Seidell, J. C., Thijs, A., Ader, H. J., & Van Bokhorst-de van der Schueren, M. A. (2005). Effectiveness and Cost-Effectiveness of Early Screening and Treatment of Malnourished Patients. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 82(5), 1082-1089.

Leistra, E., Langius, J. A., Evers, A. M., Visser, M., de Vet, H. C., & Kruizenga, H. M. (2013). Validity of Nutritional Screening with MUST and SNAQ in Hospital Outpatients. *European Journal of Clinical Nutrition,* 67(7), 738-742.

Li, C., Ford, E. S., McGuire, L. C., & Mokdad, A. H. (2007). Increasing Trends in Waist Circumference and Abdominal Obesity Among US Adults. *Obesity*, 15(1), 216-216.

Liu, L., Bopp, M. M., Roberson, P. K., & Sullivan, D. H. (2002). Undernutrition and Risk of Mortality in Elderly Patients Within 1 Year of Hospital Discharge. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 57(11), M741-M746.

Lochs, H., Allison, S. P., Meier, R., Pirlich, M., Kondrup, J., Van den Berghe, G., & Pichard, C. (2006). Introductory to the ESPEN Guidelines on Enteral Nutrition: Terminology, Definitions and General Topics. *Clinical Nutrition*, 25(2), 180-186.

López-Gómez, J. J., Calleja-Fernández, A., Ballesteros-Pomar, M. D., Vidal-Casariego, A., Brea-Laranjo, C., Fariza-Vicente, E., ... & Cano-Rodríguez, I. (2011). Screening of the Nutritional Risk in Elderly Hospitalized Patients with Different Tools. *Endocrinología y Nutrición (English Edition)*, 58(3), 104-111.

Marshall, S., Young, A., Bauer, J., & Isenring, E. (2016). Malnutrition in Geriatric Rehabilitation: Prevalence, Patient Outcomes, and Criterion Validity of the Scored Patient-Generated Subjective Global Assessment and the Mini Nutritional Assessment. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, 116(5), 785-794.

Matsumura, T., Mitani, Y., Oki, Y., Fujimoto, Y., Ohira, M., Kaneko, H., ... & Ishikawa, A. (2015). Comparison of Geriatric Nutritional Risk Index Scores on Physical Performance Among Elderly Patients with Chronic Obstructive Pulmonary Disease. *Heart & Lung*, 44(6), 534-538.

Melo, A. P. F., Salles, R. K. D., Vieira, F. G. K., Ferreira, M. G. (2014). Methods for Estimating Body Weight and Height in Hospitalized Adults: A Comparative Analysis. *Revista Brasileira de Cineantropometria & Desempenho Humano*, 16(4), 475-484.

Michalakis, K., Goulis, D. G., Vazaiou, A., Mintziori, G., Polymeris, A., & Abrahamian-Michalakis, A. (2013). Obesity in the Ageing Man. *Metabolism*, 62(10), 1341-1349.

Miller, S. L., & Wolfe, R. R. (2008). The Danger of Weight Loss in the Elderly. *The Journal of Nutrition Health and Aging*, 12(7), 487-491.

Misra, A. (2015). Ethnic-Specific Eriteria for Classification of Body Mass İndex: A Perspective for Asian Indians and American Diabetes Association Position Statement. *Diabetes Technology & Therapeutics*, 17(9), 667-671.

Neelemaat, F., Meijers, J., Kruizenga, H., van Ballegooijen, H., & van Bokhorst-de van der Schueren, M. (2011). Comparison of Five Malnutrition Screening Tools in One Hospital İnpatient Sample. *Journal Of Clinical Nursing*, 20(15-16), 2144-2152.

Nur Fazimah, S., Sakinah, H., & Rosminah, M. (2013). Hospitalized Geriatric Malnutrition: A Perspective of Prevalence, İdentification and İmplications to Patient and Healthcare Cost. *Health Environ Journal*, 4(1), 55-67.

Özkaya, V. (2018). Vücut Yağının Saptanmasında Çesitli Antropometrik Ölçümlerle Biyoelektrik Empedans ve Çift Foton Absorbsiyometri Yöntemlerinin Karsılaştırılması. Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi.

Parker, J.M., Dillard, T.A., & Phillips, Y.Y. (1996). Arm Span-Height Relationships in Patients Referred for Spirometry. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 154(2), 533-536.

Preedy, V. R. (Ed.). (2012). Handbook of anthropometry: physical measures of human form in health and disease. *Springer Science & Business Media*. p.744.

Rabito, E. I., Vannucchi, G. B., Suen, V. M. M., Castilho Neto, L. L., & Marchini, J. S. (2006). Weight and Height Prediction of İmmobilized Patients. *Revista de Nutrição*, 19(6), 655-661.

Raslan, M., Gonzalez, M. C., Dias, M. C. G., Nascimento, M., Castro, M., Marques, P., ... & Waitzberg, D. L. (2010). Comparison of Nutritional Risk Screening Tools for Predicting Clinical Outcomes in Hospitalized Patients. *Nutrition,* 26(7-8), 721-726.

Roberts, H. C., Denison, H. J., Martin, H. J., Patel, H. P., Syddall, H., Cooper, C., & Sayer, A. A. (2011). A Review of the Measurement of Grip Strength in Clinical and Epidemiological Studies: Towards a Standardised Approach. *Age and Ageing*, 40(4), 423-429.

Sakinah, H., & Tan, S. L. (2012). Validity of a Local Nutritional Screening Tool in Hospitalized Malaysian Elderly Patients. *Health Environ Journal*, 3(3), 59-65.

Sánchez-García, S., García-Peña, C., Duque-López, M. X., Juárez-Cedillo, T., Cortés-Núñez, A. R., & Reyes-Beaman, S. (2007). Anthropometric Measures and Nutritional Status in a Healthy Elderly Population. *BMC Public Health*, 7(1), 1-9.

Silva, D. F. O., Lima, S. C. V. C., Sena-Evangelista, K. C. M., Marchioni, D. M., Cobucci, R. N., & Andrade, F. B. D. (2020). Nutritional Risk Screening Tools for Older Adults with COVID-19: A Systematic Review. *Nutrients*, 12(10), 2956.

Stratton, R. J., Hackston, A., Longmore, D., Dixon, R., Price, S., Stroud, M., ... & Elia, M. (2004). Malnutrition in hospital outpatients and inpatients: prevalence, concurrent validity and ease of use of the 'malnutrition universal screening tool'('MUST') for adults. *British Journal of Nutrition,* 92(5), 799-808.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2017). T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, *Diyetisyenler İçin Hasta İzleme Rehberi/ Ağırlık Yönetimi El Kitabı,* Yayın No: 1081, Ankara, sf: 73.

Thomas, D. R. (2007). Loss of skeletal muscle mass in aging: examining the relationship of starvation, sarcopenia and cachexia. *Clinical nutrition*, 26(4), 389-399.

Tlili, M., Landolsi, M., Jarrar, M. S., Khelifi, S., Naouar, N., & Ghannouchi, S. E. (2020). Anthropometric Characteristics of Tunisian Population in Comparison to the World Caractéristiques Anthropométriques de la Population Tunisienne Par Rapport au Monde. *La Tunisie Medicale*, 98(05), 413-419.

Trevisan, C., Maggi, S., Curreri, C., Nante, G., Noale, M., De Rui, M., ... & Sergi, G. (2017). Anthropometric Parameters and the İncidence of Atrial Fibrillation in Older People: The PRO. VA Study. *Clinical Cardiology*, 40(7), 461-468.

United Nations (2017). Department of Economic and Social Affairs. Population Division. World Population Ageing: 2017 *Highlights.* UN.

Vellas, B., Villars, H., Abellan, G., Soto, M. E., Rolland, Y., Guigoz, Y., ... & Garry, P. (2006). Overview of the MNA®-Its History and Challenges. *Journal of Nutrition Health and Aging*, 10(6), 456.

Villafañe, J. H., Valdes, K., Buraschi, R., Martinelli, M., Bissolotti, L., & Negrini, S. (2016). Reliability of the Handgrip Strength Test in Elderly Subjects with Parkinson Disease. *Hand,* 11(1), 54-58.

Villareal, D. T., Apovian, C. M., Kushner, R. F., & Klein, S. (2005). Obesity in Older Adults: Technical Review and Position Statement of the American Society for Nutrition and NAASO, The Obesity Society. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 82(5), 923-934.

Watterson, C., Fraser, A., Banks, M., Isenring, E., Silvester, C., & Hoevenaars, R. (2009). Bauer, 376 J., Vivanti, A., Ferguson, M. Evidence based practice guidelines for nutritional management 377 of malnutrition in adult patients across the continuum of care. *Nutrition and Dietetics*, 378, 66.

WHO. (2015). World Health Organization. *World report on ageing and health.* World Health Organization.

Wijnhoven, H. A., Schilp, J., de Vet, H. C., Kruizenga, H. M., Deeg, D. J., Ferrucci, L., & Visser, M. (2012). Development and Validation of Criteria for Determining Undernutrition in Community-Dwelling Older Men and Women: The Short Nutritional Assessment Questionnaire 65+. *Clinical Nutrition,* 31(3), 351-358.

Yang, J., Wang, F., Wang, J., Han, X., Hu, H., Yu, C., ... & He, M. (2018). Using Different Anthropometric İndices to Assess Prediction Ability of Type 2 Diabetes in Elderly Population: A 5 Year Prospective Study. *BMC Geriatrics*, 18(1), 1-9.

Ye, X. J., Ji, Y. B., Ma, B. W., Huang, D. D., Chen, W. Z., Pan, Z. Y., ... & Yu, Z. (2018). Comparison of Three Common Nutritional Screening Tools with the New European Society for Clinical Nutrition and Metabolism (ESPEN) Criteria for Malnutrition Among Patients with Geriatric Gastrointestinal Cancer: A Prospective Study in China. *BMJ Open*, 8(4), e019750.

KAYNAKÇA

Abuznait, A. H., Qosa, H., Busnena, B. A., El Sayed, K. A., & Kaddoumi, A. (2013). Olive-oil-derived oleocanthal enhances β-amyloid clearance as a potential neuroprotective mechanism against Alzheimer's disease: in vitro and in vivo studies. *ACS chemical neuroscience*, *4*(6), 973-982.

Akbari, E., Asemi, Z., Daneshvar Kakhaki, R., Bahmani, F., Kouchaki, E., Tamtaji, O. R., Hamidi, G. A., & Salami, M. (2016). Effect of Probiotic Supplementation on Cognitive Function and Metabolic Status in Alzheimer's Disease: A Randomized, Double-Blind and Controlled Trial. *Frontiers in aging neuroscience*, *8*, 256. https://doi.org/10.3389/fnagi.2016.00256

Algahtani, H., Shirah, B., Alhazmi, A., Alshareef, A., Bajunaid, M., & Samman, A. (2020). Perception and attitude of the general population towards Alzheimer's disease in Jeddah, Saudi Arabia. Acta neurologica Belgica, 120, 313-320.

Alzheimer, S. K. (2003). Diğer demanslar (Modern tıp seminerleri: 26). Ankara: Güneş Kitapevi Yayınları, 9-13.

Alzheimer's Association (2015). Alzheimer's disease facts and figures. Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association, 11(3), 332–384. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2015.02.003

Alzheimer's Association. (2018). Alzheimer's figures. Alzheimer's & Dementia. 2020; 16(3): 391-460.

Andrieu, S., Reynish, W., Nourhashemi, F., Ousset, P. J., Grandjean, H., Grand, A., ... & Vellas, B. (2001). Nutritional risk factors for institutional placement in Alzheimer's disease after one year follow-up. The journal of nutrition, health & aging, 5(2), 113-117.

Anstey, K. J., von Sanden, C., Salim, A., & O'Kearney, R. (2007). Smoking as a risk factor for dementia and cognitive decline: a meta-analysis of prospective studies. American journal of epidemiology, 166(4), 367-378.

Arce, M. P., Rodríguez-Franco, M. I., Gonzalez-Munoz, G. C., Pérez, C., López, B., Villarroya, M., ... & Conde, S. (2009). Neuroprotective and cholinergic properties of multifunctional glutamic acid derivatives for the treatment of Alzheimer's disease. Journal of medicinal chemistry, 52(22), 7249-7257.

Arjmand, G., Abbas-Zadeh, M., & Eftekhari, M. H. (2022). Effect of MIND diet intervention on cognitive performance and brain structure in healthy obese women: a randomized controlled trial. *Scientific reports*, *12*(1), 2871. https://doi.org/10.1038/s41598-021-04258-9

Arvanitakis, Z., Shah, R. C., & Bennett, D. A. (2019). Diagnosis and management of dementia. Jama, 322(16), 1589-1599.

Ateşkan, Ü. (2012). Alzheimer hastalığı risk faktörleri, her yönüyle alzheimer hastalığı. İstanbul: Özal Matbaası, 183-193.

Bach-Faig, A., Berry, E. M., Lairon, D., Reguant, J., Trichopoulou, A., Dernini, S., Medina, F. X., Battino, M., Belahsen, R., Miranda, G., Serra-Majem, L., & Mediterranean Diet Foundation Expert Group (2011). Mediterranean diet pyramid today. Science and cultural updates. Public health nutrition, 14(12A), 2274–2284. https://doi.org/10.1017/S1368980011002515

Bane, T. J., & Cole, C. (2015). Prevention of Alzheimer disease: The roles of nutrition and primary care. *The Nurse practitioner*, *40*(5), 30–36. https://doi.org/10.1097/01.NPR.0000463782.57968.c2

Barry, D., Ellul, S., Watters, L., Lee, D., Haluska, R., Jr, & White, R. (2018). The ketogenic diet in disease and development. International journal of developmental neuroscience : the official journal of the International Society for Developmental Neuroscience, 68, 53–58. https://doi.org/10.1016/j.ijdevneu.2018.04.005

Bartus, R. T., Dean III, R. L., Beer, B., & Lippa, A. S. (1982). The cholinergic hypothesis of geriatric memory dysfunction. Science, 217(4558), 408-414.

Batch, J. T., Lamsal, S. P., Adkins, M., Sultan, S., & Ramirez, M. N. (2020). Advantages and Disadvantages of the Ketogenic Diet: A Review Article. Cureus, 12(8), e9639. https://doi.org/10.7759/cureus.9639

Baumgart, M., Snyder, H. M., Carrillo, M. C., Fazio, S., Kim, H., & Johns, H. (2015). Summary of the evidence on modifiable risk factors for cognitive decline and dementia: a population-based perspective. Alzheimer's & Dementia, 11(6), 718-726.

Baysal, A. İ., & Yeşilbudak, Z. (2003). Alzheimer hastalığı'nın klinik bulguları. Türkiye Klinikleri Nöroloji Dergisi, 1(1), 1-5.

Bazzano, L. A., Green, T., Harrison, T. N., & Reynolds, K. (2013). Dietary approaches to prevent hypertension. Current hypertension reports, 15(6), 694–702. https://doi.org/10.1007/s11906-013-0390-z

Becerra-Tomás, N., Blanco Mejía, S., Viguiliouk, E., Khan, T., Kendall, C. W. C., Kahleova, H., Rahelić, D., Sievenpiper, J. L., & Salas-Salvadó, J. (2020). Mediterranean diet, cardiovascular disease and mortality in diabetes: A systematic review and meta-analysis of prospective cohort studies and randomized clinical trials. Critical reviews in food science and nutrition, 60(7), 1207–1227. https://doi.org/10.1080/10408398.2019.1565281

Bendlin, B. B., Carlsson, C. M., Gleason, C. E., Johnson, S. C., Sodhi, A., Gallagher, C. L., ... & Asthana, S. (2010). Midlife predictors of Alzheimer's disease. Maturitas, 65(2), 131-137.

Berendsen, A. M., Kang, J. H., Feskens, E. J. M., de Groot, C. P. G. M., Grodstein, F., & van de Rest, O. (2018). Association of Long-Term Adherence to the MIND Diet with Cognitive Function and Cognitive Decline in American Women. The journal of nutrition, health & aging, 22(2), 222–229. https://doi.org/10.1007/s12603-017-0909-0

Bickel, H., & Kurz, A. (2009). Education, occupation, and dementia: the Bavarian school sisters study. Dementia and geriatric cognitive disorders, 27(6), 548–556. https://doi.org/10.1159/000227781

Bird, T. D. (2018). Alzheimer disease overview. GeneReviews®[Internet].

Blazer, D. G., Yaffe, K., Liverman, C. T., Committee on the Public Health Dimensions of Cognitive Aging, Board on Health Sciences Policy, & Institute of Medicine (Eds.). (2015). Cognitive Aging: Progress in Understanding and Opportunities for Action. National Academies Press (US).

Blumenthal, J. A., Smith, P. J., Mabe, S., Hinderliter, A., Lin, P. H., Liao, L., ... & Sherwood, A. (2019). Lifestyle and neurocognition in older adults with cognitive impairments: A randomized trial. Neurology, 92(3), e212-e223.

Brandt, J., Buchholz, A., Henry-Barron, B., Vizthum, D., Avramopoulos, D., & Cervenka, M. C. (2019). Preliminary Report on the Feasibility and Efficacy of the Modified Atkins Diet for Treatment of Mild Cognitive Impairment and Early Alzheimer's Disease. Journal of Alzheimer's disease : JAD, 68(3), 969–981. https://doi.org/10.3233/JAD-180995

Brocker P, Benhamidat T, Benoit M, Staccini P, Bertogliati C, Gu´erin O, Lechowski L, Robert PH. (2003). Etat nutritionnel et maladie d'Alzheimer: R´esultats pr´eliminaires de l'´etude REAL.FR [Nutritional status and Alzheimer's disease: Preliminary results of the REAL.FR study]. Rev Med Interne 24(Suppl 3), 314s-318s.

Calsolaro, V., & Edison, P. (2016). Neuroinflammation in Alzheimer's disease: current evidence and future directions. Alzheimer's & dementia, 12(6), 719-732.

Canbolat, E., & Yardımcı, H. (2016). Alzheimer hastalığı ve koruyucu besin öğeleri. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 6(2), 139-145.

Cankurtaran, M. (2004). Alzheimer tip ve vasküler tip demansta risk faktörleri araştırılması. Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 18-55.

Cankurtaran, M., & Arıoğul, S. (2005). Demans ve alzheimer hastalığı. Misem, 11(12), 22-57.

Chen, J., Benjenk, I., Barath, D., Anderson, A. C., & Reynolds III, C. F. (2021). Disparities in preventable hospitalization among patients with Alzheimer diseases. American journal of preventive medicine, 60(5), 595-604.

Chuang, C. C., & McIntosh, M. K. (2011). Potential mechanisms by which polyphenol-rich grapes prevent obesity-mediated inflammation and metabolic diseases. Annual review of nutrition, 31, 155-176.

Clare, L., Linden, D. E., Woods, R. T., Whitaker, R., Evans, S. J., Parkinson, C. H., van Paasschen, J., Nelis, S. M., Hoare, Z., Yuen, K. S., & Rugg, M. D. (2010). Goal-oriented cognitive rehabilitation for people with early-stage Alzheimer disease: a single-blind randomized controlled trial of clinical efficacy. *The American journal of geriatric psychiatry : official journal of the American Association for Geriatric Psychiatry*, *18*(10), 928–939. https://doi.org/10.1097/JGP.0b013e3181d5792a

Clark, T. A., Lee, H. P., Rolston, R. K., Zhu, X., Marlatt, M. W., Castellani, R. J., ... & Perry, G. (2010). Oxidative stress and its implications for future treatments and management of Alzheimer disease. International journal of biomedical science: IJBS, 6(3), 225.

Crous-Bou, M., Minguillón, C., Gramunt, N., & Molinuevo, J. L. (2017). Alzheimer's disease prevention: from risk factors to early intervention. Alzheimer's research & therapy, 9(1), 71. https://doi.org/10.1186/s13195-017-0297-z

Dai, J., Jones, D. P., Goldberg, J., Ziegler, T. R., Bostick, R. M., Wilson, P. W., Manatunga, A. K., Shallenberger, L., Jones, L., & Vaccarino, V. (2008). Association between adherence to the Mediterranean diet and oxidative stress. The American journal of clinical nutrition, 88(5), 1364–1370. https://doi.org/10.3945/ajcn.2008.26528

Dangour, A. D., Allen, E., Elbourne, D., Fletcher, A., Richards, M., & Uauy, R. (2009). Fish consumption and cognitive function among older people in the UK: baseline data from the OPAL study. The journal of nutrition, health & aging, 13(3), 198–202. https://doi.org/10.1007/s12603-009-0057-2

de Toledo-Morrell, L., Goncharova, I., Dickerson, B., Wilson, R. S., & Bennett, D. A. (2000). From healthy aging to early Alzheimer's disease: in vivo detection of entorhinal cortex atrophy. Annals of the New York Academy of Sciences, 911, 240–253. https://doi.org/10.1111/j.1749-6632.2000.tb06730.x

Di Fede, G., Catania, M., Maderna, E., Ghidoni, R., Benussi, L., Tonoli, E., ... & Tagliavini, F. (2018). Molecular subtypes of Alzheimer's disease. Scientific reports, 8(1), 1-14.

Diano, S., Farr, S. A., Benoit, S. C., McNay, E. C., da Silva, I., Horvath, B., Gaskin, F. S., Nonaka, N., Jaeger, L. B., Banks, W. A., Morley, J. E., Pinto, S., Sherwin, R. S., Xu, L., Yamada, K. A., Sleeman, M. W., Tschöp, M. H., & Horvath, T. L. (2006). Ghrelin controls hippocampal spine synapse density and memory performance. Nature neuroscience, 9(3), 381–388. https://doi.org/10.1038/nn1656

Dong, L., Xiao, R., Cai, C., Xu, Z., Wang, S., Pan, L., & Yuan, L. (2016). Diet, lifestyle and cognitive function in old Chinese adults. *Archives of gerontology and geriatrics*, *63*, 36–42. https://doi.org/10.1016/j.archger.2015.12.003

Eratne, D., Loi, S. M., Farrand, S., Kelso, W., Velakoulis, D., & Looi, J. C. (2018). Alzheimer's disease: clinical update on epidemiology, pathophysiology and diagnosis. Australasian Psychiatry, 26(4), 347-357.

Evans, D. A., Bennett, D. A., Wilson, R. S., Bienias, J. L., Morris, M. C., Scherr, P. A., ... & Schneider, J. (2003). Incidence of Alzheimer disease in a biracial urban community: relation to apolipoprotein E allele status. Archives of neurology, 60(2), 185-189.

Féart, C., Samieri, C., & Barberger-Gateau, P. (2010). Mediterranean diet and cognitive function in older adults. Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care, 13(1), 14-18.

Francis, P. T., Ramirez, M. J., & Lai, M. K. (2010). Neurochemical basis for symptomatic treatment of Alzheimer's disease. Neuropharmacology, 59(4-5), 221 - 229. https://doi.org/10.1016/j.neuropharm.2010.02.010

Friedland R. P. (2003). Fish consumption and the risk of Alzheimer disease: is it time to make dietary recommendations?. Archives of neurology, 60(7), 923–924. https://doi.org/10.1001/archneur.60.7.923

Frisardi, V., Panza, F., Seripa, D., Imbimbo, B. P., Vendemiale, G., Pilotto, A., & Solfrizzi, V. (2010). Nutraceutical properties of Mediterranean diet and cognitive decline: possible underlying mechanisms. Journal of Alzheimer's Disease, 22(3), 715-740.

Fu, J., Tan, L. J., Lee, J. E., & Shin, S. (2022). Association between the mediterranean diet and cognitive health among healthy adults: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Nutrition*, *9*.

Ganguli, M., Dodge, H.H., Chen, P., Belle, S., Dekosky, S.T., (2000). Ten-year incidence of dementia in a rural elderly US community population The Movıes Project. Neurology, 54(5), 1109-1116.

García-Casares, N., Gallego Fuentes, P., Barbancho, M. A., López-Gigosos, R., García-Rodríguez, A., & Gutiérrez-Bedmar, M. (2021). Alzheimer's disease, mild cognitive impairment and mediterranean diet. A systematic review and dose-response meta-analysis. *Journal of clinical medicine*, *10*(20), 4642.

Gibbs, M. E., Maksel, D., Gibbs, Z., Hou, X., Summers, R. J., & Small, D. H. (2010). Memory loss caused by β-amyloid protein is rescued by a β3-adrenoceptor agonist. Neurobiology of aging, 31(4), 614-624.

Gillette-Guyonnet, S., Nourhashemi, F., Andrieu, S., Cantet, C., Micas, M., Ousset, P. J., & Vellas, B. (2003). The REAL. FR research program on Alzheimer's disease and its management: methods and preliminary results. The Journal of nutrition, health & aging, 7(2), 91-96.

Gillette-Guyonnet, S., Nourhashemi, F., Andrieu, S., de Glisezinski, I., Ousset, P. J., Riviere, D., Albarede, J. L., & Vellas, B. (2000). Weight loss in Alzheimer disease. *The American journal of clinical nutrition*, *71*(2), 637S–642S. https://doi.org/10.1093/ajcn/71.2.637s

Gorji, N., Moeini, R., & Memariani, Z. (2018). Almond, hazelnut and walnut, three nuts for neuroprotection in Alzheimer's disease: A neuropharmacological review of their bioactive constituents. *Pharmacological research*, *129*, 115-127.

Green, R. C., Cupples, L. A., Go, R., Benke, K. S., Edeki, T., Griffith, P. A., Williams, M., Hipps, Y., Graff-Radford, N., Bachman, D., Farrer, L. A., & MIRAGE Study Group (2002). Risk of dementia among white and African American relatives of patients with Alzheimer disease. JAMA, 287(3), 329–336. https://doi.org/10.1001/jama.287.3.329

Grossi, C., Rigacci, S., & Ambrosini, S. Dami T, Luccarini I, Traini C, Failli P, Berti A, Casamenti F, Stefani M. (2013). The polyphenol oleuropein aglycone protects TgCRND8 mice against Aß plaque pathology. *PLOS one*, *8*(8), e71702.

Gu, Y., Luchsinger, J. A., Stern, Y., & Scarmeas, N. (2010). Mediterranean diet, inflammatory and metabolic biomarkers, and risk of Alzheimer's disease. Journal of Alzheimer's Disease, 22(2), 483-492.

Guérin, O., Andrieu, S., Schneider, S. M., Milano, M., Boulahssass, R., Brocker, P., & Vellas, B. (2005). Different modes of weight loss in Alzheimer disease: a prospective study of 395 patients–. The American journal of clinical nutrition, 82(2), 435-441.

Guigoz, Y., Lauque, S., & Vellas, B. J. (2002). Identifying the elderly at risk for malnutrition: The Mini Nutritional Assessment. Clinics in geriatric medicine, 18(4), 737-757.

Gurinovich, A., Andersen, S. L., Puca, A., Atzmon, G., Barzilai, N., & Sebastiani, P. (2019). Varying Effects of APOE Alleles on Extreme Longevity in European Ethnicities. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, *74*(Suppl_1), S45–S51. https://doi.org/10.1093/gerona/glz179.

Gurvit, H., Emre, M., Tinaz, S., Bilgic, B., Hanagasi, H., Sahin, H., ... & Harmanci, H. (2008). The prevalence of dementia in an urban Turkish population. American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias®, 23(1), 67-76.

Gürvit, H. (2010). Alzheimer ve Alzheimer dışı demanslar. URL: http://www. itfnöroloji. org/demans/demans. htm.

Handing, E. P., Andel, R., Kadlecova, P., Gatz, M., & Pedersen, N. L. (2015). Midlife Alcohol Consumption and Risk of Dementia Over 43 Years of Follow-Up: A Population-Based Study From the Swedish Twin Registry. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, *70*(10), 1248–1254. https://doi.org/10.1093/gerona/glv038

Hardy, J., & Selkoe, D. J. (2002). The amyloid hypothesis of Alzheimer's disease: progress and problems on the road to therapeutics. *science*, *297*(5580), 353-356.

Hebert, L. E., Bienias, J. L., Aggarwal, N. T., Wilson, R. S., Bennett, D. A., Shah, R. C., & Evans, D. A. (2010). Change in risk of Alzheimer disease over time. Neurology, 75(9), 786–791. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3181f0754f

Hill, E., Goodwill, A. M., Gorelik, A., & Szoeke, C. (2019). Diet and biomarkers of Alzheimer's disease: a systematic review and meta-analysis. *Neurobiology of aging*, *76*, 45-52.

Hoffman, L. B., Schmeidler, J., Lesser, G. T., Beeri, M. S., Purohit, D. P., Grossman, H. T., & Haroutunian, V. (2009). Less Alzheimer disease neuropathology in medicated hypertensive than nonhypertensive persons. Neurology, 72(20), 1720–1726. https://doi.org/10.1212/01.wnl.0000345881.82856.d5

Holm B, Soderhamn O. (2003). Factors associated with nutritional status in a group of people in an early stage of dementia. Clin Nutr 22, 385-389.

Holtzman, D. M., Herz, J., & Bu, G. (2012). Apolipoprotein E and apolipoprotein E receptors: normal biology and roles in Alzheimer disease. Cold Spring Harbor perspectives in medicine, 2(3), a006312.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2019-33712 adresine 13.10.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2019-33712 adresine 26.10.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.

URL-1. https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/9332/demans-bak%C4%B1m-modeli projekitab%C4%B1.pdf sitesine 13.10.2023 tarihinde erişim sağlanmıştır.

Huhn S, Witte A.V. (2017). Effects of resveratrol on cognitive functions. Nutrition and Functional Foods for Healthy Aging: Elsevier, 283-92.

Iacovides, S., Goble, D., Paterson, B., & Meiring, R. M. (2019). Three consecutive weeks of nutritional ketosis has no effect on cognitive function, sleep, and mood compared with a high-carbohydrate, low-fat diet in healthy individuals: a randomized, crossover, controlled trial. The American journal of clinical nutrition, 110(2), 349–357. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqz073

Ittner, L. M., & Götz, J. (2011). Amyloid-β and tau—a toxic pas de deux in Alzheimer's disease. Nature Reviews Neuroscience, 12(2), 67-72.

Jack, C. R., Petersen, R. C., Xu, Y., O'brien, P. C., Smith, G. E., Ivnik, R. J., ... & Kokmen, E. (2000). Rates of hippocampal atrophy correlate with change in clinical status in aging and AD. Neurology, 55(4), 484-490.

Jansen, W. J., Ossenkoppele, R., Knol, D. L., Tijms, B. M., Scheltens, P., Verhey, F. R., ... & Amyloid Biomarker Study Group. (2015). Prevalence of cerebral amyloid pathology in persons without dementia: a meta-analysis. Jama, 313(19), 1924-1938.

Joseph, J. A., Shukitt-Hale, B., & Willis, L. M. (2009). Grape juice, berries, and walnuts affect brain aging and behavior. The Journal of nutrition, 139(9), 1813S–7S. https://doi.org/10.3945/jn.109.108266

Kar, S., Issa, A. M., Seto, D., Auld, D. S., Collier, B., & Quirion, R. (1998). Amyloid β-peptide inhibits high-affinity choline uptake and acetylcholine release in rat hippocampal slices. Journal of neurochemistry, 70(5), 2179-2187.

Keys, A. (1970). Coronary heart disease in seven countries. Circulation, 41(1), 186-195.

Khan, S. S., & Bloom, G. S. (2016). Tau: the center of a signaling nexus in Alzheimer's disease. Frontiers in Neuroscience, 10, 31.

Kidd, P. M. (2008). Alzheimer's disease, amnestic mild cognitive impairment, and age-associated memory impairment: current understanding and progress toward integrative prevention. Alternative Medicine Review, 13(2).

Knowles, T. P., Vendruscolo, M., & Dobson, C. M. (2014). The amyloid state and its association with protein misfolding diseases. Nature reviews Molecular cell biology, 15(6), 384-396.

Kocahan, S., & Doğan, Z. (2017). Mechanisms of Alzheimer's Disease Pathogenesis and Prevention: The Brain, Neural Pathology, N-methyl-D-aspartate Receptors, Tau Protein and Other Risk Factors. Clinical psychopharmacology and neuroscience : the official scientific journal of the Korean College of Neuropsychopharmacology, 15(1), 1–8. https://doi.org/10.9758/cpn.2017.15.1.1

Kumar, A., & Singh, A. (2015). A review on Alzheimer's disease pathophysiology and its management: an update. Pharmacological reports, 67(2), 195-203.

Lange, K. W., Lange, K. M., Makulska-Gertruda, E., Nakamura, Y., Reissmann, A., Kanaya, S., & Hauser, J. (2017). Ketogenic diets and Alzheimer's disease. Food Science and Human Wellness, 6(1), 1-9.

Launer, L. J., Ross, G. W., Petrovitch, H., Masaki, K., Foley, D., White, L. R., & Havlik, R. J. (2000). Midlife blood pressure and dementia: the Honolulu-Asia aging study. Neurobiology of aging, 21(1), 49–55. https://doi.org/10.1016/s0197-4580(00)00096-8

Lewczuk, P., Mroczko, B., Fagan, A., & Kornhuber, J. (2015). Biomarkers of Alzheimer's disease and mild cognitive impairment: a current perspective. Advances in medical sciences, 60(1), 76-82.

Lichtenstein, A. H., Appel, L. J., Brands, M., Carnethon, M., Daniels, S., Franch, H. A., ... & Wylie-Rosett, J. (2006). Diet and lifestyle recommendations revision 2006: a scientific statement from the American Heart Association Nutrition Committee. Circulation, 114(1), 82-96.

Lindsay, J., & Anderson, L. (2004). Dementia/Alzheimer's disease. BMC Women's Health, 4(1), 1-9.
Liu, Y., Liu, F., Grundke-Iqbal, I., Iqbal, K., & Gong, C. X. (2011). Deficient brain insulin signalling pathway in Alzheimer's disease and diabetes. *The Journal of pathology*, *225*(1), 54–62. https://doi.org/10.1002/path.2912
Livingston, G., Huntley, J., Sommerlad, A., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., Brayne, C., Burns, A., Cohen-Mansfield, J., Cooper, C., Costafreda, S. G., Dias, A., Fox, N., Gitlin, L. N., Howard, R., Kales, H. C., Kivimäki, M., Larson, E. B., Ogunniyi, A., Orgeta, V., … Mukadam, N. (2020). Dementia prevention, intervention, and care: 2020 report of the Lancet Commission. Lancet (London, England), 396(10248), 413–446. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30367-6
Livingston, G., Sommerlad, A., Orgeta, V., Costafreda, S. G., Huntley, J., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., Burns, A., Cohen-Mansfield, J., Cooper, C., Fox, N., Gitlin, L. N., Howard, R., Kales, H. C., Larson, E. B., Ritchie, K., Rockwood, K., Sampson, E. L., Samus, Q., … Mukadam, N. (2017). Dementia prevention, intervention, and care. Lancet (London, England), 390(10113), 2673–2734. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)31363-6
Lobo, E., Dufouil, C., Marcos, G., Quetglas, B., Saz, P., Guallar, E., Lobo, A., & ZARADEMP Workgroup (2010). Is there an association between low-to-moderate alcohol consumption and risk of cognitive decline?. *American journal of epidemiology*, *172*(6), 708–716. https://doi.org/10.1093/aje/kwq187
Lopez, L. B., Kritz-Silverstein, D., & Barrett Connor, E. (2011). High dietary and plasma levels of the omega-3 fatty acid docosahexaenoic acid are associated with decreased dementia risk: the Rancho Bernardo study. The journal of nutrition, health & aging, 15(1), 25–31. https://doi.org/10.1007/s12603-011-0009-5
Lott, I. T., & Dierssen, M. (2010). Cognitive deficits and associated neurological complications in individuals with Down's syndrome. *The Lancet Neurology*, *9*(6), 623-633.
Lourida, I., Soni, M., Thompson-Coon, J., Purandare, N., Lang, I. A., Ukoumunne, O. C., & Llewellyn, D. J. (2013). Mediterranean diet, cognitive function, and dementia: a systematic review. *Epidemiology (Cambridge, Mass.)*, *24*(4), 479–489. https://doi.org/10.1097/EDE.0b013e3182944410
Loy, C. T., Schofield, P. R., Turner, A. M., & Kwok, J. B. (2014). Genetics of dementia. The Lancet, 383(9919), 828-840.
Lubitz, I., Ricny, J., Atrakchi-Baranes, D., Shemesh, C., Kravitz, E., Liraz-Zaltsman, S., Maksin-Matveev, A., Cooper, I., Leibowitz, A., Uribarri, J., Schmeidler, J., Cai, W., Kristofikova, Z., Ripova, D., LeRoith, D., & Schnaider-Beeri, M. (2016). High dietary advanced glycation end products are associated with poorer spatial learning and accelerated Aβ deposition in an Alzheimer mouse model. Aging cell, 15(2), 309–316. https://doi.org/10.1111/acel.12436.
Luccarini, I., Grossi, C., Rigacci, S., Coppi, E., Pugliese, A. M., Pantano, D., ... & Casamenti, F. (2015). Oleuropein aglycone protects against pyroglutamylated-3 amyloid-ß toxicity: biochemical, epigenetic and functional correlates. *Neurobiology of Aging*, *36*(2), 648-663.
Luchsinger, J. A., Tang, M. X., Miller, J., Green, R., & Mayeux, R. (2007). Relation of higher folate intake to lower risk of Alzheimer disease in the elderly. Archives of neurology, 64(1), 86–92. https://doi.org/10.1001/archneur.64.1.86
Magri F, Borza A, del Vecchio S, Chytiris S, Cuzzoni G, Busconi L, Rebesco A, Ferrari E. (2003). Nutritional assessment of demented patients: A descriptive study. Aging Clin Exp Res 15, 148-153.
Mao, X. Y., Yin, X. X., Guan, Q. W., Xia, Q. X., Yang, N., Zhou, H. H., Liu, Z. Q., & Jin, W. L. (2021). Dietary nutrition for neurological disease therapy: Current status and future directions. *Pharmacology & therapeutics*, *226*, 107861. https://doi.org/10.1016/j.pharmthera.2021.107861
Marcason, W. (2015). What are the components to the MIND diet?. Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics, 115(10), 1744-1744.
Martínez-González, M. A., Salas-Salvadó, J., Estruch, R., Corella, D., Fitó, M., Ros, E., & Predimed Investigators. (2015). Benefits of the Mediterranean diet: insights from the PREDIMED study. Progress in cardiovascular diseases, 58(1), 50-60.
Mayeux, R., Saunders, A. M., Shea, S., Mirra, S., Evans, D., Roses, A. D., Hyman, B. T., Crain, B., Tang, M. X., & Phelps, C. H. (1998). Utility of the apolipoprotein E genotype in the diagnosis of Alzheimer's disease. Alzheimer's Disease Centers Consortium on Apolipoprotein E and Alzheimer's Disease. The New England journal of medicine, 338(8), 506–511. https://doi.org/10.1056/NEJM199802193380804
Mayr, H. L., Tierney, A. C., Kucianski, T., Thomas, C. J., & Itsiopoulos, C. (2019). Australian patients with coronary heart disease achieve high adherence to 6-month Mediterranean diet intervention: preliminary results of the AUSMED Heart Trial. Nutrition (Burbank, Los Angeles County, Calif.), 61, 21–31. https://doi.org/10.1016/j.nut.2018.10.027
McDonald, T. J. W., & Cervenka, M. C. (2018). The Expanding Role of Ketogenic Diets in Adult Neurological Disorders. Brain sciences, 8(8), 148. https://doi.org/10.3390/brainsci8080148
Melekoğlu, E., & Rakıcıoğlu, N. (2020). Yaşlılarda bilişsel fonksiyonun korunması ile ilişkili diyet modelleri. Beslenme ve Diyet Dergisi, 48(2), 84-92.
Mergenthaler, P., Lindauer, U., Dienel, G. A., & Meisel, A. (2013). Sugar for the brain: the role of glucose in physiological and pathological brain function. Trends in neurosciences, 36(10), 587-597.
Michaelson, D. M. (2014). APOE ε4: The most prevalent yet understudied risk factor for Alzheimer's disease. Alzheimer's & Dementia, 10(6), 861-868.
Mold, M., Kumar, M., Mirza, A., Shardlow, E., & Exley, C. (2018). Intracellular tracing of amyloid vaccines through direct fluorescent labelling. Scientific reports, 8(1), 1-10.
Morrill, S. J., & Gibas, K. J. (2019). Ketogenic diet rescues cognition in ApoE4+ patient with mild Alzheimer's disease: A case study. Diabetes & metabolic syndrome, 13(2), 1187–1191. https://doi.org/10.1016/j.dsx.2019.01.035
Morris, M. C., Evans, D. A., Bienias, J. L., Tangney, C. C., Bennett, D. A., Aggarwal, N., ... & Wilson, R. S. (2003). Dietary fats and the risk of incident Alzheimer disease. Archives of neurology, 60(2), 194-200.
Morris, M. C., Tangney, C. C., Wang, Y., Sacks, F. M., Barnes, L. L., Bennett, D. A., & Aggarwal, N. T. (2015a). MIND diet slows cognitive decline with aging. Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association, 11(9), 1015–1022. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2015.04.011.
Morris, M. C., Tangney, C. C., Wang, Y., Sacks, F. M., Bennett, D. A., & Aggarwal, N. T. (2015b). MIND diet associated with reduced incidence of Alzheimer's disease. Alzheimer's & dementia : the journal of the Alzheimer's Association, 11(9), 1007–1014. https://doi.org/10.1016/j.jalz.2014.11.009.
Morris, M. C., Wang, Y., Barnes, L. L., Bennett, D. A., Dawson-Hughes, B., & Booth, S. L. (2018). Nutrients and bioactives in green leafy vegetables and cognitive decline: Prospective study. *Neurology*, *90*(3), e214–e222. https://doi.org/10.1212/WNL.0000000000004815

Moussa, C., Hebron, M., Huang, X., Ahn, J., Rissman, R. A., Aisen, P. S., & Turner, R. S. (2017). Resveratrol regulates neuro-inflammation and induces adaptive immunity in Alzheimer's disease. *Journal of neuroinflammation*, *14*(1), 1. https://doi.org/10.1186/s12974-016-0779-0

Mucke L. (2009). Neuroscience: Alzheimer's disease. Nature, 461(7266), 895–897. https://doi.org/10.1038/461895a

Murugan, S., Venkatesan, C., Sumithra, M. G., Gao, X. Z., Elakkiya, B., Akila, M., & Manoharan, S. (2021). DEMNET: a deep learning model for early diagnosis of Alzheimer diseases and dementia from MR images. IEEE Access, 9, 90319-90329.

Musiek, E. S., & Holtzman, D. M. (2015). Three dimensions of the amyloid hypothesis: time, space and'wingmen'. Nature neuroscience, 18(6), 800-806.

Mutluer, M. (2009). Devinime ilişkin kortikal potansiyellerin hafif bilişsel bozukluk ve orta evre alzheimer hastalığını değerlendirmede nöropsikoljik testler ile korelasyonu.

National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Health and Medicine Division, Board on Health Sciences Policy, Committee on Preventing Dementia and Cognitive Impairment, Downey, A., Stroud, C., Landis, S., & Leshner, A. I. (Eds.). (2017). *Preventing Cognitive Decline and Dementia: A Way Forward*. National Academies Press (US).

National Institutes of Health, National Heart Lung and Blood Institute, Description of the DASH Eating Plan. (2021). Erişim:[https://www.nhlbi.nih.gov/education/dasheating plan#:~:text=The%20DASH%20 eating%20plan%20 requires,beans%2C %20nuts%2C%20and%20vegetable%20oils], Erişim Tarihi: 20.09.2022

Ngabirano, L., Samieri, C., Feart, C., Gabelle, A., Artero, S., Duflos, C., Berr, C., & Mura, T. (2019). Intake of Meat, Fish, Fruits, and Vegetables and Long-Term Risk of Dementia and Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's disease : JAD*, *68*(2), 711–722. https://doi.org/10.3233/JAD-180919

Nishi, S. K., Babio, N., Gómez-Martínez, C., Martínez-González, M. Á., Ros, E., Corella, D., ... & Salas-Salvadó, J. (2021). Mediterranean, DASH, and MIND dietary patterns and cognitive function: the 2-year longitudinal changes in an older Spanish cohort. Frontiers in Aging Neuroscience, 847.

Nocella, C., Cammisotto, V., Fianchini, L., D'Amico, A., Novo, M., Castellani, V., Stefanini, L., Violi, F., & Carnevale, R. (2018). Extra Virgin Olive Oil and Cardiovascular Diseases: Benefits for Human Health. Endocrine, metabolic & immune disorders drug targets, 18(1), 4–13. https://doi.org/10.2174/1871530317666171114121533

Nooyens, A. C., Bueno-de-Mesquita, H. B., van Gelder, B. M., van Boxtel, M. P., & Verschuren, W. M. (2014). Consumption of alcoholic beverages and cognitive decline at middle age: the Doetinchem Cohort Study. *The British journal of nutrition*, *111*(4), 715–723. https://doi.org/10.1017/S0007114513002845

Nourhashemi, F., Amouyal-Barkate, K., Gillette-Guyonnet, S., Cantet, C., & Vellas, B. (2005). Living alone with Alzheimer's disease: cross-sectional and longitudinal analysis in the REAL. FR Study. The journal of nutrition, health & aging, 9(2), 117-120.

O'Brien, J., Okereke, O., Devore, E., Rosner, B., Breteler, M., & Grodstein, F. (2014). Long-term intake of nuts in relation to cognitive function in older women. *The journal of nutrition, health & aging*, *18*(5), 496–502. https://doi.org/10.1007/s12603-014-0014-6

Ono, K., & Yamada, M. (2012). Vitamin A and Alzheimer's disease. Geriatrics & gerontology international, 12(2), 180-188.

Orr, M. E., Sullivan, A. C., & Frost, B. (2017). A brief overview of tauopathy: causes, consequences, and therapeutic strategies. Trends in pharmacological sciences, 38(7), 637-648.

Ota, M., Matsuo, J., Ishida, I., Takano, H., Yokoi, Y., Hori, H., Yoshida, S., Ashida, K., Nakamura, K., Takahashi, T., & Kunugi, H. (2019). Effects of a medium-chain triglyceride-based ketogenic formula on cognitive function in patients with mild-to-moderate Alzheimer's disease. Neuroscience letters, 690, 232–236. https://doi.org/10.1016/j.neulet.2018.10.048

Ousset, P. J. Nourhashemi, F. Reynish, E. & Vellas B. (2008). Nutritional status is associated with disease progression in very mild Alzheimer disease. Alzheimer Disease and Associated Disorders, vol.22,no.1,pp.66–71,.

Panza, F., Solfrizzi, V., Colacicco, A. M., D'introno, A., Capurso, C., Torres, F., ... & Capurso, A. (2004). Mediterranean diet and cognitive decline. *Public health nutrition*, *7*(7), 959-963.

Patel, V., Chisholm, D., Dua, T., Laxminarayan, R., & Medina-Mora, M. E. (2016). Mental, Neurological, and Substance Use Disorders: Disease Control Priorities, (Volume 4).

Pavón, S., Lázaro, E., Martínez, O., Amayra, I., López-Paz, J. F., Caballero, P., Al-Rashaida, M., Luna, P. M., García, M., Pérez, M., Berrocoso, S., Rodríguez, A. A., & Pérez-Núñez, P. (2021). Ketogenic diet and cognition in neurological diseases: a systematic review. Nutrition reviews, 79(7), 802–813. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuaa113

Perrone, L., & Grant, W. B. (2015). Observational and ecological studies of dietary advanced glycation end products in national diets and Alzheimer's disease incidence and prevalence. Journal of Alzheimer's disease : JAD, 45(3), 965–979. https://doi.org/10.3233/JAD-140720.

Perry, E., Tomlinson, B., Blessed, G., Perry, R., Cross, A., & Crow, T. (1981). Noradrenergic and cholinergic systems in senile dementia of Alzheimer type. The Lancet, 318(8238), 149.

Petursdottir, A. L., Farr, S. A., Morley, J. E., Banks, W. A., & Skuladottir, G. V. (2008). Effect of dietary n-3 polyunsaturated fatty acids on brain lipid fatty acid composition, learning ability, and memory of senescence-accelerated mouse. The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences, 63(11), 1153–1160. https://doi.org/10.1093/gerona/63.11.1153

Plassman, B. L., Langa, K. M., Fisher, G. G., Heeringa, S. G., Weir, D. R., Ofstedal, M. B., ... & Wallace, R. B. (2007). Prevalence of dementia in the United States: the aging, demographics, and memory study. Neuroepidemiology, 29(1-2), 125-132.

Qiu, C., Kivipelto, M., & von Strauss, E. (2009). Epidemiology of Alzheimer's disease: occurrence, determinants, and strategies toward intervention. Dialogues in clinical neuroscience, 11(2), 111–128. https://doi.org/10.31887/DCNS.2009.11.2/cqiu

Qiu, C., Kivipelto, M., & Von Strauss, E. (2022). Epidemiology of Alzheimer's disease: occurrence, determinants, and strategies toward intervention. Dialogues in clinical neuroscience.

Qosa, H., Batarseh, Y. S., Mohyeldin, M. M., El Sayed, K. A., Keller, J. N., & Kaddoumi, A. (2015b). Oleocanthal enhances amyloid-β clearance from the brains of TgSwDI mice and in vitro across a human blood-brain barrier model. *ACS chemical neuroscience*, *6*(11), 1849-1859.

Qosa, H., Mohamed, L. A., Batarseh, Y. S., Alqahtani, S., Ibrahim, B., LeVine III, H., ... & Kaddoumi, A. (2015a). Extra-virgin olive oil attenuates amyloid-β and tau pathologies in the brains of TgSwDI mice. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *26*(12), 1479-1490.

Rainey-Smith, S. R., Gu, Y., Gardener, S. L., Doecke, J. D., Villemagne, V. L., Brown, B. M., Taddei, K., Laws, S. M., Sohrabi, H. R., Weinborn, M., Ames, D., Fowler, C., Macaulay, S. L., Maruff, P., Masters, C. L., Salvado, O., Rowe, C. C., Scarmeas, N., & Martins, R. N. (2018). Mediterranean diet adherence and rate of cerebral Aβ-amyloid accumulation: Data from the Australian Imaging, Biomarkers and Lifestyle Study of Ageing. *Translational psychiatry*, *8*(1), 238. https://doi.org/10.1038/s41398-018-0293-5

Rajan, K. B., Barnes, L. L., Wilson, R. S., McAninch, E. A., Weuve, J., Sighoko, D., & Evans, D. A. (2017). Racial differences in the association between apolipoprotein E risk alleles and overall and total cardiovascular mortality over 18 years. Journal of the American Geriatrics Society, 65(11), 2425-2430.

Raji, C. A., Erickson, K. I., Lopez, O. L., Kuller, L. H., Gach, H. M., Thompson, P. M., ... & Becker, J. T. (2014). Regular fish consumption and age-related brain gray matter loss. American journal of preventive medicine, 47(4), 444-451.

Reed, B., Villeneuve, S., Mack, W., DeCarli, C., Chui, H. C., & Jagust, W. (2014). Associations between serum cholesterol levels and cerebral amyloidosis. JAMA neurology, 71(2), 195–200. https://doi.org/10.1001/jamaneurol.2013.5390

Renaud, S., de Lorgeril, M., Delaye, J., Guidollet, J., Jacquard, F., Mamelle, N., ... & Toubol, P. (1995). Cretan Mediterranean diet for prevention of coronary heart disease. The American Journal of Clinical Nutrition, 61(6), 1360S-1367S.

Rodríguez-Gómez, O., Palacio-Lacambra, M. E., Palasí, A., Ruiz-Laza, A., & Boada-Rovira, M. (2014). Prevention of Alzheimer's disease: a global challenge for next generation neuroscientists. Journal of Alzheimer's disease : JAD, 42 Suppl 4, S515–S523. https://doi.org/10.3233/JAD-141479

Ross, C. A., & Poirier, M. A. (2004). Protein aggregation and neurodegenerative disease. Nature medicine, 10(7), S10-S17.

Rusanen, M., Kivipelto, M., Quesenberry, C. P., Zhou, J., & Whitmer, R. A. (2011). Heavy smoking in midlife and long-term risk of Alzheimer disease and vascular dementia. Archives of internal medicine, 171(4), 333-339.

Samieri, C., Perier, M. C., Gaye, B., Proust-Lima, C., Helmer, C., Dartigues, J. F., Berr, C., Tzourio, C., & Empana, J. P. (2018). Association of Cardiovascular Health Level in Older Age With Cognitive Decline and Incident Dementia. JAMA, 320(7), 657–664. https://doi.org/10.1001/jama.2018.11499

Saragat, B., Buffa, R., Mereu, E., Succa, V., Cabras, S., Mereu, R. M., ... & Marini, E. (2012). Nutritional and psycho-functional status in elderly patients with Alzheimer's disease. The journal of nutrition, health & aging, 16(3), 231-236.

Scarmeas, N., Anastasiou, C. A., & Yannakoulia, M. (2018). Nutrition and prevention of cognitive impairment. *The Lancet. Neurology*, *17*(11), 1006–1015. https://doi.org/10.1016/S1474-4422(18)30338-7.

Selekler, K. (2003). Alzheimer ve Diğer Demanslar, Modern Tıp Seminerleri 26. Güneş Kitabevi, Ankara.

Selekler, K. (2010). Alois alzheimer ve alzheimer hastalığı. Türk Geriatri Dergisi, 13(3), 9-14.

Selkoe, D. J. (2004). Cell biology of protein misfolding: the examples of Alzheimer's and Parkinson's diseases. Nature cell biology, 6(11), 1054-1061.

Seshadri, S., Beiser, A., Selhub, J., Jacques, P. F., Rosenberg, I. H., D'Agostino, R. B., Wilson, P. W., & Wolf, P. A. (2002). Plasma homocysteine as a risk factor for dementia and Alzheimer's disease. The New England journal of medicine, 346(7), 476–483. https://doi.org/10.1056/NEJMoa011613

Shah R. (2013). The role of nutrition and diet in Alzheimer disease: a systematic review. Journal of the American Medical Directors Association, 14(6), 398–402. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2013.01.014

Shie, F.S., Jin, L.W., Cook, D.G., Leverenz, J.B. ve Leboeuf, R.C. (2002) Diet-İnduced Hypercholesterolemia Enhances Brain Aβ Accumulation İn Transgenic Mice. Neuroreport, 13(4), 455-459.

Singh, B., Parsaik, A. K., Mielke, M. M., Erwin, P. J., Knopman, D. S., Petersen, R. C. & Roberts, R. O. (2014). Association of mediterranean diet with mild cognitive impairment and Alzheimer's disease: a systematic review and metaanalysis. Journal of Alzheimer's Disease, 39(2), 271-282.

Singh, M., Kaur, M., Kukreja, H., Chugh, R., Silakari, O., & Singh, D. (2013). Acetylcholinesterase inhibitors as Alzheimer therapy: from nerve toxins to neuroprotection. European journal of medicinal chemistry, 70, 165-188.

Smith, P. J., Blumenthal, J. A., Babyak, M. A., Craighead, L., Welsh-Bohmer, K. A., Browndyke, J. N., ... & Sherwood, A. (2010). Effects of the dietary approaches to stop hypertension diet, exercise, and caloric restriction on neurocognition in overweight adults with high blood pressure. Hypertension, 55(6), 1331-1338.

Sofi, F., Cesari, F., Abbate, R., Gensini, G. F., & Casini, A. (2008). Adherence to Mediterranean diet and health status: meta-analysis. BMJ (Clinical research ed.), 337, a1344. https://doi.org/10.1136/bmj.a1344

Solfrizzi, V., Custodero, C., Lozupone, M., Imbimbo, B. P., Valiani, V., Agosti, P., Schilardi, A., D'Introno, A., La Montagna, M., Calvani, M., Guerra, V., Sardone, R., Abbrescia, D. I., Bellomo, A., Greco, A., Daniele, A., Seripa, D., Logroscino, G., Sabbá, C., & Panza, F. (2017). Relationships of Dietary Patterns, Foods, and Micro- and Macronutrients with Alzheimer's Disease and Late-Life Cognitive Disorders: A Systematic Review. *Journal of Alzheimer's disease : JAD*, *59*(3), 815–849. https://doi.org/10.3233/JAD-170248.

Solfrizzi, V., Panza, F., & Capurso, A. (2003). The role of diet in cognitive decline. *Journal of neural transmission*, *110*(1), 95-110.

Sosa-Ortiz, A. L., Acosta-Castillo, I., & Prince, M. J. (2012). Epidemiology of dementias and Alzheimer's disease. Archives of medical research, 43(8), 600-608.

Soto, M. E., Secher, M., Gillette-Guyonnet, S., van Kan, G. A., Andrieu, S., Nourhashemi, F., ... & Vellas, B. (2012). Weight loss and rapid cognitive decline in community-dwelling patients with Alzheimer's disease. Journal of Alzheimer's Disease, 28(3), 647-654.

Sousa, M. J. & Guimarães, J. (2015). Prevention of Alzheimer's disease: The role of the Mediterranean diet. Revista de Nutrição, 28(6), 691-703.

Sowade, R. F., & Jahn, T. R. (2017). Seed-induced acceleration of amyloid-β mediated neurotoxicity in vivo. Nature communications, 8(1), 1-12.

Spinney, L. (2014). The forgetting gene: for decades, most researchers ignored the leading genetic risk factor for Alzheimer's disease. That is set to change. Nature, 510(7503), 26-29.

Steele, M., Stuchbury, G., & Münch, G. (2007). The molecular basis of the prevention of Alzheimer's disease through healthy nutrition. Experimental gerontology, 42(1-2), 28–36. https://doi.org/10.1016/j.exger.2006.06.002

Tang, M. X., Stern, Y., Marder, K., Bell, K., Gurland, B., Lantigua, R., ... & Mayeux, R. (1998). The APOE-∈4 allele and the risk of Alzheimer disease among African Americans, whites, and Hispanics. Jama, 279(10), 751-755.

Tangney, C. C., Li, H., Wang, Y., Barnes, L., Schneider, J. A., Bennett, D. A., & Morris, M. C. (2014). Relation of DASH-and Mediterranean-like dietary patterns to cognitive decline in older persons. Neurology, 83(16), 1410-1416.

Taylor, M. K., Sullivan, D. K., Mahnken, J. D., Burns, J. M., & Swerdlow, R. H. (2017). Feasibility and efficacy data from a ketogenic diet intervention in Alzheimer's disease. Alzheimer's & dementia (New York, N. Y.), 4, 28–36. https://doi.org/10.1016/j.trci.2017.11.002

The Need for Early Detection and Treatment in Alzheimer's Disease (2016). EBioMedicine, 9, 1–2.

Topal, G. G., Sevim, S., Gümüş, D., & Kızıl, M. (2021). Huzurevi Menülerinin Besin Ögesi Örüntü Profili ve MIND Diyetine Uyumunun Değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, *8*(2), 362-384.

Trichopoulou, A., Costacou, T., Bamia, C., & Trichopoulos, D. (2003). Adherence to a Mediterranean diet and survival in a Greek population. The New England journal of medicine, 348(26), 2599–2608. https://doi.org/10.1056/NEJMoa025039

Tripoli, E., Giammanco, M., Tabacchi, G., Di Majo, D., Giammanco, S., & La Guardia, M. (2005). The phenolic compounds of olive oil: structure, biological activity and beneficial effects on human health. *Nutrition research reviews*, *18*(1), 98-112.

Turner, R. S., Thomas, R. G., Craft, S., van Dyck, C. H., Mintzer, J., Reynolds, B. A., Brewer, J. B., Rissman, R. A., Raman, R., Aisen, P. S., & Alzheimer's Disease Cooperative Study (2015). A randomized, double-blind, placebo-controlled trial of resveratrol for Alzheimer disease. *Neurology*, *85*(16), 1383–1391. https://doi.org/10.1212/WNL.0000000000002035

Türk E. (2018). Ketojenik Diyet Kullanan Hastalarda Tedavi Etkinliğinin Değerlendirilmesi. [tıpta uzmanlık tezi]. Ankara, Türkiye: Ankara Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hematoloji Onkoloji Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Tıp Fakültesi.

Uchimura, K., Nishitsuji, K., Chiu, L. T., Ohgita, T., Saito, H., Allain, F., ... & Hung, S. C. (2022). Design and Synthesis of 6-O-Phosphorylated Heparan Sulfate Oligosaccharides to Inhibit Amyloid β Aggregation. *ChemBioChem*, *23*(15), e202200191.

Ungar, L., Altmann, A., & Greicius, M. D. (2014). Apolipoprotein E, gender, and Alzheimer's disease: an overlooked, but potent and promising interaction. Brain imaging and behavior, 8(2), 262-273.

Uygun, Ü. K.,Taylan, Ö. Ü. H. H. (2018). Alzheimer Hastalarına Primer Bakım Veren Aile Üyelerinin Bakım Yükünü Etkileyen Faktörler

van den Brink, A. C., Brouwer-Brolsma, E. M., Berendsen, A. A. M., & van de Rest, O. (2019). The Mediterranean, Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH), and Mediterranean-DASH Intervention for Neurodegenerative Delay (MIND) Diets Are Associated with Less Cognitive Decline and a Lower Risk of Alzheimer's Disease-A Review. *Advances in nutrition (Bethesda, Md.)*, *10*(6), 1040–1065. https://doi.org/10.1093/advances/nmz054

Vidali, S., Aminzadeh, S., Lambert, B., Rutherford, T., Sperl, W., Kofler, B., & Feichtinger, R. G. (2015). Mitochondria: The ketogenic diet--A metabolism-based therapy. The international journal of biochemistry & cell biology, 63, 55–59. https://doi.org/10.1016/j.biocel.2015.01.022

Ward, A., Crean, S., Mercaldi, C. J., Collins, J. M., Boyd, D., Cook, M. N., & Arrighi, H. M. (2012). Prevalence of apolipoprotein E4 genotype and homozygotes (APOE e4/4) among patients diagnosed with Alzheimer's disease: a systematic review and meta-analysis. Neuroepidemiology, 38(1), 1-17.

Weller, J., & Budson, A. (2018). Current understanding of Alzheimer's disease diagnosis and treatment. F1000Research, 7, F1000 Faculty Rev-1161. https://doi.org/10.12688/f1000research.14506.1

Wengreen, H., Munger, R. G., Cutler, A., Quach, A., Bowles, A., Corcoran, C., ... & Welsh-Bohmer, K. A. (2013). Prospective study of Dietary Approaches to Stop Hypertension–and Mediterranean-style dietary patterns and age-related cognitive change: the Cache County Study on Memory, Health and Aging. The American journal of clinical nutrition, 98(5), 1263-1271.

Whitmer, R.A., Sidney, S., Selby, J., Johnston, S.C., ve Yaffe, K. (2005). Midlife Cardiovascular Risk Factors And Risk Of Dementia İn Late Life. Neurology, 64(2), 277-281.

Williams, J. W., Plassman, B. L., Burke, J., & Benjamin, S. (2010). Preventing Alzheimer's disease and cognitive decline. Evidence report/technology assessment, (193), 1-727.

Wimo A, Guerchet M, Ali GC,Wu YT, Prina AM,Winblad B, Jonsson L, Liu Z, Prince M (2017) The worldwide costs of dementia 2015 and comparisons with 2010. Alzheimers Dement 13, 1-7.

Wood, J. G., Mirra, S. S., Pollock, N. J., & Binder, L. I. (1986). Neurofibrillary tangles of Alzheimer disease share antigenic determinants with the axonal microtubule-associated protein tau (tau). Proceedings of the National Academy of Sciences, 83(11), 4040-4043.

World Health Organization. (2012). Dementia: a public health priority. World Health Organization.

World Health Organization. (2017). Global action plan on the public health response to dementia 2017–2025.

World Health Organization. (2019). Risk reduction of cognitive decline and dementia: WHO guidelines.

World Health Organization. Dementia. (2020). [Erişim Tarihi: 09 Aralık 2020]. Erişim: https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/dementia

Wu, L., & Sun, D. (2017). Adherence to Mediterranean diet and risk of developing cognitive disorders: An updated systematic review and meta-analysis of prospective cohort studies. *Scientific reports*, *7*, 41317. https://doi.org/10.1038/srep41317

Wu, S., Ding, Y., Wu, F., Li, R., Hou, J., & Mao, P. (2015). Omega-3 fatty acids intake and risks of dementia and Alzheimer's disease: a meta-analysis. Neuroscience and biobehavioral reviews, 48, 1–9. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2014.11.008.

Yaffe, K., Barrett-Connor, E., Lin, F., & Grady, D. (2002). Serum lipoprotein levels, statin use, and cognitive function in older women. *Archives of neurology*, *59*(3), 378–384. https://doi.org/10.1001/archneur.59.3.378

Yazıcı G, Şahin H. (2012). Alzheimer hastalığı. Klinik Gelişim Dergisi. 2(3): 48-53.

Yazıcı, T.G. ve Şahin, H.A. (2010). Alzheimer Hastalığı. Klinik Gelişim, 23(1), 48- 52.

Zandi, P. P., Carlson, M. C., Plassman, B. L., Welsh-Bohmer, K. A., Mayer, L. S., Steffens, D. C., ... & Cache County Memory Study Investigators. (2002). Hormone replacement therapy and incidence of Alzheimer disease in older women: the Cache County Study. Jama, 288(17), 2123-2129.

Zerr, I., Kaerst, L., Gawinecka, J., & Varges, D. (2011). Cerebrospinal fluid based diagnosis in Alzheimer's disease. The clinical spectrum of Alzheimer's disease the charge toward comprehensive diagnostic and therapeutic strategies. In Tech, Rijeka, 207-20.

Zhang, Y., Chen, J., Qiu, J., Li, Y., Wang, J., & Jiao, J. (2016). Intakes of fish and polyunsaturated fatty acids and mild-to-severe cognitive impairment risks: a dose-response meta-analysis of 21 cohort studies. The American journal of clinical nutrition, 103(2), 330–340. https://doi.org/10.3945/ajcn.115.124081

Zhao, Y., & Zhao, B. (2013). Oxidative stress and the pathogenesis of Alzheimer's disease. Oxidative medicine and cellular longevity, 2013.

takviyesi, Parkinson hastalığının tedavisinde potansiyele sahip olabilir. Genel olarak, refahı ve sağlığı geliştirmek için meyve, sebze, kuruyemiş, balık ve sınırlı miktarda kırmızı et ve işlenmemiş gıdadan oluşan dengeli bir beslenme önerilir. Diyet ve PH arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılması, hastalığın daha iyi yönetilmesine, umut verici terapötik yaklaşımların açıklanmasına, motor ve motor olmayan semptomların en aza indirilmesine ve kişiselleştirilmiş bir diyete dayalı hastalığın ilerlemesine yardımcı olabilir.

KAYNAKÇA

Abbott, R.A., Cox M., Markus, H. And Tomkins, A. (1992). Diet, Body Size and Micronutrient Status in Parkinson's Disease. *European Journal of Clinical Nutrition,* 46 (12), 879–84.

Abbott, R.D., Ross, G.W., White, L.R., Sanderson, W.T., Burchfiel, C.M., Kashon, M., Sharp, D.S., Masaki, K.H., Curb, J.D., and Petrovitch H. (2003). Environmental, Life-Style, and Physical Precursors of Clinical Parkinson's Disease: Recent Findings from the Honolulu-Asia Aging Study. *Journal of Neurology,* 250(3), III30–9.

Ahlskog, J.E., Muenter, M.D. (2001). Frequency of Levodopa-Related Dyskinesias and Motor Fluctuations as Estimated from the Cumulative Literature. *Mov Disorder*, 16(3), 448–58.

Agarwal, P., Wang, Y., Buchman, A.S., Holland, T.M., Bennett, D.A., Morris, M.C. (2018). MIND Diet Associated with Reduced Incidence and Delayed Progression of Parkinsonism in Old Age. *J. Nutr. Health Aging*, 22, 1211–1215.

Alcalay, R.N., Gu, Y., Mejia-Santana, H., Cote, L., Marder, K.S., Scarmeas, N. (2012). The Association Between Mediterranean Diet Adherence and Parkinson's Disease. *Movement Disorder*, 27, 771–774.

Alfonsetti, M., Castelli, V., ve d'Angelo, M. (2022). Are We What We Eat? İmpact of Diet on the Gut–Brain Axis in Parkinson's Disease. *Nutrients*, *14*(2), 380.

Alves, G., Forsaa, E.B., Pedersen, K.F., Dreetz Gjerstad, M., Larsen, J.P. (2008). Epidemiology of Parkinson's Disease. *Journal Neurology*, 255(S5), 18–32.

Aquino, C.C., Fox, S.H. (2015). Clinical Spectrum of Levodopa-İnduced Complications. *Movement Disorder*, 30(1), 80–9.

Armstrong, M.J., Okun, M.S. (2020). Diagnosis and Treatment of Parkinson Disease: A Review. *JAMA*, 323, 548–560.

Baert, F., Matthys, C., Mellaerts, R., Lema^ıtre, D., Vlaemynck, G., and Foulon, V. (2020). Dietary İntake of Parkinson's Disease Patients. *Frontiers in Nutrition*, 7, 105.

Baert, F., Matthys, C., Maselyne, J., van Poucke, C., van Coillie, E., Bergmans, B., Vlaemynck, G. (2021). Parkinson's Disease Patients' Short Chain Fatty Acids Production Capacity After in Vitro Fecal Fiber Fermentation. *NPJ Parkinson Disorder,* 7, 72.

Barichella, M., Marczewska, A., De Notaris, R., Vairo, A., Bald C., Mauri, A., Savardi, C., Pezzoli, G. (2006). Special Low-Protein Foods Ameliorate Postprandial off in Patients with Advanced Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 21(10), 1682–7.

Barichella, M., Cereda, E. and Pezzoli, G. (2009). Major Nutritional İssues in the Management of Parkinson's Disease. *Movement Disorders: Official Journal of the Movement Disorder Society,* 24 (13), 1881–92.

Barichella, M., Pacchetti, C., Bolliri, C., Cassani, E., Iorio, L., Pusani, C., et al. (2016). Probiotics and Prebiotic Fiber for Constipation Associated with Parkinson Disease: An RCT. *Neurology*, 87(12), 1274–1280.

Barichella, M., Cereda, E., Cassani, E., Pinelli, G., Iorio, L., Ferri, V., Privitera, G., Pasqua, M., Valentino, A., Monajemi, F., et al. (2017). Dietary Habits and Neurological Features of Parkinson's Disease Patients: Implications for Practice. *Clinical Nutrition*, 36, 1054–1061.

Blesa, J., and Przedborski, S. (2014). Parkinson's disease: Animal models and dopaminergic cell vulnerability. *Frontiers in Neuroanatomy,* 8,155. doi: 10.3389/fnana.2014.00155.

Bisaglia, M., Bubacco, L. (2020). Copper Ions and Parkinson's Disease: Why Is Homeostasis So Relevant? *Biomolecules*, 10, 195.

Bisaglia, M. (2022). Mediterranean Diet and Parkinson's Disease. *International Journal of Molecular Sciences*, *24*(1), 42.

Berg, D., Postuma, R.B., Adler, C.H., Bloem, B.R., Chan, P., Dubois, B., Gasser, T., Goetz, C.G., Halliday, G., Joseph, L., et al. (2015). MDS Research Criteria for Prodromal Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 30, 1600–1611.

Boelens Keun, J.T., Arnoldussen, I.A., Vriend, C., van de Rest, O. (2021). Dietary Approaches to İmprove Efficacy and Control Side Effects of Levodopa Therapy in Parkinson's Disease: A Systematic Review. *Advances in Nutrition*, *12*(6), 2265-2287.

Borzabadi, S., Oryan, S., Eidi, A., Aghadavod, E., Kakhaki, R.D., Tamtaji, O.R., Taghizadeh, M., Asemi, Z. (2018). The Effects of Probiotic Supplementation on Gene Expression Related to İnflammation, İnsulin and Lipid in Patients with Parkinsonâ s Disease: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Arch Iran Medicine,* 21(7), 289–295.

Burkhardt, C.R., and Weber, H.K. (1994). Parkinson's Disease: A Chronic, Low-Gradeantioxidant Deficiency? *Medical Hypotheses,* 43(2), 111–4.

Büeler, H. (2009). Impaired Mitochondrial Dynamics and Function in the Pathogenesis of Parkinson's Disease. *Exp. Neurology,* 218, 235–246.

Camargo, S.M.R., Vuille-Dit-Bille, R.N., Mariotta, L., Ramadan, T., Hugge K., Singe D., Götze, O., Verrey, F. (2014). The Molecular Mechanism of İntestinal Levodopa Absorption and its Possible İmplications for the Treatment of Parkinson's Disease. *J Pharmacol Exp Ther*, 351(1), 114–23.

Cassani, E., Privitera, G., Pezzoli, G., Pusani, C., Madio, C., Iorio, L., et al. (2011). Use of Probiotics for the Treatment of Constipation in Parkinson's Disease Patients. *Minerva Gastroenterologica e Dietologica,* 57(2), 117–121.

Castelli, V., d'Angelo, M., Lombardi, F., Alfonsetti, M., Antonosante, A., Catanesi, M., Benedetti, E., Palumbo, P., Cifone, M.G., Giordano, A. (2020). Effects of the Probiotic Formulation SLAB51 in in Vitro and in Vivo Parkinson's Disease Models. *Aging (Albany, NY),* 12(5), 4641.

Charvin, D., Medori, R., Hauser, R.A., Rascol, O. (2018). Therapeutic Strategies for Parkinson Disease: Beyond Dopaminergic Drugs. *Nat. Review Drug Discover,* 17, 804–822.

Chen, H., Zhang, S.M., Hernán, M.A., Willett, W.C., Ascherio, A. (2003). Dietary İntakes of Fat and Risk of Parkinson's Disease. *American Journal Epidemiology,* 157, 1007–1014.

Cheng, B., Yang, X., An, L., Gao, B., Liu, X., Liu, S. (2009). Ketogenic Diet Protects Dopaminergic Neurons Against 6-OHDA Neurotoxicity Via Up-Regulating Glutathione in A Rat Model of Parkinson's Disease. *Brain Research*, 1286, 25–31.

Choi, H.K., Liu, S. and Curhan, G. (2005). Intake of Purine-Rich Foods, Protein, and Dairy Products and Relationship to Serum Levels of Uric Acid: The Third National Health and Nutrition Examination Survey. *Arthritis & Rheumatism,* 52 (1), 283–289.

Choi, Y.J., Choi, I.Y., Jang, W., Jeong, S.M., Park, S., Han, K., Lee, Y., Lee, D.H. and Shin, D.W. (2021). Gastrectomy, Vitamin B12 Supplementation and the Risk of Parkinson's Disease: A Nationwide Cohort Study. *Parkinsonism & Related Disorders,* 83,15–21.

Christine, C.W., Auinger, P., Joslin, A., Yelpaala, Y., Green, R. and Parkinson Study Group-DATATOP Investigators. (2018). Vitamin B12 and Homocysteine Levels Predict Different Outcomes in Early Parkinson's Disease. *Movement Disorders,* 33(5), 762–70.

Costantini, A., and Fancellu, R. (2016). An Open-Label Pilot Study with High-dose Thiamine in Parkinson's Disease. *Neural Regeneration Research,* 11(3), 406–7.

Cucca, A., Mazzucco, S., Bursomanno, A., Antonutti, L., Di Girolamo, F.G., Pizzolato, G., Koscica, N., Gigli, G.L., Catalan, M., Biolo, G. (2015). Amino Acid Supplementation in l-Dopa Treated Parkinson's Disease Patients. *Clinical Nutrition*, 34, 1189–1194.

Datieva, V.K., Rosinskaia, A.V., & Levin, O.S. (2013). The Use of Melatonin in the Treatment of Chronic Fatigue Syndrome and Circadian Rhythm Disorders in Parkinson's Disease. *Zhurnal Nevrologii I Psikhiatrii Imeni S.S. Korsakova,* 113(7 Pt. 2), 77–81.

Davies, K.N., King, D. and Davies. H. (1994). A Study of the Nutritional Status of Elderly Patients with Parkinson's Disease. *Age and Ageing,* 23 (2), 142–145.

da Silva, T.M., Munhoz, R.P., Alvarez, C., Naliwaiko, K., Kiss, A., Andreatini, R., et al. (2008). Depression in Parkinson's Disease: A Double-Blind, Randomized, Placebocontrolled Pilot Study of Omega-3 Fatty-Acid Supplementation. *Journal of Affective Disorders,* 111(2–3), 351–359.

de Lau, L.M., Koudstaal, P.J., Witteman, J.C., Hofman, A., and Breteler, M.M. (2006). Dietary Folate, Vitamin B12, and Vitamin B6 and the Risk of Parkinson Disease. *Neurology,* 67 (2), 315–8.

de Lazzari, F., Bubacco, L., Whitworth, A.J., Bisaglia, M. (2018). Superoxide Radical Dismutation as New Therapeutic Strategy in Parkinson's Disease. *Aging Disorder*, 9, 716–728.

De Pablo-Fernandez, E., Breen, D.P., Bouloux, P.M., Barker, R.A., Foltynie, T., & Warner, T.T. (2017). Neuroendocrine Abnormalities in Parkinson's Disease. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry,* 88(2), 176–185.

Dias, V., Junn, E., Mouradian, M.M. (2013). The Role of Oxidative Stress in Parkinson's Disease. *J. Parkinsons Disease*, 3, 461–491.

Dissanayaka, N.N., Sellbach, A., Matheson, S., O'Sullivan, J.D., Silburn, P.A., Byrne, G.J., et al. (2010). Anxiety Disorders in Parkinson's Disease: Prevalence and Risk Factors. Movement Disorders: Official *Journal of the Movement Disorder Society,* 25(7), 838–845.

Dong, J., Beard, J.D., Umbach, D.M., Park, Y., Huang, X., Blair, A., Kamel, F., Chen, H. (2014). Dietary Fat İntake and Risk for Parkinson's Disease. *Movement. Disorder,* 29, 1623–1630.

Dorsey, E.R., Constantinescu, R., Thompson, J.P., Biglan, K.M., Holloway, R.G., Kieburtz, K., Marshall, F., Ravina, B.M., Schifitto, G., Siderowf, A., et al. (2007). Projected Number of People with Parkinson Disease in the Most Populous Nations, 2005 Through 2030. *Neurology,* 68(5), 384–386.

Dorsey, E.R., Elbaz, A., Nichols, E., Abd-Allah, F., Abdelalim, A., Adsuar, J.C., Ansha, M.G., Brayne, C., Choi, J.-Y.J., Collado Mateo, D., et al. (2018). Global, Regional, and National Burden of Parkinson's Disease, 1990–2016: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *Lancet Neurology,* 17, 939–953.

Evatt, M.L., Delong, M.R., Khazai, N., Rosen, A., Triche, S., Tangpricha, V. (2008). Prevalence of Vitamin D İnsufficiency in Patients with Parkinson Disease and Alzheimer Disease. *Archives Neurology*, 65, 1348.

Forsyth, C.B., Shannon, K.M., Kordower, J.H., Voigt, R.M., Shaikh, M., Jaglin, J.A., Estes, J.D., Dodiya, H.B., Keshavarzian, A. (2011). Increased intestinal permeability correlates with sigmoid mucosa alpha-synuclein staining and endotoxin exposure markers in early Parkinson's disease. *PLoS ONE*, 6, e28032.

Frankel, J.P., Kempster, P.A., Bovingdon, M., Webster, R., Lees, A.J., Stern, G.M. (1989). The Effects of Oral Protein on the Absorption of İntraduodenal Levodopa and Motor Performance. *J Neurol Neurosurg Psychiatry,* 52(9), 1063–7.

Galiano-Landeira, J., Torra, A., Vila, M., Bové, J. (2020). CD8 T Cell Nigral Infiltration Precedes Synucleinopathy in Early Stages of Parkinson's Disease. *Brain*, 143, 3717–3733.

Gao, X., Chen, H., Fung, T.T., Logroscino, G., Schwarzschild, M.A., Hu, F.B., Ascherio, A. (2007). Prospective Study of Dietary Pattern and Risk of Parkinson Disease. *American Journal Clinical Nutrition*, 86, 1486–1494.

Gątarek, P., & Kałużna-Czaplińska, J. (2022). Nutritional Aspects in Parkinson's Disease. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, *62*(23), 6467-6484.

Günaydin, Z.Y., Özer, F.F., Karagöz, A., Bektas, O., Karatas, M.B., Vural, A., Bayramoğlu, A., Çelik, A., Yaman, M. (2016). Evaluation of Cardiovascular Risk in Patients with Parkinson Disease Under Levodopa Treatment. *J Geriatr Cardiology*,13(1), 75–80.

Hauser, R.A. (2009). Levodopa: Past, Present, and Future. *European Neurology,* 62(1), 1–8.

Heinzel, S., Berg, D., Gasser, T., Chen, H., Yao, C., Postuma, R.B. (2019). Update of the MDS Research Criteria for Prodromal Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 34, 1464–1470.

Hiller, A.L., Murchison, C.F., Lobb, B.M., O'Connor, S., O'Connor, M. and Quinn, J.F. (2018). A randomized, controlled pilot study of the effects of vitamin D supplementation on balance in Parkinson's disease: Does age matter? *PLoS ONE,* 13(9), e0203637.

Hirsch, L., Jette, N., Frolkis, A., Steeves, T., Pringsheim, T. (2016). The Incidence of Parkinson's Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Neuroepidemiology*, 46, 292–300.

Holloway, R.G. (2004). Pramipexole vs Levodopa as İnitial Treatment for Parkinson Disease: A 4-Year Randomized Controlled Trial. *Archives Neurology,* 61(7), 1044–53.

Hong, C.T., Chan, L., & Bai, C.H. (2020). The Effect of Caffeine on the Risk and Progression of Parkinson's Disease: A Meta-Analysis. *Nutrients*, *12*(6), 1860.

Höhn, A., Tramutola, A., Cascella, R. (2020). Proteostasis Failure in Neurodegenerative Diseases: Focus on Oxidative Stress. *Oxidative Medicine Cellular Longevity*, 5497046.

Hsieh, T.H., Kuo, C.W., Hsieh, K.H., Shieh, M.J., Peng, C.W., Chen, Y.C., Chang, Y.L., Huang, Y.Z., Chen, C.C., Chang, P.K., et al. (2020). Probiotics Alleviate the Progressive Deterioration of Motor Functions in a Mouse Model of Parkinson's Disease. *Brain Science,* 10, 206.

Hughes, K.C., Gao, X., Kim, I.Y., Rimm, E., Wang, M., Weisskopf, M.G., Schwarzschild, M.A. and Ascherio, A. (2016). Intake of Antioxidant Vitamins and Risk of Parkinson's Disease. *Movement Disorders: Official Journal of the Movement Disorder Society,* 31(12), 1909–14.

Hughes, K.C., Gao, X., Kim, I.Y., Wang, M., Weisskopf, M.G., Schwarzschild, M.A., Ascherio, A. (2017). Intake of Dairy Foods and Risk of Parkinson Disease. *Neurology*, 89, 46–52.

Ibrahim A., Ali, R.A.R., Manaf, M.R.A., Ahmad, N., Tajurruddin, F.W., Qin, W.Z., Desa, S.H.M., Ibrahim, N.M. (2020). Multi-strain probiotics (Hexbio) containing MCP BCMC strains improved constipation and gut motility in Parkinson's disease: A randomised controlled trial. *PLoS ONE,* 15(12), e0244680.

Jackson, A., Forsyth, C.B., Shaikh, M., Voigt, R.M., Engen, P.A., Ramirez, V., Keshavarzian, A. (2019). Diet in Parkinson's Disease: Critical Role for the Microbiome. *Frontel Neurology,* 10, 1245.

Jankovic, J., Stacy, M. (2007). Medical Management of Levodopa-Associated Motor complications in Patients with Parkinson's Disease. *CNS Drugs,* 21(8), 677–692.

Kalia, L.V., Lang, A.E. (2015). Parkinson's Disease. *Lancet*, 386, 896–912.

Kamel, F., Goldman, S.M., Umbach, D.M., Chen, H., Richardson, G., Barber, M.R., Meng, C., Marras, C., Korell, M., Kasten, M. et al. (2014). Dietary Fat İntake, Pesticide Use, and Parkinson's Disease. *Parkinsonism & Related Disorders,* 20 (1), 82–87.

Karimi-Moghadam, A., Charsouei, S., Bell, B., Jabalameli, M.R. (2018). Parkinson Disease from Mendelian Forms to Genetic Susceptibility: New Molecular Insights into the Neurodegeneration Process. *Cellular Molecular Neurobiology,* 38, 1153–1178.

Khalighi, A., Khalighi, M., Behdani, R., Jamali, J., Khosravi, A., Kouhestani, S., Radmanesh, H., Esmaeelzadeh, S., Khalighi, N. (2014). Evaluating the Efficacy of Probiotic on Treatment in Patients with Small İntestinal Bacterial Overgrowth (SIBO)—A Pilot Study. *Indian Journal Medical Research*, 140, 604–608.

Kho, Z.Y., Lal, S.K. (2018). The Human Gut Microbiome–A Potential Controller of Wellness and Disease. *Frontiers Microbiology,* 9, 1835.

Kim, J.S., and Sung, H.Y. (2015). Gastrointestinal Autonomic Dysfunction in Patients with Parkinson's Disease. *Journal of Movement Disorders,* 8 (2), 76–82.

Knekt, P., Kilkkinen, A., Rissanen, H., Marniemi, J., Sääksjärvi, K., Heliövaara, M. (2010). Serum Vitamin D and the Risk of Parkinson Disease. *Archives of Neurology,* 67 (7), 808–11.

Knight, E., Geetha, T., Burnett, D., & Babu, J.R. (2022). The Role of Diet and Dietary Patterns in Parkinson's Disease. *Nutrients*, *14*(21), 4472.

Krikorian, R., Shidler, M.D., Summer, S.S., Sullivan, P.G., Duker, A.P., Isaacson, R.S., Espay, A.J. (2019). Nutritional Ketosis for Mild Cognitive İmpairment in Parkinson's Disease: A Controlled Pilot Trial. *Clinical Parkinsonism Relative Disorder,* 1, 41–47.

Kyrozis, A., Ghika, A., Stathopoulos, P., Vassilopoulos, D., Trichopoulos, D., & Trichopoulou, A. (2013). Dietary and Lifestyle Variables in Relation to İncidence of Parkinson's Disease in Greece. *European Journal of Epidemiology,* 28(1), 67–77.

Kwon, K.Y., Jo, K.D., Lee, M.K., Oh, M., Kim, E.N., Park, J., Kim, J.S., Youn, J., Oh, E., Kim, H.T., et al. (2016). Low Serum Vitamin D Levels May Contribute to Gastric Dysmotility in de Novo Parkinson's Disease. *Neurodegenerative Diseases,* 16 (3–4), 199–205.

Lai, S.W., Liao, K.F., Lin, C.L., & Sung, F.C. (2014). Irritable Bowel Syndrome Correlates with İncreased Risk of Parkinson's Disease in Taiwan. *European Journal of Epidemiology,* 29(1):57-62.

Lamberti, P., Zoccolella, S., Armenise, E., Lamberti, S.V., Fraddosio, A., de Mari, M., Iliceto, G., Livrea, P. (2005). Hyperhomocysteinemia in L-Dopa Treated Parkinson's Disease Patients: Effect of Cobalamin and Folate Administration. *European Journal Neurology,* 12(5), 365–368.

Lange, K.W., Nakamura, Y., Chen, N., Guo, J., Kanaya, S., Lange, K.M., and Li, S. (2019). Diet and Medical Foods in Parkinson's Disease. *Food Science and Human Wellness,* 8(2), 83–95.

Lee, S.H., Kim, M.J., Kim, B.J., Kim, S.R., Chun, S., Kim H.K., Ryu, J.S., Kim, G.S., Lee, M.C., Chung, S.J., et al. (2010). Hyperhomocysteinemia Due to Levodopa Treatment as A Risk Factor for Osteoporosis in Patients with Parkinson's Disease*. Calcified Tissue International*, 86(2), 132–41.

Li, S., Thompson, S.A., Woods, J.S. (1996). Localization of γ-Glutamylcysteine Synthetase MRNA Expression in Mouse Brain Following Methylmercury Treatment Using Reverse Transcription in Situ PCR Amplification. *Toxicology Applied Pharmacology*, 140, 180–187.

Li, W., Wu, X., Hu, X., Wang, T., Liang, S., Duan, Y., Jin, F., Qin, B. (2017). Structural Changes of Gut Microbiota in Parkinson's Disease and its Correlation with Clinical Features. *Science China Life Sciences,* 60, 1223–1233.

Liang, S., Wang, T., Hu, X., Luo, J., Li, W., Wu, X., Duan, Y., Jin, F. (2015). Administration of Lactobacillus Helveticus NS8 İmproves Behavioral, Cognitive, and Biochemical Aberrations Caused by Chronic Restraint Stress. *Neuroscience*, 310, 561–577.

Liddle, R.A. (2018). Parkinson's Disease from the Gut. *Brain Research,* 1693, 201–206.

Liu, Y.H., Jensen, G.L., Na, M., Mitchell, D.C., Wood, G.C., Still, C.D., Gao, X. (2021). Diet Quality and Risk of Parkinson's Disease: A Prospective Study and Meta-Analysis. *Journal Parkinsons Disease,* 11, 337–347.

Luo, X., Ou, R., Dutta, R., Tian, Y., Xiong, H., and Shang, H. (2018). Association Between Serum Vitamin D Levels and Parkinson's Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Frontiers in Neurology,* 9, 909.

Ma, K., Xiong, N., Shen, Y., Han, C., Liu, L., Zhang, G., Wang, L., Guo, S., Guo, X., Xia, Y., et al. (2018). Weight Loss and Malnutrition in Patients with Parkinson's Disease: Current Knowledge and Future Prospects. *Frontiers Aging Neuroscience,* 10, 1.

Maeda, T., Shimo, Y., Chiu, S.W., Yamaguchi, T., Kashihara, K., Tsuboi, Y., et al. (2017). Clinical Manifestations of Nonmotor Symptoms in 1021 Japanese Parkinson's Disease Patients from 35 Medical Centers. *Parkinsonism & Related Disorders,* 38, 54–60.

Magistrelli, L., Amoruso, A., Mogna, L., Graziano, T., Cantello, R., Pane, M., Comi, C. (2019). Probiotics May Have Beneficial Effects in Parkinson's Disease: İn Vitro Evidence. *Frontiers Immunology,* 10, 969.

Markus, H.S., Tomkins, A.M., and Stern, G.M. (1993). Increased Prevalence of Undernutrition in Parkinson's Disease and its Relationship to Clinical Disease Parameters. *Journal of Neural Transmission -Parkinson's Disease and Dementia Section,* 5(2), 117–125.

Medeiros, C.A., Carvalhedo de Bruin, P.F., Lopes, L.A., Magalhaes, M.C., de Lourdes Seabra, M., & de Bruin, V.M. (2007). Effect of Exogenous Melatonin on Sleep and Motor Dysfunction in Parkinson's Disease. A Randomized, Double Blind, Placebo-Controlled Study. *Journal of Neurology*, 254(4), 459–464.

Mehra, S., Sahay, S., Maji, S.K. (2019). α-Synuclein Misfolding and Aggregation: Implications in Parkinson's Disease Pathogenesis. Biochim. Biophys. *Acta Proteins Proteomics,* 1867, 890–908.

Metcalfe-Roach, A., Yu, A.C., Golz, E., Cirstea, M., Sundvick, K., Kliger, D., Foulger, L.H., Mackenzie, M., Finlay, B.B., Appel Cresswell, S. (2021). MIND and Mediterranean Diets Associated with Later Onset of Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 36, 977–984.

Miller, J.W., Selhub, J., Nadeau, M.R., Thomas, C.A., Feldman, R.G., Wolf, P.A. (2003). Effect of L-Dopa on Plasma Homocysteine in PD Patients: Relationship to B-Vitamin Status. *Neurology*, 60(7), 1125–1129.

Mischley, L.K., Allen, J., & Bradley, R. (2012). Coenzyme Q10 Deficiency in Patients with Parkinson's Disease. *Journal of the Neurological Sciences*, 318(1–2), 72–75.

Mischley, L.K. (2017). Nutrition and Nonmotor Symptoms of Parkinson's Disease. *International review of neurobiology*, *134*, 1143-1161.

Mischley, L.K., Lau, R.C., Bennett, R.D. (2017). Role of Diet and Nutritional Supplements in Parkinson's Disease Progression. *Oxidative Medicine Cellular Longevity*, 6405278.

Mirzaei, H., Sedighi, S., Kouchaki, E., Barati, E., Dadgostar, E., Aschner, M., & Tamtaji, O.R. (2021). Probiotics and the Treatment of Parkinson's Disease: An Update. *Cellular and Molecular Neurobiology*, 1-9.

Molsberry, S., Bjornevik, K., Hughes, K.C., Healy, B., Schwarzschild, M., Ascherio, A. (2020). Diet Pattern and Prodromal Features of Parkinson Disease. *Neurology*, 95, e2095–e2108.

Monaco, A., Fraldi, A. (2020). Protein Aggregation and Dysfunction of Autophagy-Lysosomal Pathway: A Vicious Cycle in Lysosomal Storage Diseases. *Frontiers Molecular Neuroscience*, 13, 37.

Morris, M.C., Tangney, C.C., Wang, Y., Sacks, F.M., Bennett, D.A., Aggarwal, N.T. (2015). MIND Diet Associated with Reduced İncidence of Alzheimer's Disease. *Alzheimers Dementia*, 11, 1007–1014.

Mortaş, H., Karaçil Ermumcu M.Ş., Ayhan, B., Akbulut, G. (2018). Nörolojik Hastalıklarda Tıbbi Beslenme Tedavisi. G. Akbulut (Editör), *Tıbbi Beslenme Tedavisinde Güncel Uygulamalar* (173-182). Ankara: Ankara Nobel Tıp Kitabevleri.

Mukherjee, A., Biswas, A., & Das, S. K. (2016). Gut Dysfunction in Parkinson's Disease. *World Journal of Gastroenterology,* 22(25), 5742–5752.

Olsson, E., Byberg, L., Höijer, J., Kilander, L., Larsson, S.C. (2020). Milk and Fermented Milk Intake and Parkinson's Disease: Cohort Study. *Nutrients*, 12, 2763.

Pablos, M.I., Reiter, R.J., Ortiz, G.G., Guerrero, J.M., Agapito, M.T., Chuang, J.I., et al. (1998). Rhythms of Glutathione Peroxidase and Glutathione Reductase in Brain of Chick and Their İnhibition by Light. *Neurochemistry International,* 32(1), 69–75.

Paknahad, Z., Sheklabadi, E., Derakhshan, Y., Bagherniya, M., Chitsaz, A. (2020). The Effect of the Mediterranean Diet on Cognitive Function in Patients with Parkinson's Disease: A Randomized Clinical Controlled Trial. *Complementary Therapies Medicine,* 50, 102366.

Paul, B.S., Singh, T., Paul, G., Jain, D., Singh, G., Kaushal, S., Chhina, R.S. (2019). Prevalence of Malnutrition in Parkinson's Disease and Correlation with Gastrointestinal Symptoms. *Annals Indian Academic Neurology,* 22, 447–452.

Phillips, M.C.L., Murtagh, D.K.J., Gilbertson, L.J., Asztely, F.J.S., Lynch, C.D.P. (2018). Low-Fat Yersus Ketogenic Diet in Parkinson's Disease: A Pilot Randomized Controlled Trial. *Movement Disorder,* 33, 1306–1314.

Postuma, R.B., Berg, D., Stern, M., Poewe, W., Olanow, C.W., Oertel, W., Obeso, J., Marek, K., Litvan, I., Lang, A.E., et al. (2015). MDS Clinical Diagnostic Criteria for Parkinson's Disease. *Movement Disorder,* 30, 1591–1601.

Pincus, J.H., Barry, K.M. (1987). Plasma Levels of Amino Acids Correlate Withmotor Fluctuations in Parkinsonism. *Archives Neurology,* 44(10), 1006–9.

Rajabally, Y.A., Martey, J. (2013). Levodopa, Vitamins, Ageing and the Neuropathy of Parkinson's Disease. *Journal Neurology,* 260(11), 2844–2848.

Rispoli, V., Simioni, V., Capone, J.G., Golfrè Andreasi, N., Preda, F., Sette, E., Tugnoli, E., Sensi, M. (2017). Peripheral Neuropathy in 30 Duodopa Patients with Vitamins B Supplementation. *Acta Neurologica Scandinavica,* 136(6), 660–667.

Sakakibara, R., Odaka, T. Uchiyama, T., Asahina, M., Yamaguchi, K., Yamaguchi, T., Yamanishi, T., and Hattori, T. (2003). Colonic Transit Time and Rectoanal Videomanometry in Parkinson's Disease. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry,* 74 (2), 268–72.

Schrag, A., Horsfall, L., Walters, K., Noyce, A., and Petersen, I. (2015). Prediagnostic Presentations of Parkinson's Disease in Primary Care: A Case-Control Study. *The Lancet Neurology,* 14 (1), 57–64.

Scheperjans, F., Aho, V., Pereira, P.A., Koskinen, K., Paulin, L., Pekkonen, E., Haapaniemi, E., Kaakkola, S., Eerola-Rautio, J., Pohja, M. (2015). Gut Microbiota are Related to Parkinson's Disease and Clinical Phenotype. *Movement Disorder*, 30(3), 350–358.

Scheperjans, F., Derkinderen, P., Borghammer, P. (2018). The Gut and Parkinson's Disease: Hype or Hope? *Journal Parkinsonism Disease,* 8, 31–39.

Schirinzi, T., Martella, G., Imbriani, P., Di Lazzaro, G., Franco, D., Colona, V.L., Alwardat, M., Sinibaldi Salimei, P., Mercuri, N.B., Pierantozzi, M., et al. (2019). Dietary Vitamin E as a protective factor for Parkinson's disease: Clinical and experimental evidence. *Frontiers in Neurology,* 10, 148.

Sleeman, I., Aspray, T., Lawson, R., Coleman, S., Duncan, G., Khoo, T.K., Schoenmakers, I., Rochester, L., Burn, D., and Yarnall, A. (2017). The Role of Vitamin D in Disease Progression in Early Parkinson's Disease. *Journal of Parkinson's Disease, 7* (4), 669–75.

Streubel-Gallasch, L., Giusti, V., Sandre, M., Tessari, I., Plotegher, N., Giusto, E., Masato, A., Iovino, L., Battisti, I., Arrigoni, G., et al. (2021). Parkinson's Disease-Associated LRRK2 Interferes with Astrocyte-Mediated Alpha-Synuclein Clearance. *Molecular Neurobiology,* 58, 3119–3140.

Strikwerda, A.J., Dommershuijsen, L.J., Ikram, M.K., & Voortman, T. (2021). Diet Quality and Risk of Parkinson's Disease: the Rotterdam Study. *Nutrients*, *13*(11), 3970.

Suzuki, M., Yoshioka, M., Hashimoto, M., Murakami, M., Noya, M., Takahashi, D., Urashima, M. (2013). Randomized, Double-Blind, Placebo-Con Trolled Trial of Vitamin D Supplementation in Parkinson Disease. *The American of Clinical Nutrition,* 97(5), 1004–1013.

Sveinbjornsdottir, S. (2016). The Clinical Symptoms of Parkinson's Disease. *Journal Neurochemistry,* 139, 318–324.

Svensson, E., Horvath-Puho, E., Thomsen, R.W., Djurhuus, J.C., Pedersen, L., Borghammer, P., et al. (2015). Vagotomy and Subsequent Risk of Parkinson's Disease. *Annals of Neurology,* 78(4), 522–529.

Tamtaji, O.R., Taghizadeh, M., Aghadavod, E., Mafi, A., Dadgostar, E., Kakhaki, R.D., Abolhassani, J., Asemi, Z. (2019'a). The Effects of Omega-3 Fatty Acids and Vitamin E Co-Supplementation on Gene Expression Related to İnflammation, İnsulin and Lipid in Patients with Parkinson's Disease: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Clinical Neurology Neurosurgery,* 176, 116–121.

Tamtaji, O.R., Taghizadeh, M., Kakhaki, R.D., Kouchaki, E., Bahmani, F., Borzabadi, S., Oryan, S., Mafi, A., Asemi, Z. (2019b). Clinical and Metabolic Response to Probiotic Administration in People with Parkinson's Disease: A Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled Trial. *Clinical Nutrition,* 38(3), 1031–1035.

Tamtaji, O.R., Hadinezhad, T., Fallah, M., Shahmirzadi, A.R., Taghizadeh, M., Behnam, M., Asemi, Z. (2020'a). The Therapeutic Potential of Quercetin in Parkinson's Disease: İnsights İnto its Molecular and Cellular Regulation. *Current Drug Targets,* 21(5), 509–518.

Tamtaji, O.R., Reiter, R.J., Alipoor, R., Dadgostar, E., Kouchaki, E., Asemi, Z. (2020b). Melatonin and Parkinson Disease: Current Status and Future Perspectives for Molecular Mechanisms. *Cellular Molecular Neurobiology,* 40(1), 15–23.

Tan, L.C., Methawasin, K., Tan, E.K., Tan, J.H., Au, W.L., Yuan, J.M., and Koh, W.P. (2016). Dietary Cholesterol, Fats and Risk of Parkinson's Disease in the Singapore Chinese Health Study. *Journal of Neurology, Neurosurgery, and Psychiatry,* 87 (1):86–92.

Tan, A.H., Lim, S.Y., Lang, A.E. (2022). The Microbiome-Gut-Brain Axis in Parkinson Disease—From Basic Research to the Clinic. *Nature Reviews Neurology,* 18, 476–495.

Thapa, A., and Carroll, N.J. (2017). Molecular Sciences Dietary Modulation of Oxidative Stress in Alzheimer's Disease. *International Journal of Molecular Sciences,* 18, 1583.

Ueki, A., & Otsuka, M. (2004). Life Style Risks of Parkinson's Disease: Association Between Decreased water İntake and Constipation. *Journal of Neurology,* 251(7), II18–23.

Queipo-Ortuño, M.I., Seoane, L.M., Murri, M., Pardo, M., Gomez-Zumaquero, J.M., Cardona, F., Casanueva, F., Tinahones, F.J. (2013). Gut Microbiota Composition in Male Rat Models under Different Nutritional Status and Physical Activity and Its Association with Serum Leptin and Ghrelin Levels. *PLoS ONE,* 8, e65465.

van de Rest, O., Berendsen, A.A., Haveman-Nies, A., de Groot, L.C. (2015). Dietary Patterns, Cognitive Decline, and Dementia: A Systematic Review. *Advanced Nutrition*, 6, 154–168.

Vela, L., Martınez Castrillo, J.C., Garcıa Ruiz, P., Gasca-Salas, C., Macıas, Y., Perez Fernandez, E., Ybot, I., Lopez Valdes, E., Kurtis, M.M., Posada Rodriguez, I.J., et al. (2016). The High Prevalence of İmpulse Control Behaviors in Patients with Early-Onset Parkinson's Disease: A Cross-Sectional Multicenter Study. *Journal of the Neurological Sciences,* 368, 150–154.

Ventriglio, A., Sancassiani, F., Contu, M.P., Latorre, M., Di Slavatore, M., Fornaro, M., Bhugra, D. (2020). Mediterranean Diet and its Benefits on Health and Mental Health: A Literature Review. *Clinical Practice Epidemiology Mental Health,* 16, 156–164.

Virmani, T., Tazan, S., Mazzoni, P., Ford, B., Greene, P.E. (2016). Motor Fluctuations Due to İnteraction Between Dietary Protein and Levodopa in Parkinson's Disease. *Journal Clinical Movement Disorder,* 3, 8.

Wang, G., Wan, Y., Cheng, Q., Xiao, Q., Wang, Y., Zhang, J., Ma, J.F., Wang, X.J., Zhou, H.Y., and Chen, S.D. (2010). Malnutrition and Associated Factors in Chinese Patients with Parkinson's Disease: Results from A Pilot İnvestigation. *Parkinsonism & Related Disorders,* 16 (2),119–23.

Włodarek, D. (2019). Role of Ketogenic Diets in Neurodegenerative Diseases (Alzheimer's Disease and Parkinson's Disease). *Nutrients,* 11 (1), 169.

Yang, X., Qian, Y., Xu, S., Song, Y., Xiao, Q. (2018). Longitudinal Analysis of Fecal Microbiome and Pathologic Processes in a Rotenone Induced Mice Model of Parkinson's Disease. *Frontiers Aging Neuroscience,* 9, 441.

Yang, T., Zhan, Z., Zhang, L., Zhu, J., Liu, Y., Zhang, L., Ge, J., Zhao, Y., Zhang, L., Dong, J. (2020). Prevalence and Risk Factors for Malnutrition in Patients with Parkinson's Disease. *Frontiers Neurology*, 11, 533-731.

Yin, W., Löf, M., Pedersen, N.L., Sandin, S., Fang, F. (2021). Mediterranean Dietary Pattern at Middle Age and Risk of Parkinson's Disease: A Swedish Cohort Study. *Movement Disorder,* 36, 255–260.

Yong, V.W., Tan, Y.J., Ng, Y.D., Choo, X.Y., Sugumaran, K., Chinna, K., Md. Shah, M.N., Raja Aman, R.R.A., Moy, F.M., Mohd Ramli, N., et al. (2020). Progressive and Accelerated Weight and Body Fat Loss in Parkinson's Disease: A Three-Year Prospective Longitudinal Study. *Parkinsonism Relative Disorder*, 77, 28–35.

Xie, Y., Feng, H., Peng, S., Xiao, J., Zhang, J. (2017). Association of Plasma Homocysteine, Vitamin B12 and Folate Levels with Cognitive Function in Parkinson's Disease: A Meta-Analysis. *Neuroscience Letter,* 636, 190–195.

Zhang, W., Chen, X.Y., Su, S.W., Jia, Q.Z., Ding, T., Zhu, Z.N., et al. (2016). Exogenous Melatonin for Sleep Disorders in Neurodegenerative Diseases: A Meta-Analysis of Randomized Clinical Trials. *Neurological Sciences,* 37(1), 57–65.

Zhou, Z., Zhou, R., Zhang, Z., and Li, K. (2019). The Association Between Vitamin D Status, Vitamin D Supplementation, Sunlight Exposure, and Parkinson's Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Medical Science Monitor,* 25, 666–74.

KAYNAKÇA

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2017). Demans Bakım Modeli Raporu. Ankara: Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı.

Akdemir, Ü. Ö., BORA, H. A. T., Atay, L. Ö. (2021). Dopamine Transporter SPECT İmaging in Parkinson's Disease and Parkinsoniandisorders. *Turkish Journal of Medical Sciences*, 51(2), 400-410.

Alkasir, R., Li, J., Li, X., Jin, M., Zhu, B. (2017). Human Gut Microbiota: The Links with Dementia Development. Protein & cell, 8(2), 90-102.

Arjmand, G., Abbas-Zadeh, M., Eftekhari, M. H. (2022). Effect of MIND Diet İntervention on Cognitive Performance and Brain Structure in Healthy Obese Women: a Randomized Controlled Trial. *Scientific Reports*, 12(1), 2871.

Bang, J., Spina, S., & Miller, B. L. (2015). Frontotemporal Dementia. *The Lancet*, *386*(10004), 1672-1682.

Bonaccorsi, G., Collini, F., Castagnoli, M., Di Bari, M., Cavallini, M.C., Zaffarana, N., Pepe, P., Mugelli, A., Lucenteforte, E., Vannacci, A. and Lorini, C. (2015). A Cross-Sectional Survey to İnvestigate the Quality of Care in Tuscan (Italy) Nursing Homes: The Structural, Process and Outcome İndicators of Nutritional Care. *BMC Health Services Research*, 15, 1-10.

Bonyadi, N., Dolatkhah, N., Salekzamani, Y., Hashemian, M. (2022). Effect of Berry-Based Supplements and Foods on Cognitive Function: A Systematic Review. *Scientific reports*, 12(1), 3239.

Brooks, D. J. (2021). Future İmaging in Dementia. *In Seminars in Nuclear Medicine*, 51(3), 303-308.

Cao, L., Tan, L., Wang, H.F., Jiang, T., Zhu, X.C., Lu, H., Tan, M.S. and Yu, J.T. (2016). Dietary Patterns and risk of Dementia: A Systematic Review and Meta-Analysis of Cohort Studies. *Molecular Neurobiology*, 53, 6144-6154.

Cereda, E., Pedrolli, C., Klersy, C., Bonardi, C., Quarleri, L., Cappello, S., Turri, A., Rondanelli, M. and Caccialanza, R. (2016). Nutritional Status in Older Persons According to Healthcare Setting: A Systematic Review and Meta-Analysis of Prevalence Data Using MNA. *Clinical Nutrition*, *35*(6), 1282-1290.

Chen, H., Liu, S., Ji, L., Wu, T., Ji, Y., Zhou, Y., Zheng, M., Zhang, M., Xu, W. and Huang, G. (2016). Folic acid Supplementation Mitigates Alzheimer's Disease by Reducing İnflammation: A Randomized Controlled Trial. *Mediators of inflammation*.

Cipriani, G., Carlesi, C., Lucetti, C., Danti, S., Nuti, A. (2016). Eating Behaviors and Dietary Changes in Patients with Dementia. *American Journal of Alzheimer's Disease & Other Dementias*, *31*(8), 706-716.

Connelly, P. J., Prentice, N. P., Cousland, G., Bonham, J. (2008). A Randomised Double-Blind Placebo-Controlled Trial of Folic Acid Supplementation of Cholinesterase İnhibitors in Alzheimer's Disease. *International Journal of Geriatric Psychiatry: A Journal of the Psychiatry of Late Life and Allied Sciences*, *23*(2), 155-160.

Coppede, F., Bosco, P., Fuso, A., Troen, A. M. (2012). Nutrition and dementia. *Current Gerontology and Geriatrics Research.*

Corrada, M. M., Kawas, C. H., Hallfrisch, J., Muller, D., Brookmeyer, R. (2005). Reduced Risk of Alzheimer's Disease with High Folate İntake: The Baltimore Longitudinal Study of Aging. *Alzheimer's & Dementia*, 1(1), 11-18.

Cox, K. H., Scholey, A. (2017). Polyphenols for brain and cognitive health. *Recent Advances in Polyphenol Research*, 259-288.

Cullen, P., Abid, F., Patel, A., Coope, B., Ballard, C. G. (1997). Eating Disorders in Dementia. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, *12*(5), 559-562.

Custodio, N., Montesinos, R., Lira, D., Herrera-Pérez, E., Bardales, Y., Valeriano-Lorenzo, L. (2017). Mixed Dementia: A Review of the Evidence. *Dementia & Neuropsychologia,* 11(4), 364-370.

Day, D.K., Rothenberg, E., Sundh, V., Bosaeus, I., Steen, B. (TARİH). Body Mass İndex, Weight Change and Mortality in the Elderly. A 15 y Longitudinal Population Study of 70 y Olds. *Eur J Clin Nutr*, 55(6), 482–492.

Douaud, G., Refsum, H., de Jager, C. A., Jacoby, R., E. Nichols, T., Smith, S. M., & Smith, A. D. (2013). Preventing Alzheimer's Disease-Related Gray Matter Atrophy by B-Vitamin Treatment. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 110(23), 9523-9528.

Emmady, P.D., Schoo, C., Tadi, P., Del Pozo, E. (2022). Major Neurocognitive Disorder (Dementia)(Nursing). In *Stat Pearls*. Stat Pearls Publishing.

Fang, Y. Z., Yang, S., Wu, G. (2002). Free Radicals, Antioxidants, and Nutrition. *Nutrition*, *18*(10), 872-879.

Fischer, R., Maier, O. (2015). Interrelation of oxidative stress and inflammation in neurodegenerative disease: role of TNF. *Oxidative medicine and cellular longevity*, *2015*.

Fostinelli, S., De Amicis, R., Leone, A., Giustizieri, V., Binetti, G., Bertoli, S., Battezzati, A. and Cappa, S.F. (2020). Eating Behavior in Aging and Dementia: The Need for A Comprehensive Assessment. *Frontiers in Nutrition*, *7*, 604488.

Freund Levi, Y., Vedin, I., Cederholm, T., Basun, H., Faxén Irving, G., Eriksdotter, M., Hjorth, E., Schultzberg, M., Vessby, B., Wahlund, L.O., Salem Jr, N. (2014). Transfer of Omega-3 Fatty Acids Across the Blood–Brain Barrier After Dietary Supplementation with A Docosahexaenoic Acid-Rich Omega-3 Fatty Acid Preparation in Patients with Alzheimer's Disease: The O Meg AD Study. *Journal of Internal Medicine*, *275*(4), pp.428-436.

Gao, S., Nguyen, J. T., Hendrie, H. C., Unverzagt, F. W., Hake, A., Smith-Gamble, V., Hall, K. (2011). Accelerated Weight Loss and İncident Dementia in an Elderly African-American Cohort. *Journal of the American Geriatrics Society*, *59*(1), 18-25.

Gill, R., A. Tsung, and T. Billiar. (2010). Linking Oxidative Stress to Inflammation: Toll-like Receptors. *Free Radical Biology and Medicine.* 48 (9), 1121–32.

Güçer, Y. (2015). Demans tanısı konmuş bireylerin davranış sorunları ile beslenme durumlarının değerlendirilmesi ve buna yönelik beslenme modelinin geliştirilmesi. (TEZİN TÜRÜ). Antalya: Akdeniz Üniversite.

Grima, N. A., Pase, M. P., Macpherson, H., & Pipingas, A. (2012). The Effects of Multivitamins on Cognitive Performance: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of Alzheimer's Disease*, *29*(3), 561-569.

Hill, J. M., Clement, C., Pogue, A. I., Bhattacharjee, S., Zhao, Y., & Lukiw, W. J. (2014). Pathogenic microbes, the microbiome, and Alzheimer's disease (AD). *Frontiers in aging neuroscience*, 127.

Hogan, D.B., Jetté, N., Fiest, K.M., Roberts, J.I., Pearson, D., Smith, E.E., Roach, P., Kirk, A., Pringsheim, T. and Maxwell, C.J. (2016). The Prevalence and İncidence of Frontotemporal Dementia: A Systematic Review. *Canadian Journal of Neurological Sciences*, *43*(S1), S96-S109.

Huang, W. J., X. Zhang, and W. W. Chen. (2016). Role of Oxidative Stress in Alzheimer's Disease. *Biomedical Reports*, 4(5), 519–22.

Hügel, H. M., Jackson, N. (2015). Polyphenols for the Prevention and Treatment of Dementia Diseases. *Neural Regeneration Research, 10*(11), 1756.

Humbert, I.A., McLaren, D.G., Kosmatka, K., Fitzgerald, M., Johnson, S., Porcaro, E., Kays, S., Umoh, E.O. and Robbins, J. (2010). Early Deficits in Cortical Control of Swallowing in Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, *19*(4), 1185-1197.

Jutkowitz, E., Kane, R.L., Gaugler, J.E., MacLehose, R.F., Dowd, B., Kuntz, K.M. (2017). Societal and Family Lifetime Cost of Dementia: Implications for Policy. *Journal of the American Geriatrics Society*, 65(10), 2169-2175.
Kai, K., Hashimoto, M., Amano, K., Tanaka, H., Fukuhara, R., & Ikeda, M. (2015). Relationship between eating disturbance and dementia severity in patients with Alzheimer's disease. *PloS one*, *10*(8), e0133666.
Kane, J. P. M., Surendranathan, A., Bentley, A., Barker, S.A.H., Taylor, J.P., Thomas, A.J., Allan, L.M., McNally, R.J., James, P.W., McKeith, I.G., Burn, D.J., O'Brien, J.T. (2018). Clinical Prevalence of Lewy Body Dementia. *Alzheimer's Research & Therapy*, 15;10(1), 19.
Kesse-Guyot, E., Fezeu, L., Andreeva, V. A., Touvier, M., Scalbert, A., Hercberg, S., & Galan, P. (2012). Total and Specific Polyphenol İntakes in Midlife are Associated with Cognitive Function Measured 13 Years Later. *The Journal of Nutrition*, *142*(1), 76-83.
Kheirouri, S., Alizadeh, M. (2022). MIND Diet and Cognitive Performance in Older Adults: A Systematic Review. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 62(29), 8059-8077.
Kondrup, J. E. S. P. E. N., Allison, S. P., Elia, M., Vellas, B., Plauth, M. (2003). ESPEN Quidelines for Nutrition Screening 2002. *Clinical Nutrition*, *22*(4), 415-421
Kosti, R. I., Kasdagli, M. I., Kyrozis, A., Orsini, N., Lagiou, P., Taiganidou, F., Naska, A. (2022). Fish İntake, n-3 Fatty Acid Body Status, and Risk of Cognitive Decline: a Systematic Review and A Dose–Response Meta-Analysis of Observational and Experimental Studies. *Nutrition Reviews*, *80*(6), 1445-1458.
Krause, M. V., Mahan, L. K. (2021). *Krause and Mahan's Food & the Nutrition Care Process*. Elsevier.
Ks, S., Mh, S., HM, R., KH, P. (2019). Energy İntake and Severity of Dementia are Both Associated with Health-Related Quality of Life Among Older Long-Term Care Residents. *Nutrients*, *11*(10), 2261.
Lange, K. W., Li, S. (2018). Resveratrol, Pterostilbene, and Dementia. *BioFactors*, *44*(1), 83-90.
Lefèvre-Arbogast, S., Gaudout, D., Bensalem, J., Letenneur, L., Dartigues, J.F., Hejblum, B.P., Féart, C., Delcourt, C. and Samieri, C. (2018). Pattern of polyphenol intake and the long-term risk of dementia in older persons. *Neurology*, 90(22), e1979-e1988.
Li, F. J., Shen, L., Ji, H. F. (2012). Dietary İntakes of Vitamin E, Vitamin C, and β-Carotene and Risk of Alzheimer's Disease: A Meta-Analysis. *Journal of Alzheimer's Disease*, *31*(2), 253-258.
Lim, S. Y., Kim, E. J., Kim, A., Lee, H. J., Choi, H. J., Yang, S. J. (2016). Nutritional Factors Affecting Mental Health. *Clinical Nutrition Research*, *5*(3), 143-152.
Liu, Y. H., Gao, X., Na, M., Kris-Etherton, P. M., Mitchell, D. C., & Jensen, G. L. (2020). Dietary Pattern, Diet Quality, and Dementia: A Systematic Review and Meta-Analysis of Prospective Cohort Studies. *Journal of Alzheimer's Disease*, 78(1), 151-168.
Livingston, G., Huntley, J., Sommerlad, A., Ames, D., Ballard, C., Banerjee, S., Brayne, C., Burns, A., Cohen-Mansfield, J., Cooper, C. and Costafreda, S.G. (2020). Dementia Prevention, İntervention, and Care: 2020 Report of the Lancet Commission. *The Lancet,* 396(10248), 413-446.
Maggi, S., Ticinesi, A., Limongi, F., Noale, M., & Ecarnot, F. (2023). The Role of Nutrition and the Mediterranean Diet on the Trajectories of Cognitive Decline. *Experimental Gerontology*, 173, 112110.
Martin, C. R., Preedy, V. R. (Eds.). (2014). Diet and nutrition in dementia and cognitive decline. *Academic Press.*
Mazereeuw, G, Lanctot, KL, Chau, SA et al. (2012) Effects of Omega-3 Fatty Acids on Cognitive Performance: A Meta-Analysis. *Neurobiol Aging.,* 33, 1482.e17–1482.e29.
McGuire, S. (2011). US Department of Agriculture and US Department of Health and Human Services, Dietary Guidelines for Americans, 2010. Washington, DC: US Government Printing Office, January 2011. *Advances in Nutrition*, *2*(3), 293-294.
McKeith, I. (2004). Dementia with Lewy Bodies. *Dialogues Clinical Neuroscience*, 6(3):333-41.
Meijers, J. M., Schols, J. M. G. A., & Halfens, R. J. G. (2014). Malnutrition in Care Home Residents with Dementia. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *18*, 595-600.
Mole, L., Kent, B., Abbott, R., Wood, C., Hickson, M. (2018). The Nutritional Care of People Living with Dementia at Home: A Scoping Review. *Health & Social Care in the Community*, *26*(4), e485-e496.
Molino, S., Dossena, M., Buonocore, D., Ferrari, F., Venturini, L., Ricevuti, G., Verri, M. (2016). Polyphenols in Dementia: From Molecular Basis to Clinical Trials. *Life Sciences*, 161, 69-77.
Moore, K., Hughes, C. F., Ward, M., Hoey, L., McNulty, H. (2018). Diet, Nutrition and the Ageing Brain: Current Evidence and New Directions. *Proceedings of the Nutrition Society*, 77(2), 152-163.
Morris, M. S., Selhub, J., & Jacques, P. F. (2012). Vitamin B-12 and Folate Status in Relation to Decline in Scores on the Mini-Mental State Examination in the Framingham Heart Study. *Journal of the American Geriatrics Society*, *60*(8), 1457-1464.
Morris, M. C., D. A. Evans, C. C. Tangney, J. L. Bienias, and R. S. Wilson. (2006). Associations of Vegetable and Fruit Consumption with Age-Related Cognitive Change. *Neurology*, 67 (8), 1370–76.
Morris, M. C. (2016). Nutrition and Risk of Dementia: Overview and Methodological İssues. *Annals of the New York Academy of Sciences*, *1367*(1), 31-37.
Morris, M.C., Y. Wang, L.L. Barnes, D.A. Bennett, B. Dawson-Hughes,and S.L. Booth. (2018). Nutrients and Bioactives in Green Leafy Vegetables and Cognitive Decline: Prospective Study. *Neurology* 90 (3): 214–222.
Nelms, M., Sucher, K. P. (2015). Nutrition therapy and pathophysiology*, Print Book, English.*
Nichols, E., Szoeke, C.E., Vollset, S.E., Abbasi, N., Abd-Allah, F., Abdela, J., Aichour, M.T.E., Akinyemi, R.O., Alahdab, F., Asgedom, S.W. Awasthi, A. (2019). Global, Regional, and National Burden of Alzheimer's Disease and Other Dementias, 1990–2016: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet Neurology*, *18*(1): 88-106.
Nifli, A. P. (2018). Appetite, Metabolism and Hormonal Regulation in Normal Ageing and Dementia. *Diseases*, *6*(3), 66.
O'Brien, J.T., Thomas, A. (2015). Vascular Dementia. *Lancet,* 386(10004):1698-706.
Ogawa, S. (2014). Nutritional Management of Older Adults with Cognitive Decline and Dementia. *Geriatrics & Gerontology İnternational*, *14*, 17-22.
O'Hara, A. M., Shanahan, F. (2006). The Gut Flora as a Forgotten Organ. *EMBO reports*, *7*(7), 688-693.
Parletta, N., Milte, C. M., Meyer, B. J. (2013). Nutritional Modulation of Cognitive Function and Mental Health. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *24*(5), 725-743
Perry, E., Walton, K., Lambert, K. (2023). Prevalence of Malnutrition in People with Dementia in Long-Term Care: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrients*, *15*(13), 2927.
Prell, T., Perner, C. (2018). Disease Specific Aspects of Malnutrition in Neurogeriatric Patients. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *10*, 80.

Renzella, J., Townsend, N., Jewell, J., Breda, J., Roberts, N., Rayner, M., Wickramasinghe, K. (2018). What national and subnational interventions and policies based on Mediterranean and Nordic diets are recommended or implemented in the WHO European Region and is there evidence of effectiveness in reducing noncommunicable diseases*?.World Health Organization*. Regional Office for Europe.

Rabassa, M., Cherubini, A., Zamora-Ros, R., Urpi-Sarda, M., Bandinelli, S., Ferrucci, L., Andres-Lacueva, C. (2015). Low Levels of a Urinary Biomarker of Dietary Polyphenol are Associated with Substantial Cognitive Decline Over A 3-Year Period in Older Adults: the Invecchiare in Chianti Study. *Journal of the American Geriatrics Society*, 63(5), 938-946.

Raymond, J. L., Morrow, K. (2022). *Krause and Mahan's Food and the Nutrition Care Process, 16'e, E-Book*. Elsevier Health Sciences.

Romanenko, M., Kholin, V., Koliada, A., Vaiserman, A. (2021). Nutrition, Gut Microbiota, and Alzheimer's Disease. *Frontiers in Psychiatry,* 12, 712673.

Sabia, S., Fayosse, A., Dumurgier, J., Schnitzler, A., Empana, J.P., Ebmeier, K.P., Dugravot, A., Kivimäki, M. and Singh-Manoux, A. (2019). Association of ideal cardiovascular health at age 50 with incidence of dementia: 25 year follow-up of Whitehall II cohort study. *BMJ*, 366.

Sachdev, P.S., Blacker, D., Blazer, D.G., Ganguli, M., Jeste, D.V., Paulsen, J.S., Petersen, R.C. (2014). Classifying Neurocognitive Disorders: The DSM-5 Approach. *Nature Rev Neurology*, 10(11), 634-42.

Saji, N., Murotani, K., Hisada, T., Kunihiro, T., Tsuduki, T., Sugimoto, T., Kimura, A., Niida, S., Toba, K. and Sakurai, T. (2020). Relationship Between Dementia and Gut Microbiome-Associated Metabolites: A Cross-Sectional Study in Japan. *Scientific Reports*, *10*(1), 8088.

Saji, N., Niida, S., Murotani, K., Hisada, T., Tsuduki, T., Sugimoto, T., Kimura, A., Toba, K. (2019). Analysis of the Relationship Between the Gut Microbiome and Dementia: A Cross-Sectional Study Conducted in Japan. *Scientific Reports*, *9*(1), 1008.

Scarmeas, N., Stern, Y., Tang, M. X., Mayeux, R., Luchsinger, J. A. (2006). Mediterranean Diet and Risk for Alzheimer's Disease. *Annals of Neurology: Official Journal of the American Neurological Association and the Child Neurology Society*, 59(6), 912-921.

Scarmeas, N., Anastasiou, C. A., Yannakoulia, M. (2018). Nutrition and Prevention of Cognitive İmpairment. *The Lancet Neurology*, 17(11), 1006-1015.

Selhub, J., Morris, M. S., Jacques, P. F. (2007). In Vitamin B12 Deficiency, Higher Serum Folate is Associated with İncreased Total Homocysteine and Methylmalonic Acid Concentrations. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *104*(50), 19995-20000.

Smith, P.J., Blumenthal, J.A., Babyak, M.A., Craighead, L., Welsh-Bohmer, K.A., Browndyke, J.N., Strauman, T.A. and Sherwood, A. (2010). Effects of the Dietary Approaches to Stop Hypertension Diet, Exercise, and Caloric Restriction on Neurocognition in Overweight Adults with High Blood Pressure. *Hypertension*, *55*(6), 1331-1338.

Song, S., Gaynor, A.M., Cruz, E., Lee, S., Gazes, Y., Habeck, C., Stern, Y. and Gu, Y. (2022). Mediterranean Diet and White Matter Hyperintensity Change over Time in Cognitively Intact Adults. *Nutrients*, *14*(17), 3664.

Tangney, C. C., Kwasny, M. J., Li, H., Wilson, R. S., Evans, D. A., Morris, M. C. (2011). Adherence to a Mediterranean-Type Dietary Pattern and Cognitive Decline in a Community Population. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *93*(3), 601-607.

Tangney, C. C. (2014). DASH and Mediterranean-Type Dietary Patterns to Maintain Cognitive Health. *Current Nutrition Reports*, *3*, 51-61.

Tonnies, E., E. Trushina. (2017). Oxidative Stress, Synaptic Dysfunction, and Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease* 57 (4), 1105–21.

Travica, N., N. M. D'Cunha, N. Naumovski, K. Kent, D. D. Mellor, J. Firth, E. N. Georgousopoulou, O. M. Dean, A. Loughman, F. Jacka, et al. (2020). The Effect of Blueberry İnterventions on Cognitive Performance and Mood: A Systematic Review of Randomized Controlled Trials. *Brain, Behavior, and Immunity* 85, 96–105.

Trinkle, D. B., Burns, A., Levy, R. (1992). Brief Report: Abnormal Eating Behavior in Dementia—A Descriptive Study. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, *7*(11), 799-803.

Usoro, O. B., Mousa, S. A. (2010). Vitamin E Forms in Alzheimer's Disease: A Review of Controversial and Clinical Experiences. *Critical Reviews in Food Science and Nutrition*, 50(5), 414-419.

Vauzour, D. (2017). Polyphenols and brain health. *OCL*, *24*(2), A202.

Vogt, N.M., Kerby, R.L., Dill-McFarland, K.A., Harding, S.J., Merluzzi, A.P., Johnson, S.C., Carlsson, C.M., Asthana, S., Zetterberg, H., Blennow, K. (2017). Gut Microbiome Alterations in Alzheimer's Disease. *Scientific Reports*, *7*(1), 13537.

Wang, W., Li, J., Zhang, H., Wang, X., & Zhang, X. (2021). Effects of Vitamin E Supplementation on the Risk and Progression of AD: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutritional Neuroscience*, *24*(1), 13-22.

Wang, Z., Zhu, W., Xing, Y., Jia, J., & Tang, Y. (2022). B Vitamins and Prevention of Cognitive Decline and İncident Dementia: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Nutrition Reviews*, *80*(4), 931-949.

Welty, F. K. (2023). Omega-3 Fatty Acids and Cognitive Function. *Current Opinion in Lipidology*, *34*(1), 12-21.

Wengreen, H., Munger, R.G., Cutler, A., Quach, A., Bowles, A., Corcoran, C., Tschanz, J.T., Norton, M.C. and Welsh-Bohmer, K.A. (2013). Prospective Study of Dietary Approaches to Stop Hypertension–and Mediterranean-Style Dietary Patterns and Age-Related Cognitive Change: The Cache County Study on Memory, Health and Aging. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *98*(5), 1263-1271.

World Health Organization. (2019). Risk reduction of cognitive decline and dementia: WHO guidelines.

Yang, W., Cui, K., Li, X., Zhao, J., Zeng, Z., Song, R., Qi, X. and Xu, W. (2021). Effect of Polyphenols on Cognitive Function: Evidence from population-based studies and clinical trials. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, 1-15.

Yassine, H.N., Samieri, C., Livingston, G., Glass, K., Wagner, M., Tangney, C., Plassman, B.L., Ikram, M.A., Voigt, R.M., Gu, Y. and O'Bryant, S. (2022). Nutrition State of Science and Dementia Prevention: Recommendations of the Nutrition for Dementia Prevention Working Group. *The Lancet Healthy Longevity*, *3*(7), e501-e512.

Yeh, T. S., Yuan, C., Ascherio, A., Rosner, B. A., Blacker, D., Willett, W. C. (2022). Long-Term Dietary Protein İntake and Subjective Cognitive Decline in US Men and Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *115*(1), 199-210.

Yılmaz, G., Karaca, K. E. (2021). Demans Tanısı Alan ve Almayan Geriatrik Bireylerin Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 15(3), 521-530.

Zhao, R., Han, X., Zhang, H., Liu, J., Zhang, M., Zhao, W., Jiang, S., Li, R., Cai, H. and You, H. (2022). Association of Vitamin E İntake in Diet and Supplements with Risk of Dementia: A Meta-analysis. *Frontiers in Aging Neuroscience*, *14*, 955878.

Zhou, F., Xie, X., Zhang, H., Liu, T. (2023). Effect of Antioxidant İntake Patterns on Risks of Dementia and Cognitive Decline. *European Geriatric Medicine*, *14*(1), 9-17.

KAYNAKÇA

Åberg, M. A., Åberg, N. D., Hedbäcker, H., Oscarsson, J., & Eriksson, P. S. (2000). Peripheral infusion of IGF-I selectively induces neurogenesis in the adult rat hippocampus. *Journal of Neuroscience*, *20*(8), 2896-2903.

Al-Harbi, K. S. (2012). Treatment-resistant depression: therapeutic trends, challenges, and future directions. *Patient preference and adherence,* 369-388.

Alexopoulos, G. S., Vrontou, C., Kakuma, T., Meyers, B. S., Young, R. C., Klausner, E., & Clarkin, J. (1996). Disability in geriatric depression. *The American journal of psychiatry*, *153*(7), 877-885.

Alexopoulos, G. S., Katz, I. R., Reynolds 3rd, C. F., Carpenter, D., & Docherty, J. P. (2001). The expert consensus guideline series. Pharmacotherapy of depressive disorders in older patients. *Postgraduate medicine*, 1-86.

American Psychiatric Association (2013). Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition (DSM-5). American Psychiatric Association, Washington D.C.

Anderson, M. F., Åberg, M. A., Nilsson, M., & Eriksson, P. S. (2002). Insulin-like growth factor-I and neurogenesis in the adult mammalian brain. *Developmental Brain Research*, *134*(1-2), 115-122.

APA (American Psychiatric Association). (1994). Task Force on DSM-IV. Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV, 4th ed. Washington, D.C.: American Psychiatric Association.

Arborelius, L., Owens, M. J., Plotsky, P. M., & Nemeroff, C. B. (1999). The role of corticotropin-releasing factor in depression and anxiety disorders. *The Journal of endocrinology*, *160*(1), 1-12.

Arey, R. N., Enwright, J. F., Spencer, S. M., Falcon, E., Ozburn, A. R., Ghose, S., ... & McClung, C. A. (2014). An important role for cholecystokinin, a CLOCK target gene, in the development and treatment of manic-like behaviors. *Molecular psychiatry*, *19*(3), 342-350.

Barondes, S. H. (1998). Mood genes: hunting for origins of mania and depression. New York: WH Freeman

Barragán-Rodríguez, L., Rodríguez-Morán, M., & Guerrero-Romero, F. (2008). Efficacy and safety of oral magnesium supplementation in the treatment of depression in the elderly with type 2 diabetes: a randomized, equivalent trial. *Magnesium research*, 21(4), 218-223.

Beats, B. C., Sahakian, B. J., & Levy, R. (1996). Cognitive performance in tests sensitive to frontal lobe dysfunction in the elderly depressed. *Psychological medicine*, *26*(3), 591-603.

Beck A.T. (1967). Depression. New York: Harper & Row.

Beck A. (1987). Cognitive model of depression. J Cog Psychother, 1(1), 2–27.

Blazer, D. G. (1983). Impact of late-life depression on the social network. *American Journal of Psychiatry*, *140*(2), 162-166.

Blazer, D. G. (2003). Depression in late life: review and commentary. *The journals of gerontology series A: Biological sciences and medical sciences*, *58*(3), M249-M265.

Blazer, D. G. (2000). Psychiatry and the oldest old. *American Journal of Psychiatry*, *157*(12), 1915-1924.

Blazer, D. G. (2002). *Depression in Late Life*. New York: Springer.

Blazer, D. G., Hybels, C. F., Simonsick, E. M., & Hanlon, J. T. (2000). Marked differences in antidepressant use by race in an elderly community sample: 1986–1996. *American Journal of Psychiatry*, *157*(7), 1089-1094.

Blazer, D. G., Moody-Ayers, S., Craft-Morgan, J., & Burchett, B. (2002). Depression in diabetes and obesity: racial/ethnic/gender issues in older adults. *Journal of psychosomatic research*, *53*(4), 913-916.

Becker, C., Zeau, B., Rivat, C., Blugeot, A., Hamon, M., & Benoliel, J. J. (2008). Repeated social defeat-induced depression-like behavioral and biological alterations in rats: involvement of cholecystokinin. *Molecular psychiatry*, *13*(12), 1079-1092.

Bembnowska, M., & Jośko-Ochojska, J. (2015). What causes depression in adults?. *Polish Journal of Public Health,* 125(2).

Bodnar, L. M., & Wisner, K. L. (2005). Nutrition and depression: implications for improving mental health among childbearing-aged women. *Biological psychiatry*, 58(9), 679-685.

Boswell, E. B., & Stoudemire, A. (1996). Major depression in the primary care setting. *The American journal of medicine,* 101(6), 3S-9S.

Braam, A. W., van den Eeden, P., Prince, M. J., Beekman, A. T., Kivelä, S. L., Lawlor, B. A., ... & Copeland, J. R. (2001). Religion as a cross-cultural determinant of depression in elderly Europeans: Results from the EURODEP collaboration. *Psychological medicine*, *31*(5), 803-814.

Brandling, J., & House, W. (2009). Social prescribing in general practice: adding meaning to medicine. *British Journal of General Practice*, 59(563), 454-456.

Bravo, J. A., Forsythe, P., Chew, M. V., Escaravage, E., Savignac, H. M., Dinan, T. G., ... & Cryan, J. F. (2011). Ingestion of Lactobacillus strain regulates emotional behavior and central GABA receptor expression in a mouse via the vagus nerve. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *108*(38), 16050-16055.

Brodaty, H., Luscombe, G., Parker, G., Wilhelm, K., Hickie, I., Austin, M. P., & Mitchell, P. (2001). Early and late onset depression in old age: different aetiologies, same phenomenology. *Journal of affective disorders*, *66*(2-3), 225-236.

Callahan, C. M., Hendrie, H. C., Nienaber, N. A., & Tierney, W. M. (1996). Suicidal ideation among older primary care patients. *Journal of the American Geriatrics Society*, *44*(10), 1205-1209.

Callahan, C. M., Nienaber, N. A., Hendrie, H. C., & Tierney, W. M. (1992). Depression of elderly outpatients: primary care physicians' attitudes and practice patterns. *Journal of General Internal Medicine*, *7*, 26-31.

Casarella, J. (2021). Symptoms of Depression, webMD, https://www.webmd.com/depression/guide/detecting-depression. Erişim Tarihi: 14.10.2023

Cath S. (1965). Discussion notes. In: Berezin N, Cath S, eds. *Geriatric Psychiatry*. New York: International Universities Press.

Charney DS, Miller HL, Licinio J, Salomon R. (2005). Treatment of depression. In: Schatzberg AF, Nemeroff CB, editors. *The American textbook of psychopharmacology*. Washington, DC: American Psychiatric Press, Inc; p. 588.

Cline, B. H., Steinbusch, H. W., Malin, D., Revishchin, A. V., Pavlova, G. V., Cespuglio, R., & Strekalova, T. (2012). The neuronal insulin sensitizer dicholine succinate reduces stress-induced depressive traits and memory deficit: possible role of insulin-like growth factor 2. *BMC neuroscience*, *13*, 1-14.

Crome I, Dar K, Janikiewicz S, Rao T, Tarbuck A. (2018). Our invisible addicts. Second report of the Older Persons' Substance Misuse Working Group of the Royal College of Psychiatrists. Royal College of Psychiatrists.
Crowther, G., & Ninan, S. (2023). Managing depression in frail older people; too little too late or pathologising loss?. *Future Healthcare Journal,* 10(2), 107.
Cryan, J. F., & Dinan, T. G. (2012). Mind-altering microorganisms: the impact of the gut microbiota on brain and behaviour. *Nature reviews neuroscience*, *13*(10), 701-712.
Cumming, E., & Henry, W. E. (1961). Growing old: The process of disengagement. *(No Title)*.
David, L. A., Maurice, C. F., Carmody, R. N., Gootenberg, D. B., Button, J. E., Wolfe, B. E., ... & Turnbaugh, P. J. (2014). Diet rapidly and reproducibly alters the human gut microbiome. *Nature*, *505*(7484), 559-563.
de Abajo, F. J., Rodríguez, L. A. G., & Montero, D. (1999). Association between selective serotonin reuptake inhibitors and upper gastrointestinal bleeding: population based case-control study. *Bmj*, 319(7217), 1106-1109.
Doğan, O. (2000). Depresyonun Epidemiyolojisi. *Sivas Duygudurum Dizisi*, 1, 29-38.
Dunner, D. L. (1994). Therapeutic considerations in treating depression in the elderly. *The Journal of clinical psychiatry,* 55, 48-58.
Engberg, S., Sereika, S., Weber, E., Engberg, R., McDowell, B. J., & Reynolds, C. F. (2001). Prevalence and recognition of depressive symptoms among homebound older adults with urinary incontinence. *Journal of Geriatric Psychiatry and Neurology*, *14*(3), 130-139.
Ferrari, A. J., Somerville, A. J., Baxter, A. J., Norman, R., Patten, S. B., Vos, T., & Whiteford, H. (2013). Global variation in the prevalence and incidence of major depressive disorder: a systematic review of the epidemiological literature. *Psychological medicine*, 43(3), 471-481.
Frasure-Smith, N., Lespérance, F., & Talajic, M. (1993). Depression following myocardial infarction: impact on 6-month survival. *Jama*, *270*(15), 1819-1825.
Forlenza, O. V., Stoppe Júnior, A., Hirata, E. S., & Ferreira, R. C. R. (2000). Antidepressant efficacy of sertraline and imipramine for the treatment of major depression in elderly outpatients. *Sao Paulo Medical Journal*, *118*, 99-104.
Fonda, S. J., Wallace, R. B., & Herzog, A. R. (2001). Changes in driving patterns and worsening depressive symptoms among older adults. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, *56*(6), S343-S351.
Fulton, S., Pissios, P., Manchon, R. P., Stiles, L., Frank, L., Pothos, E. N., ... & Flier, J. S. (2006). Leptin regulation of the mesoaccumbens dopamine pathway. *Neuron*, *51*(6), 811-822.
Gangwisch, J. E., Hale, L., Garcia, L., Malaspina, D., Opler, M. G., Payne, M. E., ... & Lane, D. (2015). High glycemic index diet as a risk factor for depression: analyses from the Women's Health Initiative. *The American journal of clinical nutrition*, *102*(2), 454-463.
Garza, J. C., Guo, M., Zhang, W., & Lu, X. Y. (2012). Leptin restores adult hippocampal neurogenesis in a chronic unpredictable stress model of depression and reverses glucocorticoid-induced inhibition of GSK-3β/β-catenin signaling. *Molecular psychiatry*, *17*(8), 790-808.
Gilbert, P. (2016). *Depression: The Evolution of Powerlessness*. Routledge: Taylor & Francis Group.
Gillman, P. K. (1999). The serotonin syndrome and its treatment. *Journal of Psychopharmacology*, *13*(1), 100-109.
Gilman, S. E., & Abraham, H. D. (2001). A longitudinal study of the order of onset of alcohol dependence and major depression. *Drug and alcohol dependence*, *63*(3), 277-286.
Goldman, L. (2019). What is depression and what can I do about it. *Medical News Today*.
Gopinath, B., Flood, V. M., Burlutksy, G., Louie, J. C., & Mitchell, P. (2016). Association between carbohydrate nutrition and prevalence of depressive symptoms in older adults. *British Journal of Nutrition*, 116(12), 2109-2114.
Häfner, S., Baumert, J., Emeny, R. T., Lacruz, M. E., Thorand, B., Herder, C., ... & Ladwig, K. H. (2012). Sleep disturbances and depressed mood: a harmful combination associated with increased leptin levels in women with normal weight. *Biological psychology*, *89*(1), 163-169.
Hennebelle, M., Champeil-Potokar, G., Lavialle, M., Vancassel, S., & Denis, I. (2014). Omega-3 polyunsaturated fatty acids and chronic stress-induced modulations of glutamatergic neurotransmission in the hippocampus. *Nutrition reviews*, 72(2), 99-112.
Hirschfeld, R. M. (2000). History and evolution of the monoamine hypothesis of depression. *Journal of clinical psychiatry*, 61(6), 4-6.
Holsinger, T., Steffens, D. C., Phillips, C., Helms, M. J., Havlik, R. J., Breitner, J. C., ... & Plassman, B. L. (2002). Head injury in early adulthood and the lifetime risk of depression. *Archives of general psychiatry*, *59*(1), 17-22
Homan, P., Grob, S., Milos, G., Schnyder, U., Eckert, A., Lang, U., & Hasler, G. (2015). The role of BDNF, leptin, and catecholamines in reward learning in bulimia nervosa. *International journal of neuropsychopharmacology*, *18*(5), pyu092.
Hommel, J. D., Trinko, R., Sears, R. M., Georgescu, D., Liu, Z. W., Gao, X. B., ... & DiLeone, R. J. (2006). Leptin receptor signaling in midbrain dopamine neurons regulates feeding. *neuron*, *51*(6), 801-810.
Hopkinson, G. (1964). A genetic study of affective illness in patients over 50. *The British Journal of Psychiatry*, *110*(465), 244-254.
Hoshaw, B. A., Hill, T. I., Crowley, J. J., Malberg, J. E., Khawaja, X., Rosenzweig-Lipson, S., ... & Lucki, I. (2008). Antidepressant-like behavioral effects of IGF-I produced by enhanced serotonin transmission. *European journal of pharmacology*, *594*(1-3), 109-116.
Huang, B. Y., Cornoni-Huntley, J., Hays, J. C., Huntley, R. R., Galanos, A. N., & Blazer, D. G. (2000). Impact of depressive symptoms on hospitalization risk in community-dwelling older persons. *Journal of the American Geriatrics Society*, *48*(10), 1279-1284.
Jorm, A. F. (2001). Association of hypotension with positive and negative affect and depressive symptoms in the elderly. *The British Journal of Psychiatry*, *178*(6), 553-555.
Jorm, A. F., Patten, S. B., Brugha, T. S., & Mojtabai, R. (2017). Has increased provision of treatment reduced the prevalence of common mental disorders? Review of the evidence from four countries. *World Psychiatry*, 16(1), 90-99.
Kafes, A. Y. (2021). Depresyon ve anksiyete bozuklukları üzerine bir bakış. *Humanistic Perspective,* 3(1), 186-194.
Kanter, J. W., Busch, A. M., Weeks, C. E., & Landes, S. J. (2008). The nature of clinical depression: Symptoms, syndromes, and behavior analysis. *The Behavior Analyst*, 31, 1-21.

Kaya, B., & Kaya, M. (2007). 1960'lardan Günümüze Depresyonun Epidemiyolojisi, Tarihsel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri*, 1,3-10.

Kennedy, G. J., Kelman, H. R., & Thomas, C. (1990). The emergence of depressive symptoms in late life: the importance of declining health and increasing disability. *Journal of community health*, *15*(2), 93-104.

Kilhovd, B. K., Juutilainen, A., Lehto, S., Rönnemaa, T., Torjesen, P. A., Hanssen, K. F., & Laakso, M. (2007). Increased serum levels of advanced glycation endproducts predict total, cardiovascular and coronary mortality in women with type 2 diabetes: a population-based 18 year follow-up study. *Diabetologia*, *50*, 1409-1417.

Kirby, D., Harrigan, S., & Ames, D. (2002). Hyponatraemia in elderly psychiatric patients treated with selective serotonin reuptake inhibitors and venlafaxine: a retrospective controlled study in an inpatient unit. *International journal of geriatric psychiatry*, *17*(3), 231-237.

Kraaij, V., Arensman, E., & Spinhoven, P. (2002). Negative life events and depression in elderly persons: a meta-analysis. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, *57*(1), P87-P94.

Kraaij, V., & De Wilde, E. J. (2001). Negative life events and depressive symptoms in the elderly: A life span perspective. *Aging & Mental Health*, *5*(1), 84-91.

Krikorian, R., Shidler, M. D., Dangelo, K., Couch, S. C., Benoit, S. C., & Clegg, D. J. (2012). Dietary ketosis enhances memory in mild cognitive impairment. *Neurobiology of aging,* 33(2), 425-e19.

Krishnan, K. R., Hays, J. C., & Blazer, D. G. (1997). MRI-defined vascular depression. *Am J Psychiatr*. 154:497–501.

Koenig, H. G., Cohen, H. J., Blazer, D. G., Kudler, H. S., Krishnan, K. R. R., & Sibert, T. E. (1995). Religious coping and cognitive symptoms of depression in elderly medical patients. *Psychosomatics*, *36*(4), 369-375.

Kuo, L. E., Kitlinska, J. B., Tilan, J. U., Li, L., Baker, S. B., Johnson, M. D., ... & Zukowska, Z. (2007). Neuropeptide Y acts directly in the periphery on fat tissue and mediates stress-induced obesity and metabolic syndrome. *Nature medicine*, *13*(7), 803-811.

Kyle, C. J., Petersen, H. E. H., & Overø, K. F. (1998). Comparison of the tolerability and efficacy of citalopram and amitriptyline in elderly depressed patients treated in general practice. *Depression and anxiety*, *8*(4), 147-153.

Lakhan, S. E., & Vieira, K. F. (2008). Nutritional therapies for mental disorders. *Nutrition journal,* 7(1), 1-8.

Lang, U. E., Beglinger, C., Schweinfurth, N., Walter, M., & Borgwardt, S. (2015). Nutritional aspects of depression. *Cellular Physiology and Biochemistry*, *37*(3), 1029-1043.

Lang, U. E., & Borgwardt, S. (2013). Molecular mechanisms of depression: perspectives on new treatment strategies. *Cellular Physiology and Biochemistry*, *31*(6), 761-777.

Lang, U. E., Bajbouj, M., Gallinat, J., & Hellweg, R. (2006). Brain-derived neurotrophic factor serum concentrations in depressive patients during vagus nerve stimulation and repetitive transcranial magnetic stimulation. *Psychopharmacology*, *187*, 56-59.

Lang, U. E., Hellweg, R., & Gallinat, J. (2004). BDNF serum concentrations in healthy volunteers are associated with depression-related personality traits. *Neuropsychopharmacology*, *29*(4), 795-798.

Lang, U. E., Hellweg, R., Kalus, P., Bajbouj, M., Lenzen, K. P., Sander, T., ... & Gallinat, J. (2005). Association of a functional BDNF polymorphism and anxiety-related personality traits. *Psychopharmacology*, *180*, 95-99.

Leclercq, S., Matamoros, S., Cani, P. D., Neyrinck, A. M., Jamar, F., Stärkel, P., ... & Delzenne, N. M. (2014). Intestinal permeability, gut-bacterial dysbiosis, and behavioral markers of alcohol-dependence severity. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *111*(42), E4485-E4493.

Lewinsohn, P. M., Rohde, P., Seeley, J. R., & Fischer, S. A. (1991). Age and depression: unique and shared effects. *Psychology and Aging*, *6*(2), 247.

Liu, Q., He, H., Yang, J., Feng, X., Zhao, F., & Lyu, J. (2020). Changes in the global burden of depression from 1990 to 2017: Findings from the Global Burden of Disease study. *Journal of psychiatric research*, *126*, 134-140.

Lockwood, K. A., Alexopoulos, G. S., & van Gorp, W. G. (2002). Executive dysfunction in geriatric depression. *American Journal of Psychiatry*, *159*(7), 1119-1126.

Luber, M. P., Meyers, B. S., Williams-Russo, P. G., Hollenberg, J. P., DiDomenico, T. N., Charlson, M. E., & Alexopoulos, G. S. (2001). Depression and service utilization in elderly primary care patients. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, *9*(2), 169-176.

Luisi, S., Tonetti, A., Bernardi, F., Casarosa, E., Florio, P., Monteleone, P., ... & Genazzani, A. R. (1998). Effect of acute corticotropin releasing factor on pituitary-adrenocortical responsiveness in elderly women and men. *Journal of endocrinological investigation*, *21*, 449-453.

Lutter, M., & Nestler, E. J. (2009). Homeostatic and hedonic signals interact in the regulation of food intake. *The Journal of nutrition*, *139*(3), 629-632.

Magaziner, J., Simonsick, E. M., Kashner, T. M., Hebel, J. R., & Kenzora, J. E. (1990). Predictors of functional recovery one year following hospital discharge for hip fracture: a prospective study. *Journal of gerontology*, *45*(3), M101-M107.

Malberg, J. E., Platt, B., Rizzo, S. J. S., Ring, R. H., Lucki, I., Schechter, L. E., & Rosenzweig-Lipson, S. (2007). Increasing the levels of insulin-like growth factor-I by an IGF binding protein inhibitor produces anxiolytic and antidepressant-like effects. *Neuropsychopharmacology*, *32*(11), 2360-2368.

Marcus, S. C., & Olfson, M. (2010). National trends in the treatment for depression from 1998 to 2007. *Archives of general psychiatry*, 67(12), 1265-1273.

Mark, T. L., Levit, K. R., Vandivort-Warren, R., Buck, J. A., & Coffey, R. M. (2011). Changes In US spending on mental health and substance abuse treatment, 1986–2005, and implications for policy. *Health affairs*, 30(2), 284-292.

Mason, B. L., Lobo, M. K., Parada, L. F., & Lutter, M. (2013). Trk B signaling in dopamine 1 receptor neurons regulates food intake and body weight. *Obesity*, *21*(11), 2372-2376.

Mazure, C. M., Maciejewski, P. K., Jacobs, S. C., & Bruce, M. L. (2002). Stressful life events interacting with cognitive/personality styles to predict late-onset major depression. *The American journal of geriatric psychiatry*, *10*(3), 297-304.

Meller, I., Fichter, M. M., & Schröppel, H. (1996). Incidence of depression in octo-and nonagenerians: results of an epidemiological follow-up community study. *European archives of psychiatry and clinical neuroscience*, *246*, 93-99.

Merve, Ö. Z. E. R., Özyurt, G., & Harsa, Ş. T. (2019). Probiyotik ve prebiyotiklerin bağırsak-beyin aksına etkisi. *Akademik Gıda,* 17(2), 269-280.

Messaoudi, M., Lalonde, R., Violle, N., Javelot, H., Desor, D., Nejdi, A., ... & Cazaubiel, J. M. (2011). Assessment of psychotropic-like properties of a probiotic formulation (Lactobacillus helveticus R0052 and Bifidobacterium longum R0175) in rats and human subjects. *British Journal of Nutrition*, *105*(5), 755-764.

Miki, T., Kochi, T., Eguchi, M., Kuwahara, K., Tsuruoka, H., Kurotani, K., ... & Nanri, A. (2015). Dietary intake of minerals in relation to depressive symptoms in Japanese employees: the Furukawa Nutrition and Health Study. *Nutrition*, *31*(5), 686-690.

Mischoulon, D. (2011). The impact of omega-3 fatty acids on depressive disorders and suicidality: can we reconcile 2 studies with seemingly contradictory results?. *The Journal of clinical psychiatry*, 72(12), 3315.

Morales-Medina, J. C., Dumont, Y., & Quirion, R. (2010). A possible role of neuropeptide Y in depression and stress. *Brain research*, *1314*, 194-205.

Morley, J. E., & Kraenzle, D. (1994). Causes of weight loss in a community nursing home. *Journal of the American Geriatrics Society*, *42*(6), 583-585.

Mulsant, B. H., Pollock, B. G., Nebes, R., Miller, M. D., Sweet, R. A., Stack, J., ... & Reynolds III, C. F. (2001). A twelve-week, double-blind, randomized comparison of nortriptyline and paroxetine in older depressed inpatients and outpatients. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*, *9*(4), 406-414.

Müller, T. D., Nogueiras, R., Andermann, M. L., Andrews, Z. B., Anker, S. D., Argente, J., ... & Tschöp, M. H. (2015). Ghrelin. *Molecular metabolism*, *4*(6), 437-460.

Naseribafrouei, A., Hestad, K., Avershina, E., Sekelja, M., Linløkken, A., Wilson, R., & Rudi, K. (2014). Correlation between the human fecal microbiota and depression. *Neurogastroenterology & Motility*, *26*(8), 1155-1162.

National Institute of mental health (NIH). (2021). Depression, U.S. department of health and human servıces, No. 21-MH-8079, https://www.nimh.nih.gov/sites/default/files/documents/health/publications/dep ression/21-mh-8079-depression_0.pdf Erişim Tarihi: 14.10.2023.

National Institute for Health and Care Excellence (NIHCE). (2009). Depression in adults with a chronic physical health problem: recognition and management. https://www.nice.org.uk/guidance/CG91. Erişim Tarihi: 24.09.2023.

National Institute for Health and Care Excellence (NIHCE). (2022). Depression in adults: treatment and management. https://www.nice.org. uk/guidance/ng222. Erişim Tarihi: 20.09.2023.

Neufeld, K. M., Kang, N., Bienenstock, J., & Foster, J. A. (2011). Reduced anxiety-like behavior and central neurochemical change in germ-free mice. *Neurogastroenterology & Motility*, *23*(3), 255-e119.

Olfson, M., Marcus, S. C., Druss, B., & Pincus, H. A. (2002). National trends in the use of outpatient psychotherapy. *American Journal of Psychiatry*, 159(11), 1914-1920.

Panagiotakos, D. B., Mamplekou, E., Pitsavos, C., Kalogeropoulos, N., Kastorini, C. M., Papageorgiou, C., ... & Stefanadis, C. (2010). Fatty acids intake and depressive symptomatology in a Greek sample: an epidemiological analysis. *Journal of the American College of Nutrition*, *29*(6), 586-594.

Park, Y., Park, Y. S., Kim, S. H., Oh, D. H., & Park, Y. C. (2015). Supplementation of n-3 polyunsaturated fatty acids for major depressive disorder: a randomized, double-blind, 12-week, placebo-controlled trial in Korea. *Annals of Nutrition and Metabolism*, *66*(2-3), 141-148.

Parmelee, P. A., Katz, I. R., & Lawton, M. P. (1991). The relation of pain to depression among institutionalized aged. *Journal of Gerontology*, *46*(1), P15-P21.

Patel, V., Chisholm, D., Parikh, R., Charlson, F. J., Degenhardt, L., Dua, T., ... & Whiteford, H. (2016). Addressing the burden of mental, neurological, and substance use disorders: key messages from Disease Control Priorities. *The Lancet*, 387(10028), 1672-1685.

Patterson, M. B., Schnell, A. H., Martin, R. J., Mendez, M. F., Smyth, K. A., & Whitehouse, P. J. (1990). Assessment of behavioral and affective symptoms in Alzheimer's disease. *Journal of geriatric psychiatry and neurology*, *3*(1), 21-30.

Psikofarmakoloji Bilimsel Çalışma Birimi (2023). Depresyon konusunda bilmek istedikleriniz. Türkiye Psikiyatri Derneği. https://www.psikiyatri.org.tr/halkayonelik/24/depresyonkonusundabilmek-istedikleriniz. Erişim Tarihi: 10.10.2023.

Rao, A. V., Bested, A. C., Beaulne, T. M., Katzman, M. A., Iorio, C., Berardi, J. M., & Logan, A. C. (2009). A randomized, double-blind, placebo-controlled pilot study of a probiotic in emotional symptoms of chronic fatigue syndrome. *Gut pathogens*, *1*(1), 1-6.

Rao, R., & Roche, A. (2017). Substance misuse in older people. *Brit Med J*;358: j3885.

Reifler, B. V., Larson, E., & Hanley, R. (1982). Coexistence of cognitive impairment and depression in geriatric outpatients. *The American journal of psychiatry*, *139*(5), 623-626.

Ricken, R., Adli, M., Lange, C., Krusche, E., Stamm, T. J., Gaus, S., ... & Lang, U. E. (2013). Brain-derived neurotrophic factor serum concentrations in acute depressive patients increase during lithium augmentation of antidepressants. *Journal of clinical psychopharmacology*, *33*(6), 806-809.

Roberts, R. E., Kaplan, G. A., Shema, S. J., & Strawbridge, W. J. (1997). Does growing old increase the risk for depression. *Am J Psychiatr.* 154:1384–1390.

Robinson, R. G., & Price, T. R. (1982). Post-stroke depressive disorders: a follow-up study of 103 patients. *Stroke*, *13*(5), 635-641.

Roesler, R., Henriques, J. A. P., & Schwartsmann, G. (2006). Gastrin-releasing peptide receptor as a molecular target for psychiatric and neurological disorders. *CNS & Neurological Disorders-Drug Targets (Formerly Current Drug Targets-CNS & Neurological Disorders)*, *5*(2), 197-204.

Rubin, E. H., Veiel, L. L., Kinscherf, D. A., Morris, J. C., & Storandt, M. (2001). Clinically significant depressive symptoms and very mild to mild dementia of the Alzheimer type. *International Journal of Geriatric Psychiatry*, *16*(7), 694-701.

Sánchez-Villegas, A., Martínez-González, M. A., Estruch, R., Salas-Salvadó, J., Corella, D., Covas, M. I., ... & Serra-Majem, L. (2013). Mediterranean dietary pattern and depression: the PREDIMED randomized trial. *BMC medicine*, *11*, 1-12.

Sadock, B., Sadock, V., & Ruiz, P. (2009). Compre-hensive Textbook of Psychiatry, 9th edn: Philadelphia.

Salzman, C., Wong, E., & Wright, B. C. (2002). Drug and ECT treatment of depression in the elderly, 1996–2001: a literature review. *Biological Psychiatry*, *52*(3), 265-284.

Schellekens, H., Finger, B. C., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2012). Ghrelin signalling and obesity: at the interface of stress, mood and food reward. *Pharmacology & therapeutics*, *135*(3), 316-326.

Schulz, R., Drayer, R. A., & Rollman, B. L. (2002). Depression as a risk factor for non-suicide mortality in the elderly. *Biological psychiatry*, *52*(3), 205-225.
Schellekens, H., Finger, B. C., Dinan, T. G., & Cryan, J. F. (2012). Ghrelin signalling and obesity: at the interface of stress, mood and food reward. *Pharmacology & therapeutics*, *135*(3), 316-326.
Schwartz, S., Feller, A., & Perlmuter, L. C. (2001). Postprandial systolic blood pressure and subsyndromal depression. *Experimental aging research*, *27*(4), 309-318.
Scott, L. V., Clarke, G., & Dinan, T. G. (2013). The brain-gut axis: a target for treating stress-related disorders. *Inflammation in psychiatry*, *28*, 90-99.
Starkstein, S. E., Preziosi, T. J., Bolduc, P. L., & Robinson, R. G. (1990). Depression in Parkinson's disease. *The Journal of nervous and mental disease*, *178*(1), 27-31.
Ströhle, A., Romeo, E., di Michele, F., Pasini, A., Hermann, B., Gajewsky, G., ... & Rupprecht, R. (2003). Induced panic attacks shift γ-aminobutyric acid type A receptor modulatory neuroactive steroid composition in patients with panic disorder: preliminary results. *Archives of general psychiatry*, *60*(2), 161-168.
Sullivan, M. D., Carl Baum, M. D., Grothaus, L. C., & Katon, W. J. (1997). Functional status in coronary artery disease: a one-year prospective study of the role of anxiety and depression. *The American journal of medicine*, *103*(5), 348-356.
Tan, K. C., Chow, W. S., Ai, V. H., Metz, C., Bucala, R., & Lam, K. S. (2002). Advanced glycation end products and endothelial dysfunction in type 2 diabetes. *Diabetes care*, *25*(6), 1055-1059.
Thapa, P. B., Gideon, P., Cost, T. W., Milam, A. B., & Ray, W. A. (1998). Antidepressants and the risk of falls among nursing home residents. *New England Journal of Medicine*, *339*(13), 875-882.
Troeger, C., Blacker, B. F., Khalil, I. A., Rao, P. C., Cao, S., Zimsen, S. R., ... & Reiner, R. C. (2018). Estimates of the global, regional, and national morbidity, mortality, and aetiologies of diarrhoea in 195 countries: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet Infectious Diseases*, 18(11), 1211-1228.
Unützer, J., Patrick, D. L., Simon, G., Grembowski, D., Walker, E., Rutter, C., & Katon, W. (1997). Depressive symptoms and the cost of health services in HMO patients aged 65 years and older: a 4-year prospective study. *Jama*, *277*(20), 1618-1623.
Walker D. & Clarke M. (2001). Cognitive behavioral psychotherapy: a comparison between younger and older adults in two inner city mental health teams. *Aging Mental Health,* 5(1), 197–199.
Walker, E. R., McGee, R. E., & Druss, B. G. (2015). Mortality in mental disorders and global disease burden implications: a systematic review and meta-analysis. *JAMA psychiatry*, 72(4), 334-341.
Weiner, M. F., Edland, S. D., & Luszczynska, H. (1994). Prevalence and Incidence of Major Depression. *Am J Psychiatry*, *151*(7), 1006-1009.
White L, Blazer D, Fillenbaum G. (1990). Related health problems. In: CornoniHuntley J, Blazer D, Lafferty M, Everett D, Brock D, Farmer M, eds. *Established Populations for Epidemiologic Studies of the Elderly*. Bethesda, MD: National Institute on Aging, 70–85.
Woo, J., Goggins, W., Sham, A., & Ho, S. C. (2005). Social determinants of frailty. *Gerontology,* 51(6), 402-408.
World Health Organization and Calouste Gulbenkian Foundation. (2014). Social determinants of mental health. Geneva, World Health Organization. https://apps. who.int/iris/bitstream/handle/10665/112828/9789241506809_ eng.pdf. Erişim Tarihi: 15.09.2023.
Vashum, K. P., McEvoy, M., Milton, A. H., McElduff, P., Hure, A., Byles, J., & Attia, J. (2014). Dietary zinc is associated with a lower incidence of depression: findings from two Australian cohorts. *Journal of affective disorders*, 166, 249-257.
Vasselli, J. R., Scarpace, P. J., Harris, R. B., & Banks, W. A. (2013). Dietary components in the development of leptin resistance. *Advances in Nutrition*, *4*(2), 164-175.
Vlassara, H., & Striker, G. E. (2011). AGE restriction in diabetes mellitus: a paradigm shift. *Nature Reviews Endocrinology*, *7*(9), 526-539.
Vos, T., Lim, S. S., Abbafati, C., Abbas, K. M., Abbasi, M., Abbasifard, M., ... & Bhutta, Z. A. (2020). Global burden of 369 diseases and injuries in 204 countries and territories, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *The Lancet,* 396(10258), 1204-1222.
Yaffe, K., Ettinger, B., Pressman, A., Seeley, D., Whooley, M., Schaefer, C., & Cummings, S. (1998). Neuropsychiatric function and dehydroepiandrosterone sulfate in elderly women: a prospective study. *Biological psychiatry*, *43*(9), 694-700.
Yetkin, S. ve Özgen, F. (2007). *Tarihsel bakış içinde depresyon*. Türkiye Klinikleri Dahili Tıp Bilimleri Dergisi, 3(47), 1-5.
Yeung, S. S., Kwan, M., & Woo, J. (2021). Healthy diet for healthy aging. *Nutrients,* 13(12), 4310.
Yoshikawa, E., Nishi, D., & Matsuoka, Y. (2015). Fish consumption and resilience to depression in Japanese company workers: a cross-sectional study. *Lipids in Health and Disease*, *14*(1), 1-8.

Kombine istemli işeme ve egzersiz terapisi: Fonksiyonel müdahale eğitimi, doğrudan bakım verenlerin (hemşirelik asistanları / bakım yardımcıları) güçlendirme egzersizlerini tuvalet rutinlerine dahil etmesini içerir.

Hızlı işeme müdahalesi için fayda görebilecek hastalarda 3 günlük bir deneme yapılmalıdır. Islak epizodlarda %20'den az azalma varsa, müdahalenin etkisiz olduğu düşünülmeli ve bağımlı yaşlı kişilerde idrar kaçırmayı yönetmenin olağan yöntemi olan idrar tutma pedlerinin 'kontrol edilmesi ve değiştirilmesi' yöntemine geri dönülmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Adibelli, Ş., & Korkmaz, F. (2018). Yetişkin hastalarda basınç yarası gelişme riskini değerlendirmede kullanılan ölçekler. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *9*(2), Article 2. https://doi.org/10.22312/sdusbed.418289

Akın, S., Mazıcıoglu, M. M., Mucuk, S., Gocer, S., Deniz Şafak, E., Arguvanlı, S., & Ozturk, A. (2015). The prevalence of frailty and related factors in community-dwelling Turkish elderly according to modified Fried Frailty Index and FRAIL scales. *Aging Clinical and Experimental Research*, *27*(5), 703-709. https://doi.org/10.1007/s40520-015-0337-0

Akturk, U., & Ister, E. D. (2019). Some features of hospitalized elderly and effects of fall behavior on fall risk. *Medicine Science*, *8*(3), Article 3. https://doi.org/10.5455/medscience.2018.07.9004

Altunel, C. T., & Kartal, S. P. (2019). Dekübit ve Bası Ülserleri. *Turkiye Klinikleri Geriatrics - Special Topics*, *5*(1), 87-94.

Ambrose, A. F., Paul, G., & Hausdorff, J. M. (2013). Risk factors for falls among older adults: A review of the literature. *Maturitas*, *75*(1), 51-61. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2013.02.009

Appeadu, M. K., & Bordoni, B. (2023). Falls and Fall Prevention in the Elderly. Içinde *StatPearls*. StatPearls Publishing. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560761/

Avşar, P., & Karadağ, A. (2016). Waterlow Basınç Ülseri Risk Değerlendirme Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması, Geçerlik-Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, *3*(3), Article 3.

Axer, H., Axer, M., Sauer, H., Witte, O. W., & Hagemann, G. (2010). Falls and gait disorders in geriatric neurology. *Clinical Neurology and Neurosurgery*, *112*(4), 265-274. https://doi.org/10.1016/j.clineuro.2009.12.015

Beki, F., Danışmanı, T., & Tan, D. M. (t.y.). *HEMŞİRELERİN BASI YARASI HAKKINDAKİ BİLGİ, TUTUMLARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ.*

Brewer, D., Dickens, E., Humphrey, A., & Stephenson, T. (2016). Increased fruit and vegetable intake among older adults participating in Kentucky's congregate meal site program. *Educational Gerontology*, *42*(11), 771-784. https://doi.org/10.1080/03601277.2016.1231511

Brunilda, E., ErjonaAbazaj, Marsida, K., & Skender, T. (2020). Prevention of Frailty in the Elderly through Physical Activity and Nutrition. *Journal of Geriatric Medicine and Gerontology*, *6*(1). https://doi.org/10.23937/2469-5858/1510084

Bulut, E. A., Soysal, P., & Isik, A. T. (2018). Frequency and coincidence of geriatric syndromes according to age groups: Single-center experience in Turkey between 2013 and 2017. *Clinical Interventions in Aging*, *13*, 1899-1905. https://doi.org/10.2147/CIA.S180281

Burns, E., & Kakara, R. (2018). Deaths from Falls Among Persons Aged ≥65 Years—United States, 2007–2016. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, *67*(18), 509-514. https://doi.org/10.15585/mmwr.mm6718a1

Burti, J. S., Santos, A. M. B., Pereira, R. M. R., Zambon, J. P., & Marques, A. P. (2012). Prevalence and clinical characteristics of urinary incontinence in elderly individuals of a low income. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, *54*(2), e42-46. https://doi.org/10.1016/j.archger.2011.04.004

Capurso, C., Bellanti, F., Lo Buglio, A., & Vendemiale, G. (2020). The Mediterranean Diet Slows Down the Progression of Aging and Helps to Prevent the Onset of Frailty: A Narrative Review. *Nutrients*, *12*(1), Article 1. https://doi.org/10.3390/nu12010035

Carlson, C., Merel, S. E., & Yukawa, M. (2015). Geriatric syndromes and geriatric assessment for the generalist. *The Medical Clinics of North America*, *99*(2), 263-279. https://doi.org/10.1016/j.mcna.2014.11.003

Chan, D.-C. D., Tsou, H.-H., Yang, R.-S., Tsauo, J.-Y., Chen, C.-Y., Hsiung, C. A., & Kuo, K. N. (2012). A pilot randomized controlled trial to improve geriatric frailty. *BMC Geriatrics*, *12*, 58. https://doi.org/10.1186/1471-2318-12-58

Chang, S.-F. (2017). Frailty Is a Major Related Factor for at Risk of Malnutrition in Community-Dwelling Older Adults. *Journal of Nursing Scholarship*, *49*(1), 63-72. https://doi.org/10.1111/jnu.12258

Chang, V. C., & Do, M. T. (2015). Risk factors for falls among seniors: Implications of gender. *American Journal of Epidemiology*, *181*(7), 521-531. https://doi.org/10.1093/aje/kwu268

Chen, X., Mao, G., & Leng, S. X. (2014). Frailty syndrome: An overview. *Clinical Interventions in Aging*, *9*, 433-441. https://doi.org/10.2147/CIA.S45300

Chodzko-Zajko, W. J., Proctor, D. N., Fiatarone Singh, M. A., Minson, C. T., Nigg, C. R., Salem, G. J., & Skinner, J. S. (2009). Exercise and Physical Activity for Older Adults. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *41*(7), 1510. https://doi.org/10.1249/MSS.0b013e3181a0c95c

Christensen, K., Doblhammer, G., Rau, R., & Vaupel, J. W. (2009). Ageing populations: The challenges ahead. *Lancet*, *374*(9696), 1196-1208. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(09)61460-4

Clegg, A., Young, J., Iliffe, S., Rikkert, M. O., & Rockwood, K. (2013). Frailty in elderly people. *Lancet (London, England)*, *381*(9868), 752-762. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(12)62167-9

Coleman, S., Gorecki, C., Nelson, E. A., Closs, S. J., Defloor, T., Halfens, R., Farrin, A., Brown, J., Schoonhoven, L., & Nixon, J. (2013). Patient risk factors for pressure ulcer development: Systematic review. *International Journal of Nursing Studies*, *50*(7), 974-1003. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2012.11.019

Cox, J., & Rasmussen, L. (2014). Enteral nutrition in the prevention and treatment of pressure ulcers in adult critical care patients. *Critical Care Nurse*, *34*(6), 15-27; quiz 28. https://doi.org/10.4037/ccn2014950

Crow, R. S., Lohman, M. C., Titus, A. J., Cook, S. B., Bruce, M. L., Mackenzie, T. A., Bartels, S. J., & Batsis, J. A. (2019). Association of Obesity and Frailty in Older Adults: NHANES 1999–2004. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *23*(2), 138-144. https://doi.org/10.1007/s12603-018-1138-x

Cruz-Jentoft, A. J., Kiesswetter, E., Drey, M., & Sieber, C. C. (2017). Nutrition, frailty, and sarcopenia. *Aging Clinical and Experimental Research*, *29*(1), 43-48. https://doi.org/10.1007/s40520-016-0709-0

Cui, F.-F., Pan, Y.-Y., Xie, H.-H., Wang, X.-H., Shi, H.-X., Xiao, J., Zhang, H.-Y., Chang, H.-T., & Jiang, L.-P. (2016). Pressure Combined with Ischemia/Reperfusion Injury Induces Deep Tissue Injury via Endoplasmic Reticulum Stress in a Rat Pressure Ulcer Model. *International Journal of Molecular Sciences*, *17*(3), Article 3. https://doi.org/10.3390/ijms17030284

D'Ancona, C., Haylen, B., Oelke, M., Abranches-Monteiro, L., Arnold, E., Goldman, H., Hamid, R., Homma, Y., Marcelissen, T., Rademakers, K., Schizas, A., Singla, A., Soto, I., Tse, V., De Wachter, S., Herschorn, S., & On behalf of the Standardisation Steering Committee ICS and the ICS Working Group on Terminology for Male Lower Urinary Tract & Pelvic Floor Symptoms and Dysfunction. (2019). The International Continence Society (ICS) report on the terminology for adult male lower urinary tract and pelvic floor symptoms and dysfunction. *Neurourology and Urodynamics*, *38*(2), 433-477. https://doi.org/10.1002/nau.23897

Demling, R. H. (2009). Nutrition, Anabolism, and the Wound Healing Process: An Overview. *Eplasty*, *9*, e9.

Dent, E., Morley, J. E., Cruz-Jentoft, A. J., Woodhouse, L., Rodríguez-Mañas, L., Fried, L. P., Woo, J., Aprahamian, I., Sanford, A., Lundy, J., Landi, F., Beilby, J., Martin, F. C., Bauer, J. M., Ferrucci, L., Merchant, R. A., Dong, B., Arai, H., Hoogendijk, E. O., … Vellas, B. (2019). Physical Frailty: ICFSR International Clinical Practice Guidelines for Identification and Management. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *23*(9), 771-787. https://doi.org/10.1007/s12603-019-1273-z

Dite, W., & Temple, V. A. (2002). A clinical test of stepping and change of direction to identify multiple falling older adults. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, *83*(11), 1566-1571. https://doi.org/10.1053/apmr.2002.35469

Dorner, B., Posthauer, M. E., Thomas, D., & National Pressure Ulcer Advisory Panel. (2009). The role of nutrition in pressure ulcer prevention and treatment: National Pressure Ulcer Advisory Panel white paper. *Advances in Skin & Wound Care*, *22*(5), 212-221. https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000350838.11854.0a

Eckert, C. D., Tarleton, E. K., Pellerin, J., Mooney, N., & Gell, N. M. (2022). Nutrition Risk is Associated With Falls Risk in an Observational Study of Community-Dwelling, Rural, Older Adults. *Journal of aging and health*, *34*(6-8), 1125-1134. https://doi.org/10.1177/08982643221096944

Eyigor, S., Kutsal, Y. G., Duran, E., Huner, B., Paker, N., Durmus, B., Sahin, N., Civelek, G. M., Gokkaya, K., Doğan, A., Günaydın, R., Toraman, F., Cakir, T., Evcik, D., Aydeniz, A., Yildirim, A. G., Borman, P., Okumus, M., & Ceceli, E. (2015). Frailty prevalence and related factors in the older adult—FrailTURK Project. *Age*, *37*(3), 50. https://doi.org/10.1007/s11357-015-9791-z

Feng, Z., Lugtenberg, M., Franse, C., Fang, X., Hu, S., Jin, C., & Raat, H. (2017). Risk factors and protective factors associated with incident or increase of frailty among community-dwelling older adults: A systematic review of longitudinal studies. *PLoS ONE*, *12*(6), e0178383. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0178383

Fried, L. P., Hadley, E. C., Walston, J. D., Newman, A. B., Guralnik, J. M., Studenski, S., Harris, T. B., Ershler, W. B., & Ferrucci, L. (2005). From bedside to bench: Research agenda for frailty. *Science of Aging Knowledge Environment: SAGE KE*, *2005*(31), pe24. https://doi.org/10.1126/sageke.2005.31.pe24

G, B., Mr, S., & Er, B. (2016). Falls and Fall Injuries Among Adults Aged ≥65 Years—United States, 2014. *MMWR. Morbidity and Mortality Weekly Report*, *65*(37). https://doi.org/10.15585/mmwr.mm6537a2

Gefen, A. (2007). The biomechanics of sitting-acquired pressure ulcers in patients with spinal cord injury or lesions. *International Wound Journal*, *4*(3), 222-231. Scopus. https://doi.org/10.1111/j.1742-481X.2007.00330.x

Gefen, A. (2008). Bioengineering models of deep tissue injury. *Advances in Skin & Wound Care*, *21*(1), 30-36. Scopus. https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000305403.89737.6c

Gencer, N. S., Özkeskin, M., & Savaş, S. (2023). Düşmeler. *Türkiye Klinikleri Geriatri - Özel Konular*, *9*(1), 44-51.

Gerhardt, L.-C., Strässle, V., Lenz, A., Spencer, N. d, & Derler, S. (2008). Influence of epidermal hydration on the friction of human skin against textiles. *Journal of The Royal Society Interface*, *5*(28), 1317-1328. https://doi.org/10.1098/rsif.2008.0034

Goepel, M., Kirschner-Hermanns, R., Welz-Barth, A., Steinwachs, K.-C., & Rübben, H. (2010). Urinary Incontinence in the Elderly. *Deutsches Ärzteblatt International*, *107*(30), 531-536. https://doi.org/10.3238/arztebl.2010.0531

Goldacre, M. J., Roberts, S. E., & Yeates, D. (2002). Mortality after admission to hospital with fractured neck of femur: Database study. *BMJ : British Medical Journal*, *325*(7369), 868. https://doi.org/10.1136/bmj.325.7369.868

Gomes, F., Schuetz, P., Bounoure, L., Austin, P., Ballesteros-Pomar, M., Cederholm, T., Fletcher, J., Laviano, A., Norman, K., Poulia, K.-A., Ravasco, P., Schneider, S. M., Stanga, Z., Weekes, C. E., & Bischoff, S. C. (2018). ESPEN guidelines on nutritional support for polymorbid internal medicine patients. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *37*(1), 336-353. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2017.06.025

Haesler, E., Carville, K., & Haesler, P. (2018). Priority issues for pressure injury research: An Australian consensus study. *Research in Nursing & Health*. https://doi.org/10.1002/nur.21878

Hahnel, E., Lichterfeld, A., Blume-Peytavi, U., & Kottner, J. (2017). The epidemiology of skin conditions in the aged: A systematic review. *Journal of Tissue Viability*, *26*(1), 20-28. https://doi.org/10.1016/j.jtv.2016.04.001

Hisashige, A., & Ohura, T. (2012). Cost-effectiveness of nutritional intervention on healing of pressure ulcers. *Clinical Nutrition (Edinburgh, Scotland)*, *31*(6), 868-874. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2012.04.013

Hoogendijk, E. O., Afilalo, J., Ensrud, K. E., Kowal, P., Onder, G., & Fried, L. P. (2019). Frailty: Implications for clinical practice and public health. *The Lancet*, *394*(10206), 1365-1375. https://doi.org/10.1016/S0140-6736(19)31786-6

Houston, D. K., Cesari, M., Ferrucci, L., Cherubini, A., Maggio, D., Bartali, B., Johnson, M. A., Schwartz, G. G., & Kritchevsky, S. B. (2007). Association Between Vitamin D Status and Physical Performance: The InCHIANTI Study. *The journals of gerontology. Series A, Biological sciences and medical sciences*, *62*(4), 440-446.

Inouye, S. K., Studenski, S., Tinetti, M. E., & Kuchel, G. A. (2007). Geriatric Syndromes: Clinical, Research and Policy Implications of a Core Geriatric Concept. *Journal of the American Geriatrics Society*, *55*(5), 780-791. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2007.01156.x

Iuliano, S., Poon, S., Robbins, J., Bui, M., Wang, X., De Groot, L., Van Loan, M., Zadeh, A. G., Nguyen, T., & Seeman, E. (2021). Effect of dietary sources of calcium and protein on hip fractures and falls in older adults in residential care: Cluster randomised controlled trial. *The BMJ*, *375*, n2364. https://doi.org/10.1136/bmj.n2364

Jo, A.-R., Park, M.-J., Lee, B.-G., Seo, Y.-G., Song, H.-J., Paek, Y.-J., Park, K.-H., & Noh, H.-M. (2020). Association between Falls and Nutritional Status of Community-Dwelling Elderly People in Korea. *Korean Journal of Family Medicine*, *41*(2), 111-118. https://doi.org/10.4082/kjfm.18.0112

Jung, H. B., Kim, H. J., & Cho, S. T. (2015). A current perspective on geriatric lower urinary tract dysfunction. *Korean Journal of Urology*, *56*(4), 266-275. https://doi.org/10.4111/kju.2015.56.4.266

Kapucu, S. (2017). Kırılgan Yaşlı ve Hemşirelik Bakımı. *OSMANGAZİ JOURNAL OF MEDICINE*, *39*(1). https://doi.org/10.20515/otd.288967

Karimkhani, C., Dellavalle, R. P., Coffeng, L. E., Flohr, C., Hay, R. J., Langan, S. M., Nsoesie, E. O., Ferrari, A. J., Erskine, H. E., Silverberg, J. I., Vos, T., & Naghavi, M. (2017). Global Skin Disease Morbidity and Mortality: An Update From the Global Burden of Disease Study 2013. *JAMA Dermatology*, *153*(5), 406-412. https://doi.org/10.1001/jamadermatol.2016.5538

Kelaiditi, E., Guyonnet, S., & Cesari, M. (2015). Is nutrition important to postpone frailty? *Current Opinion in Clinical Nutrition and Metabolic Care*, *18*(1), 37-42. https://doi.org/10.1097/MCO.0000000000000129

Kojima, G., Avgerinou, C., Iliffe, S., & Walters, K. (2018). Adherence to Mediterranean Diet Reduces Incident Frailty Risk: Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of the American Geriatrics Society*, *66*(4), 783-788. https://doi.org/10.1111/jgs.15251

Kosiak, M. (1961). Etiology of decubitus ulcers. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, *42*, 19-29. Scopus.

Kuchel, G. A., & DuBeau, C. E. (t.y.). *Chapter 30: Urinary Incontinence in the Elderly*.

Landré, B., Czernichow, S., Goldberg, M., Zins, M., Ankri, J., & Herr, M. (2020). Association Between Life-Course Obesity and Frailty in Older Adults: Findings in the GAZEL Cohort. *Obesity*, *28*(2), 388-396. https://doi.org/10.1002/oby.22682

Lee, J.-H., & Kim, H. S. (2014). Fall Risk related Factors in Postmenopausal Women. *Korean Journal of Adult Nursing*, *26*(5), 533-542. https://doi.org/10.7469/kjan.2014.26.5.533

Lee, S. K., Posthauer, M. E., Dorner, B., Redovian, V., & Maloney, M. J. (2006). Pressure ulcer healing with a concentrated, fortified, collagen protein hydrolysate supplement: A randomized controlled trial. *Advances in Skin & Wound Care*, *19*(2), 92-96. https://doi.org/10.1097/00129334-200603000-00011

Liao, C.-D., Lee, P.-H., Hsiao, D.-J., Huang, S.-W., Tsauo, J.-Y., Chen, H.-C., & Liou, T.-H. (2018). Effects of Protein Supplementation Combined with Exercise Intervention on Frailty Indices, Body Composition, and Physical Function in Frail Older Adults. *Nutrients*, *10*(12), Article 12. https://doi.org/10.3390/nu10121916

Loerakker, S., Manders, E., Strijkers, G. J., Nicolay, K., Baaijens, F. P. T., Bader, D. L., & Oomens, C. W. J. (2011). The effects of deformation, ischemia, and reperfusion on the development of muscle damage during prolonged loading. *Journal of Applied Physiology*, *111*(4), 1168-1177. https://doi.org/10.1152/japplphysiol.00389.2011

Lorbergs, A. L., Prorok, J. C., Holroyd-Leduc, J., Bouchard, D. R., Giguere, A., Gramlich, L., Keller, H., Tang, A., Racey, M., Ali, M. U., Fitzpatrick-Lewis, D., Sherifali, D., Kim, P., & Muscedere, J. (2022). Nutrition and Physical Activity Clinical Practice Guidelines for Older Adults Living with Frailty. *The Journal of Frailty & Aging*, *11*(1), 3-11. https://doi.org/10.14283/jfa.2021.51

Lorenzo-López, L., Maseda, A., de Labra, C., Regueiro-Folgueira, L., Rodríguez-Villamil, J. L., & Millán-Calenti, J. C. (2017). Nutritional determinants of frailty in older adults: A systematic review. *BMC Geriatrics*, *17*(1), 108. https://doi.org/10.1186/s12877-017-0496-2

M, S., Ml, C., Am, S., P, C., C, C., F, M., J, G., & P, O. (2010). The epidemiology of domestic injurious falls in a community dwelling elderly population: An outgrowing economic burden. *European Journal of Public Health*, *20*(5). https://doi.org/10.1093/eurpub/ckp165

Magnuson, A., Sattar, S., Nightingale, G., Saracino, R., Skonecki, E., & Trevino, K. M. (2019). A Practical Guide to Geriatric Syndromes in Older Adults With Cancer: A Focus on Falls, Cognition, Polypharmacy, and Depression. *American Society of Clinical Oncology Educational Book*, *39*, e96-e109. https://doi.org/10.1200/EDBK_237641

Mervis, J. S., & Phillips, T. J. (2019). Pressure ulcers: Pathophysiology, epidemiology, risk factors, and presentation. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *81*(4), 881-890. https://doi.org/10.1016/j.jaad.2018.12.069

Mimura, M., Ohura, T., Takahashi, M., Kajiwara, R., & Ohura Jr., N. (2009). Mechanism leading to the development of pressure ulcers based on shear force and pressures during a bed operation: Influence of body types, body positions, and knee positions. *Wound Repair and Regeneration*, *17*(6), 789-796. Scopus. https://doi.org/10.1111/j.1524-475X.2009.00540.x

Mj, T., C, F., C, S., B, D., Y, L., C, B., P, B.-G., & L, L. (2015). Poor nutritional status is associated with a higher risk of falling and fracture in elderly people living at home in France: The Three-City cohort study. *Osteoporosis International : A Journal Established as Result of Cooperation between the European Foundation for Osteoporosis and the National Osteoporosis Foundation of the USA*, *26*(8). https://doi.org/10.1007/s00198-015-3121-2

Moyer, V. A. (2012). Prevention of Falls in Community-Dwelling Older Adults: U.S. Preventive Services Task Force Recommendation Statement. *Annals of Internal Medicine*, *157*(3), 197-204. https://doi.org/10.7326/0003-4819-157-3-201208070-00462

Munoz, N., Posthauer, M. E., Cereda, E., Schols, J. M. G. A., & Haesler, E. (2020). The Role of Nutrition for Pressure Injury Prevention and Healing: The 2019 International Clinical Practice Guideline Recommendations. *Advances in Skin & Wound Care*, *33*(3), 123-136. https://doi.org/10.1097/01.ASW.0000653144.90739.ad

Neyens, J., Halfens, R., Spreeuwenberg, M., Meijers, J., Luiking, Y., Verlaan, G., & Schols, J. (2013). Malnutrition is associated with an increased risk of falls and impaired activity in elderly patients in Dutch residential long-term care (LTC): A cross-sectional study. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, *56*(1), 265-269. https://doi.org/10.1016/j.archger.2012.08.005

Ng, T. P., Feng, L., Nyunt, M. S. Z., Feng, L., Niti, M., Tan, B. Y., Chan, G., Khoo, S. A., Chan, S. M., Yap, P., & Yap, K. B. (2015). Nutritional, Physical, Cognitive, and Combination Interventions and Frailty Reversal Among Older Adults: A Randomized Controlled Trial. *The American Journal of Medicine*, *128*(11), 1225-1236.e1. https://doi.org/10.1016/j.amjmed.2015.06.017

Ni Lochlainn, M., Cox, N. J., Wilson, T., Hayhoe, R. P. G., Ramsay, S. E., Granic, A., Isanejad, M., Roberts, H. C., Wilson, D., Welch, C., Hurst, C., Atkins, J. L., Mendonça, N., Horner, K., Tuttiett, E. R., Morgan, Y., Heslop, P., Williams, E. A., Steves, C. J., … Robinson, S. (2021). Nutrition and Frailty: Opportunities for Prevention and Treatment. *Nutrients*, *13*(7), 2349. https://doi.org/10.3390/nu13072349

Norton, D. (1989). Calculating the risk: Reflections on the Norton Scale. *Decubitus*, *2*(3), 24-31.

Ohura, T., Nakajo, T., Okada, S., Omura, K., & Adachi, K. (2011). Evaluation of effects of nutrition intervention on healing of pressure ulcers and nutritional states (randomized controlled trial). *Wound Repair and Regeneration: Official Publication of the Wound Healing Society [and] the European Tissue Repair Society*, *19*(3), 330-336. https://doi.org/10.1111/j.1524-475X.2011.00691.x

Olde Rikkert, M. G. M., Rigaud, A. S., van Hoeyweghen, R. J., & de Graaf, J. (2003). Geriatric syndromes: Medical misnomer or progress in geriatrics? *The Netherlands Journal of Medicine*, *61*(3), 83-87.

Orhan, B. (2017). Basınç Yaralarını Önleme Kılavuzu: Kanıta Dayalı Uygulamalar. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *26*(4), Article 4. https://doi.org/10.17827/aktd.306004

PACIFIC: Prevention and treatment of pressure ulcers/inju... - Google Akademik. (t.y.). Geliş tarihi 29 Eylül 2023, gönderen https://scholar.google.com/scholar_lookup?title=Prevention%20and%20treatment%20of%20pressure%20ulcersinjuries%3A%20clinical%20practice%20guideline&publication_year=2019&author=European%20Pressure%20Ulcer%20Advisory%20Panel&author=National%20Pressure%20Injury%20Advisory%20Panel&author=Pan%20Pacific%20Pressure%20Injury%20Alliance

Pala, F., & Yalçın Gürsoy, M. (2020). *Türkiye'de Yaşlı Kırılganlığını Konu Alan Araştırmalar: Sistematik Bir İnceleme*.

Panel on Prevention of Falls in Older Persons, American Geriatrics Society and British Geriatrics Society. (2011). Summary of the Updated American Geriatrics Society/British Geriatrics Society Clinical Practice Guideline for Prevention of Falls in Older Persons. *Journal of the American Geriatrics Society*, *59*(1), 148-157. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2010.03234.x

Peirce, S. M., Skalak, T. C., & Rodeheaver, G. T. (2000). Ischemia-reperfusion injury in chronic pressure ulcer formation: A skin model in the rat. *Wound Repair and Regeneration*, *8*(1), 68-76. Scopus. https://doi.org/10.1046/j.1524-475X.2000.00068.x

Pilotto, A., Cella, A., Pilotto, A., Daragjati, J., Veronese, N., Musacchio, C., Mello, A. M., Logroscino, G., Padovani, A., Prete, C., & Panza, F. (2017). Three Decades of Comprehensive Geriatric Assessment: Evidence Coming From Different Healthcare Settings and Specific Clinical Conditions. *Journal of the American Medical Directors Association*, *18*(2), 192.e1-192.e11. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2016.11.004

Pinar Bölüktaş, R., & Oğuz, S. (t.y.). *Norton ve Braden bası yarası değerlendirme ölçeklerinin yatağa bağımlı aynı hasta grubunda güvenirlik ve geçerliliğinin sınanması*. Geliş tarihi 29 Eylül 2023, gönderen https://avesis.marmara.edu.tr/yayin/ce280c68-b8ea-4487-be2a-4c49e5febff9/norton-ve-braden-basi-yarasi-degerlendirme-olceklerinin-yataga-bagimli-ayni-hasta-grubunda-guvenirlik-ve-gecerliliginin-sinanmasi

Puts, M. T. E., Toubasi, S., Andrew, M. K., Ashe, M. C., Ploeg, J., Atkinson, E., Ayala, A. P., Roy, A., Rodríguez Monforte, M., Bergman, H., & McGilton, K. (2017). Interventions to prevent or reduce the level of frailty in community-dwelling older adults: A scoping review of the literature and international policies. *Age and Ageing*, *46*(3), 383-392. https://doi.org/10.1093/ageing/afw247

Raffoul, W., Far, M. S., Cayeux, M.-C., & Berger, M. M. (2006). Nutritional status and food intake in nine patients with chronic low-limb ulcers and pressure ulcers: Importance of oral supplements. *Nutrition (Burbank, Los Angeles County, Calif.)*, *22*(1), 82-88. https://doi.org/10.1016/j.nut.2005.04.014

Rashidi Pour Fard, N., Amirabdollahian, F., & Haghighatdoost, F. (2019). Dietary patterns and frailty: A systematic review and meta-analysis. *Nutrition Reviews*, *77*(7), 498-513. https://doi.org/10.1093/nutrit/nuz007

Ravi, N. (2014, Eylül 29). *Association of overall diet quality with falls and physical function among community dwelling older adults—Results from MrOS study* [University of Pittsburgh ETD]. University of Pittsburgh. http://d-scholarship.pitt.edu/22645/

Rikkert, M. G. M. O. (2017). Geriatrik sendromların kavramsallaştırılması. İçinde J.-P. Michel, B. L. Beattie, F. C. Martin, & J. Walston (Ed.), *Oxford Textbook of Geriatric Medicine* (s. 0). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/med/9780198701590.003.0048

Rubenstein, L. Z., & Josephson, K. R. (2002). The epidemiology of falls and syncope. *Clinics in Geriatric Medicine*, *18*(2), 141-158. https://doi.org/10.1016/S0749-0690(02)00002-2

Saghaleini, S. H., Dehghan, K., Shadvar, K., Sanaie, S., Mahmoodpoor, A., & Ostadi, Z. (2018). Pressure Ulcer and Nutrition. *Indian Journal of Critical Care Medicine : Peer-reviewed, Official Publication of Indian Society of Critical Care Medicine*, *22*(4), 283-289. https://doi.org/10.4103/ijccm.IJCCM_277_17

Saraf, A. A., Petersen, A. W., Simmons, S. F., Schnelle, J. F., Bell, S. P., Kripalani, S., Myers, A. P., Mixon, A. S., Long, E. A., Jacobsen, J. M. L., & Vasilevskis, E. E. (2016). Medications associated with geriatric syndromes and their prevalence in older hospitalized adults discharged to skilled nursing facilities. *Journal of Hospital Medicine*, *11*(10), 694-700. https://doi.org/10.1002/jhm.2614

Senn, N., & Monod, S. (2015). Development of a Comprehensive Approach for the Early Diagnosis of Geriatric Syndromes in General Practice. *Frontiers in Medicine*, *2*, 78. https://doi.org/10.3389/fmed.2015.00078

Serra-Prat, M., Sist, X., Domenich, R., Jurado, L., Saiz, A., Roces, A., Palomera, E., Tarradelles, M., & Papiol, M. (2017). Effectiveness of an intervention to prevent frailty in pre-frail community-dwelling older people consulting in primary care: A randomised controlled trial. *Age and Ageing*, *46*(3), 401-407. https://doi.org/10.1093/ageing/afw242

Shahar, D., Levi, M., Kurtz, I., Shany, S., Zvili, I., Mualleme, E., Shahar, A., Sarid, O., & Melzer, I. (2009). Nutritional status in relation to balance and falls in the elderly: A preliminary look at serum folate. *Annals of Nutrition & Metabolism*, *54*(1), 59-66. https://doi.org/10.1159/000207356

Shaked, E., & Gefen, A. (2013). Modeling the Effects of Moisture-Related Skin-Support Friction on the Risk for Superficial Pressure Ulcers during Patient Repositioning in Bed. *Frontiers in Bioengineering and Biotechnology*, *1*. https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fbioe.2013.00009

Shaw, C., & Wagg, A. (2017). Urinary incontinence in older adults. *Medicine*, *45*(1), 23-27. https://doi.org/10.1016/j.mpmed.2016.10.001

Shivappa, N., Hebert, J. R., Marcos, A., Diaz, L.-E., Gomez, S., Nova, E., Michels, N., Arouca, A., González-Gil, E., Frederic, G., González-Gross, M., Castillo, M. J., Manios, Y., Kersting, M., Gunter, M. J., De Henauw, S., Antonios, K., Widhalm, K., Molnar, D., … Huybrechts, I. (2017). Association between dietary inflammatory index and inflammatory markers in the HELENA study. *Molecular Nutrition & Food Research*, *61*(6), 1600707. https://doi.org/10.1002/mnfr.201600707

Shivappa, N., Wirth, M. D., Hurley, T. G., & Hébert, J. R. (2017). Association between the dietary inflammatory index (DII) and telomere length and C-reactive protein from the National Health and Nutrition Examination Survey-1999–2002. *Molecular Nutrition & Food Research*, *61*(4), 1600630. https://doi.org/10.1002/mnfr.201600630

Silva, R., Pizato, N., da Mata, F., Figueiredo, A., Ito, M., & Pereira, M. G. (2018). Mediterranean Diet and Musculoskeletal-Functional Outcomes in Community-Dwelling Older People: A Systematic Review and Meta-Analysis. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *22*(6), 655-663. https://doi.org/10.1007/s12603-017-0993-1

Slavin, J. L., & Lloyd, B. (2012). Health Benefits of Fruits and Vegetables. *Advances in Nutrition*, *3*(4), 506-516. https://doi.org/10.3945/an.112.002154

Soysal, P., Isik, A. T., Carvalho, A. F., Fernandes, B. S., Solmi, M., Schofield, P., Veronese, N., & Stubbs, B. (2017). Oxidative stress and frailty: A systematic review and synthesis of the best evidence. *Maturitas*, *99*, 66-72. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2017.01.006

Tarazona-Santabalbina, F. J., Gómez-Cabrera, M. C., Pérez-Ros, P., Martínez-Arnau, F. M., Cabo, H., Tsaparas, K., Salvador-Pascual, A., Rodriguez-Mañas, L., & Viña, J. (2016). A Multicomponent Exercise Intervention that Reverses Frailty and Improves Cognition, Emotion, and Social Networking in the Community-Dwelling Frail Elderly: A Randomized Clinical Trial. *Journal of the American Medical Directors Association*, *17*(5), 426-433. https://doi.org/10.1016/j.jamda.2016.01.019

Taylor, J. A., & Kuchel, G. A. (2006). Detrusor underactivity: Clinical features and pathogenesis of an underdiagnosed geriatric condition. *Journal of the American Geriatrics Society*, *54*(12), 1920-1932. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2006.00917.x

Theou, O., Stathokostas, L., Roland, K. P., Jakobi, J. M., Patterson, C., Vandervoort, A. A., & Jones, G. R. (2011). The Effectiveness of Exercise Interventions for the Management of Frailty: A Systematic Review. *Journal of Aging Research*, *2011*, 569194. https://doi.org/10.4061/2011/569194

Ticinesi, A., Meschi, T., Lauretani, F., Felis, G., Franchi, F., Pedrolli, C., Barichella, M., Benati, G., Di Nuzzo, S., Ceda, G. P., & Maggio, M. (2016). Nutrition and Inflammation in Older Individuals: Focus on Vitamin D, n-3 Polyunsaturated Fatty Acids and Whey Proteins. *Nutrients*, *8*(4), Article 4. https://doi.org/10.3390/nu8040186

Tinetti, M. E., Inouye, S. K., Gill, T. M., & Doucette, J. T. (1995). Shared Risk Factors for Falls, Incontinence, and Functional Dependence: Unifying the Approach to Geriatric Syndromes. *JAMA*, *273*(17), 1348-1353. https://doi.org/10.1001/jama.1995.03520410042024

Todorovic, V. (2002). Food and wounds: Nutritional factors in wound formation and healing. *British Journal of Community Nursing*, 43-44, 46, 48 passim. https://doi.org/10.12968/bjcn.2002.7.sup2.12981

Üner, S., Özcebe, H., Küçük Biçer, B., Yavuz Sarı, Ö., & Telatar, T. G. (2020). Yaşlılarda Düşmeler ve İlişkili Risk Faktörlerinin Yaş ve Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi. *Selcuk Tip Dergisi*, *2*(36), 101-108. https://doi.org/10.30733/std.2020.01297

Vicente, B. M., Quaresma, M. V. L. dos S., Melo, C. M. de, & Ribeiro, S. M. L. (2020). The dietary inflammatory index (DII®) and its association with cognition, frailty, and risk of disabilities in older adults: A systematic review. *Clinical Nutrition ESPEN*, *40*, 7-16. https://doi.org/10.1016/j.clnesp.2020.10.003

Visser, M., Pahor, M., Taaffe, D. R., Goodpaster, B. H., Simonsick, E. M., Newman, A. B., Nevitt, M., & Harris, T. B. (2002). Relationship of interleukin-6 and tumor necrosis factor-alpha with muscle mass and muscle strength in elderly men and women: The Health ABC Study. *The Journals of Gerontology. Series A, Biological Sciences and Medical Sciences*, *57*(5), M326-332. https://doi.org/10.1093/gerona/57.5.m326

Vivanti, A., Ward, N., & Haines, T. (2011). Nutritional status and associations with falls, balance, mobility and functionality during hospital admission. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *15*(5), 388-391. https://doi.org/10.1007/s12603-010-0302-8

Walston, J., Buta, B., & Xue, Q.-L. (2018). Frailty Screening and Interventions: Considerations for Clinical Practice. *Clinics in geriatric medicine*, *34*(1), 25-38. https://doi.org/10.1016/j.cger.2017.09.004

Waterhouse, M., Sanguineti, E., Baxter, C., Duarte Romero, B., McLeod, D. S. A., English, D. R., Armstrong, B. K., Ebeling, P. R., Hartel, G., Kimlin, M. G., O'Connell, R. L., Pham, H., van der Pols, J. C., Venn, A. J., Webb, P. M., Whiteman, D. C., & Neale, R. E. (2021). Vitamin D supplementation and risk of falling: Outcomes from the randomized, placebo-controlled D-Health Trial. *Journal of Cachexia, Sarcopenia and Muscle*, *12*(6), 1428-1439. https://doi.org/10.1002/jcsm.12759

Waterlow, J. (1985). Pressure sores: A risk assessment card. *Nursing Times*, *81*(48), 49-55.

Woo, J. (2018). Nutrition and Frailty. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, *22*(9), 1025-1027. https://doi.org/10.1007/s12603-018-1120-7

Yamamoto, T., Fujioka, M., Kitamura, R., Yakabe, A., Kimura, H., Katagiri, Y., & Nagatomo, H. (2009). Evaluation of Nutrition in the Healing of Pressure Ulcers: Are the EPUAP Nutritional Guidelines Sufficient To Heal Wounds? *Wounds: A Compendium of Clinical Research and Practice*, *21*(6), 153-157.

KAYNAKÇA

Abay, H., Kaplan, S., Pınar, G., Akalın, A. (2015). Çağın Pandemisi Osteoporoz ve Güncel Yaklaşımlar. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik E-Dergisi*, 2(2), 1-12.

Ağar, A. (2020). Yaşlılarda Ortaya Çıkan Fizyolojik Değişiklikler. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi,* 3(3), 347-354.

Akan, L.S. (2018). Yaşlı Bireylerin Beslenme ve Diyet Konusundaki Tutumları. *Tarih Okulu Dergisi,* XXXIV, 1339-1350.

Akpolat, V.A. (2008). Osteoporoz Tanısında Kullanılan Kemik Mineral Yoğunluğu Ölçüm Yöntemleri. *Dicle Tıp Dergisi*, 35(3), 216-220.

Akyüz, G. (2010). Osteoporozda Ağrı ve Yaşam Kalitesi. *The Journal of Turkish Family Physician*, 1(4), 11-15.

Alpözgen, A.Z., Özdinçler, A.R. (2016). Fiziksel Aktivite ve Koruyucu Etkileri: Derleme. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi,* 3(1), 66-72.

Altaş, E. U., Onat, Ş. Ş., Bilir, İ., Öz, B. (2020). Sekonder Osteoporoz Nedenleri ve Kırık İlişkisinin Literatür ile Gözden Geçirilmesi. *Turk J Osteoporos*, *26*, 180-185.

Altaş, E.U., Bayram, K.B. (2021). Geriatrik Yaş Grubunda Osteoporoz Bilgi ve Farkındalık Düzeyi. *Ege Klinikleri Tıp Dergisi,* 59, (1), 53- 57.

Angın, E., Erden, Z. (2009). Menopoz Sonrası Osteoporoz ve Osteopenide Grup Egzersizlerinin Etkinliği. *Acta Orthop Traumatol Turc*, 43(4), 343-350.

Arslan, N., & Çakıroğlu, F.P. Yaşlılık Döneminde Beslenme. İçinde Ü. Sevil ve V. Bayram Değer (Editör), *Geriatriye Disiplinler Arası Yaklaşım* (147-183). İstanbul: Güven Plus Grup A.Ş. Yayınları.

Aspray, T. J., Hill, T. R. (2019). Osteoporosis and The Ageing Skeleton. *Biochemistry and cell biology of ageing: Part II clinical science*, 453-476.

Atalay, A., Güven, Z. (2014). Kalça Ağrılarında Egzersiz Reçeteleme. *Turkish Journal of Physical Medicine and Rehabilitation*, 58-64.

Atalay, E. (2015). Osteoporoz ve Egzersiz. *Spor Hekimliği Dergisi*, 50 (4), 139-149.

Aydın, T. (2020). Ortopedi Doktorlarında Osteoporoz Farkındalığı. *Turk J Osteoporos*, 26, 63-69.

Baklacıoğlu, H.Ş., İçağasıoğlu, A., Yumuşakhuylu, Y., Turgut, S., Akpınar, P., Çoban, R.Ş., Selimoğlu, E. (2011). Osteoporoz Hastalarında Kırığın Yaşam Kalitesine Etkisi ve Kırıkla İlişkili Faktörler. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26(1):14-20.

Brzezińska, O., Łukasik, Z., Makowska, J., & Walczak, K. (2020). Role of Vitamin C in Osteoporosis Development and Treatment—A Literature Review. *Nutrients*, *12*(8), 2394.

Can, S., Arslan, E., & Ersöz, G. (2014). Güncel Bakış Açısı ile Fiziksel Aktivite. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 12(1), 1-10.

Castiglioni, S., Cazzaniga, A., Albisetti, W., & Maier, J.A. (2013). Magnesium and Osteoporosis: Current State of Knowledge and Future Research Directions. *Nutrients*, *5*(8), 3022-3033.

Chen, L.R., Hou, P.H., & Chen, K.H. (2019). Nutritional Support and Physical Modalities for People with Osteoporosis: Current Opinion. *Nutrients*, *11*(12), 2848.

Chuma, E.L., Roger, L.L.B., De Oliveira, G.G., Iano, Y., Pajuelo, D. (2020). Internet of Things (IoT) Privacy–Protected, Fall-Detection System for The Elderly Using the Radar Sensors and Deep Learning. *In 2020 IEEE International Smart Cities Conference (ISC2)* 1-4.

Çalık, Y., Çalık, A.F. (2015). Kemik Mineral Yoğunluğunun Osteoporozlu Erkeklerdeki Yaşam Kalitesine Etkisi. *Türk Osteoporoz Dergisi*, 21, 10-14.

Demirel, G., Karakoç Kumsar, A., Taşkın Yılmaz, F. (2015). Tuz Tüketimi, Kemik Sağlığı ve Osteoporoz. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 3(1), 67-76.

Dennison, E.M., Harvey, N.C., Cooper, C. (2013). Programming of Osteoporosis and Impact on Osteoporosis Risk. *Clinical obstetrics and gynecology*, *56*(3), 549.

Ebeling, P.R., Nguyen, H.H., Aleksova, J., Vincent, A.J., Wong, P., Milat, F. (2022). Secondary Osteoporosis. *Endocrine Reviews*, 43(2), 240-313.

Edwards, M.H., Dennison, E.M., Sayer, A.A., Fielding, R., Cooper, C. (2015). Osteoporosis and Sarcopenia in Older Age. *Bone*, *80*, 126-130.

Erdem, A., Taşlıalan, Z., Yıldız, Ö.E., Çaça, N., (2021). Osteoporoz, Astım ve Psikiyatrik Hastalıklarda Egzersiz. *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi*, 3(1), 26-31.

Erselcan, T., Özen, A., Yüksel, D., Durmuş Altun, G., Öztürk, E., Balcı, T.A., Karayalçın, B. (2009). Kemik Mineral Yoğunluğu Ölçümü Uygulama Kılavuzu. *Turk J Nucl Med*,18: 31-40.

Fernando, Y. P., Gunasekara, K. D., Sirikumara, K. P., Galappaththi, U. E., Thilakarathna, T., & Kasthurirathna, D. (2021). Computer Vision Based Privacy Protected Fall Detection and Behavior Monitoring System for The Care of the Elderly. *26th IEEE International Conference on Emerging Technologies and Factory Automation (ETFA)*, pp. 01-07.

Fidan, F., Alkan, B. M., & Tosun, A. (2014). Çağın Pandemisi D vitamini Eksikliği ve Yetersizliği. *Türk Osteoporoz Dergisi,* 20(2), 71-4.

Fischer, V., Haffner-Luntzer, M. (2022). Interaction Between Bone and Immune Cells: Implications for Postmenopausal Osteoporosis. In *Seminars in Cell & Developmental Biology Semin Cell Dev Biol*, Vol. 123, pp. 14-21.

Graafmans, W.C., Lips, P.T.A.M., Wijlhuizen, G.J., Pluijm, S.M., & Bouter, L.M. (2003). Daily Physical Activity and the Use of a Walking Aid in Relation to Falls in Elderly People in a Residential Care Setting. *Zeitschrift für Gerontologie und Geriatrie*, *36*(1), 23-28.

Gustavsson, J., Jernbro, C., & Nilson, F. (2018). There is More to Life Than Risk Avoidance–Elderly People's Experiences of Falls, Fall-Injuries and Compliant Flooring. *International journal of qualitative studies on health and well-being*, *13*(1), 1479586.

Gümüşer, F., & Arslan, F. (2019). HIV Pozitif Erkek Hastalarda Osteopeni Osteoporoz Durumu ve D Vitamini Düzeyleri. *FlORA*, 24(1), 52-62.

Hacıdursunoğlu Erbaş, D., Çınar, F., & Eti Aslan, F. (2021). Elderly Patients and Falls: A Systematic Review and Meta-Analysis. *Aging clinical and experimental research*, 1-14.

Hirota, T., & Hirota, K. (2015). Bone and Nutrition. Nutritional Management of Osteoporosis. *Clinical calcium*, *25*(7), 1049-1055.
Işık, A.T., Cankurtaran, M., Doruk, H. ve Mas, R.M. (2006). Geriatrik Olgularda Düşmelerin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Geriatrics*, 9, 45- 50.
İpek, A., GafuroĞlu, Ü., Bodur, H., & Yilmaz, Ö. (2012). Osteoporoz Riskinin Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Physical Medicine & RehabilitationTurkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi,* 58(3), 212-219.
Jakob, F., Seefried, L., & Schwab, M. (2014). Alter und Osteoporose: Auswirkungen der Alterung auf die Osteoporose, deren Diagnostik und Therapie (Schwerpunkt). *Der Internist,* 55(7), 755-761.
Kangalgil, M., Canbolat, E., & Çakıroğlu, F. P. (2018). Kadınlarda Osteoporoz Risk Faktörlerinin Görülme Durumuna Yönelik Bir İnceleme. *Ankara Medical Journal*, 18(3), 355-368.
Kaplan, E., Avcı, E.E. (2018). Çağın Hastalığı Postmenopozal Osteoporozda Egzersiz, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon. İçinde K. Diyarbakırlıoğlu ve Z. Tashkenbayeva. III. Uluslararası Mesleki ve Teknik Bilimler Kongresi (3748-3753). Gaziantep: 21-22 Haziran 2018
Kaya, N., Bölükbaş, D.N., Atıcı, İ., Demetgül, M. (2003). Kadınların Yaşam Tarzı Değişkenleri ile Osteoporoz Arasındaki İlişki. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Aile ve Toplum Yıl: 5. 2(6).
Kerschan-Schindl, K. (2016). Prevention and Rehabilitation of Osteoporosis. *Wien Med Wochenschr.* 166, (1-2), 22-27.
Khosla, S., Hofbauer, L.C. (2017). Osteoporosis Treatment: Recent Developments and Ongoing Challenges. *The lancet Diabetes & endocrinology*, *5*(11), 898-907.
Kışlak, P., Genç, F. (2019). Osteoporoz ve Tedavisi. *Lectio Scientific,* 3(1), 1-18.
Kistler-Fischbacher, M., Weeks, B. K., Beck, B.R. (2021). The Effect of Exercise İntensity on Bone in Postmenopausal Women (part 1-2): a Systematic Review. *Bone*, *143*, 115696.
Kong, X., Meng, Z., Meng, L., Tomiyama, H. (2018). A Privacy Protected Fall Detection IoT System for Elderly Persons Using Depth Camera. *In 2018 International Conference on Advanced Mechatronic Systems (ICAMechS)* 31-35.
Korkmaz, N., Şentürk, G.Ç., Çelik, B. (2022). HIVAIDS Hastalarında Osteoporoz Osteopeni Sıklığı, D Vitamini Düzeyleri ve İlişkili Risk Faktörleri. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 19(2), 284-288.
Koyuncu, G. (2013). 65 Yaş Üstü Bireylerde Denge Durumunun Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trakya: Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Üniversitesi.
Kressig, R. W., Wolf, S. L., Sattin, R. W., O'Grady, M., Greenspan, A., Curns, A., & Kutner, M. (2001). Associations of Demographic, Functional, and Behavioral Characteristics with Activity-Related Fear of Falling Among Older Adults Transitioning to Frailty. *Journal of the American Geriatrics Society*, *49*(11), 1456-1462.
Kuzan, N.D., Keskin, E.D. (2020). Osteoporozun Medikal Tedavisinde Kullanılan İlaçlar ve Yan Etkileri. *Bozok Tıp Dergisi*, 10(1), 248-255.
Lamb, S.E., Jorstad-Stein, E.C., Hauer, K., Becker, C. (2005). Prevention of Falls Network Europe and Outcomes Consensus Group.: Developmentof a Common Outcome Data Set for Fall Injury Prevention Trials: The Prevention 65 of Falls Network Europe Consensus. *Journal Of American Geriatriatric Society,* 53,1618-1622.
Langdahl, B.L. (2017). Osteoporosis in Premenopausal Women. *Curr Opin Rheumatol*. 29(4), 410-415.
Lee, J. W., Kwon, B. C., & Choi, H. G. (2021). Analyses of the Relationship Between Hyperuricemia and Osteoporosis. *Scientific Reports*, *11*(1), 12080.
Li, Z., Huang, A., Xu, W., Hu, W., Xie, L. (2014). Fall Perception for Elderly Care A Fall Detection Algorithm in Smart Wristlet Mhealth System*. In 2014 IEEE International Conference on Communications (ICC)*, 4270-4274
Liu, C., Kuang, X., Li, K., Guo, X., Deng, Q., & Li, D. (2020). Effects of Combined Calcium and Vitamin D Supplementation on Osteoporosis in Postmenopausal Women: a Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials. *Food & function*, *11*(12), 10817-10827.
Martiniakova, M., Babikova, M., Mondockova, V., Blahova, J., Kovacova, V., & Omelka, R. (2022). The Role of Macronutrients, Micronutrients and Flavonoid Polyphenols in the Prevention and Treatment of Osteoporosis. *Nutrients*, *14*(3), 523.
Muñoz-Garach, A., García-Fontana, B., Muñoz-Torres, M. (2020). Nutrients and Dietary Patterns Related to Osteoporosis. *Nutrients*, *12*(7), 1986.
Naharcı, M. İ., Doruk, H., Bozoğlu, E., Onar, T., Işık, A. T., Karadurmuş, N., Sağlam, K. (2010). Yaşlı Erkeklerde Osteoporoz Risk Faktörlerinin Değerlendirilmesi. *Gülhane Tıp Dergisi*, 52, 167-71.
Naharcı, M. İ., Koçak, N., & Doruk, H. (2012). Yaşlıda Osteoporoz. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 11(4).
Namıduru, S.E., Tarakçıoğlu, M. (2011). K Vitamini ve Osteoporoz. *Gaziantep Medical Journal,* 17(1), 1-7.
Onat, Ş. Ş., Delialioğlu, S. Ü., Özel, S. (2013). Osteoporoz Risk Faktörlerinin Kemik Mineral Yoğunluğuyla İlişkisi. *Turkish Journal of OsteoporosisTurk Osteoporoz Dergisi*, 19(3), 74-80.
Onur Oral, M. D., Hasdemir, P. S., Yildiz, M. (2016). Osteoporoz ve Egzersiz. *TURAN Stratejik Arastirmalar Merkezi*, 8(29), 111.
Ortega, R. M., Jiménez Ortega, A. I., Martínez García, R. M., Cuadrado-Soto, E., Aparicio, A., & López-Sobaler, A. M. (2020). Nutrición En la Prevención y el Control de la Osteoporosis*. Nutrición Hospitalaria*, 37(SPE2), 63-66.
Öntan, M. S., Dokuzlar, Ö. (2021). Yaşlılarda Serum Homosistein Düzeyi ile Osteoporoz Arasında İlişki Var mı?. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, 4(1), 9-14.
Özdemir, F., & Rodoplu, M. (2004). Magnezyum ve Osteoporoz. *Osteoporos Dünyasından*, 10(1), 32-37.
Özdemir, O., Yasrebi, S., & Kutsal, Y. G. (2015). Elli Yaş Üzeri Erkeklerde Osteoporoz Tanısında Kalça ve Lomber Omurga T Skorları Arasındaki Uyumun Değerlendirilmesi*. Turk J Osteoporos*, 21(10), 5-8.
Özgürbüz, C. (2008). Derleme Osteoporoz ve Fiziksel Aktivite*. Spor Hekimliği Dergisi*, 43(3), 099-109.
Özmen, T., Contarlı, N. (2023). Yaşlılarda Fiziksel Aktivite ve Egzersiz. *Unika Sag. Bil. Derg*, 3(1):452-459.
Özünal, A., Erzurum Alim, N. (2022). Menopozal Dönemde Görülen Osteoporozda Kalsiyum ve D Vitaminin Rolü. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 46-55.
Paccou, J., Caiazzo, R., Lespessailles, E., Cortet, B. (2022). Bariatric Surgery and Osteoporosis*. Calcif Tissue Int.* 110, (5), 576-591.
Palermo, A., Tuccinardi, D., D'Onofrio, L., Watanabe, M., Maggi, D., Maurizi, A.R., Greto, V., Buzzetti, R., Napoli, N., Pozzilli, P., Manfrini, S. (2017). Vitamin K and Osteoporosis Myth or Reality. *Metabolism,* 7057-7071.

Pamuk, G., Kutlu, R., & Çivi, S. (2014). Osteoporozu Olan ve Olmayan Postmenopozal Kadınlarda QUALEFFO-41 Ölçeği ile Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi. *Türk Fiz Tıp Rehab Derg*, 60: 139-146.

Paolucci, T., & Saraceni, V. M. (2016). Management of Chronic Pain in Osteoporosis: Challenges and Solutions. *Journal of pain research*, 177-186.

Pınar, G., Pınar, T., Doğan, N., Karahan, A., Algıer, L., Abbasoğlu, A., Kuşcu, E. (2009). Kırk Beş Yaş ve Üstü Kadınlarda Osteoporoz Risk Faktörleri. *Dicle Medical JournalDicle Tip Dergisi*, 36(4), 258-266.

Ratajczak, A. E., Zawada, A., Rychter, A. M., Dobrowolska, A., Krela-Kaźmierczak, I. (2021). Milk and dairy products: Good or bad for Human Bone? Practical Dietary Recommendations for the Prevention and Management of Osteoporosis. *Nutrients*, *13*(4), 1329.

Rizzoli, R., Bischoff-Ferrari, H., Dawson-Hughes, B., Weaver, C. (2014). Nutrition and Bone Health in Women After the Menopause. *Women's Health*, *10*(6), 599-608.

Sankaran, S., Thiyagarajan, A. P., Kannan, A. D., Karnan, K., & Krishnan, S. R. (2021, July). Design and Development of Smart Airbag Suit for Elderly With Protection and Notification System. *In 2021 6th International Conference on Communication and Electronics Systems (ICCES)*, 1273-1278.

Saraç, Z. F., Yılmaz, M. (2015). Yaşlılık ve Sağlıklı Beslenme. *Ege Tıp Dergisi*, 54, 1-11.

Sarı, Ş, Güldemir, H. H. (2019). Yaşlı Beslenmesi. 10. Ulusal Yaşlılık Kongresi (73-77). Denizli: 25-27 Nisan 2019.

Seçginli, S. (2010). Kadınların Osteoporoza İlişkin Bilgi, İnanç ve Risk Faktörlerinin İncelenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi,* 10(1), 77-88.

Selçuk, E. B., Tetik, B. K., Sönmez, B., Tekindal, M. A. (2015). Postmenopozal Dönemdeki Kadınların Osteoporoz Hakkında Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi. *Ankara Medical Journal*, 15, (3), 114-120.

Sindel, D. (2013). Günümüzde ve Gelecekte Osteoporoz Tedavisi. *Türkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi,* 59(4), 330-337.

Sindel, D., Gula, G. (2015). Osteoporozda Kemik Mineral Yoğunluğunun Değerlendirilmesi. *Türk Osteoporoz Dergisi*, 21(1), 23-29.

Sözen, T., Özışık, L., Başaran, N. Ç. (2017). An Overview and Management of Osteoporosis. *European journal of rheumatology*, *4*(1), 46.

Şahin, E., Dİlek, B., Baydar, M., Kösehasanoğulları, M., Uçku, R., Öncel, S. (2013). Kırk Beş Yaş ve Üzeri Hastalarda Radius Distal Uç Kırıklarından Sonra Osteoporoz Farkındalığı ve Etkileyen Faktörler. *Turkiye Fiziksel Tip ve Rehabilitasyon Dergisi*, *59*(1), 52-56.

Tella, S. H., & Gallagher, J. C. (2014). Prevention and Treatment of Postmenopausal Osteoporosis. *The Journal of steroid biochemistry and molecular biology*, *142*, 155-170.

Torlak, M. S. (2018). Yaşlanma ve Egzersiz. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 128-144.

Tsuda, T. (2017). Epidemiology of Fragility Fractures and Fall Prevention in the Elderly: a Systematic Review of the Literature. *Current orthopaedic practice*, *28*(6), 580.

Tu, K. N., Lie, J. D., Wan, C. K. V., Cameron, M., Austel, A. G., Nguyen, J. K., Hyun, D. (2018). Osteoporosis: a Review of Treatment Options. *Pharmacy and Therapeutics*, *43*(2), 92.

Umay, E., Tamkan, U., Gündoğdu, İ., Umay, S., Çakcı, A. (2011). Osteoporoz Risk Faktörlerinin Kemik Mineral Yoğunluğuna Etkisi. *Turk J Osteoporos*, 17(2), 44-50.

Üstündağ, N., Korkmaz, M., Öksüzkaya, A., Balbaloğlu, Ö. (2013). Osteoporozun Tanı Yöntemleri, Komplikasyonları ve Maliyetlerinin Değerlendirilmesi. *Bozok Medical Journal*, 3(1), 53-57.

Vilaca, T., Eastell, R., Schini, M. (2022). Osteoporosis in Men. *Lancet Diabetes Endocrinol*. 10(4), 273-283.

Xu, Q., Li, D., Chen, J., Yang, J., Yan, J., Xia, Y., Cao, H. (2022). Crosstalk Between The Gut Microbiota and Postmenopausal Osteoporosis: Mechanisms and Applications. *International Immunopharmacology*, 110, 108998.

Yakıcı, I., Paker, N. (2019). Beslenme ve Osteoporoz. *Klinik Tıp Aile Hekimliği*, *11*(3), 86-89.

Yanık, B., Atalar, H., Külcü, D. G., & Gökmen, D. (2007). Postmenopozal Kadınlarda Vücut Kütle İndeksinin Kemik Mineral Yoğunluğuna Etkisi. *Turk J Osteoporos,* 13(3), 56-59.

Yeşil, H., Eyigör, S. (2015). Yaşlılarda Fizik Aktivite ve Hastalıklara Etkisi–I. *Ege Tıp Dergisi*, 54, 22-28.

Yıldırım, M.A. (2019). Osteoporoz Tanısı ve İzlem Parametreleri. *Klinik Tıp Aile Hekimliği,* 11(3), 119-121.

Zhu, K., Prince, R. L. (2015). Lifestyle and Osteoporosis. *Current osteoporosis reports*, *13*, 52-59.

KAYNAKÇA

Belafsky PC, Kuhn MA. The clinician's guide to Swallowing Fluoroscopy. New York: Springer Science+Business Media; 2014. DOI 10.1007/978-1-4939-1109-7.

Belafsky, P.C.; Mouadeb, D.A.; Rees, C.J.; Pryor, J.C.; Postma, G.N.; Allen, J.; Leonard, R.J. Validity and reliability of the Eating Assessment Tool (EAT-10). Ann. Otol. Rhinol. Laryngol. 2008, 117, 919–924.

Blumenstein I, Shastri YM, Stein J. Gastroenteric tube feeding: techniques, problems and solutions. World J Gastroenterol. (2014) 20:8505–24.

Bours GJ, Speyer R, Lemmens J, Limburg M, de Wit R. Bedside screening tests vs. videofluoroscopy or fibreoptic endoscopic evaluation of swallowing to detect dysphagia in patients with neurological disorders: Systematic review. J Adv Nurs 2009; 65:477-93.

Brown D, Lefton-Greif M, Ishman S. Aspiration and swallowing disorders. In: Cummings Otolaryngology: Head and Neck Surgery. 6th ed. Saunders; 2015:3200-3207.

Bülow M, Olsson R, Ekberg O. Videomanometric analysis of supraglottic swallow, effortful swallow, and chin tuck in healthy volunteers. Dysphagia 1999; 14:67-72.

Cichero JAY, Lam P, Steele CM, Hanson B, Chen J, Dantas RO, Duivestein J, Kayashita J, Lecko C, Murray J, Pillay M, Riquelme L, Stanschus S. (2017) Development of international terminology and definitions for texture-modified foods and thickened fluids used in dysphagia management: The IDDSI Framework. Dysphagia, 32:293-314.

Clavé P, Shaker R. Dysphagia: current reality and scope of the problem. Nat Rev Gastroenterol Hepatol. 2015;12(5):259-270.

Clavé P, Terré R, de Kraa M, Serra M. Approaching oropharyngeal dysphagia. Rev Esp Enferm Dig 2004; 96:119-31.

Clavé, P.; Arreola, V.; Romea, M.; Medina, L.; Palomera, E.; Serra-Prat, M. Accuracy of the volume-viscosity swallow test for clinical screening of oropharyngeal dysphagia and aspiration. Clin. Nutr. 2008, 27, 806–815.

Connolly MJ. Of proverbs and prevention: Aspiration and its consequences in older patients. Ageing Dis 2010;39(1):2-4.

Cook IJ, Kahrilas PJ, AGA technical review on management of oropharyngeal dysphagia. Gastroenterology 1999; 116(2):455-78.

Crary M, Mann GD, Groher ME. Initial psychometric assessment of a functional oral intake scale for dysphagia in stroke patients. Arch Phys Med Rehabil 2005; 86:1516-1520.

Ekberg O, Hamdy S, Woisard V, et al. Social and psychological burden of dysphagia: its impact on diagnosis and treatment. Dysphagia. 2002;17(2):139-146.

Falsetti P, Acciai C, Palilla R, Bosi M, Carpinteri F, Zingarelli A, Lenzi L. Oropharyngeal dysphagia after stroke: Incidence, diagnosis, and clinical predictors in patients admitted to a neurorehabilitation unit. J Stroke Cerebrovasc Dis 2009; 18:329-35.

Feng, X.; Todd, T.; Lintzenich, C.R.; Ding, J.; Carr, J.J.; Ge, Y.; Browne, J.D.; Kritchevsky, S.B.; Butler, S.G. Aging-related geniohyoid muscle atrophy is related to aspiration status in healthy older adults. J. Gerontol. A Biol. Sci. Med. Sci. 2013, 68, 853–860.

Fujishima, I.; Fujiu-Kurachi, M.; Arai, H.; Hyodo, M.; Kagaya, H.; Maeda, K.; Mori, T.; Nishioka, S.; Oshima, F.; Ogawa, S.; et al. Sarcopenia and dysphagia: Position paper by four professional organizations. Geriatr. Gerontol. Int. 2019, 19, 91–97.

Giraldo-Cadavid LF, Leal-Leaño LR, Leon-Basantes GA, et al. Accuracy of endoscopic and videofluoroscopic evaluations of swallowing for oropharyngeal dysphagia. Laryngoscope. 2016;127(9):2002-2010.

Gomes GF, Pisani JC, Macedo ED, Campos AC. The nasogastric feeding tube as a risk factor for aspiration and aspiration pneumonia. Curr Opin Clin Nutr Metab Care. (2003) 6:327–33.

Katzberg HD, Benatar M. Enteral tube feeding for amyotrophic lateral sclerosis/motor neuron disease. Cochrane Database Syst Rev. 2011 Jan 19;2011(1):CD004030.

Keage M, Delatycki M, Corben L, Vogel A. A Systematic Review of Self-reported Swallowing Assessments in Progressive Neurological Disorders. Dysphagia.2015;30:27–46.

Khalaf M, Chowdhary S, Elias PS, et al. Distal esophageal spasm: a review. Am J Med. 2018;131(9):1034-1040.

Kunieda K, Ohno T, Fujishima, Hojo K, Morita T. Reliability and validity of a tool to measure the severity of dysphagia: The food intake level scale. J Pain Symptom Manage 2013; 46:201-206.

Kunieda, K.; Ohno, T.; Fujishima, I.; Hojo, K.; Morita, T. Reliability and validity of a tool to measure the severity of dysphagia: The Food Intake LEVEL Scale. J. Pain Symptom Manag. 2013, 46, 201–206.

Langmore SE. Endoscopic Evaluation and Treatment of Swallowing Disorders. Thieme; 2001.

Lee JH, Kwon HY, Kwon KS, Park SH, Suh YJ, Kim JS, Kim H, Shin YW. Percutaneous endoscopic gastrostomy feeding effects in patients with neurogenic dysphagia and recurrent pneumonia. Ther Adv Respir Dis. 2021 Jan-Dec;15:1753466621992735.

Luchesi KF, Kitamura S, Mourão LF. Dysphagia progression and swallowing management in Parkinson's disease: an observational study. Braz J Otorhinolaryngol. 2015 Jan-Feb;81(1):24-30.

Mathers-Schmidt BA, Kurlinski M. Dysphagia evaluation practices: Inconsistencies in clinical assessment and instrumental examination decision-making. Dysphagia 2003; 18:114-25.

Molfenter, S.M.; Amin, M.R.; Branski, R.C.; Brumm, J.D.; Hagiwara, M.; Roof, S.A.; Lazarus, C.L. Age-Related Changes in Pharyngeal Lumen Size: A Retrospective MRI Analysis. Dysphagia 2015, 30, 321–327.

Nagano, A.; Maeda, K.; Koike, M.; Murotani, K.; Ueshima, J.; Shimizu, A.; Inoue, T.; Sato, K.; Suenaga, M.; Ishida, Y.; et al. Effects of Physical Rehabilitation and Nutritional Intake Management on Improvement in Tongue Strength in Sarcopenic Patients.Nutrients 2020, 12, 3104.

Painter V, Le Couteur DG, Waite LM. Texture-modified food and fluids in dementia and residential aged care facilities. Clin Interv Aging. 2017 Aug 2;12:1193-1203.

Rofesa L, Arreolab V, Clavé P. The volume-viscosity swallow test for clinical screening of dysphagia and aspiration. Nestle Nutr Inst Workshop Ser 2012; 72:33-42.

Sasegbon A, Hamdy S. The anatomy and physiology of normal and abnormal swallowing in oropharyngeal dysphagia. Neurogastroenterol Motil. 2017;29(11): e13100.

Shaw SM, Martino R. The normal swallow: muscular and neurophysiological control. Otolaryngol Clin North Am. 2013;46(6):937-956.

Shimizu, A.; Fujishima, I.; Maeda, K.; Wakabayashi, H.; Nishioka, S.; Ohno, T.; Nomoto, A.; Kayashita, J.; Mori, N.; The Japanese Working Group On Sarcopenic, D. Nutritional Management Enhances the Recovery of Swallowing Ability in Older Patients with Sarcopenic Dysphagia. Nutrients 2021, 13, 596.

Singhal S, Baker SS, Bojczuk GA, Baker RD. Tube feeding in children. Pediatr Rev. (2017) 38:23–34.

Suiter DM, Sloggy J, Leder SB. Validation of the Yale Swallow Protocol: A Prospective Double-Blinded Videofluoroscopic Study. Dysphagia. 2014; 29:199–203.

Tamura, F.; Kikutani, T.; Tohara, T.; Yoshida, M.; Yaegaki, K. Tongue thickness relates to nutritional status in the elderly. Dysphagia 2012, 27, 556–561.

The IDDSI Framework (2019) (Erişim Tarihi:20.09.2023). https://iddsi.org/framework/

Tulunay-Ugur OE, Eibling D. Geriatric dysphagia. Clin Geriatr Med. (2018) 34:183–9.

Wakabayashi, H. Presbyphagia and Sarcopenic Dysphagia: Association between Aging, Sarcopenia, and Deglutition Disorders. J.Frailty Aging 2014, 3, 97–103.

Warner HL, Suiter DM, Nystrom KV, Poskus K, Leder SB. Comparing accuracy of the yale swallow protocol when administered by registered nurses and speech-language pathologists. J Clin Nurs 2014; 23:1908-15.

Wilkinson JM, Codipilly DC, Wilfahrt RP. Dysphagia: Evaluation and Collaborative Management. Am Fam Physician. 2021 Jan 15;103(2):97-106. PMID: 33448766.

Wirth R, Dziewas R, Beck AM, Clavé P, Hamdy S, Heppner HJ, et al. Oropharyngeal dysphagia in older persons- from pathophysiology to adequate intervention: a review and summary of an international expert meeting. Clin Interv Aging. (2016) 11:189–208.

Wright L, Cotter D, Hickson M, Frost G. Comparison of energy and protein intakes of older people consuming a texture modified diet with a normal hospital diet. J Hum Nutr Diet.2005;18(3):213-219.

KAYNAKÇA

Aburto, N. J., Ziolkovska, A., Hooper, L., Elliott, P., Cappuccio, F. P., & Meerpohl, J. J. (2013). Effect of lower sodium intake on health: systematic review and meta-analyses. *Bmj*, *346*, f1326.

Alexander, K. P., & Peterson, E. D. (2006). Treatment of Non—ST-Elevation Acute Coronary Syndrome in the Elderly: Current Practice and Future Opportunities. *The American Journal of Geriatric Cardiology*, *15*(1), 42-49.

Alsinani, T. S., Abdullah, A. A., Alghamdi, T. A., Alsaigh, S. A. S., Alanazi, M. D., Alkahtani, M. A., & Alabdrabalrasol, E. A. (2018). Lifestyle Modifications for Hypertension Management. *The Egyptian Journal of Hospital Medicine*, *70*(12), 2152-2156.

American Heart Association. (2015). The facts on fats 50 years of American Heart Association dietary fats recommendations. *American Heart Association*, 1-18.

Appel, L. J., Sacks, F. M., Carey, V. J., Obarzanek, E., Swain, J. F., Miller, E. R., & OmniHeart Collaborative Research Group, F. T. (2005). Effects of Protein, Monounsaturated Fat, and Carbohydrate İntake on Blood Pressure and Serum Lipids: Results of the OmniHeart Randomized Trial. *Jama*, *294*(19), 2455-2464.

Aronow, W. S. (2017). Reduction in Dietary Sodium İmproves Blood Pressure and Reduces Cardiovascular Events and Mortality. *Annals of Translational Medicine*, *5*(20).

Arsava, E. M., Aydoğdu, İ., Güngör, İ. L., Togay Işıkay, C., & Yaka, E. (2018). İnme Hastalarında Nütrisyonel Yaklaşım ve Tedavi, Türkiye için Uzman Görüşü. *Türk Nöroloji Dergisi*, *24*(3), 226-242.

Balk, E. M., & Lichtenstein, A. H. (2017). Omega-3 Fatty Acids and Cardiovascular Disease: Summary of the 2016 Agency of Healthcare Research and Quality Evidence Review. *Nutrients*, *9*(8), 865.

Barbagallo, M., Veronese, N., & Dominguez, L. J. (2021). Magnesium in Aging, Health and Diseases. *Nutrients*, *13*(2), 463.

Bath, P. M., & Lees, K. R. (2000). Acute Stroke. *Bmj*, *320*(7239), 920-923.

Baudrand, R., & Vaidya, A. (2018). The Low-Renin Hypertension Phenotype: Genetics and the Role of the Mineralocorticoid Receptor. *International Journal of Molecular Sciences*, *19*(2), 546.

Baygut, H. Nutrıtıon Of The Elderly. *Health & Scıence 2021-III*, 279.

Benjamin, E. J., Muntner, P., Alonso, A., Bittencourt, M. S., Callaway, C. W., Carson, A. P., & American Heart Association Council on Epidemiology and Prevention Statistics Committee and Stroke Statistics Subcommittee. (2019). Heart Disease and Stroke Statistics—2019 Update: A Report from the American Heart Association. *Circulation*, *139*(10), e56-e528.

Bhatnagar, A. (2017). Environmental Determinants of Cardiovascular Disease. *Circulation Research*, *121*(2), 162-180.

Bijnen, F. C., Caspersen, C. J., Feskens, E. J., Saris, W. H., Mosterd, W. L., & Kromhout, D. (1998). Physical Activity and 10-Year Mortality from Cardiovascular Diseases and all Causes: The Zutphen Elderly Study. *Archives of Internal Medicine*, *158*(14), 1499-1505.

Björkegren, J. L., & Lusis, A. J. (2022). Atherosclerosis: recent developments. *Cell*.

Brandhorst, S., & Longo, V. D. (2019). Dietary Restrictions and Nutrition in the Prevention and Treatment of Cardiovascular Disease. *Circulation Research*, *124*(6), 952-965.

Briggs, M. A., Petersen, K. S., & Kris-Etherton, P. M. (2017, June). Saturated fatty acids and cardiovascular disease: replacements for saturated fat to reduce cardiovascular risk. In *Healthcare* (Vol. 5, No. 2, p. 29). MDPI.

Brum, J., Ramsey, D., McRorie, J., Bauer, B., & Kopecky, S. L. (2018). Meta-Analysis of Usefulness of Psyllium Fiber as Adjuvant Antilipid Therapy to Enhance Cholesterol Lowering Efficacy of Statins. *The American Journal of Cardiology*, *122*(7), 1169-1174.

Castro-Quezada, I., Artacho, R., Molina-Montes, E., Serrano, F. A., & Ruiz-López, M. D. (2015). Dietary Glycaemic İndex and Glycaemic Load in a Rural Elderly Population (60–74 years of age) and Their Relationship with Cardiovascular Risk Factors. *European Journal of Nutrition*, *54*, 523-534.

Chen, J., Sun, B., & Zhang, D. (2019). Association of Dietary n3 and n6 Fatty Acids İntake with Hypertension: NHANES 2007–2014. *Nutrients*, *11*(6), 1232.

Cheng, S. J., Yu, H. K., Chen, Y. C., Chen, C. Y., Lien, W. C., Yang, P. Y., & Hu, G. C. (2013). Physical Activity and Risk of Cardiovascular Disease Among Older Adults. *International Journal of Gerontology*, *7*(3), 133-136.

Cheng, Y. C., Sheen, J. M., Hu, W. L., & Hung, Y. C. (2017). Polyphenols and oxidative stress in atherosclerosis-related ischemic heart disease and stroke. *Oxidative medicine and cellular longevity*, *2017*.

Chistiakov, D. A., Bobryshev, Y. V., & Orekhov, A. N. (2016). Macrophage-Mediated Cholesterol Handling in Atherosclerosis. *Journal of Cellular and Molecular Medicine*, *20*(1), 17-28.

Ciumărnean, L., Milaciu, M. V., Negrean, V., Orăşan, O. H., Vesa, S. C., Sălăgean, O., & Vlaicu, S. I. (2021). Cardiovascular Risk Factors and Pysical Activity for the Prevention of Cardiovascular Diseases in the Elderly. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(1), 207.

Cohen, D. L., Roffe, C., Beavan, J., Blackett, B., Fairfield, C. A., Hamdy, S., & Bath, P. M. (2016). Post-Stroke Dysphagia: A Review and Design Considerations for Future Trials. *International Journal of Stroke*, *11*(4), 399-411.

Colpani, V., Baena, C. P., Jaspers, L., Van Dijk, G. M., Farajzadegan, Z., Dhana, K., & Franco, O. H. (2018). Lifestyle Factors, Cardiovascular Disease and all-Cause Mortality in Middle-Aged and Elderly Women: A Systematic Review and Meta-Analysis. *European Journal of Epidemiology*, *33*, 831-845.

Colussi, G., Catena, C., Novello, M., Bertin, N., & Sechi, L. A. (2017). Impact of Omega-3 Polyunsaturated Fatty Acids on Vascular Function and Blood Pressure: Relevance for Cardiovascular Outcomes. *Nutrition, Metabolism and Cardiovascular Diseases*, *27*(3), 191-200.

Cormick, G., & Belizán, J. M. (2019). Calcium İntake and Health. *Nutrients*, *11*(7), 1606.

Csige, I., Ujvárosy, D., Szabó, Z., Lőrincz, I., Paragh, G., Harangi, M., & Somodi, S. (2018). The İmpact of Obesity on the Cardiovascular System. *Journal of Diabetes Research*, *2018*.

Cunningham, C., O'Sullivan, R., Caserotti, P., & Tully, M. A. (2020). Consequences of Physical İnactivity in Older Adults: A Systematic Review of Reviews and Meta-Analyses. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, *30*(5), 816-827.

da Silva, A., Caldas, A. P. S., Hermsdorff, H. H. M., Bersch-Ferreira, Â. C., Torreglosa, C. R., Weber, B., & Bressan, J. (2019). Triglyceride-Glucose İndex is Associated with Symptomatic Coronary Artery Disease in Patients in Secondary Care. *Cardiovascular Diabetology*, *18*, 1-8.

Dahl, W. J., & Stewart, M. L. (2015). Position of the Academy of Nutrition and Dietetics: health implications of dietary fiber. *Journal of the Academy of Nutrition and Dietetics*, *115*(11), 1861-1870.

Dai, X., Wiernek, S., Evans, J. P., & Runge, M. S. (2016). Genetics of Coronary Artery Disease and Myocardial İnfarction. *World Journal of Cardiology*, *8*(1), 1.
Di Pietro, N., Formoso, G., & Pandolfi, A. (2016). Physiology and Pathophysiology of oxLDL Uptake by Vascular Wall Cells in Atherosclerosis. *Vascular Pharmacology*, *84*, 1-7.
Dmitrieva, N. I., & Burg, M. B. (2015). Elevated sodium and dehydration stimulate inflammatory signaling in endothelial cells and promote atherosclerosis. *Plos One, 10*(6), e0128870.
Dominguez, L. J., Veronese, N., & Barbagallo, M. (2020). Magnesium and Hypertension in Old Age. *Nutrients*, *13*(1), 139.
Dong, Q., Wang, L., Hu, H., Cui, L., Lu, A., Qian, C., & Du, X. (2022). Greater Protection of Lower Dietary Carbohydrate to Fiber Ratio (CFR) against Poor Blood Pressure Control in Patients with Essential Hypertension: A Cross-Sectional Study. *Nutrients*, *14*(21), 4443.
Dubois-Deruy, E., Peugnet, V., Turkieh, A., & Pinet, F. (2020). Oxidative Stress in Cardiovascular Diseases. *Antioxidants*, *9*(9), 864.
Eckel, R. H., & Krauss, R. M. (1998). American Heart Association Call to Action: Obesity as a Major Risk Factor for Coronary Heart Disease. *Circulation*, *97*(21), 2099-2100.
Eilat-Adar, S., Sinai, T., Yosefy, C., & Henkin, Y. (2013). Nutritional Recommendations for Cardiovascular Disease Prevention. *Nutrients*, *5*(9), 3646-3683.
Erdem, Y., Akpolat, T., Derici, Ü., Şengül, Ş., Ertürk, Ş., Ulusoy, Ş., & Arıcı, M. (2017). Dietary Sources of High Sodium İntake in Turkey: SALTURK II. *Nutrients*, *9*(9), 933.
Fan, H., Li, X., Zheng, L., Chen, X., Lan, Q., Wu, H., & Liu, Z. (2016). Abdominal Obesity is Strongly Associated with Cardiovascular Disease and its Risk Factors in Elderly and very Elderly Community-dwelling Chinese. *Scientific Reports*, *6*(1), 21521.
Fantin, F., Giani, A., Zoico, E., Rossi, A. P., Mazzali, G., & Zamboni, M. (2019). Weight Loss and Hypertension in Obese Subjects. *Nutrients*, *11*(7), 1667.
Ferrucci, L., & Fabbri, E. (2018). Inflammageing: Chronic İnflammation in Ageing, Cardiovascular Disease, and Frailty. *Nature Reviews Cardiology*, *15*(9), 505-522.
Fleg, J. L., Forman, D. E., Berra, K., Bittner, V., Blumenthal, J. A., Chen, M. A., & Zieman, S. J. (2013). Secondary Prevention of Atherosclerotic Cardiovascular Disease in Older Adults: A Scientific Statement from the American Heart Association. *Circulation*, *128*(22), 2422-2446.
Fu, L., Zhang, G., Qian, S., Zhang, Q., & Tan, M. (2022). Associations Between Dietary Fiber İntake and Cardiovascular risk Factors: An umbrella review of meta-analyses of randomized controlled trials. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 2153.
Gale, C. R., Martyn, C. N., Winter, P. D., & Cooper, C. (1995). Vitamin C and Risk of Death from Stroke and Coronary Heart Disease in Cohort of Elderly People. *Bmj*, *310*(6994), 1563-1566.
Garcia-Rios, A., Delgado-Lista, J., Alcala-Diaz, J. F., Lopez-Miranda, J., & Perez-Martinez, P. (2013). Nutraceuticals and Coronary Heart Disease. *Current Opinion in Cardiology, 28*(4), 475-482.
Gaspareto, N., Previdelli, A. N., & Aquino, R. D. C. D. (2017). Factors Associated with Protein Consumption in Elderly. *Revista de Nutrição*, *30*, 805-816.
Gaye, B., Canonico, M., Perier, M. C., Samieri, C., Berr, C., Dartigues, J. F., & Empana, J. P. (2017). Ideal Cardiovascular Health, Mortality, and Vascular Events in Elderly Subjects: The three-city study. *Journal of the American College of Cardiology*, *69*(25), 3015-3026.
Genser, B., Silbernagel, G., De Backer, G., Bruckert, E., Carmena, R., Chapman, M. J., & März, W. (2012). Plant Sterols and Cardiovascular Disease: A Systematic Review and Meta-Analysis. *European Heart Journal*, *33*(4), 444-451.
Goncalves, C., & Abreu, S. (2020). Sodium and Potassium İntake and Cardiovascular Disease in Older People: A systematic review. *Nutrients*, *12*(11), 3447.
Gou, R., Gou, Y., Qin, J., Luo, T., Gou, Q., He, K., & Zhang, Z. (2022). Association of dietary intake of saturated fatty acids with hypertension: 1999–2018 National Health and Nutrition Examination Survey. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 1006247.
Griffiths, K., Aggarwal, B. B., Singh, R. B., Buttar, H. S., Wilson, D., & De Meester, F. (2016). Food Antioxidants and Their Anti-İnflammatory Properties: A Potential Role in Cardiovascular Diseases and Cancer Prevention. *Diseases*, *4*(3), 28.
Guasch-Ferré, M., Hu, F. B., Martínez-González, M. A., Fitó, M., Bulló, M., Estruch, R., & Salas-Salvadó, J. (2014). Olive Oil İntake and Risk of Cardiovascular Disease and Mortality in the PREDIMED Study. *BMC medicine*, *12*, 1-11.
Hajar, R. (2017). Risk Factors for Coronary Artery Disease: Historical Perspectives. *Heart views: the official journal of the Gulf Heart Association*, *18*(3), 109.
He, N., Zhang, Y., Zhang, L., Zhang, S., & Ye, H. (2021). Relationship between sarcopenia and cardiovascular diseases in the elderly: an overview. *Frontiers in Cardiovascular Medicine*, *8*, 743710.
Hedayatnia, M., Asadi, Z., Zare-Feyzabadi, R., Yaghooti-Khorasani, M., Ghazizadeh, H., Ghaffarian-Zirak, R., & Ghayour-Mobarhan, M. (2020). Dyslipidemia and Cardiovascular Disease Risk Among the MASHAD Study Population. *Lipids in Health and Disease*, *19*, 1-11.
Huppertz, V., Guida, S., Holdoway, A., Strilciuc, S., Baijens, L., Schols, J. M., & Muresanu, D. F. (2022). Impaired nutritional condition after stroke from the hyperacute to the chronic phase: A systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Neurology*, *12*, 2459.
Jaiswal, S., & Libby, P. (2020). Clonal Haematopoiesis: Connecting Ageing and İnflammation in Cardiovascular Disease. *Nature Reviews Cardiology*, *17*(3), 137-144.
Jebari-Benslaiman, S., Galicia-García, U., Larrea-Sebal, A., Olaetxea, J. R., Alloza, I., Vandenbroeck, K., & Martín, C. (2022). Pathophysiology of Atherosclerosis. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(6), 3346.
Jimenez-Torres, J., Alcalá-Diaz, J. F., Torres-Peña, J. D., Gutierrez-Mariscal, F. M., Leon-Acuña, A., Gómez-Luna, P., & Lopez-Miranda, J. (2021). Mediterranean Diet Reduces Atherosclerosis Progression in Coronary Heart Disease: An Analysis of the CORDIOPREV Randomized Controlled Trial. *Stroke*, *52*(11), 3440-3449.
Joosten, M. M., Gansevoort, R. T., Mukamal, K. J., Lambers Heerspink, H. J., Geleijnse, J. M., Feskens, E. J., & Bakker, S. J. (2014). Sodium Excretion and Risk of Developing Coronary Heart Disease. *Circulation, 129*(10), 1121-1128.
Kannel, W. B. (2002). Coronary Heart Disease Risk Factors in the Elderly. *The American Journal of Geriatric Cardiology*, *11*(2), 101-107.
Kjeldsen, S. E. (2018). Hypertension and Cardiovascular Risk: General Aspects. *Pharmacological Research*, *129*, 95-99.
Kozlov, S. G., Chernova, O. V., Gerasimova, E. V., Ivanova, E. A., & Orekhov, A. N. (2020). Noninvasive Testing for Diagnosis of Stable Coronary Artery Disease in the Elderly. *International Journal of Molecular Sciences*, *21*(17), 6263.
Kumar, K. R., & Pina, I. L. (2020). Cardiac Rehabilitation in Older Adults: New Options. *Clinical Cardiology*, *43*(2), 163-170.
Kuriakose, D., & Xiao, Z. (2020). Pathophysiology and Treatment of Stroke: Present Status and Future Perspectives. *International Journal Of Molecular Sciences*, *21*(20), 7609.

Kwon, Y. J., Lee, H. S., Park, G. E., & Lee, J. W. (2022). Association between dietary fiber intake and all-cause and cardiovascular mortality in middle aged and elderly adults with chronic kidney disease. *Frontiers in Nutrition*, *9*, 863391.

Lee, J. H., Kim, K. I., & Cho, M. C. (2019). Current Status and Therapeutic Considerations of Hypertension in the Elderly. *The Korean Journal of İnternal Medicine*, *34*(4), 687.

Lee, J. S., Chang, P. Y., Zhang, Y., Kizer, J. R., Best, L. G., & Howard, B. V. (2017). Triglyceride and HDL-C Dyslipidemia and Risks of Coronary Heart Disease and İschemic Stroke by Glycemic Dysregulation Status: The Strong Heart Study. *Diabetes Care*, *40*(4), 529-537.

Li, X., Guo, D., Hu, Y., & Chen, Y. (2021). Oxidative stress and inflammation are associated with coexistent severe multivessel coronary artery stenosis and right carotid artery severe stenosis in elderly patients. *Oxidative Medicine and Cellular Longevity*, *2021*.

Lieber, A. C., Hong, E., Putrino, D., Nistal, D. A., Pan, J. S., & Kellner, C. P. (2018). Nutrition, Energy Expenditure, Dysphagia, and Self-Efficacy in Stroke Rehabilitation: A Review of the Literature. *Brain Sciences*, *8*(12), 218.

Lionakis, N., Mendrinos, D., Sanidas, E., Favatas, G., & Georgopoulou, M. (2012). Hypertension in the Elderly. *World Journal of Cardiology*, *4*(5), 135.

Liu, H. H., & Li, J. J. (2015). Aging and Dyslipidemia: A Review of Potential Mechanisms. *Ageing Research Reviews*, *19*, 43-52.

Lloyd-Jones, D. M., Nam, B. H., D'Agostino Sr, R. B., Levy, D., Murabito, J. M., Wang, T. J., & O'Donnell, C. J. (2004). Parental Cardiovascular Disease as a Risk Factor for Cardiovascular Disease in Middle-Aged Adults: A Prospective Study of Parents and Offspring. *Jama*, *291*(18), 2204-2211.

Lo Coco, D., Lopez, G., & Corrao, S. (2016). Cognitive impairment and stroke in elderly patients. *Vascular health and risk management*, 105-116.

Madhavan, M. V., Gersh, B. J., Alexander, K. P., Granger, C. B., & Stone, G. W. (2018). Coronary Artery Disease in Patients≥ 80 Years of Age. *Journal of the American College of Cardiology*, *71*(18), 2015-2040.

Mahmood, S., Shah, K. U., Khan, T. M., Nawaz, S., Rashid, H., Baqar, S. W. A., & Kamran, S. (2019). Non-pharmacological Management of Hypertension: İn the Light of Current Research. *Irish Journal of Medical Science (1971-)*, *188*, 437-452.

Makhmudova, U., Schulze, P. C., Lütjohann, D., & Weingärtner, O. (2021). Phytosterols and Cardiovascular Disease. *Current Atherosclerosis Reports*, *23*(11), 68.

Malakar, A. K., Choudhury, D., Halder, B., Paul, P., Uddin, A., & Chakraborty, S. (2019). A Review on Coronary Artery Disease, İts Risk Factors, and Therapeutics. *Journal of Cellular Physiology*, *234*(10), 16812-16823.

Maniero, C., Lopuszko, A., Papalois, K. B., Gupta, A., Kapil, V., & Khanji, M. Y. (2023). Non-Pharmacological Factors for Hypertension Management: A Systematic Review of İnternational Guidelines. *European Journal of Preventive Cardiology*, *30*(1), 17-33.

McMaster, M. W., Sharma, D., Kafle, P., Frishman, W. H., & Aronow, W. S. (2022). Use of the DASH Diet and Coronary Artery Disease. *Cardiology in Review*, 10-1097.

Messina, M., Shearer, G., & Petersen, K. (2021). Soybean oil lowers circulating cholesterol levels and coronary heart disease risk, and has no effect on markers of inflammation and oxidation. *Nutrition*, *89*, 111343.

Moreira, P., Sousa, A. S., Guerra, R. S., Santos, A., Borges, N., Afonso, C., & Padrão, P. (2018). Sodium and potassium urinary excretion and their ratio in the elderly: results from the Nutrition UP 65 study. *Food & Nutrition Research*, *62*.

Nakamura, H., Hara, A., Tsujiguchi, H., Thi Thu Nguyen, T., Kambayashi, Y., Miyagi, S., & Nakamura, H. (2018). Relationship Between Dietary n-6 Fatty Acid İntake and Hypertension: Effect of Glycated Hemoglobin Levels. *Nutrients*, *10*(12), 1825.

Ndanuko, R. N., Tapsell, L. C., Charlton, K. E., Neale, E. P., O'Donnell, K. M., & Batterham, M. J. (2017). Relationship Between Sodium and Potassium İntake and Blood Pressure in a Sample of Overweight Adults. *Nutrition*, *33*, 285-290.

Nicklas, B. J., Ambrosius, W., Messier, S. P., Miller, G. D., Penninx, B. W., Loeser, R. F., & Pahor, M. (2004). Diet-İnduced Weight Loss, Exercise, and Chronic İnflammation in Older, Obese Adults: A Randomized Controlled Clinical Trial. *The American journal of clinical nutrition*, *79*(4), 544-551.

O'Donnell, C. J., & Kannel, W. B. (2002). Epidemiologic Appraisal of Hypertension as a Coronary Risk Factor in the Elderly. *The American Journal of Geriatric Cardiology*, *11*(2), 86-92.

Ojo, O., & Brooke, J. (2016). The Use of Enteral Nutrition in the Management of Stroke. *Nutrients*, *8*(12), 827.

Oliveros, E., Patel, H., Kyung, S., Fugar, S., Goldberg, A., Madan, N., & Williams, K. A. (2020). Hypertension in Older Adults: Assessment, Management, and Challenges. *Clinical Cardiology*, *43*(2), 99-107.

Onuh, J. O., & Qiu, H. (2020). New Progress on the Study of Aortic Stiffness in Age-Related Hypertension. *Journal of Hypertension*, *38*(10), 1871-1877.

Otaki, Y., Gransar, H., Berman, D. S., Cheng, V. Y., Dey, D., Lin, F. Y., & Min, J. K. (2013). Impact of Family History of Coronary Artery Disease in Young İndividuals (from the CONFIRM registry). *The American Journal of Cardiology*, *111*(8), 1081-1086.

Padmanabhan, T. N. C., & Azam, M. S. (2019). Hypertension in Elderly–Pathogenesis and Treatment. *Hypertension*, *5*(3).

Preuss, H. G., Clouatre, D., Swaroop, A., Bagchi, M., Bagchi, D., & Kaats, G. R. (2017). Blood Pressure Regulation: Reviewing Evidence for İnterplay Between Common Dietary Sugars and Table Salt. *Journal of the American College of Nutrition*, *36*(8), 677-684.

Ramji, D. P., & Davies, T. S. (2015). Cytokines in Atherosclerosis: Key Players in All Stages of Disease and Promising Therapeutic Targets. *Cytokine & Growth Factor Reviews*, *26*(6), 673-685.

Ramsden, C. E., Zamora, D., Leelarthaepin, B., Majchrzak-Hong, S. F., Faurot, K. R., Suchindran, C. M., & Hibbeln, J. R. (2013). Use of dietary linoleic acid for secondary prevention of coronary heart disease and death: evaluation of recovered data from the Sydney Diet Heart Study and updated meta-analysis. *Bmj*, *346*, e8707.

Reynolds, A. N., Akerman, A., Kumar, S., Diep Pham, H. T., Coffey, S., & Mann, J. (2022). Dietary Fibre in Hypertension and Cardiovascular Disease Management: Systematic Review and Meta-Analyses. *BMC Medicine*, *20*(1), 139.

Rimm, E. B., Appel, L. J., Chiuve, S. E., Djoussé, L., Engler, M. B., Kris-Etherton, P. M., & Lichtenstein, A. H. (2018). Seafood long-chain n-3 polyunsaturated fatty acids and cardiovascular disease: a science advisory from the American Heart Association. *Circulation*, *138*(1), e35-e47.

Rodgers, J. L., Jones, J., Bolleddu, S. I., Vanthenapalli, S., Rodgers, L. E., Shah, K., & Panguluri, S. K. (2019). Cardiovascular Risks Associated with Gender and Aging. *Journal of Cardiovascular Development and Disease*, *6*(2), 19.

Sabbouh, T., & Torbey, M. T. (2018). Malnutrition in Stroke Patients: Risk Factors, Assessment, and Management. *Neurocritical Care*, *29*(3), 374-384.

Sato, Y., Kawakami, R., Sakamoto, A., Cornelissen, A., Mori, M., Kawai, K., & Virmani, R. (2022). Sex Differences in Coronary Atherosclerosis. *Current Atherosclerosis Reports*, *24*(1), 23-32.

Seow, L. S. E., Subramaniam, M., Abdin, E., Vaingankar, J. A., & Chong, S. A. (2015). Hypertension and its Associated Risks Among Singapore Elderly Residential Population. *Journal of Clinical Gerontology and Geriatrics*, *6*(4), 125-132.

Shea, M. K., Nicklas, B. J., Houston, D. K., Miller, M. E., Davis, C. C., Kitzman, D. W., & Kritchevsky, S. B. (2011). The Effect of İntentional Weight Loss on All-Cause Mortality in Older Adults: Results of a Randomized Controlled Weight-Loss Trial–. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *94*(3), 839-846.

Shen, J., Yang, L., Li, X., Li, X., Tian, X., Xiao, H., & Dai, J. (2023). Adherence to the Dietary Approaches to Stop Hypertension and Bone Health in the Chinese Elderly. *Journal of Bone and Mineral Metabolism*, 1-10.

Shih, C. C., Shih, Y. L., & Chen, J. Y. (2021). The Association Between Homocysteine Levels and Cardiovascular Disease risk Among Middle-Aged and Elderly Adults in Taiwan. *BMC Cardiovascular Disorders*, *21*, 1-8.

Shrivastava, A. K., Singh, H. V., Raizada, A., & Singh, S. K. (2015). C-Reactive Protein, İnflammation and Coronary Heart Disease. *The Egyptian Heart Journal*, *67*(2), 89-97.

Singh, R. B., Ghosh, S., Niaz, M. A., Singh, R., Beegum, R., Chibo, H., & Postiglione, A. (1995). Dietary İntake, Plasma Levels of Antioxidant Vitamins, and Oxidative Stress in Relation to Coronary Artery Disease in Elderly Subjects. *The American Journal of Cardiology*, *76*(17), 1233-1238.

Siri-Tarino, P. W., Chiu, S., Bergeron, N., & Krauss, R. M. (2015). Saturated Fats Versus Polyunsaturated Fats Versus Carbohydrates for Cardiovascular Disease Prevention and Treatment. *Annual Review of Nutrition*, *35*, 517-543.

Sisto, I. R., Hauck, M., & Plentz, R. D. M. (2018). Muscular Atrophy in Cardiovascular Disease. *Muscle Atrophy*, 369-391.

Soliman, G. A. (2018). Dietary Cholesterol and the Lack of Evidence in Cardiovascular Disease. *Nutrients*, *10*(6), 780.

Soliman, G. A. (2019). Dietary Fiber, Atherosclerosis, and Cardiovascular Disease. *Nutrients*, *11*(5), 1155.

Song, S., Kim, J., & Kim, J. (2018). Gender Differences in the Association Between Dietary Pattern and the İncidence of Hypertension in Middle-Aged and Older Adults. *Nutrients*, *10*(2), 252.

Stokes, G. S. (2009). Management of Hypertension in the Elderly Patient. *Clinical İnterventions in Aging*, 379-389.

Strain, W. D., & Paldánius, P. M. (2018). Diabetes, Cardiovascular Disease and the Microcirculation. *Cardiovascular Diabetology*, *17*, 1-10.

Threapleton, D. E., Greenwood, D. C., Evans, C. E., Cleghorn, C. L., Nykjaer, C., Woodhead, C., & Burley, V. J. (2013). Dietary fibre intake and risk of cardiovascular disease: systematic review and meta-analysis. *Bmj*, *347*.

Torres, N., Guevara-Cruz, M., Velázquez-Villegas, L. A., & Tovar, A. R. (2015). Nutrition and Atherosclerosis. *Archives of Medical Research*, *46*(5), 408-426.

Tsukamoto, I., & Sugawara, S. (2018). Low Levels of Linoleic Acid and α-Linolenic Acid and High Levels of Arachidonic Acid in Plasma Phospholipids are Associated with Hypertension. *Biomedical Reports*, *8*(1), 69-76.

Vasan, R. S., Larson, M. G., Leip, E. P., Evans, J. C., O'Donnell, C. J., Kannel, W. B., & Levy, D. (2001). Impact of High-Normal Blood Pressure on the Risk of Cardiovascular Disease. *New England Journal of Medicine*, *345*(18), 1291-1297.

Verma, N., Rastogi, S., Chia, Y. C., Siddique, S., Turana, Y., Cheng, H. M., & Kario, K. (2021). Non-Pharmacological Management of Hypertension. *The Journal of Clinical Hypertension*, *23*(7), 1275-1283.

Wang, H., Lichtenstein, A. H., Lamon-Fava, S., & Jacques, P. F. (2014). Association Between Statin Use and Serum Cholesterol Concentrations is Modified by Whole-Grain Consumption: NHANES 2003–2006. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *100*(4), 1149-1157.

Ware, L. J., Charlton, K., Schutte, A. E., Cockeran, M., Naidoo, N., & Kowal, P. (2017). Associations Between Dietary Salt, Potassium and Blood Pressure in South African Adults: WHO SAGE Wave 2 Salt & Tobacco. *Nutrition, Metabolism and Cardiovascular Diseases*, *27*(9), 784-791.

WHO, 2023a. Cardiovascular diseases. Erişim adresi: https://www.who.int/health-topics/cardiovascular-diseases#tab=tab_1 Erişim tarihi: 15.09.2023 14.07

WHO, 2023b. Salt Intake. Erişim adresi: https://www.who.int/data/gho/indicator-metadata-registry/imr-details/3082 Erişim tarihi: 18.10.2023

Widmer, R. J., Flammer, A. J., Lerman, L. O., & Lerman, A. (2015). The Mediterranean Diet, İts Components, and Cardiovascular Disease. *The American Journal of Medicine*, *128*(3), 229-238.

Wilczek, M. M., Olszewski, R., & Krupienicz, A. (2017). Trans-Fatty Acids and Cardiovascular Disease: Urgent Need for Legislation. *Cardiology*, *138*(4), 254-258.

Williams, B., Mancia, G., Spiering, W., Agabiti Rosei, E., Azizi, M., Burnier, M., & Desormais, I. (2018). 2018 ESC/ESH Guidelines for the Management of Arterial Hypertension: The Task Force for the Management of Arterial Hypertension of the European Society of Cardiology (ESC) and the European Society of Hypertension (ESH). *European Heart Journal*, *39*(33), 3021-3104.

Witt, B. J., Jacobsen, S. J., Weston, S. A., Killian, J. M., Meverden, R. A., Allison, T. G., & Roger, V. É. L. (2004). Cardiac Rehabilitation After Myocardial İnfarction in the Community. *Journal of the American College of Cardiology*, *44*(5), 988-996.

Xu, C., Li, M., Meng, W., Han, J., Zhao, S., Tang, J., & Zhang, Y. (2023). Etiological Diagnosis and Personalized Therapy for Hypertension: A Hypothesis of the REASOH Classification. *Journal of Personalized Medicine*, *13*(2), 261.

Yahagi, K., Davis, H. R., Arbustini, E., & Virmani, R. (2015). Sex Differences in Coronary Artery Disease: Pathological Observations. *Atherosclerosis*, *239*(1), 260-267.

Yinko, S. S. L., Stark, K. D., Thanassoulis, G., & Pilote, L. (2014). Fish Consumption and Acute Coronary Syndrome: A Meta-Analysis. *The American Journal Of Medicine*, *127*(9), 848-857.

Yoshimura, Y. (2022). Recent Advances in Clinical Nutrition in Stroke Rehabilitation. *Nutrients*, *14*(6), 1130.

Yubero-Serrano, E. M., Fernandez-Gandara, C., Garcia-Rios, A., Rangel-Zuñiga, O. A., Gutierrez-Mariscal, F. M., Torres-Peña, J. D., & Lopez-Miranda, J. (2020). Mediterranean Diet and Endothelial Function in Patients with Coronary Heart Disease: An Analysis of the CORDIOPREV Randomized Controlled Trial. *Plos Medicine*, *17*(9), e1003282.

Zemel, M. B., & Sowers, J. R. (1988). Salt Sensitivity and Systemic Hypertension in the Elderly. *The American journal of cardiology*, *61*(16), H7-H12.

Zhang, Z. Y., Xiang, G. U., Zhe, T. A. N. G., Shao-Chen, G. U. A. N., Hong-Jun, L. I. U., Xiao-Guang, W. U., & Xiang-Hua, F. A. N. G. (2021). Homocysteine, Hypertension, and Risks of Cardiovascular Events and All-Cause Death in the Chinese Elderly Population: A Prospective Study. *Journal of Geriatric Cardiology: JGC*, *18*(10), 796.

Zhu, Y., Xian, X., Wang, Z., Bi, Y., Chen, Q., Han, X., & Chen, R. (2018). Research Progress on the Relationship Between Atherosclerosis and İnflammation. *Biomolecules*, *8*(3), 80.

KAYNAKÇA

Abbott M, Ustoyev Y. (2019). Cancer and the immune system: the history and background of immunotherapy. Seminars in oncology nursing, 150923.

Arends, J., Bachmann, P., Baracos, V., Barthelemy, N., Bertz, H., Bozzetti, F., Fearon, K., Hütterer, E., Isenring, E., Kaasa, S., (2017). ESPEN Guidelines on Nutrition in Cancer Patients. *Clinical nutrition*, 36(1), 11-48.

Arnold, M., Karim-Kos, H.E., Coebergh, J.W., Byrnes, G., Antilla, A., Ferlay, J., Renehan, A.G., Forman, D., Soerjomataram, I. (2015). Recent Trends in İncidence of Five Common Cancers in 26 European Countries Since 1988: Analysis of the European Cancer Observatory. *European journal of cancer*, 51(9), 1164-87.

Aunan, J.R., Cho, W.C., Søreide, K. (2017). The Biology of Aging and Cancer: A Brief Overview of Shared and Divergent Molecular Hallmarks. *Aging and disease,* 8(5), 628.

Balic, M., Hilbe, W., Gusel, S., Fiegl, M., Ludwig, H., Mayrbäurl, B., Thaler, J., Samonigg, H., Hegenbarth, K., Eisner, F. (2019). Prevalence of Comorbidity in Cancer Patients Scheduled for Systemic Anticancer Treatment in Austria: A Cross-Sectional Multicentre Observational Study. *Memo-Magazine of European Medical Oncology*, 12, 290-6.

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, H., Bozkurt, N., Keçecioğlu, S., Merdol, T., Pekcan, G., Mercanlıgil, S., Yıldız, E. (2018). *Diyet El Kitabı*. 11. Baskı. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi, s323.

Benoist S, Brouquet A. (2015). Nutritional assessment and screening for malnutrition. J Visc Surg 152 (Suppl 1): S3–S7.

Bergers, G. and Fendt, S-M. (2021). The Metabolism of Cancer Cells During Metastasis. *Nature Reviews Cancer,* 21(3), 162-80.

Bertram G. (2007). Editorial: Attitudes can be Measured! But What is an Attitude, SocialCognition.

Blasiak, J., Chojnacki, J., Pawlowska, E., Szczepanska, J., Chojnacki, C. (2020). Nutrition in Cancer Therapy in the Elderly—An Epigenetic Connection? *Nutrients,* 12(11), 3366.

Brown, J.C., Huedo-Medina, T.B., Pescatello, L.S., Pescatello, S.M., Ferrer, R.A., Johnson, B.T. (2011). Efficacy of Exercise İnterventions in Modulating Cancer-Related Fatigue Among Adult Cancer Survivors: A Meta-Analysis*. Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, 20(1), 123-33.

Brüssow, H. (2013). Microbiota and Healthy Ageing: Observational and Nutritional İntervention Studies. *Microbial Biotechnology*, 6(4), 326-34.

Cederholm, T., Barazzoni, R., Austin, P., Ballmer, P., Biolo, G., Bischoff, S.C., Compher, C., Correia, I., Higashiguchi, T., Holst, M. (2017). ESPEN Guidelines on Definitions and Terminology of Clinical Nutrition. *Clinical nutrition*, 36(1), 49-64.

Cinar, D., Tas, D. (2015). Cancer in the Elderly. *Northern clinics of Istanbul*, 2(1), 73.

Cruz-Jentoft, A.J., Baeyens, J.P., Bauer, J.M., Boirie, Y., Cederholm, T., Landi, F., Martin, F.C., Michel, J-P., Rolland, Y., Schneider, S.M. (2010). Sarcopenia: European Consensus on Definition and Diagnosis: Report of the European Working Group on Sarcopenia in Older People*. Age and Ageing*, 39(4), 412-23.

Cruz-Jentoft, A.J., Bahat, G., Bauer, J., Boirie, Y., Bruyère, O., Cederholm, T., Cooper, C., Landi, F., Rolland, Y., Sayer, A.A. (2019). Sarcopenia: Revised European Consensus on Definition and Diagnosis. *Age and ageing*, 48(1), 16-31.

Çevik, B.A. ve Pirinçci, E. (2017). Beslenme ve Kanser. *Firat Tip Dergisi,* 22, 1.

Davis, M.P.& Panikkar, R. (2019). Sarcopenia Associated with Chemotherapy and Targeted Agents for Cancer Therapy. *Ann Palliat Med*, 8(1), 86-101.

Demircioğlu, S.& Bilgin, A. (2017). Yaşlılarda Kanser ve Egzersiz. *Turkiye Klinikleri J Sports Med-Special Topics,* 3(2), 102-5.

DeSantis, C.E., Lin, C.C., Mariotto, A.B., Siegel, R.L., Stein, K.D., Kramer, J.L., Alteri, R., Robbins, A.S., Jemal, A., (2014). Cancer Treatment and Survivorship Statistics. (2014). CA: A Cancer *Journal for Clinicians*, 64(4), 252-71.

Deutz, N.E., Safar, A., Schutzler, S., Memelink, R., Ferrando, A., Spencer, H., van Helvoort, A., Wolfe, R.R. (2011). Muscle Protein Synthesis in Cancer Patients can be Stimulated with a Secially Formulated Medical Food. *Clinical nutrition*, 30(6), 759-68.

Dolan, P., Witherbee, K.E., Peterson, K.M., Kerksick, C.M. (2017). Effect of Carbohydrate, Caffeine, and Carbohydrate+ Caffeine Mouth Rinsing on İntermittent Running Performance in Collegiate Male Lacrosse Athletes. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 31(9), 2473-9.

Drareni, K., Bensafi, M., Giboreau, A., Dougkas, A. (2021). Chemotherapy-İnduced Taste and Smell Changes İnfluence Food Perception in Cancer Patients. *Supportive Care in Cancer,* 29, 2125-32.

Edwards, B.K., Noone, A.M., Mariotto, A.B., Simard, E.P., Boscoe, F.P., Henley, S.J., Jemal, A., Cho, H., Anderson, R.N., Kohler, B.A. (2014). Annual Report to the Nation on the Status of Cancer, 1975-2010, Featuring Prevalence of Comorbidity and İmpact on Survival Among Persons with Lung, Colorectal, Breast, or Prostate Cancer. *Cancer*, 120(9), 1290-314.

Eker, A.& Aslan, E. (2017). Jinekolojik Kanser Hastalarında Psiko-Sosyal Yaklaşım. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 14(4), 298-303.

Enriquez, A. & Frankel, D.S. (2017). Arrhythmogenic Effects of Energy Drinks. *Journal of cardiovascular electrophysiology*, 28(6), 711-7.

Erdem, M., Akın, S.& Tanrıkulu, S. (2016). Retrospective Evaluation of Geriatric Oncology Cases Hospitalized in the Clinic. *J Kartal TR*, 27(1), 42-6.

Esfahani, K., Roudaia, L., Buhlaiga, N., Del Rincon, S., Papneja, N., Miller, W. (2020). A Review of Cancer İmmunotherapy: From the Past, to the Present, to the Future. *Current Oncology*, 27, s2, 87-97.

Evans, W.J., Morley, J.E., Argilés, J., Bales, C., Baracos, V., Guttridge, D., Jatoi, A., Kalantar-Zadeh, K., Lochs, H., Mantovani, G. (2008). Cachexia: A new Definition. *Clinical nutrition*, 27(6), 793-9.

Eyigor, S., Kutsal, Y., Duran, E., Huner, B., Paker, N., Durmus, B., Sahin, N., Civelek, G.M., Gokkaya, K., Doğan, A. (2015). Frailty Prevalence and Related Factors in the Older Adult—FrailTURK Project. *Age,* 37, 1-13.

Fearon, K.C., Voss, A.C.& Hustead, D.S. (2006). Definition of Cancer Cachexia: Effect of Weight Loss, Reduced Food İntake, and Systemic İnflammation on Functional Status and Prognosis*. The American journal of clinical nutrition,* 83(6), 1345-50.

Ferlay, J., Soerjomataram, I., Dikshit, R., Eser, S., Mathers, C., Rebelo, M., Parkin, D.M., Forman, D., Bray, F. (2015). Cancer İncidence and Mortality Worldwide: Sources, Methods and Major Patterns in GLOBOCAN 2012. *International journal of cancer,* 136, 5, E359-E86.

Foster, A.D., Sivarapatna, A.& Gress, R.E. (2011). The Aging İmmune System and its Relationship with Cancer. *Aging health*, 7(5), 707-18.
Fried, L.P., Tangen, C.M., Walston, J., Newman, A.B., Hirsch, C., Gottdiener, J., Seeman, T., Tracy, R., Kop, W.J., Burke, G. (2001). Frailty in Older Adults: Evidence for a Phenotype. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 56(3), M146-M57.
Futreal, P., Kasprzyk, A., Birney, E., Mullikin, J.C., Wooster, R. and Stratton, M.R. (2001). *Nature*, 409, 850-2.
Granier, C., Gey, A., Roncelin, S., Weiss, L., Paillaud, E., Tartour, E. (2021). Immunotherapy in Older Patients with Cancer. *Biomedical Journal*, 44(3), 260-71.
Gupta, S.K. and Lamont, E.B. (2004). Patterns of Pesentation, Diagnosis, and Treatment in Older Patients with Colon Cancer and Comorbid Dementia. *Journal of the American Geriatrics Society*, 52(10), 1681-7.
Güleç, G, & Büyükkınacı, A. (2011). Kanser ve Psikiyatrik Bozukluklar. *Psikiyatride güncel yaklaşımlar*, 3(2), 343-67.
Hakim, F,& Gress, R. (2007). Immunosenescence: Deficits in Adaptive İmmunity in the Elderly. *Tissue antigens*, 70(3), 179-89.
Handforth, C., Clegg, A., Young, C., Simpkins, S., Seymour, M., Selby, P., Young, J. (2015). The Prevalence and Outcomes of Frailty in Older Cancer Patients: A Systematic Review. *Annals of oncology,* 26(6), 1091-101.
Hausman, D.M. (2019). What is Cancer? *Perspectives in biology and medicine*, 62(4), 778-84.
Hayflick, L., & Moorhead, P.S. (1961). The Serial Cultivation of Human Diploid Cell Strains. *Experimental cell research,* 25(3), 585-621.
Holland, J.C., Breitbart, W., & Jacobsen, P. (2010). Psycho-Oncology: Oxford University Press, USA.
Horneber, M., Bueschel, G., Dennert, G., Less, D., Ritter, E., & Zwahlen, M. (2012). How Many Cancer Patients Use Complementary and Alternative Medicine: A Systematic Review and Metaanalysis. Integrative Cancer Therapies, 11(3), 187-203.
Hou, L., Joyce, B.T., Gao, T., Liu, L., Zheng, Y., Penedo, F.J., Liu, S., Zhang, W., Bergan, R. & Dai, Q. (2015). Blood Telomere Length Attrition and Cancer Development in the Normative Aging Study Cohort. *EBioMedicine*, 2(6), 591-6.
Hurria, A., Dale, W., Mooney, M., Rowland, J.H., Ballman, K.V., Cohen, H.J., Muss, H.B., Schilsky, R.L., Ferrell, B. & Extermann, M. (2014). Designing Therapeutic Clinical Trials for Older and Frail Adults with Cancer: U13 Conference Recommendations. *Journal of Clinical Oncology*, 32(24), 2587.
Jankovic, N., Geelen, A., Winkels, R.M., Mwungura, B., Fedirko, V., Jenab, M., Illner, A.K., Brenner, H., Ordóñez-Mena, J.M., Kiefte de Jong, J.C. (2017). Adherence to the WCRF/AICR Dietary Recommendations for Cancer Prevention and Risk of Cancer in Elderly from Europe and the United States: a meta-analysis within the CHANCES project. *Cancer Epidemiology, Biomarkers & Prevention*, 26(1), 136-44.
Kennedy, B. (1988). Aging and Cancer. *Journal of Clinical Oncology*, 6(12), 1903-11.
Kocarnik, J.M., Compton, K., Dean, F.E., Fu, W., Gaw, B.L., Harvey, J.D., Henrikson, H.J., Lu, D., Pennini, A., Xu, R. (2022). Cancer İncidence, Mortality, Years of Life Lost, Years Lived with Disability, and Disability-Adjusted Life Years for 29 Cancer Groups from 2010 to 2019: A Systematic Analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *JAMA oncology*, 8(3), 420-44.
Koyun, A., Taşkın, L. & Terzioğlu, F. (2011). Yaşam Dönemlerine göre Kadın Sağlığı ve Ruhsal İşlevler: Hemşirelik Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 3(1), 67-99.
Kudryavtseva, A.V., Krasnov, G.S., Dmitriev, A.A., Alekseev, B.Y., Kardymon, O.L., Sadritdinova, A.F., Fedorova, M.S., Pokrovsky, A.V., Melnikova, N.V., Kaprin, A.D . (2016). Mitochondrial Dysfunction and Oxidative Stress in Aging and Cancer. *Oncotarget*, 7(29), 44879.
Kurkcu, M., Meijer, R., Lonterman, S., Muller, M., de van der Schueren, M. (2018). The Association Between Nutritional Status and Frailty Characteristics Among Geriatric Outpatients. *Clinical nutrition ESPEN*, 23, 112-6.
Larsson, S.C., Carter, P., Kar, S., Vithayathil, M., Mason, A.M., Michaëlsson, K., Burgess, S. (2020). Smoking, Alcohol Consumption, and Cancer: A Mendelian Randomisation Study in UK Biobank and İnternational Genetic Consortia Participants. *PLoS medicine*, 17, 7, e1003178.
LoConte, N.K., Brewster, A.M., Kaur, J.S., Merrill, J.K., Alberg, A.J. (2018). Alcohol and Cancer: A Statement of the American Society of Clinical Oncology. *Journal of Clinical Oncology*, 36(1), 83-93.
Loh, K.P., Soto-Perez-de-Celis, E., Hsu, T., de Glas, N.A., Battisti, N.M.L., Baldini, C., Rodrigues, M., Lichtman, S.M., Wildiers, H. (2018). What Every O0ncologist Should know about Geriatric Assessment for Older Patients with Cancer: Young İnternational Society of Geriatric Oncology Position Paper. *Journal of oncology practice,* 14(2), 85-94.
López-Otín, C., Blasco, M.A., Partridge, L., Serrano, M. & Kroemer, G. (2013). The Hallmarks of Aging. *Cell,* 153(6), 1194-217.
Malmstrom, T.K., Miller, D.K., Simonsick, E.M., Ferrucci, L. & Morley, J.E. (2016), SARC-F: A Symptom Score to Predict Persons with Sarcopenia at Risk for Poor Functional Outcomes. *Journal of cachexia, sarcopenia and muscle,* 7(1), 28-36.
Marosi, C. and Koller, M. (2016). Challenge of Cancer in the Elderly. *ESMO open,* 1, 3, e000020.
Mattox, T.W. (2017). Cancer Cachexia: Cuse, Diagnosis, and Treatment. Nutrition in Clinical Practice, 32(5), 599-606.
Matusheski, N.V., Caffrey, A., Christensen, L., Mezgec, S., Surendran, S., Hjorth, M.F., McNulty, H., Pentieva, K., Roager, H.M., Seljak, B.K. (2021). Diets, Nutrients, Genes and the Microbiome: Recent Advances in Personalised Nutrition. *British Journal of Nutrition*, 126(10), 1489-97.
Meza-Valderrama, D., Marco, E., Dávalos-Yerovi, V., Muns, M.D., Tejero-Sánchez, M., Duarte, E., Sánchez-Rodríguez, D. (2021). Sarcopenia, Malnutrition, and Cachexia: Adapting Definitions and Terminology of Nutritional Disorders in Older People with Cancer. *Nutrients*, 13(3), 761.
Mohile, S.G., Dale, W., Somerfield, M.R., Schonberg, M.A., Boyd, C.M., Burhenn, P.S., Canin, B., Cohen, H.J., Holmes, H.M., Hopkins, J.O. (2018). Practical Assessment and Management of Vulnerabilities in Older Patients Receiving Chemotherapy: ASCO Guideline for Geriatric Oncology. *Journal of Clinical Oncology,* 36(22), 2326.
Mohile, S.G., Velarde, C., Hurria, A., Magnuson, A., Lowenstein, L., Pandya, C., O'Donovan, A., Gorawara-Bhat, R., Dale, W. (2015). Geriatric Assessment-Guided Care Processes for Older Adults: A Delphi Consensus of Geriatric Oncology Experts.*544444 Journal of the National Comprehensive Cancer Network*, 13(9), 1120-30.
Mohr, A.E., Jäger, R., Carpenter, K.C., Kerksick, C.M., Purpura, M., Townsend, J.R., West, N.P., Black, K., Gleeson, M., Pyne, D.B. (2020). The Athletic Gut Microbiota. *Journal of the International Society of Sports Nutrition,* 17(1), 1-33.
Moro, L. (2019). Mitochondrial Dysfunction in Aging and Cancer. *Journal of clinical medicine*, 8(11), 1983.

Muhsiroglu, O. (2017). Kanser Hastalarında Tıbbi Beslenme Tedavisi. *Gülhane Medical Journal,* 59(4), 79-88.
Muscaritoli, M., Anker, S.D., Argilés, J., Aversa, Z., Bauer, J., Biolo, G., Boirie, Y., Bosaeus, I., Cederholm, T., Costelli, P. (2010). Consensus Definition of Sarcopenia, Cachexia and Pre-Cachexia: Joint Document Elaborated by Special Interest Groups (SIG) "Cachexia-Anorexia in Chronic Wasting Diseases" and "Nutrition in Geriatrics". *Clinical nutrition*, 29(2), 154-9.
Muscaritoli, M., Arends, J., Bachmann, P., Baracos, V., Barthelemy, N., Bertz, H., Bozzetti, F., Hütterer, E., Isenring, E., Kaasa, S. (2021). ESPEN Practical Guideline: Clinical Nutrition in Cancer. *Clinical Nutrition*, 40(5), 2898-913.
Nightingale, G., Skonecki, E. and Boparai, M.K. (2017). Polypharmacy in Older Adults with Cancer: Evaluating Polypharmacy as Part of the Geriatric Assessment. *Current Geriatrics Reports*, 6, 219-30.
Nipp, R.D., Fuchs, G., El-Jawahri, A., Mario, J., Troschel, F.M., Greer, J.A., Gallagher, E.R., Jackson, V.A., Kambadakone, A., Hong, T.S. (2018). Sarcopenia is Associated with Quality of Life and Depression in Patients with Advanced Cancer. *The oncologist*, 23(1), 97-104.
Olovnikov, A.M. (1996). Telomeres, Telomerase, and Aging: Origin of the Theory. *Experimental gerontology*, 31(4), 443-8.
Özmen, M.M. (2022). Yaşlılık ve Kanser. Türk Geriatri Derneği
Pallis, A., Fortpied, C., Wedding, U., Van Nes, M., Penninckx, B., Ring, A., Lacombe, D., Monfardini, S., Scalliet, P., Wildiers, H. (2010). EORTC Elderly Task Force Position Paper: Approach to the Older Cancer Patient. *European Journal of Cancer*, 46(9), 1502-13.
Panigrahi, G. and Ambs, S. (2021). How Comorbidities Shape Cancer Biology and Survival. *Trends in cancer*, 7(6), 488-95.
Perera, L.A.M., Chopra, A. and Shaw, A.L. (2021). Approach to Patients with Unintentional Weight Loss. *Medical Clinics*, 105(1), 175-86.
Presley, C.J., Dotan, E., Soto-Perez-de-Celis, E., Jatoi, A., Mohile, S.G., Won, E., Alibhai, S., Kilari, D., Harrison, R., Klepin, H.D. (2016). Gaps in Nutritional Research Among Older Adults with Cancer. *Journal of geriatric oncology,* 7(4), 281-92.
Ravasco, P. (2019). Nutrition in Cancer Patients. *Journal of clinical medicine*, 8(8), 1211.
Renzi, C., Kaushal, A., Emery, J., Hamilton, W., Neal, R.D., Rachet, B., Rubin, G., Singh, H., Walter, F.M., de Wit, N.J. (2019). Comorbid Chronic Diseases and Cancer Diagnosis: Disease-Specific Effects and Underlying Mechanisms. *Nature reviews clinical oncology,* 16(12), 746-61.
Savaş, E. (2020). Psikoonkoloji & Güncel Yaklaşımlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 15-22.
Schabath, M.B. and Cote, M.L. (2019). Cancer Progress and Priorities: Lung Cancer. Cancer Epidemiology, *Biomarkers & Prevention*, 28(10), 1563-79.
Shay, J.W. (2016). Role of Telomeres and Telomerase in Aging and Cancer. *Cancer discovery,* 6(6), 584-93.
Siegel, R.L., Miller, K.D. and Jemal, A. (2018). Cancer Statistics, 2018. *CA: A Cancer Journal for Clinicians*, 68(1), 7-30.
Song, X., Mitnitski, A. and Rockwood, K. (2010). Prevalence and 10-Year Outcomes of Frailty in Older Adults in Relation to Deficit Accumulation. *Journal of the American Geriatrics Society,* 58(4), 681-7.
Soto-Perez-de-Celis, E., de Glas, N.A., Hsu, T., Kanesvaran, R., Steer, C., Navarrete-Reyes, A.P., Battisti, N.M.L, Chavarri-Guerra, Y., O'Donovan, A., Avila-Funes, J.A. (2017). Global Geriatric Oncology: Achievements and Challenges. *Journal of Geriatric Oncology,* 8(5), 374-86.
Sourdet, S., Brechemier, D., Steinmeyer, Z., Gerard, S. and Balardy, L. (2020). Impact of the Comprehensive Geriatric Assessment on Treatment Decision in Geriatric Oncology. *BMC cancer*, 20(1), 1-9.
Turkoz, F.P., Tokluoglu, S., Durnali, A.G., Ulas, A., Arpaci, E., Yetisyigit, T., Celenkoglu, G. and Alkis, N. (2013). Cancer Evaluation in Geriatric Population: A Single Institution Experience. *International Journal of Hematology & Oncology/ UHOD: Uluslararasi Hematoloji Onkoloji Dergisi*, 23, 1.
Ülger, E., Alacacioğlu, A., Gülseren, A.Ş., Zencir, G., Demir, L. ve Tarhan, M.O. (2014). Kanserde Psikososyal Sorunlar ve Psikososyal Onkolojinin Önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi,* 28(2), 85-92.
Wenkstetten-Holub, A., Fangmeyer-Binder, M. and Fasching, P. (2021). Prevalence of Comorbidities in Elderly Cancer Patients. *memo-Magazine of European Medical Oncology*, 14(1), 15-9.
Wildiers, H., Heeren, P., Puts, M., Topinkova, E., Janssen-Heijnen, M.L., Extermann, M., Falandry, C., Artz, A., Brain, E. and Colloca, G. (2014). International Society of Geriatric Oncology consensus on geriatric assessment in older patients with cancer. *Journal of clinical oncology*, 32(24), 2595.
Williams, G.R., Mackenzie, A., Magnuson, A., Olin, R., Chapman, A., Mohile, S., Allore, H., Somerfield, M.R., Targia, V. and Extermann, M. (2016). Comorbidity in Older Adults with Cancer. *Journal of geriatric oncology,* 7(4), 249-57.
Wiseman, M.J. (2019). Nutrition and Cancer: Prevention and Survival. *British Journal of Nutrition*, 122(5), 481-7.
Yamamoto, J.M., Kellett, J.E., Balsells, M., García-Patterson, A., Hadar, E., Solà, I., Gich, I., van der Beek, E.M., Castañeda-Gutiérrez, E. and Heinone, S. (2018). Gestational Diabetes Mellitus and Diet: A Systematic Review and Meta-Analysis of Randomized Controlled Trials Examining the İmpact of Modified Dietary İnterventions on Maternal Glucose Control and Neonatal Birth Weight. *Diabetes Care*, 41(7), 1346-61.
Yokuş, B. ve Çakır, D.Ü. (2012). Kanser Biyokimyası. *Dicle Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi*, 1, 7-18.
Zhang, X. and Edwards, B.J. (2019). Malnutrition in Older Adults with Cancer. *Current oncology reports,* 21, 1-12.
Zhang, Y., Tan, S., Wang, J., Zhang, Z. and Wu, G. (2021). Nutrition and Exercise Prehabilitation in Elderly Patients Undergoing Cancer Surgery. *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition*, 30(3), 349-57.
Zhu, S., Zhang, T., Zheng, L., Liu, H., Song, W., Liu, D., Li, Z. and Pan C-x. (2021). Combination Strategies to Maximize the Benefits of Cancer Immunotherapy. *Journal of Hematology & Oncology,* 14, 1, 156.
URL-1: https://www.wcrf.org/diet-activity-and-cancer/risk-factors/. (E.T: 29.09.2023)
URL-2:https://reliefweb.int/report/world/world-population-prospects-2022-summary-results?gad_source=1&gclid=Cj0KCQiA35urBhDCARIsAOU7Qwl-CkCOhkKWGs0lKmXt1N0ppu9QlLHBGZ7lR8yGoYah7h3lrpmRH4UaAr5WEALw_wcB, (E.T.:23.09.2023).
URL-3: https://gco.iarc.fr/today/online-analysis-pie?v=2020&mode=cancer&mode_population=continents&population=900&populations=&key=total&sex=2&cancer=39&type=0&statistic=5&prevalence=0&population_group=0&ages_group%5B%5D=13&ages_group%5B%5D=17&nb_items=7&group_cancer=1&include_nmsc=1&include_nmsc_other=1&half_pie=0&donut=0, (E.T.:29.09.2023)
URL-4: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=%C4%B0statistiklerle-Ya%C5%9Fl%C4%B1lar-2022-49667&dil=1#:~:text=T%C3%9C%C4%B0K%20Kurumsal&text=Ya%C5%9Fl%C4%B1%20n%C3%BCfus%20olarak%20kabul%20edilen,9%2C9'a%20y%C3%BCkseldi, (E.T.:201.09.2023).

etkileyerek yaşlanma sürecine olumlu etki edebileceği varsayılan ve araştırılan yaklaşımlardır. Dünya çapında devletlerin yaşlanma bağlantılı hastalıklardan kaynaklı ekonomik yükünü azaltmak, mikrobiyota ve yaşlanma arasındaki bağlantıyı daha net ortaya koymak ve yaşam kalitesini artırmak amaçlı bu alanda yapılacak ileri çalışmalara gereksinim mevcuttur.

KAYNAKÇA

Abell, G. C., Cooke, C. M., Bennett, C. N., Conlon, M. A., & McOrist, A. L. (2008). Phylotypes Related to Ruminococcus Bromii are Abundant in the Large Bowel of Humans and İncrease in Response to a Diet High in Resistant Starch. *FEMS Microbiology Ecology*, *66*(3), 505-515.

Akatsu, H., Iwabuchi, N., Xiao, J. z., Matsuyama, Z., Kurihara, R., Okuda, K., Yamamoto, T., & Maruyama, M. (2013). Clinical Effects of Probiotic Bifidobacterium Longum BB536 on Immune Function and Intestinal Microbiota in Elderly Patients Receiving Enteral Tube Feeding. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, *37*(5), 631-640.

Akatsu, H., Nagafuchi, S., Kurihara, R., Okuda, K., Kanesaka, T., Ogawa, N., Kanematsu, T., Takasugi, S., Yamaji, T., & Takami, M. (2016). Enhanced Vaccination Effect Against Influenza by Prebiotics in Elderly Patients Receiving Enteral Nutrition. *Geriatrics & Gerontology International*, *16*(2), 205-213.

Ale, E. C., & Binetti, A. G. (2021). Role of Probiotics, Prebiotics, and Synbiotics in the Elderly: Insights into Their Applications. *Frontiers in Microbiology*, *12*, 631254.

Anand, R., Song, Y., Garg, S., Girotra, M., Sinha, A., Sivaraman, A., Phillips, L., & Dutta, S. K. (2017). Effect of Aging on the Composition of Fecal Microbiota in Donors for FMT and Its Impact on Clinical Outcomes. *Digestive Diseases and Sciences*, *62*, 1002-1008.

Bartosch, S., Fite, A., Macfarlane, G. T., & McMurdo, M. E. (2004). Characterization of Bacterial Communities in Feces from Healthy Elderly Volunteers and Hospitalized Elderly Patients By Using Real-Time PCR and Effects of Antibiotic Treatment on the Fecal Microbiota. *Applied and Environmental Microbiology*, *70*(6), 3575-3581.

Biagi, E., Nylund, L., Candela, M., Ostan, R., Bucci, L., Pini, E., Nikkïla, J., Monti, D., Satokari, R., & Franceschi, C. (2010). Through Ageing, and Beyond: Gut Microbiota and Inflammatory Status in Seniors and Centenarians. *PloS one*, *5*(5), e10667.

Bischoff, S. C. (2016). Microbiota and Aging. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, *19*(1), 26-30.

Bosch, M., Mendez, M., Perez, M., Farran, A., Fuentes, M., & Cune, J. (2012). Lactobacillus Plantarum CECT7315 and CECT7316 Stimulate Immunoglobulin Production After Influenza Vaccination in Elderly. *Nutrición Hospitalaria*, *27*(2), 504-509.

Brüssow, H. (2013). Microbiota and Healthy Ageing: Observational and Nutritional Intervention Studies. *Microbial Biotechnology*, *6*(4), 326-334.

Claesson, M. J., Cusack, S., O'Sullivan, O., Greene-Diniz, R., de Weerd, H., Flannery, E., Marchesi, J. R., Falush, D., Dinan, T., & Fitzgerald, G. (2011). Composition, Variability, and Temporal Stability of the Intestinal Microbiota of the Elderly. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *108*(supplement_1), 4586-4591.

Claesson, M. J., Jeffery, I. B., Conde, S., Power, S. E., O'connor, E. M., Cusack, S., Harris, H., Coakley, M., Lakshminarayanan, B., & O'sullivan, O. (2012). Gut Microbiota Composition Correlates with Diet and Health in the Elderly. *Nature*, *488*(7410), 178-184.

Cunningham, M., Vinderola, G., Charalampopoulos, D., Lebeer, S., Sanders, M. E., & Grimaldi, R. (2021). Applying Probiotics and Prebiotics in New Delivery Formats–Is the Clinical Evidence Transferable? *Trends in Food Science & Technology*, *112*, 495-506.

Davenport, E. R., Mizrahi-Man, O., Michelini, K., Barreiro, L. B., Ober, C., & Gilad, Y. (2014). Seasonal Variation in Human Gut Microbiome Composition. *PloS one*, *9*(3), e90731.

De Filippo, C., Cavalieri, D., Di Paola, M., Ramazzotti, M., Poullet, J. B., Massart, S., Collini, S., Pieraccini, G., & Lionetti, P. (2010). Impact of Diet in Shaping Gut Microbiota Revealed by A Comparative Study in Children from Europe and Rural Africa. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *107*(33), 14691-14696.

Donati Zeppa, S., Agostini, D., Ferrini, F., Gervasi, M., Barbieri, E., Bartolacci, A., Piccoli, G., Saltarelli, R., Sestili, P., & Stocchi, V. (2022). Interventions on Gut Microbiota for Healthy Aging. *Cells*, *12*(1), 34.

Döğüş, Y., Deami, A., Döğüş, S., & Yönden, Z. (2023). Beşikten Mezara Yaşam Boyu Devam Eden Mikrobiyota. *Arşiv Kaynak Tarama Dergisi*, *32*(1), 10-15.

Franceschi, C., & Campisi, J. (2014). Chronic Inflammation (Inflammaging) and its Potential Contribution to Age-Associated Diseases. *Journals of Gerontology Series A: Biomedical Sciences and Medical Sciences*, *69*(Suppl_1), S4-S9.

Franceschi, C., Capri, M., Monti, D., Giunta, S., Olivieri, F., Sevini, F., Panourgia, M. P., Invidia, L., Celani, L., & Scurti, M. (2007). Inflammaging and Anti-Inflammaging: A Systemic Perspective on Aging and Longevity Emerged from Studies in Humans. *Mechanisms of Ageing and Development*, *128*(1), 92-105.

Fuentes, S., Rossen, N. G., van der Spek, M. J., Hartman, J. H., Huuskonen, L., Korpela, K., Salojärvi, J., Aalvink, S., de Vos, W. M., & D'Haens, G. R. (2017). Microbial Shifts and Signatures of Long-Term Remission in Ulcerative Colitis After Faecal Microbiota Transplantation. *The ISME journal*, *11*(8), 1877-1889.

Gill, S. R., Pop, M., DeBoy, R. T., Eckburg, P. B., Turnbaugh, P. J., Samuel, B. S., Gordon, J. I., Relman, D. A., Fraser-Liggett, C. M., & Nelson, K. E. (2006). Metagenomic Analysis of the Human Distal Gut Microbiome. *Science*, *312*(5778), 1355-1359.

Gomez, C. R., Boehmer, E. D., & Kovacs, E. J. (2005). The Aging Innate Immune System. *Current Opinion in Immunology*, *17*(5), 457-462.

Grigor'eva, I. N. (2020). Gallstone Disease, Obesity and the Firmicutes/Bacteroidetes Ratio as A Possible Biomarker of Gut Dysbiosis. *Journal of Personalized Medicine*, *11*(1), 13.
Hamilton-Miller, J. (2004). Probiotics and Prebiotics in the Elderly. *Postgraduate Medical Journal*, *80*(946), 447-451.
Harmsen, H. J., & de Goffau, M. C. (2016). The Human Gut Microbiota. *Microbiota of the Human Body: Implications in Health and Disease*, 95-108.
Hou, K., Wu, Z.-X., Chen, X.-Y., Wang, J.-Q., Zhang, D., Xiao, C., Zhu, D., Koya, J. B., Wei, L., & Li, J. (2022). Microbiota in Health and Diseases. *Signal Transduction and Targeted Therapy*, *7*(1), 135.
Hutkins, R. W., Krumbeck, J. A., Bindels, L. B., Cani, P. D., Fahey Jr, G., Goh, Y. J., Hamaker, B., Martens, E. C., Mills, D. A., & Rastal, R. A. (2016). Prebiotics: Why Definitions Matter. *Current Opinion in Biotechnology*, *37*, 1-7.
Iwauchi, M., Horigome, A., Ishikawa, K., Mikuni, A., Nakano, M., Xiao, J. z., Odamaki, T., & Hironaka, S. (2019). Relationship Between Oral and Gut Microbiota in Elderly People. *Immunity, Inflammation and Disease*, *7*(3), 229-236.
Jayanama, K., & Theou, O. (2020). Effects Of Probiotics and Prebiotics on Frailty and Ageing: A Narrative Review. *Current Clinical Pharmacology*, *15*(3), 183-192.
Kamada, N., Chen, G. Y., Inohara, N., & Núñez, G. (2013). Control Of Pathogens and Pathobionts by the Gut Microbiota. *Nature Immunology*, *14*(7), 685-690.
Kim, S., & Jazwinski, S. M. (2015). Quantitative Measures of Healthy Aging and Biological Age. *Healthy Aging Research*, *4*.
Kim, S., & Jazwinski, S. M. (2018). The Gut Microbiota and Healthy Aging: A Mini-Review. *Gerontology*, *64*(6), 513-520.
Kreider, R. B., Wilborn, C. D., Taylor, L., Campbell, B., Almada, A. L., Collins, R., Cooke, M., Earnest, C. P., Greenwood, M., & Kalman, D. S. (2010). ISSN Exercise & Sport Nutrition Review: Research & Recommendations. *Journal of the International Society of Sports Nutrition*, *7*(1), 7.
Kumar, M., Babaei, P., Ji, B., & Nielsen, J. (2016). Human Gut Microbiota and Healthy Aging: Recent Developments and Future Prospective. *Nutrition and Healthy aging*, *4*(1), 3-16.
Lau, K., Srivatsav, V., Rizwan, A., Nashed, A., Liu, R., Shen, R., & Akhtar, M. (2017). Bridging the Gap Between Gut Microbial Dysbiosis and Cardiovascular Diseases. *Nutrients*, *9*(8), 859.
Li, Y., Ning, L., Yin, Y., Wang, R., Zhang, Z., Hao, L., Wang, B., Zhao, X., Yang, X., & Yin, L. (2020). Age-Related Shifts in Gut Microbiota Contribute to Cognitive Decline in Aged Rats. *Aging (Albany NY)*, *12*(9), 7801.
Liu, S., Gao, J., Zhu, M., Liu, K., & Zhang, H.-L. (2020). Gut Microbiota and Dysbiosis in Alzheimer's Disease: Implications for Pathogenesis and Treatment. *Molecular neurobiology*, *57*, 5026-5043.
Macfarlane, G. T., Steed, H., & Macfarlane, S. (2008). Bacterial Metabolism and Health-Related Effects of Galacto-Oligosaccharides and other Prebiotics. *Journal of Applied Microbiology*, *104*(2), 305-344.
Maffei, V. J., Kim, S., Blanchard IV, E., Luo, M., Jazwinski, S. M., Taylor, C. M., & Welsh, D. A. (2017). Biological Aging and the Human Gut Microbiota. *Journals o Gerontology Series A: Biomedical Sciences Aand Medical Sciences*, *72*(11), 1474-1482.
Mariat, D., Firmesse, O., Levenez, F., Guimarães, V., Sokol, H., Doré, J., Corthier, G., & Furet, J. (2009). The Firmicutes/Bacteroidetes Ratio of The Human Microbiota Changes with Age. *BMC Microbiology*, *9*(1), 1-6.
Martínez, I., Kim, J., Duffy, P. R., Schlegel, V. L., & Walter, J. (2010). Resistant Starches Types 2 and 4 Have Differential Effects on the Composition of the Fecal Microbiota in Human Subjects. *PloS one*, *5*(11), e15046.
Maruyama, M., Abe, R., Shimono, T., Iwabuchi, N., Abe, F., & Xiao, J.-Z. (2016). The Effects of Non-Viable Lactobacillus on Immune Function in the Elderly: A Randomised, Double-Blind, Placebo-Controlled Study. *International Journal of Food Sciences and Nutrition*, *67*(1), 67-73.
Matamoros, S., Gras-Leguen, C., Le Vacon, F., Potel, G., & de La Cochetiere, M.-F. (2013). Development of Intestinal Microbiota in Infants and its Impact on Health. *Trends in Microbiology*, *21*(4), 167-173.
Mayer, E. A., Nance, K., & Chen, S. (2022). The Gut–Brain Axis. *Annual Review of Medicine*, *73*, 439-453.
Meng, Y., Sun, J., & Zhang, G. (2023). Fecal Microbiota Transplantation Holds the Secret to Youth. *Mechanisms of Ageing and Development*, *212*, 111823.
Metchnikoff, E. (1908). *The prolongation of life*. Putnam.
Mizrahi-Man, O., Davenport, E. R., & Gilad, Y. (2013). Taxonomic Classification of Bacterial 16S Rrna Genes Using Short Sequencing Reads: Evaluation of Effective Study Designs. *PloS one*, *8*(1), e53608.
Mueller, S., Saunier, K., Hanisch, C., Norin, E., Alm, L., Midtvedt, T., Cresci, A., Silvi, S., Orpianesi, C., & Verdenelli, M. C. (2006). Differences in Fecal Microbiota in Different European Study Populations in Relation to Age, Gender, and Country: A Cross-Sectional Study. *Applied and Environmental Microbiology*, *72*(2), 1027-1033.
Namba, K., Hatano, M., Yaeshima, T., Takase, M., & Suzuki, K. (2010). Effects of Bifidobacterium Longum BB536 Administration on Influenza Infection, Influenza Vaccine Antibody Titer, and Cell-Mediated Immunity in the Elderly. *Bioscience, Biotechnology, and Biochemistry*, *74*(5), 939-945.
Nash, A. K., Auchtung, T. A., Wong, M. C., Smith, D. P., Gesell, J. R., Ross, M. C., Stewart, C. J., Metcalf, G. A., Muzny, D. M., & Gibbs, R. A. (2017). The Gut Mycobiome of the Human Microbiome Project Healthy Cohort. *Microbiome*, *5*, 1-13.
Niccoli, T., & Partridge, L. (2012). Ageing as A Risk Factor for Disease. *Current Biology*, *22*(17), R741-R752.
Nishida, A., Inoue, R., Inatomi, O., Bamba, S., Naito, Y., & Andoh, A. (2018). Gut Microbiota in The Pathogenesis of Inflammatory Bowel Disease. *Clinical Journal of Gastroenterology*, *11*, 1-10.
O'Toole, P. W., & Jeffery, I. B. (2015). Gut Microbiota and Aging. *Science*, *350*(6265), 1214-1215.
Odamaki, T., Kato, K., Sugahara, H., Hashikura, N., Takahashi, S., Xiao, J.-z., Abe, F., & Osawa, R. (2016). Age-Related Changes in Gut Microbiota Composition from Newborn to Centenarian: A Cross-Sectional Study. *BMC Microbiology*, *16*(1), 1-12.
Oriach, C. S., Robertson, R. C., Stanton, C., Cryan, J. F., & Dinan, T. G. (2016). Food for Thought: The Role of Nutrition in the Microbiota-Gut–Brain Axis. *Clinical Nutrition Experimental*, *6*, 25-38.
Ouwehand, A. C., Bergsma, N., Parhiala, R., Lahtinen, S., Gueimonde, M., Finne-Soveri, H., Strandberg, T., Pitkälä, K., & Salminen, S. (2008). Bifidobacterium Microbiota and Parameters of Immune Function in Elderly Subjects. *FEMS Immunology & Medical Microbiology*, *53*(1), 18-25.

Palikaras, K., Mari, M., Ploumi, C., Princz, A., Filippidis, G., & Tavernarakis, N. (2023). Age-Dependent Nuclear Lipid Droplet Deposition is A Cellular Hallmark of Aging in Caenorhabditis Elegans. *Aging Cell*, *22*(4), e13788.

Parker, A., Romano, S., Ansorge, R., Aboelnour, A., Le Gall, G., Savva, G. M., Pontifex, M. G., Telatin, A., Baker, D., & Jones, E. (2022). Fecal Microbiota Transfer Between Young and Aged Mice Reverses Hallmarks of The Aging Gut, Eye, and Brain. *Microbiome*, *10*(1), 1-25.

Perez Martinez, G., Bäuerl, C., & Collado, M. (2014). Understanding Gut Microbiota in Elderly's Health Will Enable Intervention Through Probiotics. *Beneficial Microbes*, *5*(3), 235-246.

Proctor, L. M. (2016). The National Institutes of Health Human Microbiome Project. *Seminars in Fetal and Neonatal Medicine.*

Ragonnaud, E., & Biragyn, A. (2021). Gut Microbiota as the Key Controllers of "Healthy" Aging of Elderly People. *Immunity & Ageing*, *18*, 1-11.

Rehman, T. (2012). Role of the Gut Microbiota in Age-Related Chronic Inflammation. *Endocrine, Metabolic & Immune Disorders-Drug Targets (Formerly Current Drug Targets-Immune, Endocrine & Metabolic Disorders)*, *12*(4), 361-367.

Reid, G., Sanders, M., Gaskins, H., Gibson, G., Mercenier, A., Rastall, R., Roberfroid, M., Rowland, I., & Cherbut, C. (2003). Et Klaenhammer T. New Scientific Paradigms for Probiotics and Prebiotics. *J Clin Gastroenterol*, *36*, 105-118.

Rhee, S. H. (2014). Lipopolysaccharide: Basic Biochemistry, Intracellular Signaling, and Physiological Impacts in the Gut. *Intestinal Research*, *12*(2), 90-95.

Rinninella, E., Raoul, P., Cintoni, M., Franceschi, F., Miggiano, G. A. D., Gasbarrini, A., & Mele, M. C. (2019). What is the Healthy Gut Microbiota Composition? A Changing Ecosystem Across Age, Environment, Diet, and Diseases. *Microorganisms*, *7*(1), 14.

Rondanelli, M., Giacosa, A., Faliva, M. A., Perna, S., Allieri, F., & Castellazzi, A. M. (2015). Review on Microbiota and Effectiveness of Probiotics Use in Older. *World Journal of Clinical Cases: WJCC*, *3*(2), 156.

Ros, M., & Carrascosa, J. M. (2020). Current Nutritional and Pharmacological Anti-Aging Interventions. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Molecular Basis of Disease*, *1866*(3), 165612.

Schiffrin, E. J., Morley, J. E., Donnet-Hughes, A., & Guigoz, Y. (2010). The Inflammatory Status of the Elderly: The Intestinal Contribution. *Mutation Research/Fundamental and Molecular Mechanisms of Mutagenesis*, *690*(1-2), 50-56.

Shibagaki, N., Suda, W., Clavaud, C., Bastien, P., Takayasu, L., Iioka, E., Kurokawa, R., Yamashita, N., Hattori, Y., & Shindo, C. (2017). Aging-Related Changes in the Diversity of Women's Skin Microbiomes Associated with Oral Bacteria. *Scientific Reports*, *7*(1), 10567.

Srivastava, S., Singh, A., Sandeep, K., & Yadav, D. (2021). Epigenetic Regulation of Gut Microbial Dysbiosis. *Indian Journal of Microbiology*, *61*, 125-129.

Stripling, J., & Rodriguez, M. (2018). Current Evidence in Delivery and Therapeutic Uses of Fecal Microbiota Transplantation in Human Diseases—Clostridium Difficile Disease and Beyond. *The American Journalo of the Medical Sciences*, *356*(5), 424-432.

Tannock, G. W. (2002). *Probiotics and prebiotics: where are we going?* Caister Academic Press.

The Integrative HMP (iHMP) Research Network Consortium, The integrative human microbiome project. (2019). *Nature*, *569*(7758), 641-648.

Vaiserman, A. M., Koliada, A. K., & Marotta, F. (2017). Gut Microbiota: A Player in Aging and A Target for Anti-Aging Intervention. *Ageing Research Reviews*, *35*, 36-45.

Valdes, A. M., Walter, J., Segal, E., & Spector, T. D. (2018). Role of the Gut Microbiota in Nutrition and Health. *Bmj*, *361*.

Van Praagh, J., & Havenga, K. (2023). What is the Microbiome? A Description of A Social Network. *Clinics In Colon and Rectal Surgery*, *36*(02), 091-097.

Voth, E., & Khanna, S. (2020). The Integrative Human Microbiome Project: A Mile Stone in the Understanding of the Gut Microbiome. *Expert Review of Gastroenterology & Hepatology*, *14*(8), 639-642.

Walker, W. (2017). Dysbiosis. In *the Microbiota in Gastrointestinal Pathophysiology* (pp. 227-232). Elsevier.

Warman, D. J., Jia, H., & Kato, H. (2022). The Potential Roles of Probiotics, Resistant Starch, and Resistant Proteins in Ameliorating Inflammation During Aging (Inflammaging). *Nutrients*, *14*(4), 747.

Weiss, G. A., & Hennet, T. (2017). Mechanisms And Consequences of Intestinal Dysbiosis. *Cellular and Molecular Life Sciences*, *74*, 2959-2977.

Zhang, C., Zhang, M., Wang, S., Han, R., Cao, Y., Hua, W., Mao, Y., Zhang, X., Pang, X., & Wei, C. (2010). Interactions Between Gut Microbiota, Host Genetics and Diet Relevant to Development of Metabolic Syndromes in Mice. *The ISME Journal*, *4*(2), 232-241.

Zhu, X., Li, B., Lou, P., Dai, T., Chen, Y., Zhuge, A., Yuan, Y., & Li, L. (2021). The Relationship Between the Gut Microbiome and Neurodegenerative Diseases. *Neuroscience Bulletin*, *37*(10), 1510-1522.

KAYNAKÇA

An, R., & Shi, Y. (2015). Body Weight Status and Onset of Functional Limitations in U.S. Middle-Aged and Older Adults. *Disability and Health Journal*, *8*(3), 336-344. https://doi.org/10.1016/j.dhjo.2015.02.003

Avers, D. (2020). Exercise and Physical Activity for Older Adults. Içinde *Guccione's Geriatric Physical Therapy* (ss. 166-200). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-60912-8.00008-7

Batsis, J. A., Mackenzie, T. A., Jones, J. D., Lopez-Jimenez, F., & Bartels, S. J. (2016). Sarcopenia, Sarcopenic Obesity and İnflammation: Results from the 1999–2004 National Health and Nutrition Examination Survey. *Clinical Nutrition*, *35*(6), 1472-1483. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2016.03.028

Beals, J. W., Shy, E. L., & Burd, N. A. (2017). Interaction Between Diet and Physical Activity in Older People. Içinde *Food for the Aging Population* (ss. 185-201). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-08-100348-0.00009-3

Booth, F. W., Roberts, C. K., & Laye, M. J. (2012). Lack of Exercise Is a Major Cause of Chronic Diseases. Içinde *Comprehensive Physiology* (ss. 1143-1211). John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/cphy.c110025

Boyle, P. A., Buchman, A. S., Wilson, R. S., Leurgans, S. E., & Bennett, D. A. (2009). Association of Muscle Strength with the Risk of Alzheimer Disease and the Rate of Cognitive Decline in Community-Dwelling Older Persons. *Archives of Neurology*, *66*(11), 1339-1344. Scopus. https://doi.org/10.1001/archneurol.2009.240

Buchman, A. S., Boyle, P. A., Yu, L., Shah, R. C., Wilson, R. S., & Bennett, D. A. (2012). Total Daily Physical Activity and the Risk of AD and Cognitive Decline in Older Adults. *Neurology*, *78*(17), 1323-1329. Scopus. https://doi.org/10.1212/WNL.0b013e3182535d35

Bullough, R., Gillette, C., Harris, M., & Melby, C. (1995). Interaction of Acute Changes in Exercise Energy Expenditure And Energy İntake on Resting Metabolic Rate. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *61*(3), 473-481. https://doi.org/10.1093/ajcn/61.3.473

Campbell, W., Crim, M., Young, V., & Evans, W. (1994). Increased Energy Requirements and Changes in Body Composition with Resistance Training in Older Adults. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *60*(2), 167-175. https://doi.org/10.1093/ajcn/60.2.167

Cass, S. P. (2017). Alzheimer's Disease and Exercise: A Literature Review. *Current Sports Medicine Reports*, *16*(1), 19-22. Scopus. https://doi.org/10.1249/JSR.0000000000000332

Chen, K.-M., Chen, M.-H., Chao, H.-C., Hung, H.-M., Lin, H.-S., & Li, C.-H. (2009). Sleep Quality, Depression State, and Health Status of Older Adults After Silver Yoga Exercises: Cluster Randomized Trial. *International Journal of Nursing Studies*, *46*(2), 154-163. https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2008.09.005

da Silva, L. X. N., Teodoro, J. L., Menger, E., Lopez, P., Grazioli, R., Farinha, J., Moraes, K., Bottaro, M., Pinto, R. S., Izquierdo, M., & Cadore, E. L. (2018). Repetitions to Failure Versus Not to Failure During Concurrent Training in Healthy Elderly Men: A Randomized Clinical Trial. *Experimental Gerontology*, *108*, 18-27. https://doi.org/10.1016/j.exger.2018.03.017

Daly, R. M., Dalla Via, J., Duckham, R. L., Fraser, S. F., & Helge, E. W. (2019). Exercise for the Prevention of Osteoporosis in Postmenopausal Women: An Evidence-Based Guide to the Optimal Prescription. *Brazilian Journal of Physical Therapy*, *23*(2), 170-180. https://doi.org/10.1016/j.bjpt.2018.11.011

Dougherty, R. J., Schultz, S. A., Kirby, T. K., Boots, E. A., Oh, J. M., Edwards, D., Gallagher, C. L., Carlsson, C. M., Bendlin, B. B., Asthana, S., Sager, M. A., Hermann, B. P., Christian, B. T., Johnson, S. C., Cook, D. B., & Okonkwo, O. C. (2017). Moderate Physical Activity is Associated with Cerebral Glucose Metabolism in Adults at Risk for Alzheimer's Disease. *Journal of Alzheimer's Disease*, *58*(4), 1089-1097. Scopus. https://doi.org/10.3233/JAD-161067

Dubé, J. J., Broskey, N. T., Despines, A. A., Stefanovic-Racic, M., Toledo, F. G. S., Goodpaster, B. H., & Amati, F. (2016). Muscle Characteristics and Substrate Energetics in Lifelong Endurance Athletes. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *48*(3), 472. https://doi.org/10.1249/MSS.0000000000000789

Eckstrom, E., Neukam, S., Kalin, L., & Wright, J. (2020). Physical Activity and Healthy Aging. *Clinics in Geriatric Medicine*, *36*(4), 671-683. https://doi.org/10.1016/j.cger.2020.06.009

Flegal, K. M., Kruszon-Moran, D., Carroll, M. D., Fryar, C. D., & Ogden, C. L. (2016). Trends in Obesity Among Adults in the United States, 2005 to 2014. *JAMA*, *315*(21), 2284-2291. https://doi.org/10.1001/jama.2016.6458

Fransen, M., McConnell, S., Hernandez-Molina, G., & Reichenbach, S. (2014). Exercise for Osteoarthritis of the Hip. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *4*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD007912.pub2

Geneen, L. J., Moore, R. A., Clarke, C., Mart'in, D., Colvin, L. A., & Smith, B. H. (2017). Physical Activity and Exercise For Chronic Pain in Adults: An Overview of Cochrane Reviews. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *4*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD011279.pub3

Gill, T. M., Allore, H. G., Hardy, S. E., & Guo, Z. (2006). The Dynamic Nature of Mobility Disability in Older Persons. *Journal of the American Geriatrics Society*, *54*(2), 248-254. https://doi.org/10.1111/j.1532-5415.2005.00586.x

Handa, S., Masuki, S., Ohshio, T., Kamijo, Y., Takamata, A., & Nose, H. (2016). Target İntensity and İnterval Walking Training in Water to Enhance Physical Fitness in Middle-Aged And Older Women: A Randomised Controlled Study. *European Journal of Applied Physiology*, *116*(1), 203-215. https://doi.org/10.1007/s00421-015-3267-9

Hirase, T., Kataoka, H., Inokuchi, S., Nakano, J., Sakamoto, J., & Okita, M. (2018). Effects of Exercise Training Combined with İncreased Physical Activity to Prevent Chronic Pain in Community-Dwelling Older Adults: A Preliminary Randomized Controlled Trial. *Pain Research and Management*, *2018*. Scopus. https://doi.org/10.1155/2018/2132039

Ikenaga, M., Yamada, Y., Kose, Y., Morimura, K., Higaki, Y., Kiyonaga, A., Tanaka, H., & Nakagawa Study Group. (2017). Effects of A 12-Week, Short-İnterval, İntermittent, Low-İntensity, Slow-Jogging Program on Skeletal Muscle, Fat İnfiltration, and Fitness in Older Adults: Randomized Controlled Trial. *European Journal of Applied Physiology*, *117*(1), 7-15. https://doi.org/10.1007/s00421-016-3493-9

Kaeberlein, M. (2018). How Healthy is the Healthspan Concept? *GeroScience*, *40*(4), 361-364. https://doi.org/10.1007/s11357-018-0036-9

Kemmler, W., Häberle, L., & von Stengel, S. (2013). Effects of Exercise on Fracture Reduction in Older Adults. *Osteoporosis International*, *24*(7), 1937-1950. https://doi.org/10.1007/s00198-012-2248-7

Kortebein, P., Symons, T. B., Ferrando, A., Paddon-Jones, D., Ronsen, O., Protas, E., Conger, S., Lombeida, J., Wolfe, R., & Evans, W. J. (2008). Functional İmpact of 10 Days of Bed Rest in Healthy Older Adults. *The Journals of Gerontology. Series A, Biological Sciences and Medical Sciences*, *63*(10), 1076-1081. https://doi.org/10.1093/gerona/63.10.1076

Kruel, L., Peyré-Tartaruga, L., Alberton, C., Müller, F., & Petkowicz, R. (2009). Effects of Hydrostatic Weight on Heart Rate During Water Immersion. *International Journal of Aquatic Research and Education*, *3*(2). https://doi.org/10.25035/ijare.03.02.08

Lees, S. J., & Booth, F. W. (2004). Sedentary Death Syndrome. *Canadian Journal of Applied Physiology*, *29*(4), 447-460. https://doi.org/10.1139/h04-029

Li, F., Harmer, P., Fisher, K. J., McAuley, E., Chaumeton, N., Eckstrom, E., & Wilson, N. L. (2005). Tai Chi and Fall Reductions in Older Adults: A Randomized Controlled Trial. *The Journals of Gerontology: Series A*, *60*(2), 187-194. https://doi.org/10.1093/gerona/60.2.187

Li, F., Harmer, P., Fitzgerald, K., Eckstrom, E., Akers, L., Chou, L.-S., Pidgeon, D., Voit, J., & Winters-Stone, K. (2018). Effectiveness of a Therapeutic Tai Ji Quan Intervention vs a Multimodal Exercise Intervention to Prevent Falls Among Older Adults at High Risk of Falling: A Randomized Clinical Trial. *JAMA Internal Medicine*, *178*(10), 1301-1310. https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2018.3915

Liguori, I., Russo, G., Aran, L., Bulli, G., Curcio, F., Della-Morte, D., Gargiulo, G., Testa, G., Cacciatore, F., Bonaduce, D., & Abete, P. (2018). Sarcopenia: Assessment of Disease Burden and Strategies to İmprove Outcomes. *Clinical Interventions in Aging*, *13*, 913-927. https://doi.org/10.2147/CIA.S149232

Liu, C., & Latham, N. K. (2009). Progressive Resistance Strength Training for İmproving Physical Function in Older Adults. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *3*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD002759.pub2

Logan, S. L., & Spriet, L. L. (2015). Omega-3 Fatty Acid Supplementation for 12 Weeks Increases Resting and Exercise Metabolic Rate in Healthy Community-Dwelling Older Females. *PLOS ONE*, *10*(12), e0144828. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0144828

McPhee, J. S., French, D. P., Jackson, D., Nazroo, J., Pendleton, N., & Degens, H. (2016). Physical Activity in Older Age: Perspectives for Healthy Ageing and Frailty. *Biogerontology*, *17*, 567-580. https://doi.org/10.1007/s10522-016-9641-0

Mora, J. C., & Valencia, W. M. (2018). Exercise and Older Adults. *Clinics in Geriatric Medicine*, *34*(1), 145-162. https://doi.org/10.1016/j.cger.2017.08.007

Mueller, M. J., & Maluf, K. S. (2002). Tissue Adaptation to Physical Stress: A Proposed "Physical Stress Theory" to Guide Physical Therapist Practice, Education, and Research. *Physical Therapy*, *82*(4), 383-403. https://doi.org/10.1093/ptj/82.4.383

Muoio, D. M. (2014). Metabolic Inflexibility: When Mitochondrial Indecision Leads to Metabolic Gridlock. *Cell*, *159*(6), 1253-1262. https://doi.org/10.1016/j.cell.2014.11.034

Naugle, K. M., Ohlman, T., Naugle, K. E., Riley, Z. A., & Keith, N. R. (2017). Physical Activity Behavior Predicts Endogenous Pain Modulation in Older Adults. *PAIN*, *158*(3), 383. https://doi.org/10.1097/j.pain.0000000000000769

Nelson, M. E., Rejeski, W. J., Blair, S. N., Duncan, P. W., Judge, J. O., King, A. C., Macera, C. A., & Castaneda-Sceppa, C. (2007). Physical Activity and Public Health in Older Adults: Recommendation from the American College of Sports Medicine and the American Heart Association. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, *39*(8), 1435. https://doi.org/10.1249/mss.0b013e3180616aa2

Pahor, M., Guralnik, J. M., Ambrosius, W. T., Blair, S., Bonds, D. E., Church, T. S., Espeland, M. A., Fielding, R. A., Gill, T. M., Groessl, E. J., King, A. C., Kritchevsky, S. B., Manini, T. M., McDermott, M. M., Miller, M. E., Newman, A. B., Rejeski, W. J., Sink, K. M., Williamson, J. D., & for the LIFE study investigators. (2014). Effect of Structured Physical Activity on Prevention of Major Mobility Disability in Older Adults: The LIFE Study Randomized Clinical Trial. *JAMA*, *311*(23), 2387-2396. https://doi.org/10.1001/jama.2014.5616

Paris, H. L., Foright, R. M., Werth, K. A., Larson, L. C., Beals, J. W., Cox-York, K., Bell, C., & Melby, C. L. (2016). Increasing Energy Flux to Decrease the Biological Drive Toward Weight Regain After Weight Loss – A Proof-Of-Concept Pilot Study. *Clinical Nutrition ESPEN*, *11*, e12-e20. https://doi.org/10.1016/j.clnesp.2015.11.005

Parr, E. B., Coffey, V. G., & Hawley, J. A. (2013). 'Sarcobesity': A Metabolic Conundrum. *Maturitas*, *74*(2), 109-113. https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2012.10.014

Peddie, M. C., Rehrer, N. J., & Perry, T. L. (2012). Physical Activity And Postprandial Lipidemia: Are Energy Expenditure And Lipoprotein Lipase Activity The Real Modulators Of The Positive Effect? *Progress in Lipid Research*, *51*(1), 11-22. https://doi.org/10.1016/j.plipres.2011.11.002

Raman, G., Zhang, Y., Minichiello, V. J., D'Ambrosio, C. M., & Wang, C. (2013). Tai Chi Improves Sleep Quality in Healthy Adults and Patients with Chronic Conditions: A Systematic Review and Meta-analysis. *Journal of sleep disorders & therapy*, *2*(6), 141. https://doi.org/10.4172/2167-0277.1000141

Reitlo, L. S., Sandbakk, S. B., Viken, H., Aspvik, N. P., Ingebrigtsen, J. E., Tan, X., Wisløff, U., & Stensvold, D. (2018). Exercise Patterns İn Older Adults İnstructed To Follow Moderate- Or High-İntensity Exercise Protocol – The Generation 100 Study. *BMC Geriatrics*, *18*, 208. https://doi.org/10.1186/s12877-018-0900-6

Ren, X., Zou, L., Zhang, X., Branco, V., Wang, J., Carvalho, C., Holmgren, A., & Lu, J. (2017). Redox Signaling Mediated by Thioredoxin and Glutathione Systems in the Central Nervous System. *Antioxidants & Redox Signaling*, *27*(13), 989-1010. https://doi.org/10.1089/ars.2016.6925

Rennie, M. J., Selby, A., Atherton, P., Smith, K., Kumar, V., Glover, E. L., & Philips, S. M. (2010). Facts, Noise and Wishful Thinking: Muscle Protein Turnover in Aging and Human Disuse Atrophy. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, *20*(1), 5-9. https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2009.00967.x

Rikli, R. E., & Jones, C. J. (2013). Development and Validation of Criterion-Referenced Clinically Relevant Fitness Standards for Maintaining Physical Independence in Later Years. *The Gerontologist*, *53*(2), 255-267. https://doi.org/10.1093/geront/gns071

Rodacki, C. L., Rodacki, A. L., Pereira, G., Naliwaiko, K., Coelho, I., Pequito, D., & Fernandes, L. C. (2012). Fish-Oil Supplementation Enhances the Effects of Strength Training in Elderly Women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *95*(2), 428-436. https://doi.org/10.3945/ajcn.111.021915

Samitz, G., Egger, M., & Zwahlen, M. (2011). Domains of Physical Activity and All-Cause Mortality: Systematic Review and Dose–Response Meta-Analysis of Cohort Studies. *International Journal of Epidemiology*, *40*(5), 1382-1400. https://doi.org/10.1093/ije/dyr112

Sherrington, C., Fairhall, N. J., Wallbank, G. K., Tiedemann, A., Michaleff, Z. A., Howard, K., Clemson, L., Hopewell, S., & Lamb, S. E. (2019). Exercise for Preventing Falls in Older People Living in the Community. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *1*. https://doi.org/10.1002/14651858.CD012424.pub2

Sherrington, C., Michaleff, Z. A., Fairhall, N., Paul, S. S., Tiedemann, A., Whitney, J., Cumming, R. G., Herbert, R. D., Close, J. C. T., & Lord, S. R. (2017). Exercise to Prevent Falls in Older Adults: An Updated Systematic Review and Meta-Analysis. *British Journal of Sports Medicine*, *51*(24), 1750-1758. https://doi.org/10.1136/bjsports-2016-096547

Sial, S., Coggan, A. R., Carroll, R., Goodwin, J., & Klein, S. (1996). Fat and Carbohydrate Metabolism During Exercise in Elderly and Young Subjects. *American Journal of Physiology- Endocrinology and Metabolism*, *271*(6 34-6), E983-E989. Scopus. https://doi.org/10.1152/ajpendo.1996.271.6.e983

Simonsick, E. M., Newman, A. B., Visser, M., Goodpaster, B., Kritchevsky, S. B., Rubin, S., Nevitt, M. C., Harris, T. B., & for the Health, A. and B. C. S. (2008). Mobility Limitation in Self-Described Well-Functioning Older Adults: Importance of Endurance Walk Testing. *The Journals of Gerontology: Series A*, *63*(8), 841-847. https://doi.org/10.1093/gerona/63.8.841

Smith, G. I., Julliand, S., Reeds, D. N., Sinacore, D. R., Klein, S., & Mittendorfer, B. (2015). Fish Oil–Derived N−3 PUFA Therapy İncreases Muscle Mass and Function in Healthy Older Adults. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *102*(1), 115-122. https://doi.org/10.3945/ajcn.114.105833

Takala, J. K., Mattila, K. J., & Ryynänen, O.-P. (1994). Overweight, Underweight and Mortality Among the Aged. *Scandinavian Journal of Primary Health Care*, *12*(4), 244-248. https://doi.org/10.3109/02813439409029248

Theou, O., Stathokostas, L., Roland, K. P., Jakobi, J. M., Patterson, C., Vandervoort, A. A., & Jones, G. R. (2011). The Effectiveness of Exercise Interventions for the Management of Frailty: A Systematic Review. *Journal of Aging Research*, *2011*, 569194. https://doi.org/10.4061/2011/569194

Tieland, M., Trouwborst, I., & Clark, B. C. (2018). Skeletal Muscle Performance and Ageing. *Journal of Cachexia, Sarcopenia and Muscle*, *9*(1), 3-19. https://doi.org/10.1002/jcsm.12238

VanBeveren, P. J., & Avers, D. (2012). CHAPTER 5—Exercise and Physical Activity for Older Adults. İçinde A. A. Guccione, R. A. Wong, & D. Avers (Ed.), *Geriatric Physical Therapy (Third Edition)* (ss. 64-85). Mosby. https://doi.org/10.1016/B978-0-323-02948-3.00014-6

Waller, B., Ogonowska-Słodownik, A., Vitor, M., Rodionova, K., Lambeck, J., Heinonen, A., & Daly, D. (2016). The Effect of Aquatic Exercise on Physical Functioning in the Older Adult: A Systematic Review with Meta-Analysis. *Age and Ageing*, *45*(5), 593-601. https://doi.org/10.1093/ageing/afw102

Wang, C., Schmid, C. H., Rones, R., Kalish, R., Yinh, J., Goldenberg, D. L., Lee, Y., & McAlindon, T. (2010). A Randomized Trial of Tai Chi for Fibromyalgia. *New England Journal of Medicine*, *363*(8), 743-754. https://doi.org/10.1056/NEJMoa0912611

Wang, C., Ye, Y., Guan, X., Hu, J., Wang, Y., & Li, J. (2016). An Analysis of Tribological Performance on Cr/GLC Film Coupling with Si3N4, Sic, WC, Al2O3 and zro2 in Seawater. *Tribology International*, *96*, 77-86. https://doi.org/10.1016/j.triboint.2015.12.010

Wayne, P. M., Walsh, J. N., Taylor-Piliae, R. E., Wells, R. E., Papp, K. V., Donovan, N. J., & Yeh, G. Y. (2014). Effect of Tai Chi on Cognitive Performance in Older Adults: Systematic Review and Meta-Analysis. *Journal of the American Geriatrics Society*, *62*(1), 25-39. https://doi.org/10.1111/jgs.12611

WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. (2020). World Health Organization. http://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK566045/

Yoshino, J., Smith, G. I., Kelly, S. C., Julliand, S., Reeds, D. N., & Mittendorfer, B. (2016). Effect of Dietary N-3 PUFA Supplementation on the Muscle Transcriptome in Older Adults. *Physiological Reports*, *4*(11), e12785. https://doi.org/10.14814/phy2.12785

Zurlo, F., Larson, K., Bogardus, C., & Ravussin, E. (1990). Skeletal Muscle Metabolism is A Major Determinant of Resting Energy Expenditure. *Journal of Clinical Investigation*, *86*(5), 1423-1427. Scopus. https://doi.org/10.1172/JCI114857

SONUÇ

Yaşlılıkta yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmenin sağlanması yaşlının yaşam kalitesi ile fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için önemlidir. Yaşlılığa bağlı vücutta meydana gelen değişiklikler çeşitli hastalıklarla sonuçlanabilir. Bu hastalıklarda kullanılan ilaçların besinlerle etkileşimleri göz önünde bulundurulmalı ve yaşlıların yeterli besin alımları diyetisyen tarafından değerlendirilerek, fark edilen veya öngörülen eksiklikler düşünülerek diyetleri düzenlenmelidir. İlaç tedavisinde doktor-diyetisyen iletişim içinde olmalı ve etkileşimler unutulmamalıdır.

KAYNAKÇA

Açar, Şahinder. (2015). Güvenli İlaç Uygulama Rehberi, Sivas Cumhuriyet Hastanesi.

Aðalbjörnsson, B. V., & Ramel, A. (2021). Food-Drug Interaction in Older Adults. In Ó. G. Geirsdóttir & J. J. Bell (Eds.), *Interdisciplinary Nutritional Management and Care for Older Adults: An Evidence-Based Practical Guide for Nurses* (pp. 249-259). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-63892-4_20

Ajeigbe, O. F., Ademosun, A. O., & Oboh, G. (2021). Relieving the Tension in Hypertension: Food–Drug Interactions and Anti-Hypertensive Mechanisms of Food Bioactive Compounds. *Journal of Food Biochemistry*, *45*(3), e13317.

Aksoy, M. (2016). *Beslenme ve İlaç Etkileşimi*. İstanbul: İstanbul Kitabevi.

Aydenk Köseoğlu, S. Z. (2018). Yaşlılıkta Besin-İlaç Etkileşimi. *Turkiye Klinikleri J Nutr Diet*.

Baert, F., Matthys, C., Mellaerts, R., Lemaître, D., Vlaemynck, G., & Foulon, V. (2020). Dietary Intake of Parkinson's Disease Patients [Original Research]. *Frontiers in Nutrition*, *7*. https://doi.org/10.3389/fnut.2020.00105

Błeszyńska, E., Wierucki, Ł., Zdrojewski, T., & Renke, M. (2020). Pharmacological Interactions in the Elderly. *Medicina (Kaunas)*, *56*(7). https://doi.org/10.3390/medicina56070320

Bobroff, L. B., Lentz, A., & Turner, R. E. (2009). FOOD/DRUG AND DRUG/NUTRIENT INTERACTIONS: What You Should Know About Your Medications: FCS8092/HE776, rev. 5/2009. *EDIS*, *2009*(5).

Boullata, J. I. (2010). An Introduction to Drug–Nutrient Interactions. In J. I. Boullata & V. T. Armenti (Eds.), *Handbook of Drug-Nutrient Interactions* (pp. 3-26). Humana Press. https://doi.org/10.1007/978-1-60327-362-6_1

Brouwers, S., Sudano, I., Kokubo, Y., & Sulaica, E. M. (2021). Arterial Hypertension. *The Lancet*, *398*(10296), 249-261.

Bteich, M. (2019). An overview of albumin and alpha-1-acid glycoprotein main characteristics: highlighting the roles of amino acids in binding kinetics and molecular interactions. *Heliyon*, *5*(11), e02879. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2019.e02879

Bushra, R., Aslam, N., & Khan, A. Y. (2011). Food-drug İnteractions. *Oman Med J*, *26*(2), 77-83. https://doi.org/10.5001/omj.2011.21

Butler, J. M., & Begg, E. J. (2008). Free Drug Metabolic Clearance in Elderly People. *Clinical Pharmacokinetics*, *47*(5), 297-321. https://doi.org/10.2165/00003088-200847050-00002

Chandrasekaran, V., Pasco, J. A., Stuart, A. L., Brennan-Olsen, S. L., Berk, M., Hodge, J. M., Samarasinghe, R. M., & Williams, L. J. (2021). Anticonvulsant Use and Bone Health in A Population-Based Study of Men and Women: Cross-Sectional Data from the Geelong Osteoporosis Study. *BMC Musculoskeletal Disorders*, *22*(1), 172. https://doi.org/10.1186/s12891-021-04042-w

Chen, M., Zhou, S.-y., Fabriaga, E., Zhang, P.-h., & Zhou, Q. (2018). Food-Drug Interactions Precipitated by Fruit Juices Other Than Grapefruit Juice: An Update Review. *Journal of Food and Drug Analysis*, *26*(2, Supplement), S61-S71. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.jfda.2018.01.009

Chiu, C., Miller, M. C., Monahan, R., Osgood, D. P., Stopa, E. G., & Silverberg, G. D. (2015). P-Glycoprotein Expression and Amyloid Accumulation in Human Aging and Alzheimer's Disease: Preliminary Observations. *Neurobiol Aging*, *36*(9), 2475-2482. https://doi.org/10.1016/j.neurobiolaging.2015.05.020

Çorum, D., & Üney, K. (2017). *Besin- İlaç Etkileşimleri*. *10*(1), 38–55.

Çubuk, G., & İnce, S. (2015). Oral Antidayabetik Ilaçlar. *Kocatepe Veteriner Dergisi*, *8*(1), 85–94. https://doi.org/10.5578/kvj.9120

Eldesoky, E. S. (2007). Pharmacokinetic-Pharmacodynamic Crisis in the Elderly. *American Journal of Therapeutics*, *14*(5). https://journals.lww.com/americantherapeutics/fulltext/2007/09000/pharmacokinetic_pharmacodynamic_crisis_in_the.16.aspx

Erkekoğlu, P., & Baydar, T. (2015). Yaşlılarda İlaç-Besin ve İlaç-Hastalık Etkileşmeleri. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, *35*(1), 20–41.

Esquivel, M. K. (2017). Nutritional Assessment and Intervention to Prevent and Treat Malnutrition for Fall Risk Reduction in Elderly Populations. *American Journal of Lifestyle Medicine*, *12*(2), 107-112. https://doi.org/10.1177/1559827617742847

Flockhart, D. A. (2012). Dietary Restrictions and Drug İnteractions with Monoamine Oxidase İnhibitors: an Update. *Journal of Clinical Psychiatry*, *73*(SUPPL. 1), 17–24.

Gezmen-Karadağ, M., Çelik, E., Kadayifçi, F. Z., Yeşildemir, Ö., Öztürk, Y. E., & Ağagündüz, D. (2018). Role of Food-Drug Interactions in Neurological and Psychological Diseases. *Acta Neurobiol Exp (Wars)*, *78*(3), 187-197.

Girgin, G., & Baydar, T. (2018). Yaşlılarda İlaç-Besin Etkileşimleri. In *Geriatrik Bilimler* (pp. 425-437). Hacettepe Üniversitesi Yayınları

Grover, S., & Malhotra, N. (2015). Depression in Elderly: A Review of Indian Research. *Journal of Geriatric Mental Health*, *2*(1), 4. https://doi.org/10.4103/2348-9995.161376

Güzeldere, H. K., & Aksoy, M. (2021). Live Longer, But How? Nutrition and Aging. *Geriatrik Bilimler Dergisi*, *4*(2), 52-65.

Hodel, M., & Genné, D. (2009). [Antibiotics: Drug and Food Interactions]. *Revue medicale suisse*, *5*(220), 1979-1984. http://europepmc.org/abstract/MED/19908637

Holbrook, A. M., Pereira, J. A., Labiris, R., McDonald, H., Douketis, J. D., Crowther, M., & Wells, P. S. (2005). Systematic Overview of Warfarin and Its Drug and Food Interactions. *Archives of Internal Medicine*, *165*(10), 1095-1106. https://doi.org/10.1001/archinte.165.10.1095

Jáuregui-Garrido, B., & Jáuregui-Lobera, I. (2012). Interactions Between Antihypertensive Drugs and Food. *Nutrición hospitalaria*, *27*(6), 1866-1875.

Jerome Adekunle, A., Agu, H., & Madaki, I. (2005). Food and Drug Interactions: Its Side Effects. *Nutrition & Food Science*, *35*, 243-252. https://doi.org/10.1108/00346650510605630

Kinosian, B., & Knight-Klimas, T. C. (2010). Drug-Nutrient-Interactions in the Elderly. In JI. Boullata & V. Armenti (Eds.), *Hand-book of Drug-Nutrient Interaction* (pp. 617-662).

Koziolek, M., Alcaro, S., Augustijns, P., Basit, A. W., Grimm, M., Hens, B., Hoad, C. L., Jedamzik, P., Madla, C. M., Maliepaard, M., Marciani, L., Maruca, A., Parrott, N., Pávek, P., Porter, C. J. H., Reppas, C., van Riet-Nales, D., Rubbens, J., Statelova, M., . . . Corsetti, M. (2019). The Mechanisms of Pharmacokinetic Food-Drug Interactions – A Perspective from the UNGAP Group. *European Journal of Pharmaceutical Sciences*, *134*, 31-59. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ejps.2019.04.003

Lee, R. H., Lyles, K. W., & Colón-Emeric, C. (2010). A Review of the Effect of Anticonvulsant Medications on Bone Mineral Density and Fracture Risk. *Am J Geriatr Pharmacother*, *8*(1), 34-46. https://doi.org/10.1016/j.amjopharm.2010.02.003

Leslie, W., & Hankey, C. (2015). Aging, Nutritional Status and Health. *Healthcare*, *3*(3), 648-658. https://www.mdpi.com/2227-9032/3/3/648

Lombardi, L. R., Kreys, E., Gerry, S., & Boullata, J. I. (2010). Nutrition in the Age of Polypharmacy. In A. Bendich & R. J. Deckelbaum (Eds.), *Preventive Nutrition: The Comprehensive Guide for Health Professionals* (pp. 79-123). Humana Press. https://doi.org/10.1007/978-1-60327-542-2_4

Lund, M., Petersen, T. S., & Dalhoff, K. P. (2017). Clinical Implications of P-Glycoprotein Modulation in Drug–Drug Interactions. *Drugs*, *77*(8), 859-883. https://doi.org/10.1007/s40265-017-0729-x

Mallet, L., Spinewine, A., & Huang, A. (2007). The Challenge of Managing Drug Interactions in Elderly People. *The Lancet*, *370*(9582), 185-191. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/S0140-6736(07)61092-7

Mason, P. (2010). Important Drug–Nutrient Interactions. *Proceedings of the Nutrition Society*, *69*(4), 551-557. https://doi.org/10.1017/S0029665110001576

Mitchell, S. J., Kane, A. E., & Hilmer, S. N. (2011). Age-Related Changes in the Hepatic Pharmacology and Toxicology of Paracetamol. *Current Gerontology and Geriatrics Research*, *2011*, 624156. https://doi.org/10.1155/2011/624156

Ogawa, R., & Echizen, H. (2011). Clinically Significant Drug Interactions with Antacids. *Drugs*, *71*(14), 1839-1864. https://doi.org/10.2165/11593990-000000000-00000

Ötles, S., & Senturk, A. (2014). Food and Drug Interactions: A General Review. *Acta Sci Pol Technol Aliment*, *13*(1), 89-102.

Özaydın, N., Şensoy, F., & Özaydın, N. (2016). Yaşlılarda Besin Ilaç Etkileşimi. *Sted*, *25*(3), 125-130.

Pea, F. (2018). Pharmacokinetics and Drug Metabolism of Antibiotics In The Elderly. *Expert Opinion on Drug Metabolism & Toxicology*, *14*(10), 1087-1100. https://doi.org/10.1080/17425255.2018.1528226

Rağbetli, C. (2006). Hiperlipidemi. *Van Tıp Dergisi*, *16*(1), 43–47.

Rudnicka, E., Napierała, P., Podfigurna, A., Męczekalski, B., Smolarczyk, R., & Grymowicz, M. (2020). The World Health Organization (WHO) Approach to Healthy Ageing. *Maturitas*, *139*, 6-11. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.maturitas.2020.05.018

Sinha, A. D., & Agarwal, R. (2019). Clinical Pharmacology of Antihypertensive Therapy for the Treatment of Hypertension in CKD. *Clin J Am Soc Nephrol*, *14*(5), 757-764. https://doi.org/10.2215/cjn.04330418

Tan, J. L., Eastment, J. G., Poudel, A., & Hubbard, R. E. (2015). Age-Related Changes in Hepatic Function: An Update on Implications for Drug Therapy. *Drugs & Aging*, *32*(12), 999-1008. https://doi.org/10.1007/s40266-015-0318-1

Türk Psikiyatri Derneği Psikofarmakoloji Çalışma Birimi. 2023. *Yaşlılıkta psikiyatri ilaçlarının kullanımı*. https://psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/34/yaslilikta-psikiyatri-ilaclarinin-kullanimi

Türkiye Endokrinoloji ve Metbolizma Derneği. (2021). *DİSLİPİDEMİ TANI ve TEDAVİ KILAVUZU 2021*.

Vernon, G. M. (2013). Sex, Drugs and Alcohol: Drug Interactions of Concern to Consumers. *Australian Prescriber*, *36*(2).

Vranckx, P., Valgimigli, M., & Heidbuchel, H. (2018). The Significance of Drug-Drug and Drug-Food Interactions of Oral Anticoagulation. *Arrhythm Electrophysiol Rev*, *7*(1), 55-61. https://doi.org/10.15420/aer.2017.50.1

WHO, *Ageing* (2023). https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1 (E.T:15.09.2023)

Wiysonge, C. S., Bradley, H. A., J, V., Mayosi, B. M., Mbewu, A., & Opie, L. H. (2017). Beta-Blockers For Hypertension (Review) Beta-Blockers for Hypertension. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, *11*(8), CD002003. https://doi.org/10.1002/14651858.CD002003.pub5.www.cochranelibrary.com

Yaheya, M., & Ismail, M. (2009). Drug-Food Interactions and Role of Pharmacist. *Asian Journal of Pharmaceutical and Clinical Research*, *2*(4), 1–10.

Yamada, M., & Yasuhara, H. (2004). Clinical Pharmacology of MAO Inhibitors: Safety and Future. *NeuroToxicology*, *25*(1–2), 215–221. https://doi.org/10.1016/S0161-813X(03)00097-4

YÖNETİM VE ORGANİZASYON ÇALIŞMALARI

GÜNCEL VE GELECEK ODAKLI BAĞLAM

Editör
Berna Turak Kaplan

EĞİTİM
yayınevi

YÖNETİM VE ORGANİZASYON

ÇALIŞMALARI GÜNCEL VE GELECEK ODAKLI BAĞLAM

Editör: Berna Turak Kaplan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-81-2
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

YÖNETİM VE ORGANİZASYON

ÇALIŞMALARI GÜNCEL VE GELECEK ODAKLI BAĞLAM
Editör: Berna Turak Kaplan
VI+122 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-81-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Acemoğlu, D. & Restrepo, P. (2017). Robots and Jobs: Evidence From Us Labor Markets. *SSRN Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.2940245

Alkan, M., (2023). Karanlık Fabrikalar ile İnsansız Üretim, *Türkiye'nin Endüstri 4.0 Platformu,* https://www.endustri40.com/karanlik-fabrikalar-ile-insansiz-uretim/

Allen, R. (2011). *The British Industrial Revolution in Global Perspective*, Cambridge University Press https://doi.org/10.5871/bacad/9780197264775.003.0007

Autor, D. (2015). Why Are There Still So Many Jobs? the History And Future Of Workplace Automation. *Journal of Economic Perspectives*, 3(29), 3-30. https://doi.org/10.1257/jep.29.3.3

Aybas, M. (2018). *İKY 4.0 Endüstri 4.0'ın İnsan Kaynakları Yönetimine Etkileri, Endüstri 4.0 Üzerine Yazılar* (Edt: Deniz Özyakışır, Meryem Aybas), Siyasal Kitabevi, Ankara.

Aydın, Ş., Çelik S., Condur F. (2021). Modern Ekonomi Çağında Akıllı Fabrikalar, *International Cappadocia Scientific Research Congress*, Full Text Book-I, 94-103.

Aydinbaş & Erdinç (2022): Aydinbaş And Erdinç, Panel Data Evidences on Factors Associated With Happiness in The Context of Society 5.0, *Journal of Social Sciences Research (Odüsobiad).* Doi:10.48146/Odusobiad.1106244

Babbage, C. (2010). On the Economy Of Machinery And Manufactures. https://doi.org/10.1017/ cbo9780511696374

Batdi, V. (2022). Eğitimde Endüstri 4.0 Ile İLişkili Kavramların ÇOk-yüzeyli Rasch ÖLçme Modeliyle Analizi. *The Journal of International Lingual Social and Educational Sciences*, 1(8), 31-41. https://doi.org/10.34137/jilses.1072494

Bridgera (2020). Smart Factory Technologies- Industry 4.0. Retrieved from https://bridgera.com/smart-factory-technologies.

Chen, B., Wan, J., Shu, L., Li, P., Mukherjee, M., & Yin, B. (2017). Smart Factory Of İndustry 4.0: Key Technologies, Application Case and Challenges. *Ieee Access*, 6, 6505-6519. s. 6506.

Coşkun E., & Coşkun Y. (2020). Karanlık Fabrikalar Geleceği Aydınlatacak mı? *Bilim ve Teknik*, Eylül 2020. https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/makale/karanlik-fabrikalar-gelecegi-aydinlatacak-mi

Davis, M. (2022). What is Construction Automation, and How Will It Drive

the Future of Building?, *Redshift Articles*, https://redshift.autodesk.com/articles/construction-automation

Davutoğlu, N., Akgül B. & Yıldız E. (2017). İşletme Yönetiminde Sanayi 4.0 Kavramı ile Farkındalık Oluşturarak Etkin Bir Şekilde Değişimi Sağlamak, *Asos Journal- Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 52(52), 544-567.

Deloitte (2017). The smart factory. Retrieved from https://www2.deloitte.com/us/en/ insights/focus/industry-4-0/ smart- factory-connected-manufactoring.

Doğu B. & Meçik O. (2018). Türkiye'de Endüstri 4.0'ın İşgücü Piyasasına Etkileri: Firma Beklentileri, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, C23, Endüstri 4.0 ve Örgütsel Değişim Özel Sayısı, 11581-1606.

Duman, M.Ç. (2019). Karanlık Fabrikalarda İşsizlik Sorunsalı: Kadın çalışanların Durumu, *I. Uluslararası İletişim ve Yönetim Bilimleri Kongresi*, Malatya, 456-466.

Frangoul, A. (2019). Smart Factories Could Contribute As Much As $2.2 Trillion To The Global Economy, *Report Says.* https://www.cnbc.com/2019/11/12/smart-factories-could-contribute-2point2- trillion-to-global-economy.html

Frey, C. B. & Osborne. M. A., (2017). The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?, *Technological Forecasting & Social Change*, 114.

Gilchrist A. (2016) Smart Factories. In: Industry 4.0. Apress, Berkeley, CA. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2047-4_14 s.217.

Hoskyn, J. (2022). What Good AI Cyber Security Software Looks Like in 2022, *ITPro Technology,* https://www.itpro.com/technology/artificial-intelligence-ai/368107/what-good-ai-cyber-security-software-looks-like

Hozdic, E. (2015). Smart Factor For Industry 4.0: A Review. International Journal of Modern Manufacturing Technologies, 7(1), 28-35.

Kesayak, B. (2022). Adidas'tan Speed Factory Tesisi, Türkiye'nin Endüstri 4.0 *Platformu*, https://www.endustri40.com/adidastan-speed-factory-tesisi/

Kocaay, F. (2019). Possible Effects Of Industrial 4.0 to Work Life, *Occupational Health and Safety.* SSTB, 31(0), 0-0. https://doi.org/10.17363/sstb.2019.31.4

Korkmaz & Gedik (2020). Endüstri 4.0'ın Sağlık Sektörüne Etkisinde Demografik Özelliklerin Düzenleyici Rolü, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi (2020). Doi:10.17065/Huniibf.684717 Publication Type: Article, Topics: Humanities, Philosophy, Psychology.

L2L (2021). The Smart Factory And What It Means For Manufacturers. Https://Www.L2l.Com/ Smartfactory

Lee, J (2015) A Cyber-Physical Systems Architecture For Industry 4.0-Based Manufacturing Systems, *Manufacturing Letters*,3(1)

Lucke, D., Constantinescu, C. & Westkamper E. (2008). *Smart Factory-A Step Towards The Next Generation of Manufacturing, Inmanufacturing Systems and Technologies for The New Frontier*, Springer, London. p.115.

Milosevic M., Durcev M., Lukic D., Antic A. & Ungereanu N. (2020). Intelligent Process Planning for Smart Factory and Smart Manufacturing. In: Wang L., Majstorovic V., Mourtzis D., Carpanzano E., Moroni G., Galantucci L. (eds) Proceedings of 5th International Conference on the Industry 4.0 Model for Advanced Manufacturing. *Lecture Notes in Mechanical Engineering*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-46212-3_14 s.205.

Oktay F. (2016). Sanayi 4.0 Dönüşümü Nedir? Belirlemeler ve Beklentiler, *Global Sanayici Dergisi*, Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi Yayını, Tekirdağ

Özbek, A., Alan, M. (2022). Endüstri 4.0 Teknolojilerinin Transferi: İSo 500 Tekstil ve Hazır Giyim İşletmeleri Uygulaması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(11), 1165-1178. https://doi.org/10.33206/mjss.948371

Özdemir, N. & Ayaz, A. (2020). Construction Of Career Development Services According To Industry 4.0: Needs, *Priorities and Requirements. HIG*, 1(10), 96. https://doi.org/10.5961/jhes.2020.371

Öztuna, B. (2017). *Endüstri 4.0 (Dördüncü Sanayi Devrimi ile Çalışma Yaşamının Geleceği),* Gece Kitaplığı, Ankara.

Protolabs (2019). Smart Manufacturing: How the Industrial Internet of Things is Enabling Factories of the Future. https://www.protolabs.com/resources/blog/smart-manufacturing-how-theindustrial internet-of-things-is-enabling-factories-of-the-future/

PWC (2018). Will Robots Really Steal Our Jobs? An International Analysis of the Potantial Long Term Impact of Automation. https://www.pwc.com/hu/hu/kiadvanyok/assets/pdf/impact_

S. Sayer & A. Ülker (2014). Ürün Yaşam Döngüsü Yönetimi, *Mühendis ve Makina*, 55(657), ss. 65-72.

Sarıışık G., Demir S. & Öğütlü A.S. (2022). Şanlıurfa İlindeki KOBİ'lerin Endüstri 4.0 Farkındalık Seviyesinin ve Geçiş Sürecindeki Önceliklerinin Belirlenmesi, *International Journal of Advances in Enginreering and Pure Sciences*, 34(3), 434-444.

Schweder, J., (2017). Turning Out the Lights on the Factory Floor, *Automation World*, https://www.automationworld.com/factory/robotics/article/13316849/turning-out-the-lights-on-the-factory-floor

Spincorp, (2021). The Social And Economic Impacts Of Smart Factory. Retrieved from https://www.e-spincorp.com/the-social-and-economic-impacts-of-smart-factory/

Thormundsson B. (2023). Size Of The Market For Industrial Robots Worldwide from 2018 to 2020, With A Forecast Through 2028, *Statistav Electronics*.

Tracy P. (2016). Lights Out Manufacturing and its Impact on Society, RCR Wirless News Intelligence on the All Things Wireless Open RAN, *Global Forum 2023*.

Turan, T., Turan, G. (2022). Ethics of Artificial Intelligence: Impact On Society. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 2(13), 292-299. https://doi.org/10.29048/makufebed.1058538

Uğurlu Eren, Z. (2020). Toplum 5.0 ve Dijital Dünyada Toplumsal Dönüşüm ve Eğitim 5.0. Deniz Akçay, Eren Efe (Eds.). Dijital Dönüşüm ve Süreçler, *İstanbul Gelişim Üniversitesi Yayınları,* 169-206

Vermeulen, Y. (2018). Manufactoring in the Dark, *Odgers Berndtson Insights,* https://www.odgersberndtson.com/en-jp/insights/manufacturing-in-the-dark

Wang, J. Wan, D. Zhang, D. & Li ,C. Zhang (2016). Towards smart factory for industry 4.0: a self-organized multi-agent System with big data based feedback and coordination", Computer Networks, 101(7), ss. 158-168.

WEF (2017). The Global Gap Report, World Economic Forum, Geneva.

World Economic Forum (2018). The Next Economic Growth Engine Scaling Fourth Industrial Revolution Technologies in Production, In collaboration with *Mc Kinsley & Company- White Paper*, Switzerland.

Yılmaz, C. (2021). Endüstri 4.0'ın Karanlık Fabrikalarında İnsan Kaynaklarının Rolü: İşlevsiz Bir Sınıf Mı?, *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, 5(4). https://doi.org/10.29329/ijiasos.2021.419.3

Yilmaz, E., Gönen, S., Şanoğlu, S., Karacayilmaz, G. & Özbirinci, Ö. (2021). The Forgotten Component In the Development Process Of Industry 4.0: Cyber Security. *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 4(9), 1142-1158. https://doi.org/10.29130/dubited.905340

KAYNAKLAR

Akkaya, B., & Tabak, A. (2018). Örgütsel çeviklik ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İş ve İnsan Dergisi, 5(2)*, 185-206.

Ashrafi, N., Xu, P., Sathasivam, M., Kuilboer, J. P., Koelher, W., Heimann, D., & Waage, F. (2005). A framework for implementing business agility through knowledge management systems. *In Seventh IEEE International Conference on E-Commerce Technology Workshops* (pp. 116-121). IEEE

AlTaweel, I. R., & Al-Hawary, S. I. (2021). The mediating role of innovation capability on the relationship between strategic agility and organizational performance. *Sustainability, 13(14)*, 7564.

Batıbeyi, A. (2022). *İşletmelerde Stratejik Çeviklik ve Rekabet Zekasının Şirket Girişimciliği Üzerindeki Etkisi: TRA1 Düzey 2 Bölgesinde Faaliyet Gösteren Orta ve Büyük Ölçekli İşletmeler Üzerine Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Cho, H., Jung, M., & Kim, M. (1996). Enabling technologies of agile manufacturing and its related activities in Korea. *Computers & Industrial Engineering, 30(3),* 323-334.

Cross, R., Gardner, H., & Crocker, A. (2019). Networks for agility: Collaborative practices critical to agile transformation. *Connected Commons, March.*

Colarusso, E. (2023). Agile Nedir?. https://www.acmagile.com/blog/agile-nedir#:~:text=Agile%20(%C3%87eviklik)%2C%20bir%20organizasyonun,yaratmak%20i%C3%A7in%20y%C3%B6n%C3%BC n%C3%BC%20de%C4%9Fi%C5%9Ftirebilme%20yetene%C4%9Fidir. (Son Erişim Tarihi 23 Mayıs 2023)

Duguay, C. R., Landry, S., & Pasin, F. (1997). From mass production to flexible/agile production. *International Journal of Operations & Production Management*.

Denning, S. (2016). Understanding the three laws of Agile. *Strategy & Leadership*, *44(6),* 3-8.

Denning, S. (2020). *Agile Devri*. Okyanus Yayınları, Dörtel Matbaacılık.

Dove, R. (1999). Knowledge management, response ability, and the agile enterprise. *Journal of knowledge management, 3(1),* 18-35.

Doz, Y., & Kosonen, M. (2008). The Dynamics of Strategic Agility: Nokia's Rollercoaster Experience. *California Management Review, 50(3*), 95–118.

Doz, Y. & Kosonen, M. (2017). *Hızlı Strateji Stratejik Çeviklik Değişen Koşullara Uyum Becerisi*. İş Bankası Kültür Yayınları, Sena Ofset.

Fliedner, G., & Vokurka, R. J. (1997). Agility: competitive weapon of the 1990s and beyond?. *Production and Inventory Management Journal*, *38(3),* 19.

Fourne, S. P. L., Jansen, J. J. P., & Mom, T. J. M. (2014). Strategic Agility in MNEs: Managing Tensions to Capture Opportunities across Emerging and Established Markets. *California Management Review*, *56(3),* 13–38.

Fliedner, G., & Vokurka, R. J. (1997). Agility: competitive weapon of the 1990s and beyond?. *Production and Inventory Management Journal*, *38(3),* 19.

Goldman, S. L. (1994). Agile manufacturing concept. *In Coupling technology to national need* (Vol. 2102, pp. 30-40). SPIE.

Garton, E. & Noble A. (2019). Çeviklik Anlayışını Üst Yönetime Benimsetmek. *Dijital Dönüşüm Çeviklik,* (139-150).

Ganguly, A., Nilchiani, R., & Farr, J. V. (2009). Evaluating agility in corporate enterprises. *International journal of production economics*, *118(2),* 410-423.

Goldman, S.L., Nagel, R.N., Preiss, K., (1995). *Agile Competitors and Virtual Organizations*. Van Nostrand Reinhold, New York.

Gerald, E., Obianuju, A., & Chukwunonso, N. (2020). Strategic agility and performance of small and medium enterprises in the phase of Covid-19 pandemic. *International Journal of Financial, Accounting, and Management, 2(1),* 41-50.

Gurkov, I., Goldberg|, A., & Saidov, Z. (2017). Strategic agility and persistence: HEM's entry into the Russian market of expendable materials for clinical laboratories. *Global Business and Organizational Excellence, 36(5),* 12-19.

Hitt, M. A., Ireland, R. D., & Hoskisson, R. E. (2016). *Strategic Management: Concepts And Cases: Competitiveness and Globalization*. Cengage Learning.

Kaplan, M. (2019). Rekabeti Yaratma ve Sürdürme Öncülü: Örgüt Geliştirme. *Modern Yönetim Teknikleri*. (Edi. Aykut Bedük) (ss. 201-215). Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaplan, M (2021). Kitap Üzerine Stratejik Giriş: Akademik Bağlamın Gündemi. *Strateji Yönetsel Bağlam Çerçevesinde Güncel Okumalar*. (Edi. Mehmet Kaplan) (ss. 7-11). Konya: Eğitim Kitabevi.

Kaplan, M. (2022). Stratejik İşbirliklerinde Başarısızlık. *Stratejik İşbirlikleri: Kavram, Teori ve Uygulama*. (Edi. Rukiye Sönmez ve Ebru Özer Topaloğlu) (ss. 182-194). Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Yayınları.

Kaplan, M. ve Doğaner, S. (2022). Hibrit Çalışma: Hazırlayıcı Pratikler, Kuramsal Alt Yapı ve Dinamik Kavramsal Sorgulama. *Bir Başka Yönetim Mümkün mü?*. (Edi. Nesrin Şalvarcı Türeli) (ss. 97-115).

Kaplan, B. T., Doğaner, S. ve Kaplan, M. (2023). Spor İşletmeciliğinde Güncel Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Spormetre Dergisi*, 21(3), 173-189.

Kumar, A., & Motwani, J. (1995). A methodology for assessing time-based competitive advantage of manufacturing firms. *International Journal of Operations & Production Management*, *15(2),* 36-53.

Li, X., Chung, C., Goldsby, T. J., & Holsapple, C. W. (2008). A unified model of supply chain agility: the work-design perspective. *The International Journal of Logistics Management.*

Menor, L. J., Roth, A. V., & Mason, C. H. (2001). Agility in retail banking: a numerical taxonomy of strategic service groups. *Manufacturing & Service Operations Management*, *3(4),* 273-292.

Morton, J., Stacey, P., & Mohn, M. (2018). Building and maintaining strategic agility: an agenda and framework for executive IT leaders. *California management review, 61(1),* 94-113.

Nagel, R., N. (1992). 21st Century Manufacturing Enterprise Strategy Report. Iacocca Institute Legigh University.

Porter, E. M. (2000). *Rekabet Stratejisi Sektör ve Rakip Analiz Teknikleri*. Sistem Yayıncılık, İstanbul.

Rigby, D. K. (2019). Çeviklik: Oyuna Girmenin ve Oyunda Kalmanın Yolu. *Dijital Dönüşüm Çeviklik*, (5-14).

Roth, A. V. (1996). Achieving strategic agility through economies of knowledge. *Planning Review*.

Shin, H., Lee, J. N., Kim, D., & Rhim, H. (2015). Strategic agility of Korean small and medium enterprises and its influence on operational and firm performance. *International Journal of Production Economics*, 168, 181-196.

Sharifi, H., & Zhang, Z. (1999). A methodology for achieving agility in manufacturing organisations: An introduction. *International journal of production economics, 62(1-2),* 7-22

Sambamurthy, V., Bharadwaj, A., & Grover, V. (2003). Shaping agility through digital options: Reconceptualizing the role of information technology in contemporary firms. *MIS quarterly*, 237-263.

Şen, G. (2020). *Stratejik Çeviklik ve İç Girişimcilik Davranışı İlişkisinde Yenilikçi Örgüt İkliminin Aracılık Etkisi: Havacılık Sektöründe Bir Araştırma*. (Doktora Tezi, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü)

Weber, Y., & Tarba, S. Y. (2014). Strategic Agility: A State of the Art Introduction to the Special Section on Strategic Agility. *California Management Review*, *56(3),* 5–12.

Weill, P., Subramani, M., & Broadbent, M. (2002). IT infrastructure for strategic agility. *Available at SSRN 317307*.

Yitmen, M. (2020). "İş"in Rönesansı ve Çevik Yeni Dünya. https://hbrturkiye.com/blog/is-in-ronesansi-ve-cevik-yeni-dunya. (Son Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2023)

Yıldız, T. (2018). *Çalışmaya Tutkunluk, İş Özellikleri, Kişilik Tipleri, Stratejik Çeviklik ve Başarı Hedef Yöneliminin Örgütsel Bağlılığa Etkisi Üzerine Bir Araştırma*. (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü)

Yusuf, Y. Y., Sarhadi, M., & Gunasekaran, A. (1999). Agile manufacturing: The drivers, concepts and attributes. *International Journal of production economics*, *62(1-2),* 33-43.

Anonim (2021). Why Agility is an Important Part of Your Company Culture? https://www.salesforce.com/ca/blog/2021/07/why-agility-is-an-important-part-of-your-company-culture.html. (Son erişim tarihi: 23 Mayıs 2023).

KAYNAKÇA

Ağaoğlu F. O., Ekinci L. O. & Tosun N. (2022). Metaverse ve Sağlık Hizmetleri Üzerine Bir Değerlendirme. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 95-102. DOI: 10.46482/ebyuiibfdergi.1133902.

Akıllı E. (2023). Türk Dünyası Gençlerinin Bütünleşmesinde Miras Diplomasisi ve Metaverse: Türkoverse, Rapor, Yayın No:8.

Alkara İ. (2022). Yeni Dijital Ürünler Üzerine Bir İnceleme: Metaverse ve NFT Örnekleri.İçinde Dijital Etkileşimler: Sektörel Yansımaları, Editör: Altan İ.M., Efe Akademi Yayınları, 171-196.

Alp G. T., Tuncer A. D., Sulaiman S. A. B. & Güngör A. (2019). Çalışma Hayatında Y ve Z Kuşağının Motivasyonel Farklılıkları, In Proceedings on 2nd International Conference on Technology and Science, 803-810.

Altun D. (2021). Sanal ve Artırılmış Gerçeklikle Dönüşen Yeni Nesil Sosyal Medya Mecrası: Metaverse. *Uluslararası İşletme ve Pazarlama Kongresi*, 171-173, İstanbul.

Amankwah-Amoah J., Khan Z., Wood G. & Knight G. (2021). COVID-19 and Digitalization: The Great Acceleration, *Journal of Business Research*, 136: 602-611

Atabay E. S. & Aytekin S. S. (2022). Metaverse: Örgüt Kültürünün Gelenekselden Dijitale Evrimi, Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, (36), 21-36.

Avcu S. (2022). Metaverse İş Dünyasını Nasıl Etkiliyor? https://www.kariyer.net/ik-blog/metaverse-is-dunyasini-nasil-etkiliyor/ (Erişim tarihi: 10.07.2023).

Aydemir S. (2022). Metaverse ve İşletme Yönetiminin Geleceği, İçinde: Dijital Çağda Yönetim Üzerine Güncel Konular ve Araştırmalar (Editörler: Ceyhan S. ve Ada S.) Nobel Akademik Yayıncılık, 1. Basım, Ankara.

Aydoğan D., Yengin D. & Bayrak T. (2022). Sanatın Hibrit Gerçeklik Alanı: "Metaverse". *Yedi*, (28); 53-66.

Babur Y. (2022). Metaverse Ağında Turizm Endüstrisinin Rolü. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 91-101.

Beck R. (2018). Beyond Bitcoin: The Rise of Blockchain World, Computer, 51 (2), 54-58.

Bobrowski M. (2021a) Big Tech Seeks its Next Fortune in the Metaverse. https://www.wsj.com/articles/big-tech-seeks-itsnext-fortune-in-the-metaverse-11636459200 (erişim 10.07.2023).

Bobrowski M. (2021b) Mark Zuckerberg Sets Facebook on Long, Costly Path to Metaverse Reality. https://www.wsj.com/articles/mark-zuckerberg-sets-facebook-on-long-costly-pathto-metaverse-reality-11635252726?mod=article_inline (Erişim 10.07.2023)

Bolger R. K. (2021). Finding Wholes in the Metaverse: Posthuman Mystics as Agents of Evolutionary Contextualization, *Religions*, 1-15.

Bostan B. (2007). Sanal Gerçeklikte Etkileşim, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Bozkurt Ö. & Gümüş, İ. H. (2022). Metaverse ve Metagirişimcilik: Kavramsal Bir Çerçeve, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 17(1): 75-85.

Buhalis D., Leung D. & Lin M. (2023). Metaverse as a Disruptive Technology Revolutionising Tourism Management and Marketing, *Tourism Managemen*t, 97: 1-11.

Büyükdumlu Ş. (2021). H&M, Metaverse Dünyasındaki İlk Mağazasını Açtı. www.pazarlamasyon.com (Erişim Tarihi: 11.07.2023).

Calandra D., Oppioli M., Sadraei R., Jafari-Sadeghi V. & Biancone P. P. (2023). Metaverse Meets Digital Entrepreneurship: A Practitioner-Based Qualitative Synthesis. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, https://www.emerald.com/insight/1355-2554.htm.

Caulfıeld B. (2022). What Is the Metaverse? https://blogs.nvidia.com/blog/2021/08/10/what-is-the-metaverse/ (Erişim Tarihi 12.07.2023).

Çelik C. (2022). Roblox Oynamayan, Robux Harcamayan Metaverse'den Arsa Almasın! https://www.indyturk.com/node/470851/haber/roblox-oynamayan-robux-harcamayan-metaverseden-arsa-almas%C4%B1n (Erişim Tarihi 12.06.2023).

Çelik R. (2022). Metaverse Nedir? Kavramsal Değerlendirme ve Genel Bakış. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences*, 8(1): 67-74.

Çelikkol Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(1), 64-75.

Çevik Aka D. (2022). Metaverse'ün İşletmeler Üzerindeki Potansiyel Etkisi, INSAC *Contemporary Trends in Humanities and Social Sciences*, 54-68.

Damar M. (2021). Metaverse Shape of Your Life for Future: A Bibliometric Snapshot. *Journal of Metaverse*, 1(1): 1-8.

Damar M. (2022). What the Literature on Medicine, Nursing, Public Health, Midwifery, and Dentistry Reveals: An overview of the Rapidly Approaching Metaverse. *Journal of Metaverse*, 2(2): 62-70.

Dargan S., Bansal S., Kumar M., Mittal A. & Kumar, K (2023). Augmented Reality: A Comprehensive Review. *Archives of Computational Methods in Engineering*, 30(2): 1057-1080.

Diaz J. (2020). Virtual World As a Complement to Hybrid and Mobile Learning. *International Journal of Emerging Technologies in Learning* (IJET), 15(22): 267-274.

Dionisio J. D. N. & Gilbert R. (2013). 3D Virtual Worlds and The Metaverse: Current Status and Future Possibilities. *ACM Computing Surveys*, 45: 1-38.

Doborjeh Z., Hemmington N., Doborjeh M. & Kasabov N. (2022). Artificial Intelligence: A Systematic Review of Methods and Applications in Hospitality and Tourism. International Journal of Contemporary Hospitality Management, 34(3), 1154-1176.

Duan H., Li J., Fan S., Lin Z., Wu X. & Cai W., (2021). Metaverse for Social Good: A University Campus Prototype, *In Proceedings of the 29th ACM International Conference on Multimedia.*

Ertunç M. A. (2022). Metaverse'ün Türkiye'ye Katkısı Ne Olacak? İşte Rakamlar https://shiftdelete.net/metaverse-turkiye-katkisi-ne-olacak (Erişim Tarihi 07.07.2023).

Gaubert J. (2021). Seoul to Become the First City to Enter the Metaverse. What will it Look Like?, https://www.euronews.com/next/2021/11/10/seoul-to-become-the-first-city-to-enter-the-metaverse-what-will-itlook-like (Erişim 10.07.2023).

Gadekallu T.R., Huynh-The T., Wang W., Yenduri G., Ranaweera P., Pham Q.V. & Liyanage M. (2022). Blockchain for the Metaverse: A review. Arxiv preprint arXiv:2203.09738, 1-17.

Grider D. (2021). The Metaverse: Web 3.0 Virtual Cloud Economics. *Grayscale Research*, 1(18).

Güler O. & Savaş S. (2022). All Aspects of Metaverse Studies, Technologies and Future, Gazi Journal of Engineering Sciences, 8(2), 292-319.

Habiboğlu Ö. & Karabıyık A.Ç. (2023). Türkiye'deki Metaverse Makalelerinin İçerik Analizi. Yeni Medya, (14), 1-16.

Hirsch P. B. (2022). Adventures in the Metaverse, *Journal of Business Strategy*, 43(5): 332-336.

Hrdergi.com. (2023). 2023'te Uzaktan Çalışmada Etkileşim, Yeni Teknolojilerle Artırılacak. (Erişim tarihi: 12.07.2023).

Hollensen, S., Kotler, P., & Opresnik, M. O. (2022). Metaverse The New Marketing Universe. *Journal of Business Strategy*, 44 (3): 119-125.

Huynh-The T., Gadekallu T. R., Wang W., Yenduri G., Ranaweera P., Pham Q. V., Benevides da Costa G B. & Liyanage, M. (2023). Blockchain for the Metaverse: A Review. Future Generation Computer Systems.

Ibberson H. (2022). What is the Metaverse and What does it Mean for Retail?, Blog Edited, https://blog.edited.com/blog/the-metaverse. (Erişim Tarihi: 10.07.2023).

Iha.com., (2022). Türkiye'nin İlk Metaverse Uygulama ve Araştırma Merkezi Kuruluyor. https://www.iha.com.tr/istanbul-haberleri/-3787777 (Erişim Tarihi: 12.07 2023).

Inder S. (2023). Entrepreneurial Opportunities in Metaverse. In Promoting Consumer Engagement Through Emotional Branding and Sensory Marketing, 52-62. IGI Global.

İçözü T. (2022). Walmart, Metaverse'e Adım Atmaya Hazırlanıyor. https://webrazzi.com/2022/01/17/walmart-metaverse-e-adim-atmaya-hazirlaniyor/ (Erişim tarihi 10.07.2023).

Joy A., Zhu Y., Peña C. & Brouard M. (2022). Digital Future of Luxury Brands: Metaverse, Digital Fashion, and Non-Fungible Tokens. Strategic Change,31(3), 337-343.

Kaplan, M. (2019). Rekabeti Yaratma ve Sürdürme Öncülü: Örgüt Geliştirme. *Modern Yönetim Teknikleri*. (Edi. Aykut Bedük) (ss. 201-215). Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaplan, M (2021). Kitap Üzerine Stratejik Giriş: Akademik Bağlamın Gündemi. *Strateji Yönetsel Bağlam Çerçevesinde Güncel Okumalar*. (Edi. Mehmet Kaplan) (ss. 7-11). Konya: Eğitim Kitabevi.

Karataş A, B. (2022). Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Metaverse Platformu Kuruyor: "Türkiye'nin Geleceği Blok Zinciri Teknolojisinde" https://www.webtekno.com/sanayi-teknoloji-bakanligi-metaverse-platformu-kuruyor-h128680.html (Erişim 07.07.2023).

Karademir Ö. (2023). Opportunities and Barriers for Entrepreneurship in the Metaverse Age. In Role of Human Resources for Inclusive Leadership, Workplace Diversity, and Equity in Organizations, IGI Global.

Katırcıoğlu A. (2022). Metaverse Yeni Bir Pazarlama Alanı: Giyim Markalarının İncelenmesi, *Güncel Pazarlama Yaklaşımları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2): 122-134.

Kılınç Ü. (2022). https://www.webtekno.com/cumhurbaskani-erdogan-metaverse-talimat-h120043.html, Erişim tarihi: 07.07.2023.

Kına E. & Biçek E. (2023). Metaverse Yeni Dünyaya İlk Adım, İksad Yayınevi, Ankara.

Koçak D. (2023). Web 1,0'dan Web 3,0'a Metaverse'ün Gelişimi ve Sunduğu Fırsatlar, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7 (2): 97-113.

Köse N. & Yengin D. (2018). Dijital Pazarlamadan Fijital Pazarlamaya Geçişe Örnek Olarak Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Pazarlama Üzerindeki Katkılarının İncelenmesi, İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10 (1), 77-111.

Kraus S., Kanbach D.K., Krysta P.M., Steinhoff M.M. & Tomini N. (2022). Facebook and the Creation of the Metaverse: Radical Business Model Innovation or Incremental Transformation?. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 28(9), 52-77.

Kuş O. (2021). Metaverse: 'Dijital Büyük Patlamada' Fırsatlar ve Endişelere Yönelik Algılar. Intermedia International e-Journal, 8(15) 245-266. doi: 10.21645/intermedia.2021.109.

Kye B., Han N., Kim E., Park Y. & Jo S. (2021). Educational Applications of Metaverse: Possibilities and Limitations. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions*, 18 (32): 1-13.

Laeeq K. (2022). Metaverse: Why, How and What. How and What.

Lee J. Y. (2021). A Study on Metaverse Hype for Sustainable Growth. *International Journal of Advanced Smart Convergence*, 10(3): 72-80.

Lee B. K. (2021). The Metaverse World and Our Future. *Review of Korea Contents Association*, 19(1): 13-17.

Lee L.H., Braud T., Zhou P., Wang L., Xu D., Lin Z., Kumar A., Bermejo C. & Hui P. (2021). All One Needs to Know about Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity, Virtual Ecosystem, and Research Agenda, *Journal Of Latex Class Fıles*, 14(8): 1-66.

Lee, J., & Kwon, K. H. (2022). The Future Value and Direction of Cosmetics in the Era of Metaverse. *Journal of Cosmetic Dermatology*. 21:4176–4183

Liangliang L., Zhiyang L., Jianyi L. & Wei Y. (2023). Metaverse Entrepreneurship: A New Entrepreneurial Paradigm Based on Virtue-Reality Interaction, Foreign Economics & Management, 45(03), 3-22

Logeswaran, A., Munsch, C., Chong, Y. J., Ralph, N. & McCrossnan, J. (2021). The Role Of Extended Reality Technology İn Healthcare Education: Towards a Learner-Centred Approach. *Future healthcare journal*, 8(1); 79-84.

Mete, M. H. (2022), Metaverse Teknolojileri ve Etki Alanları, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 14 (2): 155-171.

Mitchell R., Michalski J. & Carbonell T. (2013), An Artificial Intelligence Approach, Springer, New York.

Mozumder M. A. I., Sheeraz M. M., Athar A., Aich S. & Kim, H. C. (2022). Overview: Technology Roadmap of the Future Trend of Metaverse Based on IoT, Blockchain, AI Technique, and Medical Domain Metaverse Activity. In 2022 24th International Conference on Advanced Communication Technology (ICACT), 256-261, IEEE.

Mystakidis S. (2022). Metaverse. Encyclopedia, 2(1), 486-497.

Nart S., Çolakoğlu C. ve Toygar A. (2022). Metaverse ve Çalışma Yaşamına Etkisi, 4 th International CEO Communication, Economics, Organization & Social Sciences Congress, 320-330.

Nergiz E. (2022). Metavers Evreninde Marka Yönetimi Ve Stratejileri, İçinde (Editör H. Kılıç) Metaverse Evreninde Bütünleşik Pazarlama İletişimi Kitabı.

Ning H., Wang H., Lin Y., Wang W., Dhelim S., Farha F. ve Daneshmand M. (2023). A Survey on the Metaverse: The State of the Art, Technologies, Applications, and Challenges. IEEE Internet of Things Journal.

Oh H. J., Kim J., Chang J. J., Park N. & Lee S. (2023). Social Benefits of Living in the Metaverse: The Relationships Among Social Presence, Supportive İnteraction, Social Self-Efficacy, and Feelings of Loneliness. Computers in Human Behavior, 139, 107498.

Önder N. (2022). Metaverse'e Adım Atan Öncü Markalar. https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/metaversee-adim-atan-oncu-markalar/ (Erişim Tarihi: 10.07.2023).

Önemli Ş. (2022). Metaverse Dünyasına Adım atan 10 Yerli Marka, https://mediatrend.mediamarkt.com.tr/metaverse-dunyasina-adim-atan-10-yerli-marka/ (Erişim tarihi 10.07.2023).

Özkaynar G. K. (2022). Metaverse İşletmeleri Sanal Takımlara Sürükler mi?. Giresun Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 8(1), 132-145.

Öztürk S. A. (2022). Yeni bir dijital varlık olarak NFT: Pazarlama dünyasındaki yeri üzerine değerlendirmeler. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(4), 1151-1164.

Papuççiyan A. (2022). Trendyol Sanat, GoArt İş Birliği ile Metaverse Sanat Galerisini Kullanıma Sundu, https://webrazzi.com/2022/12/13/trendyol-

sanat-goart-is-birligi-ile-metaverse-sanat-galerisini-kullanima-sundu/ (Erişim Tarihi: 10.07.2023).

Park S.M. & Kim Y.G. (2022). A Metaverse: Taxonomy, Components, Applications, and Open Challenges. *IEEE Access*, 10: 4209-4251.

Pekel B., Kaya T., Çalışkan F., Doğan M., Öner S., Kaya T., ... ve Erbay E. (2020). Z Kuşağı Öğrencilerinin İş Hayatı Kişilik Özelliklerinin ve İş Beklentilerinin Belirlenmesi: Ankara Üniversitesi Örneği. *Sağlık Hizmetlerinde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 1(1): 1-9.

Petrosyan A. K. ve Aristova M. D. (2022). The Impact of the Introduction of the Metaverse Concept in The Company's Business Model. Российские регионы в фокусе перемен : сборник докладов в двух томах (18-20 Kasım 2021 Ekaterinburg). Cilt: 1, Ekaterinburg : Ukrayna, 202,. 247-252.

Purdy M. (2022). www.hbr.org/2022/04/how-the-metaverse-could-change-work(12.07.2023).

Ramesh U. V., Harini A., Gowri C. S. D., Durga K. V., Druvitha P. & Kumar K. S. (2022). Metaverse: Future of the Internet, *International Journal of Research Publication and Reviews*, 3(2): 93-97.

Rathore, B. (2023). Digital Transformation 4.0: Integration of Artificial Intelligence & Metaverse in Marketing. Eduzone: International Peer Reviewed/Refereed Multidisciplinary Journal, 12(1), 42-48.

Richardson D. (2022). Lenovo: Businesses Must Embrace The Metaverse. https://www.unleash.ai/hr-technology/lenovo-businesses-must-embrace-the-metaverse/).

Sarıoğlu E. B. & Özgen E. (2017). Z Kuşağı: İş Dünyası Yakın Geleceğin İş Gücünü Ne Kadar Tanıyor?. Researcher, 5(4), 242-253.

Serçek S. & Korkmaz M. (2023). Turizm Sektöründe Metaverse'ün Kullanımına İlişkin Sistematik Bir Literatür Çalışması, *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 6(5): 701-721.

Seok W. H. (2021). Analysis of Metaverse Business Model and Ecosystem. Electronics and Telecommunications Trends, 36(4), 81-91.

Shen B., Tan W., Guo J., Zhao L. & Qin P. (2021). How to Promote User Purchase in Metaverse? A Systematic Literature Review on Consumer Behavior Research and Virtual Commerce Application Design. Appl. Sci. 2021, 11, 11087.

Sivasankar G. A. (2022). Study Of Blockchain Technology, AI And Digital Networking İn Metaverse. *IRE Journals*, 5(8): 110-115.

Sriram G. K. (2022). A Comprehensive Survey On Metaverse, *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology And Science*, 4 (2): 772-775.

Şenol N. ve Yıldırım A. (2022). "Metaverse Evreninde Avatar Modası Üzerine Bir İnceleme: Dolce ve Gabbana Örneği", *International Academic Social Resources Journal*, 7 (42): 1238- 1244.

Taş H. Y., Demirdöğmez M. ve Küçükoğlu M. (2017). Geleceğimiz Olan Z Kuşağının Çalışma Hayatına Muhtemel Etkileri, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13): 1031-1048.

Thomason J. (2021). Metahealth-How will the Metaverse Change Health Care?. *Journal of Metaverse*, 1(1): 13-16.

Ülger, Y. T., & Ülger, H. T. (2023). Metaverse Evrenine Giriş Yapan Markalar Üzerine Bir İnceleme. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15(1), 111-124.

Wan F.-Y., Qin R., Wang X. & Hu B. (2022). MetaSocieties in Metaverse: MetaEconomics and MetaManagement for MetaEnterprises and MetaCities. IEEE Transactions on Computational Social Systems, 9(1): 2-7.

Wang F.Y. (2010). The Emergence of Intelligent Enterprises: From CPS to CPSS. IEEE Intell. Syst. 25(4), 85-88.

Wang Y., Jiang S., Wu C., Cai X. & Wang F. (2022). Impact of the Global Megatrends, COVID-19, and Digital Economy on Professional Career Management Transformation in Asian Countries. *Sustainability*, 14(17): 10981.

Wang Y., Su Z., Zhang N., Liu D., Xing R., Luan T. H. ve Shen, X. (2023). A survey on Metaverse: Fundamentals, Security, and Privacy, IEEE Communıcatıons Surveys & Tutorıals, 25(1): 319-352.

Weinberger M. (2022). What Is Metaverse? A Definition Based on Qualitative Meta-Synthesis. *Future Internet*, 14(11): 1-15.

Weking J., Desouza K. C., Fielt E. & Kowalkiewicz M. (2023). Metaverse-Enabled Entrepreneurship. *Journal of Business Venturing Insights*, 19: 1-13.

Wiederhold, B. K. (2022). Ready (Or Not) Player One: Initial Musings On The Metaverse. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 25(1): 1-2.

Wirtz Bernd W. Weyerer Jan C. ve Geyer Carolin (2018). Artificial Intelligence and the Public Sector— Applications and Challenges, International Journal of Public Administration, DOI: 10.1080/01900692.2018.1498103.

Yengin D. (2023). Yeni Sanal Dünya Olarak Metaverse'te E-Ticaret. Journal of Communication Science Researches – IBAD, 3(1), 16-23.

Yenidünya, B. (2022). Türk Teknoloji Şirketi Tarafından Geliştirilen Askeri Metaverse Uygulaması 'MiliVerse' Tanıtıldı! https://www.webtekno.com/askeri-metaverse-uygulamasi-miliverse-tanitildi-h126913.html

Yılmaz H. & Ceranoğlu M. (2022). Modanın Dijital Geleceği: 3 Boyutlu Giysiler, Metaverse ve NFT. Art-e Sanat Dergisi, 15(29), 642-672.

Yılmaz E. S. & Ecemiş O. (2022). "Metaverse" Platformlarının Pazarlama Karması Bağlamında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleriyle İncelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 21(3): 1494-1511.

Youde K. (2022). Jewellers and Watchmakers Grapple with when to Enter the Metaverse. Financial Times. Retrieved 2022/07/15, from. https://www.ft.com/content/ 13aa0026-b559-4c03-af76-96c5d61d2f4f

Yu I. (2022). Alibaba Embraces Metaverse with Extended Reality, 3D and Virtual Influencers During 11.11 https://www.alizila.com/alibaba-embraces-metaverse-with-extended-reality-3d-and-virtual-influencers-during-11-11/ (Erişim Tarihi: 11.07.2023).

Zheng Y., Yang, S. & Cheng H. (2019). An Application Framework of Digital Twin and its Case Study. *Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing*, 10: 1141-1153.

KAYNAKÇA

Australian Government, (2012). *Austalia's Submission to the Rio+20 Compilation document, Rio+20 Nations Conference on Sustainable Development.* Canberra: Austalian Government.

Bhuyan, M. S., Islam, M. N., Ali, M. M., Rashed-Un-Nabi, M., Alam, M. W., Das, M., Mustary, S. (2021). *Blue economy prospect, opportunities, challenges, risks, and sustainable development pathways in Bangladesh*.

Børresen, T. (2013). *Blue growth opportunities in sustainable marine and maritime sectors*. *Journal of Aquatic Food Product Technology*, 22(3), 217-218.

Chesson, I. (2015). *Horizon 2020 and Blue Growth Opportunities.* https://atlantic-maritime-strategy.ec.europa.eu/sites/all/themes/clean_theme/doc/events/london/Chesson-and-Holmes.pdf. (Erişim Tarihi: 13.12.2022).

Conathan, M. ve K. Kroh. (2012). *The Foundations of a Blue Economy: CAP Launches New Project Promoting Sustainable Ocean Industries.* Center for American Progress, June 27. https://www.americanprogress.org/issues/green/report/2012/06/27/11794/thefoundations-of-a-blue-economy/ (Erişim Tarihi: 15.12.2022).

Çoban, M. N. ve Ölmez, Ü. (2017). Mavi Ekonomi ve Mavi Büyüme. *Electronic Turkish Studies*, 12(3).

Hıdıroğlu, D. (2022). Dünyada ve Türkiye'de Yeşil Devrim Anlayışı. (Edi. A. E. Peker). *İklim Değişikliği ve Yeşil Kalkınma*. (ss. 35-61). Çanakkale: Paradigma Yayınları.

Erbaşı, A. (2023). *Tüm Yönleriyle Yeşil İşletme*. Konya: Atlas Akademi Yayınları.

Kaplan, M. ve Kaplan, B. T. (2022). Büyük İşletmelerin Gölgesinde Mavi Girişimcilik Pratikleri. *1. Uluslararası Çevre, Enerji ve Ekonomi Kongresi Bildiriler Kitabı.* Giresun.

Kathijotes, N. (2013). Keynote: *Blue economy-environmental and behavioural aspects towards sustainable coastal development*. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 101, 7-13.

Scoones, I. (2007). *Sustainability. Development in practice*, 17(4-5), 589-596.

Dijkstra-Silva, S., Schaltegger, S., Beske-Janssen, P. (2022). *Understanding positive contributions to sustainability*. A systematic review. Journal of Environmental Management, 320, 115802.

OECD, (2016). *The Ocean Economy in 2030.* https://www.oecd.org/sti/ind/Session%201_b%20-%20Claire%20Jolly%20-%20Web.pdf. (Erişim Tarihi: 12.12.2022).

United Nations Environment Programme, (2012). *Green Economy in a Blue World Synthesis Report.* https://www.unep.org/resources/report/green-economy-blue-world-synthesis-report (Erişim Tarihi: 10.12.2022).

Özalemdar, L. (2021). Biyoloji Eğitimi ve Ekonomi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (39), 67-90.

OECD, (2022). *OECD work in support of a sustainable ocean.* https://www.oecd.org/environment/2022-OECD-work-in-support-of-a-sustainable-ocean.pdf. (Erişim Tarihi: 15.12.2022).

Patil, P.G., Virdin, J. Colgan, C.S., Hussain, M.G., Failler, P. Vegh, T. (2018). *Toward a Blue Economy: A Pathway for Sustainable Growth in Bangladesh.* Washington, DC: The World Bank Group.

Suluk, S. (2022). Ekonominin Renkleri: Sürdürülebilir Mavi Ekonomi Bağlamında Türkiye'nin Değerlendirilmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (74), 132-150.

Smith-Godfrey, S. (2016). *Defining the blue economy. Maritime affairs: Journal of the national maritime foundation of India*. 12(1), 58-64.

Spalding, M. J. (2016). The new blue economy: the future of sustainability. Journal of Ocean and Coastal Economics, 2(2), 8.

Tirumala, R. D. ve Tiwari, P. (2020). Innovative financing mechanism for blue economy projects. Marine Policy, 104194.

The Economist Intelligence Unit, (2015). *The Blue Economy Growth, Opportunity and a Sustainable Ocean Economy.* https://wwf.panda.org/wwf_news/?247477/Principles%2Dfor%2Da%2DSustainable%2DBlue%2DEconomy. (Erişim Tarihi: 11.12.2022).

Martínez-Vázquez, R. M., Milán-García, J., Pablo Valenciano, J. (2021). *Challenges of the Blue Economy: evidence and research trends*. Environmental Sciences Europe, 33(1), 1-17.

World Economic Forum, (2022). *5 reasons why the G20 needs a sustainable blue economy.* https://www.weforum.org/agenda/2022/05/g20-sustainable-blue-economy/. (Erişim Tarihi: 13.12.2022).

World Bank ve United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2017). *The Potential of the Blue Economy: Increasing Long-term Benefits of the Sustainable Use of Marine Resources for Small Island Developing*

States and Coastal Least Developed Countries. World Bank, Washington DC.

World Wide Fund for Nature, (2015). *Principles for a Sustainable Blue Economy.*

Yıldırım, G. (2022). *Mavi Ekonomi: Türkiye'nin Abd, Çin, Yunanistan Ve Bangladeş İle Mukayeseli Analizi*. *İşletme Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 178-202.

Zhang, Z. (2022). *Evolution paths of green economy modes and their trend of hypercycle economy*. *Chinese Journal of Population, Resources and Environment*, 20(1), 1-11.

KAYNAKÇA

Ağızan, Z. Y. M. K., Bayramoğlu, Z., & Ağızan, Z. Y. M. S. (2018). Tarımda Stratejik Yönetimin Gerekliliği Ve Stratejik Yönetim Yaklaşımı Olan Denge Puan Kartı (Dpk) Kullanımı. Cataloging-In-Publication Data, 431.

Aktuğlu, I. K. (2016). *Marka Yönetimi: Güçlü Ve Başarılı Markalar İçin Temel İlkeler*. İletişim Yayınları.

Alexander, J. (2018). Financial Planning & Analysis And Performance Management, New Jersey, John Wiley & Sons Inc., S.175.

André, F. J., González, P., & Porteiro, N. (2009). Strategic Quality Competition And The Porter Hypothesis. *Journal Of Environmental Economics And Management*, *57*(2), 182-194.

Arat, G., Türkeş, M., & Saner, E. (2023). Uluslararası Sözleşmeler Ön Rapor. Çevre Ve Sürdürülebilir Kalkınma Paneli. Vizyon.

Ayten, A. M. (2016). Yükseköğretim Kurumlarında Stratejik Sürdürülebilir Alan Yönetimi. Yükseköğretim Dergisi, 6(3), 142-154.

Bakanlığı, S. (2012). Sağlık Bakanlığı Stratejik Plan 2013-2017.

Bakayoko, N. N. M. (2022). *Yeni Ürün Geliştirme Ve İşletmelerin Rekabet Gücü: Kozmetik Endüstrisi Örneği* (Doctoral Dissertation, Necmettin Erbakan University (Turkey)).

Bal, Y. (2012). Rekabet Stratejilerinin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarına Etkisi Ve Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *23*(72), 48-76.

Bal, Y. (2012). Rekabet Stratejilerinin İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarına Etkisi Ve Bir Araştırma. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, *23*(72), 48-76.

Barca, M. (2005). Stratejik Yönetim Düşüncesinin Evrimi: Bilimsel Bir Disiplinin Oluşum Hikayesi. *Journal Of Management Research/Yonetim Arastirmalari Dergisi*, *5*(1).

Barca, M., & Saban, E. (2012). Rekabet Avantajı Sağlama ve Sürdürmede Stratejik Yaklaşımlar. *Social Sciences*, *7*(2), 89-107.

Baroto, M. B., Abdullah, M. M., & Wan, H. L. (2012). Hybrid Strategy: A New Strategy For Competitive Advantage. International Journal Of Business And Management, 7(20), 120-133.

Başkol, M. (2016). Bir Rekabet Aracı Olarak Tedarik Zinciri Yönetimi: Starteji Ve Yaklaşımlar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, *3*(5), 13-27.

Bordean, O. N., Borza, A. I., L.Nistor, R., & Mitra, C. S. (2010). The Use Of Michael Porter's Generic Strategies İn The Romanian Hotel Industry. International Journal Of Trade,Economics And Finance, 1(2), 173-178.

Cavlak, H. (2021). Temel Performans Göstergeleri İle Kritik Başarı Faktörleri İlişkisi: Bir Havayolu İşletmesi Uygulaması. *Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*, *43*(1), 78-99.

Çubukçu, M. (2018). İşletmelerde Uygulanan Strateji Tipleri Ve Uygulamadan Örnekler. Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi, 1(2), 142-156.

Deniz, M. (2008). Kobi'lerde Yenilik, Yenilik Stratejileri Ve Bir Uygulama. Sü İibf Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi , 141-175.

Doğan, E. (2017). Rekabet Stratejileri Perspektifinden Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü. *Journal Of Management & Economics Research*, 15.

Dursun, İ. T. (2021). Mıchael E. Porter Ve Jay Barney'in Rekabet Üstünlüğü İle İlgili Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. *Akademik Hassasiyetler*, *8*(15), 189-208.

Dyllick, T., & Hockerts, K. (2002). Beyond The Business Case For Corporate Sustainability. Business Strategy And The Environment, 11(2), 130-141.

Erdil, T. S., Aydoğan, S., Bahadır, A. Y. A. R., & Güvendık, Ö. (2019). Marka Performansının Rekabet Gücüne Etkisi: Ulusal Ve Uluslararası Birleşme Ve Satın Almalar Açısından Bir Değerlendirme. *Öneri Dergisi*, *14*(51), 164-189.

Ergenç, E. (2010). *Kurumsal İtibar Yönetiminde Liderliğin Rolü Üzerine Bir Araştırma* (Doctoral Dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Franceschini, F. Ve Diğerleri. (2007). Management By Measurement – Designing Key Indicators And Performance Measurement Systems, Heidelberg, Springer-Verlag Berlin Heidelberg, S.7.

Gençtürk, F. E., Kandemir, D., Koç, Ö. T., & Demirci, I. C. (2010). Rekabet Avantajı Kuramının Tanımlanması Ve Ölçümlenmesi-Conceptualızatıon And Measurement Of Competıtıve Advantage Construct. *Öneri Dergisi*, *9*(34), 13-25.

Güleş, H. K., Akgemci, T., & Civelek, A. (2005). Stratejik Bir Rekabet Aracı Olarak Müşteri İlişkileri Yönetimi: Konaklama İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *5*(9), 272-290.

Gürcan, N. (2022). Strateji Kavramının Ve Stratejik Yönetimin Yeni Yönelim Ve Kullanım Alanları Üzerine Bir İnceleme. *Stratejik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *6*(2), 333-348.

Gürsoy, H. (2013). *Tedarik Zinciri Yönetiminde Güç İlişkisinin Stratejik Boyutu Ve Tedarikçi Tatmini Üzerine Bir Uygulama* (Doctoral Dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Gürsoy, H. (2013). *Tedarik Zinciri Yönetiminde Güç İlişkisinin Stratejik Boyutu Ve Tedarikçi Tatmini Üzerine Bir Uygulama* (Doctoral Dissertation, Marmara Universitesi (Turkey)).

Hoşkara, E. (2007). Ülkesel Koşullara Uygun Sürdürülebilir Yapım İçin Stratejik Yönetim Modeli (Doctoral Dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

İleri, H., & Horasan, A. (2010). Küresel Rekabet Ortamında İşletmelerin Teknoloji Ve Ar-Ge Yönetimlerinin Rekabete Etkileri Üzerine Araştırma Ve Örnek Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *13*(1-2), 171-190.

İleri, H., & Horasan, A. (2010). Küresel Rekabet Ortamında İşletmelerin Teknoloji Ve Ar-Ge Yönetimlerinin Rekabete Etkileri Üzerine Araştırma Ve Örnek Bir Uygulama. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, *13*(1-2), 171-190.

Kamaşak, Rıfat. "Jenerik Rekabet Stratejilerinin İşletme Karlılığı Ve Pazar Performansına Etkisi", Yönetim Dergisi, 21, 65, 2010, 47-64.

Karaaslan, Ahmet & Tuncer, Güner. "Uluslararası Rekabet Gücünün Artırılmasında Temel Devlet Politikaları", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 26, 2010, 23-45.

Karaçuha, E., & Güven, P. A. D. O. (2018). Dijital İnovasyon Stratejisi Yönetimi. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (Ibad), 3(1), 118-130.

Karapınar, D. Ç. (2018). Marka İmajı Ve İtibarı Oluşturmada Halkla İlişkilerin Rolü. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İnif E-Dergi)*, *3*(1), 127-141.

Kavut, L. (2010). Kurumsal Yönetim, Kurumsal Sosyal Sorumluluk Ve Çevresel Raporlama: İmkb 100 Şirketlerinin Çevresel Açıklamalarının İncelenmesi. İstanbul Management Journal, 21(66), 9-43.

Kaygın, E. (2012). Sürdürülebilir Bir Rekabet Avantajı Sağlamanın Yolu: İç Girişimcilik Anlayışı. Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 4(1), 93-103.

Kaygın, E. (2012). Sürdürülebilir Bir Rekabet Avantajı Sağlamanın Yolu: İç Girişimcilik Anlayışı. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Dergisi*, *4*(1), 93-103.

Kleindienst, B. (2017). Performance Measurement Und Management, Wiesbaden, Springer Fachmedien Wiesbaden, S.39.

Klipfolio. (2020). "What Is A Kpı?", Www.Klipfolio.Com/Resources/Articles/What-İs-A-Key-Performance-İndicator, (Erişim Tarihi: 15.11.2020).

Koçak, A. (2012). Sürdürülebilir Rekabet İçin Pazarlamayı Yeniden Düşünmek. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 61-84.

Köylüoğlu, B. (2017). "Kpı Ve Performans Göstergeleri Gerçeği", Stratejik Yönetim Ve Kurumsal Finans Üzerine Düşünceler, Https://Www. Stratejivefinans.Com/Kpi-Ve-Performans-Gostergeleri-Gercegi, (Erişim Tarihi: 08.11.2020)

Lind, P. (2015). Monitoring Business Performance, New York: Routledge.

Lozano, R., Lukman, R., Lozano, F. J., Huisingh, D., & Lambrechts, W. (2013). Declarations For Sustainability İn Higher Education: Becoming Better Leaders, Through Addressing The University System. *Journal Of Cleaner Production*, *48*, 10-19.

Marangoz, M., & İnak Özberk, T. M. (2020). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Sağlamada Kaynak Avantajı Teorisi ve Pazar Yönlülük Yaklaşımı. Journal Of Management & Economics, 27(1).

Marangoz, M., & İnak Özberk, T. M. (2020). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Sağlamada Kaynak Avantajı Teorisi Ve Pazar Yönlülük Yaklaşımı. *Journal Of Management & Economics*, *27*(1).

Metin, İ. & Uygurtürk, H. (2019). Marka Kimliği, Marka Kişiliği, Marka İmajı Ve Marka Konumlandırma Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir İnceleme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *9*(1), 224-240.

Mirze, S.K. ve Ülgen, H. (2016). *İşletmelerde Stratejik Yönetim*, İstanbul: Beta Yayınları.

Özer, M. A., & Dölkeleş, T. (2021). Kamu Kurumlarında Stratejik Yönetim Sürecinde Stratejik Planların Etkinliği. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi*, *7*(2), 295-318.

Özkan, C. (2009). *Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak Yenilik Stratejileri ve Bir Uygulama* (Master's Thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Özkan, C. (2009). *Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak Yenilik Stratejileri Ve Bir Uygulama* (Master's Thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Özkan, C. (2009). Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak Yenilik Stratejileri Ve Bir Uygulama (Master's Thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Pacific Crest Group. (2012). "Applying Key Performance Indicators To Build Your Business", S.3.

Painter-Morland, M., & Ten Bos, R. (2016). Should Environmental Concern Pay Off? A Heideggerian Perspective. Organization Studies, 37(4), 547-564.

Sağır, M., Türkeri, İ. (2015). Turizm İşletmelerinde Stratejik Boyutları İle Kurumsal Sosyal Sorumluluk Uygulamaları: Örnek İncelemeler. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(22), 283-314.

Sağlam, M., & İnan, M. B. (2021). Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Kazanılmasında İnovasyon, Pazarlama Stratejileri ve Dijitalleşme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Business Economics And Management Research Journal*, *4*(2), 118-137.

Sati, Z. E., & Işık, Ö. (2011). İnovasyon Ve Stratejik Yönetim Sinerjisi: Stratejik İnovasyon. *Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(2), 538-559.

Seviçin, A. (2009). "Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü" Kavramı Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi*, *5*(10), 171-185.

Seviçin, Ahmet. "Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğü Kavramı Üzerine Bir İnceleme", Zkü Sosyal Bilimler Dergisi, C. 5, S. 10, 2009, Ss. 171–185 Ülgen, Hayri & Mirze, S. Kadri. "İşletmelerde Stratejik Yönetim", Litaratür Yayıncılık, 2004, İstanbul.

Shackleton, C. (2007). Developing Key Perfomance Indicators For Corporate Communication İn The Information Technology Industry, University Of Pretoria, S.38.

Shank, J. K., & Govindarajan, V. (1993). *Strategic Cost Management: The New Tool For Competitive Advantage*. Simon And Schuster.

Smith, W. R. (1956). Product Differentiation And Market Segmentation As Alternative Marketing Strategies. *Journal Of Marketing*, *21*(1), 3-8.

Söylemez, S. A. (2001). Yeni Ekonomi, Rekabet Ve Rekabet Politikalari. *Ekonomik Yaklasim Dergisi*, *12*(40), 1-27.

Şağbanşua, L., & Bişkek, K. (2006). Strateji, Rekabet Ve Rekabet Gücü İlişkileri. *Akademik Bakış, Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, *9*, 1-14.

Tan, S., Seki, İ., & Akbulut, M. (2014). Doğal Kaynakların Kullanımı Ve Sürdürülebilirliği Açısından Su Ürünleri Sektörünün Mevcut Durumu Ve Swot Analizi: Türkiye Tr22 Bölgesi Örneği. *Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi*.

Turhan, G. D., Özen, T., & Albayrak, R. S. (2018). Kurumsal Sürdürülebilirlik Kavrami, Stratejik Önemi Ve Sürdürülebilirlik Performansi Ölçümü. Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi, 9(1), 17-37.

Uzunoğlu, E. (2007). Müşteri Odaklı Pazarlama Anlayışına Göre Değer Yaratma: Bir Model Olarak Değer İletim Sistemi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi*.

Wiengarten, F., Lo, C. K., & Lam, J. Y. (2017). How Does Sustainability Leadership Affect Firm Performance? The Choices Associated With Appointing A Chief Officer Of Corporate Social Responsibility. Journal Of Business Ethics, 140(3), 477-493.

Yalçın, S. (2015). Rekabet Avantajı Sağlamada Stratejik Maliyet Yönetiminin Muhasebe Uygulamalarıyla İlişkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).

Yalçın, S. (2015). Rekabet Avantajı Sağlamada Stratejik Maliyet Yönetiminin Muhasebe Uygulamalarıyla İlişkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15).

Yereli, A. B., & Mesut, Ü. (2022). Stratejik Yönetim Süreçlerinde Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: Bakanlıklar Ve Büyükşehir Belediyeleri Üzerinden Bir Analiz. *Ombudsman Akademik*, *8*(16), 13-37.

Yıldız, D., & Genç, K. Y. (2020). Sürdürülebilir Rekabet Üstünlüğünde Entelektüel Sermayenin Önemi: Kaynak Tabanlı Bir Yaklaşım. Asya Studies, 4(14), 119-134.

Yurdakul, M. (2015). Yeni Bir Pazarlama Stratejisi Olarak Müşteri İlişkileri Yönetimi (Crm)'İn Sektörel Bazda Uygulanabilirliği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (7).

Yüceer Yıldız, M. (2019). *Uluslararası Hedef Pazar Seçiminde Pekabet İstihbaratının Rolü Ve Önemi; Solar Panel Sektörü Özelinde Bir Değerlendirme* (Master's Thesis, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü).

Yüzbaşıoğlu, N., & Çakıcı, A. B. Modern Yönetim Teknikleri Ve Dış Kaynak (Outsourcıng) Kullanımı: Bir Sağlık Kuruluşunda Uygulama Örneği Yüksek Lisans Tezi.

Zengınkuzucu, D. M. (2019). Sürdürülebilirlik Stratejileri Bağlamında Türkiye'de Birleşmiş Milletler Global Compact Programı Katılımcısı Firmalar Üzerine Bir İnceleme. Journal Of Management And Economics Research, 17(3), 181-200.

TÜKETİCİ MARKA KATILIMI VE
INSTAGRAM ANNELERİ

DR. YASEMİN KESKİN YILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ MARKA KATILIMI VE INSTAGRAM ANNELERİ

Dr. Yasemin Keskin Yılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-61-5
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜKETİCİ MARKA KATILIMI VE INSTAGRAM ANNELERİ
Dr. Yasemin Keskin Yılmaz
VII+166 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-61-5

Bu çalışma Yasemin Keskin Yılmaz'ın Doktora tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aaker, Jennifer L. ve Lee, Angela Y. (2006). Understanding regulatory fit. *Journal of Marketing Research*, 43(1), 15-19.

Abidin, Crystal (2015). Communicative Intimacies: Influencers and Perceived Interconnectedness, *In Ada: A Journal of Gender, New Media and Technology*, 8, 1-16.

Achterberg, Wilco Pot, Anne Margriet, Kerkstra, Ada, Ooms, Marcel, Muller, Martien ve Ribbe, Miel (2003). The effect of depression on social engagement in newly admitted Dutch nursing home residents. *The Gerontologist*, 43(2), 213-218.

Aitken, Robert, Gray, Brendan ve Lawson, Robert (2008). Advertising effectiveness from a consumer perspective. *International Journal of Advertising,* 27(2), 79–297.

Akar, Erkan. (2018). *Sosyal Medya Pazarlaması Sosyal Web'de Pazarlama Stratejileri* (3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Alankuş, Sevda (2005). *Yeni İletişim Teknolojileri ve Medya*, İstanbul: IPS İletişim Vakfı Yayınları.

Amos, Clinton, Holmes, Gary ve Strutton, David (2008). Exploring the relationship between celebrity endorser effects and advertising effectiveness: A quantitative synthesis of effect size. *International Journal of Advertising*, 27(2), 209-234.

Ananda, Artha Sejati, Hernández-García, Ángel ve Lamberti, Lucio (2016). N-REL: A comprehensive framework of social media marketing strategic actions for marketing organizations. *Journal of Innovation & Knowledge*, 1(3), 170-180.

Aslan, Alev ve Ünlü, Derya Gül (2016). Instagram fenomenleri ve reklam ilişkisi: Instagram fenomenlerinin gözünden bir değerlendirme. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 41-65.

Assaad, Waad ve Jorge, Marx Gómez (2011). Social network in marketing (social media marketing) opportunities and risks. International Journal of Managing Public Sector Information and Communication Technologies 2(1), 13-22.

Asur, Sitaram ve Huberman Bernardo A. (2010). Predicting the future with social media. *IEEE/WIC/ACM International Conference on Web Intelligence and Intelligent Agent Technology*, 492-499.

Avcı, İbrahim ve Yıldız, Emel (2019). Fenomenlerin Güvenilirlik, Çekicilik ve Uzmanlık Özelliklerinin Marka Tutumu, Satın Alma Niyeti ve Elektronik Kulaktan Kulağa Pazarlama Üzerindeki Etkileri: Instagram Örneği. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(38), 85-107.

Avery, Derek R, McKay, Patrick F. ve Wilson, David C. (2007). Engaging the aging workforce: The relationship between perceived age similarity, satisfaction with coworkers, and employee engagement. *Journal of Applied Psychology*, 92(6), 1542-1556.

Bagozzi, Richard P, Gopinath, Mahesh ve Nyer, Prashanth U. (1999). The role of emotions in marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 27(2), 184-206.

Bagozzi, Richard P. ve Dholakia, Utpal M. (2006). Antecedents and purchase consequences of customer participation in small group brand communities. International Journal of research in Marketing, 23(1), 45-61.

Bakhshi, Saeideh, Shamma, David A. ve Gilbert, Eric (2014). Faces engage us: Photos with faces attract more likes and comments on Instagram. *In Proceedings Of The SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 965-974.

Bakker, Arnold B, Hakanen, Jari J, Demerouti, Evangelia ve Xanthopoulou, Desponia (2007). Job resources boost work engagement, particularly when job demands are high. *Journal of Educational Psychology*, 99(2), 274-284.

Balan, Carmen (2017a). Does brand posting behaviour influence follower engagement on Instagram? *In Proceedings of the International Conference on Business Excellence*, 11(1), 687-697.

Balan, Carmen (2017b). Nike on Instagram: Themes of Branded Content and Their Engagement Power. *In CBU International Conference Proceedings*, 5, 13-18.

Balcı, Ali (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler* (11. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Balcı, Şükrü, Enes, Bal ve Delal, Özlem (2019). Instagram Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları ile Narsisizm Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme: Selçuk Üniversitesi Öğrencileri Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, *6*(2), 955-974.

Baldus, Brian J, Voorhees, Clay ve Calantone, Roger (2015). Online brand community engagement: Scale development and validation. *Journal of Business Research*, 68(5), 978-985.

Barefoot, Darren ve Szabo, Julie (2009). *Friends with Benefits: A Social Media Marketing Handbook* (1st edition), San Francisco: No Starch Press.

Bejerholm, Ulrika ve Eklund, Mona (2007). Occupational engagement in persons with schizophrenia: Relationships to self-related variables, psychopathology, and quality of life. *American Journal of Occupational Therapy*, 61(1), 21-32.

Belk, Russell W. (1988). Possessions and the extended self. *Journal of Consumer Research*, 15(2), 139-168.

Bianchi, Constanza ve Mathews, Shane (2016). Internet marketing and export market growth in Chile. *Journal of Business Research*, 69(2), 426-434.

Bickart, Barbara ve Schindler, Robert, M. (2001). Internet forums as influential sources of consumer information. *Journal of Interactive Marketing*, 15(3), 31-40.

Blader, Steven L. ve Tyler, Tom R. (2009). Testing and extending the group engagement model: Linkages between social identity, procedural justice, economic outcomes, and extrarole behavior. *Journal of Applied Psychology*, 94(2), 445-464.

Boomsocial (2020). boomsocial.com (Erişim Tarihi: 05.11.2020).

Bostancı, Mustafa (2019). *Sosyal Medya Dün, Bugün, Yarın*. Konya: Palet Yayınları.

Bowden, Jana Lay-Hwa (2009). The process of customer engagement: A conceptual framework. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 17(1), 63-74.

Boy, John, D. ve Uitermark, Justus (2015). Capture and share the city: Mapping Instagram's uneven geography in Amsterdam. *RC21 International Conference*, Italy.

boyd, Danah (2010). Social Network Sites as Networked Publics: Affordances, Dynamics, and Implications. (Editör: Z. Papacharissi). *The Networked Self: Identity, Community, and Culture on Social Network Sites.* New York: Routledge.

boyd, Danah, M. ve Ellison, Nicole, B. (2008). Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), 210-230.

Brakus, J. Joško, Schmitt, Bernd H. ve Zarantonello, Lia (2009). Brand experience: what is it? How is it measured? Does it affect loyalty? *Journal of Marketing*, 73(3), 52-68.

Brodie, Roderick J, Hollebeek, Linda D, Jurić, Biljana ve Ilić, Ana (2011). Customer engagement: Conceptual domain, fundamental propositions, and implications for research. *Journal of Service Research,* 14(3), 252-271.

Brodie, Roderick J, Ilic, Ana, Juric, Biljana ve Hollebeek, Linda (2013). Consumer engagement in a virtual brand community: An exploratory analysis. *Journal of Business Research,* 66(1), 105-114.

Brown, Danny ve Fiorella, Sam (2013). *Influence Marketing: How to create, manage, and measure brand influencers in social media marketing*. Indianapolis: Que Publishing.

Brown, Duncan ve Hayes, Nick (2008). *Influencer Marketing*, New York: Elsevier.

Bulunmaz, Barış (2016). Gelişen teknolojiyle birlikte değişen pazarlama yöntemleri ve dijital pazarlama. *TRT Akademi*, 1(2), 348-365.

Büyüköztürk, Şener, Kılıç Çakmak, Ebru, Akgün, Özcan Erkan, Karadeniz, Şirin ve Demirel, Funda (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Calder, Bobby J, Malthouse, Edward C. ve Schaedel, Ute (2009). An experimental study of the relationship between online engagement and advertising effectiveness. *Journal of Interactive Marketing*, 23(4), 321-331.

Cambra-Fierro, Jesús J, Melero-Polo, Iguacel ve Vázquez-Carrasco, R. (2013). Customer engagement: Innovation in Non-Technical Marketing Processes. *Innovation Management, Policy&Practice,*15(3), 326-336.

Cambridge Dictionary (2020). https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/influencer (Erişim Tarihi: 11.09.2020).

Campbell, Colin, Pitt, Leyland F, Parent, Michael ve Berthon, Pierre (2011). Tracking back-talk in consumer-generated advertising: an analysis of two interpretative approaches. *Journal of Advertising Research,* 51(1), 224-238.

Can, Abdullah (2014). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*. Ankara: Pegem Yayınları.

Canöz, Kadir, Gülmez, Özge ve Eroğlu, Gizem (2020). Pazarlamanın Yükselen Yıldızı Influencer Marketing: Influencer Takipçilerinin Satın Alma Davranışını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 23 (1), 73-91.

Carah, Nicholas ve Shaul, Michelle (2016). Brands and Instagram: Point, tap, swipe, glance. *Mobile Media & Communication*, 4(1), 69-84.

Carlstedt, Elisabeth (2019). A fun, active and sociable life on display–nursing home presentations on Instagram. *Ageing & Society*, 39(9), 2109-2132.

Carvalho, Amélia ve Fernandes, Teresa (2018). Understanding customer brand engagement with virtual social communities: A comprehensive model of drivers, outcomes and moderators. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 26(1-2), 23-37.

Castronovo, Cristina ve Huang, Lei (2012). Social Media in an Alternative Marketing Communication Model. *Journal Of Marketing Development And Competitiveness*, 6(1), 117-134.

Catteeuw, Frank, Flynn, Eileen ve Vonderhorst, James (2007). Employee engagement: Boosting productivity in turbulent times. *Organization Development Journal*, 25(2), 151-157.

Chang, Chia Yu (2014). *Visualizing brand personality and personal branding: case analysis on Starbucks and Nike's brand value co-creation on Instagram,* Master Thesis, University of Iowa, Iowa.

Cheung, Christy Lee, Matthew ve Jin, Xiaoling (2011). Customer engagement in an online social platform: A conceptual model and scale development. Proceedings of International Conference on Information Systems (ICIS), 1-8.

Childers, Courtney Carpenter, Lemon, Laura L. ve Hoy, Mariea G. (2019). #Sponsored# Ad: Agency perspective on influencer marketing campaigns. *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 40(3), 258-274.

Comm, Joel (2009). *Twitter Power 2.0: How To Dominate Your Market One Tweet At A Time,* New Jersey: John Wiley and Sons.

Cooper, Paige (2020). https://blog.hootsuite.com/social-media-statistics-for-social-media-managers/ (Erişim Tarihi: 15.05.2020).

Coursaris, Constantinos K, Van Osch, Wietske ve Balogh, Brigitte A. (2013). A social media marketing typology: Classifying brand Facebook page messages for strategic consumer engagement. *ECIS 2013 Completed Research*. 46.

CreatorDen (2018). https://creatorden.com/cocuklarina-muhtesem-deneyimler-yasatan-instagram-anneleri/ (Erişim Tarihi: 05.11.2020).

Çakır, Vesile (2006). *Reklam ve Marka Tutumu*, Konya: Tablet Yayınları.

Çalışkan, Sadık (2020). Mobil Pazarlama. (Editörler: Yavuz Akçi, Kazım Kılınç, Arif Yıldız). *Değişen Pazarlama Anlayışı: Yeni Pazarlama Yaklaşımları II*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 95-116.

De Veirman, Marijke, Cauberghe, Veroline ve Hudders, Liselot (2017). Marketing through Instagram influencers: the impact of number of followers and product divergence on brand attitude. *International Journal of Advertising,* 36(5), 798-828.

De Vries, Lisette, Gensler, Sonja ve Leeflang, Peter S. (2012). Popularity of Brand Posts on Brand Fan Pages: An Investigation of The Effects of Social Media Marketing. *Journal of Interactive Marketing,* 26(2), 83–91.

Dessart, Laurence (2015). *Consumer Engagement in Online Brand Communities*, phD Thesis, University of Glasgow School of Social Sciences, Glasgow.

Dessart, Laurence (2017). Social media engagement: a model of antecedents and relational outcomes. *Journal of Marketing Management*, 33(5-6), 375-399.

Digital (2015). https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-social-mobile-worldwide -2015 (Erişim Tarihi: 17.04.2020)

Digital (2020 Nisan). https://wearesocial.com/blog/2020/04/digital-around-the-world-in-april-2020. (Erişim Tarihi: 10.07.2020).

Digital (2020 Temmuz). https://wearesocial.com/digital-2020 (Erişim Tarihi: 14.07.2020).

Dilmen, Necmi Emel (2012). Sosyal Paylaşım Ağlarının Reklam ve Pazarlama Disiplinleri İçerisinde Kullanımı. (Editörler: Tolga Kara, Ebru Özgen). *Sosyal Medya Akademi*. İstanbul: Beta Basım, 129-154.

Douglas, Susan P. ve Craig, C. Samuel (2006). On improving the conceptual foundations of International marketing research. *Journal of International Marketing*, 14(1), 1–22.

Duffett, Rodney, Petroşanu, Dana-Mihaela, Negricea, Iliuta-Costel ve Edu, Tudor (2019). Effect of YouTube marketing communication on converting brand liking into preference among millennials regarding brands in general and sustainable offers in particular. Evidence from South Africa and Romania. *Sustainability*, 11(3), 1-24.

Duffy, Brooke Erin ve Hund, Emily (2015). "Having it all" on social media: Entrepreneurial femininity and self-branding among fashion bloggers. *Social Media+ Society*, 1(2).

Dwivedi, Abhishek (2015). A higher-order model of consumer brand engagement and its impact on loyalty intentions. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 24, 100-109.

Edwards, Jeffrey R. ve Rothbard, Nancy P. (1999). Work and family stress and well-being: An examination of person-environment fit in the work and family domains. *Organizational Behavior and Human Decision Processes,* 77, 85–129.

Elsbach, Kimberly D. (1999). An expanded model of organizational identification. *Research In Organizational Behavior*, 21, 163–199.

Erat, Pablo, Desouza, Kevin C, Schäfer-Jugel, Anja ve Kurzawa, Monika (2006). Business customer communities and knowledge sharing: exploratory study of critical issues. *European Journal of Information Systems*, 15(5), 511-524.

Escalas, Jennifer Edson (2004). Narrative processing: Building consumer connections to brands. *Journal of Consumer Psychology*, 14(1-2), 168-180.

Escalas, Jennifer Edson ve Bettman, James R. (2005). Self-construal, reference groups, and brand meaning. *Journal of Consumer Research*, 32(3), 378-389.

Ferraro, Rosellina, Kirmani, Amna ve Matherly, Ted (2013). Look at me! Look at me! Conspicuous brand usage, self-brand connection, and dilution. *Journal of Marketing Research,* 50(4), 477-488.

Fiore, Ann Marie, Kim, Jıhyun ve Lee, Hyun-Hwa (2005). Effect of image interactivity technology on consumer responses toward the online retailer. *Journal of Interactive Marketing*, 19(3), 38-53.

Fischer, Eileen ve Reuber, A. Rebecca (2011). Social Interaction Via New Social Media: (How) Can Interactions on Twitter Affect Effectual Thinking and Behavior? *Journal of Business Venturing,* 26(1), 1-18.

Frank, Fredric D, Finnegan, Richard P. ve Taylor, Craig R. (2004). The race for talent: Retaining and engaging workers in the 21st century. *Human Resource Planning*, 27(3), 12-25.

Freberg, Karen, Graham, Kristin, McGaughey, Karen ve Freberg, L.aura A. (2011). Who are the social media influencers? A study of public perceptions of personality. *Public Relations Review,* 37(1), 90-92.

Fuller, Jerry Bryan, Hester, Kim, Barnett, Tim, Beu, Danielle, Frey, Len ve Relyea, Clint (2009). Extending the group engagement model: An examination of the interactive effects of prestige, respect, and employee role identity. *Journal of Managerial Issues*, 119-139.

Gambetti, Rossella C. ve Graffigna, Guendalina (2010). The concept of engagement: A systematic analysis of the ongoing marketing debate. *International Journal of Market Research*, 52(6), 801-826.

Gambetti, Rossella C, Graffigna, Guendalina ve Biraghi, Silvia (2012). The grounded theory approach to consumer-brand engagement: The practitioner's standpoint. *International Journal of Market Research*, 54(5), 659-687.

Gao, Simon S. ve Zhang, Jane J. (2006). Stakeholder engagement, social auditing and corporate sustainability. *Business Process Management Journal*, 12(6), 722-740.

Ginsberg, Kate (2015). Instabranding: Shaping The Personalities of The Top Food Brands on Instagram. *Elon Journal Of Undergraduate Research in Communications*, 6(1), 78-91.

Gommans, Marcel, Krishman, Krish, S. ve Scheffold, Katrin, B. (2001). From brand loyalty to e-loyalty: A conceptual framework. *Journal of Economic & Social Research*, 3(1), 43-58.

Gong, Xueqi (2014). *Strategic Customer Engagement on Instagram, A Case of Global Business to Customer (B2C) Brands,* Master Thesis, KTH Royal Institute of Technology School of Computer Science and Communication, Stockholm.

Goor, Marion aaa 't. (2012). *Instamarketing: a content analysis into marketing on Instagram.* Master Thesis, Universiteit Van Amsterdam Graduate School of Communication, Amsterdam.

Greve, Goetz (2014). The moderating effect of customer engagement on the brand image–brand loyalty relationship. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 148, 203-210.

Grönroos, Christian (1990). Relationship approach to marketing in service contexts: The marketing and organizational behavior interface. *Journal of Business Research*, 20(1), 3-11.

Gulberti, Gina (2019). https://www.launchmetrics.com/resources/blog/types-of-influencers (Erişim Tarihi: 24.09.2020).

Gummerus, Johanna, Liljander, Veronica, Weman, Emil and Pihlström, Minna (2012). Customer engagement in a Facebook brand community. Management Research Review, 35(9), 857-877.

Güçdemir Yeşim (2003). Bilgisayar Ağları İnternetin Gelişimi ve Bilgi Kirlenmesi, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 17, 371-378.

Gülnar, Birol, Balcı, Şükrü ve Çakır, Vedat (2010). Motivations of Facebook, YouTube and similar web sites users. *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 54(Summer), 161-184.

Gülnar, Birol ve Balcı, Şükrü (2011). *Yeni Medya ve Kültürleşen Toplum*. Literatürk: Konya.

Gündüz, Ali, Ertong Attar, Günnur ve Altun, Arzu (2018). Üniversite Öğrencilerinin Instagram'daki Benlik Sunumları. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,* 58(2), 1862-1895.

Güz, Nurettin ve Yegen, Ceren (2017). Ölü Canlar'dan Instagram'a: Kimlik ve statü sahibi olmanın allomorfizmi üzerine. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 45(Güz), 103-123.

Hair, Joseph F, Black, William C, Babin, Barry J. ve Anderson Rolph E. (2014). *Multivariate Data Analysis* (7th Edition), Pearson Education Limited.

Hakanen, Jari J, Bakker, Arnold B. ve Schaufeli, Wilmar B. (2006). Burnout and work engagement among teachers. *Journal of School Psychology*, 43(6), 495-513.

Hall, Katie (2016). https://www.business2community.com/marketing/importance-authenticity-influencer-marketing-01696695. (Erişim Tarihi: 03.11.2020).

Hallberg, Ulrika E. ve Schaufeli, Wilmar B. (2006). "Same same" but different? Can work engagement be discriminated from job involvement and organizational commitment? *European Psychologist*, 11(2), 119-127.

Hausman, Angela, Kabadayi, Sertan ve Price, Katherine (2014). Consumer–brand engagement on Facebook: liking and commenting behaviors. *Journal of Research in Interactive Marketing*, 8(3), 203-223.

Henriques, Irene ve Sadorsky, Perry (1999). The relationship between environmental commitment and managerial perceptions of stakeholder importance. *Academy of Management Journal*, 42(1), 87-99.

Higgins, E. Tory (2006). Value from hedonic experience and engagement. *Psychological Review*, 113(3), 439-460.

Higgins, E. Tory ve Scholer, Abigail A. (2009). Engaging the consumer: The science and art of the value creation process. *Journal of Consumer Psychology*, 19(2), 100-114.

Hill, Shawndra, Provost, Foster ve Volinsky, Chris (2006). Network-Based Marketing: Identify likely adopters via consumer networks. *Journal of Statistical Science*, 21(2), 256-276.

Hoffman, Donna L, Thomas P. Novak ve Marcos A. Peralta (1999). Information privacy in the marketspace: Implications for the commercial uses of anonymity on the Web. *The Information Society,* 15(2), 129-139.

Holiday, Steven, Densley, Rebecca L. ve Norman, Mary S. (2020). Influencer Marketing Between Mothers: The Impact of Disclosure and Visual Brand Promotion. *Journal of Current Issues & Research in Advertising,* 1-22.

Hollebeek, Linda D. (2011a). Exploring customer brand engagement: definition and themes. *Journal of strategic Marketing*, 19(7), 555-573.

Hollebeek, Linda D. (2011b). Demystifying customer brand engagement: Exploring the loyalty nexus. *Journal of Marketing Management*, 27(7-8), 785-807.

Hollebeek, Linda D, Glynn, Mark S. ve Brodie, Roderick J. (2014). Consumer brand engagement in social media: Conceptualization, scale development and validation. *Journal of Interactive Marketing,* 28(2), 149-165.

Hu, Yuheng, Manikonda, Lydia ve Kambhampati, Subbarao (2014). What we Instagram: A first analysis of Instagram photo content and user types. In *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media* 8(1).

Hudson, Simon, Huang, Li, Roth, Martin, S ve Madden, Thomas, J. (2016). The influence of social media interactions on consumer–brand relationships: A three-country study of brand perceptions and marketing behaviors. *International Journal of Research in Marketing*, 33(1), 27-41.

Huey, Lim Sook ve Yazdanifard, Rashad (2014). *How Instagram can be used as a tool in social network marketing,* Master's Thesis. Retrieved from http://www. academia. edu/8365558/How_Instagram_can_be_used_as_a_tool_in_social_network_ marketing).

Hutter, Katja, Hautz, Julia, Dennhardt, Severin ve Füller, Johann (2013). The impact of user interactions in social media on brand awareness and purchase intention: the case of MINI on Facebook. *Journal of Product & Brand Management*, 22(5/6), 342-351.

Hürriyet (2020). https://www.hurriyet.com.tr/aile/galeri-hepsi-birer-fenomen-instagram-in-populer-anneleri-384308, (Erişim Tarihi: 05.11.2020).

Influencer Marketing Hub (2020a). https://influencermarketinghub.com/what-is-an-influencer/ (Erişim Tarihi: 21.09.2020).

Influencer Marketing Hub (2020b). https://influencermarketinghub.com/influencer-marketing-benchmark-report-2020/ (Erişim Tarihi: 22.09.2020).

Instagram (2020). https://business.instagram.com/getting-started/ (Erişim Tarihi: 16.05.2020).

Jaakkola, Elina ve Alexander, Matthew (2014). The role of customer engagement behavior in value co-creation: a service system perspective. *Journal of Service Research*, 17(3), 247-261.

Jang, Heehyoung, Olfman, Lorne, Ko, Ilsang, Koh, Joon ve Kim, Kyungtae (2008). The influence of on-line brand community characteristics on community commitment and brand loyalty. *International Journal of Electronic Commerce*, 12(3), 57-80.

Jeong, Hyo-Jin ve Koo, Dong-Mo (2015). Combined effects of valence and attributes of e-WOM on consumer judgment for message and product: the moderating effect of brand community type. *Internet Research*, 25(1), 1-28.

Jin, S. Venüs, Muqaddam, Aziz ve Ryu, Ehri (2019). Instafamous and social media influencer marketing. *Marketing Intelligence & Planning*, 37(5), 567-579.

Kahn, William A. (1990). Psychological conditions of personal engagement and disengagement at work. *Academy of Management Journal*, 33(4), 692-724.

Kalaycı, Şeref (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri,* (5. Baskı), Ankara: Asil Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Kaplan, Andreas M. ve Haenlein, Michael (2010). Users of The World Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media, *Busines Horizons*, 53, 59-68.

Kaplan, Andreas ve Haenlein, Michael (2012). Social media: back to the roots and back to the future. *Journal of Systems and Information Technology*, 14(2), 101-104.

Kara, Tolga (2013). *Sosyal Medya Endüstrisi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Karaçor, Süleyman (2007). *Reklam İletişimi (İnternet ve Gazete Reklamlarının Etkilerine Yönelik Bir Araştırma)*. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.

Karanfil, Aylin (2019). *Bir Popüler Kültür Ürünü Olarak Instagram ve Dijital Hikâye Anlatımı: İzmir'de Amatör Bisikletçilik ve Fotoğraf Paylaşımı Üzerine Bir İnceleme,* Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karimov, Gamat ve Yener, Dursun (2020). Sosyal Medya Fenomenlerinin Tüketicilerin Algıladıkları Risklerin Azaltılmasındaki Rolü, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(103), 321-335.

Katz, Elihu (1957). The two-step flow of communication: An up-to-date report on an hypothesis. *Public opinion quarterly*, 21(1), 61-78.

Kıran, Selçuk, Yılmaz, Cansu ve Emre, İlkim Ecem (2019). Instagram'daki Influencer'ların Takipçiler Üzerindeki Etkisi. *Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 100-111.

Kietzmann Jan H, Hermkens, Kristopher, McCarthy, Ian P. ve Silvestre, Bruno S. (2011). Social Media? Get Serious! Understanding the Functional Buildings Blocks of Social Media, *Business Horizons*, 54(3), 241-251.

Kim, Angella J. ve Ko, Eunju (2012). Do social media marketing activities enhance customer equity? An empirical study of luxury fashion brand. *Journal of Business research*, 6 (10), 1480-1486.

Kim, Anjella J. ve Johnson, Kim K.P (2016). Power of consumers using social media: Examining the influences of brand-related user-generated content on Facebook. *Computers in Human Behavior*, 58, 98-108.

Kim, Bumsoo ve Kim, Yonghwan (2019). Facebook versus Instagram: How perceived gratifications and technological attributes are related to the change in social media usage. *The Social Science Journal*, 56(2), 156-167.

Kim, Juran ve Lee, Ki Hoon (2019). Influence of integration on interactivity in social media luxury brand communities. *Journal of Business Research*, 99, 422-429.

Koçoğlu, Sinem (2018). https://www.brandingturkiye.com/instagram-tarihi-instagram-nedir-nasil-kullanilir-ne-ise-yarar/#:~:text=Buna%20g%C3%B6re%20Instagram%205%20Ekim,ve%20Mike%20Krieger%20taraf%C4%B1ndan%20kuruldu. (Erişim Tarihi: 25.05.2020).

Kozinets, Robert V. (2014). Social brand engagement: A new idea. *Marketing Intelligence Review*, 6(2), 8-15.

Kula Kartal, Seval ve Mor Dirlik, Ezgi (2016). Geçerlik kavramının tarihsel gelişimi ve güvenirlikte en çok tercih edilen yöntem: Cronbach *Alfa Katsayısı. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 16(4), 1865-1879.

Kumar, Vikash, Aksoy, Lerzan, Donkers, Bas, Venkatesan, Rajkumar, Wiesel, Thorsten ve Tillmanns, Sebastian (2010). Undervalued or overvalued customers: capturing total customer engagement value. *Journal Of Service Research*, 13(3), 297-310.

Kumar, Ashish, Bezawada Ram, Rishika, Rishika, Janakiraman, Ramkumar ve Kannan, P. K. (2016). From Social to Sale: The Effects of Firm Generated Content in Social Media on Customer Behavior. *Journal of Marketing,* 80(1), 7-25.

Laroche, Michel, Habibi, Mohammad Reza, Richard, Marie-Odile ve Sankaranarayanan, Ramesh (2012). The effects of social media based brand communities on brand community markers, value creation practices, brand trust and brand loyalty. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1755-1767.

Lee, Doohwang, Kim, Hyuk Soo ve Kim, Jung Kyu (2011). The impact of online brand community type on consumer's community engagement behaviors: Consumer-

created vs. marketer-created online brand community in online social-networking web sites. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 14 (1-2), 59-63.

Levin, Aron (2020). Influencer marketing for brands. New York: Apress, Springer Science+Business Media.

Lister, Martin, Dovey, Jon, Giddings, Seth, Grant, Iain ve Kelly, Kieran (2009). *New media: A critical introduction* (Second Edition), New York: Taylor & Francis.

Litvin, Stephan, W, Goldsmith, Ronald, E. ve Pan, Bing (2008). Electronic word-of-mouth in hospitality and tourism management. *Tourism management*, *29*(3), 458-468.

London, Bonita, Downey, Geraldine ve Mace, Shauna (2007). Psychological theories of educational engagement: A multi-method approach to studying individual engagement and institutional change. *Vanderbilt Law Review,* 60(2), 455-481.

Lou, Chen ve Yuan, Shupei (2019). Influencer marketing: how message value and credibility affect consumer trust of branded content on social media. *Journal of Interactive Advertising,* 19(1), 58-73.

Luthans, Fred ve Peterson, Suzanne J. (2002). Employee engagement and manager self-efficacy. *The Journal of Management Development*, 21(5), 376-387.

Malhotra, Arvind, Malhotra, Claudia Kubowicz, See, Alan (2013). How to create brand engagement on Facebook. *MIT Sloan Management Review*, 54(2), 18-20.

Manovich, Lev (2001). *The Language of New Media,* New York: MIT Press.

Marwick Alice E. (2010). *Status Update: Celebrity, publicity and self-branding in Web 2.0*, phD Thesis, New York University Steinhardt School of Culture, Education, and Human Development, New York.

Maslach, Christina, Schaufeli, Wilmar B. ve Leiter, Michael P. (2001). Job burnout. *Annual Review of Psychology*, 52(1), 397-422.

Maslach, Christina ve Leiter, Michael P. (2008). Early predictors of job burnout and engagement. *Journal of Applied Psychology*, 93(3), 498-512.

Maslowska, Ewa, Malthouse, Edward C. ve Collinger, Tom (2016). The customer engagement ecosystem. *Journal of Marketing Management,* 32(5-6), 469-501.

Mathew, Binny, Dutt, Ritam, Goyal, Pawan ve Mukherjee, Animesh (2019). Spread of hate speech in online social media. *In Proceedings of The 10th ACM Conference on Web Science*, 173-182.

May, Douglas R, Gilson, Richard L. ve Harter, Lynn M. (2004). The psychological conditions of meaningfulness, safety and availability and the engagement of the human spirit at work. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 77(1), 11-37.

Mendes-Filho, Luiz ve Felix, B. Tan (2009). User-generated content and consumer empowerment in the travel industry: A uses & gratifications and dual-process conceptualization. *Pacific Asia Conference on Information Systems PACIS 2009 Proceedings,* 28.

Michaelidou, Nina, Siamagka, Nikoletta Theofania ve Christodoulides, George (2011). Usage, Barriers and Measurement of Social Media Marketing: An Exploratory Investigation of Small and Medium B2B Brands. *Industrial Marketing Management*, 40(7), 1153-1159.

Mollen, Anne ve Wilson, Hugh (2010). Engagement, telepresence and interactivity in online consumer experience: Reconciling scholastic and managerial perspectives. *Journal of Business Research*, 63(9-10), 919-925.

Mor, Vincent Branco, Kenneth, Fleishman, John, Hawes, Catherine, Phillips, Charles, Morris ve John, Fries, Brant (1995). The structure of social engagement among nursing home residents. *Journal of Gerontology: Psychological Sciences*, 50(1), 1-8.

MSI-Marketing Science Institute (2006). *2006-2008 Research Priorities. A Guide to MSI Research Programs and Procedures*. Cambridge: Marketing Science Institute.

MSI-Marketing Science Institute (2010). *2010-2012 Research Priorities.* Boston, MA: Marketing Science Institute.

Muniz, Albert M. ve O'Guinn, Thomas C. (2001). Brand Community. *Journal Of Consumer Research,* 27(4), 412-432.

Munnukka, Juha, Uusitalo, Outi ve Toivonen, Hanna (2016). Credibility of a peer endorser and advertising effectiveness. *Journal of Consumer Marketing*, 33(3), 182-192.

Muntinga, Daniël G, Moorman, Marjolein ve Smit, Edith G. (2011). Introducing COBRAs: Exploring motivations for brand-related social media use. *International Journal of Advertising,* 30(1), 13-46.

Nadaraja, Rubathee ve Yazdanifard, Rashad (2013). Social media marketing: advantages and disadvantages. *Center of Southern New Hempshire University*, 1-10.

Naumanen, Emma ve Pelkonen, Matilde (2017). *Celebrities of Instagram-What Type of Content Influences Followers' Purchase Intentions and Engagement Rate?* Master Thesis, Aalto University School of Business Department of Marketing, Espoo.

Netemeyer, Richard G, Bearden, William, O. ve Sharma, Subhash (2003). *Scaling Procedures: Issues and Applications.* California: Sage Publications.

Neti, Sisira (2011). Social Media and Its Role in Marketing. *International Journal of Enterprise Computing and Business Systems,* 1(2), 1-15.

Osei-Frimpong, Kofi ve McLean, Graeme (2017). Examining the moderating effects of firm generated content on online social brand engagement. 27th Annual RESER Conference, 1-17.

Pansari, Anita ve Kumar, Vera (2017). Customer engagement: the construct, antecedents, and consequences. *Journal of the Academy of Marketing Science*, *45*(3), 294-311.

Park, C. Whan, MacInnis, Deborah J, Priester, Joseph, Eisingerich, Andreas B. ve Iacobucci, Dawn (2010). Brand attachment and brand attitude strength: Conceptual and empirical differentiation of two critical brand equity drivers. *Journal of Marketing*, 74(6), 1-17.

Parsa, Alev Fatoş ve Akmeşe, Zuhal (2019). Sosyal Medya ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri Örneği. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, (5), 163-191.

Patterson, Paul, Yu, Ting ve De Ruyter, Ko (2006). Understanding customer engagement in services. In *Advancing Theory, Maintaining Relevance, Proceedings of ANZMAC 2006 Conference,* 4-6.

Pentina, Iryna ve Koh, Anthony C. (2012). Exploring Social Media Marketing Strategies in SMEs. *International Journal of Internet Marketing and Advertising,* 7(4), 292-310.

Pham, Michel T. ve Avnet, Tamar (2009). Rethinking regulatory engagement theory. *Journal of Consumer Psychology*, 19(2), 115-123.

Prahalad, Coimbatore K. ve Ramaswamy, Venkat (2004). Co-creation experiences: The next practice in value creation. *Journal of Interactive Marketing*, 18(3), 5-14.

Quinton, Sarah (2013). The Community Brand Paradigm: A Response To Brand Management's Dilemma in The Digital Era. *Journal of Marketing Management*, 29(7-8), 912-932.

Rahardjo, Setiamurti (2018). Preferable Interior Elements on Instagram Photos at Contemporary Coffee Shops. *Mudra Jurnal Seni Budaya*, 33(3), 388-394.

Ramsaran-Fowdar, Rooma Roshnee ve Sooraj, Fowdar. (2013). The implications of Facebook marketing for organizations. *Contemporary Management Research*, 9(1), 73-83.

Ranga, Mamta ve Sharma, Deepti (2014). Influencer Marketing-A Marketing Tool in The Age of Social Media. *Abhinav International Monthly Refereed Journal of Research in Management & Technology*, 3(8), 16-21.

Ratchford, Brian T, Lee, Myung-Soo ve Talukdar, Debabrata (2003). The impact of the Internet on information search for automobiles. *Journal of Marketing Research*, 40(2), 193-209.

Rauschnabel, Philipp A, Sandra, Praxmarer ve Björn S. Ivens (2012). Social media marketing: How design features influence interactions with brand postings on Facebook. *Advances in Advertising Research,* III. Gabler Verlag, Wiesbaden, 153-161.

Reid, Denise (2011). Mindfulness and flow in occupational engagement: Presence in doing. *Canadian Journal of Occupational Therapy*, 78(1), 50-56.

Resnick, Evan (2001). Defining engagement. *Journal of International Affairs*, 54(2), 551-566.

Rodriguez, Paula R. (2017). *Effectiveness of YouTube Advertising: A Study of Audience Analysis*. Master Thesis, Rochester Institute of Technology, New York.

Rothbard, Nancy P. (2001). Enriching or depleting? The dynamics of engagement in work and family roles. *Administrative Science Quarterly*, 46(4), 655-684.

Sabuncu, Onur Burak (2019). *Sosyal medya pazarlamasında ünlü ve fenomen kullanımı tercihi: Hızlı moda sektörü örneği,* Doktora Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İletişim Sanatları Anabilim Dalı, İstanbul.

Saks, Alan M. (2006). Antecedents and consequences of employee engagement. *Journal of Managerial Psychology*, 21(7), 600-619.

Salanova, Marisa Agut, Sonia ve Peiró, José María (2005). Linking organizational resources and work engagement to employee performance and customer loyalty: the mediation of service climate. *Journal of Applied Psychology*, 90(6), 1217.

Saltık Yaman, E. (2018). Ürün Yerleştirmede Yeni Bir Alan: Influencer Marketing Sosyal Medyada Influencer Annelerin Takipçileri Tarafından Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. *2. Uluslararası İletişimde Yeni Yönelimler Konferansı,* 268-279.

Saravanakumar, M. ve SuganthaLakshmi, T. (2012). Social media marketing. *Life Science Journal*, 9(4), 4444-4451.

Sashi, Carol M. (2012). Customer engagement, buyer-seller relationships, and social media. *Management Decision*, 50(2), 253-272.

Schau, Hope Jensen, Muñiz Jr, Albert M. ve Arnould, Eric J. (2009). How brand community practices create value. *Journal of Marketing,* 73(5), 30-51.

Schaufeli, Wilmar B, Martinez, Isabel M, Pinto, Alexandra Marques, Salanova, Marisa ve Bakker, Arnold B. (2002). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33(5), 464-481.

Schaufeli, Wilmar B, Salanova, Marisa, González-Romá, Vicente ve Bakker, Arnold B. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3(1), 71-92.

Schaufeli, Wilmar B. ve Bakker, Arnold B. (2004). Job demands, job resources, and their relationship with burnout and engagement: A multi-sample study. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 25(3), 293-315.

Schaufeli, Wilmar B, Bakker, Arnold B. ve Salanova, Marisa (2006). The measurement of work engagement with a short questionnaire: A cross-national study. *Educational and Psychological Measurement*, 66(4), 701-716.

Semiz, Buket Bora (2020). Sosyal Medya Fenomenleri Tarafından Yapılan Reklamlara Yönelik Tüketici Şüpheciliğinin Tutumlar ve Satın Alma Niyeti ile İlişkisinin İncelenmesi, *Pazarlama Teorisi ve Uygulamaları Dergisi*, 6(2), 115-136.

Senft, Theresa M. (2008). *Camgirls: Celebrity and Community in the Age of Social Networks*. New York: Peter Lang Publishing.

Sheldon, Pavica ve Bryant, Katherine (2016). Instagram: Motives for its use and relationship to narcissism and contextual age. *Computers in Human Behavior*, 58, 89-97.

Simonsen, Thomas Mosebo (2012). *Identity-formation on YouTube: investigating audiovisual presentations of the self,* phD Thesis, Aalborg University Department of Communication and Psychology at the Faculty of Humanities, Aalborg.

Smith, Brian G. ve Gallicano, Tiffany Derville (2015). Terms of engagement: Analyzing public engagement with organizations through social media. *Computers in Human Behavior*, 53, 82-90.

Sprott, David, Czellar, Sandor ve Spangenberg, Eric (2009). The importance of a general measure of brand engagement on market behavior: Development and validation of a scale. *Journal of Marketing Research*, 46(1), 92-104.

Stanley, Sarah, M, Clow, Kenneth ve James, Karen E. (2011). The impact of visual strategy and race and gender congruency on source credibility of print advertisements. *Marketing Management Journal,* 21(2), 81-94.

Steinman, Melissa Landau ve Hawkins, Mikhia (2010). When marketing through social media, legal risks can go viral. *Intellectual Property & Technology Law Journal,* 22(8), 1-9.

Stelzner, Michael, A. (2018). Social media Marketing Industry Report How Marketers Are Using Social Media to Grow Their Businesses, *Social Media Examiner*, 1-44.

Şimşek, Göksel (2013). Kişisel Mecralarda Reklam Yayını: Kişilerin Sosyal Medyada Reklam Paylaşım Motivasyonları, *Akademik İncelemeler Dergisi (AID),* 8(3), 213-239.

TDK (2020). https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 02.09.2020).

Ting, Hiram, Wong, Winnie Poh Ming, de Run, Sally Yin Choo, Lau, Ernest Cyril (2015). Beliefs about the use of Instagram: an exploratory study. *International Journal of Business and Innovation,* 2(2), 15-31.

Topbaş, Hasan ve Yılmaz, Alper (2018). Büyük Veri ve Sosyal Medya: Sosyal Medya Pazarlaması. (Editörler: Gülbuğ Erol ve Hasan Topbaş). *Dijital Çağda İletişim Okumaları 1.* İstanbul: Hiperyayın.

Treadaway, Chris ve Smith, Mari (2012). *Facebook marketing: An hour a day.* Indianapolis: Wiley Publishing.

Trusov, Michael, Bucklin, Randolp E. ve Pauwels, Koen (2009). Effects of word-of-mouth versus traditional marketing: findings from an internet social networking site. *Journal of Marketing,* 73(5), 90-102.

Tsai, Wan-Hsiu Sunny ve Men, Linjuan Rita (2013). Motivations and antecedents of consumer engagement with brand pages on social networking sites. *Journal of Interactive Advertising*, 13(2), 76-87.

TUİK, (2019). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayal%C4%B1-N%-C3%BCfus-Kay%C4%B1t-Sistemi-Sonu%C3%A7lar%C4%B1-2019-33705&dil=1 (Erişim Tarihi: 12.05.2020).

Tuten, Tracy L. ve Solomon, Michael, R. (2018). *Social Media Marketing*. London: Sage Publications.

Tuten, Tracy, L. (2008). *Advertising 2.0: Social Media Marketing in a Web 2.0 World.* London: Praeger Publishers.

Türkmenoğlu, Harun (2014). Teknoloji ile sanat ilişkisi ve bir dijital sanat örneği olarak Instagram. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 87-100.

Tyler, Tom R. (2003). Procedural justice, legitimacy, and the effective rule of law. *Crime and Justice,* 30, 283-357.

Tyler, Tom R. ve Blader, Steven L. (2003). The group engagement model: Procedural justice, social identity, and cooperative behavior. *Personality and Social Psychology Review*, 7(4), 349-361.

Uzgören, Nevin (2012). *Bilimsel araştırmalarda kullanılan temel ve istatistiksel yöntemler ve SPSS uygulamaları* (2. Baskı), Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Uzunoğlu, Ebru ve Misci Kip, Sema (2014). Brand communication through digital influencers: Leveraging blogger engagement. *International Journal of Information Management,* 34(5), 592–602.

Üçer, Neda (2016). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında Gençlerin Sosyal Media Kullanımına Yönelik Niteliksel Bir Araştırma. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 6(12), 1-26.

van Doorn, Jenny, Lemon, Katherine N, Mittal, Vikas, Nass, Stephan, Pick, Doree´n, Pirner, Peter ve Verhoef, Peter C. (2010). Customer engagement behavior: Theoretical foundations and research directions. *Journal of Service Research,* 13(3), 253-266.

Vargo, Stephen L. ve Lusch, Robert F. (2008). Service-dominant logic: continuing the evolution. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 36(1), 1-10.

Varnalı, Kaan (2013). *Dijital Tutulma* (2. Baskı) İstanbul: Mediacat Kitapları.

Verhoef, Peter C, Reinartz, Werner J. ve Krafft, Manfred (2010). Customer engagement as a new perspective in customer management. *Journal of Service Research,* 13(3), 247-252.

Virtanen, Henrik, Björk, Peter ve Sjöström, Elin (2017). Follow for follow: Marketing of a start-up company on Instagram. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 24(3), 468-484.

Vivek, Shiri D. (2009). *A Scale of Consumer Engagement,* phD Thesis, The University of Alabama Department of Management and Marketing, Alabama.

Vivek, Shiri D, Beatty, Sharon E. ve Morgan, Robert M. (2012). Customer engagement: Exploring customer relationships beyond purchase. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 20(2), 122-146.

Vivek, Shiri D, Beatty, Sharon E, Dalela, Vivek ve Morgan, Robert M. (2014). A generalized multidimensional scale for measuring customer engagement. *Journal of Marketing Theory and Practice,* 22(4), 401-420.

Voorveld, Hilde A, Neijens, Peter C. ve Smit, Edith G. (2011). Opening the black box: Understanding cross-media effects. *Journal of Marketing Communications*, 17(02), 69-85.

Wagner, Christian ve Majchrzak, Ann (2006). Enabling Customer-Centricity Using Wikis and the Wiki Way. *Journal of Management Information Systems*, 23(3), 17-43.

Watsons, Richard, T, Pitt, Leyland, F, Berthon, Pierre ve Zinkhan, George M. (2002). U-commerce: expanding the universe of marketing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 30(4), 333-347.

Weber, Steve (2009). *Twitter Marketing: Promote Yourself and Your Business on Earth's Hottest Social Network.* USA: Weber Books.

Weilenmann, Alexandra, Hillman, Thomas ve Jungselius, Beata (2013). Instagram at the museum: communicating the museum experience through social photo sharing. *In Proceedings of The SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems,* 1843-1852.

Wendt, Lars Michael, Griesbaum, Joachim ve Kölle, Ralph (2016). Product advertising and viral stealth marketing in online videos. *Aslib Journal of Information Management*, 68(3), 250-264.

Westbrook, Robert A. (1987). Product/consumption-based affective responses and postpurchase processes. *Journal of Marketing Research*, 24(3), 258-270.

Wirtz, Jochen, Ambtman, Anouk den, Bloemer, Josée, Horváth, Csilla, Ramaseshan, B, Klundert, Joris van de, Gurhan Canli, Zeynep ve Kandampully, Jay (2013). Managing brands and customer engagement in online brand communities. *Journal of Service Management,* 24(3), 223-244.

Xu, Anbang, Liu, Zhe, Guo, Yufan, Sinha, Vibha ve Akkiraju, Rama (2017). A new chatbot for customer service on social media. *In Proceedings of the 2017 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems,* 3506-3510.

Yang, Shuai, Lin, Shan Carlson, Jeffrey R ve Ross Jr, William T. (2016). Brand engagement on social media: will firms' social media efforts influence search engine advertising effectiveness? *Journal of Marketing Management*, 32(5-6), 526-557.

Yasmin, Afrina, Tasneem, Sadia ve Fatema, Kaniz (2015). Effectiveness of digital marketing in the challenging age: An empirical study. *International Journal of Management Science and Business Administration,* 1(5), 69-80.

Yaşar, Metin (2014). İstatistiğe yönelik tutum ölçeği: geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36 (36), 59-75.

Yengin, Deniz (2012). Sosyal İletişim Aracı Olarak Akıllı Telefonların Oluşturduğu Uygulama Toplumu Olgusu: Whatsapp Uygulaması. (Editörler), Tolga Kara ve Ebru Özgen, *Sosyal Medya Akademi,* İstanbul: Beta.

Yoo, Boonghee ve Donthu, Naveen (2001). Developing and validating a multidimensional consumer-based brand equity scale. *Journal of Business Research*, 52(1), 1-14.

Zahoor, Syed Zeeshan ve Qureshi, Ishtiaq Hussain (2017). Social media marketing and brand equity: A literature review. *IUP Journal of Marketing Management,* 16(1), 47-64.

Zaichkowsky, Judith Lynne (1985). Measuring the involvement construct. *Journal of Consumer Research,* 12(3), 341-352.

Zappavigna, Michele (2016). Social media photography: construing subjectivity in Instagram images. *Visual Communication*, 15(3), 271-292.

Zarrella, Dan (2010). *The Social Media Marketing Book*. Farnham: O'Reilly Media.

Zeng, Daniel, Chen, Hsinchun, Lusch, Robert ve Li, Shu-Hsing (2010). Social media analytics and intelligence. *IEEE Intelligent Systems*, 25(6), 13-16.

TEDARİK ZİNCİRİ EKOSİSTEM
YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN

COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLER

Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamet Polater

EĞİTİM
yayınevi

TEDARİK ZİNCİRİ EKOSİSTEM YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLER

Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamet Polater

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-51-6
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı
TEDARİK ZİNCİRİ EKOSİSTEM YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDEN COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLER
Dr. Öğr. Üyesi Abdüssamet Polater
VIII+121 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-51-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Aagaard, A. (2019). The concept and frameworks of digital business models. In A. Aagaard (Ed.), *Digital Business Models: Driving Transformation and Innovation* (1st ed., pp. 1–26). Springer.

Aarikka-Stenroos, L., & Ritala, P. (2017). Network management in the era of ecosystems: Systematic review and management framework. *Industrial Marketing Management*, *67*, 23–36.

Adner, R., & Kapoor, R. (2010). Value creation in innovation ecosystems: how the structure of technological interdependence affects firm performance in new technology generations. *Strategic Management Journal*, *31*(3), 306–333.

Alletto, A., Bruccoleri, M., Mazzola, E., & Ramanathan, U. (2017). Collaboration experience in the supply chain of knowledge and patent development. *Production Planning & Control*, *28*(6–8), 574–586.

Andrade-Rojas, M. G., Li, S. Y., & Zhu, J. J. (2024). The social and economic outputs of SME-GSI research collaboration in an emerging economy: An ecosystem perspective. *Journal of Small Business Management*, *62*(2), 656–699.

Anne, F., Hernandez-Mendez, A., Rehm, S., & Matthes, F. (2018). Visualizing Business Ecosystems: Applying a Collaborative Modelling Process in Two Case Studies. *ACIS 2018 Proceedings*.

Arena, A., Bianchini, A., Perazzo, P., Vallati, C., & Dini, G. (2019). BRUSCHETTA: An IoT Blockchain-Based Framework for Certifying Extra Virgin Olive Oil Supply Chain. *2019 IEEE International Conference on Smart Computing (SMARTCOMP)*, 173–179.

Artêncio, M. M., Giraldi, J. de M. E., & de Oliveira, J. H. C. (2022). A cup of black coffee with GI, please! Evidence of geographical indication influence on a coffee tasting experiment. *Physiology & Behavior*, *245*, 113671.

Asri, D. P. B., Sriyono, E., Hapsari, M. A., & Syahrin, S. A. (2022). Valuing local heritage: Issue and challenges of geographical indication protection for local artisans in Indonesia Kasongan village heritage. *The Journal of World Intellectual Property*, *25*(1), 71–85.

Augustin- Jean, L., & Sekine, K. (2012). From Products of Origin to Geographical Indications in Japan: Perspectives on the Construction of Quality for the Emblematic Productions of Kobe and Matsusaka Beef. In L. Augustin-Jean, H. Ilbert, & N. Saavedra-Rivano (Eds.),

Geographical Indications and International Agricultural Trade (1st ed.). Palgrave Macmillan.

Bajoub, A., Olmo-García, L., Ouazzani, N., Monasterio, R. P., Beltrán, G., & Carrasco-Pancorbo, A. (2016). Geographical Indication Labels in Moroccan Olive Oil Sector: Territorial Dimension and Characterization of Typicality: A Case Study of Meknès Region. In D. Boskou & M. Clodoveo (Eds.), *Products from Olive Tree* (1st ed.). InTech.

Barile, S., Lusch, R., Reynoso, J., Saviano, M., & Spohrer, J. (2016). Systems, networks, and ecosystems in service research. *Journal of Service Management*, *27*(4), 652–674.

Barjolle, D., Quiñones-Ruiz, X. F., Bagal, M., & Comoé, H. (2017). The Role of the State for Geographical Indications of Coffee: Case Studies from Colombia and Kenya. *World Development*, *98*, 105–119.

Bartoli, C., Bonetti, E., & Mattiacci, A. (2022). Marketing geographical indication products in the digital age: a holistic perspective. *British Food Journal*, *124*(9), 2857–2876.

Batista, L., Gong, Y., Pereira, S., Jia, F., & Bittar, A. (2019). Circular supply chains in emerging economies – a comparative study of packaging recovery ecosystems in China and Brazil. *International Journal of Production Research*, *57*(23), 7248–7268.

Belletti, G., Marescotti, A., & Brazzini, A. (2017). Old World Case Study: The Role of Protected Geographical Indications to Foster Rural Development Dynamics: The Case of Sorana Bean PGI. In W. van Caenegem & J. Cleary (Eds.), *The Importance of Place: Geographical Indications as a Tool for Local and Regional Development*. Springer.

Belletti, G., Marescotti, A., & Touzard, J.-M. (2017). Geographical Indications, Public Goods, and Sustainable Development: The Roles of Actors' Strategies and Public Policies. *World Development*, *98*, 45–57.

Belmin, R., Casabianca, F., & Meynard, J.-M. (2018). Contribution of transition theory to the study of geographical indications. *Environmental Innovation and Societal Transitions*, *27*, 32–47.

Ben Letaifa, S. (2014). The uneasy transition from supply chains to ecosystems. *Management Decision*, *52*(2), 278–295.

Benitez, G. B., Ayala, N. F., & Frank, A. G. (2020). Industry 4.0 innovation ecosystems: An evolutionary perspective on value cocreation. *International Journal of Production Economics*, *228*, 107735.

Bhattacharya, N. S., & Tiwari, K. (2022). A Study on the Quality Control and Enforcement of Registered Geographical Indication Goods in India. In N. S. Bhattacharya (Ed.), *Geographical Indication Protection in India The Evolving Paradigm* (1st ed.). Springer Nature.

Bicen, P., & Malter, A. J. (2019). The new institutional economics (NIE) approach to geographical indication (GI) supply chains. In J. Byrom & D. Medway (Eds.), *Case Studies in Food Retailing and Distribution* (1st ed., pp. 105–118). Woodhead Publishing.

Bogers, M., Sims, J., & West, J. (2019). What Is an Ecosystem? Incorporating 25 Years of Ecosystem Research. *SSRN Electronic Journal*.

Bonetti, E., Bartoli, C., & Mattiacci, A. (2023). Applying blockchain to quality food products: a marketing perspective. *British Food Journal*.

Bosona, T., & Gebresenbet, G. (2013). Food traceability as an integral part of logistics management in food and agricultural supply chain. *Food Control*, *33*(1), 32–48.

Bowen, S. (2010). Embedding Local Places in Global Spaces: Geographical Indications as a Territorial Development Strategy. *Rural Sociology*, *75*(2), 209–243.

Bramley, C., & Biénabe, E. (2013). Why the Need to Consider GIs in the South? . In C. Bramley, E. Biénabe, & J. Kirsten (Eds.), *Developing Geographical Indications in the South: The Southern African Experience* (1st ed., pp. 1–151). Springer.

Bramley, C., Bienabe, E., & Kırsten, J. (2009). THE ECONOMICS OF GEOGRAPHICAL INDICATIONS: TOWARDS A CONCEPTUAL FRAMEWORK FOR GEOGRAPHICAL INDICATION RESEARCH IN DEVELOPING COUNTRIES. In *THE ECONOMICS OF INTELLECTUAL PROPERTY Suggestions for Further Research in Developing Countries and Countries with Economies in Transition* (1st ed.). WIPO.

Brandenburger, A. M., & Nalebuff, B. (1997). *The Added-Value Theory of Business*. PWC Publications. https://www.strategy-business.com/article/12669

Cardoso, V. A., Lourenzani, A. E. B. S., Caldas, M. M., Bernardo, C. H. C., & Bernardo, R. (2022). The benefits and barriers of geographical indications to producers: A review. *Renewable Agriculture and Food Systems*, *37*(6), 707–719.

Chai, R., Gou, J., & Shen, G. (2013). Customer Evaluation Model Based on the Catering Industry's Supply Chain Ecosytem. In Z. Zhang, R. Zhang, & J. Zhang (Eds.), *Proceedings of 2nd International Conference on Logistics, Informatics and Service Science*. Springer.

Choi, T. Y., & Wu, Z. (2009). Taking the leap from dyads to triads: Buyer–supplier relationships in supply networks. *Journal of Purchasing and Supply Management*, *15*(4), 263–266.

Chow, W. S., Madu, C. N., Kuei, C.-H., Lu, M. H., Lin, C., & Tseng, H. (2008). Supply chain management in the US and Taiwan: An empirical study. *Omega*, *36*(5), 665–679.

Conneely, R., & Mahon, M. (2015). Protected geographical indications: Institutional roles in food systems governance and rural development. *Geoforum*, *60*, 14–21.

Costa, C., Antonucci, F., Pallottino, F., Aguzzi, J., Sarriá, D., & Menesatti, P. (2013). A Review on Agri-food Supply Chain Traceability by Means of RFID Technology. *Food and Bioprocess Technology*, *6*(2), 353–366.

Crick, J. M., & Crick, D. (2021). The dark-side of coopetition: Influences on the paradoxical forces of cooperativeness and competitiveness across product-market strategies. *Journal of Business Research*, *122*, 226–240.

Crupi, A., Del Sarto, N., Di Minin, A., Gregori, G. L., Lepore, D., Marinelli, L., & Spigarelli, F. (2020). The digital transformation of SMEs – a new knowledge broker called the digital innovation hub. *Journal of Knowledge Management*, *24*(6), 1263–1288.

Damayanti, T., & Setiadi, H. (2019). The Influence of Certificaton of Gayo Coffee Geographical Indication Against Value Added of Coffee In Gayo Highlands, Aceh. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *338*(1), 012028.

Datta, S., & Bhattacharya, N. S. (2022). Geographical Indication Protection System in India. In N. S. Bhattacharya (Ed.), *Geographical Indication Protection in India, The Evolving Paradigm* (1st ed.). Springer Nature.

Datta, S., Manchikanti, P., & Bhattacharya, N. S. (2021). Enhancing geographical indications protection in India for community relevance. *The Journal of World Intellectual Property*, *24*(5–6), 420–435.

De Rosa, M., Masi, M., Apostolico, L., Bartoli, L., & Francescone, M. (2023). Geographical Indications and Risks of Unsustainability

Linked to "Disaffection Effects" in the Dairy Sector. *Agriculture*, *13*(2), 333.

del Bosque Rodríguez, I. R., Agudo, J. C., & San Martín Gutiérrez, H. (2006). Determinants of economic and social satisfaction in manufacturer–distributor relationships. *Industrial Marketing Management*, *35*(6), 666–675.

Deng, C., Yan, T., Mao, J., & Yin, S. (2022). Thinking alike or not: Performance implications of transactional psychological contract congruence in buyer–supplier new product development projects. *Journal of Operations Management*, *68*(1), 4–32.

Dentoni, D., Menozzi, D., & Capelli, M. G. (2012). Group heterogeneity and cooperation on the geographical indication regulation: The case of the "Prosciutto di Parma" Consortium. *Food Policy*, *37*(3), 207–216.

Dimara, E., Petrou, A., & Skuras, D. (2004). Agricultural policy for quality and producers' evaluations of quality marketing indicators: a Greek case study. *Food Policy*, *29*(5), 485–506.

DOKUZLU, S., & SÖYLER, İ. (2023). Coğrafi İşaretlerde Denetim Etkinliğini Artırma Yöntemleri. *Tarım Ekonomisi Araştırmaları Dergisi*, *9*(EKS 1), 15–25.

Durand, C., & Fournier, S. (2017). Can Geographical Indications Modernize Indonesian and Vietnamese Agriculture? Analyzing the Role of National and Local Governments and Producers' Strategies. *World Development*, *98*, 93–104.

Echols, M. A. (2003). Geographical Indications for Foods, Trips and the Doha Development Agenda. *Journal of African Law*, *47*(2), 199–220.

Edelmann, H., Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Scaramuzzi, S., Broscha, K., Jeanneaux, P., Belletti, G., & Marescotti, A. (2020). Social Learning in Food Quality Governance – Evidences from Geographical Indications Amendments. *International Journal of the Commons*, *14*(1), 108–122.

Elaydi, R., & McLaughlin, J. (2012). Cultivating terroir in subsistence markets: Development of terroir strategy through harmony-with-community framework. *Journal of Business Research*, *65*(12), 1743–1748.

EU Commission. (2019). https://www.mapa.gob.es/es/alimentacion/temas/calidad-diferenciada/studyeconomicvalueeuqualityshemes_tcm30-551420.pdf

European Commission. (2023). Geographical Indications. https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/protecting-eu-creations-inventions-and-designs/geographical-indications_en

Fait, M., Palladino, R., Mennini, F. S., Graziano, D., & Manzo, M. (2024). Enhancing knowledge brokerage drivers for dynamic capabilities: the effects on sustainable supply chain ecosystem. *Journal of Knowledge Management*, *28*(2), 355–380.

Fanning, E., Eyres, G., Frew, R., & Kebede, B. (2023). Linking cocoa quality attributes to its origin using geographical indications. *Food Control*, *151*, 109825.

FELCH, V., SUCKY, E., & SCHWARTZ, L. (2022). Business Ecosystem: More Than a New Name for Supply Chain? In M. H. Bilgin, H. Danis, E. Demir, & A. Zaremba (Eds.), *Eurasian Business and Economics Perspectives*. Springer, Cham.

Fernández-Barcala, M., González-Díaz, M., & Raynaud, E. (2017). Contrasting the governance of supply chains with and without geographical indications: complementarity between levels. *Supply Chain Management: An International Journal*, *22*(4), 305–320.

Feuer, H. N. (2020). Geographical indications out of context and in vogue. In A. Bonanno, K. Sekine, & H. N. Feuer (Eds.), *Geographical Indication and Global Agri-food*. Routledge.

Flint, D. J., Lusch, R. F., & Vargo, S. L. (2014). The supply chain management of shopper marketing as viewed through a service ecosystem lens. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *44*(1/2), 23–38.

Frow, P., McColl-Kennedy, J. R., & Payne, A. (2016). Co-creation practices: Their role in shaping a health care ecosystem. *Industrial Marketing Management*, *56*, 24–39.

Gatti, S., Giraud-Héraud, E., & Mili, S. (2003). *Wine in the Old World: New Risks and Opportunities* (1st ed.). Franco Angeli.

GIregistration. (2024). IPOS. https://www.ipos.gov.sg/about-ip/geographical-indications/how-to-register

Goetz, F., Türkmen, I., Buck, C., & Meckl, R. (2023). Investigating social factors and their impact on value co-creation in supply chain ecosystems. *Journal of Global Operations and Strategic Sourcing*, *16*(1), 69–89.

Goff, P. M. (2005). It's got to be sheep's milk or nothing. In E. Helleiner & A. Pickel (Eds.), *Economic nationalism in a globalizing world*. Cornell University Press.

Graça, P., & Camarinha-Matos, L. M. (2017). Performance indicators for collaborative business ecosystems — Literature review and trends. *Technological Forecasting and Social Change*, *116*, 237–255.

Gravier, M. J., Randall, W. S., & Strutton, D. (2008). Investigating the role of knowledge in alliance performance. *Journal of Knowledge Management*, *12*(4), 117–130.

Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a silver bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, *19*(2), 139–152.

He, Q., Ghobadian, A., & Gallear, D. (2021). Inter-Firm Knowledge Transfer between Strategic Alliance Partners: A Way Forward. *European Management Review*, *18*(3), 229–248.

Heimeriks, K. H., & Duysters, G. (2007). Alliance Capability as a Mediator Between Experience and Alliance Performance: An Empirical Investigation into the Alliance Capability Development Process*. *Journal of Management Studies*, *44*(1), 25–49.

Henry, L. (2023). Adapting the designated area of geographical indications to climate change. *American Journal of Agricultural Economics*, *105*(4), 1088–1115.

Hobley, L. (2007). *The Value of Trading Relationships between Buyers and Sellers of Wine Grapes in Australia* [Curtin University of Technology]. https://core.ac.uk/download/pdf/195631108.pdf

Höhn, G. L., Huysmans, M., & Crombez, C. (2023). Does terroir size matter? Protected geographical areas and prices of European hams. *Regional Studies*, 1–14.

Hoşcan, N. (2018). KÜRESELLEŞME SÜRECİNDE YÖRESEL GASTRONOMİK ÜRÜNLERİN ÜRETİMİNDE VE PAZARLANMASINDA KOOPERATİFÇİLİK ÜZERİNE BİR MODEL ÖNERİSİ. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi* , *2*(1), 390–413.

Huang, M.-C., & Huang, H.-H. (2019). How transaction-specific investments influence firm performance in buyer-supplier relationships: The mediating role of supply chain integration. *Asia Pacific Management Review*, *24*(2), 167–175.

Huang, M.-C., Kang, M.-P., & Chiang, J.-K. (2020). Can a supplier benefit from investing in transaction-specific investments? A multilevel model of the value co-creation ecosystem perspective. *Supply Chain Management: An International Journal*, *25*(6), 773–787.

Hughes, J. (2017). The Limited Promise of Geographical Indications for Farmers in Developing Countries. In Calboli & WL. Ng-Loy (Eds.), *Geographical Indications at the Crossroads of Trade, Development, and Culture: Focus on Asia-Pacific* (1st ed., pp. 61–86). Cambridge University Press.

Humphreys, P. K., Li, W. L., & Chan, L. Y. (2004). The impact of supplier development on buyer–supplier performance. *Omega*, *32*(2), 131–143.

Iansiti, M., & Levien, R. (2004a). *The Keystone Advantage: What the New Dynamics of Business Ecosystems Mean for Strategy, Innovation, and Sustainability* (1st ed.). Harvard Business School Press.

Iansiti, M., & Levien, R. (2004b). Strategy as Ecology. *Harvard Business Review*.

Ikeda, E. K., da Silva, L. F., Penha, R., & de Oliveira, P. S. G. (2021). The relationship between the Internet of Things and knowledge management in smart ecosystem development. *Knowledge and Process Management*, *28*(2), 181–194.

İloğlu, N. (2023). Coğrafi İşaretli Ürünlerde Üretici ve Tescil Ettirenin Sorumlulukları. In *Türk Patent*. Türk Patent ve Marka Kurumu.

InfoPack. (2022). https://www.ipos.gov.sg/docs/default-source/resources-library/geographical-indications/resources/gi-infopack-1-nov-21.pdf

Jacobides, M. G., Cennamo, C., & Gawer, A. (2018). Towards a theory of ecosystems. *Strategic Management Journal*, *39*(8), 2255–2276.

Jena, P. R., Ngokkuen, C., Rahut, D. B., & Grote, U. (2015). Geographical indication protection and rural livelihoods: insights from <scp>I</scp> ndia and <scp>T</scp> hailand. *Asian-Pacific Economic Literature*, *29*(1), 174–185.

Jia, N. (2013). Competition, governance, and relationship-specific investments: Theory and implications for strategy. *Strategic Management Journal*, *34*(13), 1551–1567.

Kale, P., & Singh, H. (2007). Building firm capabilities through learning: the role of the alliance learning process in alliance capability and firm-level alliance success. *Strategic Management Journal*, *28*(10), 981–1000.

Keskin, G., & Dağıstan, E. (2020). Geographical indications and traditional products as instruments of rural development: the example of Hatay, a cultural crossroads. *Mustafa Kemal Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, *25*(2), 101–107.

Ketchen, D. J., Crook, T. R., & Craighead, C. W. (2014). From Supply Chains to Supply Ecosystems: Implications for Strategic Sourcing Research and Practice. *Journal of Business Logistics*, *35*(3), 165–171.

Kizos, T., & Vakoufaris, H. (2011). Valorisation of a local asset: The case of olive oil on Lesvos Island, Greece. *Food Policy*, *36*(5), 705–714.

Kramer, M. R., & Pfitzer, M. W. (2016). The ecosystem of shared value. *Harvard Business Review*, *94*(10).

Laksono, P., Irham, Handoyo Mulyo, J., Suryantini, A., & Budi Permadi, D. (2021). Small-Scale Farmers' Preference in Adopting Geographical Indications' Code of Practice to Produce Coffee in Indonesia: A Choice Experiment Study. *E3S Web of Conferences*, *316*, 02018.

Lamarque, P., & Lambin, E. F. (2015). The effectiveness of marked-based instruments to foster the conservation of extensive land use: The case of Geographical Indications in the French Alps. *Land Use Policy*, *42*, 706–717.

Latino, M. E., Menegoli, M., Lazoi, M., & Corallo, A. (2022). Voluntary traceability in food supply chain: a framework leading its implementation in Agriculture 4.0. *Technological Forecasting and Social Change*, *178*, 121564.

Le Goffic, C., & Zappalaglio, A. (2017). The Role Played by the US Government in Protecting Geographical Indications. *World Development*, *98*, 35–44.

Lee, C.-Y., Chang, H.-C., & Wang, K.-W. (2021). Business ecosystem and technology roadmap for Taiwan's TFT-LCD industry. *Technology Analysis & Strategic Management*, *33*(1), 1–17.

Lee, D., Moon, J., & Ryu, M. H. (2019). The effects of extrinsic cues on online sales of fresh produce: a focus on geographical indications. *Cahiers Agricultures*, *28*, 13.

Li, J., Lammerts van Bueren, E. T., Leeuwis, C., & Jiggins, J. (2014). Expressing the public value of plant genetic resources by organising novel relationships: The contribution of selected participatory plant breeding and market-based arrangements. *Journal of Rural Studies*, *36*, 182–196.

Liu, D., Bao, Y., & Wang, G. (2022). Unpacking the relationship between formal contracts and alliance innovation performance: the role of relationship learning and guanxi. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *37*(3), 564–577.

Liu, G., Aroean, L., & Ko, W. W. (2019). A business ecosystem perspective of supply chain justice practices. *International Journal of Operations & Production Management*, *39*(9/10), 1122–1143.

López-Bayón, S., Fernández-Barcala, M., & González-Díaz, M. (2020). In search of agri-food quality for wine: Is it enough to join a geographical indication? *Agribusiness*, *36*(4), 568–590.

López-Bayón, S., González-Díaz, M., Solís-Rodríguez, V., & Fernández-Barcala, M. (2018). Governance decisions in the supply chain and quality performance: The synergistic effect of geographical indications and ownership structure. *International Journal of Production Economics*, *197*, 1–12.

Luo, Y., Liu, Y., & Xue, J. (2009). Relationship Investment and Channel Performance: An Analysis of Mediating Forces. *Journal of Management Studies*, *46*(7), 1113–1137.

Lyu, C., Yang, J., Zhang, F., Teo, T. S. H., & Mu, T. (2020). How do knowledge characteristics affect firm's knowledge sharing intention in interfirm cooperation? An empirical study. *Journal of Business Research*, *115*, 48–60.

Macdonald, J. R., Zobel, C. W., Melnyk, S. A., & Griffis, S. E. (2018). Supply chain risk and resilience: theory building through structured experiments and simulation. *International Journal of Production Research*, *56*(12), 4337–4355.

Magliocca, P., Herold, D. M. M., Canestrino, R., Temperini, V., & Albino, V. (2023). The role of start-ups as knowledge brokers: a supply chain ecosystem perspective. *Journal of Knowledge Management*, *27*(10), 2625–2641.

Mancini, M. C., Arfini, F., & Guareschi, M. (2019). Innovation and typicality in localised agri-food systems: the case of PDO Parmigiano Reggiano. *British Food Journal*, *121*(12), 3043–3061.

Marie-Vivien, D. (2010). The Role of the State in the Protection of Geographical Indications: From Disengagement in France/ Europe to Significant Involvement in India. *The Journal of World Intellectual Property*, *13*(2), 121–147.

Marie-Vivien, D., & Biénabe, E. (2017). The Multifaceted Role of the State in the Protection of Geographical Indications: A Worldwide Review. *World Development*, *98*, 1–11.

Marie-Vivien, D., Carimentrand, A., Fournier, S., Cerdan, C., & Sautier, D. (2019). Controversies around geographical indications. *British Food Journal*, *121*(12), 2995–3010.

Marie-Vivien, D., & Vagneron, I. (2017). One Size Fits all or Tailor-Made? Building Appropriate Certification Systems for Geographical Indications in Southeast Asia. *World Food Policy*, *3–4*(2–1), 105–126.

Marion, H., Luisa, M., & Sebastian, R. (2023). Adoption of Geographical Indications and origin-related food labels by smes – A systematic literature review. *Cleaner and Circular Bioeconomy*, *4*, 100041.

Marsden, T. (1998). New rural territories: Regulating the differentiated rural spaces. *Journal of Rural Studies*, *14*(1), 107–117.

Medeiros, M. de L., & Passador, J. L. (2022). Examining the development attributed to geographical indications. *The Journal of World Intellectual Property*, *25*(1), 86–105. https://doi.org/10.1111/jwip.12208

Mei, L., Zhang, T., & Chen, J. (2019). Exploring the effects of inter-firm linkages on SMEs' open innovation from an ecosystem perspective: An empirical study of Chinese manufacturing SMEs. *Technological Forecasting and Social Change*, *144*, 118–128.

Meyer, C., & Naicker, K. (2023). Collective intellectual property of Indigenous peoples and local communities: Exploring power asymmetries in the rooibos geographical indication and industry-wide benefit-sharing agreement. *Research Policy*, *52*(9), 104851.

Millar, M. (2015). *Global Supply Chain Ecosystems Strategies for competitive advantage in a complex world* (1st ed.). CPI Group.

Miyake, Y., & Kohsaka, R. (2023). Discourse of quality and place in geographical indications: Applying convention theory to Japanese tea. *Food Reviews International*, *39*(7), 4610–4635.

Moore, J. F. (1993). Predators and Prey: The New Ecology of Competition. *Harvard Business Review*, *71*(3), 75–83.

Nizam, D. (2020). How to use geographical indication for the democratization of agricultural production. In A. Bonanno, K. Sekine, & H. N. Feuer (Eds.), *Geographical Indication and Global Agri-Food, Development and Democratization* (1st ed., pp. 87–99). Routledge.

Nizam, D., & Tatari, M. F. (2022). Rural revitalization through territorial distinctiveness: The use of geographical indications in Turkey. *Journal of Rural Studies*, *93*, 144–154.

Nizar A. (2018), Perlindungan Indikasi Geografis Dalam Rangka Mendorong Perekonomian Daerah, *Jurnal Penelitian Hukum De Jure*, *18* (4).

Nyaga, G. N., Whipple, J. M., & Lynch, D. F. (2010). Examining supply chain relationships: Do buyer and supplier perspectives on collaborative relationships differ? *Journal of Operations Management*, *28*(2), 101–114.

Oh, H. J., Park, M. S., Cho, K. J., Choi, S. I., Kang, H. M., & Kim, H. (2018). Geographical indication and development plans in South Korea: a study on dried persimmons. *Forest Science and Technology*, *14*(1), 41–46.

O'Neill, R. V., DeAngelis, D. L., Waide, J. B., & Allen, T. F. H. (1986). *A Hierarchical Concept of Ecosystems* (1st ed.). Princeton University Press.

Parente, R., Rong, K., Geleilate, J.-M. G., & Misati, E. (2019). Adapting and sustaining operations in weak institutional environments: A business ecosystem assessment of a Chinese MNE in Central Africa. *Journal of International Business Studies*, *50*(2), 275–291.

Peng, D. X., & Lai, F. (2012). Using partial least squares in operations management research: A practical guideline and summary of past research. *Journal of Operations Management*, *30*(6), 467–480.

Piatti, C., & Dwiartama, A. (2020). Provenance for whom? A comparative analysis of geographical indications in the European Union and Indonesia. In K. Sekine & H. N. Feuer (Eds.), *Geographical Indication and Global Agri-food*. Routledge.

Ping, R. A. (1993). The effects of satisfaction and structural constraints on retailer exiting, voice, loyalty, opportunism, and neglect. *Journal of Retailing*, *69*(3), 320–352.

Polater, A. (2024). In pursuit of increasing supply chain innovation performance through suppliers' promotive voice: the moderating role of unlearning and transparency. *Operations Management Research*, *17*(1), 55–74.

Polater, S. (2020). AVRUPA BİRLİĞİ VE TÜRK HUKUKUNDA MENŞE ADININ VE MAHREÇ İŞARETİNİN TESCİL EDİLEBİLME ŞARTLARI. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, *6*(2), 283–309. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tfm/issue/60069/790914

Pomegbe, W. W. K., Li, W., Dogbe, C. S. K., & Otoo, C. O. A. (2021). Closeness or opportunistic behavior? Mediating the business ecosystem governance mechanisms and coordination relationship. *Cross Cultural & Strategic Management*, *28*(3), 530–552.

QDO. (2022). QUALIFIED DESIGNATION OF ORIGIN. https://www.torres.es/en/blog/qualified-designation-origin#:~:text=At%20the%20top%20of%20the,these%20two%20can%20do%20so

Quinlan, A. V., & Paynter, H. M. (1976). Some Simple Nonlinear Dynamic Models of Interacting Element Cycles in Aquatic Ecosystems. *Journal of Dynamic Systems, Measurement, and Control*, *98*(1), 6–19.

Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Belletti, G., Marescotti, A., & Scaramuzzi, S. (2017). Why early collective action pays off: evidence from setting Protected Geographical Indications. *Renewable Agriculture and Food Systems*, *32*(2), 179–192.

Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Belletti, G., Marescotti, A., Scaramuzzi, S., Barzini, E., Pircher, M., Leitgeb, F., & Samper-Gartner, L. F. (2016). Insights into the black box of collective efforts for the registration of Geographical Indications. *Land Use Policy*, *57*, 103–116.

Quiñones-Ruiz, X. F., Penker, M., Vogl, C. R., & Samper-Gartner, L. F. (2015). Can origin labels re-shape relationships along international supply chains? – The case of Café de Colombia. *International Journal of the Commons*, *9*(1), 416.

Radhika, A. M., Thomas, K. J., & Raju, R. K. (2021). Geographical indications as a strategy for market enhancement-lessons from rice GIs in Kerala. *The Journal of World Intellectual Property*, *24*(3–4), 221–236.

Rangnekar, D. (2004). *The Socio-Economics of Geographical Indications A Review of Empirical Evidence from Europe*. https://ipbio.org/pdfs/papers/a.pdf

Raynaud, E., Sauvee, L., & Valceschini, E. (2005). Alignment between Quality Enforcement Devices and Governance Structures in the Agro-food Vertical Chains. *Journal of Management & Governance*, *9*(1), 47–77.

Rejman, K., Kaczorowska, J., Halicka, E., & Prandota, A. (2023). How Do Consumers Living in European Capital Cities Perceive Foods with Sustainability Certificates? *Foods*, *12*(23), 4215.

Rinallo, D., & Pitardi, V. (2019). Open conflict as differentiation strategy in geographical indications: the Bitto Rebels case. *British Food Journal*, *121*(12), 3102–3118.

Riquelme-Medina, M., Stevenson, M., Barrales-Molina, V., & Llorens-Montes, F. J. (2022). Coopetition in business Ecosystems: The key role of absorptive capacity and supply chain agility. *Journal of Business Research*, *146*, 464–476.

Riquelme-Medina, M., Stevenson, M., Barrales-Molina, V., & Llorens-Montes, F. J. (2023). Business ecosystem embeddedness to enhance

supply chain competence: the key role of external knowledge capacities. *Production Planning & Control*, *34*(7), 658–675.

Ritala, P., Agouridas, V., Assimakopoulos, D., & Gies, O. (2013). Value creation and capture mechanisms in innovation ecosystems: a comparative case study. *International Journal of Technology Management*, *63*(3/4), 244.

Rivera-Toapanta, E., Kallas, Z., Čandek-Potokar, M., Gonzalez, J., Gil, M., Varela, E., Faure, J., Cerjak, M., Urška, T., Aquilani, C., Lebret, B., Karolyi, D., Pugliese, C., & Gil, J. M. (2022). Marketing strategies to self-sustainability of autochthonous swine breeds from different EU regions: a mixed approach using the World Café technique and the Analytical Hierarchy Process. *Renewable Agriculture and Food Systems*, *37*(1), 92–102.

Rong, K., Hu, G., Lin, Y., Shi, Y., & Guo, L. (2015). Understanding business ecosystem using a 6C framework in Internet-of-Things-based sectors. *International Journal of Production Economics*, *159*, 41–55.

Rong, K., Lin, Y., Li, B., Burström, T., Butel, L., & Yu, J. (2018). Business ecosystem research agenda: More dynamic, more embedded, and more internationalized. *Asian Business and Management*, *17*, 167–182.

Roselli, L., Giannoccaro, G., Carlucci, D., & De Gennaro, B. (2018). EU quality labels in the Italian olive oil market: How much overlap is there between geographical indication and organic production? *Journal of Food Products Marketing*, *24*(6), 784–801.

Sari, E. Y., Guritno, A. D., & Sukartiko, A. C. (2021). Risk Assessment on Supply Chain of the Geographical Indication Granulated Coconut Sugar in Kulon Progo Regency, Special Region of Yogyakarta, Indonesia. *International Journal on Advanced Science, Engineering and Information Technology*, *11*(1), 236–243.

Sautier, D., Bienabe, E., & Cerdan, C. (2011). Geographical Indications in Developing Countries. In E. Barham & B. Sylvander (Eds.), *Labels of Origin for Food Local Development, Global Recognition*. Cabi.

Sengere, R. W., Curry, G. N., & Koczberski, G. (2019). Forging alliances: Coffee grower and chain leader partnerships to improve productivity and coffee quality in Papua New Guinea. *Asia Pacific Viewpoint*, *60*(2), 220–235.

Sereyvath, P. (2010). Kampong Speu palm sugar, Cambodia. In A. Lecoent, E. Vandecandelaere, & J. Cadilhon (Eds.), *Quality linked*

to geographical origin and geographical indications: lessons learned from six case studies in Asia (1st ed.). Food and Agriculture Organization. https://www.fao.org/3/i1592e/i1592e.pdf

Servet, H., Yayla, N., & Çeviş, İ. (2020). COĞRAFİ İŞARETLİ ÜRÜNLERİN İHRACATA DAYALI KALKINMA POTANSİYELİ: DENİZLİ ÖRNEĞİ. *Ege Coğrafya Dergisi*, *29*(1), 107–123.

Sgroi, F., Piraino, F., Garifo, G., Modica, F., & Ingrassia, M. (2022). Information asymmetry in the agri-food sector and territorial marks: The case of the olive oil Val di Mazara PDO. *Journal of Agriculture and Food Research*, *9*, 100337.

Shen, G., Gou, J., & Chai, R. (2013). Service-Oriented Catering Supply Chain Performance Evaluation Model. In Z. Zhang, R. Zhang, & J. Zhang (Eds.), *Proceedings of 2nd International Conference on Logistics, Informatics and Service Science*. Springer.

Skilton, P. F., & Wu, Z. (2013). Governance Regimes for Protected Geographic Indicators. *Journal of Macromarketing*, *33*(2), 144–159.

SMK. (2017). SMK. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6769.pdf

Suuronen, S., Ukko, J., Saunila, M., Rantala, T., & Rantanen, H. (2024). The implications of multi-sided platforms in managing digital business ecosystems. *Journal of Business Research*, *175*, 114544.

Tansakul, N., Suanmali, S., & Shirahada, K. (2023). Conceptualizing a transformative supply chain for ecosystem well-being. *The Service Industries Journal*, *43*(5–6), 378–399.

Tashiro, A., Uchiyama, Y., & Kohsaka, R. (2018). Internal processes of Geographical Indication and their effects: an evaluation framework for geographical indication applicants in Japan. *Journal of Ethnic Foods*, *5*(3), 202–210.

Tekelioğlu, Y. (2019). COĞRAFİ İŞARETLER VE TÜRKİYE UYGULAMALARI. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(15), 1–29. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1359250

Tekelioğlu, Y. (2021). Coğrafi İşaretlerin A, B, C'si. *YÜciDERGİ*, *1*(1), 14–32.

Tepe, S. (2008). Coğrafi İşaretlerin Ekonomik Etkileri [Uzmanlık Tezi]. *Türk Patent Enstitüsü Markalar Dairesi Başkanlığı*.

Teuber, R. (2010). Geographical Indications of Origin as a Tool of Product Differentiation: The Case of Coffee. *Journal of International Food & Agribusiness Marketing*, *22*(3–4), 277–298.

Teuber, R. (2011). Consumers' and producers' expectations towards geographical indications. *British Food Journal*, *113*(7), 900–918.

Thévenod-Mottet, E., & Marie-Vivien, D. (2011). Legal Debates Surrounding Geographical Indications. In E. Barham & B. Sylvander (Eds.), *Labels of Origin for Food: Local Development, Global Recognition*. CABI .

Török, Á., Jantyik, L., Maró, Z. M., & Moir, H. V. J. (2020). Understanding the Real-World Impact of Geographical Indications: A Critical Review of the Empirical Economic Literature. *Sustainability*, *12*(22), 9434.

Traversac, J.-B., Rousset, S., & Perrier-Cornet, P. (2011). Farm resources, transaction costs and forward integration in agriculture: Evidence from French wine producers. *Food Policy*, *36*(6), 839–847.

Trebbin, A., & Hassler, M. (2012). Farmers' Producer Companies in India: A New Concept for Collective Action? *Environment and Planning A: Economy and Space*, *44*(2), 411–427.

Tregear, A., & Giraud, G. (2011). Geographical indications, consumers and citizens. In E. Barham & B. Sylvander (Eds.), *Labels of Origin for Food Local Development, Global Recognition*. Cabi.

Tregear, A., Török, Á., & Gorton, M. (2016). Geographical indications and upgrading of small-scale producers in global agro-food chains: A case study of the Makó Onion Protected Designation of Origin. *Environment and Planning A: Economy and Space*, *48*(2), 433–451.

Tripathi, S., & Gupta, M. (2023). Indian supply chain ecosystem readiness assessment for Industry 4.0. *International Journal of Emerging Markets*, *18*(8), 1917–1947.

Užar, D., & Filipović, J. (2023). Determinants of Consumer Purchase Intention Towards Cheeses with Geographical Indication in a Developing Country: Extending the Theory of Planned Behavior. *Market-Tržište*, *35*(2), 183–204.

Uzzi, B. (1997). Social Structure and Competition in Interfirm Networks: The Paradox of Embeddedness. *Administrative Science Quarterly*, *42*(1), 35.

Vakoufaris, H. (2010). The impact of Ladotyri Mytilinis PDO cheese on the rural development of Lesvos island, Greece. *Local Environment*, *15*(1), 27–41.

Vakoufaris, H., & Gocci, A. (2023). Geographical Indications and Sustainable Development: An Assessment of Four Categories of Products from the Fruit and Vegetable Sector of the Eu. *Food Reviews International*, *39*(9), 7112–7125.

Van Ittersum, K., Meulenberg, M. T. G., Van Trijp, H. C. M., & Candel, M. J. J. M. (2007). Consumers' Appreciation of Regional Certification Labels: A Pan-European Study. *Journal of Agricultural Economics*, *58*(1), 1–23.

Vázquez-Casielles, R., Iglesias, V., & Varela-Neira, C. (2017). Manufacturer–distributor relationships: role of relationship-specific investment and dependence types. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *32*(8), 1245–1260.

Violino, S., Pallottino, F., Sperandio, G., Figorilli, S., Antonucci, F., Ioannoni, V., Fappiano, D., & Costa, C. (2019). Are the Innovative Electronic Labels for Extra Virgin Olive Oil Sustainable, Traceable, and Accepted by Consumers? *Foods*, *8*(11), 529.

Viswanadham, N., & Kameshwaran, S. (2013). The Supply Chain Ecosystem Framework. In *Ecosystem-Aware Global Supply Chain Management* (pp. 17–44). WORLD SCIENTIFIC.

Viswanadham, N., & Samvedi, A. (2013). Supplier selection based on supply chain ecosystem, performance and risk criteria. *International Journal of Production Research*, *51*(21), 6484–6498.

Wagner, S. M. (2021). Startups in the supply chain ecosystem: an organizing framework and research opportunities. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *51*(10), 1130–1157.

Wagner, S. M., Bode, C., & Peter, M. A. (2022). Financially distressed suppliers: exit, neglect, voice or loyalty? *The International Journal of Logistics Management*, *33*(4), 1500–1523.

Wang, C., & Hu, Q. (2020). Knowledge sharing in supply chain networks: Effects of collaborative innovation activities and capability on innovation performance. *Technovation*, *94–95*, 102010.

Wang, G., Wang, X., & Zheng, Y. (2014). Investing in guanxi: An analysis of interpersonal relation-specific investment (RSI) in China. *Industrial Marketing Management*, *43*(4), 659–670.

Wang, G., Zheng, Y., & Li, R. (2014). The Impact of Relation-Specific Investments on Channel Performance: Focusing on Mediators. *Journal of Marketing Channels*, *21*(2), 87–99.

Wang, J., Xue, Y., Wang, P., Chen, J., & Yao, L. (2021). Participation mode and production efficiency enhancement mechanism of Geographical Indication products in rural areas: A meta-frontier analysis. *Physics and Chemistry of the Earth, Parts A/B/C*, *121*, 102982.

Wang, L., Kong, X., Wang, W., & Gong, Y. (2023). Pursuing supply chain ecosystem health under environmental turbulence: a supply chain learning approach. *International Journal of Production Research*, 1–20.

Watt, R. (2009). AN EMPIRICAL ANALYSIS OF THE ECONOMICS OF COPYRIGHT: HOW VALID ARE THE RESULTS OF STUDIES IN DEVELOPED COUNTRIES FOR DEVELOPING COUNTRIES? In World Intellectual Property Organization (Ed.), *The Economics of Intellectual Property. Suggestions for Further Research in Developing Countries and Countries with Economies in Transition* (1st ed.). WIPO. https://tind.wipo.int/record/28197

Wei, Z., Song, X., & Wang, D. (2017). Manufacturing flexibility, business model design, and firm performance. *International Journal of Production Economics*, *193*, 87–97.

Wei, Z., Yang, D., Sun, B., & Gu, M. (2014). The fit between technological innovation and business model design for firm growth: evidence from China. *R&D Management*, *44*(3), 288–305.

WIPO. (2024). WIPO. https://www.wipo.int/geo_indications/en/

WIPO Indicators. (2020). https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_941_2020.pdf

WIPO Indıcators. (2023). https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-941-2023-en-world-intellectual-property-indicators-2023.pdf

WIPO-FAQ. (2024). WIPO. https://www.wipo.int/geo_indications/en/faq_geographicalindications.html#accordion__collapse__15

Wong, C., & Elbegsaikhan, M. (2020). Geographical indications in development contexts: Function, supply chain and pursuit of rural industrial development. *The Journal of World Intellectual Property*, *23*(5–6), 712–735.

Wongprawmas, R., Canavari, M., Haas, R., & Asioli, D. (2012). Gatekeepers' Perceptions of Thai Geographical Indication Products in Europe. *Journal of International Food & Agribusiness Marketing*, *24*(3), 185–200.

WTO. (2024). WTO. https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/ta_docs_e/modules4_e.pdf

Wulf, A., & Butel, L. (2017). Knowledge sharing and collaborative relationships in business ecosystems and networks. *Industrial Management & Data Systems*, *117*(7), 1407–1425.

Xu, Z., Feng, Y., & Wei, H. (2022). Does Geographical Indication Certification Increase the Technical Complexity of Export Agricultural Products? *Frontiers in Environmental Science*, *10*.

YANG, J., WANG, J., WONG, C., & LAI, K. (2008). Relational stability and alliance performance in supply chain☆. *Omega*, *36*(4), 600–608.

Yang, J., Yu, G., Liu, M., & Rui, M. (2016). Improving learning alliance performance for manufacturers: Does knowledge sharing matter? *International Journal of Production Economics*, *171*.

Yang, Q., Wang, Q., & Zhao, X. (2019). A taxonomy of transaction-specific investments and its effects on cooperation in logistics outsourcing relationships. *International Journal of Logistics Research and Applications*, *22*(6), 557–575.

Yang, Y., Jiang, Y., Chen, H., & Xu, Z. (2023). Linking relation-specific investments and sustainability performance: the mediating role of supply chain learning. *International Journal of Operations & Production Management*, *43*(8), 1329–1356.

Yazıcıoğlu, İ., Sarıkaya, G. S., & Erol, E. (2019). Coğrafi İşaretli Ürünlerin Kooperatifçilik Sistemi İçerisinde Değerlendirilmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, *54*(4), 1775–1787.

Yongsmith, B., & Malaphan, W. (2016). Traditional Fermented Foods in Thailand. In K. Kristbergsson & J. Oliveira (Eds.), *Traditional Foods, General and Consumer Aspects* (1st ed.). Springer.

Zhang, A., Zhan, H., & Yu, J. (2023). *Study on Quality and Safety Control of Agricultural Product with Geographical Indication of Farmers' Cooperatives* (pp. 966–977).

Zhang, S., Sun, Y., Yu, X., & Zhang, Y. (2023). Geographical Indication, Agricultural Products Export and Urban–Rural Income Gap. *Agriculture*, *13*(2), 378.

Zhang, W., Fan, Y., & Yuan, Y. (2023). Research on the Symbiotic Model of Supply Chains Based on the Logistic Expansion Model for E-Commerce Platforms. *Sustainability*, *15*(18), 13826.

Zhao, J., Xi, X., & Yi, S. (2015). Resource allocation under a strategic alliance: How a cooperative network with knowledge flow spurs co-evolution. *Knowledge-Based Systems*, *89*, 497–508.

Zhao, S., Yu, H., Xu, Y., & Bi, Z. (2014). Relationship-specific investment, value creation, and value appropriation in cooperative innovation. *Information Technology and Management*.

Zhao, Y., & Wang, G. (2011). The impact of relation-specific investment on channel relationship performance: evidence from China. *Journal of Strategic Marketing*, *19*(1), 57–71.

Editör:
Doç. Dr. Evrim Çağlayan

Türk Plastik Sanatlarında Güncel Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK PLASTİK SANATLARINDA GÜNCEL ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-49-3
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK PLASTİK SANATLARINDA GÜNCEL ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Evrim Çağlayan
VI+102 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-49-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Ahmetoğlu, Ü., & Denli, S. (2013). Soyut Dışavurumculuğun Ortaya Ikışı ve Türk Resim Sanatına Yansımaları. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 3*(8), 173-188.

Akengin, G., & Aypek Aslan, A. (2017). Türk Resim Sanatı ve Gelenek. *II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu.* Alanya: Alanya Üniversitesi.

Başkan, S. (2014). Türk Resminde Yeni Eğilimler ve Kavramsallık Arayışları: 1960-1980. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 6*(3), 99-114.

Burunsuz, M. (2021). Çizgi, Renk ve Leke Bağlamında Zeki Faik İzer Eserleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi*(28), 129-147.

Çağlayan, E. (2011). Batılılaşma Döneminde Duvar Resimleri. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(2), 49-58.

Çağlayan, E. (2023). Türk Resminde toplumsal Gerçekçilik, Yeniler Grubu ve Nuri İyem. İçinde D. B. Çevik, & M. Yönsel (Editör), *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendirmeler* (s. 110-121). Ankara: Serüven Yayınevi.

Dastarlı, E. (2021). *Yan Kapıdan Girenler.* Hayalperest Yayınevi.

Dilmaç, O. (2012). Avrupa'da Eğitim Gören Sanatçılarımızın Çağdaş Türk Resim Sanatının Gelişimindeki Rolü. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 2*(4), 85-101.

Güngör, T. (2020). Çağdaş Türk Resim Sanatında Göç Olgusu:Mehmet Başbuğ Özelinden Bakmak. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1608-1626.

Gür, H. (2023). Çağdaş Türk Sanatına Etki Eden Üsluplar. *İletişim ve Sanat Dergisi, 4*(9), 148-161.

Güray, E. (2020). Fahrelnissa Zeid'e Işık, Renk ve Şeffaflık Bağlamında Yeniden Bir Bakış:Paleokrystal Serisi ve Vitrayları. *Görünüm, 8*(8), 46-56.

Jiyanova, S., & Irak, M. (2021). Çağdaş Resim Sanatında Post Empresyoizm ve Claude Monet. *İnternational Social Sciences Studies Journal, 7*(92), 5676-5685.

Karaalioğlu, O. (2017). Sürrealizmin Modern Türk Sanatına Etkileri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(12), 781-793.

Kılıç, E. (2010). Çağdaş Türk Resiminin Panoraması. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*(2).

Lynton, N. (2015). *Modern sanatın öyküsü.* Remzi Kitabevi.

Öndin, N. (2023). *Cumhuriyeti'in Kültür Politikası ve Sanat.* Hayalperest Yayınevi.

Özdoğan, A., & Yıldız İlden, S. (2023). Modern Sanat Akımlarında Deformasyon. *Lokum Sanat ve Tasarım Dergisi, 1*(1), 26-37.

Öztürk, N. (2013). Türk Resminde Masalsı Anlatımı Benimseyen Sanatçılar:Cihat Burak/Nuri Abaç/Burhan Uygur. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(4).

Polat, N. (2017). *Sınırları aşındırmak modernizm ve çağdaş sanat üzerine.* Belge Yayınları.

Şeriati, A. (2003). *Medeniyet ve Modernizm.* (İ. Çakan, Çev.) Yeni Zamanlar Yayınları.

Yaşar, N. (2019). Türk Resim Sanatında Soyut Eğilimler. *Konya Sanat Dergisi*(2), 1-14.

Yavuz, A. (2021). Modernleşme ve Çağdaş Sanatta Kültürel İletişimin İlk Türk Kadın Ressamı: Mihri Müşfik. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi, 3*(2), 7-18.

Yayan, G., & Yıldızoğlu, H. (2021). !9. Yüzyıl Sonrası Bunalım Temasının Resim Sanatına Yansıması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8*(2), 102-118.

Yılmaz, U., & Demir Yılmaz, E. N. (2023). İnformel Sanat Özellikleri Bağlamında Nejad Melih Devrim Üzerine Bir İnceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 152-160.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Şekil 1: Yılmaz, U., & Demir Yılmaz, E. N. (2023). İnformel Sanat Özellikleri Bağlamında Nejad Melih Devrim Üzerine Bir İnceleme. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(1), 152-160.

Şekil 2: URL-1: https://interaktif.istanbulmodern.org/dosya/2234/fahrelnissa-zeid_2234_7225127.pdf

Şekil 3: Burunsuz, M. (2021). Çizgi, Renk ve Leke Bağlamında Zeki Faik İzer Eserleri. *Sanat ve Tasarım Dergisi* (28), 129-147.

Şekil 4: Yayan, G., & Yıldızoğlu, H. (2021). !9. Yüzyıl Sonrası Bunalım Temasının Resim Sanatına Yansıması. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 8*(2), 102-118.

Şekil 5: Karaalioğlu, O. (2017). Sürrealizmin Modern Türk Sanatına Etkileri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 5*(12), 781-793.

Şekil 6: Öztürk, N. (2013). Türk Resminde Masalsı Anlatımı Benimseyen Sanatçılar:Cihat Burak/Nuri Abaç/Burhan Uygur. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2*(4).

Şekil 7: Güngör, T. (2020). Çağdaş Türk Resim Sanatında Göç Olgusu:Mehmet Başbuğ Özelinden Bakmak. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1608-1626.

Şekil 8: Güngör, T. (2020). Çağdaş Türk Resim Sanatında Göç Olgusu:Mehmet Başbuğ Özelinden Bakmak. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9*(3), 1608-1626.

KAYNAKÇA

BELL, Julian (2009). *Sanatın Yeni Tarihi,* İstanbul: Doğuş Grubu İletişim Yayıncılık ve Tic. A.Ş.

DİZEN, Nazan (2011). *Türk Resim Sanatında Gerçekçi Anlayış (1960-1980 Dönemleri Arasındaki Sanatçıların Çalışmalarının Ana Tema, Form Ve Anlam Bakımından İncelenmesi)*, Edirne: T.C Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Resim-İş Öğretmenliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

FARTHING, Stephen (2014). Sanatın Tüm Öyküsü, İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

GRZYMKOWSKI, Eric (2017). *Sanat 101 Leoardo Davinci'den Andy Warhol'a Sanat Hakkında Bilmeniz Gereken Her şey*, İstanbul: Say Yayınları.

GOMBRICH, E.H. (2011). Sanatın Öyküsü, İstanbul: Remzi Kitabevi.

KOCALAN, Mustafa, TUNÇ, Mustafa (2023). *Gölge Sanatında Atık Nesne Kullanımı: Sue Webster Ve Tım Noble'ın Saklı İmgeler,* SDÜ ART-E, Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi, Aralık'23 Cilt:16 Sayı:32 ISSN 1308-2698.

KUL, Serdar (2023). *Alegori*, (Editörler; Prof. Dr. Fatih Başbuğ, Ümit Parsıl), *Sanatın Sesi*, Ankara: Serüven Yayınevi.

NERET, Gilles (2006). *Klimt*, (Çeviren: Şefika Kamcez). İstanbul: Remzi Kitabevi.

SEARS, Kathleen (2017). *Sanat 101Eski Yunan ve Roma Mitolojisi Hakkında Bilmeniz Gereken Herşey*, İstanbul: Say Yayınları.

TURANİ, Adnan (2010). Dünya Sanat Tarihi, İstanbul: Remzi Kitabevi.

VENTURİ, Lionello (2018). *Resme Nasıl Bakılır? Giotto'dan Chagal'a Resim ve Ressamlar*, İstanbul: Hayalperest Yayınevi.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL-1: https://www.sanatabasla.com/2014/07/15/urbino-venusu-venus-of-urbino-tiziano/, (E.T.: 22. 03. 2024).

URL-2: http://www.rembrandt-paintings.com/danae.jsp (E.T.: 21.05.2018).

URL-3: https://thealternativevision.com/2016/12/20/the-gold-and-the-white-danae-and-the-shower-of-gold-by-leon-francois-comerre/ (E.T.: 21.05.2018).

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim-1: https://www.museodelprado.es/en/whats-on/exhibition/tiziano-danae-venus-y-adonis-las-primer as-poesias/821a6867-321a-4570-a19a-db4da7e2042c#, (E.T.: 22.03.2024).

Resim-2:https://www.tuttartpitturasculturapoesiamusica.com/2016/04/Rembrandt-Danae.html, (E.T.: 21. 05.2018).

Resim-3:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Dana%C3%AB,_and_the_Shower_of_Gold_-_L%C3 %A9on-Fran%C3%A7ois_Comerre.jpg, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-4: https://www.sanatabasla.com/2013/11/05/danae-klimt/, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-5: https://uploads3.wikiart.org/images/egon-schiele/danae-1909.jpg!Large.jpg, (E.T.: 22.03.2024).

Resim-6: https://www.wikiart.org/en/pablo-picasso/danae-1962, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-7: https://www.saatchiart.com/art/Painting-Danae/992833/3660822/view, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-8: https://www.utkuvarlik.com/Eser-Detay/Butun-Katalog/1, (E.T.: 21.05.2018).

Resim-9: https://www.bedribaykam.com/tr/galeri/2006-2007-lolitarte, (E.T.: 01.03.2024).

KAYNAKÇA

Akalın, G. (2003). Türkiye'de Özgün Baskı Resme Tarihsel Bir Bakış; Gravür'ün Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 130-138.

Ateş Kılıç, S. (2017). Baskı Sanatlarının Günümüz Örnekleri. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi,* 7(15), 199-210.

Çağlayan, E. (2023). *Güzel Sanatlar Alanında Uluslararası Araştırma ve Değerlendcrmeler*. Ankara: Serüven Yayınevi.

Ersoy, A. (2004). *500 Türk Sanatçısı.* İstanbul. Altın Kitaplar Yayınevi.

Esmer, H. (2011). *Türkiye'de Baskı Resme Bakmak.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gürler, Z., Doyran, E. Y ve Yılmaz, B. (2019). Özgün Baskı Resim Sanatı Üzerine Bir Araştırma. *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 04(06), 408-429.

Kanaç, A R. (2022). Çağdaş Türk Resminde Tezhip Etkisi: Serhat Diker Örneği. *Kalemişi Dergisi,* 10(20), 13-21.

Keskin, İ. (2017). 1831-1920 Yılları Arasındaki Türkiye'deki Litografi (Taşbaskı) Sanatı, *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi,* 38, 9-20.

Keskin, İ. (2017). Cumhuriyet Dönemi Özgün Baskıresmi İçinde Litografi (Taşbaskı) Sanatının Gelişimi. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 7(2), 123-145.

Kıran, H. (2016). Çağdaş Baskı Resim Sanatına Genel Bir Bakış. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 6(1), 54-77.

Kul, S. (2023). *Sanatın Sesi.* Ankara: Serüven Yayınevi.

Öcal, S. (2021). Baskı Resim Sürecinde Temel Teknikler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research,* 8(66), 463-471.

Tansuğ, S. (2005). *Çağdaş Türk Sanatı.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Resim 1: Esmer, H. (2011). *Türkiye'de Baskı Resme Bakmak.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Resim 2: https://www.fikriyat.com/kultur-sanat/2018/04/28/leopold-levynin-cagdas-turk-resmine-katkisi (E.T.: 09.03.2024).

Resim 3: https://www.istanbulmuzayede.com/urun/601052/sabri-berkel-1907-1993-ozgun-baski-imzali-2-10-1941-tarihli-26-x-24-cm-ka (E.T.: 09.03.2024).

Resim 4: https://www.artpointgallery.com/urun/3744159/sabri-berkel-motif-70x50-cm-kagit-uzerine-serigrafi-baski-e-a-imzali (E.T.: 09.03.2024).

Resim 5: https://www.aysilmuzayede.com/urun/3380446/mustafa-aslier-53x42-cm-serigrafi-baski-1978 (E.T.: 09.03.2024).

Resim 6: https://www.ankaraantikacilik.com/en/product/2657084/hayati-misman-b-1945-gravure-50-100-signed-dated-1999-37-x-26-cm-sheet-si (E.T.: 10.03.2024).

Resim 7: https://www.sanatgezgini.com/suleyman-saim-tekcan-ozgun-baski-gravur-isimsiz-1026 (E.T.: 10.03.2024).

Resim 8: http://www.hasippektas.com/ (E.T.: 10.03.2024).

Kaynakça

And, M. (1998). *Minyatürlerle Osmanlı-İslam Mitologyası*. İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat Yayınları.

Atıl, E. (1999). *Levni ve Surname Bir Osmanlı Şenliğinin Öyküsü* (Çev. Z. Rona). İlk Basım. İstanbul: Koçbank Yayınları.

Emel Esin (2004). Orta Asya'dan Osmanlıya Türk Sanatında İkonografik Motifler. 1. Baskı. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Erinç, S., M. (1998). *Sanat Psikolojisine Giriş*, 3. Baskı. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Gombrich, E., H. (2015). *Sanat ve Yanılsama*. (Çev. A. Cemal). 2. Basım. İstanbul: Remzi Kitabevi.

İrepoğlu, G. (1999). *Levni, Nakış Şiir Renk.* İstanbul: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Kayacan Keser, İ. ve Eren, N. (2015) This Pictures which Children Drew are Their Mirrors: Derleme. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi-Journal of Psychiatric Nursing, 6(3), 137-142.

Keser ve Eren 2015

Renda, G. (1977) Zübdet-Ül Tevarih İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ndeki Zübdet-ül Tevarih'in Minyatürleri. Kültür Bakanlığı Sanat Dergisi, 3 (6).

Türker Küyel, M. (1996). Ferdî Hürriyet ve Hoşgörünün Felsefî Boyutu. Erdem, 8(22), 67-114.

Yale University Library, The Edwin J. Beinecke Fund (2008). "L'Art Brut Prefere aux Arts Culturels" Galerie Rene Drouin la Campaigne de l'Art Brut-Octobre 1949.

İnternet Kaynakları

URL-1: İktisat ve Toplum Dergisi Temmuz, Dikotomi Kavramı Üzerine, Mahfi Eğilmez (2023). 13 (153). 4-9, ISSN: 1309-9418. https://iktisatvetoplum.com/dikotomi-kavrami-uzerine/ (E.T.: 08.03.2024)

Görsel Kaynaklar

Görsel 7: https://hips.hearstapps.com/hmg-prod/images/christmas-tree-decor-ideas-1jpg-1670426985.jpg

Görsel 8: https://www.bhg.com/thmb/0q23hvW8tr0k2GhLFAVApYvnaz-Y=/1600x0/filters:no_upscale():strip_icc()/WalmartBlackChristmasTreewithOrnaments-0b3d0aa3d42a4ecea81ca8fdd6547997.jpeg

Görsel 9: https://www.marthastewart.com/thmb/HNkZ_gfT3KjmSj0ZWj_UCTwRMIA=/1500x0/filters:no_upscale():max_bytes(150000):strip_icc()/scandinavian-christmas-tree-1218-9a4240c2-509ead0666e440c195aef8b81d8e58c2.jpg

Görsel 10: https://media.cnn.com/api/v1/images/stellar/prod/12-r05r70v1.jpg?c=original

Görsel 11: https://salutatorium.com/2018/05/17/zubdetut-tevarih-evren-haritasi-minyaturu/

KAYNAKÇA

AK, A., (2013). Dijital Sanat. Akademik Bilişim 2013- XV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri (ss. 919-923). Antalya: 23-25 Ocak 2013.

ALTAŞ. Ş., (2018) İmgenin Bakışı, Doktora Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi

ARSLAN, C., (2018). Dijital Yeniden Üretim Çağında Sanat Eseri: 'Aura' Kavramının Dijital Sanat Bağlamında Yeniden Değerlendirilmesi, Art-Sanat Dergisi, 10, S. 405-13.

AVCI, E., (2013) Dijital Sanat Bağlamında Dijital Teknolojilerin Güzel Sanatlar Eğitimine Entegrasyonu: Bir Eylem Araştırması. Doktora Tezi. Eskişehir. Anadolu Üniversitesi

BAUDRILLARD, J. (2010). Tüketim Toplumu, İstanbul, Ayrıntı Yayınları

CEVİZCİ, A., (2005). Paradigma Felsefe Sözlüğü. İstanbul: Paradigma Yayınları.

CRARY, J., (2004). Gözlemcinin Teknikleri, On Dokuzuncu Yüzyılda Görme ve Modernite Üzerine, (Çev. Elif Daldeniz) İstanbul, Metis Yayınları

EDMONDS, E. (2018). "Algorithmic Art Machines", Arts, 7(3), 7.

GÖKBULUT, N., (1992). Temel Sanat Eğitiminde Görsel Alanın Arındırılmasına İlişkin Bir Uygulama Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi

GÜNEY, E., & Yavuz, H. (2020). Yapay Zekâ ile Sanatsal Üretim Pratiğinde Sanatçının Rolü ve Değişen Sanat Olgusu. Sanat ve Tasarım Dergisi (26), 415-439.

KANAÇ, A.R., (2023). Resimde Anomali. İdil Dergisi, 111, S. 1817-1825.

MIZRAK. R.N., (2023) Sanatta Bakış: Gaze Üzerine Düşünceler. Yüksek Lisans Tezi, Karabük, Karabük Üniversitesi.

ÖZEL SAĞLAMTİMUR, Z. (2010). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. Dijital Sanat, 10(3) S. 213-238

SATAR, B., (2007). Popüler Kültür ve Tekrarlanan İmajlar, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul. Marmara Üniversitesi.

SOLINA, F., (2004) 15 Seconds Of Fame. *Leonardo*. 37 (2): 105–110

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1: https://freight.cargo.site/t/original/i/3d3101a24f8922558f073b80a3d4ba2b539753d977af99b9e540ac886b353b59/202422_14307595583 2407_1143153683_o_o.jpg (E.T.: 09.03.2024)

Görsel 2: https://uploadsssl.webflow.com/61eb0c29b03a59986d1a4667/62c-19dc5ee0def44db272174_Effects%20of%20a%20Life%20Online_Olivia%20McRae.pdf (E.T.: 11.03.2024)

Görsel 3: https://www.bing.com/images/create?FORM=GENILP (E.T.: 11.03.2024)

Görsel 4: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%96p%C3%BCc%C3%BCk_(tablo)#/media/Dosya:The_Kiss_-_Gustav_Klimt_-_Google_Cultural_Institute.jpg (E.T.: 12.03.2024)

Görsel 5: https://www.bing.com/images/create?FORM=GENILP (E.T.: 28.02.2024)

Görsel 6: https://en.wikipedia.org/wiki/The_Starry_Night#/media/File:Van_Gogh_-_Starry_Night_-_Google_Art_Project.jpg (E.T.: 29.02.2024)

Görsel 7: https://www.bing.com/images/create?FORM=GENILP (E.T.: 09.03.2024)

Görsel 8: https://www.artfulliving.com.tr/sanat/refik-anadol-gunumuz-ve-gelecegin-dehasi-i-22978 (E.T.:14.03.2024)

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI-V

Güncel Akademik Çalışmalar

Editör
Doç. Dr. Davut KARAMAN

EĞİTİM
yayınevi

TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – V
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-39-4
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI – V
GÜNCEL AKADEMİK ÇALIŞMALAR
Editör: Doç. Dr. Davut Karaman
XII+256 s., 135x215mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-39-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

ALTUNIŞIK, R., ÖZDEMİR, Ş. ve TORLAK, Ö. (2017). *Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi*. İstanbul: Beta.

BAYSAL, A. S. (2018). Mezopotamya Astrolojisinin Doğuşu, Gelişimi Ve Kaynakları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6*(65), 461-475.

BÉNABOU, R. ve TIROLE, J. (2016). *Mindful Economics: The Production, Consumption, And Value Of Beliefs*. Journal of Economic Perspectives, 30(3), 141-164.

BERGER, A. (2004). Ads, Fads, and Consumer Culture. *Lanham, MD: Rowman and Littlefield*. pp. 25–43. ISBN 0-7425-2724-7

BOK, B. J. ve amp; MAYALL, M. W. (1941). Scientists Look at Astrology. *The Scientific Monthly, 52*(3), 233-244.

CANSEVER, G. (2018). Tüketici Davranışları Üzerinde Sosyal Medyanın Rolü: Farklı Bölgelerdeki Devlet Üniversiteleri Örneği,. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇATLI, Ö. (2021). Astrolojik Göstergelere Göre Online Satın Alma Davranışları ve Tüketici Tarzları. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 13*(3), 2696-2714.

DİVANOĞLU, S. U. ve USLU, T. (2019). Astrolojinin Tüketici Davranışları Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 29*(1), 299-321.

ERCİYAS, O. (2010). 15. yy. Astroloji Eseri Kitâbu Esrâri'n-Nücûm ve Havvâs'ın Türk Bilim Dili ve Astroloji Kronoloji Terimleri Açısından Önemi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi. 1*, 45-58.

FIGUEROA-GARCÍA, E. C., GARCÍA-MACHADO, J. J., ve PEREZ-BUSTAMANTE YABAR, D. C. (2018). Modeling The Social Factors That Determine Sustainable Consumption Behavior İn The Community Of Madrid. Sustainability, 10(8), 2811.

GUSTAVSEN, G. W., ve HEGNES, A. W. (2020). *Individuals' personality and consumption of organic food.* Journal of Cleaner Production, 245, 118772.

GÜLMEZ, M., KİTAPCI, O., ve DÖRTYOL, İ. (2011). The Effect Of Astrology On Young Customer Behaviors. *Studies in Business and Economics, 6*(3), 97-109.

HÜRMERİÇ, P., ve BABAN, E. (2012). Simmel, Veblen ve Sombart'ın Penceresînden Hedonik Tüketim: Ütopyada Negotium ve Otium. *Global Media Journal: Turkish Edition, 2*(4), 87-101.

INGOLD, T. (2002). *Culture and the perception of the environment. In Bush base, forest farm* (pp. 38-56). Routledge.

IYER, R., ve MUNCY, J. A. (2016). *Attitude toward consumption and subjective well-being*. Journal of Consumer Affairs, 50(1), 48-67.

İLHAN, B. (2004). *Astroloji Dersleri.* İstanbul: İlhan Yayınevi.

KARABULUT, M. (1981). *Tüketici Davranışı*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınevi.

KASAK, E. (2001). Ancient Astrology As A Common Root For Science And Pseudoscience. *Folklore: Electronic Journal of Folklore,* (15-17), 85-104.

KOÇGAR, M. E. (2013). Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler Ve Kültür: Eskişehir'de Kültürün Tüketim Tercihleri Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KONAK, F. ve ÖZKAHVECİ, E. (2022*). Finansal Astroloji (Venüs Retrosu'nun Finansal Piyasalara Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama).* Ankara: Detay Yayıncılık.

KOUTRA, C., THESPOL, M., ve NGUGI, I. K. (2015). *The Role Of Branding, Promotion And Sub-Culture İn The Consumption Of Breakfast Cereals İn Thailand*. Journal of Hotel Business Management, 4(1), 1-7.

LE, Q. H. (2021). *Factors Affecting Consumer Purchasing Behavior: A Green Marketing Perspective İn Vietnam*. The Journal of Asian Finance, Economics and Business, 8(5), 433-444.

LEE, R. M., ve TRYDE, P. (2012). *Timing Solutions for Swing Traders: Successful Trading Using Technical Analysis and Financial Astrology*. John Wiley & Sons.

MAHENDRA, A., MOHANTY, S. P., ve SUDALAIMUTHU, S. (2021). Financial Astrology And Behavioral Bias: Evidence From India. *Asia-Pacific Financial Markets, 28*(1), 3-17.

MCCRACKEN, G. D. (2005). *Culture And Consumption II: Markets, Meaning, And Brand Management* (Vol. 2). Indiana University Press.

MIHIĆ, M., ve ČULINA, G. (2006). *Buying Behavior And Consumption: Social Class Versus İncome*. Management: Journal of Contemporary Management Issues, 11(2), 77-92.

MORT, F. (2013). *Cultures Of Consumption*. Routledge.

MUSAIGER, A. O. (1993). *Socio-Cultural And Economic Factors Affecting Food Consumption Patterns İn The Arab Countries*. Journal of the Royal Society of Health, 113(2), 68-74.

ODABAŞI, Y. ve BARIŞ, G. (2019). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat.

ORÇİN, G. (2021). Kitlesel Sığınakta Bir Mutluluk Vaadi: Günlük Astroloji Sayfaları Üzerine Bir Analiz. *Egemia Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya Ve İletişim Araştırmaları Hakemli E-Dergisi,* (9), 141-161.

ÖRÜCÜ, E. ve TAVŞANCI, S. (2001). Gıda Ürünlerinde Tüketicinin Satın Alma Eğilimini Etkileyen Faktörler Ve Ambalajlama. *Muğla üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (3), 1-13.

ÖZKAN, B. (2017). Hedonik Tüketim, Kadınlar ve Burçlar. *Uluslararası Yönetim İktisat Ve İşletme Dergisi, 13*(1), 117-135.

ÖZKAN, B., BENLİ, T ve KIZGIN, Y. (2013). Is There Any İmpact Of Horoscopes On Luxury Consumption Trends?. *Business Management Dynamics, 3*(2), 69-83.

ÖZKETEN, Ş. (2021). Astroloji Ve İnsan İradesi Üzerine Bir Değerlendirme. *Kafkas Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, 16*(8), 581-595.

PASAVENTO, L., ve SMOLENY, S. (2015). A Trader's Guide to Financial Astrology: Forecasting Market Cycles Using Planetary and Lunar Movements (Vol. 561). *John Wiley & Sons.*

QAZZAFI, S. (2020). *Factor Affecting Consumer Buying Behavior: A Conceptual Study*. International Journal for Scientific Research & Development, 8(2), 1205-1208.

RAMLAH, R. (2021). *Consumer Purchase Behavıor Assessed From Lıfestyle, Socıal, Economıc Envıronment, Characterıstıcs* (McDonald's Consumer Case Study Surakarta). International Journal of Economics, Business and Accounting Research (IJEBAR), 5(2).

RAMYA, N., ve ALİ, S. M. (2016). *Factors Affecting Consumer Buying Behavior*. International journal of applied research, 2(10), 76-80.

RITCH, E. L. ve BROWNLIE, D. (2016). *Doing İt For The Kids: The Role Of Sustainability İn Family Consumption.* International Journal of Retail & Distribution Management, 44(11), 1100-1117.

SAYDAN, R. ve DOĞAÇ, A. (2018). Kadın Tüketicilerin Anlık Satınalma Davranışlarında Burçların Etkisi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5*(12), 698-709.

SOLOMON, M. R. (2020). *Tüketici Davranışları.* (Çev. N. Parıltı ve A. A. Ergin). Ankara: Nobel Yayıncılık.

TOKUŞ, Ö. (2019). Hamdânîlerde Astroloji, Astronomi Ve Tıp. *Tarih Dergisi, 70* (2), 1-18.

URL 1: https://sozluk.gov.tr/

URL 2: https://www.etimolojiturkce.com/kelime/m%C3%BCstehlik

UYAR, T. (2016). Astroloji Sözdebilimi Ve Toplum İçin Yarattığı Tehditler Üzerine Bir Tartışma. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 6*(1), 50-60.

WELSCH, H. ve KÜHLING, J. (2009). *Determinants Of Pro-Environmental Consumption: The Role Of Reference Groups And Routine Behavior*. Ecological economics, 69(1), 166-176.

WILLIAMS, D. (1984). Financial Astrology: How To Forecast Business And The Stock Market. *American Federation of Astr.*

KAYNAKÇA

AKENJI, L. & BENGTSSON, M. (2014). "Making Sustainable Consumption and Production the Core of Sustainable Development Goals". *Sustainability*. Vol.6, No.2, pp.513-29.

ALGHAMDI, O. A. & AGAG, G. (2023). "Unlocking the Power of Reporting: Exploring the Link Between Voluntary Sustainability Reporting, Customer Behavior, and Firm Value". *Sustainability*, Vol.15, No.21, pp.15584.

ASIF, M. H., ZHONGFU, T. & İRFAN, M. (2023). "Do Environmental Knowledge and Green Trust Matter for Purchase Intention of Eco-Friendly Home Appliances? An application of Extended Theory of Planned Behavior". *Environmental Science and Pollution Research*, Vol.30, No.16, pp.47861-72.

BAUDRILLARD, J. (1970). "The Consumer Society-Myths and Structures". *Sage Publications Ltd.*, London.

CHOI, H., JANG, J. & KANDAMPULLY, J. (2015). "Application of the Extended VBN Theory to Understand Consumers' Decisions About Green Hotels". *International Journal of Hospitality Management*, V.51, pp.87-95.

ČOLOVIĆ, M., & MITIĆ, V. Č. (2023). "The Main Motives for Buying Organic Food in People of the Former Yugoslavia". *British Food Journal*, V.125, N.6, pp.2257-74.

CONNOLLY, J., & PROTHERO, A. (2010). "Sustainable Consumption: Consumption, Consumers and the Commodity Discourse. *Consumption, Markets and Culture*, V.6, N.4, pp.275-91.

DAL GOBBO, A., FORNO, F. & MAGNANI, N. (2022). "Making "Good Food" More Practicable? The Reconfiguration of Alternative Food Provisioning in the Online World". *Sustainable Production and Consumption*, V.29, pp.862-71.

DE HAEN, H., & RÉQUİLLART, V. (2014). "Linkages Between Sustainable Consumption and Sustainable Production: Some Suggestions for Foresight Work. Food Security", V.6, pp.87-100.

DOLAN, PADDY. (2002). "The Sustainability of 'Sustainable Consumption"'. *Journal of*

Macromarketing, V.22, N.2, pp.4-5.

DONNELLY, G. E., LAMBERTON, C., RECZEK, R. W. & NORTON, M. I. (2017). "Social Recycling Transforms Unwanted Goods into Happiness". *Journal of the Association for Consumer Research*, V.2, N.1, pp.48-63.

GANSSER, O. A., & REICH, C. S. (2023). "Influence of the New Ecological Paradigm (NEP) and Environmental Concerns on Pro-Environmental Behavioral Intention Based on the Theory of Planned Behavior (TPB)". *Journal of Cleaner Production*, pp.1-20.

GOODMAN, D., DUPUIS, E. M. & GOODMAN, M. K. (2012). "Alternative Food Networks: Knowledge, Practice, and Politics". Routledge.

GOVINDAN, K. (2018). "Sustainable Consumption and Production in the Food Supply Chain: A Conceptual Framework". *International Journal of Production Economics*, V.195, pp.419-31.

HAN, H. (2015). "Travelers' Pro-Environmental Behavior in a Green Lodging Context: Converging Value-Belief-Norm Theory and the Theory of Planned Behavior". *Tourism Management*, V.47, pp.164-177.

HAN, Y. J., NUNES, J. C. & DRÈZE, X. (2010). "Signaling Status with Luxury Goods: The Role of Brand Prominence". *Journal of Marketing*, V.74, N.4, pp.15-30.

JACKSON, T. (2005). "Motivating Sustainable Consumption: A Review of Evidence on Consumer Behaviour and Behavioural Change". *Sustainable Development Research Network*, V.29, N.1, pp.30-40.

KARAMAN, D. (2021a). "Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsamında İncelenmesi" Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 45, Denizli, ss. 107-119.

KARAMAN, D. (2021b). Yeşil Pazarlama Bilgi Düzeyi Ve Yaşam Tatmininin Yeşil Ürün Satın Alma Davranışına Etkisi: Kuşaklararası Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (58), 155-176.

KESSARI, M., JOLY, C., JAOUEN, A. & JAECK, M. (2020). "Alternative Food Networks: Good Practices for Sustainable Performance". *Journal of Marketing Management*, V.36, pp.1417-46.

KUMMU, M., DE MOEL, H., PORKKA, M., SIEBERT, S., VARIS, O. & WARD, P. J. (2012). "Lost Food, Wasted Resources: Global Food Supply Chain Losses and Their Impacts on Freshwater, Cropland, and Fertiliser Use". *Science of the Total Environment*, V.438, pp.477-89.

LIN, S. T. & NIU, H. J. (2018). "Green Consumption: Environmental Knowledge, Environmental Consciousness, Social Norms, and Purchasing Behavior". *Business Strategy and the Environment*, V.27, N.8, pp.1679-88.

MALKOC, S. A., & ZAUBERMAN, G. (2019). "Psychological Analysis of Consumer Intertemporal Decisions". *Consumer Psychology Review*, V.2, N.1, pp.97-113.

MANNING, M. (2009). "The Effects of Subjective Norms on Behaviour in the Theory of Planned Behaviour: A Meta-Analysis". *British Journal of Social Psychology*, V.48, N.4, pp.649-705.

MARSDEN, T., & SMITH, E. (2005). "Ecological Entrepreneurship: Sustainable Development in Local Communities Through Quality Food Production And Local Branding". *Geoforum*, V.36, N.4, pp.440-451.

MOORE, J. W. (2015). "Cheap Food and Bad Climate: From Surplus Value to Negative Value in the Capitalist World-Ecology". *Critical Historical Studies*, V.2, N.1, pp.1-43.

PADDY, D. (2002). “The Sustainability of ‘Sustainable Consumption”. Journal of Macromarketing”. V.22, N.2, pp.170-181.

PAJUNEN, N., & HEISKANEN, K. (2012). “Drivers and Barriers in the Supply Chain - the

Importance of Understanding the Complexity of Recycling in the Industrial System”,

26th International Mineral Processing Congress, IMPC 2012: Innovative Processing

for Sustainable Growth. Conference Proceedings, 2012, pp. 4047–56.

PATSIAOURAS, G., & FITCHETT, J. A. (2009). “Veblen and Darwin: Tracing the Intellectual Roots of Evolutionism in Consumer Research”. *Journal of Marketing Management*, V.25, N.7, pp.729-44.

PEATTIE, K., & COLLINS, A. (2009). “Guest Editorial: Perspectives on Sustainable Consumption”. *International Journal of Consumer Studies*, V.33, N.2, pp.107-12.

PELOZA, J., WHITE, K. & SHANG, J. (2013). “Good and Guilt-Free: The Role Of Self-Accountability in Influencing Preferences for Products with Ethical Attributes”. *Journal of Marketing*, V.77, N.1, pp.104-119.

REED, M. (2001). “Fight the future! How the contemporary campaigns of the UK organic movement have arisen from their composting of the past”. *Sociologia Ruralis*, V.41, N.1, pp.131-145.

RENTING, H., MARSDEN, T. K. & BANKS, J. (2003). “Understanding Alternative Food Networks: Exploring the Role of Short Food Supply Chains in Rural Development”. *Environment and Planning A*, V.35, N.3, pp.393-411.

SCHULTZ, P. W., NOLAN, J. M., CIALDINI, R. B., GOLDSTEIN, N. J. & GRISKEVICIUS, V. (2007). “The Constructive, Destructive and Reconstructive Power of Social Norms”. *Psychological Science*, V.18, N.5, pp.429-34.

SEYFANG, G. (2006). “Ecological Citizenship and Sustainable Consumption: Examining Local Organic Food Networks”. *Journal of Rural Studies*, V.22, N.4, pp.383-95.

STANİŠKİS, J. K. (2012). “Sustainable Consumption and Production: How to Make it Possible”. *Clean Technologies and Environmental Policy*. V.14, pp.1015.

STERN, P. C. (2000). “Toward a Coherent Theory of Environmentally Significant Behaviour”. *Journal of Social Issues*, V.56, N.3, pp.407-24.

TRUDEL, R. (2019). “Sustainable Consumer Behavior”. *Consumer Psychology Review*, V.2, N.1, pp.85-96.

URL-1:https://data.unicef.org/how-many/how-many-people-are-in-the-world/ (E.T.:15.12.2024.)

URL-2: https://www.ekoharita.org/ekoloji-haritasi/: (E.T.: 04.03.2024)

WALLACE, E., & BUIL, I. (2023). "Antecedents and Consequences of Conspicuous Green Behavior on Social Media: Incorporating the Virtual Self-Identity into the Theory of Planned Behavior". *Journal of Business Research*, V.157, pp.113549.

WELCH, D., & WARDE, A. (2015). "Theories of Practice and Sustainable Consumption". *Handbook of Research on Sustainable Consumption*, pp.84-100.

ZAVAL, L., MARKOWITZ, E. M. & WEBER, E. U. (2015). "How will I be Remembered? Conserving the Environment for the Sake of One's Legacy". *Psychological Science*, V.26, N.2, pp.231-236.

KAYNAKÇA

ABRAMSON A. (2023). "What's the Difference Between "Vintage," "Antique," and "Retro"?", https://www.apartmenttherapy.com/age-defining-an-130615.

AFRICOKE ve RADYOLU RETRO SAAT, https://www.naturalgerman.com/afri-coke-1000ml-p-675.html, https://www.yankodesign.com/2021/04/15/retro-inspired-product-designs-with-modern-functionality-to-take-you-on-a-trip-down-memory-lane/, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

AHMED A. (2023). "What Are Some Examples of Vintage Communication Methods And How Were They Used in Daily Life?", https://www.quora.com/What-are-some-examples-of-vintage-communication-methods-and-how-were-they-used-in-daily-life, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

ALTUNTUĞ N. (2011). "Değerlere Hitap Eden Pazarlamanın Nostalji Boyutu", Organizasyon Ve Yönetim Bilimleri Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 2011:265-273.

ANTİKA SAAT ve ORİJİNALLİK BELGESİ (2024). https://www.daniel-santiques.com/french-industrial-clocks, https://southeastasianantiques-jewelry.wordpress.com/2014/08/18/certificate-of-authenticity/, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

ANTHONY S. (2024). "True Human Influence' and Nostalgia: How Creators Supercharge Travel Marketing", https://www.thedrum.com/opinion/2024/03/08/true-human-influence-and-nostalgia-how-creators-supercharge-travel-marketing, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

ANTIQUES (2018). "What's The Difference Between "Antique" & "Vintage"?", https://www.farmantiques.net/blog/whats-the-difference-between-antique-vintage, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

BABY D.P. (2022). "What to Know About Nostalgia", https://www.webmd.com/balance/what-to-know-about-nostalgia, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

BAKER S. (2021). "Nostalgia Isn't Always a Good Thing", https://www.goodhousekeeping.com/life/a38137325/nostalgia-pros-cons/, (Erişim Tarihi: 18.02.2024).

BATRA K.L. (2016). "Retro Marketing–The Clever Niche Marketing", Paintindia, April 2016.

BENTLEY VİNTAGE İÇECEK ŞİŞESİ VE 1980'LERDEN RETRO KOLTUK TASARIMI, https://www.danielsantiques.com/ruddspeed-bentley-gril-decanter, https://www.biboya.com.tr/dekorasyonda-vintage-ile-retro-farki, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

BHATTACHARYA O., Lux A. ve Kemp S., (2015). "Some Cultural and Historical Aspects of Nostalgia: Nostalgic Experience Differs Among Cultures but Appraisal of the Past Does Not", University of Canterbury, Doctoral Scholarship.

BPS (British Psychological Society) (2008). "Nostalgia–From Cowbells to the Meaning of Life", https://www.bps.org.uk/psychologist/nostalgia-cowbells-meaning-life, (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

BROUČKOVÁ I., Jaderná E. Ve Srbová A. (2019). "Promotion of Products in Retro-Designed Packaging", Marketing Science & Inspirations, 14(1):12-22.

BOWDEN E. (2019). "Extremely rare' Coca-Cola bottle to enterauction at $150K", https://nypost.com/2019/03/28/extremely-rare-coca-cola-bottle-to-enter-auction-at-150k/, (Erişim Tarihi: 08.03.2024).

BROWN S. (1999). "Retro-marketing: Yesterday's Tomorrows Today!", Marketing Intelligence & Planning,17(7):363-376.

BROWN S. (2001). Marketing: The Retro Revolution, SAGE Publications Ltd, ISBN 0 7619 6850 4, N.Y.

BROWN S. (b) (2001). "Torment Your Customers (They'llLoveIt)", https://ddc449fe97e72df15faf96b8d7d4f5facfaa9c92.vetisonline.com/c/6s5zai/viewer/pdf/m4er6glfij, (Erişim Tarihi: 10.03.2024).

BROWN S., Kozinets R.V. ve Sherry J.E. (2003). "Teaching Old Brands New Tricks: Retro Branding and the Revival of Brand Meaning", Journal of Marketing, 67(July 2003):19-3.

BUSINESSJARGONS (2024). "Brand Revitalization", https://businessjargons.com/brand-revitalization.html, (Erişim Tarihi: 04.02.2024).

CAMBRIDGE DICTIONARY (2024). "Nostalgia", https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/nostalgia, (Erişim Tarihi: 02.01.2024).

CIS (Collectibes Insurance Services) (2023). "Discovering the Most Valuable Coke Bottle: The Hidden Treasures of Collectible Coke Bottle Memorabilia", https://collectinsure.com/2023/05/04/discovering-the-most-valuable-coke-bottle-the-hidden-treasures-of-collectible-coke-bottle-memorabilia/, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

COCA COLA'nın Retro Tarz Kampanyası, https://www.researchgate.net/figure/Retro-style-campaign-of-Coca-Cola_fig11_331487705, (Erişim Tarihi: 06.03.2024).

COCA COLA'nın Tarihi Şişeleri, https://www.coca-colacompany.com/about-us/history/the-history-of-the-coca-cola-contour-bottle, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

COCA COLa Ireland (2024). "Contour Bottle History", https://www.coca-cola.com/ie/en/media-center/contour-bottle-history, (Erişim Tarihi: 09.03.2024).

CREME 71 ve TRI TOP ŞURUP (2024). https://p-nt-www-amazon-com-br-kalias.amazon.com.br/Colora%C3%A7%C3%A3o-Nutrisse-Creme-Esplendido-Garnier/dp/B07G8F6FW6; https://www.tritop.de/das-ist-tri-top/das-sirup-original/ (Erişim Tarihi: 07.03.2024).

CUNCIC A. (2023). "Nostalgia—How to Enjoy Reflecting on the Past and How to Deal With the Negative Effects of Being Too Nostalgic", https://www.verywellmind.com/what-is-nostalgia-5272007, (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

ÇEŞİTLİ RETRO AMBALAJLAR, www.google.com görsellerden alınmıştır (Erişim Tarihi: 01.03.2024).

DODMAN T.(2023). “Nostalgia, and What it Used to Be, Current Opinion in Psychology 2023”, 49:101536, DOI:10.1016/j.copsyc.2022.101536.

DWYER B.,Scola Z. ve Drayer J. (2020). “Exploring the Explicit and Implicit Appeal of Retro Sport Logos”, Sport Marketing Quarterly, 2020(29):296-307.

FIORITO T.A. ve Routledge C.(2020). “Is Nostalgia a Past or Future-Oriented Experience? Affective, Behavioral, Social Cognitive, and Neuroscientific Evidence, Frontiers in Psychology”, 03 Haziran 2020,11:1133. doi: 10.3389/fpsyg.2020.01133.

FIORITO T.A. (2021). “Shared Nostalgia: Moving Froman Individual to an Interpersonal Approach to The Study of a Social Emotion”, North Dakota State University of Agriculture and Applied Science, Doctoral Scholarship, .https://library.ndsu.edu/ir/bitstream/handle/10365/32631/Shared%20Nostalgia%20Moving%20From%20an%20Individual%20to%20an%20Interpersonal%20Approach%20to%20the%20Study%20of%20a%20Social%20Emotion.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (Erişim Tarihi: 04.03.2024).

FORT-RIOCHEL ve Ackermann C. (2019). “Consumer Innovativeness, Perceived Innovation and Attitude Towards “Neo-Retro”-Product Design, European Journal of Innovation Management”, 16(4):495-516, DOI 10.1108/EJIM-02-2013-0013.

GÖKALİLER E.ve Arslan Z. (2015). “Geçmişle Bağ Kuran Bir Pazarlama Yaklaşımı: Retro Pazarlama Perspektifinden Tüketicilerin Marka Kimliği Ve Marka İmajına Bakış Açıları Üzerine Bir Araştırma”, Global Media Journal, TR Edition, 6(11):240-260, Fall 2015.

HALLEGATTE D. (2014). “Retro branding: Selling the Past”, 2014 AMA Winter Educators Proceedings,

HALLEGATTE D. ve Ertz M.(2018). “Blending The Past And Presentin a Retro Branded Music Concert: The Impact of Nostalgia Proneness”, Journal of Product & Brand Management27(5):484–497, DOI 10.1108/JPBM-08-2017-1546.

HOLOTOVÁ M., Kádeková Z ve Košičiarová I. (2020). “Retro Marketing –A Power Of Nostalgia Which Works Among The Audience, Communication Today”, 11(2):149-165

İŞ YAŞAM DÖNGÜSÜNDE MARKANIN YENİDEN CANLANDIRILMASI, https://theinvestorsbook.com/brand-revitalization.html. (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

JUHL J. ve Biskas M. (2022). “Nostalgia: An Impactful Social Emotion, Current Opinion in Psychology”, 2023, 49:101545, DOI:10.1016/j.copsyc.2022.10154.

KESKİN H.D. ve Memiş S. (2011). “Retro Pazarlama ve Pazarlamada Uygulanmasına Yönelik Bazı Örnekler”, Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(3):191-202.

KOLBI Z., Ruzzier K. ve Kolar M. (2015). "Brand Revitalization: Don't Let Your Brands Turn Into Sleepyheads", Central European Business Review, · June 2015, DOI: 10.18267/j.cebr.121.

MARCONI J. (1996). "Retro Marketing Helps Brand Gain New Image", Marketing News, 10/21/96.

MENTEŞ N. ve Şengün H.I. (2022). "İkinci Mertebe Doğrulayıcı Faktör Analizi İle Retro Ürün Tercihinde Etkili Olan Unsurların Değerlendirilmesi", BMIJ, 10(1):192-207. DOI:10.15295/bmij.v10i1.1987.

MERLO E.ve Perugini M. (2014). "The Revival of Fashion Brands Between Marketing and History. The Case of the Italian Fashion Company Pucci", Journal of Historical Research in Marketing, 7(1):91-112, 1755-750X, DOI 10.1108/JHRM-02-2013-0007.

MUKHERJEE A. (2020). "Viral Nostalgia and the Case of the Corona virus Pandemic", https://www.epw.in/engage/article/viral-nostalgia-and-case-coronavirus-pandemic, (Erişim Tarihi: 26.02.2024).

MUHTEŞEM HAYAT (IT'S A WONDERFUL LİFE) VE NEŞELİ GÜNLER FİLMLERİ (1946 ve 1978). https://watch.plex.tv/movie/its-a-wonderful-life; https://www.google.com/imgres, (Erişim Tarihi: 26.02.2024).

QUINTAL V., Asenjo C., Phau J. ve Marchegiani C. (2009). "Conceptualising Personal and Historical Nostalgia as Travel Motives", https://www.anzam.org/wp-content/uploads/pdf-manager/1097_ANZAM2009-477.PDF, (Erişim Tarihi: 24.02.2024).

PEREIRA V.C., Pollan M.M. ve Amboage E.S. (2022). "Nostalgia, Retro-Marketing, and Neuromarketing: An Exploratory Review", Journal of Creative Industries and Cultural Studies: JOCIS, ISSN 2184-0466, (7)2022:107-126.

PSYCHOLOGY TODAY (2024). "Personal Memories and Nostalgia", https://www.psychologytoday.com/intl/basics/memory/personal-memories-and-nostalgia, (Erişim Tarihi: 26.02.2024).

RAMAZAN AYINDA COCA COLA, https://www.coca-cola.com/tr/tr/media-center/ramazan-ayinda-da-bir-olduk.(Erişim Tarihi: 28.02.2024).

SARIÇİÇEK R., Çokay Çoğuroğlu F.ve Korkmaz İ.H. (2017). "Retro Pazarlama Bağlamında Tüketicilerin Marka Kimliği ve Marka İmajına Bakış Açıları: GAÜN Akademisyenleri Üzerine Bir Araştırma", Gaziantep University Journal of Social Sciences, 16 (2), 345-358. DOI: 10.21547/jss.300703.

SCHALK L.S. (2019). "Retro-Marketing: Markenrevitalisierunga ls Instrument", ISBN: 978-3-96146-715-0, Hamburg,

SCOLA Z. ve Gordon B.S. (2019). "Exploring Retro Marketing With Sport Marketing Professionals", Sport, Business and Management: An International Journal, 9(3):284-300, DOI 10.1108/SBM-06-2018-0046.

SCOLA Z., Dwyer B. ve Gordon B.S. (2023). "Time Will Tell: Examining The Role of Nostalgia in Retro Sport Merchandise Purchase Intentions",

Sport, Business and Management:An International Journal, 13(5):548-562, DOI 10.1108/SBM-12-2022-0111.

SEDIKIDES C. ve Wildschut T. (2024). "Nostalgia Across Cultures", Journal of Pacific Rim Psychology, Vol:16, DOI:10.1177/18344909221091.

SEDIKIDES C. ve Wildschut T.(2024). "Trait Nostalgia, Personality and Individual Differences", 221 (2024) 112554, DOI:10.1016/j.paid.2024.112554.

SRBOVÁ A., Broučková I. ve a Jaderná E. (2016). "Perception of Modern And Retro Packaging", Marketing Identity, 2016 (2):263-275.

ŞAHİN E. ve Kaya F. (2019). "Retro Pazarlama Kapsamında Tüketicilerin Retro Marka Eğilimlerinin Retro Marka Farkındalığına ve Retro Marka Güvenine Etkisi: Konya İlinde Bir Araştırma", Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, The Journal of International Social Sciences, Cilt: 29, Sayı: 1, Sayfa: 227-248, OCAK – 2019.

TEKEOĞLU N.T. ve Tığlı M. (2016). "Retro Pazarlama Açısından Halen Var olmayan Eski Markaların Tüketiciler Tarafından Anımsanması Ve Tanınması Üzerine Bir Pilot Çalışma", Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Nisan2016(12).

THE WONDER YEARS ve THE BODYGUARD FİLMLERİ (1988), https://www.imdb.com/title/tt0094582/; https://open.spotify.com/intl-tr/track/4eHbdreAnSOrDDsFfc4Fpm, (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

TOKSARI M. ve Aydar A.F. (2021). "Retro Pazarlama Perspektifinden Tadım Kuruyemiş Markası İle İlgili Reklamın Göstergebilimsel Analiz Yöntemi İle İncelenmesi", Erciyes İletişim Dergisi, 8(2):891-910, e-ISSN: 2667-5811 | ISSN: 1308-3198.

UNİVERSITY OF SOUTHAMPTON (2013). "What Nostalgia Is and What It Does", https://www.southampton.ac.uk/nostalgia/what-nostalgia-is.page, (Erişim Tarihi: 02.03.2024).

ÜÇGEN KOLONYA ve DİJİTAL GRAMOFON, https://www.irhanlar.com.tr/urun/piramit-kolonya-ucgen-kolonya-nostaljik-urunler-100-adet-po-set-kolonya-eski-efsane-urunler, https://www.trendyol.com/urfakent/dijital-plak-calar-gramafon-tas-plak-calmaz-p-799595118, (Erişim Tarihi: 11.03.2024).

ÜLKER HANIMELLER, https://www.youtube.com/watch?v=xqDpbaji450, (Erişim Tarihi: 28.02.2024).

VESS M., Arndt J., Routledge C., Sedikides C. ve Wildschut T. (2012). "Nostalgia as a Resource for the Self, Self and Identity", 11(3):273-284, DOI:10.1080/15298868.2010.521452.

VOJVODIĆ, K. (2017). "Retro Brands in the Retailing Enviroment: A Review and Research Propositions", Faculty of Business Economics and Entrepreneurship International Review (No.3-4):130-136.

YÜCEL N., Yücel A., Gür Y.E. ve Gündüz K. (2020). "Examining Retro Marketing Ads From The Perspective Of Neuromarketing: The Example Of Nestle Brand", Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(2020):77-90.

Buna göre;

a.) Metaverse ve ilgili teknoloji uygulamaları literatürde de belirtildiği gibi başlangıç ve geliştirme aşamasındadır

b.) Pazarlama ve satış süreçleri e-ticaret de dâhil olmak üzere, Web 3.0 öncesi dönem süreçlerinde olduğu gibi bir gelişim evresi geçirecektir

c.) Blok zinciri ve bağlı teknolojiler bu sürecin tam ortasında yer almaktadır

d.) Süreç dijital ile fiziksel arasında sıkışmışken metaverse boyutu için bir yol aramaktadır

e.) Türkiye'de metaverse ve üzerine bina edilebilecek ticaretin gereklerini kapsayan bir kanun bulunmamaktadır

f.) Pazarlama ve satış ile ilgili tüm sektörler konu ile aralarına mesafe koymadan, anlama ve deneyim safhalarını işletmektedir

g.) Metaverse gelişiminde finans sektörünün önemi yüksektir. Sektörel alt yapı ve çözüm geliştirme yatırımları genel anlamda yönlendirici ve ivmelendirici bir etki yaratacaktır. Yansıması başta e-ticaret olmak üzere genel ticaret eko sisteminde görülecektir

h.) Türkiye'de meta evrenlerin ve teknolojilerinin geliştirilmesinde, tüm paydaşların kollektif bir eko sistem olarak hareket etmesi yönetim ve gelişimin sürekliliği için bir kazanç olacaktır

i.) Eko sistemin yayılımı ve sürdürülebilirliği açısından resmi otoritenin garantör olması önemlidir Alt yapı ve platformlar bazında dışa bağımlılık yüksektir

j.) Bütüncül bir coğrafyada, geniş bir bakış açısı ile fiziksel ile dijitali entegre etmek yöntemi ile geliştirilecek ve efektif bir şekilde kullanılacak metaverse evrenlerinin katma değerli ihracata hizmet etmesi mümkündür

k.) Her değişim beraberinde fırsat ve sorunları da getirir. Avantajımız bugün daha doğum aşamasında bu

süreçleri tartışıyor olmamızdır. Asıl konu işin ahlak, hukuk ve etik boyutlarını da yapının gelişimi öncesinde belirli bir formata getirebilmektir

Çalışmanın konusu gerek teknoloji gerekse küresel pazarlama ve tüketici davranışları bakımından güncel, araştırma ve geliştirmeye açık, potansiyeli reel sektör üzerinde yüksek pozisyondadır. Yakın geleceğin güncel ticari ve sosyal eko sisteminde dijital anlamda Web 3.0 ve yansımalarının olacağı düşünüldüğünde konunun irdelenmesinin gerek ve önemi ortaya çıkmaktadır. Bu ve sonrasında yapılabilecek çalışmaların sürecin şekillenmesi, kurallarının belirlenebilmesi için önemli ve değerli olacağını söyleyebiliriz. Özellikle sürecin etik ve hukuk boyutları başta olmak üzere, araştırılması ve literatüre katkı yapılması önemli olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA

ALTINOK, M. (2021). "Dijital Dönüşen İşletmelerde Değişim, Gelişim, Yenilik ve Tepkiler: Türkiye Mücevherat Sektöründe Dijital İş Süreç Dönüşümü Üzerine Bir Çalışma". Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Altınbaş Üniversitesi.

BALL, M. (2021). "Framework for the Metaverse". Matthewball.co.: https://www.matthewball.vc/all/forwardtothemetaverseprimer, (E.T.: 03.01.2024).

BARRERA, K., ve SHAH, D. (2023). "Marketing in the Metaverse: Conceptual understanding, framework, and research agenda". *Journal of Business Research*, pp. 113420.

BESSON, L. (Yöneten). (2017). Valerian and the City of a Thousand Planets [Sinema Filmi].

BRİTANNİCA. (2020). "E-commerce summary". Britannica: https://www.britannica.com/summary/e-commerce, (E.T.: 03.01.2024).

CHOUDHURY, N. (2014). "World Wide Web and Its Journey from Web 1.0 to Web 4.0." *International Journal of Computer Science and Information Technologies*, pp. 8096-8100.

ÇEPNİ, S. (2021). "Proje, Tez ve Araştırma Makalelerinin Kavramsal ve Kuramsal Çerçevesi Nasıl Yapılandırılmalı?" *Fen, Matematik, Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, C.4, S.3, s. 203-216. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1774250, (E.T.: 03.01.2024).

DAVENPORT, T., Guha, A., Grewal, D., Bressgott, T. (2019). "How artificial intelligence will change the future of marketing". *J. of the Acad. Mark. Sci*. Vol. 48, pp. 24–42(2020). https://doi.org/10.1007/s11747-019-00696-0

DURUKAL, E., ve Ermağan, E. (2022). "Metaverse ve Pazarlamaya Etkileri". *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırama Dergisi*, C.11, S.3, s.1890-1909. https://doi.org/10.15869/itobiad.1103557

GARİH, Ü. (2001). "*Pazarlama Tanıtım Halkla İlişkiler*". İstanbul: Hayat Yayınları.

GÖKKOYUN, S. (2022). "NFT'nin Türkçe karşılığı 'Nitelikli Fikri Tapu' olarak belirlendi". Anadolu Ajansı: https://www.aa.com.tr/tr/bilim-teknoloji/nftnin-turkce-karsiligi-nitelikli-fikri-tapu-olarak-belirlendi/2570316, (E.T.: 03.01.2024).

HALEEM, A., Javaid, M., Asim Qadri, M., Pratap Singh, R., ve Suman, R. (2022, Mart). "Artificial intelligence (AI) applications for marketing". *A literature-based study. International Journal of Intelligent Networks*, pp. 119-132.

HASANOĞLU, C. (2020). "COVID–19'un İş Sağlığı ve Güvenliği Kapsamında İşletmeler Üzerine Etkileri". *International Journal of Economics and Politics Sciences Academic Researches*, C.4, S.10, s. 11-27.

HOLLENSEN, S., Kotler, P., ve Oliver Opresnik, M. (2022). "Metaverse – the new marketing universe". *Journal of Business Strategy*. Vol.44, No.3, pp.119-125. https://doi.org/10.1108/JBS-01-2022-0014

HUANG, M., ve T. Rust, R. (2020). "A strategic framework for artificial intelligence in marketing". *Journal of the Academy of Marketing Science*. Vol.49, pp.30-50. https://doi.org/10.1007/s11747-020-00749-9

IBRAHİM, D. (2022). "A Closer Look At the Google Metaverse [2022 Review]". Metaverse Insider: https://metaverseinsider.tech/2022/12/02/google-metaverse, (E.T.: 03.01.2024).

IMF. (2020a). "Digital Money Across Borders: Macro-Financial Implications". Washington, D.C.: IMF Staff Reports. https://www.imf.org/en/Publications/Policy-Papers/Issues/2020/10/17/Digital-Money-Across-Borders-Macro-Financial-Implications-49823, (E.T.: 03.01.2024).

KALELİOĞLU, E. (2022). "Hepsiburada, Tek Bir Çalışanı Bulunmayan İlk 'Akıllı Mağazasını' Açtı". Webtekno: https://www.webtekno.com/hepsiburada-fiziksel-akilli-magaza-acti-h127676.html, (E.T.: 03.01.2024).

KOTLER, P., Kartajaya, H., ve Setiawan, I. (2020). "*Pazarlama 4.0*". İstanbul: Optimist Yayın Grubu San.ve Tic. Ltd. Şti.

KÜÇÜKKIRALI, Z., ve Afşar, K. E. (2022). "Türkiye'de Merkez Bankası Dijital Parasının Potansiyel Etkileri: SWOT Analiziyle Bir Değerlendirme". *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Der*, S.48, s. 142-158. https://doi.org/10.52642/susbed.1099641

LAW LİBRARY OF CONGRESS, U. S. G. L. R. D. (2021). "Regulation of cryptocurrency around the world: Albania, Algeria, Angola, Anguilla, Antigua and Barbuda, Argentina, Australia, Azerbaijan, Bahamas, Bahrain, Bangladesh, Belarus, Belgium". Washington, D.C.: The Law Library of Congress, Global Legal Research Directorate. https://hdl.loc.gov/loc.law/llglrd.2021687419 , (E.T.: 03.01.2024).

LEE, J. (2021). "A Study on Metaverse Hype for Sustainable Growth". *The International Journal of Advanced Smart Convergence*, Vol.10, No.3, pp.72-80. https://m.earticle.net/Article/A400878, (E.T.: 03.01.2024).

LEE, L.-H., Braud, T., Zhou, P., Wang, L., Xu, D., Lin, Z., . . . Hui, P. (2021). "All One Needs to Know about Metaverse: A Complete Survey on Technological Singularity,Virtual Ecosystem, and Research Agenda". *Journal of Latex Class Files*, Vol.14, No.8, pp.1-66. https://arxiv.org/pdf/2110.05352.pdf, (E.T.: 03.01.2024).

MCKINSEY. (2022). "What is blockchain?" McKinsey & Company :https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-blockchain, (E.T.: 03.01.2024).

MİLEVA, G. (2022). "A Deep-Dive into Metaverse E-commerce & the Future of E-Com Marketplaces". Influencer Marketing Hub: https://influencermarketinghub.com/metaverse-ecommerce/, (E.T.: 03.01.2024).

MIVA. (2020). “The History Of Ecommerce: How Did It All Begin?“ MIVA Inc. Blog: https://blog.miva.com/the-history-of-ecommerce-how-did-it-all-begin, (E.T.: 03.01.2024).

MIVA. (2022). “Top Ecommerce Trends for 2023”. MIVA Inc. Blog: https://blog.miva.com/ecommerce-trends-2023, (E.T.: 03.01.2024).

MUCHMORE, M. (2022). “What Is Microsoft’s Metaverse Strategy?” PCMag: https://www.pcmag.com/news/what-is-microsofts-metaverse-strategy, (E.T.: 03.01.2024).

NAKAMOTO, S. (2008). “Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System”. bitcoin.org: https://bitcoin.org/bitcoin.pdf, (E.T.: 03.01.2024).

NİNG, H., Wang, H., Lin, Y., Wang, W., Dhelim, S., Farha, F., . . . Daneshmand, M. (2021, Kasım). “A Survey on Metaverse”: the State-of-the-art, Technologies, Applications, and Challenges”. *arXiv:2111.09673*, pp. 1-34. https://doi.org/10.48550/arXiv.2111.09673

ODABAŞI, Y. (2019). “*Postmodern Pazarlamayı Anlamak (1 b.)*”. İstanbul: The Kitap

PAPUÇÇİYAN, A. (2022). “Trendyol Sanat, GoArt iş birliği ile metaverse sanat galerisini kullanıma sundu”. webrazzi: https://webrazzi.com/2022/12/13/trendyol-sanat-goart-is-birligi-ile-metaverse-sanat-galerisini-kullanima-sundu, (E.T.: 03.01.2024).

PARK, S.-m., ve Kim, Y.-g. (2021). “A Metaverse: Taxonomy, Components, Applications, and Open Challenges,” *in IEEE Access*, Vol.10, pp.4209-4251, doi: 10.1109/ACCESS.2021.314017

PRİETO, J., Lacasa, P., ve Borda, R. (2022). “Approaching metaverses: Mixed reality interfaces in youth media platforms”, *New Techno-Humanities*. Vol.2, No.2, pp.136-145. https://doi.org/10.1016/j.techum.2022.04.004

REBKO, M. (2022). “Walmart enters the metaverse with Roblox experiences aimed at younger shoppers”. CNBC: https://www.cnbc.com/2022/09/26/walmart-enters-the-metaverse-with-roblox.html ,(E.T.: 03.01.2024).

SARITAŞ, A. (2022). “Amazon Metaverse Sanal Dünyasına İlk Girişimini Başlattı: 3D Web Oyununu Piyasaya Sürdü”. onedio: https://onedio.com/haber/amazon-metaverse-sanal-dunyasina-ilk-girisimini-baslatti-3d-web-oyununu-piyasaya-surdu-105624,(E.T.: 03.01.2024).

SERİNİKLİ, N. (2021). “Covid 19 Salgın Sürecinde Örgütsel Değişim: Uzaktan/Evden Çalışma Modeli”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.31, S.1, s.277-288. https://doi.org/10.18069/firatsbed.831755

SHAW, E.H. ve Tamilia, R. (2001). “Robert Bartels and the History of Marketing Thought”, *Journal of Macromarketing*, Vol.21, No.2, pp.132-38. http://dx.doi.org/10.1177/0276146701212006

STEPHENSON, N. (1992). “*Snow Crash*”. New York: Bantam Books.

SOYALTIN, T. E. (2021). “Eric Shaw’un Pazarlama Tarihi ve Düşüncesi Üzerine Yaptığı Araştırmalara İlişkin Bir Derleme”. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, C.7, S.10, s.48-73. https://doi.org/10.51947/yonbil.867754

T.C. TİCARET BAKANLIĞI. (2022). "2022 Türkiye E-Ticaret İstatistikler". E-Ticaret Bilgi Platformu: https://www.eticaret.gov.tr/istatistikler#collapseFour12022, (E.T.: 03.01.2024).

THE TOKEN DİSPATCH. (2022). "Is Hulu coming up with NFTs and entering the Metaverse?" The Token Dispatch: https://www.thetokendispatch.com/p/is-hulu-coming-up-with-nfts-and-entering-metaverse, (E.T.: 23.03.2023).

TUDOR ACKROYD, A., ve Yu, I. (2022). "Alibaba Rolls Out Deeper Immersive Luxury Shopping Experience In The Metaverse". alizila: https://www.alizila.com/alibaba-rolls-out-immersive-luxury-shopping-metaverse/, (E.T.: 03.01.2024).

TÜRK DİL KURUMU. (2023). TDK. https://sozluk.gov.tr/, (E.T.: 03.01.2024).

UÇAR, S. (2021). "Nike'ın yeni metaverse hamlesi: Nikeland". MediaCat: https://mediacat.com/nikein-yeni-metaverse-hamlesi-nikeland/, (E.T.: 03.01.2024).

USTA, A., ve Doğantekin, S. (2022). "*BlockChain 101 v2*". İstanbul:BKM-Banka Kartları Merkezi. https://bctr.org/dokumanlar/Blockchain101v2r2.pdf, (E.T.: 03.01.2024).

W3C. (2023). "Semantic Web".https://www.w3.org/standards/semanticweb/, (E.T.: 03.01.2024).

YOGESH K., D., Hughes, L., Wang, Y., A. Alalwan, A., J. (Grace) Ahn, S., Balakrishnan, J., . . . Wirtz, J. (2023). "Metaverse marketing: How the metaverse will shape the future of consumer research and practice". *Psychology & Marketing*, Vol.40, No.4, pp. 750-776. https://doi.org/10.1002/mar.21767

YÜKSEL, M. C. (2021). "Metaverse ile Pazarlama". Webtures: https://www.webtures.com/tr/blog/metaverse-ile-pazarlama, (E.T.: 03.01.2024).

KAYNAKÇA

ALLEN, S., J.,A.,Mukti Khaire, Tyler Kell, ve Siddhant Shrivastav. https://osf.io/preprints/socarxiv/gwzd7. Erişim: 25.01.2024.

BARNEBYSD (2023). https://www.barnebys.co.uk/blog/the-most-expensive-living-artists. Erişim: 07.02.2024.

BARRERA, K. G., ve Shah, D. (2023). Marketing in the Metaverse: Conceptual Understanding, Framework, and Research Agenda. Journal of Business Research, 155, 113420.

BELK, M. R., Humayun, M. Brouard, M. (2022).Money, Possessions, and Ownership in the Metaverse: NFTs, Cryptocurrencies, Web3 and Wild Markets J. Bus. Res., 153, 198-205.

CHOHAN, R., & Paschen, J. (2023). NFT Marketing: How Marketers can Use Nonfungible Tokens in Their Campaigns. *Business Horizons*, 66(1), 43-50.

COINTELEGRAPH (2022). https://tr.cointelegraph.com/news/reddit-nft-avatars-selling-for-a-premium-on-opensea. Erişim: 03.02.2024.

COLICEV, A. (2023). How can non-fungible Tokens Bring Value to Brands. *International Journal of Research in Marketing*, 40, 30-37.

ESAJIAN, (2023). https://www.fortunebuilders.com/how-to-invest-in-nfts/#:~:text=A%20non%2Dfungible%20token%20(NFT,has%20no%20recognized%20market%20price. Erişim:19. 09. 2024.

COPELAND, T. (2023). https://www.theblock.co/learn/251478/collection-size-and-rarity-explained. Erişim: 13. 12. 2023.

ETZ IONI, A. (1991). The socio-economics of Property. *Journal of Social Behavior and Personality, 6(Special Issue), 465- 468.*

FORTNITE (2024). https://www.fortnite.com/news/lego-fortnite-v28-30-gone-fishin. Erişim: 12.01.2024.

FUCHS, C., Prandelli, E., ve Schreier, M. (2010). The Psychological Effects of Empowerment Strategies on Consumers' Product Demand. *Journal of Marketing,* 74(1), *65-79.*

HAKKARAINEN, T., ve Colicev, A. (2023). Blockchain-enabled Advances (BEAs): Implications for Consumers and Brands. *Journal of Business Research*, 160, 113763.

ISAACS, S. (1933). *Social Development in Young Children.* London: Routledge and Kegan Paul.

JOY,A.,vd.(2014).M(art)worlds: Consumer Perceptions of How Luxury Brand Stores Become Art Institutions. Journal of Retailing,90(3),347–364.

KACZYNSKI, S., ve Kominers, S. D. (2021). How NFTs Create Value. *Harvard Business Review.* https://hbr.org/2021/11/how-nfts-create-value. Erişim: 05.02.2024.

KANG, M. H. (2022). The Luxury Brand That will Use the 'Metaverse Crown'… Let's Gather, Forest of Luxury Talk, *Seoul Newspaper.*

KELEŞ, L. A. (2022). The Future of NFT Technology in The Sports Industry. *Proceedıngs E-Book*, 442.

KIM, I. ve Ha. S. (2024). Googling "nft fashion": Mining Google to Understand Trends in Fashion NFTs. In *International Textile and Apparel Association Annual Conference Proceedings*, 80(1), Iowa State University Digital Press.

KLINE, L., ve France, C. J. (1899). *The Psychology of Mine. Pedagogical Seminary & Genetic Psychology,* 6(4), 421-470.

KURYSHKINA, K. (2019). Betting Firms are Forced out of Italian Football! Top Clubs are Losing Millions – Even the Treasury has Suffered. https://www.sports.ru/tribuna/blogs/ bettingtrends/2593620.html. Erişim: 02.12.2023.

NANSEN (2023). https://www.nansen.ai/guides/how-to-flip-nfts. Erişim:07.03.2024.McKinsey & Company (2022). Value Creation in the Metaverse: The Real Business of the Virtual World. https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/business%20functions/marketing%20and%20sales/our%20insights/value%20creation%20in%20the%20metaverse/Value-creationin-the-metaverse.pdf. Erişim: 04.03.2024.

McKINSEY (2022). The State of Fashion 2022. https://www.mckinsey.com/~/media/mckinsey/industries/retail/our%20insights/state%20of%20fashion/2022/the-state-of-fashion-2022.pdf . Erişim: 29.02.2024.

METAS (2024). Metav.Rs / Nft Avatars– Why The World Is Goıng Crazy About Them?, https://metav.rs/blog/world-crazy-about-nft-avatars/. Erişim: 03.02.2024.

MS, J. L., ve Kwon, K. H. (2022). Novel Pathway Regarding Good Cosmetics Brands by NFT in the Metaverse World. *Journal of Cosmetic Dermatology*, 21, 6584-6593.

NANSEN (2023). https://www.nansen.ai/guides/how-to-flip-nfts. Erişim: 07.03.2024.

NEVI, G. (2022). NFT–non-fungible Tokens How React the Consumers? An Exploratory Analysis for a Future Integrated Acceptancemodel. 21st International Marketing Trends Conference, Roma.

BAVANE, S. (2023). https://sdlccorp.com/post/complete-guide-on-types-of-nft-marketplace/. Erişim:02.03.2024.

PIERCE, J. L., Kostova, T., ve Dirks, K. T. (2001). Toward a Theory of Psychological Ownership in Organizations. *Academy of Management Review*, 26(2), 298-310.

REHMAN, W., e Zainab, H., Imran, J., ve Bawany, N. Z. (2021). Nfts: Applications and Challenges. In 2021 22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT) (1-7). IEEE.

RLTY (2023). Everything You Need to Know About NFT Wearables. https://www.rlty.live/post/everything-you-need-to-know-about-nft-wearables. Erişim: 05.02.2024.

SHU, S. B., ve Peck, J. (2011). Psychological Ownership and Affective Reaction: Emotional Attachment Process Variables and the Endowment Effect. *Journal of Consumer Psychology*, 21, (4), 439-452.

SIMONSON, I., ve Nowlis, S. M. (2000). The Role of Explanations and Need for Uniqueness in Consumer Decision Making: Unconventional Choices Based on Reasons. *Journal of Consumer Research*, 27(1), 49-68.

SOLNTSEV, I., Alekseeva, A., Susov, Y. (2022). New Financial Tools in Sport: NFTs and Fan Tokens. *Journal of Corporate Finance Research*. 16(2), 107-119.

THOMSONRICHARD (2023). How NFTs Revolutionize the Gaming Industry: A Deep Dive into Web3 Gaming. https://medium.com/gamingarena/how-nfts-revolutionize-the-gaming-industry-a-deep-dive-into-web3-gaming-847eaccf4411. Erişim: 02.01.2024.

TOKENMINDS Team (2023). https://tokenminds.co/blog/nft-development/nft-gamification. Erişim: 12.01.2024.

UMER, S. M. ve Kishan, V. (2021). Application of non-fungible Tokens (NFTs) and the Intersection with Fashion Luxury Industry. https://www.politesi.polimi.it/handle/10589/182823, Erişim: 07.02.2024.

WANG, J., Jiang, H., Sun, J., Deng, L. (2023). Motivation to Adopt Gamification in NFT. In: Marcus, A., Rosenzweig, E., Soares, M.M. (eds) Design, User Experience, and Usability. HCII 2023. Lecture Notes in Computer Science, 14030. Springer, Cham.

WANG, Q., Li, R., Wang, Q., ve Chen, S. (2021). Non-fungible Token (NFT): Overview, Evaluation, Opportunities and Challenges. *arXiv preprint arXiv:2105.07447.*

WEBRAZZI, (2022). https://webrazzi.com/2022/07/07/reddit-avatar-odakli-nft-pazar-yerini-duyurdu/. Erişim: 08.02.2024.

YURDABAK, M.K. (2022). NFT: Dijital Sanatta Yeni Bir Perspektif ve Getirdiği Fırsatlar Üzerine Bir Derleme. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 1(10), 143-153.

KAYNAKÇA

AKILLIBAŞ, E. (2019). "Beş Duyunun Pazarlama Algısındaki Gücü". *Akademik İzdüşüm Dergisi*, 4(1), 97-124.

BATI, U. (2018). "*Markethink ya da Farkethink: Deneyimsel Pazarlama ve Duyusal Markalama"*. İstanbul: Destek Yayınları.

BISWAS, D., Lund, K. ve Szocs, C. (2018). "Sounds Like A Healthy Retail Atmospheric Strategy: Effects of Ambient Music And Background Noise on Food Sales". *Journal of the Academy of Marketing Science,* 47(1), 37–55.

BOČEK, M., Jesenský, D. ve Krofiánová, D. (2009). "*POP-In-Store Komunikace V Praxi: Trendy A Nástroje Marketingu V Místě Prodeje"*. Grada.

DANI, V. ve Pabalkar, V. (2013). "Branding Through Sensory Marketing". *International Journal of Scientific Research*, 2(11), 300-302.

DAUCÉ, B. ve Rieunier, S. (2002). "Le Marketing Sensoriel Du Point De Vente". *Recherche et Applications en Marketing*, 17(4), 45-65.

EISEMAN, L. (2010). "*Impact of Color on Consumer Purchase Behavior".* Pantone Institute.

ERENKOL, A. D. ve Ak, M. (2015). "Sensory Marketing". *Journal of Administrative Sciences and Policy Studies*, 3(1), 1-26.

FIRAT, D. (2023). "*Marka Yönetimi".* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

GOOGLE, (2011-2013). "*Shopper Sciences Zero Moment of Truth Macro Study",* US.

HENDERSON, P. W., Cote, J. A., Leong, S. M. ve Schmitt, B. (2003). "Building Strong Brands in Asia: Selecting The Visual Components of Image to Maximize Brand Strength". *International Journal of Research in Marketing*, *20*(4), 297-313.

HERZ, R. ve Engen, T. (1996). "Odor Memory: Review And Analysis". *Psychonomic Bulletin and Review*, 3(3), 300-313.

HULTÉN, B. (2015). "*Sensory Marketing: Theoretical and Empirical Grounds"*. Routledge.

HULTÉN, B., Browenus, N. ve Dijk, M. V. (2009). "*Sensory Marketing".* London: Pallgrave Macmillan.

HUSSAIN, S. (2019). "Sensory Marketing Strategies and Consumer Behavior: Sensible Selling Using All Five Senses". *IUP Journal of Business Strategy*, 16(3), 34-45.

İSLAMOĞLU, H. A. ve Altunışık, R. (2017). "*Tüketici Davranışları"*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

KARABULUT, M. (1981). "*Tüketici Davranışları: Yeniliklerin Kabulü ve Yayılışı".* İstanbul: Minnetoğlu Yayınları.

KARAMAN, D. (2021). "Tüketici Satın Alma Karar Sürecinde Etkili Olan Duygular ve Nedenlerin Kuşaklar Kapsamında İncelenmesi" Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 45, Denizli, ss. 107-119.

KELLER, L. K. (2019). "*Marka Sermayesinin İnşası, Ölçümü ve Yönetimi"*. (çev. A. Candemir). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KLATZKY, R. L., Lederman, S. ve Matula, D. E. (1987). "Imagined Haptic Exploration in Judgments of Object Properties". *Journal of Experimental Psychology. Learning, Memory, and Cognition*, 17(2), 314-322.

KOÇ, E. (2011). "*Tüketici Davranışı ve Pazarlama Stratejileri: Global ve Yerel Yaklaşım"*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KRISHNA, A. (2010). "*Sensory Marketing: Research on The Sensuality of Products"*. New York: Routledge.

KRISHNA, A. (2011). "*Sensory Marketing: Research On The Sensuality of Products"*. New York: Taylor & Francis Group Ltd.

KRISHNA, A. (2012). "An Integrative Review Of Sensory Marketing: Engaging The Senses To Affect Perception, Judgment And Behavior". *Journal of Consumer Psychology,* 22(3), 332-351.

KRISHNA, A., Cian, L. ve Sokolova, T. (2016). "The Power of Sensory Marketing in Advertising". *Current Opinion in Psychology*, *10*, 142-147.

KRISHNA, A., Elder, R. S. ve Caldara, C. (2010). "Feminine to Smell But Masculine To Touch? Multisensory Congruence and Its Effect on The Aesthetic Experience". *Journal of Consumer Psychology*, 20(4), 410-418.

KRISHNA, A., Lwin, M. O. ve Morrin, M. (2010). "Product Scent and Memory". *Journal of Consumer Research*, *37*(1), 57-67.

Krishna, A. ve Elder, R. (2010). "*The Gist of Gustation".* In Krishna, Sensory Marketing. Research on the Sensuality of products, 281-297.

KUESTER, S. (2012). "*MKT 301: Strategic Marketing & Marketing in Specific Industry Contexts".* Mannheim, Germany: University of Mannheim.

LANE, R. (1991). "Does Orange Mean Cheap?" *Forbes*, 148: 144-147.

LIEOGIS, M. ve Rivera, C. (2011). "Sensory Marketing in Natural Cosmetics Shops: The Impact on Generation X and Generation Y." Bachelor Dissertation in Business Administration and Marketing, Högskolan Halmstad i University.

LINDSTROM, L. (2007). "*Duyular ve Marka: 5 Duyuyla Güçlü Markalar Yaratmak".* (Çev. Ü. Şensoy). İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

LINDSTROM, M. (2005). "Broad Sensory Branding". *Journal of Product & Brand Management,* 14, 84-87.

LINDSTROM, M. (2009). *Buy.ology: Satın Almaya Dair Bildiğimiz Her Şey Neden Yanlış?* İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.

LINDSTROM, M. (2010). *"Brand Sense: Sensory Secrets Behind the Stuff We Buy".* New York: Free Press.

ŁYSIK, Ł., Kutera, R. ve Machura, P. (2014). "Zero Moment of Truth: A New Marketing Challenge in Mobile Consumer Communities". In *Proceedings of the European Conference on Social Media*, 294-304.

MALEFYT, W. D. T. (2015). "The Senses in Anthropological and Marketing Research: Investigating A Consumer-Brand Ritual Holistically". *Journal of Business Anthropology*, 4(1), 5-30.

MANZANO, R., Serra, T. ve Gavilan, D. (2019). "*Sensory Marketing: Straight to The Emotions".* Ie University, Insights Konowledge-Driven Content. Erişim Adresi. https://www.ie.edu/insights/articles/sensory-marketing-straight-to-the-emotions/. E.T. 01.01.2024.

NADANYIOVA, M., Kliestikova, J. ve Kolencik, J. (2018). "Sensory Marketing From The Perspective of A Support Tool For Building Brand Value". *Economics and Culture*, 15(1), 96-104.

ODABAŞI, Y. ve Barış, G. (2012). "*Tüketici Davranışı".* İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

PEKAR, E. (2017). "Duyusal Markalama ve Tüketicilerin Marka Algısında Duyusal Markalamanın (Beş Duyunun) Rolü", Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Bursa.

PINE, B.J. ve Gilmore, J.H. (1999). "*The Experience Economy: Work Is Theatre and Every Business a Stage".* Boston, MA: Harvard Business School Press.

POLLAK, F., Soviar, J. ve Vavrek, R. (2022). "*Sensory Marketing". İçinde*, F. Pollák, J. Soviar ve R. Vavrek (Edt.), *Communication Management,* 1-20. IntechOpen. Doi: 10.5772/intechopen.94775.

RANDHIR, R., Latasha, K., Tooraiven, P. ve Monishan, B. (2016). "Analyzing the Impact of Sensory Marketing on Consumers: A Case Study Of KFC". *Journal of US-China Public Administration*, 13(4), 278-292.

RATHEE, R. ve Rajain, P. (2017). "Sensory Marketing-Investigating The Use of Five Senses". *International Journal of Research in Finance and Marketing*, 7(5), 124-133.

RENVOISE, P. ve Morin, C. (2014). "*Nöromarketing: Müşterinizin Beynindeki Satın Alma Düğmesine Bakmak"*. (Çev. Ü. Şensoy). İstanbul. Mediacat Yayınları.

RIEUNIER, S. (2000). "L'influence De La Musique Sur Le Comportement Du Consommateur". *La Revue des Sciences de Gestion, Direction et Gestion*, *234*, 97-105.

RODRIGUES, C. A. M. C. S. (2014). "Brand Sensuality And Consumer-Based Brand Equity". Doctoral Dissertation, Portugal: Universidade do Porto.

SAMRESEARCH, (2016). *"Sensory and Marketing".* Erişim Adresi: http://www.samresearch.com/fields-of-experience/download-area/. E.T: 01.01.2024.

SIEKALA, H. Z. (2014). *"Marketing"* Erişim Adresi: http:// www.ta3.com/clanok/1041008/ zmyslovy-marketing.html, E.T: 10.01.2024.

SIMONSON, A. ve Schmitt, B. H. (1997). *"Marketing Aesthetics: The Strategic Management of Brands. Identity and Image"*, Simon and Schuster.

TEK, Ö. B. ve Özgül, E. (2008). "*Modern Pazarlama İlkeleri Uygulamalı Yönetimsel Yaklaşım"*. İzmir: Birleşik Matbaacılık Ltd.

URL-1: https://tr.wikipedia.org/wiki/%C4%B0nsan_beyni. E.T: 10.01.2024

VALENTI, C. ve Riviere, J. (2008). "The Concept Of Sensory Marketing". Bachelor Dissertation in Business Administration and Marketing, Högskolan i Halmstad University.

XEROX CORPORATION AND INTERNATIONAL COMMUNICATIONS RESEARCH (2003). Erişim Adresi: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.office.xerox.com/business-resources/swatchbook_exec_summary.pdf. E.T: 01.01.2024.

XU, A. J. ve Labroo, A.A. (2013). "Incandescent Affect: Turning on the Hot Emotional System With Bright Light". *Journal of Consumer Psychology,* 24(2), 207-216.

YILDIRIM, Y. O. ve Erdem, Ş. (2023). "Gerçeğin Sıfır Anında İçerik Pazarlaması: Onedio Örneği ile Tüketici Etkileşiminin İncelenmesi". *Dicle Akademi Dergisi,* 3(1), 49-79.

YU, C. P. S. (2011). "Sensory Marketing: Managing Service Quality". *An International Journal*, 21(5), 568-570.

KAYNAKÇA

ADORNO, T. W. (2007). "Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi". (çev. N. Ülner, M. Tüzel ve E. Gen). İstanbul: İletişim Yayınları.

BROWN, P. ve MITCHELL, J. (2008). "Culture and Stock Price Clustering: Evidence from The Peoples' Republic of China". Pasific-Basin Finance Journal, Vol. 16, pp.95-120.

CLARK, T ve ECKHARDT, G. (2003). "Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions and Organizations Across Nations by Geert Hofstede (Book Review)". Journal of Marketing, Vol. 67, No. 2, pp.151-153.

ETİ. (2021). Kamuoyuna Duyuru, https://www.etietieti.com/kamuoyuna-duyuru (E.T.:12.2.2024).

GIARRATANA, M. S. ve TORRES, A. (2007). "The Effects of Uncertainty Avoidance on Brand Performance: Marketing Creativity, Product Innovation and the Brand Duration". Marketing Creativity, Product Innovation and the Brand Duration, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1002874 (E.T. : 14.02.2024)

HOFSTEDE, G. (1980). "Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values". Beverly Hills: Sage Publications.

HOFSTEDE, G. (1991). "Cultures and Organizations: Software of the Mind". London: The McGraw-Hill.

HOFSTEDE. G. (2001). "Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations". Beverly Hills: Sage Publications.

HOFSTEDE. G. (2011). "Dimensionalizing Cultures: The Hofstede Model in Context". Online Readings in Psychology and Culture, Vol. 2, No. 1, pp.1-26.

HOFSTEDE, G. ve BOND, M. H. (1984). "Hofstede's Culture Dimensions: An Independent Validation Using Rokeach's Value Survey". Journal of Cross-Cultural Psychology, Vol. 15, No. 4, pp.417-433.

HOFSTEDE, G., HOFSTEDE, G. J. ve MINKOV, M. (2010). "Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival". London: The McGraw-Hill Companies.

İSLAMOĞLU, A. H. (2014). "Küresel Pazarlama". İstanbul: Beta Yayınları.

İSLAMOĞLU, A. H. ve ALTUNIŞIK, R. (2023). "Tüketici Davranışları". İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

KEEGAN, W. J. ve GREEN, M. C. (2015). "*Küresel Pazarlama".* (çev. ed. R. Tatlıdil). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

KIRE, K. ve RAJKUMAR, P. (2017). "Culture Influence on Consumer Behavior". *IJARIIE*, Vol. 3, No. 4, pp.1178-1185.

KOTLER, P., KARTAJAYA, H. ve SETIAWAN, I. (2017). "*Pazarlama 4.0*: *Gelenekselden Dijitale Geçiş".* (çev. N. Özata). İstanbul: Optimist Yayın Grubu.

KONGSOMPONG, K., GREEN, R. T. ve PATTERSON, P. G. (2009). "Collectivism and Social Influence in the Buying Decision: A Four-country Study of Inter- and Intra-national Differences". *Australasian Marketing Journal*, Vol. 17, No. 3, pp.142-149.

MILNER, L. M. ve COLLINS, J. M. (2000). "Sex-Role Portrayals and the Gender of Nations". *Journal of Advertising*, Vol. 29, No. 1, pp. 67-79.

MINKOV, M. (2011). "*Cultural Differences in a Globalizing World"*. Bingley: Emerald Group Publishing Limited.

MINKOV, M. ve HOFSTEDE, G. (2011). "The Evolution of Hofstede's Doctrine". *Cross Cultural Management: An International Journal,* Vol. 18, No. 1, pp.10-20.

MOOIJ, D. M. ve HOFSTEDE, G. (2011). "Cross-cultural Consumer Behavior: A Review of Research Findings". *Journal of International Consumer Marketing,* Vol. 23, No. 3-4, pp.181-192.

MOOIJ, D. M. (2011). "*Consumer Behavior and Culture: Consequences for Global Marketing and Advertising"*. New Delhi: Sage Publications.

NA, S. ve SCHNEİDER, T. E. (2010). "The Use of 'Lucky' Numbers in the Pricing of Chinese a-Share Initial Public Offerings", https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1588352 (E.T.: 07.02.2024).

ODABAŞI, Y. (2021). "*Postmodern Pazarlamayı Anlamak: Değişimler, Yönelimler, Esintiler"*. İstanbul: The Kitap.

ÖZDAŞLI, K., PENEZ, S. ve KOCA, M. B. (2016). "The Cultural Dimension Levels of Turks and United States". *Journal of Economic Development, Management, IT, Finance and Marketing*, Vol. 8, No. 1, pp.36-47.

ÖZER, N. P. ve YARAR, A. E. (2019). "Göstergebilimsel Bir Reklam Analizi: Burger King "Ateş Seni Çağırıyor"". *Atatürk İletişim Dergisi*, C. 18, s.105-124.

SOARES, A. M., FARHANGMEHR, M. ve SHOHAM, A. (2007). "Hofstede's Dimensions of Culture in International Marketing Studies". *Journal of Business Research*, Vol. 60, pp.277-284.

TRIANDİS, H. C. (2002). "Individualism-Collectivism and Personality". *Journal of Personality,* Vol. 69, No. 6, pp.907-924.

TU, L. L., KWON, J. ve GAO, H. (2022). "Heart or mind? The Impact of Power Distance Belief on the Persuasiveness of Cognitive versus Affective Appeals in Education Marketing Messages". *Journal of Marketing Research.* Vol. 59, No. 1, pp.173-190.

YANG, Z. (2011). ""Lucky" Numbers, Unlucky Consumers". *The Journal of Socio-Economics.* Vol. 40, pp.692-699.

ZHANG, L., SRISUPANDIT, T. P. ve CARTWRIGHT, D. (2009). "A Comparison of Gender Role Portrayals in Magazine Advertising: The United States, China and Thailand". *Management Research News*, Vol. 32, No. 7, pp.683-700.

URL-1: https://twitter.com/eti/status/1465959970734805001 (E.T.: 12.2.2024)

URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=_qUjQHT5Psc (E.T: 26.02.2024)

URL-3: https://bugatti.com/the-bugatti-models/chiron-facets-of-performance/super-sport/ (E.T: 26.02.2024)

URL 4: https://www.campaigntr.com/coca-cola-ramazan-filmini-yayinladi/ (E.T: 23.02.2024)

URL 5: https://www.youtube.com/watch?v=PLTbCdOCzqs (E.T.: 20.02.2024)

URL 6: https://www.youtube.com/watch?v=GHrukVm51Lw (E.T.: 20.02.2024)

URL 7: https://geerthofstede.com/culture-geert-hofstede-gert-jan-hofstede/6d-model-of-national-culture/ (E.T.: 13.02.2024)

URL 8: https://www.togg.com.tr/discovery (E.T.: 24.2.2024)

URL 9: https://www.youtube.com/watch?v=IAU21Bae3JY (E.T.: 22.02.2024)

KAYNAKÇA

AITAMURTO, T., WON, A. S., SAKSHUWONG, S., KIM, B., SADEGHI, Y., STEIN, K., ... & KIRCOS, C. L. (2021, May). From FOMO to JOMO: Examining the Fear And Joy Of Missing Out And Presence İn A 360 Video Viewing Experience. In Proceedings of the 2021 CHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp. 1-14).

ARANDA, J. H., & BAIG, S. (2018, September). Toward" JOMO" the Joy of Missing Out and the Freedom of Disconnecting. In Proceedings of the 20th İnternational Conference on Human-Computer İnteraction with Mobile Devices and Services (pp. 1-8).

BARRY, C. T., SMITH, E. E., MURPHY, M. B., HALTER, B. M., & BRIGGS, J. (2023). JOMO: Joy of Missing Out and İts Association with Social Media Use, Self-perception, and Mental Health. Telematics and Informatics Reports, 10, 100054.

BBC, 2019, https://www.bbc.com/reel/video/p07qchmm/why-you-should-embrace-the-joy-of-missing-out

CHAN, S. S., VAN Solt, M., CRUZ, R. E., PHILP, M., BAHL, S., SERİN, N., ... & CANBULUT, M. (2022). Social Media and Mindfulness: From the Fear of Missing out (FOMO) to the Joy of Missing Out (JOMO). Journal of Consumer Affairs, 56(3), 1312-1331.

EITAN, T., & GAZIT, T. (2023). No Social Media For Six Hours? The Emotional Experience of Meta's Global Outage According to FoMO, JoMO and İnternet İntensity. Computers in Human Behavior, 138, 107474.

GREEN, M, 2019, Allow Yourself to Embrace 'Jomo' — the Joy of Missing out, https://www.ft.com/content/415f2432-1009-11e9-acdc-4d9976f1533b

ISRANI, B. (2022). Forget FOMO and Embrace JOMO, the Joy of Missing out.

JACOBSEN, S. (2021). FOMO, JOMO and COVID: How Missing Out and Enjoying Life are İmpacting How We Navigate A Pandemic. Journal of Organizational Psychology, 21(3), 67-73.

JOHN, D., (2020), Why You Should Embrace The Joy of Missing Out, https://www.bbc.com/worklife/article/20200207-why-you-should-embrace-the-joy-of-missing-out

JORGE, A. (2019). Social Media, İnterrupted: Users Recounting Temporary Disconnection on Instagram. Social Media+ Society, 5(4), 2056305119881691.

KUMAR, A., SHANKAR, A., BEHL, A., ARYA, V., & GUPTA, N. (2023). Should I share it? Factors İnfluencing Fake News-sharing Behaviour: A Behavioural Reasoning Theory Perspective. Technological Forecasting and Social Change, 193, 122647.

NASH, J. (2023), Embracing JOMO: Finding Joy in Missing Out, https://positivepsychology.com/jomo-joy-of-missing-out/

NEUWIRTH, L. S. (2022). Flipd App Reduces Cellular Phone Distractions in the Traditional College Classroom: Implications for Enriched Discussions and Student Retention. Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice, 24(2), 386-420.

RAUTELA, S., & SHARMA, S. (2022). Fear of Missing Out (FOMO) to the Joy of Missing Out (JOMO): Shifting Dunes of Problematic Usage of the İnternet Among Social Media Users. Journal of Information, Communication and Ethics in Society, 20(4), 461-479.

SİMA, R., 2024, Forget FOMO. Embrace JOMO to Discover the Joy of Missing Out., https://www.washingtonpost.com/wellness/2024/01/04/fomo-jomo-joy-missing-out/

SIROIS, F., (2023), How to Ditch 'Fomo' and Foster 'Jomo' – the Joy of Missing Out, https://theconversation.com/how-to-ditch-fomo-and-foster-jomo-the-joy-of-missing-out-200400

UTOFT, E. H. (2020). Networking Fatigue, Self-care and JOMO* in İnternational Research Exchange (* The Joy of Missing out). M@ n@ gement, 23(1), 120-124.

KAYNAKÇA

AKGÜN, C. (2004). Ürünün Raftaki Kimliği: Ambalaj Tasarımı. *Macline Dergisi*,Vol.5, pp. 37- 38

ARSLAN K. (2001), Otomobil Alımında Tüketici Davranışlarını Etkileyen Faktörler, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi*, pp. 92.

AYGÜN, E. (2007). Ambalajın Tüketici Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Gıda Maddeleri Üzerinde Bir Araştırma.Yüksek Lisans Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

BAYRAKTAR, A. (2009). Ambalajın Tüketici Satın Alma Kararı Üzerinde Önceliğini Belirlemek: Ambalaj Tasarımı ve Fonksiyonu Üzerinde Gıda Sektöründeki Bir Araştırma, Lisans Mezuniyet Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

BEARDEN W. O., Michael J. E. (2003), Reference Group Influence On Product and Brand Purchase Desicions, *Journal Of Consumer Research,* Vol. 9, No:9, pp.183.

ÇAĞLARCA, S. (1993). Renk ve Armoni Kuralları, İstanbul: İnkılâp Yayınevi.

DURAN, O. (2005). Pazarlama ve Satış Artırıcı Etkisiyle Ambalajın Önemi. *Ambalaj Sanayi*. pp. 7.

ENGEL, F.J., Blackwell, R.D., Miniard, P.W.(1995). Consumer Behavior. Forth Worth: The Dryden Pres

ERDEM, A. (2006). Tüketici Odaklı Bütünleşik Pazarlama İletisimi.,Ankara: Nobel Yayınları.

ERGÜVEN, S. (2012). Reklamcılık - Bütünleşik Pazarlama İletişimi ve Reklam, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını

IRMAK, O., (2011). 1945'den Günümüze Türkiye'de Ambalaj Tasarımının Gelişme Dinamikleri Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

IVANOVIC A., (2003) Dictionary Of Marketing, London: Bloomsbury Publishing Plc.,

KOTLER P. (2005), Principles Of Marketing, Prentice Hall,

KÜÇÜKERDOĞAN, G.R. (2005). Reklam Söylemi. İstanbul: Es Yayınları.

MEYERS, H. ve DUBLİNER, M. (2003). Başarılı Ambalaj, Başarılı Pazarlama. İstanbul: Rota Yayın Yapım Tanıtım

NUHOĞLU, R. (2006). Rengin Tüketici Satın Alma Davranışlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi

ODABAŞI Y.,ve BARI, G.(2003) Tüketici Davranışı, İstanbul: Madiacat Akademi.

OKTAY K.(2006), Kırgızistan'daki Tüketicilerin Giyim Tercihleri Üzerine Bir Araştırma, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 198.

ÖZKARAMAN, S. M. (1999). Ürün Kimliğinin Belirleyiciliğinde Ambalaj ve Kimlik İlişkilerinin Temel İlkeleri, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi

ÖZTUNA, H.Y. (2007). Temel Tasarım Öğeleri: Renk. Grafik Tasarım, Görsel İletişim Kültürü Dergisi, 8.

STANTON, W. J., ETZEL, M. J., WALKER ve Bruce J. (1991). Fundamentals Of Marketing, Ninth Edition.

PEKTAŞ, H. (1993). Ambalaj Tasarımının Önemi. Standart Ekonomik ve Teknik Dergi, 376. 24,25.

TAŞYURAN, N.A. (2002). Pazarlama İletişim Aracı Olarak Ambalajın Tüketicinin Satın Alma Sürecine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi

TEK, Ö. B. (1999). Pazarlama İlkeleri, Global Yönetimsel Yaklaşım, Türkiye Uygulamaları, İstanbul: Beta Yayınevi.

TUKSAL, M. (2010). Grafikerin El Kitabı. İstanbul: Pusula Yayıncılık.

YENİLMEZ, Filiz,(2012). Ambalaj Tasarımında Kullanıcı Deneyimi: Bir Zeytinyağı Ambalajı Üzerinden Değerlendirme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

KAYNAKÇA

AYDEMİR C. ve KAYA M., (2007). Küreselleşme Kavramı ve Ekonomik Yönü. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 6.(20). 260-282 www.e-sosder.com ISSN:1304-0278

BRZOVSKA, E. (2018). The Importance and Performance of Different Dimensions of the Experience Based Model Within Cultural Institutions. Athens Journal of Tourism. 5 (4), 288-304

CASSEL, E., JACOBS, B. ve GRAHAM, M. (2021). Effects of the Four Realms of Experience and Pleasurable Experiences on Consumer Intention to Patronise Pop-up Stores. Journal of Consumer Sciences. Journal of Consumer Sciences, 49, 78-93.

CHANG, W. (2021). "Experiential Marketing, Brand Image and Brand Loyalty: A Case Studey of Starbucks". British Food Journal. 123(1), 209-223.

ÇELİKKOL, Ş. (2022). Metaverse Dünyası'nın, Tüketici Satın Alma Davranışları Açısından Değerlendirilmesi. İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 3(1), 64-75.

ÇINAR, B. (2023). Deneyimsel Pazarlama. Y. Yılmaztürk ve Ç. Akdoğan içinde, Pazarlamada Seçme Konular: Kavramlar ve Çalışmalar (s. 1-20). Gaziantep: Özgür Yayınları.

DE FACTO. (2020). DeFacto'dan Bir İlk Daha: "Fijital Akıllı Mağaza" https://kurumsal.defacto.com.tr/docs/DeFacto_dan_bir_ilk_daha_Fijital_Ak%C4%B1ll%C4%B1_Magaza%E2%80%9D.pdf (E.T.: 02.02.2024).

DÜNYA BANKASI (2017). "Trouble in The Making? The Future of Manufacturing-Led Development". World Bank Policy Report, World Bank, Washington DC

ERNST&YOUNG. (2023). Geleceğin Tüketici Endeksi, https://www.ey.com/tr_tr/news/2023/12/gelecegin-tuketici-endeksine-gore-iklim-degisikligi-tuketici-davranislarini-degistirmeye-devam-ediyor, (E.T.: 01.03.2024).

GAVİLAN, D., AVELLO, M. ve MARTİNEZ-NAVARRO, G. (2018). The Influence of Online Ratings and Reviews on Hotel Booking Consideration. Tourism Management, 66, 53-61.

GÜNEY, T. ve KIZILIRMAK, İ. (2021). Nostaljik Turizm: Doğu Ekspresi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi, 11(4), 1702-1716.

HALDER, S. (2023). Global Economic Integration-Challenges And Prospects, Journal Of Legal Studies&Research. 9 (6), 479-490.

HİLKEN,T., KEELİNG, D.I, CHYLİNSKİ, M., RUYTER, K., PAPEZ, M.G., HELLER,J, Mahr, D. ve ALİMAMY, S. (2021). Disturbing Marketing Realities: A Research Agenda for Investigating The Psycological Mechanism of Next Generation Experiences With Reality-Enhancing Technologies. Psychology Marketing, 39, 1660-1671.

HYKEN, S. (2020). Ninety-Six Percent of Customers Will Leave You For Bad Consumer Services. Forbes. https://www.forbes.com/sites/shephyken/2020/07/12/ninety-six-percent-of-customers-will-leave-you-for-bad-customer-service/?sh=769b85f230f8 (E.T.: 20.02.2024).

KADİRHAN, K. ve OKAT, Ö. (2023). Deneyimsel Pazarlama Uygulamalarının Satın Alma Eğilime Etkisi: Teknoloji Sektörüne Yönelik Odak Grup Çalışması. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 13 (4), 1037-1057.

KETTER, E. (2018). It's All About You: Destination Marketing Campaigns in The Experience Economy Era. Tourism Review, 73 (3), 331-343.

MATUSİNSKA, K. ve ZAPLETALOVA, S. (2021). Rational and Emotional Aspects of Consumer Behaviour. Forum Scientiae Oeconomia, 9 (2), 95-110.

OH, H., FİORE, A. M. ve JEOUNG, M. (2007). Measuring Experience Economy Concepts: Tourism Applications. Journal of Travel Research, 46(2), 119-132.

ÖZBAY, G. ve ÇEKİN, A. (2020). Turizm, Ulaşım ve Sosyal Medya Etkileşimi: Doğu Ekspresi ve Kars'taki Konaklama İşletmelerine Yönelik Bir Araştırma. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 327-344.

PİNE, B. J., ve GİLMORE, J. H. (1998). Welcome to The Experience Economy (Vol. 76, No. 4, pp. 97-105). Cambridge, MA, USA: Harvard Business Review Press.

RADULOVİĆ, M. ve KOSTİĆ, M. (2024). Globalization And Economic Growth in Western Balkan Countries. Regional Science Policy ve Practice, 100031.

SCHMİTT, B. (1999). Experiential Marketing. Journal of Marketing Management, 15(1-3), 53-67.

SCOTT, N., LAWS, E. ve BOKSBERGER, P. (2013). The Marketing of Hospitality and Leisure Experiences. In Marketing of Tourism Experiences.18, 99-110. Routledge.

SEKMEN, B. ve ARSLAN, F.M. (2021). Marka Deneyiminin Marka İmajı ve Marka Sadakatine Etkisi: Marka İmajının Aracılık Rolü. Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi. 16 (55), 221-249.

SMİLANSKY, S. (2009). Experiential Marketing: A Practical Guide to Interactive Brand Experiences. Birinci baskı. Kogan Page Publishers.

SOYLU, A., CEYLAN, S. ve Özdipçiner, N. S. (2019). Turizmde Deneyim Inovasyonu: Doğu Ekspresi Örneği. SETSCI-Conference Proceedings. Samsun. 22-24 Kasım. 231-235

TYNAN, C. ve MCKECHNİE, S. (2009). "Experience Marketing: A Review and Reassessment". Journal of Marketing Management. 25 (5-6), 501-517.

ÖZDEMİR, K. (2018). Müşteri Deneyimi Tasarımında En Büyük Faktör İnsan, https://www.marketingturkiye.com.tr/koseyazilari/musteri-deneyimi-tasariminda-en-buyuk-faktor-insan, (E.T.: 03. 01. 2024).

URL 1- https://www.tmf.org.tr/Haberler/Red-Bull-Sea-to-Sky-%C4%B0cin-geri-Sayim-Suruyor (E.T.: 28.12.2023).

URL 2- https://www.podium.com/article/innovate-experiential-marketing-examples/ (E.T.: 03.01.2024).

URL 3 - https://www.airbnb.com.tr/d/madewithpassion (E.T.: 03.01.2024).

URL 4 - https://www.worldofcoca-cola.com/ (E.T.: 22.02. 2024).

URL 5 - https://www.travelandleisure.com/culture-design/visual-arts/immersive-van-gogh-los-angeles-san-francisco. (E.T.: 22.02. 2024).

URL 6 - https://fashionunited.uk/news/retail/nike-opens-first-european-house-of-innovation-in-paris/2020073050102 (E.T.: 25.02.2024).

URL7 - https://legohouse.com/en-gb/explore/experiences/ (E.T.: 25.02.2024).

URL8 - https://www.ikea.com.tr/en/ikea-mobile (E.T.: 25.02.2024).

URL 9 - https://creatorden.com/tr/yukselen-trend-deneyim-pazarlamasi/ (E.T.: 25.02.2024).

URL 10 - starbucksreserve.com (E.T.: 24.02.2024).

URL 11 - https://www.markafikirleri.com/magnum-hazzi-ciddiye-alanlara/ (E.T.: 24.02.2024).

URL 12 - https://diousa.com/blog/top-ten-experiential-examples-for-travel/ (E.T.: 25.02.2024).

URL 13 - https://diousa.com/blog/top-ten-experiential-examples-for-travel/ (E.T.: 25.02.2024).

URL 14 - https://basin.ktb.gov.tr/TR-367962/karaelmas-ekspresi-tanitim-seferine-cikti.html (E.T.: 12.03.2024).

URL 15 - https://advertising.amazon.com/blog/cheetos-hands-free-house-sxsw/?ref_=a20m_us_blg_expmkt_blg_chtosxsw (E.T.: 01.02.2024).

URL 16 - https://www.lorealparis.com.tr/dijital-deneyimler (E.T.: 01.02.2024).

URL 17 - https://www.etietieti.com/saglik-icin-hareket-hareket-icin-sari-bisiklet (E.T.: 15.03.2024).

TARİHİ KUZEY DOĞU TÜRK DİLİ ESERLERİNDE SES SÖZ VARLIĞI

BÜŞRA ADİYAMAN

EĞİTİM
yayınevi

TARİHİ KUZEY DOĞU TÜRK DİLİ ESERLERİNDE SES SÖZ VARLIĞI

Büşra Adiyaman

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-29-5
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TARİHİ KUZEY DOĞU TÜRK DİLİ ESERLERİNDE SES SÖZ VARLIĞI
Büşra Adiyaman
X+208 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
E-ISBN: 978-625-6658-29-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Abik, A. D. (1993). **Alī Şīr Nevāyī'nin Risaleleri Tārīẖ-i Enbiyā ve Ḫukemā, Tārīẖ-i Mülūk-ı 'Acem, Münşeāt** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ağar, M. E. (1989). **Kitâbü Fi'l-Fıkh Bi-Lisâni't-Türki (İnceleme-Metin-Sözlük)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, A. (2023). **Karahanlı Türkçesinde Addan Eylem Yapım Eklerinin Eş Dizimliliği** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, G. (2023). **Eski Türkçede Yansımalı Sözcükler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksan, D. (2006). **Türkçenin Sözvarlığı**. Ankara: Engin Yayınları.

Alan, S. (2021). **Doğu Sahası Tarihî Türk Yazı Dillerinde Nezaket ve Saygı Bildiren Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Al-Turk, G. A. M. J. (2012). **Kitābu Bulġatu'l-Muştāḳ Fī Luġati't-Türk We'l-Ḳıfçāḳ Üzerine Dil İncelemesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Argunşah, M. ve Güner, G. (2015). **Codex Cumanicus**. İstanbul: Kesit Yayınları.

Ata, A. (1997a). **Ḳışasü'l-Enbiyā (Peygamber Kıssaları) I (Giriş-Metin-Tıpkıbasım)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

— (1997b). **Ḳışasü'l-Enbiyā (Peygamber Kıssaları) II (Dizin)**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1945). **Ettuhfet-üz-Zekiyye Fil-Lûgat-it-Türkiyye**. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları.

— (1970). **Abuşka Lûgatı veya Çağatay Sözlüğü**. Ankara: Ayyıldız Matbaası.

Akyıldız Ay, D. (2017). "Ses Sembolizmi ve Ses - Anlam Uyumunun Farklı Bir Sınıflandırma Denemesi". **Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, 57(57), 17- 27.

Avcı, O. (2020). **Et-Tuḥfetü'z-Zekiyye fi'l-Lüġâti't-Türkiyye'deki Söz Varlığının Kazak ve Kırgız Lehçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Barutçu Özönder, F. S. (1996). **'Alī Şīr Nevāyī Muḥākemetü'l-Luġateyn İki Dilin Muhakemesi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Baş, B. (2011). "Söz Varlığı Çalışmalarında Kullanılacak Ölçütler". **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 29, 27-61.

Battal, A. (1934). **İbnü-Mühennā Lûgati**. İstanbul: Devlet Matbaası.

Berbercan, M. T. (2011). **Çağatayca Gülistan Tercümesi (Gramer-Metin-Dizin)** (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Budagov, L. (1869-1971). **Sravnitelnıy Slovar Turetsko-Tatarskih Nareçiy 1-2**. Sanktpeterburg: Tipografiya İmperatorskoy Akademii Nauk.

Caferoğlu, A. (1931). **Kitâb Al-İdrâk Li-Lisân Al-Atrâk**. İstanbul: Evkaf Matbaası.

Cihan, S. (2023). "Mukaddimetü'l-Edeb'den (Yozgat Nüshası) Harezm Türkçesi Söz Varlığına Katkılar: Yansıma Fiiller". **Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 12, 841-853.

Cin, A. ve Tokay, Y. (2012). "Bengü Taşların Söz Varlığı ile Türkiye Türkçesi Ağızlarının Söz Varlığının Karşılaştırılması". **Turkish Studies**, 7(1), 653-703.

Clauson, Sir G. (1972). **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**. Oxford at the Clarendon Press.

Pavet de Courteille, A. (1870). **El-lügatü'l Nevāiyye ve'l-İstişhādātü'l-Çagatāiyye, Dictionnaire Turc Oriental**. Paris. MDCCCLXX.

Çelik, Ü. (1993). **Ali Şîr Nevāyī-Leylī vü Mecnūn (Gramer-Metin-Dizin**) (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çürük, M. S. (2005). **Mu'înü'l-Mürîd (Giriş-Metin-Notlar-Açıklamalar-Dizin**) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Demirel, E. (2016). **Orta Türkçe Sözlüklerindeki Söz Varlığının Eş Değerlikler Bakımından Art Süremli ve Eş Süremli Karşılaştırması (İsimler**) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Develi, H. (2002). "Kitâbü'l-İdrâk". **Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi**. 26, İstanbul: TDV İslâm Araştırmaları Merkezi, 108.

Dilaver Yıldırım, K. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı İncelemesi: Mutfak ve Yemek Kültürüne Ait İsimler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durgut, H. (1995). **Şeyh Süleymān Efendī-i Buhārī Lügat-i Çağatay ve Türk-i Osmānī (Cild-i Evvel)** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eckmann, J. (2014). **Nehcü'l-Ferâdîs: Uştmaḫlarnıŋ Açuq Yolı (Cennetlerin Açık Yolu**) (Birleştirilmiş Baskı). Yayımlayan: Semih Tezcan, ve Hamza Zülfikar, Dizin-Sözlük: Aysu Ata, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Efendioğlu, S. (2021). **Gül ü Nevrûz (Dil İncelemesi-Metin ve Aktarma-Gramatikal Dizin-Tıpkıbasım**). Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

Eraslan, K. (1999). **Mevlâna Sekkâkî Divanı**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Erbay, F. (2008). **W. Radloff'un "Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy" Adlı Eseri ve Eserde Geçen Çağatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eren, H. (1953). "Onomatopée'lere Ait Notlar". **Journal of Turkology**, 10, 55-58.

—, (1999). **Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü**. Ankara: Bizim Büro Basım Evi.

Erk, K. (2015). **Codex Cumanicus Temelinde Kıpçak Türkçesinin Tarihî-Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü.

Esatoğlu, A. (2011). **Ahkâm-ı 'Akâ'id'in Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gülensoy, T. (2007). **Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü**. Ankara: TDK Yayınları.

Güzeldir, M. (2002). **Abuşḳa Lüġati (Girş-Metin-İndeks**) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hacıeminoğlu, M. N. (2000). **Kutb'un Husrev ü Şirin'i ve Dil Hususiyetleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

İzbudak, V. (1936). **El-İdrâk Haşiyesi**. İstanbul: Devlet Basımevi.

Kaçalin, M. S. (2011). **Niyāzī Nevâyî'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar El-Luġātu'n-Nevā'iyye ve'l-İstişhādātu'l-Caġatā'iyye (Giriş-Metin-Dizinler-Tıpkıbaskı**). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kahraman, K. (2023). **Bâbür Dîvânı'nda Terimler ve Kavramsal Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaağaç, G. (1997). **Lutfî Divanı**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karademir, F. (2019). "Türkçe Söz Varlığı Tasnifinde Kullanılan Bazı Terimler Üzerine". **Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences**, 5(18), 736-744.

Karahan, A. (2009). "İlk Türk Lehçeleri Sözlüğü: Dīvānu Luġāti't-Türk'te Lehçelerin Söz Varlığına Bir Bakış". **Turkish Studies**, 4(4), 650-691.

Karamanlıoğlu, A. F. (1978). **Gülistan Tercümesi (Kitâb Gülistan bi't-türkî)** (1. Baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

—, (2006). **Şeyḫ Şeref Ḫˇāce, Mu'înü'l-Mürîd (Transkripsiyonlu Metin-Dizin-Tıpkıbasım)**. İstanbul: Beşir Kitabevi.

Karasoy, Y. (1989). **Şiban Han Divânı (İnceleme-Metin)** (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karasu, M. (2013). **Tarihî Türk Lehçelerinde Yansılamalı Fiiller** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kargı Ölmez, Z. (1988). **Mahbûbü'l-Kulûb (İnceleme-Metin-Sözlük)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

—, (1996). **Şecere-i Terākime (Türkmenlerin Soykütüğü)**. Yayımlayan: Mehmet Ölmez, Ankara: Simurg Yayınları.

Kaya, Ö. (1989). **Ali Şir Nevāyī Fevāyidü'l-Kiber (İnceleme-Metin-Dizin)** (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A. (2019). **Codex Cumanicus'un Türkçe Söz Varlığının Günümüz Tatar, Kazak ve Kırgız Türkçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koca, E. (2013). "Divanü Lûgati't-Türk'teki Yansımalı Sözcüklerin Görev ve Anlamlarına Göre Sınıflandırılması". **Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi**, (36), 55-71.

—, (2011). "Muhakemetü'l Lügateyn'deki Yansıma Sözcükler Üzerine". **Вестник Бишкекского Гуманитарного Университета Журнал**, 2(19), 287-289.

Kocabaş, B. (2021). **Codex Cumanicus'un Söz Varlığı ile Günümüzde Kafkasya'da Konuşulan Kıpçak Grubu Türk Lehçelerinin Söz Varlığının Ses ve Anlam Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Köktekin, K. (2007). **Yusuf Emirî Divanı**. Erzurum: Fenomen Yayıncılık.

Kuanışbayev, E. (2006). **Kitāb Fi'l-Fıḳh (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Moldasheva, M. (2016). **Codex Cumanicus ile Çağdaş Kazak Türkçesinin Ortak Söz Varlığının Karşılaştırmalı Sesçil İncelemesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Omuralieva, A. (2020). "Türkçede Ses Yansımalı Fiiller Türeten *+kır* eki Üzerine". **Folklor Akademi Dergisi**, 3(1), 99-130.

Öner, M. (2010). "Bugünkü Kıpçak Türkçesi Ortak Söz Varlığı Denemesi". **Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten**, 56(2), 77-98.

Özbek, E. E. (2015). "Türkiye'de "Söz Varlığı" Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme". **Akademik Kaynak (Akad)**, 3, 3(5), 23-38.

Özen, S. (2022). **Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz Varlığı Açısından İncelenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Özgür, C. (1988). **Baytarü'l-Vażıḥ (Metin-İndeks)** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, A. (1994). **Kitâb-ı Mukaddime-i Ebu'l-Leysi's-Semerkandî (İmlâ-Gramer-Tenkitli Metin-İndeks)** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Radloff, W. (1893-1899). **Versuch eines Wörterbuchs der Türk Dialecte** (**Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy**). T. I 1893, T. II 1899. Sankt Petersburg.

Räsänen, M. (1969). **Versuch eines etymologischen Wörterbuches der Türksprachen**. 2. Wortregister. Zusammengestellt von István Kecskméti. Helsinki. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae. 17, 1.).

Sağol, G. (1993). **Harezm Türkçesi Satır Arası Kur'an Tercümesi (Giriş-Metin-Sözlük**) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Saz, M. (2023). **Alî Şîr Nevâyî'nin Eserlerinde Tematik Söz Varlığı İncelemesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sökmen, İ. (2016). **Satıraltı Türkçe Kuran Tercümelerinin Karılaştırmalı Söz Varlığı** (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Subaşı, Ö. (2012). **Codex Cumanicus ile Kırgız Türkçesinin Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Steingass, F. (2005). **A Comprehensive Persian-English Dictionary**, **İncluding the Arabic Words and Phrases to be met with in Persian Literature**. İstanbul: Çağrı Yayınları.

Şenata, N. (2020). **Divânü Lugâti't-Türk'te Tematik Söz Varlığı ve Çok Anlamlılık** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şeyh Süleymân Efendi Buhârî. (1298). **Lugat-i Çağatay ve Türkî-i Osmânî**. İstanbul: Mihrân Matbaası.

Taş, Y. (2017). **Kıpçak Türkçesinde Askerlikle İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tazhieva, A. (2020). **Kırgız Türkçesinde Yansıma Kelimeler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekcan, M. (2007). **Hakîm Ata Kitabı**. İstanbul: Beşir Kitabevi.

Temel, D. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesindeki Sağlık ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tietze, A. (2002). Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati I (A-E). İstanbul-Wien: Simurg / Österreichische Akademie der Wissenschaften.

—, (1914-2003). Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati II (F-J). Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Toparlı, R. (1988). **Mu'înü'l-Mürîd**. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Yayınları.

—, (2017). **İrşâdü'l-Mülûk Ve's-Selâtîn** (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., Çögenli, M. S. ve Yanık, N. H. (1999). **El-Kavânînü'l-Külliyye Li-Zabti'l-Lügati't-Türkiyye**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Toparlı, R., Vural, H. ve Karaatlı, R. (2007). **Kıpçak Türkçesi Sözlüğü** (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Turan, D. (2021). "Çocuk Yazını Çevirisinde Ses Yansımaları". **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi,** 61(2), 1222-1245.

Turan, S. (2006). **Kıpçak Türkçesinde Kelime Yapımı ve Çekimi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turgut, A. (2010). **Çağatay Türkçesinde Fiil** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türkay, K. (1988). **Ali Şir Nevâyî Bedâyi'u'l-Vasaţ (İnceleme-Metin-Dizin**) (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uğurlu, M. (1984). **Munyetu'l-Ġuzāt (Metin-İndeks**) (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

User, H. Ş. (2009). **Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları (Söz Varlığı İncelemesi**). Konya: Kömen Yayınları.

Üşenmez, E. (2014). "Karahanlı Eserlerindeki Söz Varlığı Hakkında". **Akademik İncelemeler Dergisi**. 3(1), 247-253.

Vámbéry, Á. (1867). **Cagataische Sprach Studien**. Leipzig: Philo Press.

Yıldırım, T. (2002). **Hüseyin Baykara Divanı (Metin-İnceleme-Dizin)** (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, R. (2013). **Ed-Dürretü'l-Mudıyye Fi'l-Lugati't Türkiyye'nin Memlük Türkçesi ve Oğuz Türkçesi Nüshalarının Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, Z. (2021). **Harezm Türkçesi ile Yazılmış Nehcü'l-Ferâdis, Kısasü'l-Enbiyâ ve Mukaddimetü'l Edep'te Fiil Yapımı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yücel, B. (1995). **Bâbür Dîvânı (Gramer-Metin-Sözlük-Tıpkıbasım)**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Yüce, N. (1993). **Mukaddimetü'l-Edeb** (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Zhamalihan, K. (2016). **Kıpçakçanın Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zülfikar, H. (2018). **Türkçede Ses Yansımalı Kelimeler İnceleme-Sözlük**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Diğer Kaynaklar

TDK (2023). "ses" https://sozluk.gov.tr/ (05.01.2024).

TDK (2023). "kelime" https://sozluk.gov.tr/ (06.01.2024).

TDK (2007). "kelime" https://sozluk.gov.tr/ (06.01.2024).

Wikipedia (2024). "ses" https://tr.wikipedia.org/wiki (22.02.2024).

Türk Mutfağındaki

SÜTLÜ TATLILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İNOVASYONU

RAŞİT BAKAN
NURTEN ÇEKAL

EĞİTİM
yayınevi

TÜRK MUTFAĞINDAKİ SÜTLÜ TATLILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İNOVASYONU

Raşit Bakan, Nurten Çekal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-24-0
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRK MUTFAĞINDAKİ SÜTLÜ TATLILARIN DEĞERLENDİRİLMESİ VE İNOVASYONU
Raşit Bakan, Nurten Çekal
VIII+88 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-24-0

Bu eser Pamukkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından desteklenen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynaklar

Akbay, G. D., ve Pekcan, A. G. (2016). Zerdeçal: Beslenme ve Sağlık Yönünden Değerlendirilmesi. *Beslenme ve Diyet Dergisi*, 44(1), 68-72.

Akça, S. S. (2020). *Probiyotik Yoğurtların Kalite Özellikleri Üzerine Spirulina Platensis'in Etkisi.* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Akkor, Y. E. (2017). Osmanlı Mutfağında Sütlü Tatlılar, https://www.skylife.com/tr/2017-03/osmanli-mutfaginda-sutlu-tatlilar. (28.10. 2020).

Aktürk, Z. ve Işık, M. (2012). Besin Değeri ve Sağlık Açısından Hurma (Phoenix dactylifera). *Konuralp Tıp Dergisi,* 4(3), 62-68.

Altuğ, N. (2017). İşletmelerde Yeni Ürün Geliştirme Çalışmaları ve Başarı Faktörleri. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 20-28.

Aregem. (2019). Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü. https://aregem.ktb.gov.tr/ (15. 12. 2019).

Arlı, M., ve Gümüş, H. (2007). "Türk Mutfak Kültüründe Çorbalar" *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi ICANAS,* 10-15.09.2007, Ankara.

Belge, M. (2013). *Tarih Boyunca Yemek Kültürü,* İletişim Yayınları, İstanbul.

Büyüközkan, G., ve Baykasoğlu, A. (2004). Yeni Nesil Ürün Geliştirme Yönetimi. *YA/EM'2004- Yöneylem Araştırması/ Endüstri Mühendisliği- XXIV Ulusal Kongresi*, 15-18.

Candoğan, K. (2019). "Gıda Sektöründe İnovasyon ve Yeni Trendler" https://www.gidahatti.com/g-da-sektoeruende-inovasyon-ve-yeni-trendler-30562/. (09.11.2020.)

Cankül, D., Doğan, A., ve Sönmez, B. (2018). Yiyecek-İçecek İşletmelerinde İnovasyon ve Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları. *İşletme Araştırmaları Dergisi Journal Of Business Research-Turk*, 10(3), 576-591.

Çaycı, A. E., ve Aktaş, C. (2018). Dijital Tatmak: Yemeğin "Yeni" Gastro Mekanlardaki Seyirlik Gösteriminin Kültürel Yansımaları, *TRT Akademi*, 3(6), 710-727.

Çetin, K. (2020). *Medeniyet Değerlerimiz Mutfak ve Yemek Kültürü.* Ravza Yayıncılık ve Matbaacılık, İstanbul.

Çınar, A. S., ve Önder, A. (2019). Anadolu'nun Kültürel Mirası: Crocus sativus L.(Safran). FABAD Journal of Pharmaceutical Sciences, 44(1), 79-88.

De Brentani, U. (2001). Innovative Versus İncremental New Business Services: Different Keys for Achieving Success. *Journal of Product Innovation Management: An International.*

Demir, M. ve Demir, Ş. Ş. (2015). *Otel İşletmelerinde Yenilik Yönetimi: İlkeler ve Örnekler*. Detay Yayıncılık, Ankara.

Deniz, A. (2012). *Tüketici Yenilikçiliğinin Boyutları ve Yenilikçiliği Etkileyen Faktörler Arasındaki İlişkiler*

(Basılmamış Doktora Tezi), Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Dursun, Ö. O. (2017). İnovasyon Üzerine Kavramsal Bir İnceleme. *International Journal of Management and Administration*, 1(1), 12-17.

Elçi, Ş. (2007). *İnovasyon: Kalkınma ve Rekabetin Anahtarı*. Technopolis Group Yayınları, Ankara.

Fegerberg, J. (2005). "Innovation: A Guide to the Literature". Jan Fagerberg, David C. Mowery, Richard R. Nelson (Eds.), *The Oxford Handbook of Innovation.* Oxford University Press, Oxford.

Harari, Y. N. (2017). *Hayvanlardan Tanrılara Sapıens.* Kolektif Kitap Bilişim ve Tasarım, İstanbul.

Işık, C. ve Keskin, G. (2013). Bilgi Ekonomilerinde Rekabet Üstünlüğü Oluşturulması Açısından İnovasyonun Önemi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi*, 27(1), 41-57.

Işın, P. M. (2009). *Gülbeşeker Türk Tatlıları Tarihi.* Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Işın, P. M. (2010). *Osmanlı Mutfağı Sözlüğü*. Kitapevi Yayınları, İstanbul.

İlhan, F. (2006). *Yeni Ürün Geliştirme Süreci ve Yeni Ürünün Pazara Sunulmasında Markanın Etkisi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İraz, R. (2005). *Yaratıcılık ve Yenilik Bağlamında Girişimcilik ve KOBİ'ler*. Çizgi Kitapevi, Konya.

Karabulut, C. (2018)., "İncir Sektör Raporu". *Aydın Ticaret Borsası,* https://aydinticaretborsasi.org.tr/yonetim/pdf/18102019143157%C3%BC.pdf. (16.09.2020).

Karaman, B. E., ve Köseler, E. (2017). Zerdeçalın Kronik Hastalıklarla İlişkisi. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi-BÜSBİD*, *2*(2).

Karaöz, M. ve Albeni, M., (2003), Ekonomik Kalkınma ve Modern Yenilik Teorisi,*Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8 (3), 27-48.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi.* Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Kasım, R., ve Kasım, M. U. (2019). Renkli Meyve ve Sebzelerin Bileşimi ve İnsan Sağlığı Açısından Önemi. 8th International Vocational Schools Symposium, 11-13 Haziran, Sinop.

Kırım, A. (2006), İş Modeli İnovasyonu, Sistem Yayıncılık, Ankara.

Kızılaslan, N. (2016). *Sağlıklı Yetişkin Bireylerde Farklı Miktarlarda Tüketilen Tarçının Kan Şekeri ve Lipidleri Üzerine Etkisi,* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kotler, P. (1991), *Marketing Management: Analysis, Planning, Implementation and Control*, 7th ed. Prentice Hall Inc, New Jersey.

Kuşat, N., ve Kösekahyaoğlu, L. (2012). Gıda Sektöründe Firmaların İnovasyon Kararlarını Olumsuz Yönde Etkileyen Faktörler Üzerine Bir İnceleme: Batı Akdeniz Bölgesi Örneği. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 1(2), 180-205.

La Silva Dias, 2014; Nutritional and Health Benefits of Carrots and Their Seed Extracts. Food and Nutrition Sciences,5(22), , 2147-2156

Leenders, R. T. A. J., Engelen, J. M. L. ve Kratzer, J. (2003), "Virtuality, Communication, and New Product Team

Creativity: A Social Network 148 Perspective", *Journal of Engineering and Technology Management*, 20(1-2), 69-92.

Megep, (2012a). *Duyusal Test Teknikleri.* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

Megep, (2012b). *Sütlü Tatlılar.* T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara.

Mentor, P. (2009). *İnovasyon Yapmak*. Optimist Yayınları, İstanbul.

Meydan, F. (1989). "Türk Mutfağı", *Milli Folklar Dergisi*, 3(1), 20-21.

Okuroğlu, F. (2020). *Ultrases Teknolojisi ve Sanitasyon Ajanları ile Yıkama İşlemlerinin Kuru İncirin Kalite Özelliklerine Etkileri.* (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aydın.

Orhan, D. D., Bayram, M., ve Pekacar, S. (2018). Kinoa ve Sağlık Üzerine Etkileri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 47-57.

Özata, E. (2019). *Modernite Bağlamında Türk Mutfağına Özgü Yenilikçi Ürün Geliştirme.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Özatalay, G. Z. (2014). Aydın Yöresi Halk Hekimliğinde İncirin Kullanımı. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (Özel Sayı II), 151-154.

Özkaya, M.T., Tunalıoğlu, R., Eken, Ş., Ulaş,M., Danacı, A., İnan, N. Ve Tibet, Ü. (2010).Türkiye Zeytinciliğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri. TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası, Ziraat Mühendisliği VII. Teknik Kongresi. Ankara, Türkiye.

Paksoy, H. M. (2017). İşletmelerin Satışa Sunacağı Yeni Ürünlerin Pazarda Tutunmasını Etkileyen Faktörler. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 67-86.

Samancı, Ö. (2013). Alafranga Tatlıcılık ve Pastane Kültürü Tatlı Tarihin İzinde. *National Geographic Traveler,*Eylül, 41-45.

Sandıklıoğlu, T. (2007). *Hititlerde Beslenme ve Yeme-İçme Alışkanlıkları*. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sauner, M. H. (2008). Günümüz Türk Mutfak Kültürü. (A. Bilgin ve Ö. Samancı, Ed.). İçinde, *Türk Mutfağı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara

Sattler, M. (2011). *Excellence in Innovation Management: A Meta-Analytic Review on the Predictors of Innovation Performance.* Gabler Verlag Springer, Almanya.

Silici, S. (2005). Balda Duyusal Analiz. *Gıda Mühendisliği Dergisi*, *20*, 39-42.

Standage, T. (2017). *İnsanlığın Yeme Tarihi,* Maya Kitap, İstanbul.

Sürücüoğlu, M. S. (2019). Geçmişten Günümüze Türk Mutfağında Tatlıların Yeri. (N. Şanlıer, ve M. S. Sürücüoğlu Ed.) İçinde, *Türk Mutfağı*. Hedef Yayıncılık, Ankara.

Sürücüoğlu, M. S., ve Özçelik, A. Ö. (2019). Türk Mutfağının Tarihsel Gelişimi. (N. Şanlıer, ve M. S. Sürücüoğlu, Ed.) içinde, *Türk Mutfağı.* Hedef Yayıncılık, Ankara.

Şanlıer, N. (2005). "Yerli ve Yabancı Turistlerin Türk Mutfağı Hakkındaki Görüşleri", *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1).

Şavkay, T. (2000a). *Osmanlı Mutfağı*. Şekerbank Kültür Yayınları, İstanbul.

Şavkay, T. (2000b). *Tatlı Kitap Türk ve Dünya Tatlıları*. Şekerbank ve Radikal Yayını, İstanbul.

Taşpınar, O. (2017). Türk Mutfağının Otel İşletmelerinin Örgütsel Yapısındaki Yeri ve Önemi. Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research, 1(1), 47-58.

Tez, Z. (2012). *Lezzetin Tarihi,* Hayykitap Yayıncılık, İstanbul.

Tosun, M. N. B. (2019). *Aşçıbaşı.* (Hazırlayan: Priscilla Mary Işın). Yapı Kredi Yayınları: İstanbul.

Tosun, İ., ve Karadeniz, B. (2005). Çay ve Çay Fenoliklerinin Antioksidan Aktivitesi. *Anadolu Tarım Bilimleri Dergisi*, 20(1), 78-83.

Tufan, Ö. (2008). Helvahane ve Osmanlılarda Helva Kültürü. (A. Bilgin ve Ö. Samancı, Ed.). İçinde, *Türk Mutfağı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Uzel, A. R. (2018). "Geleneksel Mutfak Kültürü ve Tarımsal Ürün Çeşitliliğinin, Üniversite Öğrencileri Beslenme Durumu Üzerine Etkisi", *Ege Universitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 55 (1), 37-44.

Üstün, Ç., ve Demirci, N. (2013). Çay Bitkisinin (Camellia Sinensis L.) Tarihsel Gelişimi ve Tıbbi Açıdan Değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*, *3*(3), 5-12.

Yerasimos, M. (2005). *500 yıllık Osmanlı Mutfağı.* Boyut Yayıncılık, İstanbul.

Wilmshurtst, J. (1988). *The Fundamentals and Practice of Marketing*, Heinemann Professional Publising Ltd, Oxford.

Wikipedia (2020). https://tr.wikipedia.org/wiki/Kinoa. (24.01.2020).

TÜRKİYE'DE ÇOCUK VE EĞİTİMİ

Editörler:

Dr. Fatma Avcı

Bilim Uzmanı Öznur Ateş

Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz Akdeniz

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DE ÇOCUK VE EĞİTİMİ

Editörler: Dr. Fatma Avcı, Bilim Uzmanı Öznur Ateş, Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz Akdeniz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Dizgi/Grafik Tasarım: Muhammed Mustafa Tokgöz
Resimleme: Hakan Yılmaz

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-22-6
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DE ÇOCUK VE EĞİTİMİ
Editörler: Dr. Fatma Avcı, Bilim Uzmanı Öznur Ateş, Bilim Uzmanı Ekrem Cengiz Akdeniz
VI+326 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-22-6

Kitap içeriğindeki bölümlerin sorumluluğu bölüm yazarlarına aittir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akçay, D., & Özcebe, H. (2012). Okul öncesi eğitim alan çocukların ve ailelerinin bilgisayar oyunu oynama alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi,* 12(2), 66-71.

Annetta, L.A. (2008). Video games in education: Why they should be used and how they are being used. Theory Into Practice, 47(3), 229-239.

Aral, N., & Doğan-Keskin, A. (2018). Ebeveyn bakış açısıyla 0-6 yaş döneminde teknolojik alet kullanımının incelenmesi. Addicta: The Turkish Journal on Addiction, 5, 317-348. Doi: 10.15805/addicta.2018.5.2.0054.

Ardıç, E., & Altun, A. (2017). Dijital çağın öğreneni. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1, 12-30.

Atış, D. (2022). The Use of Learning Management Systems in Education During Covid-19 Pandemic: A Case Studty of Teachers' Perspectives. Political Economy and Management of Education, 3(1), 20-43.

Ataman-Yengin, D. (2019). Dijital oyun bağımlılığı. G.H. Karadağ (Ed.), Dijital hastalıklar içinde (s. 117-135). İstanbul: Der Yayınları

Atladóttir, H. O., Parner, E. T. & Schendel, D. (2007). Time trends in reported diagnoses of childhood neuropsychiatric disorders: A Danish cohort study. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 161(2), 193-198.

Avcı, F. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim sürecinde yaşanılan sorunlar ve sorunların kaynakları konusunda değerlendirmeleri. (Yayımlanmamış doktora tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Bayraktar, V. (2013). Bilgisayar oyunlarının çocukların ve ergenlerin gelişimi üzerindeki etkileri. *Çocuk ve Bilişim*, 120-138.

Bilgin-Ülken, F., & Kılınç, F. (2018). Çocukların çevrimiçi ortamda karşılaştıkları risk türleri ile aracılık uygulamaları arasındaki ilişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (1), 124-145.

Bremer, J. (2005). The internet and children: advantages and disadvantages. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 14, 405-428. Doi:10.1016/j.chc.2005.02.003.

Brown, A. (2011). Media use by children younger than 2 years. *Journal of the American Academy of Pediatrics*, 128(5), 1040-1045.

Bulck, J.V.D., & Bergh, B.V.D. (2000). The influence of perceived parental guidance patterns on children's media use: gender differences and media displacement. *Journal Broadcast Electronic Media*, 44, 329-348. Doi:10.1207/s15506878jobem44031.

Chassiakos, Y.L.R., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M.A., & Cross, C. (2016). Children and adolescents and digital media. *Journal ofthe American Academy of Pediatrics*, 138(5), 3-6.

Chaudron, S. (2015). Young children (0-8) and digital technology a qualitative exploratory study across seven countries. Doi: 10.2788/00749.

Children and families in the digital age: learning together in a media saturated culture. (2017). https://joanganzcooneycenter.org/publication/children-and-families-in-the-digital-age-learning-together-in-a-media-saturated-culture/ adresinden erişilmiştir.

Coleman, J. (2012). (2012) Introduction: Digital technologies in the lives of young people. *Oxford Review of Education*, 38(1), 1-8, Doi: 10.1080/03054985.2011.577937

Copple, C., & Bredekamp, S. (2009). Developmentally appropriate practice in early childhood programs serving children from birth through. *National Association for the Education of Young Children*, 8(1313), 22205-24101.

Coşkun-Karademir, T. & Filiz, O. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının dijital oyun bağımlılığına yönelik farkındalıkları. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6(2), 239-267.

Ergüney, M. (2017). İnternetin okul öncesi dönemdeki çocuklar üzerindeki etkileri hakkında bir araştırma. *Ulakbilge*, 5(17), 1917-1938.

Ersoy, A., & Yılmaz, F. (2015). Çocukların internette araştırma yaparken karşılaştıkları olumsuz deneyimleri ve bu deneyimlere yönelik tepkileri. *Turkish Studies International Periodical for the Languages*, 10(11), 629-650. Doi: 10.7827/TurkishStudies.8640

Epstein, A.S. (2015). Using technology appropriately in the preschool classroom. https://ccie-media.s3.amazonaws.com/exchangefocus/001-exchangefocus.pdf adresinden edinilmiştir.

Gentile, D.A., Swing, E.L., Lim, C.G. & Khoo, A. (2012). Video game playing, attention problems and impulsiveness: Evidence of bidirectional causality. Psychol Pop Media Cult, 1(1), 62-70.

Güler, H., Şahinkayası, Y., & Şahinkayası, H. (2017). İnternet ve mobil teknolojilerin yaygınlaşması: Fırsatlar ve sınırlılıklar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(14), 186-207.

Günüç, S. (2016). *Üniversitelerde öğrenci bağlılığı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Harrison, E. & McTavish, M. (2018). 'i'Babies, Infants' and toddlers' emergent language and literacy in a digital culture of iDevices. *Journal of Early Childhood Literacy*, 18, 163-188.

Jackson, L.A., Eye, A., Fitzgerald, H. E., Witt, E. A. & Zhao, Y. (2011). Internet use, videogame playing and cell phone use as predictors of children's body mass index (BMI), body weight, academic performance, and social and overall self-esteem. *Computers in Human Behaviour*, 27(1), 599-604.

Jacobs, K., Hudak, S. & McGiffert, J. (2009). Computer-related posture and musculoskeletal discomfort in middle school students. *Work*, 32(3), 275-283.

Jain, V., Vatsa, R., & Jagani, K. (2014). Exploring generation Z's purchase behavior towards luxur apparel: A conceptual framework. *Romanian Journal of Marketing*, 2, 18-29.

Kılıçer, T., & Boyraz, B. (2019). *Tüketimin çocuk hali*. Ankara: Pegem Akademi.

Kol, S. (2019). *Erken çocuklukta teknoloji kullanımı* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Lauricella, A.R., Wartella, E., & Rideout, V.J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 36, 11-17.

Lauricella, A. R., Cingel, D. P., Blackwell, C., Wartella, E., & Conway, A. (2014). The mobile generation: Youth and adolescent ownership and use of new media. *Communication Research Reports*, 31(4), 357-364. https://doi. org/10.1080/08824096.2014.963221

Leaver, T. (2015). *Born digital? Presence, privacy, and intimate surveillance.* In Hartley, J. and Qu, W. (eds.), Re-orientation: Translingual transcultural transmedia (ss. 149-160). Shanghai: Fudan University Press.

Lepp, A., Barkley, J. E., & Karpinski, A. C. (2014). The relationship between cell phone use, academic performance, anxiety, and satisfaction with life in college students. *Computers in Human Behavior*, 31, 343-350. https://doi. org/10.1016/j.chb.2013.10.049

Li, X., Atkins, M.S., & Stanton, B. (2006). Effects of home and school computer use on school readiness and cognitive development among Head Start children: A randomized controlled pilot trial. *Merrill-Palmer Quarterly*, 52(2), 239-263.

Livingstone S., & Helsper, E.J. (2008). Parental mediation of children's internet use. *Journal Broadcast Electronic Media*, 52, 581-599. Doi: 10.1080/08838150802437396

Mustafaoğlu, R., & Yasacı, Z. (2018). Dijital oyun oynamanın çocukların ruhsal ve fiziksel sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Bağımlılık Dergisi*, 19(3), 51-58.

Nikken, P., & Jansz, J. (2006). Parental mediation of children's video game playing: a comparison of the reports by parents and children. *Learning, Media and Technology*, 31, 181-202. Doi: 10.1080/17439880600756803.

Nuyan, N. (2018). *Dijital dünyada şiddetin yeniden üretimi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ofcom (2019). Life on the small screen: What children are watching and why. (15 Aralık 2020). https://www.ofcom.org.uk/research-and-data/media-literacy-research/what-children-are watching-and-why adresinden edinilmiştir.

Özkan, B. (2017). Anne görüşlerine göre 5-6 yaş çocukların bilgisayar/tablet kullanım düzeyleri. *The Journal of Academic Social Science*, 5(54), 390-399.

Özkan, B., Yılmaz, Ö., Üçel, N., Tanuş, S., & Akbalık, E. (2017). Okul Öncesi 4-5 Yaş Çocukları İçin Eğitsel Dijital Oyun Örneği: "Mevsimler". YEAUK 2017 Yükseköğretimde Eğitim Araştırmaları ve Uygulamaları Kongresi (pp.91). İstanbul, Turkey

Öztekin, S. (2008). *Çocuk televizyonunun eğitme ve eğlendirme özelliklerinin çocuğun gelişimine etkisi Digitürk Baby Tv örneği.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon Anabilim Dalı, Konya.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrant. (05 Kasım 2020)http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf adresinden edinilmiştir.

Palaiologou, I. (2016). Child observation for early childhood (3rd Ed.). London: Learning Matters, an Imprint of SAGE Publications Ltd.

Plowman, L., Stephen. C. & McPake, J. (2010). Supporting young children's learning with technology at home and in preschool. *Research Papers in Education*, 25(1) 93-113.

Prot, S., Anderson, C.A., Gentile, D.A., Brown, S.C. & Swing, E.L. (2014). The positive and negative effects of video game play. In A. B. Jordan and D. Romer (Eds.), Media and the well-being of children and adolescents in (p. 109–128). Oxford University Press.

Radesky. J.S., Schumacher, J. & Zuckerman. B. (2015). Genç çocukların mobil ve interaktif medya kullanımı: iyi, kötü ve bilinmeyenler. *Pediatri*, 135(1), 1-3.

Rideout, V. (2017). The Common sense census: Media use by kid's age zero to eight. (08 Aralık 2020) tarihinde https://www.commonsensemedia.org/research/the-common-sense-census-media-use-by-kids-age-zero-to-eight-2017 adresinden edinilmiştir.

Sağlam, M., & Aral, N. (2016). Tarihsel süreç içerisinde çocukluk. Çocuk ve Medeniyet Dergisi, 2, 43-56.

Sayan, H. (2016). Okul öncesi eğitimde teknoloji kullanımı. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(13), 67-83.

Sisson, S.B., Broyles, S.T., Baker, B. L., & Katzmarzyk, P.T. (2010). Screen time, physical activity, and overweight in US youth: National survey of children's health 2003. *Journal of Adolescent Health*, 47(3), 309-311.

Steinkuehler, C. (2010). Video games and digital literacies. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 54(1), 61-63.

Sormaz, F., & Yüksel, H. (2012). Transforming childhood, ındustrialization of play and toys and consumer culture. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 11(3), 985-1008.

Şahin, M. (2012). Eğitimi ve okulu etkileyen bazı sosyal değişimlerin kavramsal çözümlemesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 42(194), 132-148.

Şalcı, O., Tatlıeşme, S. & Karakaya, K. (2018). Akıllı cihaz kullanımının 3-6 yaş çocukların gelişimine etkisinin okul öncesi öğretmenleri görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 53-63. Doi: 10.14230 / joiss574

Şirin, S. (2019). *Yetişin çocuklar*. İstanbul: Doğan Kitap.

Taşkıran-Boztepe, H., & Tani, E. (2019). Çocuklarda marka farkındalığı ve marka tercihi oluşumunda sosyal medyanın rolü. (Ed. A. M. Kırık) *Yeni Medya ve Çocuk* içinde (s. 235-271).

Timisi, N. (2011). *Elektronik bakıcı: Televizyon çocuk ilişkisine genel bir bakış*. İstanbul: Derin Yayınları.

Toran, M., Ulusoy Z., Aydın, B., Deveci, T., & Akbulut, A. (2016). Çocukların dijital oyun kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2263-2278.

Turgut Y., & Irgin P. (2009). Young learners' language learning via computer games. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 760-764.

Türk Dil Kurumu, "Oyun". (2021). https://sozluk.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Subrahmanyam, K., Kraut, R.E., Greenfield, P.M., & Gross, E.F. (2000). The impact of home computer use on children's activities and development. *The Future of Children*, 10(2), 123-144.

Uçkan, Ö. (2017). Sosyalleşmenin cazibesi Z kuşağı. *Tukishtime.*

Unilever. Omo'nun çocuk ve oyun global araştırması Türkiye verileri açıklandı. (10 Kasım 2020).https://www.unilever.com.tr/news/press-releases/2016/omonun-cocuk-ve-oyun-global arastirmasi.html adresinden edinilmiştir.

Valcke, M., Bonte, S., Wever, B., & Rots, I. (2010). Internet parenting styles and the impact on Internet use of primary school children. *Computer Education*, 55, 454-464. Doi: 10.1016/j.compedu.2010.02.009.

Yeşilay. Teknoloji Bağımlılığı. (05 Ocak 2021). https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliligi adresinden edinilmiştir.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemi* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yiğit, N. (2019). *Erken çocukluk dönemindeki çocukların dijital oyun oynama alışkanlıklarına ilişkin anne/baba görüş ve uygulamaları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Yu-Ru J., & Ling-Yi, L. (2021). Relationship between touchscreen tablet usage time and attention performance in young children. *Journal of Research on Technology in Education*, 3, 1-11. Doi:10.1080/15391523.2021.1891995

Wu, C.S., Fowler, C., Lam, W.Y., Wong, H., Wong, C.H., & Yuen-Loke, A. (2014). Parenting approaches and digital technology use of preschool age children in a Chinese Community. *Italian Journal of Pediatrics*, 40(1), 44. Doi:10.1186/1824-7288-40-44.

Ayrıca, teknolojinin çocukların oyun deneyimlerine olan etkileri gibi yeni gelişmekte olan konuların da ileriki araştırmalarda ele alınması gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye'de çocuklar ve oyun alanındaki bu çalışma, çocukların oyun deneyimlerinin değerini anlamak ve çocukların daha sağlıklı ve mutlu bir gelişimine katkı sağlamak adına temel bir adım olarak değerlendirilmelidir. Bu alandaki daha fazla araştırma ve uygulama, çocukların yaşamlarındaki oyunun önemini vurgulayarak, onların hayatlarında daha sağlıklı, mutlu ve üretken bireyler olmalarına katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Ahioğlu, N. (1999). *Sembolik oyunun 4 yaş çocuklarının dil kazanımına etkisi.* (Yüksek lisans tezi) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Akandere, M. (1998). *Sportif oyunlara hazırlayıcı toplu eğitsel oyunlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Akandere, M. (2003). *Eğitici okul oyunları* (2 b.). Nobel Yayın Dağıtım.

Akdoğan, F. (2018). *5-6 yaş çocukların sosyal problem çözme becerilerinin çocuk ve öğretmen değişkenleri açısından incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Akyüz, Y. (1982). İbn Sina'nın Türk ve Dünya eğitim tarihindeki yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 15*(1), 1-13.

Altınköprü, T. (2003). *Çocuğun başarısı nasıl sağlanır?.* Hayat Yayıncılık.

And, M. (2000). *Çocuk oyunlarının kültürümüzde yeri ve önemi*. 06 05, 2022 tarihinde http://www.halksahnesi.org/?s=Çocuk+Oyunlarının+Kültürümüd+Yeri+ve+Önemi adresinden alındı

Aral, N. (2000). Çocuk gelişiminde oyunun önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 265, 15-17.

Arnold, A. (1995). *Çocuğunuz ve Oyun.* Denge Yayınları.

Aslan, Ö. M. (2013). *Anaokuluna devam eden çocukların oyun davranışları ve oyunlarında ortaya çıkan zorbalık davranışları* (Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ataç, F. (1991). *İnsan Yaşamında Psikolojik Gelişim.* Beta Basın Yayın Dağıtım.

Aytaç, K. (1980). *Avrupa eğitim tarihi.* Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi.

Aytekin, H. (2001). *Okul öncesi eğitim programları içinde oyunun çocuğun gelişimine olan etkileri* (Yüksek lisans tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bardak, M. & Topaç, N. (2021). *Oyun ve Oyun Materyalleri.* Efe Akademi Yayınevi.

Baykoç Dönmez, N. (2000). *Üniversite çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü ve kız meslek lisesi öğrencileri için oyun kitabı* (1 b.). Esin Yayınevi.

Biçer, S. Y. (2000). *Sportif çalışmaların ve oyunların zihinsel özürlü çocuklar üzerindeki etkileri* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ,

Binbaşıoğlu, C. (1997). Çocuk eğitiminde oyun. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 231, 19-21.

Bruner, J. S. (1975). Poverty and childhood. *Oxford Review of Education, 1*(1), 31-50.

Çetin, F., Bilbay, A., Kaymak, A., & Deniz, A. (2001). *Araştırmadan uygulamaya çocuklarda sosyal beceriler.* Epsilon Yayıncılık.

Dirim, A. (2000). *İlköğretim okulları için çocuk oyunları.* Esin Yayınevi.

Dönmez, N. (1992). *Oyun kitabı* (5 b.). Esin Yayınevi.

Durualp, E. (2022, 03 12). *Açık ders kaynakları.* Ankara Üniversitesi: https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=6889 adresinden alındı

Elkind, D. (1999). *Çocuk ve Toplum - Gelişim ve Eğitim Üzerine Denemeler.* (Çev. D. Öngen) Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Erdal, K. (2019). Çocuk oyunlarında değerler eğitimi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 2*(2), 53-59.

Erden, Ş. (2001). *Anaokullarına devam eden çocukların ebeveyn ve öğretmenlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güler, A. (2015). *Çocuk oyunları ve gelişimi.* Saklıkent Yayınları.

Güneş, G., Tuğrul, B. & Demir Öztürk, E. (2020). Oyun algısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi, 4*(1), 29-51.

Hazar, M. (2000). *Beden eğitimi ve sporda oyunla eğitim.* Tutibay Yayınları.

Jersild, A. T. (1983). *Çocuk psikolojisi* (4 b.). (Çev. G. Günçe). Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM).

Jones, M. (2000). *Çocuk ve oyun.* (Çev. A. Çayır). Kaknüs Yayınları.

Kale, R. (1997). Oyun çocuğun özgürlüğüdür. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 51, 18-20.

Kandır, A. (2000). Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncaklar. *Mesleki Eğitim Dergisi*.

Kasap, N. E. (2008). *Yeni çağın çocukları: Çocuklarınızı başarılı kılacak yöntemler.* İatanbul: Hayy Kitap.

Kaşkaya, A., Ünlü, İ., Akar, M. S. & Özturan Sağırlı, M. (2017). Çocuklarin oyunlarına yönelik algıları ölçeği (ÇOYA) Türk kültürü uyarlama çalışması. *International Journal of Social Science*, 57, 107-125.

Kıldan, O. (2001). *Oyunun çocukların gelişim özelliklerine etkisi*,Yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kızıloluk, H. (2001). Okulöncesi dönemde grup oyunlarının çocuğun sosyalleşmesi üzerindeki etkileri. *Cumhuriyet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*,24, 81-89.

Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. & Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 324-342.

Köksalan, B. & İzci, E. (2002). Development psychomotor skills by playing games. *First İnternational Education Conference* . Famagusta, Nort Cyprus.

Mangır, M. & Aktaş, Y. (1993). Çocuğun gelişiminde oyunun önemi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 26, 14-18.

MEGEP. (2008). Oyun etkinlikleri - II. Milli Eğitim Bakanlığı.

Nicolopoulou, A. (2004). Oyun, bilişsel gelişim ve toplumsal dünya: Piaget, Vygotsky ve sonrası. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 37*(2), 137-169.

Okur, M. (2008). *Çocuklar için felsefe eğitim programının altı yaş grubu çocuklarının, atılganlık, işbirliği ve kendini kontrol sosyal becerileri üzerindeki etkisi*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özdoğan, B. (1997). *Çocuk ve oyun (Çocuğa oyunla yardım).* Anı Yayıncılık.

Özer, D. S. (2001). *Engelliler için beden eğitimi ve spor.* Nobel Yayın Dağıtım.

Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve öğrenme.* Anı Yayıncılık.

Pehlivan, H. (2016). Oyunun gelişim ve öğrenmedeki rolü. *Journal of Human Sciences, 13*(2), 3280-3292.

Pellegrini, A. D. (2009). *The role of play in human development.* Oxford University Press.

Piaget, J. (1964). *The early growth of logic in the child.* Routledge and Kegan Paul Ltd.

Poyraz, H. (2003). *Okulöncesi dönemde oyun ve oyuncak.* Anı Yayıncılık.

Razon, N. (1985). *Okulöncesi eğitimde oyunun, oyunda yetişkinin işlevi.* Ya-Pa.

Suinn, R. M. (1996). *Zihinsel Antrenman Kılavuzu.* (Çev. T. Bağırgan), Bağırgan Yayınevi.

Sunay, H. (1994). Okulöncesi eğitiminde (5-6 yaş grubu) beden eğitimi, oyun etkinlikleri ve önemi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 205, 37-41.

Topkaya, İ. (2004). *Oyun ve beden eğitimi ve spor öğretiminin eğitsel temelleri.* Hayat Yayınları.

Tuğrul, B. (2010). Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri. R. Zembat (Ed.) içinde, *Oyun temelli öğrenme* (s. 35-76). Anı Yayıncılık.

Tüfekçioğlu, U. (2008). Okul öncesi eğitiminde oyun ve önemi. İçinde U. Tüfekçioğlu, *çocukta oyun gelişimi, beden eğitimi ve oyun öğretimi.* Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.

Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 232-242.

Vygotsky, L. S. (1967). Play and its role in the mental development of the child. *Soviet Psychology, 5*(3), 6-18.

Yavuzer, H. (2003). *Bedensel, zihinsel ve sosyal gelişimiyle çocuğunuzun ilk altı yılı.* Remzi Kitapevi.

Yıldız, V. (1992). *İzmir il merkezindeki okulöncesi eğitim kurumlarında oyunun yeri* , YayımlanmamışYüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Yörükoğlu, A. (1987). *Çocuk ruh sağlığı.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Yürümez Demir, S. (2021, 04 09). *Çocuk gelişiminde oyunun önemi ve anne baba tutumu*. Aile Rehberim: http://www.ailerehberim.com/cocugum/gelisim/default.asp?bolum=büyümeve gelisme&konu=26351&kose_id=122

YAZAR HAKKINDA

Bil. Uzm. Ekrem Cengiz Akdeniz

Karadeniz Teknik Üniversitesi, Giresun Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği bölümünden 2008 yılında mezun oldu. Şırnak ili Güçlükonak ilçesinde 75. Yıl YİBO ve Boyuncuk İlköğretim Okulu'nda okul müdürlüğü yaptı. Elazığ ili Keban ilçesi Atatürk İlkokulu'nda uzun yıllar sınıf öğretmeni olarak görev yaptı. Satranç Antrönörlüğü, Drama Antrenörlüğü, Serbest Model Uçak Rehber Öğretmenliği gibi alanlarda sertifikaya sahip olan yazar bu alanlarda kurs/eğitimler vermiştir. eTwinning İl Koordinatörü olarak görevini sürdürmektedir. Scientix elçiliği, FCL elçiliği gibi görevleri vardır.2023 yılı itibarıyla Ali Kuşçu Bilim ve Sanat Merkezine sınıf öğretmeni olarak atanmıştır. Kısmi zamanlı Elazığ İl Millî Eğitim Müdürlüğü ARGE Biriminde görev yapmaktadır. Yazarın kitabı, kitap bölümleri, bildirileri ve ulusal/uluslararası dergilerde yayımlanmış makaleleri bulunmaktadır. Tez konusu olarak çocukların oyunlara yönelik algısını çalışan yazar Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Temel Eğitim Anabilim Dalı/Sınıf Eğitimi alanından yüksek lisans mezunudur. Evli ve iki çocuk babasıdır.

KAYNAKÇA

Adamsons, K., ve Johnson, S.K. (2013). An updated and expanded meta-analysis of nonresident fathering and child well-being. *Journal of Family Psychology*, 27(4), 589-599.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2020). *Psikososyal destek nedir?* [PDF dosyası]. https://aile.gov.tr/Raporlar/ATHGM/Psikosoyal_Destek_%20Nedir.pdf

Atış, D. & Doğaner, E. Ş. (2022). Uzaktan eğitim sürecinde işitme engelli öğrencilere matematik öğretimi ile ilgili öğretmen görüşleri: Türkiye & Romanya örneği. *ODÜSOBİAD*, 12 (3), 1845-1866 Doi: 10.48146/odusobiad.1100772

Atik, H., & Avcı, F. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde ilk okuma-yazma öğretiminde eğitim teknolojilerini kullanan 1. sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar ve çözüm önerileri. International *Journal of Contemporary Educational Studies (IntJCES)*, *7*(2), 687-708

Avcı, F., & Akdeniz, E. C. (2021). Koronavirüs (Covid-19) salgını ve uzaktan eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlar konusunda öğretmenlerin değerlendirmeleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, *3*(4), 117-154.

Ayhan, C. H., Uluman, Ö., & Buzlu, S. (2020). Çocuk ve ergenlerin ruh sağlığını koruma ve geliştirmede önemli bir güç: Hemşireler. *Journal of Academic Research in Nursing*, 8(2), 87-96.

Aypay, A. ve Özdemir, S. (2021). Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm: FATİH projesi. *Eğitim ve Bilim*, 46 (205), 1-26. 14

Aytaç, M. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 123-136.

Aytaç, M. (2020). Uzaktan eğitim sürecinde okul yöneticilerinin sorunları ve bakış açıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(4), 683-704.

Balaman, F., & Tiryaki, S. H. (2021). Corona virüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *10*(1), 52-84.

BİLGİ. (2020, 10 Aralık). Krizler çağında çocuk olmak: Türkiye'de pandemi sonrasında çocukların iyi olma halini yeniden düşünmek başlıklı projeye TÜBİTAK desteği.
https://www.bilgi.edu.tr/tr/haber/11637/krizler-caginda-cocuk-olmak-turkiyede-pandemi-sonrasinda-cocuklarin-iyi-olma-halini-yeniden-dusunmek-baslikli-projeye-tubitak-destegi/

Eğitim-Bir-Sen. (2020). *Pandemi döneminde öğrenme kaybı: Tespit ve öneriler*. https://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz2021/Pandemi_Doneminde_Ogrenme_Kaybi.pdf

Erdoğan (2004). Çocuğun psikososyal gelişiminde babanın rolü. *Yeni Symposium: Psikiyatri, Nöroloji ve Davraniş Bilimleri Dergisi*, *42*(4), 147-153.

Ertuğ, C. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *6*(2), 11-53.

Dagdia, Z. C., & Silva, A. C. S. E. (2022). Effects of COVID-19 pandemic on education and society. *STEM Education*, *2*.

Demiray, U., & Sever, N. S. (2009). The Challenges for Marketing Distance Education in Online Environment: An Intergrated Approach.

Dinçer, M. A., & Özdemir, S. (2020). Göçmen çocukların psikososyal uyumlarının incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi, 49*(232), 1-23. https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/66360/958878

Eğitim Reform Girişimi. (2020). *Eğitim İzleme Raporu 2020: Öğrenciler ve Eğitime Erişim*. https://www.egitimreformugirisimi.org/egitim-izleme-raporu-2020-ogrenciler-ve-egitime-erisim/

Hamnett, C., & Butler, T. (2013). Distance, education and inequality. *Comparative Education*, *49*(3), 317-330. https://doi.org/10.1080/03050068.2013.807165

Han, F., Demirbilek, N., & Demirtaş, H. (2021). Okul Yöneticisi ve Öğretmenlerin Koronavirüs (Covid-19) Salgını Sürecinde Yürütülen Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(3), 1168-1193. https://doi.org/10.30703/cije.819946

Jie-zhen, Z. (2007). Modern Distance Education-the Counterweight of to Realize higher Education Fairness in china. *Modern Distance Education*.

Kılıç, M. (2021). Pandemi Döneminde Türkiye'de Eğitimdeki Eşitsizlikler. Journal of Education and Future, 17, 1-14.

Kutlu, F., & Özok, H. İ. (2020). Eğitimde Pandeminin Etkileri. In F. Tanhan & H. İ. Özok (Eds.), *Pandemi ve Eğitim* (s. 257-277). Ankara: Anı Yayıncılık.

Luo, A., & Chen, L. (2011). Learning In A Distance Learning Setting. *Pacific Asia Conference on Information Systems*.

Başak, M. H. (2022). Eğitimde dijital entegrasyonu etkileyen faktörler ve bir model önerisi. In H. İ. Özok (Ed.), *Eğitimde Yeni Sorunlar ve Cevaplar* (s. 43-60). Ankara: Palme Yayınevi.

MEB. (2020a). Milli Eğitim Bakanlığı. http://fatihprojesi.meb.gov.tr/about.html (Erişim tarihi: 22 Ağustos 2023)

MEB. (2020b). Milli Eğitim Bakanlığı Psikososyal destek dokümanları. https://orgm.meb.gov.tr/www/psikososyal-bilgilendirme-rehberi/icerik/1314

Mercan ve Şahin (2017). Babalık rolü ve babalık rolü algısı. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, *2*(2), 1-10.

Özdemir, Güzel ve Tayyib (2012). Kişilik gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 566-589.

Özok, H. İ., & Tayiz, V. (2020). Uzaktan eğitim ve teknoloji bağımlılığı. İçinde A. Yazar & B. Yazar (Eds.), *Pandemi ve eğitim* (s. 293-310). Ankara: Anı Yayıncılık.

Pleck (2010). Paternal involvement: Levels, sources, and consequences. In M. E. Lamb (Ed.), The role of the father in child development (pp. 66-103). John Wiley & Sons.

Saltan, M. (2022). Ortaokul eğitimcilerinin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştığı engeller. Eğitim ve Öğretim Dergisi, 23(2), 305-324.

Sulistyo, M. E. (2014). Jenis-Jenis Pembelajaran Jarak Jauh Berbasis Teknologi Informasi Untuk Para Pengusaha. *Telematika: Jurnal Informatika dan Teknologi Informasi*, *9*(1).

Taşkın (2011). Çocukların gelişiminde katkıları unutulanlar: babalar. Eğitime Bakış Dergisi, 7(20), 43-47.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). *Türkiye'deki çocuklar 2020 istatistiklere bakış*. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/DownloadFile?p=jl5DISAb99gC6w9PrzPmIsXYrSS/7CRIuRtuiu9eV-25JU4KCyds4JWuzdIRJIhDpYJ1ZlbFLk89UrJlX6F0zAsLaBEfg/ic5MadoIspx9GE=

Türkoğlu ve Akduman (2015). Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rolü algıları ile eş destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38), 224-241.

TÜSİAD. (2021). COVID-19 etkisinde Türkiye'de eğitim. İstanbul: TÜSİAD.

UNESCO. (2020). UNESCO Futures of Education Commission urges planning ahead against increased inequalities in the aftermath of the Covid-19. Erişim tarihi 2 ocak 2022, https://en.unesco.org/news/unesco-futures-education-commission-urges-planning-ahead-against-increased-inequalities

UNESCO. (2020, April 9). COVID-19 educational disruption and response. Erişim Adresi: https://www.unesco.org/en/covid-19/education-response

UNESCO (2021). Eğitim ve COVID-19: Pandeminin yarattığı şoktan kurtulmak ve daha iyiyi yeniden inşa etmek. (2021). *UNESCO International Bureau of Education*. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000378626_tur

UNICEF Türkiye. (2020). *Türkiye'de depremden etkilenen çocukların korunmasına ilişkin rehber*. https://www.unicef.org/turkiye/t%C3%BCrkiyede-depremden-etkilenen-%C3%A7ocuklar%C4%B1n-korunmas%C4%B1na-i%CC%87li%C5%9Fkin-rehber

Ülger, K. (2021). Uzaktan eğitim modelinde karşılaşılan sorunlar-fırsatlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 393-412.

Waghid, Y. (2001). Towards equality through distance education: a higher education case study.

Walsh, W.J., Gibson, E.G., Miller, T.M., Hsieh, P.Y., & Gettman, D.J. (1996). Characteristics of Distance Learning in Academia, Business, and Government.

WHO, 2020 https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19

World Health Organization (WHO). (2020, March 11). WHO Director-General's opening remarks at the media briefing on COVID-19 - 11 March 2020. https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020

Yıldırım, S., & Gürbüz, R. (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Türkiye'de Eğitimde Fırsat Eşitliği Sorunu. *Turkish Studies*, *15*(8), 1-16.

YAZAR HAKKINDA

Dr. Davut Atış

Eskişehir ili Tepebaşı İlçesi'nde yer alan TEI Alparslan İlkokulu'nda Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Dr. ATIŞ; Lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği, doktora eğitimini ise Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi bütünleşik doktora programında tamamlamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli kademelerdeki resmi okul ve kurumlarda öğretmen, okul yöneticisi ve ARGE birimi proje uzmanı olarak görev yapmıştır. Yazarın; TÜBİTAK, Erasmus+ ve eTwinning projelerinde yürütücülük, uzmanlık ve eğitmenlik deneyimi bulunmaktadır. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerini desteklemeye yönelik uluslararası ve Milli Eğitim Bakanlığı düzeyinde eğitici eğitimlerine sahip Dr. Davut ATIŞ; yerel, ulusal ve çevrimiçi platformlarda, proje döngüsü yönetimi, proje yazma, Web 2.0 araçları, öğrenme yönetim sistemleri ve dijital içerik geliştirme gibi konularda eğitimler vermektedir. Ayrıca pandemi sürecinde, MEB ortaöğretim materyal ve EBA platformlarında D-AOBM temelli içerik geliştirme ekiplerinde görev almıştır. EBA Yabancı Dil Portalı için 2020 yılı yaz tatili için hazırlanan Yaz Okulu paketi içerisinde içerik geliştirmiştir. EBA Yabancı Dil Portalında yer alan İngilizce hikâyelerin içerik ve akışlarının oluşturulmasında aktif rol almıştır. TRT EBA TV İlkokul kanal derslerindeki 2020 yaz okulu, 2020-2021 eğitim öğretim yılı için İngilizce derslerinin içerikleri hazırlayan ekipte görev almıştır. Yazar evli ve bir çocuk babasıdır.

Suça sürüklenen çocuklara yönelik eğitim çalışmalarının etkinliği ve verimliliğinin artırılması için, aşağıdaki öneriler yapılabilir:

*Eğitim çalışmalarının kapsamı, temel eğitim, mesleki eğitim, sosyal ve duygusal beceri geliştirme, suça neden olan sorunların çözümü gibi konuları içerecek şekilde genişletilmelidir.

*Eğitim çalışmaları, suça sürüklenen çocukların gelişim özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenmelidir.

*Eğitim çalışmalarının etkinliği ve verimliliği konusunda, eğitim uzmanları tarafından düzenli değerlendirme yapılmalıdır.

Bu önerilerin hayata geçirilmesi, suça sürüklenen çocuklara yönelik eğitim çalışmalarının daha etkili ve verimli hale gelmesine katkı sağlayacaktır. Bu da, suça sürüklenen çocukların suçtan uzaklaştırılmaları ve topluma kazandırılmaları açısından önemli bir gelişme olacaktır.

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı (2020a, 22 Mayıs). Erişim adresi: http://www.cte-ds.adalet.gov.tr

Adalet Bakanlığı (2020b, 01 Haziran). Erişim adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cik-genel-bilgi

Akyüz, E. (2000). Ulusal ve Uluslararası Hukukta Çocuğun Haklarının ve Güvenliğinin Korunması, Ankara, Millî Eğitim Basımevi.

Altun, H., Şahin, N., Fındıklı, E., & Sınır, H. (2016). Suça sürüklenen çocukların suç tipleri, sosyodemografik ve klinik özellikleri. Adli Tıp Dergisi, 30(3):196-204

Balo Y. (2004). "Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar İle Korunmaya Muhtaç Çocuklar Bakımından Görev ve Yetki Kuralları", TBB Dergisi, Sayı: 51, 2004, ss. 213-238, Erişim Adresi: http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2004-51-11, Erişim Tarihi:15.10.2021. ("Kanunla İhtilafa Düşen Çocuklar")

Bülbül, S., & Doğan, S. (2016). Suça sürüklenen çocukların durumu ve çözüm önerileri. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 59, 31-36.

CMK, Ceza Muhakemesi Kanunu, 2004. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf. ET.: 17 Eylül 2023.

De Vita, T., Donini, L. ve Iovino, S. (2019). Re-education treatment and physical activities in prison. Sport Science, 12(1), 69-72

Dönmezer, S. (1994). *Kriminoloji* (8'inci Baskı), İstanbul, Beta Basım.

Haydon, E. M. (1945). Re-education and delinquency. *Journal of Social Issues*, 1(3), 23-32.

İçli, T.G. (2007). *Kriminoloji* (7'nci Baskı), Ankara, Seçkin Yayıncılık.

Karataş, Z. (2019). Çocuk Adalet Sisteminde Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(45). Issn: 2148-9424

Linden, R. ve Perry, L. (1983). The effectiveness of prison education programs. Journal of Offender Counseling Services Rehabilitation, 6(4), 43-57.

Neumeyer, M. (1961). Juvenile Delinquency In Modern Society, Princeton, Van Nostrand Company.

Othmani, A. (2002). "Young Offenders and Youth at Risk: Overview of Current International Approaches Juvenile Justice in Europe", Developing Citizenship Amongst Youth In Conflict with The Law Conference Report, Port Elisabeth.

Ozansoy, C. (2012). "Öznesini Arayan Nesneler: Çocuk ve Çocuk Hakları", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 1, Ocak 1999, (ss. 39-62), s. 53, Erişim Adresi: http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m1999-19991-876, Erişim Tarihi: 12.10.2021; Emine Akyüz, Çocuk Hukuku Çocukların Hakları ve Korunması, Güncellenmiş 2. Baskı, Ankara: Pegem Akademi, 2012, s. 40.

Pekin Kuralları (1985). Çocuk Adaletinin İcrasına Dair Birleşmiş Milletler Minimum Standart Kuralları. Erişim Adresi: https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/198201915572615.pdf, Erişim Tarihi: 12.09.2023.

Polat, O. (2009). *Kriminoloji: Kriminalistik Üzerine Notlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Postman, N. (1995) *Çocukluğun Yokoluşu* (Çeviren: İnal, Kemal), 1.Baskı, Ankara, İmge Kitabevi. s.7.

Sakarya, S. (2020). "Çocukluğun Tarihsel Gelişimi ve Dijital Dünyada Çocukluk" : Hareket, Erdem (Editör) Disiplinler Arası Yaklaşımla Çocuk Hakları (Çocuk Hakları Eğitimine Yönelik Uygulama Örnekleriyle, 1.Baskı, Ankara, Pegem Akademi.

Sevük, H. (1998). *Uluslararası Sözleşmelerdeki İlkeler Açısından Çocuk Suçluluğu ile Mücadelede* Kurumsal Yaklaşım, İstanbul, Beta.

Türk Dil Kurumu Resmî İnternet Sitesi (TDK), "Büyük Türkçe Sözlük", < http://www .tdk.gov.tr/bts>, Erişim Tarihi: 12.05.2022.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İstatistiklerle Çocuk, 2020, Sayı:37228, Yayım Tarihi: 20 Nisan 2021, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2020-37228, Erişim Tarihi: 12.09.2022.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Güvenlik birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2020, Sayı: 37200, Yayım Tarihi: 02 Ağustos 2021, Erişim Adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Juvenile-Statistics-Received-Into-Security-Unit-2020-37200, Erişim Tarihi: 20.10.2022.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Resmî İnternet Sitesi. "Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri, 2021" Erişim Tarihi: 18.07.2023.

Türkiye İstatistik Kurumu, TÜİK (2023). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/ Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2022-49685 adresinden ulaşıldı.

Ümit, E. (2006). Kentte Suça Karışmış Çocuklarda Toplumsal Ortam ve Ceza Ehliyeti Araştırmaları (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuzer, H. (1987). Çocuk ve Suç (3. Baskı). İstanbul: Remzi Kitapevi.

Yelesdağ, H. (2006). Ceza hukukunda çocuk kavramı ve cezai sorumluluğun belirlenmesindeki kriterler (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yenisey F., Nuhoğlu A., (2018). *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 6. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, s. 794.

Yücel, M. (1989). *"Çocuk Suçluluğu ve Mahkemeler", Türkiye'de Çocuğun Durumu*. Ankara, Devlet Plânlama Teşkilâtı-UNICEF Yayınları.

Yörükoğlu, A. (2000). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk* (6'ncı Baskı), İstanbul, Özgür Yayıncılık.

publication/352657951_Digitalization_of_education_trends_in_teacher_training (E.T.: 18.07.2023).

Buckingham, D. (2015). Defining Digital Literacy: What Do Young People Need to Know About Digital Media?. *Nordic Journal of Digital Literacy*, 4 (10). 21-34.

Bulut, A. (2018). Okul Öncesi Öğrencilerin Teknoloji Kullanımlarına İlişkin Alışkanlıkların Gelişim Özelliklerini Üzerindeki Etkileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 1(1), 52-59.

Büyükcengiz, M. (2017). Dijital Öyküleme Metodunun Ortaokul Öğrencilerinin Fen Bilimleri Dersi Akademik Başarı, Bilimsel Süreç Becerileri ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Caena, F. ve Redecker, C. (2019). Aligning Teacher Competence Frameworks to 21st Century Challanges: The Case For The European Digital Competence Framework for Educators. *European Journal of Education*, 54(3), 356-369.

Cansoy, R. (2018). Uluslararası Çerçevelere Göre 21. Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 7(4), 3112-3134.

Çetinkaya, B., Gülaçtı, F. ve Çiftci, Z. (2019). Lise Öğrencilerinin Sosyal Görünüş Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10(17), 904-922.

Çiftçi, S., Sağlam, A. Ve Yayla, A. (2021). 21. Yüzyıl Becerileri Bağlamında Öğrenci, Öğretmen ve Eğitim Ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 718-734.

Education and Training Foundation. (2020). Digital Teaching Professional Framework. https://www.et-foundation.co.uk/professional-development/edtech-support/digital-skills-competency-framework/ (E.T.: 11.07.2023).

European Commission (2019). Key competences for lifelong learning: European reference framework https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/297a33c8-a1f3-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-en (E.T.: 10.07.2023).

Fatih Projesi. http://fatihprojesi.meb.gov.tr/index.html (E.T.: 01.09.2023).

Fazlı, B. (2023). Gelişen Teknolojinin Öğretmen Rolleri ve Öğrenci Merkezli Öğretime Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri: Durum Çalışması. *Journal of Sustainable Educational Studies*, 2, 10-24.

Ferrari, A. (2012). Digital competence in practice: An analysis of frameworks. Technical Reports. European Commission Joint Research Centre Institute for Prospective Technological Studies. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC68116 (E.T.: 10.07.2023).

Gottschalk, F. (2019). Impacts of Technology Use on Children: Exploring Literature on the Brain, Cognition and Well-being: OECD Education Working Papers. https://one.oecd.org/document/EDU/WKP%282019%293/En/pdf (E.T.: 29.08.2023).

Karabacak, Z.İ. ve Sezgin, A.A. (2019). Türkiye'de Dijital Dönüşüm ve Dijital Okuyazarlık. *Türk İdare Dergisi*, 488, 319-343.

Hillmayr, D., Ziiernwald, L., Reinhold, F., Hofer, S. Ve Reiss, K. (2020). The Potential of Digital Tools to Enhance Mathematics and Science Learning in Secondary Schools: A Context-Specific Meta-Analysis. *Computer & Education*, 153, 1-25.

Hinostroza, E.J., Labbe, C., Lopez, L ve Iost, H. (2008). Traditional and Emerging IT Applications for Learning. İçinde Voogt, J. Ve Knezek, G. *International Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education*. 81-93. New York: Springer.

Ilomäki, L., Kantosalo, A., ve Lakkala, M. (2011). What is digital competence? European Schoolnet. https://www.researchgate.net/publication/266852332_What_is_digital_competence_In_Linked_portal_Brussels_European_Schoolnet_httplinkedeunorgwebguestin-depth3 (E.T.: 18.07.2023).

İnan Kaya, G. (2021). Dijital Çağda Çocuk Yetiştirme ve Eğitim: Değişen Roller. İnsan&İnsan, 8 (27), 83-100.

Kebritchi, M., Hirumi, A. Ve Bai, H. (2010). The Effects of Modern Mathematics Computer Games on Mathematics Achievement and Class Motivation. *Computer & Education*, 55, 427-443.

Kelentrić, M., Helland, K., ve Arstorp, A. (2017). Framework for Teachers. The Norwegian Centre for ICT in Education. https://www.researchgate.net/publication/321796285_Professional_Digital_Competence_Framework_for_Teachers_in_Norway (E.T.: 11.07.2023).

Kocaman Karoğlu, A., Bal Çetinkaya, K ve Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 Sürecinde Eğitimde Dijital Dönüşüm. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 3(3), 147-158.

Krumsvik, R. (2008). Situated Learning and Teachers' Digital Competence. *Education & Information Technologies,* 13(4), 279–290.

Manesis, D. (2020). Digital Games in Primary Education. İçinde I. Deliyannis (Editör), Game Desing and Intelligent Interaction, 87-100. London: IntechOpen

MEB (2023). Web Tabanlı Dijital Eğitim Araçları Öğretmen Rehber Kitabı. https://ogmmateryal.eba.gov.tr/kitap/web2/index.html (E.T.: 13.11.2023)

Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z. ve Razak Özdinçer, A. (2018). Dijital Teknoloji Kullanımının Çocukların Gelişimi ve Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri. *The Turkish Journal On Addictions*, 5(2), 227-247.

Jansen, J., Stoyanov, S., Ferrari, A., Punie, Y., Pannekeet, K. ve Sloep, P. (2013). Experts' Views On Digital Competence: Commonalities And Differences. *Computers & Education*, 68, 473-481.

OECD (2001). Learning to change: ICT in schools. https://eric.ed.gov/?id=ED459698 (E.T.: 15.08.2023).

OECD (2010). Are the New Millenium Learners Making the Grade? Technology use and educational performance in PISA. Centre for Educational Research and Innovation. https://www.oecd-ilibrary.org/education/are-the-new-millennium-learners-making-the-grade_9789264076044-en

(E.T.: 18.07.2023).

OECD (2015). Students, Computers and Learning: Making the Connection. Programme for International Student Assessment report. https://www.oecd.org/publications/students-computers-and-learning-9789264239555-en.htm (E.T.: 17.07.2023).

OECD (2018). Children & Young People's Mental Health in the Digital Age. https://www.oecd.org/els/health-systems/Children-and-Young-People-Mental-Health-in-the-Digital-Age.pdf (E.T.: 15.07.2023).

Özcan F., Çağlar A., ve Pekdoğan S. (2020). 4-6 Yaş Grubu Çocukların Sosyal Becerileri ve Teknoloji Kullanımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 709-717.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants. MCB University Press, 9 (5), 1-6.

Redecker, C. (2017). European Framework for The Digital Competence of Educators: DigCompEdu. European Commission. https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC107466 (E.T.: 11.07.2023).

Santrock, J.W. (2011). *Yaşam Boyu Gelişim*. (Çev. G. Yüksel). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Sarıtepeci, M. (2017). Ortaokul Düzeyinde Dijital Hikaye Anlatımının Yansıtıcı Düşünme Becerisi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Deneysel Bir Çalışma. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (3), 1367-1384.

Sayan, H. (2016). Okul Öncesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı. *21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum,* 5(13), 67-83.

Sayın, M. (2018). Eba Ders İçeriklerinin Tür, Özellik ve Sayı Bakımından Kullanımının İncelenmesi. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/06102750_murat_sayYn.pdf (E.T.: 01.09.2023).

Şahin, E. ve Doymuş, K. (2021). Dijital Destekli İşbirlikli Öğrenci Takımları Başarı Bölümleri Yönteminin Fen Bilimleri Dersinin Akademik Başarısına Etkisi. *Ekev Akademi Dergisi*, 25 (85), 174-186.

Şalcı, O., Karakaya, K. ve Tatlıeşme, S. (2018). Akıllı Cihaz Kullanımının 3-6 Yaş Çocukların Gelişimine Etkisinin Okul Öncesi Öğretmenleri Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Özel Sayı 4, 53-63.

Sünküri M., Arabacı, İ.B. ve Şanlı, Ö. (2012). Akıllı Tahta Uygulamaları Konusunda İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Görüşleri (Malatya İli Örneği). e-Journal of New Wordl Sciences Academy, 7(1), 313-321.

Tagay, Ö., Önen, Ö. ve Polat İ.C. (2018). Ergenlerin Sosyal Kaygı Düzeyleri ile Güvengenlik ve Özsaygıları Arasındaki İlişki. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 20(2), 261-269.

Tekin, A. Ve Polat, E. (2014). Eğitimde Teknoloji Politikaları: Türkiye ve Bazı Ülkeler. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10 (5), 1254-1266.

TÜİK (2021). Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Cocuklarda-Bilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132 (E.T.: 12.07.2023).

Ulzytueva, A., Vinogradova, N. ve Ulzutueva, O. (2021). The Main Directions of Education Development in the Conditions of Digitalization. XIV International Scientific and Practical Conference "State and Prospects for the Development of Agribusiness. Web Conference: 22 Haziran.

UNİCEF (2022). Educators' Digital Competency Framework. UNICEF Regional Office for Europe and Central Asia (ECARO). https://www.unicef.org/eca/reports/educators-digital-competence-framework (E.T.: 11.07.2023).

Yaşaroğlu, C. (2018). Öğretmenlik Mesleğinin Geleceği Üzerine Bir Öngörü Denemesi. Akademik MATBUAT, 2 (1), 16-29.

Yılmaz, M. B. (2017). Dijital Değerlendirme Araçlarının Ortaokul Öğrencilerinin Derse Bağlılıklarına Etkisi: İki Farklı Okulda Durum. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17 (3), 1606-1620.

Yılmaz Y., Üstündağ, M.T., Güneş, E. ve Çalışkan, G. (2017). Dijital Hikayeleme Yöntemi ile Etkili Türkçe Öğretimi. Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama, 7 (2), 254-275.

Yıldırım, İ. ve Demir, S. (2014). Oyunlaştırma ve Eğitim. International Journal of Human Sciences,11(1), 656-669.

Werbach, K. ve Hunter, D. (2015). The Gamification Toolkit: Dynamics, Mechanics, and Components for the Win. Philadelphia: Wharton Digital Press.

WHO (2021). Safety and Security on the Internet Challenges and Advances in Member States. https://www.afro.who.int/publications/safety-and-security-internet-challenges-and-advances-member-state (E.T.: 15.07.2023).

Zichermann, G. ve Cunningham, C. (2011). Gamification by Design: Implementing Game Mechanics in Web and Mobile Apps. CA: O'Reilly Media.

URL-1: https://www.iste.org/standards/iste-standards-for-students (E.T.: 28.08.2023).

URL-2: https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliligi (E.T.: 04.09.2023).

URL-3: https://www.blooket.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-4: https://www.classcraft.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-5: https://kahoot.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-6: https://www.gimkit.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-7: https://www.educandy.com/index.php (E.T.: 25.08.2023).
URL-8: https://edpuzzle.com/ (E.T.: 25.08.2023).
URL-9: https://nearpod.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-10: https://www.peardeck.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-11: https://classroomscreen.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-12: https://info.flip.com/en-us.html (E.T.: 27.08.2023).
URL-13: https://teachermade.com/ (E.T.: 27.08.2023).
URL-14: https://web.seesaw.me/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-15: https://rewordify.com/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-16: https://www.vooks.com/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-17: https://www.mathlearningcenter.org/apps (E.T.: 30.08.2023).
URL-18: https://phet.colorado.edu/ (E.T.: 30.08.2023).
URL-19: https://learn.khanacademy.org/khan-academy-kids/ (E.T.: 30.08.2023).

YAZAR HAKKINDA

Zeynep Ünal

2016 yılında Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümünden, 2020 yılında duygu düzenleme, akılcı olmayan inançlar ve öz şefkat konusunda hazırladığı yüksek lisans tezi ile Kırıkkale Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalından mezun oldu. 2019 yılında Konya'nın Karatay ilçesinde bulunan İstiklal İlkokulu'nda psikolojik danışman olarak göreve başladı. WİSC-R Zekâ Testi eğitimini tamamlayarak uygulayıcı sertifikası aldı. Çocuk resimleri yorumlama, D10 Projektif Çizim Testi eğitimlerini tamamladı. Halen Millî Eğitim Bakanlığında psikolojik danışman ve rehber öğretmen olarak çalışmaktadır.

Lise öğrencilerinin iklim krizi hakkındaki görüşlerini inceleyen Atik ve Doğan (2013), iklim krizi konusunda bilgilerinin yetersiz olduğunu gözlemlemişlerdir. İklim krizi sorununa çözüm konusunda lise çağındaki çocukların aktif rol almasını isteyen araştırmacılar, geri dönüşüm, enerji kullanımı konusunda çocukları örgütleyerek eğitim programlarının bu yönde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

İklim krizi konusunda birçok araştırma incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda eğitim programları, hazırlanırken çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygun bir şekilde düzenleme yapılması önerilmektedir. Erken çocukluk döneminde doğa sevgisi aşılanırken ilkokul döneminde çocukların yakın çevrelerini tanımaları hedeflenmelidir. Ortaokul döneminde ise çocuklara daha geniş çevresi ile ilgili eğitim programı düzenlenmelidir. Lise dönemindeki çocuklar ise problem çözümü için harekete geçirilmeli, içlerindeki gençlik ateşi sorunların çözümü için ateşlenmelidir.

Ayrıca öğretmenlerin iklim krizi konusunda çocukları nasıl yönlendirecekleri hakkında hizmet içi seminerler düzenlenmelidir. Ebeveynlerin bu konudaki bilinçlendirmesi ise okul aile işbirliği ile sağlanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Aksoy, S. (2019).Türkiye'nin İklim Aksiyonunun Bugünkü Durumu. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*(3), 155-169.

Atik, A. D., & Doğan, Y. (2019). Lise öğrencilerinin küresel iklim değişikliği hakkındaki görüşleri. *Academy Journal of Educational Sciences*, *3*(1), 84-100.

Birinci, O. (2013). *İlkokul 3.sınıf hayat bilgilerini derinlemesine ele alan doğa eğitim etkinliklerinin doğa algılarına etkisi.* (Yüksek lisans Tezi). Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize.

Buldur, S. , Bursal, M. , Yücel, E. & Yalçın Erik, N. (2018). Disiplinler Arası Bir Doğa Eğitimi Projesinin Ortaokulun Çevreye Yönelik Duyuşsal Özelliklerine ve Çevre Bilinçlerine Etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, , 284-303. DOI: 10.15869/itobiad.498087

Bağcı, H., & Kibaroğlu, A. (2015). The European Union As A Distinctive Actor İn Global Climate Change Policy. *The European Union As A Distinctive Actor İn Global Climate Change Policy.*

Birpınar, M. E. (2022). Küresel Sorun: İklim Değişikliği "Gelişimi, Uluslararası Müzakereler ve Türkiye. *Çevre Şehir Ve İklim Dergisi*, *1*(1), 20-36.

Dessler, A. E. (2021). Introduction To Modern Climate Change. Cambridge University Press.

Dörtbudak, A. (2022). *Küresel İklim Krizi Ve Türkiye*. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisasns Tezi.

Elhacham, E., Ben-Uri, L., Grozovski, J., Bar-On, Ym, Milo, R. (2020). Küresel İnsan Yapımı Kütle, Tüm Canlı Biyokütleyi Aşıyor, *Nature*, *588*, 542-544.

Evans, G. W., Otto, S., & Kaiser, F. G. (2018). Childhood Origins Of Young Adult Environmental Behavior. *Psychological Science, 29*(5), 679-687. https://doi.org/10.1177%2f0956797617741894.

Fahey, D.W., S.J. Doherty, K.A. Hibbard, A. Romanou, and ve P.C. Taylor, (2017). Physical drivers of climate change. In: Climate Science Special Report: Fourth National Climate Assessment, *U.S. Global Change Research Program*, Washington, DC, USA, pp. 73-113, doi:10.7930/J0513WCR.

Fretwell, K., & Greig, A. (2019). Towards A Better Understanding Of The Relationship Between İndividual's Self-Reported Connection To Nature, Personal Well-Being And Environmental Awareness. *Sustainability, 11*(5), Article 1386. https://doi.org/10.3390/su11051386 adresinden edinilmiştir.

Holt, E. W., Lombard, Q. K., Best, N., Smiley-Smith, S., & Quinn, J. E. (2019). Active And Passive Use Of Green Space, Health, And Well-Being Amongst University Students. *International Journal Of Environmental Research And Public Health*, *16*(3), 424. https://doi.org/10.3390/ijerph1603042

Gibbons, E(2014). Climate Change, Childrens Rights, And The Pursuit Of İntergenerational Climate Justice. *Health And Human Right*, *16*, 19-31.

Güner, E.D., Turan, E.S. (2017). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Küresel İklim Değişikliği Üzerine Etkisi. *Doğal Afetler Ve Çevre Dergisi*, *3*(1), 48-55.

Lam, S. (2019). Children's Climate Change Connections: Exploring The Process Of Learning, Caring, *Andacting Through Photovoice*. Portland: M.A. Concordia University.

Lawson, Df, Stevenson, Kt, Peterson, Mn Ve Diğerleri. (2019). *Çocuklar Ebeveynleri Arasında İklim Değişikliği Endişesini Teşvik Edebilir.. 9*, 458–462 https://doi.org/10.1038/s41558-019-0463-3

MEB. (2024). *Okul Öncesi Eğitim Programı Kitabı*. Ankara.

MEB. (2018). *Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı 1, 2 Ve 3. Sınıflar İçin*. Ankara.

MEB. (2018). *Ortaöğretim Coğrafya DersiÖğretim Programı 9, 10,11 ve 12. Sınıflar İçin*. Ankara.

MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Mitchell, R. B. (1994). Regime Design Matters: İntentional Oil Pollution And Treaty Compliance. *International Organization*, *48*(3), 425-458.

Mitchell, T., Haynes, K., Hall, N., Choong, W., & Oven, K. (2008). The Role Of Children And Youth İn Communicating Disaster. *Children, Youth And Environments, 18*(1), 254–279. https://doi.org/10.7721/chilyoutenvi.18.1.0254

NASA (2020). Erişim tarihi: 03.02.2022. Erişim adresi, https://climate.nasa.gov/ news/2948/milankovitch-orbital-cycles-and-their-role-in-earths-climate/ adresinden edinilmiştir.

Ojala, M. (2020). *To Trust Or Not To Trust? Young People's Trust İn Climate Change Science And İmplications For Climate Change Engagement*. Children's Geographies, 1–7. https://doi.org/10.1080/14733285.2020.1822516

Öngen, M. (2023) *Erken yıllar için Doğa Temelli Eğitim Programı (DOTEP-E)'nin okul öncesi çocuklarının doğaya ve bilime yaklaşımı ile duygu düzenleme becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Önol, B., Ünal, Y.S. Ve Dalfes H.N. (2009). İklim Değişimi Senaryosunun Türkiye Üzerindeki Etkilerinin Modellenmesi. *İtü Dergisi / D Mühendislik*, *8*(5), 169-177.

Öztürk, K. (2002). Küresel İklim Değişikliği Ve Türkiye'ye Olası Etkileri . *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22* (1), 47-65.

Paksoy, S. (2019). Türkiye'nin İklim Aksiyonunun Bugünkü Durumu. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *28*(3), 155-169. Doı:10.35379/cusosbil.643246

Pittock, A. B. (2013). *Climate Change: The Science*, İmpacts And Solutions. Routledge.

Ratcliffe, E., Subiza-Perez, M., & Korpela, K. (2020). Nature As Support To Mental Health: Memories Of Favourite Natural Places And Their Links To Perceived Psychological Wellbeing. In C. Gallis & W. S. Shin (Eds.), *Forests For Public Health* (56-78). Cambridge Scholars Publishing.

Rooney-Varga, J. N., Brisk, A. A., Adams, E., Shuldman, M., & Rath, K. (2014). Student Media Production To Meet Challenges İn Climate Change Science Education. *Journal Of Geoscience Education*, *62*(4), 598–608. https://doi.org/10.5408/13-050.1.

Sobel, D. (2014). *Ekofobiyi Aşmak* (Çev. İ.U. Kelso). Yeni İnsan Yayınevi.

Sanson, M., Strange, D. Ve Garry, M. (2019). Tetikleyici Uyarılar, Olumsuz Duygulanımı, Müdahaleci Düşünceleri Ve Kaçınmayı Azaltmada Önemsiz Derecede Faydalıdır. *Klinik Psikoloji Bilimi Dergisi*.*7*(4) 778-793. Doi: 10.1177/2167702619827018.

Taye, F. A., Abildtrup, J., Mayer, M., Ščasný, M., Strange, N., & Lundhede, T. (2019). *Childhood Experience İn Forest Recreation Practices: Evidence From Nine European Countries*. Urban Forestry & Urban Greening, 46, Article 126471. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2019.126471.

T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2022). Temel Kavramlar https://iklim.gov.tr/sss/temel-kavramlar adresinden edinilmiştir.

T.C. Dışişleri Bakanlığı https://www.mfa.gov.tr/sub.tr.mfa?6f41190c-6742-405a-9e5a-784385301607 adresinden edinilmiştir.

Thew, H., Middlemiss, L., & Paavola, J. (2020). "*Youth İs Not A Political Position": Exploring Justice Claims-Making İn The Un Climate Change Negotiations.* Global Environmental Change, 61, 1–10. https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2020.102036

UNICEF. (2015). Unless We Act Now. www.unicef.org/environment adresinden edinilmiştir.

UNICEF. (2021). The Climate Crisis İs A Child Rights Crisis. https://www.unicef.org/reports/climate-crisis-child-rights-crisis?s=03 adresinden edinilmiştir.

UNICEF. (2022, Nisan 4). Çocuğunuzla İklim Değişikliği Hakkında Konuşmak. https://www.unicef.org: https://www.unicef.org/turkiye/hikayeler/%c3%a7ocu%c4%9funuzla-iklim-de%c4%9fi%c5%9fikli%c4%9fi-hakk%c4%b1nda-konu%c5%9fmak adresinden edinilmiştir.

Wibeck, V. (2014). Enhancing Learning, Communication And Public Engagement About Climate Change - Some Lessons From Recent Literature. *Environmental Education Research*, *20*(3),387–411. https://doi.org/10.1080/13504622.2013.812720.

Karakaya, E. (2016). Paris İklim Anlaşması: İçeriği Ve Türkiye Üzerine Bir Değerlendirme. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *3*(1), 1-12.

Sanson, A. V., Van Hoorn, J., & Burke, S. E. (2019). Responding To The İmpacts Of The Climate Crisis On Children And Youth. *Child Development Perspectives*, *13*(4), 201-207.

gerektirmektedir. Çocuk hakları konusunda toplumun ve özellikle çocukların kendi hakları konusunda farkındalık çalışmaları yapılmalıdır. Çocuk sağlıklı bir toplumun temeli ve ülkenin aydınlık geleceğidir. Çocuğun haklarını bilerek, özgür, sağlıklı, donanımlı, eğitimli, merhametli büyüyüp gelişebilmesi için sağlık hizmetlerinin, eğitim hizmetlerinin, çevre düzenlemelerinin, beslenme ve bakım imkânlarının seferber edilmesi gerekmektedir. Çocukların bilme ve bilgiye ulaşma hakları vardır. Bu haklarını kullanmaları için medya ve interneti kullanmaları da doğaldır. Ancak çocuğun bazı platformlarda işçi gibi sürekli içerik üretmek için kullanılması, isteği dışında videolarının çekilerek servis edilmesi çocuk hakları ihlalidir. Devletin çeşitli organları bu konuda gerekli işbirliklerini yaparak çocukları sosyal medya ve farklı platformlarda içerin üretmeye zorlayan, içeriklerinde kullanan ve bunu reklamlarla pazarlayanlar ile ilgili önlem almalı caydırıcı kuralar koyularak çocuğun korunması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Adalet Bakanlığı (2013). Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/hukumlu-haklari. (E.T.: 20.09.2023).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023). 2023-2028 Türkiye Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı. https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-plani-2023-2028-dijital.pdf . (E.T.: 20.09.2023).

Akçaoğlu, Z. (2019). Layık Mıyız Çocuklarımıza? *Düşünüyorum Dergisi (Özel Sayısı),* 193-195. http://dusunuyorumdergisi.com/wpcontent/uploads/dergi- (E.T.: 05.07.2023).

Akyüz, E. (2001). Çocuk Hakları Sözleşmesinin Temel İlkeleri Işığında Çocuğun Eğitim Hakkı. *Milli Eğitim Dergisi* (151). http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/akyuz.htm. (E.T.: 04.08.2023).

Akyüz, E. (2010). *Çocuk Haklarının Önemi, Konusu, Kaynakları Ve Hukuk Sistemindeki Yeri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Akyüz, E. (2010). *Çocuk Hukuku*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Akkaya, T. (2014*),* Boşanma Davasında Alınabilecek Geçici Hukuki Korumalar veya Hâkimin Müdahalesi Yoluyla Çocuğun Korunması Kapsamında Zorunlu Arabuluculuk ve Boşanma Süreci (Aile) Danışmanlığı. *Ankara Barosu Dergisi,* (4), 25-61.

Anka Çocuk Destek Programı Uygulama Yönergesi, (2015). https://www.aile.gov.tr/chgm/uygulamalar/anka-cocuk-destek-programi/ (E.T.: 23.10.2023).

Arı, B. (2021). Dede Korkut Kitabına Eğitim ve Çocuk Eğitimi Açısından Bir Bakış. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 18 (47), 56-68.

Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü Ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (2011,10 Eylül). Resmi Gazete, (Sayı: 28050). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/09/20110910-4-1.pdf. (E.T.: 15.9.2023).

Balun, B., Kurter, O. ve Dinçay, İ. H., (2023). Göç Yönetimi ve Göçlerin Türkiye'deki Sosyoekonomik Yaşama Etkilerine İlişkin Akademisyen Görüşleri. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 58(1), 877-900.

Barkın, E. (2014). 1951 Tarihli Mülteciliğin Önlenmesi Sözleşmesi. *Ankara Barosu Dergisi,*1, 331-360.

Baybaba, E. ve Yurdakul Ertürk, E. (2022). Sağlık Sistemindeki Çocukların Sağlık Hakları. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 63-73. https://dergipark.org.tr/tr/pub/dicod/issue/74132/1223832

Bayrak, N., Gürhan, N. ve Karakaş, D. (2021). Türkiye'de Çocuk İzlem Merkezleri'nin Kuruluşu ve İşleyişi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 37(3), 217-222.

Belen, A., Kandak, M., Demir, E., Çekin, B., Demir, M. ve Kandak, D. (2021). Açık Lise Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Açık Liseyi Tercih Nedenlerinin Belirlenmesi: Ermenek Örneği. *Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi,* 3 (6), 99-114.

Beter, Ö. (2010). Türkiye ve İngiltere'de Çocuk Koruma Sistemleri. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Bilir Seyhan, G. ve Arslan Cansever, B. (2017). Öğretmen Adaylarının "Çocuk Hakları"na İlişkin Algılarının Materyal Tasarımları ve Görüşleri Çerçevesinde İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 98-119.

Bozkaya, H. (2022). Göç Ve Çocuk Hakları Üzerine Bir Değerlendirme. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (30), 677-688. https://dergipark.org.tr/tr/pub/rumelide/issue/73128/1190328

Can, E. ve Sakallı, A. (2023). Örgün Öğretimden Açık Liseye Geçiş Nedenleri: Bir Durum Çalışması. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi,* 9 (1), 194-237.

Cılga, İ. (2001). Demokrasi İnsan Hakları Kültürü ve Çocuk Hakları. Milli Eğitim Dergisi, 151.

Çakır, G. (2020). Atatürk Dönemi'nde Türkiye'de Aile Hukuku ve Çocuk Hakları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 18 (1) , 349-368.

Çakırer Özservet, Y. (2016). Çocuklar İçin Katılımcı Yerel Yönetimler. İçinde Ercüment ERBAY, *Çocuk Katılımı* (91-128). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Çelik, C. (2005). Çocuk Kavramı Ve Medeni Hukuk Açısından Çocuk Haklarının Tarihi Gelişimi, http://www.e-akademi.org/incele.asp?konu=%C7OCUK%20KAVRAMI%20VE%20MEDEN%DD%20HUKUK%20A%C7ISINDAN%20%C7OCUK%20HAKLARININ%20TAR%DDH%DD%20GEL%DD%DE%DDM%DD&kimlik=-1854485512&url=makaleler/ccelik-1.htm (E.T.:15.08.2023)

Çetin, H. (2014). Türkiye'de Sosyal Hizmetler ve Sosyal Yardımların Yeniden Yapılanması Üzerine Bir Değerlendirme. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) Listesi (10 Mart 2023). https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html (E.T.: 12.10.2023).

Çocuk Hakları İzleme ve Değerlendirme Kurulu (2023,1 Nisan).Resmi Gazete, (Sayı: 2023/7).

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2023/04/20230401-16.pdf (E.T.: 16.09.2023).

Çocuk Hakları Sözleşmesi (2023). https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme (E.T.:23.06.2023)

Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol (2004, 2 Mart). https://insanhaklarimerkezi.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/CocuklarinSilahliCatismalaraDahilOlmalari_Protokol.pdf (E.T.: 15.09.2023).

Çocuk Koruma Kanunu.(2005, 15 Temmuz). Resmi Gazete. (Sayı: 5395). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5395.pdf (E.T.:24.07.2023).

Çok Disiplinli Çocuk ve Genç Ruh Sağlığı Merkezleri Hakkında Yönetmelik,(2022, 15 Aralık). Resmi Gazete (Sayı: 32044). https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/12/20221215-9.htm. (E.T.: 18.09.2023).

Çöpoğlu, M. (2018). Türkiye'de Çocuk İşçiliği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , (14) , 357-398.

Dağlıoğlu, D. (2020). Aile Hukukuna İlişkin Uyuşmazlıklarda Arabuluculuk. *Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,* 2, 551-587.

Demirbilek, S. (2020). Dede Korkut Oğuznamelerinde Aile. *Kesit Akademi Dergisi,* 6 (24), 256- 273.

Dinç, A. (2020). Türkiye'de Çocuk Mahkemelerinin Çocuk Adalet Sistemindeki Yeri. Toplum *ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 5, 62-79.

Dirican, R. (2018). Tarihi Süreçte Çocukluk ve Çocuk Hakları. *Çocuk ve Gelişim Dergisi,*2(2), 51-62.

Durualp, E., Kadan, G. ve Durualp, E. (2017). Çocukların Gözüyle Çocuk Hakları. *ÇAKÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 8(2),29-54.

Dursun, Y. Ve Atamtürk, E. (2023), 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na Yeni Bir Koruyucu Önleyici Tedbir Önerisi: Rekreasyon ve Spor Tedbiri. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi,* 21, 172-190.

Düzensiz Göç İstatistikleri (2023). https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler (E.T.: 18.09.2023).

Emiroğlu, S. (2012). Kutadgu Bilig'de Çocuk Eğitimi. *Turkish Studies,*7 (1), 1027-1041.

Erbay, E. (2013*). Çocuk Hakları*. İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Erol, E. (2018). Çocuk Depresif Semptom Ölçeği Geliştirme Çalışması. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.

Ertan, İ. (2012). *Uluslararası Boyutlarıyla Sağlık Hakkı*. İstanbul: Legal Yayıncılık.

Esenyel, C. (2009). Türkiye'de ve Dünyada Şartlı Nakit Transferi Uygulamaları. Sosyal Yardım Uzmanlık Tezi. Ankara: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü.

Geçici Koruma İstatistikleri (2023). https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma 5638 (E.T.: 23.10.2023).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, (2022). Yıllara Göre Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyeliler, https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638 (E.T.: 17.09.2023).

Gölcüklü, F. (1957). Korunmaya Muhtaç Çocuklar Hakkında 5387 Sayılı Kanun ve Tatbikattan Bir Örnek. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 12 (02).

Gül, M. ve Yaman, K. (2021), Türkiye'de Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Projesinin Değerlendirilmesi: Ankara Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 35 (4), 1267-129.

Güngör, A. (2021). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlali ve Çocuk İstismarı: Instagram Anneleri. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (54) , 1-24.

Güvenli İnternet Hizmeti (2019). https://internet.btk.gov.tr/guvenli-internet-hizmeti (E.T.: 18.09.2023).

Hacısalihoğlu, A. ve Balcı, S. (2023). İklim Değişikliğinin Çocuk Sağlığına Etkisi ve Çözüm Önerileri. *Artuklu International Journal of Health Sciences*, 3 (1) , 93-97.

Halk Sağlığı Kurumu Çocuk ve Ergen Sağlığı Daire Başkanlığı (2018). Bebek, Çocuk, Ergen İzlem Protokolleri https://ekutuphane.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/Bebek_Cocuk_Ergen_Izlem_Protokolleri_2018.pdf

İnal, K. (2007). *Modernizm ve Çocuk: Geleneksel Modern ve Postmodern Çocukluk İmgeleri*. Ankara: Sobil Yayınları.

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (2023). https://indicators.ohchr.org/ (E.T.: 17.09.2023).

Kapucu, S. (2023). Günümüz Çocuk Haklarının İlham Kaynağı Olan Janusz Korczak ve Çocuk Hakları. Yüksek Lisasn Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi

Karabekiroğlu, B., Kuş, C. ve Gümüştakım, R. Ş. (2022). Aile Hekimlerinin Sağlam Çocuk İzlemleri Konusundaki Bilgi Düzey ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. *J Curr Pediatr*, 20(2), 155-167.

Karakaş, B. ve Çevik, Ö. C. (2016). Çocuk Refahı: Çocuk Hakları Perspektifinden Bir Değerlendirme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (3), 887-906.

Karataş, Z. ve Mavili, A. (2019). Çocuk Adalet Sisteminde Suça Sürüklenen Çocuklara Yönelik Uygulamalarda Karşılaşılan Sorunlar. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 19 (45), 1013-1043.

Kiz, S. ve Sincar, M. (2020). Okul Öncesi Eğitimin Zorunlu Eğitim Kapsamında Değerlendirilmesi / Evaluation of Preschool Education Within The Scope of Compulsory Education. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 4 (1), 10-31.

Koçak, Ş. ve Dönmez, S. (2018). Kutadgu Bilig'de Çocuk Eğitimi. *AKRA Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi*, 6 (15), 145-192.

Koran, N. (2012). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Çocukların Katılım Hakkı Konusundaki Uygulamalarının Öğretmen Adayı Gözlemlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Girne. Girne Amerikan Üniversitesi.

Kur'an-ı Kerim Meali. (2010). (E.H. Yazır, Çev.) İstanbul: Haktan Yayıncılık.

Kurt, S. L. (2016). Çocuk Haklarına İlişkin Temel Uluslararası Belgeler ve Türkiye Uygulaması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, (*26), 99-127.

Mandaloğlu, M. (2022). Eski Türklerde Aile Ve Evlilik Anlayışı. *Genel Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 481-498.

Millî Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Temel Kanunu, (1973,24 Haziran). Resmi Gazete (Sayı:1739) https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf (E.T.: 19.08.2023).

Millî Eğitim Bakanlığı (2022a). HBÖGM İzleme ve Değerlendirme Raporu 2022. Ankara: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü Yayınları. https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_07/03141649_Yzleme_ve_DeYerlendirme_Raporu_2022.pdf (E.T.: 01.10.2023).

Millî Eğitim Bakanlığı (2022b). Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2021/2022. https://sgb.meb.gov.tr/www/icerik_goruntule.php?K NO=460 (E.T.: 01.08.2023).

Pak, M. D. ve Attepe Özden, S. (2018). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Hakkı. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 1-24.

Pilatin, G. ve Ahmetoğlu, E. (2020). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Çocuk Haklarına İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty* , 39 (3), 117-136 .

Polat, O. (2009). *Kriminoloji: Kriminalistik Üzerine Notlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

On İkinci Kalkınma Planı (2024-2028). https://onikinciplan.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/11/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028.pdf (E.T.: 17.10.2023).

Onur, B. (2007). *Çocuk, Tarih ve Toplum.* Ankara: İmge Yayınevi.

Orhan, F., ve Akpınar, E., (2018). Türkiye'de Mevsimlik Göçlere Bir Örnek: Gezici Tarım İşçiliği. Tücaum 30. Yıl Uluslararası Coğrafya Sempozyumu. Ankara, Türkiye.

Oxford (2023), "What is the Child?" https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/child?q=child. (E.T.: 05.07.2023).

Özbay, H. İ. (2021). İnternet Ortamında Çocukların Korunması. *Türk Dünyası Araştırmaları*,128,441-460.

Özerim, G. (2014). Avrupa'da Göç Politikalarının Ulusüstüleşmesi ve Bir Güvenlik Konusuna Dönüşümü: Avrupa Göç Tarihinde Yeni Bir Dönem Mi? *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 5(1), 11-78.

Öztürk, A. (2017). Çocuk Hakları ve Eğitimine Psikolojik Bir Bakış. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(33), 429-451.

Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun (2011,3 Mart). Resmi Gazete, (Sayı: 6112). https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6112.pdf (E.T.: 01.08.2023).

Serin, H. (2019). Sosyal Medyada Çocuk Hakları İhlalleri: Ebeveynler ve Öğretmenler Farkında mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Armağan Özel Sayısı, 1005-1031.

Tansel, B. (2017). Lise Öğrencilerinin Bağımlılık Yapıcı Maddelere Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(2), 1453-1472.

Türkiye İnsan Hakları Ve Eşitlik Kurumu (2021). İnsan Haklarının Korunması Ve Geliştirilmesi Raporu 2021. Ankara: TİHEK Yayını. https://www.tihek.gov.tr/public/editor/uploads/%C4%B0nsan%20Haklar%C4%B1n%C4%B1n%20Korunmas%C4%B1%20ve%20Geli%C5%9Ftirilmesi%202021%20Raporu.pdf (E.T.: 27.08.2023).

Türkiye Halkla İlişkiler Derneği (2023). Tühid Meslek İlkeleri, https://www.tuhid.org/tuhid-meslek-ilkeleri.html (E.T.: 27.08.2023).

Türkiye İstatistik Kurumu (2019). Çalışan Çocuk İstatistikleri Temel Bulgular. file:///C:/Users/Simgenur%20TURAN/Downloads/BeLkx9xMRZ2YLkMR3uvaokKxExorwnA-SEx6bRWlohMm0vGchWX35bFXmGGWFpise55ddtsgvhGhH7RoJO8GQtg8Nu3IvXH-1cXzJIKZYvKCE=.pdf (E.T.: 07.09.2023).

Türkiye İstatistik Kurumu (2022), Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2022. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Cocuk-2022-49674 (E.T.: 12.07.2023).

Türk Dil Kurumu (2023). "Çocuk ne demek?" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 05.07.2023).

Türkiye Büyük Millet Meclisi (2013). Çocuk Hakları İzleme Komitesi. Türk Çocuk Hakları Bildirisi. http://www.cocukhaklari.gov.tr/tr/ (E.T.: 21.07.2023).

Topdemir, C. (2016), İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM). *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Der*gisi, (43).

Tozduman Yaralı, K. (2023). Başka Bir Evrende Çocuk Olmak: Çocuk Hakları Bağlamında Metaverse. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 61, 65-78.

Uğurlu, Z., Gülsen, İ. A. (2014). Çocuk Hakları ve Hukuki Bağlamda Çocuğun İhmal ve İstismardan Korunması. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi,* 1(1), 1-24.

Uluğtekin, S. (2004). *Çocuk Mahkemeleri ve Sosyal İnceleme Raporları*. Ankara: Türkiye Barolar Birliği Yayınları.

Ummanel, A. (2020). Batılılaşma Süreci İçerisinde Çocuğun Konumlandırılması: Eğitim, Oyun ve Çocuk Hukuku Bağlamında Üç Kitap, Üç İnceleme. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 20(49), 795-816.

UNICEF (2017). Dijital Dünya ve Çocuklar.https://www.unicefturk.org/yazi/SWC2017?gclid=CjwKCAiA6byqBhAWEiwAnGCA4ENowhNsCDrbtws4YcWzF1v_nHlCYUJ2ZVn-RtcbEB8K840_rcApd6xoCWJYQAvD_BwE (E.T.: 18.10.2023).

UNICEF (2018).Daha Güvenli İnternet Günü dolayısıyla yaptığı açıklama.

https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-b%C3%BCltenleri/her-g%C3%BCn-175-binden-fazla-%C3%A7ocuk-ilk-kez-internetle-tan%C4%B1%C5%9F%C4%B1yor-%C3%B6nlerinde-b%C3%BCy%C3%BCk#:~:text=NEW%20YORK%2C%206%20%C5%9Eubat%202018,bir%20%C3%A7ocuk%20anlam%C4%B1na%20geldi%C4%9Fini%20belirtti. (E.T.: 18.09.2023).

UNICEF (2019). Türkiye' de Geçici Korum Altındaki Çocukların Eğitimine İlişkin İstatistik Raporu https://www.unicef.org/turkiye/media/10711/file/Ge%C3%A7ici%20koruma%20alt%C4%B1ndaki%20%C3%A7ocuklar%C4%B1n%20e%C4%9Fitim%20istatistikleri.pdf (E.T.: 21.10.2023).

URL-1: Çocuk Forumu "Uluslararası Alana" Taşınıyor (18.11.2022) https://www.aile.gov.tr/haberler/cocuk-forumu-uluslararasi-alana-tasiniyor/ (E.T.: 18.09.2023).

URL-2: Yayın İlkeleri. http://okurtemsilcisi.hurriyet.com.tr/YayinIlkelerimiz.aspx (E.T.: 13.09.2023).

URL-3: Çocuk Adalet Merkezi (ÇAM)(2023). https://magdur.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/cocukadaletmerkezinedir (E.T.: 18.09.2023).

URL-4: Sportif Yetenek Taraması (2023). https://sportifyetenektaramasi.gsb.gov.tr/Sayfalar/4859/3429/amacimiz.aspx (E.T.: 19.10.2023).

URL-5: Aile Hekimliğinde Sağlam Çocuk İzlemi. http://ailehekimi.medicine.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/581/2019/04/Aile-Hekimli%C4%9Finde-Sa%C4%9Flam-%C3%87ocuk-%C4%B0zlemi.pdf (E.T.: 17.10.2023).

URL-6: Çocuklar Güvende Programı ile 55.700 Çocuğa Ulaşıldı. (19.02.2021). https://www.aile.gov.tr/chgm/haberler/cocuklar-guvende-programi-ile-55-700-cocuga-ulasildi/ (E.T.: 18.09.2023).

URL-7: Çocuk Evleri Koordinasyon Merkezi. https://www.aile.gov.tr/adana/kuruluslarimiz/cocuk-evleri-sitesi/cocuk-evleri-koordinasyon-merkezi/ (E.T.: 02.11.2023).

URL-8: Çocuk Destek Programı https://www.aile.gov.tr/chgm/uygulamalar/cocuk-destek-programi/ (E.T.: 18.09.2023).

URL-9: Anka Çocuk Destek Programı. https://www.aile.gov.tr/chgm/uygulamalar/anka-cocuk-destek-programi/ (E.T.: 18.09.2023).

Uyar, M. ve Hasdemir, T. (2021). Çocukların İnternet'e Erişimleri ve Kullanım Becerileri: Ankara İli Örneği. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10 (19), 7-38.

Uzun, R. (2014). Çocukların Medyadan ve Medyada Korunması Çocuklara Yönelik Etik Davranış Kurallarının İncelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (22), 152-167.

Ünal, Ş. (2001). *İnsan Haklarının Uluslararası İlkeleri Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. Ankara*: TBMM Basımevi.

Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (2013, 4 Mart). 6458 Nolu Kanun. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.6458.pdf (E.T.: 23.10.2023).

Yalçın, S. K. ve Şengül M. (2004). Dede Korkut Hikâyelerinin Çocuk Eğitimi Açısından Öne Sürdüğü Değerler ve Ortaya Çıkarmak İstediği Tip Üzerine Bir Değerlendirme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 2, 209-223.

Yaman, F. (2022). Çocuk Hakları Sözleşmesine Taraf Olmayan Ülke: Amerika Birleşik Devletleri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 22(55), 377-398.

Yıldırım, M. C, Beltekin, N. ve Talay Oral, T., (2018). Kızların Okula Erişim ve Devam Oranlarının Artırılması: İkna Süreci. *e-Şarkiyat İlmi Araştırmalar Dergisi*, 10(2),783-804.

ihtiyaç duyan birey olarak ifade edilebilir. Bir diğeri ise "başka birinin sürekli bakımına muhtaç derecede çok ileri düzeyde özel gereksinimli birey/çocuk". Temel öz bakım becerilerinden olan giyinme, beslenme, tuvalet gibi öz bakım becerilerini yerine getirmede, iletişim kurmada başkalarının yardımı olmadan gerçekleştiremeyen bireyler/çocuklar olarak açıklanabilir. Bireylerin/çocukların alabilecekleri ya da onlara sunulan hizmetler bu kavramlar üzerinden değişiklik gösterdiği söylenebilir. Örneğin evde bakım ücreti desteği alabilmeleri için sağlık raporunda %50 ve üzerinde yetersizliği bulunan bireyler/çocuklar her ne ad altında olursa olsun her türlü geliri toplamı esas alınarak aile bireyi sayısına göre oranlandığında 2/3'ten daha az olan ebeveynler evde bakım ücreti alabilmektedirler. Benzer şekilde sağlık raporunda "başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek derecede yetersizliği" olan bireyler/çocuklar halk arasında "engelli aylığı" olarak bilinen destek ödemelerinden faydalanabilmektedirler (Çitil, 2017).

Sonuç olarak Türkiye'de özel gereksinimli bireylerle/çocuklarla ilgili yapılmış ve yürürlükte olan yasal düzenlemeler ele alınmıştır. Bu kapsamda Türkiye'de ilgili temel yasalar ele alındıktan sonra vatandaşların eğitim, istihdam, sosyal güvenlik, ulaşım, sağlık vb. alanlarındaki hakları tanıtılmıştır. Pozitif ayrımcılık olarak ekonomik, politik alanlarda ve toplumsal yaşamda özel gereksinimli bireylerin/çocukların yaşadıkları eşitsizlikleri azaltmak için verilen ayrıcalıklı haklar tanınmıştır. Böylece öğrencilerin özel gereksinimli bireylerin/çocukların yasal hakları ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmeleri, yaşamlarında gerek oldukça bu bilgilerden faydalanabilmeleri önemlidir.

KAYNAKÇA

Akay, E. ve Gürgür, H. (2018). Kaynaştırma uygulamalarında destek özel eğitim hizmeti sunan öğretmenin mesleki gelişimi: Mentörlük. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *6* (1), 9-36.

Allen, K. E. and Cowdery, G. E. (2015). *The exceptional child: Inclusion in early childhood education* (8th ed.). Stamford, CT: Cencage Learning.

Arico, A. (2011). *The effect of class size on inclusion student academic success*. Unpublished doctoral dissertation. Minneapolis: Walden University.

Armstrong, T. (2009). *Multiple intelligences in the classroom*. Ascd.

Batu, E. S. (2021). Kaynaştırma ve destek özel eğitim hizmetleri. İbrahim H. Diken (Ed.), *Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim* içinde (2. Baskı), (s. 93-109). Ankara: Pegem Akademi.

Bender, W. N., Boon, R. T., Hinrichs, J. A. and Lawson Sr, C. (2008). Instructional tactics that facilitate inclusion: Are we doing successful inclusion in secondary classrooms? *Journal of the American Academy of Special Education Professionals*, 5-17.

Benjamin, L. K. (2020). *Differentiated instruction in middle school inclusion classrooms to support special education students*. Unpublished doctoral dissertation. Minneapolis: Walden University.

Beveridge, S. (2013). *Children, families and schools: Developing partnerships for inclusive education*. Routledge.

Chambers, D. (2015). The changing nature of the roles of support staff. In *Working with teaching assistants and other support staff for inclusive education*. Emerald Group Publishing Limited.

Çitil, M. (2017). *Türkiye'de özel eğitim: Tarihsel, politik ve yasal gelişmeler.* Ankara: Vize Yayıncılık.

Çitil, M. ve Üçüncü, M.K. (2018). Türkiye'de engelli hakları ve engelliler hukukunun durumu. *TAAD*, *9*(35) 233-278.

Dede, Ş. (1996). Özel Eğitim Hakkında Salamanca Bildirisi. *Özel Eğitim Dergisi, 2*(2), 91-94.

Diken, İ. H. ve Batu, S. (2015). Kaynaştırmaya giriş. İ. H. Diken (Ed.). *İlköğretimde kaynaştırma* içinde (s. 2-23). Ankara: Pegem Akademi.

Eğitim Reformu Girişimi. (2019). *Eğitim izleme raporu 2019: Öğrenciler ve eğitime erişim* https://www.egitimreformugirisimi.org/wp-content/uploads/2010/01/%C3%96grenciler-ve Egitime-Erisim.pdf (Erişim tarihi:11.11.2023).

Eğitimde Engelli Hakları Raporu. (2017). Engelli hakları odaklı kapsayıcı okul için öğretmen kılavuzu. *Eğitimde engelli hakları: Okulda birlikte hayatta birlikte* içinde (s.7-9) http://egitimdeengellihaklari.org/.

Florian, L. (2008). Special or inclusive education: Future trends. *British Journal of special education, 4*, 202- 208.

Garberoglio, C., Gobble, M. and Cawthon, S. (2012). A national perspective on teachers' efficacy beliefs in deaf education. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education 17*(3), 367-383.

Gürgür, H. (2008). *Kaynaştırma uygulamasının yapıldığı ilköğretim sınıfında iş birliği ile öğretim yaklaşımının incelenmesi.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Gürgür, H. (2019). Kaynaştırma (bütünleştirme) ve destek özel eğitim hizmetleri. İbrahim D. (Ed.)*, Özel eğitim ve kaynaştırma* içinde (s. 144-170). Ankara: Pegem Akademi.

Halinen, I., Jarvinen, R. (2008). Towards inclusive education: The case of Finland. *Prospect*, *38*(1), 77-97.

Halvorsen, A.T., Neary, T. (2009). *Building inclusive schools: tools and strategies for success.* Needham Hieghts: Ally And Bacon.

Heward, W.L., Alber-Morgan S. R. and Konrad, M. (2021). *Exceptional children: An introduction to special education*. (Edition 12). Boston: Pearson.

Hornby, G. (2015). *Inclusive special education evidence-based practices for children with special needs and disabilities.* NY: Springer.

Johnson, C. E. (2016). The role of the general educator in the inclusion classroom. *Advance in Special Education*, 32, 21-38. https://doi/10.1108/S0270-401320160000032003.

Karagiannis, A.; Stainback, W. And Stainback, S. (1996). *Rationale for inclusive schooling.* Stainback, S (Ed.). Inclusion: A Guide For Educators (55 – 70). Baltimore: Paul H. Brookes Pubishing Company.

Kulaksızoğlu, A. (2011). *Engelli çocuk ve ergenlerin hakları el kitabı (anne baba ve öğretmenler için)* İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.

Loreman, T., Forlin, C., Chambers, D., Sharma, U. ve Deppeler, J. (2014). Conceptualising and measuring inclusive education. C. Forlin (Ed.), *Implementing inclusive education: Issues in bridging the policyy-practice gap* içinde (s. 3-17). Bingley: Emerald Group Publishing Limited.

Mcconachie, H., Smyth, D. and Bax, M. (1995). *Services for children with disabilities in european countries workshop.* [Aktaran: Tayyar K., (2001). *Kaynaştırma eğitimine yönelik tutumların incelenmesi,* Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı Yayınları, 17].

Milli Eğitim Bakanlığı. (2021a). *Engeli olan öğrencilerin kapsayıcı eğitim ortamlarında eğitimi.* Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü engeli olan çocuklar için ilkokul değerlendirme çerçevesi öğretmen kılavuzu, Fasikül 1 ISBN: 978-975-11-5648-8. https://odsgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_07/14164509_Fasikul-1lkokulDegerlendirmeCervesiOgretmenKilavuzu.pdf (Erişim tarihi: 11.11.2023).

Milli Eğitim Bakanlığı. (2021b). Kapsayıcı eğitim ortamının öğrenme bakımından desteklenmesi. *Engeli olan çocuklar için kapsayıcı erken çocukluk eğitimi öğretmen kılavuzu* içinde (s.70-89). http://www.egitimdebirlikteyiz.org/CmsFiles/Materyaller/5/ogretmen_kilavuzu.pdf (Erişim Tarihi: 17.11.2023).

Milli Eğitim Bakanlığı. (2022). *Özel eğitim hizmetleri yönetmeliği.* https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/10/20221025-10.htm (Erişim tarihi: 12.12.2023).

OECD (1995). *Integrating students with special needs into mainstream schools.* Paris: OECD Publications.

Riehl, C. J. (2009). The principal's role in creating inclusive schools for diverse students: A review of normative, empirical, and critical literature on the practice of educational administration. *Journal of Education, 189*(1-2), 183-197.

Rouse, M. (2008). Developing inclusive practice: A role for teachers and teacher education. *Education in The North*, *16*(1), 6-13.

Sucuoğlu, B. (2014). Özel gereksinimli çocukların özellikleri. B. Sucuoğlu ve T. Kargın (Ed.), *İlköğretimde kaynaştırma uygulamaları* içinde (s. 77-122). Ankara: Kök.

TDK (Türk Dil Kurumu). (2023). *Erişilebilirlik*. https://sozluk.gov.tr/

Türkiye Barolar Birliği. (2017). *100 soruda engelli hakları.* Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 346.

UNESCO (1994). Salamanca Bildirgesi. http://www.csie.org.uk/inclusion/unesco-salamanca.shtml. (Erişim tarihi: 03.11.2023).

Yell, M.L., Katsiyannis, A., Ennis, R.P., Losinski, M. and Christle, C.A. (2016). Avoiding substantive errors in individualized education program development. *Teaching Exceptional Children, 49*(1), 31-40.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi: İnsan haklarına ilişkin temel bir belge olan bu beyanname, çocukların insan haklarını korumayı ve onların sömürülmelerinin ve ayrımcılığa uğramalarının önlenmesini amaçlamaktadır.

Avrupa Çocuk Hakları Bildirisi (1951): "1951 yılında Hollanda'da toplanan 119. Eğitim Kongresi, Avrupa Çocuk Hakları Bildirisi'ni kabul etmiştir. Bu bildirinin 8.maddesinde, çocuğun her türlü istismara karşı korunması, tahsiline mani işte çalıştırılmaması ve verilen eğitimin aynı zamanda çocuğa kültür, meslek edinme, istikamet ve girişim kabiliyeti kazandırılması öngörülmüştür" (Çöpoğlu, 1998).

Avrupa Topluluğu Temel Sosyal Haklar Bildirgesi (1989): Aralık 1989 tarihinde Strasburg zirvesinde onaylanan Topluluk Çalışanları Temel Sosyal Bildirgesi'nde yer alan konulardan birini de çocukların ve gençlerin korunması oluşturmaktadır. Bildirge 'de, asgari çalışma yaşının hafif işler hariç olmak üzere zorunlu okul yaşının bitiminden önce başlayamayacağı ve bu yaşın 15'in altında olamayacağı belirtilmiştir (Çöpoğlu, 1998).

Bu uluslararası kuruluşlar ve yasalar, çocuk işçiliği ile mücadelede ülkelerin çocuk işçiliğini önleme ve çocukların haklarını koruma sorumluluğunu taşıdığı uluslararası bir çerçeve sağlayarak çocuk işçiliği sorununun daha etkili bir şekilde ele alınmasına katkıda bulunur.

KAYNAKÇA

Acar, H. (2007). Duvarların dışındaki yaşam: çocukların anlatımıyla sokaklar. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 5(20), 84-115.

Acaroğlu, H. (2010). An Empirical Approach about Some Important Features of Child Labor in Turkey. *Business and Economic Horizons*, 3(3), 135-146.

Avşar, Z. ve Öğütoğlulları, E. (2012). Çocuk İşçiliği ve Çocuk İşçiliği Mücadele Stratejileri, *Sosyal Güvenlik Dergisi*, 2(1), 9-40.

A. Ben Arieh, S. Phipps ve S. B. Kamerman (der.) *From Child Welfare to Child Well-being; An International Perspective on Knowledge in the Service of Policy Making*, 9-24, New York: Springer.

Barışık, S. Tarık, E. ve Şimşek, T. (2016). Türkiye'de Çocuk İşçiliği ve Ekonomik Etkileri, *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 17(2), 161-179.

Beguele, A., & Myers, W. (1995). *First Thing First In Child Labour*. Cenevre: UNICEF-ILO.

Ben-Arieh, A. (2010). From Child Welfare to Children Well-being: The Child Indicator Perspective.

Bilgin, R. (2012). Sokakta Çalışan Çocukları Bekleyen Risk ve Tehlikeler: Diyarbakır Örneği, Uluslararası *Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 8(15), 79-96.

Bob F. Çocuk Hakları (Çeviren: Alev Türker) . Ayrıntı Yayınları: İstanbul, 1993.

BM (Birleşmiş Milletler), (1989). Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi, 23 Mart 2018 tarihinde http://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uamevzuat/birlesmismilletler.pdf adresinden alınmıştır.

Cunningham, H., & Viazzo, P. (2000). Some issues in the historical study of Child Labour, Child Labour in historical perspective 1800- 1985.

http://www.unicefirc.org/publications/pdf/hisper_childlabour.pdf(15.04.2012).

Çatak B. (2006), Çocuk İşçiliği İçin Risk Faktörlerinin Belirlenmesi; Çocuk İşçi ve Okuyan Öğrencilerin Sağlık Durumlarının Karşılaştırılması Uzmanlık Tezi.

Çöpoğlu, M. (1998). *Çocuk İşçiliği*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çöpoğlu, M. (2018). Bir Kısır Döngü: Dünyada ve Türkiye'de Çocuk İşçiliği ve İşsizlik. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(5), 671–685.

Dayıoğlu, M. (2006). The Impact of Household Income on Child Labour in Urban Turkey. *The Journal of Development Studies*, 42(6), 939-956.

De Herdt, R. (1996), Child Labour in Belgium, 1800-1914, Child Labour in Historical Perspective, 1800-1895: Case Studies from Europe, Japan and Colombia (Cunnungham H., Viazzo P.P., ed.)

Dur, A.İ.B. & Öztürk, M. (2017). Türkiye'de ve Dünyada Çocuk İşçiliği ve Mücadele Politikaları: SDÜ MYO Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*. 22(3). 613-635.

Duryea, S., & Arends-Kuenning, M. (2003). School Attendance, Child Labor and Local Labor Market Fluctuations in Urban Brazil. *World Development.* 31(7). 1165-1178. doi: 10.1016/S0305-750X(03)00065-2.

Duyar, İ., & Özener, B. (2003). *Çocuk İşçiler Çarpık Gelişen Bedenler.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Erdoğan E. ve Semerci P. (2019), Türkiye'de 2000 Sonrası Akademik Yazında Çocuk İşçiliği Çalışmalarının Değerlendirilmesi. *Çalışma ve Toplum*, 4.

Erol, S. I. (2021). Covid-19'un Çocuk İşçiliği Üzerindeki Etkileri: Alınması Geren Önlemler, *Sosyal Çalışma Dergisi*, 5(1), 27-35.

Erbay, E. (2008) Çocuk İşçi Olmak, Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayınları

Erbay, E. (2013), TÜRKİYE'DE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN BÜYÜK RESMİ, Toplum ve Sosyal Hizmet Cilt 24, Sayı 1, Nisan 2013

Fişek, G., Ş. Özşuca., & M. Şuğle (1997), *Sosyal Sigortalar Kurumu Tarihi 1946- 1996*. Ankara: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları.

Gülada, M. (2019). Çocuk İşçiliğinin Önlenmesine Yönelik Hazırlanan Kamu Spotu Reklamlarının Göstergebilimsel Analizi. *Sosyal güvenlik dergisi*, 9(1). 215-235.

Günöz, M. (2007) Türkiye'de Çocuk İşçiliği Sorunu ve Çözüm Önerileri (Uzmanlık tezi), T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü.

Gülmez, M. (1985). *Tanzimat'tan Sonra İşçi Örgütlenmesi ve Çalışma Koşulları (1839-1919).* İstanbul: İletişim Yayınları.

Horrell, S., & Humphries, J. (1995). The Exploitation of Little Children: Child Labor and the Family Economy in the Industrial Revolution. *Explorations in Economic History*, 32(4), 485-516. doi: 10.1006/exeh.1995.1021

Jafarey, S., & Lahiri, S. (2002). Will Trade Sanctions Reduce Child Labour?: The Role of Credit Markets. *Journal of Development Economics*. 68(1). 137-156. doi: 10.1016/S0304-3878(02)00009-3.

Kana, M., Phoumin, H., & Seiichi, F. (2010). Does Child Labour Have a Negative Impact on Child Education and Health? A Case Study in Rural Cambodia. *Oxford Development Studies*, 38(3), 357-382. doi: 10.1080/13600818.2010.505682.

Karataş, K. (1993). Çocuk İşgücü Sorunu. Nedenleri, Sonuçları ve Çözüm Önerileri. *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksekokulu Dergisi*, 85-102.

Kırca Kurt, A. (2021). Çocuk İşçiliğine Yönelik Kamu Politikası Analizi. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 29-5.

Nardinelli, C. (1980). Child Labor and the Factory Acts. *The Journal of Economic History*, 40(4), 739-755. doi: 10.1017/S0022050700100166.

Ökçün, G. (1981). *Türkiye İktisat Kongresi*. 100. Yıl Doğum Yılına Atatürk'e Armağan Dizisi, Ankara: A.Ü.S.B.F. Yayını.

Patrinos, H. A., & Psacharopoulos, G. (1997). Family Size, Schooling and Child Labor in Peru– An Empirical Analysis. *Journal of Population Economics*, 10(4). 387-405.

Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. İstanbul: Der Yayınları.

Talas, C. (1981). *Çocuk, Çocuk Haklarının Evrimi ve Ülkemizdeki Durumu*, Ankara: A.Ü.S.B.F. Yayını.

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü, https://www.csgb.gov.tr/cgm/dokumanlar/cocuk_isciligi_ile_mucadele_ulusal_programii_eylem_plani/ (Erişim Tarihi: 22.09.2023 02:34)

TDK (2023). *Çocuk Kavramı*, https://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 26.09.2023).

Tınar, Y. (2023). TÜİK Verileri Işığında Türkiye'de Çalışan Çocuk Gerçeği, *Yeni Ekonomi ve Toplum* (s.145-160), Kriter Yayınevi, Maliye Bakanlığı, Türkiye

Tor, H. (2010). Türkiye'de Çocuk İşçiliğinin Boyutları, *Zeitschrift für die Welt Der Türken*, 2(2), 25-42.

Tunçcan, N. (2000). Çocuk İşçiliği: Nedenleri, Boyutları ve Küreselleşen Dünyadaki Konumu, *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi,* 43-44, 243-259.

Tutkun, Ö. F., & Koç, M. (2013), Çocuk Hakları Çerçevesinde Türkiye'de Çocuk Haklarına Yönelik Çalışma ve Yasal Düzenlemeler. *Ege Eğitim Dergisi*, 12.

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], ''2019 *Çocuk işgücü anketi sonuçları ''*, Eylül 2023 https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Child-Labour-Force-Survey-2019-33807 , (Erişim tarihi: 22.09.2023 01.49).

UNICEF (2016) Türkiye'deki Suriyeli Çocuklar, http://unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/T%C3%BCrkiyedeki%20Suriyeli%20%C3%87ocuklar_Bilgi%20Notu%20Nisan%202016_1.pdf.pdf (09.08.2023)

Yadav, S. K., & Sengupta, G. (2009). Environmental and Occupational Health Problems of Child Labour: Some Issues and Challenges for Future. Journal of Human Ecology. 28(2). 143- 148. doi: 10.1080/09709274.2009.11906230.

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=5457&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5 https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377287/lang--tr/index.htm ,Erişim Tarihi: 22.09.2023 01:24

https://www.ilo.org/ankara/conventions-ratified-by-turkey/WCMS_377311/lang--tr/index.htm , Erişim Tarihi: 22.09.2023 01:20

https://www.ilo.org/ankara/about-us/WCMS_372876/lang--tr/index.htm ,Erişim Tarihi 21.10.2023 00:08

https://www.ilo.org/ankara/areas-of-work/child-labour/WCMS_774760/lang--tr/index.htm ,Erişim Tarihi: 21.10.2023 00:16

https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-i%C5%9F%C3%A7ili%C4%9Fi ,Erişim Tarihi: 21.10.202300:43

Model Olmak; Çocuklar, ebeveynlerinin davranışlarını model alırlar. Empati, hoşgörü ve saygı gibi değerleri göstererek öğretmek en doğru yoldur.

Okul İle İşbirliği; Okul yetkilileri ve öğretmenler ile düzenli iletişim kurulmalıdır. Çocuklarının okul yaşamı, okulda gününün nasıl geçtiği gibi konularla ilgili olmalıdır. Öğretmenleriyle bu konuda iletişim kurmalıdır. Eğer zorbalığa maruz kalıyorsa kayıtsız kalınmamalı, okul yönetimi veya öğretmenle iletişim kurulmalıdır.

Sonuç olarak aile içi yaşam ve iletişim, anne-baba tutumları, çocuk eğitimi yöntemleri ve ebeveynlerin rol model olma durumları zorbalığın önlenmesi veya oluşması için temel bir zemin oluşturabilir. Aile bu konuda en önemli faktörlerden biridir. Ayrıca zorbalık durumunda ailelerin, çocuklarına sağladıkları duygusal destek, güvenlik hissi ve bilinçli bir ebeveynlik yaklaşımı, çocukların bu tür durumlarla başa çıkmalarını kolaylaştırabilir

KAYNAKÇA

Akar Çevlik P. (2013). *Okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin akran zorbalığına ilişkin tutumları ve müdahale stratejileri.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Malatya.

Akgün S. (2005). *Akran zorbalığının anne-baba tutumları ve anne-baba ergen ilişkisi açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aksoy, G. (2019). *Okullarda yaşanan akran zorbalığının nedenlerine ve müdahale yöntemlerine ilişkin okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Arslan, S. ve Savaşer, S. (2012). Effect of high school students' selfconcept and family relationships on peer bullying. *Revista Brasileira Em Promoção Da Saúde,* 25(4), 405-412.

Atik, G. ve Kemer, G. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencileri arasında ki zorbalığı yordamada problem çözme becerisi, sürekli öfke-öfke ifade tarzları ve fiziksel öz yeterliğin rolü. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 198-206.

Atik, G. ve Güneri, O. Y. (2013). Bullying and victimization: predictive role of individual, parental, and academic factors. *School Psychology International*, 34(6), 658-673.

Ayas, T., ve Pişkin, M. (2011). Lise öğrencileri arasındaki zorbalık olaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve okul türü bakımından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 550-568.

Ayas, T., ve Pişkin, M. (2015). Akran zorbalığı belirleme ölçeği ergen formu. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi*, 50, 316-324.

Ayran, G., Çelebioğlu, A. (2018). Ergenlerde akran zorbalığı ile ebeveynlerin çocuk yetiştirme tutumu arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Researcher: Social Science Studies,* 6(3), 129-140

Casas, J. A., Ortega-Ruiz, R., ve Del Rey, R. (2015). Bullying: the ımpact of teacher management and trait emotional intelligence. *British Journal of Educational Psychology*, 85(3), 407-423.

Cenkseven-Önder, F., ve Yurtal, F. (2008). Zorba, kurban ve olumlu özellikler taşıyan ergenlerin aile özelliklerinin incelenmesi. *Educational Scienc es: Theory & Practice*, 8(3), 805-832.

Çarkıt, E., ve Bacanlı, F. (2019). Okullarda akran zorbalığı: öğretmen görüşlerine göre nitel bir çalışma. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15(24).

Danacı, M. Ö. ve Çetin, Z. (2016). Erken çocukluk döneminde görülen okul zorbalığı davranış eğilimlerinin çocukların kişisel/sosyal–dil–motor gelişimleri ile olan ilişkisi. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 3(2).53-72.

Erdur-Baker, Ö. (2007). Akran Zorbalığının Yeni Yüzü: Siber Zorbalık Cyber Bullying: A New Face of Peer Bullying. *Eurasian Journal of Educational Research.* 76(3), 201-214.

Ergül-Topçu A. ve Dönmez A. (2015). Bir grup süreci olarak akran zorbalığı: katılımcı rollerinin cinsiyet ve sosyal statü açısından incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 30 (75), 1-13.

Gökler, R. (2007). *İlköğretim öğrencilerinde akran zorbalığının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Gökler, R. (2009). Okullarda akran zorbalığı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6(2), 511-537.

Gürhan, N. (2017). Her yönü ile akran zorbalığı. *Türkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, 3(2), 175-81.

Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2014). *Bullying beyond the schoolyard: Preventing and responding to cyberbullying.* Corwin Press.

Horzum, M. B., ve Ayas, T. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin sanal zorba ve mağdur olma düzeylerinin okul türü ve cinsiyet açısından incelenmesi. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 10(20), 139-159.

Hoşgörür, V., ve Orhan, A. (2017). Okulda zorbalık ve şiddetin nedenleri ve önlenmesinin yönetimi (Muğla merkez ilçe örneği). *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12(24), 859-880.

Https://orgm.meb.gov.tr/www/akran-zorbaligi/icerik/2085 (E.T: 30.09.2023).

Karataş, H. ve Öztürk, C. (2009). Sosyal bilişsel teori ile zorbalığa yaklaşım. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2, 61-74.

Kartal, H., ve Bilgin, A. (2009). İlköğretim okullarında görev yapan öğret menler ve öğrenim gören öğrencilerin zorbalığa yönelik görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* 7(3), 539-562.

Kartal, H., ve Bilgin, A. (2012). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığın nedenleri ile ilgili algıları. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11(1), 25-48.

Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, (2021). Akran zorbalığı: rehber öğretmen/psikolojik danışmanlar için kitapçık, Ankara.

Olweus, D. (1993). *Bullying at school: understanding children's worlds*. Oxford, MA: Blackwell Publishing.

Olweus, D. (1994) Annotation: bullying at scholl: basic facts and effects of a school based intervention program. *Journal Of Child Psychology And Psychiatry*, 35 (7), 1171-1190.

Olweus, D. (2013). School bullying: development and some important challenges. *Annu. Rev. Clinic Psychology*, 9, 751-80.

Özkan, Y., ve Çifci, E., G. (2010). Düşük sosyo-ekonomik düzeydeki ilköğretim okullarında akran zorbalığı. *İlköğretim Online*, 9(2), 576-586.

Pişkin, M. (2006*). Akran zorbalığı olgusunun ilköğretim örgencileri arasındaki yaygınlığının incelenmesi.* Şiddet ve Okul: Okul ve Çevresinde Çocuğa Yönelik Şiddet ve Alınabilecek Tedbirler Sempozyumu, İstanbul.

Pişkin, M. (2010). Ankara'daki ilköğretim öğrencileri arasında akran zorbalığının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 175-189.

Salmivalli, C. (2010). Bullying And The Peer Group: A Review. *Aggression And Violent Behaviour,* 15, 112-120.

Salmivalli C., Lagerspetz K., Björkqvist K. (1996). Bullying as a group process: participant roles and their relations to social status within the group. *Aggressive Behavior*, 22, 1-15.

Smith, P. K., (2016). Bullying: Definition, types, causes, consequences and intervention. *Social And Personality Psychology Compass,* 10(9), 519-532.

Ural, B., ve Özteke, N. (2007). *Okulda zorbalık*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Uysal, H., ve Dinçer, Ç. (2012). Okul öncesi dönemde akran zorbalığı. *Journal of Theoretical Educational Science*, 5(4), 468-483.

Yalçıntaş Sezgin, E. (2018). Okulöncesi öğretmenlerin akran zorbalığı ilişkin algı ve görüşleri: zorbalık davranışları tespitleri, zorbalık davranışları karşısında uyguladıkları stratejiler ve aldıkları önlemler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33.

aralıklarında yapmış olduğu çalışmaları belgeleyip öğrencinin gerçek dünya uygulamalarını temel alarak öğrendiğini gösterme olanaklarını tanır.

Öğrenci İhtiyaçlarına Duyarlı Ders Planları: Ders planları, öğrencilerin farklı ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Öğretim materyali, zaman çizelgeleri ve öğrenme hedefleri, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre ayarlanmalıdır. Öğrencilerin farklı yetenekleri, ilgi alanları, kültürel geçmişleri ve öğrenme tarzları olduğunu kabul eder. Ders planları, bu çeşitliliğin göz önüne alır. Her bireyin bireysel özgürlüğü ve öğrenme hızına uygun ders içeriği, seçme ve değerlendirme yöntemleri sunar. Özelleştirme, hikayeleri öğrenme deneyimi kendi hızlarında ve buna göre yaşama fırsatı verir.

Öğrenci Katılımını Teşvik Etme: Öğrencilerin derslere katılmalarını teşvik etmek için sınıf içerisinde tartışmalar, gruplarla katılabilecekleri projeler ve sunumlar gibi etkileşim yöntemleri ile öğrencilerin aktif olabilecekleri öğrenme ortamları yaratın.

Eğitimde İşbirliği: Öğrencilerin başarılarını artırmak ve gelişimlerini olumlu yönde desteklemek adına rehberlik uzmanları, sınıf öğretmenleri, özel eğitim uzmanları ve veliler arasında işbirliği sağlayın.

Kapsayıcı eğitimde farklı yeteneklere ve ihtiyaçlara uygun öğretim teknikleri, her öğrencinin potansiyelini en üst düzeye çıkarmasına yardımcı olur ve öğrenme deneyimini daha adil ve kapsayıcı hale getirir.

KAYNAKÇA

Akyüz, P.D. (2001). Çocuk Hakları Sözleşmesinin Temel İlkeleri Işığında Çocuğun Eğitim Hakkı. *Milli Eğitim Dergisi, 151*.

Amaç, Z. (2021). Kapsayıcı eğitim ve ilkokul öğretmenleri: sistematik bir inceleme. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 10 (19) , 74-97.*

Ataman, A. (1997). Türkiye'de özel eğitime yeni yaklaşımlar. *Millî Eğitim Dergisi, 136, 22-23*

Ataman, A. (2003). *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş (1. Baskı). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.*

Atatanır, H. (2023). Türkiye'de Çocukların Eğitim Hakkı. *Disiplinlerarası Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi, 3 (5), 50-63.*

Ayanoğlu, Ç., & Gür-Erdoğan, D. (2019). Okul yöneticilerinin özel gereksinimli öğrencilere bireyselleştirilmiş eğitim planı (BEP) hazırlanması/uygulanması hakkındaki görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi,* 20(4), 677-706. doi:10.21565/ozelegitimdergisi.531039

Aydın Güngör, T., Pehlivan, O (2021). Kapsayıcı Eğitimin Türk Eğitim Sistemindeki Yeri ve Önemi. *Studies in Educational Research and Development,5(1)*

Binbir, Ü. & Arastaman, G. (2021). Eğitim hakkı: Bir sistematik derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches, Eğitim Bilimleri Özel Sayısı, 5067-5098. DOI: 10.26466/opus.898503*

Cırık, İ. (2008). Çok kültürlü eğitim ve yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34,* 27-40.

Dedeoğlu, H. (2023). *Öğretmen İmecesi*. Öğretmen İmecesi Web sitesi: https://ogretmenimecesi.com/ adresinden alındı.

Doğan, A., & Avcıoğlu, A. (2022). Kapsayıcı eğitimin yadsınamaz gerçeği: Göçmen çocukların eğitim sorunlarının incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 19(3), 987-1015. https://doi.org/10.33711/yyuefd.1083492

Engelli çocukların hakları Genel Yorum No.9. (2006). *Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, (s. 1-16).*

Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni. (2023, Nisan). *Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü*.

ERG (2016). *Türkiye'de kapsayıcı eğitimi yaygınlaştırmak için politika önerileri.* İstanbul: ERG.

Eripek, S. (Ed). (1998). *Özel eğitim. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.*

Erkılıç, T.A., ve Can, S. (2018). Eğitim yönetimi ders kitaplarının içerik ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF),* 2(4), 295-307.

Erol Sahillioğlu, D. (2020). Okulöncesi Öğretmenlerinin "Kapsayıcı Eğitim" Kavramına İlişkin Algıları: Bir Metafor Analizi Çalışması. *Journal of Inclusive Education in Research and Practice*, 1(1), 24-41.

Eşici, H. & Doğan, Y. (2020). Psikolojik Danışman ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Kapsayıcı Eğitim Günlükleri. *Journal of Inclusive Education in Research and Practice*, 1(2), 29-53.

Göl, H. & Sakız, H. (2020). Okul Öncesi Eğitimde Rehberlik Programının Kapsayıcı Eğitim İlkeleri Doğrultusunda Tasarlanması/Designing an Inclusive Guidance Program in Preschool Education. *Nitel Sosyal Bilimler*, 2 (2) , 90-115. DOI: 10.47105/nsb.775160

Kaya, N. G. (2021). Kapsayıcı eğitim bağlamında "Hıçkırık" filminin analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 20 (80) , 1818-1831. DOI: 10.17755/esosder.845336

Kapsayıcı Eğitim Öğretmen Yetiştirme Modülü. (2020). *"Kendi Kendine Öğrenme" Modülü modül -5: engeli olan çocuklarla çalışma*. Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü.

Koç Akgül, S. ve Ismail, E. A. (2023). Medya ve kapsayıcı eğitim: Etiyopya örneği. KİLAD, (21), 27-41.

Kazu, H. & Deniz, E. (2019). Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Öğretmenlerin Mülteci Öğrencilere İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 14(20), 1336-1368. DOI: 10.26466/opus.612341

Özel, D. & Çetinkaya Yıldız, E. (2020). Kapsayıcı Eğitim ve Ekolojik Model. Journal of Inclusive Education in *Research and Practice*, 1 (2), 16-28.

Sakız, H. (2016). Göçmen çocuklar ve okul kültürleri. *Göç Dergisi,* 2, 65-81.

Sarıahmetoğlu, H. (2019). *Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sistemine uyumunda karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.*

Sarıtaş, E., Şahin, Ü., & Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 25(1), 208-229.

Şahin-Taşğın, N. (2021). Irkçılık ve ayrımcılığın önlenmesi: Türkiye'deki mevcut durum ve sosyal hizmet için öneriler. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 32(1), 293-315. DOI: 10.33417/tsh.738932

Şimşek, H., Dağıstan, A., Şahin, C., Koçyiğit, E., Dağıstan Yalçınkaya G., Kart, M. ve Dağdelen, S. (2019).Kapsayıcı eğitim bağlamında Türkiye'de temel eğitim programlarında çokkültürlülüğün izleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 177-197.

Topsakal, C., Merey, Z., & Keçe, M. (2013). Göçle gelen ailelerin çocuklarının eğitim-öğrenim hakkı ve sorunları üzerine nitel bir çalışma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(27), 546-560.

Tosun, A., Yorulmaz, A., & Yıldız, K. (2018). Mülteci öğrencilerin eğitim sorunları, eğitim ve din eğitiminden beklentileri: Eskişehir örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(1), 107-133.

Tuzcuoğlu, N. & Aydın, D. (2023). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kapsayıcı Eğitim ile İlgili Görüşleri, Problemleri ve Çözüm Önerileri. *Temel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1) , 27-40. DOI: 10.55008/te-ad.1284572

Uğurlu, Z. (2018). *Suriyeli sığınmacı öğrencilerin okula uyum sorunlarının çözülmesi ve desteklenmesinde öğretmen etkisi. İçinde Şiddet ve sosyal travmalar, (ss. 178-242). Ankara: HEGEM Yayınları.*

Uluocak, G. P. (2009). *Göç yaşamış ve yaşamamış çocukların okulda uyumu. Dokuz Eylül Üniversitesi*

UNICEF. (2017). *Türkiye'de "kayıp bir kuşak" oluşmasını önlemek. Erişim tarihi: 01.03.2020 http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/Children%20of%20Syria_01.2007_TR.pdf*

UNICEF. (2014). *Eliminating discrimination against children and parent based on sexual orientation and/or gender identitiy. Erişim Tarihi: 20.07.2015*

Ünal, R. & Aladağ, S. (2020). Kapsayıcı Eğitim Uygulamaları Bağlamında Sorunlar ve Çözüm Önerilerinin İncelenmesi. Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice, 2 (1) , 23-42.

Ünay, E. , Erçiçek, B. & Günal, Y. (2021). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Kapsayıcı Eğitime Yönelik Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 59, 179-213.*

Watch, H. R. (2015). Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Çocukların Eğitime Erişiminin Önündeki Engeller Kayıp Nesil Olmalarını Önlemek.

Yavuz, Ö., & Mızrak, S. (2016). Acil durumlarda okul çağındaki çocukların eğitimi: Türkiye'deki Suriyeli mülteciler örneği. *Göç Dergisi,* 3(2), 175-199.

KAYNAKÇA

Association For Play Therapy (APT), (2023). https://www.a4pt.org/page/AboutAPT (E.T.: 27.08.2023)

Avcı, F. (2023).Türkiye Eğitim Sistemi Erken Çocukluk Eğitimi. F. Avcı ve Ö. Ateş, *Dünyada Eğitim Sistemleri ve Erken Çocukluk Eğitimi Uygulamaları* s.8 İstanbul: Eğitim Yayınevi

Ayna, Y. E., Ayna, H.Ü. (2017) Çocuk Merkezli Oyun Terapisi İle Deneyimsel Oyun Terapisinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9, 214.

Axlıne, V. M. (1969). *Oyun Terapisi.* (çev. M. Baydoğan) Ankara: Panama Yayıncılık

Ejder, O. (2022). *Oyun Terapisi Teknikleri, Vaka Analizi Örnekleriyle.* Ankara: Bambuk Yayınevi.

Erşan, Ş. (2006). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Grubundaki Çocukların Oyun ve Çalışma(iş) ile ilgili algılarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gürnal, Ş. (2013). Oyuncaklarla Çocuk ve Oyun Terapisi. https://www.tavsiyeediyorum.com/makale_10282.htm (E.T.: 01.09.2023)

Halmatov, S. (2016). *Oyun Terapisinde Pratik Teknikler Çocuklar İçin Psikoegzersiz Eğitim Programları.* Ankara: Pegem Akademi

Hürtürk, Ç. (2017). *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Oyunlarının İçeriği ve Oyun Davranışlarının İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Kuzey Kıbrıs: Doğu Akdeniz Üniversitesi.

Kaya İ. (2021). *Erken Çocuklukta Oyun Gelişimi ve Eğitimi. 3. Bölüm Oyunun Tarihsel Gelişimi ve Oyun Kuramları* s.46 (Pegem Akademi)

Kiye, S. ve Yalçın, İ. (2021). Oyun Terapisi ve Oyun Terapisinin Gruplarda Kullanımı. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 51, 294

Kuğuoğlu, S. ve Kürtüncü Tanır, M. (2006). Gelişim Dönemlerine Göre Oyunun Terapötik Kullanımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi,* 22(1), 293-304.

MEB, 2013. *Okul Öncesi Eğitimi Programı.* Ankara: MEB Yayınları

Megep, 2007. *Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Çocuğun Gelişimi.* Ankara: MEB Yayınları

Oktay, A. (1983). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 7(42), 3-9.

Oyun Terapi Enstitüsü (OTE), Oyun Terapisi Nedir? (2023). https://oyunterapileri.org/oyun-terapisi-nedir/ (E.T.: 27.08.2023)

Öğretir, A. D. (2008). Oyun ve Oyun Terapisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi,* (22), 94-100.

Özdoğan, B. Çocukta Oyun Terapisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 20(1), 69-86.

Play Therapy UK (PTUK), (2023). https://playtherapy.org.uk/what-is-play-therapy/ (E.T.: 27.08.2023)

Ryan, V., Wilson, K. (2019). *Yönlendirmesiz Oyun Terapisinde Vaka Çalışmaları.* (çev. G. Erden. İ. Altınoğlu Dilmeer) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Saraç, A. G. (2017). *Oyun, Dans ve Müzik.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Schaefer, C. E. (2013). *Oyun Terapisinin Temelleri.* (çev. Tortamış Özkaya, B.) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Schulte E.B, Price D.L, & James S.R (1997) *Thompson's Pediatric Nursing.* 7 th Edition, Philadelphia, W.B. Saunders Company, s.206-207.

Teber, M. (2015). Çocuk Merkezli Oyun Terapisinin Çocuklarda Görülen Davranış Sorunlarının Çözümüne Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Hasan Kalyoncu Üniversitesi.

Tezelli, S. (2022) *Oyun Terapisinin Eğitim Ortamında Kullanımı.* Öğretmen Bilişim Ağı Semineri (ÖBA-MEB)

Türe, E. ve Barut, Y. Türkiye'de Yapılan Oyun Terapisi Çalışmalarının İncelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi,* 4(8), 127-138.

Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre oyunun tanımı: https://sozluk.gov.tr/

Yavuzer, H. (1987) *Çocuk Psikolojisi* Remzi Kitabevi.

Yılmaz, S. (2019). *Çocukluk Çağında Görülen Psikolojik Sorunların Oyun Terapisi ile Sağaltımı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Yörükoğlu, A. (1991). *Çocuk Ruh Sağlığı.* İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım

Wong, D L. (1996). *Wong and Whaley's Clinical Manual of Pediatric Nursing.* Fourth Edition, St. Louis, Mosby, s.216-220.

YAZARLAR HAKKINDA

Selmin Çiçek

Anadolu Üniversitesi Okul Öncesi Eğitimi Öğretmenliği bölümünden 2008 yılında mezun oldu. Öğretmenlik mesleğine Çanakkale ilinin Çan İlçesi Hacılar köyünde başladı. Birçok projede kurucu ve uygulayıcı olarak görev aldı. Çeşitli okullarda yöneticilik görevi yaptı. 2018 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Teşkilatı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğünde görev aldı. Çocuk resim analizi ve Oyun terapi sertifika programlarına katıldı. Aynı zamanda Akıl ve Zeka Oyunları, Aile Okulu, Masal Anlatıcılığı Eğitici Eğitmenliği bulunmaktadır. Halen Edirne ilinde görevine devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

Gülşah Sarvan Söylemez

2010 yılında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Okulöncesi Öğretmenliği bölümünden mezun oldu.2011 yılında Ağrı iline atandıktan sonra, 2013 yılında Edirne'nin Uzunköprü ilçesine atanarak köy ve merkez ilçede çalıştı. Halen görev yaptığı Edirne Ayşekadın Anaokulu'na 2015 yılında atandı. Çocuk resim analizi ve Oyun terapi uygulayıcısı sertifika programlarına katılıp, süpervizörlük eğitimini tamamladı. 2020 yılında e Twinning "Oyun Yuvam Projesi"ne kuruculuk yaptı. Bu projeyle çocukları ve aileleri oyun terapinin iyileştirici gücüyle tanıştırmayı hedefledi. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan eğitim Fakültesi Çocuk Gelişimi Lisans Bölümünde 4.sınıf öğrencisi olan yazar, evli ve bir çocuk annesidir.

Toplumlar gereksinimlerini karşılamak, ilerlemek, gelişmek, bünyesinde ortaya çıkan sorunları çözmek ve rafahın artması için bir takım kurumlara gereksinim duymaktadır. Problemlerin ve ihtiyaçların çeşitlerine göre ortaya çıkan toplumsal kuruluşlar amaçların gerçekleştirilmesi için faaliyet gösteren birimlerdir.

Öğrenme ve öğretme veya bilgi aktarma çalışmalarını kapsayan ve hayat boyunca devam eden eğitim süreci, kaliteli birey yetiştirmeye çalışan faaliyetler bütünüdür. Nitelikli insan yetiştirmek nitelikle eğitim ile mümkün olmaktadır. Öğretmen yetiştirme programları çağdaş standartlara kavuşturulması zorunludur. Öğretmenlerin, nitelikli eğitim verebilmesi için, güvene ve işbirliğine dayalı olarak bir ortamın oluşturulması, yeni bilgiler ile desteklenmesi gerekmektedir. Okul yönetiminde denetim ve yönetim konularında karar verme, örgütleme, planlama ve iletişim sağlama şeklindeki etkinlikler ve değerlendirmede modern yöntemler ile ölçüler kullanılmaz eğitim sisteminde kalite elde edilemez.

Eğitimin modern ve çağdaş standartlara ulaşması eğitim sisteminde kusursuzluk, eğitim sisteminin beğenilmesi, kişilerin yenilikleri takip edebilme bilgi ve becerisine sahip olması, kısacası, bu davranışları gösteren bireylerin yetiştirilmesi başta gelmektedir bu da okul müdürlerin rol ve becerilerine bağlıdır. Eğitimin amaçlarına uygunluk ve mezuniyet sonrasında iş dünyasında meydana gelen işveren taleplerinin öğrencilere yeniden getirilmesi, öğrencilerin performansı, deneyimi ve teorik uygulamalı bilgi donanımı yer almaktadır. Eğitim ile alakalı doğru eğitimin doğru sürede, doğru kişilere ve doğru mekanlarda, doğru eğitimin verilmesi ile ortaya çıkmaktadır.

KAYNAKÇA

Akoğlu, G. (2016). Okul öncesi dönemde dil gelişimi ve erken okuryazarlık. F. Turan ve A. İpek Yükselen (Ed.). Çocuk Gelişimi II (s.54-70). Ankara: Hedef Yayıncılık.

Atatanır, H. (2023). Türkiye'de çocukların eğitim Hakkı. Disiplinlerarası, Çocuk Hakları Araştırmaları Dergisi, 3(5), 50-63

Acar, G. ve Kaya, M. (2012). Okul yöneticilerinin etik liderlik davranışlarına ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin görüşleri. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14 (1), 95-102.

Baran, M., Yılmaz, A. ve Yıldırım, M. (2007). Okulöncesi eğitimin önemi ve okul öncesi eğitim yapılarındaki kullanıcı gereksinimleri Diyarbakır Huzurevleri Anaokulu Örneği. D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 8, 27-44.

Bingham, A. (Çev. Oğuzkan, F.). (1983). Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Bınıcı, H. ve Arı, N. (2004). Mesleki ve teknik eğitimde arayışlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(3), 383-396.

Bozdoğan, Z. (2019). 1973- 2018 Yılları arası Türkiye'de ilköğretimde kaliteye yönelik düzenlemelerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bursalıoğlu, Z. (2000). *Eğitimde yönetimi anlamak sistemi çözümlemek.* Pegem A.Yayınevi, Ankara, 1.Baskı, s.164.

Çelik, R.H. (2021). 5-6 yaş çocukların okula uyum ile öğrenme davranışları ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Dinçer, Ç. (2005). Çocukların yaşam değişikliklerine uyumu. Okulöncesi eğitimde güncel konular içinde. (Yayına hazırlayanlar: A. Oktay ve Ö.P. Unutkan). İstanbul: Morpa Yayınları

Doğan, Y. (2007). İlköğretim çağındaki 10-14 yaş grubu öğrencilerinin gelişim özellikleri. *U.Ü. Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(13). 164

Ece, K. (2019). 4+4+4 Eğitim sistemi. Tezsiz Yüksek Lisans Projesi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Ekinci, H. (2022). İlkokul döneminde Öğrenci eğitimi. https://www.hursitekinci.com/2022/01/15/ilkokul-doneminde-cocuk-egitimi/ (E.T.: 01.09. 2023).

Erol, E. (2014). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimine ilişkin yeterlikleri (Manisa ili Sarıgöl, Alaşehir ilçeleri). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Erden, M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Ergüney, M. (2017). *İnternet yoluyla uzaktan eğitim uygulamaları: sorunlar ve çözüm önerileri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Geyik, Ş., Çalışkan, Y. M. ve Bay, D. N. (2019). Identifying the school perception of preSchool children. *Ihlara Journal of Educational Research*, 4(1), 1-17.

Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim birinci kademe öğrencilerine yönelik çocuk kitaplarının, içerik, resimleme ve fiziksel özellikleri açısından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36 (160).

Gültekin, M. (2008). *İlköğretim okulu yöneticilerinin etik liderlik davranışı gösterme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Güner, Ş. (2019). *Okul öncesi dönemde çocuğu bulunan ailelerin destek eğitim sürecindeki gereksinimlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Göktaş, K.Ş. (2022). Türkiye'de montessori eğitiminin adaptasyonu ve uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İbn Haldun Universitesi.

Işık, O. ve Şahin, İ. (2021). İlkokul ve ortaokul velilerinin çocuklarının eğitim sürecine katılımı. *Milli Eğitim*, 51 (235), 2061-2084.

İnal, O. (2019). *Kamu politikası açısından Türkiye'de özel okullar*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Kılınç, L. (2004). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Karslı, D. M. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş alternatif yaklaşım*. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Kurt, Ö. (2016). *İlkokul mekanlarının çocuk gelişimi ve mekan algısına etkilerinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

Kükey, Ç.B.(2015). Türk milli eğitim sistemi temel ilkelerinin gerçekleşme düzeyi (1973-2012). Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Koç, E. S. (2016). Türkiye'de ilköğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 16

Oktay A. ve Unutkan Ö.P. (2005). *İlköğretime hazır oluş ve okul öncesi eğitimle ilköğretimin karşılaştırılması. Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* içinde. Müzeyyen Sevinç (Ed.), (s. 145-155). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Oral, Ş (2005). *İlköğretim okullarında etkili okul kavramı açısından değerlendirilmesi Batman ili örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Öztürk, A. (2008).*Okulöncesi eğitimin ilköğretim 1.ve 3. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerine etkisinin incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Pianta, R.C. (1997). Adult-child relationship processes and early schooling. *Early Education and Development*, 8, 11-26.

Senemoğlu, N. (1989). *Okulöncesi eğitimde dilin önemi.* Milli Eğitim Vakfı Dergisi, 4(14), 21-22.

Subaşı, B. (2016). Mesleki eğitim kurslarının halkla ilişkiler faaliyetlerinin incelenmesi: Erbaa Sanat ve Mesleki Eğitim Kursu (ESMEK) Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Avrasya Üniversitesi .

Şişman, M. (2012). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Şişman, M. (2007). *Eğitim bilimine giriş* (3. b.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Teymurlu, C. (2019). İlkokul öğrencilerinin okula uyumu ve yaşadıkları sorunlarla ilgili veli ve öğretmen görüşleri üzerine bir olgubilim çalışması Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Turan, F. (2016). Türkiye'nin zorunlu eğitim politikaları -tarihsel perspektif Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, Hakemli e- dergi, sayı 1(2)

Türk Eğitim Derneği. (1980). Çocuk ve eğitim derneği, eğitim toplantısı 25-26 Ekim 1979. Şafak Maatbası, Ankara.

Turan, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlara karşı kullandıkları stratejiler (Mersin ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin üniversitesi.

Ulusoy, Y. (2010). Eğitim ve geleceğimiz. http://www.yilmazulusoy.com/tr/makaleler/egitim-ve-gelecegimiz (E.T.: 03.09.2023).

Ulus, L. Ve Çetin, M. (2022). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim Politikaları ve Yeni Politika Önerileri https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2277014 (E.T. : 28.08.20239.

Yılmaz, K. (2021). Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin 21. yüzyıl becerileri. Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.

Yoleria,S. ve Tanış, M.H. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula Uyum düzeylerini etkileyen değişkenlerin incelenmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 4 (2), 2014, 130-141

Yorgun, E. ve Sak, R. (2021). Okul öncesi dönem çocuklarının ilkokula hazır bulunuşluk düzeylerinin ana dil değişkeni açısından incelenmesi, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 6:1,

Zembat, R. ve Özgül Unutkan, Ö(1999). Okul öncesinde Çocuğun Sosyal Gelişiminde Aile Katılımının Önemi. Marmara Üniversitesi Rehber Kitaplar Dizisi,Ya-Pa.

https://www.unicefturk.org/yazi/egitim-calismalarimiz-dunyadan (E.T.: 02.09. 2023).

Wood, D. (1998). How Children Think and Learn. U.K.: The Social Contets of Cognitive Development Second Edition, Blackwel publishers

KAYNAKÇA

Kuyumcuoğlu, B. (2023). Bir öğretmen gözünde Bilim ve Sanat Merkezleri'nin türk eğitim sistemindeki rolü. İçinde.15. Uluslararası Sosyal Beşerî ve Eğitim Bilimleri Kongresi (ss 1-5). İstanbul 09-10 Aralık 2023.

Kaya, N.G. (2013). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi ve BİLSEM'ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 115-122

Güneş, A. (2018). Türkiye' de Bilim Sanat Merkezleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomik Araştırmaları Dergisi*, 5, 185-193

Birol, Z., Gelbal Odabaş, Ö. ve Özdemir, B. (2023). Bilim ve Sanat Merkezlerinde Görev Yapan Rehber Öğretmenlerin BİLSEM' e Rehber Öğretmen Seçim Sürecine İlişkin Görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7, 92-109.

Milli Eğitim Bakanlığı BİLSEM Öğretmen ve Seçme ve Atama Klavuzu (2023) https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_01/30224858_2023_YILI_BYLSEM_OYRETMEN_SECME_VE_ATAMA_KILAVUZU.pdf

İstanbul Üsküdar Ahmet Yüksel Özemre Bilim ve Sanat Merkezi (2022, 24 Mart). Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Nedir? (Duyuru) https://ahmetyukselozemrebilsem.meb.k12.tr/icerikler/bilim-ve-sanat-merkezi-bilsem-nedir_12678906.html

Altun, T.ve Vural, S. (2012). Bilim ve Sanat Merkezinde (BİLSEM) Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticilerin Mesleki Gelişimi ve Okul Gelişimine Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 152-177.

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2022, 10 Nisan) Bilim ve Sanat Merkezi (BİNedir? (Duyuru) https://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955

YAZARLAR HAKKINDA

Hatice Atik

Konya Karatay Bilim ve Sanat Merkezi'nde Sınıf Öğretmeni olarak destek eğitim derslerinde görev yapmaktadır. Yüksek Lisansını Selçuk Üniversitesi Eğitim Yönetimi, Denetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi alanında tamamlamıştır. Yazarın bildiri çalışmaları, ulusal-uluslararası makaleleri ve kitap bölümü bulunmaktadır. Türkiye Scientix Elçilerinden olan yazar, birçok seminer ve kurslara katılarak eğitici eğitmenliğinde bulunmuştur. Ayrıca eTwinning projelerinde görev almaktadır. Yazar Teknofest, TÜBİTAK ve robot vb. yarışmalarda öğrenci takımlarında kaptanlık yapmaktadır.

Mustafa Atik

Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği bölümünden 2003 yılında mezun oldu. 6 yıl Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda sınıf öğretmenliği yapmıştır. Yazar 13 yıldır eğitim yöneticiliği yapmaktadır. 2022-2023 eğitim öğretim yılı itibari ile Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında yüksek lisansına devam etmektedir.

TELEVİZYON VE SOSYAL MEDYADA GÜNCEL KAVRAMLAR

Özden Toprak

EĞİTİM
yayınevi

TELEVİZYON VE SOSYAL MEDYADA GÜNCEL KAVRAMLAR

Özden Toprak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-06-6
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TELEVİZYON VE SOSYAL MEDYADA GÜNCEL KAVRAMLAR
Özden Toprak
IV+116 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-06-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

A&C Black (2006). *Dictionary of Media Studies.* London: A & C Black.

Danesi, M. (2009). *Dictionary of Media And Communications.* New York: M.E. Sharpe.

Kroon, R. W. (2010). *An encyclopedic dictionary of media, entertainment and other audiovisual terms*. Carolina: McFarland & Company.

Orlebar, J. (2003). *The Practical Media Dictionary*. London: Arnold.

Özön, N. (1981). *Sinema ve Televizyon Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Singleton, R. S. (2004). *Amerikan Sinema Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Es Yayınları.

Toprak, Özden (2021). *Yaz, Çek, Kur, Tam Film Zamanı,* Ankara: Doruk Yayınları.

TRANSLANGUAGING IN L2 WRITING FEEDBACK

Assist. Prof. Dr. H. Kübra Er
Dr. Emel Küçükali

EĞİTİM
yayınevi

TRANSLANGUAGING IN L2 WRITING FEEDBACK

Assist. Prof. Dr. H. Kübra Er, Dr. Emel Küçükali

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-05-9
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

TRANSLANGUAGING IN L2 WRITING FEEDBACK
Assist. Prof. Dr. H. Kübra Er, Dr. Emel Küçükali
VIII+82, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-05-9

Bu kitap **Erzurum Teknik Üniversitesi BAP Koordinasyon birimi tarafından 2022/007** proje numarası ile desteklenmiştir.

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

Ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

11. REFERENCES

Adamson, J., & Coulson, D. (2015). Translanguaging in English academic writing preparation. *International Journal of Pedagogies and Learning*, *10*(1), 24–37. https://doi.org/10.1080/22040552.2015.1084674

Afriadi, R., & Hamzah, H. (2021). Exploring Translanguaging Practice in EFL classroom talk. *English Language and Literature International Conference (ELLiC) Proceedings*, *4*(0).

Ahmadi, D., Maftoon, P., & Mehrdad, A. G. (2012). Investigating the effects of two types of feedback on EFL students' writing. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *46*, 2590-2595. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.529

Anderson, J. (2022). The translanguaging practices of expert Indian teachers of English and their learners. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, *0*(0), 1–19. https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2045300

Aoyama, R. (2020). Exploring Japanese high school students' L1 use in translanguaging in the communicative EFL classroom, *Tesl-Ej*, *23*(4), n4.

Barahona, M. (2020). The potential of translanguaging as a core teaching practice in an EFL context, *System*, 95, 102368. https://doi.org/10.1016/j.system.2020.102368

Berlianti, D. G. A., & Pradita, I. (2021). Translanguaging in an EFL classroom discourse: To what extent it is helpful for the students?. *Communications in Humanities and Social Sciences,* 1(1), 42–46. https://doi.org/10.21924/chss.1.1.2021.14

Brookhart, S. M. (2008). How to give effective feedback to your students. ASCD.

Cai, Y., & Fang, F. (2022). TESOL in Transition: Examining Stakeholders' Use of and Attitudes toward Translanguaging and Multimodal Practices in EFL Contexts. *Taiwan Journal of TESOL*, *19*(1), 7–33.

Canagarajah, S. (2020). Transnational work, translingual practices, and

interactional sociolinguistics. *Journal of Sociolinguistics*, josl.12440. https://doi.org/10.1111/josl.12440

Cenoz, J. & Gorter, D. (2017). Sustainable translanguaging and minority languages: Threat or opportunity? Journal of Multilingual and Multicultural Development, 38, 901–12. 10.1080/01434632.2017.1284855CrossRefGoogle Scholar

Cenoz, J., & Gorter, D. (2020). Teaching English through pedagogical translanguaging. *World Englishes*, *39*(2), 300–311. https://doi.org/10.1111/weng.12462

Cenoz, J., & Gorter, D. (2022). Enhancing bilingual resources in third language acquisition: Towards pedagogical translanguaging. *Educational Linguistics*, *1*(2), 338–357. https://doi.org/10.1515/eduling-2022-0009

Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education* (5th ed). RoutledgeFalmer.

Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment – *Companion volume*. *Council of Europe Publishing.* www.coe.int/lang-cefr.

Creese, A. & Blackledge, A. (2010). Translanguaging in the bilingual classroom: A pedagogy for learning and teaching? The Modern Language Journal, 94, 103–15. doi: 10.1111/j.1540-4781.2009.00986.xGoogle Scholar

Duke, C. R. (1975). The student-centered conference and the writing process. *The English Journal, 64*(9), 44-47

Dörnyei, Z., & Taguchi, T. (2010). *Questionnaires in Second Language Research: Construction, Administration, and Processing, Second Edition*.

Ellis, N. C. (2008). Words and their usage: Commentary on the special issue on the bilingual mental lexicon. *The Mental Lexicon*, *3*(3), 375–385.

Ellis, R., Loewen, S., & Erlam, R. (2006). Implicit and explicit corrective feedback and the acquisition of L2 grammar. *Studies in Second Language Acquisition*, 28, 339–368. http://dx.doi.org/10.1017/S0272263106060141

Emilia, E., & Hamied, F. A. (2022). Translanguaging practices in a tertiary EFL context in Indonesia. *TEFLIN Journal*, *33*(1), 47–74. https://doi.org/10.15639/teflinjournal.v33i1/47-74

Fallas Escobar, C. (2019). Translanguaging by design in EFL classrooms. *Classroom Discourse*, 10(3-4), 290-305. https://doi.org/10.1080/19463014.2019.1628789

Fraenkel, J. R., & Wallen, N. E. (2009). *How to design and evaluate research in education* (7th ed). McGraw-Hill.

García, O., & Kano, N. (2014). Translanguaging as process and pedagogy: Developing the English writing of Japanese students in the US. In *The multilingual turn in languages education: Opportunities and challenges* (Vol. 258, p. 277). Multilingual Matters.

García, O., Ibarra Johnson, S. & Seltzer, K. (2017). *The Translanguaging Classroom.* Philadelphia, PA: Caslon.

García, O., & Wei, L. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/9781137385765

Gorter, D., Zenotz, V. & Cenoz, J.. eds., (2014). *Minority Languages and Multilingual Education: Bridging the Local and the Global. Berlin*: Springer.Google Scholar

Grabe, W., & Kaplan, R. B. (2014). *Theory and practice of writing: An applied linguistic perspective*. Routledge

Greasley, P. (2007). *Quantitative data analysis using SPSS: An introduction for health & social science*. McGraw-Hill Education (UK).

Hosseiny, M. (2014). The role of direct and indirect written corrective feedback in improving Iranian EFL students' writing skill. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *98*, 668-674, https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.466

Huang, X., & Chalmers, H. (2023). Implementation and effects of pedagogical translanguaging in EFL classrooms: A systematic review. *Languages*, 8(3), 194.

https://doi.org/10.3390/languages8030194

Hufeisen, B. (2004). A brief introduction to the linguistic foundations. In *Hufeisen, B., & Neuner, G. (Eds.). The plurilingualism project: Tertiary language learning: German after English.* (pp. 7–11). Council of Europe Graz, Austria.

Karabulut, A. & Dollar, Keşli, Y. (2022). The use of translanguaging pedagogy in writing classes of Turkish EFL learners, *Participatory Educational Research (PER)*, 9*(6),* http://dx.doi.org/10.17275/per.22.128.9.6

Khairunnisa, K., & Lukmana, I. (2020). Teachers' Attitudes towards translanguaging in Indonesian EFL classrooms. *Jurnal Penelitian Pendidikan*, *20*(2), Article 2. https://doi.org/10.17509/jpp.v20i2.27046

Kien, P. T. & Van, V. T. H. (2023). Vietnamese EFL secondary teachers' translanguaging use and their perceptions, *Van. HCMCOUJS-Social Sciences*, 13*(2)*, 37-54, 10.46223/HCMCOUJS.

Kwihangana, F. (2021). Enhancing EFL students' participation through translanguaging. *ELT Journal,* 75(1), 87-96. https://doi.org/10.1093/elt/ccaa058

Kroll, J. F., & Stewart, E. (1994). Category interference in translation and picture naming: Evidence for asymmetric connections between bilingual memory representations. *Journal of Memory and Language*, *33*(2), 149–174.

Kroll, J. F., & Tokowicz, N. (2005). *Models of bilingual representation and processing: Looking back and to the future.* Oxford University Press.

Küçükali, E. (2017). The effect of oral vs. written feedback in EFL writing. *Journal of applied linguistics and language research*, *4*(7), 47-67.

Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, *33*(1), 159–174. https://doi.org/10.2307/2529310

Liu, Y., & Fang, F. (2020). Translanguaging theory and practice: how stakeholders perceive translanguaging as a practical theory of language. *RELC Journal*, 0033688220939222. https://doi.org/10.1177/0033688220939222

Lyster, R., Collins, L. & Ballinger, S. (2009). Linking languages through a bilingual read-aloud project. Language Awareness, 18, 366–83. doi: 10.1080/09658410903197322Google Scholar

Lyster, R., Quiroga, J. & Ballinger, S. (2013). The effects of biliteracy instruction on morphological awareness. *Journal of Immersion*

and Content-Based Language Education, 1, 169–97. doi: 10.1075/jicb.1.2.02lysGoogle Scholar

MacWhinney, B. (2000). *The CHILDES Project: Tools for analyzing talk. transcription format and programs* (Vol. 3). Lawrence Erlbaum Associates.

Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative research design: An interactive approach* (Vol. 41). Sage publications.

Paul Sun, P., & Jun Zhang, L. (2022). Effects of translanguaging in online peer feedback on Chinese university English-as-a-foreign-language students' writing performance, *RELC Journal*, *53*(2), 325–341. https://doi.org/10.1177/00336882221089051

Phyak, P. (2018). Translanguaging as a pedagogical resource in english language teaching: a response to unplanned language education policies in nepal. In K. Kuchah & F. Shamim (Eds.), *International Perspectives on Teaching English in Difficult Circumstances* (pp. 49–70). Palgrave Macmillan UK. https://doi.org/10.1057/978-1-137-53104-9_3

Rabbidge, M. (2019). The effects of translanguaging on participation in EFL classrooms. *Journal of Asia TEFL,* 16(4), 1305. 0.18823/asiatefl.2019.16.4.15.1305

Reid, J. M. (1993). *Teaching ESL writing. Englewood Cliffs*, NJ: Regents.

Robb, T., Ross, S., & Shortreed, I. (1986). Salience of feedback on error and its effect on EFL writing quality. *TESOL quarterly*, *20*(1), 83-96.

Sobkowiak, P. (2022). Translanguaging practices in the EFL classroom—The Polish context. *Linguistics and Education*, *69*, 101020. https://doi.org/10.1016/j.linged.2022.101020

Ticheloven, A. & et al (2019). Translanguaging challenges in multilingual classrooms: scholar, teacher and student perspectives. *International Journal of Multilingualism*. 18. 1-24. 10.1080/14790718.2019.1686002.

Turnbull, B. (2018). Is there a potential for a translanguaging approach to English education in japan? perspectives of tertiary learners and teachers. *JALT Journal*, *40*(2), 101. https://doi.org/10.37546/JALTJJ40.2-3

Turnbull, B. (2019). The translanguaging classroom: Leveraging student bilingualism for learning. *International Journal of Bilingual Education*

and Bilingualism, *22*(5), 639–640. https://doi.org/10.1080/13670050.2016.1275289

Turnbull, B. (2019) Translanguaging in the planning of academic and creative writing: A case of adult Japanese EFL learners, *Bilingual Research Journal*, 42(2), 232-251, DOI: 10.1080/15235882.2019.1589603

Urdan, T. C. (2005). *Statistics in plain English* (2nd ed). Lawrence Erlbaum Associates.

Viera, A. J., & Garrett, J. M. (2005). Understanding interobserver agreement: The kappa statistic. *Fam Med*, *37*(5), 360–363.

Wang, Y., & Li, D. (2022). Translanguaging pedagogy in tutor's oral corrective feedback on Chinese EFL learners' argumentative writing. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, *7*(1), 33. https://doi.org/10.1186/s40862-022-00170-5

Wei, L., & Moyer, M. G. (Eds.). (2008). *The Blackwell guide to research methods in bilingualism and multilingualism*. Blackwell Pub.

Williams, C. (1996). Secondary education: Teaching in the bilingual situation. *The Language Policy: Taking Stock*, *12*(2), 193–211.

Yang, M., Badger, R., & Yu, Z. (2006). A comparative study of peer and teacher feedback in a Chinese EFL writing class. *Journal of second language writing*, *15*(3), 179-200, https://doi.org/10.1016/j.jslw.2006.09.004

Yang, Q., Yang, S., & Shi, W. (2023). Translanguaging pedagogies in EFL writing education. *International Journal of TESOL Studies*, *5*, 50–68. https://doi.org/10.58304/ijts.20230105

Yuvayapan, F. (2019). Translanguaging in EFL classrooms: Teachers' perceptions and practices. *Dil ve Dilbilimi Çalışmaları Dergisi*, *15*(2), 678–694. https://doi.org/10.17263/jlls.586811

Yuzlu, M. Y., & Dikilitas, K. (2021). Translanguaging in the development of EFL learners' foreign language skills in Turkish context. *Innovation in Language Learning and Teaching*, *0*(0), 1–15. https://doi.org/10.1080/17501229.2021.1892698

Zhang, L. (2023). Empowering Chinese college students in English as a foreign language writing classes: Translanguaging with translation methods. *Frontiers in Psychology*, *14*. https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2023.1118261

TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN TURİZM ARZ KAYNAKLARI

(GEZİLECEK TURİSTİK YERLER)

Dr. Gökhan EMİR

EĞİTİM
yayınevi

TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN TURİZM ARZ KAYNAKLARI

(GEZİLECEK TURİSTİK YERLER)

Dr. Gökhan Emir

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-04-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TÜRKİYE'DEKİ İLLERİN TURİZM ARZ KAYNAKLARI

(GEZİLECEK TURİSTİK YERLER)

Dr. Gökhan Emir
VIII+116 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-04-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

https://adana.ktb.gov.tr/TR-110850/gezilecek-yerler.html
https://adiyaman.ktb.gov.tr/TR-165833/gezsen-adiyaman.html
https://afyon.ktb.gov.tr/TR-63474/turizm-cesitleri.html
https://agri.ktb.gov.tr/TR-95473/gezilecek-yerler.html
https://amasya.ktb.gov.tr/TR-59510/turizm-aktiviteleri.html
https://ankara.ktb.gov.tr/TR-152350/gezilecek-yerler.html
https://antalya.ktb.gov.tr/TR-68431/turizm-aktiviteleri.html
https://artvin.ktb.gov.tr/TR-168360/gezilecek-yerler.html
https://aydin.ktb.gov.tr/TR-64518/gezilecek-yerler.html
https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65919/gezilecek-yerler.html
https://bingol.ktb.gov.tr/TR-57172/turizm-aktiviteleri.html
https://bitlis.ktb.gov.tr/TR-56221/gezilecek-yerler.html
https://bolu.ktb.gov.tr/TR-69957/turizm-aktiviteleri.html
https://burdur.ktb.gov.tr/TR-70146/tarihi-yapilar-ve-gezilecek-yerler.html
https://bursa.ktb.gov.tr/TR-70231/turizm-aktiviteleri.html
https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70571/gezilecek-yerler.html
https://cankiri.ktb.gov.tr/TR-70612/tarihi-ve-turistik-yerler.html
https://corum.ktb.gov.tr/TR-58706/gezilecek-yerler.html
https://denizli.ktb.gov.tr/TR-211791/turizm-turleri-ve-muzeler.html
https://diyarbakir.ktb.gov.tr/TR-93896/gezi-rehberi.html
https://edirne.ktb.gov.tr/TR-76381/gezilecek-yerler-ve-muzelerimiz.html
https://elazig.ktb.gov.tr/TR-58560/turizm-aktiviteleri.html
https://erzincan.ktb.gov.tr/TR-57401/turizm-aktiviteleri.html
https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/erzurum/gezilecekyer
https://eskisehir.ktb.gov.tr/TR-70873/turizm-aktiviteleri.html
https://gaziantep.ktb.gov.tr/TR-52331/tarihi-yapilar-ve-gezilecek-yerler.html
https://giresun.ktb.gov.tr/TR-269478/turizm-aktiviteleri.html
https://gumushane.ktb.gov.tr/TR-57972/gezi-rehberi.html
https://hakkari.ktb.gov.tr/TR-158460/hakkari-turizmi.html
https://hatay.ktb.gov.tr/TR-205529/dogal-kulturel-ve-tarihi-turizm-degerler.html
https://isparta.ktb.gov.tr/TR-165315/gezmeden-gormeden-donme.html
https://mersin.ktb.gov.tr/TR-73429/tanitim-brosurleri.html
https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-276795/gezilecek-yerler.html
https://izmir.ktb.gov.tr/TR-210567/tarihi-ve-turistik-yerler.html
https://kars.ktb.gov.tr/TR-288061/turizm-aktiviteleri.html
https://kastamonu.ktb.gov.tr/TR-170721/tanitim-brosurleri.html
https://kayseri.ktb.gov.tr/TR-181684/gezilecek-yerler.html
https://kirklareli.ktb.gov.tr/TR-64287/turizm-aktiviteleri.html

https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64762/gezilecek-yerler.html
https://kocaeli.ktb.gov.tr/TR-174504/gezilecek-yerler.html
https://konyakultur.gov.tr/index.php?route=modules/items&item
https://kutahya.ktb.gov.tr/TR-69536/tanitim-brosurleri.html
https://malatya.ktb.gov.tr/TR-58291/turizm-aktiviteleri.html
https://manisa.ktb.gov.tr/TR-152308/turizm-aktiviteleri.html
https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-149576/gezilecek-yerler.html
https://mardin.ktb.gov.tr/TR-311558/gezilecek-yerler--places-to-visit-.html
https://mugla.ktb.gov.tr/TR-271018/turizm-aktiviteleri.html
https://mus.ktb.gov.tr/TR-56130/gezilecek-yerler.html
https://nevsehir.ktb.gov.tr/TR-227582/brosurlerimiz.html
https://nigde.ktb.gov.tr/TR-74355/gezilecek-yerler.html
https://ordu.ktb.gov.tr/TR-106501/gezilecek-yerler.html
https://rize.ktb.gov.tr/TR-163760/gezilecek-yerler.html
https://sakarya.ktb.gov.tr/TR-127795/gezilecek-yerler.html
https://samsun.ktb.gov.tr/TR-59858/ilceler-gezilecek-yerler--places-to-visit-.html
https://siirt.ktb.gov.tr/TR-56408/siirt39i-kesfet.html
https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sinop/gezilecekyer
https://sivas.ktb.gov.tr/TR-75963/sivas39i-kesfet.html
https://tekirdag.ktb.gov.tr/TR-75835/gezilecek-yerler.html
https://tokat.ktb.gov.tr/TR-217293/kultur-turizmi.html
https://trabzon.ktb.gov.tr/TR-57630/tarihi-yapilar-gezilecek-yerler.html
https://tunceli.ktb.gov.tr/TR-57262/gezilecek-yerler.html
https://sanliurfa.ktb.gov.tr/TR-164338/gezilecek-yerler.html
https://usak.ktb.gov.tr/TR-160575/usak-gezi-rehberi.html
https://van.ktb.gov.tr/TR-76200/van39in-degerleri.html
https://yozgat.ktb.gov.tr/TR-91623/turistik-yerler.html
https://zonguldak.ktb.gov.tr/TR-92809/turizm-aktiviteleri.html
https://aksaray.ktb.gov.tr/TR-63654/kultur-turizmi.html
https://bayburt.ktb.gov.tr/TR-92772/gezilecek-yerler.html
https://karaman.ktb.gov.tr/TR-95857/gezilecek-yerler.html
https://www.kirikkale.com.tr/kirikkale-de-gezilecek-yerler
https://batman.ktb.gov.tr/TR-56594/turizm-aktiviteleri.html
https://sirnak.ktb.gov.tr/TR-56429/gezilecek-yerler.html
https://bartin.ktb.gov.tr/TR-69013/gezilecek-yerler.html
https://ardahan.ktb.gov.tr/TR-55797/gezilecek-yerler.html
https://igdir.ktb.gov.tr/TR-55718/gezilecek-yerler.html
https://yalova.ktb.gov.tr/TR-127253/gezilecek-yerler.html
https://karabuk.ktb.gov.tr/TR-63751/gezilecek-yerler.html
https://kilis.ktb.gov.tr/TR-61737/turizm-aktiviteleri.html
https://osmaniye.ktb.gov.tr/TR-60827/gezilecek-yerler.html
https://duzce.ktb.gov.tr/TR-70819/gezilecek-yerler.html

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE

GÜNCEL KONULAR

EDİTÖRLER:
PROF. DR. MEHMET GÜMÜŞ
ÖĞR. GÖR. UFUK AYDOĞMUŞ

EĞİTİM
yayınevi

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE GÜNCEL KONULAR

Editörler: Prof. Dr. Mehmet Gümüş, Öğr. Gör. Ufuk Aydoğmuş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-53-9
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE GÜNCEL KONULAR
Editörler: Prof. Dr. Mehmet Gümüş, Öğr. Gör. Ufuk Aydoğmuş
IV+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-53-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçın

KAYNAKLAR

Ağdaş, M., Bali Ö. ve Ballı, H. (2014). Afet lojistiği kapsamında dağıtım merkezi için yer seçimi: SMAA-2 tekniği ile bir uygulama. *Beykoz Akademi Dergisi,* 2(1), 75-94.

Aydoğmuş, U., Ergin, E. (2022). Küme örtüleme problemi ile afet merkezi lokasyonu seçilmesi: Antalya ili örneği. *İşletme Biliminde Güncel Çalışmalar*. Eğitim Yayınevi. Konya.

Choukolaei, H. A., Ghasemi, P., ve Goodarzian, F. (2023). Evaluating the efficiency of relief centers in disaster and epidemic conditions using multi-criteria decision-making methods and GIS: A case study. *International Journal of Disaster Risk Reduction,* 85, 103512.

Chu, J., ve Su, Y. (2012). The application of TOPSIS method in selecting fixed seismic shelter for evacuation in cities. *Systems Engineering Procedia,* 3, 391-397.

Dabbagh, R., ve Ahmadi Chokalaei, H. (2020). Optimal location of rescue centers using GIS and multi-criteria decision making methods (case study: urmia City). *Quarterly Scientific Journal of Rescue and Relief*, 12(1), 12-1.

Geng, S., Hou, H., ve Zhang, S. (2020). Multi-criteria location model of emergency shelters in humanitarian logistics. *Sustainability,* 12(5), 1759.

Gümüş, M., Özder, E. H., Hatınoğlu, E., ve Uçar, A. (2022). Geri Dönüşüm Atıklarının Toplanmasında Rota Optimizasyonu: Alanya İlçesinde Bir Uygulama. *Journal of Turkish Operations Management*, 6(1), 1102-1112.

Hoyois, P., Scheuren, J.M., Below, R., Guha-Sapir, D. (2007). Annual disaster statistical review: Numbers and trends 2006, Catholic University of Louvain (UCL), *Centre for research on the epidemiology of disasters (CRED)*.

Kamber, E. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemi VIKOR ile afet merkezi yeri seçimi: Antalya ili örneği. *Endüstri Mühendisliği Bakış Açısıyla Sürdürülebilirlik Çalışmaları*. Eğitim Yayınevi. Konya.

Ma, Y., Xu, W., Qin, L., ve Zhao, X. (2019). Site selection models in natural disaster shelters: A review. *Sustainability,* 11(2), 399.

Omidvar, B., Baradaran-Shoraka, M., ve Nojavan, M. (2013). Temporary site selection and decision-making methods: a case study of Tehran, Iran. *Disasters,* 37(3), 536-553.

Soltani, A., Ardalan, A., Boloorani, A. D., Haghdoost, A., ve Hosseinzadeh-Attar, M. J. (2014). Site selection criteria for sheltering after earthquakes: A systematic review. *PLoS currents*, *6*

Turğut, T. B., Taş, G., Herekoğlu, A., Tozan, H., ve Vayvay, O. (2011). A fuzzy AHP based decision support system for disaster center location selection and a case study for Istanbul. *Disaster Prevention and Management: An International Journal,* 20(5), 499-520.

Uluslararası Acil Durum Veritabanı EM-DAT, Erişim Tarihi: 20/11/2023 https://www.emdat.be/

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Namlı, E., Aydoğmuş, U. (2018). Strateji ve Lojistik Strateji. İçinde (Editör: H. Erdal) *Lojistik Stratejiler (Yalın, Çevik ve* İşbirlikli*)*. Ekin. Bursa.

KAYNAKLAR

Ali, S. M., Arafin, A., Moktadir, M. A., Rahman, T., & Zahan, N. (2018). Barriers to reverse logistics in the computer supply chain using interpretive structural model. *Global journal of flexible systems management*, *19*, 53-68.

Amini, M. M., Retzlaff-Roberts, D., & Bienstock, C. C. (2005). Designing a reverse logistics operation for short cycle time repair services. *International journal of production economics*, *96*(3), 367-380.

Blackburn, J. D., Guide Jr, V. D. R., Souza, G. C., & Van Wassenhove, L. N. (2004). Reverse supply chains for commercial returns. *California management review*, *46*(2), 6-22.

Bouzon, M., Govindan, K., & Rodriguez, C. M. T. (2018). Evaluating barriers for reverse logistics implementation under a multiple stakeholders' perspective analysis using grey decision making approach. *Resources, conservation and recycling*, *128*, 315-335.

Brito, M., Flapper, S. D., & Dekker, R. (2002). *Reverse logistics* (No. EI 2002-21).

Brito, M. P., & Dekker, R. (2003). Modelling product returns in inventory control—exploring the validity of general assumptions. *International Journal of Production Economics*, *81*, 225-241.

Byrne, P. M., & Deeb, A. (1993). Logistics Must Meet The" Green" Challenge. *Transportation & Distribution*.

Carbone, V., & Moatti, V. (2008, January). Greening the supply chain: Preliminary results of a global survey. In *Supply Chain Forum: An International Journal* (Vol. 9, No. 2, pp. 66-76). Taylor & Francis.

Chileshe, N., Rameezdeen, R., Hosseini, M. R., & Lehmann, S. (2015). Barriers to implementing reverse logistics in South Australian construction organisations. *Supply chain management: an international journal*, *20*(2), 179-204.

Eyüboğlu, G., & Basti, M. (2017). Tersine lojistikte karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri: türk gıda sektörü örneği. *Istanbul Commerce University Journal of Social Sciences/İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *16*(31).

Fleischmann, M., & Fleischmann, M. (2001). Inventory Systems with Reverse Logistics. *Quantitative Models for Reverse Logistics*, 89-103.

Govindan, K., & Bouzon, M. (2018). From a literature review to a multi-perspective framework for reverse logistics barriers and drivers. *Journal of cleaner production*, *187*, 318-337.

Gukaliuk, A. F., & Katsma, V. I. (2017). Logistic resource management as a part of logistic management of enterprise. *Ekonomichnyy analiz*, *27*(2), 130-138.

Gümüş, M., Özder, E. H., Hatınoğlu, E., & Uçar, A. (2022). Geri Dönüşüm Atıklarının Toplanmasında Rota Optimizasyonu: Alanya İlçesinde Bir Uygulama. *Journal of Turkish Operations Management*, *6*(1), 1102-1112.

Hult, G. T. M., Ketchen, D. J., & Arrfelt, M. (2007). Strategic supply chain management: Improving performance through a culture of competitiveness and knowledge development. *Strategic management journal*, *28*(10), 1035-1052.

Jayaraman, V., & Luo, Y. (2007). Creating competitive advantages through new value creation: a reverse logistics perspective. *Academy of management perspectives*, *21*(2), 56-73.

Kannan, G., Pokharel, S., & Kumar, P. S. (2009). A hybrid approach using ISM and fuzzy TOPSIS for the selection of reverse logistics provider. *Resources, conservation and recycling*, *54*(1), 28-36.

Plaza-Úbeda, J. A., Abad-Segura, E., de Burgos-Jiménez, J., Boteva-Asenova, A., & Belmonte-Ureña, L. J. (2020). Trends and new challenges in the green supply chain: The reverse logistics. *Sustainability*, *13*(1), 331.

Prajapati, H., Kant, R., & Shankar, R. (2019). Prioritizing the solutions of reverse logistics implementation to mitigate its barriers: A hybrid modified SWARA and WASPAS approach. *Journal of Cleaner Production*, *240*, 118219.

Prakash, C., & Barua, M. K. (2016). A combined MCDM approach for evaluation and selection of third-party reverse logistics partner for Indian electronics industry. *Sustainable Production and Consumption*, *7*, 66-78.

Pumpinyo, S., & Nitivattananon, V. (2014). Investigation of barriers and factors affecting the reverse logistics of waste management practice: a case study in Thailand. Sustainability, 6, 7048–7062.

Rogers, D. S., & Tibben-Lembke, R. (2001). An examination of reverse logistics practices. *Journal of business logistics*, *22*(2), 129-148.

Sirisawat, P., & Kiatcharoenpol, T. (2018). Fuzzy AHP-TOPSIS approaches to prioritizing solutions for reverse logistics barriers. Computers & Industrial Engineering, 117, 303–318.

Šomplák, R., Pavlas, M., Nevrlý, V., Touš, M., & Popela, P. (2019). Contribution to Global Warming Potential by waste producers: Identification by reverse logistic modelling. *Journal of Cleaner Production*, *208*, 1294-1303.

Srivastava, S. K. (2008). Network design for reverse logistics. *Omega*, *36*(4), 535-548.

Waqas, M., Dong, Q. L., Ahmad, N., Zhu, Y., & Nadeem, M. (2018). Critical barriers to implementation of reverse logistics in the manufacturing industry: a case study of a developing country. *Sustainability*, *10*(11), 4202.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Aydoğmuş, U., Kamber, E. (2023). *Endüstri 4.0 ve tüketici davranışları*. İçinde Tüketici Davranışları IV-Güncel Akademik Çalışmalar. Eğitim Yayınevi: Konya.

Zhang, Y. M., Huang, G. H., & He, L. (2011). An inexact reverse logistics model for municipal solid waste management systems. *Journal of Environmental Management*, *92*(3), 522-530.

KAYNAKLAR

Arslan, Ö. E., & Yumurtacı Aydoğmuş, H. (2020). Otel işletmelerinde dış kaynak kullanımı: TOPSIS yöntemi ile bir uygulama. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, Special Issue (4), 463-477.

Aydoğmuş, U., Yumurtacı Aydoğmuş, H., Karaman, D., Yıldız, A., & Can, M. (2023). Bir KOBİ'nin banka seçim sürecinde aralık tip 2 bulanık AHP yöntemi uygulaması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *10*(2), 1042-1070.

Du, S. (2023). Hybrid Kano-DEMATEL-TOPSIS model based benefit distribution of multiple logistics service providers considering consumer service evaluation of segmented task. *Expert Systems with Applications*, *213*, 119292.

Efe, B. (2016). An integrated fuzzy multi criteria group decision making approach for ERP system selection. *Applied Soft Computing*, *38*, 106-117.

Erdal, H., & Yumurtacı Aydoğmuş, H. (2019). Analitik hiyerarşi süreci ile lojistik merkezi yeri seçimi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *7*(6), 129-136.

Gümüş, M., Can, M., Kamber, E. (2021). İşletmelerde Makine Seçim Problemlerinde EDAS Yöntemi Uygulaması. İçinde İşletme Araştırmalarında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri: Örnek Uygulamalar. Editör: Vatansever, K. Detay Yayıncılık, ss:83 -94.

Gürcan, Ö. F., Yazıcı, İ., Beyca, Ö. F., Arslan, Ç. Y., & Eldemir, F. (2016). Third party logistics (3PL) provider selection with AHP application. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 235, 226-234.

Ho, W., Bennett, D. J., Mak, K. L., Chuah, K. B., Lee, C. K. M., & Hall, M. J. (2009, December). Strategic logistics outsourcing: An integrated QFD and AHP approach. In *2009 IEEE International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management* (pp. 1434-1438). IEEE

Hult, G.T.M., Ketchen, D.J., Arrfelt, M. Strategic supply chain management: Improving performance through a culture of competitiveness and knowledge development. *Strategetic Management Journal*, 2007, 28, 1035–1052.

Kamber, E., Can, M. (2019). Tedarik Zincirinde Çapraz Yüklemenin Önemi. İçinde Türkiye'de Mühendislik Alanında Akademik Çalışmalar. Editör: Dr. Öğr. Üyesi Sinan Aydın. Iksad Yayınevi, ss:221 -244.

Kamber, E., Can, M., Yumurtacı Aydoğmuş, H. (2019). Reklamda Şüphecilik ve Marka Güveni İlişkisi. İçinde Pazarlama İletişiminde Reklam ve Sosyal Medya. İksad Yayınevi.

Karaaslan, A., & Aydın, S. (2020). Yenilenebilir enerji kaynaklarının çok kriterli karar verme teknikleri ile değerlendirilmesi: Türkiye örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, *34*(4), 1351-1375.

Karaoğlan, S. (2016). DEMATEL VE VIKOR yöntemleriyle dış kaynak seçimi: Otel işletmesi örneği. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 9-24.

Nguyen, N. A. T., Wang, C. N., Dang, L. T. H., Dang, L. T. T., & Dang, T. T. (2022). Selection of cold chain logistics service providers based on a grey AHP and grey COPRAS framework: a case study in Vietnam. *Axioms*, *11*(4), 154.

Soh, S. (2010). A decision model for evaluating third-party logistics providers using fuzzy analytic hierarchy process. *African Journal of Business Management*, 4(3), 339.

Srivastava, S. *Network design for reverse logistics*. Omega, 2008, 36, 535–548.

Supçiller, A. A., & Deligöz, K. (2018). Tedarikçi seçimi probleminin çok kriterli karar verme yöntemleriyle uzlaşık çözümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 18. EYİ Özel Sayısı, 355-368.

Şenkayas, H., & Hekimoğlu, H. (2013). Çok kriterli tedarikçi seçimi problemine PROMETHEE yöntemi uygulaması. *Verimlilik Dergisi*, (2), 63-80.

Yayla, A. Y., Oztekin, A., Gumus, A. T., & Gunasekaran, A. (2015). A hybrid data analytic methodology for 3PL transportation provider evaluation using fuzzy multi-criteria decision making. *International Journal of Production Research*, 53(20), 6097-6113.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Kamber, E., & Kahraman, C. (2021). ERP selection using picture fuzzy CODAS method. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, *40*(6), 11363-11373.

Yumurtacı Aydoğmuş, H., Türkan, Y. S., & Aydoğmuş, U. (2023). A Bibliometric Analysis of Higher Education and the Sustainable Development Goals. In Considerations on Education for Economic, Social, and Environmental Sustainability (pp. 1-25). IGI Global.

KAYNAKÇA

Abdel-Basset, M., Manogaran, G., Mohamed, M. (2018). Internet of Things (IoT) and its impact on supply chain: a framework for building smart, secure and efficient systems. Future Generation Computer Systems, in prees.

Akben, İ., ve Güngör, A. (2018). Tedarik Zinciri ve Yalın Tedarik Zinciri. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(7), 171-179.

Ataman, G. (2002). Tedarik Zinciri ve Yönetimi: Değişim Mühendisliği ve Dış Kaynaklardan Yararlanma İlişkisi Üzerine Bir İrdeleme. Öneri Dergisi, 5(17), 35-42.

Bursalıgil, G. (2019). Giysi Tasarımında Sıfır Atık Yöntemlerinin ve Uygulamalarının İncelenmesi. Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat, 4(7), 81-100.

Cheremisinoff, N. P. (2003). Handbook of Solid Waste Management and Waste Minimization Technologies. Elsevier Science, Burlington, USA.

Croxton, K.L., Dastugue-Garcıa, S.J., Lambert, D.M, and et All (2001), The Supply Chain Management Process, The International Journal of Logistics Management, Vol.12, No.2, pp.13-35.

Çevre, Şehircilik, Şehircilik Bakanlığı ve Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü (2022). Sıfır atık.

Eghbali, H., Arkat, J., Tavakkoli-Moghaddam, R. (2022). Sustainable supply chain network design for municipal solid waste management: A case study. J. Clean. Prod., 381, 135211.

Er, M. K. (2012). Sıfır Atık Yönetimi ve Ofis Tipi Binalarda Uygulanması (Doctoral dissertation, Fen Bilimleri Enstitüsü).

Ergülen, A., Atcı, F. (2020). Toplam Kalite, Çevre ve Sıfır Atık Yönetimi; Yaklaşımlar, Kazanımlar ve Eleştiriler. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 24(2), 299-328.

Gedik, Y. (2021). Sürdürülebilir tedarik zinciri yönetimi ve sürdürülebilirliğin tedarik zincirleri üzerindeki etkileri: Kavramsal bir değerlendirme. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 17(3), 830-860.

Gülay, İ. ve Topcu, Y. E. (2020). Tedarik Zincirinde Blok Zinciri Teknolojisinin Uygulanmasının Maliyetler Üzerindeki Etkisi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 16(1), 171-185.

Güllü, G. (2022). Kentsel Dönüşümde Sıfır Atık Yönetimi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 4(2), 112-120.

Güzel, D. ve Demirdöğen, O. (2016). Tedarik zinciri bütünleşmesi, yeşil tedarik zinciri uygulamaları ve işletme performansı arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 362-394.

Keleş, B. ve Ova, G. (2020). Gıda Tedarik Zinciri Yönetiminde Bilgi Teknolojileri Kullanımı. Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 17(1), 137-143.

Lee, H. and Billington, C. (1992). Managing Supply Chain Inventory: Pitfalls and Opportunities, Sloan Management Review, 33(3), 65-73.

Nassani, A. A., Hussani, H., Condrea, E., Grigorescu, A., Yousaf, Z. and Haffar, M. (2023). Zero Waste Management: Investigation of Green Technology, the Green Supply Chain, and the Moderating Role of CSR Intentions. Sustainability, 15, 4169. https://doi.org/10.3390/ su15054169.

Özdemir, A. İ. (2004). Tedarik zinciri yönetiminin gelişimi, süreçleri ve yararları. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, (23).

Özkan, O., Bayin, G. ve Yeşilaydin, G. (2015). Sağlık sektöründe yalın tedarik zinciri yönetimi. AJIT-e: Academic Journal of Information Technology, 6(18), 71-94.

Öztürk, D. (2016). Tedarik zinciri yönetimi süreçlerini etkileyen faktörler. International Journal of Social and Economic Sciences, 6(1), 17-24.

Rao, P., Holt, D. (2005). Do green supply chains lead to competitiveness and economic performance? Int. J. Oper. Prod. Manag., 25, 898–916.

Seval, A. ve Ölmez, B. (2021). İzmir İli Konak İlçesi'nde Sıfır Atık Uygulaması. Nevşehir Bilim ve Teknoloji Dergisi, 10(2), 144-156.

Tan, K.C., Kannan, V.R., Handfield, R.B. (1998), "Supply Chain Management: Supplier Performance And Firm Performance", International Journal of Purchasing and Material Management, Vol.34 No.3, pp.2-9

TDK, http://sozluk.gov.tr/ (Erişim Tarihi: 25.11.2023)

Ulaşlı, K. (2018). Geri kazanılabilir atıkların yönetimi ve sıfır atık projesi uygulamaları: Kadıköy Belediyesi (Master's thesis, Hasan Kalyoncu Üniversitesi).

Yaman, K., Olhan, E. (2010). Atık Yönetiminde Sıfır Atık Yaklaşımı ve Bu Anlayışa Küresel Bir Bakış. Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi, 3(1), 53-57.

Yaprak, İ. ve Doğan, N. Ö. (2019). Yeşil tedarik zinciri yönetimi: İlgili literatüre dayalı bir mevcut durum analizi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 15(4), 1143-1165.

Yusoff, S. (2018). Toward integrated and sustainable waste management system in University of Malaya: UM zero waste campaign. E3S Web Conf., 48, 04007.

Iqbal, M. W., Kang, Y. and Jeon, H. W. (2020). Zero waste strategy for green supply chain management with minimization of energy consumption. Journal of Cleaner Production, 245, 118827.

Pietzsch, N., Ribeiro, J. L. D., Medeiros, J. F. (2017). Benefits, challenges and critical factors of success for Zero Waste: A systematic literature review. Waste Management, 67, 324–353.

KAYNAKLAR

Ahi. P., Searcy, C., (2013). Comparative literature analysis of definitions for green and sustainable supply chain management. *J. Clean. Prod. (JCP),* 52 pp. 329-341.

Atkisson, A. (2003). Sustainability Is for Everyone. ISIS Academy.

Awasthi, A. Govindan, K. and Gold, S. (2018). Multitier sustainable global supplier selection using a fuzzy AHP-VIKOR based approach. *International Journal of Production Economics*, 195: 106-117.

Bai, L. Li, Y. Du, Q. Xu, Y. (2017). A fuzzy comprehensive evaluation model for sustainability risk evaluation of PPP projects", *Sustainability*, 9(10): 1890.

Barbier, E. (2011). The policy challenges for green economy and sustainable economic development. *Natural Resources Forum*, 35(3), 35, 233–245. doi:10.1111/j.1477-8947.2011.01397.x

Baumgartner, R. J. (2014). Managing corporate sustainability and CSR: A conceptual framework combining values, strategies and instruments contributing to sustainable development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 21(5), 258–271. doi:10.1002/csr.1336

Bathrinath, S. Dhanasekar, M. Dhanorvignesh, B. Kamaldeen, Z. Santhi, B. Bhalaji, R. K. A., Koppiahraj, K. (2022). Modeling sustainability risks in sugar industry using AHP-BWM, *Materials Today: Proceedings*, 50: 1397-1404.

Calvente, A. M. (2007). El Concepto Moderno de Sustentabilidad. *UAIS Sustentabilidad*, 1, 1–7.

Galaz, V., Centeno, M. A., Callahan, P. W., Causevic, A., Patterson, T., Brass, I., & Levy, K. (2021). Artificial intelligence, systemic risks, and sustainability. *Technology in Society*, 67, 101741.

Çamlıca, Z., & Akar, G. S. (2014). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları , *Gümüshane University Electronic Journal of the Institute of Social Science/Gümüshane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi,* 5(11).

Çetin, Ö. Ü. O., & Sain, A. D. (2018). Lojistik Sektöründe Sürdürülebilirlik Uygulamaları. IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress September, 7-8, Didim/Aydın

Fettahlıoğlu, H. S., & Birin, C. (2016). Sürdürülebilirlik Açısından Tersine Lojistik Faaliyetlerini ve Sürdürülebilir Pazarlamayı Etkileyen Faktörlerin Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile Belirlenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 6(2), 89-114.

Giannakis, M. and Papadopoulos, T. (2016). Supply chain sustainability: A risk management approach, *International Journal of Production Economics*, 171: 455-470.

Gilman, R. (1992). Sustainability By Robert Gilmanfrom the 1992 UIA/AIA Call for Sustainable Community Solutions.

Jianying, F., Bianyu, Y., Xin, L., Dong, T., & Weisong, M. (2021). Evaluation on risks of sustainable supply chain based on optimized BP neural networks in fresh grape industry. *Computers and Electronics in Agriculture*, 183, 105988.

Hölscher, K., Wittmayer, J. M., & Loorbach, D. (2018). Transition versus transformation: What's the difference? *Environmental Innovation and Societal Transitions*, 27, 1–3. doi:10.1016/j.eist.2017.10.007

Hofmann, H., Busse, C., Bode, C., Henke, M., (2014). Sustainability-related supply chain risks: conceptualization and management. *Bus. Strateg. Environ*. 23 (3), 160e172

Huang, J. Liu, J. Zhang, H. and Guo, Y. (2020). Sustainable risk analysis of China's overseas investment in iron ore. *Resources Policy*, 68, 101771.

İncaz, S. (2015). Lojistik ve Sürdürülebilirlik Bağlamında Yeni Yaklaşımlar. *Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 149-162.

Kalantari, F., & Hosseininezhad, S. J. (2021). A multi-objective Cross Entropy-based algorithm for Sustainable Global Food Supply Chain with Risk Considerations: A Case Study. *Computers & Industrial Engineering,* 107766.

Kiriş, S. B., & Börekçi, D. Y. (2018). Sürdürülebilir Liman İşletmeciliğini Yönlendirici ve Engelleyici Faktörler: Bir Üçlü Bilanço Yaklaşımı. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 192-220.

Liu, B., Liu, S., Xue, B., Lu, S., & Yang, Y. (2021). Formalizing an integrated decision-making model for the risk assessment of carbon capture, utilization, and storage projects: From a sustainability perspective. *Applied Energy*, 303, 117624.

Loorback, D., Frantzeskaki, N., & Avelino, F. (2017). Sustainability Transitions Research: Transforming Science and Practice for Societal Change. *Annual Review of Environment and Resources*, 42(1), 599–626. doi:10.1146/annurevenviron-102014-021340

Majumdar, A., Sinha, S. K., & Govindan, K. (2021). Prioritising risk mitigation strategies for environmentally sustainable clothing supply chains: Insights from selected organisational theories. *Sustainable production and consumption*, 28, 543-555.

Multaharju, S., Lintukangas, K., Hallikas, J., & Kähkönen, A. K. (2017). Sustainability-related risk management in buying logistics services: An exploratory cross-case analysis. *The International Journal of Logistics Management.*

Mücevher, M. H. (2021). Sürdürülebilir Lojistik İçin Üç Öncelikli Strateji: Yeşil Lojistik, Tersine Lojistik ve Yalın Lojistik. Enderun, 5(1), 39-54.

Müller, A. B., Avellán, T., & Schanze, J. (2020). Risk and sustainability assessment framework for decision support in'water scarcity–water reuse'situations. *Journal of Hydrology*, 591, 125424.

Nur, T. and Hidayatno, A. (2020). Literature Review of a Multi Actor Analysis for Developing a Sustainable Agriculture Supply Chain (Case Study of Cocoa), In 2020 9th International Conference on Industrial Technology and Management (ICITM) (pp. 57-62). IEEE.

Oduoza, C. F. (2020). Framework for sustainable risk management in the manufacturing sector, *Procedia Manufacturing*, 51: 1290-1297.

Raian, S., Ali, S. M., Sarker, M. R., Sankaranarayanan, B., Kabir, G., Paul, S. K., & Chakrabortty, R. K. (2022). Assessing sustainability risks in the supply chain of the textile industry under uncertainty. *Resources, Conservation and Recycling*, 177, 105975.

Rintamaa, V. (2020). Managing sustainability risks in the logistics supply chain.

Saaty T.L. (1990). An Exposition of The AHP in Reply To The Paper Remarks On The Analytic Hierarchy Process, *Management Science,* 36(3): 259-268.

Torres-Ruiz, A. and Ravindran, A. R. (2018) . Multiple criteria framework for the sustainability risk assessment of a supplier portfolio, *Journal of Cleaner Production,* 172: 4478-4493.

Trubetskaya, A. Horan, W. Conheady, P. Stockil, K. Merritt, S. ve Moore, S. (2021). A methodology for assessing and monitoring risk in the industrial wastewater sector, Water Resources and Industry, 25: 100146.

Tüzün Rad, S., & Gülmez, Y. S. (2017). Green Logıstıcs For Sustaınabılıty. *International Journal of Management Economics & Business/Uluslararasi Yönetim Iktisat ve Isletme Dergisi.*

Valinejad, F. and Rahmani, D. (2018). Sustainability risk management in the supply chain of telecommunication companies: A case study, *Journal of Cleaner Production*, 203: 53-67.

WCED. (1987). Our Common Future. World Commission on Environment and Development Oxford University Press.

Zhou, Z., Cheng, S. ve Hua, B., (2000). Supply chain optimization of continuous process industries with sustainability considerations. *Computers and Chemical Engineering*, 24 (2-7),1151 – 1158.

KAYNAKÇA

Alatepeli, B. (2022). SWARA yöntemi ile soğuk tedarik zinciri lojistik firma seçimi. Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 8(16), 117-125.

Ali, I., Nagalingam, S. ve Gurd, B. (2018). A Resilience Model for Cold Chain Logistics of Perishable Products. The International Journal of Logistics Management, 29(3), 922-941.

Aydoğmuş, U., Can, M., Seval, M. T. (2018). Hizmet Sektöründe Danışmanlık Firması Seçimi Problemine Yönelik Kriter Araştırması. Editör: Güngör, T., Başyiğit Kılıç, G., Uyumaz, A., Görgülü, S. Mühendislik Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar. Gece Yayınevi.

Banaz, N. (2019). Tedarik Zincirinde Soğuk Zincir Uygulamaları ve Bir Araç Rotalama Problemi Çözümü. Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Bogataj, M., Bogataj, L. ve Vodopivec, R. (2005). Stability of Perishable Goods in Cold Logistic Chains. International Journal of Production Economics, (93), 345-356.

Chaudhuri, A., Popovska, I. D., Subramanian, N., Chan, H. ve Bai, R. (2018). Decision-Making in Cold Chain Logistics Using Data Analytics: A Literature Review. The International Journal of Logistics Management, 29(1).

Chen, Y., Wang, Y. ve Ke Jan, J. (2014). A Novel Deployment of Smart Cold Chain System Using 2G-RFID-Sys. Journal of Food Engineering, (141), 113–121.

Çevik, V. A. (2021). Tarihin En Kapsamlı Soğuk Zincir Uygulaması: Koronavirüs (Covid-19) Aşısının Lojistiğinde Karşılaşılan Zorluklar. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (12), 155-204.

Doğru, E. K. (2016). Aile Hekimliğinde Disiplin Hükümleri ve İhtar Puanları. Türkiye Adalet Akademisi Dergisi (28), 471-494.

Elagöz, İ. (2006). Tedarik Zinciri Yönetimi Yaklaşımının Maliyet Hesaplama Çalışmalarına Etkisi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, İzmir.

Elagöz, İ. (2008). Tedarik Zinciri Yönetimi ve Tedarik Zinciri Yönetimi Uygulamalarının Mevcut Durumu ve Geleceğe İlişkin Değerlendirmeler. Yönetim Bilimleri Dergisi, 6(1), 129-144.

Güler, S. (2019). Gıdaların Muhafazasında Soğuk Zincir Süreci. www.essiad.org.tr.

Gümüş, M., Can, M., Kamber, E. (2021). İşletmelerde Makine Seçim Problemlerinde EDAS Yöntemi Uygulaması. İçinde İşletme Araştırmalarında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri: Örnek Uygulamalar. Editör: Vatansever, K. Detay Yayıncılık, ss:83 -94.

İpekçi, E. ve Tanyaş, M. (2021). Soğuk Zincir Lojistiği Uygulamaları ve Türkiye'de Soğuk Zincir Lojistiğinin Swot Analizi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (26),46-64.

Keršulienė, V., Zavadskas, E. K. & Turskis, Z. (2010). Selectıon Of Ratıonal Dıspute Resolutıon Method By Applyıng New Step-Wıse Weıght Assessment Ratıo Analysıs (SWARA). *Journal of Business Economics and Management, 11*(2), 243-258.

Korucuk, S. (2018). Soğuk Zincir Taşımacılığı Yapan İşletmelerde 3PL Firma Seçimi: İstanbul Örneği. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (16), 341-366.

Küçüktürkmen, B. ve Bozkır, A. (2018). Özel Saklama Koşulu Gerektiren veya Soğuk Zincire Tabi İlaçlar ve Uygulamalar Açısından Değerlendirmeler. Türk Hijyen ve Deneysel Biyoloji Dergisi, 75(3), 305-322.

Nguyen, N.-A.-T., Wang, C.-N., Dang, L.-T.-H., Dang, L.-T.-T., Dang, T.-T. (2022). Selection of Cold Chain Logistics Service Providers Based on a Grey AHP and Grey COPRAS Framework: A Case Study in Vietnam. Axioms, 11, 154. https://doi.org/10.3390/ axioms11040154.

Nizamlıoğlu, N. M. ve Gökmen, S.(2017). Karaman İlindeki Soğuk Depolarının Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Derim Dergisi, 34(1), 43-50.

Özbek, A. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemleri ve Excel ile problem çözümü. Seçkin Yayınları: Ankara.

Özdemir, D. A. İ. (2004). Tedarik Zinciri Yönetiminin Gelişimi, Süreçleri ve Yararları. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 0 (23), -.

Özdemir, N. (2020). Terminoloji. Ankara Üniversitesi Açık Ders Malzemeleri, Ankara.

Shih, C. ve Wang, C. (2016). Integrating Wireless Sensor Networks with Statistical Quality Control to Develop a Cold Chain System in Food Industries. Computer Standards & Interfaces, (45), 62-78.

Singh, R. K., Gunasekaran, A. and Kumar, P. (2018). Third party logistics (3PL) selection for cold chain management: a fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS approach. Ann Oper Res, 267, 531–553.

Şeker, Ö. ve Korkmaz, O. (2021). Kahramanmaraş ilindeki dondurma üreticilerinin soğuk zincir taşıyıcı seçiminde kullanmış oldukları kriterler ve bu kriterlerin önem derecelerinin AHP yöntemi ile belirlenmesi. Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(4), 860-877.

T.C. Ulaştırma Bakanlığı (2006). TÜBİTAK- Ulaştırma Bakanlığı, Ulusal Ulaştırma Kamu Araştırma Programı, Ankara.

Thakur, M. ve Forås, E. (2015). EPCIS Based Online Temperature Monitoring and Traceability in a Cold Meat Chain. Computers and Electronics in Agriculture, (117), 22–30.

Tümenbatur, A. (2022). Sürdürülebilir Gıda Sistemleri Kapsamında Soğuk Zincir Lojistiğinin Değerlendirilmesi. Five Zero, 2(1), 35-47.

Uzun, E. (2007). Isparta İl ve İlçe Merkezlerindeki "Aile Sağlık Merkezlerinde" Soğuk Zincir, Mevcut Durum ve Uygulamalar. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Isparta.

Yazıcı, S. (2020). Covid-19'un Soğuk Zincir Lojistiğine Etkisi. Journal of Awareness, 5(3), 391-400.

TELEVİZYON HABERCİLİĞİ

Prof. Dr. Şebnem Çağlar

EĞİTİM
yayınevi

TELEVİZYON HABERCİLİĞİ
Prof. Dr. Şebnem Çağlar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6489-88-2
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
TELEVİZYON HABERCİLİĞİ
Prof. Dr. Şebnem Çağlar
viii+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6489-88-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

-Akın, M., "Altın Makas" RTÜK: Uyarı-Durdurma-İptal Cezalarının Yayın Özgürlüğü İlkesi Açısından İncelenmesi, Dağıtım Kitabevi, İstanbul, 2002.

-Aslanbay, Ü., "TV Haberciliği ve Haber Tekniği" 3. Yerel Medya Eğitim Semineri, Bursa, 27.11.1998.

-Avunya, S., Başlangıcından Günümüze Türk Televizyonunda Devlet Denetimi ve Sonuçları, Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sinema Tv Ana Sanat Dalı Sinema Tv Programı, yl tezi -1998.

-Aziz, A., Elektronik Yayıncılıkta Temel Bilgiler, TRT Basım ve Yayın Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1989.

-Aziz, A. "Prof. Dr. Muammer Aksoy ve Türkiye'deki Radyo-Televizyon Yayınları", Ankara Üniversitesi SBF Dergisi C.XLVI (Ocak-Haziran 1991) No: 1-2.

-Aziz, A., Radyo ve Televizyona Giriş, A.Ü. S.B.F. Yayınları, Ankara, 2013.

-Baudrillard, J., Tüketim Toplumu, Çev: Hazal Deliceçaylı-Ferda Keskin, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1997.

-Batur, M., "6 Şubat 2023 Depremlerinin Ulusal Televizyon Ana Haber Bültenlerinde Sunumu: Bir İçerik Analizi Çalışması", Türkiye Medya Akademisi Dergisi, Cilt/Sayı: 3/6, 2023, s: 216-235.

-BBC Handbook, British Broadcasting Corporation Broadcasting House, London, 1958.

-Bennett, W.L., Politik İllüzyon ve Medya, Çev: Seyfi Say, Nehir Yayınları, İstanbul, 2000.

-Berger, J., Görme Biçimleri, Çev: Yurdanur Salman, Metis Yayınları, İstanbul, 1993.

-Boyd, A., Broadcast Journalism: The Tecnique of Radio and Television News, Focal Press, Oxford, 1997.

-Bozkurt, B., "Dünyamızın Yapay Uyduları ve Türksat"Akademi Dergisi, Sayı: I, Aralık/1993.

-Burton, G., Görünenden Fazlası, Çev: Nefin Dinç, Alan Yayıncılık, İstanbul, 1995.

- Büyükbaykal, C.I., Mengü S. ve Büyükbaykal G., "Üçüncü Sayfadaki Çocuk Haberlerinin İçerik Analizi Yöntemi ile Değerlendirilmesi", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi 4. Uluslararası Çocuk ve İletişim Kongresi, 1. Cilt, s: 299-316, 2008.

-Büyükbaykal, G., "Televizyonun Çocuklar Üzerindeki Etkileri", İÜ İletişim Fakültesi Dergisi, sayı: 28, s. 31-34, İstanbul, 2007.

-Cankaya, Ö., Dünden Bugüne Radyo Televizyon (Türkiye'de Radyo Televizyon Yayıncılığının Gelişim Süreci), Beta Yayınları, İstanbul, 1997.

-Cankaya, Ö., Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi: TRT 1927-2000, Yapı Kredi Yayınlan, İstanbul, 2003.

-Canoruç, M.Ş., "Anayasal Kurum Olan TRT'nin Özerkliği", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, V8, N27, Kış 2009.

-Carr, F., "Producing TV News" Broadcast News Handbook, McGraw Hill Higher Education, New York, 2001.

-Cereci, S., "Türkiye'deki Televizyon Kanallarında Yayınlanan Haber Bültenlerinde Dilin Kullanılma Biçimi: Masalsı Anlatım", İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi, Cilt 2, Sayı, 1, 2013.

- Corner, J., Television Form and Public Address, Edward Arnold, London, 1995.

-Çaplı, B., "TRT ve Kamu Hizmeti Yayıncılığı", Der.: D. Tılıç, Türkiye'de Gazetecilik, ÇGD Yayınları, s: 292-313, Ankara, 2003.

-Erdamar, B., "Spikerlik Üzerine", İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi. İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul, 1992-93.

-Chandler D., "Notes on the Construction of Reality in Television News Programmes" (Çevrimiçi), http://www.medyakronik.com/akademi/makaleler/makaleler15.htm.2002.

-Dalgleish, D.I. ,An Introduction to Satellite Communications, Peter Peregrinus Ltd, London,1989.

-Duran, R., Burası Dünya Polis Radyosu, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996.

-Dursun, Ç., Televizyon Haberlerinde İdeoloji, İmge Kitabevi, Ankara, 2014.

- Eshett.D.E., "Influence of New Media on Gate-keeping in Television News Presentations: An Appriasal of the New Media Theory", Journal of Communication and Culture, V.5, N.3, December, 2014, s.45-60.

-Esslin, M., Tv Beyaz Camın Arkası, Çev: Murat Çiftkaya, Pınar Yayınları, İstanbul, 1991.

-Everton, N., Making Television News: A Reporter's Guide to TV News Production, Reuters Foundation, London, 1999.

- Fiske, J., Television Culture, Routledge, London and New York, 1990.

- Fishman, M., The Manufacturing of the News, University of Texas Press, Austin, 1980.

-Galtung, J. & Ruge, M., "The Structure of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers", Journal of International Peace Research, Volume:1, p.64-91, 1965.

- Haksever, O., "Çağdaş Televizyon Haberciliğinde Yeni Yaklaşımlar" 9. Yerel Medya Eğitim Semineri, Tunceli, 10.05.2002.

-Hatırnaz, B., Reyting Gerçeği, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2007.

-Horzum, I.& Demir, S.,"Az Sonra Haberciliği ve Etik", Medya ve Etik Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Fırat Üniversitesi. Elazığ, Ekim 13-15, 2011.

-Huffman, S., "The 21st Century" Broadcast News Handbook, McGraw Hill Higher Education, New York, 2001.

- Işıklar, H.C., Kuramdan Uygulamaya Profesyonel Tv Haberciliği, Nobel Yayınevi, Ankara, 2012.

-Itule B.D.& Anderson D.A., News Writing and Reporting for Today's Media, Random House, New York, 1987.

-Kalbfeld, B., Associated Press Broadcast News Handbook, McGraw Hill, New York, 2001.

-Kırık, A. M., & Domaç, D. ,Sosyal Medya Üzerinden Televizyon Reyting Ölçümlerinin Analizi: Twitter Örneği. The Journal of Academic Social Science 5, ss.414-430, 2014.

-Kırık, A. M., Sayısal Uydu Teknolojisinin Gelişimi ve Türkiye'de Yayıncılığın Geleceği", Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 41, 2014.

- Kral Çıplak, 2010, Mehmet Ali Birand, Kanal D, 26-27 Aralık 2011.

- L'Express, Tele Par Satellite La Jungle Du Ciel, Paris, 1988.

- Lewis, E., Teaching TV News, British Film Institute, London, 2003.

-Özçağlayan, M., Yeni İletişim Teknolojileri ve Değişim, Alfa Yayınları, İstanbul, 1998.

-Özçağlayan, M.,Türkiye'de Televizyon Yayıncılığının Gelişimi, Selçuk İletişim, 1,2, 2000.

-Macgregor, B., Live, Direct and Biased? Making Television News In The Satellite Age, Arnold, London, 1997.

-Matelski, J.M., TV Haberciliğinde Etik, Çev: Bahar Öcal Düzgören, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1996.

-Morse, M., "Televizyonda Haberci Kişiliği ve İnandırıcılık: Geçiş Sürecindeki Haberler Üzerine Düşünceler", Eğlence İncelemeleri, Çev: Nurdan Gürbilek, Metis Yayınları, İstanbul, 1998.

-Okumuş, S., Tarihin Televizyonla İhyası, Dergah Yayınları, İstanbul, 2021.

-Özmen, S., Radyo ve Televizyon Okumaları, Derin Yayınları, İstanbul, 2013.

-Parsa S., Televizyon Haberciliği ve Kuramları, Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları, No:3, İzmir, 1993.

-Parsa, S., "Televizyon Göstergebilimi", Kurgu Dergisi, sayı: 16, 1999. s.15-28.

- Peace, M., "The Construction of Reality in Television News" (çevrimiçi), http://aber.Ac.Uk/Media/students/mbp.9701.html., 2001.

-Postman, N., Televizyon: Öldüren Eğlence-Gösteri Çağında Kamusal Söylem, Çev: Osman Akınhay, Yay.Haz.Mehmet Küçük, Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 1994.

- Postman, N.& Powers S., Televizyon Haberlerini İzlemek, Çev: Aslı Tunç, Kavram Yayınları, İstanbul, 1996.

-Poyraz, B., Haber ve Haber Programlarında İdeoloji ve Gerçeklik, Ütopya Yayınevi, Ankara, 2002.

-Ramonet, I., Medyanın Zorbalığı, Çev: Aykut Derman, Om Yayınevi, İstanbul, 2000.

-Sağnak, M., Son Dakika: Haberin Televizyonlaştırılması, TB Yayıncılık, İstanbul, 2011.

-Sarı, G., "Türkiye'de Özel Televizyon yayıncılığının Gelişimi ve Medyanın Mülkiyet Yapısı" Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 18, Ankara, 2017.

-Selby, K.&Cowdery, R., How To Study Television, Macmillan Press, London, 1995.

-Semerci, Y., "Magic Box'ı Anayasa Sınırlayamaz", Hürriyet Gazetesi, İstanbul, 18 Kasım 1990.

-Serim, Ö., Türk Televizyon Tarihi: 1952-2006, Epsilon Yayınları, İstanbul, 2007.

-Sevgin, E., "Nostalji", Televizyon Dergisi, Sabah Gazetesi Eki, 20-26 Mayıs, 1995.

-Swallow, N., Televizyonun Gerçek Gücü, Çev: Ayseli Usluata, Reklam Yayınları, İstanbul, 1973.

-Şahin, D., "Tv Yayıncılığında Reyting (Rating) Yapılanması", Yeni Medya Çağında Televizyon, Der.: Sedat Özel, ss.88-108, Derin Yayınları, İstanbul, 2015.

- Şener, S., Yaşamın Kırılma Noktasında Dram Sanatı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 1997.

-Tamer, E.C., Dünü ve Bugünüyle Televizyon, Varlık Yayınları, İstanbul, 1983.

-Taşer, C., Radyonun Organizasyonu ve Özerkliği -Mukayeseli Bir Anayasa Hukuku Araştırması, TRT Basılı Yayınlar Müdürlüğü Yayınları, No. 5, Ankara 1969.

-Tekinalp, Ş., Camera Obscura'dan Synopticon'a Karşılaştırmalı Radyo ve Televizyon, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2011.

- Tokgöz, O., Televizyon Reklamları ve Çocuklar, SBF Dergisi, Cilt: 34, No:1-4, Ankara, 1980.

-Tracey, M., "Non-Fiction Television", Television: An International History, Edited by Anthony Smith, Oxford University Pres, Oxford, 1995.

-TRT, Genel Yayın Planı, 2002.

-Tuchman G., "Qualitative Methods in the Study of News", A Handbook of Qualitative Methodologies for Mass Communication Research, Edited by Klaus Bruhn Jensen and Nicholas W.Jankowski, Routledge, New York, 1993.

-Turan, E., Haber Uygulamaları, Eğitim Yayınevi, Konya, 2022.

-Tutuk, Z.Ş. & Barutçu, B., Televizyon Diye Bir şey Varmış, İTÜ Vakfı Yayınları, İstanbul, 2018.

-Tüğen, Y., Yere Eş Zamanlı Yörüngenin Hukuki Niteliği, 27 Mayıs 2017, https://www.kozmikanafor.com/yere-es-zamanli-yorungenin-hukuki-niteligi/ (Erişim Tarihi: 02.01.2022

-Uğurlu, F., & Öztürk, Ş., Türkiye'de Televizyon Haberciliği, Tablet Yayınevi, Konya, 2006.

-Uğurlu Hakan, Uydu İletişimi ve Türksat Haberleşme Uyduları Sistemi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 1996.

- Ulusoy, H. &.Büyükbaykal, C., I.,"Alternatif Habercilik Arayışı Olarak Hak Haberciliği: Suriyeli Çocuklara Yönelik Haberler Üzerine Bir Araştırma", İletişim Çalışmaları 2021, Eğitim Yayınevi, ss.7-29, İstanbul, 2021.

- Williams, R., Television Technology and Culturel Form, Galsgow, Fontana and Collins, 1974.

-Yengin, H., Ekranın Büyüsü, Der Yayınevi, İstanbul, 1994.

-Yorke, I., The Technique of Television News, Focal Press, London, 1987.

-Yorke, I., Television News, Focal Press, Oxford, 2000.

İNTERNET

--https://movies.stackexchange.com/questions/43784/why-does-the-boom-operator-have-to-hold-the-boom-mic-by-hand (Erişim Tarihi: 05.07.2023)

-https://www.showtv.com.tr/programlar/videolar/show-ana-haber-25112019/84661 (Erişim Tarihi: 05.07.2023)

-https://www.rtuk.gov.tr/izlenme--dinlenme-oranlari-reyting-olcumleri-hakkinda/3936, (Erişim Tarihi: 03.01.2022)

-https://www.clarkefoundation.org/arthur-c-clarke-biography/(Erişim Tarihi: 29.11.2021)

https://www.bbc.co.uk/history/historic_figures/baird_logie.shtml (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

ITU, Committed to connecting the world, https://www.itu.int/en/about/Pages/default.aspx, Erişim Tarihi: 23.09.2023)

https://ethw.org/John_Logie_Baird?gclid=CjwKCAiA55mPBhBOEiwANmzoQhBGz-DoyLXRxxFFa3yu8118rKD3jl6ydSFTi0x8MB0cFew9_hd4c4hoCx7sQAvD_BwE (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://digital.nls.uk/scientists/biographies/john-logie-baird/(Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://www.invent.org/inductees/philo-taylor-farnsworth (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://lemelson.mit.edu/resources/philo-farnsworth(Erişim Tarihi: 03.11.2021)

https://www.thoughtco.com/biography-of-philo-farnsworth-american-inventor-4775739(Erişim Tarihi: 03.11.2021)

(https://tr.wikipedia.org/wiki/TRT_T%C3%BCrk) (Erişim Tarihi: 03.11.2021)

britannica.com/biography/John-Logie-Baird(Erişim Tarihi: 05.11.2021)

"TRT Türk yayında!". sabah.com.tr. 4 Mart 2016 tarihinde kaynağından arşivlendi. Erişim tarihi: 9 Ocak 2015.

https://tr.wikipedia.org/wiki/TRT_int (Erişim Tarihi: 12.11.2021)

https://tiak.com.tr/upload/files/2020yillik.pdf (Erişim tarihi: 02.01.2022)

https://tiak.com.tr/tv-izleme-olcumu/turkiye-televizyon-izleme-olcumu, (Erişim Tarihi: 02.01.2022)

"64 Yıl Önce Dünyanın İlk Yapay Uydusu Uzaya Fırlatıldı" https://tr.sputniknews.com/20211005/64-yil-once-dunyanin-ilk-yapay-uydusu-uzaya-firlatildi-1049525695.html#:~:text=1956'da%20ba%C5%9Flad%C4%B1.-,Uydu%2C%20%C3%A7ok%20basit%20bir%20cihaz%20olarak%20geli%C5%9Ftirildi%20ve%20'PS%2D,iletmek%20i%C3%A7in%20d%C3%B6rt%20antenle%20donat%C4%B1lm%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1. (Erişim Tarihi: 25.01.2022)

"Uzay Yarışı", https://tr.wikipedia.org/wiki/Uzay_Yar%C4%B1%C5%9F%C4%B1, (Erişim Tarihi: 25.11.2021)

L'Express, Tele Par Satellite La Jungle Du Ciel, Paris, 1988, s.24.

-List of Satellites in geosynchronous orbit, https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_satellites_in_geosynchronous_orbit, (Erişim Tarihi: 01.10.2021)

SpaceX İlk Kez Yenilenebilir Bir Roket Kullandı, bbcnews, https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39453367 (Erişim Tarihi: 05.05.2021)

Türksat 2A Uydusu". turksat.com.tr.. Erişim tarihi: 13 Haziran 2018.

"Türksat 1C Uydusu". turksat.com.tr. Erişim tarihi: 13 Haziran 2018.

https://www.turksat.com.tr/tr/uydu/turksat-uydu/uydularimiz

Türkiye Türksat 5A'yı fırlattı". https://www.mepanews.com/turkiye-turksat-5ayi-firlatti-41887h.htm. Erişim Tarihi: 15.12.2021

Spacx Falcon 9 Launches Turksat 5B Communication Satellite https://www.spaceflightinsider.com/organizations/space-exploration-technologies/spacex-falcon-9-launches-turksat-5b-communications-satellite/ (Erişim Tarihi: 05.01.2022)

"France to mimic Musk with own SpaceX- style launcher, minister says, https://www.reuters.com/business/aerospace-defense/france-mimic-musk-with-own-spacex-style-launcher-minister-says-2021-12-06/ (Erişim Tarihi: 10.12.2021)

-http://plaza.ufl.edu/trevorah/components.gif, (Erişim Tarihi: 05.01.2022)

https://www.geospatialworld.net/blogs/how-many-satellites-are-orbiting-the-earth-in-2021/(Erişim Tarihi: 05.01.2022)

Bakan Karaismailoğlu:Türksat 5B uydusu aralık sonunda fırlatılacak https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/bakan-karaismailoglu-turksat-5b-uydusu-aralik-sonunda-firlatilacak/2429120(Erişim Tarihi: 05.01.2022)

Türksat 3A, https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrksat_3A (Erişim tarihi: 15 Haziran 2020)

Türksat 4A Uydusu, https://www.turksat.com.tr/tr/uydu/turksat-uydu/uydularimiz (Erişim tarihi: 15 Haziran 2020)

Türksat 4B Uydusu, https://www.turksat.com.tr/tr/uydu/turksat-uydu/uydularimiz (Erişim tarihi: 15 Haziran 2020)

http://www.kameraarkasi.org/tv/studyo/resimsecici/resimsecici.html. (Erişim tarihi: 01.02.2022)

https://www.trt.net.tr/Kurumsal/TelevizyonTanitim.aspx (Erişim Tarihi: 12.11.2021)

NOT: Bu kitabın hazırlanmasında herhangi bir Yapay Zeka aracından yararlanılmamıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ BİR BAKIŞLA ELEKTRİKLİ ARAÇ SATIN ALMA

Emel Özkütük
Gökhan Akandere

EĞİTİM
yayınevi

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ BİR BAKIŞLA
ELEKTRİKLİ ARAÇ SATIN ALMA

Emel Özkütük, Gökhan Akandere

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-58-5
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE YENİLİKÇİ BİR BAKIŞLA
ELEKTRİKLİ ARAÇ SATIN ALMA
Emel Özkütük, Gökhan Akandere
VIII+134 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-58-5

Bu kitabın yazılış aşamasında, "Sürdürülebilirlik ve Yenilikçilik Kapsamında Tüketicilerin Elektrikli Araç Satın Alma Niyetinin İncelenmesi: Konya Örneği" isimli yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aasness, M., Odeck, J. (2015). *The Increase of Electric Vehivle Usage in Norway – Incentives and Adverse Effects*. European Transport Research Review.

Acar, S. (2018). Tüketim Toplumu Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 75-90.

Açıkalın, N. (2020). Sürdürülebilir Pazarlama Bakış Açısı ile Döngüsel Ekonomi İncelemesi. *Sakarya İktisat Dergisi,* 9(3), 238-257.

Akdoğan, M., Karaarslan, M. (2013). Tüketici Yenilikçiliği. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 27(2), 1-20.

Akın, G. (2009). *Ekoloji-Çevrebilim ve Çevre Sorunları,* Ankara, Tiydem Yayıncılık.

Akın, G. (2018). Sağlıklı ve Kaliteli Yaşamda Sürdürülebilir Dünya Görüşü. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11(2), 877-891.

Aktaş, S. C., Çiçek, B. (2019). Farklı Kuşaktaki Kadın ve Erkeklerin Sürdürülebilir Tüketim Davranışlarının İncelenmesi. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi,* 54(4), 19571978.

Alfredsson, E.C. (2004).” Green” Consumption-No Solution For Climate Change. *Energy,* 29, 513-524.

Alsmadi, S. (2007). Green Marketing and the Concern over the Environment: Measuring Environmental Consciousness of Jordanian Consumers. *Journal of Promotion Management*, 13(3-4), 339-361.

Altıkat, A., Ekmekyapar Torun, F., Turan Bayram, T. (2011). Küresel Kirlilik: Dünya, Avrupa Birliği ve Türkiye’de Hava Kirliliği Örneği, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi,* 27(2), 134-149.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Andwari, A.M., Pesiridis, A., Rajoo, S., Martinez-Botas, R., Esfahanian, V. (2017). A Review Of Battery Electric Vehicle Technology and Readiness Levels. *Renewable and Sustainable Energy Reviews,* 78, 414-430.

Anık, M. (2016). Aykırı Bir Düşünür Olarak J. Baudrıllard ve Gösteriş Amaçlı Tüketim. *Journal of International Social Research*, 9(47), 441-453.

Arts, J.W.C., Frambach, R.T., Bijmolt, T.H.A. (2011). Generalizations On Consumer Innovation Adoption: A Meta-Analysis On Drivers of Intention And Behavior.

International Journal Of Research In Marketing, 28, (2), 134-44.

Aslan, F. (2007). *Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Kafkas Üniversitesi Öğrencilerinin Çevreye Duyarlı Ürünleri Kullanma Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kars.

Aşkar, P., Usluel-Koçak, Y. (2002). Öğretmenler ve Bilgisayarı Kullanmaya İlişkin Karar Sürecinde Bulundukları Aşamalar, *Qafqaz Universitesi Dergisi,* (9), 197-202.

Atakan, S. C. (2017). Yenilik Stratejileri ile Yenilik Performansı Arasındaki İlişki. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi,* 1(2), 29-42.

Atalay, M., Anafarta, N., Sarvan, F. (2013). The Relationship Between İnnovation and Firm Performance: An Empirical Evidence from Turkish Automotive Supplier İndustry. *Procedia-Social and Behavioral Sciences,*75, 226-235.

Avcı, İ. (2020). Yerli Markalı Otomobil Satın Alma Niyetinde Etnosentrizm, Ülke İmaji ve Yenilikçiliğin Etkisi: Türkiye’nin Otomobili (TOGG) Bağlamında Bir Araştırma. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (20), 439-466.

Ay, C., Ecevit, Z. (2005). Çevre Bilinçli Tüketiciler. *Akdeniz İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10, 238-263.

Aydemir, M.A. (2007). *Tüketim: Modern Dünyanın Kültürel Göstereni.* Kültür Sosyolojisi. Editör: Köksal Alver, Necmettin Doğan. Ankara, Hece Yayınları.

Aydın, M. (2018). *Elektrikli Araç Şarj İstasyonlarının Elektrik Şebekesi, Elektrikli Araç Teknolojileri, Trafik ve Ulaşım Parametreleri Altında Değerlendirilmesi.* International Congress on Engineerıng and Architecture, November 2018.

Aytaç, Ö. (2006). Tüketimcilik ve Metalaşma Kıskacında Boş Zaman. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* (11), 27-53.

Aytekin, M., Çopuroğlu, F. (2021). Yenilikçi Tüketici Yaklaşımı. (Editör: Doygu Hıdıroğlu). İçinde: *İş Dünyasında Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Yaklaşımlar.* İstanbul, Artikel Akademi Yayınları.

Bahçecik, D., Talebi, N. (2020). Yeşil Pazarlama: İşletmelerin Yeşil Pazarlamaya Yönelme Nedenleri. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi,* 15(59), 223-247.

Bakır, U., Çelik, M. (2013). Tüketim Toplumuna Eleştirel Bir Yaklaşım: Kültür Bozumu ve Yıkıcı Reklamlar. *Selçuk İletişim Dergisi,* 7(4), 46-63.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu: Söylenceleri/Yapıları,* çev., Hazal Deliçaylı ve Ferda Keskin, 3.bsk. İstanbul, Ayrıntı Yayınları, Orijinal Yayın Tarihi: 1970.

Baudrillard, J. (2001). *Jean Baudrillard: selected writings*. Stanford University Press.

Bauman, Z. (2005). *Bireyselleşmiş Toplum.* (Y. Alogan, Çev.). İstanbul, Ayrıntı Yayınları.

Beak, Y., Kim, K., Maeng, K., Cho, Y. (2020). Is the Environment-Friendly Factor Attractive to Customers When Purchasing Electric Vehicles? Evidence From South Korea, *Business Strategy and the Environment,* 29 (3), 996-1006.

Bentler, P.M., Chou, C. (1987) Practical İssues in Structural Modeling. *Sociological Methods and Research,* 16, 78–117.

Berberoğlu, E. O., Uygun, S. (2012). Çevre Farkındalığı- Çevre Tutumu Arasındaki İlişkinin Yapısal Eşitlik Modeli ile Sınanması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 25(2), 459-473.

Bilici, F. Özdemir, E. (2020). Tüketicilerin Artırılmış Gerçeklik Teknolojilerini Kullanma Niyeti Üzerinde Teknolojik Hazır Bulunuşluluğun Rolü. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal,* 6(37), 2046-2060.

Bocock R. (2005). *Tüketim,* (Çev. İrem Kutluk), Ankara: Dost Kitapevi Yayınları, 2. Baskı.

Bozkurt, B., Aydoğan, S., Aktan, M. (2021). Elektrikli Scooter Kiralamada Algılanan Tüketici Faydası: Tüketici Yenilikçiliğin Rolü. *Aurum Sosyal Bilimler Dergisi,* 6 (2), 171-195.

Budak, B. (1998). *Yenilikçi Yönetim Yaratıcı Birey.* İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Burch, M.A. (2003). *Stepping Lightly: Simplicity for People and the Planet.* Gabriola Island, New Society Publishers.

Can, B. (2020). *Tüketicilerin Karar Verme Tarzları, Güdülenmiş Tüketici Yenilikçiliği ve Algılanan Riskin Satın Almaya Etkisi (Spor Malzemelerine Yönelik Bir Araştırma).* Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halis Demir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Carley, S., Krause, R.M., Lane, B.W., Graham, J.D. (2013). Intent to Purchase A Plug-İn Electric Vehicle: A Survey of Early İmpressions in Large US Cites. Transportation Research Part D: *Transport and Environment,* 18, 39-45.

Charles W.L, Joseph F. H., Carl, M. (2011). *Essentials of Marketing,* Cengage Learning.

Chauhan, V., Yadav, R., Choudhary, V. (2019). Analyzing The Impact Of Consumer Innovativeness And Perceived Risk In Internet Banking Adoption: A Study Of Indian Consumers, *International Journal of Bank Marketing,* 37(1), 323-339.

Clark, R.A. Goldsmith, R. E. (2005). Market Mvens: Psychological Influences, *Psychology and Marketing*, 22, 289-312.

Cohen, B., Muñoz, P. (2016). Sharing Cities and Sustainable Consumption And Production: Towards An İntegrated Framework. *Journal of Cleaner Production,* 134, 87-97.

Cohen, J.M. (2020). Does The COVID-19 Outbreak Mark The Onset of A Sustainable Consumption Transition? *Sustainability: Science,* 16(1), 1-3.

Coşkun, S. (2013). Stratejik Rekabet Üstünlüğü Sağlama Aracı Olarak İnovasyon Stratejileri Kocaeli Otel İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı, Düzce.

Çakmak, M.N. (2022). Kitap Eleştirisi: Baudrillard, J. (2017). Tüketim Toplumu: Söylenceler/ Yapılar, Çev. Abdullah Yılmaz. İstanbul, Ayrıntı Yayınları. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 14(1), 339-342, Doi: 10.15659/ttad.14.1.154

Çakmak, R., & Turan, A. (2022). *Türkiye'de İller Bazında Elektrikli Araç Şarj İstasyonu Altyapısı: Ölçevler Aracılığıyla Analizi*. *Karadeniz Fen Bilimleri Dergisi*, *12*(1), 246-268.

Çalışır, G., Aydoğan Kılıç, T. (2019). *Tüketim Toplumunda Sağlıklı Yaşamın Popüler Hale Gelmesi ile Şekillenen Yeni Tüketim Biçimleri.* II. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi (USBK).

Çalışkan, M. (2002). *Yetişkinlerde Çevre Duyarlılığını Etkileyen Etmenler (KKTC Lefke Örneği*). Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çatı, K., Öcel, Y. (2019). Yeşil Pazarlama Faaliyetleri Çerçevesinde Çevreci Bilinç Düzeyinin Çevreci Davranış Üzerine Etkisi: Düzce İli Örneği. *Gaziantep University Journal of Social Sciences,* 18(4), 1412-1431.

Çelik, N. (2013). Thorstein Veblen'in Gösterişçi Tüketim Yaklaşımı: Niğde Üniversitesi İdari Personeli Örneği. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(34), 171203

Çetin, O. I., Kumkale, İ. (2016). Sosyal Medya Kullanım Düzeyi ve Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişkide Faydacı Motivasyonun Aracı Etkisi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences,* 2(4), 90-101.

Çokadar, H., Türkoğlu, A., Gezer, K. (2009). *Çevre Bilimi,* Mustafa Aydoğdu ve Kudret Gezer (Ed.), Çevre Sorunları. Ankara, Anı Yayınları.

Daily, G. C., Ehrlich, P. R. (1996). Socioeconomic Equity, Sustainability, and Earth's Carrying Capacity. *Ecological Applications,* 6(4), 991-1001.

Dal, N. E. (2017). Tüketim Toplumu ve Tüketim Toplumuna Yöneltilen Eleştiriler Üzerine Bir Tartışma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(19), 1-21.

Dawkins, E., André, K., Axelsson, K., Benoist, L., Swartling, Å. G., Persson, Å. (2019). Advancing sustainable consumption at the local government level: A literature review. *Journal of cleaner production,* 231, 1450-1462.

DCTI(2010).Deutsches CleanTech Institut, DCTI (2010). "Studienband 4 – eMobilität,",http://www.cleanthinking.de/dcti-studienband emobilitaet/6551/(25.10.2020).

Değirmenci, K., Breitner, M. H. (2017). Consumer Purchase İntentions for Electric Vehicles: Is Green More İmportant Than Price and Range? *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 51, 250–260.

Demir, D., Çabuk, S. (2020). Yeşil Ürünlerde Algılanan Tüketim Değerlerinin Tüketici Seçim Davranışına Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29(3), 254-266.

Deniz, A., Erciş, A. (2016). Tüketici Yenilikçiliğinin Boyutları ve Yenilikçiliği Etkileyen Faktörler Arasındaki Ilişkiler, *Kafkas Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 7(14), 461-475.

Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V [DLR], (2013). Der Pkw-Markt bis 2040: Was das Auto von morgen antreibt, Szenario- Analyse im Auftrag des Mineralölwirtschaftsverbandes, Stuttgart, August 2013.

Dhar, R., Wertenbroch, K. (2000). Consumer Choice Between Hedonic and Utilitarian Goods. *Journal of Marketing Research,* 60-71

Diksaç, R. (2019). *Çevre Bilinci ve yaşam tarzının sürdürülebilir tüketim davranışı üzerindeki etkisi ve bir araştırma.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dobre, C., Dragomir, A., Preda, G. (2009). Consumer Innovatıveness: A Marketıng Approach, *Management & Marketing,* 4(2).19-20.

Douglas, M., Isherwood, B. (1999). *Tüketimin Antropolojisi.* Çeviren: Aytekin, Erden, Atilla. Ankara, Dost Kitabevi Yayınları.

Duman, C., Taşkın, E., Gökçe, Z., Zobar, L. (2015). Tüketicilerin Futbol ile İlgilenim Seviyelerine Göre Kümelenmesi ve Kümeler Arasındaki Farklılıklar. *Öneri Dergisi*, 11(43), 71-88.

Duman, Z. (2016). Tüketimci Kapitalizmin ve Tüketim Kültürünün Eleştirisi. *Sosyoloji Dergisi,* (33), 15-36.

Durna, U. (2002). *Yenilik Yönetimi.* Ankara, Nobel Yayın.

Dutta, B., Hwang, H. G. (2021). Consumers Purchase Intentions of Green Electric Vehicles: The Influence of Consumers Technological and Environmental Considerations. *Sustainability,* 13(21), 12025.

Edisan, Z., Kadıoğlu, F. (2013). Yaşam Kalitesi Kavramının Antik Dönemdeki Öncüleri. *Lokman Hekim Journal,* 3(3), 1-4.

Egbue, O., Long, S. (2012). Barriers to Widespread Adoption of Electric Vehicles: An Analysis of Consumer Attitudes And Perceptions. Energy Policy, 48, 717–729. https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.06.009

Ekici, N. (2021). Tüketimin Antropolojisi. Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi, *Journal of Consumer and Consumption Research,* 13(1), 225-230.

Ekincek, S. (2014). Sakin şehir (cittaslow) yöneticilerinin sakin şehir hareketine ve sürdürülebilirliğine yönelik değerlendirmeleri. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elmasoğlu, K. (2017). Tüketim Kültüründe Etkili Bir Araç Olarak Reklamın İşlevlerine Dair Genel Bir Değerlendirme, Abant *Kültürel Araştırmalar Dergisi,* 2 (4), 27-42.

Folke, C. (2019). Sustainability And Resilience For Transformation İn The Urban Century. *Nature sustainability,* 2(4), 267-273.

Erbaşlar, G. (2012). Yeşil pazarlama. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD),* 1(2), 94-101.

Eren, Y., Şengün, H. İ. (2022). Sürdürülebilir Tüketim Kavramı Üzerine Bibliyometrik Bir Çalışma. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Van YYÜ 40. Yıl Özel Sayısı, 78-93.

Ergen, A. (2014). *Maddi değerler, gönüllü sade yaşam biçimi, çevre bilgisi: Sürdürülebilir tüketim davranışı açısından bir araştırma.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Erkal, S., Şafak, Ş., Yertutan, C. (2011). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre Bilincinin Oluşturulmasında Ailenin Rolü. *Sosyo Ekonomi Dergisi,* 1, 145- 158.

Eryiğit, C. Kavak, B. (2008). Yeniliği Erken ve Geç Benimseyenler ile Benimsemeyenlerin Demografik Özelliklerinin ve Yaşam Tarzlarının Yayılma Modelleri Yardımıyla Tanımlanması, Pazarlama *ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 22(3), 21-43.

Eryiğit, C., Kavak, B. (2008). Yeniliği Erken ve Geç Benimseyenler ile Benimsemeyenlerin Demografik Özelliklerinin ve Yaşam Tarzlarının Yayılım Modelleri Yardımıyla Tanımlanması, *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 22(3), 21-43.

Eryiğit, C., Kavak, B. (2011). Tüketici Yenilikçiliğinin Tutumsal ve Davranışsal Uyumunun İncelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 29(2), 95-113.

Eti, H. S. (2017). Yeşil Tüketim: Tekirdağ İlinde Yeşil Tüketim Alışkanlığı ve Yeşil Tüketicilerin Satın Alma Davranışı Üzerine Bir İnceleme. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi,* 3, 95-98.

Faiz, E., & Uludag, G. (2019). Güdülenmiş tüketici yenilikçiliğinin değiştirme maliyeti ve algılanan değer üzerindeki etkisine yönelik bir model önerisi: akıllı telefon pazarı örneği. *Business and Economics Research Journal*, *10*(4), 991

Featherstone, M. (2005). *Postmodernizm ve Tüketim Toplumu.* Çev., Mehmet Küçük. 2.bs. İstanbul: Ayrıntı Yayınları (Orjinal yayın: 1996).

Figenbaum, E., Kolbenstvedt, M., Assum, T. (2015). Electromobility in Norway: Experiences and Opportunities. *Research in Transportation Economics* 50, 29- 38.

Fraj, E., Martinez, E. (2007). Ecological Consumer Behaviour: An Empirical Analysis. *International Journal of Consumer Studies,* 31(1), 26-33

Galbraith, J. K. (1998). The Affluent Society. Houghton Mifflin Harcourt.

Gana, A.J., Toba, A.P (2015). Environmental Pollution and Sustainability, Journal *of Research in Environmental Science and Toxicology,* 4 (1), 1-9

Geiger, S.M., Fischer, D., Schrader, U. (2018). Measuring What Matters İn Sustainable

Goldsmıth, R. E. (2001), "Yenilikçi İnternet Tüketicilerini Belirlemek İçin Etki Alanına Özel Yenilikçilik Ölçeğini Kullanmak" İnternet Araştırması: Elektronik Ağ Uygulamaları ve Politikası, 11(2), 149-158.

Consumption: An İntegrative Framework For The Selection Of Relevant Behaviors. *Sustain. Dev.* 26, 18–33.

Geiger, S.M., Fischer, D., Schrader, U. (2018). Measuring What Matters in Sustainable

Consumption: An İntegrative Framework for the Selection Of Relevant Behaviors. *Sustain. Dev.* 26,18–33.

Geissinger A., Laurell C., Öberg C. Sandström C. (2018). How Sustainable İs The Sharing Economy? On The Sustainability Connotations Of Sharing Economy Platforms. *Journal of Cleaner Production,* 206, 419-429.

Gelibolu, L., Madran, C. (2012). *Çevreci Tüketim Davranışının Öğretmeni Olarak Sosyal Pazarlama: Üniversitede Bir Deney.* 17. Ulusal Pazarlama Kongresi. Pazarlamada Kültür ve Eğitim Paradigması Bildiri Kitabı.

Genç, E. (2017). Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Kariyer UyumluluğuAlgısına Etkisi. *The Journal of Academic Social Sciences.* 60, 240-252.10.16992/ASOS.13104.

Girardi, A., Soutar, G.N., Ward S. (2005). The Validation of A Use Innovativeness Scale. *European Journal of Innovation Management,* 8(4), 471-81

Grewal, R., Mehta, R. ve Kardes, F. R. (2000). The Role of The Social Identity Function of Attitudes in Consumer Innovativeness and Opinion Leadership, *Journal of Economic Psychology,* 21(3), 233-252.

Güleş, H.K., Bülbül, H. (2004). *Yenilikçilik: İşletmeler İçin Stratejik Rekabet Aracı.* Ankara, Nobel Yayınları.

Güller, O. (2021). *Yeşil Pazarlama Anlayışının Tüketicilerin Hibrit ve Elektrikli Otomobil Satın Alma Tercihleri Üzerine Etkisi,* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Gür, N., Furuncu, Y. (2019). *Küresel Otomotiv Sektörünün Değişimi ve Yerli Otomobil Projesinin Geleceği,* İstanbul, Seta Yayınları.

Güsan, G., Aktaş, E., Güvendik, Ö. (2016). Yeşil Ürün Grupları Çerçevesinde Tüketici Farkındalığı. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi,* 1-16.

Hackbarth, A., Madlener, R. (2013). Consumer Preferences for Alternative Fuel Vehicles: A Discrete Choice Analysis. *Transportation Research Part D: Transport and Environment* 25, 5-17.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E. (2014). *Examining Your Data. In: Hair JF, Black WC, Babin BJ, Anderson RE. Eds. Multivariate Data Analysis.* 7th. ed. London: Pearson Education Limited, 31-664.

Hall, R. J., Snell, A. F., Foust, M. S. (1999). Item Parceling Strategies in SEM: Investigating the Subtle Effects of Unmodeled Secondary Constructs. *Organizational Research Methods,* 2, 233–256.

Han, L., Wang, S., Zhao, D., Li, J. (2017). The Intention to Adopt Electric Vehicles: Driven ty Functional and Non-Functional Values. *Transportation Research Part A: Policy and Practice,* 103, 185-197.

He, X., Zhan, W., Hu, Y. (2018). Consumer Purchase Intention of Electric Vehicles in China: The Roles of Perception and Personality. *Journal of Cleaner Production,* 204, 10601069.

Hirschman, E. C. (1980). Innovativeness, Novelty Seeking, and Consumer Creativity, *Journal Of Consumer Research,* 7(3), 283-295

Howarth, R. B., Norgaard, R. B. (1992). Environmental Valuation Under Sustainable

Hu, L, T., & Bentler, P. M. (1999). Cut-off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling,* 6, 1-55.

Huang, D., Jin, X., Coghlan, A. (2021). Advances in Consumer İnnovation Resistance Research: A Review and Research Agenda. *Technological Forecasting and Social Change,* 166, 1-21.

Hulin, C., Netemeyer, R., Cudeck, R. (2001). Can a reliability coefficient be too high?. *Journal of Consumer Psychology*, 10(1), 55-58.

Hurt, H. T., Joseph, K., Cook, C. D. (1977). Scales for the Measurement of İnnovativeness. *Human Communication Research,* 4(1), 58-65.

Hwang, J., Sun-Bai, C., Kim, W. (2019). Consequences of Psychological Benefits of Using Eco- Friendly in the Context of Drone Food Delivery Services, *Journal of Travel & Tourism Marketing,* 36(7), 835-846. DOI: 10.1080/10548408.2019.1586619.

Im, M., Song, M.R. Chu, W. (2019). Effects of Consumer Innovativeness on EnvironmentFriendly Product Satisfaction. *The Journal of Distribution Science,* 17(10), 125-134. doi.org/10.15722/jds.17.10.201910.125

Im, S., Bayus, B. L., Mason, C. H. (2003). An Empirical Study of İnnate Consumer

İnnovativeness, Personal Characteristics, and New-Product Adoption Behavior. *Journal of the Academy of Marketing Science,* 31(1), 61–73.

İnce, Ş. (2014). *Toplumsal ve Kültürel Dönüşümlerin Gündelik Hayata Yansımaları:2000'lerde Türkiye'nin Mutfağı.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

İslamoğlu, A. H. (2003). *Tüketici Davranışları,* İstanbul, Beta Yayın.

Jabeen, G., Ahmad, M., Zhang, Q. (2021). Factors Influencing Consumers' Willingness to Buy Green Energy Technologies in a Green Perceived Value Framework. Energy Sources, Part B: Economics, *Planning, and Policy,* 16(7), 669-685.

Jackson D.L. (2003). Revisiting Sample Size And Number Of Parameter Estimates: Some Support For The N: Q Hypothesis. *Struct. Equ. Modeling,* 10, 128–141.

Jackson, T., Michaelis, L. (2003). *Policies for sustainable consumption.* Sustainable Development Commission, London.

Jansson, J., Nordlund, A., Westin, K. (2017). Examining Drivers of Sustainable Consumption: The İnfluence of Norms and Opinion Leadership on Electric Vehicle Adoption in Sweden. *Journal of Cleaner Production,* 154,176-187.

Jöreskog, K. G., Sörbom, D. (1982). Recent developments in structural equation modeling. *Journal of Marketing Research,* 19(4), 404-416.

Kambar, R. (2016). *Tüketici Yenilikçiliği ve Ürün İlgileniminin Marka Sadakati Üzerindeki Etkisi.* Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Üretim Yönetimi ve

Kamya, B. (2020). Sürdürülebilir Pazarlamanın Tüketici Davranışları ve Algılanan Marka Değeri Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversite Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Karaca, Ş. (2018). Yaşam Tarzının Sürdürülebilir Tüketim Davranışı Üzerindeki Etkisini Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 10(3), 403-425.

Karagöz, K.(2021). Türkiye'de Otomotiv Sektörünün Ekonomiye Etkisi: Ekonometrik Bir Analiz. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *6*(12), 126-143.

Karakurt Tosun, E. (2009). Sürdürülebilirlik Olgusu ve Kentsel Yapıya Etkileri. *Paradoks, Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi,* (e-dergi), http://www.paradoks.org. 5(2), 1-14.

Karasar, Ş. (2004). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri- Internet ve Sanal Yüksek Eğitim. *The Turkish*

Kaut, R., Değirmenci, K., Breitner, M.H. (2015). Elektromobilität in Deutschland Und Anderen

Kavak, B., Eryiğit, C., Tektaş, Ö.Ö. (2016). *Pazarlama Ürün: Uygulamalar ve Örnek Olaylar,* Ankara, Siyasal Kitabevi.

Kavak, B., Kazancı Sunaoğlu, Ş., Taner, N. (2017). Yeniliği Benimseyen Kategorilerinin Bütüncül ve Analitik Düşünme Açısından Farklılıkları Akıllı Telefonlar için Bir İnceleme. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi,* 10(20), 179-200.

Keleş, C. (2007). *Yeşil Pazarlama Tüketicilerin Yeşil Ürünleri Tüketme Davranışları ve Yeşil Ürünlerin Tüketiminde Kültürün Etkisi ile İlgili Bir Uygulama.* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi. Adana, Türkiye.

Keleş, R. (1998). *Kent Bilim Terimleri Sözlüğü,* 2. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Keleş, R., Hamamcı, C. (2005). *Çevre Politikaları.* Ankara: İmge Kitabevi.

Kılıç, E. A., Portakalcı, M. (2018). The Impact of Consumer Innovatıveness as A Competatıve Instrument on Buyıng Habıts. *Journal of Life Economics,* 5(1), 95.

Kılıç, S. (2016). Cronbach'ın alfa güvenirlik katsayısı. *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47- 48.

Kızgın, Y., Karaosmanoğlu, K., Örmeci, G., Taş, Ö. (2017). *Tüketicilerin Sürdürülebilir Tüketim Bağlamında Yeşil Tüketim Eğilimleri ve Demografik Özelliklere Göre Farklılıkları.* In Proceedings, 1st International Sustainable Tourism Congress, November 23-25, Kastamonu, Turkey.

Kocabey, S. (2018). Elektrikli otomobillerin dünü, bugünü ve geleceği. *Akıllı Ulaşım Sistemleri ve Uygulamaları Dergisi*, *1*(1), 16-23.

Kocacık, F. (1998). *Tüketim Eğilimleri ve Sorunları.* Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Kocagöz, E., İğde, Ç. S. (2022). Elektrikli Araç Satın Alma Niyetini Hangi Faktörler Etkiler? Bir Tüketici Araştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 19(21). (Uluslararası İşletmecilik Kongresi" Özel Sayısı), 104-120.

Kocagöz, E., İğde, Ç. S., & Çetindağ, G. (2020). Elektrikli Ve Akıllı, Yerli Ve Milli: Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu'nun Tanıttığı Araçlara Yönelik Tüketicilerin İlk Değerlendirmeleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (49), 55-74.

Kocak, E. (2014). Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisi Hipotezinin Geçerliliği: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi,* 2 (3), 62-73.

Kowalski, D. J., Depta, A. (2019). Sustainable Development in Electromobility. *Zeszyty Naukowe Politechniki Łódzkiej,* 73, 69-80.

Köse, B. (2012). *Tüketici Yenilikçiliği ve Yeniliklerin Benimsenmesi: Bir Yenilik Olarak Mobil İnternet.* Afyon Kocatepe Üniversitesi, İşletme Bölümü, Doktora tezi.

Kumar, R., Jha, A., Damodaran, A., Bangwal, D., Dwivedi, A. (2020). Addressing The Challenges to Electric Vehicle Adoption Via Sharing Economy: An Indian Perspective. *Management of Environmental Quality: An International Journal, 32(1), 82-99.*doi:10.1108/meq-03-2020-0058

Kuswati, R. (2018). Consumer Innovativeness: Literature Review and Measurement Scales. *KnE Social Sciences,1,* 663-672.

Küçük, M., Güneş, G. (2013). Sivil Toplum Kuruluşları ve Çevresel Sürdürülebilirlik, *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 5 (2), 298-311.

Kwatra, S., Kumar, A., Sharma, P. (2020). *A Critical Review of Studies Related to Construction And Computation of Sustainable Development Indices.* Ecological Indicators, 112, 1-15.

Lazol, İ., Muğal, E., & Yücel, Y. (2008). Sürdürülebilir bir çevre için çevre muhasebesi ve KOBİ'lere yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (38), 56-69.

Leary, R. B., Vann, R. J., Mittelstaedt, J. D., Murphy, P. E., Sherry, J. F. (2014). Changing the Marketplace One Behavior at A Time: Perceived Marketplace Influence and Sustainable Consumption. *Journal of Business Research,* 67(9),1953–1958.

Leavitt, C., Walton, J. (1975). *Development of A Scale for Innovativeness.* ACR North American Advances.

Lepetun, J. (2011). *Flowing with the Current, The Political Economy of Electric Car Industry,* USA. Lambert Academic Publishing

Lin, S. T., Niu, H. J. (2018). Green Consumption: E Nvironmental Knowledge, Environmental Consciousness, Social Norms, And Purchasing Behavior. *Business Strategy and the Environment,* 27(8), 1679-1688.

Lindsey, G. (2003). Sustainability and Urban Greenways: Indicators İn Indianapolis. *Journal of the American Planning Association,* 69(2), 165-180.

Ling, Z., Cherry, C. R., Wen, Y. (2021). Determining the Factors That Influence Electric Vehicle Adoption: A Stated Preference Survey Study in Beijing, China. *Sustainability,* 13(21), 11719.

Lutsey, N. (2015). *Transition To A Global Zero-Emission Vehicle Fleet: A Collaborative Agenda for Governments*. California: International Council on Clean Transportation

Mahajan V., Muller, E., Srivastava, R.K. (1990). Determination of Adopter Categories by Using Innovation Diffusin Models. *Journal of Marketting Research,* 27, 37-50.

Marchand, A., Walker, S. (2008). Product Development and Responsible Consumption: Designing Alternatives for Sustainable Lifestyles. *Journal of Cleaner Production*, 16, 1163-1169.

Maslow, A. (1954). *Motivation and Personality.* New York, NY: Harper.

Meckling, J., Nahm, J. (2018). When do States Disrupt Industries? Electric Cars and The Politics of Innovation. *Review of International Political Economy*, 25(4), 505-529.

Menteşe, S. (2017). Çevresel Sürdürülebilirlik Açısından Toprak, Su ve Hava Kirliliği: Teorik Bir İnceleme. *Journal of International Social Research,* 10(53), 381-389.

Meulenberg, M. (2003). Consument en Burger, Betekenis voor de Markt van Land Bouwproducten enVoedingsmiddelen. [Consumer and Citizen, Meaning for The Market of Agricultural Products and Food Products]. *Tijdschrift Voor Sociaal Wetenschappelijk Onderzoek Van De Landbouw,* 18(1), 43-56.

Mıdgley, F. D. Ve Dowlıng, G. R. (1978), "Innovativeness: The Concept And Its Measurement, "Journal Of Consumer Research, 4 , 229-242

Minton, A., Rose, R. (1997). The Effects of Environmental Concern on Environmentally Friendly Consumer Behaviour: An Exploratory Study. *Journal of Business Research,* (40), 37-48.

Mishra, R., Singh, R. K., Rana, N. P. (2022). Developing Environmental Collaboration Among Supply Chain Partners for Sustainable Consumption & Production: Insights From An Auto Sector Supply Chain. *Journal of Cleaner Production,* 338, 130619.

Mishra, S., Malhotra, G. (2019). Is India Ready for e-Mobility? An Exploratory Study to Understand e-Vehicles Purchase Intention. Scientific Research Publishing, *Theoretical Economics Letters,* 9, 376-391.

Moisander, J. (2007) Motivational Complexity of Green Consumerism *International Journal of Consumer Studies,* 404-409.

Moldan, B., Janousková, S., Hak, T. (2012). How To Understand and Measure Environmental Sustainability*:* Indicators And Targets*, Ecological Indicators,* 17, 4-13.

Morelli, J. (2011). Environmental Sustainability: A Definition for Environmental Professionals. *Journal of Environmental Sustainability,* 1(1), 1-9.

Morton, C., Anable, J., Nelson, J. D. (2016). Exploring Consumer Preferences Towards Electric Vehicles: The Influence of consumer Innovativeness. *Research in Transportation Business & Management,* 18,18–28.

Morton, C., Anable, J., Nelson, J. D. (2016). Exploring Consumer Preferences Towards Electric Vehicles: The İnfluence Of Consumer Innovativeness. *Research in Transportation Business & Management,* 18,18-28.

Möser, K. (2011). *Historischer Abriss der Elektromobilität, Handbuch Elektromobilität, Frankfurt am Main.* EW Medien und Kongresse, 15-36.

Muratoğlu, Y., ve Alkaya, A., *"Elektrikli Araç Teknolojisi ve Pil Yönetim Sistemi-İnceleme",* Elektrik Mühendisliği, 2016, 458: 10-14.

Nasution, R. A., Garnida, N. (2010). *A review of the three streams of consumer innovativeness. In Technology Management for Global Economic Growth (PICMET),* Proceedings of PICMET'10, 1-11.

Neumann, H. (1999). Lokale Agenda 21 Aspekte Einer Nachhaltigen Entwicklung*, Politik &Unterricht, (Hrsg.: LpB)* 4(99), 3-7.

OECD (2002). *Towards sustainable household consumption?* Trends and Policies İn OECD Countries.

OECD ve Eurostat (2005). *Oslo Kılavuzu: Yenilik Verilerinin Toplanması ve Yorumlanması İçin İlkeler.* 3. Baskı. TÜBİTAK. *Online Journal of Educational Technology- TOJET*, 3(4) (Article 16), 110-116.

Onurlubaş, E. (2019). The Effects of Social Impact, Environmental Awareness And Environmental Consciousness on Green Product Purchasing Behaviour. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology,* 7(3), 447-457.

Orçan, M. (2008). *Osmanlı'dan Günümüze Modern Türk Tüketim Kültürü,* Ankara: Harf Eğitim Yayıncılığı.

Özata, F. Z. (2018). Yüksek Teknoloji Yeniliği Olarak Akıllı Telefonların Genç Tüketiciler Tarafından Benimsenmesinde Etkili Olan Faktörler. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özaydın, E., Boyraz, E. (2021). Problem Çözme, Yaratıcılık, Yenilikçilik Becerilerinin Pazarlama Yenilik Stratejilerinde Örgütsel Yenilikçilik Aracılığıyla Etkisi. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 13 (1), 858-874.

Özbakır, M., Velioğlu, M. N. (2010). Pazarlamaya Sürdürülebilirlik Çerçevesinden Bakış ve Bir Örnek Olay Analizi1. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi,* 2(2), 71-98.

Özdemir Öztürk, N. (2022). *Yenilikçi Tüketici Davranışları: Türkiye ve Almanya'da Elektrikli Araçların Kabulü Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi

Özler, M. (2023*).Elektrikli Araç Teknolojisi Ve Çankırı İlinde Çatı Tipi Güneş Paneli Destekli Elektrikli Araç Şarj İstasyonu Tasarımı Ve Maliyet Analizi*. Çankırı Karatekin Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi

Özden, A. T. (2019). Tüketici yenilikçiliği ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkinin incelenmesi üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi,* 11(3), 1537-1558.

Özoğlu, B., Bülbül H. (2013). Güdülenmiş Tüketici Yenilikçiliği ve Algılanan Risk Ölçeklerinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi,* 5(3), 132

Öztürk, Z. (2018). İstanbul'da Karayolu Yolcu Taşımacılığında Elektrikli Araç Kullanımının İncelenmesi. *El-Cezeri Fen ve Mühendislik Dergisi,* 5(2), 367-386.

Papatya, N., Özdemir, Ş. (2012). Hazcı Tüketim Davranışları ve Televizyon Programlarını İzleme Eğilimleri Arasındaki İlişki: Süleyman Demirel Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 26(3-4), 161-183.

Paşalıoğlu H. (2018). *Yaşam Tarzı, Tüketici Yenilikçiliği ve Tüketici Benzersizliğinin Elektrikli Araçları Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi.* Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi.

Paşalıoğlu, H., Cengiz, H. (2019). Tüketici Yaşam Tarzının Elektrikli Araçları Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi: Tüketici Yenilikçiliği, Tüketici Benzersizliği ve Keşifsel Davranışların Aracılık Etkisi. *In International Congress on Business and Marketing,* 35-45.

Pearce, D. W., Barbıer, E. B., Markandya, A. (1990). *Sustainable Development: Economics and Environment in the Third World.* Edward Elgar, Aldershot.

Peattie, K., Crane, A. (2005). Green Marketing: Legend, Myth, Farce or Prophesy? *Qualitative*

Piligrimienė, Ž., Žukauskaitė, A., Korzilius, H., Banytė, J., Dovalienė, A. (2020). Internal and External Determinants of Consumer Engagement in Sustainable Consumption. *Sustainability,* 12(4), 1349.

Rahman, O, Fung, C. M. B., Chen, Z. (2020). Young Chinese Consumers' Choice Between Product-Related and Sustainable Cues—The Effects of Gender Diferences and Consumer Innovativeness. *Sustainibility,* 12(9)1-23.

Raju, P. S. (1980). Optimum Stimulation Level: Its Relationship to Personality, Demographics, and Exploratory Behavior. *Journal of Consumer Research,* 7(3), 272-282.

Rezvani, Z., Jansson, J., Bengtsson, M. (2018). Consumer Motivations For Sustainable Consumption: The İnteraction Of Gain, Normative And Hedonic Motivations On Electric Vehicle Adoption. *Business Strategy and the Environment,* 27(8), 1272-1283.

Rezvani, Z., Jansson, J., Bodin, J. (2015). Advances in Consumer Electric Vehicle Adoption Research: A Review and Research Agenda. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 34, 122–136.

Roberts, J. A. (1996). Green Consumers in the 1990s: Profile and Implications for Advertising. *Journal of Business Research,* (3):217-231.

Robins, K. (1999). *İmaj-Görmenin Kültürü ve Politikası.* Çev: Nurçay Türkoglu. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Roehrich, G. (2004). Consumer Innovativeness Consepts and Measurements, *Journal of Business Research,* 57, 671-677

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. Free Press.

Saeed, R., Zameer, H., Awan, I., Ullah, I. (2014). A Study of Consumer Innovativeness and Motivations Behind Adoption of Innovation. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences,* 4(7), 340-349.

Sagnier C., Loup-Escande E., Lourdeaux D., Thouvenin I., Valléry G. (2020). User Acceptance of Virtual Reality: An Extended Technology Acceptance Model, *International Journal of Human–Computer Interaction,* DOI: 10.1080/10447318.2019.1708612

Sakarya, A., Alkan, A., Dörtyol, İ. T. (2020). Tüketim Sosyolojisi'nin Dünü, Bugünü ve Yarını. *Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar,* 4(1), 1-12.

Salazar, H. A., Oerlemans, L., van Stroe-Biezen, S. (2013). Social Influence On Sustainable Consumption: Evidence From A Behavioural Experiment. *International Journal of consumer studies,* 37(2), 172-180.

Sarı, S., Topçuoğlu, F. (2019). Kişilik Tiplerinin Sürdürülebilir Tüketim Davranışları Üzerine Bir Araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 24(2), 159-169.

Sarkis, J., Zhu, Q. (2018). Environmental Sustainability and Production: Taking the Road Less Travelled. *International Journal of Production Research,* 56(1-2), 743-759.

Savaş, D. A. (2022). Sürdürülebilir Tüketim ve Çevre Araştırmalarına Yönelik Bir Analiz. *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi,* 7(2), 81-100.

Saydan, R., Kanıbir, H. (2007). Üniversiteli Tüketicilerin 'Çevreci Tüketim' Tutumları ve Satın Alma Davranışlarına Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 25(2), 213-242.

Schaefer, A., Crane, A. (2005). Addressing Sustainability and Consumption, *Journal of Macromarketing,* 25(1), 76-92.

Schiavo, F. T., Calili, R. F., de Magalhães, C. F., Fróes, I. C. (2021). The Meaning of Electric Cars in the Context of Sustainable Transition in Brazil. *Sustainability*, 13(19), 11073.

Schlegelmilch, B.B., Bohlen, G.M, Diamantopoulos, A. (1996). The Link Between Gren Purchasing Decisions And Measures Of Environmental Consciousness. *European Journal of Marketing,* 30(5), 35-55.

Schmalfuß, F., Mühl k., Krems, j.f. (2017). Direct Experience With Battery Electric Vehicles (Bevs) Matters When Evaluating Vehicle Attributes, Attitude And Purchase Intention, *Transportation Research Part F,* 46, 47-69

Senemoğlu, O. (2017). Tüketim, Tüketim Toplumu ve Tüketim Kültürü: Karşılaştırmalı Bir Analiz. *İnsan ve İnsan*, 4(12), 66-86.

Seyfang, G. (2009). The New Economics of Sustainable Consumption: Seeds of Change. *International Journal of Community Currency Research*, 13, 99-101.

Seyhan, G., Yılmaz, B. S. (2010). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Konaklama İşletmelerinde Yeşil Pazarlama: Calıstay Luxury Resort Hotel. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 11(1), 51-74.

Sierzchula, W., Bakker, S., Maat, K., Wee, B. (2014). The İnfluence of Financial Incentives and Other Socio-Economic Factors on Electric Vehicle Adoption. *Energy Policy,* 68, 183-194.

Singh, M. (2013). Green energy for metropolitan transport, International Journal on Power Engineering and Energy (IJPEE), 4(1):338-342

Sinnappan, P., Rahman, A. A. (2011). Antecedents of Green Purchasing Behavior Among Malaysian Consumers. *International Business Management,* 5(3), 129-139.

Skippon, S., Garwood, M. (2011). Responses to Battery Electric Vehicles: UK Consumer Attitudes And Attributions Of Symbolic Meaning Following Direct Experience To Reduce Psychological Distance. *Transportation Research Part D: Transport and Environment,* 16(7), 525-531.

Skippon, S.M. (2014). How Consumer Drivers Construe Vehicle Performance: Implications for Electric Vehicles. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour,* 23, 15-31.

Sofuoğlu, A. (2003). *Hava Kirliliği,* İzmir: İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü.

Statista https://de.statista.com/statistik/daten/studie/548919/umfrage/elektroautos- einfluss-der-kaufpraemie-kaufinteresse/ (26.01.2024).

Steenkamp, J. B. E., Hofstede, F. T., Wedel, M. (1999). A Cross-National İnvestigation into the Individual and National Cultural Antecedents of Consumer Innovativeness. *The Journal of Marketing,* 63(2), 55-69.

Steinhilber, S., Wells, P., Thankappan, S. (2013). Socio-technical Inertia: Understanding the Barriers to Electric Vehicles. *Energy Policy,* 60, 531-539.

Şahin, A (2022). *Tüketicilerin Sürdürülebilir Tüketim Ve Yenilikçilik Anlayışında Elektrikli Araç Bilgi Düzeyi Düzenleyici Rolünün Satın Alma Niyetine Etkisi*, Doktora Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi SBE,35

Şahin, F. Söylemez, C. (2021). Güdülenmiş Tüketici Yenilikçiliğinin Dijital Medya Platformlarının Algılanan Tüketici Temelli Marka Değeri ve Marka Tutumu Üzerine Etkisi: Covıd-19 Döneminde Netflıx Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* (58), 301-332

Şenocak, B., Mohan Bursalı, Y. (2018). İşletmelerde Çevresel Sürdürülebilirlik Bilinci ve Yeşil İşletmecilik Uygulamaları ile İşletme Başarısı Arasındaki İlişki. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 23(1), 161-183.

Tanrıkulu, C. (2015). Çevresel Kaygı, Algılanan Tüketici Etkinliği ve Kollektivizmin, Tüketicilerin Yeşil Satın Alma Davranışlarındaki Rolü Üzerine Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 29 (1), 121-136

Tatar, A. (2021). Çevresel Sorunlara Duyarlılığın Sürdürülebilir Tüketim Davranışına Etkisi. *International Journal of Management and Administration,* 5(9), 103-117.

Tayfun, N. Ö., Öçlü, B. (2015). Yeşil Pazarlama Uygulamasının Tüketiciler Açısından Algılanmasının Nöropazarlama Tekniği İle Araştırılması. *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 34 (2), 95-113

Tayfun, N. Ö., Öçlü, B. (2016). Çevreci Ürünlerin Tüketicilerin Satın Alma Kararlarındaki Yeri Üzerine Bir Uygulama. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 9(3), 185-198.

TDK Sözlük (2022). https://www.tdk.gov.tr/icerik/diger-icerikler/tumsozlukler/

Tekin, A. (2022). *Sürdürülebilir Tüketim ve Çevre Bilinci Üzerine Bir Araştırma: Bursa İli Örneği*. Yüksek Lisan Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekin, M., Öztürk, D., Selek, N. (2021). Ürün Temelli Yenilikçiliğin Plansız Satın Alma Davranığı ve Kompulsif Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi. *Journal of Süleyman Demirel University Institute of Social Sciences Year,* 1(39), 44-68.

Tellis, G. J., Yin, E., Bell, S. (2009). Global Consumer Innovativeness: Cross-Country Differences and Demographic Commonalities. *Journal of International Marketing,* 17(2), 1–22.

Therrıen P., Doloreux, D., Chaberlın, T. (2011). Innovation Novelty and (Commercial) Performance in the Service Sector: A Canadian Firm Level Analysis, *Technovation,* 31(12), 655-665.

Tıraş, H. H. (2012). Sürdürülebilir Kalkınma ve Çevre: Teorik Bir İnceleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 2(2), 57-73.

Tokgöz, N., Önce, S. (2009). Şirket Sürdürülebilirliği: Geleneksel Yönetim Anlayışına Alternatif. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 249-275.

Torlak, Ö. (2000). *Tüketim Bireysel Eylemin Toplumsal Dönüşümü.* İstanbul: İnkılâp Yayınları

Tören, M., & Mollahasanoglu, H. (2022). *Elektrikli ve Hibrit Araçlardaki Elektrik Motorlarının İçten Yanmalı Motorlarda Oluşan [Co] _2 Emisyonunda Meydana Getireceği Değişimin Tahmini Ve Verimliliğe Etkisi: Türkiye Örneklemesi. El-Cezeri*, *9*(3), 1082-1097.

Tunç, A. Ö., Ömür, G. A., Düren, A. Z. (2012). Çevresel Farkındalık. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilgiler Fakültesi Dergisi,* 47, 227-246.

TÜİK (2022). Aydın İli Nüfus İstatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Search/Search?text=AYDIN (Erişim Tarihi:21.01.2024)

Türkiye Elektrikli ve Hibrid Araçlar Derneği [TEHAD] (2022). http://tehad.org/2020/10/14/ilk9-aylik-elektrikli-ve-hibrid-satis- rakamlari-belli-oldu/ (25.01.2024).

Ulusoy, G., Civek, F., Ediş, L. B. (2021). Online Uygulamalarda Tüketici Yenilikçiliğinin Simülasyonlu Ürün Satın Alma Niyetine Etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 91-107.

Ustabaş, A. (2014). "*Mikro ve Makro etkileri yönünden Elektrikli Otomobiller (Türkiye Ekonomisi Örneği)", Marmara Üniversitesi I.I.B. Dergisi, Cilt. XXXVI,* 269- 291.

Ünlü, F., Yıldız, R. (2013). Kayseri Organize Sanayi Bölgesindeki Firmaların Yenilik Faaliyetleri Üzerine Bir Alan Çalışması. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi,* 8 (2), 69-87.

Vallance, S., Perkins, H., Dixon, J. (2011). What Is Social Sustainability? *A Clarification Of Concepts, Geoforum,* 42,342-348.

Van Nes, N., Cramer, J. (2006). Product Lifetime Optimization: A Challenging Strategy

Towards More Sustainable Consumption Patterns. *Journal of Cleaner Production,* 14(15-16), 1307-1318.

Van Sloten, R. C. (2015). *Niche-market Subsidy for Effective Diffusion of Battery Electric Vehicles in Sweden.* Mid Sweden University.

Vandecasteele, B., Geuens, M. (2010). Motivated Consumer Innovativeness: Concept, Measurement, and Validation. *International Journal of Research in Marketing,* 27(4), 308-318.

Varol, S., Öztürk, Z., Öztürk, O. (2018). İstanbul'da Karayolu Yolcu Taşımacılığında Elektrikli

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi,* (Çeviri: Zeynep Gültekin ve Cumhur Atay), İstanbul, Babil Yayınları.

Venkatraman M.P., Price, P. (1990). Diffrentiating Between Cognitive and Sensory Innovativeness: Concepts, Measurement and Their Implications. *Journal of Business Reting Research,* 20, 293-315

Venkatraman, M. P. (1991). The Impact of Innovativeness and Innovation Type on Adoption, *Journal of Retailing,* 67(1), 51-67

Wallentowitz, H., Freialdenhoven, A., Olschewski, I. (2010). *Strategien Zur Elektrifizierung Des Antriebstranges: Technologien,* Märkte Und Implikationen, Vieweg+Teubner, Wiesbaden.

Wang, C., Ghadimi, P., Lim, M. K., Tseng, M. L. (2019). A Literature Review of Sustainable Consumption and Production: A Comparative Analysis in Developed and Developing Economies. *Journal of Cleaner Production,* 206, 741-754.

Wang, S., Fan, J., Zhao, D., Yang, S., Fu, Y. (2016). Predicting Consumers' Intention to Adopt Hybrid Electric Vehicles: Using An Extended Version of The Theory of Planned Behavior Model. *Transportation,* 43(1), 123-143.

White, L. V., Sintov, N. D. (2017). You Are What You Drive: Environmentalist and Social

Wilhite, H., Lutzenhıser, R. L. (1999). Social Loading and Sustainable Consumption. *Advances in Consumer Research,*.26(1), 281-287.

Williams, R. (1976). Developments in the Sociology of Culture. *Sage Journal.* 10(3). https://doi.org/10.1177/003803857601000030

World Business Council for Sustainable Development [WBCSD]. (2022) https://www.wbcsd.org/.

Yang, C., Tu, J.C., Jiang, Q. (2020). The Influential Factors of Consumers' Sustainable Consumption: A Case On Electric Vehicles İn China. *Sustainability*, 12(8), 3496.

Yangınlar, G.,Sarı, K. (2017). İşletmeleri Yeşil Lojistik Uygulamalarına Zorlayan Sebepler Üzerine Bir Araştırma. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 6(1), 101-121

Yakın, A. (2023). Hibrit Ve Elektrikli Taşıtlar. *Verimli ve Çevreci Enerji Sistemleri*, 53.

Yanıklar, C. (2006). *Tüketim Sosyolojisi.* İstanbul: Birey Yayınları.

Yaşlıoğlu, M. M. (2017). Sosyal Bilimlerde Faktör Analizi ve Geçerlilik: Keşfedici ve Doğrulayıcı Faktör Analizlerinin Kullanılması. *İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi,* 46, 74-85.

Yavuz, Ş. (2013). Türk Toplumunun Tüketim Toplumuna Dönüşümünde Reklamcılığın Rolü, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi,* 36, 219-240

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S., SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ankara: Detay Yayıncılık, 2004.

Yeni, O. (2014). Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma: Bir Yazın Taraması1. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 16(3), 181-208.

Yetkin, M. (2018). *Yeşil Satın Alma Davranışları: Müşteri Değeri, İmaj, Kalite ve Tatmin İlişkisi Üzerine Yeşil Otellerde Bir Uygulama.* Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım Söylemez, E., Dil Şahin, M. (2019). *Fonksiyonel Perspektifte Sürdürülebilir İşletme Yönetimi.* Gazi Kitabevi: Ankara.

Yıldırım, M. Özdemir, S. (2018). *Tüketici Etnosentrizmi ve Yenilikçiliği Kapsamında Yerli Elektrikli Otomobil Fikrinin Değerlendirilmesi.* 23. Pazarlama Kongresi, Haziran 2018, Kocaeli.

Yıldız, D., Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi,* 2(1), 14-28.

Yordanova, T. (2019), Inherent Consumer Innovativeness: Essence, Dimensions and Gender Differences, *Humanities and Social Sciences,* 6, 98-109.

Zhang F., Sun S. Victor C. (2020), Consumer Innovativeness, Product Innovation and Smart Toys, *Electronic Commerce Research and Applications,* 41-100974.

Zhang F., Sun S. Victor C. (2020), Consumer İnnovativeness, Product İnnovation And Smart Toys, *Electronic Commerce Research and Applications,* 41-100974.

Zhang, X., Xie, J., Rao, R., Liang, Y. (2014). Policy Incentives for the Adoption of Electric Vehicles across Countries. *Sustainability* 6, 8056-8078.

Zorlu, A. (2016). *Üretim ve Tüketim Teorileri,* 1.Baskı, Altınordu Yayınları, Ankara.

Editör: Doç. Dr. Burcu Doğanalp

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXII

EĞİTİM yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXII

Editör: Doç. Dr. Burcu Doğanalp

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-45-5
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXII
Editör: Doç. Dr. Burcu Doğanalp
IV+173 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-45-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Anbar, A. (2020). Girişimcinin Finansmanında Alternatif Bir Yöntem: Kitlesel Fonlama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi,* (88): 237-254.

Atsan, N. ve Oruç Erdoğan, E. (2015). Girişimciler İçin Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama (Crowdfunding). *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1), 297- 320.

Bazı Vergi Kanunları İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, T.C. Resmi Gazete, 7061, 5 Aralık 2017.

Beaulieu, T. Y., Sarker, S. ve Sarker, S. (2015). A Conceptual Framework for Understanding Crowdfunding. *Communications of the Association for Information Systems*, 37, 1-31.

Belleflamme, P. ve Lambert, T. (2014). Crowdfunding: Some Empirical Findings and Microeconomic Underpinnings. *Available at SSRN 2437786*. 1-15.

Bradford, C. S. (2012). Crowdfunding and the Federal Securities Laws. *Columbia Business Law Review,* 1-150.

Canbaz, M. F., & Çonkar, M. K. (2018). Girişimcilere Faizle Borçlanmaya Alternatif İslami Bir Yöntem: Kitle Fonlaması. *Finansal Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi,* 10(18), 37-55. https://doi.org/10.14784/marufacd.460651

Debbabi, R., & Kaplan, B. (2022). Why Crowdfunding? Understanding Crowdfunding and the Marketing Roots of This Fundraising Model in Turkey. *BMIJ,* 10 (1): 429-446, doi: https://doi.org/10.15295/bmij.v10i1.1996.

EU Commission, https://single-market-economy.ec.europa.eu/access-finance/policy-areas/crowdfunding_en (E.T.: 27.10.2023).

Gerber, E. M., Hui, J.S. ve Kuo, P.Y. (2012). Crowdfunding: Why People Are Motivated to Post and Fund Projects on Crowdfunding Platforms. Computer Supported Cooperative Work 2012, Workshop on Design Influence and Social Technologies: Techniques, Impacts and Ethics, Seattle, WA.

Gulati, S. (2014). *Crowdfundıng: A Kıck Starter For Startups.* New Jersey: TD Economics.

Hirvinen, H. (2018). Crowdfunding of Journalism as a Way to Enhance Transparency. *Nordicom-Information,* 40 (1), 91-94.

Hossain, M. ve Oparaocha, G. (2017). Crowdfunding: Motives, Definitions, Typology and Ethical Challenges. *Entrepreneurship Research Journal,* 7(2), 20150045. https://doi.org/10.1515/erj-2015-0045

Howe, Jeff (2006). Crowdsourcing: A Definition. http://crowdsourcing.typepad.com/cs/2006/06/crowdsourcing_a.html (E.T.: 16 Mart 2024).

https://www.fonbulucu.com (E.T.: 15.03.2024).

https://www.fongogo.com (E.T.: 15.03.2024).

https://www.spk.gov.tr (E.T.: 15.03.2024).

İşler, S. T. (2014). Modern Finansmanda Yeni Bir Dönem: Kitlesel Fonlama-Crowdfunding. *Gösterge, Sonbahar*, 51, 65.

Kirby, E. &Worner, S. (2014). *Crowd-funding: An Infant Industry Growing Fast.* Staff Working Paper of the IOSCO Research Department.

Kitle Fonlaması Tebliği (III-35/A.2), T.C. Resmi Gazete, 31641, 27 Ekim 2021.

Kleeman F., Günter VoB G. & Rieder K. M. (2008). Un(der)paid Innovators: The Commercial Utilization of Consumer Work through Crowdsourcing. *Science, Technology & Innovation Studies,* 4 (1), 5-26.

Larsen, R. (2023). The Crowdfunding Business Model Explained: A Complete Guide, https://www.untaylored.com/post/the-crowdfunding-business-model-explained-a-comprehensive-guide (E.T.: 17.03.2024).

Leoński, W. (2022). Crowdfunding as an Innovative Source of Financing Business Initiatives in Poland, *Procedia Computer Science*, 207, 2915-2923.

Lindner, J. (2023). Must-Know Crowdfunding Statistics, *Gitnux Marketdata Report 2024, https://gitnux.org/crowdfunding-statistics* (E.T.: 14.03.2024).

Market Data Forecast (2023). Global Crowdfunding Market Research Report, https://www.marketdataforecast.com/market-reports/crowdfunding-market (E.T.: 25.10.2023).

Mitra, D. (2012). The Role of Crowdfunding in Entrepreneurial Finance. *Delhi Business Review*, 13(2), 67-72.

Mollick, E. (2014). The Dynamics of Crowdfunding: An Exploratory Study. Journal of Business Venturing. *Journal of Business Venturing*,(29), 1-16.

Nesta, (2012), An Introduction to Crowdfunding. Nesta. https://escolaecofeliz.files.wordpress.com/2016/01/introtocrowdfunding.pdf (E.T.: 25.10.2023).

OECD (2015). *New Approaches to SME and Entrepreneuarship Financing: Broadening The Range of Instruments,* OECD Publishing.

Onur, M. N., & Değirmenci, Ö. (2015). *Crowdfunding – Kitle Fonlaması.* İstanbul: T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Çalışma Raporları.

Pratono, A.H., Prima, D.A., Sinaga, N.F., Permatasari, A., Ariani, M., & Han, L. (2020). Crowdfunding in Digital Humanities: Some Evidence from Indonesian Social Enterprises. *Aslib Journal of Information Management,* 72 (2), 287-303.

Ramos, J. (2014). Crowdfunding and the Role of Managers in Ensuring the Sustainability of Crowdfunding Platforms. J. Stewart (Editör). *JRC Scientific and Policy Reports* 85752; JRC: Luxembourg.

Sakızlı, Emre (2018). *Alternatif Bir Finansman Yöntemi: Kitlesel Fonlama.* İktisadi Kalkınma Vakfı Yayını, İstanbul.

Smith, T. (2023). Crowdfunding: What It Is, How It Works, and Popular Websites, https://www.investopedia.com/terms/c/crowdfunding.asp (E.T.: 15.03.2024).

Technavio (2023). Crowdfunding Market Analysis APAC, Europe, North America, South America, Middle East and Africa - US, Canada, China, Australia, UK - Size and Forecast 2024-2028.

Tosun, M. M. ve Şendoğdu, A. A. (2023). Bankacılık Sektörü İnsan Kaynaklarının Teknoloji Kabul Modeline Göre Toplum 5.0 Farkındalık Düzeyinin Araştırılması, *Five Zero*, 3(1), 202-220.

Urganoğlu, F., Koçyiğit, N. (2023). Dijitalleşmenin Sektörel Etkileri: Formula 1 Örneği. *Five Zero,* 3(2), 328-340. https://doi.org/10.54486/fivezero.2023.31.

Valanciene, L. & Jegeleviciute, S. (2013), Valuation of Crowdfunding: Benefits and Drawbacks. *Economics and Management,* 18(1), 39-48.

Valanciene, L. & Jegeleviciute, S. (2014). Crowdfunding for Creating Value: Stakeholder Approach, *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 156, 599-604.

Wash, R. (2013). The Value of Completing Crowdfunding Projects. *Proceedings of the Seventh International AAAI Conference on Weblogs and Social Media,* 7(1), 631-639.

Yazgan, A.E., Karadağ Ak, Ö. & Telli Üçler, Y. (2021). Dijitalleşmenin Türk Bankacılık Sektörüne Yansımaları, *Five Zero,* 2(1), 48-59.

Zhao, L. & Shneor, R. (2020). Donation Crowdfunding: Principles and Donor Behaviour. In: Shneor, R., Zhao, L., Flåten, BT. (eds) *Advances in Crowdfunding*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-46309-0_7.

Zhao, Y., Harris, P. & Lam, W. (2019). Crowdfunding Industry—History, Development, Policies, and Potential Issues, *Journal of Public Affairs*, 19 (1), 1-9.

KAYNAKÇA

Alper, Y. (2011). Sosyal Güvenlik Reformu ve Finansmanla İlgili Beklentiler*, Sosyal Güvenlik Dergisi,* 2011/1, ss.1-44.

Altunöz, U. ve Çondur, F. (2018). Sosyal Güvenlik Harcamaları Gelir Dağılımında Etkin mi? Türkiye Ekonomisi için Nedensellik Analizi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi,* CEEİK 2018 Özel Sayısı, ss. 173-189.

Arpa, T. ve Kolçak, M. (2017). Türkiye ve OECD Ülkelerinde Sosyal Güvenlik Harcamaları. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(3), ss. 651-677.

Arslan, H. ve Aydoğan, M. (2021). Developments and Practices in The Social Security System in England, *Journal of Ekonomi,* 05 (2021), pp. 9–18.

Baylan, M. (2015*).* Sosyal Güvenlik Harcamalarının Makroekonomik Etkileri: Bir Literatür Taraması. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi,* 12(1), ss. 29-52.

Boyacıoğlu, N. ve Öçal, M. (2018). Sosyal Güvenlik Hizmetlerinin Finansman Yöntemleri: Türkiye'de ve Dünyada Sosyal Güvenliğin Finansmanına Kısa Bir Bakış. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 10(26), ss. 920-933.

Bulut, M. (2019). Türkiye'de Sosyal Güvenliğin Finansmanında Devlet Katkısı Uygulaması ve İstatistiksel Görünüm. *Sayıştay Dergisi,* Sayı:115 Aralık 2019, ss. 83-108.

Bulut, M. (2022). Türkiye'de Uygulanan Sigorta Prim Teşviklerinin Niteliği Üzerine Bir Tartışma: Kamu Harcaması mı, Prim Harcaması mı? *Maliye Çalışmaları Dergisi,* ss. 67-87.

Canbay, T. ve Demir, M. (2013). Türkiye' de Sosyal Güvenlik Açıkları ve Sosyal Güvenlik Ahlakı. *Yönetim ve Ekonomi,* 20/2, ss. 303-315.

Çolak, M., Kurutkan, N. M. ve Kara, O. (2016*).* Sosyal Güvenlik Açığının Seçilmiş Makroekonomik Değişkenler ile İlişkisi: ARDL Sınır Testi Yaklaşımı. *JASSS International Journal of Social Science,* Sayı: 49, ss. 205-224.

Deniz, H. (2020). Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumu Finansmanı ve 2010-2018 Yılları Finansman Açıklarının Karşılaştırılması. *Yüksek Lisans Tezi.* İstanbul: İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Egeli, H. ve Özen, A. (2009*).* Türkiye'de Sosyal Güvenlik Sisteminin Yeniden Yapılandırılmasına Yönelik Reform Sürecinin Değerlendirilmesi. *Mevzuat Dergisi,* Yıl:12, Sayı:142, ss. 1-12.

Fırat, M. S. (2016). Türkiye'de Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi ve Sosyal Güvenlik Açıkları. *TBB Dergisi,* 127*,* ss. 317-338.

Lee, C. C., Hsing, C. ve Chang, C. P. (2006). Social Security Expenditures and Economic Growth. *Journal of Economic Studies,* 33(5), pp. 386-404.

Işıklı, E. İ. ve Evlice, E. (2019). Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde Aktif/ Pasif Sigortalı Dengesinin İncelenmesi. *Toplum Bilimleri Dergisi,* Sayı: 25, ss. 169-189.

Owino, B. (2017). Public Expenditure in the Social Sector and Economic Growth in Kenya. *Journal of Economics and Sustainable Development,* 8(14), pp. 266-277.

Özmen, Z. (2017). Avrupa'da Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı: Farklı Refah Devletleri Üzerine Bir İnceleme. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 7 (2), ss. 600-620.

Türkoğlu, İ. (2013). Sosyal Devlet Bağlamında Türkiye'de Sosyal Yardım ve Sosyal Güvenlik. *Akademik İncelemeler Dergisi,* 8(3)*,* ss. 275-30.

Yurdadoğ,V. (2017). Sosyal Güvenlik ve Yeniden Gelir Dağılımına Etkisinin Teorik Çerçevede Değerlendirilmesi, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 26(1)*,* ss. 254-269.

İnternet Kaynakları

1. https://www.sgk.gov.tr/Content/Post/e3f8021f-6c7e-49a7-a51a-51d79a187ada/Genel-Bilgi-2024-01-15-11-17-08#:~:text=KAYIT%20DI%C5%9EI%20%C4%B0ST%C4%B0HDAM%20NED%C4%B0R%3F,da%20eksik%20bildirilmesi%20olarak%20tan%C4%B1mlanabilir.
2. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/publication/wcms_067588.pdf
3. https://data.oecd.org/socialexp/social-spending.htm
4. https://www.sgk.gov.tr/Istatistik/Aylik/42919466-593f-4600-937d-1f95c9e252e6

KAYNAKÇA

Akıncı, A. (2019). Türkiye'de Vergi Gelirlerinin Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 100-106.

Bölükoğlu, A. ve Topcu, E. (2022). Vergi Yapısının İktisadi Başarım Üzerindeki Etkisi: Türkiye Örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 15(3), 680-692.

Breusch, T.S ve Pagan, A.R. (1980), The Lagrange Multiplier Test and Its Applications to Model Specification Tests in Econometrics. *Review Of Economic Studies*, 47, 239-53.

Evirgen, Ö. (2023). Türkiye'de Cepten Yapılan Sağlık Harcamaları ile Kamu Sağlık Harcamalarının Ölüm Oranları Üzerine Etkileri: Bölgesel Analiz. *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(1), 73-87.

Sağdıç, E. N. ve Aydın, D. (2021). Dolaylı ve Dolaysız Vergiler ile Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Türkiye Örneği (2006-2018). *International Journal of Public Finance*, 6(1), 21-46.

Şahin, K., ve Cezlan, E. Ç. (2023). Oecd Ülkelerinin Sağlık Göstergeleri Ve Sağlık Finansman Modellerinin Karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 41(1), 44-61.

The World Bank Https://Data.Worldbank.Org/ (E.T.:02.03.2024).

Toda, H.Y. and Yamamoto, T. (1995) Statistical Inference in Vector Autoregressions with Possibly Integrated Processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225-250.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018). *Panel Zaman Serileri Analizi Stata Uygulamalı* (2 b.). İstanbul: Beta Yayınları.

KAYNAKÇA

Ang L. ve Dubelaar C. (2006). Explaining Celebrity Match-Up: Co-Activation Theory of Dominant Support. *Advances in Consumer Research,* 7, 378-384.

Arda, S. (2006). Predictors Of Parasocial Interaction with the Favorite and the Least Desirable Characters Portrayed in Tv Serials, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Orda Doğu Teknik Üniversitesi.

Atkin, C., ve Block, M. (1983). Effectiveness of Celebrity Endorsers. *Journal of Advertising Research.* 23(1), 57-61

Baker, M. ve Churchill, G. A Jr. (1977). The Impact of Physical Attractive Models on Advertising Evaluations. *Journal of Marketing Research, 14,* (Nov.). 538-555.

Belch, M. ve Belch, G. (2003). Advertising and Promotion: An Integrated Marketing Communications Perspective. McGraw-Hill Education.

Dibble, J. L., Hartmann, T, ve Rosaen, S. F. (2016). Parasocial Interaction and Parasocial Relationship: Conceptual Clarification and a Critical Assessment of Measures. *Human Communication Research,* 42, 21-44. https://doi.org/10.1111/hcre.12063.

Erdoğan, B. Z. (1999). Celebrity Endorsement: A Literature Review. *Journal of Marketing Management*, *15* (4), 291-314.

Erdoğan, B. Z., Baker M. J. ve Tagg, S. (2001). Selecting Celebrity Endorsers: The Practitioner's Perspective, *Journal of Advertising Research,* 41, 39-48.

Ersavaş, S. (2007). Televizyon Reklamlarında Ünlü Kullanımı: 2005 Yılı Televizyon Reklamlarına Yönelik Bir İçerik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Fleck-Dousteyssier, N., Korchia M. ve Le Roy, I. (2012). Celebrities in Advertising: Looking for Congruence or Likability? *Psychology & Marketing*, 29(9), 651–662.

Ford, J. B. (2018). What Do We Know about Celebrity Endorsement in Advertising? *Journal of Advertising,* 58(1), 1-2. doi:10.2501/ JAR-2018-006

Forkan, j. (1980). Product Matchup Key to Effective Star Presentations. *Advertising Age,* 51, 42.

Friedman, H. ve Friedman, L. (1979). Endorser Effectiveness by Product Type. *Journal of Advertising Research*, 19 (5), 63-71.

Friedman, Hershey H., Termini, S., ve Washington, R (1976). The Effectiveness of Advertisements Utilising Four Types of Endorsers. *Journal of Advertising,* 6, Summer, 22-24.

Goldsmith, E. B. ve Goldsmith, R. E. (2011). Social Influence and Sustainability in Households. *International Journal of Consumer Studies*, 35**,** 117–121.

Halonen-Knight, E. ve Hurmerinta, L. (2010). Who Endorses Whom? Meanings Transfer in Celebrity Endorsement, *Journal of Product & Brand Management,* 19 (6), 452-460.

Heckler, S. E., ve Childers, T. L. (1992). The Role of Expectancy and Relevancy in Memory for Verbal and Visual İnformation: What is Incongruency? *Journal of Consumer Research*, 18, 475–492.

Horton, D. ve Wohl, R.R. (1956). Mass Communication and Para-social Interaction, Psychiatry, 19 (3), 215-229, https://doi.org/10.1080/00332747.1956.11023049.

Hovland, C. I., Janis, L. I., ve Kelley, H. H. (1953). *Communication and Persuasion,* New Haven, CI': Yale University Press.

Hovland, Carll. ve Weiss, Walter (1951). The Influence of Source Credibility on Communication Effectiveness, *Public Opinion Quarterly,* 15, Winter, 635-650.

Kahle, L. R ve Homer, P. M (1985). Physical Attractiveness of Celebrity Endorser. A Social Adaptation Perspective. *Journal of Consumer Research,* II, March, 954-961.

Kamins, M. A., ve Gupta, K. (1994). Congruence between Spokesperson and Product Type: A Matchup Hypothesis Perspective. *Psychology and Marketing,* 2 (6), 569-586.

Kantarcıoğlu, B. (2022). Celebrity Endorsement Strategy In Marketing: Turkish Airlines Case. *Antalya Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 3(1), ss.66-83.DOI: 10.54969/abuijss.1069452.

Kelman, H. C. (1958). Compliance, Identification, and Internalization: Three Processes of Attitude Change. *Journal of Conflict Resolution,* 2 (1), 51-60.

McCracken, G. (1986). Culture and Consumption: A Theoretical Account of the Structure and Movement of the Cultural Meaning of Consumer Goods. *Journal of Consumer Research,* 13, January, 71-84.

McCracken, G. (1989). Who Is the Celebrity Endorser? Cultural Foundations of The Endorsement Process. *Journal of Consumer Research,* 16(3), 310-321.

McDonough, J. (1995). Bringing Brands to Life. *Advertising Age, Special Collectors Edition,* Spring, pp.34-35.

McGuire, W. J. (1985). Attitudes and Attitude Change, in Handbook of Social Psychology, Vol:2, eds. Gardner Lindzey ve Eliot Aronson, New York: Random House, 233-346.

Mistry, B. (2006). Star Spotting. *Marketing*, (June 7), 33-34.

Ohanian, R. (1990). Construction and Validation of a Scale to Measure Celebrity Endorses' Perceived Expertise, Trustworthiness, and Attractiveness, *Journal of Advertising,* 19 (3), 39-52.

Petty, R. E. ve Cacioppo, J. T. (1981). Issue Involvement As a Moderator of the Effects on Attitude of Advertising Content and Context, in NA - *Advances in Consumer Research*, Volume 08, eds. Kent B. Monroe, Ann Abor, MI : Association for Consumer Research, Pages: 20-24.

Tom, G., Clark, R., Elmer, L., Grech, E., Masetti, J., ve Sandhar, H. (1992). The Use of Created versus Celebrity Spokesperson in Advertisements. *The Journal of Consumer Marketing, 9 (*4), 45-51.

Till, B. D., ve Busler, M. (1998). Matching Products with Endorsers: Attractiveness Versus Expertise. *Journal of Consumer Marketing,* 15 (6), 576-586.

Tsay, M. ve Bodine, B. M. (2012). Exploring Parasocial Interaction in College Students as a Multidimensional Construct. *Psychology of Popular Media Culture,* 1(3), 185-200.

Schlecht, C. (2003). *Celebrities' Impact on Branding*. Center on Global Brand Leadership, Columbia: Columbia Business School.

Shimp, T. E. (1997). *Advertising, Promotion and Supplemental Aspects of Integrated Marketing Communication,* 4th Edition, Fort Worth, Texas: The Dryden Press.

Smith, R C. (1973). Source Credibility Context Effects, *Speech Monographs,* 40, 303-309.

Solomon, M. R., Ashmore, R. D. ve Longo, L. C. (1992). The Beauty Match-Up Hypothesis: Congruence between Types of Beauty and Product Images in Advertising. *Journal of Advertising,* 21 (4), 23-34.

Şakar, H. (1989). Türkiye'deki Reklamlarda Ünlü Kişi Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yünlü, Z. (2011). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kampanyalarında Ünlü Kullanımı: Kampanya, Marka Çekiciliği ve Tercihi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Davies, J. (2010). The Future of Digital is Making the Work Flow: Workflow & MIS. *Graphix,* 9(1), 40-42.

Davulcu, F. ve Kıpçak, H. (2016). Başlangıcından Harf Devrimi'ne Kadar Türkiye'de Basım ve Yayının Kısa Bir Tarihçesi. *Türk Kütüphaneciliği,* 30(2), 251-260.

Gundlach, G. T. ve Wilkie, W. L. (2009). The American Marketing Association's New Definition Of Marketing: Perspective and Commentary on the 2007 Revision. *Journal of Public Policy & Marketing*, 28(2), 259-264.

Gürbüz, C., ve Bozkurt, Ö. Ç. (2016). Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi'nin Bibliyometrik Analizi. *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(3), 1-23.

Kurt B. M, Oktav M, Akgül A. ve Özdemir L. (2021) Basım İşletmelerinde Teknik İletişimsizliğe Bağlı Sorunların İncelenmesi. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Akademik Çalışmalar*, Cilt 1, Gece Kitaplığı, 257-263.

McCarthy, E. J., Shapiro, S. J., & Perreault, W. D. (1979). Basic Marketing (pp. 29-33). Ontario: Irwin-Dorsey.

Mittelstaedt, J D, Kılbourne, W. E., & Mittelstaedt, R. A. (2006). "Macromarketing as Agorology: Macromarketing Theory and the Study of the Agora", *Journal of Macromarketing,* 26 (2): 131-142

Mucuk, İ. (2001). *Pazarlama ilkeleri.* 13. Basım, İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Mutlu, B., Özcan, A. Ve Hayta, P. (2018). Matbaacılıkta E-Ticaret Ve Web2print. *Uluslararası Disiplinlerarası ve Kültürlerarası Sanat,* 3(4).

Parkhouse B. L. (1996). *The Management of Sport-Its Foundation and Application.* United States: Mosby-Year Book Inc.

Ödemiş, M. ve Hassan, A. (2019). Pazarlama Felsefelerinin Tarihsel Gelişimine Yönelik Bir İnceleme. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(1), 128-139.

Taşçıoğlu, M. ve Dursun Yener, D. (2018). Pazarlama Tarihine Dönemsel Bir Bakış. *The Journal of Academic Social Science.*

Tomljanovic, S. (2015). 7.3 *Web2print Strategies and Goals*. Graphic Design and Print Production Fundamentals.

URL-1: Acumenstudio, Print Industry Digital Marketing. https://acumenstudio.com/print-industry-digital-marketing/content-marketing-print-industry/ (E.T.:23.12.2023)

URL-2: Acumenstudio, 5 Steps Creating a Marketing Plan. https://acumenstudio.com/5-steps-creating-a-marketing-plan-for-a-printing-company/ (E.T.:23.12.2023)

URL-3: Akpınar M., (2017) Pazarlamanın Tarihsel Gelişimi https://mehmetakpinar.com/pazarlamanin-tarihsel-gelisimi/ (E.T.:03.11.2023)

URL-4: Bidolubaskı. https://www.bidolubaski.com/blog/ofset-baski-hizmeti-veren-sirketler-satislarini-nasil-arttirir (E.T.: 27.12.2023)

URL-5: Cash4toners. https://cash4toners.com/printing-statistics/ (E.T.: 27.12.2023)

URL-6: İkas. https://ikas.com/tr/blog/e-ticaret-nasil-yapilir? (E.T.: 08.01.2024)

URL-7: Linkedin, Pulse, How Has Customization Affected Printing Industry. https://www.linkedin.com/pulse/how-has-customization-affected-printing-industry-richard-washington?trk=pulse-article_more-articles_related-content-card (E.T.: 15.11.2023)

URL-8: Mordor Intelligence. https://www.mordorintelligence.com/industry-reports/commercial-printing-market/market-trends (E.T.:22.01.2024)

URL-9: Solo Printing. https://soloprinting.com/blog/the-ultimate-guide-to-print-marketing/ (E.T.: 11.11.2023)

URL-10: Suzano. https://www.suzano.com.br/marcas-e-produtos/ (E.T.: 13.12.2023)

Üner, T. (2019). Toplumsal Pazarlama Kavramı ve Ölçek Geliştirme Çalışması: Turizm Sektörü Uygulaması. Ankara: Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yavuz, E. (2020). Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya Geçişin Reklam Ajansları ve Reklamverenler Açısından Etkileri: Adana İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sesli, Y. Ve Oktav, M. (2021). Dijital Baskı Sistemlerinde Baskı Kalitesine Etki Eden Parametrelerin Belirlenmesi. *Euroasia Journal of Mathematics, Engineering, Natural & Medical Sciences,* 8(14), 120-131.

KAYNAKÇA

Agarwal, H., and Agarwal, R. (2017). First Industrial Revolution and Second Industrial Revolution: Technological Differences and the Differences in Banking and Financing of the Firms. Saudi Journal of Humanities and Social Sciences, 2 (11), 1062–1066.

Agrawal, A., Gans, J., and Goldfarb, A. (2019). The Economics of Artificial Intelligence: An Agenda, Chicago: University of Chicago Press.

Albrecht, H. (2012). What does the industrial revolution signify? In J. Douet (Ed.), Industrial heritage re-tooled: The TICCIH guide to industrial heritage conservation. Lancaster: Carnegie Publishing & The International Committee for the Conservation of the Industrial Heritage. 17-23.

Allan, D. (2008). Making British culture: English readers and the Scottish enlightenment, 1740–1830. New York: Routledge.

Arf, C. (1959). Makine Düşünebilir mi ve Nasıl Düşünebilir? Atatürk Üniversitesi 1958-1959 Öğretim Yılı Halk Konferansları (1), 91-103.

Armstrong, S., Bostrom, N., and Shulman, C. (2016). Racing to the precipice: a model of artificial intelligence development. *AI & Society*, *31*, 201-206.

Ashton, T. S. (1948). The Industrial Revolution (1760–1830). London: Oxford University Press.

Atkeson, Andrew G. and Kehoe, Patrick J. (2001). The Transition to a New Economy after the Second Industrial Revolution. NBER Working Paper No. w8676.

Avaner, T., ve Çelik, M. (2021). Türkiye'de Dijital Dönüşüm Ofisi ve Yapay Zekâ Yönetimi: Büyük Veri ve Yapay Zekâ Daire Başkanlığı'nın Geleceği Üzerine. Medeniyet Araştırmaları Dergisi, 6(2), 1-18.

Bernal, J. (1953). Science and Industry in the Nineteenth Century. London: Routledge.

Bietenholz, P. G., and Deutscher, T. B. (2003). Contemporaries of Erasmus: a biographical register of the Renaissance and Reformation. Canada: University of Toronto Press.

Bloem, J., Van Doorn, M., Duivestein, S., Excoffier, D., Maas, R., and Van Ommeren, E. (2014). The fourth industrial revolution. *Things Tighten*, *8*(1), 11-15.

Bouwsma, W. J. (1974). Renaissance and Reformation: An Essay in their Affinities and Connections. In Luther and the Dawn of Modern Era. H. A. Oberman (Ed.). Leiden, 127-149.

Brace, C.L. (1997). The intellectual standing of Charles Darwin, and the legacy of the 'Scottish Enlightenment' in Biological Thought. Yearbook of Physical Anthropology, 40, 91–111.

Brynjolfsson, E., and Mitchell, T. (2017). What Can Machine Learning Do? Workforce Implications. Science, 358(6370), 1530-1534.

Burke, P. (2014). The Italian Renaissance: Culture and Society in Italy, Third Edition, Princeton: Princeton University Press.

Buzko, I., Dyachenko, Y., Petrova, M., Nenkov, N., Tuleninova, D., and Koeva, K. (2016). Artificial Intelligence technologies in human resource development. *Computer modelling and new technologies*, *20*(2), 26-29.

Cannadine, D. (1984). The present and the past in the English Industrial Revolution 1880–1980. *Past & Present*, *103*(1), 131-172.

Caruso, L. (2018). Digital innovation and the fourth industrial revolution: epochal social changes?. *AI & Society*, *33*(3), 379-392.

Chin, A., Juhn, C., and Thompson, P. (2006). Technical change and the demand for skills during the second industrial revolution: Evidence from the merchant marine, 1891–1912. *The Review of Economics and Statistics*, *88*(3), 572-578.

Chung, H. (2021). Adoption and development of the fourth industrial revolution technology: features and determinants. *Sustainability*, *13*(2), 871.

Clark, G. (2007). A Farewell to Alms: A Brief Economic History of the World. Princeton: Princeton University Press.

Clark, J. C. D. (2018). Thomas Paine: Britain, America, and France in the Age of Enlightenment and Revolution. Oxford: Oxford University Press.

Contadini, A., ve Norton, C. (2015). Rönesans ve Osmanlı Dünyası. 2. Baskı, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.

Crafts, N. (2011). Explaining the first Industrial Revolution: two views. *European Review of Economic History*, *15*(1), 153-168.

Crafts, N. (2021). Artificial intelligence as a general-purpose technology: an historical perspective. *Oxford Review of Economic Policy*, *37*(3), 521-536.

Crafts, N. F. (1977). Industrial Revolution in England and France: some thoughts on the question," Why was England first?". *The Economic History Review*, *30*(3), 429-441.

Crafts, N. (1996). The first industrial revolution: A guided tour for growth economists. The American Economic Review, 86(2), 197-201.

Davis, N. (2016, January 19). What is the fourth industrial revolution. In *World Economic Forum*. https://www.weforum.org/agenda/2016/01/what-is-the-fourth-industrial-revolution/

Değer, Ö. (2022). Cahit Arf'ın Atatürk Üniversitesi'ndeki (Erzurum) Halk Konferansları. Osmanlı Bilimi Araştırmaları, 23(2), 439-43.

Drucker, P. (1993). Post-Capitalist Society. (First Edition), London: Routledge.

Duan, Y., Edwards, J. S., and Dwivedi, Y. K. (2019). Artificial intelligence for decision making in the era of Big Data–evolution, challenges and research agenda. International Journal of Information Management, 48, 63-71.

Epstein, S. R. (2000). Freedom and growth: the rise of states and markets in Europe, 1300–1750. London: Routledge.

Ewald, W. (2010). James Wilson and the Scottish Enlightenment. *U. Pa. J. Const. L.*, *12*, 1053.

Fagan, B., and Durrani, N. (2018). *People of the Earth: An Introduction to World Prehistory*. (15th Edition), New York: Routledge.

Gat, A. (2008). War in Human Civilization. (First Edition), Oxford: Oxford University Press.

Genkin E., Filin S., Velikorossov V., Kydyrova Z. and Anufriyev K. (2020). The Fourth Industrial Revolution: Personnel, Business and State. In E3S Web of Conferences. 1st International Conference on Business Technology for a Sustainable Environmental System, 04012.

Gilbert, F. (1941). Political thought of the renaissance and reformation. The Huntington Library Quarterly, 443-468.

Glikson, E., and Woolley, A. W. (2020). Human Trust in Artificial Intelligence: Review of Empirical Research. Academy of Management Annals, 14(2), 627-660.

Gökberk, M. (2000). Felsefe Tarihi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Greasley, D., and Oxley, L. (1997). Endogenous growth or "big bang": Two views of the first industrial revolution. *The Journal of Economic History*, *57*(4), 935-949.

Greenwood, J. (1997). The Third Industrial Revolution: Technology, Productivity, and Income Inequality, Washington: American Enterprise Institute.

Griffin, E. (2010). A Short History of the British Industrial Revolution. New York: Palgrave Macmillan.

Guenther, M. (2011). A peculiar silence: The Scottish Enlightenment, political economy, and the early American debates over slavery. *Atlantic Studies*, *8*(4), 447-483.

Gunal, M. M. (2019). Simulation and the Fourth Industrial Revolution. In: Gunal, M. (eds) Simulation for Industry 4.0. Springer Series in Advanced Manufacturing. Springer, Cham.

Halil, H. (2020). İslam'da Rönesans ve Reform Girişimi: XIX. ve XX. Yüzyıl İslam Modernleşme Süreci ve Gelinen Nokta İtibariyle Açmazları. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21(39), 1009-1058.

Hanley, R. P. (2011). Educational theory and the social vision of the Scottish Enlightenment. *Oxford Review of Education*, *37*(5), 587-602.

Hay, D. (1977). The Italian Renaissance in its Historical Background. New York: Cambridge University Press.

Heaven, D. (2018). The Age of AI Peer Reviews. Nature, 563(7733), 609–610.

Herman, A. (2002). *The Scottish Enlightenment: The Scots' invention of the modern world*. London: Fourth Estate.

Hirschman, C., and Mogford, E. (2009). Immigration and the American Industrial Revolution from 1880 to 1920. *Social Science Research*, *38*(4), 897-920.

Hudson, P. (1992). The Industrial Revolution. London: Edward Arnold.

Hull, J. P. (1996). From Rostow to Chandler to You: How Revolutionary was the Second Industrial Revolution?. *Journal of European Economic History*, *25*(1), 191.

Humphries, J. (2006). English Apprenticeship: A Neglected Factor in the First Industrial Revolution. In Paul A. David, and Mark Thomas (eds), The Economic Future in Historical Perspective, London: British Academy Scholarship Online.

Jevons, H. S. (1931). The second industrial revolution. *The Economic Journal*, *41*(161), 1-18.

Justman, M., and Gradstein, M. (1999). The Industrial Revolution, Political Transition, and the Subsequent Decline in Inequality in 19th-Century Britain. *Explorations in Economic History*, *36*(2), 109-127.

Kanji, G. K. (1990). Total Quality Management: The Second Industrial Revolution. *Total Quality Management*, *1*(1), 3-12.

Karvonen, E. (2001), Informational Societies: Understanding the Third Industrial Revolution, Tampere University Press, Tampere.

Kaul, V., Enslin, S., and Gross, S. A. (2020). History of Artificial Intelligence in Medicine. *Gastrointestinal Endoscopy*, *92*(4), 807-812.

Koçak, G. (2005). Anlamak Tutkunu Bir Matematikçi: Cahit Arf. Ankara: TÜBA Yayınları.

Korinek, A., and Stiglitz, J. E. (2021). *Artificial Intelligence, Globalization, and Strategies for Economic Development* (No. w28453). National Bureau of Economic Research.

Kumar, K., Zindani, D., and Davim, J. P. (2019). *Industry 4.0: Developments towards the Fourth Industrial Revolution*. Singapore: Springer Singapore.

Lee, J., and Lee, K. (2021). Is the fourth industrial revolution a continuation of the third industrial revolution or something new under the sun? Analyzing technological regimes using US patent data. *Industrial and Corporate Change*, *30*(1), 137-159.

Lee, M., Yun, J. J., Pyka, A., Won, D., Kodama, F., Schiuma, G., ... and Zhao, X. (2018). How to respond to the fourth industrial revolution, or the second information technology revolution? Dynamic new combinations between technology, market, and society through open innovation. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, *4*(3), 1-24.

Levi, A. (2004). Renaissance and Reformation: The Intellectual Genesis. New Haven: Yale University Press.

Liao, Y., Loures, E. R., Deschamps, F., Brezinski, G., and Venâncio, A. (2018). The impact of the fourth industrial revolution: a cross-country/region comparison. Production, 28, 1-18.

Liu, Y., and Grusky, D. B. (2013). The payoff to skill in the third industrial revolution. *American Journal of Sociology*, *118*(5), 1330-1374.

Lorenz, F., and Roquette, P. (2011). Cahit Arf and his invariant. *Mitteilungen der Mathematischen Gesellschaft in Hamburg*, *30*, 87-126.

Lucas, R. E. (1998). The Industrial Revolution: Past and Future. Chicago: University of Chicago.

Malanima, P. (2018). Italy in the Renaissance: a leading economy in the European context, 1350–1550. The Economic History Review, 71(1), 3-30.

McCarthy, J., Minsky, M. L., Rochester, N., and Shannon, C. E. (2006). A Proposal for the Dartmouth Summer Research Project on Artificial Intelligence. AI Magazine, 27(4), 12-14.

McDonough, W., and Braungart, M. (2001). The Next Industrial Revolution. In Sustainable Solutions: Developing Products and Services for the Future. UK: Greenleaf Publishing.

Miller, T. (2019). Explanation in Artificial Intelligence: Insights from the Social Sciences. Artificial Intelligence, 267, 1-38.

Mohajan, H. (2019). The First Industrial Revolution: Creation of a New Global Human Era. Journal of Social Sciences and Humanities, 5(4), 377-387.

Mohajan, H. (2020). The Second Industrial Revolution has Brought Modern Social and Economic Developments. Journal of Social Sciences and Humanities, 6(1), 1-14.

Mokyr, J. (2008). The institutional origins of the industrial revolution. *Institutions and Economic Performance*, 64-119.

Mokyr, J., and Strotz, R. H. (1998). The second industrial revolution, 1870-1914. *Storia Dell'economia Mondiale*, *21945*.

Moll, I. (2021). The Myth of the Fourth Industrial Revolution. *Theoria*, *68*(167), 1-38.

Montagna, J. A. (1981). The Industrial Revolution. *Yale-New Haven Teachers Institute*. https://teachersinstitute.yale.edu/curriculum/

Mowery, D. C. (2009). Plus ca change: Industrial R&D in the "Third Industrial Revolution. *Industrial and Corporate Change*, *18*(1), 1-50.

Muthukrishnan, N., Maleki, F., Ovens, K., Reinhold, C., Forghani, B., and Forghani, R. (2020). Brief History of Artificial Intelligence. *Neuroimaging Clinics*, *30*(4), 393-399.

Neal, L., and Davis, L. E. (2007). Why did Finance Capitalism and the Second Industrial Revolution Arise in the 1890s? In Lamoreaux, Sokoloff (Ed.), Financing Innovation in the United States, 1870 to Present. Cambridge: MIT Press.

O'Brien, P. (2017). Was the First Industrial Revolution a Conjuncture in the History of the World Economy? Economic History Working Papers. 259, 1-53.

Paganelli, M. P. (2015). Recent Engagements with Adam Smith and the Scottish Enlightenment. History of Political Economy, 47(3), 363-394.

Pamuk, S. (2007). The Black Death and the Origins of the "Great Divergence" across Europe, 1300–1600, European Review of Economic History, 11, 289-317.

Penprase, B. E. (2018). The Fourth Industrial Revolution and Higher Education. Higher Education in the Era of the Fourth Industrial Revolution, 10(1), 978-981.

Peters, M. A. (2017). Technological Unemployment: Educating for the Fourth Industrial Revolution. Educational Philosophy and Theory, 49(1), 1-6.

Petrillo, A., De Felice, F., Cioffi, R., and Zomparelli, F. (2018). Fourth Industrial Revolution: Current Practices, Challenges, and Opportunities. Digital Transformation in Smart Manufacturing, 1, 1-20.

Philbeck, T., and Davis, N. (2018). The Fourth Industrial Revolution. Journal of International Affairs, *72*(1), 17-22.

Prisecaru, P. (2016). Challenges of the Fourth Industrial Revolution. Knowledge Horizons. Economics, 8(1), 57-62.

Roberts, B. H. (2015). The Third Industrial Revolution: Implications for Planning Cities and Regions. Working Paper Urban Frontiers, 1, 1-22.

Rotatori, D., Lee, E. J., and Sleeva, S. (2021). The Evolution of the Workforce during the Fourth Industrial Revolution. Human Resource Development International, 24(1), 92-103.

Rothkopf, D. (2012). The Third Industrial Revolution. Foreign Policy, 196, 87-88.

Schwab, K. (2017). The Fourth Industrial Revolution. Redfern: Currency Press.

Sebastiani, S. (2013). The Scottish Enlightenment: Race, Gender, and the Limits of Progress. New York: Palgrave Macmillan.

Senge, P. M., Carstedt, G., and Porter, P. L. (2001). Next Industrial Revolution. MIT Sloan Management Review, 42(2), 24-38.

Shava, E., and Hofisi, C. (2017). Challenges and Opportunities for Public Administration in the Fourth Industrial Revolution. African Journal of Public Affairs, 9(9), 203-215.

Smith, A. (2016). The Wealth of Nations. Canada: Aegitas Publishing.

Smith, B. L. (2001). The Third Industrial Revolution: Policymaking for the Internet. Columbia Science and Technology Law Review, *3*, 1-45.

Smith, C. (2009). The Scottish Enlightenment, Unintended Consequences and the Science of Man. The Journal of Scottish Philosophy, 7(1), 9-28.

Smith, P. (2003). Rönesans ve Reform Çağı, (S. Çağlayan, Çev.). İstanbul: İş Bankası Yayınları.

Snooks, G. D. (1994). New Perspectives on the Industrial Revolution. In Was the Industrial Revolution Necessary?, London: Routledge.

Spear, B. (2014). Coal–Parent of the Industrial Revolution in Great Britain: The Early Patent History. World Patent Information, *39*, 85-88.

Stearns, P. N. (2020). The Industrial Revolution in World History. (Fifth Edition), London: Routledge.

Stinger, C. L. (1998). The Renaissance in Rome. USA: Indiana University Press.

Sutthiphisal, D. (2006). Learning-by-producing and the Geographic Links between Invention and Production: Experience from the Second Industrial Revolution. The Journal of Economic History, 66(4), 992-1025.

Szostak, R. (1991). The Role of Transportation in the Industrial Revolution: A Comparison of England and France. Montreal: McGill-Queen's University Press.

Taeihagh, A. (2021). Governance of Artificial Intelligence. Policy and Society, 40(2), 137-157.

Tien, J. M. (2012). The Next Industrial Revolution: Integrated Services and Goods. Journal of Systems Science and Systems Engineering, 21, 257-296.

Trew, A. (2014). Spatial Takeoff in the First Industrial Revolution. Review of Economic Dynamics, 17(4), 707-725.

Trigger, B. G. (1993). Daniel Wilson and the Scottish Enlightenment. In *Proceedings of the Society of Antiquaries of Scotland*. 122, 55-75.

Turing, A. (1950). Computing Machinery and Intelligence. Mind, 59(236), 433–460.

Velarde, G. (2019). Artificial Intelligence and its Impact on the Fourth Industrial Revolution: A Review. International Journal of Artificial Intelligence & Applications, 10(6), 41-48.

Velarde, G. (2021). Artificial Intelligence Trends and Future Scenarios: Relations Between Statistics and Opinions, In 2021 IEEE Third International Conference on Cognitive Machine Intelligence (CogMI), 64-70.

Verganti, R., Vendraminelli, L., and Iansiti, M. (2020). Innovation and Design in the Age of Artificial Intelligence, Journal of Product Innovation Management, 37(3), 212-227.

Vinuesa, R., Azizpour, H., Leite, I., Balaam, M., Dignum, V., Domisch, S., ... and Fuso Nerini, F. (2020). The Role of Artificial Intelligence in Achieving the Sustainable Development Goals. Nature Communications, 11(1), 1-10.

Waszek, N. (2012). The Scottish Enlightenment and Hegel's Account of 'Civil Society'. London: Kluwer Academic Publishers.

Wilkinson, R. G. (1988). The English Industrial Revolution. In The Ends of the Earth, D. Worster (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.

Wokler, R. (2012). Rousseau, the Age of Enlightenment, and their Legacies. B. Garsten (Ed.), New Jersey: Princeton University Press.

Wood, P. (2003). Science in the Scottish Enlightenment, In The Cambridge Companion to the Scottish Enlightenment, A. Broadie (Ed.), Cambridge: Cambridge University Press.

Xu, M., David, J. M., and Kim, S. H. (2018). The Fourth Industrial Revolution: Opportunities and Challenges. International Journal of Financial Research, 9(2), 90-95.

Zhang, C., and Lu, Y. (2021). Study on Artificial Intelligence: The State of the Art and Future Prospects. Journal of Industrial Information Integration, *23*, 1-9.

KAYNAKÇA

Aina, L. O. (2004). *Library And Information Science Text*, Ibadan: Stirlin-Horden.

Ananthapadmanaban, K., Srimathi, H. & Srivatsa, S. (2012). "Tourism Information System-Integration and Information Retrieval of Tourism Information Systems Using Semantic web Services", *International Journal of Computer Applications*, (52) 14, 13-20.

Andreu, L., Aldas, J., Bigne, E. & Mattila, E. (2010). "An Analysis Of E-Business Adoption And İts Impact On Relational Quality In Travel Agency–Supplier Relationships", *Tourism Management*, 31 (6), 777-787.

Bahar, E. (2011). "Konaklama İşletmelerinde Bilgi Yönetimi: Altyapı, Uygulama ve Karşılaşılan Engeller", *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 3 (2), 51-68.

Baloğlu, S. & Madanoğlu, M. (2001). "Tourism Destination Images of Turkey, Egypt, Greece, and Italy as Perceived by US-Based Tour Operators and Travel Agents", *Tourism Management*, Vol: 22 (1), 1-9.

Barta, R., Feilmayr, C., Grun, C. & Werthner, H. (2009). "Covering the Semantic Space for Tourism-An Approach Based on Modularized Ontologies", *Proceeding of the Ist Workshop on Context, Information and Ontologies June 1*, Heraklion Greece ACM 2009 ISBN: 978-1-60558-528-4.

Bayraktutan, F. (2005). *İnternet Üzerindeki Enformasyon Arama ve Erişimi Sorunlarının Çözümünde Enformasyon Arama Stratejilerinin ve Metadata'nın Önemi ve Kapsamı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, İstanbul.

Bea, F. & Haas, J. (2001). *Strategies Management*, Stuttgart: Lucius & Lucius Yayınevi.

Cura, T. (2009). *Yöneticiler İçin Bilişim Teknolojileri ve Enformasyon Sistemleri*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

DeLone, W. H. & McLean, E. R. (2016). "Information Systems Success Measurement". *Foundations and Trends in Information Systems*, 2/1 (2016), 1–116.

Dervişoğlu, H. Gökçe. (2004). *Stratejik Bilgi Yönetimi*, İstanbul: Dışbank Yayıncılık.

Donald O. C. (2002). *Looking for Information: A Survey of Research on Information Seeking, Needs, and Behavior*, San Diego: Academic Press.

Edin, İ. (2004). *Üst Kademe Yöneticilerin Enformasyon Kullanımı ve Enformasyon Sistemlerinden Beklentileri,* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.

Fidan, H. & Albeni, M. (2014). "Asimetrik Bilginin E- Ticaret Üzerindeki Etkileri: Tüketicilerin Güven Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma", *Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (2), 287- Asimetrik Bilginin E- Ticaret Üzerindeki Etkileri: Tüketicilerin Güven Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma 298.

Gökdemir, A. (2000). *Turizm Enformasyon Bürolarının Etkinliği ve Van İli Örneği*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Büro Yönetimi Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Ho, C. I., Lin, Y. C., Yua Y. L. & Chen, M. C. (2016). "Pre-Trip Tourism Information Search By Smartphones And Use Of Alternative İnformation Channels: A Conceptual Model", *Cogent Social Sciences*, 2 (1), 1-19.

Igwe, K.N. (2012). *Introduction To Information Science*, Department Of Library and Information Science, Federal Polytechnic, Offa.

Jadhav, V. S. & Mundhe, S. D. (2011). "Information Technology In Tourism", *International Journal of Computer Science and Information Technologies,* Vol. 2 (6), 2822-2825.

Kahveci, H. (2015). *Tüketicilerin Asimetrik Enformasyon Ve Kurumsal İtibar Algısı: Seyahat Acentası Müşterileri Üzerine Bir Araştırma*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Balıkesir.

Kingrey, K. P. (2002). "Concepts Of Information Seeking And Their Presence In The Practical". *Library Philosophy and Practice,* 4 (2).

Kroenke, D. & Hatch, R. (1994). *Management Information Systems*, New York: McGraw Hill Book Company.

Laudon, K. & Laudon, J. (1998). *Management Information Systems*, 5. Baskı, New Jersey: Prentice Hall International.

Mai, J. E. (2013). "The Quality and Qualities of Information", *Journal Of The American Society For Information Science And Technology*, 64(4), 675–688.

Mayatürk Akyol, E. (2011). *Yetkinliğe Dayalı Performans Yönetimi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Nalçakan, M. (2008). "Üretim ve Tüketim Sektörlerindeki Değişimin Ulaştırma Sektörüne Etkileri", *2. Ulusal İktisat Kongresi*, 20- 22 Şubat, İzmir.

Özcan, S. ve Çizel, B. (2020). "Seyahat Acentası Enformasyon Sistem Başarısının Kullanıcı Perspektifinden İncelenmesi", *Mediterranean Journal of Humanities*, s. 363-380.

Prestipino, M. (2004). *Supporting Collaborative Information Spaces For Tourists*, In Proceedings of Mensch & Computer, Paderborn: Oldenbourg Verlag.

Pröll, B. & Retschıtzegger, W. (2000). "Discovering Next Generation Tourism Information Systems: A Tour on TIScover", *Journal of Travel Research*, 39 (2), 182-191.

Prytherch, R. (2000). *Harrod's Librarians' Glossary And Reference Book*, 9. Baskı, Aldershot: Gower.

Schmallegger, D. & Carson, D. (2007). "Blogs In Tourism: Changing Approaches To Information Exchange", *Journal of Vacation Marketing*, (14) 2, 99-110.

Shamit, F. & Ilan, J. B. (2008). "Information Quality Assessment On The Web: An Expression Of Behaviour". *Information Research*, 13(4), 487-494.

Siricharoen, W. V. (2007). "Using Ontologies for E-Tourism", *Proceedings of 4th WSEAS/ IASME International Conference on Engineering Education*, Agios Nikolaos, Crete Island, Greece, July 24-26.

Tague-Sutcliffe, J. M. (1996). "Some Perspectives On The Evaluation Of İnformation Retrieval Systems", *Journal Of American Society For Information Science*, 47 (1), 1-3.

Tamdoğan Gürdal, O. (2009). "Enformasyon Zincirinde Bilgi Erişim Sistemleri, Bilgi Erişim Sürecinde Kütüphane Kurumu ve Diğer Bilgi Merkezleri", *Türk Kütüphaneciliği*, 23, (1), 151-168.

Tsang, N., Lai, M. & Low, R. (2010). "Measuring E-Service Quality for Online Travel Agencies", *Journal of Travel & Tourism Marketing*, (27) 3, 306-323.

Tunde, A. M. (2012). "Harnessing Tourism Potentials For Sustainable Development: A Case Of Owu Water Falls In Nigerıa", *Journal of Sustainable Development in Africa*, Volume 14, No.1.

Türker, D. (2010). *Enformasyon Paylaşımı, Bütçesel Katılım Ve İş Memnuniyetinin Çalışan Performansı Üzerine Etkisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Gebze.

Uçak, N. (2000). *Bilgi Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım*, Bilgi Dünyası, C.I, No:1.

Uygurtürk, H. & Korkmaz, T. (2015). "Türkiye'deki A Grubu Seyahat Acentalarının Tercih Sıralamasının PROMETHEE Yöntemi ile Belirlenmesi", *Business and Economics Research Journal,* Vol. 6 No. 2, 141-155.

Wanag, W., Zeng, G., Zhang, D., Huang, Y. & Qiu, Y. (2008). *An Intelligent Ontology and Bayesian Network Based Semantic Mashup for Tourism*, IEEE, Computer Society.

Wilson, T. D. (2006). "On User Studies And Information Needs", *Journal of Documentation,* (62) 6, 3-15.

Wilson, V. G. (2014). "Impact of Travel Information Search Behavior on the Image of Tanzania as a Tourist Destination", *Athens Journal of Tourism*, Vol. 1, No. 2, 135-146.

Yılmaz, M. (2009). "Enformasyon Ve Bilgi Kavramları Bağlamında Enformasyon Yönetimi Ve Bilgi Yönetimi", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 49, (1), 95-118.

Young Kang M. & Schönström Malmgren R. (2017). "*Identifying Dimensions of Information Quality"*, Lund University, School of Economics and Management.

Yozgat, U. (1998). *Yönetim Bilişim Sistemleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Akbaş, O. (2008). Değer Eğitimi Akımlarına Genel Bir Bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6 (10), 9-27.

Aksoy, H. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanında Hazırlanan Kitap Setlerinde Yer Alan Değerler Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Mevlana Üniversitesi.

Artuç, S. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

Aydın, E. (2021). Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Ders Kitaplarının Kök Değerler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi,* 5(2), 185-195. Doi: 10.48066/kusob.1006260

Başar, U. (2021). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yunus Emre'nin Şiir Ve Menkıbelerinden Yararlanma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23 (Yunus Emre ve Türkçe Özel Sayısı), 112-122.

Çoban, M. (2016). Değerler Eğitiminin Referansları Bağlamında Hacı Bektaş Velî'nin Makâlâtı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), 1-22.

Dilmaç, B. (2002). *İnsanca Değerler Eğitimi.* Ankara: Nobel Yayınları.

Erdem, İ. - Bahşi, N. (2022). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerin Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 20 (43), 9-35. https://doi.org/10.34234/ded.993885

Güven, A. Z. (2014). Türk Efsanelerinin Değerler Eğitimi Bakımından İncelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 11 (26), 225-246.

Işıkoğlu, D. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi C1 Ders Kitaplarında Hedef Kültüre Yönelik Metinlerde Değerler. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (64), 553-562.

Kalfa, M. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sözlü Kültür Unsurlarının Kullanımı. *Millî Folklor*, 25(97), 167-177.

Kaplan, H. ve Peker, S. (2022a). Yeni İstanbul Türkçe Öğretim Seti'nin Kök Değerler Açısından İncelenmesi. İçinde Onur Köksal; Nuray Pamuk Öztürk; Mustafa Dolmacı (Editör), *Dil, Edebiyat ve Çeviri Çalışmaları* (s.31-57). Konya: Çizgi Kitabevi.

Kaplan, H. ve Peker, S. (2022b). Kök Değerler Açısından Özbek Masalları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi,* 4 (2), 426-444.

Karagöz, B. (2017). Naki Tezel'in Türk Masalları Adlı Kitabının Değerler Açısından Analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi,* 5 (3), 534-556.

Karakuş, O. (2018). Yabancılara Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarındaki Metinlerde Değer Aktarımı Referanslarının Yeri. Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi.

Karatay, H. (2007). Dil Edinimi Ve Değer Öğretimi Sürecinde Masalın Önemi ve İşlevi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(3), 463-475.

Kaya, N. (2022). Sivas Masallarının Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda Yer Alan Kök Değerler Açısından İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

Kızıldağ, H. (2023). *Âşık ve Ozanların Dilinden Deprem Ağıtları*. Ankara: Nobel Bilimsel.

MEB (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Sarikaya, B. ve Aydeniz, S. (2021). Van Yöresine Ait Halk Masallarının Değer Aktarımı Açısından İncelenmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Van Özel Sayısı, 451-48.

Somuncu, M. (2023a). Toplum Dilbilimsel Bir Yaklaşım: Âşık Veysel 'Uyan Bu Gafletten'. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 10 (37), 108-122. DOI : 10.29228/TIDSAD.69933

Somuncu, M. (2023b). Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Söylem Analizi: Durbilmez'in 'Titredi Yeryüzü Çığlıklar ile' Şiiri Örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 15 (1), 11-26. DOI: 10.46291/ZfWT/150102

Sönmez, Ö. F. (2014). Atasözlerinin Sosyal Bilgiler Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 6(2), 101-115.

Tahiroğlu, M., Kayabaşı, O. A. ve Kayabaşı, R. G. (2013). Türk Halk Masallarının Öğrencilerin İnsani Değerlere Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi* 6(4), 477-495. DOI number: http://dx.doi.org/10.5578/keg.5519.

Tek, R. (2022) Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarıcısı Olarak Âşık Tarzı Destanlar. *8. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresi* (15-16 Eylül Üsküp-Kuzey Makedonya Cumhuriyeti) (Editör: Gökhan Haldun Demirdöven) s. 117-130.

Yaman, E. (2014). *Değerler Eğitimi*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yazıcı, K. (2006). Değerler Eğitimine Genel Bir Bakış. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 19, 499-522.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKLARI

Güncel Türkçe Sözlük (GTS), https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 02.03.2024)

Kaynakça

Aslantürk, N. ve Odabaş, Z. Y. (2021). Hititler'de Evlilik ve Evlenme Geleneklerinin Günümüz Anadolusu'na Etkileri. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 353-370.

Atlı, S. (2013). Taşköprü (Kastamonu)'de Mâni Söyleme Geleneği. *Electronic Turkish Studies*, 8(1), 755-774.

Başgöz, İ. (1986). *Folklor Yazıları*. İstanbul: Adam Yayınları.

Boratav, P. N. (2016). *100 Soruda Türk Halk Edebiyatı*. 4. Baskı, Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elçin, Ş. (2016). *Halk Edebiyatına Giriş*. 14. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdem, M. D. (2001). *Asarcık Ağzı*. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Kan, A. Ç. ve Kitapçı, H. (2022). İşlevsel Kuram Bağlamında Yusufeli (Artvin)'nde Mâni Söyleme Geleneği. *Asya Studies*, 6(19), 123-130.

Kaya, D. (2021). *Anonim Halk Şiiri*. 5. Baskı, Ankara: Akçağ Yayınları.

Kunoş, I. (1994). *Türk Halk Edebiyatı*. (Haz. Tuncer Gülensoy), Ankara.

Onay, A. T. (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*. (Haz. Cemal Kurnaz), Ankara: Akçağ Yayınları.

Özcan, D. ve Gök, T. (2018). İşlevsel Kuram Bağlamında Uşak Mânileri ve Uşak'ta Yaşayan Mâni Söyleme Geleneği. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 11(4), 285-292.

Yolcu, M. A. (2023). Halk Bilimi Araştırma Kuram ve Yöntemleri. İçinde M. Aça (Editör), *Halk Bilimi El Kitabı* (s.141-198), 5. Basım, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Sözlü Kaynaklar

KK-1: Şe*** GO***, Kadın, 52, Asarcık/Samsun, Ev Hanımı, Lise, 14.07.2019.

KK-2: Sa*** GO***, Kadın, 78, Asarcık/Samsun, Ev Hanımı, İlkokul 14.07.2019.

KK-3: Şe*** İY****, Kadın, 53, Asarcık/Samsun, Ev Hanımı, İlkokul, 15.07.2019.

KK-4: Mu** Gü***, Erkek, 45, Asarcık/Samsun, Çiftçi, Lise, 14.07.2019.

KAYNAKÇA

Aktaş, K. (2014). Etik-Ahlâk İlişkisi ve Etiğin Gelişim Süreci, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 1(2), 22-32.

Ateş, H. ve Oral B. (2003). Kamu Yönetiminde Etik: Kültürel Temeller ve "Örgütsel Ruhçuluk" Kuramı Ekseninde Bir Analiz, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(1), 55-71.

Aydın, İ. P. (2006). *Eğitim ve Öğretimde Etik,* Ankara: Pegem Yayıncılık.

Bandura, A. (1989). Human Agency in Social Cognitive Theory, *American Sychologist-American Psychological Association,* 44 (9), 1175-1184.

Bass, B. M. (1999). Two Decades of Research and Development in Transformational Leadership, *European Journal of Work and Organizational Psychology,* 8(1), 9-32.

Bass, B. M. ve Steidlmeier, P. (1999). Ethics, Character, and Authentic Transformational Leadership Behavior. The Leadership Quarterly, 10(2), 181-217.

Bolat, T. ve Seymen, O. A. (2003). Örgütlerde İş Etiğinin Yerleştirilmesinde Dönüşümcü Liderlik Tarzının Etkileri Üzerine Bir Değerlendirme, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 6(19), 59-85.

Brown, M. E. ve Mitchell, M. S. (2010). Ethical and Unethical Leadership: Exploring New Avenues for Future Research, *Business Ethics Quarterly,* 20(4), 583-616.

Brown, M. E. ve Trevino, L. K. (2006). Ethical Leadership: A Review and Future Directions, *The Leadership Quarterly,* 17(6), 595-616.

Brown, M. E., Trevino, L. K. ve Harrison, D. A. (2005). Ethical Leadership: A Social Learning Perspective for Construct Development and Testing, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97(2), 117-134.

Canfer, H. ve Özcan, Z. (2020). Nikomakhos'a Etik Bağlamında Aristoteles'in Erdem Etiği, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 29(1), 277-296.

Connock, S. ve Johns, T. (1995). *Ethical Leadership*, London: Cromwell Pres.

Çelik, C. ve Sünbül, Ö. (2008). Liderlik Algılamalarında Eğitim ve Cinsiyet Faktörü: Mersin İlinde Bir Alan Araştırması, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13(3), 49-66.

Den Hartog, D. N. (2015). Ethical Leadership, *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior,* 2(1), 409-434.

Di Fabio, A. (2017). Positive Healthy Organizations: Promoting Well-Being, Meaningfulness, and Sustainability in Organizations, *Frontiers in Psychology,* 8, 1-6.

Doğan, S. (2007). *Vizyona Dayalı Liderlik,* İstanbul: Kare Yayınları.

Erdem, O. ve Dikici M. (2009). Liderlik ve Kurum Kültürü Etkileşimi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,* 8(9), 198-213.

Esa, M. S., Ationg, R., Ibrahim, M. A., Abang Muis, A. M. R., Othman, I. W. ve Abdullah, S. (2021). Understanding the Relationship Between Youth Voluntary Organization, Leadership and Intergroup Relationship in Sabah, Malaysia, *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH),* 6(8), 492-500.

Freeman, R. E. ve Steward L. (2006). Developing Ethical Leadership, *Business Roundtable Institute for Corporate Ethics,* 9, 2-15.

Gardner, W. L., Avolio, B. J., Luthans, F., May, D. R. ve Walumbwa, F. (2005). "Can You See the Real Me?" A Self-Based Model of Authentic Leader and Follower Development. *The Leadership Quarterly,* 16(3), 343-372.

Goswami, A. K. ve Agrawal, R. K. (2019). Influence of Ethical Leadership on Employee Learning Orientation: Evidence From Academics. *Development and Learning in Organizations: An International Journal,* 33(3), 13-15.

Kaygın, E. ve Kaygın, C. Y. (2012). Çalışanların Dönüştürücü Liderlik Algılarını Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi,* 4(2), 29-38.

Kayode, B. K., Mojeed, A. Q. ve Fatai, I. A. (2014). Leadership and Decision-Making: A study on Reflexive Relationship Between Leadership Style and Decision-Making Approach, *Journal of Education, Society and Behavioural Science,* 4(4), 473-484.

Köse, S. (2022). Etik Liderlik. İçinde B. Üzüm, *Güncel Kavramlarla Örgütsel Davranış,* (s. 77-90). Konya: Eğitim Yayınevi.

Leblebici, D. N. (2008). 21. Yüzyılın Liderlik Anlayışına Bakış, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 32(1), 61-72.

Martínez, C., Skeet, A. G. ve Sasia, P. M. (2021). Managing Organizational Ethics: How Ethics Becomes Pervasive Within Organizations. *Business Horizons,* 64(1), 83-92.

Mascarenhas, S. O. A. (2019). *The Ethics of Corporate Ethical and Moral Charismatic Leadership. In Corporate Ethics for Turbulent Markets* (s. 113-149). Emerald Publishing Limited.

Mason, R. (2004). Lessons in Organizational Ethics From The Columbia Disaster: Can a Culture be Lethal?, *Organizational Dynamics,* 33(2), 128–142

McDonald, G. M. ve Zepp, R. A. (1990). What Should Be Done? A Practical Approach to Business Ethics. *Management Decision,* 28(1), 9-15.

Pieper, A. (1999). *Etiğe Giriş,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Pio, R. J., Sumayku, S. M. ve Mukuan, D. D. S. (2020). Organizational Culture as an Intervening Variable of Spiritual Leadership with Organizational Commitment and Ethical Behavior. *Advances in Economics, Business and Management Research,* 154, 130-135.

Sezgül, İ. (2010). Liderlik ve Etik: Geleneksel, Modern ve Postmodern Liderlik Tanımları Bağlamında Bir Değerlendirme. *Toplum Bilimleri Dergisi,* 4(7), 239-251.

Sibel, E. ve Kulualp, H. G. (2019). Etik Liderlik Davranışının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 9(2), 696-705.

Şahin, A. ve Temizel, H. (2007). Bilgi Toplumunun Örgütsel ve Yönetsel Yapılar Üzerine Etkileri Bağlamında Türk Kamu Yönetiminde Liderlik Anlayışı: Bir Anket Çalışması, *Maliye Dergisi,* 153, 179-194.

Thomas, T., Schermerhorn Jr, J. R. ve Dienhart, J. W. (2004). Strategic Leadership of Ethical Behavior in Business. *Academy of Management Perspectives,* 18(2), 56-66.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Etik Komisyonu (2003). Etik, Ahlak ve Mesleki Davranış İlkeleri Tartışma Metin Taslağı, s. 83-86.

Tokmak, C. ve Yavuz, E. (2009). İş Görenlerin Etkileşimci Liderlik ve Örgütsel Bağlılık İle İlgili Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi,* 1(2), 18-19.

Topçuoğlu, E. ve Kaygın, E. (2023). Etik Liderlik ve Örgütsel Demokrasinin Örgütsel Özdeşleşme Üzerindeki Etkisinde İşe Adanmışlığın Aracı Rolü. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 446-474.

Topçuoğlu, E., Oktaysoy, O., Uygungil-Erdogan, S., Kaygin, E. ve Karafakioglu, E. (2023). The Mediating Role of Job Security in The Impact of Digital Leadership on Job Satisfaction and Life Satisfaction. *Marketing and Management of Innovations,* 1, 122-132.

Türkeri, M. (2008). *Etik Kuramları*, Antalya: Lotus Yayınevi.

Voegtlin, C. (2016). What Does It Mean to Be Responsible? Addressing The Missing Responsibility Dimension in Ethical Leadership Research. *Leadership,* 12(5), 581-608.

Yasir, M. ve Rasli, A. (2018). Direct and Indirect Effects of Ethical Leadership on Workplace Deviance in Public Healthcare Sector of Pakistan. *Journal of Advances in Management Research,* 15(4), 558-574.

Yusuf, M. A. ve Kurniady, D. A. (2020). *The Implementation of Transformational Leadership: Makes Effectiveness Organizational Culture.* In 3rd International Conference on Research of Educational Administration and Management (ICREAM 2019) (pp. 330-332). Atlantis Press.

Editör:
Doç. Dr. Hakkı Kıymık

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXXI

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXXI

Editör: Doç. Dr. Hakkı Kıymık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-41-7
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXXI
Editör: Doç. Dr. Hakkı Kıymık
VI+234 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-41-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akgül, D. (2013). Dizi ve Filmlerde Ürün Yerleştirmeye Tüketicinin Bakışı, *12.Ulusal İşletmecilik Kongresi*/02-04 Mayıs, 593-606.

Akgün, A. C., Kaya, H. ve Abanoz, M. (2021). Animasyon Filmlerde Ürün Yerleştirme Stratejisinin Kullanımı: Evliya Çelebi Ve Ölümsüzlük Suyu Üzerinden Bir İnceleme. *Uluslararası Halkla İlişkiler ve Reklam Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 38-57.

Altıntaş, D., Kurtuldu, H.S. ve Bilgili, B. (2017). Sinema Filmlerindeki Ürün Yerleştirmelere Yönelik İzleyici Tutumları (Oflu Hoca'nın Şifresi 2), *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3),1007-1023.

Bak, G. ve Eşidir, O.V. (2018). Sinemada ürün yerleştirme; Anadolu Kartalları Örneği, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Electronic Journal of Social Sciences, 17(67), 1159-1166.

Balasubramanıan, S. (1994). Beyond Advertising And Publicity: Hybrid Messages And Public Policy Issues, *Journal of Advertising,* 23(4), 29-46.

Başarır, Ö. (2020). Marka Farkındalığı İle Satın Alma Niyeti Arasındaki İlişki Bağlamında Televizyon Dizilerinde Ürün Yerleştirme, *IBAD*, (8), 383-403.

Başgöze, P. ve Kazancı, Ş. (2014). Ürün Yerleştirme Ve Reklama İlişkin Tutumların Satın Alma Eğilimi Ve Marka İmajı Üzerine Etkileri, *H.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 32(1), 2014, 29-54.

CarrieLa F. ve Steven M.Ed. (2006) Product Placement: How Brands Appear On Television, *Journal of Advertising*, 35(4), 65-86.

Celep, E. ve Topaloğlu, M. (2018). 2000 Sonrası Türk Sineması'nda Ürün Yerleştirme Stratejisi İncelenmesi: Cem Yılmaz Filmleri Örneği, *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR),* 5(22), 972-985.

Chan, Fanny Fong Yee (2016) An Exploratory Content Analysis of Product Placement in Top Grossing Films, *Journal of Promotion Management*, 22(1), 107-121.

Corniani, M. (2001). Product Placement And Brand Equity, Symphonya. *Emerging Issues in Management* (symphonya.unimib.it), n. 1, 2001, 66-82.

Çavuşoğlu, S. B., Baban, E. ve Özdemir, Ü. A. (2011) Sinemada Ürün Yerleştirme ve Asmalı Konak Hayat Filmi, *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 150-162.

Çınar, E. ve Yücel, N. (2022). Sinema Filmlerinde Kullanılan Ürün Yerleştirme Görsellerinin Analiz Edilmesi: Eye-Tracking Yöntemi. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies,* 15(89), 359-378.

Çil, M. B. (2020). Ürün Yerleştirme Ve Sinema İlişkisine Bir Bakış: "Bu Programda Ürün Yerleştirme Bulunmaktadır.", *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 4(11), 240-254.

D'Astous, A. ve Séguin, N. (1999), "Consumer Reactions To Product Placement Strategies İn Television Sponsorship", *European Journal of Marketing*, 33(9/10), 896-910.

D'Astous, A. ve Chartier, F. (2000) A Study Of Factors Affecting Consumer Evaluations And Memory Of Product Placements İn Movies, *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 22(2), 31-40.

Gerçek, İ.S. ve Tanyıldızı, N.İ. (2012). Marka Farkındalığı Yaratmada Türk Sinemasında Ürün Yerleştirme Uygulamaları: Anadolu Kartalları, Kolpaçino Bomba ve Aşk Tesadüfleri Sever Filmleri Üzerinde Bir Araştırma, *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(8), 1095-1109.

Gupta, P. B. ve Lord, K. R. (1998). Product Placement in Movies: The Effect of Prominence and Mode On Audience Recall, *Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 20(1), 47-59.

Gupta, P.B. ve Gould, S.J. (1997). Consumers' Perceptions of The Ethics And Acceptability of Product Placements in Movies: Product Category and Individual Differences*, Journal of Current Issues & Research in Advertising*, 19(1), 37-50.

Huang, Y. ve Deng, F. (2022). Impact of Product Placament on Purchase Intention in The Context of Product-Harm Crisis, *Social Behavior and Personality: An International Journal,* 50(6), 110-127.

Keskin, H.D. ve Kurtuldu, H.S. (2017). Tüketicilerin Dizi Filmlerinde Yer Alan Ürün Yerleştirmeye Yönelik Tutumları Üzerine Bir Araştırma, *GÜSBEED, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 8(20), 206-228.

Kit,Liew Chee , Qui P'ng ve Elizabeth Lim (2014). The Effectiveness of Product Placement: The Influence of Product Placement Towards Consumer Behavior of The Millennial Generation, *International Journal of Social Science and Humanity*, 4(2), 138-142.

Marangoz, M. ve Yaman, D. (2020). "Marka İletişim Aracı Olarak Ürün Yerleştirme Uygulamalarının Hollywood ve Türk Sinema Filmleri Üzerine Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi", *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 40, 169-188.

Mazıcı, E.T., Ateş, N.B. ve Yıldırım, A. (2017). Televizyon Programlarında Ürün Yerleştirme: "Survıvor All Star" örneği, *Selçuk İletişim*, 2017, 9(4), 238-257.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, İstanbul: MediaCat.

Öztürk, S. ve Okumuş, A. (2013). Ürün Yerleştirmeye Yönelik Tüketici Tutumlarının Pazar Bölümlerine Göre İncelenmesi, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9(18), 133-156.

Russell, C. A. (1998). Toward A Framework of Product Placement: Theoretical Propositions. ACR North American Advances.

Russell, C. A. (2019). Expanding The Agenda of Research on Product Placement: A Commercial Intertext, *Journal of Advertising*, 48(1), 38-48.

Sapmaz, E. ve Tolon, M. (2014). Bütünleşik Pazarlama İletişiminde Ürün Yerleştirme ve Üniversite Öğrencilerinin Televizyon Programlarındaki Ürün Yerleştirmelere İlişkin Tutumlarına Yönelik Bir Araştırma, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 16(2), 15-44.

Sarıyer, N. ve Ayar, H. (2013). Ürün Yerleştirmede Sahne Farkındalığı: Toy Story 3 Filmi Üzerine Bir Araştırma, *BEU. SBE. Dergisi,* 1(2), 105-121.

Satıcı, H. (2023). Youtuber Filmlerinde Ürün Yerleştirme: "Kafalar Karışık Filmi" Örneği, *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 7(1), 29-42.

Sharma, Sangeeta ve Bumb, Arpan (2022). Product Placement in Entertainment Industry: *A Systematic Review, Quarterly Revıew of Film and Vıdeo* 2022, 39(1), 103–119.

Saygın, E.P. (2023). Pazarlama İletişimi Faaliyeti Olarak Ürün Yerleştirme: Film Afişleri Üzerine Bir İnceleme, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2023;22(88), 1631-1642.

Tek, Ö.B. ve Özgül, E. (2013). *Modern Pazarlama İlkeleri*, İzmir.

Yaman, D. (2021). Tutundurma Çalışmalarının Yeni Yüzü: Şarkılarda Marka Yerleştirme Uygulamaları*, Beykoz Akademi Dergisi*, 2021; 9(2), 73-84.

Yazıcı, F. (2017). Türkiye'de Ulusal Televizyon Kanallarında Ürün Yerleştirme Uygulaması, *ASEAD*, 4(12), 480-489.

Yazıcı, F. (2020). 2011-2019 Yılları Arasında Türkiye'de Yapılan Ürün Yerleştirme Araştırmalarına İlişkin Bir Değerlendirme, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder),* 8(1), 212-243.

Yıldırım, E. ve Can, A. (2019). Reklamcılığın Farklı Bir Yüzü Olan Ürün Yerleştirmenin Televizyon Dizilerinde Kullanımı ve And Pastel İnşaatın 'İstanbul'lu Gelin' Dizisi İçerisinde Ürün Yerleştirme Uygulamasının Çözümlemesi, *Selçuk İletişim*, 2019, 12 (2), 680-707.

Yolcu, E. . Sinema Filmlerinde Ürün Yerleştirme (Gizli Reklam). *İletişim Fakültesi Dergisi.*

www.tiak.com.tr. (E..T.: 25.01.2024).

KAYNAKÇA

Akbal, H. (2023). Tedarikçi Seçimi Ve Çok Kriterli Karar Verme. İçinde Mustafa Mete ve Erhan Akardeniz (Editör), *İktisadi ve İdari Bilimlerde Uluslararası Araştırma ve Derlemeler* (39-49). Ankara: Serüven Yayınevi

Akdemir, Ö., ve Büyükkeklik, A. (2023). ÇKKV Teknikleriyle Tedarikçi Seçimi: Türkiye Cumhuriyeti Jandarma Teşkilatında Bir Uygulama. *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4(2*), 149-163.

Alfalla-Luque, R., ve Medina-López, C. (2009). Supply Chain Management: Unheard Of In The 1970s, Core To Today's Company. *Business History, 51(2),* 202–221. doi:10.1080/00076790902726558.

Amid, A., Ghodsypour, S. H., ve O'Brien, C. (2011). A Weighted Max–Min Model For Fuzzy Multi-Objective Supplier Selection İn A Supply Chain. *Int. Journal of Production Economics,131-1,* 139–145.

Aydın, E., ve Çağıl, G. (2020). Bulanık Ahp Ve Bulanık Hedef Yaklaşımı İle Hammadde Tedarikçisi Seçimi. *Itobiad: Journal of the Human ve Social Science Researches, 9(5)*, 3568 – 3597.

Aydın, Y. ve Eren T. (2018). Hava Savunma Sanayii Alt Yüklenici Seçiminde Bulanık Mantık Altında Çok Kriterli Karar Verme Ve Hedef Programlama Yöntemlerinin Kullanılması. *Journal of Aviation, 2(1)*, 10-30.

Bache, J. Carr, R. Parnaby, J. ve Tobias, A.M. (1987). Supplier Development Systems. *International Journal of Technology Management, 2(2),* 219–228.

Ballestero, E., Romero, C. (1998). Satisficing MCDM Approaches: Goal Programming. In Ballestero, E., Romero, C. (Editors). *Multiple Criteria Decision Making and its Applications to Economic Problems* (31-49). Boston, MA:Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-2827-9_3

Brandenburg, M., Govindan, K., Sarkis, J., ve Seuring, S. (2014). Quantitative Models For Sustainable Supply Chain Management: Developments And Directions. *European Journal of Operational Research, 233(2),* 299–312. doi:10.1016/j.ejor.2013.09.032.

Buffa, F. P., ve Jackson, W. M. (1983). A Goal Programming Model For Purchase Planning. *Journal of Purchasing and Materials Management, 19(3),* 27–34. doi:10.1111/j.1745-493x.1983.tb00086.x

Chai, J., Liu, J. N., ve Ngai, E. W. (2013). Application Of Decision-Making Techniques İn Supplier Selection: A Systematic Review Of Literature. *Expert Systems with Applications, 40(10),* 3872-3885.

Chai, J., ve Ngai, E. W. (2020). Decision-Making Techniques İn Supplier Selection: Recent Accomplishments And What Lies Ahead. *Expert Systems with Applications, 140,* 1-16.

Charnes A, Cooper W.W. (1961). *Management Models and Industrial Applications of Linear Programming*. New York: Wiley.

Charnes, A., ve Cooper, W. W. (1977). Goal Programming And Multiple Objective Optimizations: Part 1. *European Journal Of Operational Research, 1(1*), 39-54.

Charnes, A., Cooper, W. W., ve Ferguson, R. O. (1955). Optimal Estimation Of Executive Compensation By Linear Programming. *Management Science, 1(2),* 138-151.

Cheraghi, S. H., Dadashzadeh, M., ve Subramanian, M. (2004). Critical Success Factors For Supplier Selection: An Update. *Journal of Applied Business Research, 20(2),* 91-108. doi:10.19030/JABR.V20I2.2209.

Colapinto, C., Jayaraman, R., La Torre, D. (2020). Goal Programming Models for Managerial Strategic Decision Making. In: Dutta, H., Peters, J. (eds) *Applied Mathematical Analysis: Theory, Methods, and Applications. Studies in Systems, Decision and Control,* vol 177 (487-507). Cham: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-99918-0_16.

Dağdeviren, M., ve Eren, Tamer. (2001). Tedarikçi Firma Seçiminde Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve 0-1 Hedef Programlama Yöntemlerinin Kullanılması. *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 16(1),* 41-52.

Dempsey, W. A. (1978). Vendor Selection And The Buying Process. *Industrial Marketing Management, 7(4),* 257–267. doi:10.1016/0019-8501(78)90044-5.

Dickson, G.W. (1966). An Analysis Of Vendor Selection Systems And Decisions. *Journal of Purchasing, 2(1),* 5–17. doi:10.1111/j.1745-493x.1966.tb00818.x

Durmaz, E. D., Akgündüz, E., ve Şahin, Ramazan (2017). Tedarikçi Seçim Probleminde Hedef Programlama Ve MOORA Yöntemi: Uygulama Çalışması. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 19(3), 1021-1044.

Ellram, L. M. (1990). The Supplier Selection Decision İn Strategic Partnerships. Journal of Purchasing and materials Management, 26(4), 8-14.

Elkington, J. (1998). Accounting For The Triple Bottom Line. Measuring Business Excellence, 2(3), 18–22. doi:10.1108/eb025539.

Esmeray, M., ve Özveri, O. (2023). Tedarikçi Seçiminde Farklı Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden Elde Edilen Sonuçların Karşılaştırılması. Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 18(72), 587-602.

Flavell, R.B. (1976). A New Goal Programming Formulation. Omega, the international journal of management science 4, 731–732.

Gaballa, A. A. (1974). Minimum Cost Allocation Of Tenders. Journal of the Operational Research Society, 25, 389-398.

Ghodsypour, S. H. ve O'Brien, C. (1998). A Decision Support System For Supplier Selection Using An İntegrated Analytic Hierarchy Process And Linear Programming. International journal of production economics, 56, 199-212.

Ghoushchi, S. J., Milan, M. D. ve Rezaee, M. J. (2018). Evaluation And Selection Of Sustain Able Suppliers İn Supply Chain Using New GP-DEA Model With İmprecise Data. *Journal of Industrial Engineering International, 14(3),* 613−625.

Govindan, K., Rajendran, S., Sarkis, J. ve Murugesan, P. (2015). Multi Criteria Decision Making Approaches For Green Supplier Evaluation And Selection: A Literature Review. *Journal of cleaner production, 98,* 66-83.

Gripsrud, G., Jahre, M. ve Persson, G. (2006). Supply Chain Management–Back To The Future?. *International Journal of Physical Distribution ve Logistics Management*, *36*(8), 643-659.

Gür, Ş. ve Eren, T. (2018). Scheduling And Planning In Service Systems With Goal Programming: Literature Review. *Mathematics, 6(11),* 1-16.

Ho, H. P. (2019). The Supplier Selection Problem Of A Manufacturing Company Using The Weighted Multi-Choice Goal Programming And MINMAX Multi-Choice Goal Programming. *Applied Mathematical Modelling, 75*, 819-836.

Ho, W., Xu, X. ve Dey, P. K. (2010). Multi-Criteria Decision Making Approaches For Supplier Evaluation And Selection: A Literature Review. *European Journal of Operational Research, 202(1),* 16–24.

Hwang, C. L., Masud, A. S. M., Hwang, C. L., ve Masud, A. S. M. (1979*). Multiple Objective Decision Making—Methods and Applications: A State-of-the-Art Survey.* New York: Springer-Verlag.

Ijiri, Y. (1965). *Goal Oriented Models For Accounting And Control.* Amsterdam: North-Holland Publishing Co.

Jadidi, O. M. I. D., Zolfaghari, S., ve Cavalieri, S. (2014). A New Normalized Goal Programming Model For Multi-Objective Problems: A Case Of Supplier Selection And Order Allocation. *International Journal of Production Economics, 148,* 158-165.

Jatuphatwarodom, N., Jones, D. F., ve Ouelhadj, D. (2018). A Mixed-Model Multi-Objective Analysis Of Strategic Supply Chain Decision Support In The Thai Silk Industry. *Annals of Operations Research, 267*, 221-247.

Jones, D., Florentino, H., Cantane, D., ve Oliveira, R. (2016). An Extended Goal Programming Methodology For Analysis Of A Network Encompassing Multiple Objectives And Stakeholders. *European Journal of Operational Research, 255(3),* 845-855.

Jones, D., ve Romero, C. (2019). Advances And New Orientations In Goal Programming. In M. Doumpos, J. Rui Figueira, S. Greco, ve C. Zopounidis (Eds.), New Perspectives In Multiple Criteria Decision Making: Innovative Applications And Case Studies (231-246). (Multiple Criteria Decision Making). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-030-11482-4_8.

Jones, D.F., Tamiz, M. (2002). Goal Programming in the Period 1990–2000. In: Ehrgott, M., Gandibleux, X. (eds) Multiple Criteria Optimization: State of the Art Annotated Bibliographic Surveys. International Series in Operations Research ve Management Science, vol 52, (129-170). Boston, MA: Springer.

Jones, D., ve Tamiz, M. (2010). Practical Goal Programming (Vol. 141). New York: Springer.

Kannan, V. R., ve Tan, K. C. (2002). Supplier Selection And Assessment: Their İmpact On Business Performance. *Journal of supply chain management, 38(3),* 11-21.

Karaatlı, M., ve Davras, G. (2014). Tedarikçi Seçiminde Analitik Hiyerarşi Prosesi Ve Hedef Programlama Yöntemlerinin Kombinasyonu: Otel İşletmelerinde Bir Uygulama. *Journal of Management and Economics Research, 12(24),* 182-196.

Karakoç, Ö., Memiş, S., ve Sennaroglu, B. (2023). A Review of Sustainable Supplier Selection with Decision-Making Methods from 2018 to 2022. *Sustainability, 16(1),* 125.

Kasapoğlu, Ö. A., ve Yurder, Y. (2013). Tedarikçi Seçim Kararında analitik Ağ Süreci Uygulaması. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(1),* 163-195.

Konys, A. (2019). Green Supplier Selection Criteria: From A Literature Review To A Comprehensive Knowledge Base. *Sustainability, 11(15),* 4208. doi:10.3390/su11154208.

Lai, Y. J., Hwang, C. L., Lai, Y. J., ve Hwang, C. L. (1994). *Fuzzy Multiple Objective Decision Making*. Springer Berlin Heidelberg.

Lee, S.E. ve Moore, L.J. (1975), *Introduction to Decision Science*, New York: Petrocelli Charter,

Madenoğlu, F. S. (2020). Yeşil Tedarikçi Seçim Problemi İçin Hedef Programlama ve Gri İlişkisel Analiz Yöntemi. *İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1),* 955-972.

Mardani, A., Kannan, D., Hooker, R. E., Ozkul, S., Alrasheedi, M., ve Tirkolaee, E. B. (2020). Evaluation Of Green And Sustainable Supply Chain Management Using Structural Equation Modelling: A Systematic Review Of The State Of The Art Literature And Recommendations For Future Research. Journal of cleaner production, 249, 119383.

Moore, D. L., ve Fearon, H. E. (1973). Computer-Assisted Decision-Making İn Purchasing. *Journal of Purchasing, 9(4),* 5-25.

Mukherjee, K. (2016). Supplier Selection Criteria And Methods: Past, Present And Future. *International Journal of Operational Research, 27(1-2),* 356-373.

Mukherjee, K. (2017). Supplier Selection: An MCDA-Based Approach, vol. 88, Springer, Berlin, Germany.

Narasimhan, R. (1983). An Analytical Approach to Supplier Selection. *Journal of Purchasing and Materials Management, 19(4),* 27–32.

Nielsen, I.E.; Banaeian, N.; Golińska, P.; Mobli, H.; Omid, M. (2014). Green Supplier Selection Criteria: From a Literature Review to a Flexible Framework for Determination of Suitable Criteria. In Golinska, P., (Ed). *Logistics Operations, Supply Chain Management and Sustainability,* (79–99). Cham, Switzerland,; Springer International Publishing.

Ocampo, L. A., Abad, G. K. M., Cabusas, K. G. L., Padon, M. L. A., ve Sevilla, N. C. (2018). Recent Approaches To Supplier Selection: A Review Of Literature Within 2006-2016. *International Journal of Integrated Supply Management, 12(1-2),* 22-68.

Oliver, R. K., ve Weber, M. D. (1982). Supply-Chain Management: Logistics Catches Up With Strategy. In M. L. Christopher (Ed.), *Logistics: The Strategic Issues* (pp. 63–75). London: Chapman ve Hall.

Oliveira, W. A., Fiorotto, D. J., Song, X., ve Jones, D. F. (2021). An Extended Goal Programming Model For The Multiobjective İntegrated Lot-Sizing And Cutting Stock Problem. *European Journal of Operational Research, 295(3),* 996-1007.

Özcan, E. C. ve Özyörük, B. (2017). Elektrikli Isıtıcı Elemanları Üretiminde Hedef Programlama Yaklaşımı İle Tedarikçi Seçimi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi, 10(3),* 273-280.

Özçelik, F. ve Öztürk, B. A. (2014). A Research On Barriers To Sustainable Supply Chain Management And Sustainable Supplier Selection Criteria. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16(2),* 259-279.

Özçelik, T. O., ve Eryılmaz, S. A. (2019). Traktör İmalatında Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri İle Tedarikçi Seçimi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi*, *Özel Sayı*, 498-512.

Özder, E. H., ve Eren, Tamer (2016). Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemi Ve Hedef Programlama Teknikleri İle Tedarikçi Seçimi. *Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, 4(3),* 196-207.

Özfırat, P. M. ve Öğüt, C. (2008). Tedarikçi Seçimi Probleminde Hedef Programlama Ve Analitik Hiyerarşi Prosesinin Uygulaması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Fen ve Mühendislik Dergisi, 10 (1),* 39-48.

Pamuk, K. Ç., ve ŞAHİN, Y., (2021). Otomotiv Sektöründe Hedef Programlama Yöntemi İle Tedarikçi Değerlendirmesi. *Akıllı Dönüşüme Yolculuk*. İçinde (Birgün,S., Gülen, G.K., Kulaklı , A. Ve şahin, Y. (editör), (815-830), İstanbul: Artikel Akademi.

Power, M.J., De Souza, K., and Bonifazi, C. (2006). *The Outsourcing Handbook: How to Implement a Successful Outsourcing Process*, 1st ed., London: Kogan Page.

Rao, C. P., ve Kiser, G. E. (1980). Educational Buyers' Perceptions Of Vendor Attributes. *Journal of Purchasing and Materials Management, 16(4),* 25–30. doi:10.1111/j.1745-493x.1980.tb00023.x

Rashidi, K., Noorizadeh, A., Kannan, D., ve Cullinane, K. (2020). Applying The Triple Bottom Line İn Sustainable Supplier Selection: A Meta-Review Of The State-Of-The-Art. *Journal of Cleaner Production, 269*.doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.122001

Ravindran, A. R., Ufuk Bilsel, R., Wadhwa, V., ve Yang, T. (2010). Risk Adjusted Multicriteria Supplier Selection Models With Applications. *International Journal of Production Research, 48(2),* 405-424.

Romero, C. (1991). Handbook of Critical Issues in Goal Programming. 1. ed. Cordoba: Pergamon Press.

Romero, C. (1997). Goal Programming and Multiple Criteria Decision Making: Some Reflections. In: Fandel, G., Gal, T. (eds) *Multiple Criteria Decision Making. Lecture Notes in Economics and Mathematical Systems*, vol 448, (192-198). Springer, Berlin, Heidelberg.

Romero, C. (2001). Extended Lexicographic Goal Programming: A Unifying Approach. *Omega, 29(1),* 63–71. doi:10.1016/s0305-0483(00)00026-8 .

Sarkis, J., ve Talluri, S. (2002). A Model For Strategic Supplier Selection. *Journal of supply chain management, 38(4),* 18-28.

Schramm, V. B., Cabral, L. P. B., ve Schramm, F. (2020). Approaches For Supporting Sustainable Supplier Selection-A Literature Review. *Journal of cleaner production, 273*. doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.123089

Shahrokhi, M., Sobhani, Z., Bernard, A. (2021). *Supplier Selection by Using the Goal Programming Approach.* In: Dolgui, A., Bernard, A., Lemoine, D., von Cieminski, G., Romero, D. (eds) Advances in Production Management Systems. Artificial Intelligence for Sustainable and Resilient Production Systems. APMS 2021. IFIP Advances in Information and Communication Technology, vol 634. Cham:Springer.

Sharma D, Benton WC, Srivastava R. (1989). Competitive Strategy And Purchasing Decisions. Proceedings of the annual national conference of the decision sciences institute, p. 1088–1090.

Sofyalıoğlu, Ç., ve Öztürk, Ş. (2013). Hedef Programlama İle Tedarik Zincirinde Dağıtım Planlaması Ve Bütçe Ayrıştırması. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(2),* 1-16.

Supçiller, A. A., ve Deligöz, K. (2018). Tedarikçi seçimi probleminin çok kriterli karar verme yöntemleriyle uzlaşik çözümü. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, Özel Sayı,* 355-368. doi.org/10.18092/ulikidince.352742

Tzeng, G. H., ve Huang, J. J. (2011). *Multiple Attribute Decision Making: Methods And Applications*. CRC press.

Umarusman, N. (2019). Multiple Objective Decision-Making Methods In Supplier Selection . In S.K. Mangla, S. Luthra, S.K. Jakhar, A. Kumar, ve N.P. Rana (Eds.), *Sustainable Procurement In Suppy Chain Operation* (pp. 177-212). Boca Raton, FL: CRC Press.

Ünal, Z. , Güven, S. ve İpekçi Çetin, E. (2019). Otel İşletmelerinin Tedarikçi Seçiminde Bulanık Ahp İle Ağırlıklandırılmış Hedef Programlama Uygulaması. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12 (1) ,* 188-204.

Weber, C. A., Current, J. R., ve Benton, W. C. (1991). Vendor Selection Criteria And Methods. *European Journal of Operational Research, 50(1),* 2-18.

Weber, C. A., ve Ellram, L. M. (1993). Supplier Selection Using Multi-Objective Programming: A Decision Support System Approach. *International Journal of Physical Distribution ve Logistics Management, 23(2*), 3–14.

Wetzstein, A., Hartmann, E., Benton Jr, W. C., ve Hohenstein, N. O. (2016). A Systematic Assessment Of Supplier Selection Literature–State-Of-The-Art And Future Scope. I*nternational Journal of Production Economics, 182,* 304-323.

Wilson, E. J. (1994). The Relative İmportance Of Supplier Selection Criteria: A Review And Update. *International Journal of Purchasing and Materials Management, 30(2),* 34-41.

Yoon, K. P., ve Hwang, C. L. (1995). *Multiple Attribute Decision Making: An Introduction.* London*:* Sage publications.

Zeleny, M. (1973). Compromise Programming. In J. L. Cochrane, ve M. Zeleny (Eds.), *Multiple Criteria Decision Making* (pp. 262–301). Columbia, SC: University of South Carolina.

Zhang, L. J., Liu, R., Liu, H. C., ve Shi, H. (2020). Green Supplier Evaluation and Selections: A State-Of-The-Art Literature Review Of Models, Methods, and Applications. *Mathematical Problems in Engineering,* 1-25. doi.org/10.1155/2020/1783421.

KAYNAKÇA

Akkaynak, B. (2019). *Türev finansal araçların sermaye yapısına etkisi: Türkiye'deki bankalar örneği*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi.

Akkum, T. (2000). Döviz opsiyonları ve opsiyon fiyatlama modelleri. *İşletme Fakültesi Dergisi, 29*, 47-78.

Altınok, T. Eken M.H. ve Çankaya, S. (2010) Küresel mali piyasalarda yeniden yapılanma ve Türkiye. İTO Yayınları.

Aydın, Y. (2016). Finansal piyasalar ve kurumlar teori ve Türkiye uygulamasına güncel bakış. Seçkin Yayıncılık.

Aygören, H. ve Kurtcebe, E. (2019). Türev finansal araçların muhasebe standartlarına göre muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi, (84),* 1-16.

Ceylan, A. ve Korkmaz, T. (2008). İşletmelerde finansal yönetim. Ekin Yayınları.

Ceylan, A. (2003). İşletmelerde Finansal Yönetim. 8. Baskı, Ekin Yayınları.

Göde, A. ve Kalkan A. (2022) Proje yönetimi olgunluğu, ürün geliştirme süreci olgunluğu, şirket büyüklüğü ve şirket yaşı arasındaki ilişkinin araştırılması: Antalya teknokent bilişim firmaları üzerine bir araştırma. Proceedings E-Book, 552.

Gökçe, O. (2006). İçerik analizi kurumsal ve pratik bilgiler. Siyasal Kitabevi.

Horasanlı, M. (1997). Binomisal model ve trinomial modelin yakınsaklık davranışlarının karşılaştırılması, *İMKB Dergisi, 9(34)*, 17-35.

İpek, A. (2019). *Finansal riskten korunma muhasebesi ve Türkiye'de uygulanabilirliği üzerine bir vaka çalışması* Yayımlanmamış Doktara Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi.

Karatepe, Y. (2000). Türev piyasaları futures-opsiyon-swap. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını.

Kaya, G.A. (2015) Türkiye muhasebe finansal raporlama standartlarına göre finansal araçların muhasebeleştirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25(1),* 105-122.

Kepçe, N. (2007). *Swap sözleşmelerinin finansal tablolarda raporlanması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Kırlıoğlu, H. ve Altınkaynak, F. (2016). Forward sözleşmelerin günümüz piyasalarında yeri ve muhasebeleştirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 12(12),* 604-614.

Kıyılar, M. (1998). Swap, swap türleri ve swap işlemlerinin muhasebeleştirilmesi. *İÜ İşletme Fakültesi Dergisi*, *27(1),* 83-104.

Koç, F. (2022). *Risk amaçlı finansal türev ürünlerin raporlanması, Türkiye ve İngiltere karşılaştırılması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Okan Üniversitesi.

Kurtcebe, E. (2015) *Türev finansal araçlar ve muhasebeleştirilmesi,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi.

Küçüközmen, C. C. ve Mazıbaş, M. (2005). Finansal riskten korunma fonları. *Finans-Ekonomik ve Politik Yorumlar, (42),* 25-42.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2011). Muhasebe ve finansman sermaye piyasası faaliyetleri, Ankara, www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Sermaye% 20Piyasas%-C4%B1%20Faaliyetleri.pdf Erişim: 17.01.2024.

Organ, İ. ve Bozdoğan, D. (2012). Türkiye'de opsiyon sözleşmelerinin kullanım alanı ve vergilendirilmesi. *Yeni Fikir Dergisi, 4(9).*

Öner, H. (2012). *Kredi temerrüt swapları ve gelişmekte olan ülkelerdeki uygulamaları: Türkiye örneği, Yayımlanmamış* Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi.

Örten, R. ve Örten, İ. (2001). Türev finansal araçlar ve muhasebe uygulamaları. Gazi Kitabevi.

Özoğul, C. O. (2008). *Kurumsal kaynak planlaması sistemlerinin değerlemesinde reel opsiyon yaklaşımı: hastane bilgi sistemi uygulaması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi.

Saltoğlu, B. (2019). Türev araçlar, piyasalar ve risk yönetimi, Boğaziçi Üniversitesi Ders Notları,

Sabuncu, B. (2015). *Riskten korunma amaçlı türev araçların TMS/TFRS kapsamında muhasebeleştirilmesi ve uygulaması,* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi.

Şeker, K., Çemberlitaş, İ. ve Altundağ, S. (2018). Opsiyon sözleşmeleri ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kar/zararın hesaplanması. *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi, 1(2),* 120-140.

Şener, C. ve Şener U. (2019). Monte carlo simülasyonu ile hisse senedi fiyat tahminleri. *Beykoz Akademi Dergisi, 7(2),* 294-306.

TMS 32 Finansal Araçlar: Sunum Standardı, 15.01.2019 Tarih ve 30656 Sayılı Resmi Gazete'de Yayımlanan 217 Sıra No'lu Tebliğ.

Yılmaz, B. ve Şahin, İ.E. (2009). Türev ürünlerinden swap işlemlerinin mali risk yönetiminde kullanımı. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 9(17),* 393-406.

www.tbb.org.tr/Dosyalar/Arastirma_ve_Raporlar/risk_Mart2005.pdf

KAYNAKÇA

Acar, G. (2021). COVID-19 Önlemlerinin Dış Ticaret İşlemlerine Etkisinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi.* 17 (2). 506-539.

Adalı, E. A. ve Işık, A. T. (2017). Bir Tedarikçi Seçimi Problemi için SWARA ve WASPAS Yöntemlerine Dayanan Karar Verme Yaklaşımı. *International Review of Economics and Management*. 5 (4). 56-77.

Akıncılar, A. (2013). *Türk Cam Sanayinde Şişecam Fabrikalarının Rolü: Paşabahçe Fabrikası Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.

Alioğulları, E. ve Tüysüz, F. (2020). EDAS ve CODAS Yöntemiyle İstanbul İlinin Dış Ticaret Kapasitesinin İncelenmesi. *Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi.* (Özel Sayı). 240-248.

Altın, F. G. ve Yalçındağ, B. (2020). Performans Ölçümünde ENTROPİ Temelli Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 11 (27). 419-443.

Altın, H. (2021). Karar Verme Sürecinde COPRAS Yöntemi Uygulaması. *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi.* 3 (2). 136-155.

Altıntaş, F. F. (2021). Avrupa Birliği Ülkelerinin Lojistik Performanslarının Critic Tabanlı Waspas ve Copras Teknikleri İle Analizi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 25 (1). 117-146.

Altıntaş, F. F. (2021). Rekabet Performanslarının ENTROPİ Tabanlı WASPAS ve COPRAS Yöntemleri ile Analizi: İskandinav Ülkeleri Örneği. *Turkish Studies-Economics, Finance, Politics*. 16(2). 679.

Apinunmahakul, A. (2010). The ASEAN-China Free Trade Agreement: The Shattering of the Glass Industry in Thailand. *NIDA Case Research Journal*. 2 (1). 129-154.

Ateş, E. (2021). Türkiye'nin Jeoekonomik Gücünün Belirlenmesi: Ampirik Bir Analiz. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 5 (1). 133-154.

Ayan, B. ve Abacıoğlu, S. (2022). Bibliometric Analysis of the MCDM Methods in the Last Decade: WASPAS, MABAC, EDAS, CODAS, COCOSO, and MARCOS. *International Journal of Business & Economic Studies.* 4 (2). 65-85.

Ayan, B., Abacıoğlu, S. ve Basilio, M. P. (2023). A Comprehensive Review of the Novel Weighting Methods for Multi-Criteria Decision-Making. *Information*. 14 (5). 1-28.

Ayçin, E. (2018). Veri Tabanı Yönetim Sistemi Seçiminde SWARA ve COPRAS Yöntemlerinin Bütünleşik Olarak Kullanılması. *Dijital Çağda İşletmecilik Dergisi.* 1 (2). 51-58.

Ayçin, E. ve Çakın, E. (2019). Ülkelerin İnovasyon Performanslarının Ölçümünde Entropi ve MABAC Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Bütünleşik Olarak Kullanılması. *Akdeniz İİBF Dergisi.* 19 (2). 326-351.

Ayyıldız, E. ve Murat, M. (2017). Türkiye'de Yer Alan Şehirlerin Eğitim Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri Kullanılarak Belirlenmesi. *Kent Akademisi.* 10 (2). 255-267.

Başçı, E. ve Kara, H. (2011). Finansal İstikrar ve Para Politikası. *İktisat İşletme ve Finans Dergisi.* 26 (302). 9-25.

Brugha, C. M. (2004). Structure of Multi-Criteria Decision-Making. *Journal of the Operational Research Society*. 55 (11). 1156-1168.

Chakraborty, S., Zavadskas, E. K. ve Antucheviciene, J. (2015). Applications of WASPAS Method as a Multicriteria Decision-Making Tool. *Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research.* 49 (1). 1-17.

Chatterjee, P., Athawale, V. M. ve Chakraborty, S. (2011). Materials Selection Using Complex Proportional Assessment and Evaluation of Mixed Data Methods. *Materials & Design*. 32 (2). 851-860.

Clausius, R. J. E. (1865). Ueberverschiedenefür die Anwendungenbequeme Formen der Hauptgleichungen der Mechanischen Warmetheorie. *Poggendorff's Annalen der Physik.* 125. 353-400.

Das, M. C., Sarkar, B. ve Ray, S. (2012). A Framework to Measure Relative Performance of Indian Technical Institutions Using Integrated Fuzzy AHP and COPRAS Methodology. *Socio-Economic Planning Sciences*. 46 (3). 230-241.

Demir, G., Özyalçın, A.T. ve Bircan, H. (2021). *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ve ÇKKV Yazılımı ile Problem Çözümü.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Devlet Plânlama Teşkilatı (2001). *Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı: Taş ve Toprağa Dayalı Ürünler Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu (Cam Sanayii)*. Ankara: Başbakanlık Yayını.

Dolanbay, G., Timor, M. ve Taş, N. (2023). *İlçe Belediye Hizmetlerine Ait Kriterlerin SWARA Yöntemi ile Sıralanması*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Drăghescu, F., Davidescu, A. A. M., Gogonea, R. M. ve Căpățînă, G. (2015). The Analysis of Flat Glass Exports for Romania Using the Gravity Model. *The Annals of The University of Oradea*. 1224-1233.

Düzgün, R. ve Taşçı, M. H. (2014). Türk İşletmelerinin İhracat Performansını Belirleyen Faktörler: İSO-500 Üzerine Bir Uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi.* 9 (3). 7-24.

Erdal, B. Ö. (2022). Birinci Beş Yıllık Sanayi Plânı Çerçevesinde Paşabahçe Cam ve Şişe Fabrikası'nın Kuruluşu ve İlk Yılları. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi.* 132 (261). 389-412.

Ergün, Ü. R. (2023). *Jeoekonomik Bir Güç Olarak Demir Çelik Sektörünün Ekonometrik Analizi: Türkiye Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Çanakkale.

Ergün, Ü. R. (2023). Türkiye'nin Politik Küreselleşmesinde Demir Çelik Sektörünün Rolü: Yapısal Kırılmalı Zaman Serisi Analizi. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi.* 4 (4). 252-267.

Esi, E. (2011). *Türk Cam Sanayisinde Paşabahçe'nin Yeri, Firmada Tasarım Çalışmalarının Başlangıcı ve Bugünü.* İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Eş, A. ve Kök, E. (2020). Banka Performanslarının ENTROPY Tabanlı WASPAS Yöntemiyle Analizi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 10 (2). 233-250.

Fidan, H. (2021). Critic ve Mairca Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Uluslararası Hedef Pazar Seçimi. *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi. Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 23 (41). 291-309.

Geyik, S. K., Satman, M. H. ve Kalyoncu, G. (2022). G20 Ülkelerinin Covid-19 Pandemisi ile Mücadele Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri ile Değerlendirilmesi. *EKOIST Journal of Econometrics and Statistics.* 37. 27-52.

Güngör, C. S. (2021). *Otomotiv Cam Sanayinde Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile Tedarikçi Seçimi.* Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Denizli.

ITC Trade Map. (2024). *Trade Statistics*. https://www.trademap.org/Country_SelProduct_TS.aspx (Erişim Tarihi: 10.01.2024).

Kaklauskas, A., Zavadskas, E. K., Raslanas, S., Ginevicius, R., Komka, A., ve Malinauskas, P. (2006). Selection of Low-E Windows in Retrofit of Public Buildings by Applying Multiple Criteria Method COPRAS: A Lithuanian Case. *Energy and Buildings*. 38 (5). 454- 462.

Karaatlı, M. (2016). Entropi-Gri İlişkisel Analiz Yöntemleri ile Bütünleşik Bir Yaklaşım: Turizm Sektöründe Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi.* 21 (1). 63-77.

Karaaslan, A. ve Aydın, S. (2020). Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Çok Kriterli Karar Verme Teknikleri ile Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. *Atatürk Üniversitesi İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Dergisi.* 34 (4). 1351-1375.

Karabulut, Y. Ş. (2009). *Düz Cam Sanayisindeki Yeniliklerin Dış Ticaret Üzerind Etkisi.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Karagöz, U. (2021). *Türkiye Cam Sektörünün Rekabet Gücünün Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Endeksi Kullanılarak Analizi.* Yüksek Lisans Tezi. Hitit Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Çorum.

Kirman, H. (1995). *Cam Sanayinin Türk Ekonomisindeki Yeri.* Uzmanlık Tezi. T. C. Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtı Müsteşarlığı. Ankara.

Koçak, M. H. (2009). *Paşabahçe Semtinde İşçi Sınıfının Oluşumu Cam İşçi Hareketinin Gelişimi ve Yönelimleri.* Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Koçak, H. (2014). *Camın İşçileri Paşabahçe İşçilerinin Sınıf Olma Öyküsü.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Konyalı, G. ve Emirhan, P. N. (2004). Türk Cam Sanayii ve Seramik Sanayiinin Avrupa Birliği Piyasasındaki Ticaret Yapısı ve İhracat Performansı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.* 4 (2). 27-40.

Korucuk, S., Bozkurt, E. ve Yazıcılar, F. (2018, Eylül). Türk Dünyası Ülkelerinin Dış Ticaret Performans Faktörlerinin Ağırlıklandırılması. İç. *IV. International Caucasus-Central Asia Foreign Trade and Logistics Congress* (ss. 1020-1028).

Kundi, M. ve Sharma, S. (2016),. Efficiency of Glass Firms in India: An Application of Data Envelopment Analysis. *Journal of Advances in Management Research*. 13 (1). 59-74.

Masoomi, B., Sahebi, I. G., Fathi, M., Yıldırım, F. ve Ghorbani, S. (2022). Strategic Supplier Selection for Renewable Energy Supply Chain Under Green Capabilities (Fuzzy BWM-WASPAS-COPRAS Approach). *Energy Strategy Reviews*. 40. 100815.

Majumder, M. (2015). Multi Criteria Decision Making. *Impact of Urbanization on Water Shortage in Face of Climatic Aberrations*. 35-47.

Medetoğlu, B., Kavas, Y. B., Öztürk, M. ve Türkay, K. (2023). BIST Konaklama Sektöründeki İşletmelerin Finansal Performanslarının COPRAS ve WASPAS Yöntemleriyle Ölçümü. *Akademik Hassasiyetler Dergisi.* 10 (22). 357-376.

Mercan, Y. ve Çetin, O. (2019). COPRAS ve VIKOR Yöntemleri ile BIST Elektrik Endeksindeki Firmaların Finansal Performans Analizi. *Uluslararası Afro-Avrasya Araştırmaları Dergisi*. 5 (9). 123-139.

Paksoy, S. (2020). Türk Dış Ticaret Yapısı ve Rekabet Gücünün OECD Ülkeleri ile Karşılaştırılması. *Eurasian Econometrics Statistics & Emprical Economics Journal*, 15. 69–81.

Ömürbek, N. ve Balcı, H. F. (2017). ENTROPİ Temelli COPRAS Yöntemi ile Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye'nin Havayolu Taşımacılığının Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 8 (18). 13-25.

Özay, B. (2023). *Uluslararası Pazarlama ve Markalaşmann İhracattaki Önemi, Şişecam (Şişecam Cam Ev Eşyası – Paşabahçe) Örneği.* Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Özbek, A. (2017). Türkiye Diyanet Vakfı'nın SAW, COPRAS ve TOPSIS Yöntemi ile Performans Değerlendirmesi. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. 15 (1). 66-83.

Özdağoğlu, A. (2013). Çok Ölçütlü Karar Verme Modellerinde Normalizasyon Tekniklerinin Sonuçlara Etkisi: COPRAS Örneği. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 8 (2). 229-255.

Rençber, Ö. F. (2017). *Bulanık ve Yalın Yapay Sinir Ağları ile Çoklu Lojistik Regresyon Yöntemlerinin Sınıflandırma Performanslarının Karşılaştırılması: Ülkelerin Gelişmişlik Düzeylerinin Sınıflandırılması Üzerine Bir Uygulama.* Doktora Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aksaray.

Rençber, Ö. F. ve Avcı, T. (2018). BIST'te İşlem Gören Bankaların Sermaye Yeterliliklerine Göre Karşılaştırılması: WASPAS Yöntemi ile Uygulama. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 6 (ICEESS' 18), 169-175.

Sabır, H. (2017). *Azgelişmişlik ve Dış Ticaret.* İstanbul: Kriter Yayınevi.

Sampathkumar, S., Augustin, F., Kaabar, M. K. ve Yue, X. G. (2023). An Integrated Intuitionistic Dense Fuzzy Entropy-COPRAS-WASPAS Approach For Manufacturing Robot Selection. *Advances in Mechanical Engineering*. 15 (3). 16878132231160265.

Sarıçoban, K. (2021). Türkiye'nin Cam ve Cam Eşya Sektörü Uzmanlaşması ve Rekabet Gücü. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 12 (32). 1094-1107.

Schitea, D., Deveci, M., Iordache, M., Bilgili, K., Akyurt, I. Z. ve Iordache, I. (2019). Hydrogen Mobility Roll-Up Site Selection Using Intuitionistic Fuzzy Sets Based WASPAS, COPRAS and EDAS. *International Journal of Hydrogen Energy*. 44 (16). 8585-8600.

Shannon, C. E. (1948). A Mathematical Theory of Communication. *The Bell System Technical Journal.* 27 (3). 379-423.

Soori, A. ve Mohrami, M. (2021). Estimating The Trade Potential of Ceramic and Glass Products in Iran and CIS (Based on the gravity model). *Journal Of Economics and Regional Development*. 27 (20). 29-49.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2020). *Cam Sektörü Raporu.* Ankara: Sanayi Genel Müdürlüğü Yayınları.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2021). *Cam Sektörü Raporu.* Ankara: Sanayi Genel Müdürlüğü Yayınları.

Topal, A. (2018). Türkiye Şişecam Fabrikaları A. Ş. Kimyasallar Grubunda Soda Sanayii A. Ş. 2013-2017 Yılları Arası Mali Tablolarının Finansal Analiz Tekniklerinden Oran Analizi Yöntemi ile İncelenmesi. *Ar-Ge Araştırma Çalışmaları Anadolu Dergisi.* 1 (2). 154-164.

Tunca, Z., Ömürbek, N., Cömert, H. G. ve Aksoy, E. (2017). OPEC Ülkelerinin Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinden ENTROPI ve MAUT ile Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi.* 7 (14). 1-12.

Turskis, Z., Zavadskas, E.K., Antucheviciene, J. ve Kosareva, N. (2015). A Hybrid Model Based on Fuzzy AHP and Fuzzy WASPAS for Construction Site Selection. *International Journal of Computers Communications & Control.* 10 (6). 873-888.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (2012). *Türkiye Cam ve Cam Ürünleri Sanayi Meclisi Sektör Raporu.* Ankara: TOBB Yayınları.

Tüyen, Z. (2016). *Türkiye'de Dış Ticaret Politika ve Uygulamaları.* İstanbul: Globus Dünya Basımevi.

Ulutaş, A. (2019). ENTROPİ Tabanlı EDAS Yöntemi ile Lojistik Firmalarının Performans Analizi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi.* 23. 53-66.

Wang, T. C. (2012). The Interactive Trade Decision-Making Research: An Application Case of Novel Hybrid MCDM Model. *Economic Modelling.* 29 (3). 926-935.

Wang, T. C. ve Lee, H. D. (2009). Developing a Fuzzy TOPSIS Approach Based on Subjective Weights and Objective Weights. *Expert Systems with Applications*. 36 (5). 8980-8985.

Yılmaz, Ş. E. (2016). *Dış Ticaret Kuramlarının Evrimi.* Ankara: Efil Yayınevi.

Zavadskas, E. K. ve Kaklauskas, A. (1996). *Systemotechnical Evaluation of Buildings (Pastatų sistemotechninis įvertinimas)*. Vilnius: Technika, 280 p. (in Lithuanian).

Zavadskas, E. K., Turskis, Z., Antucheviciene, J. ve Zakarevicius, A. (2012). Optimization of Weighted Aggregated Sum Product Assessment. *Elektronika Ir Elektrotechnika*. 122 (6). 3-6.

Zhang, H., Gu, C. L, Gu, L. W. ve Zhang, Y. (2011). The Evaluation of Tourism Destination Competitiveness by TOPSIS & Information Entropy a Case in the Yangtze River Delta of China. *Tourism Management*. 32 (2). 443-451.

KAYNAKÇA

Aktan, C. C. (1995). Klasik Liberalizm, Neo-Liberalizm ve Libertarianizm. *Amme İdaresi Dergisi*, 1(28), 1-30.

Bakan, S. (2019). *İktisadi Düşünceler ve Devlet Devletin İktisadi ve Siyasal Eylemlerinin Etkileşimi*. Malatya: Bilsam Yayınları.

Beriş, H. E. (2002). Çağdaş Liberalizmde Farklı Yönelimler: John Rawls ve Robert Nozick. *Liberal Düşünce Dergisi*, (28), 197-215.

Bülbül, K. (1997). Locke, Mill, Hayek ve Liberal Özgürlük Düşüncesinin Gelişimi. *Liberal Düşünce Dergisi*, (8), 122-132.

Conway, D. (2011). Klasik Liberalizm. Çev. A. Yayla. *Liberal Düşünce Dergisi*, (64), 85-90.

Çaha, Ö. ve Şahin, B.(2015). *Dünyada ve Türkiye'de Siyasal İdeolojiler*. Ankara: Orıon Kitabevi.

Erdoğan, M. (2009). Liberalizme Yeniden Bakış: Tarihi ve Felsefi Temelleri. *Liberal Düşünce Dergisi,* (56).

Erdoğan, M. (2018). Liberalizm ve Türkiye'de Liberal Eğilimler. http://www.liberal.org.tr/sayfa/liberalizm-ve-turkiyede-liberal-egilimler-mustafa-erdogan,344.php (E. Ta.: 13.03.2024).

Heywood, A.(2017). *Siyaset*. Çev. B. B. Özipek, B. Seçilmişoğlu, A. Yayla, H. Yücel Başdemir. Ankara: Adres Yayınları.

Karagöz, Y.(2002). Robert Nozick Kimdir?. *Liberal Düşünce Dergisi*, (27), 109-117.

Karatepe, Ş. (2014). *Siyasi İdeolojiler*. Ankara: İz Yayıncılık.

Lomasky, L. E. (2007). İki Liberalizm Anlayışı. *Liberal Düşünce Dergisi*, 12(45), 27-58.

Şahin K. ve Türkölmez O. (2021). *Siyasi Düşünce 'de Devlet ve Yönetim*, Ankara: Siyasal Kitabevi,

Raico, R. (2011). Klasik Liberalizm Nedir?. çev. A. Yayla. *Liberal Düşünce Dergisi,* (64), 69-73.

Tok, N., (2014). Siyasal İdeolojiler. *Siyaset Bilimi*, Ed. H. Çetin, Ankara: Orion Kitabevi.

Yayla, A. (2015). *Liberalizm*. Ankara: Liberte yayın grubu.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ş. (2012), 6360 Sayılı Yasa'nın Türkiye'nin Yerel Yönetim Dizgesi Üzerine Etkileri: Eleştirel Bir Değerlendirme*, Toplum ve Demokrasi, Yıl 6, Sayı 13-14, Ocak-Aralık, s. 153-176*

Akıllı, H. ve Özarslan, R. K. (2015), 6360 Sayılı Kanun'a İlişkin Literatür Taraması. Akdeniz İİBF Dergisi, 30, s.161.

Altan, Y. ve Karaca, F. (2016), Türk Metropoliten Şehir Yönetim Sistemindeki Değişime 6360 Sayılı Kanun'un Etkileri: Samsun Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Yönetim Bilimleri Cilt: 14, Sayı: 28, s. 553-584*

Arıkboğa, E. (2013), Geçmişten Geleceğe Büyükşehir Belediye Modeli, *Yerel Politikalar Akademik Araştırma Ve Düşünce Dergisi, Ocak/Haziran, S: 3, s.48-96*

Bingöl, Y. Yazıcı, E. Büyükakın, T. (2013), İl Sınırında Büyükşehir Belediye Modeli Kocaeli Deneyimi, *Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın Ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları Yayın No: 38*

Biricikoğlu, H. ve Yalnızoğlu, Y. (2018), 6360 Sayılı Kanun'un Etkinlik-Verimlilik İle Hizmette Yerellik İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi: Kocaali İlçesinde Yapılan Bir Araştırma, *Yönetim Bilimleri Dergisi /Journal Of Administrative Sciences Cilt/Volume 16, Sayı/N: 32, s.255-284*

Çalcalı, Ö. (2014), 6360 Sayılı Kanun'un Türkiye'de Yerel Yönetimler Sistemine Getireceği Değişiklikler, *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, 23(4), s.49-68*

Çelik, H. (2017), Büyükşehir Belediyeleri Hakkındaki Son Yasal Düzenlemenin Kamu Hizmetlerinin Görülmesi Ve Taşınmaz Piyasalarına Olası Etkisi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Görün, E. ve Yörür, N. (2017). 6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Alanları Yeniden Düşünmek-İzmir Örneği. *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi, 2(1), s.11-27*

Gözler, K. (2013), 6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun mudur? *Legal Hukuk Dergisi, Cilt 11, Sayı 122, Şubat 2013, s.37-82*

Karalezli, G. (2021), Mahalle Ve Köyün Birleştirilmesi İle Oluşan Yeni Bir Birim: Kırsal Mahalleler, *Kent Ve Çevre Araştırmaları Dergisi Cilt:3, Sayı:1*

Keleş, R. (2012). Anakentlerin Dünü, Bugünü ve Yarını, *Kentsel ve Bölgesel Araştırma Sempozyumu-3, s.6-7*

Kılıç, Ö. ve İpek, S. (2022), Kırsal Mahalle: Büyükşehirlerde Tekrar Köye Dönüş Mü? *International Journal Of Social Sciences Troy Academytroyacademy 7 (1), s.1-16*

Kılınç, G. (2010). Çeyrek Asırlık Bir Tecrübe: Türkiye'de Büyükşehir Belediyelerinin Yapılanması ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 19 Sayı 1 Ocak 2010, s.67-89*

Koçak, S. Y. ve Kavsara, V. (2012), 5302 Sayılı Kanun Sonrasında İl Özel İdarelerinde Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Yönetim Bilimleri Dergisi Cilt: 10, Sayı: 20, s. 61-92*

Mutlu, A. , (2013), 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Yasası: Yasada Kıra, Kırda Yasaya Bakış, *Türkiz Siyaset ve Kültür Dergisi, S:21, Mayıs-Haziran, s.7-24*

Ökmen, M. ve Özer, B. (2013), Türkiye'de Yerel Yönetimler: Yapısal - İşlevsel Görünüm, Sorunlar Ve Arayışlar, Türk Dünyasında Yerel Yönetimler -Yapısal İşlevsel Görünüm Ve Dönüşüm Süreci, *Türk Dünyası Belediyeler Birliği Yayını, Yayın No: 4*

Özbey, A. T. (2016), 6360 Sayılı Yasaya Göre Oluşturulan Büyükşehirler Üzerine Bir Araştırma ve Malatya Örneği, Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Öztürk, Şükrü (2005), Cumhuriyetin Kuruluşundan Çok Partili Döneme Kadar Kayseri Belediyesi (1923-1946), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri

Polatoğlu, A. (2015), Büyükşehir Belediye Modeli Ve Türkiye'de Uygulanması Üzerine Düşünceler, *Cilt/Volume Vıı Sayı/Number 1 Nisan/April Sosyal Bilimler Dergisi/Journal Of Social Sciences*

Ulusoy, A. , Vural, T. (2001), Kentleşmenin Sosyoekonomik Etkileri, *Belediye Dergisi, C. 7, S. 12, s.8-14.*

Yıldırım, U., Gül, Z. ve Akın, S. (2015), İl Mülki Sınırı Büyükşehir Belediye Modelinin Getirdiği Yenilikler, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İİBF Dergisi, C. 10, S. 2, s.205-229*

Zengin, O. (2014), Büyükşehir Belediyesi Sisteminin Dönüşümü: Son On Yılın Değerlendirmesi, *Ankara Barosu Dergisi, 72(2), s.91-116*

KAYNAKÇA

Anayasa Mahkemesi. (2023). Kararlar. Erişim tarihi: [geçersiz URL kaldırıldı]

Atlı, A. (2019), 6360 Sayılı Yasanın Yerel Yönetimler Üzerindeki Ekonomik Etkileri: Meram Belediyesi Örneği, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya

Başbakanlık. (2023). Kamu Yönetimi Raporu. Erişim tarihi: [geçersiz URL kaldırıldı]

Bozatay, Ş. A. ve Kızılkaya, K. (2016), Merkezden Yönetim Yerinden Yönetim Tartışmalarının Odağında Bir Düzenleme: 6360 Sayılı Yasa Hakkındaki Değerlendirmeler, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi, Cilt 6, Sayı 1, Sayfa 609-637.*

Kaya, T. P. ve Pekküçükşen, Ş. (2019), *Türkiye'de İdarenin Bütünlüğü İlkesi ve Yerel Yönetimler Üzerinde İdari Vesayet Denetimi, İktisad Yayınevi*

Keleş, R. (1997). Yerel Yönetimlerde Denetim. *Sayıştay Dergisi*(*25*), 10-17.

Konca, A. G. (2010). Kamu yönetimi (2. bas.). Ankara: Beta Yayıncılık.

Ombudsmanlık Kurumu. (2023). Resmi Web Sitesi. Erişim tarihi: https://www.ombudsman.gov.tr/

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2023). Kanunlar. Erişim tarihi: https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar

Türkoğlu, İ. (2009), Türkiye'de Belediyelerde Mali Özerklik ve Belediye Başkanları'nın Mali Özerklik Algılaması, *Ankara, T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayınları*

Uyar, H. (2004). Türkiye'de ve Dünya'da Yerel Yönetimler: Kısa Bir Tarihçe, *Aydınlanma 1923, (51)*

Ünal, F. (2011), Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye'de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü, *Sosyal Bilimler Dergisi, 30, 241-248*

Varcan, N., Taraktaş, A. ve Hacıköylü, C. (2013), *T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Yerel Yönetimler*

KAYNAKÇA

Akarçay, P. ve Ak, G. (2018). Ulusal Güvenlik Bağlamında Kıbrıs: Jeostratejik/Jeoekonomik Önem ve Gelişmeler, Bartın: Çeşm-i Cihan:Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları, 5(1), 140-156.

Akarsu, M., Kumar, S. (2002), Turkish Container Ports: An Analysis of Problems and Potential Opportunities, IAME Panama 2005 Conference Proceedings, 13-15 November 2002, Panama

Aksoy, M. (2013). Kıbrıs sorununun mevcut uluslararası sistem açısından analizi. Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Sempozyumu, Ankara: Kıbrıs Türk Kültür Derneği, 173-176

ARMAOĞLU Fahir (1983), "Kıbrıs: Akdeniz'in En Önemli Geçidi", Tercüman, 17-19 Aralık, s.4-5.

Arslan, İ. Kahraman, (2005), "Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Kalkınma Ajansları", İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(7), s. 275-294, 6 Aralık 2020.

ART Robert J., WALTZ Kenneth N., (1971), The Use of Force, Boston: Little Brown And Company.

AYDIN, Mustafa ve Cihan Dizdaroğlu (2018). "Levantine Challenges On Turkish Foreign Policy," Uluslararasi Ilişkiler 15(16), S. 89-103.

Aydın, G.T. ve Öğüt, K.S. "Lojistik Köy Nedir?", 2.Uluslararası Demiryolu Sempozyumu, TCDD., İstanbul, 15-17.10.2008b, Cilt 2, ss1439-1448.

Barutça, H. (2006). "Orta Asya'ya Ulaşımda Demiryolu Alternatifi, Bölgesel Güçler ve Türkiye". Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, (8): 07- 19.

Başeren, S. H. (2010). "Doğu Akdeniz Deniz Yetki Alanları Uyuşmazlığı". İstanbul:Türk Deniz Araştırmaları Vakfı, No:31.

Berber, Metin ve Çelepçi, Ebru, (2005), "Türk Bölgesel Kalkınma Politikalarında Yeni ArayıĢlar: Kalkınma Ajansları ve Türkiye'de Uygulanabilirliği", Doğu Karadeniz Bölgesel Kalkınma Sempozyumu, s. 13-14.

Calder, K. E. (2010). Embattled garrisons: Comparative base politics and American globalism. Princeton University Press.

ÇÖREKÇİ Ahmet, (2001), "Milli Güvenlik Kurulu'ndan İstenen Yeni Rol", Ulusal Strateji, S.44, Ocak-Şubat, s.40-51.

Eraydın, Ayda, (2004), "Bölgesel kalkınma kavram, kuram ve politikalarında yaĢanan değiĢimler." Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu 1, s. 126-146.

İstatistiki Bölge Sınıflandırması Nedir, (b.t.), 18 Kasım 2020, https://www.bakka.gov.tr/sikca-sorulan-sorular/istatistiki-bolge-siniflandirmasi-nedir

Kara, M., Tayfur, L ve Basık, H. (2009). Küresel Ticarette Lojistik Üslerin Önemi ve Türkiye. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(11).69-84

Kasapoğlu, C. (2017), Turkey's Forward-Basing Posture, EDAM Foreign Policy and Security Paper Series, 2017(4)

Kaya Ş (2007) Uluslararası Deniz Hukuku Kapsamında Doğu Akdeniz Sorunları, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk (Deniz Hukuku) Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Kutlu, Serap, Gür Amil Furkan, Lojistik Master Planı ve Bir Lojistik Üs Olarak Türkiye, Mevzuat Dergisi, Sayı:129, Eylül 2008

Lachowski, Z. (2007). Foreign military bases in Eurasia (SIPRI Policy Paper No. 18). https:// www. sipri.org/publications/2007/sipri-policy-papers/foreign-military-bases-eurasia

Lersch, B. ve Sarti, J. S. (2014). The Establishment of Foreign Military Bases and the International Distribution of Power. UFRGS Model United Nations, 2, l14-115.

Öcal, M. (2010), Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Bölgesel ve Küresel Güvenlik ve Barışa Katkısı. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(28), 281-311.

PARKER Robin, (1962), Aphrodite's Realm, Lefkoşa: Zavallis Press.

TESSAM, (2008), Kıbrıs'ın Jeostratejik ve Jeopolitik Önemi, İstanbul: TESSAM Kültür Yayınları.

Tocci, N. (2002) The "Cyprus Question": Reshaping Community Identities and Elite Interests within a Wider European Finance and Trade Vol. 38, No. 1 (Jan. - Feb., 2002), pp. 59-86

TORUMTAY Necip, (1998), Kıbrıs Sempozyumu: Bildiriler, Soru-Cevaplar, Katkılar ve Konuşma Metinleri (1-2 Aralık 1997), İstanbul: Harp Akademileri Basımevi, s.15-21.

Üstüner C. (2010) Deniz Ticaretini Vergilendirmenin Türkiye'nin Uluslararasi Deniz Ticaretindeki Rekabet Gücü Açisindan Değerlendirilmesi, s.17

Oktay B. (2021) "Türkiye'de Omni Kanal Perakendecilik: Bir İçerik Analizi Çalışması" s.17

Yıldız D. Akdeniz'in Doğusu: Tarihi Geçmişi, Stratejik Önemi ve Su Sorunu Açısından, Bizim Yayınlar, İstanbul, 2008

KAYNAKÇA

1 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018, 10 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 30474), https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=1&MevzuatTur=19&MevzuatTertip=5 (E.T.: 01.02.2024).

2024 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2023). T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/10/2024-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf (E.T.: 01.02.2024).

Akbulut, Ö.F., Günaydın, H. (2020). Çocuğa yönelik şiddetin çocuk hakları sözleşmesi bağlamında incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 29-42.

Akçe, İ., Doğan, H. (2020). Cinsel istismara maruz kalmış çocuklar üzerine bir değerlendirme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 4(1), 12-20.

Akyüz, E. (2001). Çocuk hakları sözleşmesinin temel ilkeleri ışığında çocuğun eğitim hakkı. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 1-26.

Ayzit, M.Y. (2021). *Önleyici erken müdahale politikaların oluşturulmasında çocuğa yönelik şiddet olgusu.* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Bağımlılık ve Adli Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Barker, R. L. (1999). *The social work dictionary.* Washington DC: Nasw Press.

Çarıkçı, S. (2019). *Çocuk hakları eğitimi programı'nın ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin çocuk hakları tutum ve farkındalıklarına etkisi*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Çetin, H. (2020). Çocukların İstismar ve İhmalden Korunma Hakkı. Hareket, E. (Ed.). *Disiplinlerarası yaklaşımla çocuk hakları (çocuk hakları eğitimine yönelik uygulama örnekleriyle)* içinde (s. 161-180). Ankara: Pegem Akademi.

Çocuğa Yönelik Şiddetin Önlenmesi Teknik Destek Projesi (2015). *Revize Erken Uyarı Uygulamaları Kitapçığı*,https://siddetinonlenmesi.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/17121034_1.2.4._erke n_uyari_uygulamalari_programi.pdf (E.T.: 30.12.2023).

Çocuk Adalet Merkezleri, https://magdur.adalet.gov.tr/Home//SayfaDetay/cocukadaletmerkezi-nedir (E.T.:07.02.2024).

Eğitim Ortamlarında Şiddetin Önlenmesi ve Azaltılması Genelgesi. (21.01.2009 tarih ve 2009/09 No), https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/08113955_eitimortamlarndaiddetinnlenmesiveazaltlmasgenelgesi.pdf (E.T.:06.02.2024).

IFSW, (2014) *Global Definition of Social Work*. http//ifsw.org/get-involved/global-definitionof-social-work (E.T.: 27.02.2024)

Karataş, K. (2010). Sosyal politika açısından Türkiye'de çocuklar. Acar, H. & İçağasıoğlu Çoban, A. (Ed.). *Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 20. yılında Türkiye'de çocuk hakları* içinde (s. 51-66). Ankara: Maya Akademi.

Karataş, K. (2015). Çocuk ihmali ve istismarında sosyal hizmet yaklaşımı. (Ed: Dağlı, E.D.) *Çocuğa yönelik şiddet ve çocuk koruma* içinde s. 97-105, İstanbul: Çocuk Koruma Merkezlerinin Desteklenmesi.

Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği. (2020, 4 Ağustos). *Resmi Gazete*, (Sayı: 31213), https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_ve_Psikolojik_DanYYma_Hizmetleri_YonetmeliYi_2.pdf (E.T.:06.02.2024).

Okullarda Şiddetin Önlenmesi Genelgesi. (24.03.2006 tarih ve 2006/26 No), https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_10/08101631_okullardaiddetinnlenmesigenelgesi.pdf (E.T.:06.02.2024).

On İkinci Kalkınma Planı-2024-2028- (2023). T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/12/On-Ikinci-Kalkinma-Plani_2024-2028_11122023.pdf (E.T.: 01.02.2024).

Özel, C. (2023). *Ebeveynlerin çocuk haklarına yönelik tutumları ile çocuk haklarını uygulama düzeyleri ilişkisinin incelenmesi.* (Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Özkan, G. (2022). Ekolojik sistem yaklaşımı açısından çocuk ihmal ve istismarında bireysel, ailesel ve çevresel risk faktörlerinin değerlendirilmesi. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 4(8), 217-240.

Öztürk, M., Methar M. (2011). Çocuk İhmal ve İstismarının Oluşturduğu Ruhsal Sorunlar. Öztürk, M. (Yay. Haz.). *Çocuk hakları açısından çocuk ihmal ve istismarı* (anne, baba ve öğretmenler için el kitabı) içinde (s. 125-141). Çocuk Vakfı Yayınları: Ankara.

Paslı, F., (2017). Çocuk istismarına sosyal hizmet yaklaşımı. Türkiye Klinikleri , vol.3, no.3, 209-213.

Polat, O. (2001). *Çocuk ve şiddet*. İstanbul: Der Yayınları.

Polat, O. (2007). Tüm boyutlarıyla çocuk istismarı-tanımlar I. Ankara: Seçkin.

T.C. Adalet Bakanlığı (2023). 2022 yılı Faaliyet Raporu, https://sgb.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/19042023114739Adalet%20Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1%202022%20Y%C4%B1l%C4%B1%20Faaliyet%20Raporu.pdf (E.T.:07.02.2024).

T.C. Adalet Bakanlığı Çocuk Hizmetleri Daire Başkanlığı Çocuk Destek Hizmetleri Şube Müdürlüğü, https://magdur.adalet.gov.tr/Home/BirimDetay/26 (E.T.:07.02.2024).

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2022). Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı 2022-2026 Stratejik Planı, https://www.aile.gov.tr/media/97044/stratejik-plan.pdf (E.T.: 01.02.2024).

T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2023). 2023-2028 Ulusal Çocuk Hakları Strateji Belgesi ve Eylem Planı, https://www.aile.gov.tr/media/132816/turkiye-c-ocuk-haklari-strateji-belgesi-ve-eylem-plani-2023-2028-dijital.pdf (E.T.: 22.12.2023).

T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, (2021), Çocuk Politikaları Serisi / 1- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Çocuk İhmali ve İstismarı Konusuna Kurumsal Yaklaşımı, https://www.aile.gov.tr/media/72849/cocuk-politikalari-serisi-1.pdf (E.T.: 01.02.2024)

T.C. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu & UNİCEF-Türkiye. (2010). *Türkiye'de Çocuk İstismarı ve Aile İçi Şiddet Araştırması-Özet Rapor*, https://www.unicef.org/turkiye/raporlar/t%C3%BCrkiyede-%C3%A7ocuk-istismari-ve-aile-i%C3%A7i-%C5%9Fiddet-ara%C5%9Ftirmasi-%C3%B6zet-raporu-2010 (E.T.: 13.01.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2023). 2022 yılı Faaliyet Raporu, https://sgb.saglik.gov.tr/Eklenti/45199/0/2022-faaliyet-raporupdf.pdf (E.T.:08.02.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı (2024). Çim Listesi, https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR-43119/cocuk-izlem-merkezi-cim-listesi.html (E.T.:08.02.2024).

T.C. Sağlık Bakanlığı Ruh Sağlığı Dairesi Başkanlığı, Görev Tanımı, (2023) https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/ruhsagligi.html (E.T.:07.02.2024).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, (1982, 9 Kasım). *Resmi Gazete* (Sayı: 17863), https://www.mevzuat.gov.tr/#anayasa (E.T.: 30.12.2023).

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), (2023b). Dünya Nüfus Günü 2023. Haber Bülteni, Tarih: 06.06.2023, Sayı: 49688, https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=D%C3%BCnya-N%C3%BCfus-G%C3%BCn%C3%BC-2023-49688 (E.T.: 12.01.2024).

Türkkan, T., Çakıcı, A.B. ve Bülbül, K. (2020). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin çocuk istismarı ve ihmali hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi: Gümüşhane Üniversitesi örneği. *Toplum ve Sosyal Hizme*t, 31(2), s. 368-388.

Uğurlu, Z., Gülsen, İ.A. (2014). Çocuk hakları ve hukuki bağlamda çocuğun ihmal ve istismardan korunması. *International Journal of Social and Educational Sciences Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi.* 1(1), 1-24.

Uluocak, G. P., İçağasıoğlu Çoban, A. (2011). Çocuk istismarı alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları açısından profesyonel karar verme. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 22(2), 161-174.

UNICEF. (2020). Uluslararası kuruluşlar uyardı: Ülkeler, çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konusunda hedeflenen düzeyde başarı yakalayamadı. Basın Bülteni, Tarih: 18.05.2020, https://www.unicef.org/turkiye/bas%C4%B1n-merkezi (E.T.: 13.01.2024).

USES (Sağlık Bakanlığı Uzaktan Sağlık Eğitim Sistemi), Çocuk İhmal ve İstismarı Farkındalık Eğitimi, https://egitim.saglik.gov.tr/ (E.T.:08.02.2024).

Uslu, G. (2019). *Çocuk ihmal ve istismarı alanında çalışan profesyonellerin sunulan hizmetlere ilişkin değerlendirmeleri.* (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

KAYNAKÇA

Ata, S., ve Artan, İ. Z. (2021). Ergen Prososyallik ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Turkish Journal of Child & Adolescent Mental Health*, *28*(1).

Avcı, İ. C. (2020). Ergenlerde dijital oyun bağımlılığı ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Bağcı, B. (2015). Çocuk ve yetişkin prososyallik ölçeklerinin geçerlik güvenirlik çalışması ve çocuk ile anne-baba prososyal davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Barut, B. (2019). Ergenlerde dijital oyun bağımlılık düzeyi ile algılanan sosyal destek ve duygu düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Baykut, İ. E. (2022). Ergenlerin prososyal davranışları ile öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul.

Bayır, İ. (2023). Z kuşağının dijital oyun bağımlılığı ve fiziksel aktiviteye katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.

Ciris, V., Baskonus, T., Kartal, T. ve Tasdemir, A. (2022). A study on digital game addictions of adolescents in the Covid-19 pandemic. *Journal of Education in Science Environment and Health*, *8*(2), 168-186.

Combes, B. (2006). Techno savvy or techno orıented:who are the net generatıon?. Paper presented at the Proceedings of the Asia-Pacific Conference on Library & Information. *Education & Practice* 2006 (ALIEP 2006), Singapore,

Cuma, Y. (2020). Ergenlerde sosyal medya bağımlılığı, ruhsal sorunlar ve sosyal beceri arasındaki ilişkinin incelenmesi Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Çalık, T., Özbay, Y., Özer, A., Kurt, T., & Kandemir, M. (2009). İlköğretim okulu öğrencilerinin zorbalık statülerinin okul iklimi, prososyal davranışlar, temel ihtiyaçlar ve cinsiyet değişkenlerine göre incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, *60*(60), 555-576.

Çetin, A. ve Alkan-Ersoy, Ö. (2017). 12-14 Yaş arası ergenlerin sosyal beceri düzeyi ile ebeveynlerine bağlanma güvenliği arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi,* 7(2), 419-440.

Çiçeksoy, G. (2022). Ergenlerde saldırganlık düzeyinin prososyal davranış ve duygusal başa çıkma ile ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sğlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çubukcu, A. (2019). 48–72 aylık çocukların prososyal davranışları ile annelerinin prososyal davranışları ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Dursun, A. ve Eraslan-Çapan, B. (2018). Digital game addiction and psychological needs for teeanergers.

Ekin, S. (2019). Lise Öğrencilerinin Müzikten Etkilenim Düzeyleriyle Prososyal Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Göldağ, B. (2018). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılık düzeylerinin demografik özelliklerine göre incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 1287-1315.

Hazar, Z. (2019). An Analysis of the relationship between digital game playing motivation and digital game addiction among children. *Asian Journal of Education and Training*, *5*(1), 31-38.

Irmak, A. Y. ve Erdogan, S. (2016). Digital game addiction among adolescents and young adults: A current overview. *Turkish Journal of Psychiatry*, *27*(2), 1-10.

Karabulut, B. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı ve şiddet eğilimi ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Karaman, N. N., Tatlı, S. ve Yavuzekinci, M. (2017). İletişim Derslerinin Empatik Eğilim ve Prososyal Davranışlar Üzerine Etkisnin İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *10*(2), 91-104.

Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kılıç, K. M. (2019). Ergenlerde Dijital Oyun Bağımlılığı, Zorbalık Bilişleri ve Empati Düzeyleri Arasındaki İlişkiler. *Ilkogretim Online*, *18*(2).

Özçelik, M. F. (2022). Ergenlerde dijital oyun bağımlılığı ve dindarlık ilişkisi Gaziantep örneği. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Özdemir, Z. (2010). Lise öğrencilerinin prososyal davranışlarının; Mizah, öfke ve utangaçlık düzeylerine göre incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara*.

Pedro, F. (2006). *The new millennium learners: Challenging our views on ICT and learning.* Newyork: InterAmerican Development Bank

Santrock, J. W. (2012). *Ergenlik*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Kiye, S. (2023). Ergenlerde Aile Yaşam Doyumunun Bazı Demografik Değişkenlere Göre İncelemesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(45), 563-576.

Soyöz-Semerci Ö. U. ve Balcı, E. V. (2020). Lise öğrencilerinde dijital oyun bağımlılığı üzerine bir alan araştırması: Uşak örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, *10*(3), 538-567.

Steinberg L (2013). *Ergenlik*. (Çeviren F. Çok) Ankara: İmge Kitabevi.

Sünbül, Z. A. ve Güçray, S. S. (2016). Ergenlerde olumlu sosyal davranışları yordamada koruyucu faktörler ve bazı kişisel değişkenlerin rolü. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, *6*(45), 101-114.

Şahin, Ş. ve Özçelik, Ç. Ç. (2016). Ergenlik dönemi ve sosyalleşme. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, *5*(1), 42-49.

Şen, İ. (2023). Lise öğrencilerinin dijital oyun bağımlılığı: Kırıkkale lise öğrencileri üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.

Şimşir, Z. ve Koç, H. (2023). Türkiye'de Geçmişten Günümüze Ergenlik Araştırmaları: Bibliyometrik Bir Çalışma. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, *11*(30), 1-22.

Taş, Ş., Eker, H. ve Anlı, G. (2014). Ortaöğretim öğrencilerinin internet ve oyun bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Online Journal Of Technology Addiction ve Cyberbullying*, 1 (2), 37-57.

Taşbaşı, İ. (2023). Ergenlerde temel psikolojik ihtiyaçlar ile dijital oyun bağımlılığı arasında heyecan aramanın aracılık rolünün incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Temiz, E., Korkmaz, Ö. ve Çakır, R. (2020). Meslek lisesi öğrencilerinin dijital oyun bağımlılıklarının, akıllı telefon ve bilgisayar bağımlılıkları çerçevesinde incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, *5*(2), 117-133.

Yavuzer, H. (2013). *Ergenlik Dönemi: Çocuk Psikolojisi.* (36.Baskı) İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yeltepe-Ercan, H. (2013). Bağımlılık tedavisinde egzersiz tedavisi. Ankara: Nobel.

Yılmaz Ünal, S. ve Deniz, Ü., (2022). Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların anne ve babalarının prososyallik düzeylerinin incelenmesi. *Turkısh Studıes - Educatıonal Scıences*, 17(4), 901-911.

Wallenius, M., Rimpelä, A., Punamäki, R. L. ve Lintonen, T. (2009). Digital game playing motives among adolescents: Relations to parent–child communication, school performance, sleeping habits, and perceived health. *Journal of applied developmental psychology*, *30*(4), 463-474.

World Health Organization (2020). Orientation Program on Adolescent Health for Health care Providers. https://www.who.int/ maternal_child_adolescent/documents/pdfs/9241591269_op_handout.pdf .Erişim tarihi 15.09.2020.

KAYNAKÇA

Alışkan, Y. E. (2022). Bireysel ve takım sporcularının empatik eğilimleri ile iletişim becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü,* Konya.

Aydın Kartal, Y. ve Aker, S. (2020). Ebelik öğrencilerinin empatik eğilimleri ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi,* 5(2), 97-102.

Başer, D., Kırlıoğlu, M. ve Kalaycı Kırlıoğlu, H. İ. (2019). Empati kavramına bauman çerçevesinden bir bakış. *OPUS International Journal of Society Researches,* 13 (9), 2321-2344.

Batson, D.C., Lishner, D.A., Carpenter, A., Dulin, L., Harjusola Webb, S., Stocks, E. L., Gale, S., Hassan O., ve Sampat B. (2003). As You would have them do unto you: Does ımagining yourself in the other's place stimulate moral action? *Personality and Social Psychology Bulletin Journal,* 2003 29: 1190. DOI: 10.1177/0146167203254600

Bayhan, P. ve Işıtan, S. (2010). Ergenlik döneminde ilişkiler: akran ve romantik ilişkilere genel bakış. S*osyal Politika Çalışmaları Dergisi,* 20 (20), 33-44.

Baykut, İ. E. (2022). Ergenlerin prososyal davranışları ile öz-yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,* İstanbul.

Boylu, M. A. (2020). Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeyleri ile empatik eğilim ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Mersin.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2022). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Decety, J. ve Jackson, P.L. (2004). The functional architecture of human empathy. *Behavioral and Cognitive Neuroscience Reviews,* 3, 71-100.

Demirci, Z. A, Yıldız Bıçakcı, M. ve Uysal, B. (2022). Sosyal duygusal öğrenmenin ergenlerin akran ilişkileri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Journal of Education and Future*, 21, 1-13.

Dijkstra, J.K. ve Veenstra, R. (2011). Peer relations. *Encyclopedia of Adolescence,* 2, 255-259. https://www.rene-veenstra.nl/wp-content/uploads/2022/05/dijkstra_veenstra_encylopedia11.pdf.

Duman, B. (2021). Üniversite öğrencilerinin özgecilik düzeyleri ile sosyodemografik değişkenler açısından incelenmesi. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Scienses,* 7 (4), 27-35.

Düzgüner, S. ve Sevinç, K. (2020). Farklı bölümlerde okuyan üniversite öğrencilerinde özgecilik ve dini tutum ilişkisi. *Theosophia*, 1, 53-69.

Eccles, J. S., ve Roeser, R. W. (2011). Schools as developmental contexts during adolescence. *Journal of Research on Adolescence,* 21(1), 225-241. DOİ: 10.1111/j.1532-7795.2010.00725.

Elmas, U. (1998). Bireylerin ana-baba tutumları ile özgecilik düzeyleri arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Erzurum.

Ergül, N. (2021). Çocuklar için özgecilik ölçeği türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. Yüksek Lisans Tezi. *Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*, Kırıkkale.

Ergül, N. ve Çakmak, A. (2021). Çocuklar için özgecilik ölçeği türkçe uyarlaması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(92), 5508-5519.

Gönültaş, O., Akın, M. S., Uzun, K. ve Özcan, F. A. (2020). Ergenlerin empatik eğilimleri ile mükemmeliyetçilik eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 3(1), 13-24.

Feigin, S., Owens, G., ve Goodyear-Smith, F. (2014). Theories of human altruism: a systematic review. *Journal of Psychiatry and Brain Functions,* 1(5), 1-8. DOİ: 10.7243/2055-3447-1-5.

Garaigordobil, M. (2009). A comparative analysis of empathy in childhood and adolescence: gender differences and associated socio-emotional variables. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy,* 217-235.

Ioannidou, F. ve Konstantikaki, V. (2008). Empathy and emotional intelli-gence: What is it really about? *International Journal of Caring Sciences*, 1(3), 118.

Khalınbaylı, K. (2018). Üniversite öğrencilerinde özgecilik ve mükemmeliyetçilik anlayışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, İstanbul.

Khanna, S. (2020). Altruism among adolescents in relation to emotional ıntelligence. *International Journal of Science and Research,* 9(7)*,* 195-200. DOI: 10.21275/SR20701130334

Marin, P. ve Brown, B. (2008). The school envıronment and adolescent well-beıng: beyond academıcs. *National Adolescent Health Information Center (NAHIC),* 3(2), 1-11.

Martingano, A. J. ve Konrath, S. (2021). How cognitive and emotional empathy relate to rational thinking: empirical evidence and meta-analysis*. The Journal Of Socıal Psychology,* 1-18. https://doi.org/10.1080/00224545.2021.1985415

Mestre, M.A., Samper, P., Frías, M. D. ve Tur, A. M. (2009). Are women more empathetic than men? a longitudinal study in adolescence. *The Spanish Journal of Psychology,* 12(1), 76-83.

Önder, Ş (2021). Farklı merhamet düzeyine sahip lise öğrencilerinde mutluluk ve empatinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*. İstanbul.

Rubin, K.H.ve McDonald, K.L. (2018). Social relationships. İçinde M. Bornstein, M.E. Arterberry, K.L. Fingerman, J.E. Lansford (Edt.), *The SAGE Encyclopedia of Lifespan Human Development* (ss. 2078-2082). North America: Sage Publishing.

Smetana, J. G., Robinson J. ve Rote W. M. (2015). Socialization in adolescence. İçinde In J. E. Grusec ve P. D. Hastings (Edt.), *Handbook of Socialization: Theory and Research.* (ss. 60-84). The Guilford Press.

Topal, M. (2018). Çekirdek aileye ve tek ebeveynli aileye sahip ergenlerin sosyal kaygı düzeyleri ile empatik eğilimleri arasındaki ilişki ve sosyoterapi. Yüksek Lisans Tezi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,* Uşak.

Topcu, Y. (2019). Farklı statüdeki lise öğrencilerinin spor yapma alışkanlıkları, empatik eğilim ve iletişim becerilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,* Trabzon.

U.S. Department of Health and Human Services (2018). *Office of Population Affairs, Adolescent Development Explained.* Washington, D.C: U.S. Government Printing Office. Retrieved from: https://opa.hhs.gov/sites/default/files/2021-03/adolescent-development-explained-download.pdf

Ümmet, D., Ekşi, H. ve Otrar, M. (2013). Özgecilik (Altruism) ölçeği geliştirme çalışması. *Değerler Eğitim Dergisi,* 11 (26), 301-321.

Zengin, H, Yalnızoğlu Çaka, S. ve Çınar, N. (2018). Adolesanlarda empati ve sempati kurma ölçeğinin türkçe uyarlaması: geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry, 19*(2), 184-191.

KAYNAKÇA

Armaner, T. (2009). Spinoza'da Doğal Hak ya da Aklın Doğası. C. B. Akal içinde, *Spinoza Günleri: Teolojik- Politik İnceleme Etrafında.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Er, S. E. (2011). Gilles Deleuze'ün Fark Felsefesi Atatürk Üniversistesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayılanmaış Doktora Tezi. Erzurum.

Ergün, R. (2015). Spinoza'da Hukuk ile Hak ilişkisi. G. Ateşoğlu, & E. Canaslan içinde, *Spinoza ile Karşılaşmalar.* İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hampshire, S. (2005). *Spinoza and Spinozism.* Oxford: Oxford University Press.

MacIntyre, A. (2001). *Ethik'in Kısa Tarihi.* (H. Hünler, & S. Z. Hünler, Çev.) İstanbul: Paradigma.

Nadler, S. (1999). *Spinoza A Life.* Cambridge: Cambridge University Press.

Spinoza, B. d. (2006). *Geometrik Düzene Göre Kanıtlanmış ve Beş Bölüme Ayrılmış Olan Etika (Çev.: Hilmi Ziya Ülken).* Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Spinoza, B. d. (2008b). *Kötülük Mektupları.* (A. Nahum, Çev.) İstanbul: Norgunk.

Spinoza, B. d. (2012). *Politik İnceleme.* (M. Erşen, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Spinoza, B. d. (2015). *Korte Verhandieling van God, de Mensch en deszelvs Welstand* . (E. Ayhan, Çev.) Ankara: Dost Kitabevi.

Spinoza, B. d. (2016). *Ethica Geometrik Yöntemle Kanıtlanmış ve Beş Bölüme Ayrılmış Ahlak (Çev.: Çiğdem Dürüşken).* İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Timuçin, A. (2016). *Spinoza'nın Özgürlük Kavrayışı.* İstanbul: Bulut.

Villanova, M. G. (2011). Hobbes ve Spinoza: Tabii Halde ve Sivil Toplumda Tabii Hak. C. B. Akal, & R. Ergün (Dü) içinde, *Spinoza Günleri 2.* İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKLAR

Bal, M. (2008) *Martin Heidegger'in Sanat Anlayışında Varlık, Sanat Yapıtı ve İnsan Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi

Direk, Z. (2010). Heidegger'in Sanat Anlayışı, *Cogito Dergisi: Heidegger: Varlığın Çobanı*, Sayı: 64 / Güz, syf. 106-123.

Habermas, Jürgen, (2003). Mitle Aydınlanmanın Kördüğümü, (çev: Bülent. O. Doğan). *Cogito: Kitle, Melankoli, Felsefe*, Sayı: 36, YKY.

Heidegger, M. (1997) "Hölderlin ve Şiirin Özü", *Hölderlin, Seçme Şiirler*. (çev. A. Turan Oflazoğlu). İstanbul: İz Yayıncılık.

Heidegger, M. (1998) *Tekniğe İlişkin Soruşturma*. (çev. Doğan Özlem). İstanbul: Paradigma Yayınları

Heidegger, M. (2006) *Varlık ve Zaman*. (çev. Kaan H. Ökten). İstanbul: Agora Kitaplığı

Heidegger, M. (2007) *Sanat Eserinin Kökeni*. (çev. Fatih Tepebaşılı). Ankara: De Ki Basım Yayın

Heidegger, M. (2009) *Metafizik Nedir*?. (çev. Yusuf Örnek). Ankara: Türkiye Felsefe Kurumu Yayını.

İyi, S. (2006). Yüzyılımızda İki Antropoloji Anlayışı- Heidegger ve Mengüşoğlu. İçinde Sevgi İyi (Ed.), *Cumhuriyet Döneminde Aydınlanma ve İnsan Felsefesi Çalışmaları*, 77-90. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.

Nietzsche, F. (2015) *Tragedya'nın Doğuşu*, çev. Mustafa Tüzel, İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.

Taylor, C. (2011) "Üç Sıkıntı", *Modernliğin Sıkıntıları* içinde. (çev. Uğur Canbilen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

West, D. (1998) *Kıta Avrupası Felsefesine Giriş*. (çev. Ahmet Cevizci). İstanbul: Paradigma Yayınları.

Zweig, S. (1991) *Kendileriyle Savaşanlar, Kleist, Nietzsche, Hölderlin*. (çev. Nafer Ermiş). Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

KAYNAKÇA

Akkar, M. (2006). Kentsel Dönüşüm Üzerine Batı'daki Kavramlar, Tanımlar, Süreçler Ve Türkiye, *Planlama Dergisi*, 36(22), 29-38.

Aktaş Polat, Y. (2015). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Bütüncül Bir Bakış: Elazığ Örneği, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 25 (1), 185-201.

Anton, C.E. ve Lawrence, C. (2014). Home İs Where The Heart is: The Effect of Place of Residence on Place Attachment and Community Participation, *Journal of Environmental Psychology*. c.40, 451-461.

Belge, R. (2022). Nusaybin: Bir Sinir Şehrinin Mekansal Gelişimi, *Coğrafya Dergisi*, 44, 273-288.

Cresswell, T. (2004). *Place: A Short İntroduction*. Oxford: Blackwell Publishing.

Creswell, J.W. ve Plano Clark, H.L. (2015). *Karma Yöntem Araştırmaları Tasarımı ve Yürütülmesi* (2. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.

Cross, J.E. (2001). What is Sense of Place? The 12th Headwaters Conference, 2-4 Kasım, Western State College.

Göregenli, M. vd. (2014). Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Kent Kimliği İle İlişkisi İçinde İncelenmesi, *Türk Psikoloji Dergisi*, c.29, 73-85.

Güleç Solak, S. (2017). Mekân-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış Space-Identity Interaction: a Conceptual and Theoretical Overview . *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 6(1), 13-37.

Gür, M. (2016). Türkiye'deki Kentsel Dönüşüm Politikalarının TOKİ İşbirliğiyle Gerçekleşen Uygulamalar Üzerinden Okunması: Bursa Örneği, *Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi,* 21(2), 341-364.

Güzey, Ö. (2009). Sulukule'de Kentsel Dönüşüm: Devlet Eliyle Soylulaştırma, *Mimarlık Dergisi*, sayı: 346.

Hardal, S. (2019). İstanbul'da Tamamlanan Kentsel Dönüşüm Projelerinin Sosyal ve Mekânsal Etkileri (Gaziosmanpaşa, Esenler ve Zeytinburnu Örneği). Doktora Tezi. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.

Harvey. D. (2013). Sosyal Adalet ve Şehir (çev. M. Moralı). İstanbul: Metis Yayınları.

Hashemnezhad, H., Heidari, A.A., & Hoseini, P.M. (2013). Sense of Place" and "Place Attachment A Comparative Study, *International Journal of Architecture and Urban Development*, 3(1), 5-12.

Hay, R. (1998). Sense of Place in Developmental Context, *Journal of Environmental Psychology*, 18(1), 5-29.

Jorgensen, B. S. ve Stedman, R. C. (2001). Sense of Place As An Attitude: Lakeshore Owners Attitudes Toward Their Properties. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 233-248.

Karadağ A. ve Mirioğlu G. (2014). Türkiye'de Kentsel Dönüşüm Politikaları ve Uygulamaları Üzerine Coğrafi Değerlendirmeler: İzmir Örneği, *Ege Coğrafya Dergisi*, 20/2 (2011), 41-57.

Kaya, E. (2016). Kentsel Dönüşüm Projeleri ve Halk Katılımı. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 3 (6) , 203-216.

Kılıç, T., Hardal, S. (2014). Kentsel Dönüşümün Sosyal ve Mekansal Yansımalarına Bir Örnek: Sarıgöl Mahallesi (Gaziosmanpaşa-İstanbul). *Türk Coğrafya Dergisi Sayı*: 62:1-7

Mesch, G. Ve Manor, O. (1998). "Social Ties, Environmental Perception, and Local Attachment", *Environment and Behavior*, 30(4), 504-519.

Nusaybin Belediyesi. (2016). Nusaybin Sokağa Çıkma Yasağı ve Sonrası Durum ile İlgili Bilgilendirme Notu, (25 Ağustos, 2016).

Özden, P.P. (2006). Türkiye'nin Kentsel Dönüşümünün Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler, İ.Ü. *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*. 0(35), 215-233.

Özden, P.P. (2016). *Kentsel Yenileme Yasal-Yönetsel Boyut Planlama ve Uygulama*, Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Qingjiu, S. ve Maliki, N. (2013). Place Attachment and Place Identity: Undergraduate Students' Place Bonding On Campus, Procedia - *Social and Behavioral Sciences* 91, 632- 639.

Relph, E. (1976). *Place and Placeless*, London, UK: Pion.

Roberts, P. (2000). *The Evolution, Definition and Purpose of Urban Regeneration*. P. Roberts ve H. Sykes, (Ed.), Urban Regeneration a handbook. London: SAGE Publications. 9-36.

Rollero, C. ve De Piccoli, N. (2010). Place Attachment, İdentification and Environment Perception: An Empirical Study. *Journal of Environmental Psychology*, 30, 198–205.

Shamai, S. (1991). "Sense of Place: An Empirical Measurement". *Geoforum,* Vol. 22, No. 3, 99. 347-358.

Stokowski, P. A. (2002). Languages of Place and Discourses of Power: Constructingnew Sense of Place. *Journal of Leisure Research*, 34(4), 368-382.

Tekeli, İ. (2011). *Türkiye'nin Kent Planlama ve Kent Araştırmaları Tarihi Yazıları*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

TOKİ (2011). Kentsel Dönüşümde Model Arayışları. T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.

Uysal, Ü. E. (2012). Sulukule: Kentsel Dönüşüme Etno-Kültürel Bir Direniş. *İDEALKENT*, 3 (7), 136-159.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan., S. (2014). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yıldırım, A. ve Karadoğan, S. (2010). Nusaybin ve Çevresinin Coğrafi Yapısı ve Ekosistemi, Mezopotamya Tarihinde Nusaybin Sempozyumu, Nusaybin: 8-9 Mayıs (2010).

Resmi Gazete, 2016, 9 Eylül 2016 Tarihli ve 29826 Sayılı Resmî Gazete (https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2016/09/20160909-8.pdf)

URL-1: www.gurbag.com (E.T.: 02.07.2022).

SUSTAINABLE LIFE IN 21ST CENTURY FOR DISEDVANTAGED GROUPS

Editor: **Prof. Dr. Hakan SARI**

EĞİTİM
yayınevi

SUSTAINABLE LIFE IN 21ST CENTURY FOR DISEDVANTAGED GROUPS

Editor: Prof. Dr. Hakan Sarı

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourism and Culture
Publisher Certificate No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-27-1
1. Edition, February 2024

Library Information Card

SUSTAINABLE LIFE IN 21ST CENTURY FOR DISEDVANTAGED GROUPS
Editor: Prof. Dr. Hakan Sarı
p.VI+100, 135x215 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-6658-27-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Baker, R., & Baker, R. (2017). Problem-solving. *Agile UX Storytelling: Crafting Stories for Better Software Development*, 107-116. https://doi.org/10.1007/978-1-4842-2997-2

Boyatzis, R. E. (2008). Competencies in the 21st century. *Journal of Management Development*, *27*(1), 5-12. https://doi.org/10.1108/02621710810840730

Eisenführ, F., Weber, M., & Langer, T. (2010). *Rational decision making* (pp. 357-368). Berlin: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-642-02851-9

Eisenhardt, K. M., & Zbaracki, M. J. (1992). Strategic decision making. *Strategic Management Journal*, *13*(2), 17-37. https://doi.org/10.1002/smj.4250130904

Gick, M. L. (1986). Problem-solving strategies. *Educational Psychologist*, *21*(1-2), 99-120. https://doi.org/10.1207/s15326985ep2101&2_6

Grady, P. A., & Gough, L. L. (2014). Self-management: A comprehensive approach to the management of chronic conditions. *American Journal of Public Health, 104*(8), e25-e31. https://doi.org/10.2105/AJPH.2014.302041

Heatherton, T. F., & Wyland, C. L. (2003). Assessing self-esteem. In S. J. Lopez & C. R. Snyder (Eds.), *Positive psychological assessment: A handbook of models and measures* (pp. 219–233). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10612-014

Hoff, K. E., & DuPaul, G. J. (1998). Reducing disruptive behavior in general education classrooms: The use of self-management strategies. *School Psychology Review, 27*(2), 290-303.

Kanfer, F. H., & Gaelick-Buys, L. (1991). Self-management methods. In F. H. Kanfer & A. P. Goldstein (Eds.), *Helping people change: A textbook of methods* (pp. 305–360). Pergamon Press.

Kaufman, S. B. (2023). Self-Actualizing People in the 21st Century: Integration With Contemporary Theory and Research on Personality and Well-Being. *Journal of Humanistic Psychology, 63*(1), 51–83. https://doi.org/10.1177/0022167818809187

Lesgold, A. (1988). Problem solving. In R. J. Sternberg & E. E. Smith (Eds*.), The psychology of human thought* (pp. 188–213). Cambridge University Press.

Malik, R. S. (2018). Educational challenges in 21st century and sustainable development. *Journal of Sustainable Development Education and Research, 2*(1), 9-20. https://doi.org/10.17509/jsder.v2i1.12266

Mayer, R. E., Runco, M. A., & Pritzker, S. R. (1999). *Problem solving*. New York: Freeman

Norman, G. R. (1988). Problem-solving skills, solving problems and problem-based learning. *Medical Education, 22*(4), 279-286. https://doi.org/10.1111/j.1365-2923.1988.tb00754.x

Novick, L. R., & Bassok, M. (2005). Problem Solving. In K. J. Holyoak & R. G. Morrison (Eds.), *The Cambridge handbook of thinking and reasoning* (pp. 321–349). Cambridge University Press.

Orth, U., & Robins, R. W. (2014). The development of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science, 23*(5), 381-387. https://doi.org/10.1177/0963721414547414

Pyszczynski, T., Greenberg, J., Solomon, S., Arndt, J., & Schimel, J. (2004). Why do people need self-esteem? A theoretical and empirical review. *Psychological Bulletin, 130*(3), 435-468. https://doi.org/10.1037/0033-2909.130.3.435

Redding, S. (2014). The "Something Other": Personal Competencies for Learning and Life. *Center on Innovations in Learning*, Temple University, Philadelphia, PA. Retrieved from https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED558070.pdf

Slovic, P., Lichtenstein, S., & Fischhoff, B. (1988). *Decision making.* In R. C. Atkinson, R. J. Herrnstein, G. Lindzey, & R. D. Luce (Eds.), Stevens' handbook of experimental psychology (2nd ed), Volume 2: Learning and cognition (pp. 673-738). New York: Wiley.

Zeigler-Hill, V. (Ed.). (2013). Self-esteem. *Psychology Press.* https://doi.org/10.1093/obo/9780199828340-0124

REFERENCES

Abbott, S. (2010). Social capital and health: The role of participation. Social Theory & Health, 8(1), 51–65.

Ayyıldız, A.A. & Karataş, K. (2022). Reviewing the social cohesion process of the migrants and refugees from the perspectives of people who have managerial positions in the non-governmental organizations which were created by migrants themselves. Toplum ve Sosyal Hizmet, 33(3), 913-936.

Burr, J. A., Han, S. H., & Tavares, J. L. (2016). Volunteering and cardiovascular disease risk: Does helping others get "under the skin?" Gerontologist, 56(5), 937–947.

Burr, J. A., Tavares, J., & Mutchler, J. E. (2011). Volunteering and hypertension risk in later life. Journal of Aging and Health, 23(1), 24–51.

Cuhadar, E., & Dayton, B. (2011). The social psychology of identity and inter-group conflict: From theory to practice. International Studies Perspectives, 12(3), 273-293.

Holt-Lunstad, J. (2017). The potential public health relevance of social isolation and loneliness: Prevalence, epidemiology, and risk factors. Public Policy & Aging Report, 27(4), 127-130. https://doi.org/10.1093/ppar/prx030

Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., ve Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: a meta-analytic review. PLoS Medicine, 7(7), e1000316. https://doi.org/10.1093/ppar/prx030

House, J. S., Landis, K. R. ve Umberson, D. (1988). Social relationships andhealth. Science, 241(4865), 540-545. https://doi.org/10.1126/science.3399889

Hynie, M. (2018). Refugee integration: Research and policy. Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology, 24(3), 265-276.

Infurna, F. J., Okun, M. A., & Grimm, K. J. (2016). Volunteering is associated with lower risk of cognitive impairment. Journal of the American Geriatrics Society, 64(11), 2263 2269.

Kashima, Y. (2008). A social psychology of cultural dynamics: Examining how cultures are formed, maintained, and transformed. Social and Personality Psychology Compass, 2(1), 107-120.

Kelman, H. C., & Fisher, R. J. (2003). Conflict analysis and resolution. In D. O. Sears, L. Huddy, & R. Jervis (Eds.), Oxford handbook of political psychology (pp. 315–353). Oxford University Press.

Kim, S., Kim, C. Y., & You, M. S. (2015). Civic participation and self-rated health: A cross national multi-level analysis using the world value survey. Journal of Preventive Medicine and Public Health, 48(1), 18-27.

Marquez, B., Gonzalez, P., Gallo, L., & Ji, M. (2016). Latino civic group participation, social networks, and physical activity. American Journal of Health Behavior, 40(4), 437 445.

Putnam, R., (2000). Bowling Alone: America's Declining Social Capital. Simon & Schuster.

Xue, X., Reed, W. R., & Menclova, A. (2020). Social capital and health: a meta analysis. Journal of Health Economics, 72, 1-16. https://doi.org/10.1016/j.jhealeco.2020.102317

REFERENCES

Szőke L. (2018) A személyes pénzügyek 10 parancsolata, https://penzugyi-tudakozo.hu/a-szemelyes-penzugyek-10-parancsolata/

Bencző, B. (2010) Pénzügyi szolgáltatások igénybevétele, túlzott eladósodottság, Statisztikai Szemle, 88. évfolyam 1. szám, Statisztikai Szemle, 88. évfolyam 1. szám

Szobonya, R. (2019) DIGITÁLIS PÉNZÜGYI SZOLGÁLTATÁSOK HASZNÁLATA A LAKOSSÁG KÖRÉBEN – ÉS AMI MÖGÖTTE VAN Doktori értekezés https://doktori.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/10978/1/DOKTORI_Szobonya.R%C3%A9ka_2021_06.04_V%C3%89GLEGES.pdf

WORLD BANK [2007] Access to finance and development: theory and measurement https://www.semanticscholar.org/paper/Access-to-Finance-and-Development-%3ATheory-and/e00bfc4abcfbdcbbee5834e127c053314d1bfcdf

NMB (2020) A megtakarítások jelentőségéről https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/befektetes-megtakaritas/a-megtakaritasok-jelentosegerol

Higyed, G. (2022) Spórolnál? Ezekkel az alkalmazásokkal rendbe teheted a költségvetésedet https://www.pcwplus.hu/tippek/sporolnal-ezekkel-az-alkalmazasokkal-rendbe-teheted-a-koltsegvetesedet-318674.html

Billingo (2023) Ha átlátod a kiadásaid, stabilabb lesz a helyed a piacon https://www.billingo.hu/blog/olvas/ha-atlatod-a-kiadasaid-stabilabb-lesz-a-helyed-a-piacon

Papszt, K (2023) 20 készpénzes boríték kategória – készpénzes költségvetéshez https://papsztkriszta.com/szemelyes-penzugyek/20-keszpenzes-boritek-kategoria-keszpenzes-koltsegveteshez

REFERENCES

ACTFL. (2013) Statement on The Role Of Technology In Language Learning. Role Of Educators In Technology-Enhanced Language Learning Available at: https://www.actfl.org/news/position-statements/statement-the-roletechnology-language-learning

Cadieux, M.; Campos-Zamora, M.; Zagury-Orly, I.; Dzara, K. Journal Club Using Virtual Breakout Rooms: Interactive Continuing Education with No Learner Preparation During COVID-19. J. Contin. Educ. Health Prof. 2020, 40, 217–219. [Google Scholar] [CrossRef]

Guckian, J.; Eveson, L.; May, H. The great escape? The rise of the escape room in medical education. Futur. Health J. 2020, 7, 112–115.

Hrastinski, S. (2021), "Digital tools to support teacher professional development in lesson studies: a systematic literature review", International Journal for Lesson and Learning Studies, Vol. 10 No. 2, pp. 138-149. https://doi.org/10.1108/IJLLS-09-2020-0062

https://www.founderjar.com/best-text-to-speech-software/

https://applieddigitalskills.withgoogle.com/c/college-and-continuing-education/en/digital-tools-for-everyday-tasks/overview.html

https://www.socialmediatoday.com/content/10-tools-making-your-digital-life-easier

REFERENCES

American Travel Association. (2018). chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.ustravel.org/sites/default/files/media_root/document/2018_Research_State%20of%20American%20Vacation%202018.pdf

Bajaj, B., Gupta, R., & Sengupta, S. (2019). Emotional stability and self-esteem as mediators between mindfulness and happiness. Journal of Happiness Studies, 20, 2211-2226.

Baruffati, A. (2023). Work-life balance statistics 2023: The big picture. Gitnux. https://blog.gitnux.com/work-life-balance-statistics/

Berkman, L. F., & Glass, T. (2000). Social integration, social networks, social support, and health. Social epidemiology, 1(6), 137-173.

Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, S., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J., ... & Devins, G. (2004). Mindfulness: A proposed operational definition. Clinical Psychology: Science and Practice, 11(3), 230-241.

Dünya Sağlık Örgütü. (2020). Healthy diet. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/healthy-diet#:~:text=A%20healthy%20diet%20includes%20the,cassava%20and%20other%20starchy%20roots)

Dünya Sağlık Örgütü. (2021). Long working hours increasing deaths from heart disease and stroke. https://www.who.int/news/item/17-05-2021-long-working-hours-increasing-deaths-from-heart-disease-and-stroke-who-ilo

Grossman, P., Niemann, L., Schmidt, S., & Walach, H. (2004). Mindfulness-based stress reduction and health benefits: A meta-analysis. Journal of Psychosomatic Research, 57(1), 35-43.

Holt-Lunstad, J., Smith, T. B., ve Layton, J. B. (2010). Social relationships and mortality risk: a meta-analytic review. PLoS Medicine, 7(7), e1000316.

Jaehne, A., Loessl, B., Bárkai, Z., Riemann, D., & Hornyak, M. (2009). Effects of nicotine on sleep during consumption, withdrawal and replacement therapy. Sleep Medicine Reviews, 13(5), 363-377.

Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1987). Transactional theory and research on emotions and coping. European Journal of Personality, 1(3), 141-169.

Lunau, T., Bambra, C., Eikemo, T. A., van Der Wel, K. A., & Dragano, N. (2014). A balancing act? Work–life balance, health and well-being in European welfare states. The European Journal of Public Health, 24(3), 422-427.

Memorial Medical Editorial Board. (2022). Sağlıklı bir yıl için bu testleri yaptırmayı ihmal etmeyin. https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberi/saglikli-bir-yil-icin-bu-testleri-yaptirmayi-ihmal-etmeyin

Myers, S. B., Sweeney, A. C., Popick, V., Wesley, K., Bordfeld, A., & Fingerhut, R. (2012). Self-care practices and perceived stress levels among psychology graduate students. Training and Education in Professional Psychology, 6(1), 55-66

Parkan, Ş. (2020). Bu 10 test sağlığınız için önemli. Acıbadem Hayat. https://www.acibadem.com.tr/hayat/bu-10-test-sagliginiz-icin-onemli/

Pooley, J. A., & Cohen, L. (2010). Resilience: A definition in context. Australian Community Psychologist, 22(1), 30-37.

Ross, K. M., Kane, H. S., Guardino, C. ve Schetter, C. D. (2020). Parental attachment anxiety: Associations with allostatic load in mothers of 1-year-olds. Journal of Social and Personal Relationships, 37(3), 717-737.

Skovholt, T. M., & Trotter-Mathison, M. (2014). The resilient practitioner: Burnout prevention and self-care strategies for counselors, therapists, teachers, and health professionals. Routledge.

Spruill, T. M. (2010). Chronic psychosocial stress and hypertension. Current Hypertension Reports, 12, 10-16.

Su, H., Xiao, L., Ren, Y., Xie, H., & Sun, X. H. (2021). Effects of mindful breathing combined with sleep-inducing exercises in patients with insomnia. World Journal of Clinical Cases, 9(29), 8740-8748.

Trasande, L., Liu, B., & Bao, W. (2022). Phthalates and attributable mortality: A population-based longitudinal cohort study and cost analysis. Environmental Pollution, 292, 118021.

Vedhara, K., Miles, J., Bennett, P., Plummer, S., Tallon, D., Brooks, E., ... & Farndon, J. (2003). An investigation into the relationship between salivary cortisol, stress, anxiety and depression. Biological Psychology, 62(2), 89-96.

Watson N. F., Badr M. S., & Belenky G. (2015). Recommended amount of sleep for a healthy adult: a joint consensus statement of the American Academy of Sleep Medicine and Sleep Research Society. Sleep, 38(6), 843–844.

World Health Organization. (1946). Constitution of the World health organization, signed on July 22, 1946 in New York City. International Organization, 1(1), 225–239.

Zautra, A. J., Hall, J. S., & Murray, K. E. (2010). Resilience: A new definition of health for people and communities. In J. W. Reich, A. J. Zautra, & J. S. Hall (Eds.), Handbook of adult resilience (pp.3–29). The Guilford Press.

REFERENCES

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Enviro magazín Odborno-náučný časopis o životnom prostredí. 2/2017 | XXII. Ročník. Získané dňa: 14.2.2023. https://www.enviromagazin.sk/enviro2017/02_enviromagazin_2017.pdf

Fryková, E. (2012). Environmentálna výchova v edukačnom procese. Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. Vydanie 1., ISBN: 978-80-8052-441-8. 64. s.

Láng, I. (2002). Környezet- és természetvédelmi lexikon I., II. Akadémiai Kiadó, 2002, Budapest.

Ndulor, Christopher, Chukwuma and Dr. Mbalisi, Onyeka Festus, Environmental adult education (eae) as a tool for promoting environmental stewardship practices in Nigeria. British Journal of Education Vol.7, No.7, pp.111-120, July2019. Published by European Centre for Research Training and Development UK (www.eajournal.org)

Ticha, E., Kanianska R. (2003). Waste – Theoretical and methodology handbook for elementary school teachers. Slovak Agency for the Environment in Banská Bystrica.

Pado, R. 2002a. Voda pre život. Liptovský Mikuláš : OZ TATRY. 100 s.

Fryková, E. 2010. Environmentálna výchova v edukačnom procese. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum, 2012. 64 s. 978-80-8052-441-8

Fazekašová, D. et al. 2004. Ekológia. Didaktické materiály. Didaktické hry [online]. 2004. [cit. 13-10-2012]. Prešov : Fakulta prírodných a humanitných vied Prešov skej univerzity. Dostupné na internete: http://naturescience.fhpv.unipo.sk/ekologia/ Získané dňa: 14.2.2023.

Kvasničková, D. et al. 2002. Životné prostredie. 1. vydanie. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2002. ISBN 80-08-03341-X

Švolíková, I. (2008). Námet na vyučovaciu hodinu chémie s environmentálnym zameraním: Globálne otepľovanie. In Biológia, ekológia, chémia. 2008, č. 1, s. 24-27.

Angyal, Zs. et all. (2017). A környezetvédelem alapjai. Typotex Kiadó. ISBN 978-963-279-547-8 246 s.

Jakab, Zs. (2008). A környezetszennyezés formái, hatása az emberre és környezetére. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet. TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002. Získané dňa: 14.2.2023

https://www.nive.hu/Downloads/Szakkepzesi_dokumentumok/Bemeneti_kompetenciak_meresi_ertekelesi_eszkozrendszerenek_kialakitasa/1_2326_002_101115.pdf

Vasilko, T. (2022). Populačná explózia sa pomaly končí, desať miliárd ľudí na Zemi možno nikdy nebude. 14.11.2022. https://dennikn.sk/3103012/populacna-explozia-sa-pomaly-konci-desat-miliard-ludi-na-zemi-mozno-nikdy-nebude/ Získané dňa: 20.1.2023

Dúll, A. (2022). A környezetpszichológiától az ember-környezet tranzakció tudományig - áttekintés az elmúlt (majdnem) 30 évről. Magyar Pszichológiai Szemle. 76. 727-745. 10.1556/0016.2021.00050. https://akjournals.com/view/journals/0016/76/3-4/article-p727.xml Získané dňa: 14.2.2023

Hans Bruyninckx. (2018). EEA Newsletter A tisztább levegő kedvező hatással van az emberi egészségre és az éghajlatváltozásra. 2017/4, 15 December 2017 Publikálva / Megjelentetve 2018. 01. 26. Utolsó módosítás 2021. 05. 11 https://www.eea.europa.eu/hu/articles/a-tisztabb-levego-kedvezo-hatassal Získané dňa: 14.2.2023

Mezőhír Szerkesztőség. A talaj jelentőségéről, szerepéről, a talajt veszélyeztető tényezőkről. 2015 szeptember 28. https://mezohir.hu/2015/09/28/a-talaj-jelentosegerol-szereperol-a-talajt-veszelyezteto-tenyezokrol/

A környezetvédelem 10 parancsolata - út egy hasznos és olcsóbb élet felé (2022), https://kaposvariprogramok.hu/node/10871 Získané dňa: 20.1.2023

A tiszta víz fontossága (22.3.2019) https://www.luxinternational.com/hu/blog/a-tiszta-viz-fontossaga/546 Získané dňa: 14.2.2023

Föld napja alapítvány (2022). Népességrobbanás. https://fna.hu/vilagfigyelo/nepessegrobbanas Získané dňa: 20.1.2023

Kékedy-Nagy L. A víz a környezetünkben Müvelődés. Közművelődési hetilap. LXX. Évfolyam – 2017 https://muvelodes.net/tudomany/viz-a-kornyezetunkben Získané dňa: 14.2.2023

Magyar Állami Környezetvédelem Hivatalos Honlapja. A környezetvédelem jelentősége, célja és meghatározó eseményei. https://környezetvédelem.hu/kornyezetvedelem-jelentosege-celja-es-meghatarozo-esemenyei Získané dňa: 14.2.2023

BIOKOM Környezetgazdálkodási Kft. (2004). Ökováros-ökorégió program koncepciója. EdenScript Bt. Pécs. https://docplayer.hu/7928854-Okovaros-okoregio-program-koncepcioja.html Získané dňa: 8.4.2023

Európai Unió. (2022) European Climate Pact. Éghajlatváltozás. https://climate-pact.europa.eu/about/climate-change_hu Získané dňa: 14.2.2023

Ökológiai túllövés: Románia már július 12-én elhasználta az ország éves erőforrásait (2019) Forrás: Székelyhon.ro https://szekelyhon.ro/aktualis/okologiai-tulloves-romania-mar-julius-12-en-elhasznalta-az-orszag-eves-eroforrasait) Získané dňa: 8.4.2023

Mi az ökológiai lábnyom és hogyan mérhető? (2020). https://xforest.hu/okologiai-labnyom/ Letöltve: 8.4.2023

Európai Parlament. (2020). A veszélyeztetett és a kihalás szélén álló fajok Európában (infografika). Frissítve: 2021.6.9.

https://www.europarl.europa.eu/news/hu/headlines/society/20200519STO79424/a-veszelyeztetett-es-a-kihalas-szelen-allo-fajok-europaban-infografika Získané dňa: 14.2.2023

Kurrer, Ch. (2022). Európai Parlament. Környezetpolitika: általános elvek és alapvető keretek.

https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/71/kornyezetpolitika-altalanos-elvek-es-alapveto-keretek Získané dňa: 14.2.2023.

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR

Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

EĞİTİM
yayınevi

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri

Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-20-2
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SINIF YÖNETİMİNDE ÖRNEK OLAYLAR
Öğrenme Ortamlarında Kriz Çözümlemeleri
Doç. Dr. Süleyman Karataş
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-20-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının cinsiyet değişkeni açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20-29.

Akpınar, B., & Özdaş, F. (2013). Lise disiplin sorunlarının sınıf değişkeni açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, C:21*, 1356-1373.

Aksoy, N. (2001). Sınıf yönetimi ve disiplin modellerinin dayandığı temel yaklaşımlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, S (7,1)*, 9-20.

Arıkan, G. (2007). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın okul yöneticilerini atama sürecinde izlediği politikaların ve uygulamaların incelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal bilimler Enstitüsü.

Arslan, K. (2002). Değişen toplumda aile ve çocuk eğitiminde çocuklar. *Ege Eğitim Dergisi, C:2*, 25-33.

Avcı, M. (2015). *Ergenlikte toplumsal uyum sorunları.* Serüven Kitabevi.

Ay, M. (1994). *Ailede ve okulda din eğitiminde mükafat ve ceza.* Nil Yayınları.

Aycan, T. (2008). Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi), Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, A. (2000). *Sınıf yönetimi.* Alfa Yayınları.

Aydın, B. (2001). İlköğretim okullarında sınıf disiplininin sağlanması. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Aydın, B. (2004). Disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda öğretmenlerin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 326-337.

Aydın, M. (2007). Eğitim yönetimi. Ankara: Hatipoğlu Yayıncılık.

Babaoğlan, E., & Yılmaz, F. (2013). Sınıf öğretmenlerinin disiplini sağlamada kullandıkları ödül ve ceza yöntemleri (Şırnak ili örneği). *Elementary Education Online, 12*, 36-51.

Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi.* Pegem Akademi.

Baysal, N. (2009). İlköğretim II. kademede görevli öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları disiplin sorunlarına, bunların nedenlerine ve çözüm yollarına ilişkin görüşleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bilgin, A., & Kartal, H. (2009). Anne babaların kız ve erkek çocuklarına uyguladıkları şiddet içermeyen disiplin teknikleri türleri ve sıklıkları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, (2) 6*, 71-81.

Binbaşıoğlu, C. (1988). Eğitime giriş. Binbaşıoğlu Yayınları.

Brophy, J. (1988). Educating teachers about managing classrooms and student
. *Teaching & Teacher Education*, 4 (1), 1-18.

Budak, G. ve G. Budak (2004). *İşletme yönetimi*, Barış Yayınları Fakülteler Kitapevi.

Burden, P. (1995). *Classroom Management and Discipline: Methods to Facilitate Cooperation and Instruction.* Londra: Longman.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranışlar. Pegem A Yayınları.

Canter, C., & Canter, M. (1992). *Assertive discipline: A take charge approach for today's educator.* Anter and Associates.

Celep, C. (2000). *Sınıf yönetimi ve disiplini.* Anı Yayınları.

Cemaloğlu, N. (2007). Disiplin ile ilgi kavramlar, ilkeler ve uygulamalar. *Milli Eğitim Dergisi*, 8-24.

Charles, C. (1992). *Building classroom discipline: From models to practice.* Longman.

Cüceloğlu, D. (1992). *İçimizdeki çocuk.* Remzi Kitabevi.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm öneriler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (17), 1*, 255-269.

Çetin, B. (2013). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarıyla ilgili sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)14*.

Çetin, C., & Karalar, S. (2016). X, Y ve Z kuşağı öğrencilerinin çok yönlü ve sınırsız kariyer algıları üzerine bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi, (14)28*.

Çifçili, V. (2009). Sınıf içi disiplininde otorite. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, (11)*, 91-103.

Demirel, Ö. ve Kaya, Z. (Ed). (2011). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Doğan, B., & Gökyer, N. (2016). İstenmeyen öğrenci davranışları ve nedenlerine ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (26)1*, 93-105.

Dökmen, Ü. (1998). *İletişim çatışmaları ve empati.* Sistem Yayıncılık.

Erdem, G., Eke, C., Ögel, K., & Taner, S. (2006). Lise öğrencilerinde arkadaş özellikleri ve madde kullanımı. *Bağımlılık Dergisi, (7)*, 111-116.

Erdogan, İ. (2005). Yeni bir bin yıla doğru Türk eğitim sistemi. Sistem Yayıncılık.

Erden, M., & Akman, Y. (2002). *Gelişim ve öğrenme.* Arkadaş Yayınları.

Erkesici, E. (2005). *Meslek liselerinde öğrencilerin disipline aykırı davranışlarda bulunma nedenleri: Ankara ili örneği* (Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Evertson, C., & Emmer, E. (1985). Effective management at the beginning of the school year in junior high classes. *Journal of Educational Psychology*, 485- 499.

Freud, S. (1995). Notes Upon a Case of Obsessional Neurosis. *The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud*.

Ghodse, H. (1994). *Drugs and addictive behaviour: A guide to treatment.* Cambridge University.

Glasser, W. (1994). *Okulda kalite eğitimi.* Beyaz Yayınları.

Gordon, T. (2002). *Çocukta dış disiplin mi? İç disiplin mi?* Sistem Yayınları.

Gupta, K. (2006). *School management*. Pragun Publications.

Gülterler, D. (2007). Anne-babaların uyguladıkları disiplin yöntemlerinin çocukların disiplin, içselleştirme, sosyal yeterlik ve bilişsel olgunlaşma sorunları ile ilişkisi, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gümüş, A. (2013). Liselerde disiplin cezasına konu olan davranışların değerler perspektifinden incelenmesi (Üsküdar Örneği/ 1980-2010). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güven, S. (1998). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve disiplini konusundaki yeterlilikleri ve eğitim ihtiyaçları. *Öğretmen Dünyası*, 26-44.

Hargreaves, A., & Woods, P. (1998). *Classrooms and stafirooms.* Open University.

Kahveci, N. G. (2012). Genel liselerde karşılaşılan disiplin sorunlarının uzamsal incelenmesi: İstanbul'dan bir ilçe örneği. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, (7)*1, 64-93.

Kaplan, B., & Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi (1)*1, 21-51.

Karataş, S. (2003). Osmanlı eğitim sisteminde batılılaşma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, C:5*, 231-242.

Karataş, S. ve Güngören, Ö. (2021). *Erken çocukluk eğitiminde sınıf yönetimi.* İçinde (Ed.) Naim Ünver & Muammer Ergün. Sınıf Yönetiminde Disiplin Modelleri. Pegem A Yayıncılık.

Karataş, S., Caner, M., Kahyaoğlu, R. B. ve Kâhya, S. (2019). Öğretmen adaylarının gözünden etik öğretmen ve öğretmenlik meslek etiği dersi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 29-49. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.2m

Karip, E. ve Köksal, K. (1999). Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, (5) 8, 193-207.

Karip, E. (2004). Yönetim biliminin alan ve kapsamı. İçinde Y. Özden, (Ed.), *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (s. 1-39). Pegem A Yayıncılık.

Keleş, Z. (2010). *İlköğretim okulları birinci kademe sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlarla baş etme yöntemleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keskin, R. (2009). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve istenmeyen öğrenci davranışlarıyla baş etmede kullandıkları yöntemlere ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılınç, A., & Tunçbilek, G. (2012). Türkçe ders kitaplarındaki hak ve özgürlükler temasının demokrasi eğitimi açısından incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C:9, S:17*, 259-270.

Kılınçoğlu, C. (2015). *Sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara karşı öğretmenlerin baş edebilme yöntem ve teknikleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, M. (2004). Gelişim psikolojisi açısından ergenlik dönemi ve genel özellikleri. *Sosyal bilimler Dergisi, S:17*, 231-256.

Korkmaz, İ. (2002). İstenmeyen davranışların önlenmesi. İçinde Z. Kaya, *Sınıf Yönetimi* (s. 50-53). Pegem A Yayınları.

Korkut, F. (2002). Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Koşar, D., Kılınç, A., Er, E., & Koşar, S. (2003). Öğretmen liderliğine ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi: Bir içerik analizi çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.

Küçükahmet, L. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayın Dağıtım.

Lemlech, K. (1988). *Classroom management.* Longman.

Marzano, R. J. (2009). *Classroom management that works.* Upper Saddle River.

MEB. (2007). *Ortaöğretim kurumları disiplin yönetmeliği.* MEB Yayınları.

Mercan, Ç. S., Karataş, S., & Düzen, A. (2016). Ergenlerin ebeveyn ilişkilerine yönelik algıları: Nitel bir inceleme. *The Journal of Social Sciences Institute, (19)*16, 237-259.

Nelson, L. (1984). *Positive discipline.* Ballantine Books.

Oksay, G. (1986). Anne-baba-ergen ilişkilerini geliştirici öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1)*, 77-93.

Özdemir, S. (Ed). (2010). Türk eğitim sistemi ve okul yöneticiliği. Pegem.

Özden, Y. (Ed.). (2005). Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı. Pegem.

Öztürk, B. (2002). *Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi, sınıf yönetimi.* Pegem.

Pala, A. (2005). Sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önlemeye dönük disiplin modelleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*. 171-179.

Pattie, L. (2000). Personal and social education and teacher development in Hong- Kong. *Pastoral Care*, 42-46.

Rogers, B. (2004). How to manage children's challenging behaviour. SAGE.

R.Burden, P. (1995). *Classroom management and discipline: methods to facilitate cooperation and instruction.* Longman Publishers.

Saban, A. (2000). *Öğrenme öğretme süreci.* Nobel Yayınları.

Sadık, F. (2006). *Öğrencilerin istenmeyen davranışları ve bu davranışlarla baş edilme stratejilerinin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre incelenmesi ve güvengen disiplin modeli temele alınarak uygulanan eğitim programının öğretmenlerin baş etme stratejilerine etkisi*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sarıtaş, M. (2005). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar.* Nobel Yayınları.

Sarıtaş, M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının görüşlerine göre ideal sınıf yönetimi davranışları. *Journal of New World Sciences Academy, (3)*3, 167-187.

Silverberg, W. V. (1932). Notes on the Mechanism of Reaction-Formation: I Dream Material: II. Theoretical Discussion. *The Psychoanalytic Review*, 56-63.

Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (1) 25*, 67-81.

Şişman, M. (2002). Eğitimde mükemmellik arayışı. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2007). Eğitim bilimine giriş. Pegem Akademi.

Şişman, M. (2013). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi (7.bs.). Pegem Akademi.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Eğitim ve okul yönetimi. İçinde Yüksel Özden (Editör). *Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı* (99-146). Pegem A Yayınları.

Tanhan, F., & Şentürk, E. (2011). Sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik öğretmen tutumları ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, (4)*25, 44-53.

Taymaz, H. (1986). Okul yönetimi ve yönetici yerleştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,123-135.

TDK. (1991). *Türkçe sözlük.* TDK Yayınları.

TDK. (1999). *Güncel Türkçe sözlük.* Türk Dili Yayınları. TDK.

Tertemiz, N. (2003). *Sınıf yönetimi ve disiplin.* Nobel Yayınları.

Terzi, A. R. (2002). Sınıf yönetimi açısından etkili öğretmen davranışları. *Milli Eğitim Dergisi*, 155-156.

Tosun, Ü. (2002). *Onurlu disiplin.* Anı Yayınları.

Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. Savaş Yayınları.

Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim.* Seçkin Yayıncılık.

Tutar, H., & Yılmaz, M. (2010). *Genel iletişim kavram ve modeller.* Seçkin Yayıncılık.

Tümkaya, S. (2005). Öğretmenlerin sınıf içi disiplin anlayışları ve tükenmişlikle ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 44*. 549-568.

Türnüklü, A. (2005). *İlkokullarda sınıf yönetimi,* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). University of Leicester.

Türnüklü, A., & Galton, M. (2001). Students misbehaviours in Turkish and English primary classroom. *Educational Studies*.

Ulusavaş, M. (1990). Aile, ana-baba ve çocuk yönünden Türkiye'de durum.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (5), 1-11.

Uzunoğlu, S. (2006). *Kişiliğin deşifresi.* Morpa Kültür Yayınları.

Ünal, H., & Çukur, C. Ş. (2011). Okula bağlılık, okulda uygulanan disiplin teknikleri ve okulda mağdurluğun lise öğrencilerinin sapkın davranışları üzerine etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, (11),2*, 547-570.

Vaillant, G. E. (1992). The historical origins and future potential of Sigmund Freud's concept of the mechanisms of defence. *International Review of PsychoAnalysis,105*. 35-50.

Varış, F. ve arkadaşları. (1991). Eğitim bilimine giriş. AÜ Basımevi.

Weinstein, C. S. (1996). *Secondary classroom management: Lessons from research and practice.* McGraw-Hill.

Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları.* Ege Üniversitesi Yayınları.

Yavuzer, H. (1995). *Ana-baba okulu.* Remzi Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı.* Özgür Yayınları.

Yörükoğlu, A. (1992). *Değişen toplumda aile ve çocuk.* Özgür Yayınları.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Seçkin Yayınları.

Editörler:
Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu
Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Sağlık Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar V

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR V

Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-13-4
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR V
Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan
IV+104 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-13-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Ahi, B. & Kıldan, A. O. (2013). Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2002-2011) . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (27) , 23-46 .

Balcıoğlu,R. Ve Parlar, H. (2021). Türkiye'de Babalık Konusu Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Academic Platform Journal of Education and Change,* 4(2), 266-284.

Fıske, J. (1996). *İletişim çalışmalarına giriş.* (S. İrvan, Çev.). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Guba, E. G., & Lincoln, Y. S. (1994). Competing paradigms in qualitative research. Handbook of qualitative research, 2(163-194), 105.

Kırağ, N. ve Çakır, İ., (2019). 0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı ve İlişkili Faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(3), 117-122.

Klenke, K. (2016). Qualitative research in the study of leadership. Emerald Group Publishing Limited.

Özbek, Ö. (2014). *İnci Aral ve Elif Şafak'ın Romanlarında Baba Figürü.* Yüksek Lisans Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Özyeşer Cinel, N., ve Tezel Şahin, F., (2021). Babaların Kendilerinin ve Babalarının Babalık Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi. *International Journal of Humanities and Education,* 7(15), 107-129.

Uyanık Ö, Kaya Ü, Kızıltepe Gİ, ve Yaşar MC. (2016). An investigation of the relationship between fathers and their children at preschool level. *Journal of Theoretical Educational Science,* 9(4) 515-531.

Uzun, H. , Simsar, A. ve Karaca, N. H. (2019). Türkiye'de erken çocukluk dönemindebaba çocuk ilişkisi konusunda hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi,* 6(2), 1-8.

Yalçınöz, B., (2011). *From being a son to being a father: an intergenerational comparison of fatherhood in Turkey.* Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Ahmet, I., Wan, R., Mattson, M. P., Lakatta, E. G., & Talan, M. (2005). Cardioprotection by intermittent fasting in rats. *Circulation, 112*(20), 3115-3121.

Aksungar, F. B., Sarikaya, M., Coskun, A., Serteser, M., & Unsal, I. (2017). Comparison of intermittent fasting versus caloric restriction in obese subjects: A two year follow-up. *The journal of nutrition, health & aging, 21*(6), 681-685.

Al-Rawi, N., Madkour, M., Jahrami, H., Salahat, D., Alhasan, F., BaHammam, A., & Al-Islam Faris, M. e. (2020). Effect of diurnal intermittent fasting during Ramadan on ghrelin, leptin, melatonin, and cortisol levels among overweight and obese subjects: A prospective observational study. *PLoS One, 15*(8), e0237922.

Ananthapavan, J., Sacks, G., Brown, V., Moodie, M., Nguyen, P., Veerman, L., . . . Carter, R. (2020). Priority-setting for obesity prevention—The Assessing Cost-Effectiveness of obesity prevention policies in Australia (ACE-Obesity Policy) study. *PLoS One, 15*(6), e0234804. doi:10.1371/journal.pone.0234804

Antunes, F., Erustes, A. G., Costa, A. J., Nascimento, A. C., Bincoletto, C., Ureshino, R. P., . . . Smaili, S. S. (2018). Autophagy and intermittent fasting: the connection for cancer therapy? *Clinics (Sao Paulo), 73*(suppl 1), e814s. doi:10.6061/clinics/2018/e814s

Arnason, T. G., Bowen, M. W., & Mansell, K. D. (2017). Effects of intermittent fasting on health markers in those with type 2 diabetes: A pilot study. *World journal of diabetes, 8*(4), 154.

Association, A. D. (2010). Diagnosis and classification of diabetes mellitus. *Diabetes care, 33*(Supplement 1), S62-S69.

Barnosky, A. R., Hoddy, K. K., Unterman, T. G., & Varady, K. A. (2014). Intermittent fasting vs daily calorie restriction for type 2 diabetes prevention: a review of human findings. *Transl Res, 164*(4), 302-311. doi:10.1016/j.trsl.2014.05.013

Barzilai, N., Banerjee, S., Hawkins, M., Chen, W., & Rossetti, L. (1998). Caloric restriction reverses hepatic insulin resistance in aging rats by decreasing visceral fat. *J Clin Invest, 101*(7), 1353-1361. doi:10.1172/jci485

Bays, H. E. (2009). "Sick fat," metabolic disease, and atherosclerosis. *The American journal of medicine, 122*(1), S26-S37.

Belkacemi, L., Selselet-Attou, G., Louchami, K., Sener, A., & Malaisse, W. J. (2010). Intermittent fasting modulation of the diabetic syndrome in sand rats. II. In vivo investigations. *Int J Mol Med, 26*(5), 759-765. doi:10.3892/ijmm_00000523

Benjamin, E. J., Virani, S. S., Callaway, C. W., Chamberlain, A. M., Chang, A. R., Cheng, S., . . . Deo, R. (2018). Heart disease and stroke

statistics—2018 update: a report from the American Heart Association. *Circulation*.

Brandhorst, S., Choi, I. Y., Wei, M., Cheng, C. W., Sedrakyan, S., Navarrete, G., . . . Longo, V. D. (2015). A Periodic Diet that Mimics Fasting Promotes Multi-System Regeneration, Enhanced Cognitive Performance, and Healthspan. *Cell Metab, 22*(1), 86-99. doi:10.1016/j.cmet.2015.05.012

Braun, M., Pietsch, P., Felix, S., & Baumann, G. (1995). Modulation of intercellular adhesion molecule-1 and vascular cell adhesion molecule-1 on human coronary smooth muscle cells by cytokines. *Journal of molecular and cellular cardiology, 27*(12), 2571-2579.

Camandola, S., & Mattson, M. P. (2017). Brain metabolism in health, aging, and neurodegeneration. *The EMBO journal, 36*(11), 1474-1492.

Castello, L., Froio, T., Maina, M., Cavallini, G., Biasi, F., Leonarduzzi, G., . . . Chiarpotto, E. (2010). Alternate-day fasting protects the rat heart against age-induced inflammation and fibrosis by inhibiting oxidative damage and NF-kB activation. *Free Radical Biology and Medicine, 48*(1), 47-54.

Chaix, A., Zarrinpar, A., Miu, P., & Panda, S. (2014). Time-restricted feeding is a preventative and therapeutic intervention against diverse nutritional challenges. *Cell Metab, 20*(6), 991-1005.

Chooi, Y. C., Ding, C., & Magkos, F. (2019). The epidemiology of obesity. *Metabolism, 92*, 6-10.

Collier, R. (2013). Intermittent fasting: the next big weight loss fad. *CMAJ : Canadian Medical Association journal = journal de l'Association medicale canadienne, 185*(8), E321-E322. doi:10.1503/cmaj.109-4437

Dabrowska, M., Zielińska, A., & Nowak, I. (2015). Lipid oxidation products as a potential health and analytical problem. *CHEMIK nauka-technika-rynek, 69*(2), 89-94.

de Toledo, F. W., Grundler, F., Bergouignan, A., Drinda, S., & Michalsen, A. (2019). Safety, health improvement and well-being during a 4 to 21-day fasting period in an observational study including 1422 subjects. *PLoS One, 14*(1), e0209353.

DeFronzo, R. A., & Abdul-Ghani, M. (2011). Assessment and treatment of cardiovascular risk in prediabetes: impaired glucose tolerance and impaired fasting glucose. *The American journal of cardiology, 108*(3), 3B-24B.

Descamps, O., Riondel, J., Ducros, V., & Roussel, A. M. (2005). Mitochondrial production of reactive oxygen species and incidence of age-associated lymphoma in OF1 mice: effect of alternate-day fasting. *Mech Ageing Dev, 126*(11), 1185-1191. doi:10.1016/j.mad.2005.06.007

Erem, C. (2015). Prevalence of overweight and obesity in Turkey. *IJC Metabolic & Endocrine, 8*, 38-41.

Fann, D. Y., Ng, G. Y., Poh, L., & Arumugam, T. V. (2017). Positive effects of intermittent fasting in ischemic stroke. *Exp Gerontol, 89*, 93-102. doi:10.1016/j.exger.2017.01.014

Fontana, L. (2018). Interventions to promote cardiometabolic health and slow cardiovascular ageing. *Nat Rev Cardiol, 15*(9), 566-577. doi:10.1038/s41569-018-0026-8

Furmli, S., Elmasry, R., Ramos, M., & Fung, J. (2018). Therapeutic use of intermittent fasting for people with type 2 diabetes as an alternative to insulin. *BMJ Case Rep, 2018*. doi:10.1136/bcr-2017-221854

Godar, R. J., Ma, X., Liu, H., Murphy, J. T., Weinheimer, C. J., Kovacs, A., . . . Diwan, A. (2015). Repetitive stimulation of autophagy-lysosome machinery by intermittent fasting preconditions the myocardium to ischemia-reperfusion injury. *Autophagy, 11*(9), 1537-1560.

Golbidi, S., Daiber, A., Korac, B., Li, H., Essop, M. F., & Laher, I. (2017). Health Benefits of Fasting and Caloric Restriction. *Curr Diab Rep, 17*(12), 123. doi:10.1007/s11892-017-0951-7

Grajower, M. M., & Horne, B. D. (2019). Clinical Management of Intermittent Fasting in Patients with Diabetes Mellitus. *Nutrients, 11*(4), 873. doi:10.3390/nu11040873

Hadi, H., Nurwanti, E., Gittelsohn, J., Arundhana, A. I., Astiti, D., West, K. P., & Dibley, M. J. (2020). Improved Understanding of Interactions between Risk Factors for Child Obesity May Lead to Better Designed Prevention Policies and Programs in Indonesia. *Nutrients, 12*(1), 175.

Hales, C. M. (2020). *Prevalence of Obesity and Severe Obesity Among Adults*: US Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and ….

Haluzík, M., & Mráz, M. (2018). Intermittent fasting and prevention of diabetic retinopathy: where do we go from Here? *Diabetes, 67*(9), 1745-1747.

Hatori, M., Vollmers, C., Zarrinpar, A., DiTacchio, L., Bushong, E. A., Gill, S., . . . Panda, S. (2012). Time-restricted feeding without reducing caloric intake prevents metabolic diseases in mice fed a high-fat diet. *Cell Metab, 15*(6), 848-860. doi:10.1016/j.cmet.2012.04.019

Kalkim, A., Özsoy, S. A., & Sert, Z. E. J. S. T. E. D. (2020). İLKOKUL ÇAĞINDAKİ ÇOCUKLARDA OBEZİTE GÖRÜLME SIKLIĞI. *29*(1), 38-37.

Katare, R. G., Kakinuma, Y., Arikawa, M., Yamasaki, F., & Sato, T. (2009). Chronic intermittent fasting improves the survival following large myocardial ischemia by activation of BDNF/VEGF/PI3K signaling pathway. *Journal of molecular and cellular cardiology, 46*(3), 405-412.

Kaya Gündüz, G. (2016). *Obezite tanısı almış kadınların obezite dereceleri ile problemli yeme davranışları arasındaki ilişki.* İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Keskin, Ö., & Balcı, B. (2011). Diabetes Mellitus ve Kardiovasküler Komplikasyonlar. *Kafkas Tıp Bilimleri Dergisi*(2), 81-85.

King, H., Aubert, R. E., & Herman, W. H. (1998). Global burden of diabetes, 1995–2025: prevalence, numerical estimates, and projections. *Diabetes care, 21*(9), 1414-1431.

Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Bhutani, S., Trepanowski, J. F., & Varady, K. A. (2012). Intermittent fasting combined with calorie restriction is effective for weight loss and cardio-protection in obese women. *Nutr J, 11*, 98. doi:10.1186/1475-2891-11-98

Klempel, M. C., Kroeger, C. M., Bhutani, S., Trepanowski, J. F., & Varady, K. A. (2012). Intermittent fasting combined with calorie restriction is effective for weight loss and cardio-protection in obese women. *Nutrition journal, 11*(1), 98.

Kosaka, K., Kuzuya, T., Yoshinaga, H., & Hagura, R. (1996). A prospective study of health check examinees for the development of non-insulin-dependent diabetes mellitus: relationship of the incidence of diabetes with the initial insulinogenic index and degree of obesity. *Diabetic Medicine, 13*, 120-126.

Kozaki, K., Kaminski, W. E., Tang, J., Hollenbach, S., Lindahl, P., Sullivan, C., . . . Ross, R. (2002). Blockade of platelet-derived growth factor or its receptors transiently delays but does not prevent fibrous cap formation in ApoE null mice. *The American journal of pathology, 161*(4), 1395-1407.

Lee, Y. T., Lin, H. Y., Chan, Y. W. F., Li, K. H. C., To, O. T. L., Yan, B. P., . . . Keung, W. (2017). Mouse models of atherosclerosis: a historical perspective and recent advances. *Lipids in health and disease, 16*(1), 12.

Liu, Z., Dai, X., Zhang, H., Shi, R., Hui, Y., Jin, X., . . . Wang, D. (2020). Gut microbiota mediates intermittent-fasting alleviation of diabetes-induced cognitive impairment. *Nature communications, 11*(1), 1-14.

Madkour, M. I., El-Serafi, A. T., Jahrami, H. A., Sherif, N. M., Hassan, R. E., & Awadallah, S. (2019). Ramadan diurnal intermittent fasting modulates SOD2, TFAM, Nrf2, and sirtuins (SIRT1, SIRT3) gene expressions in subjects with overweight and obesity. *Diabetes research and clinical practice, 155*, 107801.

Mager, D. E., Wan, R., Brown, M., Cheng, A., Wareski, P., Abernethy, D. R., & Mattson, M. P. (2006). Caloric restriction and intermittent fasting alter spectral measures of heart rate and blood pressure variability in rats. *The FASEB Journal, 20*(6), 631-637.

Mattson, M. P., Longo, V. D., & Harvie, M. (2017). Impact of intermittent fasting on health and disease processes. *Ageing research reviews, 39*, 46-58.

Mattson, M. P., Moehl, K., Ghena, N., Schmaedick, M., & Cheng, A. (2018). Intermittent metabolic switching, neuroplasticity and brain health. *Nature Reviews Neuroscience, 19*(2), 63.

Moro, T., Tinsley, G., Bianco, A., Marcolin, G., Pacelli, Q. F., Battaglia, G., . . . Paoli, A. (2016). Effects of eight weeks of time-restricted feeding (16/8) on basal metabolism, maximal strength, body composition, inflammation,

and cardiovascular risk factors in resistance-trained males. *Journal of Translational Medicine, 14*(1), 290. doi:10.1186/s12967-016-1044-0

Muñoz-Hernández, L., Márquez-López, Z., Mehta, R., & Aguilar-Salinas, C. A. (2020). Intermittent Fasting as Part of the Management for T2DM: from Animal Models to Human Clinical Studies. *Current Diabetes Reports, 20*(4), 1-10.

Organization, W. H. (2015). Obesity and overweight. Fact sheet no. 311. January 2015. *Im Internet: http://www. who. int/mediacentre/factsheets/ fs311/en/Stand, 13*.

Önmez, A. J. D. Ü. S. B. E. D. (2017). Diabetes mellitus' ta mikrovasküler komplikasyonların yönetimi. *7*(2), 117-119.

Parthasarathy, S., Quinn, M. T., & Steinberg, D. (1988). Is oxidized low density lipoprotein involved in the recruitment and retention of monocyte/ macrophages in the artery wall during the initiation of atherosclerosis? In *Oxygen Radicals in Biology and Medicine* (pp. 375-380): Springer.

Razzak, R., Abu-Hozaifa, B. M., Bamosa, A. O., & Ali, N. M. (2011). Assessment of enhanced endothelium-dependent vasodilation by intermittent fasting in Wistar albino rats. *Indian J Physiol Pharmacol, 55*(4), 336-342.

Sano, H., Sudo, T., Yokode, M., Murayama, T., Kataoka, H., Takakura, N., . . . Kita, T. (2001). Functional blockade of platelet-derived growth factor receptor-B but not of receptor-A prevents vascular smooth muscle cell accumulation in fibrous cap lesions in apolipoprotein E–deficient mice. *Circulation, 103*(24), 2955-2960.

Seidell, J. C. (1997). Time trends in obesity: an epidemiological perspective. *Hormone and Metabolic Research, 29*(04), 155-158.

Stekovic, S., Hofer, S. J., Tripolt, N., Aon, M. A., Royer, P., Pein, L., . . . Url, J. (2019). Alternate day fasting improves physiological and molecular markers of aging in healthy, non-obese humans. *Cell Metab, 30*(3), 462-476. e466.

Vance, J. E., & Vance, D. E. (2008). *Biochemistry of lipids, lipoproteins and membranes*: Elsevier.

Wan, R., Ahmet, I., Brown, M., Cheng, A., Kamimura, N., Talan, M., & Mattson, M. P. (2010). Cardioprotective effect of intermittent fasting is associated with an elevation of adiponectin levels in rats. *J Nutr Biochem, 21*(5), 413-417.

Wan, R., Camandola, S., & Mattson, M. P. (2003). Intermittent food deprivation improves cardiovascular and neuroendocrine responses to stress in rats. *The Journal of nutrition, 133*(6), 1921-1929.

Wannamethee, S. G., & Shaper, A. G. (1999). Weight change and duration of overweight and obesity in the incidence of type 2 diabetes. *Diabetes care, 22*(8), 1266-1272.

Wilson, R. A., Deasy, W., Stathis, C. G., Hayes, A., & Cooke, M. B. (2018). Intermittent fasting with or without exercise prevents weight gain and improves lipids in diet-induced obese mice. *Nutrients, 10*(3), 346.

Yılmaz, M. B., Kılıçkap, M., Abacı, A., Barçın, C., Bayram, F., Karaaslan, S. D. D., . . . Süleymanlar, G. (2018). Türkiye'de diabetes mellitus epidemiyolojisinin zamana bağlı değişimi: Bir sistematik derleme ve meta-analiz. *Turk Kardiyol Dern Ars, 46*(7), 546-555.

Zhang, L., Wang, Z., Wang, X., Chen, Z., Shao, L., Tian, Y., . . . Gao, R. (2020). Prevalence of overweight and obesity in China: results from a cross-sectional study of 441 thousand adults, 2012–2015. *Obesity research & clinical practice*.

Zuo, L., He, F., Tinsley, G. M., Pannell, B. K., Ward, E., & Arciero, P. J. (2016). Comparison of High-Protein, Intermittent Fasting Low-Calorie Diet and Heart Healthy Diet for Vascular Health of the Obese. *Front Physiol, 7*, 350. doi:10.3389/fphys.2016.00350

KAYNAKÇA

Al-Rshoud F., Qudsi A., Naffa F.W., Al Omari B. ve AlFalah AG. (2021). The Use and Efficacy of Mobile Fertility-tracking Applications as a Method of Contraception: a Survey. Curr Obstet Gynecol Rep.10(2):25-29. doi: 10.1007/s13669-021-00305-4.

Akalın, B. ve Veranyurt, Ü. (2020). Sağlıkta Dijitalleşme Ve Yapay Zekâ. *SDÜ Sağlık Yönetimi Dergisi*, 2(2), 128-137.

Ağyar, Z. (2015). Yapay Sinir Ağlarının Kullanım Alanları ve Bir Uygulama. *Mühendis ve Makine* 56(662), 22-23.

Andersson, S., Bathula, D.R., Iliadis, S.I., Walter, M., Skalkidou, A. (2021). Predicting women with depressive symptoms postpartum with machine learning methods. Scientific Reports. 11, 7877. https://doi.org/10.1038/s41598-021-86368-y

Betts, K., Kisely, S.R., ve Alati, R. (2019). Predicting Common Maternal Postpartum Complications: Leveraging Health Administrative Data And Machine Learning. *BJOG: An International Journal Of Obstetrics & Gynaecology,* 126, 702 -709.

Büyükgöze, S. ve Dereli, E., (2019), Dijital Sağlık Uygulamalarında Yapay Zeka. VI. Uluslararası Bilimsel ve Mesleki Çalışmalar Kongresi-Fen ve Sağlık, 07-10.

Caballero-Ruiz, E., Garcia-Saez, G., Rigla, M., Villaplana, M., Pons, B. ve Hernando, M.E. (2017). A Web-Based Clinical Decision Support System For Gestational Diabetes: Automatic Diet Prescription And Detection Of İnsulin Needs. *International Journal of Medical Informatics.* 102, 35-49. https://doi.org/10.1016/j.ijmedinf.2017.02.014

Çöl, M. (2021). Halk sağlığında yapay zekanın kullanımı. *Uludağ Tıp Derg*. 47(1): 151-158.

Demirhan, A., Kılıç, Y. A. ve İnan, G. (2010). Tıpta yapay zeka uygulamaları. *Yoğun Bakım Dergisi* , 9(1):31-41.

Ekrem, E. C., ve Daşıkan, Z. (2021). Perinatal Dönemde Yapay Zekâ Teknolojisinin Kullanımı. *Eurasian Journal of Health Technology Assessment*, *5*(2), 147-162.

Esinler, İ. ve Yaralı, H. (2006). Artifisiyel neural network (Yapay Zekâ) ile ICSI uygulamalarında gebeliklerin tahmin edilmesi. *Uzmanlık Sonrası Eğitim ve Güncel Gelişmeler Dergisi*, 3, 176-180.

Gürel, E. ve Tat, M. (2010). Çoklu Zekâ Kuramı: Tekli Zekâ Anlayışından Çoklu Zekâ Yaklaşımına. *Journal of International Social Research, 3*(11).

Karagöl, B., Bilmez, G., Arıöz, A. ve Şahin, S. (2023). Kadın Sağlığı Alanında Teknoloji Kullanımı ve Bakım. *Türkiye Sağlık Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 57-69.

Öztürk, K., ve Şahin, M. E. (2018). Yapay sinir ağları ve yapay zekâ'ya genel bir bakış. *Takvim-i Vekayi*, *6*(2), 25-36.

Pluym, I.D., Afshar, Y., Holliman, K., Kwan, L., Bolagani, A., Mok, T., Silver, B., Ramirez, E., Han, C.S. ve Platt, L.D. (2021). Accuracy Of Automated Three-Dimensional Ultrasound İmaging Technique For

Fetal Head Biometry. *Ultrasound Obstet Gynecol.* 57(5):798-803. doi: 10.1002/uog.22171.

Ramakrishnan, R., Rao, S. ve He, J.R. (2021). Perinatal health predictors using artificial intelligence: A review. *Women's Health.* doi.10.1177/17455065211046132

Sucu, İ. (2019). Yapay zekanın toplum üzerindeki etkisi ve yapay zekâ (A.I) filmi bağlamında yapay zekaya bakış. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi.* 2(2), 203-215.

Wang, S., Pathak, J. ve Zhang, Y. (2019). Using Electronic Health Records And Machine Learning to Predict Postpartum Depression. *Studies İn Health Technology and İnformatics,* 264, 888–892. Doi. 10.3233/SHTI190351

Yılmaz, A. (2021). *Yapay zekâ*. Kodlab Yayın Dağıtım Yazılım Ltd. Şti.

Yüksel, M. U. ve Ertuğrul, D. Ç. (2017). "Fetal Kalp Hızı Monitörizasyon Sistemi için Mobil Entegre Doppler Cihazı Geliştirilmesi (mDoppler)", 2. Ulusal Biyomedikal Cihaz Tasarımı ve Üretimi Sempozyumu, 16 Mayıs 2017.

https://www.anneysen.com/hamilelik-planlama/makale/ovulasyon-yumurtlama-donemi-en-iyi-regl-takip-uygulamasi(E.T. : 29.01.2024).

KAYNAKÇA

Arslan, M. S. T. (2011). *Ordinal değişkenli yapısal eşitlik modellerinde kullanılan parametre tahmin yöntemlerinin karşılaştırılması.* Fen Bilimleri Enstitüsü,

Ayyıldız, H., & Cengiz, E. (2006). Pazarlama modellerinin testinde kullanılabilecek yapısal eşitlik modeli (YEM) üzerine kavramsal bir inceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11*(1), 63-84.

Azouvi, P., Ghout, I., Bayen, E., Darnoux, E., Azerad, S., Ruet, A., . . . Charanton, J. (2016). Disability and health-related quality-of-life 4 years after a severe traumatic brain injury: A structural equation modelling analysis. *Brain injury, 30*(13-14), 1665-1671.

Bagozzi, R. P. (1980). The nature and causes of self-esteem, performance, and satisfaction in the sales force: A structural equation approach. *Journal of Business*, 315-331.

Bayram, N. (2013). Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş AMOS Uygulamaları. *Ezgi Kitabevi*, 162.

Bentler, P. M., & Wu, E. J. C. (1993). Windows user's guide. *EQS/Windows user's guide.*

Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the analysis of covariance structures. *Psychological bulletin, 88*(3), 588-606. doi:10.1037/0033-2909.88.3.588

Bollen, K. A. L. J. S. (1993). *Testing structural equation models*. Newbury Park: Sage Publications.

Byrne, B. M. (2013). *Structural equation modeling with LISREL, PRELIS, and SIMPLIS: Basic concepts, applications, and programming*: Psychology Press.

Curran, P. J., Bollen, K. A., Paxton, P., Kirby, J., & Chen, F. (2002). The noncentral chi-square distribution in misspecified structural equation models: Finite sample results from a Monte Carlo simulation. *Multivariate Behavioral Research, 37*(1), 1-36.

Dursun, Y., & Kocagöz, E. (2010). Yapisal Eşitlik Modellemesi Ve Regresyon: Karşilaştirmali Bir Analiz. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*(35), 1-17.

Eryılmaz, A. (2012). Pozitif psikoterapi bağlamında yaşam amaçları belirleme ölçeğinin üniversite öğrencileri üzerinde psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *Klinik Psikiyatri, 15*, 166-174.

Fan, X., & Wang, L. (1998). Effects of potential confounding factors on fit indices and parameter estimates for true and misspecified SEM models. *Educational and Psychological Measurement, 58*(5), 701-735.

Goffin, R. D. (1993). A comparison of two new indices for the assessment of fit of structural equation models. *Multivariate Behavioral Research, 28*(2), 205-214.

Golob, T. F. (2003). Structural equation modeling for travel behavior research. *Transportation Research Part B: Methodological, 37*(1), 1-25.

Gunzler, D. D., Perzynski, A. T., & Carle, A. C. (2021). *Structural equation modeling for health and medicine*: CRC Press.

Gürbüz, S. (2019). AMOS ile yapısal eşitlik modellemesi. *Ankara: Seçkin Yayıncılık*.

Howard, A. L. (2013). Handbook of Structural Equation Modeling. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal, 20*(2), 354-360. doi:10.1080/10705511.2013.769397

Kaplan, D. (2008). *Structural equation modeling: Foundations and extensions* (Vol. 10): Sage Publications.

Khine, M. S., Ping, L., & Cunningham, D. (2013). *Application of structural equation modeling in educational research and practice* (Vol. 7): Springer.

Kline, R. B. (2015). *Principles and practice of structural equation modeling*: Guilford publications.

Kline, R. b. (2019). Yapısal Eşitlik Modellemesinin İlkeleri ve Uygulaması (Şen, S. (çeviri)). *Nobel Akademik Yayıncılık*.

Lawley, D. N., & Maxwell, A. E. (1962). Factor analysis as a statistical method. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician), 12*(3), 209-229.

MacCallum, R. C., & Hong, S. (1997). Power Analysis in Covariance Structure Modeling Using GFI and AGFI. *Multivariate Behav Res, 32*(2), 193-210. doi:10.1207/s15327906mbr3202_5

Meydan, C., & Şeşen, H. (2015). Yapısal Eşitlik Modellemesi: AMOS Uygulamaları,(2. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara).

Miao, R., Wu, Q., Wang, Z., Zhang, X., Song, Y., Zhang, H., . . . Jiang, Z. (2017). Factors that influence users' adoption intention of mobile health: a structural equation modeling approach. *International Journal of Production Research, 55*(19), 5801-5815.

Özdamar, K. (2017). Ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi IBM SPSS, IBM SPSS AMOS ve MINTAB uygulamalı. *Eskişehir: Nisan Kitabevi*, 78-79.

Quintana, S. M., & Maxwell, S. E. (1999). Implications of recent developments in structural equation modeling for counseling psychology. *The counseling psychologist, 27*(4), 485-527.

Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2006). On multilevel model reliability estimation from the perspective of structural equation modeling. *Structural Equation Modeling, 13*(1), 130-141.

Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., & Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of psychological research online, 8*(2), 23-74.

Schumacher, R., & Lomax, R. (1996). A beginner'sguideto SEM. *New Jersey: Mahwah*.

Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*: psychology press.

Suhr, D. (2006). The basics of structural equation modeling. *Presented: Irvine, CA, SAS User Group of the Western Region of the United States (WUSS)*.

Tanaka, J. (1990). Book Review: Structural Equations with Latent Variables Kenneth A. Bollen New York: Wiley, 1989, 514 pp., approx. $44.95. *Applied Psychological Measurement, 14*(2), 213-215.

Tanguma, J. (2001). Effects of sample size on the distribution of selected fit indices: A graphical approach. *Educational and Psychological Measurement, 61*(5), 759-776.

Thakkar, J. J. (2020). Structural equation modelling. *Application for Research and Practice*.

Yılmaz, V., & Çelik, H. E. (2009). Lisrel ile Yapısal Eşitlik Modellemesi I, Ankara. *Pegem Akademi Yayıncılık*.

KAYNAKÇA

Ahearn, W. H. (2003). Using simultaneous presentation to increase vegetable consumption in a mildly selective child with autism. Journal of applied behavior analysis, 36(3), 361-365.

Ahearn, W., Castine, T., Nault, K., & Green, G. (2001). An assessment of food acceptance in children with autism and Pervasive Developmental Disorder-Not Otherwise Specified. Journal of Autism and Developmental Disorders, 31, 505–511.

Anwaar, N., Trandafir,L.M. ve Varsamidis, A.M.(2023). Inclusiveness of autistic consumers in the E-commerce. School of Business, Society, and Engineering, Mälardalen University, Sweden.

Arlington, V. A., & American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders. American Psychiatric Association, 5, 612-613.

Attwood, A. (2006). The complete guide to Asperger's syndrome. Jessica Kingsley Publishers, 273.

Baker, K. S., Bull, G., & LeMay, V. (2014). The use of fuelwood market segmentation and product differentiation to assess opportunities and value: A Nicaraguan case study. Energy for Sustainable Development, 18, 58-66.

Betts,D. & Patrick,N.J. (2008). Hints and Tips for Helping Children with Autism Spectrum Disorders : Useful Strategies for Home, School, and the Community. Jessica Kingsley Publishers, 36.

Brachman, R., (2019). Quieter Hour – A Friendlier Shopping Experience for People with Autism. Syracuse University Honors Program Capstone Projects. 1094. https://surface.syr.edu/honors_capstone/1094

Bult, M. K., Verschuren, O., Jongmans, M. J., Lindeman, E. & Ketelar, M. (2011). What influences participation in leisure activities of children and youth with physical disabilities? A systematic review. Research in Developmental Disabilities, 32, 1521–1529.

Chowdhury, M., Aman, M. G., Lecavalier, L., Smith, T., Johnson, C., Swiezy, N., McCracken, J.T., King, B., McDougle, C.J., Bearss, K., Deng, Y. & Scahill, L. (2016). Factor structure and psychometric properties of the revised Home Situations Questionnaire for autism spectrum disorder: The Home Situations Questionnaire-Autism Spectrum Disorder. Autism, 20(5), 528-537.

Dalgic, T., & Leeuw, M. (1994). Niche marketing revisited: concept, applications and some European cases. European journal of marketing, 28(4), 39-55.

Dattolo, A., & Luccio, F. L. (2017). Accessible and usable websites and mobile applications for people with autism spectrum disorders: a comparative study. EAI Endorsed Transactions on Ambient Systems, 4(13), 1-11.

DePape, A.M. & Lindsay, S., 2015. Parents' experiences of caring for a child with autism spectrum disorder. Qualitative health research, 25(4), 569-583.

Di Renzo, M., Bianchi di Castelbianco, F., Vanadia, E., Petrillo, M., Racinaro, L., & Rea, M. (2017). Sensory processing and repetitive behaviors in clinical assessment of preschool children with autism spectrum disorder. Journal of Child and Adolescent Behavior, 5(2), 1-8.

Edwards, K., Rosenbaum, M. S., Brosdahl, D., & Hughes Jr, P. (2018). Designing retail spaces for inclusion. Journal of Retailing and Consumer Services, 44, 182-190.

Engel Yeger, B. (2008). Sensory processing patterns and daily activity preferences of Israeli children. Canadian Journal of Occupational Therapy, 75(4), 220–229.

Eraslan,Ş., , Yaneva,V., Yesilada,Y. & Harper,S. (2019) Web users with autism: eye tracking evidence for differences, Behaviour & Information Technology, 38(7), 678- 700.

Fletcher, T., Anderson-Seidens, J., Wagner, H., Linyard, M., & Nicolette, E. (2019). Caregivers' perceptions of barriers and supports for children with sensory processing disorders. Australian Occupational Therapy Journal, 66(5), 617-626.

Frączek, B., Plutecka, K., Gagat-Matuła, A., & Czyż, A. (2021). Consumer buying behavior, sense of security and basic economic knowledge among young consumers with ASD-Asperger syndrome: an exploratory study. Young Consumers, 22(4), 578-596.

Gaines, K., Bourne, A., Pearson, M., & Kleibrink, M. (2016). Designing for autism spectrum disorders. Routledge.

Garner, A., Burns, P., Carolan, L., Price, T., & Pearson, Z. (2022). Good business: creating an autism-friendly community using the SERVICE principles. Disability & Society, 1-24.

Geng, L., & Francine Hamel EdD, S. C. (2021). Results of a consumer survey on the effectiveness of a nutritional blend reported on autism spectrum disorder symptoms, apraxia, and other conditions involving motor and speech delays. Alternative Therapies in Health and Medicine, 27(2), 11-20.

Herndon, A. C., DiGuiseppi, C., Johnson, S. L., Leiferman, J., & Reynolds, A. (2009). Does nutritional intake differ between children with autism spectrum disorders and children with typical development?. Journal of autism and developmental disorders, 39, 212-222.

Kahveci, G., Caylak, E., & Kara, D. N. (2023). The effect of the home environment on children with autism spectrum disorder. International journal of developmental neuroscience : the official journal of the International Society for Developmental Neuroscience, 10.1002/jdn.10304. Advance online publication.

Kentish, B. (2017). UK Shops Will Go Quiet to Help People with Autism." The Independent, 23 July 2017, www.independent.co.uk/news/uk/home-news/uk-shops-fall-quiet-autism autistic-people-toys-r-us-clarks-national-autistic-society-a7855956.htm, 05.02.2024.

Lamash, L., & Josman, N. (2021). A metacognitive intervention model to promote independence among individuals with autism spectrum disorder: Implementation on a shopping task in the community. Neuropsychological rehabilitation, 31(2), 189-210.

Leniston, T., & Grounds, R. (2018). Coming home to autism: A room-by-room approach to supporting your child at home after ASD diagnosis. Jessica Kingsley Publishers.

Levin, I. P., Gaeth, G. J., Levin, A. M., Burke, E. V., Morsanyi, K., & Byrne, R. M. J. (2019). Decision-making processes of high-functioning adults on the autism spectrum. *Thinking and reasoning in autism. London: Routledge*, 39-58.

Levin, A. M., Gaeth, G. J., Levin, I. P., & Chen, S. (2023). Relating social skills and social media use to consumer behavior: An investigation across the autism spectrum. Journal of Consumer Behaviour, 22(1), 56-66.

Luiselli, J. K., Ricciardi, J. N., & Gilligan, K. (2005). Liquid fading to establish milk consumption by a child with autism. Behavioral Interventions: Theory & Practice in Residential & Community-Based Clinical Programs, 20(2), 155-163.

Marí-Bauset, S., Llopis-González, A., Zazpe-Garcia, I., Marí-Sanchis, A., & Morales-Suarez-Varela, M. (2015). Nutritional status of children with autism spectrum disorders (ASDs): a case–control study. Journal of autism and developmental disorders, 45, 203-212.

Matson, J. L., & Fodstad, J. C. (2009). The treatment of food selectivity and other feeding problems in children with autism spectrum disorders. Research in Autism Spectrum Disorders, 3(2), 455-461.

McAllister, K., McBeth, A., & Galway, N. (2022). Autism spectrum condition and the built environment. Cities & Health, 6(6), 1164-1178.

Murphy, C. M., Wilson, C. E., Robertson, D. M., Ecker, C., Daly, E. M., Hammond, N., Galanopoulos, A., Dud, I., Murphy, D., & McAlonan, G. M. (2016). Autism spectrum disorder in adults: Diagnosis, management, and health services development. Neuropsychiatric Disease and Treatment, 12, 1669–1686.

Nagib, W., Williams, A. (2017). Toward an autism-friendly home environment, Housing Studies, 32:2, 140-167.

Ocvirk, G., Ocvirk, & Berg. (2018). Strategic Management of Market Niches. Springer Gabler.

Önal, S. & Uçar, A. (2017). Otizm Spektrum Bozukluğu Tedavisinde Beslenme Yaklaşımları. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, (1-2-3), s.179-194.

Paron-Wildes, A. J. (2005). Sensory Stimulation and Autistic Children. Implications, 06(04), 1–5

Postorino, V., Sanges, V., Giovagnoli, G., Fatta, L. M., De Peppo, L., Armando, M., Vicari, S. & Mazzone, L. (2015). Clinical differences in children with autism spectrum disorder with and without food selectivity. Appetite, 92, 126-132.

Rennicks, D. (2020). An exploration of how sensory shopping evenings influence shopping behaviour in parents of children with ASD (Yüksek lisans tezi, Dublin, Pazarlama, National College of Ireland, Ağustos).

Robertson, A. E. & Simmons, D. R. 2015. The sensory experiencesof adults with autism spectrum disorder: a qualitative analysis.Perception, 44, 569–586 doi:10.1068/p7833

Ryan, S. (2008). 'I used to worry about what other people thought but now I just think… well I don't care': Shifting accounts of learning difficulties in public places. Health & Place, 14(4), 730-739.

Sabo, R. M., & Lorenzen, J. M. (2008). Consumer health web sites for parents of children with autism. Journal of Consumer Health on the Internet, 12(1), 37-49.

Schreck, K. A., & Williams, K. (2006). Food preferences and factors influencing food selectivity for children with autism spectrum disorders. Research in developmental disabilities, 27(4), 353-363.

Shin, J., & Alexander, B. (2023). Expanding the Conversation on Inclusive Retailing: An Exploratory Look at the Servicescape-related Fashion Retail Experience of Families with Autism. In Pioneering New Perspectives in the Fashion Industry: Disruption, Diversity and Sustainable Innovation (pp. 115-126). Emerald Publishing.

Slaughter, V. P. D. (2023). Autism. Magill's Medical Guide (Online Edition).

Stough, C. O., Gillette, M. L. D., Roberts, M. C., Jorgensen, T. D., & Patton, S. R. (2015). Mealtime behaviors associated with consumption of unfamiliar foods by young children with autism spectrum disorder. Appetite, 95, 324-333.

Susuz Ç., & Doğan, B. G. (2020). Halk Sağlığı Bakışıyla Otizm Spektrum Bozukluğu/Autism Spectrum Disorder With Public Health Perspective. ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi, 5(2), 297-310.

Tarnowska, K., Gruczynska-Sekowska, E., Kowalska, D., Kozlowska, M., Majewska, E., & Winkler, R. (2020). Difficulties and factors influencing purchase decision. The perspective of families with children with autism spectrum disorders on a gluten-free and casein-free diet. Preliminary study. Roczniki Państwowego Zakładu Higieny, 71(3), 321-328.

URL 1: https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/autism-spectrum-disorders-(asd)

Williams, P. G., Dalrymple, N., & Neal, J. (2000). Eating habits of children with autism. Pediatric nursing, 26(3), 259–264.

Wolfner, C. C. (2020). 'Autism Friendly Alabama': Identifying Key Criteria to Support an Inclusive Environment (Yüksek Lisans Tezi,, The University of Alabama at Birmingham, Master of Arts, Birmingham, Alabama).

Editör:
Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXI

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI

Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-12-7
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI

Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın
VI+136 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-12-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKLAR

Armstrong, C. S., Blouin, J. L. ve Larcker, D. F. (2012). "The incentives for tax planning*", Journal of Accounting and Economics,* 53, 391-411.

Cook, K. A., Huston, G. R. ve Omer, T. C. (2006). "Earnings management through effective tax rates: The effects of tax planning ınvestment and the Sarbanes-Oxley Act of 2002", *Contemporary Accounting Research*, 25 (2), 1-32.

Gezer, M. (2023). "İşletmeler ve vergi stratejileri maliyet azaltma ve vergi optimizasyonu", *İnteraktif Bilim: Disiplinlerarası Araştırma ve İncelemeler Dergisi,* 1 (9), 1-15.

Gökten, S. ve Karabudak, Ö. (2017), "Uluslararası vergi planlaması: Türkiye'nin merkez olarak kullanıldığı bir vaka çalışması", *MÖDAV*, 19(2), 547-566.

Knuutinen, R. (2014). "Corporate social responsibility, taxation and aggressive tax planning", *Nordic Tax Journal*, 1, 36-75.

Maydew, E. L. ve Shackelford, D. A. (2005). "The changing role of auditors in corporate tax planning", *Nber Working Paper Series.*

Murphy, K. (2004). "Aggressive tax planning: Differentiating those playing the game from those who don't", *Journal of Economic Psychology*, 25 (3), 307-329.

Putra, P.D., Syah, D. H. and Sriwedari, T. (2018). "Tax avoidance: Evidence of as a proof of agency theory and tax planning", *International Journal of Research and Review, 5(9), 52-60.*

Sandalcı, U. (2020). "Vergiden kaçınmayı etkileyen faktörlerin yapısal eşitlik modeli ile analizi", *Alanya Akademik Bakış Dergisi*, 4 (3), 1033-1056.

Saraçoğlu, F. ve Çakır, M. (2017). "Bir vergi planlaması aracı olarak devir müessesesinin değerlendirilmesi", *International Journal of Social and Educational Sciences*, 2017, 4(8), 94 – 106.

Taşkın, Y. ve Peker, İ. (2019). "Vergi planlaması: Muhasebe meslek mensupları üzerine bir alan araştırması", Mali Çözüm Dergisi, 29 (153), 67-87.

Terzi, G. (2017). "Uluslararası çifte vergilendirme ve önleyici düzenlemeler", *Gümrük ve Ticaret Dergisi*, 9, 74-83.

Türkmen, S. A. (2021). "Offshore şirketlerin Türk milletlerarası usul hukuku bakımından değerlendirilmesi", *Türk Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 159-228.

Wahab, N. S. and Holland, K. (2012). "Tax planning, corporate governance and equity value", *The British Accounting* Review, 111-124.

Yenilmez, B. (2023). "Vergi planlaması yapılmasına sınırlama getiren kurumlar*", USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi,* 5 (12), 291-320.

213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK), Kabul Tarihi: 04.01.1961, Yayınlandığı Resmi Gazete Tarihi: 10/1/1961, 11/1/1961, 12/1/1961, Sayı: 10703, 10704, 10705.

KAYNAKÇA

Ahna.J.,Leeb.S.L&Kwonc.J (2020) Impulsive Buying in Hospitality and Tourism Journals, *Elsevier Annals of Tourism Research 82 (2020) 102764, pp. 1-6*

Akar, G&Özcan, M. (2020). Ekonomik Özgürlük ve Turizm İlişkisi: Panel Veri Analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(3), pp.958-973*

Akat.Ö (2000) Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği, *Ekin Kitabevi,2000, Bursa*

Akın.A.,Şimşek.M.Y&Akın.A (2012) Turizm Sektörünün Ekonomideki Yeri ve Önemi, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, yıl:4, sayı:7,ss.63-81*

Akıncı.Z.,KayalarM&Demirel.N (2010) Konaklama İşletmelerinde Kriz Yönetimi: Yöneticilerin Kriz Yönetimi Yaklaşımına Yönelik Bir Uygulama, *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2012 Cilt: 49 Sayı: 572, ss.79-99*

Arslan.E&Boztosun.D (2022) Demografik Faktörler ve Davranışsal Finans: Bireysel Yatırımcılar Üzerine Bir Araştırma, *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi Cilt 4, Sayı 1, Haziran, 2022, pp.30-46*

Albeni.M&Ongun.U (2005) Antalya Turizminin Türk Turizmi İçerisindeki Yeri ve Krizlerin Antalya Turizmi Üzerindeki Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Cilt.10, Sayı.2*

Atak.O&Kutukız.D (2021**)** Davranışsal Finans Eğilimlerinin, Bireysel Yatırımcıların Yatırım Tercihlerine ve Yatırımlarda Yararlandıkları Bilgi Kaynaklarına Göre Karşılaştırılması: Muğla İlindeki Turizm İşletme Yöneticileri Üzerinde Bir Uygulama, *Turizm Akademik Dergisi, 01 (2021) 231-248*

Bahar.O (2010) Turizm Sektörüne Sağlanan Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının (DYSY) Ekonomik Büyüme Üzerine Olan Olası Etkisi: Türkiye Örneği (1986–2006), *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt, 21, Sayı, 1 ss. 27-40,*

Bal.H&Göz.D (2010) Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları ve Türkiye, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 19, Sayı 2, ss.450 – 467*

Bal.Y&Kılıç.M.E (2022) Çevre Duyarlılığının Oluşmasında Davranışsal Yaklaşımlar, *İKSAD Publishing House, June 2022, Malatya/Turkey, ss.1-140*

Bozdoğanoğlu.B (2013) Konaklama Vergisi Uygulaması ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, *Maliye Dergisi,Sayı 164, Ocak-Haziran 2013, ss.131-149*

Buckley.R (2011) Tourism and Environment, *Annual Review of Environment and Resources, July,2011, pp.397-416*

Cati.M.M (2019) Behavioral Tourism Economics, *Research Project Presented At The 2019 International Conference of The International*

Association of Tourism Economics Held At The National University of La Plata, La Plata - Argentina.

Civek.F&Kılıç.S (2022) Tüketicilerin Plansız Satın Alma Niyetlerinin Davranışsal Ekonomi Perspektifinden İncelenmesine Dair Bir Saha Araştırması, *Journal Of Public Economy And Public Financial Management Cilt: 2 | Sayı: 2 | Aralık 2022, ss.81*-110

Cooper.C.,Fletcher.F.,Fyall.A.,Gilbert.G&Wanhill.S. (2005) Tourism Principles And Practice, Pearson Education Limited Edinburgh *Gate Harlow Essex CM20 2JE England*,

Çeken.H.,Çıkın.A&Uçar.M. (2009**),**Turizmin Tarım Sektörüne Etkisi, Agro-Turizm ve Ekonomik Sonuçları, *Tarım Ekonomisi Dergisi,15(1) ss.1-8*

Çeken.H (2008) Turizmin Bölgesel Kalkınmaya Etkisi Üzerine Teorik Bir İnceleme *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi ss.293-306*

Çelik.D (2019) İktisat Teorisinde Rasyonalite: Davranışsal İktisat Bağlamında Bir Değerlendirme, *T.C. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı İktisat Teorisi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, ss1-79*

Demir.Ş.Ş,&Kozak.M (2011) Turizmde Tüketici Davranışları Modelini Oluşturan Aşamalar Arasındaki İlişki, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt 22, Sayı 1, Bahar: 19-34, 2011, pp.19-34*

Duman.K&Başkaya.C (2017) Ana Akım İktisat Perspektifinde Yaşam Memnuniyeti: Antalya Havacılık Sektörü Çalışanları Üzerine Bir İnceleme. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar 2017 Cilt: 54 Sayı: 631, ss.23-39*

Emen.M (2018) Turizm Pazarlaması ve Yabancı Turistlerin Seyahatlerini Etkileyen Etmenler: İstanbul Örneği *Uluslararası Global Turizm Araştırmalar dergisi, cilt.3, sayı.2,ss.67-82*

Eren.D., Yılmaz.İ&Atasoy.f (2017) Turizmde Destinasyon Seçimini Etkileyen Çekici Faktörler: Yozgat Üzerine Bir Değerlendirme, *ResearchGate Conference Paper · May 2017, ss.280-290*

Eser.R&Toigonbaeva.D (2011) Psikoloji ve İktisadın Birleşimi Olarak, Davranışsal İktisat, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Nisan 2011, 6(1), 287-321*

Göker.G&Öztürk.Y (2022) Termal Turizm Deneyimi, Memnuniyet, Duygu Durumu ve Davranışsal Niyete Yönelik Bir Araştırma, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi, Cilt:19 (3), yıl: 2022, ss.,469-485*

Haiyan Song and Gabrielle Lin, A (2023) Behavioral Economics Approach to Hospitality and Tourism Research*, International Journal of Contemporary Hospitality Management Vol. 35 No. 5, 2023 pp.1844-1858*

Hyeon.Y., Hwang.Y&Danıel R. (2011) Unplanned Tourist Attraction Visits by Travellers, *ResearchGate Tourism Geographies, 13:3, pp. 398-416*

Karahan.M (2020) Turizm İşletmelerinde Fiyatlandırma Stratejileri ve Muhasebe Bilgi Kalitesi İlişkisi, *OPUS Uluslararası Toplum*

Araştırmaları Dergisi, Yıl: 10 Cilt:15 Sayı:26, Haziran 2020, ss.4665-4385

Karakaş A., Aslan A. & Esen Ş. (2019). Turizm Teşvik ve Desteklerinin Paydaşların Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi, 10 (Ek Sayı), ss.366-375*

Karataş.M&Ersoy.a (2012) Fransız Turistlerin Seyahat Amaçlarının Sosyal, Demografik ve Ekonomik Faktörler Açısından incelenmesi: Antalya ili Örneği, *EUL Journal of Social Sciences (III:II) LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi December 2012 Aralık, pp.83-101*

Kato.R&Hoshino.T, (2021) Unplanned Purchase of New Products, *Elsevier Journal of Retailing and Consumer Services 59 (2021) 102397, pp.1-9*

Kızılgöl.Ö&Erbaykal.E (2008) Türkiye'de Turizm Gelirleri ile Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bir Nedensellik Analizi,*Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.13, S.2 ss.351-360*

Kulkarni.A.,Wang.C.X&Yuan.H (2019) Boomerang Effect of Incentive Reminders During Shopping Trips, *Journal of Consumer Marketing 36/5 (2019) 592–599*

Kutluk.A&Avcıkurt.C (2019) Planlanmış Davranış Teorisi ile Yerli Y Kuşağı Turistlerin Destinasyon Tercih Etme Niyetlerinin Belirlenmesi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi / Cilt: 21, Sayı: 4, Aralık 2019, 1294-1307*

Kuşluvan.S&Kuşluvan.Z (1998**)** Turizm'de Mevsimsellik: Nedenleri Sonuçları ve Yöntemi, *Pazarlama Dünyası, ss.19-29*

Küçükergin.K.G&Uygur.S.M (2018) Destinasyon Ambiyansı Turistlerin Değerlendirmelerini Nasıl Etkiler? Turist Tatmini, Sevinç ve Davranışsal Eğilimlere Yönelik Bir Araştırma, *Turizm Akademik Dergisi, 01 (2018) pp.15-27*

Künü,S., Hopoğlu.S.,Gürçam.Ö.G&Güneş.Ç (2015) Turizm ve Bölgesel Kalkınma Arasındaki İlişki: Doğu Karadeniz Bölgesi Üzerine Bir İnceleme, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı / No. 7, Nisan ,2015,ss.71-93*

Lundberg,M.,Donald.E., Krishnamoorthy&Mink H. (1995) Tourism Economics, *John Wiley&Sons, İnc.,605 Third Avenue, New York, NY 10158-0012*

Mosalev.A.I (2020) İnfluence in the Behavioral Economy of the Tourist Industry, *Atlantis Press, Advances in Economics, Business and Management Research, Volume 128,ss.726-732*

Mullainathan.S&Thaler.R.H (2000) Behavioral Economics, *NBER Working Paper Series 7948, pp.1-13*

Muslıja.A.,Satrovıc.A&Colakovıc.N (2019) Dynamic Panel Data Analysis of the Relationship Between Economic Freedom and Tourism, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Y. 2019, Cilt 9, Sayı 2, ss. 327-343*

Oktayer.N.,Susam.N&Çak.M (2007) Türkiye'de Turizm Ekonomisi, *İstanbul Ticaret Odası Yayını, İstanbul*

Özcan.C.C, (2013) Turizm Talebini Etkileyen Faktörlerin Ekonometrik Bir Analizi, *T.C. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Doktora Tezi Konya, ss.1-120*

Rösch.İ.A (1986**)** Turizmin Ülke Ekonomisindeki Yeri ve Planlama, *Planlama Dergisi 1986-2006 Yılları Arası Dizin Sayı:2*

Somuncu.M (2006) Turizmin Kalkınmaya Etkisi ve Türkiye Turizmindeki Bölgesel Farklılıklar, *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi IV. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Bildiri Metinleri, ss.,163-177*

Song.H&Lin.G (2022) A Behavioral Economics Approach to Hospitality and Tourism Research, *İnternational Journal of Contemporary Hospitality Management Vol. 35 No. 5, pp.1844-1858*

Toskay.T (1987) Turizm Olaylarına Genel Yaklaşım, *Araştırma ve Eğitim Başkanlığı İnceleme ve Araştırma Dizisi: 1987, ANKARA*

Tutar.F.,Alpaslan.C.,Tutar.E&Cisil.E (2013) Turizm Sektörünün İstihdam Üzerine Etkileri, *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi, Cilt 2, Sayı.4,ss.14-27*

Ünal.S.,Akkuş.G&Akkuş.Ç (2014) Yiyecek İçecek İşletmelerinde Atmosfer, Duygu, Memnuniyet ve Davranışsal Sadakat İlişkisi, *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi 1 (2014),ss.23-49*

Ünlüönen.K&Şahin.S.Z (2011) Turizmde İstihdam, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Yaz-2011,Cilt:10, Sayı:37,ss.1-25*

Zafirovski.M (2001) Max Weber's Analysis of Marginal Utility Theory and Psychology Revisited: Latent Propositions in Economic Sociology and the Sociology of Economics, *History of Political Economy, Volume 33, Number 3, Fall 2001, pp. 437-458*

Zengin.B. (2010**)** Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisine Reel ve Moneter Etkileri, *Akademik İncelemeler Dergisi Cilt:5 Sayı:1,ss 103-126*

Zurub.H.,Ionescua.A&Constantina.V.D (2015**)** Measuring the Economic Impact of Tourism in European Emerging Markets, Emerging Markets Queries in Finance and Business, *Procedia Economics and Finance 32 (2015) pp.95-102*

Vanhove.N (2005) The Economics of Tourism Destinations, *Elsevier Butterworth-Heinemann Linacre House, Jordan Hill, Oxford OX2 8DP 30 Corporate Drive, Burlington, MA 01803*

KAYNAKÇA

Alavi, M., & Leidner, D. E. (2001). Review: Knowledge Management and Knowledge Management Systems: Conceptual Foundations and Research Issues. MIS Quarterly, 25(1), 107-136.

Alrawi, K. W. (2008). Knowledge Management and Organization's Perception in the United Arab Emirates. *International Journal of Commerce and Management, 18*(4), 382 - 394.

Atikkan, Z. ve Tunç, A. (2011). *Blogdan Al Haberi.* İstanbul: Yapı ve Kredi Yayınları.

Augier, M. ve Teece, D. J. (2005). An Economics Perspective on Intellectual Capital. B. Marr içinde, *Perspectives on Intellectual Capital: Multidisciplinary Insights Into Management, Measurement, and Reporting* (s. 3-27). Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.

Barutçugil, İ. (2002). Bilgi Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.57-70.

Bayraktar, B. B. (2006). *Bilgi Yönetimi: Akademik Yaklaşımlar.* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Beijerse, R. (1999). Questions in Knowledge Management- Defining and Conceptualising a Phenomenon. *Journal of Knowledge Management Volume 3 issue 2, 3*(2), 94-109.

Betz, F. (2010). *Teknolojik Yenilik Yönetimi, Değişimle Gelen Rekabet Avantajı.* Ankara: TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları.

Bhatt, D. (2000). "Organizing Knowledge in the Knowledge Development Cycle", Journal of Knowledge Management, 4(1), ss. 15-26.

Canbazoğlu, T. (2000). Yararlı Bilgi Yönetiminde İnsan Faktörü. Türkiye Bilişim Vakfı Eğitim Seminerleri:17.İstanbul.

Cross, R., Borgatti, S. P., & Parker, A. (2005). Making Invisible Work Visible: Using Social Network Analysis to Support Strategic Collaboration. California Management Review, 44(2), 25-46.

Davenport, T. H., & Prusak, L. (1998). Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know. Harvard Business School Press.

Davenport, T. ve L. Prusak (2001). İş Dünyasında Bilgi Yönetimi, Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şti., İstanbul.

Durna, U. ve Demirel, Y. (2008). Bilgi Yönetiminde Bilgiyi Anlamak, Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 30 (1), 129-156.

Eren, E. (2016). *Yönetim ve Organizasyon: Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Yayınları.

Fettahlıoğlu, Ö. O. ve Akdoğan, Z. (2015). Bilgi Yönetimi ve Örgütsel Sapma Davranışları Arasındaki İlişkiye Yönelik Alan Araştırması. *Social Science Studies Journal, 1*(1), 42-51.

Güçlü, N. ve Sotırofskı, K. (2006). Bilgi Yönetimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4 (4), 351-373.

Gülseçen, S. (2014). Bir Değer Olarak Bilgi ve Bilginin Yönetimi. Türk Kütüphaneciliği, 28 (1), 62-68.

Ipe, M. (2003). The Praxis of Knowledge Sharing in Organizations: ACase Study, Ph.D Dissertation, The University of Minnesota, 18-20.

Jennex, M. E. (2007). What is Knowledge Management? M. E. Jennex, & J. Neidig (Dü.) içinde, *Knowledge Management in Modern Organizations* (s. 4). Hersey, USA: Idea Group Publishing.

Karakaya, A. (2002). "İşletme Yönetiminde Stratejik Bilgi Kullanım Yönetimi Üzerine Bir Araştırma.303-320.

LaValle, S., Lesser, E., Shockley, R., Hopkins, M. S. ve Kruschwitz, N. (2011). Big data, analytics and the path from insights to value. MIT sloan management review, 52(2), 21-32.

Lengnick-Hall, M. L. ve Lengnick-Hall, C. A. (2004). *Bilgi Ekonımisinde İnsan Kaynakları Yönetimi.* İstanbul: Dışbank Kitapları.

McIver, D., Lengnick-Hall, C. A. ve Lengnick-Hall, M. L. (2013). Understanding Work and Knowledge Management from a Knowledge-in-Practice Perspective. *The Academy of Management Review, 38*(4), 597–620.

Mutlu, E. C. (1999). *Uluslararası İşletmecilik.* İstanbul: Beta Yayınları.

Nonaka, I. (1994). A dynamic theory of organizational knowledge, Organization Science, 5 (1), 14-37.

Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). The Knowledge-Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation. Oxford University Press.

Nye, J. S. ve Welch, D. A. (2010). *Küresel Çatışmayı ve İşbirliğini Anlamak.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Özer, M. A. (2008). *21. Yüzyılda Yönetim ve Yöneticiler.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Rowley, J. (2007). The Wisdom Hierarchy: Representations of The DIKW Hierarchy. *Journal of Information Science*, 33(2), 163–180. Erişim adresi: https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0165551506070706.

Ruggles, R. (1998). The State of the Notion: Knowledge Management in Practice. California Management Review, 40(3), 80-89.

Soliman, F. ve Spooner, K. (2000). Strategies for Implementing Knowledge Management: Role of Human Resources Management. *Journal of Knowledge Management, 4*(4), 337-345.

Vukasinov, T. ve Draskovic, N. (2013). *Knowledge Management: Technology, Applications and Impact*. New York: Nova Science Publishers.

Zack, M. H. (1999). Developing a Knowledge Strategy. *California Management Review, 41*(3), 125-145.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2023). "Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü" https://www.aile.gov.tr (E.T.:04.09.2023).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2018). "Türkiye'de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri" https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/35429/xfiles/turkiye_de_afetler.pdf (E.T.:22.09.2023).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2023). "06 Şubat 2023 Pazarcık-Elbistan Kahramanmaraş (Mw: 7.7 – Mw: 7.6) Depremleri Raporu" https://deprem.afad.gov.tr/assets/pdf/Kahramanmara%C5%9F%20Depremi%20%20Raporu_02.06.2023.pdf (E.T.:22.09.2023).

Aldoğan, S. N. (2018). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Etik Karar Verme Süreçlerini Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2023). "Afet ve Acil Durumlarda Psiko-Sosyal Destek Hizmetleri Kapsamında Çocuk Yetişkin ve Çalışanlar için Bilgilendirme Broşürleri" https://www.aile.gov.tr/athgm/duyurular/afet-ve-acil-durumlarda-psikososyal-destek-hizmetleri-kapsaminda-cocuk-yetiskin-ve-calisanlar-icin-bilgilendirme-brosurleri/ (E.T.: 23.09.2023).

Aslan, R. (2021). Engelli Bireylerin Afet Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma. Doktora Tezi. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi.

Aslangiri, F., ve Açkalın, O. (2019). Engellilerin Afete Dirençliliği ve Van'da Yerel Örgütlenme. *Dirençlilik Dergisi*, 3(1), 71-83.

Aslan, R., Şahinöz, S. (2021). Engelli Bireylerin Afet Deneyimleri: Fenomenolojik Bir Araştırma. 5. Uluslararası 23. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (549-550). 13-18 Aralık.

Atalay, İ. (2004). *Doğa Bilimleri Sözlüğü Coğrafya-Ekoloji Ekosistem (botanik,jeoloji,orman,toprak)*. İzmir: Meta Basım.

Barnes, M. and Bowl, R. (2001). *Taking Over the Asylum: Empowerment and Mental Health*. New york: Palgrave Publishing.

Bayraktar, S. (2012). *Psikolojik Travma*. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Celep, H. (2022). İşitme Engelli Bireylerin Afetlere Dirençliliği: 30 Ekim 2020 – İzmir Depremi. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Chen, J., Zhou, X., Zeng, M., and Wu, X. (2015). Post-Traumatic Stress Symptoms and Post-Traumatic Growth: Evidence from A Longitudinal Study Following An Earthquake Disaster. *PLOS One*, 10(6), 1-10.

Demirkan, S. (2006). Türk Ailesinin Korunması ve Güçlendirilmesinde Sivil Toplum Kuruluşları İle İşbirliğinin Önemi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 91-96.

Dereli, F. (2022). İklim Değişikliğinde Afetlerde Engelli Olmak. II. Uluslararası Sağlık ve İklim Değişikliği Kongresi (82-83). 23-30 Kasım.

Ekmekçi, R. (2008). Basketbol Hakemlerinin Stres Kaynakları ile Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin Tespiti ve Önleyici Yönetsel Uygulamaların Geliştirilmesi. Doktora Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.

Elliott, D. (2010). A Social Development Model for Infusing Disaster Planning Management and Response in the Social Work Curriculum. In: Gillespie DF and Danso K (eds) Disaster Concepts and issues. A Guide for Social Work Education and Practise. Alexandria, Virginia. *CSWE Press*, 89–110.

Erdoğan, C.N. ve Aksoy, Ö.N. (2020). Rem Stresi ile Baş Etme Stratejileri (Balıkesir Karesi İlçesi Paşaalanı Mahallesi Örneği). *Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(2), 88-103.

Eskişehir Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (2016). "Eskişehir AFAD Erasmus+İşbirliği Ortaklıkları Projeleri" https://www.ua.gov.tr/media/4robtpxs/eski%C5%9Fehir-afad-proje.pdf (E.T.: 12.09.2023).

Folkman, S., and Lazarus, R.S. (1986). Stress Processes and Depressive Symptomatology. *Journal of Abnormal Psychology*, 95 (2), 107-113.

Gündüz, B., ve Gökçakan, Z. (2003). Hemşirelerde Tükenmişliği Yordamada Stresle Başaçıkma Biçimleri, Eğitim Düzeyi ve Hizmet Süresi Değişkenleri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10-17.

Hacıoğlu, M., ve Aker, T., Kutlar, T. ve Yaman, M. (2002). Deprem Tipi Travma Sonrasında Gelişen Travma Sonrası Stres Bozukluğu Belirtileri Alt Tipleri. *Düşünen Adam*, 15(1), 4-15.

İşçi, C. (2008). Deprem Nedir ve Nasıl Korunuruz? *Journal of Yasar University*, 3(9), 959-983.

Kara, E. (2020). COVID-19 Pandemisindeki Dezavantajlı Gruplar ve Sosyal Hizmet İşgücünün İşlevi. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 28-34.

Kc, A., Gan, CCR ve Dwirahmadi, F. (2019). Breaking Through Barriers and Building Disaster Mental Resilience: A Case Study in the Aftermath of the 2015 Nepal Earthquakes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(16), 2964.

Kılıç, M. (2008). Afetlerde Psikososyal Hizmetlerin Etkililiği: Türk Kızılayı ve 2005 Pakistan Depremi. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Kılıç Ekici, Ö. (2023). 6 Şubat 2023 Depremleri. TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi. 6-13.

Kukuoğlu, A. (2018). Doğal Afetler Sonrası Yaşanan Travmalar ve Örnek Bir Psikoeğitim Programı. *Afet ve Risk Dergisi*. 1(1), 39-52.

Kula, N. (2002). Deprem ve Dini Başa Çıkma. *Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 234-255.

Labrague, LJ. (2021). Psychological Resilience, Coping Behaviours and Social Support Among Health Care Workers During The COVID-19 Pandemic: A Systematic Review Of Quantitative Studies. *Nursing Management*, 1-13.

Nakajima, Ş. (2012). Deprem ve Sonrası Psikolojisi. *Okmeydanı Tıp Dergisi*, 28(2), 150-155.

Özen, Y. (2017). Psikolojik Travmanın İnsanlık Kadar Eski Tarihi. *The Journal of Social Science*, 2(1), 104-117.

Polatçı, S., Irk, E., Gültekin, Z., ve Sobacı, F. (2017). Psikolojik Dayanıklılık ve Kişilik Özellikleri Tatmin Düzeyini Etkiler mi?. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(29), 553-578.

Sabuncuoğlu, O., Çevikaslan, A. ve Berkem, M. (2003). Marmara Depreminden Etkilenen İki Ayrı Bölgede Ergenlerde Depresyon, Kaygı ve Davranış. *Klinik Psikiyatri*, 6, 189-197.

Sarman, A. (2012). Elazığ ili Karakoçan ilçesinde Yaşanan Yıkıcı Deprem Sonrasında, Depremi Yaşayan İlköğretim Çağı Çocuklarda Kaygı Düzeyi, Depresyon Belirtileri ve Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi.

Sheafor, B. and Horejsi, C. (2003). *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. *Sixth Edition*. Boston: Allyn and Bacon.

Sönmez, M.B. (2022). Depremin Psikolojik Etkileri, Psikolojik Destek ve Korkuyla Baş Etme. Türk Ortopedi ve Travmatoloji Birliği Derneği (*TOTBİD) Dergisi*. 21, 337-343.

Sür, Ö. (1993). Türkiye'nin Deprem Bölgeleri. *Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*. 2.

Şahin, D. (2014). Öğretmelerin Öz Duyarlıklarının Psikolojik Sağlamlık ve Yaşam Doyumu Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Şahin, C., ve Sipahioğlu, Ş. (2002). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Tapan, M.G. (2023). Kahramanmaraş Depremleri Sonrası Afet Yönetiminde Sosyal Hizmet Uygulamaları. *Yedi Aralık Sosyal Araştırmalar Dergisi (YASAD).* 2(1), 18-30.

Tavukçu C. ve Keleşoğlu, F. (2022). A Case Solution in the Context of Empowerment Approach. İçinde G. Günay (Editör) ve Z. Karacagil (Editör), *4 th International Congress on Multidisciplinary Social Sciences Abstracts Booklet* (s. 113). Ankara: BİDGE.

Tedeschi, R. G., & Calhoun, L. G. (2004). Posttraumatic Growth: Conceptual Foundations and Empirical Evidence. *Psychological Inquiry*. 15(1), 1-18.

Temel, M. (2015). Engelli Çocuğa Sahip Aileler ile Engelsiz Çocuğa Sahip Ailelerin Tükenmişlik ve Psikolojik Dayanıklılıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Tomanbay, İ. (2000). Deprem, İnsan ve Sosyal Hizmetler. *Toplum ve Sosyal Hizmet*. 1(10), 123-137.

Tomar, İ.H. (2002). 17 Ağustos Marmara Depremi Sonrasında Farklı Meslek Gruplarındaki Bireylerde Görülen Stres Yaşantıları ve Başa

Çıkma Davranışları. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Tonak Atacan, H. ve Kitiş, A. (2020). Deprem ve Yangın Afetlerinde Engelli: Anlatımsal Bir Derleme. *Ergoterapi ve Rehabilitasyon Dergisi,* 8(1), 77-84.

Tuncay, T. (2004) Afetlerde Sosyal Hizmet, 1999 Yılı Marmara ve Bolu–Düzce Depremleri Sonrasında Gerçekleştirilen Sosyal Hizmet Uygulamaları. Ankara.

Türk, A. (2022). Deprem Özelinde Engelli Bireylere Duyarlı Afet Yönetimi Modeli. *Afet ve Risk Dergisi*, 5(1), 61-77.

Uğurlu, M., Bakım, B., Güveli, M., Karamustafalıoğlu, K.O., Soydal, T. ve Ergüder, T. (2003). Afet Yaşantıları, Afet Psikiyatrisi ve Bingöl Depremi Sonrası Ruhsal Müdahale Programı. *Düşünen Adam Dergisi*. 16(4), 203-210.

Yılmaz, K., Balun, B., ve Erbay, G. (2019). Sürdürülebilir Bir Yönetim Paradigması: Ortopedik Engelli Bireylerin Afetlere Hazırlık Seviyeleri. *Dirençlilik Dergisi*, 3(1), 1-24.

Yöndem, Z.D. ve Eren, A. (2008). Deprem Stresi İle Baş Etme Stratejileri Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(30), 60-75.

KAYNAKÇA

Adeleh, S. ve Eleyan, D. (2021). The Effect Of Marketing Mix On Customer Behaviour, *Economics Business And Organization Research*, 3 (2), 194-208.

Akıncı Vural, B. ve Okmeydan, C. K. (2016). Türkiye'deki Moda Markalarının Sosyal Medya Üzerinden Hedef Kitleleri ile Kurdukları İletişim ve Sosyal Müşteri İlişkileri Yönetimi. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (25), 64-83.

Aldhafferi, N., Watson, C., Sajeev, A.S.M. (2013). Personal ınformation privacy settings of online social networks and their suitability for mobile ınternet devices", International Journal of Security, *Privacy and Trust Management* (ıjsptm) 2 (2), 1-17.

Alkan, F. (2022). Sosyal medya kullanıcılarının mahremiyet algısı ve kişisel mahremiyetin sosyal ağlarda paylaşımı üzerine bir araştırma. Doktora tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Altunışık, R. (2009). Turizm İşletmelerinin Pazarlamasında 7P v 7C, *İstanbul: Değişim Yayınları.*

Altunışık, R. ve Baş, Y. (2016). Tüketicilerin Ürün Satın Alma Kararları Öncesi Aradıkları Bilgi Türlerinin Sınıflandırılması Üzerine Bir Araştırma. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi, 10* (1)

AMA, American Marketing Association (2022), https://www.ama.org/the-definition-of-marketing-what-is-marketing/adresinden erişildi.

Arslan, E. (2022). Sosyal Medya Pazarlamasının Tüketici Davranışlarına Etkisi Ve Öğretmenlere Yönelik Nitel Bir Araştırma. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Beykoz Üniversitesi.

Arslan, İ. K. ve Yavuz, A. (2021). Sosyal Medyanın Tüketici Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi, 4* (8), 151-170.

Büyükler İşler, D.,Yarangümelioğlu, D. ve Gümülü, E. (2016). Online Tüketici Satın Alma Davranışlarını Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Durum Değerlendirmesi: Isparta İlinde Bir Uygulama. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 6* (3).

Büyüköztürk, Ş. Akgün, Ö. E. Demirel, F. Karadeniz, Ş. ve Çakmak, E. K. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri Yöntemleri*, Pegem Akademi.

Cevher, M. F. (2020). Sosyal Medyada Satın Alma Niyetinin Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13* (2), 58-69.

Cohen, A.W. (1988). *The Practice of Marketing Management,* Collier Macmillan.

Çalışkan, M. ve Mencik, Y. (2015). Değişen Dünyanın Yeni Yüzü: Sosyal Medya Akademik Bakış. *Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi,* (50), 254-277.

Doğan, İ.Ö. (2000). ‘’Kalite Uygulamalarının İşletmelerin Rekabet Gücü Üzerine Etkisi’’, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* Yayınlanmış Doktora Tezi, Cilt: 2, Sayı: 1, Ocak-Şubat-Mart

Geçer, T. (2016). Ürün Pazarlamasında Doğrudan Pazarlama Gelişme Potansiyeli ve Tutundurma Karması İçerisindeki Önemi: Eskişehir İlindeki İşletmelerde Doğrudan Pazarlama Uygulamalarına İlişkin Çalışma. *İktisadi Yenilik Dergisi, 3* (2), 46-71.

Gedik, A. (2020). Davranış Ekonomisi ve Tüketici Davranışları Açısından Bir Uygulama. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi,* (1), 23-40.

Gürtan, K. (1982), *İstatistik ve Araştırma Metotları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Ilgaz Sümer, S. ve Eser, Z. (2006). Pazarlama Karması Elemanlarının Evrimi’,*Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* Yıl 8, Sayı 1, 165-186

Kallier, S. M. (2017). The ınfluence Of Real-Time Marketing Campaigns Of Retailerson Consumer Purchase Behavior. *International Review of Management and Marketing, 7* (3) , 126-133.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kaya, F. (2018). Reklam ve Pazarlama Stratejileri: Bir Reklamda Olması Gerekenler. *Mecmua, (5),* 99-111.

Kotler, P. (2001). *Marketing Management: The Millenium Edition*, New Delhi, Prentice Hall of India Private Limited.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medya’nın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18* (1), 323-337.

Miraboğlu, M. (1970). Pazarlama ve Mahiyeti. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi 20,* (2), 57-69.

Özçifçi, V. (2020). Sosyal Medyanın Tüketicilerin Satın Alma Niyeti Üzerindeki Etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6* (1), 206-223.

Pelet, J. E., Taieb, B. (2017). Privacy protection on social networks: a scale for measuring users attitudes in france and the USA, *Advances in Intelligent Systems and Computing*, 763- 773.

Sarıtaş, A. ve Karagöz, Ş. (2017). Sosyal Medya Kullanımının Tüketici Davranışlarına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Örneği 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum *Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6* (17).

Şenkal, Y. (2016). Bütünleşik Pazarlama İletişim Sürecinde Halkla İlişkiler ve Reklam. *İletişim Çalışmaları Dergisi, 2* (2), 39-53.

Uyar, A. (2018). Satış Geliştirme Çabalarının Tüketiciler Açısından Değerlendirilmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 22-35.

Ünal Kestane, S. (2020). Dynamıcs Of Personal Sellıng And Changıng Sales Skılls İn The Dıgıtal Age. *Pazarlama ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 13* (2), 285-304.

Xu, X., Dinev, T., Smith, H.J. and Hart, P. (2008). *Examining the formation of ındividual's privacy concerns: toward an integrative view*, in International Conference on Information Systems, Paris.

Yurdakul, M. ve Kiracı, A. (2008). Sanal Pazarlama Karması Bileşimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 13 (2), 165-185.

Editörler:
Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu
Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Sağlık Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXI

EĞİTİM
yayınevi

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI

Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-07-3
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXI
Editörler: Prof. Dr. Türker Çavuşoğlu, Uzm. Dr. Aylin Gökhan
IV+106 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-07-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Acosta-Rodríguez, V. A., de Groot, M. H. M., Rijo-Ferreira, F., Green, C. B. ve Takahashi, J. S. (2017a). Mice under Caloric Restriction Self-Impose a Temporal Restriction of Food Intake as Revealed by an Automated Feeder System. *Cell Metabolism*, *26*(1), 267-277.e2. doi:10.1016/j.cmet.2017.06.007

Acosta-Rodríguez, V. A., de Groot, M. H. M., Rijo-Ferreira, F., Green, C. B. ve Takahashi, J. S. (2017b). Mice under Caloric Restriction Self-Impose a Temporal Restriction of Food Intake as Revealed by an Automated Feeder System. *Cell Metabolism*, *26*(1), 267-277.e2. doi:10.1016/j.cmet.2017.06.007

Alhussain, M. H., Macdonald, I. A. ve Taylor, M. A. (2016). Irregular meal-pattern effects on energy expenditure, metabolism, and appetite regulation: a randomized controlled trial in healthy normal-weight women. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *104*(1), 21-32. doi:10.3945/ajcn.115.125401

Anastasiou, C. A., Karfopoulou, E. ve Yannakoulia, M. (2015). Weight regaining: From statistics and behaviors to physiology and metabolism. *Metabolism*, *64*(11), 1395-1407. doi:10.1016/j.metabol.2015.08.006

Anton, S. D., Moehl, K., Donahoo, W. T., Marosi, K., Lee, S. A., Mainous, A. G., … Mattson, M. P. (2018). Flipping the Metabolic Switch: Understanding and Applying the Health Benefits of Fasting. *Obesity*, *26*(2), 254-268. doi:10.1002/oby.22065

Antoni, R., Johnston, K. L., Collins, A. L. ve Robertson, M. D. (2016). Investigation into the acute effects of total and partial energy restriction on postprandial metabolism among overweight/obese participants. *British Journal of Nutrition*, *115*(6), 951-959. doi:10.1017/S0007114515005346

Browning, J. D., Baxter, J., Satapati, S. ve Burgess, S. C. (2012). The effect of short-term fasting on liver and skeletal muscle lipid, glucose, and energy metabolism in healthy women and men. *Journal of Lipid Research*, *53*(3), 577-586. doi:10.1194/jlr.P020867

Cahill, L. E., Chiuve, S. E., Mekary, R. A., Jensen, M. K., Flint, A. J., Hu, F. B. ve Rimm, E. B. (2013). Prospective Study of Breakfast Eating and Incident Coronary Heart Disease in a Cohort of Male US Health Professionals. *Circulation*, *128*(4), 337-343. doi:10.1161/CIRCULATIONAHA.113.001474

Catenacci, V. A., Pan, Z., Ostendorf, D., Brannon, S., Gozansky, W. S., Mattson, M. P., … Troy Donahoo, W. (2016). A randomized pilot study comparing zero-calorie alternate-day fasting to daily caloric restriction in adults with obesity. *Obesity*, *24*(9), 1874-1883. doi:10.1002/oby.21581

Colman, R. J., Anderson, R. M., Johnson, S. C., Kastman, E. K., Kosmatka, K. J., Beasley, T. M., … Weindruch, R. (2009). Caloric Restriction Delays Disease Onset and Mortality in Rhesus Monkeys. *Science*, *325*(5937), 201-204. doi:10.1126/science.1173635

de Cabo, R. ve Mattson, M. P. (2019). Effects of Intermittent Fasting on Health, Aging, and Disease. *New England Journal of Medicine*, *381*(26), 2541-2551. doi:10.1056/NEJMra1905136

Di Francesco, A., Di Germanio, C., Bernier, M. ve de Cabo, R. (2018). A time to fast. *Science*, *362*(6416), 770-775. doi:10.1126/science.aau2095

Duregon, E., Pomatto-Watson, L. C. D. D., Bernier, M., Price, N. L. ve de Cabo, R. (2021). Intermittent fasting: from calories to time restriction. *GeroScience*, *43*(3), 1083-1092. doi:10.1007/s11357-021-00335-z

Edelstein, S., Barrett-Connor, E., Wingard, D. ve Cohn, B. (1992). Increased meal frequency associated with decreased cholesterol concentrations; Rancho Bernardo, CA, 1984–1987. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *55*(3), 664-669. doi:10.1093/ajcn/55.3.664

Eshghinia, S. ve Mohammadzadeh, F. (2013). The effects of modified alternate-day fasting diet on weight loss and CAD risk factors in overweight and obese women. *Journal of Diabetes & Metabolic Disorders*, *12*(1), 4. doi:10.1186/2251-6581-12-4

Foster, D. W. (1967). Studies in the Ketosis of Fasting*. *Journal of Clinical Investigation*, *46*(8), 1283-1296. doi:10.1172/JCI105621

Green, C. L., Soltow, Q. A., Mitchell, S. E., Derous, D., Wang, Y., Chen, L., … Speakman, J. R. (2018). The Effects of Graded Levels of Calorie Restriction: XIII. Global Metabolomics Screen Reveals Graded Changes in Circulating Amino Acids, Vitamins, and Bile Acids in the Plasma of C57BL/6 Mice. *The Journals of Gerontology: Series A*. doi:10.1093/gerona/gly058

Gutch, M., Kumar, S., Razi, S., Gupta, K. ve Gupta, A. (2015). Assessment of insulin sensitivity/resistance. *Indian Journal of Endocrinology and Metabolism*, *19*(1), 160. doi:10.4103/2230-8210.146874

Halberg, N., Henriksen, M., Söderhamn, N., Stallknecht, B., Ploug, T., Schjerling, P. ve Dela, F. (2005). Effect of intermittent fasting and refeeding on insulin action in healthy men. *Journal of Applied Physiology*, *99*(6), 2128-2136. doi:10.1152/japplphysiol.00683.2005

Harvie, M. N., Pegington, M., Mattson, M. P., Frystyk, J., Dillon, B., Evans, G., … Howell, A. (2011a). The effects of intermittent or continuous energy restriction on weight loss and metabolic disease risk markers: a randomized trial in young overweight women. *International Journal of Obesity*, *35*(5), 714-727. doi:10.1038/ijo.2010.171

Harvie, M. N., Pegington, M., Mattson, M. P., Frystyk, J., Dillon, B., Evans, G., … Howell, A. (2011b). The effects of intermittent or continuous energy restriction on weight loss and metabolic disease risk markers: a randomized trial in young overweight women. *International Journal of Obesity*, *35*(5), 714-727. doi:10.1038/ijo.2010.171

Harvie, M., Wright, C., Pegington, M., McMullan, D., Mitchell, E., Martin, B., … Howell, A. (2013). The effect of intermittent energy and carbohydrate restriction v . daily energy restriction on weight loss and

metabolic disease risk markers in overweight women. *British Journal of Nutrition*, *110*(8), 1534-1547. doi:10.1017/S0007114513000792

Heilbronn, L. K., Smith, S. R., Martin, C. K., Anton, S. D. ve Ravussin, E. (2005). Alternate-day fasting in nonobese subjects: effects on body weight, body composition, and energy metabolism1,2. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *81*(1), 69-73. doi:10.1093/ajcn/81.1.69

Horne, B. D., Muhlestein, J. B., May, H. T., Carlquist, J. F., Lappé, D. L., Bair, T. L. ve Anderson, J. L. (2012). Relation of Routine, Periodic Fasting to Risk of Diabetes Mellitus, and Coronary Artery Disease in Patients Undergoing Coronary Angiography. *The American Journal of Cardiology*, *109*(11), 1558-1562. doi:10.1016/j.amjcard.2012.01.379

Jakubowicz, D., Barnea, M., Wainstein, J. ve Froy, O. (2013). High Caloric intake at breakfast vs. dinner differentially influences weight loss of overweight and obese women. *Obesity*, *21*(12), 2504-2512. doi:10.1002/oby.20460

Johnson, J. B., Summer, W., Cutler, R. G., Martin, B., Hyun, D.-H., Dixit, V. D., … Mattson, M. P. (2007). Alternate day calorie restriction improves clinical findings and reduces markers of oxidative stress and inflammation in overweight adults with moderate asthma. *Free Radical Biology and Medicine*, *42*(5), 665-674. doi:10.1016/j.freeradbiomed.2006.12.005

Kahleova, H., Lloren, J. I., Mashchak, A., Hill, M. ve Fraser, G. E. (2017). Meal Frequency and Timing Are Associated with Changes in Body Mass Index in Adventist Health Study 2. *The Journal of Nutrition*, *147*(9), 1722-1728. doi:10.3945/jn.116.244749

Kennedy, B. K., Berger, S. L., Brunet, A., Campisi, J., Cuervo, A. M., Epel, E. S., … Sierra, F. (2014). Geroscience: Linking Aging to Chronic Disease. *Cell*, *159*(4), 709-713. doi:10.1016/j.cell.2014.10.039

Leech, R. M., Timperio, A., Livingstone, K. M., Worsley, A. ve McNaughton, S. A. (2017). Temporal eating patterns: associations with nutrient intakes, diet quality, and measures of adiposity. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *106*(4), 1121-1130. doi:10.3945/ajcn.117.156588

Levine, M. E., Suarez, J. A., Brandhorst, S., Balasubramanian, P., Cheng, C.-W., Madia, F., … Longo, V. D. (2014). Low Protein Intake Is Associated with a Major Reduction in IGF-1, Cancer, and Overall Mortality in the 65 and Younger but Not Older Population. *Cell Metabolism*, *19*(3), 407-417. doi:10.1016/j.cmet.2014.02.006

Li, G., Xie, C., Lu, S., Nichols, R. G., Tian, Y., Li, L., … Gonzalez, F. J. (2017). Intermittent Fasting Promotes White Adipose Browning and Decreases Obesity by Shaping the Gut Microbiota. *Cell Metabolism*, *26*(5), 801. doi:10.1016/j.cmet.2017.10.007

Liao, C., Rikke, B. A., Johnson, T. E., Diaz, V. ve Nelson, J. F. (2010). Genetic variation in the murine lifespan response to dietary restriction: from life extension to life shortening. *Aging Cell*, *9*(1), 92-95. doi:10.1111/j.1474-9726.2009.00533.x

Liao, C., Rikke, B. A., Johnson, T. E., Gelfond, J. A. L., Diaz, V. ve Nelson, J. F. (2011). Fat maintenance is a predictor of the murine lifespan response to dietary restriction. *Aging Cell*, *10*(4), 629-639. doi:10.1111/j.1474-9726.2011.00702.x

Mattison, J. A., Colman, R. J., Beasley, T. M., Allison, D. B., Kemnitz, J. W., Roth, G. S., … Anderson, R. M. (2017). Caloric restriction improves health and survival of rhesus monkeys. *Nature Communications*, *8*(1), 14063. doi:10.1038/ncomms14063

Mattison, J. A., Roth, G. S., Beasley, T. M., Tilmont, E. M., Handy, A. M., Herbert, R. L., … de Cabo, R. (2012). Impact of caloric restriction on health and survival in rhesus monkeys from the NIA study. *Nature*, *489*(7415), 318-321. doi:10.1038/nature11432

Mattson, M. P. (2019). An Evolutionary Perspective on Why Food Overconsumption Impairs Cognition. *Trends in Cognitive Sciences*, *23*(3), 200-212. doi:10.1016/j.tics.2019.01.003

Mattson, M. P. ve Arumugam, T. V. (2018). Hallmarks of Brain Aging: Adaptive and Pathological Modification by Metabolic States. *Cell Metabolism*, *27*(6), 1176-1199. doi:10.1016/j.cmet.2018.05.011

Mattson, M. P., Longo, V. D. ve Harvie, M. (2017). Impact of intermittent fasting on health and disease processes. *Ageing Research Reviews*, *39*, 46-58. doi:10.1016/j.arr.2016.10.005

Mekary, R. A., Giovannucci, E., Willett, W. C., van Dam, R. M. ve Hu, F. B. (2012). Eating patterns and type 2 diabetes risk in men: breakfast omission, eating frequency, and snacking. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *95*(5), 1182-1189. doi:10.3945/ajcn.111.028209

Mitchell, S. J., Madrigal-Matute, J., Scheibye-Knudsen, M., Fang, E., Aon, M., González-Reyes, J. A., … de Cabo, R. (2016). Effects of Sex, Strain, and Energy Intake on Hallmarks of Aging in Mice. *Cell Metabolism*, *23*(6), 1093-1112. doi:10.1016/j.cmet.2016.05.027

Newman, J. C. ve Verdin, E. (2017). β-Hydroxybutyrate: A Signaling Metabolite. *Annual Review of Nutrition*, *37*(1), 51-76. doi:10.1146/annurev-nutr-071816-064916

Redman, L. M., Smith, S. R., Burton, J. H., Martin, C. K., Il'yasova, D. ve Ravussin, E. (2018). Metabolic Slowing and Reduced Oxidative Damage with Sustained Caloric Restriction Support the Rate of Living and Oxidative Damage Theories of Aging. *Cell Metabolism*, *27*(4), 805-815.e4. doi:10.1016/j.cmet.2018.02.019

Ridaura, V. K., Faith, J. J., Rey, F. E., Cheng, J., Duncan, A. E., Kau, A. L., … Gordon, J. I. (2013). Gut Microbiota from Twins Discordant for Obesity Modulate Metabolism in Mice. *Science*, *341*(6150). doi:10.1126/science.1241214

Shen, R., Wang, B., Giribaldi, M. G., Ayres, J., Thomas, J. B. ve Montminy, M. (2016). Neuronal energy-sensing pathway promotes energy balance by modulating disease tolerance. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, *113*(23). doi:10.1073/pnas.1606106113

Soeters, M. R., Lammers, N. M., Dubbelhuis, P. F., Ackermans, M., Jonkers-Schuitema, C. F., Fliers, E., … Serlie, M. J. (2009). Intermittent fasting does not affect whole-body glucose, lipid, or protein metabolism. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *90*(5), 1244-1251. doi:10.3945/ajcn.2008.27327

Solon-Biet, S. M., Mitchell, S. J., Coogan, S. C. P., Cogger, V. C., Gokarn, R., McMahon, A. C., … Le Couteur, D. G. (2015). Dietary Protein to Carbohydrate Ratio and Caloric Restriction: Comparing Metabolic Outcomes in Mice. *Cell Reports*, *11*(10), 1529-1534. doi:10.1016/j.celrep.2015.05.007

Speakman, John R. ve Mitchell, S. E. (2011). Caloric restriction. *Molecular Aspects of Medicine*, *32*(3), 159-221. doi:10.1016/j.mam.2011.07.001

Speakman, J.R., Mitchell, S. E. ve Mazidi, M. (2016). Calories or protein? The effect of dietary restriction on lifespan in rodents is explained by calories alone. *Experimental Gerontology*, *86*, 28-38. doi:10.1016/j.exger.2016.03.011

Swindell, W. R. (2012). Dietary restriction in rats and mice: A meta-analysis and review of the evidence for genotype-dependent effects on lifespan. *Ageing Research Reviews*, *11*(2), 254-270. doi:10.1016/j.arr.2011.12.006

Togo, J., Hu, S., Li, M., Niu, C. ve Speakman, J. R. (2019). Impact of dietary sucrose on adiposity and glucose homeostasis in C57BL/6J mice depends on mode of ingestion: liquid or solid. *Molecular Metabolism*, *27*, 22-32. doi:10.1016/j.molmet.2019.05.010

Trepanowski, J. F., Kroeger, C. M., Barnosky, A., Klempel, M. C., Bhutani, S., Hoddy, K. K., … Varady, K. A. (2017). Effect of Alternate-Day Fasting on Weight Loss, Weight Maintenance, and Cardioprotection Among Metabolically Healthy Obese Adults. *JAMA Internal Medicine*, *177*(7), 930. doi:10.1001/jamainternmed.2017.0936

van der Heijden, A. A. W. A., Hu, F. B., Rimm, E. B. ve van Dam, R. M. (2007). A Prospective Study of Breakfast Consumption and Weight Gain among U.S. Men. *Obesity*, *15*(10), 2463-2469. doi:10.1038/oby.2007.292

Varady, K. A., Hudak, C. S. ve Hellerstein, M. K. (2009). Modified alternate-day fasting and cardioprotection: relation to adipose tissue dynamics and dietary fat intake. *Metabolism*, *58*(6), 803-811. doi:10.1016/j.metabol.2009.01.018

Vaughan, K. L., Kaiser, T., Peaden, R., Anson, R. M., de Cabo, R. ve Mattison, J. A. (2018). Caloric Restriction Study Design Limitations in Rodent and Nonhuman Primate Studies. *The Journals of Gerontology: Series A*, *73*(1), 48-53. doi:10.1093/gerona/glx088

Velingkaar, N., Mezhnina, V., Poe, A., Makwana, K., Tulsian, R. ve Kondratov, R. V. (2020). Reduced caloric intake and periodic fasting independently contribute to metabolic effects of caloric restriction. *Aging Cell*, *19*(4). doi:10.1111/acel.13138

Wan, R., Ahmet, I., Brown, M., Cheng, A., Kamimura, N., Talan, M. ve Mattson, M. P. (2010). Cardioprotective effect of intermittent fasting is associated with an elevation of adiponectin levels in rats. *The Journal of Nutritional Biochemistry*, *21*(5), 413-417. doi:10.1016/j.jnutbio.2009.01.020

KAYNAKLAR

AAO, American Academy of Ophthalmology. Basic and Clinical Science Course 2005-2006- Section 10 – Glaucoma. ABD, 2005.

Allingham RR, Damji KF, Freedman SF, Moroi SE. Shield's Textbook of Glaucoma. 5th ed. Philadelphia, PA: Lippincot Williams & Wilkins; 2005.p. 1-656.

Alm A, Weinreb R, uveoscleral Outflow; Biology and Clinical aspects, Mosby-Wolf, 1998.

Anderson D.R., Patella, V.M., 1999. Automated Static Perimetry. St Louise:Mosby. 237, 29-34.

Bevin TH, Molteno AC, Herbison P. Otago Glaucoma Surgery Outcome Study: long-term results of 841 trabeculectomies. Clin Experiment Ophthalmol 2008;36: 731–737.

Bing Zhang, Jie Kang, and Xiaoming Chen.: Review Article A System Review and Meta-Analysis of Canaloplasty Outcomes in Glaucoma Treatment in Comparison with Trabeculectomy J Ophthalmol 2017;2017:2723761.

Bloom PA, Clement CI, King A, Noureddin B, Sharma K, Hitchings RA, Khaw PT: A comparison between tube surgery, ND:YAG laser and diode laser cyclophotocoagulation in the management of refractory glaucoma. Biomed Res Int 2013: 371951.

Craven ER, Katz LJ, Wells JM, et al. Cataract surgery with trabecular micro-bypass stent implantation in patients with mild-to-moderate open-angle glaucoma and cataract: two-year follow-up. J Cataract Refract Surg 2012 Aug; 38(8):1339-45.

Egs (European Glaucoma Society), Guidness and Terminology, 3rd. Edition, Savona, Dogma, Italy, 2005.

Galal A, Bilgic A, Eltanamly R, Osman A. XEN Glaucoma Implant with Mitomycin C 1-Year Follow-Up: Result and Complications. J Ophthalmol. 2017;2017:5457246.

Grover DS, Godfrey DG, Smith O, Feuer WJ, Montes de Oca I, Fellman RL.:Gonioscopy-assisted transluminal trabeculotomy, ab interno trabeculotomy: technique report and preliminary results. Ophthalmology. 2014 Apr;121(4):855-61.

Guzman de, Maria Hannah Pia Uyloan. "Trabeculectomy.", Medscape, 2023.

Hayreh S, Reviev HIS, Edwards J, Vasogenic origin of visual field defectsand optic nevre changes in glaucoma, Br J Ophthalmol. 1970;54:461-472.

He M, Friedman DS, Ge J, Huang W, Jin C, Cai X, Khaw PT, Foster PJ . Laser peripheral iridotomy in eyes with narrow drainage angles: ultrasound biomicroscopy outcomes. The Liwan Eye Study. Ophthalmology 2007;114: 1513–1519.

Ishida K, Ahmed II, Netland PA. Ahmed glaucoma valve surgical outcomes in eyes with and without silicone oil endotamponade. J Glaucoma 2009;18:325–30.

Kameda T, Inoue T, Inatani M & Tanihara H. Long-term efficacy of goniosynechialysis combined with phacoemulsification for primary angle closure. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol 2013; 251: 825–830.

Lai JS, Tham CC, Chan JC, Lam DS. Diode laser transscleral cyclophotocoagulation as primary surgical treatment for medically uncontrolled chronic angle closure glaucoma: long-term clinical outcomes. J Glaucoma 2005;14: 114–119.

Lee JR, Choi JY, Kim YD, Choi J. Laser peripheral iridotomy with iridoplasty in primary angle closure suspect: anterior chamber analysis by pentacam. Korean J Ophthalmol 2011;25 (4); 252–256.

Lewis RA. Ab interno approach to the subconjunctival space using a collagen glaucoma stent. J Cataract Refract Surg. 2014 Aug;40(8):1301-6.

Lütjen-Drecoll E, Rohen JW. Fuctional Morphology of the Trabecular Meshwork. In. Tasman W. Duane's Ophthalmology on CD-ROM. 2006.

Moniz N, Ramanan R, Mathew S, Central corneal thickness and intraocular pressure, XXIV Cong ESCRS, London 2006.

Ocakoglu O, Ustundag C, Devranoglu K, Yildirim R, Ozkan S. Repair of Descemet's membrane detachment after viscocanalostomy. J Cataract Refract Surg. 2002 Sep;28(9):1703-6.

Otarola F, Virgili G, Shah A, Hu K, Bunce C, Gazzard G. Ab interno trabecular bypass surgery with Schlemm´s Canal Microstent (Hydrus) for open angle glaucoma. Cochrane Database of Systematic Rev. 2020, Mar 9,3(3):CD012740.

Ozçetin H, Göz içi basıncı ve Glokomlar B1.VI, Ed. Özçetin H, klinik Göz Hastalıkları, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2003, 137-182.

Patel HY, Wagschal LD, Trope GE, Buys YM. Economic analysis of the Ex-PRESS miniature glaucoma device versus trabeculectomy. J Glaucoma. 2014;23:385–90.

Quigley HA, Broman AT. The number of people with glaucoma worldwide in 2010 and 2020. Br J Ophthalmol 2006;90: 262–267.

Riley SF, Nairin JP, Maestre FA, Smith TJ, Analysis of anterior chamber angle by gonioscopy and by ultrasound biomicroscopy, Int Ophthalmol Clin. 1994;34:274-281.

See JL. Imaging of the anterior segment in glaucoma. Clin Experiment Ophthalmol 2009;37(5):506-13.

Shabana N, Aquino MC, See J, Ce Z, et al. Quantitative evaluation of anterior chamber parameters using anterior segment optical coherence tomography in primary angle closure mechanisms. Clin Exp Ophthalmol 2012;40 (8);792-801.

Shah S, Chatterjee A, Mathai M, Relation between corneal thickness and measurement intraocular pressure in general ophthalmic clinic, Ophthalmology, 1999;106:2154-2160.

Shams PN, Foster PJ. Clinical outcomes after lens extraction for visually significant cataract in eyes with primary angle closure. J Glaucoma 2012;21: 545–550.

Shen CC, Salim S, Du H, Netland PA. Trabeculectomy versus Ahmed glaucoma valve implantation in neovascular glaucoma. Clin Ophthalmol. 2011;5:281–6.

Shields MB. Textbook of Glaucoma. Williams & Wilkins. Baltimore, 1992.

Smith SD, Singh K, Lin SC, Chen PP, Chen TC, Francis BA, et al. Evaluation of the anteior chamber angle in glaucoma: a report by the american academy of ophthalmology 2013;120(10):1985-97.

Spaeth GL, Aruajo S, Azuara A. Comparision of the configuration of the human anteror chamber angle, as determined by the Spaeth gonioscopic grading system and ultrasound biomicroscopy. Trans Am Ophthalmol Soc 1995;93:337-51.

Steven Vold , Iqbal Ike K.Ahmed , E Randy Craven, Cynthia Mattox, Robert Stamper, Mark Packer, Reay H Brown, Tsontcho Ianchulev; CyPass Study Group. Two-Year COMPASS Trial Results: Supraciliary Microstenting with Phacoemulsification in Patients with Open-Angle Glaucoma and Cataracts. Ophthalmology. 2016 Oct;123(10): 2103-12.

Streeten BW. The ciliary body. In. Tasman W. Duane's Ophthalmology on CD-ROM. 2006.

Taylor HR, Keeffe JE, World Blindness: a 21st century perspective, Br J Ophthalmol., 2001;85:261-5.

Tham CC, Kwong YY, Baig N, Leung DY, Li FC & Lam DS. Phacoemulsification versus trabeculectomy in medically uncontrolled chronic angle-closure glaucoma without cataract. Ophthalmology 2013:120 (1);62–67.

Tekin Y et al. Primary Open Angle Glaucoma Current Diagnosis and Treatment, Turkish Ophthalmology Association, 2017

Walker, Brandreth K. Ophthalmology. 4th ed. Optomet Vis Sci 2014; 91 (7): e193.

Weng T Ng, Morgan W .Mechanisms and treatment of primary angle closure: a review.Clin Experiment Ophthalmol 2012:40 (4); 218–228.

Wiiliamson TH, Lowe GD, Baxter GM, influence of age, systemic blood pressure, smoking and blood viscosity on orbital blood velocity, BR J Ophthalmol, 1995;79;1:17-22.

Wright C, Tawfik MA, Waisbourd M, Katz LJ. Primary angle-closure glaucoma: an update. Acta Ophthalmol. 2016;94 (3): 217–225.

KAYNAKLAR

1. ODriscoll SW, Jupiter JB, Cohen MS, Ring D, McKee MD. Difficult elbow fractures: Pearls and pitfalls, Instr Course Lect 2003; 52: 113-134.
2. Mason ML Some observations on fractures of the head of the radius with a review of one hundred cases. Br J Surg 42:123–132(1954)
3. Dormans JP, Rang M. Fractures of the olecranon and radial neck in children. Orthop Clin North Am 1990; 21: 257-268.
4. Geel CW, Palmer AK, Ruedi T, Leutenegger AF. İnternal fixation of proximal radial head fractures JOrthop Travma 1990; 4:270274
5. Deutch SR, Jensen SL, Tyrdal S, Olsen BS, Snephen O. Elbow Joint stability following experimental osteoligamentous injury and reconstruction. J. Shoulder Elbow Surg 2003; 12: 466471.
6. Khalfayan EE, Culp RW, Alexander AH. Mason type II radial head fractures: operative versus nonoperative treatment. J Orthop Trauma 1992;6:283–9.
7. Acevedo DC, Paxton ES, Kukelyansky I, et al. Radial head arthroplasty: state of the art. JAmAcad Orthop Surg 2014;22:633–42.
8. Kachooei AR, Claessen FM, Chase SM, et al. Factors associated with removal of a radial head prosthesis placed for acute trauma. Injury 2016;47:1253–7.
9. van Riet RP, Sanchez-Sotelo J, Morrey BF. Failure of metal radial head replacement. J Bone Joint Surg Br 2010;92:661–7.
10. Pugh DM, Wild LM, Schemitsch EH, et al. Standard surgical protocol to treat elbow dislocations with radial head and coronoid fractures. J Bone Joint Surg Am 2004;86-A:1122–30.
11. Iacobellis C, Visentin A, Aldegheri R. Open reduction and internal fixation of radial head fractures. Musculoskelet Surg 2012;96(Suppl 1):S81–6.
12. Rolla PR, Surace MF, Bini A, Pilato G. Arthroscopic treatment of fractures of the radial head. Arthroscopy 2006;22:233.e1–6.
13. Duckworth DG, Avakian Z and Chien C. Newly defined fracture pattern specific to Mason III radial head fractures: fracture description, management and outcomes using screw fixation. ANZ J Surg 2012; (82): 434–438.
14. Demiroglu M, Ozturk K, Baydar M, et al. Results of screwfixation in Mason II radial head fractures. Sringerplus 2016; 5: 540–545.
15. Ring D. Displaced, unstable fractures of the radial head: fixation vs. replacement—what is the evidence? Injury 2008;39:1329–37.
16. Hotchkiss RN. Displaced fractures of the radial head: internal fixation or excision. J AmAcad Orthop Surg 1997; 5:110.
17. King GJ, Evans DC, Kelam JF. Open reduction and internal fixation of radial head fractures

18. İkeda M, Yamashina Y, Kamimoto M, Oka Y. Open reduction and internal fixation of comminuted fracractures of the radial head using low- profile miniplates. J Bone Joint Surg Br 2003; 85: 10401044.
19. Foocharoen T, Foocharoen C, Laopaiboon M, Tiamklang T Aspiration of the elbow joint for treating radial head fractures review Cochrane Database of Systematic Reviews (2014)
20. Michael Zyskowski, Marc Beirer, Florian B. Imhoff, Dominik Pfo¨rringer1, Gunther Chlodwig, Kirchhoff, Peter Biberthaler, Sebastian Siebenlist, Using anatomicallypreshaped low-profile locking plate system leads to reliable results in comminuted radial head fractures Arch Orthop Trauma Surg (2016)
21. Wu PH, Dixit A, Kiat Tan DM, Shen L, Chee YH. Prospective study of surgical fixation of radial head fractures using cannulated headless compression screws for simple and complex radial head fractures J Orthop Surg (Hong Kong) 2017 May Aug;25(2):-2309499017716278doi:10.1177/2309499017716278.

KAYNAKÇA

Acar, B. T., Oter, E. G., Hilmiye, A. K. S. U., Dündar, T., Özsoy, S., & Başli, M. (2023). Kadınların Vulva Sağlığı ile İlgili Bilgi ve Davranışları. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, *12*(3), 533-542.

Akalın, A. (2022). Human Papillomavirus (HPV) Enfeksiyonu ve HPV aşısında güncel yaklaşımlar. *Androloji Bülteni (Andrology Bullettin)*, *24*(2).

Aksu, S., & Turgut, B. (2020). Kadınların jinekolojik muayene öncesi anksiyete düzeyi ve etkileyen faktörler

Atlas, B., & Güneri, S. E. (2022). Kadınların jinekolojik kanserlerle ilgili farkındalığı ve farkındalığı etkileyen faktörler. *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *7*(1), 77-85.

Baysal, A. E. Criss, W, (2004). Kanseri tanıyalım. Ankara: Hatipoğlu Yayın Evi

Bedell SL, Goldstein LS, Goldstein AR, Goldstein AT.(2020). Cervical Cancer Screening: Past, Present, and Future. Sex Med Rev. Jan;8(1):28-37. doi: 10.1016/j.sxmr.2019.09.005.

Crosbie EJ, Kitson SJ, McAlpine JN, Mukhopadhyay A, Powell ME, Singh N.(2022). Endometrial cancer. Lancet. Apr 9;399(10333):1412-1428. doi: 10.1016/S0140-6736(22)00323-3.

Esencan, T. Y. (2009). Jinekolojik erken tanı yöntemlerinin kullanımında kadınların tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni*, *40*(2), 63-66.

Deniz, E. B. (2022). Kanser Epidemiyolojisi. *Turkey Health Literacy Journal*, *3*(2), 102-111.

Hotun Şahin, N. (2020). Güncel Jinekoloji Hemşireliği Kitabı. Ankara: Akademisyen Yayın Evi.

Jhingran A.(2022). Updates in the treatment of vaginal cancer. Int J Gynecol Cancer. Mar;32(3):344-351. doi: 10.1136/ijgc-2021-002517.

Kızılkaya Beji, N. (2019). Kadın Sağlığı ve Hastalıkları. Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri

Meites, E., Gee, J., Unger, E., & Markowitz, L. (2020). Human Papilloma Virüs. *Centers for disease control and prevention (CDC).[Erişim tarihi: October 2020]. Erişim adresi: Pinkbook| HPV| Epidemiology of Vaccine Preventable Diseases| CDC*.

Merlo S. (2020) Modern treatment of vulvar cancer. Radiol Oncol. 22;54(4):371-376. doi: 10.2478/raon-2020-0053.

Nalbantoğlu, H. G., & Arslan, P. (2023). Servikal kanser: Genel bakış. *Karatekin University Journal of Science*, *2*(1), 43-50.

Nazik, E. (2022). Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Nebgen DR, Lu KH, Bast RC Jr. (2019). Novel Approaches to Ovarian Cancer Screening. Curr Oncol Jul 26;21(8):75. doi: 10.1007/s11912-019-0816-0.

Okumuş, H., Çiçek, Ö., & Tokat, M. A. (2015). Jinekolojik onkoloji hemşireliğinde güncel durum. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, *2*(2), 1-12.

O'Shea AS.(2022). Clinical Staging of Ovarian Cancer. Methods Mol Biol.2424:3-10. doi: 10.1007/978-1-0716-1956-8_1.

Rajaram S, Maheshwari A, Srivastava A.(2015). Staging for vaginal cancer. Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol. 29(6):822-32. doi: 10.1016/j.bpobgyn.2015.01.006.

Stephen M Schwartz, (2024). Epidemiology of Cancer, *Clinical Chemistry*, Volume 70, Issue 1, JPages 140–149, https://doi.org/10.1093/clinchem/hvad202

Tandoğan, Ö., Kaydırak, M. M., & Doğan, B. (2023). Jinekolojik Muayene Sırasında Kadınların Yaşadığı Utangaçlık Düzeyi ve İlişkili Faktörlerin Belirlenmesi. *TOGÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, *3*(2), 128-138.

Taşkın, L. (2019). *Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Topal, E., & Şanlı, Y. (2022). Over Kanserinde F-18 FDG PET/BT Görüntüleme.

Yılmaz, Ş. N., & Doğan, R. A. (2022). Sık Görülen Vulvar Lezyonlar ve Ebelik Bakımı. *Türk Jinekolojik Onkoloji Dergisi*, *22*(2), 7-12.

Kaynaklar

Aranha BF, Souza MA, Pedroso GER, Maia EBS, Melo LL. Using the instructional therapeutic play during admission of children to hospital: the perception of the family. *Rev Gaucha Enferm*. 2020;41:e20180413. Portuguese, English. doi: 10.1590/1983-1447.2020.20180413. Epub 2020 Apr 27. PMID: 32348422.

Atay, G., Eras, Z., & Ertem, İ. (2011). Çocuk Hastaların Hastane Yatışları Sırasında Gelişimlerinin Desteklenmesi. *Çocuk Dergisi*, 11(1), 1–4. https://doi.org/10.5222/j.child.2011.001)

Bateson P, Martin P, *Oyun, Oyunbazlık, Yaratıcılık ve İnovasyon*, , Ayrıntı Yayınevi, 2013.

Berna, I. K., Ceren, Ç., & Esenay Figen. (2013). Terapotik Oyun: Hasta Çocuk İle İletişimin Anahtarı. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(123), 1–10. https://doi.org/10.1501/Asbd_0000000038

Bekmezci, H., & Özkan, H. (2015). The effect of games and toys on child health. *Journal of Dr. Behcet Uz Children's Hospital,* 5(2), 81–87. https://doi.org/10.5222/buchd.2015.081

Caleffi CC, Rocha PK, Anders JC, Souza AI, Burciaga VB, Serapião Lda

S. Contribution of structured therapeutic play in a nursing care model for hospitalised children. *Rev Gaucha Enferm*. 2016 Jun;37(2):e58131. English, Portuguese. doi: 10.1590/1983-1447.2016.02.58131. Epub 2016 May 31. PMID:27253598.; Maia EB, Ribeiro CA, de Borba RI. Rev Esc Enferm USP, 45(4):839-846, 01 Aug 2011 Cited by: 7 articles | PMID: 21876882

Cohen E, Gadassi R. The Function of Play for Coping and Therapy with Children Exposed to Disasters and Political Violence. *Curr Psychiatry Rep*. 2018 Apr 5;20(5):31. doi: 10.1007/s11920-018-0895-x. PMID: 29623498.

Çoban B, Nacar E, *Okul Öncesinde Eğitsel Oyunlar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2010

de Jong NB, Elzinga-Plomp A, Hulzebos EH, Poppe R, Nijhof SL, van Geelen S. Coping with paediatric illness: Child's play? Exploring theeffectiveness of a play- and sports-based cognitive behavioural programme for children with chronic health conditions. *Clin Child Psychol Psychiatry*. 2020 Jul;25(3):565-578. doi: 10.1177/1359104520918327. Epub 2020 Jun 6. PMID: 32508158; PMCID: PMC7370645.).

Doverty N. Therapeutic use of play in hospital. *Br J Nurs.* 1992 May 14-27;1(2):77, 79-81. doi: 10.12968/bjon.1992.1.2.77. PMID: 1617264.

Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1),182–191. https://doi.org/10.1542/peds.2006-2697

Gül, O. (2015). The effect of game on pre-school period (ages 3-6): A review of study. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 17(3), 1. https://doi.org/10.15314/tjse.52206

Haiat H, Bar-Mor G, Shochat M. The world of the child: a world of playeven in the hospital. *J Pediatr Nurs*. 2003 Jun;18(3):209-14. doi: 10.1053/jpdn.2003.28. PMID: 12796865.).

Healey A, Mendelsohn A; Councıl On Early Chıldhood. Selecting Appropriate Toys for Young Children in the Digital Era. *Pediatrics*. 2019 Jan;143(1):e20183348. doi: 10.1542/peds.2018-3348. Epub 2018 Dec 3. PMID: 30509931.

İnternet: TDK, https://sozluk.gov.tr/;31.01.2024

İnternet: https://tr.wikipedia.org/wiki/Oyun;30.01.2024;10:42

İnternet: https://www.twinkl.com.tr/teaching-wiki/play-theories-in- early-years#what, 23.03.2024; 11:17

Jessee PO. Nurses, children, and play. *Issues Compr Pediatr Nurs*. 1992 Oct-Dec;15(4):261-9. doi: 10.3109/01460869209078258. PMID: 1340875.

Li WHC, Chung JOK, Ho KY, Kwok BMC. Play interventions to reduce anxiety and negative emotions in hospitalized children. *BMC Pediatr*. 2016 Mar11;16:36. doi: 10.1186/s12887-016-0570-5. PMID: 26969158; PMCID: PMC4787017.

Li HC, Lopez V. Effectiveness and appropriateness of therapeutic play intervention in preparing children for surgery: a randomized controlled trial study. *J Spec Pediatr Nurs.* 2008 Apr;13(2):63-73. doi: 10.1111/j.1744- 6155.2008.00138.x. PMID: 18366374.

Nandy A, Nixon E, Quigley J. Parental toy play and toddlers' socio- emotional development: The moderating role of coparenting dynamics. *Infant Behav Dev.* 2020 Aug;60:101465. doi: 10.1016/j.infbeh.2020.101465. Epub 2020 Jul 15. PMID: 32682123.

Nakakuki M, Katou K, Takemura M, Okamoto E. [Survey of studies on the role of play in child nursing]. *Kango Kenkyu*. 1997 Nov-Dec;30(6):73-84. Japanese. PMID: 9543993.

Nijhof SL, Vinkers CH, van Geelen SM, Duijff SN, Achterberg EJM, van der Net J, Veltkamp RC, Grootenhuis MA, van de Putte EM, Hillegers MHJ, van der Brug AW, Wierenga CJ, Benders MJNL, Engels RCME, van der Ent CK, Vanderschuren LJMJ, Lesscher HMB. Healthy play, better coping: The importance of play for the development of children in health and disease.*Neurosci Biobehav Rev.* 2018 Dec;95:421-429. doi: 10.1016/j.neubiorev.2018.09.024. Epub 2018 Sep 29. PMID: 30273634.

McArdle P. Children's play. *Child Care Health Dev*. 2001 Nov;27(6):509-14. doi: 10.1046/j.1365-2214.2001.00230.x. PMID: 11737018.

Milteer RM, Ginsburg KR; Council On Communications And Media; Committee On Psychosocial Aspects Of Child And Family Health. The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bond: focus on children in poverty. *Pediatrics.* 2012 Jan;129(1):e204-13. doi: 10.1542/peds.2011-2953. Epub 2011 Dec 26. PMID: 22201149.

Moreno MA. Supporting Child Play. *JAMA Pediatr*. 2016 Feb;170(2):184. doi: 10.1001/jamapediatrics.2015.2505. PMID: 26830871.

Önder A, Arslan Çifçi H, *Erken Çocuklukta Oyun ve Oyun Yoluyla Öğrenme,* Nobel Akademik Yayıncılık, 2017;27-48

Pakarinen A, Hautala L, Hamari L, Aromaa M, Kallio H, Liuksila PR, Sillanpää M, Salanterä S. The Association between the Preference for Active Play and Neurological Development in Toddlers: A Register-Based Study. *Int JEnviron Res Public Health.* 2020 Apr 7;17(7):2525. doi: 10.3390/ijerph17072525. PMID: 32272691; PMCID: PMC7178213.

Popp JM, Thomsen BS. A Commentary On The Importance Of Father-Chıld Play And Chıldren's Development. *Infant Ment Health J.* 2017 Nov;38(6):785-788. doi: 10.1002/imhj.21681. Epub 2017 Oct 31. PMID: 29088507.

Ramdaniati S, Lismidiati W, Haryanti F, Sitaresmi MN. The effectiveness of play therapy in children with leukemia: A systematic review. *J Pediatr Nurs.* 2023 Nov-Dec;73:7-21. doi: 10.1016/j.pedn.2023.08.003. Epub 2023 Aug 18. PMID: 37597401.

Randall P. Encouraging children's development through play. *Prof Care Mother Child.* 1994 Apr;4(3):81-3. PMID: 8688616

Russ SW. Play, creativity, and adaptive functioning: implications for play interventions. *J Clin Child Psychol.* 1998 Dec;27(4):469-80. doi: 10.1207/s15374424jccp2704_11. PMID: 9866084.

Sevinç M, *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*, Morpa Kültür Yayınları, 2009,35-43,57-75

Törüner EK, Büyükgönenç L, *Çocuk Sağlığı, Temel Hemşirelik Yaklaşımları*, Ankara Nobel Tıp Kitabevi, 2017;109-114

Wang YL, Lo LH. [Therapeutic play]. *Hu Li Za Zhi*. 2006 Jun;53(3):79-83. Chinese. PMID: 16767627.

KAYNAKÇALAR

Alkan, R., ve Tandoğan, Ö. (2023). Türkiyedeki Doğal Afetlerin Kadın Sağlığı Üzerine Etkileri. *Balkan Sağlık Bilimleri Dergisi*, *2*(3), 121-130.

Beek K, Drysdale R, Kusen M, Dawson A. (2021). Preparing for and responding to sexual and reproductive health in disaster settings: evidence from Fiji and Tonga. *Reprod Health.* 20;18(1):185. doi: 10.1186/s12978-021-01236-2.

Bradshaw, S. ve Fordham, M. (2013). Women, Girls and Disasters, Project Report. London: Department for International Development.

CM. Ciampi, F. Gell, L. Lasap, E. Turvill. (2011). Gender and disaster risk reduction a training pack. OXFAM, pp. 2- 84. [Online]. Available: https://policypractice.oxfam.org/resources/gender-and-disaster-riskreduction-a-training-pack-136105/

Care. (2015). "To protect her honour" child marriage in emergencies – the fatal confusion between protecting girls and sexual violence. Gender and Protection in Humanitarian Contexts", Critical Issues Series, vol. 1, pp. 1–15.

Demir, E., ve Öter, E. G. (2023, March). Afet ve Acil Durumlarda Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sağlığına Etkileri. In *International Conference on Scientific and Academic Research* (Vol. 1, pp. 332-341).

DB. Hipgrave, F. Assefa, A. Winoto, S Sukotjo(2011). "Donated breast milk substitutes and incidence of 341 diarrhoea among infants and young children after the May 2006 earthquake in Yogyakarta and Central Java", Public Health Nutrition, vol. 15(2), pp. 307–315.

Düger, Y. ve Yaman, M. (2022). Doğal afetler bağlamında kadına yönelik cinsiyet temelli insan hakları ihlalleri. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, *24*(43), 931-952.

Fisher, S. (2010). Violence Against Women and Natural Disasters: Findings from Post-Tsunami Sri Lanka. Violence Against Women, 16(8), 902–918.

Freccero, J. ve Taylor, A. (2021). Child Marriage in Humanitarian Crises: Girls and Parents Speak Out on Risk and Protective Factors, Decision-Making, and Solutions. Berkeley: Human Rights Center at the University of California, Berkeley, Information and Research Center King Hussein Foundation, Plan International UK, Save the Children.

Horton, L. (2012). After The Earthquake: Gender Inequality and Transformation in Post-Disaster Haiti. Gender& Development, 20(2), 295-308.

Kalkanlar B, Kubilay G. (2015).Afet Hemşireliği Eğitimi ve Afet Öncesinde Afet Hemşiresinin Görevleri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*. 8(2):77-85.

Kessler R, Rose C, Koenen S, Karam C, Stang E, Stein P, Viana M.(2014). How well can post-traumatic stress disorder be predicted from pre-trauma risk factors? An exploratory study in the WHO World Mental Health Surveys. *World Psychiatry.* 13(3): 265-274.

Kim Y, Lee H. (2021).Sleep Problems among Disaster Victims: A Long-Term Survey on the Life Changes of Disaster Victims in Korea. *International Journal of Environmental Research and Public Health.* 18(6): 3294. https://doi.org/10.3390/ijerph18063294.

Kumala Dewi, L. P. R. ve Dartanto, T. (2018). Natural Disasters and Girls Vulnerability: Is Child Marriage a Coping Strategy of Economic Shocks in Indonesia? Vulnerable Children and Youth Studies, 14 (1), 1–12.

LM. Almeida, C. Costa-Santos, JP. Caldas, S. Dias, D. Ayres-de-Campos,(2016). "The impact of migration on women's mental health in the postpartum period", Revista de Saude Publica, vol. 50, pp. 1–13.

La Leche League Türkiye. (2021).Afetlerde ve acil durumlarda bebek ve küçük çocuk beslenmesi. ©[Online]. Available: http://www.lllturkiye.org/2016/01/IFETR.html

M. MirMohamadalile, R. Khani Jazani, S. Sohrabizadeh, A. Nikbakht Nasrabadi,(2019). "Barriers to breastfeeding in disasters in the context of Iran", *Prehospital and Disaster Medicine*, vol. 34(1), pp. 20–24.

M. Mehta.(2007). Gender matters lessons for disaster risk reduction in south asia. International Centre for Integrated Mountain Development (ICIMOD). pp. 1–51.

Moradi K, Abdi A, Valiee S, Rezaei SA.(2020). Nurses' experience of providing ethical care following an earthquake: A phenomenological study. Nursing Ethics. 27(4):911–923.

McKinney J, Hirsch M, Britton K. (2017).PTSD symptoms and suicide risk in veterans: Serial indirect effects via depression and anger. Journal of Affective Disorders. 214: 100-107.

Noy, I. (2018). The Ethical Content of the Economic Analysis of Disasters: Price Gouging and PostDisaster Recovery. D. P. O'Mathúna, V. Dranseika, B. Gordijn (Ed.), Disasters: Core Concepts and Ethical Theories içinde (ss. 55-68), Switzerland: Springer.

Neria Y, Nandi A, Galea S.(2008). Post-traumatic stress disorder following disasters: a systematic review. Psychological Medicine. Cambridge University Press; 38(4):467– 80.

PM. Dutta,(2017). "Natural disaster and vulnerability to trafficking of women and girls in India", *European Scientific Journal,* vol. 7881, pp. 54–69.

Schlecht, J., Rowley, E. ve Babirye, J. (2013). Early Relationships and Marriage in Conflict and PostConflict Settings: Vulnerability of Youth in Uganda. *Reproductive Health Matters*, 21(41), 234- 242.

S. Sohrabizadeh, (2016). "A qualitative study of violence against women after the recent disasters of Iran", *Prehospital and Disaster Medicine*, vol. 31(4), pp. 407–412.

Songwathana P, Timalsina R. (2021). Disaster preparedness among nurses of developing countries: An integrative review. *Int Emerg Nurs.* 55:1- 15, 100955, https://doi.org/10.1016/j.ienj.2020.100955.

Taşkıran G, Baykal Ü.(2017). Afetler ve Türkiye'de Hemşirelerin Afetlere Hazır Olma Durumları: Literatür İnceleme. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*. 2, (4):79-88.

Tel H. (2016).Olağanüstü Durumlar ve Hemşirelik. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 19:(4):278-282.

Veenema TG, Griffin A, Gable AR, MacIntyre L, Simons N, Couig MP and at al.(2016). Nurses as leaders in disaster preparedness and response-a call to action. *J Nurs Scholarsh.* 48(2):187–200.

World Health Organization (WHO). (2002).Gender and health in disasters. Geneva: WHO.

Z. Sulaiman, N. Mohamad, TA. Tengku Ismail, N. Johari, NH. Nik Hussain,(2016). "Infant feding concerns in times of natural disaster: lessons learned from the 2014 flood in Kelantan, Malaysia", *Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition,* vol. 25(3), pp. 625–630.

Editör:
Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXX

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXX

Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-03-5
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL, BEŞERİ VE İDARİ BİLİMLER ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXX
Editör: Doç. Dr. Gülşen Çetin Aydın
VIII+230 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-03-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akar, G., Sarıtaş, T. ve Kızılkaya, O. (2021). İnsani Gelişmenin Ekonomik Büyümeye Etkisi: Geçiş Ekonomileri Üzerine Bir Uygulama, *Business and Economics Research Journal*, 12(2), 307-318.

Bozoklu, Ş. ve Yılancı, V. (2013). Finansal Gelişme ve İktisadi Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi: Gelişmekte Olan Ekonomiler İçin Analiz, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28(2), 161-187.

Breitung, J. (2000). The Local Power of Some Unit Root Tests for Panel Data. In Nonstationary Panels, Panel Cointegration, and Dynamic Panels, Emerald Group Publishing Limited.

Breusch, T. S. ve Pagan, A. R. (1980). The Lagrange Multiplier Test and its Applications to Model Specification in Econometrics, *The Review of Economic Studies*, 47(1), 239-253.

Cypher, J. M. ve Dietz, J. L. (2004). The Process of Economic Development, *London and New York: Rutledge*.

Çoban, M. N. (2020). Ekonomik Kompleksite ve İnsani Gelişmişlik İlişkisi: E7 Ülkeleri İçin Bir Analiz, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 467-479.

Dumitrescu, E. I. ve Hurlin, C. (2012). Testing for Granger Non-Causality in Heterogeneous Panels, *Economic Modelling*, 29(4), 1450-1460.

Elistia, E. ve Syahzuni, B. A. (2018). The Correlation of the Human Development Index (HDI) towards Economic Growth (GDP per capita) in 10 ASEAN Member Countries, *Jhss (journal of humanities and social studies)*, 2(2), 40-46.

Erdem, E. ve Çelik, B. (2019). İnsani Gelişme ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Bazı Afrika Ülkeleri Üzerine Bir Uygulama, *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 13-36.

Gulcemal, T. (2020). Effect of Human Development Index on GDP for Developing Countries: A Panel Data Analysis, *Journal of Economics Finance and Accounting*, 7(4), 338-345.

Hopkins, M. (1991). Human Development Revisited: A New UNDP Report. *World Development*, 19(10), 1469-1473.

Lind, N. (2019). A Development of the Human Development Index, *Social Indicators Research*, 146(3), 409-423.

Mehdiloo, A. ve Karimi Takanlou, Z. (2016). Examining the Causality between the Human Development Index and Economic Growth in Iran: Using a Non-Model Approach (MS-VAR)(in Persian). *The Journal of Planning and Budgeting*.

Morris, M. D. (1979). Measuring the conditions of the world's poor: The physical quality of life. In Measuring the conditions of the world's poor: The physical quality of life.

Ozturk, S. ve Suluk, S. (2020). The granger causality relationship between human development and economic growth: The case of Norway, *International Journal of Research in Business and Social Science (2147-4478)*, 9(6), 143-153.

Pesaran, M. H. (2006). Estimation and Inference in Large Heterogeneous Panels with a Multifactor Error Structure, *Econometrica*, 74(4), 967-1012.

Pesaran, M. H. ve Yamagata, T. (2008). Testing Slope Homogeneity in Large Panels, *Journal of Econometrics*, 142(1), 50-93.

Ranis, G., Stewart, F. ve Ramirez, A. (2000). Economic growth and human development, *World development*, 28(2), 197-219.

Sezgin, F. ve Budak, Y. (2022). İnsani gelişmişliğin büyüme etkisi: Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler karşılaştırması, *İstanbul İktisat Dergisi*, 72(1), 81-104.

Şaşmaz, M. Ü. ve Yayla, Y. E. (2018). Vergiler ve ekonomik büyüme ile insani gelişme arasındaki nedensellik ilişkisi: Avrupa Birliği geçiş ekonomileri örneği, *Sayıştay Dergisi*, (111), 79-99.

Todaro, M. P. (1992). Human Development Report 1992. UNDP (2022). İnsani Gelişme Raporu: Türkiye, Ankara.

UNDP (2022). United Nations Development Programme. In Human Development Report 2022.

Yeter, F., Eroğlu, İ. ve Kangal, N. (2021). Ekonomik Büyüme ve İnsani Gelişme İlişkisi: EAGLE Ülkeleri İçin Uygulama, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 13(2), 184-211.

enerji iç ve dış tüketimini teşvik eden, geniş kaynak ve ürün yelpazesine sahip olan, ticari dış açıklığı hızlandıran, teknolojik ilerleme kaydedem, Ar-Ge yatırımlarını arttıran, dışa bağımlılığı azaltan ülkelerin büyümesi kaçınılmazdır. Ülkelerin tüm bunları doğru politika ve stratejilerle gerçekleştirmesi, ülkelerin lehine bir durum olacaktır.

KAYNAKÇA

Apergis, N., Payne, J.E, Menyah, K. and Wolde-Rufae, Y. (2010). On The Causal Dynamics Between Emissions, Nuclear Energy, Renewable Energy, And Economic Growth, *Ecological Economics*, 69, 2255–2260.

Aslan, N., ve Ataklı Yavuz, R. (2023). Yenilenebilir Enerji, Finansal Gelişme Ve İktisadi Büyüme İlişkisi: Panel Veri Analizinden Kanıtlar, *Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 77-91.

Best, R. (2017). Switching Towards Coal Or Renewable Energy? The Effects Of Financial Capital On Energy Transitions, *Energy Economics*, 75-83.

Brunnschweiler, C. N. (2010). Finance For Renewable Energy: An Empirical Analysis Of Developing And Transition Economies, *Environment And Development Economics*, 15(3), 241-274.

Burakov, D. and Freidin, M. (2017). Financial Development, Economic Growth And Renewable Energy Consumption İn Russia: A Vector Error Correction Approach, *International Journal Of Energy Economics And Policy*, 7(6), 39-47.

Charfeddine, L. and Kahia, M. (2019). Impact Of Rewable Energy Consumption And Financial Development On Co2 Emissions And Economic Growth İn The Mena Region: A Panel Vector Autoregressive (Pvar) Analysis, *Renewable Energy*, 198-213.

Doğan, B. (2017). Ekonomik Küreselleşme Ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi. *Finans Politik Ve Ekonomik Yorumlar*, 628, 19-27.

Eyüboğlu, K. ve Eyüboğlu, S. (2023). Finansal Gelişme-Enerji Tüketimi İlişkisi: Türkiye Örneği, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(26), 339-352.

Fowowe, B. (2012). Energy Consumption And Real Gdp: Panel Co-Integration And Causality Tests For Sub-Saharan African Countries, *Journal Of Energy İn Southern Africa*, 23(1), 8-14.

Gökmenoğlu, M. ve Yavuz, İ. S. (2022). Kamu Harcamaları ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Kırılgan Beşli Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(2), 1094-1118.

Göv, A., ve Yılancı, V. (2023). Ekonomik Büyüme, Enerji Tüketimi, Dış Ticaret Dengesi Ve Finansal Gelişme İlişkisine Grafiksel Nedensellik Testi Yaklaşımı, *İstanbul İktisat Dergisi,* 73(1), 203-230. Https://Doi.Org/10.26650/Istjecon2022-1164588

Hayaloğlu, P. (2015), Kırılgan Beşli Ülkelerinde Finansal Gelişme Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Dinamik Panel Veri Analizi. *Ekonomik Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 131-144.

International Monetary Fund Https://Www.İmf.Org/En/Home (E.T.:22.01.2024).

Khan, M.A. and Qayyum, A. (2007). Dynamic Modelling Of Energy And Growth İn South Asia, *The Pakistan Development Review*, 46(4), 481-498.

Korkmaz, Ö. (2018). Enerji Tüketimi İle Finansal Açıklık, Ticari Açıklık Ve Finansal Gelişme Arasındaki İlişkinin Karşılaştırmalı Analizi: Türkiye Ve İtalya Örneği. *Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi*, 83-100.

Lee C.C. & Lee, J.D. (2010). A Panel Data Analysis Of The Demand For Total Energy And Electricity İn Oecd Countries, *The Energy Journal*, 31(1), 1-23.

Lee, C.C. (2005). Energy Consumption And Gdp İn Developing Countries: A Cointegrated Panel Analysis, *Energy Economics*, 27(3), 415-427.

Meçik, O ve Koyuncu, T. (2020). Türkiye'de Göç Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Toda-Yamamoto Nedensellik Testi, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2618-2635.

Narayan, P.K. and Smyth, R. (2008). Energy Consumption And Real Gdp İn G7 Countries: New Evidence From Panel Cointegration With Structural Breaks, *Energy Economics*, 30(5), 2331-2341.

Riyath, M. I. M. (2018). Toda And Yamamoto Causality Test Between Us & Exchange Rates And Stock Market Prices İn Sri Lanka, *South Asian Journal Of Social Studies And Economics*, 2(3), 1-9.

Shahbaz, M. and Lean, H. H. (2012). Does Financial Development Increase Energy Consumption? The Role Of Industrialization And Urbanization İn Tunisia*, Energy Policy*, 40, 473-479.

Stern, D.I. (2000). A Multivariate Cointegration Analysis Of The Role Of Energy İn The Us Macroeconomy, *Energy Economics*, 22, 267-283.

The World Bank Https://Data.Worldbank.Org/ (E.T.:22.01.2024).

Toda, H.Y. and Yamamoto, T. (1995) Statistical Inference İn Vector Autoregressions With Possibly Integrated Processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225-250.

Wu, L. and Broadstock, D. C. (2015). Does Economic, Financial And Institutional Development Matter For Renewable Energy Consumption? Evidence From Emerging Economies, *International Journal Of Economic Policy İn Emerging Economies*, 8(1), 20-39.

Yazdi, S. K. and Shakouri, B. (2017). Renewable Energy, Nonrenewable Energy Consumption, And Economic Growth, *Energy Sources, Part B: Economics, Planning, And Policy*, 1038-1045.

Yerdelen Tatoğlu, F. (2018). *Panel Zaman Serileri Analizi Stata Uygulamalı*, İstanbul: Beta Yayınları

Yıldırım, E. B., ve Şenol, Z. (2024). Finansal Gelişme İle Yenilenebilir Enerji Tüketimi Arasındaki İlişki, *Uluslararası Ekonomi Siyaset İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi*, 7(1), 12-29. Https://Doi.Org/10.59445/İjephss.1375840

Bankalarının aktif büyüklüklerini artırdıkları ve 2. ve 3. sıraya yükseldikleri sonucuna ulaşılmıştır. Katılım bankalarının 2023 yılı itibariyle topladıkları fonlar % 10 ve kullandırdıkları fonlar ise % 8,7'dir. Topladıkları ve dolasıyla kullandırdıkları fonların düşük oranlarda olduğu görülmektedir. Kullandırdıkları fonların dağılımı incelendiğinde, 1. Sırada murabaha yönteminin yer aldığı belirlenmiştir. Katılım bankalarının özkaynaklarının, toplam net kârlarının, dönem net kârı (zararı) / ortalama özkaynaklar ve dönem net kârı (zararı) / ortalama toplam aktifler oranlarının da artış eğiliminde olduğu tespit edilmiştir.

KAYNAKÇA

Asif, R. ve Nasir, A. (2023). Financial Stability Nexus of Islamic Banks: An Influential And Intellectual Science Mapping Structure, *Journal of Islamic Accounting and Business Research,* 1759 – 0817, DOI: 10.1108/JIABR-07-2022-0167.

Belkhaoui, S. (2023). Banking System And Economic Growth Linkages in MENA Region: Complementarity And Substitutability Between Islamic And Conventional Banking, *Journal of Islamic Accounting and Business Research,* 14 (2), s. 267 – 288, 1759 - 0817, DOI: 10.1108/JIABR-03-2021-0091.

Batır, T. E. ve Güngör, B. (2016). Türkiye'de Bankaların Kârlılık Belirleyicilerinin Katılım Bankaları ve Mevduat Bankaları Bazında Karşılaştırılması. *Bankacılar Dergisi,* 99, 74 – 98.

Boubaker, S., Uddin, M. H., Kabir, S. H. ve Mollah, S. (2023). Does Cost - Inefficiency in Islamic Banking Matter for Earnings Uncertainty?, *Review of Accounting and Finance,* 22 (1), s. 1 – 36, 1475 - 7702, DOI: 10.1108/RAF-07-2022-0193.

Delikanlı, U. (2018). Bankacılık İşlemleri ve Banka Türleri. İçinde M. Toprak (Editör), M. Coşkun (Editör), *Bankacılık ve Sigortacılığa Giriş.* (s. 26 – 53). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını.

Ghroubi, M. (2023). Linkages Between Capital, Bank Financing And Economic Growth: The Case of Islamic And Conventional Banks From A Panel of Muslim Countries, *Journal of Islamic Accounting and Business Research,* 1759 – 0817, DOI: 10.1108/JIABR-01-2023-0036.

Harunoğulları, E. (2023). Katılım Bankacılığı Faaliyetlerinin Reel İktisadi Faaliyetlere Katkı Açısından Değerlendirilmesi, *Muhasebe ve Finans İncelemeleri Dergisi, MUFİDER,* 6 (2), 95 – 114.

İbiş, C., Çatıkkaş, Ö. ve Çelikdemir, N. Ç. (2018). *Banka Muhasebesi İlkeler ve Uygulamalar,* Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul: G.M. Matbaacılık ve Ticaret A.Ş.

İslamoğlu, M. ve Can, Ş. S. (2023). Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişimi ve Katılım Bankacılığı Sektörü Swot Analizi, *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8 (2), 463 – 474.

Kahraman, Y. E. (2020). Katılım Bankacılığının Türkiye'deki Gelişimi ve Geleceği. *Bankacılık ve Sermaye Piyasası Araştırmaları Dergisi, BSPAD,* 4 (10), 55- 71.

Kayadibi, S. ve Şireci, Y. (2023). Geleneksel Bankacılık ve Katılım Bankacılığı Uygulamaları: Karşılaştırmalı Performans Analizi. *Uluslararası Finansal Ekonomi ve Bankacılık Uygulamaları Dergisi,* 4 (1), 18 – 42.

Kazak, H., Erkan, H., Yazıcıoğlu, İ. E. ve Okka, O. (2018). İslami Finans Açısından Katılım Bankalarının Fon Kullandırma Yöntemlerinin Gelişimi ve Bugünkü Durumu: Türkiye'de Faaliyet Gösteren Katılım Bankaları Açısından 2018 Yılı İtibariyle Durum Analizi. İçinde E. Yılmaz (Editör), S. Alpaslan Sulak (Editör), *Human Society and Education in the Changing World.* (s. 34 – 49). Meram / Konya: Palet Yayınları.

Kevser, M. (2020). Türkiye'de Katılım Bankacılığının Gelişimi Üzerine Bir Değerlendirme: 2015-2019 Dönemi Analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD),* 7 (6), 116 - 127.

Moosa, R. ve Kashiramka, S. (2023). Objectives of Islamic Banking, Customer Satisfaction And Customer Loyalty: Empirical Evidence from South Africa, *Journal of Islamic Marketing,* 14 (9), s. 2188 – 2206, 1759 – 0833, DOI: 10.1108/JIMA-01-2022-0007.

Özsoy, İ., Görmez, B. ve Mekik, S. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik. *Yönetim ve Ekonomi,* 20 (1), Celal Bayar Üniversitesi İİBF Manisa, 187 – 206.

Pehlivan, P. (2016). Türkiye'de Katılım Bankacılığı ve Bankacılık Sektöründeki Önemi, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi,* 31, 296 – 324.

Saifurrahman, A. ve Kassim, S. H. (2023). Regulatory Issues Inhibiting The Financial Inclusion: A Case Study Among Islamic Banks And Msmes in Indonesia, *Qualitative Research in Financial Markets,* 1755 -4179, DOI: 10.1108/QRFM-05-2022-0086.

Sümer, G. ve Onan, F. (2015). Dünyada Faizsiz Bankacılığın Doğuşu, Türkiye'deki Katılım Bankacılığının Gelişme Süreci ve Konvansiyonel Bankacılıktan Farkları. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 17 (3), 296 – 308.

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı (2020), MASAK, *Bankalar Sektör Araştırma Raporu,* Ankara.

Tetik, N. ve Şahin, A. (2019). Türkiye'deki Katılım Bankalarının Tarihsel Gelişimi. İ. Aksu (Editör), T. Oral (Editör), *I. Uluslararası Türkiye Muhasebe ve Finans Tarihi Kongresi, ITCAFH,* Malatya: Medipres Matbaacılık Yayıncılık.

Türk Finans Sistemi ve Katılım Bankacılığı, Mart 2023. https://yonetim.tkbb.org.tr/, (E. T.: 31.01.2024).

Islamic Financial Services Industry Stability Report, 2023. https://ceif.iba.edu.pk/pdf/islamic-financial-services-industry-stability-report-2023.pdf, (E. T.: 30.01.2024).

Türkiye Katılım Bankalar Birliği [TKBB], 2024. https://tkbb.org.tr/, (E. T.: 29.01.2024).

Türkiye Bankalar Birliği [TBB], 2024. https://www.tbb.org.tr/, (E. T.: 29.01.2024).

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, [BDDK], 2024. https://www.bddk.gov.tr/, (E. T.: 30.01.2024).

URL – 1: https://bankadunyasi.com/ (E. T.: 30.01.2024).

URL – 2: https://www.ziraatkatilim.com.tr/bizi-taniyin/katilim-bankaciligini-taniyin/katilim-bankaciligi-urunleri (E. T.: 31.01.2024).

KAYNAKÇA

Adıgüzel, O., Batur, H. Z. ve Ekşili, N. (2014). Kuşakların Değişen Yüzü ve Y Kuşağı ile Ortaya Çıkan Yeni Çalışma Tarzı: Mobil Yakalılar. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1*(19), 165-182.

Ahmad, N. ve Haron, S. (2002). Perceptions of Malaysian Corporate Customers Towards Islamic Banking Products and Services. *International Journal of Islamic Financial Services, 3*(4), 13-29.

Ahmed, F. K. (2014). Bankers' Perceptions on Islamic Banking in Oman. *Asia Pacific Journal of Research, 1*(16), 56-70.

Akhtar, N., Mehmood, M. T., Pervez, M. Z. ve Aslam, F. (2016). Factors Influencing the Perception of Customers in Islamic Banking: A Case Study in Pakistan. *International Review of Management and Business Research, 5*(3), 844-859.

Allen, I. E. ve Seaman, J. (2006). *Making the Grade Online Education in the United States.* Needham: Sloan Consortium.

Almarabeh, T. (2014). Students' Perceptions of E-Learning at the University of Jordan. *International Journal of Emerging Technologies in Learning, 9*(3), 31-35.

Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). E-Öğrenme ve Uzaktan Eğitimde Açık Kaynak Kodlu Öğrenme Yönetim Sistemleri. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı* (ss. 319-327). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Altuntuğ, N. (2012). Kuşaktan Kuşağa Tüketim Olgusu ve Geleceğin Tüketici Profili. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4*(1), 203-212.

Arshad, M., Aslam, S., Razi, A. ve Ali, S. A. (2011). A Comparative Analysis of Bankers' Perception on Islamic Banking in Pakistan. *International Journal of Economics and Research, 2*(4), 1-12.

Arslan, Ö. (2006). Öğrenmenin Yeni Yolu: E-Öğrenme. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(2), 121-131.

Aydın, A. F. (2015). Kurumsal İtibar Açısından Sosyal Medyaya İlişkin Bir Değerlendirme. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* (9), 78-92.

Aydın, G. Ç. ve Başol, O. (2014, Aralık). X ve Y Kuşağı: Çalışmanın Anlamında Bir Değişme Var Mı? *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 1-15.

Ayten, H. (2016). Kurumsal İtibarın Sosyal Medyada Yönetimi: İngiliz ve Türk Ordusu Youtube Sayfaları Analizi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Baba, R. ve Amin, H. (2009). Offshore Bankers' Perception on Islamic Banking Niche for Labuan: An Analysis. *International Journal of Commerce and Management, 19*(4), 293-308.

Bashir, A., Sajid, M. R. ve Iqbal, S. (2011). Barriers to Islamic Banking Growth- Bank Employees' Perspective from Pakistan. *Asian Journal of Finance & Accounting, 3*(1), 56-71.

Baycan, P. (2017). *Y Kuşağının Satın Alma Davranışları Üzerinde Sosyal Medyanın Etkisi.* Tartışma Metni, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Dış Ticaret Enstitüsü.

Bilbil, E. K. ve Güler, Ş. (2017). Dijital Ortamda Kurumsal İtibar Yönetimi ve Viral Uygulamalar İlişkisi. *Global Media Journal TR Edition, 7*(14), 379-402.

Büyükaslan, A. ve Kırık, A. M. (2013). *Sosyal Medya Araştırmaları I "Sosyalleşen Birey".* Konya: Çizgi Kitabevi.

Chaouch, N. (2017). An Exploratory Study of Tunisian Customers' Awareness and Perception of Islamic Banks. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 7-32.

Cole, F. L. (1988). Content Analysis: Process and Application. *Clinical Nurse Specialist, 2*(1), 53-57.

Çelik, M. (2014). Hizmet Sektöründeki Y Kuşağı Çalışanlarının İş Hayatındaki Beklentileri (İstanbul Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı.

Çömlekçi, İ. (2017). İslami Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Katılım Bankaları Müşterileri Üzerine Bir Araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 16*(63), 1423-1439.

Dirican, C. (2016). Katılım Bankacılığının Gelişiminde Nakit Yönetimi Hizmetlerinin Etkileri ve Anket Çalışması ile Banka Çalışan Algısının Analizi. *Maliye Finans Yazıları,* (105), 223-242.

Doraisamy, B., Shanmugam, A. ve Raman, R. (2011). A Study on Consumers' Preferences of Islamic Banking Products and Services in Sungai Petani. *Academic Research International, 1*(3), 290-302.

Durak, İ., Bayat, M. ve Arslan, H. M. (2017). Banka Seçiminde Müşteri Tercihleri: Katılım Bankaları Üzerine Amprik Bir İnceleme. *The Journal of Social Science, 1*(2), 60-70.

Er, B., Mutlu, M. ve Şahin, Y. E. (2015). Daha Bilgili, Daha Doğru: İslami Finans Okuryazarlığı Üzerine Bir Araştırma. *International Congress on Islamic Economics and Finance* (ss. 1-22). Sakarya: Beşiz Yayınları.

Erol, C. ve Bdour, R. E. (1989). Attitudes, Behaviour, and Patronage Factors of Bank Customers towards Islamic Banks. *International Journal of Bank Marketing, 7*(6), 31-37.

Fada, K. A. ve Wabekwa, B. (2012). People's Perception Towards Islamic Banking: A Field work study in Gombe Local Government Area, Nigeria. *International Journal of Business, Humanities and Technology, 2*(7), 121-131.

Fombrun, C. J., Ponzi, L. J. ve Newburry, W. (2015). Stakeholder Tracking and Analysis: The RepTrak System for Measuring Corporate. *Corporate Reputation Review, 18*(1), 3-24.

Fombrun, C., Gardberg, N. A. ve Sever, J. M. (2000). The Reputation QuotientSM: A Multi-stakeholder Measure of Corporate Reputation. *Journal of Brand Management, 7*(4), 241-255.

Gait, A. H. ve Worthington, A. C. (2009). Libyan Business Firm Attitudes towards Islamic Methods of Finance. *Social Science Research Network. Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=1370752 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1370752*.

Gençtürk, M. ve Çobankaya, F. T. (2015). Katılım Bankalarının Batı Akdeniz Bölgesindeki Farkındalık Düzeyinin Tespiti. *Bankacılar Dergisi,* (93), 82-105.

Gerrard, P. ve Cunningham, J. B. (1997). Islamic Banking: A Study in Singapore. *International Journal of Bank Marketing, 15*(6), 204-216.

Gönen, İ. (2017). Katılım Bankalarının Finans Sektörü İçindeki Yeri ve Katılım Bankalarına Yönelik Müşteri Algısı Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Harasim, L. (2000). Shift happens: online education as a new paradigm in learning. *The Internet and Higher Education, 3*(1), 41-61.

Harish, J. (2013). Online Education: A Revolution in the Making. *Cadmus, 2*(1), 26-38.

Harun, T. W., Rashid, R. A. ve Hamed, A. B. (2015). Factors Influencing Products' Knowledge of Islamic Banking Employees. *Journal of Islamic Studies and Culture, 3*(1), 23-33.

Holmes, B. ve Gardner, J. (2006). *E-Learning: Concepts and Practice.* London: Sage.

Hossain, A. ve Roy, B. N. (2017). Perception of non-Muslim Customers towards Islamic Banking: A Study in Northern Part of Bangladesh. *International Journal of Humanities and Social Science Invention, 6*(8), 1-7.

Hsieh, H. F. ve Shannon, S. E. (2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research, 15*(9), 1277-1288.

İslamoğlu, A. H. ve Altunışık, R. (2010). *Tüketici Davranışları.* İstanbul: Beta.

Işık, A. H. ve Güler, İ. (2012). Comprehensive comparison of traditional and distance learning master programs. *Social and Behavioral Sciences,* (31), 120-123.

Kaptangil, K. ve Kaptangil, İ. (2014). Yabancı İnsan Kaynakları Yönetimi Alanyazınında Bilgi Yönetimi Kavramının İçerik Analizi ile İncelenmesi. *Journal of Economics and Administrative Sciences, 16*(1), 67-85.

Kaya, R. (2013). Türk Bankacılık Sisteminde Katılım Bankalarının Tercih Nedenleri ve Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi. Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü.

Kaytancı, B. G., Ergeç, E. H. ve Toprak, M. (2013). Katılım Bankası Müşterilerinde Bankacılık Ürün ve Hizmetlerine Yönelik Memnuniyet: Türkiye Örneği. *International Conference on Eurasian Economies* (ss. 801-811). St. Petersburg-Russia: Beykent Üniversitesi.

Khan, H. N. ve Asghar, N. (2012). Customer Awareness and Adoption of Islamic Banking in Pakistan. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business, 3*(9), 359-366.

Khattak, N. A. ve Kashif-Ur-Rehman. (2010). Customer Satisfaction and Awareness of Islamic Banking System in Pakistan. *African Journal of Business Management, 4*(5), 662-671.

Kılınç, H. (2017). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Öğrenenlerinin Anadolum eKampüs Öğrenme Yönetim Sistemine İlişkin Görüşlerinin Kuşaklar Bağlamında İncelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 104-124.

Kızıltepe, K. ve Yardımcıoğlu, F. (2017). Diyanet Personelinin Faiz Hassasiyeti Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(2), 172-225.

Koçak, A. ve Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu. *Selçuk İletişim Dergisi, 4*(3), 21-28.

Köksal, Y. ve Özdemir, Ş. (2013). Bir İletişim Aracı Olarak Sosyal Medyanın Tutundurma Karması İçerisindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18*(1), 323-337.

Köse, N. ve Yengin, D. (2018). Dijital Pazarlamadan Fijital Pazarlamaya Geçişe Örnek Olarak Artırılmış Gerçeklik ve Sanal Gerçeklik Uygulamalarının Pazarlama Üzerindeki Katkılarının İncelenmesi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 10*(1), 77-111.

Kuyucu, M. (2017). Y Kuşağı ve Teknoloji: Y Kuşağının İletişim Teknolojilerini Kullanım Alışkanlıkları. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(2), 845-872.

Lokmanoğlu, E. (2016). Üniversitelerde Öğrenci Algılarına Göre Kurum İtibarı Bağlamında Sosyal Medya İtibarının Araştırılması: Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Örneği. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2*(4), 21-43.

Mahmud, F. L. (2016). Türkiye'de Müşterilerin Katılım Bankacılığını Tercih Etme Nedenleri. Yayınlammamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Masood, S., Rehman, S. ve Rehman, C. A. (2014). Cognizing Customer Awareness and Perception of Islamic Banking Products in Pakistan. *International Journal of Operations and Logistics Management, 3*(4), 322-336.

Motiwalla, L. ve Tello, S. (2000). Distance Learning on the Internet: An Exploratory Study. *The Internet and Higher Education, 2*(4), 253-264.

Odabaşı, Y. ve Barış, G. (2003). *Tüketici Davranışı.* İstanbul: MediaCat Akademi.

Özen, E., Şenyıldız, L. ve Akarbulut, K. (2016). Faizsiz Bankacılık Algısı: Uşak İli Örneği. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies, 2*(4), 1-19.

Özsoy, İ., Görmez, B. ve Mekik, S. (2013). Türkiye'de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik. *Yönetim ve Ekonomi, 20*(1), 187-206.

Öztürk, E., Şener, G. ve Süher, H. K. (2016). Sosyal Medya Çağında Ürün Yerleştirme: Instagram ve Instabloggerlar Üzerine Bir İçerik Analizi. *Global Media Journal TR Edition, 6*(12), 355-386.

Peltekoğlu, F. B. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım A.Ş,.

Ramadan, Z. S. (2013). Jordanian Criteria for Islamic Banks Selection. Evidence from the Jordanian Banking Sector. *International Journal of Academic Research in Accounting , Finance and Management Sciences, 3*(3), 139-145.

Sarıtaş, E. ve Barutçu, S. (2016). Tüketici Davranışlarının Analizinde Kuşaklar: Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *Pamukkale Journal of Eurasian Socioeconomic, 3*(2), 1-15.

Solomon, M. L. (2009). *Consumer Behaviour Buying, Having and Being.* New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Soud, N. S. ve Sayılır, Ö. (2017). Perceptions of Islamic Banking Among Muslim and Non-Muslim Citizens in Tanzania. *Uluslararası İslam Ekonomisi ve Finansı Araştırmaları Dergisi, 3*(3), 15-29.

Stemler, S. (2001). An Overview of Content Analysis. *Practical Assessment, Research & Evaluation, 7*(17), 1-10.

Tatlı, H., Varol, A. ve Alakuştekin, A. (2017). Katılım Bankacılık Hizmetlerinde Tüketici Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Bingöl'de Bir Uygulama. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, 9*(2), 65-80.

Terzi, O. ve Kızgın, Y. (2017). Mobil Pazar Uygulamalarının Y Kuşağı Açısından Değerlendirilmesi: Muğla İli Örneği. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi, 19*(40), 199-219.

Tokatlı, M., Özbükerci, İ., Günay, N. ve Vural, B. A. (2017). Kurumsal İtibarın Sosyal Medya Üzerinden Aktarımı: Sektör Liderlerinin Twitter Yönetimi Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 5*(1), 34-57.

Toraman, C., Ata, H. A. ve Buğan, M. F. (2015). İslami Bankacılık Faaliyetlerine Yönelik Müşteri Algısı Üzerine Bir Araştırma. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 14*(4), 761-779.

Tuncer, A. İ. ve Tuncer, M. U. (2016). Eğlence Reklamlarının Viral Uygulamaları ve Z Kuşağı Üzerinden Bir Değerlendirme. *TRT Akademi, 1*(1), 210-229.

Türk Dil Kurumu. (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5abe14d57bb576.65879512, Erişim Tarihi: 27.03.2018.

Türkan, Y. ve Arpacık, M. (2017). Din Görevlilerinin Katılım Bankacılığına Bakış Açısı: Bingöl İlinde Bir Uygulama. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7*(14), 233-244.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2018). http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1027, Erişim Tarihi: 27.03.2018.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. (2018). http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/Finansal-Egitim-Strateji-ve-Eylem-Planlari.pdf, Erişim Tarihi: 08.03.2018.

We Are Social. (2018). https://wearesocial.com/blog/2018/01/global-digital-report-2018, Erişim Tarihi: 26.03.2018.

Yağcı, M. İ. ve İlarslan, N. (2010). Reklamların ve Cinsiyet Kimliği Rolünün Tüketicilerin Satın Alma Davranışları Üzerindeki Etkisi. *Doğuş Üniversitesi Dergisi, 11*(1), 138-155.

Yıldırım, İ. ve Çakar, R. (2016). Katılım Bankacılığı Kullanımı Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Araştırma. *Global Business Research Congress 2* (ss. 552-563). İstanbul: PressAcademia Procedia.

Yılmaz, T., Ekinci, S. ve Önk, K. (2018). Kobi'lerin Katılım (İslami-Faizsiz) Bankalarının Faaliyetlerine Yönelik Tutumlarının Tespit Edilmesine Yönelik Bir Araştırma. *International Journal of Academic Value Studies, 4*(18), 54-69.

YouTube. (2018). Türkiye Katılım Bankaları Birliği: https://www.youtube.com/channel/UCMaeftVh75lxuWK0QZpjTSQ/videos?sort=da&view=0&flow=list, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). Ziraat Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/channel/UCeFl13xeHm2QVbOh87Izobw/videos?sort=da&view=0&flow=list, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). KuveytTürk Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/user/KuveytTurkBankasi/videos?flow=list&view=0&sort=da, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/user/TurkiyeFinans/videos?flow=list&view=0&sort=da, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). AlbarakaTürk Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/user/albarakacomtr/videos?sort=da&view=0&flow=list, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

YouTube. (2018). Vakıf Katılım Bankası A.Ş.: https://www.youtube.com/channel/UC_YIdsjcCcdwO9-GbCi8SVQ/videos?flow=list&sort=da&view=0, Erişim Tarihi: 28.03.2018.

Yüksekbilgili, Z. (2016). Tüketici Karar Verme Tarzlarının Kuşaklara Göre Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 15*(59), 1392-1402.

KAYNAKÇA

Akın Ö, Çolak H., (2012), İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarıyla Örgütsel Performans Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(2), 85-114.

Akıngüç G. B., (2002), *Aile İşletmelerinin Yapısı ve Geleceği – Türk İşletmelerinin Gelecek Kuşak Yöneticilerinin Önemli Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma* İstanbul: İstanbul Kültür Üniversitesi. Yayınları.

Armstrong, M. (2006), *Strategic Human Resource Management-A Guide to Action* (Third Edition, Koyan Page).

Aydın, A.H., (2001), *Yönetimin Fonksiyonları,* Güney, Salih (ed) *Yönetim ve Organizasyon*, Ankara: Nobel,

Aykan, E.(2007), Örgütlerde İnsan Kaynakları Uygulamaları İle Algılanan Örgütsel Destek Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(1), 123-137.

Bekci, İ., Apalı, A. ve Engin, M. (2020), İşletme Ölçeğini Belirleyen Kriterler ile KOBİ'lerde Muhasebe Bilgi Sisteminin İşletme Fonksiyonları Açısından Öneminin İncelenmesi: Burdur Örneği, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi,* 10(1), 260-279.

Çidem, İ. (2013), Muhasebe Bilgi Sisteminin Etkinliği: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Üzerine Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,

Çöklü, Y.E., (1994), Halkla İlişkiler Faaliyetleri Çerçevesinde Kuruluştaki Kriz Yönetimi. *Marmara İletişim Dergisi,* 7(7),321-327..

Demir, M.H., Gümüşoğlu, Ş. (2003), *Üretim Yönetimi İşlemler Yönetimi,* İstanbul: Beta Basım Yay. Dağ. A.Ş.

Demo G., Neiva ER., Nunes I., Rozzett K., (2012), Human Resources Management Policies And Practices Scale (HRMPPS): Exploratory And Confirmatory Factor Analysis. *BAR-Brazilian Administration Review*, 9(4), 395-420.

Develioğlu K, Haşit G, Bağcı ÜG (2006) Toplam Kalite Yönetimi Çerçevesinde Yöneticilerin İnsan Kaynakları Yönetimine Bakışları: Bursa (DORSAB)'Da Bir Uygulama. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 15, 191-204.

Eng, T. ve Ozdemir, S. (2014), International R&D Partnerships and Intrafirm R&D–Marketing–Production Integration of Manufacturing Firms in Emerging Economies, *Industrial Marketing Management*, 43: 32–44.

Eren, E. (2008), *Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)*, İstanbul: Beta Basım Yayım.

Fain, N. ve Wagner B. (2014), R&D-Marketing Integration in Innovation – Does Culture Matter? *European Business Review*, 26(2):169–187.

Greenwood, MR. (2002), Ethics and HRM: A review and conceptual analysis. *Journal of Business Ethics*, 36(3), 261-278.

Guilding, C. (2002), *Financial Management for Hospitality Decision Makers.* Oxford: Butterworth-Heinemann.

Güney, A. (2013), Yönetim Anlayışında Muhasebe Bilgi Sisteminin Yeri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 2(3), 276-280.

Halevi, G. (2001), *Handbook of Production Management Methods*. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Hannagan, T. (2009), Management Concepts and Practices. *Prentice Hall.*

Heid, R. D., ve Bojanic, D. C. (2006), *Hospitality Marketing Management*. New Jersey: John Wiley ve Sons, Inc.

İşçi, M. (1997), *Halkla İlişkiler*. İstanbul: Der Yayınları.

Karalar, R. (2005), *Genel İşletme Temel Bilgiler İşlevler*, Eskişehir: Meta Basım.

Kaya N, Kesen M (2014) İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamaları Ve Örgüt Kültürü Tiplerinin Çalışan Performansı Üzerindeki Etkilerini İncelemeye Yönelik Ampirik Bir Çalışma, *EKEV Akademi Dergisi,* (58), 97-122.

Kobu, B. (2005), *Üretim Yönetimi*, İstanbul:Beta Basım Yay. Dağ. A.Ş.

Kotler, P. (2000), *Marketing Management Millenium Edition*. Boston: Prentice-Hall.

Lancaster, G., ve Massingham, L. (2011), *Essentials of Marketing Management*. New York: Routledge.

Onurlu, Ö. ve Yazıcı, H. M. (2015), Stratejik Pazarlama Yönetimi Açısından Rekabet Üstünlüğü Sağlayabilecek Kişisel Satış Teknikleri Ve Uygulama. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 52(610), 63-75.

Robbins, T., L., Crino, M., D., Fr e d e n - dall, L., D. (2002), An Integrative Model Of The Empowerment Process. *Human Resource Management Review*, 12(3), 419-443.

Sadullah, Ö. (2013), *İnsan Kaynakları Yönetimine Giriş:* İnsan Kaynakları Yönetiminin Tanımı, Önemi ve Çevresel Faktörler. İ.Ü. İşletme Fakültesi İnsan Kaynakları Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri (Ed), İnsan Kaynakları Yönetimi İçinde (1-47) İstanbul: Beta.

Savcı, M. ve Balioğlu, İ. (2019). Yönetim Denetiminde Veri Kalitesinin Değerlendirilmesi: Bir Uygulama. Uluslararası 19 Mayıs Multidisipliner Çalışmalar Kongresi (678-685). Samsun: İKSAD Yayınevi.

Song, M., Di Benedetto, A. ve Zhao, Y. (1999), Pioneering Advantages in Manufacturing and Service Industries: Empirical Evidence From Nine Countries, *Strategic Management Journal*, 20: 811-36.

Sundar, K. (2013), *Principles of Management for Anna University*. Chennai: Vijay Nicole Print.

Stevenson, W. J. (1996), *Production/Operation Management*, Boston: Irwin.

Şaylan, O., Esmer, Y., ve Çelik, P. (2023), Kobi`lerde Stratejik Pazarlama Yönetimi: Lüleburgaz Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 10(1), 639-657. https://doi.org/10.30798/makuiibf.1219980.

Şimşek, Ş., ve Çelik, A. (2017), *Yönetim ve Organizasyon*. Konya: Eğitim Yayınevi.

Tosun, K. (1992), *İşletme Yönetimi: Genel Esaslar.* İstanbul:Savaş Kitap ve Yayınevi.

Tortop, N., ; İsbir, E.G., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M. A., (2007), *Yönetim Bilimi*, Ankara:Yargı.

Tripathi, P.,ve Reddy, P. (2012), *Principles of Management.* New Delhi: Tata McGraw Hill Education Private Limited.

Tüz, M. V.(2001), *Kriz ve İşletme Yönetimi* İstanbul: Alfa Yayınları.

Ülgen, H., Mirze, S.,K. (2004), *İşletmelerde Stratejik Yönetim*. İstanbul: Literatür Yayıncılık.

Williams, C. (2015), *Principles of Manaegement*. Ohio: South-Western, Cengage Learning.

Witzel, M. (2004), *Management The Basics*. London: Routledge.

KAYNAKÇA

Ahmedova, S. (2020, November). *Technology Transfer As A Factor In Improving The Competitiveness of Industrial Enterprises.* In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering (Vol. 971, No. 5, p. 052033). IOP Publishing.

Apple, K. S. (2008). *Evaluating University Technology Transfer Offices. In Public Policy In An Entrepreneurial Economy: Creating the Conditions for Business Growth* (pp. 139-157). New York, NY: Springer New York.

Arenas, J. J., ve González, D. (2018). Technology Transfer Models And Elements In The University-Industry Collaboration. *Administrative Sciences,* 8(2), 19.

Baglieri, D., Baldi, F. ve Tucci, C. L. (2018). University Technology Transfer Office Business Models: One Size Does Not Fit All. *Technovation*, 76, 51–63.

Dalga, E. (2016). Üniversite Sanayi İş Birliğinde Teknoloji Transfer Ofisleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kara Harp Okulu, Ankara

Feldman, M P. (2003). *Entrepreneurship and American Research Universities: Evolution in Technology Transfer.* Cambridge University Press eBooks, 92-112. https://doi.org/10.1017/cbo9780511610134.005

Garetto, J., Georganopoulou, D., Janovick, N. ve Löffler, A. (2018). Accelerating Entrepreneurialism within Academia. Technology *Transfer and Entrepreneurship*, 5(1), 35-45.

Goktepe-Hulten, D. (2010). *University-Industry Technology Transfer:* Who Needs TTOs?. *International Journal Of Technology Transfer And Commercialisation,* 9(1-2), 40-52. https://doi.org/10.1504/ijttc.2010.029424

Gopalakrishnan, S. ve Santoro, M. D. (2004). Distinguishing Between Knowledge Transfer And Technology Transfer Activities: The Role Of Key Organizational Factors. *IEEE Transactions On Engineering Management,* 51(1), 57-69.

Kim, J., Daim, T. U. ve Anderson, T. R. (2009). University Technology Transfer: A Conceptual Model Of Impacting Factors And Phased Process. *In PICMET'09-2009 Portland International Conference on Management of Engineering & Technology* (pp. 2798-2811). IEEE. https://doi.org/10.1109/picmet.2009.5261803

Kim, Y. K., Lee, K., Park, W. G. ve Choo, K. (2012). Appropriate Intellectual Property Protection And Economic Growth In Countries At Different Levels Of Development. *Research Policy,* 41(2), 358-375. https://doi.org/10.1016/j.respol.2011.09.003

Mete, M. (2018)." Teknoloji Transfer Ofislerinin Şirketlerin Ekonomik Gelişimine ve Refah Düzeyine Olan Etkileri". *Sosyal Bilimler Dergisi,* Cilt 8 (Sayı 15), ss.39-55.

Meysman, J., Cleyn, S. H. D. ve Braet, J. (2017). Identifying The Key Processes For Technology Transfer Through Spin-Offs In Academic Institutions: A Case Study In Flanders And The Netherlands. *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation*, *15*(3), 291-308. https://doi.org/10.1504/ijttc.2017.088728

Owen-Smith, J. (2005). Trends And Transitions İn The Institutional Environment For Public And Private Science. *Higher Education*, *49*, 91-117.

Phan, P H. ve Siegel, D S. (2006). The Effectiveness of University Technology Transfer: Lessons Learned, Managerial and Policy Implications, and the Road Forward. Social Science Research Network. https://doi.org/10.2139/ssrn.900605

Pratiwi, A., Sutopo, W., Zakaria, R. ve Rasli, A. M. (2017). Formulating Strategy Through QSPM Based On SWOT Framework: A Case Study Spin-Off Company In Malaysia. *Advanced Science Letters,* 23(9), 8646-8651.

Puntillo, P., Rubino, F. ve Veltri, S. (2022). *Transferring Knowledge to Improve University Competitiveness: The Performance of Technology Transfer Offices. In: Caperchione,* E., Bianchi, C. (eds) Governance and Performance Management in Public Universities. SIDREA Series in Accounting and Business Administration. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-85698-4_7

Güler, M., & Kırbaşlar, İ. (2020). *Teknoloji Transfer Ofislerinin Üniversite Sanayi İşbirliğindeki Rolü.* İktisad Yayınevi.

Ramanathan, K. (1994). The Polytrophic Components Of Manufacturing Technology. *Technological Forecasting And Social Change*, *46*(3), 221-258.

Rocha, A., Romero, F., Lima, R., Amorim, M. ve Cunha, M. (2023). *Technology Transfer and Valuation Methods in Use by University Technology Transfer Offices. In: Samarati,* P., van Sinderen, M., Vimercati, S.D.C.d., Wijnhoven, F. (eds) E-Business and Telecommunications. Communications in Computer and Information Science, Book series, vol 1795. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-36840-0_3.

Russ, M. ve Camp, S. M. (1997). Strategic Alliances And Technology Transfer: An Extended Paradigm. *International Journal of Technology Management,* 14(5), 513-527.

Saputra, I. W., Sutopo, W. ve Zakaria, R. (2018). *A Business Strategy Formulation For Commercializing University-Created Technology: A University Spin-Offs.* AIP Conference Proceedings (Vol. 1931, No. 1, p. 030020). AIP Publishing LLC. https://doi.org/10.1063/1.5024079.

Sarıer, G. (2019). Şirket Değerlemesi ve Start-Up Firma Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi. Manisa, Manisa Celal Bayar Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Schmoch, U., Reid, P. P., Encarnacao, J. ve Abramson, H. N. (Eds.). (1997). *Technology Transfer Systems In The United States And Germany: Lessons And Perspectives.* National Academies Press.

Siegel, D.S., Waldman, D. ve Link, A. (2003), "Assessing The Impact Of Organizational Practices On The Relative Productivity Of University Technology Transfer Offices: An Exploratory Study", *Research Policy*, Vol. 32 No. 1, pp. 27-48.

Stemberkova, R., Maresova, P., David, O. O. ve Adeoye, F. (2021). Knowledge Management Model For Effective Technology Transfer At Universities. *Industry and Higher Education,* 35(6), 638-649.

Tak, H. S. ve Sabidussi, A. (2015). Business Models For Technology Transfer Offices: A Case Study. *International Journal of Technology Transfer and Commercialisation,* 13(3/4), 192-192. https://doi.org/10.1504/ijttc.2015.075834

Taouaf, I., Elyoussoufi Attou, O., El Ganich, S. ve Arouch, M. (2021). The Technology Transfer Office (TTO): Toward A Viable Model For Universities In Morocco. *Management Letters / Cuadernos de Gestión 21/2 (2021) 97-107* https://doi.org/10.5295/cdg.191179it

Torcătoru, C. (2019). Aspects Of The Technological Transfer Management For Capitalizing On The Results Obtained Through Scientific Research. *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering,* 514(1), 012041-012041. https://doi.org/10.1088/1757-899x/514/1/012041

Trisnawati, B. (2020). *The Importance of Technology Transfer for Indonesia*. In International Conference on Law, Economics and Health (ICLEH 2020) (pp. 49-52). Atlantis Press. https://doi.org/10.2991/aebmr.k.200513.009

Vac, C. S., ve Fitiu, A. (2017). Building Sustainable Development through Technology Transfer in a Romanian University. *Sustainability,* 9, Article No. 2042. https://doi.org/10.3390/su9112042

Žmuidzinaitė, R., Žalgevičienė, S. ve Užienė, L. (2021). Factors Influencing the Performance of Technology Transfer Offices: the Case of the European Consortium of Innovative Universities. *The Engineering Economics,* 32(3), 221-233. https://doi.org/10.5755/j01.ee.32.3.25785

Yükseköğretim Kurumları Teknoloji Transfer Ofisi Yönetmeliği, Resmi Gazete 30263 (07 Aralık 2017), Erişim 20 Aralık 2023. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24143&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

İnternet Kaynakları

URL 1 T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Stratejik Araştırmalar ve Verimlilik Genel Müdürlüğü, "Teknoloji Transfer Ofislerinin (TTO) Etkinliğinin Değerlendirilmesi" (2021).
https://verimlilikkutuphanesi.sanayi.gov.tr/Library/ShowPDF/1318 Erişim Tarihi 11.10.2023

KAYNAKÇA

Ailawadi KL, Farris PW (2017) Managing multi-and omni-channel distribution: Metrics and research directions. Journal of Retailing, 93(1): 120-135.

Bodhani A (2012). Shops Offer The E-Tail Experience, Engineering & Technology, 7(5):46–49. DOI: 10.1049/et.2012.0512

Califano M, (2019) Omnıchannel Strategy : evolution and managerial implications with focus on Gucci case, Yüksek Lisans Tezi, Luiss Üniversitesi.

Chopdar PK, Sivakumar VJ (2019) Understanding continuance usage of mobile shopping applications in India: the role of espoused cultural values and perceived risk. Behaviour & Information Technology, 38(1): 42-64. https://doi.org/10.1080/0144929X.2018.1513563

Cook G (2014) Customer experience in the omni-channel world and the challenges and opportunities this presents. Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice, 15(4): 262–266. https://doi.org/10.1057/dddmp.2014.16

Edwards Gary (2014) How to Embrace Retail's Newest Trend: Webrooming," Retail TouchPoints Blog, [available at http:// retailtouchpoints.tumblr.com/post/59107311088/how-to-embraceretails newest-trend-webrooming].

Flavián C, Guinalíu M, Gurrea R (2006) The Role Played By Perceived Usability, Satisfaction And Consumer Trust On Website Loyalty, Information & Management, 43(1): 1-14. https://doi.org/10.1002/cb.1585

Gao L, Waechter KA, Bai X (2015) Understanding consumers' continuance intention towards mobile purchase: A theoretical framework and empirical study – A case of China. Computers in Human Behavior, 53: 249-262.

Gupta P, Yadav MS, Varadarajan R (2009) How task-facilitative interactive tools foster buyers' trust in online retailers: a process view of trust development in the electronic marketplace. Journal of Retailing, 85(2): 159-176. doi:10.1016/j.jretai.2009.02.001

Hsia TL, Wu JH, Xu X, Li Q, Peng L, Robinson, S. (2020) Çok kanallı perakendecilik: Tüketici deneyimlerini kolaylaştırmada durumsal katılımın rolü. Bilgi ve Yönetim 57 (8): 103390. https://doi.org/10.1016/j.im.2020.103390

Hossain, T. M. T., Akter, S., Kattiyapornpong, U., ve Dwivedi, Y. K. (2019). Multichannel integration quality: A systematic review and agenda for future research. Journal of Retailing and Consumer Services, 49, 154–163. https://doi.org/10.1016/j.jretconser.2019.03.019

Humbani M, Wiese M (2019) An integrated framework for the adoption and continuance intention to use mobile payment apps. International Journal of Bank Marketing, 37(2): 646-664.

Jara M, Dany V, Olivier M, Thierry M, Nelida M (2018) Measuring customers benefits of click and collect. Journal of Services Marketing (32): 430–42. Doı 10.1108/Jsm-05-2017-0158

Jayachandran S, Sharma S, Kaufman P, Raman P (2005) "The role of relational information processes and technology use in customer relationship management," J. Marketing, 69(4): 177–192

Kevin C., Chhajed, D., ve Hess, JD (2003). Direct marketing, indirect profits: A strategic analysis of dual-channel supply-chain design. Management science, 49(1), 1-20.

Kerviler G, Demoulin NTM, Zidda P (2016) Adoption of instore mobile payment: Are perceived risk and convenience the only drivers? Journal of Retailing and Consumer Services, (31): 334-344.

Kim K, Prabhakar B, (2000) Initial trust, perceived risk, and the adoption of internet banking. ICIS 2000 Proceedings. 55.https://aisel.aisnet.org/icis2000/55

Lazaris C, Vrechopoulos A (2014) From Multichannel to "Omnichannel" Retailing: Review of the Literature and Calls for Research. 2nd International Conference on Contemporary Marketing Issues, (ICCMI), 18-20 June.

Marangoz, M. ve Aydın, AE (2017). Tüketicilerin Üretiminin Alışverişi ve Devamlılığında

Bütünleşik Dağıtım Kanalı Yaklaşımı. *Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi= Tüketici ve Tüketim Araştırmaları Dergisi* , 9 (1), 71-93.

Marmol M, Fernandez V (2019) Trigger factors in brick and click shopping Intangible Capital, 15(1): 57–71. https://doi.org/10.3926/ic.1364

Melero I, Sese F, Verhoef P, (2016) Recasting the Customer Experience in today's Omni-channel Environment. Universia Business Review, (50):18-37.

Mosquera A, Olarte Pascual C, Juaneda Ayensa E (2017) Understanding the customer experience in the age of omni-channel shopping. Revista ICONO14 Revista Científica De Comunicación Y Tecnologías Emergentes, 15(2): 92-114. DOI: ri14.v15i2.1070 | ISSN: 1697-8293 |

Mırsch, T.; Lehrer, C. ve Jung, R. (2016) "Channel İntegration Towards Omnichannel Management: A Literature Review", Proceedings of The 20th Pacific Asia Conference on Information Systems, 27 Haziran–01 Temmuz, ss. 1–17, Chiayi, Taiwan.

Ou CX, Sia CL (2010) Consumer trust and distrust: An issue of website design. International Journal of Human-Computer Studies, 68(12): 913– 934

Pal A, Herath T, De R, Rao HR (2020) Is the Convenience Worth the Risk? An Investigation of Mobile Payment Usage. Information Systems Frontiers. (23): 941-961.

Pal A, De' R, Herath T, Rao HR (2019) A review of contextual factors affecting mobile payment adoption and use. Journal of Banking and Financial Technology, 3(1): 43–57.

Piotrowicz W, Cuthbertson R (2014) Introduction to the Special Issue Information Technology in Retail: Toward Omnichannel Retailing. International Journal of Electronic Commerce, 18(4): 5-16. DOI: 10.2753/JEC1086-44151804

Rakhi T, Mala S (2014) Adoption readiness, personal innovativeness, perceived risk and usage intention across customer groups for mobile payment services in India. Internet Research, 24(3): 369-392.

Rana N, Luthra S, Rao HR (2018) Developing a framework using interpretive structural modeling for the challenges of digital financial services in India. PACIS 2018 Proceedings, 53.

Roca JC, Garcia, JJ, de la Vega JJ (2008) The importance of perceived trust, security and privacy in online trading systems. Information Management & Computer Security, 17(2):96-113.

Rigby D, Serow E, Tager S, Cheris A (2014) Spotlight on Technology. Brain Retail Holiday, 17(2).

Santos CPD, Fernandes DVDH (2008) Hizmet iyileştirme bağlamında tüketici güveninin öncülleri ve sonuçları. BAR-Brezilya Yönetimi İncelemesi , (5): 225-244.

Simone, A., ve Sabbadin, E. (2018). The new paradigm of the omnichannel retailing: key drivers, new challenges and potential outcomes resulting from the adoption of an omnichannel approach. International Journal of Business and Management, 13(1), 85-109. Doı: 10.5539/Ijbm.V13n1p85

Thakur R (2016) Müşteri katılımını ve sadakatini anlamak: alışveriş için mobil cihazlar örneği. Perakendecilik ve Tüketici Hizmetleri Dergisi (32): 151-163.

Ünsalan M (2018) Tüketici Etiği Açısında Showrooming Mağaza İstismarı Olarak Tanımlanabilir mi?, Pazarlama İçgörüsü Üzerine Çalışmalar, 2 (1): 25-34

Vaghef F (2019) Omnichannel Marketing nel fashion system. Implicazioni sul rapporto del consumatore con il negozio fisico.

Vedamani, Gibson G. (2017). Retail Management Functional Principles and Practice. India: Pearson

Verhoef PC, Kannan PK, Inman JJ (2015) From multi-channel retailing to omni-channel retailing: introduction to the special issue on multi-channel retailing, Journal of Retailing, 91 (2): 174-181.

Worldpay (2015). The store of the future and the role of omni-channel payments in driving business growth. Retrieved from https://www.worldpay.com/sites/default/files/WPUK-Omni-channelpayments-store-of-the-future.pdf

hak eden insanlar olduğu anlayışıyla şiddet davranışı yan yana gelebilecek bir görüş değildir. Şiddet; toplumsal yaşamda tüm bireylerin arasındaki *güven, dayanışma, hoşgörü, birliktelik* gibi ortak hareket etme duygularına zarar veren dolayısıyla, toplumsal ve bireysel anlamda *yıkıcı* bir niteliğe sahiptir. İnsan, sosyal ve psikolojik bir varlıktır. Şiddet, insanın diğer insanlara olan ihtiyacına, güven, dayanışma duygularına yıkıcı etkide bulunmaktadır. Aynı zamanda, şiddet toplumsal anlamda da güven, dayanışma, hoşgörü, birliktelik duygularına da zarar veren bir toplumsal sorundur.

KAYNAKÇA

6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 05.2021

Acar, F. (2010). Türkiye'de kadınların insan hakları: Uluslararası standartlar, hukuk ve sivil toplum, *Kadın Hakları Uluslararası Hukuk ve Uygulama.* İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları. 13-22.

AİHS, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. http://www.anayasa.gov.tr/files/bireysel_basvuru/AIHS_tr.pdf

Akkoç, A. (2013). Bir Yönetim Biçimi Olarak Modern Demokrasi Süreci ve Sorunları. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Altınay A. G., Arat Y. (2008). *Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet*. İstanbul: Punto.

Anderson, K. L. (2010). Conflict, power and violence in families, *Journal of Marriage and Family*. 72: 726-742 E.T.: 11.10.2022 DOI:10.1111/j.l741-3737.2010.00727.

Boyacıoglu, I., Uysal, M. S. ve Erdugan, C. (2020). Psikolojik şiddetin ölçümü: Psikolojik istismar profilinin ve kadına kötü muamele envanteterinin Türkçeye uyarlanması. *Psikoloji Çalışmaları- Studies in Psychology*, 40(1), 19–55. https://doi.org/10.26650/SP2019-0027

CEDAW Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW). https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 02.08.2023

Cheng, T. C. & Lo, C. C. (2019). Physical intimate partner violence: factor related to women's contact with police. *Journal of Comparative Family Studies*. Volume 50, Number 3, p.229-241, E.T.:11.10.2022

Çüçen, K. (2013). *İnsan Hakları*. 2. Basım. Bursa: Sentez Yay.

Doğru, D. (2023). Türkiye'de kadınların siyasal haklarını kazanması ve siyasal temsilde karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 72 (1), 247-293 ORCID: 0000-0002-7454-6984.

Elpeze-Ergeç, N. (2020). *Teori ve Düşüncede Şiddet: Kadına Şiddet ve Medya Gerçeğin Kurgusu.* Konya: LiteraTürk Academia.

Ertürk, Y. (2022). *Sınır Tanımayan Şiddet: Paradigma, Politika ve Pratikteki Yönleriyle Kadına Şiddet Olgusu.* İstanbul: Metis.

Güleç, H., Topaloğlu, M., Ünsal, D. ve Altıntaş, M. (2012). Bir kısır döngü olarak şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 4(1), 112-137. E.T.: 16.01.2022

Hobsbawm, E. J. (2010). *İmparatorluk Çağı 1875-1914*. (çev. V. Aslan) 4. Baskı. Ankara: Dost Kitabevi.

Kabacaoğlu, G. ve Koçtürk, N. (2020). Aile İçi Şiddete Kavramsal Çerçeveden Genel Bir Bakış. İçinde (ed). N. Koçtürk & B. Ulukol, *Aile İçi Şiddet* (s.1-30). Ankara: Nobel.

Karabağ, İ. (2010). *Dil ve Şiddet: Geçmişten Günümüze Bir Kavram İncelemesi*. İstanbul: İkaros yay.

Kıdık-Örücü, T. (2013). *Kadın Hakları El Kitabı*. Ankara: Ankara Barosu. Erişim tarihi:02.06.2021

KSGM. (2018). *Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023*. Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 02.08.2023

KSGM. (2021). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı 2021-2025*. Ankara: Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü https://www.aile.gov.tr/ksgm/mevzuat/ E.T.: 02.08.2023

Miller-Perrin, C. L., Perrin, R. D. & Renzetti, C. M. (2020). *Yakın İlişkilerde Şiddet ve İstismar.* (çev. S. Gürdoğan). İstanbul: Apamer Psikoloji Yay.

Okan İbiloğlu, A. (2012). Aile içi şiddet. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar-Current Approaches in Psychiatry* 2012; 4(2), 204-222. Doi:10.5455/cap.20120413. E.T.: 02.03.2023

Polat, O. (2016). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi.* 22 (1), 15-34, Erişim Tarihi: 03.03.2023

Ritzer, G. (2013). *Klasik Sosyoloji Kuramları*. (çev. H. Hülür). Ankara: De ki.

Sivaslıoğlu, F. ve Erdal, N. (2020). Ailede şiddet gören çalışan kadınların iş performansı. *ASEAD*. 7 (6), 350-367

Taşdemir Afşar, S. (2015). Türkiye'de şiddetin "kadın yüzü". *Sosyoloji Konferansları* No: 52 (2015-2), 715-753 DOI: 10.18368/IU/sk.04297. E.T.:24.01.2022

Tilly, C. (2013). *Toplumsal Hareketler 1768-2004*. (çev. O. Düz). İstanbul: Babil.

TTCKAA22. (2022). *Türkiye'de Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Algısı Araştırması.* Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Çalışmaları Araştırmaları Merkezi. https://gender.khas.edu.tr/tr/turkiyede-toplumsal-cinsiyet-ve-kadin-algisi-arastirmasi, Kadir Has Üniversitesi E. T.:23.07.2023

Uluocak, Ş., Gökulu, G., Bilir, O., Etizer-Karacık, N. Ve Özbay, D. (2014). *Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Kadına Yönelik Şiddet.* İstanbul: Paradigma Akademi

Ural, H. ve Çabuk Kaya, N. (2018). Kadın cinayetlerinde sembolik iktidarın krizi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 21(2), 356-382. E.T: 29.09.2022

Ünlü, S., Bayram, N., Uluyağcı, C. ve Uzoğlu-Başçu, S. (2009). Kadına yönelik şiddet: tv dizilerinde kadına yönelik şiddet üzerine bir araştırma. *Selçuk İletişim*. 95-104. E.T.: 24.01.2022

Vatandaşlar, S. E. ve Hatipoğlu Sümer, Z. (2019). Kadınlara yönelik psikolojik şiddet ölçeğinin (psychological maltreatment of women inventory) Türk kültürüne uyarlanması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(53), 341-371. E. T.: 09.05.2021

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, (2015), *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması*. Ankara: Elma Teknik Basım.

Altınay, A.G. ve Arat Y., (2007). Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet, https://research.sabanciuniv.edu/id/eprint/7029/1/TurkiyedeKadinaYonelikSiddet.pdf (E.T.: 11.12.2023).

Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (2008). *Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet*. Ankara: Elma Teknik Basım.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu ve Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (2023). Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu Ev İçi Şiddet Acil Yardım Hattı 2007-2021 Yılları Arası Verilerinin İstatistiksel Analizi, (E.T.:14.02.2024).

https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/tkdf_ev_ici_siddet_acil_yardim_hatti_2023_raporu_1.pdf

Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments in Nature and Design*. Cambridge: Harvard University Press.

URL-1:https://bianet.org/kadin/bianet/133354-bianet-siddet-taciz-tecavuz-cetelesi-tutuyor (E.T.:21.10.2023).

Damarlı, N. ve Kuyucu, N. (2017). *Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Mekanizmaları İzleme Raporu*, Kadın Dayanışma Vakfı

Díaz-Aguado, M.J. ve Martínez-Arias, R. (2022) Types of male adolescent violence against women in three contexts: dating violence offline, dating violence online, and sexual harassment online outside a relationship. *Frontiers in Psycholo*gy, 13(850897),1-12, doi: 10.3389/fpsyg.2022.850897

Kadın Dayanışma Vakfı (2018). *Kadına Yönelik Şiddet Nedir?* Ankara:Şen Matbaa

Lal, S. B. Violence against women Issues, Challenges and Solutions, *International Journal of Science and Research,* 12(1),1-6. DOI: 10.21275/SR23101225707

Netting, F.E., Kettner, P.M., McMurtry, S.L., Thomas M.L. (2017). *Social Work Macro Practice*. 4th ed. United States: Pearson Education Inc.

OECD (2019), *Violence against women, in Society at a Glance 2019: OECD Social Indicators*, Paris: OECD Publishing, DOI: https://doi.org/10.1787/008fcef3-en

Our Watch. (2021). *Change the story: A Shared Framework for the Primary Prevention of Violence Against Women in Australia* (2nd ed.). Melbourne, Australia: Our Watch.

Öztürk, A.B. (2015). Kadınlarla Eğitici Eğitimi El Kitabı. Kadın Dayanışma Vakfı. https://siginaksizbirdunya.org/wp-content/uploads/2022/02/kadinlarla-egitici-egitimi.pdf (E.T.:22.10.2023).

Patel, L. (2015). *Social Welfare and Social Development*. 2nd ed. Cape Town: Oxford University Press Southern Africa

Sibanda, L. (2019). Social Work Interventions to Adress Domestic Violence in Sedibeng District. Master Thesis. South Africa: University of Pretoria.

Swanger, K.K. ve Petcosky, J.L. (2003). *Violence in the Home: Multidisciplinary Perspectives,* (New York; online edn, Oxford Academic.

The United Nations, (1993). Declaration on the eliminationof violence against women. New York. https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/atrocity-crimes/Doc.21_declaration%20elimination%20vaw.pdf. (E.T.:12.12.2023).

UNWOMEN (2023), Frequently asked questions: Types of violence against women and girls. https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women/faqs/types-of-violence (E.T.:12.12.2023).

UN WOMEN World ve Health Organization, (2020). RESPECT Women Overview how to use the RESPECT framework implementation guide. https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/RESPECT-implementation-guide-Overview-en.pdf. (E.T.:02.01.2024).

Webb, R. (2010). Women And Domestic Violence: Implicatıons For Social Work Intervention. National Association of Social Workers. https://www.socialworkers.org/News/1000-Experts/Media-Toolkits/Domestic-Violence-Media-Toolkit. (E.T.:21.12.2023).

World Health Organization, (2021a). Violence against women. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women. (E.T.:21.12.2023).

World Health Organization (2021b), Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. (E.T.:21.12.2023).

World Health Organization ve UN Women, 2021. Global Fact Sheet Violence Against Women Prevalence Estimates, 2018. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256 (E.T.:21.12.2023).

KAYNAKÇA

Al Rawashdeh, A. Z., Mohammed, E. Y., Al Arab, A. R., Alara, M., & Al-Rawashdeh, B. (2021). Advantages and disadvantages of using e-learning in university education: Analyzing students' perspectives. Electronic Journal of E-learning, 19(3), 107-117.

Al-Awidi, H. M., & Al-Mughrabi, A. M. (2022). Returning to Schools After COVID-19: Identifying Factors of Distance Learning Failure in Jordan from Parents' Perspectives. Online Journal of Communication and Media Technologies, 12(4), e202232.

Arslan, K., Arı, A. G., & Kanat, M. H. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde verilen uzaktan eğitim hakkinda veli görüşleri. Ulakbilge, 57, 192-206.

Baytiyeh, H. (2018), "Online learning during post-earthquake school closures", Disaster Prevention and Management, Vol. 27 No. 2, pp. 215-227. https://doi.org/10.1108/DPM-07-2017-0173

Baytiyeh, H. and Naja, M.K. (2010), "Do multimedia features promote understanding and retention", International Journal of Instructional Media, Vol. 37 No. 1, pp. 43-54.

Bradley, R., Browne, B., & Kelley, H. (2017). Examining the influence of self-efficacy and self-regulation in online learning. College Student Journal, 51(4), 518–530.

Burke, K., Baker, W., & Hobdell, G. (2023). Getting hands-on: Praxis-focused assessment to enhance online arts teacher education. Distance Education, 44(2), 213-229.

Caladine Richard (2001). Learning Environments Of The Future: Narrow To Broadband Via Dvd, Education Resources Information Center (http://www.ascilite.org.au/conferences/melbourne01/pdf/papers/caladiner.p df).

Cavanaugh, J. (2005), "Teaching online – a time comparison", Online Journal of Distance Learning Administration, Vol. 8 No. 1, pp. 1-10.

Çelik, K., & Sökmen, A. (2018). Uzaktan eğitime devam etme niyetinin anlaşılması: genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli. Yönetim, Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2(3), 1-23.

Davis, C. R., Grooms, J., Ortega, A., Rubalcaba, J. A. A., & Vargas, E. (2021). Distance learning and parental mental health during COVID-19. Educational Researcher, 50(1), 61-64.

Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., & Lencastre, J. A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. International journal of educational Technology in Higher Education, 17(1), 1-18.

Foucault, M. (2004). The birth of biopolitics. Macmillan http://www.koeri.boun.edu.tr/ https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/39500/xfiles/deprem_nedir.pdf

Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 salgınının uygulamalı derslere etkisi ve bu derslerin uzaktan eğitimle yürütülmesi: Temel tasarım dersi örneği. Medeniyet Sanat Dergisi, 6(1), 44-56.

Karataş, B. (2023). Deprem ve Eğitim Dünyası. https://hasiladergi.com/wp-content/uploads/2023/05/Busra-Karatas-deprem-ve-egıtım-dunyası-3.pdf

Karatepe, F., Küçükgençay , N., Peker, B. (2020). "Öğretmen adayları senkron uzaktan eğitime nasıl bakıyor? Bir anket çalişması", Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, S 7(53), ss. 1262-1274

Kelly, M. (1990), "Course creation issues in distance education", in Garrison, D. and Shale, D. (Eds), Education at a Distance, Krieger, Malabar, FL, pp. 77-99.

Kılıç, A., & Beldağ, A. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin uzaktan eğitim süreçlerine ilişkin görüşleri: Nitel bir çalışma. Sosyal Bilimler ve Değerler Eğitimi Dergisi, 2(1), 1-23.

Kurnaz, A., Kaynar, H., Barışık, C. Ş., & Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. Milli Eğitim Dergisi, 49(1), 293-322.

Metin, A. E., Karaman, A., & Şaştım, Y. A. (2017). Öğrencilerin uzaktan eğitim sistemine bakış açısı ve uzaktan eğitim İngilizce dersinin verimliliğinin değerlendirilmesi: Banaz Meslek Yüksekokulu. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(2), 640-652.

Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., & Özkan, İ. (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(2), 595-605.

Reid, K., Butler, D. L., Comfort, C., & Potter, A. D. (2023). Virtual internships in open and distance learning contexts: Improving access, participation, and success for underrepresented students. Distance Education, 1-17.

Taylor Jim (2001). Fifth Generation Distance Education, Higher Education Series, Report No:40.

Telli, S. G., & Altun, D. (2023). Türkiye'de Deprem Sonrası Çevrimiçi Öğrenmenin Vazgeçilmezliği. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 6(2), 125-136.

Tibi, M., & Tibi, L. (2015). Distance learning: what are its strengths and pitfalls. Recuperado de: https, (9).

Tokyay, M. (2020). Uzaktan Eğitim Dijital Uçurumu Derinleştiriyor Mu? İnterneti Olmayan Öğrenci Nasıl Eğitim Alacak?. https://tr.euronews.com/2020/04/17/uzaktan-egitim-dijitalucurumu-derinlestiriyor-mu-internetiolmayan-ogrenci-nas-l-egitim-a , (4 Aralık 2020).

Tuiloma, S. H., & Graham, C. R. (2023). Understanding the role of online teaching assistants in student engagement. Distance Education, 1-27.

Wang, Q., Xun, J., Li, N., Huijser, H., Shen, J., & Chen, J. (2023). Examining gains and pains of a new virtual internship design. Distance Education, 44(2), 246-266.

Yağız, E. (2021). Türkiye'de Uzaktan Eğitim Sürecinin Değerlendirilmesi. Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 468, 43-52.

Kaynakça

Bilton, T., Bonnett, K., Jones, P., Lawson T., Skinner, D., Stanworth, M., Webster, A. (2009) Sosyoloji, Çev. Kemal İnal, Yeliz Kartal, Nurgök Özkale, Kasım Toraman, Yağmur Özkan, Ali Rıza Güngen. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Fay, B. (2017) Çağdaş Sosyal Bilimler Felsefesi, Çev. İsmail Türkmen, 4. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Foucault, M. (1993) Cinselliğin Tarihi (cilt–1), Çev. Hülya Tufan, İstanbul: Afa yayınları.

Foucault, M. (2002) Kliniğin Doğuşu, Çev. Temel Keşoğlu, Ankara: Doruk Yayınları.

Foucault, M. (2004) Toplumu Savunmak Gerekir, Çev. Şahsuvar Aktaş, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Foucault, M. (2005) Özne ve İktidar, Çev. Işık Ergüden-Osman Akınbay, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Hekman, Susan (1999) Bilgi Sosyolojisi ve Hermeneutik, Çev. Hüsamettin Arslan-Bekir Balkız, İstanbul: Paradigma Yayınları.

Karakaş, M. (2002). "İktidar İlişkileri Açısından Bilim ve Sosyoloji", Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, s. 163-178.

Levi-Strauss, C. (2012) Yapısal Antropoloji, Çev. Adnan Kahiloğulları, Ankara: İmge Kitabevi.

Levi-Strauss, C. (2016) Yaban Düşünce, Çev. Tahsin Yücel, 7. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Marshal, G. (1999) Sosyoloji Sözlüğü, Çev. Osman Akınbay, Derya Kömürcü, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mills, S. (2003) Söylem ve İdeoloji, İçinde Barış Çoban-Zeynep Özarslan (Der.), Söylem ve İdeoloji. İstanbul: Su Yayınları.

Morris, B. (2004) Din Üzerine Antropolojik İncelemeler, Çev. Tayfun Atay, Ankara: İmge Kitabevi.

Ritzer, G. Jeffery, S. (2014) Sosyoloji Kuramları, Çev. Himmet Hülür, Ankara: Deki Yayınları.

Smith, P., Riley, A. (2016) Kültürel Kurama Giriş, Çev. Selime Güzelsarı, İbrahim Gündoğdu, Ankara: Dipnot Yayınları.

Suğur, S. (2013). Modern Sosyoloji Tarihi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Swingewood, A. (1998) Sosyolojik Düşüncenin Kısa Tarihi, Çev. Osman Akınbay, 2. Baskı, Ankara: Bilim Sanat Yayınları.

Şeylan, G. (1999) Postmodernizm, Ankara: İmge Yayınları.

Akşener, yaptığı paylaşımlarda gençlere namus bekçisi rolünü vermekte ve büyük bir sorumluluğu bu kitleye yüklemektedir. Ve aynı kitle hürriyetin yanında istibdattın karşısında konumlandırılmakta, parolası vatan işareti namus olan bir yönlendirme ile motive edilmektedir. Sınır güvenlik tezinden hareketle sınırın sahibi olanlar namus bekçisi, sınırın içinde olan ancak varlığına şüphe ile yaklaşılanlar ise namus düşmanı olarak konumlandırılıyor. Namus temalı her slogan/söz homojen olan büyük kitlenin ötekiyi, suç işleyen, ahlakı bozan, aile yapısını etkileyen ve bazı açılardan ülkeyi ucuza kapatan kabahatli bir kötülük nesnesi olarak damgalamasını kolaylaştırmaktadır. Her iki parti, namusa dayalı söylemlerinde yabancı düşmanlığına giden bir çizgiye mesafeli durmakta ancak belli bölgelerdeki insan varlığına temkinli yaklaşmaktadır.

Akşener'in kadınlar günü dolayısı ile sayfasına taşıdığı iletisinde, kavramın cinsiyetçi yönü belirgin bir şekilde öne çıkarılmıştır. Ailenin kahramanca restorasyonu için, gerçek akraba olmayan tam yabancı olmasına da izin verilmemesi gereken kadının, otorite, uygun evlilik ve doğru cinsellik ile yönü tayin edilmektedir. Toprağın egemeni olan ve devlet baba şeklinde sıfatlanan erkek için, vatan toprağı ana'lar ile doludur.

KAYNAKÇA

Agamben, G. (2001). *Kutsal İnsan &Egemen İktidar ve Çıplak Hayat*. İ. Türkmen (Çevirmen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Akın, Y. (2004). *Gürbüz ve Yavuz Evlatlar" Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor*. İstanbul: İletişim Yayınlar.

Aksakal, E. (2022). *Namus Söylemi ve Cinsiyetlendirilmiş Milliyetçilik*. İstanbul: Çizgi Yayınevi.

Aksoy, G. (2004). Bir Kadın Olarak Anadolu Kadını: Toprağın ve Kimliğin Genderleşmesi, 1-20, https://www.academia.edu/12973779/Bir_Kad%C4%B1n_Olarak_Anadolu_ve_Anadolu_Kad%C4%B1n%C4%B1_Topra%C4%9F%C4%B1n_ve_Kimli%C4%9Fin_Genderle%C5%9Fmesi_2004_2005_ (E.T.: 28.12.2023)

Aksoy, B. (2022). *Etimoloji Işığında Kelimelerin Dünyasında Gezintiler*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Altuntek, N. S. (2008). Benlik ve Kültür: Namus Kavramına Simgesel Bilişsel Bir Yaklaşım, *Edebiyat Fakültesi Dergisi,*15(2), 37-58.

Aronson, E., Wilson, T. ve Akert, R. (2012). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Kaknüs Psikoloji.

Aydın, F. (2003). "Namus/Nomos Cebrail mi Tevrat mı? "Bed'ül –Vahy" Hadisindeki Namus Kavramı Üzerine", *Divam İlmi Araştırmalar*, Sayı: 15/2, 53-85.

Bağlı, M. ve Özensel, E. (2011). *Türkiye'de Töre ve Namus Cinayetleri: Töre ve Namus Cinayeti İşleyen Kişiler Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma*. İstanbul: Destek Yayınevi.

Baker, N., Gregware, P. R. ve Cassidy, M. (1999). "Family Killing Fields: Honor Rationales in the Murder of Women", *Violence Against Women,* Volume: 5, Issue: 2, 164-184.

Berktay, F. (1998). "Cumhuriyet'in 75 Yıllık Serüvenine Kadınlar Açısından Bakmak". İçinde. A. Berktay Hacımirzaoğlu (Editör). *75 Yılda Kadınlar Ve Erkekler*, 1-13, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Berktay, F.(2010). *Tarihin Cinsiyeti*. İstanbul: Metis Yayıncılık.

Bilgin, N. (2016). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü, Kavramlar, Yaklaşımlar*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Blank, H. (2008). *Bekaretin El Değmemiş Tarihi.* E. Ergün (Çevirmen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Bora, T. (2005). Analar, Bacılar, Orospular: Türk Milliyetçi - Muhafazakar Söyleminde Kadın. İçinde. A. Öncü ve O. Tekelioğlu (Derleyen). *Şerif Mardin'e Armağan,* 241-244. İstanbul: İletişim Yayınları.

Bourdieu, P. (2015). *Eril Tahakküm*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Boroditsky, L. (2023). How Language Shapes The Way The Think, https://www.youtube.com/watch?v=RKK7wGAYP6k, (E.T.: 28.12.2023)

Bourdieu, P.(2015). *Eril Tahakküm*. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Büyükkantarcıoğlu, N. (2006). *Toplumsal Gerçeklik ve Dil*. İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Chatterjee, P. (2022). *Ulus Parçaları, Kolonyal ve Post Kolonyal Tarihler*, İ. Çekem (Çevirmen), İstanbul: İletişim Yayınları.

Cantek, F. Ş. (2023). Mekanın Cinsiyeti, https://feministbellek.org/mekanin-cinsiyeti/, (E.T.: 28.12.2023)

Connell, R. W.(1998). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar: Toplum, Kişi ve Cinsel Politika*. C. Soydemir (Çevirmen). İstanbul: Ayrıntı.

Çetin, İ. (2014). Gelenek ve Modernite Arasında Türkiye'de Son Dönem Kadın Cinayetleri, *Sosyoloji Dergisi*, 30, 41-63.

Delaney, C. (2022). *Tohum ve Toprak.* S. Somuncuoğlu ve A. Bora (Çevirmen). İstanbul: İletişim Yayınları.

Doğan, R. (2016). *Namus,Töre ve Eril Şiddet, Yargıtay Kararları, Toplumsal Cinsiyet Kuramları.* Ankara: Ütopya Yayınevi.

Durakbaşa, A. (1998). Cumhuriyet Döneminde Modern Kadın ve Erkek Kimliklerinin Oluşumu: Kemalist Kadın Kimliği ve Münevver Erkekler, İçinde. A. Berktay Hacımirzaoğlu (Editör). *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler*, 29-51, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Ecevitoğlu, P. (2012). *Namus Töre ve İktidar.* Ankara: Dipnot Yayınları.

Engels, F. (2008). *Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni*. K. Somer (Çeviren). Ankara: Sol Yayınları.

Eroler, E. G. (2021). Türkiye'de Koronavirüs Pandemisi Döneminde Militarizm, Milliyetçilik ve Toplumsal Cinsiyet: Gazetelere İlişkin Bir Militarist Söylem Analizi, *Moment, Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Kültürel Çalışmalar Dergisi,* 8(1), 246-268.

Foucault, M. (2003). *Cinselliğin Tarihi,* H. Uğur Tanrıöven (Çeviren)*,* İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Gellner, E. (2008). *Uluslar ve Ulusçuluk*. İstanbul: Hil Yayınları.

Gümüşçü, O. (2010). Siyasi Coğrafya Açısından Sınırlar ve Tarihi Süreç İçinde Türkiye'de Sınır Kavramı, *Bilig,* Kış (52), 79-104. https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423873159.pdf.

Hamzaoğlu, M. ve Şener, B. (2022). Kadına Yönelik Şiddet Olgusunun Sosyo-Politik, Sosyo-Ekonomik ve Kültürel-İdeolojik Kökleri Üzerine Bir Değerlendirme: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Namus Olguları, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi,* 12/24, 235-265.

Hellgren, Z., Hobson, B. (2008). Cultural Dialogues in the Good Society, *Ethnicities,* 8(3), 385–404, https://www.ssoar.info/ssoar/bitstream/handle/document/23084/ssoar-ethnicities-2008-3-hellgren_et_al-cultural_dialogues_in_the_good.pdf;jsessionid=528428F897F31D1C729A1773953BF3C5?sequence=1

Kaftancıoğlu, C. (2021). Namus Belası, https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/olaylar-ve-gorusler/namus-belasi-dr-canan-kaftancioglu-1862166, (E.T.: 28.12.2023).

Karadeniz, S. (2020). Sınır, Ulus, Vatan, Namus: Geçirgenlikler/Kesişimler, *Yetkin Düşünce,* 3/9, 207-218.

Kocaman, A., Özsoy, S. ve İmer, K..(2011). *Dilbilim Sözlüğü,* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kadıoğlu, A. (1998). Cinselliğin İnkarı: Büyük Toplumsal Projelerin Nesnesi Olarak Türk Kadınları. İçinde. A. Berktay Hacımirzaoğlu (Editör), *75 Yılda Kadınlar ve Erkekler,* 89-101, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

Kalav, A. (2012). Namus ve Toplumsal Cinsiyet, *Mediterrranean Journal of Humanities*, II/2, 151-163.

Kandiyoti, D. (1997). *Cariyeler Bacılar Yurttaşlar Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler*, A. Bora, F. Sayılan (Çeviren), İstanbul: Metis Yayınları.

MacKinnon, A. C. (2003). *Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru*. T. Yöney ve S. Yücesoy (Çevirenler), İstanbul: Metis Yayınları.

Meeker, M. E. (2009). Meaning and Society in the Near East: Examples from the Black Sea Turks and The Levantine Arabs (I), *International Journal of Middle East Studies*, 7, 243-270.

Millett, K.(1987). *Cinsel Politika*, S. Selvi (Çeviren), İstanbul: Payel Yayınevi.

Mernissi, F. (2003). *Kadınların İsyanı ve İslami Hafıza,* A. Kantarcı (Çevirmen). Ankara: Epos Yayınları

Mursül, D. (2022). Siyasal Söylemde Sınırın Meşrulaştırılması, *Ulusam*, 2/2, 1-17.

Mutluer, N. (2008). Türkiye'de Cinsiyet Hallerinin Sınırları: Namussallaştırma. İçinde. N. Mutluer (Derleyen). *Cinsiyet Halleri, Türkiye'de Toplumsal Cinsiyetin Kesişim Sınırları,* 14-30, İstanbul: Varlık Yayınları.

Nagel, J. (2013). Erkeklik ve Milliyetçilik: Ulusun İnşasında Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik. İçinde. A. Gül Altınay (Derleyen). *Vatan Millet Kadınlar,* 65-103, İstanbul, İletişim Yayınları.

Najmabadi, A. (2013). Sevgili ve Ana Olarak Erotik Vatan: Sevmek, Sahiplenmek, Korumak, İçinde. A. Gül Altınay (Derleyen). *Vatan, Millet, Kadınlar*, 118-154, İstanbul: İletişim Yayınları.

Neuman, W. L. (2020). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımlar I*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Nişanyan, S. (2009). *Sözlerin Soyağacı, Çağdaş Türkçe'nin Etimolojik Sözlüğü*, İstanbul: Adam Yayıncılık.

Oktay Y.B. 2003. Geleneklerin Ardındaki Ölümler: Töre Cinayetleri. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 8, 69-86, https://dergipark.org.tr/tr/pub/iukad/issue/736/7958 (E.T.: 28.12.2023).

Özmete, E., Yıldırım, H., Duru, S. (2018) . Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Ölçeğinin Türk Kültürüne Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* Yıl: 18, Sayı: 40/2, 191-209.

Parla, A. (2001). The "Honor' of the State: Virginity Examinations in Turkey, *Feminist Studies,* 27/, 65-88.

Öztan, G. G. (2006). Türkiye'de Öjeni Düşüncesi ve Kadın, *Toplum ve Bilim*, S.105, 265- 281.

Sakallı U., N. ve Uslu, A., G. 2013. Namus Kültürlerinde "Namus" ve "Namus Adına Kadına Şiddet": Sosyal Psikolojik Açıklamalar", *Türk Psikoloji Yazıları,* 16 (32), 76-91.

Sakallı, N. ve Türoğlu, B. (2019). Erkek Olmak ya da Olmamak: Sosyal Psikolojik Açıdan Erkeksilik/Erkeklik Çalışmaları", *Türk Psikoloji Yazıları,* 22(44), 52-76.

Sancar, S. (2004). Otoriter Türk Modernleşmesinin Cinsiyet Rejimi, 1-15, http://kasaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/34/2013/03/serpil-hc.Otoriter_turk_modernlesmesinin_cinsiyet_rejimi.pdf, (E.T.: 28.12.2023).

Sirman, N. (2006). Akrabalık, Siyaset ve Sevgi: Sömürge Sonrası Koşullarda Namus-Türkiye Örneği, İçinde. S. Mojab ve N. Abdo (Derleyen), *Namus Adına Şiddet Kuramsal ve Siyasal Yaklaşımlar,* 43-63, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Sözen, E. (1999). *Söylem. Belirsizlik, Mübadele, Bilgi/Güç ve Refleksivite*, İstanbul: Paradigma Yayınları.

Tahincioğlu, A. N. Y. (2010). Namus Cinayetleri Üzerinden Yapılan Cinsiyetçilik ve Milliyetçiliğin Köşe Yazılarına Yansıması, *Mülkiye,* Cilt: XXXIV, Sayı: 269, 225-253.

Tahincioğlu, N. (2011). *Namusun Halleri,* İstanbul: Postiga Yayınları.

Tillion, G. (2006). *Harem ve Kuzenler*, Ş. Tekeli ve N. Sirman (Çevirmenler). İstanbul: Metis Yayınları.

Ural, H. ve Kaya Ç. N. (2018). Kadın Cinayetlerinde Sembolik İktidarın Krizi, *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi,* 21/2, 356-382.

Ünübol, M., Özbek, G., Özgön, S., Gülce, D. ve Demir, B. (2007). Namus Adına Cinayet: Türkiye'de Namus Cinayetlerinin İncelenmesi, *Türk Psikoloji Bülteni*, Yıl: 13, Sayı: 41, 69-83.

Üskül, A. K., Cross, S. E., Ataca, B. (2012). Honor Bound: The Cultural Construction of Honor in Turkey and the Northern United States, *Journal of Cross Cultural Psychology*, 43/7, 1131-1151.

Walby, S. (2002) .Feminism in a Global Era, *Economy and Society*, 31(4), 533-557.

Welchman, L. ve Hossain, S. (2014). *Namus, Doğrular ve Yanlışlar, Suçlar, Paradigmalar ve Kadına Yönelik Şiddet*. İçinde.M. Tabur, A. Sönmez, C. Tanır, S. Şekercan (Çevirenler), İstanbul: BGST Yayınları.

Yıldız, A. N. (2009). Kadın Cinselliğinin Söylemsel İnşası ve Namus Cinayetleri: Şanlıurfa Örneği, Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Zajadlo, J. (2020). The Concept of Nomos - Some Remarks, *Krytyka Prawa,* 12/3, 143-161. https://repozytorium.kozminski.edu.pl/pub/5816, (E.T.: 28.12.2023).

Zvinkliene A. (2010). Honour Killings in Modern Societies: A Sociological Perspective, ICR Journal, 532-535,file:///C:/Users/Hatice%20Karaku%C5%9F%20%C3%96zt%C3%BCr/Downloads/admin-vp.-5%20(2).pdf, (E.T. : 28.12.2023).

Kaynakça

Altıntaş, E. (2023). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarında Postmodernizm Bağlamında Kayboluş, Kaçış ve Arayış Kavramları. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Aracı, E. (2019). Hasan Ali Toptaş'ın Hikâyeleri Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: T.C. İstanbul Kültür Üniversitesi.

Ayık, A. (2010). Hasan Ali Toptaş'ın Gölgesizler romanında postmodern kurgu. *Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları*, 2(4), 67-77.

Balık, M. (2013). Adalet Ağaoğlu'nda Bir Anlatım Tekniği Olarak Kurgu Sorunları. Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi (Saraybosna): Bildiri Kitabi / Editor Mustafa Arslan.

Bildirici, F. (2000), Tük edebiyatının yeni Yusuf Atılgan'ı Hasan Ali Toptaş, https://savaska.wordpress.com/2009/02/09/bin-huzunlu-haz-hasan-ali-toptas/ ET: 10.02.2024.

Çağlar, A. (2000), *İnsanın Issızlığının Romancısı*. Hürriyet Gösteri, S 217.

Çığrı-Yıldırım, A. (2019). Kahramanını yitiren roman: öznenin ölümü, nesnenin zaferi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(38), 490-501.

Ecevit, Y. (2001). *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Ecevit, Y. (2004). *Orhan Pamuk'u Okumak*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Emre, İ. (2006). *Postmodernizm ve Edebiyat*. Ankara: Anı Yayınları.

Erbaş, Ş. (2001). Hasan Ali Toptaş ile söyleşi: Başlarken yalnızsın, bitirdiğinde daha yalnız. *Adam Öykü*, 37, 48.

Eroğlu, M., N. (Yöneten). (2011). Büyük Umutlar "Hasan Ali Toptaş" [Belgesel]. Türkiye.

Karaosmanoğlu, D. (2022). Hasan Ali Toptaş'ın Hayatı, Sanatı, Roman ve Öykücülüğü Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kul, E. (2003). Söyleşi: Hasan Ali Toptaş. Kül Güncel Edebiyat ve Sanat Seçkisi, S 32.

Okatan, F. (2014). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarında Postmodernist Ögeler. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Özsevgeç, Y. (2017). Postmodernizm üzerine. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research*, 10(54).

Parla, J. (2011). *Türk Romanında Yazar ve Başkalaşım*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Saybaşılı, S. (2008). Zaman Algısı ve Romana Yansıması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Somuncuoğlu-Özot, G. (2012). Postmodern Roman'da anlatıcı, zaman ve mekân yapısı. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 2275-2286.

Somuncuoğlu-Özot, G. (2014). Postmodern roman: kurgu, dil ve kişiler kadrosu. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(6) 973-987.

Taş, M. R. (2019). Postmodern bir kurgu denemesi olarak Elif Şafak'ın Pinhan romanı. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türkoloji Dergisi*, 23(1), 64-79.

Tekin, M. (2006), *Roman Sanatı*. İstanbul: Ötüken Neşriyat A.Ş.

Tekin, Z. (2011). Hasan Ali Toptaş'ın Romanlarının Yapı ve Tema Bakımından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi.

Topsakal, S. (2011). Hasan Ali Toptaş Romanlarında Postmodern Ögeler. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Türk, R. (2019). Hasan Ali Toptaş Romanlarının Folklorik Unsurlar Bağlamında Tema, Dil ve Üslup Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.

Varlık, M. (2010). Hasan Ali Toptaş: "Bilginin Kendisi Değil Buharı Muteberdir...". M. Varlık (Dü.) içinde, Efendime Söyleyeyim Hasan Ali Toptaş Kitabı (s. 53-90). İletişim Yayınları.

KAYNAKÇA

Açа, M., Gökalp, H. ve Kocakaplan, İ. (2009). *Başlangıcından Günümüze Türk Edebiyatında Tür ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kriter Yayınları

Akkuş, M. (2007). *Klâsik Türk Şiirinin Anlam Dünyası, Edebî Türler ve Tarzlar*. Erzurum: Fenomen Yayınları.

Canım, R. (2010). *Divan Edebiyatında Türler*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Çalka, M.S. (2014). Tür ve Tarz Çeşitliliği Açısından Zengin Bir Divan: Süheylî Dîvânı. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 9(3), 423-450.

Çelik, H. (2015). Bendi Mustafa Baba Divanı'nda Edebî Tür ve Tarzlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi,* 4(1), 443-464,

Demirbağ, Ö. (2018). Fuzûlî'nin Bir Murabbâsı Üzerinde Şerh Çalışması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 14, 146-166.

Erişti, A., Kuzu, A., Yurdakul, I., Akbulut, Y., Kurt, A. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

İsen, M. (2020). Usûlî Divanı. İstanbul: Bilnet Matbaacılık ve Yayıncılık.

Karaman, G. (2013). Gidenlerin Ardından: Şeyhî Ve Ahmet Paşa'nın "Sen Gideli" Redifli Gazelleri Üzerine Bir Karşılaştırma. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 8(13), 1123-1143.

Karaköse, S. (1994). Nev'îzade Âtâyî Divanı. Doktora tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Kınay, N. (2016). Edebî Türler ve Tarzlar Bağlamında Lârendeli Hamdî'nin Leylâ İle Mecnûn Mesnevisi Üzerine Bir İnceleme. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)* ÖS-III: 257-270.

Kızıltaş, M. (2018). Ahmed Paşa'nın Yazmışam Redifli Gazelinin Şerhi ve Yapısalcılık Açısından İncelenmesi. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 957-976

Mermer, A. (1997). *Karamanlı Aynî ve Dîvânı.* Ankara: Akçağ, 711s.

Pakalın, M. Z. (1981). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü,* İstanbul: MEB Yayınevi.

Pala, İ. (1989). *Ansiklopedik Dîvân Şiiri Sözlüğü*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Yazar, İ. (2006). Tokatlı Kânî Dîvânı, Doktora tezi. İzmir: Ege Üniversitesi.

SOSYAL MEDYA VE AKTİF KULLANICI

SADETTİN DEMİREL

EĞİTİM
yayınevi

SOSYAL MEDYA VE AKTİF KULLANICI

Sadettin Demirel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-54-6
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

SOSYAL MEDYA VE AKTİF KULLANICI
Sadettin Demirel
VIII+156 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-54-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adler, J. (2010). *R in a nutshell: A desktop quick reference*. O'Reilly Media, Inc.

Alajmi, M. A., Alharbi, A. H., & Ghuloum, H. F. (2016). Predicting the Use of Twitter in Developing Countries: Integrating Innovation Attributes, Uses and Gratifications, and Trust Approaches. *Informing Science: the International Journal of an Emerging Transdiscipline*, *19*, 215-237.

Al-Rawi, A. (2019). Viral News on Social Media. *Digital Journalism*, *7*(1), 63-79. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1387062

Al-Shabi, M. (2020). Evaluating the performance of the most important Lexicons used to Sentiment analysis and opinions Mining. *IJCSNS*, *20*(1), 1.

Anderson, P. (2007). *What is Web 2.0?: İdeas, technologies and implications for education* (Sayı 1). JISC Bristol.

Arthur, C. (2014, Ağustos 20). Twitter: It's official, get used to tweets from people you don't follow. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2014/aug/20/twitter-tweets-timeline-follow

Asur, S., & Huberman, B. A. (2010). Predicting the Future with Social Media. *2010 IEEE/WIC/ACM International Conference on Web Intelligence and Intelligent Agent Technology*, 492-499. https://doi.org/10.1109/WI-IAT.2010.63

Atan, S., & Çınar, Y. (2019). Borsa İstanbul'da Finansal Haberler ile Piyasa Değeri İlişkisinin Metin Madenciliği ve Duygu (Sentiment) Analizi ile İncelenmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, *74*(1), 1-34. https://doi.org/10.33630/ausbf.523199

Ayhan, B., & Baloğlu, E. (2020). Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı ve Twitter. İçinde Cem Yasin & Himmet Hülür (Ed.), *Twitter Arastirmalari*. Ütopya Yayınları.

Baccianella, S., Esuli, A., & Sebastiani, F. (2010). *Sentiwordnet 3.0: An enhanced lexical resource for sentiment analysis and opinion mining*. Proceedings of the Seventh International Conference on Language Resources and Evaluation (LREC'10).

Bakshy, E., Messing, S., & Adamic, L. A. (2015). Exposure to ideologically diverse news and opinion on Facebook. *Science*, *348*(6239), 1130-1132. https://doi.org/10.1126/science.aaa1160

Baran, S. J., & Davis, D. K. (2015). *Mass Communication Theory: Foundations, Ferment, and Future*. Cengage Learning.

Barassi, V., & Treré, E. (2012). Does Web 3.0 come after Web 2.0? Deconstructing theoretical assumptions through practice. *New Media & Society*, *14*(8), 1269-1285. https://doi.org/10.1177/1461444812445878

Barberá, P. (2015). Birds of the Same Feather Tweet Together: Bayesian Ideal Point Estimation Using Twitter Data. *Political Analysis*, *23*(1), 76-91. https://doi.org/10.1093/pan/mpu011

Barkur, G., Vibha, & Kamath, G. B. (2020). Sentiment analysis of nationwide lockdown due to COVID 19 outbreak: Evidence from India. *Asian Journal of Psychiatry*, *51*, 102089. https://doi.org/10.1016/j.ajp.2020.102089

Beninger, K. (2017). Social Media Users' Views on the Ethics of Social Media Research. İçinde L. Sloan & A. Quan-Haase (Ed.), *The SAGE handbook of social media research methods*. SAGE reference.

Benoit, K. (2011). *Linear Regression Models with Logarithmic Transformations*.

Berelson, B. (1949). What "Missing the Newspaper" Means. *Communications Research 1948-1949*.

Bermingham, A., & Smeaton, A. (2011). *On using Twitter to monitor political sentiment and predict election results*. 2-10.

Berners-Lee, T., Hendler, J., & Lassila, O. (2001). The Semantic Web. *Scientific American*, *284*(5), 34-43. JSTOR.

Bhat, M., Qadri, M., Beg, N.-A., Kundroo, M., Ahanger, N., & Agarwal, B. (2020). Sentiment analysis of social media response on the Covid19 outbreak. *Brain, Behavior, and Immunity*, *87*, 136-137. https://doi.org/10.1016/j.bbi.2020.05.006

Binark, M., Bayraktutan, G., Mert, E., Çomu, T., Tunç, S., Zeynep, B., & İslam, H. (2014). *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri* (M. Binark, Ed.; 3. bs). Ayrıntı Yayınları.

Blank, G., & Reisdorf, B. C. (2012). THE PARTICIPATORY WEB: A user perspective on Web 2.0. *Information, Communication & Society*, *15*(4), 537-554. https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.665935

Blaszka, M., Burch, L. M., Frederick, E. L., Clavio, G., & Walsh, P. (2012). #WorldSeries: An Empirical Examination of a Twitter Hashtag During a Major Sporting Event. *International Journal of Sport Communication*, *5*(4), 435-453. https://doi.org/10.1123/ijsc.5.4.435

Blumler, J. G. (1979). The Role of Theory in Uses and Gratifications Studies. *Communication Research*, *6*(1), 9-36. https://doi.org/10.1177/009365027900600102

Bollen, J., Mao, H., & Zeng, X. (2011). Twitter mood predicts the stock market. *Journal of Computational Science*, *2*(1), 1-8. https://doi.org/10.1016/j.jocs.2010.12.007

Boyd, D., & Crawford, K. (2012). CRITICAL QUESTIONS FOR BIG DATA: Provocations for a cultural, technological, and scholarly phenomenon. *Information, Communication & Society*, *15*(5), 662-679. https://doi.org/10.1080/1369118X.2012.678878

Boyd, D., & Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *13*(1), 210-230. https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x

Boyd, D., Golder, S., & Lotan, G. (2010). Tweet, Tweet, Retweet: Conversational Aspects of Retweeting on Twitter. *2010 43rd Hawaii International Conference on System Sciences*, 1-10. https://doi.org/10.1109/HICSS.2010.412

Brubaker, J. (2005). *The role of the Internet in agenda setting: A synthesized uses and gratifications and agenda setting model*. Kent State University.

Bruns, A. (2008). *Blogs, Wikipedia, Second Life, and beyond: From production to produsage* (C. 45). Peter Lang.

Bruns, A., Highfield, T., & Burgess, J. (2013). The Arab Spring and Social Media Audiences: English and Arabic Twitter Users and Their Networks. *American Behavioral Scientist*, *57*(7), 871-898. https://doi.org/10.1177/0002764213479374

Bruns, A., & Moe, H. (2013). Structural Layers of Communication on Twitter. İçinde K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, & C. Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 15-28). Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/978-1-4539-1170-9

Bryman, A. (2012). *Social research methods* (4. bs). Oxford university press.

Carlson, N. (2011). *The Real History Of Twitter*. Business Insider. https://www.businessinsider.com/how-twitter-was-founded-2011-4

Carpenter, J. P., & Krutka, D. G. (2014). How and Why Educators Use Twitter: A Survey of the Field. *Journal of Research on Technology in Education*, *46*(4), 414-434. https://doi.org/10.1080/15391523.2014.925701

Carr, C. T., & Hayes, R. A. (2015). Social Media: Defining, Developing, and Divining. *Atlantic Journal of Communication*, *23*(1), 46-65. https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282

Castells, M. (2013). *İsyan ve umut ağları: İnternet çağında toplumsal hareketler* (E. Kılıç, Çev.). Koç Üniversitesi Yayıları.

Castells, M. (2016). *İletişimin Gücü*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cha, M., Haddadi, H., Benevenuto, F., & Gummadi, K. (2010). Measuring User Influence in Twitter: The Million Follower Fallacy. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *4*(1), 10-17. https://doi.org/10.1609/icwsm.v4i1.14033

Chen, G. M. (2011). Tweet this: A uses and gratifications perspective on how active Twitter use gratifies a need to connect with others. *Web 2.0 in Travel and Tourism: Empowering and Changing the Role of Travelers*, *27*(2), 755-762. https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.10.023

Chung, J. E., & Mustafaraj, E. (2011, Ağustos 4). Can Collective Sentiment Expressed on Twitter Predict Political Elections? *Twenty-Fifth AAAI Conference on Artificial Intelligence*. Twenty-Fifth AAAI Conference on Artificial Intelligence. https://www.aaai.org/ocs/index.php/AAAI/AAAI11/paper/view/3549

Clark, M. (2023, Ocak 11). *Twitter defaults to a For You page now, just like TikTok*. The Verge. https://www.theverge.com/2023/1/10/23549368/twitter-for-you-page-tiktok-following-tab

Conover, M., Ratkiewicz, J., Francisco, M., Goncalves, B., Menczer, F., & Flammini, A. (2011). Political Polarization on Twitter. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *5*(1), 89-96. https://doi.org/10.1609/icwsm.v5i1.14126

Danneman, N., & Heimann, R. (2014). *Social media mining with R*. Packt Publishing Ltd.

DataReportal, We Are Social, & Hootsuite. (2021). *Global Twitter user age distribution 2021*. Statista. https://www.statista.com/statistics/283119/age-distribution-of-global-twitter-users/

Demirel, S., & Gündüz, U. (2022). World Health Organization's Twitter Use Before and During Covid19 Pandemic: Sentiment and Textual Analysis of Tweets. *Intermedia International E-journal*. https://doi.org/10.56133/intermedia.1163032

Demirel, S., Kahraman, E., & Gündüz, U. (2022). A text mining analysis of the change in status of the Hagia Sophia on Twitter: The political discourse and its reflections on the public opinion. *Atlantic Journal of Communication*, 1-28. https://doi.org/10.1080/15456870.2022.2093354

Diakopoulos, N. A., & Shamma, D. A. (2010). Characterizing Debate Performance via Aggregated Twitter Sentiment. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1195-1198. https://doi.org/10.1145/1753326.1753504

Dubey, A. D. (2020). *Twitter Sentiment Analysis during COVID-19 Outbreak*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3572023

Duffy, C. (2022, Aralık 12). *Twitter relaunches option to pay for blue check marks | CNN Business*. CNN. https://www.cnn.com/2022/12/12/tech/twitter-verification-relaunch/index.html

Eddy, K. (2023). *Unpacking news participation and online engagement over time*. Digital News Report 2023. https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/unpacking-news-participation-online%20engagement-over-time

Edelman, G. (2021). The Father of Web3 Wants You to Trust Less. *Wired*. https://www.wired.com/story/web3-gavin-wood-interview/

Eisenstein, J., O'Connor, B., Smith, N. A., & Xing, E. P. (2014). Diffusion of Lexical Change in Social Media. *PLoS ONE*, *9*(11), e113114. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0113114

Ellison, N. B., & Boyd, D. M. (2013). Sociality Through Social Network Sites. Içinde W. H. Dutton (Ed.), *The Oxford Handbook of Internet Studies* (C. 1). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199589074.013.0008

eMarketer, & Insider Intelligence. (2022). *Twitter: Number of users worldwide 2024*. Statista. https://www.statista.com/statistics/303681/twitter-users-worldwide/?locale=en

Esuli, A., & Sebastiani, F. (2006). *Determining term subjectivity and term orientation for opinion mining*. 193-200.

Ferrara, E., Varol, O., Davis, C., Menczer, F., & Flammini, A. (2016). The rise of social bots. *Communications of the ACM*, *59*(7), 96-104. https://doi.org/10.1145/2818717

Ferris, A. L., Hollenbaugh, E. E., & Sommer, P. A. (2021). Applying the Uses and Gratifications Model to Examine Consequences of Social Media Addiction. *Social Media + Society*, *7*(2), 205630512110190. https://doi.org/10.1177/20563051211019003

Fiske, J. (2010). *Television culture*. Routledge.

Flew, T., & Smith, R. K. (2018). *New Media: An Introduction* (3. bs). Oxford University Press.

Ford, C. (2018). *Interpreting Log Transformations in a Linear Model | University of Virginia Library Research Data Services + Sciences*. https://data.library.virginia.edu/interpreting-log-transformations-in-a-linear-model/

Frommer, D. (2014, Ağustos 19). *Twitter now officially says your timeline is more than just tweets from people you follow*. Quartz. https://qz.com/252192/twitter-now-officially-says-your-timeline-is-more-than-just-tweets-from-people-you-follow

Fuchs, C. (2010). Social Software and Web 2.0: Their Sociological Foundations and Implications. İçinde S. Murugesan (Ed.), *Handbook of Research on Web 2.0, 3.0, and X.0* (ss. 763-789). IGI Global. https://doi.org/10.4018/978-1-60566-384-5.ch044

Fuchs, C. (2016). *Sosyal medya—Eleştirel bir giriş*. Nota Bene Yayınları.

Fuchs, C., Hofkirchner, W., Schafranek, M., Raffl, C., Sandoval, M., & Bichler, R. (2010). Theoretical Foundations of the Web: Cognition, Communication, and Co-Operation. Towards an Understanding of Web 1.0, 2.0, 3.0. *Future Internet*, *2*(1), 41-59. https://doi.org/10.3390/fi2010041

Gaffney, D., & Puschmann, C. (2013). Data Collection on Twitter. İçinde Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt, & Cornelius Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 55-67). Peter Lang.

Garun, N. (2020, Mart 6). *How to switch your Twitter feed to a chronological timeline*. The Verge. https://www.theverge.com/2020/3/6/21167920/twitter-chronological-feed-how-to-ios-android-app-timeline

Gezici, G., & Yanıkoğlu, B. (2018). Sentiment analysis in Turkish. İçinde *Turkish Natural Language Processing* (ss. 255-271). Springer.

Ghiassi, M., Skinner, J., & Zimbra, D. (2013). Twitter brand sentiment analysis: A hybrid system using n-gram analysis and dynamic artificial neural network. *Expert Systems with Applications*, *40*(16), 6266-6282. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.05.057

Giachanou, A., & Crestani, F. (2016). Like It or Not: A Survey of Twitter Sentiment Analysis Methods. *ACM Computing Surveys*, *49*(2), 28:1-28:41. https://doi.org/10.1145/2938640

Giddens, A. (2020). *Toplumun İnşası-Yapılaşma Teorisinin Ana Hatları* (Ü. Tatlıcan, Çev.; 1. bs). Sentez Yayıncılık.

Go, A., Bhayani, R., & Huang, L. (2009). Twitter sentiment classification using distant supervision. *CS224N project report, Stanford*, *1*(12), 2009.

Golder, S. A., & Macy, M. W. (2011). Diurnal and Seasonal Mood Vary with Work, Sleep, and Daylength Across Diverse Cultures. *Science*, *333*(6051), 1878-1881. https://doi.org/10.1126/science.1202775

Gonçalves, P., Araújo, M., Benevenuto, F., & Cha, M. (2013). *Comparing and combining sentiment analysis methods*. 27-38.

Goode, L. (2009). Social news, citizen journalism and democracy. *New Media & Society*, *11*(8), 1287-1305. https://doi.org/10.1177/1461444809341393

Greaves, F., Ramirez-Cano, D., Millett, C., Darzi, A., & Donaldson, L. (2013). Use of Sentiment Analysis for Capturing Patient Experience From Free-Text Comments Posted Online. *Journal of Medical Internet Research*, *15*(11), e2721. https://doi.org/10.2196/jmir.2721

Güngör, N. (2022). İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar (6. bs). Siyasal Kitabevi.

Gwaro, E. (2023). *Web3 vs. Web 3.0: What's the Difference?* MUO. https://www.makeuseof.com/web3-vs-web-30-whats-the-difference/

Hahs-Vaughn, D. L., & Lomax, R. G. (2020). *An introduction to statistical concepts*. Routledge.

Halavais, A. (2013). Structure of Twitter: Social and Technical. İçinde K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, & C. Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 29-41). Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/978-1-4539-1170-9

Hall, S. (2010). Encoding—Decoding (1980). İçinde C. Greer (Ed.), *Crime and Media | A Reader*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780367809195

Hambrick, M. E., Simmons, J. M., Greenhalgh, G. P., & Greenwell, T. C. (2010). Understanding Professional Athletes' Use of Twitter: A Content Analysis of Athlete Tweets. *International Journal of Sport Communication*, *3*(4), 454-471. https://doi.org/10.1123/ijsc.3.4.454

Hamburger, E. (2014, Eylül 3). *Twitter CEO finally explains why random favorites are inserted into your timeline*. The Verge. https://www.theverge.com/2014/9/3/6101407/twitter-ceo-finally-explains-why-random-favorites-are-inserted-into

Hansen, L. K., Arvidsson, A., Nielsen, F. A., Colleoni, E., & Etter, M. (2011). Good Friends, Bad News—Affect and Virality in Twitter. İçinde J. J. Park, L. T. Yang, & C. Lee (Ed.), *Future Information Technology* (C. 185, ss. 34-43). Springer Berlin Heidelberg. https://doi.org/10.1007/978-3-642-22309-9_5

Haridakis, P., & Hanson, G. (2009). Social Interaction and Co-Viewing With YouTube: Blending Mass Communication Reception and Social Connection. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *53*(2), 317-335. https://doi.org/10.1080/08838150902908270

Haridakis, P., & Humphries, Z. (2019). Uses and Gratifications. Içinde Don W. Stacks, Michael B. Salwen, & Kristen C. Eichhorn (Ed.), *An Integrated Approach to Communication Theory and Research* (3. bs, ss. 139-154). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203710753-13

Harrison, T. M., & Barthel, B. (2009). Wielding new media in Web 2.0: Exploring the history of engagement with the collaborative construction of media products. *New Media & Society*, *11*(1-2), 155-178. https://doi.org/10.1177/1461444808099580

Hasell, A. (2021). Shared Emotion: The Social Amplification of Partisan News on Twitter. *Digital Journalism*, *9*(8), 1085-1102. https://doi.org/10.1080/21670811.2020.1831937

He, W., Zha, S., & Li, L. (2013). Social media competitive analysis and text mining: A case study in the pizza industry. *International Journal of Information Management*, *33*(3), 464-472. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2013.01.001

Hendler, J. (2009). Web 3.0 Emerging. *Computer*, *42*(1), 111-113. https://doi.org/10.1109/MC.2009.30

Hermida, A. (2010). TWITTERING THE NEWS: The emergence of ambient journalism. *Journalism Practice*, *4*(3), 297-308. https://doi.org/10.1080/17512781003640703

Hern, A. (2014, Ağustos 28). When algorithms rule our news, should we be worried or relieved? *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2014/aug/28/algorithms-google-facebook-censorship

Herzog, H. (1940). Professor quiz: A gratification study. *Radio and the Printed Page*, 64-93.

Herzog, H. (1944). Motivations and gratifications of daily serial listeners. *Radio Research*, *1944*, 2-23.

Hitzler, P. (2021). A review of the semantic web field. *Communications of the ACM*, *64*(2), 76-83. https://doi.org/10.1145/3397512

Honeycutt, C., & Herring, S. C. (2009). Beyond Microblogging: Conversation and Collaboration via Twitter. *2009 42nd Hawaii International Conference on System Sciences*, 1-10. https://doi.org/10.1109/HICSS.2009.89

Hong, Y., & Skiena, S. (2010). *The wisdom of bookies? Sentiment analysis versus. The nfl point spread*. Fourth International AAAI Conference on Weblogs and Social Media.

Howard, P. N., & Parks, M. R. (2012). Social Media and Political Change: Capacity, Constraint, and Consequence. *Journal of Communication*, *62*(2), 359-362. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2012.01626.x

Hu, M., & Liu, B. (2004). Mining and summarizing customer reviews. *Proceedings of the tenth ACM SIGKDD international conference on Knowledge discovery and data mining*, 168-177. https://doi.org/10.1145/1014052.1014073

Huberman, B. A., Romero, D. M., & Wu, F. (2008). *Social networks that matter: Twitter under the microscope*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.0812.1045

Hutto, C., & Gilbert, E. (2014). *Vader: A parsimonious rule-based model for sentiment analysis of social media text*. *8*(1).

Imran, M., Castillo, C., Diaz, F., & Vieweg, S. (2015). Processing Social Media Messages in Mass Emergency: A Survey. *ACM Computing Surveys*, *47*(4), 1-38. https://doi.org/10.1145/2771588

Ismay, C., & Kim, A. Y.-S. (2020). *Statistical inference via data science: A ModernDive into R and the Tidyverse*. CRC Press / Taylor & Francis Group.

Jaidka, K., Ahmed, S., Skoric, M., & Hilbert, M. (2019). Predicting elections from social media: A three-country, three-method comparative study. *Asian Journal of Communication*, *29*(3), 252-273. https://doi.org/10.1080/01292986.2018.1453849

James, G., Witten, D., Hastie, T., & Tibshirani, R. (Ed.). (2013). *An introduction to statistical learning: With applications in R*. Springer.

Jansen, B. J., Zhang, M., Sobel, K., & Chowdury, A. (2009). Twitter power: Tweets as electronic word of mouth. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, *60*(11), 2169-2188. https://doi.org/10.1002/asi.21149

Java, A., Song, X., Finin, T., & Tseng, B. (2007). Why we twitter: Understanding microblogging usage and communities. *Proceedings of the 9th WebKDD and 1st SNA-KDD 2007 Workshop on Web Mining and Social Network Analysis*, 56-65. https://doi.org/10.1145/1348549.1348556

Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. New York University Press.

Jockers, M. L. (2015). *Syuzhet: Extract Sentiment and Plot Arcs from Text* [Software]. https://github.com/mjockers/syuzhet

Jockers, M. L., & Thalken, R. (2020). *Text Analysis with R: For Students of Literature*. Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-39643-5

Johnson, P. R., & Yang, S. (2009). *Uses and gratifications of Twitter: An examination of user motives and satisfaction of Twitter use*. Communication Technology Division of the annual convention of the Association for Education in Journalism and Mass Communication in Boston, MA.

Joinson, A. N. (2008). Looking at, looking up or keeping up with people?: Motives and use of facebook. *Proceeding of the Twenty-Sixth Annual CHI Conference on Human Factors in Computing Systems - CHI '08*, 1027. https://doi.org/10.1145/1357054.1357213

Junco, R., Heiberger, G., & Loken, E. (2011). The effect of Twitter on college student engagement and grades: Twitter and student engagement. *Journal of Computer Assisted Learning*, *27*(2), 119-132. https://doi.org/10.1111/j.1365-2729.2010.00387.x

Jungherr, A. (2015). *Analyzing Political Communication with Digital Trace Data: The Role of Twitter Messages in Social Science Research* (1st ed. 2015). Springer International Publishing : Imprint: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-319-20319-5

Kang, H., & Lou, C. (2022). AI agency vs. Human agency: Understanding human–AI interactions on TikTok and their implications for user engagement. *Journal of Computer-Mediated Communication*, *27*(5), zmac014. https://doi.org/10.1093/jcmc/zmac014

Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media. *Business Horizons*, *53*(1), 59-68. https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003

Katz, E., & Blumler, J. G. (1974). *The uses of mass communications: Current perspectives on gratifications research*.

Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. (1973). Uses and gratifications research. *The public opinion quarterly*, *37*(4), 509-523.

Kaye, B. K., & Johnson, T. J. (2002). Online and in the Know: Uses and Gratifications of the Web for Political Information. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *46*(1), 54-71. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem4601_4

Kennedy, A., & Inkpen, D. (2006). Sentiment Classification of Movie Reviews Using Contextual Valence Shifters. *Computational Intelligence*, *22*(2), 110-125. https://doi.org/10.1111/j.1467-8640.2006.00277.x

Khoo, C., Nourbakhsh, A., & Na, J. (2012). Sentiment analysis of online news text: A case study of appraisal theory. *Online Information Review*, *36*(6), 858-878. https://doi.org/10.1108/14684521211287936

Khoo, C. S., & Johnkhan, S. B. (2018). Lexicon-based sentiment analysis: Comparative evaluation of six sentiment lexicons. *Journal of Information Science*, *44*(4), 491-511. https://doi.org/10.1177/0165551517703514

Kim, H. (2022). Sentiment Analysis: Limits and Progress of the Syuzhet Package and Its Lexicons. *Digital Humanities Quarterly*, *016*(2).

Kim, H., Jang, S. M., Kim, S.-H., & Wan, A. (2018). Evaluating sampling methods for content analysis of Twitter data. *Social Media+ Society*, *4*(2), 2056305118772836.

Kim, S.-M., & Hovy, E. (2004). *Determining the sentiment of opinions*. 1367-1373.

Kim, Y., Kim, Y., Wang, Y., & Lee, N. Y. (2016). Uses and Gratifications, Journalists' Twitter Use, and Relational Satisfaction with the Public. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *60*(3), 503-526. https://doi.org/10.1080/08838151.2016.1164171

Kipo, D. D. (2013). Agency-Structure Relation in Social Sciences: Reflections on Policy Implementation. *Asian Social Science*, *10*(2), p18. https://doi.org/10.5539/ass.v10n2p18

Klapper, J. T. (1963). Mass Communication Research: An Old Road Resurveyed. *Public Opinion Quarterly*, *27*(4), 515. https://doi.org/10.1086/267201

Kreps, D., & Kimppa, K. (2015). Theorising Web 3.0: ICTs in a changing society. *Information Technology & People*, *28*(4), 726-741. https://doi.org/10.1108/ITP-09-2015-0223

Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2. bs). SAGE Publications.

Kwak, H., Lee, C., Park, H., & Moon, S. (2010). What is Twitter, a social network or a news media? *Proceedings of the 19th international conference on World wide web*, 591-600. https://doi.org/10.1145/1772690.1772751

Lassila, O., & Hendler, J. (2007). Embracing "Web 3.0". *IEEE Internet Computing*, *11*(3), 90-93. https://doi.org/10.1109/MIC.2007.52

Lasswell, H. D. (1948). The Structure and Function of Communication in Society. *The Communication of Ideas*, *37*(1), 136-139.

Levy, M., & Windahl, S. (1984). AUDIENCE ACTIVITY AND GRATIFICATIONS: A Conceptual Clarification and Exploration. *Communication Research*, *11*(1), 51-78. https://doi.org/10.1177/009365084011001003

Li, X., Zhou, M., Wu, J., Yuan, A., Wu, F., & Li, J. (2020). *Analyzing COVID-19 on Online Social Media: Trends, Sentiments and Emotions*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.2005.14464

Lin, T. T. C. (2022). Online opinions, sentiments and news framing of the first nuclear referendum in Taiwan: A mix-method approach. *Asian Journal of Communication*, *32*(2), 152-173. https://doi.org/10.1080/01292986.2021.2022728

Liu, B. (2020). *Sentiment Analysis Mining Opinions, Sentiments, and Emotions* (2. bs). Cambridge University Press.

Liu, I. L., Cheung, C. M., & Lee, M. K. (2010). *Understanding Twitter usage: What drive people continue to tweet*.

Liu, Y., Huang, X., An, A., & Yu, X. (2008). Modeling and Predicting the Helpfulness of Online Reviews. *2008 Eighth IEEE International Conference on Data Mining*, 443-452. https://doi.org/10.1109/ICDM.2008.94

Livingstone, S. (2003). The Changing Nature of Audiences: From the Mass Audience to the Interactive Media User. Içinde A. N. Valdivia (Ed.), *A Companion to Media Studies* (ss. 337-359). Blackwell Publishing Ltd. https://doi.org/10.1002/9780470999066.ch17

Livingstone, S. (2007). Reception Studies. Içinde *The Blackwell Encyclopedia of Sociology*. John Wiley & Sons, Ltd. https://doi.org/10.1002/9781405165518.wbeosr031

Lotan, G., Graeff, E., Ananny, M., Gaffney, D., Pearce, I., & Boyd, D. (2011). The Arab Spring| The Revolutions Were Tweeted: Information Flows during the 2011 Tunisian and Egyptian Revolutions. *International Journal of Communication*, *5*(0), Article 0.

Lucas, K., & Sherry, J. L. (2004). Sex Differences in Video Game Play: A Communication-Based Explanation. *Communication Research*, *31*(5), 499-523. https://doi.org/10.1177/0093650204267930

Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. MIT Press.

Marwick, A. E., & Boyd, D. (2011). I tweet honestly, I tweet passionately: Twitter users, context collapse, and the imagined audience. *New Media & Society*, *13*(1), 114-133. https://doi.org/10.1177/1461444810365313

McCay-Peet, L., & Quan-Haase, A. (2017). What is Social Media and What Questions Can Social Media Research Help Us Answer? İçinde L. Sloan & A. Quan-Haase (Ed.), *The SAGE handbook of social media research methods*. SAGE reference.

McCombs, M. E., Shaw, D. L., & Weaver, D. H. (2014). New Directions in Agenda-Setting Theory and Research. *Mass Communication and Society*, *17*(6), 781-802. https://doi.org/10.1080/15205436.2014.964871

McHugh, M. L. (2012). Interrater reliability: The kappa statistic. *Biochemia medica*, *22*(3), 276-282.

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: The Extensions of Man*. McGraw-Hill.

McLuhan, M. (2010). The Medium is the Message. İçinde C. Greer (Ed.), *Crime and Media | A Reader*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780367809195

McQuail, D. (1984). With the benefit of hindsight: Reflections on uses and gratifications research. *Critical Studies in Media Communication*, *1*(2), 177-193.

Meier, F., Elsweiler, D., & Wilson, M. (2014). More than Liking and Bookmarking? Towards Understanding Twitter Favouriting Behaviour. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *8*(1), 346-355. https://doi.org/10.1609/icwsm.v8i1.14541

Metaxas, P. T., Mustafaraj, E., Wong, K., Zeng, L., O'Keefe, M., & Finn, S. (2014). Do Retweets indicate Interest, Trust, Agreement? (Extended Abstract). *arXiv:1411.3555 [cs.SI]*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.1411.3555

Miller, G. A. (1995). WordNet: A lexical database for English. *Communications of the ACM*, *38*(11), 39-41.

Mislove, A., Lehmann, S., Ahn, Y.-Y., Onnela, J.-P., & Rosenquist, J. (2011). Understanding the Demographics of Twitter Users. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *5*(1), 554-557. https://doi.org/10.1609/icwsm.v5i1.14168

Mohammad, S., & Turney, P. (2013). Crowdsourcing a Word-Emotion Association Lexicon. *Computational Intelligence*, *29*(3), 436-465.

Mostafa, M. M. (2013). More than words: Social networks' text mining for consumer brand sentiments. *Expert Systems with Applications*, *40*(10), 4241-4251. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2013.01.019

Mostafa, M. M. (2020). Global halal food discourse on social media: A text mining approach. *The Journal of International Communication*, *26*(2), 211-237. https://doi.org/10.1080/13216597.2020.1795702

Naldi, M. (2019). A review of sentiment computation methods with R packages. *ArXiv*, *abs/1901.08319*. https://doi.org/10.48550/arXiv.1901.08319

Napoli, P. M. (2011). *Audience Evolution: New Technologies and the Transformation of Media Audiences*. Columbia University Press.

Naraine, M. L., Wear, H. T., & Whitburn, D. J. (2019). User engagement from within the Twitter community of professional sport organizations. *Managing Sport and Leisure*, *24*(5), 275-293. https://doi.org/10.1080/23750472.2019.1630665

Nasukawa, T., & Yi, J. (2003). *Sentiment analysis: Capturing favorability using natural language processing*. 70-77.

Neuman, W. R., Guggenheim, L., Jang, S. M., & Bae, S. Y. (2014). The Dynamics of Public Attention: Agenda-Setting Theory Meets Big Data: Dynamics of Public Attention. *Journal of Communication*, *64*(2), 193-214. https://doi.org/10.1111/jcom.12088

Newton, C. (2015, Kasım 3). *Twitter officially kills off favorites and replaces them with likes*. The Verge. https://www.theverge.com/2015/11/3/9661180/twitter-vine-favorite-fav-likes-hearts

Newton, C. (2016, Şubat 6). *Here's how Twitter's new algorithmic timeline is going to work*. The Verge. https://www.theverge.com/2016/2/6/10927874/twitter-algorithmic-timeline

Newton, C. (2018, Aralık 18). *Twitter is relaunching the reverse-chronological feed as an option for all users starting today*. The Verge. https://www.theverge.com/2018/12/18/18145089/twitter-latest-tweets-toggle-ranked-feed-timeline-algorithm

Nield, D. (2021). *What Is Web3 and Why Should You Care?* Gizmodo. https://gizmodo.com/what-is-web-3-and-why-should-you-care-1848204799

Nielsen, F. Å. (2011). A new ANEW: Evaluation of a word list for sentiment analysis in microblogs. *arXiv preprint arXiv:1103.2903*.

O'Connor, B., Balasubramanyan, R., Routledge, B. R., & Smith, N. A. (2010). *From tweets to polls: Linking text sentiment to public opinion time series*. Fourth international AAAI conference on weblogs and social media.

O'Reilly, T. (2007). What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software. *Communications & Strategies*. https://papers.ssrn.com/abstract=1008839

O'Reilly, T. (2005a). *Web 2.0: Compact Definition? - O'Reilly Radar*. O'Reilly Radar. http://radar.oreilly.com/archives/2005/10/web-20-compact-definition.html

O'Reilly, T. (2005b). *What Is Web 2.0*. O'Reilly. https://oreilly.com{file}

Özçetin, B. (2010). *" Kullanımlar ve doyumlar" dan izlerkitle sosyolojisine: Türkiye'de izlerkitle çalışmaları*.

Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları: Kavramlar, okullar, modeller* (C. 435). İletişim Yayınları.

Öztürk, N., & Ayvaz, S. (2018). Sentiment analysis on Twitter: A text mining approach to the Syrian refugee crisis. *Telematics and Informatics*, *35*(1), 136-147. https://doi.org/10.1016/j.tele.2017.10.006

Palmgreen, P. (1984). Uses and Gratifications: A Theoretical Perspective. *Annals of the International Communication Association*, *8*(1), 20-55. https://doi.org/10.1080/23808985.1984.11678570

Pang, B., & Lee, L. (2008). Opinion Mining and Sentiment Analysis. *Foundations and Trends® in Information Retrieval*, *2*(1–2), 1-135. https://doi.org/10.1561/1500000011

Pang, B., Lee, L., & Vaithyanathan, S. (2002). Thumbs up? Sentiment classification using machine learning techniques. *arXiv preprint cs/0205070*.

Papacharissi, Z. (2007). Audiences as Media Producers: Content Analysis of 260 Blogs. İçinde M. Tremayne (Ed.), *Blogging, Citizenship, and the Future of Media*. Routledge.

Papacharissi, Z. (2009). Uses and Gratifications. İçinde D. Stacks & M. Salwen (Ed.), *An integrated approach to communication theory and research* (2. bs, ss. 137-152). Routledge.

Papacharissi, Z. (2010). *A networked self: Identity, community, and culture on social network sites*. Routledge.

Papacharissi, Z. (2015). We Have Always Been Social. *Social Media + Society*, *1*(1), 2056305115581185. https://doi.org/10.1177/2056305115581185

Papacharissi, Z., & Mendelson, A. (2011). Toward a New(er) Sociability: Uses, Gratifications and Social Capital on Facebook. Içinde Stylianos Papathanassopoulos (Ed.), *Media Perspectives for the 21st Century* (ss. 212-230). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780203834077-15

Papacharissi, Z., & Rubin, A. M. (2000). Predictors of Internet Use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *44*(2), 175-196. https://doi.org/10.1207/s15506878jobem4402_2

Park, C. S. (2013). Does Twitter motivate involvement in politics? Tweeting, opinion leadership, and political engagement. *Computers in Human Behavior*, *29*(4), 1641-1648. https://doi.org/10.1016/j.chb.2013.01.044

Park, H. W., Park, S., & Chong, M. (2020). Conversations and Medical News Frames on Twitter: Infodemiological Study on COVID-19 in South Korea. *Journal of Medical Internet Research*, *22*(5), e18897. https://doi.org/10.2196/18897

Parkinson, H. J. (2015, Kasım 3). Twitter is replacing favourites with likes – but does anyone heart it? *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2015/nov/03/twitter-replacing-favourites-with-likes-does-anyone-heart

Parks, M. R. (2014). Big Data in Communication Research: Its Contents and Discontents: Big Data, Contents and Discontents. *Journal of Communication*, *64*(2), 355-360. https://doi.org/10.1111/jcom.12090

Paul, K., & Milmo, D. (2022, Ekim 28). Elon Musk completes Twitter takeover and 'fires top executives'. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2022/oct/27/elon-musk-completes-twitter-takeover

Perks, L. G., Turner, J. S., & Tollison, A. C. (2019). Podcast Uses and Gratifications Scale Development. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *63*(4), 617-634. https://doi.org/10.1080/08838151.2019.1688817

Polanyi, L., & Zaenen, A. (2006). Contextual Valence Shifters. Içinde J. G. Shanahan, Y. Qu, & J. Wiebe (Ed.), *Computing Attitude and Affect in Text: Theory and Applications* (ss. 1-10). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/1-4020-4102-0_1

Pozzi, F. A., Fersini, E., Messina, E., & Liu, B. (2017). Challenges of Sentiment Analysis in Social Networks: An Overview. Içinde *Sentiment Analysis in Social Networks* (ss. 1-11). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-804412-4.00001-2

Puschmann, C., & Burgess, J. (2013). The Politics of Twitter Data. İçinde K. Weller, A. Bruns, J. Burgess, M. Mahrt, & C. Puschmann (Ed.), *Twitter and Society* (ss. 43-54). Peter Lang Verlag. https://doi.org/10.3726/978-1-4539-1170-9

Puschmann, C., & Powell, A. (2018). Turning words into consumer preferences: How sentiment analysis is framed in research and the news media. *Social Media+ Society*, *4*(3), 2056305118797724.

R Core Team. (2022). *R: A Language and Environment for Statistical Computing* [Software]. R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org/

Removal Requests—Twitter Transparency Center. (t.y.). Transparency. Geliş tarihi 03 Nisan 2023, gönderen https://transparency.twitter.com/en/reports/removal-requests.html

Retweetleme. (t.y.). Twitter Yardım Merkezi. Geliş tarihi 23 Mart 2023, gönderen https://help.twitter.com/tr/using-twitter/how-to-retweet

Reuters Staff. (2021, Ocak 26). Twitter grants academics full access to public data, but not for suspended accounts. *Reuters*. https://www.reuters.com/article/us-twitter-product-idINKBN29V2B1

Rhodes, J. H., & Vayo, A. B. (2019). The Historical Presidency: Fear and Loathing in Presidential Candidate Rhetoric, 1952–2016. *Presidential Studies Quarterly*, *49*(4), 909-931. https://doi.org/10.1111/psq.12512

Ribeiro, F. N., Araújo, M., Gonçalves, P., André Gonçalves, M., & Benevenuto, F. (2016). SentiBench—A benchmark comparison of state-of-the-practice sentiment analysis methods. *EPJ Data Science*, *5*(1), 23. https://doi.org/10.1140/epjds/s13688-016-0085-1

Rieis, J., De Souza, F., Vaz de Melo, P., Prates, R., Kwak, H., & An, J. (2015). Breaking the News: First Impressions Matter on Online News. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *9*(1), 357-366. https://doi.org/10.1609/icwsm.v9i1.14619

Riffe, D., Lacy, S., & Fico, F. (2014). *Analyzing Media Messages: Using Quantitative Content Analysis in Research* (3. bs). Routledge.

Rosen, A. (2017, Kasım 7). Tweeting Made Easier. *Blog*. https://blog.twitter.com/en_us/topics/product/2017/tweetingmadeeasier

Rozado, D., Hughes, R., & Halberstadt, J. (2022). Longitudinal analysis of sentiment and emotion in news media headlines using automated labelling with Transformer language models. *PLOS ONE*, *17*(10), e0276367. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0276367

Rubin, A. M. (1984). Ritualized and Instrumental Television Viewing. *Journal of Communication*, *34*(3), 67-77. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1984.tb02174.x

Rubin, A. M. (1993). Audience activity and media use. *Communication Monographs*, *60*(1), 98-105. https://doi.org/10.1080/03637759309376300

Rubin, A. M. (2009). Uses-and-gratifications perspective on media effects. İçinde *Media effects* (ss. 181-200). Routledge.

Ruggiero, T. E. (2000). Uses and gratifications theory in the 21st century. *Mass communication & society*, *3*(1), 3-37.

Russell, F. M. (2017). Twitter and News Gatekeeping: Interactivity, reciprocity, and promotion in news organizations' tweets. *Digital Journalism*, *7*(1), 80-99. https://doi.org/10.1080/21670811.2017.1399805

Sağlam, F. (2019). *Otomatik Duygu Sözlüğü Geliştirilmesi ve Haberlerin Duygu Analizi* [Doctoral Thesis, Hacettepe Üniversitesi]. http://openaccess.hacettepe.edu.tr:8080/xmlui/handle/11655/9305

Schumaker, R. P., Jarmoszko, A. T., & Labedz, C. S. (2016). Predicting wins and spread in the Premier League using a sentiment analysis of twitter. *Decision Support Systems*, *88*, 76-84. https://doi.org/10.1016/j.dss.2016.05.010

Sewell Jr, W. H. (1992). A theory of structure: Duality, agency, and transformation. *American journal of sociology*, *98*(1), 1-29.

Shadbolt, N., Berners-Lee, T., & Hall, W. (2006). The Semantic Web Revisited. *IEEE Intelligent Systems*, *21*, 96-101.

Sheldon, P., Rauschnabel, P. A., Antony, M. G., & Car, S. (2017). A cross-cultural comparison of Croatian and American social network sites: Exploring cultural differences in motives for Instagram use. *Computers in Human Behavior*, *75*, 643-651. https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.06.009

Si, J., Mukherjee, A., Liu, B., Li, Q., Li, H., & Deng, X. (2013). *Exploiting topic based twitter sentiment for stock prediction*. 24-29.

Simpson, E. (2018). Integrated & Alone: The Use of Hashtags in Twitter Social Activism. *Companion of the 2018 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work and Social Computing*, 237-240. https://doi.org/10.1145/3272973.3274064

Sook Kwon, E., Kim, E., Sung, Y., & Yun Yoo, C. (2014). Brand followers: Consumer motivation and attitude towards brand communications on Twitter. *International Journal of Advertising*, *33*(4), 657-680. https://doi.org/10.2501/IJA-33-4-657-680

Statt, N. (2021, Ocak 26). *Twitter is opening up its full tweet archive to academic researchers for free*. The Verge. https://www.theverge.com/2021/1/26/22250203/twitter-academic-research-public-tweet-archive-free-access

Steiner, E., & Xu, K. (2020). Binge-watching motivates change: Uses and gratifications of streaming video viewers challenge traditional TV research. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, *26*(1), 82-101. https://doi.org/10.1177/1354856517750365

Stevens, J. P. (2013). *Intermediate statistics: A modern approach*. Routledge.

Stieglitz, S., Mirbabaie, M., Ross, B., & Neuberger, C. (2018). Social media analytics – Challenges in topic discovery, data collection, and data preparation. *International Journal of Information Management*, *39*, 156-168. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2017.12.002

Stokel-Walker, C. (2023, Şubat 7). TechScape: Why Twitter ending free access to its APIs should be a 'wake-up call'. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/technology/2023/feb/07/techscape-elon-musk-twitter-api

Stone, B. (2006, Kasım 14). *Six More Twitter Updates!* Blog. https://blog.twitter.com/en_us/a/2006/six-more-twitter-updates

Sundar, S. S., & Limperos, A. M. (2013). Uses and Grats 2.0: New Gratifications for New Media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, *57*(4), 504-525. https://doi.org/10.1080/08838151.2013.845827

Sykora, M. (2017). Web 1.0 to Web 2.0: An observational study and empirical evidence for the historical r(evolution) of the social web. *Int. J. of Web Engineering and Technology*, *12*(1), 70-94.

Taboada, M., Brooke, J., Tofiloski, M., Voll, K., & Stede, M. (2011). Lexicon-based methods for sentiment analysis. *Computational linguistics*, *37*(2), 267-307.

Tasner, M. (2010). *Marketing in the Moment: The Practical Guide to Using Web 3.0 Marketing to Reach Your Customers First*. FT Press.

Thelwall, M. (2017). *The SAGE handbook of social media research methods* (L. Sloan & A. Quan-Haase, Ed.). Sage.

Thelwall, M., Buckley, K., Paltoglou, G., Cai, D., & Kappas, A. (2010). Sentiment strength detection in short informal text. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, *61*(12), 2544-2558. https://doi.org/10.1002/asi.21416

Tiernan, P. (2014). A study of the use of Twitter by students for lecture engagement and discussion. *Education and Information Technologies*, *19*(4), 673-690. https://doi.org/10.1007/s10639-012-9246-4

Tokgöz, O. (2015). *İletişim Kuramlarına Anlam Vermek Başlangıcından Günümüze Anglo-Amerikan İletişim Kuramı*. İmge Yayınevi.

Townsend, L., & Wallace, C. (2017). The Ethics of Using Social Media Data in Research: A New Framework. İçinde K. Woodfield (Ed.), *The Ethics of Online Research* (C. 2, ss. 189-207). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S2398-601820180000002008

Trilling, D., Tolochko, P., & Burscher, B. (2017). From Newsworthiness to Shareworthiness: How to Predict News Sharing Based on Article Characteristics. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *94*(1), 38-60. https://doi.org/10.1177/1077699016654682

Tumasjan, A., Sprenger, T., Sandner, P., & Welpe, I. (2010). Predicting Elections with Twitter: What 140 Characters Reveal about Political Sentiment. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, *4*(1), 178-185. https://doi.org/10.1609/icwsm.v4i1.14009

Turney, P. D. (2002). Thumbs up or thumbs down? Semantic orientation applied to unsupervised classification of reviews. *arXiv preprint cs/0212032*.

Tüfekci, Z. (2014). *Big Questions for Social Media Big Data: Representativeness, Validity and Other Methodological Pitfalls*. https://doi.org/10.48550/ARXIV.1403.7400

Twitter. (t.y.). *Tweet beğenme*. Twitter Yardım Merkezi. Geliş tarihi 23 Mart 2023, gönderen https://help.twitter.com/tr/using-twitter/liking-tweets-and-moments

van Atteveldt, W., van der Velden, M. A. C. G., & Boukes, M. (2021). The Validity of Sentiment Analysis: Comparing Manual Annotation, Crowd-Coding, Dictionary Approaches, and Machine Learning Algorithms. *Communication Methods and Measures*, *15*(2), 121-140. https://doi.org/10.1080/19312458.2020.1869198

Vargo, C. J., Guo, L., McCombs, M., & Shaw, D. L. (2014). Network Issue Agendas on Twitter During the 2012 U.S. Presidential Election. *Journal of Communication*, *64*(2), 296-316. https://doi.org/10.1111/jcom.12089

Vieweg, S., Hughes, A. L., Starbird, K., & Palen, L. (2010). Microblogging during two natural hazards events: What twitter may contribute to situational awareness. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems*, 1079-1088. https://doi.org/10.1145/1753326.1753486

Wang, Z., Tchernev, J. M., & Solloway, T. (2012). A dynamic longitudinal examination of social media use, needs, and gratifications among college students. *Computers in Human Behavior*, *28*(5), 1829-1839. https://doi.org/10.1016/j.chb.2012.05.001

Watson, M. (2009). *Scripting intelligence: Web 3.0 information gathering and processing*. Apress.

Williams, R. (2003). *Television: Technology and Cultural Form*. Psychology Press.

Wilson, T., Hoffmann, P., Somasundaran, S., Kessler, J., Wiebe, J., Choi, Y., Cardie, C., Riloff, E., & Patwardhan, S. (2005). *OpinionFinder: A system for subjectivity analysis*. 34-35.

Wu, B., & Shen, H. (2015). Analyzing and predicting news popularity on Twitter. *International Journal of Information Management*, *35*(6), 702-711. https://doi.org/10.1016/j.ijinfomgt.2015.07.003

Xu, Z., & Guo, H. (2018). Using Text Mining to Compare Online Pro- and Anti-Vaccine Headlines: Word Usage, Sentiments, and Online Popularity. *Communication Studies*, *69*(1), 103-122. https://doi.org/10.1080/10510974.2017.1414068

Xu, Z., Laffidy, M., & Ellis, L. (2022). Clickbait for climate change: Comparing emotions in headlines and full-texts and their engagement. *Information, Communication & Society*, 1-18. https://doi.org/10.1080/1369118X.2022.2050416

Yang, J. (2020). *Interpreting Regression Coefficients for Log-Transformed Variables*. https://cscu.cornell.edu/wp-content/uploads/83_logv.pdf

Yin, H., Song, X., Yang, S., & Li, J. (2022). Sentiment analysis and topic modeling for COVID-19 vaccine discussions. *World Wide Web*, *25*(3), 1067-1083. https://doi.org/10.1007/s11280-022-01029-y

Young, L., & Soroka, S. (2012). Affective news: The automated coding of sentiment in political texts. *Political Communication*, *29*(2), 205-231.

Zappavigna, M. (2011). Ambient affiliation: A linguistic perspective on Twitter. *New Media & Society*, *13*(5), 788-806. https://doi.org/10.1177/1461444810385097

Zeng, L. (2011). More than Audio on the Go: Uses and Gratifications of MP3 Players. *Communication Research Reports*, *28*(1), 97-108. https://doi.org/10.1080/08824096.2011.541367

Zhang, L., & Liu, B. (2017). Sentiment Analysis and Opinion Mining. Içinde C. Sammut & G. I. Webb (Ed.), *Encyclopedia of Machine Learning and Data Mining* (ss. 1152-1161). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-7687-1_907

Zhang, X., Fuehres, H., & Gloor, P. A. (2011). Predicting Stock Market Indicators Through Twitter "I hope it is not as bad as I fear". *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *26*, 55-62. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.10.562

Zhou, J., Yang, S., Xiao, C., & Chen, F. (2021). Examination of Community Sentiment Dynamics due to COVID-19 Pandemic: A Case Study from a State in Australia. *SN Computer Science*, *2*(3), 201. https://doi.org/10.1007/s42979-021-00596-7

RUHSAL LİDERLİK, OKUL KÜLTÜRÜ VE AKADEMİK BAŞARI

Yazar: **Dr. Mehmet Karadağ**

Editör: **Dr. İbrahim Halil Dündar**

EĞİTİM
yayınevi

RUHSAL LİDERLİK, OKUL KÜLTÜRÜ VE AKADEMİK BAŞARI

Yazar: Dr. Mehmet Karadağ

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-38-7
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

RUHSAL LİDERLİK, OKUL KÜLTÜRÜ VE AKADEMİK BAŞARI
Yazar: Dr. Mehmet Karadağ
VIII+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-38-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Açıkalın, A. (2016). *Çağdaş örgütlerde insan kaynağının yönetimi.* Ankara: Pegem Yayıncılık. DOI 10.14527 / 9786053184676.

Akıncı, T. (2017). *Lise öğretmenlerin yönetici ruhsal liderlik algılarının öğretmen liderliği ve öz-yetkinliklerine etkisi.* İstanbul: (Yayınlanmamış doktora tezi) Marmara Üniversitesi ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Al Arkoubi, K. (2008). *Spiritual leadership and identity in Moraccon business: An ethnographic study of Ynna Holding.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Las Cruces, New Mexico: New Mexico State University.

Ankaralıoğlu, S. (2020). *Farklı okul kademelerinde görev yapan öğretmen algılarına göre yöneticilerin ruhsal liderlik stilinin okul kültürüne etkisi.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul: Sabahattin Zaim Üniversitesi.

Ashmos, D. P., & Duchon, D. (2000). Spirituality at work: A conceptualization and measure. *Journal of Management Inquiry, 84*(4), 577-588.

Aydın, B., & Ceylan, A. (2009). The effect of spiritual leadership on organizational learning capacity. *African Journal of Business Management, 3*(5), 184-190.

Aydın, M. (2014). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Gazi Kitapevi.

Balcı, A. (2013). *Etkili okul. Kuram, uygulama ve araştırma.* Ankara: Pegem Akademi.

Baloğlu, N., & Karadağ, E. (2009). Ruhsal liderlik üzerine teorik bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 15*(58), 165-190.

Bass, B. (1990). *Handbook of leadership.* New York: Free Press.

Bennis, W. G. (1989). On becoming a leader. *Reading, MA*, 2-21.

Blackaby, H. T., & Blackaby, R. (2011). *Spiritual leadership: Moving people on to God's agenta.* [DX Redaer version].Nashville, Tennessee: http://books.google.com internet sitesinden erişilmiştir.

Bodinson, G. W. (2005). Change healthcare organizations from good to great. *Quality Progress, 38*(11), 22-29.

Bozkuş, K., & Gündüz, Y. (2016). Ruhsal liderlik ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin modellenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(1), 405-420.

Bursalıoğlu, Z. (2002). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış.* Ankara: Pegem A Akademi.

Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2017). *Örgüt kültürü örgütsel tanı ve değişim.* Gülcan, M. G.; Cemaloğlu, N.(Çeviren), Ankara: Pegem Akademi.

Cimete, G. (2002). *Yaşam sonu bakım.* İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Çelik, V. (2011). *Eğitimsel liderlik (5. bas.).* Ankara: PEGEM Akademi.

Daily, S., Mann, M., Kristjansson, A., Smith, M., & Zull. (2019). School climate and academic achievement in middle and high school students. *J Sch Health, 89*, 173-180. DOI: 10.1111/josh.12726.

Duchon, D., & Plowman, D. A. (2005). Nurturing the spirit at work: Impact on work unit performance. *The Leadership Quarterly*(16), 807-833.

Egel, E., & Fry, L. W. (2017). Spiritual Leadership as a Model for Islamic Leadership. *Public Integrity*, *19*(1), 77-95. https://doi.org/10.1080/10999922.2016.1200411

Fairholm, G. (1998). *Perspectives on leadership: Spirituality and community in the new heart.* Westport: CT Quorum Books.

Fairholm, G. W. (1996). Spiritual leadership: Fulfilling whole-self needs at work. *Leadership & Organizational Development Journal,, 17(5)*, 11-36.

Fairholm, G. W. (1997). *Capturing the heart of leadership.* Westport: Praeger.

Fırat, N. (2007). *Okul kültürü ve öğretmenlerin değer sistemleri.* (Yayınlanmamış doktora tezi), İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

Frame, W. M. (2003). *Integrating religion and spirituality into counseling: A comprehensive approach.* United States: Thomson/Brooks-Cole.

Fry, L.W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *The Leadership Quarterly, 14*, 693-727.

Fry, L.W. (2005). Toward a paradigm of spiritual leadership. *The Leadership Quarterly, 16*, 619-622.

Fry, L. W. (2008). Spiritual leadership: State-of-the-art and future for theory, research and practice. J. Biberman, & L. Tishman içinde, *Spirituality in business: Theory, practice and future directions* (s. 106-124). New York: Palgrave.

Fry, L. W. (2009). Spiritual leadership as a model for student inner development. *Journal of Leadership Studies, 3*(3), 79-82.

Fry, L. W. Matherly, L. L., & Quimet, J. R. (2010). The spiritual leadership balanced scorecard business model: the case of Cordon Bleu- Tomasso Corporation. *Journal of management, Spirituality & Religion, 7*(4), 283-314.

Fry, L., & Nisiewicz, M. (2013). *Maximizing the triple bottom line through spiritual leadership.* London: Stanford University Press.

Goldring, L. (2002). The power of the school culture. *Leadership, 32*(2), 32-35.

Güç, A. (2006). Felsefe. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (s. 197-199). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Güçlü, N. (2016). *Eğitim yönetinde liderlik.* Ankara: Pegem Akademi.

Gündüz, Ş. (2014). *Ruhsal liderlik ile örgütsel sinizm arasındaki ilişki:Duygusal zekânın aracı etkisi.* İstanbul: (Yayınlanmamış doktora tezi), Marmara Üniversitesi.

Halford, J. M. (1998). Longing for the sacred in schools. *Educational Leadership, 56*, 28-32.

Hartsfield, M. (2003). *The ınternal dynamics of transformational leadership: Effects of spirituality, emotional ıntelligence, and self-efficacy.* Londra: (Yayınlanmamış doktora tezi) Regent University.

Hicks, D. A. (2002). Spiritual and religious diversty in the workplace: Implications for leadership. *Leadership Quarterly, 13*(4), 379-396.

Hofstede, G. (1989). Corporate culture: organizing for cultural diversity. *European Management Journal*(4), 390-398.

Houghton, J. D. (2010). Does Max Weber's notion of authority still hold in the twenty-first century? *Journal of Management History, 16*(4), 449-153.

House, R. (1971). A path–goal theory of leader effectiveness. *Administrative Science Quarterly, 16*, 321–338.

House, R. J., & Mitchell, T. R. (1974). Path-goal theory of leadership. *Contemporary Business, 3*, 81-98.

Hoy, W. K., & Hannum, J. W. (1997). Middle scholl climate: An emprical assesment of organizational health and student achievement. *Education Administration Quarterly, 33*(3), 290-312.

Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi: Teori, araştırma ve uygulama (7.bs.).* (Ç. S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel Yayınevi.

Hoyle, J. R. (2002). The highest form of leadership. *School Administrator., 59*(8), 18-22.

Hughes, L. W. (1999). *The principal as leader.* New Jersey: Prentice-Hall Inc.

Johnson, W. L., & Johnson, A. M. (1995). A rasch analysis of factors derived from The Charles F. Kettering Ltd. School Climate Profile. *Educational & Psychological Measurement, 55*(3), 456-468.

Karadağ, E. (2009, Summer). Ruhsal liderlik ve örgüt kültürü: Bir yapısal eşitlik modelleme çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1357-1405.

Karavelioğlu, A. (2015). *Liderlik.* lefkoşa: Novemberson Production.

Kılıç, B. (2018). *Ruhsal liderlik, örgüt kültürü ve örgütsel sessizliğin okul başarısına etkisi.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi.

Koçel, T. (2015). *İşletme yöneticiliği.* İstanbul: Beta yayıncılık.

Koçyiğit, M. (2017). The effect of school culture on student achievement. In E. Karadağ (Eds). *The factors affecting student achievement, a meta-analysis of empirical studies* (s. 183-197). içinde Switzerland: Springer International Publishing.

Korkut, A. (2012). *Ruhsal liderliğe ilişkin kuramsal bir inceleme.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi.

Lama, D. (1999). *Ethics for the new millenium.* New York: Putnam.

Law, P. (2008). Developing spiritual leaders for the modern organisation. *Management Today*, 20-22.

Low, J. J., & Ayoko, O. (2018). The emergence of spiritual leader and leadership in religion-based organizations. *Journal of Business Ethics*, https://doi.org/10.1007/s10551-018-3954-7.

Malone, P. N., & Fry, L. W.(2003). Transforming Schools Through Spiritual Leadership: A Field Experiment. National Meeting of the Academy of Management. Seattle, Washington: http://www.iispiritualleadership.com.

Markow, F., & Klenke, K. (2005). The effects of personal meaning and calling on organizational commitment: An empirical investigation of spiritual leadership. *The International Journal of Organizational Analysis, 3*(1), 8-27.

Masland, T. A. (1985). Organizational culture in the study of higher education. *The Review of Higher Education, 8*(2), 157-168.

Melesse, S., & Molla, S. (2018). The contribution of school culture to students' academic achievement: the case of secondary and preparatory schools of assosa zone, benshangul gumuz regional state, Ethiopia. *Research in Pedagogy, 8*(2), 190-203.

Milliman, J., Czaplewski, A. J., & Ferguson, J. (2003). Workplace spirituality and employee work attitudes:An exploratory empirical assessment. *Journal of Organizational Change Management, 16*(4), 426 – 447, DOI: 10.1108/09534810310484172.

Mitroff, I., & Denton, E. A. (1999). A study of spirituality in the workplace. *Sloan Management Review, 40*, 83-92.

Moxley, R. S. (2000). *Leadership and Spirit: Breathing new vitality and energy into individuals and organizations.* San Francisco: Jossey Bass, http://www.livingfaithatwork.org/Documents/Lead%20and%20Spirit%20Abstract.pdf.

Nourthouse, P. (2010). *Leadership theory and pratice (5th ed).* London: Sage.

Okay, A. (2000). *Kurum kimliği.* Ankara: Mediacat Kitapları.

Owen, H. (1999). The spirit of leadership: Liberating the in each of us. *The Leadership Quarterly, 12*(3), 369-371.

Ramsey, R. D. (1992). *Secondary principal's survival guide.* New Jersey: Prentice Hall Inc. .

Razon, N. (1987). Öğrenme olgusu ve okul başarısını etkileyen faktörler. *Eğitim Bilimleri Dergisi, 11*(63), 17.

Robbins, S. P. (1998). *Organizational behavior.* New Jersey: Prentice Hall İnternational.

Robbins, S. P., & Judge, T. (2013). *Örgütsel davranış.* İ. Erdem (Çeviren). Ankara: Nobel.

Sanders, J. E., Hopkins, W., & Geroy, G. (2003). From transactional to transcendental: Toward an integrated theory of leadership. *Journal of Leadership & Organizational Studies, 9*(4), 21-43. DOI: 10.1177/107179190300900402.

Sanders, J. O. (2017). *Spiritual leadership: Principles of excellence for every believer.* https://books.google.com.tr internet adresinden erişilmiştir.

Schein, E. H. (1997). *Organizational culture and leadership (2nd ed.).* San Francisco: Jossey-Bass.

Smith, S. L. (2007). *Spiritual leadership as an effective leadership style for the public school superintendent.* Pittsburgh: School of Education, Duquesne University.

Stolp, S., & Smith, S. (1995). *Transforming school culture: Stories, symbols, values & the leaders role.* Eugene: University of Oregon.

Şimşek, Y. (2003). *Okul müdürlerinin iletişim becerileri ile okul kültürü arasındaki ilişki.* (Yayınlanmamış doktora tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Şişman, M. (1994). Örgüt kültürü. *Anadolu Üniversitesi Yayınları*, 732.

Şişman, M. (2002). *Örgütler ve kültürler.* Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Şişman, M. (2014). *Öğretim liderliği.* Ankara: Pegem Akademi.

Terzi, A. R. (2000). *Örgüt kültürü.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Terzi, R., Gocen, A., & Kaya, A. (2020). Spiritual leaders for building trust in the school context. *Eurasian Journal of Educational Research (EJER), 86*, 135-156. DOI: 10.14689/ejer.2020.86.7.

Türker, Ö. (2006). Nefis, İslam Düşüncesi. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam ansiklopedisi* (Cilt 32, s. 529-531). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Uludağ, S. (2006). Nefis. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam ansiklopedisi* (Cilt 32, s. 526-531). içinde İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Yukl, G. A. (2002). *Leadership in organization.* Prentice Hall: Saddle River, NJ.

Yücel, C., Karataş, E., & Aydın, Y. (2013). The relationship between the level of principals' leadership roles and organizational culture. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 93*, 415-419.

Zel, U. (2001). *Kişilik ve liderlik.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Zinnbauer, B., Pargament, K., Col, B., Rye, M. S., Butter, E. M., Belavich, T. G., et al. (1997). Religion and spirituality: Unfuzzying the fuzzy. *Journal of the Scientific Study of Religion, 36*(4), J-STOR veri tabanı.

ONKOJENİK VİRÜSLER

Editör: **Doç. Dr. Meryem Çolak**

EĞİTİM
yayınevi

ONKOJENİK VİRÜSLER

Editör: Doç. Dr. Meryem Çolak

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-26-4
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ONKOJENİK VİRÜSLER
Editör: Doç. Dr. Meryem Çolak
VI+120 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-26-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçı

KAYNAKLAR

1. Akbulut, H ve Akbulut K.G. (2005). Tıbbi Onkoloji Kitabı. Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Antıp Yayınları, Editör İçli F. Sayfa 23.
2. Aktipis, C.A., Nesse, R.M. (2013). Evolutionary foundations for cancer biology. Evolutionary Appl, 6: 144-159
3. Morales-Sánchez, A.; Fuentes-Pananá, E.M. Human viruses and cancer. Viruses (2014), 6, 4047–4079. [CrossRef]
4. Epstein, M.A. Virus particles in cultured lymphoblasts from Burkitt's lymphoma. Lancet 1964, 1, 702–703.
5. Akram, N.; Imran, M.; Noreen, M.; Ahmed, F.; Atif, M.; Fatima, Z.; Bilal Waqar, A. Oncogenic role of tumor viruses in humans. Viral Immunol. (2017).
6. Nordenstedt, H.; White, D.L.; El-Serag, H.B. The changing pattern of epidemiology in hepatocellular carcinoma. Dig. Liver Dis. (2010), 42, S206–S214. 30, 20–27.
7. Kandeel, M. Oncogenic Viruses-Encoded microRNAs and Their Role in the Progression of Cancer: Emerging Targets for Antiviral and Anticancer Therapies. Pharmaceuticals (2023), 16, 485.
8. Gallo RC, Reitz MS. RNA tumor viruses. In: Hong WK, Bast RC, Hait WN, Kufe DW, Pollock RE, Weichselbaum RR, et al. eds. Holland-Frei Cancer Medicine. 8th ed., Shelton Connecticut: People's Medical Publishing House; (2010): 279-91.
9. Shen CL, Liu YZ, Shi S, Zhang RY, Zhang T, Xu Q, et al. Long-distance interaction of the integrated HPV fragment with MYC gene and 8q24.22 region upregulating the allele-specific MYC expression in HeLa cells. Int J Cancer (2017) 141:540–8.
10. Mirabello L, Yeager M, Yu K, Clifford GM, Xiao YZ, Zhu B, et al. HPV16 E7 Genetic conservation is critical to carcinogenesis. Cell (2017) 170:1164–74.
11. Das A, Rivera-Serrano EE, Yin X, Walker CM, Feng Z, Lemon SM. Cell entry and release of quasi-enveloped human hepatitis viruses. Nat Rev Microbiol (2023) 21:573–89.
12. Biswas A, Datta S. Editorial: Origin and evolution of hepatitis viruses, volume II. Front Microbiol (2023) 14:1241705.
13. Arias-Calvachi C, Blanco R, Calaf GM, Aguayo F. Epstein-barr virus association with breast cancer: evidence and perspectives. Biol (Basel) (2022) 11.
14. Patel PD, Alghareeb R, Hussain A, Maheshwari MV, Khalid N. The association of epstein-barr virus with cancer. Cureus (2022) 14:e26314.
15. Santos E, Silva M, Canedo NHS, Gaui MFD, Britto A, Silva W, et al. Epstein-Barr virus in gastric cancer and association with 30 bp del-latent membrane protein 1 polymorphism. (2023) 69:e20221571.

16. Liu W, Yang R, Payne AS, et al. Identifying the Target Cells and Mechanisms of Merkel Cell Polyomavirus Infection. Cell Host Microbe. 19(6):775–787.
17. Houben R, Adam C, Baeurle A, et al. An intact retinoblastoma protein-binding site in Merkel cell polyomavirus large T antigen is required for promoting growth of Merkel cell carcinoma cells. International Journal of Cancer. 130(4):847–856.
18. Borchert S, Czech-Sioli M, Neumann F, et al. High-Affinity Rb Binding, p53 Inhibition, Subcellular Localization, and Transformation by Wild-Type or Tumor-Derived Shortened Merkel Cell Polyomavirus Large T Antigens. Journal of Virology. 88(6):3144–3160.
19. Shuda M, Feng H, Kwun HJ, et al. T antigen mutations are a human tumor-specific signature for Merkel cell polyomavirus. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 105(42):16272–16277.

KAYNAKLAR

1. Okunade KS, Human Papillomavirus and Cervical Cancer. *J Obstet Gynaecol*. 2020; 40(5): 602–608.
2. Williams J, Kostiuk M, Biron VL, Molecular Detection Methods in HPV-Related Cancers. *Frontiers in Oncology,* 2022; 12:864820.
3. Kombe AJK, Li B, Zahid A, Epidemiology and Burden of Human Papillomavirus and Related Diseases, Molecular Pathogenesis, and Vaccine Evaluation. *Front Public Health,* 2021; 8:552028.
4. Burd EM, Human papillomavirus and cervical cancer. *Clin Microbiol Rev*. 2003;16(1): 1–17.
5. Burd E.M, Dean C.L, Human Papillomavirus. *Microbiology Spectrum,* 2016;4(4):DMIH2-0001.
6. Rosalik K, Tarney C, Han J, Human Papilloma Virus Vaccination. Viruses, 2021;13, 1091.
7. Harden M.E, Munger K, Human Papıllomavırus Molecular Bıology. Mutation Research, 2017; 772:3-12.
8. Burley M, Roberts S, Parish J, Epigenetic regulation of human papillomavirus transcription in the productive virus life cycle. *Seminars in Immunopathology*, 2020; 42:159–171.
9. Scarth JA, Patterson MR, Morgan EL, Macdonald A, The human papillomavirus oncoproteins: a review of the host pathways targeted on the road to transformation. *Journal Of General Virology*, 2021; 102:001540.
10. Zheng ZM, Baker CC, Papillomavirus genome structure, expression, and post-transcriptional regulation. *Front Biosci*, 2006;11:2286–2302.
11. McLaughlin-Drubin ME, Human papillomaviruses and non-melanoma skin cancer. *Semin. Oncol*., 2015;42, 284–290.
12. Geraets D, Alemany L, Guimera N, Detection of rare and possibly carcinogenic human papillomavirus genotypes as single infections in invasive cervical cancer. *J. Pathol*, 2012; 228, 534–543.
13. Doorbar J, Egawa N, Griffin H, Human papillomavirus molecular biology and disease association. *Rev Med Virol,* 2015;25 Suppl 1:2–23.
14. Wang R, Pan W, Jin L, Human papillomavirus vaccine against cervical cancer: Opportunity and challenge. *Cancer letters*, 2020;88-102.
15. Culp TD, Budgeon LR, Marinkovich MP, Keratinocyte-secreted laminin 5 can function as a transient receptor for human papillomaviruses by binding virions and transferring them to adjacent cells, *J. Virol,* 2006; 8940–8950.
16. Richards RM, Lowy DR, Schiller JT, Cleavage of the papillomavirus minor capsid protein, L2, at a furin consensus site is necessary for infection, *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.*, 2006; 103:1522–1527.

17. Day PM, Schiller JT, The role of furin in papillomavirus infection, *Future Microbiol.*, 2009;4:1255–1262.
18. Bonanni P, Boccalini S, Bechini A, Efficacy, duration of immunity and cross protection after HPV vaccination: a review of the evidence, *Vaccine,* 2009; A46–A53.
19. Moody CA, Laimins LA, Human papillomavirus oncoproteins: pathways to transformation. *Nat. Rev. Cancer,* 2010; 10:550–560.
20. Chaturvedi AK, Beyond cervical cancer: burden of other HPV-related cancers among men and women. *J. Adolesc. Health*, 2010; 46:S20–S26.
21. Kjaer SK, Frederiksen K, Munk C, Long-term absolute risk of cervical intraepithelial neoplasia grade 3 or worse following human papillomavirus infection: role of persistence, *J. Nat. Cancer. Inst*, 2010; 102:1478–1488.
22. De Villiers EM, Cross-roads in the classification of papillomaviruses, *Virology*, 2013; 445: 2–10.
23. Muhr LSA, Eklund C, Dillner J, Towards quality and order in human papillomavirus research, *Virology*, 2018; 519: 51974–76.
24. Brancaccio RN, Robitaille A, Dutta S, Generation of a novel next-generation sequencing-based method for the isolation of new human papillomavirus types, *Virology*, 2018; 520:1–10.
25. Tommasino M, The biology of beta human papillomaviruses. *Virus Res.* 2017;231: 128–138.
26. Haedicke J, Iftner T, Human papillomaviruses and cancer, *Radiother. Oncol.*, 2013;108: 397–402.
27. Plummer M, De Martel C, Vignat J, Global burden of cancers attributable to infections in 2012: a synthetic analysis, *Lancet Glob. Health*, 2016; 4: e609–616.
28. Dunne EF, Park IU. HPV and HPV-associated diseases. *Infect Dis Clin North Am*, 2013; 27: 765 -78.
29. Ntanasis-Stathopoulos I, Kyriazoglou A, Liontos M, Current trends in the management and prevention of human papillomavirus (HPV) infection. *Jbuon*, 2020; 25(3): 1281-1285.
30. Plummer M, de Martel C, Vignat J, Global Burden of Cancers Attributable to Infections in 2012: A Synthetic Analysis. *Lancet Global Health*, 2016; 4:e609–16.
31. Serrano B, Brotons M, Bosch FX,. Epidemiology and Burden of HPV-Related Disease. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol*, 2018; 47:14–26.
32. Hemmat N, Bannazadeh Baghi H. Association of Human Papillomavirus Infection and Inflammation in Cervical Cancer. *Pathog Dis,* 2019; 77(5):ftz048.

33. de Martel C, Plummer M, Vignat J, Franceschi S. Worldwide Burden of Cancer Attributable to HPV by Site, Country and HPV Type. *Int J Cancer,* 2017; 141:664–70.
34. Budu, VA, Decuseara T, Balica NC, The role of HPV infection in oropharyngeal cancer. *Rom. J. Morphol. Embryol*. 2019; 60, 769–773.
35. Beachler DC, D'Souza G, Oral human papillomavirus infection and head and neck cancers in HIV-infected individuals. *Curr Opin Oncol,* 2013; 25:503–510.
36. Beachler DC, Weber KM, Margolick JB, Risk factors for oral HPV infection among a high prevalence population of HIV-positive and at-risk HIV-negative adults. *Cancer Epidemiol Biomarkers* Prev, 2012;21:122–133.
37. Krzowska-Firych J, Lucas G, Lucas C, An overview of Human Papillomavirus (HPV) as an etiological factor of the anal cancer. *J. Infect. Public Health*, 2019; 12, 1–6.
38. Inturrisi F, Lissenberg-Witte BI, Veldhuijzen NJ, Estimating the direct effect of human papillomavirus vaccination on the lifetime risk of screen-detected cervical precancer. *Int. J. Cancer,* 2021; 148, 320–328.
39. Wang J, Peng Y, Xu H, The COVID-19 Vaccine Race: Challenges and Opportunities in Vaccine Formulation. *AAPS PharmSciTech*, 2020; 21, 225.
40. Stratton KL, Culkin DJ, A Contemporary Review of HPV and Penile Cancer. *Oncology*, 2016; 30, 245–249.
41. Iorga L, Marcu RD, Diaconu CC, Penile carcinoma and HPV infection. *Exp. Ther. Med.* 2020; 20, 91–96.
42. Adams TS, Cuello MA, Cancer of the vagina. *Int. J. Gynaecol. Obstet*, 2018; 143, 14–21.
43. Halec G, Alemany L, Quiros B, Biological relevance of human papillomaviruses in vulvar cancer. *Mod. Pathol*. 2017; 30, 549–562.
44. Doorbar J, Egawa N, Griffin H, Human papillomavirus molecular biology and disease association. *Rev. Med.Virol.*2016; 25, 2–23.
45. Egawa N, Doorbar J, The low risk papillomaviruses. *Virus Res.* 2017;231, 119–127.
46. Shen Y, Xia J, Li H, Human papillomavirus infection rate, distribution characteristics, and risk of age in pre- and postmenopausal women. *BMC Womens Health,* 2021;21, 80.
47. LeConte BA, Szaniszlo P, Fennewald SM, Differences in the viral genome between HPV-positive cervical and oropharyngeal cancer. *PLoS ONE*, 2018; 13:e0203403.
48. Harder T, Wichmann O, Klug SJ, Efficacy, effectiveness and safety of vaccination against human papillomavirus in males: A systematic review. *BMC Med,* 2018; 16, 110.

49. Miller FS, Nagel LE, Kenny-Moynihan MB, Implementation of the ThinPrep imaging system in a high-volume metropolitan laboratory. *Diagn Cytopathol* 2007;35:213–217.
50. Moscicki AB, Cox JT, Practice improvement in cervical screening and management (PICSM): symposium on management of cervical abnormalities in adolescents and young women. *J Low Genit Tract Dis*, 2010;14:73–80.
51. Huber B, Schellenbacher C, Shafti-Keramat S, Chimeric L2-Based Virus-Like Particle (VLP) Vaccines Targeting Cutaneous Human Papillomaviruses (HPV). *PLoS ONE*, 2017; 12, e0169533.
52. Roden RBS, Stern PL, Opportunities and challenges for human papillomavirus vaccination in cancer. *Nat. Rev. Cancer,* 2018; 18,240–254.
53. Manini I, Montomoli E, Epidemiology and prevention of Human Papillomavirus. *Ann. Ig*. 2018; 30, 28–32.
54. Garbuglia AR, Lapa D, Sias C, The Use of Both Therapeutic and Prophylactic Vaccines in the Therapy of Papillomavirus Disease. *Front. Immunol.* 2020; 11, 188.
55. Crusz SM, El-Shakankery KE, Miller R, Targeting HPV in gynaecological cancers—Current status, ongoing challenges and future directions. *Womens Health*, 2020; 16, 1745506520961709.
56. La Torre G, de Waure C, Chiaradia, G, HPV vaccine efficacy in preventing persistent cervical HPV infection: A systematic review and meta-analysis. Vaccine, 2007; 25:8352–8358.
57. Markowitz LE, Dunne EF, Saraiya M, Human papillomavirus vaccination: recommendations of the Advisory Committee on Immunization Practices (ACIP). *MMWR Recomm Rep*, 2014;63(RR-05):1–30.
58. Dillner J, Arbyn M, Unger E, Monitoring of human papillomavirus vaccination. *Clin Exp Immunol,* 2011; 163:17–25.
59. Meyer SI, Fuglsang K, Blaakaer J, Cell-mediated immune response: a clinical review of the therapeutic potential of human papillomavirus vaccination. *Acta Obstet Gynecol Scand*, 2014; 93:1209–1218.
60. Joura EA, Garland SM, Paavonen J, Effect of the human papillomavirus (HPV) quadrivalent vaccine in a subgroup of women with cervical and vulvar disease: retrospective pooled analysis of trial data. *BMJ*, 2012;344:e1401.
61. Pils S, Joura EA, From the monovalent to the nine-valent HPV vaccine. *Clin. Microbiol. Infect.* 2015; 21, 827–833.
62. Shanmugasundaram S, You J, Targeting Persistent Human Papillomavirus Infection. *Viruses*, 2017; 9: 229.

63. Stern PL, van der Burg SH, Hampson, IN, Therapy of human papillomavirus-related disease. *Vaccine*, 2012; 30, F71–F82.
64. Kim TJ, Jin HT, Hur S, Clearance of persistent HPV infection and cervical lesion by therapeutic DNA vaccine in CIN3 patients. *Nat. Commun*. 2014; 5, 5317.
65. Van der Burg SH, Arens R, Melief CJM, Immunotherapy for persistent viral infections and associated disease. *Trends Immunol*. 2011; 32: 97–103.
66. Hus I, Gonet-Sebastianka J, Surdacka A, Analysis of peripheral blood immune cells after prophylactic immunization with HPV-16/18 ASO4-adjuvanted vaccine. *Postep. Hig. Med. Do´swiadczalnej,* 2015; 69: 543–548.

KAYNAKÇA

MacLachlan JH, Cowie BC. Hepatitis B Virus Epidemiology. *Cold Spring Harb Perspect Med,* 2015; *5*(5): a021410. Doi: 10.1101/cshperspect.a021410.

Lai CL, Yuen MF. The natural history and treatment of chronic hepatitis B: a critical evaluation of standard treatment criteria and end points. *Ann Intern Med*, 2007; *147* (1): 58–61. Doi:10.7326/0003-4819-147-1-200707030-00010.

Rotman Y, Brown TA, Hoofnagle JH. Evaluation of the Patient with Hepatitis B. *Hepatology*, 2009; *49*(5): 22–27. Doi: 10.1002/hep.22976.

Liang TJ. Hepatitis B: The Virus and Disease. *Hepatology*, 2009;*49(*5):13–21. Doi: 10.1002/hep.22881

Ringehan M, McKeating J, Protzer U. Viral hepatitis and liver cancer. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci,* 2017 19; *372*(1732): 20160274. Doi: 10.1098/rstb.2016.0274.

Pan CQ, Duan ZP, Bhamidimarri KR, et al. Algorithm for Risk Assessment and Intervention of Mother to Child Transmission of Hepatitis B Virus. Clin Gastroenterol Hepatol, 2012;*10*(5): 452-459.

Namululi BA, Guerrieri C, Dramaix MW. Prevalence and incidence of HIV and hepatitis B among blood donors and estimated residual risk of transmission of HIV and HBV virus by blood transfusion. A study at the Provincial General Referee Hospital Bukavu, Democratic Republic of the Congo. *Revue D Epidemiologie Et De Sante Publique*, 2013;*61*(2): 139-144.

Bar-Gal GK, Kim MJ, Klein A, et al. Tracing hepatitis B virus to the 16th century in a Korean mummy. *Hepatology*, 2012; *56*(5): 1671-1680.

Cai D, Nie H, Yan R, et al. A Southern Blot Assay for Detection of Hepatitis B Virus Covalently Closed Circular DNA from Cell Cultures. *Methods Mol Biol*, 2013;1030:151-61. Doi: 10.1007/978-1-62703-484-5_13.

Dienstag J L. Drug therapy - Hepatitis B virus infection. *NEJM*, 2008; *359*(14): 1486-1500.

Gerlich W. Medical Virology of Hepatitis B: how it began and where we are now. *Virol J*, 2013;10: 239. Doi:10.1186/1743-422X-10-239.

Moura IF, Lopes EP, Alvarado-Mora MV, et al. Phylogenetic analysis and subgenotypic distribution of the hepatitis B virus in Recife, Brazil. *Infect Genet Evol*, 2013;14:195–199.

Araujo NM, Teles SA, Spitz N. Comprehensive Analysis of Clinically Significant Hepatitis B Virus Mutations in Relation to Genotype, Subgenotype and Geographic Region. *Front Microbiol*, 2020; 11: 616023. Doi: 10.3389/fmicb.2020.616023.

Huang CC, Kuo TM, Yeh CT, et al. One single nucleotide difference alters the differential expression of spliced RNAs between HBV genotypes A and D. *Virus Res*, 2013;*174*(1-2):18–26.

Cooksley WG. Do we need to determine viral genotype in treating chronic hepatitis B? *J Viral Hepat*, 2010;*17*(9):601–610.

Sakamoto T, Tanaka Y, Orito E, et al. Novel subtypes (subgenotypes) of hepatitis B virus genotypes B and C among chronic liver disease patients in the Philippines. *J Gen Virol,* 2006;*87*(7):1873–1882.

Liu CJ, Kao JH. Global perspective on the natural history of chronic hepatitis B: role of hepatitis B virus genotypes A to J. *Semin Liver Dis*, 2013;*33*(2):97–102.

Velkov S, Off JJ, Protzer U, et al. The Global Hepatitis B Virus Genotype Distribution Approximated from Available Genotyping Data. *Genes (Basel),* 2018; *9*(10): 495. Doi: 10.3390/genes9100495.

Kocher A, Luka P, Rodrigo B, et al. Ten millennia of hepatitis B virus evolution. *Science*, 2021; *374* (6564): 182–188. Doi:10.1126/science.abi5658.

Mühlemann B, Jones TC, Damgaard PB, et al. Ancient hepatitis B viruses from the Bronze Age to the Medieval period. *Nature*, 2018; *557*(7705): 418–423. Doi:10.1038/s41586-018-0097-z.

The Washington Post (2018). *New strains of hepatitis B virus discovered in ancient human remains.* (15.05.2022 tarihinde http://www.washingtonpost.com/news/speaking-of-science

Davis J, Litteljhon M, Locarnini SA, et al. Molecular Epidemiology of Hepatitis B in the Indigenous People of Northern Australia. *Gastroenterolo Hepatolo*, 2013; *28*(7): 1234–1241. Doi:10.1111/jgh.12177.

Bullman TA, Kang HK, Watanabe KK. Proportionate Mortality among US Army Vietnam veterans who served in military region I. *Am J Epidemiol*, 1990;*132*(4):670-674.

Blumberg BS. Australia antigen and the biology of hepatitis B. *Science*, 1977; 197(4298): 17-25.

Alter HJ, Blumberg BS. Further studies on a "new" human isoprecipitin system (Australia antigen). *Blood,* 1966; *27*(3): 297–309. Doi:10.1182/blood.V27.3.297.297.

Cheliapov NV, Chernos VI, Andzhaparidze OG. Analysis of antibody formation to the vaccinia virus in human subjects and rabbits in response to the administration of a recombinant vaccinia-hepatitis B vaccine. *Vopr Virusol,* 1988;*33*(2):175–179.

Senior JR, Sutnick AI, Goeser E, et al. Reduction of post-transfusion hepatitis by exclusion of Australia antigen from donor blood in an urban public hospital. *Amrican Journal Medicen Science,* 1974; *267*(3): 171-177.

Maugh TH. Hepatitis B: A new vaccine ready for human testing. *Science*, 1975; *188*(4184): 137-138.

Flores JE, Thompson AJ, Ryan M, et al. The Global Impact of Hepatitis B Vaccination on Hepatocellular Carcinoma. Vaccines. *Vaccines*, 2022; *10*(5): 793. Doi: 10.3390/vaccines10050793.

Chang MH, Chen DS. Prevention of Hepatitis B. *Cold Spring Harb Perspect Med*, 2015; *5*(3): a021493. Doi: 10.1101/cshperspect.a021493.

Ott JJ, Stevens GA, Groeger J, et al. Global epidemiology of hepatitis B virus infection: new estimates of age-specific HBsAg seroprevalence and endemicity. *Vaccine*, 2012;*30*(12): 2212-2219. Doi: 10.1016/j.vaccine.2011.12.116.

World Health Organization (2017). *Global hepatitis report 2017.* (15.05.2022 https://www.who.int/publications/i/item/9789241565455

Schweitzer A, Horn J, Mikolajczyk RT, et al. Estimations of worldwide prevalence of chronic hepatitis B virus infection: a systematic review of data published between 1965 and 2013. *Lancet,* 2015;*386*(10003):1546–1555.

Lavanchy D. Hepatitis B virus epidemiology, disease burden, treatment, and current and emerging prevention and control measures. *J Viral Hepat,* 2004;*11*(2):97–107.

Franco E, Bagnato B, Marino MG, et al. Hepatitis B: epidemiology and prevention in developing countries. *World J Hepatol*, 2012;*4*(3):74-80.

World Health Organization (2021). *Global Health Sector Strategy On Viral Hepatitis 2016–2021. Towards Ending Viral Hepatitis.* (15.05.2022 tarihinde https://apps.who.int/iris/handle/10665/246177adresinden ulaşılmıştır).

Liang X, Bi S, Yang W, et al. Epidemiological serosurvey of hepatitis B in China—declining HBV prevalence due to hepatitis B vaccination. *Vaccine*, 2009;*27*(47):6550–6557.

Musa BM, Bussell S, Borodo MM, et al. Prevalence of hepatitis B virus infection in Nigeria, 2000-2013: a systematic review and meta-analysis. *Niger J Clin Pract*, 2015;*18*(2):163–172.

Coppola N, De Pascalis S, Onorato L, et al. Hepatitis B virus and hepatitis C virus infection in healthcare workers. *World J Hepatol*, 2016;*8*(5):273–281.

Elseviers MM, Arias-Guillén M, Gorke A, et al. Sharps injuries amongst healthcare workers: review of incidence, transmissions and costs. *J Ren Care*, 2014;*40*(3):150–156.

Hui CK, Cheung WW, Zhang HY, et al. Kinetics and risk of de novo hepatitis B infection in HBsAg-negative patients undergoing cytotoxic chemotherapy. *Gastroenterology,* 2006;*131*(1): 59–68.

Yeung LTF, Roberts EA. Hepatitis B in childhood: An update for the paediatrician. *Paediatr Child Health*, 2001; *6*(9): 655–659. Doi: 10.1093/pch/6.9.655.

Chang MH. Natural history and clinical management of chronic hepatitis B virus infection in children. *Hepatol Int*, 2008; *2*(1): 28–36. Doi: 10.1007/s12072-008-9050-9.

Mentha N, Clément S, Negro F, et al. A review on hepatitis D: From virology to new therapies. *J Adv Res*, 2019; 17: 3–15. Doi:10.1016/j.jare.2019.03.009.

Peng CY, Chien RN, Liaw YF. Hepatitis B virus-related decompensated liver cirrhosis: benefits of antiviral therapy. *J Hepatol*, 2012;*57*(2):442-450. Doi: 10.1016/j.jhep.2012.02.033.

Ichai P, Samuel D. Management of Fulminant Hepatitis B. *Curr Infect Dis Rep*, 2019; *21*(7): 25. Doi: 10.1007/s11908-019-0682-9.

D'Souza R, Foster GR. Diagnosis and treatment of chronic hepatitis B. *J R Soc Med*, 2004; *97*(7): 318-321.

Yuen MF, Seto WK, Fung J, et al. Three Years of Continuous Entecavir Therapy in Treatment-Naive Chronic Hepatitis B Patients: VIRAL Suppression, Viral Resistance, and Clinical Safety. *Am J Gastroenterol*, 2011; *106*(7): 1264-1271.

Chen P, Xie Q, Lu X, et al. Serum HBeAg and HBV DNA levels are not always proportional and only high levels of HBeAg most likely correlate with high levels of HBV DNA. *Medicine (Baltimore),* 2017;*96*(33): e7766.

Wilkins T, Zimmerman D, Schade RR, Hepatitis B: diagnosis and treatment. *Am Fam Physician*, 2010; *81*(8), 965-972.

Sablon E, Shapiro F, Advances in Molecular Diagnosis of HBV Infection and Drug Resistance. *Int J Med Sci*, 2005; *2*(1): 8-16.

Hochberger S, Althof D, Gallegos de Schrott R, et al. Fully automated quantitation of hepatitis B virus (HBV) DNA in human plasma by the COBAS AmpliPrep/COBAS TaqMan system. *J Clin Virol*, 2006;*35(*4): 373-380.

Liu C, Chang L, Jia T, et al. Real-time PCR assays for hepatitis B virus DNA quantification may require two different targets. *Virol J*, 2017; 14(1):94. Doi: 10.1186/s12985-017-0759-8.

Pawlotsky JM. Hepatitis B virus (HBV) DNA assays (methods and practical use) and viral kinetics. *J Hepatol*, 2003; *39*(1): 31-35.

Hammond DM Manetto A, Gierlich J, et al. DNA photography: An ultrasensitive DNA-detection method based on photographic techniques. *Angew Chem Int Ed Engl*, 2007;*46*(22):4184-7. Doi: 10.1002/anie.200605023.

Terrault NA, Bzowej NH, Chang KM, et al. AASLD guidelines for treatment of chronic hepatitis B. *Hepatology*, 2016; *63*(1): 261–283. Doi:10.1002/hep.28156.

Leowattana W, Leowattana T. Chronic hepatitis B: New potential therapeutic drugs target. *World J Virol*, 2022; *11*(1): 57–72. Doi: 10.5501/wjv.v11.i1.57.

Block TM, Chang KM, Guo JT. Prospects for the Global Elimination of Hepatitis B. *Annu Rev Virol*, 2021; *8*(1): 437–458. Doi:10.1146/annurev-virology-091919-062728.

KAYNAKÇA

1. Hedskog C, Parhy B, Chang S, et al. Identification of 19 Novel Hepatitis C Virus Subtypes-Further Expanding HCV Classification. Open forum infectious diseases. 2019;6(3):ofz076.
2. WHO (2022). https://www.who.int/news/item/24-06-2022-WHO-publishes-updated-guidance-on-hepatitis-C-infection adresinden ulaşılmıştır.
3. Plummer M, de Martel C, Vignat J, et al. Global burden of cancers attributable to infections in 2012: a synthetic analysis. The Lancet Global health. 2016;4(9):e609-16.
4. Banerjee A, Ray RB, Ray R. Oncogenic potential of hepatitis C virus proteins. Viruses. 2010;2(9):2108-33.
5. McGivern DR, Lemon SM. Virus-specific mechanisms of carcinogenesis in hepatitis C virus associated liver cancer. Oncogene. 2011;30(17):1969-83.
6. Gisbert JP, García-Buey L, Pajares JM, et al. Prevalence of hepatitis C virus infection in B-cell non-Hodgkin's lymphoma: systematic review and meta-analysis. Gastroenterology. 2003;125(6):1723-32.
7. Su FH, Chang SN, Chen PC, et al. Positive association between hepatitis C infection and oral cavity cancer: a nationwide population-based cohort study in Taiwan. PloS one. 2012;7(10):e48109.
8. Mahale P, Sturgis EM, Tweardy DJ, et al. Association Between Hepatitis C Virus and Head and Neck Cancers. Journal of the National Cancer Institute. 2016;108(8).
9. El-Serag HB, Engels EA, Landgren O, et al. Risk of hepatobiliary and pancreatic cancers after hepatitis C virus infection: A population-based study of U.S. veterans. Hepatology. 2009;49(1):116-23.
10. Gordon SC, Moonka D, Brown KA, et al. Risk for renal cell carcinoma in chronic hepatitis C infection. Cancer epidemiology, biomarkers & prevention : a publication of the American Association for Cancer Research, cosponsored by the American Society of Preventive Oncology. 2010;19(4):1066-73.
11. Pol S, Vallet-Pichard A, Hermine O. Extrahepatic cancers and chronic HCV infection. Nature reviews Gastroenterology & hepatology. 2018;15(5):283-90.
12. Houghton M, Weiner A, Han J, et al. Molecular biology of the hepatitis C viruses: implications for diagnosis, development and control of viral disease. Hepatology. 1991;14(2):381-8.
13. Moradpour D, Penin F, Rice CM. Replication of hepatitis C virus. Nature reviews Microbiology. 2007;5(6):453-63.
14. Boulant S, Montserret R, Hope RG, et al. Structural determinants that target the hepatitis C virus core protein to lipid droplets. The Journal of biological chemistry. 2006;281(31):22236-47.

15. Ait-Goughoulte M, Kanda T, Meyer K, et al. Hepatitis C virus genotype 1a growth and induction of autophagy. Journal of virology. 2008;82(5):2241-9.
16. Sir D, Liang C, Chen WL, et al. Perturbation of autophagic pathway by hepatitis C virus. Autophagy. 2008;4(6):830-1.
17. Koike K. The oncogenic role of hepatitis C virus. Recent results in cancer research Fortschritte der Krebsforschung Progres dans les recherches sur le cancer. 2014;193:97-111.
18. Ariumi Y, Kuroki M, Abe K, et al. DDX3 DEAD-box RNA helicase is required for hepatitis C virus RNA replication. Journal of virology. 2007;81(24):13922-6.
19. Angus AG, Dalrymple D, Boulant S, et al. Requirement of cellular DDX3 for hepatitis C virus replication is unrelated to its interaction with the viral core protein. The Journal of general virology. 2010;91(Pt 1):122-32.
20. Kwun HJ, Jang KL. Dual effects of hepatitis C virus Core protein on the transcription of cyclin-dependent kinase inhibitor p21 gene. Journal of viral hepatitis. 2003;10(4):249-55.
21. Shrivastava A, Manna SK, Ray R, et al. Ectopic expression of hepatitis C virus core protein differentially regulates nuclear transcription factors. Journal of virology. 1998;72(12):9722-8.
22. Bode JG, Ludwig S, Ehrhardt C, et al. IFN-alpha antagonistic activity of HCV core protein involves induction of suppressor of cytokine signaling-3. FASEB journal : official publication of the Federation of American Societies for Experimental Biology. 2003;17(3):488-90.
23. Vlotides G, Sörensen AS, Kopp F, et al. SOCS-1 and SOCS-3 inhibit IFN-alpha-induced expression of the antiviral proteins 2,5-OAS and MxA. Biochemical and biophysical research communications. 2004;320(3):1007-14.
24. Lin W, Choe WH, Hiasa Y, et al. Hepatitis C virus expression suppresses interferon signaling by degrading STAT1. Gastroenterology. 2005;128(4):1034-41.
25. Khalaf AM, Fuentes D, Morshid AI, et al. Role of Wnt/β-catenin signaling in hepatocellular carcinoma, pathogenesis, and clinical significance. Journal of hepatocellular carcinoma. 2018;5:61-73.
26. Wang W, Pan Q, Fuhler GM, et al. Action and function of Wnt/β-catenin signaling in the progression from chronic hepatitis C to hepatocellular carcinoma. Journal of gastroenterology. 2017;52(4):419-31.
27. Brunet A, Bonni A, Zigmond MJ, et al. Akt promotes cell survival by phosphorylating and inhibiting a Forkhead transcription factor. Cell. 1999;96(6):857-68.
28. Niu G, Wright KL, Ma Y, et al. Role of Stat3 in regulating p53 expression and function. Molecular and cellular biology. 2005;25(17):7432-40.

29. Waris G, Turkson J, Hassanein T, et al. Hepatitis C virus (HCV) constitutively activates STAT-3 via oxidative stress: role of STAT-3 in HCV replication. Journal of virology. 2005;79(3):1569-80.
30. Sarcar B, Ghosh AK, Steele R, et al. Hepatitis C virus NS5A mediated STAT3 activation requires co-operation of Jak1 kinase. Virology. 2004;322(1):51-60.
31. Bromberg J, Darnell JE, Jr. The role of STATs in transcriptional control and their impact on cellular function. Oncogene. 2000;19(21):2468-73.
32. He G, Karin M. NF-κB and STAT3 - key players in liver inflammation and cancer. Cell research. 2011;21(1):159-68.
33. Massagué J. G1 cell-cycle control and cancer. Nature. 2004;432(7015):298-306.
34. Agarwal ML, Agarwal A, Taylor WR, et al. p53 controls both the G2/M and the G1 cell cycle checkpoints and mediates reversible growth arrest in human fibroblasts. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 1995;92(18):8493-7.
35. Harrington EA, Bruce JL, Harlow E, et al. pRB plays an essential role in cell cycle arrest induced by DNA damage. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 1998;95(20):11945-50.
36. Majumder M, Ghosh AK, Steele R, et al. Hepatitis C virus NS5A physically associates with p53 and regulates p21/waf1 gene expression in a p53-dependent manner. Journal of virology. 2001;75(3):1401-7.
37. Wu SC, Chang SC, Wu HY, et al. Hepatitis C virus NS5A protein down-regulates the expression of spindle gene Aspm through PKR-p38 signaling pathway. The Journal of biological chemistry. 2008;283(43):29396-404.
38. Alisi A, Giambartolomei S, Cupelli F, et al. Physical and functional interaction between HCV core protein and the different p73 isoforms. Oncogene. 2003;22(17):2573-80.
39. Vescovo T, Refolo G, Vitagliano G, et al. Molecular mechanisms of hepatitis C virus-induced hepatocellular carcinoma. Clinical microbiology and infection : the official publication of the European Society of Clinical Microbiology and Infectious Diseases. 2016;22(10):853-61.
40. Machida K, Liu JC, McNamara G, et al. Hepatitis C virus causes uncoupling of mitotic checkpoint and chromosomal polyploidy through the Rb pathway. Journal of virology. 2009;83(23):12590-600.
41. Munakata T, Nakamura M, Liang Y, et al. Down-regulation of the retinoblastoma tumor suppressor by the hepatitis C virus NS5B RNA-dependent RNA polymerase. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 2005;102(50):18159-64.

42. Moriya K, Fujie H, Shintani Y, et al. The core protein of hepatitis C virus induces hepatocellular carcinoma in transgenic mice. Nature medicine. 1998;4(9):1065-7.
43. Tanaka N, Moriya K, Kiyosawa K, et al. PPARalpha activation is essential for HCV core protein-induced hepatic steatosis and hepatocellular carcinoma in mice. The Journal of clinical investigation. 2008;118(2):683-94.
44. Ray RB, Meyer K, Ray R. Hepatitis C virus core protein promotes immortalization of primary human hepatocytes. Virology. 2000;271(1):197-204.
45. Basu A, Meyer K, Lai KK, et al. Microarray analyses and molecular profiling of Stat3 signaling pathway induced by hepatitis C virus core protein in human hepatocytes. Virology. 2006;349(2):347-58.
46. Sakamuro D, Furukawa T, Takegami T. Hepatitis C virus nonstructural protein NS3 transforms NIH 3T3 cells. Journal of virology. 1995;69(6):3893-6.
47. Zemel R, Gerechet S, Greif H, et al. Cell transformation induced by hepatitis C virus NS3 serine protease. Journal of viral hepatitis. 2001;8(2):96-102.
48. He QQ, Cheng RX, Sun Y, et al. Hepatocyte transformation and tumor development induced by hepatitis C virus NS3 c-terminal deleted protein. World journal of gastroenterology. 2003;9(3):474-8.
49. Ishido S, Fujita T, Hotta H. Complex formation of NS5B with NS3 and NS4A proteins of hepatitis C virus. Biochemical and biophysical research communications. 1998;244(1):35-40.
50. Brady MT, MacDonald AJ, Rowan AG, et al. Hepatitis C virus non-structural protein 4 suppresses Th1 responses by stimulating IL-10 production from monocytes. European journal of immunology. 2003;33(12):3448-57.
51. Zekri AR, Bahnassy AA, Abdel-Wahab SA, et al. Expression of pro- and anti-inflammatory cytokines in relation to apoptotic genes in Egyptian liver disease patients associated with HCV-genotype-4. Journal of gastroenterology and hepatology. 2009;24(3):416-28.
52. Tang Y, Kitisin K, Jogunoori W, et al. Progenitor/stem cells give rise to liver cancer due to aberrant TGF-beta and IL-6 signaling. Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. 2008;105(7):2445-50.
53. Ait-Goughoulte M, Banerjee A, Meyer K, et al. Hepatitis C virus core protein interacts with fibrinogen-beta and attenuates cytokine stimulated acute-phase response. Hepatology. 2010;51(5):1505-13.
54. Taniguchi H, Kato N, Otsuka M, et al. Hepatitis C virus core protein upregulates transforming growth factor-beta 1 transcription. Journal of medical virology. 2004;72(1):52-9.

55. Shin JY, Hur W, Wang JS, et al. HCV core protein promotes liver fibrogenesis via up-regulation of CTGF with TGF-beta1. Experimental & molecular medicine. 2005;37(2):138-45.
56. Choi SH, Hwang SB. Modulation of the transforming growth factor-beta signal transduction pathway by hepatitis C virus nonstructural 5A protein. The Journal of biological chemistry. 2006;281(11):7468-78.
57. Battaglia S, Benzoubir N, Nobilet S, et al. Liver cancer-derived hepatitis C virus core proteins shift TGF-beta responses from tumor suppression to epithelial-mesenchymal transition. PloS one. 2009;4(2):e4355.
58. Tardif KD, Waris G, Siddiqui A. Hepatitis C virus, ER stress, and oxidative stress. Trends in microbiology. 2005;13(4):159-63.
59. Li Y, Boehning DF, Qian T, et al. Hepatitis C virus core protein increases mitochondrial ROS production by stimulation of Ca2+ uniporter activity. FASEB journal : official publication of the Federation of American Societies for Experimental Biology. 2007;21(10):2474-85.
60. Machida K, Cheng KT, Sung VM, et al. Hepatitis C virus infection activates the immunologic (type II) isoform of nitric oxide synthase and thereby enhances DNA damage and mutations of cellular genes. Journal of virology. 2004;78(16):8835-43.
61. Castello G, Scala S, Palmieri G, et al. HCV-related hepatocellular carcinoma: From chronic inflammation to cancer. Clinical immunology (Orlando, Fla). 2010;134(3):237-50.
62. Fan J, Ren H, Jia N, et al. DJ-1 decreases Bax expression through repressing p53 transcriptional activity. The Journal of biological chemistry. 2008;283(7):4022-30.
63. Thompson CB. Apoptosis in the pathogenesis and treatment of disease. Science (New York, NY). 1995;267(5203):1456-62.
64. Bataller R, Brenner DA. Liver fibrosis. The Journal of clinical investigation. 2005;115(2):209-18.
65. Pianko S, Patella S, Ostapowicz G, et al. Fas-mediated hepatocyte apoptosis is increased by hepatitis C virus infection and alcohol consumption, and may be associated with hepatic fibrosis: mechanisms of liver cell injury in chronic hepatitis C virus infection. Journal of viral hepatitis. 2001;8(6):406-13.
66. Mundt B, Wirth T, Zender L, et al. Tumour necrosis factor related apoptosis inducing ligand (TRAIL) induces hepatic steatosis in viral hepatitis and after alcohol intake. Gut. 2005;54(11):1590-6.
67. Chung YL, Sheu ML, Yen SH. Hepatitis C virus NS5A as a potential viral Bcl-2 homologue interacts with Bax and inhibits apoptosis in hepatocellular carcinoma. International journal of cancer. 2003;107(1):65-73.

68. Chan SW, Egan PA. Hepatitis C virus envelope proteins regulate CHOP via induction of the unfolded protein response. FASEB journal : official publication of the Federation of American Societies for Experimental Biology. 2005;19(11):1510-2.
69. Joyce MA, Walters KA, Lamb SE, et al. HCV induces oxidative and ER stress, and sensitizes infected cells to apoptosis in SCID/Alb-uPA mice. PLoS pathogens. 2009;5(2):e1000291.
70. Shintani Y, Fujie H, Miyoshi H, et al. Hepatitis C virus infection and diabetes: direct involvement of the virus in the development of insulin resistance. Gastroenterology. 2004;126(3):840-8.
71. Moucari R, Asselah T, Cazals-Hatem D, et al. Insulin resistance in chronic hepatitis C: association with genotypes 1 and 4, serum HCV RNA level, and liver fibrosis. Gastroenterology. 2008;134(2):416-23.
72. Banerjee S, Saito K, Ait-Goughoulte M, et al. Hepatitis C virus core protein upregulates serine phosphorylation of insulin receptor substrate-1 and impairs the downstream akt/protein kinase B signaling pathway for insulin resistance. Journal of virology. 2008;82(6):2606-12.
73. Clément S, Pascarella S, Conzelmann S, et al. The hepatitis C virus core protein indirectly induces alpha-smooth muscle actin expression in hepatic stellate cells via interleukin-8. Journal of hepatology. 2010;52(5):635-43.
74. Miyamoto H, Moriishi K, Moriya K, et al. Involvement of the PA28gamma-dependent pathway in insulin resistance induced by hepatitis C virus core protein. Journal of virology. 2007;81(4):1727-35.
75. Nieto N. Oxidative-stress and IL-6 mediate the fibrogenic effects of [corrected] Kupffer cells on stellate cells. Hepatology. 2006;44(6):1487-501.
76. Bartel DP. MicroRNAs: target recognition and regulatory functions. Cell. 2009;136(2):215-33.
77. Ji J, Wang XW. New kids on the block: diagnostic and prognostic microRNAs in hepatocellular carcinoma. Cancer biology & therapy. 2009;8(18):1686-93.
78. Varnholt H, Drebber U, Schulze F, et al. MicroRNA gene expression profile of hepatitis C virus-associated hepatocellular carcinoma. Hepatology. 2008;47(4):1223-32.
79. Kutay H, Bai S, Datta J, et al. Downregulation of miR-122 in the rodent and human hepatocellular carcinomas. Journal of cellular biochemistry. 2006;99(3):671-8.

başarılı olmuştur (55). Ancak altta yatan hastalık da tedavi edilmelidir ve bu ajanlar EBV'li hastaları iyileştirmede başarılı olamamıştır (56). immünsupresif ajanlar, EBV'ye karşı immün yanıtı engelleyebilir ve virüsle enfekte olmuş hücrelerin daha fazla çoğalmasına izin verebilir (56). EBV tedavisi için immünomodülatör tedavi de denenmiştir (57). İnterferon alpha (IFN-α) bazı hastalarda remisyonları indüklediği bildirilmiştir (58). Ancak erişkinlerde remisyondan sonra tekrarlaması mümkündür; bu nedenle uzun vadeli takip ve izleme esastır. Yapılan bir çalışmada hastaların interlökin-12'ye (IL-2) yanıt verdiği bildirildi (59,60). EBV'yi tedavi etmek için sitotoksik kemoterapi de kullanılmıştır. Siklofosfamid, antrasiklinler, vinkristin, etoposid ve prednizon dahil olmak üzere çeşitli ajanlar kullanılmıştır. Çoğu durumda, bu ajanlar en iyi ihtimalle geçici bir etki ile sonuçlanır ancak tedavi edici değildir ve hastalık zamanla ilerlemeye devam eder (61,62). İmmün hücre tedavisi, solid organ veya hematopoietik kök hücre transplantasyonundan sonra ortaya çıkan EBV lenfoproliferatif hastalığın tedavisinde başarıyla kullanılmaktadır (63).

KAYNAKÇA

Epstein MA, Achong BG, Barr YM. Virus Particles in Cultured Lymphoblasts from Burkitt's Lymphoma. *Lancet,* 1964;*1*(7335):702–703.

Epstein MA, Henle G, Achong BG, Barr YM. Morphological and Biological Studies on a Virus in Cultured Lymphoblasts from Burkitt's Lymphoma. *J Exp Med*, 1965;*121*(5):761–770.

Sample JT, Sample CE (2008). Epstein-Barr Virus: Molecular Biology. In B.W.J. Mahy, M.H.V. van Regenmortel (Ed.), *Encyclopedia of Virology*. Oxford: Academic Press, pp 157–167.

Pellet P, Roizman B (2006). The family Herpesviridae: A brief introduction. In P.M.D.M. Snipe Howley (Ed.). Lippencroft, Williams & Wilkins; pp 2479–2499.

Louten J. Virus Structure and Classification. *Essential Human Virology,* 2016;19–29. Doi: 10.1016/B978-0-12-800947-5.00002-8.

World Health Organization (2009). *Initiative for Vaccine Research: Epstein-Barr Virus*. (15.05.2022 tarihinde http://www.who.int/en/. adresinden ulaşılmıştır).

Mayo MA, Haenni AL. Report from the 36th and the 37th meetings of the Executive Committee of the International Committee on Taxonomy of Viruses. *Arch Virol,* 2006;*151*(5):1031–1037.

Abdullah HM. (2016) Seroepidemiology of Epstein-Barr Virus Among Blood Donors In Erbil City, Iraq. Kahramanmaraş Sütçü İmam Universıty, Kahramanmaraş. Turkey.

Smatti MK, Alsadeq DW, Ali NH, Pintus G, Saleh HA, Nasrallah GK. Epstein–Barr Virus Epidemiology, Serology, and Genetic Variability of LMP-1 Oncogene Among Healthy Population: An Update. *Front. Oncol,* 2018; 8:211. Doi.org/10.3389/fonc.2018.00211

Saku T, Cheng J, Jen KY, et al. Epstein-Barr virus infected lymphoepithelial carcinomas of the salivary gland in the Russia-Asia area: a clinicopathologic study of 160 cases. *Arkh Patol,* 2003; *65*(2): 35–39.

Li HP, Chang YS. Epstein-Barr virus latent membrane protein 1: structure and functions. *J Biomed Sci,* 2003; *10*(5):490–504. Doi:10.1007/BF02256110

Eliopoulos AG, Young LS. LMP1 structure and signal transduction. *Semin Cancer Biol*, 2001; *11*(6):435–444. Doi:10.1006/scbi.2001.0410

Hiscott J, Kwon H, Genin P. Hostile takeovers: viral appropriation of the NF-kappaB pathway. *J. Clin. Invest*, 2001; 107, 143–151. Doi: 10.1172/jci1191.

Perry AK, Chen G, Zheng D, Tang, H, Cheng G. The host type I interferon response to viral and bacterial infections. *Cell Res,* 2005; 15, 407–422. Doi: 10.1038/sj.cr.7290309.

McKenzie J, Guindy AE. Epstein-Barr Virus Lytic Cycle Reactivation. *Curr Top Microbiol Immunol,* 2015;391:237-261. Doi: 10.1007/978-3-319-22834-1_8.

Burkitt D. A sarcoma involving the jaws in African children. *Br J Surg,*1958; *46*(197):218–223.

Young LS, Dawson CW. Epstein-Barr virus and nasopharyngeal carcinoma. *Chin J Cancer,* 2014;*33*(12): 581–590. Doi: 10.5732/cjc.014.10197

Lanier AP, Henle W, Bender TR et al. Epstein- Barr virus-specific antibody titers in seven Alaskan natives before and after diagnosis of nasopharyngeal carcinoma. *Int J Cancer*, 26: 1980;*26*(2):133–137. Doi:10.1002/ ijc.2910260203 PMID:6259065.

Ayee R, Ofori MEO, Wright E, et al. Epstein Barr Virus Associated Lymphomas and Epithelia Cancers in Humans. *J Cancer*, 2020; 11(7):1737-1750. Doi:10.7150/jca.37282.

Klemenc P, Marin J, Šoba E. et al. Distribution of Epstein-Barr virus genotypes in throat washings, sera, peripheral blood lymphocytes

and in EBV positive tumor biopsies from Slovenian patients with nasopharyngeal carcinoma. *J Med Virol*, 2006;*78*(8):1083-1090. Doi: 10.1002/jmv.20666.

Wood CD, Veenstra H, Khasnis S. et al. MYC activation and BCL2L11 silencing by a tumour virus through the large-scale reconfiguration of enhancer-promoter hubs. *Elife*, 2016;5:e18270. Doi: 10.7554/eLife.18270.

Dresang LR, Vereide DT, Sugden B. Identifying sites bound by Epstein-Barr virus nuclear antigen 1 (EBNA1) in the human genome: defining a position-weighted matrix to predict sites bound by EBNA1 in viral genomes. *J Virol*, 2009;*83*(7):2930–2940.

Kieff E, Liebowitz D (1990). Epstein-Barr virus and its replication. In B.N. Fields, D.M. Knipe, (Ed.), *Virology.* New York: Raven Press; pp. 1889–1920.

Delecluse HJ, Hammerschmidt W. The genetic approach to the Epstein-Barr virus:from basic virology to gene therapy. *Mol Pathol*, 2000;*53*(5):270–279.

Young LS, Rickinson AB. Epstein-Barr Virus: 40 Years On. *Nat Rev Cancer*, 2004;*4*(10):757-768.

Tarbouriech N, Buisson M, Ge´oui T, et al. Structural genomics of the Epstein–Barr virus. *Acta Crystallogr D Biol Crystallogr*, 2006;*62*(10), 1276–1285. Doi:10.1107/S0907444906030034

Liebowitz D, Kieff E (1993). Epstein-Barr virus. In B. Roizman, R.J. Whitley, C. Lopez (Ed.), *The Human Herpesvirus*. New York. 107–172.

Swaminathan S, Kenney S (2009). The Epstein-Barr Virus Lytic Life Cycle. In D. Blossom, P James (Ed.), *DNA Tumor Viruses*. Springer New York, NY, pp: 285-315.

Steven NM, Annels NE, Kumar A, et al. Immediate early and early lytic cycle proteins are frequent targets of the EpsteinBarr virus-induced cytotoxic T cell response. *J Exp Med,* 1997;*185*(9): 1605–1617.

Borza CM, Hutt-Fletcher LM. Alternate replication in B-cells and epithelial cells switches tropism of Epstein–Barr virus. *Nature Med,* 2002; *8*(6): 594–599.

Hong GK, Gulley ML, Feng WH, et al. Epstein-Barr virus lytic infection contributes to lymphoproliferative disease in a SCID mouse model. *J Viro,* 2005; *79*(22): 13993–14003.

Jochum S, Ruiss R, Moosman A, et al. RNAs in Epstein-Barr vriyons control early steps of infection. *PNAS*, 2012; *109*(21): 7970-7971.

Young LS, Dawson CW, Elipoulos AG. The expression and function of Epstein-Barr virus encoded latent genes. *Mol Pathol*, 2000;*53*(5):238–247.

Cesarman E. Gammaherpesvirus and lymphoproliferative disorders in immunocompromised patients. *Cancer Lett*, 2011; *305*(2): 163-174.

Crawford DH, Swerdlow AJ, Higgins C, et al. Sexual history and Epstein-Barr virus infection. *J Infect Dis,* 2002;*186*(6):731–736.

Sitki-Green D, Covington M, Raab-Traub N. Compartmentalization and transmission of multiple epstein-barr virus strains in asymptomatic carriers. *J Virol*, 2003;*77*(3):1840–1847.

Tierney RJ, Edwards RH, Sitki-Green D, et al. Multiple Epstein-Barr virus strains in patients with infectious mononucleosis: comparison of ex vivo samples with in vitro isolates by use of heteroduplex tracking assays. *J Infect Dis*, 2006;*193*(2):287–297.

Walling DM, Ray AJ, Nichols JE, et al. Epstein-Barr virus infection of Langerhans cell precursors as a mechanism of oral epithelial entry, persistence, and reactivation. *J Virol*, 2007;*81*(13):7249–7268.

Rickinson A, Kieff E (2006). Epstein-Barr Virus. In D.M. Knipe, P.M. Howley (Ed.), *Field's Virology*. Lippencroft, Williams & Wilkins, pp: 2657–26701.

Brooks JM, Croom-Carter DS, Leese AM, et al. Cytotoxic T-lymphocyte responses to a polymorphic EpsteinBarr virus epitope identify healthy carriers with coresident viral strains. *J Virol*, 2000;*74*(4):1801–1809.

Zeng MS, Li DJ, Liu QL, et al. Genomic sequence analysis of Epstein-Barr virus strain GD1 from a nasopharyngeal carcinoma patient. J Virol, 2005;*79*(24):15323–15330.

Haupl T, Burmester GR, Hahn G, et al. Differential immunological response of patients with rheumatoid arthritis towards two different Epstein-Barr virus strains: inhibition of interleukin-1 release by the B95-8, but not the P3HR-1 virus strain. *Rheumatol Int*, 1989;*9*(3-5):153–160.

Walling DM, Etienne W, Ray AJ, et al. Persistence and transition of Epstein-Barr virus genotypes in the pathogenesis of oral hairy leukoplakia. *J Infect Dis*, 2004;*190*(2):387–395.

Walling DM, Flaitz CM, Nichols CM. Epstein-Barr virus replication in oral hairy leukoplakia: response, persistence, and resistance to treatment with valacyclovir. *J Infect Dis*, 2003;*188*(6):883–890.

Ogembo JG, Muraswki MR, McGinnes LW, et al. A chimeric EBV gp350/220-based VLP replicates the vriyon B-cell attachment mechanism and elicits long-lasting neutralizing antibodies in mice. *J Trans Med*, 2015; 13:50. Doi: 10.1186/s12967-015-0415-2.

Nanbo A, Noda T, Otba Y. Epstein–Barr Virus Acquires Its Final Envelope on Intracellular Compartments With Golgi Markers. *Front Microbiol*, 2018;9:454. Doi: 10.3389/fmicb.2018.00454.

Shannon-Lowe CD, Neuhierl B, Baldwin G, et al. Resting B cells as a transfer vehicle for Epstein-Barr virus infection of epithelial cells. *Proc Natl Acad Sci U S A*, 2006;*103*(18):7065–7070.

Kimura H, Hoshino Y, Kanegane H, et al. Clinical and virologic characteristics of chronic active Epstein-Barr virus infection. *Blood*, 2001;98(2):280–286.

Kimura H, Morishıma T, Kanegane H, et al. Prognostic Factors For Chronic Active Epstein-Barr Virus İnfection. *J Infect Dis*, 2003;187(4):527–533.

Paschale MD, Clerici P. Serological diagnosis of Epstein-Barr virus infection: Problems and solutions. *World J Virol*, 2012;*1*(1): 31–43. Doi: 10.5501/wjv.v1.i1.31

Allen U, Preiksaitis J. Epstein-Barr Virus and Posttransplant Lymphoproliferative Disorder in Solid Organ Transplantation. *Am J Trans*, 2013;*13*(4):107–120.

Knipe DM, Howley PM (2007). *Fields' Virology* (5th edit). Philadelphia, Lippincott Williams and Wilkins.

Sener AG, Afsar I, Pinar E. Evaluation of Epstein-Barr virus antibodies, anti-VCA avidity by immunofluorescence and immunoblot assays for assessment of Epstein-Barr virus immunologic state. *J Virol Methods*, 2009; *159*(2): 300-302.

Ekşi F, Karslıgil T, Erinmez M, et al. Investigation of Epstein-Barr Virus Antibodies by ELISA and IFA methods. *J Exp Clin Med*, 2022; *39*(1): 66-70. Doi: 10.52142/omujecm.39.1.14.

Wass M, Buaer M, Pfannes R, et al. Chronic active Epstein-Barr virus infection of T-cell type, systemic form in an African migrant: case report and review of the literature on diagnostics standards and therapeutic options. *BMC Cancer*, 2018; *18*(1):941. Doi: 10.1186/s12885-018-4861-0.

Cohen JL. Optimal Treatment for Chronic Active Epstein-Barr Virus Disease. *Pediatr Transplant*, 2009; *13*(4): 393–396. Doi: 10.1111/j.1399-3046.2008.01095.x.

Kamdar KY, Rooney CM, Heslop HE. Posttransplant lymphoproliferative disease following liver transplantation. *Curr Opin Organ Transplant*, 2011;*16*(3):274–280.

Quan TE, Roman RM, Rudenga BJ, et al. Epstein-Barr Virus Promotes Interferon-α Production by Plasmacytoid Dendritic Cells. *Arthritis Rheum*, 2010; *62*(6): 1693–1701. Doi: 10.1002/art.27408.

Zhang XY, Teng QBR. Ecurrence of infectious mononucleosis in adults after remission for 3 years: A case report. *World J Clin Cases*, 2022;*10*(12):3951–3958. Doi: 10.12998/wjcc.v10.i12.3951.

Rafiee N, Ravanshad M, Asadi B, et al. Investigation of IL-2 and IFN-γ to EBV Peptides in Stimulated Whole Blood among Multiple Sclerosis Patients and Healthy Individuals. *Intervirology*, 2021;*64*(4):203–208. Doi: 10.1159/000517002.

Uldrick TS, Polizzotto MN, Aleman K, et al. High-dose zidovudine plus valganciclovir for Kaposi sarcoma herpesvirus-associated multicentric Castleman disease: a pilot study of virus-activated cytotoxic therapy. *Blood*, 2011;*117*(26):6977–6986.

Bayraktar UD, Diaz LA, Ashiock B, et al. Zidovudine-based lytic-inducing chemotherapy for Epstein–Barr virus-related lymphomas. *Leuk Lymphoma*,2014;*55*(4):786–794.Doi:10.3109/10428194.2013.818142.

Pagliuca S, Bommier Ö, Michonneau D, et al. Epstein-Barr Virus-Associated Post-Transplantation Lymphoproliferative Disease in Patients Who Received Anti-CD20 after Hematopoietic Stem Cell Transplantation. *Biol Blood Marrow Transplant*, 2019; *25*(12): 2490-2500. doi: 10.1016/j.bbmt.2019.08.006.

KAYNAKÇA

1. Braun M. Classics in Oncology. Idiopathic multiple pigmented sarcoma of the skin by Kaposi. CA Cancer J Clin. 1982;32(6):340–7.
2. Chang Y, Cesarman E, Pessin MS, Lee F, Culpepper J, Knowles DM, et al. Identification of herpesvirus-like DNA sequences in AIDS-associated Kaposi's sarcoma. Science. 1994 Dec 16;266(5192):1865–9.
3. Rewane A, Tadi P. Herpes Virus Type 8. 2022.
4. Iftode N, Rădulescu MA, Aramă Ștefan S, Aramă V. Update on Kaposi sarcoma-associated herpesvirus (KSHV or HHV8) - review. Rom J Intern Med. 2020 Dec 1;58(4):199–208.
5. Antman K, Chang Y. Kaposi's sarcoma. N Engl J Med. 2000 Apr 6;342(14):1027–38.
6. ARVIN A CFGMEMPRBWRYK. Human Herpesviruses: Biology, Therapy and Immunoprophylaxis. 2007. 341–903 p.
7. Mercader M, Taddeo B, Panella JR, Chandran B, Nickoloff BJ, Foreman KE. Induction of HHV-8 lytic cycle replication by inflammatory cytokines produced by HIV-1-infected T cells. Am J Pathol. 2000 Jun;156(6):1961–71.
8. Yan L, Majerciak V, Zheng ZM, Lan K. Towards Better Understanding of KSHV Life Cycle: from Transcription and Posttranscriptional Regulations to Pathogenesis. Virol Sin. 2019 Apr;34(2):135–61.
9. Cesarman E, Chadburn A, Rubinstein PG. KSHV/HHV8-mediated hematologic diseases. Blood. 2022 Feb 17;139(7):1013–25.
10. Balasubramaniam R, Kuperstein AS, Stoopler ET. Update on oral herpes virus infections. Dent Clin North Am. 2014 Apr;58(2):265–80.
11. Berzero G, Campanini G, Vegezzi E, Paoletti M, Pichiecchio A, Simoncelli AM, et al. Human Herpesvirus 6 Encephalitis in Immunocompetent and Immunocompromised Hosts. Neurology(R) neuroimmunology & neuroinflammation. 2021 Mar;8(2).
12. Gao SJ, Kingsley L, Hoover DR, Spira TJ, Rinaldo CR, Saah A, et al. Seroconversion to antibodies against Kaposi's sarcoma-associated herpesvirus-related latent nuclear antigens before the development of Kaposi's sarcoma. N Engl J Med. 1996 Jul 25;335(4):233–41.
13. Balachandra B, Tunitsky E, Dawood S, Hings I, Marcus VA. Classic Kaposi's sarcoma presenting first with gastrointestinal tract involvement in a HIV-negative Inuit male--a case report and review of the literature. Pathol Res Pract. 2006;202(8):623–6.
14. Ozbudak IH, Guney K, Mutlu D, Gelen T, Ozbilim G. Bilateral tonsillar and esophageal Kaposi sarcoma in an HIV-negative patient. Ear Nose Throat J. 2011 Jul;90(7):E23-6.
15. Zoubeidi H, Aydi Z, Daoud F, Rachdi I, Koubaa W, Jouini R, et al. Kaposi's Sarcoma Presenting as Lymphadenopathy in an Immunocompetent Patient. Eur J Case Rep Intern Med. 2016;3(7):000493.

16. Iscovich J, Boffetta P, Winkelmann R, Brennan P, Azizi E. Classic Kaposi's sarcoma in Jews living in Israel, 1961-1989: a population-based incidence study. AIDS. 1998 Oct 22;12(15):2067–72.
17. Stefan DC, Stones DK, Wainwright L, Newton R. Kaposi sarcoma in South African children. Pediatr Blood Cancer. 2011 Mar;56(3):392–6.
18. Aseni P, Vertemati M, Minola E, Arcieri K, Bonacina E, Camozzi M, et al. Kaposi's sarcoma in liver transplant recipients: morphological and clinical description. Liver Transpl. 2001 Sep;7(9):816–23.
19. Beral V, Peterman TA, Berkelman RL, Jaffe HW. Kaposi's sarcoma among persons with AIDS: a sexually transmitted infection? Lancet. 1990 Jan 20;335(8682):123–8.
20. Bigi R, Landis JT, An H, Caro-Vegas C, Raab-Traub N, Dittmer DP. Epstein-Barr virus enhances genome maintenance of Kaposi sarcoma-associated herpesvirus. Proc Natl Acad Sci U S A. 2018 Nov 27;115(48):E11379–87.
21. Wang CCJ, Kaplan LD. Clinical management of HIV-associated hematologic malignancies. Expert Rev Hematol. 2016;9(4):361–76.
22. Oksenhendler E, Boulanger E, Galicier L, Du MQ, Dupin N, Diss TC, et al. High incidence of Kaposi sarcoma-associated herpesvirus-related non-Hodgkin lymphoma in patients with HIV infection and multicentric Castleman disease. Blood. 2002 Apr 1;99(7):2331–6.
23. Casper C. The aetiology and management of Castleman disease at 50 years: translating pathophysiology to patient care. Br J Haematol. 2005 Apr;129(1):3–17.
24. Engels EA, Whitby D, Goebel PB, Stossel A, Waters D, Pintus A, et al. Identifying human herpesvirus 8 infection: performance characteristics of serologic assays. J Acquir Immune Defic Syndr. 2000 Apr 1;23(4):346–54.
25. Corgiat M, Calvez V, Marcelin AG, Jary A. Methods comparison for molecular diagnosis of human herpesvirus 8 infections. Journal of Clinical Virology. 2020 May;126:104308.
26. Fajgenbaum DC, Uldrick TS, Bagg A, Frank D, Wu D, Srkalovic G, et al. International, evidence-based consensus diagnostic criteria for HHV-8-negative/idiopathic multicentric Castleman disease. Blood. 2017 Mar 23;129(12):1646–57.
27. van Rhee F, Oksenhendler E, Srkalovic G, Voorhees P, Lim M, Dispenzieri A, et al. International evidence-based consensus diagnostic and treatment guidelines for unicentric Castleman disease. Blood Adv. 2020 Dec 8;4(23):6039–50.
28. Dupin N. Update on oncogenesis and therapy for Kaposi sarcoma. Curr Opin Oncol. 2020 Mar;32(2):122–8.

KAYNAKLAR

1. Gallo RC. Research and discovery of the first human cancer virus, HTLV-1. *Best Pract Res Clin Haematol*. 2011;24(4):559-65.
2. World Health Organization. "Human T-lymphotropic virus type 1: technical report." (2021). [22 Ocak 2023 tarihinde https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/339773/9789240020221-eng.pdf?sequence=1 adresinden ulaşılmıştır].
3. Verdonck K, González E, Dooren SV, et al. Human T-lymphotropic virus 1: recent knowledge about an ancient infection. *Lancet Infect Dis*. 2007;7(4):266-81.
4. Proietti FA, Carneiro-Proietti ABF, Catalan-Soares BC, et al. Global epidemiology of HTLV-I infection and associated diseases. *Oncogene*. 2005;24(39):6058-68.
5. Forlani G, Shallak M, Accolla RS, et al. HTLV-1 Infection and Pathogenesis: New Insights from Cellular and Animal Models. *Int J Mol Sci*. 2021;22(15):8001.
6. Poiesz BJ, Ruscetti FW, Gazdar AF, et al. Detection and isolation of type C retrovirus particles from fresh and cultured lymphocytes of a patient with cutaneous T-cell lymphoma. *Proc Natl Acad Sci*. 1980;77(12):7415-9.
7. Kalyanaraman VS, Sarngadharan MG, Robert-Guroff M, et al. A New Subtype of Human T-Cell Leukemia Virus (HTLV-II) Associated with a T-Cell Variant of Hairy Cell Leukemia. *Science*. 1982;218(4572):571-3.
8. Wolfe ND, Heneine W, Carr JK, et al. Emergence of unique primate T-lymphotropic viruses among central African bushmeat hunters. *Proc Natl Acad Sci*. 2005;102(22):7994-9.
9. Calattini S, Chevalier SA, Duprez R, et al. Discovery of a new human T-cell lymphotropic virus (HTLV-3) in Central Africa. *Retrovirology.* 2005;2(1):30.
10. ICTV International Commitee on Taxonomy of Viruses Taxonomy history: primate T-lymphotropic virus 1. ICTV - International Commitee on Taxonomy of Viruses. Taxonomy Release History (2022). (22 Ocak 2023 tarihinde https://ictv.global/taxonomy adresinden ulaşılmıştır)
11. Martinez MP, Al-Saleem J, Green PL. Comparative virology of HTLV-1 and HTLV-2. *Retrovirology*. 2019;16(1):21.
12. Feuer G, Green PL. Comparative biology of human T-cell lymphotropic virus type 1 (HTLV-1) and HTLV-2. *Oncogene*. 2005;24(39):5996-6004.
13. Takeda S, Maeda M, Morikawa S, et al. Genetic and epigenetic inactivation of tax gene in adult T-cell leukemia cells. *Int J Cancer*. 2004;109(4):559-67.

14. Matsuoka M, Mesnard JM. HTLV-1 bZIP factor: the key viral gene for pathogenesis. *Retrovirology*. 2020;17(1):2.
15. Matsuoka M, Green PL. The HBZ gene, a key player in HTLV-1 pathogenesis. *Retrovirology*. 2009;6(1):71.
16. Nakano K, Watanabe T. HTLV-1 Rex: the courier of viral messages making use of the host vehicle. *Front Microbiol.* 2012, 3: 330
17. Gessain A, Gessain A, Cassar O. Epidemiological Aspects and World Distribution of HTLV-1 Infection. *Front Microbiol*. 2012, 3: 388
18. Afonso PV, Cassar O, Gessain A. Molecular epidemiology, genetic variability and evolution of HTLV-1 with special emphasis on African genotypes. *Retrovirology*. 2019;16(1):39.
19. Sertöz R, Turhan A, Bozkurt H, et al. Investigation of anti-HTLV I/II seroprevalence in healthy blood donors in Izmir region, Turkey. *Mikrobiyol Bul.* 2010;44(4):579-84.
20. Arisawa K, Soda M, Akahoshi M, et al. Human T-cell lymphotropic virus type-1 infection and risk of cancer: 15.4 year longitudinal study among atomic bomb survivors in Nagasaki, Japan. *Cancer Sci*. 2006;97(6):535-9.
21. Arisawa K, Sobue T, Yoshimi I, et al. Human T-lymphotropic virus type-I infection, survival and cancer risk in southwestern Japan: a prospective cohort study. *Cancer Causes Control*. 2003;14(9):889-96.
22. Tanaka T, Hirata T, Parrott G, et al. Relationship among Strongyloides stercoralis Infection, Human T-Cell Lymphotropic Virus Type 1 Infection, and Cancer: A 24-Year Cohort Inpatient Study in Okinawa, Japan. *Am J Trop Med Hyg.* 2016;94(2):365-70.
23. Uchiyama T, Yodoi J, Sagawa K, et al. Adult T-Cell Leukemia: Clinical and Hematologic Features of 16 Cases. *Blood*. 1977;50(3):481-92.
24. IARC Working Group on the Evaluation of Carcinogenic Risks to Humans. "Human immunodeficiency viruses and human T-cell lymphotropic viruses." IARC monographs on the evaluation of carcinogenic risks to humans (1996).
25. Ahmadi Ghezeldasht S, Shirdel A, Assarehzadegan MA, et al. Human T Lymphotropic Virus Type I (HTLV-I) Oncogenesis: Molecular Aspects of Virus and Host Interactions in Pathogenesis of Adult T cell Leukemia/Lymphoma (ATL). *Iran J Basic Med Sci*. 2013;16(3):179-95.
26. Yamaguchi K, Watanabe T. Human T lymphotropic virus type-I and adult T-cell leukemia in Japan. *Int J Hematol.* 2002;76(2):240-5.
27. de Martel C, Georges D, Bray F, et al. Global burden of cancer attributable to infections in 2018: a worldwide incidence analysis. *Lancet Glob Health*. 2020;8(2):e180-90.
28. Iwanaga M, Watanabe T, Utsunomiya A, et al. Human T-cell leukemia virus type I (HTLV-1) proviral load and disease progression in

asymptomatic HTLV-1 carriers: a nationwide prospective study in Japan. *Blood.* 2010;116(8):1211-9.

29. Ma G, Yasunaga J ichirou, Matsuoka M. Multifaceted functions and roles of HBZ in HTLV-1 pathogenesis. *Retrovirology*. 2016;13(1):16.
30. Li H, Biggar RJ, Miley WJ, et al. Provirus Load in Breast Milk and Risk of Mother-to-Child Transmission of Human T Lymphotropic Virus Type I. *J Infect Dis.* 2004;190(7):1275-8.
31. Boostani R, Sadeghi R, Sabouri A, et al. Human T-lymphotropic virus type I and breastfeeding; systematic review and meta-analysis of the literature. *Iran J Neurol.* 2018;17(4):174-9.
32. Nyambi PN, Ville Y, Louwagie J, et al. Mother-to-Child Transmission of Human T-Cell Lymphotropic Virus Types I and II (HTLV-I/II) in Gabon: A Prospective Follow-up of 4 Years. *JAIDS J Acquir Immune Defic Syndr.* 1996;12(2):187.
33. Tsuji Y, Doi H, Yamabe T, et al. Prevention of mother-to-child transmission of human T-lymphotropic virus type-I. *Pediatrics*. 1990;86(1):11-7.
34. Bélec L, Georges-Courbot MC, Georges A, et al. Cervicovaginal synthesis of IgG antibodies to the immunodominant 175–199 domain of the surface glycoprotein gp46 of human T-cell leukemia virus type I. *J Med Virol*. 1996;50(1):42-9.
35. Iwahara Y, Takehara N, Kataoka R, et al. Transmission of HTLV-I to rabbits via semen and breast milk from seropositive healthy persons. *Int J Cancer.* 1990;45(5):980-3.
36. Paiva A, Casseb J. Sexual transmission of human T-cell lymphotropic virus type 1. *Rev Soc Bras Med Trop.* 2014;47:265-74.
37. Okochi K, Sato H, Hinuma Y. A Retrospective Study on Transmission of Adult T Cell Leukemia Virus by Blood Transfusion: Seroconversion in Recipients. *Vox Sang.* 1984;46(5):245-53.
38. Yamauchi J, Yamano Y, Yuzawa K. Risk of Human T-Cell Leukemia Virus Type 1 Infection in Kidney Transplantation. *N Engl J Med.* 2019;380(3):296-8.
39. Takezaki T, Tajima K, Ito M, et al. Short-term breast-feeding may reduce the risk of vertical transmission of HTLV-I. The Tsushima ATL Study Group. *Leukemia*. 1997;11 Suppl 3:60-2.
40. Ando Y, Kakimoto K, Tanigawa T, et al. Effect of Freeze-Thawing Breast Milk on Vertical HTLV-I Transmission from Seropositive Mothers to Children. *Jpn J Cancer Res.* 1989;80(5):405-7.
41. Hewitt PE, Davison K, Howell DR, et al. Human T-lymphotropic virus lookback in NHS Blood and Transplant (England) reveals the efficacy of leukoreduction. *Transfusion (Paris)*. 2013;53(10):2168-75.

42. Prinsze FJ, Zaaijer HL. The outcome of donor screening for Human T-Cell Lymphotropic Virus infection in the Netherlands. *Vox Sang*. 2012;102(3):198-203.
43. Pasquier A, Alais S, Roux L, et al. How to Control HTLV-1-Associated Diseases: Preventing de Novo Cellular Infection Using Antiviral Therapy. *Front Microbiol*. 2018, 9: 278
44. Barski MS, Minnell JJ, Maertens GN. Inhibition of HTLV-1 Infection by HIV-1 First- and Second-Generation Integrase Strand Transfer Inhibitors. *Front Microbiol*. 2019, 10: 1877
45. Cook LB, Fuji S, Hermine O, et al. Revised Adult T-Cell Leukemia-Lymphoma International Consensus Meeting Report. *J Clin Oncol.* 2019;37(8):677-87.

KAYNAKLAR

1. Yang JF, You J. Merkel cell polyomavirus and associated Merkel cell carcinoma. *Tumour Virus Research*. 2022 Jun 1;13:200232.
2. Arora R, Gupta K, Vijaykumar A, et al. DETECTing Merkel Cell Polyomavirus in Merkel Tumors. *Frontiers in Molecular Biosciences*. 2020 Feb 4;7(10):10.
3. Grundhoff A, Fischer N. Merkel cell polyomavirus, a highly prevalent virus with tumorigenic potential. *Current opinion in virology*. 2015 Oct 1;14:129–137.
4. Liu W, You J. Molecular Mechanisms of Merkel Cell Polyomavirus Transformation and Replication. *Annual review of virology*. 2020 Sep 9;7(1):289.
5. Spurgeon ME, Lambert PF. Merkel cell polyomavirus: A newly discovered human virus with oncogenic potential. Virology. 2013 Jan 5;435(1):118–130.
6. Chen T, Hedman L, Mattila PS, et al. Serological evidence of Merkel cell polyomavirus primary infections in childhood. Journal of Clinical Virology. 2011 Feb 1;50(2):125–129.
7. Kean JM, Rao S, Wang M, et al. Seroepidemiology of Human Polyomaviruses. *PLOS Pathogens*. 2009 Mar;5(3):e1000363.
8. Viscidi RP, Rollison DE, Sondak VK, et al. Age-specific seroprevalence of merkel cell polyomavirus, BK virus, and JC virus. *Clinical and Vaccine Immunology*. 2011 Oct;18(10):1737–1743.
9. Martel-Jantin C, Pedergnana V, Nicol JÔTJ, et al. Merkel cell polyomavirus infection occurs during early childhood and is transmitted between siblings. *Journal of Clinical Virology*. 2013 Sep 1;58(1):288–291.
10. Babakir-Mina M, Ciccozzi M, lo Presti A, et al. Identification of merkel cell polyomavirus in the lower respiratory tract of Italian patients. *Journal of Medical Virology.* 2010;82(3):505–509.
11. Foulongne V, Kluger N, Dereure O, et al. Merkel cell polyomavirus in cutaneous swabs. *Emerging Infectious Diseases*. 2010 Apr;16(4):685–687.
12. Toracchio S, Foyle A, Sroller V, et al. Lymphotropism of merkel cell polyomavirus infection, Nova Scotia, Canada. *Emerging Infectious Diseases.* 2010 Oct;16(11):1702–1709.
13. Bofill-Mas S, Rodriguez-Manzano J, Calgua B, et al. Newly described human polyomaviruses Merkel Cell, KI and WU are present in urban sewage and may represent potential environmental contaminants. *Virology Journal*. 2010;7.
14. Campello C, Comar M, D'Agaro P, et al. A molecular case-control study of the Merkel cell polyomavirus in colon cancer. *Journal of Medical Virology.* 2011 Apr;83(4):721–724.

15. Feng H, Shuda M, Chang Y, et al. Clonal integration of a polyomavirus in human Merkel cell carcinoma. *Science* (1979). 2008 Feb 22;319(5866):1096–1100.
16. Tolstov YL, Pastrana D v., Feng H, et al. Human Merkel cell polyomavirus infection II. MCV is a common human infection that can be detected by conformational capsid epitope immunoassays. *International Journal of Cancer*. 2009 Sep 15;125(6):1250–1256.
17. Loyo M, Guerrero-Preston R, Brait M, et al. Quantitative detection of Merkel cell virus in human tissues and possible mode of transmission. *International Journal of Cancer*. 2010 Jun 15;126(12):2991–2996.
18. Liu W, MacDonald M, You J. Merkel cell polyomavirus infection and Merkel cell carcinoma. *Current Opinion in Virology*. 20:20–7.
19. Johne R, Buck CB, Allander T, et al. Taxonomical developments in the family Polyomaviridae. *Archives of Virology*. 156(9):1627–1634.
20. Gjoerup O, Chang Y. Update on Human Polyomaviruses and Cancer. *Advances in Cancer Research*. 106:1–51.
21. Carter JJ, Daugherty MD, Qi X, et al. Identification of an overprinting gene in Merkel cell polyomavirus provides evolutionary insight into the birth of viral genes. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 110(31):12744–12749.
22. Feng H, Shuda M, Chang Y, Moore PS. Clonal integration of a polyomavirus in human Merkel cell carcinoma. *Science.* 319(5866):1096–1100.
23. Schowalter RM, Buck CB. The Merkel Cell Polyomavirus Minor Capsid Protein. *PLOS Pathogens*. 9(8):e1003558.
24. Liu W, Yang R, Payne AS, et al. Identifying the Target Cells and Mechanisms of Merkel Cell Polyomavirus Infection. *Cell Host Microbe*. 19(6):775–787.
25. Houben R, Adam C, Baeurle A, et al. An intact retinoblastoma protein-binding site in Merkel cell polyomavirus large T antigen is required for promoting growth of Merkel cell carcinoma cells. *International Journal of Cancer*. 130(4):847–856.
26. Borchert S, Czech-Sioli M, Neumann F, et al. High-Affinity Rb Binding, p53 Inhibition, Subcellular Localization, and Transformation by Wild-Type or Tumor-Derived Shortened Merkel Cell Polyomavirus Large T Antigens. *Journal of Virology*. 88(6):3144–3160.
27. Shuda M, Feng H, Kwun HJ, et al. T antigen mutations are a human tumor-specific signature for Merkel cell polyomavirus. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 105(42):16272–16277.
28. Sastre-Garau X, Peter M, Avril MF, et al. Merkel cell carcinoma of the skin: Pathological and molecular evidence for a causative role of MCV in oncogenesis. *Journal of Pathology*. 218(1):48–56.

29. Feng H, Shuda M, Chang Y, et al. Clonal integration of a polyomavirus in human Merkel cell carcinoma. *Science*. 319(5866):1096–1100.
30. Paulson KG, Carter JJ, Johnson LG, et al. Antibodies to Merkel cell polyomavirus T-antigen oncoproteins reflect tumor burden in Merkel cell carcinoma patients. *Cancer research*. 70(21):8388.
31. Heath M, Jaimes N, Lemos B, et al. Clinical characteristics of Merkel cell carcinoma at diagnosis in 195 patients: the AEIOU features. *Journal of the American Academy of Dermatology*. 58(3):375–381.
32. Engels EA, Frisch M, Goedert JJ, et al. Merkel cell carcinoma and HIV infection. *Lancet*. 359(9305):497–498.
33. Clarke CA, Robbins HA, Tatalovich Z, et al. Risk of Merkel Cell Carcinoma After Solid Organ Transplantation. *Journal of the National Cancer Institute*. 107(2):382.
34. Paulson KG, Iyer JG, Blom A, et al. Systemic immune suppression predicts diminished merkel cell carcinoma-specific survival independent of stage. *Journal of Investigative Dermatology*. 133(3):642–646.
35. Gauci ML, Aristei C, Becker JC, et al. Diagnosis and treatment of Merkel cell carcinoma: European consensus-based interdisciplinary guideline. *European Journal of Cancer.* 171:203–231.
36. Pietropaolo V, Prezioso C, Moens U. Merkel Cell Polyomavirus and Merkel Cell Carcinoma. *Cancers 2020*. 12(7):1774.

Editör:
Doç. Dr. Şule Tatar Yolcular

Mühendislik

Alanında Uluslararası Araştırmalar XIII

EĞİTİM
yayınevi

MÜHENDİSLİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIII

Editör: Doç. Dr. Şule Tatar Yolcular

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-43-1
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜHENDİSLİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIII
Editör: Doç. Dr. Şule Tatar Yolcular
VI+100 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-43-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Acar Büyükpehlivan, G., Oktav, M., (2020). Plastik Film Malzemeler Üzerindeki Baskılarda Renk Farklılığına Neden Olan Etkenlerin Belirlenmesi. Muş Alparslan Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi, 8(2), 775-783.)

Acar Büyükpehlivan, G., Oktav, M., (2021)Ofset Baskı Sistemine ait Temel Terimler ve Değerlendirilmesi. Avrasya Terim Dergisi, 9(2), 63-68. https://doi.org/10.31451/ejatd.947960.

Bergman L.,(2005) Using Multicoloured Halftone Screens for Offset Print Quality Monitoring Linköping Studies in Science and Technology Licentiate Thesis.

Bilginer, O. (2014). Serigrafinin Tarihçesi ve Türkiye'de Serigrafi Sanatı. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sanat Yazıları Dergisi, 31, 13-28.

Birişik, B. İ. (2023) Temel Baskı Sistemlerinin Ayırıcı Özelliklerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Bossert, T. H., (1943). Tabı Sanatının Keşfi. II. Türk Tarih Kongresi (1937), İstanbul, Türkiye.

Ergen, C. (2010) Flekso Baskı Sistemindeki Gelişmelerin Baskı Kalitesine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Gençoğlu, E., Şimşeker, O., Özdemir, L., (2009). Flekso Baskı Sistemi, Geliştirilmiş 2. Baskı, DuPont Türkiye, İstanbul.

Gül, S., (2007). Türklerin Kültür Tarihi, 1. Basım, Nokta Kitap, İstanbul.

Hayta, P. (2022). Sert Mukavva Kapaklı Kitap Ciltleme Terimleri ve Tanımlamaları. Avrasya Terim Dergisi, 10(2), 28-33. https://doi.org/10.31451/ejatd.111943

Hayta, P., Sesli, Y., & Oktav, M. (2023). Basım Teknolojilerinde Çözünürlük Kavramı. Avrasya Terim Dergisi, 11(1), 11-20. https://doi.org/10.31451/ejatd.1235650

Kipphan,H., (2001), Handbook of Print Media Technologies and Production Methods, Springer Science & Business Media, Heidelberg, Berlin.

Koşak Söz, Ç., Özomay, Z., Unal, S., Uzun, M., & Sönmez, S. (2021). Development of a nonwetting coating for packaging substrate surfaces using a novel and easy to implement method. Nordic Pulp & Paper Research Journal, 36(2), 331-342.

Köknaroğlu Arslan Z.,(2015) Keton/Aldehit Reçinelerinin Mürekkep Hazırlanmasında Kullanımı Yüksek Lisans Tezi İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Maleki, H., & Bertola, V., (2020). Recent Advances and Prospects of Inkjet Printing in Heterogeneous Catalysis. Catalysis Science & Technology, 10(10), 3140-3159.)

Oktav, M., Acar Büyükpehlivan, G., ve Kandan, N.A., 2021. Ofset Baskıda Temel Teknik Problemler ve Çözümleri, M. Oğuz (Ed.), BASEV Yayınları, İstanbul.

Öztürk, H., & Ünalan, S., (2008). İslamiyet'ten Önce Türkler'de Eğitim ve Öğretim. Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 13(2), 89-109.

Rásonyi, L., (1971). Tarihte Türklük, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 39(3), A11, Ankara.

Sesli, Y. (2014) Dijital Baskı Sistemlerinde Baskı Kalitesine Etki Eden Parametrelerin Belirlenmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

Şahinbaşkan T., (2018). Etiket Üretimi İçin Dijital Baskı Sistemlerinin Değerlendirilmesi, VI. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, 1-3 Kasım, İstanbul, Türkiye.

Şimşeker, O., (2007). Flekso Baskı Sistemi Kalıp Hazırlama Yöntemleri. II. Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, 26 Ekim, Ankara, Türkiye.

Ulu, S., Köse, E., Korkut, İ., (2006). Nemlendirme Sistemli ve Kuru Ofset Baskı Tekniklerinin Araştırılması ve Üretim Sonuçlarının Karşılaştırılması. Pamukkale Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 12(3), 403-410.

Ülgen, M., Oktav, M., Gençoğlu, E.N., 2008. *Matbaacının Kağıt Hakkında Bilmesi Gerekenler,* BASEV Yayınları, İstanbul.

Ülgen, M., Oktav, M., & Cakir, N., 2019. *Grafik Sanatları için Kimya*, L. Ozdemir (Ed.), BASEV Yayınları, İstanbul.

Zeytuncu, A. (2007) Flekso Baskı Sisteminde Analog ve Dijital Baskı Klişelerinin Baskı Kalitesine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, Türkiye.

URL-1: https://laserengravedsleeves.com (E.T.: 08.01.2024)

URL-2: https://www.youtube.com/watch?v=XHlMp2ram54 (E.T.: 31.08.2023)

URL-3: https://www.youtube.com/watch?v=2DRe0a2p3Qo (E.T.: 31.08.2023)

URL-4: https://www.prismpak.com/Printing-Options-s/103.htm (E.T.: 22.08.2023)

KAYNAKÇA

6331 sayılı iş sağlığı ve güvenliği kanunu ve ilgili yönetmelikleri çerçevesinde işverenin yükümlülükleri. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi. https://doi.org/10.31199/hakisderg.644319

Akın, L. (2017). İşyerlerinde ve İşletmelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Hiyerarşisi. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 7(2), 9–32. Retrieved from http://dergipark.gov.tr/sgd/issue/33763/373908.

Altuntaş, H., "İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Boyutları: İstanbul Üniversitesi Örneği", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, (2019).

Aşan, A. (2019). Sosyal sorumluluk denetimlerinin iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemesindeki rolü (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Aydemir, A. (2021). İtibarın Yönetilememesi ve Yıkıma Götüren Süreç: Soma Maden Kazası Örneği. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(3), 1104-1127.

Bakhiyi, B., Labreche, F., & Zayed, J. (2014). The photovoltaic industry on the path to a sustainable future - Environmental and occupational health issues. Environment International, 73, 224-234.

Bayraktar, E. A., & Bayraktar, D. (2017). Yapım işlerinde dış cephe iş iskelelerine yönelik yasal düzenlemeler ve uygu-lama örnekleri. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 8(1), 8-18.

Bolman, L. G. & Deal T. E. (2013), Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership (5th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass. Reprinted with permission.

Bolman, L. G., & Deal, T. E. (2017). Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership. John Wiley & Sons.

Bradbrook S, Duckworth M, Ellwood P, Miedzinski M, Ravetz J, Reynolds J. Green jobs and occupational safety and health: foresight on new and emerging risks associated with new technologies by 2020. Report commissioned by the European Agency for Safety and Health at Work; 2013 [Available: https://osha.europa.eu/en/publications/reports/ green-jobs-foresight-new-emerging-risks-technologies [accessed 21 December 2013]].

California Fatality Assessment and Control Evaluation Program (2009, January 27). Laborer dies when he falls 35 Feet from a scaffold after being electrocuted. California Department of Public Health. https://www.cdc.gov/niosh/face/pdfs/08CA006.pdf (Accessed: 15 July 2020).

Civan, O. E., & Gökalp, A. (2011). Göçmen İşçi Kavramı ve Göçmen İşçilerin İş Sağlığı ve Güvenliği. Çalışma ve Toplum, 1, 233–264.

Doğan, B., Yalçınkaya, C., & Balcı, M. G. (2017). Türkiye'de Mühendislik Fakültelerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Eğiti-mi. Mühendis ve Makina Dergisi, 58(685), 1–15.

Dong W, Vaughan P, Sullivan K, Fletcher T. (1995) Birleşik Krallık'taki inşaat işçilerinin ölüm oranı çalışması. Int J Epidemiol. 24 (4):750–757.

Düzdar Argun, İ., Sönmez, S., & Kantoğlu, B. (2018). İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitiminde Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Modeli. Journal of Awareness, 3(5), 591–596.

Eravcı, D. B. (2019). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Mesleki Rehabilitasyon: Ülkelere Göre İyi Uygulamaların İncelenmesi. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 10(26), 30-45.

Erol, S. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda İşveren, Çalışan ve Devletin Rolü. ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi, 2(4), 86–103.

Esen, B. (2020). Koronavirüs (Covid-19)'e Karşı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Gereğince İşyerlerinde Alınması Gere-ken Tedbirler. Yaklaşım Dergisi.

Fusch, C. J.,(2016). Why culture matters in business research. Journal of Social Change, 8(1), 4-22.

Ghods A, Alhani F, Anoushe M. (2008). 2002–2006 yıllarında Semnan Eyaletindeki iş kazalarının epidemiyolojisi. Semnan Tıp Bilimleri Üniversitesi. 2 :46–51.

Horuzoğlu, K. (2017). İş Kazalarının İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Analizi. Journal of Humanities and Tourism Research (Online), 7(7–1), 265–281. https://doi.org/10.14230/joiss228

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/63422/mod_resource/content/1/4.%20Ders%20%20-%20D%C3%BCnyada%20Tarihsel%20Geli%C5%9Fim.pdf (Erişim: 30.05.2023).

İşler, M. C. (2014). Uluslararası Kaynaklar ve 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu. ÇSGB Çalışma Dünyası Dergisi, 2(2), 53–65.

Kahya, E., & Özkar, D. (2014). İş güvenliği. TC Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

Karadaş, Y., & Çögenli, M. Z. (2020). İtfaiye Çalışanlarının Çalışma Şartlarına Yönelik Risk Değerlendirmesi ve Güvenli Çalışma Önerileri. International Journal of Social Science, 3(1), 115-134.

Karaman, H. I. Ö. (2013). Düşme Tehlikesi Olan İşlerde İşçilerin Nörolojik İzlemi. TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, 13(47), 31-38.

Kılıç, R. & Aslan, V. (2017). Yenilenebilen ve Yenilenemeyen Enerjinin İktisadi Büyüme Üzerindeki Etkisi: 28 OECD Ülkesi Üzerine Ampirik Bir Çalışma. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12 (1) , 1-12 . DOI: 10.17153/oguiibf.298715

Kinney, G. F., & Wiruth, A. D. (1976). Practical risk analysis for safety management [Final Report]. https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/ADA027189.pdf. (Erişim:21.05.2023).

Koç, E., Şenel, M. C. 2013. "Türkiye Enerji Üretim Potansiyeli ve Yatırım-Üretim Maliyet Analizi," Termodinamik Dergisi, sayı 245, s. 72-84.

Korkmaz, A. (2012). Çalışma Hayatında Yeni Bir Dönem: 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Yasası. Süleyman Demrel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012(26), 153–167.

Kurulu, Y., & Board, E. (2015). İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamaları Performans Değerlendirme Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. SGD-Sosyal Güvenlik Dergisi, 5(2), 124–144.

Lowery JT, Glazner J, Borgerding JA, Bondy J, Lezotte DC, Kreiss K. (200). İş türüne göre inşaat yaralanma yükünün analizi. J Ind Med. 37 (4):390–9.

Özkılıç, Ö. (2005). İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri ve Risk Değerlendirme Metodolojileri. TİSK Yayınları, Ankara.

Ramali, M.R., Ong, N.A.F.M.N., Said, M.S.M., Yusoff, H.M., Baharudin, M.R., Tharima, A. F., Akashah, F.W., Tohir, M.Z.M., 2022. A Review on Safety Practices for Firefighters During Photovoltaic (PV) Fire. Fire Technology 1–24. https://doi.org/10.1007/ s10694-022-01269-4.

RG/28339, (2012) 30 Haziran 2012 Tarih ve 28339 Sayılı Resmî Gazete 6331 Sayılı Kanun ilanı, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/06/20120630-1.htm (Erişim: 20.05.2023).

Rüstemli, S. & Dinçer, F. (2011). Van İli Elektrik Enerjisi Üretiminde Güneş Enerjisinin Mevcut Durumu ve Geleceği. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 16 (1) , 22-33. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyufbed/issue/21964/235841

Şahin, Ş., & Üçgül, İ. (2019). Türkiye'de Afet Yönetimi ve İş Sağlığı Güvenliği. Afet ve Risk Dergisi, 2(1), 43–63.

T.C. Resmî Gazete, (18.01.2013), "İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik "Web site adresi: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130118-3.htm 20.

T.C. Resmî Gazete, (29.12.2013), "İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirme Yönetmeliği "Web site adresi: http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121229-13.htm"

Taşdemir, İ., & Bakan, S. (2015). İş Güvenliği Uzmanları İçin Yol Haritası. Yerel Yönetimlerde İş Sağlığı ve Güvenliği Sempozyumu, İstanbul.

White, J.R., Doherty, M., 2017. Hazards in the Installation and Maintenance of Solar Panels. IEEE. https://doi.org/10.1109/ESW.2017.7914834.

White, K. M., Jimmieson, N. L., Obst, P. L., Gee, P., Haneman, L., O'Brien-McInally, B., & Cockshaw, W. (2016). Iden-tifying safety beliefs among Australian electrical workers. Safety science, 82, 164-173.

Yaşar, G.Y., Karadoğan, E. (TY). SKY 334 İş Sağlığı ve Güvenliği/ İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tarihsel Gelişimi.

KAYNAKÇA

AFAD, Yalova Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, İl Afet Risk Azaltma Planı, (2022). https://yalova.afad.gov.tr/kurumlar/yalova.afad/irap/YALOVA-IRAP-2022.pdf. (E.T.:.02.01.2024)

Boğaziçi Üniversitesi, Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Enstitüsü, 2024. http://www.koeri.boun.edu.tr/sismo/2/tr/ (E.T.:02.02.2024)

Explore Google Earth, 2024. https://earth.google.com/web/@0,-2.1037002,0a,22251752.77375655d,35y,0h,0t,0r (E.T.:01.01.2024)

Göncüoğlu, M. C. ; Erendil, M. (1990). Armutlu Yarımadasının Geç Kretase Öncesi Tektonik Birimleri. Türkiye 8.Petrol Kongresi, 16-20 Nisan 1990. 161-168.

Göncüoğlu, M. C. : Onder F. (1989). Armutlu Yarımadasında (Batı Pontidler) Üst Triyas Konodontları.

Görgün, B. (2018). Bilecik İli Merkezinin Depremselliğinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Bilecik: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.

Güneş, M. Ekmen A. B. (2022). Yalova İli Süleyman bey Mahallesinde Bulunan Proje Alanının Nonlineer Sismik Saha Tepkisi Kullanılarak Sıvılaşma Potansiyelinin İncelenmesi. Araştırma makalesi. *Dergi park*. 17, 319-332.

Kendir, O. (2010). Yalova İli Merkezinde Alüvyon Çökellerinin Mühendislik Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, 2024, https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/deprem. (E.T.:10.01.2024)

Mollamahmutoğlu, M. & Babuçcu, F. (2021) *Zeminlerde Sıvılaşma Analiz ve İyileştirme Yöntemleri*. -Ankara, Akademisyen Kitabevi.

Şahin, H.C. (2020). Bursa Özlüce Bölgesinin Geoteknik Değerlendirmesi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Şenel, F. (2019).Yalova İli Merkez İlçesi Zemin Özellikleri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Şengül, T., & Karabaş, B. (2021) Kütahya Merkez İlçesinde Sıvılaşma Potansiyelinin Coğrafi Bilgi Sistemi ile İncelenmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 8(2), 817-825.

Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği. 2018.

Yalova Ticaret ve Sanayi Odası, Yalova Haritası, 2024. https://www.ytso.org.tr/yalova-haritasi. (E.T.:12.02.2024)

Zorluer, İ.& Gücek. (2020). Standart Penetrasyon Testi (Spt) İle Afyonkarahisar Merkez Uydukent Bölgesi Zeminlerinin Sıvılaşma Potansiyelinin Araştırılması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*. 23, 118-126.

KAYNAKÇA

Aafjes-van Doorn, K., Kamsteeg, C., Bate, J., & Aafjes, M. (2021). A scoping review of machine learning in psychotherapy research. *Psychotherapy Research*, *31*(1), 92-116.

Andersson, G., Titov, N., Dear, B. F., Rozental, A., & Carlbring, P. (2019). Internet-delivered psychological treatments: from innovation to implementation. *World Psychiatry*, *18*(1), 20-28.

Andrews, G., Basu, A., Cuijpers, P., Craske, M. G., McEvoy, P., English, C. L., & Newby, J. M. (2018). Computer therapy for the anxiety and depression disorders is effective, acceptable and practical health care: an updated meta-analysis. *Journal of anxiety disorders*, *55*, 70-78.

Bellazzi, R., & Zupan, B. (2008). Predictive data mining in clinical medicine: current issues and guidelines. *International journal of medical informatics*, *77*(2), 81-97.

Bennett, C. C., Doub, T. W., & Selove, R. (2012). EHRs connect research and practice: Where predictive modeling, artificial intelligence, and clinical decision support intersect. *Health Policy and Technology*, *1*(2), 105-114.

Ben-Zeev, D., Scherer, E. A., Wang, R., Xie, H., & Campbell, A. T. (2015). Next-generation psychiatric assessment: Using smartphone sensors to monitor behavior and mental health. *Psychiatric rehabilitation journal*, *38*(3), 218.

Bi, W. L., Hosny, A., Schabath, M. B., Giger, M. L., Birkbak, N. J., Mehrtash, A., ... & Aerts, H. J. (2019). Artificial intelligence in cancer imaging: clinical challenges and applications. *CA: a cancer journal for clinicians*, *69*(2), 127-157.

Bracher-Smith, M., Crawford, K., & Escott-Price, V. (2021). Machine learning for genetic prediction of psychiatric disorders: a systematic review. *Molecular Psychiatry*, *26*(1), 70-79.

Breiman, L. (2001). Statistical modeling: The two cultures (with comments and a rejoinder by the author). *Statistical science*, *16*(3), 199-231.

Bromet, E., Andrade, L. H., Hwang, I., Sampson, N. A., Alonso, J., De Girolamo, G., ... & Kessler, R. C. (2011). Cross-national epidemiology of DSM-IV major depressive episode. *BMC medicine*, *9*(1), 1-16.

Burr, C., Morley, J., Taddeo, M., & Floridi, L. (2020). Digital psychiatry: Risks and opportunities for public health and wellbeing. *IEEE Transactions on Technology and Society*, *1*(1), 21-33.

Bzdok, D., & Meyer-Lindenberg, A. (2018). Machine learning for precision psychiatry: opportunities and challenges. Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging, 3(3), 223-230.

Bzdok, D., & Yeo, B. T. (2017). Inference in the age of big data: Future perspectives on neuroscience. *Neuroimage*, *155*, 549-564.

Calhoun, V. D., & Sui, J. (2016). Multimodal fusion of brain imaging data: a key to finding the missing link (s) in complex mental illness. *Biological psychiatry: cognitive neuroscience and neuroimaging*, *1*(3), 230-244.

Cearns, M., Opel, N., Clark, S., Kaehler, C., Thalamuthu, A., Heindel, W., ... & Baune, B. T. (2019). Predicting rehospitalization within 2 years of initial patient admission for a major depressive episode: a multimodal machine learning approach. *Translational psychiatry*, *9*(1), 285.

Chan, S., Li, L., Torous, J., Gratzer, D., & Yellowlees, P. M. (2018). Review of use of asynchronous technologies incorporated in mental health care. Current psychiatry reports, 20, 1-11.

Chekroud, A. M. (2017). Bigger data, harder questions—opportunities throughout mental health care. *JAMA psychiatry*, *74*(12), 1183-1184.

Cohen, A. S., Cox, C. R., Masucci, M. D., Le, T. P., Cowan, T., Coghill, L. M., ... & Elvevåg, B. (2020). Digital phenotyping using multimodal data. *Current behavioral neuroscience reports*, *7*, 212-220.

Coppersmith, G., Leary, R., Crutchley, P., & Fine, A. (2018). Natural language processing of social media as screening for suicide risk. *Biomedical informatics insights*, *10*, 1178222618792860.

Cummins, N., Scherer, S., Krajewski, J., Schnieder, S., Epps, J., & Quatieri, T. F. (2015). A review of depression and suicide risk assessment using speech analysis. *Speech communication*, *71*, 10-49.

Doraiswamy, P. M., Blease, C., & Bodner, K. (2020). Artificial intelligence and the future of psychiatry: Insights from a global physician survey. *Artificial intelligence in medicine*, *102*, 101753.

Durstewitz, D., Koppe, G., & Meyer-Lindenberg, A. (2019). Deep neural networks in psychiatry. *Molecular psychiatry*, *24*(11), 1583-1598.

Dwyer, D. B., Falkai, P., & Koutsouleris, N. (2018). Machine learning approaches for clinical psychology and psychiatry. *Annual review of clinical psychology*, *14*, 91-118.

Emmert-Streib, F., & Dehmer, M. (2022). Taxonomy of machine learning paradigms: A data-centric perspective. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, *12*(5), e1470.

Enneking, V., Leehr, E. J., Dannlowski, U., & Redlich, R. (2020). Brain structural effects of treatments for depression and biomarkers of response: a systematic review of neuroimaging studies. *Psychological Medicine*, *50*(2), 187-209.

Feczko, E., Miranda-Dominguez, O., Marr, M., Graham, A. M., Nigg, J. T., & Fair, D. A. (2019). The heterogeneity problem: approaches to identify psychiatric subtypes. *Trends in cognitive sciences*, *23*(7), 584-601.

Fernandes, B. S., Williams, L. M., Steiner, J., Leboyer, M., Carvalho, A. F., & Berk, M. (2017). The new field of 'precision psychiatry'. *BMC medicine*, *15*(1), 1-7.

Fusar-Poli, P., Hijazi, Z., Stahl, D., & Steyerberg, E. W. (2018). The science of prognosis in psychiatry: a review. *JAMA psychiatry*, *75*(12), 1289-1297.

Gao, S., Calhoun, V. D., & Sui, J. (2018). Machine learning in major depression: From classification to treatment outcome prediction. *CNS neuroscience & therapeutics*, *24*(11), 1037-1052.

Garcia-Ceja, E., Riegler, M., Nordgreen, T., Jakobsen, P., Oedegaard, K. J., & Tørresen, J. (2018). Mental health monitoring with multimodal sensing and machine learning: A survey. *Pervasive and Mobile Computing*, *51*, 1-26.

Gawali, M. B., & Gawali, S. S. (2021). Optimized skill knowledge transfer model using hybrid Chicken Swarm plus Deer Hunting Optimization for human to robot interaction. *Knowledge-Based Systems*, *220*, 106945.

Girard, J. M., Cohn, J. F., Mahoor, M. H., Mavadati, S. M., Hammal, Z., & Rosenwald, D. P. (2014). Nonverbal social withdrawal in depression: Evidence from manual and automatic analyses. *Image and vision computing*, *32*(10), 641-647.

Glenn, C. R., Kleiman, E. M., Kearns, J. C., Santee, A. C., Esposito, E. C., Conwell, Y., & Alpert-Gillis, L. J. (2022). Feasibility and acceptability of ecological momentary assessment with high-risk suicidal adolescents following acute psychiatric care. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, *51*(1), 32-48.

Goodday, S. M., & Friend, S. (2019). Unlocking stress and forecasting its consequences with digital technology. *NPJ Digital Medicine*, *2*(1), 75.

Gordon, C. (2013). History of madness. A companion to Foucault, 84-103.

Graham, S., Depp, C., Lee, E. E., Nebeker, C., Tu, X., Kim, H. C., & Jeste, D. V. (2019). Artificial intelligence for mental health and mental illnesses: an overview. *Current psychiatry reports*, *21*, 1-18.

Greenberg, P. E., Fournier, A. A., Sisitsky, T., Simes, M., Berman, R., Koenigsberg, S. H., & Kessler, R. C. (2021). The economic burden of adults with major depressive disorder in the United States (2010 and 2018). Pharmacoeconomics, 39(6), 653-665.

Habli, I., Lawton, T., & Porter, Z. (2020). Artificial intelligence in health care: accountability and safety. *Bulletin of the World Health Organization*, *98*(4), 251.

Hallgren, K. A., Bauer, A. M., & Atkins, D. C. (2017). Digital technology and clinical decision making in depression treatment: Current findings and future opportunities. *Depression and anxiety*, *34*(6), 494-501.

Harmon-Jones, E., Price, T. F., & Gable, P. A. (2012). The influence of affective states on cognitive broadening/narrowing: Considering the importance of motivational intensity. *Social and Personality Psychology Compass*, *6*(4), 314-327.

Hastie, T., Tibshirani, R., Friedman, J. H., & Friedman, J. H. (2009). *The elements of statistical learning: data mining, inference, and prediction* (Vol. 2, pp. 1-758). New York: Springer.

Hayes, J. F., Marston, L., Walters, K., Geddes, J. R., King, M., & Osborn, D. P. (2016). Lithium vs. valproate vs. olanzapine vs. quetiapine as maintenance monotherapy for bipolar disorder: a population-based UK cohort study using electronic health records. *World Psychiatry*, *15*(1), 53-58.

Holzinger, A., Malle, B., Saranti, A., & Pfeifer, B. (2021). Towards multi-modal causability with graph neural networks enabling information fusion for explainable AI. *Information Fusion*, *71*, 28-37.

Hussain, T., Muhammad, K., Ullah, A., Cao, Z., Baik, S. W., & de Albuquerque, V. H. C. (2019). Cloud-assisted multiview video summarization using CNN and bidirectional LSTM. *IEEE Transactions on Industrial Informatics*, *16*(1), 77-86.

Iniesta, R., Stahl, D., & McGuffin, P. (2016). Machine learning, statistical learning and the future of biological research in psychiatry. *Psychological medicine*, *46*(12), 2455-2465.

Iob, E., Frank, P., Steptoe, A., & Fancourt, D. (2020). Levels of severity of depressive symptoms among at-risk groups in the UK during the COVID-19 pandemic. *JAMA network open*, *3*(10).

Janssen, R. J., Mourão-Miranda, J., & Schnack, H. G. (2018). Making individual prognoses in psychiatry using neuroimaging and machine learning. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, *3*(9), 798-808.

Jeste, D. V., Lee, E. E., & Cacioppo, S. (2020). Battling the modern behavioral epidemic of loneliness: suggestions for research and interventions. JAMA psychiatry, 77(6), 553-554.

Jordan, M. I., & Mitchell, T. M. (2015). Machine learning: Trends, perspectives, and prospects. *Science*, *349*(6245), 255-260.

Kapoor, K. K., Tamilmani, K., Rana, N. P., Patil, P., Dwivedi, Y. K., & Nerur, S. (2018). Advances in social media research: Past, present and future. *Information Systems Frontiers*, *20*, 531-558.

Karim, F., Majumdar, S., & Darabi, H. (2019). Insights into LSTM fully convolutional networks for time series classification. *IEEE Access*, *7*, 67718-67725.

Kendler, K. S., Gardner, C. O., Gatz, M., & Pedersen, N. L. (2007). The sources of co-morbidity between major depression and generalized anxiety disorder in a Swedish national twin sample. *Psychological medicine*, *37*(3), 453-462.

Khalil, R. A., Jones, E., Babar, M. I., Jan, T., Zafar, M. H., & Alhussain, T. (2019). Speech emotion recognition using deep learning techniques: A review. *IEEE Access*, *7*, 117327-117345.

Koppe, G., Meyer-Lindenberg, A., & Durstewitz, D. (2021). Deep learning for small and big data in psychiatry. *Neuropsychopharmacology*, *46*(1), 176-190.

Lecomte, T., Potvin, S., Corbière, M., Guay, S., Samson, C., Cloutier, B., ... & Khazaal, Y. (2020). Mobile apps for mental health issues: meta-review of meta-analyses. *JMIR mHealth and uHealth*, *8*(5), e17458.

Lewis, S., Ainsworth, J., Sanders, C., Stockton-Powdrell, C., Machin, M., Whelan, P., ... & Wykes, T. (2020). Smartphone-enhanced symptom management in psychosis: open, randomized controlled trial. *Journal of medical Internet research*, *22*(8), e17019.

Lo, M. T., Hinds, D. A., Tung, J. Y., Franz, C., Fan, C. C., Wang, Y., ... & Chen, C. H. (2017). Genome-wide analyses for personality traits identify six genomic loci and show correlations with psychiatric disorders. *Nature genetics*, *49*(1), 152-156.

Low, D. M., Bentley, K. H., & Ghosh, S. S. (2020). Automated assessment of psychiatric disorders using speech: A systematic review. *Laryngoscope investigative otolaryngology*, *5*(1), 96-116.

Luxton, D. D. (2014). Artificial intelligence in psychological practice: Current and future applications and implications. *Professional Psychology: Research and Practice*, *45*(5), 332.

Marmar, C. R., Brown, A. D., Qian, M., Laska, E., Siegel, C., Li, M., ... & Vergyri, D. (2019). Speech-based markers for posttraumatic stress disorder in US veterans. Depression and anxiety, 36(7), 607-616.

McFowland, E., Speakman, S., & Neill, D. B. (2013). Fast generalized subset scan for anomalous pattern detection. *The Journal of Machine Learning Research*, *14*(1), 1533-1561.

Mohr, D. C., Zhang, M., & Schueller, S. M. (2017). Personal sensing: understanding mental health using ubiquitous sensors and machine learning. *Annual review of clinical psychology*, *13*, 23-47.

Morahan-Martin, J. (2008). Psychological Aspects of Cyberspace: Theory, Research, Applications.

Mundt, J. C., Vogel, A. P., Feltner, D. E., & Lenderking, W. R. (2012). Vocal acoustic biomarkers of depression severity and treatment response. *Biological psychiatry*, *72*(7), 580-587.

Nahum-Shani, I., Smith, S. N., Spring, B. J., Collins, L. M., Witkiewitz, K., Tewari, A., & Murphy, S. A. (2018). Just-in-time adaptive interventions (JITAIs) in mobile health: key components and design principles for ongoing health behavior support. *Annals of Behavioral Medicine*, 1-17.

Neill, D. B. (2012). Fast subset scan for spatial pattern detection. Journal of the Royal Statistical Society Series B: Statistical Methodology, 74(2), 337-360.

Nielsen, A. N., Barch, D. M., Petersen, S. E., Schlaggar, B. L., & Greene, D. J. (2020). Machine learning with neuroimaging: evaluating its applications in psychiatry. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, *5*(8), 791-798.

Onnela, J. P., & Rauch, S. L. (2016). Harnessing smartphone-based digital phenotyping to enhance behavioral and mental health. *Neuropsychopharmacology*, *41*(7), 1691-1696.

Passos, I. C., & Mwangi, B. (2018). Machine learning-guided intervention trials to predict treatment response at an individual patient level: an important second step following randomized clinical trials. *Mol Psychiatry*, *10*.

Patel, S. R., Bakken, S., & Ruland, C. (2008). Recent advances in shared decision making for mental health. *Current opinion in psychiatry*, *21*(6), 606.

Pelin, H., Ising, M., Stein, F., Meinert, S., Meller, T., Brosch, K., ... & Andlauer, T. F. (2021). Identification of transdiagnostic psychiatric disorder subtypes using unsupervised learning. *Neuropsychopharmacology*, *46*(11), 1895-1905.

Picard, R. W. (2015). The promise of affective computing. *The Oxford handbook of affective computing*, 11-20.

Preziosa, A., Grassi, A., Gaggioli, A., & Riva, G. (2009). Therapeutic applications of the mobile phone. *British Journal of Guidance & Counselling*, *37*(3), 313-325.

Provoost, S., Ruwaard, J., Van Breda, W., Riper, H., & Bosse, T. (2019). Validating automated sentiment analysis of online cognitive behavioral therapy patient texts: an exploratory study. *Frontiers in psychology*, *10*, 1065.

Qi, J., Jiang, G., Li, G., Sun, Y., & Tao, B. (2019). Intelligent human-computer interaction based on surface EMG gesture recognition. *Ieee Access*, *7*, 61378-61387.

Ramachandram, D., & Taylor, G. W. (2017). Deep multimodal learning: A survey on recent advances and trends. IEEE signal processing magazine, 34(6), 96-108.

Rc, K. (2003). The epidemiology of major depressive disorder: results from the National Comorbidity Survey Replication (NCS-R). *Jama*, *289*, 3095-3105.

Rehman, A., Liu, Z. T., Wu, M., Cao, W. H., & Jiang, C. S. (2023). Speech emotion recognition based on syllable-level feature extraction. *Applied Acoustics*, *211*, 109444.

Riva, G., & Mantovani, F. (2012). Being there: understanding the feeling of presence in a synthetic environment and its potential for clinical change. *Virtual reality in psychological, medical and pedagogical applications*, 3-34.

Rudin, C. (2019). Stop explaining black box machine learning models for high stakes decisions and use interpretable models instead. *Nature machine intelligence*, *1*(5), 206-215.

Rutledge, R. B., Chekroud, A. M., & Huys, Q. J. (2019). Machine learning and big data in psychiatry: toward clinical applications. *Current opinion in neurobiology*, *55*, 152-159.

Samuel, A. L. (2000). Some studies in machine learning using the game of checkers. *IBM Journal of research and development*, *44*(1.2), 206-226.

Sánchez-Lozano, E., Tzimiropoulos, G., Martinez, B., De la Torre, F., & Valstar, M. (2017). A functional regression approach to facial landmark tracking. *IEEE transactions on pattern analysis and machine intelligence*, *40*(9), 2037-2050.

Satterthwaite, T.D., Feczko, E., Kaczkurkin, A.N., & Fair, D.A. (2020). Parsing psychiatric heterogeneity through common and unique circuitlevel deficits. Biol. Psychiatr. 88, 4–5.

Shu, Y., Xiong, C., & Fan, S. (2020). Interactive design of intelligent machine vision based on human–computer interaction mode. *Microprocessors and microsystems*, *75*, 103059.

Sim, I., Gorman, P., Greenes, R. A., Haynes, R. B., Kaplan, B., Lehmann, H., & Tang, P. C. (2001). Clinical decision support systems for the practice of evidence-based medicine. *Journal of the American Medical Informatics Association*, *8*(6), 527-534.

Skubic, M., Alexander, G., Popescu, M., Rantz, M., & Keller, J. (2009). A smart home application to eldercare: Current status and lessons learned. *Technology and Health Care*, *17*(3), 183-201.

Smoller, J. W. (2018). The use of electronic health records for psychiatric phenotyping and genomics. *American Journal of Medical Genetics Part B: Neuropsychiatric Genetics*, *177*(7), 601-612.

Soloff, P. H., Lis, J. A., Kelly, T., Cornelius, J., & Ulrich, R. (1994). Self-mutilation and suicidal behavior in borderline personality disorder. *Journal of Personality Disorders*, *8*(4), 257-267. Statistical Society (Series B: Statistical Methodology), 74(2), 337-360.

Sutton, R. T., Pincock, D., Baumgart, D. C., Sadowski, D. C., Fedorak, R. N., & Kroeker, K. I. (2020). An overview of clinical decision support systems: benefits, risks, and strategies for success. *NPJ digital medicine*, *3*(1), 17.

Takahashi, Y., Roberts, B. W., Yamagata, S., & Kijima, N. (2015). Personality traits show differential relations with anxiety and depression in a nonclinical sample. *Psychologia*, *58*(1), 15-26.

Thieme, A., Belgrave, D., & Doherty, G. (2020). Machine learning in mental health: A systematic review of the HCI literature to support the development of effective and implementable ML systems. *ACM Transactions on Computer-Human Interaction (TOCHI)*, *27*(5), 1-53.

Torkamani, A., Andersen, K. G., Steinhubl, S. R., & Topol, E. J. (2017). High-definition medicine. *Cell*, *170*(5), 828-843.

Vigo, D., Thornicroft, G., & Atun, R. (2016). Estimating the true global burden of mental illness. The Lancet Psychiatry, 3(2), 171-178.

Vukasović, T., & Bratko, D. (2015). Heritability of personality: A meta-analysis of behavior genetic studies. *Psychological bulletin*, *141*(4), 769.

Walter, M., Alizadeh, S., Jamalabadi, H., Lueken, U., Dannlowski, U., Walter, H., ... & Dwyer, D. B. (2019). Translational machine learning for psychiatric neuroimaging. *Progress in Neuro-Psychopharmacology and Biological Psychiatry*, *91*, 113-121.

Warden, D., Rush, A. J., Trivedi, M. H., Fava, M., & Wisniewski, S. R. (2007). The STAR* D Project results: a comprehensive review of findings. *Current psychiatry reports*, *9*(6), 449-459.

Waterman, D. A. (1985). *A guide to expert systems*. Addison-Wesley Longman Publishing Co., Inc..

Willetts, M., Hollowell, S., Aslett, L., Holmes, C., & Doherty, A. (2018). Statistical machine learning of sleep and physical activity phenotypes from sensor data in 96,220 UK Biobank participants. *Scientific reports*, *8*(1), 7961.

Wu, C. S., Luedtke, A. R., Sadikova, E., Tsai, H. J., Liao, S. C., Liu, C. C., ... & Kessler, R. C. (2020). Development and validation of a machine learning individualized treatment rule in first-episode schizophrenia. *JAMA network open*, *3*(2).

Yang, Y., Fairbairn, C., & Cohn, J. F. (2012). Detecting depression severity from vocal prosody. *IEEE transactions on affective computing*, *4*(2), 142-150.

Yao, Z., Wang, Z., Liu, W., Liu, Y., & Pan, J. (2020). Speech emotion recognition using fusion of three multi-task learning-based classifiers: HSF-DNN, MS-CNN and LLD-RNN. *Speech Communication*, *120*, 11-19.

Zakhem, G. A., Fakhoury, J. W., Motosko, C. C., & Ho, R. S. (2021). Characterizing the role of dermatologists in developing artificial intelligence for assessment of skin cancer. *Journal of the American Academy of Dermatology*, *85*(6), 1544-1556.

Zhang, W., Zhao, D., Chai, Z., Yang, L. T., Liu, X., Gong, F., & Yang, S. (2017). Deep learning and SVM-based emotion recognition from Chinese speech for smart affective services. *Software: Practice and Experience*, *47*(8), 1127-1138.

Zhang, Y., Wu, W., Toll, R. T., Naparstek, S., Maron-Katz, A., Watts, M., ... & Etkin, A. (2021). Identification of psychiatric disorder subtypes from functional connectivity patterns in resting-state electroencephalography. *Nature biomedical engineering*, *5*(4), 309-323.

Zhao, J., Mao, X., & Chen, L. (2019). Speech emotion recognition using deep 1D & 2D CNN LSTM networks. *Biomedical signal processing and control*, *47*, 312-323.

Zhou, T., Thung, K. H., Zhu, X., & Shen, D. (2019). Effective feature learning and fusion of multimodality data using stage-wise deep neural network for dementia diagnosis. *Human brain mapping*, *40*(3), 1001-1016.

Zhou, X., Jin, K., Shang, Y., & Guo, G. (2018). Visually interpretable representation learning for depression recognition from facial images. IEEE transactions on affective computing, 11(3), 542-552.

Zikos, D., & DeLellis, N. (2018). CDSS-RM: a clinical decision support system reference model. *BMC medical research methodology*, *18*(1), 1-14.

KAYNAKÇA

ACI Comitee 522. (2010). Report on Pervious Concrete, ACI 522R-10. In *American Concrete Institute* (Vol. 10, Issue Reapproved).

Adil, G., Kevern, J. T., & Mann, D. (2020). Influence of silica fume on mechanical and durability of pervious concrete. *Construction and Building Materials*, *247*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.118453

Ahmed, T., & Hoque, S. (2020). Study on pervious concrete pavement mix designs. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *476*(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/476/1/012062

Alam, A., & Haselbach, L. (2014). Estimating the Modulus of Elasticity of Pervious Concrete Based on Porosity. *Advances in Civil Engineering Materials*, *3*(1). https://doi.org/10.1520/ACEM20130081

AlShareedah, O., & Nassiri, S. (2021). Pervious concrete mixture optimization, physical, and mechanical properties and pavement design: A review. In *Journal of Cleaner Production* (Vol. 288). https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.125095

Bouarroudj, M. E. K., Rémond, S., Bulteel, D., Potier, G., Michel, F., Zhao, Z., & Courard, L. (2021). Use of grinded hardened cement pastes as mineral addition for mortars. *Journal of Building Engineering*, *34*. https://doi.org/10.1016/j.jobe.2020.101863

Chandrappa, A. K., & Biligiri, K. P. (2016). Pervious concrete as a sustainable pavement material-Research findings and future prospects: A state-of-the-art review. In *Construction and Building Materials* (Vol. 111). https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2016.02.054

Chandrappa, A. K., & Biligiri, K. P. (2018). Pore Structure Characterization of Pervious Concrete Using X-Ray Microcomputed Tomography. *Journal of Materials in Civil Engineering*, *30*(6). https://doi.org/10.1061/(asce)mt.1943-5533.0002285

Ćosić, K., Korat, L., Ducman, V., & Netinger, I. (2015). Influence of aggregate type and size on properties of pervious concrete. *Construction and Building Materials*, *78*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2014.12.073

Delatte, N., Mrkajic, A., & Miller, D. I. (2009). Field and laboratory evaluation of pervious concrete pavements. *Transportation Research Record*, *2113*. https://doi.org/10.3141/2113-16

Deo, O., & Neithalath, N. (2010). Compressive behavior of pervious concretes and a quantification of the influence of random pore structure features. *Materials Science and Engineering: A*, *528*(1). https://doi.org/10.1016/j.msea.2010.09.024

El-Hassan, H., Kianmehr, P., Tavakoli, D., El-Mir, A., & Dehkordi, R. S. (2023). Synergic effect of recycled aggregates, waste glass, and slag on the properties of pervious concrete. *Developments in the Built Environment*, *15*. https://doi.org/10.1016/j.dibe.2023.100189

Elango, K. S., & Revathi, V. (2017). Fal-G Binder Pervious Concrete. *Construction and Building Materials*, *140*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2017.02.086

Ferić, K., Sathish Kumar, V., Romić, A., & Gotovac, H. (2023). Effect of Aggregate Size and Compaction on the Strength and Hydraulic Properties of Pervious Concrete. *Sustainability (Switzerland)*, *15*(2). https://doi.org/10.3390/su15021146

Ibrahim, A., Mahmoud, E., Yamin, M., & Patibandla, V. C. (2014). Experimental study on Portland cement pervious concrete mechanical and hydrological properties. *Construction and Building Materials*, *50*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2013.09.022

Ibrahim, H. A., Goh, Y., Ng, Z. A., Yap, S. P., Mo, K. H., Yuen, C. W., & Abutaha, F. (2020). Hydraulic and strength characteristics of pervious concrete containing a high volume of construction and demolition waste as aggregates. *Construction and Building Materials*, *253*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.119251

Kevern, J. T., & Nowasell, Q. C. (2018). Internal curing of pervious concrete using lightweight aggregates. *Construction and Building Materials*, *161*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2017.11.055

Kevern, J. T., Schaefer, V. R., Wang, K., & Suleiman, M. T. (2008). Pervious concrete mixture proportions for improved freeze-thaw durability. *Journal of ASTM International*, *5*(2). https://doi.org/10.1520/JAI101320

Khankhaje, E., Kim, T., Jang, H., Kim, C. S., Kim, J., & Rafieizonooz, M. (2023). Properties of pervious concrete incorporating fly ash as partial replacement of cement: A review. *Developments in the Built Environment*, *14*. https://doi.org/10.1016/j.dibe.2023.100130

Lund, M. S. M., Kevern, J. T., Schaefer, V. R., & Hansen, K. K. (2017). Mix design for improved strength and freeze-thaw durability of pervious concrete fill in Pearl-Chain Bridges. *Materials and Structures/Materiaux et Constructions*, *50*(1). https://doi.org/10.1617/s11527-016-0907-4

Pilon, B. S., Tyner, J. S., Yoder, D. C., & Uchanan, J. R. (2019). The effect of pervious concrete on water quality parameters: A Case Study. *Water (Switzerland)*, *11*(2). https://doi.org/10.3390/w11020263

Rostam, N. E., Ramadhansyah, P. J., Othman, R., Zack, L. E. H., & Mohd Haziman, W. I. (2021). Pervious concrete: The art of improving strength properties. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *682*(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/682/1/012065

Shakrani, S. A., Ayob, A., & Rahim, M. A. A. (2017). Applications of waste material in the pervious concrete pavement: A review. *AIP Conference Proceedings*, *1885*. https://doi.org/10.1063/1.5002242

Sherwani, A. F. H., Faraj, R., Younis, K. H., & Daraei, A. (2021). Strength, abrasion resistance and permeability of artificial fly-ash aggregate pervious concrete. In *Case Studies in Construction Materials* (Vol. 14). https://doi.org/10.1016/j.cscm.2021.e00502

Singh, A., Sampath, P. V., & Biligiri, K. P. (2020). A review of sustainable pervious concrete systems: Emphasis on clogging, material characterization, and environmental aspects. In *Construction and Building Materials* (Vol. 261). https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2020.120491

Sun, Z., Lin, X., & Vollpracht, A. (2018). Pervious concrete made of alkali activated slag and geopolymers. *Construction and Building Materials*, *189*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2018.09.067

Supriyadi, A., & Sutandar, E. (2023). The Porous Concrete for Rigid Pavement. *Civil and Environmental Engineering*, *19*(1). https://doi.org/10.2478/cee-2023-0005

Tran, D. L., Mouret, M., Cassagnabère, F., & Phung, Q. T. (2022). Effects of intrinsic granular porosity and mineral admixtures on durability and transport properties of recycled aggregate concretes. *Materials Today Communications*, *33*. https://doi.org/10.1016/j.mtcomm.2022.104709

Ulloa-Mayorga, V. A., Uribe-Garcés, M. A., Paz-Gómez, D. P., Alvarado, Y. A., Torres, B., & Gasch, I. (2018). Performance of pervious concrete containing combined recycled aggregates. *Ingenieria e Investigacion*, *38*(2). https://doi.org/10.15446/ing.investig.v38n2.67491

Wu, L., Mei, M., Li, Z., Liu, S., & Wang, X. (2022). Study on photocatalytic and mechanical properties of TiO2 modified pervious concrete. *Case Studies in Construction Materials*, *17*. https://doi.org/10.1016/j.cscm.2022.e01606

Yu, M. M., Zhu, J. W., Gao, W. F., Xu, D. P., & Zhao, M. (2017). Urban permeable pavement system design based on “sponge city” concept. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*, *82*(1). https://doi.org/10.1088/1755-1315/82/1/012027

Zhou, J., Zheng, M., Wang, Q., Yang, J., & Lin, T. (2016). Flexural fatigue behavior of polymer-modified pervious concrete with single sized aggregates. *Construction and Building Materials*, *124*. https://doi.org/10.1016/j.conbuildmat.2016.07.136

Editör:
Prof. Dr. Tamer Kutluca

Matematik ve Fen

Alanında Uluslararası Araştırmalar XII

EĞİTİM
yayınevi

MATEMATİK VE FEN ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XII

Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-42-4
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

MATEMATİK VE FEN ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XII
Editör: Prof. Dr. Tamer Kutluca
IV+90 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-42-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Adomian, G. (1994). Modified decomposition. In Solving Frontier Problems of Physics: The Decomposition Method (pp. 115-153). Springer, Dordrecht.

Capobianco, M. R., & Mastronardi, N. (1998). A numerical method for a Volterra-type integral equation with logarithmic kernel. Ser. Math. Inform, 13, 127-138.

Gakhov, F. D. (1951). NP Vekua, Systems of singular integral equations and some boundary problems. Uspekhi Matematicheskikh Nauk, 6(5), 207-208.

Gakhov, F. D. (1963). Singular integral equations. boundary problems in the theory of functions and their applications to mathematical physics. Fizmatgiz. Book Review. Zhurnal Vychislitel'noi Matematiki i Matematicheskoi Fiziki, 3(1), 206-207.

Jones, J. G. (1961). On the numerical solution of convolution integral equations and systems of such equations. Mathematics of Computation, 131-142.

Junghanns, P., & Silbermann, B. (1986). The numerical treatment of singular integral equations by means of polynomial approximations. Akad. d. Wiss. d. DDR, Karl-Weierstraß-Inst. für Mathematik.

Ladopoulos, E. G. (1987). On the numerical solution of the finite-part singular integral equations of the first and the second kind used in fracture mechanics. Computer methods in applied mechanics and engineering, 65(3), 253-266.

Makroglou, A. (1980). Convergence of a block-by-block method for nonlinear Volterra integro-differential equations. Mathematics of Computation, 35(151), 783-796.

Maleknejad, K., Roodaki, M., & Almasieh, H. (2009). Numerical Solution of Volterra Integral Equations of First Kind by Using a Recursive Scheme. Journal of Mathematical Extension.

Mikhlin, S. G. E. (1947). Singular integral equations. Uspekhi Matematicheskikh Nauk, 2(2), 235-237.

Muftahov, I., Tynda, A., & Sidorov, D. (2017). Numeric solution of Volterra integral equations of the first kind with discontinuous kernels. Journal of Computational and Applied Mathematics, 313, 119-128.

Pourgholi, R., Tahmasebi, A., & Azimi, R. (2017). Tau approximate solution of weakly singular Volterra integral equations with Legendre wavelet basis. International Journal of Computer Mathematics, 94(7), 1337-1348.

Prössdorf, S., & Silbermann, B. (1991). Numerical Analysis for Integral and Related Operators Equations, OT 52. Operator Theory: Advances and Applications. Birkhäuser Verlag, Basel, 542.

Rahman, M. (2007). Integral equations and their applications. WIT press.

Smithies, F. (1958). Integral equations (No. 49). CUP Archive.

Volterra, V. (1932). Theory of functionals and of integral and integro-differential equations. Bull. Amer. Math. Soc, 38(1), 623.

Wazwaz, A. M. (2011). Linear and nonlinear integral equations (Vol. 639, pp. 35-36). Berlin: Springer.

Zarnan, J. A. (2017). A Novel Approach for the Solution of Urysohn Integral Equations Using Hermite Polynomials. International journal of applied Engineering Research, 12(24), 14391-14395.

Zhong, X. C., Wei, H. M., & Long, X. Y. (2017). Numerical solution of a singular integral equation arising in a cruciform crack problem. Applicable Analysis, 96(10), 1767-1783.

KAYNAKÇA

Akdeniz, F. and S. Kaçıranlar (1995). On the almost unbiased generalized liu estimator and unbiased estimation of the bias and mse. *Communications in Statistics - Theory and Methods 24*(7), 1789–1797.

Ariffin, S. B. and H. Midi (2014). Robust logistic ridge regression estimator in the presence of high leverage multicollinear observations, mathematical and computational methods in science and engineering.

Bianco, A. M. and V. J. Yohai (1996). *Robust Estimation in the Logistic Regression Model*, pp. 17–34. New York, NY: Springer New York.

Carroll, R. J. and S. Pederson (1993). On robustness in the logistic regression model. *Journal of the Royal Statistical Society: Series B (Methodological) 55*(3), 693–706.

Croux, C. and G. Haesbroeck (2003). Implementing the bianco and yohai estimator for logistic regression. *Computational Statistics & Data Analysis 44*(1), 273 – 295. Special Issue in Honour of Stan Azen: a Birthday Celebration.

Hoerl, A. E. and R. W. Kennard (1970). Ridge regression: Biased estimation for nonorthogonal problems. *Technometrics 12*(1), 55–67.

Huber, P. J. (1981). Robust statistics. new york, ny: John wiley.

Kibria, B. M. G. (2003). Performance of some new ridge regression estimators. *Communications in Statistics - Simulation and Computation 32*(2), 419–435.

Künsch, H. R., L. A. Stefanski, and R. J. Carroll (1989). Conditionally unbiased bounded-influence estimation in general regression models, with applications to generalized linear models. *Journal of the American Statistical Association 84*(406), 460–466.

Liu, K. (1993). A new class of blased estimate in linear regression. *Communications in Statistics - Theory and Methods 22*(2), 393–402.

Månsson, K., B. G. Kibria, and G. Shukur (2012). On liu estimators for the logit regression model. *Economic Modelling 29*(4), 1483– 1488.

Pregibon, D. (1982). Resistant fits for some commonly used logistic models with medical applications. *Biometrics 38*(2), 485–498.

Schaefer, R., L. Roi, and R. Wolfe (1984). A ridge logistic estimator. *Communications in Statistics - Theory and Methods 13*(1), 99–113.

Stefanski, L. A. (1985, 12). The effects of measurement error on parameter estimation. *Biometrika 72*(3), 583–592.

Kaynaklar

Akıncı, R. Artır R., 2008. Characterization of trace elements and radionuclides and their risk assessment in red mud, *Material Characterization*, **59**, 417–421.

Akinci, A., Akbulut, H., Yilmaz, F., 2007. The effect of the red mud on polymer crystallization and the interaction between the polymer-filler, *Polymer-Plastics Technology and Engineering*, **46**, 31–36.

Alipour, D., Keshtkar, A.R., Moosavian, M.A., 2016. Adsorption of thorium(IV) from simulated radioactive solutions usinga novel electrospun PVA/TiO_2/ZnO nanofiber adsorbent functionalizedwith mercapto groups: Study in single and multi-component systems, *Applied Surface Science* **366**, 19–29.

Aslan, F., Baybaş, D., Ulusoy, U., 2022. Lignin grafted hydroxyapatite entrapped in polyacrylamide: Characterization and adsorptive features for Th4+ and bovine serum albumin, *International Journal of Biological Macromolecules*, **204**, 333-344.

Banjare, J., Sahu, Y.K., Agrawal, A., Satapathy, A., 2014. Physical and thermal characterization of red mud reinforced epoxy composites: An experimental investigation, *Procedia Material Science*, **5**, 755-763.

Baybaş, D., Ulusoy, U., 2011. The use of polyacrylamide-aluminosilicate composites for thorium adsorption, *Applied Clay Science*, **51**, 138–146.

Baybaş, D., Ulusoy, U., 2012. Polyacrylamide–hydroxyapatite composite: Preparation, characterization and adsorptive features for uranium and thorium, *Journal of Solid State Chemistry,* **194**, 1–8.

Bento, N.I., Santos, P.S.C., de Souza, T.E., Oliveira, L.C.A., Castro, C.S., 2016. Composites based on PET and red mud residues as catalyst for organicremoval from water, *Journal of Hazardous Materials,* **314**, 304–311.

Chen, Z., Su, M., Chen, N., Liang, D., Chen, D., 2022. Effectiveness and mechanism of uranium adsorption on size-graded red mud, *Environmental Research*, **212**, Part D, 113491.

Dwivedi, S., Zehra, F., Shukla, N., Rajanikanth B.S., Lawrence A.J., 2023. A review on bauxite residue usage in air pollution control. *Asian Journal of Atmospheric Environment*, **17**, 1.

Gamaletsos, P., Godelitsas, A., Kasama, T., Kuzmin A., Lagos M., Mertzimekis T.J., Göttlicher J., Steininger R., Xanthos S., Pontikes Y., Angelopoulos G.N., Zarkadas C., Komelkov A., Tzamos E., Filippidis A., 2016. The role of nano-perovskite in the negligible thorium release in seawater from Greek bauxite residue (red mud). *Science Report,* **6**, 21737.

Gök, A., Omastová, M., Proken, J., 2007. Synthesis and characterization of red mud/polyaniline composites: Electrical properties and thermal stability, *European Polymer Journal*, **43**, 2471–2480.

Ho, Y.S., 2006. Review of second-order models for adsorption systems, *Journal of Hazardous Materials*, **B136**, 681–689.

Hongxia, Z., Xiaoyun, W., Honghong, L., Tianshe, T., Wangsuo, W., 2016. Adsorption behavior of Th(IV) onto illite: Effect of contact time, pH value, ionic strength, humic acid and temperature, *Applied Clay Science*, **127–128**, 35–43.

Ismail, L.S., Khalili, F.I., Abu Orabi, F.M., 2020. Thorium (IV) removal and recovery from aqueous solutions using modified silica nanoparticles with cysteine or methionine amino acids, *Desalination and Water Treatment,* **196**, 161-176.

Kaynar, U.H., Kaptanoglu, İ.G., Cam-Kaynar, S., Ugurlu, O., Yusan, S., Aytas, Ş., Madkhli, A.Y., Can, N., 2023. Adsorption of thorium (IV) ions using a novel borate-based nano material Ca3Y2B4O12: Application of response surface methodology and Artificial Neural Network, *Applied Radiation and Isotopes*, **192,** 110606.

Khamseh, A.A.G., Ghorbanian, S.A., Amini, Y. Shadman M.M., 2023. Investigation of kinetic, isotherm and adsorption efficacy of thorium by orange peel immobilized on calcium alginate, *Scientific Reports,* **13**, 8393.

Khan, M.H., Ali, A., Khan N.N., 2001. Spectrophotometric determination of thorium with disodium salt of Arsenazo-III in perchloric acid, *Journal of Radioanalitical and Nuclear Chemistry,* **250 (23)**, 353–357.

Liu, Y., Naidu, R., 2014. Hidden values in bauxite residue (red mud): Recovery of metals, *Waste Management*, **34**, 2662–2673.

Malekynejad, A., Sepehrian, H., Manoochehri, M., 2013. Adsorption of Thorium from aqueous solution using nanoporous adsorbents: effect of contact time, pH, initial concentration, and temperature, *Particulate Science and Technol*ogy, **31**, 372–378.

Moulin, B. Amekraz, S. Hubert, V. Moulin, 2001. Study of thorium hydrolysis species by electrospray-ionization mass spectrometry, *Analytica Chimica Acta* **441**, 269–279.

Niu, A., Lin, C., 2024. Trends in research on characterization, treatment and valorization of hazardous red mud: A systematic review, *Journal of Environmental Management*, **351**, 119660.

Padhi, M.K., Nanda, B.B., Kar, P., Nanda, B., 2023. A review on sustainable utilization of red mud based photocatalytic material for environmental pollution abetment, *Materials Today: Proceedings*, https://doi.org/10.1016/j.matpr.2023.10.141

Papatheodorou, G., Papaefthymiou, H., Maratou, A., Ferentinos, G., 2005. Natural radionuclides in bauxitic tailings (red-mud) in the Gulf of Corinth, *Greece, Radioprotection*, **1(40)**, 549-555.

Salem, N.A., Yakoot, S.M.E., 2016. Adsorption kinetic and mechanism studies of thorium on nitric acid oxidized activated carbon, *Desalination and Water Treatment*, 1–10. https://doi.org/10.1080/19443994.2016.1184592

Sayed, A., Abdelmottaleb, M., Cheira, M., Abdel-Aziz, G., Gomaa, H., Hassanein, T. 2020. Date seed as an efficient, eco-friendly, and cost-effective bio-adsorbent for removal of thorium ions from acidic solutions. *Aswan University Journal of Environmental Studies*, **1(1)**, 106-124.

Shi, W., Ren, H., Huang, X., Li, M., Tang, Y., Guo, F., 2020. Low cost red mud modified graphitic carbon nitride for the removal of organic pollutants in wastewater by the synergistic effect of adsorption and photocatalysis. *Separation Purification Technology,* **237**, 116477.

Şenol Z.M., 2013. Poliakrilamit-kitosan-kırmızı çamur /hidroksiapatit kompozitlerinin hazırlanması, karakterizasyonu ve kurşun ve toryum için adsorban özelliklerinin araştırılması, (Doktora), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Sivas, 187.

Wang, M., Liu, X., 2021. Applications of red mud as an environmental remediation material: A review, *Journal of Hazardous Materials*, **408**, 124420.

Wang, S, Ang, H.M., Tadé, M.O., 2008. Novel applications of red mud as coagulant, adsorbent and catalyst for environmentally benign processes, *Chemosphere*, **72**, 1621–1635.

Winzor, D.J., Jackson, C.M., 2006. Interpretation of the temperature dependence of equilibrium and rate constants, *Journal of Molecular Recognation*, **19**, 389–407.

Wu, W, Chen, D, Li, J, Su, M, Chen, N., 2018. Enhanced adsorption of uranium by modified red muds: adsorption behavior study. *Environmental Science and Pollution Research International,* **25(18)**,18096-18108.

Xu, H., Li, G., Li, J., Chen, C., Ren, X., 2016. Interaction of Th(IV) with graphene oxides: Batch experiments, XPS investigation, and modeling, *Journal of Molecular Liquids*, **213**, 58-68.

Zhirong, L., Huanjia, X., Shaoqi, Z. 2013. Adsorption behavior of U(VI)/Th(IV) by acid-leached red mud: A comparative study. *Korean Journal of Chemical Engineering,* **30**, 1091–1096.

Zhou, L., Wang, Y., Zou, H., Liang, X., Zeng, K., Liu, Z., Adesina, A.A., 2016. Biosorption characteristics of uranium(VI) and thorium(IV) ions from aqueous solution using $CaCl_2$-modified Giant Kelp biomass, *Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry*, **307**, 635–644.

İnternet kaynakları

URL 1: http://www.unscear.org/unscear/en/publications/2000_1.html (26.12.2023) UNSCEAR. (2000). Sources and effects of ionizing radiation, ANNEX E Occupational radiation exposures (pp. 542, 628). New York I: United Nations.

URL-2: https://avesis.cumhuriyet.edu.tr/yayin/c4dcb36d-d227-4c7c-8690-9223387b3219/poliakrilamit-kirmizi-camur-kompozitinin-sentezi-ve-karakterizasyonu, Şenol Z.M., Baybaş D., Ulusoy U., "Poliakrilamit kırmızı çamur kompozitinin sentezi ve karakterizasyonu,"*XXVII. Ulusal Kimya Kongresi*, Turkey, 2015 (16.01.2024)

Kaynaklar

Aksoy, V., & Şahin, Ş. (2018). *Otizm spektrum bozukluğu (OSB): Tarama, tanılama ve değerlendirme*. İ.H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu (s. 164-187) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Altındağ-Kumaş, Ö. (2022). *Öğrenme güçlüğü olan öğrencilere matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 75-97) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Ayvazoğlu, N. R. (2022). *Zihin yetersizliği olan öğrencilere matematik eğitimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 21-46) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Bağlama, B. (2018). *Zihin yetersizliği olan öğrencilere matematik problem çözme becerisinin öğretiminde doğrudan öğretim yöntemiyle sunulan bilgisayar destekli video ile model olma öğretiminin etkililiği*. [Doktora Tezi], Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kıbrıs.

Barham, J. & Bishop, A. (1991). *Mathematics and the deaf children. language in mathematical education*. K. Durkin & B. Shire (Eds.), Language in mathematicial education:Research and practice (s. 179-187) içinde. Philadelphia: Open University Press.

Bender, W. N. (2005). *Differentiating math instruction*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Bender, W. N. (2014). *Learning disabilities. characteristics, ıdentification and teaching strategies*. Boston: Pearson Education Inc

Cavkaytar, A. (2019). *Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim*. İ. H. Diken (Ed.), Özel eğitime gereksinim duyan çocuklar ve özel eğitim (s. 3-29) içinde. Ankara: Pegem Akademi

Cohen, M. J. & Gerhardt, P. F. (2016). *Visual supports for people with autism: A guide for parents and professionals.* Toronto, ON: Woodbine House.

Cox, S.K. & Jimenez, B.A. (2020). Mathematical interventions for students with autism spectrum disorder: recommendations for practitioners. *Research in Developmental Disabilities. 105*(1), 103744.

Enç, M. (2005). *Üstün Beyin Gücü.* Ankara: Gündüz Eğitim.

Eripek, S. (2019). *Zihin yetersizliği olan bireyler ve eğitimleri*. Ankara: Babil Akademi.

Fridriksson, T. & Stewart, D. A. (1988). From the concrete to the abstract: Mathematics for deaf children. *American Annals of the Deaf*, 133(1), 51-55.

Gersten, R., & Chard, D. (1999). Number sense: rethinking arithmetic instruction for students with mathematical disabilities. *The Journal of Special Education, 33*(1), 18–28.

Gregory, R. (1998). Mythical Mechanisms (1). *Perception*, *27*(1), 3-6.

Goldstein, K. (1939). *The organism: a holistic approach to biology derived from pathological data in man*. New York: American Book Company.

Güçyeter, Ş. & Akgül, S. (2022). *Özel eğitimde matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 2-20) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Gürefe, N. (2022). *İşitme yetersizliği olan öğrencilere matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 132-167) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Gürel- Selimoğlu, Ö. (2022). *Görme yetersizliği olan öğrencilere matematik öğretimi*. Ş. Güçyeter (Ed.), Özel gereksinimli öğrencilere matematik öğretimi (s. 170-206) içinde. Ankara: Nobel Akademi.

Gürsel, O. (2017). *Özel gereksinimi olan öğrenciler matematik öğretim programını ve planını geliştirme.* O. Gürsel (Ed.). Özel gereksinimli öğrencilere matematik beceri ve kavramlarının öğretimi planlama ve uygulama (s.55-83) içinde. Ankara: Vize Akademik.

Kaymak, A. (2018). *Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu. bölüm: Otizm spektrum bozukluğu (OSB): tanım, sınıflama, yaygınlık ve nedenler*, İ.H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği otizm spektrum bozukluğu (s.164-187) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Kırcaali- İftar, G. (2019). *Otizm spektrum bozukluğu (OSB): Tanım, sınıflama, yaygınlık ve nedenler*. E. Tekin-İftar (Ed.). Otizm spektrum bozukluğu olan çocuklar ve eğitimleri (s. 1-23) içinde. Ankara: Vize Akademik.

Liu, C.C., Chou, C.C., Liu, B.J., & Yang, Y.W. (2006). Improving mathematics teaching and learning experiences for hard of hearing students with wireless technology-enhanced classrooms. *American Annals of the Deaf, 151*(3), 345-355.

Luckner, J.L. & Carter, K. (2001). Essential competencies for teaching students with hearing loss and additional disabilities. *American Annals of the Deaf, 146*(1), 7-15.

Maina, E. N., Oracha, P. A. & Indoshi, F. C. (2011). Curriculum factors influencing performance of deaf students in mathematics. *Educational Research*, *2*(3), 956-964.

Marschark, M., Lang, H. G. & Albertini, J. A. (2002). *Educating deaf students: From research to practice.* Oxford University Press.

Melekoğlu, M. & Çakıroğlu, O. (2018). *Özel öğrenme güçlüğü olan çocuklar*. Ankara: Vize Akademik.

Millar, S. (1994). *Understanding and representing space: theory and evidence from studies with blind and sighted children.* Oxford: Cladenron Press. World Health Organization, 2010.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2018). Matematik *Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1,2,3,4,5,6,7 ve 8.sınıflar).* http://müfredat.meb.gov.tr/adresinden 02.10.2023 tarihinde erişilmiştir

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), (2021). *Özel Hizmetler Yönetmeliği*. Ankara: MEB.

NCTM. (2000). *Principles-and-Standards*. Erişim adresi: https://www.nctm.org/Standards-and-Positions/Principles-and-Standards/ 13 Haziran 2023 tarihinde erişilmiştir.

Olkun, S. (2015). *6-11 yaş Türk çocukları örnekleminde diskalkuliye yatkınlığı ayırt etmede kullanılacak bir ölçme aracı.* (TUBİTAK Projesi, Proje No:111K545).

Orhan, S. ve Genç, K. (2015). Engellilere yönelik ülkemizdeki özel eğitim hizmet uygulamaları ve örnek ülke karşılaştırması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 35*(2), 115–147.

Öncül, N. (2018). *Zihin yetersizliği: özellikler*. İ.H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği otizm spektrum bozukluğu (s. 26-55) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

Özsoy, Y., Özyürek, M. & Eripek, S., (2006), *Özel eğitime muhtaç çocuklar ve özel eğitime giriş*. Ankara: Karatepe.

Öztürk, T. (2023). Özel Gereksinimli Bireylere Yönelik Verilen Eğitim Hizmetlerinin Karşılaştırılması: Türkiye-Almanya Örneği. *İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9*(1), 67-84.

Özyürek, M. (1998). *Görme engelliler.* Eskişehir: Açık Öğretim Fakültesi.

Pagliaro, C. M., & Kritzer, K. L. (2005). discrete mathematics in deaf education: a survey of teachers' knowledge and use. *American Annals of the Deaf, 150*(3), 251–259.

Prendergast, M., Spassiani, N. & Roche, J. (2017) Developing a mathematics module for students with ıntellectual disability in higher education. *International Journal of Higher Education*, *6*(3), 169-177.

Price, G.R., & Ansari, D. (2013). Dyscalculia: characteristics, causes andtreatments. *Numeracy, 6*(1), 1-16.

Robinson, C. S., Menchetti, B. M., & Torgesen, J. K. (2002). Toward a two-factor theory of one type of mathematics disabilities. *Learning Disabilities Research & Practice*, 17(2), 81-89.

Rosdiana, R., Budayasa, İ. K. & Lukito, A. (2019). *Female students' reasoning of primary school teacher education in solving geometry problems.* In 1st International Conference on Advanced Multidisciplinary Research (ICAMR 2018). April, Atlantis Press.

Root, J.-R. & Browder D.-M. (2019) Algebraic problem solving for middle school students with autism and intellectual disability, *Exceptionality, 27*(2), 118-132.

Rourke, B. P. (2005). Neuropsychology of learning disabilities: past and future. *Learning Disability Quarterly*, *28*(2), 111–114.

Sak, U., & Toraman, S. (Eds.). (2020). *Türkiye'de özel eğitim hizmetleri*. Afşar Ofset.

Schnepel, S., Krahenmann, H., Dessemontet, S., & Opitz, M.E. (2020). The mathematical progress of students with an intellectual disability in inclusive classrooms: results of a longitudinal study. *Mathematichs Education Research Journal, 32*(2), 103–119.

Soukup, M. & Feinstein, S. (2007). Identification, assessment, and ıntervention strategies for deaf and hard of hearing students with learning disabilities. *American Annals of the Deaf*, *152*(1), 56-62.

Tüfekçioğlu, U. (1998). *Farklı eğitim ortamlarındaki işitme engelli öğrencilerin konuşma dillerinin incelenmesi*. Eskişehir: Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı.

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIII

EDİTÖRLER

DOÇ. HALUK YÜCEL
PROF. DR. SERDA TÜRKEL OTER

EĞİTİM
yayınevi

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIII

Editörler: Doç. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6489-85-1
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

MÜZİK KÜLTÜRÜNE DAİR ÇEŞİTLİ GÖRÜŞLER-XIII
Editörler: Doç. Haluk Yücel, Prof. Dr. Serda Türkel Oter
324 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6489-85-1

Kitap bölümlerinden yazarlar sorumludur.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Adar, Ç, Kula, A. (2020). Tanburi Cemil Bey'in Peşrev Formundaki Eserlerinin Teknik Açıdan İncelenmesi, The Journal of Academic Social Science Yıl:8, Sayı: 100, s. 46-62.

Arel H. Sadettin.1991.Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları

Arslan, F. 2007. Sâfiyüddîn-i Urmevi ve Şereffiye Risâlesi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Aydemir, M. (2014). Türk müziği makam rehberi, (1. Baskı), İstanbul: Pan Yayıncılık.

Aydemir, M. (2017). "Tamburi Cemil Bey'in Etkilerine Dair". Yüzyıllık Metinlerle Tanburi Cemil Bey. ed. Hüseyin Kıyak. 364. İstanbul.

Bardakçı, M. (1986). Maragalı Abdülkâdir. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Bilgiç, G. K. (2019). TRT Repertuvarında Kayıtlı Tanburi Cemil Bey'in Saz Eserlerinin Form Ve Makâmsal Olarak İncelenmesi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Cemil Mesud. 2002. Tanburi Cemil'in Hayatı İstanbul: Kubbealtı Meşriyat.

Cevher, M. H. (1993). Tanburi Cemil Bey ve Rehber-i Mûsikî, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

Çetik, Ö., Gönül, M. (2020) "Cemil Bey'in, Hüseynî Viyolonsel Taksîminin Rehber-i Mûsikîye Göre Makam Tahlîli". İstem, 18/36: 347-359.

Çetik, Ö. (2022). Tanbûri Cemil Bey'in Yaylı Sazlarda İcrâ Ettiği Taksimlerin Tahlîli Ve Eğitime Yönelik Etüdlerin Oluşturulması, Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya.

Ezgi, S. (1953). Nazarî, Amelî Türk Mûsikîsi, cilt V. İstanbul Konservatuarı Neşriyatı, İstanbul.

Hatipoğlu, V. (2010). Cemil Bey'in Kemençe İcrasında Kullanmış Olduğu Süslemeler. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi(22), 115-128.

Hızır Ağa, Tefhîmü'l- Mâkâmât fî Tevlidi'n- Nagamat. Süleymaniye Kütüphânesi, Hafid Efendi Kitaplığı.

Judetz. E. P. (2002). Tanburi Küçük Artin, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Karadeniz, E. (1984). Türk Mûsikîsinin Nazarîye ve Esasları. Ankara: İş Bankası Yayınları.

Özcan, N. (1993). İslam Ansiklopedisi, "Tanburi Cemil" maddesi, cilt 7, s. 326-327.

Özel, A. E. (2010). Kemençe ile Eser _icralarından Hareketle Tanburi Cemil Bey'in Tavır Özellikleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 3 / 11.

Özkan, İ. H. (1998). Türk Musikisi Nazariyat Ve Usulleri, Ötüken Matbaası, İstanbul.

Öztuna, Y. (2000). Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Öztuna, Y. (1969).Türk musikisi Ansiklopedisi. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1.Basım,

Tura, Y. (2001). Kantemiroğlu Kitabu 'İlmi'l-Musiki 'ala vechi'l- Hurufat, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Tura, Y. (2006). Nâsır Abdülbâki Dede, İnceleme ve Gerçeği Araştırma Tedkîk ü Tahkîk. Pan Yayınları İstanbul.

Uslu, R. (2001). Mehmed Hafid Efendi Ve Musiki, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Yavaşça, A. (2000). Türk Musikisin 'de Kompozisyon ve Beste Biçimleri", Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul.

Yücel, H. (2016). Türk Sanat Müziği Açıklamalı Türler Bibliyografyası" Eğitim Yay. Konya

URL

https://islamansiklopedisi.org.tr/cemil-bey-tanburi (erişim tarihi 10.12.2023)

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/5e/Cenotaph_of_Tamburi_Cemil_Bey.jpg (erişim tarihi 10.12.2023)

KAYNAKÇA

Behar, C. (1998). *Aşk olmayınca meşk olmaz* (1. baskı). Yapı Kredi Yayınları.

Divan Makam (2018, Mart 28). *Vücud ikliminin sultanı sensin (sultanısın sen) - Faik Bey (Hacı) – Nihavend, v1, v2* https://divanmakam.com/forum/vucud-ikliminin-sultani-sensin-sultanisin-sen-faik-bey-haci-nihavend.36847/ Erişim Tarihi: 15.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *Kimseyi dil-teng-i azar etme sultanlık budur - Dellalzade - Mahur Buselik, v1* https://divanmakam.com/forum/kimseyi-dil-teng-i-azar-etme-sultanlik-budur-dellalzade-mahur-buselik.24266/ Erişim Tarihi: 15.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *O şuhun ey gönül düşnam-ı lali telh-bar olmaz - Tahir Efendi (Baba, Halifezade) – Saba, v1* https://divanmakam.com/forum/o-suhun-ey-gonul-dusnam-i-lali-telh-bar-olmaz-tahir-efendi-baba-halifezade-saba.28121/ Erişim Tarihi: 15.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *On kere demedim mi sana sevme dokuz yar - Belirsiz – Eviç, v1* https://divanmakam.com/forum/on-kere-demedim-mi-sana-sevme-dokuz-yar-belirsiz-evic.28351/ Erişim Tarihi: 14.12.2023

Divan Makam (2018, Mart 28). *Yine bağlandı dil bir nev-nihale - Zekai Dede – Neva, v1* https://divanmakam.com/forum/yine-baglandi-dil-bir-nev-nihale-zekai-dede-neva.38591/ Erişim Tarihi: 14.12.2023

Ekinci M.U. (2017). Not just any usul: Semai in pre-nineteenth-century performance practice. R. Harris ve M. Stokes (Ed.), Theory and practice in the music of the ıslamic world: Essays in Honour of Owen Wright (s. 42-72) içinde. Londra ve New York: Routledge.

İnal, İ. M. K. (1958). Hoş sada*: Son asır türk musikişinasları*, Maarif Basımevi

Kalan Müzik. (12 Kasım 2016). *Golden horn ensemble - yine Bağlandı dil [Karagöz'ün Şarkısı © 1996 kalan müzik]* [Video]. YouTube. https://youtu.be/x5virfaO4g4 Erişim Tarihi: 12.12.2023

Karagöz Hacıvat - Emin Şenyer. (2 Ocak 2022). *Tımarhane, Hayâlî küçük ali* [Video]. YouTube. https://youtu.be/CpFM1yTN6gg Erişim Tarihi: 14.12.2023

Oter, S. T. (2018). Itrî'nin ırâk makamındaki ağır semâîsi'nin beste-güfte yönünden tahlili, *Sobider: Sosyal Bilimler Dergisi*, 29(29), 31-51. https://doi.org/10.16990/SOBIDER.4542

Oter, S. T. (2019). Mâhur-Bûselik Hafif Bestesi Örnekleminde Dellâzâde İsmâil Dede Efendi'nin Bestekârlığına Dair Tespitler, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler III, Eğitim Yayınevi, Konya.

Türk Musikisi Vakfı. (2010). İstanbul 2010 avrupa kültür başkenti ajansı klasik türk müziği yönetmenliği [P1-4, DVD içinde]

KAYNAKÇA

Akman, F. (2012). *Halid Recep Arman'ın Çoksesli Türk Müziğinin Gelişimine ve Armoni Orkestrası Repertuvarına Katkıları.* İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yyaımlanmamaış Yüksek lisans Tezi.

Akman, F. (2021). Halit Recep Arman'ın yaşamı ve Türk askerî müziğine katkıları. *Rast Müzkoloji Dergisi*, 2595-2632.

Arman, H. (1958). *Tarihte Bahriye Mızıkaları.* İstanbul: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Meslek Kitapları.

Carse, A. (2012). *The History of Orchestration.* New York: Dover Edition.

Ertek, E. (2022). *Orkestrasyonda Flütün Yeri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlilik Tezi.

Gazimihal, M. (1957). *Yüzyıllar Boyunca Mehterhane ve Türk Müzik Kalkınışı.* İstanbul: Maarif Basımevi.

Kılıçaslan, E. (2012). *Tarihsel Süreç İçerisinde Bando ve Orkestralarda Pikolo'nun Yeri ve Önemi.* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Sanal, H. (1964). *Mehter Musikisi.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Say, A. (1997). *Müzik Tarihi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yay. 3. Basım.

Sevsay, E. (2019). *Orkestrasyon / Çalgılama ve Orkestralama Sanatı.* İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Tekin, E. (2020). Bando Yarbay Halit Recep Arman'ın Afganistan'da askerî müzik alanında bando çalışmaları ve besteleri. *Rast Müzikoloji Dergisi*, 2444-2470.

Üngör, E. (1960). Marşlarımız ve Düşündürdükleri. *Musiki Mecmuası*, 494-496.

Üngör, E. (1965). *Türk Marşları.* Ankara: Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yay.

Wagner, J. (1959). *Orchestration.* London: McGraw-Hill Book Company İnc.

İnternet Kaynakçası

Holoman, K. (2023, 12 11). *Oxford Music Dictionary*. Instrumentation and orchestration.: https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/display/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000020404 adresinden alındı

Kreitner, K. (2023, 12 11). *Oxford Music Dictionary*. Instrumentation and orchestration: https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/display/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000020404 adresinden alındı

Kaynaklar

Akarsu, B. (2017). Bilim Dünü, Bugünü, Yarını (Bilimin Doğası ve Bilim Tarihi). İstanbul: Cinius Yayınevi.

Akçetin Çalışkan, N (2021). Etik ve Akademik Camia. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), Akademide Etik İhlalleri Akademide Etik İhlalleri Yaşanmış Vakalar I (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslan, U. (2021). Bilimsel Etik İhlali Olarak İntihal Kavramı ve İlmî ve Edebi Eserlerde İntihal Suçu, *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29(2), 1557-1590.

Arslantürk, Y. ve Soyal, R. (2023). Fayda ve Zarar Unsurlarının Varlığının İntihal Yargılamasına Tesiri. *YBHD*, 8(1), 1-41.

Bakırman Demiral, B. (2016). İntihal Suçları. *CHKD*, 3(2), 57-77.

Çalışkan Akçetin, N. (2021). Etik ve Akademik Camia. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I,* (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Ensari, Y. ve Argüden, Y. T. (2021). Yolculuk: Bilimin Doğuşu, Gelişimi ve Yenilenmesi; İnsanoğlu ve Bilim. *Cerrahpaşa Med J*, 45(1), 1-4.

Erdem, A. R. (2021). Aynanın Arka Yüzü: Öğretim Üyesinin Bilim Etiği Sorumluluğu. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I*, (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Erdoğan, E. (2016). Bilimin Doğuşunu Tarihsel Süreklilik İçerisinde İrdeleme Bilimin Doğuşu. *Lokman Hekim Dergisi*, 6(3), 165-173.

Hürrem, Ü. (2013). *İntihalin Cezai Yaptırımı.* Erişim tarihi: 10.12.2023. https://www.umithukuk.com/?s=64

Kahyaoğlu Bozkuş, S. ve Balkan, B. (2021). Bilimsel Yayınların Etik Açısından Kamusal Niteliği. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I*, (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Kasnakoğlu Tarı, B. ve Kalender, Y. (2021). Akademik Etik Konusunda Bazı Gözlemler. F. Apaydın ve S. K. Çelik (Ed.), *Akademide etik ihlalleri yaşanmış vakalar I*, (s. 3-6). Nobel Akademik Yayıncılık.

Köker, S. (2022). *Türk Dili ve Edebiyatı Tamamı Çözümlü Soru Bankası*. Ankara: Pegem yayınları.

Mahmutoğlu, A. (2009). Etik ve Ahlâk; Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler. Türk İdare Dergisi, 81(463-464), 225-249.

San, İ. (1998). Sanatlar Eğitimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 34(1), 23-34.

Uçak N. Ö. ve Birinci, H. G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. Türk Kütüphaneciliği, 22(2), 187-204.

Uçak, N. Ö. (2010). Bilimsel İletişim ve intihal. *Sosyal Bilimlerde Süreli Yayıncılık: V Kurultay Bildirileri içinde*. Ankara: ULAKBİM.

Unat, Y. (2021). Bilim Tarihi Disiplini ve Bilim Tarihine Farklı Yaklaşımlar. Üniversite Araştırmaları Dergisi, 4(ÖS), 1-8.

URL 1: https://sozluk.gov.tr/ Erişim tarihi: 10.12.2023

URL 2: https://guzel-sanatlarin-siniflandirilmasi.nedir.org/ Erişim tarihi: 10.12.2023

URL3: https://ts2.space/tr/muzikte-chatgpt-4-beste-yapma-sarki-sozleri-ve-isbirligi/#google_vignette Erişim tarihi: 10.12.2023

Yaşar, E. (2018). Akademik intihal, nedenleri ve çözüm önerileri. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 1(1), 34-44.

Kaynakça

Aksın Çevik A. E. (2021) Beste Formundaki Eserlerin Biçim, Ezgi ve Usûl Açılarından İncelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). *Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü,* Ankara.

Devellioğlu F. (1999) *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Aydın Kitabevi, Ankara.

Dilçin C. (2019) *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi.* Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Doğan D. M. (2013) *Doğan Büyük Türkçe Sözlük*, Yazar Yayınları, Ankara.

Gürel R. (t.y.) *Enderunlu Osman Vâsıf Bey ve Divânı*, Kitap Matbaacılık, İstanbul.

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü (2023). Devlet Korosu Nota Arşivi, https://www.devletkorosu.com/index.php/nota-arsivi/nota-arsivi (E. T. 25.11.2023)

Özalp, N. (2000) Türk Musikisi Tarihi-1, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

Öztuna Y. (1996) *Dede Efendi*, Kültür Bakanlığı Yayınlar /811 Yayımlar Dairesi Başkanlığı Türk Büyükleri Dizisi /39, Ankara.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (2023) https://sozluk.gov.tr/ (E. T. 28.11.2023)

Türkel Oter S. (2018) Klasik Türk Mûsikîsi'nde Sözlü Eserlere Yönelik Olarak Yeni Bir Form Analiz Yöntemi Önerisi, *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, (10) 39: 292-309.

Türkel Oter S. (2019) *Dede Efendi'nin "Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Feûlün" Vezninde Bestelediği Eserlerinde Usûl-Vezin Kullanımı*, Müzik Kültürüne Dair Çeşitli Görüşler -II, Eğitim Yayınevi, Konya.

Yarar M. T. (2009) *Dilden Dile*, T. C. Konya Valiliği İlk Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Konya.

Yekta R. (1966) *Dede Efendi,* Yaşar Matbaası, İstanbul.

Kaynakça

Akdoğu, O. (1990) Hüseyin Sadeddin Arel Türk Musıkisi Nazariyatı Dersleri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Behar, C. (2014). Aşk Olmayınca Meşk Olmaz, Yapı Kredi Yayınları, 5. Basım, İstanbul.

Güray, C. (2017). Bin Yılın Mirası Makamı Var Eden Döngü, Pan Yayıncılık , 2. Basım İstanbul.

Kutluğ, Y.F. (2000) Türk Musıkisinde Makamlar, Yapı Kredi Yayınları

Mantı, D. (2011). Klasik Türk Musıkisi'nde Az Kullanılan Makamlar, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları No 2399, Halk Bilim Araştırma Merkezi Yayınları No 9 Eskişehir.

Özkan, İ. H. (2003), Türk Mûsıkîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri, Ötüken Yayınları, İstanbul.

Sipahi, S. (2018). Alâeddin Yavaşca, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 2. Basım.

Kullanılan İnternet Kaynakları

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/04_liste_harici/rahatul_ervah/rahatulervah_pesrev_alaeddin_yavasca.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/04_liste_harici/rahatul_ervah/rahatul_ervah_ss_alaeddin_yavasca_ney.pdf

Kaynakça

Akdoğu, O. (2001). Kutsal Hazinemiz Türk Halk Müziği, Emka Matbaa Basım, İzmir.

Haşhaş S. (2022). Türk Halk Müziği THM Bilgileri Uzun Havalar Kırık Havalar, Efe Akademi Yayınları. 1.Basım, İstanbul.

Kaçar, Y. G. (2012). Türk Musıkisi Rehberi, Maya Akademi, Ankara**.**

Mirzaoğlu, F.G. (2000). Zeybek Türküleri ve Dansları, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Özalp, N. (2000) Türk Musıkisi Tarihi, Milli Eğitim Bakanlığı yayınları, 2. Basım

Özbilgin, M.Ö. (2014). EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi, Sayı,4

Öztürk, O.M. (2003). Zeybek Kültürü ve Müziği, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi.

Kullanılan İnternet Kaynakları

https://www.neyzen.com/ney_klasik_eserler.html

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/016_buselik/buselik_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/082_segah/segah_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/043_huseyni/huseyni_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/066_nihavend/nihavend_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/029_ferahnak/ferahnak_zeybek_vecdi_ https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/028_ferahfeza/ferahfeza_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/038_hicazkar/hicazkar_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/075_rast/rast_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/02_klasik_eserler/034_hicaz/hicaz_zeybek_vecdi_seyhun_viyolonselist.pdf

KAYNAKÇA

Akçura, G. (2019a). *Bir Şehr-i İstanbul ki….* İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Akçura, G. (2019b). *İstanbul şarkıları*. İstanbul: Oğlak Yayıncılık.

Aksoy, B. (2009). *Geçmişin mûsikî mirasına bakışlar.* İstanbul: Pan Yayınları.

Aksüt, S. (1967). *500 yıllık Türk musikisi antolojisi*. İstanbul: Türkiye Yayınları

Alvan, T. (2013). *Said Paşa İmamı Hasan Rıza Efendi*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Yay.

Alvan, T. & Alvan. M. H. (2016). *Saz ve söz meclisi*. İstanbul: Şule Yayıncılık.

Ataman, S. Y. (1987). *Mehmed Sadi Bey.* Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Andrews, W. G. (2000). *Şiirin sesi, toplumun şarkısı*. İstanbul: İletişim Yayınları

Ali Rıza Bey. (t.y). *Bir zamanlar İstanbul*. İstanbul: Tercüman Yay.

Alus, S. M. (1948). Geçmiş günlerin husûsî hânendelerinden. *Türk Musikîsi Dergisi, 10*(1), 6-7.

Alus, S. M. (1994). *İstanbul yazıları*. İstanbul: İ.B.B. Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yay.

Andrews, W. G. (2000), *Şiirin Sesi, Toplumun Şarkısı*, İletişim Yay., İstanbul

Ayan, Ö. (2020). *Saadet Güldaş'ın arşivindeki mûsikî sohbetleri*. İstanbul: Kubbealtı Yay.

Ayas, G. (2014). *Mûsikî İnkılâbı'nın Sosyolojisi.* (1.Baskı). Doğu Kitabevi, İstanbul

Ayvazoğlu, B. (1997). *Aşk estetiği*. İstanbul: Ötüken Yay.

Ayvazoğlu, B. (2007), *Ney'in Sırrı,* Kapı Yay., İstanbul

Ayverdi, İ. (2008), *Büyük Misalli Türkçe Sözlük* (3 Cilt), Kubbealtı Yay., İstanbul

Barkçin, S. Ş. (1999), *Ahmed Avni Konuk / Görünmeyen Umman,* Klâsik Yay., İstanbul

Balcı, R. (2010). *Enderunlu Hafız İlyas Ağa'nın hatıraları: Saray günlüğüm*. İstanbul: Yitik Hazine Yayınları.

Baloğlu, B. Ş., ve Büyükduman, B. (2021). Fasıl tarihinde dönüşüm ve direklerarası fasıl refakat gelenekleri. *Rast Müzikoloji Dergisi, 9*(2), 2783 - 2804.

Becker, H. S. (2016). *Toplumu Anlatmak.* Ankara: Heretik Basın Yayın

Behar, C. (Haziran 2003), *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz,* YKY, İstanbul

Behar, C. (Kasım, 1987), *Klâsik Türk Musikîsi Üzerine Denemeler*, Bağlam Yay,

Behar, C (2005), *Mûsikiden Müziğe,* YKY, İstanbul

Behar, C. (1993), *Zaman-Mekân-Müzik,* Afa Yay., İstanbul

Benlioğlu, S. (2018). *Saray ve musikî: III. Selim ve II. Mahmud dönemlerinde musikînin himayesi*. İstanbul: Dergâh Yayıncılık.

Bertuğ, İ., ve Kıyak, H. (2022). *İstanbul'un sesi: 40 yılın ardından Münir Nureddin Selçuk*. İstanbul: Kubbealtı Yay.

Birer, M. (2015). *Müzik malzemesinde kültürel etkileşim alanları: Osmanlı dönemi Türk makam müziğinde "yabancı" katmanlar ve yapısal dönüşümler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Haliç Üniversitesi, İstanbul

Birer, M. (2023). *Türk makam müziği vokal performanslarında gelenek-modernite eksenli dönüşümler.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ankara

Birsel, S. (1983). *Ah Beyoğlu vah Beyoğlu*. İstanbul: İş Bankası Yayınları.

Bulut, M. H. (2017). Klasik kavramı ve klasik Türk müziği üzerine bir çalışma. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi, 3*(1), 181-186.

Buzan, T. & Buzan, B. (2013). *Zihin Haritaları.* İstanbul: Alfa Yayınları

Cemil, M. (2002). *Tanbûrî Cemil'in hayatı*. İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.

Ceylan, C. (2005). *Ölümünün 120. yılında Hacı Ârif Bey*. İstanbul: İ.B.B. Kültür Müdürlüğü Yayınları.

Chomsky, N. (2001). *Dil ve Zihin*, Ankara: Ayraç Yay.

Cohen, P. A. (1999). *Topluluğun Simgesel Kuruluşu,* Ankara: Dost Yay.

Çetinkaya, Y. (2011). Mevlevilikte Müzik Felsefesi: Mesnevî'de Aşk, Mûsikî, Ney. *İnsan ve Toplum, 1*(2), 12-15.

Çoruk, A. Ş. (2011). *Hâfiz Hızır İlyas Ağa: Osmanlı Sarayında Gündelik Hayat (Letâif-i Vekâyi'-i Enderûniyye*. İstanbul: Kitabevi Yayıncılık.

Çuhadar, B. U. (2020). Türk Müziğinde Bir Kültürel Aracılık Biçimi Olarak Meşk. *The Journal of International Research-Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,, 13*(69), 826-833.

Dağtaşoğlu, A. E. (2016). Müzik, tasavvuf ve felsefe bağlamında perde kavramı. *Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 6*(11), 69 - 94.

Doğrusöz, N., ve Ergur, A. (2017). *Musikinin asrî prensi Ali Rıfat Çağatay*. Ankara: Gece Kitaplığı.

Ege, G. B. (2022). *Sosyoloji, göstergebilim ve Türk mûsıkîsi*. İstanbul: Bilge Kültür-Sanat.

Ergun, S. N. (1942). *Türk mûsikîsi antolojisi 1-2*. İstanbul: Rıza Koşkun Matbaası.

Feldman, W. (1996). *Music of the Ottoman court*. Berlin: VWB-Verlag für Wissenschaft und Bilding.

Filizok, R. (2019b). "Roman Jakobson'un Bildirişim Modeli: Dil ile Bildirişimin (Communication) Temel Elementleri". http://www.ege-edebiyat.org/wp/?p=679&

Gans, H. J. (2012). *Popüler kültür ve yüksek kültür*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

Günay, D. (2004). *Dil ve iletişim.* İstanbul: Multilingual

Güray, C. (2010). Semadan Semaha Bir Sonsuz Devir. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi (AHCI),, 56*(Alevilik Özel Sayısı).

Güven, U. Z. (2022). *Müzik beğenileri üzerine sosyolojik bir bakış*. İstanbul: Lakin Yayıncılık.

Hisar, A. Ş. (2006). *Boğaziçi mehtapları*. İstanbul: Yapı Kredi Yay.

İnal, İ. M. K. (1958). *Hoş Sadâ,* Türkiye İş Bankası Kültür Yay. İstanbul

İnalcık, H. (2005). *Şâir ve Patron.* (2.Baskı). Doğu Batı Yayınları, Ankara

İrtem, S. K. (1999). *Osmanlı sarayı ve haremin içyüzü: Muzıka-i hümayun ve saray tiyatrosu*. İstanbul: Temel Yayıncılık.

Jakobson, R. (1990). *Sekiz yazı.* İstanbul: Düzlem Yayınları

Karakışla, Y. S. (2015). *Eski zamanlar eski insanlar: Osmanlı toplumsal tarihi üzerine yazılar (1876-1926)*. İstanbul: Doğan Kitap.

Kılıç, M. E. (2012). *Tasavvufa giriş*. İstanbul: Sufi Kitap.

Kongar, E. (1992). *İmparatorluktan günümüze Türkiye'nin toplumsal yapısı 1-2*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Keskiner, B. (Aralık 2005), *Ayrı Bir Dünya,* Alif Art, İstanbul

Koçu, R. E. (1958). *İstanbul Ansiklopedisi,* İstanbul Ansiklopedisi Yay. İstanbul

Menteş, M. Ü. (2011). *Semâ Âyini: Semboller ve Anlamlar*. İstanbul: Cinius Yayınları.

Meriç, N. (2000). *Osmanlı'da gündelik hayatın değişimi: Âdâb-ı muâşeret*. İstanbul: Kaknüs Yay.

Mithat, A. (2001). *Avrupa adab-ı muaşereti yahut alafranga*. Ankara: Akçağ Yay.

O'Connel, J. M. (2013), *Alaturka: Style in Turkish Music (1923-1938*), SOAS Musicology Series, Ashgate, Surrey

Ortaylı, İ. (1987), *İstanbul'dan Sayfalar,* Hil Yay., İstanbul

Özalp, N, M., (2000), *Türk Musikisi Tarihi II*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

Özbilen, N. Ö, (2007), *Fasıl Şarkıcılığı Açısından Türk Makam Müziği'nde Süslemeler*, İ.T.Ü.S.B.E., Basılmamış Sanatta Yeterlilik Tezi, İstanbul

Öztürk, O. M. (2017). *Osmanlı Mûsikîsinde "Havas Beğenisine Mahsusiyet"in Tezahürü Olarak Klasik Üslûp,* Sosyoloji Dergisi, 37(2), 343-387

Popescu-Judetz, E.(Temmuz 1998), *Türk Musikîsi Kültürünün Anlamları*, Çeviren: Bülent Aksoy, Pan Yay., İstanbul

Sağman, A. R. (2014). *Meşhur Hâfız Sami Merhûm*. Ankara: Türk Diyanet Vakfı Yay.

Sayın, Ö.& Bostancı Ege, G. (2013). Müziğin Toplumsal ve Göstergebilimsel Temelleri, Ege Eğitim Dergisi 2013 (14)2: 106-1171

Saz (Hanım), L. (2000), *Anılar / 19. Yüzyılda Saray Haremi,* Çeviren: Şen Sahir Sılan, Kurtiş Matbaacılık, İstanbul

Schechner, R. (2015). *Ritüelin Geleceği: Kültür ve Performans Üzerine Yazılar*. Ankara: Dost Yayınevi

Sevengil, R. A. (?), *İstanbul Nasıl Eğleniyordu,* İletişim Yay., İstanbul

Sürelsan, İ. B. (1984). İnce saz takımlarımız. *Mızrap Dergisi, 26*, 6-7.

Şeker, Ş. (2013). *Ders ile sohbet arasında: Ondokuzuncu asır İstanbulu'nda ilim*. İstanbul: Kültür ve Sanat Meclisleri, Zeytinburnu Belediyesi.

Şentürk, R. (2016). *Müzik ve kimlik*. İstanbul: Küre Yayıncılık.

Tanpınar, A. H. (2000), *Yaşadığım Gibi,* Dergâh Yay., İstanbul

Tanrıkorur, C. (Aralık 2003), *Osmanlı dönemi türk musikîsi,* Dergâh Yay., İstanbul

Töreyin, A. M. (2015). *Ses eğitimi: temel-kavramlar-ilkeler-yöntemler*, Ankara: Sözkesen Matbaacılık

Tura, Y. (2001). *Kitâb ü İlmü'l Mûsikî a'lâ Vechi'l Hurûfât, Tura Yay*. İstanbul: Yapı Kredi). Yay.

Uzunçarşılı, İ. H. (1977). *Osmanlılar zamanında saraylarda musiki hayatı*. Ankara Belleten.

Yazıcı, Ü. (2011a). *Lem'î Atlı hakkında yazılanlar ve eserleri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yay.

Yektâ, R. (Ekim 2000), *Esâtîz-i Elhân*, Pan Yay., İstanbul

Zobu, V. R. (1977), *O Günden Bugüne,* Milliyet Yay., İstanbul

https://www.youtube.com/watch?v=Ru8IaXOxONg (Erişim: 11.11.2023)

https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/ben-ki-hakanlar-hakani-sen-ki-fransa-vilayeti-krali-fransuvasin/228408 (Erişim: 20.10.2023)

https://muhaz.org/roman-jakobsonun-bildirisim-modeli.html (Erişim: 10.10.2023)

4A ve 4B bölümleri sekizer ölçüden oluşup, melodik yapı ve güfte açısından 2A ve 2B bölümleriyle aynıdır. Her İki bölümde de Çargâh makamı işlenmiş, yine her iki bölümün yedinci ölçülerinde Bestenigâr gösterilmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada Çargâh Mevlevi Ayinin ölçüleri harfler ve sayılar ile kodlanarak makamsal analizi yapılmıştır. Eser içerisinde tekrar eden melodik yapılar benzerlik taşıdığı ölçülerin kodları ile eşitlenerek gösterilmiştir. Eser içindeki makamsal geçkiler Saba, Bestenigar, Uşşak, Kürdi, Nikriz, Hicazkar, Bayati olarak tespit edilmiştir. Bu geçkilerden yola çıkarak Çargah Makamı kullanımının sadece bir majör dizi olarak açıklanması doğru değildir. Fakat Arel – Ezgi – Uzdilek sistemindeki Çargah Makamı'nın sadece sistemin kolay anlaşılması amaçlı bir yol gösterici olarak kabul etmek daha doğru olacaktır.

KAYNAKÇA

Bardakçı, M.(1986). Maragalı Abdülkadir, Pan Yayıncılık, İstanbul.

Levendoğlu. O. (2002). XIII. Yüzyıldan Günümüze Varlığını Sürdüren Makamlar ve Değişim Çizgileri, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kullanılan İnternet Kaynakları

https://www.neyzen.com/nota_arsivi/03_mevlevi_ayinleri/cargah_ayin_nayi_osman_dede_ney.pdf

Şekil 11: Kemençeci Nikolaki Müstar Peşrev

Şekil 12: Kemençeci Nikolaki Müstar Peşrev

Şekil 13: Şakir Ağa Müstear Şarkı Evvel Benim Nazlı Yarim

SONUÇ

İncelenen makamlara bakıldığında Hüseyni Makam'ında aralık kullanımının 5'li la – mi (dügah, hüseyni) ve 7'li la – sol (dügah, gerdaniye) biçiminde şekillendiği tespit edilmiştir.

Rast Makamı'nda aralık kullanımının 4'lü re- la (yegah, rast) ve 3'lü sol- si (rast, segah) olarak kullanıldığı görülmüştür.

Müstear Makamı aralık kullanımı ise kromatik olarak görülmüştür. Makamın donanım ve krakteristik özelliğinden dolayı bu aralık si- do- do diyez ve re (segah, çargah, nimhicaz, neva) olarak gruplandırılabilir.

Tespitler ele alındığında bu aralık kullanımlarının Türk Müziği öğrencilerine seyir, solfej ve ses eğitimi derslerinde vurgulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Özkan, İ. H.,"Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri", Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2003

Öztuna Y. Türk Musikisi Kavram Ve Terimleri Ansiklopedisi, (2000), Ankara

Kaçar, Gülçin.Y. Türk Müsikisi Rehperi,(2012), Ankara

https://islamansiklopedisi.org.tr/huseyni

https://islamansiklopedisi.org.tr/mustear

https://islamansiklopedisi.org.tr/rast

Kaynakça

Evin, Aylin (Küçükçelebi). "*Uzun Havalar/ Aylin Evin (Küçükçelebi)".* Ankara: Kültür Bakanlığı, 2002.

Kaptan, Zekeriya. "*Türk Halk Müziği Nazariyatı: Temel Bilgiler".* Sivas: Esform Ofset San. İth. İhr. Tic. Ltd. Şti., 2018.

Karakuş, İdris. "*Türk Kültüründe Bozlaklar-1 (Orta Anadolu Bozlakları)".* Ankara: Yüce Erek Yayınevi, 2005.

Önal, Hamit. "*Hacı Taşan Türkülerinde Makam".* Ankara: Gece Kitaplığı/Gece Akkademi, 2018.

Öncel, Mehmet. "*Türk Halk Müziği Formlar-Çalgılar ve Yedi Bölgeden Hikâyeli Türküler".* İstanbul: Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti., 2022

Özbek, Mehmet. "*Türk Halk Müziği El Kitabı I: Terimler Sözlüğü".* Ankara: AYK Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, 1998.

Özgül, Mustafa. Turhan, Salih. Dökmetaş, Kubilay. "*Notalarıyla Uzun Havalarımız".* Ankara: Cem Veb Ofset Ltd. Şti., 1996.

Tokel, Bayram Bilge. *Neşet Ertaş Kitabı*, (2.Baskı) Ankara: Akçağ Basım Yay. Pazar. A.Ş., 2000.

Tonga, Necati. "*Keskinli Hacı Taşan'nın Hayatı Ve Sanatı Üzerine".* Türk Yurdu Dergisi; ISSN: 1300-2333, Yıl: 2001; Cilt: 21, Sayı: 167

Web Kaynakları

http://www.turkishmusicportal.org/tr/besteciler/detay/haci-tasan
https://www.youtube.com/watch?v=A5Hnc9uGzTs
https://www.youtube.com/watch?v=1pIVZ7zSUww
https://www.youtube.com/watch?v=phwJYEU4L6Y
https://www.youtube.com/watch?v=Qb59_aR_9Bk
https://www.youtube.com/watch?v=f9LtsRae6AY
https://www.youtube.com/watch?v=B5FaUq_sOvU
https://www.youtube.com/watch?v=0nShGt8htEU
https://www.youtube.com/watch?v=aSbcLaJ9EPc
https://www.youtube.com/watch?v=s3ZAzIlUztc
https://www.youtube.com/watch?v=TakM4oc7VoM
https://www.youtube.com/watch?v=6P32F1lrSKQ
https://www.youtube.com/watch?v=4xEaQBDH0tU
https://www.youtube.com/watch?v=wvupOG9bY-A
https://www.youtube.com/watch?v=Jp5d9ppmlyI
https://www.youtube.com/watch?v=Av9l-NiqcxE
https://www.youtube.com/watch?v=DY0c14pwlzI
https://www.youtube.com/watch?v=GTqLgPsiCH8
https://www.youtube.com/watch?v=j85OyVuZP3c

Kaynakça

ÇELEBİ, Binnur. "Anadolu'da Hitit Sosyal Yaşamında Kadının Yeri ve Önemi". Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, 2007.

UYAR BOZDAĞLIOĞLU, E. Yasemin. "Türkiye'de İşsizliğin Özellikleri ve İşsizlikle Mücadele Politikaları". *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 10, Sayı: 20, 2008, ss.45-65.

ÜNAL, Ali. "Kırgız Toplumunda Geçmişten Günümüze Kalın (Başlık Parası) Geleneği". *Milli Folklor*, Cilt: 17, Sayı: 131, 2021, ss. 47-61.

TURAN, Ahmet. "Törelerimizde «Kalın» (Başlık) Âdeti" *Milli Folklor Dergisi*, Sayı.12, 1991, ss. 39-42.

TÜYLÜOĞLU, Şevket. ALBAYRAK, Ali Sait. "Hayat Pahalılığı Ve Türkiye'de İllerin Hayat Pahalılığı Sıralamasını Belirleyen En Önemli Faktörlerin Ridge Regresyon Analiziyle İncelenmesi" *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 2, 2010 ss. 63-91.

https://www.darphane.gov.tr/cumhuriyet-donemi-tedavul-paralari Erişim: 10.12.2023 14:24

https://www.sikke.net/1940-10-para-detay-54 Erişim: 10.12.2023 14:26

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 14:45

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 14:56

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 14:48

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 15:00

https://sozluk.gov.tr Erişim: 10.12.2023 15:22

https://islamansiklopedisi.org.tr/akce Erişim: 10.12.2023 15:25

https://islamansiklopedisi.org.tr/akce Erişim: 10.12.2023 15:40

https://islamansiklopedisi.org.tr/mecidiye Erişim: 10.12.2023 15:42

kullanılması hedefine de ulaşılmıştır. Rey ve eseri *Güneşli Manzaralar* da bu hedefe ulaşan ilk örneklerden olmuştur. Bestecinin de bu hedefe ulaşmak amacıyla türküleri bozmamaya özen göstererek süitini yarattığı belirlenmiştir. Süit piyanistlik açısından değerlendirildiğinde ise bestecinin türküleri çoksesli dokuya uyarlamasında sağ ve sol el kullanımında kimi zaman teknik ve/ya yorumlama açısından zorluklar ortaya çıkmaktadır. Bu piyanistlik zorluklar, bestecinin de bazı türküleri uyarlarken zorlandığı ritmik kalıplardır.

Son sözde bir piyanist olarak bu eserin daha geniş dinleyici kitlesine ulaşmasını ve Türk bestecileri eserleri arasında hakkettiği yeri bulmasını temenni ediyorum.

Teşekkür

Ön bilgileri veren Prof. Yalçın Tura'ya ve eseri incelerken yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Seyit Yöre'ye teşekkürlerimi sunarım.

Kaynaklar

Aracı, E. (Aralık, 2015). Hatıradan ibaret kalan şehirde gezintiler. *Andante*, ss. 48-52. https://emrearaci.weebly.com/uploads/1/3/8/7/13873024/copyright_emre_araci_-_andante_december_2015.pdf

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1927). Harmandalı. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter III. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 3.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1927). Oyun Havası. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter III. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 13.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Hapishane Türküsü. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter IV. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 15.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Karşıdan karşıya olur mu böyle. *Anadolu Halk Şarkıları*- Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 7.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Bir güzele bakıp gönlümü verdim. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 26.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı (1928). Çenber. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 26.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Şu derede telli kurşun harladı. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 27.

Dâr'ül-Elhân Külliyatı. (1928). Çelik pazarından ufacık taşlar. *Anadolu Halk Şarkıları*-Defter VI. İstanbul: Evkaf Matbaası, s. 32.

İlyasoğlu, E. (1997). *Cemal Reşit Rey: Müzikten İbaret Bir Dünyada Gezintiler.* İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Rey, C. R. (1927). Takrîz. *Anadolu Halk Şarkıları* Defter III içinde (ss. 4-7). İstanbul: Evkaf Matbaası (Çev. E. S. Tanyeli, ed. S. Yöre, 2022).

Rey, C. R. (1928). Halk Türkülerimize Bir Nazar. *Anadolu Halk Şarkıları* Defter IV içinde (ss. 3-6). İstanbul: Evkaf Matbaası (Çev. E. S. Tanyeli, ed. S. Yöre, 2022).

Rey, C. R. (1930-31). *Güneşli Manzaralar* (Yayınlanmamış notasyon, ed. Y. Tura). İstanbul.

Tura, Y. (t.y.). Güneşli Manzaralar [Önsöz] (Yayınlanmamış metin). İstanbul.

Ünlü, C. (2004). *Gel Zaman Git Zaman: Fonograf-Gramofon-Taş Plak*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Yöre, S. (2018). Türk ulusuna müzik arayışları; Sentez mi kültürel transplantasyon mu? Fırat Kutluk (Ed.), *Cumhuriyetin Müzik Politikaları* içinde (s. 1-14). İstanbul: h2o Kitap.

SONUÇ

Bu çalışmada Carl Reinecke'nin Op.288 Flüt ve Orkestra için Ballade eseri, icracıların daha bilinçli ve efektif performans sergilemeleri amacıyla içerik analizi yapılmıştır. Çalışılacak eserlerin dönem özellikleri ve o döneme ait sosyo-kültürel ve politik yapının eserin içeriğine etkisi unutulmamalıdır. Bestecilerin yaratıcılık özelliklerinin kendi yaşadıkları dönemden ve hayat şartlarından etki alabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Eser çalışması sırasında klasik ve barok dönemde gördüğümüz sınırlı nüans ifadeleri, romantik dönemle birlikte çok daha geniş bir kelime haznesine dönüşmektedir. Bu da flüt icracılarının dönemin flüt renklerinin yelpazesini en yüksek verimle kullanabilmesine fırsat sağlamaktadır. Eser çalışılırken sadece flüt partisi değil, orkestra ve piyano eşliğinin de bulunduğu partitürden dikkatle ve not alınarak çalışılması akademik performansı arttırabilir. Diğer enstrümanlardan farklı olarak flüt, ağızlık yapısının ve ses çıkarmaya yönelik üfleme tekniği ile icracılara oldukça farklı ve etkili ton yapısında ve renklerde geçiş sağlayabilmektedir.

Diğer müzik formlarından farklı olarak "Ballade", kelime kökenindeki halk şiiri, şarkısı anlamı ile çalgı performansında da aynı etkiyi yaratabilecek nitelikte bir müzik formudur. Carl Reinecke'nin Op.288 numaralı bu eserinde de olduğu gibi bu renkler, icracının donanımlı bir teknik ve ton yapısıyla cesurca ve kolaylıkla seslendirilebilir.

KAYNAKÇA

BETHEA, Stephanie. (2008). The Flute Music of Carl Reinecke. University of Washington ProQuest Dissertations Publishing,Washington.

BLİZZARD, J. (2007). Expanded tonality: The treatment of upper and lower leading tonesas evidenced in Sonata 'Undine', IV by Carl Reinecke, Yayımlanmamış Master Tezi, University of Florida, Florida.

CANGAL, Nurhan. (2021). Müzikte Formlar.Arkadaş Yayınevi, Ankara.

DİK,C. (2019) .Carl Reinecke'nin 'Undine' Flüt Sonatının Hikâyesi Ve İncelenmesi, Ekev Akademi Dergisi, Cilt 23 Sayı 78 (123-136)

DOĞAN UĞURLU,E. (2022).Fransız Flüt Ekolü ve Paris Konservatuvarı Morceu Impose Geleneği. Gece Kitaplığı,Ankara.

MİMAROĞLU,İ. (1999). Müzik Tarihi. Varlık Yayınları,İstanbul.

SAY, A. (2005). Müzik Sözlüğü, Müzik Ansiklopedisi Yayınları,Ankara.

SELANİK,C. (1996). Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni. Doruk Yayımcılık, Ankara.

USMANBAŞ, İlhan. (1974). Müzikte Biçimler. Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Görsel 1 ve Görsel 2: REINECKE C. Op.288 Flüt ve Orkestra için Ballade.

https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/6/63/IMSLP620650-PMLP120183-Reinecke_Ballade_op_288_SCORE_Jacopo_Tore.pdf

Görsel 3, Görsel 4, Görsel 5, Görsel 6: REINECKE C. Op.288 Flüt ve Orkestra için Ballade (Flüt ve piyano için uyarlama).

https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/e/e6/IMSLP58594-PMLP120183-Reinecke_Ballade_op288_Piano.pdf

Bu çalışmada, incelenen Schubert liedlerin solo piyano için düzenlenmiş uyarlamalarına yer verilerek piyano eşliklerini yalnızca 'piyano eşliği' olarak değil, bir piyano eseri olarak değerlendirebilme konusuna dikkat çekilmek istenmiştir. Aynı zamanda yalnızca piyano için yazılmış eserleri icra ederken de bir vokal tarafından seslendiriliyormuş gibi, müzikal çizgiyi fark edebilme takip edebilme gibi konuların önemli olduğu düşünülmektedir. Piyano eserlerinde yer verilen müzikal unsurların, cümlelerin, ifade aktarımının liedler özelinde çalışmalar yapılarak çok iyi anlaşılabileceğine inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

AKKILIÇ, D., Lied Sanatında F. Schubert ve "Schwanengesang" Lied Dizisinden "Standchen"ın İncelenmesi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Haziran 2010, Cilt 12 Sayı 1 (434-444)

BORAN, İ., ACAR, K.Y., Kültürel Tarih Işığında Çok Sesli Batı Müziği, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2022

BÜKE, A., Romantizmin Işığı Clara, Can Sanat Yayınlar A.Ş., İstanbul, 2017

ÖNAL, S., Romantik Dönemdeki Franz Schubert'in Lied Formuna Katkıları, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı, Adana, 2010

SABAR, G., Liedler ve Ozanlar, Pan Yayıncılık, İstanbul, 2013

SAY, A., Müzik Tarihi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, 1995

SCHUBERT, F., Schwanengesang Lieder-Cyclus für Eine Singstimme und Klavierbegleitung, 1828

YALINKILIÇ, E. KESER VAROL, S., Müzik Tarihinde Klasik-Romantik İkilemi: Franz Schubert'in Do Minör Impromptu'su (D.899 No.1) Üzerinden Bir İnceleme, Sahne ve Müzik Eğitim - Araştırma e-Dergisi, 2023; 9(16): 55-80

KAYNAKÇA

Alpay, T. Ö. (2010). Romantik Dönemde Varyasyon ve Johannes Brahms'ın Solo Piyano İçin Varyasyonları, Sanatta Yeterlik Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Au, H-F. (2003). Johannes Brahms' '51 Übungen für das Pianoforte'. An analytical study of pianistıc techniquesi In Brahms' Pedagogical Piano Literature, Doktora tezi, University of Houston.

Cangal, N. (2004). Müzik Formları. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Choi, Y. (2017). The Paganini Variations: A Study of Selected Works by Liszt, Brahms, Rachmaninoff, Lutosławski, and Muczynski, Doktora Araştırma Projesi, School of Music Morgantown, West Virginia.

Kahraman, B. (2022). Johannes Brahms'ın Op. 118 Altı Piyano Parçası'nın Armoni, Form ve Stil Açısından İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Kaya, A.C. (2023). Moritz Moszkowski'nin Op. 92 Sol El İçin Etütler Dizisinin İncelenmesi, International Social Sciences Studies Journal, Ekim 2023, Cilt 9 Sayı 116 (8821-8830).

Kuvandık, D. (2021) Johannes Brahms'ın Eserlerinden Örneklerle "Piyano İçin 51 Egzersiz" İçerisindeki Alıştırmaların İncelenmesi, Sanatta Yeterlik Sanat Çalışması Raporu, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Lewandowski, D.K. (1999) Brahms's Early Piano Variations, Doktora Tezi, Temple University.

Sünder Şentürk, R. (2019) Johannes Brahms 51 Piyano Egzersizi, Konservatoryum-Conservatorium, Cilt: 6, Sayı: 2 (169-186).

Zhou, W. (2012). Piano Variations by Liszt, Lutoslawski, Brahms, and Rachmaninoff on a Theme by Paganini, Doktora Tezi, Rice University.

NOTA EDİSYONLARI

Cai, C. (2008) Brahms 51 Übungen für Klavier. Farmington, Maine: G. Henle Verlag.

Behr, J., Roggenkamp, P. (2002) Brahms 51 Übungen für das Pianoforte. Viyana: Wiener Urtext Edition, Schott/Universal Edition.

GÖRSEL KAYNAKÇA

Johannes Brahms. WoO. 6, 51 Übungen für das Pianoforte (Piyano için 51 Egzersiz). Erişim: 29.01.2021, https://imslp.simssa.ca/files/imglnks/usimg/7/75/IMSLP104077-PMLP06574-Brahms_Werke_Band_15_Breitkopf_JB_84_WoO_6_scan.pdf

Johannes Brahms. Op. 35, Paganini'nin Bir Teması Üzerine Varyasyonlar, 1. Kitap. Erişim: 30.01.2021, https://ks4.imslp.info/files/imglnks/usimg/c/cc/IMSLP08460-Brahms_-_Paganini_Variations_-_Book_1_-_Breitkopf.pdf

Johannes Brahms. Op. 35, Paganini'nin Bir Teması Üzerine Varyasyonlar, 2. Kitap. Erişim: 30.01.2021, https://ks4.imslp.info/files/imglnks/usimg/e/e2/IMSLP08461-Brahms_-_Paganini_Variations_-_Book_2_-_Breitkopf.pdf

Niccolo Paganini. Op.1, Solo Keman İçin 24 Kapris. Erişim: 07.12.2023, https://vmirror.imslp.org/files/imglnks/usimg/6/68/IMSLP228452-SIBLEY1802.18740.0874-39087011619709score.pdf

bulunduğu ve bu alanda araştırma yapan üniversite sayısının artması, özengen müzik eğitiminin çocuklarda ve yetişkinlerde sağladığı kazanımlar, eğitim süreçlerinde yaşanan problemler, özengen müzik eğitiminin koro alanına ilişkin boyutu, özengen müzik eğitiminde öğrenimi tercih edilen müzik türleri gibi konularda da araştırmalar yapılması önerilir.

Kaynakça

Alyörük, G. (2016). Türkiye'de Gitar Alanında Yapılan Lisansüstü Tezler: Bir Bibliyografya Çalışması, *Balikesir University Journal Of Social Sciences Institute*, 19 (35), 55-79.

Babacan, E. (2021). Türkiye'de Piyano İle İlgili Yapılan Lisansüstü Araştırmaların İçerik Analizi: (1995-2017), *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23 (3), 1159-1191.

Baylan, B. (2021). *İstanbul'da MEB'e Bağlı Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumların Çok Yönlü İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Bilen, H. (2020). *Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Alan Öğrencilerin Müzikal Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.

Bingöl, F. (2010). *Özengen Gitar Eğitiminde Parmak Hazırlamalı Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Gitar Çalmadaki Başarılarına Etkisi (Özel Çağlar Müzik Kursu Örneği*), Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün E. A., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, (7. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Can, A. (2014). *SPSS İle Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi,* (2. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Coşkuner, S. (2012). *Müller-Rusch Metodu ve Bu Anlayışla Hazırlanmış Türk Ezgilerinin 7–11 Yaş Çocuklarının Keman Çalma Becerilerine Etkileri,* Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Demirbatır, R. E. (2001). Müzik Alanı Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlik Tez Bibliyografyası, *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 14 (1), 123-141.

Ergün, E. (2003). *İlköğretim Okullarındaki Özengen Müzik Eğitiminin Öğrencilerin Müziksel Davranışlarına Yansımasına İlişkin Öğrenci ve Veli Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hancıoğlu, G. (2010). Ankara'daki Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi Veren Kurumların Eğitim Anlayışları ve Yönetim Biçimleri Üzerine Genel Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karan, M. (2011). *Özengen Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Çalgı Eğitimi Alan Öğrencilerin Mesleki Yönelimlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Karkın, A. M. (2013). Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 143-149.

Korkmaz, I. (2019). *İlkokul Özengen Solfej Eğitiminde Oyunun Öğrenmeye Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kulay, G. ve Özdek, A. (2018). Türk Halk Müziği Nefesli Çalgılarıyla İlgili Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İçerik Analizi Çalışması, *Sosyal ve Beşerî Bilimler Çalışmaları*. 294- 306.

Nazlımoğlu, E. (2021). Müziksel İşitme Okuma Yazma Dersi Öğretim Yöntemleri ve Modellerine Yönelik Yapılmış Lisansüstü Araştırmalar, *Sosyal Bilimler Dergisi-Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 8(55), 317-335.

Nazlımoğlu, E. & Karakoç, E. (2023). Türkiye'deki Üniversitelerde Müzik Bilim/Sanat Alanında Lisansüstü Eğitime İlişkin Bir Durum Tespiti, *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı 1, 1399-1426.

Oktay, C. (2017). *Türkiye'de Özengen Müzik Eğitiminde Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının İşlevinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Orhan, Ş. Y. (2012). Türkiye'de Viyolonsel Alanında Yapılmış Yüksek Lisans, Doktora ve Sanatta Yeterlilik Tezleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20 (2), 701-716.

Özerdem, D. M. (2021). *Londra Trinity Koleji Sertifikalı Müzik Eğitimi Programı Piyano Dalının Özengen Müzik Eğitimi Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Öztop, S. (2007). *Planlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi İle Bireye Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal ve Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sonsel, Ö. B. (2018). Türkiye'de Viyola Alanında Yazılmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 340-359.

Türk, S. G. (2018). *Özengen Müzik Eğitimi Alan ve Almayan 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Görüşleri*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tüzlin, N. V. (2019). *Özengen Müzik Eğitiminin Eğitim Fakülteleri Özel Yetenek Sınavları Açısından İrdelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uçan, A. (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar İlkeler Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum*, (3. Basım), Ankara: Evrensel Müzikevi.

Uğurveren, T. (2022). *Türkiye'de Çocuk ve Gençlik Orkestralarının İdari, Eğitsel ve Sanatsal Yapılanmasına İlişkin Bir Durum Çalışması,* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.

Yavçin, A. N. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Özengen Çalgı Eğitimi Konusundaki Yönelimlerinin Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (7. Baskı), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, F. & Türkmen, U. (2019). Solfej Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Betimlenmesi, *Turkish Studies Social Sciences.* 14 (5), 2793-2804.

URL Kaynakları:

YÖK. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf [Erişim tarihi: 20.11.2023].

çocukların tespiti ve bu çocuklar için yapılacak yönlendirmeler, okul öncesi dönemde müzik derslerini yürüten öğretmenlerin karşılaştıkları problemler ve çözümleri, okul öncesi öğretmenliği bölümleri müzik derslerindeki işleyişin, programın incelenmesi gibi konulara odaklanması önerilebilir.

Kaynakça

Aydıngöz Çaylı, R. (2022). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uyguladıkları Müzik Etkinliklerine Yönelik Bir İnceleme,* Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

Baş, R. (2022). *Okul Öncesi Eğitimde Kullanılan Müzik Etkinliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Beliz, A. (2023). *Orff Schulwerk Destekli Müzik Eğitiminin Okul Öncesi Öğrencilerinin Dikkat Ve Sosyal Becerileri Üzerindeki Etkilerinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Büyükbayram, O. A. (2019). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitiminde En Çok Kullanılan Çocuk Şarkılarının Notalarının, Çocukların Yaşlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi ve Şarkıların Türk Dili Prozodi Kurallarına Göre İncelenmesi,* Sanatta Yeterlik Tezi, Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Dikici, A. (2002). *Orff Tekniği İle Verilen Müzik Eğitiminin Matematik Yeteneğine Etkisinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Doğru, E. (2010). *3-6 Yaş Grubu Çocukların Müziksel İletişim Boyutları Ölçeğinin Geliştirilmesi,* Doktora Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

Durmaz, İ. B. (2023). *Ukulelenin Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Kullanılabilirlik Durumuna İlişkin Öğretmen Görüşleri Ve Değerlendirilmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erdem, A. R. (2012). Bilim İnsanı Yetiştirmede Araştırma Eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (3), 166-175.

Ertekin Kaya, M. N. (2023). *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Kodaly Yaklaşımı Temelli Bir Müzik Öğretim Programı Tasarısı,* Doktora Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Göncü Özal, İ. (2002). *4-6 Yaş Anaokulu Çocuklarına Uygulanan Müzik Eğitiminin Müziksel Ses Ve İşitsel Algı Gelişimlerine Etkileri,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Gül, G. (2012). *Okul Öncesi Altı Yaş Çocukları İçin Oluşturulan Şarkı Dağarcığının Müziksel Gelişim Düzeylerine Etkisi,* Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Kaya, Ö. (2022). *İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Müzik Derslerindeki Öz Yeterlik, Başarı ve Müzik Okuryazarlığına Etkisi,* Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Kırnık, M. (2023). *Covid-19 Pandemi Sürecinde Okul Öncesi Müzik Eğitimine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Kuşcu, Ö. (2017). *Orff Schulwerk Pedagojisi Destekli Müzik Eğitim Programının 5 Yaş Çocuklarının Yaratıcılıklarına Etkisi,* Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Mertoğlu, E. (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 5-6 Yaş Grubundaki Çocukların Ritm (Tartım) Algılamalarının İncelenmesi,* Sanatta Yeterlik Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Modiri, I. G. (2009). *Okul Öncesi Döneli 60-72 Aylık Çocuklar İçin Çoklu Zekâ Kuramına Göre Düzenlenmiş Bir Müzik Eğitimi Ve Bireysel Enstrüman Eğitimi Programı Geliştirilmesi: Piyano Eğitimi Örneği,* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Özdemir Tuncer, D. (2012). *Okul Öncesi Eğitiminde Dalcroze Yaklaşımı,* Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Öztürk, E. (2020). *Müzik Eğitiminin Okul Öncesi Çocuklarının Sosyal Değerler ve Sosyal Becerilerine Etkisi,* Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sonakın, S. (2022). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterliklerinin İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Temiz; E. (2007). *Okul Öncesi Eğitimde Üç Yaş Dönemindeki 35-40 Aylık Çocuklarda Uygulanan Ses Eğitiminin İşitme Kayıplı Ve İşitme Kayıpsız Çocukların Müziksel Ses Gelişimlerine Etkisi,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Topaç, N. (2022). *Şarkı Ağırlıklı Değerler Eğitimi Programının (ŞADEP) 5-6 Yaş Çocuklarının Sosyal Becerilerine Etkisi,* Doktora Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bursa.

Türkoğlu, D. (2019). *Gordon Müzik Öğrenme Teorisi Erken Çocukluk Müzik Eğitimi Programının Çocukların Müzikal Duyumsamasına Etkisi,* Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Vapur, H. (2022.) *Okul Öncesi Ve Sınıf Öğretmenlerinin Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin Karşılaştırmalı İncelenmesi,* Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Erzurum.

Yapalı, Y. (2023). *Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi Alanında Uzmanlık Eğitimi İçin Alan Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Bir Program Önerisi,* Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

URL Kaynakları:

MEB. https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf [Erişim Tarihi: 10.12. 2023].

MEB.https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/M%C3%BCzik%20Etkinlikleri%20%28Erken%20%C3%87ocuklukta%20Program%29.pdf [Erişim Tarihi: 05.12. 2023].

YÖK. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2547.pdf [Erişim tarihi: 20.11.2023].

Genel müzik eğitimi tıpkı diğer müzik eğitimi alanlarını besleyen önemli bir müzik eğitimi alanıdır. Buna bağlı olarak 5. sınıf müzik dersi kazanımlarının öğrenciler tarafından daha iyi anlaşılması ve davranışa dönüştürülmesi belli bir hazırbulunuşluk gerektirmektedir. Bu hususta tıpkı özel okullarda olduğu gibi, ilkokul birinci kademe (1.2.3.4. Sınıf) müzik derslerinin müzik öğretmenleri tarafından yürütülmesinin daha anlamlı olacağı düşünülmektedir. Okul şarkılarının, türkülerin ve marşların öğretiminde beden perküsyon, aynalama, yansılama gibi çeşitli yöntemlerin etkinliklerde daha görünür bir şekilde kullanılmasının öğrencileri müzik dersine yönelik motive edici olabileceği düşünülmektedir.

Öğretim programında önerilen Dalcroze, Suzuki, Orff, Kodaly, gibi müzik öğretim yaklaşımları ve metotlarının, ders kitaplarındaki etkinlikler içerisinde daha görünür bir şekilde yer almasının öğrencilerin derse yönelik motivasyonlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Benzer bir şekilde okullardaki fiziksel imkanların müzik dersi sürecine katkı sağlayacak şekilde tasarlanması da öğrencilerin müzik dersine yönelik motivasyonlarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Yıldız, A. & Özdemir, T. Y. (2021). Pozitif Algı Düzeyi ile Motivasyon Arasındaki İlişki: Öğretmenler Üzerine Bir Çalışma . Anadolu Journal of Educational Sciences International , 11 (2) , 771-789 . DOI: 10.18039/ajesi.825574

Bayrakçeken, S., Samanci, O., & GÖKBULUT, N. (2021). Theory of mindset and motivation to learn. Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 2(2), 153-162. https://doi.org/10.54971/synergy.986217

Şeker, B. and Aslan, Z. (2015). Refugee children in the educational process: an social psychological assessment. Kuramsal Eğitimbilim, 8(1), 86-105. https://doi.org/10.5578/keg.8234

Dönertaş, A. (2023). İsviçre eğitim sistemi.. https://doi.org/10.58830/ozgur.pub93.c481

Durak, İ. (2021). Psikolojik sağlamlik ile yaşam doyumu arasindaki ilişkide öz yeterliğin araci etkisi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20(78), 1175-1190. https://doi.org/10.17755/esosder.816639

Özevin, B. (2006). Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26, 28.

Aksoy, Y. (2022). Müzik Öğretmenlerinin Geçici Koruma Statüsündeki Öğrencilerin Müzik Eğitimine Yönelik Görüşleri. MSGSÜ Sosyal Bilimler, 2(26), 439-458. https://doi.org/10.56074/msgsusbd.1175885

Parasiz, G. and Arslan, E. (2021). Bilim ve sanat merkezlerindeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları sorunlar ve derse yönelik tutumlarının incelenmesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 27(46), 101-120. https://doi.org/10.32547/ataunigsed.843035

Kocaarslan, B.(2009) Genel Müzik Eğitimi Alan İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum, Müzikal Özgüven Ve Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Yayınlanmış yüksek lisans tezi.

Uçan, A. (2005). Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (3. basım). Ankara: Evrensel Yayınevi.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Müzik Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)

Çelik, M., Efendioğlu, Y., Özer H., Özkan İ., (2019) Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Müzik Ders Kitabı 978-975-11-4590-1

KAYNAKÇA

Çınar Ç., Alpagut U. (2020). Comparıson Of Teachers And Students' Vıews On The Intonatıon Problem Encountered In The Cello Educatıon Process Wıth Student Performance. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(20), 1853-1865. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020.20.58249-652462

Elbeyi, G. & Sakar, M. (2020). Viyolonsel Eğitimine Dördüncü Pozisyondan Başlamak Üzerine Görüş Ve Öneriler . Eurasian Journal of Music and Dance , (17) , 175-190 . DOI: 10.31722/ejmd.845876

Eroğlu, Ö. (2018) Kangal ve yöresi türkülerinin viyolonsel eğitiminde kullanılmasına ilişkin bir çalışma,gazi üniversitesi, eğitim bilimleri enstitüsünde yayınlanmış yüksek lisans tezi

Karlıdağ, M. S. (2022). Ahmed Adnan Saygun'un Opus 12 Viyolonsel-Piyano Sonatı Üzerine Bir İnceleme . Eurasian Journal of Music and Dance , (20) , 127-142 . DOI: 10.31722/ejmd.1146338

Kaya,E.E. & Gökbudak Z.S. (2011). Viyolonsel eğitiminde makamsal etüt ve egzersizlerin kullanım durumuna ilişkin bir araştırma. Fine Arts, 6(4), 532-559.

Önder, Yıldız, Demirbatır (2022). Viyolonsel Eğitiminde Hicaz Saz Semâilerinin Kullanımına Yönelik Bir Model Önerisi EB, 209(47). https://doi.org/10.15390/eb.2022.10805

Avcı Akbel, B. (2018). Türk Müziği Viyolonsel Eğitiminde Entonasyon Problemleri ve Sebepleri . Kastamonu Eğitim Dergisi , 26 (5) , 1711-1722 . DOI: 10.24106/kefdergi.2459

Demirci, B. (2013). Viyolonsel eğitiminde geleneksel Türk müziğine yönelik bir çalışma modeli . Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28(28-1), 117-129.

Cömert, M. & Erim, A. (2018). Viyolonsel Eğitimiyle İlgili Araştırma Sonuçlarının Alana Katkısı Ve Uygulanabilirliği. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 18 (1) , 107-129 . DOI: 10.17240/aibuefd.2018..-363890

Avcı Akbel, B. . (2018). Opinions of Instructors on The Teaching Methods of Turkish Music in Cello Education. Journal of Qualitative Research in Education, 6(2). https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.6c2s5m

Nazlıaka, S. İ. & Kumtepe, M. A. (2020). Çağdaş Türk Bestecilerinin Viyolonsel İçin Bestelediği Eserlerin Viyolonsel Sanatçıları Tarafından Tanınma Durumları . Balkan Müzik ve Sanat Dergisi , 2 (2) , 83-98 . DOI: 10.47956/bmsd.810684

Avcı Akbel, B. (2019). Profesyonel Viyolonsel İcracılarının Performans Gelişim Süreçlerini Etkileyen Unsurlar. efdyyu, 1(XVI), 464-485. https://doi.org/10.23891/efdyyu.2019.133

hazırlamada ve duygu ifadelerinde titiz olmasını gerektiren "Gretchen am Spinnrade" isimli bu Lied eşliği, piyanistin duygusal kıvraklığını geliştirmektedir.

Form olarak klasik bir üslupta yazılan ve piyano partisinde kendi bölümüne odaklanan piyanistin tam bir dikkatle şancıyı takip etmesini öngören D.118 numaralı bu Lied, eşlik olarak bir piyanisti uğraştıracak ve geliştirecek bir eserdir.

Eser, piyano enstrümanının yapısı gereği çok çeşitli pozisyonlara, aralıklara, atlamalara ve çeşitli tekniklere açık olan icracıyı, tek bir hareket kalıbına kısıtlayarak bu devamlılıkta birçok geçişi ve rengi yaratmaya yönlendirmektedir.

Şarkıları besteleyen kompozitörler bir şiirden yola çıkarlar, ruh halini, atmosferi ve görüntüleri müziğe çevirirler. (Kamien, 1996: 308) Piyanist, Schubert'in D.118 numaralı Lied'inde, atmosferi müziğe çevirme sorumluluğunu eserin başından sonuna kadar elinde tutar.

Kaynaklar

-Boran, İ./Şenürkmez, K. Y. (2007) Kültürel Tarih Işığında Çoksesli Batı Müziği, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

-Davran, Y. (1997) Şarkı Söyleme Sanatında Eşliğin Önemi ve Yeri, Devlet Tiyatroları Vakfı Yayınları, Ankara.

-Fenmen, M. (1947) Piyanistin Kitabı, Akba Kitabevi, Ankara.

-Goethe, J.W. (2015). Faust, Roman Yayınları, İstanbul.

-Gültek, B. (2007), Piyano Bir Çalgının Anatomisi,, Epilog Yayıncılık, Ankara.

-Kamien, R. (1996) Music an Appreciation, The McGraw-Hill Companies Inc, U.S.A.

-Say, A. (2006) Müziğin Kitabı, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

-Selanik, C. (1996) Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni, Doruk Yayımcılık, Ankara.

-Yazıksız, F. (2023) Opera Şarkıcılığında Artikülasyonun İncelenmesi: Türkçe, Almanca, Fransızca ve İtalyanca Eserlerden Örneklendirilmesi, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Sanatta Yeterlik Tezi, Yayımlanmış tez, Eskişehir.

-Yehudi Menuhin Music Guides, (1994) Voice, Kahn&Averill, London.

-Yener, F. (1991) Müzik Kılavuzu, Bilgi Yayınevi, Ankara.

İnternet Kaynakları

-https://www.britannica.com/topic/Gretchen-am-Spinnrade, son erişim tarihi: 01.11.2023

-https://jarednm.medium.com/franz-schubert-5c456120acc, son erişim tarihi: 01.11.2023

-https://oxfordsong.org/song/gretchen-am-spinnrade-2, son erişim tarihi: 01.11.2023

-IMSLP13971-SchubertD118_Gretchen_Am_Spinnrade, son erişim tarihi: 17.11.2023

KAHRAMANMARAŞ KAPALI ÇARŞI

GELENEKSEL MESLEK FOLKLORU

DR. ADNAN BOYUNDURUK

EĞİTİM
yayınevi

KAHRAMANMARAŞ KAPALI ÇARŞI GELENEKSEL MESLEK FOLKLORU

Dr. Adnan Boyunduruk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-33-2
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

KAHRAMANMARAŞ KAPALI ÇARŞI GELENEKSEL MESLEK FOLKLORU
Dr. Adnan Boyunduruk
VI+224 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-33-2

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Abrahams, D. R. (2014). Halk bilimini etnolojik ve sosyolojik yönleriyle açıklamak (Çev. Ayça Yavuz). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Açа, M. (2000). Kültür-medeniyet kahramanları ve Türk müzik aletlerinin ortaya çıkışı hakkında teşekkül etmiş bazı efsaneler. *Milli Folklor*, 45, 43-51.

Açа, M. (2014). Halk şiirinde tür ve şekil. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk halk edebiyatı el kitabı* (s. 239-286) içinde. Ankara: Grafiker Yayınları.

Açа, M. (2015). Meslek folkloru araştırmaları tarihine bir bakış. *Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 111-137.

Adanır, F. (2014). Kahramanmaraş'ın geleneksel mimarisi. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar (Ed.) *"Akdeniz'in Altın Kenti" Kahramanmaraş* (s. 227-258) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Adanır, F. vd. (2012). *Kahramanmaraş beylik ve Osmanlı dönemi çarşıları*. Kahramanmaraş: Kristal Reklam Matbaacılık.

Adorno, T. W. ve Horkheimer, M. (2014). *Aydınlanmanın Diyalektiği,* (Çev. Nihat Ülner-Elif Öztarhan Karadoğan). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Akalın, H. Ş. (1998). İnternetteki Türkoloji dünyası. *Türk Dili*, (556), 286-300.

Akbaş, A. (2018). *Bütün şiirleri*. Ankara: Bengü Yayınları.

Akdağ, M. (1979). *Türkiye'nin iktisadi ve içtimai tarihi.* c. I 1243-1453. Ankara: Tekin Yayınevi.

Akkuş, M. (2018). Moğol tahakkümü döneminde Anadolu şehirlerinin korunmasında ahiler. *III. Ahilik Sempozyumu Bildirileri (5-7 Ekim 2017 Kırşehir)* (s. 613-626) içinde. Kırşehir: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Yayını, 2.

Akpınarlı, H. F. (2004). *Kırım el sanatlarının dünü ve bugünü*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Akpınarlı, H. F. (2014). Keçecilik. *Kahramanmaraş el sanatları.* c.II (s. 277-299) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Akpınarlı, H. F. ve Çolak, A. (2013). Kahramanmaraş el sanatlarının sorunları ve çözüm önerileri. C. Kabakçı vd. (Ed.). *Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Kahramanmaraş Sempozyumu 18-20 Nisan 2013 Kahramanmaraş* c.I (s. 27-36) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Aksoy, Ö. A. (1946). *Gaziantep ağzı III-sözlük ve kullanılmayan kelimeler.* İstanbul: İbrahim Horoz Basımevi.

Aksoy, Ö. A. (1963). Atasözleri, deyimler. *Türk Dili Araştırmalar Yıllığı-Belleten*, 10, 131-166.

Aktan, C. C. (2009). Ahlak ve ahlak felsefesine giriş. *Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 38-59.

Aktan, C. C. (2013). Meslek ahlakının temelleri ve boyutları. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 151-174.

Alparslan, Y. (2009). *Büyük hiciv şairi Âşık Mısdılı (Mustafa Hartlap'ın) hayatı ve şiirleri.* (Ed. Serdar Yakar) Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Alparslan, Y. ve Polat, C. (2014). *Eski Maraş'ta demircilik ve demirciliğe bağlı sanatlar*. (Ed. Cevdet Kabakçı ve Serdar Yakar) Ankara: Öncü Basımevi.

Alparslan, Y. ve Toroğlu, E. (2015). *1914 yılı Maraş kazası.* Kahramanmaraş: Noya Medya Kitaplığı.

Alpaslan, E. (2020). *Arşiv belgelerine göre Maraş milli mücadelesi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları Serisi: 96.

Altıntaş, K. M. (2016). Kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel Türk el sanatkârlarının karşı karşıya bulunduğu ticari sorunların analizi. *Bilig*, (77), 157-182.

Anadol, C. (1991). *Türk İslam medeniyetinde ahilik kültürü ve fütüvvetnameler*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları.

Arınç, Ü. D. (2013). Meslek seçiminde, meslek standartları ve personel belgelendirmenin rolü. *Uluslararası İş ve Meslek Danışmanlığı Kongresi, 28- 29 Kasım 2013* (s. 138- 148) içinde. Ankara: İşkur-Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Arsal, S. M. (1947). *Türk tarihi ve hukuk.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları.

Arslan, A. (2009). *Felsefeye giriş.* Ankara: Adres Yayınları.

Arslan, M. (2012). *İş ve meslek ahlakı dünya ve Türkiye örnekleri.* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Artun, E. (2011a). *Türk halk edebiyatına giriş.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2011b). *Âşık edebiyatı metin tahlilleri.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2012a). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2012b). *Anonim halk edebiyatı nesri.* Adana: Karahan Kitabevi.

Artun, E. (2015). *Türk halkbilimi.* Adana: Karahan Kitabevi.

Âşıkpaşazâde, (2013). *Tevârih-i Âl-i Osman Âşıkpaşazâde tarihi.* (Haz. Ayşenur Kala), İstanbul: Kamer Yayınları.

Atalay, B. (1973). *Maraş tarihi ve coğrafyası.* İstanbul: Dizerkonca Matbaası.

Atalay, B. (2008). *Maraş tarihi ve coğrafyası.* (Haz. İlyas Gökhan ve Mehmet Karataş), Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Avcı, R. (2008). *Kahramanmaraşlı şairler antolojisi*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği.

Avcı, R. (2014). *Endemik bitki cenneti Kahramanmaraş.* (Ed. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar) Akdenizin altın kenti Kahramanmaraş, (s.134-143) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Aydın, İ. (2014). *Yönetsel, mesleki ve örgütsel etik.* Ankara: Pegem Akademi.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif medya olarak yeni medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (18), 58-69.

Aytekin, E. (2018). *Tarihten günümüze fütüvvet ve ahilik.* İstanbul: Kayıhan Yayınları.

Babınger, F. ve Köprülü, F. (1996). *Anadolu'da İslamiyet*, (Çev. Ragıp Hulusi). İstanbul: İnsan Yayınları.

Balkanal, Z. (2021). Gerede'de kaybolan bir meslek "bakırcılık". *Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü Dergisi,* (34), 68-85.

Barışta, H. Ö. (1998). *Türk el sanatları*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Barkan, Ö. L. (2020). *İstilâ devirlerinin kolonizatör Türk dervişleri.* (Haz. Yahya Kemal Taştan), İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Bascom, R. W. (2014a). Halk bilimi, sözlü sanat ve kültür. (Çev. Nilgül Aytuzlar). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Bascom, R. W. (2014b). Folklorun dört işlevi. (Çev. Ferda Çalış). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Başgöz, İ. (1996). "*Protesto: folklorun beşinci işlevi (fonksiyonu)"*. Folkloristik: Umay Günay Armağanı, (Haz. Özkul Çobanoğlu ve Metin Özarslan). Ankara: Feryal Matbaası.

Başgöz, İ. (2008). *Türkü*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Başpınar, A. (2020). *Aşk-ı Temaşa.* (Ed. Merve Ateş) İstanbul: Efsus Yayınları.

Battuta, İ. (2004). *İbn Battuta seyahatnamesi (Cilt: 1)*. (A. Sait Aykut, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bauman, R. (2014). Halk Biliminin farklı kimliği ve sosyal tabanı. (Çev. Ferudun Çotra). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2.* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Baykara, T. (2005). *Türk kültürü*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Baykara, T. (2019). *Anadolu'nun tarihi coğrafyasına giriş I Anadolu'nun idari taksimatı*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Baykasoğlu, N. (2014). Yorgancılık. *Kahramanmaraş el sanatları c.II* (s. 303-314) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Baylan, M. ve Bozkaya, G. (2017). Ahşap oyma sanatı. Kahramanmaraş: *Kahramanmaraş Ansiklopedisi*. c.1, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Yayınları.

Bayraktar, M. F. (2020). *İslam eğitiminde öğretmen öğrenci münasebetleri*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Vakfı Yayınları.

Bayram, M. (2001). Türkiye Selçukluları döneminde bilimsel ortam ve ahiliğin doğuşuna etkisi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (10), 1-11.

Bayram, M. (2004). Ahi Evren Hace Nasirü'd-din ile Alaü'd-din Çelebi'nin öldürülmesi ve ölüm tarihlerinin tespiti. *İstem,* (3), 37-57.

Bayram, M. (2016). *Fatma Bacı ve Bacıyân-ı Rum Anadolu Bacılar Teşkilatı.* Konya: Çizgi Kitapevi.

Bayram, M. (2018). *Ahi Evren Hâce Nasirü'd-din Mahmut ve ahi teşkilatının kuruluşu*. Konya: Çizgi Kitapevi.

Bayram, M. (2020). *Sosyal ve siyasi boyutlarıyla Ahi Evren-Mevlâna mücadelesi*. Konya: Çizgi Kitapevi.

Bayram, S. (1994). Ahilik ve bir ahi şecerenamesi. *Belleten*, LVIII (222), 295-310.

Bayram, S. (2012). Osmanlı devletinde ekonomik hayatın yerel unsurları: Ahilik Teşkilatı ve esnaf loncaları. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat fakültesi Dergisi*, (21), 81-114.

Ben Amos, D. (1997). Şartlar ve çevre içinde folklorun bir tanımına doğru. (Çev. Metin Ekici). *Milli Folklor*, (33), 74-87.

Bıçakçı, Y. Z. (1963). Bıçakçılık sanatı üzerine notlar. *Türk Etnografya Dergisi*, (57), 102-114.

Bibi, İ. (1941). *Anadolu Selçuki devleti tarihi*, (Çev. M. Nuri Gencosman). Ankara: Ulus Basımevi.

Boratav, P. N. (1983). *Folklor ve edebiyat II*. İstanbul: Adam Yayıncılık.

Boratav, P. N. (1984). *100 soruda Türk folkloru*. İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Boratav, P. N. (2019). *100 soruda Türk halk edebiyatı.* Ankara: BilgeSu Yayıncılık.

Boyraz, Ş. (1998). Lakaplar konusunda bazı dikkatler ve bir yöre örneği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (7), 107-138.

Boyunduruk, A., Bozoğullarından, B., Karabudak, G. ve Güven, M. (2021). *Günümüz Kahramanmaraş âşıkları*. İstanbul: Matbaafix-Arma Basım.

Bozer, R. (2015). Ahşap sanatı. Ali Uzay Peker ve Kenan Bilici (Ed.) *Anadolu Selçukluları ve Beylikler Dönemi Uygarlığı (Mimarlık ve Sanat)* c. 2 (s. 533-541) içinde. Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Büyükyazıcı, M ve Coşkun, A. (2013). Maraş burması ustası Adil Kabakçı. C. Kabakçı vd. (Ed.). *Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Kahramanmaraş Sempozyumu 18-20 Nisan 2013 Kahramanmaraş* c. 1 (s. 127-133) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Cahen, C. (1986). *İlk ahiler hakkında.* (M. Öztürk, Çev.). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Cahen, C. (2012). *Osmanlılardan önce Anadolu*, (Çev. Erol Üyepazarcı). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Cebecioğlu, E. (2009). *Tasavvuf ve terimleri ve deyimleri sözlüğü*. İstanbul: Ağaç Kitabevi Yayınları.

Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish.* Oxford: Oxford University Press.

Coşar, A. M. (2003). Trabzon'da kullanılan lakaplar üzerine bir derleme/değerlendirme. *Türk Dili Araştırmalar Yıllığı- Belleten*, 47(1999), 26-40.

Çağatay, N. (1976). Fütüvvetçilikle ahiliğin ayrıntıları. *Belleten*, XL(159), 423-438.

Çağatay, N. (1997). *Bir Türk kurumu olan ahilik.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Çakmak, M. (2014). Ahiliğin tasavvufi temelleri ve ahilik-fütüvvet ilişkisi. *Hikmet Yurdu Düşünce-Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 7(13), 143-158.

Çalış, H. (2014). Kahramanmaraş'ta geleneksel el sanatları. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar (Ed.) *"Akdeniz'in Altın Kenti" Kahramanmaraş* (s. 298-321) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Çalışkan, Y. ve İkiz, M., L. (1993). *Kültür san'at ve medeniyetimizde ahilik*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Çelik, R. (2022). Metaverse nedir? kavramsal değerlendirme ve genel bakış. *Balkan & Near Eastern Journal of Social Sciences (BNEJSS)*, 8(1), 67-74.

Çetin, H. (1956). Etnografya müzesindeki bakır eserler üzerine bir araştırma. *Türk Etnografya Dergisi*, 1, 95-101.

Çıblak, N. (2004). Halk kültüründe nazar, nazarlık inancı ve bunlara bağlı uygulamalar. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (15), 103-125.

Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık tarzı kültür geleneği ve destan türü.* Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Çobanoğlu, Ö. (2012). *Halkbilimi kuramları ve araştırma yöntemleri tarihine giriş*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Çobanoğlu, Ö. (2015). *Halk kültüründe memoratlar ve halk inançları*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Çoruhlu, Y. (2002). *Türk mitolojisi*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Çoruhlu, Y. (2007). *Erken devir Türk sanatı.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Dedeoğlu, M. (2014). *Kahramanmaraş'ın iktisadi kalkınmadaki yeri*. Ankara: Hazar Reklam.

Demir, G. (1999). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşunda Ahilerin Rolü", *II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu Bildirileri (Kırşehir 13-15 Ekim 1999)* (s. 95-112) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Demir, N. (2019). *Dede korkut destanı*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık.

Demirci, M. (2003). İslam'da şehir ve şehrin sosyal dinamikleri, *İstem*, (2), 129-146.

Derdiçok, N. S. (2015). *Kadın Balıkçı Folkloru: İzmir ve Muğla Örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Dilmen, N. (2007). Yeni medya kavramı çerçevesinde internet günlükleri-bloglar ve gazeteciliğe yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi,* 12(12), 113-122.

Diyarbekirli, N. (1972). *Hun sanatı.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Diyarbekirli, N. (2002). *Eski Türklerde kültür ve sanat*. (Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca) Türkler Ansiklopedisi, c.3 (s. 1514-1607) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Döğüş, S. (2011). Anadolu'da Sosyal Örgütlenme Sürecinde Ahiliğin Rolü. *Uluslararası Ahilik Sempozyumu "Kalite Merkezli Bir Yaşam" Bildirileri* (s. 219-243) içinde. Kayseri.

Dundes, A. (2014). Folklor nedir. (Çev. Gülay Aydın). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Durak İ. ve Yücel A. (2010). Ahiliğin sosyo-ekonomik etkileri ve günümüze yansımaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 15(2), 151-168.

Durkheim, E. (1986). *Meslek ahlakı*, (Çev. Mehmet Karasan). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Duymaz, A. ve Şahin, İ. H. (2010). Meslek folkloru kapsamında geleneksel mesleklerdeki pir inancı ve hikayeleri üzerine bir değerlendirme. *Milli folklor*, (87), 101-121.

Düzgün, D. (2014). Âşık edebiyatı. M. Ö. Oğuz (Ed.), *Türk halk edebiyatı el kitabı* (s. 287-344) içinde. Ankara: Grafiker Yayınları.

Ekici, M. (2008). Geleneksel kültürü güncellemek üzerine bir değerlendirme. *Milli Folklor*, (80), 33-38.

Ekici, M. (2013). *Halk bilgisi (folklor) derleme ve inceleme yöntemleri*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Ekici, M. (2018). UNESCO SOKÜM temsili listesinde Türkiye'nin çok uluslu dosyaları. *Milli Folklor*, (120), 81-89.

Ekici, M. ve Fedakâr, P. (2014). Gelenek, aktarma, dönüşüm ve kültür endüstrisi bağlamında nazar ve nazar boncuğu. *Milli Folklor,* 101, 40-50.

Ekinci, Y. (1989). *Âhilik ve meslek eğitimi.* İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Ekinci, Y. (2016). *Ahi Evran'ın İnsan Yetiştirme Modeli Ahilik*. İstanbul: Mihrabad Yayınları.

Elçin, Ş. (2004). *Halk edebiyatına giriş*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Eliade, M. (2003). *Demirciler ve simyacılar*, (Çev. Mehmet Emin Özcan). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Eliade, M. (2017). *Kutsal ve kutsal-dışı- Dinin doğası,* (Çev. Ali Berktay). İstanbul: Alfa.

Emet, E. (2020). Uygur Türklerinde lakap verme geleneği. *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi,* 17(3), 427-438.

Erataş, F., Alptekin, V., Uysal, D. (2013). Türkiye'de kültür ekonomisinin gelişimine yerel bir bakış. *Anemon Muş Alpaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 25-47.

Ercilasun, A. B. vd. (1991). *Karşılaştırmalı Türk lehçeleri sözlüğü I-II.* Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2015). *Divanu Lugati't-Türk giriş-metin, çeviri-notlar-dizin.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Ergun, M. (1997). *Türk dünyası efsanelerinde değişme motifi c. I.* Ankara: Türk Kurumu Yayınları.

Ersoy, R. (2006). Gelenek/değişim ve Kıbrıs'ta Türk kimliği. *Türkbilig,* (12), 134-142.

Erşahin, İ. (2011). *Kahramanmaraş Masalları Üzerine Tip ve Motif Araştırması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Esin, E. (2002). *Türk sanatında at*. (Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca) Türkler Ansiklopedisi, c.4 (s. 210-244) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Evliya Çelebi, (2006). *Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi seyahatnamesi: Konya-Kayseri-Antakya-Şam-Urfa-Maraş-Sivas-Gazze-Sofya-Edirne, 3. cilt - 1. kitap.* (Haz. Seyit Ali Kahraman- Yücel Dağlı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Evren, B. (1999). *Osmanlı esnafı.* İstanbul: Doğan Kitapçılık.

Evren, F. B. ve Kanlı, İ. (2022). Folklorun dijitalleşmesine ilişkin temel sorunlar ve sınırlılıklar. *Milli Folklor,*17(136), 126-139.

Eyicil, A. (2009). *Yakın çağda Kahramanmaraş*. Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Eyuboğlu, İ. Z. (1998). *Anadolu inançları, Anadolu üçlemesi-1*. İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

Fidan, S. (2017). *Âşıklık geleneği ve medya endüstrisi.* Ankara: Grafiker Yayınları.

Genç, M. (2019). *Osmanlı İmparatorluğunda devlet ve ekonomi.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Gökalp, Z. (2015). *Türk medeniyeti tarihi.* İstanbul: Bilgeoğuz Yayınları.

Gökbel, A. (2007). Ahiliğin sosyo-ekonomik işlevleri. (Haz. M. Fatih Köksal), *II. Ahi Evran-I Veli ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri 13 Ekim 2006 Kırşehir* (s.149-161) içinde. Ankara: Ahi Evran Üniversitesi Ahilik Kültürünü Araştırma Merkezi Yayınları.

Gölpınarlı, A. (1953-54). Burgazi ve Futuvvet-Name'si. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15(1-4), 76-153.

Gölpınarlı, A. (2011). *İslam ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı.* İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Akademik Yayınlar.

Gözaydın, N. (1989). Anonim halk şiiri üzerine. *Türk Dili*, LVII(445-450), 1-104.

Gözükara, M. (2020). *Altın çıkını.* Ankara: Gülnar Yayınları.

Gülerman, A. ve Taştekil, S. (1993). *Ahi Teşkilatının Türk toplumunun sosyal ve ekonomik yapısı üzerindeki etkileri.* Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Gülvahaboğlu, A. (1991). *Ahi Evran Veli ve Ahilik.* Ankara: Memleket Yayınları.

Günay, N. (2009). Maraş'ta bakırcılık sanatı ve Ali (Aras) usta. *Milli Folklor,* (81), 83-88.

Gündoğan, Ö. (2018). *Yürekten kopanlar*. (Haz. Yaşar Alparslan), Kahramanmaraş: Dulkadiroğlu Belediyesi Kültür Yayınları.

Gündüz, İ. (t.y.). *Osmanlılarda devlet-tekke münasebetleri.* Ankara: Seha Neşriyat.

Gündüz, T. (2001). Kahramanmaraş. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, c. 24, 192-196.

Güngör, E. (2006). *Kültür değişmesi ve milliyetçilik*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Güngör, E. (2020). *Ahlak psikolojisi ve sosyal ahlak.* İstanbul: Yer-Su Yayıncılık.

Gürata, M. (1975). *Unutulan adetlerimiz ve loncalar.* Ankara: Tisa Matbaacılık.

Gürçayır, S. (2011). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi üzerine eleştirel bir okuma. *Milli Folklor*, (92), 5-12.

Gürçayır-Teke, S. (2018). Somut olmayan kültürel mirasın korunması sözleşmesi listelerinde yaşayan miraslar ve sabitlenen gelenekler. *Milli Folklor*, (120), 19-31.

Güven, M. (2017). *Kahramanmaraş'ın Kültürel Hayatında Sanatlar-Zanaatlar ve Meslekler* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Güven, Ö. (1999). Geleneksel Okçuluk ve Güreş Sporunda Ahiliğin Etkileri. *II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu Bildirileri (13-15 Ekim 1999 Kırşehir)* (s. 157-188) içinde. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Güzel, A. (2018). Dini-tasavvufi Türk edebiyatı el kitabı. Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, A. ve Torun, A. (2003). *Türk halk edebiyatı el kitabı.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Güzel, C. (2020). Sosyal medyanın neliği, gelişimi ve kullanım alanları üzerine kuramsal bir inceleme. *Sosyolojik Düşün*, 5(2), 93-112.

Hacıgökmen, M. A. (2007). Ahî şecere-nâmelerinin tarihî temeli ve yazılış sebepleri. *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23(23), 107-114.

Halaçoğlu, Y. (1991). At. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 4, 28-31.

Hobsbawm R. ve Ranger T. (2006). Geleneğin icadı, (Çev. Mehmet Murat Şahin). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Honko, L. (2006). Ritüellerin oluşum süreci. (Çev. Ruhi Ersoy), *Milli Folklor*, (69), 129- 140.

İnalcık, H. (2020). *Osmanlılar fütühat, imparatorluk, Avrupa ile ilişkiler.* İstanbul: Timaş Yayınları.

İnalcık, H. (2021). *Osmanlı İmparatorluğu Klâsik Çağ (1300-1600)*, (Çev. Ruşen Sezer). İstanbul: Kronik Kitap.

İnan, A. (1986). *Tarihte ve bugün Şamanizm.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

İnan, A. (1991). *Makaleler ve incelemeler c. II.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

İnan, A. (2020). *Eski Türk dini tarihi*. Ankara: Altınordu Yayınları.

İzveren, A. (1980). *Toplumsal törebilim (sosyal ahlak).* Ankara: Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayını.

Jung, C. G. (2005). *Dört arketip*, (Çev. Zehra Aksu Yılmazer). İstanbul: Metis Yayınları.

Kafesoğlu, İ. (2019). *Türk milli kültürü.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Kal'a, A. (1995). Esnaf. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 11, 423-430.

Kal'a, A. (2003a). Lonca. *TDV İslam Ansiklopedisi*. Ankara: c. 27, 211-212.

Kal'a, A. (2003b). Osmanlı esnafı ve sanayisi üzerine yapılan çalışmalarla ilgili genel bir değerlendirme. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 1(1), 245-266.

Kalafat, Y. (1999). Türk dünyası tarih çalışmalarında halk inançlarının önemi. *Milli Folklor*, (44), 88-90.

Kalafat, Y. (2009). *İslamiyet ve Türk halk inançları.* Ankara: Berikan Yayınevi.

Kanik, İ. (2019). *Meslek ve Ahlak*. (Ed. Hüseyin Öztürk), Ahilik Kültürü ve Meslek Ahlakı (s. 165-230) içinde. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Karaaslan Atsatan, S. (2013). Kahramanmaraş tarihi çarşıların dünü, bugünü. C. Kabakçı vd. (Ed.). *Uluslararası Türk ve Dünya Kültüründe Kahramanmaraş Sempozyumu 18-20 Nisan 2013 Kahramanmaraş* c.I (s. 27-36) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Karakaya, H. (2016). Türklerde keçecilik. Adem Öger ve Recep Tek (Ed.) *Risāle-i nemed-māllık (keçecilik risalesi)* (s. 13-28) içinde. Ankara: Gazi Kitabevi.

Karpuz, E. (2021). Bakırcılık. Aysen Soysaldı (Ed.), *T.C. Ticaret Bakanlığı geleneksel meslekler ansiklopedisi c.1* (s. 65-77) içinde. Ankara.

Kaya, A. (2014). Anadolu'nun Türk ve İslam yurdu haline gelişinde Ahilerin rolü ve önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(29), 547-561.

Kaya, D. (2001). Âşıklık geleneğinin geleceğiyle ilgili düşünceler ve yapılması gerekenler. *Millî Folklor,* (52), 87-92.

Kaya, D. (2014a). *Anonim halk şiiri*. Ankara: Akçağ Yayıncılık.

Kaya, D. (2014b). *Türk halk edebiyatı kavramları ve terimleri sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Kazıcı, Z. (1988). Ahilik. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. I, 540-542.

Kılavuz, M. A. (2005). Ahilik Kurumunda Din ve Ahlak Eğitim Anlayışı. *G.Ü. I. Ahi Evran-ı Veli ve Ahilik Araştırmaları Sempozyumu (12-13 Ekim 2004, Kırşehir)* c. 2 (s. 615-628) içinde. Kırşehir: Gazi Üniversitesi Ahilik Kültürünü Araştırma Merkezi Yayınları.

Kılavuz, R. (2003). *Kamu yönetiminde etik ve bir sorun olarak yozlaşma.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Kılınç, N. (2020). *Kahramanmaraş İlinin Turizm Potansiyeli* (Yayımlanmamış doktora tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

Kısa, H. (2021). *Aşk ve ilham meyveleri*. (Haz. Yaşar Alparslan), Kahramanmaraş: Dulkadiroğlu Belediyesi Kültür Yayınları.

Koç, K. (2010). *Kahramanmaraş'ta sosyal hayatın fiziki yapıya etkisi*. (Ed. Yaşar Alpaslan ve Serdar Yakar) Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Korkmaz, Z. (2017). *Dil bilgisi terimleri sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Koyuncu, İ. (2019). Ali Akbaş. *Türk Edebiyatı İsimleri Sözlüğü*. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/akbas-ali, E.T: 04.05.2023

Köksal, F. (2006). *Ahi Evran ve Ahilik*. Kırşehir: Kırşehir Valiliği Yayınları.

Köksel, B. (2009). Divanü Lugati't-Türk'te Yer Alan Efsaneler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 2(9), 262-269.

Köksel, B. (2019). Türk Sözlü Şiir Sanatında Kadın Yaratıcılığının Arketipleri, *9. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*, (s. 273-282) içinde. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Köprülü, M. F. (1943). *Anadolu Selçukluları Tarihi'nin yerli kaynakları I.* Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Köprülü, M. F. (2004). *Saz şairleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2012). *Edebiyat araştırmaları I*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Köprülü, M. F. (2018). *Türk Edebiyatında ilk mutasavvıflar*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Köprülü, M. F. (2019). *Osmanlı imparatorluğunun kuruluşu*. İstanbul: Alfa Yayınları.

Kösoğlu, N. (2020). *Türk kimliği ve Türk dünyası. İstanbul*: Ötüken Neşriyat.

Kurt, G. ve Yıldız, E. (2014). Bakırcılık. *Kahramanmaraş el sanatları.* c.II (s. 161-197) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Kutvan, A. B. (2011). *Yönetsel Etik ve Basın İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Küçük, A. (2019). Halk bilgisinin eğlence, gizli dil ve argoya dönük temsilleri. M. Açа (Ed.), *Halk Bilimi El Kitabı* (s. 505-527) içinde. İstanbul: Nobel.

Kütükoğlu, M. S. (2020). *Osmanlı'nın sosyo-kültürel ve iktisâdî yapısı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Le Utley, F. (2014). Folklorun tanımı. (Çev. T. Saltık Özkan). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2*. Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Malinowski, B. (1992). *Bilimsel bir kültür teorisi*. (Çev. Saadet Özkal). İstanbul: Kabalcı Yayınları.

Maraş il yıllığı 1967. Ankara: Dönmez Ofset.

Marshall, G. (2005). *Sosyoloji sözlüğü.* (Çev. Osman Akınhay ve Derya Kömürcü). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Mateos, U. (1962). *Urfalı Mateos Vekayi-Namesi ve Papaz Grigor'un Zeyli*, (Çev. Hrand D. Anreasyan). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

Mc Carl, R. (2021). Mesleki folklor. (Çev. Süheyla Sarıtaş ve Berna Ayaz). *folklor/edebiyat*, 27(2), 621- 632.

Mengüşoğlu, T. (1965). *Değişmez değerler ve değişen davranışlar, felsefî ethik için kritik bir hazırlık.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Merçil, E. (2000). Türkiye Selçuklularında meslekler. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Nagel, T. (2004). *Her şey ne anlama geliyor? felsefeye küçük bir giriş*, (Çev. Hakan Gündoğdu). İstanbul: Paradigma Yayınları.

Naza-Dönmez, E. E. (2010). Osmanlı Dönemi'nde ahşap sanatı. Fahameddin Başar (Ed.) *Kültürler Başkenti İstanbul* (s. 426-429) içinde. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.

Nemlioğlu, C. (2005). Kahramanmaraş Ulu Camii boyalı nakışları ve Türk-İslam bezeme sanatındaki yeri. *I. Kahramanmaraş Sempozyumu 6-8 Mayıs 2004 Kahramanmaraş* c. 1 (s. 817-823) içinde. İstanbul: Maraşder-Kahramanmaraş Belediyesi.

Ocak, A. Y. (1996). Fütüvvet. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. XIII, 261-263.

Ocak, A. Y. (2002). *Alevi bektaşi inançlarının İslam öncesi temelleri.* İstanbul: Enderun Kitabevi.

Ocak, A. Y. (2018). *Türk sufiliğine bakışlar.* İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Ocak, A. Y. (2021). *Türkler, Türkiye ve İslam*. İstanbul: İletişim Yayıncılık.

Oğuz, M. Ö. (2007a). UNESCO, kültür ve Türkiye. *Milli Folklor*, (73), 5-11.

Oğuz, M. Ö. (2007b). Folklor ve kültürel mekân. *Milli Folklor*, (76), 30-32.

Oğuz, M. Ö. (2009). Somut olmayan kültürel miras ve kültürel ifade çeşitliliği. *Milli Folklor*, (82), 6-12.

Oğuz, M. Ö. (2013). Terim olarak somut olmayan kültürel miras. *Milli Folklor*, (100), 5-13.

Oğuz, M. Ö. (2018). *Somut olmayan kültürel miras nedir?* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Ong, W. J. (2004). *Sözlü ve yazılı kültür*. (Çev. Sema Postacıoğlu Banon). İstanbul: Metis Yayınları.

Ortaylı, İ. (2007). *Osmanlı barışı*. İstanbul: Timaş Yayınları.

Owen, M. T. (2014). Folklor ve popüler kültür. (Çev. Selcan Gürçayır). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2.* Ankara: Geleneksel Yayıncılık.

Oy, A. (1991). Atasözü. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 4, 44-46.

Ögel, B. (1956). Selçuk Devri Anadolu ağaç işçiliği hakkında notlar. *Yıllık Araştırmalar Dergisi*, 1, 199-236.

Ögel, B. (1978). *Türk kültür tarihine giriş III*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ögel, B. (1984). *İslamiyetten önce Türk kültür tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ögel, B. (2000). *Türk kültür tarihine giriş II*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Ögel, B. (2001). *Dünden bugüne Türk kültürünün gelişme çağları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırma Vakfı.

Ögel, B. (2003). *Türk mitolojisi*. c. I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Öger, A. (2019). Uygur Türklerinde fütüvvet kültürü, fütüvvet-nâmeler ve ahilik teşkilatına etkileri. *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi*, (13), 1-11.

Öksüz, E. (1993). Ahilik Müessesesinin Sosyal Gelişmedeki Yeri ve Önemi. *Sosyal Konferansları.* 24. Kitap. İstanbul: İÜİF Yayını.

Örnek, S. V. (1977). *Türk halkbilimi*. Ankara: İş Bankası Kültür Yayınları.

Örnek, S. V. (1995). *100 soruda ilkellerde din, büyü, sanat, efsane.* İstanbul: Gerçek Yayınevi.

Özdemir, N. (2009). Kültür ekonomisi ve endüstrileri ile kültürel miras yönetimi ilişkisi. *Milli Folklor*, 84, 73-86.

Özdemir, N. (2012). *Medya kültür ve edebiyat*. Ankara: Grafiker Yayınları.

Özdemir, N. (2018). Geleneksel bilgi ve kültür ekonomisi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi,* 18(1), 1-28.

Özdemir, N. ve Özdemir, E. (2020). Yaratıcı kentler ve yaşayan kültür. *Uluslararası Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 2-23.

Özdemir, R. (1986). Ankara esnaf teşkilatı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 156-181.

Özden, H. Ö. (2017). *Ahilik ve Erzurum*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Özerkmen, N. (2004). Ahiliğin tarihsel-toplumsal temelleri ve temel toplumsal fonksiyonları-sosyolojik yaklaşım. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 44(2), 57-78.

Özgener, Ş. (2004). *İş ahlakının temelleri yönetsel bir yaklaşım*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Radloff, W. (1954). *Sibirya'dan I*, (Çev. Ahmet Temir). İstanbul: Maarif Basımevi.

Radloff, W. (1956). *Sibirya'dan II*, (Çev. Ahmet Temir). İstanbul: Maarif Basımevi.

Raglan, L. (2004). Mit ve ritüel. (Çev. Evrim Ölçer), *Milli Folklor*, (61), 187-194.

Rappaport, R. A. (2003). Ritüel. (Çev. Kürşat Korkmaz). *Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 1*. Ankara: Milli Folklor Yayınları.

Rasonyi, L. (1993). *Tarihte Türklük*. Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Roux, J. P. (1994). *Türklerin ve Moğolların eski dini*, (Çev. Aykut Kazancıgil). İstanbul: İşaret Yayınları.

Sakaoğlu, S. (1973). *Gümüşhane masalları metin toplama ve tahlil*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Sakaoğlu, S. (1978). *101 Anadolu efsanesi*. İstanbul: Damla Yayınevi.

Sakaoğlu, S. (1980). *Anadolu-Türk efsanelerinde taş kesilme motifi ve bu efsanelerin tip kataloğu*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Sakaoğlu, S. (2013). *Efsane araştırmaları*. Konya: Kömen Yayınevi. .

Sarıkaya Hünerel, Z. ve Er, B. (2012). Halk kültürünün tanıtılmasında el sanatlarının yeri ve önemi. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 179-190.

Sarıkaya, M. S. (2002). *XIII-XVI. asırlardaki Anadolu'da fütüvvetnamelere göre dini inanç motifleri*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Saymen, F. H. (2011). Yakın ve Orta Doğu memleketlerinde içtimai güvenlik. *Journal of Istanbul University Law Faculty*, 19(3-4), 918-946.

Serdar, Y. (2014). *Ahmet Çıtak hayatı ve şiirleri*. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Belediyesi Yayınları.

Seyidoğlu, B. (1985). *Erzurum efsaneleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Solak, F. (2010). Ahilik (kuruluşu, ilkeleri ve fonksiyonları). İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.

Soykurt, R. (1971). *Orta yol Ahilik*. Ankara: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Eğitim Yayınları.

Soykut, R. (1980). *İnsanlık bilimi Ahilik*. Ankara: Yayınevi yok

Soysal, H. Sipahioğlu, S. Kolçak, D ve Altınok, Y. (1981). *Türkiye ve Çevresinin Tarihsel Deprem Kataloğu (M.Ö 2100-M.S. 1900)*. İstanbul: Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu.

Söğütlü, C. (2004). *Bazı yerli ağaç türlerinin künderkâri yapımında kullanım imkanları*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Sülemi, A. (1977). *Tasavvufta fütüvvet*, (Çev. Süleyman Ateş). Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.

Sümer, F. (1989). *Eshabü'l-kehf.* İstanbul: Türk Dünyası Araştırmalar Vakfı.

Şahin, H. (2021). *Adalet, dürüstlük ve bereketin temsilcisi ahiler*. İstanbul: Erdem Yayınları.

Şapolyo, E. B. (1972). *Selçuklu İmparatorluğu tarihi*. Ankara: Güven Matbaası.

Şeker, M. (1993). *İbn Batuta'ya göre Anadolu'nun sosyal-kültürel ve iktisadi hayatı ile ahilik*. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları.

Şeker, M. (1996). Ahiliğin Anadolu'nun sosyal ve kültürel hayatındaki yeri. *Erdem*, 8(23), 599-620.

Şeker, M. (2011). *Türk-İslam medeniyetinde ahilik ve fütüvvet-namelerin yeri.* İstanbul: Ötüken Neşriyat.

Şeker, M. (2019). *Fetihlerle Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Şerbetçi, İ. (2014). *Kahramanmaraş'ın gelişen ekonomisi*. (Ed. Orhan Doğan, Ramazan Avcı, Serdar Yakar) Akdenizin altın kenti Kahramanmaraş, (s.184-207) içinde. Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü.

Şimşek, E. (2001). *Yukarıçukurova masallarında motif ve tip araştırması.* c. I. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Şimşek, M. (2002). *Ahilik*: TKY ve tarihteki bir uygulaması. İstanbul: Hayat Yayıncılık.

Tabakoğlu, A. (2018). *Türkiye iktisat tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul.

Taeschner, F. (1953-1954). İslam Ortaçağında futuvva (fütüvvet teşkilatı). *İktisat Fakültesi Mecmuası,* 15(1-4), 3-32.

Taneri, A. (1996). Hâcib. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 14, 508-511.

Tanyu, H. (1976). Dini folklor veya dini-manevi halk inançlarının çeşit ve mahiyeti üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(1-4), 123-142.

Taş, H. (2011). *Günümüz Bursa esnafında Ahilik kültüründen izler*. Bursa: Gaye Kitabevi.

TDK. (2011). *Türkçe sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, Z. (2009). Saraçhane. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 36, 111-113.

Tızlak, F. (2002). *Osmanlılardan önce Türklerde madencilik.* (Ed. Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca) Türkler Ansiklopedisi, c.7 (s. 620-631) içinde. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları.

Ticaret Bakanlığı (2021). *Geleneksel meslekler ansiklopedisi c.1.* Aysen Soysaldı (Ed.), Ankara.

Torun, A. (1998). *Türk Edebiyatında Türkçe fütüvvet-nâmeler üzerine bir inceleme*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Turan, Ş. (2019). *Türk kültür tarihi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.

Türe, A ve Savaşçın, M. Y. (2000). *Kuyumculuğun doğuşu*. İstanbul: Goldaş Kültür Yayınları.

Türktaş, Z. (2015). *Semercilik, süpürgecilik ve sepetçilik*. (Ed. Kerim Çınar) Kaybolmuş ve Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler, c. 1 (s. 377-387) içinde. Konya: Konya Ticaret Odası Yayını, İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı Konya Kitabı XV.

Uçma, İ. (2017). *Bir sosyal siyaset kurumu olarak Ahilik*. İstanbul: İşaret Yayınları.

Uraz, M. (1994). *Türk mitolojisi.* İstanbul: Düşünen Adam Yayınları.

Uzun, R. (2007). *İletişim etiği sorunlar ve sorumluluklar*. Ankara: Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Basımevi.

Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi.* c. I. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ülgener, S. F. (1981). *İktisadi çözülmenin ahlak ve zihniyet dünyası*. İstanbul: Der Yayınları.

Ülgener, S. F. (t. y.). *Zihniyet ve din İslam, tasavvuf ve çözülme devri iktisat ahlâkı.* İstanbul: Derin Yayınları.

Ürekli, B. ve Muşmal, H. (2015). *Geçmişten Günümüze Meslekler.* (Ed. Kerim Çınar) Kaybolmuş ve Kaybolmaya Yüz Tutmuş Meslekler, c. 1 (s. 29-83) içinde. Konya: Konya Ticaret Odası Yayını, İpek Yolu Dergisi Özel Sayısı Konya Kitabı XV.

Yakar, S. (2014a). *Maraş milli mücadelesinde Uzunoluk ve Adil Bağdadlıoğlu*. Kahramanmaraş: Ukde Kitaplığı.

Yakar, S. (2014b). *Ahmet Çıtak hayatı ve şiirleri*. Ankara: Öncü Basımevi

Yakar, S. (2020). *Kahramanmaraş'ta cumhuriyet dönemi öncü şairler.* Ankara: Ofset Fotomat.

Yardımcı, M. (2012). *Malatya masalları*. Malatya: Malatya Kitaplığı Yayınları.

Yardımcı, N. (2008). *Ankara'da El İşi Yorganları Üzerine Bir Araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yazıcı, N. (1996). Lonca sisteminin işsizlik sigortasıyla ilgisi üzerine bazı düşünceler. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 35(1), 155-165.

Yıldırım, D. (2016). *Türk bitiği araştırma/inceleme yazıları*. Ankara: Akçağ Yayınları.

Yılmazoğlu, İ. (2004). Ahşap sanatları. *Kahramanmaraş el sanatları c.2* (s. 11-63) içinde. Ankara: Hangar Marka İletişim Reklam Hizmetleri Yayıncılık.

Yolcu, M. A. (2014). Nevşehir'de yaşayan geleneksel mesleklerin değişim ve dönüşümü. *Turkish Studies- International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 9(2), 1719-1738.

Yücel, E. (1989). Ahşap. *TDV İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: c. 2, 181-183.

İnternet Kaynakları

(URL.1). https://kahramanmaras.bel.tr/kesfedin/kahramanmarasin-cografyasi. ET. 07.03.2022.

(URL.2). https://cip.tuik.gov.tr/# ET. 10.05.2023

(URL.3).https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44395/dunya-miras-gecici-listesi.html. ET. 10.04.2023.

(URL.4).https://www.dogaka.gov.tr/dogu-akdeniz/kahramanmaras/kultur-ve-turizm. ET. 12.03.2022.

(URL.5).https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kahramanmaras/gezilecekyer/germanicia-antik-kenti. ET. 12.03.2022.

(URL.6).https://www.tesk.org.tr/view/menu/goster.php?Guid=9196fadc-f1d9-11e9-b001-54213e5f8f01. ET. 05.04.2022.

(URL.7).https://www.tesk.org.tr/view/menu/goster.php?Guid=901d50d2-f1d9-11e9-b001-54213e5f8f01. ET. 05.04.2022.

(URL.8).https://www.tesk.org.tr/view/menu/goster.php?Guid=a6b4c6cf-f1da-11e9-b001-54213e5f8f01. ET. 05.04.2022.

(URL.9).https://www.unesco.org.tr/Pages/126/123/UNESCO%C4%B0nsanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1n-Somut-Olmayan K%C3%BClt%C3%BCrel-Miras%C4%B1-Temsil%C3%AE-Listesi. ET. 05.05.2022.

(URL.10).https://kahramanmaras.ktb.gov.tr/TR-152492/tarihi-maras-carsilari.html. ET. 13.05.2022.

(URL.11).https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/bes-asirlik-tarihi-maras-carsisinin-dis-cephesi-yenileniyor/2121811. E.T. 22.09.2022

(URL.12).https://aregem.ktb.gov.tr/TR-279417/somut-olm-kult-miras-turkiye-ulusal-envanteri.html. E.T. 04.08.2022

(URL.13).https://www.dogaka.gov.tr/dogu-akdeniz/kahramanmaras/kuyumculuk-sektoru. ET. 20.08.2022.

(URL.14). https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38079. ET. 21.08.2022

(URL.15). https://www.dogaka.gov.tr/haber/dogaka-kahramanmaras-kuyumcukent-projesi-trt-haber-kalkinma-ajandasi-programinda-tanitildi. ET. 21.08.2022.

(URL.16) https://kmyokuyumculuk.ksu.edu.tr/. ET. 21.08.2022

(URL.17). http://kahramanmaras.gov.tr/altinsehir-gemoloji-laboratuvari-ve-ayar-evi-acilis-toreni. ET. 21.08.2022.

(URL.18).https://aregem.ktb.gov.tr/TR-279417/somut-olm-kult-miras-turkiye-ulusal-envanteri.html. E.T. 23.09.2022

(URL.19). https://ci.turkpatent.gov.tr/cografi-isaretler/detay/38215 E.T. 01.08.2022.

(URL.20).https://www.haberler.com/guncel/3-metre-37-santimlik-90-kilo-agirliginda-bicak-3908169-haberi/. ET. 28.08.2022

(URL.21). http://www.sevgipinari.org/sairlerimiz/oenemli-sairlerimiz/474-cal-skan-terzi.html E.T. 06.05.2022.

(URL.22). https://www.antoloji.com/sahtekar-ustalar-siiri/. E.T. 26.12.2022

(URL.23)https://www.elbistaninsesi.com/makale/9979340/mehmetgozukara/tecrube-ile-sabit-4. E.T. 06.05.2022

(URL. 24). https://tr.wikipedia.org/wiki/Facebook. E.T. 04.01.2023

(URL. 25). https://www.facebook.com/kutukcualtinn/ E.T. 29.12.2022

(URL. 26). https://www.facebook.com/sularkuyumculukk/ E.T. 29.12.2022

(URL.27). https://www.facebook.com/akbenkuyumculukas/ E.T. 29.12.2022

(URL. 28). https://www.facebook.com/zarifisbakircilik/ E.T. 29.12.2022

(URL.29).https://www.facebook.com/profile.php?id=100063786750705E.T. 30.12.2022

(URL.30).https://www.facebook.com/people/Asilbak%C4%B1rc%C4%B1l%C4%B1k/100032396186932/ E.T. 30.12.2022

(URL.31). https://www.facebook.com/eserahsap/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.32). https://www.facebook.com/KarpuzogluCevizOyma/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.33). https://www.facebook.com/gulactiahsapp/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.34). https://www.facebook.com/HAKKAKahsapoyma/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL. 35). https://www.facebook.com/groups/467948084225714/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL. 36). https://www.facebook.com/okutucubicakcelik/ E.T. 31. 12. 2022.

(URL.37).https://www.facebook.com/marasceyiz/posts/1836596199745694/?paipv=0&eav=AfajOj7V5ao3d0ycE5cDa_p4BHMP3mMCDgdD8qoP1vRC4zy2m_5Gxh8BsXAcRIEDvy0&_rdr E.T. 01.01.2023

(URL.38).https://www.facebook.com/profile.php?id=100032458820492 E.T.01.01.2023

(URL.39).https://www.facebook.com/profile.php?id=100032458820492 E.T.31.12.2022.
(URL. 40). https://tr.wikipedia.org/wiki/Instagram. E.T. 07.01.2023
(URL. 41). https://www.instagram.com/zabunkuyumculuk/reels/ E.T. 01.01.2023
(URL. 42). https://www.instagram.com/kutukcu_gold/ E.T. 01.01.2023
(URL. 43). https://www.instagram.com/zabunkuyumculuk/ E.T. 02.01.2023
(URL.44).https://www.instagram.com/ibrahim_zabun_kuyumculuk/ E.T. 02.01.2023
(URL. 45). https://www.instagram.com/ahmetkutukcum/ E.T. 02.01.2023
(URL. 46). https://www.instagram.com/doganlarkuyumculuk/ E.T. 02.01.2023
(URL.47).https://www.instagram.com/myk_kerkezler_kuyumculuk/#E.T. 03.01.2023
(URL. 48). https://www.instagram.com/efemirbakircilik/ E.T. 03.01.2023
(URL. 49). https://www.instagram.com/hakan_turistik/ E.T. 03.01.2023
(URL. 50). https://www.instagram.com/durnabakir/ E.T. 03.01.2023
(URL. 51). https://www.instagram.com/marasimbakircilik/ E.T. 03.01.2023
(URL. 52). https://www.instagram.com/hartlapbicaklari/ E.T. 03.01.2023
(URL. 53). https://www.instagram.com/mustafacelik_42/ E.T. 04.01.2023
(URL. 54). https://www.instagram.com/mustafacelik_42/ E.T. 04.01.2023
(URL. 55). https://www.instagram.com/maras_bicak/ E.T. 04.01.2023
(URL. 56). https://www.instagram.com/marasahsap/ E.T. 04.01.2023
(URL. 57). https://www.instagram.com/oymakahramanmaras/ E.T. 05.01.2023
(URL. 58). https://www.instagram.com/oyma_sandik/ E.T. 05.01.2023
(URL. 59). https://www.instagram.com/gulactiahsap/ E.T. 05.01.2023
(URL. 60). https://www.instagram.com/hakkakahsapoyma/# E.T. 05.01.2023
(URL.61). https://tr.wikipedia.org/wiki/YouTube. E.T. 01.01.2023
(URL. 62). https://www.youtube.com/watch?v=BUoqb3ZwmpM E.T. 06.01.2023
(URL. 63). https://www.youtube.com/watch?v=s9YNQE8QKOw E.T. 06.01.2023
(URL. 64). https://www.youtube.com/watch?v=d6ryxYuKeQc E.T. 06.01.2023
(URL. 65). https://www.youtube.com/watch?v=wVhYhRsws-A E.T. 06.01.2023
(URL. 66). https://www.youtube.com/watch?v=k2E2PwWRhhY E.T. 07.01.2023
(URL. 67). https://www.youtube.com/watch?v=ZLhlPCAEpNE E.T. 07.01.2023
(URL. 68). https://www.youtube.com/watch?v=fAOYxyTwS5c E.T. 07.01.2023
(URL. 69). https://www.youtube.com/watch?v=jcShqKm2e88 E.T. 07.01.2023
(URL. 70). https://www.youtube.com/shorts/ON1ewUj-soU E.T. 08.01.2023
(URL. 71). https://www.youtube.com/watch?v=4V9TssoM5Ds E.T. 08.01.2023
(URL. 72). https://www.youtube.com/watch?v=U_tFkuWRa94 E.T. 08.01.2023
(URL. 73). https://www.youtube.com/watch?v=_V0TM8cs3lU E.T. 08.01.2023
(URL. 74). https://www.youtube.com/watch?v=MrdlxBDSWOs E.T. 08.01.2023
(URL. 75). https://www.youtube.com/watch?v=fbXzZe-Y0NY E.T. 08.01.2023
(URL. 76). https://www.youtube.com/watch?v=Cpgvuox-KIw E.T. 08.01.2023
(URL. 77). https://www.youtube.com/watch?v=d-cBZtbbDCc E.T. 09.01.2023
(URL. 78). https://www.dailymotion.com/video/x6q8jbs E.T. 09.01.2023
(URL. 79). https://www.youtube.com/watch?v=ZihTqO8AahA E.T. 09.01.2023
(URL. 80). https://www.youtube.com/watch?v=MKBzZo8eQ-k E.T. 09.01.2023
(URL. 81). https://www.youtube.com/watch?v=7xy7KfCZiZo E.T. 09.01.2023
(URL. 82). https://www.youtube.com/watch?v=6oZPRiA7Htg E.T. 09.01.2023
(URL. 83). https://www.youtube.com/watch?v=8U78xth1Ijk E.T. 09.01.2023
(URL. 84). https://www.youtube.com/watch?v=Jsix7DQOdA4 E.T. 09.01.2023

(URL. 85). https://www.youtube.com/watch?v=SPG1U9miFeo E.T. 09.01.2023

(URL.86).https://www.afad.gov.tr/kahramanmarasta-meydana-gelen-depremler-hk-34#:~:text=06.02.2023%20tarihinde%20Kahramanmara%C5%9F%20ili,7.184%20art%C3%A7%C4%B1%20deprem%20meydana%20gelmi%C5%9Ftir E.T. 10.04.2023

(URL.87).https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/kahramanmaras-merkezli-depremlerde-hayatini-kaybedenlerin-sayisi-50-bin-96-oldu/2850716 E.T. 10.04.2023

(URL.88). https://www.ntv.com.tr/turkiye/kahramanmaras-depremlerinin-ardindan-38-bin-artci-sarsinti-gerceklesti,055dNI42_k-8Tdf7GCX06w# E.T. 01.07.2023

(URL.89). https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/kahramanmarasta-altin-uretimi-durdu-10-bin-kisi-issiz-kaldi-2061151 E.T. 06.07.2023

(URL.90).https://www.cumhuriyet.com.tr/ekonomi/kahramanmarasta-ayakta-kalan-az-sayidaki-esnaf-da-olum-kalim-mucadelesi-veriyor-2062809 E.T. 01.07.2023

(URL.91).https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/kahramanmarasta-esnaf-icin-planlanan-2-bin-700-dukkanin-yarisinda-faaliyet-basladi-/2869833 E.T. 01.07.2023

KÂR YÖNETİMİ

UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet AKGEMCİ
Prof. Dr. Aydın KARAPINAR

EĞİTİM
yayınevi

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-87-4
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

KÂR YÖNETİMİ UYGULAMALARINA İLİŞKİN BİLGİLER, DENETÇİ GÖRÜŞÜ İLE DENETÇİ ROTASYONU ARASINDAKİ İLİŞKİ
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Akgemci, Prof. Dr. Aydın Karapınar
VI+100 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-87-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

7. KAYNAKÇA

Abdı R., (2016), Denetim Kalitesinin Tahakkukların Güvenilirliği Üzerindeki Etkisi: Borsa İstanbul Üzerine Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Erzurum Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum*.

Akçay A.,(2017),"Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kâr Yönetimi Üzerindeki Etkisi BİST'de İşlem Gören İşletmeler Üzerinde Araştırma,Doktora Tezi, *Dicle Üniversitesi, Diyarbakır*.

Akdoğan, N. ve Sevilengül, O. (2007). *Tekdüzen Muhasebe Sistemi Uygulaması* (Onikinici Baskı) Ankara: Gazi Kitabevi,

Akgemci, A., & Karapınar, A. (2021). Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonunun Kâr Yönetimi Uygulamaları Üzerindeki Etkisi: İmalat Sektöründe Bir Uygulama. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi,* 11(1), 143-163.

Akkuş, Z., ve Çelik, M. Y. (2004, Eylül-Ekim). Lojistik Regresyon Ve Diskriminant Analizi Yöntemlerinde Önemli Ölçütler. VII. Ulusal Biyoistatistik Kongresinde sunulan bildiri. Mersin Üniversitesi, *Tıp Fakültesi, Biyoistatistik Anabilim Dalı, Mersin.*

Akyüz, A. (2002). Enron Skandalı Ve Sermaye Piyasaları. *İktisat İşletme ve Finans*, 17(192), 7-13.

Al-Thuneibat, A. A., Issa, R. T. I. A., Baker, R. A. A. (2011). Do audit tenure and firm size contribute to audit quality? Empirical evidence from Jordan. *Managerial Auditing Journal*, 26 (4), 317-334.

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA). (1978). The Comission on auditors responsibilities: Report, conclusions and recommendation, New York: AICPA.

Artunç, B. (2002). *Özel Amaçlı Varlıklar (Special Purpose Entities) ve Bilanço Dışı Muhasebeleştirme Yöntemi Olarak Kullanımları*. Ankara.

Aschauer, E. and Quick, R. (2018), Mandatory Audit Firm Rotation And Prohibition Of Auditor-Provided Tax Services – Evidence From İnvestment Consultants' Perceptions, *International Journal Of Auditing,* 22 (2), 1-19,

Ashari, N., Koh, H. C., Tan, S. L., and Wong, W. H. (1994). Factors Affecting Income Smoothing Among Listed Companies in Singapore*, Accounting and Business Research*, 24(96), 291-301

Atasoy, D. (2001). Lojistik regresyon analizinin incelenmesi ve bir uygulaması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, *Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.*

Atıcı, R., & Memiş, M. Ü. (2022). Denetçi Rotasyonunun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(4), 852-880.

Aussenegg, W. P., Inwinkl, P., and Schneider, G. (2008). Earnings Management and Local vs International Accounting Standards of Eurepean Public Firms. *Working Paper, Vienna University*.

Ayarlıoğlu, M.A., (2007), Kâr Yönetimi Uygulamaları Ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi, Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*,Ankara.

Azizkhani, M., Daghani, R., & Shailer, G. (2018). Audit Firm Tenure And Audit Quality İn A Constrained Market. *International Journal of Accounting*, 53(3), 167–182.

Bamber, E.M. and Iyer, V.M. (2007), Auditors' İdentification With Their Clients And İts Effect On Auditors' Objectivity*, Auditing: A Journal Of Practice And Theory*, 26 (2),1-24

Bartov, E. (1993). The Timing of of Asset Sales and Earnings Manipulation. *The Accounting Review,* 68(4), 840-855.

Bartov, E., - D. Cohen. (2007), Mechanisms To Meet/Beat Analyst Earnings Expectations in The Pre- And Post Sarbanes Oxley Eras, *Working paper, New York University.*

Basu, S., (1997). The Conservatism Principle and The Asymmetric Timeliness off Earnings, *Journal of Accounting and Economics,* (24),3-37.

Baydemir, M. B. (2014). Lojistik Regresyon Analizi Üzerine Bir İnceleme, *Master's thesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Bayırlı, R., (2006). Yaratıcı Muhasebe, Etik, Firma Değeri Ve Örnek Bir Uygulama, Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye.*

Beasley, M. S., Carcello, J. V. and Hermanson, D. R. (1999). Fraudulent financial reporting 1987-1997: An Analysis Of U.S. Public Companies, *Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. Jersey City, NJ: AICPA*.

Becker, C.L., DeFond, M.L., Jiambalvo, J., ve Subramanyam, K.R. (1998). The Effect Of Audit Quality On Earnings Management. *Contemporary Accounting Research*. (15)1, 1-24

Beneish, M., Daniel, (2001), Earnings management: A perspective, *Managerial Finance*, 27 (12), 3-17.

Beneish, M.D. (1999). The Detection of Earnings Manipulation . *Financial Analysts Journal*. 55(5), 24-36.

Beneish, M.D. (1997). Detecting GAAP Violation: Implications for Assessing Earnings Management Among Firms With Extreme Financial Performance, *Journal of Accounting and Public Policy*. ,16(3) 271-309.

Bergstresser, D. ve Philippon, T. (2006). "CEO Incentives and Earnings Management" *Journal of Financial Economics*, (80) ,527-528.

Bratten, B., Causholli, M. and Omer, T.C. (2019), Audit Firm Tenure, Bank Complexity, And Financial Reporting Quality, *Contemporary Accounting Research*, 36 (1), 295-325,

Brown, L. D. and Caylor, M. L. (2006). "Corporate Governance and Firm Valuation",*Journal of Accounting and Public Policy*, 25(4), 409-434.

Burgstahler, D. and Dichev, I. (1997). Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses, *Journal of Accounting and Economics.* 24(1), 99-126.

Burgstahler, D. and Dichew, I. (1998). Incentives to Manage Earnings to Avoid Earnings Decreases and Losses: Evidence from Quarterly Earnings,*Working Paper*, University of Washington.

Burnett, B. M., Cripe, B. M., Martin, G. W., and McAllister, B. P. (2012). Audit Quality and the Trade-Off between Accretive Stock Repurchases and Accrual-Based Earnings Management,*The Accounting Review,* 87(6), 1861-1884.

Bushee, B. J. (1998). The Influence of Institutional Investors on Myopic R&D Investment Behavior, *Accounting Review*, 73(3), 305-333.

Bushman, R. M. and Piotroski, J. D. (2006). Financial Reporting Incentives for Conservative Accounting: The Influence of Legal and Political Institutions, *Journal of Accounting and Economics*, 42(1), 107-148.

Cahan, S.F. (1992). The Effect of Antitrust Investigations on Discretionary Accruals: A Refined Test of The Political-Cost Hypothesis,*The Accounting Review,* 67(1) 77-95.

Cameran, M., A. Prencipe, M. Trombetta (2016), Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality, *European Accounting Review*, 25(1), 35-58.

Cameran, M., Francis, J.R., Marra, A., & Pettinicchio, A. (2015). Are There Adverse Consequences Of Mandatory Auditor Rotation? Evidence From The Italian Experience, Auditing . *A Journal of Practice & Theory American Accounting Association,* 34(1) 1–24,

Can, A. V. (2010), Krizin Muhasebesi ve Muhasebenin Krizi, *Mali Çözüm Dergisi*, (97), 21-49.

Canbulut, G. (2008) Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Örnek Bir Uygulama, İzmir: *Dokuz Eylül Üniversitesi SBE Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.*

Carcello, J. V., Nagy, A. L. (2004). Audit Firm Tenure And Fraudulent Financial Reporting, *Auditing: A Journal of Practice & Theory,* 23(2), 55–69.

Carey, P & Simnett, R. (2006). Audit Partner Tenure And Audit Quality, *The Accounting Review*, 81 (3), 653-676

Casterella, J., Knechel, W.R., & Walker, P.L. (2002). The Relationship of Audit Failures and Auditor Tenure. *Working Paper. University of Florida. USA*

Cengiz, S. (2015),Yaratıcı Muhasebe Kapsamında Manipülasyona Uğramış Verilerin Finansal Tablolardaki Gerçek Durumu Engellemesi Ve Bağımsız Denetimin Kalitesine Etkisinin İncelenmesi, *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale*.

Chi, W., Huang H., Liao Y. , Xie H. (2009). Mandatory audit partner rotation, audit quality, and market perception: Evidence from Taiwan, *Contemporary Accounting Research* ,26(2), 359–391.

Choi, J., Lim, H. & Mali, D. (2017), Mandatory audit firm rotation and Bıg4 effect on audit quality: Evidence from South Korea, *Asian Academy of Management Journal of Accounting & Finance*, 13(1), 1-40.

Chu, L., Simunic, D.A., Ye, M. and Zhang, P. (2018), Transaction Costs And Competition Among Audit Firms İn Local Markets, *Journal Of Accounting And Economics*, 65(1), 129-147.

Cicovic, T. ve Dhanoa, S. (2016). Audit Firm Rotation Could The Concept Enhance An Auditor's İndependence?, *Yüksek lisans tezi, Uppsala University, Uppsala*.

Cohen D.,Dey A.,Lys T.(2008). Real and Accural Based Earnings Manegement in the Pre and Post Sarbanes Oxley Periods *The Accounting Rewiew*, , 83(3), 757-787

Cohen, D. A. ve Zarowin, P. (2010). Accrual-based and Real Earnings Management Activities around Seasoned Equity Offerings. *Journal of Accounting and Economics*, 50(1), 2-19.

Collins, Jh & Shackelford, Da & Wahlen, Jm, (1995)"Bank Differences In The Coordination Of Regulatory Capital, Earnings, And Taxes," *Journal of Accounting Research, Wiley Blackwell*, 33(2), 263-291.

Copeland, R.M., (1968), Income smoothing, Journal of Accounting Research Empirical Research in Accounting, *Selected Studies 6 (Supplement*), 101-116.

Cowle, E. N., Decker, R. P., & Rowe, S. P. (2023). Retain or Rotate: The Association Between Frequent Auditor Switching and Audit Quality. *Accounting Horizons*, 1-23.

Çetin M. ve Ecevit E. ,(2010), Sağlık Harcamalarının Ekonomik Büyüme Üzerindeki Etkisi: Oecd Ülkeleri Üzerine Bir Panel Regresyon Analizi, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11 (2) , 166-182

Çıtak,N.(2007),"Hileli Mali Raporlamada Yaratıcı Muhasebe ve Bir Uygulama", Doktora Tezi,*Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,İstanbul*

Çokluk, Ö. (2010). Lojistik Regresyon Analizi: Kavram Ve Uygulama. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri,* 10(3), 1357-1407.

Dai, L., & Ngo, P. (2021). Political uncertainty and accounting conservatism. *European Accounting Review,* 30(2), 277-307.

Daniels, B. W. and Booker, Q. (2009). Loan officers' reaction to audit rotation. *Journal of Behavioral Studies in Business*, 1(1), 1-13.

Davis, L. R., Soo, B. S., Trompeter, G. M. (2009). Auditor Tenure And The Ability To Meet Or Beat Earnings Forecasts. *Contemporary Accounting Research*, 26(2), 517–548

Davis, L.R., Soo, B., & Trompeter, G. (2003). Auditor Tenure, Auditor Independence and Earnings Management. *Working Paper. Boston College*

Dayanandan, A., & Kuntluru, S. (2023). Mandatory Auditor Rotation And Audit Quality. *International Journal of Accounting & Information Management,* 31(4), 585-599.

Dechow, P. (1994). Accounting Earnings and Cash Flows as Measures of Firm Performance: The Role of Accounting Acrruals. *Journal of Accounting and Economics*, 18 (1), 3-42.

Dechow, P. and Sloan, R. G. (1991). Executive Incentives and the Horizon Problem: An Empirical Investigations, *Journal of Accounting and Economics*, 14(1), 51- 89.

Dechow, P., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1998). The Relation between Earnings and Cash Flows. *Journal of Accounting and Economics*, (25), 133-168

Dechow, P.M. & Skinner, D.J. (2000). Earnings Management: Reconciling The Views of Accounitng Academics, Practitioners and Regulators. *Accounting Horizons*. ,14(2), 235-250.

Defond, M.L. ve Francıs, J.R. (2005). Audit research after Sarbanes-Oxley., Auditing: *A Journal of Practice & Theory,* (24),5-30.

Deıs, D. R Ve G. A. Gıroux (1992), Determinants of Audit Quality in the Public Sector, *The Accounting Review,* 67(3), (462-479).

Demir F. (2021) Varlık Yönetim Şirketlerinin Kâr Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Bir Analiz, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

Demir, M., Arslan, Ö. (2015) Banka Ticari Kredi Yetkililerinin Bakış Açılarıyla Finansal Tablo Manipülasyonları: Sivas İlinde Bir Araştırma, *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 9(1), 55-58.

Demirkan, A. (2016). Bağımsız Denetim Kuruluşlarında Şeffaflık Raporları , *Muhasebe ve Denetim Dünyası Dergisi,* . 1(1), 43-54.

Doğan, A. (2016). Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyon, *Muhasebe ve Denetim Dünyası*, 1(1), 1-22.

Dordzhieva, A. (2022). Disciplining Role Of Auditor Tenure And Mandatory Auditor Rotation. *The Accounting Review,* 97(2), 161-182.

Duman, Haluk, (2010) Kamunun Aydınlatılması İlkesi Kapsamında Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Finansal Raporlama Kalitesi ve Şirket Performansı Üzerine Etkisi: İMKB' de Bir Uygulama, (Doktora Tezi), *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Ana Bilim Dalı Muhasebe ve Finansman Bilim Dalı, Konya.*

Ebimobowei, A. ve Keretu, O.J. (2011). Mandatory rotation of auditors on audit quality, costs and independence in South-South, Nigeria. *International Business Management*, 5(3), 166-172.

Çetenak E.H.(2012), "İşletme Grubu İlişkisinin Firma Performansına Etkisi: İmkb'de Bir Uygulama*" Doktora Tezi, ADANA*,

Ewert, R. and Wagenhofer, A. (2005). Economic Effects of Tightening Accounting Standards to Restrict Earnings Management. *Accounting Review*, 80(4), 1101- 1125.

Fargher, N., Lee, H. Y., & Mande, V. (2008). The Effect Of Audit Partner Tenure On Client Managers' Accounting Discretion. *Managerial Auditing Journal*, 23(2), 161-186.

Fathi, E., & Rashed, A. S. (2021). Exploring The İmpact Of Mandatory Audit Firm Rotation On Audit Quality: An Empirical Study. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal,* 25(6), 1-18.

Feltham, G. ve Ohlson, J., (1995). Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities, *Contemporary Accounting Research*. 11(2),689-731

Firth, M., Rui, O.M , Xi Wu (2012). How do various forms of auditor rotation affect audit quality? Evidence from China. *The International Journal of Accounting*, 47, 109–138.

Friedrich, C., Pappert, N., & Quick, R. (2023). The Anticipation of Mandatory Audit Firm Rotation and Audit Quality. *Journal of International Accounting Research*, 22(1), 59-81.

Gates, Sandra K., Lowe, Jordan D., Reckers, Philip M., (2006), Restoring Public Confidence in Capital Markets through Auditor Rotation, *Managerial Auditing Journal*, 22(1), 5-17.

Geiger, M. A., Raghunandan, K. (2002) ,Auditor Tenure And Audit Reporting Failures., *Audıtıng: A Journal Of Practice & Theory*, 21(1), 67-78.

Ghosh, A., Moon, D.C. (2005). Audit Tenure And Perceptions Of Audit Quality,*The Accounting Review,* 80(2), 585- 612.

Gipper, B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). On The Economics Of Mandatory Audit Partner Rotation And Tenure: Evidence From PCAOB Data. *The Accounting Review*, 96(2), 303-331.

Godfrey, J.M., Jones, K.L., (1999), Political cost influences on income smoothing via extraordinary item classification, *Accounting and Finance*, 39(3), 229-254.

Godwin, N. H., Key, K. G., & Sawyer, R. S. (2000). Financial Accounting Choice And Earnings Management. *Journal of Accounting Education*, 18(4), 369-376.

Gönen, S. ve Rasgen, M. (2016), Bağımsız Denetimde Zorunlu Denetçi Rotasyonu,*İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 1810-1822

Graham, R. J., Campbell, R. H., Rajgopal, S. (2005). The Economic Implications of Corporate Financial Reporting. *Journal of Accounting and Economics*, (40), 3- 73.

Greene, W. H. (2003). *Econometric Analysis*. Pearson Education India.

Guay, W. R., Kothari, S. P., & Watts, R. L. (1996). A market-based evaluation of discretionary accrual models. *Journal of accounting research*, (34) 83-105.

Gujaratı, N., Damodar, (2003*), Basic Econometrics,* McGraw Hill Higher Education, United States.

Gul F. A., Jaggi B. L., Krishnan G. V. (2007). Auditor independence: Evidence on the joint effects of auditor tenure and nonaudit fees. Auditing: *A Journal of Practice & Theory*, 26(2), 117-142.

Gunny Katherine (2005) What Are the Consequences of Real Earnings Management? /Gunny_paper.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2023.

Gunny, Katherine A. (2010),The Realtion Between Earnings Management Using Real Activities Manipulation and Future Perfomance: Evidence from Meeting Earnings Benchmark, *Contemporary Accounting Research.* 27(3), 855-888.

Gürol B. ve Tüysüzoğlu T., (2018), Empirical Analysis of Mandatory Audit Firm and Engagement Partner Rotation Practices of BIST 100 Firms, *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 8(1), 105-118

Haftacı, V. (2014) *Muhasebe Denetimi*,, 3.b Umuttepe Yayınları, Yayın No:50, Kocaeli

Hamilton, J., Ruddock, C., Stokes, D., & Taylor, S. (2005). Audit Partner Rotation, Earnings Quality And Earnings Conservatism*, SSRN Electronic Journal*, 1-37.

Healy, P.M. (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions*, Journal of Accounting and Economics*., 7 (1-3), 48-107.

Healy, P.M., Wahlen, J.M. (1999). A Review of The Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting, *Accounting Horizons.,*13(4), 365-383.

Herrmann, T., Inoue, T., Thomas, W. B. (2003). The Sale of Assets to Manage Earnings in Japan. *Journal of Accounting Reseacrh,* 41(1), 89-108.

Holthausen, R. W., Larcker, D. F., & Sloan, R. G. (1995). Annual bonus schemes and the manipulation of earnings*. Journal of accounting and economics*, 19(1), 29-74.

Horton J., Lıvne G. , Pettınıcchıo A., (2020), Empirical Evidence On Audit Quality Under A Dual Mandatory Auditor Rotation Rule, *European Accounting Review*,1-30, Doı: 10.1080/09638180.2020.1747513

Hoti, A., & Perjuci, E. (2024). The İnterplay Between Auditor Rotation And Audit Opinions: Evidence From Republic Of Kosovo. *Multidisciplinary Science Journal*, 6(4), 2024044-2024044.

Hribar, P., Jenkis, N. T., Johson, W. B. (2006). Stock Repurchases As An Earnings Management Device. *Journal of Accounting and Economics*, 41(1), 3-27.

https://www.justice.gov/archive/atr/public/press_releases/2007/ E.Tarihi 22.01.2023

https://www.sec.gov/reportspubs/annual-reports/aboutannrep (E.Tarihi: 17.01.2024).

İnal, M. E., Topuz, D., & Okyay, U. Ç. A. N. (2006). Doğrusal Olasılık Ve Logit Modelleri İle Parametre Tahmini. *Sosyoekonomi*, 3(3), s,48-72.

Jackson, A.B., Moldrich, M. , Roebuck, P. (2008) Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality, *Managerial Auditing Journal*,23(5),420-437.

Jenkıns, D. S., Vermeer, Thomas, (2013), "Audit Firm Rotation and Audit Quality: Evidence from Academic Research", Accounting Research Journal, 26(1), 75- 84.

Jeong, S.W. & Rho, J. (2004). Big Six Auditors and Audit Quality: The Korean Evidence. *The International Journal of Accounting.* (39), 175-196.

Kang, M., Kim, S., & Lee, H. Y. (2023). The Joint Effects Of Partner Rotation And Allocation Of Audit Hours On Audit Quality. *Managerial Auditing Journal*, 38(6), 947-971.

Kara, S., & Toraman, A., M. (2023). Kazanç Yönetiminde Karma ve Tahakkuk Modellerinin Karşılaştırılması ve Bir Uygulama, *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi* (68), 127-152.

Karaaslan D. (2019), Denetim Kalitesi Ve Rotasyon: Ülkemizde Algılanması, *Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Kaval, H. (2008). *Muhasebe Denetimi*, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara.

Kesimli, İ. (2015) Türk Bağımsız Denetim Firmalarının Uluslararası Kalite Kontrol Standardı Açısından İncelenmesi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne*.

Keskin Benli, Y. Küçükkocaoğlu G. Küçüksözen C. (2009), Finansal Bilgi Manipülasyonunun Tespitinde Yapay Sinir Ağı Modelinin Kullanımı*, İMKB Dergisi*, (36), 1-31.

KGK "Bağımsız denetim yönetmeliği" 26.12.2012.

Kızıl, C., Çelik, İ., Akman, V., Şener, S. (2016) Yaratıcı Muhasebe Yöntemleri ve Finansal Bilgilerin Manipülasyonu: Profesyonel Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Örnek Bir Uygulama, *BUSBD*, 9(1), 1-18.

Kim, J.B., Yii C.H. (2009). Does Auditor Designation By The Regulatory Authority İmprove Audit Quality?, *Evidence from Korea. Journal of Accounting and Public Policy*, 28 (3), 207-230

Kim, H., Lee, H. , Lee J.E. (2015). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality. *The Journal of Applied Business Research* ,31(3), 1089-2008.

Knechel, W.R., Vanstraelen, A. (2007), The Relationship between Auditor Tenure and Audit Quality Implied by Going Concern Opinions, *AUDITING: A Journal of Practice & Theory*, 26(1), 113-131.

Kurşunel, F., Büyükşalvarcı, A., & Alkan, A. T. (2005). İşletmelerde Kazanç Yönetimi Uygulamalarının Arkaplanı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 8(1-2), 171-188.

Kutay Erşen, Z. (2010). Tms 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı ve Uygulaması Yüksek Lisans Tezi, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.*

Küçükkocaoğlu, G. ve Küçüksözen C. (2005), Gerçeğe Aykırı Finansal Tabloların Ortaya Çıkarılması: İMKB Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, *MUFAD Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 28, 160-171.

Küçüksözen, C. (2004). Finansal Bilgi Manipülasyonu: Nedenleri, Yöntemleri, Amaçları, Teknikleri, Sonuçları ve İMKB Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Ankara.

Kürklü E.,(2019) "Bağımsız Denetimde Gönüllü Rotasyonu Etkileyen Faktörler: Bıst Şirketleri Üzerine Bir Araştırma", Yayınlanmamış Doktora Tezi, *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*

Kwon, S. Y., Lim, Y., Simnett, R. (2011). Mandatory Audit Firm Rotation And Audit Quality: Evidence From The Korean Audit Market. *Working Paper*, *Kessington, NSW: University of New South Wales, SSRN eLibrary.*

Lantua, M., Ertman, P., & Loft, A. (2012). Could Mandatory Audit Firm Rotation İmprove Audit Quality. *Lund University School of Economics and Management*.

Leensen, M. (2016). Audit Firm Rotation, Social Ties And Audit Quality. *Yüksek Lisans Tezi, Radboud Universiteit, Nijmegen.*

Leuz, C., Nanda, D., Wysocki, P. (2003) Earnings Management and Investor Protection: An International Comparison, *Journal of Financial Economics*, 69(1), 505- 527.

Levitt, A.. (1998), *The Number Game*, Speech at New York University, htpp://www.sec.gov/news/speeches/spch220.txt.

Mali, D. and Lim, H.J. (2018), Conservative Reporting And The İncremental Effect Of Mandatory Audit Firm Rotation Policy: A Comparative Analysis Of Audit Partner Rotation Vs Audit Firm Rotation İn South Korea, *Australian Accounting Review*, 28 (3), 446-463.

Manry, D.L., Mock, T.J. ve Turner, J.L. (2008). Does İncreased Audit Partner Tenure Reduce Audit Quality*?, Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 23, (4), 553 – 572.

Markarian, G. (2005). Analyst Forecasts, Earnings Management and Insider Trading Patterns. Doctoral Dissertation*. Case Western University*,

Mashayekhi B., Fayyazi M. ve Sefati P., (2018), A Study on the Relation between Auditor Rotation and Audit Quality in Iranian Firms, *World Academy of Science, Engineering and Technology International Journal of Economics and Management Engineering*,12(12),1636-1639.

McKee, T.E. (2005). *Earnings Management: An Executive Perspective*. Texere. An İmprint of Thomson/South-Western. A Part of The Thomson Corporation. USA.

McNichols, M. F. (2002). Discussion of the Quality of Accruals and Earnings: The Role of Accrual Estimation Errors. *Accounting Review*, (77), 61–69.

McNichols, M.F. & Wilson, G.P. (1988). Evidence of Earnings Management From The Provision for Bad Debts. *Journal of Accounting Research*.(26), 1-31.

McNichols, M.F. (2000). Research Design Issues in Earnings Management Studies, *Journal of Accounting and Public Policy.* (19), 313-345.

Memiş, M. Ü. Çetenak, E. H. (2012), Kurumsal Yönetimin Kazanç Yönetimi Uygulamaları Üzerine Etkisi: İmkb'de İşlem Gören Şirketler Üzerine Uygulama, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(21), 205-224.

Mertler, C. A., & Vannatta, R. A. (2005). Advanced And Multivariate Statistical Methods: Practical Application And İnterpretation (3rd Ed.). Glendale, *CA: Pyrczak Publishing.*

Mohrmann, U. (2017). What Are The Drivers Of Audit Quality After An Auditor Change? Evidence From Voluntary And Mandatory Auditor Switches. (August 16, 2017 Available at, SSRN: https://ssrn.com/abstract=2589486 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2589486. Date of access: 18/09/2019

Monroe G., Hossaın S. (2013). Does Audıt Qualıty İmprove After The İmplementatıon Of Mandatory Audıt Partner Rotatıon? Australia,. *Accounting and Management Information Systems*,12(2), 263–279.

Moyer, S.E. (1990). Capital Adequacy Ratio Regulations and Accounting Choices in Commercial Banks. *Journal of Accounting and Economics*. 13(2), 123-154.

Mulford, C.W. & Comiskey, E.E. (2002). *The Financial Numbers Game, Detecting Creative Accounting Practices.* John Wiley ve Sons, Inc. USA.

Myers, J. N., Myers, L. A., Omer, T. C. (2003). Exploring The Term Of The Auditor- Client Relationship And The Quality Of Earnings: A Case For Mandatory Auditor Rotation. *The Accounting Review*, 78 (3), 779– 799.

Myers, J. N., Myers, L. A., and Skinner, D. (2007). Earnings Momentum and Earnings Management. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(2), 249-284.

Narayanaswamy, R. and Raghunandan K. (2019). The Effect of Mandatory Audit Firm Rotation on Audit Quality, Audit Fees and Audit Market Concentration: Evidence from India.*IIM Bangalore Research Paper No. 582 https://ssrn.com/abstract=3360256 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3360256*

Neill John D., Pourciau S, Schaefer T(1995),Accounting Method Choice and IPO Valuation, *Accounting Horizons,* 9,(3), 68-80.

Nicolaescu, Eugen (2014). The Effect of Audit Firm Rotation on Earnings Quality?, *Economics, Management, and Financial Market,* 9(1), 148-153.

Nobakt Y. (2018).Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kâr Yönetiminin Firma Değeri Üzerine Etkisi: Tahran Borsası'na Kayıtlı Firmalar Üzerine Bir Araştırma, *Yayınlanmamış Doktota Tezi Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.*

Ocak, M. (2013). Kurumsal Yönetişim Bileşenlerinin Tahakkuk ve İşlem Esaslı Kâr Yönetimi Üzerindeki Etkileri ve Bir Uygulama, Doktora Tezi. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul*.

Ocak, M. (2016). Kâr Yönetimi, Bağımsız Denetim Görüşü Ve Denetim Firması Değişimi Arasındaki İlişkiler: Borsa İstanbul İmalat Sektörüne Yönelik Bir Araştırma. *Business and Economics Research Journal,* 7(3), 89-110.

Omri M.A ve Abdenneb A.B., (2014), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Case Of The Listed Tunisian Firms, *International Journal of Economics and Business Research (IJEBR*), 8(3), 245-257.

Onwuchekwa, J., Erah, D., and Izedonmi, F. (2012). Mandatory Audit Rotation and Audit Independence: Survey of Southern Nigeria. *Research Journal of Finance* 3(7),78– 86.

Ömürbek V. ve Öztürk M.S, (2013), Muhasebe Politikaları ve Tahminlerindeki Değişikliklerle İlgili İmkb 100 Şirketlerinde Bir İnceleme, *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*,(3),1-15

Önder, Ş. (2012), İşletmelerin Kâr Yönetimi Uygulamalarında Kurumsal Yönetim Yapılarının Etkisi: İmkb Üzerine Bir Uygulama, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya*.

Örten, R., Kaval, H., ve Karapınar, A. (2015) *Türkiye Mulasabe-Finansal Raporlama Standartları, Uygulama ve Yorumları* (Gözden Geçirilmiş 8. Baskı). Ankara, Gazi Kitabevi

Özbirecikli, M. (2006). Bağımsız Denetçinin Müşteri Firmanın Yolsuzluk Eylemi Karşısındaki Tutumu: Şirket Yolsuzluk Vakaları ve Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde Bir İnceleme. *Muhasebe ve Denetime Bakış.* 5(18), 9- 13.

Özcan, M. (2007), Kâr Yönetimi Uygulamalarına İlişkin Etik Yargı Farklılıkları, Kocaeli: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Doktora Tezi.

Özden Altuk, V. E. (2013). Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının Kâr Yönetimine Etkisi: Bağımsız Denetçilerin Algısı Üzerine Bir Araştırma, *Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.*

Özger S. ve Tuğay O., (2020), Bağımsız Denetimde Zorunlu Rotasyonun Denetçi Bağımsızlığı ve Denetim Kalitesine Etkisi ve Rotasyon ile Denetim Kalitesi Arasındaki İlişkide Denetçi Bağımsızlığının Aracılık Rolü: Bağımsız Denetçilerin Algılarına Yönelik Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (87), 33-52

Pazarlıoğlu, V., Gürler, Ö.K. (2007). Telekomünikasyon Yatırımları ve Ekonomik Büyüme: Panel Veri Yaklaşımı., *Finans, Politik-Ekonomik Yorumlar*, 44(508), 35-43.

Polychronidou P., Drogalas G. Ve Tampakoudis I.,(2020), Mandatory Rotation Of Audit Firms And Auditors İn Greece, *International Journal of Disclosure and Governance* (17),141–154

Postma, E. (2016), The Effects of Audit Firm Rotation on Audit Quality: Does Audit Firm Rotation Improve Audit Quality?, *Yüksek Lisans Tezi, MSc in Business Administration - Financial Management, Universiteit Twente.*

Pourciau, S., (1993), Earnings management and nonroutine executive changes*, Journal of Accounting and Economics,* (16) 317-336.

Qin, Y., & Xiao, H. (2024). The Mandatory Audit Partner Rotation Policy And Cost Of Debt. *Journal of Accounting and Public Policy*, (44), 107182.

Raiborn, C., Schorg, C.A. and Massoud, M. (2006). Should Auditor Rotation Be Mandatory?, *The Journal of Corporate Accounting and Finance*, 17(4), 37-49

Rannen, J. ve Yaari V., (2008), Earningis Management Emerging Insights In Theory, Practice And Research, *Springer Science Business Media, New York*, United States of America.

Roychowdhury, S. (2006). Earnings Management Through Real Activities Manipülation., *Journal of Accounting and Economics*, (42), 335-370.

Ruiz-Barbadillo, E., Gomez-Aguilar, N., Carrera, N. (2009), Does mandatory audit firm rotation enhance auditor independence?, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 28(1), 113-135.

Sakin, T. (2015). "Denetçi Rotasyonu Ve Türkiye Uygulaması": Muhasebe enstiüsü seçmeler 2İstanbul *Üniversitesi Yayınları: İstanbul. http://muhasebe. istanbul.edu.tr/wpcontent/ uploads/2014/01/Se%C3%A7meler-015.pdf.*

Salehi, M., Zimon, G., Tarighi, H., & Gholamzadeh, J. (2022). The effect of mandatory audit firm rotation on earnings management and audit fees: evidence from Iran. *Journal of Risk and Financial Management,* 15(3), 102.

Salleh, K. ve Jasmani, H. (2014). Audit Rotation And Audit Report: Empirical Evidence From Malaysian Plcs Over The Period Of Ten Years . *Procedia Social and Behavioral Sciences*, (145), 40-50.

Saltoğlu, M. (2003) Yaratıcı Muhasebe Özel Amaçlı Şirketlerin Rolü ve Enron Örneği,*Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi,* (10), 107-116.

Schipper, K. (1989). Commentary on Earnings Management. *Accounting Horizons*, (3), 91-102.

Seven, Z. (1997). Değişken Seçimi Yöntemi Olarak Adimsal Lojistik Regresyon İle Adımsal Diskiriminant Analizinin Karşılaştırılması. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.*

Sıregar, Sylvia V., Amarullah, Fitriany, Wıbowa, Arie, Anggraıta, Viska, (2012), Audit Tenure, Auditor Rotation, And Audit Quality: The Case Of Indonesia , *Asian Journal Of Business And Accounting*, 5(1),55-74.

Sing, T. S., Mei, P. Y., & Nair, R. K. (2019,). Implementation of Mandatory Auditor Rotation On Audit Quality Among Non-Listed Companies In Malaysia: Auditor's Perspective. *In Proceedings of the 2019 2nd International Conference on E-Business, Information Management and Computer Science* 1-6).

Sloan, R. G. (1996). Do Stock Prices Fully Impound Information in Accruals about Future Earnings?, *The Accounting Review,* (73), 289-315.

SPK, Seri X, No: 22. (2006). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2009). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

SPK, Seri X, No: 25. (2011). Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Standartları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ.

St.Pierre, K.ve Anderson, J. (1984) An Analysis Of Factors Associated With Lawsuits Against Public Accountants. *The Accounting Review* (65) 242-63.

Stefaniak, C.M., Robertson, J.C. and Houston, R.W. (2009), The Causes And Consequences Of Auditor Switching: A Review Of The Literature, *Journal Of Accounting Literature*, (28), 47-121.

Stolowy, H. , Breton, G. (2000). A review of Accounts Manipulations. Paper for The 23. *Annual Congress of European Accounting Association.* 1-66

Sulistyo K.D., Damai N., Karin J., Soegeng S. ,(2019) ,Auditor Rotations And Audit Quality: A Perspective From Cumulative Number Of Audit Partner And Audit Firm Rotations , *Asian Review of Accounting,* 27 (4), 639-660.

Şavlı, T. (2016). Türkiye'de Bağımsız Denetimde Rotasyon: Düzenlemeler, Uygulamalar Ve Öneriler ,*Mali Çözüm Dergisi*,(134), 37-58.

Şenyiğit B. ve Zeytinoğlu, E. (2014). Zorunlu Denetçi Rotasyonunun Denetim Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Literatür Araştırması, *İ. Ü. İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi*, 25(77), 79-98.

T.C. Resmi Gazete (2 Kasım 2002. Sayı: 24924). Seri: X, No: 19 Sayılı Sermaye Piyasasında Bağımsız Denetim Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ. http://www.resmigazete.gov.tr.

Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. (1996). *Using Multivariate Statistics* (3rd ed.). New York, USA: HarperCollins College Publishers.

Tarhan Mengi, B., (2013). *Hileli Finansal Raporlama*, İstanbul:Beta Yayınları, Ekim

Tekin B. ve Gör Y., (2018), Şirketlerde Kâr Payı Dağıtım Kararı İle Muhasebede Muhafazakârlık Kavramı Arasındaki İlişkinin Analizi: Bıst100 Örneği, *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*,5(9), 47-58.

Tekin, Eda, (2017), "2010-2014 Yılları Arasında Türkiye'de Halka Açık Şirketlerde Manipülasyon Üzerine Beneısh Modeli İle Ampirik Çalışma", *Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara*

Tepalagul, N. and Lin, L. (2015), Auditor İndependence And Audit Quality: A Literature Review, *Journal Of Accounting, Auditing And Finance,* 30 (1), 101- 121.

TMS 11: İnşaat Sözleşmeleri Standardı

TMS 16: Maddi Duran Varlık Standardı

TMS 2: Stoklar Standardı

TMS 23: Borçlanma Maliyetleri Standardı

TMS 32: Finansal Araçlar Sunum Standardı

TMS 36: Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı

TMS 37: Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar Standardı

TMS 38: Maddi Olmayan Duran Varlık Standardı

TMS 39: Finansal Araçlar Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı

TMS 8: Muhasebe Politikaları, Muhasebe Tahminlerinde Değişiklikler ve Hatalar Standardı.

TMS Kavramsal Çerçeve.

Tuan K., Besen R., Saygı A.,(2019b), Bağımsız Denetimde Kalite Göstergeleri: Literatür İncelemesi, *Çukurova Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*,23(2),211-227

Tuan K.,Memiş M., Kaygusuz F., Chegini Z.(2020), Audıt Report Delay And Audıt Fırm Rotatıon In Turkey, *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 29-41

Tuan, K. (2015). Bağımsız Denetimde Rotasyon Uygulaması: Sistemin Artıları-Eksileri Üzerine Tartışmalar. *The Journal of Academic Social Science*, 3(16), 291-309.

Tuan, K. (2019a), Bağımsız Denetim Firma Rotasyonu ve Denetim Kalitesi ,*Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,37(4) . 703-719

Usul, H., Bekçi i. ve Kahraman K.(2002). Denetim Raporunun Bireysel Yatırımcı Kararına Etkileri *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi MÖDAV*, 4(4),s:111-121

Walker, P.L., Lewis, B.L., & Castarella, lR. (2001). Mandatory Auditor Rotation: Arguments And Current Evidence. *Accounting Enquiries*, 10(2), 209-242.

Wang L., Zhu L.,(2018), State Ownership, Auditor Rotation and Audit Quality , *Education and Economic Development of Modern Society* ,(205),1169-1174.

Wang, K. J. ve Tuttle, B. M. (2008). The İmpact Of Auditor Rotation On Auditor–Client Negotiation. *Accounting, Organizations and Society*, 34(2), 222-243.

Watts, R. L. (2003). Conservatism in Accounting Part I: Explanations and Implications, *Accounting Horizons,* 17(3), 207-229.

Watts, R. L., Zimmmerman, J. L. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accountin Standards. *The Accounting Review*, 53(1), 110-134.

Widyaningsih I. A. , Harymawan I., Mardijuwono A. W. , E Ayuningtyas E. S. ve Larasati D. A. ,(2019), Audit Firm Rotation And Audit Quality: Comparison Before Vs After The Elimination Of Audit Firm Rotation Regulations İn Indonesia, *Cogent Business & Management*, 6(1), 1-15

Wolk, H.I., Dodd, J. ve Rozycki, J., (2013), Theory Accounting, Conceptual Issues in Political and Economic Enviroment," Edition & United States of America, Sega Publications

Wysocki, P. D. (2008). Assessing Earnings and Accruals Quality: U. S. and nternational Evidence. *Working Paper*, *The Massachusetts Institute of Technology*

Y.Woody Wu, (1997), Management Buyouts and Earnings Management, *Journal of Accounting, Auditing & Finance,*12(2), 373-389.

Yalçın N., (2018a), Zorunlu Denetim Firması Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesine Etkisi: Borsa İstanbul'da Bir Uygulama. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Osmaniye*

Yalçın, N. (2018b), Zorunlu Rotasyonun Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Literatür Değerlendirmesi, *Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2),1-21

Yaşar A. ve Yalçın N. (2018). The Effect Of Voluntary Audıt Fırm Swıtch On Audıt Qualıty, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi,* Özel sayı,678-700

Yaşar, A. (2011). Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kâr Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB'de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adana*

Yaşar, A. (2015). Olumsuz Denetim Görüşü ve Bağımsız Denetçi Değişikliği Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul Sanayi Şirketleri Üzerine Bir Uygulama. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (65), 81-96.

Yaşar, A. (2016). *Bağımsız Denetim Kuruluşu Değişikliklerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma*, Akademisyen Kitabevi, Ankara.

Yaşar, A. (2016) "Zorunlu Bağımsız Denetim Firması ve Sorumlu Ortak Başdenetçi Rotasyonu Üzerine Uluslararası Tartışmalar: Literatür Değerlendirmesi", Journal of Accounting, *Finance and Auditing Studies,* 2(3), 200-231

Yörük, N., Ebubekir, D. (2009) *Finansal Bilgi Manipülasyonu ve Finansal Bilgi Manipülasyonunun Belirlenmesine Yönelik İMKB'de Bir Uygulama*, Detay Yayıncılık Ankara.

Yurdakul, H., (2014), Kâr Yönetimi Ve Borsa İstanbul Şirketleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma, (Yayımlanmamış doktora Tezi), *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Ankara.*

Zhang, X., Yan, H., Hu, F., Wang, H., & Li, X. (2022). Effect of auditor rotation violation on audit opinions and audit fees: Evidence from China. *Research in International Business and Finance*, (62),101517

Editör:
Prof. Dr. Emrullah Fatiş

İlahiyat

Alanında Uluslararası Araştırmalar XI

EĞİTİM
yayınevi

İLAHİYAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XI

Editör: Prof. Dr. Emrullah Fatiş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-52-3
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLAHİYAT ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XI
Editör: Prof. Dr. Emrullah Fatiş
IV+104 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-52-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

1. Ateş, S. (1992), *İslam Tasavvufu*, İstanbul.
2. *Fatiş, E.* (2016). *Hz. İsa Paradigması*. Konya: Eğitim Yayınları.
3. Güngör, E. (1984). *İslâm Tasavvufunun Meseleleri.* İstanbul: Ötüken Neşriyat, . 2. Baskı.
4. Hayrettin Karaman v. dğr., (2012*). Kur'ân-ı Kerîm ve Açıklamalı Meali*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.
5. Küçük, H. (1976). Tarikatlar. İstanbul: Türdav basım.
6. Matüridi, Ebu Mansur. (2019). *Te'vilatül Kur'an Tercümesi*. ed. Yusuf Şevki Yavuz. çev. İbrahim Tüfekçi, XVI. İstanbul: Ensar Neşriyat.
7. Matüridi, Ebu Mansur. (2015). *Te'vilatül Kur'an Tercümesi*. ed. Yusuf Şevki Yavuz. çev. Bekir Topaloğlu, I, İstanbul: Ensar Neşriyat.
8. Muhammed b. Ali es-Seyyid eş-Şerîf el-Hanefî. (1983). *et-Ta'rîfât*. Beyrut: Dâru'l-kütübi'l-ilmiyye.
9. Neş'et Çağatay, N. (1957*). İslamdan Önce Arap Tarihi ve Cahiliye Çağı*. Ankara: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
10. Ocak, A.Y. (1996). "Hacı Bektâş-ı Velî", *DİA*, XIV, 455-458.
11. Salih b. Abdullah b. Hamîd vd. (ts). *Nadratü'n-naîm fi mekarimi ahlaki'r-resuli'l-kerîm.* Cidde: Dâru'l-Vesîle, 4. Basım, XII.
12. Şapolyo, E.B. (1964). *Mezhepler ve Tarikatlar Tarihi.* İstanbul: Türkiye Yayınevi.
13. Tali, Ş. (2013). *Kayseri Etnoğrafya Müzesinde Bulunan Şifa Tasları ve Sanatı Üzerine*. Journal of Turkish Studies, s.135.
14. Uludağ, S. (2005). *Tasavvuf ve Tarikat, Uluslararası Bursa Tasavvuf Kültürü Sempozyumu,* IV, 23.
15. Yılmaz, H. K. (2004). *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*. İstanbul: Ensar Neşriyat.

Kaynakça

1. Bâcî, Ebü'l-Velîd, (1332*). el-Müntekā*, Kahire:Matbaatü's-Saade.
2. Buhârî, Ebû Abdillah Muhammed b. İsmâil. (1311). *el-Câmiu's-Sahîh*, Mısır.
3. Ebû Dâvud, Süleyman b. Eş'as es-Sicistânî. (ts). es-Sünen. nşr. Muhammed Muhyiddin Abdulhamid. Beyrut: Mektebetü'l-Asriyye.
4. İbn Hazm, (1988). el-Muḥallâ, nşr.Abdülgaffâr Süleyman el-Bündârî. Beyrut:Daru'l-Fikir.
5. İbn Hübeyre, Ebû Hâlid, (1417). el-İfsah an Meanis Sıhah. nşr. Fuâd Abdülmün'im Ahmed, Riyâd: Dâru'l-Vatan.
6. İbn Kayyım el- Cevziyye, Muhammed b. Ebi Bekr, (1991). İ'lâmu'l-Mu-vakkı'in, nşr. Muhammed Abdüsselam İbrahim. Beyrut: Daru'l-Kütübi'l-İlmiyye.
7. İbn Manzûr, Cemâlüddîn Ebu'l-Fazl Muhammed b.Mükerrem el-Mısrî (ö.711/1311). (1414). Lisânu'l-Arab. nşr. Abdullah ali el-Kebir vd, Beyrut: Daru Sadır, 3. Baskı.
8. Müslim b. Haccâc, Ebü'l-Hüseyn Müslim b. el-Haccâc b. Müslim el-Kuşeyrî. (1955). el-Câmiʿu's-saḥîḥ. nşr. Muhammed Fuad Abdulbaki. Beyrut: Daru İhyai't-Türasi'l-Arabi.
9. Râgıb el-İsfahânî. (1992). el-Müfredât fî ġarîbi'l-Ḳurʾân, nşr. Safvân Adnân Dâvûdî. Dımaşk-Beyrut: Daru'l-Kalem.
10. Şelebî, Muhammed M. (1981). Ta'lîlu'l-Ahkâm, Beyrut: Dârü'n-Nehdati'l-Arabiyye.
11. Şevkânî, Ebû Abdillâh Muhammed b. Alî b. Muhammed eş- es-San'ânî el-Yemenî. (1993), Neylü'l-evṭâr. nşr. İsâmüddin es-Sabâbetî. Kahire: Daru'l-Hadis.

Kaynakça

Ahmed b. Hanbel. Ebu Abdullah, Ahmed b. Muhammed b. Hanbel eş-Şeybânî. *Müsnedü İmam Ahmed b. Hanbel*. thk. Şuayb Arnavut. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 2001.

Ahmed Salih. *et-Tahnîd felsefetü'l-hulûd fî Mısri'l-Kadîme*. Kâhire: Cemâ'atü Hûri's-sakâfe, 2000.

Azîze Ali Nida Nida. Tahnîtü cüsesi'l-mevtâ ve naklihâ ve 'ardihâ bi'l-metâhif, *Mecelletü'l-buhûsi'l-fıkhiyye ve'l-kânûniyye.* 36 (2021), 545-622.

Bağavî. Ebû Muhammed el-Huseyn b. Mes'ud b. Muhammed b. El-Ferrâ, *Me'âlimu't-tenzîl fî't-tefsîri'l-Kur'an*. thk. Abdürrezzâk el-Mehdî. Beyrut: Dâru İhyâ, 1420.

Bedreddîn el-Ayni. Ebû Muhammed Mahmud b. Ahmed b. Musa b. Ahmed b. Hüseyn. *Umdetü'l-kârî şerhu Sahîhi'l-Buhârî*. Beyrut: Dâru İhyâ, ts.

Beyhakî. Ebû Bekr, Ahmed b. el-Hüseyn b. Ali. *es-Sünenü'l-kübrâ*. thk. Muhammed Abdülkadir Atâ. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 2003.

Buharî. Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail. *el-Câmi'u'l-müsnedü's-sahîh*. thk. Muhammed Züheyr. y.y.: Dâru Tavki'n-necât, 1422.

Bulut, Hasan. *Kur'an Kıssalarının Motivasyona Etkisi*. İstanbul: Kitap Dünyası Yayınları, 2023.

Ebu Dâvûd. Süleyman b. Eş'as b. İshak b. Beşîr b. Şeddâd. *Sünen-i Ebi Dâvûd*. Thk. Muhammed Muhyiddîn Abdülhamîd. Beyrut: el-Mektebetü'l-'Asriyye, ts.

el-Cem'iyyetü'l-Mısriyye. *el-Mevsû'atü'l-Arabiyyetü'l-yesîra.* Beyrut: el-Mektebetü'l-'Asriyye, 2010.

Enmar Nezâr el-Hudeysî. et-Tahnît ve'l-fünûn. *et-Terbiyetü li'l-ulûmi'l-İnsâniyye.* 14 (2021).

Ferâhîdî. Ebu Abdurrahman Halil b. Ahmed b. Amr b. Temîm, *Kitabü'l-Ayn*. Beyrut: Dâru ve Mektebetü'l-Hilâl, ts.

İbn Ebû Şeybe. Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed b. İbrahim b. Osman. *Kitâbü'l-musannif fî ehâdîsi ve'l-âsâr*. thk. Kemal Yusuf el-Huveyt. Riyad: Mektebetü'r-Rüşd, 1409.

İbn Hümâm. Kemâlüddîn Muhammed b. Abdülvâhid es-Sivâsî. *Fethu'Kadîr.* Beyrut: Dâru'l-Fikr, ts.

İbn Kudâme. Ebû Muhammed Muvaffakuddîn Abdullah b. Ahmed b. Muhammed. *el-Muğnî li İbni Kudâme.* y.y.: Mektebetü'l-Kâhire, 1968.

İbn Manzûr. Ebu'l-Fadl Cemâlüddîn Muhammed b. Mükerrem. *Lisanü'l-Arab*. Beyrut: Dâru Sâdır, 1414.

İbn Rüşd. Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed b. Ahmed. *Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktasid*. Kâhire: Dâru'l-Hadîs, 2004.

Kâsânî. Ebû Bekr b. Mes'ud, Alâuddîn b. Ahmed. *Bedâi'u's-sanâi' fî tertîbi'ş-şerâi'.* Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1986.

Kozan, Ali. Erken Dönem Bazı Osmanlı Padişah Cenazelerinde Tahnit Uygulaması. *Orta çağ Araştırmaları Dergisi* 7/2 ((2002).

Mâverdî. Ebu'l-Hasen Ali b. Muhammed b. Habîb el-Basrî. *el-Hâvi'l-kebîr*. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-İlmiyye, 1999.

Merğinânî. Ebu'l-Hasen Burhanuddîn Ali b. Ebî Bekr b. Abdülcelil el-Fergânî. *el-Hidâye fî şerhi'l-Bidâyeti'l-Muhtedî.* thk. Talâl Yusuf. Beyrut: Dâru İhyâ, ts.

Müslim. Ebu'l-Hüseyn Müslim b. Haccâc el-Kuşeyrî. *el-Münedü's-sahîh*. thk. Muhammed Fuad Abdülbâkî. Beyrut: Dâru İhya, ts.

Nevevî. Ebû Zekeriyya Yahya b. Şeref. *el-Mecmu'Şerhu'l-Mühezzeb*. Beyrut: Dâru'l-Fikr, ts.

Okka, Berrin. Tıp Tarihinde Mumyalama İşlemi, Konyalı Hekim Hacı Paşa ve Tahnit. *Uluslararası İslam Medeniyetinde Zaman Sempozyumu*. 2015.

Tirmizi. Ebû İsa Muhammed b. İsa b. Sevre b. Musa. *Sünenü't-Tirmizî.* thk. Ahmed Muhammed Şâkir. Mısır: Mustafa el-Bâbî el-Halebî, 1975.

Vefâ Uneymî Muhammed Uneymî Ahmed. Tahnîtu'l-hayvânât. *Mecelletü Külliyeti'd-dirâsâti'l-İslâmiyye ve'l-arabiyye li'l-benât.* 1/4 (2019).

Kaynakça

Ay, Mahmut. "Mekke Müşriklerinin Kur'ân'a Yönelik Eleştirilerine Cevaplar". *Darulhadis İslami Araştırmalar Dergisi.* 3 (Aralık 2022). 340-386.

Aynî, Bedruddîn. Ebû Muhammed Mahmûd b. Ahmed. *'Umdetü'l-Karî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî.* Beyrut: y.y., ts.

Bilgiz, Musa. "Kur'ân-ı Kerim'in Bazı Özellikleri". *Tefsir Araştırmaları Dergisi*. 1/2 (2017), 185-213.

Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmâîl. *Sahîhi'l-Buhârî*. thk. Mustafa Dayb el-Beğâ. Dımaşk: Daru'l-Yemame, 1414/1993.

Caner, Abdurrahman. *Psikolojik Etmenler ve Öfkenin Fıkhî Hükümlere Etkisi*. İstanbul: Kitap Dünyası Yayınları, 2023.

Çıtır, Aslan. "Kur'ân'ın Müheyminliğinde İlâhî Vahiylerin Korunmuşluğu Üzerine", *Eskiyeni Dergisi.* 46 (Mart 2022), 305-335.

Dârimî, Ebû Muhammed. *Sünen-i Dârimî.* Cilt 2. İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.

Demirayak, Kenan. *Arap Edebiyatı Tarihi I Cahiliye Dönemi.* Erzurum: Fenomen Yayınları, 2009.

Derveze, İzzet. *Kur'ân'a Göre Hz. Muhammed'in Hayatı.* çev. Mehmet Yolcu. İstanbul: Ekin Yayınları, 1998.

Derveze, İzzet. *Et-Tefsiru'l-Hadis*. Cilt 4. İstanbul: Ekin Yayınları, 1997.

Güleç, İsmail. "İslam'da Şiir ve Şair Algısına Dair Kimi Tespitler". *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*. 13 (2014). 1-22.

Güler, Musa. "Mekki Âyetlerde Hz. Muhammed'in (s.a.v) Peygamberliği ve Müşriklerin Tepkileri". *Kur'ân ve Tarih.* edt. Bedrettin Basuğay vd. Ankara: Kitabe Yayınları, 2023.

Harman, Ömer Faruk. "Kur'ân ve Kitâb-ı Mukaddes". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. 412-414. Ankara: TDV İslam Ansiklopedisi Yayınları, 2002.

İbn Âşûr, Muhammed Tâhir b. Muhammed. *et-Tahrîr ve't-tenvîr.* Cilt 30. Tunus: ed-Dâru't-Tunusiyye, 1984.

İncil. çev. Ali Ufki Bey. İstanbul: Yeni Yaşam Yayınları, 3. Baskı. 2018.

İşeri, Yunus. *Kıraat-Tefsir İlişkisi Açısından Nîsâbûrî'nin Tefsir Yönteminde Kıraat Olgusu*. Ankara: Sonçağ Akademi Yayınları, 2022.

Koç, Ahmet. "Din Eğitimi Açısından Kur'ân-ı Kerîm'de 'Tebşîr' Kavramı". *Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 4 (1997). 159-184.

Kur'ân-ı Kerîm Meâli. çev. Halil Altuntaş – Muzaffer Şahin. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2009.

Kurtubî, Ebû Abdillah Muhammed b. Ahmed el-Ensârî. *el-Câmi' li Ahkâmi'l- Kur'ân.* thk. Ahmed el- Berdûnî – İbrâhîm Etfeş. Cilt 20. Kahire: Daru'l-Kutubi'l-Mısriyye, 1384/1964.

Kuşeyrî, Abdulkerim b. Hevâzin b. Abdulmelik. *Letaifu'l-İşârât (Tefsiru'l-Kuşeyrî).* thk. İbrahim Besyûnî. Cilt 3. Mısır: el-Hey'etu'l-Mısriyyetu'l-Ammetu li'l-Kuttâb, 1431.

Kutub, Seyyid. *Fî Zılâli'l-Kur'ân.* çev. Mehmet Yolcu vd. İstanbul: Dünya Yayıncılık, 1991.

Mertoğlu, M. Suat. "Üslûbü'l-Kur'ân". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (42/382). İstanbul: TDV. Yayınları, 2012.

Mevdûdî, Ebü'l-A'lâ. *Tefhimu'l-Kur'ân.* çev. Muhammed Han Kayani vd. İstanbul: İnsan Yayınları, 1991.

Muabbed, Muhammed Ahmed Muhammed. *Nefahât min ulûmi'l-Kur'ân.* Kahire: Daru's-Selam, 1426/2005.

Müslim, Ebû'l-Huseyn b. el-Haccac el-Kuşeyrî. *Camiu's-sahîh.* thk. Muhammed Fuad Abdulbakî. 2. Baskı. Beyrut: Dâru İhyai't-Turasi'l-Arabî, ts.

Nîsâbûrî, Hâkim. *el-Müstedrek ʿale'ṣ-Ṣaḥîḥayn.* Cilt 4. Haydarâbâd: y.y., 1334.

Nursi, Said. *İşârât'ul İ'caz*. İstanbul: Envar Neşriyat, 10. Baskı, 2017.

Özervarlı, M. Sait. "Kadir Gecesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (24/124-125). İstanbul: TDV. Yayınları, 2001.

Râzî, Fahruddîn Ebû Abdullah Muhammed b. Amr. *Mefâtîhu'l-gayb (Tefsîru'l- kebîr).* çev. Sadık Kılıç vd. Cilt 23. Ankara: Akçağ Yayınları, 1990.

Suyûtî, Celâlüddin. *ed-Dürrü'l-Mensûr fi't-Tefsîri'l-Me'sûr.* Beyrut: y.y., 1983.

Taberî, Ebû Ca'fer Muhammed b. Cerîr. *Câmiu'l-beyân an te'vil-i ayi'l-Kur'ân.* Cilt 24. Mekke: Daru't-Terbiyeti ve't-Turas, ts.

Tirmizi, Ebû İsâ Muhammed b. İsâ. *Sünenü't-Tirmizî.* İstanbul: El-Mektebetü'l-İslâmiyye, ts.

Yolcu, Mehmet. *Kur'ân'ın Zihniyeti Değiştirmesi.* İstanbul: Denge Yayınları, 2. Baskı. 2005.

Zemahşerî, Ebu'l-Kasım Mahmûd b. Amr Carullah. *el-Keşşâf an hakaik-i ğavâmidi't-tenzil.* Cilt 4. Beyrut: Daru'l-Kitabi'l-Arabî, 3. Baskı. 1407.

Zühaylî, Vehbe. *Tefsîrü'l-Münîr.* çev. Ahmet Efe vd. İstanbul: Risale Yayınları, 2005.

KAYNAKLAR

Abdülmecid, Abdülmecid Mahmud. *el-İtticâhâtu'l-Fıkhıyye Inde Ashabi'l-Hadis fi'l-Karni's-Sâlisi'l-Hicrî* Kahire: Dâru'l-Vefâ, 1979.

Apaydın, Mehmet. "İmâmetin Kureyş'e Ait Olduğuna Dair Hz. Peygamber'e İsnâd Edilen Rivâyetlerin Bütünsel Yaklaşım Yöntemiyle Tespiti." *İlahiyat Akademi Dergisi* 7-8:1 (2018), ss. 219-268.

Aynî, Ebû Muhammed Bedrüddîn Mahmûd b. Ahmed, *Umdetü"l-kârî fî şerhi Sahîhi"l-Buhârî.* thk. Mahmûd Muhammed Ömer. Beyrût: Dâru'lKütübi'l-İlmiyye 2001.

Balcı, İsrafil. "İmamlar/Halifeler Kureyş'tendir İddiasının Kritiği." *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 40 (2016), ss, 5-31.

Baysal, Sıddık. *Kur'an'da ve Tefsirlerde Yönetsel kavramlar-I Ulu'l-Emr Kavramı.* Ankara: Bilge Han Yayınları, 2016.

Bakkal, Ali "Ebû Bekir'in Halîfe Seçilmesinde "İmamlar Kureyş'tendir" Hadîsinin Rolü Üzerine.", İstem Dergisi 6:2 (2005),ss. 87-103.

Bağcı, Musa. "el-Buharl'nin Kader Konusunda Mu'tezile ile Münakaşaları" *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 46/ 1 (2005), ss. 21-42.

Bozan, Metin. "İmamiyye'nin İmamet Nazariyesi'nin Teşekkül Süreci," Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, 2004.

Bozkurt, Nahide. *Mu'tezile'nin Altın Çağı*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2002.

Canikli, İlyas. *Siyasetin Kurucusu Olarak Hadis*. İstanbul: Medrese Yayınları, 2006.

Çakın, Kamil. "Buhârî'nin Murcie ile İman Konusunda Tartışması", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 32/1, (Ocak 1992), ss.183-198.

Ertürk, Mustafa "İmâm Buhârî'nin Siyaset anlayışı: "Yöneten-Yönetilen İlişkisi"- Câmiu's-Sahîh'deki Bâb Başlıkları ve Buhârî'nin Bireysel Tavrı Çerçevesinde", *Marife Dergisi* 1/1 (2001), ss. 7-31.

Fığlalı, Ethem Ruhi. *Çağımızda îtikadî İslâm Mezhepleri*. Ankara: Selçuk Yayınları 4. Baskı, 1990.

Güven, Sema Korucu. "Siyasî ve İtikadî Tartışmaların Kütüb-i Sitte'deki Yansımaları," Doktora Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2023.

Hansu, Hüseyin. *Mutezile ve Hadis*. Ankara: Kitâbiyât Yayınları, 2004.

Halil, Muhammed Cevad. *Keşfu'l-Mutevarifî Sahih el- Buhârî.* Dımeşk:Müessesetu'l-Belâğa Yayınları, 2007.

Hatîb el-Bağdadî, Ebû Bekr Aḥmed b. ʿAli, *Tarîhu Bağdâd*, nşr. Beşâr ʿAvvâd Maʿrûf, 16 Cilt, Kahire: Dâru'l-Ğarbi'l-İslâmî, Beyrut, 1422/2002.

Hatiboğlu, Mehmet Said. *İslam'da İlk Siyasi Kavmiyetçilik: Hilafetin Kureyşiliği* Ankara: Kitâbiyât Yayınları, 2005.

Hatipoğlu, Mehmed Said. *Siyasi-İctimai Hâdiselerle Hadîs Münasebetleri*. Ankara: Otto Yayınları, 2015.

İbnü'l-Cevzî, Ebü'l-Ferec, Mevzû'ât, Beyrut: Daru'l-Kutubu'l-İlmiyye, 1995.

İbn Hacer el-Askalânî, Ebü'l-Fazl Şihâbüddîn Ahmed b. Ali b. Muhammed el-Askalânî, *Fethu'l-Bârî Bi-Şerhi Sahîhi'l-Buhârî*. Beyrut: Daru'l-Risaletu'l-İlmiyye, 1300.

İbn Hacer, *İntikâdü'l—itirâz fi'r-red ala'l-Aynî fî şerhi'l-Buhârî*, thk. Hamdi es-SelefÎ ve Subhi es-Sâmarrâî. Riyad: Mektebetür-Rüşd, 1413/1993.

İbn Hacer, Şihâbuddîn Ebu'l-Fadl Ahmed b. Ali b. Hacer el-Askalânî, *Hedyu's-sârî mukaddimetu Fethi'l-bârî bi-şerhi Sahîhi'l-Buhârî*, nşr., Abdulaziz b. Abdillah b. Bâz. Beyrut: Dâru'l-fikr, 1425/2005.

İmamoğlu, Abdullah Talha. *Hadis ve Siyaset*. İstanbul: Beka Yayınları, 2015.

İsfahânî. Râgıb. Ebü'l-Kasım Huseyin b. Muhammed. *el-Mufredâtü elfâzi'l-Kur'ân,* trc. Yusuf Türker. İstanbul: Pınar Yayınları, 2012.

İstemi, Fuat. "Hadis ve Sünnette Hilafet." Hilafet Nedir Ne Değildir? ed. Adnan Demircan, Ahmet Keleş vd. (Ankara:Fecr Yayınları, 2019) içinde ss.81-128.

İstanbul Üniversitesinden bir Heyet, "Hüküm", *İslâm Ansiklopedisi* 5/627.

Kastallânî, Ebü'l-Abbâs Şihâbüddîn Ahmed b. Muhammed b. Ebî Bekr. *İrşâdü's-sârî.* thk. Muhammed Abdülazîz el-Hâlidî. Beyrût: Dâru'l-Kütübi'l-İlmiyye, 1996/1416.

Kırbaşoğlu, M. Hayri. "Ashabu'l-Hadis'in Akaid Edebiyatı", *İslami Araştırmalar Dergisi,* 5 (1987), ss. 79-89.

Kuzudişli, Bekir. *Şîa ve Hadis*. İstanbul: Klasik Yayınları, 2017.

El-Küleynî, Ebû Ca'fer Muhammed, *Usûl mine'l-Kâfî*. Tiran: Daru'l-Kütübi'l- İlmiyye Yayınları, 1388.

Kummî, Ebu'l-Hasan Ali bin İbrahim el-Haşim. *Tefsiru Kummî.* Kum: Müessesetü'l-İmam Mehdi Yayınları, 2014.

Özkan, Mustafa. *Emeviler Döneminde İktidar -Ülemâ İlişkisi*. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 2008.

Sandıkçı, Kemal. *Sahîh-i Buhârî Üzerine Yapılan Çalışmalar.* Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1991.

Taberî, Muhammedd bin Cerîr. *Câmi'u'l-Beyân an Te'vil-Beyân an Te'vil-i Âyi'l-Kur'an,* thk. Abdullah b. Abdullah b. Muhsin et-Türkî Byy: Daru'l-Hecer, 2003/1424.

Tabersî, Ebu Ali el-Fadl bin el-Hasen*, Mecmau'l-Beyân fi Tefsiri'l-Kur'an*. Beyrut: Daru'l-Murteza Yayınları, 2006.

Türcan, T. (2012). Ülü'l-Emr, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (s.42/295-297) içinde. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

Üzüm, İ. (1987). Hüküm, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. (s.5/464-466) içinde. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı.

DİA, 18/464.

Varol, Bahaüddin. *Emevi ve Abbasi İktidarında Ehli Beyt Nesli*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2018.

Yücel, Ahmet. *Hadis Tarihi*. İstanbul: M.Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, 2017.

Yıldırım, Enbiya. *Buhârî'nin Ebû Hanîfe'ye Hanefilere Bakışı*. İstanbul: Ensar Yayınları, 2019.

Kaynakça

Akgündüz, Ahmet, Belgeler Gerçekleri Konuşuyor, İzmir 1991.

Armağan, Servet, "İslâm'da Çevre ve Korunması", İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi, Sayı 15, (2010).

Ateş, Süleyman, İnsan ve İnsanüstü, İstanbul 1995.

Ayverdi, İlhan, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, Kubbealtı Neşriyat İstanbul 2009.

Bayrakdar, Mehmet, İslâm ve Ekoloji, D.İ.B. Yay., Ankara 1997.

Belâzurî, Ebü'l-Hasen Ahmed b. Yahya, Fütûhu'l-Buldân, Beyrut 1988.

Buhârî, Ebû 'Abdullah Muhammed b. İsmail, el-Cami'u's-sahîh, İstanbul 1992.

Doğan, D. Mehmet, Büyük Türkçe Sözlük, İz Yayıncılık, İstanbul 1996.

Erdoğan, Mehmet, Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü, Ensar Neşriyat, İstanbul 2019.

Erinç, Sırrı; Ortam Ekolojisi ve Degradasyonel Ekosistem Değişimlikleri, İ.Ü. Deniz Bilimleri Ve Coğr. Enstitüsü Yayınları, İstanbul 1984.

Ethembawa, Mahroof, İslâm'ın Çevre Konusundaki Yaklaşımı, Ekev Akademi Dergisi, Sayı: 68 (Güz 2016).

Faruki, İsmail R., Tevhid, (çev. Dilaver Yardım), İstanbul 1987.

Hâkim en-Nîsâbûrî, Ebû Abdullah Muhammed, el-Müstedrek ale'-Sahîhayn, (thk. Mustafa Abdulkadir Atâ), Beyrut 1990.

Hamidullah, Muhammed, İslâm Peygamberi, İstanbul 1990.

Heyet, "Sayd", el-Mevsuatü'l-fıkhiyye, Kuveyt 1983.

Izutsu, Toshihiko, Kur'an'da Allah ve İnsan (çev. Süleyman Ateş), Ankara 1975.

İbn Haldun, Mukaddime, (çev. Süleyman Uludağ) İstanbul 2007.

İbn Rüşd, Ebü'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed, Bidâyetü'l-Müctehid ve Nihâyetü'l-Muktesid, Kahire 2004.

İsfahânî, Ahmed b. Hüseyn b. Ahmed el-Abbâdânî, Metnü'l-Ğayeti ve't-Takrîb fi'l-fıkhi'ş-Şafiî, Beyrut 1994.

Karadâvî, Yusuf, Riâyetü'l-Bîe fî Şerîati'l-İslâm, Kahire 2001.

Komisyon, el-Mu'cemü'l-vasît, Çağrı Yayınları, İstanbul 1992.

Komisyon, Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2010.

Komisyon, Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye, İstanbul 2019.

Komisyon, Hadislerle İslâm, İstanbul 2020.

Mâlik b. Enes, b. Âmir el-Esbahî el-Medenî, el-Muvattâ, Kahire byy.

Müslim, Ebû'l-Hüseyin el-Haccâc, el-Câmi'us-sahih, İstanbul 1992.

Tahâvî, Ebû Ca'fer Ahmed b. Muhammed b. Selâme, Şerhu Meâni'l-âsâr, Beyrut tsz.

Sancaklı, Saffet, Hz. Peygamber'in Çevrecilik Anlayışı, İslâmi Araştırmalar Dergisi 2001, Sayı 14.

Sertavi, Fuad Abdullatif, el-Bîe ve'l-Bu'dü'l-İslâmi, Amman 1999.

Şaban, Zekiyüddin, Usûlü'l-fıkhi'l-İslâmî (çev. İbrahim Kâfi Dönmez), TDV Yayınları, Ankara 2014.

Şâfiî, Ebû Abdillâh Muhammed b. İdrîs b. Abbâs, el-Ümm, Beyrut 1393/1973.

Şâmî, Muhammed b. Yusuf es-Salih, Sübülü'l-Hüda ve'r-Reşad, bty. byy.

Şirbînî, Şemsüddîn Muhammed b. Ahmed el-Hatîb, Muğni'l-muhtâc ilâ maʿrifeti meʿânî elfâzi'l-Minhâc, Dimaşk 2009.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, "Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı", Türkiye İklim Değişikliği Yedinci Ulusal Bildirimi, Ankara 2018.

Zerkâ, Ahmed, Şerhu'l-Kavâidi'l-fıkhiyye, Dimaşk 1996.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

Alan, Hüseyin. *Siyerin Gölgesinde 1/ Hz. Peygamber Öncesi Mekke ve Arabistan*. İstanbul: Beyan Yayıncılık, 1. Basım, 2012.

Ali Sami en-Neşşar. *İslam'da Felsefi Düşüncenin Doğuşu*, çev. Osman Tunç. 2 Cilt. İstanbul: İnsan Yayıncılık, 1. Basım, 1999.

Özafşar, Mehmet Emin (ed.) vd.. *Hadislerle İslam, cilt 1*. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 2. Basım, 2017.

Esed, Muhammed. *Kur'an Mesajı*, çev. Cahit Koytak- Ahmet Ertürk. İstanbul: İşaret Yayınları, 4. Basım, 2002.

Fatiş, Emrullah. *Kelam Alan Bilgisi ve Problemleri.* İstanbul: Eğitim Yayınevi, 1. Basım, 2021.

İslamoğlu, Mustafa. *Hasan el- Basri'nin Kader Risalesi ve Şerhi*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 2. Basım, 2012.

Izutsu, Toshihiko. *Kur'an'da Allah ve İnsan*, çev. Süleyman Ateş. Ankara: Kevser Kitabevi, 1. Basım, 1963.

Kutlu, Sönmez (ed.). *İmam Maturidi ve Maturidilik*, Ankara: Kitabiyat Yayıncılık, 2. Basım, 2006.

Okuyan, Mehmet. *Çok Anlamlılık Bağlamında Kur'an Sözlüğü*. İstanbul: Düşün Yayıncılık, 4. Basım, 2016.

Rahman, Fazlur. *İslam*, çev. Mehmet Aydın- Mehmet Dağ. Ankara: Ankara Okulu Yayınları, 7. Basım, 2004.

Taftazânî. *Kelam İlmi ve İslam Akaidi Şerhu'l- Akaid*, çev. Süleyman Uludağ. İstanbul: Dergah Yayınları, 4. Basım, 1999.

Yörükan, Yusuf Ziya. *İslam Akaid Sisteminde Gelişmeler*. İstanbul: Ötüken Yayıncılık, 1. Basım, 2006.

Editör:
Doç. Dr. Özlem Işık

İletişim ve Medya

Alanında Uluslararası Araştırmalar XIX

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIX

Editör: Doç. Dr. Özlem Işık

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-40-0
1. Baskı, 28 Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XIX
Editör: Doç. Dr. Özlem Işık
VI+126 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-40-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aksakallı, G. (2020). Teknoloji Çağının E-Hastalıkları, https://www.guvenliweb.org.tr/blog-detay/teknoloji-caginin-e-hastaliklari (E.T.: 18.03.2024).

Aktaş, A. (2023a). Toplumsal Mahremiyet Dönüşümü Ve WhatsApp Durum Paylaşma Özelliği İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. *Eskiyeni,* 48, 185-200. Doi:10.37697/eskiyeni.1225175

Aktaş, A. (2023b). Mahremiyetin Sosyal Medya ile Dönüşümünü Türk Kültüründeki Kapı Mefhumu Üzerinden Okumak. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi,* (Özel Sayı 1), 1207-1219. Doi:10.51531/korkutataturkiyat.1357927

Aktaş, A. (2024). Reklam, Tüketim, Toplumsal Kimlik Döngüsünde Aaahh Belinda (2023) Filmini Okumak. *Mevzu Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 153-182. Doi: 10.56720/mevzu.1382807

Amerikan Psikiyatri Birliği. (2014). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı.* (çev. E. Köroğlu). Ankara: Hekimler Yayın Birliği Yayıncılık.

Baudrillard, J. (2008). *Tüketim Toplumu*. (çev. H. Deliceçaylı ve F. Keskin). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Ceylan, D. (2023). 18-45 Yaş Arası Bireylerde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Narsistik Kişilik Eğilimleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, *İstanbul Kent Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi,* 4(2), 106-123.

Çiçek, E. (2023). Dijital Çağda Medya ve Hastalıkları. *Journal of Awareness*, 8(1): 69-75, Doi: 10.26809/joa.1976

Duhm, D. (2015). *Kapitalizmde Korku*. (çev. S. Şölçün). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Ekşi, F. (2012). Narsistik Kişilik Özeliklerinin İnternet Bağımlılığı ve Siber Zorbalığı Yordama Düzeyinin Yol Analizi ile İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1683-1706.

Freud, S. (2012). *Narsizm Üzerine ve Schreber Vakası*. (çev. B. Büyükkal ve S. M. Tura). İstanbul: Metis Yayınları.

Fromm, E. (1994). *Sevginin ve Şiddetin Kaynağı*. (çev. Y. Salman ve N. İçten). İstanbul: Payel Yayınları.

Funk, R. (2013). *Ben ve Biz Postmodern İnsanın Psikanalizi*. (çev. Ç. Tanyeri). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Giddens, A. (1994). *Modernliğin Sonuçları.* (çev. E. Kuşdil). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Güdüm, S. (2021). Viral Reklamlarda 'Selfie' Aracılığıyla İmaj Oluşumu, Narsizm ve Öz-Tüketime Eleştirel Bir Bakış. *Ajıt-e Bilişim Teknolojileri Online Dergisi,* 12(46), 68-82. Doi: 10.5824/ajite.2021.03.004.x

Gün, F. (2023). Gelenekten Moderniteye İran Türkleri Âşık İcra Mekânları: Hemedan Bölgesi Örneği. *Folklor Akademi Dergisi*, 6(3), 1057-1074. Doi: 10.55666/folklor.1365815

Gün, E. (2022). Adalet Ağaoğlu'nun Romanlarının Psikanalitik Yöntemle İncelenmesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Medeniyet Üniversitesi.

Gün, E. (2024). Postmodern Unsurlar Işığında Yedinci Gün. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (38), 339-353. DOI: 10.29000/rumelide.1439633.

Hamedoğlu, M. A. (2009). Örgütsel Narsisizm Düzeyine İlişkin Yönetici ve Öğretmen Algıları. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Horkheimer, M. (1986). *Akıl Tutulması*. (çev. O. Koçak). İstanbul: Metis Yayınları.

Karaca, M. ve Mutlu, T. (2019). Nispetizm -mış Gibi Yapmak: Sosyal Medyada Nispet Davranışları Üzerine Kavramsal Bir Çalışma. *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 40-51.

Kohut, H. (1998). *Kendiliğin Çözümlenmesi* (çev. C. Atbaşoğlu, B. Büyükkal ve C. İşcan). İstanbul: Metis Yayınları.

Kur'ân-ı Kerîm Meâli. (2011). (çev. H. Altuntaş ve M. Şahin). Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Merter, M. (2013). *Psikolojinin Üçüncü Boyutu Nefs Psikolojisi ve Rüyaların Dili.* İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Nair, G. (2008). *Sosyolojik Açıdan Bilgi Toplumu ve Türkiye*. İstanbul: Gündoğan Yayınları.

Niedzviecki, H. (2010). *Dikizleme Günlüğü*. (çev. G. Gündüç). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Özel, İ. (2014). Dindarlarda Narsizm: Yüksek Din Eğitimi Alan Öğrenciler Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 310-327.

Öztemel, K. ve Traş, Z. (2019). Facebook Yoğunluğunun Bazı Kişilik Özellikleri ile İlişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(1), 121-139.

Toffler, A. (2008). *Üçüncü Dalga*. (çev. S. Yeniçeri). İstanbul: Koridor Yayınları.

Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Veblen, T. (2005). *Aylak Sınıfın Teorisi*. (çev. Z. Gültekin ve C. Atay). İstanbul: Babil Yayınları.

KAYNAKÇA

ARDUÇ KARA, E. (2022). Gazetecilik Eğitiminde Dijital Eğilimler: Türkiye'de Gazetecilik Lisans Eğitiminin Üniversiteler Arası Karşılaştırılması. *Erciyes İletişim Dergisi*, 9(2), 887-910.

AY, A. (2022). Yapay Zekâ Haberciliği ve Gazetecilik Tartışmalarına Dair Bir Değerlendirme. *Turkish Online Journal of Design Art and Communication*, 12(4), 913-926.

AY, A. (2023). Gazetecilik 4.0: Yapay Zekâ Haberciliğinin Güncel Örneklerine Yönelik Bir İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 14(38), 412-435.

Bayraktutan, G., BİLECEN, A.B, KARAKAYA, A. ve YETKİN, B. (2018) Gazetecilik Bölümü Öğrencilerinin Gözünden Yeni Medya Çağında Gazetecilik. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (AKİL) Kasım (30) 224-241

BAYRAM, P. (2022) Dijital Çağda Gazetecilik: Geleneksel ve Dijital Gazetecilik Pratiklerinin Karşılaştırılması. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. Sayı 58 / Yaz 2022

BİSWAL, K.S & GOUDA, K.N (2019), Artificial Intelligence in Journalism: A Boon or Bane. Optimization in Machine Learning and Applications, 155-167

de LİMA SANTOS, F.M & CERON,W. (2022), Artificial Intelligence in News Media: Current Perceptions and Future Outlook. *Journal. Media, 3*(1), 13-26

GÜLLÜPUNAR, H., & TUNCA, L. (2022). Dijitalleşmeye Dayalı Okarak Gazetecilik Öğrencilerinin Yaşadıkları Meslek Kaygıları Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi,* 10(2), 1019-1045.

GÜZ, N., YEĞEN, C. (2018). Bir gazetecilik biçimi: Robot gazetecilik. *Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu*, 18- 19 Ekim 2018, Mersin.

IŞIK, U., ÖLÇEKÇİ, H., & KOZ, K. A. (2022). Yapay Zeka ve Algoritma Ekseninde Gazeteciliğin Geleceği ve Toplum İçin Anlamı. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 10(2), 1248-1275.

KAYA ERDEM, B. (2021). Yapay Zekânın Medya ve Yayıncılık Alanına Etkisi. *TRT Akademi*, 6(13), 896-903.

ŞAYİR, O. (2022). İnternet Haberciliğinde Yapay Zeka Gazeteciliğinin Eşik Bekçiliği Açısından İncelenmesi. *İletişim Bilimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 117-134.

ÜNAL, D. (2020). Yeni Medyada Gazeteciliğin Dönüşümüne Dair Nitel Bir Araştırma. *19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(3), 238-253

YENİCELER KORTAK, İ. (2022). Yapay Zeka ve Haber İlişkisine Kullanıcı Gözünden Bakmak: Sosyal Medyada Robot Haber Spikerlerine Gelen Yorumların İncelenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 699-710.

YILDIZGÖRÜR, R.M. (2023) Yapay Zeka Teknolojilerinin Gazetecilik Alanında Kullanıma Yönelik Sorunlar ve Riskler. *Türkiye Medya Akademisi Dergisi* 3(6) 564-587

KAYNAKÇA

Akbulut, B. B. (2000). Basın Suçu ve Ceza Sorumluluğu. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 1*(3), 86-95.

Aktaş, C. (2007). İnternet'in Gazeteciliğe Getirdiği Yenilikler. Selçuk İletişim, 5(1), 30-45.

Baldini, M. (2000). *İletişim Tarihi* (çev. G. Batuş). İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Birsen, H. (2013). Değişim Aracı Olarak Yeni Medya. İçinde M. C. Öztürk (Ed.) *Dijital İletişim ve Yeni Medya* (s. 27-49). Eskişehir: İletişim Anadolu Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 2956,

Buluş, B. ve İşman, A. (2018). Yeni Medya ve Geleneksel Medya Bağlamında Yakınsama (Convergance) Kültür Oluşumu. İçinde A. Z. Özgür ve A. İşman (Ed.). *İletişim Çalışmaları 2017* (s. 44-61). T.C. Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Carr, E. H. (2010). *Tarih Nedir* (çev. M. G. Güntürk). İstanbul: İletişim.

Castells, M. (2005). *Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür, Birinci Cilt: Ağ Toplumunun Yükselişi* (çev. E. Kılıç). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cervi, L., ve Carrillo-Andrade, A. (2019). Post-Verdad Y Desinformación: Uso Del Análisis Del Discurso Para Comprender La Creación De Narrativas Emocionales Y Rivales En Brexit. *ComHumanitas: Revista Científica De Comunicación, 10*(2), 125-149.

Collin, F. (2019). *The Twin Roots and Branches of Social Epistemology.* In M. Fricker, P. J. Graham, D. Henderson, & N. J. L. L. Pedersen (Eds.), The Routledge Handbook of Social Epistemology (pp. 21-30). Routledge.

Çağlar, B. (2019). Yeni Medya İletişimi Nasıl Dönüştürdü: Pasif Mesaj Alıcısından Aktif, Üreten, Değiştiren, Yorumlayan ve Eyleme Geçen Aktif Mesaj Üreticisine. İçinde M. Cinman ve E. Dinçerden (Ed.). *İletişim Bilimleri Çalışmaları* (s. 49-63). Ankara: Akademisyen Kitapevi.

Ertekin, İ. (2018). Bir Halkla İlişkiler Söylemi Olarak Kamuoyu ve Katılımcılık. İçinde A. Z. Özgür ve A. İşman (Ed.). *İletişim Çalışmaları 2017* (s. 363-373). T.C. Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Eyüpoğlu, H. (2017). Dijital Çağda İletişim Teknolojilerinin İnsan Karakterinin Değişimine Etkisi. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (63), 103-110.

Geray, H. (2003). *İletişim ve Teknoloji Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları.* Ankara: Ütopya.

Güz, N. (1988). *Basında Yasalar Suç ve Cezalar. İ*stanbul: Gazeteciler Cemiyeti Yayınları.

Hampton, K. N. (2016). Persistent and Pervasive Community: New Communication Technologies and the Future of Community, *American Behavioral Scientist,* 60(1), 101-124.

Harari, Y. N. (2018). Yuval Noah Harari Extract: 'Humans Are A Post-Truth Species' *https://www.theguardian.com/culture/2018/aug/05/yuval-noah-harari-extract-fake-news-sapiens-homo-deus* (E.T.: 17.01.2024).

Heinonen, K. (2011). Consumer Activity In Social Media: Managerial Approaches To Consumers' Social Media Behavior. *Journal Of Consumer Behaviour*, *10*(6), 356-364.

Karabulut, B. (2015). Bilgi Toplumu Çağında Dijital Yerliler, Göçmenler ve Melezler. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (21), 11-23.

Karakoç, E. ve Taydaş, O.. (2013). Bir Serbest Zaman Etkinliği Olarak Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımı İle Yalnızlık Arasındaki İlişki: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği. *Selçuk İletişim, 7*(4), 33-45.

Kılıç, N. (2019). Geleneksel Medya ile Yeni Medya Karşılaştırılması: Kurumsal Bir Analiz Çalışması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 36, 227-239.

Kurubacak, G. (2016). İletişim Teknolojilerinde Yeni Özellikler. İçinde T.V. Yüzer ve M.E. Mutlu (Ed.). *Yeni İletişim Teknolojileri* (s. 3-21). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Manovich, L. (2002). *The Language Of New Media.* MIT Press.

Marasco, R. (2016). Toward A Critique Of Conspiratorial Reason. *Constellations,* 23(2), 236-243.

McComiskey, B. (2017). *Post-Truth Rhetoric And Composition*. Utah State University Press

McDermott, R. (2019). Psychological Underpinnings of Post-Truth in Political Beliefs. *PS: Political Science & Politics,* 52(2), 218-222.

McIntyre, L. C. (2018). *Post-Truth.* The MIT Press.

McLuhan, M. (1994). *Understanding Media: The Extensions Of Man.* MIT Press.

McLuhan, M., Gordon, W. T., Lamberti, E., ve Scheffel-Dunand, D. (2011). *The Gutenberg Galaxy: The Making Of Typographic Man.* University of Toronto Press.

Nuran, M. B. (2015). Geleneksel Medya ve Yeni Medya Etkileşiminin Gezi Parkı Gösterileri Bağlamında İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.

Özgen, E., ve Doymuş, H. (2013). Sosyal Medya Pazarlamasında Farklılaştırıcı Bir Unsur Olarak İçerik Yönetimi Konusuna İletişimsel Bir Yaklaşım. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, *4*(10), 91-103.

Öztürk, Ş. (2015). Sosyal Medyada Etik Sorunlar. *Selçuk İletişim, 9*(1), 287-311.

Rafaeli, S., ve Sudweeks, F. (1997). Networked Interactivity. *Journal Of Computer-Mediated Communication*, *2*(4), JCMC243.

Rogers, E. M. (1986). *Communication Technology The New Media In Society.* New York: The Free Press.

Russell, B. (1997). *The Problems Of Philosophy.* Oxford University Press.

Salaverría-Aliaga, R., García-Avilés, J. A., ve Masip, P. (2010). Concepto De Convergencia Periodística.

TDK. (2024). https://sozluk.gov.tr/, (E.T.: 25.01.2024).

Turan, E. A. (2013). Yeni Medya Ortamlarında Üre-Tüketicilik Ve Katılım Olgusu: Ekşi Sözlük Ve Okan Bayülgen'in Talk Show'unda Etkileşim. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi.

Ulaş, S. (2020). Marka İletişiminde Sosyal Medya Ve Çevrimiçi Etkileşim (Online Engagement) İlişkisi: Limasol Türk Kooperatif Bankası Örneği. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *9*(1), 274-285.

Williams, J. P. (1996). *Technology Education For Teachers*. Australia: Macmillan.

Varnalı K. (2012). *Dijital Tutulma.* İstanbul: Mediacat.

Yayla, O. T. (2017). Analogtan Dijitale İletişim Teknolojilerinin Gelişimi: Sosyal Medya Ve Sosyal Değişim. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Açık, Y. Uslu, L. Apaydın, F. (2016). Türkiye'deki Üniversitelerin Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Yapmasının Hukuki Boyutu ve Alternatif Bir Platform Olarak İnternet. XVIII. Akademik Bilişim Konferansı. Aydın.

Aziz, A. (2018). Radyo Yayıncılığı. İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Bittner, J, R. (1996). Mass Communication (6th Edition). Massachusetts: A Simon & Schuster Company.

Cankaya, Ö. (1997). Dünden Bugüne Radyo Televizyon. İstanbul: Beta Yayınları.

Cankaya, Ö. (2003). Bir Kitle İletişim Kurumunun Tarihi: TRT 1927-2000. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Cumhuriyet Dergi. (1987). Amatörlüğü Amerika Canlandırdı. 2 Ağustos, (6).

Çakır, H. (2005). Tüm Yönleriyle Radyo. Ankara: Siyasal.

Güney, S. (2009). Tüm Yönleriyle Topluluk Radyoları. İstanbul: Punto Yayınları.

Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İletişim Fakülteleri Dekanlar Toplantısı Sonuç Bildirgesi. (5-6 Mart 1999). Ankara.

İlkin, N, V. (1945). Radyo Dergisi. Radyonun Bize Kazandırdığı Kıymetler. Cilt 4, Sayı 9:1.

Kocabaşoğlu, U. (2010). Şirket Telsizinden Devlet Radyosuna Trt Öncesi Dönemde Radyonun Tarihsel Gelişimi ve Türk Siyasal Hayatı İçindeki yeri. İstanbul: İletişim Yayınları.

Kuruoğlu, H. (2006). Propaganda ve Özgürlük Aracı Olarak Radyo. Ankara: Nobel Yayın.

Önder, İ. (2002). Türkiye'de Yerel Radyolar ve Demokrasi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Özer, A. Ç. (2006). Türkiye'de Üniversitelere Ait Radyoların Program Yapısı, Tür ve İçerikleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Priestman, C. (2002). Web Radio. Oxford: Focal Press.

RTÜK. (2014). Radyo ve Televizyon Yayıncılığı Sektör Raporu.

Sauls, S. J. (2000). The Culture of American College Radio. Iowa: Iowa State University Press.

Sümer, B. Adaklı, G. (2007). 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkındaki Kanun'a İlişkin Değerlendirme Raporu. İletişim Araştırmaları. 5 (2): 141-158.

Tekinalp, Ş. (2003). Camera Obscura'dan Synopticon'a Radyo ve Televizyon. İstanbul: Der Yayınları.

www.pbs.org/wgbh/aso/tryit/radio/earlyyears.html (Erişim Tarihi: 16 Şubat 2024).

KAYNAKÇA

Adkins, S. (2003). Cause related marketing: who cares wins. In Michael J. Baker (Eds.) The Marketing Book. (669-693) 5th edition GB: Butterworth Heinemann.

Andreasen, A. R. (1994). Social marketing: its definition and domain, *Journal of public policy & marketing,* 13 (1), 108-114

Andreasen, A. R. (1995). Marketing Social Change: Changing behavior to promote health, social development, and the environment. SF: Jossey-Bass Publishers

Armstrong, G., Kotler, P., Harker, M., ve Brennan, R. (2009), *Marketing an introduction,* Pearson Education Limited, England.

Bagozzi, R. P. ve Moore, D. J. (1994). Public Service Advertisements: Emotions and Empathy guide prosocial behavior, *Journal of Marketing,* 58 (1), 56-70

Bloom, P. N., Hoeffler, S., Keller, K. L., ve Meza, C.E.B. (2006). How social-cause marketing affects consumer perceptions, *MIT Sloan Management Review,* Winter, 171-194.

Bilgiç, B. (2016). Türkiye'de Kamu Spotu Oluşum Süreci ve Yayın Politikaları, *İletişim Çalışmaları Dergisi,* 1 (2), 25-61.

Bronn, P. S., ve Vrioni, A. B. (2001). Corporate social responsibility and cause-related marketing: An overview, *International Journal of Advertising,* 20 (2), 207-222.

Cannon, T. (1992), Corporate Responsibility. 1st ed., Pitman Publishing, London.

Chang, C. T. (2012). Missing ingredients in cause-related advertising*, International Journal of Advertising*, 31 (2), 231-256.

Coffman, J., 2002. Public communication campaign evaluation an environmental scan of challenges, criticisms, practice, and opportunities, *Harvard Family Research Project*, May.

Dillard, J. P. ve Peck, E. (2000). Affect and prsuasion: Emotional responses to public service announcements, *Communication Research*, 27, 461-495.

Hohnen, P. ve Potts, J. (2007). Corporate social responsibility: An implementation guide for business. Kanada: International Institute for Sustainable Development

Kestane, S. Ü. (2014). Differences between the conceots associated with social marketing, *International Journal of economic and administrative studies,* 7 (13), 193-208

Khan, M. A. (2006). Consumer behaviour and advertising amangement. New Delhi: New Age International.

Kim, H. J., Kim, J.-I. Ve Han, W. H. (2005). The effects of cause-related marketing on company and brand attitudes, *Seoul Journal of Business*, 11 (2), 83-117.

Kotler, P. ve Zaltman, G. (1971). Social marketing: an approach to planned social change, *Journal of Marketing,* 35, 3-12

Moir, L. (2001). What do we mean by corporate social responsibility? *Corporate Governance*, 1 (2), 16-22.

Narman. G. (2015), Halkla İlişkiler Perspektifinden Sivil Toplum. (Editör : Emel Karayel Bilbil), Sivil Toplum Özel Sektör Etkileşimi ve STK'larda Yönetim, İletişim ve Pazarlama (s.167-207) İstanbul: Pales Yayınları.

Rangun, V. K. ve Karim, S. (1991). Teaching note: Focusing the concept of social marketing. Cambridge, MA: Harvard Business school

RTÜK. (2014). 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ve Yayın Hizmeti Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik, Ankara.

Sethi, S.P. (1977) Advocacy Advertising and Large Corporations. Lexington, MA: Lexington Books.

Thompson, J. K. ve Heinberg, L. J. (1999). The media's influence on body image disturbance and eating disorders: we've reviled them, now can we rehabilitate them? *Journal of social issues,* 55 (2), 339-353

Trang, N. T. X (2015). A review of societal marketing, *the university of danang journal of science and technology*, 12 (97), 90-93

Varadajan, P. R. ve Menon, A. (1988). Cause-Related marketing: A coalignment of marketing strategy and corporate philanthropy, *Journal of Marketing,* 52 (3), 58-74.

Wood, D.J. (1991), Corporate social performance revisited, *Academy of Management Review,* 16, 691-718.

Wymner, W. (2010). Rethinking the boundaries of social marketing: activism or advertising? Journal of business research, 63, 99-103.

Yeşilay (2021) https://www.yesilay.org.tr/tr/yayinlar/afisler

Youtube (2024). https://youtube.com

https://etietieti.com

https://logowik.com/trafik-canavari-vector-logo-1065.html

https://iabtr.org/81-ilde-81-orman

KAYNAKÇA

Acar, E. (2010). Türkiye ve Dünyada IPTV, *IP Media Dergisi*, 1.

Ahmed, W., Fenton, A., Hardey, M. & Das, R. (2022). "Binge Watching and the Role of Social Media Virality towards promoting Netflix's Squid Game", *IIM Kozhikode Society & Management Review,* 11(2) 2022, 222-234.

Ak, S. (2022). "Schwartz Değerler Ölçeği Bağlamında "Camdaki Kız" Dizisinin İçerik Analizi" ODÜSOBİAD 12 (1), 339-356, DOI: 10.48146/odusobiad.1054713

Akarcalı, S. (1996). "Televizyon ve Şiddet", Yeni Türkiye Der., Sayı: 11, Yıl: 2, İstanbul.

Ambler, T., Ioannides, A., & Rose, S. (2000). Brands on the brain: Neuro-images of advertising. Business Strategy Review, 11(3), 17–30.

Aydemir, M. (2014). "Medyada Şiddetin Dönüşümüne Bilinçaltı Etki Yöntemleri Ve "Mutlu Şiddet" İlişkisi". *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014 (3), 166-170. DOI: 10.18493/kmusekad.33073

Aziz, A. (1990). *Araştırma Yöntemleri-Teknikleri ve İletişim*. A. Ü Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi.

Baysal, A., & Akalın, N. (2011). Pazarlamanın Bilinçaltı. Media Cat Aylık Pazarlama Dergisi, 202, 60-68.

Berelson, B. (1952). *Content Analysis in Communication Research*. U.S: Free Press.

Berelson, B., ve Lazarsfeld, P. F. (1948). *The Analysis of Communication Content.* US: University of Chicago and Columbia University.

Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar.* İkinci Baskı. İstanbul: Siyasal.

Bolter, J.D., ve Grusin, R. (2000). *Remediation, Understanding New Media*, US: MIT Press.

Çelebi, V. (2013). "Michel Foucault 'da Bilgi, İktidar ve Özne İlişkisi", *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 5, 512-523.

Çelik, R. ve Nezir Köse, N. (2022). "Squid Game Dizisi'nde Yer Alan Mekân Ve Semboller Üzerine İnceleme", Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, Cilt:6, Sayı:15, Yıl: 2022, Sayfa:43-59.

Derham, W. (2015). *Physico-Theology: Or, a Demonstration of the Being and Attributes of God His Works of Creation*, London: Palala Press.

Di Muzio, T. & Robbins, R. H. (2016). *Dept as power* (First Edition). Manchester University Press.

Dönmez, Mevlüt S. (2020). "Katharsis Bir Duygu Olarak Şiddetin Marka Tutumuna Yansıması". *Erciyes İletişim Dergisi*, 7. 297-320. DOI: 10.17680/erciyesiletisim.630558.

Drisko, J. & Maschi, W. Tina (2016). *Content Analysis, Pocket Guides to Social Methods,* New York: Oxford University Press.

Erten, Y. & Ardalı, C., (1996). "Saldırganlık, Şiddet ve Terörün Psikososyol Yapıları", 143-163, *Cogito* s: 6-7 Kış- Bahar 1996, Yapı Kredi Bankası Yay: İstanbul.

Farooqui, Y. S. & Khan, R. S. (2020). "Motivations for Popularity of Turkish Drama Serial "Ertugrul" in Pakistan: A Content Analysis", *Global Media Journal-Pakistan Edition Vol. XIII, Issue 02, Fall 2020, 45-57.*

Fidler, R. (1997). *Mediamorphosis: Understanding New Media*, US: Thousand Oaks.

Foucault, M. (1997). *Ethics, Subjectivity and Truth,* The New Press: New York.

Foucault, M. (1999). *Bilginin Arkeolojisi*, Birey Yayıncılık: İstanbul.

Foucault, M. (2012). *İktidarın Gözü*, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Foucault, M. (2014. *Özne ve İktidar*, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Geçimli, G. (2022), "Eşitsizliği Yeniden Üreten Gösteri: The Platform ve Squid Game", *ARHUSS, (2022), 5(1)*: 40-72.

Gökçe, O. (2006). *İçerik çözümlemesi kuramsal ve pratik bilgiler*. İstanbul: Siyasal Kitabevi.

Gratz, J. E. (1984). "The Ethics of subliminal communication". *Journal of Business Ethics*, 3(3), 181-184.

Gürel, E. ve Alem, J. (2010). Postmodern bir durum komedisi üzerine içerik analizi", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research Volume 3 / 10 Winter 2010, 332-347.*

Head, Sydney W. (1954). Content Analysis of Television Drama Programs, The Quarterly of Film Radio and Television, Winter, University of California Press, 1954, Vol. 9, No. 2 (Winter, 1954), 175-194.

Hotz, H. (2006). A Short Introduction to Game Theory, https://www.theorie.physik.uni-muenchen.de/lsfrey/teaching/archiv/sose_06/softmatter/talks/Heiko_Hotz-Spieltheorie-Handout.pdf Erişim Tarihi: 11.12.2022.

Huizinga, J. (1955). Homo Ludens A Study of the Play-Element in Culture. Beacon Press. Boston, USA.

Kaminski, F. (2000). "Convergence in the field of electronic communications", *Przegląd Telekomunikacyjny + Wiadomości Telekomunikacyjne,* Wydawnictwo SIGMA-NOT, 2000, No:1, 23-31.

Karnowski, V. (2012). Symbolic Models of Mobile Phone Appropriation. In: Martin, C., von Pape, T. (eds) Images in Mobile Communication. VS Verlag für Sozialwissenschaften. DOI: 10.1007/978-3-531-93190-6_9

Keskin, F. (1996). "Foucault'da Şiddet ve İktidar", *Cogito Dergisi*, 6-7, 117-122.

Key, W. B. (1973). *Subliminal Seduction: Ad Media's Manipulation of A Not So Innocent America*. The New American Library Inc.: New York.

Kılıç, Y. (2011). *Subliminal Hipnoz*. İkinci Adam Yayınları: İstanbul.

Kim, C. (2021). "No 'Squid Game': South Korea's Real-Life Debt Trap". https://www.reuters.com/world/asia-pacific/no-squid-game-south-koreas-real-life-debt-trap-2021-10-21/ Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Kim, N. & McCurry, J. (2021). "Squid Game Lays Bare South Korea's Real-Life Personal Debt Crisis". https://www.theguardian.com/world/2021/oct/08/squid-game-lays-bare-south-koreas-real-lifepersonal-debt-crisis Erişim Tarihi: 14.12.2023.

Krippendorff, K. (2013). *Content analysis: An Introduction to its Methodology* (3.Ed.). London: Sage.

Kurtuluş, G ve İnci, M. (2022). "Neoliberalizmin Borçlu İnsanına Dair Eleştirel Bir Çözümlemenin Çözümlemesi: Squid Game". Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 44, Sayı: 2, Aralık 2022, 303-315. DOI: 10.14780/muiibd.1225246

Lazzarato, M. (2015). *Borçlandırılmış İnsanın İmali Neoliberal Durum Üzerine Deneme* (İkinci Baskı) (Çev.) M. Ersen. İstanbul: Açılım Kitap.

Lazzarato, M. (2014). "Debt, Neoliberalism and Crisis: Interview with Maurizio Lazzarato on the Indebted Condition", Sage. Vol: 48 (5), 1039-1047.

Macnamara, J. (2005). Media content analysis: Its uses, benefits and best practice methodology. *Asia Pacific Public Relations Journal, 6*(1), 1-34

Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*, Cambridge: Massachusetts Institute of Technology.

Maurya, R. K. (2016). "Do Hindi Cinema & Television Serials Propagate Caste Stereotypes through Surnames of Characters: A Content Analysis", *The International Journal of Indian Psychology, Volume 3, Issue 3, No.3,* April-June, 2016 ,157-181.

May, T. (2014). "Yeni Girişimciler: Foucault ve Tüketim Toplumu", (Çev.) Maya Mandalinci. *Cogito.* Sayı: 70-71, 96-105.

Mellor, M. (2010). *The Tuture Of Money: From Financial Crisis To Public Resource* (First Edition). London: Pluto Press.

Michaud, Y. (1991). *Şiddet*. (Çev.) Muhtaroğlu, C., İletişim Yayınları: İstanbul.

Mutlu, E. (1997). "Televizyon, Çocuklar Ve Şiddet", İ.Ü. İletişim Fak. Der., Sayı: 4, İstanbul.

Negri, A. ve Hardt, M. (2013). *Duyuru*. (Çev.) Abdullah Yılmaz. Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Neuendorf, Kimberly A. (2017). The Content Analysis Guidebook, 2nd Edition, Sage Publications Inc.: London

Neumann, John V. & Morgenstern, O. (1953). Theory of Games and Economic Behavior, Princeton University Press.

Oksala, J. (2012). "Devlet Şiddetinin Yönetimi: Foucault 'da Siyasi İktidarın Yönetimsellik Olarak Yeniden Ele Alınması", *Cogito Dergisi*, 70-71, 163-178.

Osborne, M. J. & Rubinstein A. (2020). Models in Microeconomic Theory, Cambridge, UK: Open Book Publishers, Version: 2020.12.21.

Özkan, S. (2019). Televizyon dizi türü olarak absürt komediler ve leyla ile mecnun dizisi üzerine içerik analizi, T.C Marmara Üniversitesi, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.

Read, J. (2014). "Homo Economicus'un Bir Soykütüğü: Neoliberalizm ve Öznelliğin Üretimi", (Çev.) Şeyda Öztürk. *Cogito*. Sayı: 70-71, 82-95.

Riches, D. (1989). "Şiddet Olgusu", *Antropolojik Açıdan Şiddet* içinde, (Ed.) David Riches, (Çev.) Dilek Hattatoğlu, ss. 10-41, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.

Rigel, N. (1995). *Haber, Çocuk Ve Şiddet*, Der Yayınları: İstanbul.

Stempel, G.H. (1989). Content analysis. In G.H.Stempel and B.H.Westley (Eds) *Research methods in mass communications*, Englewood Cliffs NJ: Prentice-Hall.

Şeşen, E., Akyıldız, Y., (2022). Game of the Capitalist Competition: Squid Game. SineFilozofi Dergisi. 7 (14).279-299.10.31122/sinefilozofi.1127686

Taşkın, C. (2008). "IPTV Mimarisi ve Servisleri", Birey Eksenli İnteraktif Yayıncılık IPTV, (Der. İlhan Yerlikaya), Ankara: RTÜK-Türkiye Bilişim Derneği.

Tuna, S. Akgün, C. (2022). "Squid Game" Dizisinin Korku ve Şiddet Temaları Bağlamında Ruhsal Çözümleme Yöntemiyle İncelenmesi", IGUSABDER, 17 (2022): 636-647.

Uzuner, Z. ve Yağlıcı, M. (2014). "Sosyal medyanın TV dizilerinin içeriğine etkisi: Seksenler dizisi", International Academic Conference İstanbul, 16-17 October 2014, Dijital İletişim Etkisi Uluslararası Akademik Konferansı Bildiri Kitabı, 347-361.

Ünsal, A. (1996). "Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi" Cogito, Kış-Bahar, Sayı 6-7.

Wang, Y. (2023). "Character Image Analysis of Elite Male Cho Sang-Woo in Squid Game of Netflix", Z. Zhan et al. (Eds.): SEAA 2022, ASSEHR 675, pp. 584–589, 2023. DOI: 10.2991/978-2-494069-05-3_72

Widodo, J. (2023). Reception analysis of Indonesian audience towards physical and verbal violence on series Squid Game (2021) by Hwang Dong-Hyuk. Rainbow : Journal of Literature, Linguistics and Culture Studies, 11(1), 57-65. DOI: 10.15294/rainbow. v11i1.53347

KAYNAKÇA

Assmann, A., (2008). Kollektives Gedächtnis. https://www.bpb.de/themen/erinnerung/geschichte-und-erinnerung/39802/kollektives-gedaechtnis/. (E.T.: 10.02.2024).

Baerenholdt, J., Haldrup M., Larsen J., Urry J., (2014). *Performing Tourist Places*. Burlington.

Cornelißen, C., (2012). Erinnerungskulturen. Docupedia-Zeitgeschichte, doi: http://dx.doi.org/10.14765/zzf.dok.2.265.v2.

Cornelißen, C., (2014). Kollektives und kulturelles Erinnern Erinnerungskulturen leben von der Dynamik der Gegenwart. https://www.forschung-frankfurt.uni-frankfurt.de/51323020/FoFra_2014_1_Erinnerungskultur_Kollektives_und_kulturelles_Erinnern.pdf. (E.T.:12.02.2024).

Daley, B., (2015). Transforming the world with culture: Next steps on increasing the use of digital cultural heritage in research, education, tourism and the creative industries. White Paper Europeana Foundation, http://pro.europeana.eu/files/Europeana_Professional/Publications/Europeana%20Presidencies%20 White%20Paper.pdf. (E.T.: 20.02.2024).

Hein, D., (2009). *Erinnerungskulturen online. Angebote, Kommunikatoren und Nutzer von Websites zu Nationalsozialismus und Holocaust*. Konstanz.

Hein, D., (2010). Virtuelles Erinnern. http://www.bpb.de/geschichte/zeitgeschichte /geschichte-und-erinnerung/39866/virtuelles-erinnern?p=all. (E.T.:12.02.2024).

Meyer, E. (2009): *Erinnerungskultur 2.0: Kommemorative Kommunikation in digitalen Medien.* Frankfurt a. M.

Sabrow, M., (2012). Held und Opfer. Zum Subjektwandel deutscher Vergangenheitsbewältigung im 20. Jahrhundert, Margit FRÖLICH (Edt). *Das Unbehagen an der Erinnerung – Wandlungsprozesse im Gedenken an den Holocaust* (s.37-54) içinde. Frankfurt am Main.

Turkowska, E., (2017). Entgrenzung der Erinnerung. Digitale Erinnerungskultur an den Holocaust, https://www.researchgate.net/publication/333086354_Entgrenzung_der_Erinnerung_Digitale_Erinnerungskultur_an_den_Holocaust. (E.T.:12.02.2024).

Wetzel, D., (2020). Maurice Halbwachs- Collectives Memory and Forgetting. (30) Maurice Halbwachs - Collective Memory and Forgetting | Dietmar J. Wetzel - Academia.edu. (E.T.:12.02.2024).

İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDEN POST-TRUTH FENOMENİ

Editör: **Dr. Fikriye Çelik**

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDEN POST-TRUTH FENOMENİ
Editör: Dr. Fikriye Çelik

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-37-0
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt
Uzun Dijital Matbaacılık
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 - 49 İskitler 06070 / Ankara
Matbaa Sertifika No: 47865

Kütüphane Kimlik Kartı
İLETİŞİM PERSPEKTİFİNDEN POST-TRUTH FENOMENİ
Editör: Dr. Fikriye Çelik
VIII+136 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-37-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Arendt, H. (1967). Truth and politics. *Between past and future* In (p. 227–264). Penguin Books.

Avaro, D. (2021). La posverdad. Una guía introductoria. *Andamios*, 18(46), 117-142. http://dx.doi.org/10.29092/uacm.v18i46.840

Boyack, K. W., & Klavans, R. (2010). Co-citation analysis, bibliographic coupling, and direct citation: Which citation approach represents the research front most accurately? *Journal of the American Society for Information Science and Technology, 61*(12), 2389–2404. https://doi.org/10.1002/asi.21419

Boyack, K. W., Newman, D., Duhon, R. J., Klavans, R., Patek, M., Biberstine, J. R., et al. (2011). Clustering more than two million biomedical publications: Comparing the accuracies of nine text-based similarity approaches. *PLoS ONE*, *6*(3), 1-11. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0018029

Çelik, F. (2021). Karakteristik bir post-truth göstergesi: Sanal kabristan. *International Social Sciences Studies Journal*, *7*(76), 229-237. http://dx.doi.org/10.26449/sssj.2897

Çelik, F. ve Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin post hakikat dönemde görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda dijital oyun izleri. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD)*, *5*(2), 315-340. https://doi.org/10.47951/mediad.1193846

Çelik, F. (2024). Post-truth çağda post-reality sanat deneyimi: metaverse konseri örneği. *Erciyes İletişim Dergisi, 11*(1), 283-304. https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.1341622

Dell'Utri, M. (2023). Why Post-Truth Cannot Be Our Epistemological Compass. *Social Epistemology*, 37(2), 164–176. https://doi.org/10.1080/02691728.2022.2145858

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070

Ferraria, F., Lorussoa, A. M., Moruzzia, S., & Volpe, G. (2023). Perspectives on Post-Truth. *Social Epistemology*, *37*(2), 141–149. https://doi.org/10.1080/02691728.2023.2184219

Fuller, S. (2018). Post-truth: Knowledge as a power game. Anthem Press.

Hannon, M. (2023). The politics of post-truth. *Critical Review*, *35*(1-2), 40-62. https://doi.org/10.1080/08913811.2023.2194109

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası Çağ* (Çev. D. Özçetin). DeliDolu Yayınları.

Kluknavská, A., & Eisele, O. (2023). Trump and circumstance: Introducing the post-truth claim as an instrument for investigating truth contestation in public discourse. *Information, Communication & Society, 26*(8), 1583–1600. https://doi.org/10.1080/1369118X.2021.2020322

Janssens, F., Leta, J., Glanzel, W., & De Moor, B. (2006). Towards mapping library and information science. *Information Processing and Management*, 42, 1614–1642. https://doi.org/10.1016/j.ipm.2006.03.025

Maddalena, G., & Gili, G. (2020). Post-truth in theory. *The History and Theory of Post-Truth Communication*, 35–72.

Mejia, R., Beckermann, K., & Sullivan, C. (2018). White lies: A racial history of the (post)truth. *Communication and Critical/Cultural Studies, 15*(2), 109–126. https://doi.org/10.1080/14791420.2018.1456668

Neupane, M. (2020). *Post-truth as ethical crisis with the misuse of social media*. Cambridge Open Engage.

Peters, M. A., McLaren, P., & Jandric, P. (2022). A viral theory of post-truth. *Educational Philosophy and Theory, 54*(6), 698-706. https://doi.org/10.1080/00131857.2020.1750090

Rimkus, E. (2023). (Post)tiesa ir žinojimas filosofiniu, sociologiniu ir komunikaciniu požiūriu. *Filosofija. Sociologija, 34*(1), 107–115. https://doi.org/10.6001/fil-soc.2023.34.1.13

van Eck, N. J., & Waltman, L. (2017). Citation-based clustering of publications using CitNetExplorer and VOSviewer. *Scientometrics*, *111*, 1053–1070. https://doi.org/10.1007/s11192-017-2300-7

Kaynakça

Allchin, D. (2004). Pseudohistory and pseudoscience. *Science & Education, 13*(3), 179-195.

Allcott, H., Gentzkow, M. (2017). Social media and fake news in the 2016 election. *Journal of Economic Perspectives*, 31(2), 211-236.

Anlı, Ö. F. (2021). Bilimsel bilginin toplumsal siyasal belirleyiciliği. Dursun, Ç. ve Dursun, O. (Ed.). *Bilim İletişimi*. Siyasal Kitabevi.

BBC. (2018). 'Trump on climate change report: 'I don't believe it'. Nov, 26. 2018. https://www.bbc.com/news/world-us-canada-46351940

BBC. (2018). 'Dünya çapında onbinler 'bilimsel gerçekler' için yürüdü. Apr. 22. 2018 https://www.bbc.com/turkce/haberler-39677768

Bergstrom, C.T., West, J.D. (2021). Misinformation in and about science. *PNAS2021*. Vol. 118 No. 15. 1-8.

Bucchi, M. (2019). Facing the challenges of science communication 2.0: quality, credibility and expertise. *EFSA Journal*. 17 (S1), 7. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2019.e170702

Burkhardt, J.M. (2017). Combating fake news in the digital age. *Libr. Technol. Rep,* 535–9.

Burns, T. W., O'Connor, D. J. and Stocklmayer, S. M. (2003). Science communication: a contemporary definition. *Public Understanding of Science. 12*(2), 183-202.

Cansever, B. A. (2016). Bilgi toplumunda bir kavram kargaşası: bilgi mi? Enformasyon mu?. *Sosyoloji Dergisi*. Armağan Sayısı, 41-50.

Deburd, G. (1996). *Gösteri toplumu ve yorumlar*. (Çev. Ayşen Emekçi-Okşan Taşkent). Ayrıntı Yayınları.

Doyle, C. S. (1992). Outcome Measures for Information Literacy within the National Education Goals of 1990. *Final Report to National Forum on Information Literacy*. Summary of Findings. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED351033.pdf

Durna, T. (2021). Yalan çağına giden yolların taşları nasıl döşendi?. *Akıl Tutulması Çağı II*. Doğu Batı Yayınları, 141-168.

Dursun, Ç. (2021). Güncel cehalete dair dramatik bir darkenar. *Akıl Tutulması Çağı I*. Doğu Batı Yayınları, 51-64.

Engin, A. O. (2005). Bilginin insan hayatındaki yeri ve önemi. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 427-453.

Fallis, D. (2015). What is disonformation?. *Library Trends*. 63(3), 401-426

Flood, A., Fake news is "very real" Word of the year for 2017, *The Guardian*, 2016. https://www.theguardian.com/books/2017/nov/02/fake-news-is-very-real-word-of-the-year-for-2017.

Gerbina, T.V. (2021). Science disinformation: on the problem of fake news. *Scientific and Technical Information Processing*. Vol. 48, No. 4, 290–298

Howell, L. et al. (2013). Digital wildfires in a hyperconnected world. *WEF Rep.* 3, 15–94 https://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalRisks_Report_2013.pdf ,

Kellner, D. (2018). Donald Trump and the politics of lying. in: Peters, M.A., Rider, S., Hyvönen, M., Besley, T. (eds) *Post-Truth, Fake News*. Springer.

Keyes, R. (2017). *Hakikat sonrası çağ: günümüz dünyasında yalancılık ve aldatma*. (Çev. Deniz Özçetin). Deli Dolu Yayınları.

Koçyiğit, A. (2023). Olağanüstü hallerde sosyal medyada dezenformasyonla mücadele ve kriz iletişimi: Kahramanmaraş depremi üzerine bir analiz. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*. Sayı 10, 68-86.

Lazer DMJ, et al. (2018). The science of fake news. *Science*. Vol 359. Issue 6380. 1094-1096

Lederman, N. G., Zeidler, D. L. (1987). Science teachers conceptions of the nature of science: Do they really influence teacher behavior? *Science Education*. 71(5), 721-734.

Lipss, J.H. (1999). Beyond reason: science ın the mass media. *(Ed. Schopf, J. W.) Evolution! Facts & Fallacies. Academic Press, 71-90.*

Michailidou, A., Trenz, H. J. (2021). Rethinking journalism standards in the era of post-truth politics: from truth keepers to truth mediators. *Media, Culture & Society*. Vol. 43 (7). 1340-1349.

Miller, D. (1983). The correlates of entrepreneurship in three types of firms. *Management Science*. 29 (7), 770-791.

Önen, A. (2023). Hakikat sonrası çağda enformasyon toplumunun dezenformasyon toplumuna dönüşmesi, *Pamukkale Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 2 (2), 86-100.

Öztekin, H. ve Şahin, M. (2020). Medyanın bilimle imtihanı: Türkiye'de gazetelerde yer alan bilim haberleri üzerine bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*. 33. 178-197

Soll, J. (2016). The long and brutal history of fake news. *Politico*. https://www.politico.com/magazine/story/2016/12/fake-news-history-long-violent-214535/

Şahin, H. (2022). Türkiye'de covid-19 aşısı karşıtlığının nedenleri: Twitter örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 110 (2). 579-593.

Tutar, H. (2014). *Bilim ve sözdebilim*. Seçkin Yayıncılık.

WHO. 'Infodemic'. https://www.who.int/health-topics/infodemic#tab=tab_1

WEF Global Risk Report. (2024). https://www.zurich.com/knowledge/topics/global-risks/the-global-risks-report-2024

Williamson, P. (2016). Take the time and effort to correct misinformation. *Nature 540*. 171.

Yaylagül, L. (2018). Enformasyon toplumunun ekonomi politiği. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*. Sayı 46, 20-39.

Kaynakça

Akkoyun, T. (2018). Siyasetten Türkoloji'ye Bir Kızıl Elma Mefkuresi: Hasan Celal Güzel. *Türkoloji Üzerine Araştırmalar,* VI(15), 64-82.

Akkoyun, T. (2021). İletişimde Kamu Diplomasisi Unsuru. *Türk Yurdu,* 404, 112-115.

Akkoyun, T. (2022). Türk Devletleri Teşkilatının Özbekistan Basamağı. *Türkay Akademi, (*VI)64, 7-9.

Albarran, A. B. (2006). "Historical Trends and Pattern in Media Management Research. *Handbook of Media Management and Economics,* (Ed. Alan B. Albarran oth.), Lawrence Erlbaum Associates, 3-21.

Altındiş, D. (2017). Yılın Kelimesi: Post-truth. *Koç Üniversitesi Kurious Haberler,* 10 Şubat.

Alkan, A. ve Erdem, R. (2019), "Güç: Formal ve İnformal Yönden Güce Kavramsal Bir Bakış. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi,* X(24), 405-433.

Avşar, Z. (2004). Medyada Yoğunlaşma ve Şeffaflaşma: Yasal Düzenlemeler, Beklentiler, Sorun Alanları. *Ankara Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi,* II(2). 87-112.

Aydeniz, H. (2011), *Medyayı Tanımak.* Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Projesi.

Aytekin, M. (2016). *Medya Endüstrisi*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi Yayınları.

Başkan, S. (2024), "Aydın'da TUDVA Ön Plana Çıkarılacak", *Aydın Hedef,* 6 Ocak.

Büyükbaykal, C. I. (2005), "Kitle İletişim Araçları ve Toplumsal Yaşam", *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* nr. 21, ss. 71-75.

Chomsky, N. (1993), *Medya Gerçeği,* (Trc. Abdullah Yılmaz), Tüm Zamanlar Yay., İstanbul.

Çalışkan, O. (2021), "Manipülasyonun Mantık Boyutu: Akıl Çelmek", *Çarpıtılmış Gerçekliğin İnşası,* I, *Medya ve İletişim Mesleklerinde Manipülasyon* (Ed. Osman Çalışkan), Nobel Akademi Yay., Ankara.

Çelik, F. (2024), "Post-truth Çağda Post-reality Sanat Deneyimi: Metaverse Konseri Örneği", *Erciyes İletişim Dergisi,* XI, nr. 1, ss. 283-304.

Deuze, M. (2004), "What is Multimedya Journalism?", *Journalism Studies,* V, number 2, pp. 139-152.

Ekşi, M. (2020), "Kamu Diplomasisinde Post-Truth: Bir Meydan Okuma Olarak Dezerformasyon", *İletişim ve Diplomasi,* nr. 9, Aralık, ss. 3-24.

Foucault, M. (2023), *İktidarın Gözü,* (Trc. Işık Ergüden), 6. b., Ayrıntı Yay., İstanbul.

Gelder, G. J. V., (2008), "Çirkini Güzelleştirme ve Güzeli Çirkinleştirme: Klasik Arap Literatüründe Paradoks", (Trc. Ömer Kara), *Usul İslam Araştırmaları,* IX, nr. 9, Haziran, ss. 175-208.

Greene, R. (2006), *İktidar: Güç Sahibi Olmanın 48 Yasası,* (Trc. Zeliha İyidoğan Babayiğit), 6. B., Altın Kitaplar Yay., İstanbul Eylül.

Hayıt, B. (1987), *Sovyetler Birliği'ndeki Türklüğün ve İslam'ın Bugünkü Durumu,* Türk Dünyası Araştırma Vakfı Yay., İstanbul.

Hüseynova, K. (2022), "Yeni Medya Ekseninde Gazetecilikte ve Sosyal Medyada Etik", *Uluslararası Akademik Birikim Dergisi,* V, nr. 5, ss. 392-406.

Kaare, B. H. (2008), Youth as Producers, Digital Stories of Faith and Life", *Nordicom Review,* number 29, pp. 193-204.

Karadağ, G. H. (2022), "Reporting and Interviewing Styles of Porfessional and Citizen Reporters on Periscope", *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication,* XII, 3, July, pp. 703-720.

Kolk, B. A. V. D. (2018), *Beden Kayıt Tutar: Travmanın İyileşmesinde Beyin, Zihin ve Beden,* (Trc. Nurdan Cihanşümül Maral), 3. b., Nobel Yaşam Yay., İstanbul.

Logan, R. K. (2010), *Understanding New Media,* Peter Lang Publishing, New York.

Macit, N. (2011), "Türkiye'de Medya ve Siyasi Partiler", *Düşünce Hayatında Türkiz,* II, nr. 8, Mart-Nisan, ass. 51-76.

Morelli, P., C., Couderc, P. (2017), *İkili İlişkilerde Duygusal Manipülasyon,* (Trc. Işık Ergüden), 9. b., İletişim Yay., İstanbul.

Murray, J. P. (2008), "Media Violence: The Effects Are Both Real and Strong", *American Behavioral Scientist,* LI, number: 8, pp. 1212-1230.

Oleksandrovna, V. (2022), "Ukrainians: Who We Are?", *Türkay,* VI, nr. 60, s. 61-62.

Potter, W. J. (2016), *Media Literacy,* Sage Publications, London.

Robbins, S. P, Judge, T.A. (2011), *Organizational Behavior,* Pearson Education Ltd, New Jersey.

Seçkin, G. (2013), "Medya Sektöründe Ürün, Hizmet ve İçerik Üreticilerindeki Çeşitlenmeler", *Akdeniz İletişim Dergisi,* nr. 20, ss. 53-68.

Selvi, S. (2023), "TUDVA Projesi Başvuruları Başladı", *Aydın Hedef,* 26 Kasım.

Sönmezer, Z. (2022), "Post-Truth Çağında Medya Okuryazarlığı", *Yeni Medya Elektronik Dergi,* VI, nr. 2, Mayıs, ss. 200-208.

Street, J. (2011), *Mass Media, Politics and Demokracy,* Second Edition, Palgrave and Macmillan, New York.

Taşçı, Y. (2023), "Post Truth", *BBN Haber,* 30 Kasım.

Tepe, H. (2009), "Basın Etiği ya da Basının Etik Sorunları", *Etik ve Meslek Etikleri,* (Haz. Harun Tepe), Türkiye Felsefe Kurumu Yay., Ankara, ss. 141-158.

Tepe, H. (2024), *Etiğe Giriş: Teorik Etikten Pratik Etiğe,* Bilge Su Yay., Ankara.

Yengin, D. (2014), *Yeni Medya ve Dokunmatik Toplum.* Derin Yayınları.

Süreli Yayınlar

Akdeniz İletişim Dergisi
American Behavioral Scientist
Ankara Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi
Aydın Hedef
BBN Haber
Düşünce Hayatında Türkiz
Erciyes İletişim Dergisi
Journalism Studies
İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi
Journalism Studies
Koç Üniversitesi Kurious Haberler
Nordicom Review
Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi
The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication
Türk Yurdu
Türkay
Türkay Akademi
Türkoloji Üzerine Araştırmalar
Uluslararası Akademik Birikim Dergisi
Usul İslam Araştırmaları
Yeni Medya Elektronik Dergi

Kaynakça

Adanır, O. (2018). *Simülasyon Kuramı Üzerine Notlar ve Söyleşiler*. Hayalet Kitap Yayınları.

Allcott, H., & Gentzkow, M. (2017). Social Media and Fake News in the 2016 Election. *Journal of Economic Perspectives*, *31*(2), 211-236. https://doi.org/10.1257/jep.31.2.211

Baudrillard, J. (2022). *Simülakrlar ve Simülasyon* (Oğuz Adanır, Çev.). Doğu Batı Yayınları.

Binark, M. (2017). Algoritmaların Yarattığı Yankı Odaları ve Siyasal Katılım Olanağı veya Olanaksızlığı. *Varlık Dergisi*, 19-23.

Çelik, F. (2022). Post-Truth Çağda Yabancı Düşmanlığı: Call of Duty Görünümlü Yeni Zellanda Saldırısı [Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dönmezçelik, Ö. (2023). *Doğruluk-Ötesi (Post-Truth) Dönemde Yalan Haber (Fake News) ve Covıd-19 Aşıları: Twitter Etiketlerinde Aşı Karşıtı Argümanlar Üzerine Bir Sosyal Ağ Analizi* [Doktora Tezi]. Hacı Bayramı Veli Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Duke Reporters' Lab. (2018). *Fact- Checking*. Duke Reporters' Lab. https://reporterslab.org/ fact-checking/.

EDAM. (2020). *Edam | EDAM*. https://edam.org.tr/.

Eroğlu, Ş., & Çakmak, T. (2020). Post-Truth Dönemini Anlamak: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Yeni Medya Araçları Kapsamında Bilgi Bozuklukları ve Doğrulama Algılarının Değerlendirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *39,* https://doi.org/10.30794/pausbed.682120

François, L. J. (1994). *Postmodern Durum, Bilgi Üzerine Bir Rapor* (Ahmet Çiğdem, Çev.). Vadi yayınları.

Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi—Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Siyasal Kitabevi.

Graves, L. (2013). *Deciding What's True: Fact-Checking Journalism and the New Ecology of News* [Doktora Tezi]. Columbia University Academic Commons.

Graves, L. (2016). *Deciding What's True: The Rise of Political Fact-Checking in American Journalism*. Colombia University Press.

Graves, L., & Cherubini, F. (2016). The Rise of Fact-Checking Sites in Europe. *ReutersInstitute for the Study of Journalism*, 5-38.

Gül, S. S., & Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal Bilimlerde İçerik ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *42*, https://doi.org/10.30794/pausbed.803182.

Henley, J. (2016, Haziran 10). Why Vote Leave's £350m weekly EU cost claim is wrong. *The Guardian*. https://www.theguardian.com/politics/reality-check/2016/may/23/does-the-eu-really-cost-the-uk-350m-a-week

Jones, M. (2020). Performing Post-Truth: An Interview with Director Ashlie Corcoran. *Theatre Journal*, *72*(1), E-1.

Lynch, C. (2017, Nisan 1). *Trump's war on environment and science are rooted in his post-truth politics — and maybe in postmodern philosophy*. Salon. https://www.salon.com/2017/04/01/trumps-war-on-environment-and-science-are-rooted-in-his-post-truth-politics-and-maybe-in-postmodern-philosophy/

Lynch, M. (2020). We Have Never Been Anti-Science: Reflections on Science Wars and Post-Truth. *Engaging Science, Technology, and Society*, *6*, 49-57. https://doi.org/ 10.17351/ ests2020.309

McChesney, A. (2020). Detective Fiction in a Post-Truth World: Eva Rossmann's Patrioten. *Humanities*, *9*(1), https://doi.org/10.3390/h9010015

Olgun, C. (2008). Nitel Araştırmalarda İçerik Analizi Tekniği. *Osyoloji Otları*.

Özcan, M. (2018, Ocak 23). *Öznenin Ölümü: Post-Truth Çağında Güvenlik ve Türkiye*. insamer.com. http://www.insamer.com/tr/oznenin-olumu-post-truth-caginda-guvenlik-ve-turkiye_1191.html

Özkan, Ö. (2019). Hakikat Sonrası Çağda Medyada Gerçekler: Maya Takvimi Söylentisinin Medyada Sunumu. *Selçuk İletişim*, *12*(1), Article 1. https://doi.org/10.18094/josc.412140

Sarıoğlu, E. B. (2020). Yalan Haber, "Post-Truth" Kavramı ve Medya Üçlemesi: Geçmişten Günümüze Gündem Belirleyen Örnekler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *9*(1), Article 1. https://doi.org/10.15869/itobiad.642988

Stencel, M., & Griffin, R. (2018). *Fact-checking triples over four years*. Duke Reporters' Lab. https://reporterslab.org/fact-checking-triples-over-four-years/

Stewart, H., & Mason, R. (2016, Haziran 9). EU referendum: Sturgeon accuses Johnson of telling £350m "whopper". *The Guardian*. https://www. theguardian.com/ politics/ 2016/jun /09/eu-referendum-sturgeon-accuses-johnson-of-telling-350m-whopper

Şener, N. K. (2018). "Doğruluk Kontrol Merkezi" ve "Yalan Haber" Kavramlarına İlişkin İçeriklerin Medyada Yansımasının Araştırılması. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, *29. Özel Sayısı*, Article 29. Özel Sayısı. https://doi.org/10.31123/akil.454397

Tekkökoğlu, H. E. (2023). Postmodernizm ve Hakikat-Sonrası Siyaset. *Emek ve Toplum*, *12*(34).

Torun, İ. (2003). Endüstri Toplumu'nun Oluşmasında Etkili Olan İktisadi ve Sina-i Faktörler. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *4*(1), 181-196.

Uluk, M. (2021). *Hakikat Sonrası Çağda Yeni Medya ve Yalan Haber* (2.Baskı). Dorlion Yayınları.

Uzunoğlu, S., & Uyar, V. (2021). *Türkiye'de Doğru Bilgiyi Aramak:Çöldeki Vahanın Peşinde*. NewsLabTurkey. https://www.newslabturkey.org/turkiyede-dogru-bilgiyi-aramak/

Yalçınkaya, Ü. L. (2019). *Post-Hakikat Çağında Bilgi Kirliliği ve Haber Sitesi Editörlerinin Rolü: Türkiye Örneği* [Yüksek Lisans Tezi]. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaynakça

Alexy, G. M. (2022). *Luxury Branding through Advertising in the Age of Post-Truth: A Study on Select Television Advertisements*. *11*(1), 323-326.

Al Sheikh, A. (2016). The Media in the Post-Truth Era. https://www.aljazeera.com/opinions/2016/12/11/the-media-in-the-post-truth-era, Erişim Tarihi: 10.03.2024.

Arora, M. (2020). Post-Truth and Marketing Communication in Technological Age. Sumesh S. Dadwal (Ed.). İçinde *Handbook of Research on Innovations in Technology and Marketing for the Connected Consumer* (ss. 94-108). IGI Global.

Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(2), 368-388.

Berthon, P. R. & Pitt, L. F. (2018). Brands, Truthiness and Post-Fact: Managing Brands in a Post-Rational World. *Journal of Macromarketing*, *38*(2), 1-10.

Brahms, Y. (2020). Philosophy of Post-Truth. *Institute for National Security Studies (INSS)*, 1-19.

Braun, K. (2019). Unpacking Post-truth. *Critical Policy Studies*, *13*(4), 432-436.

Bufacchi, V. (2021). Truth, Lies and Tweets: A Consensus Theory of Post-Truth. *Philosophy & Social Criticism*, *47*(3), 347-361.

Buffinton, D. & Hassoun, B. (2020). Brands and Lies in the Post-Truth Era. https://www.ogilvy.com/ideas/brands-lies-post-truth-era, Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Cassam, Q. (2021). Bullshit, Post-truth, and Propaganda. Edenberg, E. & Hannon, M. (Ed.). İçinde *Political Epistemology* (ss. 49-63). Oxford University Press.

Çelik, F. (2021a). Karakteristik Bir Post-Truth Göstergesi: Sanal Kabristan. *International Social Sciences Studies Journal, 7*(76), 229-237.

Çelik, F. (2021b). Sibernetik Mekanda "Hakikatimsi" Kavuşma: Sanal Kızıyla Buluşan Güney Koreli Anne Örneği, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 35, 126-140.

Çelik, F. & Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin Post Hakikat Dönemde Görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda Dijital Oyun İzleri, *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi,* 5(2), 315-340.

Çelik, F. (2024). Post-truth Çağda Post-reality Sanat Deneyimi: Metaverse Konseri Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi*, 11(1), 283-304.

Çelik Varol, M. & Varol, E. (2022). Bir Sürdürülebilirlik Hakikat Ötesi Örneği Olarak Markaların Yeşil Aklama (Green Washing) Yaklaşımı. Canan Eyigün & Merve Çelik Varol (Eds.). İçinde *Hakikat Ötesi Çağda İletişim* (ss. 202-216). Alfa Print Marbaa Hizmetleri Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi.

d'Ancona, M. (2017). *Post Truth: The New War on Truth and How to Fight Back*. Random House. https://books.google.com.tr/books?id=7_35DQAAQBAJ&pg=PT1&dq=Post-truth+definition&lr=&hl=tr&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q=Post-truth%20definition&f=false

Erdoğan, E. (2017). O Yalan, Bu Yalan... *The Brand Age*. https://www.thebrandage.com/o-yalan-bu-yalan-7518

Haack, S. (2019). Post"Post-Truth": Are We There Yet? *Theoria*, *85*(4), 251-336.

Jayson, H. (2018). Post-Truth and Critical Communication Studies. İçinde *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. https://oxfordre.com/communication/display/10.1093/acrefore/9780190228613.001.0001/acrefore-9780190228613-e-757

Kozinets, R. V., Gershoff, A. D. & White, T. B. (2020). Trust in Doubt: Consuming in a Post-Truth World. (2020). *Journal of the Association for Consumer Research*, *5*(2), 130-136.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K. H., & Cook, J. (2017). Beyond Misinformation: Understanding and Coping with the "Post-Truth" Era. *Journal of Applied Research in Memory and Cognition*, *6*, 353-369.

McIntyre, L. (2018). *Post-Truth*. The MIT Press.

Niklevicz, K. (2017). We need to talk about the EU—European political advertising in the post-truth era. *European View*, *16*, 179.

Newman, S. (2019). Post-Truth and The Crises of the Political. *Soft Power*, *6*(2), 91-108.

Modreanu, S. (2017). The Post-Truth Era ? *Human and Social Studies*, *6*(3), 7-9.

Mundkur, P. (2020). Marketing in the Post-Truth Era. https://medium.com/@WiseCowboy/marketing-in-the-post-truth-era-e19a9532bfe7, Erişim Tarihi: 05.03.2024.

Odabaşı, Y. (2019). Postmodern Pazarlamayı Anlamak Değişimler, Yönelimler, Esintiler. the Kitap.

Özçıtak, İ. (2019). *Post-Truth Çağında Reklamcılık-1*. https://mediacat.com/post-truth-caginda-reklamcilik-1/

Post-. (t.y.). İçinde *Oxfordlearnersdictionaries*. Geliş tarihi 19 Şubat 2024, gönderen https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post_1

Prado, C. G. (2017). Post-Truth. *The Philosophers' Magazine*, *79*, 27-32.

Pratkanis, A. & Aronson, E. (2018). İkna Çağı Propagandanın Gündelik Kullanımı ve Suistimali, the KİTAP.

Sismondo, S. (2017). Post-truth? *Social Studies of Science*, *47*(1), 3-6.

Waisbord, S. (2018). TRUTH IS WHAT HAPPENS TO NEWS On journalism, fake news, and post-truth. *Journalism Studies*, *19*(13), 1866-1878. https://doi.org/10.1080/1461670X.2018.1492881.

Wight, C. (2018). Post-Truth, Postmodernism and Alternative Facts. *New Perspectives*, *26*(3), 17-30.

KAYNAKÇA

Akbuğa, F. (2023). "Post-Truth" Çağı Ve Sosyal Medyada Gerçeğin Sıradanlaşması. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 369-374.

Altun, F. (2021). "Hakikat" Kavramının Dönüşümü: Bir Tarihsel Sosyoloji Denemesi. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 367-379.

Bendaş, K. (2022). Dijitalleşen Dünyada Medyanın Dönüşümü: Geleneksel Medyadan Yeni Medyaya Geçiş Ve Türkiye'de İnternet Haberciliği. *ANASAY*, 373-396.

Çelik, F. ve Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin Post Hakikat Dönemde Görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda Dijital Oyun İzleri. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD)*, *5*(2), 315-340.

Çelik, F. (2024). Post-truth Çağda Post-reality Sanat Deneyimi: Metaverse Konseri Örneği. *Erciyes İletişim Dergisi, 11*(1), 283-304.

Çoban, B. (2019). Post Truth Çağında Dijital Gazetecilik Ve Haber Başlıklarında "Tık Tuzağı. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 4(27), 35-48.

Coşkun, A. (2023). Sosyal Medyada Yalan Haberle Mücadele: Kahramanmaraş Deprem Haberlerinin Teyit.Org Üzerinden İncelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1151-1181.

Gülçay H. & Vadi Balcı, E. (2018). Medya Ve Gelişim: Yakın Geleceği Üzerine Öngörüsel Değerlendirmeler. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi,* 3(26), 238-247.

Gür, K. Civelek, S. &Yalın, B. (2022). Hakikat Ötesi (Post-Truth) Çağın "Demokrasi" Anlayışı: Dijital Demokrasi Deneyimini Hater Filmi Üzerinden Okumak. *4. Boyut Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 33-52.

Güven, A. (2020). Hakikatin Yitimi Olarak Post-Truth: Bir Kavramsallaştırma Denemesi. *İnsan&İnsan*, 7(23), 20-36.

İlhan, E. & Zafer, M. (2011). Spor Alanlarında Şiddet Ve Spor Medyasının Etkileri: Spor Yazarlarının Algıları. Niğde *Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(5), 224-234.

Kırık, A. M. Orkan, S. Çaycı, A. E. & Çaycı, B. (2019). İletişim Kuramları Çerçevesinde Medyaya Tarihsel Bakış. *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (5), 11-21.

Mertek, S. (2020). Post Truth'u Hannah Arendt İle Okumak. *Liberal Düşünce Dergisi*, 25(97), 205-225.

Modreanu, S. (2017). The Post-Truth Era ?. *De Gruyter Open*, .9.

Özer, Y. M. (2022). Post-Truth, Post-Truth Siyaset Ve Yerel Düzeye Etkileri: Etik İlkeler Üzerinden Bir Değerlendirme. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 365-377.

Polat, H. (2018). Geleneksel Medyada Temsil Sorunu: Alternatif Bir Mecra Olarak Yen Medya. *Karadeniz* (38), 45-60

Selim, F. (2023). Post-Truth Kavramı Üzerine Yeniden Düşünmek. *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, 498-543.

Sarıoğlu, E. B. (2020). Yalan Haber, "Post-Truth" Kavramı ve Medya Üçlemesi: *Geçmişten Günümüze Gündem Belirleyen Örnekler. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 377-397.

Şen, A. F. & Taşdelen, H. (2020). Post-Truth Siyaset Bağlamında Yeni Medya: 2019 Yerel Seçimi Örneğinde Bir İnceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (33), 11-34.

Taşdemir, E. & Karadeniz, B. (2021). Covıd-19 Pandemisi Hakkında Sosyal Medyada Üretilen Yalan Haberleri Doğrulama Platformları Üzerinden Okumak:Teyit.Org Örneği. *Karadeniz İletişim Araştırmaları Dergisi*, 2(11), .59-83.

Tokatlı, M. (2016). Yeni Medya'nın Geleneksel Medya Ve Halkla İlişkiler Meslek Alanı Üzerine Etkileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 877-886.

Ünür, E. (2016). Geleneksel Medya'nın Sosyal Medyayı Nasıl Kullandığına İlişkin Bir İnceleme: Dizilerin Twitter Kullanımı. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 153-170.

Yıldız, S. K. (2023). Post-Truth Çağının Teknolojik Enstrümanlarına Yeni Medya Perspektifinden Eleştirel Bir Bakış. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 385-399.

Zafer, C. & Pelin, V. (2019). Medya ve Toplum. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,*2(22), 355-361.

Teyit.org.(2023).Erişim:https://teyit.org/analiz/videonun-istanbul-havalimaninin-sular-altinda-kaldigini-gosterdigi-iddiasi.

Kaynakça

Altınbudak, N. (2020). Sağlık Bakanlığı mobil sağlık uygulamaları ve hasta eğitiminde dijital teknoloji örnekleri. 12 Kasım 2023'te https://www.saglikteknoloji.com/hasta-egitiminde-dijital-teknoloji-ornekleri/https://www.saglikteknoloji.com/saglik-bakanligi-mobil-saglik-uygulamalari/ adreslerinden erişildi.

Azzopardi-Muscat, N., & Sørensen, K. (2019). Towards an equitable digital public health era: promoting equity through a health literacy perspective. *European Journal Of Public Health*, *29*(Supplement_3), 13-17. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz166.

Braun, K. (2019). Unpacking post-truth. *Critical Policy Studies*, *13*(4), 432-436. https://doi.org/10.1080/19460171.2019.1673200.

De Albuquerque Veloso Machado, M., Roberts, B., Wong, B. L. H., Van Kessel, R., & Mossialos, E. (2021). The relationship between the COVID-19 pandemic and vaccine hesitancy: a scoping review of literature until August 2021. *Frontiers in Public Health*, 9, 1370. https://doi.org/10.3389/fpubh.2021.747787

Dictionary. (2023). What is Post-Truth? 08 Kasım 2023'te https://www.dictionary.com/ browse/post-truth adresinden erişildi.

Babbie E (2004) *The Practice of Social Research*. Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.

Farkas, J., & Schou, J. (2020). *Post-truth, fake news and democracy: Mapping the politics of falsehood*. New York and London: Routledge.

Ferretti, R. P. (2023). When the truth doesn't seem to matter: The affordances of disciplinary argument in the era of post-truth. *Written Communication*, *40*(2), 300-332.

Haack, S. (2019). "Post "post-truth": Are we there yet?", Theoria, *85*(4), 258-275. https://doi.org/10.1111/theo.12198.

Harsin, J. (2018). "Post-truth and critical communication studies". *In Oxford research encyclopedia of communication*. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190228613.013. 757.

Higgins, K. (2016). Post-truth: a guide for the perplexed. *Nature*, *540*(7631), 9-9. https://doi.org/10.1038/540009a.

Grundy, Q. (2022). A review of the quality and impact of mobile health apps. *Annual review of public health*, 43, 117-134.

Levin-Zamir, D. & Bertschi, I. (2018). Media health literacy, ehealth literacy, and the role of the social environment in context. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *15*(8), 1643. https://doi.org/10.3390/ijerph15081643.

Lewandowsky, S., Ecker, U. K. & Cook, J. (2017). Beyond misinformation: Understanding and coping with the "post-truth" era. *Journal of Applied Research In Memory and Cognition*, *6*(4), 353-369. https://doi.org/10.1016/j.jarmac.2017.07.008.

Library of Congress. (2020). Germany: New Law Allows Health Apps by Prescription. 22 Eylül 2023'te https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2020-01-30/germany-new-law-allows-health-apps-by-prescription/ adresinden erişildi.

Liu, C., Wang, D., Liu, C., Jiang, J., Wang, X., Chen, H., ... & Zhang, X. (2020). What is the meaning of health literacy? A systematic review and qualitative synthesis. *Family Medicine and Community Health*, *8*(2).

Lockie, S. (2017). Post-truth politics and the social sciences. *Environmental Sociology*, *3*(1), 1-5.

Machleid, F., Kaczmarczyk, R., Johann, D., Balčiūnas, J., Atienza-Carbonell, B., Von Maltzahn, F. & Mosch, L. (2020), "*Perceptions of digital health education among European medical students: mixed methods survey*", *Journal of Medical Internet Research*, *22*(8), e19827

Medica Portal. (2023). Düsseldorf Germany 13-16 November. 30 Ağustos 2023'te https://www.medicatradefair.com/en/digitalhealth/SMART_Start_Digitization_in_prenatal_care/.https://www.medica-tradefair.com/en/digital-health/HEDI-app-supports-pregnant-women-young-families adreslerinden erişildi.

Nutbeam, D. (1998). Health promotion glossary. *Health promotion international*, *13*(4), 349-364 https://doi: 10.1093/heapro/13.4.349.

Nutbeam, D. (2000). Health literacy as a public health goal: a challenge for contemporary health education and communication strategies into the 21st century. *Health Promotion İnternational*, *15*(3), 259-267. https://doi.org/10.1093/h.

Odone, A., Buttigieg, S., Ricciardi, W., Azzopardi-Muscat, N., & Staines, A. (2019). Public health digitalization in Europe: EUPHA vision, action and role in digital public health. *European Journal of Public Health, 29*(Supplement_3), 28-35. https://doi.org/10.1093/eurpub/ckz161.

Oxford Living Dictionaries. (2023). Word of the Year 2016 is... 9 Eylül 2023'te https://en.Oxforddictionaries.com/word-of-the-year/word-of-the-year-2016 adresinden erişildi.

Özen, H. (2021). Dijital kanallar ve sağlık hizmetlerinde hile. *İşletme Akademisi Dergisi*, *2*(2), 143-154.

Paige, S. R., Stellefson, M., Krieger, J. L., Anderson-Lewis, C., Cheong, J., & Stopka, C. (2018). Proposing a transactional model of eHealth literacy: concept analysis. *Journal of Medical Internet Research, 20*(10), e10175. https://doi.org/10.2196/10175.

Richardson, S., Lawrence, K., Schoenthaler, A. M., & Mann, D. (2022). A framework for digital health equity. *NPJ Digital Medicine, 5*(1), 119.

Schaeffer, D., Gille, S., Vogt, D., & Hurrelmann, K. (2023). National action plan health literacy in Germany origin, development and structure. *Journal of Public Health, 31*(6), 905-915.

Sarıhan, Z. & Taşcıoğlu, R. (2022). Post-truth çağında sosyal medyanın kamuoyu oluşturma gücü: yeni infaz düzenlemesi örneği. *İNİF E- Dergi*, *7*(1), 129-150.

Van Kessel, R., Wong, B. L. H., Clemens, T., & Brand, H. (2022). Digital health literacy as a super determinant of health: More than simply the sum of its parts. *Internet interventions*, 27. https://doi:10.1016/j.invent.2022.100500.

Kaynakça

Alpay, Y. (2018). *Yalanın Siyaseti.* Destek Yayınları .

Baudrillard, J. (2011). *Simülakrlar ve simülasyon.* Doğu Batı Yayınları.

Berthon, P. R. (2018). Brands, Truthiness and Post-Fact:Managing Brands in a Post-Rational World. *Journal of Macromarketing*, 218-227.

Byrne, E. J. (2017). The Role of Influencer Marketing and Social Influencers in. *Proceedings of the Nutrition Society*.

Çakmak, S. ve Nas, A. (2022). Etkileyici Pazarlama Uygulamalarının Post Hakikat Kavramı Bağlamında İncelenmesi. *Düşünce ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 48-80.

Çakmak, S. (2021). Etkileyici Pazarlama Uygulamalarının Post-Hakikat Kavramı Bağlamında İncelenmesi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Çelik, F., ve Davulcu, E. (2022). İslamofobi'nin Post Hakikat Dönemde Görünümü: Yeni Zelanda Saldırısı'nda Dijital Oyun İzleri. *Medya ve Din Araştırmaları Dergisi*, 315-340.

Demirbilek, Z. E. (2021). Pazarlamanın Dijital Dönüşümü: Influencer Marketing Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. *Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı.

Elliott, R. (1997). Existential consumption and irrational desire. *European Journal of Marketing*, 285-296.

Fuller, S. (2018). *"Post-truth: Knowledge as a power game.* Anthem Press London.

Genel, G. &. Karahasanoğlu, K. (2021). Gerçek Yalanlar: Bir Siyasi Kavram Olarak Post Truth (Gerçeklik Ötesi). *İstanbul International Modern Scientific Research Congress* (s. 1-12). İstanbul: IKSAD.

Hunt, S. (1990). Truth in Marketing Theory and Research. *Journal of Marketing*, 1-15.

Hülür, H. & Bayır, M. (2021). Doğruluk-Sonrası Çağın Bir Boyutu Olarak Yankı Odası. *International Journal of Entrepreneurship and Management Inquiries*, 245-254.

Kakutani, M. (2018). *Hakikatin Ölümü, Trump Çağında Yalancılık Sanatı.* Doğan Kitap.

Keyes, R. (2017). *Hakikat Sonrası Çağ: Günümüz Dünyasında Yalancılık ve Aldatma.* Deli Dolu Yayıncılık.

Pala, U. & İşlek, M.S. (2021). Post-Truth Çağında Pazarlama ve Tüketim. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 375-384.

Postman, N. (1990). *Televizyon: Öldüren eğlence/Gösteri çağında kamusal söylem.* Ayrıntı Yayınları.

Tesich, S. (1992). *A Government of Lies.* https://www.thenation.com/archive/ adresinden alındı

Venkatesh, A. (1999). Postmodernism Perspectives for Macromarketing: An Inquiry into the Global Information and Sign Economy. *Journal of Macromarketing*, 153-169.

Yücetürk, C. (2023). Post-Truth Çağda Yeni Medyada Gerçeklik: Bireylerin Yeni Medya Okuryazarlığı ve Epistemolojik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Doktora Tezi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo TV Sinema Anabilim Dalı.

İŞLETMELERDE KARAR VERME TEKNİKLERİ

Prof. Dr. Şebnem Yücel

EĞİTİM
yayınevi

İŞLETMELERDE KARAR VERME TEKNİKLERİ

Prof. Dr. Şebnem Yücel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-35-6
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İŞLETMELERDE KARAR VERME TEKNİKLERİ
Prof. Dr. Şebnem Yücel
XII+260 s., 135 x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-35-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Mahkûmun ikilemi oyununda itiraf etmek her iki oyuncu içine baskın stratejidir. Kazanç getirisi her iki oyuncu için baskın strateji dengesine ulaşmış olur (Raducha ve San Miguel, 2022).

Baskın stratejide, her oyuncunun en iyi stratejisi, diğer oyuncuların faaliyetlerinden etkilenmemektedir. Bu, Nash dengesinin kritik varsayımını, olası fakat anlamsıza yakın hale getirmektedir (Raducha ve San Miguel, 2022).

Nash dengesi, oyuncuların pozisyonlarındaki değişikliğin daha kötü bir sonuç yaratacağını bilerek pozisyonlarını değiştirmemeleri durumunda gerçekleşmektedir. Baskın strateji ise her oyuncunun rakibin hamlesinden bağımsız olarak en iyi stratejiyi seçmesiyle gerçekleşmektedir (Nash, 1951, s.286; Massachusetts Institute of Technology, 2012, s.83). Baskın stratejilerde çözüm, her iki oyuncunun da en iyi stratejiyi seçtiği ve bu seçimlerin karşı tarafın seçiminden etkilenmediği veya etkilemediği durumda söz konusu olmaktadır (Raducha ve San Miguel, 2022, s.1-2).

KAYNAKÇA

Abreu, D. (1988). *On the theory of infinitely repeated games with discounting*. Econometrica: Journal of the Econometric Society, 383-396.

Agarwal, S., Pandey, G. N., & Tiwari, M. D. (2012*). Data mining in education: data classification and decision tree approach.* International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2(2), 140.

Ağaç, G. ve Baki, B. (2016). *Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı*: Literatür İncelemesi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 19(3), 343-363.

Akan, Y., ve Polat, M., (2020). *Oyun teorisinde klasik oyunlar ın book:* İktisat Seçme Yazılar, .273-295, Edition:1 Publisher: Celepler Matbaacılık Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/348277119

Akıllı, K. (2018). *Çok kriterli karar verme teknikleri ile bursiyer seçimi üzerine bir uygulama.* http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/handle/123456789/3787.

Akkaya, G. C., & Demireli, E. (2010). *Finansal kararların verilmesinde promethee sıralama yöntemi/promethee ordering method on financial decision process*. Ege Akademik Bakis, 10(3), 845.

Akram, M., Bibi, R., & Deveci, M. (2023). *An outranking approach with 2-tuple linguistic Fermatean fuzzy sets for multi-attribute group decision-makin,.* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 121, 105992. https://doi.org/10.1016/j.engappai.2023.105992

Aksakal, E., & Dağdeviren, M. (2010). *Anp ve dematel yöntemleri ile personel seçimi problemine bütünleşik bir yaklaşm,* Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 25(4).

Aktan, C. C., & Bahçe, A. B. (2013). *Kamu tercihi perspektifinden oyun teorisi.* Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, *5*(2), 93-117.

Aladağ, Z. (2011). *Karar teorisi*. Kocaeli Üniversitesi. Erişim Tarihi: 04.04.2024, Erişim Adresi: http://dspace.kocaeli.edu.tr:8080/xmlui/handle/11493/18915

Alharthi, H., Sultana, N., Al-Amoudi, A., & Basudan, A. (2015). *An analytic hierarchy process–based method to rank the critical success factors of implementing a pharmacy barcode system.* Perspectives in health information management, 12(Winter).

Alinezhad, A., Khalili, J., Alinezhad, A., & Khalili, J. (2019). *Dematel method. new methods and applications in multiple attribute decision making* (Madm), 103-108. ISBN: 978-3-030-15008-2.

Amaral, T. M., & Costa, A. P. (2014). *Improving decision-making and management of hospital resources: An application of the promethee II method in an emergency department,* Operations Research for Health Care, 3(1), 1-6. https://doi.org/10.1016/j.orhc.2013.10.002

Amirghodsi, S., Naeini, A. B., & Makui, A. (2020). *An integrated delphi-dematel-electre method on gray numbers to rank technology providers, I*EEE Transactions on Engineering Management, 69(4), 1348-1364. Aug. 2022, doi: 10.1109/TEM.2020.2980127.

Arısoy, E. (2019). *Çok kriterli karar verme yöntemleri promethee",* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Arslan, R. (2018). *Çok kriterli karar verme yöntemlerinin karşılaştırılması ve bütünleştirilmesi: OECD verileri üzerine bir uygulama*. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/234838.

Ashby, W. R., & Pierce, J. R. (1957). *An ıntroduction to cybernetics.* Physics Today, 10(7), 34-36. doi:10.1063/1.3060436.

Aumann's, R., & Schelling's, T. (2005). *Contributions to game theory: analyses of conflict and cooperation.* Information on the Bank of Sweden Prize Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel, Stockholm.

Babalola, M. A. (2015). *A multi-criteria decision analysis of waste treatment options for food and biodegradable waste management in japan. environments*, 2, 471-488, Erişim, 23.09.2017.

Badri MA.(1999). *Combining the analytic hierarchy process and goal programming for global facility location-allocation proble.* International Journal of Production Economics, 62(3),237-248

Badri, A., Nadeau, S., & Gbodossou, A. (2012). *Proposal of a risk-factor-based analytical approach for integrating occupational health and safety into project risk evaluation.* Accident Analysis & Prevention, 48, 223-234.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: an ANP application,* Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: An ANP application*, Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4

Balcı, M. N., Yıldırım, B., & Dag, S. (2015). *Analysis of frictional contacts with heat generation considering temperature dependent properties,* International Journal of Mechanical Sciences, 101, 59-69. https://doi.org/10.1016/j.ijmecsci.2015.07.015.

Bali, Ö.,(2013), *Bulanık boyut analizi ve bulanık vıkor ile bir çnkv modeli: personel seçimi problemi,* Kho Bilim Dergisi, 23(2), 125-149.

Ballı, S., Karasulu, B., ve Korukoğlu, S. (2007). *En uygun otomobil seçimi problemi için bir bulanik promethee yöntemi uygulaması,.* Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(1), 139-147.

Basar, T. (2010). *Lecture notes on non-cooperative game theory.* Game Theory Module of the Graduate Program in Network Mathematics, 3-6.

Baş, M.,ve Çakmak, Z. (2012). *Determining the financial failure in enterprises using grey relational analysis and logistic regression analysis & an application.* Anadolu University Journal of Social Sciences, 12(3),63-82. http://www.anadolu.edu.tr/ ergiler/sosyal_bilimler/pdf/2012_3/2012-03-05.pdf

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410.

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410

Bazzazi, A. A., Osanloo, M., & Karimi, B. (2011). *Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods*: *application of modified vıkor method.* Expert Systems with Applications, 38(3), 2550-2556. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.08.043

Bedir, N., ve Eren, T. (2015). *Ahp-promethee yöntemleri entegrasyonu ile personel seçim problemi: perakende sektöründe bir uygulama.* Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 4(4), 46-58.

Behzadian, M., Otaghsara, S. K., Yazdani, M., & Ignatius, J. (2012), *A state-of the-art survey of topsıs applications*. Expert Systems with Applications, 39(17), 13051-13069. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.056.

Belton, V., & Stewart, T. (2002). *Multiple criteria decision analysis: an integrated approach,* Springer Science & Business Media. Springer Science & Business Media, 2002 ISBN 079237505X, 9780792375050 https://books.google.com.tr/books?id=mxNsRnNkL

Benayoun, R., Roy,& B., Sussman, B., (1966). *"Electre: a méthod to guide the selection in the présence of multiple points of view,"* Sema-Metra Int., Direction Scientifique, Note de travail, 49, [Online]. Available:https://www.mendeley.com/catalogue/87af3aa5-322e-36f6-bd45- 2014c8e3d4cd/.

Bhaskar, V., ve Lavanya, G. (2010). *Equivalent single-queue–single-server model for a pentium processor,* Applied Mathematical Modelling, 34(9), 2531-2545. https://doi.org/10.1016/j.apm.2009.11.018

Birsen, B. (2022). Hizmet sektöründe bekleme hattı sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik simülasyon uygulaması: Bir banka şubesi örneği. https://hdl.handle.net/11499/45437.

Bouyssou, D., Marchant, T., Pirlot, M., Perny, P., Tsoukiàs, A.& Vincke, P, (2000). *Evaluation and decision model: a critical perspective,* Kluwer Academic Publishers, Dordrecht (2000). Springer Science & Business Media, ISBN 0792372506, 9780792372509 https://books.google.com.tr/books?id=W5s8zQ0vhcUC

Brams, S. J. (1993). *Theory of moves*. American Scientist, 81(6), 562-570.

Brans, J. P., & De Smet, Y. (2016). *Promethee methods. multiple criteria decision analysis: state of the art surveys,* 187-219. ISBN:978-1-4939-3093-7 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978

Brans, J. P., Mareschal, B., Figueira, J., & Greco, S. (2005). *Multiple criteria decision analysis*: state of the art surveys. New York, USA: Springer Science+ Business Media, Inc, 163-196.

Brans, J. P., Vincke, P., & Mareschal, B. (1986). *How to select and how to rank projects: the promethee method,* European journal of operational research, 24(2), 228-238. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86)90044-5

Büyüközkan, G., & Çifçi, G. (2012). *A novel hybrid mcdm approach based on fuzzy dematel, fuzzy anp and fuzzy topsıs to evaluate green suppliers.* Expert Systems with Applications, 39(3), 3000-3011. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.08.162.

Bzaazzi, A.A., Osanloo, M., & Karimi B., (2011). Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods: application of modified vıkor method Expert Syst. Appl., 38 (3), 2550-2556. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.08.043.

Canedo, M.M.L.C. &Almeida, A.T., (2008). *Electronic government: a multi-criterion approach to prioritizing by integrating balanced scorecard methodology indicators,* Brazilian Journal of Operations & Production Management 1 49–71. https://bjopm.org.br/bjopm/article/view/BJV52N2_2008_P3.

Chang, B., Chang, C.W., & Wu, C.H. (2011). *Fuzzy dematel method for developing supplier selection criteria,* Expert systems with Applications, 38(3), 1850-1858. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.07.114

Chang, C. L. (2010). *A modified vıkor method for multiple criteria analysis*. Environmental monitoring and assessment, 168, 339-344.

Chang, C. L., & Lin, Y. T. (2014). *Using the vıkor method to evaluate the design of a water quality monitoring network in a watershed,.* International Journal of Environmental Science and Technology, 11, 303-310. https://doi.org/10.1007/s13762-013-0195-2.

Chatterjee P., Athawale V.M. & Chakraborty S. (2009) *Selection of materials using compromise ranking and outranking methods. materials and design*, 30(10),4043- 4053.

Chauhan, A., & Vaish, R. (2012). *A comparative study on material selection for micro-electromechanical systems,* Materials & Design, 41, 177-181. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.04.037.

Chen, C. T. (2000). *Extensions of the topsıs for group decision-making under fuzzy environment*. Fuzzy sets and systems, 114(1), 1-9.

Chen, J. (2022). *Nash equilibrium: how it works in game theory, examples, plus prisoner's dilemma*.

Cheng, S., Chan, C. W., & Huang, G. H. (2002). *Using multiple criteria decision analysis for supporting decisions of solid waste management.* Journal of Environmental Science and Health, Part A, 37(6), 975-990.

Chiang, K. T., & Chang, F. P. (2006). *Optimization of the wedm process of particle-reinforced material with multiple performance characteristics using grey relational analysis.* Journal of Materials Processing Technology, 180(1-3), 96-101. https://doi.org/10.1016/j.jmatprotec.2006.05.008Get

Corrente, S., Figueira, J. R., & Greco, S. (2014). *The smaa-promethee method.* European Journal of Operational Research, 239(2), 514-522. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2014.05.026.

Corrente, S., Greco, S., & Slowi´nski, R., (2013). *"Multiple criteria hierarchy process with electre and promethee,*" Omega (United Kingdom), 41, (5), 820-846, https://doi.org/10.1016/j.omega.2012.10.009.

Çetinceli, K., Ömürbek, V., ve Aksoy, E. (2018). *Finansal kurumların modifiye edilmiş dijital mantık (mdl) temelli gri ilişkisel analiz ile performans değerlendirmesi.* Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), 425-438.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım*, Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım,* Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dalbudak, E., ve Rençber, Ö. F. (2022). *Çok kriterli karar verme yöntemleri üzerine literatür incelemesi*. Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-17. https://doi.org/10.55769/gauniibf.1068692

Darko, A., Chan, A. P. C., Ameyaw, E. E., Owusu, E. K., Pärn, E., & Edwards, D. J. (2019). *Review of application of analytic hierarchy process (AHP) in construction,* International journal of construction management, 19(5), 436-452. https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1452098

Dayan, S. (2015*). Çok kriterli karar verme tekniklerine dayalı hisse senedi seçimi: promethee üzerine bir uygulama* (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/552740

De Almeida, A. T., Cavalcante, C. A. V., Alencar, M. H., Ferreira, R. J., De Almeida-Filho, A. T. & Garcez, T. V. (2015). *Multicriteria and multiobjective models for risk, reliability and maintenance decision analysis,* Springer. eBook ISBN 978-3-319-17969-8 https://doi.org/10.1007/978-3-319-17969-8

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the TOPSIS method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

De Keyser W & Peeters P (1996) *A note on the use of promethee multicriteria methods,* Eur J Oper Res 89(3):457–461, https://doi.org/10.1016/0377-2217(94)00307-6.

Demir, G. & Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri,* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Dias, L. C., & Mousseau, V. (2006). *Inferring electre's veto-related parameters from outranking example,* European Journal of Operational Research, 170(1), 172–191. https://doi:10.1016/j.ejor.2004.07.044

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis* Volume I. Edward Elgar Publishing. doi:10.4337/9781785366642.00124

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis volume I*. Edward Elgar Publishing.

Doğan, H. (2021), *"Spor işletmeciliği yönetiminde sayısal karar yöntemleri ve uygulamaları*", Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 1-15. https://doi.org/10.53092/duiibfd.840561

Dutta, P. K. (1999). *Strategies and games: theory and practice*. MIT press.

Ebrahimnejad, S., Mousavi, S., Tavakkoli-Moghaddam, R., & Heydar, M. (2012). *Evaluating high risks in large-scale projects using an extended vıkor method under a fuzzy environment,* International journal of industrial engineering computations, 3(3), 463-476. DOI: 10.5267/j.ijiec.2011.12.001

Eric, R. (1989). *Games and Information: an Introduction to game theory*, 2004-04-01)[2009-12-01]. http://www. ebookee, net/Games-and-Information- Erlang, A.K. (1917). *The theory of probabilities and telephone conversations,* https://doi.org/10.11540/jsiamt.18.4_507

Erlang, K. (1918). "The Solution of Some Problems in the Theory of Probabilities of Significance in Automatic Telephone Exchanges" (1918). https://doi.org/10.11540/bjsiam.9.2_104

Erşen, A. (2015). *Kuyruk modelleri analizi ve bir uygulama* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey) Document ID (Org No.): 28639527.

Esen, H. (2023). *Analytical hierarchy process problem solution*. In Analytic Hierarchy Process-Models, Methods, Concepts, and Applications. IntechOpen.

Feng YJ, Lu &H, Bi K (2004). *An ahp/dea method for measurement of the efficiency of R&D management activities in universities,* International Transactions in Operational Research, 11(2),181-191

Feng, B., Hourdos, J., & Michalopoulos, P. G. (2006). Improving *Minnesota's stratified ramp control strategy,* Transportation research record, 1959(1), 77-83. https://doi.org/10.1177/0361198106195900

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2000). *Performance evaluation for airlines including the consideration of financial ratios,* Journal of Air Transport Management, 6(3), 133-142. https://doi.org/10.1016/S0969-6997(00)00003-X

Fiala, P., & Jablonsky, J. (2001). *Performance analysis of network production system by anp approach,* In Proceeding of the Sixth International Symposium on the AHP, ISAHP, 101-103.

Fiestras-Janeiro, M. G., García-Jurado, I., & Mosquera, M. A. (2011). *Cooperative games and cost allocation problems*, Top, 19, 1-22. DOI 10.1007/s11750-011-02001 From https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/

Figueira, J. R., Mousseau, V., & Roy, B. (2016). *Electre methods. multiple criteria decision analysis:* State of the art surveys, 155-185. ISBN: 978-1-4939-3093-7 https://citations.springernature.com/item?doi=10.10

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees,* European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees*, European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frohwein, H. I., & Lambert, J. H. (2000). *Risk of extreme events in multiobjective decision trees part 1. severe events,* Risk Analysis, 20(1), 113-124.

Fudenberg, D. & Tirole J. (1991), *Game theory*, The MIT Press: Massachusetts, London. England.

Gabus, A., & Fontela, E. J. B. G. R. C. (1972). *World problems, an invitation to further thought within the framework of demate,* Battelle Geneva Research Center, Geneva, Switzerland, 1(8), 12-14.

García-Melón, M., Ferris-Onate, J., Aznar-Bellver, J., Aragonés-Beltran, P., & Poveda-Bautista, R. (2008). *Farmland appraisal based on the analytic network process*, Journal of Global Optimization, 42, 143-155. https://doi.org/10.1007/s10898-007-9235-0

Gavade, R. K. (2014). *Multi-criteria decision making: an overview of different selection problems and methods,* International Journal of Computer Science and Information Technologies, 5(4), 5643-5646.

Genç S. Y., ve Kadah H., (2018). *Oyun teorisi ve nash'in denge stratejisi,* Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 14(1). 419-440.

Genç, T., ve Dinçer, S. E. (2013). *Visual analysis for multi criteria decision problems by promethee method and gaia plane: an application, determine the level of regional socio-economic development in Turkey*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. http://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/handle/trakya/710.

Gılıç, F., Çelikten, M., Çelikten, Y., ve Yıldırım, A. (2019). *Karar verme süreci*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 581-592.

Giannoulis C,& Ishizaka A (2010) *A web-based decision support system with electre ıu for a personalised ranking of British universities,* Decision Support Syst 48(3), 488–497. https://doi.org/10.1016/j.dss.2009.06.008.

Gilliams S, Raymaekers D, Muys B, &Van Orshoven J (2005) *Comparing multiple criteria decision methods to extend a geographical information system on afforestation*, Comput Electron Agric 49(1):142–158. doi:10.1016/j.compag.2005.02.011 https://doi.org/10.1016/j.compag.2005.02.011.

Girubha, R. J., & Vinodh, S. (2012). *Application of fuzzy vikor and environmental impact analysis for material selection of an automotive component,*Materials & Design, 37, 478-486. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.01.022

Giz, D. (2003). *Oyun teorisi ve iktisadi uygulamaları,* Filiz Kitabevi, 11.

Gonzalez-Urango, H., Mu, E., Ujwary-Gil, A., & Florek-Paszkowska, A. (2024). *Analytic network process in economics, finance and management: contingency factors, current trends and further research*, Expert Systems with Applications, 237, 121415. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121415

Gou, X., Xu, Z., & Liao, H. (2016). *Alternative queuing method for multiple criteria decision making with hybrid fuzzy and ranking information,* Information Sciences, 357, 144-160.

Govindan, K. & Jepsen, M. B. (2016). *Electre: a comprehensive literature review on methodologies and applications,* European Journal of Operational Research, 250(1), 1-29. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2015.07.019.

Grolleau J. & Tergny J. (1971). *Manuel de reference du programme electre II. document de travail 24,* Sema-Metra International, Direction Scientifique.

Güneş, F., Bayraklı, S., & Zaim, A. H. (2020). *Sinyalize bir kavşakta oluşan trafik akımının kuyruk teorisi ile performansının incelenmesi,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (19), 56-65. https://doi.org/10.31590/ejosat.711094.

Güneş, M., & Umarusman, N. (2003). *Bir karar destek aracı bulanık hedef programlama ve yerel yönetimlerde vergi optimizasyonu uygulaması,* Review of Social, Economic & Business Studies, 2, 242-255.

Haimes, Y. Y., Li, D., & Tulsiani, V. (1990). *Multiobjective decision-tree analysis* 1. risk analysis, 10(1), 111-127.

Hanim, H., & Rahmadoni, J. (2020). *Determination of lecturer reception using analytical hierarchy process (ahp),* Journal of Applied Engineering and Technological Science (JAETS), 1(2), 136-141.

Haroun, H., A., A., Fattah, B., A., F. & Hasan, A., E., S. 2019. *Multi-criteria decision making for adaptive reuse of heritage buildings: aziza fahmy palace, alexandria, egypt*, Alexandria Engineering Journal, 58(2), 467-478.

Hart, S. (1992). *Games in extensive and strategic forms*. Handbook of game theory with economic applications, 1, 19-40.

Henrique, P., Albuquerque M., & Montenegro M.R. (2016). *Hromethee IV through kernel density estimation, communications in statistics- theory and methods,* 45,(18), 5355- 5362, DOI: 10.1080/03610926.2014.

Hokkanen J,&Salminen P (1997) *Locating a waste treatment facility by multicriteria analysis*, J Multi Criteria Decis Anal 6(3):175–184. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1360(199705)6:3<175::AID-MCDA150>3.0.CO;2-%23

https://medium.com/@k.ulgen90/makine-%c3%b6%c4%9frenimi-b%c3%b6l%c3%bcm-5-karar-a%c4%9fa%c3%a7lar%c4%b1-c90bd7593010, (Erişim Tarihi: 25.04.2024).

https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/4-strategies-of-the-game-theory-explained/3825, (Erişim Tarihi: 21.04.2024).

Hugonnard, J. C., & Roy, B. (1982). *Le plan d'extension du metro en banlieue parisienne, un cas type d'application de l'analyse multicritère,* Les Cahiers Scientifiques du Transport/Scientific Papers in Transportation, 6. https://doi.org/10.46298/cst.11795

Hwang, C. L., & Yoon, K. (1981). *Multiple attribute decision making: methods and applications a state-of-the-art survey,* Springer Science & Business Media, 186, 58-191.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2011). *Selecting the best statistical distribution with promethee and gaia,* Comput Ind Eng 61(4), 958–969. https://doi.org/10.1016/j.cie.2011.06.008.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2013). *A multi-criteria group decision framework for partner grouping when sharing facilities,* Group Decision and Negotiation, 22, 773-799. https://doi.org/10.1007/s10726-012-9292-8.

Janet Chen, Su-I Lu, & Dan Vekhter. *Game theory,* Erişim Tarihi: 06.04.2024 https://cs.stanford.edu/people/eroberts/courses/soco.

Kahya, A.F. (2019). *Kuyruk modeli ile bekleme sürelerinin analizi ve işgücü planlaması*, Diş hekimliği hastanesinde bir uygulama.

Kayhan, G, (2010). *İnsan kaynakları performans değerlendirmesinde bulanık ahp / bulanık topsıs ile hibrit bir yapının oluşturulması ve bir uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,

Kelly, A. (2003). *Decision making using game theory: an introduction for managers*. Cambridge University Press.

Kendall, D. G. (1953). *Stochastic processes occurring in the theory of queues and their analysis by the method of the ımbedded markov chain*, The Annals of Mathematical Statistics, 24(3), 338–354. http://www.jstor.org/stable/2236285.

Kenichi, F., & Yoshihiro, N. (2002). *Study on function and failure analysis of snow melting machines,* Transactions of the Japan Society of Mechanical Engineers, 68(675), 3447-3445.

Khan, A. U., & Ali, Y. (2020). *Analytical hierarchy process (ahp) and analytic network process methods and their applications: a twenty year review from 2000-2019: ahp & anp techniques and their applications:* International Journal of the Analytic Hierarchy Process, 12(3), 369-459. https://doi.org/10.13033/ijahp.v12i3.822.

Kheybari, S., Rezaie, F. M., & Farazmand, H. (2020). *Analytic network process: an overview of applications*, Applied mathematics and Computation, 367, 124780. https://doi.org/10.1016/j.amc.2019.124780.

Kocaer, E. R., & Koruca, H. İ. (2024). *Simulation software development and workforce optimization for service systems: qs-sim software,* Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University, 39(1), 77-89. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.1103685

Koele, P. (1997). *Multıple attribute decision making: an introduction,* Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, 07-104, https://doi.org/10.1002/(SICI)1099.

Koltan Yılmaz, Ş. & Deveci Topal, A., (2022). *Analysis of awareness of academicians and graduate students about digital product copyrights with chi-squared automatic interaction detector,* Educ Inf Technol 27, 12743–12771. https://doi.org/ 10.1007/s10639-022.

Korkmaz, M., ve Güney, S., (2013) *Hastanelerde mali performansın incelenmesi: ümraniye araştırma ve uygulama hastanesi üzerine örnek bir uygulama,* Karadeniz Blacksea Chornoye More Dergisi, 17(17), 148-164.

Köksalan, M.M., Wallenius, J., & Zionts, S. (2011). *Multiple criteria decision making: from early history to the 21st century,* World Scientific. ISBN 9789814335591 https://books.google.com.tr/books?id=LqAw1539l_cC

Köse, E., Aplak, H., ve Kabak, M.,(2013), *Personel seçimi için gri sistem teori tabanlı bütünleşik bir yaklaşım,* Ege Akademik Bakış, 13(4), 461-471.

Kung, C. Y., Yan, T. M., Chuang, S. C., & Wang, J. R. (2006). *Applying grey relational analysis to assess the relationship among service quality customer satisfaction and customer loyalty.* In 2006 IEEE Conference on Cybernetics and Intelligent Systems, 1-5, IEEE. DOI: 10.1109/ICCIS.2006.252323.

Kural, H., (2007). *Karar verme sürecinde oyun teorisi ve sektörel uygulamalar*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Kuruüzüm, A. ve Atsan, N. (2001*), Analitik hiyerarşi yöntemi ve işletmecilik alanındaki uygulamaları*, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 1, 83-105.

Kücü, H.(2007), *Promethee sıralama yöntemi ile personel seçimi ve bir işletmede uygulaması* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Document ID (Org No.): 2000367779.

Lai, H. H., Chen, C. H., Chen, Y. C., Yeh, J. W., & Lai, C. F. (2009). *Product design evaluation model of child car seat using gray relational analysis,.* Advanced Engineering Informatics, 23(2), 165-173. https://doi.org/10.1016/j.aei.2008.10.009

Li, G., Yamaguchi, D. & Nagai, M. (2007). *Application of grey-based rough decision-making approach to suppliers selection*, Journal of Modelling in Management, 2, (2), 131-142. https://doi.org/10.1108/17465660710763416

Lin, H.T. (2010). *Personnel selection using analytic network process and fuzzy data envelopment analysis approaches,* Computers and Industrial Engineering, 59 (4), 937-944. https://doi.org/10.1016/j.cie.2010.09.004

Lin, R., Ren, J., Liu, Y., Lee, C. K., Ji, P., Zhang, L., & Man, Y. (2021). *Sustainability prioritization of energy systems under hybrid information and missing information based on the improved grey relational analysis,* Sustainable Energy Technologies and Assessments, 47, 101543. https://doi.org/10.1016/j.seta.2021.101543.

Liu, H. C., Liu, L., Liu, N., & Mao, L. X. (2012). *Risk evaluation in failure mode and effects analysis with extended vikor method under fuzzy environment*, Expert Systems with Applications, 39(17), 12926-12934. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.031

Liu, H. C., Wu, J., & Li, P. (2013). *Assessment of health-care waste disposal methods using a vıkor-based fuzzy multi-criteria decision making method,* Waste management, 33(12), 2744-2751. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2013.08.006.

Liu, P., & Wu, X. (2012). *A competency evaluation method of human resources managers based on multi-granularity linguistic variables and vıkor metho,* Technological and economic development of economy, 18(4), 696-710. https://doi.org/10.3846/20294913.2012.753169.

Lopes, A. P. F., Muñoz, M. M., & Alarcón-Urbistondo, P. (2018). *Regional tourism competitiveness using the promethee approach,* Annals of Tourism Research, 73, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.07.003.

Louvros, S., Pylarinos, J., & Kotsopoulos, S. (2007). *Mean waiting time analysis in finite storage queues for wireless cellular networks,* Wireless Personal Communications, 40, 145-155. https://doi.org/10.1007/s11277-006-9093-y.

Majumder, M., & Majumder, M. (2015). *Multi criteria decision making, impact of urbanization on water shortage in face of climatic aberrations*, 35-47. ISBN : 978-981-4560-72-6

Malik, A., & Manna, A. (2018). *Multi-response optimization of laser-assisted jet electrochemical machining parameters based on gray relational analysis.* Journal of the Brazilian Society of Mechanical Sciences and Engineering, 40, 1-21. https://doi.org/10.1007/s40430-018-1069-

Mann, C. L. (1986). *Prices, profit margins, and exchange rates,* Fed. Res. Bull., 72, 366. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=h Massachusetts Institute of Technology. Chapter 6, Nash Equilibrium," 83.

Maystre, L. Y., Pictet, J., & Simos, J. (1994). *Méthodes multicritères electre: description, conseils pratiques et cas d'application à la gestion environnementale,* 8, PPUR presses polytechniques, ISBN 9782880742676 https://books.google.com.tr/books?id=KD5uY0M8

Meydan, C., Yıldırım, B. F., & Senger, Ö. (2016). *Bist'te işlem gören gıda işletmelerinin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi,.* Muhasebe ve Finansman Dergisi, (69), 147-171. https://doi.org/10.25095/mufad.396668.

MIT Libraries. Year 91-1951: "Non-cooperative Games" by John Nash, in: Annals of Mathematics 54 (2) erişim adresi: //libraries.mit.edu/150books/2011/04/07/1951/.

Miesofficial. (2024). *Oyun teorisi*, https://miesofficial.com/blog/oyun-teorisi/.

Mishra, S. S., Muduli, K., Dash, M., & Yadav, D. K. (2018). *Promethee-based analysis of hcwm challenges in healthcare sector of Odisha. In Smart Computing and Informatics,* Proceedings of the First International Conference on SCI 2016, 1, 163-170, Springer Singapore, Online ISBN 978-981-10-5544-7 https://doi.org/10.1007/978-981-10-5544-7_17.

Mladineo, N., Margeta, J., Brans, J., & Mareschal, B. (1987) *Multicriteria ranking of alternative locations for small scale hydro plants,* Eur J Oper Res 31(2), 215-222, https://doi.org/10.1016/0377-2217.

Moon, S. (2020). *Landfill sitability analysis using gıs (geographic ınformation system) and ahp (analytic hierarchy process):* A case study of Scotts Bluff County, Nebraska.

Morgan, J.N. & Sonquist, J.A. (1963). *Problems in the analysis of survey data, and a proposa,.* Journal of the American Statistical Association, 58, 415-434. http://cda.psych.uiuc.edu/statistical_learning_cours.

Morrissey, A. J., & Browne, J. (2004). *Waste management models and their application to sustainable waste management*, Waste management, 24(3), 297-308.

Mousavi-Nasab, S. H., & Sotoudeh-Anvari, A. (2018). *A new multi-criteria decision making approach for sustainable material selection problem: a critical study on rank reversal problem*, Journal of Cleaner Production, 182, 466-484. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.062.

Mousseau, V. (1995*). Eliciting ınformation concerning the relative ımportance of criteria, advances in multicriteria analysis*, 17–43. doi:10.1007/978-1-4757-2383-0_3.

Mousseau, V., Figueira, J., & Naux, J. P. (2001). *Using assignment examples to infer weights for electre trı method: some experimental results,* European Journal of Operational Research, 130(2), 263-275. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(00)00041-2.

Mousseau, V., Slowinski, R., & Zielniewicz, P. (2000). *A user-oriented implementation of the electre-trı method integrating preference elicitation support,* Computers & operations research, 27(7-8), 757-777, https://doi.org/10.1016/S03050548.

Muros, F. J. (2019). *Cooperative game theory tools in coalitional control networks*. Springer.

Myles, A. J., Feudale, R. N., Liu, Y., Woody, N. A., & Brown, S. D. (2004). *An introduction to decision tree modeling,* Journal of Chemometrics: A Journal of the Chemometrics Society, 18(6), 275-285.

Nash equilibrium. *Oxford Reference.* Retrieved 8 Apr. 2024, Erişim Tarihi: 08.04.2024 https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100223327.

Nash J.F. (1950a). *Equilibrium points in n-person games,* Proceedings of the national academy of sciences, 36(1), 48-49.

Nash,J.F. (1950b). *The bargaining problem,* Econometrica, 18(2), 155-162.

Nash, J.(1951). *Non-cooperative games*, Annals of mathematic, 54 (2), 286-295. doi:10.2307/1969529. ISSN 0003-486X.

Nermend, K., & Borawski, M. (2014). *Modeling users' preferences in the decision support system,* Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences S, 1, 1480-1491. http://www.cibtech.org/sp.ed/jls/2014/01/.

Nguyen, H. (2009). *The application of the ahp method in ship system risk estimation,* Polish maritime research, 16(1), 78-82.

Nilashi, M., Ahmadi, H., Ahani, A., Ravangard, R., & bin Ibrahim, O. (2016). *Determining the importance of hospital information system adoption factors using fuzzy analytic network process (anp).* Technological Forecasting and Social Change, 111, 244-264.

Nitisha 2015, Erişim Tarihi: 05.04.2004 https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/

Opricovic, S. (2011). *Fuzzy vikor with an application to water resources planning,* Expert Systems with Applications, 38(10), 12983-12990. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.04.097

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2003). *Fuzzy multicriteria model for postearthquake land-use planning.* Natural hazards review, 4(2), 59-64.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2004). *Compromise solution by mcdm methods: a comparative analysis of vikor and topsis,* European journal of operational research, 156(2), 445-455. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(03)00020-1.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2007). *Extended vikor method in comparison with outranking methods*, European journal of operational research, 178(2), 514-529.

Opricovic, S., (1998). *Multicriteria optimization of civil engineering systems,* Faculty of Civil Engineering, Belgrade.

Opricovic, S., &Tzeng G.H., (2002). *Multicriteria planning of post-earthquake sustainable reconstruction, j comput.-aided civil and ınfrastruct,* Eng., 17 (3), 211-220. https://doi.org/10.1111/1467-8667.00269.

Opricovic, S., Tzeng, G.H. (2007). *Extended vıkor method in comparison with out ranking methods,* Eur. J. Oper. Res., 178 (2), 514-529. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2006.01.020.

Organ, A. (2013). *Bulanık dematel yöntemiyle makine seçimini etkileyen kriterlerin değerlendirilmesi,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1), 157-172.

Osei-Bryson, K. M. (2004). *Evaluation of decision trees: a multi-criteria approach*, Computers & Operations Research, 31(11), 1933-1945.

Osundina, K. S., & Opeke, R. O. (2017). *Patients' waiting time: indices for measuring hospital effectiveness,* International Journal of Advanced Academic Research| Social & Management Sciences, 3(10), 2488-9849. ISSN: 2488-9849.

Ömürbek A, ve Şimşek N. (2014). *Analitik hiyerarşi süreci ve analitik ağ süreci yöntemlerine dayalı çevrimiçi alışveriş sitesi seçimi*, Yönetim ve ekonomi araştırmaları dergisi. 22, 306-327.

Özdağoğlu, A. (2013). *Üretim işletmelerinde lazer kesme makinelerinin promethee yöntemi ile karşılaştırılması,* Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9(19), 305-318. https://doi.org/10.11122/ijmeb.2013.9.19.288.

Özder, E. H., Bedir,N., ve Eren,T. (2019). *Yükseköğretimde araştırmacı seçiminde çok ölçütlü karar verme yöntemlerinin kullanılması: bir inceleme,* Alanya Akademik Bakış, 3(1), 19-33. DOI:10.29023/alanyaakademik.419804.

Özgüven, N. (2011). *Vakif üniversitesi tercihinin analitik hiyerarşi süreci ile belirlenmesi.* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 279-290.

Özkan, Ö. (2007), *Personel seçiminde karar verme yöntemlerinin incelenmesi: ahp, topsıs, electre örneği,* Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, F. (2010). *Bekleme hattı (kuyruk) modelleri ve bir çağrı merkezi uygulaması,* Doktora Tezi, Marmara Universitesi. Document ID (Org No.): 28514563.

Öztürk, O. (2009). *Türkiye karayollarında trafik kazalarının nedeni ve bu kazaların analizi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,Yüksek lisans tezi, Document ID (Org No.):2000360633.

Paksoy, S., ve Tıraş M.F.(2017).*Investıgatıng banks'performance for Turkey: an application of promethee method,* Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(1), 143-159. http://esjournal.cumhuriyet.edu.tr/en/download/.

Palia, A. P. (2008). *Target profit pricing with the web-based breakeven analysis package. ın developments in business simulation and experiential learning,* Proceedings of the Annual Absel conference (Vol. 35). file:///C:/Users/l0p/Downloads/ojsadmin,+35.

Papathanasiou, J., Ploskas, N., Papathanasiou, J., & Ploskas, N. (2018). *Topsis. multiple criteria decision aid: methods, examples and python ımplementations*, 1-30.

Park, S., Kim, J., & Kim, S. K. (2005). *A mixed-integer programming model to draw the concordance level and the kernel set for the implementation of electre,* IS. Journal of Korean Institute of Industrial Engineers, 31(4), 265-276. eISSN 2234-6457

Peng, X., & Dai, F. (2009). *Information systems risk evaluation based on the ahp-fuzzy algorithm,* In 2009 International Conference on Networking and Digital Society, 2, 178-180, IEEE.

Permadi, G. S., Vitadiar, T. Z., Kistofer, T., & Mujianto, A.H. (2019). *The decision making trial and evaluation laboratory (dematel) and analytic network process (anp) for learning material evaluation system,* In E3S Web of Conferences, 125, 23011, EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/e3sconf/201912523011.

Petrescua, M., Burtavarde, V., Mihaila, T., & Mihaela, A.,(2015), *Situational judgments tests- a fact in call center personnel selection*, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 187, 762-766. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.03.161.

Polat, M., & Akan, Y. (2021). *An examınatıon of the us-chına trade war wıthın the framework of game theory.* Research & Reviews in Social, Human and Administrative Sciences.

Policonomics Game theory I: Strategic form – Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-strategic-form/

Policonomics. (2024). Game Theory 1: Extensive Form. Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-extensive-form/

Portoleau, T., Artigues, C., & Guillaume, R. (2024). *Robust decision trees for the multi-mode project scheduling problem with a resource investment objective and uncertain activity duration,* European Journal of Operational Research, 312(2), 525-540. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2023.07.035.

Poundstone, W. (1993). *Prisoner's dilemma* (1st Anchor Books ed.). New York: Anchor.

Raducha, T., & San Miguel, M. (2022). *Coordination and equilibrium selection in games: the role of local effects.* Scientific reports, 12(1), 3373.

Ramadhan, R. H., Al-Abdul Wahhab, H. I., & Duffuaa, S. O. (1999). *The use of an analytical hierarchy process in pavement maintenance priority ranking,* Journal of Quality in Maintenance Engineering, 5(1), 25-39.

Ren, Z., Xu, Z., & Wang, H. (2017). *Dual hesitant fuzzy vıkor method for multi-criteria group decision making based on fuzzy measure and new comparison method,* Information Sciences, 388, 1-16. https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.01.024

Riggs, L.J. & Inoue, S.M. (1975). *Introduction to operations research and management science*, USA: The McGraw Hill Companies Inc.

Rojas, M. P. (2018). *Practical decision making using super decisions.*

Roy, B. (1968). *Classement et choix en présence de points de vue multiples,* Revue française d'informatique et de recherche opérationnelle. Série verte, 2 (V1), 57-75. http://www.numdam.org/item/RO_1968__2_1_57._

Roy, B. (1976). *From optimisation to multicriteria decision aid: three main operational attitudes. ın multiple criteria decision making:* Proceedings of a Conference Jouy-en-Josas, France May 21-23, 1975, 1-34, Berlin, Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-87563-2.

Roy, B. (1978). *Electre III: un algorithme de classements fondé sur une représentation floue des préférences en présence de critères multiples,* http://pascal-francis.inist.fr/vibad/index.php?.

Roy, B. (1991). *The outranking approach and the foundations of electre methods*, Theor Decis 31, 49-73 https://doi.org/10.1007/BF00134132.

Roy, B. (2013). *Multicriteria methodology for decision aiding 12*, Springer Science & Business Media. ISBN 9781475725001 https://books.google.com.tr/books?.

Roy, B. P. D. M., Présent, D. M., & Silhol, D. (1986). *A programming method for determining which Paris metro stations should be renovated,* European Journal of Operational Research, 24(2), 318-334. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86).

Saaty TL(1996). *Decision making with dependence and feedback: the analytic network process,* Pittsburgh, PA: RWS Publications.

Saaty, T.L. (1980). *The analytic hierarchy process: planning, priority setting, resource allocation*.

Saaty, T.L. (1988). *What is the analytic hierarchy process?* 109-121, Springer Berlin Heidelberg.

Saaty, T.L. (1990). *An exposition of the ahp in reply to the paper "remarks on the analytic hierarchy process*", Management science, 36(3), 259-268.

Saaty, T.L. (1990). *How to make a decision: the analytic hierarchy process,* European journal of operational research, 48(1), 9-26, https://doi.org/10.1016/0377-2217(90)90057-I.

Saaty, T.L. (1994). *How to make a decision: the analytic hierarchy process*, *Interfaces*, *24*(6), 19-43.

Saaty, T.L. (2001). *Decision making with dependence and feedback,* The Analytic Network Process (2, illustrated ed.). Pittsburgh: RWS Publications.

Saaty, T.L. (2001). *Deriving the ahp 1-9 scale from first principles, Proceedings 6th ISAHP. Berna, Suiza*, 397-402.

Saaty, T.L., & Sagir, M. (2009). *An essay on rank preservation and reversal,* Mathematical and Computer Modelling, *49*(5-6), 1230-1243.

Saaty, T.L., & Takizawa, M. (1986). *Dependence and independence: from linear hierarchies to nonlinear networks,* European journal of operational research, 26(2), 229-237.

Saaty, T.L., Vargas, L.G., (2013). *The analytic network process* (pp. 1-40). (Ed. Saaty, T. L., Vargas, L.G.), Decision Making with the Analytic Network Process, Springer US.

Saaty, T.L. (2008). *Decision making with the analytic hierarchy process*, International journal of services sciences, 1(1), 83-98. https://doi.org/10.1504/IJSSCI.2008.017590.

Samırkaş, M.C. (2021). *Başabaş ve kaldıraç analizi. güncel finansal yönetim yaklaşımları*, (Editör: Ömer Faruk Aslan ve Bahattin Erden), Efe Akademi Yayınları, ISBN 9786257450706, https://books.google.com.tr/books?.

Sarı, E.B.(2021). *Karar ağacı ve başabaş noktası analizi,* (Karar Vericinin El Kitabı Yöntem-Uygulama- Örnekler, Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri ve Örnek Problem Çözümleri, A. Tüzemen, ve E., Aslan (Eds.) Seçkin Yayıncılık.1. Baskı, ISBN: 9789750274367.

Sarı, F., (2018). *Comparison of topsis and vikor multi criteria decision analysis techniques*, Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6, 825-831.https://doi.org/10.15317/Scitech.2018.172.

Schecter, S., & Gintis, H. (2012). *Introduction to game theory.* North Carolina State University.

Shahnazari, A., Pourdej, H., & Kharage, M. D. (2021). *Ranking of organic fertilizer production from solid municipal waste systems using analytic hierarchy process (ahp) and vıkor models,* Biocatalysis and Agricultural Biotechnology, 32, 101946. https://doi.org/10.1016/j.bcab.2021.101946.

Shemshadi, A., Shirazi, H., Toreihi, M., & Tarokh, M. J. (2011). *A fuzzy vıkor method for supplier selection based on entropy measure for objective weighting,* Expert systems with applications, 38(10), 12160-12167. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.027.

Siekelova, A., Podhorska, I., & Imppola, J. J. (2021). *Analytic hierarchy process in multiple–criteria decision–making: a model example.* In SHS web of conferences, 90, 01019, EDP Sciences.

Simon, H. A. (1976), *Administrative behavior*, New York: The Free Press,ISBN:1439136068. 9781439136065 https://books.google.com.tr/books?.

Singh, A., Kumar, R., Kumar, R., Pippal, P. S., Sharma, P., & Sharma, A. (2024). *Delineation of groundwater potential zone using geospatial tools and analytical hierarchy process (ahp) in the State of Uttarakhand,* Advances in Space Research, 73(6), 2939-2954. https://doi.org/10.1016/j.asr.2023.12.041.

Sipahi, S., & Timor, M. (2010). *The analytic hierarchy process and analytic network process: an overview of applications,* Management Decision, 48(5), 775-808. https://doi.org/10.1108/00251741011043920.

Soba, M., (2012). *Promethee yöntemi kullanarak en uygun panelvan otomobil seçimi ve bir uygulama*, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 7(28), 4708-4721.

Soh, A.C., Rhung, L.G., & Sarkan, H.M. (2010). *Matlab simulation of fuzzy traffic controller for multilane isolated intersection,* International Journal on Computer Science and Engineering, 2(4), 924-933. ISSN: 0975-3397.

Sonnenberg, A. (2000). *Waiting lines in the endoscopy unit,* Gastrointestinal endoscopy, 52(4), 517-524. https://doi.org/10.1067/mge.2000.108625.

Stadler, W. (1979). *A survey of multicriteria optimization or the vector maximum problem*, Part I: 1776–1960. J. Optim, Theory Appl., 29(1), 1-52 https://doi.org/10.1007/BF00932634.

Swain, S., Muduli, K., Biswal, J. N., Tripathy, S., & Panda, T. K. (2017). *Evaluation of barriers of health care waste management in India-a gray relational analysis approach,* In Proceedings of the 5th International Conference on Frontiers in Intelligent Computing: Theory and Applications: FICTA 2016, 1, 181-188, Springer Singapore, ISBN : 978-981-10-3152-6.

Şener, T. (2011), *Personel seçimi probleminde analitik hiyerarşi prosesi: tekstil sektörü için örnek uygulama,*Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. Document ID (Org No.): 2000282643.

Şentürk, M. (2022). *Çok kriterli karar verme yöntemleri yardımı ile bist metal ana endeksine kote şirketlerin finansal performans analizleri*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, Ş. (2006). *İşletme bilimlerine giriş*, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 13. Baskı, Adım Matbaacılık, Konya

Taji, K., Sagayama, Y., & Tamuara, H. (2002). *A group analytic network process (anp) for ıncomplete ınformation,* Systems Control and Informatıon, 46(7), 305-311.

Tandoğan, U., (2015). *Stratejik maliyet yönetiminde başabaş noktası ve değer zinciri analizi ile işletme fonksiyonlarının performans ölçümü*, AKÜ İİBF Dergisi-XVII,(1), 1-18, Doı No: 10.5578/jeas.9433.

Taş, C., Bedir, N., Alağaş, H. M., Eren, T., & Çetin, S. (2018). *Policlinic evaluation with integrating ahp-topsıs methods: an application in Ankara*. Sağlık Yönetimi Dergisi, *2*(1), 1-16.

Thokala, P., & Duenas, A. (2012). *Multiple criteria decision analysis for health technology assessment, value in health*, 15(8), 1172-1181. https://doi.org/10.1016/j.jval.2012.06.015.

Tian, C., Peng, J., Zhang, W., Zhang, S., & Wang, J. (2020). *Tourism environmental impact assessment based on improved ahp and picture fuzzy promethee II methods,* Technological and Economic Development of Economy, 26(2), 355-378. https://doi.org/10.3846/tede.2019.11413.

Tong, C. C., & Lin, T. Y. (2008). *Applying grey relational method to determine the carbon black ranking of rubber samples,* Journal of Grey System, 11(1), 27-34. https://doi.org/10.30016/JGS.200803.0004.

Toosi, S. R., & Samani, J. M. V. (2012). *Evaluating water transfer projects using analytic network process (anp),* Water resources management, 26, 1999-2014.

Triantaphyllou, E. (2000). *In Multi-criteria decision making methods: a comparative study*, Applied Optimization, 44, Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-3157-6_2.

Triantaphyllou, E., & Mann, S. H. (1995). *Using the analytic hierarchy process for decision making in engineering applications: some challenges,* International journal of industrial engineering: applications and practice, 2(1), 35-44.

Triantaphyllou, E., & Triantaphyllou, E. (2000). *Multi-criteria decision making methods,*. 5-21, Springer US.

Tzeng, G. H., Chiang, C. H., & Li, C. W. (2007). *Evaluating intertwined effects in e-learning programs: A novel hybrid mcdm model based on factor analysis and dematel,* Expert systems with Applications, 32(4), 1028-1044. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2006.02.004.

Urfalıoğlu, F. ve Genç, T. (2013). *Çok kriterli karar verme teknikleri ile türkiye'nin ekonomik performansının avrupa birliği üye ülkeleri ile karşılaştırılması,* Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(2), 329-360. Doi No: 10.14780/iibdergi.201324469.

Uyrun, A. (2012). *Bekleme hattı (kuyruk) modeliyle servis sisteminin analizi: hızlı yiyecek içecek işletmesinde bir uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,. Document ID (Org No.): 2000170502.

Vaidya, O. S., & Kumar, S. (2006). *Analytic hierarchy process: an overview of applications,* European Journal of operational research, 169(1), 1-29.

Vanderpooten, D. (1990). *The construction of prescriptions in outranking methods, ın readings in multiple criteria decision aid*, 184-215, Springer Berlin Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-75935-2_9.

Vargas G. L. (1990). *An overview of the analytical hierarchy process and its applications.* European Journal of Operational Research. 48, 2-4.

Varol Gürder F. (2023). *Güncel yönetim bilişim sistemleri çalışmaları,* (n.p.): Akademisyen Kitabevi. ISBN:9786253993788, 625399378X.

Veisi, H., Deihimfard, R., Shahmohammadi, A., & Hydarzadeh, Y. (2022*). Application of the analytic hierarchy process (ahp) in a multi-criteria selection of agricultural irrigation systems,* Agricultural Water Management, 267, 1-13, https://doi.org/10.1016/j.agwat.2022.107619

Vincke, P. (1999). *Outranking approach*, in: T. Gal, T. Stewart, T. Hanne (Eds.), Multicriteria Decision Making, Advances in MCDM Models, Algorithms, Theory and Applications, Kluwer Academic, Springer Link, 305-333, https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4615-5025-9.

Von Neumann, J., & Morgenstern, O. (2007). *Theory of games and economic behavior: 60th anniversary commemorative edition*, In Theory of games and economic behavior, Princeton university press.

Vuk D, Koželj B,& Mladineo, N. (1991). *Application of multicriterional analysis on the selection of the location for disposal of communal waste*, Eur J Oper Res 55(2), 211–217, https://doi.org/10.1016/0377-2217(91)90225-K.

Walther, G, Spengler, T, &Queiruga, D. (2008*). Facility location planning for treatment of large household appliances in Spain.* Int J Environ Technol Manag 8(4):405–425. https://doi.org/10.1504/IJETM.2008.01751.

Wang, B., Song, J., Ren, J., Li, K., & Duan, H. (2019). *Selecting sustainable energy conversion technologies for agricultural residues: a fuzzy ahp-vıkor based prioritization from life cycle perspective, resources, conservation and recycling*, 142, 78-87. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2018.11.011.

Wang, D., Park, S., & Fesenmaier, D. R. (2012). *The role of smartphones in mediating the touristic experience,* Journal of travel research, 51(4), 371-387. https://doi.org/10.1177/0047287511426341.

Warfield, J. N. (1976). *Societal systems. planning, policy and complexity.*

Watson, J. (2002). *Strategy: an ıntroduction to game theory,* W. W. Norton and Company, 3. Edition. Ss. San Diego s.1-511.

Wen, P., Li, L., Xue, H., Jia, Y., Gao, L., Li, R., & Huo, L. (2022). *Comprehensive evaluation method of the poultry house indoor environment based on gray relation analysis and analytic hierarchy process,* Poultry Science, 101(2), 101587, https://doi.org/10.1016/j.psj.2021.101587.

Wendler, E. (2007). *The scheduled waiting time on railway lines,* Transportation Research Part B: Methodological, 41(2), 148-158. https://doi.org/10.1016/j.trb.2006.02.009.

Wu, W.-W., & Lee, Y.-T. (2007). *Developing global managers' competencies using the fuzzy dematel method,* Expert Systems with Applications, 32(2), 499-507. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2005.12.005.

Yılmaz, A.N. (2008). Kuyruk *similasyonu modellerinin eleştirel gözden geçirilmesi ve bir banka şubesine uygulanması,* Doctoral Tezi, Marmara Universitesi (Turkey), Document ID (Org No.): 28529368.

Yoon, K. (1987). *A reconciliation among discrete compromise solutions,* Journal of the Operational Research Society, 38, 277-286.

Yu, X., & Xu, Z. (2013). *Prioritized intuitionistic fuzzy aggregation operators,* Information Fusion, 14(1), 108-116. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2012.01.011.

Yu, X., Zhang, S., Liao, X., & Qi, X. (2018). *Electre methods in prioritized mcdm environment,* Information Sciences, 424, 301-316, https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.09.061.

Yuh-Wen, C. (2001). *Formulation of a Learning* Analytical Network Process.

Yücenur, G. N., & Demirel, N. Ç. (2012). *Group decision making process for insurance company selection problem with extended vıkor method under fuzzy environment,* Expert Systems with Applications, 39(3), 3702-3707, https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.09.065.

Zhang S.,& Liu, S., (2011), *A gra-based intuitionistic fuzzy multi-criteria group decision making method for personnel selection,* Expert Systems with Applications, 38 (9), 11401-11405. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.012

Zhang, S., Chen, X., Ran, X., Li, Z., & Cao, W. (2024). *Prioritizing causation in decision trees: a framework for ınterpretable modeling,* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 133, 108224, https://doi.org/10.1016/j.engappai.2024.108224.

Zhou, Y. D., & Shi, M. L. (2009). *Rail transit project risk evaluation based on ahp model,* In 2009 Second International Conference on Information and Computing Science, 3, 236-238, IEEE.

Zopounidis, C., Baourakis, G., & Niklis, D. (2010). *A comparative study of tourism performance in the Mediterranean region: a multicriteria approach,* International Journal of Information and Decision Sciences, 2(3), 285-303. https://doi.org/10.1504/IJIDS.2010.033452.

GENEL KAYNAKÇA

Abreu, D. (1988). *On the theory of infinitely repeated games with discounting*. Econometrica: Journal of the Econometric Society, 383-396.

Acar, B. Özbayrak ve G. Yaman Ö.M. (2023). *Factors influencing professional decision-making behaviors of social workers at socio-economic support services in Turkey*, Bilimname, 50 (2), 267-295.

Adair J.(2016). *Decision making and problem solving:* Karar verme ve problem çözme 3. Baskıdan Çeviri, (N. Kalaycı, Çev. Editörü ve G, Korkmaz, Çev.), Pegem Akademi, Doi 10.14527/9786053185604, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/53299419/, E. Tarihi: 04.04.2024

Agarwal, S., Pandey, G. N., & Tiwari, M. D. (2012*). Data mining in education: data classification and decision tree approach.* International Journal of e-Education, e-Business, e-Management and e-Learning, 2(2), 140.

Ağaç, G. ve Baki, B. (2016). *Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı: Literatür İncelemesi,* Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 19(3), 343-363.

Ağaç, G. ve Baki, B. (2016). *Sağlık alanında çok kriterli karar verme teknikleri kullanımı*: Literatür İncelemesi. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 19(3), 343-363.

Ağraş S, Çetin G. (2021). *Otel yöneticilerinin karar verme yaklaşımlarının incelenmesi: düzce ve bolu ili otellerine yönelik bir araştırma*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20 (79) https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1070903

Ahaslides. (2024). *Nominal grup teknikleri pratikleri* https://ahaslides.com/tr/blog/nominal-group-technique/

Aithal, P.S., & Kumar, P. M. (2017*). Ideal analysis for decision making in critical situations through six thinking hats method.* International Journal of Applied Engineering and Management Letters (IJAEML), 1(2), 1-9.

Aithal, P.S., Kumar, P. M., & Shailashree, V. (2016). *Factors & elemental analysis of six thinking hats technique using ABCD framework*. International Journal of Advanced Trends in Engineering and Technology (IJATET), 1(1), 85-95.

Akan, Y., ve Polat, M., (2020). *Oyun teorisinde klasik oyunlar ın book:* İktisat Seçme Yazılar, .273-295, Edition:1 Publisher: Celepler Matbaacılık Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/publication/348277119

Akande, A. (1997). *Creativity: the caregiver's secret weapon, early child development and care*, 134(1), 89-101. https://doi.org/10.1080/0300443971340106.

Akat, İ., Budak, G. ve Budak, G. (1999). İşletme yönetimi, Barış Yayınları, İzmir.

Akgemci T., Elibol H.ve Erşahan B.(2008). *Yöneticinin el kitabı,* (Editörler: T Akgemci., Ş Aslan., ve Düşükcan), Eğitim Kitapevi Yayınları, Konya.

Akıllı, K. (2018). Çok kriterli karar verme teknikleri ile bursiyer seçimi üzerine bir uygulama. http://acikerisim.akdeniz.edu.tr/xmlui/handle/123456789/3787.

Akın, M. Ş. (2019). *Farklı bakış açısı kazanmak için beyin fırtınası modelleri, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 10(23), 15-24.*

Akkaya, G. C., & Demireli, E. (2010). *Finansal kararların verilmesinde promethee sıralama yöntemi/promethee ordering method on financial decision process*. Ege Akademik Bakis, 10(3), 845.

Akkılıç, G., ve Koçyiğit, S. (2019). *Felsefe dersinde altı şapkalı düşünme tekniği'ne dayalı etkinliklerin yaratıcılık, eleştirel düşünme ve akademik öz yeterliğe etkisi.* Milli Eğitim Dergisi, 48(222), 233-253.

Akram, M., Bibi, R., & Deveci, M. (2023). *An outranking approach with 2-tuple linguistic Fermatean fuzzy sets for multi-attribute group decision-makin,.* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 121, 105992. https://doi.org/10.1016/j.engappai.2023.105992

Aksakal, E., & Dağdeviren, M. (2010). *Anp ve dematel yöntemleri ile personel seçimi problemine bütünleşik bir yaklaşm,* Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi, 25(4).

Aktan, C. C., & Bahçe, A. B. (2013). *Kamu tercihi perspektifinden oyun teorisi.* Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, *5*(2), 93-117.

Aktaş, R., Doğanay, M. M., Gökmen, Y., Gazibey, Y. ve Türen, U. (2015). *Sayısal karar verme yöntemleri*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Aktaş, R., Doğanay, M. M., Gökmen, Y., Gazibey, Y. ve Türen, U. (2015). *Sayısal karar verme yöntemleri***,** Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Akyürek Çağdaş E, Sawalha R.& Ide S., (2015). *Factors affectıng the decısıon makıng process ın healthcare ınstıtutıons*, Electronic Business Journal, 14 (10),

Aladağ, Z. (2011). *Karar teorisi*. Kocaeli Üniversitesi. Erişim Tarihi: 04.04.2024, Erişim Adresi: http://dspace.kocaeli.edu.tr:8080/xmlui/handle/11493/18915

Alamri, F.S., Saeed, M.H. & Saeed, M. (2024). *A hybrid entropy-based economic evaluation of hydrogen generation techniques using multi-criteria decision making.* International Journal of Hydrogen Energy*,* (49). 711-723.

Alharthi, H., Sultana, N., Al-Amoudi, A., & Basudan, A. (2015). *An analytic hierarchy process–based method to rank the critical success factors of implementing a pharmacy barcode system.* Perspectives in health information management, 12(Winter).

Alinezhad, A., Khalili, J., Alinezhad, A., & Khalili, J. (2019). *Dematel method. new methods and applications in multiple attribute decision making* (Madm), 103-108. ISBN: 978-3-030-15008-2.

Al-Samarraie, H., & Hurmuzan, S. (2018). *A review of brainstorming techniques in higher education. thinking skills and creativity,* 27, 78-91.

Altan S., (2020). *Karar alma sürecinde duyguların rolü ve etkileri,* Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 6 (2), 52-65, Doi:uiibd.8394 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1443700, E. Tarihi: 03.03.2024

Altın, M., ve Saracaloğlu, A. S. (2018). *Yaratıcı, eleştirel ve yansıtıcı düşünme: benzerlikler-farklılıklar.* Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi, 4(1), 1-9.

Altikulaç, A., ve Akhan, N. E. (2010). *8. sınıf inkılâp tarihi ve atatürkçülük dersinde yaratıcı drama yöntemi ve altı şapkalı düşünme tekniğinin kullanılmasının öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi.* Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), 225-247.

Alves, F. G. (2020). *Phillips 66 strategy as an active methodology ın legal education at college*. Visões Sobre Ensino E Educação, 671-675.

Amaral, T. M., & Costa, A. P. (2014). *Improving decision-making and management of hospital resources: An application of the promethee II method in an emergency department,* Operations Research for Health Care, 3(1), 1-6. https://doi.org/10.1016/j.orhc.2013.10.002

Amirghodsi, S., Naeini, A. B., & Makui, A. (2020). *An integrated delphi-dematel-electre method on gray numbers to rank technology providers, I*EEE Transactions on Engineering Management, 69(4), 1348-1364. Aug. 2022, doi: 10.1109/TEM.2020.2980127.

Anastasiou, L. G. C.& Alves, L. P. (2003). *Processos de ensinagem na universidade:* Pressupostos Para As Estratégias De Trabalho Em Aula. Joinville: Univille.

Appiah, P., Rosenman, M., & Sturgul, J. (1990). *Introduction to pareto optimal mine planning*. International Journal of Mining and Geological Engineering, 8, 348-356. https://doi.org/10.1007/BF00920646.

Arısoy, E. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemleri promethee", Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Arnold, B., & Press, S. (1989). *Bayesian estimation and prediction for pareto data.* Journal of the American Statistical Association, 84, 1079-1084. https://doi.org/10.1080/01621459.1989.10478875.

Arslan, R. (2018). Çok kriterli karar verme yöntemlerinin karşılaştırılması ve bütünleştirilmesi: OECD verileri üzerine bir uygulama. https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/234838.

Arslankaya S. ve Göraltay, K. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemlerinde güncel yaklaşımlar, İksad Yayınevi.

Arslankaya S. ve Göraltay, K. (2019). Çok kriterli karar verme yöntemlerinde güncel yaklaşımlar, İksad Yayınevi.

Ashby, W. R., & Pierce, J. R. (1957). *An ıntroduction to cybernetics.* Physics Today, 10(7), 34-36. doi:10.1063/1.3060436.

Aumann's, R., & Schelling's, T. (2005). *Contributions to game theory: analyses of conflict and cooperation.* Information on the Bank of Sweden Prize Economic Sciences in Memory of Alfred Nobel, Stockholm.

Aydın Ü ve Ağan B, (2016). *Rasyonel olmayan kararların finansal yatırım tercihleri üzerindeki etkisi: davranışsal finans çerçevesinde bir uygulama,* Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12 (2), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/528751, E. Tarihi:18.03.2024.

Azimova, M. B. (2021). *The role of modern pedagogical technologies in the formation of managerial activity of students.* World Bulletin of Social Sciences, 4(11), 54-56.

Babacan, A. (2020). *Karar verme teknikleri yönüyle performans ölçüm yöntemleri*, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi (Sos güz), (2) (Özel Sayı), 20-29.

Babalola, M. A. (2015). *A multi-criteria decision analysis of waste treatment options for food and biodegradable waste management in japan. environments*, 2, 471-488, Erişim, 23.09.2017.

Badri MA.(1999). *Combining the analytic hierarchy process and goal programming for global facility location-allocation proble.* International Journal of Production Economics, 62(3),237-248

Badri, A., Nadeau, S., & Gbodossou, A. (2012). *Proposal of a risk-factor-based analytical approach for integrating occupational health and safety into project risk evaluation.* Accident Analysis & Prevention, 48, 223-234.

Bahar, M., Ries, M., & Kost'al, K. (2023). *Blockchain suitability: a decision-making flowchart and web.* International Symposium Elmar, 141-145. https://doi.org/10.1109/Elmar 59410.2023.10253902.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: an ANP application,* Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4.

Bahurmoz, A. M. (2006). *A strategic model for safety during the hajj pilgrimage: An ANP application*, Journal of Systems Science and Systems Engineering, 15, 201-216. https://doi.org/10.1007/s11518-006-5008-4

Balcı, M. N., Yıldırım, B., & Dag, S. (2015). *Analysis of frictional contacts with heat generation considering temperature dependent properties,* International Journal of Mechanical Sciences, 101, 59-69. https://doi.org/10.1016/j.ijmecsci.2015.07.015.

Bali, Ö.,(2013), *Bulanık boyut analizi ve bulanık vıkor ile bir çnkv modeli: personel seçimi problemi,* Kho Bilim Dergisi, 23(2), 125-149.

Ballı, S., Karasulu, B., ve Korukoğlu, S. (2007). *En uygun otomobil seçimi problemi için bir bulanik promethee yöntemi uygulaması,.* Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 22(1), 139-147.

Basar, T. (2010). *Lecture notes on non-cooperative game theory.* Game Theory Module of the Graduate Program in Network Mathematics, 3-6.

Baskiewicz, N. (2013). *Pareto-lorenz analysis as a tool for performance management of the production process for furniture companies*. Annals of Warsaw University of Life Sciences-SGGW. Forestry and Wood Technology, 82.

Baş, M.,ve Çakmak, Z. (2012). *Determining the financial failure in enterprises using grey relational analysis and logistic regression analysis & an application.* Anadolu University Journal of Social Sciences, 12(3),63-82. http://www.anadolu.edu.tr/ ergiler/sosyal_bilimler/pdf/2012_3/2012-03-05.pdf

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410.

Bayazıt, O. (2006). *Use of analytic network process in vendor selection decisions, benchmarking*: An International Journal, 13(5), 566-579. https://doi.org/10.1108/14635770610690410

Bazzazi, A. A., Osanloo, M., & Karimi, B. (2011). *Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods*: *application of modified vıkor method.* Expert Systems with Applications, 38(3), 2550-2556. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.08.043

Beach L. Roy. (1992). *Image theory: personal and organizational decisions, decision making ın action:models and methods,* (Editors: Gary A. Klein, Judith Orasanu, Roberta Calderwood, Caroline E. Zsambok), Ablex Publıshıng Corporatİon Norwood, New Jersey, 148-158,

Bedir, N., ve Eren, T. (2015). *Ahp-promethee yöntemleri entegrasyonu ile personel seçim problemi: perakende sektöründe bir uygulama.* Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 4(4), 46-58.

Behzadian, M., Otaghsara, S. K., Yazdani, M., & Ignatius, J. (2012), *A state-of the-art survey of topsıs applications*. Expert Systems with Applications, 39(17), 13051-13069. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.056.

Bekaroo, G., & Warren, P. (2016). *Self-Tuning Flowcharts: A priority-based approach to optimize diagnostic flowcharts,* 2016 IEEE International Conference on Emerging Technologies and Innovative Business Practices for the Transformation of Societies, 279-285. https://doi.org/10.1109/Emergıtech.2016.7737352.

Belton, V., & Stewart, T. (2002). *Multiple criteria decision analysis: an integrated approach,* Springer Science & Business Media. Springer Science & Business Media, 2002 ISBN 079237505X, 9780792375050 https://books.google.com.tr/books?id=mxNsRnNkL

Benayoun, R., Roy,& B., Sussman, B., (1966). *"Electre: a méthod to guide the selection in the présence of multiple points of view,"* Sema-Metra Int., Direction Scientifique, Note de travail, 49, [Online]. Available:https://www.mendeley.com/catalogue/87af3aa5-322e-36f6-bd45- 2014c8e3d4cd/.

Besant, H. (2016). *The journey of brainstorming*. Journal of Transformational Innovation, 2(1), 1-7.

Bhaskar, V., ve Lavanya, G. (2010). *Equivalent single-queue–single-server model for a pentium processor,* Applied Mathematical Modelling, 34(9), 2531-2545. https://doi.org/10.1016/j.apm.2009.11.018

Biard T, Mauff A. Le, Bigand M. & Bourey Jean-P. (2015). *Separation of decision modeling from business process modeling using new "decision model and notation"* (dmn) for automating operational decision-making, Risks and Resilience of Collaborative Networks, 489–496 https://link.springer.com/chapter/ E.Tarihi:12.02.2024.

Birsen, B. (2022). Hizmet sektöründe bekleme hattı sistemlerinin iyileştirilmesine yönelik simülasyon uygulaması: Bir banka şubesi örneği. https://hdl.handle.net/11499/45437.

Bodur, K. (2018). *Writing by putting on Edward De Bono's six thinking hats: critical thinking in writing.* Rumeli Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, (13), 138-149.

Bono, E. De (1981). *Six thinking hats*, Penguin Canada.

Bostancı, B., Yılmaz Bakır, N., Doğan, U. ve Koçak Güngör, M. (2017). *Bulanık karar verme teknikleri ile cbs destekli konut memnuniyeti araştırması.* Gazi Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, 32 (4), 1193-1207.

Bouyssou, D., Marchant, T., Pirlot, M., Perny, P., Tsoukiàs, A.& Vincke, P, (2000). *Evaluation and decision model: a critical perspective,* Kluwer Academic Publishers, Dordrecht (2000). Springer Science & Business Media, ISBN 0792372506, 9780792372509 https://books.google.com.tr/books?id=W5s8zQ0vhcUC

Bowers, C. A., Braun, C. C., & Morgan, B. B., Jr. (1997). *Team workload: ıts meaning and measurement*. In M. T. Brannick, E. Salas, & C. Prince (Eds.), *Team performance assessment and measurement: Theory, methods, and applications,* 85-108, Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Boyraz E. (2021). *Karar vermeye giriş, karar vericinin el kitabı yöneticiler için karar verme teknikleri ve örnek problem çözümleri*, (Ed. A. Tüzemen ve E. Aslan.), Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar, Ankara.

Boyraz, E., (2021). *Nitel karar verme teknikleri,* A. Tüzemen ve A. Aslan (Ed.), Karar Vericinin El Kitabı Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri ve Örnek Problem Çözümleri İçinde 27-75, Seçkin Yayınları: Ankara.

Brams, S. J. (1993). *Theory of moves*. American Scientist, 81(6), 562-570.

Brans, J. P., & De Smet, Y. (2016). *Promethee methods. multiple criteria decision analysis: state of the art surveys,* 187-219. ISBN:978-1-4939-3093-7 https://link.springer.com/chapter/10.1007/978

Brans, J. P., Mareschal, B., Figueira, J., & Greco, S. (2005). *Multiple criteria decision analysis*: state of the art surveys. New York, USA: Springer Science+ Business Media, Inc, 163-196.

Brans, J. P., Vincke, P., & Mareschal, B. (1986). *How to select and how to rank projects: the promethee method,* European journal of operational research, 24(2), 228-238. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86)90044-5

Brooke, J., & Duncan, K. (1980). *An experimental study of flowcharts as an aid to identification of procedural faults,* Ergonomics, 23, 387-399. https://doi.org/10.1080/00140138008924752.

Brown, J., & Isaacs, D. (2005). *The world cafe*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.

Brown, J., & Isaacs, D. (2010). *The world café: shaping our futures through conversations that matter.* San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.

Brunsson, N. (2007). *The consequences of decision-making.* Oxford University Press. ISBN 9780199206285 https://books.google.com.tr/books?id= E.Tarihi:22.02.2024.

Brusco, M. (2017). *Partitioning methods for pruning the Pareto set with application to multiobjective allocation of a cross-trained workforce.* Comput. Ind. Eng., 111, 29-38. https://doi.org/10.1016/j.cie.2017.06.035.

Bulut Y. ve Aslan Muhammed M. (2022). Yönetimde karar verme süreçlerine ilişkin bir öneri: kurumsal *kaynak planlaması (erp),* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, ISSN: 2149-1658, 9 (2), 1260-1270, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/ E.Tarihi:22.03.2024.

Büyüközkan, G., & Çifçi, G. (2012). *A novel hybrid mcdm approach based on fuzzy dematel, fuzzy anp and fuzzy topsıs to evaluate green suppliers.* Expert Systems with Applications, 39(3), 3000-3011. https://doi.org/10.1016/j. eswa.2011.08.162.

Byron, K. (2012). *Creative reflections on brainstorming*. London Review of Education. 10(2), 201-213.

Bzaazzi, A.A., Osanloo, M., & Karimi B., (2011). Deriving preference order of open pit mines equipment through madm methods: application of modified vıkor method Expert Syst. Appl., 38 (3), 2550-2556. https://doi. org/10.1016/j.eswa.2010.08.043.

Can, H., Tuncer, D. ve Ayhan, D.Y. (2004). *Genel işletmecilik bilgileri,* Siyasal Kitabevi.

Can, H., Tuncer, D. ve Ayhan, D.Y.(2004). *Genel işletmecilik bilgileri,* Siyasal Kitabevi.

Can, U., & Çakır, T. (2023). *Yabancı dil olarak türkçe öğretiminde konuşma becerisi üzerine bir uygulama:* Phillips 66 Tekniği. Electronic Turkish Studies, 18(4), 1421-1445.

Čančer, V. (2012). *Criteria weighting by using the 5ws & h technique.* 3, 41-48. https://doi.org/10.2478/v10305-012-0011-3.

Canedo, M.M.L.C. &Almeida, A.T., (2008). *Electronic government: a multi-criterion approach to prioritizing by integrating balanced scorecard methodology indicators,* Brazilian Journal of Operations & Production Management 1 49–71. https://bjopm.org.br/bjopm/article/view/ BJV52N2_2008_P3.

Cano, E., Moguerza, J., & Redchuk, A. (2012). *Pareto analysis with r.* 91-100.

Cantrill, J.A., Sibbald, B., & Buetow, S. (1996). *The use of delphi and nominal group technique in health services research.* International Journal of Pharmacy Practice, 4(2), 67-74.

Cervone, H. (2009). *Applied digital library project management: using pareto analysis to determine task importance rankings.* OCLC Syst. Serv., 25, 76-81. https://doi.org/10.1108/10650750910961875.

Chalifaux, A., & Baird, J. (1999). *Reliability centered maintenance* (RCM) Guide. National Technical Information Service, Springfield, VA.

Chang, B., Chang, C.W., & Wu, C.H. (2011). *Fuzzy dematel method for developing supplier selection criteria,* Expert systems with Applications, 38(3), 1850-1858. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2010.07.114

Chang, C. L. (2010). *A modified vıkor method for multiple criteria analysis*. Environmental monitoring and assessment, 168, 339-344.

Chang, C. L., & Lin, Y. T. (2014). *Using the vıkor method to evaluate the design of a water quality monitoring network in a watershed,.* International Journal of Environmental Science and Technology, 11, 303-310. https://doi.org/10.1007/s13762-013-0195-2.

Chang, W. L., & Chen, S. T. (2015). *The impact of world café on entrepreneurial strategic planning capability.* Journal of Business Research, 68(6), 1283-1290.

Chatterjee P., Athawale V.M. & Chakraborty S. (2009) *Selection of materials using compromise ranking and outranking methods. materials and design*, 30(10),4043- 4053.

Chauhan, A., & Vaish, R. (2012). *A comparative study on material selection for micro-electromechanical systems,* Materials & Design, 41, 177-181. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.04.037.

Chen, C. T. (2000). *Extensions of the topsıs for group decision-making under fuzzy environment*. Fuzzy sets and systems, 114(1), 1-9.

Chen, J. (2022). *Nash equilibrium: how it works in game theory, examples, plus prisoner's dilemma*.

Cheng, S., Chan, C. W., & Huang, G. H. (2002). *Using multiple criteria decision analysis for supporting decisions of solid waste management.* Journal of Environmental Science and Health, Part A, 37(6), 975-990.

Chiang, K. T., & Chang, F. P. (2006). *Optimization of the wedm process of particle-reinforced material with multiple performance characteristics using grey relational analysis.* Journal of Materials Processing Technology, 180(1-3), 96-101. https://doi.org/10.1016/j.jmatprotec.2006.05.008Get

Chung, S., Won, D., Baeg, S., & Park, S. (2009). *Service-oriented reverse reengineering: 5W1H model-driven re-documentation and candidate services identification*. 2009 IEEE International Conference on Service-Oriented Computing and Applications (SOCA), 1-6. https://doi.org/10.1109/SOCA.2009.5410445.

Cinelli M, Kadzinski M, Gonzalez M, & Słowinski R(2020). *How to support the application of multiple criteria decision analysis? let us start with a comprehensive taxonomy,* Omega, (96), 102261, https://doi.org/10.1016/j.omega, 102261, https://www.sciencedirect.com/science/article E.Tarihi: 07.03.2024./

Clary, R., Wandersee, J. (2010). *Fishbone diagrams: organize reading content with a "bare bones" strategy,* Science Scope, 33 (9), 31-37.

Coccia, M. (2018). *The Fishbone diagram to identify, systematize and analyze the sources of general purpose Technologies,* Journal of Social and Administrative Sciences, 4(4), 291-303.

Coccia, M. (2020). *Fishbone diagram for technological analysis and foresight*. International Journal of Foresight and Innovation Policy, 14(2-4), 225-247.

Cook, C., & Gonzales, H. (2016). *Australian individual decision styles, intuitive and rational decision making in business.* International Proceeding of Economics Development and Research, 86, 93-100. https://researchportal.murdoch.edu.au/esploro/outputs/journalArticle/, E.Tarihi: 08.01.2024.

Corrente, S., Figueira, J. R., & Greco, S. (2014). *The smaa-promethee method.* European Journal of Operational Research, 239(2), 514-522. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2014.05.026.

Corrente, S., Greco, S., & Slowi´nski, R., (2013). *"Multiple criteria hierarchy process with electre and promethee,*" Omega (United Kingdom), 41, (5), 820-846, https://doi.org/10.1016/j.omega.2012.10.009.

Costa, N., & Lourenço, J. (2016). *Responses' prediction standard error analysis in pareto solutions*, 108, 10007. https://doi.org/10.1051/Matecconf/.

Coşkun, Ü. (2020). *Karar ve karar verme süreci*, Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, (53), 1181–1191.

Coşkun, Ü. (2020). *Karar ve karar verme süreci*, Ulakbilge Soyal Bilimler Dergisi, 53, 1181-1191.

Craft, R. C., & Leake, C. (2002). *The Pareto principle in organizational decision making,* Management Decision, *40*(8), 729-733.

Cravener, T., Roush, W., & Jordán, H. (1993). *Pareto assessment of quality control in poultry processing plants,* The Journal of Applied Poultry Research, 2, 297-302. https://doi.org/10.1093/JAPR/2.3.297.

Crichton M.T., Flin R. & Rattray W. A.R. (2000). *Training decision makers - tactical decision games, journal of contingencies and crisis management,* Blackwell Publishers Ltd, 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JF, UK and 8 (4), 350 Main Street, Malden, MA 02148, USA. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/ E.Tarihi: 11.02.2024.

Çakan, S., ve Tutar, H. (2019). *Aile işletmelerinde strateji belirleme: bir durum çalışması.* Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(2), 631-650.

Çakır, M. (2020). Örgütlerde iletişim sorunlarının saptanması ve çözümü için kullanılabilecek teknikler üzerine bir inceleme, İşletme Araştırmaları Dergisi, 12(1), 973-989.

Çelikten M., Gılıç F., Çelikten Y. ve Yıldırım A. (2019). İşletme yönetiminde karar verme süreci: *bitmeyen bir tartışma,* Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-"Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 581-592" Derleme/ Doi I:10.17860/mersinefd.596817, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-E.Tarihi:18.02.2024.

Çetinceli, K., Ömürbek, V., ve Aksoy, E. (2018). *Finansal kurumların modifiye edilmiş dijital mantık (mdl) temelli gri ilişkisel analiz ile performans değerlendirmesi.* Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 23(2), 425-438.

Çetinoğlu T., Kurnaz N. ve Şen Y. (2011). *Kurumsal kaynak planlaması: yönetsel karar verme açısından cp group uygulaması,* Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, (30), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/55706, E.Tarihi:14.03.2024.

Çiçekdağı C. (2024). *Doğru düşünme, doğru karar verme ve mantık eğitimi,* Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi, Kaygı, 23 (1), 20-67, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/3389217, E. Tarihi:14.04.2024.

Çiftçi, M., ve Öztürk, U. C. (2014). *Kollektif bilgi üretiminde reformsal bir yaklaşım olarak world cafe tekniği,* Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi, 6(1), 45-53.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım*, Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dağdeviren M., Eraslan E., Kurt M. ve Dizdar, E.N. (2005). *Tedarikçi seçimi problemine analitik ağ süreci ile alternatif bir yaklaşım,* Teknoloji Dergisi, 8(2), 115-122.

Dalala R S., Bonaccio S., (2010). *What types of advice do decision-makers prefer?* Organizational Behavior and Human Decision Processes (112) 11-23.

Dalbudak, E., ve Rençber, Ö. F. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemleri üzerine literatür incelemesi. Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-17. https://doi.org/10.55769/gauniibf.1068692

Dalton, J., & Dalton, J. (2019). *Brainstorming. great big agile: an os for agile leaders,* 139-141.

Darko, A., Chan, A. P. C., Ameyaw, E. E., Owusu, E. K., Pärn, E., & Edwards, D. J. (2019). *Review of application of analytic hierarchy process (AHP) in construction,* International journal of construction management, 19(5), 436-452. https://doi.org/10.1080/15623599.2018.1452098

Dayan, S. (2015*). Çok kriterli karar verme tekniklerine dayalı hisse senedi seçimi: promethee üzerine bir uygulama* (Master›s thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/552740

De Almeida, A. T., Cavalcante, C. A. V., Alencar, M. H., Ferreira, R. J., De Almeida-Filho, A. T. & Garcez, T. V. (2015). *Multicriteria and multiobjective models for risk, reliability and maintenance decision analysis,* Springer. eBook ISBN 978-3-319-17969-8 https://doi.org/10.1007/978-3-319-17969-8

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the TOPSIS method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

de Farias Aires, R. F., & Ferreira, L. (2019). *A new approach to avoid rank reversal cases in the topsıs method,* Computers & Industrial Engineering, 132, 84-97.

De Keyser W & Peeters P (1996) *A note on the use of promethee multicriteria methods,* Eur J Oper Res 89(3):457–461, https://doi.org/10.1016/0377-2217(94)00307-6.

Deepa Nair, K., & Gopal, R. (2011). *Advocating different paradigms: relevance of workplace creativity*. SIES Journal of Management, 7(2).

DeIbecq, A.L. Van de Ven, A.H. & Gustafsori, D.H. (1975). G*roup techniques for program planning, glenview*, III: Scott Foresrnan and Company, 1975. s.97.

Demir, G & Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri,* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Demir, G ve Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri*, Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Demir, G. & Kartal, M. (2020). *Güncel çok kriterli karar verme teknikleri,* Ankara: Akademisyen Kitabevi.

Demirci, A. (2023). Çok kriterli karar verme teknikleri ile tesis yeri seçimi. Lojistik Dergisi, 20 (57), 43-61.

Dias, L. C., & Mousseau, V. (2006). *Inferring electre's veto-related parameters from outranking example,* European Journal of Operational Research, 170(1), 172–191. https://doi:10.1016/j.ejor.2004.07.044

Dillon Stuart M. (1998). *Descriptive decision making: comparing theory with practice,* Proceedings of 33rd ORSNZ Conference, University of Auckland, New Zealand.

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis* Volume I. Edward Elgar Publishing. doi:10.4337/9781785366642.00124

Dimand, R. W., & Yahia, K. (2016). John Forbes Nash Jr (1928–2015). *In handbook on the history of economic analysis volume I*. Edward Elgar Publishing.

Dimkovska S. (2016). *Adoption of non-programmed decisions in the market uncertainty in the Republic of Macedonia,* MEST Journal, DOI 10.12709/mest.04.04.02.04 https://www.meste.org/mest/Archive/MEST, E.Tarihi:22.03.2024.

Doğan H, (2014), Çağdaş kariyer karar verme yaklaşım ve modellerinin incelenmesi, Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4(6), https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/ E.Tarihi:11.03.2024.

Doğan M. (1985). İşletmelerde karar verme teknikleri, Bilgehan Basımevi, İzmir.

Doğan, H. (2021), *"Spor işletmeciliği yönetiminde sayısal karar yöntemleri ve uygulamaları*", Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 1-15. https://doi.org/10.53092/duiibfd.840561

Doğan, H. (2021), *Spor işletmeciliği yönetiminde sayısal karar yöntemleri ve uygulamaları*, Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 11(21), 1-15. https://doi.org/10.53092/duiibfd.840561 E. Tarihi: 12.02.2024.

Doyle, J., & Thomason, R. (1999). *Background to qualitative decision theory.* AI Mag., 20, 55-68. https://doi.org/10.1609/aimag.v20i2.1456.

Drucker Peter F.(2001). *Etkin karar*, Harward Business Review, BZD Yayın Hizmetleri, Eylül 2001, İstanbul.

Dunham, R.B. (1998). *Nominal group technique: a users' guide. Madison*: Wisconsin School of Business, 1-5.

Duran, C. ve Çetindere, Ö. G. A. (2012). *Konfeksiyon sanayiinde faaliyet gösteren bir işletmede istatistiksel proses kontrol teknikleri ile ürün hatalarının analiz edilmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 21(2), 233-254.

Dutta, P. K. (1999). *Strategies and games: theory and practice*. MIT press.
E. Tarihi: 13.04.2024.

Ebrahimnejad, S., Mousavi, S., Tavakkoli-Moghaddam, R., & Heydar, M. (2012). *Evaluating high risks in large-scale projects using an extended vıkor method under a fuzzy environment,* International journal of industrial engineering computations, 3(3), 463-476. DOI: 10.5267/j.ijiec.2011.12.001

Ejimabo Nichodemus O, (2015).*The ınfluence of decision making in organizational leadership and management activities,* Journal Entrepreneurship &Organization Management (4) 138. Doi:10.4172/2169-026X.1000138, https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/55304816/ E. Tarihi; 11.02. 2024.

Eliashberg, J. (1986). *Arbitrating a dispute: a decision analytic approach.* Management Science, 32, 963-974. https://doi.org/10.1287/MNSC.32.8.963.

Ensmenger, N. (2016). *The multiple meanings of a flowchart. ınformation & culture*: A Journal of History, 51, 321-351. https://doi.org/10.7560/IC51302.

Eren E.(2008). *Yönetim ve organizasyon(çağdaş ve küresel yaklaşımlar),* Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.,

Eren E., (2008).*Yönetim ve organizasyon (çağdaş ve küresel yaklaşımlar)*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Eric, R. (1989). *Games and Information: an Introduction to game theory*, 2004-04-01)[2009-12-01]. http://www. ebookee, net/Games-and-Information- Erlang, A.K. (1917). *The theory of probabilities and telephone conversations,* https://doi.org/10.11540/jsiamt.18.4_507

Erlang, K. (1918). "The Solution of Some Problems in the Theory of Probabilities of Significance in Automatic Telephone Exchanges" (1918). https://doi.org/10.11540/bjsiam.9.2_104

Eroğlu, E., Yıldırım, B., Yıldırım, B. F., Özdemir, M., ve Özdemir, M. (2014). Çok kriterli karar vermede "oreste" yöntemi ve personel seçiminde uygulanması, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme İktisadı Enstitüsü Yönetim Dergisi, 25(76).

Erşen, A. (2015). *Kuyruk modelleri analizi ve bir uygulama* (Doctoral dissertation, Anadolu University (Turkey) Document ID (Org No.): 28639527.

Esen, H. (2023). *Analytical hierarchy process problem solution*. In Analytic Hierarchy Process-Models, Methods, Concepts, and Applications. IntechOpen.

Evans, N. (2012). *Destroying collaboration and knowledge sharing in the workplace: a reverse brainstorming approach*. Knowledge Management Research & Practice, 10, 175-187.

Evans, N. J., Hawkins, G. E., & Brown, S. D. (2020). *The role of passing time in decision-making.* Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition, 46(2), 316-326. https://doi.org/10.1037/xlm0000725, https://psycnet.apa.org/record/2019-31851-001, E.Tarihi:28.03.2024.

Evrensel Gazetesi, 10 Şubat 2017, https://www.evrensel.net/haber/307640/titanic-neden-batti, E.Tarihi; 10.02. 2024

Feng YJ, Lu &H, Bi K (2004). *An ahp/dea method for measurement of the efficiency of R&D management activities in universities,* International Transactions in Operational Research, 11(2),181-191

Feng, B., Hourdos, J., & Michalopoulos, P. G. (2006). Improving *Minnesota's stratified ramp control strategy,* Transportation research record, 1959(1), 77-83. https://doi.org/10.1177/0361198106195900

Feng, C. M., & Wang, R. T. (2000). *Performance evaluation for airlines including the consideration of financial ratios,* Journal of Air Transport Management, 6(3), 133-142. https://doi.org/10.1016/S0969-6997(00)00003-X

Ferragud, X., Durá, J., Sanchís, J., & Martínez, M. (2008). *A new graphical visualization of n-dimensional Pareto front for decision-making in multiobjective optimization*. Inf. Sci., 178, 3908-3924. https://doi.org/10.1016/J.INS.2008.06.010.

Ferstl, O. (1978). *Flowcharting by stepwise refinement.* Acm Sıgplan Notices, 13, 34-42. https://doi.org/10.1145/953428.953432.

Fiala, P., & Jablonsky, J. (2001). *Performance analysis of network production system by anp approach,* In Proceeding of the Sixth International Symposium on the AHP, ISAHP, 101-103.

Fiestras-Janeiro, M. G., García-Jurado, I., & Mosquera, M. A. (2011). *Cooperative games and cost allocation problems*, Top, 19, 1-22. DOI 10.1007/s11750-011-02001 From https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/

Figueira, J. R., Mousseau, V., & Roy, B. (2016). *Electre methods. multiple criteria decision analysis:* State of the art surveys, 155-185. ISBN: 978-1-4939-3093-7 https://citations.springernature.com/item?doi=10.10

Forgionne, G., & Newman, J. (2007). *An experiment on the effectiveness of creativity enhancing decision-making support systems.* Decis. Support Syst., 42, 2126-2136. https://doi.org/10.1016/j.dss.2006.05.009.

Fouché, C., & Light, G. (2011). *An ınvitation to dialogue. qualitative social work: research and practice*, 10(1), 28–48. doi:10.1177/1473325010376016

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees,* European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frini, A., Guitouni, A., & Martel, J. M. (2012). *A general decomposition approach for multi-criteria decision trees*, European Journal of Operational Research, 220(2), 452-460. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2012.01.032

Frohwein, H. I., & Lambert, J. H. (2000). *Risk of extreme events in multiobjective decision trees part 1. severe events,* Risk Analysis, 20(1), 113-124.

Fu, K., Murphy, J., Yang, M., Otto, K., Jensen, D., & Wood, K. (2015). *Design-by-analogy: experimental evaluation of a functional analogy search methodology for concept generation improvement.* Research in Engineering Design, 26, 77-95.

Fudenberg, D. & Tirole J. (1991), *Game theory*, The MIT Press: Massachusetts, London. England.

Fülöp J., (2005). *Introduction to decision making methods,* (place of publication not specified), 2005.

Gabus, A., & Fontela, E. J. B. G. R. C. (1972). *World problems, an invitation to further thought within the framework of demate,* Battelle Geneva Research Center, Geneva, Switzerland, 1(8), 12-14.

Gallagher, M., Hares, T., Spencer, J., Bradshaw, C., & Webb, I. (1993). *The nominal group technique: a research tool for general practice? family practice,* 10(1), 76–81. doi:10.1093/fampra/10.1.76

García-Melón, M., Ferris-Onate, J., Aznar-Bellver, J., Aragonés-Beltran, P., & Poveda-Bautista, R. (2008). *Farmland appraisal based on the analytic network process*, Journal of Global Optimization, 42, 143-155. https://doi.org/10.1007/s10898-007-9235-0

Gavade, R. K. (2014). *Multi-criteria decision making: an overview of different selection problems and methods,* International Journal of Computer Science and Information Technologies, 5(4), 5643-5646.

Geilen, M., Basten, T., Theelen, B., & Otten, R. (2005). *An algebra of pareto points. fifth ınternational conference on application of concurrency to system design* (Acsd'05), 88-97. Https://Doi.Org/10.1109/Acsd.2005.2.

Gencel, U., & Gencel, İ.E. (2018). *Teaching tax law: undergraduates' thoughts regarding the ımplementation of six thinking hats technique.* International Journal of Financial Research, 9, 31-38.

Genç S. Y., ve Kadah H., (2018). *Oyun teorisi ve nash'in denge stratejisi,* Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 14(1). 419-440.

Genç, T., ve Dinçer, S. E. (2013). *Visual analysis for multi criteria decision problems by promethee method and gaia plane: an application, determine*

the level of regional socio-economic development in Turkey, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. http://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/handle/trakya/710.

George Jennifer M.& Dane E. (2016). *Affect, emotion, and decision making, organizational behavior and human decision processes,* (136), https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2016.06.004, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/, E Tarihi: 10.02. 2024

Gerber, E. (2009). *Using improvisation to enhance the effectiveness of brainstorming*. In Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems (pp. 97-104).

Gılıç, F., Çelikten, M., Çelikten, Y., ve Yıldırım, A. (2019). *Karar verme süreci*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2), 581-592.

Giannoulis C,& Ishizaka A (2010) *A web-based decision support system with electre ıu for a personalised ranking of British universities,* Decision Support Syst 48(3), 488–497. https://doi.org/10.1016/j.dss.2009.06.008.

Gigerenzer G. & Gaissmaier W. (2011). *Heuristic decision making*, The Annual Review of Psychology is online at psych.annualreviews.org, (62), 451-482, doi:10.1146/annurev-psych-120709-145346, https://pure.mpg.de/rest/items/item_2099042_4/ E.Tarihi:18.03.2024.

Gilliams S, Raymaekers D, Muys B, &Van Orshoven J (2005) *Comparing multiple criteria decision methods to extend a geographical information system on afforestation*, Comput Electron Agric 49(1):142–158. doi:10.1016/j.compag.2005.02.011 https://doi.org/10.1016/j.compag.2005.02.011.

Girubha, R. J., & Vinodh, S. (2012). *Application of fuzzy vikor and environmental impact analysis for material selection of an automotive component,*Materials & Design, 37, 478-486. https://doi.org/10.1016/j.matdes.2012.01.022

Giz, D. (2003). *Oyun teorisi ve iktisadi uygulamaları,* Filiz Kitabevi, 11.

Gonzalez C., (2005). *Decision support for real-time, dynamic decision-making tasks*, Organizational Behavior and Human Decision Processes (96) 142-154, www.elsevier.com/locate/obhdp.

Gonzalez-Urango, H., Mu, E., Ujwary-Gil, A., & Florek-Paszkowska, A. (2024). *Analytic network process in economics, finance and management: contingency factors, current trends and further research*, Expert Systems with Applications, 237, 121415. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2023.121415

Gou, X., Xu, Z., & Liao, H. (2016). *Alternative queuing method for multiple criteria decision making with hybrid fuzzy and ranking information,* Information Sciences, 357, 144-160.

Govindan, K. & Jepsen, M. B. (2016). *Electre: a comprehensive literature review on methodologies and applications,* European Journal of Operational Research, 250(1), 1-29. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2015.07.019.

Göğüş, A. (2012). *Brainstorming and learning encyclopedia of the sciences of learning.* Springer484-488.

Göker, A. Z., ve Üçok, T. (2006). *Aile işletmeleri ve karar verme süreci, köklü aile işletmelerinde bir uygulama*. Aile İşletmeleri Kongresi, 45-57.

Grolleau J. & Tergny J. (1971). *Manuel de reference du programme electre II. document de travail 24,* Sema-Metra International, Direction Scientifique.

Grosfeld-Nir, A., Ronen, B., & Kozlovsky, N. (2007). *The Pareto managerial principle: when does it apply?*. International Journal of Production Research, 45, 2317-2325. https://doi.org/10.1080/00207540600818203.

Guessoum, M. A., Djiroun, R., & Boukhalfa, K. (2019). *Towards decisional natural language why-question recommendation approach in business intelligence context*. In 2019 International Conference on Networking and Advanced Systems (Icnas) (pp. 1-6). Ieee.

Gutierrez A, Boukrami E & Lumsden R. (2015). *Technological*, *organisational and environmental factors influencing managers' decision to adopt cloud computing in the UK*, Journal of Enterprise Information Management, 28, (6), 788-807, Emerald Group Publishing Limited,1741-0398, DOI 10.1108/JEIM-01-2015-0001, https://www.emerald.com/insight/content/ E.Tarihi:04.03.2024.

Güneş, F., Bayraklı, S., & Zaim, A. H. (2020). *Sinyalize bir kavşakta oluşan trafik akımının kuyruk teorisi ile performansının incelenmesi,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, (19), 56-65. https://doi.org/10.31590/ejosat.711094.

Güneş, M., & Umarusman, N. (2003). *Bir karar destek aracı bulanık hedef programlama ve yerel yönetimlerde vergi optimizasyonu uygulaması,* Review of Social, Economic & Business Studies, 2, 242-255.

Güngör, S. ve Özcan, U. (2022). *Karar kuramı ve karar verme,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 33 (1),

Güngör, S. ve Özcan, U. (2022). *Karar kuramı ve karar verme,* Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi, 33 (1), 119-125. https://doi.org/10.31590/ ejosat.1035682

Güngör, B., Arslan, B., Tufioğlu, Ö. S. Y., Kutlar, H. M., Demir, Ö., & Kaya, C. (2023). *Altı şapkalı düşünme tekniğinin kuramsal çerçevede incelenmesi*. Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies, 9(28), 69-80.

Habanik, J., Martosova, A., & Letkova, N. (2020). *The ımpact of managerial decision-making on employee motivation in manufacturing companies*. Journal of Competitiveness, 12(2), 38-0. https://Doi.org/10.7441/joc.2020.02.03, https://www.cjournal.cz/files/364.pdf,E.Tarihi: 09.03.2024.

Haimes, Y. Y., Li, D., & Tulsiani, V. (1990). *Multiobjective decision-tree analysis* 1. risk analysis, 10(1), 111-127.

Halaç, O. (1991). *Kantitatif karar verme teknikleri:* Yöneylem Araştırması, Evrim Yayınları, İstanbul.

Hamilton, A., & Finley, E. (2019). *Qualitative methods in implementation research:* An introduction. Psychiatry Research, 280. https://doi. org/10.1016/j.psychres.2019.112516.

Hanim, H., & Rahmadoni, J. (2020). *Determination of lecturer reception using analytical hierarchy process (ahp),* Journal of Applied Engineering and Technological Science (JAETS), 1(2), 136-141.

Haroun, H., A., A., Fattah, B., A., F. & Hasan, A., E., S. 2019. *Multi-criteria decision making for adaptive reuse of heritage buildings: aziza fahmy palace, alexandria, egypt*, Alexandria Engineering Journal, 58(2), 467-478.

Hart, S. (1992). *Games in extensive and strategic forms*. Handbook of game theory with economic applications, 1, 19-40.

Haşit, G. (2003). İşletme başarısında yönetsel yaratıcılığın rolü. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8, 1-11.

He, X. & Lv, C. (2023).*Toward personalized decision making for autonomous vehicles: a constrained multi-objective reinforcement learning technique*, Transportation Research, *156.*

Henrique, P., Albuquerque M., & Montenegro M.R. (2016). *Hromethee IV through kernel density estimation, communications in statistics- theory and methods,* 45,(18), 5355- 5362, DOI: 10.1080/03610926.2014.

Hodgetts Richard M., (1999). *Yönetim, teori, süreç ve uygulama*(Çev: C. Çetin ve E. Can Mutlu) Beta Yayım ve Dağıtım A.Ş., 2. Baskı,

Hodgkinson G. P. & Smith Eugene S. (2018). *The dynamics of intuition and analysis in managerial and organizational decision making*, Academy of Management Perspectives, 32 (4), 473-492, https://www.jstor.org/stable/10.2307/26586053, E.Tarihi: 08.04.2024.

Hokkanen J,&Salminen P (1997) *Locating a waste treatment facility by multicriteria analysis*, J Multi Criteria Decis Anal 6(3):175–184. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-1360(199705)6:3<175::AID-MCDA150>3.0.CO;2-%23

Hossen, J., Ahmad, N., & Ali, S. M. (2017). *An application of Pareto analysis and cause-and-effect diagram (Ced) to examine stoppage losses: a textile case from Bangladesh.* The journal of the textile institute, 108(11), 2013-2020.

http://pascal-francis.inist.fr/vibad/index.php?.

https://doi.org/10.1007/978-1-4614-3652-2_6.

https://medium.com/@k.ulgen90/makine-%c3%b6%c4%9frenimi-b%c3%b61%c3%bcm-5-karar-a%c4%9fa%c3%a7lar%c4%b1-c90bd7593010, (Erişim Tarihi: 25.04.2024).

https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/4-strategies-of-the-game-theory-explained/3825, (Erişim Tarihi: 21.04.2024).

https://www.iienstitu.com/blog/stratejik-karar-verme teknikleri. Erişim Tarihi: 02.04.2024.

Hugonnard, J. C., & Roy, B. (1982). *Le plan d'extension du metro en banlieue parisienne, un cas type d'application de l'analyse multicritère,* Les Cahiers Scientifiques du Transport/Scientific Papers in Transportation, 6. https://doi.org/10.46298/cst.11795

Hwang, C. L., & Yoon, K. (1981). *Multiple attribute decision making: methods and applications a state-of-the-art survey,* Springer Science & Business Media, 186, 58-191.

Ikeda, T., Okumura, A., & Muraki, K. (1998). *Information classification and navigation based on 5w1h of the target ınformation*, 571-577. https://doi.org/10.3115/980845.980940.

Ilie, G. & Ciocoiu, C. N. (2010). *Application of fishbone diagram to determine the risk of an event with multiple causes.* Management research and practice, 2(1), 1-20.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2011). *Selecting the best statistical distribution with promethee and gaia,* Comput Ind Eng 61(4), 958–969. https://doi.org/10.1016/j.cie.2011.06.008.

Ishizaka, A. & Nemery, P. (2013). *A multi-criteria group decision framework for partner grouping when sharing facilities,* Group Decision and Negotiation, 22, 773-799. https://doi.org/10.1007/s10726-012-9292-8.

Ivančić, V. (2014). *Improving the decision making process trough the pareto principle application*. Quality Management eJournal.

İmrek, M. K. (2003). *Yöneticiler için karar verme teknikleri,* İstanbul, Beta Basım.

Janet Chen, Su-I Lu, & Dan Vekhter. *Game theory,* Erişim Tarihi: 06.04.2024 https://cs.stanford.edu/people/eroberts/courses/soco.

Jia, C., & Yu, Y. (2013). *Using the 5w+1h model in reporting systematic literature review: a case study on software testing for cloud computing,* 13th International Conference on Quality Software, 222-229. https://doi.org/10.1109/QSIC.2013.13.

Jia, C., Cai, Y., Yu, Y., & Tse, T. (2016). *5W+1H pattern: A perspective of systematic mapping studies and a case study on cloud software testing*. J. Syst. Softw., 116, 206-219. https://doi.org/10.1016/j.jss.2015.01.058.

Kaempf G. L., Kleın G, Thordsen M. L., & Wolf S. (1996).Decision *Making in complex naval command-and-control environments, human factors*, 38(2), 220-231. researchgate.net/profile/Gary-Klein- publication/220457724_Decision_Making_in_Complex_Naval_Command-and-, E.Tarihi:08.02.2024.

Kahya, A.F. (2019). *Kuyruk modeli ile bekleme sürelerinin analizi ve işgücü planlaması*, Diş hekimliği hastanesinde bir uygulama.

Kaliszewski, I. (1993). *Quantitative pareto analysis and the principle of background computations*, 112-120. https://doi.org/10.1007/978-3-662-22587-5_9.

Kamal, M. M., Ziaee Bigdeli, A., Themistocleous, M., & Morabito, V. (2015). *Investigating factors influencing local government decision makers while adopting integration technologies* (IntTech). Information and management, 52(2), 135-150.

Karakaşoğlu, N. (2008). *Bulanık çok kriterli karar verme yöntemleri ve uygulama* (Master›s thesis). https://hdl.handle.net/11499/2963. E.Tarihi:02.03.2024.

Karmakar, P., & Chattopadhyay, K. N. (2024). *Six thinking hats: a educational technique to enhance cognitive abilities in education.* Asian Journal of Education and Social Studies, 50(1), 167-173.

Kasim, U., Erdiana, N., & Aulia, D. (2021). *The use of fishbone diagram technique to ımprove students' writing ability.* Proceedings of AICS-Social Sciences, 11, 191-197.

Kasman Prima Sari P.& Ali, H. (2022). *Literature review factors affecting decision making and career planning: environment, experıence and skill*, 3 (2), Dinasti International Journal of Digital Business Management file:///C:/Users/user/Downloads/1121-Article%20Text-2597-3-10-20220510.pdf, E.Tarihi:14.02.2024.

Kayhan, G, (2010). İnsan kaynakları performans değerlendirmesinde bulanık ahp / bulanık topsıs ile hibrit bir yapının oluşturulması ve bir uygulama, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü,

Keeley, P. (2021). *What ıs brainstorming?* Science and Children, 58(3), 14-15.

Keeney, R. L. (2012). *Value-focused brainstorming*. Decision Analysis, 9(4), 303-313.

Kelly, A. (2003). *Decision making using game theory: an introduction for managers*. Cambridge University Press.

Kendall, D. G. (1953). *Stochastic processes occurring in the theory of queues and their analysis by the method of the ımbedded markov chain*, The Annals of Mathematical Statistics, 24(3), 338–354. http://www.jstor.org/stable/2236285.

Kenichi, F., & Yoshihiro, N. (2002). *Study on function and failure analysis of snow melting machines,* Transactions of the Japan Society of Mechanical Engineers, 68(675), 3447-3445.

Khakheli M.&Morchiladze G. (2015). *Factors affecting decision making ın an organization,* International Journal of Management and Commerce Innovations ISSN 2348-7585 (Online) 3 (1), 425-428.

Khan, A. U., & Ali, Y. (2020). *Analytical hierarchy process (ahp) and analytic network process methods and their applications: a twenty year review from 2000-2019: ahp & anp techniques and their applications:* International Journal of the Analytic Hierarchy Process, 12(3), 369-459. https://doi.org/10.13033/ijahp.v12i3.822.

Khanorkar, Y., & Kane, P.V. (2023). S*elective inventory classification using abc classification, multi-criteria decision making techniques, and machine learning techniques, materials today:* Proceedings, *72,* doi:10. 1016/j.matpr.2022.09.298

Kheybari, S., Rezaie, F. M., & Farazmand, H. (2020). *Analytic network process: an overview of applications*, Applied mathematics and Computation, 367, 124780. https://doi.org/10.1016/j.amc.2019.124780.

Kıral E. (2015). *Yönetimde karar ve etik karar verme sorunsalı,* Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 73-89,http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/, https://dergipark.org.tr/tr/pub/aduefebder/issue/33904/375315, E.Tarihi:02.04.2024.

Kıral E., (2015). *Yönetimde karar ve etik karar verme sorunsalı*, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Dergisi, 6(2), 73-89, http://dergi.adu.edu.tr/egitimbilimleri/ E. Tarihi: 23.03.2024.

Kıranlı S. ve Ilgan A.(yılı belirtilmemiş). *Eğitim örgütlerinde karar verme sürecinde etik,* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,

https://www.researchgate.net/profile/Abdurrahman-Ilgan/publication/ E.Tarihi:01.03.2024.

Kırmızı, B. (2012). *Almanca derslerinde altı şapkalı drama tekniğinin öğrencilerin başarısına etkisi*. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(10).

Kim, K., Yoon, S., Lee, D., Jang, J., Oh, H., & Shin, D. (2022). *Study on prioritization of actions by classifying and quantifying cyber operational elements using 5w1h method*. IEEE Access, 10, 74765-74778. https://doi.org/10.1109/access.2022.3190530.

Knop, K., & Mielczarek, K. (2018). Using 5w-1h and 4m methods to analyse and solve the problem with the visual ınspection process - case study, 183, https://doi.org/10.1051/Matecconf/201818303006.

Kocaer, E. R., & Koruca, H. İ. (2024). *Simulation software development and workforce optimization for service systems: qs-sim software,* Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University, 39(1), 77-89. https://doi.org/10.17341/gazimmfd.1103685

Kocher Martin G. & Sutter M.(2006). *Time is money-time pressure, incentives, and the quality of decision-making,* Journal of Economic Behavior & Organization, 61 (3), https://doi.org/10.1016/j.jebo.2004.11.013, https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/, E. Tarihi: 14.04.2024.

Koçel, T. (2014). İşletme yöneticiliği, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş, 2014.

Koçel, T. (2014). İşletme yöneticiliği, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. 133-175.

Koçoğlu E. (2010). İşletmelerde yöneticilerin karar verme süreci ve bu süreçte bilişim sistemlerinin kullanımı: Ankara İli Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle, E.Tarihi:13.03.2024.

Koele, P. (1997). *Multıple attribute decision making: an introduction,* Sage University Paper Series on Quantitative Applications in the Social Sciences, 07-104, https://doi.org/10.1002/(SICI)1099.

Koltan Yılmaz, Ş. & Deveci Topal, A., (2022). *Analysis of awareness of academicians and graduate students about digital product copyrights with chi-squared automatic interaction detector,* Educ Inf Technol 27, 12743–12771. https://doi.org/ 10.1007/s10639-022.

Korkmaz, M., ve Güney, S., (2013) *Hastanelerde mali performansın incelenmesi: ümraniye araştırma ve uygulama hastanesi üzerine örnek bir uygulama,* Karadeniz Blacksea Chornoye More Dergisi, 17(17), 148-164.

Köksalan, M.M., Wallenius, J., & Zionts, S. (2011). *Multiple criteria decision making: from early history to the 21st century,* World Scientific. ISBN 9789814335591 https://books.google.com.tr/books?id=LqAw1539l_cC

Köse, E., Aplak, H., ve Kabak, M.,(2013), *Personel seçimi için gri sistem teori tabanlı bütünleşik bir yaklaşım,* Ege Akademik Bakış, 13(4), 461-471.

Krohn, G. (1983). *Flowcharts used for procedural ınstructions. human factors:* The Journal of Human Factors and Ergonomics Society, 25, 573-581. https://doi.org/10.1177/001872088302500511.

Kugler T, Kausel E E., & Martin G. K., (2012). *Are groups more rational than individuals? a review of interactive decision making in groups,* WIREs Cogn Sci2012, 3, 471-482, doi: 10.1002/wcs.1184, https://wires.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdfdirect/ E.Tarihi:19.03.2024.

Kung, C. Y., Yan, T. M., Chuang, S. C., & Wang, J. R. (2006). *Applying grey relational analysis to assess the relationship among service quality customer satisfaction and customer loyalty.* In 2006 IEEE Conference on Cybernetics and Intelligent Systems, 1-5, IEEE. DOI: 10.1109/ICCIS.2006.252323.

Kural, H., (2007). *Karar verme sürecinde oyun teorisi ve sektörel uygulamalar*. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ekonometri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Kuru Betül Ç. (2021). *Problem çözme yaklaşımının çeşitli kuramlar açısından değerlendirilmesi*, Alan yazın- CRES Journal 2(1), 50-58. http://dx.doi.org/10.22596/cresjournal.0201.50.5 https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/ E.Tarihi:16.03.2024.

Kuruüzüm, A. ve Atsan, N. (2001*), Analitik hiyerarşi yöntemi ve işletmecilik alanındaki uygulamaları*, Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 1, 83-105.

Kutlu Ö ve Özdemiray Sema M, (2016). *Politika transferine karar verme süreci,* Sayıştay Dergisi, (101) , https://dergipark.org.tr/en/download/article-

Kücü, H.(2007), *Promethee sıralama yöntemi ile personel seçimi ve bir işletmede uygulaması* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara. Document ID (Org No.): 2000367779.

Lai, H. H., Chen, C. H., Chen, Y. C., Yeh, J. W., & Lai, C. F. (2009). *Product design evaluation model of child car seat using gray relational analysis,.* Advanced Engineering Informatics, 23(2), 165-173. https://doi.org/10.1016/j.aei.2008.10.009

Lamba M. (2014). *Karar vermeyi etkileyen yapısal faktörler bakımından yönetim ve organizasyon teorilerinin incelenmesi,* KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16(27), ISSN:2147-7833,www.kmu.edu.tr file:///C:/Users/user/OneDrive/Masa%C3%BCst% E.Tarihi:14.02.2024.

LeBlanc, W. (1978). *Standardized flowcharts*, 4, 18-28. https://doi.org/10.1145/1110875.1110877.

Lehman, M. (2000). *Flowcharting made simple*. Journal of accountancy, 190, (77).

Lew, A. (1982). *On the emulation of flowcharts by decision tables.* Commun. ACM, 25, 895-905. https://doi.org/10.1145/358728.358739.

Lezki, Ş. (2016). *Kararın temelleri içinde işletmelerde karar verme teknikleri*, H. Durucasu, (Eds.), 3-25, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3355, Açıköğretim Fakültesi Yayını, 2210, https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/ISL408U/ E.Tarihi: 11.03.2024.

Lezki, Ş., (2016). İşletmelerde karar verme teknikleri, (Ed: H.Durucasu), T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3355, Açık Öğretim Fakültesi Yayını, 2210, https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/ISL408U/ E. Tarihi:12.03.2024.

Li, G., Yamaguchi, D. & Nagai, M. (2007). *Application of grey-based rough decision-making approach to suppliers selection*, Journal of Modelling in Management, 2, (2), 131-142. https://doi.org/10.1108/17465660710763416

Lifeng, G. (2006). *Pareto law in enterprise's management.* Journal of Wuhan Bioengineering Institute.

Lin, H.T. (2010). *Personnel selection using analytic network process and fuzzy data envelopment analysis approaches,* Computers and Industrial Engineering, 59 (4), 937-944. https://doi.org/10.1016/j.cie.2010.09.004

Lin, R., Ren, J., Liu, Y., Lee, C. K., Ji, P., Zhang, L., & Man, Y. (2021). *Sustainability prioritization of energy systems under hybrid information and missing information based on the improved grey relational analysis,* Sustainable Energy Technologies and Assessments, 47, 101543. https://doi.org/10.1016/j.seta.2021.101543.

Liu, H. C., Liu, L., Liu, N., & Mao, L. X. (2012). *Risk evaluation in failure mode and effects analysis with extended vikor method under fuzzy environment*, Expert Systems with Applications, 39(17), 12926-12934. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2012.05.031

Liu, H. C., Wu, J., & Li, P. (2013). *Assessment of health-care waste disposal methods using a vıkor-based fuzzy multi-criteria decision making method,* Waste management, 33(12), 2744-2751. https://doi.org/10.1016/j.wasman.2013.08.006.

Liu, P., & Wu, X. (2012). *A competency evaluation method of human resources managers based on multi-granularity linguistic variables and vıkor metho,* Technological and economic development of economy, 18(4), 696-710. https://doi.org/10.3846/20294913.2012.753169.

Lizárraga, María L. Baquedano Sanz de A.M. T. S. & de A., Elawar María C. (2007). *Factors that affect decision making: gender and age differences*, International Journal of Psychology and Psychological Therapy.

Lopes, A. P. F., Muñoz, M. M., & Alarcón-Urbistondo, P. (2018). *Regional tourism competitiveness using the promethee approach,* Annals of Tourism Research, 73, 1-13. https://doi.org/10.1016/j.annals.2018.07.003.

Lopreato, J. (1964). *A functionalist reappraisal of pareto's sociology,* American Journal of Sociology, 69, 639 - 646. https://doi.org/10.1086/223694.

Louvros, S., Pylarinos, J., & Kotsopoulos, S. (2007). *Mean waiting time analysis in finite storage queues for wireless cellular networks,* Wireless Personal Communications, 40, 145-155. https://doi.org/10.1007/s11277-006-9093-y.

Löhr, K., Weinhardt, M., & Sieber, S. (2020). *The "world café" as a participatory method for collecting qualitative data.* International Journal of Qualitative Methods, 19, 1-15. doi:10.1177/1609406920916976.

Luma Institute, (2012), *Human centred design,* Philadelphia: Luma Institute Press.

Lunenburg Fred C. (2010). *The decision making process,* National Forum of Educational Administratıon and Supervision Journal, 27, (4), https://nationalforum.com/Electronic%20Journal, E.Tarihi:14. 03. 2024.

Lynch, A. L., Murthy, U. S., & Engle, T. J. (2009). *Fraud brainstorming using computer-mediated communication: the effects of brainstorming technique and facilitation,* The Accounting Review*,* 84(4), 1209-1232.

Maaravi, Y., Heller, B., Shoham, Y., Mohar, S., & Deutsch, B. (2021). *Ideation in the digital age: literature review and integrative model for electronic brainstorming.* Review of Managerial Science, 15, 1431-1464. https://doi.org/10.1007/s11846-020-00400-5

Majumder, M., & Majumder, M. (2015). *Multi criteria decision making, impact of urbanization on water shortage in face of climatic aberrations*, 35-47. ISBN : 978-981-4560-72-6

Malacaria, P., & Hankin, C. (1998). *Generalised flowcharts and games,* 363-374. https://doi.org/10.1007/BFb0055067.

Malik, A., & Manna, A. (2018). *Multi-response optimization of laser-assisted jet electrochemical machining parameters based on gray relational analysis.* Journal of the Brazilian Society of Mechanical Sciences and Engineering, 40, 1-21. https://doi.org/10.1007/s40430-018-1069-

Mann, C. L. (1986). *Prices, profit margins, and exchange rates,* Fed. Res. Bull., 72, 366. https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=h Massachusetts Institute of Technology. Chapter 6, Nash Equilibrium," 83.

Marsal, S., & Heffner, J. E. (2012). *Creating a web-based incident analysis and communication system*. Journal of Hospital Medicine, 7(2), 142-147.

Martínez Daniella L.& Brusoni S, (2018*). Cognitive flexibility and adaptive decision-making: evidence from a laboratory study of expert decision makers*, Stratejik Management Journal, 39, 1031-1058. DOI: 10.1002/smj.2774, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf, E Tarihi:11.04.2024.

Matzar, N. H. V. (2015). *Técnica phillips 66 y el aprendizaje de los casos de factorización, licenciatura en la enseñanza de matemática y física.* Facultad De Humanidades. Universidad Rafael Landívar.

Maystre, L. Y., Pictet, J., & Simos, J. (1994). *Méthodes multicritères electre: description, conseils pratiques et cas d'application à la gestion environnementale,* 8, PPUR presses polytechniques, ISBN 9782880742676 https://books.google.com.tr/books?id=KD5uY0M8

Menteşe S., ve Menteşe C. Diyar (2023). *Dijitalleşen dünyada yöneticilerin değişen karar mekanizmaları*, Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 12(2), 153-173, https://doi.org/10.61337/tusbd.1362971

Mercan, Y. ve Çetin, O. (2022). *Bütünleşik çok kriterli karar verme teknikleri ile yeşil tedarikçi seçimi,* Trakya Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi e-Dergi, 11 (1)*,* 42 - 61.

Meydan, C., Yıldırım, B. F., & Senger, Ö. (2016). *Bist'te işlem gören gıda işletmelerinin finansal performanslarının gri ilişkisel analiz yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi,.* Muhasebe ve Finansman Dergisi, (69), 147-171. https://doi.org/10.25095/mufad.396668.

MIT Libraries. Year 91-1951: "Non-cooperative Games" by John Nash, in: Annals of Mathematics 54 (2) erişim adresi: //libraries.mit.edu/150books/2011/04/07/1951/.

Miesofficial. (2024). *Oyun teorisi*, https://miesofficial.com/blog/oyun-teorisi/.

Mishra Jyoti L. (2014). *Factors affecting group decision making: an insight on information practices by investigating decision making process among tactical commanders,* Information Research. 19(4): Special supplement: Proceedings of ISIC, the information behaviour conference, Leeds, 2-5, https://bradscholars.brad.ac.uk/bitstream/handle/10 E. Tarihi:21.03.2024.

Mishra, S. S., Muduli, K., Dash, M., & Yadav, D. K. (2018). *Promethee-based analysis of hcwm challenges in healthcare sector of Odisha. In Smart Computing and Informatics,* Proceedings of the First International Conference on SCI 2016, 1, 163-170, Springer Singapore, Online ISBN 978-981-10-5544-7 https://doi.org/10.1007/978-981-10-5544-7_17.

Mladineo, N., Margeta, J., Brans, J., & Mareschal, B. (1987) *Multicriteria ranking of alternative locations for small scale hydro plants,* Eur J Oper Res 31(2), 215-222, https://doi.org/10.1016/0377-2217.

Moon, S. (2020). *Landfill sitability analysis using gıs (geographic ınformation system) and ahp (analytic hierarchy process):* A case study of Scotts Bluff County, Nebraska.

Morgan, J.N. & Sonquist, J.A. (1963). *Problems in the analysis of survey data, and a proposa,.* Journal of the American Statistical Association, 58, 415-434. http://cda.psych.uiuc.edu/statistical_learning_cours.

Morrissey, A. J., & Browne, J. (2004). *Waste management models and their application to sustainable waste management*, Waste management, 24(3), 297-308.

Mousavi-Nasab, S. H., & Sotoudeh-Anvari, A. (2018). *A new multi-criteria decision making approach for sustainable material selection problem: a critical study on rank reversal problem*, Journal of Cleaner Production, 182, 466-484. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.062.

Mousseau, V. (1995*). Eliciting ınformation concerning the relative ımportance of criteria, advances in multicriteria analysis*, 17–43. doi:10.1007/978-1-4757-2383-0_3.

Mousseau, V., Figueira, J., & Naux, J. P. (2001). *Using assignment examples to infer weights for electre trı method: some experimental results,* European Journal of Operational Research, 130(2), 263-275. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(00)00041-2.

Mousseau, V., Slowinski, R., & Zielniewicz, P. (2000). *A user-oriented implementation of the electre-trı method integrating preference elicitation support,* Computers & operations research, 27(7-8), 757-777, https://doi.org/10.1016/S03050548.

Muros, F. J. (2019). *Cooperative game theory tools in coalitional control networks*. Springer.

Myles, A. J., Feudale, R. N., Liu, Y., Woody, N. A., & Brown, S. D. (2004). *An introduction to decision tree modeling,* Journal of Chemometrics: A Journal of the Chemometrics Society, 18(6), 275-285.

Nadolna Katarzyna K.& Beyer K. (2021). *Determinants of the decision-making process in organizations,* Procedia Computer Science 192, 2375-2384, https://pdf.sciencedirectassets.com/280203/1, E.Tarihi:11.03.2024.

Nadolna, Katarzyna K.& Beyer K. (2021) *Determinants of the decision-making process in organizations* Procedia Computer Science, 192, 2375-2384.

Nas S. (2006). *Gemi operasyonlarının yönetiminde kaptanın bireysel karar verme süreci analizi ve bütünleşik bir model uygulaması*, DEÜ., Sosyal Bilimler Enstitüsü Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, https://acikerisim.deu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle E. Tarihi:01.03.2024

Nash equilibrium. *Oxford Reference.* Retrieved 8 Apr. 2024, Erişim Tarihi: 08.04.2024 https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803100223327.

Nash J.F. (1950a). *Equilibrium points in n-person games,* Proceedings of the national academy of sciences, 36(1), 48-49.

Nash, J.(1951). *Non-cooperative games*, Annals of mathematic, 54 (2), 286-295. doi:10.2307/1969529. ISSN 0003-486X.

Nash,J.F. (1950b). *The bargaining problem,* Econometrica, 18(2), 155-162.

Nathan, A. (2000). *Business builders in oil*. The Oliver Press, Inc. Isbn 1-881508-56-0, 104.

Nermend, K., & Borawski, M. (2014). *Modeling users' preferences in the decision support system,* Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences S, 1, 1480-1491. http://www.cibtech.org/sp.ed/jls/2014/01/.

Nguyen, H. (2009). *The application of the ahp method in ship system risk estimation,* Polish maritime research, 16(1), 78-82.

Nilashi, M., Ahmadi, H., Ahani, A., Ravangard, R., & bin Ibrahim, O. (2016). *Determining the importance of hospital information system adoption factors using fuzzy analytic network process (anp).* Technological Forecasting and Social Change, 111, 244-264.

Nitisha 2015, Erişim Tarihi: 05.04.2004 https://www.economicsdiscussion.net/game-theory/

Nutt Paul C. (1984). *Types of organizational decision processes,* Administrative Science Quarterly, 29, (3), 414-450.

Nutt Paul C.(2008). *Investigating the success of decision making processes*, Journal of Management Studies 45(2), 425-455, DOI:10.1111/j.1467-6486.2007.00756.x.

Omarlı S. (2017). *Which factors have an ımpact on managerial decision-making process?* An Integrated Framework Essays in Economics and Business Studies, ISBN 978-80-89691-42-5, DOI: 10.18427/iri-2017-0068.

Opricovic, S. (2011). *Fuzzy vikor with an application to water resources planning,* Expert Systems with Applications, 38(10), 12983-12990. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.04.097

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2003). *Fuzzy multicriteria model for postearthquake land-use planning.* Natural hazards review, 4(2), 59-64.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2004). *Compromise solution by mcdm methods: a comparative analysis of vikor and topsis,* European journal of operational research, 156(2), 445-455. https://doi.org/10.1016/S0377-2217(03)00020-1.

Opricovic, S., & Tzeng, G. H. (2007). *Extended vikor method in comparison with outranking methods*, European journal of operational research, 178(2), 514-529.

Opricovic, S., (1998). *Multicriteria optimization of civil engineering systems,* Faculty of Civil Engineering, Belgrade.

Opricovic, S., &Tzeng G.H., (2002). *Multicriteria planning of post-earthquake sustainable reconstruction, j comput.-aided civil and ınfrastruct,* Eng., 17 (3), 211-220. https://doi.org/10.1111/1467-8667.00269.

Opricovic, S., Tzeng, G.H. (2007). *Extended vıkor method in comparison with out ranking methods,* Eur. J. Oper. Res., 178 (2), 514-529. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2006.01.020.

Ordóñez L.& Lehman B. (1997). *Decisions under time pressure: how time constraint affects risky decision making,* Organizational Behavior and Human Decision Processes, 71 (2), https://doi.org/10.1006/obhd.1997.2717, https://www.sciencedirect.com/science/article/ E. Tarihi: 03.04.2024

Organ, A. (2013). *Bulanık dematel yöntemiyle makine seçimini etkileyen kriterlerin değerlendirilmesi,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22(1), 157-172.

Orhan, S., Kırbaş, A., ve Topal, Y. (2012). *Görsellerle desteklenmiş altı şapka düşünme tekniğinin öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmesine etkisi*. *Electronic Turkish Studies, 7*(3), 1893-1909.

Osborn, A.F. (1953) *Applied ımagination*. Charles Scribner's Sons.

Osei-Bryson, K. M. (2004). *Evaluation of decision trees: a multi-criteria approach*, Computers & Operations Research, 31(11), 1933-1945.

Osundina, K. S., & Opeke, R. O. (2017). *Patients' waiting time: indices for measuring hospital effectiveness,* International Journal of Advanced

Academic Research| Social & Management Sciences, 3(10), 2488-9849. ISSN: 2488-9849.

Owen, J. (2002). *Making quality sense*. Learning and Skills Development Agency.

Ömürbek A, ve Şimşek N. (2014). *Analitik hiyerarşi süreci ve analitik ağ süreci yöntemlerine dayalı çevrimiçi alışveriş sitesi seçimi*, Yönetim ve ekonomi araştırmaları dergisi. 22, 306-327.

Özdağoğlu, A. (2013). Üretim işletmelerinde lazer kesme makinelerinin promethee yöntemi ile karşılaştırılması, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9(19), 305-318. https://doi.org/10.11122/ijmeb.2013.9.19.288.

Özdemir, Y. ve Özdemir, S. (2020). *Weighting the universal design principles using multi-criteria decision making techniques,* Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi, 8(1)*,* 105- 118.

Özder, E. H., Bedir, N. ve Eren, T. (2019). *Yükseköğretimde araştırmacı seçiminde çok ölçütlü karar verme yöntemlerinin kullanılması: bir inceleme.* Alanya Akademik Bakış, 3(1), 19-33. DOI:10.29023/alanyaakademik.419804.

Özder, E. H., Bedir,N., ve Eren,T. (2019). *Yükseköğretimde araştırmacı seçiminde çok ölçütlü karar verme yöntemlerinin kullanılması: bir inceleme,* Alanya Akademik Bakış, 3(1), 19-33. DOI:10.29023/alanyaakademik.419804.

Özer M, Akif, (2012). Örgütsel karar verme ve yönetişim, Türk İdare Dergisi, 475, http://www.tid.gov.tr/kurumlar/tid.gov.tr/tum- E.Tarihi:04..03.2024.

Özgüven, N. (2011). *Vakif üniversitesi tercihinin analitik hiyerarşi süreci ile belirlenmesi.* Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (30), 279-290.

Özkalp, E. (1991). *Decision making techniques in organizations groups.* Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 9(1), 311-320.

Özkalp, E. (1991). İşletmelerde Grupların karar verme teknikleri, Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Dergisi, 9 (1).

Özkalp, E.,(1991). Örgütlerde grupların karar verme teknikleri. Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. 9(1-2). 311-317.

Özkan, Ö. (2007), *Personel seçiminde karar verme yöntemlerinin incelenmesi: ahp, topsıs, electre örneği,*Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, F. (2010). *Bekleme hattı (kuyruk) modelleri ve bir çağrı merkezi uygulaması,* Doktora Tezi, Marmara Universitesi. Document ID (Org No.): 28514563.

Öztürk, Ahmet (2009). *Kalite yönetimi ve planlaması,* Bursa: Ekin Yayınevi.

Öztürk, O. (2009). *Türkiye karayollarında trafik kazalarının nedeni ve bu kazaların analizi*, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü,Yüksek lisans tezi, Document ID (Org No.):2000360633.

Özyalçın A. Turan ve Bircan H, (2023). Çok kriterli karar verme problemlerinin çözümüne yönelik otomasyon geliştirme, Uluslararası Yönetim Bilişim Sistemleri ve Bilgisayar Bilimleri Dergisi, 7(1), 1-32. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2730606, E. Tarihi: 03.02.2024

Paksoy, S., ve Tıraş M.F.(2017).*Investıgatıng banks'performance for Turkey: an application of promethee method,* Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 18(1), 143-159. http://esjournal.cumhuriyet.edu.tr/en/download/.

Palia, A. P. (2008). *Target profit pricing with the web-based breakeven analysis package. ın developments in business simulation and experiential learning,* Proceedings of the Annual Absel conference (Vol. 35). file:///C:/Users/l0p/Downloads/ojsadmin,+35.

Papadakis V M., Lioukas S. & David C. (1998). *Strategic decision-making processes: the role of management and context,* Strategic Management Journal, 19, 115-147, https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/%28SICI%291097- E.Tarihi: 04.03.2024.

Papathanasiou, J., Ploskas, N., Papathanasiou, J., & Ploskas, N. (2018). *Topsis. multiple criteria decision aid: methods, examples and python ımplementations*, 1-30.

Park, S., Kim, J., & Kim, S. K. (2005). *A mixed-integer programming model to draw the concordance level and the kernel set for the implementation of electre,* IS. Journal of Korean Institute of Industrial Engineers, 31(4), 265-276. eISSN 2234-6457

Paternoster R. & Pogarsky, G.(2009). *Rational choice, agency and thoughtfully reflective decision making: the short and long-term consequences of making good choices,* J Quant Criminol 25, 103-127, DOI 10.1007/s10940-009-9065-y, file:///C:/Users/user/Downloads/s10940-009-9065-E. Tarihi: 03.03.2024.

Pehlivan E. ve Akpınar, Ö. (2022). Çok kriterli karar verme teknikleri ile tarsim özelinde bir uygulama, Başkent Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi Dergisi, 6(2), 132- 151.

Peng, X., & Dai, F. (2009). *Information systems risk evaluation based on the ahp-fuzzy algorithm,* In 2009 International Conference on Networking and Digital Society, 2, 178-180, IEEE.

Permadi, G. S., Vitadiar, T. Z., Kistofer, T., & Mujianto, A.H. (2019). *The decision making trial and evaluation laboratory (dematel) and analytic network process (anp) for learning material evaluation system,* In E3S Web of Conferences, 125, 23011, EDP Sciences. https://doi.org/10.1051/e3sconf/201912523011.

Petrescua, M., Burtavarde, V., Mihaila, T., & Mihaela, A.,(2015), *Situational judgments tests- a fact in call center personnel selection*, Procedia - Social and Behavioral Sciences, 187, 762-766. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.03.161.

Phelps Elizabeth A.& Sokol-Hessner P. (2012). *Social and emotional factors in decision-making: appraisal and value,* Neuroscience of Preference and

Choice Cognitive and Neural Mechanisms, https://doi.org/10.1016/B978-0-12-381431-9.00019-X, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/p E.Tarihi:02.04.2024

Pic, E., & Furmaniak, G. (2014). *Questioning certainty in research articles and popular science articles,* Communicating certainty and uncertainty in medical, supportive and scientific contexts, 25, 369.

Polat, M., & Akan, Y. (2021). *An examınatıon of the us-chına trade war wıthın the framework of game theory.* Research & Reviews in Social, Human and Administrative Sciences.

Policonomics Game theory I: Strategic form – Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-strategic-form/

Policonomics. (2024). Game Theory 1: Extensive Form. Erişim Tarihi: 01.04.2024 Erişim Adresi: https://policonomics.com/lp-game-theory1-extensive-form/

Portoleau, T., Artigues, C., & Guillaume, R. (2024). *Robust decision trees for the multi-mode project scheduling problem with a resource investment objective and uncertain activity duration,* European Journal of Operational Research, 312(2), 525-540. https://doi.org/10.1016/j.ejor.2023.07.035.

Poundstone, W. (1993). *Prisoner's dilemma* (1st Anchor Books ed.). New York: Anchor.

Qadir, A., Abdullah, S., Lamoudan, T.i Khan, F. &Khan, S. (2023). *A new three way decision making technique for supplier selection in logistics service value cocreation under ıntuitionistic double hierarchy linguistic term set*. *Heliyon, 9(8),* 10.1016/j.heliyon.2023.e18323

Qian, L. (2023). *Research on the influence of hospitalization satisfaction of surgical patients based on 5W1H theory*. European review for medical and pharmacological sciences, 27 (11), 4848-4856. https://doi.org/10.26355/eurrev_202306_32601.

Radson, D., & Boyd, A. (1997). *The pareto principle and rate analysis*. Quality Engineering, 10, 223-229. https://doi.org/10.1080/08982119708919129.

Raducha, T., & San Miguel, M. (2022). *Coordination and equilibrium selection in games: the role of local effects.* Scientific reports, 12(1), 3373.

Radziwill, N. (2017). *Creating ishikawa (fishbone) diagrams with R. Software,* Quality Professional, 20(1), 47-48.

Ramadhan, R. H., Al-Abdul Wahhab, H. I., & Duffuaa, S. O. (1999). *The use of an analytical hierarchy process in pavement maintenance priority ranking,* Journal of Quality in Maintenance Engineering, 5(1), 25-39.

Reguera, C., Sánchez, M., Ortiz, M., & Sarabia, L. (2008). *Pareto-optimal front as a tool to study the behaviour of experimental factors in multi-response analytical procedures*.. Analytica chimica acta, 624 (2), 210-222, . https://doi.org/10.1016/j.aca.2008.07.006.

Reingewertz, Y. (2013). *Teaching macroeconomics through flowcharts.* International Review of Economics Education. https://doi.org/10.1016/J.IREE.2013.10.004.

Ren, Z., Xu, Z., & Wang, H. (2017). *Dual hesitant fuzzy vıkor method for multi-criteria group decision making based on fuzzy measure and new comparison method,* Information Sciences, 388, 1-16. https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.01.024

Rickards, T. (1999). *Brainstorming revisited: a question of context.* International Journal of Management Reviews, 1, 91-110. https://doi.org/10.1111/1468-2370.00006.

Rickards, T., & Freedman, B. (1978). *Procedures for managers ın ıdea-deficient situations: an examination of brainstorming approaches,* Journal of Management Studies, 15, 43-55. https://doi.org/10.1111/J.1467-6486.1978.TB00908.X.

Riggs, L.J. & Inoue, S.M. (1975). *Introduction to operations research and management science*, USA: The McGraw Hill Companies Inc.

Ritter, S. M., & Mostert, N. M. (2018). *How to facilitate a brainstorming session: the effect of idea generation techniques and of group brainstorm after individual brainstorm.* Creative Industries Journal, 11(3), 263-277.

Rojas, M. P. (2018). *Practical decision making using super decisions.*

Rosenthal, M., & Bergman, Z. (2016). *A flow chart presenting the decision making process of the mrı* Brief Therapy Center. . https://doi.org/10.1521/jsst.1986.5.1-2.A1.

Roy, B. (1968). *Classement et choix en présence de points de vue multiples,* Revue française d'informatique et de recherche opérationnelle. Série verte, 2 (V1), 57-75. http://www.numdam.org/item/RO_1968__2_1_57._

Roy, B. (1976). *From optimisation to multicriteria decision aid: three main operational attitudes. ın multiple criteria decision making:* Proceedings of a Conference Jouy-en-Josas, France May 21-23, 1975, 1-34, Berlin, Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-87563-2.

Roy, B. (1978). *Electre III: un algorithme de classements fondé sur une représentation floue des préférences en présence de critères multiples,*

Roy, B. (1991). *The outranking approach and the foundations of electre methods*, Theor Decis 31, 49-73 https://doi.org/10.1007/BF00134132.

Roy, B. (2013). *Multicriteria methodology for decision aiding 12*, Springer Science & Business Media. ISBN 9781475725001 https://books.google.com.tr/books?.

Roy, B. P. D. M., Présent, D. M., & Silhol, D. (1986). *A programming method for determining which Paris metro stations should be renovated,* European Journal of Operational Research, 24(2), 318-334. https://doi.org/10.1016/0377-2217(86).

Röser M. (2023). *More certainty in uncertainty: a special life-cycle approachfor management decisions in volatile markets,* Journal of Management Control, https://doi.org/10.1007/s00187-023-00364-https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/ E.Tarihi: 03.04.2024.

Saaty TL(1996). *Decision making with dependence and feedback: the analytic network process,* Pittsburgh, PA: RWS Publications.

Saaty, T. L. (1990). *How to make a decision: the analytic hierarchy process.* European journal of operational research, 48(1), 9-26.

Saaty, T.L. (1980). *The analytic hierarchy process: planning, priority setting, resource allocation*.

Saaty, T.L. (1988). *What is the analytic hierarchy process?* 109-121, Springer Berlin Heidelberg.

Saaty, T.L. (1990). *An exposition of the ahp in reply to the paper "remarks on the analytic hierarchy process*", Management science, 36(3), 259-268.

Saaty, T.L. (1990). *How to make a decision: the analytic hierarchy process,* European journal of operational research, 48(1), 9-26, https://doi.org/10.1016/0377-2217(90)90057-I.

Saaty, T.L. (1994). *How to make a decision: the analytic hierarchy process*, *Interfaces*, *24*(6), 19-43.

Saaty, T.L. (2001). *Decision making with dependence and feedback,* The Analytic Network Process (2, illustrated ed.). Pittsburgh: RWS Publications.

Saaty, T.L. (2001). *Deriving the ahp 1-9 scale from first principles, Proceedings 6th ISAHP. Berna, Suiza*, 397-402.

Saaty, T.L. (2008). *Decision making with the analytic hierarchy process*, International journal of services sciences, 1(1), 83-98. https://doi.org/10.1504/IJSSCI.2008.017590.

Saaty, T.L., & Sagir, M. (2009). *An essay on rank preservation and reversal,* Mathematical and Computer Modelling, *49*(5-6), 1230-1243.

Saaty, T.L., & Takizawa, M. (1986). *Dependence and independence: from linear hierarchies to nonlinear networks,* European journal of operational research, 26(2), 229-237.

Saaty, T.L., Vargas, L.G., (2013). *The analytic network process* (pp. 1-40). (Ed. Saaty, T. L., Vargas, L.G.), Decision Making with the Analytic Network Process, Springer US.

Sağır C. (2006). *Karar verme sürecini etkileyen faktörler ve karar verme sürecinde etiğin önemi: uygulamalı bir araştırma,* Trakya Üniversitesi, Soysal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, https://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/trakya/ E. Tarihi: 01.03.2024.

Sağır C. (2006). *Karar verme sürecini etkileyen faktörler ve karar verme sürecinde etiğin önemi: uygulamalı bir araştırma*, Trakya Üniversitesi, Soysal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, https://dspace.trakya.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/ E. Tarihi: 01.03.2024.

Sakdiyah, S. H., Eltivia, N., & Afandi, A. (2022). *Root cause analysis using fishbone diagram: company management decision making.* Journal of Applied Business, Taxation and Economics Research, 1(6), 566-576.

Saklı M. ve Baş M. (2023). *Yöneticilerin karar verme tarzları ile kişilik özellikleri ve işletme kültürü etkileşimi: Tarsus* İ*lçe Milli E*ğitim *M*üdürlüğü örneği, Ases International Journal of Education Science, Issn, 2822-6844, file:///C:/Users/user/Downloads/1-26.pdf, E.Tarihi:02.04.2024

Samen, S. (2008). İşletmelerde yaratıcılığın önemi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(2), 363-378.

Samırkaş, M.C. (2021). *Başabaş ve kaldıraç analizi. güncel finansal yönetim yaklaşımları*, (Editör: Ömer Faruk Aslan ve Bahattin Erden), Efe Akademi Yayınları, ISBN 9786257450706, https://books.google.com.tr/books?.

San, G. S., Tjitro, S., & Santoso, M. (2003). *Desain eksperimen untuk mengoptimalkan proses pengecoran saluran keluar teko.* Journal Teknik Meisin, 5, 5-10. http://www.academia.edu/1071634/

Sanders, R. (1987). *The pareto prınciple: ıts use and abuse.* Journal of Services Marketing, 1, 37-40. https://doi.org/10.1108/EB024706.

Sandra, Y., Wikarya, Y., Zubaidah, Z., Effendi, Z. M., Atmazaki, A., & Darmansyah, D. (2018). *The application of fishbone in history subject.* Advances in Social Science, Education and Humanities Research, volume 178.

Santanen, E. L., Briggs, R. O., & De Vreede, G. J. (2000, January). *The cognitive network model of creativity: A new causal model of creativity and a new brainstorming technique.* In Proceedings of the 33rd Annual Hawaii International Conference on System Sciences 10-pp, IEEE.

Sarı, E.B.(2021). *Karar ağacı ve başabaş noktası analizi,* (Karar Vericinin El Kitabı Yöntem-Uygulama- Örnekler, Yöneticiler İçin Karar Verme Teknikleri ve Örnek Problem Çözümleri, A. Tüzemen, ve E., Aslan (Eds.) Seçkin Yayıncılık.1. Baskı, ISBN: 9789750274367.

Sarı, F., (2018). *Comparison of topsis and vikor multi criteria decision analysis techniques*, Selçuk Üniversitesi Mühendislik, Bilim ve Teknoloji Dergisi, 6, 825-831.https://doi.org/10.15317/Scitech.2018.172.

Sarkar, A., Mukhopadhyay, A., & Ghosh, S. (2013). *Issues in pareto analysis and their resolution*. Total Quality Management & Business Excellence, 24, 641-651. https://doi.org/10.1080/14783363.2012.704265.

Schecter, S., & Gintis, H. (2012). *Introduction to game theory.* North Carolina State University.

Schieffer, A., Isaacs, D., & Gyllenpalm, B. (2004). *The world café: part two.* World Business Academy, 19(9), 1–9.

Schwarz N. (2000). *Emotion, cognition, and decision making*, Psychology Press Ltd, 14(4), 433-440, DOI: 10.1080/026999300402745, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/ E. Tarihi: 21.03.2024.

Seker, S.E. (2014). *Philips 66 yöntemi*, YBS Ansiklopedisi, 1(4), 9-11.

Selvi, K. (1999). *Beyin fırtınası yöntemiyle ihtiyaç analizi.* Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi, 16(16), 203-212.

Semerci N, (2000). *Yönetimde karar vermenin kritik düsünmeyle iliskisi, kuram ve uygulamada egitim yönetimi,* 2, , https://dergipark.org.tr/en/download/article- E. Tarihi: 01.03.2024

Sevastyanova Irina G.& Stegniy Vasiliy N.(2015). *Managerial decision-making oriented towards achieving results*, Asian Social Science 11(7),

doi:10.5539/ass.v11n7p371, https://pdfs.semanticscholar.org/15c3/be, E. Tarihi: 31.03.2024.

Shahnazari, A., Pourdej, H., & Kharage, M. D. (2021). *Ranking of organic fertilizer production from solid municipal waste systems using analytic hierarchy process (ahp) and vıkor models,* Biocatalysis and Agricultural Biotechnology, 32, 101946. https://doi.org/10.1016/j.bcab.2021.101946.

Sharma P. (2015). *Advertising ethics,* International Journal of Management and Commerce Innovations, 3(1), 410-415, available at: www.researchpublish.com, Research Publish Journals, https://www.researchpublish.com/upload/book/, E. Tarihi: 03.03.2024

Sharma P. (2015). *Advertising ethics*, International Journal of Management and Commerce Innovations, 3(1), 410-415, available at: www.researchpublish.com, Research Publish Journals, https://www.researchpublish.com/upload/book/, E. Tarihi: 03.03.2024.

Shemshadi, A., Shirazi, H., Toreihi, M., & Tarokh, M. J. (2011). *A fuzzy vıkor method for supplier selection based on entropy measure for objective weighting,* Expert systems with applications, 38(10), 12160-12167. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.027.

Shifflett, P. S. (1984). *An experimental modification of the nominal group technique*, Doctoral dissertation, Virginia Polytechnic Institute and State University.

Shih, P. C., Venolia, G., & Olson, G. M. (2011, January). *Brainstorming under constraints: why software developers brainstorm in groups.* In Proceedings of the 25th BCS conference on human-computer interaction (pp. 74-83).

Shinde, D. D., Ahirrao, S., & Prasad, R. (2018). *Fishbone diagram: application to identify the root causes of student–staff problems in technical education.* Wireless personal communications, 100, 653-664.

Siekelova, A., Podhorska, I., & Imppola, J. J. (2021). *Analytic hierarchy process in multiple–criteria decision–making: a model example.* In SHS web of conferences, 90, 01019, EDP Sciences.

Silva, S., & Guenther, E. (2018). *Setting the research agenda for measuring sustainability performance-systematic application of the world café method*. Sustainability Accounting, Management and Policy Journal, 9(4), 455-469.

Silva, V. J. M. O., Del Pino, J. C., Quartieri, M. T., Marchi, M. I., & Martins, S. N. (2018). *Lectureclass and phillips 66: a look about the teaching strategies for academic students.* International Journal of Development Research, 8(09), 23089-23093.

Simon, H. A. (1967), *Yönetimde karar verme bilimi*, (Çev. M. Tosun), Amme İdaresi Bülteni, 13.

Simon, H. A. (1976), *Administrative behavior*, New York: The Free Press,ISBN:1439136068. 9781439136065 https://books.google.com.tr/books?.

Simon, H. A. (1976). *Administrative behavior*, New York: The Free Press. ISBN 1439136068, 9781439136065 https://books.google.com.tr/books?id=_obn42iD3mYC E. Tarihi: 29.03.2024.

Simon, H.A. (1960). *The new science of management decision.* Happer & Row: New York.

Singh, A., Kumar, R., Kumar, R., Pippal, P. S., Sharma, P., & Sharma, A. (2024). *Delineation of groundwater potential zone using geospatial tools and analytical hierarchy process (ahp) in the State of Uttarakhand,* Advances in Space Research, 73(6), 2939-2954. https://doi.org/10.1016/j.asr.2023.12.041.

Singh, S., Upadhyay, S.P.&Powar, S. (2022). *Developing an ıntegrated social, economic, environmental, and technical analysis model for sustainable development using hybrid multi-criteria decision making methods*, Applied Energy, 308.

Sinha, R. S., & Mukhopadhyay, A. K. (2015). *Reliability centered maintenance of cone crusher: a case study*. International Journal of System Assurance Engineering and Management, 6, 32-35.

Sipahi, S., & Timor, M. (2010). *The analytic hierarchy process and analytic network process: an overview of applications,* Management Decision, 48(5), 775-808. https://doi.org/10.1108/00251741011043920.

Slimani, F.E., Zghibi, A., Elomri, A., Aloui, S., Naeem, K., Merzougui, A., Msaddek, M.H. & Chekirbene, A. (2024). *Identification of groundwater potential recharge zones in a tunisian, anthropogenic coastal region: ınsights from multi-criteria decision-making techniques*. *Journal of African Earth Sciences,* 209, 1-16.

Soba, M., (2012). *Promethee yöntemi kullanarak en uygun panelvan otomobil seçimi ve bir uygulama*, Yaşar Üniversitesi E-Dergisi, 7(28), 4708-4721.

Soh, A.C., Rhung, L.G., & Sarkan, H.M. (2010). *Matlab simulation of fuzzy traffic controller for multilane isolated intersection,* International Journal on Computer Science and Engineering, 2(4), 924-933. ISSN: 0975-3397.

Sonnenberg, A. (2000). *Waiting lines in the endoscopy unit,* Gastrointestinal endoscopy, 52(4), 517-524. https://doi.org/10.1067/mge.2000.108625.

Sprotena Alec N., Dienerb C., Fiebachc C. J.& Schwieren C. (2016). *Decision making and age: factors influencing decision making under uncertainty,* Journal of Behavioral and Experimental Economics, 76, 43-54.

Stadler, W. (1979). *A survey of multicriteria optimization or the vector maximum problem*, Part I: 1776–1960. J. Optim, Theory Appl., 29(1), 1-52 https://doi.org/10.1007/BF00932634.

Streiner, D.L., & Norman, G.R. (1998). *Scaling responses in health measurement scales. A practical guide to their development and use.* London: Oxford University Press.

Stumpf S. A. & London M. (1981). *Management promotions: ındividual and organizational factors ınfluencing the decision process,* Academy of Management Review. 6 (4), https://doi.org/10.5465/amr.1981.4285668, https://journals.aom.org/doi/abs/10.5465/amr.1981. E.Tarihi:01.03.2024.

Sugai, G. (1997). *Using flowcharts to plan teaching strategies.* Teachıng Exceptional Children, 29, 37 - 42. https://doi.org/10.1177/004005999702900307.

Summers, I., & White, D. (1976). *Creativity techniques: toward ımprovement of the decision process*. Academy of Management Review, 1, 99-108. https://doi.org/10.5465/AMR.1976.4408672.

Süzülmüş S. ve Polat, Y. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemleri kullanılarak sığır işletmelerinin hayvan refahına göre sıralaması, İksad Yayınevi.

Swain, S., Muduli, K., Biswal, J. N., Tripathy, S., & Panda, T. K. (2017). *Evaluation of barriers of health care waste management in India-a gray relational analysis approach,* In Proceedings of the 5th International Conference on Frontiers in Intelligent Computing: Theory and Applications: FICTA 2016, 1, 181-188, Springer Singapore, ISBN : 978-981-10-3152-6.

Syed Z,& Lawryshyn Y.(2020). *Multi-criteria decision-making considering risk and uncertainty in physical asset management,* Journal of Loss Prevention in the Process Industries, 65, 104064, https://doi.org/10.1016/j.jlp.2020.104064 https://www.sciencedirect.com/science/article/ E. Tarihi: 13.02.2024.

Şahin, Ç. (2005). *Aktif öğretim yöntemlerinden beyin fırtınası yöntemi ve uygulaması,* Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(1), 441-450.

Şener, T. (2011), *Personel seçimi probleminde analitik hiyerarşi prosesi: tekstil sektörü için örnek uygulama,*Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya. Document ID (Org No.): 2000282643.

Şener, S.D. (2006). *TRIZ: yaratıcı problem çözme teorisi ve diğer problem çözme yöntemleriyle karşılaştırma,* Doktora tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.

Şentürk, M. (2022). Çok kriterli karar verme yöntemleri yardımı ile bist metal ana endeksine kote şirketlerin finansal performans analizleri, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, Ş. (2006). İşletme bilimlerine giriş, Genişletilmiş ve Yenilenmiş 13. Baskı, Adım Matbaacılık, Konya

Taji, K., Sagayama, Y., & Tamuara, H. (2002). *A group analytic network process (anp) for ıncomplete ınformation,* Systems Control and Informatıon, 46(7), 305-311.

Tandoğan, U., (2015). *Stratejik maliyet yönetiminde başabaş noktası ve değer zinciri analizi ile işletme fonksiyonlarının performans ölçümü*, AKÜ İİBF Dergisi-XVII,(1), 1-18, Doı No: 10.5578/jeas.9433.

Tannenbaum R, (1950). *Managerial decision-making*, The Journal of Business of the University of Chicago, 23 (19), 22-39, https://www.jstor.org/stable/2350117, E.Tarihi:07. 04.2024.

Taş, C., Bedir, N., Alağaş, H. M., Eren, T., & Çetin, S. (2018). *Policlinic evaluation with integrating ahp-topsıs methods: an application in Ankara*. Sağlık Yönetimi Dergisi, *2*(1), 1-16.

Tatlılıoğlu K. (2010). *Farklı öz-anlayış düzeylerine sahip üniversite öğrencilerinin karar vermede özsaygı, karar verme stilleri ve kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi,* Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora tezi, https://acikbilim.yok.gov.tr/bitstream/handle/ E.Tarihi:01.04.2024.

Tekin Z, ve Çotul A, (2021). *Yönetimde karar verme ve problem çözme, işletme, ekonomi ve siyaset bağlamında yönetim,* (Editörler: Zeliha Tekin ve Abdullah Kıran), Ekin Basım Yayın Dağıtım, https://www.researchgate.net/profile/Zeliha-Tekin/ E. Tarihi: 08.03.2024.

Thokala, P., & Duenas, A. (2012). *Multiple criteria decision analysis for health technology assessment, value in health*, 15(8), 1172-1181. https://doi.org/10.1016/j.jval.2012.06.015.

Thompson Matthew P.(2014). *Social, ınstitutional, and psychological factors affecting wildfire ıncident decision making,* Society & Natural Resources, 27(6), 636-644, DOI: 10.1080/08941920.2014.901460, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/ E.Tarihi: 05.03.2024.

Tian, C., Peng, J., Zhang, W., Zhang, S., & Wang, J. (2020). *Tourism environmental impact assessment based on improved ahp and picture fuzzy promethee II methods,* Technological and Economic Development of Economy, 26(2), 355-378. https://doi.org/10.3846/tede.2019.11413.

Tiann. (2012). *Diagram fishbone dari Ishikawa*. Retrieved from https://tianno.wordpress.com.

Tindale R. Scott & Winget J., R. (2019). *Group decision-making,* In Oxford Research Encyclopedia of Psychology, https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190236557.013.262, (26), https://oxfordre.com/psychology/display/10.1093/, E. Tarihi: 17. 03.2024.

Toledo-Chávarri, A., Gagnon, M., Álvarez-Pérez, Y., Perestelo-Pérez, L., Pego, Y., & Aguilar, P. (2020). *Development of a decisional flowchart for meaningful patient involvement in Health Technology* Assessment. International Journal of Technology Assessment in Health Care, 37. https://doi.org/10.1017/S0266462320001956.

Tong, C. C., & Lin, T. Y. (2008). *Applying grey relational method to determine the carbon black ranking of rubber samples,* Journal of Grey System, 11(1), 27-34. https://doi.org/10.30016/JGS.200803.0004.

Toosi, S. R., & Samani, J. M. V. (2012). *Evaluating water transfer projects using analytic network process (anp),* Water resources management, 26, 1999-2014.

Torunlar M. (2018). *Yönetim eyleminin bir parçası olarak karar verme süreçlerinde belge/bilgi yönetiminin önemi ve katkıları*, Bilgi Yönetimi Dergisi, 1 (1), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/482401, E.Tarihi: 05.04.2024

Tozlu A. (2016). *Karar verme yaklaşımları üzerinde Herbert Simon hegemonyası,* Sayıştay Dergisi, (102), https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713947, E. Tarihi: 01.03.2024.

Tozlu A. (2016). *Karar verme yaklaşımları üzerinde Herbert Simon hegemonyası,* Sayıştay Dergisi, 102, 27-45. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1713947, E. Tarihi: 01.03.2024.

Triantaphyllou, E. (2000). *In Multi-criteria decision making methods: a comparative study*, Applied Optimization, 44, Springer, Boston, MA. https://doi.org/10.1007/978-1-4757-3157-6_2.

Triantaphyllou, E., & Mann, S. H. (1995). *Using the analytic hierarchy process for decision making in engineering applications: some challenges,* International journal of industrial engineering: applications and practice, 2(1), 35-44.

Triantaphyllou, E., & Triantaphyllou, E. (2000). *Multi-criteria decision making methods,*. 5-21, Springer US.

TRT Haber, 28. 04. 2022, https://www.trthaber.com/haber/dunya/japonyada-kaybolan-teknenin-isleticisi-ozur-diledi-yanlis-karar-verdim-676464.html, E.tarihi;11.02.2024.

Tully, M. P., & Cantrill, J. A. (2002*). Exploring the domains of appropriateness of drug therapy, using the nominal group technique.* Pharmacy World and Science, 24(4), 128–131. doi:10.1023/a:1019522921621

Türegün, N. (2022). *Financial performance evaluation by multi-criteria decision-making techniques*, *Heliyon, 8,* 1-13.

Türk Dil Kurumu (2021). *Güncel Türkçe sözlük*, https://sozluk.gov.tr, E. Tarihi: 01.01.2024.

Türk Dil Kurumu (2024). *Güncel T*ürkçe sözlük, https://sozluk.gov.tr/ E. Tarihi: 11.03.2024.

Tüzemen, A. ve Aslan, E., (2021). *Karar vericinin el kitabı yöntem- uygulama-örnekler, yöneticiler için karar verme teknikleri ve örnek problem çözümleri*, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, ISBN: 9789750274367.

Tüzüntürk, S. (2010). V*eri madenciliği ve istatistik,* Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29(1), 65-90.

Tzeng, G. H., Chiang, C. H., & Li, C. W. (2007). *Evaluating intertwined effects in e-learning programs: A novel hybrid mcdm model based on factor analysis and dematel,* Expert systems with Applications, 32(4), 1028-1044. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2006.02.004.

Urfalıoğlu, F. ve Genç, T. (2013). Çok kriterli karar verme teknikleri ile türkiye'nin ekonomik performansının avrupa birliği üye ülkeleri ile karşılaştırılması, Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 35(2), 329-360. Doi No: 10.14780/iibdergi.201324469.

Uyrun, A. (2012). *Bekleme hattı (kuyruk) modeliyle servis sisteminin analizi: hızlı yiyecek içecek işletmesinde bir uygulama* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,. Document ID (Org No.): 2000170502.

Ülgen, H. ve Mirze, S. Kadri (2010). İşletmelerde stratejik yönetim. (5. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın.

Ünal, C. ve Atılgan, T. (2007). *Konfeksiyonda karar verme teknikleri.* Tekstil ve Konfeksiyon, 17(4).

Ünal, C. ve Atılgan, T. (2007). *Konfeksiyonda karar verme teknikleri.* Tekstil ve Konfeksiyon, 17(4), 256-263.

Üngüren E. (2011). *Psikobiyolojik kişilik kuramı ekseninde yöneticilerin kişilik özellikleri, karar verme stilleri ve* örgütsel *sonuçlara yansımaları,* Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, 2011, http://dspace.akdeniz.edu.tr/bitstream/handle/ E.Tarihi:12.03.2024.

Ünnü N. Ayşe Ayyıldız (2014). *Rasyonel perspektif ışığında karar verme eylemi: nitel bir analiz,* Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, (24), http://dx.doi.org/10.11611/JMER397file:///, E.Tarihi:11.03.2024.

Vahedian-Shahroodi, M., Mansourzadeh, A., Shariat Moghani, S., ve Saeidi, M. (2023). *Using the nominal group technique in group decision-making: a review.* Medical Education Bulletin, 4(4), 837-845. https://doi.org/10.22034/MEB.2024.434656.1090

Vaidya, O. S., & Kumar, S. (2006). *Analytic hierarchy process: an overview of applications,* European Journal of operational research, 169(1), 1-29.

Vanderpooten, D. (1990). *The construction of prescriptions in outranking methods,* ın readings in multiple criteria decision aid, 184-215, Springer Berlin Heidelberg, https://doi.org/10.1007/978-3-642-75935-2_9.

Vargas G. L. (1990). *An overview of the analytical hierarchy process and its applications.* European Journal of Operational Research. 48, 2-4.

Varol Gürder F. (2023). *Güncel yönetim bilişim sistemleri çalışmaları,* (n.p.): Akademisyen Kitabevi. ISBN:9786253993788, 625399378X.

Veisi, H., Deihimfard, R., Shahmohammadi, A., & Hydarzadeh, Y. (2022*). Application of the analytic hierarchy process (ahp) in a multi-criteria selection of agricultural irrigation systems,* Agricultural Water Management, 267, 1-13, https://doi.org/10.1016/j.agwat.2022.107619

Vernon, D., & Hocking, I. (2014). *Thinking hats and good men: structured techniques in a problem construction task.* Thinking Skills and Creativity, 14, 41-46.

Vincke, P. (1999). *Outranking approach*, in: T. Gal, T. Stewart, T. Hanne (Eds.), Multicriteria Decision Making, Advances in MCDM Models, Algorithms, Theory and Applications, Kluwer Academic, Springer Link, 305-333, https://link.springer.com/book/10.1007/978-1-4615-5025-9.

Von Neumann, J., & Morgenstern, O. (2007). *Theory of games and economic behavior: 60th anniversary commemorative edition*, In Theory of games and economic behavior, Princeton university press.

Vuk D, Koželj B,& Mladineo, N. (1991). *Application of multicriterional analysis on the selection of the location for disposal of communal waste*, Eur J Oper Res 55(2), 211–217, https://doi.org/10.1016/0377-2217(91)90225-K.

Walther, G, Spengler, T, &Queiruga, D. (2008*). Facility location planning for treatment of large household appliances in Spain.* Int J Environ Technol Manag 8(4):405–425. https://doi.org/10.1504/IJETM.2008.01751.

Wan, Y., Cui, H., Liu, Y., & Cong, R. (2020). *A visualization framework of pareto optimization for decision making.* 2020 International Conference on Artificial Intelligence and Computer Engineering (ICAICE), 501-505. https://doi.org/10.1109/ICAICE51518.2020.00103.

Wang, B., Song, J., Ren, J., Li, K., & Duan, H. (2019). *Selecting sustainable energy conversion technologies for agricultural residues: a fuzzy ahp-vıkor based prioritization from life cycle perspective, resources, conservation and recycling*, 142, 78-87. https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2018.11.011.

Wang, D., Park, S., & Fesenmaier, D. R. (2012). *The role of smartphones in mediating the touristic experience,* Journal of travel research, 51(4), 371-387. https://doi.org/10.1177/0047287511426341.

Warfield, J. N. (1976). *Societal systems. planning, policy and complexity.*

Watson, J. (2002). *Strategy: an ıntroduction to game theory,* W. W. Norton and Company, 3. Edition. Ss. San Diego s.1-511.

Wen, P., Li, L., Xue, H., Jia, Y., Gao, L., Li, R., & Huo, L. (2022). *Comprehensive evaluation method of the poultry house indoor environment based on gray relation analysis and analytic hierarchy process,* Poultry Science, 101(2), 101587, https://doi.org/10.1016/j.psj.2021.101587.

Wendler, E. (2007). *The scheduled waiting time on railway lines,* Transportation Research Part B: Methodological, 41(2), 148-158. https://doi.org/10.1016/j.trb.2006.02.009.

Wieloch Helena G., (2021). *On some analogies between one-criterion decision making under uncertainty and multi-criteria decision making under certainty,* Journal:Economics and Business Review, 7, (2), 17-36, https://www.ceeol.com/search/article-detail? E. Tarihi: 05.04.2024.

Willoughby, T., & Arnold, A. (1972). *Communicating with decision tables, flowcharts, and prose*. Data Base, 4, 13-16. https://doi.org/10.1145/1017536.1017538.

Wren Gloria P. & Adya, M. (2020). *Humans in organisations decision making under stress: the role of information overload, time pressure, complexity, and uncertainty,* Journal of Decision Systems, 29. 213-225, DOI: 10.1080/12460125.2020.1768680, https://www.tandfonline.com/doi/pdf/ E.Tarihi: 01.04.2024.

Wu, W.-W., & Lee, Y.-T. (2007). *Developing global managers' competencies using the fuzzy dematel method,* Expert Systems with Applications, 32(2), 499-507. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2005.12.005.

Xu Zeshui, (2008).*Group decision making based on multiple types of linguistic preference relations* Information Sciences, 178, 452-467.

Yan, Peng, Liu Junying, & Skitmore Martin (2018). *Individual, group, and organizational factors affecting group bidding decisions for construction*

projects, advances in civil engineering, Article ID 3690302, (10), https://doi.org/10.1155/2018/3690302, https://downloads.hindawi.com/journals/ace/ E.Tarihi:17.03.2024.

Yarman Sıddık B. ve Ünal Ahmet N.(2015). *Stratejik karar verme boyutunda bilgi toplama/işleme amaçlı karar destek sistemleri,* Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Eğitim Danışmanlık Tic.Ltd.Sti., 1. Basım, 1190.

Yenisu, E., Şahin, F. ve Öztekkeli, H. (2021). *Yönetim düşüncesinin evriminde sistem kuramının etkileri: kavramsal bir çözümleme. Akademi Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (18),* 514-527, https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/802663, E. Tarihi: 01.02.2024.

Yıldırım B. ve Özkahraman Ş. (2011). *Hemşirelikte karar verme süreci,* Electronic Journal of Vocational Colleges, 165-173, https://dergipark.org.tr/en/download/article-E. Tarihi: 07.04.2024.

Yıldız K. (2012). *Primary school principals decision making styles,* The Journal of SAU Education Faculty, (24), 104-131, https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/115658, E. Tarihi: 01.03.2024.

Yılmaz M.ve Talas M. (2010). *Bilgi merkezinde karar verme süreci,* Zeitschrift für die Welt der Türken (ZfWT), 2 (1). file:///C:/Users/user/Downloads/TAM%20MET% E. Tarihi: 01.02.2024.

Yılmaz, A.N. (2008). Kuyruk *similasyonu modellerinin eleştirel gözden geçirilmesi ve bir banka şubesine uygulanması,* Doctoral Tezi, Marmara Universitesi (Turkey), Document ID (Org No.): 28529368.

Yoon, K. (1987). *A reconciliation among discrete compromise solutions,* Journal of the Operational Research Society, 38, 277-286.

Yozgat U., (1994). *Yönetimde karar verme*, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1994.

Yozgat U., (1994). *Yönetimde karar verme*, Beta BasımYayım Dağıtım A.Ş., İstanbul.

Yu, X., & Xu, Z. (2013). *Prioritized intuitionistic fuzzy aggregation operators,* Information Fusion, 14(1), 108-116. https://doi.org/10.1016/j.inffus.2012.01.011.

Yu, X., Zhang, S., Liao, X., & Qi, X. (2018). *Electre methods in prioritized mcdm environment,* Information Sciences, 424, 301-316, https://doi.org/10.1016/j.ins.2017.09.061.

Yuh-Wen, C. (2001). *Formulation of a Learning* Analytical Network Process.

Yücel R., (2012). Örgüt yönetiminde terfi, Bizim Büro Matbaa Dağıtım Basım Yayıncılık Sanayi ve Tic. Ltd. Şti, Ankara.

Yücel R.,(2010). *Merkez ve çevre ilişkisine bağlı örgütsel yapı ve performans,* Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti, Ankara, 2010. E.Tarihi:12.03.2024.

Yücenur, G. N., & Demirel, N. Ç. (2012). *Group decision making process for insurance company selection problem with extended vıkor method under fuzzy environment,* Expert Systems with Applications, 39(3), 3702-3707, https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.09.065.

Zhang S.,& Liu, S., (2011), *A gra-based intuitionistic fuzzy multi-criteria group decision making method for personnel selection,* Expert Systems with Applications, 38 (9), 11401-11405. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2011.03.012

Zhang, S., Chen, X., Ran, X., Li, Z., & Cao, W. (2024). *Prioritizing causation in decision trees: a framework for ınterpretable modeling,* Engineering Applications of Artificial Intelligence, 133, 108224, https://doi.org/10.1016/j.engappai.2024.108224.

Zhou, Y. D., & Shi, M. L. (2009). *Rail transit project risk evaluation based on ahp model,* In 2009 Second International Conference on Information and Computing Science, 3, 236-238, IEEE.

Zopounidis, C., Baourakis, G., & Niklis, D. (2010). *A comparative study of tourism performance in the Mediterranean region: a multicriteria approach,* International Journal of Information and Decision Sciences, 2(3), 285-303. https://doi.org/10.1504/IJIDS.2010.033452

Editör:
Doç. Dr. Meltem Güzel

İletişim ve Medya

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-14-1
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel
VI+72 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-14-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı Y. T. (2022). İnsan ve Toplumun Dijitalleşmesi: İletişim. İçinde E. Eke ve M. T. Uysal (editör), *Dijital İnsan ve Toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* (s. 159-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslan, H. (2020). Basın Bülteni ve Duyurularında Etik Konusunun Örnek Olaylarla Eleştirel Olarak İrdelenmesi. *Erciyes İletişim Dergisi*, 7 (1), 217-242.

Azzam, T., Evergreen, S., Germuth, A. A., and Kistler, S. J. (2013). Data Visualization and Evaluation. *New Directions For Evaluation*. (139), 7-32.

Balta Peltekoğlu, F. (2007). *Halkla İlişkiler Nedir?*. İstanbul: Beta Yayınları.

Brodlie, KW., Allendes O., R and Lopes., A. (2012). A Review Of Uncertainty in Data Visualization. *In: Expanding The Frontiers of Visual Analytics and Visualization.* 81-110.

Catenaccio, P. (2008). Press Releases as a Hybrid Genre: Addressing The Informative/Promotional Conundrum. *Pragmatics. Quarterly Publication Of The International Pragmatics Association* (Ipra), 18(1), 9-31.

Constantınıdes, E. and Fountaın, J. S. (2007). Web 2.0: Conceptual Foundations and Marketing Issues. *Journal of Direct Data and Digital Marketing Practice,* 9(3), 231-244.

Cutlip, S., Center, A. and Broom, G. (2000). *Effective Public Relations*. Prentice Hall, Eighth Edition.

Çoşan, B. (2022). Web 1.0'dan Web 3.0'a Mahremiyetin Dönüşümü ve Dezavantajlı Gruplar Açısından Muhtemel Sonuçları. *Çalışma ve Toplum*, 5(75), 2639-2662.

Dara, A. Y. (2010). E-Halkla İlişkiler ve Bakanlık Uygulamaları. *Selçuk İletişim*, 6(2), 62-80.

Dimara, E. and Perin, C. (2019). What İs Interaction for Data Visualization?. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics*, 26(1), 119-129.

Few, S. and Edge, P. (2007). Data Visualization: Past, Present, and Future. *IBM Cognos Innovation Center*, 1-12.

Gürler, A., Yılmaz, A. S. ve Tekerek, M. (2018). Veri Görselleştirme ve İnfografikler. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi*, 21(2), 131-148.

Hejlová, D. (2015). *Public Relations*. Czech Republic: Grada Publishing.

Kayaduman, A. (2023). Post-truth Pandemisinde Hakikat Arayışı: Veri Görselleştirmeler. İçinde Nihal Acar (Editör), *IMCCS 1st Internatıonal Conference on Communıcatıon Scıencesmay*. (s.5-7). Sivas: 2023.

Kılınç, Ö., Arıcı, A. ve Bayçu, S. (2018). Online Basın Bültenlerinde Halkla İlişkiler Mesaj Stratejileri: Türkiye'nin En Sevilen Markalarının Basın Bültenlerine Yönelik Bir Değerlendirme. *Intermedia International e-Journal*. 5 (9), 184-196.

Loeb, S., Dynarski, S., McFarland, D., Morris, P., Reardon, S. and Reber, S. (2017). Descriptive Analysis in Education: A Guide for Researchers. *National Center for Education Evaluation and Regional Assistance*.

Mestçi, A. (2009). Web 2.0 Teknolojisi ve İnteraktif Pazarlama ve Reklam Modelleri. İçinde Mustafa Akgül, Ethem Derman, Ufuk Çağlayan ve Atilla Özyiğit (Editörler), Akademik Bilişim 09-XI. (s.11-13). *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Şanlıurfa: 2009.

Neuman, W. Lawrence (2014). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar*. Ankara: Yayınodası Yayıncılık.

Okay, A. ve Okay, A. (2007). *Halkla İlişkiler ve Medya*. İstanbul: Der Yayınları.

Onat, F. (2014). *Dijital Çağda Halkla İlişkiler Yazarlığı*, Ankara: Nobel Yayınları.

Palinkas LA., Horwitz SM., Green CA., Wisdom JP., Duan N. and Hoagwood K. (2015). *Purposeful Sampling for Qualitative Data Collection and Analysis in Mixed Method İmplementation Research*. Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research. 42 (5), 533-544.

Sadiku, M., Shadare, A. E., Musa, S. M., Akujuobi, C. M. and Perry, R. (2016). Data Visualization. *International Journal of Engineering Research And Advanced Technology (IJERAT)*. 2 (12), 11-16.

Sancar, G. A. (2016). Halkla İlişkiler 2.0 Kavramı ve Araçları: Koç Holding Örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1(2), 83-101.

Snaprud M. and Velazquez A., (2020). Accessibility of Data Visualizations: An Overview of European Statistics Institutesengebretsen, Kennedy, H. (Eds). *Data Visualization in Society* içinde (95-111). Amsterdam University Press.

Solıs, B. and Breakenrıdge, D. (2009). *Putting the Public Back in Public Relations*. New Jersey: FT Press.

Soy S. (2023). Kriz Dönemlerinde Liderde Aranan İkna Edici Liderlik Özellikleri ve Bu Özelliklerin Recep Tayyip Erdoğan'a Atfedilme Durumu: Tokat Örneği. İçinde G. N. Büyükbaykal ve A. C. I. Büyükbaykal (Editör), *İletişim ve Medya Alanında Uluslararası Araştırmalar XV* (s.407-436). Konya: Eğitim Yayınları.

Taşan, R. ve Rençber, H. (2021). İş İnsanı Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir İnceleme: Tüsiad ve Müsiad Örnekleri. Mustafa Uslu, Erdal Hamarta, Coşkun Arslan, Sabahattin Çiftçi (ed.), *Akademik Araştırmalar 2021* içinde, (s. 225-232). Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.

Telea, A. C. (2015). Data *Visualization: Principles And Practice*. CRC Press.

Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.

Vorvoreanu, M. (2008). ROI of Online Press Releases. *Journal of New Communications Research*, 3(1), 92-99.

Wright, R. (2008). *Data Visualization*. Software Studies: A Lexicon.

Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

Ang, S. H. and Lim, A. C. (2006). The Influence Of Metaphors and Product Type On Brand Personality Perceptions And Attitudes. *Journal Of Advertising,* 35 (2), 39-40.

Aristoteles. (1996). *Metafizik.* (çev. Prof. Dr. Ahmet Arslan). İstanbul: Sosyal Yay.

Aristoteles. (2003). *Poetika*. (çev. İsmail Tunalı). İstanbul: Remzi Kitabevi.

Batı, Uğur (2007). Reklamlarda Retorik Figürlerin Kullanımı. *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*. 7 (28), 327-335.

Black, M. (1962): *Models and Metaphors. Studies in Language and Philosophy*. Ithaca: Cornell University Press. Almanca (1996): Die Metapher. (çev. Margit Smuda). Ed. Haverkamp, s. 55-79.

Black, M. (1977/ 1996): "More about Metaphor", Dialectica 31, 431-457; Almanca (1996): Mehr über die Metapher, (çev. Margit Smuda), ed. Haverkamp, s. 379-413.

Cook, G. (1992). *The Discourse of Advertising.* London: Routledge.

Coulter, R., Zaltman, G., & Coulter, K. (2001). Interpreting Consumer Perceptions Of Advertising: An Application Of The Zaltman Metaphor Elicitation Technique. *Journal of Advertising,* 30(2), 1–22.

Çelikten, M. (2006). Kültür Ve Öğretmen Metaforları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 1(21), 269-283.

Çınar, N. (2009). Reklamda Kullanılan Görsel Metaforların Reklamın Beğenirliği Üzerine Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dağtaş, B. (2003). *Reklamı Okumak*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Dyer, G. (2010). *İletişim Olarak Reklamcılık.* (çev.: Nurdan Öncel Taşkıran), İstanbul: Beta Yayınları.

Fiske, J. (2014) *İletişim Çalışmalarına Giriş*. (çev.: Süleyman İrvan) Ankara: Pharmakon Yayınevi. (1982).

Forceville, C. (1994). Pictorial Metaphor in Advertisements. Metaphor and Symblic Activity. 9, (1), 1-29.

Güçlü, A., Uzun, E. ve Uzun, S. Yolsal, Ü.H. (2008). *Felsefe Sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

Hermeren, L. (1999). *English for Sale: A Study of the Language of Advertising.* Lund: Lund University Press,

Jeong, Se-Hoon. (2008). Visual Metaphor in Advertising: Is the Persuasive Effect Attributable to Visual Argumentation or Metaphorical Rhetoric?. *Journal of Marketing Communications.* 14 (1), 59-73.

Johnson, M. (1998). *"Metaphor", Encyclopedia Of Aesthetics*. New York: Garland Publishing.

Ketelaar, P. E. Gisbergen, M. S. ve Bosman, J.A.M. (2004). "Open and Closed Advertisements: Moderating Effects of Comprehension on Appreciation". In P. Neijens, C. Hess, B. van den Putte, & E. Smit. (Eds.), Content and Media Factors in Advertising (pp.51-61). Amsterdam: Spinhuis Publishers.

Kittay, E. F. (1990). *Metaphor. Its Cognitive Force and Linguistic Structure*. Clarendon Press.

Kofman, S. (1999). *Nietzsche and Metaphor*. (çev: Duncan Large), Stanford-California: Stanford Univercity Pres.

Kövecses, Z. (2002). Metaphor: *A Practical Introduction*. USA: Oxford University Press US.

Küçükerdoğan, R. (2011). *Reklam Nasıl Çözümlenir? Reklam İletişiminde Göstergeler ve Stratejiler.* İstanbul: Beta Yay.

Lakoff, G. ve Johnson, M. (2015). *Metaforlar. Hayat, Anlam ve Dil*. (çev.: Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: İthaki Yay.

Lundmark, C. (2005). Metaphor and Creativity in British Magazine Advertising. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Lulea University of Technology Department of Languages and Cultures.

McQuarrie, E. ve Mick, D. G. (1996). Figures of Rhetoric in Advertising Language. *Journal of Consumer Research.* Vol: 22, 424-438.

Morgan, S., E. ve Tom R. (1999). The Message is in the Metaphor: Assessing the Comprehension of Metaphors in Advertisements. *Journal of Advertising.* 28, (4), 1-12.

Nietzsche, F. (1980). "Ueber Wahrheit und Lüge im Aussermoralishen Sinne", Samtliche Werke Kristische Studienausgabe in 15 Banden, Bande 1, Haz. Giorgi Colli, Mazzino Montinari, München, Deutscher Taschenbuch Verlag.

Phillips, B. J. (1997). Thinking into It: Consumer Interpretation of Complex Advertising Images. *Journal of Advertising.* 26, (2), 77-87.

Platon, (2002). *Devlet*. (çev.: Hüseyin Demirhan). İstanbul: Sosyal Yay.

Proctar, T., S. Proctor Ve I. Papasolomou. (2005). Visualizing the Metaphor. *Journal of Marketing Communications*. 11, (1), 55-72.

Refaie, Elisabeth. Understanding Visual Metaphor: The Example of Newspaper Cartoon. (2003). *Visaual Communication.* 2, (1), 75-95.

Salman, Y. (2003). Dilin Düşevreni: Eğretileme. *Kitaplık Dergisi.* sayı. 65, Yapı Kredi Yayınları, 53-65.

Sopory, P. ve Dillard, J. P. The Persuasive Effects of Metaphor: A Meta-Analysis. *Human Communication Research*. 28, (3), 2002, 382-419.

Sperber, D. ve Wilson, D. (1986). *Relevance: Communication and Cognition*. Cambridge: Harvard University Press.

Tanaka, K. (1994). *Advertising Language: A Pragmatic Approach to Advertisements in Britain and Japan.* London: Routledge,

Tepebaşılı, F. (2013). *Metafor Yazıları*. İstanbul: Çizgi Yayınevi.

Tura, S, M. (2012). *Freud'dan Lacan'a Psikanaliz*. İstanbul: Kanat Yayınları.

Vestergaard, T. ve Kim Schroder. (1985). *The Language of Advertising.* Oxford: Basil Blackwell.

Williamson, J. (2001). *Reklamların Dili: Reklamlarda Anlam ve İdeoloji.* (çev.: Ahmet Fethi). Ankara: Ütopya Yayınevi. (1978).

Yılmaz, Ç. (2007). Derrida'nın Metafor Kullanımı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.) İstanbul: İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

KAYNAKÇA

Akyazı, A. (2020). Sosyal Medyanın Şöhret Kültürüne Etkisi. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 12(3), 251-274.

Akyıldız, N. A. ve Olgun, T. N. (2020). Somut Olmayan Kültürel Mirasın Anadolu'da Tarihi Yerleşimlerin Korunması ve Sürdürülebilirliği Bağlamında Değerlendirilmesi. *Milli Folklor*, 16(128), 234-243.

Al, E. (2017). Teknolojik Determinizm Bağlamında Bir Şiddet Formu Olarak Medya. *Marmara İletişim Dergisi*, (28), 47-60.

Altay, D. (2005). Küresel Köyün Medyatik Mimarı: Marshall McLuhan. İçinde N. Rigel., G. Batuş., G. Yücedoğan ve B. Çoban (Editör), *Kadife Karanlık* (s. 9-74). İstanbul: Su Yayınevi.

Altıok, H. Ö. (2016). Hemşirelik Eğitiminde Sosyalizasyon Süreci ve Profesyonel Kimlik Gelişimi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 55-62.

Arklan, Ü. ve Kartal, N. Z. (2018). Y Kuşağının İçerik Tüketicisi Olarak Youtube Kullanımı: Kullanım Amaçları, Kullanım Düzeyleri ve Takip Edilen İçerikler Üzerine Bir Araştırma. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6(2), 929-965.

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı Y. T. (2022). İnsan ve Toplumun Dijitalleşmesi: İletişim. İçinde E. Eke ve M. T. Uysal (editör), *Dijital İnsan ve Toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* (s. 159-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (18), 58-69.

Baysal, C. (2022). Geçici Koruma Statüsündeki Sığınmacıların İstihdamında Örgütsel Sosyalizasyon Sorunları: İnegöl İmalat İşletmeleri Örneği. Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Bozok, E. ve Bostancı, M. (2022). Yeni Medyanın Sanata Yansımaları: Refik Anadol Çalışmaları. İçinde Y. Adıgüzel ve M. Bostancı (Editör), *Dijital İletişimi Anlamak 3* (s. 162-177). Konya: Palet Yayınları.

Camilleri, C. ve Malewska-Peyre, H. (1997). Socialization and İdentity Strategies. İçinde J. W. Berry, P. R. Dasen ve T. S. Saraswathi (Editör), Handbook of Cross-Cultural Psychology: Vol. 2, *Basic Processes and Human Development* (s. 41-67). Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.

Çelebi, E. (2014). Dijital Sosyalleşme: Çevimiçi Sosyalleşmenin Sosyal Bağlılık, Kaygı, Depresyon ve Mutluluk Üzerine Etkileri. İçinde Dijital İletişim Etkisi' Uluslararası Akademik Konferans Bildiri Kitabı (s. 547-555). İstanbul: İskendiriye Kitap

Davtalab, A. (2016). Şehit Yakınlarının Siyasal Sosyalleşmesinde Sosyalizasyon Etmenlerinin Etkisi: Ankara Örneği. Doktora Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Dilmen, N. (2007). Yeni Medya Kavramı Çerçevesinde İnternet Günlükleri-Bloglar ve Gazeteciliğe Yansımaları. *Marmara İletişim Dergisi*, 12(12), 113-122.

Dinler, Z. (1998). *Bilimsel Araştırma ve İnternet'e Bağlı Bilgi Merkezleri*. Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Edgar, A. ve Sedgwick P. (2007). *Kültürel Kuramda Anahtar Kavramlar*. İstanbul: Açılım Kitap.

Ergün, M. (1994). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ocak Yayınları.

Erkan, G. (2021). Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Sivil Toplum ve Yeni Medya: Kadın Odaklı Sivil Toplum Kuruluşlarının Yeni Medya Kullanımı. Doktora Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi.

Erkan, M. E., Baloğlu, B. ve Baloğlu, F. (2017). *Ansiklopedik Sosyoloji Sözlüğü*. İstanbul: Der Yayınları.

Gökgül, A. N. ve Arslan, Ş. (2021). Sosyal Medyada Siyasi Söylem: Siyasi Liderlerin Twitter Kullanımları. İçinde A. Yıldırım (editör), *Sosyal Medyada Dil ve İletişim*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Gökgül, A. N. ve Sandıkcı, Y. T. (2022). Siyasi Aktörlerin Afet Dönemlerinde Medyadaki Görünürlüğünün Siyasal Halkla İlişkiler Perspektifinden Değerlendirilmesi. İçinde 4. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar ve İnovasyon Kongresi (ss.1244-1256). İstanbul, Türkiye: 14 Aralık 2022.

Gönül. K. (2023). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimleri ve Sosyalleşme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karaman: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi.

Güneş, H. (2015). *Sosyoloji Terimler Sözlüğü*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Güngör, N. (2018). *İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

İspir, B. (2013). Yeni İletişim Teknolojilerinin Gelişimi. İçinde M. C. Öztürk (Editör), *Dijital İletişim ve Yeni Medya* (s. 2-25). Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2956 / Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1911.

Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. Massachusetts lnstitute of Technology.

Manovich, L. (2003). New Media from Borges to HTML. İçinde Wardrip-Fruin, N. ve Montfort, N. (Editör), *The New Media Reader* (s. 13-25). London: MIT Press.

Marshall, G. (1999). *Sosyoloji Sözlüğü*. (çev. O. Akmhay ve D. Kömürcü) Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

McLuhan, M. ve Fiore Q. (2005), *Yaradanımız Medya Medyanın Etkileri Üzerine Bir Keşif Yolculuğu*. (çev. Ü. Oskay) İstanbul: Turkuvaz Kitap.

Molo, Ü. ve Arslan, Ş. (2023). Dijital Medya ve Tek Boyutlu İnsanın İnşası: Marka Odaklı İnstagram Paylaşımları Üzerine Bir Değerlendirme. İçinde N. Güz ve S. Bozkurt (editör), *Marka ve Göstergebilim* (s. 310-342). İstanbul: Es Yayınları.

Sağlamtimur, Z. Ö. (2017). Yeni Medya Sanatı ve Fotoğraf. *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 82-100.

Şişman, B. (2012). Sayısal Kültür, Toplum ve Medya: MSN Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (3), 89-101.

Taşan, R. ve Rençber, H. (2021). İş İnsanı Örgütlerinin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir İnceleme: Tüsiad ve Müsiad Örnekleri. İçinde M. Uslu, E. Hamarta, C. Arslan ve S. Çiftçi (Editör), *Akademik Araştırmalar 2021* (s. 225-232). Konya Çizgi Kitabevi Yayınları.

Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 150.

Tolan, B. (1996). *Toplum Bilimlerine Giriş*. Ankara: Adım Yayıncılık.

Tosun A., Yüksel A., Uçkun S. ve Konak O. (2017). Spor Aktivitelerinin MYO Öğrencilerinin Sosyalleşmesine Etkisi. *Turan-Sam Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 9(35), 436-444.

We Are Social: Digital 2023 Global Overview Report (2023). https://wearesocial.com/wp-content/uploads/2023/03/Digital-2023-Global-Overview-Report.pdf (E. T.: 11. 01. 2024).

Yakın, A. (2014). Yeni Medya Kullanımındaki Akış Deneyiminin Risk Algısı ve Online Turistik Satın Alma Niyetine Etkisi. Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.

Editör:
Doç. Dr. Meltem Güzel

İletişim ve Medya

Alanında Uluslararası Araştırmalar XVIII

EĞİTİM
yayınevi

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XVIII

Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-08-0
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

İLETİŞİM VE MEDYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XVIII
Editör: Doç. Dr. Meltem Güzel
VI+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-08-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Aktaş, Ö., (2005), *"Grafik Tasarım Ürünlerinde Anlamın Kurgulanışı Olarak Nesnenin Dönüştürülmesi",* Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Ansaldi, B. (2020). Concept Art For The Entertainment Industry. Graphic For The Evocation Of Imaginary Spaces. Proceedings of the 2nd International and Interdisciplinary Conference on Image and Imagination. Berlin: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-41018-6_78.

Balcı, Yunus Baytekin ve Say, Nuran. Temel Sanat Eğitimi (2. Baskı), İstanbul, 2005.

Batı, A., (2006), *"Grafik Tasarımda Mesaj Analizi ve Görsel Öğelerin Düzenlenişi",* Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Becer, E., (1997), *İletişim ve Grafik Tasarım*, Dost Kitabevi, Ankara.

Blythe, M. (2017, Mayıs). Araştırma kurgusu: hikaye anlatımı, olay örgüsü ve tasarım. *2017 CHI Bilgisayar Sistemlerinde İnsan Faktörleri Konferansı Bildirileri Kitabı* (s. 5400-5411).

Chip, (2023), https://www.chip.com.tr/haber/battlefield-5-incelemesi_79251.html. E.T. 10. 12. 2023.

Çoroğlu, Ç. (2002). Modern İşletmelerde Pazarlama ve Satış Yönetimi. İstanbul: Alfa Yayınları.

Dillon, T., (2018), *Adventure Games for Learning and Storytelling*

Forum Donanım, (2023), https://forum.donanimhaber.com/age-of-empires-2-gibi-deli-dehset-bir-oyun-ariyorum--48200974. E.T. 17. 10. 2023.

Jørgensen, K. (2012). Oyun Sistemi İle Kurgusal Dünya Arasında: Bilgisayar Oyun Arayüzleri Üzerine Bir Çalışma. *Oyunlar ve Kültür*, *7* (2), 142-163.

Kodgraf, (2023), https://www.kodgraf.com/. E.T. 17. 09. 2023.

Neimeister, J. (2022, 02 18). Concept Artists vs. Concept Designers. 12 13, 2023 tarihinde visualartspassage.com: https://visualartspassage.com/blog/concept-artists-vs-conceptdesigners/#:~:text=A%20concept%20designer%20focuses%20on,a%20specific%20scene%20or%20 character.

Mazlum, F. S., (2006), *Masaüstü Yayıncılık: Tasarım Ve Basım Teknolojisine Giriş,* Gazi Kitapevi, Ankara

Merlin'in Kazanı, (2023), https://www.merlininkazani.com/mount-blade-warband-oninceleme-3605. E.T. 19. 12. 2023.

Merlin'in Kazanı, (2023), https://www.merlininkazani.com/battlefield-5te-bulunacak-siniflar-ve-karakter-rolleri-haber-103707. E.T. 11. 11. 2023.

Merlin'in Kazanı, (2023), https://www.merlininkazani.com/age-of-empires-iii-inceleme-1892. E.T. 11. 11. 2023.

Schell, J., (2008), *The Art Of Game Design*

Store Steampowered, (2023), https://store.steampowered.com/app/1238810/Battlefield_V/?l=turkish. E.T. 18. 10. 2023.

Store Playstation, (2023), https://store.playstation.com/tr-tr/product/EP1457-CUSA03263_00-0000000000000000. E.T. 19. 09. 2023.

Store Steampowered, (2023), https://store.steampowered.com/app/48700/Mount__Blade_Warband/. E.T. 16. 10. 2023.

Taleworlds, (2023), https://www.taleworlds.com/tr/Games/Warband. E.T. 13. 11. 2023.

Tepecik, A., (2002), *Grafik Sanatlar,* Detay Yayıncılık ve Sistem Ofset, Ankara.

Tunceli, O., (2012), *Bilgisayar Oyunlarının İncelenmesi ve Bir Bilgisayar Oyununun Grafik Tasarım Sürecinin Yürütülmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı

Turuncuevye, (2023), https://www.turunculevye.com/haberler/goster/battlefield-v-karakterleri-ana-senaryoda-kendi-dillerini-konusacaklar-15335. E.T. 20. 11. 2023.

Turuncuevye, (2023), https://www.turunculevye.com/incelemeler/goster/age-of-empires-2-hd-edition-inceleme. E.T. 18. 10. 2023.

Tyler, J., and HOWARTH, L., *Write Your Own Adventure Programs Four Your Microcomputer*

Oyun Gezer, (2023), https://oyungezer.com.tr/haber/mount-blade-warband-dunyanin-en-iyi-ilk-yuz-oyunu-siralamasinda-otuzuncu/detay. E.T. 11. 09. 2023.

Palilonis, G.P. (2006), *A Practical Guide to Graphics Reporting,* Focal Press, Amerika.

Photoshop Magazin, (2018), http://www.photoshopmagazin.com. E.T. 17. 10. 2018.

Uçar, T. F., (2004), *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım,* İnkılap Yayın Evi, İstanbul.

Vardar, B. (2002). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü.* İstanbul: Multilingual Yayınları.

Wannart, (2023), https://www.wannart.com/gecmisten-gunumuze-battlefield-serisi/. E.T. 24. 10. 2023.

Kaynakça

Cansız, Y. B. (2022). Nostaljik Elementlerin Video Oyunları Bölümlerindeki Kullanımı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi

Diego, F. F. ve Ots, C.V. (2014). Nostalgia: a Conceptual History. *History of Psychiatry*, 25 (4), 404-411.

Diren, S. (2022). 2000 Sonrası Türk Sinemasında Toplumsal Bellek: Yükselen Nostalji İmgesi. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Korkmaz, L. (2020). Postmodern Dönemde Nostalji: Nostaljik Tüketim Üzerine Kuramsal Bir Analiz. Yüksek Lisans Tezi. Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Niemeyer,S. ve Siebert, A. (2023) Nostalgia, Media, and Technologies of the Future. *Current Opinion in Psychology*. 50. https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2023.101561.

Özdemir, B. (2020). Yetişkinliğe Geçiş Dönemi Filmlerinde Nostalji Teması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.

Satır, M. E. (2021). Yeni Medya ve Nostalji: TRT Arşiv Üzerine Bir Değerlendirme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (24), 116-129.

Sedikides, C., Wildschut, T., Baden, D. (2004). *Nostalgia Conceptual Issues and Existential Functions*. J. Greenberg, S.L. Koole ve T. Pyszczynski (Editör). Handbook of Experimental Existential Psychology. 200-214. New York: The Guilford Press.

Sönmez, F.U. (2007). Seksenler İstanbul'u Kentsel Söylemini Popüler Yazılı Medya Üzerinden Okumak. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Tannock, S. (1995). Nostalgia Critique. Cultural Studies 9 (3), 453-464.

Yıldız, A. (2022) Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (2), 367-386.

KAYNAKÇA

Aguinis, H. (2009). Performans Yönetimine Genişletilmiş Gir Bakış. Performans Yönetimi: Araştırmayı Uygulamaya Koymak , 1-43.

Albert, S., & Whetten, D. A. (1985). Organizational Identity. In L. L. Cummings & B. M. Staw (Eds.), Research in Organizational Behavior. Greenwich, CT: JAI Press.

Ashforth, B. E., & Mael, F. (1989). Social Identity Theory Tnd The Organization. Academy of Management Review, 14(1), 20-39.

Balmer, J. M. T. (2001). Corporate Identity, Corporate Branding, and Corporate Marketing: Seeing through the fog. European Journal of Marketing, 35(3/4), 248-291.

Bhattacherjee. A. (2012). Social Science Research: Principles, Methods, and Practices. Textbooks Collection. 3. http://scholarcommons.usf.edu/oa_textbooks/3

Camcı, V., (2013), Çalışanların Örgüte Bağlılıkları İle İş Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Campbell, JP (1990). Endüstri Ve Örgüt Psikolojisinde Performans Tahmini Probleminin Modellenmesi.

Campbell, JP, McHenry, JJ ve Wise, LL (1990). Bir İş Popülasyonunda İş Performansının Modellenmesi. Personel Psikolojisi, 43 (2), 313-575.

Çelebi, M. A. (2021). Örgütsel Kimlik-İş Tatmini İlişkisinde İşe Tutulmanın Aracılık Rolü. JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy, 6(Özel Sayı), 41-51.

Çelebi, M. A., & Çetin, F. (2021). Örgütsel Kimlik-Rol İçi Ve Rol Dışı Performans İlişkisinde İçsel Güdülenmenin Aracılık Rolü. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (69), 135-152.

Çetin, F., & Çelebi, M. A. (2021). Çok Boyutlu Örgütsel Kimlik Ölçeği Geçerlilik Ve Güvenilirlik Çalışması. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(1), 228-243.

Çınar, Ö., & Yeşil, S. (2016). Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Desteğin Çalışan Performansı Üzerindeki Etkisini İnceleyen Bir Yapısal Eşitlik Model Önerisi. International Journal Of Social Sciences And Education Research, 2(1), 349-369.

Dehaghi, MR ve Rouhani, A. (2014). İran Üniversitesinde Çalışanların Performansını Etkileyen Faktörler ile Öğrencilerin Çalışanların Performansına İlişkin Memnuniyeti Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Procedia-Sosyal ve Davranış Bilimleri, 141 , 903-908.

Demir, S., & Kobal, H. Y. (2021). Örgütsel Kimlik Algısının Örgütsel Bağlılığa Etkileri: Hakkâri Devlet Hastanesi Örneği. Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi, 24(1), 109-126.

Dutton, J. E., Dukerich, J. M., & Harquail, C. V. (1994). Organizational Images And Member Identification. Administrative Science Quarterly, 39(2), 239-263.

Fombrun, C. J. (1996). Reputation: Realizing Yalue From The Corporate Image. Harvard Business School Press.

Gioia, D. A., & Thomas, J. B. (1996). Identity, Image, And Issue Interpretation: Sensemaking During Strategic Change In Academia. Administrative Science Quarterly, 41(3), 370-403.

Gupta, N. ve Beehr, TA (1982). İş Organizasyonları Hakkında Öz Raporlar İle Alternatif Veri Kaynakları Arasındaki Yazışmanın Testi. Mesleki Davranış Dergisi , 20 (1), 1-13.

Güllüoğlu, Ö. (2012), Örgütsel İletişim, Eğitim Yayınevi, Konya.

Haslam, S. A., & Ellemers, N. (2005). Social Identity In Industrial And organizational Psychology: Concepts, Controversies And Contributions. International Review Of Industrial And Organizational Psychology 2005, 20, 39-118.

Hatch, M. J., & Schultz, M. (2002). The Dynamics Of Organizational Identity. Human Relations, 55(8), 989-1018.

Hunter, J. E., & Schmidt, F. L. (2004). Methods Of Meta-Analysis: Correcting Error And Bias In Research Findings. Sage.

Karanika-Murray, Maria, Nikita Duncan, Halley M. Pontes, ve Mark D. Griffiths. «Organizational Identification, Work Engagement, and Job Satisfaction.» Journal of Managerial Psychology (Emerald) 30, no. 8 (2015): 1019-1033.

Kirkman, B. L., & Rosen, B. (1999). Beyond Self-Management: Antecedents And Consequences Of Team Empowerment. Academy Of Management Journal, 42(1), 58-74.

Meyer, J. P., & Allen, N. J. (1991). A Three-Component Conceptualization Of Organizational Commitment. Human Resource Management Review, 1(1), 61-89.

Noe, R. A., & Tews, M. J. (2008). Strategic Training And Development. The Routledge Companion To Strategic Human Resource Management, 262-284.

Özen. Y. ve Gül. A. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren Örneklem Sorunu. Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi. 7: 394-422.

Paşamehmetoğlu, A., & Poyraz, A. B. (2013). Örgütsel Kimlik Algısı, Örgütsel Bağlılık Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. Journal of Business Economics, 2(4), 75-89.

Pulakos, E. D. (2009). Performance Management: A New Approach For Driving Business Results. John Wiley & Sons.

Sigler, T. H., & Pearson, C. M. (2000). Creating An Empowering Culture: Examining The Relationship Between Organizational Culture And Perceptions Of Empowerment. Journal Of Quality Management, 5(1), 27-52.

Sonntag, K. ve Schmidt-Rathjens, C. (2005). Anforderungsanalyse Und Kompetenzmodelle. Kompetenz, Kognition Und Neue Konzepte Der Beruflichen Bildung , 55-66.

Stoner, J., Perrewé, P. L., & Hofacker, C. (2011). The development And Validation Of The Multi-dimensional Identification Scale (MDIS). Journal of Applied Social Psychology, 41(7), 1632-1658.

Van Dick, R. ve Wagner, U. (2002). Okul Öğretmenleri Arasında Sosyal Kimlik: Boyutlar, Odaklar Ve İlişkiler. Avrupa Çalışma Ve Örgüt Psikolojisi Dergisi , 11 (2), 129-149.

Van Dick, R., Wagner, U., Stellmacher, J., & Christ, O. (2004). The Utility Of A Broader Conceptualization Of Organizational Identification: Which Aspects Really Matter? Journal Of Occupational And Organizational Psychology, 77(2), 171-191.

Van Knippenberg, D., & Sleebos, E. (2006). Organizational Identification Yersus Organizational Commitment: Self-Definition, Social Exchange, And Job Attitudes. Journal of Organizational Behavior, 27(5), 571-584.

Whetten, D. A., & Godfrey, P. C. (1998). *Identity In Organizations: Building Theory Through Conversations*. Sage.

Yargıç, TA ve Ilies, R. (2002). Kişiliğin Performans Motivasyonuyla İlişkisi: Meta-Analitik Bir inceleme. Uygulamalı Psikoloji Dergisi, 87 (4), 797.

Kaynakça

Akmataliyev, A. (2001). *Kırgız Folkloru ve Tarihi Kahramanlar*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Aktaş, A. (2020). Farziyetten Sünnete: Şeyhlerin Kanaat Önderliğinde Dönüşüm (Siirt İli örneği). *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*, 16(1), 72-93.

Aktaş, A. (2022). Rusya-Ukrayna Savaşında İnsani Diplomasi Aracı Olarak Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı. *Journal of History School*, 61, 4081- 4101.

Aktaş, A. ve Arık, İ. (2023). Whatsapp Kullanıcılarında Oluşan Yeni Alışkanlık ve Davranış Kalıplarının Türk Kültüründeki Âdâb-ı Muâşeret Açısından İncelenmesi. *BURANA-Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-12.

Alemdar, K. ve Erdoğan, İ. (1998). *Başlangıcından Günümüze İletişim Kuram ve Araştırmaları*. Ankara: Erek Ofset.

Altımışova, Z. (2018). Abdıkadır Orozbekov: Kırgız Sovyet Cumhuriyetinin İlk Yöneticisi. *Gazi Türkiyat*, 22, 111-125.

Arıkoğlu, E., Alimova, C., Askarova, R. ve Selçuk, B. K. (2017). *Kırgızca-Türkçe Sözlük*. Bişkek: KTMÜ Yayınları.

Atmaca, V. (2007). Anadolu'da Yesevilik - Yesevilik Menakıbnamesi Özelinde Peygamber Tasavvuru-. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (38. ICANAS) (ss. 43-67). Ankara: 10 - 15 Eylül 2007.

Bayındır, B. (2017). İletişimin İki Aşamalı Akış Modelinin Yeniden Yorumlanması. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 7(4), 599-610.

Buyar, C. (2017). Kırgız Tarihi – Başlangıcından 1991 Yılına Kadar. İçinde C. Buyar (Editör), *Kırgızistan – Tarih, Toplum, Ekonomi, Siyaset* (s. 47-87). Bişkek: BYR Publishing House.

Cangöz, İ. (2013). İletişim Kuramları. İçinde E. Yüksel (Editör), *Çizgisel ve Sosyo-Psikolojik Yaklaşımlar* (34-60). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Cumakunova, G. (2005). *Türkçe-Kırgızca Sözlük*. Bişkek: KTMÜ Yayınları.

Çelik, F. (2017). Kırgız Türklerinin Mutfak Kültürü ve Sofra Adabında Öne Çıkan Unsurların Sosyo-Kültürel ve Dilbilimsel Bakımdan İncelenmesi. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi (ss. 311-323). Ankara: 21 – 23 Kasım 2011.

Devellioğlu, F. (1999). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. Ankara: Aydın Kitabı.

Dinçkol, B. (2006). Yönetilenlerin Öz Yönetimi - Kamuoyu. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 49-66.

Erdem, M. (2000). *Kırgız Türkleri Sosyal Antropoloji Araştırmaları*. Ankara: ASAM Yayınları.

Erdem, M. ve Düzgün, Ü. A. (2020). Kırgız Cumhuriyeti Yargı Sistemi. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, 8(15), 195 – 227.

Erdoğan, İ. ve Alemdar, K. (2005). *Öteki Kuram - Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi*, Ankara: Erk Yayınevi.

Gözelyuz, G. ve Güngörer, F. (2023). Muş İli Aşiret Yapılanmalarında Görülen Çatışma ve Anlaşmazlıkların Çözümünde Kanaat Önderlerinin Rolü. *Mevzu Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 631-668.

Gün, F. (2022). Hemedan Atasözlerinde Doğum, Evlenme ve Ölüm. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 9, 541-553.

Gün, F. (2023). Gelenekten Moderniteye İran Türkleri Âşık İcra Mekânları: Hemedan Bölgesi Örneği. *Folklor Akademi Dergisi*, 6 (3), 1057-1074.

Gün, F. ve Kasımhani, İ. (2023). İran'da Eski Türk Kültlerinin İzleri: Komican Bölgesi Kaya Kültü Örnekleri. *Journal of History School*, 62, 97-124.

Günay, Ü. (2012). *Din Sosyolojisi*. İstanbul: İnsan Yayınları.

Güngör, A. ve Güngör A. C. (1998). *Türkçe Açıklamalı Kırgız Atasözleri*. Ankara: Engin Yayınevi.

Güz, N. ve Demirtaş, Z. G. (2021). Yeni Medyada Kaynağa Güven ve Kanaat Önderleri. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(1), 189-215.

Habermas, J. (2010). *Kamusallığın Yapısal Dönüşümü*. (çev. Bora, T. ve Sancar, M.) İstanbul: İletişim Yayınları.

İbragimov, M. (2005). *Kırgız Makal-Ilakap, Uçkul Sözdörü*, Karabalta.

İbrayev, Ş. (1998). *Destanın Yapısı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

İsakov, A. ve Murzakulova, G. (2009). Bir Değer Müessesesi Olarak Aksakallık (Kırgızistan Örneği). *Değerler ve Eğitimi Dergisi,* II. 575-489.

Kapani, M. (1998). *Politika Bilimine Giriş*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.

Kaplan, M. (2001). *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar – Tip Tahlilleri*. İstanbul: Dergah Yayınları.

Neuman, E. N. (1998). *Kamuoyu Suskunluk Sarmalının Keşfi*. (çev. M. Özkök) Ankara: Dost Yayınevi.

Orçan, M. (2021). Himayeci Toplum Kültürü Olarak Kırgızlarda Ökül Aile Geleneği. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(ÖS), 86-94.

Özcan, Z. (2021). Covıd-19 Pandemisinde Birer Kanaat Önderi Olarak Siyasi Parti Liderlerinin Sosyal Medya Paylaşımları Üzerine İnceleme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(39), 324-352.

Özensel, E. (2023). Kırgız Toplumunda Bir Kurum Olarak Aksakallar. *İnsan Ve Toplum Dergisi*, https://insanvetoplum.org/online-first, (E.T.: 17.01.2024).

Özyurt, C. (2023). Bir Devrimci Portresi Olarak Elveda Gülsarı: Kolhozlarda Aile ve Arkadaşlık İlişkilerinin Kırılganlığı. *İnsan Ve Toplum*, 13(4), 121-143.

Roy, O. (2000). *Yeni Orta Asya - Ulusların İmal Edilişi*. İstanbul: Metis Yayınları.

Saraçbaşı, M. E. ve Minnetoğlu, İ. (2002). *Örnekli ve Açıklamalı Türkçe Deyimler Sözlüğü*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.

Saray, M. (1996). *Yeni Türk Cumhuriyetleri Tarihi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Şavk, Ü. Ç. (2002). *Kırgız Atasözleri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tam, M. S. (2020). Sosyal Medya Etkileyicilerinin Kanaat Önderliği Rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 1325-1351.

Tekinalp, Ş. ve Uzun, R. (2009). *İletişim Araştırmaları ve Kuramları*. İstanbul: Beta Yayınevi.

Togan, A. Z. V. (1981). *Bugünkü Türkili (Türkistan) ve Yakın Tarihi*, *Cilt 1*. İstanbul: Enderun Kitabevi.

Tutar, H. (2007). Kırgızlarda Akrabalık Terminolojisi ve Akrabalık İlişkileri. *Türkiyat Araştırmaları*, (6), 155-171.

Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.

Ulaş, T. (2021). Kanaat Önderleri Olarak Köşe Yazarlarının Twitter Kullanımları. *Selçuk İletişim Dergisi*, 14(3), 1433-1463.

Ulutaş, E. (2015). Toplumsal Bir Tip: Kanaat Önderi. Doktora Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ünal, A. (2016). Kırgız Toplumunda Evlilik Türleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (25), 229-260.

Ünal, A. (2017). Kırgız Ailesinin Yapısal Analizi. İçinde C. Buyar (Editör), *Kırgızistan – Tarih, Toplum, Ekonomi, Siyaset,* (s. 113-155). Bişkek: BYR Publishing House.

Yıldız, N. (2017). *Manas Destanı (W. Radloff) ve Kırgız Kültürü ile İlgili Tespit ve Tahliller*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Yüksel, E. (2013). İletişim Kuramları. İçinde E. Yüksel (Editör), *İletişim Kuramlarına Giriş* (s. 1-34). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

KAYNAKÇA

Arklan, Ü. ve Rençber, H. (2020). Dijital Medya ve Dijital Toplum. İçinde D. Öcal ve H. Polat (Editör), *Dijital Reklamcılık* (s. 45-75). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık

Arklan, Ü., Sandıkcı, Y. T., ve Samed, S. (2022). Film ve Dizi Afişlerinde Pazarlama İletişimi Stratejisi Olarak Cinsel Çekicilik Kullanımı: Netflix Türkiye Örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (48), 300-316.

Bahar, R. (2006). Grafik Atölye Derslerinde Afiş Konusunun Ele Alınış Biçimleri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Cheng, J. M. S., Blankson, C., Wang, E. S. T. ve Chen, L. S. L. (2009). Consumer Attitudes and İnteractive Digital Advertising. *International Journal of Advertising*, 28 (3), 501-525.

Çakmak S. ve Karoğlu A. (2020). Grafik Tasarımının Fotoğraf Sanatındaki Gerçeküstü İzdüşümü: Foto Manipülasyon. *Akademik Sosyal Araştırma Dergisi*, 8 (102), 129-145.

Deliduman, C. ve Çakmak, S. (2017). Kültürel ilan uygulamaları illüstrasyonu. *İdil Dergisi*, 6 (29), 311-328.

Demirel, G. (2015). Fotoğrafın Manipülasyon ve Gündem Saptama Gücü. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (2), 625-636.

Dumlu, G. (2021). Fotoğraf Sanatında Sürrealizm ve Foto-Manipülasyon. *Pearson Journal*, 6(11), 123-137.

Işık, K. (2012). *Çağımızın Tanıkları Belgeselciler Fotoğrafları Anlatıyor*. (çev. H. Yılmaz). İstanbul: Espas Yayınları.

Light, K. (2012). *Çağımızın Tanıkları Belgesel Fotoğrafçılar Anlatıyor*. (çev. H. Yılmaz). İstanbul: Espas Yayınları.

Louisa H. (2017). Dıgıtal Advertısıng Clutter in an Age of Mobile Media. İçinde S. Rodgers ve E. Thorson (Editör). *Digital Advertising: Theory and Research* (s. 69-86). New York: Routledge.

McMillan, S. J. (2004). Internet advertising: One face or many. *Internet advertising: Theory and research, (2nd edition)*. İçinde D. W. Schumann ve E. Thorson. University of Tennessee Knoxville.

Messaris, P. (1997). *Visual Per-suasion: The Role of Images in Advertising*, Sage Publication.

Özdemir, F. (2013). Reklamın Öteki Yüzü, Manipülasyon. İçinde Uluslararası Sanat, Tasarım ve Manipülasyon Sempozyumu (ss. 355-358). Sakarya: 21-23 Kasım 2013.

Ürper, O. (2019). Reklam Fotoğraflarında Manipülasyon Uygulamaları ve Gerçekliğin Yeniden Sunumu. *Kontrast Dergisi*, 38 (1), 1-10.

Yamı, V. Ş. (2009). Dijital Manipülasyon ve Medya Etiği. İçinde M. Yağbasan (Editör). Medya ve Etik Sempozyumu (ss. 49-63). Elazığ: 7-19 Ekim 2009.

Yazar, İ. Y. T. (2022). Bilişim Çağı Afiş Tasarımlarında Dijital Fotoğraf Kullanımı. *Journal Of Socıal, Humanıtıes And Admınıstratıve Scıences (Joshas),* 6 (28), 1120-1137.

Yazar, T., ve Yalçın, İ. (2018). Dijital Teknoloji ve Fotoğraf Sanatı. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(60), 612-621.

Yeraltı, G. (2005). Grafik Sanatı İçerisinde Afiş Sanatımızın Gelişimi. *Anadolu Üniversitesi Sanat Dergisi*, 16 (22), 1-16.

Yıldız, M. E. (2019). Yasalarda Psikolojik Olarak Oluşturulmamış ve Sınıflandırılmış Parçalar. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 1 (1), 43-64.

Yüksekbilgili, N. Ş. (2013). Afiş Tasarımında Dikkate Alınan Kriterlerin Algılanmasının Analizi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi.

KAYNAKÇA

Aslan, M. (2019). Sinemada Kadın: Başka Dilde Aşk Filmi Üzerine Bir İnceleme. *Selçuk İletişim,* 12(1), 199-215.

Butler, J. (2008). *Cinsiyet Belası: Feminizm ve Kimliğin Altüst Edilmesi.* (çev. B. Ertür). İstanbul: Metis Yayınları.

Can, Ş.(2011). *Klasik Yunan Mitolojisi.* İstanbul: Ötüken Yayın

Coruk, H.Ü. (2021). Canavardan Kızkardeşe: Medusa Miti Üzerinden Sanatta Yeniden Anlamlandırma ve Yeniden Üretim. *ViraVerita E-Journal,* 13(1), 192-208.

Cömert, B. (2006). *Mitoloji ve İkonografi.* Ankara: De Ki Yayınları.

Demiralp, D. (2008). Sanatını Çağının Felsefi Işığında Biçimlendiren Bir Heykeltraş: Antik Yunanlı Polykleitos. *Sanat ve Tasarım Dergisi,* 2(6), 7-80.

Dowling, C. (2020). *Sindrella Kompleksi: Çağdaş Kadının Bağımsızlık Korkusu*. İstanbul: Afrika Yayınları.

Ege, Ö. (2020). Hayali Evrenler: Kadın Kahramanın Fantastik Yolculuğu. *SineFilozofi Dergisi, s(2),* 534-540.

Ford, M. (2022). *Yunan Mitolojisi-Kahramanlar, Tanrılar ve Canavarlar* (çev. B. Yılmazcan). Ankara: Akılçelen Kitaplar.

Gardner, E.A. (1910). *Six Greek Sculptures.* London:Duckworth

Gariper, K. (2022). Mitten Sinemaya Olympostan Hollywooda Göstergeler Arası Düzlemde Tanrıların Göçü. *Milli Foklor,* 17(1), 1-134.

Grimal, P. (2012). *Yunan Mitolojisi*. (çev. N. Özyıldırım). Ankara: Dost Kitapevi.

Kardeniz, S. (2018). Efsane ve Mitoloji Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Efsane Mitoloji İlişkisi. *AMS Dergisi,* 6(12), 319-320.

Kef, E. (2020). Cinsiyet Algısının Mitsel Kökeni. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi,* s(31), 22-41.

Kerenyl, K. (2018). *Yunan Mitolojisi: Tanrılar, İnsanlar ve Kahramanlar*. İstanbul: Say Yayıncılık.

Keykubatlı, S. (2018). Yunan Mitolojisinde Başlıca Karakterler. *Sanat Tarihi Dergisi,* 6(1), 1-91.

Marangoz, Ö. (2019). Afrodit Betimlemeleri Işığında Antik Yunan Sanat Anlayışı Üzerine Bir İnceleme. *Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi,* 2(6), 7-80.

Satıcı, H. (2023). Beyazperdede Erkeğin Gölgesindeki Kadınlar: Feminist Film Teorileri Bağlamında Bombshell Filmi İncelemesi. *SineFilozofi Dergisi,* 8(16), 369-371.

Sandalcı, S. (2021). *Yunan Mitolojisi: Çok Tanrılığın ve Tanrılaşmanın Mantığı*. İstanbul: BKM.

Tuğrul, S. (2010). *Edebi Kutsal Ezeli Kurban.* İstanbul: İletişim Yayınları

Tüysüz, D. (2019). Mitolojinin Sinemada Modern Yorumu: "Nerdesin Be Birader" ve "Kutsal Geyiğin Ölümü" Filmlerinde Çağdaş Odysseus ve Agamemnon Hikayeleri. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* s(21), 323-341.

Yeter, S.C. ve Özcan, K. (2022). Lilith Figürü Üzerinden Mitoloji ve Dinlerdeki Kadın Algısına Feminist Perspektiften Bakış. *Rumelide Journal Of Language and Literature Studies,* Özel sayı(1), 506-510.

Kaynakça

Çiğdem, B. (2010). Sinemada Göstergebilimsel Yaklaşım: Film Okumada Göstergenin İşlevi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Büker, S. (2023). *Sinemada Anlam Yaratma.* İstanbul: Hayalperest Kitap.

Barthes, R. (1993). *Göstergebilimsel Serüven* . İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Denli, S. (tarih yok). Göstergebilim açısından grafik gösterge anlamlarının incelenmesi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Derman, D. (1989). *Jean-Luc Godard'ın Sinemasında Kadının Yeniden Sunumu.* Ankara: Değişim Yayınları.

Guzzetti, A. (1973). Christian Metz and the Semiology of the Cinema. Journal of Modern Literature, 292-308.

Güçhan, G. (1989). Christian Metz, Göstergebilim ve Psikanaliz. *Kurgu*, 103-112.

Ünal, M. F. (2016). Göstergebilimin Serüveni. *Mütefekkir*, 379-398.

Metz, C. (1974). *Film Language: A Semiotics of the Cinema.* Chicago: University of Chicago Press.

Mitry, J. (1989). *Sinema Estetiği ve Psikoloji.* İzmir: 9 Eylül Üniversitesi .

Saussure, F. D. (2001). *Genel Dilbilim Dersleri.* İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

Witt, M. (2013). *Jean-Luc Godard, Cinema Historian.* Indiana: Indiana University Press.

Wollen, P. (2004). *Sinema Teorileri.* İstanbul: İletişim Yayınları.

Zettle, H. (1990). *Sight Sound Motion* . California: Wadsworth Pub.

KAYNAKÇA

Akbay, A., Öztaş, Y. ve Bozdayı, G. (2000) *Klinik Laboratuvarda Temel Kavramlar*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dikimevi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yayınları Yayın No:1.

Aktaş, K. (2014). Etik-Ahlâk İlişkisi ve Etiğin Gelişim Süreci. *Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(2), 22-32.

Arklan, Ü., Soy, S. ve Sandıkcı Y. T. (2022). İnsan ve Toplumun Dijitalleşmesi: İletişim. İçinde E. Eke ve M. T. Uysal (editör), *Dijital İnsan ve Toplum: Geçmiş, Bugün ve Gelecek Perspektifi* (s. 159-186). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Arslan, Ş. (2022). Sosyal Medya ve Dezenformasyon Tehdidinde Gazetecilik. *Aksaray İletişim Dergisi*, 4(2), 107-134. https://doi.org/10.47771/aid.1102392.

Aydoğan, F. ve Kırık, A. M. (2012). Alternatif Medya Olarak Yeni Medya. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (18), 58-69.

Bilgin, N. (2016). *Sosyal Psikoloji Sözlüğü Kavramlar, Yaklaşımlar*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Çağlak, E. (2019). Medyada Algı Yönetimi Aracılığıyla Kamuoyu Oluşturulması: 1915 Avusturalyasında Broken Hill Olayı Üzerinden Savaş Söylemi Çözümlemesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 109-125.

Dezenformasyonla Mücadele Merkezi (2024) "Dezenformasyonla Mücadele Merkezi Ne Yapar?" https://www.dmm.gov.tr/ (E.T.: 27.01.2014).

Erdoğan, İ. (2013). Yeni Medya Gazeteciliğinde Etik Bir Paradigma Belirlemenin Kapsamı ve Sınırları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 36, 254-272.

Glenski, V., Volkova, S. ve Kumar S. (2020). User Engagement With Digital Deception. İçinde K. Shu, S. Wang, D. Lee ve H. Liu (Editör) *Disinformation, misinformation, and fake news in Social Media Emerging Research Challenges and Opportunities* (s. 39-61). Springer.

Gül, S. S. ve Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal Bilimlerde İçerik Ve Söylem Analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198. doi: 10.30794/pausbed.803182.

Güven, G. Ö. (2021). Ayın Karanlık Yüzü: Yeni Medya ve Etik. *TRT Akademi*, 6(12), 644-651.

İrak, H. (2022). Post-Truth Çağda Dijital Dezenformasyon: Covid-19 Aşı Karşıtı Haberler Üzerine Bir İnceleme, *Ahi Evran Akademi*, 3(1), 115-129.

Jaster, R. ve Lanius, D. (2021). Speaking of Fake News: Definitions and Dimensions. İçinde S. Bernecker, A. K. Flowerree, ve T. Grundmann (Editör) *The Epistemology of Fake News* (s. 17-45). Oxford: Oxford University Press.

Kaplan, Ç. (2009). Kamu Yönetiminde Etik ve Kamu Çalışanlarının Etik Kavramını Algılayışları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(3), 343-355.

Karakoç, Y. (2012). Hukuk-Etik İlişkisi. İçinde Hukuka Felsefi ve Sosyolojik Bakışlar-V Sempozyumu (91-95). İstanbul: 13-17 Eylül 2010.

Küçüköz Aymedim, D. (2022): İyi, Kötü ve Eleştirel Yeni Medya. İçinde Ayaz, F. ve Taşdelen, B. (Editör) *Bir Yaşam Alanı Olarak Dijital Medya* (s. 31-54). Konya: Eğitim Yayınevi.

Öercioğlu, A. (2018). Vergi Etiği Yaklaşımı. *Türkiye Adalet Akademisi Dergisi*, (36), 35-51.

Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 24(1), 213-228. doi: 10.1501/Egifak_0000000729.

Rençber, H. (2019). Siyasal İletişimde Teknolojinin Dijital Dönüşümü. İçinde B. Solmaz (Editör) *Siyasal İletişimin Dijital Dönüşümü* (s. 71-106). Konya: Literatürk Academia.

Shu, K., Wang, S., Lee, D. ve Liu, H. (2020). Mining Disinformation and Fake News: Concepts, Methods, and Recent Advancements. İçinde K. Shu, S. Wang, D. Lee ve H. Liu (Editör) *Disinformation, misinformation, and fake news in Social Media Emerging Research Challenges and Opportunities* (s. 1-19). Springer.

Şahin, F. K. (2023). Yeni Medya Etiğinde Nerede Durulmalı. *Uluslararası İletişim ve Medya Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 17-25.

Şeşen, Y. (2020), Bilgi Yayımının Sınırları: İletişim Etiği Unsurları. İçinde D. Ünalan ve S. Doğan (Editör), *Küresel Dünyada İletişimin Dijital Yüzleri* (s. 203-214). Konya: Eğitim Yayınevi.

Şişman, B. (2012). Sayısal Kültür, Toplum ve Medya: MSN Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, (3), 89-101.

Türk Dil Kurumu (2024). "Dezenformasyon" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 22.01.2014).

Türk Dil Kurumu (2024). "Etik" https://sozluk.gov.tr/ (E.T.: 16.01.2014).

Utma, S. (2022). *Medyada Gerçeklik Algısının Dönüşümü Medya ve Dezenformasyon*. Ankara: İKSAD Yayınevi.

Uzun, R. (2011*). İletişim Etiği Sorunlar ve Sorumluluklar*. Ankara: Dipnot Yayınları.

Vardal, Z. B. (2015). Yeni medya ve etik. *International Multilingual Academic Journal*, 2(1). 95-103

Warre, H. C. (2003). *Psikoloji Sözlüğü*. Ankara: Yeryüzü Yayınevi.

White, M. D. ve Marsh, E. E. (2006). Content Analysis: A Flexible Methodology. *Library Trends*, 55(1), 22-45.

Yoloğlu, N. (2017). Küresel Medya ve İletişim Anlayışında Aktüel Enformasyondan Dezenformasyona Yöneliş. *Middle Black Sea Journal of Communication Studies*, 2(1), 8-15.

İlkokul ve Ortaokullara Yönelik Kariyer Planlama Tavsiyeleri

EL KİTAPÇIĞI

Doç. Dr. Yeliz YEŞİL

EĞİTİM
yayınevi

İLKOKUL VE ORTAOKULLARA YÖNELİK KARİYER PLANLAMA TAVSİYELERİ EL KİTAPÇIĞI

Doç. Dr. Yeliz Yeşil

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-43-0
1. Baskı, Ocak 2024

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
İLKOKUL VE ORTAOKULLARA YÖNELİK KARİYER PLANLAMA TAVSİYELERİ EL KİTAPÇIĞI
Doç. Dr. Yeliz Yeşil
X+90 s., 100x150 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-43-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

İlk okuyan siz olun kitapmatik İnternetteki kitapçınız

Kaynakça

Aktın, K. (2017). 6. Sınıf Kız Çocuklarında Kariyer Bilinci Üzerine Bir Araştırma, *Kastamonu Eğitim Dergisi*,25 (4), 1619-1634.

Ali, S. R., McWhirter, E. H. ve Chronister, K. M. (2005). Self-Efficacy and Vocational Outcome Expectations for Adolescents of Lower Socioeconomic Status: A Pilot Study. *Journal of Career Assessment, 13*(1), 40–58.

Atli, A. (2016). Lise öğrencilerinin meslek tercihlerinin yetenek, ilgi ve mesleki değerlerine göre incelenmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), 17 (1), 555-573.

Bacanlı, F. (1995). *Mesleki Grup Rehberliğinin Lise Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeylerine Etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Bussell, K., Cunningham, P.D., Fletcher,E.C., Boone,B.J. ve Lepicki,T. (2021). Partnering with Families for Middle School Career Exploration, Research-Based Strategies for Middle-Level Educators, The Ohio Statewide Family Engagement Center at The Ohio State University.

Can,A. ve Taylı,A. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Kariyer Gelişimlerinin İncelenmesi.*Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 321-346.

Chen, C., Sonnert, G. ve Sadler, P. M. (2020). The Effect Of First High School Science Teacher's Gender and Gender Matching On Students' Science İdentity In College. *Science Education*, 104(1), 75–99.

Clutter, C. (2010). *The Effects of Parental Influence On Their Children's Career Choices*. (Doctoral Dissesertion). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global.

Çelik, F.N. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinde Kariyer Gelişiminin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi: Ankara Gölbaşı Örneği*,Yuksek Lisans Tezi, Ufuk Üniversitesi, Ankara.

Elekoğlu, A.A., İnce, M. ve Eker, C. (2023). Ortaokul Öğretmenlerinin Bireysel Kariyer Yönetimi Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi, *International Journal Of Social Humanities And Administrative Sciences ,9 (65),2954-2963.*

Günay, G. ve Bener, Ö. (2011). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rolleri Çerçevesinde Aile İçi Yaşamı Algılama Biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 15(3), 157-171.

Hai,D.V, Huong,N.T., Son,P.V. ve Le, H.T.T.,Factors Affecting Career Guidance and Counselling Activities for Middle School Students in the North Central Region of Vietnam, *American Journal of Educational Research*, 2022, 10(9), 553-559.

Herr, E. L.ve Cramer, S. H. (1996).Career Guidance and Counseling Through The Lifespan. Systematic Approaches (5the ed.). New York: Harper Collins.

Hewitt, J. (2010). Factors influencing career choice..

Holland, J. (1994) Self Directed Search. Odessa, FL: Resources of Psychological Assessment.

Hooley, T. (2012). How the internet changed career: framing the relationship between career development and online expertise. Journal of the General Institute for Career Education and Counselling (NICEC) 29.

Hooley, T. (2021). Career education in Primary School. myfuture Insights series. Melbourne, Education Services Australia.

Ferry, N.M. (2006). Factors influencing career choices of adolescents and young adults in rural Pennsylvania. Journal of Extension, 44 (3), 1-6.

Işıklar, A. ve Bozgeyikli H. (2010). İlköğretim Öğrencilerinin Kariyer Gelişimlerinin Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(19), 10-29.

Jin,L, Wen,Y. ve Zeng, X. (2023). An Analysis of Factors Influencing Secondary School Students' Career Planning, *Journal of Education, Humanities and Social Sciences,* 8, 1991-1998.

Karalıoğlu, G., ve Semerci, N. (2023). Sekizinci Sınıf Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Bartın Universitesi Eğitim Araştırmaları Dergis*i, 7(1), 72-91.

King, S. (1989). Sex Differences in a Causal Model of Career Maturity. Journal of Counseling and Development, 68, 208–215.

Köse, T.A. ve Yangın, S. (2015). İlkokul ve Ortaokul Öğrencilerinin Bilimsel Kariyer İlgileri, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (RTEÜ Journal of Social Sciences),* 1 : 45-66.

Kurnaz,Ö.ve Bozkurt, E. (2022). Okullarda Kariyer Eğitimi Programlarının Uygulanması ve Yapılan Çalışmalara İlişkin Psikolojik Danışmanların Görüşleri, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching,*11(4),71-78.

Kutlu M.(2012). Anadolu ve Genel Lise Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre Mesleki Olgunluk Düzeylerinin İncelenmesi, *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13(1), 23-41.

Kuzgun, Y. (1995). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Ankara: ÖSYM Yayınları.

Kuzgun, Y. (2000). Üniversiteler yükseköğretim programları ve meslekler rehberi. Ankara: T.C. Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi.

Kuzgun, Y. (2006). İlköğretimde meslek gelişimi. İçinde Kuzgun Y. (Edt.). İlköğretimde Rehberlik (s 125-155). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kuzgun, Y. (2014). Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş (6 b.). Ankara: Nobel.

Levinson, E. M., Ohler, D. L., Caswell, S. Ve Kiewra, K. (1998). Six Approaches to the Assessment of Career Maturity. Journal of Counseling & Development. 76 (4), 475– 482.

Pekkaya, M., & Çolak, N. (2013). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin önem derecelerinin AHP ile belirlenmesi. International Journal of Social Science, 6 (2), 797-818.

Polat, F.B., Ardıç,K. ve Özdemir,Y. (2016). Bireysel Kariyer Planlamada Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Sakarya Devlet Okulları Örneği, İşletme Bilimi Dergisi (JOBS), 4(1): 29-65.

Robberts, S. (2002). Parents. University of Minnnesota, Counseling and Career Services.

Shen, Q.(2021). The Importance of Integrating Career Planning Education into High School Curriculum, Advances in Social Science, Education and Humanities Research, v:615,2115-2120.

Sears, S. J. ve Gordon, V. N. (2002). Building Your Career: A Guide to Your Future (3rd ed.). Prentice Hall.

Super, D. E. (1963). The Definition and Measurement of Early Career Behavior: A First Formulation. Personnel and Guidance Journal, 41, 775–779.

Super D. (1976). Career education and the meaning of work. U.S. Dept. of Health, Education, and Welfare, Washington: U.S. Govt. Print. Off.

Super D. (1990). A Life Span, Life Space Approach to Career Development. In D.Brown & L. Brooks (Edit.) Career Choice and Development: Applying Contemporary Theory to Practice (s.197-261). San Francisco: Jossey-Bass.

Şeker, G.(2022). Liseye Geçişte Kariyer Planlaması: Umut ve Aile Desteğinin Rolü, *USBED*, 4(7) ,687-702.

Korkut-Owen, F. (2008). Mesleki Seçimleri Etkileyen Ana Etmenler, (R. Özyürek Ed). Kariyer Yolculuğu içinde, (ss.1-23), Ankara: Ulusal Ajans.

Köksal, O., Dilci, T. ve Yolcubal, D. (2013). Algılanan Anne Baba Tutumlarının Kız Çocuklarının Kariyer Beklentisi Üzerine Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Ekev Akademik Dergisi, 1(57), 421-434.

Leung, S. A. (2008). The Big Five Career Theories. J. A. Athanasou ve R. Van Esboreck (Eds.). International handbook of career guidance içinde (pp. 115-132). Springer Science and Business Media.

Mahaffy, K. A., & Ward, S. K. (2002). The Gendering Of Adolescents' Childbearing And Educational Plans: Reciprocal Effects And The Influence Of Social Context. *Sex Roles: A Journal of Research, 46*(11-12), 403–417.

Maxwell, D. E. ve Okwulehie, C. (2019).Factors Affecting Career Choice Among Senior Secondary School Students In Obio/Akpor Local Government Area Of Rivers State: (Implication for Counselling), *International Journal of Innovative Social Sciences & Humanities Research*, 7(1):46-58.

Newton, D. A, Grayson, M. S, Whitley T. W. (1998). What predicts medical student career choice? J Gen Intern Med 13:200-23.

Osborn, D. ve Baggerly, J.N. (2004), "School Counselors' Perceptions of Career Counseling and Career Testing: Preferences, Priorities and Predictors, *Journal of Career Development*, 31(1), 45-59.

Savickas, M. L. (1984). Career Maturity: The Construct and its Measurement.*Vocational Guidance Quarterly*. 32, 222–231.

Tanrıverdi, H. ve Aydın-Kavsut, B. (2015). Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerin Öğretmenliğe Yönelik Tutumları ve Meslek Seçimini Etkileyen Faktörle Arasındaki İlişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 1-18.

Tella, A., Adu, O. E ve Toyobo, O. M. (2007). Parental education, peer and gender effect on academic achievement of secondary schools students. In: Bostswana. Medwell Journals. Soc. Sci., 2(1): 76-83.

Yayla, A. ve Bacanlı,F. (2011). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kariyer Gelişimleri ile Karar Verme Stilleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi, İlköğretim Online, 10(3), 1148-1159.

Yaylacı, Ö. G.(2007). İlköğretim Düzeyinde Kariyer Eğitimi ve Danışmanlığı, Bilig, 40, 119-140.

Yeşil, A. ve Karaboğa, Balcı F. A. (2021). Ortaokul öğrencilerinde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı. Journal of Qualitative Research in Education, 28, 51-78.

Yeşil,Y. (2021). 'Lise Öğrencileri İçin Kariyer Planlama Üzerine Tavsiyeler El Kitapçığı', Eğitim Yayınları,Konya.

Yeşilyaprak, B. (2021). Mesleki Rehberlik ve Kariyer Danışmanlığı. Ankara: Pegem.

İnternet Kaynakları

Arı Önokul, 3-5 yaş, https://www.ariokullari.k12.tr/arionokul/, erişim tarihi:17.12.2023.

Atatürk Köşesi, https://www.tedatakent.k12.tr/ortaokul/brans-dersleri/sosyal-bilgiler/ataturk-ve-ogrenciler/,erişim tarihi:07.11.2023.

Bernstein, L. (2021).What Career Planning Really Means for Elementary Students, https://xello.world/en/blog/career-exploration/career-planning-elementary-students, erişim tarihi:13.10.2023.

College and Career Activities for Middle School, https://tr.pinterest.com/pin/755619643711376236/,erişim tarihi:11.11.2023.

Çocuklar İçin Kariyer Planlaması Neden Önemli? https://www.dbe.com.tr/tr/cocuk-ve-genc/11/cocuklar-icin-kariyer-planlamasi-neden-onemli/,erişim tarihi:11.10.2023.

Education planner (2022). Career Planning Checklist: Middle School,http://www.educationplanner.org/students/career-planning/checklists/middle-school.shtml, erişim tarihi:13.10.2023.

Ferrier,G.(2023).Career Planning in Secondary Schools: a guide for careers leaders, https://xello.world/en-gb/blog/post-secondary-preparation/career-planning/, erişim tarihi:17.11.2023.

Guide on Life Planning Education and Career Guidance for Secondary Schools 1st Edition, Career Guidance Section School Development Division, Education Bureau (May 2014) ,https://lifeplanning.edb.gov.hk/uploads/page/attachments/CLP-Guide_E_r3.pdf,erişim tarihi:11.12.2023.

Kariyer Planlaması Nedir?, https://www.educationforinnovation.org/kariyer-planlamasi-nedir/,erişim tarihi:17.11.2023.

Kariyer Planlama ve Geliştirme El Kitabı, Afyonkarahisar, 2014, https://www.siirt.edu.tr/dosya/personel/kisisel-gelisim-kaynaklar-siirt-202021215912210.pdf,erişim tarihi: 17.11.2023.

Mersin Amerikan Kültür Koleji, 8. Sınıflarımızda Teog Sınavlarına Hazırlık Çalışmaları,erişim tarihi:21.12.2023.

Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması, https://www.tubitak.gov.tr/tr/yarismalar/icerik-ortaokul-ogrencileri-arastirma-projeleri-yarismasi, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, erişim tarihi: 07.11.2023.

Secondary education data, https://data.unicef.org/topic/education/secondary-education/, erişim tarihi:11.12.2023

Six Ways to Help Middle Schoolers Create a Kind, Trusting Culture, https://www.amle.org/six-ways-to-help-middle-schoolers-create-a-kind-trusting-culture/,erişim tarihi:17.12.2023.

Shaffer, J. (2021). The Importance of Middle School, https://www.teachhub.com/classroom-management/2019/09/the-importance-of-middle-school/, erişim tarihi:15.10.2023.

The Benefits of College and Career Readiness for Middle School Students,https://blog.definedlearning.com/the-benefits-of-college-and-career-readiness-for-middle-school-students,erişim tarihi:13.12.2023.

The Parents' Guide to Secondary School:Types of School, https://www.theschoolrun.com/parents-guide-secondary-school-types-school,erişim tarihi:21.12.2023.

Thinking of A Career in Middle School, https://www.youtube.com/watch?v=d-DoNgtfNcc,erişim tarihi:17.12.2023.

4 Fun Career Planning Activities for Secondary Students, https://kuder.com/blog/4-fun-career-planning-activities-for-secondary-students/, erişim tarihi:11.12.2023.

https://www.istockphoto.com/tr/foto%C4%9Fraf/ortaokul-%C3%B6%C4%9Frencileri-down-sendromlu-%C3%A7ocuk-gm1202387170-345177022, erişim tarihi:01.11.2023.

Editör:
Prof. Dr. Didem Önay Derin

International Research in

Health Sciences IX

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN HEALTH SCIENCES IX

Editor: Prof. Dr. Didem Önay Derin

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-47-9
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN HEALTH SCIENCES IX
Editor: Prof. Dr. Didem Önay Derin
IV+80, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-47-9

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapcınız

REFERENCES

Amino, N., & Hidaka, Y. (1995). Various types of immunoassay. *Nihon Rinsho. Japanese Journal of Clinical Medicine*, *53*(9), 2107–2111.

Amiri, M., Arshi, S., & Saberi, R. S. (2022). Recent advances in immunosensors for healthcare. In *The Detection of Biomarkers* (pp. 335–368). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-822859-3.00014-6

Arakawa, H. (2017). Development of Highly Sensitive Analytical Methods for Biologically Relevant Materials and Their Pharmaceutical Applications. *Chemical and Pharmaceutical Bulletin*, *65*(12), 1099–1112. https://doi.org/10.1248/CPB.C17-00787

Ba Hashwan, S. S., Khir, M. H. M., Nawi, I. M., Ahmad, M. R., Hanif, M., Zahoor, F., Al-Douri, Y., Algamili, A. S., Bature, U. I., Alabsi, S. S., Sabbea, M. O. B., & Junaid, M. (2023). A review of piezoelectric MEMS sensors and actuators for gas detection application. *Discover Nano*, *18*(1), 25. https://doi.org/10.1186/s11671-023-03779-8

Bandopadhyay, R., Rathod, S. S. S., & Mishra, A. (2022). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. In *Analysis of Naturally Occurring Food Toxins of Plant Origin* (pp. 215–244). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9781003222194

Barik, S. K., Mohanty, K., Bisht, D., Joshi, B., Jena, S., & Tripathy, S. (2018). An overview of enzyme immunoassay: The test generation assay in HIV/AIDS testing. *J AIDS Clin Res*, *9*(762), 2.

Batista Rodrigues, E. S., Mello e Silva, G. N. de, Macêdo, I. Y. L. de, Pio dos Santos, W. T., Souza, G. R. L. de, Santos, G. H., Wastowski, I. J., Ates, H. C., Dincer, C., & Gil, E. de S. (2022). Impedimetric Immunosensor for On-Site Measurement of Rituximab from Invasive and Non-Invasive Samples. *Journal of The Electrochemical Society*, *169*(5), 057529. https://doi.org/10.1149/1945-7111/ac725b

Berger, A. E., Gleizes, A., Waeckel, L., Roblin, X., Krzysiek, R., Hacein-Bey-Abina, S., Soriano, A., & Paul, S. (2022). Validation study of a new random-access chemiluminescence immunoassay analyzer i-TRACK10® to monitor infliximab and adalimumab serum trough levels and anti-drug antibodies. *International Journal of Molecular Sciences*, *23*(17), 9561.

Bihani, S., Gupta, A., Mehta, S., Rajczewski, A. T., Johnson, J., Borishetty, D., Griffin, T. J., Srivastava, S., & Jagtap, P. D. (2023). Metaproteomic Analysis of Nasopharyngeal Swab Samples to Identify Microbial Peptides in COVID-19 Patients. *Journal of Proteome Research*, *22*(8), 2608–2619. https://doi.org/10.1021/acs.jproteome.3c00040

Browne, D. J., Kelly, A. M., Brady, J. L., & Doolan, D. L. (2022). A high-throughput screening RT-qPCR assay for quantifying surrogate markers of immunity from PBMCs. *Frontiers in Immunology*, *13*, 962220. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.962220

Burcu Bahadir, E., & Kemal Sezgintürk, M. (2015). Applications of electrochemical immunosensors for early clinical diagnostics. *Talanta*, *132*, 162–174. https://doi.org/10.1016/J.TALANTA.2014.08.063

Chhillar, M., Kukkar, D., Kukkar, P., & Kim, K.-H. (2023). Nanoparticle-antibody conjugate-based immunoassays for detection of CKD-associated biomarkers. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *158*, 116857. https://doi.org/10.1016/j.trac.2022.116857

Darwish, I., Alzoman, N., & Khalil, N. (2023). A Novel Highly Sensitive Chemiluminescence Enzyme Immunoassay with Signal Enhancement Using Horseradish Peroxidase-Luminol-Hydrogen Peroxide Reaction for the Quantitation of Monoclonal Antibodies Used for Cancer Immunotherapy. *Chemosensors*, *11*(4), 245. https://doi.org/10.3390/chemosensors11040245

Dita, M. C. (2021). Enzyme Linked Immunosorbent Assay (ELISA). *Natural Sciences Engineering and Technology Journal*, *1*(2), 29–38. https://doi.org/10.37275/nasetjournal.v1i2.6

Dong, H., An, X., Xiang, Y., Guan, F., Zhang, Q., Yang, Q., Sun, X., & Guo, Y. (2020). Novel Time-Resolved Fluorescence Immunochromatography Paper-Based Sensor with Signal Amplification Strategy for Detection of Deoxynivalenol. *Sensors*, *20*(22), 6577. https://doi.org/10.3390/s20226577

Dorozhko, E. V., Lunev, N. A., Korotkova, E. I., Slepchenko, G. B., Lipskikh, O. I., & Mikhnevich, E. I. (2023). Immunoassay based on peroxidase silver conjugate for the determination of human immunoglobulins against tick-borne borreliosis (lyme disease) by voltammetry and spectrophotometry. *Electroanalysis*, *35*(9), e202300054. https://doi.org/10.1002/elan.202300054

Economou, A., & Kokkinos, C. (2023). Immunosensors and Genosensors Based on Voltammetric Detection of Metal-Based Nanoprobes. In *Nanosensors* (pp. 109–126). CRC Press. https://doi.org/10.1201/9780367822286-5

Fan, X., White, I. M., Shopova, S. I., Zhu, H., Suter, J. D., & Sun, Y. (2008). Sensitive optical biosensors for unlabeled targets: A review. *Analytica Chimica Acta*, *620*(1–2), 8–26. https://doi.org/10.1016/J.ACA.2008.05.022

Feng, N., Peng, X., Wang, Z., Yu, X., Shentu, X., & Chen, Y. (2022). Label-Free Microchannel Immunosensor Based on Antibody–Antigen Biorecognition-Induced Charge Quenching. *Analytical Chemistry*, *94*(48), 16778–16786. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.2c03675

Fukuyama, M., Nakamura, A., Nishiyama, K., Imai, A., Tokeshi, M., Shigemura, K., & Hibara, A. (2020). Noncompetitive Fluorescence Polarization Immunoassay for Protein Determination. *Analytical Chemistry*, *92*(21), 14393–14397. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.0c02300

Gan, S. D., & Patel, K. R. (2013). Enzyme Immunoassay and Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. *Journal of Investigative Dermatology*, *133*(9), 1–3. https://doi.org/10.1038/jid.2013.287

Geka, G., Kanioura, A., Likodimos, V., Gardelis, S., Papanikolaou, N., Kakabakos, S., & Petrou, P. (2023). SERS Immunosensors for Cancer Markers Detection. *Materials*, *16*(10), 3733. https://doi.org/10.3390/ma16103733

Gupta, A. K., Animesh, S., & Singh, A. (2023). An Overview of Immunosensors and Their Application. In *Biomaterials-Based Sensors* (pp. 245–290). Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-8501-0_8

Hou, F., Sun, S., Abdullah, S. W., Tang, Y., Li, X., & Guo, H. (2023). The application of nanoparticles in point-of-care testing (POCT) immunoassays. *Analytical Methods*, *15*(18), 2154–2180. https://doi.org/10.1039/D3AY00182B

Huang, Y., & Huang, Y. (2023). Comparing and combining data from immune assays based on left-censored multivariate normal model assuming common assay differences across settings. *Statistics in Medicine*, *42*(2), 164–177. https://doi.org/10.1002/sim.9607

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., Bell, T. D. M., Caradoc-Davies, T., Law, R., Whisstock, J., Heller, D., Mahler, S., & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. *ACS Chemical Biology*, *18*(8), 1863–1871. https://doi.org/10.1021/acschembio.3c00303

Janik-Karpinska, E., Ceremuga, M., Niemcewicz, M., Podogrocki, M., Stela, M., Cichon, N., & Bijak, M. (2022). Immunosensors—The Future of Pathogen Real-Time Detection. *Sensors*, *22*(24), 9757. https://doi.org/10.3390/s22249757

Kailashiya, J., Singh, N., Singh, S. K., Agrawal, V., & Dash, D. (2015). Graphene oxide-based biosensor for detection of platelet-derived microparticles: A potential tool for thrombus risk identification. *Biosensors and Bioelectronics*, *65*, 274–280. https://doi.org/10.1016/J.BIOS.2014.10.056

Karachaliou, C.-E., Koukouvinos, G., Goustouridis, D., Raptis, I., Kakabakos, S., Livaniou, E., & Petrou, P. (2022). Recent Developments in the Field of Optical Immunosensors Focusing on a Label-Free, White Light Reflectance Spectroscopy-Based Immunosensing Platform. *Sensors*, *22*(14), 5114. https://doi.org/10.3390/s22145114

Karunakaran, C., Pandiaraj, M., & Santharaman, P. (2015). Immunosensors. *Biosensors and Bioelectronics*, 205–245. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-803100-1.00004-9

Kehoe, J. M., & Seide-Kehoe, R. (1979). Antigenic Features of Immunoglobulins. In *Immunochemistry of Proteins* (pp. 87–121). Springer US. https://doi.org/10.1007/978-1-4613-2922-0_2

Kumar, H., Joshi, D. B., & Bhadauria, R. S. (2022). Immunoglobulin. *International Journal of Medical and Biomedical Studies*, *6*(12 SE-). https://doi.org/10.32553/ijmbs.v6i12.2637

Li, L., Yang, Z., Lin, J., Chen, Z., Zhang, B., & Fu, X. (2023). Novel Chemiluminescence Immunoassay (CLIA) for the Sensitive Determination of Kidney Injury Molecule-1 in Human Urine. *Analytical Letters*, *56*(10), 1592–1606. https://doi.org/10.1080/00032719.2022.2138903

Lino, C., Barrias, S., Chaves, R., Adega, F., Martins-Lopes, P., & Fernandes, J. R. (2022). Biosensors as diagnostic tools in clinical applications. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA) - Reviews on Cancer*, *1877*(3), 188726. https://doi.org/10.1016/j.bbcan.2022.188726

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. *Current Topics in Medicinal Chemistry*, *22*(27), 2282–2313.

Marx, S., Adam, C., Mihm, J., Weyrich, M., Sester, U., & Sester, M. (2020). A Polyclonal Immune Function Assay Allows Dose-Dependent Characterization of Immunosuppressive Drug Effects but Has Limited Clinical Utility for Predicting Infection on an Individual Basis. *Frontiers in Immunology*, *11*, 524860. https://doi.org/10.3389/fimmu.2020.00916

Miyanabe, K., Akiba, H., Kuroda, D., Nakakido, M., Kusano-Arai, O., Iwanari, H., Hamakubo, T., Caaveiro, J. M. M., & Tsumoto, K. (2018). Intramolecular H-bonds govern the recognition of a flexible peptide by an antibody. *The Journal of Biochemistry*, *164*(1), 65–76. https://doi.org/10.1093/jb/mvy032

MOGAKA, E. G., KARAKUŞ, R., & BAĞRIAÇIK, E. Ü. (2023). INTERFERENCE IN IMMUNOASSAYS. *Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi*, *8*(1), 22–31. https://doi.org/10.52881/gsbdergi.1062257

Mollarasouli, F., Kurbanoglu, S., & Ozkan, S. A. (2019). The Role of Electrochemical Immunosensors in Clinical Analysis. *Biosensors 2019, Vol. 9, Page 86*, *9*(3), 86. https://doi.org/10.3390/BIOS9030086

Nguyen, N. X., Richens, A. W., Sircy, L. M., Allard, D. E., Kolawole, E. M., Evavold, B. D., Bettini, M., & Hale, J. S. (2023). Immunogen-Specific Strengths and Limitations of the Activation-Induced Marker Assay for Assessing Murine Antigen-Specific CD4+ T Cell Responses. *The Journal of Immunology*, *210*(7), 916–925. https://doi.org/10.4049/jimmunol.2200638

Ochoa-Ruiz, A. G., Parra, G., López-Espinoza, D., Astudillo, P., Galyamin, D., Sabaté, N., Esquivel, J. P., & Vallejo-Cardona, A. A. (2023). Electrochemical Immunosensors: The Evolution from Elisa to EμPADs. *Electroanalysis*, *35*(4), e202200053. https://doi.org/10.1002/elan.202200053

Osman, S., Claus, E. L., Strait, M., & Anand, R. K. (2022). Development of a Label-Free Immunosensor for Quantitative, Electrical Detection of Target Antigens. *ECS Meeting Abstracts*, *MA2022-01*(55), 2332–2332. https://doi.org/10.1149/MA2022-01552332mtgabs

Ozer, T. (2022). Biosensors in Diagnostics and Medicinal Applications. *Current Topics in Medicinal Chemistry*, *22*(27), 2221–2221. https://doi.org/10.2174/1568026622272211221130 12

Peng, H., Fan, H., He, E. Z., & Li, J. (2023). Recent development of nanotechnology-empowered antigen assay methods for the control of infectious diseases. *The Analyst*, *148*(13), 2892–2900. https://doi.org/10.1039/D3AN00328K

Peters, J. (2022). *Mycotoxin multiplex microsphere immunoassays : Screening from ingredients to beer* [Wageningen University]. https://doi.org/10.18174/568182

Rizzo, F. (2022). Optical Immunoassays Methods in Protein Analysis: An Overview. *Chemosensors*, *10*(8), 326. https://doi.org/10.3390/chemosensors10080326

Robinson, C., Juska, V. B., & O'Riordan, A. (2022). *Electrochemical Impedance Spectroscopy (EIS) Based Label-Free Immunosensors*. https://doi.org/10.26434/chemrxiv-2022-67s7p

Runprapan, N., Wang, F.-M., Ramar, A., & Yuan, C.-C. (2023). Role of Defects of Carbon Nanomaterials in the Detection of Ovarian Cancer Cells in Label-Free Electrochemical Immunosensors. *Sensors*, *23*(3), 1131. https://doi.org/10.3390/s23031131

Saeidi, M., Chenani, H., Amidian, M., Rajabi, N., Alimohammadi, H., Zarrabi, A., & Simchi, A. (2023). Functionalization of metal-organic frameworks with metallic nanoclusters for ultra-sensitive monitoring of morphine in biological fluids. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *393*, 134175. https://doi.org/10.1016/j.snb.2023.134175

Severino, R., Moreno-Paz, M., Puente-Sánchez, F., Sánchez-García, L., Risso, V. A., Sanchez-Ruiz, J. M., Cabrol, N., & Parro, V. (2023). Immunoanalytical Approach for Detecting and Identifying Ancestral Peptide Biomarkers in Early Earth Analogue Environments. *Analytical Chemistry*, *95*(12), 5323–5330. https://doi.org/10.1021/acs.analchem.2c05386

Sulaeman, H., Grebe, E., Dave, H., McCann, L., Di Germanio, C., Sanghavi, A., Sclar, V., Bougie, D. W., Chatelain, G., Biggerstaff, B. J., Jones, J. M., Thornburg, N. J., Kleinman, S., Stone, M., & Busch, M. P. (2023). Evaluation of Ortho VITROS and Roche Elecsys S and NC Immunoassays for SARS-CoV-2 Serosurveillance Applications. *Microbiology Spectrum*, *11*(4), e03234-22. https://doi.org/10.1128/spectrum.03234-22

Swain, J., Swain, S., Singh, D., Jena, A., Samantaray, R., & Sahu, R. (2023). Role of Piezoelectric Biosensors. In *Point-of-Care Biosensors for Infectious Diseases* (pp. 129–145). Wiley. https://doi.org/10.1002/9783527837946.ch7

Todd, W. J., Rouge, B., & Barstad, P. A. (1987). *Single incubation immuno sorbent assay method using particle labels to detect test antigen specific antibodies in presence of other antibodies*.

Ugo, P., Marafini, P., & Meneghello, M. (2021). Bioanalytical Chemistry. In *Bioanalytical Chemistry*. De Gruyter. https://doi.org/10.1515/9783110589160

Vashist, S. K., & Luong, J. H. T. (2018). Immunoassays. In *Handbook of Immunoassay Technologies* (pp. 1–18). Elsevier. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-811762-0.00001-3

Wang, C., Liu, D., Cui, Y., Zhao, L., Chen, Z., Liu, F., Zhang, R., & Zou, J. (2023). Determination of Insulin-like Growth Factor I (IGF-I) in Serum by a Chemiluminescence Immunoassay (CLIA). *Analytical Letters*, *56*(6), 1007–1015. https://doi.org/10.1080/00032719.2022.2112589

Wang, Y., & Xianyu, Y. (2022). Nanobody and Nanozyme-Enabled Immunoassays with Enhanced Specificity and Sensitivity. *Small Methods*, *6*(4), 2101576. https://doi.org/10.1002/smtd.202101576

Yadav, S., Saini, A., Devi, R., & Lata, S. (2023). Transducers in Biosensors. In *Biomaterials-Based Sensors* (pp. 101–125). Springer Nature Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-19-8501-0_4

Zhang, Y., Wang, K., Zhao, Y., Fan, J., Han, T., Si, Y., Zhou, B., Zhang, J., Hu, Z., & Xie, M. (2020). Dual-label time-resolved fluoroimmunoassay for simultaneous measurement of human epidermal growth factor receptor 2 and human epididymis protein 4 in serum. *Journal of Analytical Science and Technology*, *11*(1), 4. https://doi.org/10.1186/s40543-019-0201-5

Alhabbab, R. Y., & Alhabbab, R. Y. (2018). Enzyme Immunoassay (EIAs) and Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (ELISA). Basic Serological Testing, 83-95. DOI: 10.1007/978-3-319-77694-1_12

Alhabbab, R. Y., & Alhabbab, R. Y. (2018). Enzyme immunoassay (EIAs) and enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA). Basic Serological Testing, 83-95. DOI: 10.1007/978-3-319-77694-1_12

Amino, N., & Hidaka, Y. (1995). Various types of immunoassay. Nihon rinsho. Japanese Journal of Clinical Medicine, 53(9), 2107-2111. ISSN: 0047-1852 PMID: 7474366

Amiri, M., Arshi, S., & Saberi, R. S. (2022). Recent advances in immunosensors for healthcare. The Detection of Biomarkers, 335-368. DOI:10.1016/B978-0-12-822859-3.00014-6

Ba Hashwan, S. S., Khir, M. H. M., Nawi, I. M., Ahmad, M. R., Hanif, M., Zahoor, F., ... & Junaid, M. (2023). A review of piezoelectric MEMS sensors and actuators for gas detection application. *Discover Nano*, *18*(1), 25. DOI: 10.1186/s11671-023-03779-8

Bandopadhyay, R., Rathod, S. S. S., & Mishra, A. (2022). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. In Analysis of Naturally Occurring Food Toxins of Plant Origin (pp. 215-244). CRC Press. DOI: 10.1201/9781003222194

Bandopadhyay, R., Rathod, S. S. S., & Mishra, A. (2022). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay. In Analysis of Naturally Occurring Food Toxins of Plant Origin (pp. 215-244). CRC Press. DOI: 10.1201/9781003222194

Barik, S. K., Mohanty, K. K., Bisht, D., Joshi, B., Jena, S., & Tripathy, S. (2018). An overview of enzyme immunoassay: The test generation assay in HIV/AIDS testing. J AIDS Clin Res, 9(762), 2. DOI: 10.4172/2155-6113.1000762

Berger, A. E., Gleizes, A., Waeckel, L., Roblin, X., Krzysiek, R., Hacein-Bey-Abina, S., ... & Paul, S. (2022). Validation Study of a New Random-Access Chemiluminescence Immunoassay Analyzer i-TRACK10® to Monitor Infliximab and Adalimumab Serum trough Levels and Anti-Drug Antibodies. International Journal of Molecular Sciences, 23(17), 9561. doi.org/10.3390/ijms23179561

Bihani, S., Gupta, A., Mehta, S., Rajczewski, A. T., Johnson, J., Borishetty, D., ... & Jagtap, P. D. (2023). Metaproteomic Analysis of Nasopharyngeal Swab Samples to Identify Microbial Peptides in COVID-19 Patients. Journal of Proteome Research, 22(8), 2608-2619. DOI:10.1021/acs.jproteome.3c00040

Browne, D. J., Kelly, A. M., Brady, J. L., & Doolan, D. L. (2022). A high-throughput screening RT-qPCR assay for quantifying surrogate markers of immunity from PBMCs. Frontiers in immunology, 13, 962220. DOI: 10.3389/fimmu.2022.962220

Chhillar, M., Kukkar, P., & Kim, K. H. (2023). Nanoparticle-antibody conjugate-based immunoassays for detection of CKD-associated biomarkers. TrAC Trends in Analytical Chemistry, 158, 116857. DOI: 10.1016/j.trac.2022.116857

Chhillar, M., Kukkar, P., & Kim, K. H. (2023). Nanoparticle-antibody conjugate-based immunoassays for detection of CKD-associated biomarkers. TrAC Trends in Analytical Chemistry, 158, 116857. DOI: 10.1016/j.trac.2022.116857

Darwish, I. A., Alzoman, N. Z., & Khalil, N. N. (2023). A Novel Highly Sensitive Chemiluminescence Enzyme Immunoassay with Signal Enhancement Using Horseradish Peroxidase-Luminol-Hydrogen Peroxide Reaction for the Quantitation of Monoclonal Antibodies Used for Cancer Immunotherapy. Chemosensors, 11(4), 245. DOI:10.3390/chemosensors11040245

Dita, M. C. (2021). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (ELISA): A Narrative Literature Review. Natural Sciences Engineering and Technology Journal, 1(2), 24-31. DOI:10.37275/nasetjournal.v1i2.6

Dita, M. C. (2021). Enzyme-Linked Immunosorbent Assay (ELISA): A Narrative Literature Review. Natural Sciences Engineering and Technology Journal, 1(2), 24-31. DOI:10.37275/nasetjournal.v1i2.6

Doménech-Carbó, A., & Doménech-Carbó, M. T. (2023). Electrochemical Processes and Techniques. In *Electrochemistry for Cultural Heritage* (pp.

51-75). Cham: Springer International Publishing. DOI: 10.1007/978-3-642-03967-6_6

Dong, H., An, X., Xiang, Y., Guan, F., Zhang, Q., Yang, Q., ... & Guo, Y. (2020). Novel time-resolved fluorescence immunochromatography paper-based sensor with signal amplification strategy for detection of deoxynivalenol. Sensors, 20(22), 6577. DOI:10.3390/s20226577

Dorozhko, E. V., Lunev, N. A., Korotkova, E. I., Slepchenko, G. B., Lipskikh, O. I., & Mikhnevich, E. I. (2023). Immunoassay based on peroxidase silver conjugate for the determination of human immunoglobulins against tick-borne borreliosis (lyme disease) by voltammetry and spectrophotometry. *Electroanalysis*, *35*(9), e202300054.. DOI: 10.1002/elan.202300054

Economou, A., & Kokkinos, C. (2023). Immunosensors and Genosensors Based on Voltammetric Detection of Metal-Based Nanoprobes. In *Nanosensors* (pp. 109-126). CRC Press. DOI: 10.1201/9780367822286-5

Fukuyama, M., Nakamura, A., Nishiyama, K., Imai, A., Tokeshi, M., Shigemura, K., & Hibara, A. (2020). Noncompetitive fluorescence polarization immunoassay for protein determination. Analytical Chemistry, 92(21), 14393-14397. DOI:10.1021/acs.analchem.0c02300

Galdhar, C. N., Gaikwad, R. V., Masare, P. S., Garud, K. V., Vaidya, S., Bhojne, G. R., ... & Parkhe, A. G. DOI:10.18805/IJAR.B-4822

Geka, G., Kanioura, A., Likodimos, V., Gardelis, S., Papanikolaou, N., Kakabakos, S., & Petrou, P. (2023). SERS Immunosensors for Cancer Markers Detection. Materials, 16(10), 3733. DOI:10.3390/ma16103733

Gnanasekar, R., Sarnaik, J. S., Joseph, N. C., Kadwad, V. B., & Mathur, A. (2021). Development of two-step radioimmunoassay (RIA) for the measurement of free triiodothyronine in human serum based on antibody coated tubes. Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry, 329(1), 71-76. DOI:10.1007/s10967-021-07786-w

Gupta, A. K., Animesh, S., & Singh, A. (2023). An Overview of Immunosensors and Their Application. Biomaterials-Based Sensors: Recent Advances and Applications, 245-290. DOI:10.1007/978-981-19-8501-0_8

Gupta, A. K., Animesh, S., & Singh, A. (2023). An Overview of Immunosensors and Their Application. Biomaterials-Based Sensors: Recent Advances and Applications, 245-290. DOI:10.1007/978-981-19-8501-0_8

Hou, F., Sun, S., Abdullaha, S. W., Tang, Y., Li, X., & Guo, H. (2023). The application of nanoparticles in point-of-care testing (POCT) immunoassays. Analytical Methods. DOI:10.1039/D3AY00182B

Huang, Y., & Huang, Y. (2023). Comparing and combining data from immune assays based on left-censored multivariate normal model assuming common assay differences across settings. Statistics in Medicine, 42(2), 164-177. DOI: 10.1002/sim.9607

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., ... & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. ACS Chemical Biology, 18(8), 1863-1871. DOI: 10.1021/acschembio.3c00303

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., ... & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. ACS Chemical Biology, 18(8), 1863-1871. DOI: 10.1021/acschembio.3c00303

Islam, J., Conroy, P., Fercher, C., Kim, M., Yaari, Z., Jones, M., ... & Corrie, S. (2023). Design of Polarity-Dependent Immunosensors Based on the Structural Analysis of Engineered Antibodies. ACS Chemical Biology, 18(8), 1863-1871. DOI: 10.1021/acschembio.3c00303

Janik-Karpinska, E., Ceremuga, M., Niemcewicz, M., Podogrocki, M., Stela, M., Cichon, N., & Bijak, M. (2022). Immunosensors—The Future of Pathogen Real-Time Detection. Sensors, 22(24), 9757. DOI: 10.3390/s22249757

Karachaliou, C. E., Koukouvinos, G., Goustouridis, D., Raptis, I., Kakabakos, S., Livaniou, E., & Petrou, P. (2022). Recent developments in the field of optical immunosensors focusing on a label-free, White Light Reflectance Spectroscopy-based immunosensing platform. Sensors, 22(14), 5114. DOI: 10.3390/s22145114

Kehoe, J. M., & Seide-Kehoe, R. (1979). Antigenic features of immunoglobulins. *Immunochemistry of Proteins: Volume 3*, 87-121. DOI: 10.1007/978-1-4613-2922-0_2

Kumar, H. ., Joshi, D. B. ., & Bhadauria, R. S. . (2022). Immunoglobulin. *International Journal of Medical and Biomedical Studies*, *6*(12). https://doi.org/10.32553/ijmbs.v6i12.2637

Li, L., Yang, Z., Lin, J., Chen, Z., Zhang, B., & Fu, X. (2023). Novel Chemiluminescence Immunoassay (CLIA) for the Sensitive Determination of Kidney Injury Molecule-1 in Human Urine. Analytical Letters, 56(10), 1592-1606. DOI: 10.1080/00032719.2022.2138903

Lino, C., Barrias, S., Chaves, R., Adega, F., Martins-Lopes, P., & Fernandes, J. R. (2022). Biosensors as diagnostic tools in clinical applications. Biochimica et Biophysica Acta (BBA)-Reviews on Cancer, 1877(3), 188726. DOI: 10.1016/j.bbcan.2022.188726

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. Current Topics in Medicinal Chemistry, 22(27), 2282-2313. DOI: 10.2174/1568026622227221122113012

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. Current Topics in Medicinal Chemistry, 22(27), 2282-2313 DOI: 10.2174/1568026622227221122113012

Lomae, A., Preechakasedkit, P., Teekayupak, K., Panraksa, Y., Yukird, J., Chailapakul, O., & Ruecha, N. (2022). Microfluidic Paper-based Device for Medicinal Diagnosis. Current Topics in Medicinal Chemistry, 22(27), 2282-2313. DOI: 10.2174/1568026622272211221130 12

Lv, Q., Liu, H., & Chen, L. (2023). Novel Label-Free Electrochemical Impedance Immunosensor Using a Three-Dimensional Flower-Shaped Gold Nanoparticle@ Molybdenum (IV) Sulfide/Graphene Composite for the Ultrasensitive Determination of Procalcitonin. Analytical Letters, 1-12. DOI: 10.1080/00032719.2023.2220844

Marx, S., Adam, C., Mihm, J., Weyrich, M., Sester, U., & Sester, M. (2020). A Polyclonal Immune Function Assay Allows Dose-Dependent Characterization of Immunosuppressive Drug Effects but Has Limited Clinical Utility for Predicting Infection on an Individual Basis. Frontiers in Immunology, 11, 916. DOI: 10.3389/fimmu.2020.00916

Miyanabe, K., Akiba, H., Kuroda, D., Nakakido, M., Kusano-Arai, O., Iwanari, H., ... & Tsumoto, K. (2018). Intramolecular H-bonds govern the recognition of a flexible peptide by an antibody. *The journal of biochemistry*, *164*(1), 65-76. DOI: 10.1093/jb/mvy032

MOGAKA, E. G., KARAKUŞ, R., & BAĞRIAÇIK, E. Ü. (2023). INTERFERENCE IN IMMUNOASSAYS. Gazi Sağlık Bilimleri Dergisi, 8(1), 22-31. DOI: 10.52881/gsbdergi.1062257

Nguyen, N. X., Richens, A. W., Sircy, L. M., Allard, D. E., Kolawole, E. M., Evavold, B. D., ... & Hale, J. S. (2023). Immunogen-Specific Strengths and Limitations of the Activation-Induced Marker Assay for Assessing Murine Antigen-Specific CD4+ T Cell Responses. The Journal of Immunology, 210(7), 916-925. DOI: 10.4049/jimmunol.2200638

Ochoa-Ruiz, A. G., Parra, G., López-Espinoza, D., Astudillo, P., Galyamin, D., Sabaté, N., ... & Vallejo-Cardona, A. A. (2023). Electrochemical immunosensors: The evolution from ELISA to EμPADs. Electroanalysis, 35(4), e202200053. DOI: 10.1002/elan.202200053

Osman, S., Claus, E. L., Strait, M., & Anand, R. K. (2022, July). Development of a Label-Free Immunosensor for Quantitative, Electrical Detection of Target Antigens. In Electrochemical Society Meeting Abstracts 241 (No. 55, pp. 2332-2332). The Electrochemical Society, Inc.. DOI: 10.1149/ma2022-01552332mtgabs

Peng, H., Fan, H., He, E. Z., & Li, J. (2023). Recent development of nanotechnology-empowered antigen assay methods for the control of infectious diseases. *Analyst*, *148*(13), 2892-2900. DOI: 10.1039/D3AN00328K

Peters, J. (2022). Mycotoxin multiplex microsphere immunoassays: screening from ingredients to beer (Doctoral dissertation, Wageningen University and Research). DOI: 10.18174/568182

Rizzo, F. (2022). Optical immunoassays methods in protein analysis: an overview. Chemosensors, 10(8), 326. DOI: 10.3390/chemosensors10080326

Rizzo, F. (2022). Optical immunoassays methods in protein analysis: an overview. Chemosensors, 10(8), 326. DOI: 10.3390/chemosensors10080326

Robinson, C., Juska, V. B., & O'Riordan, A. (2022). Electrochemical Impedance Spectroscopy (EIS) Based Label-Free Immunosensors. DOI: 10.26434/chemrxiv-2022-67s7p

Rodrigues, E. S. B., e Silva, G. N. D. M., de Macêdo, I. Y. L., dos Santos, W. T. P., de Souza, G. R. L., Santos, G. H., ... & de Souza Gil, E. (2022). Impedimetric Immunosensor for On-Site Measurement of Rituximab from Invasive and Non-Invasive Samples. Journal of The Electrochemical Society, 169(5), 057529. DOI: 10.1149/1945-7111/ac725b

Roggenbuck, J. J., Zarske, G., Schierack, P., Wunderlich, G., Conrad, K., Kotzerke, J., ... & Zöphel, K. (2021). Third generation radioimmunoassay (RIA) for TSH receptor autoantibodies (TRAb)–one step less, similar results?. Nuklearmedizin-NuclearMedicine, 60(01), 38-46. DOI: 10.1055/a-1277-5972

Runprapan, N., Wang, F. M., Ramar, A., & Yuan, C. C. (2023). Role of defects of carbon nanomaterials in the detection of ovarian cancer cells in label-free electrochemical immunosensors. Sensors, 23(3), 1131. DOI: 10.3390/s23031131

Saeidi, M., Chenani, H., Amidian, M., Rajabi, N., Alimohammadi, H., Zarrabi, A., & Simchi, A. (2023). Functionalization of metal-organic frameworks with metallic nanoclusters for ultra-sensitive monitoring of morphine in biological fluids. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *393*, 134175. DOI: 10.1016/j.snb.2023.134175

Severino, R., Moreno-Paz, M., Puente-Sánchez, F., Sánchez-García, L., Risso, V. A., Sanchez-Ruiz, J. M., ... & Parro, V. (2023). Immunoanalytical Approach for Detecting and Identifying Ancestral Peptide Biomarkers in Early Earth Analogue Environments. Analytical Chemistry, 95(12), 5323-5330. DOI: 10.1021/acs.analchem.2c05386

Sulaeman, H., Grebe, E., Dave, H., McCann, L., Di Germanio, C., Sanghavi, A., ... & Busch, M. P. (2023). Evaluation of Ortho Vitros and Roche Elecsys S and NC immunoassays for SARS-CoV-2 serosurveillance applications. Microbiology spectrum, 11(4), e03234-22. DOI: 10.1128/spectrum.03234-22

Swain, J., Swain, S., Singh, D., Jena, A., Samantaray, R., & Sahu, R. (2023). Role of Piezoelectric Biosensors. *Point-of-Care Biosensors for Infectious Diseases*, 129-145. DOI: 10.1002/9783527837946.ch7

Tiwari, R., Lajkosz, K., Berjaoui, M., Qaoud, Y., Kenk, M., Woffendin, C., ... & Fleshner, N. (2022, May). Variability in testosterone measurement between radioimmunoassay (RIA), chemiluminescence assay (CLIA) and liquid chromatography-tandem mass spectrometry (MS) among prostate cancer patients on androgen deprivation therapy (ADT). In Urologic Oncology: Seminars and Original Investigations (Vol. 40, No. 5, pp. 193-e15). Elsevier. DOI:10.1016/j.urolonc.2022.03.011

Tiwari, R., Lajkosz, K., Berjaoui, M., Qaoud, Y., Kenk, M., Woffendin, C., ... & Fleshner, N. (2022, May). Variability in testosterone measurement between radioimmunoassay (RIA), chemiluminescence assay (CLIA) and liquid chromatography-tandem mass spectrometry (MS) among prostate cancer patients on androgen deprivation therapy (ADT). In Urologic Oncology: Seminars and Original Investigations (Vol. 40, No. 5, pp. 193-e15). Elsevier. DOI:10.1016/j.urolonc.2022.03.011

Triidothyronine (TT3), total thyroxine (TT4) and free thyroxine (FT4) reference range in healthy dogs by radioimmunoassay (RIA). Indian Journal of Animal Research, 58(1), 46-50. DOI: 10.18805/IJAR.B-4822

Ugo, P., Marafini, P., & Meneghello, M. (2021). Bioanalytical Chemistry. In Bioanalytical Chemistry. De Gruyter DOI:10.1515/9783110589160

Vashist, S. K., & Luong, J. H. (2018). Enzyme-linked immunoassays. In Handbook of Immunoassay Technologies (pp. 97-127). Academic Press. DOI: 10.1016/B978-0-12-811762-0.00001-3

Wang, C., Liu, D., Cui, Y., Zhao, L., Chen, Z., Liu, F., ... & Zou, J. (2023). Determination of Insulin-like Growth Factor I (IGF-I) in Serum by a Chemiluminescence Immunoassay (CLIA). Analytical Letters, 56(6), 1007-1015. DOI: 10.1080/00032719.2022.2112589

Wang, Y., & Xianyu, Y. (2022). Nanobody and nanozyme-enabled immunoassays with enhanced specificity and sensitivity. Small Methods, 6(4), 2101576. DOI: 10.1002/smtd.202101576

Yadav, S., Saini, A., Devi, R., & Lata, S. (2023). Transducers in Biosensors. In *Biomaterials-Based Sensors: Recent Advances and Applications* (pp. 101-125). Singapore: Springer Nature Singapore. DOI: 10.1007/978-981-19-8501-0_4

Zhang, Y., Wang, K., Zhao, Y., Fan, J., Han, T., Si, Y. A., ... & Xie, M. (2020). Dual-label time-resolved fluoroimmunoassay for simultaneous measurement of human epidermal growth factor receptor 2 and human epididymis protein 4 in serum. Journal of Analytical Science and Technology, 11, 1-11. DOI: 10.1186/s40543-019-0201-5

REFERENCES

Ahlawat, J., Sharma, M., & Pundir, C. S. (2023). Advances in biosensor development for detection of acetylcholine. *Microchemical Journal*, 108620. doi: https://doi.org/10.1016/j.microc.2023.108620.

Alamry, K. A., Hussein, M. A., Choi, J. W., & El-Said, W. A. (2020). Non-enzymatic electrochemical sensor to detect γ-aminobutyric acid with ligand-based on graphene oxide modified gold electrode. *Journal of Electroanalytical Chemistry*, *879*, 114789. doi: https://doi.org/10.1016/j.jelechem.2020.114789.

Alfonso, G., Del Valle, M. A., Soto, G. M., Cotarelo, M. A., Quijada, C., & Vázquez, J. L. (2006). Electrochemical synthesis and characterization of poly (2, 2'-dithiodianiline) thin films loaded with copper microparticles. Application to the amperometric analysis of γ-aminobutyric acid. *Polymer Bulletin*, *56*, 201-210. doi: https://doi.org/10.1007/s00289-005-0485-z.

Banerjee, S., McCracken, S., Hossain, M. F., & Slaughter, G. (2020). Electrochemical detection of neurotransmitters. *Biosensors*, *10*(8), 101. doi: https://doi.org/10.3390/bios10080101.

Baranwal, A., & Chandra, P. (2018). Clinical implications and electrochemical biosensing of monoamine neurotransmitters in body fluids, in vitro, in vivo, and ex vivo models. *Biosensors and Bioelectronics*, 121, 137–152. doi: 10.1016/j.bios.2018.09.002.

Baranwal, J., Barse, B., Gatto, G., Broncova, G., & Kumar, A. (2022). Electrochemical sensors and their applications: A review. *Chemosensors*, *10*(9), 363. doi: https://doi.org/10.3390/chemosensors10090363.

Bardaweel, S. K., Alzweiri, M., & Ishaqat, A. A. (2014). D-Serine in neurobiology: CNS neurotransmission and neuromodulation. *Canadian Journal of Neurological Sciences*, *41*(2), 164-176. doi: https://doi.org/10.1017/s031716710001653x.

Brennenstuhl H., Jung-Klawitter S., Assmann B., Opladen T., Inherited Disorders of Neurotransmitters: Classification and Practical Approaches for Diagnosis and Treatment, Neuropediatrics 2019; 50(01): 002-014. doi: 10.1055/s-0038-1675559.

Cardoso, A. G., Viltres, H., Ortega, G. A., Phung, V., Grewal, R., Mozaffari, H., ... & Srinivasan, S. (2023). Electrochemical sensing of analytes in saliva: Challenges, progress, and perspectives. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *160*, 116965. doi: https://doi.org/10.1016/j.trac.2023.116965.

Chen, J., Li, D., Ding, X., & Zhang, D. (2024). Sensitive and selective electrochemical aptasensing method for the voltammetric determination of dopamine based on AuNPs/PEDOT ERGO nanocomposites. *Bioelectrochemistry*, *157*,108653. doi: https://doi.org/10.1016/j.bioelechem.2024.108653.

Choi, H. K., Choi, J. H., & Yoon, J. (2023). An updated review on electrochemical nanobiosensors for neurotransmitter detection. *Biosensors*, *13*(9), 892. doi: https://doi.org/10.3390/bios13090892.

De Leon As, Tadi P., Biochemistry, Gamma Aminobutyric Acid, StatPearls Publishing, Treasure Island (FL), 2019. Bookshelf ID: NBK551683.

Deffo, Gullit, Thierry Flavien Nde Tene, Liliane Medonbou Dongmo, Sherman Lesly Zambou Jiokeng, and Ranil Clément Tonleu Temgoua. "Differential pulse and square-wave voltammetry as sensitive methods for electroanalysis applications." In Reference Module in Chemistry, Molecular Sciences and Chemical Engineering. Elsevier, 2023. http://dx.doi.org/10.1016/b978-0-323-85669-0.00040-4.

Dey, B., Ahmad, M. W., Kim, B. H., Kamal, T., Yang, D. J., Patra, C. N., ... & Choudhury, A. (2023). Manganese cobalt-MOF@ carbon nanofiber-based non-enzymatic histamine sensor for the determination of food freshness. *Analytical and Bioanalytical Chemistry*, 1-15.doi: https://doi.org/10.1007/s00216-023-04737-0.

Errico, F., Gilio, L., Mancini, A., Nuzzo, T., Bassi, M. S., Bellingacci, L., ... & Usiello, A. (2023). Cerebrospinal fluid, brain, and spinal cord levels of L-aspartate signal excitatory neurotransmission abnormalities in multiple sclerosis patients and experimental autoimmune encephalomyelitis mouse model. *Journal of Neurochemistry*, *166*(3), 534-546. doi: https://doi.org/10.1111/jnc.15884.

Feng, Z. Y., Liu, R., Jiang, J. C., & Meng, L. Y. (2024). Villous 3D nanoconfined flexible carbon fibers-based electrode toward dopamine electrochemical detection. *Diamond and Related Materials*, *141*, 110695. doi: https://doi.org/10.1016/j.diamond.2023.110695.

Gálvez, I., Fioravanti, A., & Ortega, E. (2024). Spa therapy and peripheral serotonin and dopamine function: a systematic review. *International Journal of Biometeorology*, *68*(1), 153-161. doi: https://doi.org/10.1007/s00484-023-02579-0.

Gao, M., Dekker, M. E., Leurs, R., & Vischer, H. F. (2024). Pharmacological characterization of seven human histamine H3 receptor isoforms. *European Journal of Pharmacology*, 176450. doi: https://doi.org/10.1016/j.ejphar.2024.176450.

Gopika, M. G., Sajeevan, B., Murali, A. S., Lekshmi, S., Govindasamy, M., & Saraswathyamma, B. A Surfactant-Electropolymer Modified Dual Sensor for the Monitoring of Norepinephrine at Nanomolar Levels in Biological Samples and Pharmaceutical Formulations. *Available at SSRN 4734601*. doi: http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4734601.

Hasanzadeh, M., Shadjou, N., & de la Guardia, M. (2017). Current advancement in electrochemical analysis of neurotransmitters in biological fluids. *TrAC Trends in Analytical Chemistry*, *86*, 107-121. doi: https://doi.org/10.1016/j.trac.2016.11.001.

Huang, X., Zhu, Y. & Kianfar, E. (2021). Nano Biosensors: Properties, applications and electrochemical techniques. Journal of Materials Research and Technology, 12, 1649–1672. doi: https://doi.org/10.1016/j.jmrt.2021.03.048.

Hussain, S., Iltaf, M., Nazir, E., Hamid, A., Shamim, S., Khan, N., ... & Khan, F. D. (2023). A Comprehensive Review on Neurotransmitters, its biological importance and methods of analysis. *The Journal of Mıcrobıology And Molecular Genetıcs*, *4*(3), 11-41. doi: https://doi.org/10.52700/jmmg.v4i3.132.

Introna, B., Mazzotta, E., Turco, A., Malitesta, C., Mohammadi, R., Ramezany, F., & Sellergren, B. (2014, November). Electrochemical detection of serotonin using polyethylenedioxythiophene and core-shell molecularly imprinted polymer nanoparticles. In *SENSORS, 2014 IEEE* (pp. 309-312). IEEE. doi:10.1109/icsens.2014.6984995.

Jeon, J., Hwang, I., & Chung, T. D. (2016). Electrochemical detection of neurotransmitters: toward synapse-based neural interfaces. *Biomedical Engineering Letters*, *6*, 123-133. doi: https://doi.org/10.1007/s13534-016-0230-6.

Jones, L. A., Sun, E. W., Martin, A. M., & Keating, D. J. (2020). The ever-changing roles of serotonin. *The international journal of biochemistry & cell biology*, *125*, 105776. doi: https://doi.org/10.1016/j.biocel.2020.105776.

Koluaçık, E., Karabiberoğlu, Ş. U., & Dursun, Z. (2018). Electrochemical Determination of Serotonin Using Pre-treated Multi-walled Carbon Nanotube-polyaniline Composite Electrode. *Electroanalysis*, *30*(12), 2977-2987. doi: https://doi.org/10.1002/elan.201800588.

Lachance, G. P., Gauvreau, D., Boisselier, É., Boukadoum, M., & Miled, A. (2024). Breaking Barriers: Exploring Neurotransmitters through In Vivo vs. In Vitro Rivalry. *Sensors*, *24*(2), 647. doi:https://doi.org/10.3390/s24020647.

Lazanas, A. C., & Prodromidis, M. I. (2023). Electrochemical impedance spectroscopy─ a tutorial. *ACS Measurement Science Au*, *3*(3), 162-193 doi: https://doi.org/10.1021/acsmeasuresciau.2c00070.

Lin, L., Li, M., Li, P., Ye, C., Zhuang, H., Weng, S., & Chen, F. (2024). Simultaneous determination of dopamine and uric acid based on electrocatalytic oxidation of Cu2O-Au and polyaniline nanocomposites. *Microchemical Journal*, *196*, 109602. doi:https://doi.org/10.1016/j.microc.2023.109602.

Liu, J., & Cao, Y. (2021). An electrochemical sensor based on an anti-fouling membrane for the determination of histamine in fish samples. *Analytical Methods*, *13*(5), 685-694. doi: https://doi.org/10.1039/D0AY01901A.

Manikandan, R., Rajarathinam, T., Jayaraman, S., Jang, H. G., Yoon, J. H., Lee, J., ... & Chang, S. C. (2024). Recent advances in miniaturized electrochemical analyzers for hazardous heavy metal sensing in

environmental samples. *Coordination Chemistry Reviews*, *499*, 215487. doi: https://doi.org/10.1016/j.ccr.2023.215487.

Matt, S. B., Shivanna, M., Manjunath, S., Siddalinganahalli, M., & Siddalingappa, D. M. (2020). Electrochemical detection of serotonin using t-ZrO2 nanoparticles modified carbon paste electrode. *Journal of The Electrochemical Society*, *167*(15), 155512. doi: 10.1149/1945-7111/abb835.

Maurya, K. K., Singh, K., & Malviya, M. (2024). Fabrication of dopamine sensor based on a carbon paste electrode modified with tetracyanoquinodimethane and cobalt tungstate nanoparticles. *Journal of Materials Science: Materials in Electronics*, *35*(1), 13. doi: https://doi.org/10.1007/s10854-023-11721-y.

Mohanty, S. P., & Kougianos, E. (2006). Biosensors: A tutorial review. *Ieee Potentials*, *25*(2), 35-40. doi:10.1109/mp.2006.1649009.

Mostafazadeh, R., Hamidian, Y., Erk, N., & Dragoi, E. N. (2023). A novel and reusable sensing platform for electrochemical detection of norepinephrine based on nitrogen-doped porous carbon anchored CoFe2O4@ NiO nanocomposite. *Carbon Letters*, 1-11. doi: https://doi.org/10.1007/s42823-023-00538-8.

Nguyen, T. D., Nguyen, M. T. N., & Lee, J. S. (2023). Carbon-based materials and their applications in sensing by electrochemical voltammetry. *Inorganics*, *11*(2), 81. doi: https://doi.org/10.3390/inorganics11020081.

Ou, Y., Buchanan, A. M., Witt, C. E., & Hashemi, P. (2019). Frontiers in electrochemical sensors for neurotransmitter detection: towards measuring neurotransmitters as chemical diagnostics for brain disorders. *Analytical Methods*, *11*(21), 2738-2755. doi: 10.1039/c9ay00055k.

Özcan, A. (2016). Selective and sensitive electrochemical sensing of serotonin in human blood serum by means of electrochemically treated pencil graphite electrode. *Anadolu University Journal of Science and Technology A-Applied Sciences and Engineering*, *17*(3), 551-562. doi: https://doi.org/10.18038/btda.63537.

Pallam, G. S., Sam, S., & Kumar, K. G. (2023). A sensitive voltammetric sensor for the simultaneous determination of norepinephrine and its co-transmitter octopamine using a biopolymer modified glassy carbon electrode. *Ionics*, *29*(2), 819-831. doi: https://doi.org/10.1007/s11581-022-04848-1.

Prasad, B. B., Prasad, A., & Tiwari, M. P. (2013). Highly selective and sensitive analysis of γ-aminobutyric acid using a new molecularly imprinted polymer modified at the surface of abrasively immobilized multi-walled carbon nanotubes on pencil graphite electrode. *Electrochimica Acta*, *102*, 400-408. doi: https://doi.org/10.1016/j.electacta.2013.04.043.

Teleanu, R. I., Niculescu, A. G., Roza, E., Vladâcenco, O., Grumezescu, A. M., & Teleanu, D. M. (2022). Neurotransmitters—key factors in

neurological and neurodegenerative disorders of the central nervous system. *International journal of molecular sciences*, *23*(11), 5954. doi: https://doi.org/10.3390/ijms23115954

Siddeeg, S. M. (2020). Electrochemical detection of neurotransmitter dopamine: a review. *International Journal of Electrochemical Science*, *15*(1), 599-612. doi: https://doi.org/10.20964/2020.01.61.

Son, S. E., Ko, E., Tran, V. K., Hur, W., Choi, H., Lee, H. B., ... & Seong, G. H. (2019). Highly Sensitive Electrochemical Determination of Norepinephrine Using Poly Acrylic Acid-Coated Nanoceria. *ChemElectroChem*, *6*(17), 4666-4673. doi: https://doi.org/10.1002/celc.201901222.

Song, H., Liu, Y., Fang, Y., & Zhang, D. (2023). Carbon-based electrochemical sensors for in vivo and in vitro neurotransmitter detection. *Critical Reviews in Analytical Chemistry*, *53*(5), 955-974. doi: https://doi.org/10.1080/10408347.2021.1997571.

Tavakolian-Ardakani, Z., Hosu, O., Cristea, C., Mazloum-Ardakani, M., & Marrazza, G. (2019). Latest trends in electrochemical sensors for neurotransmitters: A review. *Sensors*, *19*(9), 2037. doi: https://doi.org/10.3390/s19092037.

Tertiș, M., Cernat, A., Lacatiș, D., Florea, A., Bogdan, D., Suciu, M., ... & Cristea, C. (2017). Highly selective electrochemical detection of serotonin on polypyrrole and gold nanoparticles-based 3D architecture. *Electrochemistry Communications*, *75*, 43-47. doi: https://doi.org/10.1016/j.elecom.2016.12.015.

Wang, J., (2006). Analytical Electrochemistry, Wiley-VCH, New Jersey. ISBN: 9780471678793.

Wang, Y., Yu, F., Liu, Q., Wang, C., Zhu, G., Bai, L., ... & Zhang, W. (2024). A novel and sensitive dual signaling ratiometric electrochemical aptasensor based on nanoporous gold for determination of Ochratoxin A. *Food Chemistry*, *432*, 137192. doi: https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2023.137192.

Wang X.,, Yue M.,, Cheung J.P.Y., Cheung P.W.H., Fan Y., Wu M., Wang W., Zhao S., Khanshour A.K., Rios J.J., Chen Z., Wang X., Tu W., Chan, Yuan Q., Qin D., Qiu G., Wu Z., Zhang T.J., Ikegawa S., Wu N., Wise C.A., Hu Y., Luk K.D.K., Song Y., Gao B.,(2023), Impaired glycine neurotransmission causes adolescent idiopathic scoliosis, The Journal of Clinical İnvestigation, Volume 134, Issue 2. doi: https://doi.org/10.1172/JCI168783.

Xing, Y., Lv, C., Fu, Y., Luo, L., Liu, J., Xie, X., & Chen, F. (2024). Sensitive sensing platform based on Co, Mo doped electrospun nanofibers for simultaneous electrochemical detection of dopamine and uric acid. *Talanta*, *271*, 125674. doi: https://doi.org/10.1016/j.talanta.2024.125674.

Xue, Y., Hassan, Q., Noroozifar, M., Sullan, R. M. A., & Kerman, K. (2024). Microfluidic flow injection analysis system for the electrochemical detection of dopamine using diazonium-grafted copper nanoparticles on multi-walled carbon nanotube-modified surfaces. *Talanta*, *266*, 125030. doi: https://doi.org/10.1016/j.talanta.2023.125030.

Yang, L., Chen, Q., Yuan, Y., Peng, X., Li, X., Zuo, C., ... & Bai, Z. (2024). Surface enhanced Raman scattering based on ZnO/Cu@ Ag heterojunction for detecting γ-aminobutyric acid molecules. *Sensors and Actuators B: Chemical*, *403*, 135205. doi: https://doi.org/10.1016/j.snb.2023.135205.

Yin, M., Liu, S., Ma, X., Meng, X., & Chao, M. (2023). Electrochemical determination of eugenol using a poly-γ-aminobutyric acid modified glassy carbon electrode. *International Journal of Electrochemical Science*, *18*(12), 100380. doi: https://doi.org/10.1016/j.ijoes.2023.100380.

Zeng, C., Li, Y., Zhu, M., Du, Z., Liang, H., Chen, Q., ... & Liu, W. (2024). Simultaneous detection of norepinephrine and 5-hydroxytryptophan using poly-alizarin/multi-walled carbon nanotubes-graphene modified carbon fiber microelectrode array sensor. *Talanta*, *270*, 125565. doi: https://doi.org/10.1016/j.talanta.2023.125565.

Zheng, L., Cao, M., Du, Y., Liu, Q., Emran, M. Y., Kotb, A., ... & Zhou, M. (2024). Artificial enzyme innovations in electrochemical devices: advancing wearable and portable sensing technologies. *Nanoscale*, *16*(1), 44-60. doi: 10.1039/d3nr05728c.

Zhou, X., Wu, Y., Jiang, Y., Li, C., Xu, L., Cui, P., & She, X. (2023). Integrated one–dimensional CuO–nanowire arrays/Cu–foam nanoarchitecture for ultrahigh sensitive and non–enzymatic electrochemical determination of histamine levels in different–bacteria fermented mandarin fish. *Food Chemistry*, *405*, 134776. doi: https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2022.134776

Zoski, C. G., (2007). Handbook of Electrochemistry, Elseiver, Hollanda. ISBN:978-0-444-51958-0.

REFERENCES:

1- Rokitansky C. Handbuch der pathologischen Anatomie, vol. 3, 1st ed. Wien,Austria: Braunmüller & Seidel; 1842.

2- Mandarry MT, Zhao L, Zhang C, Wei ZQ. A comprehensive review of superior mesenteric artery syndrome. Eur Surg 2010; 42(5): 229–236

3- Rajeev J. Superior Mesenteric Artery Syndrome. Current Treatment Options in Gastroenterology 2007; 10(1): 24–27

4- Ahmed AR, Taylor I. Superior mesenteric artery syndrome. Postgrad Med J 1997; 73: 776-8.

5- Mohamed A, Awami M, Bhat N. Superior mesenteric artery syndrome (SMAS), case report and literature review. The Internet Journal of Surgery 2009; 20(1)

6- Reynolds EW, Kinnard TB, Kriss VM, Perman JA. Superior mesenteric artery syndrome: an uncommon cause of feeding intolerance in infancy. J Pediatr Gastroenterol Nutr 2008; 46(1): 92–95.

7- Ha C, Alvear D, Leber D. Duodenal derotation as an effective treatment of superior mesenteric artery syndrome: A thirtythree year experience . The American Surgeon 2008; 74(7): 644–653.

8- Welsch T, Büchler M, Kienle P. Recalling superior mesenteric artery syndrome . Digestive Surgery 2007; 24(3): 149–156 .

9- Yap D, Ma M, Lai A, Chan S, Seto W, Lam M, et al. Superior mesenteric artery syndrome complicating dialysis patients with peritoneal failure—report of 3 cases . Clinical Nephrology 2011; 75: 137–141.

10- Moskovich R, Cheong-Leen P. Vascular compression of the duodenum . Journal of the Royal Society of Medicine 1986; 79(8): 465–467.

11- Adams JB, Hawkins ML, Ferdinand CH, Medeiros RS. Superior mesenteric artery syndrome in the modern trauma patient. The American Surgeon 2007; 73(8): 803.

12- Kothari TH, Machnicki S, Kurtz L. Superior mesenteric artery syndrome. Canadian Journal of Gastroenterology and Hepatology 2011; 25(11): 599-600.

13- Gwee K, Teh A, Huang C. Acute superior mesenteric artery syndrome and pancreatitis in anorexia nervosa . Australasian Psychiatry: Bulletin of Royal Australian and New Zealand College of Psychiatrists 2010; 18(6): 523–526.

14- Pleşa A, Constantinescu C, Crumpei F, Cotea E. Superior mesenteric artery syndrome: an unusual case of intestinal obstruction. J Gastrointestin Liver Dis 2006; 15(1); 69-72.

15- Bandres D, Ortiz A, Dib Jr. Superior mesenteric artery syndrome. Gastrointest Endosc. 2008; 68(1): 152-153.

16- Bhattacharya D, Kamel M, McAuley D. Superior mesenteric artery syndrome (Wilkie's Syndrome) complicating recovery from posterior

fossa surgery in a child – a rare phenomenon. Childs Nerv Syst 2008; 24(3): 365–367.

17- Bernotavičius G, Saniukas K, Karmonaitė I, Zagorskis R. Superior mesenteric artery syndrome. Acta Med Litu 2016; 23(3): 155-164.

18- Merrett ND, Wilson RB, Cosman P, Biankin AV. Superior mesenteric artery syndrome: diagnosis and treatment strategies. J Gastrointest Surg 2009; 13(2): 287-292.

19- Anderson CM, Dalrymple MA, Podberesky DJ, Coppola CP. Superior mesenteric artery syndrome in a basic military trainee. Mil Med 2007; 172(1): 24-26.

20- PetrosyanM, Estrada JJ, Giuliani S, et al. Gastric perforation and pancreatitis manifesting after an inadvertent nissen fundoplication in a patient with superior mesenteric syndrome. Case Report Med 2009; 2009: 426162.

21- Baltazar U, Dunn J, Floresguerra C, Schmidt L, Browder W. Superior mesenteric artery syndrome: an uncommon cause of intestinal obstruction. South Med J 2000; 93(6): 606-608.

22- Kim SJ, Yoon JS, Park BK, Won SJ. Superior mesenteric artery syndrome in a tetraplegic patient, 11 years after a spinal cord injury: a case report. Spinal Cord 2010; 48(11): 838-839.

23- Geer DA. Superior mesenteric artery syndrome. Mil Med 1990; 155(7): 321-323.

24- Raissi B, Taylor BM, Taves DH. Recurrent superior mesenteric artery (Wilkie's) syndrome: a case report. Can J Surg 1996; 39(5): 410-416.

25- Tseng CK, Su WB, Lai HC. Superior mesenteric artery syndrome caused by celiac axis compression syndrome: a case report and review of the literature. Eur J Gastroenterol Hepatol 2008; 20(6): 578-582.

26- Saha SB, Mandal A, Deoghuria D. Superior mesenteric syndrome: an unusual cause of duodenal obstruction – a case report and literature review. Jurnalul de Chirurgie 2009; 5: 172–5.

27- Roy A, Gisel JJ, Roy V, Bouras EP. Superior mesenteric artery (Wilkie's) syndrome as a result of cardiac cachexia. J Gen Intern Med 2005; 20(10): C3-C4.

28- Hines JR, Gore RM, Ballantyne GH. Superior mesenteric artery syndrome. Diagnostic criteria and therapeutic approaches. Am J Surg 1984; 148(5): 630-632.

29- Samdani PG, Samdani V, Goel A. Superior mesentric artery compression syndrome. Indian J Pediatr 2006; 73(6): 523-525.

30- Konen E, Amitai M, Apter S. CT angiography of superior mesenteric artery syndrome. AJR Am J Roentgenol 1998; 171(5): 1279-1281.

31- Unal B, Aktaş A, Kemal G. Superior mesenteric artery syndrome: CT and ultrasonography findings. Diagn Interv Radiol 2005; 11(2): 90-95.

32- Neri S, Signorelli S, Mondati E, Pulvirenti D, Campanile E, Di Pino L, et al. Ultrasound imaging in diagnosis of superior mesenteric artery syndrome . Journal of Internal Medicine 2005; 257(4): 346–351.

33- Gerasimidis T, George F. Superior mesenteric artery syndrome. Wilkie syndrome. Dig Surg 2009; 26(3): 213-214.

34- Jalilvand A, Fisichella PM. Superior mesenteric artery syndrome. Dig Liver Dis 2014; 46(9): 859.

35- Chandrasekaran A. Superior mesenteric artery syndrome. Iranian Journal of Pediatric Surgery 2016; 1(2): 80-83.

36- Tseng CK, Su WB, Lai HC. Superior mesenteric artery syndrome caused by celiac axis compression syndrome: a case report and review of the literature. Eur J Gastroenterol Hepatol 2008; 20: 578–82.

37- Lippl F, Hannig C, Weiß W, Allescher HD, Classen M, Kurjak M. Superior mesenteric artery syndrome: diagnosis and treatment from the gastroenterologist's view. Journal of gastroenterology 2002; 37(8): 640-643.

38- Zhu ZZ, Qiu Y. Superior mesenteric artery syndrome following scoliosis surgery: Its risk indicators and treatment strategy. World J Gastroenterol 2005; 11: 3307–10.

39- Jawad NH, Al-Sanae A, Al-Qabandi W. Superior mesenteric artery syndrome: An uncommon cause of intestinal obstruction; report of two cases and review of literature. Kuwait Med J 2006; 38: 241–4.

40- Kaushik R, Attri AK. Acute superior mesenteric artery syndrome. Indian Pediatrics 2003; 40: 1014–5.

41- Biank V, Werlin S. Superior mesenteric artery syndrome in children: A 20-year experience. J Pediatr Gastroenterol Nutr 2006; 42: 522–5.

42- Listernick R. (2010). A 15-year-old boy with vomiting, abdominal distention . Pediatric Annals 2010; 39(10); 605–609.

43- Makam R, Chamany T, Potluri VK. Laparoscopic management of superior mesenteric artery syndrome: A case report and review of literature. J Min Access Surg 2008; 4: 80–2.

44- Matheus CO, Waisberg J, Zewer MH. Syndrome of duodenal compression by the superior mesenteric artery following restorative proctocolectomy: a case report and review of literature. Sao Paulo Med J 2005; 123: 151–3.

45- Kim IY, Cho NM, Kim DS. Laparoscopic duodenojejunostomy for management of superior mesenteric artery syndrome: Two cases report and a review of literature. Yonsei Med J 2003; 44: 526–9.

46- Morris TC, Devitt PG, Thomson SK. Laparoscopic duodenojejunostomy for superior mesenteric artery syndrome – How I do it. J Gastrointest Surg 2009; 13: 1870–3.

47- Shiyanagi S, Kaneyama K, Okazaki T. Anterior transposition of the third part of the duodenum for the treatment of superior mesenteric artery syndrome. J Pediatr Surg 2008; 43: E1–E3.

48- Jones PA, Wastell C. Superior mesenteric artery syndrome. Postgrad Med J 1983; 59: 376–9.

49- London Health Sciences Center. World's first robotically assisted intestinal bypass surgery for a patient with superior mesenteric artery syndrome (SMA) syndrome. 2008. Available via www.lhsc.on.ca/About_Us/LHSC/Media_Room/Media_ Releases/ 2008/October_22.htm.

50- Pourhassan S, Grotemeyer D, Fürst G, Rudolph J, Sandmann W. Infrarenal transposition of the superior mesenteric artery: a new approach in the surgical therapy for Wilkie syndrome. J Vasc Surg. 2008; 47(1): 201-204.

51- Grotemeyer D, Pourhassan S, Sandmann W. Paradigm shift in the therapy of Wilkie's syndrome. From bowel reconstruction to transposition of the superior mesenteric artery. Internist (Berl) 2009; 50: 484–8.

52- Yang WL, Zhang XC. Assessment of duodenal circular drainage in treatment of superior mesenteric artery syndrome. World J Gastroenterol 2008; 14: 303–6.

53- Vera Zaraket, Liliane Deeb, Wilkie's Syndrome or Superior Mesenteric Artery Syndrome: Fact or Fantasy? Case Rep Gastroenterol 2015; 9: 194–199

54- Manu N, Martin L. Weight loss induced small bowel obstruction. Internet J Gastroenterol 2006; 4(2).

Editör:
Assoc. Prof. Hakkı Kıymık

International Research in

Social, Human and Administrative Sciences XXII

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXII

Editor: Assoc. Prof. Hakkı Kıymık

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-46-2
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXII
Editor: Assoc. Prof. Hakkı Kıymık
VI+158, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-46-2

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapcınız

REFERENCES

Acarkan, İ. (2019). *Kişiliğin DNA' sı*. Kurtuba Press.

Akmal. N. (2021). The role of temperament in human behavior, *International Scientific Research Journal*, 2(5), 60-74. https://doi.org/10.17605/OSF.IO/B3XSG

Baldessarini R. J., Tondo L., Pinna M., Nuñez N. & Gustavo H. V. (2019). Suicidal risk factors in major affective disorders, *The British Journal of Psychiatry* 215, 621–626. https://doi.org/10.1192/bjp.2019.167

Bland, J. M. & Altman, D. G. (1997). Statistics notes: Cronbach's alpha. *Bmj*, 314 (7080), 572.

Burger M.J. (2021). *Kişilik-Psikoloji biliminin insan doğasına dair söyledikleri*, Kaknüs Press.

Bee H. & Boyd D. (2021). *Çocuk gelişim psikolojisi*. Kaknüs Press.

Büyüköztürk Ş. (2018). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*, Pegem Akademi Press.

Cloninger, C. R., Svrakic, D. M., & Przybeck, T. R. (1993). A psychobiological model of temperament and character. *Archives of General Psychiatry*, 50(12), 975–990.

Coolidge F.L., Moor C.J., Yamazaki TG. Stewart S.E. & Segal D.L. (2001). On the relationship between Karen Horney's tripartite neurotic type theory and personality disorder features, *Personality and Individual Differences* 30, 1387-1400.

Cücenoğlu D. (2019). *İnsan ve Davranışı*, Remzi Press.

Diggle P.J. & Chetwynd A.G. (2011). *Statistics and scientific method: An introduction for students and researchers*, Oxford University Press,

Fox, N. A., Henderson, H. A., Marshall, P. J., Nichols, K. E. & Ghera, M. M. (2005). Behavioral inhibition: linking biology and behavior within a developmental framework. *Annual Review of Psychology*, 56, 235–262.

https://doi.org/10.1146/annurev.psych. 55.090902.141532

Gençtan E. (2020). *Psikoanaliz ve Sonrası, Metis* Press.

Goodwin FK & Jamison KR. (1990). *Manic-depressive illness*. Oxford University Press.

Ichazo, O. (1982). *Between metaphysics & protoanalysis: A theory for analyzing the human psyche*. Arica Institute Press.

Kam C. (2022). Enhancing enneagram therapy with contemporary research on the conscious and unconscious mind, *Integrative Psychological and Behavioral Science,* https://doi.org/10.1007/s12124-022-09685-5

Maitri S. (2018). *Enneagramın Spiritüel Boyutu*, Omega Press.

Palmer, H. (1995). *The enneagram in love and work: understanding your intimate and business relationships*, Harper San Francisco.

Park, J. (2022). A study on design concept of an app with matching enneagram and character, *International Journal of Internet, Broadcasting and Communication* Vol.14 No.1 19-24, http://dx.doi.org/10.7236/IJIBC.2022.14.1.19

Riso D.R. & Hudson H. (1996). *The wisdom of the Enneagram: The complete guide to psychological and spiritual growth for the nine personality type.* Houghton Mifflin Company.

Redlich C., Dlugos A., Hill N.M., Patel S., Korn D., Enneking V., Foerster K., Arolt V., Domschke, D. & Ronny R. (2020). The endocannabinoid system in humans: significant associations between anandamide, brain function during reward feedback and a personality measure of reward dependence *Neuropsychopharmacology,* 46, 1020–1027.

Preacher K. J. & MacCallum R. C. (2002). Exploratory factor analysis in behavior geneticsresearch: factor recovery with small sample sizes, *Behavior Genetics*, 32(2), 153-160.

Tastan, K. (2019). Development and validation of a personality type inventory based on enneagram. *Konuralp Medical Journal*, 11(1), 112-118.

Taymur İ. & Türkçapar M. H.(2012). Personality: description, classification and evaluation, Current Approaches in Psychiatry, 4(2), 154-177. https://doi.org/10.5455/cap.20120410

Tavşancıl E. (2019). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi.* Nobel Press.

Tabachnick, B.G. & Fidell, L.S. (2001). *Using multivariate statistics*. Allyn and Bacon.

Thomas, A., & Chess, S. (1982). *Temperament and follow-up to adulthood*. *Temperamental differences in infants and young children*, 168-175 John Wiley & Sons

Özdamar, K. (2016). *Eğitim sağlık ve davranış bilimlerinde ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Nisan Press.

Wagner, J. P. & Walker, R. E. (1983). Reliability and validity study of a sufi personality typology: the enneagram. *Journal of Clinical Psychology*, 39(5), 712-717.

REFERENCES

Aytaç, Ö. (2013). Urban Spacesand Identity/Difference Problem. 4(9), 138-169.

Azma, S. & Katanchi, R. (2017). The Effect of Landscaping and Building Facades on Perceptual-Behavioral Features of Citizens. Journal of History Culture and Art Research, 6(3), 264-281. doi:http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v6i3.890

Barke, M. (2016). The Importance of Urban Form as an Object of Study. İçinde Oliveira V. (Eds.), Teaching Urban Morphology, s. 11-30. ISSN 2365-757X ISSN 2365-7588

Barlow, H. (2013). The Tectonics of Turning the Corner: A New City Hall for Boston, Massachusetts. Master's Thesis. United States: Syracuse Üniversitesi.

Erdönmez, M. E. and Altan, A. (2005). Açık Kamusal Kent Mekânlarının Toplum İlişkilerindeki Etkileri. Megaron, 1(1), 70.

Ergin, N. (2001). Ortak Yaşam Alanı Olarak Heykel, 21.Yüzyıl Karşısında Kent ve İnsan, Haz. F.Gümüşoğlu. İstanbul: Bağlam Yayınları.

Fawcett, A. P. (2003). Architecture: Design Notebook. Architectural Press, Oxford, 112.

Gehl, J. (1987). Life Between Buildings: Using Public Space. New York: Van Nostrand Reinhold Company Inc.

Solak, G. (2017). Space-Identity Interaction: a Conceptual and Theoretical Overview. MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(1), 13-37.

Hartanti, N. M., Martokusumo, W., Lubis, B. U. & Poerbo, H. W. (2016) The Quest for Urban Identity: Influence of Urban MorphologicalDevelopment to the Imageability of Bogor City Streets, International Journal of Research in Engineering and Science (IJRES), 4 (7), 49-58.

Herriot, R. (2016). The Topological Relations Of Corner Buildings At Street Junctions. Journal of Architecture and Urbanism, 40(4), 2029-7955

Januchta-Szostak, A. (2010). The Role of Public Visual Art in Urban Space Recognition, Cognitive Maps, Karl Perusich (Ed.), ISBN: 978-953-307-044-5, Available from: http://www.intechopen.com/books/cognitive-maps/the-role-of-public-visual-art-in-urban-space-recognitio

Kasprisin, R. (2011). Urban Design: The Composition of Complexity. Routledge, Londra, 248s.

Krier, R. (1983). Elements of Architecture. Editör: Dr. Andreas Papadakis, ABD: St. Martin's Press, 88. Available from: https://robkrier.de/elements-of-architecture.php#page-001

Krklješ, M., Kubet, V. & Hiel, K. (2009). Interrelatıonshıp Of Publıc Spaces And Buılt-In Corner Buıldıngs Based On The Examples Of Modernısm In "Malı Lıman" Area In Novı Sad. Architecture and Civil Engineering, 7(2), 145 - 153.

Lillebye, E. (1996), Architectural and functional relationships in street planning: an historical view, Landscape and Urban Planning. 35, 85- 105.

Lynch, K. (2010). Kent İmgesi. Çev. İrem Başaran, İstanbul: Türkiye İŞ Bankası Kültür Yayınları.

Lynch, K. (1960). The Image of the City. Cambridge: MIT Press.

Lynch, K. (1981). A Theory of Good City Form. Cambridge: MA: MIT Press.

Moughtin, C., Oc. T. & Tiesdell, S. (1995). Urban design: ornament and decoration. Oxford: Butterworth.

Moughtin, C. (2003). Urban Design: Street And Square. Oxford: Architectural Press. 300.

Proshansky, H. M., Fabıan A. K. & Kamınoff R. (1983). Place-Identıty:Physıcal World Socıalızatıon Of The Self. Journal Of Environmental Psychology,3(1), 57-83.

Rapaport, A. (2004). Kültür Mimarlık Tasarım. Çeviri: Selçuk Batur, İstanbul:Yapı-Endüstri Merkezi.

Sohrabi, S. (2014). Evaluation of the Corner Buildings' Identity in the Walled City of Nicosia. Master of Science in Urban Design. Gazimağusa North Cyprus: Eastern Mediterranean University.

Yılmaz, N. & Saban, F. D. (2021). A Review of Architects' Corner Building Design Approaches. FSM İlmi Araştırmalar İnsan Ve Toplum Bilimleri Dergisi. (18), 503-530. https://doi.org/10.16947/fsmia.1050324

Thiis-Evensen, T. (1987). Archetype in architecture. London: Norwegian University Press.

Weber, R. (1995). On The Aesthetics of Architecture. Aldershot: Avebury Press.

REFERENCES

Arslan, S., & Berkman, A. N. (2022). Yeşil Finans Kavramı ve Dünya'da Yeşil Finans Uygulamaları Hakkında Bir Literatür İncelemesi. *Dünden Bugüne İktisadi Konular Üzerine Tartışmalar*, 69.

Bayri (2023), E. An Assessment on Green Banking in the Turkish Banking Sector. *Discussions Between Economıc Agents: Recent Issues*, 5. Iksat Yayınevi.

CICERO(2021).*CICEROShadesofGreen:BestPractices2021*.Retrievedfrom https://static1.squarespace.com/static/5bc5b31a7788975c96763ea7/t/6155705d00cc5e1d02d5720f/1632989299646/BestPracticesReport2021.pdf

Hammoudeh, S., Ajmi, A. N. and Mokni, K. (2020). Relationship Between Green Bonds and Financial and Environmental Variables: A Novel Time-Varying Causality, *Energy Economics*, 92: 1-8. https://doi.org/10.1016/j.eneco.2020.104941.

Huan, Q., Chen, Y., & Huan, X. (2022). A frugal eco-innovation policy? Ecological poverty alleviation in contemporary China from a perspective of eco-civilization progress. *Sustainability*, *14*(8), 4570.

Kuloğlu, E., & Öncel, M. (2015). Yeşil Finans Uygulaması ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(2), 2-19.

Turguttopbaş, N. (2020). Sürdürülebilirlik, Yeşil Finans Ve İlk Türk Yeşil Tahvil İhracı. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, *12*(22), 267-283.

Ozkan, T. (2019). Yeşil Tahvil Piyasaları: Türkiye Örneği. *Pressacademia Procedia*, *10*(1), 73-75.

Schoenmaker, D. (2017). From risk to opportunity: A framework for sustainable finance. *RSM series on positive change*, *2*.

Silver, N. (2017). *Finance, society, and sustainability: How to make the financial system work for the economy, people and planet*. London: Palgrave Macmillan.

Şimşek, O., & Tunalı, H. (2022). Yeşil finansman uygulamalarının sürdürülebilir kalkınma üzerindeki rolü: Türkiye projeksiyonu. *Ekonomi ve Finansal Araştırmalar Dergisi*, *4*(1), 16-45.

Wiinholt M. (2021). *Qrsted Green Bond İmpact Report 2021*. Retrieved from https://orstedcdn.azureedge.net/-/media/annual2021/green-bond-impact-report-2021.ash x?la=en&rev=7b82631fb4d64f51bdea9d94c7491920&hash=9823EE900901654B3DDF91ACBA13F727

REFERENCES

Aydoğan, H. (2021). Dialogic Communication During Covid-19 Pandemic: An Analysis on Technoparks' Social Media Usage in Turkey. *Connectist Istanbul University Journal of Communication Sciences*, 0(60), 1-26.

Barbieri, N., Ghisetti, C., Gilli, M., Marin, G., and Nicolli, F. (2016). A Survey of the Literature on Environmental Innovation Based on Main Path Analysis. *Journal of Economic Surveys*, 30(3), 596–623.

Bennett, S.J. (1991). *Ecopreneuring: The Complete Guide to Small Business Opportunities from the Environmental Revolution*. New York: Wiley.

Berle, G. (1991). *The Green Entrepreneur: Business Opportunities That Can Save the Earth and Make You Money*. USA: Liberty Hall Press.

Berry, M. A., and Rondinelli, D. A. (1998). Proactive Corporate Environmental Management: A New Industrial Revolution. *Academy of Management Perspectives*, 12(2), 38-50.

Bing-bing, Z.H.O.U., Qim, M.A., Jian-guo, W.U., Guo-hua, H.U., De-hua, M.A.O., Xiao-ji, Z.E.N.G., Jie, G., Xue-ning, F.A.N.G., Yu-peng, L.I.U. and Li-gang, L.Y.U., (2019). Sustainability Science Revisited: Recent advances and new opportunities. *Yingyong Shengtai Xuebao*, *30*(1).

Blue, J. (1990). *Ecopreneuring: Managing for Results*, London: Scott Foresman Trade.

Buck Consultants, (2011). Green Programs Save "Green," Buck Consultants Survey Reveals More U.S. Employers Measuring Cost Savings Stemming From Environmental Efforts. HR Vendor News. https://hrvendornews.com/green-programs-save-green-buck-consultants-survey-reveals-more-u-s-employers-measuring-cost-savings-stemming-from-environmental-efforts/ (E.T.: 15.03.2024).

Choi, S. and Ng, A. K. (2011). Environmental and Economic Dimensions of Sustainability and Price Effects on Consumer Responses. *Journal of Business Ethics*, 104(2), 269-282.

Coad, A., Segarra, A., and Teruel, M. (2016). Innovation and Firm Growth: Does Firm Age Play a Role?. *Journal of Research Policy*, 45(2), 387–400.

Consoli, D., Marin, G., Marzucchi, A., and Vona, F. (2016). Do Green Jobs Differ from Non-green Jobs in terms of Skills and Human Capital?. *Journal of Research Policy*, 45(5), 1046–1060.

Cooney, S. (2009). *Build a green small business: Profitable ways to become an ecopreneur.* USA: McGraw-Hill Companies.

Dale, G. (2015). Origin and Delusion of Green Growth. *International Socialist Review*, 2(97), 1-5.

Dean, T. J., and McMullen, J. S. (2007). Toward a Theory of Sustainable Entrepreneurship: Reducing Environmental Degradation Through Entrepreneurial Action. *Journal of Business Venturing*, 22(1), 50– 76.

Demuth, A. (2014). The Role of Green Entrepreneurship in Building a Sustainable Future for Tunisia and Beyond. *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH*, 4-5.

Díez-Vial, I., and Fernández-Olmos, M. (2017). The Effect of Science and Technology Parks on Firms' Performance: How Can Firms Benefit Most Under Economic Downturns?. *Technology Analysis & Strategic Management,* 29(10), 1153-1166.

Dixon, S. E. A., and Clifford, A. (2007). Ecopreneurship–a New Approach to Managing the Triple Bottom Line. *Journal of Organizational Change Management*, 20(3), 326–345.

Doğan, M. E. (2020). Teknokentler ve girişimcilik ilişkisi üzerine bibliyometrik analiz çalışması. Doctoral Dissertation, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Drexhage J,. and Murphy D. (2010). Sustainable Development: from Brundtland to Rio 2012, Background Paper for the High Level Panel on Global Sustainability. *United Nations*, New York.

Dyllick, T., & Hockerts, K. (2002). Beyond the business case for corporate sustainability. *Business strategy and the environment*, *11*(2), 130-141.

Elkington, J. (2004). Enter the Triple Bottom Line. The Triple Bottom Line: Does it All Add Up. *Assessing the Sustainability of Business and CSR*, *1*, 1-16.

Giovannoni, E., and Fabietti, G. (2013). What is Sustainability? A Review of the Concept and Its Applications. *Integrated reporting: Concepts and cases that redefine corporate accountability*, 21-40.

Gunnarsson, S., Segerkvist, K. A., Göransson, L., Hansson, H., and Sonesson, U. (2020). Systematic Mapping of Research on Farm-level Sustainability in Egg and Chicken Meat Production. *Sustainability*, 12(7), 3033.

Haldar, S. (2019). Green Entrepreneurship in Theory and Practice: Insights from India. *International Journal of Green Economics*, 13(2), 99–119.

Henriques, I. C., Sobreiro, V. A., and Kimura, H. (2018). Science and Technology Park: Future Challenges. *Technology in Society*, 53, 144-160.

Hotelling, H. (1931). The Economics of Exhaustible Resources. *Journal of political Economy*, *39*(2), 137-175.

IASP Global Survey. (2022). "Very Important" Factors in Contributing to AOI/STP success" retrieved from https://www.iasp.ws/our-industry/statistics.

Keiner, M. (2006). The Future of Sustainability. Netherlands: Springer.

Kharabsheh, R. (2012). Critical Success Factors of Technology Parks in Australia. *International Journal of Economics and Finance*, 4(7).

Kuhlman, T., and Farrington, J. (2010). What is Sustainability?. *Sustainability*, 2(11), 3436–3448.

Leiserowitz, A. A., Kates, R. W., and Parris, T. M. (2006). Sustainability Values, Attitudes, and Behaviors: A Review of Multinational and Global Trends. *Annu. Rev. Environ. Resour.*, *31*, 413-444.

Link, A. N., (2009). '*Research, Science and Technology Parks: An Overview of the Academic Literature.' In Understanding Research, Science and Technology Parks.* Global Best Practice; Report of a Symposium. Washington: The National Academies Press.

Liobikiene, G., Balezentis, T., Streimikiene, D., and Chen, X. (2019). Evaluation of Bioeconomy in the Context of Strong Sustainability. *Sustainable Development*, *27*(5), 955-964.

Maisaroh, M., Sawitri, H. S. R., and Ramli, N. H. (2022). The Green Entrepreneurship Behavior: A Literature Review. *Jurnal Analisis Bisnis Ekonomi*, 20(1), 31-49.

Malavisi, A. (2018). The Urgency of the Greening of Ethics. *Australasian Journal of Logic*, 4(3), 593-609.

Bąkowski, A., and Matusiak, K. B. (2008). *Wybrane aspekty funkcjonowania parków technologicznych w Polsce i na świecie*. PARP: Warszawa.

Mian, S., Fayolle, A., and Lamine, W. (2012). Building Sustainable Regional Platforms for Incubating Science and Technology Businesses: Evidence from US and French Science and Technology Parks. *The International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 13.4: 235-247.

Mrkajic, B., Murtinu, S. and Scalera, V. G. (2019). Is Green the New Gold? Venture Capital and Green Entrepreneurship. *Small Business Economics*, 52(4), 929-950.

Muo, I., and Azeez, A. A. (2019). Green Entrepreneurship: Literature Review and Agenda for Future Research. *International Journal of Entrepreneurial Knowledge*, 7(2).

O'Neill, K., and Gibbs, D. (2016). Rethinking Green Entrepreneurship - Fluid Narratives of the Green Economy. *Journal of Environment and Planning*, 48(9), 1727–1749.

OECD (2011). Measuring Green Entrepreneurship. Entrepreneurship at a Glance, 23-38.

Öztürk, S. (2022). Yeşil Ekonomi ve Türkiye'de Çevresel İyileşme: Bir Durum Analizi. *Girişimcilik Ve İnovasyon Yönetimi Dergisi*. 11(1), 80-104.

Pacheco, D. F., Dean, T. J., and Payne, D. S. (2010). Escaping the Green Prison: Entrepreneurship and the Creation of Opportunities for Sustainable Development. *Journal of Business Venturing*, 25(5), 464–480.

Pelle, D., M. Bober, and M. Lis. (2008). *Parki Technologiczne Jako Instrument Polityki Wspierania Innowacji Dyfuzji Wiedzy*. Warsaw: Instytut Badań Strukturalnych.

Radosevic, S., and Myrzakhmet, M. (2009). Between Vision and Reality: Promoting Innovation Through Technoparks in an Emerging Economy. *Technovation*, 29(10), 645-656.

Rockström, J., Sukhdev and P., (2016). *How Food Connects All the SDGs.* Keynote Speech at Stockholm EAT Food Forum 2016.

Salas-Zapata, W. A., and Ortiz-Muñoz, S. M. (2019). Analysis of Meanings of the Concept of Sustainability. *Sustainable Development*, 27(1), 153–161.

Schaper, M. (2010). *Making Ecopreneurs*. Burlington, USA: Gower.

Schumpeter, J. (1934). *The Theory of Economic Development*. Cambridge: Harvard University Press.

Schumpeter, J. A., and Swedberg, R. (2021). *The Theory of Economic Development*. UK: Routledge.

Scoones, I. (2007). *Sustainability*. Development in Practice, 17(4–5), 589–596.

Shi, L., Han, L., Yang, F., and Gao, L. (2019). The Evolution of Sustainable Development Theory: Types, Goals, and Research Prospects. *Sustainability*, *11*(24), 7158.

Staszków, M. (2013). Parki naukowo-technologiczne–miejsce wsparcia innowacyjnego biznesu. *Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 315(2), 269-277.

Staszków, M., Puślecki, Ł., and Trapczyński, P. (2017). Development of Science and Technology Parks in Poland: Opportunities for New Modes of Cooperation in the Biopharmaceutical Industry. *Managing Global Transitions*, 15(1), 23-41.

Wessner, C., (2009). Understanding Research, Science and Technology Parks: Global Best Practice, Report of a Symposium. Washington: The National Academies Press.

White, M. A. (2013). Sustainability : I Know It When I See It. *Ecological Economics*, 86, 213–217.

Wiersum, K. F. (1995). 200 years of sustainability in forestry: lessons from history. *Environmental management*, *19*, 321-329.

Wildlife Fund (IUCN/UNEP/WWF) (1980). World Conservation Strategy: Living Resource Conservation for Sustainable Development.

Wilkinson, A., and Mangalagiu, D. (2012). Learning with Futures to Realise Progress Towards Sustainability: The WBCSD Vision 2050 Initiative. *Futures*, *44*(4), 372-384.

Williams, C. C., and Millington, A. C. (2004). The Diverse and Contested Meanings of Sustainable Development. *Geographical Journal*, *170*(2), 99-104.

Wu, J. (2013). Landscape Sustainability Science: Ecosystem Services and Human Well-being in Changing Landscapes. *Landscape ecology*, *28*, 999-1023.

Xavier, A., Reyes, T., Aoussat, A., Luiz, L., and Souza, L. (2020). Eco-innovation Maturity Model: A Framework to Support the Evolution of Eco-innovation Integration in Companies. *Sustainability*, 12(9), 3773.

Yamada S., Kanoi L., Koh V., Lim A., and Dove MR. Sustainability as a Moral Discourse: Its Shifting Meanings, Exclusions, and Anxieties. *Sustainability*. 2022; 14(5):3095.

York, J. G., and Venkataraman, S. (2010). The Entrepreneur–Environment Nexus: Uncertainty, Innovation, and Allocation. *Journal of Business Venturing*, 25(5), 449–463.

Yu, X., Li, M., and Kang, W. (2022). Heterogeneity of Decoupling Between Economic Development and Carbon Emissions in China's Green Industrial Parks. *Earth's Future*, 10(7).

Zhaojun, Y., Jun, S., Yali, Z and Ying, W. (2017). Green, Green, It's Green: A Triad Model of Technology, Culture, and Innovation for Corporate Sustainability. *Sustainability*. 9, 1-23.

REFERENCES

Barnes, C. (2014). NGOs, Mobilization, Participation, and Democracy. In NGOs, Political Protest, and Civil Society (Chapter 2).

Brown, A. & Johnson, B. (2018). Reliability of Broadcast.

Brown, C., Davis, L. & Shlafer, R. J. (2020). Are We Meeting Their Needs? Well-child, Dental, and Mental Health Care for Youth in Juvenile Correctional Facilities in Minnesota. *Journal of Health Care for the Poor and Underserved*, 31(1), 171-184.

Brown, K. & Miller, J. (1991). *Syntax: A Linguistic Introduction to Sentence Structure (2nd Edition)*. London and New York: Routledge.

Carboni, J. L. & Maxwell, S. P. (2015). Effective social media engagement for nonprofits: What matters? Journal of Public and Nonprofit Affairs, 1(1), 15–28.

Cornelissen, J. (2007). Corporate Communications: Theory and Practice. Strategic Direction, 23(8). https://doi.org/10.1108/sd.2007.05623hae.001

Chambers, C. D. (2013). Registered reports: A new publishing initiative at Cortex [Editorial]. Cortex, 49, 609–610. https://doi.org/10.1016/j.cortex.2012.12.016

Cheng, Y., & Cameron, G. T. (2019). Examining six modes of relationships in a social-mediated crisis in China: An exploratory study of contingent organization-public relationships (COPR). Journal of Applied Communication.

Cutlip, S. M., Center, A. H. & Broom, G. M. (2012). Cutlip & Center's Effective Public Relations. Pearson.

Cyber Strategy Projects. (1996). Digital Disaster, Cyber Security, and the Copenhagen School. *International Studies Quarterly,* 53(4), 1155–1175. http://www.jstor.org/stable/27735139

David R. Johnson. (2019). Probabilistic. Annual Review of Resource Economics.

Deuze, M. (2016). Living in Media and the Future of Advertising. *Journal of Advertising*, 45(3), 326-333. DOI: 10.1080/00913367.2016.1185983

Dozier, D., Zeanah, C. H. & Bernard, K. (2013). Infants and Toddlers in Foster Care. The Future of Children, 23(1), 109-126.

Fowler, P. B. S. (1997). Evidence-based everything. Wiley Online Library.

Garcia, M. & Davis, R. (n.d.). What is a Call to Action? CTA Definition and Examples.

Gepp, A. & Krotz, F. (2014). Mediatized worlds: Understanding everyday mediatization. In A. Hepp & F. Krotz (Eds.), Mediatized worlds: Culture and society in a media age (pp. 1-15). London: Palgrave.

Grunig, J. E. & Hunt, T. T. (1992). Managing Public Relations. New York, NY: Holt.

Grunig, J. E. & Repper, F. C. (2010). Understanding of consumption behaviors in art and cultural sectors for developing successful communication plans. Journal of Arts Management, Law, and Society, 40(3), 213-231.

Grunig, J. E. & Toth, E. L. (2006). A Strategic Management Approach to Reputation, Relationships, and Publics: The Research Heritage of the Excellence Theory.

Hamblen, M. (2010, February 13). Text 'Haiti' Earthquake Relief Effort Raises $32M for Red Cross. Computerworld. https://www.computerworld.com/article/2520620/text--haiti--earthquake-relief-effort-raises--32m-for-red-cross.html

Hoffman, L. & Holstius, M. (2012). Constructing realities: An art of lenses. FACOLTÀ DI PSICOLOGIA - Tesionline.

Hyden, G. (1995). Bringing Voluntarism Back in Eastern Africa in Comparative Perspective. In J. Sembojia & O. Therkildsen (Eds.), Service Provision under Stress in East Africa (pp. 35-50). London: James Currey.

Johnson, A. & White, B. (2016). How Johnson & Johnson collaborates with local NGOs to achieve global.

Johnson, D. R., et al. (2020). Online competition between pro- and anti-vaccination views. Nature.

Kang, S. & Norton, E. H. (2004). Nonprofit organizations' use of the World Wide Web: Are they sufficiently fulfilling organizational goals? Public Relations Review, 30, 279–284.

Kotler, P. & Lee, N. (2008). Corporate Social Responsibility: Doing the Most Good for Your Company and Your Cause. John Wiley & Sons.

Lester, P. (2014). UNICEF Tap Project: Providing Safe and Clean Drinking Water. UNICEF USA.

McCaskill, J. R. & Harrington, J. R. (2017). Revenue sources and social media engagement among environmentally focused nonprofits. Journal of Public and Nonprofit Affairs, 3(3), 309-319.

McKeever, B. W. (2013). From awareness to advocacy: Understanding nonprofit communication, participation, and support. Journal of Public Relations Research, 25(4), 307–328.

McQuail, D. (2005). McQuail's Mass Communication Theory. Sage Publications.

OECD. (2009). Education at a Glance 2009: OECD Indicators. OECD iLibrary.

Palenchar, J. M. & Heath, L. R. (2007). Strategic risk communication: Adding value to society. Public Relations Review, 33(2), 120-129.

Pavlik, J. V. (2007). Mapping the consequences of technology on public relations. Institute for Public Relations.

Popkowski et al. (2018). The effect of fixed and growth mindsets on buying sustainable foods. British Food Journal, 124.

Robson, P. & James, M. (2013). Not everyone's aboard the online public relations train: The use (and non-use) of social media by public relations practitioners. PRism, 9(1).

Saffer, R. (2015). The Impact of Social Media Usage in the Workplace on Team Dynamics and Collaboration.

Saxton, Gregory D. and Niyirora, Jerome and Guo, Chao and Waters, Richard, #AdvocatingForChange: The Strategic Use of Hashtags in Social Media Advocacy (July 31, 2015). Advances in Social Work, Vol. 16, Number 1, pp. 154-169, Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3034801

Schroth, H. A. (2013). Coach McKeever: Unorthodox Leadership Lessons from the Pool. California Management Review, 56(1), 89-99. https://doi.org/10.1525/cmr.2013.56.1.89

Smith, J. (2018). Draft empirical studies based on the research topic "Comparative study of Libraries in NGOs and Universities". New York: XYZ Publishing.

Thompson-Garcia v. Social Security Administration Commissioner, 2:20-cv-00091, (D. Wyo.) (Year).

Thompson, J. (2021). White Media Attitudes in the Trump Era.

Thompson, S. (2021). Comparative Study of Collection Development Practices in NGO and University Libraries. Toronto: XYZ Publishing.

U.S. Department of State. (Year). Non-Governmental Organizations in the United States. Investopedia.

V. Kumar & Gupta, S. (2016). Conceptualizing the Evolution and Future of Advertising. Journal of Advertising, 45(3), 302-317. DOI: 10.1080/00913367.2016.1199335

VISME. (n.d.). NGOs: Making a Difference in the World. Visual Learning Center.

Water, et al. (2009). The World's Water 2008-2009: The Biennial Report on Freshwater Resources.

Waters, R. D., Burnett, E., Lamm, A., and Jessica Lucas. (2009). Engaging stakeholders through social networking: How nonprofits are using Facebook. Public Relations Review, 35(2), 102-106.

Williams, A. & Brown, C. (2017). Infographic on highlights from the 2017 National School Climate Survey by GLSEN and a presentation by Side by Side.

Xavier et al. (2021). Discuss evaluation techniques and performance claims in public relations, referencing Cutlip, Center, and Broom's work from 2000.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Young, D. R. & Salamon, L. M. (2002). Commercialization, Social Ventures, and For-profit Competition. In The state of nonprofit America. Washington DC: Brookings Institution Press.

INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN SPORT SCIENCES

Editor

Assoc. Prof. Dr. Tebessüm Ayyıldız Durhan

EĞİTİM
yayınevi

INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN SPORT SCIENCES

Editor: Assoc. Prof. Dr. Tebessüm Ayyıldız Durhan

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-31-8
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card
INTERDISCIPLINARY APPROACHES IN SPORT SCIENCES
Editor: Assoc. Prof. Dr. Tebessüm Ayyıldız Durhan
IV+110, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-31-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

Sources

Anık, M. (2012). Sociology of Identity and Multiculturalism, Anakara: Açlım Kitap

Babayigit, S. (2006). *Business Negotiations in Different Cultures in International Marketing and an Application.* Erciyes University Institute of Social Sciences, Kayseri, 5.

Balcı, A. (2009) *Research in social sciences* (Seventh Edition). Ankara: Pegem A Publishing, 36.

Bauman, G.(1999). *Multiculturalism Bilmecesi: Ulusal,Ethnic and Religious Identities Rethinking*. (Çev.Demirakın,I.). Dost Kitabevi, Ankara:8.

Doytcheva, M. (2009). *Multiculturalism*.(Trans. Akıncılar Onmuş, T.) İletişim Yayınları, Istanbul, 16-25.

Erdemli, A. (2008). Sport Yapan İnsan, e publications: Istanbul.

Kartarı, A. (2006). *Living in Differences: Intercultural Communication.* Product Publications: Ankara,15.

Kayan, F. (2012).*Understanding of Work and Management in Different Cultures: A Comparative Research on Turkish Employees and Foreign Managers*. Akdeniz University Institute of Social Sciences. Master Thesis,1.

Kulakoğlu Dilek, N. (2014). The *Effectiveness of Cultural Intelligence in the Management of Cultural Differences: A Field Study on Group A Travel Agency Managers.* Muğla Sıtkı Koçman University Institute of Social Sciences,Muğla,1.

Küçükaydın, M, Arslan, R. & Sağır, ŞA. (2014). The Reflections of Multiculturalism to Media, Literature, Games and Music. The Journal of International Socail Research, 7(34): 585-593.

Merriam, S. B. (2013). *Qualitative research* (Transl. Ed. S. Turan). Ankara: Nobel Publishing, 24-26.

Özhan,İ.(2006). *Multiculturalism and Multiculturalism as Special Views of Differentiation.* Gazi University Institute of Social Sciences. Master Thesis, Ankara:17-156.

Öztürk, F. (1998). Social Dimensions of Sport, Bağırgan Yayımevi: Ankara.

Parekh, B.(2002). *Rethinking Multiculturalism: Cultural Diversity and Political Theory*. (Çev.Tanrıseven,B.). Phoneix Yayınevi,Ankara:3-429.

Smith, P. (2005). *Kültürel Kuram.*(Çev.Güzelsarı,S.,Gündoğdu,İ.).Babil Yayınları. İstanbul:7-13.

General Directorate of Sports Official Website. Retrieved from: http://sgm.gsb.gov.tr/ on September 02, 2015.

Talas,M.(2008).Multiculturalism Kıskacında Nation State and Turkey. Doğu Kütüphanesi, Istanbul,32-35.

Yıldırım, A. and Şimşek, H. (2008). *Qualitative research methods in social sciences* (Seventh Edition). Ankara: Seçkin Publishing, 72-74,228-233.

References:

Broman G, Quintana M, Engardt M, Gullstrand L, Jansson E, and Kaijser L. "Older women's cardiovascular responses to deep-water running." Journal of Aging and Physical Activity. 2006; 14(1):29-40.

Chase NL, Sui X, Blair SN. "Swimming and all-cause mortality risk compared with running, walking, and sedentary habits in men." International Journal of Aquatic Research and Education. 2008; 2(3):213-23.

Castro-Sánchez, A, M. Matarán-Peñarrocha, G, A. Lara-Palomo, I. Saavedra-Hernández, M. Arroyo-Morales, M. and Moreno-Lorenzo C. 2012. Hydrotherapy for the Treatment of Pain in People with Multiple Sclerosis: A Randomized Controlled Trial. The National Library of Medicine (NLM). doi: 10.1155/2012/473963 Available at: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3138085/

Connolly L, J,. Nordsborg N, B., Nyberg M., Weihe P., Krustrup P., Mohr M. 2016. Low-volume high-intensity swim training is superior to high-volume low-intensity training in relation to insulin sensitivity and glucose control in inactive middle-aged women. Pubmed, Oct;116(10):1889-97. doi: 10.1007/s00421-016-3441-8. Epub 2016 Jul 29. Available at: https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27473445/

Craft L, L., Perna F, M., Ed.D. 2004 "The Benefits of Exercise for the Clinically Depressed" Prim Care Companion J Clin Psychiatry. 2004; 6(3): 104–111. doi: 10.4088/pcc.v06n0301 Available at: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC474733/

Fernandes G, Jennings F, Cabral MVN, Buosi ALP, Natour J. "Swimming improves pain and functional capacity of patients with fibromyalgia: a randomized controlled trial." 2016. Archives of Physical Medicine and Rehabilitation. 97(8). 1269-1275. Available at: https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0003999316001015

Hartmann S and Bung P. "Physical exercise during pregnancy—physiological considerations and recommendations." Journal of Perinatal Medicine. 2004; 27(3):204-15.

Mes D., Palstra A, P., Henkel C, V., Mayer I, and Vindas M, A. 2020. "Swimming Exercise Enhances Brain Plasticity in Fish" R Soc Open Sci. 2020 Jan; 7(1): 191640. Available at: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7029906/

Swim England. "Health and Wellbeing Benefits of Swimming." (2024,02,10). Available at: https://www.swimming.org/swimengland/health-and-wellbeing-benefits-of-swimming/

US Census Bureau. "Statistical Abstract of the United States: 2012. Arts, Recreation, and Travel: Participation in Selected Sports Activities 2009." (2024,02,09), https://www.cdc.gov/healthywater/observances/rwipw_2012/index.html

U.S. Department of Health and Human Services. "2008 Physical Activity Guidelines for Americans: Be active, healthy, and happy! In Chapter 2: Physical Activity Has Many Health Benefits." 2009. (2024,02,09). https://www.cdc.gov/healthywater/swimming/swimmers/health_benefits_water_exercise.html

Westby MD. "A health professional's guide to exercise prescription for people with arthritis: a review of aerobic fitness activities." Arthritis and Rheumatism. 2001; 45(6):501-11.

All figures, unless otherwise stated, are from YouGov Plc. Total sample size was 4119 adults of which 1084 people with mental health problems ever swim and 217 with mental health problems who swim regularly. Fieldwork was undertaken between 6th - 11th September 2018. The survey was carried out online. The figures have been weighted and are representative of all GB adults (aged 18+). (2024,02,07). https://www.visioned.org.uk/news/new-study-says-swimming-benefits-mental-health/

REFERENCES

BBC (2018). Homeschooling in the UK.

Bew, P. (2011). *Independent review of key stage 2 testing, assessment and accountability*. TSO.

Birmingham University.

Cable, C., Driscoll, P., Mitchell, R., Sing, S., Cremin, T., Earl, J., ... & Heins, B. (2010). Languages learning at Key Stage 2: A longitudinal study. The Open University.

Chester University

Childs, A., & Baird, J. A. (2020). General Certificate of Secondary Education (GCSE) and the assessment of science practical work: A historical review of assessment policy. *The Curriculum Journal*, *31*(3), 357-378.

Davies, H. (1999). Standards in physical education in England at key stage 1 and key stage 2: Past, present and future. *European Journal of Physical Education*, *4*(2), 173-190.

Desforges, C., & Abouchaar, A. (2003). *The impact of parental involvement, parental support and family education on pupil achievement and adjustment: A literature review.* (433). London: DfES.

DfE-1 (2023). National Curriculum

DfE-2 (2023). Early years foundation stage

DfE-3 (2023). National Curriculum Teacher Assessments at Key Stage 3

DfE-4 (2023). Home Education

DfE-5 (2019). Elective home education Departmental guidance for local authorities. *Department for Education.*

DfE-6 (2019). Elective Home Education: Guidance for Parents. *Department for Education.*

DfE-7 (2023). National curriculum in England: physical education programs of study.

DfE-8 (2023). Physical education programs of study: key stages 1 and 2 National curriculum in England. *Department for Education.*

DfE-9 (2023). Physical education programs of study: key stages 3 and 4 National curriculum in England. *Department for Education.*

Döğer, İ. H., & İsgender, M. (2015). Economic Development Strategies and Some Country Experiences. *Dumlupınar University Journal of Social Sciences*, (2).

Erdoğan, İ. (1995). Contemporary Education Systems, Sistem Publishing, Istanbul.

Erdoğan, İ. (2006). Contemporary Education Systems, Sistem Publishing, Istanbul.

Erginer, A. (2006). *European Union education systems - comparisons with Turkish education system.* Ankara: Pegem A Publishing.

Eriçok, R. E. (2020). Global Economic Slowdown: Risks, Uncertainties and Effects on the Turkish Economy. *Journal of Court of Accounts*, (116), 33-64.

Ertürk, H. A. & Sivritepe, S. (2017). Cultural change and generations: a field study on the role of cultural change on generations. *International Journal of Refereed Communication and Literary Studies.* 17, 1-26.

Foster, D. (2015). Home education. House *of Commons, Library*.

Foster, D., & Danechi, S. (2019). Home education in England. *Commons Library Briefing*.

George, A., Stokes, L., & Wilkinson, D. (2012). Does Early Education Influence Key Stage 1 Attainment? Evidence for England from the Millennium Cohort Study. *National Institute Economic Review*, *222*(1), 67-80.

Kerr, D. (2003). Citizenship education in England: The making of a new subject. *JSSE-Journal of Social Science Education*. 1-10.

Loughborough University.

Ocak, G. (2011). The effects of philosophical and cultural basis on educational programs. *Journal of Human Sciences*, *8*(1).

ONS (2021). The UK population at mid-2021

Parsons, S., & Lewis, A. (2010). The home-education of children with special needs or disabilities in the UK: views of parents from an online survey. *International Journal of Inclusive Education*, *14*(1), 67-86.

Salehi Abari, M., Nikdoosti, M., & Jafari Fesharaki, M. (2021). Comparison of "Will" concept in education and jurisprudence and possible challenges in the educational system of Iran and England. *Iranian Journal of Comparative Education*, *4*(2), 1209-1226.

Standards and Testing Agency, (2017). Key Stage 1, Assessment framework for the development of the Year 1 phonics screening check. *Open Government License.* 4-22

Stobart, G., & Stoll, L. (2005). The key stage 3 strategy: What kind of reform is this?. *Cambridge Journal of Education*, *35*(2), 225-238.

Şahin, V. Teacher standards and geography education in England. *Kesit Academy Journal*, (10), 273-286.

UNA-UK. What is literacy? How words work.

Üçışık, S. & Demirci, A. (2002). 21st century contemporary geography science and its basic elements. *Marmara Geography Journal,* (5), 117-133.

Putwain, D. W. (2009). Assessment and examination stress in Key Stage 4. *British Educational Research Journal*, *35*(3), 391-411.

Roberts, N. (2021). *The school curriculum in England.* Briefing Paper. 1-14.

Turner, D. (2006). Privatisation, Decentralisation, and Education in the United Kingdom: The Role of the State. *Decentralisation and privatisation in education: The role of the state*, 97-107.

TURKSTAT (2022). Address Based Population Registration System Results, 2022

Yaşar, Ş. (1984). Preschool Education Institutions and Teacher Training in England. *Education and Science*, *9*(51).

Yayla, Y. (2019). Sovereign wealth funds: sustainability and diffusion. *Fiscaoeconomia*, *3*(1), 115-133.

Yaldız, T., Yıldırım, E. & Arslan, S. (2020). The UK education system: Some sample applications for Turkey. The Journal of International Education Science, 22 (7), 22-40.

Yılmaz, K., & Altınkurt, Y. (2011). Prospective teachers' views on the problems of Turkish education system. *International journal of human sciences*, *8*(1), 942-973.

Reference

Achenbach, T. M. and Edelbrock, C. S. (1983). *Manual for the Child Behaviour Checklist and Revised Child Behaviour Profile.*

Akçay, D. and Özcebe, H. (2012). Evaluation of Computer Game Playing Habits of Children at Pre-School Education Levels and Their Families. *Journal of Child,* 12(2), 66-71. doi:10.5222/j.child.2012.066

Aksoy, Z. (2018). Game Addiction, Life Style Behaviours and Affecting Factors in Adolescents. *Master's Thesis.* İstanbul: Marmara Üniversitesi.

American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders 5 (DSM-V).* Washington: DC, American Psychiatric Association.

Anand, V. A. (2007). Study of Time Management: The Collelation Between Video Game Usage and Academic Performance Markers. *Cyberpsychol Behav,* 10(4), 552-559. doi: 10.1089/cpb.2007.9991.

Balak, Z. İ. (2016). The Relationship Between Online Game Addiction, Somatization Disorder and Mind Theory in Adolescents. Master's Thesis, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi.

Brunborg, G. S., Mentzoni, R. A. and Froyland, L. R. (2014). Is Video Gaming, or Video Game Addiction, Associated with Depression, Academic Achievement, Heavy Episodic Drinking or Conduct Problems? *Journal of Behavioral Addictions,* 3(1), 27–32. doi: 10.1556/JBA.3.2014.002

Campbell, S. B. (1995). Behavior Problems in Preschool Children: A Review of Recent Research. *Journal of Child Psychology and Psychiatry,* 36(1), 113-149. doi: 10.1111/j.1469-7610.1995.tb01657.x.

Creswell, J. W. and Creswell, J. D. (2018). *Research Design Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches.* Sage.

Çavuş, S., Ayhan, B. and Tuncer, M. (2016). Computer Games and Addiction: A Field Study on University Students. *Journal of Communication Theory & Research,* 43, 265-289.

Engelhardt, C. R., Bartholow, B. D., Kerr, G. T. and Bushman, B. J. (2011). This is Your Brain on Violent Video Games: Neural Desensitization to Violence Predicts Increased Aggression Following Violent Video Game Exposure. *Journal of Experimental Social Psychology,* 47(5), 1033-1036. doi: 10.1016/j.jesp.2011.03.027

Erol, N., Kılıç, C., Ulusoy, M., Keçeci, M. and Şimşek, Z. (1998). *Türkiye Ruh Sağlığı Profili Raporu.* Ankara: T. C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

Festl, R., Scharkow, M., and Quand, T. (2013). Problematic Computer Game Use Among Adolescents, Younger and Older Adults. *Addiction,* 108(3), 592-599. doi: 10.1111/add.12016

Freeman, C. B. (2008). Internet Gaming Addiction. *The Journal for Nurse Practitioners,* 4(1), 42-47. doi: 10.1016/j.nurpra.2007.10.006

Gentile, D. (2009). Pathological Video-Game Use among Youth Ages 8 to 18. *Psychological Science,* 20(5), 594-785. doi: 10.1111/j.1467-9280.2009.02340.x

Güngörmüş, G. (2007). The Effect of Games Used in Web Based Education on Success and Permanency. Master's Thesis, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Horzum MB. İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılığı düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Eğitim ve Bilim 2011; 159: 56-68.

Hyun, G. J., Han, D. H., Lee, Y. S., Kang, K. D., Yoo, S. K., Chung, U. S. and Renshaw, P. F. (2015). Risk Factors Associated with Online Game Addiction: A Hierarchical Model. *Computers in Human Behaviour,* 48, 706-713. doi: 10.1016/j.chb.2015.02.008

Karaca, S., Gök, C., Kalay, E., Başbuğ, M., Hekim, M., Onan, N. and Barlas, G. Ü. (2016). Investigating the Association Between Computer Game Addiction and Social Anxiety in Secondary School Students. *Clinical and Experimental Health Sciences,* 6(1), 14-19. doi: 10.5152/clinexphealthsci.2016.053

Kılıçarslan, F. (2006). Çocuk ve Aile Sorunlarının Terapi ile Tedavisi. Ankara: Nobel.

Kim, P. W., Kim, S. Y., Shim, M., Im, C. and Shon, Y. (2013). The Influence of An Educational Course on Language Expression and Treatment of Gaming Addiction for Massive Multiplayer Online Role-Playing Game (MMORPG) Players. *Computers & Education,* 63, 208-217. doi: 10.1016/j.compedu.2012.12.008

Lemmens, J. S., Valkenburg, P. M. and Peter, J. (2011). Psychosocial Causes and Consequences of Pathological Gaming. *Computers in Human Behavior,* 27(1), 144-152. doi: 10.1016/j.chb.2010.07.015

Leppink, J. (2019). *Statistical Methods for Experimental Research in Education and Psychology.* Springer.

Liu, J. (2004). Childhood Externalizing Behavior: Theory and Impications. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing,* 17(3), 93-103. doi: 10.1111/j.1744-6171.2004.tb00003.x

Mehroof, M. and Griffiths, M. D. (2010). Online Gaming Addiction: The Role of Sensation Seeking, Self-Control, Neuroticism, Aggression, State Anxiety, and Trait Anxiety. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking,* 13(3), 313-316. doi: 10.1089/cyber.2009.0229

Messias, E., Castro, J., Saini, A., Usman, M. and Peeples, D. (2011). Sadness, Suicide, and Their Association with Video Game and Internet Overuse among Teens: Results from the Youth Risk Behavior Survey 2007 and 2009. *Suicide and Life-Threatening Behavior,* 41(3), 307-315. doi: 10.1111/j.1943-278X.2011.00030.x

Orhan, E. (2018). The Investigation of the Relationship between Physical Activity Level, Digital Game Addiction and Attention Levels of Children between 10-14 Years. Master's Thesis, Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Pellegrini, A. D. and Smith, P. K. (1998). Physical Activity Play: The Nature and Function of A Neglected Aspect of Play. *Child Development,* 69(3), 577-598.

Shahid, A. and Sumbul, M. (2017). Social Evils in Media: Challenges and Solutions in 21st Century. *People: International Journal of Social Sciences,* 3, 854-875. doi: 10.20319/PIJSS.2017.33.854875

Şahin, C. and Tuğrul, V. M. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken*, 4, 115-130.

Whang, L. S., Lee, S. and Chang, G. (2003). Internet Over-Users' Psychological Profiles: A Behavior Sampling Analysis on Internet Addiction. *CyberPsychology & Behavior,* 6(2), 143–150. doi: 10.1089/109493103321640338

Wilmshurst, L. (2005). *Essentials of Child Psychopathology.* New Jersey: JohnWiley & Sons Inc.

Zamani, E., Kheradmand, A., Cheshmi, M., Abedi, A. and Hedayati, N. (2010). Comparing the Social Skills of Students Addicted to Computer Games with Normal Students. *Journal of Addiction and Health,* 2(3-4), 59-65.

REFERENCES

Abdullah, L., Mohd, T., & Sabu, R. (2016). A Conceptual Framework of Green Certification Impact On Property Price., *The 4th International Building Control Conference*, 66 (00033). https://doi.org/10.1051/MATECCONF/20166600033.

Aydın, B., & Yıldırım, H. M. (2020). Etkinliklerin Sürdürülebilirliği ve Eko-Etkinlikler: A Greener Festival Örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 164-180.

Azaklı, S., & Özgür, H. (2004). *Belediyelerin turizme yönelik ve turizmi etkileyen hizmetleri*. A. Yüksel ve M. Hançer (Ed.). Turizm ilkeler ve yönetim, 117-138, Turhan Kitabevi, Ankara.

Balcı, V., & Koçak, F. (2014). Spor ve rekreasyon alanlarının tasarımında ve kullanımında çevresel sürdürülebilirlik. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 46-58.

Balcı, V., Gök, Y., & Akoğlu, H. E. (2018). Türkiye'nin ulusal gençlik ve spor politikalarının, sürdürülebilirliğin sosyal boyutuyla incelenmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 9-22.

Bansal, P., & Bogner, W. (2002). Deciding on ISO 14001: Economics, ınstitutions, and context. *Long Range Planning*, 35, 269-290. https://doi.org/10.1016/S0024-6301(02)00046-8.

Baumgartner, R. (2014). Managing corporate sustainability and CSR: A conceptual framework combining values, strategies and ınstruments contributing to sustainable development. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 21, 258-271. https://doi.org/10.1002/CSR.1336.

Bergstrom, J., & Taylor, L. (2006). Using meta-analysis for benefits transfer: *Theory and practice. Ecological Economics*, 60, 351-360. https://doi.org/10.1016/J.ECOLECON.2006.06.015.

Beyhan, S. G., & Ünügür, S. M. (2005). Sustainable tourism and identity model in the context of contemporary needs. *ITU Review*, 4(2), 79-87.

Bocken, N., Short, S., Rana, P., & Evans, S. (2014). A literature and practice review to develop sustainable business model archetypes. *Journal of Cleaner Production*, 65, 42-56. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2013.11.039.

Casey, M., Payne, W., Eime, R., & Brown, S. (2009). Sustaining health promotion programs within sport and recreation organisations. *Journal of Science and Medicine In Sport*, 12(1), 113-8. https://doi.org/10.1016/J.JSAMS.2007.08.007.

Ceylan, S., & Bulut, İ. (2019). Salda Gölü özel çevre koruma bölgesinde turizm baskısı, koruma ve sürdürülebilirlik. *Türk Coğrafya Dergisi*, (73), 79-89.

Chard, C., Dolf, M., & Dingle, G. W. (2017). *Safeguarding the natural environment in event management.* C. Mallen & L. Adams (Eds.), Event management in sport, recreation and tourism: Theoretical and practical dimensions (3rd ed., pp. 132-148). London, UK; New York, USA: Routledge.

Chiu, T., Lo, S., & Tsai, Y. (2012). Establishing an Integration-Energy-Practice Model for Improving Energy Performance Indicators in ISO 50001 Energy Management Systems. *Energies*, 5, 1-16. https://doi.org/10.3390/EN5125324.

Coşkun Arslan, M., Kısacak, H. (2017). The Corporate Sustainability Solution: Triple Bottom Line. *The Journal of Accounting and Finance*, 1 – 34.

CTR Uluslararası Belgelendirme & Denetim Ltd. Şti. (2024). ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi. Retrieved February 21, 2024, from https://belgelendirme.ctr.com.tr/iso-14001-nedir.html

Çeşmeci, N., & Kırıcı Tekeli, E. (2018). Göreme Tarihi Milli Parkı'nın sürdürülebilir turizm açısından değerlendirilmesi. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 10(40).

Debon, R., Coleone, J., Bellei, E., & Marchi, A. (2019). Mobile health applications for chronic diseases: A systematic review of features for lifestyle improvement. Diabetes & metabolic syndrome, 13 4, 2507-2512. Kluwer Academic Publisher, Springer. https://doi.org/10.1016/J.DSX.2019.07.016.

Dougherty, R. (2000). *ISO 14001: Real-world ımplementatıon and status*. Bonser, CF. (ed.). Security, Trade, and Environmental Policy, 225-232. https://doi.org/10.1007/978-1-4615-4399-2_26.

Ekinci, E. (2021). Artvin'in doğa sporları ve aktivite potansiyelinin SWOT analizi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-18.

Esentaş, M., Yıldız, K., & Güzel, P. (2020). Özel spor salonu müşterilerinin hizmet kalitelerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 11-25.

Fide, İS. (2023). Ilgaz Dağı milli parkında korunan alan turizm ilişkisinin sürdürülebilirliği üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi*, 10(1), 30-48.

Field, A., & Gillett, R. (2010). How to do a meta-analysis. *The British Journal Of Mathematical And Statistical Psychology*, 63(3), 665-94. https://doi.org/10.1348/000711010X502733.

Finkbeiner, M., Schau, E., Lehmann, A., & Traverso, M. (2010). Towards Life cycle sustainability assessment. *Sustainability*, 2, 3309-3322. https://doi.org/10.3390/SU2103309.

Finnveden, G., Hauschild, M., Ekvall, T., Guinée, J., Heijungs, R., Hellweg, S., Koehler, A., Pennington, D., & Suh, S. (2009). Recent developments in Life Cycle Assessment. *Journal of Environmental Management,* 91 1, 1-21. https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2009.06.018.

Gholami, H., Rezaei, G., Saman, M., Sharif, S., & Zakuan, N. (2016). State-of-the-art green HRM system: Sustainability in the sports centre in Malaysia using a multi-methods approach and opportunities for future research. *Journal of Cleaner Production*, 124, 142-163. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2016.02.105.

Glavič, P., & Lukman, R. (2007). Review of sustainability terms and their definitions. *Journal of Cleaner Production*, 15, 1875-1885. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2006.12.006.

Grum, D., & Babnik, K. (2022). The psychological concept of social sustainability in the workplace from the perspective of sustainable goals: A systematic review. *Frontiers in Psychology*, 13. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.942204.

Güler, Ç., Tekbaş, F., & Vaizoğlu, S. (2001). Çevre yönetimi. *TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi*, *2*(6), 9-15.

Günakan, A., & Ataçocuğu, MŞ., (2021). Amatör Spor Dallarında Yönetimsel ve Ekonomik Sorunlar: Atletizm Örneği. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi* 1, 55-85.

Gwilliam, K. (1990). The economic view. *Transportation*, 17, 343-354. https://doi.org/10.1007/BF02314326.

Haake, S. (2009). The impact of technology on sporting performance in Olympic sports. *Journal of Sports Sciences*, 27, 1421 - 1431. https://doi.org/10.1080/02640410903062019.

Harris, J. M. (2000). Basic principles of sustainable development. *Dimensions of Sustainable Development,* 21-41

Holland, J. (2018). Sustainability at work. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 110, 6-6. https://doi.org/10.14307/JFCS110.1.6.

Hopwood, B., Mellor, M., & O'Brien, G. (2005). Sustainable development: mapping different approaches. *Sustainable Development*, 13, 38-52. https://doi.org/10.1002/SD.244.

Işıldar, P., & Yıldız, Ö. (2019). Festivaller ve yerel halk üzerindeki sosyal etkileri: Urla örneği. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 931-948.

İnak Özberk, T. M. & Karadağ, L.(2023). Sürdürülebilir deniz turizmi açısından marina işletmelerinin önemi. *Doğanın Sesi*, *6*(12), 29-47.

Jørgensen, T. (2008). Towards more sustainable management systems: through life cycle management and integration. *Journal of Cleaner Production*, 16, 1071-1080. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2007.06.006.

Karadağ, L., & Özberk, T. M. İ. (2023). Sürdürülebilir deniz turizmi açısından marina işletmelerinin önemi. *Doğanın Sesi*, 6(12), 29-47.

Kervankıran, İ., & Eryılmaz, A. (2014). Isparta ili milli parklarının rekreasyonel faaliyetlerde kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (29).

Kira, M., & Eijnatten, F. (2010). Socially sustainable work organizations and systems thinking. *Systems Research and Behavioral Science*, 27, 713-721. https://doi.org/10.1002/SRES.1043.

Kira, M., & Lifvergren, S. (2013). *Sowing seeds for sustainability in work systems*. Ehnert, I, Harry, W., & Zink, K. (ed). Handbook of Sustainability and Human Resource Management, 57-81. https://doi.org/10.1007/978-3-642-37524-8_3.

Labuschagne, C., Brent, A., & Erck, R. (2005). Assessing the sustainability performances of industries. *Journal of Cleaner Production*, 13, 373-385. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2003.10.007.

Leonidou, E., Christofi, M., Vrontis, D., & Thrassou, A. (2020). An integrative framework of stakeholder engagement for innovation management and entrepreneurship development. *Journal of Business Research*, 119, 245-258. https://doi.org/10.1016/J.JBUSRES.2018.11.054.

Lindsey, T. (2011). Sustainable principles: common values for achieving sustainability. *Journal of Cleaner Production*, 19, 561-565. https://doi.org/10.1016/J.JCLEPRO.2010.10.014.

McGrath, M.J. ve C.N. Scanaill. (2013). Wellness, fitness, and lifestyle sensing applications. *Sensor Technologies*, 217-248.

Mckane, A., Therkelsen, P., Scodel, A., Rao, P., Aghajanzadeh, A., Hirzel, S., Zhang, R., Prem, R., Fossà, A., Lazarevska, A., Matteini, M., Schreck, B., Allard, F., Alcántar, N., Steyn, K., Hürdoğan, E., Björkman, T., & O'Sullivan, J. (2017). Predicting the quantifiable impacts of ISO 50001 on climate change mitigation. *Energy Policy*, 107, 278-288. https://doi.org/10.1016/J.ENPOL.2017.04.049.

Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & PRISMA Group*. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *Annals of İnternal Medicine*, 151(4), 264-269. https://doi.org/10.7326/0003-4819-151-4-200908180-00135

Montabon, F., Melnyk, S., Sroufe, R., & Calantone, R. (2000). ISO 14000: Assessing its perceived impact on corporate performance. *Journal of Supply Chain Management*, 36, 4-16. https://doi.org/10.1111/J.1745-493X.2000.TB00073.X.

Musgrave, J. (2011). Moving towards responsible events management. *Worldwide Hospitality and Tourism Themes*, 3, 258-274. https://doi.org/10.1108/17554211111142211.

Mutlubaş, I., Bayrakcı, S., & Özcan, C. C. (2020). Rekreasyonel tema parkların ekonomik etkileri: İsfanbul TEMA PARK ÖRNEĞİ. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 823-836.

Nielsen, M. L., & Gullstrand, E. (2021). *Environmental sustainability among sports clubs in Lund's municipality*. Master's Thesis, Malmö University, Faculty of Education and Society.

Ostrowska-Tryzno, A., & Muszyńska, A. (2018). Sustainable tourism services as an exceptional product for the mice destination. Case Study Reykjavik. *Kwartalnik Naukowy Uczelni Vistula*, 1(55), 164-174.

Özdedeoğlu, B., & Erdoğan, M. (2023). Sürdürülebilir spor ve rekreasyon tesislerinin planlamasında kuruluş dinamikleri: fitness salonu örneği. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(100. Yıl Özel Sayısı), 45-55.

Paul, J., & Criado, A. (2020). The art of writing literature review: What do we know and what do we need to know?. *International Business Review*, 29, 101717. https://doi.org/10.1016/j.ibusrev.2020.101717.

Pehlivanoğlu, F., & Narman, Z. (2023). Elektrik Tüketim teşviklerinin talep miktarı üzerindeki etkisi: Meta analizi ile bir inceleme. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (76), 17-33.

Pepe, K. (2017). Sporda çevresel sürdürülebilirlik. Kesit Akademi Dergisi, (10), 161-172.

Sariçam, H., & Öcal, K. (2023). Sahiplerinin perspektifinden fitness merkezlerinin yönetim stratejileri. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 38-62.

Scott, W.R. (2003). *Organizations rational, natural, and open systems*. Prentice Hall.

Şahin, M., & Yücel, A. S. (2021). Gençlik ve spor il ve ilçe müdürlüklerinde görev yapan personelin sporda sürdürülebilirliğe ilişkin tutumlarının belirlenmesi: Ege bölgesi örneği. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(4), 937-954.

Şimşek, KY. (2018). *Ticari rekreasyon*. Detay Yayıncılık, Ankara.

Tavazar, H. (2016). *Sürdürülebilir etkinlik yönetim anlayışı kapsamında özel sektör rekreasyonel faaliyetlerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rekreasyon Anabilim Dalı).

Uçar, Y. (2016). Türkiye'de spor ve rekreasyon politikalarının oluşumu ve bu hizmetlerin sunumu. *Yerel Politikalar*, (6), 27-48.

Uslu, T. & Başer, S.(2023). Yeşil ekonomi ve eko-inovasyon yaklaşımının rekreasyon ve spor yönetimi perspektifinden akıllı sporlara uyarlanması: formula e örneği. *Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, *3*(1), 70-94.

Wager, T., Lindquist, M., & Kaplan, L. (2007). Meta-analysis of functional neuroimaging data: current and future directions. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 2(2), 150-8. https://doi.org/10.1093/scan/nsm015.

Yahya, S., & Goh, W. (2001). The implementation of an ISO 9000 quality system. *International Journal of Quality & Reliability Management*, 18, 941-966. https://doi.org/10.1108/02656710110407127.

Yavuz, G., & Akyildiz Munusturlar, M. (2020). Sporda sürdürülebilirlik konusunda "ciddi olma" ve "kayıtsız kalma": Çankırı gençlik ve spor il müdürlüğü örneği. *Bozok International Journal of Sport Science*, 1(2), 26-37.

REFERENCES

Akın, A., Abacı, R. ve Öveç, Ü. (2007). Öz-bilinç Ölçeği'nin Türkçe formunun yapı geçerliği ve güvenirlik çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40(2), 257-276.

Al-Sharideh, K. & Goe, W. R. (1998). Ethnic communities within the university: An examination of factors influencing the personal adjustment of international students. Research in Higher Education, 39(6),699-725.

Baumeister, R., Masicampo, E., & Vohs, K. (2011). Do conscious thoughts cause behavior?. Annual review of psychology, 62, 331-61. https://doi.org/10.1146/annurev.psych.093008.131126.

Benbassat, J., & Baumal, R. (2005). Enhancing Self-Awareness in Medical Students: An Overview of Teaching Approaches. Academic Medicine, 80, 156-161. https://doi.org/10.1097/00001888-200502000-00010.

Birrer, D., & Morgan, G. (2010). Psychological skills training as a way to enhance an athlete's performance in high-intensity sports. Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports, 20. https://doi.org/10.1111/j.1600-0838.2010.01188.x.

Bruce L. Berg - Howard Lune, "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri", ed. Hasan Aydın, (Konya: Eğitim Yayıncılık, 2015), 70-71.

Çelik, Ö. (2010). Okul yöneticilerinin özbilinç yeterliliği ve dönüşümcü liderlik özellikleri arasındaki ilişki (Master's thesis, Sakarya Üniversitesi).

Dinther, M., Dochy, F., & Segers, M. (2011). Factors affecting students' self-efficacy in higher education. Educational Research Review, 6, 95-108. https://doi.org/10.1016/J.EDUREV.2010.10.003.

Eckroth-Bucher, M. (2010). Self-Awareness: A Review and Analysis of a Basic Nursing Concept. Advances in Nursing Science, 33, 297–309. https://doi.org/10.1097/ANS.0b013e3181fb2e4c.

Fenigstein, A., Scheier, M. F., Buss, A. H. (1975). Public and private self-consciousness: Assessment and theory, Journal of Consulting and Clinical Psychology, 43, 4, 522-527.

Friston, K. (2018). Am I Self-Conscious? (Or Does Self-Organization Entail Self-Consciousness?). Frontiers in Psychology, 9.

Hull, J., Slone, L., Meteyer, K., & Matthews, A. (2002). The nonconsciousness of self-consciousness.. Journal of personality and social psychology, 83 2, 406-24.

Hull, J., Treuren, R., Ashford, S., Propsom, P., & Andrus, B. (1988). Self-consciousness and the processing of self-relevant information. Journal of Personality and Social Psychology, 54, 452-465. https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.3.452.

Ilgar, M. Z., & Parlak, K. (2014). Üniversite sınavına hazırlanan öğrencilerin okulabağlılık özbilinç ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişki. İZÜ Sosyal Bilimler Dergisi/IZU Journal of Social Science.

Karasar, N. (2011). Bilimsel araştırma yöntemi,(11. baskı) Ankara. Nobel Yayınevi.

Kurtipek, S., Güngör, N. B., & Yenel, İ. F., (2018). Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Başarı Yönelimleri ve Öz Bilinç Düzeyinin Belirlenmesi. Uluslararası Herkes İçin Spor ve Wellness Kongresi.

Musholt, K. (2011). Self-consciousness and nonconceptual content. Philosophical Studies, 163, 649 - 672.

Paulson, S., Davidson, R., Jha, A., & Kabat-Zinn, J. (2013). Becoming conscious: the science of mindfulness. Annals of the New York Academy of Sciences, 1303. https://doi.org/10.1111/nyas.12203.

Reese, R., & Miller, C. (2006). Effects of a University Career Development Course on Career Decision-Making Self-Efficacy. Journal of Career Assessment, 14, 252 - 266. https://doi.org/10.1177/1069072705274985.

Rochat, P. (2018). The Ontogeny of Human Self-Consciousness. Current Directions in Psychological Science, 27, 345 - 350.

Ryan, R., & Deci, E. (2020). Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. Contemporary Educational Psychology. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860.

Sznycer, D. (2019). Forms and Functions of the Self-Conscious Emotions. Trends in Cognitive Sciences, 23, 143-157. https://doi.org/10.1016/j.tics.2018.11.007.

Tinto, V. (1988). Stages of student departure: Reflections on the longitudinal character of student leaving. The journal of higher education, 59(4), 438-455.

Titrek, O., Konak, H., & Titrek, A. (2013). Öğretmen adaylarının özbilinç düzeyi ile özsaygı ve karar verme stilleri arasındaki ilişki. VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu, 76.

Weinstein, N., Brown, K. W., Ryan, R. M. (2009). A multi-method examination of the effects of mindfulness on stress attribution, coping, and emotional well-being, Journal of Research in Personality, 43, pp. 374-385.

REFERENCES

Aguilar, A. J., DiStefano, L. J., Brown, C. N., Herman, D. C., Guskiewicz, K. M., & Padua, D. A. (2012). A dynamic warm-up model increases quadriceps strength and hamstring flexibility. *J Strength Cond Res*, *26*(4), 1130-1141.

Akgün, N. (1994). Exercise Physiology (2nd ed.). Ege University Press.

Alter, M. J. (2004). Science of flexibility Human Kinetics.

Amiri-Khorasani, M., & Kellis, E. (2013). Static vs. Dynamic acute stretching effect on quadriceps muscle activity during soccer instep kicking. *Journal Human Kinetic*, *39*(1), 43-47.

Arınık, L. (1995). Different techniques used in improving flexibility and the effects of the PNF technique. Atlet Bilim ve Teknol Derg, 19, 34-37.

Asmussen, E., & Bøje, O. (1945). Body temperature and capacity for work. *Acta Physiologica Scandinavica*, *10*(1), 1-22.

Behm, D. G., & Chaouachi, A. (2011). A review of the acute effects of static and dynamic stretching on performance. *Eur J Appl Physiol*, *111*(11), 2633-2651.

Bishop, D. (2003). Warm Up I. *Sports Medicine*, *33*(6), 439-454. https://doi.org/10.2165/00007256-200333060-00005

Bompa, T. O. (2013). Quick strength training in plyometric sports. Sports Publishing House and Bookstore.

Bompa, T. O., Di Pasquale, M., & Cornacchia, L. . J. (2015). Quality strength training. Sports Publishing House and Bookstore.

Büyükçelebi, H. & Akarsu M. (2022). Basketbolda performans, verimlilik ve trende bakış: Derleme çalışması. C. Gündoğdu ve Ş. Tüfekçi. *Güncel Yaklaşımlar Işığında Beden Eğitimi ve Spor*. Efe Akademi Yayınları: İzmir.

Chan, S., Hong, Y., & Robinson, P. (2001). Flexibility and passive resistance of the hamstrings of young adultsusing two diffirent static stretching protocols. *Scand. J Medsci Sport*, *11*(2), 81-86.

Çolak, M., & Çetin, E. (2010). Effects of different warm-up protocols applied to women on joint range of motion and flexibility. Fırat University Health Sciences Medical Journal, 24(1), 1-8.

Doğar, Y., Kılıç, M. & Akarsu, M. (2021). Atletizmde Tepe Çıkış Çalışmaları. Y. Öntürk (ed.). *Spor Bilimleri Alanında Akademik Araştırma ve Derlemeler*. Duvar Yayınları, Ankara.

Edwards, D. A., & Kurlander, L. S. (2010). Women's intercollegiate volleyball and tennis: Effects of warm-up, competition, and practice on saliva levels of cortisol and testosterone. *Hormones and Behavior*, *58*(4), 606-613.

Gerbino, A., Ward, S. A., & Whipp, B. J. (1996). Effects of prior exercise on pulmonary gas-exchange kinetics during high-intensity exercise in humans. *Journal of Applied Physiology*, *80*(1), 99-107.

Günay, M., & Yüce, A. (2008). *The scientific foundations of football training* (3. bs). Gazi Kitapevi.

Gündüz, N. (1995). Training Information. Saray Medical Publishing, Saray Medical Bookstore.

Houston, M. E. (2006). Biochemistry primer for exercise science (3rd bs). Human Kinetics.

Jeffreys, I. (2019). The warm-up: A behavioral solution to the challenge of initiating a long-term athlete development program. Strength & Conditioning Journal, 41(2), 52-56.

Kafkas, M. E., İlbak, İ., Eken, Ö., Çınarlı, F., Yılmaz, N., & Şahin Kafkas, A. (2018). Acute effect of different warm-up protocols on maximum repetition squat performance. Journal of Sport and Performance Research, 9, 192-205.

Karatosun, H. (1993). Physiological Foundations (1st ed.). Kokla Printing House.

Kurhan, C. O. (2021). Investigation of the Acute Effects of Different Warm-Up Protocols on Biomotor Abilities in Taekwondo Players [Institute of Health Sciences, Department of Physical Education and Sports. Master's thesis]. İnönü University.

Livanelioğlu, A., Erden, Z., & Mintaze, K. G. (2018). Proprioceptive Neuromuscular Facilitation Techniques. Hippocrates Publishing House.

Muratlı, S., Kalyoncu, O., & Şahin, G. (2011). Training and competition. Ladin Printing House.

Needham, R. A., Morse, C. I., & Degens, H. (2009). The acute effect of different warm-up protocols on anaerobic performance in elite youth soccer players. *J Strength Cond Res.*, *23*(9), 2614-2620.

Nelson, A. G., Guillory, l. K., Cornwell, A., & Kokkonen, J. (2001). Inhibition of Maximal Voluntary Isokinetic Torque Production Following Stretching Is VelocitySpecific. *J Strength Cond Res*, *15*(2), 241-246.

Nelson, A. G., & Kokkonen, J. (2020). *Stretching anatomy*.

Papadopoulos, C., Kalapotharakos, V., Noussios, G., Meliggas, K., & Gantiraga, E. (2006). The effect of static stretching on maximal voluntary contraction and force-time curve characteristics. *J Sport Rehabil*, *15*(3), 185-194.

Poole, D. C., & Jones, A. M. (2012). Oxygen uptake kinetics. *Comprehensive Physiology*, *2*(2), 933-996.

Renklikurt, T. (1991). *Turkish Football Federation Football Conditioning Handbook. Turkish Football Federation.*

Sale, D. G. (2002). Postactivation potentiation: Role in human performance. *Exercise and Sport Sciences Reviews*, *30*(3), 138-143.

Sander, A., Keiner, M., Schlumberger, A., Wirth, K., & Schmidtbleicher, D. (2013). Effects of functional exercises in the warm-up on sprint performances. *J Strength Cond Res.*, *27*(4), 995-1001.

Sevim, Y. (1997). *Warm-up and Training Information in Sports (Enhanced Edition). Tutibay Publishing House.*

Sharman, M. J., Cresswell, A. G., & Riek, S. (2006). Proprioceptive neuromuscular facilitation stretching: Mechanisms and clinical implications. *Sport Med.*, *36*(11), 929-939.

Shimura, K., & Kasai, T. (2002). Effects of proprioceptive neuromuscular facilitation on the initiation of voluntary movement and motor evoked potentials in upper limb muscles. *Hum Mov Sci*, *21*(1), 101-113.

Smith, C. A. (1994). The warm-up procedure: To stretch or not to stretch. A brief review. *Journal of Orthopaedic & Sports Physical Therapy*, *19*(1), 12-17.

Smith, J. C., & Fry, A. C. (2007). Effects of a ten-second maximum voluntary contraction on regulatory myosin light-chain phosphorylation and dynamic performance measures. *Journal of Strength and Conditioning Research*, *2*(1), 73-76.

Tillin, N. A., & Bishop, D. (2009). Factors modulating post-activation potentiation and its effect on performance of subsequent explosive activities. *Sports Medicine*, *39*(2), 147-166.

Vandenboom, R. (2016). Modulation of Skeletal Muscle Contraction by Myosin Phosphorylation. *Comprehensive Physiology*, *7*(1), 171-212.

Walker, B. (2011). *The anatomy of stretching: Your illustrated guide to flexibility and injury rehabilitation*.

Weerapong, P., Hume, P. A., & Kolt, G. S. (2004). Stretching: Mechanisms and Benefits for Sport Performance and Injury Prevention. *Phys Ther Rev.*, *9*(4), 189-206.

Zochowski, T., Johnson, E., & Sleivert, G. (2007). Effects of varying post-warm-up recovery time on 200-m time-trial swim performance. *İnternational Journal of Sports Physiology and Performance*, *2*(2), 201-211.

Editor:
Associate Prof. Dr. Mehmet Akif Çini

International Research in

Social, Human and Administrative Sciences XXI

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXI

Editor: Associate Prof. Dr. Mehmet Akif Çini

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-15-8
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN SOCIAL, HUMAN AND ADMINISTRATIVE SCIENCES XXI
Editor: Associate Prof. Dr. Mehmet Akif Çini
p.VI+78, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-15-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

REFERENCES

Riyath, M. I. M. (2018). Toda And Yamamoto Causality Test Between Us & Exchange Rates And Stock Market Prices İn Sri Lanka. *South Asian Journal of Social Studies and Economics*, 2(3), 1-9.

Mecik, O ve Koyuncu, T. (2020). Türkiye'de Göç Ve Ekonomik Büyüme İlişkisi: Toda-Yamamoto Nedensellik Testi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 2618-2635.

Yerdelen Tatoglu, F. (2018). *Panel Time Series Analysis Stata Applied*. Istanbul: Beta Yayıncılık.

Jaber, Y., Kabourı, I., Bouzahzah, M., Ibourk, A. and Karım, M. (2022). Economic Growth And Education İn Morocco: Cointegration And Toda Yamamoto Granger Causality. *International Journal Of Accounting, Finance, Auditing, Management And Economics*, *3*(4-1), 1-20.

Toda, H.Y. ve Yamamoto, T. (1995) Statistical ınference in vector autoregressions with possibly ıntegrated processes, *Journal of Econometrics*, 66, 225-250.

Doğan, B. (2017). Ekonomik Küreselleşme ve Büyüme İlişkisi: Türkiye Örneği Toda-Yamamoto Nedensellik Analizi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 628, 19-27.

Pesaran, M. H. (2004). *General diagnostic tests for cross section dependence in panels*. Cambridge: IZA.

Çuhadar, P. (2020). Kurumlar, Cinsiyet Ve Yolsuzluk İlişkisi: Merkezi Ve Doğu Avrupa Ülkeleri Üzerine Panel VAR Analizi. *İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 348-363.

Swamy, P. A. V. B. (1970). Efficient Inference İn A Random Coefficient Regresion Model. *Econometrica*, 38(2), 311.

Yalta, A. Y., & Yalta, T. (2021). Determinants of Economic Complexity in MENA Countries. *JOEEP: Journal of Emerging Economies and Policy*, 6(1), 5-16.

Parteka, A., & Tamberi, M. (2011). *Export Diversification And Development-Empirical Assessment*, Universita Politecnica Delle Marche Dipartimento Di Scienze Economiche E Sociali Working Paper, (No. 359).

Gnangnon, K., & Moser, C. B. (2014). *Intellectual Property Rights Protection And Export Diversification: The Application Of Utility Model Laws* (No. ERSD-2014-19). WTO Staff Working Paper.

Çoban, Mustafa N. (2020). Ekonomik Kompleksite ve İnsani Gelişmişlik İlişkisi: E7 Ülkeleri İçin Bir Analiz. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 6(2), 467-479.

Agosin, M. R., Alvarez, R., & Bravo-Ortega, C. (2012). Determinants of export diversification around the world: 1962–2000. *The World Economy*, 35(3), 295315.

Soyyiğit, S., Eren, E. and Akis, E. (2019). Investigation Of The Relationship Between Economic Complexity Level And Human Development Level: Comparison Of Developed And Developing Countries. *Journal of Management Marketing and Logistics*, 6(3), 162-174.

Hausmann, R. and C. A. Hidalgo. (2011). The Network Structure Of Economic Output. *Journal Of Economic Growth*, 16(4), Ss. 309-342.

Çakmak, E., & Gümüş, S. (2005). Türkiye'de Beşeri Sermaye Ve Ekonomik Büyüme: Ekonometrik Bir Analiz (1960-2002). *Ankara Üniversitesi Sbf Dergisi*, 60(01), 59-72.

University of Graningen, https://www.rug.nl/ggdc/productivity/pwt/ (A.D.: 27.01.2024).

The Observatory of Economic Complexity, https://oec.world/en/rankings/eci/hs6/hs96, (A.D.: 10.10.2023).

REFERENCES

Abendin, S., & Duan, P. (2021). International trade and economic growth in Africa: The role of the digital economy. Cogent economics & finance, 9(1), 1911767.

Ahmedov, I. (2020). The impact of digital economy on international trade. European Journal of Business and Management Research, 5(4).

Ali, M. S., Ismail, A. R., & Swiety, I. A. (2021, December). Assessing the Role of Technologically Enabled Trading System in the Stability of Small and Medium Enterprises: The Case of Jordan. In 2021 22nd International Arab Conference on Information Technology (ACIT) (pp. 1-9). IEEE.

Ammirato, S., Linzalone, R., & Felicetti, A. M. (2021). Knowledge management in pandemics. A critical literature review. Knowledge Management Research & Practice, 19(4), 415-426.

Azmeh, S., Foster, C., & Echavarri, J. (2020). The international trade regime and the quest for free digital trade. International Studies Review, 22(3), 671-692.

Babarinde, G. F., Abdulmajeed, I. T., & Kazeem, A. B. (2020). Understanding digital finance: a conceptual analysis. Lapai International journal of management and social sciences, 12(1), 92-102.

Banerjee, S., Bose, P., & Siddiqui, I. N. (2022). Digital Dynamics and International Trade: Experiences of South and South-East Asia. International Journal of Asian Business and Information Management (IJABIM), 13(1), 1-16.

Bernard, A. B., Jensen, J. B., Redding, S. J., & Schott, P. K. (2007). Firms in international trade. Journal of Economic perspectives, 21(3), 105-130.

Bunje, M. Y., Abendin, S., & Wang, Y. (2022). The multidimensional effect of financial development on trade in Africa: The role of the digital economy. Telecommunications Policy, 46(10), 102444.

Camino-Mogro, S., Armijos, M., & Vera-Gilces, P. (2022). High-growth firms and international trade: evidence from Ecuador. Journal of Evolutionary Economics, 32(1), 299-332.

Chen, H., & Yoon, S. S. (2022). Does technology innovation in finance alleviate financing constraints and reduce debt-financing costs? Evidence from China. Asia Pacific Business Review, 28(4), 467-492.

Cumming, D., Johan, S., & Reardon, R. (2023). Global fintech trends and their impact on international business: a review. Multinational Business Review, 31(3), 413-436.

Donner, J., & Escobari, M. X. (2010). A review of evidence on mobile use by micro and small enterprises in developing countries. Journal of International Development, 22(5), 641-658.

Fan, X. (2021). Digital economy development, international trade efficiency and trade uncertainty. China Finance and Economic Review, 10(3), 89-110.

Forte, R., & Botelho, A. (2021). Debt–performance relationship and firms' international trade activities. Managerial Finance, 47(4), 487-505.

Foster, C., Graham, M., Mann, L., Waema, T., & Friederici, N. (2018). Digital control in value chains: Challenges of connectivity for East African firms. Economic Geography, 94(1), 68-86.

Gereffi, G. (2001). Shifting governance structures in global commodity chains, with special reference to the internet. American Behavioral Scientist, 44(10), 1616-1637.

Gomber, P., Koch, J. A., & Siering, M. (2017). Digital Finance and FinTech: current research and future research directions. Journal of Business Economics, 87, 537-580.

Graham, M. (2015). Contradictory connectivity: spatial imaginaries and technomediated positionalities in Kenya's outsourcing sector. Environment and Planning A: Economy and Space, 47(4), 867-883.

Gröning, S., de la Rubia, C., & Straubhaar, T. (2020). On the Remeasurement of International Trade in the Age of Digital Globalisation. The Handbook of Global Trade Policy, 47-78.

Ji, Y., Shi, L., & Zhang, S. (2022). Digital finance and corporate bankruptcy risk: Evidence from China. Pacific-Basin Finance Journal, 72, 101731.

Lv, W., Xia, X., Xinru, L., & Jiaqi, G. (2023). The Impact of Digital Finance on Import and Export Trade in 31 Provinces in China: A PVAR Model Approach. Asian Journal of Economics, Business and Accounting, 23(16), 136-145.

MacGarvie, M. (2006). Do firms learn from international trade?. Review of Economics and Statistics, 88(1), 46-60.

Poncibò, C. (2021). The Digitalization of Contracts in International Trade and Finance: Comparative Law Perspectives on Smart Contracts. In Digitalization and Firm Performance: Examining the Strategic Impact (pp. 131-155). Cham: Springer International Publishing.

Sapian, S. B. M., Abdulkadir, N., & Ibrahim, N. B. (2021). Trade Finance In Digital Era: Can Fintech Harness The Current Risks And Challenges?. The Journal of Muamalat and Islamic Finance Research.

Short, M., Baucherel, K., Rahimian, F., Joneidy, S., Adu-Amankwa, N. A., Parniani, B., ... & Arutyunyan, A. (2022). Digital Trade Technology and Policy-Barriers and Opportunities: A Scoping Report for a Centre for Digital Trade and Innovation.

Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. Journal of business research, 104, 333-339.

Torraco, R. J. (2005). Writing integrative literature reviews: Guidelines and examples. Human resource development review, 4(3), 356-367.

Vindrola-Padros, C., & Johnson, G. A. (2020). Rapid techniques in qualitative research: a critical review of the literature. Qualitative health research, 30(10), 1596-1604.

Vorotyntseva, T., Nemirova, G., & Vinichenko, A. (2020, March). Problems of application of digital technologies in international trade. In "New Silk Road: Business Cooperation and Prospective of Economic Development"(NSRBCPED 2019) (pp. 452-456). Atlantis Press.

Wang, M. L., & Choi, C. H. (2019). How information and communication technology affect international trade: a comparative analysis of BRICS countries. Information Technology for Development, 25(3), 455-474.

Wang, X. (2021). Digital trade as the new engine for foreign trade. China Economic Transition= Dangdai Zhongguo Jingji Zhuanxing Yanjiu, 4(4), 87-92.

Wunsch-Vincent, S. (2008). Trade rules for the digital age. GATS and the Regulation of International Trade in Services, 497-529.

Xia, Y., Qiao, Z., & Xie, G. (2022). Corporate resilience to the COVID-19 pandemic: The role of digital finance. Pacific-Basin Finance Journal, 74, 101791.

Xia, Y., Qiao, Z., & Xie, G. (2022). Corporate resilience to the COVID-19 pandemic: The role of digital finance. Pacific-Basin Finance Journal, 74, 101791.

Xue, L., Dong, J., & Zha, Y. (2023). How does digital finance affect firm environmental, social and governance (ESG) performance?—Evidence from Chinese listed firms. Heliyon, 9(10).

Yildiz, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 367-386.

Yoon, J., Talluri, S., Yildiz, H., & Sheu, C. (2020). The value of Blockchain technology implementation in international trades under demand volatility risk. International Journal of Production Research, 58(7), 2163-2183.

Yue, P., Korkmaz, A. G., Yin, Z., & Zhou, H. (2022). The rise of digital finance: Financial inclusion or debt trap?. Finance Research Letters, 47, 102604.

YILDIZ, A. (2022). Bir Araştırma Metodolojisi Olarak Sistematik Literatür Taramasına Genel Bakış. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(Özel Sayı 2), 367-386.

REFERENCES

Chen, M. A., Wu, Q., & Yang, B. (2019). How valuable is FinTech innovation?. *The Review of Financial Studies*, *32*(5), 2062-2106.

Fosso Wamba, S., Kala Kamdjoug, J. R., Epie Bawack, R., & Keogh, J. G. (2020). Bitcoin, Blockchain and Fintech: a systematic review and case studies in the supply chain. Production Planning & Control, 31(2-3), 115-142.

Gelsomino, L. M., Mangiaracina, R., Perego, A., & Tumino, A. (2016). Supply chain finance: a literature review. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, *46*(4).

Lee, H. H., Yang, S. A., & Kim, K. (2019). The role of fintech in mitigating information friction in supply chain finance. *Asian Development Bank Economics Working Paper Series*, (599).

Leong, K., & Sung, A. (2018). FinTech (Financial Technology): What is it and how to use technologies to create business value in fintech way?. *International Journal of Innovation, Management and Technology*, *9*(2), 74-78.

Li, J., He, Z., & Wang, S. (2022). A survey of supply chain operation and finance with Fintech: Research framework and managerial insights. International Journal of Production Economics, 247, 108431.

Maity, S., & Majumder, A. (2023). Fintech Lending: An Analysis of Supply Factors in Indian Context. *Management Journal for Advanced Research*, *3*, 10-15.

Ndung'u, N., & Oguso, A. (2021). Fintech Revolutionizing Financial Services: The Case of Virtual Savings and Credit Supply Technological Platforms in Africa. *The Palgrave Handbook of Technological Finance*, 189-215.

Phan, X., Ngo, H., Nguyen, T., Pham, D., Truong, N., Pham, N., & Do, T. (2022). The effects of dynamic employee capabilities, fintech and innovative work behavior on employee and supply chain performance: Evidence from Vietnamese financial industry. Uncertain Supply Chain Management, 10(4), 1305-1314.

Ren, Y. (2022). Fintech and Management Strategies to Reduce the Risks of Supply Chain Finance to Commercial Bank. *Financial Engineering and Risk Management*, *5*(2), 39-42.

Rumky, S. A., Latif, M. A., & Hossain, M. (2023). Potential Influence of Fintech on MSMEs Supply Chain Performance Improvement in Bangladesh. *Supply Chain Insider| ISSN: 2617-7420 (Print), 2617-7420 (Online)*, *9*(1).

Song, H., Han, S., Liu, W., & Ganguly, A. (2023). What role do FinTech companies play in supply chain finance? A signaling intermediary perspective. *Journal of Business & Industrial Marketing*, *38*(6), 1279-1294.

Soni, G., Kumar, S., Mahto, R. V., Mangla, S. K., Mittal, M. L., & Lim, W. M. (2022). A decision-making framework for Industry 4.0 technology implementation: The case of FinTech and sustainable supply chain finance for SMEs. Technological Forecasting and Social Change, 180, 121686.

Tsai, C. H., & Kuan-Jung, P. (2017). The FinTech revolution and financial regulation: The case of online supply-chain financing. *Asian Journal of Law and Society*, *4*(1), 109-132

van Papendrecht1, B. C. H. (2018). FinTech Disruption Across the Wealth Management Value Chain–Will FinTech Dominate the Wealth Management Model of the Future or is there Still a Place for Traditional Wealth Managers?. The WealthTech Book: The FinTech Handbook for Investors, Entrepreneurs and Finance Visionaries, 11-15.

Zhou, B., & Wang, Q. (2023). FinTech matters in sustainable finance: Does it redistribute the supply of financial services?. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 101913.

References

Andersen, T. B., Hansen, H. & Markussen, T. (2005). US Politics and World Bank IDA-Lending. Discussion Papers, Institute of Economics University of Copenhagen, 05(06): 1-26. Available at: https://curis.ku.dk/ws/files/32172607/0506.pdf, [19.01.2021]

Arslan, E. & Kiper, K. (2015). Dış yardım nedir? Niçin yapılır? Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 15(34): 9-26.

Bullock, L. (2019). "5 Team Communication Tools That Will Skyrocket Your Productivity", Available at: https://www.forbes.com/sites/lilachbullock/2019/04/08/5-team-communication-tools-that-will-skyrocket-your-productivity/#2df9b1d15f3f, [08.04.2019]

Caliskan, N. (2015). Ulusal kültürün örgüt kültürü ve paternalist liderlik algısı üzerindeki etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir.

Celik, A. (2021). How the Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs) Develop a Country? 3rd International African Conference on Current Studies, 27-28 February, Abomey - Calavi, Benin, Proceeding Book, pp.584-591. (ISBN: 978-625-7898-32-4)

Celik, A. & Kaihan, J. (2023). The role of national culture in time management: The case of afghanistan. 2. International Mediterranean Congress Proceedings Book, İksad Global Publications, pp.158-163. February 2-3, 2023, Beirut/Lebanon. (ISBN: 978-625-6404-56-4)

Deal, E. T & Kennedy, A. A. (1982). Corparate Culture: The Rites and Rituals of Corporate Life. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Company.

Donnmezer, S. (1994). Toplumbilim, 11.Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Ersöz, E. & Uslu, A. D. (2012). Doğu-Batı karşılaşmasında çatışma, karmaşa ve muhtemel bir uzlaşma. Tiyatro Eleştirmenliği ve Dramaturji Bölümü Dergisi, 2005(7): 67-86.

Erdogan, I. (2007). İşletmelerde Davranış 7. Baskı, İstanbul: MİAD Yayınları.

Eren, E. (2017). Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi, 16. Baskı, İstanbul: Beta Yayınevi.

Guney, S. (2020). Yönetim ve Organizasyon El Kitabı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Hamet, E. B. S. (2023). Orientalism: From expeditions to colonialisation. Universal Journal of History and Culture, 5(2): 159-177. (DOI: https://doi.org/10.52613/ujhc.1308854)

Hellriegel, D., Slocum, J. W. & Woodman, R. W. (1989). Organizational Behavior. 5th Edition, Saint Paul, Minnesota: West Publishing.

Hofstede, G. (1984). Culture's Consequences: International Differences in Work Related Values, Abridged Edition, London: Sage Publication.

Kietzmann, J. H. et al. (2011). "Social Media? Get Serious! Understanding the Functional Building Blocks of Social Media", Business Horizons, 54(3), s.241-245.

Lewis, R. (2014). How different cultures understand time. Business Insider. Available at: https://www.businessinsider.com/author/richard-lewis, [01.11.2018]

Lubowiecki-Vikuk, A. (2020). Business culture in central and eastern european countries: The role of the managers etiquette and image. International Journal of Business and Economic Affairs, 5(2): 52–65 (DOI: 10.24088/ijbea-2020-52001), Available at: https://ssrn.com/abstract=3799089, [28.11.2022]

Luthans, F. (1995). Organizational Behavior, 7th Edition (International Edition). New York: McGraw-Hill Book Company.

Ouchi, W. G. & Jaeger, A. J. (1978). "Type Z Organisation: Stability in the Midst of Mobility", Academy of Management Review, 3(2): 305-314.

Ozkalp, E. & Kirel, C. (2001). Örgütsel Davranış, Eskişehir: T.C. Anadolu Üniv. Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayını.

Pant, B. (2016). Different cultures see deadlines differently. Harvard Business Review. Available at: https://hbr.org/2016/05/different-cultures-see-deadlines-differently, [23.05.2016]

Peters, T. P. & Waterman, R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best Run Companies. New York: Harper and Row Publishers.

Pettigrew, A. M. (1979). On studying organizational cultures. Administrative Science Quarterly, 24(4): 570-581. (DOI: https://doi.org/10.2307/2392363).

Said, E. W. (2003). Orientalism: Western Conceptions of the Orient. New York: Penguin Modern Classics.

Schein, E. H. (1992). Organizational Culture and Leadership, San Francisso: Jossey-Bass Publishers.

Simsek, M. S., Celik, A. & Akgemci, T. (2022). Davranış Bilimleri. 11. Baskı. Konya: Eğitim Yayınevi.

Terzi, A. R. (2000). Örgüt Kültürü, Ankara: Nobel Yayınevi.

Wagner III J. A & Hollenback, R. (1992). Management of Organizational Behavior, New York: Prentice Hall Inc.

Editor:
Assoc. Prof. Dr. Mustafa Caner

International Research in

Education Sciences X

EĞİTİM
yayınevi

INTERNATIONAL RESEARCH IN EDUCATION SCIENCES X

Editor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa Caner

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-10-3
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

INTERNATIONAL RESEARCH IN EDUCATION SCIENCES X
Editor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa Caner
p.VI+140, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-10-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

AbdelWahab, M. (2013). Developing an English language textbook evaluative checklist. *OSR Journal of Research & Method in Education (IOSR JRME)*, 1(3), 55-70.

Ansary, H., & Babaii, E. (2002). Universal characteristics of EFL/ESL textbooks: A step towards systematic textbook evaluation. *The Internet TESL Journal*, 8(2), 1-9.

Atar, C., & Erdem, C. (2020). A socio-linguistic perspective in the analysis of English textbooks: Development of a checklist. *Research in Pedagogy,* 10(2), 398-416.

Bahumaid, S. (2008). *Tefl materials evaluation: A teacher's perspective*. Poznań.

Byrd, P. (2001). Textbooks: Evaluation for selection and analysis for implementation. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 415-427). Heinle & Heinle.

Cho, Y.H., Caleon, I.S. & Kapur, M. (Eds.). *Authentic problem solving and learning in the 21st century: Perspectives from Singapore and Beyond*. Springer

Collard, P., & Looney, J. (2014). Nurturing creativity in education. *European Journal of Education*, 49(3), 348-364.

Cortazzi, M. & Jin, L. (1999). Cultural mirrors: Materials and methods in the EFL classroom. In E. Hinkel (Ed.), *Culture in second language teaching and learning* (pp. 196 – 219). Cambridge University Press.

Cunningsworth, A. (1995). *Choosing your coursebook*. Heinemann.

Çiftçi, S., Sağlam, A. & Yayla, A. (2021). 21. Yüzyıl becerileri bağlamında öğrenci, öğretmen ve eğitim ortamları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (24), 718-734.

Daoud, A., & Celce-Murcia, M. (1979). Selecting and evaluating a textbook. In M. Celce-Murcia, and L. Mcintosh (Eds.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 302-307). Newbury House.

Dede, C. (2010). Comparing frameworks for 21st century skills. In J. Bellanca & R. Brandt (Eds.), *21st century skills* (pp. 51–76). Solution Tree Press.

Demir, Y., & Ertaş, A. (2014). A suggested eclectic checklist for ELT coursebook. *Reading*, 14(2), 243-252.

DiCerbo, K. (2014). Assessment and teaching of 21st century skills. *Assessment in Education: Principles, Policy and Practice*, *21*(4), 502-505.

Dos Santos, L. M. (2019). Textbook evaluation of a general English textbook for senior foreign language learners: Application of a textbook evaluation checklist. *Journal of Education and e-Learning research*, 7(1), 22-27.

Dos Santos, L. M. (2020). The application of a textbook evaluation checklist: A research study of English as a foreign language textbook. *Universal Journal of Educational Research*, 8(9), 3864-3872.

Dündar, S.A. & Polat, A. (2021). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi programının 21. yüzyıl becerileri kapsamında incelenmesi. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, (3)1, 66-77.

Ellis, R. (1997). The Empirical evaluation of language teaching materials. *ELT Journal*, 51(1), 36-42.

Flores, E., Xu, X., & Lu, Y. (2020). Human capital 4.0: A workforce competence Typology for industry 4.0. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 31(4), 687–703.

Göçen, A., Eral, S.H. & Bücük, M.H. 2020. Teacher perceptions of a 21st century classroom. *International Journal of Contemporary Educational Research,* 7(1), 85-98.

Ghorbani, M. R. (2011). Quantification and graphic representation of EFL textbook evaluation results. *Theory and Practice in Language Studies*, 1(5), 511-520.

Grant, N. (1987). *Making the most of your textbook*. Longman Inc.

Gyurova, V., & Zeleeva, V. (2017). The knowledge and skills of the 21st century teachers. In R. Valeeva (Ed.), *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences* (pp. 282-291). Russia, Kazan Federal University. Future Academy.

Hamarat, E. (2019). 21. Yüzyıl becerileri odağında Türkiye'nin eğitim politikaları. [Focus on 21st century skills Turkiye's education policy]. SETA Analiz, No. 272.

Hitchcock, D. (2018). Critical thinking. In E. N. Zalta (Ed.), *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford University.

Hirsch, E.D. (1983). Cultural literacy. *The American Scholar*, 52(2), 159-169.

Huang, S. E. (2011). *Ideal and reality of textbook selection: An interview-and questionnaire-based investigation in the Taiwanese tertiary context* (Doctoral Dissertation). University of Warwick.

Hung, D., Lim, K. Y., & Lee, S. S. (Eds.). (2013). *Adaptivity as a transformative disposition: For learning in the 21st century*. Springer Science & Business Media.

Hutchinson, T. & Waters, A. (1987). *English for specific purposes: A learning-centered approach*. Cambridge University Press.

Işık, A. (2018). ELT materials evaluation: A system and criteria. *Theory and Practice in Language Studies*, *8*(7), 797-812.

Jahangard, A. (2007). Evaluation of the EFL materials taught at Iranian high schools. *The Asian EFL Journal*, 9(2), 31-49.

Jusuf, H. (2018). The models of checklist method in evaluating ELT textbooks. *Al-Lisan: Jurnal Bahasa (e-Journal)*, 3(2), 17-35.

Kabir, M. M. N. (2017). Developing a checklist for evaluating coursebooks: A case in Retrospection. *BELTA Journal*, 1(1), 175-199.

Kapıkıran, Ş. & Susar Kırmızı, F. (2019). Öğretmen adaylarının merak ve keşfetme algıları ile okuma alışkanlığına yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 5(2), 251-265.

Kashoob, M. (2018). *Evaluating ELT materials with specific reference to colleges of applied sciences general foundation programme in Oman: Towards a viable checklist* (Doctoral Dissertation). University of York.

Kitao, K., & Kitao, S. K. (1997). Selecting and developing teaching/learning materials. *The Internet TESL Journal*, 4(4), 20-45.

Lawrence, W. P. W. (2011). *Textbook evaluation: A framework for evaluating the fitness of the Hong Kong new secondary school (NSS) Curriculum*. Hong Kong.

Lei, W., & Soontornwipast, K. (2020). Developing an evaluation checklist for English majors' textbooks in China: focus on intercultural communicative competence. *Arab World English Journal (AWEJ),* 11(3), 92-116.

Littlejohn, A. (1998). The analysis of language teaching materials: Inside the trojan horse. In B. Tomlinson (Ed.), *Materials development in language teaching* (pp. 179-211). Cambridge University Press.

Litz, D. R. (2005). Textbook evaluation and ELT management: A South Korean case study. *Asian EFL Journal*, 48(1), 1-53.

Lopez-Medina, B. (2016). Developing a CLIL textbook evaluation checklist. *Latin American Journal of Content & Language Integrated Learning*, 9(1), 159-173.

Mahfoodh, M. I. H. A., & Bhanegaonkar, S. G. (2013). New approach for evaluating EFLM (An eclectic developed checklist). *International Journal of Scientific and Research Publications*, 3(10), 1-8.

McDonough, J. & Shaw, C. (1993). *Materials and methods in ELT.* Blackwell.

Miekley, J. (2005). ESL textbook evaluation checklist. *The Reading Matrix*, 5(2), 2-9.

Mukundan, J. & Ahour, T. (2010). A review of textbook evaluation checklists across four decades (1970–2008). In B. Tomlinson and H. Masuhara (Eds), *Research in materials development for language learning: Evidence for best practice* (pp. 336-352). Continuum.

Mukundan, J., Hajimohammadi, R. & Nimehchisalem, V. (2011). Developing an English language textbook evaluation checklist. *Contemporary Issues in Education Research (CIER)*, 4(6), 21-28.

Mukundan, J. & Nimehchisalem, V. (2012). Evaluative criteria of an English language textbook evaluation checklist. *Journal of Language Teaching & Research*, 3(6), 1128-1134.

Nimehchisalem, V. & Mukundan, J. (2013). Usefulness of the English language teaching textbook evaluation checklist. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 21(2), 797-816.

Nimehchisalem, V. & Mukundan, J. (2015). Refinement of the English language teaching textbook evaluation checklist. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 23(4), 761-780.

Rahimpour, M. & Hashemi, R. (2011). Textbook selection and evaluation in EFL context. *World Journal of Education*, 1(2), 62-68.

Razmjoo, S. A. (2010). Developing a textbook evaluation scheme for the expanding circle. *Iranian Journal of Applied Language Studies,* 2(1), 121-136.

Schroeder, S. & Curcio, R. (2022). Critiquing, curating, and adapting: Cultivating 21st century critical curriculum, literacy with teacher candidates. *Journal of Teacher Education*. 73(2), 129-144.

Sever, S. (2011). Okuma kültürü edindirme sürecinde temel sorunlar ve çözüm önerileri. In G.L. Uzun and Ü. Bozkurt (Eds.). *Theoretical and applied research on Turkish language teaching* (pp. 113-128). Verlag Die Blaue Eule.

Shatery, H. & Azargoon, M. (2012). Designing and developing a native checklist to evaluate general English course books in Iran and comparing it with other existing checklists in the world. In The First Conference on Language Learning and Teaching: An Interdisciplinary Approach (pp. 1-12). October 2012.

Sheldon, L. E. (1988). Evaluating ELT textbooks and materials. *ELT Journal*, 42(4), 237–246.

Sinaga, S. J., Najamuddin, N., Dewi, D. A., Widodo, U., Siahaan, K. W. A., Misbah, M., ... & Mobo, F. D. (2023). Implementation of PBL model on strengthening students' numerical literacy and digital literacy skills. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 7(1), 575-586.

Souri, A., Kafipour, R. and Soury, M. (2011). EFL textbook evaluation and graphic representation. *European Journal of Social Sciences*, 26(3), 481-493.

Stufflebeam, D. L. (2002). *Institutionalizing evaluation checklist*. The Evaluation Center: Western Michigan University.

Sucháňová, Z., & Vlčková, M. (2020). Criteria for selecting an English language coursebook: A meta-analytic review of evaluative checklists. In L. Gomez Chova, A. Lopez Martinez and İ. Candel Torres (Eds.). 13th Annual International Conference of Education, Research and Innovation (pp. 3373-3382). Online Conference: 9-10 November, 2020.

Şahin, S. (2020). Developing a checklist for English language teaching course book analysis. *International Journal of Education and Research*, 8(1), 107-120.

Tanner, R., & Green, C. (1998). *Tasks for teacher education*. Longman.

Tok, H. (2010). TEFL textbook evaluation: From teachers' perspectives. *Educational Research and Reviews*, 5(9), 508.

Tomlinson, B., Dat, B., Masuhara, H. & Rubdy, R. (2001). ELT courses for adults. *ELT Journal*, 55(1), 80-101.

Tomlinson, B. (Ed.). (2003). *Developing materials for language teaching*. Continuum.

Tomlinson, B. (Ed.). (2011). *Materials development in language teaching.* Cambridge University Press.

Tsiplakides, I. (2011). Selecting an English coursebook: Theory and practice. *Theory and Practice in Language Studies*, 1(7), 758-764.

Tucker, C. A. (1978). Evaluating beginning textbooks. In H. S. Madsen and J. D. Bowen (Eds.), *Adaptation in language teaching* (pp. 219-237). Newbury.

Uyar, A. & Çiçek, B. (2021). Farklı branşlardaki öğretmenlerin 21. yüzyıl becerileri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (9), 1-11.

Williams, D. (1983). Developing criteria for textbook evaluation. *ELT Journal*, 37 (3), 251-255.

WEF (2015). World economic forum, new vision for education: Unlocking the potential of technology, [World Economic Forum Report, 2015].

Wuttisrisiriporn, N. & Usaha, S. (2019). The development of a localized ELT textbook evaluation checklist: A case study from Thailand. *Thaitesol Journal*, 32(2), 46-64.

Yalçın, S. (2018). 21. yüzyıl becerileri ve bu becerilerin ölçülmesinde kullanılan araçlar ve yaklaşımlar. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 51(1), 183-201.

Yazdanmehr, E. & Shoghi, S. (2014). Design and application of a 'textbook visual effects' evaluation checklist. *Theory & Practice in Language Studies*, 4(3), 473-480.

Zabawa, J. (2001). Criteria for FCE textbook evaluation: An attempt at questionnaire formulation. *Studia Anglica Resoviensia*, 42, 161-169.

Zain, I. M., Muniandy, B. & Hashim, W. (2016). The integration of 21st-century learning framework in the ASIE instructional design model. *Psychol. Res*, 6(7), 415-425.

REFERENCES

Apriatni, S., Syamsuri, S., Nindiasari, H., & Sukirwan, S. (2022). The influence of ethnomathematics based learning on mathematics problem-solving ability: A meta-analysis. *Jurnal Pendidikan Matematika (Jupitek), 5*(1), 23–33. https://doi.org/10.30598/jupitekvol5iss1pp23-33

Barron, B. J. S., Schwartz, D. L., Vye, N. J., Moore, A., Petrosino, A., Zech, L., & Bransford, J. D. (1998). Doing with understanding: Lessons from research on problem- and project-based learning. *Journal of the Learning Sciences, 7*(3–4), 271–311. https://doi.org/10.1080/10508406.1998.9672056

Barrows, H. S. (1985). How to design a problem-based curriculum for the preclinical years. Springer.

Blumenfeld, P. C., Soloway, E., Marx, R. W., Krajcik, J. S., Guzdial, M., & Palincsar, A. (1991). Motivating project-based learning: Sustaining the doing, supporting the learning. *Educational Psychologist, 26*(3–4), 369–398. https://doi.org/10.1080/00461520.1991.9653139

Boaler, J. (2016). Mathematical mindsets: Unleashing students' potential through creative math, inspiring messages, and innovative teaching. John Wiley & Sons.

Capps, D. K., & Crawford, B. A. (2013). Inquiry-based instruction and teaching about nature of science: Are they happening? *Journal of Science Teacher Education, 24*(3), 497–526. https://doi.org/10.1007/s10972-012-9314-z

Cohen, E. G., Lotan, R. A., Scarloss, B. A., & Arellano, A. R. (1999). Complex instruction: Equity in cooperative learning classrooms. *Theory into Practice, 38*(2), 80–86. https://doi.org/10.1080/00405849909543836

Collins, A., Brown, J. S., & Newman, S. E. (1987). Cognitive apprenticeship: Teaching the crafts of reading, writing, and mathematics. Knowing, learning, and instruction: Essays in honor of Robert Glaser (pp. 453–494).

Dweck, C. S. (2006). Mindset: The new psychology of success. Random House.

Garrison, D. R., Anderson, T., & Archer, W. (1999). Critical inquiry in a text-based environment: Computer conferencing in higher education. *The Internet and Higher Education, 2*(2–3), 87–105. https://doi.org/10.1016/S1096-7516(00)00016-6

Gay, G. (2010). Culturally responsive teaching: *Theory, research, and practice* (2nd ed.). Teacher's College Press.

Hidayatulloh, F., Nasrulloh, M. F., & Habibah, F. (2022). Development of realistic mathematics learning materials in terms of mathematical literacy skills. APPLICATION: Applied Science in Learning Research, 2(1), 9–13. https://doi.org/10.32764/application.v2i1.1870

Hiebert, J., Carpenter, T. P., Fennema, E., Fuson, K. C., Wearne, D., Murray, H., . . . & Human, P. (1997). *Making sense: Teaching and learning mathematics with understanding*. Heinemann.

Hmelo-Silver, C. E. (2004). Problem-based learning: What and how do students learn? *Educational Psychology Review*, 16(3), 235–266. https://doi.org/10.1023/B:EDPR.0000034022.16470.f3

Jonassen, D. H. (2011). *Learning to solve problems: A handbook for designing problem-solving learning environments.* Routledge.

Jones, B. D., Rasmussen, C. M., & Moffitt, M. C. (2009). Real-world problem solving with second- and third-grade students: A case study of implementation. *Gifted Child Quarterly, 53*(4), 255–268.

Kolodner, J. L. (2014). Case-based reasoning. Synthesis Lectures on Artificial Intelligence and Machine Learning, 8(3), 1–150.

Huong Lan, N. T. (2020). Metacognitive skills with mathematical problem – Solving of secondary school students in vietnam – A case study. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7461–7478. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082530

Lathifah, N. D., ., R., & ., R. (2021). Zoom Cloud Meeting-Based Learning Model Needs Analysis to Improve Mathematical Communication Ability of Elementary School Students. *International Journal of Research and Review, 8*(11), 155–162. https://doi.org/10.52403/ijrr.20211121

Lave, J., & Wenger, E. (1991). *Situated learning: Legitimate peripheral participation*. Cambridge University Press.

Liu, N. F., & Carless, D. (2006). Peer feedback: The learning element of peer assessment. *Teaching in Higher Education, 11*(3), 279–290. https://doi.org/10.1080/13562510600680582

Mahendra, R., Slamet, I., & Budiyono, B. (2017). Problem posing with realistic mathematics education approach in geometry learning. *Journal of Physics: Conference Series, 895*, 012046. https://doi.org/10.1088/1742-6596/895/1/012046

Mergendoller, J. R., Maxwell, N. L., & Bellisimo, Y. (2006). The effectiveness of problem-based instruction: A comparative study of instructional methods and student characteristics. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning, 1*(2), 49–69. https://doi.org/10.7771/1541-5015.1026

Mertler, C. A. (2013). *Designing scoring rubrics for your classroom*. Pearson.

Mioduser, D., Nachmias, R., Lahav, O., & Oren, A. (2000). Web-based learning environments as cognitive tools for assessment. *Educational Media International, 37*(3), 143–150.

Nasir, N. S. (2002). Identity, goals, and learning: Mathematics in cultural practice. *Mathematical Thinking and Learning*, 4(2–3), 213–247. https://doi.org/10.1207/S15327833MTL04023_6

Neville, A. J. (2009). Problem-based learning and medical education forty years on. A review of its effects on knowledge and clinical performance. *Medical Principles and Practice, 18*(1), 1–9. https://doi.org/10.1159/000163038

Palak, D., & Walls, R. T. (2009). Teachers' beliefs and technology practices: A mixed-methods approach. *Journal of Research on Technology in Education, 41*(4), 417–441. https://doi.org/10.1080/15391523.2009.10782537

Prastiti, T. D., Dafik, D., & Azkarahman, A. R. (2020). The application of problem-based learning in mathematics education on several Southeast Asia high schools. *Pancaran Pendidikan, 9*(4). https://doi.org/10.25037/pancaran.v9i4.327

Prince, M. (2004). Does active learning work? A review of the research. *Journal of Engineering Education, 93*(3), 223–231. https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2004.tb00809.x

Putra, J. D., Suryadi, D., & Juandi, D. (2022). Integration of principles of education for sustainable development in mathematics learning to improve student's mathematical problem-solving ability. *IndoMath, 5*(1), 34. https://doi.org/10.30738/indomath.v5i1.20

Rabbani, S., & Muftianti, A. (2020). Implementation of teaching materials using a realistic mathematics education approach in primary student mathematics communication. *PrimaryEdu – Journal of Primary Education, 4*(2), 230. https://doi.org/10.22460/pej.v4i2.1942

Ramadhani, S., Saragih, S., & Fauzi, A. (2019). Development of learning devices through problem-based learning models to improve communication and self-efficacy skills of students at integrated Islamic Middle School Nurul' Azizi Medan. https://doi.org/10.2991/aisteel-19.2019.123

Ramirez, G., Chang, H., Maloney, E. A., Levine, S. C., & Beilock, S. L. (2016). On the relationship between math anxiety and math achievement in early elementary school: The role of problem solving strategies. *Journal of Experimental Child Psychology, 141*, 83–100. https://doi.org/10.1016/j.jecp.2015.07.014

Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal design for learning*. ASCD.

Rusdi, Made Arnawa, I., Fauzan, A., & ., L. (2023). The validity of mathematics learning model based on realistic mathematics education and literacy in SMP. *Kne Social Sciences*. https://doi.org/10.18502/kss.v8i4.12925

Santoso, S., Ulya, H., & Rahayu, R. (2019). Application of problem-based learning assisted by QR code to improve mathematical problem-solving ability of elementary teacher education students. *Indonesian Journal of Mathematics Education, 2*(1), 1. https://doi.org/10.31002/ijome.v2i1.1221

Savery, J., & Duffy, T. M. (1996). Problem-based learning: An instructional model and its constructivist framework. In B. G. Wilson (Ed.). *Designing constructivist learning environments*. Educational Technology Publications.

Setiawan, A. H., Suparman, S., Suhendar, A., Machmud, T., Abbas, S., & Pamuti, P. (2020). Analysis and design of modules to generate students' mathematical communication skills through problem-based learning models. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7572–7582. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082543

Setiawan, A. H., Suparman, S., Suhendar, A., Machmud, T., Abbas, S., & Pamuti, P. (2020). Analysis and design of modules to generate students' mathematical communication skills through problem based learning models. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7572–7582. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082543

Frine Tamba, E., Syafari, S., Siagian, P., & Laurence Sihotang, M. (2019). Development of realistic mathematics education-based learning devices to improve mathematical problem-solving skills of SMP Negeri 1 Medan students. *American Journal of Educational Research, 7*(1), 1–5. https://doi.org/10.12691/education-7-1-1

Torrance, H., Martínez-Molina, A., Garvey, J., & Ellis, J. (1994). The application of problem-based learning in engineering. *Innovations in Education and Training International 31*, (4), 293-304).

Ulandari, L., Amry, Z., & Saragih, S. (2019). Development of learning materials based on realistic mathematics education approach to improve students' mathematical problem-solving ability and self-efficacy. *International Electronic Journal of Mathematics Education, 14*(2). https://doi.org/10.29333/iejme/5721

Ulandari, L., Amry, Z., & Saragih, S. (2019). Development of learning materials based on a realistic mathematics education approach to improve students' mathematical problem-solving ability and self-efficacy. International *Electronic Journal of Mathematics Education, 14*(2). https://doi.org/10.29333/iejme/5721

Sari Umar, U. P., & Zakaria, Z. (2022). The effectiveness of the realistic math education (rme) learning method based on manipulative media in improving the problem-solving abilities of elementary school students. Ekspose: *Jurnal Penelitian Hukum Dan Pendidikan, 21*(1), 1369–1376. https://doi.org/10.30863/ekspose.v21i1.3405

Van den Bossche, P., Segers, M., & Gijselaers, W. H. (2011). Improving the effectiveness of peer feedback for learning. *Learning and Instruction*, 21(4), 664–675.

Vernon, D. T., & Blake, R. L. (1993). Does problem-based learning work? A meta-analysis of evaluative research. *Academic Medicine, 68*(7), 550–563. https://doi.org/10.1097/00001888-199307000-00015

Zwiep, S. G., & Straus, M. P. (2014). The use of code-switching in bilingual, dual medium PBL mathematics classes. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 17*(2), 217–234.

REFERENCES

Adelman, H., & Taylor, L. (2015). Immigrant children and youth in the USA: Facilitating equity of opportunity at school. *Education Sciences*, *5*(4), 323–344. https://doi.org/10.3390/educsci5040323

Aleven, V. and Koedinger, K. (2000). Limitations of student control: do students know when they need help? 292-303. https://doi.org/10.1007/3-540-45108-0_33

Aminah, M., Kusumah, Y., Suryadi, D., & Sumarmo, U. (2018). The effect of metacognitive teaching and mathematical prior knowledge on mathematical logical thinking ability and self-regulated learning. *International Journal of Instruction, 11*(3), 45-62. https://doi.org/10.12973/iji.2018.1134a

Artlet, C., Baumert, J., Julius-McElvany, N., & Peschar, J. (2003). Learners for life. Student approaches to learning—results *from Pisa*, *2000*.

Artzt, A. F., & Armour-Thomas, E. (1992). Development of a cognitive-metacognitive framework for protocol analysis of mathematical problem-solving in small groups. *Cognition and Instruction*, *2*(9), 137–175.

Ashcraft, M. H. (2002). Math anxiety: Personal, educational, and cognitive consequences. *Current Directions in Psychological Science*, *11*(5), 181–185. https://doi.org/10.1111/1467-8721.00196

Ateh, C. M., & Ryan, L. B. (2023). Preparing teacher candidates to be culturally responsive in classroom management. *Social Sciences and Humanities Open*, *7*(1), 100455. https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2023.100455

Bakar, M. and Ismail, N. (2020). Exploring metacognitive regulation and students' interaction in mathematics learning: an analysis of needs to enhance students' mastery. *Humanities & Social Sciences Reviews, 8*(2), 67-74. https://doi.org/10.18510/hssr.2020.82e07

Belenkova, Y. (2021). Metacognitive skills and reflection as essential components of self-education. *Mier Journal of Educational Studies Trends & Practices*, 30–46.

Black, P., & Wiliam, D. (2010). Inside the Black box: Raising standards through classroom assessment. *Phi Delta Kappan*, *92*(1), 81–90. https://doi.org/10.1177/003172171009200119

Boaler, J. (2002). Learning from teaching: Exploring the relationship between reform curriculum and equity. *Journal for Research in Mathematics Education*, *33*(4), 239. https://doi.org/10.2307/749740

Boer, H., Donker, A., Kostons, D., & Werf, G. (2018). Long-term effects of metacognitive strategy instruction on student academic performance: a meta-analysis. *Educational Research Review, 24*, 98-115. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2018.03.002

Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (Eds.). (2000). *How people learn: Brain, mind, experience, and school*. National Academies Press.

Carr, M. and Jessup, D. (1997). Gender differences in first-grade mathematics strategy use: social and metacognitive influences. *Journal of Educational Psychology, 89*(2), 318-328. https://doi.org/10.1037/0022-0663.89.2.318

Carr, M., Alexander, J., & Folds-Bennett, T. (1994). Metacognition and mathematics strategy use. *Applied Cognitive Psychology*, *8*(6), 583–595. https://doi.org/10.1002/acp.2350080605

Charles-Ogan, G. and Wonu, N. (2019). Advancing student solid geometry achievement through constructivist-based instructional models. *Asian Research Journal of Mathematics, 1*-16. https://doi.org/10.9734/arjom/2019/v15i430162

Chu, Y., Palmer, S., & Persky, A. M. (2018). Assessing metacognition in the classroom: Student help-seeking behavior. *Currents in Pharmacy Teaching and Learning*, *10*(11), 1478–1487. https://doi.org/10.1016/j.cptl.2018.08.011

D'Mello, S., & Graesser, A. (2012). Dynamics of affective states during complex learning. *Learning and Instruction*, *22*(2), 145–157. https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2011.10.001

Darmawan, N., Tiatri, S., & Mularsih, H. (2019). Self-efficacy siswa sd yang menghadapi soal cerita matematika: dampak pengajaran strategi metakognitif idea. *Jurnal Muara Ilmu Sosial Humaniora Dan Seni, 3*(2), 549. https://doi.org/10.24912/jmishumsen.v3i2.3487.2019

Ewens, S., Vrij, A., Leal, S., Mann, S., Jo, E., Shaboltas, A. V., Ivanova, M., Granskaya, J., & Houston, K. A. (2016). Using the model statement to elicit information and cues to deceit from native speakers, non-native speakers and those talking through an interpreter. *Applied Cognitive Psychology*, *30*(6), 854–862. https://doi.org/10.1002/acp.3270

Fatmawati, A., Ralmugiz, U., & Syarief, N. H. (2022). Mathematical reasoning of prospective mathematics teachers in solving numeracy problems. *INOMATIKA*, *4*(2), 155–170. https://doi.org/10.35438/inomatika.v4i2.343

Ferraris, K. P., Matsumura, H., Wardhana, D. P. W., Vesagas, T., Seng, K., Mohd Ali, M. R., Ishikawa, E., Matsumura, A., Rosyidi, R. M., Mahadewa, T., & Kuo, M. F. (2020). The state of neurosurgical training and education in East Asia: Analysis and strategy development for this frontier of the world. *Neurosurgical Focus*, *48*(3), E7. https://doi.org/10.3171/2019.12.FOCUS19814

Firmansyah, F. F., Sa'dijah, C., Subanji, S., & Qohar, A. (2022). Characterizations of students' metacognition in solving geometry problems through positioning group work. *TEM Journal*, *11*(3), 1391–1398. https://doi.org/10.18421/TEM113-50

Flavell, J. H. (1979). Metacognition and cognitive monitoring: A new area of cognitive–developmental inquiry. *American Psychologist*, *34*(10), 906–911. https://doi.org/10.1037/0003-066X.34.10.906

Garofalo, J., & Lester, F. K. (1985). Metacognition, cognitive monitoring, and mathematical performance. *Journal for Research in Mathematics Education*, *3*(16), 163–176. https://doi.org/10.2307/748391

Gelesko, S., Long, L., Faulk, J., Phillips, C., Dicus, C., & White, R. P. (2011). Cryotherapy and topical minocycline as adjunctive measures to control pain after third molar surgery: An exploratory study. *Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*, *69*(11), e324–e332. https://doi.org/10.1016/j.joms.2011.03.059

Hanson, J. H., & Williams, J. M. (2008). Using writing assignments to improve self-assessment and communication skills in an engineering statics course. *Journal of Engineering Education*, *97*(4), 515–529. https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2008.tb00997.x

Hidayat, R., Zulnaidi, H., & Syed Zamri, S. N. A. (2018). Roles of metacognition and achievement goals in mathematical modeling competency: A structural equation modeling analysis. *PLOS ONE*, 13(11), e0206211. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0206211

Hurme, T., Palonen, T., & Järvelä, S. (2006). Metacognition in joint discussions: an analysis of the patterns of interaction and the metacognitive content of the networked discussions in mathematics. *Metacognition and Learning, 1*(2), 181-200. https://doi.org/10.1007/s11409-006-9792-5

Isaacson, R., & Fujita, F. (2006). Metacognitive knowledge monitoring and self-regulated learning. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 39–55.

Kester, K., Abura, M., Sohn, C., & Rho, E. (2022). Higher education peacebuilding in conflict-affected societies: Beyond the good/bad binary. *International Journal of Comparative Education and Development*, 24(3/4), 160–176. https://doi.org/10.1108/IJCED-04-2022-0027

Khine, M. S. (Ed.). (2011). *Perspectives on scientific argumentation: Theory, practice and research*. Springer Science+Business Media.

Kistner, S., Rakoczy, K., Otto, B., Dignath-van Ewijk, C., Büttner, G., & Klieme, E. (2010). Promotion of self-regulated learning in classrooms: Investigating frequency, quality, and consequences for student performance. *Metacognition and Learning*, *5*(2), 157–171. https://doi.org/10.1007/s11409-010-9055-3

Kizilcec, R. F., Bailenson, J. N., & Gomez, C. J. (2015). The instructor's face in video instruction: Evidence from two large-scale field studies. *Journal of Educational Psychology*, *107*(3),

724–739. https://doi.org/10.1037/edu0000013

Kramarski, B. and Mevarech, Z. (2003). Enhancing mathematical reasoning in the classroom: the effects of cooperative learning and metacognitive training. *American Educational Research Journal, 40*(1), 281-310. https://doi.org/10.3102/00028312040001281

Kramarski, B., & Revach, T. (2009). The challenge of self-regulated learning in mathematics teachers' professional training. *Educational Studies in Mathematics*, *72*(3), 379–399. https://doi.org/10.1007/s10649-009-9204-2

Kuzle, A. (2015). Nature of metacognition in a dynamic geometry environment. *Lumat International Journal on Math Science and Technology Education, 3*(5), 627-646. https://doi.org/10.31129/lumat.v3i5.1010

Lan, N. (2020). Metacognitive skills with mathematical problem - solving of secondary school students in vietnam - a case study. *Universal Journal of Educational Research, 8*(12A), 7461-7478. https://doi.org/10.13189/ujer.2020.082530

Lestariningsih, L., Amin, S. M., Lukito, A., & Lutfianto, M. (2018). Exploring mathematization underpinnings of prospective mathematics teachers in solving mathematics problems. *Beta: Jurnal Tadris Matematika*, *11*(2), 167–176. https://doi.org/10.20414/betajtm.v11i2.214

Li, J. (2005). Mind or virtue: Western and Chinese beliefs about learning. *Current Directions in Psychological Science*, *14*(4), 190–194. https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00362.x

Ling, L., & Krishnasamy, S. (2023). Information technology capability (Itc) framework to improve learning experience and academic achievement of mathematics in Malaysia. *Electronic Journal of e-Learning*, *1*(21), 36–51.

Mishra, P., & Koehler, M. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, *6*(108), 1017–1054. https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x

Muntazhimah, M., Turmudi, T., & Prabawanto, S. (2020). How to apply metacognitive strategies in collaborative learning setting? https://doi.org/10.4108/eai.12-10-2019.2296285

Mutaqin, A., Syaifuddin, M., & Cholily, Y. (2021). Ethnomathematics based geometry module development with a scientific approach to improve students' metacognition ability. *Indomath Indonesia Mathematics Education, 4*(1), 11. https://doi.org/10.30738/indomath.v4i1.8867

National Research Council, & Mathematics Learning Study Committee. (2001). *Adding it up: Helping children learn mathematics*. National Academies Press.

National Science Foundation. (2010). *Preparing the next generation of stem innovators: Identifying and developing our nation's human capital*. National Science Foundation.

Naufal, M., Abdullah, A., Osman, S., Abu, M., Ihsan, H., & Rondiyah, R. (2021). Reviewing the van hiele model and the application of metacognition on geometric thinking. *International Journal of Evaluation and Research in Education (Ijere), 10*(2), 597. https://doi.org/10.11591/ijere.v10i2.21185

Nieuwoudt, S. (2015). Developing a model for problem-solving in a Grade 4 mathematics classroom. *Pythagoras*, *36*(2), 1–7. https://doi.org/10.4102/pythagoras.v36i2.275

Nisa Rambe, K., & Sinaga Asmin, B. (2019). Analysis of metacognitive skills in solving mathematical problems reviewed from students' learning style. *American Journal of Educational Research*, *7*(11), 780–793. https://doi.org/10.12691/education-7-11-5

Nurhayati, I., Ratnaningsih, N., & Nimah, K. (2022). Analysis of vocational high school student metacognitive capabilities on geometry topics during the Covid-19 Pandemic. *Jurnal Pijar Mipa*, *17*(3), 285–291. https://doi.org/10.29303/jpm.v17i3.2499

Omar, D., Shahrill, M., & Sajali, M. (2018). The use of peer assessment to improve students' learning of geometry. *European Journal of Social Sciences Education and Research, 5*(2), 187-206. https://doi.org/10.2478/ejser-2018-0047

Pajares, F., & Miller, M. D. (1994). Role of self-efficacy and self-concept beliefs in mathematical problem solving: A path analysis. *Journal of Educational Psychology*, *86*(2), 193–203. https://doi.org/10.1037/0022-0663.86.2.193

Perry, J., Lundie, D., & Golder, G. (2018). Metacognition in schools: what does the literature suggest about the effectiveness of teaching metacognition in schools? *Educational Review, 71*(4), 483-500. https://doi.org/10.1080/00131911.2018.1441127

Phung, T. Q., Rasoulinezhad, E., & Luong Thi Thu, H. (2023). How are FDI and green recovery related in Southeast Asian economies? *Economic Change and Restructuring*, 56(6), 3735–3755. https://doi.org/10.1007/s10644-022-09398-0

Pianta, R. C., & Hamre, B. K. (2009). Conceptualization, measurement, and improvement of classroom processes: Standardized observation leverage capacity. *Educational Researcher*, *38*(2), 109–119. https://doi.org/10.3102/0013189X09332374

Pintrich, P. R. (2002). The role of metacognitive knowledge in learning, teaching, and assessing. *Theory into Practice*, *41*(4), 219–225. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4104_3

Pokay, P. and Blumenfeld, P. (1990). Predicting achievement early and late in the semester: the role of motivation and use of learning strategies. *Journal of Educational Psychology, 82*(1), 41-50. https://doi.org/10.1037/0022-0663.82.1.41

Pólya, G., & Szegö, G. (1945). Inequalities for the capacity of a condenser. *American Journal of Mathematics*, *67*(1), 1-32.

Prabawanto, S. (2018). The enhancement of students' mathematical self-efficacy through teaching with metacognitive scaffolding approach. *Journal of Physics Conference Series, 1013*, 012135. https://doi.org/10.1088/1742-6596/1013/1/012135

Prabawanto, S. (2023). Improving prospective mathematics teachers' reversible thinking ability through a metacognitive-approach teaching. *Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education, 19*(6), em2275. https://doi.org/10.29333/ejmste/13201

Radmehr, F. and Drake, M. (2020). Exploring students' metacognitive knowledge: the case of integral calculus. *Education Sciences, 10*(3), 55. https://doi.org/10.3390/educsci10030055

Salam, M., Misu, L., Rahim, U., Hindaryatiningsih, N., & Ghani, A. R. A. (2020). Strategies of metacognition based on behavioural learning to improve metacognition awareness and mathematics ability of students. *International Journal of Instruction*, *13*(2), 61–72. https://doi.org/10.29333/iji.2020.1325a

Santos-Trigo, M. (2014). Problem solving in mathematics education. In S. Lerman (Ed.), *Encyclopedia of mathematics education* (pp. 496–501). Nueva York.

Sari, M., Fauzi, M., & Ahyaningsih, F. (2019). Development of teaching materials based on a metacognition approach to improve the understanding ability of mathematical concepts of students of budi mulia medan. *American Journal of Educational Research, 7*(1), 24-32. https://doi.org/10.12691/education-7-1-5

Schneider, W. and Artelt, C. (2010). Metacognition and mathematics education. *ZDM, 42*(2), 149-161. https://doi.org/10.1007/s11858-010-0240-2

Schoenfeld, A. (2016). Learning to think mathematically: problem solving, metacognition, and sense making in mathematics (reprint). *Journal of Education, 196*(2), 1-38. https://doi.org/10.1177/002205741619600202

Schraw, G., & Dennison, R. S. (1994). Assessing metacognitive awareness. *Contemporary Educational Psychology*, *19*(4), 460–475. https://doi.org/10.1006/ceps.1994.1033

Sclater, N., Peasgood, A., & Mullan, J. (2016). *Learning analytics in higher education. London: Jisc*. Accessed February 8(2017), *176*.

Sheldrick, R. C., & Garfinkel, D. (2017). Is a positive developmental-behavioral screening score sufficient to justify referral? A review of evidence and theory. *Academic Pediatrics*, *17*(5), 464–470. https://doi.org/10.1016/j.acap.2017.01.016

Shulman, L. S. (1986). Those who understand: Knowledge growth in teaching. *Educational Researcher*, *15*(2), 4–14. https://doi.org/10.3102/0013189X015002004

Shute, V. J., & Zapata-Rivera, D. (2007). Adaptive technologies. *ETS Research Report Series*, *2007*(1), i-34. https://doi.org/10.1002/j.2333-8504.2007.tb02047.x

Silver, E. A., & Cai, J. (1996). An analysis of arithmetic problem posing by middle school students. *Journal for Research in Mathematics Education*, *27*(5), 521–539 https://doi.org/10.2307/749846

Styaningrum, F. (2019). Student metacognition in economic mathematical problem solving. *Jurnal Pendidikan Ekonomi Dan Bisnis (Jpeb), 7*(2), 112-119. https://doi.org/10.21009/jpeb.007.2.2

Sutarto, S., Muzaki, A., Hastuti, I., Fujiaturrahman, S., & Untu, Z. (2022). Development of an ethnomathematics-based e-module to improve students' metacognitive ability in 3d geometry topic. *International Journal of Interactive Mobile Technologies (Ijim), 16*(03), 32-46. https://doi.org/10.3991/ijim.v16i03.24949

Van de Pol, J., Volman, M., & Beishuizen, J. (2010). Scaffolding in teacher–student interaction: A decade of research. *Educational Psychology Review*, *22*(3), 271–296. https://doi.org/10.1007/s10648-010-9127-6

Verschaffel, L., Depaepe, F., & Mevarech, Z. (2019). Learning Mathematics in metacognitively oriented ICT-Based learning environments: A systematic review of the literature. *Education Research International*, *2019*, 1–19. https://doi.org/10.1155/2019/3402035

Verschaffel, L., Greer, B., & De Corte, E. (2000). Making sense of word problems. *Lisse*, *224*, 224.

Wang, G., Kang, Y., Jiao, Z., Chen, X., Zhen, Y., Zhang, D., … & Su, M. (2022). Development and application of intelligent assessment system for metacognition in learning mathematics among junior high school students. *Sustainability, 14*(10), 6278. https://doi.org/10.3390/su14106278

Wonu, N. and Paul-Worika, O. (2019). Enhancing metacognitive knowledge of cognition among junior secondary students with mathematics disability in everyday arithmetic. *American Journal of Educational Research, 7*(2), 153-160. https://doi.org/10.12691/education-7-2-6

Wood, T., Cobb, P., & Yackel, E. (1991). Change in teaching mathematics: A case study. *American Educational Research Journal*, *28*(3), 587–616. https://doi.org/10.3102/00028312028003587

Yakubu, A., Bornaa, C. S., Kwakye, D. O., & Atepor, S. (2022). Examining college of education students' metacognitive consciousness in solving problems on geometric theorem. *Creative Education*, *13*(6), 2070–2084. https://doi.org/10.4236/ce.2022.136128

Young, A. and Worrell, F. (2018). Comparing metacognition assessments of mathematics in academically talented students. *Gifted Child Quarterly, 62*(3), 259-275. https://doi.org/10.1177/0016986218755915

Young, A. E., & Worrell, F. C. (2018). Comparing metacognition assessments of mathematics in academically talented students. *Gifted Child Quarterly*, *62*(3), 259–275. https://doi.org/10.1177/0016986218755915

Yurt, E. (2022). The mediating role of metacognitive strategies in the relationship between gender and mathematical reasoning performance. *PERR, 11*(2), 98-120. https://doi.org/10.52963/perr_biruni_v11.n2.07

Yuwono, M. and Wijayanti, S. (2018). The profile of students' metacognition in solving analytic geometry: gender and cognitive style perspective. *Beta Jurnal Tadris Matematika, 11*(2), 177-190. https://doi.org/10.20414/betajtm.v11i2.177

Zimmerman, B. J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice*, *41*(2), 64–70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2

Zimmerman, B. J. (2008). Investigating self-regulation and motivation: Historical background, methodological developments, and future prospects. *American Educational Research Journal*, *45*(1), 166–183. https://doi.org/10.3102/0002831207312909

Zohar, A. (2004). *Higher order thinking in science classrooms: Students' learning and teachers' professional development*, *22*. Springer Science+Business Media.

REFERENCES

Akbulut-Bilici, B. (2020). The effect of progressive muscle relaxation exercises on students' exam anxiety and performance success in flute training. [PhD thesis, Gazi University]. YÖK Thesis Center.

Akın, E. (2023). Developing a gamified self-help practice focused on cognitive behavioral therapy for test anxiety. [PhD thesis, Hacettepe University]. YÖK Thesis Center.

Alamri, A., & Nazir, M. A. (2022). Test anxiety and related factors among health professions students: A Saudi Arabian perspective. *Behavioral Sciences, 12* (4). https://doi.org/10.3390/bs12040098.

Aydın, G. (2017). Assessing a model of cognitive test anxiety: The role of rumination, self-forgiveness, perfectionism cognitions, and cognitive defusion through the indirect effect of psychological flexibility. [PhD thesis, Middle East Technical University]. YÖK Thesis Center.

Barutçu-Yildirim, F. (2015). Self-handicapping among university students: The role of gender, self-esteem, procrastination, test anxiety, and self-compassion. [PhD thesis, Middle East Technical University]. YÖK Thesis Center.

Danthony, S., Mascret, N., & Cury, F. (2019). Test anxiety in physical education: The predictive role of gender, age, and implicit theories of athleticism. *European Physical Education Review, 26*(1), 128-143.

Demir, M. (2020). The effect of music teacher candidates' attitudes towards context playing and self-efficacy perceptions on performance test anxieties. [PhD thesis, Burdur Mehmet Akif Ersoy University]. YÖK Thesis Center.

Demirci, İ., & Erden, S. (2016). The effect of psychological counseling practice with the group based on cognitive behavioral approach on exam anxiety of 8th grade students. *Marmara University Atatürk Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, *43* (43), 67-83.

Doğan, S. (2023). Effectiveness of music therapy in managing state anxiety: An experimental study in a sample of university students. *Istanbul Rumeli University Journal of Health Sciences, 1* (2): 24-32.

Ekin, H., & Şanlı Kula, K. (2022). Examination of Examination and Mathematics Anxiety of Secondary School Students. *Turkish Journal of Educational Sciences, 20* (1), 199-229. https://doi.org/10.37217/tebd.1033776

Gökçe, H. (2015). The effect of recreational activities on self-efficacy, exam anxiety, and leisure satisfaction levels of students preparing for the university entrance exam. [PhD thesis, Ankara University]. YÖK Thesis Center.

Gözütok, E. (2023). The mediating role of emotion regulation and creative problem-solving in the relationship between mindfulness and foreign language learning anxiety. [PhD thesis, Bolu Abant İzzet Baysal University]. YÖK Thesis Center.

Karaburç, G. & Tunç, E.(2017). Investigation of the effect of group guidance program based on the cognitive-behavioral approach to reduce test anxiety. *Erzincan University Faculty of Education Journal*, *19* (1), 199-213.

Koçyiğit, E. G. (2023). Exam anxiety, influencing factors, and coping methods. *Eurasian Journal of Social and Economic Research, 10*(3), 126-140.

Nazir, M. A., Izhar, F., Talal, A., Sohail, Z. B., Majeed, A., & Almas, K. (2021). A quantitative study of test anxiety and its influencing factors among medical and dental students. *Journal of Taibah University Medical Sciences, 16*(2), 253-259. https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2020.12.014

Önkuzu-Gülcü, E. (2022). The effect of ARCS-V motivation strategies on students' academic achievement, anxiety, and motivation levels in English course. [PhD thesis, Tokat Gaziosmanpaşa University]. YÖK Thesis Center.

Sever, G. (2022). The relationship between academic resilience and exam anxiety, problematic internet use, perceived social support, and academic self-efficacy. [PhD thesis, Hasan Kalyoncu University]. YÖK Thesis Center.

Şan, İ. (2014). The effect of "Learning method through exam" on students' academic achievement, attitude, and exam anxiety in teaching the 7th grade mathematics course probability and statistics learning area. [PhD thesis, İnönü University]. YÖK Thesis Center.

Uyar, A., & Canpolat, M. (2023). Determination of high school students' exam anxiety levels and factors affecting exam anxiety. *Ekev Akademi Dergisi* (*94*), 17-36. https://doi.org/10.17753/sosekev.1263750

Ülker, Ü. (2021). The effect of the use of interactive assessment tools in e-learning environments on success anxiety, motivation, success, and learner opinions. [PhD thesis, Gazi University]. YÖK Thesis Center.

Üner, A. (2020). Study efforts, learning strategies and test anxiety when striving for language competence: The role of utility value, self-efficacy, and reasons for learning English. [PhD thesis, İhsan Doğramacı Bilkent University]. YÖK Thesis Center.

Yapan, S. (2021). The effects of acceptance and commitment therapy and cognitive behavioral therapy-based psychoeducational programs on test anxiety. [PhD thesis, Gaziantep University]. YÖK Thesis Center.

REFERENCES

Acar, A. (2006). *The effect of cooperative learning method and achievement of teaching the settlement issues in secondary geography course*, (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Açar, S. (2010). *The effects of expedition in social studies lesson in primary school on the field of trip students? Critical thinking skill and environmental sensitivity.* (Unpublished Master's thesis). Çanakkale Onsekiz Mart University.

Akıncı, K. (2019). *The effect of student success of computer-assisted instruction in secondary school seventh class human and environmental relations unit,* (Unpublished Master's thesis). Fırat University.

Aksoy, G. (2006). *The effect of cooperative learning on students' achievements, identifications and use of laboratory equipments in general chemistry laboratory course*, (Unpublished Master's thesis). Atatürk University.

Aktaş, V. (2017). *The attitudes of the teachers of social studies about the use of virtual museum*, (Unpublished Master's thesis). Marmara University.

Aladağ, E., Akkaya, D. & Şensöz, G. (2014). Evaluation of using virtual museums in social studies lessons according to teacher's view. *Trakya University Journal of Social Science,* 16 (2), 199-217.

Altın, B. N. & Atçı, A. Ş. (2014). In-class and out-of-class educational activities in social studies course (Internet-based applications). In M. Safran (Ed.), *Social Studies Teaching* (pp. 509-543). Pegem Akademi Publishing.

Ayas, A., Coştu, B., Çalık, M., Karataş, F. Ö. & Ünal, S. (2005). Determining preservice science teachers' competences in preparing solutions and in use of laboratory tools. *Hacettepe University Journal of Education,* 28, 65-72.

Aydın, Ş. Z. N. (2018). *Use and evaluation of virtual laboratory applications.* (Unpublished Master's Thesis). İstanbul University.

Bıyıklı, F. (2015). *The effect of cooperative learning method on students' achievements, identifications and using ability of laboratory equipments in general physics laboratory-I course.* (Unpublished Master's Thesis). Kastamonu University.

Bozkurt, E. (2008). *The effect on students? success of a virtual laboratory application prepared in the physics education.* (Unpublished Doctoral Thesis). Selçuk University.

Büyüköztürk, Ş. (2001). *Experimental Patterns.* Pegem A Publishing.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Experimental Designs Pretest-Posttest Control Group Design and Data Analysis*. (4th edition). Pegem A Publishing.

Canlı, K. (2016). *The views of teachers, students and parents about virtual museum application in the 4th grade primary school visual arts course,* (Unpublished Master's thesis). Necmettin Erbakan University.

Cengiz, C. (2017 An action research for enabling pre-service science teachers' active learning in general chemistry laboratory course. *Dicle University Ziya Gökalp Faculty of Education Journal*, 30, 574-587.

Demir, A. (2018). *The effect of virtual lab applications covering the unit of motion and force in the 6th grade on the student achievements*, (Unpublished Master's thesis). Uşak University.

Demir, S. B. & Karademir, Y. (2015). Spatial learning environments in social studies education. In E. Koçoğlu & R. Sever (Ed.), *Spatial learning environments in social studies education* (pp. 211-251). Pegem A Publishing.

Demirboğa, E. (2010). *The effects of virtual museum tours on students cognitive and affective abilities,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Demirel, Ö. (2004). *Planning and evaluation in teaching the art of teaching*. Pegem A Publishing.

Develi, G. (2017). *The investigation of the effect of the technological pedagogical based learning environment on students' achievement and motivation in science,* (Unpublished Master's thesis). Çanakkale Onsekiz Mart University.

Dinger, K. (2021). *Art teacher candidates' analysis of the attitudes towards the use of virtual museum,* (Unpublished Master's thesis). Pamukkale University.

Doğanlı, A. S. (2019). *The effect of virtual museum tripes on the success of 9 th grade students in different high scholl,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Doğru, M., Gençosman, T. & Ataalkın, A. (2011). Examination of natural science laboratory perception levels of students at primary education grade 6 and their attitudes towards laboratory. *The International Journal of Educational Researchers,* 2(1), 17-27.

Duman, Ş. M. (2015). *Determination of misconceptions in instruction of states of matter and heat unit to 8th grade students and effects of virtual laboratory applications on the correction of misconceptions students' achievements attitudes and persistence of the learned content,* (Unpublished Master's thesis). Mersin University.

Eren, A. A. (2019). *The effect of using augmented reality practices in the teaching of elements and compounds on the academic achievements of the students and the permanence of the knowledge,* (Unpublished Master's thesis). Erciyes University.

Ermiş, B. (2010). *The point of views of the 6th class students about the? Three dimensional virtual museum visit? activity in visual arts lesson,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Gılıç, İ.I. (2020). *The effect of virtual museum supported cooperative English learning activities on reading comprehension achievement and virtual museum satisfaction levels of secondary school 7th grade students,* (Unpublished Master's thesis). Mersin University.

Günlü, E. (2019). *The views of science teachers on the applicability of using virtual laboratory in science learning,* (Unpublished Master's thesis). Mersin University.

Kaba, A.U. (2012). *Effectiveness of virtual laboratories as additional material in online science education,* (Unpublished Master's thesis). Anadolu University.

Karakuzu, B. (2021). *The effect of stem-based algodoo activities on the scientific creativity of seventh grade students in the unit of interaction of light with matter,* (Unpublished Master's thesis). Erciyes University.

Kayacan, K. & Selvi, M. (2017). The effect of inquiry based learning enriched with self regulated activities on conceptual understanding and academic self efficacy. *Kastamonu Education Journal, 25*(5), 1771-1786.

Kırksekiz, A. (2021). *The effect of using virtual museum application created with 360-degree videos in social studies course on academic success and attitudes,* (Unpublished Master's thesis). Sakarya University.

Kızılcık, H. Ş., Çağan, S., & Ünlü Yavaş, P. (2019). Ninth grade students' recognition levels of physics laboratory materials. *Elementary Education Online,* 18(1), 190-206.

Linko, M. (2003). The longing for authentic experiences the subjective meaning of visual art for museum audience and amateur artists. In M. Xanthoudaki, L. Tickle & V. Sekules (Ed.). *Researching Visual Arts Education in Museums and Galleries* (pp. 65-76). Springer.

Ministry of National Education [MoNE] (2018). *Science course curriculum*. Ministry of National Education, Chairman of the Board of Education and Discipline.

Mısır, N. & Saka, A.Z. (2012). Implementation of the activity in the subject of the conductor capacitance ıin physics teaching based on the TGA method. *Journal of Research in Education and Teaching, 1*(3), 305-313.

Özer, A. (2016). *Using the contextual model of learning effect of academic achievement, motivation and satisfaction levels of students in virtual museum,* (Unpublished Master's thesis). Ankara University.

Peker, N. (2014). *Use of virtual museum in social studies and social studies teachers' attitudes to use virtual museum of candidate,* (Unpublished Master's thesis). Aksaray University.

Temiz, B. K. & Kanlı, U. (2005). Information on basic physics laboratory tools for first year university students. *National Education Journal,* 33(168), 188-201.

Turan, İ. (2015). Virtual museums and tours in out-of-school social studies teaching. In S. Kaymakçı & A. Şimşek (Ed.), O*ut-of-School Social Studies Teaching.* (pp. 189-203). Pegem Akademi Publications.

Turgut, G. (2015). *Benefit from the virtual museum as an educational tool in social studies lessons,* (Unpublished Master's thesis). Adnan Menderes University.

Ustaoğlu, A. (2012). *The effect of using virtual museum in "travel in history of Turkish" unit of primary education 7th grade social studies course on student's academic success,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

Uyanık, G. (2017). Effect of the prediction-observation-explanation method on academic achievement and retention. *International Social Sciences Education Journal, 3*(1), 1-13.

Ünal, K, İ. (2019). *Investigation of the effects of virtual and real laboratory applications on the academic achievement of 5th grade science course electric unit teaching,* (Unpublished Master's thesis). Necmettin Erbakan University.

Yetişir, H. (2019). *The impact of increased realty applications on mobile devices on students' academic achievement, attitude and retention,* (Unpublished Master's thesis). Ömer Halisdemir University.

Zabun, Y. (2020). *Study of the prospective history teachers' attitude towards virtual museum use,* (Unpublished Master's thesis). Gazi University.

EĞİTİMSEL VE MESLEKİ ÇATIŞMALARIN ÖNLENMESİ İÇİN

SAĞLIKTA SOSYAL EŞİTSİZLİKLERİN ÖNLENMESİ İÇİN

İNSAN HAKLARI İHLALLERİNİN ÖNLENMESİ İÇİN

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM ÇATIŞMALARININ ÖNLENMESİ İÇİN

ÇEVRE SORUNLARI VE NEDENLERİNİN ÖNLENMESİ İÇİN

HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ

DOÇ. DR. ENGİN ÇELEBİ

EĞİTİM yayınevi

HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ

Doç. Dr. Engin Çelebi

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6613-76-8
1. Baskı, Şubat 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

HALKLA İLİŞKİLERİN ÖNEMİ
Doç. Dr. Engin Çelebi
VI+94 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6613-76-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

KAYNAKÇA

Acevedo, P., Mora-Urda, A.I. & Montero, P. (2019). Social inequalities in health: duration of unemployment unevenly effects on the health of men and women. *The European Journal of Public Health*, Vol. 30, No. 2, 305–310.

Aldoory, L. (2005). Preface: Identity, difference, and power in public relations. *Journal of Public Relations Research*, 17, 89–90. https://doi.org/10.1207/s1532754xjprr1702_2

Bamberg, S., Rees, J. H., & Schulte, M. (2018). Environmental protection through societal change: What psychology knows about collective climate action—and what it needs to find out. (185–213). In S. Clayton, & C. Manning (Eds*.). Psychology and climate change, Human Perceptions, Impacts, and Responses*, Academic Press.

Berry, J. W. (1997). Immigration, acculturation, and adaptation. Applied Psychology, *An International Review,* 46 (1), 5–34. doi:10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x

Berry, J. W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*, *29*, 697–712. https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2005.07.013

Biggs, B., King, L., Basu, S. & Stuckler, D. (2013). Is wealthier always healthier? The impact of national income level, inequality, and poverty on public health in Latin America. *Soc. Sci. Med. 71*, 266-273.

Buoli, M., Grassi, S., Caldiroli, A., Carnevali, G. S., Mucci, F., Iodice, S., Cantone, L., Pergoli, L., Bollati, V. (2018). Is there a link between air pollution and mental disorders? *Environment International*, 118, 154–168.

Chancel, L. & Piketty, T. (2021). Global Income Inequality, 1820–2020: the Persistence and Mutation of Extreme Inequality, *Journal of the European Economic Association*,

Vol. 19, Issue 6, 3025–3062, https://doi.org/10.1093/jeea/jvab047

Chen, Z. & Gotway Crawford, C.A. (2012). The role of geographic scale in testing the income inequality hypothesis as an explanation of health disparities. *Soc. Sci. Med. 75*, 1022-1031.

Chisholm, D., Docrat, S., Abdulmalik, J., Alem, A., Gureje, O., Gurung, D., Hanlon, C., Jordans, M.J.D., Kangere, S., Kigozi,F., Mugisha, J., Muke, S., Olayiwola, S., Shidhaye, R., Thornicroft, G. & Lund, C. (2019). Mental health financing challenges, opportunities and strategies in low- and middle-income countries: findings from the Emerald Project, BJPsych Open 5, e68, 1–9. doi: 10.1192/bjo.2019.24

Clayton, S. (2020). Climate anxiety: Psychological responses to climate change, *Journal of Anxiety Disorders 74*, 2-7.

Commission on Public Relations Education (CPRE) (2018). *Fast Forward: The 2017 Report on Undergraduate Public Relations Education*, USA: Commission on Public Relations Education.

Conley, D. T., Drummond, K. V., DeGonzalez, A., Rooseboom, J., & Stout, O. (2011). *Reaching the goal: The applicability and importance of the common core state standards to college and career readiness*. Educational Policy Improvement Center. Oregon.

Corral-Verdugo, V., Mireles-Acosta, J. F., Tapia-Fonllem, C., & Fraijo-Sing, B. (2011). Happiness as correlate of sustainable behavior: A study of pro-ecological, frugal, equitable and altruistic actions that promote subjective wellbeing. *Human Ecology Review*, Vol. 18, No.2, 95–104.

Çelebi, E. (2010). *Türkiye'de Çevre İle İlgili Sivil Toplum Kuruluşlarının Halkla İlişkiler Çalışmalarının Çevre Sorunları Üzerindeki Etkileri*, Yayımlanmamış Yüksek

Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Çelebi, E. (2015). Farklı kültürel ortamlara göçte yaşanılan kaygı ve belirsizlik sorunu: ve bu sorunların çözümü için halkla ilişkiler çalışmalarına odaklanma, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi,* Sayı 34, 27-39.

Çelebi, E. (2019). *Halkla ilişkiler uygulamaları nasıl olmalı?*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

Çelebi, E. (2020a). Sosyal medya ve krizde iletişim(sizlik): GSM operatörlerinin yaşadığı şebeke krizi üzerine bir araştırma. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi* 34, 141-158. DOI: 10.31123/akil.694122.

Çelebi, E. (2020b). Sosyal Medya İletişiminin Kurumsal İtibar Algısı Üzerindeki Rolü, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı 41, Denizli, s. 108-118.

Çelebi, E. (2020c). Oyun bağımlılığının sosyalleşme sürecine yönelik motivasyon üzerindeki rolü. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (e-gifder), 8* (1), 643-668. https://doi.org/10.19145/e-gifder.559199.

Çelebi, E. (2020d). Public relations in public institutions: A research on the effectiveness of communication process. *Journal of Human Sciences*, 17(3), 768-779.

Çelebi, E. (2020e). Kurumsal Halkla İlişkilerin Etkinliğini Ölçme: STK Gönüllüleri Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk İletişim,* 13 (1), 180-196.

Çelebi, E. (2021a). Sağlık kuruluşlarında halkla ilişkilerin etkinliğini ölçme: Özel ve kamu sağlık kuruluşlarının karşılaştırılması. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(1), 81-98.

Çelebi, E. (2021b). Kriz Yönetiminde Kullanılan İletişim Stratejilerinin Etkinliği Üzerine Bir Araştırma. *Akademik İncelemeler Dergisi,* 16/1, 92-106.

Çelebi, E. & Özgüzel, S. (2021). Covid-19 pandemi sürecine yönelik kamu spotlarının etkinliği üzerine bir araştırma. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(Pandemi Özel Sayısı), 3348-3469. DOI: 10.26466/opus.810640

Çelebi, E. (2022). Medyanın Toplumsal Cinsiyet Rolleri Üzerinde Etkisi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 21(82), 822-829.

Dacre Pool, L., & Sewell, P. J. (2007). The key to employability: Developing a practical model of graduate employability. *Education + Training, 49*(4), 277-289. doi.org/10.1108/00400910710754435

Dacre Pool, L., Qualter, P., & Sewell, P. J. (2014). Exploring the factor structure of the CareerEDGE employability development profile. *Education + Training, 56*(4), 303-313. doi.org/10.1108/ET-01- 2013-0009

Diliello, T. C., Houghton, J. D. & Dawley, D. (2011). Narrowing the creativity gap: The moderating effects of perceived support for creativity. *The Journal of Psychology*, 145:3, 151-172, DOI: 10.1080/00223980.2010.548412

ECOPSI Research Report (2013). *Competencies and Role Requirements of Communications Professionals. Insights from Quantitative and Qualitative Studies*. http://www.ecopsi.org.uk/ E.T. 15.06.2023

Eijkman, Q.A.M. (2007). We are here to serve you! public security, police reform and human rights implementation in Costa Rica, *School of Human Rights Research Series*, Vol. 24, Intersentia, Utrecht.

Foundation For Critical Thinking (2019). http://www.criticalthinking.org/pages/our- conception-of-critical-thinking/411 E.T. 20.10.2023

Fullerton, J.A. & McKinnon, L.M. (2015). U.S. Public Relations Students' Perceptions of PR: What College Students Think About PR Education and the PR Profession. *Public Relations Journal*, 9(2), 1-17.

Gargiulo, T. L., Pangarkar, A., Kirkwood, T., & Bunzel, T. (2006). *Building business acumen for trainers: Skills to empower the learning function*. John Wiley & Sons, CA.

Gudykunst, W. B. (1998). Applying anxiety/uncertainty management (AUM) theory to intercultural adjustment training. *Int. J. Intercultural Rel. 2*(22), 227-250.

Gudykunst, W. B. (2004). *Bridging differences: effective intergroup communication*, 4th, London, Sage Publication.

Güler, Ş. & Sezgin, M. (2019). Halkla ilişkiler bölümü öğrencilerinin mesleki kaygı düzeylerinin incelenmesi, *2. Uluslararası Eğitimde ve Kültürde Akademik Çalışmalar Sempozyumu*, 12-14 Eylül 2019 Denizli, 362-371.

Heise, L. Greene, M.E., Opper, N, et al. (2019). Gender inequality and restrictive gender norms: framing the challenges to health. *Lancet* 2019; 393: 2440–54.

Howell, A. J. & Passmore, H. A. (2013). The nature of happiness: Nature affiliation an mental well-being. Mental well-being. (231–257). C.L.M. Keyes (ed.), *Mental Well-Being: International Contributions to the Study of Positive Mental Health*, DOI 10.1007/978-94-007-5195-8_11, Springer Science+Business Media Dordrecht.

Grimmelikhuijsen, S. G. & Welch, E. W. (2012). Developing and testing a theoretical framework for computer-mediated transparency of local governments, *Public Administration Review,* 72(4), 562–571.

Habermas, J. (1991). *The structural transformation of the public sphere* (Translated by. T. Burger and F. Lawrence), The MIT Press, Cambrige.

Hofstede, G. (1980). *Culture's consequences: International differences in work-related values*. Beverly Hills, CA: Sage.

Hofstede, G., & Hofstede, G. J. (2005). *Cultures and organizations: Software of the mind* (2nd ed.). New York, NY: McGraw-Hill.

Intergovernmental Panel On Climate Change (IPCC) (2022). *Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability*. Contribution of Working Group II to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [H.-O. Pörtner, D.C. Roberts, M. Tignor, E.S. Poloczanska, K. Mintenbeck, A. Alegría, M. Craig, S. Langsdorf, S. Löschke, V. Möller, A. Okem, B. Rama (eds.)]. Cambridge University Press. Cambridge University Press, Cambridge, UK and New York, NY, USA, 3056 doi:10.1017/9781009325844.

International Federation Of Red Cross (IFRC). (Erişim Tarihi 18.10.2023). *What is a disaster?,* https://www.ifrc.org/our-work/disasters-climate-and-crises/what-disaster.

International Public Relations Association (IPRA). (Erişim Tarihi 19.09.2023), *A new definition of public relations,* https://www.ipra.org/member-services/pr-definition/.

Johannesen, R.L. (2002). *Ethics in human communication*, Long Grove, IL: Waveland Press.

Kang, J. (2010). Ethical conflict and job satisfaction of public relations practitioners. *Public Relations Review, 36*(2), 152-156. https://doi. org/10.1016/j.pubrev.2009.11.001

Kent, M. L. & Taylor, M. (2002). Toward a dialogic theory of public relations, *Public Relations Review*, 28, 21–37.

Kim. S.E. (2005). The role of trust in the modern administrative state: An integrative model, *Administration & Society*, 37(5), 611–635.

Kolb, A. Y. & Kolb, D. A. (2005). Learning styles and learning spaces: Enhancing experiential learning in higher education.

Academy of Management Learning & Education, *4*(2), 193-212. https://www. jstor.org/stable/40214287.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall, Inc.

Mackenbach, J., Valverde, J.R., Bopp, M., Brønnum-Hansen, H., De- boosere, P., et al. (2019). Determinants of inequalities in life expectancy: an international comparative study of eight risk factors. *Lancet Public Health*, Elsevier, 4 (10), 529-537.

Madigan, P. (2017). *Practitioner perspectives on higher education as a preparation for employment in Public Relations in Ireland.* UK: University of Sheffield.

Ni, L., Wang, Q & Gogate, A. (2018). Understanding immigrant internal publics of organizations: Immigrant professionals' adaptation and identity development, *Journal of Public Relations Research*, 30:4, 146-163, DOI: 10.1080/1062726X.2018.1490289.

Noelle-Neumann, E. (1974). The spiral of silence a theory of public opinion, *Journal of Communication*, Vol. 24, Iss. 2, 43–51.

Office Of The United Nations High Commissioner For Human Rights (2004). Human Rights Standards and Practice for the Police, *Expanded Pocket Book on Human Rights for the Police,* Professional Training Series No. 5/Add.3, United Nations, New York and Geneva.

Osse, A. (2015). *Polislik Faaliyetlerini Anlamak: İnsan Hakları Savunucuları İçin Bir Kaynak*, (Çev. T. Andaç vd.), Uluslararası Af Örgütü, Hollanda.

Oxford Dictionary of English (2010) *Ethics.* https:// en.oxforddictionaries.com/definition/ethics E.T. 20.08.2022

Özcan, H., Işık, T., Dünya, P., Kocabaş, İ. (2020). Türkiye'deki özel firmaların ve halkla ilişkiler ajanslarının halkla ilişkiler mezunlarına bakış açıları ve halkla ilişkiler çalışanlarından

beklentileri, *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, yıl 2, sayı 3, 37-53.

Özgüzel, S., Tümkaya, S., Aybek, B., İşcan, E. & Çelebi, E. (2020). Yabancı Uyruklu Çocukların Eğitim Ve Okul Güvenliği Sorunları, *Güvenli Okul*, Ed. Demircioğlu,İ., Avşar, Z., Demircioğlu,E., Tuncer, C.O., Pegem Akademi, Ankara, 111-146.

Paskin, D. (2013). Attitudes and perceptions of public relations professionals towards graduating students' skills, *Public Relations Review*, 39, 251-253.

Pearce, A., Dundas, R., Whitehead, M. & Taylor-Robinson, D. (2019). Pathways to inequalities in child health, *Arch Dis Child 104*, 998–1003.

Pickett, K. E. & Wilkinson, R.G. (2015). Income inequality and health: A causal review, *Social Science & Medicine 128*, 316-326.

Price Waterhouse Coopers (2018). *Workforce of the Future: The Competing Forces shaping 2030.* https://www.pwc.com/gx/en/services/people- organisation/workforce-of-the-future/workforce-of-the-future-the-competing-forces- shaping-2030-pwc.pdf E.T. 15.09.2023

Public Relations Society Of America (PRSA). (Erişim Tarihi 18.08.2023), About Public Relations, https://www.prsa.org/about/all-about-pr

Putnam, R. (2000). *Bowling along: The collapse and revival of American community*. New York, NY: Touchstone.

Romanello, M., McGushin, A., Di Napoli, C., Drummond, P., Hughes, N., Jamart, L., et al. (2021). The 2021 report of the Lancet Countdown on health and climate change: code red for a healthy future. *Lancet* 398, 1619–1662. doi: 10.1016/S0140- 6736(21)01787- 6.

Sha, B. & Ford, R. L. (2007). Redefining ‘‘requisite variety’’: The challenge of multiple diversities for the future of public relations excellence. In E. L. Toth (Ed.), *The future of excellence in public relations and communication management* (pp. 381–398). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Şardağı, E. (2022) Sürdürülebilirlikte Eğitimin Rolü: Türkiye’deki Halkla İlişkiler Lisans Programları Üzerine Bir Araştırma, *Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi*, Özel Sayı, 197-215, DOI: 10.17829/turcom.1021639.

Türkal, İ. & Taşcıoğlu, R. (2020). Özel ve Gönüllü Kuruluşlar Bağlamında “Halkla İlişkiler” Meslek Algısı: İş İlanları Üzerine Bir İnceleme. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD),* 6 (1), Yaz, s.38-51.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2021). *Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri*, Ankara

T.C. Dışişleri Bakanlığı (Erişim Tarihi 18.09.2023), İnsan hakları. https://www.mfa.gov.tr/insan-haklari_.tr.mfa.

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (Erişim Tarihi 18.09.2023) İnsan hakları şube müdürlüğü. https://www.egm.gov.tr/disiliskiler/ihsb.

T.C. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (Erişim Tarihi 18.09.2023) Toplum destekli polislik. https://www.egm.gov.tr/toplum-destekli-polislik.

T.C. Sağlık Bakanlığı (2023). *Sağlık İstatistikleri Yıllığı 2021*, Ankara.

T.C. Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü (2020). Türkiye Sağlık Okuryazarlığı Düzeyi ve İlişkili Faktörleri Araştırması, https://sggm.saglik.gov.tr/TR,57003/turkiyenin-saglik-okuryazarligi-duzeyi-olculdu.html

UN Women (2018). *Turning promises into action: gender equality in the 2030 agenda for sustainable development*. United States: UN Women.

United Nations (Erişim Tarihi 20.09.2023). Sustainable Development Goals. https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/

United Nations, Universal Declaration Of Human Rights. (Erişim Tarihi 22.09.2023). https://www.un.org/en/about-us/universal-declaration-of-human-rights.

United Nations Human Rights Office Of The High Commissioner (Erişim Tarihi 22.09.2023) *What are human rights?* https://www.ohchr.org/en/what-are-human-rights.

United Nations Office For Disaster Risk Reduction (UNDRR) (Erişim Tarihi 18.08.2023) Disaster risk reduction & disaster risk management, https://www.undrr.org.

U.S. Department of Education, National Center for Education Statistics (2002). Defining and Assessing Learning: Exploring. Competency-Based Initiatives, NCES 2002-159, prepared by Elizabeth A. Jones and Richard A.Voorhees, with Karen Paulson, for the Council of the National Postsecondary Education Cooperative Working Group on Competency-Based Initiatives. Washington, DC.

Valkengoed, A.M. & Steg, L. (2019). Meta-analyses of factors motivating climate change adaptation behaviour, *Nature climate change*, Vol. 9, 158-165.

Verplanken, B. (Ed.) (2018). *The Psychology of Habit, Theory, Mechanisms, Change, and Contexts*, Springer, Switzerland.

Verplanken, B. & Whitmarsh, L. (2021). Habit and climate change, *Current Opinion in Behavioral Science*, Vol. 42, 42-46.

Weber A.M., Cislaghi, B., Meausoone. V, et al. (2019). Gender norms and health: insights from global survey data. *Lancet 2019; 393*: 2455–68.

World Health Organization (2019). Suicide worldwide in 2019: global health estimates. Geneva, Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

World Health Organization (2021). Mental health atlas 2020. Geneva.

World Health Organization (2022). World Health Statistics 2022, Monitoring Health for the SDG's, sustainable development goals, Geneva.

Word Health Organization (Erişim Tarihi 28.09.2023). Strategic Communication Framwork for effective communication. https://cdn.who.int/media/docs/default-source/documents/communication-framework.pdf?sfvrsn=93aa6138_0

World Health Organization. (Erişim Tarihi 28.09.2023). *Air Pollution*, https://www.who.int/health-topics/air-pollution#tab=tab_1

Yang, A. & Taylor, M. (2013) The relationship between the professionalization of public relations, societal social capital and democracy: Evidence from a cross-national study, *Public Relations Review 39*, 257– 270.

Zhaoi W., Chang, M., Yu, L. & Sohail, M.T. (2022). Health and Human Wellbeing in China: Do Environmental Issues and Social Change Matter? *Front. Psychol*. 13:860321. doi: 10.3389/fpsyg.2022.860321.

HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

EDİTÖRLER
GÜLSÜM ÇALIŞIR, ERSİN DİKER, İHSAN TÜRKAL

EĞİTİM
yayınevi

HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

Editörler: Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-73-7
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMALARI

Editörler: Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal
XIV+346 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-73-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

sırasına ve kurumu etkileme derecelerine göre sınıflandırıldığı ve analiz edildiği bir süreci kapsamaktadır. Kurumun uzun vadeli hedeflerine ulaşabilmesi, kurumsal amaçlarını gerçekleştirebilmesi ve varlığını devam ettirebilmesi için gerçekleştireceği faaliyetlerde, bu faaliyetleri yönlendireceği ve etkilemeyi amaçladığı paydaş kesimlerini tanıması gerekmektedir.

Günümüzde değer temelli fark yaratmak isteyen kurumların paydaşlarıyla iletişimini etkin bir şekilde yönetmesi bir gereklilik olarak ifade edilmektedir. Paydaş yaklaşımında kurum ile ilişki içinde olduğu paydaşların, karşılıklı olarak beklentilerinin gerçekleşmesi; tarafların aktif bir iletişim kurarak etkileşim içinde olmasını beraberinde getirmektedir. Kurumlar uzun vadeli başarı elde etmek, sürdürülebilir iş birliği kurmak için tüm paydaşlarıyla etkin bir iletişim ve ilişki ağı kurmak durumundadır. Bu ilişki ağını kurum adına stratejik iletişim planı çerçevesinde kuran yönetim fonksiyonu ise halkla ilişkilerdir. Halkla ilişkiler, kurumun paydaşlarıyla sürdürülebilir bir temelde karşılıklı anlayışa dayalı iletişim ve etkileşim kurmasına, iş birliği içinde tarafların karşılıklı yarar elde etmesine katkı sağlayan stratejik yönetim anlayışının bir uygulayıcısı ve paydaş yönetiminin en önemli aktörlerinden biridir. Bu nedenle kurumlar, halkla ilişkiler faaliyetlerini çevresel değişkenler ve paydaş beklentilerine uygun şekilde özenle planlamalı, uygulamalı ve değerlendirmelidir.

Kaynakça

Amaeshi, K. (2010). "Stakeholder Management: Theoretical Perspectives and Implications", *Construction Stakeholder Management,* Eds. Ezekiel Chinyio and Paul Olomolaiye, United Kingdom: Blackwell Publishing, 13-40.

Bourne, L. (2009). *Stakeholder Relationship Management: a Maturity Model for Organisational Implementation*, England: Gower Publishing Limited.

Boesso, G. & Kumar, K. (2016). Examining the Association Between Stakeholder Culture, Stakeholder Salience and Stakeholder Engagement Activities An Empirical Study, Management Decision, 54 (4), 815-831.

Bucholtz, A. K. & Carroll, A. B. (2012). *Business and Society, Ethics and Stakeholder Management*, 8th Edition, South-Western: Cengage Learning.

Clarkson Center For Business Ethics Paper, (1999). *Principles of Stakeholder Management*: *"The Clarkson Principles"*, Canada: Renouf Publishing.

Clement, R. W. (2005). The Lessons from Stakeholder Theory for U.S. Business Leaders, *Business Horizon*, 48, 255-264.

Çalışır, G. (2022). "Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı". *Halkla İlişkilere*

Giriş. Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal. Konya. Eğitim Kitabevi.

Donaldson, T. (2002). The Stakeholder Revolution and The Clarkson Principles, *Business Ethics Quarterly,* 12 (2), 107-111.

Donaldson, T. & Preston, L. (1995), The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidance and Implications, *The Academy of Managament Review*, 20, 65-91.

Freeman, R. E., Harrison, J. S. & Wicks, A. C. (2007). *Managing for Stakeholders: Survival, Reputation and Success*, New Haven: Yale University Press.

Freeman, R. E. & McVea, J. (2001), *A Stakeholder Approach to Strategic Management*, http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.263511, E. T. 03.12.2023.

Freeman, R. E. (1984). *Strategic Management: A Stakeholder Approach*, Boston: Pitman Publishing.

Garriga, E. & Melé, D. (2004). Corporate Social Responsibility Theories: Mapping the Territory, *Journal of Business Ethics*, 53, 51-71.

Grunig, J. E. & Repper, F. C. (2005). "Stratejik Yönetim, Kamular ve Gündemler", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, Ed. J. E. Grunig, İstanbul: Rota Yayınları, 131-172.

Grunig, L. A., Grunig, J. E. & Dozier, D. M. (2002). *Excellent Public Relations and Effective Organizations, A Study of Communication Management in Three Countries*, New Jersey: Routledge.

Gültekin, N. & Küçük, F. (2004). Kurum İmajı Açısından Paydaş Memnuniyeti, T. *C. Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 19 (1), 335-347.

Harrison, J. S. & St. John, C. H. (1998). *Strategic Management of Organizations and Stakeholders, Concepts & Cases*, Ohio: South-Western College Publishing.

İlgar, M. Z. & İlgar-Coşgun S. (2019). Paydaş Analizi, *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14 (20), 1835-1860.

Maignan, I., Ferrell, O. C. & Ferrell, L. (2005). A Stakeholder Model for Implementing Social Responsibility in Marketing, *European Journal of Marketing*, 39 (9/10), 959-977.

Mitchell, R. K., Agle, B. R. & Wood, D. J. (1997). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts, *Academy of Management Review*, 22 (4), 853-886.

Öztürk, S. (2022). *Halkla İlişkiler*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Preble, J. F. (2005). Toward a Comprehensive Model of Stakeholder Management, *Business and Society Review*, 110 (4), 407-431.

Polonsky, M. J. (1995). A Stakeholder Theory Approach to Designing Environmental Marketing Strategy, *Journal of Busıness & Industrıal Marketıng*, 10 (3), 29-46.

Sarıkaya, M. (2009). "Paydaş Yönetimi", *Yönetim Yaklaşımlarıyla Kurumsal Sürdürülebilirlik*, Ed. Senem Besler, İstanbul: Beta Yayınları, 41-64.

Sexty, R. W. (2017). *Canadian Business and Society Ethics, Responsibilities, & Sustainability*, 4th Edition, Canada: McGraw Hill.

Tak, B. (2009). *İşletmelerin Sosyal Sorumlulukları ve Paydaş Grupları ile İlişkilerinin Yönetimi,* İstanbul: Beta Yayıncılık.

Türkal, İ. (2023). "Halkla İlişkilerde Paydaş Yönetimi", *İletişim Bilimleri Alanında Uluslararası Teori, Araştırma ve Derlemeleler*, Ed. Ayşe Çatalcalı Ceylan, Ankara: Serüven Yayınevi, 78-100.

Türkal, İ. (2022). "Örgüt Türlerine Göre Halkla İlişkiler Uygulamaları", *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. G. Çalışır, E. Diker, İ. Türkal, Konya: Eğitim Yayınevi. 277-295

Halkla ilişkiler araştırmalarında, elde edilen verilerin çözümlenmesinde çeşitli programlar kullanılmakta ve bu yolla nihai bulgulara ulaşılabilmektedir. Veri analizleri sonrasında elde edilen bulguların yorumlanması ile halkla ilişkiler sürecinin ilk adımı gerçekleştirilmiş olmaktadır. Böylece yürütülmek istenen halkla ilişkiler süreci bilimsel yollarla elde edilmiş bilgilere dayalı olarak hayata geçirilebilmektedir.

Kaynakça

Atkinson, R. (2007). "The Life Story Interwiev as a Bridge in Narrative Inquiry". *Handbook of Narrative Inquiry: Mapping a Methodology*, Ed. D. Jean Clandinin, USA: Sage Publications, 224-246.

Aydede, C. (2001). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler Kampanyaları*, Ankara: MediaCat Yayınları.

Balcı, A. (2006). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler,* Ankara: Pegem Yayınları.

Bateman, C. J. (1998). *Halkla İlişkiler Araştırmaları*, Çev: İbrahim Çamlı, İstanbul: Rota Yayınları.

Bayraktutan, G. (2018). "Sunuş, Tavır, Merak, Araç: Doğru Yol Boyunca Yürümek". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 13-18.

Baxter, P., and Jack, S. (2008). Qualitative Case Study Methodology: Study Design and İmplementation for Novice Researchers, *The Qualitative Report*, *13* (4), 544-559.

Binark, M. (2018). "Giriş". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 19-29.

Broom, G. M. and Dozier, D. M. (1990). *Using Research in Public Relations*, New Jersey: Prentice Hall Inc.

Büker Alyanak, Z. (2014). "Etnografi ve Çevrim içi Etnografi". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 123-169.

Can, A. (2017). *SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi*, Ankara: Pegem Yayınları

Cutlip, S. M., Center, A. H. and Broom, G. M. (2001). *Effective Public Relations*, USA: Prentice Hall Inc.

Çalışır, G. (2009). Küreselleşmenin Ortaya Çıkardığı Olayların Türkiye'deki Televizyon Haberlerine Yansımaları, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi S.B.E.

Çalışır, G. (2015). A Research on Presentation of Violence in Social Media: Opinions of Facebook Users, *Journal of Media Critiques (JMC),*1 (1), 25-54.

Çalışır, G. ve Uncu, G. (2018). "Aşkın İletişim Halleri", *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar*, Cilt: 2, Ankara: Gece Akademi, 587-598.

Çelik, H. ve Ekşi, H. (2008). Söylem Analizi, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 27, 99-117.

Çomu, T. ve Halaiqa, İ. (2018). "Web İçeriklerinin Metin Temelli Çözümlenmesi". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 31-92.

De Vaus, D. A. (1990). *Surveys in Social Research*, 2nd Edition, London: Unwin Hyman.

Dozier, D. M. and Pepper, F. C. (1992). "Research Firms and Public Relations Practices". *Excellence in Public Relations and Communication Management*, Ed. J. E. Grunig, New Jersey: Lawrence Erlbaum Association.

Franzosi, R. (2004). "Content Analysis". *The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Ed. Lewis-Beck, M., Bryman, A. Liao, T.F., Beverly Hills CA: Sage Publications, 186-189.

Firestone, W. A. (1987). Meaning in Method: The Rhetoric of Quantitative and Qualitative Research, *Educational Researcher*, 16 (7), 16-21.

Gerring, J. (2004). What is Case Study and What It Does? *American Policy Science Review*, 98 (2), 341-354.

Gifford, J. (2010). Digital Pulic Relations: E-Marketing's Big Secret, *Continuing Higher Education Review*, 74 (2), 62-72.

Gönç Şavran, T. (2013). "Nicel ve Nitel Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Teknikleri". *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Temmuz Gönç Şavran, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 65-105.

Gustafsson, J. (2017). Single Case Studies vs. Multiple Case Studies: A Comparative Study (Thesis). Sweden: Halmstad University.

Hançerlioğlu, O. (1986). *Toplumbilim Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

Heale R. and Twycross, A. (2018). What is a Case Study? *Evidence-Based Nursing,* 21,7-8.

İnceoğlu, Y. G. ve Çomak, N. A. (2009). "Teun A. Van Dijk". *Metin Çözümlemeleri*, Ed. Yasemin G. İnceoğlu ve Nebahat A. Çomak, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 19-82.

İslamoğlu, A.H. ve Alnıaçık, Ü. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Khang, H., Ki, E. J. ve Ye, L. (2012). Social Media Research in Advertising, Communication, Marketing, and Public Relations, 1997–2010, *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 89, 279-298.

Kotler, P., Armstrong, G., Saunders, J., and Wong, V. (2001). *Principles of Marketing*, 3rd Edition U.K: Pearson Education Ltd.,

Kozinets, R. V. (2002). The Field behind the Screen: Using Netnography for Marketing Research in Online Communities, *Journal of Marketing Research*, 39 (1), 61-72.

Lake, C. C. ve Harper, P. C. (2008). *Kamuouyu Araştırmaları*. Çev: N. Güz, Ankara: Eğitim Akademi Yayınları.

Lune, H., Pumar, E.S. ve Koppel, R. (2010). *Perspectives in Social Research Methods an Analysis: A Reader for Sociology*, London: Sage.

Mack, N., Woodsong, C., MacQueen, K.M., Guest, G., and Namey, E. (2005). *Qualitative Research Methods: A Data Colllector's Field Guide*, North Carolina: Family Health International.

McAdams, D. P. (2008). *The Life Story Interview*. Teaching_interview.doc (live.com) (Erişim Tarihi: 04.06.2023).

Mert, E. (2018). "Anket, Çevrim içi Anket Tekniği ve Çevrim içinde Anket Uygulaması". *Yeni Medya Çalışmalarında Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, Ed. Mutlu Binark, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 31-92.

Neuman, W. L. (2016). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımla*r, Çev: S. Özge, Ankara: Yayınodası Yayınları, Cilt 2.

Neuman, W. L. (2017). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri Nitel ve Nicel Yaklaşımla*r, Çev: S. Özge, Ankara: Yayınodası Yayınlar, Cilt 1.

Özmen, A. (2018). "İstatistiğin Tanımı, Temel Kavramlar ve İstatistik Eğitimi". *İstatistik*, Ed. Ahmet Özmen ve Berat Fethi Şeniş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-23.

Peltekoğlu Balta, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım Yayım.

Poynter, R. (2012). *İnternet ve Sosyal Medya Araştırmaları El Kitabı: Pazar Araştırmaları İçin Araçlar ve Teknikler,* Çev: Ümit Şensoy, İstanbul: Optimist Yayınları.

Sandelowski, M. (2004). "Qualitative Research". *The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Ed. Lewis-Beck, M. A. Bryman ve T.F. Liao, Los Angeles: Sage Publications, 893- 894.

Stake, R. (2006). *Multiple Case Study Analysis*, New York: The Guildford Press.

Tagg, S. K. (1985). "Life Story Interviews and Their Interpretation". *The Research Interview: Uses and Approaches*, Ed. M. Brenner, J. Brown ve D. Canter, London: Academic Press Inc., 163-199. https://www.academia.edu/894751/Life_story_interviews_and_ their_ interpretation (Erişim Tarihi: 07.12.2023).

Tellis, W. (1997). Application af a Case Study Methodology, *The Qualitative Report*, *3* (3), 1-19.

Trougott, M. W. (2004). "Closed-Ended Questions". *The Sage Encyclopedia of Social Science Research Methods*, Ed. Lewis-Beck, M. A. Bryman ve T.F. Liao, Los Angeles: Sage Publications, 128

Tütengil, C. O. (1978). *Sosyal Bilimlerde Araştırma ve Metot*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Yayınoğlu, P. E. (2010). Halkla İlişkiler Yönetiminde Araştırma ve Sahaya Dayalı Araştırmaların Yürütülmesi, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19 (2), 199-222.

Ye, L. ve Ki, E. J. (2012). The Status of Online Public Relations Research: An Analysis of Published Articles in 1992-2009. *Journal of Public Relations Research*, 24, 409-434.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yin, R. K. (2003). *Case Study Research: Design and Methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

Wang, Y. (2015). Incorporating Social Media in Public Relations: A Synthesis of Social Media-Related Public Relations Research, *Public Relations Journal*, 9 (3), 1-14.

Woods, N.F. ve Calanzaro, M. (1980). *Nursing Research: Theory and Practice*. St Louis: Mosby.

Zhang, Y. ve Leung, L. (2014). A Review of Social Networking Service (SNS) Research in Communication Journals from 2006 to 2011, *New Media & Society*, 16, 1-18.

Örgütler için kurumsal kimlik örgütün kuruluş aşamasında üzerinde derinlemesine düşünülerek oluşturulması gereken bir formülü ya da denklemi ifade etmektedir.

Kurumsal kimlik, örgütlerin kavramın farkında olup olmadığına ya da kavramı etkili bir şekilde yönetip yönetmediğine bağlı olmaksızın paydaşlar nezdinde imaj ve itibarın oluşmasında da temel unsuru oluşturmaktadır. Bu üç unsur arasındaki ilişki karmaşıktır ancak birbirleriyle sıkı bir bağ içerisindedir. Kurumsal imaj ve itibar bir bakıma kurumsal kimliğin tüketici zihnindeki izdüşümünü oluşturmaktadır. Bu açıdan örgütlerin karar ve eylemleri ile oluşup hayat bulan kurumsal kimlik tüm paydaşlar açısından önem taşımaktadır.

Bir örgüt, güçlü bir kurumsal kimlik oluşturduğunda, bu kimliği olumlu bir kurumsal imaja dönüştürebildiğinde ve ortaya çıkan olumlu imajı uzun yıllar istikrarlı bir şekilde koruyup bunun üzerinden güvenilir bir kurumsal itibar kazandığında, önemli bir rekabet avantajı, paydaş güveni ve sağlam bir pazar konumu elde edebilmektedir. Esasen literatürdeki bilgiler göstermektedir ki güçlü bir itibarın örgüte sağladığı avantajlar çok yönlü olup örgütsel başarıda önemli bir paya sahiptir. Sonuç olarak bu üç kavram örgütler tarafından dikkatle ele alınmalı ve ölçülebilir hedefler doğrultusunda stratejik olarak yönetilmelidir.

Kaynakça

Ak, M. (1998). *Firma- Markalarda Kurumsal Kimlik ve İmaj*. İstanbul: Işıl Ofset Baskı.

Akbulut, E. (2011). Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumsal İtibar Yönetimi Sürecinde Halkla İlişkiler Uygulamalarının Rolü, Doktora Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi SBE.

Altıntaş E. (2005). Kurumsal İtibar ve Anadolu Üniversitesi İ.B.F. Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.

Argüden, Y. (2003). İtibar Yönetimi. Ar-Ge Danışmanlık. 4, 9- 12. https://www.researchgate.net/publication/350470165 (Erişim Tarihi: 25.03.2023).

Aslantaş, S. G. (2013). Çalışma Psikolojisi Açısından Kurumsal İtibar. Yüksek Lisans Tezi. Yalova: Yalova SBE.

Aşkun, B. O. (2010). İşletmelerde Kurumsallaşma ve Kurumsal İletişimin Önemi. İstanbul: *İstanbul Ticaret Odası Yayınları*, 30, 48-49.

Atam, A. A. (2014). Kurumsal Kimlik Çalışmaları: Beko Örneği. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication.* 4 (2), 16-39.

Ayar, C. Ö. (2010). Kurumsal İmaj Yönetimi; Türkiye İş Kurumu Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi SBE.

Bakan, Ö. (2005*). Kurumsal İmaj Oluşumu ve Etkili Faktörler*. Konya: Tablet Kitapevi.

Baloğlu, Z. (2016). İşletmelerde Kurumsal Kimlik Yönetimi: Adana İlinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerindeki Çalışanlar Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Çağ Üniversitesi SBE.

Balta Peltekoğlu, F. (1993). Kurum İçi İletişim ve Kurumsal İmaja Katkısı. *Marmara İletişim Dergisi*, 4, 203-210.

Balta Peltekoğlu F. (2009). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Yayınları.

Bayar, Y. (2018). Kurumsal İtibar Algısının Örgütsel Vatandaşlık Algısına Etkisi: İYTE Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma. Yayımlanmış Doktora Tezi. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi SBE.

Bilgin, N. (1995). *Sosyal Psikolojide Yöntem ve Pratik Çalışmalar*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Bilgin, N. (1996). *İnsan İlişkileri ve Kimlik*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Bilgin, L. (2008). *Olumlu İmaj Yaratmak Halkla İlişkiler*. İstanbul: Kum Saati Yayın Dağıtım.

Bolat, O. İ. (2006). Konaklama İşletmelerinde İş Görenlerden Yansıyan Kurumsal İmajın Analizi ve Bir Uygulama. Doktora Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi SBE.

Brady, A. (2005). Measurement The Seven Elements of Reputation Management. Corporate Responsibility Management. 1, 5-13. https://www.researchgate.net/publication/334246627_The_Management_of_Reputational_Risks_in_Banks_Findings_From_Germany_and_Switzerland (Erişim Tarihi: 25.03.2022.)

Brown, T. J. (1998). "Corporate Associations in Marketing: Antecedents and Consequences", Corporate Reputation Review, 1(3), 215-233.

Bulduklu, Y. (2015). *İmaj Yönetimi Yaklaşımlar, Taktikler, Stratejiler*. Konya: Literatür Academia Yayınları.

Canöz, N. (2015). *Hizmet Sektöründe Kurumsal İmaj Algısı*, Konya: Palet Yayınları.

Chun, R. (2005). Corparate Reputation: Meaning And Measurement. *İnternationel Journal Of Management Rewiews*, c. 7 (2), 91-109.

Ceylan, İ. (2015). Amblem ve Logo Tasarımlarında Renklerin Dili. *Art-E Sanat Dergisi*, 8 (16), 314-330.

Coşkun, A. (2003). Din ve Kimlik. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (24).

Çakı, A. (2010). Türkiye'de Amblem – Logo Tasarımının Gelişim Süreci. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

Çalışır, G. (2020). "Kurum Kimliği". *Kurumsal İletişimin El Kitabı.* Ed. Zekiye Tamer Gencer, 85-112, Ankara: Eğitim Yaynevi.

Çerik, Ş. ve Erkmen, T. (2006). Kurum İmajını Etkileyen Faktörlerin Algılanması ve Bu Algılamaların Beklentilerle Karşılaştırılması: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 3(6).

Çiftçi, E. (2010). Grafik Tasarımda Kurumsal Kimliğin İç Mimariye Yansımaları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

Dağdemir, A. (2008). Kurum Kimliği ve Kurumsal Bağlılık Arasındaki İlişki, Kurum Kimliğinin Çalışanların Kurumsal Bağlılıkları Üzerindeki Etkilerinin Bir İşletmede Araştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi SBE.

Dalton, J. and Croft, S. (2003). Managing Corporate Reputation: A Specially Commissioned Report, Thorogood, London, UK.

Davis, A. (2006). *Halkla İlişkilerin Abc'si,* İstanbul: MediaCat Kitapları.

Dayanç, K. B. (2012). Kurumsal İtibar Katsayısı ve Marka Sadakati İlişkisi: Telekomünikasyon Sektöründe Faaliyet Gösteren Kurumlar Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Deneçli, S. (2012). Marka Genişlemesinin Kurumsal İtibar Üzerindeki Rolü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Fidan, M. ve Gülsünler, E. (2003). Kurum Kimliğinde Kriz Yönetiminin Yeri ve Önemi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 465-476.

Fombrun, C. J. (1996). Reputation: Realizing Value From The Corporate Image. Boston: *Harvard Business School Press*.

Gül, A. (2021). Kurumsal Kimlik Yansıması Olarak Web Sitesi: Atatürk Üniversitesi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, , Erzurum: Atatürk Üniversitesi SBE.

Gülsünler, M. E. (2007). Kurum Kimliği süreci ve İşleyişi Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 281-294.

Gümüş, M. ve Öksüz B. (2009). Çalışanların Kurumsal İtibar Sürecine Katılımlarında İçsel İletişimin Rolü, Journal of Yasar University, 4, (16), 2649. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jyasar/issue/19128/202980. (Erişim Tarihi: 25.03.2022).

Hatch, M. J. ve Schultz, M. (2011). *Marka Girişimi: Kurumsal Markalaşma ile Şirket Stratejisini, Kültürünü ve Kimliğini Uyumlu Hale Getirme Yöntemleri*. İstanbul: Brandage Yayınları.

İşıklı, S. (2012). Grafik Tasarımda Logo ve Amblemin Sektörlere Göre Renk Algısı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

Kadıbeşegil, S. (2006). *İtibar Yönetimi*, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Karaköse, T. (2006). Eğitim Örgütlerindeki İç ve Dış Paydaşların Kurumsal İtibara İlişkin Algılamaları. Doktora Tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi SBE.

Karatepe, S. (2008). İtibar Yönetimi: *Halkla İlişkilerde Güven Yaratma. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi.* 7(23),89. 25.03.2022.

Kaya, F. B. Ü. (2006). Kurum Kimliği ve Kurumsal Tasarım, *Tasarım Kuram Dergisi*, 3 (4), 27-37.

Kazancı, M. (1997). *Kamuda ve Özel Sektörde Halka İlişkiler*. Ankara: Turhan Kitabevi

Korkmaz, A. (2007). Yazılı Basında Kurum Kimliğinin Oluşturulması Sürecinde Kurum Kimliği Stratejisinin Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 385-391.

Lawler, S. (2008). *Identity: Sociological Perspectives*. UK: Polity Press.

Meral, Pınar Seden (2011), *Kurumsal Kimlik ve Markan Ankara*: Detay Yayıncılık.

Moore, J. (1993). Buildings Brands Across Markets: Cultural Differences in Brand Relationships Within The European Community. (D. Aaker ve A. Biel Der). Brand Equity & Advertising içinde (1) Published. Lawrence Erlbaum Associates, New Jersey.

Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, İstanbul: Medicat Yayınları.

Okay, A. (2018). *Kurum Kimliği*. İstanbul: Derin Yayınları.

Okay, A. (2005). "Kurumsal İletişim ve Kurum Kimliği." Ed. Rüveyde Akyürek, Kurumsal İletişim Yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları. (1-22).

Olins, W. (1990). *Corparate Identity: Marking Business Strategy Visible Through Design.* Boston: Harward Business School Pres.

Özer, G. (2019). Örgüt Kültürünün Kurumsal İmaj ve Örgütsel Bağlılığa Etkisi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi SBE.

Özüpek, M. N. (2005). *Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk,* Konya: Tablet Kitabevi.

Poyraz, N. (2021). Dijitalleşmenin Kurumsal İtibara Etkisi: Gümüşhane Yerel Basın Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi SBE.

Rehber, E. (2002). Yüksek Öğretimde Kalite Sorunu: Akreditasyon ve Kalite Sorunu, Bursa: *Uludağ Üniversitesi Yayınları*.

Sabuncuoğlu, Z. (2001). *Halka İlişkiler*, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sabuncuoğlu, Z. (2004*). İşletmelerde Halkla İlişkiler*, İstanbul: Aktüel Yayınları.

Sakman, N. F. (2003). Kurumsal İtibarın Önemi ve Değişkenleri İncelemesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

Soygüzel, E. (2014). Kurumsal İmaj ve İtibar Özel Yalova Önder Dershanesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi SBE.

Süceddinov, Ş. (2008). Kurumsal Kimlik, Kurumsal İmaj Oluşturma Süreci ve Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi SBE.

Şahin, M. A. (2013). Kurumsal İtibar ve Değer İlişkisi: GSM Sektörüne Ait Tüketici Yanlı Bir Araştırma (Turkcell Örneği), Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Başkent Üniversitesi SBE.

Şatır, Ç. ve Sümer, F. E. (2008). "Kurum İtibarının Bileşenleri Üzerine Bir Araştırma: Sağlık Hizmeti Üreten Bir Kamu Kurumunda İç Paydaşlar İtibarı Nasıl Algılıyor?". *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi,* 5 (2), 15-25.

Şişli, G., ve Köse, S. (2013). Kurum Kültürü ve Kurumsal İmaj İlişkisi: Devlet ve Vakıf Üniversiteleri Üzerine Bir Uygulama, *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* (41), 165-193.

TDK. (2023). www.sozluk.gov.tr, Erişim Tarihi: 12.04.2023.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2004). *İşletmelerde Halkla İlişkiler.* Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Tolungüç, A. (2000). *Turizmde Tanıtım ve Reklam,* Ankara: MediaCat Kitapları.

Tortop, N. (2003). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Yargı Yayınevi.

Turhanoğulları, M. (2010). Kurum Kimliğinin İmaja Etkisi: Antalya Trafik Denetleme Şubesi Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi SBE.

Türkoğlu, S. (2008). Görsel İletişim Tasarımında Kurumsal Kimlik ve 'İstanbul Üniversitesi' Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi SBE.

Uslu, P. (2006). Kurumsal Kimlik Oluşturmada Halkla İlişkilerin Önemi 'Özdilek' Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi SBE.

Uzoğlu, S. (2001). Kurumsal Kimlik, Kurumsal Kültür ve Kurumsal İmaj. *Kurgu Dergisi*, 18, 337-353.

Vural, Z. B. A. (2003). *Kurum Kültürü ve Örgütsel İletişim*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Vural, Z. B. A. ve Bat, M. (2018). *Teoriden Pratiğe Kurumsal İletişim*, İletişim Yayınları, İstanbul, 122-123.

Yalur, E. S. (2013). Kurumsal Kimlik Uygulamasının Matbaa Teknolojileri Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi SBE.

Yavuz, C. (2008). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Detay Yayıncılık.

Yirmibeş, S. (2010). Kurumsal İtibar Yönetimi ve Kamuya Bağlı Bir Kurumda Kurumsal İtibarın Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE.

Zedeli, A. R. (2014). İnfografiklerin Görsel ve İçeriksel Açıdan Dergi Tasarımındaki Yeri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi SBE.

için ise hem gündemi hem de bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeleri yakından takip etmesi ve bu doğrultuda yöntemler geliştirmesi gerekmektedir. Çünkü güncel konular ya da gelişmeler lobicilerin elini güçlendirmesine fırsat verebilir. Örneğin, sosyal medya insan hayatına giren ve insanların vazgeçilmez iletişim aracı olmuştur. Dolayısıyla milyarlarca insanın var olduğu bu ortamda sosyal medya, lobiciler için güçlü bir iletişim aracı ve yeni bir yöntem olmuştur. Alanyazın taramasına bakıldığında, güncel olan bir diğer teknolojik gelişme ise metaverse'tür. Metaverse, milyarlarca insanın yer aldığı, siyasi aktörlerin, baskı gruplarının, ünlülerin de buna dahil olduğu bir dünya haline geldiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda metaverse, lobicilerin dikkatle takip etmesi gereken bir teknoloji olacaktır.

Tüm bu bilgiler doğrultusunda, geçmişten bugüne uygulanagelen lobiciliğin kişilerden, baskı gruplarına; şirketlerden kuruluşlara ve devletlere kadar herkesi etkileyebilme gücüne sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla lobiciliğin ve lobicilerin her dönem, her alanda önemli bir koruma sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Kaynakça

Arklan, Ü. (2008). "Lobicilik". *Halkla İlişkiler*, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet Yayınları, 311-340.

Arı, T. (2015). *Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika*, Bursa: Dora Basım Yayıncılık.

Arı, Tayyar (2009) *Amerika'da Siyasal Yapı Lobiler ve Dış Politika: Türk, Yunan, Ermeni, İsrail ve Arap Lobilerinin ABD'nin Dış Politikasına Etkileri*, İstanbul: Alfa.

Aronoff, C. E.; Baskin O. W. (1983). *Public Relations: The Profession and the Practice*, Minnesota: West Publishing Company

Arslan Kantarcıoğlu, T. (2019). Avrupa Parlamentosu'nun Değişen Rolü: Avrupa Parlamentosu'nda Lobicilik. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Ankara S.B.E.

Aslan, S. (2009). 'Siyasal İktidarı Etkileme Yöntemlerinden Biri Olarak Lobicilik, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 113-121.

Aslan, S. ve Gül, C. (2004). Geçmişten Günümüze Türkiye'de Baskı Grupları, *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi,* 5 (1) http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/860.pdf, (Erişim Tarihi: 01.12.2022).

BasuMallick, C. (2022). What Is the Metaverse? Meaning, Features, and Importance, https://www.spiceworks.com/tech/artificial-intelligence/articles/what-is-metaverse/, (E rişim Tarihi: 19.11.2022).

Bayramoğlu, N. N. (1985). *Amerika Birleşik Devletlerinde Lobi Faaliyetleri*, Ankara: Dış Politika Enstitüsü.

Berry, J. M. (1989). *The Interest Group Society,* Scott, Northbrook: Foresman.

Birnbaum, J. H. (1993). *The Lobbyists: How Influence Peddlers Work Their Way in Washington*. New York: Three Rivers Press.

Canöz, K. (2007). *Halkla İlişkiler Uygulaması Olarak Lobicilik*, İstanbul: NKM.

Carro, M.; Di Mario, C. (2020). Digital Lobbying. In The Palgrave Encyclopedia of Interest Groups, Lobbying and Public Affairs, Springer International Publishing, https://doi.org/10.1007/978-3-030-13895-0_78-1.

Cluverius, J. (2017). How the Flattened Costs of Grassroots Lobbying Affect Legislator Responsiveness, *Political Research Quarterly*, 70 (2), 279–290.

Cutlip, S. M.; Center, A. H.; Broom G. M.(2003). *Effective Public Relations*. New Jersey: Prentice-Hall.

Çalışır, G. (2022). "Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı". *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker ve İhsan Türkal, Konya: Eğitim Yayınları, 13-42.

Çam, E. (1990). *Siyaset Bilimine Giriş*, İstanbul: Der Yayınları.

De Fouloy, C. D. (2014). The Functions of Lobby Groups, http://www.aalep.eu/functions-lobby-groups, (Erişim Tarihi: 01.11.2022).

European Parliamentary Research Service (2016). Transparency of lobbying inMember States: Comparative analysis, https://www.europarl.europa.eu/EPRS/Transparencyoflobbyin ginMemberStates.pdf, (Erişim Tarihi: 19.11.2022).

Farnel, F.J. (1994). *Lobbying: Strategies and Techniques of Intervention*, Paris: Les Editions d'Organisation.

Garau, T. S. (2022). First Metaverse Protest Held at Samsung's Decentraland HQ, https:// nftevening.com/first-metaverse-protest-held-at-samsungs-decentraland-hq/, (Eri şim Tarihi: 17.11.2022).

Göksel, K. (2020). ABD'de Lobicilik Faaliyetleri ve Türkiye'de Uygulanabilirliği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi S.B.E.

Göksel, A. B. ve Yurdakul N. B. (2002). *Temel Halkla İlişkiler Bilgileri*, İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

Graeber, D. (2009). *Direct Action An Ethnograpy*, Oakland: AK Press.

Grose, C. R., Lopez, P., Sadhwani, S. ve Yoshinaka, A. (2021). Social Lobbying, The *Journal of Politics*, 84 (1), 1-48.

Grunig, James E. ve Hunt T. (1984). *Managing Public Relations*. New York: Holt, Rinehart and Winston.

Harrison, S. (2000). Shouts and Whispers, *European Journal of Marketing*, 34 (1/2), 207-208.

Howe, R. W. ve Trott, S. H. (1978). *Washington Kulisleri*, Çev: Zerrin Alnar, İstanbul: Milliyet Yayınları.

Hrebenar, R. J. ve Morgan, B. B. (2009). *Lobbying in America*, California: ABC Clio.

https://www.careerexplorer.com/careers/lobbyist/, (Erişim Tarihi: 01.11.2022).

https://www.oecd.org/gov/ethics/Lobbying%20timeline.pdf, (Erişim Tarihi: 28.11.2022).

http://www.siyasaliletisim.org/pdf/Turkiyeninkullanamadigiguclobicilik.pdf, (Erişim Tarihi: 25.11.2022)

https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:191:0029:0038:EN:PDF#page=2, (Erişim Tarihi: 24.11.2022).

https://wisconsinnurses.org/wp-content/uploads/2015/12/NDAC-WNA-Guidelines-for-Grass-Roots-Lobbying.pdf, (Erişim Tarihi: 02.11.2022).

https://www.ncra.org/home/get-involved/advocacy/Grassroots-Lobbying, (Erişim Tarihi: 02.11.2022).

https://www.mynet.com/turkiye-nin-basina-metaverse-kusu-kondu-ekonomiye-37-5-milyar-dolar-katki-saglayabilir-110107007731, (Erişim Tarihi: 20.11.2022).

https://www.americanprogress.org/article/ban-lobbyists-fundraising-politicians/, (Erişim Tarih i: 05.11.2022).

https://www.senate.gov/about/origins-foundations/committee-system.htm, (Erişim Tarihi: 08 .11.2022).

Ihlen, Ø., Valentini, C., Davidson, S. ve Shavit, A. (2020). Lobbying, The Public İnterest, And Democracy: Communication Perspectives. *Journal of Public Affairs*, 20 (2), 2091, https://doi.org/10.1002/pa.2091.

Janicki, M. M. (2003). Soft Money, https://www.cga.ct.gov/PS98/rpt%5Colr%5Chtm/98-R-0271.htm#:~:text=Soft%20money%20(sometimes%20called%20non,large%20individual%20and%20PAC%20contributions, (Erişim Tarihi: 05.11.2022).

Jugo, D., Miholić, D. ve Žigić, I. (2015). "Reconciling the Traditional and Contemporary: The New Integrated Communication". *Lobbying And Public Relations: Overlapping of Two Different Professions*, Ed. Dejan Verčic,, J. Damir ve C. Lana, Zagreb: Edward Bernays College of Communication Management.

Kariuki, D. (2021). Opensim Performers Protest Fan Group Restrictions on Alternate Metaverse Grid, https://www.hypergridbusiness.com/2021/01/opensim-performers-protest-fan-group-restrictions-on-alternate-metaverse-grid/, (Erişim Tarihi: 17.11.202 2).

Kantarcı, Ş (2003). Abd-Irak Savaşları Sırasında Türk-Amerikan İlişkileri ve ABD Kongresi'nde Türkiye'ye Yönelik Ermeni Lobi Faaliyetleri, Dünden Bugüne Ermeni Meselesi Sempozyumu, 23 Mayıs 2003, Konya.

Kapani, M. (2001). *Politika Bilimine Giriş*, Ankara: Bilgi Yayınevi.

Kaya, B. (1990). Tanıtma Yöntemi Olarak Lobicilik, Anatolia: *Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 24-29.

Kazancı, M. (2001). *Halkla İlişkiler, Kurumsal ve Uygulamaya İlişkin Sorunlar*, Ankara: Savaş Yayınları.

Kazancı, M. (1982). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Savaş Yayınları.

Ker Dinçer, M. (1998). *Lobicilik,* İzmir: Alfa Yayınları.

Ker Dinçer, M. (1995). Dünya'da ve Türkiye'de Baskı Grupları, Lobicilik Faaliyetleri ve Halkla İlişkiler Açısından Önemi, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi S.B. E.

Lobicilik Bilgilendirme Yasası (LDA) (1995), https://lobbyingdisclosure. house.gov/amended_lda_guide.html#section3, (Erişim Tarihi: 25.11.2022).

Longley, R. (2022). What is a Grassroots Movement? Definition and Examples, https://www.thoughtco.com/grassroots-movement-definition-and-examples-5085222, (Erişim Tarihi: 04.11.2022).

Mack, C. S. (1989). *Lobbying and Government Relations: A Guide for Executives*, New York: Quorum Books.

Maskel, J. (2004). *Grassroots Lobbying: Constitutionality of Disclosure Requirements*, Washington: Library of Congress, Congressional Research Service.

McKay, A. M. (2018). Fundraising for Favors? Linking Lobbyist-Hosted Fundraisers to Legislative Benefits, *Political Research Quarterly*, 71 (4), 869–880.

Mulcahy, S. (2015). Lobbying In Europe: Hidden Influence, Privileged Access, www.transparency.org (Erişim Tarihi: 23.11.2022).

Muratoğlu, A. R. (2016). Amerika Birleşik Devletleri'nde Kamu Diplomasisi ve Lobicilik: Yahudi Lobisi Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Beykent Üniversitesi S.B.E.

Okay, A. ve Okay, A. (2018). *Halkla İlişkiler: Kavram, Strateji ve Uygulamaları (10.basım),* İstanbul: Der Yayınları.

Okay A. ve Okay A. (2011). *Halkla İlişkiler Kavram Strateji ve Uygulamaları (4.basım),* İstanbul: Der Yayınları

Radford, Andrew (2021). The Metaverse: Will My Business Need It?, https://securuscomms.co.uk/what-is-the-metaverse/, (Erişim Tarihi: 12.11.2022).

Peltekoğlu, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Poggi, S. (t.y.). Grassroots Movements, https://web.archive.org/web/20160304094331/http ://my.ilstu.edu/~skhunt2/pep/Downloads/poggi.pdf, (Erişim Tarihi: 04.11.2022).

Roche, J. P. ve Levy, L.W. (1964). *The Role of Lobbies in a Democracy- Documents in American Government Parties and Pressure Groups*, California: Harcourt.

Schendelen, R. (2010). *The Art of Lobbying the EU: More Machiavelli in Brussels, Amsterdam (4th.)*, Amsterdam: Amsterdam University Press.

Şahbaz, P. (2000). Türkiye'nin Tanıtım Harcamalarının Dış Turizm Talebine Etkileri, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (3), 121-150.

Şimşir, B. N. (2001). Amerika'da Ermeni Lobisi ve Lozan Antlaşması Kavgası (1923-1927), *Ermeni Araştırmaları*, 1 (3), 34-66.

Tan, A. (2002). *İlke ve Uygulamalarıyla Politik Pazarlama*, İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Thomas, C.S. (2005). "Lobbying in the United States: An Overview fo Students, Scholars and Practititoners", The Handbook of Public Affairs, Ed. Phil Harris ve Craig S. Fleisher, Londra: Sage Publications Ltd. 71-76.

Tosun, N. B. (2003). Bir Uzmanlık Alanı Olarak Lobicilik, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* 16, 349- 364.

Turan, İ. (1976). *Siyasal Sistem ve Siyasal Davranış*, İstanbul: Der Yayınları.

Ürek, M. ve Doğan N. (2011). *Lobicilik ve Baskı Grupları: Devlet, Sivil Toplum ve Demokrasi*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Vasilcovschi, N. ve Oanta, S. (2014). Lobby Activities And Their Evolution In The European Union Context. *CES Working Papers*, 6 (2). 171-185.

Wolpe, B. (1990). *Lobbying Congress, How the System Works*, Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc.

Yegin M. ve Çarmıklı, Ö. E. (2014). ABD'deki Türk lobisi 2015'e Ne Kadar Hazır?, http://www.usakanalist.com/detail.php?id=8143, (Erişim Tarihi: 01.12.2022).

Zetter, L. (2008). *Lobbying: The Art of Political Persuasion*, Hampshire: Harriman House Limited.

yönetimi alanında sorunlar yaratmaktadır. İstenmeyen bilgiler sosyal medyada hızla yoğunlaşabilir, bu da hızlı ve etkili kriz iletişimi taktikleri gerektirir. Dijital çağda bir krizi etkili bir şekilde ele almak, hem geleneksel medya ilişkileri becerilerinde yetkinlik hem de çevrimiçi iletişimin mekaniğini kapsamlı bir şekilde kavramayı gerektirir.

Yeni medya, medya ilişkileri için pek çok fayda sağlarken aynı zamanda zorluklar da ortaya çıkarmaktadır. Örneğin, sürekli ulaşılabilirlik ve sürekli haber döngüsü kuruluşlar için bunaltıcı olabilir ve sürekli tetikte ve duyarlı olmalarını gerektirebilir. Buna ek olarak, sosyal medyada bilginin hızla yayılması kriz yönetiminde zorluklar yaratabilir, çünkü istenmeyen bilgiler hızla yayılabilir ve bir kuruluşun itibarına zarar verebilir.

Kaynakça

Barnekov, L. (2020). Media Relations in PR: How Does it Work? https://www.mynewsdesk.com/en/blog/media-relations-in-pr-how-does-it-work/ (Erişim Tarih: 28.11.2023).

Broom, G. ve Sha B. (2013). *Cutlip and Center's Effective Public Relations*. UK: Pearson.

Bland, M., Theaker, A., ve Wragg, D. W. (2005). *Effective Media Relations: How to Get Results*. London: Kogan Page Publishers.

Eberl, K. (2022). Public Relations Terminology Helpful PR Definitions. https://agencyinmotion.com/public-relations-terminology-helpful-pr-definitions/ Erişim Tarihi: 29.11.2023

ERPR (2009). Media Relations Glossary. Erişim Adresi: https://erprgroup.com/media-relations-glossary, (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

Khodarahmi, E. (2009). Media relations. *Disaster Prevention and Management: An International Journal*, 18 (5), 535–540. doi:10.1108/09653560911003732

Roberts, J. (2016). *Writing for Strategic Communication Industries*. Ohio: Ohio State University.

Roxhill Media (2021). The Top 17 PR Jargon Terms You NEED To Know. https://roxhillmedia.com/resources/pr-insights/the-top-17-pr-jargon-terms-you-need-to-know/, (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

Supa, D. W., ve Zoch, L. M. (2009). Maximizing Media Relations Through a Better Understanding of the Public Relations-Journalist Relationship: A Quantitative Analysis of Changes Over the Past 23 Years. *Public Relations Journal*, 3(4), 1-28.

Theaker, A. (Ed.). (2020). *The Public Relations Handbook*. London and New York: Routledge.

Toprakkaya, D. (2019). 50 Social Media Terms and Jargon Every Marketing Beginner Should Know. https://sociality.io/blog/social-media-definitions/, (Erişim Tarihi: 29.11.2023).

Sonuç

Etkinlik yönetimi, günümüzde kurumların ve organizasyonların halkla ilişkiler stratejilerinin temel bir unsuru haline gelmiştir. Bu stratejik yaklaşım, bir etkinliği planlama, organize etme ve yürütme süreçlerini içerir. Halkla ilişkiler açısından etkinlik yönetiminin temel unsurlarının ele alındığı bu çalışmada, etkinliğin yapılma nedenleri arasında yer alan sosyal, ticari, politik, dini ve eğitim başlıkları detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Bu ana başlıklara bağlı olarak etkinlik yönetimi hedef kitleleriyle etkileşim kurma; toplulukları bir araya getirme ve etkileşimini sağlama konusunda kritik bir rol oynadığı; medya kuruluşlarının dikkatini çekme ve haber değeri oluşturma potansiyeline sahip olduğu; kurumun yenilikçi ve yaratıcı yönünü vurgulama fırsatı sunduğu; mevcut müşterilerle güçlü bir bağ kurma ve yeni müşteriler çekme amacına hizmet etme potansiyeline sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Etkinlik yönetimini zorlaştıran bir dizi faktör bulunmaktadır. Büyük katılımcı sayısı, etkinlik planlamasını zorlaştıran bütçe kısıtlaması, teknolojik altyapıda yaşanan aksaklıklar, hava koşulları, yetenekli ve deneyimli bir ekibin eksikliği, lisans ve izin kaynaklı sorunlar, güvenlik endişeleri, değişen eğilim ve beklentiler etkinlik yönetimini karmaşık hale getirmektedir. Başarılı bir şekilde etkinliğin tasarlanması ve planlamanın dikkatli bir şekilde yapılması etkinlik yönetimini zorlaştıran faktörleri en aza indirebilme gücüne sahiptir.

Kaynakça

Aktaş, E. (2019). Etkinlik Yönetimine Giriş. *Kongre Ve Etkinlik Yönetimi*, Ed. Çağıl Hale Özel, Hakan Sezerel, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-27.

Antchak, V., Ziakas, V., & Getz, D. (2019). *Event Portfolio Management: Theory and Methods for Event Management and Tourism*. Oxford: Goodfellow Publishers Ltd.

Baraz, B. (2018). İç Çevre Analizi. *Stratejik Yönetim*, Ed. D. Taşçı ve İ.C. Ulukan, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 80-104.

Berridge, G. (2006) *Events Design and Experience*. Oxford: Butterworth- Heinemann.

Berridge, G. (2010). Event Pitching: The Role of Design and Creativity, *International Journal of Hospitality Management*, 29 (2), 208-215.

Blackwell, R. (2007). Motivations for Religious Tourism, Pilgrimage, Festivals and Events. *Religious Tourism and Pilgrimage Festivals Management: An International Perspective*, Ed. Razaq Ra and Nigel D. Morpeth, UK: Biddles Ltd, King's Lynn, 35-47.

Bowdin, G. A. J.; Allen, J.; O'Toole, W.; Harris, R. and McDonnell, (2011). *Event Management*, Second Edition, New York: Routledge.

Brown, and James, (2004). Event Design and Management: Ritual Sacrifice. *Festival and Events Management*, Ed. Yeoman, M. Robertson, J. Ali-Knight, Drummond and U. McMahon-Beattie ,Oxford:Elsevier.

Çalışır, G. (2022). Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı. *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal, Konya: Eğitim Yayınevi, 13-42

Çelik, A. (2009). Destinasyon Pazarlama Unsuru Olarak Etkinlik Turizmi ve Etkileri-İstanbul Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Dowson, R., & Bassett, D. (2015). *Event Planning and Management: A Practical Handbook For Pr And Events Professionals*, London: Kogan Page Publisher.

Diker, E. ve Aksoy, F. (2019). Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sponsorluk. *Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları*, Ed. Özgür Selvi, Zülfiye Açar Şentürk, Konya: Eğitim Yayınevi, 107-144.

Aksoy, F. ve Öcal D. (2022). Türkiye'de Sponsorluk Alanında Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi, *SmacJournal*, 1, 1-27.

Fenich, G. 2007. *Meetings, Expositions, Events & Convention*, New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Getz, D. (2007). *Event Management and Event Tourism*, New York: Cognizant Corporation

Getz, D. & Page, J. (2019). *Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Event*, London: Routledge.

Goldblatt, J. (2002). *Special Events: Twenty-First Century Global Event Management*, New York: John Wiley & Sons, Inc.

Gupta, (2003). Event Marketing: Issues and Challenge, *IIMB Management Review*, 15 (2), 87-96.

Hall, C.M. (1992). *Hallmark Tourist Events: Impacts, Management and Planning*, London: Belhaven Press

Independent Türkçe, (2019). Dünyanın En Geniş Katılımlı Dini Festivali Hindistan'da Başlıyor. https://www.indyturk.com/node/8951/d%C3%BCnya/d%C3%BCnyan%C4%B1n-en-geni%C5%9F-kat%C4%B1l%C4%B1ml%C4%B1-dini-festivali-hindistan%E2%80%99da-ba%C5%9Fl%C4%B1yor, (Erişim Tarihi: 03.12.2023).

Karagöz, D., (2006). Etkinlik Turizmi Ve Etkinlik Turizmi Bağlamında Yabancı Ziyaretçi Harcamalarının Ekonomiye Etkisi: Formula 1 2005 Türkiye Grand Prix Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı.

Liparteliani, N. (2023). A Brief History of Event Management: Event Planning from the 1990s to Present, https://www.meetingbox.com/post/a-brief-history-of-eventmanagement-event-planning-from-the-1990s-to-present, (Erişim Tarihi: 01.12.2023)

Mason, J. (Y.Y.). *Event Management*, UK: ACS Distance Education.

Masterman, G. (2004). *Strategic Sports Event Management*, UK: Elsevier

Matthews, D. (2008). *Special Event Production: The Process*, Oxford: Butterworth Heinemann.

Mekanlı, G. (2005). Örgütlerin Tanıtımında Bir İletişim Yöntemi Olarak Etkinlik Yönetimi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mundry, S.; Britton, E.; Raizen, S.A. and Loucks-Horsley, S. (2000). *Designing Successful Professional Meetings and Conferences in Education*, USA: Corwin Press.

Musgrave, J., and Raj, R. (2009). Introduction to a Conceptual Framework for Sustainable Events. *Event Management and Sustainability*, Ed. Razaq Raj and James Musgrave, Wallingford UK: Cabi, 1-12.

Özer, Uğur, & ATASOY, B. (2021). Kamu Kurumlarında Yönetim Bilgi Sistemlerinin Etkinliği: Spor Bilgi Sisteminin SWOT Analizi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (1), 183-201.

Quinn, B. (2009). Festivals, Events and Tourism. *Handbook of Tourism Studies*, Ed. Jamal and Mike Robinson. London: Sage, 483-503.

Sharma, A., and Arora, S. (2022). Event Tourism: Prospects and Trends. *Event Tourism in Asian Countries*, Ed. Shruti Arora and Anukrati Sharma, USA: Apple Academic Press Inc. 1-8.

Shone, A. and Parry, B. (2013). *Successful Event Management*, UK: Cengage Learning EMEA

Shone, A. and Parry, B. (2010). *Successful Event Management: A Practical Handbook*. UK: Cengage Learning Inc.

Silvers, J. R. (2012). *Professional Event Coordination*. USA: John Wiley & Son.

TDK, (2023) https://sozluk.gov.tr/, Erişim Tarihi: 30.11.2023.

Timothy, D. J. (2021). Sociopolitical and Economic Implications of Religious and Spiritual Tourism. *Handbook of Religious and Spiritual Tourism*, Ed. Daniel H. Olsen and Dallen J. Timothy, NY: Routledge, 301-314.

Tum, J., Norton, P. and Wright, J. N. (2006). *Management of Event Operations*, New York: Elsevier.

Van Der Wagen, L. and Carlos, R. B. (2005). *Event Management for Tourism, Cultural, Business, and Sporting Events*, New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Wood, E. H., and Masterman, G. (2008). Event Marketing: Measuring an Experience. In 7th International Marketing Trends Congress, January 2008. Venice.

Yoon, Y., Gursoy, D., Chen, J. (2000) Validating A Tourism Development Theory With Structural Equation Modelling, *Tourism Management*, 22, 363-372.

Kriz yönetiminin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, işletmelerin iç ve dış dinamikleri anlamaları ve iletişim stratejilerini önceden belirlemeleri önemlidir. Ayrıca, kriz anlarında, kurulacak olan kriz yönetim ekiplerinde yer alan liderlik ve ekip işbirliği de ayrı bir öneme sahiptir. Özellikle kriz sözcüsü veya krizi çözecek olan ekipteki liderin bu zorlu durumlarda işletmeye rehberlik etmesi gerekmektedir. Kriz yönetimi sadece mevcut sorunlara çözüm üretmekle kalmaz, aynı zamanda oluşturacağı kriz iletişimi planlarıyla uzun vadede işletmenin güçlenmesine olanak sağlayacaktır.

İşletmelerin karşı karşıya kalacağı krizler dün vardı, bugün de var ve gelecekte de olmaya devam edecektir. Burada önemli olan, işletmelerin krizlere her zaman hazırlıklı olmaları, etkin ve sürdürülebilir kriz yönetimi ve iletişim planlarına sahip olmaları gerekliliğidir. Unutulmamalıdır ki, krizler aynı zamanda fırsatları da beraberinde getirmektedir. Bu fırsatları görüp değerlendirmek işletmelerin varlıklarını sürdürmelerine imkan sağlayacaktır.

Kaynakça

Akar, F. (2021). Kriz Yönetiminde Proaktif ve Reaktif Yaklaşım: Covid-19 Krizi Üzerine Bir Değerlendirme, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (45), 244-259.

Akdağ, M. (2005). Halkla İlişkiler ve Kriz Yönetimi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 1-20.

Aydede, C. (2002). *Halkla İlişkiler Kampanyaları,* İstanbul: MediaCat Kitapları.

Aykaç, B. (2001). Kamu Yönetiminde Kriz ve Kriz Yönetimi, *Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, (2), 123-132.

Baran, H. (2012). İşletmelerde Kriz Yönetimi, *Araştırma ve Meslekleri Geliştirme Müdürlüğü Bülteni,* Kasım, 26-32.

Batu, M., Tos, O. ve Dıvrak, E. (2019). Kriz Yönetimi ve İletişimi: Kentucky Friedchicken Örneği*, Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları Yeni Eğilimler*, Ed. Özgür Selvi ve Zülfiye Acar Şentürk, Konya: Eğitim Yayınevi, 65-85.

Büyükkaracığan, N. (2016). Türkiye'de Yerel Yönetimlerde Kriz ve Afet Yönetim Çalışmalarının Mevzuat Açısından Değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi,* (12), 195-219.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Coombs, W.T. (2010). Parameters for Crisis Communication, *The Handbook of Crisis Communication*, Ed. W.Timothy Coombs and Sherry J. Holladay. MA: Wiley-Blackwell. 17-53.

Coombs W. Timothy (2015). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing and Respondign*, London: Sage Publicaitons.

Çamdereli, M. (2005*). Halkla İlişkiler*, İstanbul: Salyangoz Yayınları.

Demir, Ö. (2008). İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Ortadoğu Sanayi ve Ticaret Merkezindeki (OSTİM) Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Krize Hazır Olma Durumlarına İlişkin Bir Araştırma, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

Demirtaş, H. (2000). Kriz Yönetimi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi,* (23), 353-373.

Erdoğan, İ. (2008). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler*, Ankara: Pozitif Matbaacılık.

Göktaş, A. (2013). Halkla İlişkilerde Stratejik Uygulamalar, Ed. Aydın Ziya Özgür, *Halkla İlişkiler,* T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2713, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisi, 158-190.

Haşit, G. (1999). İşletmelerde Kriz Yönetimi ve Türkiye'nin Büyük Sanayi İşletmeleri Üzerinde Yapılan Araştırma Çalışması, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Eskişehir.

Kalyon, Y. (2007). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Okay, A. ve Okay, A. (2005*). Halkla İlişkiler ve Kavram, Strateji ve Uygulama*ları, İstanbul: Der Yayınları.

Özarslan, C. ve Diker, E. (2020). Kamu Kurumlarının Kriz Yönetimi Becerileri: Samsun Büyükşehir Belediyesi Çalışanlarına Yönelik Bir Araştırma. *Erciyes İletişim Dergisi,* 7 (1), 653-678.

Pira, A. ve Sohodol, Ç. (2004). *Kriz Yönetimi Halkla İlişkiler Açısından Bir Değerlendirme*, İstanbul: İletişim Yayınları.

Solmaz, B. (2008). Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları, *Halkla İlişkiler*, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet, 145-164.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2011). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*, Ankara: Seçkin.

Türk Dil Kurumu (2023). Kriz, www.tdk.gov.tr, 2023, (Erişim Tarihi: 01.10.2023).

Tüz, M. (1996*). Kriz Döneminde İşletme Yönetimi*, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.

Tüz, M. (2008*). Kriz Yönetimi Uygulamalar İçin Temel Adımlar*, Bursa: Şah-Mat.

Yavuz, C. (2008). *Halkla İlişkiler,* Ankara: Detay Yayıncılık.

Zimal, L.Y. ve Aysar, A. A. (2021). Public Relations Strategy Analysis Crisis Communications, *Journal La Sociale,* Vol, 02 (03), 1-8.

Kaynakça

Akdağ, M. ve Arklan, Ü. (2011). Kriz Yönetimi Ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk: Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Kriz Yönetimi Sürecine Etkisi/Katkısı. *E-Journal of New World Sciences Academy Humanities,* 6 (4), 768-784.

Aktan, C. C. ve Börü, D. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Kurumsal Sosyal Sorumluluk,* Ed. Coşkun Can Aktan, İstanbul: İGİAD Yayınları, 11-36.

Akyıldız, M. (2015). Sosyal Sorumluluk ve Pazarlama. *Farklı Bakış Açılarıyla Sosyal Sorumluluk*, Ed. Kenan Ören, Bahadır Eser ve Elvettin Akman, Ankara: Pelikan Yayınları, 237-259.

Argüden, Y. (2007). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Kurumsal Sosyal Sorumluluk,* Ed. Coşkun Can Aktan, İstanbul: İGİAD Yayınları, 37-44.

Bartol, K. M. ve Martin, C. D. (1994). *Management*. New York: McGraw- Hill.

Başok, N. ve Değirmen, G. C. (2020). *Teoriden Pratiğe Halkla İlişkiler Projeleri Ödüllü Örnek Uygulamalar* (6. Basım). Ankara: Nobel.

Bayrak, S. (2001). *İş Ahlakı ve Sosyal Sorumluluk*. İstanbul: Beta Yayınları.

Carroll, A. B. (1979). A Three-Dimensional Conceptual Model Of Corporate Performance. *The Academy of Management Review*, 4 (4), 497-505.

Carroll, A. B. (1991). The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward The Moral Management Of Organizational Stakeholders, *Business Horizons*, 34 (4), 39-48.

Carroll, A. B. (1999). Corporate Social Responsibility: Evolution Of A Definitional Construct, *Business & Society*, 38 (3), 268–295.

Carrol, A. B. ve Brown, J. A. (2022). "Corporate Social Responsibilitty". *The Routledge Companion To Corporate Social Responsibility*. Ed. T. Maak, N. M. Pless, M. Orlitzky ve S. Sandhu, New York: Routledge, 17-31.

Chandler, D. (2020). *Strategic Corporate Social Responsibility.* (5th Edition). California: Sage.

Crane, A. & Glozer, S. (2016). Researching Corporate Social Responsibility Communication: Themes, Opportunities and Challenges. *Journal of Management Studies*, (53) 7, 1223-1252.

Çalışır, G. (2016). A Research on Institutional Social Responsibility Projects Executed in the Matter of Education. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, November 2016, Special Issue for INTE 2016, 68-78.

Davis, K. (1960). Can Business Afford to Ignore Social Responsibilities? *California Management Review,* 2 (3), 70–76.

Erdem, H. (2016). "Ahlak Ve Sorumluluk". *Ahilik ve Meslek Ahlakı*, Ed. Ömer Akdağ ve Meltem Kurtuluş, Konya: KTO Karatay Üniversitesi, 349-364.

Eren, E. (1990). *İşletmelerde Stratejik Planlama ve Yönetim*, 3. Baskı, İstanbul: İ. Ü. Yayını.

Farcane, N. & Bureana, E. (2015). History Of Corporate Social Responsibility Consept, *Annales Universitatis Apulensis Series Oeconomica*, 17 (2), 31- 48.

Frederick W. C., Davis K. ve Post J. E. (1997). *Business and Society : Corporate Strategy Public Policy Ethics.* (6th ed.). New York: McGraw-Hill.

Göksel, A. B. (2010). *Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi,* Ankara: Nobel.

Göksu, N. F. (2018). *Sosyal Sorumluluk İletişimi*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Açık Ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.

Grunig, J. E. & Hunt, T. (1984). *Managing Public Relations*, New York: Holt, Rinehart and Winston Inc.

Güllüpunar, H. (2012). "Halkla İlişkiler ve Sosyal Sorumluluk". *Halkla İlişkilere Giriş*, Ed. Metin Işık, Konya: Eğitim Yayınevi, 118-141.

Heath, R. L. (2006). Onward Into More Fog: Thoughts On Public Relations Research Directions, *Journal of Public Relations Research*, 18 (2), 93–114.

Hsu, K-T. (2012). The Advertising Effects Of Corporate Social Responsibility On Corporate Reputation And Brand Equity: Evidence From The Life Insurance Industry in Taiwan, *Journal of Business Ethics,* 109 (2), 198–201.

https://www.opet.com.tr/sosyal-sorumluluk-projeleri/temiz-tuvalet-kampanyasi, (Erişim Tarihi: 29.11.2023)

Husted, B. W. (2015). Corporate Social Responsibility Practice From 1800–1914: Past Initiatives and Current Debates. *Business Ethics Quarterly*, 25 (1), 125–141.

Aydınalp, G. I. (2013). *Halkla İlişkiler Ekseninde Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kahraman, A. (2019). Ürün Krizi Döneminde Kurumsal Sosyal Sorumluluğun Etkisi: Tüketicilerin Atfetme Sürecine İlişkin Bir Model Önerisi, *Ege Akademik Bakış,* 19 (1), 45-60.

Kim, S. (2023). "CSR Communication From A Public Relations Perspective". *The Routledge Handbook of Corporate Social Responsibility Communication,* Ed. A. O'Connor, New York: Routledge, 11-20.

Korkmaz, S. (2009). *İşletmelerin Sosyal Sorumlulukları*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

McGuire, J.W. (1963). *Business and Society*, New York: McGraw Hill.

May, S. (2023). "Organizational Communication And Corporate Social Responsibility: Critical Perspectives and Reflections On The Public Good". *The Routledge Handbook of Corporate Social Responsibility Communication,* Ed. A. O'Connor, New York: Routledge, 21-33.

Özüpek, M. N. (2013). *Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk*, (2.Baskı), Konya: Eğitim Kitabevi.

Özüpek, M. N. (2011). Sosyal sorumluluk. Halkla İlişkiler, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet, 251-288.

Shim, K. & Yang, S-U. (2016). The Effect of Bad Reputation: The Occurrence Of Crisis, Corporate Social Responsibility, And Perceptions of Hypocrisy and Attitudes Toward a Company, *Public Relations Review,* (42), 68–78.

Öztürk, S. (2021). Kurumsal Sosyal Sorumluluğun İtibar Üzerindeki Etkisi: Bir Teknoloji Firması Örneği. *Atlas Journal,* 7 (41), 1906-1918.

Öztürk, S. (2022). Sosyal Medyada Kurumsal Sosyal Sorumluluk Faaliyetleri: Katılım Bankaları Üzerine Bir Araştırma. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 8 (66), 2421-2429.

Peltekoğlu, F. B. (2009). *Halkla İlişkiler Nedir?* (Genişletilmiş 6. Baskı), İstanbul: Beta.

Sarıkaya, M. (2009). Kurumsal Sosyal Sorumluluk. *Yönetim Yaklaşımlarıyla Kurumsal Sürdürülebilirlik*, Ed. Senem Besler, İstanbul: Beta, 65-89.

Süllü, Z. (2019). Finansal Kuruluşların Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinde Sosyal Medya Kullanımı: Akbank, Garanti BBVA ve Türkiye İş Bankası A.Ş. Örneği, *İnif E- Dergi*, 4 (2), 250-269.

Torrecchia, P. (2015). Corporate Social Responsibility. *Dictionary of Social Responsibility,* Ed. S. O. Idowu ve R. Schmidpeter, Berlin: Springer, 124-125.

Ural, E. G. (2006). *Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları,* İstanbul: Birsen Yayınevi.

Zengin Karaibrahimoğlu, Y. (2010). Corporate Social Responsibility In Times Of Financial Crisis, *African Journal of Business Management*, 4(4), 382-389.

Zhang, X. A. & Borden, J. (2017). Linking İssue Management, Corporate Social Responsibility And Crisis Communication: Applying Balance Theory in Crisis and Issue Management. *Journal of Contingencies and Crisis Management,* 25 (4), 209-222.

Kaynakça

Aktaş, H. (2008). "Bir İletişim Aracı Olarak Sponsorluk". *Halkla İlişkiler*. Ed. Ahmet Kalender, Mehmet Fidan. Konya: Dizgi Ofset. 221-251.

Akyürek, R. (1998). *Sponsorluk Planlaması*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.

Argan, M. (2001). Spor Pazarlamasında Sponsorluk ve Futbol Branşında Sponsorluk Yapan Kuruluşlara İlişkin Bir Araştırma, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdağ, Z. K. (2005). Antalya Kentsel Alanda Spor Sponsorluğunun Tüketici Davranışları Üzerindeki Rolü ve Etkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Entitüsü.

Argan, M. ve Katırcı, H. (2008). *Spor Pazarlaması.* Ankara: Nobel Yayıncılık.

Avcıkurt, C. (2005). *Turizmde Tanıtma ve Satış Geliştirme*. İstanbul: Değişim Yayınları.

Avşar, Z. ve Elden, M. (2004). *Reklam ve Reklam Mevzuatı.* Ankara: RTÜK Yayınları.

Aydede, C. (2007). *Teorik ve Uygulamalı Halkla İlişkiler Kampanyaları*. İstanbul: MediaCat Yayınları.

Ball, B. (1989). *Sponsorship and You.* Kenthurst: Kangroo Press.

Balta Peltekoğlu, F. (2010). *Kavram ve Kuramlarıyla Reklam.* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Balta Peltekoğlu, F. (2016). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Başar, E. E. (2017). Uluslararası Spor Organizasyonlarında Ulusal Markaların Sponsorluk Faaliyetlerinin İncelenmesi: Sponsora Yönelik Tutumun Aracılık Etkisi ve Etkinlikle İlgilenimin Moderatör Rolü*, Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 32 (1), 157-176.

Bay, E. (2007). Otel İşletmelerinde Halkla İlişkiler Faaliyeti Olarak Sponsorluk: Ankara'daki 5 Yıldızlı Otellerde Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akçakoca, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bayrak, F. (2020). Sponsorlukların Marka Bilinirliğine ve Satın Alma Kararına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, İstanbul Ticaret Üniversitesi Dış Ticaret Enstitüsü.

Brannan, T. (1998). *A Practical Guide to Integrated Marketing Communications.* London: Kogan Page Limited.

Bülbül, A. R. (2004). *Halkla İlişkiler*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Canöz, K. ve Doğan, İ. (2015). İmaj Oluşturma Aracı Olarak Sponsorluk, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Dergisi*, 3 (2), 19-39.

Cornwell, T. B. and Maignan, I. (1998). An International Review of Sponsorship Research. *Journal of Advertising*, 27 (1), 1-21.

Cornwell, T. B., Ottmar V. L. and Purkis, H. (2016). Examination of Affective Responses to Images in Sponsorship-Linked Marketing. *Journal of Global Sport Management,* 1 (3-4), 110-128.

Çamcı, H. (2009). Türk Vergi Sisteminde Sponsorluk Kurumuna Yönelik Düzenlemelerin Değerlendirilmesi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çalışır, G. (2022). "Halkla İlişkilerin Kavramsal Çerçevesi ve Kapsamı". *Halkla İlişkilere Giriş.* Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal. Konya: Eğitim Kitabevi. 13-43.

Çiftçibaşı, G. C. (2017). Spor Pazarlaması ve Sponsorluk: Beşiktaş Jimnastik Kulübü ve Vodafone Arasındaki Sponsorluk İlişkisinde Taraftarların Tutumlarının İncelenmesi, Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi, Burdur, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çoban, S. (2003). Kurumsal İmaj Oluşturmada Sponsorluk ve İnternet Uygulamaları, *Süleyman Demirel İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 8 (2), 213-229.

Diker, E. ve Aksoy, F. (2019). "Bir Halkla İlişkiler Uygulama Alanı Olarak Sponsorluk". *Halkla İlişkiler ve Uygulama Alanları*. Ed. Özgür Selvi, Zülfiye Acar Şentürk, Konya: Eğitim Yayınevi.

Dumanlı, D. (2011). Sponsorluk Etkinliklerinin Marka Değeri Üzerine Etkisi ve Uygulama Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erciş, M. S. (2012). Pazarlama İletişimi Kapsamında Sponsorluk Faaliyetlerinin Önemi ve Bir Sponsorluk Uygulaması: Türk Hava Yolları, *Marmara İletişim Dergisi*, 19, 112-124.

Erdoğan, B. Z. and Kitchen, P. J. (1998). ''Managerial Mindsets And The Symbiotic Relationship Between Sponsorship And Advertising''. *Marketing Intelligence &Planning*, 16 (6), 369–374.

Eser, C. ve Dolunay, A. (2014). Kültür–Sanat Faaliyetlerinde Sponsorluk. *Journal of Art and Design*, 1 (2), 30-35.

Farrell, K.. ve Frame, W. S. (1997). The Value Of Olympic Sponsorships: Who is Capturing the Gold. *Journal Of Market Focused Management,* (2), 171-182.

Gezgin, S. (1997). Uzun Dönemli Kar Artırımı, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (6), 5-9.

Gough, C. (2021), "Sports Sponsorship - Statistics & Facts", Statista, https://www.statista.com/topics/1382/sports-sponsorship/#dossierKeyfigures, (Erişim Tarihi: 29.10.2023).

Göksel, A. B., Başok Yurdakul, N. (2007). *Temel Halkla İlişkiler Bilgileri*. İzmir: Ege Üniversitesi, İletişim Fakültesi Yayınları.

Grassinger, G. E. (2003). *Sponsorluk Sözleşmesi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Guzhalınuer, S. (2016). Bilimsel Toplantılarda Sponsorluk Faaliyetlerinin Rolü Üzerine Teorik ve Uygulamalı Bir Çalışma, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gülmez, Ö. (2020). Kurumsal İtibar Oluşturmada Sponsorluk Çalışmalarının Rolü: Türk Milli Futbol Takımı Sponsorları Üzerine Ampirik Bir Çalışma, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Günay, M. A. (2022). Halkla İlişkiler ve İletişim. Halkla ilişkilere Giriş, Ed. Gülsüm Çalışır, Ersin Diker, İhsan Türkal, Konya: Eğitim Yayınevi, 225-255

Gürbüz, S. ve Tarhan, A. (2019). Türkiye'nin İlk 500 Sanayi Kuruluşunun Sponsorluk Uygulamaları: Kurumsal Web Sayfaları Üzerine Bir Analiz, *Akdeniz İletişim Dergisi*, 31, 537-539.

Gürcan, Ş. (2007). Sponsorluk Yönetiminin Tutundurma Etkisi ve Denizli İli Tekstil Sektörü Üzerinde Bir Uygulama, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hasbay, M. (2001). Pazarlama İletişim Sürecinde Sponsorluklar, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Haywood, R. (1991). *All About Public Relations: How To Build Business Success On Good Communications.* London: McGraw-Hill.

https://www.marketingturkiye.com.tr/haberler/nbain-yeni-sponsoru-nike/, (Erişim Tarihi: 11. 11.2023)

https://mediacat.com (2022). 2022 yılı medya ve reklam yatırımları, https://mediacat.com /2022-yili-medya-ve-reklam-yatirimlari-aciklandi/ (Erişim Tarihi: 14.11.2023)

İncereis, Ö. (2011). Sponsorluk Faaliyetlerinin Kurumsal İtibar İle İlişkisi ve Efes Pilsen Örneği, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Jefkins, F. (1990). *Modern Marketing Communications.* Glasgow and London: Blackie.

Jefkins, F. (1992). *Advertising.* Second Edition, London: Pitman Publishing.

Karademir, T., Çoban, B., Devecioğlu, S., Kafkas, M.E., Mendeş, B. (2009). Sporcu Yetenek Seçiminde Sponsorluğa Alternatif Bir Yaklaşım, *New World Sciences Academy,* 4 (2), 104-114.

Karadeniz M. (2009). Pazarlama İletişimi Kapsamında Sponsorluk Faaliyetlerinin Önemi, *Journal of Naval Science and Engineering,* 5 (1), 62-75.

Keller, K. L. (1998*). Strategic Brand Management. Building, Measuring and Managing Brand Equity*. U.S.A: Prentice Hall, Inc.

Karakoç, N. (2002). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*. İzmir: Mey Ofset.

Masterman, G. (2007). *Sponsorship For A Return on Investment*. Great Britain: Butterworth-Heinemann.

Küçüksaraç, B. (2008). Toplumsal Örgütlenmelerde İnternet Aracılığıyla Halkla İlişkiler, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Okay, A. (1998). *Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk.* İstanbul: Epsilon Yayınları.

Okay, A. (2005). *Sponsorluğun Temelleri.* İstanbul: Der Yayınları.

Okay, A. (2012). *Sponsorluk.* İstanbul: Der Yayınları.

Parker, K. (1991). Sponsorship: The Research Contribution, *European Journal Of Marketing,* 25 (11), 22-30.

Rowley, J. ve Williams, C. "The Impact of Brand Sponsorship of Music Festivals". The Journal of Marketing Intelligence & Planning. 2008, Vol.26, No. 7, s.782. Emerald veritabanı, (Erişim Tarihi: 10.11.2023).

Seçim, H. Ö. (2003). Sponsorluk, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 16, 457-479.

Shank M. (2001). *Sports Marketing.* 1st ed. New Jersey: Prentice Hall.

Schwarz, E. C. & Hunter, J. D. (2008). *Advanced Theory and Practice in Sport Marketing.* London: Routledge.

Sponsor, (2022). İstatistikler. https://sponsorluk.gsb.gov.tr/Sayfalar/3467/3415/%C4%B0 statistikler (Erişim Tarihi: 29.10.2023).

Şahin, M., Koç, S., Yılgın, A. (2003). *Beden Eğitimi ve Sporda Sponsorluk*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Taşdemir, E. (2001). Hedef Kitleye Ulaşmada Etkili Bir Araç Sponsorluk, *Selçuk İletişim Dergisi*, 2 (1), 97-106.

Taşkın, E. ve Kahraman, H. (2008). Amaca Yönelik Pazarlama ve Turkcell Örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 237-256.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2011). *İşletmelerde Halkla İlişkiler.* Ankara: Seçkin Yayınları.

Tezcan K. (2006). Sponsorluk Harcamalarının Önemi ve Vergisel Boyutu, *Mali Çözüm İSMMMO*, 78, 95-116.

Tosun, N. B. (2003). *Pazarlama Halkla İlişkileri ve Reklâm, Bütünleşik Pazarlama İletişimi Yönlü Bir Yaklaşım.* İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Vardı, A. (2020). Pazarlamada Sponsorluk Kavramının Önemi ve Spor Endüstrisi Açısından Bir Değerlendirme: Türkiye Basketbol Ligi, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Malatya, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Walliser, B. (2003). An International Review of Sponsorship Research: Extension and Update. *International Journal of Advertising,* 22 (1), 1-21. www.anasponsor.com, (Erişim Tarihi: 11.11.2023).

Yurdakul, R. (2019). Tüketicilerin Marka Değeri Algılamaları: Amaca Yönelik Pazarlama ve Sponsorluk Yapan Markalar Üzerinde İnceleme, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zengin, G. ve Zengin, M. A. (2021). An Analysis on the Ways Brands Are Featured in Celebrity Posts on Instagram and the Level of Sponsorship Disclosure. *Selçuk İletişim Dergisi,* Cilt: 14 (1), 1-22.

satışına odaklanmaktadır. Pazarlama amaçlı halkla ilişkiler, proaktif ve reaktif halkla ilişkiler olmak üzere iki ayrı kategoriye ayrılmaktadır. Proaktif halkla ilişkiler uzun dönemli politikalardır ve hedeflere yönelik iken, reaktif halkla ilişkiler ise kısa dönemli ve kriz durumlarında ortaya konan halkla ilişkiler uygulamalarıdır.

Değişimler daima birtakım yenilik ve iyileştirme ihtiyaçlarıyla birlikte hareket ederler. Çağın gerekliliği işletmelerde, markalarda veya faaliyet yöntemlerinde değişiklikler yaşanmasını gerektirir. İçinde bulunduğumuz döneme geniş bir perspektiften bakıldığında, üretici ve tüketici arasındaki güç dengesinde meydana gelen kırılmalar pazarlama sürecinde ihtiyaç duyulan yeniliğin nedenini gözle görülür kılmaktadır. Tüketici, fikir ve beklentileriyle işletmelerin eylemlerini şekillendirebilmektedir. Anlaşılmayı ve beklentilerinin dikkate alınmasını önemseyen tüketici, kendisine bunu sunanı seçme şansını kullanmaktadır. Bunun farkına varan işletmeler, pazarlama amaçlı halkla ilişkiler uygulamalarıyla hem kendi amaçlarını gerçekleştirme hem de hedef kitlesiyle sağlıklı iletişim kurarak beklentilerini karşılama oranını yükseltmektedir. Örneğin yeni üretilen bir ürünü deneyimlemek adına, işletmenin hedef kitlesiyle bir araya gelmesi pazarlama amaçlı halkla ilişkiler uygulaması olarak değerlendirilebilmektedir. Bu sayede üretici yeni ürününü tanıtma ve satma şansı elde ederken yapılan bu davet üretici ve tüketici arasındaki ilişkilerin pekiştirilmesine de aracılık etmektedir. İnşa edilen samimi ilişkiler tüketicinin olumlu yönde adım atmasını desteklemektedir.

Kaynakça

Babacan, M. ve Onat, F. (2002). Postmodern Pazarlama Perspektifi, *Ege Academic Review*, 2 (1), 11-20.

Balta Peltekoğlu, F. (2014). *Halkla İlişkiler Nedir?*, İstanbul: Beta Yayıncılık.

Baş, T. (2020). İstanbul'daki Devlet ve Vakıf Üniversitelerinin Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Giresun, Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Benli, T. ve Karaosmanoğlu, K. (2017). Bir Pazarlama Stratejisi Olarak İçerik Pazarlama, *Mesleki Bilimler Dergisi*, 6 (1), 27-38.

Canpolat, N., Kısaç, A. ve Byashimov, G. (2013). Kurumsal İletişimde İki Stratejik Alan: Pazarlama ve Halkla İlişkiler Üzerine Bir Değerlendirme, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi,* 6 (2), 259-274.

Çakır, M. ve Aslan, T. (2020). Pazarlama İletişimi Bağlamında Reklam Bileşeni ve Reklam Maliyetlerinin Muhasebeleştirilmesi, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi,* 9 (2), 1227-1236.

Du Plessis, C., Angelopulo, G. and Du Plessis, D. (2006). A Conceptual Framework Of Corporate Online Communication: A Marketing Public Relations (MPR) Perspective, *Communicatio: South African Journal for Communication Theory and Resea*rch, 32 (2), 241-263.

Dursun, C. ve Aydın, A. (2022). Pazarlama İletişimi Temelinde Sosyal Medya Ağlarının Halkla İlişkiler Amaçlı Kullanımı: Türkiye'de Üretim Yapan İki Otomotiv Firmasının Kıyaslamalı Analizi, *Ekonomi, İşletme ve Maliye Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 34-51.

Dühring, L. (2017). *Reassessing the Relationship between Marketing and Public Relations: New Perspectives from the Philosophy of Science and History of Thought, Wiesbaden*: Springer VS.

Ekber, Ş. ve Mirzayeva, G. (2016). Pazarlama Anlayışının Gelişimi ve Azerbaycan`daki Durum, *ASSAM Uluslararası Hakemli De*rgi, 3 (5), 57-71.

Elden, M. (2018). *Reklam ve Reklamcılık*, İstanbul: Say Yayınları.

Elden, M., Ulukök, Ö. ve Yeygel, S. (2005). *Şimdi Reklamlar…,* İstanbul: İletişim Yayınları.

Erdem, A. ve Akbaba Davulcu, E. (2013). Halkla İlişkiler Nedir? Ne Değildir?, *Halkla İlişkilere Giriş,* Ed. Metin Işık, Konya: Eğitim Yayınevi, 6-22.

Estanyol, E. (2012). Marketing, Public Relations, And How Web 2.0 Is Changing Their Relationship: A Qualitative Assessment Of PR Consultancies Operating in Spain, *Public Relations Review*, 38 (5), 831-837.

Günay, M. A. (2023). Halkla İlişkilerde Bir İletişim Aracı Olarak Sponsorluk. *Yeni Çağda Medya ve İletişim*, Ed. Mustafa KARACA ve Abdülhakim Bahadır DARI, İstanbul: Efeakademi Yayınları, 145-182

Kırdar, Y. (2012). *Pazarlama Halkla İlişkileri (MPR*). İstanbul: Moss.

Kimmel, A., J. (2005). Introduction: Marketing Communication in the New Millennium, *Marketing Communication: New Approaches, Technologies, and Styles,* Ed. Allan J. Kimmel, New York: Oxford University Press Inc., 1-6.

Kotler, P. and Mindak, W. (1978). Marketing and Public Relations, *Journal of Marketing*, 42 (4), 13-20.

Kotler, P. (2015). *Kotler ve Pazarlama Pazar Yaratmak, Pazar Kazanmak ve Pazara Egemen Olmak* (Çev: Ayşe Özyağcılar). İstanbul: Agora Kitaplığı

Kurtoğlu, S. (2007). Sosyal Pazarlama Kavramının Analizi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 125-134.

Mavnacıoğlu, K. (2022). Dijital Çağda Pazarlama İletişimi Etiği Üzerine Bir Değerlendirme, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED*), 8 (1), 52-66.

Odabaşı, O. ve Oyman, M. (2006). *Pazarlama İletişimi Yönetimi*, İstanbul: MediaCat.

Okay, A. (2013). Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler, *Halkla İlişkiler*, Ed. Aydın Ziya Özgür, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Web-Ofset Tesisi, 130-157.

Okay, A. ve Okay, A. (2018). *Halkla İlişkiler: Kavram, Strateji ve Uygulamaları*, İstanbul: Der Yayınları.

Ödemiş, M. ve Hassan, A. (2019). Pazarlama Felsefelerinin Tarihsel Gelişimine Yönelik Bir İnceleme, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10 (1), 128-139.

Papasolomou, I. and Melanthiou, Y. (2012). Social Media: Marketing Public Relations' New Best Friend, *Journal of Promotion Management*, 18 (3), 319-328.

Papasolomou, I., Kitchen, P. J. and Panopoulos, An. (2013). The Accelerative And Integrative Use Of Marketing Public Relations In Cyprus, *Public Relations Review*, 39 (5), 578-580.

Papasolomou, I., Thrassou, A., Vrontis, D. and Sabova, M. (2014). Marketing Public Relations: A Consumer-Focused Strategic Perspective, *Journal of Customer Behaviour,* 13 (1), 5-24.

Sarıyer, N. (2017). *Pazarlama İletişimi Araçları*, Konya: Eğitim Yayınevi.

Süllü, Z. (2019). Markalaşma Sürecinde Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkilerin Rolü ve Önemi, *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi,* 3, 85-99.

Şimşek, G. (2008). Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkiler: MPR (Marketing Public Relations). *Halkla İlişkiler*, Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan, Konya: Tablet, 165-194.

Tekin, M., Şahin, E. ve Göbenez, Y. (2014). Postmodern Pazarlama Yaklaşımıyla Modern Pazarlama Yöntemleri: Güncel Şirket Uygulamaları, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Dr. Mehmet YILDIZ Özel Sayısı,* 31 (1), 225-232.

Tong, S.C. and Chan, F. F. Y. (2020). Exploring Market-Oriented Relations in The Digital Era: A Study of Public Relations And Marketing Practitioners in Hong Kong, *Journal of Communication Management, 2*4 (1), 65-82.

Tunçel, H. (2009). Halkla İlişkiler Anlayışıyla Bütünleşik Pazarlama İletişimi, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 35, 115-136.

Yalçınkaya, M. (2022). Dijital Pazarlama Amaçlı Halkla İlişkilerin Dijital Marka Yönetimindeki Yeri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yeygel, S. (2006). Postmodern Toplumsal Yapının Pazarlamaya Getirdiği Yeni Boyut: Topluluk Pazarlaması (Tribal Marketing), *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (38), 197-228.

Yolaç, G. ve Demir, N. (2004). Bütünleşik Pazarlama İletişimi, Öneri Dergisi, 6 (21), 121-127.

Kaynakça

Acar, M. (1994). *Türk Kamu Yönetiminde Halkla İlişkiler Araştırması,* Ankara: T.C. Devlet Planlama Teşkilatı Yayın ve Temsil Daire Başkanlığı Yayını.

Aydın, A.H. ve Taş, İ.E. (2016). *Kamu Yönetiminde Halkla İliş*kiler, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, www.byegm.gov.tr, (Erişim Tarihi: 19.12.2023).

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, https://www.iletisim.gov.tr/turkce, (Erişim Tarihi: 21.12.2023).

CİMER, https://www.cimer.gov.tr/, (Erişim Tarihi: 21.12.2023)

Çalışır, G. ve Aksoy, F.(2019).Kamu Kurumlarında Sosyal Medya Kullanımı: Kastamonu İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Örneği, *Alınteri Sosyal Bilimler Dergisi*. 3 (1),43-65.

Çamdereli, M. (2004). *Ana Çizgileriyle Halkla İlişikler,* İstanbul: Salyangoz Yayınları.

DMK, https://mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.657-20140206.pdf, (Erişim Tarihi: 20.12. 2023).

Doğan, A. ve Göker, G. (2011) .Kamu Kurumlarında Bir Halkla İlişkiler Çalışması Olarak Vatandaş Memnuniyeti Ölçümü. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* 21 (2), 236-260.

Ertekin, Y. (1995). *Halkla İlişkiler*, Ankara: TODAEİ Yayınları.

Göktürk Yazıtları, https://www.turkdiliedebiyati.net/orhun-kitabeleri-kokturk-yazitlari/?ysclid =lq9ntfcha3374982628, (Erişim Tarihi: 17.12.2023).

Kaya, (1991). *Kamu Yönetimi Araştırması (KAYA): Genel Rapo*r. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları; No: 238.

Kazancı, M. (1995). *Kamuda ve Özel Sektörde Halkla İlişkiler*, Ankara: Turhan Kitabevi.

Machiavelli, N. (1994). *Prens*. Çev: Nazım Güvenç, İstanbul: Anahtar Kitapları Yayınevi.

Nizamü'l-Mülk. (2021). *Nizamü'l Mülk/Siyasetname.* Hasan Ali Yüce Klasikleri Dizisi CXIX. Çev: Mehmet Taha Ayar, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Pira, A. ve Demirtaş, E., Geçici, F., Kaya, H. (2005). Halkla İlişkilerin Evrimi: Grunig-Hunt Modellerine Üzerine Bir Çalışma. *Yeni Düşünceler,* 1 (1), 19-40.

Resmi Gazete (2018). "Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü Kapatıldı" https://resmi gazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180709m3.htm, (Erişim Tarihi: 19.12.2023).

Summak, M. E. (2020). *Özel ve Kamu Kuruluşlarında Halkla İlişkiler,* Ankara: İksad Publishing House.

Tanyıldızı, N.İ. ve Serttaş, A. (2013). Türkiye ve Amerika Birleşik Devletlerinde Halkla İlişkilerin Tarihsel Gelişimi, *International Journal of Social Science,* (6), 567-584.

Tengilimoğlu, D. ve Öztürk, Y. (2016). İşletmelerde Halkla İlişkiler: Tanıtım-İmaj Yönetimi-Kurumsal İtibar Yönetimi, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, R.A. (2018). "Halkla İlişkiler Modelleri, Kurum İçi ve Kurum Dışı Halkla İlişkiler", *Halkla İlişkiler,* Ed. Aydın Ziya Özgür. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2713, 108-129.

Kaynakça

Amerasinghe, C. F. (2005). *Principles of the Institutional Law of International Organizations*, Cambridge (UK): Cambridge University Press.

Bartelson, J. (2000). The Concepts of Globalization, *International Sociology*, 15 (2), 180-196.

Becerikli, S. Y. (2005). *Uluslararası Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Botan, C. (1992). International Public Relations: Crituque and Reformulation, *Public Relations Review*, 18 (2), 149-159.

Biber, A. (2003). *Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayıncılık.

Broom, G. M. ve Sha, B. L. (2013). *Cutlip and Centers Effective Public Relations* (11th ed.), Essex (UK): Pearson Education.

Büyükdoğan, (2022). "Kavramsal Açıdan Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Birol Büyükdoğan, Konya: Eğitim Yayınevi, 13-31.

Yoonhyeung, C. & Glen T. C. (2005). Overcoming Ethnocentrism: The Role of Identity in Contingent Practice of International Public Relations, *Journal of Public Relations Research*, 17 (2), 171-189.

Cowen, N. (2001). *Global History: A Short Overview*. Oxford (UK): Backwell Publishers.

Culbertson, H. M. (2009). "Foreword". *Global Public Relations: Spanning Borders, Spanning Cultures* (IX-XIV). Eds. Alan R. Freitag and Ashli Quesinberry Stokes, London and New York: Routledge.

Cutlip, S. M., Center, A. H. and Broom, G. M. (2006). *Effective Public Relations* (9th Ed.), New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Çalışır, G. (2013). "Medya ve Etik". *Bilim ve Ahlak*. Ed. Celalettin Vatandaş, İstanbul: Açılım Kitapevi, 223-242.

Değirmenci, F. (2018). "Uluslararası İlişkiler ve Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler*, Ed. Fatma Geçikli, Naci İspir, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, 193-214.

Freitag, A. R. and Stokes, A. Q. (2009). *Global Public Relations: Spanning Borders, Spanning Cultures*, London and New York: Routledge.

Forbes.com, (2015). "The Global 2000: 2023" https://www.forbes.com/sites/hanktucker/2023/06/08/inside-the-global-2000-jpmorgan-is-again-the-worlds-largest-company-as-berkshire-hathaway-falls/?sh=37ac78876ce3. (Erişim Tarihi: 27.11. 2023).

Giddens, A. (1996). *The Consequences of Modernity*, Stanford: Stanford University Press.

Gilboa, E. (2000). Mass Communication and Diplomacy: A Theoritical Framework. *Communication Theory*, 10 (3), 275–309.

Globaljustice.org.uk, (2023). Https://www.globaljustice.org.uk/news/69-richest-100-entities-planet-are-corporations-not-governments-figures-show/. (Erişim Tarihi: 27.11. 2023).

Golan ve Yang, (2015). "Introduction: The Integrated Public Diplomacy Perspective". *International Public Relations and Public Diplomacy*, Eds. Guy J. Golan et al., New York (USA): Peter Lang Publishing, 1-15.

Grunig, J. E. (1993). Public Relations and International Affairs: Effects, Ethics, *Journal of International Affairs*, 47 (1), 137-162.

Grunig, L. A., Grunig, J. E. and Dozier, D. M. (2002). *Excellent Public Relations And Effective Organizations, A Study of Communication Management in Three Countries*, New Jersey: Routledge.

Grunig, J. E. (2009). Paradigms of Global Public Relations in An Age Of Digitalisation, *PRism,* 6 (2). http://praxis.massey.ac.nz/prism_on-line_journ.html. (Erişim Tarihi: 03.12. 2023).

Güllüpunar, H. (2016). Uluslararası Halkla İlişkileri Etkileyen Faktörler: Ülke Profili. *Uluslararası Halkla İlişkiler, Ed.* Emel Tanyeri Mazıcı, Saarbrücken (De): Türkiye Alim Yayınları, 137-159.

Hachten, W. A ve Scotton, J. F. (2016). *The World News PRism: Digital, Social and Interactive* (9th Edition), West Sussex (UK): Wiley Blackwell.

Heiskanen, V. (2002). "Introduction". T*he Legitimacy of International Organizations,* Eds. Jean-Marc Coicaud and Veijo Heiskanen, Tokyo, New York, Paris: United Nations University Press, 1-45.

Held, D. and Mcgrew, A. (2003). "Understanding Globalisation". *The Global Transformations Reader. An Introduction to the Globalisation Debate,* Eds. David Held and Antony Mcgrew, Cambridge (UK): Polity Press. 1-51.

IMF, (2023). World Economic Outlook Database: October 2023. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/weo-database/2023/October/download-entire-database.(Erişim Tari hi: 27.11. 2023).

International Telecommunication Union, (2023). Measuring Digital Development Facts and Figures 2023. https://www.itu.int/hub/publication/d-ind-ict_mdd-2023-1/. (Erişim Tari hi: 28.11. 2023).

James, P. (2006). *Globalism, Nationalism, Tribalism*. London: SAGE Publications Ltd.

Jiang, H. (2015). "Ethical Visions for Public Diplomacy as International Public Relations". *International Public Relations and Public Diplomacy,* Eds. Guy J. Golan et al., New York (USA): Peter Lang Publishing, 1-15.

Kılıç, N. P. (2012). Türkiye'de Eğitim Alanında Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarının Halkla İlişkiler Faaliyetleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kim, J. R. (2015). "Application of Issues and Crisis Management to Public Diplomacy". *International Public Relations and Public Diplomacy,* Eds. Guy J. Golan vd., New York (USA): Peter Lang Publishing. 1-15.

Keyman, E. F. (2013). "Küreselleşme ve Uluslararası İlişkiler". *Uluslararası İlişkilere Giriş,* Ed. E. Fuat Keyman ve Betül Yüce Dural*,* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 24-54.

Kochhar ve Molleda, (2015). "The Evolving Links Between International Public Relations and Corporate Diplomacy". *International Public Relations and Public Diplomacy,* Eds. Guy J. Golan vd., New York (USA): Peter Lang Publishing. 51-73.

Lee, S., and Hong, H. (2012). International Public Relations' Influence On Media Coverage and Public perceptions of foreign countries. *Public Relations Review*, 38, 491– 493.

Lehtonen, J. (2008). "Risks and Crises in Virtual Publicity – Can Publicity Crises Be Prevented by Public Relations in the Cyberspace?". *Public Relations Research: European and International Perspectives and Innovations,* Eds. Ansgar Zerfass, Betteke van Ruler, Krishnamurthy Sriramesh, Wiesbaden (De): GWV Fachverlage GmbH. 205-219.

Lim, S.L. (2010). "Global Integration or Local Responsiveness? Multinational Corporation's Public Relations Strategies and Cases". *International Media Communication in A Global Age,* Eds. G.J. Golan, T.J. Johnson, & W. Wanta, New York, NY: Routledge, 299–318.

Mazıcı, (2016). "Kavramsal, Sektörel ve Mesleksel Açıdan Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Emel Tanyeri Mazıcı, Saarbrücken (De): Türkiye Alim Yayınları, 137-159.

McLuhan, M. (1964). *Understanding Media: the Extensions of Man*. London and New York: McGraw-Hill.

Molleda, J. C. and Kochhar, S. (2014). "Global Strategic Communication". The Routledge Handbook of Strategic Communication, Eds. Derina Holtzhausen, Ansgar Zerfass, London (UK): Routledge, 561-571.

Özkan, A. (2016). "Uluslararası Halkla İlişkiler ve Bir Halkla İlişkiler Etkinliği Olarak Kamu Diplomasisi". *Kamu Diplomasisi ve Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Barış Kılınç, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2-28.

Öztürk, S. (2022). Uluslararası Halkla İlişkiler ve Ülke İtibarı. *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Birol Büyükdoğan, Konya: Eğitim Yayınevi, 13-31.

PRovoke Media, (2023). 2023 Agency Rankings. https://www.provokemedia.com/long-reads/article/2023-agency-rankings-global-pr-industry-momentum-continues-with-9-growth. (Erişim Tarihi: 03.12. 2023).

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2023). 30.06.2023 Tarihi İtibariyle Türkiye'de Faaliyette Bulunan Yabancı Sermayeli Firmalar Listesi. https://www.sanayi.gov.tr/assets/doc/ YSFFirmaListesi.xlsx. (Erişim Tarihi: 26.11. 2023).

Saran, M. ve Özden, Z. (2011). "Uluslararası Halkla İlişkiler". *Küreselleşme Bağlamında Uluslararası İşletmeler: İletişim Perspektifinden İncelemeler,* Ed. Mine Saran, Ankara: Detay Yayıncılık, 67-89.

Solmaz, B., Taştekin H., Yüksek, Ö., Akpınar, K. & Yaybakmaz E. (2017). Halkla ilişkiler Eğitiminde Uluslararasılaşmanın Önemi: İngiltere ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (37), 273-288.

Sönmezoğlu, F.; Güneş, H. ve Keleşoğlu, E. (2013). *Uluslararası İlişkilere Giriş*, İstanbul: Der Yayınları.

Sha, B. L. (2006): Cultural Identity in the Segmentation of Publics: An Emerging Theory of Intercultural Public Relations, *Journal of Public Relations Research*, 18 (1), 45-65.

Signitzer, B. (2008). "Public Relations and Public Diplomacy: Some Conceptual Explorations". *Public Relations Research: European and International Perspectives and Innovations,* Eds. Ansgar Zerfass, Betteke van Ruler, Krishnamurthy Sriramesh, Wiesbaden: GWV Fachverlage GmbH, 205-219.

Sooyoung, C. and Cameron, G. T. (2010). "Netizens Unite!: Strategic Escalation of Conflict to Manage a Cultural Crisis". *International Media Communication in a Global Age,* Eds. Guy J. Golan, Thomas J. Johnson, and Wayne Wanta, New York and Oxon: Routledge, 299-319.

Sriramesh, K. and Vercic, D. (2007). Introduction to This Special Section: The Impact of Globalization on Public Relations. *Public Relations Review*, 33, 355–359.

Sriramesh, K. (2008). "Globalization and Public Relations". *Public Relations Research: European and International Perspectives and Innovations,* Eds. Ansgar Zerfass, Betteke van Ruler, Krishnamurthy Sriramesh, Wiesbaden: GWV Fachverlage GmbH, 409-427.

Statista.com, (2018). KOF Globalization Index - 100 Most Globalized Countries 2017. https://www.statista.com/statistics/268168/globalization-index-by-country/. (Erişim Ta rihi: 21.02. 2018).

Statista, (2023). PR Industry Market Size Worldwide 2022-2027. https://www.statista.com/statistics/645836/public-relations-pr-revenue/. (Erişim Tarihi: 26.11. 2023).

Steger, M. B. (2023). *Globalization: A Very Short Introduction* (sixth edition), Oxford (UK): University Press.

Techreport.ngo, (2023). 25 Facts and Stats about NGOs Worldwide. http://techreport.ngo/previous/2017/facts-and-stats-about-ngos-worldwide.html. (Erişim Tarihi: 28.11. 2023).

Tench, R. and Yeoman, L. (2017). *Exploring Public Relations: Global Strategic Communication* (4th Edition). Harlow (UK): Pearson Education Limited.

TİKA, (2023). Hakkımızda. https://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649. (Erişim Tari hi: 28.11. 2023).

Tkalac, A. and Pavicic, J. (2003). "Nongovernmental Organizations and International Public Relations". *The Global Public Relations Handbook*, Eds. Krishnamurthy Sriramesh, Dejan Vercic, Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, 478-490.

TRT, (2023). Tarihçe. https://www.trt.net.tr/kurumsal/tarihce. (Erişim Tarihi: 28.11. 2023).

Tuncer, M. U. (2018). "Historical Dimension of International Public Relations". *International Public Relations: Practices and Approaches,* Ed. M. Umut Tuncer, Berlin: Peter Lang, 11-29.

Turner, E. A. L. (2010). Why Has the Number of International Non-Governmental Organizations Exploded since 1960?, *Cliodynamics*, 1, 81–91.

Türk, M. S. (2016). "Özel Kuruluşlarda Uluslararası Halkla İlişkiler". *Uluslararası Halkla İlişkiler,* Ed. Emel Tanyeri Mazıcı, Saarbrücken (De): Türkiye Alim Yayınları, 137-159.

UN, (2023). Chapter X: The Economic and Social Council (Articles 61-72). https://www.un.org/en/about-us/un-charter/chapter-10#:~:text=Article%2071,with%20 matters%20within%20its%20competence. (Erişim Tarihi: 02.12. 2023).

Vercic, D. (2003). "Public Relations of Movers and Shakers: Transnational Corporations". *The Global Public Relations Handbook*, Eds. Krishnamurthy Sriramesh, Dejan Vercic, Mahwah, New Jersey, London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers, 478-490.

Vercic, D., Zerfass, A. and Wiesenberg, M. (2015). Global Public Relations And Communication Management: A European Perspective. *Public Relations Review*. 41, 785–793.

Wakefield, R. (1997). International Public Relations: A Theoretical Approach To Excellence Based On A Worldwide Delphi Study. Dissertation Published by the University of Maryland-College Park.

Wakefield, R. (2008). Theory of International Public Relations, the Internet, and Activism: A Personal Reflection, *Journal of Public Relations Research*, 20 (1), 138-157.

Wilcox, D. L., Cameron, G. T. ve Reber, B. H. (2015). *Public Relations Strategies and Tactics* (11th Edition), Boston et al: Pearson Education Ltd.

World Tourism Organisation, (2023). International Tourism Highlights 2023. https://www.e-unwto.org/doi/epdf/10.18111/9789284424504. (Erişim Tarihi: 28.11. 2023).

WTO, (2023). International Trade Statistics. https://stats.wto.org/?idSavedQuery=062b87c0-a3cf-4395-ac1b-4e9bbc327ba9. (Erişim Tarihi: 27.11. 2023).

Yıldırım, G. (2015). *Kültürel Diplomasi Ekseninde Uluslararası Halkla İlişkiler Perspektifinden Kamu Diplomasisi,* İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

Zaharna, R.S. (2001). "In-awareness" Approach To International Public Relations, *Public Relations Review*, 27, 135–148.

Kaynakça

Aydoğan, F. (2010). Kamusal Alan ve Gözetim Paradoksunda İnternet. *İkinci Medya Çağında İnternet*. Ed. F. Erdoğan, & A. Akyüz, İstanbul: Alfa Yayınları. 185-196.

Allagui, I, Breslow, H. (2016). Social Media For Public Relations: Lessons From Four Effective Cases. *Public Relations Review*. (42), 20-30.

Binark, M. (2007). Yeni Medya Çalışmaları. *Yeni Medya Çalışmaları.* Ed. M. Binark, Ankara: Dipnot Yayınları. 5-21.

Budak, G., Budak G. (2014). *İmaj Mühendisliği Vizyonundan Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayınları.

Castells, M. (2013). *İsyan ve Umut Ağları*. İstanbul: KU Yayınları.

Fombrun, C. J. (1996). *Reputation: Realizing Value From The Corporate Image*. Bostan, USA: Harvard Business School Press.

Gerbaudo, P. (2014). *Twitler ve Sokaklar*. İstanbul: Agora Yayınları.

Holtz, S. (2002). Public Relations on The Net. (2nd Edition). New York. American Management Association.

Manovich, L. (2002). *The Language of New Media*. Cambridge: The MIT Press.

Rogers, E. M. (2003). *Diffusion of Innovations*. New York: Free Press.

Elidor ve Boyner'den Genç Kadınlar için Bursa Dönüşen Koleksiyon. https://www.unilever.com.tr/news/2022/ elidor-x-boynerden-genc-kadnlar-icin-bursa-donusen-koleksiyon/, (Erişim Tarihi: 25.11.2023).

Elidor Türkiye Resmi X Profili. https://twitter.com/ElidorTurkiye/status/1463458851391520771, (Erişim Tarihi: 12.11.2023).

İş Sanat Yeni Sergisini Metaverse'te Açıyor. https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/finans/is-sanat-yeni-sergisini-metaverse-te-aciyor/671983, (Erişim Tarihi: 14.11.2023).

Kadıbeşegil, S. (2006). İtibar Yönetimi. Mediacat Yay. İstanbul.

Komili Zeytinyağı Resmi Instagram Profili. https://www.instagram.com/komili.zeytinyagi/, (Erişim Tarihi: 14.11.2023).

Komili Son Ağaç Projesi. https://www.komilizeytinyagi.com.tr/kusaklar-boyu-yasasin-diye/son-agac-projesi, (Erişim Tarihi: 20.11.2023).

Kovelanko, I., Meliakova, Y., Kalnytskyi, E., Nesterenko, K. (2023). Postpanopticon: Control and Media in the New Digital Reality. Filosofija. Sociologıja. T. 34. NR. 3. pp. 219-227.

Peltekoğlu, F. B. (2012). *Halkla İlişkiler Nedir*?. İstanbul: Beta Yayınları.

Phillips, D., Young, P. (2009). Online Public Relations: A Practical Guide to Developing an Online Strategy in the World of Social Media (2nd ed.). London. K. Page Ltd.

Schultz, F., Utz, S., Göritz, A. (2011). Is the medium the message? Perceptions of an Reactions to Crisis Communication via Twitter, Blogs and Traditional Media. Public Relations Review, 37(1).

StandUp. https://www.lorealparis.com.tr/stand-up-2022, (Erişim Tarihi: 14.11.2023).

StandUp with Eva Longoria and the 5D Method. https://www.youtube.com/watch?v=6ZBTPTqlp44&t=3s, (Erişim Tarihi: 20.11.2023).

Starbucks Sürdürülebilirlik. https://www.starbucks.com.tr/responsibility/sustainability#, (Erişim Tarihi: 22.11.2023).

Van Dijk, J. (2004). The Sage Handebook of Media Studies. (Ed. Downing, J.D., McQuail, P., Dasgupta, P.). Digital Media. Thousand Oaks. Sage Publication.

için de son derece önemli görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında finansal halkla ilişkilerin de halkla ilişkiler gibi hedef kitleyi ikna süreci olduğu; hakimiyet alanının geniş, görev ve sorumluluklarının ise oldukça fazla olduğu, yönetim süreçlerinin koordine edilemediği takdirde ise kurumların yok olma tehdidiyle karşılaşabileceği çıkarımı yapılabilmektedir.

Kaynakça

Altındaş, Ş. Ö. (2008). *Finansal Tavsiyede Bulunanların Sorumluluğu Yeterlik Etüdü*, İstanbul: Sermaye Piyasası Kurulu Denetleme Dairesi Yayını.

Angas, L. L. B. (1999). *Investment for Appreciaton*, Great Britain: Prentice Hall.

Argenti, P. A. (2006). Communication and Business Value: Measuring the Link, *The Journal of Business Strategy,* Boston, 27 (6), 29-40.

Bagdikian, B. (2004). *The New Media Monopoly*, Boston: Beacon Press.

Baker, C. E. (2007). *Media Concentration and Democracy: Why Ownership Matters,* Cambridge: Cambridge University Press.

Baskin, O. W. Aronoff, C. E. and Lattimore, D. (1997). *Public Relations: The Profession and the Practice* (4th ed.)*,* Boston, MA: McGraw-Hill.

Bilir, H. (2009). Makroekonomik Değişkenlerin Hisse Senedi Fiyatları Üzerindeki Etkisi ve İMKB Uygulaması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, DEÜ Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Bowman, P., & Bing, R. (Eds.). (2014). *Financial Public Pelations*. E-Book: Butterworth-Heinemann.

Bushee, B, J. and Miller, G, S, (2012). Investor Relations, Firm Visibility, and Investor Following, *The Accounting Review,* 87 (3), 867-897.

Bülbül, A. Rıdvan (2004). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel.

Campbell-Kelly, M. (1992). Large-Scale Data Processing in The Prudential, 1850–1930, *Accounting, Business & Financial History*, 2 (2), 117-140.

Chaudhry, A. S. and Alansari, H. (2013). Use of Electronic and Digital Information by Investment Professionals in Kuwait, *Emerald Group Publishing Limited Library Review,* 62 (3), 157-176.

Cutlip, S. M., Center, A. H. and Broom, G. M. (1994). *Effective Public Relations*, New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Çalışır, G. ve Akyol, H. (2016). Afad'ın Kurumsal İtibarı Üzerine Bir Araştırma, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi-E-Gifder-,*4 (1), 478-504.

Davis, Anthony, (2006). *Halkla İlişkilerin ABC'si*, Çev. Ümit Şendilek. İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A.Ş.

Deller, D., Stubenrath M. and Weber C., (1999). A Survey on the Use of the Internet for Investor Relations in the USA, the UK and Germany*, The European Accounting Review,* 8 (2), 351–364.

DeSanto B. and Bradin D. (2011). "Financial Public Relations", *Public Relations: A Managerial Perspective,* Eds. D. Moss and B DeSanto, London: Sage Publishing, 243-264.

Doorley J. and Garcia H. F. (2015). *Reputation Management: The Key to Successful Public Relations and Corporate Communication*, New York: Routledge.

Dotson E. (2004). *Using Social Media in the B2B Context.* Charlottesville: Darden Business Publishing.

Erdoğan, İ. (2014). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler,* Ankara: Erk Yayınları.

Fawkes, J. (2001). "What is Public Relations", *The Public Relations Handbook*, Ed. Alison Theaker, London: Routledge Taylor & Francis Group, 3-12.

Geçikli, F. (2008). *Halkla İlişkiler ve İletişim,* İstanbul: Beta Yayınları.

Geray, H. (2003). *İletişim ve Teknoloji: Uluslararası Birikim Düzeninde Yeni Medya Politikaları*. Ankara: Ütopya Yayınları.

Grunig, J. E. and Hunt, T. T. (1984). *Managing Public Relations.* Belmont (USA): Thomson, Wadsworth.

Gürsakal, S. (2007). Hisse Senedi ve Döviz Piyasası Risklerinin Riske Maruz Değer Yöntemi ile Karşılaştırılması, *Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26 (2), 61-76.

Hoffmann, C. P., Tietz, S. and Hammann, K. (2018). Investor Relations–A Systematic Literature Review. *Corporate Communications: An International Journal,* 23 (3), 294-311.

Jackson, P. and Center, A. H. (1995). *Public Relations Practices Managerial Case Studies and Problems*, New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Johnston, J. and Zawawi, C. (2014). "An Overview of Public Relations". *Public Relations: Theory and Practice*, Eds. J. Johnston and M. Sheenan, Australia: Allen&Unwin, 3-19.

Kalender, A. ve Fidan, M. (2008). *Halkla İlişkiler,* Konya: Tablet Yayınları.

Keeley, Clarke (2006). "Finansal Halkla İlişkilere Giriş"*, Halkla İlişkilerin El Kitabı*, Derleyen: Alison Theaker, İstanbul: Mediacat Yayınları.

Kelly, K. (1992). Fund Raising: Functional Element in Public Relations Education*. Journalism Educator*, 47 (2), 19-25.

Koçyiğit, M. ve Salur, M. N. (2014). Stratejik Kurumsal İletişim Aracı Olarak Finansal Halkla İlişkiler: BİST'te Bir Uygulama, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (31), 241-250.

Kuperman, J. C., Athavale M. and Eisner A. (2003). Financial Analysts in the Media: Evolving Roles and Recent Trends, *American Business Review*, 21 (2), 74-80.

Laskin A (2010). *Managing Investor Relations: Strategies for Effective Communication,* Ed. D. D. DuFrene, New York: Business Expert Press.

Liu, J. N. and Kwong, R. W. (2007). Automatic Extraction and Identification of Chart Patterns Towards Financial Forecast, *Applied Soft Computing,* 7 (4), 1197-1208.

Lujiza, B. (2012). The Role of Social Media in Enhancing Investor Relations in South Africa. MBA Dissertation: University of Pretoria.

Marconi, Joe (2004). *Public Relations-the Complete Guide*, Thomson/South Western: Racom Communications.

Martinez, A. L. (2010). Analysts' Recommendations and Stock Performance: An Empirical Study of Brazilian Public Companies, *ASAA - Advances in Scientific and Applied Accounting*, 3 (1), 90-108.

Michaely, R. and Womack, K. L. (1999). Conflict of Interest and the Credibility of Underwriter Analyst Recommendations. *The Review of Financial Studies,* 12 (4), 653-686.

Murdock, G. (1980). "Class, Power and the Press: Problem of Conceptualisation and Evidence", *The Sociology of Journalism, and the Press*, Der. H. Christion, London: GBJH Brookers (Printers) Ltd, 37-60.

Okay, A. ve Okay, A. (2002). *Halkla İlişkiler Kavram, Strateji ve Uygulamaları*, İstanbul: Der Yayınları.

Öngören Y. (2011). *Kurumsal İletişim Perspektifinde Finansal İletişim*, İstanbul.

Özdemir, İ. (2012). Bankacılıkta Halkla İlişkiler ve Müşteri İlişkileri, *Bankacılık ve Sigortacılık Araştırmaları Dergisi*, 1 (3), 4-15.

Petersen, B. K. and Martin, H. J. (1996). CEO Perceptions of Investor Relations as a Public Relations Function: An Exploratory Study, *Journal of Public Relations Research*, 8, 173–209.

Poulantzas, N. (1969). The Problem of Capitalist State, *New Left Review*, 58, 69-78.

Richeri, G. (2011). "The Media Amid Enterprises, the Public, and the State: New Challengers for Research", *The Handbook of Political Economy of Communications*, Der. Janet Wasko, Graham Murdock and Helena Sousa, Oxford: Blackwell Publishing, 129-199.

Sabuncuoğlu, Z. (2001). *İşletmelerde Halkla İlişkiler*, 5. Baskı, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Sayımer, İ. (2008). *Sanal Ortamda Halkla İlişkiler*, İstanbul: Beta Yayınları

Seitel, F. P. (1992). *The Practice of Public Relations*, Colombus, Ohio: Charles E.

Seitel, F. P. (2004). *The Practice of Public Relations,* New Jersey: Pearson Perntice Hall.

Silver, D. (2005). Creating Transparency For Public Companies: The Convergence of PR and IR in The Post-Sarbanes-Oxley Marketplace, *Public Relations Strategist*, 11 (1), 14–17.

Süllü, Z. (2013). Finansal Halkla İlişkiler Sürecinde Risk Yönetimi ve Risk İletişiminin Kullanımı, *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,* (19), 154-169.

Süllü, Z. (2019). Finansal Kuruluşların Sosyal Sorumluluk Faaliyetlerinde Sosyal Medya Kullanımı: Akbank, Garanti BBVA ve Türkiye İş Bankası Aş Örneği. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İnif E-Dergi),* 4 (2), 250-269.

Swann P. (2014). *Cases in Public Relations Management: The Rise of Social Media and Activism*, New York: Routledge.

Şahin, Ö. G. D. Y. (2022). "Finansal Analistler, Finansal Piyasalardaki İşlevleri ve Önemi", *Güncel Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Çalışmaları*, Ed. Ali Kahramanoğlu, Ekitap: Efe Akademi Yayınları, 65-83.

Temizel, F. ve Coşkun İ. O. (2010). Finansal Piyasalar İle Etkin Bir İletişim ve Geliştirilmiş Şeffaflık Aracı Olarak Yatırımcı İlişkileri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İİBF Dergisi,* 12 (2), 93-94.

Temizel, F. Sarıkaya, M. ve Bayram, F. (2010). Yatırımcı İlişkileri Yönetiminde İletişim ve Bilgi Teknolojilerinin Rolü: İMKB 50 Endeksi Uygulaması, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24 (2), 1-20.

Tosun, N. (2004). Financial Value and Public Relations, Corporate Communications, *An International Journal,* 9 (3), 202-208.

Uğurlu, F. ve Yeşil, S. (2020). Halkla İlişkiler Uygulamalarında Kullanılan Modellerin Hofstede'in Kültür Boyutları ile İlişkisi Üzerine Bir Araştırma, *Bitlis Eren Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 5 (1), 39-55.

Ural, E. (2005). *Çok Kültürlü Ortamlarda Halkla İlişkiler, Çok Kültürlü Ortamlarda Halkla İlişkiler, Kurumsal İletişim ve Yönetim*, İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi Yayınları.

White, C. ve Raman, N. (1999). The World Wide Web as a Public Relations Medium: The Use of Research, Planning, and Evaluation in Web Site Development, *Public Relations Review,* 25 (4), 405-419.

Yalım, F. Bir Finansal Halkla İlişkiler Aracı Olarak Yıllık Faaliyet Raporları: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Ulaştırma Sektör Şirketleri Üzerinden Bir İnceleme.,*Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 6 (2), 1128-1154.

Yatkın, A. (2003). *Halkla İlişkiler ve İletişim.* 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yurdigül, Y. ve Zinderen, İ. E. (2012). Yeni Medyada Haber Dili: Ayşe Paşalı Olayı Üzerinden Geleneksel Medya ve İnternet Haberciliği Karşılaştırması, *Turkish Online Journal of Design Art and Communication,* 2 (3), 81-91.

Açlık ve Beslenme Güvencesi, Sağlık ve İyi Yaşam, Nitelikli Eğitim, Cinsiyet Eşitliği, Temiz Su ve Hijyen, Uygun ve Temiz Enerji, İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, Sürdürülebilir Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı, Eşitsizlikleri Azaltma, Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, Sorumlu Tüketim ve Üretim, İklim Eylemi, Denizlerin ve Okyanusların Korunması, Kara Ekosistemlerinin Korunması, Barış, Adalet ve Güçlü Kurumlar, Ortaklıklar) ulaşmak için sadece devletlerden değil özel işletmelerden ve kurumlardan da bir beklenti içerisindedir. Bu yüzden de işletme ve kurumlar kurumsal sosyal sorumluluk ilkesi gereğince çevreye ve duyarlı hareketli etmek zorundadırlar. İşletme ve kurumların bunu sağlayacağı yegane unsur ise gerçekleştirecekleri halkla ilişkiler kampanyalarıdır. Halkla ilişkiler kampanyaları sayesinde işletme ve kurumlar halkın gözünde itibarlarını artırırlar ve imajlarını güçlendirirler.

Başarılı bir halkla ilişkiler kampanyasının temeli bilinenin aksine yaratıcılığa ve stratejiye değil bilimsel araştırmaya dayanır. Yaratıcılık ve strateji kampanyanın etkinlik ve iletişim çalışmalarında önemli bir unsurdur ancak bilimsel araştırma kampanyanın temelini oluşturur. Araştırmanın doğru ve bilimsel bir şekilde gerçekleştirildiği bir kampanyada sorun saptama, durum analizi, hedef kitle, nihai hedefler vb. daha doğru bir şekilde gerçekleştirilir. Bilimsel araştırma kampanyada yaratıcılığın ve doğru bir stratejinin ortaya konmasında da önemli bir rol oynar.

Kaynakça

Başok, N.B. (2013). *Halkla İlişkiler Kampanyaları,* Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları

Başok, N.B. ve Coşkun, G. (2008). *Teoriden Pratiğe Halkla İlişkiler Projeleri: Ödüllü Örnek Uygulamalar,* Ankara: Nobel.

Coşkun, G. (2010). *Kurumsal Pazarlama ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Ankara: Nobel.

Cutlip S. M., Center, A.H. and Broom, G. N. (2000). *Effective Public Relations*, New Jersey: Prentice-Hall.

Göksel, A.B. (2010). *Stratejik Halkla İlişkiler Yönetimi*, Ankara: Nobel Yayınları.

Hallahan, K. (2013). *Communication Technologies. In R. L. Heath* (Ed.), Encyclopedia of Public Relations (153-158). Los Angeles: Sage.

Jefkins, F. (1992). *Public Relations*, Fourth Edition, London: Pitman.

Kılınç, Ö. (2019). *Halkla İlişkiler Kampanyalarında Ödüller: IPRA Altın Küre Ödülleri Üzerine Bir Analiz.* İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi, 2019(48), 478-495.

Kotler, P. ve Lee, N (2006). *Kurumsal Sosyal Sorumluluk*, Çev: Sibel Kaçamak, İstanbul: Kapital Medya Hizmetleri A. Ş.

Peltekoğlu, F.B. (1998). *Halkla İlişkiler Nedir?* İstanbul: Beta Yayınları.

Smith, R. D. (2017). *Strategic Planning for Public Relations.* New York: Routledge.

Ural, E. G. (2006). *Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları*, İstanbul: Birsen Yayınevi.

HİNT-ARAP ETKİLEŞİMİNİN
DİLSEL BOYUTU
HİNTÇENİN ARAPÇA SÖZVARLIĞI

DOÇ. DR. DERYA ADALAR SUBAŞI
DOÇ. DR. ESRA BÜYÜKBAHÇECİ

EĞİTİM
yayınevi

HİNT-ARAP ETKİLEŞİMİNİN DİLSEL BOYUTU
HİNTÇENİN ARAPÇA SÖZVARLIĞI

Doç. Dr. Derya Adalar Subaşı, Doç. Dr. Esra Büyükbahçeci

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-46-1
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
HİNT-ARAP ETKİLEŞİMİNİN DİLSEL BOYUTU
HİNTÇENİN ARAPÇA SÖZVARLIĞI
Doç. Dr. Derya Adalar Subaşı, Doç. Dr. Esra Büyükbahçeci
VI+124 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-46-1

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
ilk okuyan siz olun
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

"Arabiyye ve'l-lugati'l-Hindiyye, el-Adedu'l-Evvel (Yenâyır-Mârs).

Alp, M. (2011). *Farklı İki Açıdan Arapça: Fusha ve Avamca*. Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (ÇÜİFD), 11(2), 87-110.

Aydın, M. (2018). *Arap Dili*. İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4(1), 1-18.

Birinci, A. (2022). "*Cahiliyye Dönemi ve Öncesi Araplar ile Arapça ve Lehçeleri Üzerinde Bir İnceleme: İslamiyet'in Doğuşuna Kadar Olan Dönem"*. Nüsha Dergisi 22(55), 43-72.

Kaya, Korhan (2005). *Hindistan'da Diller*. Ankara: İmge Kitabevi.

Keruş, Hizye (2019). *Dirâsât ve Makâlât*, El-Muteşâbihu'l-lafzî beyne'l-Lugati'l-

Kidambi, Sithalakshmi & Kaya, Korhan (2013). *Hindi-Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kutlutürk, Cemil (2018). "*Müslüman Türklerin Hint Dili ve Literatürüne Katkısı: HintSufî Metinleri*". Bilig – Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi 87: 33-58.

Nemr, Abdulmenam (1981), *Târîhu'l-İslâm fi'l-Hind*, Lübnan.

Rupert Snell (2010a). *Essential Hindī Dictionary*, UK: McGraw-Hill Companies.

Rupert Snell (2010b). *Hindī Dictionary*. UK: McGraw-Hill Companies.

Rydıng, K.C. (2005). A *Reference Grammar of Modern Standart Arabic*. Cambridge University Press, New York.

Şehristânî, M.A (1992). *el-Milel ve'n-Nihal*, (Tahkik: Ahmed Fehmî Muhammed), Dâru'l-Kutubi'l-'İlmiyye, Beyrut.

Şen, A., Akdağ, S. "*Dilbilimsel Tipoloji ve Arapçanın Dünya Dilleri Arasındaki Yeri"* Şarkiyat Mecmuası, no. 42 (Nisan 2023), 35-52.

GELENEKSEL VE GÜNCEL

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

Editörler

Prof. Dr. Bünyamin Ateş

Doç. Dr. Mehmet Enes Sağar

EĞİTİM yayınevi

GELENEKSEL VE GÜNCEL PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

Editörler: Prof. Dr. Bünyamin Ateş, Doç. Dr. Mehmet Enes Sağar

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-18-9
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

GELENEKSEL VE GÜNCEL PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI
Editörler: Prof. Dr. Bünyamin Ateş, Doç. Dr. Mehmet Enes Sağar
XII+368 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-18-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Ateş, B. (2022). *Çözüm odaklı kısa süreli psikolojik danışma* (Kuram ve Uygulama) (7. Basım). Ankara: Vizetek Yayıncılık.

Barker, P. (1998). Solution-focused therapies. *Nursing Times, 94*(19), 6-53.

Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 226-244.

Bolderston, H. (2013). *Acceptance and commitment therapy: Cognitive fusion and personality functioning.* (Doctoral Dissertation) University of Southampton, Faculty of Social and Human Sciences, School of Psychology.

Bowen, M. (1976). *Theory in the practice of psychotherapy.* In P. J. Geurin Jr. (Ed.), Family therapy: Theory and practice. New York: Gardner Press.

Bowen, M. (1978). *Family therapy in clinical practice*. New York: Jason Aronson.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Vol 1. Attachment.* Basic Books.

Comstock, D. L., Hammer, T. R., Strentzsch, J., Cannon, K., Parsons, J., & II, G. S. (2008). Relational-cultural theory: A framework for bridging relational, multicultural, and social justice competencies. *Journal of Counseling & Development*, *86*(3), 279-287.

Chance, P. (2014). *Learning and behavior.* (7th ed.). Belmont: Wadsworth, Cengage Learning.

De Jong, P. & Berg, I. K. (1998). *Interviewing for solutions*. Brooks/ Cole.

De Shazer, S. & Berg I. K. (1997). 'What works?' Remarks on research aspects of solution-focused brief therapy. *Journal of Family Therapy, 19,* 121-124. https://doi.org/10.1111/1467-6427.00043.

De Shazer, S. (1985). *Keys to solution in brief therapy*. W.W. Norton& Company Inc.

Eifert, G. H. ve Forsyth, J. P. (2005). *Acceptance and commitment therapy for anxiety disorders.* Oakland, CA: New Harbinger Publications.

Elliott, R., & Greeenberg, L. S. (2007). The essence of process- experiential emotion focused theraphy, *American Journal of Psychotheraphy, 61*(3), 241-254.

Frank, M. L. B. (2016). Existential theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.147-168). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Gladding, S. T. (2013). *Psikolojik danışma*. (6. Baskı). (Çev. Ed. N. Voltan Acar; Çev. T. Sarı). Nobel Akademik Yayıncılık.

Granato, H. F., Sewart, A. R., Vinograd, M., & McFarr, L. (2021). *Dialectical behavior therapy.* In A.Wenzel (Ed.), Handbook of cognitive behavioral therapy: Overview and approaches. American Psychological Association (pp. 539–565).

Greenberg, L. S. (2010). Emotion-focused therapy: An overview. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 4* (33), 1-12.

Greenberg, L. S. (2012). *Emotion-focused therapy* (1. Baskı) (Kızıltaş, S., Çev.). İstanbul: Psikoterapi Enstitüsü Eğitim Yayınları.

Haley, M., Golden, S. H. & Nate, R. D. (2016). Gestalt theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.195-226). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Harris, R. (2016). *Kabul ve kararlılık terapisi. ACT'i kolay öğrenmek: ilkeler ve ötesi için hızlı bir başlangıç.* H T. Karatepe ve K. Fatih Yavuz (Çev. Ed.). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Hazler, R. J. (2016). Person-centered theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.169-193). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Işık-Terzi, Ş., & Ergüner-Tekinalp, B. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar.* Pegem Akademi.

İzgiman, S. (2014). Kabullenme ve kararlılık terapisi. A. N. Canel (Ed.). *Terapide Yeni Ufuklar: Modern, Postmodern ve Kısa Terapiler* içinde (s. 97-115). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Johnson, A. L. (2016). Psychoanalytic theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.73-96). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Jordan J. V. (2010). *Relational-cultural therapy*. Washington, DC: American Psychological Association.

Koffmann, A. & Walters. M. G. (2014). *Introduction to psychological theories and psychotherapy.* New York: Oxford University Press.

Kottler, J. A. & Montgomery, M. J. (2011). *Theories of counseling and therapy: An experiential approach.* (2th ed.). California: SAGE Publications, Inc.

Lethem, J. (2002). Brief solution focused therapy. *Child and Adolescent Mental Health, 7*(4), 189-192. https://doi.org/10.1111/1475-3588.00033.

Linehan, M. M. (1993). *Cognitive-behavioral treatment of borderline personality disorder*. Guilford Publications.

Miller, J.B. (1976). *Toward a new psychology of women.* Boston: Beacon Press

Minuchin, S. (1974). *Families & family therapy*. Cambridge: Harvard University Press.

Minuchin, S. (2012). A brıef history of structural/strategic models. *Family Therapy Review: Contrasting Contemporary Models*, 83.

Minuchin, S., & Colapinto, J. (1998). *Working with families of the poor*. New York: Guilford.

Minuchin, S., Lee, W.Y., & Simon, G.M. (2006). *Mastering family therapy*. 2th edition, New Yersey: John Wiley& Sons Inc

Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları*. (Çev. F. Akkoyun). Nobel Akademik Yayıncılık.

Murphy, J. J. (1997). *Solution-focused counseling in middle and high schools.* American Counseling Association.

Ögel, K. (2015). *Farkındalık (ayrımsama) ve kabullenme temelli terapiler*. HYB Yayıncılık.

Pollak, S. M., Pedulla, T., & Siegel, R. (2021). *Mindfulness: Farkındalık temelli psikoterapi becerileri*. S. Gürdoğan ve R. Bilge Uzun, (Çev.), Apamer Psikoloji Yayınları.

Pritchard, A. (2009). *Ways of learning: Learning theories and learning styles in the classroom.* (2th ed.). New York: Routledge.

Santrock, J. W. (2011). *Educational psychology.* (5th ed.). New York: McGraw-Hill.

Satir, V., Stachowiak, J., & Taschman, H. A. (1994). *Helping families to change*. Jason Aronson, Incorporated.

Segal, Z., Williams, M., & Teasdale, J. (2018). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression*. Guilford publications.

Seligman, L. & Reichenberg, L. W. (2010). *Theories of counseling and psychotherapy: Systems, strategies, and skills.* (3th ed.). New Jersey: Pearson Education, Inc.

Sharf, R. S. (2012). *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases.* (5th ed.). Belmont: Cengage Learning.

Sommers-Flanagan, J. & Sommers-Flanagan, R. (2015). *Counseling and psychotherapy theories in context and practice: Skills, strategies, and techniques.* (2th ed.). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Tanacıoğlu-Aydın, B. (2022). 3. kuşak bilişsel davranışcı terapiler. Ş. Baştemur & M.A. Kurşuncu (Ed.) *Psikolojik danışmada güncel yaklaşımlar* (ss. 55-96), Nobel Yayıncılık.

Teasdale, J. D. (2004). Mindfulness-based cognitive therapy. J. Yiend (Ed.) *Cognition, emotion and psychopathology: Theoretical, empirical and clinical directions*, (pp. 270-289), Cambridge University Press.

Vernon, A. (2016). Rational emotive behavior therapy. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.283-309). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

Walker, M. (2005). *Critical thinking: Challenging developmental myths, stigmas and stereotypes.* In D. Comstock (Ed.), Diversity and development: Critical contexts that shape our lives and relationships (pp. 47–66). Belmont, CA: Thomson, Brooks/Cole

Wheeler, G. & Axelsson, L. (2015). *Gestalt therapy.* Washington, DC: American Psychological Association.

Whitaker, C. A., & Bumberry, W. M. (2005). Dancing With The Family:A symbolic-experiential approach. USA: Brunner/Mazel.

Whitaker, C. A., & Keith, D. V. (1981). Symbolic-experiential family therapy. *Handbook of family therapy*, *1*, 187-225.

Williams, J. M. G., & Kuyken, W. (2012). Mindfulness-based cognitive therapy: A promising new approach to preventing depressive relapse. *The British Journal of Psychiatry*, *200*(5), 359-360.

Wubbolding, R. E. (2016). Reality therapy/Choice theory. D. Capuzzi & M. D. Stauffer (Ed.). *Counseling and psychotherapy: Theories and interventions* (pp.311-338). (6th ed.). Alexandria, VA: American Counseling Association.

KAYNAKÇA

Altman, N. (2012). Psychoanalytic therapy. In J. Frew & M. D. Spiegler (Eds.), *Contemporary psychotherapies for a diverse world* (pp. 39-86). Routledge.

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bateman, A., & Holmes, J. (2001). *Introduction to psychoanalysis: Contemporary theory and practice*. Routledge.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Curtis, R. C., & Hirsch, I. (2011). Relational psychoanalytic psychotherapy. In S. B. Messer & A. S. Gurman (Eds.), *Essential psychotherapies* (pp. 72–104). New York, NY: The Guilford Press.

Fairbairn, W. R. D. (1954). *An object relations theory of the personality*. New York: Basic Books.

Freud, S. (1900). *The interpretation of dreams.* London: Hogarth.

Freud, S. (1920/1935). *A general introduction to psycho-analysis* (J. Riviere, Trans.). Garden City, NY: Garden City Publishing Company.

Freud, S. (1995). *Five lectures on psycho-analysis*. Penguin Books.

Greenberg, J. R., & Mitchell, S. A. (1983). *Object relations in psychoanalytic theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Jones, S. L., Watson, R., & Butman, R. E. (2011). Classical psychoanalysis. In S. L. Jones, & R. E. Butman (Eds.), *Modern psychotherapies*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press.

Jung, C. G. (1961). *Memories, dreams, reflections.* New York: Vintage.

Jung, C. G. (1966). Two essays on analytical psychology. In *Collected works of C. G. Jung* (R. F. C. Hall, Trans.) (Vol. 7, 2nd ed.). Princeton, NJ: Princeton University Press.

Lemma, A. (2015). *Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy*. John Wiley & Sons.

Luborsky, E. B., O'Reilly-Landry, M., & Arlow, J. A. (2008). Psychoanalysis. In R. J. Corsini, & , D. E. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (pp. 15-62). Thomson Brooks/Cole.

Milton, J., Polmear, C., & Fabricius, J. (2011). *A short introduction to psychoanalysis*. Sage.

Rennison, N. (2001). *Freud & psychoanalysis*. Harpenden, Great Britain: Pocket Essentials.

Smith, D. L. (1999). *Approaching psychoanalysis: An introductory course*. London: Karnac Books.

Wolitzky, D. L. (2011). Contemporary Freudian psychoanalytic psychotherapy. In S. B. Messer & A. S. Gurman (Eds.), *Essential psychotherapies* (pp. 33–72). New York, NY: The Guilford Press.

KAYNAKÇA

Adler, A. (1954). *Understanding human nature.* (W.B. Wolfe, Çev.). Greenwich: Fawcett Publications.

Adler, A. (1956). *The individual psychology of Adler: A systematic presentation in selections from his writings.* (Ed: H. L. Ansbacher ve R. R. Ansbacher), 126-154. New York: Harper Torch books.

Adler, A. (1982). The fundamental views of Individual Psychology. *Journal of Individual Psychology, 38*(1), 3-6.

Adler, A. (1991). The progress of mankind. *Individual Psychology, 47*(1), 17-21.

Adler, A. (1996). The structure of neurosis. *Individual Psychology, 52*(4), 351-362.

Adler, A. (2004). *Yaşamın anlam ve amacı.* F.T. Verlag (Ed.). K. Şipal (Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1985).

Adler, A. (2008). *Nevroz sorunları.* H.L. Ansbacher (Ed.). A. Kılıçlıoğlu (Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1964.)

Adler, A. (2009a). *Bireysel Psikoloji.* A. Kılıçlıoğlu (Çev.). Ankara: Say Yayınları. (Orijinal çalışma basım tarihi 1918).

Ansbacher, H. L. & Ansbacher, R. R. (Eds.). (1964). *Individual Psychology of Alfred Adler.* New York: Harper Torch book.

Ansbacher, H. L. (1982). Adler's views on the unconscious. *Individual Psychology, 38*(1), 32-41.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Aubry, W. E. (1974). *Life style assessment: So what?* ERIC Database. Ed: 106694. Cg: 009750. Ulaşılma tarihi: 14.09.2023

Bettner, B. L. (2006). *The "creative force:" How children create their personalities.* Media, PA: Conexions Press.

Carich, M.S. (1997). *Variations of the 'as if technique.* In J. Carlson & S. Slavik (Eds.), Techniques in Adlerian Psychology (pp. 153-160). Washington, DC: Accelerated Development.

Carlson, J. D. & Robey, P. A. (2011). An integrative Adlerian approach to family counseling. *The Journal of Individual Psychology, 67*(3), 232-244.

Cheston, S. E. (2000). Spirituality of encouragement. *Individual Psychology, 6*(3), 296-304.

Corey, G. (1996). *Theory and practice of counseling approach.* New Jersey: Merill Prentice Hall.

Corey, G. (2009). *Theories and practices of counseling and psychotherapy.* Belmont, CA: Thomson Brooks/Cole.

Dinkmeyer, D. C. & Sperry, L. (2000). *Counseling and psychotherapy: An integrated, individual pscyhology approach.* Upper Sadle River, NJ: Merill/Prentice Hall

Dinkmeyer, D. C., Dinkmeyer, D. C., Jr., & Sperry, L. (1987). *Adlerian counselling and psychotherapy* (2nd ed.). Columbus, OH: Merrill

Dreikurs, R. (1967). *Psychodynamics, psychotherapy, and counseling.* Chicago: Alfred Adler Institute.

Dreikurs, R. (1997). Holistic medicine. *Individual Psychology, 53*(2), 127-205.

Elliott, R., Greenberg, L.S., & Lieter, G. (2004). *Research on experiential psychotherapies.* (Ed.: M.J. Lambert), Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behaviour Change (493-539). New York: Wiley

Lau, P. S. Y. (1994). My counseling position: An Adlerian approach. *Asian Journal of Counseling, 3*(1), 57-71.

Lingg, M., & Kottman, T. (1991). Changing mistaken beliefs through visuali- zation of early recollections. *Individual Psychology, 47*(2), 255–260.

McClain, M. P. (2005). *Assessing the relationship between encouragement and social interest: An Adlerian perspective.* [Unpublished Doctoral Thesis]. Iowa State University, Human Development and Family Studies, Iowa.

Milliren, A., Clemmer, F., & Wingett, W. (2006). Supervision: In the style of Alfred Adler. *Journal of Individual Psychology,62*(2), 89-105

Mosak, H. H. & Maniacci, M. P. (2008). *Adlerian psychotherapy.* In R. J. Corsini (ed.). Current Psychotherapies. Itasca, Ill.: F. E. Peacock

Mosak, H. H. (1972). Life style assessment: A demonstration based on family contellellation. *Journal of Individual Psychology, 28*, 232 – 247.

Mosak, H. H. (1985). Interrupting a depression: The pushbutton technique. Individual Psychology: *Journal of Adlerian Theory, Research & Practice, 41*(2), 210–214.

Mosak, H. H. (1989). *Adlerian psychotherapy.* In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), Current psychotherapies (pp. 65–116). F E Peacock Publishers.

Mosak, H. H. (2005). *Adlerian psychotherapy*. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (pp. 52–95). Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Mosak, H. H., & Maniacci, M. (1999). *A primer of Adlerian psychology: Theanalytic-behavioral-cognitive psychology of Alfred Adler.* Philadelphia: Accelerated Development/Taylor and Francis.

Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları: Olgu sunumu yaklaşımıyla.* Ankara: Nobel Yayınları.

Patterson, E. L. & Welfel, R. E. (2005). *The counseling process: A multi theoretical integrative apprach.* USA: Brooks/Cole

Sağar, M.E. (2022). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sherman, R. & Dinkmeyer, D. (1987). *Systems of family therapy: An Adlerian integration.* Philadelphia: Brunner/Mazel.

Shulman, B. H. (1962). The family constellation in personality diagnosis. *Journal of Individual Psychology, 18*(1), 35-47.

Shulman, B. H. & Mosak, H. H. (1977). Birth order and ordinal position. *Journal of Individual Psychology, 33*(1), 114-121.

Shulman, B. H., & Mosak, H. H. (1977). Birth order and ordinal position: Two Adlerian views. *Journal of Individual Psychology, 33*(1), 114–121.

Sullivan, B.F. & Schwebel, A. I. (1995). Relationship belief and expectations of satisfaction in marital relationships: Implications for family practitioners. *The Family Journal, 3*(4), 298-305.

Sweeney, J. T. (1998). *Adlerian counseling: A practitioner's approach*. New York: Tylor and Francis.

Vaihinger, H. (1968). *The philosophy of "as if": A system of the theoretical, practical and religious fictions of mankind.* (C. K. Ogden, Trans.). New York: Barnes and Noble. (Original work published 1911)

Watts, E. R. (2003). Adlerian therapy as a relational constructivist approach. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families, 11*(2), 139-147.

Watts, E. R. & Pietrzak, D. (2000). Adlerian "encouragement" and the therapeutic process of solution-focused brief therapy. *Journal of Counseling and Development, 78*(4), 442-447.

Wells, R., & Giannetti, V. (1990). *Handbook of brief psychotherapies.* New York: Plenum Press.

Wood, A. (2003). Alfred Adler's treatment as a form of brief therapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 33*(4), 287-301.

KAYNAKÇA

Allen, B. P. (2015). *Personality theories: Development, growth, and diversity*. Psychology Press.

Antony, M. M., & Roemer, L. (2011). *Behavior therapy*. American Psychological Association.

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bacanlı, H. (2011). *Eğitim psikolojisi*. Pegem Akademi.

Bandura, A. (1977). Social learning theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Bandura, A. (2019). *Principles of behavior modification*. International Psychotherapy Institute.

Bayrakcı, M. (2013). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *14,* 198-210.

Bitterman, M. E. (2006). Classical conditioning since Pavlov. *Review of General Psychology*, *10*(4), 365-376. https://doi.org/10.1037/1089-2680.10.4.365

Cervone, D., & Pervin, L. A. (2022). *Personality: Theory and research*. John Wiley & Sons.

Chemtob, C. M., Tolin, D. F., van der Kolk, B. A., & Pitman, R. K. (2000). Eye movement desensitization and reprocessing. In E. B. Foa, T. M. Keane, & M. J. Friedman (Eds.), *Effective treatments for PTSD: Practice guidelines from the International Society for Traumatic Stress Studies* (pp. 139–154). The Guilford Press.

Corey, G. (2013). *Theory and practice of counseling and psychotherapy*. Cengage learning.

Cormier, L. S., & Hackney, H. (2016). *Counseling strategies and interventions for professional helpers*. Boston: Pearson.

Craske, M. G., & Mystkowski, J. L. (2006). Exposure Therapy and Extinction: Clinical Studies. In M. G. Craske, D. Hermans, & D. Vansteenwegen (Eds.), *Fear and learning: From basic processes to clinical implications* (pp. 217–233). American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/11474-011

Çenesiz, G. Z. (2015). Kaygı durumlarında gevşeme egzersizi ve sistematik duyarsızlaştırma kullanımı: Bir vaka örneği. *Ayna Klinik Psikoloji Dergisi*, *2*(1), 40-48. https://doi.org/10.31682/ayna.470646

Duckworth, M. P., & Mercer, V. (2006). Assertiveness training. In *Practitioner's guide to evidence-based psychotherapy* (pp. 80-92). Boston, MA: Springer US.

Duschinsky, R. (2012). Tabula rasa and human nature. *Philosophy*, *87*(4), 509-529. https://doi.org/10.1017/S0031819112000393

Goldfried, M. R., & Davison, G. C. (1994). *Clinical behavior therapy* (Exp. ed.). John Wiley & Sons.

Harzem, P. (2004). Behaviorism for new psychology: What was wrong with behaviorism and what is wrong with it now. *Behavior and Philosophy*, *32*(1), 5–12. http://www.jstor.org/stable/27759468

Hogan, R., & Smither, R. (2001). *Personality: Theories and applications*. Westview Press.

Krapfl, J. E. (2016). Behaviorism and society. *The Behavior Analyst*, *39*, 123-129. https://doi.org/10.1007/s40614-016-0063-8

Lehrer, P. M., & Carr, R. (1985). *Progressive relaxation*. Psychology Today.

Miltenberger, R. G. (2016). *Behavior modification: Principles and procedures*. Cengage Learning.

Moore, B. A., & Adams, A. (2008). Exercise as an adjunctive evidence-based treatment. In *Evidence-Based Adjunctive Treatments* (pp. 161-175). Academic Press.

Morganstern, K. P. (1973). Implosive therapy and flooding procedures: A critical review. *Psychological Bulletin, 79*(5), 318–334. https://doi.org/10.1037/h0034571

Murdock, N. L. (2012). *Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları*. *(Çev. F. Akkoyun). Nobel Akademik Yayıncılık.*

Peck, D., & Whitlow, D. (2019). *Approaches to personality theory*. Routledge.

Sağar, M.E. (2022). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Schaefer, H. R., Mahtın, P. L., & Edwards, J. (1969). Behavioral therapy. *AJN The American Journal of Nursing*, *69*(10), 2234-2240.

Shapiro, F. (1989). Eye movement desensitization: A new treatment for post-traumatic stress disorder. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *20*(3), 211-217. https://doi.org/10.1016/0005-7916(89)90025-6

Shapiro, F. (2001). *Eye movement desensitization and reprocessing (EMDR): Basic principles, protocols, and procedures*. Guilford Press.

Sharf, R. S. (2015). *Theories of psychotherapy & counseling: Concepts and cases*. Cengage Learning.

Skinner, B. F. (1965). *Science and human behavior*. Simon and Schuster.

Spence, K. W. (1956). *Behavior theory and conditioning.* Yale University Press.

Terjesen, M., Rooney, T., Barnea, M., & Nicosia, V. (2018). Behavior therapy. In A. Vernon & K. A. Doyle (Eds.), *Cognitive behavior therapies: A guidebook for practitioners* (pp. 37–73). American Counseling Association.

Walters, S. T., & Rotgers, F. (Eds.). (2011). *Treating substance abuse: Theory and technique*. Guilford Press.

Watson, J. B. (1913). Psychology as the behaviorist views it. *Psychological Review, 20*(2), 158–177. https://doi.org/10.1037/h0074428

Watson, J. B. (2017). *Behaviorism*. Routledge.

Wilson, D. L., Silver, S. M., Covi, W. G., & Foster, S. (1996). Eye movement desensitization and reprocessing: Effectiveness and autonomic correlates. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *27*(3), 219-229. https://doi.org/10.1016/S0005-7916(96)00026-2

Wolpe, J. (1961). The systematic desensitization treatment of neuroses. *The Journal of nervous and mental disease*, *132*(3), 189-203.

Wolpe, J. (1963). Quantitative relationships in the systematic desensitization of phobias. *American Journal of Psychiatry*, *119*(11), 1062-1068. https://doi.org/10.1176/ajp.119.11.1062

Wolpe, J. (1990). *The practice of behavior therapy*. Pergamon press.

KAYNAKÇA

Adams, M. (2019). Existential-phenomenological therapy: Method and practice. In E. van Deurzen, E. Craig, K. Schneider, D. Tantam, & S. du Plock (Eds.), *The wiley world handbook of existential therapy* (pp. 167–181). John Wiley & Sons LTD.

Altınsoy, F. (2023). Posttraumatic growth experiences of adolescents with parental loss: A phenomenological study. *OMEGA-Journal of Death and Dying*, *87*(1), 312-333.

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bugental, J. (2008). Preliminary sketches for short-term existential-humanistic practice. In K. Schneider (Ed.) *Existential-integrative psychotherapy: Guideposts to the core of practice (165-168)* Routledge.

Bugental, J. F., & Kleiner, R. I. (1993). Existential psychotherapies. In Stricker, G., & Gold, J. R. (Eds.). *Comprehensive handbook of psychotherapy integration* (pp. 101-112). Springer US.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Mentis Yayıncılık.

Cooper, M. (2003). *Existential therapies. thousand oaks*. SAGE Publications.

Frankl, V. (1946/2018). *İnsanın anlam arayışı* (S. Budak, Çev.). Okuyanus Yayınevi.

Gençtan, E. (1994). *İnsan olmak* (14. baskı). Remzi Kitabevi.

Geçtan, E. (2007). *Varoluş ve psikiyatri* (7. baskı.) Metis Yayınevi.

Gladding, S. T. (2018). Counseling: A comprehensive profession (8th edn.). Pearson.

Iacovou, S., & Weixel-Dixon, K. (2015). *Existential therapy: 100 key points and techniques*. Routledge.

Jaspers, K. (1971). *Felsefeye giriş* (M, Akalın, Çev). Hareket Yayınları.

Kuçuradi, İ., (1995). *Nıetzsche ve insan*, Türkiye Felsefe Kurumu.

Maddi, S. R. (2006). Hardiness: The courage to grow from stresses. *The Journal of Positive Psychology, 1*(3), 160-168.

May, R. (1958). Contributions of existential psychotherapy. In R. May, E. Angel, & H. F. Ellenberger (Eds.), *Existence: A new dimension in psychiatry and psychology* (pp. 37–91). Basic Books/Hachette Book Group. https://doi.org/10.1037/11321-002

May, R. (1969). *Love and will*. WW Norton & Company.

May, R. (1975). The courage to create. W. W. Norton.

May, R. (1994). *The courage to create*. WW Norton & Company.

May, R., & Yalom, I. (2005). Existential psychotherapy. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), Current psychotherapies (pp. 269–298). Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Mendelowitz, E., & Schneider, K. (2008). Existential psychotherapy. In R. J. Corsini & D. Wedding (Eds.), *Current psychotherapies* (pp. 295-327). Thomson.

Murdock, N. L. (2004). *Theories of counseling and psychotherapy: A case approach.* Pearson Education New Zealand.

Sayar, K. (2014). *Olmak cesareti*. Timaş Yayınları.

Sharf, R.S. (2010) *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases* (5th ed). Brooks/Cole, Cengage Learning.

Strasser, A. (2021). *Time-limited existential therapy: The wheel of existence*. John Wiley & Sons.

Yalom, I. D. (1980). *Existential psychotherapy.* Basic Books.

Yalom, I. D. (1989). *Love's executioner: And other tales of psychotherapy.* Basic Books. Yalom,

Yalom, I. D. (1995). *The theory and practice of group psychotherapy* (4th ed.). Basic Books.

Yalom, I. D. (2002). *The gift of therapy: An open letter to a new generation of therapists and their patients.* Harper Collins Publishers.

KAYNAKÇA

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Bozarth, J. O. (1991). Person-cntered assessment. *Journal of Counseling & Development*, *69*(5), 458-461. https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.1991.tb01545.x

Carkhuff, R. R. (1969). *Helping and human relations: A primer for lay and professional helpers: I. Selection and training.* Holt, Rinehart & Winston.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Mentis Yayıncılık.

Egan, G. (1994). *The skilled helper: A problem-management approach to helping* (5th ed.). Thomson Brooks/Cole Publishing Co.

Gladding, S. T. (2018). *Counseling: A comprehensive profession* (8th ed.). Pearson.

Mearns, D., & Thorne, B.. (2000). *Person-centred therapy today: New frontiers in theory and practice*. Sage.

Murdock, N. L. (2004). *Theories of counseling and psychotherapy: A case approach*. Pearson Education New Zealand.

Nelson-Jones, R. (2000). *Six key approaches to counselling and therapy*. Sage.

Renger, S. (2023). Therapists' views on the use of questions in person-centred therapy. *British Journal of Guidance & Counselling*, *51*(2), 238-250.

Renger, S., Macaskill, A., & Naylor, B. (2020). Learning and change within person-centred therapy: Views of expert therapists. *Counselling and Psychotherapy Research*, 20(3), 535-544.

Rogers, C. R. (1942). *Counseling and psychotherapy; newer concepts in practice.* Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1951). *Client-centered therapy; its current practice, implications, and theory.* Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting Psychology, 21*(2), 95–103. https://doi.org/10.1037/h0045357

Rogers, C. R. (1958). A process conception of psychotherapy. *American Psychologist, 13*(4), 142–149. https://doi.org/10.1037/h0042129

Rogers, CR. (1961) *On Becoming a person: A therapist's view of psychotherapy*. Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1966). Client-centered therapy. In S. Arieti (ed.), *American Handbook of Psychiatry* (pp. 183-200). Basic Books.

Rogers, C. R. (1975). Empathic: An unappreciated way of being. *The Counseling Psychologist*, *5*(2), 2–10. https://doi.org/10.1177/001100007500500202

Rogers, C. R. (1980). *Way of being*. Houghton Mifflin.

Rogers, C. R. (1987). Comment on shlien's article "a countertheory of transference." *Person-Centered Review, 2*(2), 182–188.

Sharf, R.S. (2010) *Theories of psychotherapy and counseling: Concepts and cases* (5th ed). Brooks/Cole, Cengage Learning.

Tudor, K., & Worrall, M. (2006). *Person-Centred therapy: A clinical philosophy.* Routledge.

Wilkins, P. (2010). *Person-centred therapy: 100 key points*. Routledge.

KAYNAKÇA

Akkoyun, F. (2001). *Gestalt Terapi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Buber, M. (1965). *Between Man and Man.* New York: The Macmillan.

Clarkson, P. (2004). *Gestalt Counseling in Action*. (3rd. ed.). London: Sage Publications.

Corey, G. (2001). *Theory and Practice of Counseling and Psychoterapy* (6th ed.). Monterey: Brooks/Cole Publishing.

Corey, G. (2008). *Psikolojik Danışma, Psikoterapi Kuram ve Uygulamaları* (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis.

Crocker, S. (2005). Phenomenology, existentialism, and Eastern thought. In A. L. Woldt & S. M. Toman (Eds.). *Gestalt therapy: History, theory and practice*, 65–80. https://doi.org/10.4135/9781452225661.n4

Daş, C. (2006). *Büyümek ve gelişmek: Gestalt Terapi yaklaşımı.* Ankara: HYB Yayıncılık.

Daş, C. (2012). *Geştalt Terapi.* Ankara: HYB Yayıncılık.

Downing, J. & Marmorstein, R. (1997). *Dreams and nightmares.* USA: Book Masters Inc.

Gaffney, S. (2004). Gestalt at work: a gestalt organization and systems dynamics case study. *Gestalt Review*, *8*(3), 263–290.

Harman, R. L. (1990). *Gestalt therapy discussions with the masters.* Springfield, IL: Charled C. Thomas.

Houston, G. (2003). *Brief Gestalt Therapy: Brief Therapies Series.* London: Sage Publications.

Jacobs, S. (2007). *The implemention of humour as deflective technique in contact boundary disturbance.* Master of Diaconiologh, University of South Africa.

Joyce, P. & Sills, C. (2001). *Skills in Gestalt Counseling ve Psychotherapy*. London: Sage.

Latner, J. (1986). The Gestalt Therapy Book. New York, NY: The Gestalt Journal.

Mackewn, J. (1999). *Developing Gestalt counseling.* London: Sage Publications.

Melnick, J. (1997). Welcome to Gestalt Review. *Gestalt Review, 1*(1), 1-8.

Melnick, J., & Nevis, S.M. (2003). Şimdi ve burada tanı koyma: Deneyim döngüsü ve DSM-IV (Özet Çev. Ç.Gülol). *Temas: Geştalt Terapi Dergisi, 1*(2),71-87.

Miller, M. V. (1989). Introduction to gestalt therapy verbatim. *The Gestalt Journal, 12*(1), 5-24.

Molaei, B. (2015). *Birey odaklı grupla psikolojik danışmanın gestalttemas engelleri ve fonksiyonel olmayan tutumları üzerine etkisi.* Doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Murdock, N. L. (2014). *Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları: Olgu Sunumu Yaklaşımıyla.* (Çeviri Ed. Füsun Akkoyun). Ankara, Nobel Yayınevi.

Ovsyanka, M. (1928). Dir wiederaufnahme von interbrochenen handlungen. *Psychologische Forschung,* 2, 302-389.

Perls, F. (1948). Theory and thecnique of personality integration. *American Journal of Psychotherapy*, 2, 565-586.

Perls, F. (1969). *Gestalt Therapy Vertabim.* Moab, UT: Real People.

Perls, F. (1973). *The Gestalt Approach ve Eye Witness to Therapy.* Palo Alto, CA: Science and Behavior.

Perls, L. (1992). Concepts and misconceptions of gestalt therapy. *Journal of Humanistic Psychology*, *32* (3), 50-56.

Polster, E., & Polster, M. (1973). *Gestalt therapy integrated.* New York: Brunner/Mazel.

Polster, E. & Polster, M. (1974). *Gestalt therapy integrated: Contours of theory and practice.* New York: Vintage Books.

Schultz, D. P. & Schultz, S. E. (2004). *A History of Modern Psychology* (8th ed.). Belmont, CA: Wadsworth.

Seligman, L. & Reichenberg, L. W. (2019). *Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları* (E. E. Yerlikaya, Çev.). Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.

Sharf, R. S. (2021). *Psikoterapi ve Psikolojik Danışma Kuramları: Kuramlar ve Örnek Olaylar* (Çeviri Ed. NV Acar). Ankara, Nobel Yayınevi.

Simkin, J. S. & Yontef, G. M. (1984). Gestalt therapy. In Corsini, R. J. (ed). Current Psychotherapies (3rd. Ed) Illinois: Peacock Publishers. 279-318.

Sills, C., Finch, S., & Lapworth, P. (2000). Gestalt counselling. United Kingdom: Winslow Press Limited.

Staemmler, F. M. (2004). Dialogue and interpretetion in gestalt therapy. *International Gestalt Journal,* 27, 33-57.

Voltan-Acar, N. (2019). *Gestalt Terapi. Ne kadar farkındayım?* (8. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Wallen, R. (1970). Gestalt therapy and gestalt psychology. In J. Fagan & I. L. Shepherd (Eds.), Gestalt terapy now. New York: Happer & Row.

Wheeler, G. (1991). *Gestalt Reconsidered: A New Approach to Contact and Resistance.* New York, NY: Gardner.

Yalom, I. (2003). *Kısa Süreli Grup Terapileri.* İstanbul: Kabalcı.

Yontef, G. M. (1993). *Awareness, dialogue and process: Essay on Gestalt therapy.* Highland, NY: Gestalt Journal Press.

Yontef, G. (2007). The power of the immediate moment in gestalt therapy. *Journal of Contemporary Psychotherapy: On the Cutting Edge of Modern Developments in Psychotherapy, 37*(1), 17–23. https://doi.org/10.1007/s10879-006-9030-0

Zinker, J. (1978). Ceative process in Gestalt therapy. New York: Random House.

KAYNAKÇA

Banks, T. (2011). Helping students manage emotions: REBT as a mental health educational curriculum. *Educational Psychology in Practice*, *27*(4), 383-394. https://doi.org/10.1080/02667363.2011.624303

Beck, A. T. (1964). Thinking and depression: II. Theory and therapy. *Archives of General Psychiatry*, *10*(6), 561-571. https://doi.org/10.1001/archpsyc.1964.01720240015003

Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., ve Emery, G. (1979). *Cognitive therapy of depression*. New York, N.Y: Guilford Press.

Caruso, C., Angelone, L., Abbate, E., Ionni, V., Biondi, C., Di Agostino, C., . . . Mezzaluna, C. (2018). Effects of a REBT based training on children and teachers in primary school. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, *36*(1), 1-14. https://doi.org/10.1007/s10942-017-0270-6

Corey, G. (2005). *Psikolojik danışma psikoterapi kuram ve uygulamaları*. Ankara: Mentis Yayıncılık.

Corsini, R. J., ve Wedding, D. (2011). *Modern psikoterapi teknikleri*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Cristea, I. A., Stefan, S., David, O., Mogoase, C., ve Dobrean, A. (2016a). Rational-emotive and cognitive-behavior therapy (RE&BT) treatment protocol for anxiety in children and adolescents. (Ed.), *REBT in the treatment of anxiety disorders in children and adults* içinde (ed., ss. 51-67). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-18419-7_4

Cristea, I. A., Stefan, S., David, O., Mogoase, C., ve Dobrean, A. (2016b). Rational-emotive and cognitive-behavior therapy for generalized anxiety disorder. (Ed.), *REBT in the treatment of anxiety disorders in children and adults* içinde (ed., ss. 15-30). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-18419-7_2

David, D., Cardoş, R., Cândea, D., Oltean, H., ve Ştefan, S. (2019). REBT and depressive disorders. W. Dryden & M. E. Bernard (Ed.), *REBT with diverse client problems and populations* içinde (ed., ss. 23-44). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02723-0_2

Davis, H., ve Turner, M. J. (2020). The use of rational emotive behavior therapy (REBT) to increase the self-determined motivation and psychological well-being of triathletes. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, *9*(4), 489-505. https://doi.org/10.1037/spy0000191

DiGiuseppe, R. A., Doyle, K. A., Dryden, W., ve Backx, W. (2014). *A practitioner's guide to rational emotive behavior therapy* (3rd ed.). New York, NY: Oxford University Press.

Dryden, W. (2005). Rational emotive behavior therapy. A. Freeman, vd. (Ed.), *Encyclopedia of cognitive behavior therapy* içinde (ed., ss. 321-324). Boston, MA: Springer US. https://doi.org/10.1007/0-306-48581-8_90

Dryden, W. (2011). Albert Ellis and rational emotive behavior therapy: a personal reflection. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, *29*(4), 211-219. https://doi.org/10.1007/s10942-011-0143-3

Dryden, W., ve Neenan, M. (2006). *Rational emotive behaviour therapy: 100 key points and techniques*. Hoboken: Taylor & Francis.

Ellis, A. (1962). *Reason and emotion in psychotherapy*. New York: Springer.

Ellis, A. (1999). *How to make yoruself happy and remakably less disturbable*. Atascadero: CA: Impact.

Ellis, A. (2000). Rational emotive imagery. M. E. Bernard & J. L. Wolfe (Ed.), *The REBT resource book for practitioners* içinde (2nd ed., ss. 8-10). NewYork, NY: Albert Ellis Institute.

Ellis, A. (2019). Early theories and practices ofrRational emotive behavior therapy and how they have been augmented and revised during the last three decades. M. E. Bernard & W. Dryden (Ed.), *Advances in REBT: theory, practice, research, measurement, prevention and promotion* içinde (ed., ss. 1-21). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-93118-0_1

Ellis, A., ve Bernard, M. E. (1985). What is rational-emotive therapy. A. Ellis & M. E. Bernard (Ed.), *Clinical applications of rational-emotive therapy* içinde (ed., ss. 1-30). New York: Springer.

Ellis, A., David, D., ve Lynn, S. J. (2010). Rational and irrational beliefs: a historical and conceptual perspective. S. J. L. D. David, & A. Ellis (Ed.), *Rational and irrational beliefs: Research, theory, and clinical practice.* içinde (ed., ss. 3-22). New York, NY, US: Oxford University Press.

Ellis, A., ve Dryden, W. (1997). *The practice of rational emotive behavior therapy* (2nd ed.). New York: Springer.

Ellis, A., Dryden, W., ve DiGiuseppe, R. (2007). *The practice of rational emotive behavior therapy*. New York: Springer.

Ellis, A., ve MacLaren, C. (1998). *Rational emotive behavior therapy: A therapist's guide*. Atascadero, CA, US: Impact Publishers.

Ezel, A. (2018). *Madde bağımlılığı tedavisi görmüş bireylerde bilişsel davranışçı grup psikoterapisinin relaps eğilimi üzerindeki etkisinin sınanması* [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hickey, M. (2019). REBT and anxiety disorders. W. Dryden & M. E. Bernard (Ed.), *REBT with diverse client problems and populations* içinde (ed., ss. 3-21). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02723-0_1

Hickey, M., ve Doyle, K. A. (2017). Rational emotive behavior rherapy. A. Vernon & K. A. Doyle (Ed.), *Cognitive behavior therapies* içinde (ed., ss. 109-142). https://doi.org/10.1002/9781119375395.ch4

Kartol, A. (2018). *Akılcı duygusal davranışçı terapi temelli grupla psikolojik danışma uygulamasının ergenlerin depresyon ve anksiyete belirtileri üzerindeki etkisinin incelenmesi.* [Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Knapp, S., Miller, A., Outar, L., ve Turner, M. (2023). Psychological well-being and exercise addiction: The treatment effects of an REBT intervention for females. *Psychology of Sport and Exercise*, *64*, 102298. https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2022.102298

Kurniawati, D. A., ve Basuki, A. (2020). *Implementation of REBT for Drug Addicts: Meta-Analysis* Proceedings of the 2nd International Seminar on Guidance and Counseling 2019 (ISGC 2019), 17-18 October 2019, Padang, Indonesia.

Michler Bishop, F. (2019). REBT and addictions. W. Dryden & M. E. Bernard (Ed.), *REBT with diverse client problems and populations* içinde (ss. 103-125). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-02723-0_6

Oltean, H.-R., Hyland, P., Vallières, F., ve David, D. O. (2017). An empirical assessment of REBT models of psychopathology and psychological health in the prediction of anxiety and depression symptoms. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, *45*(6), 600-615. https://doi.org/10.1017/S1352465817000133

Onuigbo, L. N., Eseadi, C., Ugwoke, S. C., Nwobi, A. U., Anyanwu, J. I., Okeke, F. C., . . . Eze, P. (2018). Effect of rational emotive behavior therapy on stress management and irrational beliefs of special education teachers in Nigerian elementary schools. *Medicine (Baltimore)*, *97*(37), e12191. https://doi.org/10.1097/md.0000000000012191

Schenk, A., Popa, C. O., Olah, P., Suciu, N., ve Cojocaru, C. (2020). The efficacy of rational emotive behavior therapy intervention in generalized anxiety disorder. *Acta Marisiensis - Seria Medica*, *66*(4), 148-151. https://doi.org/doi:10.2478/amma-2020-0027

Vaida, S., Kallay, É., ve Opre, A. (2008). Counseling in schools. a rational emotive behavior therapy (REBT) based intervention. *Cognition, Brain, Behavior*, *12*(1), 57-69.

Vernon, A. (2009). Applying rational-emotive behavior therapy in schools. R. W. C. R. B. Mennuti (Ed.), *School-based mental health: A practitioner's guide to comparative practices.* içinde (ed., ss. 151-179). New York, NY, US: Routledge/Taylor & Francis Group.

KAYNAKÇA

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çeviren). Ankara: Mentis Yayıncılık

Glasser, W. (1965). *Reality therapy: A new approach to psychiatry*. New York: Harper & Row.

Glasser, W. (1968). *Schools without failure*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (1985). *Control theory*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (1990). *The quality school*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (1998). *Choice theory: A new psychology of personal freedom.* New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (2001). *Counseling with choice theory: The new reality therapy*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (2003). *Warning: Psychiatry can be hazardous to your mental health*. New York, NY: HarperCollins.

Glasser, W. (2004). A new vision for counseling. *The Family Journal*, *12*(4), 339-341. https://doi.org/10.1177/1066480704267486

Glasser, W. (2005). *Defining mental health as a public health problem*. Chatsworth, CA: The William Glasser Institute.

Glasser, W. (2013). *Take charge of your life*. Bloomington, IN: iUniverse.

Peterson, A. V. (2000). Choice theory and reality therapy. *TCA Journal, 28*(1), 41–49. https://doi.org/10.1080/15564223.2000.12034563

Wubbolding, R. E. (2000). *Reality therapy for the 21st century*. New York, NY: Routledge.

Wubbolding, R. E. (2007). Glasser quality school. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practise, 11*(4), 253-261. https://doi.org/10.1037/1089-2699.11.4.253

Wubbolding, R. E. (2012). Reality therapy. In J. Frew & M. D. Spiegler (Eds.), *Contemporary psychotherapies for a diverse world* (pp. 339-373). Routledge.

Wubbolding, R. E. (2015). The voice of William Glasser: Accesssing to continuing evaluation of reality therapy. *Journal of Mental Health Counseling, 37*(3), 189-205. https://doi.org/10.17744/mehc.37.3.01

Wubbolding, R. (2017). *Reality therapy and self- evaluation, the key to client change*. Alexandria, VA: American Counseling Association.

Wubbolding, R. E. (2019). Counseling for results: Reality therapy in action. In C. T. Dollarhide, & M. E. Lemberger-Truelove (Eds.), *Theories of school counseling for the 21st century* (pp. 127-154). Oxford University Press.

Wubbolding, R. E., Brickell, J., Imhof, L., Kim, R.I. & Al-Rashidi, B. (2004). Reality therapy: A global perspective. *International Journal for the Advancement of Counselling*, *26* (3), 219-228. https://doi.org/10.1023/B:ADCO.0000035526.02422.0d

Kaynakça

Arntz, A. (2011). Imagery rescripting for personality disorders. *Cognitive and Behavioral Practice*, *18*(4), 466-481. https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2011.04.006

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Baker, A. W., Skolnik, A. M., Park, J. M., Sprich, S. E., & Wilhelm, S. (2023). Basic Principles and Practice of Cognitive-Behavioral Therapy. In *the massachusetts general hospital handbook of cognitive behavioral therapy* (pp. 7-17). Cham: Springer International Publishing.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Beck, A. T. (1970). Cognitive therapy: Nature and relation to behavior therapy. *Behavior Therapy*, *1*(2), 184-200. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(70)80030-2

Beck, A. T. (2005). The current state of cognitive therapy: a 40-year retrospective. *Archives of General Psychiatry*, *62*(9), 953-959. https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.9.953

Beck, J. S. (2011). Cognitive-behavioral therapy. *Clinical Textbook of Addictive Disorders*, *491*, 474-501.

Beck, A. T., & Haigh, E. A. (2014). Advances in cognitive theory and therapy: The generic cognitive model. *Annual Review of Clinical Psychology*, *10*, 1-24. https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-032813-153734

Butler, A. C., Chapman, J. E., Forman, E. M., & Beck, A. T. (2006). The empirical status of cognitive-behavioral therapy: A review of meta-analyses. *Clinical Psychology Review*, *26*(1), 17-31. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2005.07.003

Calkins, A. W., Park, J. M., Wilhelm, S., & Sprich, S. E. (2016). Basic principles and practice of cognitive behavioral therapy. In T. J. Peterson, S. E. Sprich, & S. Wilhelm (Eds*.), The Massachusetts general hospital handbook of cognitive behavioral therapy: Current clinical psychiatry* (pp. 5-14). New York: Springer.

Cuijpers, P. (1998). A psychoeducational approach to the treatment of depression: a meta-analysis of Lewinsohn's "Coping with Depression" course. *Behavior Therapy*, *29*(3), 521-533. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(98)80047-6

Dobson, D., & Dobson, K. S. (2009). *Evidence-based practice of cognitive behavioral therapy*. New York, NY: Guilford Press.

Dozois, D. J., Dobson, K. S., & Rnic, K. (2019). Historical and philosophical bases of the cognitive-behavioral therapies. In *Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies*; Guilford Press: New York.

Ellis, A., & Whiteley, J. M. (1979). *Theoretical and empirical foundations of rational-emotive therapy*. Thomson Brooks/Cole.

Fisher, L. B., Curreri, A. J., Tan, E. K., & Sprich, S. E. (2023). Cognitive Techniques. In *the massachusetts general hospital handbook of cognitive behavioral therapy* (pp. 19-38). Cham: Springer International Publishing.

Gearing, R. E., Schwalbe, C. S., Lee, R., & Hoagwood, K. E. (2013). The effectiveness of booster sessions in CBT treatment for child and adolescent mood and anxiety disorders. *Depression and Anxiety*, *30*(9), 800-808. https://doi.org/10.1002/da.22118

Greenberger, D., & Padesky, C. A. (2015). *Mind over mood: Change how you feel by changing the way you think*. Guilford Publications.

Holmes, E. A., Arntz, A., & Smucker, M. R. (2007). Imagery rescripting in cognitive behaviour therapy: Images, treatment techniques and outcomes. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, *38*(4), 297-305. https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2007.10.007

Naeem, F., & Kingdon, D. (2012). *Cognitive behaviour therapy in non-Western cultures*. New York, NY: Nova Science.

Overholser, J. C. (1993). Elements of the Socratic method: I. Systematic questioning. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, *30*(1), 67-74. https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0033-3204.30.1.67

Persons, J. B., & Davidson, J. (2001). Cognitive-behavioral case formulation. *Handbook of Cognitive-Behavioral Therapies*, *2*, 86-110.

Satterfield, J. M. (2008). *A cognitive-behavioral approach to the beginning of the end of life, minding the body: facilitator guide*. Oxford University Press.

Wenzel, A. (2012). Modification of core beliefs in cognitive therapy. In I. R. de Oliveira (ed.), Cognitive behavioral therapy (pp. 17–34).

Wenzel, A., Dobson, K. S., & Hays, P. A. (2016). *Cognitive behavioral therapy techniques and strategies*. American Psychological Association.

Wright, J. H., Brown, G. K., Thase, M. E., & Basco, M. R. (2017). *Learning cognitive-behavior therapy: An illustrated guide*. American Psychiatric Pub.

KAYNAKÇA

Arslan, Ü., & Gümüşçağlayan, G. (2018). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapiye Kısa Bir Bakış. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi(47), 491-507. https://doi.org/10.21764/maeuefd.396228

Ateş, B. (2022). *Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma (Kuram ve Uygulama)* (7. Baskı), Vizetek Yayıncılık.

Ateş, B. (2023). Rehberlik ve Psikolojik Danışma, B. Ateş (Ed.) *Geleneksel ve Post-Modern Psikolojik Danışma Kuramları,* İçinde (s.239-281) Vizetek Yayıncılık.

Banks, R.(2005). Solution-focused group therapy. Journal of Family Psychotherapy. 16 (1-2), 16-21.

Bannink, F. P. (2007). Solution-Focused Brief Therapy. Journal of Contemporary Psychotherapy, 37(2), 87-94.

Berg, I. K., & Miller, S. D. (1992). *Working with the problem drinker: A solution-focused approach.* W. W. Norton & Company.

Corey,G.(2008).Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları.(Çev.T.Ergene).Ankara: Mentis Yayıncılık.

Corsini, R.J., & Wedding, D. (2012) Modern Psikoterapi Teknikleri (Çev. E. Güzelyazıcı, S. Darcan-Çiftçi ve M. Türkoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.

De Jong, P. and Berg, I.K. (1998). Interviewing for Solutions. Pacific Grove CA: Brooks/ Cole.

De Shazer, S. (1985). Keys to solution in brief therapy. New York: Norton.

De Shazer, S. (1988). Clues: Investigating solutions in brief therapy. New York: Norton.

De Shazer, S., Dolan, Y., Korman, H., Trepper, T., McCollum, E., and Berg, I. K. (2007). More than miracles the state of the art of solution-focused brief therapy. New York: Haworth Press.

Doğan, S. (1999). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi: Kuramsal bir inceleme. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi,2(12), 28-38

Doğan, S. (1999). Çözüm-Odaklı Kısa Süreli Terapi: Kuramsal Bir İnceleme. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(12), 23-38.

ERÇEVİK, A. (2021). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma ve Öyküsel Psikolojik Danışma Yaklaşımlarına Dair Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Humanistic Perspective, 3(2), 400-419. https://doi.org/10.47793/hp.942378

Esendağ,A.N.(2022). Sanat Terapisiyle Desteklenmiş Çözüm Odaklı Kısa Terapinin Algılanan Stres Düzeyine Etkisi.Yüksek Lisans Tezi.Karabük Üniversitesi,Karabük.

Gençdoğan, B. (2014). Psikolojik Danışma Kuramları. Ahmet Akın ve Rukiye Şahin. (Ed.). Çözüm odaklı terapi yaklaşımı içinde (s. 325-360). İstanbul: Lisans Yayıncılık.

George, E., Iveson, C., Ratner, H.(2003). Solution Focused Brief Therapy, Course Notes, Brief Therapy Practice, London.

Güner, O. (2011). Çözüm Bende Saklı! Çözüm Odaklı Terapi Yöntemi. (2. Baskı). Ankara: Efil Yayınevi.

Kim J S. (2008). Examining the effectiveness of solution-focused brief therapy: A meta-analysis. Research on Social Work Practice, 18(2),107-116. https://doi.org/10.1177/1049731507307807

Lambert MJ. Psychotherapy outcome research: Implications for integrative and eclectic therapists. In: Norcross JC, Goldfried MR, editors. *Handbook of Psychotherapy Integration.* Basic Books; New York: 1992. pp. 94–129.

Lethem, J. (2002). Brief Solution Focused Therapy. Child and Adolescent Mental Health, 7(4), 189-192.

Meydan, B. (2013). Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma: Okullardaki Etkililiği Üzerine Bir İnceleme. Turkish Psychological Counseling & Guidance Journal, 4(39), 120-129.

Miller, S.D. ve I.K. Berg. (1996). The Miracle Method: A Radically New Approach To Problem Drinking. Basım Yeri: New York: W.W. Norton& Company

Murdock, N. L. (2012). Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları. (Çev. F. Akkoyun). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Murphy, J. J. (1997). Solution-Focused Counseling İn Middle And High Schools. Alexandria, VA: American Counseling Association

O'Connell, B. (2001). Solution-Focused Stress Counselling. London: Continuum.

O'Connell, B. (2005). Solution-Focused Therapy(2nd edition). Thousand Oaks, CA: Sage.

Özbay, A.(2017) Sanal Zorbalığa Maruz Kalan Ergenlerin Çözüm Odaklı Kısa Süreli Terapi Yönelimli Psikoeğitim Programının Psikolojik Belirtiler Ve Sanal Mağduriyete Etkisi. Doktora Tezi,Sakarya Üniversitesi,Sakarya.

Proudlock, S. and Wellman, N. (2011). Solution-focused groups. Counselling Psychology Review, 26(3), 45-54.

Sağar, M. E. (2021). Intervention for social anxiety among university students with a solution-focused group counseling program. *International Journal of Progressive Education, 17*(3), 316-326. DOI:10.29329/ijpe.2021.346.20.

Sağar, M. E. (2022a). The effect of solution-focused group counseling on the resilience of university students. *E-International Journal of Educational Research, 13*(1), 103-117. DOI: 10.19160/e-ijer.1034931.

Sağar, M. E. (2022b). Çözüm odaklı grupla psikolojik danışmanın üniversite öğrencilerinin problemlerini azaltmadaki etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (64), 1-23. DOI: 10.21764/maeuefd.1114671.

Sağar, M.E. (2022c). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sağar, M.E. (2023). Investigation of the effectiveness of the solution-focused group counseling program to increase self-control in university students. *Academy Journal of Educational Sciences, 7*(1), 10-19. http://dx.doi.org/10.31805/ acjes.1263134

Sağar, M. E., & Ateş, B. (2023). Effectiveness of solution-focused approach on emotion regulation skills. *International Innovative Education Researcher, 3*(1), 123-144. DOI : 10.29228/iedres.63091.

Sağar, M. E., & Özabacı, N. (2022). Investigating the effectiveness of solution-focused group counselling and group guidance programs to promote healthy ınternet use of university students. *African Educational Research Journal, 10*(1), 14-27. DOI:10.30918/ AERJ.101.21.156.

Sarıçam, H. (2014). Çözüm Odaklı Kısa Terapi Yaklaşımına Dayalı Bir Müdahale Programının Ruminasyon Üzerine Etkisi (Doktora Tezi) Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Selekman, M. D. (2005). Pahtways to Change: Brief Therapy with Difficult Adolescents (2nd edition). New York: The Guildford Press.

Sheafor, W.B ve C.R. Horejsi. (2002), Techniques and Guidelines for Social Work Practice, Sixth Edition, Boston, Allyn and Bacon.

Sklare, G. B. (2010). Okul Danışmanları İçin Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma. (D. M. Siyez, Çev.) Pegem Akademi Yayıncılık.

Sklare, G. B. (2013). Okul Danışmanları İçin Çözüm Odaklı Kısa Süreli Psikolojik Danışma. (4. Baskı). (Çev. D. M. Siyez). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Sparrer.I.(2012)Çözüm Odaklı Yaklaşıma ve Sistemik Yapısal Dizime Giriş.(Çev.T.Ergene). Ankara: Mentis Yayıncılık.

Şanlı,İ.(2023). Depresyon Algısı Yüksek Gönüllülere Uygulanan Bilişsel Davranışçı Terapinin(Bdt) ve Çözüm Odaklı Terapinin Karşılaştırılması.Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi,İstanbul.

Turnell, A. and Hopwood, L. (1994). Solution-Focused Brief Therapy. Case Studies in Brief and Family Therapy, 8(2), 39-51.

KAYNAKÇA

Aponte, H. J. and John M. Van Deusen. (1981). "Structural Family Therapy". In Handbook of Family Therapy. (Ed. Gurman, A. S. - Kniskern, D. P.). Bristol: Brunner / Mazel.

Avşaroğlu, S., & Çimen, F. (2000). Aile danışmanlığına yaşantısal/insancıl terapiden genel bir bakış açısı. *Gelecek Vizyonlar Dergisi*, *4*(2), 1-7.

Banmen, J. (2002). The Satir model: Yesterday and today. Contemporary Family Therapy, 24 (1), 7-22

Berksun, O. ve Sayar, G. H. (2013). Aile ve Eş Terapileri. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bischof, G. P. (1993). Solution-focused brief therapy and experiential family therapy activities: An integration. Journal of Systemic Therapies, 12(3), 61-73.

Bowen, M. (1976). Theory in the practice of psychotherapy. In P. J. Geurin Jr. (Ed.), Family therapy: Theory and practice. New York: Gardner Press.

Bowen, M. (1978). Family Therapy in Clinical Practice. New York: Jason Aronson.

Brown, J. (1999). Bowen family systems theory and practice: Illustration and critique. Australian and New Zealand Journal of Family Therapy, 20(2), 94-103.

Carlson, J., Sperry, L. & Lewis. J.A. (2005). Family therapy techniques integrating and tailoring treatment-routledge. New York: Routledge.

Carlson, J., Sperry, L., & Lewis, J. A. (1997). Family Therapy Ensuring Treatment Efficacy. Communıty Alternatıves, 9, 110-111.

Carr, A. (2000). Evidence-based practice in family therapy and systemic consultation: Child-focused problems. *Journal of Family therapy*, *22*(1), 29-60.

Colapinto, J. (2019). Structural family therapy. *Encyclopedia of couple and family therapy*, 2820-2828.

Cook, L. (2007). Ce Feature: Perceived Conflict, Sibling Position, Cut-Off, and Multigenerational Transmission in the Family of Origin of Chemically Dependent Persons: An Application of Bowen Family Systems Theory. Journal of Addictions Nursing, 18(3), 131-140.

Costa, L. (1991). Family sculpting in the training of marriage and family counselors. Counselor Education and Supervision, 31(2),

Costa, L. (1992). Family sculpting in the training of marriage and family counselors. *Family counseling and therapy: Major issues and topics*, 261-272.

Çağ, P., & Voltan Acar, N. (2015). Carl Whitaker'ın sembolik-deneyimsel aile terapisine film analizi yoluyla bir bakış. *Eğitim Bilimleri-Kuram Ve Uygulama* , *15* (3).

Çiçek, İ., & Tanhan, A. (2020). Terapide paradoksal müdahaleler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 383-411.

Çiftçi, A. & Biçiçi, Ġ. (2005). Aile rehberi, T.C. BaĞbakanlık Aile ve Sosyal AraĢtırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.

Dallos, R., & Draper, R. (2012). Aile terapisine giriş sistemik teori ve uygulamalar. Çev. Ed. Şahin Kesici. İstanbul: Nobel Yayınevi.

Demir, R., Kul, A., Katmer, A. N., & Özkamalı, E. (2021). Yaşantısal/İnsancıl, Yapısal Ve Psikoanalitik Aile Danışmanlığı Kuramları İle Vavien Filminin Analizi. *Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*(2), 208-232.

Demirbilek, M. (2015). Aile danışmanlığı: bir uygulama örneği. Turkısh Journal of Family Medicine and Primary Care, 2(12), 28- 38.

Duhl, F. J., Kantor, D., & Duhl, B. S. (1973, May). Learning space, and action in family therapy: a primer of sculpture. In *Seminars in Psychiatry* (Vol. 5, No. 2, pp. 167-183).

Erkan, Z., & Afşin, B. (2023). Bowen'in Aile Sistemleri Teorisi'nde 'Üçgenleşme'. *Sosyal Bilimlerde Aktüel Araştırmalar: Etkiler-Sonuçlar (2)*, 106.

Fennell, D.L., and Weinhold, B. (1989). Counseling families: an introduction to marriage and family therapy. Colorado: Love Publishing Company.

Friesen, JD (1985). Structural-strategic marriage and family therapy. *Canadian Journal of Counselling and Psychotherapy*, *22*(1).

Gehart, D. (2017). Aile terapisi yeterliklerinde uzmanlaşma: kuramlara ve klinik vaka belgelendirmelerine uygun bir yaklaşım (T. İlhan, H.Cihan Çev.). Ankara: Pegem Akademi.

Gehrıng, Thomas M. and S. Shirley Feldman. (1988). "Adolescents' Perceptions of Family Cohesion and Power: A Methodological Study of the Family System Test". Journal of Adolescent Research. 1: 33-52.

Gladding, S. T. (2012). Aile terapisi: Tarihi, kuram ve uygulamaları. İ. Keklik & İ. Yıldırım (Çev. Ed.) PDR Yayınları.

Goldenberg, H. & Goldenberg, I. (2007). Family therapy: an overwiev. Belmont, CA: Thomson Higher Education.

Goldenberg, H., & Goldenberg, I. (2012). Family therapy: An overview.

Goldenberg, I., & Goldenberg, H. (2008). Family Therapy An Overview(8th Ed). Unıted States: Brooks/Cole Cengage Learning.

Haefner, J. (2014). An application of Bowen family systems theory. Issues in Mental Health Nursing, 35(11), 835-841.

Haley, J. (1976). Development of a theory: A history of a research project. *Double bind: The foundation of the communicational approach to the family*, 59-104.

Hammond, R. T., & Nichols, M. P. (2008). How collaborative is structural family therapy?. *The Family Journal*, *16*(2), 118-124.

Jefferson, C. (1978). Some notes on the use of family sculpture in therapy. *Family Process*, *17*(1), 69-76.

Kane, C. M. (1994). Family Making: A Satir Approach to Treating the H. Family. *The Family Journal*, *2*(3), 256-258. Satir, V. (2017). İnsan Yaratmak. S. A. Yeniçeri. (Çev.) Beyaz Yayınları.

Kaplan, D. M. (2000). Using an informed consent brochure to help establish a solid therapeutic relationship. *Techniques in marriage and family counseling*, *1*, 3-10.

Keith, D. V., & Whitaker, C. A. (1982). Experiential/symbolic family therapy. *Family counseling and therapy*, 43-74.

Kempler, W. (1968). Experiential psychotherapy with families. *Family Process*.

Kerr, M. E., & Bowen, M. (1988). *Family evaluation*. WW Norton & Company.

Kesici, Ş. (2017). Vaka Örnekleriyle Birlikte Aile Danışma Kuramları ve Teknikleri. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kesici, Ş., İlgün, E., Mert, A., Büyükbayraktar, C. G. (2013). Aile Terapisinde Kullanılan Teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Kilpatrick, A. C. (1980). The Bowen family intervention theory: An analysis for social workers. *Family Therapy*, *7*(2), 167.

Kindsvatter, A., Duba, J. D., & Dean, E. P. (2008). Structural techniques for engaging reluctant parents in counseling. *The family journal*, *16*(3), 204-211.

Madanes, C. (1981). Stratejik Family Therapy. San Fransisco: Jossey-Bass.

Mınuchın, Salvador and H. Charles Fishman. (1996). Family Therapy Techniques. Cambridge: Harvard University Press.

Mınuchın, Salvador. (1974). Families & Family Therapy. Cambridge: Harvard University Press.

Minuchin, S. (2012). A brıef hıstory of structural/strategıc models. *Family Therapy Review: Contrasting Contemporary Models*, 83.

Minuchin, S. ve Colapinto, J. (1998). Working with families of the poor. New York: Guilford.

Minuchin, S., Lee, W.Y., and Simon, G.M. (2006). Mastering Family Therapy. 2th edition, New Yersey: John Wiley& Sons Inc

Murdock, N. L. (2012). Psikolojik Danışma ve Psikoterapi Kuramları: Olgu Sunumu Yaklaşımıyla (2. Basımdan çeviri - F. Akkoyun, Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık.

Murray, P. E., & Rotter, J. C. (2002). Creative counseling techniques for family therapists. *The Family Journal*, *10*(2), 203-206.

Nazlı, S. (2016). Aile danışmanlığı (12 b.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Nazlı, S. (2022). Çok Kültürlü Aile Psikolojik Danışması Bağlamında Sistemik Kuramların Değerlendirilmesi: Vavien Filmi Analizi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *5*(2), 1-34.

Nazlı, S. (2022). Çok Kültürlü Aile Psikolojik Danışması Bağlamında Sistemik Kuramların Değerlendirilmesi: Vavien Filmi Analizi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, *5*(2), 1-34.

Nichols, M. P., & Schwartz, R. C. (2009). *The essentials of family therapy* (p. 336). Pearson/ Allyn and Bacon Publishers.

Nichols, M., & Schwartz, R. (1998). Family Therapy–foreword by Salvador Minuchin.

Nichols, P. M. (2013). Aile Terapisi: Kavramlar ve Yöntemler. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Nystul, M.S. (1993). The art and science of counseling and psychotherapy. New York.

Önel, S. (2013). Sistemik aile terapilerinde temel kavramlar. Turkiye Klinikleri, J Psychiatry Special Topic, 38, 32-7

Özabacı, N. & Erkan, Z. (2020). Aile danışmanlığı: Kuram ve uygulamalara genel bir bakış. Pegem Akademi: Ankara

Özabacı, N. ve Erkan, Z. (2013). Aile danışmanlığı kuram ve uygulamalara genel bir bakış. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özburun, N. (2018). Derleme: Genel sistem teorisinden etkilenen aile terapisi modellerinin karşılaştırılması. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, *1*(2), 172-188.

Papp, P. (1976). Family choreography. *Family therapy: Theory and practice*, 276-299.

Piercy, F. P., & Sprenkle, D. H. (1990). Marriage and family therapy: A decade review. *Journal of Marriage and the Family*, 1116-1126.

Piercy, F. P., Sprenkle, D. H., & Wetchler, J. L. (1996). *Family therapy sourcebook*. Guilford Publications.

Rosen, K. H., Lechtenberg, M. M., & Stith, S. M. (2014). Strategic family therapy. In *An introduction to marriage and family therapy* (pp. 155-181). Routledge.

Satir, V., Stachowiak, J., & Taschman, H. A. (1994). *Helping families to change*. Jason Aronson, Incorporated.

Schnarch, D. (1997). Passionate marriage: Sex, love, and intimacy in emotionally committed relationships. New York: Norton.

Sherman, R. ve Fredman, N. (2013). *Evlilik ve aile terapisinde yapılandırılmış teknikler el kitabı* . Routledge.

Skowron, E.A., & Dendy, A.K. (2004). Differentiation of self and attachment in adulthood: Relational correlates of effortful control. Contemporary Family Therapy, 26(3), 337-357.

Smith, G. L. (1998). The present state and future of symbolic-experiential family therrapy: a post-modern analysıs. Contemporary Family Therapy, 20(2), 147-161.

Smith, T. N., Ruzgyte, E., Spinks, D., & Metcalf, L. (2011). Strategic family therapy. *Marriage and Family Therapy: A practice-oriented approach*, 255-286.

Stanton, M. D. (1981). Strategic approaches to family therapy. *Handbook of family therapy*, *1*, 361-402

Şenol Durak, E. ve Fışıloğlu, H. (2007). Film analizi yöntemi ile virginia satir aile terapisi yaklaşımına bir bakış. Türk Psikoloji Yazıları, 10, 20, 43-62.

Şirin, H. D. (2013). Aile eğitim programının evli kadınların eş tükenmişliği üzerine etkisi (Doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya.

Tönbül, Ö. (2020). Aile Danışmanlığı Tekniklerinin Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servislerinde Kullanımının İncelenmesi. *Gelişim ve Psikoloji Dergisi*, *1*(1), 37-47.

Tuttle, L. C. (1998). Experiential family therapy: an ınnovative approach to the resolution of family conflict in genetic counseling. Journal of Genetic Counseling, 7(2), 167-186.

Türkçapar, N. (1991). Aile ruh sağlığı ve normaldışı davranışlar, Türkiye Aile Yıllığı. Ankara: Aile Araştırma Kurumu.

Ulaş, Ö. (2012). Stratejik aile terapisi. İ. Keklik ve İ. Yıldırım (Yay.Haz.). Aile Terapisi. Tarihi, Kuram ve Uygulamaları içinde (s.273-286). Ankara, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği.

Üstündağ, A. (2015). Yapısal aile danışmanlığı ve bir olgu örneği. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (33).

Vetere, A. (2001). Structural family therapy. Child Psychology and Psychiarty Review, 6(3), ss. 133-139.

Watzlawick, P. (1993). *Situation Is Hopeless But Not Serious: The Pursuit Of Unhappiness*. WW Norton & Company.

Wetchler, JL (1997). Aile Terapisi: Tedavi Etkinliğinin Sağlanması. *Evlilik ve Aile Terapisi Dergisi* , *23* (4), 483.

Whitaker, C. A., & Bumberry, W. M. (2005). Dancing With The Family:A symbolic-experiential approach. USA: Brunner/Mazel.

Whitaker, C. A., & Keith, D. V. (1981). Symbolic-experiential family therapy. *Handbook of family therapy*, *1*, 187-225.

Yılmaz, D. (2016). Evli bireylerin yaşadıkları sorunların ve aile danışmanlığından beklentilerinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi,İstanbul.

KAYNAKÇA

Combs, G., & Freedman, J. (2012). Narrative, poststructuralism, and social justice: Current practices in narrative therapy. *The Counseling Psychologist, 40*(7) 1033-1060. https://doi.org/10.1177/0011000012460662

Corey, G. (2009). Psikolojik danışma ve psikoterapi kuram ve uygulamaları (Ergene, T, Çev.). Mentis Yayıncılık.

Çekici, F. (2019). Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları. Öyküsel terapi. (Ed. Z. Karataş, Y. Yavuzer). Ankara: Pegem Akademi Yayınları

Denborough, D. (2014). Retelling the stories of our lives. Norton.

Dinç, M., & Dinçer, E. (2021). Narrative terapi uygulamaları Türkiye'de yürütülen bireysel ve toplu çalışmalar. İstanbul: KETEBE Yayınları.

Epston, D. (2008). Down under and up over: Travels with narrative therapy. AFT Publishing.

Freedman, J., & Combs, G. (1996). Narrative therapy: The social construction of preferred realities. New York: WW Norton and Compa

Madigan, S. (2019). Recent developments and future directions in narrative therapy. In Narrative therapy., 2nd ed. (pp. 117-160). American Psychological Association. https://doi.org./10.1037/0000131-006

Madigan, S. (2011). Narrative therapy. Washington: American Psychological Association

McAdams, D.P. (2018). Narrative identity: What is it? What does it do? How do you measure it? Imagination, *Cognition and Personality, 37*(3), 359-372. https://doi.org/10.1177/0276236618756704

Morgan, A. (2002). Beginning to use a narrative approach in therapy. *International Journal of Narrative Therapy & Community Work,* 1, 85-90. https:// doi. org/ 10. 3316/ infor mit. 12610 89310 89518

Morgan, A. (2000). What is narrative therapy? An easy-to-read introduction. Dulwich Centre Publications.

Murdock, N.L. (2012). Psikolojik danışma ve psikoterapi kuramları. (F. Akkoyun, Çev. Ed.). Nobel Yayınevi.

Payne, M. (2006). Narrative Therapy an introduction for counsellors. California: SAGE Publications.

Russel, S., & Carrey, M. (2021). Narratif terapide temel uygulamalar (Çev.Ed. E. Aydın). İstambul: Kaknüs Yayınları.

Rundio, M.A., & Wong, A.G. (2022). Writing and praying collects as an ıntervention in narrative therapy. Contemporary Family Therapy, 44, 312-317 https://doi.org/10.1007/s10591-021-09586-6

Wallis, J., Burns, J., & Capdevila, R. (2011). What is narrative therapy and what is it not? The usefulness of methodology to explore accounts of White and Epston's (1990) approach to narrative therapy. *Clinical Psychology and Psychotherapy, 18*(6), 486-497. https://doi.org/10.1002/cpp.723

White, M. (2009). Narrative practice and conflict dissolution in couple therapy. *Clinical Social Work Journal, 37*(3), 200-213. https://doi.org/10.1007/s10615-009-0192-6

White, M. (2007). Maps of narrative practice. Norton.

White, M. (1989). Selected papers. Adelaide, South Australia: Dulwich Center Publications

White, M., & Epston, D. (1990). Narrative means to therapeutic ends. New York: W.W. Norton & Co.

Zarra-Nezhad, M., Pakdaman, F., & Moazami-Goodarzi, A. (2023). The effectiveness of child-centered group play therapy and narrative therapy on preschoolers' separation anxiety disorder and social-emotional behaviours, *Early Child Development and Care*, 193, 6, 841-853. https://doi.org/10.1080/03004430.2023.2167987

KAYNAKÇA

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021a). Üniversite öğrencilerinde bilişsel esneklik ve duygu düzenleme becerilerinin internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7*(1), 87-102. https://dergipark.org.tr/tr/pub/usakead/issue/61365/887799

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021b). Üniversite öğrencilerinde öz-yeterliğin yordayıcısı olarak bilişsel esneklik, duygu düzenleme becerileri ve psikolojik sağlamlık. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(3), 679 - 695. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iausos/issue/62979/902797

Aslan, A. G. (2019). Duygu odaklı terapinin diğer kuramlarla karşılaştırılmalı analizi. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, *2*(3), 110-116.

Bayrı, H. (2023). *Duygu odaklı terapi yönelimli psiko-eğitim programının özel (üstün) yetenekli öğrencilerin öz-yeterlikleri üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Düzce Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Düzce.

Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma psikoterapi kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis Yayınları. 7. Baskı

Çelik, H., & Aydoğdu, B. N. (2018). Duygu odaklı terapi: Psikoterapide yeni bir yaklaşım. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, *5*(2), 50-68.

Damasio, A. (2003). Feelings of emotion and the self. *Annals of the New York Academy of Sciences*, *1001*(1), 253-261.

Gençoğlu, C. (2012). *Duygu odaklı terapiye dayalı duygusal farkındalık eğitiminin genç yetişkinlerin iyimserlik düzeylerine etkisi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Greenberg, L. S. (2002). *Emotion-focused therapy: Coaching clients to work through their feelings.* Washington, DC: American Psychological Association.

Greenberg, L. S. (2004). Emotion-focused therapy. *Clinical Psychology and Psychotherapy, 11,* 3–16. https://doi.org/10.1002/cpp.388

Greenberg, L. (2006). Emotion-focused therapy: A synopsis. *Journal of Contemporary Psychotherapy, 36,* 87-93.

Greenberg, Leslie S. (2007). Emotion Coming of Age. *Psychotherapy Reseach, Vol:17,* ss:414-421.

Greenberg, L. S. (2010a). Emotion-focused therapy: A clinical synthesis. *Focus, 8*(1), 32-42.

Greenberg, L. S. (2010b). Emotion-focused therapy: An overview. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, *4*(33), 1-12.

Greenberg, L. S. (2011). *Emotion-focused therapy*. American Psychological Association.

Greenberg, L. (2014). The therapeutic relationship in emotion-focused therapy. *Psychotherapy*, *51*(3), 350.

Greenberg, L. S. (2015). *Duygu odaklı terapi (danışanlara duygu koçluğu yapmak).* Çelik, B. Seher. (Çev.). İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Greenberg, L. S. (2016). *Emotion-focused therapy: Theories of psychotherapy series.* (Revised Edition) Washington, DC: American Psychological Association

Greenberg, L. S., & Paivio, S. C. (1997). *Working with emotions in psychotherapy.* Guilford Press.

Greenberg, L. S. & Watson, J. (2006). *Emotion-focused therapy for depression.* Washington, DC: American Psychological Association.

Johnson, S.M. (2004). *The practice of emotionally focused couple therapy: Creating connections.* New York, NY: Brunner-Routledge.

LeDoux, J. (2012). Rethinking the emotional brain. *Neuron*, *73*(4), 653-676.

Madeson, M. (2021). Emotionally Focused Therapy: 17 Tools for Your EFT Sessions. Erişim adresi: https://positivepsychology.com/emotionally-focused-therapy/

Özburun, N. (2021). *Duygu odaklı terapi yaklaşımına bağlı duygusal farkındalık eğitiminin evli bireylerde incelenmesi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Pos, A. E., & Greenberg, L. S. (2007). Emotion-focused therapy: The transforming power of affect. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, *37*, 25-31.

Pulat, F., Gündüz, H., & Kılıç, E. (2020). Güdülenme kuramı ve duygu odaklı terapinin entegrasyonu. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi*, *3*(5), 17-34.

Sağar, M. E. (2021). Emotion regulation skills and self-control as predictors of resilience in teachers candidates. *International Education Studies, 14*(6), 103-111. DOI:10.5539/ies.v14n6p103.

Sağar, M.E. (2022a). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sağar, M. E. (2022b). Ergenlerde duygu düzenleme, psikolojik sağlamlık ve okulda öznel iyi oluşun akıllı telefon bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(83), 926-944. DOI:10.17755/esosder.1036794.

Sağar, M. E. (2022c). Ergenlerde okulda öznel iyi oluşun yordayıcıları: Duygu düzenleme, başa çıkma ve bilişsel esneklik. *Ege Eğitim Dergisi, 23*(2), 133-149. https://doi.org/10.12984/egeefd.1060883

Sağar, M. E. (2022d). Ergenlerde yaşam doyumunun yordayıcısı olarak duygu düzenleme. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi, 14*(27), 597-610. DOI: 10.38155/ksbd.1093469.

Sağar, M. E., & Ateş, B. (2023). Effectiveness of solution-focused approach on emotion regulation skills. *International Innovative Education Researcher, 3*(1), 123-144. DOI:10.29228/iedres.63091.

Sartre, J. P. (2011). *Varlık ve hiçlik.* (T. Ilgaz ve G. Ç. Eksen, Çev.). İstanbul: İthaki Yay.

Terzi, Ş. I. ve Tekinalp, B. E. (2013). Psikolojik danışmada güncel kuramlar. Ankara: Pegem Akademi.

Türk Dil Kurumu, (2022). *Türkçe Sözlük.* Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Yalom, I. D. (2001). *Varoluşçu psikoterapi.* (Z. İ. Babayiğit, Çev.). İstanbul: Kabalcı. (Orijinal eser basım tarihi 1980.)

Zwack, J., & Greenberg, L. (2020). Where are the emotions? How emotion-focused therapy could inspire systemic practice. *Systemic Research in Individual, Couple, and Family Therapy and Counseling*, 249-264.

KAYNAKÇA

Akdağ, A. (2024). Obsesif kompulsif bozuklukta; klasik bilişsel davranışçı terapi ve yeni nesil kabul ve kararlılık terapisi, karşılaştırmalı müdahale yaklaşımları. *Türkiye Bütüncül Psikoterapi Dergisi, 7*(13), 45-61. https://doi.org/10.56955/bpd.1370907

Ateş B. ve Sağar M. E. (2022). Öğretmen adaylarında psikolojik esnekliğin, öz-yeterliğin ve iletişim becerilerinin yaşam doyumu üzerindeki yordayıcı rolü. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 11*(1), 219-227. DOI:https://doi.org/10.30703/cije.1007362

Barnes-Holmes, Y., Barnes-Holmes, D., McHugh, L., ve Hayes, S. C. (2004). Relational frame theory: Some implications for understanding and treating human psychopathology. *International journal of psychology and psychological therapy*, 4, 355-375.

Bennett-Levy, J. (2003). Mechanisms of change in cognitive therapy: The case of automatic thought records and behavioural experiments. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*, *31*(3), 261-277. https://doi.org/10.1017/S1352465803003035

Berman, M. I., Morton, S. N., ve Hegel, M. T. (2016). Health at every size and Acceptance and Commitment Therapy for obese, depressed women: Treatment development and clinical application. *Clinical Social Work Journal, 44*(3), 265-278.

Ciarrochi, J., Bilich, L., ve Godsell, C. (2010). Psychological flexibility as a mechanism of change in acceptance and commitment therapy. Assessing mindfulness and acceptance processes in clients: *Illuminating the theory and practice of change*, 2010, 51-75.

Dahl, J., Stewart, I., Martell, C. R., ve Kaplan, J. S. (2014). *ACT and RFT in relationships: Helping clients deepen intimacy and maintain healthy commitments using acceptance and commitment therapy and relational frame theory*. New Harbinger Publications.

Fletcher, L., ve Hayes, S. C. (2005). Relational frame theory, acceptance and commitment therapy, and a functional analytic definition of mindfulness. *Journal of rational-emotive & cognitive-behavior therapy*, *23*, 315-336. https://doi.org/10.1007/s10942-005-0017-7

Gifford, E. V., ve Hayes, S. C. (1999). *Functional contextualism: A pragmatic philosophy for behavioral science*. In Handbook of behaviorism (285-327). Academic Press. https://doi.org/10.1016/B978-012524190-8/50012-7

Harris, R. (2009). *ACT made simple*. Oakland, CA: New Harbinger Publications, Inc.

Harris, R. (2016). Kabul ve Kararlılık Terapisi. ACT'i Kolay Öğrenmek: İlkeler ve Ötesi İçin Hızlı Bir Başlangıç. Hasan T. Karatepe ve K. Fatih Yavuz (Çev. Ed.). İstanbul: Litera Yayıncılık

Harris, R. (2020). Mutluluk Tuzağı. (çev. Ed. M. Hakan Türkçapar ve K. Fatih Yavuz). İstanbul: Litera Yayıncılık.

Hayes, S. C. (2004). Acceptance and commitment therapy, relational frame theory, and the third wave of behavioral and cognitive therapies. Behavior therapy, 35(4), 639-665. https://doi.org/10.1016/S0005-7894(04)80013-3

Hayes, S. C. (2012). Humanistic psychology and contextual behavioral perspectives. *Psychotherapy*, *49*(4), 455. https://doi.org/10.1037/a0027396

Hayes, S. C. (2015). The act in context: The canonical papers of Steven C. Hayes. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315745138

Hofmann, S. G. (2008). Acceptance and commitment therapy: New wave or Morita therapy?. Clinical Psychology: Science and Practice, 15(4), 280. https://doi.org/10.1111/j.1468-2850.2008.00138.x

Işık Ş, Ergüner-Tekinalp B, Üzbe-Atalay N, Kaynak, Ü. (2021). *Psikolojik Danışmada Güncel Kuramlar*. Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık.

İzgiman, S. (2014). Kabullenme ve kararlılık terapisi. A. N. Canel (Ed.). Terapide Yeni Ufuklar: Modern, Postmodern ve Kısa Terapileriçinde (s. 97-115). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.

Kul, A. & Türk, F. (2020). Kabul ve adanmışlık terapisi (ACT) üzerine bir derleme çalışması. *OPUS International Journal of Society Researches*, *16*(29 Ekim Özel Sayısı), 3773-3805.

Ong, C. W., ve Eustis, E. H. (2006). *Psychological flexibility*. In The Oxford Handbook of Acceptance and Commitment Therapy.

Robb, H. (2007). Values as leading principles in Acceptance and Commitment Therapy. *International Journal of Behavioral Consultation and Therapy*, *3*(1), 118. https://doi.org/10.1037/h0100170

Sağar, M.E. (2022a). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Sağar, M. E. (2022b). Yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığının yordayıcısı olarak psikolojik esneklik ve problem çözme becerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 179-192. DOI: 10.20875/makusobed.1080674.

Stawarczyk, D., Majerus, S., Van der Linden, M., ve D'Argembeau, A. (2012). Using the daydreaming frequency scale to investigate the relationships between mind-wandering, psychological well-being, and present-moment awareness. *Frontiers in psychology*, *3*, 363. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2012.00363

Terzi, B. E. ve Tekinalp, Ş. I. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar*. Ankara: Pegem Akademi.

Uğur, E. (2018). *Kabul ve kararlılık terapisi yönelimli psikoeğitim programının olumsuz değerlendirilme korkusu üzerindeki etkisi* (Doctoral dissertation, Sakarya Universitesi (Turkey).

Vilardaga, R., Hayes, S. C., ve Schelin, L. (2007). Philosophical, theoretical and empirical foundations of acceptance and commitment Therapy. *Anuario de psicología/The UB Journal of psychology*, 117-128.

Yavuz, K. F. (2015). Kabul ve kararlılık terapisi (ACT): Genel bir bakış. *Turkiye Klinikleri Journal of Psychiatry Special Topics, 8*(2), 21-27.

Zettle, R. D. (2007). *Act for Depression: A clinician's guide to using acceptance and commitment therapy in treating depression*. Oakland, New harbinger publications.

Kaynakça

Ainsworth, M. D. S. (1979). Infant-mother attachment. *American Psychologist*, *34*(10), 932-937.

Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E., & Wall, S. (1978). P*atterns of attachment: assessed in the strange situation and at home.* Erlbaum.

Ateş, B., & Sağar, M.E. (2022). Çocuklarda gelişim alanları. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.15-39). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: a test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology, 61*(2), 226-244.

Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss: Vol 1. Attachment.* Basic Books.

Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss:* Loss. Basic Books.

Bowlby, J. (2012). *Bağlanma.* T. V. Soylu (Çev.). Pinhan Yayıncılık (Orijinal Baskı Tarihi 1969).

Dallos, R. (2022). Attachment narrative therapy. In R. Dallos (Ed.), *Attachment narrative therapy: Applications and developments.* (pp. 1-31). Springer International Publishing.

DSM-5 (2014). *DSM-5 Tanı ölçütleri başvuru el kitabı.* E. Köroğlu (Çev.). Hyb Yayıncılık.

Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology,52*(3)*,* 511–524.

Howe, D. & Fearnley, S. (1999). Disorders of attachment and attachment therapy. *Adopion & Fostering, 23*(2), 19-30.

Işık-Terzi, Ş., & Ergüner-Tekinalp, B. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar.* Pegem Akademi.

Johnson, S. M. (2003). Attachment theory: A guide for couple therapy. In S. M. Johnson & V. E. Whiffen, (Eds.). *Attachment processes in couple and family therapy.* Guilford Press.

Lilienfeld, S. O. (2007). Psychological treatments that cause harm. *Perspectives on Psychological Science,* 2, 53–70.

Mercer, J. (2013). Holding therapy: A harmful mental health intervention. *Focus on Alternative and Complementary Therapies*, 18, 70–76.

Mercer, J. (2014). International concerns about holding therapy. *Research on Social Work Practice*, *24*(2), 188-191.

Pignotti, M., & Mercer, J. (2007). Holding therapy and dyadic developmental psychotherapy are not supported, acceptable social work interventions. *Research on Social Work Practice,* 17, 513–519.

Raicar, A. M., Sear, P., & Gall, M. (2009). *Child-centred Attachment Therapy: The CcAT Programme (Child-centered Attachment Therapy)*. Karnac Books.

Sağar, M.E. (2022). Çocuk psikolojisi, ruh sağlığı ve temel kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

KAYNAKÇA

Basch, M.F. (1983). Empathic understanding: A review of the concept and some theoretical considerations. *J Am Psychoanal Assoc, 31*,101-126.

Comstock, D. L., & Qin, D. (2005). *Relational-cultural theory: A framework for relational development across the lifespan.* In D. Comstock (Ed.). Diversity and development: Critical contexts that shape our lives and relationships (pp. 25-46). Belmont, CA: Thompson Books/ Cole

Comstock, D. L., Hammer, T. R., Strentzsch, J., Cannon, K., Parsons, J., & II, G. S. (2008). Relational-cultural theory: A framework for bridging relational, multicultural, and social justice competencies. *Journal of Counseling & Development, 86*(3), 279-287.

Duffey, T. (2007). Promoting relational competencies in counselor education through creativity and relational-cultural theory. *Journal of Creativity in Mental Health, 2*(1), 47-59.

Hartling, L. (2003). *Strengthening resilience in a risky world: It's all about relationships* (Work in Progress No. 101). Wellesley, MA: Stone Center Working Paper Series.

Jordan J. V. (2010). *Relational-cultural therapy*. Washington, DC: American Psychological Association.

Jordan, J. V. (1991b). *The meaning of mutuality*. In J. Jordan, A. Kaplan, J. Miller, 1. Stiver, & J. Surrey (Eds.). Women's growth in connection (pp, 81-96). New York, NY: Guilford Press

Jordan, J. V. (2000). The role of mutual empathy in relational/cultural therapy. *Journal of Clinical Psychology, 56*(8), 1005–1016. https://doi.org/10.1002/1097-4679

Jordan, J. V. (2001). A relational-cultural model: Healing through mutual empathy. *Bulletin of the Menninger Clinic, 65*(1), 92-103.

Jordan, J. V., & Dooley, C. (2001). *Relational practice in action: A group manual.* Wellesley, MA: Stone Center

Miller, J. B., & Stiver, 1. P. (1995). *Relational images and their meanings in psychotherapy. Work in Progress No. 74. Wellesley,* MA: Stone Center Working Paper Series

Miller, J. B., & Stiver, I. P. (1997). *The healing connection: How women form relationships in therapy and in life.* Boston: Beacon Press

Miller, J.B. (1976). *Toward a new psychology of women.* Boston: Beacon Press

Pollack, B. (1998). *Real boys: Rescuing our sons from the myths of boyhood*. New York, NY: Random House.

Tekinalp, B. E., & Terzi, Ş. (2013). *Psikolojik danışmada güncel kuramlar*. Ankara: Pegem Akademi.

Vogel, J. E. (2006). Lısing relational-cultural theory to conceptualize couple interventions in the treatment of sex addiction. *Journal of Creativity in Mental Health. 2*, 3-17. doi:10.1300/ J456vO2nO4 02

Walker, M. (2005). *Critical thinking: Challenging developmental myths, stigmas and stereotypes.* In D. Comstock (Ed.), Diversity and development: Critical contexts that shape our lives and relationships (pp. 47–66). Belmont, CA: Thomson, Brooks/Cole

Walker. M. (2004a). *How relationships heal*. In M. Walker & W. B. Rosen (Eds.), How connections heal: Stories from relational-cultural therapy (pp. 3—21). New York, NY: Guilford Press

KAYNAKÇA

Abramowitz, J. S., Tolin, D. F., & Street, G. P. (2001). Paradoxical effects of thought suppression: A meta-analysis of controlled studies. *Clinical psychology review*, *21*(5), 683-703. https://doi.org/10.1016/S0272-7358(00)00057-X

Ak, M., Eşen, E., & Özdengül, F. (2014). Mevlâna penceresinden bilişsel terapiler. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi, 3*(3), 133-141

Ameli, R. (2016). *25 Farkındalık dersi*. (Z. Atalay ve K. Ögel, Çev.) Ankara: Nobel Yayınları

Atalay, Z. (2023). *Mindfulness: Bilinçli farkındalık, farkındalıkla anda kalabilme sanatı*. İnkılap Yayınları

Baer, R. A. (2010). Mindfulness- and acceptance-based interventions and processes of change. In R. A. Baer (Ed.), *Assessing mindfulness & acceptance processes in clients* (pp. 1–24). New Harbinger Publications.

Baer, R. A., & Krietemeyer, J. (2006). Overview of mindfulness- and acceptance-based treatment approaches. In R. A. Baer (Ed.), Mindfulness-based treatment approaches: Clinician's guide to evidence base and applications (pp. 3–27). London, UK: Elsevier

Bakır, V. (2019). Farkındalık temelli bilişsel terapi: Temel felsefesi, kavramlar, terapötik süreç, eleştiriler ve katkılar. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(1), 21-27. https://doi.org/10.47257/busad.934436

Bayram, D. & Çönkü, D. T. (2022). *Mindfulness: Bilinçli farkıdalık, aileler ve eğitimciler için uygulamalı el kitabı*. Nobel yayınları.

Bishop, S. R., Lau, M., Shapiro, B., Carlson, L., Anderson, N. D., Carmody, J., … Devins, G. (2004). Mindfulness: A proposed operational definition. *Clinical Psychology: Science and Practice 11*(3), 230-241. DOI: 10.1093/clipsy.bph077

Brandsma, R. (2017). *The mindfulness teaching guide: Essential skills and competencies for teaching mindfulness-based interventions*. New Harbinger Publications.

Brosschot, J. F., Gerin, W., & Thayer, J. F. (2006). The perseverative cognition hypothesis: A review of worry, prolonged stress-related physiological activation, and health. *Journal of psychosomatic research*, *60*(2), 113-124. https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2005.06.074

Brown, K. W., & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: mindfulness and its role in psychological well-being. *Journal of Personality and Social Psychology*, *84*(4), 822-848. . https://doi.org/10.1037/0022-3514.84.4.822

Campbell, T. S., Labelle, L. E., Bacon, S. L., Faris, P., & Carlson, L. E. (2012). Impact of mindfulness-based stress reduction (MBSR) on attention, rumination and resting blood pressure in women with cancer: A waitlist-controlled study. *Journal of Behavioral Medicine*, *35*, 262–271. DOI 10.1007/s10865-011-9357-1

Chambers, R., Gullone, E., & Allen, N. B. (2009). Mindful emotion regulation: An integrative review. *Clinical psychology review*, *29*(6), 560-572. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2009.06.005

Cousin, G., & Crane, C. (2016). Changes in disengagement coping mediate changes in affect following mindfulness-based cognitive therapy in a non-clinical sample. *British journal of psychology (London, England:1953)*, *107*(3), 434–447. https://doi.org/10.1111/bjop.12153

De Raedt, R., Baert, S., Demeyer, I., Goeleven, E., Raes, A., Visser, A., Wysmans, M., Jansen, E., Schacht, R., Van Aalderen, J. R.,& Speckens, A. (2012). Changes in attentional processing of emotional information following mindfulness-based cognitive therapy in people with a history of depression: Towards an open attention for all emotional experiences. *Cognitive Therapy and Research*, *36*, 612-620. DOI 10.1007/s10608-011-9411-x

Derlic, D. (2022). From Cognitive Behavioral Therapy to Mindfulness-Based Interventions. *Journal of Correctional Health Care*, *28*(6), 439-446. https://doi.org/10.1089/jchc.21.05.0044

Deva, M. (2023). *Mindfulness ve yoga şimdiki anın farkında olma sanatı.* Gece kitaplığı.

Dziak, M. (2019). Mindfulness-based cognitive therapy (MBCT). Salem Press Encylopedia of Health.

Dozois, D.J.A., Martin, R.A., & Bieling, P.J. (2009). Early maladaptive schemas and adaptive/maladaptive styles of humor. *Journal of Cognitive Therapy and Research*, 33, 585-596. DOI 10.1007/s10608-008-9223-9

Feldman, C., & Kuyken, W. (2019). *Mindfulness: Ancient wisdom meets modern psychology*. Guilford Press.

Fresco, D. M., Segal, Z. V., Buis, T., & Kennedy, S. (2007). Relationship of posttreatment decentering and cognitive reactivity to relapse in major depression. *Journal of consulting and clinical psychology*, *75*(3), 447-455 https://doi.org/10.1037/0022-006X.75.3.447

Fresco, D. M., Flynn, J. J., Mennin, D. S., & Haigh, E. A. (2011). Mindfulness-Based Cognitive Therapy. *Acceptance and mindfulness in cognitive behavior therapy: Understanding and applying the new therapies*, (pp. 57-82). John Wiley & Sons. doi:10.1002/9781118001851.ch3

Gehart, D. R. (2012). *Mindfulness and acceptance in couple and family therapy*. Springer Science & Business Media.

Germer, C., Siegel, R. D., & Fulton, P. R. (Eds.). (2016). *Mindfulness and psychotherapy*. Guilford Publications.

Goldberg, S. B., Tucker, R. P., Greene, P. A., Davidson, R. J., Kearney, D. J., & Simpson, T. L. (2019) Mindfulness-based cognitive therapy for the treatment of current depressive symptoms: A meta-analysis. *Cognitive Behaviour Therapy, 48*(6), 445-462. DOI: 10.1080/16506073.2018.1556330

Goldin, P. R., & Gross, J. J. (2010). Effects of mindfulness-based stress reduction (MBSR) on emotion regulation in social anxiety disorder. *Emotion, 10*(1), 83–91. https://doi.org/10.1037/a0018441

Goldstein, J. (2002). *One dharma: The emerging Western Buddhism*. San Francisco: HarperCollins.

Hanh, T. N. (2015). *Farkındalığın mucizesi.* (F. Gülfidan Çev.) (3. Baskı) Kuraldışı Yayınevi.

Hayes, S. C., Wilson, K. G., Gifford, E. V., Follette, V. M., & Strosahl, K. (1996). Experiential avoidance and behavioral disorders: A functional dimensional approach to diagnosis and treatment. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *64*(6), 1152-1168. https://doi.org/10.1037/0022-006X.64.6.1152

Hick, S. F., & Chan, L. (2010). Mindfulness-based cognitive therapy for depression: effectiveness and limitations. *Social Work in Mental Health*, *8*(3), 225-237. https://doi.org/10.1080/15332980903405330

Hunot, V., Moore, T. H., Caldwell, D. M., Furukawa, T. A., Davies, P., Jones, H., ... & Churchill, R. (2013). 'Third wave'cognitive and behavioural therapies versus other psychological therapies for depression. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (10). Art. No.: CD008704. https://doi.org/10.1002/14651858.CD008704.pub2

Irving, J. A., Farb, N. A. S., & Segal, Z. V. (2015). Mindfulness-based cognitive therapy for chronic depression. In K. W. Brown, J. D. Creswell, & R. M. Ryan (Eds.), *Handbook of mindfulness. Theory, research, and practice* (pp. 348–366). New York: The Guilford Press.

Johannsen, M., Nissen, E. R., Lundorff, M., & O'Toole, M. S. (2022). Mediators of acceptance and mindfulness-based therapies for anxiety and depression: A systematic review and meta-analysis. *Clinical psychology review*, *94*, 102156. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2022.102156

Keçe, C., Çoşar, F., Özcan, K., & Çay, M. (2020). *Minfulness ve kabul temelli psikoterapi*. Pusula Yayınevi

Kabat-Zinn, J. (1982). An outpatient program in behavioral medicine for chronic pain patients based on the practice of mindfulness meditation: Theoretical considerations and

preliminary results. *General Hospital Psychiatry*, *4*(1), 33-47. https://doi.org/10.1016/0163-8343(82)90026-3

Kabat-Zinn, J. (2009). *Wherever you go, there you are: Mindfulness meditation in everyday life*. Hachette UK.

Kabat-Zinn, J. (2003). Mindfulness-based interventions in context: Past, present, and future. *Clinical Psychology: Science and Practice, 10*(2), 144–156. https://doi.org/10.1093/clipsy.bpg016

Kazantzis, N., Reinecke, M. A., & Freeman, A. (Eds.). (2010). *Cognitive and behavioral theories in clinical practice*. New York, NY: Guilford Press.

Kerkhof, A. J. F. M., van Spijker B. A. J. (2011). Worrying and rumination as proximal risk factors for suicidal behaviour. In O'Connor R. C., Platt S., Gordon J. (Eds.), *International handboook of suicide prevention: Research, policy and practice* (pp. 199–209). Wiley-Blackwell.

Körükcü, Ö.,& Kukulu, K. (2015). Beden-zihin-ruh bütünlüğünü korumaya yönelik bir program: Farkındalık temelli stres azaltma programı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 7*(1):68-80 DOI: 10.5455/cap.20140504031811

Kuyken, W., Watkins, E., Holden, E., White, K., Taylor, R. S., Byford, S., Evans, A., Radford, S., Teasdale, J., D., & Dalgleish, T. (2010). How does mindfulness-based cognitive therapy work?. *Behaviour Research and Therapy*, *48*(11), 1105-1112. https://doi.org/10.1016/j.brat.2010.08.003

Lau, M. A., & McMain, S. F. (2005). Integrating mindfulness meditation with cognitive and behavioural therapies: The challenge of combining acceptance and change-based strategies. *Canadian Journal of Psychiatry, 50*(13), 863–869. https://doi.org/10.1177/070674370505001310

Loyd, A. L., White, R., Eames, C. & Crane, R. (2017). The utility of home-practice in mindfulness-based group ınterventions: A systematic review. *Mindfulness*. DOI: 10.1007/s12671-017-0813-z.

Ma, S. H., & Teasdale, J. D. (2004). Mindfulness-Based Cognitive Therapy for Depression: Replication and Exploration of Differential Relapse Prevention Effects. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 72*(1), 31–40. https://doi.org/10.1037/0022-006X.72.1.31

Neff, K. D., & Dahm, K. A. (2014). Self-compassion: What it is, what it does, and how it relates to mindfulness. In M. D. Robinson, B. P. Meier & B. D. Ostafin (Eds*.) Handbook of mindfulness and selfregulation* (pp. 121-137). Springer.

Nolen-Hoeksema, S. (2000). The role of rumination in depressive disorders and mixed anxiety/depressive symptoms. *Journal of Abnormal Psychology, 109*(3), 504–511. https://doi.org/10.1037/0021-843X.109.3.504

Ögel, K. (2015). *Farkındalık (ayrımsama) ve kabullenme temelli terapiler*. HYB Yayıncılık.

Papies, E. K., & Aarts, H. (2011). Nonconscious self-regulation or the automatic pilot of human behavior. K. D. Vohs & R. F. Baumeister (Eds), *Handbook of self-regulation: Research, theory, and applications*, (pp. 125-142), *The Guilford Press.*

Pollak, S. M., Pedulla, T., & Siegel, R. (2021). Mindfulness: Farkındalık temelli psikoterapi becerileri. S. Gürdoğan ve R. Bilge Uzun, (Çev.), Apamer Psikoloji Yayınları.

Safran, J.D., & Segal, Z.V. (1990). *Interpersonal process in cognitive therapy*. Basic Books,

Segal, Z., Williams, M., & Teasdale, J. (2018). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression*. Guilford publications.

Semple, R. J., & Lee, J. (2014). Mindfulness-based cognitive therapy for children. R. A. Baer (Ed.), *Mindfulness-Based Treatment Approaches*, (pp. 161-188), Academic Press.

Sipe, W. E., & Eisendrath, S. J. (2012). Mindfulness-based cognitive therapy: theory and practice. *The Canadian Journal of Psychiatry*, *57*(2), 63-69. https://doi.org/10.1177/070674371205700202

Tanacıoğlu-Aydın, B. (2022). 3. kuşak bilişsel davranışcı terapiler. Ş. Baştemur & M.A. Kurşuncu (Ed.) *Psikolojik danışmada güncel yaklaşımlar* (ss. 55-96), Nobel Yayıncılık.

Teasdale, J. D. (2004). Mindfulness-based cognitive therapy. J. Yiend (Ed.) *Cognition, emotion and psychopathology: Theoretical, empirical and clinical directions*, (pp. 270-289), Cambridge University Press.

Terzi, Ş. I., & Tekinalp, B. E. (2013). *Psikolojik danışmada güncel yaklaşımlar*. Pegem Akademi.

Teasdale, J. D. (1999). Metacognition, mindfulness and the modification of mood disorders. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, *6*(2), 146-155. https://doi.org/10.1002/(SICI)1099-0879

Teasdale, J. D., Segal, Z. V., Williams, J. M. G., Ridgeway, V. A., Soulsby, J. M., & Lau, M. A. (2000). Prevention of relapse/recurrence in major depression by mindfulness-based cognitive therapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68 (4), 615-623. https:// doi.org/10.1037/0022-006X.68.4.615

URL-1. (2023). MindfulnessX packet. Son Erişim Tarihi: 2 Aralık 2023. https://pro.positivepsychology.com/product/mindfulness-x-complete-8-week-mindfulness-training-template/

Williams, J. M. G., Duggan, D. S., Crane, C., & Fennell, M. J. (2006). Mindfulness-based cognitive therapy for prevention of recurrence of suicidal behavior. *Journal of Clinical Psychology, 62*(2), 201–210. https:// doi.org/10.1002/jclp.20223

Williams, J. M. G., & Kuyken, W. (2012). Mindfulness-based cognitive therapy: A promising new approach to preventing depressive relapse. *The British Journal of Psychiatry*, *200*(5), 359-360. doi: 10.1192/bjp.bp.111.104745

Williams, M., Teasdale, J., Segal, Z. & J. Kabat-Zinn, J. (2015). İyi hissetme sanatı kronik mutsuzlukla baş etme rehberi. (Z. H. Haktanır, Çev.) Diyojen Yayıncılık

Woods, S. L., Rockman, P., & Collins, E. (2019). *Mindfulness-based cognitive therapy: Embodied presence and inquiry in practice*. New Harbinger Publications.

Zhou, X., Guo, J., Lu, G., Chen, C., Xie, Z., Liu, J., & Zhang, C. (2020). Effects of mindfulness-based stress reduction on anxiety symptoms in young people: A systematic review and meta-analysis, *Psychiatry Research*, 289(113002). DOI: 10.1016/j. psychres.2020.113002

Zümbül, S. (2021). Bilinçli farkındalık temelli bilişsel terapi: Bir inceleme çalışması. *Istanbul Aydin University Journal of Social Sciences/Istanbul Aydin Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *13*(1), 155-194.

Kısaltmalar:

DDT: Diyalektik Davranişçi Terapi

BKB (BPD-borderline personality disorder): Borderline Kişilik Bozukluğu

BDT: Bilişsel Davranişçi Terapi

RKÇ: Randomize Klinik Çalışma

KAYNAKÇA

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021a). Üniversite öğrencilerinde bilişsel esneklik ve duygu düzenleme becerilerinin internet bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 7*(1), 87-102. https://dergipark.org.tr/tr/pub/usakead/issue/61365/887799

Ateş, B., & Sağar, M. E. (2021b). Üniversite öğrencilerinde öz-yeterliğin yordayıcısı olarak bilişsel esneklik, duygu düzenleme becerileri ve psikolojik sağlamlık. *İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13*(3), 679-695. https://dergipark.org.tr/tr/pub/iausos/issue/62979/902797

Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action: A social cognitive theory. Prentice Hall.

Barlow, D. H., Farchione, T. J., Fairholme, C. P., Ellard, K. K., Boisseau, C. L., Allen, L. B., & Ehrenreich-May, J. (2011). The Unified Protocol for Transdiagnostic Treatment of Emotional Disorders: Therapist guide. Oxford University Press.

Bianchini V, Cofini V, Curto M, Lagrotteria B, Manzi A, Navari S et al. (2019) Dialectical behaviour therapy (DBT) for forensic psychiatric patients: An Italian pilot study. Crim Behav Ment Health, 29:122-130.

Bohart, A. C., & Greenberg, L. S. (Eds.). (1997). Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy. American Psychological Association. https://doi.org/10.1037/10226- 000.

Bolton, J. M., & Robinson, J. (2010). Population-attributable fractions of Axis I and Axis II mental disorders for suicide attempts: findings from a representative sample of the adult, noninstitutionalized US population. *American journal of public health*, *100*(12), 2473-2480.

Brickman, L. J., Ammerman, B. A., Look, A. E., Berman, M. E., & McCloskey, M. S. (2014). The relationship between non-suicidal self-injury and borderline personality disorder symptoms in a college sample. Borderline Personality Disorder and Emotion Regulation, 1, 14. https://doi.org/10.1186/2051-6673-1-14.

Courbasson C, Nishikawa Y & Dixon L (2012) Outcome of dialectical behaviour therapy for concurrent eating and substance use disorders. Clin Psychol Psychother, 9:434-449.

Crowell, S. E., Beauchaine, T. P., & Linehan, M. M. (2009). A biosocial developmental model of borderline personality: elaborating and extending Linehan's theory. *Psychological bulletin*, *135*(3), 495.

Çelebi, E. (2017). Diyalektik davranış terapisi. *Psikoterapi yöntemleri: kuramlar ve uygulama, HYB*.

Decker SE, Adams L, Watkins LE,Sippel LM, Presnall-Shvorin J & Sofuoglu M. (2019) Feasibility and preliminary efficacy of dialectical behaviour therapy skills groups for Veterans with suicidal ideation: pilot. Behav Cogn Psychother, 47:616-621.

Dimeff, L. A., & Koerner, K. E. (2007). *Dialectical behavior therapy in clinical practice: Applications across disorders and settings*. Guilford Press.

Farrés CC, Pascual JC, Elices M, Navarro H, Martin Blanco A & Soler J. (2018) Factors predicting early dropout from dialectical behaviour therapy in individuals with borderline personality disorder. Actas Esp Psiquiatr, 46:226-233.

Granato, H. F., Sewart, A. R., Vinograd, M., & McFarr, L. (2021). Dialectical behavior therapy.

Grant, B. F., Chou, S. P., Goldstein, R. B., Huang, B., Stinson, F. S., Saha, T. D., Smith, S. M., Dawson, D. A., Pulay, A. J., Pickering, R. P., & Ruan, W. J. (2008). Prevalence, correlates, disability, and comorbidity of DSM-IV borderline personality disorder: Results from the Wave 2 National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. Journal of Clinical Psychiatry, 69(4), 533–545. https://doi.org/10.4088/ JCP.v69n0404.

Harned, M. S., Korslund, K. E., & Linehan, M. M. (2014). A pilot randomized controlled trial of dialectical behavior therapy with and without the dialectical behavior therapy prolonged exposure protocol for suicidal and self-injuring women with borderline personality disorder and PTSD. Behaviour Research and Therapy, 55, 7–17. https://doi.org/10.1016/j.brat.2014.01.008.

Hayes, S. C., & Hofmann, S. G. (Eds.). (2018). Process-based CBT: The science and core clinical competencies of cognitive behavioral therapy. New Harbinger Publications.

Heckwolf JI, Bergland MC & Mouratidis M (2014) Coordinating principles of art therapy and DBT. Art Psychother, 41:329-335.

Klonsky, E. D. (2007). The functions of deliberate self-injury: A review of the evidence. Clinical Psychology Review, 27(2), 226–239. https://doi.org/10.1016/j.cpr.2006.08.002.

Lieb, K., Zanarini, M. C., Schmahl, C., Linehan, M. M., & Bohus, M. (2004). Borderline personality disorder. *The Lancet*, *364*(9432), 453-461.

Leichsenring, F., Leibing, E., Kruse, J., New, A. S., & Leweke, F. (2011). Borderline personality disorder. Lancet, 377(9759), 74–84. https://doi.org/10.1016/S0140- 6736(10)61422-5.

Linehan, M. M. (1987). Dialectical behavior therapy for borderline personality disorder: Theory and method. Bulletin of the Menninger Clinic, 51, 261–276.

Linehan, M. M. (1993). Cognitive-behavioral treatment of borderline personality disorder. Guilford Press.

Linehan, M. M. (1995). Understanding borderline personality disorder: The dialectical approach. Guilford Press. https://doi.org/10.1037/e545822004-001.

Linehan, M. M. (2014). DBT skills training manual. Guilford Press.

Linehan, MM. (2015) DBT Skills Training Manual. New York, Guilford Press.

Linehan, M. M., Armstrong, H. E., Suarez, A., Allmon, D., & Heard, H. L. (1991). Cognitive-behavioral treatment of chronically parasuicidal borderline patients. Archives of General Psychiatry, 48(12), 1060–1064. https://doi.org/10.1001/archpsyc. 1991.01810360024003.

Linehan, M. M., Schmidt, H. III, Dimeff, L. A., Craft, J. C., Kanter, J., & Comtois, K. A. (1999). Dialectical behavior therapy for patients with borderline personality disorder and drug-dependence. American Journal on Addictions, 8(4), 279–292. https://doi.org/10.1080/105504999305686.

Lynch, T. R., Chapman, A. L., Rosenthal, M. Z., Kuo, J. R., & Linehan,M. M. (2006). Mechanisms of change in dialectical behavior therapy: Theoretical and empirical observations. Journal of Clinical Psychology, 62, 459–480.

Navarro-Haro, M. V., Modrego-Alarcón, M., Hoffman, H. G., Lopez-Montoyo, A., Navarro-Gil, M., Montero-Marin, J & Garcia-Campayo, J. (2019). Evaluation of a mindfulness-based intervention with and without virtual reality dialectical behavior therapy mindfulness skills training for the treatment of generalized anxiety disorder in primary care: a pilot study. *Frontiers in psychology*, *10*, 55.

Panos, P. T., Jackson, J. W., Hasan, O., & Panos, A. (2014). Meta-analysis and systematic review assessing the efficacy of dialectical behavior therapy (DBT). Research on Social Work Practice, 24(2), 213–223. https://doi.org/10.1177/1049731513503047.

Rizvi, S. L., Steffel, L. M., & Carson-Wong, A. (2013). An overview of dialectical behavior therapy for professional psychologists. *Professional Psychology: Research and Practice*, *44*(2), 73.

Robins, C. J. (2002). Zen principles and mindfulness practice in dialectical behavior therapy. Cognitive and Behavioral Practice, 9(1), 50–57. https://doi.org/btkb8b.

Robins, C. J., & Chapman, A. L. (2004). Dialectical behavior therapy: Current status, recent developments, and future directions. *Journal of personality disorders*, *18*(1), 73-89.

Sağar, M. E., & Ateş, B. (2023). Effectiveness of solution-focused approach on emotion regulation skills. *International Innovative Education Researcher, 3*(1), 123-144. DOI:10.29228/ iedres.63091.

Sağar, M. E. (2021). Emotion regulation skills and self-control as predictors of resilience in teachers candidates. *International Education Studies, 14*(6), 103-111. DOI:10.5539/ies. v14n6p103.

Sağar, M.E. (2022). Çocuk Psikolojisi, Ruh Sağlığı ve Temel Kavramlar. B. ATEŞ (Ed.). *Çocuk Psikolojisi* (ss.1-14). Vizetek Yayınları, Ankara-Türkiye.

Safer, D. L. , Robinson, A. H., & Jo, B. (2011). Outcome from a randomized controlled trial of group therapy for binge eating disorder: comparing dialectical behavior therapy adapted for binge eating to an active comparison group therapy. Behavior Therapy, 41, 106–120.

Sauer, S. E., & Baer, R. A. (2010). Validation of measures of biosocial precursors to borderline personality disorder: Childhood emotional vulnerability and environmental invalidation. Assessment, 17(4), 454–466. https://doi.org/10.1177/ 1073191110373226.

Shearin, E. N., & Linehan, M. M. (1989). Dialectics and behavior therapy: A metaparadoxical approach to the treatment of borderline personality disorder. In L. M. Ascher (Ed.), Therapeutic paradox (pp. 255–288). Guilford Press.

Shearin, E. N., & Linehan, M. M. (1994). Dialectical behavior therapy for borderline personality disorder: Theoretical and empirical foundations. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, *89*, 61-68.

Soloff, P., Lis, J., Kelly, T., Cornelius, J., & Ulrich, R. (1994). Self-mutilation and suicidal behavior in borderline personality disorder. Journal of Personality Disorders, 8(4), 257– 267. https://doi.org/10.1521/pedi.1994.8.4.257.

Staats, A. W. (1975). Social behaviorism. Dorsey.

Stanley, B., Brodsky, B., Nelson, J. D., & Dulit, R. (2007). Brief dialectical behavior therapy (DBT-B) for suicidal behavior and non-suicidal self injury. Archives of Suicide Research, 11(4), 337–341. https://doi.org/10.1080/13811110701542069.

Swales, M. A. (2009). Dialectical Behaviour Therapy: Description, research and future directions. *International Journal of Behavioral Consultation and Therapy*, *5*(2), 164.

Swenson, C. (2000). How can we account for DBT's widespread popularity? Clinical Psychology: Science and Practice, 7, 87–91. doi:10.1093/ clipsy.7.1.87.

Van Dijk, S., Jeffrey, J., & Katz, M. R. (2013). A randomized, controlled, pilot study of dialectical behavior therapy skills in a psychoeducational group for individuals with bipolar disorder. Journal of Affective Disorders, 145, 386–393.

Wetterborg D, Dehlbom P, Långström N, Andersson G, Fruzzetti AE & Enebrink P (2020) Dialectical behavior therapy for men with borderline personality disorder and antisocial behavior: A clinical trial. J Pers Disord, 34:22-39.

Editör:
Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Güzel Sanatlar

Alanında Uluslararası Araştırmalar X

EĞİTİM
yayınevi

GÜZEL SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X

Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

ISBN: 978-625-6658-11-0
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

GÜZEL SANATLAR ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR X
Editör: Prof. Dr. Feryal Beykal Orhun
VI+114 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-11-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
internetteki kitapçı

Kaynakça

Aksüt, Sadun (1993). Türk Musikisinin 100 Bestekârı. İstanbul, s. 176-177.

Ergun , Sadettin Nüzhet (1943). Türk Musikisi Antolojisi. İstanbul, II, 500, 510, 512.

Ezgi, Suphi (1933). Nazarî-Amelî Türk Musikisi. İstanbul, I, 206-208.

Gazimihal, Mahmut Ragıp (1955). Türk Askerî Muzıkaları Tarihi. İstanbul, s. 61, 64.

Karamahmutoğlu, Gülay (1999) "İstanbul Atatürk Kitaplığındaki 1637 No.lu Yazma Hamparsum Nota Defteri". (Sanatta Yeterlik Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karamahmutoğlu, Gülay (2002) "Türk Müziğinde Kullanılan Notalama Sistemleri" Türkler Cilt.8, Yeni Türkiye. s.905-918.

Karamahmutoğlu, Gülay (2009) "Hamparsum Limonciyan ve Nota(lama) Sistemi / Hamparsum Limonciyan and His Musical Notation" Müzik ve Bilim Dergisi-6.yıl seçme makaleler/Journal Of Music and Science (JMS)-Selected Articles 6th Year", (ISBN: 978-99440263-6-9) İstanbul: Bahariye Sanat Galerisi Yayınları Bahariye Art Gallery Publications.

Karamahmutoğlu, Gülay (2020). Hamparsum Nota(lama) Sisteminin Yapısal Kökenleri Üzerine Bir İnceleme. 5th Current Debates On Social Sciences. Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, s. 323-337.

Özcan, Nuri (2013). "*Yusuf Paşa, Neyzen*", TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul. s. 25, 25.

Yenigün, Hayri (1967). "XIX. Asrın Bestekâr Neyzenleri", MM, sy. 236, s. 5.

yönelik analizinin teknik anlamada piyano öğrencilerine ve öğretmenlerine fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Benzer şekilde Czerny'nin diğer etütlerinin de piyano icrasına yönelik analizinin yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design.* Thousand Oaks: Sage.

Ferguson, H., & K.L. Hamilton (2005). Study. Oxford University Press.

Lindeman, S. D., & Barth, G. (2001). Czerny, Carl. *Grove Music Online*. https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.07030

Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Samson, J. (2003). *Virtuosity and the musical work: The transcendental studies of Liszt*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tufan, E. (2004). Geleneksel makamlar kullanılarak yazılan etütlerin piyano eğitimi açısından önemi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24*(2), 65-77.

Türk Dil Kurumu [TDK], (2005). *TDK sözlüğü* (10. Baskı). 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.

KAYNAKÇA

AZİZ, A. (2010). ***Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri***. (5. bs). Ankara: Nobel Yayınları.

BASS, B. M. (1995). From transactional to transformational leadership: Learning to share the vision. ***Organizational Dynamics***, 19.3, 19-31.

BASS, B. M. ve AVOLIO, B. (1990). Developing transformational leadership: 1992 and beyond. ***Journal of European Industrial Training***, 14.5, 21-27.

BENNET, T. ve PERCY, P. (1994). Structural validity of the multifactor leadership questionnaire. ***Educational & Psychological Measurement***, 54.3, 30-54.

BURNS, J. G. (1978). Two excerpts from leadership. ***Journal of Educational Leadership***, 36.6, 380-400.

BUSCH, B. R. (1984). ***The complete choral conductor***. Newyork: Schirmer Books.

CONGER, A. (1999). Charismatic and transformational leadership in organizations. ***Leadership Quarterly***, 10.2, 145-179.

COŞAR, M. (2009). Schopenhauer'da "sanat"ın anlamı üzerine. ***Journal of Turks***, 1.2, 16-29.

ERDAL, M. (2007). ***İşletmelerde dönüştürücü liderlik davranışlarının analizi***. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş.

EREN, E. (2008). ***Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi***. (11. bs). İstanbul: Beta Yayınları.

KARASAR, N. (2009). ***Bilimsel araştırma yöntemleri***. (19. bs). İstanbul: Nobel Yayınları.

KEPNER, K. (2002). Transformational leadership. ***Ifas Educational Journal***, 1(3). http://edis.ifas.ufl.edu/pdffiles/HR/HR02000.pdf adresinden 07 Ocak 2024 tarihinde edinilmiştir.

LIANTOS, L. (1993). Transformational leadership. ***Emergency Librarian***, 20.3, 30-42.

MİMAROĞLU, İ. (2009). ***Müzik tarihi***. (8. bs). İstanbul: Varlık Yayınları.

TEZCAN, M. (2011). ***Sanat sosyolojisine giriş***. (2. bs). Ankara: Anı Yayıncılık.

ULUSOY, D. (2005). ***Sanatın sosyal sınırları***. (1. bs). Ankara: Ütopya Yayınevi.

ZEL, U. (2011). ***Kişilik ve liderlik***. (3. bs). Ankara: Nobel Yayınları.

KAYNAKÇA

Aksel, M. (1974). Bir Halk Ressamı Mehmet Hulusi. *Türkiyemiz Dergisi*, *5*(13), 17-20.

Başaran, S. (2008). Halk Ressamı Mehmet Hulusi'nin Taş Baskı Deniz ve Gemi Resimleri. *Artist Modern Dergisi*, (12), 35-39.

Cumming, R. (2005). *Art*. United States: DK Publishing, Inc.

Hodge, A. N. (2007). *The History Of Art: Painting From Giotto To The Present Day*. England: Arcturus Publishing Limited.

Norwich, J. J. (1990). *Oxford Illustrated Encyclopedia of The Arts*. New York: Oxford University Press.

Upjohn, E. M., Wingert, P. S. ve Mahler, J. G. (1958). *History of World Art*. New York: Oxford University Press.

URL-1: https://static.nadirkitap.com/fotograf/1502670/30/Efemera_20230208212703150267 06.jpg (E.T.: 28.02.2024).

URL-2: https://in.pinterest.com/pin/348184614912212050/ (E.T.: 29.02.2024).

URL-3: https://www.artic.edu/artworks/43937/coat-of-arms-of-wilhelm-and-wolfgang-rogendorf (E.T.: 28.02.2024).

URL-4: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/360204 (E.T.: 28.02.2024).

URL-5: https://www.wikidata.org/wiki/Q18339698 (E.T.: 29.02.2024).

KAYNAKÇA

Aşılıoğlu, E. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Programının Sanat Eğitimi İlkelerinin İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 11, 231-240

Bal, M. (2018). Türkçe Dersinin 21. Yy Becerileri Açısından İncelenmesi, *Turkish Studies,13* (4), 49-64

Batur, M. (2010). İlköğretim I. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Kazanımlar Öğesinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bozkurt, Ş.B., & Çakır, H (2016). Ortaokul Öğrencilerinin 21. Yy Öğrenme Beceri Düzeylerinin Cinsiyet Ve Sınıf Seviyesine Göre İncelenmesi. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi,* 39, 69-82

Can Göl, R. (2023). Görsel Sanat Lisesi İle Diğer Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin 21. YY Becerileri-Kariyer Özyeterliği ve Kaygısı Düzeylerinin Karşılaştırılması ve Sanatla İlgili Mesleklere İlişkin Görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Cansoy, R. (2018)**.** Uluslararası Çerçevelere Göre 21.Yüzyıl Becerileri ve Eğitim Sisteminde Kazandırılması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*. 7 (4), 3112-3134

Çalık, T. ve Sezgin, F. (2005) Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 55-66

Doğan, Z. (2023) Post-Endüstriyel Çağda Değişen Eğitim Paradigmaları, *Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi, Yıl: 2023, 2 (2), 103-112*

Duncum, P. (2002). Visual culture art education: Why, what and how?. International Journal of Art& Design Education, 21, 14-23. 16 DEC 2002 | DOI: 10.1111/1468-5949.00292

Eryılmaz, S., Uluyol, Ç. (2015). 21. Yy Becerileri Işığında FATİH Projesi Değerlendirmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(2), 209-229

P21. (2017) Framework and Resources for 21st Century Learning, https://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources, (E.T.: 12.05.2021)

Gelen, İ. (2017). P21-Program ve Öğretimde 21. Yüzyıl Beceri Çerçeveleri (ABD Uygulamaları), *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), 15

Genç, S. (2018). Görsel Sanatlar Eğitiminde Kök Değerler. *Turkish Studies Educational Sciences* Volume 13/11, 543-560

Göksun D.O, Kurt, A. A.(2017). Öğretmen Adaylarının 21. yy. Öğrenen Becerileri Kullanımları ve 21. yy. Öğreten Becerileri Kullanımları Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim*, 42 (190), 107-130

Göktepe Yıldız, S. (2020) "Lise Öğrencilerinin 21.Yüzyıl Becerilerinin Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Ulakbilge,* 51 (2020 Ağustos): s. 884–897. doi: 10.7816/ulakbilge-08-51-02

Hamarat, E. (2019). 21. Yüzyıl Becerileri Odağında Türkiye'nin Eğitim Politikaları. İstanbul: Seta Yayıncılık.

Karameşe, E. N. (2016). Türkiye ve Kanada İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Kayhan, E , Altun, S , Gürol, M . (2019). Sekizinci Sınıf Türkçe Öğretim Programı (2018)'nın 21. Yüzyıl Becerileri Açısından Değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10 (2) , 20-35

Kocakaya, S. ve Kotluk, N. (2015). 21.yy Becerilerinin Gelişiminde Dijital Öykülemeler: Ortaöğretim Öğrencilerinin Görüşlerinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,4* (2), 54-63

Mamur, N., Köksal, N.(2016). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Sürdürülebilir Kalkınma Eğitimi Bağlamında İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi* 5 (3), 732-747

MEB. (2018). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (1-8. Sınıflar) https://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/2018121111026326-GORSEL%20SANATLAR.pdf (E.T.: 15.05.2021)

MYK (2015) Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK), Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Ankara: 2015 https://www.myk.gov.tr//images/articles/editor/130116/TYC_teblig_2.pdf (E. T.: 12.05.2021)

Nalinci, G. (2014). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Yaratıcılık Açısından Değerlendirilmesi. *Ulakbilge*, 2 (3), 1-18

Özcan, M. (2017) Görsel Sanatlar (1- 8 Sınıflar) Dersi Programına Yönelik Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görüşleri Ve Çözüm Önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Tutkun, Ö. F., & Aksoyalp, Y. (2010). 21. Yüzyılda Öğretmen Yetiştirme Eğitim Programının Boyutları. *Selcuk University Social Sciences Institute Journal*, (24)

Tutkun, Ö. F. (2010). 21.Yüzyılda Eğitim Programının Felsefi Boyutları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 993-1016

TTKB (2017). Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine, ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_ basin_aciklamasi-program.pdf, (E. T.: 04.06. 2021)

Ulus, H. (2019). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Hedeflenen Kazanımların Disiplinlerarası / Tematik Yaklaşım Açısından İncelenmesi. *Ulakbilge*, (38), 459-473. doi: 10.7816/ulakbilge-07-38-01

Yalçın, S.(2018). 21. Yy Becerileri Ve Bu Becerilerin Ölçülmesinde Kullanılan Araçlar Ve Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 51*(1), 183-201

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerden Nitel Araştırma Yöntemleri*.(11. Baskı), İstanbul, Seçkin Yayıncılık

Yurdakal, İ. H. (2019). 2018 Görsel Sanatlar Öğretim Programındaki Kazanımların Uygulanabilirliğinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48, (223), 231-243

KAYNAKÇA

Aktaş, M. (1999). Seramik yüzey değerlendirmesinde ajur yöntemi. Yüksek lisans tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi

Allan, J. (1991). *Islamic Ceramics*. London: Ashmoleam Museum.

Ayta, T. (1976). Toprak sanatlarında dekoratif uygulama yöntemleri. Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Baş, İ.U. (2023, 12 14). Ajur Dekorlu Formlar, (M. Yücel Coşar, Röportaj Yapan).

Birol, İ. A. ve Derman, Ç. (2015). *Türk Tezyini San'atlarında Motifler*. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları

Cooper, E. (1972). *A History of Pottery*. London: Longman group limited.

Gökçe, E. (2011). Londra victoria and albert müzesi'nde bulunan farklı formlarda görülen bazı ajurlu (delikli) seramikler. Sanatta Yeterlik Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi

Gökçe, E. (2013). Mısır'da Üretilmiş Ajurlu (delikli) Seramik Süzgeçler. *Akdeniz Sanat Dergisi*, 6 (12)

Gökçe, E., Gökçe, C. (2017). Çin Porselenleri Etkisinde İslam Seramiklerinde Geliştirilen bir Teknik olarak Işık Geçirgenliği. Osman Kunduracı-Ahmet Aytaç (Editörler) VIII. Uluslararası Türk Sanatı, Tarihi ve Folkloru Kongresi/Sanat Etkinlikleri, Konya: 2017

Hayırsever, B. (2021). Genel olarak ajur tekniği ve çağdaş seramik sanatından örnekler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8 (70), 1268-1280.

Janson, H. W. (1991). *History of art by Jonson H. W*. New York City: Abrams Books.

Önal, N. O., Baklan Önal, P. (2015). Avanos Çömlekçiliğinde Ajur Tekniği. *Erciyes Sanat Dergisi*, 4, 23-36.

Özsan, M., Harmankaya, H. (2020). Ajur tekniğinin kullanım alanları ve süsleme olarak ajur kullanılarak yapılan giysi tasarımları. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi.* 13 (70), 1250-1262.

Polat, T. (2021). Fatımi dönemi fustat testi süzgeçleri. *Bitig Edebiyat Fakültesi Dergisi.* 1 (2), 393-414.

Poyraz, M. (2018). Seramikte Ajur Yöntemi ve Tarihsel Gelişimi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research.* 5(28), 3355-3365.

Poyraz, M. (2019). Seramik sanatında 'pirinç tanesi yöntemi' ve tarihsel gelişimi. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi.* Cilt:5, Sayı 2, 75-84.

Poyraz, M. (2021). George Owen sanatı ve porselenleri. *Sanat ve İnsan Dergisi.* 5(2), 452-464.

Sevim, S. S. (2007). *Seramik Dekorlar ve Uygulama Teknikleri*. İstanbul: Yorum sanat.

Türkcan, M. (2019). Özgün seramik formlarda ajur tekniği uygulamaları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi

Watson, O. (2004). *Ceramics From Islamic Lands.* Londra: Thamesand Hudson Yayınları.

İnternet Kaynakları

(http://www.morningearthkorea.org/jeon-seong-keun-in-the-context-open-work/) (E.T.: 12.12.2023)

(http://www.sibelsevim.com.tr/detay/anadolu-medeniyetleri-hakkinda-2005-2010-18.html) (E.T.:23.12.2023)

(http://www.sibelsevim.com.tr/galeri.html) (E.T.: 16.12.2023)

(https://bit.ly/3S9zX9L) (E.T.: 18.12.2023)

(https://bit.ly/3Sb3UGu) (E.T.: 16.12.2023)

(https://bit.ly/3U9ZjqJ) (E.T.: 23.12.2023)

(https://bit.ly/3vMzPFz) (E.T.: 12.12.2023)

(https://bit.ly/3vQQ30z) (E.T.: 16.12.2023)

(https://bit.ly/48YIUtu) (E.T.: 16.12.2023)

(https://en.wikipedia.org/wiki/Eleusis_Amphora) (E.T.: 12.12.2023)

(https://tr.pinterest.com/pin/425942077230579382/) (E.T.: 23.12.2023)

(https://www.barbroaberg.com/CeramicWork/) (E.T.: 16.12.2023)

(https://www.ceramicsnow.org/shiyuanxu/) (E.T.: 23.12.2023)

(https://www.theclaystudio.org/artists/antonella-cimatti) (E.T.: 23.12.2023)

Editör:
Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Fiziki Coğrafya

Alanında Uluslararası Araştırmalar I

EĞİTİM
yayınevi

FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I

Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-48-6
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

FİZİKİ COĞRAFYA ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR I
Editör: Doç. Dr. Kemal Kıranşan
VI+192 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-48-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Akkan, E. (1964). *Erzincan Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları, Sayı.153. Ankara.

Basso, A., Bruno, E., Parise, M., & Pepe, M. (2013). Morphometric analysis of sinkholes in a karst coastal area of southern Apulia (Italy). *Environmental Earth Sciences*, 70(6), 2545–2559. https:// doi.org/10.1007/s12665-013-2297-z

Bayrakdar, C., Çılğın, Z., Döker, M. F., & Canpolat, E. (2015). Evidence of an active glacier in the Munzur Mountains, eastern Turkey. *Turkish Journal of Earth Sciences*, 24, 56–71. https:// doi. org/10.3906/yer-1403-7

Bilgin, T. (1972). *Munzur Dağları Doğu Kısmının Glasiyal ve Periglasiyal Morfolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları No:1757, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 69.

Chen, F., Zhang, M., Tian, B., & Li, Z. (2017). Extraction of Glacial Lake Outlines in Tibet Plateau Using Landsat 8 Imagery and Google Earth Engine. *IEEE Journal of Selected Topics in Applied Earth Observations and Remote Sensing*, 10(9), 4002–4009. https://doi. org/10.1109/JSTARS.2017.2705718

Çılğın, Z. (2006). Ovacık Ovası (Tunceli) ve Çevresinin Jeomorfolojisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Çılğın, Z. (2013). Ovacık Ovası (Tunceli) ve Munzur Dağlarının Güneybatı Aklanının Jeomorfolojisinde Buzullaşmaların Etkisi. Sosyal Bilimler Dergisi, 3(6): 103-122

Çılğın Z, Bayrakdar C, Oliphant JS (2014). An example of polygenetic geomorphologic development (karst-glacial-tectonics) on Munzur Mountains: Kepir Cave-Elbabaspring karstic system. *International Journal of Human Sciences* 11: 89-104.

Çılğın, Z. (2020). 3D Surface Modeling of Late Pleistocene Glaciers in the Munzur Mountains (Eastern Turkey) and its paleoclimatic implications. *Turkish Journal of Earth Sciences*, 29(5), 714–732. https://doi.org/10.3906/yer-1905-18

Kutlu, B., Özcan, G. & Özcan, T. (2017). *Tunceli İli Su Kaynakları ve Özellikleri*. Yayın Yeri:Munzur Üniversitesi, Editör:Munzur Üniversitesi, Basım sayısı:1, Sayfa sayısı:83, ISBN:978-605-67909-0-4.^

Louis, H. L. (1944). Evidence for Pleistocene glaciation in Anatolia. *GeologischeRundschau* 34 (7-8): 447-481.

Özgül, N. (1981). *Munzur Dağları'nın Jeolojisi*. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Rapor No.6995.

Öztürk, M. Z., Şimşek, M. & Mustafa, U. (2021). Anadolu'nun sirk gölleri. *Türk Coğrafya Dergisi*, (78), 49-60. doi: 10.17211/tcd.998089

Penck A, Brückner E (1909). Die Alpen im Eiszeitalter. Leipzig, Germany: *Tauchnitz*, 3 volumes, 1199 pp.

Sarıkaya M, Çiner A, Zreda M (2011). *Quaternary glaciations of Turkey*. In: Ehlers J, Gibbard P, Hughes P, editors. *QuaternaryGlaciations - Extent and Chronology*. Oxford, UK: Jordan Hill, pp. 393–403.

Yeşilyurt S (2010). *CBS ve uzaktan algılama yöntemleriyle Munzur dağları glasyal jeomorfolojisinin analizi*. Ankara, Turkey: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dönem Projesi.

Yeşilyurt S (2012). Late Quaternary glaciations of the Munzur Mountains, Eastern Anatolia, Turkey: an assessment using remote sensing and GIS techniques. In: XVIII INQUA Congress; 21–27 July 2011; Bern, Switzerland. Abstracts/ Quaternary International 279–280: 548.

Yeşilyurt, S., Doğan, U. & Akçar, N. (2018). Narlıca Vadisi'nde Geç Kuvaterner buzullaşma izleri, Kavuşşahap Dağları. *Türk Coğrafya Dergisi*, (70): 99-108. doi: 10.17211/tcd.415232

KAYNAKÇA

Ardel, A. (1957). Trakya'nın Jeomorfolojisi. *Türk Coğrafya Dergisi,* (17), 152-158.

Arnoldous, H.M.J. (1977). Methodology Used to Determine the Maximum Potential Average Annual Soil Loss Due to Sheet and Rill Erosion in Morocco. *FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations) Soils Bulletin,* (34), 39-44.

Beskow, S. Mello, C.R. Norton, L.D. Curi, N. Viola, M.R. ve Avanzi, J.C. (2009). Soil Erosion Prediction İnthe Grande River Basin, Brasil Using Distributed Modelling. *Catena*, 79, 49-59.

Cürebal, İ. ve Ekinci, D. (2006). Kızılkeçili Deresi Havzasında CBS Tabanlı RUSLE (3D) Yöntemiyle Erozyon Analizi. *Türk Coğrafya Dergisi* (47), 115-130.

Cürebal, İ. ve Atalay, İ. (2018). Türkiye'de Erozyonu Önleme ve Erozyon Miktarını Belirlemeye Yönelik Çalışmalar. İçinde: Atalay, İ. (Editör), *Uygulamalı Hidrografya* (s.296-327). İzmir: Meta Basım Matbaacılık.

Desmet, P.J.J. ve Govers, G. (1996). A GIS Procedure for Automatically Calculating the USLE LS Factor on Topographically Complex Landscape Units. *Journal of Soil and Water Conservation*, 51(5), 427-433.

Dönmez, Y. (1968). *Trakya'nın Bitki Coğrafyası*. İstanbul: İ.Ü. Coğrafya Enstitüsü Yayınları.

Efe, R., Ekinci, D. ve Cürebal, İ. (2008). Erosion Analysis of Şahin Creek Watershed (NW of Turkey). *Journal of Applied Science*, (8-1), 49-58.

Ekinci, D. (2005). CBS Tabanlı Uyarlanmış RUSLE Yöntemi ile Kozlu Deresi Havzası'nda Erozyon Analizi. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Coğrfaya Dergisi*, (13), 109-119.

Erpul, G., Şahin, S., İnce, K., Küçümen, A., Akdağ, M, A., Demirtaş, İ. ve Çetin, E. (2018). *Türkiye Su Erozyonu Atlası,* Ankara: Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Yayınları.

Erkal, T. ve Taş, B. (2013). *Jeomorfoloji ve İnsan*. İstanbul: Yeditepe Yayınevi.

Hoşgören, M.Y. (2004). Hidrografya'nın Ana Çizgileri-Yeraltısuları- Kaynaklar-Akarsular. İstanbul. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*, (1), 50-66.

İkiel, C., Ustaoğlu, B. ve Koç, D.E. (2020). Trakya Yarımadası'nda Erozyon Duyarlılık Analizi. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi,* (4), 1-14

Mutlu, Y.E. ve Soykan, A. (2018). RUSLE (3D) Modeli Kullanılarak Toprak Erozyon Tahmini: Havran Cayı Örneği. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi,* (1), 50-66.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü, (Çevrimiçi),www.mgm.gov.tr (27.09.2022).

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, (Çevrimiçi), https://yerbilimleri.mta.gov.tr/ (27.09.2022).

Özden, Ş. ve Özden, M. (1997). *Türkiye Toprak Erozyon Tahmin Modeli, TURTEM.* Ankara: Başbakanlık Türkiye Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Toprak ve Gübre Araştırma Enstitü Müdürlüğü Yayınları.

Pandey, A., Mathur, A., Mishra, S.K. ve Mal, B.C. (2009). Soil Erosion Modeling of a Himalayan Watershed Using RS and GIS. *Environmental Earth Sciences* (59), 399-410.

Pektezel, H. (2015). Gelibolu Yarımadası'nda CBS Tabanlı Rusle (3D) Yöntemiyle Erozyon Duyarlılık Analizi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi,* (17), 131-151.

Renard, K.G., Foster, G.R., Weesies, G.A., McColl, D.K. ve Yoder, D.C. (1997). *Predicting Soil Erosion by Water: a Guide to Conversation Planing with yhe Revised Universal Soil Loss Equation (RUSLE).* Washington D.C. U.S: Department of Agriculture Handbook.

Renard, K.G., Foster, G.R., Weeies, G.A. ve Porter, J.P. (1991). RUSLE: Revised Universal Soil Loss Equation. Journal of Soil and Water Conversevation (46), 30-33.

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, (2004). Sakarya İli Sayısal Toprak Verileri.

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, (2004). Bolu İli Sayısal Toprak Verileri.

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, (Çevrimiçi), https://corine.tarimorman.gov.tr/ (27.09.2022).

Ustaoğlu, B. ve Karaca, M. (2014). The Effects of Climate Change on Spatiotemporal Changes of Hazelnut Corylus Avellana Cultivation Areas in the Black Sea Region Turkey. *Applied Ecology and Environmental Research,* 12 (2), 309-324.

Ustaoğlu, B. ve Koç, D.E. (2018). Sakarya'nın Toprak Özellikleri. İçinde İkiel, C. (Editör), *Sakarya'nın Fiziki, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Özellikleri* (s.265-285). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayını.

U.S.Geological Survey, (Çevrimiçi). https://earthexplorer.usgs.gov (27.09.2022)

Wischmeier, W.H. ve Smith, D.D. (1978). *Predicting Rainfall Erosion Losses: a Guide to Conservation Planning*. Washington DC US: Department of Agriculture Habdbook.

KAYNAKÇA

Atalay, İ., (2011), Toprak Oluşumu, Sınıflandırılması ve Coğrafyası, META Basım ve Matbaacılık Hizmetleri, İstanbul.

Berberian, M., (1983), The Southern Caspian: A Compressional Depression Floored by a Trapped, Modified Oceanic Crust, Canadian Journal of Earth Sciences 20(2):163-183, DOI: 10.1139/e83-015

Davarcıoğlu, B., (2011), Kil Minerallerinin Balneoterapi Yönünden Değerlendirilmesi ve Mineralli Su, Orta Anadolu Bölgesi Tarım Bilimleri Araştırma Dergisi 4 (2): 15-21.

Dilek, Y. ve Robinson P. T. (2003), Ophiolites in Earth History: Introduction. In Ophiolites in Earth History (Edt.: Yıldırım Dilek ve Paul T. Robinson). Geological Society London, Special Publications, 218, 1-8. The Geological Society of London.

Holtz, R.D., Kovacs, W.D. ve Sheahan, T.C., (2015), Geoteknik Mühendisliğine Giriş, Nobel Yayınları, Ankara.

Karataş, A., (2019), Ofiyolit Hidrografyası ve Hidrojeolojisi, Çantay Kitabevi, İstanbul.

Laszlo, P., (1987). Chemical reactions on clays. Science, 235 (4): 1473-1477.

Malekzadeh, T., (2007), İran'ın Kuzeybatısı (Azerbaycan) ve Doğu Anadolu Depremselliğinin İncelenmesi ve Karşılaştırılması, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimler Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı, Ankara.

Poyraz, T., (2019), Bilecik İli Söğüt İlçesi ve Civarındaki Killerin Mühendislik Özellikleri ve Endüstriyel Açıdan Kullanımının Değerlendirilmesi, Sakarya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Şengönül, K., (1986), Güç Islanan Topraklarda Toprak - Su İlişkileri ve Toprağın Islanabilirliğinin Saptanması, İ.Ü.OrmanFakültesiDergisi,vol.35,no.4,pp.73-84, İstanbul.

Yakupoğlu, T., Şişman, A.Ö., Karagöktaş, M. ve Demir, Ö.F., (2013), Toprakların Doygun Kosullardaki Hidrolik iletkenlik Değerlerinin Pedotransfer Esitlikler ile Tahminlenmesi, Süleyman Demirel Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 8 (1):84-92, Isparta.

Yeken, T., (1998), Kuzeydoğu Anadolu ve Kafkasya Bölgesinin Sismotektoniği, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Jeofizik Mühendisliği Anabilim Dalı (Yer fiziği Programı), İstanbul.

Yıldırım, S., (2004), Zemin İncelemesi ve Temel Tasarımı, Birsen Yayınevi, İstanbul.

Yücel, M.B., ve Gül, Ö., (2018), Dünya'da ve Türkiye'de Bentonit, Maden Tetkik Ve Arama Genel Müdürlüğü, Fizibilite Etütleri Daire Başkanlığı, Ankara.

https://topraktema.org/media/1374/04-toprak-dokusu.pdf (Son erişim tarihi 23.11.2023 22.47).

https://abs.cu.edu.tr/Dokumanlar/2016/IMZ110/839006282_kil_ve_kil_mineralleri.pdf (Son erişim tarihi 03.12.2023 18.25).

https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/7455/mod_resource/content/0/10.%20Hafta.pdf (Son erişim tarihi 03.12.2023 18.26).

https://www.esan.com.tr/tr/blog-ve-haber/blog/mumyalama-tekniginin-basrolu-bentonit#:~:text=Milattan%20%C3%B6ncesinden%20beri%20d%C3%BCnyam%C4%B1zda%20var,en%20%C3%B6nemli%20%C3%B6zelli%C4%9Fi%20hacminin%20%C5%9Fi%C5%9Fmesidir (Son erişim tarihi 09.12.2023 17.03).

https://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgimerkezi/bentonit#:~:text=Bentonit%2C%20sanayi%2C%20tar%C4%B1m%2C%20madencilik,kullan%C4%B1lan%20%C3%A7ok%20y%C3%B6nl%C3%BC%20bir%20kildir (Son erişim tarihi 09.12.2023 17.03).

KAYNAKÇA

Ambraseys, N.N. And Jackson, J.A. 1998. Faulting Associated With Historical and Recent Earthquakes in The Eastern Mediterranean Region, Geophys. J. Int., 133, 390-406.

Bağcı Ve Diğerleri.,1995 , Türkiyede Hasar Yapan Depremler ,Deprem Araştırma Dairesi Bülteni

Baran B. 2003. "1 Mayıs 2003 Bingöl Depremi Bölgenin Deprem Etkinliği Ve Artçı Deprem Çalışmaları" MTA Ankara

Dirik. K., Yürür. T., Demirbağ. H., 2003. 1 Mayıs 2003 Çimenli (Bingöl) Depremi Değerlendirme Raporu Hacettepe Üniv.si Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü Temmuz 2003 Ankara

Haktanır.T., Elcuman. H., 2007 ''Bingöl İli Ve Çevresinde Kaydedilmiş Yıllık Ekstrem Depremlerin İstatistiksel Frekans Analizi Ve Yörenin Depremselliği'' Altıncı Ulusal Deprem Mühendisliği Konferansı. Sayfa:359-369, İstanbul

Kalafat.D. Ve Diğerleri .,2003 , 2003 Bingöl Deprem. Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü Sismoloji Servisi İstanbul

Seymen, İ. Ve Aydın, A.1972, Bingöl deprem fayı ve bunun Kuzey Anadolu Fayı ile ilişkisi. MTA Dergisi, 79

Şaroğlu. F., Güner, Y 1981, "Doğu Anadolu'nun jeomorfolojik gelişimine etki eden öğeler: Jeomorfoloji, tektonik, volkanizma ilişkileri" TJK Bült., 24, 39-50.

Şaroğlu. F Ve Yılmaz, Y., 1984, Doğu Anadolu'nun Neotektoniği ve İlgili Magmatizması" Ketin Sempozyumu Bildirileri, 149-162.

Şaroğlu F., Emre, Ö. Ve Boray, A., 1987, Türkiye'nin aktif fayları ve depremsellikleri. MTA Rapor no: 8174, 394 s. (yayınlanmamış).

Tonbul S., 1990a "Bingöl Ovası ve Çevresinin Jeomorfolojisi ve Gelişimi" Coğrafya Araştırmaları Derg.. Cilt:2, Sayı:2, Sayfa:329–352

Tonbul, S., 1990b "Bingöl Ovası ve Çevresinin İklimi" Fırat Üniv. Sos. Bil.Derg. Cilt: 4, Sayı:1, Sayfa: 347-374

Üstündağ , Ö.,2010 "Bingöl Şehir Merkezinin Doğal Ortam Analizi Ve Fiziksel Planlaması " Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi ELAZIĞ .

Raporlar

Bingöl İli Verimlilik Envanterlik Envanteri Ve Gübre İhtiyaç Raporu,1984. T.C. Tarım- Orman ve Köyişleri Bakanlığı Topraksu Genel Müdürlüğü Yayınları Yayın No:18,

Genel Yayın No:750 Toprak Etütleri ve Haritalama Dairesi Başkanlığı, Ankara

KAYNAKLAR

Akkan, E. (1974), Türkiye'de Akarsulardan Yararlanma (Cumhuriyet'in 50. Yıldönümünü Anma Kitabı). *Ankara Üniversitesi. Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi Yayını,* No: 236.

Atalay, İ. ve Mortan, K. (2011). *Türkiye Bölgesel Coğrafyası.* İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Baba, A. (2015), Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Genel Jeolojik Özellikleri. GAP İlleri Jeotermal Kaynakları Araştırma Projesi içinde 31–55 arası sayfalar.

Doğan, U. (2005), Holocene Fluvial Development of the Upper Tigris Valley (Southeastern Turkey) as Documented by Archaeological Data, Quaternary International 129, 75-86.

Duman, T. Y., Çan, T., Emre, Ö., Kadirioğlu, F. T., Başarır B. N., Kılıç, T., Arslan, S. (2017). Türkiye Sismotektonik Haritası ve Veri Tabanı. Türkiye Sismotektonik Haritası Ölçek 1 (pp.137-162), Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü. Ankara.

Duman, T.Y., Elmacı, H., Özalp, S. ve diğ. (2020). Paleoseismology of the Western Sürgü–Misis Fault System: East Anatolian Fault, Turkey. Med. Geosc. Rev. 2, 411–437.

Duran, O., Şemşir, D., Sezgin, İ. ve Perinçek, D. (1988). Güneydoğu Anadolu'da Midyat ve Silvan Gruplarının Stratigrafisi, Sedimantolojisi ve Petrol Potansiyeli: TPJD Bülteni, Cilt. 1/2, s. 99-126.

Durmuş, E. Çağlıyan, E. ve Karadoğan, S. (2009). Ergani-Çermik (Diyarbakır) Arasındaki Kenar Kıvrımları Kuşağı ve Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri. *Nature Sciences,* 4(4), 255-282.

Erinç, S. (2010), *Jeomorfoloji II,* (4. Baskı), (Güncelleştirenler: A. Ertek ve C. Güneysu) İstanbul: Der Yayınları, No: 294.

Görür, N. ve Akkök, R. (1982). Güneydoğu Anadolu Bindirme Kuşağı Boyunca Midyat Formasyonunun Sedimantolojik Özellikleri: TPAO Arama Grubu, Rapor No. 1698,72 s.

Gülen, L. (1984), Sr, Nd, Pb îsoyope and Trace Element Geochemlstry of Calkalkaline and Alkaline Volcanics, Eastern Turkey. Ph. D. Thesis, Massachusetts institute of Technology, 232p.

Kalafat, D. Zülfikar, A. C. ve Okuyan Akcan, S. (2021). Seismicity of Turkey and Real-Time Seismology Applications in Determining Earthquake Hazard, APJHAD, Vol. 2, No. 2, pp. 96–111.

Karadoğan, S. ve Kuzucuoğlu, C. (2019). Geomorphic Response to Rapid Uplift in a Folded Structure: The Upper Tigris Case. Landscapes and Landforms of Turkey, 521-532.

Karakaş, A. (2012), Eğil İlçesi Kırsal Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 14 (23): 5-18.

Keskin, İ. (2011), 1/100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası Elazığ L 43 Paftası: Jeoloji Etütleri Dairesi Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Yayınları, No:171 Ankara.

Ketin, İ. (1983), *Türkiye Jeolojisine Genel Bir Bakış*, İstanbul. İstanbul Teknik Üniversitesi Matbaası.

Kılıçarslan M. (2024), Hasbek Mağarası'nın (Diyarbakır-Dicle) Jeomorfolojik Özellikleri ve Turizm Planlaması. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Elazığ.

Kuzucuoğlu, C. (2002), Preliminary obsevation on Tigris Valley terracese between Bismil and Batman, In: Tuna, N., Velibeyoğlu, J., (Eds.) Salvege Project of the Archaeological Heritage of the Ilısu-Carchemish Dam Reservoirs Activities in 2000, METU, Ankara, pp. 759-771.

McKenzie, D.P. (1972), Active tectonics of the Mediterranean Region. Geophysical Journal of the Royal Astronomical Society, 30, 109-185.

Pekcan, N. (1999). *Karst Jeomorfolojisi*, İstanbul: Filiz Kitabevi.

Perinçek, D. (1979), Hazro, Korudağ-Çüngüş, Maden, Hazar, Elazığ, Malatya dolayının jeolojisi: Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Arama Grubu, Rapor No: 1395.

Siler, M. ve Şengün, M. T. (2011). Ergani (Diyarbakır) Çevresinde Karstlaşma ve Karstik Şekiller. Uluslararası Katılımlı Coğrafya Kongresi Bildiriler Kitabı, 478-487.

Siler, M. (2016). Anamur Çevresinin Karst Jeomorfolojisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi. Elazığ.

Sözer. A. N. (1969), Beşeri ve İktisadi Coğrafya Açısından Bir Bölge Araştırması Diyarbakır Havzası, *Diyarbakır'ı Tanıtma ve Turizm Derneği Yayınları* No: 19, İş Matbaacılık ve Ticaret.

Sunkar, M. ve Tonbul, S. (2013). İluh Deresi (Batman) Havzası'nın Jeomorfolojisi. *Coğrafya Dergisi,* 1(24), 38-60.

Sütçü, Y. F. (2008), 1/100 000 Ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası Elazığ L 44 Paftası: Jeoloji Etütleri Dairesi Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Yayınları, No:75 Ankara.

Şaroğlu, F. ve Yılmaz, Y. (1984). Doğu Anadolu'nun Neotektoniği ve İlgili Magmatizması. Türkiye Jeoloji Kurumu Ketin Simpozyumu Bildiriler Kitabı, 149-162.

Şengör, A.M.C. (1980), Türkiye'nin Neotektoniğinin Esasları, *Türkiye Jeoloji Kurultayı Konferanslar Serisi Yayınları,* No: 2 Ankara.

Yıldırım, A. (1998). Kralkızı ve Dicle Barajları Arasında Maden Çayı Havzasının Jeomorfolojisi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Fiziki Coğrafya Anabilm Dalı Yüksek Lisans Tezi. http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TEZ/32137.pdf adresinden erişildi.

Yıldırım, A. ve Karadoğan, S. (2005). Raman-Gercüş Antiklinalleri Arasında Dicle Vadisinin Jeomorfolojisi, Ulusal Coğrafya Kongresi 2005 (Prof. Dr. İsmail Yalçınlar Anısına) Bildiri Kitabı, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü ve Türk Coğrafya Kurumu, Sayfa: 421-433, İstanbul. 29-30 Eylül 2005.

Yılmaz, O. (1982), Amanos Dağlarının Tektoniği, TPAO Arama Grubu, Rapor No: 1653, Ankara.

Yılmaz, E. ve Duran, O. (1997). Güneydoğu Anadolu Bölgesi Otokton ve Allokton Birimler Stratiğrafi Adlama Sözlüğü, (LEXICON), *Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, Araştırma Gurubu Başkanlığı Eğitim Yayınları* No: 1.

URL-1: http://www.egil.bel.tr/post/7053/tarihi. (E.T.: 13.02.2024).

9. Kaynakça

Allstadt A.J., Vavrus, S.J., Heglund, P.J., Pidgeon, A.M., Thogmartin, W.E. ve Radeloff, V.C. (2015) Spring Plant Phenology and False Springs in the Conterminous US During the Twenty-First Century. *Environmental Research Letters,* 10.

Asseng, S., Spänkuch, D., Hernandez-Ochoa, I.M. ve Laporta, J. (2011). The Upper Temperature Thresholds of Life. *Lancet Planet Health*, 5, ss. e378-385.

Bahadır, M. (2011). Coğrafya Çalışmalarında Yeni Bir Dağılış Modellemesi; Yarıçapsal Tabanlı Fonksiyon Yöntemi. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 4(2), ss. 151-161.

Bahadır, M. (2011). Türkiye'de İklim Değişikliğinin İklim Bölgelerine Yansımasında Kuzey-Güney Yönlü Sıcaklık ve Yağış Değişim Öngörüleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 26.

Bahadır, M. ve Özdemir, M.A. (2011). Trabzon ve Rize'de Yağışın Mevsimsel Değişimlerinin Marginal ve Matris Yöntemleri ile Belirlenmesi ve Trend Analizleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(4), ss. 457-473.

Çakır Sümer, G. (2021). İklim Değişikliği Bağlamında Kıyı Başkentlerinin Durumu ve Yer Değişikliklerine Yönelik Etkileri Üzerine Bir İnceleme. *Çankırı Karatekin Üniv. İktisadi ve İdari Bilimler Fak. Dergisi*, 11(1), ss. 243-266.

Demir, A. (2010). Küresel İklim Değişikliğinin Biyolojik Çeşitlilik ve Ekosistem Kaynakları Üzerine Etkisi. *Ankara Üniversitesi Çevrebilimleri Dergisi,* 1(2), ss. 37 – 54.

Demircan, M., Alan, İ. ve Şensoy, S. (2011). Coğrafi Bilgi Sistemleri Kullanarak Sıcaklık Haritalarının Çözünürlüğünün Artırılması. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası , *13. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı*, 1822 Nisan 2011, Ankara.

Demircan, M., Gürkan, H., Arabacı, H. ve Coşkun, M. (2017). Türkiye İçin İklim Değişikliği Projeksiyonları. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, *16. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı,* 3-6 Mayıs 2017, Ankara.

Estrella, N., Sparks, T. ve Menzel, A. (2007). Trends and Temperature Response in the Phenology of Crops in Germany. *Global Change Biology 13*, ss. 1737–1747.

Gümüş, V., Şimşek, O. ve Açar, M.K. (2022). Artvin ve Rize İstasyonlarına ait Aylık Toplam Yağış Verilerinin Trendinin Farklı Yöntemlerle Değerlendirilmesi. *Harran Üniversitesi Mühendislik Dergisi*, 7(3), ss. 204-216.

Howden, S.M., Soussana, J.F., Tubiello, F.N., Chhetri, N., Dunlop, M. ve Meinke, H. (2007). Adapting Agriculture to Climate Change. *Proceedings of the National Academy of Sciences USA*, 104, ss. 19691–19696.

IPCC, (2013*).* Climate Change 2013 The Physical Science Basis. *Cambridge Üniversitesi Yayınevi*, ABD.

IPCC, (2014*).* Climate Change 2014: Synthesis Report. Geneva, İsviçre.

Kaya, B. ve Aladağ, C. (2009). Konya Şartlarında Yağış, Sıcaklık ve Bitki Örtüsü İlişkisi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, ss. 265-278.

Koç, D.E. (2016). Bolkar Dağları'nın Bitki Örtüsü ve İklim Değişikliği. (Doktora Tezi). *İstanbul Üniversitesi*.

Menzel, A., Jakobi G., Ahas, R., Scheifinger, H., Estrella, N. (2003). Variations of the Climatological Growing Season (1951-2000) in Germany Compared with Other Countries. *International Journal of Climatology*, 23, ss. 793-812.

Nacar, S., Kankal, M. ve Okkan, U. (2022). Doğu Karadeniz Havzası Lokal Meteorolojik Değişkenleri İçin Bir Ölçek İndirgeme Uygulaması ve Senaryo Esaslı Öngörüler. *Teknik Dergi*, ss. 12877-12911.

Nazarenko, L. vd. (2015). Future Climate Change under RCP Emission Scenarios with GISS Modele2. *Journal of Advances in Modeling Earth Systems*, 7, ss. 244–267.

Nikendei, C., Bugaj, T.J., Nikendei, F., Kühl, S.J. ve Kühl, M. (2020). Klimawandel: Ursachen, Folgen, Lösungsansätze und Implikationen für das Gesundheitswesen. *Z. Evid. Fortbild. Qual. Gesundh. wesen (ZEFQ*), 156–157, ss. 59–67.

Özdemir, S., Özkan, K. ve Mert, A. (2020). Ekolojik Bakış Açısı ile İklim Değişimi Senaryoları. *Biological Diversity and Conservation*, 13(3), ss. 361-371.

Rechid, D. (2021). Ursachen und Folgen des Klimawandels. *Bundeszentrale für politische Bildung*. Erişim adresi: https://www.bpb.de/shop/zeitschriften/izpb/klima-347/336195/ursachen-und-folgen-des-klimawandels/ (Erişim tarihi: 01.12.2023).

Sever, R. (2005). Coğrafya Öğretim Programlarında Doğal Mevsim Kavramı. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 10 (13), ss. 117-133.

Sparks, T.H. ve Menzel, A. (2002). Observed Changes in Seasons: An Overview. *International Journal of Climatology*, 22, ss. 1715–1725.

Trenberth, K. E. (2011). Changes in Precipitation with Climate Change. *Climate Research*, 47, ss. 123-138.

TUİK. (2022). Yıllara göre il nüfusları, 2000-2022. Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109 (Erişim tarihi: 07.12.2023).

Türkeş, M., Sümer, U.M. ve Çetiner, G. (2000). Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri. *Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları (13 Nisan 2000, İstanbul Sanayi Odası)*, 7-24, ÇKÖK Gn. Md., Ankara.

Ünsal, V. (2006). Doğu Karadeniz'in Tarihi Coğrafyası. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(2), ss. 129-144.

Yılmaz, F. K. (2013). Kuzeydoğu Anadolu'nun Yağış Rejimi Üzerine Bir Değerlendirme. *3. Uluslararası Coğrafya Sempozyumu- GEOMED 2013*, ss. 626-640.

KAYNAKÇA

ADRC Asian Disaster Reduction Center. (2005). Total Disaster Risk Management- Good Practices. UN World Conference on Disaster Reduction. Kobe, Japan: ICMC.

AFAD. (2018). Ankara İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü. Deprem Öncesi, Anı ve Sonrası Alabileceğiniz Önlemleri Biliyor Musunuz?, https://www.afad.gov.tr/deprem-oncesi-ani-ve-sonrasi-alabileceginiz-onlemleri-biliyor-musunuz, (E.T.: 05.03.2024).

AFAD. (2020). http://www.hazirol.gov.tr/upload/Node/41177/files/Toplanma_AlanlariPlanlama3.pdf. (E.T.:16.06.2023)

AFAD. (2022). Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği. https://www.afad.gov.tr/yonetmelik. (E.T.: 29.02.2022)

AFAD. (2024). AFAD ve Tarihçesi. https://www.afad.gov.tr/afad-hakkinda. (E.T.: 03.03.2024).

AFAD. (2024a). Toplanma Alanlarına Erişim. https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/39521/xfiles/toplanma_alanlari.pdf. (E.T.: 20.02.2024).

Akbulut, M. ve Aytuğ, A. (2005). Deprem Hasar Görebilirlik Riskinin Gözleme Dayalı Belirlenmesine Yönelik Öneri Değerlendirme Yaklaşımı. *YTÜ Mim. Fak. e-Dergisi*, 1(1),88-98.

Akten, M. ve Akten, S. (2010). Sürdürülebilir Arazi Kullanım Planlaması İçin Bir Model Yaklaşımı: Tarım Sektörü Örneği. *Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi, 3(2),* 83-90.

Aksoy, Y., Turan, A. Y. ve Atalay, H. (2009). İstanbul Fatih İlçesi Yeşil Alan Yeterliliğinin Marmara Depremi Öncesi ve Sonrası Değerleri Kullanılarak İncelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Mühendislik- Mimarlık Fakültesi Dergisi,*14(2), 137-150.

Akyel, R. (2005). Türkiye Kamu Yönetiminde Afet Yönetimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14(1), 15-29.

Alevkayalı, Ç. ve Tağıl, Ş. (2020). Edremit Körfezi'nde Tarımsal Arazi Kullanımı Uygunluk Düzeylerinin Değerlendirilmesi. *Coğrafya Dergisi,* 40. 135-147.

Aman, D. D. (2019). Olası Marmara Depreminde Toplanma Alanları Yer Seçim Kriterlerinin Belirlenmesi: İstanbul Bağcılar Örneği. Doktora Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Aşıkkutlu, H.S., Aşık, Y., Yücedağ, C. ve Kaya, L.G. (2021). Olası Deprem Durumunda Mahalle Ölçeğinde Burdur Kenti Acil Toplanma Alanlarının Yeterliliğinin Saptanması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 8(1), 442-456.

Atalay, H. (2008). Deprem Durumunda Kentsel Açık ve Yeşil Alanların Kullanımı- Küçükçekmece Cennet Mahallesi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Avdar, R. ve Avdar, R. (2022). Türkiye'de Yaşanan Doğa Kaynaklı Afetlerin Sosyo-Ekonomik Etkileri. *Afet ve Risk Dergisi*, 5(1), 1-12.

Aydınoğlu, A. C. ve Bilgin, M. S. (2015). Developing an Open Geographic Data Model and Analysis Tools for Disaster Management: Landslide Case. *Natural Hazards and Earth System Sciences,* 15(2), 335-347.

Chakrabortyand, S. ve Banik, D. (2006). Design of a Material Handling Equipment Selection Model Using Analytic Hierarchy Process. *Int J Adv Manuf Technolvol. 28*, 1237–1245.

Chu, J.Y. ve Su. Y.P. (2010). Comprehensice Evaluation Index System in the Application for Earthquake Emergency Shelter Site. *Advanced Materials Research, 156* (157),79-83.

Çabuk, A., Avdan, U., Cömert, R., Şorman, A.A., Küpçü, S., Bektöre, E. ve Işık, Ö. (2011). Coğrafi Bilgi Sistemleri, Anadolu Üniversitesi Yayını, Yayın No:2246, Eskişehir.

Çal, D. Y. ve Aydemir, E. (2018). Yerleşke İçi Acil Durum Toplanma Yerlerinin Belirlenmesi: Süleyman Demirel Üniversitesi Örneği. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 6(3), 520-531.

Çavdur, F., Sebatlı-Sağlam, A. ve Köse-Küçük, M. (2016). Allocation of Temporary Disaster Response Facilities Under Demand Uncertainty: An Earthquake Case Study. *International Journal of Disaster Risk Reduction,*19, 159-166.

Çavuş, G. (2013). Deprem Bölgelerindeki Açık-Yeşil Alan Sistemi İlke ve Standartlarının Bolu İli Örneğinde İrdelenmesi. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Çavuş, C. Z. ve Koç, T. (2015). Çanakkale Boğazı Doğusunda Arazi Kullanım Uygunluğunun Yerleşme Açısından Analizi. *Coğrafi Bilimler Dergisi, 13(1),* 41–60.

Çetin, M., Kaya, A. Y., Elmastas, N., Adiguzel, F., Siyavus, A. E ve Kocan, N. (2023). Assessment of Emergency Gathering Points and Temporary Shelter Areas for Disaster Resilience in Elazıg, Turkey. *Natural Hazards*, 120(2), 1-25.

Çınar, A. K., Akgün, Y. ve Maral, H. (2018). Afet Sonrası Acil Toplanma ve Geçici Barınma Alanlarının Planlanmasındaki Faktörlerin İncelenmesi: İzmir-Karşıyaka Örneği. *Journal of Planning,* 28(2), 179-200.

Danacıoğlu, Ş. (2017). Bakırçay Havzası'nda Ekolojik Risk Karakterizasyonuna Dayalı Havza Yönetimi. Doktora Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Doğan, H. (2019). Afetlerde Acil Tıp Hizmetleri. D. N. Özüçelik (Ed.) içinde, Afetlerde kurum ve kuruluşlar (s. 83-88). Türkiye Klinikleri.

Doğan, O. (2023). İş Güvenliği Uzmanlarının Bakış Açısıyla Acil Durum Toplanma Alan Özelliklerinin AHP Yöntemiyle Değerlendirilmesi. Artvin Çoruh Üniversitesi Doğal Afetler Uygulama ve Araştırma Merkezi Doğal Afetler ve Çevre Dergisi. 9(1), 112-124.

Doğruyol, F. Y. ve Taktak, F. (2022). Assessment of the Post-Disaster Assembly Areas in the Merkez District of Uşak Province in Turkey. *Advanced Land Management*, 2(1), 1-12.

Duruel, M. (2023). Afet Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Etkinliği: 6 Şubat Depremi Hatay Örneği. *Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma Dergisi*, 10(99), 2404-2418.

ECPFE ve EPPO. (2002). Emergency Evacuation Of The Population In Case Of An Earthquake. Atina: ECPFE , EPPO.

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü. (2008). OECD Çevresel Performans İncelemeleri: Türkiye. T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı. Paris.

Ergünay, O. (2002). Afete Hazırlık ve Afet Yönetimi. Ankara: Türkiye Kızılay Derneği Genel Müdürlüğü Afet Operasyon Merkezi (AFOM).

Erkek, S. (2024). Yerel Yönetimler Arası İş Birliği ve Afet Yönetimi 6 Şubat 2023 Tarihli Depreme İlişkin Bir Örnek Olay İncelemesi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), s. 176-191.

Ertürkmen, C. (2006). Afet Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Galindo, G. and Batta, R. (2013). Review of Recent Developments in or/ms Research in Disaster Operations Management. *European Journal of Operational Research*, 201-211.

GAR, G. (2022). Global Natural Disaster Profile for 2021. China: Government.

Gerdan, S. ve Şen, A. (2019). Afet ve Acil Durumlar İçin Belirlenmiş Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi: İzmit Örneği. *İdeal Kent*, 28(10), 962-983.

Gerdan, S. ve Şen, A. (2020). Kocaeli / Başiskele İlçesi Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 8(2), 489-500.

Gökgöz, B.İ., İlerisoy, Z.Y. ve Soyluk, A. (2020). Acil Durum Toplanma Alanlarının AHP Yöntemi İle Değerlendirilmesi. Avrupa Bilim ve Teknoloji Dergisi. 19, 935-945.

İTÜ. (2023). Geology of Turkey. https://web.itu.edu.tr/~okay/AralOkayMapsAndDiagrams.html. (E.T.: 02.10.2023).

İlerisoy, Z. Y., Gökgöz, B. İ. ve Soyluk, A. (2022). Selection of Emergency Shelter Areas Using Multi-Criteria Decision-Making Techniques: An Assessment of the Case of Erciş-Van, *Turkey. Periodica Polytechnica Architecture,* 53(1), 23-34.

Jankowski, P. (1995). Integrating Geographical Information Systems and Multiple Criteria Decision-Making Methods. *International Journal of Geographical Information Systems, 9(3),* 251-273.

Japon Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA). (2002). Türkiye Cumhuriyeti İstanbul İli Sismik Mikro-Bölgeleme Dahil Afet Önleme/Azaltma Temel Planı Çalışması. İstanbul: JICA ve İBB.

JICA ve İBB. (2002). Türkiye Cumhuriyeti İstanbul İli Sismik Mikro-Bölgeleme Dahil Afet Önleme/Azaltma Temel Planı Çalışması. İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi.

Kadıoğlu, M. (2017). Afet Yönetimi: Beklenmeyeni Beklemek, En Kötüsünü Yönetmek. İstanbul: Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları.

Kalkan, M. (2022). Uşak Kentinde Belirlenen Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *Dirençlilik Dergisi*, 6(2), 269-285.

Kemaloğlu, M. (2015). Türkiye'de Afet Yönetiminin Tarihi ve Yasal Gelişimi. *Akademik Bakış Dergisi*, 126-147.

Kılcı, F., Kara, B. Y. ve Bozkaya, B. (2015). Locating Temporary Shelter Areas After an Earthquake: A case for Turkey. *European Journal of Operational Research, 243,* 323-332.

Kınay, Ö. B., Kara, B. Y., Saldanha-da-Gama, F. ve Correia, I. (2018). Modeling the Shelter Site Location Problem Using Chance Constraints: A Case Study for Istanbul. *European Journal of Operational Research,*270(1)*,* 132-145.

Kırçın, P. N., Çabuk, S. N., Aksoy, K. ve Çabuk, A. (2017). Ülkemizde Yeşil Alanların Afet Sonrası Toplanma Alanı Olarak Kullanılma Olanaklarının Artırılması Üzerine Bir Araştırma. 4. Uluslararası Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

Kırçın, P., Çabuk, S., Aksoy, K. ve Çabuk, A. (2018). A Research on Increasing the Possibility of Using Green Areas as Post-Disaster Assembly Areas in Turkey. *Disaster Science and Engineering*, 4(1), 22-31.

Koca, S. ve Menteşe, S. (2021). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) ile Tarıma Uygun Alanların Belirlenmesi: Eskişehir Örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 30(2), 321-335.

Malczewski, J. (1999). *GIS and Multicriteria Decision Analysis*, John Wiley and Sons, New York.

Malczewski, J. (2004). GIS Based Land Use Suitability Analysis: A Critical Overview. *Progress in Planning, 62,* 3–65.

Malczewski, J. (2006). Integrating Multi---Criteria Analysis and Geographic Information Systems: The Ordered Weighted Averaging (OWA) Approach. *International Journal of Environmental Technology and Management, 6(2),* 7–19.

Maral, H., Akgün, Y., Çınar, A. ve Karaveli, A. S. (2015). İzmir'deki Afet Sonrası Toplanma ve Acil Barınma Alanları Üzerine Bir Değerlendirme. 3. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.

McLoughlin, D. (1985). A Framework for İntegrated Emergency Management. *Public Administration Review*, 45, 165-172.

Myers, J. M. ve Alpert, M. I. (1968). Determinant Buying Attitudes: Meaning and Measurement. *Journal of Marketing,* 32 (4), 13-20.

Mengi, O. ve Erdin, H.E. (2018). Afet ve Acil Durumlarda Toplanma Alanlarının Yönetimi: Tasarım ve Sistematik Yaklaşımlar. *2. International Symposium on Natural Hazards and Disaster Management (ISHAD2018)*, 602-611. Sakarya.

Öztürk, D. ve Batuk, F. (2010). Konumsal Karar Problemlerinde Analitik Hiyerarşi Yönteminin Kullanılması, *Yıldız Teknik Üniversitesi Sigma Mühendislik ve Fen Bilimleri Dergisi, 28,* 124-137.

Palazca, A. ve Partigöç, N. S. (2018). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Kullanılarak Afet Sonrası Potansiyel Toplanma Alanlarının Yer Seçimi: Denizli Kenti Örneği. VII. Uzaktan Algılama-Cbs Sempozyumu, Eskişehir: 18-21 Eylül 2018.

Saaty, T. L. (1977). *The Analytic Hierarchy Process*, McGraw-HillInc., New York.

Saaty, T.L. (1980). *The Analytic Hierarchy Process: Planning*, Priority Setting, Resource Allocation, McGraw-Hill International, New York, NY, U.S.A.

Saaty, T. L. (1989). Hierarchical-Multiobjektive Advanced Technology, 5 (4), s. 485-489.

Saaty, T.L. (1990). An Exposition of the AHP in reply to the Paper 'Remarks on the Analytic Hierarchy Process. *Management Science,* 36*,* 259-268.

Saaty, T.L. (2008). Decision Making with the Analytic Hierarchy Process. *Int. J. Services Sciences 1-1,* 83-98.

Saygılı, H.B. ve Akpınar, A. (2022). Aydın/Efeler Kentsel Yeşil Alanlarının Afet ve Acil Durum Toplanma Alanları Açısından Yeterliliğinin İncelenmesi. *ADÜ Ziraat Dergisi*. 19(2): 305—311.

Sezik, A. ve Akıncı, B. (2024). Deprem Dirençli Kentler İçin Belediyelerde Yeniden Yapılanma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), s. 192-214.

Solway, L. (2004). Reducing the Effect of Natural Hazards on Urban Areas. C. R. Margottini (Ed.) içinde, Natural Disasters and Sustainable Development. s. 303-338. Springer, Berlin, Heidelberg.

Söylemez, E. (2007). *GIS-Based Seacrh Theory Application for Search and Rescue Planning.* Doctoral dissertation, Mıddle East Technıcal Unıversıty (METU), The Graduate School of Natural and Applied Sciences.

Şatır, H. (2022). Acil Durum Toplanma Yerleri ve Geçici Barınma Alanlarının Değerlendirilmesi: Sakarya-Adapazarı Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Şahin, C., Sipahioğlu, Ş. (2003). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şahin, Y. ve Hazırcı, M. (2019). Geçici İskân Alanlarının Seçimi İçin AHP Temelli P-Medyan Modeli: Burdur Örneği. *Mühendislik Bilimleri ve Tasarım Dergisi*, 7(2), 403-417.

Şahin, M. ve Toroğlu, E. (2020). Analitik Hiyerarşi Prosesi (AHP) Kullanılarak Pınarbaşı İlçesi (Kayseri) Arazilerinin Tarımsal Uygunluk Derecelerinin Belirlenmesi. *Türk Coğrafya Dergisi,* 75*,* 119-130.

Şirin, M. ve Ocak, F. (2020). Gümüşhane Şehrinde Afet ve Acil Durum Toplanma Alanlarının Coğrafi Bilgi Sistemleri Ortamında Değerlendirilmesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*. Sayı: 44, Sayfa: 85-106.

Tarabanis, K. ve Tsionas, I. (1999). Using Network Analysis for Emergency Planning in case of Earthquake. *Transactions in GIS, 3*(2), s. 187-197.

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2023). Meteoroloji Genel Müdürlüğü Resmi İstatistikleri. https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=H. (E.T.: 05.06.2023).

TÜİK. (2024). Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi. https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr. (E.T.: 20.02. 2024).

Uncu, L. (2016). Türkiye'nin Jeolojik ve Jeomorfolojik Özellikleri. Meryem Hayır Kanat (Editör). *Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği* (29-47). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

UNISDR. (2015). Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030. Geneva.

Wisner, B., Blaike, P., Cannon, T. and Davis, I. (2003). *At Risk-Natural Hazards, People's Vulnerability and Disasters*. London-New York: Routledge Press, p.50.

Xu, J., Yin, X., Chen, D., An, J. and Nie, G. (2016). Multi-Criteria Location Model of Earthquake Evacuation Shelters to Aid in Urban Planning. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 20, 51-62.

Yılmaz, H. ve Gülüm, E. (2024). Afet Acil Durum Yönetimi ve Afet Müdahale Planı Çerçevesinde Uygulamalar: Pazarcık-Elbistan Depremi. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 15(1), s. 1-25.

Yücel, G. (2017), Deprem ve Güvenli Tahliye Alanı Değerlendirme: İstanbul Avcılar Örneği. 4. Uluslararası Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı*,* 11-13 Ekim 2017, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir: 11-13 Ekim 2017.

Kaynakça

Altınay, O., Bayrakdar, C., ve Çılğın, Z., (2019). Sirk Morfometrisi Çalışmalarında İnsansız Hava Araçları (İHA) ve CBS Kullanımlarına Bir Örnek: Karadağ Kütlesi (Batı Toroslar). İçinde (Ed. E. AKKÖPRÜ, M.F. DÖKER), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları* (sayfa161-174). Ankara: Pegem Akademi.

Aylar, F., Gürgöze, S., Zeybek, H. İ., Uzun, A., vd. (2024). Diş Kayalıkları'nın (İmranlı, Sivas) insansız hava aracı (İHA) kullanılarak 3 boyutlu modelinin oluşturulması. *Geomatik,* 9(1), 69-85.

Bilgi, S. (2007). Fotogrametri ve uzaktan algılamada veri elde etme yöntemlerinin gelişimi ve kısa tarihçeleri. *Jeodezi ve Jeoinformasyon Dergisi,* (96), 48-55.

Kaya, Y., ve Yiğit, A. Y. (2020). Dijital El Kameraları Kullanılarak Kültürel Mirasın Belgelenmesi. *Türkiye Fotogrametri Dergisi,* 2(2), 33-38.

Marangoz, A. M., ve Özen, M. (2020). Tarihi Yerleşim Alanlarının Yersel Fotogrametrik Yöntem ile 3B Modellenmesi: Zeynel Bey Türbesi Örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi,* 2 (1) , 1-6.

Oruç, M. E., (2021). Küçük objelerin modellenmesinde videogrametri ve fotogrametri yöntemlerinin karşılaştırılması üzerine bir çalışma. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 3(2), 62-68.

Öztürk, M. Z., Utlu, M., ve Şimşek, M. (2022). Kaya düşmesi tehlikesinin belirlenmesi ve önlenmesinde İHA tabanlı 3B modelleme çalışmaları: Murtaza Köyü örneği (Niğde). *Yerbilimleri*, 43(2), Article 2.

Polat, N., Önal, M., Ernst, F. B., Şenol, H. İ., Memduhoglu, A., Mutlu, S., Mutlu, S. İ., Budan, M., Turgut, M. ve Kara, H. (2020). Harran Ören Yeri Arkeolojik Kazı Alanınından Çıkarılan Bazı Küçük Arkeolojik Buluntuların Fotogrametrik Olarak 3B Modellenmesi. *Türkiye Fotogrametri Dergisi, 2* (2) , 55-59.

Şasi, A. (2020). Kültürel Mirasların İnsansız Hava Aracı ile Fotogrametrik Üç Boyutlu Modelleme Çalışmalarında Karşılaşılan Sıkıntılar ve Öneriler. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 2(1), 7-13.

Şenol, H. İ., ve Orman, E., (2022). Diyarbakır Mardin Kapı'nın Yersel Fotogrametri Yöntemiyle 3B Belgelenmesi. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 4(1).

Şenol, H. İ., Yiğit, A. Y., Kaya, Y., Ulvi, A. (2021). İHA ve yersel fotogrametrik veri füzyonu ile kültürel mirasın 3 boyutlu (3B) modelleme uygulaması: Kanlıdivane Örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 3(1), 29-36.

Tanoğlu, A. (1969). *Beşeri coğrafya: Nüfus ve yerleşme*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tolun-Denker, B. (1977). *Yerleşme Coğrafyası Kır Yerleşmeleri.* Edebiyat Fakültesi Matbaası İstanbul Üniversitesi Yayınları No. 2275 Coğrafya Enstitüsü Yayınları No. 93, İstanbul.

Tunçdilek, N. (1967). *Türkiye iskân coğrafyası: kır iskânı:(köy-altı iskân şekilleri).* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Turoğlu, H. (2019). Şehir Seli ve Taşkını Araştırmalarında Sayısal Yüzey Modellemesi (SYM) ve İnsansız Hava Aracı (İHA) Verisi Kullanımı. İçinde (Ed. E. AKKÖPRÜ, M.F. DÖKER), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları* (sayfa 1-28). Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.

Tümertekin, E., ve Özgüç, N., (2016). *Beşeri coğrafya: İnsan. Kültür. Mekân*. İstanbul: Çantay Kitabevi.

Türk Dil Kurumu (2024),"Kültür" https://sozluk.gov.tr/ (E. T.: 15.02.2024).

Ulvi, A., ve Yiğit, A. Y., (2019). Kültürel Mirasın Dijital Dokümantasyonu: Taşkent Sultan Çeşmesinin Fotogrametrik Teknikler Kullanarak 3b Modelinin Yapılması. *Türkiye Fotogrametri Dergisi, 1* (1) , 1-6.

Ulvi, A., ve Yiğit, A. Y., (2019). Kültürel Mirasın Dijital Dokümantasyonu: Taşkent Sultan Çeşmesinin Fotogrametrik Teknikler Kullanarak 3b Modelinin Yapılması. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 1(1), 1-6.

Uslu, A. (2021). Fotogrametri tekniğine dayalı üç boyutlu baskı uygulaması: Leblebi Anıtı örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 3(2), 46-52.

Utlu, M., Öztürk, M.Z. ve Şimşek, M. (2021). Yüksek Çözünürlüklü Sayısal Yüzey Modellerine Uygulanan Üç Boyutlu Analizler ile Kaya Düşmelerine Ait Sayısal Risk Değerlendirmesi: Ünlüyaka Köyü (Niğde, Türkiye). İçinde (Editör M.F. DÖKER ve E. AKKÖPRÜ), *Coğrafya Araştırmalarında Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları II*. Ankara, Pegem Akademi. 51–69.

Yakar, İ., ve Bilgi, S., (2019). Mobil Telefonlar Kullanılarak Elde Edilen 3 Boyutlu Modellerin Kültürel Mirasın Korunması Kapsamında Kullanılabilirliği: III. Ahmet Çeşmesi Örneği. *Türkiye Fotogrametri Dergisi*, 1(1), 25-29.

Yakar, M., Yıldız, F., ve Yılmaz, H. M. (2005). Tarihi Ve Kültürel Miraslarin Belgelenmesinde Jeodezi Fotogrametri Mühendislerinin Rolü. *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 10.*

Zaman, M. (2017). Türkiye'de Kırsal Meskenler ve Coğrafi Dağılışları. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(3), 911-925.

URL1:https://www.nisanyanyeradlari.com/?y=Tad%C4%B1m&ul=Hepsi&o=-c&s=1&n=0(E.T.: 15.02.2024).

URL2:https://korumakurullari.ktb.gov.tr/Eklenti/90075,8765---elazig-ili-merkez-ilcesi- tadim-koyu-tadim-hoyugu-.pdf?0 (E.T.: 15.02.2024).

URL3:https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr (E.T.: 15.02.2024).

URL4:https://www.drone.net.tr/drone-modelleri/profesyonel-drone/dji-phantom-4-pro.v2.0.html (E.T.: 19.02.2024).

KAYNAKÇA

AFAD. (2023). *AFAD Heyelan Envanteri*. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. https://www.afad.gov.tr/

Akgün, A. & Bulut, F. (2007). GIS-Based Landslide Susceptibility for Arsin-Yomra (Trabzon, North Turkey) Region. *Environmental Geology*, *51*, 1377-1387. https://doi.org/10.1007/s00254-006-0435-6

Aktaş, C. & Bahadır, M. (2017). Salıpazarı (Samsun) İlçesinde Arazi Kullanımının Zamansal ve Mekânsal Değişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, *60*, 435-450. https://doi.org/10.9761/JASSS7259

Althuwaynee, O. F., Pradhan, B. & Lee, S. (2016). A Novel Integrated Model for Assessing Landslide Susceptibility Mapping Using CHAID and AHP Pair-Wise Comparison. *International Journal of Remote Sensing*, *37*(5), 1190-1209. https://doi.org/10.1080/01431161.2016.1148282

Arabameri, A., Pradhan, B., Rezaei, K., Lee, S. & Sohrabi, M. (2020). An Ensemble Model for Landslide Susceptibility Mapping in a Forested Area. *Geocarto International*, *35*(15), 1680-1705. https://doi.org/0.1080/10106049.2019.1585484

Atalay, İ. (2008). *Ekosistem Ekolojisi ve Coğrafyası*. Meta Baskı.

Avcı, V. (2015). Bingöl Çayi Havzası'nin (Bingöl) Heyelan Duyarlilik Analizi. *Firat University Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, *25*(2). https://doi.org/10.18069/fusbed.66886

Ayalew, L., Yamagishi, H., Marui, H. & Kanno, T. (2005). Landslides in Sado Island of Japan: Part II. GIS-Based Susceptibility Mapping With Comparisons of Results From Two Methods and Verifications. *Engineering Geology*, *81*(4), 432-445. https://doi.org/10.1016/j.enggeo.2005.08.004

Bağcı, H. R. (2017). *Yeşilırmak Deltası'nda (Çarşamba/Samsun) Doğal Ortam İnsan İlişkileri Ve Doğal Çevre Planlaması* (Publication Number Tez No: 490974) [Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi]. Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

Bağcı, H. R. & Bahadır, M. (2019). Land Use And Temporal Change In Kızılırmak Delta (Samsun)(1987-2019). *Journal of Academic Social Science Studies*(78), 295-312.

Bağcı, H. R. & Karakaya, E. (2022). Atakum (Samsun) Engelli Atlası. *lnternational Journal of Geography and Geography Education*(47), 187-209. https://doi.org/10.32003/igge.1106430

Bağcı, H. R. & Şahin, K. (2023). *Yeşil Irmak Deltasında Doğal Ortam-İnsan İlişkisi*. Pegem Akademi.

Bağcı, H. R., Zeybek, H. İ. & Demir, S. (2022). Süleymaniye Kış Turizm Merkezi (Gümüşhane) İçin Bir Uygunluk Analizi Araştırması. *Mavi Atlas*, *10*(2).

Biswas, B., Rahaman, A. & Barman, J. (2023). Comparative Assessment of FR and AHP Models for Landslide Susceptibility Mapping for Sikkim, India and Preparation of Suitable Mitigation Techniques. *Journal of the Geological Society of India*, *99*(6), 791-801. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11356-023-27377-4

Chigira, M., Wu, X., Inokuchi, T. & Wang, G. (2010). Landslides Induced By The 2008 Wenchuan Earthquake, Sichuan, China. *Geomorphology*, *118*(3-4), 225-238.

Cürebal, İ. (2020). Jeomorfolojik Haritalamanın Tarihçesi ve Türkiye'deki Durum. *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*(4), 42-61.

Çavuş, M. (2018). *Erkilet Taşhan Mahallesi (Kocasinan/Kayseri) Heyelanının Coğrafî Analizi* Sosyal Bilimler Enstitüsü]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Çevik, E. & Topal, T. (2003). GIS-Based Landslide Susceptibility Mapping for a Problematic Segment of the Natural Gas Pipeline, Hendek (Turkey). *Environmental Geology*, *44*, 949-962.

Dai, F., Lee, C., Li, J. & Xu, Z. (2001). Assessment of Landslide Susceptibility on the Natural Terrain of Lantau Island, Hong Kong. *Environmental Geology*, *40*, 381-391. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s002540000163

Delmonico, D. V. d. G., Santos, H. H. d., Pinheiro, M. A., de Castro, R. & de Souza, R. M. (2018). Waste Management Barriers in Developing Country Hospitals: Case Study and AHP Analysis. *Waste Management & Research*, *36*(1), 48-58.

Demir, S. & Bağcı, H. R. (2022). Terme Çayı Havzası'nda (Samsun) Heyelan Duyarlılık Analizi. İç. İ. Cürebal & Ş. Fural (Eds.), *(UJES-2022) Uluslararası Jeomorfoloji Sempozyumu Bildiri Kitabı (Özet)* (pp. 117). Jeomorfoloji Derneği.

Duman, T. Y. & Çan, T. (2023). Characteristics of Landslides and Assessment of Deep-Seated Landslide Susceptibility in Northern Turkey. *Mediterranean Geoscience Reviews*, 1-27.

Durak, M. Ö. & Altınçekiç, T. H. (2023). Artvin Merkez İlçe ve Yakın Çevresinde Heyelan Duyarlılığının Analitik Hiyerarşi Yöntemi ile Belirlenmesi. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, *11*(11), 2127-2136. https://doi.org/10.24925/turjaf.v11i11.2127-2136.6353

EM-DAT. (2023). *Access Data*. Emergency Disaster Database. https://public.emdat.be/data

Erol, O. (1993). Ayrıntılı Jeomorfoloji Haritaları Çizim Yöntemi. *İstanbul Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Bülteni*, *10*(10), 19-37.

Ersayın, K. (2022). *Heyelan Duyarlılığı Analizine Bir Örnek: İyidere Havzası (Rize)* Ondokuzmayıs Üniversitesi]. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. https://l24.im/AMyb

Fawcett, T. (2006). An Introduction to ROC Analysis. *Pattern Recognition Letters*, *27*(8), 861-874. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.patrec.2005.10.010

Fuller, I., Brook, M. & Holt, K. (2010). Linking Teaching and Research in Undergraduate Physical Geography Papers: The Role of Fieldwork. *New Zealand Geographer*, *66*(3), 196-202.

Gopinath, G., Jesiya, N., Achu, A. L., Bhadran, A. & Surendran, U. P. (2023). Ensemble of Fuzzy-Analytical Hierarchy Process in Landslide Susceptibility Modeling from a Humid Tropical Region of Western Ghats, Southern India. *Environmental Science and Pollution Research*, 1-18. https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s11356-023-27377-4

Gökceoglu, C. & Aksoy, H. (1996). Landslide Susceptibility Mapping of the Slopes in the Residual Soils of the Mengen Region (Turkey) By Deterministic Stability Analyses and Image Processing Techniques. *Engineering Geology*, *44*(1-4), 147-161.

Gökçe, O., Özden, Ş. & Demir, A. (2008). Spatial and Statistical Distribution of Disasters in Turkey Inventory of Disaster Information. *Turkish Ministry of Public Works and Settlement, Ankara (in Turkish), General Directorate of Disaster Affairs*.

Gürgöze, S., Aylar, F., Bağcı, H. R. & Zeybek, H. İ. (2021). Kurşunlu Takım Şelaleleri (Tekkeköy/Samsun): Korunan Alanların Seçiminde Kullanılan Kriterler Açısından Bir Değerlendirme. *Kesit Akademi*, *7*(29), 293-322.

Hand, D. J. (2009). Measuring Classifier Performance: a Coherent Alternative to The Area Under The ROC Curve. Machine Learning, 77(1), 103-123.

Hammond, L. (2018). The Place of Fieldwork in Geography Education. *Debates in geography education*, 171-183.

Hatipoğlu, İ. K., Ali, U., Zeybek, H. İ. & Hatipoğlu, Ş. C. (2021). Sağlık District Landslide (Ordu, Turkey). *Jeomorfolojik Araştırmalar Dergisi*(6), 56-66.

HGM (2023). *1/25.000 ölçekli F37d3-d4 paftaları ve 5x5 m SYS verileri.* Harita Genel Müdürlüğü. https://www.harita.gov.tr

Holmes, D. & Walker, M. (2006). Planning Geographical Fieldwork. *Secondary geography handbook*, 47-54.

Hong, H., Shahabi, H., Shirzadi, A., Chen, W., Chapi, K., Ahmad, B. B., . . . Tien Bui, D. (2019). Landslide Susceptibility Assessment At The Wuning Area, China: A Comparison Between

Multi-Criteria Decision Making, Bivariate Statistical and Machine Learning Methods. *Natural Hazards*, *96*, 173-212.

Hoscan, O. & Cetinyokus, S. (2021). Determination of Emergency Assembly Point for Industrial Accidents with AHP Analysis. *Journal of Loss Prevention in the Process Industries*, *69*, 104386.

Hungr, O., Leroueil, S. & Picarelli, L. (2014). The Varnes Classification of Landslide Types, An Update. *Landslides*, *11*(2), 167-194.

Iaaly, A., Karami, N. & Khayat, N. (2021). A GIS Multiple Criteria Decision Approach Using AHP for Solar Power Plant: The Case of North Lebanon. *Arabian Journal of Geosciences*, *14*(21), 1-16.

İnandık, H. (1957). Sinop-Terme Arasındaki Kıyıların Morfolojik Etüdü. *Türk Coğrafya Dergisi*(17), 51-71.

Kayastha, P., Dhital, M. R. & De Smedt, F. (2013). Application of The Analytical Hierarchy Process (AHP) for Landslide Susceptibility Mapping: A Case Study From the Tinau Watershed, West Nepal. *Computers & Geosciences*, *52*, 398-408.

Kayıhan, K. & Demirci, R. (2007). *Babadağ İlçesi Gündoğdu Mahallesi Heyelan Afeti Uygulaması ve Yasal Süreç* TMMOB Afet Sempozyumu,

Keskin, İ. (2011). *Türkiye Jeoloji Haritaları Samsun-F 37 Paftası* (Rapor No: 150). Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü.

Komac, M. (2006). A landslide Susceptibility Model Using the Analytical Hierarchy Process Method and Multivariate Statistics in Perialpine Slovenia. *Geomorphology*, *74*(1-4), 17-28. https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2005.07.005

Kumar, R. & Anbalagan, R. (2016). Landslide Susceptibility Mapping Using Analytical Hierarchy Process (AHP) in Tehri Reservoir Rim Region, Uttarakhand. *Journal of the Geological Society of India*, *87*, 271-286. https://doi.org/10.1007/s12594-016-0395-8

Lirn, T.-C., Thanopoulou, H. A., Beynon, M. J. & Beresford, A. K. C. (2004). An Application of AHP on Transhipment Port Selection: A Global Perspective. *Maritime Economics & Logistics*, *6*, 70-91.

Mancini, F., Ceppi, C. & Ritrovato, G. (2010). GIS and Statistical Analysis for Landslide Susceptibility Mapping in the Daunia Area, Italy. *Natural Hazards and Earth System Sciences*, *10*(9), 1851-1864. https://doi.org/10.5194/nhess-10-1851-2010

MGM. (2022). *Salıpazarı Meteoroloji İstasyonu 2014-2022 Yıllarına Ait Veriler*. Meteoroloji Genel Müdürlüğü.

Moradi, M., Bazyar, M. H. & Mohammadi, Z. (2012). GIS-Based Landslide Susceptibility Mapping by AHP Method, a Case Study, Dena City, Iran. *Journal of Basic and Applied Scientific Research*, *2*(7), 6715-6723.

Nery, T. D. & Vieira, B. C. (2015). Susceptibility To Shallow Landslides In A Drainage Basin In The Serra Do Mar, São Paulo, Brazil, Predicted Using The Sinmap Mathematical Model. *Bulletin of Engineering Geology and the Environment*, *74*, 369-378.

Ohlmacher, G. C. (2007). Plan Curvature And Landslide Probability In Regions Dominated By Earth Flows And Earth Slides. *Engineering Geology*, *91*(2-4), 117-134.

Othman, A. N., Naim, W. M. & Noraini, S. (2012). GIS Based Multi-Criteria Decision Making for Landslide Hazard Zonation. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *35*, 595-602. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.02.126

Özşahin, E. (2014). Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) Kullanılarak Antakya (Hatay) Şehri'nde Kütle Hareketleri Duyarlılığının Değerlendirmesi. *Ege Coğrafya Dergisi*, *23*(2), 19-35.

Özşahin, E. & Kaymaz, Ç. K. (2013). Camili (Macahel) Biyosfer Rezerv Alanının (Artvin, KD Türkiye) Heyelan Duyarlılık Analizi. *Turkish Studies-International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, *8*(3), 471-493.

Pourghasemi, H. R., Pradhan, B. & Gokceoglu, C. (2012). Application of Fuzzy Logic and Analytical Hierarchy Process (AHP) to Landslide Susceptibility Mapping At Haraz Watershed, Iran. *Natural Hazards*, *63*(2), 965-996.

Rejith, R., Anirudhan, S. & Sundararajan, M. (2019). Delineation Of Groundwater Potential Zones In Hard Rock Terrain Using Integrated Remote Sensing, Gis And Mcdm Techniques: A Case Study From Vamanapuram River Basin, Kerala, India. *GIS and Geostatistical Techniques for Groundwater Science; Elsevier: Amsterdam, The Netherlands*, 349-364.

Saaty, T. L. (1980). The Analytic Hierarchy Process Mcgraw Hill, New York. *Agricultural Economics Review*, *70*. https://doi.org/10.1007/978-1-4613-2805-6_12

Scbuk. (2023). *Analytic Hierarchy Process, AHP*. https://www.scbuk.com/index.html

Shafaghat, A., Ying, O. J., Keyvanfar, A., Jamshidnezhad, A., Ferwati, M. S., Ahmad, H. & Khorami, M. (2019). A Treatment Wetland Park Assessment Model for Evaluating Urban Ecosystem Stability Using Analytical Hierarchy Process (AHP). *Journal of Environmental Treatment Techniques*, *7*(1), 81-91.

Sharma, S. & Mahajan, A. (2019). A Comparative Assessment of Information Value, Frequency Ratio and Analytical Hierarchy Process Models for Landslide Susceptibility Mapping of a Himalayan Watershed, India. *Bulletin of Engineering Geology and the Environment*, *78*, 2431-2448. https://doi.org/10.1007/s10064-018-1259-9

Şahin, C., Doğanay, H. & Özcan, N. A. (2014). Türkiye Coğrafyası (Fiziki-Beşeri-Ekonomik-Jeopolitik). İç. *B. Türkiye'nin Doğal Bitki Örtüsü*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şahin, C. & Sipahioğlu, Ş. (2003). *Doğal Afetler ve Türkiye*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şensoy, H. & Palta, Ş. (2009). Yamaç Şekillerinin Toprak Erozyonuna Etkileri. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, *11*(15), 95-98.

Tarım ve Orman Bakanlığı. (2023). *Samsun İli Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıfları ve Büyük Toprak Grupları Verileri,*. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, Ankara. https://www.tarimorman.gov.tr/

Taşkanat, T. (2022). *Frekans Oranı ve Kanıt Ağırlığı Metotları Kullanılarak Heyelan Duyarlılık Analizi, Kayseri Küpeli Mahallesi Örneği* VIII. Uzaktan Algılama-CBS Sempozyumu (UZAL-CBS 2022), Ankara.

Temesgen, B., Mohammed, M. & Korme, T. (2001). Natural Hazard Assessment Using GIS and Remote Sensing Methods, With Particular Reference to the Landslides in the Wondogenet Area, Ethiopia. *Physics and Chemistry of the Earth, Part C: Solar, Terrestrial & Planetary Science*, *26*(9), 665-675.

TÜİK. (2024). *Muslubey Mahallesi 2023 yılı nüfus veris*. Türkiye İstatistik Kurumu. https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109

Uzun, A. (1992). Kop Dağı Heyelanı. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *1*(7), 272-282.

Uzun, A. (2017). Bir Açık Alan Dersliği: Kandıra Kıyıları (Kocaeli, Türkiye). *Geological Bulletin of Turkey*, *60*(1), 117-127.

Uzun, A. & Arı, Y. (2023). Coğrafya Lisans Eğitiminde Arazi Çalışmaları: İyi Uygulama Örneği Olarak Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun. *lnternational Journal of Geography and Geography Education*(49), 59-79. https://doi.org/http://dx.doi.org/10.32003/igge.1244288

Van Asch, T. W. (1984). Creep Processes In Landslides. *Earth Surface Processes and Landforms*, *9*(6), 573-583.

Varnes, D. (1978). Slope Movement Types and Processes, in Schuster, RL and Krizek, RJ ed. Landslides-Analysis and Control. *TRB Special Report*, *176*, 11-33.

Varnes, D. (1984). Commission on the Landslides of the IAEG, UNESCO. *Landslide Hazard Zonation: A Review of Principles and Practice*, *3*, 61.

Varol, N. & Gültekin, T. (2016). Afet Antropolojisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, *15*(59).

Wadjdi, A. F., Sianturi, E. M. & Ruslinawaty, N. (2018). Design of Data Collection Form to Ensure Consistency in AHP. 2018 10th International Conference on Information Technology and Electrical Engineering (ICITEE),

Wieczorek, G. F. (1984). Preparing a Detailed Landslide-Inventory Map for Hazard Evaluation and Reduction. *Bulletin of the Association of Engineering Geologists*, *21*(3), 337-342.

Wu, C.-H. & Chen, S.-C. (2009). Determining Landslide Susceptibility in Central Taiwan from Rainfall and Six Site Factors Using the Analytical Hierarchy Process Method. *Geomorphology*, *112*(3-4), 190-204. https://doi.org/10.1016/j.geomorph.2009.06.002

Yang, X., Tang, G., Xiao, C., Gao, Y. & Zhu, S. (2011). The Scaling Method Of Specific Catchment Area From Dems. *Journal of Geographical Sciences*, *21*, 689-704.

Yılmaz, C. (1997). Coğrafya Eğitiminde Arazi Tatbikatlarının Önemi ve Bir Uygulama Örneği. *Ondokuz Mayis University Journal of Education Faculty*, *10*(1), 287-307.

Yoldaş, R., Keskin, B., Korkmaz, S., Granit, S., Didik, S., Kalkan, İ., Ağrıdağ, D., Besbelli, B. (1985). *Samsun ve Dolayının (Kızılırmak-Yeşilırmak arası) Jeolojisi ve Petrol Olanakları*. M. T. v. A. G. M. R. No:8130.

Zhao, H., Yao, L., Mei, G., Liu, T. & Ning, Y. (2017). A Fuzzy Comprehensive Evaluation Method Based on AHP and Entopy for A Landslide Susceptibility Map. *Entropy*, *19*(8), 396.

ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ ESERLERİNDE

SES ÇEŞİTLİLİĞİ

Zehra ERDEN

EĞİTİM
yayınevi

ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ ESERLERİNDE SES ÇEŞİTLİLİĞİ

Zehra Erden

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-28-8
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ESKİ TÜRKÇE DÖNEMİ ESERLERİNDE SES ÇEŞİTLİLİĞİ
Zehra Erden
XIV+230 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-28-8

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Aızızı, M. (2022), **Eski Uygurca ve Yeni Uygurcanın Söz Varlığının İsimler Açısından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdemir, Y. (2020). **Senglah'ın Tematik Sözlüğü** (İsimler). İstanbul: Kriter Yayınları.

Akgün, A. (2023). **Karahanlı Türkçesinde Addan Eylem Yapım Eklerinin Eş Dizimliliği** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akgün, G. (2023). **Eski Türkçede Yansımalı Sözcükler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aksan, D. (2006). **Türkçenin Sözvarlığı**. Ankara: Engin Yayınları.

Aktan, B. (2010). "Dîvânu Lügâti't-Türk'ün Söz Varlığında Yer Alan İkilemeler", **Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, (28), 1-12.

Alan, S. (2021). **Doğu Sahası Tarihî Türk Yazı Dillerinde Nezaket ve Saygı Bildiren Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Arat, R. R. (1947). **Kutadgu Bilig I**. (Metin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (1959). **Kutadgu Bilig II**. (Tercüme). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

--------- (2006). **Edib Ahmed B. Mahmud Yükneki**, **Atebetü'l Hakayık** (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Arslan, H. Ç. (2021). **Eski Uygur Mektuplarının İncelenmesi ve Söz Varlığının Hakasça ile Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ata, A. (2013). **Karahanlı Türkçesinde İlk Kur'an Tercümesi** (Rylands Nüshası, Giriş-Metin-Notlar-Dizin) (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (1985). **Dîvânu Lugâti't Türk I-III**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (1986). **Dîvânu Lugâti't Türk IV** (Dizin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atlas, Ö. (2021). **Orhun Yazıtları ile Maitrisimit Temelinde Köktürkçe ile Uygur Türkçesinin Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Avcı, O. (2020). **Et-Tuḥfetü'z-Zekiyye Fi'l-Lüġâti't-Türkiyye'deki Söz Varlığının Kazak ve Kırgız Lehçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Aydın, E. (2015). **Yenisey Yazıtları**. Konya: Kömen Yayınları.

--------- (2018). **Orhon Yazıtları**, **Köl Tegin**, **Bilge Kağan**, **Tonyukuk**, **Ongi**, **Küli Çor**. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

--------- (2021). **Uygur Yazıtları**. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları.

Ayazlı, Ö. (2012) **Altun Yaruk Sudur VI. Kitap, Karşılaştırmalı Metin Yayını**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Aytek, Z. (2023). **Dîvânu Lugâti't-Türk ile Azerbaycan Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bang, W. ve Gabain, A. V. (1929). **Türkische Turfan-Texte**. **I**: **Bruchstücke eines Wahrsagebuches**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1929:15, 241-268.) [Tıpkıbasım: SEDTF 2, 3-30].

--------- (1929). **Türkische Turfan-Texte**. **II**. **Manichaica**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1929:22, 411-430.) [Tıpkıbasım: SEDTF 2, 31-50].

--------- (1930). **Türkische Turfan-Texte**. **III**. **Der große Hymnus auf Mani**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1930:13, 183-211.) [Tıpkıbasım: SEDTF 2, 51-79].

--------- (1930). **Türkische Turfan-Texte**. **IV**. **Ein neues uigurisches Sündenbekenntnis**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1930:24, 432-450.)

--------- (1931). **Türkische Turfan-Texte**. **V**. **Aus buddhistischen Schriften**. Berlin. (SPAW. Phil.-hist. Kl. 1931:14, 323-356.)

Baş, B. (2010). "Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü". **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 27, 137-59.

--------- (2011). "Söz Varlığı ile İlgili Çalışmalarda Kullanılacak Ölçütler", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 29, 27-61.

Battal, İ. (2021). **Abuşka Lügatinde Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Borovkov, A. K. (2002). **Orta Asya'da Bulunmuş Kur'ân Tefsirinin Söz Varlığı** (XII-XIII. Yüzyıllar). çev. Halil İbrahim Usta ve Ebülfez Amanoğlu, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Caferoğlu, A. (2021). **Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü** (4. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Clauson, S. G. (1972). **An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish**. Oxford at the Clarendon Press.

Ceylan, S. (2022). **Codex Cumanicus ve Karaçay-Malkar Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.

Çelikel, S. (2007). **Orhun Kitabelerinin Günümüz Türkçesindeki Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelikten, E. K. (2023). **Karahanlı Türkçesinin İnançla İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin, E. (2020): **Altun Yaruk VII**. **Kitap Berlin Bilimler Akademisindeki Metin Parçaları** (Karşılaştırmalı Metin, Çeviri, Açıklamalar, Dizin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (2020). **Altun Yaruk VIII**. **Kitap Berlin Bilimler Akademisindeki Metin Parçaları** (Karşılaştırmalı Metin, Çeviri, Açıklamalar, Dizin). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Demirel, E. (2016). **Orta Türkçe Sözlüklerindeki Söz Varlığının Eş Değerlikler Bakımından Art Süremli ve Eş Süremli Karşılaştırması** (İsimler) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Devrez, Ö. C. (2020). **Eski Uygurca Kuanşi İm Pusar İncelemesi**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Doğan, İ. ve Usta, Z. (2014). **Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı, Sözlük- Gramatikal Dizin**. Ankara: Altınpost Yayıncılık.

Doğrusözlü, E. (2023). **Reşit Rahmeti Arat'ın Eski Türk Şiiri Adlı Eserinde Söz Varlığı ve Sözlük-Dizin** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Elmalı, M. (2016). **Daśakarmapathaavadānamālā**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (2019). **Eski Uygurca Altı Dişli Fil Hikâyesi**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ercilasun, A. B. (2010). **Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi** (8. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdoğmuş, B. (2022). **Dîvânu Lugâti't-Türk'te Yer Alan Fiillerin Türkiye Türkçesi ve Azerbaycan Türkçesi Söz Varlığıyla Karşılaştırmalı İncelenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eren, H. (1999). **Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü**. Ankara: Bizim Büro Basımevi.

Ergene, O. (2018). "Kavram Alanı Bağlamında Dîvânu Lugâti't-Türk'teki Ses Yansımalı İkilemelerin Türkiye Türkçesindeki Biçimleri", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi**, (63), 135-160.

Erk, K. (2015). **Codex Cumanicus Temelinde Kıpçak Türkçesinin Tarihî-Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ertunç, İ. K. (2019). **Eski Uygur Türkçesi Dönemine Ait Söz Varlığının Kavram Alanı Sözlüğü** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Esatoğlu, A. (2011). **Ahkâm-ı 'Akâ'id'in Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gabain, A. von (1988). **Eski Türkçenin Grameri** (2. Baskı) çev. Mehmet Akalın, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gen, S. (2009). **Harezm Türkçesinden Kazakçaya Hayvanlarla İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gerçekler, M. vd. (2008). "Ses ve Konuşma". **K.B.B. ve Baş Boyun Cerrahisi Dergisi**, 8(1), 71-78.

Gökçöl, B. (2021). **İyi ve Kötü Prens Öyküsü'nün Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Göktaş, B. (2018). **Divân u Lugati't-Türk ile Tatar Türkçesinin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gulcalı, Z. (2015). **Eski Uygurca Altun Yaruk Sudur'dan** "**Aç Bars**" **Hikâyesi**, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

--------- (2021): **Altun Yaruk Sudur X**. **Kitap** (Metin-Türkiye Türkçesine Aktarımı-Çince Metinle Karşılaştırmalı Açıklamalar-Sözlük-İkilemeler Dizini). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gülensoy, T. (2007). **Türkiye Türkçesindeki Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Hamilton, J. R. (2020): **Budacı İyi Kalpli ve Kötü Kalpli Prens Masalının Uygurcası**. **Prens Kalyāṇaṃkara ve Pāpaṃkara Hikâyesi**. çev. Ece Korkut, İsmet Birkan, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Karaayak, T. (2017). **Eski Uygurca Abitaki Metinlerinin Sözvarlığı** (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karahan, A. (2006). "Memlük-Kıpçak Türkçesi Sözvarlığı: Yansıma Fiiller Üzerine Bir İnceleme", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, (20), 105-124.

--------- (2009). **İlk Türk Lehçeleri Sözlüğü: Dîvânu Lugâti't-Türk'te Lehçelerin Söz Varlığına Bir Bakış**. Turkish Studies: International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 17, 4(4), 650-691.

Karasu, M. (2013). **Tarihî Türk Lehçelerinde Yansılamalı Fiiller** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaya, C. (2021). **Uygurca Altun Yaruk** (Suvarnaprabhasottama-sutra), (Giriş-Metin-Dizin) (2. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Keskin B. (2022). **Eski Uygur Türkçesi Hukuk Belgeleri**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kılınç, A. (2019). **Codex Cumanicus'un Türkçe Söz Varlığının Günümüz Tatar, Kazak ve Kırgız Türkçelerindeki Durumu** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızıldağ, S. H. (2020). "Türk Runik Metinleri ile Nogay Türkçesinin Ortak Söz Varlığı", **RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi**, Prof. Dr. Tahir ÜZGÖR'e Teşekkür Özel Sayısı, 111-151.

Koca, E. (2013). "Divanü Lûgati't-Türk'teki Yansımalı Sözcüklerin Görev ve Anlamlarına Göre Sınıflandırılması". **Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi**, (36), 55-71.

Kocabaş, B. (2021). **Codex Cumanicus'un Söz Varlığı ile Günümüzde Kafkasya'da Konuşulan Kıpçak Grubu Türk Lehçelerinin Söz Varlığının Ses ve Anlam Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kormuşin, İ. vd. (2016). **Yenisey-Altay-Kırgızistan Yazıtları ve Kâğıda Yazılı Runik Belgeler**. Ankara: BilgeSu Yayınları.

Kök, A. (2004). **Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi** (TİEM73 1v-235v/2) (Giriş-Metin-İnceleme-Metin-Dizin). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kösen, M. F. (2023). **Dîvânu Lugâti't-Türk'te Geçen Giyim Kuşam Kültürü ile İlgili Söz Varlığı ve Başkurtçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Malkoç, E. (2018). **Divânu Lûgati't-Türk ile Hakas Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Moldasheva, M. (2016). **Codex Cumanicus ile Çağdaş Kazak Türkçesinin Ortak Söz Varlığının Karşılaştırmalı Sesçil İncelemesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Muratova, E. (2006). **Orhun Abidelerinde Geçen Sözvarlığının Kırgız Türkçesindeki İzleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Müller, F. W. K. (1908). **Uigurica I**. 1. Die Anbetung der Magier, ein christliches Bruchstück. 2. Die Reste des Budistischen "Goldglanz-Sūtra". Ein vorläufiger Bericht, Berlin.

--------- (1910). **Uigurica II**. Berlin. (Abhandlungen der Königlich Preußischen Akademie der Wissenschaften Phil.-hist. Cl. 1910:3) [Reprint: Sprachwissenschaftliche Ergebnisse der deutschen Turfan-Forschung 1, 61-168]

--------- (1922). **Uigurica III**. Uigurische Avadāna-Bruchstücke (I-VIII). Berlin: (AKPAW. Phil.-hist., 1920, 2).

--------- ve Gabain, A. V. (1945). **Çaştani Bey Hikâyesi**. çev. S. Himran, İstanbul: Bürhaneddin Erenler Basımevi.

Nadalyayev V. M. vd. (1969). **Drevnetyurkskiy Slovar**'. Leningrad: Akademiya Nauk.

Omuralieva, A. (2020). "Türkçede Ses Yansımalı Fiiller Türeten *+kır* eki Üzerine", **Folklor Akademi Dergisi**, 3(1), 99-130.

Ölmez, M. (1991) "Altun Yaruk III. Kitap (5. Bölüm), (Suvarnaphâsûtra)". Ankara. **Türk Dilleri Araştırma Dizisi**. 1.

--------- (2013). **Orhon-Uygur Hanlığı Dönemi Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları**. (Metin-Çeviri-Sözlük) (2. Baskı). Ankara: BilgeSu Yayınları.

Özbay, B. (2014). **Huastuanift Manist Uygurların Tövbe Duası**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özbek, E. E. (2015). "Türkiye'de "Söz Varlığı" Çalışmaları ve Bunlar Üzerine Genel Bir Değerlendirme", **Akademik Kaynak (Akad)**, 3, 3(5), 23-38.

Özen, S. (2022). **Nehcü'l-Ferâdîs'in Söz Varlığı Açısından İncelenmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Özertural, Z. (1996). **Maniheist Uygur Metinlerinin Dil Özellikleri ve Sözvarlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisasn Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özkan, A.S. (2021). **Rabguzi'nin Kısasü'l-Enbiya Adlı Eserinde İsim Söz Varlığı İncelemesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Räsänen, M. (1969). **Versuch eines etymologischen Wörterbuches der Türksprachen**. 2. Wortregister. Zusammengestellt von István Kecskméti. Helsinki. (Lexica Societatis Fenno-Ugricae. 17, 1.).

Sağır C. (2020). **Dîvânu Lugâti't Türk ile Yakutçanın Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sert, Ç. (2022). **Eski Uygur Türkçesi Mitolojik Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sökmen, İ. (2018). **Satıraltı Türkçe Kur'an Tercümelerinin Karşılaştırılması Söz Varlığı**. Ankara: Gazi Kitabevi.

Subaşı, Ö. (2012). **Codex Cumanicus ile Kırgız Türkçesinin Söz Varlığı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, C. C. (2019). **Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, H. (2010). "Terimlerin Genel Dile Yansımasına Dair Bazı Gözlemler", **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 20(1), 123-129.

Şen, A. (2004). **Uigurische Sprachdenkmaler'den Seçme Uygur Hukuk Belgeleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şenata, N. (2020). **Divânü Lugâti't-Türk'te Tematik Söz Varlığı ve Çok Anlamlılık** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstiitüsü.

Şenel, Ö. (2020). **Dîvânu Lugâti't-Türk ile Özbek Türkçesinin Karşılaştırmalı Söz Varlığı Üzerine İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Şirin, İ. (2022). **Uygur Sivil Dokümanlarının Söz Varlığı**. Ankara: Astana Yayınları.

Taş, Y. (2017). **Kıpçak Türkçesinde Askerlikle İlgili Söz Varlığı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tazhieva, A. (2020). **Kırgız Türkçesinde Yansıma Kelimeler** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekin, Ş. (2019). **Uygurca Metinler II-Maytrısimit-Burkancıların Mehdîsi Maitreya ile Buluşma- Uygurca İptidaî Bir Dram**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Tekin, T. (2004). **Irk Bitig**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Temel, D. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesindeki Sağlık ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tietze, A. (2002). **Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati I (A-E)**. İstanbul-Wien: Simurg / Österreichische Akademie der Wissenschaften.

-------- (1914-2003). **Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati II (F-J)**. Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften.

Tokat, Ş. (2020). **Dîvânu Lugâti't-Türk'te Geçen Giyim Kuşam Kültürü ile İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tokay, Y. (2011). **Bengü Taşların Söz Varlığı ile Türkiye Türkçesi Ağızlarının Söz Varlığının Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tokyürek, H. (2015) **Altun Yaruk IV**. **Tezginç** (Karşılaştırmalı Metin Yayını). Kayseri: Laçin Yayınevi Dizgi Baskı.

Topal, E. (2012). **Karahanlı Türkçesi Kur'an Tercümesi ile Yeni Uygur Türkçesi Kur'an Tercümesinde Dini Söz Varlığı** (Karşılaştırmalı İnceleme). (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topçu, Ç. (2006). **Divanü Lügati't-Türk ve Anadolu Ağızlarının Söz Varlığında Ortaklaşan Fiiller** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Turan, D. (2021). "Çocuk Yazını Çevirisinde Ses Yansımaları", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, 61(2), 1222-1245.

Uçar, E. (2009) **Altun Yaruk V**. **Kitap** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

--------- (2013), **Uygurca Altun Yaruk Sudur IX**. **Tegzinç**, **Diplomatik Neşîr Usûlüyle Yayını** (Tercüme, Açıklamalar ve Dizin). İzmir: Dinozor Kitabevi.

User, H. Ş. (2009). **Köktürk ve Ötüken Uygur Kağanlığı Yazıtları** (Söz Varlığı İncelemesi). Konya: Kömen Yayınları.

Ünlü, S. (2004). **Karahanlı Türkçesi Satır-Arası Kur'an Tercümesi** (TİEM73 235v/3-450r7) (Giriş-Metin-İnceleme-Analitik Dizin) (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

--------- (2012). **Karahanlı Türkçesi Sözlüğü**. Konya: Eğitim Yayınevi.

Ünveren, D. (2019). "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Onomatopiler (Yansımalar)." **Ekev Akademi Dergisi**, 23(79), 83-99.

Üşenmez, E. (2010). **Karahanlı Türkçesinin Sözlüğü**. İstanbul: Doğu Kitabevi.

--------- (2014) "Karahanlı Eserlerindeki Söz Varlığı Hakkında", **Akademik İncelemeler Dergisi**, 3(1), 247-253.

Weili, B. (2021). **Eski Uygurların Yerleşik Yaşam Kültürüyle İlgili Söz Varlığının Tarihî-Karşılaştırmalı İncelemesi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Wilkens, J. (2021). **Handwörterbuch des Altuigurischen, (Altuigurisch-Deutsch- Türkisch)**. Göttingen: Akademie der Wissenschaften zu Göttingen (Hrsg.)

Yamanan, E. (2016). "Türkçenin Güncel Söz Varlığı", **Milli Eğitim Dergisi**, 45(210), 85-91.

Yıldırım, D. K. (2020). **Memlûk-Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı İncelemesi: Mutfak ve Yemek Kültürüne Ait İsimler** (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız H. (2007) **Orhon Türkçesi ile Yakutçanın Sözvarlığı ve Sözyapımı Bakımından Karşılaştırılması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldız, S. (2022). **Türkçe İlk Kur'an Tercümesinin Rylands Nüshasındaki Söz Varlığının Kavram Alanları** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yüksel, E. (2020), **Runik Harfli Metinlerin Söz Varlığının Aynılık ve Farklılık Açısından Değerlendirilmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Zülfikar, H. (2018). **Türkçede Ses Yansımalı Kelimeler**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Elektronik Kaynaklar

URL-1: https://sozluk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 05.01.2024).

URL-2: https://sozluk.gov.tr/ (Erişim tarihi: 05.01.2024).

Editör:
Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Eğitim Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXIV

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIV

Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-21-9
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIV
Editör: Prof. Dr. Mustafa Çelikten
VI+148 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-21-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

de önem verirler. Kaliteli koçlar başarıyı nasıl kutlayacaklarını bildikleri gibi, başarısızlığı kabul etmenin ve başarısızlıktan ders almanın değerini de bilirler. En değerli ve anlamlı başarıların geçmişteki başarısızlıklar aracılığıyla, çoğunlukla da bu başarısızlıklar sayesinde elde edildiğinin farkındadırlar.

KAYNAKLAR

Abramovich, S. (2006). Early algebra with graphics software as a type II application of technology. *Computers in the Schools*, 22(3–4), 21–33. doi:10.1300/J025v22n03_03.

Alaniz, K., ve Wilson, D. (2015). Naturalizing digital immigrants: The power of collegial coaching for technology integration. Lanham, MD: rowman & littlefield education. howland, jonassen, and marra (2012). *Meaningful learning with technology* (4th ed.). Pearson Education

Andreas S., Grant B., Morgan, R.G.C. ve Panagiotis K. (2023). Conceptualizing, measuring, and training mental toughness in sport: Perspectives of master strength and conditioning coaches, *Journal for the Study of Sports and Athletes in Education,* 17:1, 1-28, doi: 10.1080/19357397.2021.1989278

Bennett, B., ve Szedlak, C. (2023). Aligning online and remote coaching with the digital age: Novel perspectives for an emerging field of research and practice. *International Journal of Sports Science and Coaching*. https://doi.org/10.1177/17479541231217077

Consuelo G., ve Jesús P. (2023) Predicting cooperative work satisfaction of autonomous groups using a wiki tool in higher education, *Interactive Learning Environments*, 31:1, 117-128, doı: 10.1080/10494820.2020.1764590

Dana A.R., Lauren B.P., Laurie D.T., Tia F., ve Cynthia H. B. (2023). Reconsidering resistance and challenges: teacher agency during joint ınstructional ınquiry with literacy coaches, *Literacy Research and Instruction,* doi: 10.1080/19388071.2023.2208177

Dr. Clare Tyrer. (2023). Untangling the complexity of mentoring feedback practices in post-compulsory initial teacher education in the UK, *Journal of Further and Higher Education*, 47:1, 31-44, doı: 10.1080/0309877X.2022.2088271

Ertmer, P. A., Conklin, D., Lewandowski, J., Osika, E., Selo, M., ve Wignall, E. (2003). Increasing preservice teachers' capacity for technology integration through use of electronic models. *Teacher Education Quarterly,* 30(1), 95–112

Gökoğlu, S., Öztürk, M., ve Çakıroğlu, Ü. (2015). The systems-based mentoring model within the process of technology integration. *Participatory Educational Research*, 2(5), 70-77. https://doi.org/10.17275/per.15.spi.2.9

Hawkins, S. M., ve Heflin, L. J. (2011). Increasing secondary teachers' behavior-specific praise using a video self-modeling and visual performance feedback intervention. *Journal of Positive Behavior Interventions,* 13(2), 97–108. https://doi.org/10.1177/1098300709358110

Johnson D. W. ve Johnson R. T. (2009). An educational psychology success story: social interdependence theory and cooperative learning. *Educ. Res*. 38, 365–379 10.3102/0013189X09339057

Lei, J., ve Zhao, Y. (2007). Technology uses and student achievement: A longitudinal study. *Computers and Education,* 49, 284–296. doi:10.1016/j.compedu.2005.06.013.

Passmore J. ve Lai Y. (2019). Coaching psychology: exploring definitions and contribution to coaching research and practice? *Int. Coach. Psychol. Rev*. 14, 69–83. doi: 10.1002/9781119656913.ch1

Smith, T., ve Ingersoll, R. (2004). What are the effects of ınduction and mentoring on beginning teacher turnover? *American Educational Research Journal*, 41, 681-714. https://doi.org/10.3102/00028312041003681

Tatlıoğlu, S. S. (2021). Öğrenmeye Sosyal- Bilişsel Bir Bakış: Albert Bandura. *Sosyoloji Notları*, 5(1), 15-30.

Uluay, G., Çalışkaner Nibat, G., ve Arıkan, N. (2019). Öğretmen adaylarının teknoloji entegrasyonuna yönelik inançları: teknoloji uyarlamaları uygulama ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1529-1540. https://doi.org/10.24106/kefdergi.3124

Willermark, S. (2018), Technological pedagogical and content knowledge: A review of empirical studies published from 2011 to 2016, *Journal of Educational Computing Research*, 56/3,315-343, https://doi.org/10.1177/0735633117713114.

- Podcastlarda interaktif kelime oyunları veya aktiviteler düzenleyerek diğer öğrencilerle etkileşimde bulunmasını sağlanabilir.

Podcastlar, öğrencilere zamanlarını en verimli şekilde kullanma fırsatı sunarak öğrenmeyi günlük yaşamlarına entegre etmelerine yardımcı olabilir. Kelime öğretimi odaklı podcastlar, öğrencilere dinleme pratiği yapma ve kelime dağarcığını geliştirme fırsatı sunarlar. bu da onları dil becerilerini daha hızlı ve etkili bir şekilde geliştirmeye teşvik edebilir.

Kaynakça

Apaydın, N. (2010). 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Ashcroft, R. J., & Imrie, A. C. (2014). Learning vocabulary with digital flashcards. In Jalt2013 *Conference Proceedings* (Vol. 639, p. 645).

Baddeley, A. (2003). *Working memory and language: An overview*. Journal of Communication Disorders, 36, 189-208

Baron, N. S. (2008). *Always on: Language in an Online and Mobile World*. Oxford: Oxford University Press.

Calp, M. (2007). *Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.

Cobb, T. (2003). *Do Corpus-Based Electronic Dictionaries Replace Concordancers?* In Morrison, B., Green, G. & Motteram, G. (Eds.) Directions in CALL: Experience, experiments, evaluation. Polytechnic University:Hong Kong.

Çangal, Ö. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımının yazma becerisine etkisine yönelik öğrenci görüşleri.* Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (2020 Sonbahar Özel Sayı I/II), 52–61.

Çangal, Ö. (2021). Dil öğretiminde YouTube'un kullanımı: Yabancılara Türkçe öğretenlerin deneyimleri ve bakış açıları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö10), 63-80.

Göçen, G., & Aydın, E. (2021). *Yabancılar için hazırlanmış Türkçe okuma kitaplarındaki söz varlığı: Çocuk hikâyeleri dizisi A1-A2 örneği.* Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 4(1), 93–126.

Gök, A., Uluçınar, U., Değirmenci, N., & Yüksel, K. (2021). *Öz denetim ile sorumluluk arasındaki ilişki üzerine bir araştırma.* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 22(2), 715–726. https://doi.org/10.17494/ogusbd.1042293

Güleryüz, H. (2001). *Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Günaydın, Y. (2021). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma kulüpleri.* EKEV Akademi Dergisi (85), 531–544.

Güneş, H. (2021). Teknoloji destekli kelime öğretimi uygulamaları. In Çarkıt & Kurnaz (Eds.), *Kuramdan uygulamaya kelime öğretimi.* Nobel Yayıncılık. 978-625-427-292-9.

Karakuş, İ. (2005). *Türkçe Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi.* Ankara: Can Yayıncılık.

Miçoğulları, M. (2020). *Yabancılara Türkçe öğretiminde kültürel unsurların kullanımı: "Anadolu hikayeleri dizisi" örneği.* Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi, 3(1), 43–63.

Muraven, M., & Baumeister, R. F. (2000). *Self-regulation and depletion of limited resources: Does self-control resemble a muscle?* Psychological Bulletin, 126, 247–259.

Nakata, T. (2011). *Computer-assisted second language vocabulary learning in a paired associate paradigm: A critical investigation of flashcard software.* Computer Assisted Language Learning, 24(1), 17-38.http://dx.doi.org/10.1080/09588221.2010.520675.

Natıon, P. (2001). *Learning Vocabulary İn Another Language.* Cambridge: Cambridge University Press

Nicolaou, A. & Constantinou, E. K. (2014). *Blogging Revisited:* The Use of Blogs in ESAP Courses. International Conference on Learning and Collaboration Technologies in (pp. 95-106). Cham: Springer International Publishing. 3 Mart 2024 tarihinde https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-07482- 5_10 adresinden erişildi

Özbay, M., & Melanlıoğlu, D. (2013). *Türkçe öğrenen yabancıların sözlük kullanma becerileri üzerine bir araştırma.* Ana Dili Eğitimi Dergisi, 1(1), 13–23.

Richards, J. C. & Schmidt, R. (2002). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*, Longman.

Richardson, W. (2010). *Blogs, Wikis, Podcasts and Other Powerful Web Tools for Classrooms. Thousand Oaks,* California: Corwin Press.

Rodgers, M. P. H.& Webb, S. (2019). *Incidental vocabulary learning through watching television. ITL—International Journal of Applied Linguistics*. Advance online publication.

Sarı, Y. E. (2018). *Yabancı dil öğrenimi için teknolojiler: E-tandem ile yabancı dil öğrenimi.* Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik, 6(2), 137–148.

Sato, T., Lai, Y., & Burden, T. (2022). *The role of individual factors in L2 vocabulary learning with cognitive-linguistics-based static and dynamic visual aids.* ReCALL, 34(2), 201-217.

Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in Language Teaching*. UK: Cabridge University Press.

Sharma, P. & Barrett, B. (2007). *Blended Learning: Using Technology in and beyond the Language Classroom.* Oxford: Macmillan.

Solomon, G. & Schrum, L. (2010). Web 2.0: *How to for Educators.* Eugene, Oregon: International Society for Technology in Education.

Sulak, S. E. (2014). Süreçsel Modelle Bilgilendirici Metin Öğretiminin Okuduğunu Anlama Becerilerine Etkisi. [Yayınlanmamış Doktora Tezi] Gazi Üniversitesi

Şendağ, S., Gedik, N., Caner, M., & Toker, S. (2019). Mobil Destekli Dil Öğrenmede Podcast Kullanımı: Öğretici Merkezli Yoğun Dinleme ve Mobil Kapsamlı Dinleme. *Mersin University Journal Of The Faculty Of Education, 15(1).*

Şimşek, P. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde okuma metinlere ve yardımcı okuma kitapları üzerine bir araştırma.* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tabak, A. G. G. & Göçer A. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılabilecek Fiziksel–Duygusal–Kültürel Yöntem: Kuramsal Bir Çalışma. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 3(2), 152-162.

Tarımer, İ., Şenli, S., & Doğan, E. (2010). Mobil iletişim cihazları ile öğrenim materyallerine erişim sağlayan bir yazılım tasarımı. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, *3*(3).

Teng (Flora) & K. H. (2005). *Perceptions of Taiwanese Students to English Learning as Functions of Self-Efficacy, Motivation, Learning Activities and Self-Directed Learning*. University of Idaho.

Ustabulut, M. Y., & Keskin, S. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe eğitimi alan uluslararası öğrencilerin öğrenme etkinliğini geliştirme amaçlı sosyal medya kullanım-doyum motivasyonları.* Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty, 39(1), 155–173. https://doi.org/10.7822/omuefd.657701

Zimmerman, C. B. (1997). *Historical trends in second language vocabulary instruction*. In J. Coady & T. Huckin (Eds.), Second language vocabulary acquisition (pp. 5-19). Cambridge: Cambridge University Press.

SINIRLILIKLAR VE ÖNERİLER

Araştırma 2020-2021 eğitim öğretim yılında Ege bölgesinde görme ve işitme engelli bireylerin okullarında çalışan ve ulaşılabilen okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır. Diğer araştırmacıların örneklemi genişleterek, veli görüşlerine dayalı da bilgiler toplaması önerilir. Bu sayede öğrencinin hem okul hem de ev ortamındaki davranışlarının birbirleriyle ilişkisi daha net ortaya konularak, ölçme ve değerlendirmede yaşanılan zorluklar veli görüşlerine göre de değerlendirilebilecek ve gerekli adımlar atılabilecektir. Bu araştırmada öğretmenlerin BEP'i uygulamaya yönelik sıkıntılar yaşadığı belirlenmiştir. Ancak araştırmada BEP sadece ölçme ve değerlendirme uygulamalarındaki yeri bakımından incelenmiş, müfredatta yapılması gereken değişiklikler ya da müfredat üzerinde ayrıntılarıyla durulmamıştır. Bu nedenle ilgili araştırmacılar, özel eğitime dayalı eğitim programlarını ele alarak, bireye göre uyarlanmış programların standartlarını belirleyip, bir model önerisinde bulunabilir.

KAYNAKLAR

Andrew, O. (2015). The Challenges of Educating The Visually Impaired and Quality Assurance in Tertiary Institutions of Learning in Nigeria. *International Journal of Educational Administration and Policy Studies, 7*(7), 129-133. https:// 10.5897/IJEAPS2015.0407

Arkan, A. (2020). *Korona Virüs Sonrası Eğitim*. https://www.setav.org/koronavirus-sonrasi-egitim/. Erişim tarihi 16.01.2021

Avcıoğlu, H. (2015). İşitme Yetersizliği Olan Öğrenciler. İçinde İbrahim H. Diken (Editör) *Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim*, 168-215. Ankara. PegemA Yayıncılık.

Ayanoğlu, Ç., & Erdoğan, D. G. (2019). Okul Yöneticilerinin Özel Gereksinimli Öğrencilere Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) Hazırlanması/Uygulanması Hakkındaki Görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, *20*(4), 677-706. https://10.21565/ozelegitimdergisi.531039

Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme: Klasik Test Teorisi Ve Uygulaması.* Ankara: ÖSYM Yayınları.

Burcu, E. (2002). Üniversitede Okuyan Özürlü Öğrencilerin Sorunları: Hacettepe-Beytepe Kampüsü Öğrencileri Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, *19*(1), 83-103. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/610715

Brookhart, S. & Lazarus, S. (2017). *Formative Assessment for Students with Disabilities.* Washington, DC.

Cortiella, C. (2005). *No Child Left Behind: Determining Appropiate Assessment Accommodations for Students with Disabilities*. National Center for Learning Disabilities and Schwab Learning., https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED486451.pdf

Creswell, J.W. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Aproaches* (4th Edition). SAGE Publications, Inc.

Creswell, J. W., & Miller, D.L. (2000). Determining Validity in Qualitative Inquiry. *Theory into Practice*, *39*(3), 124-130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2

D'ănescu, E. (2010). *Integrated Education of Students with Special Educational Requirements*. Piteúti: Publishing House of the University of Piteúti.

Douglas, G., Travers, J., McLinden, M., Robertson, C., Smith, E., Macnab, N., et al. (2012). Measuring Educational Engagement, Progress and Outcomes for Children with Special Educational Needs: A Review. *Meath: (NCSE*). http://ncse.ie/wp-content/uploads/2014/10/Outcomes26_11_12Acc.

Doğuş, M., Aslan, C. & Çakmak, S. (2020). Görme Engelli Bireylerin Merkezi Sınav Düzenlemelerine İlişkin Görüşleri. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 219-247. https://dergipark.org.tr/tr/pub/etad/issue/55359/697087

Eren, E. (2020). Yeni Tip Korona Virüs 'ün Türk Eğitim Politikaları Uygulamalarına Etkisi: Millî Eğitim Bakanlığının Ve Yükseköğretim Kurulunun Yeni Düzenlemeleri. *Yükseköğretim Dergisi,* https:// 10.2399/yod.20.716645

Francis, J. J., Johnston, M., Robertson, C., Glidewell, L., Entwistle, V., Eccles, M. P., & Grim shaw, J. M. (2010). What is an Adequate Sample Size? Operationalising Data Saturation for Theory-Based Interview Studies. *Psychology and Health*, *25*(10), 1229-1245. https://doi.org/10.1080/08870440903194015

Fredricks, J., Blumenfeld, P., & Paris, A. (2004). School Engagement: Potential of The Concept, State Of The Evidence. Rev. Educ. Res. 74, 59–109. https://10.3102/00346543074001059

Hennink, M.M., Kaiser, B.N., & Marconi, V.C. (2017). Code Saturation Versus Meaning Saturation: How Many Interviews Are Enough?. *Qualitative Health Research*, *27*(4), 591-608. https://doi.org/10.1177/1049732316665344

Horne, P. E., & Timmons, V. (2009). Making It Work: Teachers' Perspectives on Inclusion. *International Journal of Inclusive Education*, *13*(3), 273-286. https://doi.org/10.1080/13603110701433964

Hussu, A. M., & Strle, M. (2010). The Assessment of Children with Special Needs. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 5281-5284. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.861

Güleroğlu, S.& Sümer, A. (1982). *Dünyada ve Türkiye'de Körlerin Eğitimi.* Kültür Edebiyat Kitapevi. Ankara

Gürsel, O. (2013). Görme Yetersizliği Olan Öğrenciler. İçinde İ. H. Diken (Editör). *Özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ve özel eğitim.* (217-249). Ankara: Pegem Akademi.

Güven, D. & Gürsel, O. (2014). İlköğretimde Kaynaştırılan Zihinsel Yetersizliği Olan Öğrencilerin Başarılarının Değerlendirilmesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Elementary Education Online*, *13*(1), 109–129.

Gottlieb, M. (2006). *Assessing English Language Learners: Bridges From Language Proficiency To Academic Achievement*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press

Jung, L. A. & Guskey, T. R. (2010). Grading Exceptional Learners. *Educational Leadership*, 67(5), 31–35.

Kauffman, J. M., Hallahan, D. P., Pullen, P. C., & Badar, J. (2018). *Special Education: What It is and Why We Need It*. Routledge.

Karadağ, N (2014). *Açık ve Uzaktan Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme: Mega Üniversitelerdeki Uygulamalar,* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir

Koretz, D. & Barton, K. (2004). Assessing Students with Disabilities: Issues and Evidence. *Educational Assessment*, *9*(1–2), 29–60. https:// 10.1080/10627197.2004.9652958

Milli Eğitim Temel Kanunu. (1973). T.C. Resmi Gazete, 14574, 24 Haziran 1973

MEB (2006). *Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği*. (2006). T.C. Resmi Gazete, 26184, 31 Mayıs 2006.

Moreira, P., Bilimória, H., Pedrosa, C., Pires, M., Cepa, M., Mestre, M., et al. (2015). Engagement with School Students with Special Educational Needs. *International Journal of Psychology and Psychological Therapy.* 15(3), 361–375

Nartgün, Ş. S. (2004). Farklı Eğitim Bilimleri Alanlarından Mezun Olup Zihinsel Engelliler Öğretmeni Olarak Atanan Eğitmenlerin Uygulamada Ne Tür Sorunlarla Karşılaştıklarına İlişkin Görüşleri. 14. Ulusal Özel Eğitim Kongresi bildirileri: Özel eğitimden yansımalar (s. 197-203.). Ankara: Kök Yayıncılık

O'Donnell, K., & Reschly, A. (2020). "Student Engagement and Learning: Attention, Behavioral, and Emotional Difficulties in School," İçinde A. J. Martin, R. A. Sperling, & K. J. Newton (Editörler), *Handbook of Educational Psychology and Students with Special Needs*, New York, NY: Routledge, 557–583.

Okçu, B., Yazıcı, F. & Sözbilir, M. (2016). Ortaokul Düzeyindeki Görme Engelli Öğrencilerin Okuldaki Öğrenim Sürecine Dair Görüşleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5*(1), 51-83. http://10.17539/aej.57861

Özyürek, M. (2008). Nitelikli Öğretmen Yetiştirmede Sorunlar Ve Çözümler: Özel Eğitim Örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *6*(2), 189-226. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256317

Özgüç, C. S., & Yassıbaş, U. (2021). Special Education Teachers' Experiences On Assessment Activities. *Sakarya University Journal of Education*, *11*(3), 569-592. http://10.19126/suje.992365

Pirgon, Y. & Babacan, E. (2013). Görme Engelli Öğrencilerin Piyano Eğitimi Üzerine Durum Çalışması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 29,191-206. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1724777

Sadioğlu, Ö., Bilgin, A., Batu, S. & Oksal, A. (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Kaynaştırmaya İlişkin Sorunları, Beklentileri ve Önerileri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *13*(3), 1743 https://10.12738/estp.2013.3.1546

Sarı, H. (2005). Selçuk Üniversitesi'nde Öğrenim Gören Bedensel Engelli Ve Görme Engelli Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözümüne Yönelik Çağdaş Öneriler. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13, 315-333. https://dergipark.org.tr/tr/pub/susbed/issue/61778/923592

Sarıkaya, B., & Börekçi, M. (2016). İşitme Engelli Öğrencilerin Eğitiminde Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri: Erzurum İli Örneği. *EKEV Akademi Dergisi*, (66), 177-194. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2577178

Sarılarhamami, H. & Demirkaya, H. (2021). The Place and Importance of Social Studies in Training of Special Required Students. *International Journal of Field Education*., *7* (1), 131-155

Skinner, E., & Pitzer, J. (2012). Developmental Dynamics Of Student Engagement, Coping, And Everyday Resilience. İçinde S. L. Christenson, A. L. Reschly, and C. Wylie (Editörler), *Handbook of Research on Student Engagement*, İsviçre: Springer, 21–44

Şenel, S. (2021). Özel Gereksinimli Öğrencilerin Gelişimlerinin İzlenmesi ve Başarılarının Belirlenmesi. *Istanbul Ölcme ve Degerlendirme. ,1*(1). 50-55.

Şenel, S. (2018). Öğretmenlerin Kaynaştırma Uygulamalarındaki Ölçme ve Değerlendirme Yeterlikleri ve Problemleri. In *6th Internatıonal congress on measurement and evaluation in education and psycology*. Kosova.

Silva, M., Munk, D. D. & Bursuck, W. D. (2005). Grading Adaptations For Students with Disabilities. *Intervention in School and Clinic*, *41*(2), 87–98. https://10.1177/10534512050410020901

Strauss, A. & Corbin, J. (1994). Grounded Theory Methodology, İçinde Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S, *Handbook of Qualitative Research*, 217-285. Sage Publications, Thousand Oaks, CA.

Tavşancıl, E., Uluman, M., & Furat, E. (2012, Eylül). *Görme Engelli Öğrencilerin Üniversite Giriş Sınavında Karşılaştığı Sorunlar Ve Çözüm Önerileri.* III. National Congress on the Measurement and Evaluation in Education and Psychology, Bolu.

Türkiye Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği (2018). *Resmi Gazete*. 7 Temmuz 2018. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozel_egitim_hizmetleri_yonetmeligi_07072018.pdf

Tuncer, T. & Altunay, B. (2009). Görme Engelli Öğrencilerin Bilgiyi Edinmelerinde Yapılandırılmış ve Geleneksel Ev Ödevlerinin Farklılaşan Etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 10*(1), 1-14.

Woolfolk, A. (2002). *Pedagogical psychology* (Pedagoška psihologija). Slovenya Ljubljana: Educy.

öğretmenlerin ters yüz öğrenme modeli ile fen bilimleri dersinin günlük hayatla ilişkilendirilmesi adına merkezi bir görev üstlendikleri söylenebilir. Lisans eğitimde öğretmen adaylarının yeni yöntem/teknik/modeller konusunda bilgi sahibi olarak meslekte bu bilgileri uygulayabilecek düzeyde olması önemli olduğu düşünülürken, sahada olan öğretmenlerin ise fen-günlük hayat-ters yüz öğrenme entegrasyonunu sağlaması gerektiği söylenebilir. 5. sınıf fen bilimleri ters yüz öğrenmeye dayalı örnek ders planı Ek-1'de verilmiştir.

KAYNAKÇA

Akar, H. (2019). *Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (FeTeMM) temelli etkinliklerin 5. sınıf öğrencilerinin madde ve değişim ünitesindeki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirmelerine etkisi* (Tez No. 553964) [Yüksek Lisans tezi, Aksaray Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Akar, H. ve Yadigaroğlu, M. (2021). Fen, teknoloji, mühendislik ve matematik (FeTeMM) temelli etkinliklerin 5. sınıf öğrencilerinin madde ve değişim ünitesindeki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirmelerine etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23*(1), 57-81. https://doi.org/10.17556/erziefd.656886

Akpınar, B., Yapıcı, Ş. ve Çoban A. (2020). Eğitimde program geliştirmenin kuramsal temelleri. B. Oral ve T. Yazar (Eds.), *Eğitimde program geliştirme ve değerlendirme.* (s. 43-171) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık. https://doi.org/10.14527/9786052410509.02

Aktaş, M. (2013). *Fen ve teknoloji dersinde web tabanlı uzaktan eğitimin öğrencilerin akademik başarı ve tutumları üzerindeki etkisi* (Tez No. 345326) [Yüksek Lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Aktepe, V. ve Aktepe, L. (2009). Fen ve teknoloji öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin öğrenci görüşleri: Kırşehir bilsem örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(1), 69-80.

Alsancak Sırakaya, D. (2015). *Tersyüz sınıf modelinin akademik başarı, öz - yönetimli öğrenme hazırbulunuşluğu ve motivasyon üzerine etkisi* (Tez No. 419422) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Anagün, Ş. S., Ağır, O. ve Kaynaş, E. (2010). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde öğrendiklerini günlük yaşamlarında kullanım düzeyleri. *Education Sciences, 5*(4), 2216-2225.

Aydın, G. (2016). *Ters yüz sınıf modelinin üniversite öğrencilerinin programlamaya yönelik tutum, öz-yeterlik algısı ve başarılarına etkisinin incelenmesi* (Tez No. 463358) [Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Ayvacı, H. Ş. ve Uçmak, C. (2022). Fen bilgisi öğretmen adaylarının maddenin hal değişimi konusundaki teorik bilgileri ve günlük hayat bağlamlarının karşılaştırılması. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi, 11*(1), 1-15. https://doi.org/ 10.51960/jitte.1085745

Bakır, R. (2019). *Kavram karikatürü kullanılarak ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin madde ve değişim ünitesindeki kavramsal anlamalarının incelenmesi* (Tez No. 562740) [Yüksek Lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Balkan Kıyıcı, F. (2008). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının günlük yaşamları ile bilimsel bilgileri ilişkilendirebilme düzeyleri ve bunu etkileyen faktörlerin belirlenmesi* (Tez No. 218937) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Beichner, R. J. (2014). History and evolution of active learning spaces. *New Directions for Teaching and Learning,* (137), 9-16. https://doi.org/10.1002/tl.20081

Bergmann, J. ve Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day.* International Society for Technology in Education (ISTE).

Boyraz, S. (2014). *İngilizce öğretiminde tersine eğitim uygulamasının değerlendirilmesi* (Tez No. 372445) [Yüksek Lisans tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Bozdağ, H. C. ve Türkoğuz, S. (2021). 5. sınıf fen bilimleri dersi öğrencilerinin ters yüz sınıf modeline yönelik görüşleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports ve Science Education (IJTASE), 10*(2), 83-104.

Buyruk, B. ve Korkmaz, Ö. (2016). Öğrencilerin fen ve teknolojiye dönük kavramları günlük hayatla ilişkilendirme durumları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 35*(1), 159-172. 10.7822/omuefd.35.1.12

Cooper, H. ve Valentine, J. C. (2001). Using research to answer practical questions about homework. *Educational Psychologist, 36*(3), 143-153. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3603_1

Coştu, B., Ünal, S. ve Ayas, A. (2007). Günlük yaşamdaki olayların fen bilimleri öğretiminde kullanılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8*(1), 197-207.

Çavaş, B. ve Huyugüzel Çavaş, P. (2016). Fen bilimlerinde öğrenme-öğretme süreci. Ş. S. Anagün ve N. Duban (Eds.), *Fen bilimleri öğretimi*. (s.167-185) içinde. Anı Yayıncılık.

Çelikler, D. ve Kara, F. (2016). Ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin "maddenin değişimi" ünitesindeki bilgilerini günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeyleri açısından hazırbulunuşluklarının belirlenmesi. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (17), 21-39. https://doi.org/10.9775/kausbed.2016.002

Çukurbaşı, B. ve Kıyıcı, M. (2017). Preservice teachers' views about flipped classroom model. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, 12*(23), 87-102.

Davis, B. C., ve Shade, D. D. (1994). Integrate, don't isolate! computers in the early childhood curriculum. *ERIC Digest,* 1-7.

Demir, E. (2020). *5. sınıf fen bilimleri dersi insan ve çevre ünitesinde ters yüz sınıf uygulamalarının çevre bilincine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 619555) [Yüksek Lisans tezi, Kastamonu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Duman, M. Ş. ve Avcı, G. (2016). Sekizinci sınıf öğrencilerinin maddenin halleri ve ısı ünitesine yönelik kavram yanılgıları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 129-165. https://doi.org/10.29065/usakead.256383

Gençer, B. G. (2015). *Okullarda ters-yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik bir vaka çalışması* (Tez No. 383901) [Yüksek Lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Gilbert, J. K. (2006). On the nature of "context" in chemical education. *International Journal of Science Education, 28*(9), 957-976. https://doi.org/10.1080/09500690600702470

Gülbahar, Y. ve Kalelioğlu, F. (2009). Tartışmaya dayalı öğretim yöntem ve tekniklerinin çevrimiçi öğrenme ortamlarına uyarlanması. *9th International Educational Technology Conference, Ankara, 6-8 Mayıs 2009,* 203-209.

Gürbüz, N. (2022). *Yansıtıcı fen günlükleri ile zenginleştirilmiş 5E öğrenme modelinin 5. sınıf 'maddenin hal değişimi ve ayırt edici özellikleri' konusunun öğretimine etkisi* (Tez No. 729333) [Yüksek Lisans tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Güvenç, H. (2011). Çalışma günlüklerinin 6. sınıf öğrencilerinin öz düzenlemeli öğrenmeleri üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*, 206-218.

İşman, A., Baytekin, Ç., Balkan, F., Horzum, M. B. ve Kıyıcı, M. (2002). Fen bilgisi eğitimi ve yapısalcı yaklaşım. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 1*(1), 41-47.

Jeong, J. S., Gonzalez Gomez, D., ve Canada Canada, F. (2016). Students' perceptions and emotions toward learning in a flipped general science classroom. *Journal of Science Education and Technology, 25*, 747-758. https://doi.org/10.1007/s10956-016-9630-8

Karagöz, F. (2010). *İlköğretim fen ve teknoloji dersinde web destekli öğretim yönteminin etkililiği* (Tez No. 266404) [Yüksek Lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kertil, M. (2008). *Matematik öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin modelleme sürecinde incelenmesi* (Tez No. 221516) [Yüksek Lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kharat, A. G., Joshi, R. S., Badadhe, A. M., Jejurikar, S. S., ve Dharmadhikari, N. P. (2015). Flipped classroom for developing higher order thinking skills. *Journal of Engineering Education Transformations, 7*, 116-121. https://doi.org/10.16920/ijerit/2015/v0i0/59541

Köseoğlu, F. ve Kavak, N. (2001). Fen öğretiminde yapılandırıcı yaklaşım. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(1), 139-148.

Liu, C. C., ve Chen, I. J. (2010). Evolution of constructivism. *Contemporary issues in education research, 3*(4), 63-66. https://doi.org/10.19030/cier.v3i4.199

MEB, (2018). Fen bilimleri dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). MEB: Ankara.

Miller, A. (2012, Şubat 24). *Five best practices for the flipped classroom*. Edutopia. https://www.edutopia.org/blog/flipped-classroom-best-practices-andrew-miller

Nacaroğlu, O. (2020). *Özel yetenekli öğrencilerin madde ve değişim ünitesindeki başarılarına ve özdüzenleme becerilerine ters yüz öğrenme modelinin etkisi* (Tez No. 664470) [Doktora tezi, Erciyes Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Nacaroğlu, O., Kızkapan, O., & Gökçe, H. (2021). *Ters Yüz Öğrenme Modeli.* O. Bektaş ve O. Nacaroğlu (Ed.), Felsefi Denge Kuramına Dayalı Çevrim İçi - Yüz yüze Fen Öğrenimi Etkinlikleri içinde (1. baskı, s. 235-254). Eğiten Kitap.

Oktay, S. ve Çakır, R. (2013). Teknoloji destekli beyin temelli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarıları, hatırlama düzeyleri ve üstbilişsel farkındalık düzeylerine etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 10*(3), 3-23.

Özmen, H. (2003). Kimya öğretmen adaylarının asit ve baz kavramlarıyla ilgili bilgilerini günlük olaylarla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 11*(2), 317-327.

Öztürk, İ. G. (2017). *Ters yüz sınıflar modelinin kullanıldığı fen öğretimi laboratuvar uygulamaları dersinin öğretmen adaylarının teknolojik pedagojik alan bilgisi gelişimlerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 501648) [Yüksek Lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Saban, A. (2014). *Öğrenme öğretme süreci*. Nobel Yayın Dağıtım.

Senemoğlu, N. (2018). *Gelişim öğrenme ve öğretme: kuramdan uygulamaya.* Anı Yayıncılık.

Sinav, Ö. (2018). *Ortaokul ve imam hatip ortaokulu fen bilimleri 5 ders kitabı*. SDR Dikey Yayıncılık.

Solak, B., ve Coştu, F. (2023). Fen eğitiminde ters yüz edilmiş öğrenme modeli: bir meta sentez çalışması. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi, 4*(1), 107-135. https://doi.org/10.54637/ebad.1251959

Taş, E., Güler, H., Sarıgöl, J., Tepe, B. ve Demirci, F. (2022). The impact of the argumentation-flipped learning model on the achievements and scientific process skills of students. *Participatory Educational Research, 9*(6), 335-357. https://doi.org/10.17275/per.22.142.9.6

Taşdemir, A. ve Demirbaş, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersinde gördükleri konulardaki kavramları günlük yaşamla ilişkilendirebilme düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7*(1), 124-148.

Turan, Z. ve Göktaş, Y. (2015). Yükseköğretimde yeni bir yaklaşım: öğrencilerin ters yüz sınıf yöntemine ilişkin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, 5*(2), 156-164. https://doi.org/10.5961/jhes.2015.118

Turgut, Ü. ve Gürbüz, F. (2011). Isı ve sıcaklık konusunda 5E modeliyle öğretimin öğrencilerdeki kavramsal değişime ve onların tutumlarına etkisi. *International Online Journal of Educational Sciences, 3*(2), 679-706.

Ünal, G. ve Ergin, Ö. (2006). Buluş yoluyla fen öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına, öğrenme yaklaşımlarına ve tutumlarına etkisi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi, 3*(1), 36-52.

Walker, K. A., ve Zeidler, D. L. (2003). Students' understanding of the nature of science and their reasoning on socioscientific issues: a web-based learning inquiry. *Educational Resources Information Center (ERIC),*1-35.

Yenice, N. (2003). Bilgisayar destekli fen bilgisi öğretiminin öğrencilerin fen ve bilgisayar tutumlarına etkisi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology, 2*(4), 79-85.

Yıldırım, H. F. (2023). *Madde ve değişim ünitesinde harmanlanmış öğrenme modelinin öğrencilerin akademik başarıları ve fene yönelik motivasyonlarına etkisi* (Tez No. 792469) [Yüksek Lisans tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Yıldırım, N., ve Maşeroğlu, P. (2016). Kimyayı günlük hayatla ilişkilendirmede tahmin-gözlem-açıklamaya dayalı etkinlikler ve öğrenci görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry, 7*(1), 117-145. https://doi.org/10.17569/tojqi.47585

Yurtlu, S. (2018). *Fen eğitiminde ters yüz sınıf modelinin öğrenci başarısına ve görüşlerine etkisinin incelenmesi* (Tez No. 506022) [Yüksek Lisans tezi, Muş Alparslan Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

KAYNAKÇA

Alkayış, A. (2020). Felsefi Akımlar Üzerine Bazı Değerlendirmeler (20. Yüzyıl Örneği). *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1), 53-71.

Erdoğan, A. (2013). Sosyometrinin doğuşu ve gelişimi. Sosyoloji Dergisi, 3(27), 387-414.

Alkayış, A. (2020). Felsefi Akımlar Üzerine Bazı Değerlendirmeler (20. Yüzyıl Örneği). *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(1), 53-71.

Aslan, S. (2008). *Farklı sosyometrik statüdeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Master'sthesis, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Avramidis, E.,Strogilos, V., Aroni, K., &Kantaraki, C. T. (2017). Using sociometric techniques to assess the social impacts of inclusion: Some methodological considerations. *Educational research review*, *20*, 68-80.

Bahar, H. H. (2010). Theeffects of gender, perceived social support and sociometric status on academic success. *Procedia-Socialand Behavioral Sciences*, *2*(2), 3801-3805.

Baydık, B.,& Bakkaloğlu, H. (2009). Alt sosyoekonomik düzeydeki özel gereksinimli olan ve olmayan ilköğretim öğrencilerinin sosyometrik statülerini yordayan değişkenler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *9*(2), 401-447.

Coşkun, A. E. (2013). Sosyometrinin Doğuşu ve Gelişimi. *İstanbul UniversityJournal of Sociology*, *3*(27), 387-414.

Dökmen, Ü. (1995). Sosyometri ve psikodrama: kuramsal temeller, uygulamalardan örnekler, yeni yaklaşımlar.

Dursun, B. (2020). Psikodramada Evrensel Gerçeklik. *Psikoloji Araştırmaları Sempozyumu*, 50.

Gökçe, A. T.,& Dikme, E. (2021). Eğitim Örgütlerinde İnformal Liderler: Sosyometrik Bir Çalışma. *MSGSÜ Sosyal Bilimler*, *1*(23), 88-104.

Kabasakal, Z.,Girli, A., Okun, B., Çelik, N., &Vardarlı, G. (2008). Kaynaştırma öğrencileri, akran ilişkileri ve akran istismarı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23).

Kolak, A., Markić, I., &Horvat, Z. (2023). Socıometrıc Status Of Students In The Upper Prımary Educatıon And Relatıon To Theır Frıendshıp Relatıonshıp, Socıodemographıc Characterıstıcs And Academıc Achıevement. *Life & School: a Magazine forthe Theory and Practice of Education /Život i škola: časopiszateoriju i praksuodgoja i obrazovanja*, *69*(1).

Košir, K.,&Pečjak, S. (2005). Sociometry as a method for investigating peerrelation ships: What does it actually measure?. *Educational Research*, *47*(1), 127-144.

Mc Mullen, J. A.,Veermans, K., & Laine, K. (2014). Tools for the classroom? An examination of existing sociometric methods for teacheruse. *Scandinavian Journal of Educational Research*, *58*(5), 624-638.

Moreno, J. L. (1942). Sociometry in action. *Sociometry*, *5*(3), 298-315.

Moreno, J. L. (1943). Sociometry and the cultural order. *Sociometry*, *6*(3), 299-344.

Moreno, J. L. (2012). *Sociometry, experimental method and the science of society*.

Moreno, Z. T., Blomkvist, L. D., & Rützel, T. (2013). Sociometry. In *Psychodrama, Surplus Realityandthe Art of Healing* (pp. 92-113). Routledge.

Oral, V.,&Yurtal, F. (2008). İlköğretim 5. Sınıf Düzeyinde Arkadaşlığın Sosyometrik Statü Ve Akademik Başarı Açısından İncelenmesi1. *Journal Of The Cukurova University Institute Of Social Sciences*, *17*(2).

Pekel-Uludagli, N., &Uçanok, Z. (2005). Akran Zorbaligi Gruplarinda Yalnizlik ve Akademik Basari ile Sosyometrik Statüye Göore Zorba/Kurban Davranis Türleri. *Türk Psikoloji Dergisi*, *20*(56), 77.

Sabin, S. I.,Mihai, S., &Marcel, P. (2014). The importance and utility of the sociometric survey method in physical education research. *Procedia-Socialand Behavioral Sciences*, *117*, 185-192.

Sinan, F. N. (2019). *Türkiye'de ilkokula devam eden suriyeli çocukların akran ilişkilerinin incelenmesi* (Doctoral dissertation, Bursa Uludag University (Turkey)).

Smith, E. R. (1950). An introduction to sociometry. *The American Catholic Sociological Review*, 206-217.

Soponaru, C.,Tincu, C., & Iorga, M. (2014). The influence of the sociometric status of students on academic achievement. *Agathos*, *5*(2), 149.

Subaşı, G. (2009). Ergenlerde sosyometrik statü gruplarına göre sosyal kaygı farklılıkları ve akran ilişkileri. *Ege eğitim dergisi*, *10*(1), 1-23.

Şazi, N.,&Kösemihal, M. (1961). Sosyometrinin Temelleri. *İstanbul University Journal of Sociology*, *2*(16), 63-90.

Tuncer, M.,& Yılmaz, Ö. (2018). Sınıf öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencilerinin akademik başarı durumlarının çeşitli değişkenlere göre değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, *7*(1), 481-493.

Tunç, M. (2014). Scientific Productionand Impact Analyses of Sociometry Field. *Sosyoloji Dergisi/Journal of Sociology*, (28).

Williams, B. T., & Gilmour, J. D. (1994). Sociometry and peerrelation ships. *Child Psychology & Psychiatry & Allied Disciplines*.

Yavuzer, Y. (2013). Ergenlerde saldırganlık ve sosyometrik popülerlik arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *13*(2), 767-780.

Kariyer planlama sürecinin bireyler ve örgütler tarafından etkin biçimde yapılmasının getirecekleri bu şekilde sıralanabilir. Bunun yanında kariyer planlama süreçleri işlevsiz bir şekilde yapıldığında ya da hiç yapılmadığında birtakım dezavantajlarla karşılaşılabilir. Bu dezavantajlar şu şekilde ifade edilebilir:

- Çalışanlardan tam kapasiteyle faydalanamama
- Örgüt amaçlarını tutturamama
- Piyasanın gerektirdiklerini karşılayamama sebebiyle zarar etme
- İş ortamında verimsizlik, aidiyet düşüklüğü
- İşten ayrılma sıklığında artış
- Bireylerin ne istediğini ve neyi iyi yapabildiğini bilememesinden kaynaklanan hatalı seçimler
- İş tatmininde düşüklük

KAYNAKLAR

Anafarta, N. (2001). Orta düzey yöneticilerin kariyer planlamasına bireysel perspektif. *Akdeniz İİBF Dergisi,* (2), 1-17.

Anafarta, N. ve Özgenlik, S. (2001). Örgütsel kariyer planlamaya ilişkin bir yöntem önerisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *8*(8), 1-15.

Balta Aydın, E. (2007). Örgütlerde kariyer yönetimi, kariyer planlaması, kariyer geliştirmesi ve bir kariyer geliştirme programı olarak koçluk uygulamaları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Banks, C. H. (2006). Career planning: Towards a more inclusive model for women and diverse individuals. Paper presented at International Human Resources Development Conference, February 2006, 640–647 (Symposium 31-1).

Barutçu, E. ve Özbay, Ö. (2009). Koçluk yaklaşımının yönetici ve iş gören üzerine etkilerine ilişkin bir araştırma. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, *1*(1), 47-62.

Bhaerman, R. D. (1988). Individualized career plan models. Colombus OH: ERIC Clearinghouse on Adult Career and Vocational Education. ED292975.

Choudhary, S. (2016). Job enrichment: A tool for employee motivation. *International Journal of Applied Research, 2*(5), 1020-1024.

Coutu, D., & Kauffman, C. (2009). What can coaches do for you?. Harvard Business Review. Erişim adresi: https://hbr.org/2009/01/what-can-coaches-do-for-you

Çalık, T. ve Ereş, F. (2006). *Kariyer Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Deloitte (2021). 2021 global insan kaynakları trendleri. Erişim adresi: https://www2.deloitte.com/tr/tr/pages/human-capital/articles/2021-global-insan-kaynaklari-trendleri-raporu.html

Deniz, M. ve Ünal, A. (2007). İnsan kaynaklarının bir fonksiyonu olarak örgütsel kariyer yönetimi ve bir uygulama. *Social Sciences*, *2*(2), 101-119.

Dik, B. J., & Steger, M. F. (2008). Randomized trial of a calling-infused career workshop incorporating counselor self-disclosure. *Journal of Vocational Behavior, 73*, 203-211. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2008.04.001

Erden, H. (2021). Kariyer planlama ve aşamaları. A. Taş ve T. Aytaç (Eds.). *Kariyer planlama ve geliştirme* içinde (s. 37-55). Ankara: Anı Yayıncılık.

Eren, M. Ş., Tokgöz, E. ve Saylan, O. (2014). Stratejik insan kaynakları yönetiminin işgören katılımı üzerindeki etkisi: İş zenginleştirme ve güçlendirmenin düzenleyici etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *19*(2), 89-106.

Ergün, E. (2007). İnsan kaynakları yönetiminde kariyer planlama ve bir uygulama (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Eroğluer, K. ve Boztoprak, H. (2021). İş zenginleştirmenin yenilikçilik üzerindeki etkisinde örgütsel destek algısının düzenleyici rolü. *Journal of Emerging Economies and Policy*, *6*(Özel Sayı), 111-122.

Gashi, L. J., Bërxulli, D., Konjufca, J., & Cakolli, L. (2023). Effectiveness of career guidance workshops on the career self-efficacy, outcome expectations, and career goals of adolescents: an intervention study, *International Journal of Adolescence and Youth, 28*(1), 689-702. https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2281421

Gati, I., Ryzhik, T., & Vertsberger, D. (2013). Preparing young veterans for civilian life: The effects of a workshop on career decision-making difficulties and self-efficacy. *Journal of Vocational Behavior*, *83*(3), 373-385. https://doi.org/10.1016/j.jvb.2013.06.001

Habibi, N. (2017). Higher education policies and overeducation in Turkey. European Journal of Higher Education, 7(4), 440-449. https://doi.org/10.1080/21568235.2017.1308832

Hall D.T.(1986). *Career development in organisations*. Jossey-Bass: San Francisco.

Harris-Bowlsbey, J., Spivack, J. D. ve Lisansky, R. S. (1991). Take your hold future. Career planning guide (2nd edition). American College Testing.

Hastwell, C., & Erb, M. (2021). How to promote employee well-being in the workplace: Global study. Great Place to Work, Erişim adresi: https://www.greatplacetowork.com.tr/bilgi-merkezi/ozel-raporlar/isyerinde-calisanlarin-refahi-nasil-artirilir-global-calisma/

Herzberg, F. (2003). *One more time: How do you motivate employees*. Harvard Business Review. https://hbr.org/2003/01/one-more-time-how-do-you-motivate-employees

Hooley, T., & Rice, S. (2019) Ensuring quality in career guidance: A critical review. *British Journal of Guidance & Counselling, 47*(4), 472-486, https://doi.org/10.1080/03069885.2018.1480012

HR Focus (2008). "Retention: Energize & Enhance Employee Value With Job Rotation", *HR Focus: The Hands-On Tool For Human Resources Professionals*, 6-7.

International Labour Organization [ILO] (1998). *Human resource development in the public service in the context of structural adjustment and transition*. Erişim adresi: https://ilo.primo.exlibrisgroup.com/discovery/fulldisplay/alma993303763402676/41ILO_INST:41ILO_V2

International Labour Organization [ILO] (2021). *Investing in career guidance*. Erişim adresi: https://www.ilo.org/skills/pubs/WCMS_762841/lang--en/index.htm

İstatistiklerle Gençlik, 2022 (2023, Mart). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 49670. Erişim:https://l24.im/PFfHc2

İşgücü İstatistikleri, 2022 (2023, Mart). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni, 49390. Erişim: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-2022-49390

Jayaprakash, S. (2011). Choosing the right career. New Delhi: Himalaya Publishing House.

Kahraman, H. B. ve Afacan Fındıklı, M. (2018). Kariyer yönetimi kapsamında eğitim ve geliştirme faaliyetlerine yönelik algıların çalışan memnuniyeti üzerindeki etkileri. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11*(2), 51-68. DOI: 10.18221/bujss.397054

Kaptangil, K. (2012). İşletmelerde insan kaynakları eğitiminin çalışanların performansları üzerine olan etkileri. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *2*(2), 25-44.

Khan, R. A. G., Khan, F. A., & Khan, M. A. (2011). Impact of training and development on organizational performance. *Global Journal of Management and Business Research*, *11*(7), 63-68.

Kılıç, S. ve Alkan, R. M. (2018). Dördüncü sanayi devrimi endüstri 4.0: Dünya ve Türkiye değerlendirmeleri. *Girişimcilik İnovasyon ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi, 2*(3), 29-49.

Laker, B. (2022). Every leader can benefit from coaching. Here's why. *Forbes*. Erişim adresi:https://www.forbes.com/sites/benjaminlaker/2022/10/04/every-leader-can-benefit-from-coaching-heres-why/?sh=547691e97e1f

McKinsey & Company, McKinsey Global Enstitüsü. (2020). İşimizin geleceği: Dijital çağda Türkiye'nin yetenek dönüşümü. Erişim adresi: https://www.mckinsey.com/tr/our- insights/future-of-work-turkey

Millî Eğitim Bakanlığı (2018). *2023 eğitim vizyonu*. Erişim adresi: https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/2023_E%C4%9Fitim%20Vizyonu.pdf

Nolibos, P., Thomas, A., & Todebush, P. M. (2020). University of North Georgia Gainesville Campus undergraduate seminar courses highlighting career preparation. In *Integrating Professional Skills into Undergraduate Chemistry Curricula* (pp. 247-257). American Chemical Society.

Orpen, C. (1994). The effects of organizational and individual career management on career success. *International Journal of Manpower, 15*(1), 27-37.

Öztemel, K. (2021). *Kariyer planlama ve geliştirme* (3. baskı). Ankara: PEGEM Akademi.

Öztemel, K., & Yıldız-Akyol, E. (2021). The predictive role of happiness, social support, and future time orientation in career adaptability. *Journal of Career Development, 48*(3), 199-212. https://doi.org/10.1177/08948453198404

Quigley, N. R., & Tymon Jr, W. G. (2006). Toward an integrated model of intrinsic motivation and career self management. *Career Development International, 11*(6), 522-543.

Redekopp, D. E., Day, B., & Robb, M. (1995). The ''high five'' of career development. ERIC Clearinghouse on Counseling and Student Services Greensboro. ED404580.

Sabancı Holding (t.y.). Gelişim programları. Erişim adresi: https://kariyer.sabanci.com/tr/gelisim-programlari

Schwab, K. (2018). *Dördüncü sanayi devrimi* (Z. Dicleli, Çev.). İstanbul: Optimist Yayın Grubu. (Orijinal çalışma basım tarihi 2016).

Semwal, M., & Dhyani, A. (2017). Impact of employees training and career development on their engagement. *NICE Journal of Business*, *12*(1), 87-101.

Sloan, V., Haacker, R., Barnes, T., & Brinkworth, C. (2017). Long-term impacts of a career development workshop for undergraduates. *Bulletin of the American Meteorological Society*, *98*(9), 1961-1967. DOI:10.1175/BAMS-D-15-00214.1

Subaşı, S. ve Erdoğmuş, N. (2023). Örgütlerde eğitim ve geliştirmenin performansa etkisi ve yönetici desteğinin rolüne yönelik literatür incelemesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, *6*(1), 1-20. DOI: 10.55150/apjec.1032399.

Şermet, C. M. (2009). *İnsan kaynaklarında iş rotasyonu tekniği ve bir uygulama* (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi.

Tannenbaum, S. I., & Yukl, G. (1992). Training and development in work organizations. *Annual Review of Psychology*, *43*, 399-441.

Tunçer, P. (2012). Değişen insan kaynakları yönetimi anlayışında kariyer yönetimi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(1), 203-233.

Türk, M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Ubeda-García, M., Marco-Lajara, B., Sabater-Sempere, V., & García-Lillo, F. (2013), Does training influence organisational performance? Analysis of the Spanish hotel sector, *European Journal of Training and Development*, *37*(4), 380-413.

University of South Australia. (2022). Leader as coach. A good practice guide for managers. Erişim adresi: https://i.unisa.edu.au/siteassets/human-resources/ptc/files/guidelines/staff-training/leader_as_coach_GPG.pdf

Vergiliel Tüz, M. (2003). Kariyer planlamasında yeni yaklaşımlar. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *4*(4), 169-176.

World Economic Forum (2023). The future of jobs report 2023. Erişim adresi: https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/

Yükseköğretim Kurumu (2023). 2022-2023 öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri. Erişim adresi: https://istatistik.yok.gov.tr/

çalışma 12 alt boyuttan oluştuğundan, ergenlerin kariyer gelişiminde ihtiyaç duyduğu alanlara ilişkin detaylı bilgi vermiştir. Araştırma sonucu ergenlerin ihtiyaç duyduğu desteği sağlamak için ülkemizde eğitim politikası üreten Milli Eğitim Bakanlığı'na önemli bir veri sunmaktadır. Ergenlere yönelik sunu hazırlanarak farkındalık ve bilgilendirme çalışmasının yapılması da ayrıca projenin ergenlerin kariyer gelişimine bir katkısıdır.

ÖNERİLER

Yapılacak çeşitli protokollerle diğer bakanlıklar, kurum ve kuruluşlardan destek alınarak ergenlerin kendilerini yetersiz bulduğu, iş piyasası bilgisi, arkadaştan alınan destek ve transfer edilebilir beceriler alt boyutunun desteklenmesi fırsatı sağlanabilir. Okul dışında ilgi duydukları kurslardan faydalanması sağlanarak kariyer kaynakları farkındalığı artırılabilir. Okul rehberlik hizmetleri çalışmalarına kariyer kaynakları farkındalığı psikoeğitim içeriği hazırlanarak tüm öğrencilerin faydalanması sağlanabilir.

KAYNAKLAR

Aliyev R. ve Tunç E. (2017). Ortaokul öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ve benlik algılarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21*(2), 401-418

Balta, A. (2007). *Örgütlerde kariyer yönetimi, kariyer planlaması, kariyer geliştirmesi ve bir kariyer geliştirme programı olarak koçluk uygulamaları.* Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). Bilimsel araştırma yöntemleri (15. basım). Ankara: Pegem

Cengiz, H. (2022). Algılanan Sosyal Desteğin Kariyer Kararlılığına Etkisinde İyimserliğin Aracılık Rolü, *İşletme Araştırmaları Dergisi, 14*(3), 2516-2530

Dam, H. (2008). Öğrencinin okul başarısında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 7*(14), 75-99

Etöz, Z. & Çubuk N. (1999). *Bölgesel İşgücü İzleme Kaynakları, İŞKUR*. Ankara: Siyasal Yayıncılık.

İşlek, M.S. (2012). *Sosyal medyanın tüketici davranışlarına etkileri: Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma.* Yüksek Lisans Tezi, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (t.y). Bilim ve Sanat merkezleri nedir?. https://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955, sayfasından erişilmiştir.

Kaynak, İ. (2020). Kariyer (meslek) güveninin örgütsel bağlılığa etkisinin enerji sektörü çalışanları açısından incelenmesi. *İçtimaiyat Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(1).

Kirazcı, F. & Öztemel, K. (2021). Üniversite öğrencilerinin kariyer karar verme belirsizliklerine toleranslarının çeşitli değişkenlerle ilişkilerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (58), 442-477.

Korkut-Owen, F. (2021). Belirsizlik ve kariyer davranışları. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 4*(2), 36-60.

Kuzgun, Y. (1992). Karar stratejileri ölçeği: Geliştirilmesi ve standardizasyonu. *VII. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları* içinde (s. 161-170). Ankara: Türk Psikologlar Derneği.

Kuzgun, Y. (2014). *Akademik Benlik Kavramı Ölçeği el kitabı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Oktan, V. (2005). Yalnızlık ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyinin Ergenlerdeki Öfkenin Gelişimine Etkisi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi,* 21, 183–192.

Öztemel, K. ve Mercan O. (2022). Kariyer kaynakları ölçeği-ergen formu'nun türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kariyer Psikolojik Danışmanlığı Dergisi, 5*(1), 1-18.

Pehlivan, Z. (2004). Fair-Play kavramının geliştirilmesinde Okul Sporunun Yeri. *Spormetre, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 52, 12-18.

Şekerci, B. (2016). *Ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin kariyer karar verme güçlükleri ile kariyer gelişimleri ve benlik saygıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Tortop, N. (1994). *Personel Yönetimi*, 5. Baskı. Ankara: Yargı Yayınları.

Turan, M. (2016). Y*eni kariyer yaklaşımları doğrultusunda kariyer planlamanın çalışan motivasyonu üzerindeki etkisi: konu ile ilgili bir araştırma.* Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi, İzmir.

Yam, F. C. (2019). *Kariyer Katılımı Ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması.* II. Uluslararası Öğretim, Öğrenme ve Eğitim Araştırmaları Kongresi (5-7 Eylül 2019). Amasya Üniversitesi, Türkiye.

Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi, güvenirliği ve geçerliği. *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13, 147-157.

KAYNAKLAR

Alhas, A. (2006). *Lisansüstü eğitim yapmakta olan Milli Eğitim Bakanlığı öğretmenlerinin lisansüstü eğitime bakış açıları* (*Ankara ili örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Alabaş, R., Kamer, T. ve Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *e-International Journal of Educational Research, 3* (4), 89-107.

Bülbül, T. (2003). Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesinde görev yapan öğretim üyelerinin lisansüstü eğitime öğrenci seçme sürecine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *36(1–2)*, 167–174.

Doğusan, F. (2003). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin öğretmenlerin lisansüstü öğrenimi konusundaki tutumları. (*Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*)*, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Gök T , Sılay İ . (2005). Lisansüstü eğitimde yüksek lisans ve doktora programına giriş koşullarının irdelenmesi üzerine bir çalışma. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17)

Güven, İ ve B. Tunç (2007). Lisansüstü öğretim öğrencilerinin akademik sorunları: Ankara Üniversitesi eğitim bilimleri enstitüsü örneği. *Milli Eğitim, Sayı 173*, Kış/2007, 157–171

Karakütük, K. (1989). Türkiye lisansüstü öğretim, sorunları ve çözüm önerileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 22* (1), 505-528.

Katılmış, A , Çelik, H , Kop, Y . (2013). *Problems in Master Degree Programs in Turkey: Social Studies Education Case* . Gaziantep University Journal of Social Sciences , 12 (1) , 108-122

MEB.(2018).*2023EğitimVizyonu*. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_egıtım_vızyonu.pdf sayfasından erişilmiştir.

Nas, P. G. Arat (2016) Bireylerin Yüksek Lisans Yapma Nedenleri Üzerine bir Araştırma *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3,* 22-31

Özmenteş, G. ve S. Özmenteş (2005). Buca Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinin lisansüstü eğitimden beklentileri ve yüksek lisans programı ile ilgili görüşleri. *İzmir Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *17*, 247-255

Savaş, B. ve E. Topak (2005). Lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin beklentileri ve lisansüstü öğrenimi talep etme gerekçeleri. *İzmir Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, *17*, 145-154.

Sevinç, B. (2011). Türkiye' de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve uygulamalar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 34(1)*, 125- 137.

Şen, Z. (2013). Türkiye'de yüksek lisans ve doktora eğitimi kalitesinin iyileştirilmesi için öneriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, *3 (1)*, 10-15.

ETKİLİ OKULLARIN NİTELİKLERİ

Yazarlar:
Mehmet Turgut
Mustafa Yavuz

EĞİTİM
yayınevi

ETKİLİ OKULLARIN NİTELİKLERİ

Yazarlar: Mehmet Turgut, Mustafa Yavuz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Tasarım Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-16-5
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ETKİLİ OKULLARIN NİTELİKLERİ
Yazarlar: Mehmet Turgut, Mustafa Yavuz
VIII+206 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-16-5

Bu çalışma, 'Etkili Okul Özelliklerine İlişkin Bir Meta Analiz Çalışması' isimli doktora tezinden türetilmiştir.

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah.
Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok,
No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah.
10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Yıldız sembolü (*) ile başlayan kaynaklar meta analize dahil edilen araştırmaları göstermektedir.

Abbasi, E., ve Noori, S. K. (2016). Study on the relationship between participatory management in schools and teachers' development of social capital from managers and teachers views of secondary school teachers Karaj district 3. *Journal of Fundamental and Applied Sciences, 8*(3), 230-246.

*Abdurrezzak, S. (2015). *Etkili okul ve okul liderliğine ilişkin öğretmen algılarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Acar, F. M. (2016). *Investigation of the burnout and the job satisfaction levels of pre-school teachers in terms of different variables*.(Unpublished master dissertation). Cag University, Mersin, Turkey.

Adams, C. M., ve Forsyth, P. B. (2006). Proximate sources of collective teacher efficacy. *Journal of Educational Administration, 44*(6), 625-642. doi: 10.1108/ 09578230610704828.

Adams, C. M., Forsyth, P. B., ve Mitchell, R. M. (2009). The formation of parentschool trust: A multilevel analysis. *Educational Administration Quarterly*, *45*(1), 4-30.

*Ahmad, R. K. (2016). Relation of leadership, teachers' commitment, teachers' competency, best practices to school effectiveness. *Institut Aminuddin Baki Institute of Educational Management*.

*Ahmad, S. (2012). The Influence of Management Capabilities to the Effectiveness of School Implementation. *International Journal of Economics Business and Management Studies*, *1*(3), 104-113.

Aidla, A., ve Vadi, M. (2007). Relationships between organizational culture and performance in Estonian schools with regard to their size and location. *Baltic Journal of Economics*, *7*(1), 3-17.

Ainley, M., Frydenberg, E., ve Russell, J. (2005). *Schooling issues digest: student motivation and engagement.*

*Akan, D. (2007). *Değişim sürecinde ilköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri.* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

*Akbal, N. (2008). *Etkili Okulun Oluşmasında Okul Yöneticilerinin Etkin İletişim Becerileri (Büyükçekmece Örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

*Akdoğan, A. (2014). *Türkiye'deki Uluslararası Bakalorya PYP Programı Uygulayan Okulların Etkili Okul Özellikleri ve Okul Kültürü Açısından İncelenmesi.* (Yayımlanmamış doktora tezi). İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Akhavan, P., ve Jafari, M. (2006). The Learning Organizations: The Necessity of Intellectuality Era. *Journal of Tadbir*, (169).

Akın-Mart, Ö. ve Tulunay-Ateş, Ö. (2021). Investigation of technological leadership of the school administrators in Turkey: A meta-analysis study. *Bartın University Journal of Faculty of Education, 10*(1), 169-186. https://doi.org/10.1016/buefad.740794

Akinola, Oliwatoyin B. (2013). Principals' Leadership Skills and School Effectiveness: The Case Of South Western Nigeria. *World Journal Of Education*, *3*(5), p(26).

Akkoç, İ., Çalişkan, A., ve Turunç, Ö. (2012). Örgütlerde gelişim kültürü ve algılanan örgütsel desteğin iş tatmini ve iş performansına etkisi: Güvenin aracılık rolü. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *19*(1), 105-135.

Akobeng, A. K. (2005). Understanding systematic reviews and meta-analysis. *Archives Of Disease In Childhood, 90*(8), 845-848.

Aksit, N. (2007). Educational Reform in Turkey. *International Journal of Educational Development*, *27*(2), 129–137.

Aksu, A. (2010). İlköğretim okullarında toplam kalite yönetimi ve vizyoner liderlik. *Eğitim ve Bilim*, *34*(153), 99-116.

Al Ahbabi, N. M. N. M. (2016). *Towards Leading Effective Secondary Schools in Abu Dhabi, UAE: Stakeholders' Perceptions*, (Doctoral dissertation), University of Glasgow.

*Alanoğlu, M. (2014). *Ortaöğretim kurumlarının örgütsel öğrenme düzeylerinin okul etkililiği ve örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Alavi, M., T. R. Kayworth, ve D. E. Leidner. (2006). An Empirical Examination of the Influence of Organizational Culture on Knowledge Management Practices. *Journal of Management Information Systems*, *22*(3), 191–224. doi:10.2753/MIS0742-1222220307.

*Al-Harthi, A. S. A., ve Al-Mahdy, Y. F. H. (2017). Distributed leadership and school effectiveness in Egypt and Oman: an exploratory study. *International Journal of Educational Management*. *31*(6), 801-813.

*Ali, N. (2017). *Teachers' perceptions of the relationship between principals' instructional leadership, school culture and school effectiveness in secondary schools in Pakistan*, (Doctoral dissertation). University of Malaya.

*Ali, N., Sharma, S., ve Zaman, A. (2017). School culture and school effectiveness: secondary schools in Pakistan. *MOJEM: Malaysian Online Journal of Educational Management*, *4*(4), 50-65.

Alkoofi, A., A., M. (2016). *Towards an effective school improvement model for a Middle Eastern context: Capacity building for sustainable improvement,* (Doctoral dissertation), Durham University.

Allen, L., ve Glickman, C. D. (2005). Restructuring and renewal: Capturing the power of democracy. In A. Hargreaves (Ed.), *Extending educational change* (pp. 225- 248). doi: 10.1007/1-4020-4453-411.

Ameri Far, Farshad ve Jahani, Jafar. (2013). The relationship between organizational culture with the effectiveness of school from the perspective of managers and teachers in secondary schools in Shiraz. *Journal of Public Administration*, University of Shiraz. *12*(1). 23-36.

Anderson, N., Ones, D. S., Sinangil, H., ve Viswesvaran, C. (Eds.). (2001). *Handbook of industrial, work and organizational psychology: Personnel psychology*. Thousand Oaks, CA: Sage

Anderson, P. A., Froyshteter. A. B. ve Tontz, W. L. (2013). Meta-analysis of vertebral augmentation compared with conservative treatment for osteoporotic spinal fractures. *Journal of Bone and Mineral Research*, *28*(2), 372-382.

*Antonelli, L. A. (2005). *Organizational and SES predictors of student achievement and school effectiveness.* (Doctoral dissertation). St. John's University. New York.

Antoniou, P. (2013). School Leadership Effects Revisited: Review and Meta-Analysis of Empirical Studies, School Effectiveness and School Improvement: An International Journal of Research, *Policy and Practice*, *24*(1), 1-7, DOI: 10.1080/13803611.2012.718485.

*Arivayagan, K., Akmaliah, Z., ve Pihie, L. (2017). Teacher's Perceptions Related to Principals' Creative Leadership Practices Towards School Effectiveness. *Pertanika Journal of Scholarly Research Reviews*, *3*(3).70-82.

Armstrong, T. (1998). *Awakening genius in the classroom.* Alexandria, VA: ASCD.

*Aslan, Ş. (2014). *Anadolu liselerinde etkili okul kavramının yönetici ve öğretmen algılarına göre değerlendirilmesi (Batman ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Austin, G., O'Malley, M., ve Izu, J. (2011). *Making sense of school climate: using the california school climate, health, and learning (Cal–SCHLS) survey system to ınform your school ımprovement efforts*. Los Alamitos: WestEd. Retrieved from californias3.wested.org/tools in 21.10.2010.

Aydın, M. (2007). *Eğitim yönetimi.* Ankara: Hatipoğlu.

Aydın, A ve Sarıer, Y**.** (2013). Eğitim kurumu müdürlerinin liderliği ile okul çıktıları arasındaki ilişkilerin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *13*(2), 257-275.

Aydin, A., Sarier, Y., ve Uysal, S. (2013). The effect of school principal's leadership styles on teachers organizational commitment and job satisfaction. *Educational Sciences: Theory and Practice. 13*(2), 806-811.

Aydın, A., ve Şentürk, İ. (2007). Eğitimde toplam kalite yönetiminin uygulanması. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17*(1), 1-19.

*Ayık, A. (2007). *İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki: Erzurum ili örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Erzurum.

Ayık, A., ve Ada, Ş. (2009). İlköğretim okullarında oluşturulan okul kültürü ile okulların etkililiği arasındaki ilişki. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *8*(2), 429-446.

*Aykurt, B. S. (2017). *Eğitim örgütünün etkililiğinin öğretmen görüşleri çerçevesinde incelenmesi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Aziri, B. (2011). Job satisfaction: A literature review. *Management Research and Practice*, *3*(4), 77-86.

Aziz, Z., ve Baba, S. (2011). Instructional leadership enhanced creativity in smart classroom activities. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *15*, 1566-1572.

*Bagobiri, G., (2015). *Relationship between principals' leadership attributes and scholl effectiveness in Niger state secondary schools, Nigeria.* (Unpublished master thesis), Universiti Putra Malaysia.

Bagwell, C. S. (2011). *Home-school partnerships: A case study of teachers and African American families* (Doctoral dissertation). Available from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3507682).

Baig, S. (2010). The place of personal values in educational leadership in Pakistan. *Values and Ethics in Educational Administration, 8*(3)*,* 1-8. Retrieved from http://ecommons.aku.edu/pakistan_ied_pdcn/3.

Bakioğlu, A. ve Özcan, Ş. (2016). *Meta analiz* (1. Baskı). Ankara: Nobel.

Balcı, A. (2014). *Etkili okul ve okul geliştirme kuram ve uygulama ve araştırma*. Geliştirilmiş yedinci baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Bandura, A. (2012). On the Functional Properties of Percieved Self-Efficacy Revisited. *Journal of Management, 1*(38*), 9-44.* DOI: 10.1177/0149206311410606.

Banerjee, N., Stearns, E., Moller, S., ve Mickelson, R. A. (2017). Teacher job satisfaction and student achievement: The roles of teacher professional community and teacher collaboration in schools. *American Journal of Education*, *123*(2), 1-39. https://doi.org/10.1086/689932.

Barber, M., ve Mourshed, M. (2007). *How the World's Best-performing School Systems Come Out on Top.* London: McKinsey & Company.

Bartlett, J. C. (2008). *Principal leadership practices: a correlation study of specific instructional leadership practices and student achievement on the Tennessee gateway tests*. Liberty University.

Barnyak**,** N. C. ve McNelly, T.A. (2009). An urban school district's parent involvement: A study of teachers' and administrators' beliefs and practices. *School Community Journal*, *19*(1), 33-58.

Barr, R.D. ve Parrett W.H. (2008). *Saving our students saving our schools 50 proven strategies for helping underachieving students and improving schools*. Thousand Oaks: Corwin Press.

Bartel, V. B. (2010). Home and school factors impacting parental involvement in a title I elementary school. *Journal of Research in Childhood Education*, *24*(3), 209-228.

Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.

Basaran, İ.E.(1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*, Ankara Ün. Eğitim Fakültesi Yayınları.

Başar, T., Aşkın, İ., ve Gelbal, S. (2016). Tam öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, *7*(2), 355-371.

Başol, G., Doğuyurt, M. F., ve Demir. S. (2016). Türkiye örnekleminde meta analiz çalışmalarının içerik analizi ve metodolojik değerlendirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, *13*(1), 714-745. doi:10.14687/ijhs.v13i1.3460.

*Baştepe, İ. (2002). *Normal ve taşımalı eğitim okul yönetici, öğretmen ve sekizinci sınıf öğrencilerinin okul (örgütsel) etkililik algıları: Malatya ili örneği*. (Yayımlanmamış doktora tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

Batten, J.D. (1989). *Tough Minded Leadership*. New York: American Management Association.

Bauman, C. L. (2013). *An exploration of the interconnectedness between elementary teacher job satisfaction, school culture and student achievement: a study in two Canadian elementary schools.* (Doctoral dissertation), University of Southern Quennsland, Toowoomba, Australia.

Baumert, J., Kunter, M., Blum,W., Brunner, M., Voss, T., ve Jordan, A. (2010). Teachers' mathematical knowledge, cognitive activation in the classroom, and student progress. *American Educational Research Journal*, *47*(1), 133-180. https://doi.org/10.3102/0002831209345157.

Becker, S. W., ve Neuhauser, D. (1975). *The efficient organization*. New York: Elsevier.

Bennie, A., ve O'Connor, D. (2012). Perceptions and strategies of effective coaching leadership: A qualitative investigation of professional coaches and players. *International Journal of Sport and Health Science*, *10*(1), 82–89. doi:10.5432/ijshs.201222.

Beycioglu, K. ve M. Aslan. (2010). Okul Gelisiminde Temel Dinamik Olarak Degisim ve Yenilesme: Okul Yöneticileri ve Ögretmenlerin Rolleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Egitim Fakültesi Dergisi*, 7(1),153-173.

*Biltekin, T. (2013). *Ortaöğretim okullarındaki öğretmenlerin etkili okul algıları (Kayseri ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Blair, S. L. (2014). Filipino parental Involvement and Children's Educational Performance: A Comparison of Filipino and US Parents. *Journal of Comparative Family Studies*, *45*(3), pp. 351-366.

Bogler, R. (2002). Two profiles of school teachers: a discriminant analysis. *Teaching and Teacher Education*, *18*(6), 665-673.

*Bolanle, A. O. (2013). Principals' Leadership Skills and School Effectiveness: The Case of South Western Nigeria. *World Journal of Education*, *3*(5), 26-33.

Bolívar, A. (2005). Equidad educativa y teorías de la justicia. *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, *3*(2), 42-69.

Bolman, L. G., ve Deal, T. E. (2017). *Reframing organizations: Artistry, choice, and leadership* (6th ed.). San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., ve Rothstein, H. R. (2009).*Introduction to Meta-analysis*. West Sussex-UK: John Wiley & Sons Ltd.

Borenstein, M., Hedges. L. V., Higgins, J. P.T. ve Rothstein. (2013). *Meta analize giriş* (Çev. Serkan DİNÇER). Ankara: Anı.

Bosworth, K., Ford, L., ve Hernandez, D. (2011). School climate factors contributing to student and faculty perceptions of safety in select Arizona schools. *Journal of School Health*, *81*(4), 194-201.

Botha, R. J. (2013). The Need for Creative Leadership in South African Schools. *African Studies, 72*(2), 307-320 doi:http://dx.doi.org/10.1080/00020184.2013.812876.

Botha, R. N. (2016). Improving South African school effectiveness through distributed leadership: A study of gender. *Gender and Behaviour*, *14*(1), 6804-6813.

Bowden, J., Tierney. J. F., Copas. A. J. ve Burdett, S. (2011). Quantifying, displaying and accounting for heterogeneity in the meta-analysis of RCTs using standard and generalised Q statistics. *BMC Medical Research Methodology*, *11*(1), 11-41.

Brandt, R. (2003). Is This School A Learning Organization: Ten Ways To Tell. *Journal of Staff Development*. *24* (1), 10-16.

Bridge, B. (2003). *Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi Uygulamaları (1. baskı).* İstanbul, Beyaz Yayınları.

Bridglall, L. B., Caines, J., ve Chatterji, M. (2014). Understanding validity issues in test-based models of school and teacher evaluation. *Quality Assurance in Education*, *22*(1), 19-30.

*Bright, J. (2013). *District fiscal leadership and school effectiveness* (Doctoral dissertation). Texas Tech University.

Brown, L. I. (2001). *A meta-analysis of research on the influence of leadership on student outcomes. (Unpublished doctoral thesis).* Virginia Polytechnic Institute, Virginia, ABD.

Brown, K. M., Anfara, V.A., ve Roney, K. (2004). Student achievement in high performing, suburban middle schools and low performing urban middle schools-plausible explanations for the differences. *Education and Urban Society, 36*(4), 428-456. doi:10.1177/0013124504263339.

*Brown, R. S., Claudet, J. G., ve Olivarez, A. (2003). Investigating organizational dimensions of middle school curricular leadership: Linkages to school effectiveness. *RMLE Online*, *26*(1), 1-13.

Bunch, K. J. (2007). Training failure as a consequence of organizational culture. *Human Resource Development Review*, *6*(2), 142-163.

Bursalıoğlu, Z. (1979). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış*. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara.

Bush, T. (2007). Education Leadership and Management: Theory, policy and practice. *South African Journal of Education*, *27*(3), 391-406.

Bush, T. (2008). From Management to Leadership Semantic or Meaningful Change?. *Educational management administration & leadership*, *36*(2) , 271-288.

Bush, T. ve Glover, D. (2003). *School leadership concepts and evidence*. Nottingham's: NCBL.

Busher, H. ve Barker, B. (2003). The crux of leadership: Shaping school culture by contesting the policy contexts and practices of teaching and learning, *Educational Management Administration Leadership, 31* (1), 51- 65.

Caldwell, B. (2005). School-based management. Education Policy Series, *UNESCO International Academy of Education and International Institute for Educational Planning*.

Cameron, K. (2008). A process for changing organization culture. *Handbook of organization development, 14*(5), 2-18.

Cameron, K. S., ve Quinn, R. E. (2005). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework*: John Wiley & Sons.

Campbell, C., Gold, A., ve Lunt, I. (2003). Articulating leadership values in action: Conversations with school leaders. Int. *Leadership in Education*, *6*(3), 203-221.

Can, H. (2005). *Organizasyon ve Yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Caprara, G. V., Barbaranelli, C., Steca, P., ve Malone, P. S. (2006). Teachers' self-efficacy beliefs as determinants of job satisfaction and students' academic achievement: A study at the school level. *Journal of school psychology*, *44*(6), 473-490.

Carbonaro, W. (2005). Tracking, students' effort, and academic achievement. *Sociology of Education*, *78*(1), 27-49.

Card, N. A. (2012). *Applied meta-analysis for social science research*. New York: The Guilford Press.

Cerit, Y. (2005). Okul ve öğretmenlik, (Öğretmenlik mesleğine giriş - Editör: M. Durdu KARSLI), Pegem Yayınları, Ankara.

*Cerit, Y., ve Yildirim, B. (2017). İlkokul müdürlerinin etkili liderlik davranışları ile okul etkililiği arasındaki ilişki. *Bartin Üniversitesi Egitim Fakültesi Dergisi*, *6*(3), 902-914.

Chambers, E. A. (2004). An introduction to meta-analysis with articles from the journal of educational research (1992-2002). *The Journal Educational Research*, *98*(1), 35-44.

Chapman. C., ve Harris, A. (2004). Improving schools in difficult and challenging contexts: Strategies for improvement. *Educational Research, 46*(3), 219-228. doi: 10.1080/0013188042000277296.

Cheng, Y.C. (1996). *School effectiveness and school-based management*. London: The Falmer Press.

Cheng, Y. C. (2005). *New paradigm for re-engineering education: Globalization, localization and individualization*. Dordrecht, the Netherlands: Springer.

Chenoweth, K., ve Theokas, C. (2013). How High-Poverty Schools Are Getting It Done. *Educational Leadership*, *70*(7), 56-59.

Chinedum, A. J. (2019). Educational Policy Changes And Effective Administration: Implications For Secondary Schools In Rivers State. *International Journal of Innovative Development and Policy Studies. 7*(2), 91-102.

Cibulka, J. ve Nakayama, M. (2000). *Practitioners" guide to learning communities: Creation of high-performance schools through organizational and individual learning*. National partnership for excellence and accountability in teaching. Washington, DC. Office of Educational Research and Improvement (ED). (ERIC Document Reproduction Service No. ED 449 141).

Coe, R. (2002). It's the effect size. stupid. *British Research Association Annual Conference* (pp. 1-18). Exeter. UK.

Coe, R. (2013). *Improving Educaiton: A Triumph of Hope over Experience*. Durham, UK.

Cohen, J. (2007). Evaluating and improving school climate. *Independent School*, *67*(1), 18-26.

Cohen, J. (2009). Transforming School Climate: Educational and Psychoanalytic Perspectives: Introduction. *Schools: Studies in Education*, *6*(1), 99-103.

Cohen, J., ve Geier, V. K. (2010). School climate research summary: January 2010. *School Climate Brief*, *1*(1), 1-6.

Cohen, J., McCabe, L., Michelli, N. M., ve Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers college record*, *111*(1), 180-213.

Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (Sixth Edition), London: RoutledgeFalmer.

Cohen, J., McCabe, L., Michelli, N. M., ve Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers college record*, *111*(1), 180-213.

Collie, R. J., Shapka, J. D., ve Perry, N. E. (2012). School climate and social–emotional learning: Predicting teacher stress, job satisfaction, and teaching efficacy. *Journal of educational psychology*, *104*(4), 1189. Retrieved from https://doi.org/10.1037/a0029356.

Collier, J. ve Esteban, R. (2000). Systemic leadership: ethical and effective, *Leadership & Organization Development* Journal, *21*(1), 207-15.

Connecticut State Education Resource Center. (2014). *SERC 2013-14 Annual Report*. Retrieved from http://www.ctserc.org/assets/documents/reports/annual/sercannual-report-2013-2014.pdf.

Cooper, H. (2003). Psychological Bulletin: Editorial. *Psychological Bulletin*, *129*(1), 3–9.

Cooper, H., Hedges. L. V., ve Valentine, J. C. (Eds.). (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis* (2nd edition). New York: Russell Sage Publication.

Cooper, H. (2010). *Research* Synthesis *and Meta-Analysis: A Step-by-Step Approach, 4th Edition.* Thousand Oaks, CA: Sage Publications Inc.

Cooper, H., Robinson, J. C., ve Patall, E. A. (2006). Does homework improve academic achievement? A synthesis of research, 1987–2003. *Review of educational research*, *76*(1), 1-62.

Cornell, D., Shukla, K., ve Konold, T. R. (2016). Authoritative school climate and student academic engagement, grades, and aspirations in middle and high schools. *AERA Open*, *2*(2), 2332858416633184. doi: 10.1177/2332858416633184

*Cosgrove, H. E., ve Nickerson, A. B. (2017). Anti-bullying/harassment legislation and educator perceptions of severity, effectiveness, and school climate: A cross-sectional analysis. *Educational Policy*, *31*(4), 518-545.

Creemers, B., ve Kyriakides, L. (2008). A Theoretical Based Approach to Educational Improvement: Establishing Links Between Educational Effectiveness Research and School Improvement. *Yearbook on School Improvement*, 1–25. article.

Creemers, B. P. M., Kyriakides, L., ve Sammons, P. (2010). *Methodological advances in school effectiveness research*. London: Routledge.

Crosnoe, R., Johnson, M. K., ve Elder Jr, G. H. (2004). Intergenerational bonding in school: The behavioral and contextual correlates of student-teacher relationships. *Sociologyofeducation*,*77*(1),60-81https://doi.org/10.1177/003804070407700103.

Crossman, A., ve Harris, P. (2006). Job satisfaction of secondary school teachers. *Educational Management Administration & Leadership*, *34*(1), 29-46.

C. S. Wu (2007). *Current I ssues in Educational Administration*, Higher Education, Taipei, Taiwan.

Cumming, G. (2012). *Understanding the new statistics*. New York: Routledge. Taylor and Francis Group.

Cunningham, W. G., ve Cordeiro, P. A. (2006). *Educational leadership: A problems-based approach* (3rd ed.). Boston, MA: Pearson.

Çiftçi, K. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin pozitif psikolojik sermaye düzeyler ile okul etkinliği düzeyleri arasındaki ilişki: Erzurum İli.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.

Çobanoğlu (Kasap), F. (2008). *İlköğretim Okullarında Örgütsel Kimlik ve Örgütsel Etkililik.* Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.

Daft, R. L. (2000). *Management. (Fifth Edition).* Orlando: The Dryden Press.

Daft, R. (2012). *Organization Theory and Design*: Nelson Education.

Dağ, Ş., ve Gümüşeli, A. İ. (2011). School Improvement Needs Analysis of the Public Primary Schools in Istanbul. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *15*(0), 2716–2721. JOUR.

Dahiru, A.S., Basri, R., ve Pihie, Z., A., L. (2017). *Effective school characteristics as antecedents of teacher empowerment*, *35*(7), 1156-1161. doi: 10.5829/idosi.wasj.2017.1156.1161.

Dale, B.G. (2003). *Managing Quality.* (4th ed.). Hertfordshire: Prentice Hall.

Dantley, M. E., ve Tillman, L. C. (2006). Social justice and moral transformative leadership. In C. Marshall & M. Oliva (Eds.), *Leadership for social justice: Making revolutions in education* (2nd ed., pp. 19-34). Boston, MA: Allyn & Bacon.

Darling-Hammond, L., ve Rothman, R. (2011). *Teacher and Leader Effectiveness in High-Performing Education Systems. Alliance for Excellent Education*. http://pasisahlberg.com/wp-content/uploads/2012/12/Teacher-Leader-Effectiveness-Report-2011.pdf.

Datnow, A. (2011). Collaboration and contrived collegiality: Revisiting Hargreaves in the age of accountability. *Journal of educational change*, *12*(2), 147-158.

Daud, Y., Yusoff, M., Juliana, Z., Khalid, R., Don, Y., Fauzee, O., ve Hussin, F. (2015). Distributive leadership among leaders in effective schools. *Journal of Teaching and Education*, *4*(03), 423-433.

Davis, D. R., Ellett, C. D., ve Annunziata, J. (2002). Teacher evaluation, leadership and learning organizations. *Journal of Personnel Evaluation in Education, 16*(4), 287-301.

Davis, S., Darling-Hammond, L., LaPointe, M., ve Meyerson, D. (2005). *School leadership study: Developing successful principals.* Stanford, CA: Stanford Educational Leadership Institute.

Day, C. ve Gurr, D. (2014). *Leading Schools Successfully: Stories from the Field* . London: Routledge.

Day, C., Hopkins, D., Harris, A., ve Ahtaridou, E. (2009). *The impact of school leadership on pupil outcomes. Final report*. http://dera.ioe.ac.uk/11329/1/DCSF-RR108.pdf.

Day, C., Sammons, P., Leithwood, K., Hopkins, D., Harris, A., Gu, Q., ve Brown, E. (2010). *Ten strong claims about successful school leadership*. Nottingham, United Kingdom: The National College for School Leadership.

De Boer, H., Bosker, R. J., ve van der Werf, M. P. (2010). Sustainability of teacher expectation bias effects on long-term student performance. *Journal of Educational Psychology*, *102*(1), 168.

*Deeboonmee, W., ve Ariratana, W. (2014). Relationship between strategic leadership and school effectiveness. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *112(1)*, 982-985.

Delinah, D., Kristiawan, M., ve Destiniar, D. (2020). Principal's Managerial Skill in Producing Effective Schools. *International Journal of Progressive Sciences and Technologies*, *22*(1), 386-392.

Denison, D. R. (2006). Linking Organizational Culture and Business Performance: A Brief Overview. Assessment, Evaluation, Improvement Success through Corporate Culture, *Recommendations for the Practice*, p. 14–19.

Dimmock, C. (2012). *Leadership, Capacity Building And School Improvement: Concepts, Themes And Impact*. Routledge.

Dinç, E. (2011). *Örgüt Yapısı ve İş Tatmini*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.S.

Dinham, S. (2005). Principal Leadership for Outstanding Educational Outcomes. *Journal of Educational Administration*, *43*(4), 338–356. JOUR.

DiPaola, M., ve Hoy, W. K. (2013). *Principals improving instruction: Supervision, evaluation, and professional development*. IAP.

Dobbie, W., ve Fryer Jr, R. G. (2013). Getting beneath the veil of effective schools: Evidence from New York City. *American Economic Journal: Applied Economics*, *5*(4), 28-60.

Domina, T., Conley, A., ve Farkas, G. (2011). The link between educational expectations and effort in the college-for-all era. *Sociology of Education*, *84*(2), 93-112.

Donaldson, S. I. (2001). Mediator and moderator analysis in program development. *Handbook of Program Development for Health Behavior Research and Practice*, 470-496.

Donate, M. J., ve Guadamillas, F. (2011). Organizational factors to support knowledge management and innovation. *Journal of knowledge management, 15*(6), 890-914.

Doran, J. A. (2004). *Effective school characteristics and student achievement correlates as perceived by teachers in American-style international schools* (Doctoral dissertation). University of Central Florida.

Dougherty, C., ve Rutherfod, J. (2009). The NCEA Core Practice Frameork: An Organizing Guide to Sustained School Improvement. Guides - Non-Classroom; Reports - Descriptive, Austin, Texas: National Center for Educational Archievement.

Döş, İ. (2013). Etkili Okul ve Yönetimi, Niyazi CAN (Editör). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi.* 1. Baskı, Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık. 218-261.

*Duan, X., Du, X., ve Yu, K. (2018). School culture and school effectiveness: The mediating effect of teachers' job satisfaction. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research. 17*(5), 15-25.

Dugguh, S. I. ve Ayaga, D. (2014). Job satisfaction theories: traceability to employee performance in organizations. *Journal of Business and Management*, *16*(5), 11-18.

Dulay, S., ve Karadağ, E. (2017). The effect of school climate on student achievement. In *The factors effecting student achievement* (pp. 199-213). Springer, Cham.

Dunsworth, M., ve Billings, D. (2009). *The high-performing school: Benchmarking the 10 indicators of effectiveness*. Solution Tree Press.

*Duranay, Y. P. (2005). *Ortaöğretim Durumlarının Etkili Okul Özelliklerini Karşılama Düzeyleri (İzmir örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

*Durukan, H. (2015). *Okulların etkililiği bağlamında öğretmen algılarının değerlendirilmesi (Gaziantep ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Duval, S. ve Tweedie, R. (2000). Trim and fill: a simple funnel-plot–based method of testing and adjusting for publication bias in meta-analysis. *Biometrics*, *56*(2), 455-463.

Düzgünoğlu, A. M. (2019). *Kolektif öğretmen yeterliliği ile etkili okul arasındaki ilişkinin incelenmesi (Ankara ili örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.

Earley, P. ve Weindling, D. (2004). *Understanding School Leadership*. London: Paul Chapman.

Edmonds. R.R. (1979). Effective schools for the urban poor. Educational leadership. http://www.midwayisd.org/cms/lib/TX01000662/Centricity/Domain/8/2.%20Edmonds%20Effective%20Schools%20Movement.pdf. Erişim tarihi:18 Mart 2019.

Edmonds, R., (1982). Programs of school improvement: An overview, *Educational Leadership*, *40*(3), 4-11.

Edwards, C. C., ve Da Fonte, A. (2012). The 5-point plan. *Teaching Exceptional Children*, *44*(3), 6-13.

Ekundayo, H.T. (2010). Administering secondary schools in Nigeria for quality output in the 21st century: the principals¡¯ challenge. *European Journal of Educational Studies. 2*(3), 187-190.

El-Hilali, N., e Al-Rashidi, L. (2015). The Impact of Parental Involvement, Personality Traits and Organizational Support on Satisfaction. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *177*(1), 408–419.

El Nokali, N. E., Bachman, H. J., ve Votruba-Drzal, E. (2010). Parent involvement and children's academic and social development in elementary school. *Child development*, *81*(3), 988-1005.

Eliot, M., Cornell, D., Gregory, A., ve Fan, X. (2010). Supportive school climate and student willingness to seek help for bullying and threats of violence. *Journal of School Psychology*, *48*(6), 533–553.

Ellis, P. D. (2012). *The essential guide to effect sizes.* (5th edition). Cambridge-UK: Cambridge University Press.

Ensari, H. (2003). *21.yy. Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi*. (4. baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Epstein, J. L. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*. Boulder: Westview.

Epstein, J. L. (2010). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, *92*(3), 81-96.

Epstein, J. L., ve Connors, L. J. (1995) School and family partnerships in the middle grades In Rutherford, B. (Ed) *Creating Family/School Partnerships*. Chapter 3, 137-166. National Middle School Association, Columbus, OH.

Epstein, J. L., Galindo, C. L., ve Sheldon, S. B. (2011). Effects of district and school leaders on the quality of school programs of family and community involvement. *Educational Administration*, *47*(3), 462–495. doi: 10.1177/0013161X10396929.

Erdem, B. (2014). Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyleri (Gaziantep ili örneği).* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sosyal bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Erdoğan, İ. (2005). *Yeni bin yıla doğru Türk eğitim sistemi; sorunlar ve çözümler*. (4. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

*Ergin, İ., Kaplan, F., ve Korkmaz, A. (2018). Etkili okul olma özelliklerinin öğrenciler, okul ortamı ve veliler açısından değerlendirmesi. *Journal of International Social Research*, *11*(59).742-753.

Etuk, G. R., Ering, S. O., ve Ajake, U. E. (2012). Nigeria's Universal Basic Education (UBE) policy: A sociological analysis. *American International Journal of Contemporary Research*, *2*(7), 179-183.

Etxeberria, F., Intxausti, N., ve Azpillaga, V. (2017). School climate in highly effective schools in the Autonomous Region of the Basque Country (Spain). *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficaciay Cambio en Educacion*, *15*(4), 5-26.

Eugene, D. R. (2019). A multilevel model for examining perceptions of school climate, socioeconomic status, and academic achievement for secondary school students. *Journal of Education for Students Placed at Risk (JESPAR)*, 1-21. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/10824669.2019.1670067

Farr, S. (2010). *Teaching as leadership: The highly effective teacher's guide to closing the achievement gap*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Faubert, B. (2012). *A Literature review of school practices to overcome school failure*. OECD Education Working Papers, No. 68, OECD Publishing. Retrieved from https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5k9flcwwv9tk-en.pdf?expires= 1584007598&id=id&accname=guest&checksum=42E11D6E87778D7CF67FDFFBAF068E57.

Federman, M. (2006). Essay: towards an effective theory of organizational effevctiveness.[on line] Available: http://what is the message. Blog spot. com/2006-03-01 archive.

Feiler, A., Andrews, J., Greenhough, P.,Hughes, M., Johnson, D., Scanlan, M. ve Yee, W. Ch. (2007). *Improving Primary Literacy: Linking home and school*. London: Routledge.

Ferguson, K., Frost, L. ve Hall, D. (2012). Predicting teacher anxiety, depression, and job satisfaction. *Journal of Teaching and Learning*, *8*(1), 27-42.

Forde, C. (2011). Leadership for Learning: Educating Educational Leaders. In T. Townsend and J. MacBeath (Eds.) *International Handbook of Leadership for Learning*. Netherlands: Springer, 355-374.

Fragkos, K. C., Tsagris, M. ve Frangos, C. C. (2014). Publication bias in meta-analysis: confidence intervals for Rosenthal's fail-safe number. *International Scholarly Research Notices*, (2014). 1-17.

Fredricks, J. A. (2014). *Eight myths of student disengagement: Creating classrooms of deep learning*. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Fredricks, J. A., Blumenfeld, P. C., ve Paris, A. H. (2004). School engagement: Potential of the concept, state of the evidence. *Review of educational research*, *74*(1), 59-109.

Fry, L. W. (2003). Toward a theory of spiritual leadership. *The leadership quarterly*, *14*(6), 693-727.

Fullan, M. (1993). *Change forces: Probing the depths of educational reform*. London: The Falmer Press.

Fullan, M. (2014). *The principal.* San Francisco, CA: Jossey-Bass.

Fullan, M. G. (2009). *The challenge o f change: Start school improvement now!* (2nd ed.) doi: 10.4135/9781452218991.

Fullan, M. (2011). Choosing the Wrong Drivers for Whole System Reform (p. 22). BOOK, East Melbourne Victoria: Centre for Strategic Education.

Fullan, M. (2014). *Leadership: Maximizing Impact*. Retrieved from http://www.indabook.org/preview/lxGT0MPA0iiADvxWIh9G12nKtaJB35EpeQ2W4xnZC9E,/Leadership-Maximizing-Impact-Michael-Fullan.html?query=Leadership-Quotes-handout.

*Ganad, R. T. (2014). A Structural Model of School Effectiveness of Public Elementary School Administrators in Southern Mindanao, Philippines. *Southeast Asian Interdisciplinary Research Journal*, *2*(1), 102-124.

Ganon-Shilon, S., ve Schechter, C. (2017). Making sense of school leaders' sense-making. *Educational Management Administration & Leadership*, *45*(4), 682–698. doi:10.1177/1741143216628536.

Gage, T., ve Smith, C. (2016). Leadership intelligence: Unlocking the potential for school leadership effectiveness. *South African Journal of Education*, *36*(4), 1-9.

Gedik, A., ve Üstüner, M. (2017). Eğitim örgütlerinde örgütsel bağlılık ve iş doyumu ilişkisi: Bir meta analiz çalışması. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *8*(2), 41-57.

Gendron, B.P. , Williams, K. R. ve Guerra, N. G., (2011). An analysis of bullying among students within schools: Estimating the effects of individual normative beliefs, self-esteem, and school climate. *Journal of school violence*, 10(2), 150-164. https://doi.org/https://doi.org/10.1080/15388220.2010.539166

*Ghani, M. F. A., Siraj, S., Radzi, N. M., ve Elham, F. (2011). School effectiveness and improvement practices in excellent schools in Malaysia and Brunei. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *15*, 1705-1712.

Gill, M. G., Ashton, P., ve Algina, J. (2004). Authoritative Schools: A Test of a Model to Resolve the School Effectiveness Debate. *Contemporary Educational Psychology*, *29*(4), 389–409. JOUR.

Gillies, R. M. (2004). The effects of cooperative learning on junior high school students during small group learning. *Learning and instruction*, *14*(2), 197-213.

Glass, C. S. (2014). Perception of misbehavior: Understanding the process of labeling and the role of cultural capital in the disciplinary process. *The Urban Review: Issues and Ideas in Public Education, 46*(3), 372-394. doi:http://dx.doi.org/10.1007/s11256-013-0268-z.

Glover, D., ve Law, S. (2004). Creating the right learning environment: The application of models of culture to student perceptions of teaching and learning in eleven secondary schools. *School Effectiveness and school improvement*, *15*(3-4), 313-336.

Goddard, R. D., ve Miller, R. J. (2010). The conceptualization, measurement, and effects of school leadership: Introduction to the special issue. *The Elementary School Journal*, *111*(2), 219-225.

Goddard, R. D., LoGerfo, L., ve Hoy, W. K. (2004). High school accountability: The role of perceived collective efficacy. *Educational Policy*, *18*(3), 403-425.

Goddard, R. D., Hoy, W. K., ve Hoy, A. W. (2000). Collective teacher efficacy: Its meaning, measure, and impact on student achievement. *American Educational Research Journal*, *37*(2), 479-507.

Goldring, E., Porter, A., Murphy, J., Elliott, S. N., ve Cravens, X. (2009). Assessing learning-centered leadership: Connections to research, professional standards, and current practices. *Leadership and Policy in Schools*, *8*(1), 1-36.

Goldstein, H. (1995). *Multilevel Models in Educational & Social Research*: A Revised Edition. London: Edward Arnold.

Gonzalez-DeHass, A, Willems, P., ve Doan Holbein, M. (2005). Examining the relationship between parental involvement and student motivation. *Educational Psychology Review*, *17*(2), 99-123.

Goodman, C. L. (1997). *Principal of national blue ribbon schools says high poverty schools can excel*. IDRA Newsletter, *24*(6). Retrieved on May 15th , 2018, from: http://www.idra.org/Newslttr/1997/Jun/Zarate.htm.

Gould, J. M. (2009). Understanding organizations as learning systems. *Strategic learning in a knowledge economy*, 119-140.

Graham-Clay, S. (2005). Communicating with parents: Strategies for teachers. *School Community Journal, 15*(1), 117-129.

Greco, T., Zangrillo, A., Biondi-Zoccai, G. ve Landoni, G. (2013). Meta-analysis: Pitfalls and hints. *Heart. Lung and Vessels*, *5*(4), 219-225.

Green, B., Dundas, B., ve Clark, J. (2007). World class schools: The case studies of more effective and less effective school in different countries. In D. Reyold, C. Tiddle, S. Stringfileds & B. Creemers, P. (ed.) *World class school: International perspectives on school effectiveness.* Amsterdam: Swets and Zeit.

Green, R. L. (2010). *The four dimensions of principal leadership: A framework for leading 21st century schools*. Boston, MA: Allyn & Bacon.

Greenberg, J., ve Baron, R. A. (2003). *Behaviour in organizations: understanding and managing the human side of work*. Upper Saddle River, Pearson Education.

Green, C. L., Walker, J. M., Hoover-Dempsey, K. V., ve Sandler, H. M. (2007). Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement. *Journal of educational psychology*, *99*(3), 532.

Grissom, J. A., Loeb, S., ve Master, B. (2013). Effective instructional time use for school leaders: Longitudinal evidence from observations of principals. *Educational Researcher*, *42*(8), 433-444.

Gurr, D., Drysdale, L., ve Mulford, B. (2005). Successful principal leadership: Australian case studies. *Journal of Educational Administration*, *43*(6), 539–551.

Gül H., Oktay, E. ve Gökçe, H. (2008). İs tatmini, stres, örgütsel baglılık, isten ayrılma niyeti ve performans arasındaki ilişkiler. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 15*(1),77-103.

Gülşen, C., ve Gülenay, G. B. (2014). The principal and healthy school climate. *Social Behavior and Personality: an international journal*, *42*(Supplement 1 to Issue 1), 93S-100S.

*Günal, Y. (2014). *Etkili okul değişkenlerinin öğrenci başarısı ile ilişkisi ve okul hesap verebilirliği.* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

*Güngör, A. A. (2018). *Etkili okul özelliklerinin dönüşümsel liderlik ve öğretmen bağlılığıyla ilişkisi* (Yayımlanmamış Doktora tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Haberman, M. (2003). *Creating effective schools in failed urban districts*. EducationNews.org. Retrieved April 22, 2019, from: http://www.educationnews.org/creating-effective-schools-in-failed.htm.

Hafizi, A., ve Papa, M. (2012). Improving the quality of education by strengthening the cooperation between schools and families. *Problems of Education in the 21st Century, 4*(12), 38-49.

Haidich, A. B. (2010). Meta-analysis in medical research. *Hippokratia*, *14*(1), 29-37.

*Hairston, A. N. (2016). *Climate and collective responsibility as predictors of effectiveness in secondary schools* (Doctoral dissertation), University of Alabama.

Hak, T., Van Rhee, H. ve Suurmond, R. (2016). How to interpret results of meta-analysis. *Available at SSRN 3241367*.

Hallinger, P. (1992). The Evolving Role of American Principals: From Managerial to Instructional to Transformational Leaders. *Journal of Educational Administration*. *30* (3), 35-48.

Hallinger, P. (2003). Leading educational change: Reflections on the practice of instructional and transformational leadership. *Cambridge Journal of Education*, *33*(3), 329- 351.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and policy in schools*, *4*(3), 221-239.

Hallinger, P., ve Heck, R. H. (1998). Exploring the Principal's Contribution to School Effectiveness: 1980-1995. *School effectiveness and school improvement*, *9*(2), 157-191.

Hallinger , P ve Heck., R.H. (2010). Collaborative leadership and school improvement : Understanding the impact on school capacity and student learning. *School leadership and Management*, *30*(2), 95-110.

Hallinger, P., ve Huber, S. (2012). School leadership that makes a difference: international perspectives. *School Effectiveness and School Improvement*, *23*(4), 359-367.

Hallinger, P., ve Murphy, J. F. (2013). Running on Empty? Finding the Time and Capacity to Lead Learning. *NASSP Bulletin*. JOUR.

Hallinger, P., Bickman, L., ve Davis, K. (1996). School context, principal leadership, and student reading achievement, *The Elementary School Journal, 96*(5), 527-549.

Halsey, P. (2005). Parent involvement in junior secondary schools. A failure to communicate. *American Secondary Education*, *34*(1), 57-69.

Handsome, J. (2009). *The relationship between leadership style and job satisfaction*. (Doctoral dissertation). Walden University, Minnesota, USA.

Hansen, Kristina M. (2016). *Effective Leadership Practices InSchools With Positive Climates In The Age Of High-Stakes Teacher Evaluations.* (Unpublished master thesis). Northern Michigan University. ABD.

Hardman, B. K. (2011). *Teacher's perception of their principal's leadership style and the effects on student achievement in improving and non-improving schools.* (Doctoral dissertation). University of South Florida, College of Education.

Hargreaves, David H. (2001). A Capital Theory of School Effectiveness and Improvement. *British Educational Research Journal*, *27*(4), 487-503.

Harris, A. (2002). Effective leadership in schools facing challenging contexts. *School Leadership & Management*, *22*(1), 15–26.

Harris, A. ve Lambert, L. (2003). *Building Leadership-Capacity for School-improvement.* Open University Press.

Harris, A. ve Muijs, D. (2004). *Improving schools through teacher leadership*. Berkshire: Open University Press.

Hartung, J., Knapp, G., ve Sinha, B. K. (2008). *Statistical meta-analysis with applications*. New Jersey: Wiley Publishing Inc.

Harvey, L., ve Stensaker, B. (2008). Quality Culture: Understandings, Boundaries and

Linkages. *European Journal of Education*, *43*(4), 427–442. JOUR.

Hattie, J., ve Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review o f Educational Research, 77*(1), 81-112. doi:10.3102/003465430298487.

Heat, S. ve Garrett, R. (2010). Sources of job satisfaction secondary school teachers in Chile. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, *31*(3), 363-379. https://doi.org/10.1080/03057920120098491.

*Hebert, E. (2011). *The Relationship between Emotional Intelligence, Transformational Leadership, and Effectiveness in School Principals* (Doctoral dissertation). Georgia State University.

Heck, R. H., ve Hallinger, P. (2010). Testing a Longitudinal Model of Distributed Leadership Dffects on School Improvement. *The Leadership Quarterly*, *21*(5), 867–885. JOUR.

Heene, M. (2010). A brief history of the fail safe number in applied research. *ArXiv Preprint arXiv:1010.2326*.

Henry, E. A. (2011). *Is the influence of organizational culture on organizational effectiveness universal? An examination of the relationship in the electronic media (radio) service sector in the English speaking Caribbean* (Doctoral dissertation). University of Mississippi.

Heo, S. (2005). *A study on the relationship structure between principal job commitment and teacher job satisfaction* (Doctoral dissertation). Ewha Womans University, Republic of Korea.

Hesapçıoğlu, M. (2006). Eğitim Kurumlarında Kalite Olgusu ve Kalite Güvence Sistemleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 23*(1), 143-160.

Hetland, H., Skogstad, A., Hetland, J. ve Mikkelsen, A. (2011), Leadership and learning climate in a work setting, *European Psychologist*, *16*(1), 163-173.

Hidayat, H. (2017). Impact of learning with the production-based learning model in vocational school. *International Journal of Research in Engineering and Social Sciences*, *7*(2), 1-6.

Hofmann, S. G., Fang, A. ve Brager, D. N. (2015). Effect of intranasal oxytocin administration on psychiatric symptoms: a meta-analysis of placebo-controlled studies. *Psychiatry Research*, *228*(3), 708-714.

Hogan, R. (2004). Personality psychology for researchers. İn B. Schneider& D.B. Smith (Eds.), *Personality and organizations.* (pp. 3-23). Mahwah, NJ. : Erlbaum.

Hopkins, D., Ainscow, M., ve West, M. (1994). *School improvement in an era of change*. London: Cassell.

Hopkins, D., Stringfield, S., Harris, A., Stoll, L., ve Mackay, T. (2014). School and System Improvement: A Narrative State-of-the-art Review. *School Effectiveness and School Improvement*, *25*(2), 257–281. JOUR.

Hoppey, D., ve Mcleskey, J. (2013). A case study of principal leadership in an effective inclusive school. *The Journal of Special Education, 46*(4), 245-256. http://dx.doi.org/10.1177/1098300711399097.

Hopson, L. M., ve Lee, E. (2011). Mitigating the effect of family poverty on academic and behavioral outcomes: The role of school climate in middle and high school. *Children and Youth Services Review*, *33*(11), 2221-2229.

Hord, S. M. (Ed.). (2004). *Learning together, leading together: Changing schools through professional learning communities*. Teachers College Press.

Horng, E., ve Loeb, S. (2010). New thinking about instructional leadership. *Phi Delta Kappan*, *92*(3), 66-69.

Horng, E. L., Klasik, D., ve Loeb, S. (2010). Principal's time use and school effectiveness. *American Journal of Education*, *116*(4), 491-523.

Hosseinkhanzadeh, A. A., Hosseinkhanzadeh, A. ve Yeganeh, T. (2013). Investigate relationship between job satisfaction and organizational culture among teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *84*(1), 832-836. Retrieved from https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.06.656.

Howell, R. T., ve Shields, A. L. (2008). The file drawer problem in reliability generalization: A strategy to compute a fail-safe N with reliability coefficients. *Educational and Psychological Measurement*, *68*(1), 120-128.

Hoy, W. K. ve Ferguson, J. (1985). A theoretical framework and exploration of organizational effectiveness in schools. *Educational Administration Quarterly*, *21*(1),117-134.

Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (1987). *Theory research and practice*. Educational Administration.

Hoy. W. K. ve Miskel, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research and Practice*, 7th edn. New York: McGraw-Hill.

Hoy, W. K., ve Smith, P. A. (2007). Influence: A key to successful leadership. *The International Journal of Educational Management*, *21*(2), 158–167. doi:10.1108/09513540710729944.

Hoy, W. K., ve Miskel, C. G. (2008). School Effectiveness. *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*, 299-308.

Hoy, W. K. ve Miskel, C. G. (2010). *Eğitim yönetimi teori, araştırma ve uygulama* (Çeviri Editörü: Selahattin Turan). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Hox, J., ve De Leeuw, E. D. (2003). Multilevel models for meta-analysis. In S. P. Reise & N. Duan (Eds.) *Multilevel modeling: Methodological advances, issues, and applications* (pp. 78–95).Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Huber, S. ve Muijs, D. (2010). School leadership effectiveness: the growing insight in the importance of school leadership for the quality and development of schools and their pupils. In Huber, Stephen (ed.) *International perspectives on school leadership*. Oxford, GB: Springer.

Hung, C.L. (2012). Internal marketing, teacher job satisfaction, and effectiveness of central Taiwan primary schools. *Social Behavior and Personality, 40(1),* 1435-1450.

Hunter, J. E. ve Schmidt, F. L. (2004). *Methods of meta-analysis: Correcting error and bias in research findings* (Second Edition). Thousand Oaks: Sage Pub.

Ibrahim, MS. ve Wahab, JLA. (2012). *Educational Leadership*. Malaysia: Universitas Kebangsaan Malaysia Publications.

Indra, R., ve Kustati, M. (2016). Effective school performance stages at public senior high schools in Indonesia. *Al-Ta Lim Journal, 23*(2), 100-113. doi:http://dx.doi.org/10.15548/jt.v23i2.23.

Indra, R., ve Yamin, M., Damri, R. (2019). Principals Changes As The Main Factors To Embody Effective Schools In Public Senior High Schools. *Asian Journal of Management Sciences & Education* Vol. *8*(4*),* 95-106.

İpek, C., Aytaç, T., ve Gök, E. (2015). Effect of gender on teachers' organizational culture perception: A meta-analysis. *Journal of Education and Training Studies, 3*(4), 9-20.

Jacobson, S., Brooks, S., Giles, C., Johnson, L. ve Ylimaki, R. (2007). Successful leadership in three high-poverty urban elementary schools. *Leadership & Policy in Schools 6*(4), 291-317.

Janz, B.D. ve Prasarnphanich, P. (2003), Understanding the antecedents of effective knowledge management: the importance of a knowledge-centered culture, *Decision Sciences*, *34*(1), 351-384.

Judge, T. A., Thoresen, C. J., Bono, J. E. ve Patton, G. K. (2001). The job satisfaction-job performance relationship: A qualitative and quantitative review. *Psychological Bulletin*, *127*(3), 376-407. Retrieved from https://doi.org/10.1037//0033-2909.127.3.376.

Judge, T. A., ve Piccolo, R. F. (2004). Transformational and transactional leadership: a meta-analytic test of their relative validity. *Journal of applied psychology*, *89*(5), 755.

Jung, W. (2009). The effect of principal leadership, teachers' collaborative culture, empowerment on the teachers' job satisfaction. *The Journal of Korean Teacher Education. 26*(1), 289–310.

Jurasaite-Harbison, E., ve Rex, L. A. (2010). School cultures as contexts for informal teacher learning. *Teaching and Teacher Education*, *26*(2), 267-277. Retrieve on Sep 2, 2016 from: http://www.mofet.macam.ac.il/academia-kita/Documents/School- Cultures-2010.pdf.

Kalkan, F. (2017). Cinsiyetin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin öğrenen örgüt algıları üzerine etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Eğitim ve Bilim*, *45*(204), 317-343.

*Kanmaz, A., ve Uyar, L. (2016). The effect of school efficiency on student achievement. *International Journal of Assessment Tools in Education*, *3*(2).123-136.

*Kaplan, F. (2008). *Anadolu liselerinin etkili okul olma özelliklerini karşılama düzeyi.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kaplan, L, S. ve Owings, W, A. (2013). *Culture re-boot: Reinvigorating school culture to improve student outcomes*. Corwin Press.

Karadağ, E., İşçi, S., Öztekin, S., ve Anar, S. (2016). The relationship between school climate and students' academic achievement: a meta-analysis study, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, *17*(2), 107-122. DOI: 10.17679/iuefd.17294446.

Karslı, M. Durdu. (2004). *Yönetsel Etkililik*. Pegem Yayınları, Ankara.

Karslı, M. Durdu. (2006). *Etkili Okul Yöneticiliği*. İstanbul: Morpa.

Kaya, M., ve Yiğit, B. (2020). Okul Yöneticilerin Öğretimsel Liderlik Davranışlarının İncelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, *3*(1), 79-90.

Keen, D. (2007). Parents, families, and partnerships**:** Issues and considerations**.** *International Journal of Disability, Development & Education*, *54*(3), 339-349.

Kelly, S., ve Turner, J. (2009). Rethinking the effects of classroom activity structure on the engagement of low-achieving students. *Teachers College Record*, *111*(7), 1665-1692.

Keppel, M. (2011) 'Transforming distance education curricula through distributive leadership', *ALT-J: Research in Learning Technology*, *18*(3), 165-178.

*Keskin, C. (2014). *İlköğretim okullarında örgütsel etkililik, mesleki doyum ve işten ayrılma eğilimi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

*Kılıç, F. (2017). *Bilim ve sanat merkezlerindeki öğretmenlerin yöneticilerinin liderlik yeterlilikleri kurum etkililiği ve kurum kültürüne yönelik algıları arasındaki ilişki.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.

Kış, A., ve Konan, N. (2014). Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin sınıf ve branş öğretmenlerinin görüşleri: Bir Meta-Analiz. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, Journal of Research in Education and Teaching, 3*(1), 359-374.

Kış, A., ve Konan, N. (2014). Okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışlarını gösterme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyetlerine göre meta-analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, *14*(6), 1-17.

Kirk, D. J., ve Jones, T. L. (2004). *Effective schools. Assessment Report*, Pearson Education, Inc.

Klassen, R. M., ve Chiu, M. M. (2010). Effects on teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of educational Psychology*, *102*(3), 741. https://doi.org/ 10.1037/a0019237.

Knapp, C.H., Copland, C.G., Honig, L.V., Plecki, G., ve Portin, N.M. (2010). The interplay between instructional and entrepreneurial leadership styles in Cyprus rural primary school. *Leadership and Policy in Schools*, *10(4)*, 412–427.

Ko, J. (2010). *Consistency and variation in classroom practice: a mixed-method investigation based on case studies of four EFL teachers of a disadvantaged secondary school in Hong Kong* (Doctoral dissertation). Nottingham, UK: University of Nottingham.

Ko J., Sammons P., Bakkum L. (2013). *Effective Teaching: A Review of Research and Evidence*. Reading: CFBT Education Trust.

Koçel, T. (1998). *İşletme Yöneticiliği.* İstanbul, Beta Yayınları.

Kormaz, I. (2007). Teachers' opinions about responsibilities of parents, schools, and teachers in enhancing student learning. *Education, 127*(3), 389-399.

Kose, B. W. (2011). Developing a transformative school vision: Lessons from peer-nominated principals. *Education and Urban Society*, *43*(2), 119-136.

Kösterelioğlu, M. A., ve Argon, T. (2010). Okul Yæneticilerinin İletişim Sürecindeki Etkililiğine İlişkin Öğretmen Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *11*(1), 1-17.

Kraft, M. A., ve Rogers, T. (2015). The underutilized potential of teacher-to-parent communication: Evidence from a field experiment. *Economics of Education Review*, *47*(1), 49-63.

Krebs, P., Prochaska. J. O. ve Rossi. J. S. (2010). A meta-analysis of computer-tailored interventions for health behavior change. *Preventive Medicine*, *51*(3-4), 214-221.

Kreft, I.G.G. (1993). Using Multilevel Analysis to Assess School Effectiveness: A Study of Dutch Secondary Schools'. *Sociology of Education*, *66* (2), 104-129.

*Kristoff, B. (2003). *Transformational leadership, professional school culture, and perceived effectiveness in specialized programs for students with disabilities*. (Doctoral dissertation). Rutgers-The State University of New Jersey.

Kuen, T. K. (2009). *Three approaches to understanding and investigating the concept of school culture and school culture phenomena: Implications to school improvement and school effectiveness* (Doctoral dissertation). City University of Hong Kong.

Kurşun, A., ve Yılmaz, E. (2020). Investigation of the Relationship Between School Culture and Job Satisfaction: A Meta-Analysis Study. *Research on Education and Psychology*, *4*(Special Issue), 1-17.

Kurşun, A., ve Yılmaz, E. (2020). Okul Kültürü ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Bir Meta Analiz Çalışması. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, *7*(2), 115-131.

Kuruşçu, M. (2003). *Toplam Kalite Yönetimi ve Kalite Ödülleri*. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık.

Kusumaningrum, I, Hidayat, H, Ganefri, Anori, S. ve Dewy, MS. (2016). Learning Outcomes in Vocational Education: a Business Plan Development by Production-Based Learning Model Approach. *International Journal of Environmental and Science Education*, *11*(18), 11917-11930.

*Kuşaksız, N. (2010). *Öğretmen görüşlerine göre ilköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri (Üsküdar ilçesi örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Kyriacou C. (2007). *Effective Teaching in Schools: Theory and Practice*. Cheltenham: Nelson Thornes.

Kythreotis, A., ve Pashiardis, P. (2006). Exploring leadership role in school effectiveness and the validation of models of principals' effects on students' achievement. Paper presented at the Commonwealth Council for Educational Administration and Management (CCEAM) Conference 2006. "*Recreating Linkages between Theory and Praxis in Educational Leadership*". Nicosia: Cyprus.

Lambert, L. (2006, Spring). Lasting leadership: A study of high leadership capacity schools. *TheEducationForum*,*70*(3),238-254. http://dx.doi.org/10.1080/00131720608984900.

Lauring, J., ve Selmer, J. (2010). Multicultural organizations: Common language and group cohesiveness. *International journal of cross cultural management*, *10*(3), 267-284.

Lee, B. (2003). Searching for the image of Korean teacher in the 21st century. *The Journal of Elementary Education Studies. 10*(1), 1–22.

Lee, E., Reynolds, K. J., Subasic, E., Bromhead, D., Lin, H., Marinov, V., ve Smithson, M. (2017). Development of a dual school climate and school identification measure–student (SCASIM-St). *Contemporary Educational Psychology*, *49*(1), 91-106. doi: 10.1016/j. cedpsych.2017.01.003.

Leithwood, K. A., ve Riehl, C. (2003). *What we know about successful school leadership*. Nottingham: National College for School Leadership.

Leithwood, K., ve Seashore-Louis, K. (2011). *Linking leadership to student learning*. John Wiley and Sons.

Leithwood, K., Day,C., Sammons, P., Harris, A., ve Hopkins, D. (2006). Seven Strong Claims About Successful School Leadership. Nottingham: National College for School Leadership.

Leithwood, K. ve Jantzi, D. (2000). The effects of transformational leadership on organizational conditions and student engagement, *Journal of Educational Administration*, *38*(2), 112–129.

Leithwood, K., ve Jantzi, J. (2006). Transformational school leadership for large-scale reform: Effects on students, teachers, and their classroom practices. *School Effectiveness and School Improvement*, *17*(2), 201–227. doi:10.1080/09243450600565829.

Leithwood, K., Harris, A., ve Hopkins, D. (2008). Seven strong claims about successful school leadership. *School leadership and management*, *28*(1), 27-42.

*Lejeune, C., ve Vas, A. (2009). Organizational culture and effectiveness in business schools: A test of the accreditation impact. *Journal of Management Development*. *28*(8), 728 – 741.

Levine, D. U., ve Lezotte, L. W. (1998). *Unusually effective school: A review and analysis of research and practice.* Madison, WI: National Center for Effective Schools Research and Development.

Lezotte, L. W. (1991). *Correlates of effective schools: The first and second generation*. Effective Schools Products, Ltd., Okemos, Michigan, p.1-16. (19 Aralık 2019 tarihinde http.//www.effectiveschools.com/Correlates.pdf adresinden alınmıştır).

Lezotte, L. W. (1992). *Effective Schools Practices That Work*. Okemos, MI: Effective Schools Products Ltd.

Lezotte, L. (2001). *Revolutionary and evolutionary: The effective schools movement*. Okemos, MI: Effective Schools Products, Ltd.

Lezotte, L.W. ve Pepperl, J.C. (1999). *The effective schools process: A proven path to learning for all*. Okemos, MI: Effective Schools Products.

Lezotte, L. W. ve Snyder, K. M. (2011). *What Effective Schools Do: Re-Envisioning the Correlates.* Bloomington, IN: Solution Tree Press.

Lezotte, L. (2012). *Revolutionary and evolutionary: The effective schools movement.* Retrieved from http://www.edutopia.org/pdfs/edutopia.org-closing-achievement-gap-lezottearticle.pdf.

Liao, S. H., Chang, W. J., Hu, D. C., ve Yueh, Y. L. (2012). Relationships among organizational culture, knowledge acquisition, organizational learning, and organizational innovation in Taiwan's banking and insurance industries. *The International Journal of Human Resource Management*, *23*(1), 52-70.

Lin, L. ve Chu, H. (2017). Quantifying publication bias in meta-analysis. *Biometrics*, DOI: 10.1111/biom.12817.

Lipsey, M. W., ve Wilson, D. B. (2001). *Practical meta-analysis*. Sage Publications, Inc.

Lipshitz, R., Popper, M., ve Friedman, V. J. (2002). A multifacet model of organizational learning. *The journal of applied behavioral science*, *38*(1), 78-98.

Locke, E. A. (2003). *The Blackwell Handbook of Principles of Organizational Behavior: Executive Handbook*. Maryland: Blackwell Publishing.

Locke, E. A. (Ed.). (2009). *Handbook of principles of organizationalbehavior: Indispensableknowledgeforevidence-basedmanagement.* Second Edition. John Wiley&Sons.

Longfellow, C. E. (2004). *Enhancing school-home communication through technology in Christina School District* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3133814).

Louis, K. S., ve Wahlstrom, K. (2011). Principals as cultural leaders. *Phi Delta Kappan*, *92*(5), 52-56.

Louis, K.S., Leithwood, K., Wahlstrom, K., ve Anderson, S. (2010). *Investigating the links to improved student learning: Final report of research findings.* New York: The Wallace Foundation.

*Lu, Y. L., ve Lin, Y. C. (2016). How to Identify Effective Schools in the New Period: Use the Fuzzy Correlation Coefficient of Distributed Leadership and School Effectiveness. *International Journal of Intelligent Technologies & Applied Statistics*, *9*(4). 347-359.

Lundberg, O. (2018). The next step towards more equity in health in Sweden: how can we close the gap in a generation? *Scandinavian Journal of Public Health*, *46*(Suppl. 22), 19-27.

Lunenburg, S.R. (2011). Successful school leadership in Australia: A research agenda. *International Journal of Development and Learning*, *17(4)*, 113–129.

Luthans F. (2011) *Organizational Behavior An Evide-Based Approach* (Twelfth Edition). Newyork: McGraw-Hill/Irvin.

*Lyle, S. (2018). *The Relative Contribution of Transformational Leadership, Socioeconomic Status, and Years of Principal Experience on Overall School Effectiveness* (Doctoral dissertation). The University of Alabama at Birmingham.

MacBeath, J., ve Mortimore, P. (2001). *Improving school effectiveness*. Buckingham: Open University Press.

MacBeath, J., Gray, J. M., Cullen, J., Frost, D., Steward, S., ve Swaffield, S. (2007). *Schools on the edge: Responding to challenging circumstances*. London: Sage.

Mahmood, H. (2008). *Leadership and School Effectiveness. Edisi kedua*, Malaysia: Dewan Bahasa dan Pustaka Kuala Lumpur.

Mahmoudi, M. (2005). The Role of Organizational Culture in Preventing Official Corruption. *Tadbir Magazine*, *1*(160), 39.

Maimunah, M. (2004). *Kepemimpinan situasi di kalangan pengetua sekolah di Malaysia (*Doctoral dissertation). Universiti Kebangsaan Malaysia

Marchant, M., Christensen, L., Womack, S., Conley, L., ve Fisher, A. (2010). Strengthening positive school discipline practices through Professional development. *Education Research and Perspectives, 37*(2), 38-63. Retrieved from http://search.proquest.com/docview/1020696433?accountid=14867.

Marshall, M.L. (2004). *Examining School Climate: Defining Factors and Educational Influences* [white paper, electronic version] Retrieved January, 12, 2014 from Georgia State University Center for School Safety, School Climate, and Classroom Management. Website: http://education.gsu.edu/ schoolsafety.

Martin, J. (2002). *Organization Culture Mapping*. The Terrain. California Sage. Publication. p.12.

Marzano, R.J. (2003). *What Works in Schools: Translating Research into Action*. Alexandria, Virginia USA: ASCD (Association for Supervision and Curriculum Development).

Marzano, R.J., Waters, T., ve McNulty, B.A. (2005). School leadership that Works from research to results. Denver: Mid-Continent Research for Education and Learning (McREL).

Masudi Madushan, E., ve Javan Shargh, H. (2005). Organizational learning and the strategy of learning organization. *The Quarterly of Modiriat-e-farda, 3*(9&10), 76-79.

Matthews, P. ve Sammons, P. (2004). *Improvement through inspection: an evaluation of the impact of Ofsted"s work*. London: Ofsted/Institute of Education.

McCaffreey, J., (2008). *International training module*. Boston: Prentice Hall.

McCoach, D.B., Goldstein, J., Behuniak, P., Reis, S.M., Black, A.C., Sullivan, E.E., ve Rambo, K. (2010). Examining the unexpected: Outlier analysis of factors affecting student achievement. *Journal of Advanced Academics*, *21*(3), 426-468.

McKinney, A. (2016). *The intersection of leadership for school improvement and school climate: A case study of one administrative team's journey to build an effective and equitable school* (Doctoral dissertation). The University of Utah.

Mclnerney, D. M., Dowson, M., ve Etten, S. Van. (2006). *Effective Schools*. (D. M. Mclnerney, M. Dowson, ve S. Van Etten, Eds.). BOOK, USA: Information Age Pub.

McNamara, R. (2008). *Free Basic Guide to Leadership and Supervision* . Retrieved from:http://managementhelp.org/management/guidebook.htm#anchor1012225(Accessed 20.11.2018).

*McVey, D. (2009). *Parsonian Influence and the Effect of School Climate and Bureaucracy on the Perceived Effectiveness in Schools* (Doctoral dissertation). St. John's University, New York.

Meador, J. L. (2001). *Job satisfaction, perceived organizational support, and organizational commitment: ımplications for teacher turnover in small rural schools.* (Doctoral dissertation). Stephen F. Austin State University, Texas.

*Memduhoğlu, H. B. ve Karataş, E. (2017). Öğretmenlere Göre Çalıştıkları Okullar Ne Kadar Etkili? *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi - Journal of Educational Sciences Research*, *7*(2), 227-244.

Mendels, P. (2012). The effective principal. *Journal of staff development*, *33*(1), 54-58.

Michigan Department of Education. (2013). *Michigan standards for the preparation of schoolprincipals*.Lansing,MI.Retrievedfrom:https://www.michigan.gov/documents/mde/SBE_item-Adopted_Admin-Central_Ofc3-17-09_273224_7.doc.

Min, Y. (2003). *A study on the correlation between principal's transformational leadership and teachers' job attitudes* (Doctoral dissertation). Yonsei University, Republic of Korea.

Mirsapasi, N. (2015). Identification of Organizational Culture Based on the Denison Model, A Case Study of IRIB Organization, *Management of Organizational Culture*, *13*(3), 299.

Mitchell, M.M., Bradshaw, C.P. ve Leaf, Ph. J. (2010). Student and Teacher Perceptions of School Climate: A Multilevel Exploration of Patterns of Discrepancy. *Journal of School Health*, *6*(80), 271 – 279.

Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., Shekelle, P. ve Stewart, L, A. (2015). Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement. *Systematic reviews*, *4*(1), 1-9.

Molden, S. A. (2016). *Teacher and parent perceptions and preferences regarding effective school to home communication* (Doctoral dissertation). Holy Family University.

Moller, J., Eggen, A., Fuglestad, O.L., Langfeldt, G., Presthus, A., Skrovset, S., Stjernstrom, E. ve Vedoy, G. (2005). Successful school leadership: the Norwegian case. *Journal of Educational Administration*, *43*(6), 584–594.

Monahan, D., Oesterle, I.L., ve Hawkins, G. (2010). *How leadership influences student learning*. Final report. New York, NY: The Wallace Foundation.

Marzano, R. J. (2003). *What works in schools: Translating research into action.* Alexandria, VA: ASCD.

Marzano, R. J., Waters, T., ve McNulty, E. A. (2005). *School leadership that works: From research to results.* Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Marzano, R. J., ve Waters, T. (2009). *District leadership that works: Striking the right balance*. Solution Tree Press.

Memduhoğlu, H. B. ve Karataş, H. (2017). Öğretmenlere göre çalıştıkları okullar ne kadar etkili? [According to the teachers, how effective are the schools they work at?]. *Journal of Educational Sciences Research*, *7*(2), 227-244.

Michaelowa, K. (2002). Teacher job satisfaction, student achievement, and the cost of primary education in Francophone Sub-Saharan Africa (No. 188). *HWWA Discussion Paper*. Retrieved from https://doi.org/10.1353/jda.2008.0028.

Muijs, D., ve Reynolds, D. (2003). Student background and teacher effects on achievement and attainment in mathematics: A longitudinal study. *Educational Research and Evaluation*, *9*(3), 289-314.

Mulford, W., Silins, H. ve Leithwood, K. (2004). *Educational Leadership for Organisational Learning and Improved Student Outcomes*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.

Mulford, WR, Johns, SM ve Edmunds, WJ (2009). *Successful school principalship in Tasmania*: Case studies.

Mullen, B., Muellerleile, P., ve Bryant, B. (2001). Cumulative meta-analysis: a consideration of indicators of sufficiency and stability. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *27*(11), 1450-1462.

Mullins, L. J. (2008). *Essentials of organisational behaviour*: Pearson Education.

Mulyasa, E. (2012). Manajemen dan Kepemimpinan Kepala Sekolah [*Management and Leadership of Principals*]. Bandung: Bumi Aksara.

Mumford, T.V., Campion, M.A., ve Morgeson, F.P. (2007). The Leadership Skills Strataplex: Leadership skill requirements across organisational levels. *The Leadership Quarterly, 18*(2007), 154-166. http://dx.doi.org/10.1016/j.leaqua.2007.01.005.

Murillo Torrecilla, F. J. (2003). Una panorámica de la investigación iberoamericana sobre eficacia escolar. *REICE: Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, *1*(1), 1-14.

Murillo, F. J., ve Cuenca, R. (2007). Construyendo consensos en torno al concepto de educación de calidad. *REICE. Revista Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, *5*(3), 14-21.

Murillo, F. J., ve Martínez-Garrido, C. (2012). Las condiciones ambientales en las aulas de primaria en Iberoamérica y su relación con el desempeño académico. *Archivos Analíticos de Políticas Educativas, 20*(18), 1-24.

Murnane, R. J. (1983). Quantitative studies of effective schools: What have we learned. *School finance and school improvement: Linkages for the 1980s*, 193-209.

Murphy, J. (2009). *Survey study of the relationship between parents' and teachers' perceptions of what constitutes effective school-to-home communications* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3344457)

Murphy, J. (2010). *The educator's handbook for understanding and closing achievement gaps.* Corwin Press.

Murphy, J. ve Hallinger, P. (1992) The Principalship In An Era of Transformation. *Journal of Educational Administration*. *30* (3), 77-88.

Murphy, J., Elliott, S. N., Goldring, E., ve Porter, A. C. (2007). Leadership for learning: A research-based model and taxonomy of behaviors. *School leadership and management*, *27*(2), 179-201.

Murray, M., Curran, E., ve Zellers, D. (2008). Building parent/professional partnerships: An innovative approach for teacher education. *The Teacher Educator*, *43*(2), 87-108.

*Namlı, A. (2017). *Lise müdürlerinin destekleyici liderlik davranışlarının ve kolektif güvenin okul etkililiği üzerindeki etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

National School Climate Center: School Climate. (2007). Accessed December 1, 2017. Retrieved from http://www.schoolclimate.org/climate/.

Naumann, E. (1993). Antecedents and consequences of satisfaction and commitment among expatriate managers. *Group & Organization Management*, *18*(2), 153-187.

Negiş Işik, A. (2020). Ethical Leadership and School Effectiveness: The Mediating Roles of Affective Commitment and Job Satisfaction. *International Journal of Educational Leadership and Management*, *8*(1), 60-87. doi: 10.17583/ijelm.2020.4114.

Ngang, T. K. (2012). A comparative study on teacher leadership in special education classroom between China and Malaysia. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *31*(1), 231-235.

*Ngang, T. K., Abdulla, Z., ve Mey, S. C. (2010). Teacher leadership and school effectiveness in the primary schools of Maldives. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *39*(39), 255-270.

Nongauza, A. D. M. (2004). *The role of a principal in an academically successful farm school: A case study* (Doctoral dissertation). Rhodes University.

Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and practice*. Sage publications.

*Noureen, G. (2003). *A Study of Relationship Between School Heads Management Competencies with School Effectiveness and Designing of an In-service Training Programme for Institution Heads in Pakistan* (Doctoral dissertation). University of the Punjab, Lahore.

O'Donnell, R. J. ve White, G. P. (2005). Within the accountability era: Principals' instructional leadership behaviors and student achievement, *NASSP Bulletin, 89* (645), 56-71.

OECD. (2005). *Teachers matter: Attracting, developing and retaining effective teachers.* Paris: Author.

*Okafor, P. C. (2006). *School climate, pupil control ideology, and effectiveness* (Doctoral dissertation), St. John's University, New York.

Olaitan, S.O. (2003). *Vocational and technical education in Nigeria:* issues and analysis, Onitsha: Noble Graphic Press.

Olasode, S. A. (2015). Teachers' Perception of Entrepreneurial Leadership Practices of Secondary School Principals in Ondo State, Nigeria. *International Journal of Research and Development*, *2*(1), 54-65.

Olive, P. (2002). Evaluating teacher competence through the use of performance assessment task: An overview. *Journal of Personnel Evaluation in Education, 5*(1), 121-132.

*Olivier, D. F. (2001). *Teacher personal and school culture characteristics in effective schools: Toward a model of a professional learning community* (Doctoral dissertation). University of Southwestern Louisiana.

Olmstead, C. (2011). *Using technology to increase parental involvement* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI3486303).

Ololube, N. P. (2005). *School Effectiveness and Quality Improvement: Quality Teaching In Nigerian Secondary Schools*. Paper Presented At the African Symposium.

Ontai-Machado, D. O. M. (2016). *Teachers' perceptions of elementary school principals' leadership attributes and their relationship to school effectiveness* (Doctorate dissertion). Walden University.

*Oral, Ş. (2005). *İlköğretim Okullarının Etkili Okul Kavramı Açısından Değerlendirilmesi. (Batman ili örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.

Orpinas, P., ve Horne, A. (2010). Creating a positive school climate and developing social competence. In S. Jimerson, S. Swearer, & D. Espelage (Eds.), *Handbook of bullying in schools: An international perspective*. New York, NY: Routledge.

Osakinle E. O. (2006). *The Relevance of Education to Nigerian Project*. In: AA Agagu, F. Otomosho (Eds.): Essay on Nigerian People, Culture and Politics Abuja: Panaf Press, Owoeye JS 200. Pp.120-126.

Osberg, J., Pope, D. ve Galloway, M. (2006). Students matter in school reform: leaving fingerprints and becoming leaders. *International Journal of Leadership in Education*, *9*(4), 329-343.

*Oyegoke, S. A. (2012). Principals' leadership style as a catalyst to effectiveness of secondary school education in Ondo State, Nigeria. *Academic Research International*, *3*(3), 281-287.

Owens, R. G., ve Valesky, T. C. (2011). *Organizational behavior in education: Leadership and school reform* (10th ed.). Boston, MA: Pearson.

Özdemir, S. (2000). *Eğitimde örgütsel yenileşme*. Pegem A Yayıncılık, Ankara.

Özdemir, S., ve Sezgin, A. G. F. (2002). Etkili okullar ve ögretim liderligi. *Kirgizistan Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 266-282.

Özden, Y. (2000). *Eğitimde Yeni Degerler*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Özden, Y. (2006). *Eğitim Liderliği*. Okul Yönetimlerini Gelistirme Programı Ders Notları, MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.

Özdemir, S., ve Sezgin, A. G. F. (2002). Etkili okullar ve ögretim liderligi. *Kirgizistan Manas Sosyal Bilimler Dergisi*, *2*(3), 266-282.

Özdoğru, M. ve Güçlü, N. (2020). Okul yöneticilerinin öğretimsel liderlik davranışlarının okul çıktılarına etkisinin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (AUJEF), 4*(2), 88-103.

Özgenel, M. ve Mert, P. (2019). The Role of teacher performance in school effectiveness. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 4*(10), 417- 434.

Özgenel, M. ve Topal, M. (2019). Okul etkililiği ile öğretmenlerin iş doyum düzeyleri arasındaki ilişki [The relationship between school effectiveness and teachers' job satisfaction levels]. *VIth International Eurasian Educational Research Congress,* 19-22 June 2019, Ankara University, Ankara.

Özgenel, M. (2020). An organizational factor predicting school effectiveness: School climate. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, *7*(1), 38-50.

Özgözgü, S. ve Altunay, E. (2016). Yöneticilerin liderlik davranışlarının öğretmenlere yansıyan sonuçları: Bir meta-analiz çalışması. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *14*(4), 259-294.

Özkalp, E. ve Kırel, Ç. (2004). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.

*Özkan, Y. (2014). *Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile okulların etkililik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

*Özsoy, R., ve Parlar, H. (2018). Teacher leadership as a predictor of school effectiveness. *Kastamonu Education Journal*, *26*(3), 925-934.

Özutku, H. (2006). Amaç Yaklaşımına Göre İnsan Kaynakları Yönetiminin Etkililiğini Ölçmeye Yönelik Bir Durum Çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 8*(3), 262-284.

Park, K. Y. (2009). The Analysis on the Causal Model among Principals' Transformational Leadership, School Climate and Job Satisfaction of School Teachers. *The Journal of Educational Administration*, *27*(3), 205-228.

Parker, D. C., Grenville, H., ve Flessa, J. (2011). Case studies of school community and climate: Success narratives of schools in challenging circumstances. *School Community Journal*, *21*(1), 129–150.

Peng, P., Su, S., Fairley, C. K., Chu, M., Jiang, S., Zhuang, X., ve Zhang, L. (2018). A global estimate of the acceptability of pre-exposure prophylaxis for HIV among men who have sex with men: a systematic review and meta-analysis. *AIDS and Behaviour*, *22*(4), 1063-1074.

Peters, T. J., ve Waterman, R. H. (1982). *In search of excellenc*e: *Lessons from America's best-run companies*. New York: Harper and Row.

Peterson, T.O., ve Van Fleet, D.D. (2004). The ongoing legacy of R.L.Katz: An updated typology of management skills. *Management Decision, 42(10*), 1297-1308. http://dx.doi.org/10.1108/00251740410568980.

Petitti, D. B. (2000). *Meta-analysis. decision analysis. and cost-effectiveness analysis* (2nd edition). New York: Oxford University Press.

Petrie, N. (2014). *Future Trends in Leadership Development.* UK: Center for Creative Leadership.

Petticrew, M., ve Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences*. MAUSA: Blackwell Publishers Ltd.

Pietschnig, J., Penke, L., Wicherts. J. M., Zeiler, M. ve Voracek, M. (2015). Meta-analysis of associations between human brain volume and intelligence differences: How strong are they and what do they mean? *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, *57*(2015), 411-432.

*Pihie, Z. A. L., Dahiru, A. S., Basri, R., ve Hassan, S. A. (2018). Relationship between Entrepreneurial Leadership and School Effectiveness among Secondary Schools. International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences, *8*(12), 258–274.

Polatcan, M., ve Cansoy, R. (2018). Türkiye'de Etkili Okul Araştırmaları: Ampirik Araştırmaların Analizi. *Sakarya University Journal of Education*, *8*(3), 8-24.

Popper, M. ve Lipshitz, R. (2000). Organizational learning: Mechanisms, culture, and feasibility, *Management Learning*, *31*(2), 181–196. doi: 10.1177/1350507600312003.

Powell, S. T. (2004). *Leadership and school success: The behaviors and practices of principals in successful at-risk schools* (Doctoral dissertation). Virginia Polytechnic Institute and State University.

Prasertcharoensuk, T., ve Tang, K. N. (2017). The effect of strategic leadership factors of administrators on school effectiveness under the Office of Maha Sarakham Primary Educational Service Area 3. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, *38*(3), 316-323.

Pratama, AT ve Corebima, AD. (2016). Contributions Emotional Intelligence on Cognitive Learning Result of Biology of Senior High School Students in Medan, Indonesia. *International Journal of Environmental and Science Education*, *11*(18), 11007-11017.

Prenkert, D. (2015). *Effective schools research: a meta-analysis of progress monitoring and the impact on student achievement.* (Doctoral dissertation), Indiana: Ball State University.

Price, J. L. (1968). *Organizational effectiveness*: *An Inventory of propositions*, Homewood, 111.: Irwin.

Pun, K. F. (2001). Cultural influences on total quality management adoption in Chinese enterprises: an empirical study. *Total quality management*, *12*(3), 323-342.

Pun, K. F., ve Hui, I. K. (2002). Integrating the safety dimension into quality management systems: a process model. *Total Quality Management*, *13*(3), 373-391.

Purkey, S. C., ve Smith, M. S. (1983). Effective schools: A review. *The elementary school journal*, *83*(4), 427-452.

Quinn, D. M. (2002). The impact of principal leadership behaviors on instructional practice and student engagement. *Journal of educational administration*, *40*(5), 447-467.

Rains, C. L. (2015). *The impact of school-wide professional development on student achievement: a meta-analysis from an effective schools perspective* (Doctoral dissertation). Ball State Unıversıty, Muncıe, Indıana.

Rajab, M. P. (2013). *Relationship Between Total Quality Management Principles and Culture of Teaching and Learning in Iranian Secondary Schools* (Doctoral dissertation), Universiti Putra Malaysia.

Rao, S. S., Solis, L. E., ve Raghunathan, T. S. (1999). A framework for international quality management research: development and validation of a measurement instrument. *Total Quality Management*, *10*(7), 1047-1075.

Rapti, D. (2013). School climate as an important component in school effectiveness. *Academicus International Scientific Journal*, *4*(08), 110-125.

Reeve, J., Jang, H., Carrell, D., Jeon, S., ve Barch, J. (2004). Enhancing students' engagement by increasing teachers' autonomy support. *Motivation and Emotion, 28*(2), 147-169.

*Reeves, J. B. (2010). *Academic optimism and organizational climate: An elementary school effectiveness test of two measures* (Doctoral dissertation), University of Alabama Libraries.

Reezigt, G. J., Guldemond, H., ve Creemers, B. P. (1999). Empirical validity for a comprehensive model on educational effectiveness. *School effectiveness and school improvement*, *10*(2), 193-216.

Ren, Y., Lü, Y. ve Fu, B. (2016). Quantifying the impacts of grassland restoration on biodiversity and ecosystem services in China: A meta-analysis. *Ecological Engineering*, *95*(2016), 542-550.

Reynolds D. (2010). *Failure Free Education? The Past, Present and Future of School Effectiveness and School Improvement*. London: Routledge.

Reynolds D., Chapma, C.P., Kelly A., Muijs D. ve Sammons, P. (2012). Educational Effectiveness: The Development of the Discipline, the Critiques, the Defense and the Present Debate. *Effective Education*, *3*(2), 109–127.

Reynolds D., Sammons P., De Fraine B., Townsend T., ve Van Damme J. (2011). *Educational Effectiveness Research (EER): A State of the Art Review*. Paper presented to the Annual Meeting of the International Congress for School Effectiveness and Improvement, Cyprus.

Reynolds, D., Teddlie, C., Creemers, B., Scheerens, J. and Townsend, T. (2000). An introduction to school effectiveness research. (In C. Teddlie and D. Reynolds (eds.). *The International Handbook of School Effectiveness Research*. London: Falmer Press.

*Rezaei Abgoli, A., ve Sabeti, Z. (2013). The study of the relationship between managers' transformational and transactional leadership styles and school effectiveness in secondary schools in Iran. *European Online Journal of Natural and Social Sciences: Proceedings*, *2*(2), 209-218.

Ridley, C. R., ve Mendoza, D. W. (1993). *Putting Organizational Effectiveness Into Practice: The Preeminent Consultation Task. Journal of Counseling & Development*, *72*(2), 168–177. doi:10.1002/j.1556-6676.1993.tb00917.x.

Rikkert M. van der Lans, Wim J. C. M. van de Grift ve K. van Veen. (2018). Developing an instrument for teacher feedback: using the Rasch model to explore teachers' development of effective teaching strategies and behaviors. *The Journal of Experimental Education*, *86*(2), 247-264. https://doi.org/10.1080/00220973.2016.1268086.

Riley, K., ve Louis, K. S. (Eds.) (2013). *Leadership for Change and School Reform: International Perspectives*. Routledge.

Robbins, S. P. (2003). *Essentials of organizational behavior*: Prentice Hall.

Robbins, S. P. ve Judge T. A. (2012). *Örgütsel davranış (*Çev. Erdem, İ.) , Nobel Akademik Yayıncılık. Ankara.

Robeyns, I. (2005). The capability approach: a theoretical survey. *Journal of Human Development*, *6*(1), 93-117.

Robinson, V. (2007). The impact of leadership on student outcomes: Making sense of the evidence. *2007-The Leadership Challenge-Improving learning in schools, Researchconference,* Athttp://www.acer.edu.au/documents/RC2007_Robinson-ImpactOfLeadershipOnStudents.pdf (Accessed 08.08.2019).

Robinson, V. M., Hohepa, M., ve Lloyd, C. (2007). *School leadership and student outcomes: Identifying what works and why*. Auckland, New Zealand: University of Auckland.

Robinson, V; Lloyd, C. ve Rowe, K. (2008). The impact of leadership on student outcomes: An analysis of the differential effects of leadership types. *Educational Administration Quarterly*, *44*(5), 635-674.

Robinson, V., Hohepa, M. ve Lloyd, C. (2009) *School leadership and student outcomes: identifying what works and why. Best Evidence Syntheses Iteration (BES)*. New Zealand.

Rosenbaum, S,. Vancampfort, D., Steel. Z., Newby, J., Ward, P, B. ve Stubbs, B. (2015). Physical activity in the treatment of post-traumatic stress disorder: a systematic review and meta-analysis. *Psychiatry Research*, *230*(2), 130-136.

Ross, J. A., ve Gray, P. (2006). Transformational leadership and teacher commitment to organizational values: The mediating effects of collective teacher efficacy. *School Effectiveness and School Improvement*, *17(1*), 179-199.

Rothstein, H. R., Sutton, A. J., ve Borenstein, M. (2005). *Publication Bias in Meta-Analysis*. In H. R. Rothstein, A. J. Sutton ve M. Borenstein (Eds.), Publication bias in meta-analysis: Prevention, assessment and adjustments. West Sussex, England: John Wiley & Sons.

Rubie-Davis, C.M. (2007). Classroom Interactions: Exploring the Practices of High- and Low-Expectation Teachers. *The British Psychological Society*, *77*(1), 289- 306.

Rutter, M., Maugham, B., Mortimore, P., Ouston, J., ve Smith., A. (1979). *Fifteen thousand hours: Secondary schools and their effects on children*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Saadat, V., ve Saadat, Z. (2016). Organizational learning as a key role of organizational success. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *230*(1), 219-225.

Sackney, L. (2007). History of the school effectiveness and improvement movement in Canada over the past 25 years. *International handbook of school effectiveness and improvement*, *17*(1), 167-182. Springer, Netherlands.

*Saleem, F., ve Naseem, Z. (2013). School Effectiveness in Pakistan: A Gender Perspective. *Journal of Research & Reflections in Education (JRRE)*, *7*(2).133-142.

Salfi, N. A. (2011). Successful leadership practices of head teachers for school improvement: Some evidence from Pakistan. *Journal of Educational Administration*, *49*(4), 414-432.

Salfi, N. A., Hussain, A., ve Virk, M. N. (2014). Leadership practices for school improvement: gender disparities. *International Journal of Current Research and Academic Review*, *2*(9), 204-213.

Salwa., Kristiawan, M., ve Lian, B. (2019). The Effect of Academic Qualification, Work Experience and Work Motivation towards Primary School Principal Performance, *International Journal of Scientific & Technology Research*, *8*(8), 969-980.

Samdal, O., Wold, B., ve Bronis, M. (1999). Relationship between students' perceptions of school environment, their satisfaction with school and perceived academic achievement: An international study. *School Effectiveness and School Improvement*, *10*(3), 296-320.

Sammons, P. (1994). *Findings from school effectiveness research: Some implications for improving the quality of schools. Improving Education: Promoting Quality in Schools*. London: Cassell.

Sammons, P., Hillman, J., ve Mortimore, P. (1995). *Key characteristics of effective schools. A Review of School Effectivenes Research. Londres*: Instituto de Educación/OFSTED.

Sanders, M. ve Lewis, K. (2005). Building bridges toward excellence: Community involvement in secondary schools. *Secondary school Journal*, *88*(3), 1-9.

Sargent, T., ve Hannum, E. (2005). Keeping teachers happy: Obsatisfaction among primary school teachers in rural north West China. *Comparative Education Review, 49(1),* 173–204. https://doi.org/10.1086/428100.

Sarıer, Y. (2013). *Eğitim kurumu müdürlerinin liderliği ile okul çıktıları arasındaki ilişkilerin meta-analiz yöntemiyle incelenmesi*.(Yayımlanmamış doktora tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Scheerens, J. (1992). *Effective Schooling: Research Theory And Practice*. London: Cassell.

Scheerens, J. (2004). The evaluation culture. *Studies in Educational Evaluation*, *30*(2), 105-124.

Scheerens, J., Witziers, B., ve Steen, R. (2013). A Meta-analysis of School Effectiveness Studies. *Revista de Educacion*, *2013*(361), 619–645. JOUR.

Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G., ve Osborn, R. (2004). *Core concepts of organizational behavior*. John Wiley ve Sons Incorporated.

Schmidt, F.L. ve Hunter, J.E. (2015). *Methods of Meta-Analysis Correcting Error and Bias in Research Findings*. Thousand Oaks: Sage.

*Scott, C. (2003). *Organizational effectiveness: Its relationship to teacher efficacy and school climate* (Doctoral dissertation). St. John's University, New York.

Scott, G., Leritz, L. E., ve Mumford, M. D. (2004). Types of creativity training: Approaches and their effectiveness. *The Journal of Creative Behavior*, *38*(3), 149-179.

Scott, W. R., ve Davis, G. F. (2015). *Organizations and organizing: Rational, natural and open systems perspectives*: Routledge.

Scribner, J.P. (1999). Teacher efficacy and teacher professional learning: Implications for school leaders. *Journal of School Leadership*, *9*(3), 209-234.

Scribner, J. P., Hager, D. R., ve Warne, T. R. (2002). The paradox of professional community: Tales from two high schools. *Educational Administration Quarterly*, *38*(1), 45-76.

Sebastian, J. ve Allensworth, E. (2012). The influence of principal leadership on classroom instruction and student learning: a study of mediated pathways to learning, *Educational Administration Quarterly*, Vol. 48(4), pp. 626-663. doi: 10.1177/0013161X11436273.

Sedgwick, P. (2013). Meta-analyses: how to read a funnel plot. *BMJ: British Medical Journal (Online)*, *346,* (2013).

Sefidi, M. P. G. S.(2006). Learning organizations. *Journal of Bank and Eghtesad*, *68*(1), 18-35.

*Sevimli, E. (2015). *Denizli ilindeki okulların etkililik düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Sevimli, F., ve İşcan, Ö. F. (2005). Bireysel ve iş ortamına ait etkenler açısından iş doyumu. *Ege Akademik Bakış*, *5*(1), 55-64.

Shahamat, N., ve Mahmoudi Sardareh, F. (2017). Organizational Culture of Effective schools. *Academic Journal of Psychological Studies, 6* (3), 115-120.

Shann, M. H. (1998). Professional commitment and satisfaction among teachers in urban middle schools. *The Journal of Educational Research*, *92*(2), 67-73.

Sharma, S. ve Zaman, A. (2017). School culture and school effectiveness: Secondary schools in Pakistan. *MOJEM: Malaysian Online Journal of Educational Management*, *4*(4), 50-65. Retrieved from https://doi.org/10.22452/mojem.vol4no4.4.

Shatzer, R. H., Caldarella, P., Hallam, P. R., ve Brown, B. L. (2014). Comparing the effects of instructional and transformational leadership on student achievement: Implications for practice. *Educational Management Administration & Leadership*, *42*(4), 445-459.

Shin, H. S. ve Reyes, P. (1995). Teacher commitment and job satisfaction: A causal analysis. *Journal of School Leadership*, *5* (1), 22-39.

Shoshani, A., ve Eldor, L. (2016). Learning climate, job satisfaction and teachers' and students' motivation and well-being. *International Journal of Educational Research*, *79*(1), 52–63. https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.06.007.

Sila, I. ve Ebrahimpour, M. (2002). An investigation of the TQM survey based research published between 1989 and 2000. *The International Journal of Quality & Reliability Management*, *19*(7), 902-70.

Silah, M. (2005). *Endüstride Çalışma Psikolojisi*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Smith D J., ve Tomlinson, S (1990). The school effect: a study of multi-racial comprehensives. *An International Journal of Research, Policy and Practice*, 1 (1). London: policy studies institute.

Siraj I., Taggart B., Melhuish E., Sammons P., ve Sylva K. (2014). *Exploring Effective Pedagogy in Primary Schools: Evidence from Research*. London: Pearson.

Somech, A. ve Drach-Zahavy, A. (2000). Understanding extra-role behavior in schools: The relationships between job satisfaction, sense of efficacy, and teachers' extra-role behavior. *Teaching and Teacher Education*, *16*(5), 649-659. Retrieved from https://doi.org/10.1016/s0742-051x(00)00012-3.

Song, S.C., ve Mustafa, M. (2015). Factors impacting on teachers' job satisfaction related to science teaching: A mixed methods study. *Science Education International*, *26*(3), 361-378.

Sørlie, M. A., ve Torsheim, T. (2011). Multilevel analysis of the relationship between teacher collective efficacy and problem behaviour in school. *School effectiveness and school improvement*, *22*(2), 175-191.

Southworth, G. (2002). Instructional leadership in schools: Reflections and empirical evidence. *School Leadership & Management*, *22*(1), 73-91.

Southworth, G. (2010). Developing Leadership Development. In B. Davies, M. Brundrett (eds.) *Developing Successful Leadership, Studies in Educational Leadership*. London: Springer.

Sönmez, E., ve Sezgin, F. (2017). A meta-analytic perspective on school climate studies in Turkey: The impact of some demographic variables. *Pegem Egitim ve Ogretim Dergisi= Pegem Journal of Education and Instruction*, *7*(3), 453.

Spector, P. E. (2011). *Job satisfaction survey*. Retrieved from http://chuma.cas.usf.edu.

Spiro, J. D. (2013). Effective principals in action. *Phi Delta Kappan*, *94*(8), 27-31.

Supovitz, J., Sirinides, P., ve May, H. (2010). How principals and peers influence teaching and learning. *Educational Administration Quarterly*, *46*(1), 31-56.

Stecker, P.M., Lembrke, E.S. ve Foegen A. (2008). Using progressing monitoring data to improve instruction decision making. *Preventing School Failure*, *52*(2), 48-58.

Stephen, M. J. (2007). *Servant leadership: An examination of public school principals' perceptions of servant leadership as a successful leadership style* (Doctoral dissertation). Tarleton State University.

Sterne, J. A., Sutton, A. J., Ioannidis, J. P., Terrin, N., Jones, D. R., Lau, J., ve Tetzlaff, J. (2011). Recommendations for examining and interpreting funnel plot asymmetry in meta-analyses of randomised controlled trials. *Bmj*, *342(1)*, 1-8.

Stoll, L., ve Sammons, P. (2007) Growing together: School effectiveness and school improvement in the UK. In *International handbook of school effectiveness and improvement*,*17*(1), 207-222. Springer, Netherlands.

Struck, L.C. (2004). *An exploratory study of the relationship between teacher and parent communication, parent trust, and teacher trust* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI 3134406).

Subbs, J. (1995). *Differences in perceptions of school effectiveness at the middle and high school levels*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Florida University.

Sun, H. Ö. (2002). *İş doyumu üzerine bir araştırma: türkiye cumhuriyet merkez bankası banknot matbaası genel müdürlüğü* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Banknot Matbaası Genel Müdürlüğü. Ankara.http://www3.tcmb.gov.tr/kutuphane/TURKCE/tezler/hozlemsun.pdfadresinden 13.07.2019 tarihinde alınmıştır.

Şahin Dinçsoy, B. (2011). *Ortaöğretim okullarının etkili okul olmasında okul müdürlerinin kültürel liderlik rolleri*.(Yüksek Lisans Tezi). Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

*Şahin, M. (2011). *Etkili okul ve aile ilişkisine dair öğretmen algıları (İstanbul ili Anadolu yakası örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

*Şahin Dinçsoy, B. (2011). *Ortaöğretim okullarının etkili okul olmasında okul müdürlerinin kültürel liderlik rolleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Şahin, F. (2020). *Okul yöneticilerinin teknolojik liderliğinin, okulun etkililiğine ve akademik başarısına etkisi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

*Şenel, T. (2005). *İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişk*i. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şenel, T., ve Buluç, B. (2016). İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişki. [Relationship between school climate and school effectiveness in primary schools]. *TÜBAV Bilim Dergisi*, *9*(4), 1-12.

Şişman, M. (1996). *Etkili okul yönetimi araştırma raporu*, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi.

Şişman, M. (2013). *Eğitimde mükemmellik arayışı etkili okullar* (4. Basım). Ankara: Pegem Akademi.

Şişman, M., ve Turan, S. (2002). Dünyada eğitim ve yöneticilerinin yetiştirilmesine ilişkin başlica yönelimler ve Türkiye için çikarilabilecek bazi sonuçlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *2*(1), 13-26.

Şişman, M. ve Turan, S. (2004). Örgütsel semboller ve eğitimde sembolik liderlik. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 10*(37), 96–117.

Şişman, M. ve Turan, S. (2019). *Eğitim ve Okul Yönetimi*. (Editör: Özden, Y.) *Eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı* (99-146). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Tabibi, S., Nasiripour, A., ve Zanjani, V. (2009). Relation of organizational culture and knowledge management in therapeutic-educational centers in Zanjan province. *Zanjan Sci. Res. J. Med. Sci, 17*(69), 84-91.

Tajali, S. A., Safania, A. M., ve Moosavi, S. J. (2013). The relationship between organizational culture and creativity in physical education experts in university of applied science and technology. *International Journal of Sport Studies, 3*(11), 1237-1245.

Talebloo, B. (2015). *Transformational leadership, organizational citizenship behaviour and school effectiveness in primary schools*. (Doctoral dissertation), University Putra Malaysia.

*Talebloo, B., Basri, R., Hassan, A., ve Asimiran, S. (2018). The Relationship between Transformational Leadership and Overall School Effectiveness in Primary Schools, Selangor, Malaysia Based on Teachers Perception. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, *7*(1), 630-649.

Tarhan, S. (2008). *İlköğretim okulundaki öğretmenlerin etkili okul algıları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Taş, Y. F. (2009). *Toplam kalite yönetimi ve stratejik liderlik*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

*Tatlah, I. A., ve Iqbal, M. Z. (2012). Leadership styles and school effectiveness: Empirical evidence from secondary level. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *69*(1), 790-797.

Taylor, D. E. (2008). *The influence of climate on student achievement in elementary schools* (Doctoral dissertation). The George Washington University.

Teddlie C., ve Reynolds D. (2000). *The International Handbook of School Effectiveness Research.* London, New York: Falmer.

Tek, B. (2014). *An investigation of the relationship between school leadership, teacher job satisfaction and student achievement* (Doctoral dissertation). Rhode Island: University of Rhode Island.

Teryl, J. L., ve Williams, H. S. (2013). Strategic Leadership in Schools. *Education*, *133*(3), 350-355.

Tett, R. P. ve Meyer, J. P. (1993). Job satisfaction, organizational commitment, turnover intention, and turnover: path analyses based on meta-analytic findings. *Personnel psychology*, *46*(2), 259-293

Thapa, A. (2013). School climate research. In Dary, T. ve Pickeral, T. (ed.) (2013). *School Climate Practices for Implementation and Sustainability*. A School Climate Practice Brief, Number 1, New York, NY: National School Climate Center.

Thapa, A., Cohen, J., Guffey, S., ve Higgins-D'Alessandro, A. (2013). A review of school climate research. *Review of Educational Research*, *88*(3), 357-385. doi: 10.3102/0034654313483907.

Thomas, Charalambos Bob, MA. (2002). Information communications technologies in education: A fasting bargain, Dissertation abstract M.A. MC Gill University, Canada, No12.p.12.

Thoonen, E. E., Sleegers, P. J., Oort, F. J., Peetsma, T. T., ve Geijsel, F. P. (2011). How to improve teaching practices: The role of teacher motivation, organizational factors, and leadership practices. *Educational administration quarterly*, *47*(3), 496-536.

Thorson, S. E. (2015). *An illusive search: A study investigating the link between instuctional leadership and school effectiveness* (Doctoral dissertation). The University of Alabama.

*Tinsley, V. S. (2003). *The effects of role conflict, educational policy and perceived effectiveness on the job satisfaction of the elementary school counselor*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Atlanta University, Georgia.

*Toprak, M. (2011). *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul etkililiğine ilişkin görüşleri: (Adıyaman İli Örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Torney-Purta, J. (2002). The school's role in developing civic engagement: A study of Adolescents in twenty-eight countries. *Applied Developmental Science*, *6*(4), 203-212.

Townsend, T., ve Bates, R. (2007). Teacher education in a new millennium: Pressures and possibilities. In *Handbook of Teacher Education* (pp. 3-22). Springer Netherlands.

Townsend, T., ve MacBeath, J. (Eds.) (2011). *International handbook of leadership for learning*, Vol. 25. London: Springer.

Treputtharat, S., ve Tayiam, S. (2014). School climate affecting job satisfaction of teachers in primary education, Khon Kaen, Thailand. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *116*(1), 996-1000.

Tschannen-Moran, M. (2014). *Trust matters: Leadership for successful schools*: John Wiley & Sons.

Tshabalala, T., ve Ncube, A. C. (2014). The role played by school climate on school effectiveness in Zimbabwean secondary schools: A case study of Nkayi South Circuit. *Asian Journal of Social Sciences and Management Studies*, *1*(1), 29-34.

*Tuncel, H. (2013). *Etkili okul oluşturmada okul müdürünün dönüşümcü liderlik rolü.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.

Tunçel, M. (2008). *Genel Liseler ve Anadolu Liselerinin Etkili Okul Olma Özelliklerinin Karsılastırılması (Ankara ili Örnegi)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Ankara.

Turan, S. (2006). *Eğitim liderliği.* Okul Yönetimlerini Geliştirme Programı Ders Notları, MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü, Ankara.

*Turanç, C. (2017). *Okul Etkililiğinin Öğretmenlerin İş Doyumuna Etkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Turhan, M., Şener, G., ve Gündüzalp, S. (2017). Türkiye'de okul etkililiği araştırmalarına genel bir bakış. *Turkish Journal of Educational Studies*, *4*(2). 103-151.

Tutkan, C. (2019). *Özel okullarda okul yöneticisi ve öğretmenlerin etkili okul algılarının incelenmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

*Türker, Y. (2010). *İlköğretim okullarının etkililik düzeyleri ile örgüt sağlığı arasındaki ilişki.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

*Udo, A. O. (2007). Teachers Assessment of Secondary School Effectiveness in Akwa Ibom State Of Nigeria. *African Research Review*, *1*(2), 165-172.

United States Department of Education, (2010). ESEA Reauthorization: A Blueprint for Reform. Retrieved from**:** http://www2.ed.gov/policy/elsec/leg/blueprint/index.html.

Usop, A. M., Kadtong, M. L. ve Usop, D. A. S. O. (2013). The significant relationship between work performance and job satisfaction in Philippines. *International Journal of Human Resource Management and Research*, *3*(2), 9-16.

Valentine, J. C., Pigott, T. D., ve Rothstein, H. R. (2010). How many studies do you need? A primer on statistical power for meta-analysis. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, *35*(2), 215-247.

Valentine, J. W., ve Prater, M. (2011). Instructional, transformational, and managerial leadership and student achievement: High school principals make a difference. *NASSP bulletin*, *95*(1), 5-30.

Van Deusen, N. P. (2013). *The relationship between leadership traits and personal characteristics of campus administrators* (Doctoral dissertation). Walden University.

*Vaux, N. D. (2015). *Academic optimism and organizational climate as predictors of academic achievement and school effectiveness* (Doctoral dissertation). University of Alabama.

Voight, A., Austin, G., ve Hanson, T. (2013). *A climate for academic success: How school climate distinguishes schools that are beating the achievement odds* (Report Summary) (pp. iii–31). San Francisco, CA: West Ed.

Walker, J.M.T, Wilkins, A. S., Dallaire, J.R., Sandler, H. ve Hoover-Dempsey (2005). Parental involvement: Model revision through scale development. *Elementary School Journal, 106*(2), 85-104.

Wallace, M. (2004). Orchestaring Complex Educational Change: Local Reorganisations of Schools In England. *Journal of Educational Change*. *5* (1), 57-78.

Wanat, C. L. (2010). Challenges balancing collaboration and independence in home–school relationships: Analysis of parents' perceptions in one district. *School Community Journal, 20(1),* 159-186.

Wang, C.L. ve Ahmed, P.K. (2003) 'Organisational learning: A critical review', *The Learning Organization*, 10(1), pp. 8–17. doi: 10.1108/09696470310457469.

Wang, M. T., ve Eccles, J. S. (2013). School context, achievement motivation, and academic engagement: A longitudinal study of school engagement using a multidimensional perspective. *Learning and Instruction*, *28*(1), 12-23.

Wang, M. T., ve Holcombe, R. (2010). Adolescents' perceptions of school environment, engagement, and academic achievement in middle school. *American Educational Research Journal*, *47*(3), 633-662. https://doi.org/10.3102/0002831209361209

Waters, T., Marzano, R., ve McNulty, B. (2003). Balanced Leadership: What 30 Years ofResearch Tells Us about the Effect of Leadership on Student Achievement. A Working Paper. GEN, Mid-Continent Research for Education and Learning.

Waters. T., Marzano, R., ve McNulty, B. (2004). Leadership that sparks learning. *Educational Leadership*, *61*(1),48-52.

Wayman, J. C., Stringfield, S., & Yakimowski, M. (2004). Software Enabling School Improvement through Analysis of Student Data. Report Number 67. *Center for Research on the Education of Students Placed at Risk (CRESPAR), Johns Hopkins University*.

*Wei, L. T. (2003). *Organizational climate and effectiveness in junior-middle schools in P. R. China*. (Unpublished master's thesis). University of Regina, Canada.

Wei, J., Yang, T, B., Luo, W., Qin. J, B, ve Kong, F, J. (2013). Complications following dorsal versus volar plate fixation of distal radius fracture: a meta-analysis. *Journal of International Medical Research*, *41*(2), 265-275.

Weiss, H. B., Lopez, M. E., ve Rosenberg, H. (2010). Beyond random acts: Family, school, and community engagement as an integral part of school reform. Washington, DC: US Department of Education. Retrieved from www.hfrp.org/content/download/3809/104680/file/PolicyFormPaper-120710.

Wentzel, K. R. (2009). Peers and academic functioning at school. In K. Rubin, W. Bukowski, & B. Laursen (Eds.), *Handbook of peer interactions, relationships, and groups: Social, emotional, and personality development in context* (pp. 531-547). New York, NY: Guilford Press.

Whelan, F. (2009). *Lessons Learned: How Good Policies Produce Better Schools*. London: Fenton Whelan.

Whitehead, A. (2002). *Meta-analysis of controlled clinical trials*. Chichester: John Wiley & Sons.

Williams, T. B. (2006). *Effective leadership practices utilized by principals in high achieving schools.* (Doctoral dissertation). Capella University. Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database. (UMI No. 3206383).

Wilson, T. (1999). Exploring models of information behaviour: the 'uncertainty'project. *Information Processing & Management*, *35*(6), 839-849.

Wiseman, P. P. (2010). *Strong Schools, Strong Leaders: What Matters Most in Times of Change*. BOOK, Plymouth: Rowman & Littlefield Education.

Witmer, M. L. (2005). *Relationships among transformational leadership, family background, teachers' commitment to change, effective schools' characteristics, and student achievement in California public comprehensive high schools: A structural equation model* (Doctoral dissertation). Azusa Pacific University.

Witziers, B., Bosker, R. J., ve Krüger, M. L. (2003). Educational leadership and student achievement: The elusive search for an association. *Educational administration quarterly*, *39*(3), 398-425.

Wong, P. (2012). Parent's involvement perspectives of the home-school interrelationship: A story of two Hong Kong Australasian families. *Australasian Journal of Early Childhood*, *37*(4), 59-67.

Wood, G. (2009). *Parent involvement and technologically-based communication in Missouri's top performing schools* (Doctoral dissertation). Retrieved from ProQuest Dissertations and Theses database**.** (UMI 3372736).

Wu, R. T. Y. (2005). Relationship between teachers' teaching effectiveness and school effectiveness in comprehensive high schools in Taiwan, republic of China. *Paper presented at the International Congress for School Effectiveness and Improvement Conference* (Barcelona, Spain, Jan 2-5, 2005). www.eric.ed.gov.

Wuch, J. (2013). *The Impact of Elementary Principals' Leadership Styles on School Climates and Student Achievement in an Urban Setting: A Mixed-methods Study* (Doctoral dissertation). Missouri Baptist University.

Yalnızlar, D. N. (2019). *Ortaöğretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel kimlik algısı arasındaki ilişki (Tekirdağ ili Süleymanpaşa merkez ilçesi örneği).* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yang, Y. ve Niu, T. (2018). A meta-analysis of associations of LEPR Q223R and K109R polymorphisms with Type 2 diabetes risk. *PloS one*, *13*(1), e0189366. www.erim.eur.nl.(2018).https://www.erim.eur.nl/research-facilities/meta-essentials/user-manual/work-with-the-workbooks/publication-bias-analysis-sheet/failsafe-n-tests/ adresinden 01.06.2019 tarihinde elde edildi.

Yangaiya, S. A., ve Ali, H. M. (2013). Influence of distributed leadership on school effectiveness. *International Journal of Managment, IT and Engineering*, *3*(3), 129-140.

Yaralı, İ. (2002). İlköğretim kurumlarının etkili okulun veliler boyutundaki özelliklerine sahip olma düzeyleri.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

*Yelok, F. E. (2006). *Genel Liselerde Görevli Öğretmenlerin Etkili Okula İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği).* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.

*Yıldırım, İ. (2015). *Okul yöneticilerinin kişilik ve denetim odağı özelliklerinin öğretmenlerin iş doyumu ve okul etkililiği açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

*Yıldırım, İ., Akan, D., ve Yalçın, S. (2017). The relationship between the job satisfaction and school effectiveness perceptions of classroom teachers. *Erzincan University Journal of Faculty of Education*, *19*(1), 69-81.

*Yılmaz, V. (2006). *İlköğretim okullarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri (Düzce ili örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

*Yılmaz, E. (2010). *İlköğretim okulu müdürlerinin öğretimsel liderlik rolleri ile etkili okul arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

*Yılmaz, K. (2015). *Öğretmenlerin örgütsel farkındalık ve örgütsel güven algıları ile okulların örgütsel etkililik düzeyleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Yisrael, S. B. (2013). *The Warrior Principal: New Leadership for Urban Schools.* New York: Rowman & Littlefield Education.

Ylimaki, R; Bennett, J; Fan, J. ve Villasenor, E. (2012). Notions of 'success' in Southern Arizona schools: Principal leadership in changing demographics and border contexts. *Leadership and Policy in Schools*, *11*(2), 168–193.

You, S., Kim, A. Y., ve Lim, S. A. (2017). Job satisfaction among secondary teachers in Korea: Effects of teachers' sense of efficacy and school culture. *Educational Management Administration & Leadership*, *45*(2), 284-297.

Yukl, G. (2006). *Leadership in organizations* (6th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Yukl, G., ve Uppal, N. (2017). *Leadership in organizations* (8th ed.). Uttar Pradesh, India: Pearson.

Yusof, S. R. M., ve Aspinwall, E. M. (2000). Critical success factors in small and medium enterprises: survey results. *Total quality management*, *11*(4-6), 448-462.

Zairi, M. (1995) Leadership in TQM implementation: some case examples. *American Journal of Management Development*, 1, pp. 37- 44.

*Zembat, R., Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N., ve Doğan, H. (2010). The relationship between the effectiveness of preschools and leadership styles of school managers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *2*(2), 2269-2276.

Zendeli, F. (2011). Educational Reforms and Administration of the Education in Macedonia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, *15*(0), 4071–4075. JOUR.

Zhang, Z. (2000). Developing a model of quality management methods and evaluating their effects on business performance. *Total Quality Management*, *11*(1), 129-137.

Zigarelli, M. A. (1996). An Empirical test of conclusions from effective schools. *Journal of Educational Research*, *90*(2), 103-111.

Zimmerman, B.J. ve Dibenedetto, M.K. (2008). Mastery learning and assessment: Implications for students and teachers in an era of high stakes testing. *Psychology in the Schools*, Vol. *45*(3) 206-216. DOI: 10.1002/pits.20291.

Zullig, K. J., Koopman, T. M., Patton, J. M., ve Ubbes, V. A. (2010). School climate: Historical review, instrument development, and school assessment. *Journal of Psychoeducational Assessment*, *28*(2), 139–152.

Zullig, K. J., Huebner, E. S., ve Patton, J. M. (2011). Relationships among school climate domains and school satisfaction. *Psychology in the Schools*, *48*(2), 133–145 doi:10.1002/pits.20532.

Editör:
Doç. Dr. Süleyman Karataş

Eğitim Bilimleri

Alanında Uluslararası Araştırmalar XXIII

EĞİTİM
yayınevi

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIII

Editör: Doç. Dr. Süleyman Karataş

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-09-7
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

EĞİTİM BİLİMLERİ ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR XXIII
Editör: Doç. Dr. Süleyman Karataş
IV+222 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-09-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

Kaynakça

Açıkalın, A. (1997). Toplumsal, Kurumsal ve Teknik Yönleriyle Okul Yöneticiliği. Ankara, PEGEM Yayın No:10, 2

Akaya, Ş., Yıldız, A., Feyzullah, T., Bülbül, Ö., Bağ, G., Arslan, S., Nar, E., Aşçı, M., Ve Kurtoğlu, İ., Eğitim Yönetimi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ders Notları

Aydın, M. (2000). Eğitim Yönetimi: Karar Verme. Ankara Hatiboğlu Yayınevi

Aytaç, T. (2002). Post-modern eğitim yöneticisi. İçinde, 21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu, 16-17 Mayıs, 59-64.

Bayrak, C. & Terzi, Ç (2004). Okul Yöneticilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Okullara Yansımaları,XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya: 298

Bursalıoğlu, Z. (2002). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Okulda Yönetim Süreçleri ve İşleri. Ankara: Pegem Yayıncılık, 5-38

Bursalıoğlu, Z. (2008). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. 14. Basım Ankara: Pegem A Yayıncılık

Can. N. (2002). Değişim Sürecinde Eğitim Yönetimi. Millî Eğitim Dergisi. Ankara: MEB Basım Evi

Cherian, F. & Daniel, Y. (2008). Principal leadership in new teacher induction: Becoming agents of change. International Journal of Education Policy and Leadership 3(2):8

Cuban, L. (1985). Principaling: Images and roles. Peabody Journal of Education, 63(1):107-119.

Çelik, V. (2000). Eğitimsel liderlik. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Çelik, V.(2002) Okul Kültürü ve Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara, 4-43

Day, C., Harrıs, A., Hadfield, M., (2001). Challenging The Orthodoxy of Effective School Leadership, Leadership in Education, Vol.4, No:1.

Dönmez, B. & Sincar, M. (2008). Avrupa Birliği Sürecinde Yükselen Ağ Toplumu Ve Eğitim Yöneticileri, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (24).

Erçetin, Ş. Şule.(1993) Ast-Üst İlişkileri (Okul Müdürü ve Öğretmenlerin Birbirlerini Etkilemekte Kullandıkları Güçler). Ankara: Şafak Matbaacılık Ltd.Şti, 186

Gaston, W. D. (2005).Defining the roles and responsibilities of public school assistant principals in Virginia. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), The College of William and Mary in Virginia.

Güven, M, (2009), Milli Eğitim Bakanlığı Müfettişlerinin Okul Rehberlik Hizmetleri ve Denetimleriyle İlgili Görüşleri, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, The Journal of International Social Research Vol. 2(9) Fall 2009:172

Gedikoğlu, T., Şahin, S. & Büyükelbaşı, (2004). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Kültürel Liderlik Davranışlarına İlişkin Yönetici Ve Öğretmen Algıları, M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 19: 73-84.

Grıffıth, J. (2004). Relation of Principal Transformational Leadership to School Staff Job Satisfaction, Staff Turnover and School Performance", Journal of Educational Administration, Vol. 42, Iss. 3.Hallinger, P. & Leithwood, K. (1996). Culture and educational administration: A case of finding what you don't know you don't know.Journal of Educational Administration, sayı 34: 98-116.

Hesapçıoğlu, M. (2006). Eğitim Kurumlarında Kalite Olgusu Ve Kalite Güvence Sistemleri, M.Ü.Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 23, 143-160.

IBE-International Bureau of Education.(1998). Curriculum development. Educational Innovation and Information, 97

Kaya, Y. K.(1979). Eğitim Yönetimi. Ankara: TODAİE Yayını No:184.

Kaya, Y. K. (1996). Eğitim Yönetimi Kuram ve Türkiye'deki Uygulama. Ankara: Bilim Kitap, 94.

Kartal, S. (2007). Türk Eğitim Sisteminde Eğitim Yönetiminin ilk Aşaması: Müdür Yardımcılığı-Bir Model Önerisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Burdur:3.

Keskinkılıç, K.(2007). Türk Eğitim Sistemi Ve Okul Yönetimi, Pegem Yayıncılık, Ankara.

Loc, N. (2011). Developing management skills for the learners of educational management and leadership programs in Vietnam- challenges and solutions, Hanoi: University of Education, VNU, 1-16

Lyons, J. E. (2010). The principalship. http://www. education. uncc. edu/jelyons [17 Nisan 2010].

Markley, D. L. (2008).The changing roles and responsibilities of the high school principal. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Widener University:53.

Memduhoğlu, B. H. & Yılmaz. K.(2010). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Pegem Akademi, İstanbul:186

Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Kararları T.C. Resmi Gazete, 2018

Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumlarına Yönetici Görevlendirme Yönetmeliği T.C. Resmi Gazete,2018

Oral, Ş.(2005). İlköğretim Okullarının Etkili Okul Kavramı Açısından Değerlendirilmesi, Batman İli Örneği, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dicle Üniversitesi, SBE. Diyarbakır:80

Owens, R. G. (2001). Organizational Behavior in Education – Instructional Leadership and School Reform, Allyn and Bacon.

Özdemir, S., Yalın, H. İ. & Sezgin, F. (2004). Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Yenilenmiş 5.Baskı. Anakara: Nobel Yayın Dağıtım.

Özdemir, A. (2006). Okul Kültürünün Oluşturulması Ve Çevreye Tanıtılmasında Okul Müdürlerinden Beklenen Ve onlarda Gözlenen Davranışlar, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4 (4): 411-433.

Podmostko, M. (2000). Leadership for student learning: Reinventing the principalship. school leadership for the 21st century initiative. A Report of the Task Force on the Principalship. Institute for Educational Leadership, Washington.

Reyes-Gonzalez, S. (2007). Professional vitality: Perspectives from nine school principals. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Washington State University, College of Education.

Sarıtaş, Mustafa.(1991). İlkokul Müdürlerinin Etki Sürecine İlişkin Yeterlikleri. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 174.School-Based & Budgeting, H.(1998). http://sps.gspa.washington.edu/sps/ hb-sbb.html

Starratt, R.J. (2004). Ethical Leadership, San Francisco: Jossey-Bass.

Şirin, H. (2007). Okul ve özellikleri. İçinde, S. Özdemir (Ed.). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Şişman, M ve Taşdemir, İ (2008). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi, Ankara: Pegem A Yayıncılık,4

Şişman, M. & Turan, S. (2004). Dünyada eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesine ilişkin bazı başlıca yönelimler ve Türkiye için çıkarılabilecek bazı sonuçlar, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2(1) :13-26.

Şişman, M. (1996). Etkili Okul Yönetimi, İlkokullarda bir Araştırma. Yayınlanmamış Araştırma Raporu. Eskişehir, 96

Şişman, M. (2011). Öğretim Liderliği. 3.Baskı. Ankara: Pegem Akademi, 24

Taymaz, H.(2003). İlköğretim Ve Ortaöğretim Okul Müdürleri İçin Okul Yönetimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2003 ,55

Tıerney, W. G.(1988) Organizational Cutture in Highar Education Journal of Higher Education Wel: 59, No: 1

Turan, S. (2007). Bir insan Olarak Okul Müdürü. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Uygun, S. (2013). TES Sorunları (Geleneksel ve Güncel). (1). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Uluğ, F.(1995). İlköğretimde Okul-Çevre İlişkileri Gazi Üniversitesi End. San. Eğt. Fakültesi Dergisi

Yiğit, B. (2000). Sınıf Yönetimi, Pegem A Yayıncılık, Ankara: 44-45

Weiss, H. C. & Cambone, J. (1994). Principals, shared decision making, and school reform. Educational Evaluation and Policy analysis, 16(3): 287-301

KAYNAKÇA

Ahmad, S., Umirzakova, S., Jamil, F. ve Whangbo, T. K. (2022). Internet-of-things-enabled serious games: A comprehensive survey. *Future Generation Computer Systems-the International Journal of Escience*, *136*, 67-83. https://doi.org/10.1016/j.future.2022.05.026

Alhamuddin, A., Inten, D. N., Mulyani, D. ve Erlangga, R. D. (2021). *21st Century Learning*. İçinde D. Ahamadi, I.J. Triwardhani, A. Satriani, F.S. Ikom, A. Alhamuddin, A.F. Sebayang (Editörler), *4th Social and Humanities Research Symposium (SoRes 2021)* (ss. 332-337). Seville: 11–13 Kasım 2021.

Baker, R. (2010). Data mining for education. *International encyclopedia of education*, *7*(3), 112-118.

Barnard-Brak, L., Paton, V. O. ve Lan, W. Y. (2010). Profiles in self-regulated learning in the online learning environment. *International Review of Research in Open and Distributed Learning*, *11*(1), 61-80.

Ben Youssef, A., Dahmani, M. ve Ragni, L. (2022). ICT use, digital skills and students' academic performance: Exploring the digital divide. *Information*, *13*(3), 129.

Campbell, J. P., DeBlois, P. B. ve Oblinger, D. G. (2007). Academic analytics: A new tool for a new era. *EDUCAUSE review*, *42*(4), 40-57.

Capuano, N. ve Caballé, S. (2020). Adaptive Learning Technologies [Article]. *Ai Magazine*, *41*(2), 96-98.

Cebrián, G., Palau, R. ve Mogas, J. (2020). The smart classroom as a means to the development of ESD methodologies. *Sustainability*, *12*(7), 3010.

Chen, M. Z., Sinha, A., Hu, K. X. ve Shah, M. I. (2021). Impact of technological innovation on energy efficiency in industry 4.0 era: Moderation of shadow economy in sustainable development. *Technological Forecasting and Social Change*, *164*, 120521. https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.120521

Clow, D. (2012). The learning analytics cycle: closing the loop effectively. İçinde S.B. Shum, D. Gasevic, R. Ferguson (Editörler), 2nd International Conference on Learning Analytics and Knowledge (ss. 134-138). Vancouver: 29 Nisan - 2 Mayıs 2012

Demianenko, V. M. (2020). The Model for Adaptive Learning Systems of Open Education Information Environment [Article]. *Information Technologies and Learning Tools*, *77*(3), 27-38. https://doi.org/10.33407/itlt.v77i3.3603

Deng, Q. (2022). A Research on Online Education Behavior and Strategy in University. *Front Psychol*, *13*, 767925. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.767925

Drissi, S. ve Amirat, A. (2016). An adaptive e-learning system based on student's learning styles: An empirical study. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)*, *14*(3), 34-51.

Ezzaim, A., Dahbi, A., Haidine, A. ve Aqqal, A. (2023). AI-Based Adaptive Learning: A Systematic Mapping of the Literature. *Journal of Universal Computer Science*, *29*(10), 1161-1197. https://doi.org/10.3897/jucs.90528

Fayyad, U., Piatetsky-Shapiro, G. ve Smyth, P. (1996). From data mining to knowledge discovery in databases. *Ai Magazine*, *17*(3), 37-37.

Ferguson, R. (2012). Learning analytics: drivers, developments and challenges. *International Journal of Technology Enhanced Learning*, *4*(5-6), 304-317.

Forsyth, B., Kimble, C., Birch, J., Deel, G. ve Brauer, T. (2016). Maximizing the Adaptive Learning Technology Experience. *Journal of Higher Education Theory & Practice*, *16*(4), 80-88.

Fullan, M., Azorín, C., Harris, A. ve Jones, M. (2023). Artificial intelligence and school leadership: challenges, opportunities and implications. *School Leadership & Management*, 1-8.

Godwin-Jones, R. (2019). Riding the digital wilds: Learner autonomy and informal language learning. *Language Learning & Technology*, 23(1), 8-25.

Goksel, N. ve Bozkurt, A. (2019). Artificial intelligence in education: Current insights and future perspectives. İçinde S. Sisman-Ugur ve G. Kurubacak (Editörler), *Handbook of Research on Learning in the Age of Transhumanism* (ss. 224-236). Hershey, PA: IGI Global.

Hamal, O., El Faddouli, N. E., Harouni, M. H. A. ve Lu, J. (2022). Artificial Intelligent in Education. *Sustainability*, *14*(5), 11, 2862. https://doi.org/10.3390/su14052862

Havens, T. ve Stoldt, R. (2022). Netflix: Streaming channel brands as global meaning systems. İçinde D. Johnson (Editör), *From Networks to Netflix* (ss. 201-212). New York, NY: Routledge.

Hoi, V. N. ve Mu, G. M. (2021). Perceived teacher support and students' acceptance of mobile-assisted language learning: Evidence from Vietnamese higher education context. *British Journal of Educational Technology*, *52*(2), 879-898.

Jinliang, Z., Lipeng, W. ve Bin, L. (2020). Research on Learning Behavior Optimization based on Learning Analysis in Intelligent Environment. *Distance Education in China*, *38*(2), 69-79.

Karataş, S., Gök, R. ve Özçetin, S. (2015). Okul Yöneticilerinin Yenilik Yönetimi Yeterliklerine İlişkin Öğretmen Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 167-185.

Khurma, O. A., Ali, N. ve Hourani, R. B. (2023). The effect of the web-quest inquiry learning model in enhancing critical thinking and motivation for grade eight science students. İçinde J. Keengwe (Editör), *Handbook of Research on Facilitating Collaborative Learning Through Digital Content and Learning Technologies* (238-260). Hershey, PA: IGI Global.

Krechetov, I. ve Romanenko, V. (2020). Implementing the Adaptive Learning Techniques. *Voprosy Obrazovaniya-Educational Studies Moscow,* 2, 252-277. https://doi.org/10.17323/1814-9545-2020-2-252-277

Kurilovas, E., Kubilinskiene, S. ve Dagiene, V. (2014). Web 3.0–Based personalisation of learning objects in virtual learning environments. *Computers in Human Behavior*, *30*, 654-662.

Li, F., He, Y. ve Xue, Q. (2021). Progress, challenges and countermeasures of adaptive learning. *Educational Technology & Society*, *24*(3), 238-255.

Li, H., Liu, S.-M., Yu, X.-H., Tang, S.-L. ve Tang, C.-K. (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19): current status and future perspectives. *International journal of antimicrobial agents*, *55*(5), 105951.

Lu, Y. (2019). Artificial intelligence: a survey on evolution, models, applications and future trends. *Journal of Management Analytics*, *6*(1), 1-29. https://doi.org/10.1080/23270012.2019.1570365

Midgley, C., Maehr, M. L., Hruda, L. Z., Anderman, E., Anderman, L., Freeman, K. E. ve Urdan, T. (2000). *Manual for the Patterns of Adaptive Learning Scales (PALS)*. Ann Arbor: University of Michigan.

Moreno-Guerrero, A.-J., López-Belmonte, J., Marín-Marín, J.-A. ve Soler-Costa, R. (2020). Scientific development of educational artificial intelligence in Web of Science. *Future Internet*, *12*(8), 124.

Özçetin, S. (2021). Öğrenme. İçinde Ö.P. Sakaryalı (Editör), *Eğitim Psikolojisi* (ss. 347-370). Ankara: Eğiten Kitap

Pai, K.-C., Kuo, B.-C., Liao, C.-H. ve Liu, Y.-M. (2021). An application of Chinese dialogue-based intelligent tutoring system in remedial instruction for mathematics learning. *Educational Psychology*, *41*(2), 137-152.

Pantelimon, F. V., Bologa, R., Toma, A. ve Posedaru, B. S. (2021). The Evolution of AI-Driven Educational Systems during the COVID-19 Pandemic. *Sustainability*, *13*(23), 13501. https://doi.org/10.3390/su132313501

Pliakos, K., Joo, S.-H., Park, J. Y., Cornillie, F., Vens, C. ve Van den Noortgate, W. (2019). Integrating machine learning into item response theory for addressing the cold start problem in adaptive learning systems. *Computers & Education*, *137*, 91-103.

Reiners, T. ve Dreher, H. (2009). Culturally-based adaptive learning and concept analytics to guide educational website content integration. *Journal of Information Technology Education: Research*, *8*(1), 125-139.

Tsai, S. C., Chen, C. H., Shiao, Y. T., Ciou, J. S. ve Wu, T. N. (2020). Precision education with statistical learning and deep learning: a case study in Taiwan. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, *17*(1), 1-13. https://doi.org/10.1186/s41239-020-00186-2

Tuomi, I. (2018). *The Impact of Artificial Intelligence on Learning, Teaching, and Education* (JCR Science for Policy Report, Issue. E. Union.

Vieira, C., Parsons, P. ve Byrd, V. (2018). Visual learning analytics of educational data: A systematic literature review and research agenda. *Computers & Education*, *122*, 119-135.

Villegas-Ch, W., Román-Cañizares, M. ve Palacios-Pacheco, X. (2020). Improvement of an online education model with the integration of machine learning and data analysis in an LMS. *Applied Sciences*, *10*(15), 5371.

Volodymyrivna, K. I., Vitaliiivna, C. A., Leonidovych, K. S., Ibrahimova, L. ve Iryna, S. (2022). Artificial Intelligence in Personalized ICT Learning. *International Journal of Computer Science and Network Security*, *22*(2), 159-166. https://doi.org/10.22937/Ijcsns.2022.22.2.21

Wang, S., Christensen, C., Cui, W., Tong, R., Yarnall, L., Shear, L. ve Feng, M. (2020). When adaptive learning is effective learning: comparison of an adaptive learning system to teacher-led instruction. *Interactive Learning Environments*, *31*(2), 793-803. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1808794

Wang, S., Christensen, C., Cui, W., Tong, R., Yarnall, L., Shear, L. ve Feng, M. (2023). When adaptive learning is effective learning: comparison of an adaptive learning system to teacher-led instruction. *Interactive Learning Environments*, *31*(2), 793-803. https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1808794

Wang, T., Lund, B. D., Marengo, A., Pagano, A., Mannuru, N. R., Teel, Z. A. ve Pange, J. (2023). Exploring the Potential Impact of Artificial Intelligence (AI) on International Students in Higher Education: Generative AI, Chatbots, Analytics, and International Student Success. *Applied Sciences-Basel*, *13*(11), 6716. https://doi.org/10.3390/app13116716

Yawalkar, M. V. V. (2019). A study of artificial intelligence and its role in human resource management. *International Journal of Research and Analytical Reviews (IJRAR)*, *6*(1), 20-24.

Zhang, Z., Liu, W. ve Han, Z. (2014). Learning dashboard: a novel learning support tool in the big data era. *Modern Distance Education Research,* 3, 100-107.

Kaynakça

Ataş, H., & Gündüz, S. (2019). Yükseköğretimde dijital dönüşüm. *Dijital Dönüşüm Ekonomik ve Toplumsal Boyutuyla. Gazi Kitabevi*. https://www.researchgate.net/profile/Hueseyin-Atas/publication/340167214_Yuksekogretimde_Dijital_Donusum/links/5ea364be45851553faacd05b/Yueksekoegretimde-Dijital-Doenuesuem.pdf

ATAŞ, S. G. H. (2022). Delphi yöntemi ile eğitimde dijital dönüşümün etkilerinin tartışılması. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL (SSSJournal)*, *6*(61), 1672-1684. https://sssjournal.com/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=60910

Bautista, A. S., & Lissen, E. S. E-learning in 15 days. Challenges and renovations in Primary and Secondary Education of the Republic of Croatia during the COVID-19 crisis. How have we Introduced distance Learning? Revista Española de Educación Comparada, (36), 181-195.

Bork, A. (2002). Distance learning through highly-interactive tutorials. Digital Academe: The New Media And Institutions Of Higher Education And Learning. Ed.: William H. Dutton, Brian D. Loader. S.: 128-135. London: Routledge

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., KABAN, A. L., TAŞÇI, G., & Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *7*(2), 35-63. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/article/911584

Burcu, E., & TARHAN, Ç. (t.y.). TÜRKİYE'DE EĞİTİMDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM: CBS TABANLI BİR ANALİZ. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *24*(ÖZEL SAYI), 322-336. Geliş tarihi 23 Ocak 2024, gönderen https://dergipark.org.tr/en/pub/deusosbil/article/1189601

ÇETİN, R. B., Mehmet, K., KAPYAPAR, M., & COŞKUN, S. (2022). Eğitimde Dijital Dönüşüme İlişkin Kuramsal Bir Değerlendirme. *Atlas Journal*, *8*(49), 2783-2794. https://atlasjournal.net/index.php/atlas/article/view/528

EROL, İ., & ÇAYAK, S. (t.y.). *KÜRESEL DÜNYADA MODERNLEŞME EĞİLİMİ OLARAK EĞİTİMİN DİJİTALLEŞMESİ1*. Geliş tarihi 23 Ocak 2024, gönderen https://www.researchgate.net/profile/Ismail-Erol-8/publication/369633740_KURESEL_DUNYADA_MODERNLESME_EGILIMI_OLARAK_EGITIMIN_DIJITALLESMESI/links/64268912a1b72772e43d70ad/KUeRESEL-DUeNYADA-MODERNLESME-EGILIMI-OLARAK-EGITIMIN-DIJITALLESMESI.pdf

GÜMÜŞOĞLU, E. K. (2017). Yükseköğretimde dijital dönüşüm. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *3*(4), 30-42. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/34247/378482

Karabacak, Z. İ., & Sezgin, A. A. (2019). Türkiye'de dijital dönüşüm ve dijital okuryazarlik. *Türk İdare Dergisi*, *1*(488), 319-343. https://www.researchgate.net/profile/Ayse-Asli-Sezgin-Bueyuekalaca/publication/335840242_TURKIYE'DE_DIJITAL_DONUSUM_VE_DIJITAL_OKURYAZARLIK/links/5d7f90fc299bf10c1ab12c17/TUeRKIYEDE-DIJITAL-DOeNUeSUeM-VE-DIJITAL-OKURYAZARLIK.pdf

KARACA, İ., & KARACA, N. (2021). 2023 Vizyon Belgesi'nin Dijitalleşme Açısından İncelenmesi. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, *5*(1), 1-8. https://dergipark.org.tr/en/pub/uead/article/855514

KAROĞLU, A. K., Kübra, B. A. L., & Çimşir, E. (2020). Toplum 5.0 sürecinde Türkiye'de eğitimde dijital dönüşüm. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, *3*(3), 147-158. https://dergipark.org.tr/en/pub/uad/issue/57871/815428

Mhlanga, D., & Moloi, T. (2020). COVID-19 and the Digital Transformation of Education: What Are We Learning on 4IR in South Africa?. Education Sciences, 10(7), 180

Parlak, B. (2017). Dijital çağda eğitim: Olanaklar ve uygulamalar üzerine bir analiz. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, *22*(Kayfor 15 Özel Sayısı), 1741-1759. https://dergipark.org.tr/en/pub/sduiibfd/issue/53208/708302

SALAR, H. C., ÖZÇINAR, H., KARA, C. O., VATANSEVER, İ., KISAÇ, İ., & KUTLUHAN, A. (2023). Pandemi deneyimi sonrasında, öğretim elemanlarının eğitimde dijital dönüşüme ilişkin görüşleri: Pamukkale Üniversitesi örneği. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *9*(1), 1-22. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/75716/1192794

Sarıtepeci, M. (2020). *1. Ulusal Eğitimde Dijital Dönüşüm Sempozyumu Program ve Bildiri Özetleri Kitabı*. NEÜ Yayınları. https://acikerisim.erbakan.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12452/9510

Şenbahar, Ö. F., Merdan, Y., Oğuz, M., & Yeşilnacar, Y. (2023). Eğitimde Dijital Dönüşümün Eğitim Yönetimi Üzerindeki Etkileri. *ACADEMIC SOCIAL RESOURCES JOURNAL*, *8*(55), 4125-4133. https://asrjournal.org/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=72964

TAŞKIRAN, A. (2017). Dijital çağda yükseköğretim. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *3*(1), 96-109. https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/34114/377387

Tonbuloğlu, İ., & Tonbuloğlu, B. (2021). *Eğitimde dijital dönüşüm harmanlanmış öğrenme*. https://avesis.yildiz.edu.tr/publication/details/a8725a6c-cb51-4587-8d18-cd02d1db2079/egitimde-dijital-donusum-harmanlanmis-ogrenme

Vogt, P., Lesch, U., Friese, N. (2019). Implementing Digital Methods into Project-Based Engineering Courses. The Challenges of the Digital Transformation in Education Proceedings of the 21st International Conference on Interactive Collaborative Learning (ICL2018). Ed.: M. E. Auer ve T. Tsiatsos. S.: 299–310. Switzerland: Springer

Yıldız, A. (2013). Türkiye'de öğretmenlik mesleğinin dönüşümü: İdealist öğretmenden sınava hazırlayıcı teknisyen öğretmene. *Eleştirel Pedagoji Dergisi*, *5*(27), 43-50.

KAYNAKÇA

Bayrak Kök, N., & Özcan, D. (2012). Eğitim ve Toplumsal Değişim. Ankara Üniversitesi Yayınları.

Balcı, A. (1993). Etkili Okul. Pegem Akademi.

Balcı, A. (2004). Etkili Okul. Pegem Akademi.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Pegem A Yayınları.

Çetin, M. (2004). Örgüt Kültürü ve Yönetimi. Beta Yayınları.

Deal, T. E., & Kennedy, A. A. (1982). Corporate Cultures: The Rites and Rituals of Corporate Life. Addison-Wesley.

Deal, T. E., & Kennedy, A. A. (1983). Corporate Cultures: The Rites and Rituals of Corporate Life. Addison-Wesley.

Deal, T. E., & Peterson, K. D. (1990). The Principal's Role in Shaping School Culture. U.S. Department of Education.

Durkheim, E. (1893). The Division of Labor in Society. Free Press.

Eren, E. (2004). Örgüt Kültürü ve Yönetimi. Beta Yayınları.

Eyüboğlu, İ. Z. (2006). Okul Kültürü ve Değişim. Eğitim ve Bilim Dergisi.

Fat, S. (2002). Örgüt Kültürü ve Etkinlik. Alfa Yayınları.

Fullan, M. (2002). The Change Leader. Educational Leadership, 59(8), 16-20.

Fullan, M. (2007). The New Meaning of Educational Change. Teachers College Press.

Gökalp, Z. (1923). Türkçülüğün Esasları. Türk Yurdu Basımevi.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). Professional Capital: Transforming Teaching in Every School. Teachers College Press.

Hofstede, G. (2001). Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations. Sage Publications.

Hollins, E. R. (1996). Culture in School Learning: Revealing the Deep Meaning. Lawrence Erlbaum Associates.

House, R. J., Hanges, P. J., Javidan, M., Dorfman, P. W., & Gupta, V. (Eds.). (2004). Culture, Leadership, and Organizations: The GLOBE Study of 62 Societies. Sage Publications.

Kroeber, A. L., & Kluckhohn, C. (1952). Culture: A Critical Review of Concepts and Definitions. Harvard University Press.

Leithwood, K., & Jantzi, D. (2000). The Effects of Transformational Leadership on Organizational Conditions and Student Engagement with School. Journal of Educational Administration, 38(2), 112-129.

Linton, R. (1947). The Cultural Background of Personality. Appleton-Century-Crofts.

Mayo, E. (1933). The Human Problems of an Industrial Civilization. Macmillan.

Mink, O. G., Owen, K. Q., & Mink, B. P. (1993). Developing High-Performance People: The Art of Coaching. Addison-Wesley.

Özdemir, S. (2012). Okul Kültürü ve Değişim. Eğitim ve Bilim Dergisi.

Peters, T. J., & Waterman, R. H. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies. Harper & Row.

Peterson, K. D. (2002). Positive or Negative?. Journal of Staff Development, 23(1), 5.

Robbins, S. P., & Coulter, M. (2005). Management. Prentice Hall.

Roethlisberger, F. J., & Dickson, W. J. (1939). Management and the Worker. Harvard University Press.

Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2005). Örgütsel Psikoloji. Ezgi Kitabevi.

Schein, E. H. (2010). Organizational Culture and Leadership. Jossey-Bass.

Schein, E. H. (2011). Organizational Culture and Leadership. Jossey-Bass.

Schlechty, P. C. (2014). Inventing Better Schools: An Action Plan for Educational Reform. Jossey-Bass.

Sergiovanni, T. J. (2001). The Principalship: A Reflective Practice Perspective. Allyn and Bacon.

Şişman, M. (2002). Öğretim Liderliği. Pegem Akademi.

Şişman, M., & Turan, S. (2004). Okul Yönetimi. Pegem Akademi.

Stolp, S., & Smith, S. C. (1994). School Culture and Climate. The Keys to Improving Student Achievement. A National Survey of School Effectiveness Reports.

Terzi, A. R. (2005). Okul Kültürü ve Yönetimi. Nobel Yayın Dağıtım.

Tylor, E. B. (1871). Primitive Culture. John Murray.

Woodbury, R. D. (2006). School Culture: Understanding the Hidden Curriculum. Corwin Press.

Yamak, S. (1996). Örgüt Kültürü ve Yönetimi. Vipaş Yayınları.

KAYNAKÇA

Alzugaray, F. J. Z., Hernandez, S. O., Lopez, O. C., & Gil, B. M. (2015). Kenny Music Performance Anxiety Inventory: Confirmatory Factor Analysis of the Spanish Version. *Psychology of Music,* 44(3), 340-352.

Akın, Ö. (2007). Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Keman Dersinde 'Anlamlandırma Stratejisi'nin Kullanımı ve Etkililik Düzeyi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bahadır, N. (2016). Ergenlerin Müzikal Performans Kaygısı ile Ailelerinin Beklentileri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Bento, C., Pereira, A. T., Azevedo, J., Saraiva, J., Flett, G. L., Hewitt, P. L., & Macedo, A. (2020). Development and Validation of a Short Form of the Child-Adolescent Perfectionism Scale. *Journal of Psychoeducational Assessment, 38*(1), 26-36.

Çepikkurt, F. (2011). Üniversiteli Hentbolcuların Mükemmeliyetçilik ve Kaygı Düzeyleri ile Başarı Hedefleri ve Müsabaka Sonuçlarına Yaptıkları Yükleme Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Erten, S. (2022). Çalgı Eğitiminde Öğretmen Profili ile Öğrencilerin Çalgı Dersine Yönelik Motivasyonları ve Tükenmişlikleri Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Garip, S. (2023). Sosyal Bilimlerde Nicel Araştırma Geleneği Üzerine Kuramsal Bir İnceleme. *Uluslararası Sosyal Alan Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 1-19.

Gencer, M. B. (2019). Müzik Bölümü Öğrencilerinde Performans Anksiyetesi, Mükemmeliyetçilik ve Başarı Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi.

Hurka, T. (1993). *Perfectionism.* Oxford University Press.

Hüzmeli, I. (2023). Nefes Terapisinin Müzik Öğrencilerinin Flüt Performans Kaygısına Etkisinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Işkın, S. (2018). Mesleki Müzik Eğitimi Veren Kurumlarda Performans Kaygısı ve Öz-Yeterlik Algısının Çalgı Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Jelen, B. (2017). Müzik Öğretmeni Adaylarının Müzik Performans Kaygısı ve Piyano Performans Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi. *İdil,* 6(39), 3389-3414.

Kağan, S. (2006). Bilişsel Davranışçı Terapiye Dayalı Mükemmeliyetçilik Eğitiminin Sporcuların Mükemmeliyetçilik, Başarı Güdüsü ve Başarısızlık Korkusuna Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Kalender, N. (1988). Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi ve Sorunları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Karakoç, F. Y., & Dönmez, L. (2014). Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Genel İlkeler. *Tıp Eğitimi Dünyası, 13*(40), 39-49. https://doi.org/10.25282/ted.228738

Kenny, D. T. (2010). The Role of Negative Emotions in Performance Anxiety. İçinde P. N. Juslin, & J. Sloboda (Editör), *Handbook of Music and Emotion: Theory, Research, Applications* (s. 425-452). New York: Oxford University Press.

Öztürk, G. (2023). Keman Eğitiminde Pilates Egzersizlerinin Öğrencilerin Çalgı Performansına, Çalgı Motivasyonuna ve Çalgı Performans Kaygısına Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Palancı, M., & Doğan, U. (2015). Music Performance Anxiety Scale for High School Students: Validity and reliability study. *International Journal of Psychology and Educational Studies, 2*(1), 9-17.

Resmi Gazete, (2009). Güzel sanatlar ve spor liseleri yönetmeliği.

Sarıkaya, M. (2018). Müzik Öğretmeni Adaylarının Mükemmeliyetçilik Ve Öz-Yeterlik İnançlarına Göre Müzik Performans Kaygılarının Yordanması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Stoeber, J., & Childs, J. H. (2011). Perfectionism. İçinde R. J. R. Levesque (Ed.), *Encyclopedia of adolescence.* 2053-2059. Springer. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-1695-2_279

Tankız, K. D. (2016). Flüt Öğretiminde Birlikte Çalma Öğrenme Biçiminin Performans Kaygısı ve Motivasyon Düzeyine Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Terlemez, L. (2017). *İstatistik.* https://docplayer.biz.tr/28548857-Istatistik-yrd-doc-dr-levent-terlemez.html (Erişim Tarihi: 18.04.2023).

Yıldırım, O., & Balcı Çelik, S. (2022). Child-Adolescent Perfectionism Scale-Short Form: The Turkish Adaptation, Validity, and Reliability Study, *Inonu University Journal of the Faculty of Education, 23*(1), 01-19. DOI: 10.17679/inuefd.858685

Yılmaz, N. (1994). Türkiye'deki İlk ve Ortaokullarda Müzik Eğitimi ile Bulgaristan'daki İlk ve Ortaokullarda Müzik Eğitiminin Karşılaştırılarak İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Yücel, C. (2019). Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Mükemmeliyetçilik ve Akademik Erteleme Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.

Wilson, G. D., & Roland D. (2002). Performance Anxiety. Parncutt Richard. & McPherson Gary. E. (Ed.). The Science & Psychology Of Music Performance. Oxford University Press.

KAYNAKÇA

Değirmenci, S., & Yeşilyurt, M. Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocukların Sorun Davranışlarına Yaklaşımları. *Temel Eğitim*, (22), 71-84.

Duymaz, E., & Akdoğan, T., & Tuncer, E. Öğrencilerde istenmeyen davranışlar ve bu davranışları engelleme yaklaşımları. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi, 6(1).*

Güder, S. Y., Alabay, E., & Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *İlköğretim Online*, *17*(1), 414-430.

Karabay, Ş. O., & Ası, D. Ş. (2019). Okul öncesi öğretmenleri sınıftaki farklı durumlarla nasıl başa çıkıyorlar? Öğretmen bildirimlerine dayalı bir çalışma. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, *5*(1), 87-108.

Kutlu Abu, N., & Arslan, B. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta İstenmeyen Davranışlara İlişkin Sınıf Yönetim Stratejileri Hakkındaki Görüşleri. *Erzincan University Journal of Education Faculty*, *22*(1).

Medikoğlu, O., & Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin derste karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara yönelik çözüm stratejileriyle ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, *4*(3), 20-32.

Öge, H. N. (2022). Erken Çocukluk Döneminde Çocukların Sınıf İçi İstenmeyen Davranışlarına Yönelik Öğretmenlerin Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi.

Öztürk, Y., & Gangal, M. (2016). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin disiplin, sınıf yönetimi ve istenmeyen davranışlar hakkındaki inançları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *31*(3), 593-608.

Saltalı, N. D., & Arslan, E. (2013). Okul öncesi öğretmenlerin sınıflarında koydukları kurallar ve uygulayışları. *İlköğretim Online*, *12*(4), 1032-1040.

Sürecine Etkileri ve Bunları Yönetme Stratejileri. *Uluslararası Liderlik Eğitimi Dergisi*, *1*(I), 1-10.

Temiz, S. (2020). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Karşılaştıkları Öğrenci ve Öğretmen Davranış Problemleri

Tokgöz, B. (2022). Okul öncesi öğretmenlerinin ve çocukların istenmedik davranışlara yönelik görüşlerinin incelenmesi.

Yalçın, G. B. S. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Yaşadıkları İstenmeyen Davranışlar ve Bu Davranışlar ile Başa Çıkma Yöntemleri. Socıal Scıences Studıes Journal *(SSSJournal)*, *6*(74), 5223-5231.

Kaynaklar

Ağbuğa, F. (2016). *Çevre sorunlarına etik bir yaklaşım: felsefi bir sorgulama* (Yüksek lisans tezi), Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Artvinli, E. (2010). Coğrafya derslerini yapılandırmak aksiyon (eylem) araştırmasına dayalı bir ders tasarımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 21, 184-218.

Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve ilkeler* (12. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.

Boca, G. D., & Saraçlı, S. (2019). Environmental Education and Student's Perception, for Sustainability. *Sustainability, 11*(6), 1553. https://doi.org/10.3390/su11061553

Bozkurt, O. (2007). Çevre eğitimi. M. Aydoğdu ve K. Gezer (Ed.) Çevre bilimi (s. 209-223). Ankara: Anı Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.

Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (A. Aypay, Çev.). Anı Yayıncılık.

Çabuk, B. ve Karacaoğlu, C. (2003). Üniversite öğrencilerinin çevre duyarlılıklarının incelenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 36*(1), 189-198.

Çepel, N. (1995). *Çevre koruma ve ekoloji terimleri sözlüğü*, İstanbul: TEMA Vakfı Yayınları.

Daşdemir, A. (2022). *Ekonomik büyüme ile çevre kirliliği ilişkisi: Türkiye örneği* (Yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Doğankollu, N. (2022). *Küresel ısınmaya yönelik araştırmaların incelenmesi: bir meta-sentez çalışması.* (Yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Durman, M. ve Önder, H. (2015). *Doğal kaynaklar ve çevre ekonomisi*, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Erkal, S., & Gürsoy, N. (2013). Importance of environmental education to achievement of sustainable development. *AWERProcedia Advances in Applied Sciences, 1*(1), 1042–1045. https://doi.org/10.2991/icenvisu.2013.218

Glesne, C. (2015). *Nitel araştırmaya giriş* (A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu, Çev.). Ankara, Anı Yayıncılık.

Göfner, B. (2017). *Sosyal bilgiler dersinde okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Gül, F. (2013). İnsan- doğa ilişkisi bağlamında çevre sorunları ve felsefe. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (14),*17-21.

İbadullayeva, J. Jumaniyazova, K. Sina Azimzadeh, Canıgür, S. Esen, F. (2019). Çevre kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki etkileri, *Türk Tıp Öğrencileri Araştırma Dergisi, 1*(3), 52-58

Jickling, B. (2009). Environmental education research: To what ends?. *Environmental Education Research, 15(*2), 209-216. https://doi.org/10.1080/13504620902770345

Khodabandeh, S. D. T. (2010). *Çevre sorunları açısından küreselleşme sürecinde kitle iletişim ve çevre için eğitimin önemi*. (Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Kızıl, M. (2012). *Çevre bilimi dersinin fen bilgisi öğretmen adaylarının çevre bilgisi ve çevreye karşı tutumlarına olan etkisinin incelenmesi.* [Yüksek lisans tezi], Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.

Küçük, N. (2017). *Okullarda uygulamalı çevre eğitiminin çevre bilinci üzerine etkisi: Balıkesir Örneği.* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Lamanauskas, V. (2023). The importance of environmental education at an early age. *Journal of Baltic Science Education, 22*(4), 564–567. https://doi.org/10.33225/jbse/23.22.564

Özkara, A., & Akyıl, D. (2018). Environmental pollution and pollutants on the ecosystem: A review. *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, 11*(2), 11-17. https://doi.org/10.28978/tbd.404229

Öztürk, Ö. (2017). *Çevre kirliliği ve hukuki sorumluluk* (Yüksek lisans tezi), Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Şahin, S. (2021a*). Çevre sorunlarına ilişkin egemen açıklama biçimleri*. (1.Baskı). Ankara: Astana Yayınları.

Şahin, K. (2021b). Çevre eğitimi ve Türkiye'deki ilköğretim okullarının çevre eğitimine ilişkin müfredatlarının incelenmesi [Yüksek Lisans Tezi], Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.

Tombul, F. (2006). *Türkiye'de çevre için eğitime verilen önem*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tunç A.Ö., Ömür, G.A., ve Düren, A.Z., (2012) Çevresel farkındalık. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakultesi Dergisi*, 47, 227-246.

Uçar Çabuk, F., & İşal, S. (2023). Çevre bilinçlendirme eğitim programının okul öncesi çocukların çevre bilinçlendirme düzeylerine etkisi [Çevre bilinçlendirme eğitim programının etkisi]. *Journal of Human and Social Sciences, 6*(Eğitim Özel Sayısı), 379-400. https://dergipark.org.tr/tr/pub/johass/issue/72430/1011452

Yeşil, A. ve Balcı Karaboğa, F. A. (2021). Ortaokul öğrencilerinde toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı. *Journal of Qualitative Research in Education, 28*, 51-78. doi: 10.14689/enad.28.3

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, A. (2010). Okuma güçlüğü çeken bir öğrencinin okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik bir çalışma. *Kuramsal Eğitimbilim, 3*(1), 124-134.

Videolar

Yok Ettiğimiz Dünyamız. Çevre Kirliliği, Nedenleri ve Sonuçları. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=KFDFbX4qh4w

Çevre Kirliliği Nedir? (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=1mO19g9FHP8

Çevre Kirliliği ve İnsan Sağlığı. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=UCh_QLukAKA

Çevre Kirliliği Nasıl Önlenir. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=-UfvgBtqy2c

Çizgilerle; İsraf, Tüketim Çılgınlığı ve Çevre Kirliliği. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=jzyuze9MgNQ

Küresel Isınma 101: Küresel Isınmayı Anlayalım. (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=gUX2x3Y_BJA

Doğal Afetler – Orman Yangınında Neler Yapılmalı? (2022, 10 Mayıs). Erişim adresi: https://www.youtube.com/watch?v=-zK95LkYdJc

KAYNAKÇA

Apple, M.W. ve Beane, J.A. (2011). Demokratik Okullar (Çev. M. Sarı), Ankara: Dipnot Yayınları.

Bouckaert, G, Peters, B.G. ve Verhoest, K. (2010). The Coordination of Public Sector Organization: Shifting Patterns of Public Management, Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Demirtaş, H., Üstüner, M., Özer, N. ve Cömert, M. (2008). Öğretmenler Kurulu toplantılarının etkililiğine ilişkin öğretmen görüşleri. İnönü Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(15), 55-74.

Eşgüdüm slaytı, https://www.ktu.edu.tr/dosyalar/ormanekonomisi_10ec8.pdf, erişim tarihi: 1.6.2023.

Goddard, Y.L., Goddard, R.D. ve Tschannen M.M. (2007). A theoretical and empirical investigation of teacher collaboration for school improvement and student achievement in public elementary schools. The Teachers College Record,109(4), 877-896.

İlköğretim Ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 30/03/2012 tarih ve 6287 sayılı, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm Erişim tarihi: 26/05/2023

Johnson, B. (2003). Teacher collaboration: Good for some, not so good for others. Educational Studies, 29, 337-350.

Koçoğlu, E. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının, okul yöneticilerinde olması gereken demokratik tutum ve davranışlara ilişkin görüşleri, Turkish Studies, 8(6), 413-430.

Main, K. ve Bryer, F. (2005). What does a 'good' teaching team look like in a middle school classroom? In. Bartlett, B., Bryer, F. and Roebouck, D. (Eds.) Stimulating the "action" as participants in participatory research: proceedings of the 3rd international conference on cognition, language, and special education. Griffith University: School of Cognition, Language, and Special Education. Google Scholar.

Öztürk C. (2023). Yönetim Bilimi ve Kamu Yönetimi, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Öztürk, C. (2018a). Liderlik Kamu Yönetiminde Lider Yöneticiye Doğru, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Öztürk, C. (2018b). Ulusal ve Uluslararası Polis Yönetimi, Bursa: Ekin Yayınları.

Öztürk, C. (2018c). Yönetim Fonksiyonu Olarak Örgütlenme, Yöneltme ve Birlikte Değerlendirilmeleri, içinde Yönetim ve Siyaset Değerlendirmeleri, (Ed. Cemal Öztürk, Asem Nausabayeva Hekimoğlu, Ayşe Nur Buyruk Akbaba), 73-94, Ankara: Nobel Yayınları.

Öztürk, C. ve Karahançer E. (2021). Elektronik İnsan Kaynakları Yönetimi Ve Örgütsel Güven İlişkisi: Siirt Üniversitesi Personeli Örneği. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(37), 206-231.

Ronfeldt, M., Owens Farmer, S., McQueen, K. ve Grissom, J.A. (2015). Teacher collaboration in instructional teams and student achievement. American Educational Research Journal, 52, 475-514.

Şekerci, M. ve Aypay, A. (2009). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Yönetim Becerileri ile Grup Etkililiği Arasında İlişki, Educational Administration: Theory and Practice, 15(57), 133-160.

Şişman, M. ve Acat, M.B. (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 235-250.

Taymaz, H. (2009). İlköğretim ve ortaöğretim okul müdürleri için okul yönetimi, 9B, Ankara: Pegem Yayıncılık.

TDK resmi web sayfası https://sozluk.gov.tr/ Erişim tarihi: 29/05/2023.

Westheimer, J. (2008). Learning among colleagues: Teacher community and the shared enterprise of education. In M. Cochran-Smith, S., Feiman-Nemser and J. McIntyre (Eds.), Handbook of research on teacher education (756-782). Reston, VA and Lanham, MD: Association of Teacher Educatorsand Rowman.

MEB Eğitim Kurulları ve Zümreleri Yönergesi https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_08/27181000_MEB_EK_ve_ZY_27.08.2019.pdf Erişim tarihi: 26/05/2023

30827 Sayılı Yönetmelik: Millî eğitim bakanlığı okul öncesi eğitim ve ilköğretim Kurumları yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına Dair yönetmelik, 10/07/2019 tarih ve 30827 sayılı Resmi Gazete, https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190710-6.htm Erişim tarihi: 26/05/2023

MEB Eğitim Kurulları ve Zümreleri Yönergesi konulu 27/08/2019 tarih ve 15362682 sayı numaralı Milli Eğitim Bakanlığı Makam Onayı.

MEB Eğitim Bakanlığı Eğitim Bölgeleri Yönergesi, 08/08/2018 tarihli Bakan Olurlu, https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_08/10102320_Cilt12.pdf Erişim tarihi: 26/05/2023

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, E. (2006). Sınıf Yönetimiyle İlgili Genel Olgular. Kaya, Z. (Ed.) Sınıf Yönetimi. Ankara: PegemA Yayıncılık

Aksoy, D. A., Bingöl, İ., & Bozkurt, A. (2022). Sorgulama Topluluğu Kuramı. E. Kurşun, S. Yıldırım, &Karaman (Eds), Açık ve Uzaktan Öğrenme Kuramları (s. 209-243). Nobel. *(4) (PDF) Sorgulama Topluluğu Kuramı*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/361187467_Sorgulama_Toplulugu_Kurami [accessed Feb 06 2023].

Al Lily, A. E., Ismail, A. F., Abunasser, F. M. ve Alqahtani, R. H. A. (2020). Distance education as a response to pandemics: Coronavirus and Arab culture. Technology in Society, 63 (2020), 1-11.

Arslan, Y. & Şumuer, E. (2020). Covıd-19 Döneminde Sanal Sınıflarda Öğretmenlerin Karşılaştıkları Sınıf Yönetimi Sorunları . Milli Eğitim Dergisi , Salgın Sürecinde Türkiye'de Ve Dünyada Eğitim , 201-230 . DOI: 10.37669/milliegitim.791453

Aydın, C. H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: öğrenci adaylarının bakış açısı.* Ankara: Pegem Akademi.

Başar, H. (1999) Sınıf Yönetimi. Ankara: Pegem Yayınları.

Ceylan, M. (2020). Sanal Sınıf Yönetimi. Kürüm-Yapıcıoğlu. D. (Ed.). Pandemi Döneminde Eğitim: İyileştirelim İyileşelim. Ankara: Anı Yayınclık

Çalık, T. (2007). Sınıf Yönetimi ve Özellikleri. Küçükahmet, L. (Ed.). Sınıf Yönetimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Emmer, E. T., & Stough, L. M. (2001). Classroom management: A critical part of educational psychology, with implications for teacher education. *Educational Psychologist, 36*(2), 103–112. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3602_5

Gabriel, S.; Pecher, H. (2021). Soziale Präsenz in Zeiten von CoViD-19 Distanz-Lehre. MedienPädagogik 40 (CoViD-19): 206–228.

https://doi.org/10.21240/mpaed/40/2021.11.17.X.

Hodges, C., Moore, S., Lockee, B., Trust, T., & Bond, A. (2020). The Difference between Emergency Remote Teaching and Online Learning. EDUCAUSE Review. https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning. (Erişim Tarihi: 5 Ocak 2023)

Karslı, M.D. (2009). İlköğretimde Sınıf Yönetiminin Anlam ve Önemi. Ed. Karslı, M.D. İlköğretimde Sınıf Yönetimi. Ankara: Kök Yayıncılık.

Kasim, N. N., & Khalid, F. (2016). Choosing the Right Learning Management System (LMS) for the Higher Education Institution Context: A Systematic Review. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 55-61.

Kılıç, S. (2016). Eşzamanlı Çevrimiçi Öğretimde Sorgulama Topluluğu Modeli Çerçevesinde Bilişsel Buradalık İle Akademik Başarı İlişkisinin İncelenmesi. Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yükseklisans Tezi.

Kılıç, S., Horzum, M. B. ve Çakıroğlu, Ü. (2016). Çevrimiçi eşzamanlı öğrenme ortamlarında öğrencilerin öğretimsel, sosyal ve bilişsel buradalık algılarının belirlenmesi. Türk Bilgisayar ve Matematik Eğitimi Dergisi, 7(2), 350-364.

Levine, S. J. (2007). The online discussion board. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 67-74. doi:https://doi.org/10.1002/ace.248

Sabancı, A. (2009). Sınıf Yönetiminin Temelleri. Çelikten, M. (Ed.). Yapılandırmacı Yaklaşıma Göre Sınıf Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık

Seufert, C., Oberdörfer, S., Roth, A., Grafe, S., Lugrin, J.-L. & Latoschik, M. E. (2022). Classroom management competency enhancement for student teachers using a fully immersive virtual classroom. *Computers & Education*, 179, 104410. doi: 10.1016/j.compedu.2021.104410

Sprenger, D. A., & Adrian, S. (2021). Technology acceptance of four digital learning technologies (classroom response system, classroom chat, e-lectures, and mobile virtual reality) after three months' usage: Revista de universidad y sociedad del conocimiento. International Journal of Educational Technology in Higher Education, 18(1) doi:https://doi.org/10.1186/s41239-021-00243-4

Süral, İ. (2010). Moodle Öğrenme Yönetim Sisteminin İlköğretimde Destek Amaçlı Kullanımı. *International Educational Technology Conference* (pp. 976-980). İstanbul: IETC.

Yang, Z., & Liu, Q. (2007). Research and development of web-based virtual online classroom. Computers & Education, 48(2), 171-184. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2004.12.007

Yaşlıca, E. (2020). Sanal Sınıf Ortamında Etkileşimli Öğretim Materyalinin Başarıya ve Tutuma Etkisi . Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi , 20 (1) , 39-56 . DOI: 10.18037/ausbd.700328

KAYNAKÇA

Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Journal of International.*

Aktaş, T., İşigüzel, B., (2013). *Erken Yaşlarda Oyunlarla Yabancı Dil Öğretimi Kuram ve Uygulama*, Ankara: Nevşehir Üniversitesi Yayınları.

Aktekin, S.(2017). *Sınıfında Yabancı Uyruklu Öğrenci Bulunan Öğretmenler İçin El Kitabı,* MEB Yayınları, Ankara.

Aydın, H. (2013). *Dünyada ve Türkiye'de Çok Kültürlü Eğitim Tartışmaları ve Uygulamaları*, Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Aydın, İ. (2014). *Öğretimde Denetim-Durum Saptama, Değerlendirme ve Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.

Aytan, N. ve Tunçel H. (2015). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Yazma Kaygısı Ölçeğinin Geliştirilmesi Çalışması", Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,12(30), 50-62.

BanksJ, A. (2013). *Çok kültürlü Eğitime Giriş*. (H. Aydın, Çev.). Ankara: Anı Yayıncılık.

Başbay, A. ve Bektaş, Y. (2009). Çok kültürlülük Bağlamında Öğretim Ortamı Ve Öğretmen Yeterlikleri. *Eğitim ve Bilim,* 34, 30-43.

Biçer, N. & Kılıç, B. S. (2017). Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 5(*4), 649-663.

Biçer, N. (2017). Yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanan makaleler üzerine bir analiz çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (27)*, 236-247.

Boylu, E. (2014). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Temel Seviyedeki İranlı Öğrencilerin Yazma Problemleri", *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks,* 6(2), 335-349

Bozan, M. (2012). Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi,* 177-187.

Can, H., Azizoğlu Ö. A., ve Aydın E. M. (2011). *Organizasyon ve Yönetim. (Sekizinci Baskı).* Ankara: Siyasal Kitabevi.

Çelik, R. (2017). Adalet, Kapsayıcılık ve Eğitimde Hakkaniyetli Fırsat Eşitliği, *Fe Dergi,* C:9,S:2,17-29.

Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. *10*(7), 333-358http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8149

Demir, A., Açık, D.D.F. (2011). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültürlerarası Yaklaşım ve Seçilecek Metinlerde Bulunması Gereken Özellikler. *Türklük Bilimi Araştırmaları,* 51-72.

Demir, T. (2015). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal yetkinliği –ders kitapları. *Dil Dergisi, 166(1),* 43-52.

Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar, *Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi,* 29(29), 227-247.

Elçiçek, Z. (2016). Öğretmenlerin mesleki gelişimine ilişkin bir model geliştirme çalışması. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

Ergüney, M. (2017). İnternet Yoluyla Uzaktan Eğitim Uygulamaları: Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gay, G. (2014). *Kültürel Değerlere Duyarlı Eğitim: Teori, Araştırma ve Uygulama.* (Çeviri: H. Aydın). Anı Yayınları:Ankara.

Göçer, A. (2007). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kullanılan Ders Kitaplarının Ölçme ve Değerlendirme Açısından İncelenmesi. *Dil Dergisi, 137,* 30-48.

Göçer, A. ve Moğul, S. (2011). Türkçe'nin Yabancı Dil Olarak Öğretimi İle İlgili Çalışmalara Genel Bakış, Turkish Studies - International Periodical For The Languages, terature and History of Turkish or Turkic Volume 6/3 Summer 2011, p. 797-810 TURKEY

Göçer, D. D. A. , Tabak, A. G. G., Coşkun, A. (2012). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Kaynakçası. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 73-126.

Guskey, T.R. (2002). Professional Development and Teacher Change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391.

Hamarat, F. (2002). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Aday Öğretmenleri İşbaşında Yetiştirmedeki Rolü ve Yetiştirme Uygulamaları. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Hoy W. K. ve Miskel C. G. (2015). *Eğitim Yönetimi Teori, Araştırma ve Uygulama.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

İnal,K.(1991).DurkheimʼinEğitimAnlayışı,513515.Web:http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/505/6073.pdf (10.06.2023).

Karababa Candaş, Z. C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi.* 42(2), 265-277.

Karagiorgi Y. ve Kyriacos, C. (2006). ICT In-service Training and School Practices: In Search For The In Pact. *Journal of Education for Teaching.,* 32(4), 395-411

Kaya, Z. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Pegem A Yayıncılık, ISBN:975-8792-59-8.

Kış, A. (2007). Eğitimci Çalışma Grup Modelinin Kaynaştırılmış Sınıflarda Çalışan Sınıf Öğretmenlerinin Mesleki Gelişim Çalışmalarına Etkisi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kızılkanat, A. (2011). İlköğretim Okullarında Yapılan Denetim Etkinliklerinin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimleri Üzerine Katkısı. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Koçoğlu, A. & Yelken, T.Y. (2018). Suriyeli Öğrenciler Türkçe Dil Eğitimi Kazandırma Eğitimi İlkokul Türkçe Ders Öğretim Programları ile Öğretmenle İlgili Görüş. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, *6* (2), 131-160.

MEB, (2014).Yabancılara Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yabyonegiogr_1/yabyonegiogr_1.html (30 Haziran2023 tarihinde erişilmiştir.)

MEB, (2017). İzleme ve değerlendirme raporu. Ankara. http://hbogm.meb.gov.tr/dosyalar/izlemedegerlendirmerapor/20171/mobile/index.html#p=1 adresinden alınmıştır.

Memduhoğlu, H. B.,& Kultas, E. (2018). Türkiye'de Bulunan Eğitim Çağındaki Suriyeli Mültecilerin Eğitimi Sorunu (Van İli Örneği). *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *19*(Özel Sayı), 28-55.

Moralı, G. (2018). Suriyeli Mülteci Çocuklara Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar. *OPUS Insternational Journal of Society Researches, 8(15),* 1426-1449. DOI: 10.26466/opus.443945.

Okur, A. (2013). *İlk okuma ve yazma öğretimi. Türkçe öğretimi.* Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ökten, C. E., Kavanoz, S. (2014). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimini Hedefleyen Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı, C: 9, S:3, ss. 845-862.

Özer Yürür, Y., Komsuoğlu, A. ve Ateşok, Z. (2016). Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitimi: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *37*, 76-110.

Özer, İ. (2004), *Kentleşme, Kentlileşme Ve Kentsel Değişme*, Bursa: Ekin Kitabevi.

Perşembe, E. (2010). Almanya'nın Baden-Württemberg Eyaletinde Eğitim Sistemi ve Türk Göçmen Çocuklarının Eğitim Sorunları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*,*29(29)*, 55-80.

Sarpkaya, R. (2013). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık

Sünbül, A. M. (1996). Öğretmen Niteliği ve Öğretimdeki Rolleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 8 (8), 597-608.

Şimşek, H., Dağıstan, A., Şahin, C., Koçyiğit, E., Dağıstan Yalçınkaya G., Kart, M. ve Dağdelen, S. (2019). Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Türkiye'de Temel Eğitim Programlarında Çok kültürlülüğün İzleri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 5(2), 177-197.

Şişman, M. (2015). Eğitim Bilimine Giriş. Ankara: Pegem Akademi.

Tecim, E. (2019). Yükseköğretimde Çok kültürlü Eğitim: Akademisyenlerin Uluslararası Öğrenci Tecrübeleri Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Temizöz, H. (2008). Yabancı Dil Öğretiminde Dil Bilgisi Çeviri Yöntemi ve İletişimci Yaklaşım Uygulamalarının, Öğrencilerin Öğrenme Becerisi Üzerindeki Etkisi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Turan, M. & Fansa, M. (2021). Göçmen Çocukların Türkçe Öğreniminde Yaşadıkları Problemler. *Milli Eğitim Dergisi, 50(1*), 11-26.

Uzun, E.M. ve Bütün, E. (2016). Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Suriyeli Sığınmacı Çocukların Karşılaştıkları Sorunlar Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 1*(1),72-83.

Ünal, K.,Taşkaya, S. M., & Ersoy, G. (2018). Suriyeli Göçmenlerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenirken Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *4*(2), 134-149.

Ünal, R. (2021). 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Uygulanan Kapsayıcı Eğitim Etkinliklerinin Öğrencilerin Sosyal Kabul Düzeylerine Etkisi, Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Ünal, S. (2014). Türkiye'nin Beklenmedik Konukları:" Öteki" Bağlamında Yabancı Göçmen ve Mülteci Deneyimi. *ZeitschriftfürdieWelt der Türken/Journal of World of Turks*, *6*(3), 65-89.

Ünlü, H. (2011). Türkiye'de ve Dünyada Türkçenin Yabancılara Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *Gazi üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, *1*(1), 108-116.

Varışoğlu, M. C. (2017). Türkçe Öğrenen Litvanyalı Öğrencilerin Kullandıkları Dil Öğrenme Stratejileri. *Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 59, 533-546.

Yaylı, D., ve Y. Bayyurt (2014). *Yabancılara Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Yüksel, A. N. (2020). Nitel Bir Araştırma Tekniği Olarak: Görüşme. *Social Sciences Studies Journal*, *6*(56), 547-552.

KAYNAKLAR

Abrahams, N., & Jewkes, R. (2005). Effects of South African men's having witnessed abuse of their mothers during childhood on their levels of violence in adulthood. *American Journal of Public Health, 95*, 1811–1816.

Akdeniz, Y. (2018). *Türkiye'de yasayan Suriyeli mülteci öğrencilerin uyum sorunlar: Şanlıurfa ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi. https://core.ac.uk/download/pdf/387174199.pdf

Alamer, A., & Almulhim, F. (2021). The Interrelation Between Language Anxiety and Self-Determined Motivation; A Mixed Methods Approach. *Frontiers in Education*, *6*, 618-655. https://doi.org/10.3389/feduc.2021.618655

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Addison Wesley Longman, Inc.

Ariza, E. (2000). Actions speak louder than words – Or do they? Debunking the myth of apathetic immigrant parents in education. *Contemporary Education, 71*(3), 36-38.

Arslan, Ü. & Ergül, M. (2022) Mülteci öğrencilerin eğitimlerinde yaşadıkları sorunlar: öğretmenlerin perspektifinden bir delphi çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 54*, 1-31. https://doi.org/10.9779.pauefd.820780

Artiles, A. & Ortiz, A. (Eds.) (2002). *English language learners with special education needs: Assessment, identification, and instruction*. Washington, DC: Center for Applied Linguistics.

Aytan, T.; Uzun, O.; Günaydın, Y. (2020). Hayat boyu öğrenme yabancılara Türkçe öğretim kurs programlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi, 21*, 70-99. https://doi.org/ 10.29000/rumelide.835499.

Bailey, A. L. (2007). *The language demands of school: Putting academic English to the test*. New Haven: Yale University Press.

Barnum, M. (2021). *As states place new limits on class discussions of race, research suggests they benefit students*. Chalkbeat. https://www.chalkbeat.org/2021/7/8/22569197/critical-race-theory-bans-racism-schools-research/ (E. T.: 05.02.2024)

Bialystok, E., & Barac, R. (2012). Emerging bilingualism: Dissociating advantages for metalinguistic awareness and executive control. *Cognition 122*, 67–73. https://doi.org/10.1016/j.cognition.2011.08.003

Bloom, B.S. (1956) *Taxonomy of Educational Objectives, Handbook: The Cognitive Domain*. David McKay, New York.

Bridging Refugee Youth and Children's Services [BRYCS]. (2023). Involving Refugee Parents in Their Children's Education. https://brycs.org/schools/involving-refugee-parents-in-their-childrens-education/#:~:text=Research%20consistently%20shows%20that%20refugee,of%20cultural%20issues%20at%20play. (E. T.: 05.02.2024)

Brookmeyer, K. A., Henrich, C. C. & Schwab-Stone, M. (2005). Adolescents who witness community violence: Can parent support and prosocial cognitions protect them from committing violence? *Child Development, 76*, 817-829.

Bruna, K, Vann, R. & Escudero, M. (2007). What's language got to do with it? A case study of academic language instruction in a high school 'English learner science' class. *Journal of English for Academic Purposes, 6*, 36-54.

Bucak, M. (2021). *Mülteci çocukların devam ettikleri ilkokulların yönetiminin okul yöneticisi, öğretmen ve mülteci veli bakış açısıyla değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. https://acikerisim.nevsehir.edu.tr/bitstream/handle/20.500.11787/5995/MAHMUT%20BUCAK.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Bümen, N. T. (2006). Program geliştirmede bir dönüm noktası: Yenilenmiş Bloom taksonomisi. *Eğitim ve Bilim, 31*(142), 3-14.

Chomsky N. (1986). Knowledge of Language: Its Nature, Origin and Use. New York, NY: Praeger.

Ciğerci, F. M., & Güngör, F. (2016). The problems encountered by the foreign primary school students from the perspectives of classroom teachers (Bilecik Sampling). *Journal of Education and Future*, 10, 137-164. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/226252

Condidorio, K. (2010). The Usefulness of Graphic Organizers in Enhancing Science Learning. *Education Masters*. Paper 111. https://fisherpub.sjf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1110&context=education_ETD_masters

Cummins, J. (2000). Academic language learning, transformative pedagogy, and information technology: Towards a critical balance. *TESOL Quarterly, 34*(3), 537-548.

CUNY-NYSIEB (City University of New York-New York State Initiative on Emergent Bilinguals) (eds.). (2020). *Translanguaging and transformative teaching for emergent bilingual students. Lessons from the CUNY-NYSIEB Project*. London and New York: Routledge.

Demir, T. (2022). Türkçe öğretimi için etkileşimsel bir yöntem: Kademe sorumluluk aktarım modeli. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi. 9*(1), 50-60. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2089942

de Jong, E. J., Li, Z., Zafar, A. M. & Wu, C. (2016). Language policy in multilingual contexts: Revisiting Ruiz's "language-as-resource" orientation. *Bilingual Research Journal, 39*(3-4), 200-212, http://dx.doi.org/10.1080/15235882.2016.1224988

de Oliviera, L. C. (2023). *Supporting multilingual learners' academic language development: A language-based approach to content instruction*. Routledge.

Dörnyei, Z. (2009). The L2 motivational self system. In Z. Dörnyei, & E. Ushioda (Eds.), *Motivation, language identity and the L2 self* (pp. 9-42). Bristol: Multilingual Matters.

El Nokali, N. E., Bachman, H. J., & Votruba-Drzal, E. (2010). Parent Involvement and Children's Academic and Social Development in Elementary School. *Child Development*, *81*(3), 988–1005. http://www.jstor.org/stable/40599147

Eminoğlu, N., & Eminoğlu, M. F. (2020). Suriyeli Mülteci Öğrenci, Okul ve Öğretmen Algılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi, 3*(1), 387-399.

Ergen, H., & Şahin, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili yaşadıkları problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16*(44), 377-405. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1291999.pdf

Fairbairn, S., & Jones-Vo, S. (2019). *Differentiating Instruction an Assessment for English language learners: A Guide for K-12 Teachers (2nd ed.).* Caslon Publishing. ISBN 978-1934000380.

Fisher, D. & Frey, N. (2008). Student and teacher perspectives on the usefulness of content literacy strategies. *Literacy Research and Instruction, 47*(4), 246-263. http://dx.doi.org/10.1080/1938807080230033

Foulidi, X. & Papakitsos, E. C. (2022). The parental involvement in a multicultural educational context. *Journal of Research Initiatives, 6*(1), 1-9. https://digitalcommons.uncfsu.edu/jri/vol6/iss1/8

García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Malden, MA and Oxford: Basil/Blackwell.

García, O. & Li Wei. (2014). *Translanguaging: Language, bilingualism and education*. New York: Palgrave Macmillan.

Gardner, H. (1999). *Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21st century*. New York: Basic Books.

Gersten, R., & Woodward, J. (1994). The language-minority student and special education: Issues, trends, and paradoxes. *Exceptional Children*, 60(4), 310-322.

Gibbons, P. (2015). *Scaffolding language, scaffolding learning: Teaching English Language Learners in the Mainstream Classroom* (2nd Edition). Heinemann.

Gollnick, D. M., & Chinn, P. C. (2001). *Multicultural education in a pluralistic society*. New York: Prentice Hall.

Göksoy, S. (2020). Millî Eğitim Bakanlığının mülteci öğrencilere yönelik eğitim politikaları ile ilgili eğitimci görüşleri. *EKEV Akademi Dergisi, 24*(81), 449-466. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2594430

Groff, C., Zwaanswijk, W., Wilson, A. & Saab, N. (2023). Language diversity as resource or as problem? Educator discourses and language policy at high schools in the Netherlands. *International Multilingual Research Journal, 17*(2), 157 175. http://dx.doi.org/10.1080/19313152.2022.2162761

Güngör, F., & Şenel, E. A. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim-öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Anadolu Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi, 8*(2), 124-173. https://doi.org/10.18039/ajesi.454575.

Hamayan, E., Marler, B., Sanchez-Lopez, C, & Damico, J. (2007). Some Myths Regarding ELLs and Special Education. In *Special Education Considerations for English Language Learners: Delivering a Continuum of Services*. (pp.7-8). Caslon Publishing.

Harper, C., & de Jong, E. J. (2004). Misconceptions about teaching English language learners. *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, *48*(2), 152–162. http://www.jstor.org/stable/40009164

Harper, C. A. & de Jong, E. J. (2009). English language teacher expertise: The elephant in the room. *Language and Education, 23*(2), 127-151.

Herrera, S., & Murry, K. G. (2016). *Mastering ESL/EFL methods: Differentiated instruction for culturally and linguistically diverse (CLD) students (3rd ed.).* Pearson.

Horwitz, E. K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics, 21*, 112-126. http://dx.doi.org/10.1017/S0267190501000071

Hu, R. (2017). Rich feature analysis as an enabling tool for composition teaching. *Journal of Language Teaching and Research, 8*(6), 1241-1248. http://dx.doi.org/10.17507/jltr.0806.29

Interaction Institute for Social Change (2016). Illustrating Equality vs Equity. https://interactioninstitute.org/illustrating-equality-vs-equity/

Karadağ, U., Karpuz, A. & İnegöllü, D. (2021). Yoksulluk ve göç: Türkiye'deki mültecilerin hukuk deneyimleri üzerine bir söyleşi, *VíraVerita E-Journal: Interdisciplinary Encounters, 14*, 127-142. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2160034

Karslı Çalamak, E., & Erdemir, E. (2019). Türkiye'de Yaşayan Suriyeli Çocuklar ve Aileleri: Anlatılmayan Karşıt Hikâyeler. *Yaşadıkça Eğitim, 33*(2), 216–246. https://doi.org/10.33308/26674874.2019332119

Kekeç, N.C. & Üstün, A. (2022). Mülteci öğrencilerin diğer öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkilerine yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *International Academic Social Resources Journal, 7*(35), 310-320. http://dx.doi.org/10.29228 /ASRJOURNAL.57835

Kıral, E. & Beyli, R. (2021). Suriyeli öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Mükemmellik Arayışı Dergisi (USMAD),1(*1), 45-74. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3556200

Kızmaz, Z. (2018). Suriyeli sığınmacılar: Güvenlik kaygıları ve suç. *BEÜ SBE Dergisi,7*(2), 392-431. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/597492

Klingner, J., & Eppolito, A. M. (2014*). English language learners: Differentiating between language acquisition and learning disabilities*. Arlington, VA.

Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon Press.

Madriñan, M. S. (2014). The use of first language in the second-language classroom: A support for second language acquisition. *Gist Education and Learning Research Journal, 9*, 50-66. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1062663.pdf

Mak, E., Nichiporuk Vanni, N., Yang, X., Lara, M., Zhou, Q., & Uchikoshi, Y. (2023). Parental perceptions of bilingualism and home language vocabulary: Young bilingual children from low-income immigrant Mexican American and Chinese American families. *Frontiers in Psychology, 14*, 1059298. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1059298

Medina, T. J. (2018). *Exploring equity issues: Language difference or language disorder? ELs and special education*. Mid-Atlantic Equity Consortium, https://maec.org/wp-content/uploads/2018/10/Exploring-Equity-Language-Difference-or-Language-Disorder.pdf

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2022). *Milli Eğitim istatistikleri: Orgun eğitim*. https://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_09/15142558_meb_istatistikleri_orgun_egitim_2021_2022.pdf

McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the United States: A review of the literature. *Review of Educational Research*, *75*(3), 329–364. http://www.jstor.org/stable/3515985

Mcglynn, K., & Kelly, J. (2019). Adaptations, modifications, and accommodations. Science Scope, 43(3), 36–41. https://www.jstor.org/stable/26899082

Montgomery, W. (2001). Creating culturally responsive, inclusive classrooms. *Teaching Exceptional Children, 33*(49), 4-9. https://www.smithwlac.com/uploads/2/6/1/1/26117566/culturally_responsive_teaching.pdf

Nacar, D. & Ünsal, S. (2022). Okul yöneticilerinin Suriyeli mülteci velilerle yaşadıkları sorunlar sorunların nedenleri ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(3), 1243-1256. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2166634

Nag, S., Vagh, S.B., Dulay, K.M. & Snowling, M.J. (2019), Home language, school language and children's literacy attainments: A systematic review of evidence from low- and middle-income countries. *Revision Education, 7*, 91-150. https://doi.org/10.1002/rev3.3130

Najarro, I. (2023). *The debate over English learner terminology, explained*. https://www.edweek.org/teaching-learning/the-debate-over-english-learner-terminology-explained/2023/03

Noble, S. (2020). Equitable learning opportunities for English language learners in mainstream content area classrooms: A professional development resource for scaffolds and supports at the secondary level. *School of Education and Leadership Student Capstone Projects. 516.* https://digitalcommons.hamline.edu/hse_cp/516

Office of the SRSG on Violence against Children. (2016). *Tackling violence in schools: A global perspective Bridging the gap between standards and practice*. https://violenceagainstchildren.un.org/sites/violenceagainstchildren.un.org/files/documents/publications/10._tackling_violence_in_schools_a_global_perspective.pdf

Özen, H., & Cerit C. (2018). Savaş nedeniyle Türkiye'ye göç ederek insani yardım kuruluşunda çalışan Suriyeli mültecilerde travma sonrası stres bozukluğu ve ilişkili etmenler. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 4*(3), 70-73. https://doi.org/10.30934/kusbed.431796

Özer, Y. Y., Komşuoğlu, A. & Ateşok, Z. Ö. (2016). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4*(37), 76-110. https://asosjournal.com/DergiTamDetay.aspx?ID=11696

Pacheco, M. B. & Miller, M. E. (2016). Making meaning through Translanguaging in the literacy classroom. *The Reading Teacher, 69*, 533-537, 2016. https://doi.org/10.1002/TRTR.1390.

Ramirez, R. (2023). To speak or not to speak my language: Supporting families' home language practices. *NAEYC.* https://www.naeyc.org/resources/pubs/tyc/fall2023/supporting-families-home-language

Robertson, K. & Lafond, S. (2011). A guide for engaging ELL families: Twenty strategies for school leaders. *Colorin Colorado*. https://www.colorincolorado.org/sites/default/files/Engaging_ELL_Families_FINAL.pdf#page=15

Robinson, J. (2020). *Creating a sense of belonging through culturally responsive pedagogy, culturally relevant teaching and invitational theory in art education*. Master's Thesis. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED606505.pdf

Ringbom, H. (1980). *On the Distinction between Second-Language Acquisition and Foreign-Language Learning*. Speeches/Conference Papers. https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED269973.pdf

Ruiz, R. (1984). Orientations in language planning. *NABE Journal, 7*(2), 15–34.

Selinker, L. (1972). Interlanguage. *IRAL, 10*(3), 209-241

Singh, C. K. S., Gopal, R., Tek, O. E., Masa Singh, T. S., Mostafa, N. A., & Ambar Singh R. K. (2020). ESL teachers' strategies to foster higher-order thinking skills to teach writing. *Malaysian Journal of Learning and Instruction, 17*(2), 195-226. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1272263.pdf

Singh, C.K., Singh, R.K., Singh, T.S., Mostafa, N.A., & Mohtar, T.M. (2018). Developing a higher order thinking skills module for weak ESL learners. *English Language Teaching, 11*(7), 86-100. http://doi.org/10.5539/elt.v11n7p86

Stairs-Davenport, A. (2023). "Where do I start?" Inquiry into K-12 mainstream teachers' knowledge about differentiating instruction for ELLs in one U.S.school district. *Education Inquiry, 14*(2), 163-177. https://doi.org/10.1080/20004508.2021.1969078

Storch, N., & Wigglesworth, G. (2003). Is there a role for the use of the L1 in an L2 setting? *TESOL Quarterly*, *37*(4), 760–770. https://doi.org/10.2307/3588224

Tüzün, I. (2017). *Türkiye'de Mülteci Çocukların Eğitim Hakkını ve Karşılıklı Uyumu Destekleyen Yaklaşımlar, Politikalar ve Uygulamalar*. European Liberal Forum. https://liberalforum.eu/wp-content/uploads/2021/06/publication_final.pdf

Valenzuela, A. (1999). *Subtractive schooling: US -Mexican youth and the politics of caring*. Albany, NY: SUNY Press

Wawire, B. A. & Barnes-Story, A. (2022). Translanguaging for multiliteracy development: Pedagogical approaches for classroom practitioners. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 26*, 173-188. https://doi.org/10.1080/13670050.2022.2094702

Yılmaz, F. & Konyar, M. (2017). Türkçe'nin Yabancı Dil olarak öğretiminde akademik Türkçe ihtiyaç analizi. *International Journal of Language Academy, 17*, 223-233.

Yılmaz, T. & Lee, Y. J. (2023). Pre-service teachers' self-efficacy beliefs in teaching refugee background students at Turkish public schools. *European Journal of Educational Research. 12*(3), 1195-1205. https://doi.org/10.12973/eu-jer.12.3.1195

Yılmaz, T. & Yıldırım, E. (2022). Critical translingual approach: A framework for promoting diversiity, equity and inclusion. In S. Durukan, *Education and Science-2022-IV*, pp. 69-85. Istanbul: Efe Academy Publishing.

Younus-Khalid, O. A. A. (2023). *Okul müdürlerine göre mülteci öğrencilerin eğitimi: Sorunlar ve çözümler*. Yüksek lisans Tezi. Karabük Üniversitesi. http://acikerisim.karabuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/2447/10522887.pdf?sequence=1&isAllowed=y

ECORECREATION

Prof. Dr. Beyza Merve Akgül
Prof. Dr. Suat Karaküçük

EĞİTİM
yayınevi

ECORECREATION

Prof. Dr. Beyza Merve Akgül, Prof. Dr. Suat Karaküçük

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourism and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-605-0653-74-8
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

ECORECREATION
Prof. Dr. Beyza Merve Akgül, Prof. Dr. Suat Karaküçük
p.VI+80, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-605-0653-74-8

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

REFERENCES

Akgül, M. B., Birinci, C., Göral, Ş.,& Karaküçük, S.(2017). An investigation of ecocentric and anthropocentric attitudes and antipathy towards environment in athletes. Journal of Human Sciences, 14(4), 3405-3414.

Akgül, B., M., Ayyıldız Durhan, T., Arı, Ç. & Karaküçük S. (2022). Yeşil Öğrenci Projesi'nde Yer Alan Ekorekreasyon Faaliyetlerin Katılımcılar Açısından İncelenmesi. GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS), 5 (2): 325-337.

Brymer, E., & Gray, T. (2010). Developing an intimate "relationship" with nature through extreme sports participation. Leisure/Loisir, 34(4), 361-374.

DeMares, R., & Krycka, K. (1998). Wild-animal-triggered peak experiences: Transpersonal aspects. *Journal of Transpersonal Psychology, 30*(2), 161–177

Dumazadier, J. (1990). Boş Zaman ve Kültür. Türk Yurdu Dergisi, 10(38).

Dumazadier, J. (1991). Aile ve Boş Zaman. Aile ve Toplum Dergisi, 1(2).

Erdoğan, N. (2014). Ekoturizm Turizm, Çevre ve Sürdürülebilirlik. In H. Reyhan (Ed.), Sosyal Çevre Bilimleri. Siyasal Kitabevi.

Erdoğan, N. (2003). Çevre ve (Eko) Turizm. Erk Yayıncılık.

Ertan, K. A. (2015). Leopoldcü düşünce ve yeryüzü (toprak) etiği. Memleket Siyaset Yönetim (MSY), 10(23), 1-20.

Fedler, A. (1987). Introduction: Are Leisure, Recreation and Tourism Interrelated. Annals of Tourism Research, 14, 311–314.

Hall, C. M., & Page, S. J. (1999). The Geography of Tourism and Recreation. London: Routledge.

İbrahim, H. (1997). Atipik Boş Zaman Davranışları. Çalışmak: Yorar, Cogito Dergisi (Yapı Kredi Yayıncılık), (12).

Kahraman, N., & Türkay, O. (2004). Turizm ve Çevre. Detay Yayıncılık.

Karaküçük, S., & Gürbüz, B. (2007). Rekreasyon ve Kent(li)leşme. Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S. (2008). Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S., ve Akgül, B. M. (2016). Ekorekreasyon: Rekreasyon ve Çevre. Gazi Kitabevi.

Karaküçük, S., & Başaran, Z. (1997). Stresle Başa Çıkmada Rekreasyon Faktörü. Milli Eğitim Dergisi, (134), 63-68.

Karaküçük, S., Ayyildiz Durhan, T., Akgül, B. M., Aksin, K. (2019). Oryantiring Sporcularında Ekosentrik, Antroposentrik, Antipatik Yaklaşımların Rekreasyon Fayda ile İlişkisi. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 39(3), 1263-1288. https://doi.org/10.17152/gefad.578109

Karaküçük, S. (2012). Terapatik Rekreasyon. Gazi Kitabevi.

Kelly, J. R. (1990). Leisure (2nd ed.). Prentice Hall.

Krippendorf, J. (1996). The Holiday Makers: Understanding the Impact of Travel. Oxford: Butterworth-Heinemann.

Lundmark, C. (2007). The new ecological paradigm revisited: Anchoring the NEP scale in environmental ethics. Environmental Education Research, 13(3), 329-347.

Mannell, R., & Iso-Ahola, S. (1987). Psychological Nature of Leisure and Tourism Experience. Annals of Tourism Research, 14, 314–331.

McKercher, R. (1996). Differences Between Tourism and Recreation in Parks. Annals of Tourism Research, 23(3), 563-575.

Mieczkowski, Z. (1990). World Trends in Tourism and Recreation. Peter Lang Publishing, Inc.

Özdağ, U. (2005). Edebiyat ve toprak etiği, Amerikan doğa yazınında Leopoldcü düşünce. Ankara: Ürün Yayınları.Davis, M. H. (1996). Empathy: A social psychological approach. Madison, WI: Brown & Benchmark.

Özgüç, N. (1984). Turizm Coğrafyası. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 3203.

Özdemir, A. S. (2013). Motivasyonel ve Demografik Faktörlerin Rekreasyonel Olanaklara Dayalı Yapılan Destinasyon Tercihleri Üzerine Etkisi. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Pigram, J. J., & Jenkins, J. M. (1999). Outdoor Recreation Management. Routledge.

Sağcan, M. (1986). Rekreasyon ve Turizm. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.

Scull, A. (1999). A quarter century of the history of psychiatry. Journal of the History of the Behavioral Sciences, 35(3), 239-246

Stebbins, R. A. (1992). Amateurs, Professionals, and Serious Leisure. McGill-Queen's University Press.

Stebbins, R. A. (2020). The Serious Leisure Perspective. In Serious Leisure. Springer International Publishing. https://doi. org/10.1007/978-3-030-48036-3

Şimşek, Y. K. (2014). Boş Zaman ve Rekreasyon Endüstrisi. In S. Kocaekşi (Ed.), Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi (s. 1468). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını.

The International Ecotourism Society. (1998). Ecotourism statistical fact sheet. N. Bennington, Vermont: The International Ecotourism Society.

William, S. (2003). Tourism and Recreation. Pearson Education Limited.

Yıldız, K., Ş. Sipahioğlu, & M. Yılmaz. (2008). Çevre Bilimi ve Eğitimi. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

DİJİTAL EĞİTİM I

Editör

Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

EĞİTİM
yayınevi

DİJİTAL EĞİTİM I

Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-53-0
1. Baskı, Mart 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DİJİTAL EĞİTİM I
Editör: Doç. Dr. İbrahim Halil Yurdakal
IV+196 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-53-0

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Andreasson, K. (Ed). (2015). *Digital divides: the new challenges and opportunities of e-inclusion.* Taylor & Francis Group 6000 Broken Sound Parkway NW.

Díaz, P. & Ioannou, A. (2019). Learning in a Digital World: An Introduction. Díaz, P., Ioannou, A., Bhagat, K. K. & Spector, M.J. (Eds). Learning in a Digital World Perspective on Interactive Technologies for Formal and Informal Education (In). Springer Nature Singapore Pte Ltd. Singapore.

Flynn, S. (2021). Education, digital natives, and inequality. *Irish Journal of Sociology.* 0(0): 1-6. DOI: 10.1177/07916035211004815

Fraillon, J., Ainley, J., Schulz, W., Friedman, T., & Gebhardt, E. (2014). Preparing for Life in a Digital Age: the IEA International Computer and Information Literacy Study International Report. Cham, Switzerland: Springer. https://www.springer.com/gp/book/9783319142210.

Gonzalez-Betancor , M.S., Lopez-Puig, J.A. & Cardenal, E.M. (2021). Digital inequality at home. The school as compensatory agent. *Computers & Education.* 168. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2021.104195

Goode, J. (2010). Mind the gap: The digital dimension of college access. *Journal of Higher Education,* 81(5), 583–618.

Graves, K.E. (2019). Disrupting the digital norm in the new digital divide: Toward a conceptual and empirical framework of technology leadership for social justice through multilevel latent class analysis [ProQuest LLC]. In ProQuest LLC.

Hargittai, E., & Dobransky, K. (2017). Old dogs, new clicks: Digital inequality in skills and uses among older adults. Canadian Journal of Communication, 42(2). https://doi.org/10.22230/cjc.2017v42n2a3176

Helsper, E. (2021). The Digital Disconnect. The Social Causes and Consequences of Digital Inequalities. SAGE Publications.

Hohlfeld TN, Ritzhaupt AD, Barron AE, Kemker K. (2008). Examining the digital divide in K-12 public schools: four-year trends for supporting ICT literacy in Florida. Comput Educ 51(4):1648–63.

IEA International Computer and Information Literacy Study 2018 Assessment Framework (2018). https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-19389-8

International Telecommunication Union (ITU) (2023). https://www.itu.int/itu-d/reports/statistics/2023/10/10/ff23-the-gender-digital-divide/

International Telecommunication Union (ITU) Digital inclusion of all. https://www.itu.int/en/mediacentre/backgrounders/Pages/digital-inclusion-of-all.aspx

Internet World Stats (2023). https://www.internetworldstats.com/stats.htm

Joiner, R., Stewart, C., & Beaney, C. (2015). Gender digital divide: Does it exist and what are the explanations? In L. D. Rosen, N. A. Cheever, & L. M. Carrier (Eds.), *The Wiley Handbook of Psychology, Technology, and Society* (pp. 74-88).

Kutluay Tutar, F.; Tutar, E. & Onat, Ö. (2022). Pandemi döneminde eğitim sektöründeki dijital uçurum: dezavantajlı gruplar üzerine etkisi Türkiye örneği. *International Social Sciences Studies Journal.* 8(98): 1681-1690

Lupač, P. (2018). *Beyond the digital divide: Contextualizing the Information Society.* Emerald Publishing Limited Howard House, Wagon Lane, Bingley BD16 1WA, UK. ISBN: 978-1-78756-547-0.

Ma, Kuo-Hsun J. (2021). The digital divide at school and at home: A comparison between schools by socioeconomic level across 47 countries. International Journal of Comparative Sociology 62(2): 115–140. DOI: 10.1177/00207152211023540

Maceviciute, E., & Wilson, T. D. (2018). Digital means for reducing digital inequality: Literature review. Informing Science: the International Journal of an Emerging Transdiscipline, 21, 269-287. https://doi.org/10.28945/4117

Nerse, S. (2020). Dijital eğitimde eşitsizlikler: kırsal ve kentsel ayrımlar ve sosyoekonomik faklılaşmalar. *İnsan ve Toplum Dergisi.* DOI: 10.12658/M0548

NTIA (National Telecommunications and Information Administration). https://www.ntia.gov/blog/2022/switched-why-are-one-five-us-households-not-online

Ochsner, A., Corwin, B. Z. & Tierney, G.W. (2018). Toward Digital Equity The Role of Context, Quality, and Connections. *William G. Tierney, Zoë B. Corwin, and Amanda Ochsner (Ed.). Diversifying Digital Learning*: *Online Literacy and Educational Opportunity*. (In pp 1-24) Baltimore: Johns Hopkins University Press.

OECD (2015), *Students, Computers and Learning: Making the Connection*, PISA, OECD Publishing, Paris, https://doi.org/10.1787/9789264239555-en.

OECD (2015). Inequalities in Digital Proficiency: Bridging the Divide.

OECD. (2020). A framework to guide an education response to the COVID-19 pandemic of 2020.

Onoa, H. & Zavodny, M. (2007). Digital inequality: A five country comparison using microdata. *Social Science Research* 36: 1135–1155. doi:10.1016/j.ssresearch.2006.09.001

Robinson, L., Cotten, R. S., Ono, H. Quan-Haase, A., Mesch, G., Chen, W., Schulz, J., Hale, M.T., & Stern, J.M. (2015). Digital inequalities and why they matter. Information, *Communication & Society,* 18(5): 569-582. : https://doi.org/10.1080/1369118X.2015.1012532

Samuelsson, U. & Olsson, T. (2014). Digital Inequality in Primary and Secondary Education: Findings from a Systematic Literature Review. Matteo Stocchetti (ed.) Media and Education in the Digital Age (İçinde s. 41-62). Peter Lang GmbH Internationaler Verlag der Wissenschaften, Berlin. ISBN 978-3-631-65154-4

Selwyn, N. (2010). Degrees of Digital Division: Reconsidering Digital Inequalities and Contemporary Higher Education. RUSC. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 7(1): 33-42. https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=78012953011

The Economist Intelligence Unit (EIU) (2021). Connecting learners: Narrowing the educational divide. The benefits from, and barriers to, improved school connectivity and access to digital learning. https://connectinglearners.economist.com/data/EIU_Ericsson_Connecting.pdf

The World Bank (2021). *Remote Learning During COVID-19: Lessons from Today, Principles for Tomorrow (English).* Washington, D.C.: World Bank Group. http://documents.worldbank.org/curated/en/160271637074230077/Remote-Learning-During-COVID-19-Lessons-from-Today-Principles-for-Tomorrow

Tierney, G. W. & Kolluri, S. (2018). Mapping the Terrain Youth and Digital Media. *William G. Tierney, Zoë B. Corwin, and Amanda Ochsner (Ed.). Diversifying Digital Learning*: *Online Literacy and Educational Opportunity*. (In pp. 194-208) Baltimore: Johns Hopkins University Press.

TUİK (2020). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2020

UNESCO (2021). Education: from Disruption to Recovery. https://www.unesco.org/en/covid-19/educationresponse. Erişim tarihi 18 Ocak 2023.

UNICEF Report (2020). Promising practices for equitable remote learning Emerging lessons from COVID-19 education responses in 127 countries. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/IRB%202020-10%20CL.pdf

Van de Werfhorst, G.H., Kessenich, E. & Geven, S. (2022). The digital divide in online education: Inequality in digital readiness of students and schools. *Computers and Education Open*, 3. https://doi.org/10.1016/j.caeo.2022.100100

Van Deursen, A. J. A. M., & Mossberger, K. (2018) Any thing for anyone? A new digital divide in internet-of-things skills, Policy & internet, 10(2): 122–40.

Van Dijk, J (2020). *The digital divide.* Polity Press. Cambridge, UK ISBN-13: 978-1-5095-3446-3.

Van Duersen, A. J. A. M., & Helsper, E. J. (2015). The third level digital divide: Who benefits most from being online? Communication and Information Technologies Annual, 10, 29-53. Retrieved from http://doc.utwente.nl/97634/1/CH002.pdf

Warf, B. (2018). Teaching digital divides, *Journal of Geograph,* 118(8): 1-11. DOI: 10.1080/00221341.2018.1518990

Warschauer, M. (2016). Addressing the social envelope: Education and the digital divide. Education and Social Media: Toward a Digital Future, 29–48. The MIT Press.

Zhang, X. (2023). The Digital Divide: Class and Equality Education. SHS Web of Conferences. https://doi.org/10.1051/shsconf/202315704027

KAYNAKÇA

Ağgül, E., Altun Yalçın, S. ve Yalçın, P. (2023). Öğretmen adaylarının metaverse ve Web 3.0 kavramı hakkındaki görüşleri. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi,*7(2),292-307.

Akpınar, B. ve Akyıldız, T., Y. (2022). Yeni eğitim ekosistemi olarak metaversal öğretim. *Journal of History School,* 56, 873-895.

Altunal, I. (2022). Metaverse dünyasının eğitim modeli olarak kullanımı ve muhasebe eğitimine yansımaları. *Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi,*25(25), 433-443.

Göçen, A. (2022). Eğitim bağlamında metaverse. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi,* 6(1),98-122.

Hamarat, E. ve Dallı, C. (2022). Metaverse kavramının sosyal bilgiler eğitimi için anlamı nedir? *International Social Sciences Studies Journal*, 8(104),3886-3894.

Ibrahim, A., Huynh, B., Downey, J., Höllerer, T., Chun, D., & O'Donovan, J. (2018). ARbiz Pictus: A study of vocabulary learning with augmented reality. *IEEE Transaction on Visualisation and Computer Graphics, 24*(11).

Kalkan, N. (2021). Metaverse evreninde sporun bugünü ve geleceğine yönelik bir derleme. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2),163-174.

Kızılkaya, B., Zhao ,G., Sambo, Y., Li, L. ve İmran, A, M. (2021). 5G-Enabled education 4.0: enabling technologies, challenges, and solutions. IEEE Access (9), 166962-166969.

KuoTing, H., Christopher, B., Jessica, F., Rabindra, R., Josephine, B. ve Joseph F. (2019). Augmented versus virtual reality in education: an exploratory study examining science knowledge retention when using augmented reality/virtual reality mobile applications, c*yberpsychology. Behavior, and Social Networking*, 22(2),105-110.http://doi.org/10.1089/cyber.2018.0150

Lee, J.Y. (2021). A study on metaverse hype for sustainable growth. *International Journal of Advanced Smart Convergence*, 10 (3), 72-80.

Lim, W. Y. B., Xiong, Z., Niyato, D., Cao, X., Miao, C., Sun, S. ve Yang, Q. (2022). Realizing the metaverse with edge entelliğince: A match made in heaven. *arXiv preprint arXiv:2201.01634*,1-9 https://doi.org/10.48550/arXiv.2201.01634

Mystakidis, S. (2022). Metaverse. *Encyclopedia*, *2*(1), 486–497. http://dx.doi.org/10.3390/encyclopedia2010031

Şimşek, İ., Erbay, H. N. ve Kirişçi, M. (2019). Üç boyutlu sanal öğrenme ortamında 5. sınıf düzeyinde kesirlerin öğretimi: second life örneği, *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 139-154.

Ju Hyun, J. (2021). A study on education utilizing metaverse for effective communication in a convergence subject. International Journal of Internet. *Broadcasting and Communication*,13(4):129-134.

Özaydın Aydoğdu, Y. ve Eryılmaz, S. (2019). Yükseköğretim kurumlarında artırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelik yapılmış araştırmaların incelenmesi. *Kastamonu Education Journal,* 27(5), 2129-2141. doi:10.24106/kefdergi.3381

Soylu, M. S. (2019). Artırılmış gerçeklik uygulamalarına yönelik eğitim programının okul öncesi öğretmen adaylarının tutum ve görüşlerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Söyler, S ve Sula Averbek, G. (2022). Sağlık teknolojileri ve metaverse: potansiyel uygulama alanları ve mevcut engeller. İnternational Anatolia Academic Online Journal, Healty Science, 8(2),138-165.

Uzun Hazneci, Ö. (2019). Güncel artırılmış gerçeklik uygulamalarının eğitim alanında kullanımı üzerine bir inceleme. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası 100.Yıl Eğitim Sempozyumu,* 26-28 Ekim 2019,499-508, Samsun

KAYNAKÇA

Al-Alami, S. (2019). Literature as a means of augmenting writing skills. *Opción: Revista de Ciencias Humanas y Sociales,* (24), 1118-1133.

Apelt, W. (1981). Principles in foreign language teaching. *System*, 9, 1-3. https://doi.org/10.1016/0346-251X(81)90004-X.

Ashrafuzzaman, M., Ahmed, I., & Begum, M. (2021). Learning English language through literature: Insights from a survey at university level in Bangladesh. *Journal of Language and Linguistic Studies, 17*(S2), 1190-1209.

Bachman, L., & Palmer, A. (1982). The Construct Validation of Some Components of Communicative Proficiency. *TESOL Quarterly*, 16, 449-465. https://doi.org/10.2307/3586464.

Baranova, O. (2021). Formalization of the semantic structure of the text in the conditions of digital communication. *World of Science. Pedagogy and psychology*. https://doi.org/10.15862/22pdmn421.

Barzillai, M., & Thomson, J. (2018). Children learning to read in a digital world. *First Monday, 23*. https://doi.org/10.5210/FM.V23I10.9437.

Boone, R., & Higgins, K. (2003). Reading, Writing, and Publishing Digital Text. *Remedial and Special Education*, 24, 132-140. https://doi.org/10.1177/07419325030240030201.

Borg, S., & Burns, A. (2008). Integrating grammar in adult TESOL classrooms. *Applied linguistics, 29*(3), 456-482.

Bowker, L., & Ciro, J. B. (2019). *Machine translation and global research: Towards improved machine translation literacy in the scholarly community.* Emerald Publishing Limited.

Boyle, S., McCoy, A., Mcnaughton, D., & Light, J. (2017). Using Digital Texts in Interactive Reading Activities for Children with Language Delays and Disorders: A Review of the Research Literature and Pilot Study. *Seminars in Speech and Language*, 38, 263-275. https://doi.org/10.1055/s-0037-1604274.

Casañ-Pitarch, R. (2018). An approach to digital game-based learning: Video-games principles and applications in foreign language learning. *Journal of Language Teaching and Research (Online), 9*(6), 1147-1159.

Cotterall, S. (2000). Promoting learner autonomy through the curriculum: principles for designing language courses. *Elt Journal,* 54, 109-117. https://doi.org/10.1093/ELT/54.2.109.

Çakır, İ. (2006). Developing Cultural Awareness In Foreign Language Teaching. *The Turkish Online Journal of Distance Education*, 7, 154-161. https://doi.org/10.17718/TOJDE.44311.

Dagilienė, I. (2012). Translation as a Learning Method in English Language Teaching. *Studies About Languages*, 124-129. https://doi.org/10.5755/J01.SAL.0.21.1469.

Ellis, R. (2000). Task-based research and language pedagogy. *Language Teaching Research*, 4, 193-220. https://doi.org/10.1177/136216880000400302.

Ellis, R. (2005). Principles of instructed language learning. *System*, 33, 209-224. https://doi.org/10.1016/J.SYSTEM.2004.12.006.

Fareh, S., Jarad, N., Yagi, S., & Moussa, M. B. (2022). Integrating Literature into Teaching the Language Arts. *International Journal of Arabic-English Studies (IJAES), 22*(2), 65-82.

Geng, G. (2020). *On the Methods and Strategies of Language Learning in the Background of Computer Technology.* In Journal of Physics: Conference Series (Vol. 1648, No. 2, p. 022068). IOP Publishing.

Grigoreva, V. V., & Belotserkovskaya, N. V. (2014). Language learning strategies in teaching foreign languages in the republic of Sakha (Yakutia*). Middle East Journal of Scientific Research, 21*(1), 18-22.

Hafner, C. A., Chik, A., & Jones, R. H. (2015). Digital literacies and language learning. Language Learning & Technology, 19(3), 1–7.

Halliday, M. (1993). Towards a Language-Based Theory of Learning. *Linguistics and Education*, 5, 93-116. https://doi.org/10.1016/0898-5898(93)90026-7.

Hameed, P. F. M. (2021). Enhancing students writing skills using novels: The Saudi EFL learners' perspective. *Journal of Language and Linguistic Studies, 17*(3), 1469-1483.

Hunston, S., Francis, G., & Manning, E. (1997). Grammar and vocabulary: showing the connections. *Elt Journal*, 51, 208-216. https://doi.org/10.1093/ELT/51.3.208.

Jones, R. (2019). The text is reading you: teaching language in the age of the algorithm. *Linguistics and Education.* https://doi.org/10.1016/j.linged.2019.100750.

Kapitonova, N., Karagodskaya, J., Gadakchyan, A., & Kocharyan, A. (2022). Digital Educational Environment as a Condition for Training Linguists. In *International Scientific Conference on Agricultural Machinery Industry "Interagromash""*(pp. 2176-2185). Cham: Springer International Publishing.

Krahnke, K., & Christison, M. (1983). Recent Language Research and Some Language Teaching Principles. *TESOL Quarterly*, 17, 625-649. https://doi.org/10.2307/3586617.

Mardiani, M., & Baharuddin, A. F. (2023). Lıterature-based efl ınstructıon: benefıts for language skılls development, learnıng motıvatıon, and cultural understandıng. *LLT Journal: A Journal on Language and Language Teaching, 26*(2), 796-811.

McGrath, I. (2002). Materials evaluation and design in language teaching. *Language Teaching*, 45, 250-262. https://doi.org/10.1017/S0261444811000607.

Miao, R. (2015). Second language acquisition: An introduction. DOI:10.1016/B978-0-08-097086-8.92096-8

Nitisakunwut, P., & Hwang, G. J. (2023). Effects and core design parameters of digital game-based language learning in the mobile era: a meta-analysis and systematic review. *International Journal of Mobile Learning and Organisation, 17*(4), 470-498.

Nitzke, J., Tardel, A., & Hansen-Schirra, S. (2019). Training the modern translator–the acquisition of digital competencies through blended learning. *The Interpreter and Translator Trainer, 13*(3), 292-306.

Noviadi, A., & Permadi, T. (2023). The Role of Literature Teaching in Improving Students' Language Skills. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research, 22*(3), 278-293.

O'Brien, S., & Ehrensberger-Dow, M. (2020). *MT literacy—a cognitive view. Translation, Cognition & Behavior, 3*(2), 145-164.

Oxford, R., Lee, D., Snow, M., & Scarcella, R. (1994). Integrating the language skills. *System*, 22, 257-268. https://doi.org/10.1016/0346-251X(94)90061-2.

Peterson, M., & Jabbari, N. (Eds.). (2022). *Digital games in language learning: case studies and applications.* Taylor & Francis.

Pinker, S. (1979). Formal models of language learning. *Cognition*, 7, 217-283. https://doi.org/10.1016/0010-0277(79)90001-5.

Poole, F. J., & Clarke-Midura, J. (2020). A systematic review of digital games in second language learning studies. *International Journal of Game-Based Learning (IJGBL), 10*(3), 1-15.

Pudıkova, G. N., Permınova, V. A., & Korbozerova, N. M. (2019). Formation of linguistic culture in the process of teaching lexical disciplines to university students. *Revista Espacios, 40*(41).

Schulz, R. (2007). The Challenge of Assessing Cultural Understanding in the Context of Foreign Language Instruction. *Foreign Language Annals*, 40, 9-26. https://doi.org/10.1111/J.1944-9720.2007.TB02851.X.

Shemshadsara, Z. (2012). Developing Cultural Awareness in Foreign Language Teaching. *English Language Teaching*, 5, 95-99. https://doi.org/10.5539/ELT.V5N3P95.

Sunil, G., Datta, M., & Nagamani, B. (2023). Language and technology. *In AIP Conference Proceedings* (Vol. 2794, No. 1). AIP Publishing.

Swan, M. (1985). A Critical look at the Communicative Approach (2). *Elt Journal*, 39, 76-87. https://doi.org/10.1093/ELT/39.2.76.

Tschirner, E. (2001). Language Acquisition in the Classroom: The Role of Digital Video. *Computer Assisted Language Learning,* 14, 305-319. https://doi.org/10.1076/call.14.3.305.5796.

Tukhtabaeva, Z. (2021). Differentiated Instruction in Language Teaching. 7, 364-371. https://doi.org/10.33619/2414-2948/65/44.

White, C. (1990). Integrated Sequences in Language Learning. *System*, 18, 239-244. https://doi.org/10.1016/0346-251X(90)90058-D.

Xu, C., Zhang, X., Yu, X., Lu, Y., & Zheng, C. (2020). Game-based learning in language education: A Review of empirical studies from 2009 to 2018. In *28th international conference on computers in education*. Asia-Pacific Society for Computers in Education.

Zein, S. (2022). Translanguaging and Multiliteracies in the English to Speakers of Other Languages (ESOL) Classroom. *English Teaching*, 77, 3-24.

Zou, D., & Xie, H. (2018). Flipping an English writing class with technology-enhanced just-in-time teaching and peer instruction. *Interactive Learning Environments*, 27, 1127-1142. https://doi.org/10.1080/10494820.2018.1495654.

KAYNAKÇA

Amiama-Espaillat, C., & Mayor-Ruiz, C. (2017). Digital reading and reading competence–the influence in the Z generation from the dominican republic. Comunicar. *Media Education Research Journal,* 25(2). 10.3916/C52-2017-10.

Baştuğ, M. ve Keskin, H. K., 2012, Akıcı okuma becerileri ile anlama düzeyleri (basit ve çıkarımsal) arasındaki ilişki, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi,* 13(3), 227–244.

Bromley, K. (2006). Technology and writing. In McKenna, M. C., Labbo, L.D., Kieffer, R, D. and Reinking, D. (Eds.), International handbook of literacy and technology (Vol. 2) (pp. 349-353). The USA: Lawrence Erlbaum Associates.

Cihan, H. (2022). Dijital okuma ortam tasarımının ilkokul öğrencilerinin okuma becerilerine etkisinin incelenmesi. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Göçen, G .(2021) *Dijital Araçlarla Okuma Eğitimi.* Dijital Türkçe Öğretimi, 481.

Grabill, J. (2005). *Elektronic Writing, Research And Teaching.* The Clearing House, 100.

Güneş, F. (2010). Öğrencilerde ekran okuma ve ekranik düşünme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7(14), 1 – 20.

Hicks, T. (2009). *The digital writing workshop.* Portsmount, NH: Heinemann.

Jeong, H. (2012). A Comparison of the influence of electronic books and paper books on reading comprehension, eye fatique, and perception. *The Electronic Library,* 30(3), 390-408. DOI:10.1108/02640471211241663.

Maden, S. (2012). Ekran okuma türleri ve Türkçe öğretmeni adaylarının ekran okumaya yönelik görüşleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi,* 1(3), 1-16.

McKenna, M. C., Conradi, K., Lawrence, C., Jang, B. G. & Meyer, J. P. (2012). Reading attitudes of middle school students: Results of a U.S. survey. Reading Research Quarterly, 47 (3), 283-306. DOI: https://www.jstor.org/stable/43497521.

McKenna, M. C., Conradi, K., Lawrence, C., Jang, B. G. & Meyer, J. P. (2012). Reading attitudes of middle school students: Results of a U.S. survey. Reading Research Quarterly, 47 (3), 283-306. DOI: https://www.jstor.org/stable/43497521.

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Earged. (2011).

MEB 21. yüzyıl öğrenci profili. Ankara: Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı.

National Writing Project. (2010). http://www.nwp.org/, sayfasından erişilmiştir. Erişim Tarihi: 02.03.2024.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. & Binici, K., (2020). Dijital Bilgi Kaynakları ve Ortamlarının Üniversite Öğrencilerinin Okuma Davranışlarına Etkileri, *Milli Eğitim Dergisi,* 49, 89– 116.

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., Sevmez, H. (2018). Üniversite öğrencilerinde dijital / e-kitap okuma kültürü: Selçuk üniversitesi örneği. DTCF Dergisi 58(1), 139-171. DOI: 10.33171/dtcfjournal.2018.58.1.8

Odabaş, H., Odabaş, Z. Y.& Sevmez, H. (2018). Üniversite öğrencilerinde dijital / e-kitap okuma kültürü: Selçuk üniversitesi örneği. *DTCF Dergisi* 58(1), 139-171. DOI: 10.33171/dtcfjournal.2018.58.1.8.

Robin. B. (2008). Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom. *Theory Into Practice*, 47, 220-228.

Taipale, S. (2014). “The affordances of reading/ writing on paper and digitally in Finland”. *Telematics and Informatics,* 31(4), 532-542. DOI: 10.1016/j.tele.2013.11.003.

TÜİK. (2021). Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Araştırması, 2021. Sayı:41132 Yayımlanma Tarihi: 22.12.2021. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=CocuklardaBilisim-Teknolojileri-Kullanim-Arastirmasi-2021-41132. Erişim Tarihi:04.02.2024.

Van Manen, M.& Adams, C. (2009). “The phenomenology of space in writing online”. *Educational Philosophy and Theory*, 41(1), 10-21. DOI: 101111/j.1469- 5812.2008.00480.x

Zambarbieri, D. & Carniglia, E., 2012, Eye movement analysis of reading from computer displays, eReaders and printed books: Reading from eReaders and printed books, Ophthalmic & Physiological Optics: The Journal of the British College of Ophthalmic Opticians (Optometrists), 32(5), 390–396. doi:10.1111/j.1475- 1313.2012.00930.x

KAYNAKÇA

Arslan, K. (2020). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, *11*(1), 71-88.

Bhutoria, A. (2022). Personalized education and artificial intelligence in the United States, China, and India: A systematic review using a human-in-the-loop model. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *3*, 100068-100086. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100068

Bozkurt, A. (2016). Öğrenme analitiği: e-öğrenme, büyük veri ve bireyselleştirilmiş öğrenme. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, *2*(4), 55-81.

Cardona, M. A., Rodríguez, R. J., & Ishmael, K. (2023). Artificial intelligence and the future of teaching and learning: Insights and recommendations. https://www2.ed.gov/documents/ai-report/ai-report.pdf (E.T.: 12.03.2024)

Chassignol, M., Khoroshavin, A., Klimova, A., & Bilyatdinova, A. (2018). Artificial Intelligence trends in education: a narrative overview. *Procedia Computer Science*, *136*, 16-24.

Chen, C. M., Wang, J. Y., & Hsu, L. C. (2021). An interactive test dashboard with diagnosis and feedback mechanisms to facilitate learning performance. Computers and Education: Artificial Intelligence, 2, 100015-100024. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100015

Chen, L., Chen, P., & Lin, Z. (2020). Artificial intelligence in education: A review. Ieee Access, 8, 75264-75278. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510

Chiu, W. K. (2021). Pedagogy of emerging technologies in chemical education during the era of digitalization and artificial intelligence: A systematic review. *Education sciences*, *11*(11), 709-733. https://doi.org/10.3390/educsci11110709

Çakıcı, D. (2015). Şema Kuramının Okuduğunu Anlama Sürecindeki Rolü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (30), 77-86.

Çolak Yazıcı, S., & Nakiboğlu, C. (2024). Examining experienced chemistry teachers' perception and usage of virtual labs in chemistry classes: a qualitative study using the technology acceptance model 3. *Educ Inf Technol* 29, 4337–4370. https://doi.org/10.1007/s10639-023-11985-1

Dastres, R., & Soori, M. (2021). Artificial neural network systems. *International Journal of Imaging and Robotics (IJIR)*, *21*(2), 13-25.

Demirkaya, H., & Sarpel, E. (2018). Eğitim ve Geliştirme Uygulamalarinda Yeni Nesil Bilişim Teknolojilerinden Sanal Gerçeklik, Bulut Bilişim ve Yapay Zeka. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (40), 231-245.

Dias, S. B., Hadjileontiadou, S. J., Hadjileontiadis, L. J., & Diniz, J. A. (2015). Fuzzy cognitive mapping of LMS users' Quality of interaction within higher education blended-learning environment. *Expert Systems with Applications, 42*(21), 7399–7423. https://doi.org/10.1016/j.eswa.2015.05.048.

Elford, D., Lancaster, S. J., & Jones, G. A. (2022). Fostering motivation toward chemistry through augmented reality educational escape activities. A self-determination theory approach. *Journal of chemical education*, *99*(10), 3406-3417.

Eljack, S. M., Alfayez, F., & Suleman, N. M. (2020). Organic chemistry virtual laboratory enhancement. *Comput Sci,* 15(1), 309-323.

Engin, R. A. (2021). Dijital Eğitim Uygulamaları. Dijital Gelecek Dijital Dönüşüm, 119.

Holmes, W., Persson, J., Chounta, I. A., Wasson, B., & Dimitrova, V. (2022). *Artificial intelligence and education: A critical view through the lens of human rights, democracy and the rule of law*. Council of Europe.

İşler, B., & Kılıç, M. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, *5*(1), 1-11. https://doi.org/10.17932/IAU.EJNM.25480200.2021/ejnm_v5i1001

Karakaya, Ş. (2006). Sosyal bir süreç olarak eğitim. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (13), 391-396.

Maharaj-Sharma, R., Sharma, A., & Sharma, A. (2017). Using ICT-based instructional technologies to teach science: Perspectives from teachers in Trinidad and Tobago. *Australian Journal of Teacher Education (Online)*, *42*(10), 23-35.

McInerney, D. M. (2013). *Educational psychology: Constructing learning*. Pearson Higher Education AU.

Olawoyin, A., & Chen, Y. (2018). Predicting the future with artificial neural network. *Procedia computer science*, *140*, 383-392.

Pedro, F., Subosa, M., Rivas, A., & Valverde, P. (2019). Artificial intelligence in education: Challenges and opportunities for sustainable development. 1-48. *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, 7.

Peran, T., & Bilir, Y. (2007). Kalkınmada İtici Bir Güç: Eğitim. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *9*(1), 132-141.

Savasci, A. Ć. (2014). Use of Instructional Technologies in Science Classrooms: Teachers' Perspectives. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, *13*(2), 197-201.

Süygün, M. S., & Bozyiğit, S. (2021). Dış Ticaret Ve Lojistik Eğitiminde Sanal Gerçeklik Teknolojisinin Kullanımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *30*(1), 220-230. http://doi.org.10.35379/cusosbil.832294

Tavukcu, T., Kalimullin, A., Litvinov, A., Shindryaeva, N., Abraukhova, V., & Abdikeev, N. (2020). Analysis of articles on education and instructional technologies (Scopus). *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, *15*(23), 108-120.

URL 5: https://aieducator.tools/ (E. T.: 13.03.2024)

URL-1: https://chat.openai.com (E.T.: 17.03.2024)

URL-2:https://www.unesco.org.tr/Pages/14/52/S%C3%BCrd%C3%BCr%C3%BClebilir-Kalk%C4%B1nma-%C4%B0%C3%A7in-E%C4%9Fitim (E.T.: 12.03.2024)

URL-3: https://chemintelligence.com/ai-for-chemistry (E. T.:15.03.20224)

URL-4: https://yoksanlab.yok.gov.tr (E. T.:15.03.20224)

URL-6: https://www.youtube.com/watch?v=LClMPyDt_cA (E.T.: 14.03.2024)

URL-7: https://studymonkey.ai/dashboard/question (E.T.:15.03.2024)

Uzun, Y., Tümtürk, A. Y., & Öztürk, H. (2021). Günümüzde ve gelecekte eğitim alanında kullanılan yapay zeka. In 1st International Conference on Applied Engineering and Natural Sciences (pp. 1-3).

Yambyshev, F. D., Derbisheva, D. L., & Halaman, A. V. (2019). Use of gaming technology in the study of chemistry. *Humanities & Social Sciences Reviews*, *7*(6), 954-961.

Yazıcı, S. Ç., & Erkoç, M. (2023). Fen Bilimleri Grubu Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecinde Yapay Zekâ Kullanma Durumlarının Analizi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (58), 2682-2704.

Zawacki-Richter, O., Marín, V. I., Bond, M., & Gouverneur, F. (2019). Systematic review of research on artificial intelligence applications in higher education – where are the educators? *International Journal of Educational Technology in Higher Education, 16*(1). 1-27. https://doi.org/10.1186/s41239-019-0171-0.

Zhang, K., & Aslan, A. B. (2021). AI technologies for education: Recent research & future directions. *Computers and Education: Artificial Intelligence*, *2*, 100025-100036. https://doi.org/10.1016/j.caeai.2021.100025

KAYNAKÇA

Alderfer, S., McMillan, R., Murphy, K., & Kelp, N. (2023, August). Inclusive Science Communication training for first-year STEM students promotes their identity and self-efficacy as scientists and science communicators. In *Frontiers in Education* (Vol. 8, p. 1173661). Frontiers.

Altunok, E. B. (2019). Anne baba tutumları ile okul öncesi dönem çocuklarının iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

American Association for the Advancement of Science (1993). Benchmarks for science Literacy. New York, NY: Oxford University Press.

Bahar, E. (2012). İletişim. Ankara: Detay Yayıncılık.

Dinçer, Çağlayan (2011). Okul öncesi dönemde sosyal beceri eğitimi. Eğitimci Öğretmen Dergisi, 5, 6-11.

Bodrova, E., & Leong, D. J. (2017). Zihin araçları erken çocukluk eğitiminde Vygotsky yaklaşımı. Ankara: Anı.

Borowczak, M. (2015). Communication in STEM education: A non-intrusive method for assessment & K20 educator feedback. *Problems of Education in the 21st Century*, *65*(1), 18-27.

Curran, K. (2003). Global competencies that facilitate working effectively across cultures. Retrieved from http://content.monster.com.sg/management/5808

Demirci, E. E. (2002). İletişim becerileri eğitiminin merkez eğitim merkezine devam eden genç işçilerin iletişim becerilerini değerlendirmelerine etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erol, R. Y., & Orth, U. (2011). Self-esteem development from age 14 to 30 years: A longitudinal study. Journal of Personality and Social Psychology, 101(3) 607-619. http://dx.doi.org /10.1037/a0024299

Handelih, N. D. (2023). The Importance of Communication in STEM Education: Bridging the Gap between Science and Society. https://www.linkedin.com/pulse/importance-communication-stem-education-bridging-gap-between/

Hendon, M., Powell, L., & Wimmer, H. (2017). Emotional intelligence and communication levels in information technology professionals. Computers in Human Behavior, 71, 165- 171. https://doi-org.ezproxy.snhu.edu/10.1016/j.chb.2017.01.048

Hinds, P.J., & Weisband, S.P. (2003) Knowledge sharing and shared understanding in virtual teams. In Gibson, C.B. and Cohen, S.G. (eds.), Virtual Teams that Work: Creating Conditions for Virtual Teams Effectiveness (pp. 21–36). Jossey-Bass, San Francisco.

Jensen, K. (2012, April 12). Intelligence is overrated: What you really need to succeed. Forbes. Retrieved from https://www.forbes.com/sites/keldjensen/2012/04/12/intelligence-is-overrated-what-you-really-need-to-succeed/#563997cab6d2

Kabasakal, Z. ve Çelik, N. (2010). "Sosyal beceri eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin sosyal uyum düzeylerine etkisi". İlköğretim online dergisi 9(1), 203-212.

Lawson, J. (2003). Depth accessibility difficulties: An alternative conceptualisation of autism spectrum conditions. Journal for the Theory of Social Behaviour, 33(2), 189- 202. http:// dx.doi.org /10.1111/1468-5914.00213.

McClure, E. R., Guernsey, L., Clements, D. H., Bales, S. N., Nichols, J., Kendall-Taylor, N., & Levine,M. H. (2017). STEM starts early: Grounding science, technology, engineering, and math education in earlychildhood. New York: The Joan Ganz Cooney Center at Sesame Workshop.

National Research Council (2012). A Framework for K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts, and Core Ideas. Washington, DC: The National Academies Press.

Pieraccini, D. (2023). How to Promote Collaboration and Communication Skills through STEM Education. https://levelupvillage.com/how-to-promote-collaboration-in-the-classroom/

Signe, P. & Van Schaik C.P. (2000). Dominance And Communcation:Conflict Management İn Various Social Setting. Natural Conflict Resolation. (Ed: Aureli F, de Waal FBM). USA: University Of California Press

Yaşar Ekici, F., Günhan, G., Anılan, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin iletişim becerileri. Uluslararası Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi, 11, 1-27.

Zakaria, N., Amelinckx, A., & Wilemon, D. (2004). Working together apart? Building a knowledge- sharing culture for global virtual teams. Creativity and Innovation Management. 13(1), 15-29.

Zembat, R. (1993). Okul öncesi eğitim kurumlarında kişilerarası ilişkiler ve iletişim. 9. Ya-Pa Okul Öncesin Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri (Ankara, 17- 19 Haziran). İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

KAYNAKÇA

Almajthoob, A., & Hamdan, A. (2023). The Impact of E-learning on Business Education. In *Emerging Trends and Innovation in Business and Finance* (pp. 575-584). Singapore: Springer Nature Singapore.

Alojaiman, B. (2021). Toward Selection of Trustworthy and Efficient E-Learning Platform. IEEE Access, 9, 133889-133901. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2021.3114150.

Álvarez-González, P., López-Miguens, M. J., & Caballero, G. (2017). Perceived employability in university students: developing an integrated model. *Career Development International*, *22*(3), 280-299.

Ballarano, A., Colace, F., De Santo, M., & Greco, L. (2016). "The Postman Always Rings Twice": Evaluating E-Learning Platform a Decade Later. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, *11*(2), 35.

Derouin, R., Fritzsche, B., & Salas, E. (2005). E-Learning in Organizations. *Journal of Management*, 31, 920- 940. https://doi.org/10.1177/0149206305279815.

Eliyas, S., & Ranjana, P. (2024). A Potent View on the Effects of E-Learning. *International Journal of Grid and High Performance Computing (IJGHPC)*, *16*(1), 1-10.

Fecher, B., Kunz, R., Sokolovska, N., & Wrzesinski, M. (2024). Platformisation of Science: Conceptual Foundations and Critical Perspectives for the Science System. *LIBER Quarterly: The Journal of the Association of European Research Libraries*, *34*(1), 1-18.

Galustyan, O., Borovikova, Y., Polivaeva, N., Bakhtiyor, K., & Zhirkova, G. (2019). E-learning within the Field of Andragogy. Int. J. Emerg. Technol. Learn., 14, 148-156. https://doi.org/10.3991/IJET.V14I09.10020.

Henry, M. S. (Ed.). (2023). *Using IT effectively: A guide to technology in the social sciences.* Elsevier B.V.

Hillier, M. (2018). Bridging the digital divide with off-line e-learning. Distance Education, 39, 110 - 121. https://doi.org/10.1080/01587919.2017.1418627

Ingavélez-Guerra, P., Robles-Bykbaev, V. E., Perez-Muñoz, A., Hilera-González, J., & Otón-Tortosa, S. (2022). Automatic adaptation of open educational resources: an approach from a multilevel methodology based on students' preferences, educational special needs, artificial intelligence and accessibility metadata. *IEEE Access*, *10*, 9703-9716.

Kurteva, K., Tzanova, S., & Kurtev, N. (2023, September). The Impact of E-learning Techniques on Education Process. Platform Selection and Comparison. In *2023 XXXII International Scientific Conference Electronics (ET)* (pp. 1-5). IEEE.

Macleod, J., & Kefallonitis, E. (2017). Trends affecting e-learning experience management. In *Strategic Innovative Marketing: 4th IC-SIM, Mykonos, Greece 2015* (pp. 753-758). Springer International Publishing.

Mehla, L., Sheorey, P. A., Tiwari, A. K., & Behl, A. (2021). Paradigm shift in the education sector amidst COVID-19 to improve online engagement: Opportunities and challenges. *Journal of Global Information Management (JGIM)*, *30*(5), 1-21.

Mihai, D., Mihailescu, M., Cărăbaş, M., & Tapus, N. (2023). Integrated High-Workload Services for E-Learning. IEEE Access, 11, 8441-8454. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2023.3238967.

Ouadoud, M., Chkouri, M. Y., & Nejjari, A. (2018). LeaderTICE: A Platforms Recommendation System Based on a Comparative and Evaluative Study of Free E-learning Platforms. *International Journal of Online Engineering*, *14*(1).

Ouadoud, M., Chkouri, M. Y., Nejjari, A., & El Kadiri, K. E. (2016, October). Studying and comparing the free e-learning platforms. In *2016 4th IEEE International Colloquium on Information Science and Technology (CiSt)* (pp. 581-586). IEEE.

Pantaleon, C. B., Feliscuzo, L. S., & Romana, C. L. C. S. (2019, October). Mooc-ready system for a course on fundamentals of programming using c: Development and analysis. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Digital Technology in Education* (pp. 212-216).

Piotrowski, M. (2010). What is an e-learning platform?. In Learning management system technologies and software solutions for online teaching: Tools and applications (pp. 20-36). IGI Global.

Pirnau, C., Pirnau, M., Ghiculescu, L. D., & Ene, G. M. (2020, June). The impact of the virtual learning environment in managing the knowledge transmitted to students. In *2020 12th International Conference on Electronics, Computers and Artificial Intelligence (ECAI)* (pp. 1-6). IEEE.

Rakic, S., Tasić, N., Marjanović, U., Softic, S., Lüftenegger, E., & Turcin, I. (2020). Student Performance on an E-Learning Platform: Mixed Method Approach. *Int. J. Emerg. Technol. Learn.*, 15, 187-203. https://doi.org/10.3991/ijet.v15i02.11646.

Rodrigo, C., & Tabuenca, B. (2020). Learning ecologies in online students with disabilities. *Comunicar*, *28*(62), 53-65.

Salleh, F. H. M., Redzuan, N. A. L. M., & Salleh, N. S. M. (2023). A Review of Literature on Methods for Teaching and Learning Programming in High Schools. *Handbook of Research on Education Institutions, Skills, and Jobs in the Digital Era*, 328-340.

Sharov, S., Kolmakova, V., Sharova, T., & Pavlenko, A. (2021). Analysis of MOOC on Programming for IT Specialist Training. *TEM Journal*, *10*(4).

Sharov, S., Tereshchuk, S., Tereshchuk, A., Kolmakova, V., & Yankova, N. (2023). Using MOOC to Learn the Python Programming Language. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (Online)*, *18*(2), 17.

Sobral, S. R. (2021). Two decades of research in e-learning: A deep bibliometric analysis.

Umek, L., Keržič, D., Aristovnik, A., & Tomaževič, N. (2015). Analysis of selected aspects of students' performance and satisfaction in a Moodle-based e-learning system environment. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, *11*(6), 1495-1505.

Wolfe, C. R., & Cedillos, E. M. (2015). *E-communications platforms and E-learning.* Elsevier.

Zhang, M., Jones, K., Zaitsev, A., & Sawyer, S. (2022). Platform as Theoretical Framework Rather Than Just Empirical Context: How Information Science Scholars Examine Digital Platforms. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, *59*(1), 605-609.

KAYNAKÇA

Ağaoğlu, A. (2020). Uzaktan Eğitimde Okullaşma Uygulamalarının Üniversite Öğrencilerinin İngilizce Derslerindeki Akademik Başarı ve Motivasyonlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Malatya: İnönü Üniversitesi.

Akçay, D. ve Özcebe, H. (2012). Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların Ve Ailelerinin Bilgisayar Oyunu Oynama Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi. *Çocuk Dergisi*, 12(2), 66–71.

Akın, F. A. ve Atıcı, B. (2015). Oyun Tabanlı Öğrenme Ortamlarının Öğrenci Başarısına ve Görüşlerine Etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies,* 2(2), 75-102.

Akgül, G. D. ve Kılıç, M. (2020). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Eğitsel Dijital Oyunlar ve Kodu Uygulamasına Yönelik Görüşleri. *Fen Bilimleri Öğretimi Dergisi,* 8(2), 101-120.

Altun, A. (2021). Sosyal Bilgiler Dersinde Dijital Oyunlardan Yararlanmaya İlişkin Öğretmen Tutum ve Görüşleri Üzerine Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi.

Alkan, A. ve Mertol, H. (2019). Teacher Candidates' State Of Using Digital Educational Games. *International Journal of Evaluation and Research in Education,* 8(2), 344-350.

An, Y. ve Bonk, C. J. (2009). Finding That Specıal Place: Designing Digital Game-Based Learning Environments. *TechTrends,* 53(3), 43-48.

Ardıç, A. ve Irmak, A. Y. (2018). Dijital Oyunların Çocuk ve Ergenler Üzerindeki Etkileri: Literatür İnceleme. *Gençlik Araştırmaları Dergisi,* 6(16), 71-94.

Arnott, L. (2016). An Ecological Exploration Of Young Children's Digital Play: Framing Children's Social Experiences With Technologies İn Early Childhood. *Early Years,* 36(3), 271-288.

Atak, F. (2020). 10-14 Yaş Arasındaki Çocukların Dijital Oyun Bağımlılığı ile Sosyal Becerileri Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi.

Bayırtepe, E. ve Tüzün, H. (2007). Oyun-Tabanlı Öğrenme Ortamlarının Öğrencilerin Bilgisayar Dersindeki Başarıları ve Özyeterlik Algıları Üzerine Etkileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 33, 41-54.

Bird, J., ve Edwards, S. (2015). Children Learning To Use Technologies Through Play: A Digital Play Framework. *British Journal of Educational Technology*,46(6):1149-1160.

Cai, Z., Mao, P., Wang, D., He, J., Chen, X. ve Fan, X. (2022). Effects Of Scaffolding in Digital Game-Based Learning on Student's Achievement: A Three-Level Meta-Analysis. *Educational Psychology Review,* 34(2), 537-574.

Ceylaner, S. ve Yanpar Yelken, T. (2017). Ortaöğretim Öğrencilerinin, Dijital Oyunların İngilizce Kelime Öğrenimine Katkısına Yönelik Görüşleri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 6(1), 346-364.

Cömert, A., 2020. Dijital Oyun Tabanlı Öğrenme Yöntemiyle Tasarlanan Ve Uygulanan Problem Çözme Etkinliklerine Yönelik Öğrenci Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Bahçeşir Üniversitesi.

Clark, D. B., Sengupta, P., Brady, C. E., Martinez-Garza, M. M., ve Killingsworth, S. S., (2015). Disciplinary integration of digital games for science learning*, International Journal of STEM Education*, 2 (1), 296-312.

Çakır, H. (2013). Bilgisayar Oyunlarına İlişkin Ailelerin Yaklaşımı ve Öğrenci Üzerindeki Etkilerin Belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 9(2), 138-150.

Dautovic, G. (2020). The rise of the virtual empire: Video game industry statistics for 2020, https://fortunly.com/statistics/video-game-industry-statistics adresinden 10 Şubat 2024 tarihinde ulaşılmıştır.

Demir, G. T. ve Hazar, Z. (2018). Dijital Oyun Oynama Motivasyonu Ölçeği Doomö: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 12(2), 128-139.

DeCaro, M. S. ve Rittle-Johnson, B. (2012). Exploring Mathematics Problems Prepares Children To Learn From İnstruction. *Journal of Experimental Child Psychology,* 113(4), 552-568.

Dinç, M. (2012). Türkiye Dijital Oyunlar Federasyonu. Türkiye Dijital Oyunlar Raporu. İstanbul. https://docplayer.biz.tr/643513-Turkiye-dijital-oyunlar-federasyonu-mevlut-dinc.html

Durgut, A. (2016). Meslek Yüksekokulu Öğrencileri İçin Eğitsel Matematik Oyunu Geliştirilmesi ve Başarıya Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Doğusoy, B. ve İnal, Y. (2006). Çok Kullanıcılı Bilgisayar Oyunları ile Öğrenme. İçinde; VII. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi Tam Metin Kitabı., 7-9 Eylül 2006, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, ss. 7-9. Ankara: Palme Yayıncılık.

Eryol, Ç. (2023). Özel Okullarda Öğrenim Gören Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılıkları ile Dijital Oyunlara Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi.

Erekmekçi, M. ve Fidan, Ş. (2012). Oyunun Tasarım Platformları: Oyunun Eğitim ve Kültüre Etkisi. *Yaşam bilimleri Dergisi*, (1) 1, 851-856.

Fleer, M. (2014). The demands and motives afforded through digital play in early childhood activity settings. Learning, Culture and Social Interaction, 3(3), 202-209.

Gökçearslan, Ş. ve Durakoğlu, A. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(14), 419-435.

Göldağ, B. (2019). Dijital Oyunlar: Olumlu ve Olumsuz Etkileri. III. Uluslararası Battalgazi Bilimsel Çalışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı. (Ed: Talas, M). 21-23 Eylül 2019, ss. 121-133. Malatya: İspec Yayınevi.

Gündoğdu, C. (2021). Dijital Oyun Kavramına Yönelik: Bir Meta-Sentez Betimleme. Yüksek Lisans Tezi. Yozgat: Yozgat Bozok Üniversitesi.

Gülçek, E. (2018). Çocuk Kültürü ve Dijital Oyunlar: Elâzığ Fmd Kursu Öğrencileri Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Elâzığ: Fırat Üniversitesi.

Gür, R. M. (2018). Çok Oyunculu Dijital Oyunlarda Oyun Oynama Pratikleri: Moba Ve Mmorpg Oyunlar Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Arel Üniversitesi.

Gürcan, A., Özhan, S. ve Uslu, R. (2008). Dijital oyunlar ve çocuklar üzerindeki etkileri. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara, 1-50.

Griffiths, M. D. ve Hunt N. (1998). Dependence On Computer Games By Adolescents. *Psychological Reports,* 82, 475-80.

Hamari, J., Shernoff, D. J., Rowe, E., Coller, B., Asbell-Clarke, J. ve Edwards, T., 2016. Challenging Games Help Students Learn: An Empirical Study On Engagement, Flow And İmmersion İn Game-Based Learning, *Computers İn Human Behavior,* 54, 170-179.

Hazar, Z. ve Hazar, M. (2017). Çocuklar İçin Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği. *Journal of Human Sciences* (14)1, 203-216.

Horzum, M. B. (2011). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Oyunu Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi,* 36(159), 58-59.

Hung, C. Y., Sun, J. C. Y. ve Yu, P. T. (2015). The Benefits of a Challenge: Student Motivation and Flow Experience in Tablet-PC-Game-Based Learning. *Interactive Learning Environments*, 23(2), 172-190.

Ifenthaler, D. ve Eseryel, D. (2012). Assessment in Game-based Learning: *Foundations, Innovations and Perspectives.* New York: Springer.

İşçi, G., T. ve Yeşiltaş, E. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Dijital Oyun Geliştirme Yazılımı Kullanımı ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Buna İlişkin Görüşleri. *TÜBAD,* 5 (2), 260-284.

Kaya, M. (2019). İlkokul Öğrencilerinin Dijital Oyunlara Yönelik Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan: Binali Yıldırım Üniversitesi.

Kebritchi, M., Hirumi, A. ve Bai, H. (2010). The Effects of Modern Mathematics Computer Games on Mathematics Achievement and Class Motivation. *Computers & Education*, 55, 427- 443.

Kestane, M. (2019). Dijital Oyun Bağımlılığının İlköğretim İkinci Kademe Çağındaki Öğrencilerin Akademik Başarısı ile İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Biruni Üniversitesi.

Kendüzler Efe S. (2023). Eğitsel Oyun, Matematik Merkezinde Oyun ve Dijital Oyunun Çocukların Matematik ve Öz- Düzenlemeli Öğrenme Becerilerine Etkisi. Doktora Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Kowert, R. ve Oldmeadow, J. A. (2013). (A) Social Reputatiton: Exploring The Relationship Between Online Video Game Involvement And Social Competence. *Computers in Human Behavior,* 29(4), 1872-1878.

Landers, R. N. ve Landers, A. K. (2014). An Empirical Test of the Theory of Gamified Learning: The Effect of Leaderboards on Time-on-Task and Academic Performance. Simulation and Gaming, 45(6), 769–785.

Lee, J. J. ve Hammer, J. (2011). Gamification in Education: What, How, Why Bother? Academic Exchange Quarterly, 15(2), 146.

Lewis, M. S. (2016). Massively Multiplayer Online Roleplaying Gaming: Motivation To Play, Player Typologies, And Addiction. Doctor Thesis. U.S.A: Ohio State University, https://etd.ohiolink.edu/pg_10?0::NO:10:P10_ACCESSION_NUM:osu1461232700 adresinden edinilmiştir.

Lin, Y. H. ve Hou, H. T. (2015). Exploring Young Children's Performance on And Acceptance of an Educational Scenario-Based Digital Game for Teaching Route-Planning Strategies: A Case Study. *Interactive Learning Environments,* 5(2,)1-14.

Malta, S. E. 2010. İlköğretimde Kullanılan Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.

Mesman, G. R., Kuo, D. Z., Carroll, J. L. ve Ward, W. L. (2013). The İmpact Of Technology De- Pendence On Children And Their Families. *Journal of Pediatric Health Care,* 27(6), 451-459.

Mekler, E. D., Bopp, J. A., Tuch, A. N. ve Opwis, K. (2014). A Systematic Review Of Quantitative Studies On The Enjoyment Of Digital Entertainment Games. CHI '14 Proceedings of the SIGCHI *Conference on Human Factors in Computing Systems*, ss. 927-936.

McKinley, R. A., McIntire, L. K. ve Funke, M. A. (2011). Operator Selection For Unmanned Aerial Systems: Comparing Video Game Players and Pilots. *Aviation, Space and Environmental Medicine*, 82(6), 635-42.

McFarlane, A., Sparrowhawk, A. ve Heald, Y. (2002). Report on The Educational Use Of Games. *TEEM (Teachers Evaluating Educational Multimedia).* 23 (2) 1-49.

Orhan, E. (2018). 10-14 Yaş Açısından Gelişme Seviyesi, Dijital Eğitim ve Dikkate Alınmayan Gelişme. Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi.

Ögel, K. (2012). *İnternet Bağımlılığı: İnternet'in Psikolojisini Anlamak ve Bağımlılıkla Başa Çıkmak.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Öztop, F. (2022). İlkokul Matematik Öğretiminde Dijital Ve Dijital Olmayan Oyun Kullanımının Etkililiği: Bir Meta-Analiz Çalışması. *International Primary Education Research Journal,* 6(1), 65-80.

Paes, T. M. ve Ellefson, M. R. (2022). Guided Pretend Play İntervention Effects on Self-Regulation and Language Skills in Preschool English Language Learners from Families With Low İncomes*. PsyArXiv Preprints,* 1-33.

Pala, F., K. ve Erdem, M. (2011). Dijital Oyun Tercihi ve Oyun Tercih Nedeni ile Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Öğrenme Stili Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12 (2), 53-71.

Prensky, M. (2001*). Digital Game Based Learning*. New York: McGraw-Hill.

Polat, E. ve Varol, A. (2012). Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Akademik Başarıya Etkisi: Sosyal Bilgiler Dersi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Uşak: Uşak Üniversitesi.

Phaire, C. B. (2007). Video games and mathematics education: studying commercial sports video games to ıdentify the potential for learning and thinking about mathematics in Proceedings of the Ninth International Conference Mathematics Education in a Global Community, 1993–1995.

Rosen, L. D., Lim, A. F., Felt, J., Carrier, L. M., Cheever, N. A., Lara-Ruiz, J. M., Mendoza, J.S. ve Rokkum, J. (2014). Media and Technology Use Predicts İll-Being Among Children, Preteens and Teenagers *İndependent of the Negative Health İmpacts of Exercise and Eating Habits. Computers in Human Behavior,* 35, 364-375.

Saka, E. (2019). Eğitsel Amaçlı Sanal Gerçeklik Oyunlarına Yönelik Araştırmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Trabzon Üniversitesi.

Sung, H-Y. ve Hwang, G-J. (2012). A Collaborative Game-Based Learning Approach To İmproving Students' Learning Performance İn Science Courses. *Computers & Education,* 63, 43-51.

Savaş, S., Güler, O., Kaya, K., Çoban, G. ve Güzel, M. S. (2021). Eğitimde Dijital Oyunlar ve Oyun İle Öğrenme. *International Journal of Active Learning,* 6(2), 117-140.

Sella, F., Tressoldi, P., Lucangeli, D. ve Zorzi, M. (2016). Training Numerical Skills With The Adaptive Videogame "The Number Race": A Randomized Controlled Trial on Preschoolers. *Trends in Neuroscience And Education,* 5(1), 20-29.

Setzer, V., W. ve Ducket, G., E. (1994). The Risks to Children Using Electronic Games. This paper was presented as a poster paper at the Asia Pacific Information Technology in Training and Education Conference and Exhibition, 28 June- 2 July 1994, Brisbane, Australia http://www.ime.usp.br/~vwsetzer/ video-g-risks.html adresinden alınmıştır.

Şahin, F. (2019). Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Ses Olayları Konusunda Geliştirilen Eğitsel Oyunun Akademik Başarıya Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi.

Tuğrul, B. (2015). Oyunun gücü. İçinde Ayşe Belgin Aksoy (Editör). *Okul Öncesi Eğitimde Oyun* Ankara: HedefCS Yayıncılık.

Vatandaş, S. (2020). Sokaktan Ekrana: Oyunun Mekânsal ve İşlevsel Değişimi. *Intermedia International E-journal,* 7(12), 19-32.

Vogt, F., Hauser, B., Stebler, R., Rechsteiner, K. ve Urech, C. (2018). Learning Through Play-Pedagogy And Learning Outcomes İn Early Childhood Mathematics*. European Early Childhood Education Research Journal,* 26(4), 589-603.

Xu, Z., Chen, Z., Eutsler, L., Geng, Z. ve Kogut, A. (2020). A Scoping Review of Digital Game-Based Technology on English Language Learning. *Educational Technology Research and Development*, 68, 877-904.

Yalçın, S. ve Bertiz, Y. (2019). Üniversite Öğrencilerinde Oyun Bağımlılığının Etkileri Üzerine Nitel Bir Çalışma. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi),* 3(1), 27-34.

Yang, Q. F., Chang, S. C., Hwang, G. J. ve Zou, D. (2020). Balancing Cognitive Complexity and Gaming Level: Effects of a Cognitive Complexity-Based Competition Game on EFL Students' English Vocabulary Learning Performance, Anxiety and Behaviors. *Computers & Education*, 148, 103808.

Yavuzer, H. (2003). *Doğal Harika Bir Tedavi Oyun: Evde ve Okulda Mutlu Çocuk Yetiştirmenin Temelleri*. İstanbul: Çocuk ve Aile Kitapları.

Yiğit, A. (2007). İlköğretim 2. Sınıf Seviyesinde Bilgisayar Destekli Eğitici Matematik Oyunlarının Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.

Yüksel, H. (2019) Türkçe Dersinde Kullanılan Eğitsel Dijital Oyunların Ders Başarısı ve Motivasyona Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak: Bülent Ecevit Üniversitesi.

Zin, N. A. ve Yue, W. S. (2009) "History Educational Games Design", International Conference on Electrical Engineering and Informatics (s. 269-275). Selangor, Malaysia: National University of Malaysia.

KAYNAKÇA

Akçayır, G., & Akçayır, M. (2018). The flipped classroom: a review of ıts advantages and challenges. *Computers & Education, 126*, 334–345.

Akdeniz, M. ve Özdinç, F. (2021). Eğitimde yapay zekâ konusunda Türkiye adresli çalışmaların incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty), 18*(1), 912-932.

Anderson, T. (2008). *Teaching in an online learning context. ın t. anderson (ed.), theory and practice of online learning (2nd ed., pp. 343–366).* Athabasca University Press.

Arslan, K. (2021). Eğitimde yapay zekâ ve uygulamaları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*,*11*(1), 71-88.

Barrett, H. C. (2004). Electronic teaching portfolios: multimedia skills + portfolio development = powerful professional development. computers in the schools, *20*(2–3), 189–205.

Bates, A. W., & Sangrà, A. (2011). *Managing technology in higher education: strategies for transforming teaching and learning.* Jossey-Bass.

Beeland Jr, W. D. (2002). Student engagement, visual learning and technology: can ınteractive whiteboards help? *Action Research Exchange, 1*(1), 153–161.

Bonk, C. J., & Graham, C. R. (2006).*The handbook of blended learning.* Pfeiffer.

Coşkun, F. ve Gülleroğlu H. (2021). Yapay zekanın tarih içindeki gelişimi ve eğitimde kullanılması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 54*(3), 947-966.

Çetin, M. Ve Aktaş, A. (2011). Yapay zeka ve eğitimde gelecek senaryoları. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 18*, 4227-4268.

Dede, C. (2009). Immersive ınterfaces for engagement and learning. *Science, 323*(5910), 66–69.

Dunleavy, M., Dede, C., & Mitchell, R. (2009). Affordances and limitations of ımmersive participatory augmented reality simulations for teaching and learning. *Journal of Science Education and Technology, 18*(1), 7–22.

Ely, D. P. (1988). Conditions that facilitate the ımplementation of educational technology ınnovations. *Journal of Research on Computing in Education, 20*(4), 495–511.

Garrison, D. R., & Kanuka, H. (2004). Blended learning: uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education, 7*(2), 95–105.

Graham, C. R. (2018). *Game changers: education and ınformation technologies.* Educause Press.

Han, J., Huh, S. Y., Cho, Y. H., Park, S., Choi, J., Suh, B., & Rhee, W. (2020). Utilizing online learning data to design face-to-face activities in a flipped classroom: A case study of heterogeneous group formation. *Educational Technology Research and Development, 68*, 2055-2071.

Harasim, L. (1990). *Online education: an environment for collaboration and ıntellectual amplification. new york.* Praeger Publishers.

Hargittai, E. (2010). Digital natives variation in ınternet skills and uses among members of the "net generation". *Sociological Inquiry, 80*(1), 92–113.

Hoffman, M., Bach, F., & Blei, D. (2010). Online learning for latent dirichlet allocation. *Advances in neural information processing systems*, (*23*), 1-9.

İşler, B. ve Kılıç, M. F. (2021). Eğitimde yapay zekâ kullanımı ve gelişimi. *E-Journal of New Media, 5*(1), 1-11.

Johnson, L., Adams Becker, S., Cummins, M., Estrada, V., Freeman, A., & Ludgate, H. (2013). *Nmc horizon report: 2013 k-12 edition*. The New Media Consortium.

Ke, F. (2016). Designing and ıntegrating virtual reality in education. *AACE Journal, 24*(2), 181–198.

Kebritchi, M., Hirumi, A., & Bai, H. (2010). the effects of modern math computer games on learners' math achievement and math course motivation in a public high school setting. *Journal of Research on Technology in Education, 42*(2), 105–121.

Kırmızı, A., Canbazoglu-Bilici, S., & Sezen-Gultekin, G. (2014). The effects of computer simulations program on students' achievement and students' views on simulation applications. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education, 10*(6), 563–571.

Koehler, M. J., & Mishra, P. (2009). What ıs technological pedagogical content. *CITE Journa,* 9(l), 60-70.

Moore, M. G., & Kearsley, G. (1996). *Distance education: a systems view. Belmont.* Wadsworth Publishing.

Moursund, D., & Sylwester, R. (2013). *Understanding and using educational theories*. Information Age Publishing.

Palloff, R. M., & Pratt, K. (1999). *Building learning communities in cyberspace: effective strategies for the online classroom.* Jossey-Bass.

Papert, S. (1980*). Mindstorms: children, computers, and powerful ıdeas. new york.* Basic Books.

Prensky, M. (2001). Digital natives, digital ımmigrants. *On the Horizon, 9*(5), 1–6.

Puentedura, R. (2006). Transformation, technology, and education. *Mind, Brain, and Education, 1*(2), 128–136.

Resnick, M., & Ocko, S. (1991). *Lego, logo, and design.* MIT Press.

Saritepeci, M., & Ates, H. (2017). Evaluation of ınteractive book use in the primary school fourth grade turkish course. ınternational *Journal of Evaluation and Research in Education, 6*(2), 143–147.

Seale, J. (2006). *E-Learning and Disability in Higher Education: Accessibility Research and Practice.* Routledge.

Selwyn, N. (2010). Looking beyond learning: notes towards the critical study of educational technology. *Journal of Computer Assisted Learning, 26*(1), 65–73.

Sharples, M. (2014). *Innovating pedagogy 2014: open university ınnovation report 3*. The Open University.

VanLehn, K. (2006). The behavior of tutoring systems. *International Journal of Artificial Intelligence in Education, 16*(3), 227–265.

KAYNAKÇA

Akyürek, B. (2019). Elektronik dergi yayıncılığı [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi.

Ateş, M. & Sur, E. (2020). Eğitimde dijitalleşme ve dijital okuryazarlık. C. Aslan & G. Çalışkan (Ed.), içinde *Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe eğitimi* (s. 3-18). Pegem Akademi.

Camilleri, M.A. & Camilleri, A.C (2017). Digital learning resources and ubiquitous technologies in education*, Tech Know Learn, 22*, 65-82.

Cavanaugh, T.W. (2006). *The digital reader using e books in K-12 education.* ISTE publications.

Chen, S. C., Yen, D. C. & Peng, S. C. (2018). Assessing the impact of determinants in e-magazines acceptance: An empirical study. *Computer Standards & Interfaces*, *57*, 49-58. https://doi.org/10.1016/j.csi.2017.11.004

Churchill, W. (2017). *Digital resourchers for learning.* Springer.

Connaway, L. S. (2003). Electronic books (eBooks): current trends and future directions. *DESIDOC Bulletin of Information Technology*, *23*(1), 13-18.

Çelik, E. & Daş, A. (2019). Elektronik kitap teknolojisinin yazım bileşeni ve elektronik kitap formatları. S. Öngöz (Ed.), içinde *Dijital kitap teknolojisi terminolojiden pedagojiye* (s.42-52). Pegem Akademi.

Fojtik, R. (2015). Ebooks and mobile devices in education. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, *182*, 742-745. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.04.824

Gay, S. & Richardson, T. (2013). *Using e-books and e-readers for adult learning with a focus on adult literacy.* National Institute of Adult Continuing Education.

Geçgel, H., Kana, F. & Eren, D. (2020). Türkçe eğitiminde dijital yetkinlik kavramının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 8*(3), 886-904.

Good, JM., Halpin, G. & Halpin, G. (2001). Capturing problem-solving skills: the integration of electronic journals with case study instruction. *The Journal of General Education*, *50*(2), 140-155.

Gökçe, B. (2021). Yazma becerisine yönelik eğitim ortamları. M.N. Kardaş (Ed.), içinde *Yazma eğitimi* (s. 287-317). Pegem Akademi.

Günüç, S. (2017). *Eğitimde teknoloji entegrasyonunun kuramsal temelleri.* Anı Yayıncılık.

Haleem, A., Javaid, M., Qadri, M. A. & Suman, R. (2022). Understanding the role of digital technologies in education: a review. *Sustainable Operations and Computers*, *3*, 275–285. https://doi.org/10.1016/j.susoc.2022.05.004

Hamidi, F., Meshkat, M., Rezaee, M. ve Jafari, M. (2011). Information technology in education. *Procedia Computer Science*, *3*, 369-373. https://doi.org/10.1016/j.procs.2010.12.062

Ilomäki, L, Kantosalo, A. & Lakkala, M. (2011). *What is digital competence?*. 01.03.2024tarihindehttps://tuhat.helsinki.fi/ws/portalfiles/portal/48681684/Ilom_ki_etal_2011_What_is_digital_ adresinden erişilmiştir.

Kang, Y. Y., Wang, M. J. J. & Lin, R. (2009). Usability evaluation of e-books. *Displays*, *30*(2), 49-52.

Kayabaş, İ. (2019). Dijital kitap teknolojisinin gelişim süreci: geçmişten günümüze kronolojik bir bakış. S. Öngöz (Ed.), içinde *Dijital kitap teknolojisi terminolojiden pedagojiye* (s.2-25). Pegem Akademi.

Kitiş, E. (2021). Dijital ortamlarda okuma ve araştırma. S. Yılmaz Özelçi ve Y. Yılmaz (Ed.), içinde *Dijital çağda öğretme ve öğrenme* (s. 77-107). Pegem Akademi.

Kurudayıoğlu, M.& Soysal, T. (2020). Dijital yetkinlik ve Türkçe eğitimi. C. Aslan & G. Çalışkan (Ed.), içinde *Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe eğitimi* (s. 25-35). Pegem Akademi.

Küçük, M. E., Umut, A. L. & Olcay, N. E. (2008). Türkiye'de bilimsel elektronik dergiler. *Türk Kütüphaneciliği, 22*(3), 308-319.

McKnight, C. & Dearnley, J. (2003). Electronic book use in a public library. *Journal of librarianship and information science*, *35*(4), 235-242. https://doi.org/10.1177/0961000603035004003

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. *Özel Eğitim ve Çocuk Dergisi* 04. 03.2024 tarihinde https://ozelegitimcocuk.meb.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Raja, R. & Nagasubramani, P.C. (2018). Impact of modern technology in education. *Journal of Applied and Advanced Research, 3*(1), 33-35.

Ratheeswari, K. (2018). Information communication technology in education. *Journal of Applied and Advanced research*, *3*(1), 45-47.

Rubio-Gragera, M., Cabero-Almenara, J. & Palacios-Rodríguez, A. (2023). Digital ınnovation in language teaching—analysis of the digital competence of teachers according to the digcompedu framework. *Education Sciences*, *13*(4), 336. https://doi.org/10.3390/educsci13040336

Topçu, M.S. & Çiftçi, A. (2020). 21. yüzyıl becerileri ve stem. A.D. Öğretir Özçelik & M.N. Tuğluk (Ed.), içinde *Eğitimde ve endüstride 21. yüzyıl becerileri* (s.95-115). Pegem Akademi.

Wang, P., Chiu, D. K., Ho, K. K. & Lo, P. (2016). Why read it on your mobile device? Change in reading habit of electronic magazines for university students. *The Journal of Academic Librarianship*, *42*(6), 664-669. https://doi.org/10.1016/j.acalib.2016.08.007

Xie, K., Di Tosto, G., Chen, S. B. & Vongkulluksn, V. W. (2018). A systematic review of design and technology components of educational digital resources. *Computers & education*, *127*, 90-106. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2018.08.011

Mobil Uygulamaların Erişim Adresleri

Millî Eğitim Bakanlığı Bilgi İşlem Genel Müdürlüğü. *MEB Kültür Yayınları* 15.03.2024 tarihinde https://play.google.com/store/apps/details?id=tr.gov.meb.meb_yayinlari&hl=tr&gl=US adresinden erişilmiştir.

ResinaSoft Bilişim Teknolojileri A.Ş. *Dijital Kütüphane* 14.03.2024 tarihinde https://play.google.com/store/apps/details?id=com.resinasoft.digitallibrary&hl=tr&gl=US adresinden erişilmiştir.

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. *Ekitabım* 13. 03.2024 tarihinde https://mobil.ktb.gov.tr/App/platform/1/Detail/49 adresinden erişilmiştir.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu. *TRT Çocuk Kitaplık: Dinle, oku* 14.03.2024 tarihindehttps://play.google.com/store/apps/details?id=com.trtcocuk.kitaplik&hl=tr&gl=US adresinden erişilmiştir.

KAYNAKÇA

Acar, T. (2020). *Kavramları, ilkeleri ve uygulamalarıyla eğitimde ölçme ve değerlendirme* (1.baskı). Parantez Eğitim ve Yayıncılık

Akyıldız, M. (2019). Ölçme araçlarında bulunması gereken teknik özellikler. Karadağ, N. ve Usta, İ. (Eds.), *Öğretimde planlama ve değerlendirme* (s.130-145). Anadolu Üniversitesi E-ISBN 978-975-06-3341-6

Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S., Bıçak, B. (2008). *Geleneksel-alternatif ölçme ve değerlendirme öğretmen el kitabı* (2.baskı). Pegem Akademi

Balaban Salı, J. (2018). Verilerin toplanması. Şimşek, A. (Ed.), *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (s.134-161). Anadolu Üniversitesi E-ISBN 978-975-06-2664-7

Baştürk, S. (2014). Ölçme araçlarının taşıması gereken nitelikler. S. Baştürk (Ed.), E*ğitimde ölçme ve değerlendirme* (s 21-54). Nobel Akademik Yayıncılık

Bulut, O., Kan, A. (2012). Application of computerized adaptive testing to entrance examination for graduate studies in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research*, *49*, 61-80.

Doğan, Y. (2022). Ölçmede temel kavramlar (Değişkenler ve ölçme). Kızılkaya Namlı, A. (Ed.), *Eğitimin kavramsal temelleri-6 ölçme ve değerlendirme* (1.baskı, s.7-20). Efe Akademik Yayıncılık

Gelibolu, M. F. (2015). *Temel bilgisayar eğitimi alanında bilgisayarlı uyarlanabilir sınavların ölçme özelliklerinin diğer sınav türleriyle karşılaştırılması.* Doktora tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Gündeğer, C., Doğan, N. (2018). Bireyselleştirilmiş bilgisayarlı sınıflama testi kriterlerinin test etkililiği ve ölçme kesinliği açısından karşılaştırılması. *Journal of measurement and evaluation in education and psychology*, *9*(2), 161-177

Gürsel, M. (2011). Olumlu öğrenmeye uygun bir ortam oluşturma. Gürsel, M. (Ed.), *Sınıf yönetimi* (3.baskı, s. 95-115). Eğitim Kitabevi

İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim* (4. baskı). Pegem Akademi

Kalender, İ. (2011). *Effects of different computerized adaptive testing strategies on recovery of ability* Doktora tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.

Kaptan, F. (1993). *Yetenek kestiriminde adaptive (bireyselleştirilmiş) test uygulaması ile geleneksel Kağıt-Kalem Testi uygulamasının karşılaştırılması.* Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Karaca, E., Yurdabakan, İ., Çetin, B., Nartgün, Z., Bıçak, B., Gömleksiz, M. (2010). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar ve ölçme ve değerlendirmenin eğitim sistemi içindeki kullanılış amaçları. Gömleksiz, M. ve Erkan, S. (Eds.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (2. baskı, s.1-11). Nobel Yayın Dağıtım.

Kilmen, S. (2014). Ölçme ve değerlendirmede temel kavramlar. Çıkrıkçı-Demirtaşlı, N. (Ed.), *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (3.baskı, s. 30-65). Edge Akademi Kitap Yayın Dağıtım

Şahin, M. (2013). Giriş temel kavramlar. Kaya, Z. ve Şahin, M. (Eds.), *Meslek yüksek okulları için araştırma yöntem ve teknikleri* (2.baskı, s.1-10). Eğitim Yayınevi

Şahin, Y. (2011). *Okuma eğitimi*. Eğitim Kitabevi

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik* (1. baskı). Seçkin Yayıncılık

Şenel, S. (2020). Ölçme ve değerlendirmede teknoloji kullanımı. Güneş, A. M. ve Yünkül, E. (Eds.), *Dijital çağda lider sınıf öğretmeni olmak* (1.baskı, s.233-268). Nobel Akademik Yayıncılık

Steinberg, L., Thissen, D., Wainer, H. (2000). Validity. Wainer, H. (Ed.), *Computerized Adaptive Testing: A Primer* (2nd Edition, pp. 185-230). Lawrence Erlbaum Associates

Tekin, H. (1994). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme* (8. baskı). Yargı Yayınları

Turgut, M.F., Baykul, Y. (2021). *Ölçme ve değerlendirme* (9. baskı). Pegem Akademi

Wainer, H., Dorans, N. J., Green, B. F., Mislevy, R. J., Steinberg, L., Thissen, D. (2000). Future Challenges. Validity. Wainer, H. (Ed.), *Computerized Adaptive Testing: A Primer* (2nd Edition, pp. 231-270). Lawrence Erlbaum Associates

Weiss, D. J., & Kingsbury, G. G. (1984). Application of computerized adaptive testing to educational problems. *Journal of educational measurement*, 21(4), 361-375.

DÜNDEN BUGÜNE

TÜRKİYE'NİN SİVİL TOPLUM KÜLTÜRÜ

DR. AHMET KANILMAZ

EĞİTİM
yayınevi

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE'NİN SİVİL TOPLUM KÜLTÜRÜ

Dr. Ahmet Kanılmaz

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-77-5
1. Baskı, Şubat 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

DÜNDEN BUGÜNE TÜRKİYE'NİN SİVİL TOPLUM KÜLTÜRÜ
Dr. Ahmet Kanılmaz
XIV+414 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6613-77-5

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

KAYNAKÇA

Abay, A.R.: "Sivil Toplum ve Demokrasi Bağlamında Sivil Dayanışma ve Sivil Toplum Örgütleri", **Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi**, (25 - 26 Kasım 2004), 271-281.

Acun, F.: "Osmanlı Şehirlerinde Devlet ve Sivil Toplum", **Sivil Toplum Dergisi**, 3(10), 2005, 51-60.

Acun, F.: "Değişme ve Süreklilik: Osmanlı'nın Torunları Cumhuriyet'in Çocukları", Dü. M. Zencirkıran, **Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı** içinde, 41-59, Bursa, Dora Yayıncılık, 2020.

Ağaoğulları, M. A.: **Sokrates'ten Jakobenlere Batı'da Siyasal Düşünceler**, İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.

Akal, C. B.: **Sivil Toplumun Tanrısı**, İstanbul, Alfa Yayınları, 1990.

Akat, A. S.: **Sosyal Demokrasi Gündemi**, İstanbul, Armoni Yayınları, 2004.

Akatay, A., Harman, S.: **Sivil Toplum Kuruluşları, Yönetim, Yönetişim ve Gönüllülük**, Bursa, Ekin Yayınevi, 2014.

Akbal, İ.: **Sivil Toplum (Sivil Toplum Düşüncesi, Sivil Toplum Kuruluşları ve Kamu Yönetiminde Karar Alma Üzerine Etkisi)**, İstanbul, Çizgi Kitapevi, 2017.

Akbaş, H. E., Bozkurt, S., Yazıcı, K.: "Osmanlı Devletinde Lonca Teşkilatı ve Yönetim Düşüncesi ile Karşılaştırılması", **Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmalar Dergisi**, İşletme Tarihi Özel Sayısı, 2018, 165-202.

Akbulut, E.: **Sivil Toplum Kuruluşlarının Kurumsal İtibar Yönetimi Sürecinde Halkla İlişkiler Uygulamalarının Rolü**, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2011.

Akçeşme, F.: "Sivil Toplum ve Türkiye Cumhuriyeti'ndeki Yeri", **HAK-İŞ Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, 2(4), 2013, 202-225.

Akdağ, M.: "Tımar Rejiminin Bozuluşu", **Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi**, 3(4), 1945, 419-431.

Akman Dömbekci, H., Erişen M. A.: "Nitel Araştırmalarda Görüşme Tekniği", **Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, AÜSBD Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri Özel Sayısı, 22, 2022, 141-160.

Akşit, B.: "Türkiye ve Orta Doğu'da Sivil Toplum Tartışmaları: Sivil, "Mivil" ya da "Tivil" Toplum", **Sivil Toplum Dergisi**, 1(3), 2003, 34-60.

Akyıldız, Y., Abay, A. R.: "Vakıf Müessesesinin Gelişimi ve Mahiyeti Tarihsel Bir Değerlendirme", **Yalova Sosyal Bilimler Dergisi**, 7(15), 2017, 141-157.

Alkan, M. Ö.: "1856-1945 İstanbul'da Sivil Toplum Kurumları", Dü. A. N. Yücekök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 79-147, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Alkan, M. Ö.: "Sivil Toplum Kurumlarının Hukuksal Çerçevesi 1839-1945", Dü. A. N. Yücekök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 45-73, İstanbul, Türkiye Ekonomi ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Alkan, M. Ö.: "İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Modernleşme ve Ulusçuluk Sürecinde Eğitim", Dü. K. Karpat, **Osmanlı Geçmişi ve Bugünün Türkiye'si** içinde, 73-242, İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2005.

Amersfoort, P. V.: "European Civil Society", **Asia Europe Journal**, 3(3), 2005, 395-402.

Anderson, P.: **Gramsci (Hegemonya Doğu-Batı Sorunu ve Strateji)**, T. Günersel, Çev., İstanbul, Salyangoz Yayınları, 2007.

Arendt, H.: **İnsanlık Durumu,** B. S. Şener, Çev., İstanbul, İletişim Yayınları, 1994.

Arslan, O.: **Kuramsal ve Tarihsel Aşamaları ile Sivil Toplum ve Türkiye Gerçeği**, İstanbul, Bayrak Yayınları, 2001.

Arslanel, M. N.: **Türkiye'de Demokrasi Sürecinde Sivil Toplumun Gelişimi**, İstanbul, Çizgi Kitabevi, 2017.

Aslan, S.: "Osmanlı Siyasi Rejimini Şekillendiren Bir Olgu Olarak Patrimonyalizm", **Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 17(1-2), 2003, 245-253.

Aslan, S.: "Sivil Toplum: Kavramsal Değişim ve Dönüşüm", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 9(33), 2010a, 188-212.

Aslan, S.: "Sivil Toplum ve Demokrasi", **Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 15(2), 2010b, 357-374.

Aslan, S.: "Türkiye'de Sivil Toplum", **Electronic Journal of Social Sciences**, 9(31), 2010c, 260-283.

Aslan, S.: "Osmanlı'dan Günümüze Sivil Toplum Kuruluşları ve Vatandaşlık Eğitimine Katkıları", **Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 5(9), 2018, 59-76.

Ateş, T.: "Sivil Toplum ve Değerleri", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 35-40, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Ateş, T.: **Osmanlı Toplumunun Siyasal Yapısı** (3 b.), Ankara, Ümit Yayıncılık, 1994.

Aydın, N.: "Nitel Araştırma Yöntemleri: Etnoloji", **Uluslararası Beşeri ve Sosyal Bilimler İnceleme Dergisi**, 2(2), 2018, 60-71.

Aziz, A.: **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri** (9 b.), Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2014.

Baker, G.: "Civil Society and Democracy: The Gap Between Theory and Possibility", **Politics**, 18(2), 1998, 81-87.

Barrow, A.: "Relationship between State and Civil Society: Theoretical Review", **Indonesian Journal of Sociology, Education, and Development**, 2(1), 2020, 71-77.

Barry, N.: "Klasik Liberalizm ve Sivil Toplum", L. Sunar (Dü.) içinde, 55-60, **Sivil Toplum ve Demokrasi**, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2005.

Bayartan, M.: "Osmanlı Şehirlerinde Vakıflar ve Vakıf Sisteminin Şehre Kattığı Değerler", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, 10(1), 2008, 157-175.

Bayhan, V.: "Demokrasi ve Sivil Toplum Örgütlerinin Engelleri: Patronaj ve Nepotizm", **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, 26(1), 2002, 1-13.

Belge, M.: "Sivil Toplum ve Türkiye", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 7), içinde, 1920-1922, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Belge, M.: **Türkiye Dünyanın Neresinde?**, İstanbul, Birikim Yayınları, 1997.

Belge, M.: "Sivil Toplum Örgütleri", Dü. T. Ulaş, **Merhaba Sivil Toplum** içinde, 23-37, İstanbul, Helsinki Yurttaşlar Derneği, 1998.

Belge, M.: "Sivil Toplum Nedir?", **Sivil Toplum ve Demokrasi Konferens Yazıları no 1**, İstanbul Bilgi Üniversitesi STK Eğitim ve Araştırma Birimi, 2003.

Belge, T.: "İnsan Hakları Çalışma Grubu", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları** içinde, 69-70, İstanbul, Tarih Vakfı Yayını, 1998.

Berkes, N.: **Türkiye'de Çağdaşlaşma** (31 b.), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2020.

Berkes, N.: **Türk Düşününde Batı Sorunu** (6 b.), İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2023.

Beşirli, M.: "Osmanlı'da Modernleşme ve Aydınlar 1789-1908", **Dini Araştırmalar**, 2(5), 1999, 131-157.

Biber, A.: **Sivil Toplum Örgütlerinde Halkla İlişkiler**, Ankara, Nobel Yayın, 2006.

Biber, A.: "Türkiye'de Sivil Toplum Alanının Darlığının Tarihsel Nedenleri Üzerine Bir Değerlendirme", **Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 11(3), 2009, 27-42.

Bilge, M.: **Batılılaşma Sivil Toplum - Cuntacılık (İdris Küçükömer Üzerine Bir İnceleme)**, Ankara, Binyıl Yayınevi, 2012.

Bobbio, N.: "Gramsci ve Sivil Toplum Kavramı", Dü. J. Keane, **Sivil Toplum ve Devlet (Avrupa'da Yeni Yaklaşımlar)**, Çev. L. Köker, A.

Çiğdem, M. Küçük, E. Akın, A. Bora, & A. Nur, içinde, 91-118, Ankara, Yedi Kıta Yayınları, 2004.

Bobbio, N., Texier, J.: **Gramsci ve Sivil Toplum**, Çev. A. İpek, & K. Somer, Ankara, Savaş Yayınları, 1982.

Bostan, M. K.: "Osmanlıda Vakıfların Yeri ve Önemi", **The Journal of International Scientific Researches**, 2(7), 2017, 119-128.

Bottomore, T.: **Siyaset Sosyolojisi**, Çev. E. Mutlu, Ankara, Teori Yayınları, 1987.

Boztepe Taşkıran, H.: "Sivil Topluma Kavramsal, Kuramsal ve Tarihsel Bakış", Dü. E. Karayel Bilbil, **Halkla İlişkiler Perspektifinden Sivil Toplum** içinde, 13-72, İstanbul, Pales Yayınları, 2015.

Bumin, K.: **Sivil Toplum ve Devlet (Kuramlar, Deneyler, Arayışlar)**, İstanbul, Yazko Yayınları, 1981.

Bumin, T.: **HEGEL Bilinç Problemi, Köle-Efendi Diyalektiği, Praksis Felsefesi**, İstanbul, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık, 1998 .

Büyüköztürk, Ş.: **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum** (30 b.), Ankara, Pegem Akademi, 2023.

Calhoun, C.: "Civil Society and the Public Sphere: History of the Concept", **International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences**, 2001, 701-706, doi:https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.03070-1

Caniklioğlu, M. D.: **Sivil Toplum ve Türkiye Demokrasisindeki İzdüşümleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.

Carothers, T., Barndt, W.: "Civil Society", **Foreign Policy**, (117), 2000, 18-29

Castells, M.: "The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks, and Global Governance", **The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science**, 616(78), 2008, 78-93.

Cem, İ.: **Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi** (29 b.), İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2021.

Cevizci, A.: **Aydınlanma Felsefesi**, İstanbul, Say Yayınları, 2017.

Chandhoke, N.: "The 'Civil' and the 'Political' in Civil Society", **Democratization**, 8(2), 2001, 1-24.

Chandhoke, N.: "Civil Society", **Development in Practice**, 17(4-5), 2007, 607-614.

Cicioğlu, F.: "Türkiye'de Sivil Toplum", Dü. F. Cicioğlu, **Ortadoğu'da Sivil Toplum (İmkânlar ve Kısıtlılıklar)** içinde, 29-58, Ankara, Kadim Yayınları, 2020.

Cihan, A., Doğan, İ.: **Osmanlı Toplum Yapısı ve Sivil Toplum**, İstanbul, 3F Yayınevi, 2007.

Cohen, A.: **Osmanlı Kudüs'ünde Loncalar**, Çev. N. Elhüseyni, & Z. Kurşun, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2001.

Cohen, J. L., Arato, A.: **Sivil Toplum ve Siyasal Teori**, Ankara, Elif Yayınevi, 2013.

Creswell, J. W.: **Nitel Araştırma Yöntemleri (Beş Yaklaşıma Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni)** (7 b.), Çev. O. Birgin, S. Ünal, & T. Özsevgeç, Ankara, Siyasal Kitabevi, 2023.

Çağatay, N.: **Bir Türk Kurumu Olan Ahilik**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989.

Çaha, Ö.: "Osmanlı'da Sivil Toplum", **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, 49(3), 1994, 79-99.

Çaha, Ö.: "1980 Sonrası Türkiye'sinde Sivil Toplum Arayışı", **Yeni Türkiye**, (18), 1997, Kasım-Aralık, 28-64.

Çaha, Ö.: "Türkiye'de Sivil Toplumun Sorunları", **Liberal Düşünce**, (10-11), 1998, 22-36.

Çaha, Ö.: **Aşkın Devletten Sivil Topluma** (5 b.), Ankara, Orion Kitapevi, 2012.

Çaha, Ö.: **Sivil Toplum ve Devlet**, Ankara, Orion Kitapevi, 2016.

Çaha, Ö.: **Sivil Toplum Sivil Topluma Karşı**, İstanbul, Mana Yayınları, 2017.

Çaha, Ö.: **Sivil Kadın (Türkiye'de Kadın ve Sivil Toplum)** (5 b.), Ankara, Savaş Yayınevi, 2018.

Çiğdem, A.: **Aydınlanma Felsefesi**, İstanbul, Ağaç Yayıncılık, 1993.

Demirel, N.: **Kuramsal ve Tarihsel Aşamaları İle Sivil Toplum ve Türkiye**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2009.

DeWiel, B.: "A Conceptual History of Civil Society: From Greek Beginnings to the End of Marx", **Past Imperfect**, 6, 1997, 3-42.

Diamond, L.: "Toward Democratic Consolidation", **Journal of Democracy**, 5(13), 1994, 4-17.

Dimaggio, P. J., Anheier, H. K.: "The Sociology of Nonprofit Organizations and Sectors", **Annual Review of Sociology**, 16, 1990, 137-139.

Doğan, İ.: **Özgürlükçü ve Totaliter Düşünce Geleneğinde Sivil Toplum,** İstanbul, Alfa Yayınları, 2002.

Doğan, İ.: **Sivil Toplum Anlayışı ve Siyasal Sistemler** (4 b.), Ankara, Astana Yayınları, 2015

Drucker, P. F.: **Yeni Gerçekler**, Çev. B. Karanakçı, Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1996.

Dunkerley, D., Fudge, S.: "The Role of Civil Society in European İntegration A Framework for Analysis", **European Societies**, 6(2), 2004, 237-254.

Dural, B.: "Antonio Gramsci ve Hegemonya", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, 11(39), 2012, 309-321.

Durdu, Z.: "Demokrasi Kültürünün Gelişmesinde Sivil Toplumun Yeri", Dü. A. Öztürk, **Yüzyılın Sorunları ve Sosyoloji** içinde, 88-109, Bartın, Bartın Üniversitesi Yayınları, 2015.

Durgun, Ş.: "Türkiye'de Sivil Toplum ve Devlet", **Yeni Türkiye**, (18), 1997, Kasım- Aralık, 218-223.

Dursun, D.: **Demokratikleşemeyen Türkiye**, İstanbul, İşaret Yayınları, 1999.

Düşünmez, D.: "Tanzimat Devrinde Kapı Kethüdalığı Müessesesi Hakkında Temel Bilgiler", **Selçuk Üniversitesi Türkiye Araştırmalar Dergisi**, (28), 2010, 375-401.

Ekinci, A.: "Günümüz STK ve Vakıfların Hayır Çalışmalarıyla Tarihi Vakıfların Hayır Faaliyetlerinin Karşılaştırılması", Dü. F. Başar, **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 153-163, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Erdoğan Tosun, G.: **Demokratikleşme Perspektifinden Devlet- Sivil Toplum İlişkisi (Türkiye Örneği)**, İstanbul, Alfa Yayınları, 2001.

Erdoğan Tosun, G.: "Türkiye'de Devlet-Sivil Toplum İlişkisi ve Demokrasinin Pekişmesinin Önündeki Engeller", Dü. L. Sunar, **Sivil Toplum ve Demokrasi** içinde, 123-143, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2005.

Erdoğan Tosun, G.: "STK'ların Nasıl Görünmek İstediklerine Karar Vermeleri, Onların Toplumsal Kimliği Açısından Yaşamsal Öneme Sahiptir", Dü. M. Şentürk , & A. Erdoan, **Sivil Toplum Kavramı Tartışmaları** içinde, 201-214, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2008.

Erdoğan, M.: "Sivil Toplum: Bir Kavramın Anatomisi", **Liberal Düşünce**, (10-11), 1998, 5-21.

Eren, F.: "Osmanlı Dönemi Vakıfları", **Vakıf Haftası Dergisi**, 5, 1987, 195-201.

Erol, M.: "Sivil Toplum Kuruluşlarından (STK) Vakıflar ve Vakfılarda Muhasebe Kayıt Sistemi", **Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi**, (2), 2007, 333-348.

Erözden, O.: "STK'lar ve Hukuki Çerçevede Yenilik Talepleri Üzerine Notlar", Dü. T. Ulaş, **Merhaba Sivil Toplum!** içinde, 13-22, İstanbul, Helsinki Yurttaşlar Derneği, 1998.

Ersoy, R.: "Kültür, Siyaset ve Milli Burjuvazi", **Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi**, 9(16), 2018, 1547-1565.

Ertem, A.: "Osmanlı'dan Günümüze Vakıflar", **Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi**, (6), 1999, 111-150.

Eryılmaz, B.: **Osmanlı Devletinde Millet Sistemi**, İstanbul, Ağay Yayıncılık, 1992.

Fabre, C.: "Toplumsal Sözleşme", **Felsefe Arşivi**, (48), 2018, 123-135.

Fincancı, Y.: "Sivil Toplum – Asgari Devlet – Sivil Devlet", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 1-16, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Fukuyama, F.: "Social Capital, Civil Society and Development", **Third World Quarterly**, 22(1), 2001, 7-20.

Gevgilili, A.: "Türkiye Basını", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 1) içinde, 202-212, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Gevgilili, A.: **Türkiye'de Kapitalizmin Gelişmesi ve Sosyal Sınıflar**, İstanbul, Bağlam Yayıncılık, 1989.

Gevgilili, A.: **Türkiye'de Yenileşme Düşüncesi, Sivil Toplum, Basın ve Atatürk**, Ankara, Bağlam Yayıncılık, 1990.

Göle, N.: "Yurtdışı İlişkilerine Kurumsal Bir Bakış", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları,** 114-120, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, 1998.

Göle, N.: "80 Sonrası Politik Kültür", Dü. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 509-519, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Göle, N.: **Melez Desenler (İslam ve Modernlik Üzerine)** (5 b.), İstanbul, Metis Yayınları, 2017.

Gönel, A.: **Araştırma Raporu: Önde Gelen STK'lar**, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayını, 1998.

Gönenç , A. A.: **Sivil Toplum Düşünsel Temelleri ve Türkiye Perspektifi**, İstanbul, Alt Kitap, 2001.

Göze, A.: **Siyasal Düşünceler ve Yönetimler** (14 b.), İstanbul, Beta, 2013.

Gözübüyük Tamer, M.: "Tarihsel Süreçte Sivil Toplum", **Edebiyat Fakültesi Dergisi / Journal of Faculty of Letters**, 27(1), 2010, 89-105.

Gramsci, A.: **Hapishane Defterleri**, Çev. K. Somer, İstanbul, Onur Yayınları, 1986.

Gray, R., Bebbington, J., Collison, D.: "NGO's, Civil Society and Accountability: Making the People Accountable to Capital", **Accounting, Auditing & Accountability Journal**, 19(3), 2006, 319-348.

Güder, N.: **Sivil Toplumcunun El Kitabı**, Ankara, Yerel Sivil Girişimler Projesi, 2004.

Güneş, T.: **Araba Devrilmeden Önce**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1983.

Gürsakal, N.: **Betimsel İstatistik** (5 b.), Bursa, Dora Yayınları, 2010.

Habermas, J.: "Siyasal Katılım Kendi Başını Bir Değer Mi?", **Toplum ve Bilim**, (27), 1984, 37-71.

Habermas, J.: **Kamusallığın Yapısal Dönüşümü**, Çev. T. Bora, & M. Sancar, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

Hegel, F.: **Hukuk Felsefesinin Prensipleri**, Çev. C. Karakaya, İstanbul, Sosyal Yayınları, 1991.

Hegre, H., Bernhard, M., Teorell, J. "Civil Society and the Democratic Peace", **Journal of Conflict Resolution**, 20(10), 2019, 1-31.

Hendriks, C. M.: "Integrated Deliberation: Reconciling Civil Society's Dual Role in Deliberative Democracy", **Political Studies**, 54(3), 2006, 486-508.

Heper, M.: "Center and Periphery in the Ottoman Empire: With Special Reference to the Nineteenth Century", **International Political Science Review**, 1(1), 1980, 81-105.

Heper, M.: "Osmanlı'da Devlet Geleneği", **Türkiye Günlüğü (Üç Aylık Fikir ve Kültür Dergisi)**, (13), 1990, 139-150.

Heper, M.: "The Ottoman Legacy and Turkish Politics", **Journal of International Affairs**, 54(1), 2000, 63-82.

Hira, İ., Şan, M. K.: "Türkiye'de Sosyo- Politik Sistem ve Sivil Toplum Arayışları, Dü. D. Dursun, B. Duran, H. Al, **Dönüşüm Sürecinde Türkiye (Aktörler, Alanlar, Sorunlar)** içinde, 384-406, İstanbul, Alfa Yayınları, 2007.

Hobbes, T.: **Leviathan**, Çev. H. Ünal, İstanbul, Litera Yayıncılık, 2019.

İnalcık, H.: "Sened-i İttifak ve Gülhane Hatt-ı Hümayunu", **Belleten, XXVIII** (112) içinde, 603-622, 1964

İnalcık, H.: "Sultanizm Üzerine Yorumlar: Max Weber'in Osmanlı Siyasal Sistemi Tiplemesi", **Dünü ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi**, (7), 1994, 5-26.

İnalcık, H.: "Tarihsel Bağlamda Sivil Toplum ve Tarikatlar", Dü. F. Keyman, & A. Y. Sarıbay, **Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslâm** içinde, 74-87, Ankara, Vadi Yayınları, 1998.

İnalcık, H.: **Osmanlı İmparatorluğu Klasik Çağ (1300-1600)** (28 b.), Çev. R. Sezer, İstanbul, Kronik Kitap, 2020.

İnalcık, H.: **Atatürk ve Demokratik Türkiye** (2 b.), İstanbul, Kronik Kitap, 2021.

İnalcık, H.: **Osmanlı Tarihinde İslamiyet ve Devlet** (7 b.), İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2021.

İşçi, M.: **Siyasal Düşünceler Tarihi**, İstanbul, Der Yayınları, 2012.

Işıklı, A.: "Cumhuriyet Döneminde Türk Sendikacılığı", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 7) içinde, 1826-1842, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Kabataş, Y., Kök, S.: "Sivil Toplum Devlet İlişkisi Tartışmalarında Süreklilik ve Kopuşlar: Hegel, Marx ve Gramsci", **FLSF (Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi)**, (31), 2021, 171-192.

Kalaycıoğlu, E.: "Sivil Toplum ve Neopatrimonyal Siyaset", Dü. F. Keyman, & A. Sarıbay, **Küreselleşme, Sivil Toplum ve İslâm** içinde, 111-135, Ankara, Vadi Yayınları, 1998.

Kalaycıoğlu, E., Sarıbay, A. Y.: "Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Siyasal Değişme", **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 23-43, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Kaldor, M.: "The Idea of Global Civil Society", **International Affairs**, 79(3), (2003a), 583-593.

Kaldor, M.: "Civil Society and Accountability", **Journal of Human Development**, 4(1), (2003b), 5-27.

Kalfa, C., Ataay, F.: "Tocqueville'in Demokrasi Teorisine Katkıları Üzerine", **Sosyal Bilimler Dergisi/Journal of Social Sciences**, 7(1), (2014), 29-55.

Kapani, M.: **Politika Bilimine Giriş** (10 b.), İstanbul, Bilgi Yayınevi, 1995.

Karadağ, A.: "Demokratikleşme ve Sivil Toplum: Liberal Düşünce Topluluğu Örneği", Dü. L. Sunar, **Sivil Toplum ve Demokrasi** içinde, 61-87, İstanbul: Kaknüs Yayınları, 2005.

Karakaş, A.: "Çok Yönlü Bir Sivil Toplum Örgütü: Ahilik", **Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi**, 1(1), 2017, 1-20.

Karpat, K.: **Osmanlı'da Değişim, Modernleşme ve Uluslaşma,** Çev. D. Özdemir, Ankara, İmge Kitapevi, 2006.

Karpat, K.: **Türk Siyasi Tarihi** (3 b.), İstanbul, Timaş Yayınları, 2013.

Kaya, G., Ayan, S.: **Türkiye'de Anayasalar ve Sivil Toplum (1961 -1982 Anayasalarının Sosyolojisi)**, Ankara, Ütopya Yayınevi, 2011.

Kazancıgil, A.: "Türkiye'de Modern Devletin Oluşumu ve Kemalizm", Dü. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 185-203, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Keane, J.: **Demokrasi ve Sivil Toplum**, Çev. N. Erdoğan, İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1994.

Keane, J.: "Giriş (Despotizm ve Demokrasi)", Dü. J. Keane, **Sivil Toplum ve Devlet Avrupa'da Yeni Yaklaşımlar** içinde, 9-90, Çev. L. Köker, A. Çiğdem, M. Küçük, E. Akın, A. Bora, & A. Nur, Ankara, Yedi Kıta Yayınları, 2004.

Kestel, S.: "Demokrasi ve Sekülerizm", Dü. E. Yavaşgel, **Çoğulculuk Demokrasi Kuramı** içinde, 285-338, İstanbul, Filiz Kitapevi, 2018.

Keyman, F.: "Sivil Toplum, Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye", **Sivil Toplum ve Demokrasi Konferens Yazıları No 4**, İstanbul Bilgi Üniversitesi, 2004.

Keyman, F.: **Türkiye'de Sivil Toplumun Serüveni İmkânsızlıklar İçinde Bir Vaha**, Ankara, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi, 2006.

Keyman, F., İçduygu, A.: "Globalization, Civil Society an Citizenship in Turkey: Actors, Boundaries and Discourses", **Citizenship Studies**, 7(2), 2003, 219-234.

Kılıçbay, M. A.: "Atatürkçülük Ya Da Türk Aydınlanması", Dü. E. Kalaycıoğlu, & A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 205-211, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Kırılmaz, M.: **Güvenliğin Sağlanmasında Sivil Toplum Kuruluşlarının Önemi ve Rolü**, Ankara, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi), 2009.

Kışlalı, A. T.: **Siyasal Sistemler, Siyasal Çatışma ve Uzlaşma** (5 b.), Ankara, İmge Kitapevi, 2000.

Kocka, J.: "Civil Society From A Historical Perspective", **European Review**, 12(1), 2004, 65-79.

Kongar, E.: **İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplumsal Yapısı** (4 b.), İstanbul, Remzi Kitapevi Yayınları, 1981.

Kongar, E.: "Sivil Toplum ve Kültür", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 109-114, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Kongar, E.: **Demokrasi ve Laiklik**, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1997.

Kongar, E.: **Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği** (22 b.), İstanbul, Remzi Kitapevi, 2019.

Kotan, D., Ünür, E.: "Siyasi Atmosfer Çerçevesinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Gelişimi ve Günümüzdeki Yansımaları", Dü. E. Karayel Bilbil, **Halkla İlişkiler Perspektifinden Sivil Toplum** içinde, 115-166, İstanbul, Pales Yayınları, 2015.

Koyunoğlu, H.: "Osmanlı'dan Günümüze Vakıfların Sivil Topluma Katkısı", Dü. F. Başar, **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 93-110, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Köker, L.: "Yurttaş Özgürlüğünün Politik Kullanımı Olmadan Sivil Toplumun Varlığından Söz Edemeyiz", Dü. M. Şentür, & A. Erdoğan, **Sivil Toplum Kavramı Tartışmaları**, 165-178, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2008.

Köker, L. : **Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi** (16 b.), İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

Krippendorff, K.: **Content Analysis An Introduction to Its Methodology** (2 b.), Sage Publications, 2004.

Kucur, S. S.: "Sivil Toplum Açısından Selçuklu Türkiyesi'nde Vakıflar", Dü. F. Başar, **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 65-74, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Kuçuradi, İ.: "Sivil Toplum Kuruluşları: Kavramlar", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları** içinde, 24-31, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, 1998.

Kumar, K.: "Civil Society: An Inquiry into the Usefulness of an Historical Term", **The British Journal of Sociology**, 44(3), 1993, 375-395.

Kumar, K.: "Civil Society, Globalizatin and Global Civil Society", **Journal of Civil Society**, 4(1), 2008, 15-30.

Küçük, C.: "Osmanlılarda "Millet Sistemi" ve Tanzimat", **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 4) içinde, 1007-1024, İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.

Küçükdağ, Y.: "Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak Ahilik ve Ahi Vakıfları", **Vakıf ve Sivil Toplum** içinde, 35-43, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Küçükömer, İ.: "Asyagil Üretim Biçimi, Yeniden Üretim ve Sivil Toplum", **Toplum ve Bilim**, (2), 1977, 3-30.

Küçükömer, İ.: **Sivil Toplum Yazıları** (2 b.), İstanbul, Profil Yayıncılık, 2013.

Küçükömer, İ.: **Düzenin Yabancılaşması**, İstanbul, Kapı Yayınları, 2021.

Lale, A., Kaymaz Mert, M.: "Türk Sivil Toplumunun Tarihi Gelişimi: Osmanlı Devleti'nden Cumhuriyet'e Mukayeseli Bir Analiz (1839- 1950)", **Social Sciences Studies Journal**, 5(49), 2019, 6390-6399.

Lerner, R. M., Fisher, C. B., Weinberg, R. A.: "Toward a Science for and of the People: Promoting Civil Society through the Application of Developmental Science", **Child Development**, 71(1), 2010, 11-20.

Lewis, B.: **Modern Türkiye'nin Doğuşu** (11 b.), Çev. B. B. Turna, Ankara, Arkadaş Yayınevi, 2020.

Lewis, B.: **Demokrasinin Türkiye Serüveni** (9 b.), Çev. H. Aydoğan, E. Ermert, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2023.

Lewis, D.: **The Management of Non-Governmental Development Organizations: An Introduction**, London and New York, Routledge, 2001.

Lewis, D.: "Civil Society and the Authoritarian State: Cooperation, Contestation and Discourse", **Journal of Civil Society**, 9(3), 2013, 325-340.

Lewis, D., Kanji, N. : **Non-Governmental Organizations and Development**, Routledge, 2009.

Mahçupyan, E.: **Osmanlı'dan Postmoderniteye**, İstanbul, Yol Yayınları, 1996.

Mahçupyan, E.: **İdeolojiler ve Modernite** (2 b.), İstanbul, Yol Yayınları, 1997.

Mardin, Ş.: "Power, Civil Society and Culture in the Ottoman Empire", **Comparative Studies in Society and History**, 11(3), 1969, 258-281.

Mardin, Ş.: "Batıcılık", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 1) içinde, 245-250, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Mardin, Ş.: **Türkiye'de Din ve Siyaset**, İstanbul, İletişim Yayınları, 1991.

Mardin, Ş.: "Türk Siyasasını Açıklayabilecek Bir Anahtar Merkez-Çevre İlişkileri", Dü. E. Kalaycıoğlu, A. Y. Sarıbay, **Türkiye'de Siyaset: Süreklilik ve Değişim** içinde, 123-149, İstanbul, Der Yayınları, 1999.

Mardin, Ş.: **Türkiye'de Toplum ve Siyaset**, Dü. M. Türköne, & T. Önder, İstanbul, İletişim Yayınları, 2015.

Mardin, Ş.: **Din ve İdeoloji** (27 b.), İstanbul, İletişim Yayınları, 2019.

Marx, K., Engels, F.: **Komünist Parti Manifestosu** (5 b.), Çev. Y. Onay, İstanbul, Evrensel Basım Yayın, 2009.

Müller, K. B.: "The Civil Society–State Relationship in Contemporary Discourse: A Complementary Account from Giddens' Perspective", **British Journal of Politics & International Relations**, 8(2), 2006, 311-330.

Narlı, N.: "Birinci Oturum STK'larda Örgüt İçi Demokrasi ve Gönüllülük Konusunda Bilimsel Yaklaşımlar", Dü. A. Çakmak, **Sivil Toplum Kuruluşlarında Gönüllülük ve Gençlik** içinde, 11-15, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakıf, 2002.

Narmanlı, D.: **Türkiye'de Faaliyet Gösteren Sivil Toplum Kuruluşlarında İtibar**, İstanbul, Kriter Yayınevi, 2022.

Neuman, W. L.: **Toplumsal Araştırma Yöntemleri (Nitel ve Nicel Yaklaşımlar)** (Cilt 1), Çev. S. Özge, Ankara, Yayınodası, 2016.

Neumann, E.: **Kamuoyu - Suskunluk Sarmalının Keşfi**, Çev. M. Özkök. Ankara, Dost Kitapevi, 1998.

Onbaşı, F.: **Sivil Toplum**, İstanbul, L&M Yayınları, 2005.

Ortaylı, İ.: "Osmanlı İmparatorluğu'nda Millet", **Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 4) içinde, 996-1001, İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.

Ortaylı, İ.: **Gelenekten Geleceğe** (17 b.), İstanbul, Timaş Yayınları, 2011.

Özalp, A.: "Sivil Toplum Düşüncesinde Kırılma Noktası", **Sosyoloji Dergisi**, (18), 2007, 41-63.

Özbudun, E.: "Türkiye'de Devlet Seçkinleri ve Demokratik Siyasal Kültür", Dü. E. Özbudun, E. Kalaycıoğlu, & L. Köker, **Türkiye'de Demokratik Siyasal Kültür** içinde, 1-42, Ankara, Türk Demokrasi Vakfı, 1995.

Özdemir, N. Ü.: "Ayanlık Kurumunun Gelişimi ve Anadolu ile Balkan Coğrafyasındaki Farklılıkları Üzerine Bir Değerlendirme", **Curr Res Soc Sci**, 4(1), 2018, 29-38.

Özdemir, S., Başel, H., Şenocak, H.: "Sivil Toplum Kuruluşları (STK)'nın Artan Önemi ve Üsküdar'da Faaliyet Gösteren Bazı STK'lar Üzerine Bir Araştırma", **Journal of Social Policy Conferences**, (56), 2009, 151-234.

Özer, M. H.: "Günümüz İtibariyle Sivil Toplum Kuruluşlarının İktisadi ve Sosyal Fonksiyonları", **Electronic Journal of Social Sciences**, 7(9), 2008, 86-97.

Özkaya, Y.: **Osmanlı İmparatorluğu'nda Âyanlık**, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1994.

Özkiraz, A., Arslanel, M. N.: "Türkiye'de 1945-1960 Döneminde Sivil Toplum Örgütlerinin Varlığı Meselesi", **Gaziosmanpasa University Social Sciences Researches Journal**, 10(1), 2015, 21-42.

Paine, T.: **İnsan Hakları,** Çev. M. O. Dostel, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

Pamuk, Ş.: **Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914** (13 b.), İstanbul, İletişim Yayınları, 2021.

Pelczynski, Z. A.: "Dayanışma ve Polonya'da Sivil Toplumun Yeniden Doğuşu: 1976-81", Dü. J. Keane, **Sivil Toplum ve Devlet (Avrupa'da Yeni Yaklaşımlar)** içinde, 393-413, Çev. L. Köker, A. Çiğdem, M. Küçük, E. Akın, A. Bora, & A. Nur, Ankara, Yedi Kıta Yayınları, 2004.

Poggi, G.: **Modern Devletin Gelişimi (Sosyolojik Bir Yaklaşım)** (5 b.), İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2009.

Polanyi, K.: **Büyük Dönüşüm (Çağımızın Siyasal ve Ekonomik Kökenleri)**, Çev. A. Buğra, İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

Portelli, H.: **Gramsci ve Tarihsel Blok**, Çev. K. Somer, Ankara, Savaş Yayınları, 1982.

Ryfman, P.: **Sivil Toplum Kuruluşları**, Çev. İ. Yerguz, İstanbul, İletişim Yayınları, 2006.

Salamon, L. M.: **America's Nonprofit Sector: A Primer**, New York, The Foundation Center, 1999.

Salamon, L. M.: "Putting the Civil Society Sector on the Economic Map of the World", **Annals of Public and Cooperative Economics**, 81(2), 2010, 167-210

Salamon, L. M., Anheier, H. K.: **Social Origins of Civil Society : Explaining the Nonprofit Sector Cross-Natioanally**, The Johns Hopkins University Institute for Policy Studies, 1996.

Salamon, L. M., Anheier, H. K.: "Social Origins of Civil Society: Explaining the Nonprofit Sector Cross-Nationally", **Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations**, 9(3), 1998, 213-248.

Salamon, L. M., Anheier, H. K., Regina List.: **Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector**, Baltimore: The Johns Hopkins Centre for Civil Society Studies, 1999.

Salamon, L. M., Skokova, Y., Krasnopolskaya, I.: "Subnational Variations in Civil Society Development: The Surprising Case of Russia", **Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly**, 49(5), 2020, 1058-1081.

Salamon, L. M., Sokolowski, S. W., Anheier, H. K.: **Social Origins of Civil Society: An Overview**, Baltimore, The Johns Hopkins University Center for Civil Society Studies, 2000.

Salamon, L. M., Sokolowski, S. W., Regina List.: **Global Civil Society: An Overview**, Baltimore, The Johns Hopkins University Institute for Policy Studies Center for Civil Society Studies, 2003.

Sander, O.: **Siyasi Tarih İlkçağlardan 1918'e** (22 b.), Ankara, İmge Kitapevi, 2011.

Sarıbay, A. Y.: **Postmodernite, Sivil Toplum ve İslâm**, İstanbul, Sentez Yayıncılık, 2014.

Sarıbay, A., Öğün, S. S.: **Bir Politikbilim Perspektifi**, Bursa, Asa Kitapevi, 1998.

Savran, G. A.: **Sivil Toplum ve Ötesi Rousseau, Hegel, Marx**, İstanbul, Belge Yayınları, 2013.

Schmitter, P. C.: "Dangers and Dilemmas of Democracy", **Journal of Democracy**, 5(2), 1994, 57-74.

Scholte, J. A.: "Civil Society and Democracy in Global Governance", **Global Governance**, 8(3), 2002, 281-304.

Seibel, W.: "Government/Third-Sector Relationship in a Comparative Perspective: the cases of France and West Germany", **Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations**, 1(1), 1990, 42-60.

Selçuk, F.: "Vakıflar (Başlangıçtan 18. Yüzyıla Kadar)", **Vakıflar Dergisi**, (6), 1965, 21-29.

Simiti, M.: "Civil Society and the Economy: Greek Civil Society during the Economic Crisis", **Journal of Civil Society**, 13(4), 2017, 357-373.

Sırım, V.: "Bir Finansman Kaynağı Olarak Vakıflar: Osmanlı Örneği", **İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırması,** 6(6), 2017, 173-188.

Sunar, İ.: "Konuşmalar Bölümü Birinci Tur", **Sivil Topluma Geçiş** içinde, 9-16, İstanbul, Ekonomik ve Sosyal Etütler Konferans Heyeti, 1992.

Şenatalar, B.: "Sivil Toplum Üzerine Tartışmalar", **Avrupa Birliği, Devlet ve STK'lar** içinde, 9-16, İstanbul, Tarih Vakfı Yayını, 2001.

Şenel, A.: **Siyasal Düşünceler Tarihi**, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2004.

Tabakoğlu, A.: "Osmanlı Mirası", Dü. M. Zencirkıran, **Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı** içinde, 21-40, Bursa, Dora Yayıncılık, 2020.

Talas, M.: "Sivil Toplum Kuruluşları ve Türkiye Perspektifi", **Türklük Bilimi Araştırmaları**, 2011, 387-401.

Taş, H. Y.: "Toplumsal Sınıfların Değişim Sürecinde, Sendikalar ve Sendikaların Geleceği", **Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi**, 1(1), 2012, 60-80.

Tatlılıoğlu, K.: "Bir Kavram Olarak Ahilik: Sosyal Psikolojik Bir Yaklaşım", Dü. K. Ceylan, **II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu 19-20 Eylül Bildiriler** (Cilt 1) içinde, 149-165, Kırşehir, Ahi Evran Üniversitesi, 2012.

Taylor, C.: "Modes of Civil Society", **Public Culture**, 3(1), 1990, 95-118.

T.C. İçişleri Bakanlığı: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü, **AB Ülkelerinde Sivil Toplum Çalışma Ziyareti Raporu Kamu-STK İşbirliği Projesi**, 2019, https://www.yereldeab.org.tr/DesktopModules/EasyDNNNews/DocumentDownload.ashx?portalid=0&moduleid=427&articleid=5071&documentid=692 Erişim Tarihi: 05.10.2022

T.C. İçişleri Bakanlığı: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü & Hacettepe Üniversitesi, 2022, **Sivil Toplum Dijitalleşmesi Raporu**, https://www.siviltoplum.gov.tr/bilgimerkezi/idarenin-dijitallesmesi-raporu adresinden erişilmiştir. Erişim Tarihi: 05.10.2022

T.C. İçişleri Bakanlığı: Sivil Toplumla İlişkiler Genel Müdürlüğü https://www.siviltoplum.gov.tr/ Erişim Tarihi: 19. 09. 2023

Tekeli, İ.: **Katılımcı Demokrasi ve Sivil Toplum Kuruluşları**, Ankara, SDD Yayınları, 2004.

Tekeli, İ.: **Türkiye İçin STK'lar ve Katılımcı Demokrasi Yazıları**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2012.

Therborn, G.: "Sivil Toplumun Ötesi: Demokratik Deneyimler ve Ortadoğu'ya Uygunlukları", Dü. E. Özdalga, & S. Persson, **Sivil Toplum, Demokrasi ve İslam Dünyası** içinde, 61-73. Çev. A. Fethi, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998.

Timuçin, A.: **Düşünce Tarihi 2**, İstanbul, Bulut Yayınları, 2005.

Tocquevile, A.: **Amerika'da Demokrasi**, Çev. İ. Sezal, & F. Dilber, Ankara, Yetkin Yayınları, 1994.

Toksöz, F.: "Dernekler", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 2) içinde, 366-386, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Touraine, A.: **Demokrasi Nedir?**, Çev. O. Kunal, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2011.

Tumay, M., Okatan, F.: "Alexis De Tocqueville'e Göre Sivil Toplum", **Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, 19(3), 2015, 321-340.

Tunaya, T. Z.: "Batılılaşmada Temel Araştırmalar ve Yaklaşımlar", **Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi** (Cilt 1) içinde, 238-239, İstanbul, İletişim Yayınları, 1983.

Tunaya, T. Z.: **Türkiye'de Siyasal Partiler İkinci Meşrutiyet Dönemi** (Genişletilmiş İkinci Baskı Cilt 1), İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1988.

Tuncel, G.: **Sivil Toplum ve Devlet**, İstanbul, Bilsam Yayınları, 2011.

Tunç , H., Aktaş, H.: "Batı'da ve Türkiye'de Sivil Toplum (Gelişim Süreci)", **Liberal Düşünce**, 12, 1998, 72-89.

Turan, İ.: "Sivil Toplum Kurumları ve Özerklik", Dü. Y. Fincancı, **Sivil Toplum** içinde, 27-34, İstanbul, Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı, 1991.

Turan, İ.: "Dünyada ve Türkiye'de Sivil Toplum Kuruluşlarının Gelişimi", **Üç Sempozyum Sivil Toplum Kuruluşları** içinde**,** 8-13, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Turan, İ.: "1972-1996 Döneminde İstanbul'da Derneksel Hayat", Dü. A. N. Yücekökök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 197-227, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Türnüklü, A.: "Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, 24(24), 2000, 543-559.

TÜSEV: **Türkiye'de Sivil Toplum: Bir Değişim Süreci Uluslararası Sivil Toplum Endeksi Projesi Türkiye Ülke Raporu**, Dü. F. Bikmen, & Z. Meydanoğlu, TÜSEV Yayınları, 2006.

TÜSEV: **Türkiye'de Bireysel Bağışçılık ve Hayırseverlik**, (2021), https://www.tusev.org.tr/tr/haberler/turkiyede-bireysel-bagiscilik-ve-hayirseverlik-2021-raporu-yayimlandi adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 29.09.2022

TÜSSİDE: https://tusside.tubitak.gov.tr/ Erişim Tarihi: 02.08.2023

Uluç, A. V.: "Birey ve Sivil Toplum İlişkisi Çerçevesinde Türkiye'de Demokrasi Sorunu", **Mukaddime**, (6), 2012, 1-19.

Üstündağ Özdemir, N.: "Ayanlık Kurumunun Gelişimi ve Anadolu ile Balkan Coğrafyasındaki Farklılıkları Üzerine Bir Değerlendirme", **Curr Res Soc Sci**, 4(1), 2018, 29-38.

Vakıflar Genel Müdürlüğü: https://www.vgm.gov.tr/ Erişim Tarihi: 24.09.2023

Vergin, N.: "Demokrasi ve Sivil Toplum", **Yeni Türkiye**, (1), 1994, (Kasım-Aralık), 9-12.

Wakeman, F.: "The Civil Society and Public Sphere Debate", **Modern China**, 19(2), 1993, 108-138.

Walzer, M.: "Sivil Toplum Düşüncesi: Toplumsal Yapılaşmaya Doğru Bir Adım", **Birikim (Aylık Sosyalist Kültür Dergisi)**, (37), 1992 (Mayıs), 33-41.

Wang, N.: "A Critical Analysis of The Relations Between Organized Civil Society and Democratizing of Global Governance", **Journal of Politics and Law**, 3(2), 2010, 207-211.

White, G.: "Civil Society, Democratization and Development (I): Clearing the Analytical Ground", **Democratization**, 1(3), 1994, 375-390.

Williams, R.: **Anahtar Sözcükler (Kültür ve Toplumun Sözvarlığı)**, Çev. S. Kılıç, İstanbul, İletişim Yayınları, 2018.

YADA: **Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Algı ve Yaklaşımlar,** 2014, https://www.yada.org.tr/sivil-toplum-kuruluslarina-yonelik-algi-ve-yaklasimlar/ adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 25.09.2022

YADA: **Sivil Toplum Kuruluşlarına Yönelik Algı ve Yaklaşımlar**, 2015, https://www.yada.org.tr/sivil-toplum-kuruluslarina-yonelik-algi-ve-yaklasimlar/ adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 25.09.2022

YADA: **Verilerle Sivil Toplum Kuruluşları**, 2016, https://www.yada.org.tr/verilerle-sivil-toplum-kuruluslari/ adresinden erişilmiştir, Erişim Tarihi: 05.10.2022

Yakut Çayır, M., Sarıtaş, M. T.: "Nitel Veri Analizinde Bilgisayar Kullanımı: Bir Betimsel İçerik Analizi (2011-2016)", **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi**, 11(2), 2017, 518-544.

Yavaşgel, E.: **Bir İletişim Değişkesi Siyasal İletişim (Siyasal ve Kültürel Farklılık Söylemi Açısından Demokratik Kimlik Arayışı İçerisindeki Cumhuriyet Türkiye'sinde Çağcıllaşma Siyaseti Üzerine Yorumcu Toplumbilimsel Yaklaşım)**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi), 2000.

Yavaşgel, E.: "Bir İletişim Genörneği: Sivil İtaatsizlik", **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,** (10), 2000, 395-410.

Yavaşgel, E.: "Birleşik İnsanlık Ütopyaları", **İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi,** (18), 2012, 279-307.

Yavaşgel, E.: "Türk Siyasal Kültür Parametreleri", Dü. E. Yavaşgel, **Siyasal Modernleşme Türk Siyasetinde Kadının Temsil Sorunu** içinde, 23-70, İstanbul, Derin Yayınları, 2014.

Yediyıldız, B.: "Vakıflar ve Sivil Toplum Üzerine Bazı Düşünceler", Dü. F. Başar, **Vakıflar ve Sivil Toplum** içinde, 15-32, Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, 2017.

Yeğen, M., Keyman, F., Tol, U. U., Çalışkan, M. A.: **Türkiye'de Gönüllü Kuruluşlarda Sivil Toplum Kültürü,** Ankara, Yaşama Dair Vakıf, 2009.

Yel, A. M.: "Sivil Toplum ve Demokrasi", Dü. M. Şentürk, & A. Erdoğan, **Sivil Toplum Kavramı Tartışmaları** içinde, 141-148, İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2008.

Yerasimos, S.: "Sivil Toplum, Avrupa ve Türkiye", **Türkiye'de Sivil Toplum ve Milliyetçilik** içinde, 13-23, İstanbul, İletişim Yayınları, 2002.

Yeşil, R., Kart, M.: "Müslüman Türk Medeniyeti İnşasında Bir Sivil Toplum Kuruluşu Olarak Ahilik", **MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi**, 8(3), 2019, 2462-2483.

Yetiş, M.: "Marx ve Sivil Toplum", **Praksis**, 10, 2003, 35-72.

Yıldırım, A., Şimşek, H.: **Nitel Araştırma Yöntemleri** (10 b.), Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2016.

Yıldırım, İ.: **Demokrasi Sivil Toplum Kuruluşları ve Yönetişim**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2004.

Yıldırım, M.: "Sivil Toplum ve Devlet", **C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi**, 27(2), 2003, 226-242.

Yıldırım, Y.: **Şerif Mardin'in Işığında Türkiye'de Sivil Toplum ve Modernleşme**, İzmir, Kum Saati Yayınları, 2015.

Yıldırım, Y.: **Osmanlı Modernleşmesi ve Sivil Toplum**, İstanbul, Tezkire Yayıncılık, 2017.

Yıldız, Ö.: **Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği›nin Epistemolojik Düzeyi (İzmir Örneği),** Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Uygulamalı Sosyoloji Anabilim Dalı (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 2004.

Yılmaz, A.: "Sivil Toplum, Demokrasi ve Türkiye", **Yeni Türkiye**, (18), 1997 (Kasım-Aralık), 86-97.

Yücekök, A. N.: "Türkiye'de Sivil Toplum Örgütleri Gelişiminin Toplumsal Aşamaları ve Süreci", Dü. A. N. Yücekök, İ. Turan, & M. Ö. Alkan, **Tanzimattan Günümüze İstanbul'da STK'lar** içinde, 13-43, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.

Zürcher, E. J.: **Modernleşen Türkiye'nin Tarihi** (4 b.), Çev. Y. Saner, İstanbul, İletişim Yayınları, 2020.

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION II

EDITOR: **DOÇ. DR. TAYFUN TUTAK**

EĞİTİM
yayınevi

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION II

Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

E-ISBN: 978-625-7405-90-4
1. Edition, January 2024

Library Information Card

CURRENT AND ADVANCED RESEARCHES IN SCIENCE AND MATH EDUCATION II
Editor: Assoc. Prof. Dr. Tayfun Tutak
p.IV+151, 160x240 mm
Includes references, no index.
E-ISBN: 978-625-7405-90-4

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik

References

Almeida, F. & Simoes, J. (2019). The role of serious games, gamification and industry 4.0 tools in the education 4.0 paradigm. *Contemporary Educational Technology,* 10(2), 120–136. doi:10.30935/cet.554469.

Arici, V. A. (2013). *A Study on Virtual Reality Programs in Science Education: "Solar System and Beyond: The Space Puzzle" Unit Example*. Master's Thesis, Adnan Menderes University, Institute of Science and Technology, Aydın.

Asiltürk, E., & Almaz, Ş.N. (2023). *Use of augmented reality technology in science education.* s. 221-233, In: Current and Advanced Researches In Science and Math Education, Ed.: Tayfun Tutak, Eğitim Yayınevi, Ankara.

Aydoğdu, M., Akgül, A., & Tutak, T. (2015). The effect of using Cabri 3D software on student success and attitude in teaching the areas and volumes of geometric objects in 8th grade secondary school. *Turkish Journal of Educational Studies*, 2(1), 113-133. Retrieved from https://dergipark.org.tr/tr/download/articlefile/403133.

Baygın, M., Yetiş, H., Karaköse, M. & Akın, E. (2016, Eylül). An effect analysis of Industry 4.0 to higher education. *15th International Conference on Information Technology Based Higher Education and Training (ITHET).* (ss. 1–4). İstanbul, Türkiye. doi:10.1109/ITHET.2016.7760744

Çelik, R., Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). Evaluation of middle school 7th grade science skill-based questions according to the revised bloom taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Dzulkifli Abdul Razak. (2017). 4th industry revolution: Can I technology. Retrieved from https://www.majalahsains.com/revolusi-industri-ke-4-mampukah-menginsankan-teknologi/

Erbek, N., Asiltürk, E., & Kahyaoğlu, M. (2023). Examining science teachers' self-efficacy perceptions regarding innovative thinking skills in terms of various variables. *Journal of Science Teaching, 11 (1), 153-179. https://doi.org/10.56423/fbod.1264434*

Fernandez, C. J. O. (2016, Kasım). Virtual and augmented reality in education. Are we ready for a disruptive innovation in education? ICERI2016 Proceedings 9th annual. *International Conference of Education, Research and Innovation.* Seville, Spain. doi:10.21125/iceri.2016.1454.

Gelen, I. & Demircioğlu, H. (2020). In the context of Industry 4.0 and Society 5.0: "Education 4.0. *Academic Social Resources Journal, 5(17), 495–512. doi:10.31569/ASRJOURNAL.98*

Goel, P., Kumar, P., Johri, P., Srivastava, S. K. ve Suhag, S. (2020, Mart). A comparative study of Industry 4.0 with Education 4.0. Proceedings of the 4 th *International Conference on Innovation Advancement in Engineering and Technology (IAET).* Jaipur National University, India. doi:10.2139/ssrn.3553215.

Gómez, J., Huete, J.F., Hoyos, O., Perez, L. & Grigori, D. (2013). Interaction system based on internet of things as support for education. *Procedia Computer Science,* 21, 132– 139.

González-Martínez, J. A., Bote-Lorenzo, M. L., Gómez-Sánchez, E. & Cano-Parra, R. (2015). Cloud computing and education: A state-of-the-art survey. *Computers & Education*, 80, 132-151. doi: 10.1016/j.compedu.2014.08.017

Halili, S.H. (2019). Technologıcal Advancements In Educatıon 4.0. *The Online Journal of Distance Education and e-Learning*. 7(1), 63-69.

Hariharasudan, A., & Kot, S. (2018). A scoping review on digital english and Education 4.0 for Industry 4.0. *Social Sciences*, 7(227), 1–13. doi:10.3390/socsci7110227

Himmetoglu, B., Aydug, D. ve Bayrak, C. (2020). Education 4.0: Defining the teacher, the student, and the school manager aspects of the revolution. Turkish Online *Journal of Distance Education*, 21, 12–28. doi:10.17718/tojde.770896

Horzum, M. B., Kıyıcı, M. & Akgün, Ö. E. (2015). *Current Learning-Teaching Approaches with Activity Examples-II*. PEGEM Academy, Ankara.

Huk, T. (2021). From Education 1.0 to Education 4.0-Challenges for the contemporary school. *The New Educational Review*, 66, 36-46.

Hussin, A.A. (2018). Education 4.0 made simple: Ideas for teaching. *International Journal of Education&Literacy Studies*, 6(3), 92-98, http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.6n.3p.92.

İç, Ü., & Tutak, T. (2019). Correlation between computer and mathematical literacy levels of 6th grade students. *European Journal of Educational Research*, 7(1), 63-70.

Khan, S. (2020). Big data application and its impact on education, *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 15(17), 36-46, https://doi.org/10.3991/ijet.v15i17.14459.

Kökhan, S. & Özcan, U. (2018). Use of 3D printers in education. *Journal of Science, Education, Art and Technology (BEST Magazine), 2(1), 81-85.*

Oliveira, K.K.S, & Souza, R. (2022). Digital transformation towards education 4.0. *Informatics in Education - An International Journal*, 2, 283-309.

Oliveira, L.C., Guerino, G.C., Oliveira, L.C., & Pimentel, R. (2021). Information and communication technologies in education 4.0 paradigm: A systematic mapping study. *Informatics in Education-An International Journal*, 1, 71-98.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2020). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4(1), 50-60.

Öz Temel, E. (2018). Evaluation of new trends in education and education 4.0. *Journal of University Research, 1(1), 25-30.*

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Studies on "integrated thinking" in science education [Conference presentation]. International Conference on Economics&Social Sciences 21-23 Ekim 2022, Antalya, Türkiye. Retrieved from https://eclss.org/publicationsfordoi/pr0cNG118boo8kIE_ SS2022_antalya.pdf.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Digital Game Applications in Science Education*, In: Technology Applications in Science Education, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Virtual Laboratory Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Puncreobutr, V. (2016). Education 4.0: New challenge of learning. *Journal of Humanities and Social Sciences,* 2(2), 92–97.

Silva, D. E., Sobrinho, M. C. & Valentim, N. M. (2021, Kasım). TAEP4.0: Teacher assistance educational process based in the context of Education 4.0. *Anais do X Workshops do Congresso Brasileiro de Informática na Educação (WCBIE 2021*) (ss. 71–80). Brazil: Sociedade Brasileira de Computação. doi:10.5753/wcbie.2021.218165.

Sinlarat. P. (2016). *Education 4.0 is More than Education*. Annual Academic Seminar of the Teacher's Council 2016 on the topic of Research of the Learning Innovation and Sustainable Educational Management. Bangkok: The Secretariat Office of Teacher's Council.

Taguma, M., & Barrera Fernandez, M. (2019). *OECD future of education and skills 2030 project background. OECD*. Paris, France. Erişim adresi: https://www.oecd.org/ education/2030-project/about/E2030 Introduction_FINAL_rev.pdf.

Tangahu, W., Rahmat, A., & Husain, R. (2021). Modern education in revolution 4.0, *Internatıonal Journal Of Innovations In Engineering Research and Technology [IJIERT]*. 8(1), 1-5.

Tanrıöğen, Z. M. (2019). Will Education 4.0 be able to meet the needs of the 4th Industrial Revolution? S. Çınkır (Ed.), *VI. International Eurasian educational research congress Ejercongress 2019 Conderence Proceesings* (pp. 1231–1239). Ankara: Anı Publishing.

Taşdemir, S. (2018). *Determination of technology leaders in schools where interactive whiteboard installation has been completed within the scope of the FATİH project (Bolu province example)*. Master's Thesis. Sakarya University Institute of Educational Sciences, Sakarya.

Tutak, T., Aydoğdu, M. & Adır, T. (2010). The effect of exchange of knowledge method on students achievement in properties of whole numbers. *NWSA Educational Sciences*, 5(1), 120-129. Retrieved from https://www.firatakademi.com/upload/articleTmpFiles/NWSA-1264-9-3.pdf.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., & Kılıçarslan, S. (2018). The effects of computer-assisted mathematics teaching on prospective mathematics teachers' views on learning processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Urban, M. C. ve Johal, S. (2020). *Understanding the future of skills: Trends and global policy responses*. Kanada: Public Policy Forum. Erişim adresi: https://ppforum.ca/ publications/ understanding-the-future-of-skills/

Uzelac, A., Gligoric, N., ve Krco, S. (2015). A comprehensive study of parameters in physical environment that impact students' focus during lecture using internet of things. *Comput. Hum. Behav.,* 53, 427–434.

Viet Tran, C. & Hong Le, Q. (2020). Determining characteristics of teachers, students and educational managers in the 4.0 Educational context. *Vietnam Journal of Education,* 4(4), 16–21. doi:10.52296/vje.2020.75.

References

Abdul-Rahman Al-Malah, D.K., Aljazaery, I.A., Salim Alrikabi, H.T. & Mutar, H.A. (2021). Cloud computing and its ımpact on online education. *IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering*, 1094, 1-15.

Agandi, G. R. (2015). Cloud Computing Technology in Education. *Online International Interdisciplinary Research Journal,* Special Issue Cloud, 125–128.

Alan, B. & Kırbağ Zengin, F. (2023). *Cloud Computing in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, İksad Publications, Ankara.

Armutlu, H. and Akçay, M. (2013, January). An Exemplary Application for Individual Use of Cloud Computing. *Paper presented at the Academic Informatics 2013 Conference, Akdeniz University,* Antalya. Access address: https://ab.org.tr/ab13/bildiri/15.pdf

Attaran, M., Attaran, S., & Celik, B. G. (2017). Promises and Challenges of Cloud Computing in Higher Education : A Practical Guide for Implementation. *Journal of Higher Education Theory and Practice,* 17(6), 20–39.

West, K. (2015). *Cloud Computing and Its Effects*. Master's Thesis. Dokuz Eylül University Social Sciences Institute, Izmir.

Beştaş, M. (2017). Massive open online courses and cloud computing. *Academia Journal of Educational Research, 2(1), 20–28.*

Boiros, P. (2014). What is Cloud-Based Learning?. Retrieved on July 19, 2019, from https:// www.skillsoft.com/blog/ 2014/07/what-is-cloud-based-learning/

Borisch, G. D. (2014). *Effective Teaching Methods: Research-Based Practice* (8th Edition Trans. Ed. B. Acat). Ankara: Nobel Publishing House (The original work was published in 2013).

Çelik, K. (2021). Cloud computing technologies, *Bartın University Faculty of Economics and Administrative Sciences Journal, 12(24), 436-450.*

Çetiner, Y. (2014). Cloud Computing and a Sample SaaS Application. Master's Thesis. Kırıkkale University Institute of Science and Technology, Kırıkkale.

Demirkaya, H. & Sarpel, E. (2018). Virtual reality, cloud computing and artificial intelligence are among the new generation information technologies in training and development applications. Black Sea International Scientific Journal, 40, 231-245.

Ercan, T. 2010. Effective use of cloud computing in educational institutions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 2 (2), 938-942.

Erişti, B. (2010). Transformations in Education. pp.1-18, F. Odabaşı (Editor). *Transformations in the Light of Information and Communication Technologies.* Nobel Publishing and Distribution, Ankara.

Gonzalez-Martínez, J.A., Bote-Lorenzo, M.L. & Gomez-Sanchez, E. (2015). Cloud computing and education: A state-of-the-art survey. *Computers&Education*, 80, 132-151.

Gupta, A., Mazumdar, B.D., Mishra, M., Shinde, P.P., Srivastava, S. & Deepak, A. (2023). Role of cloud computing in management and education, *Materials Today: Proceedings*, 80, 3726-3729.

Gülbahar, Y. (2009). *E-Learning*. Pegem A Publishing, Ankara.

Horzum, M. B., Kıyıcı, M., & Akgün, Ö. E. (2015). Cloud Computing Based Learning Teaching Approach, p. 2-49. G. Ekici (Editor), *Current Learning and Teaching Approaches with Activity Examples* - II. Pegem A Publishing, Ankara.

Hu, G., Yang, Y., & Li, L. (2016). Education Technology Cloud Platform Framework Establishment and Security. *Journal of Computer and Communications, 04(07), 7–14. doi:10.4236/jcc.2016.47002.*

Kaya, S. (2015). *Learning-Teaching Approach Based on Massive Open Online Courses (MOOCs).* pp.212-255, G. Ekici (Editor). Current Learning-Teaching Approaches with Activity Examples - II. Ankara: Pegem A Publishing.

Kurtoğlu Erden, M. & Uslupehlivan, E. (2020). Examining the thoughts of teacher candidates regarding the present and future of technology use in education, *Uşak University Journal of Social Sciences, XIII(1), 109-126.*

Mcmorran, C. (2013). Collaborative Learning using Google Docs & Maps. *Technology in Pedagogy,* 15, 1–8.

Mutlu, A. P. (2015). Use of cloud-based applications as personal learning environments. *Journal of Education and Training Research, 4(3), 118-124.*

Nayıroğlu, B., & Tutak, T. (2023). The effect of using web 2.0 tools in algebra teaching on student success and attitude. *International e-Journal of Educational Studies*, 7(14), 416-425.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). *Animation in Science Education, In: Technology Applications in Science Education, p.* 117-130, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). *Simulation in Science Education, In: Technology Applications in Science Education, p. 131-141*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Digital Game Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education,* Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Virtual Laboratory Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Qasem, Y. A. M., Abdullah, R., Yaha, Y. & Atana, R. (2020). Continuance use of cloud computing in higher education ınstitutions: a conceptual model. *Applied Science*, 10, 1-36, doi:10.3390/app10196628.

Sarıtaş, M. T. & Üner, N. (2013). Innovative technologies in education: Cloud technology. *Journal of Education and Training Research*, 2(3), 192–201.

Sultan, N. (2010). Cloud computing for education: A new dawn?. *International Journal of Information Management, 30, 109-116.*

Şemsettin, G. (2007). *Information Communication Technologies and Teacher Education: Global Context and Structure. pp.5-22,* F. Odabaşı (Editor). Information and Communication Technologies in Teacher Education. Nobel Publishing, Ankara.

Tan, X. and Kim, Y. (2011). Cloud Computing for Education: A Case of Using Google Docs in MBA Group Projects. *2011 International Conference on Business Computing and Global Informatization,* 641–644. https://doi.org/10.1109/BCGIn.2011.169.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Süzen, A. B. (2023). Examining the effects of using educational games in 6th grade algebra teaching on students' academic achievement and attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Özer, T. (2023). Evaluation of the "my mind works on mathematics" project carried out for secondary school students within the scope of TÜBİTAK 4004. *Journal of Anatolian Education Research*, 7(1), 12-17.

Uğraş, M., & Çil, E. (2012). Troubles which class teachers in primary education encounter in new science and technology teaching program. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 47, 1545-1548.

Wigati, N. A., Wibisono, A. & Hidayanto, A.N. (2021). Challenges of ınfrastructure in cloud computing for education field: a systemmatic literature review. In *Proceedings of the 23rd International Conference on Enterprise Information Systems (ICEIS 2021)* – 1, 351-358.

Yadav, K. (2014). Role of cloud computing in education. *International Journal of Innovative Research in Computer and Communication Engineering*, 2(2), 3108-3112.

Yavuz, O. C. (2014). *The Effect of Peer Teaching Enriched with Web-Based Peer and Self-Assessment System on the Achievement and Attitudes of Students in 7th Grade Rational Numbers*. Doctoral Thesis. Dumlupınar University Institute of Educational Sciences, Kütahya.

Yıldızay,, Y. & Çetin, G. (2018). Use of educational technologies in science education: Content analysis. *International Journal of Computers in Education* (IJCE), 1(2), 21-33.

References

Al-Fuqaha, A., Guizani, M., Mohammadi, M., Aledhari, M., & Ayyash, M. (2015). Internet of things: A survey on enabling technologies, protocols, and applications. *IEEE communications surveys & tutorials*, 17(4), 2347-2376. https://doi.org/10.1109/COMST.2015.2444095

Al-Garadi, M. A., Mohamed, A., Al-Ali, A. K., Du, X., Ali, I., & Guizani, M. (2020). A survey of machine and deep learning methods for internet of things (IoT) security. *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, 22(3), 1646-1685. https://doi.org/10.1109/COMST.2020.2988293

Alharbi, F. (2020). Integrating internet of things in electrical engineering education. The International *Journal of Electrical Engineering & Education.* https://doi.org/10.1177/0020720920903422

Ashton, K. (2009). That "Internet of Things" Thing: In the Real World Things Matter More than Ideas. RFID Journal.

Aydin, A., Usanmaz, B., & Göktaş, Y. (2021). Areas where the Internet of Things is used in education and its effects on these areas. *Journal of Higher Education and Science*, 11(2), 425-436.

Cheng, Y. W., Wang, Y., Yang, Y. F., Yang, Z. K., & Chen, N. S. (2020). Designing an authoring system of robots and IoT-based toys for EFL teaching and learning. *Computer Assisted Language Learning,* 34(1-2), 6-34. https://doi.org/10.1080/09588221.2020.1799823

Çelik, R., Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2022). Evaluation of middle school 7th grade science skill-based questions according to the revised bloom taxonomy. *International Online Journal of Educational Sciences*, 14(3), 705-716.

Doukas, C. (2012). *Building Internet of Things with the Arduino*. USA: CreateSpace.

Erbek, N., Asiltürk, E., & Kahyaoğlu, M. (2023). Examining science teachers' self-efficacy perceptions regarding innovative thinking skills in terms of various variables. *Journal of Science Teaching, 11 (1), 153-179. https://doi.org/10.56423/fbod.1264434*

Firouzi, F., Farahani, B., Weinberger, M., DePace, G., & Aliee, F. S. (2020). Iot fundamentals: Definitions, architectures, challenges, and promises. Intelligent Internet of Things: *From Device to Fog and Cloud*, 3-50.

Gartner. (2022). What's New in the 2022. https://www.gartner.com/en/articles/what-s-new-inthe-2022-gartner-hype-cycle-for-emerging-technologies

Goumagias, N., Whalley, J., Dilaver, O., & Cunningham, J. (2021). Making sense of the internet of things: a critical review of internet of things definitions between 2005 and 2019. *Internet Research*, 31(5), 1583-1610.

Gubbi, J., Buyya, R., Marusic, S., & Palaniswami, M. (2013). Internet of Things (IoT): A vision, architectural elements, and future directions. *Future Generation Computer Systems,* 29(7), 1645-1660. https://doi.org/10.1016/j.future.2013.01.010

Günay, F. B., Öztürk, E., Çavdar, T., & Hanay, Y. S. (2021). Vehicular ad hoc network (VANET) localization techniques: A survey. *Archives of Computational Methods in Engineering,* 28(4), 3001-3033. https://doi.org/10.1007/s11831-020-09487-1

HaddadPajouh, H., Dehghantanha, A., Parizi, R. M., Aledhari, M., & Karimipour, H. (2021). A survey on internet of things security: Requirements, challenges, and solutions. *Internet of Things,* 14, 100129. https://doi.org/10.1016/j.iot.2019.100129

Haller, S., Karnouskos, S., & Schroth, C. (2008). The internet of things in an enterprise context. In *First Future Internet Symposium*, (pp. 14-28).

Horizon. (2017). NMC horizon report: 2017 higher education edition. The New Media Consortium. https://www.learntechlib.org/p/174879/report_174879.pdf

http://www.rfidjournal.com/articles/view?4986.

Islam, S. R., Kwak, D., Kabir, M. H., Hossain, M., & Kwak, K. S. (2015). The internet of things for health care: a comprehensive survey. *IEEE Access,* 3, 678-708. https://doi.org/10.1109/ACCESS.2015.2437951

Khalil, E. A., & Özdemir, S. (2018). An overview of the internet of things: Concept, features, challenges and opportunities. *Pamukkale University Journal of Engineering Sciences, 24(2), 311-326.*

Kim, C. M., Lim, S. K., Jeong, J. D., Choi, Y., & Koh, S. J. (2022). 6LoWPAN over optical wireless communications for IPv6 transport in internet of things networks. *IEEE Wireless Communications Letters*. 11(6), 1142-1145. https://doi.org/10.1109/LWC.2022.3159257

Minerva, R., Biru, A., & Rotondi, D. (2015). Towards a definition of the Internet of Things (IoT). *IEEE Internet Initiative*, 1(1), 1-86.

Nayiroğlu, B., Tutak, T. & Tutak, A. M. (2021). Review of the views of secondary school maths students on skills-based questions, *Shanlax International Journal of Education,* 9, 105-111. https://doi.org/10.34293/ education.v9iS2-Sep.4375

Nitti, M., Pilloni, V., Colistra, G., & Atzori, L. (2015). The virtual object as a major element of the internet of things: a survey. *IEEE Communications Surveys & Tutorials,* 18(2), 1228-1240.

Önal Karakoyun, G., & Asiltürk, E. (2020). Analysis of pre-service science teachers' heuristic reasoning processes about hydrogen bonding. *Journal of Science Learning*, 4(1), 50-60.

Özgül, E. (2023). *Use of the Flipped Learning Model for Internet of Things Education and Examination of its Effects*, Doctoral Thesis, Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.

Polat, M. & Önal Karakoyun, G. (2022). Studies on "integrated thinking" in science education [Conference presentation]. International Conference on Economics&Social Sciences 21-23 Ekim 2022, Antalya, Türkiye. Retrieved from https://eclss.org/publicationsfordoi/pr0cNG118boo8kIE_ SS2022_antalya.pdf.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Digital Game Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Polat, M., & Yılayaz, Ö. (2022). *Virtual Laboratory Applications in Science Education, In: Technology Applications in Science Education*, Ed.: Fikriye Kırbağ Zengin, Gonca Keçeci, İksad Publishing House, Ankara.

Qadri, Y. A., Nauman, A., Zikria, Y. B., Vasilakos, A. V., & Kim, S. W. (2020). The future of healthcare internet of things: a survey of emerging technologies. *IEEE Communications Surveys & Tutorials,* 22(2), 1121-1167. https://doi.org/10.1109/COMST.2020.2973314

Softtech. (2022). Softtech Teknoloji Raporı 2022. https://softtech.com.tr/2022-softtechteknoloji-raporu/

Tutak, T. & Güder, Y. (2014). Opinions of secondary school mathematics teachers on mathematical modelling, *Educational Research and Reviews,* 9(19), 799-806.

Tutak, T., Aydoğdu, M. & Adır, T. (2010). The effect of exchange of knowledge method on students achievement in properties of whole numbers. *NWSA Education Sciences,* 5(1), 120-129. Retrieved from https://www.firatakademi.com/upload/articleTmpFiles/NWSA-1264-9-3.pdf.

Tutak, T., İlhan, A., İç, Ü., & Kılıçarslan, S. (2018). The effects of computer-assisted mathematics teaching on prospective mathematics teachers' views on learning processes. *Journal of Turkish Studies*, 13(27), 1509-1524.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Süzen, A.B. (2023). Examining the effects of using educational games in 6th grade algebra teaching on students' academic achievement and attitudes. *International Online Journal of Educational Sciences*, 15(2), 238-250.

Tutak, T., Nayıroğlu, B., & Özer, T. (2023). Evaluation of the "my mind works on mathematics" project carried out for secondary school students within the scope of TÜBİTAK 4004. *Journal of Anatolian Education Research*, 7(1), 12-17.

Türkdoğan, A., Baki, A. ve Tutak, T. (2010). The dedection of candidate teachers' misconception in student-centered and computer-assisted environment a case study. e-Journal of New World Sciences Academy, 5(3), 868-874. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/348626090_the_detection_ of_candidate_teachers'_misconception_in_student-centered_and_computerassisted_environment_a_case_study

Vashi, S., Ram, J., Modi, J., Verma, S., & Prakash, C. (2017). Internet of Things (IoT): A vision, architectural elements, and security issues. In *2017 international conference on I-SMAC (IoT in Social, Mobile, Analytics and Cloud)(I-SMAC) (pp. 492-496).* IEEE.

Wang, J., Chen, J., Ren, Y., Sharma, P. K., Alfarraj, O., & Tolba, A. (2022). Data security storage mechanism based on blockchain industrial *Internet of Things. Computers & Industrial Engineering*, 164, 107903. https://doi.org/10.1016/j.cie.2021.107903

Wang, Y., Muthu, B., & Sivaparthipan, C. B. (2021). Internet of things driven physical activity recognition system for physical education. *Microprocessors and Microsystems,* 81, 103723. https://doi.org/10.1016/j.micpro.2020.103723

Wortmann, F., & Flüchter, K. (2015). Internet of things. *Business & Information Systems Engineering,* 57(3), 221-224.

Xia, F., Yang, L. T., Wang, L., & Vinel, A. (2012). Internet of things. *International Journal of Communication Systems,* 25(9), 1101.

Zanella, A., Bui, N., Castellani, A., Vangelista, L., & Zorzi, M. (2014). Internet of things for smart cities. *IEEE Internet of Things Journal*, 1(1), 22-32. https://doi.org/10.1109/JIOT.2014.2306328

Zeeshan, K., Hämäläinen, T., & Neittaanmäki, P. (2022). Internet of Things for Sustainable Smart Education: An Overview. *Sustainability*, 14(7), 4293. https://doi.org/10.3390/su14074293

Zhang, Z. K., Cho, M. C. Y., Wang, C. W., Hsu, C. W., Chen, C. K., & Shieh, S. (2014). IoT security: ongoing challenges and research opportunities. In *2014 IEEE 7th international conference on service-oriented computing and applications* (pp. 230- 234). IEEE. https://doi.org/10.1109/SOCA.2014.58

References

Baldemir, B. & Tutak, T. (2022). An Investigation of the Studies on Dyscalculia in Turkey. *Journal of History School*, 60, 2815-2833.

Bird, R. (2017) "The dyscalculia toolkit*",London, SAGE Publications Ltd*.

Butterworth, B. (2003) "Dyscalculia screener*"*, *NferNelson Pub*.https://www.dyscalculia.org/dyscalculia/dyscalculia-classroom-action-plan.

Chinn, S. (2011) "Mathematics learning difficulties and dyscalculia", *Special Educational Needs: A Guide for Inclusive Practice, 169*.

Haberstroh, S., & Schulte-Körne, G. (2019). The Diagnosis and Treatment of Dyscalculia. *Deutsches Ärzteblatt International*, *116*(7), 107.

Karasar, N. (2010). Scientific research method (21st edition). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). An Investigation of Mathematics Learning in the Views of Mathematics Teachers*. National Journal of Education Academy,* 3(1), 84-95.

Landerl, K., Bevan, A. & Butterworth, B. (2004) "Developmental dyscalculia and basic numerical capacities: A study of 8–9-year-old students". *Cognition, 93*(2), 99-125.

Libertus, M. E., Feigenson, L., & Halberda, J. (2013). Is approximate number precision a stable predictor of math ability?. *Learning and individual differences*, 25, 126-133.

Mazzocco, M. M., Feigenson, L., & Halberda, J. (2011). Impaired acuity of the approximate number system underlies mathematical learning disability (dyscalculia). *Child development*, *82*(4), 1224-1237.

Mutlu, Y., Söylemez, İ., & Yasul, A. F. (2017). Determination of Number Sensitivity in 3rd Grade Primary School Students with the Panamath Test. *ERPA International Congresses on Education 2017- Book of Proceedings.*

Olkun, S., & Sarı, M.H. (2020). "Computer Assisted Tools-Dyscalculia Screening Tool. Dyscalculia Mathematics Learning Difficulty Definition, Characteristics, Prevalence, Causes and Diagnosis, 1st Edition", Ankara, *Pegem Academy.*

Panamath (2023). "Panamath test", https://panamath.org/. Last access date: 19.03.2023

Shalev, R. S. & Von Aster, M. (2008). Identification, classification, and prevalence of developmental dyscalculia. *Encyclopedia of language and literacy development*, published-online.

Wong, T. T. Y., Ho, C. S. H. & Tang, J. (2017). Defective number sense or impaired access? Differential impairments in different subgroups of children with mathematics difficulties. *Journal of learning disabilities*, *50*(1), 49-61.

Yılmaz, Ş. K., & Patır, S. (2011). Cluster analysıs and its Usage in marketıng. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi, 2*(1), 91-113.

References

Albrahim, F. A. (2020). Online teaching skills and competencies. *The Turkish Online Journal of Educational Technology,* 19(1), 9-20.

Çelebi, V., and İnal, A. (2019). Ethics problem in the context of artificial intelligence. *Journal of International Social Research*, 12(66), 651-666.

Heid, M.K. (1997). The Technological Revolution and the Reform of School Mathematics, *American Journal of Education*, 106(1), 5-61.

Kaku, M. (2016). *Physics of the future*. Y. Saraç Oymak and H. Oymak (Trans.). METU Development Foundation Publishing.

Ministry of National Education [MEB]. (2018). *Secondary school mathematics course curriculum*. http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=343

Murphy, M. P. A. (2020). COVID-19 and emergency eLearning: Consequences of the securitization of higher education for post-pandemic pedagogy. *Contemporary Security Policy*, 41(3), 492-505.

National Council of Teachers of Mathematics [NCTM]. (2015). Executive Summary Principles and Standards for School Mathematics. https://www.nctm.org/uploadedFiles/Standards_ and_Positions/PSSM_ExecutiveSumm ary.pdf

Noor, S., Isa, F., & Mazhar, F. F. (2020). Online teaching practices during the Covıd-19 pandemic. educational process. *International Journal*, 9(3), 169-184.

Poçan, S. (2023). Digital technologies in mathematics education. F.Erdoğan (Ed.), *New Approaches in Mathematics and Science Education 2023-II* (pp.133.), Efe Akademi Publications.

Tekgüç, U. and Adalıer, A. (2019). Deep learning and its applications in education. In A. Şişman, H. F., Odabaşı, and B. Akkoyunlu (Edl.), *Educational Technology Readings (pp.243-260)*, Pegem Akademi Publications.

References

Arabacı, D., Öztürk, F., & Gökçek, T. (2022). Examination of Mathematics Teaching Undergraduate Students' Beliefs Regarding the Nature of Mathematics and Mathematics Teaching and Learning. *Van Yüzüncü Yıl University Faculty of Education Journal, 19(1), 100-118.*

Barišić, A., Cambeiro, J., Amaral, V., Goulão, M., & Mota, T. (2018, April). Leveraging teenagers feedback in the development of a domain-specific language: the case of programming low-cost robots. In *Proceedings of the 33rd Annual ACM Symposium on Applied Computing* (pp. 1221-1229).

Başpınar, K., & Peker, M. (2016). The Relationship Between Classroom Teacher Candidates' Concerns About Teaching Mathematics and Their Beliefs About Teaching and Learning Mathematics.

Biletska, I. O., Paladieva, A. F., Avchinnikova, H. D., & Kazak, Y. Y. (2020). Using Innovations in Training Foreign Language Teachers. *Universal Journal of Educational Research*, *8*(11D), 30-36.

Bu, L. (2019). Ducci's Four-Number Game: Making Sense of a Classic Problem Using Mobile Simulation. *Journal of Humanistic Mathematics*, *9*(2), 281-300.

Duran, E. (2022). Development of an Arduino nano-based educational robot: myNanoBot. *Journal of Information Technologies*, 15(1), 25-33.

Evripidou, S., Georgiou, K., Doitsidis, L., Amanatiadis, A. A., Zinonos, Z., & Chatzichristofis, S. A. (2020). Educational robotics: Platforms, competitions and expected learning outcomes. *IEEE access*, *8*, 219534-219562.

Hsieh, C. T. (2021, March). Developing programmable robot for K12 STEAM education. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* (Vol. 1113, No. 1, p. 012008). IOP Publishing.

Ke, F., & Grabowski, B. (2007). Gameplaying for maths learning: cooperative or not?. *British journal of educational technology*, *38*(2), 249-259.

Koparan, T. (2019). Teaching game and simulation based probability. *International Journal of Assessment Tools in Education*, *6*(2), 235-258.

Kurilova, J., & Kurilovas, E. (2016). Index of mathematics learning activities suitability to learners. *Lietuvos matematikos rinkinys*, *57*, 49-54.

Mason, L. (2003). High school students' beliefs about maths, mathematical problem solving, and their achievement in maths: A cross-sectional study. *Educational psychology*, *23*(1), 73-85.

Mršnik, S., Cotič, M., Felda, D., & Doz, D. (2023). Teachers' Attitudes Towards Mathematics Problem-Solving. *International Journal of Instruction*, *16*(2).

Mutlu, E., & Duatepe-Paksu, A. (2022). Change in Secondary School Mathematics Teacher Candidates' Conversion Knowledge on Dividing by Fractions. *Dokuz Eylül University Buca Faculty of Education Journal, (54), 898-930.*

Numanoğlu, M., & Keser, H. (2017). Using robots in programming teaching - bot example. *Bartin University Faculty of Education Journal, 6(2), 497.*

Psyché, V., Daniel, B., & Bourdeau, J. (2019). Adaptive learning spaces with context-awareness. In *Intelligent Tutoring Systems: 15th International Conference, ITS 2019, Kingston, Jamaica, June 3–7, 2019, Proceedings 15* (pp. 7-13). Springer International Publishing.

Roy, S., & Roth, D. (2018). Mapping to declarative knowledge for word problem solving. *Transactions of the Association for Computational Linguistics, 6, 159-172.*

Sari, M. H. (2014). Development of a Mathematics Teaching Anxiety Scale for Classroom Teachers. *Elementary Online, 13(4).*

Skvortsova, S., Onoprienko, O., & Romanyshyn, R. (2021). Mathematical Word Problems That Contain a Constant in the Course of Mathematics of Primary School in Ukraine. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*, *8*(1), 46-64.

Trinter, C. P., Brighton, C. M., & Moon, T. R. (2015). Designing differentiated mathematics games: Discarding the one-size-fits-all approach to educational game play. *Gifted Child Today*, *38*(2), 88-94.

Ural, A. (2015). The effect of mathematics self-efficacy perception on anxiety towards mathematics teaching. Journal of Theoretical Educational Sciences, 8(2), 173-184.

URL1: (2018). MBlock Interface Introduction. https://kodlabafra.org/2018/12/12/mblock-tanitimi/

Villeneuve, E. F., Hajovsky, D. B., Mason, B. A., & Lewno, B. M. (2019). Cognitive ability and math computation developmental relations with math problem solving: An integrated, multigroup approach. *School Psychology*, *34*(1), 96.

Weerasinghe, M., Quigley, A., Pucihar, K. Č., Toniolo, A., Miguel, A., & Kljun, M. (2022). Arigatō: Effects of Adaptive Guidance on Engagement and Performance in Augmented Reality Learning Environments. *IEEE Transactions on Visualization and Computer Graphics*, *28*(11), 3737-3747.

Yaman, H., & Esen, M. (2021). Creative Thinking and Innovation Education in Higher Education: A Review in the Context of Undergraduate Business Administration Programs. *Journal of University Research, 4(3), 262-278.*

References

Alkan, G. (2010). *The effect of concept cartoons on student success in social studies teaching*. Unpublished Master's Thesis, Niğde University.

Anıl, D., & Acar, M. (2008). Classroom teachers' views on the problems they encounter in the measurement and evaluation process. *Yüzüncü Yıl University Faculty of Education Journal, 5(2), 44-61.*

Bee, A. (2010). Problems encountered in the implementation of projects and performance tasks according to teachers. *Electronic Journal of Social Sciences, 9(34), 32-55.*

Atasoy, B. (2004). *Science learning and teaching*. Asil Publishing Distribution.

Atılgan, H., Kan, A., & Doğan, N. (2007). *Measurement and evaluation in education*. Anı Publishing

Ausubel, D. P. (1968). *Educational Psychology.* Holt, Rinehart and Winston.

Bahar, M., & Özatlı, N. S. (2003). Investigation of the cognitive structures of first year high school students on the basic components of living things using the word communication test method. *Journal of Balıkesir University Institute of Science and Technology, 5(2), 75-85.*

Bahar, M. (2001). A critical approach to multiple choice tests and alternative methods. *Journal of Educational Sciences in Theory and Practice, 1(1), 23-38.*

Baykul, Y. (2000). *Measurement in Education and Psychology: Classical Test Theory and Practice.* ÖSYM Publications.

Baykul, Y., & Turgut, F. (2012). *Measurement and evaluation in education*. Pegem Akademi Publishing.

Bektaş, M., & Kudubeş, A. A. (2014). As a measurement and evaluation tool: written exams. *Dokuz Eylül University Faculty of Nursing Electronic Journal, 7(4), 330-336.*

Buldur, S. (2009). *Improving the literacy and self-efficacy levels of science teacher candidates regarding alternative measurement and evaluation approaches*. Unpublished Master's Thesis, Cumhuriyet University.

Çepni, S., Özmen, H., & Ayvacı, H. Ş. (2014). Life (Context) Based, Brain Based Learning Theories, 21st Century Skills and STEM Approach and Applications in Science Teaching. In S. Çepni (Ed.), *Science and technology teaching from theory to practice* (pp. 126-190). Pegem Akademi Publishing.

Demirel, Ö. (2009). *Program development in education from theory to practice*. Pegem Academy Publishing.

Falchikov, N. (1995). *Peer feedback marking: developing peer assessment. Innovations in Education and Training International, 32(2),* 175-187.

Johnstone, A. H., McAlpine, E. & MacGuire, P. R. P. (1986). Branching trees and diagnostic testing. *A Journal for Further and Higher Education in Scotland,* 2, 4-7.

Kılıç, D., & Güneş, P. (2016). Self, peer and teacher evaluation with rubric. *Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education Journal, 1(39), 58-69.*

Kılıç, M. Y. (2020). Examining teachers' efficacy perceptions regarding the use of alternative assessment and evaluation techniques. *International Journal of Current Approaches in Language, Education and Social Sciences,* 2(2), 483-508.

Köklükaya, A. N. (2010). *Determining the competencies of science teacher candidates regarding alternative measurement and evaluation techniques*, Unpublished Master's Thesis, Sakarya University.

Kösterelioğlu, İ., & Çelen, Ü. (2016). Evaluation of the effectiveness of the self-assessment method. *Elementary Education Online*, 15(2), 671-681.

Lambdin, D. V. & Walker, V. L. (1994). Planning for classroom portfolio assessment. *Arithmetic Teacher, 41(6)*, 318-324.

Ministry of National Education (1972). *Orientations in the secondary education program (1924-1970)*. National Education Printing House.

Novak, J. D. (1993). *How do we learn our lesson*? *The Science Teacher, 60*, 50-55.

Orakcı, Ş. (2020). Opinions of teacher candidates regarding the student product file application. *Turkish Journal of Educational Sciences*, 18 (1), 266-295.

Orhan, A. T. (2007). *Examination of alternative measurement and evaluation methods in science education by taking into consideration the dimensions of primary school teacher candidates and students.* Unpublished Doctoral Thesis, Gazi University.

Özçelik, D. A. (2010). *Quantification and consideration*. Pegem Akademi Publishing.

Ross, J. A. (2006). The reliability, validity, and utility of self-assessment. *Practical Assessment, Research, and Evaluation, 11(10),* 1-13.

Secer, M. (2010). *Primary school students' and teachers' opinions about performance tasks and internet use in these tasks*. Unpublished Master's Thesis, Mersin University.

Şahin, Ç., & Ersoy, E. (2009). Perceptions of classroom teacher candidates regarding their proficiency levels in measurement and evaluation in the new primary education program. *Journal of the Institute of Social Sciences,* 18(2), 363-386.

Şahin, Ç., & Kaya, G. (2020). Examining research on alternative measurement and evaluation: a content analysis. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli University SBE Journal*, 10(2), 798-812.

Tan, Ş., Kayabaşı, Y., & Erdoğan, A. (2002). *Planning and evaluating instruction*. Anı Publishing.

Taşdere, A., & Işıklı, M. (2018). A complementary measurement-evaluation technique for social studies education: Structured grid. Erte Congress full text paper.

Tekin, H. (2004). *Measurement and evaluation in education* (16th ed.). Ankara: Judicial Publications.

Temizyürek, F., & Türktan, R. (2015). Contribution of structured grid test technique to concept teaching in Turkish education. *Mersin University Faculty of Education Journal*, 11(2), 271-287.

Toptaş, V. (2011). Perceptions of classroom teachers about the use of alternative measurement and evaluation methods in mathematics lessons. *Education and Science*, 36(159), 205-219.

Varış, F. (1988). *Curriculum development in education "Theory and techniques".* Ankara University Faculty of Education Publications, No: 157.

Yıldız, C., Okur, A., Arı, G., & Yılmaz, Y. (2006). *Teaching Turkish from theory to practice according to the new curriculum*. Pegem Akademi Publishing.

URL 1 https://www.yavuzkara.net

URL 2 https://www.webdersanesi.com/egitim-bilimleri/olcme-ve-degerlatma/6-sozlu-sinavlar/329/

References

Aldemir-Engin, R. (2021). Evaluating the digital stories prepared by secondary school mathematics teacher candidates and examining their opinions on the digital story design process. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal*, 23(1), 706-750. https://doi.org/10.29299/kefad.943463

Aydemir, M., & Fetah, V. (2023). The use of artificial intelligence in digital storytelling and scenario design: a short film applied research, *Pamukkale University Social Sciences Institute Journal,* (58), 255-275. https://doi.org/10.30794/pausbed.1290986

Baran-Bulut, D., & Güveli, E. (2023). Determination of technology pedagogy content knowledge levels of preservice mathematics teacher sthrough activities. *Internatıonal e-Journal of Educational Studies (IEJES). 7*(13), 89-106. https://doi.org/10.31458/iejes.1223463

Uslupehlivan, E., Kurtoğlu-Erden, M., & Cebesoy, Ü. B. (2017). Pre-service teachers' digital story creation experiences. *Uşak University Journal of Social Sciences*, 10(-ERTE Special Issue), 1-22. https://doi.org/10.12780/usaksosbil.373851

Ünal, C., & Çakır, H. (2023). Examination of digital story research in education and classification of digital story tools. *Turkish Journal of Social Research*, 27(2), 437-456.

Demir, S., & Kılıçkıran, H. (2018). The effect of digital storytelling application on the writing skills of gifted students. *Journal of Interdisciplinary Educational Research*, 2(4), 12-18.

Ezeh, C. (2020). Multimodal spaces for digital translanguaging: Using Storyjumper to engage bi/multilinguals' in interactive storytelling, *Teaching English with Technology, 20*(2), 118-130. https://eric.ed.gov/?id=EJ1253183

Gökkurt-Özdemir, B., & Erden, S. (2023). Digital storytelling application in eliminating eighth grade students' errors in using mathematical field language. *Journal of Computer and Education Research, 1*1(22), 691-727. https://doi.org/10.18009/jcer.1326475

Gürsoy, G. (2021). Digital storytelling: Developing 21st century skills in science education. *European Journal of Educational Research*, *10*(1), 97-113. https://doi.org/10.12973/eu-jer.10.1.97

İslim, O.F., Özüdoğru, G., & Sevim-Çırak, N. (2018). The use of digital storytelling in elementary Math teachers' education, *Educatıonal Medıa Internatıonal, 55*(2), 107-122. https://doi.org/10.1080/09523987.2018.1484045

Haliloğlu-Tatlı, Z. (2016). Educational technologies readings. İşman, A., Ferhan-Odabaşı H., & Akkoyunlu B. (Eds.). Gökçe, B. (2021). Writing training. Kardaş, M. N. (Ed.). *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology.* http://www.tojet.net/e-book/eto_2016.pdf

Küçükoğlu, U., & İncikabı, L. (2020). A research on digital stories prepared by secondary school students in the context of the history of mathematics. Gaziantep University *Journal of Educational Sciences*, 4(2), 140-161.

Ministry of National Education (MEB). (2018). *Mathematics curriculum (primary and secondary school grades 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 and 8)*. https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=329

NCTM, (2000). *National Council of Teachers of Mathematics, Guidelines and Standards for School Mathematics*. https://www.nctm.org/Standards-and-Positions/Principles-and-Standards/

Özpınar, İ. (2017). Opinions of prospective mathematics teachers on the digital storytelling process and the use of digital stories in teaching environments. *Bartın University Faculty of Education Journal,* 6(3), 1189-1210.

Sak, R., Şahin-Sak, İ. T., Öneren-Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal*, 4(1), 227-250.

Talan, T. (2019). *A systematic look at the studies on digital storytelling method*. 7th International Instructional Technologies and Teacher Education Symposium (pp. 692- 709), Antalya, Turkey.

Ulu, H. (2021). The trend of digital storytelling studies in Turkey. Educational Technology *Theory and Practice,* 11(2), 256-280. https://doi.org/10.17943/etku.850209

URL 1. https://www.storyjumper.com/book/read/111459562/60e0155e51727

URL 2. https://www.storyjumper.com/

References

Akgün, L., Çiltaş, A., Deniz, D., Çiftçi, Z., & Ahmet, I. Ş. I. K. (2013). Primary school mathematics teachers' awareness of mathematical modeling. *Adıyaman University Social Sciences Institute Journal,* (12), 1-34.

Altıner, E. Ç. (2021). A theoretical study on realistic mathematics education. *Education and Technology*, 3(1), 48-73.

Altun, M. (2020). Reconsidering mathematical modeling as a competency area. *In 2 nd International Conference on Science, Mathematics, Entrepreneurship and Technology Education* (pp. 319-328).

Arseven, A. (2015). Mathematical Modelling Approach in Mathematics Education. *Universal Journal of Educational Research*, *3*(12), 973-980.

Blum, W., & Ferri, R. B. (2009). Mathematical modelling: Can it be taught and learnt?. *Journal of mathematical modelling and application*, *1*(1), 45-58.

Cetin, A. (2022). Eleatic Philosophy and Zeno's Paradoxes.

Derin, G., & Aydin, E. (2020). The Effect of STEM-Mathematical Modeling Association on Problem Solving and Modeling Skills in Mathematics Teacher Education. *Boğaziçi University Education Journal,* 37, 94-121.

Didiş Kabar, M. G. (2018). Examining the perceptions and opinions of mathematics teacher candidates about the relationship of mathematics with daily life.

Dönmez, S. M. K., & Dede, Y. (2020). Examination of mathematics questions of secondary education transition exams (2016, 2017 and 2018) in terms of mathematical competencies. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 363-374.

Duran, M., Doruk, M., & Kaplan, A. (2016). Mathematical modeling processes of prospective mathematics teachers: The example of the turtle paradox. *Cumhuriyet International Education Journal,* 5(4), 55-71.

Erbas, A. K., Kertil, M., Çetinkaya, B., Cakiroglu, E., Alacaci, C., & Bas, S. (2014). Mathematical modeling in mathematics education: basic concepts and approaches. Educational Sciences: *Theory and Practice*, 14(4), 1621-1627.

Uzun, H., Ergene, Ö., & Masal, E. (2023). Examining the mathematical modeling processes of fifth grade primary school students: We are going to the Mathematics Village activity. *Kocaeli University Education Journal*, 6(2), 494-521.

Özaltun, A., Hıdıroğlu, Ç., Kula, S., & Güzel, E. B. (2013). The representation forms used by prospective mathematics teachers in the modeling process. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT), 4(2).*

Özdemir, E., & Uzel, D. (2013). The Effect of Geometry Teaching Based on Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Evaluation of Teaching: In Terms of Basic Principles. *Educational Sciences*, 8(1), 115-132.

Sak, R., Sak-Şahin, İ. T., Şendil-Öneren, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli University Education Journal*, 4(1), 227-256.

Sönmez, M. T. (2019). Factors Affecting Seventh Grade Students' Proportional Reasoning in the Mathematical Modeling Process. *Elementary Education Online*, 18(2).

Tutak, T., & Güder, Y. (2014). Definition, scope and importance of mathematical modeling. *Turkish Journal of Educational Studies*, 1(1).

URL 1. https://acikveri.ulakbim.gov.tr/acik-veri-acik-bilim/bolum-2-arastirma-verisi-hazirlama-sureci/2-5-veri-toplama-araclari/#:~:text =Data%20collection%20%C3%A7e%C5%9%20can%20be%2%done%20by%20ways,4%2C%205%2C%206%5D Retrieved December 16, 2023.

URL 2. https://matematikhayat.files.wordpress.com/2013/02/gerc3a7ekc3a7i-matematik-ec49fitimi-gme.pdf Retrieved on 15 December 2023.

URL 3. https://tr.wikipedia.org/wiki/Matematiksel_model Retrieved on December 15, 2023.

URL 4. https://pisa.meb.gov.tr/www/pisa-nedir/icerik/4 Retrieved on 16 December 2023.

URL 5. https://timss.meb.gov.tr/www/timss-nedir/icerik/4 Retrieved on 16 December 2023.

Yonucuoğlu, A., & Bindak, R. (2021). The Effect of Realistic Mathematics Education on the Achievement and Mathematics Motivation of Secondary School 7th Grade Students on the Subject of Area in Quadrilaterals. Scientific Educational Studies, 5(2), 84-107.

References

Altunal, I. (2022). The Use of Metaverse World as an Educational Model and Its Reflections on Accounting Education, *Selçuk University Social Sciences Vocational School Journal,* 25 (25th Anniversary Special Issue), 433-443.

Anderson T. (2004). Whitelock. The educational semantic web: visioning and practicing the future of education. *Journal of Interactive Media in Education*, 2004: 3-4.

Arvas, İ. (2022). Gutenberg Galaksisinden Meta Evrenine: Üçüncü Kuşak İnternet, Web 3.0, *Academic Journal of Information Technology,* 13 (48).

Azuma, R. T. (1997). A Survey of Augmentedreality. *Presence-Teleoperators and Virtual Environments*, *6*(4), 355–385.

Baz, F. Ç., Meral, H. C. (2021). Web 3.0-Use of Semantic Network Studies in Different Fields: An Application Development Example. *Osmaniye Korkut Ata University Institute of Science and Technology Journal*, 2021; 4 (3): 408-421.

Berners-Lee, T., Hendler, J. & Lasilla, O. (2001). *The Semantic Web: A New Form of Web Content That is Meaningful to Computers Will Unleash a Revolution of New Possibilities*. Sicentific American. https://www.scientificamerican.com/article/the-semantic-web/

Berryman, D. R. (2012). Augmentedreality: A review. *Medical Reference Services Quarterly*, *31*(2), 212–218.

Buteau, C. and Muller, E. (2006). Evolving Technologies Integrated into Undergraduate Mathematics Education. In: Son, L.H., Sinclair, N., Lagrange, J.B. and Hoyles, C., Eds., Proceedings of the ICMI 17 Study Conference: Background Papers for the ICMI 17 Study, Hanoi University of Technology, Hanoi.

Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.

Çavaş, B., Huyugüzel-Çavaş, P. H. and Taşkın-Can, B. T. (2004). Virtual reality in education. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 110–116.

Damar, M. (2021). *Metaverse and Educational Technology. In Digitalization and New Approaches in Education*. ed. Talan, T. Efe Akademi Publishing House.

Dominic, M., Francis, S., & Pilomenraj, A. (2014). E-Learning in Web 3.0. I.J. *Modern Education and Computer Science*, 8-14. doi:10.5815/ijmecs.2014.02.02

Fırat, E. Fırat, S. (2020). Web 3.0 in Learning Enviroments: A Systematic Review, *Turkish Online Journal of Distance Education,* 22 (1).

Giannakos, M. & Lapatas, V. (2010). Towards Web 3.0 Concept for Collaborative E-Learning. Proceedings of the Multi-Conference on Innovative Developments in ICT, pp. 147-151.

Grider, D. (2021). The Metaverse: Web 3.0 Virtual Cloud Economics. *Grayscale Research*. https://grayscale.com/wpcontent/uploads/2021/11/Grayscale_Metaverse_Report_Nov2021.pdf (Erişim Tarihi: 08.12.2023)

Grosseck, G. (2009). To use or not to use Web 2.0 in higher education?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 1 (1), 478-482.

Güler, O. ve Savaş, S. (2022). All Aspects of Metaverse Studies, Technologies and Future. *Journal of Engineering Sciences,* 8(2), 292-319

Hussain, F. (2012). E-Learning 3.0= E-Learning 2.0+Web 3.0? *Iadis International Conference on Cognition and Exploratory Learning in Digital Age (Celda 2012)*, 11-18.

İnce, B., Erduran, A. (2020). Examination of the Technology Integration Process in Mathematics Education, *Buca Faculty of Education Journal*, p (50): 258-273.

Keong, Chong., Horani, Sharaf., Daniel, Jacob. (2005). A Study on the Use of Bits in Mathematics Teaching, *Malaysian Online Journal of Instructional Technology*, 2 (3), 43-51.

Koçak, D. (2023). Development of Metaverse from Web 1.0 to Web 3.0 and the Opportunities It Offers, *New Media Electronics Journal*, 7 (2), 97-113.

McIlraith, S. A., Son, T. C. & Zeng, H. (2001). Semantic Web Services. IEEE Intelligent Systems, 16 (2), pp. 46.

Nayıroğlu, B., Tutak, T. (2023). The Effect of Using Web 2.0 Tools in Algebra Teaching on Student Success and Attitude. International e-Journal of Educational Studies, 7(14), 416-425., Doi: 10.31458/iejes.

Nesbo, E. (2021). The Metaverse vs. Virtual Reality: 6 Key Differences. https://www.makeuseof.com/metaverse-vs-virtualreality/ (Erişim Tarihi: 05.12.2023)

Park, S., & Kim, S. (2022). Identifying World Types to Deliver Gameful Experiences for Sustainable Learning in the Metaverse. Sustainability, 14(3).

Rubens, N., Kaplan, D., & Okamoto, T. (2011). *E-Learning 3.0: anyone, anywhere, anytime, and AI*. International Workshop on Social and Personal Com- puting for Web- Supported Learning Communities (SPeL 2011).

Safran, C., Helic, D. & Gütl, C. (2007). E-Learning Practices and Web 2.0. Proceedings of the International Conference of Interactive Computer Aided Learning (ICL 2007): E-Portfolio and Quality in e-Learning.

Shivalingaiah, D. ve Naik, U. (2008). "Comparative Study of Web 1.0, Web 2.0 and Web. 0", International CALIBER, 499-507.

Silva, J. M., Mahfujur, A. S. M. & El Saddik, A. (2018). Web 3.0: *A vision for bridging the gap between real and virtual.* Proceedings of the 1st ACM International Workshop on Communicability Design and Evaluation in Cultural and Ecological Multimedia Systems (pp. 9-14). New York: AC.

Subaşı, M., Okumuş, K. (2017). Case Study as a Research Method, *Atatürk University Social Sciences Institute Journal*, 21 (2): 419-426.

Tarakçı, A. (2021). "What is Metaverse Craze? YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=wW4DOb7iJoY&t=19s (Access Date: 01.12.2023)

Tutak, T., Nayıroğlu, B., Süzen, A. B. (2023). Examining the Effects of Using Educational Games in 6th Grade Algebra Teaching on Students' Academic Achievement and Attitudes. International Online Journal of Educational Sciences, 15(2), 238-250.

Ünalır M., Öztürk Ö., Özacar T. (2016). Information system infrastructure for the semantic web. *Computer Science*; 2016.

Wachira, P. & Keengwe, J. (2011). Technology integration barriers: Urban school mathematics teachers'perspectives. *Journal of Science Education and Technology*, 20(1), 17–25.

Yılmaz, Ö. (2021). History of Web 1.0, 2.0, 3.0 and 4.0. *Maltepe University Faculty of Communication Journal*, 8 (2), 344-350

References

Aslan, S, İ. (2021). A Brief History of Mathematics from Ancient Egypt to the Middle Ages Islamic World, Journal of University Studies, Volume 4, Special Issue, Page: ÖS59-70.

Baki, A. (2014). History and philosophy of mathematics. Ankara: Pegem Academy Publishing.

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Seyitdanlıoğlu, Mehmet. "Are Sultanzade İshak Bey and Head Hoca İshak Efendi the same person?" Hacettepe University Faculty of Letters Journal Volume 6, Issue 1-2. Archived from the original on 12 May 2021. Access date: 12 May 2021.

Tekeli, S. (1996). Contributions of the Great Selcuk Empire to Civilization

Turkish Religious Foundation Islamic Encyclopedia

Ülger, A. (2017). *A Brief History of Mathematics.* Berkant Gün Publishing.

References

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Cajori, F. (2014). *History of Mathematics*. Ankara: ODTÜ Publications.

Çevik, A. (2011). Uncountable Infinity, Undecidability and Gödel's Incompleteness Theorem. Philosophy World.

Çuluk, S. (2019). "Engineering breakthrough at the beginning of the 19th century". Tarihdergi. com, December 2019. Archived from the original on 12 May 2021. Access date: 12 May 2021.

Demir, R. (2000). Mathematics and Astronomy in Takiyüddin. Ankara: Atatürk Cultural Center Publications.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Hüseyin Tevfik Paşa and "Linear Algebra", Prepared by Kâzım Çeçen., Istanbul Technical University Science and Technology History Research Center, Istanbul, 1988.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

İhsanoğlu, Ekmeleddin. "ISHAK EFENDI, Chief Hodja". Encyclopedia of Islam, volume 22, Year 2000, pages 529-530. Archived from the original on 20 March 2020. Access date: 12 May 2021.

İnalcık H. Cemal Kafadar. "Süleymân The Second [i.e. the First] and his time". Isis Press (1993), p. 270; Matrakci Nasuh was a devfirme boy from Bosnia trained in the palace school.

İnönü E. (1973). Bibliography of Turkish Mathematical Research in the Period of 1923-1966 and Some Observations, METU, 1973

Kahya, E. (2018). "Science in Ancient Turks". June 2018

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Kütahya Dumlupınar University." Department of Mathematics". (2022)

Seyitdanlıoğlu, Mehmet. "Are Sultanzade İshak Bey and Head Hoca İshak Efendi the same person?" Hacettepe University Faculty of Letters Journal Volume 6, Issue 1-2. Archived from the original on 12 May 2021. Access date: 12 May 2021.

Unat, Yavuz, "Tâkiyyüddîn and the Istanbul Observatory"

Unat, Yavuz, “Two Examples from Turkish Technology History: Cezerî and Takiyüddîn” Archived on 16 January 2020 at the Wayback Machine., Proceedings of the 1st Turkish Science and Technology History Congress (15-17 November 2001), Turkish Technology History, Edited by: Emre Dölen, Mustafa Kaçar, Istanbul 2003, p. 75-94

Unat, Yavuz, “Time in The Sky of Istanbul, Taqî al Dîn al-Râsid’s Observatory”, Art and Culture Magazine, Time in Art, Winter 2004/Issue 11, pp. 86–103

URL 1 http://devridunya.blogspot.com/2011/02/aksitler-ihsidiler-kimdir.html (2022)

URL 2 http://www.matder.org.tr/unlu-matematikciler/dogu-matematikcileri/ (2022)

References

Akkanat, H. (2008). Translation and Analysis of ibn Sina's Treatise titled Parts of Rational Sciences. *Religious Studies*, 11(31), 195-234.

Aslan S, İ. (2020). "Euclid's Axiomatic System". Science and Utopia Issue 315, Year 26, September. Ankara: Sonsöz Printing. p.12-16.

Aslan, S, İ. (2016). V. Postulate Tradition in the Medieval Islamic World. Turkey Scholar Books.

Aslan, S, İ. (2021). A Brief History of Mathematics from Ancient Egypt to the Middle Ages Islamic World, Journal of University Studies, Volume 4, Special Issue, Page: ÖS59-70.

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

Kafesoglu, I. (1997). Turkish National Culture. Rare Book Publishing House.

Karakaş, H. İ. (2011), *Fundamentals of Mathematics, Number Systems and Algebraic Structures*, Ankara: METU Development Foundation Publishing.

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Pattabanoglu, F. Z. (2017). The Theory of the History of Philosophy in Farabi: Hints of the Historicity of Philosophy in the Evolution of Language and Religion. Anxiety Uludağ University Faculty of Arts and Sciences Journal of Philosophy. 29(29).

Polat, S. (2015). Educational Activities in the Karahan's State. International Journal of Education and Science. 1(1), 42-52.

Unat, Yavuz, "Tâkiyyüddîn and the Istanbul Observatory (Observatory)"Archived on 16 January 2020 at the Wayback Machine. Turks, Volume 11, New Turkey Publishing, Editors: Hasan Celal Güzel, Kemal Çiçek, Salim Koca, Ankara 2002

Unat, Yavuz, "Two Examples from Turkish Technology History: Cezerî and Takiyüddîn" Archived on 16 January 2020 at the Wayback Machine. Proceedings of the 1st Turkish Science and Technology History Congress (15-17 November 2001), Turkish Technology History, Edited by: Emre Dölen, Mustafa Kaçar, Istanbul 2003, p. 75-94

Unat, Yavuz, "Time in The Sky of Istanbul, Taqî al Dîn al-Râsid's Observatory", Art and Culture Magazine, Time in Art, Winter 2004/Issue 11, pp. 86–103.

References

Argun, E. (2020). Science in Pre-Islamic Turks, retrieved on 07.11.2023 from https://bilimdili.com/arkeotarih/tarih-tarih/islamiyet-oncesi-turklerde-bilim/.

Aslan S, İ. (2020). "Euclid's Axiomatic System". Science and Utopia Issue 315, Year 26, September. Ankara: Sonsöz Printing. p.12-16.

Aslan, S, İ. (2016). V. Postulate Tradition in the Medieval Islamic World. Turkey Scholar Books.

Aslan, S, İ. (2021). A Brief History of Mathematics from Ancient Egypt to the Middle Ages Islamic World, Journal of University Studies, Volume 4, Special Issue, Page: ÖS59-70.

Bayraktar, F., Aydoğdu, M. & Tutak, T. (2022). Examining the Cognitive Process Steps of Secondary School Students: RBC+C Model. *Journal of Education and Humanities: Theory and Practice, 13(25), 73-92.*

Bidwell, J. K. (1993). Humanize your classroom with the history of mathematics. The Mathematics Teacher, 86(6), 461-464.

Burton, D. (Ed.). (2018). *Introduction to the History of Mathematics*. (Ankara): Nobel Life Publications.

Burton, D. M. (2017). The history of mathematics. (Ed. S. DURMUŞ). İstanbul: Nobel Publishing.

Farmaki, V., Klaudatos, N., Paschos, T. (2004). Integrating the History of Mathematics in Educational Praxis. Proceedings of the 28th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education, 3, 505–512.

Fried, M. N. (2001). Can mathematics education and history of mathematics coexist ?. Science & Education, 10(4), 391-408.

Isik, S., Tutak, T., & Kalkan, M. (2020). The Effect of Teaching Sequence Subject with Realistic Mathematics Education on Student Achievement and Opinion, *International Online Journal of Educational Sciences*, *12* (1), 184-203.

Kahya, E. (2017). "Science in Ancient Turks". June 2017

Karasar, N. (2005). *Scientific research methods* (15th ed.). Ankara: Nobel Publishing Distribution.

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examination of Mathematics Teacher Candidates' Views on What Understanding Mathematics Means, *Journal of Human and Social Sciences Research, 8(1), 234-248.*

Kükey, E. & Tutak, T. (2019). Examining learning mathematics in line with the opinions of mathematics teachers. *Journal of the National Academy of Education (UEAD), 3(1), 84-95.*

Mercil, E. (1987). History of Muslim Turkish States, Ankara 1991, p. 412. History of the Ghaznavids State, Ankara 2007, p. X + 137, Mahmud of Ghazni, Ankara 1987, p. 88.

Mithat İdemen- Hülya Şenkon, "On the 75th Anniversary of the Republic of Türkiye.

URL 1. Retrieved from https://tr.wikipedia.org/wiki/Hunlar on 09.11.2023.

URL 2. Retrieved from https://www.ktb.gov.tr/TR-96255/turk-kulturu.html on 09.11.2023.

References

Bacanlı, H. (2009). *Education psychology*. Ankara: Asal Publications.

Brousseau, G. (1997). *Epistemological obstacles, problems and didactical engineering. In Theory of didactical situations in mathematics.* Dordrecht: Kluwer.

Cooper, R. (1991). *The role of mathematical transformations and practice in mathematical development. In L. Steffe (Ed.), Epistemological Foundations of Mathematical Experience.* New York: Springer-Verlag.

Demir, G. (2019). *Examining the Ways of Thinking and Understanding of 10th Grade Students According to the DNR System in the Context of the Circle*. Master's Thesis, Bilecik: Şeyh Edebali University.

Doğan, A. (2013). *Metacognition and Metacognition Based Teaching. Middle*

Eastern ve African Journal of Educational Research, 3, 6-21

Güner, P. (2012). *Examining the Ways of Understanding and Thinking of Pre-service Mathematics Teachers in the Proving Process According to DNR-Based Teaching*. Master's Thesis, Istanbul: Marmara University

Harel, G. (2001). *The development of mathematical induction as a proof scheme: a model for DNR-based instruction*. S. C. Zaskis

Harel, G. (2008). *A DNR Perspective on Mathematics Curriculum and Instruction. Part II: With Reference to Teacher's Knowledge Base.* ZDM Mathematics Education(40), 893-907.

Harel, G. (2008). *DNR Perspective on Mathematics Curriculum and Instruction. Part I: Focus on Proving.* ZDM Mathematics Education(40), 487-500.

Harel, G. (2013*). Intellectual need. In Vital directions for mathematics education research (pp. 119-151).* Springer, New York, NY.

Harel, G. (2007). *The DNR System as a Conceptual Framework for Curriculum Development and Instruction.*

Harel, G., Rabin, J., Stevens, L., & Fuller, E. (2008). Conic sections: *a DNR aproach. Supplementary modules for pre-service mathematics teachers.* University of California, San Diego.

Harel, G., & Sowder, L. (1998). *Students' Proof Schemes: Results From Exploratory Studies. A. Schoenfeld, J. Kaput, & E. Dubinsky içinde, Research in Collegiate Mathematics Education III* (s. 234-283). Providence: RI, American Mathematical Society.

Harel, G. & Sowder, L. (2007). Toward comprehensive perspectives on the learning and teaching of proof. In F. K. Lester (Ed.), *Second Handbook of Research on Mathematics Teaching and Learning: A Project of the National Council of Teachers of Mathematics* (pp. 805-842). Reston, VA: National Council of Teachers of Mathematics.

Hiebert, J., & Lefevre, P. (1986). Conceptual and procedural knowledge in mathematics: An introductory analysis. In J. Hiebert (Ed.), *Conceptual and Procedural Knowledge: The Case of Mathematics* (pp. 1-27). Hillsdale, NJ: Erlbaum

Kennedy, L. M., Tipps, S., & Johnson, A. (2008). *Guiding children's learning of mathematics*. Belmont: Thomson Wadsworth.

Lawson-Tancred, H. T. (1998). *Aristotle: The Metaphysics*. Harmondsworth: Penguin.

Learning and Teaching Number Theory (pp. Ablex Publishing Corporation (s. 185-212). Ablex Publishing Corporation.

Martin, G., & Harel, G. (1989). Proof frames of preservice elementary teachers. *Journal for Research in Mathematics Education, 20(1), 41-51.*

Odabaşı-Çimer, S. ve Ursavaş, N. (2012). *Student teachers" ways of thinking and ways of understanding digestion and the digestive system in biology.* International Education Studies, 5(3). http://dx.doi.org/10.5539/ies.v5n3p1.

Oflaz, G., Bulut, N. & Akcakin, V. (2016). *Pre-service classroom teachers' proof schemes in geometry: a case study of three pre-service teachers.* Eurasian Journal of Educational Research, 63, 133-152.

Oflaz, G. (2016). A Model in Mathematics Education: DNR-Based Instruction. *Journal of Education and Training Research*

Oflaz, G. (2015). Student opinions about DNR-based instruction. *International Journal of Innovative Research in Education*

Oflaz, G. (2017). *Determining Eighth Grade Students' Ways of Thinking and Understanding Regarding Generalization Processes: A DNR-Based Teaching Experiment*. Doctoral Thesis, Ankara: Gazi University.

Piaget, J. (1978). *Behaviour and evolution.* New York: Pantheon Books.

Piaget, J., & Inhelder, B. (1967). *The childs' conception of space.* New York: W. W. Norton ve Company.

R. Lesh, J. Kaput, & E. Hamilton içinde, Foundation for the Future in Mathematics Education (s. 155-177). Erlbaum.

Senemoğlu, N. (2005). *Developmental learning and teaching*. Ankara: Gazi.

Subaşı, M. (2017). *The Effect of EGS-Based Teaching on Gifted Secondary School Students' Learning of the Immune System*. Doctoral Thesis, Erzurum: Atatürk University.

Subaşı, M., & Özay Köse, E. (2017). *The Effect Of DNR Based Instruction on Gifted Students' Scientific Ways of Understanding and Ways of Thinking. Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education,* 11(2).

Tall, D., & Ramos-Mejia, J. P. (2006). *The Long-Term Cognitive Development of Different Types of Reasoning and Proof, Conference on Explanation and Proof in Mathematics: Philosophical and Educational Perspectives.* Germany: Universitat Duisburg- Essen.

Ursavaş, N. (2014). *Developing pre-service teachers' biological meanings and ways of thinking using EGS (DNR)-based teaching instructions*. Unpublished Doctoral thesis. Trabzon: Karadeniz Technical University.

Ursavaş, N., & Çimer, S. O. (2015). A New Approach in Biology Education: EGS-Based Teaching. *Theory and Practice in Education*, 11(1), 261-290.

Vygotsky, L. S. (1980). *Mind in society: The development of higher psychological processes.* Harvard University, Cambridge.

Yıldız, F. & Şengül, S. (2017). Examining the Effect of DNR-Based Instruction on 8th Grade Students' Ways of Understanding and Thinking. *International Journal of Social Science* Doi number:http://dx.doi.org/10.9761/JASSS6959

Yıldız, F. (2016). *Examining the Effect of DNR-Based Instruction on 8th Grade Students' Ways of Understanding and Thinking*. Doctoral Thesis, Istanbul: Marmara University.

CURRENT RESEARCH AND COMPILATIONS IN SPORTS SCIENCES

EDITOR:

Prof. Dr. Belgin Gökyürek

Assist Prof. Dr. Özge Baydar Arıcan

Assist Prof. Dr. Didem Gülçin Kaya

EĞİTİM
yayınevi

CURRENT RESEARCH AND COMPILATIONS IN SPORTS SCIENCES

Editors: Prof. Dr. Belgin Gökyürek, Assist Prof. Dr. Özge Baydar Arıcan, Assist Prof. Dr. Didem Gülçin Kaya

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Kübra Konca Nam
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourism and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-23-3
1. Edition, February 2024

Printing and Binding
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Printing House Certificate No: 47381

Library Information Card

CURRENT RESEARCH AND COMPILATIONS IN SPORTS SCIENCES
Editors: Prof. Dr. Belgin Gökyürek, Assist Prof. Dr. Özge Baydar Arıcan, Assist Prof. Dr. Didem Gülçin Kaya
p.IV+130, 135x215 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-23-3

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system, without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun kitapmatik internetteki kitapçınız

Kaynaklar

Altunbay, M. and Bıçak, N. (2018). The Use of Technology Based Applications Suitable for "Generation Z" Individuals In Turkish Education Courses. *Zeitschrift Für die Welt der Türken/Journal of World of Turks,* 10(1), 127-142.

Ardıç, E. and Altun, A. (2017). Dijital Çağın Öğreneni. *International Journal of New Approach in Social Studies,* 1(1), 12-30.

Chen, Y. C., Li, R. H. and Chen, S. H. (2013). Relationships Among Adolescents' Leisure Motivation, Leisure Involvement, and Leisure Satisfaction: A Structural Equation Model. *Social Indicators Research,* 110(3), 1187-1199. doi: 10.1007/s11205-011-9979-2

Clark, L. and Çallı, L. (2014). Personality Types and Facebook Advertising: An Exploratory Study. *Journal of Direct, Data and Digital Marketing Practice,* 15, 327-336. doi: 10.1057/dddmp.2014.25

Csobanka, Z. E. (2016). The Z Generation. *Acta Educationis Generalis,* 6(2), 63-76. doi: 10.1515/atd-2016-0012

Çatalkaya, C. (2014). *Kariyer 2.0.* İstanbul: Optimist Yayınları.

Dedeler-Kenar, M. (2022). Dijital Oyunlar ve Siber Zorbalık. Retrieved from 04.06.2023 https://www.guvenliweb.org.tr/haber-detay/dijital-oyunlar-kitabinda-bolum-yazarlari-dijital-oyunlarla-ilgili-neler-soyluyor

Dewanti, P. and Indrajit, R. E. (2018). The Effect of XYZ Generation Characteristics to e-commerce C-to-C: A Review. *Ikra-Ith Informatika: Jurnal Komputer dan Informatika,* 2(2), 56-60.

Dodds, F. and Pippard, T. (2013). Human and Environmental Security. In C. K. Durbak ve C. M. Strauss (Editör), *Securing a Healthier World* (s. 128-138). Routledge.

Erdem, M. (2023). Teknoloji bağımlılığı nedir? Erdem Psikiyatri: Retrieved from 17.06.2023 https://www.erdempsikiyatri.com/teknolojibagimliligi-nedir

Gümüş, N. (2020). Investigation of Generation Z Consumers' Purchasing Decision Making Styles. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi,* 15(58), 381-396. doi: 10.19168/jyasar.572987

Kazzazi, K., Treiber, A. and Wätzold, T. (2016). Migration–Religion–Identität. Aspekte transkultureller Prozesse: Migration–Religion–Identity. Aspects of Transcultural Processes. In C. Kagitcibasi (Editör), *Family, Self and Well-being of Immigrant Youth* (s. 229-242). Springer.

Kelleci, M. (2008). The Effects of Internet Use, Cell Phones and Computer Games on Mental Health of Children and Adolescents. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni,* 7(3), 253-256.

Kim, Y. and Smith, D. (2017). Pedagogical and Technological Augmentation of Mobile Learning for Young Children Interactive Learning Environments. *Interactive Learning Environments,* 25(1), 4-16.

McCrindle, M. and Wolfinger, E. (2010). Generations Defined. *Ethos,* 18(1), 8-13.

Özhan, S. (2011). Rating and Classification Systems for Digital Games and Recommendations for Turkey. *Journal of Social Policy Studies,* 25(25), 21-33. doi: 10.21560/spcd.72050

Pallavicini, F., Ferrari, A. and Mantovani, F. (2018). Video Games for Well-Being: A Systematic Review on the Application of Computer Games for Cognitive and Emotional Training in the Adult Population. *Frontiers in Psychology,* 9, 2127. doi: 10.3389/fpsyg.2018.02127

Prakashyadav, G. and Rai, J. (2017). The Generation Z and Their Social Media Usage: A Review and A Research Outline. *Global Journal of Enterprise Information System,* 9(2), 110–116.

Prensky, M. (2001). Digital Natives, Digital Immigrants Part 2: Do They Really Think Differently?. *On the Horizon,* 9(6), 1-6. doi: 10.1108/10748120110424843

Rickes, P. C. (2016). Generations in Flux. *Planning for Higher Education,* 44(4), 21-45.

Seymen, A. F. (2017). Y ve Z Kuşak İnsanı Özelliklerinin Milli Eğitim Bakanlığı 2014-2019 Stratejik Programı ve TÜBİTAK Vizyon 2023 Öngörüleri ile İlişkilendirilmesi. *Journal of Urban Academy,* 10(32), 467-489.

Shokouhi-Moqhaddam, S., Khezri-Moghadam, N., Javanmard, Z., Sarmadi-Ansar, H., Aminaee, M., Shokouhi-Moqhaddam, M. and Zivari-Rahman, M. (2013). A Study of the Correlation Between Computer Games and Adolescent Behavioral Problems. *Addiction & Health,* 5(1-2), 43.

Sparks and Honey (2015). *Generation Z 2025: The Final Generation Culture Forecast.* Retrieved from 10.05.2023 http://reports.sparksandhoney.com

Tarhan, N., Tutgun-Ünal, A. and Ekinci, Y. (2021). New Generation Disease Cyberchondria: Relationship between Cyberchondria and Health Literacy of Generations in the New Media Age. *OPUS International Journal of Society Researches,* 17(37), 4253-4297. doi: 10.26466/opus.855959

Tarí, J. J. (2011). Research into Quality Management and Social Responsibility. *Journal of Business Ethics,* 102, 623-638.

Taş, H. Y., Demirdöğmez, M. ve Küçükoğlu, M. (2017). Possible Effects of Future Architects' Z Generation on Business Life. *OPUS International Journal of Society Researches*, 7(13), 1031-1048.

Taş, H. Y. and Kaçar, S. (2019). Expectations of Businessmen by Investigation of The Situation and Behavior of X, Y and Z. *OPUS International Journal of Society Researches,* 11(18), 643-675. doi: 10.26466/opus.554751

Türk Dil Kurumu (2023). Retrieved from 27.06.2023 https://sozluk.gov.tr/

Yee, N. (2006). Motivations for Play in Online Games. *Cyberpsychology & Behavior,* 9(6), 772-775. doi: 10.1089/cpb.2006.9.772

Young, R. (2009). *Discursive Practice in Language Learning and Teaching (Vol. 58).* Malden, MA: Wiley-Blackwell.

Young, K. S. and De Abreu, C. N. (Eds.). (2010). *Internet Addiction: A Handbook and Guide to Evaluation and Treatment.* John Wiley & Sons.

Yüksel, M. and Yılmaz, E. (2016). The Investigation of the Relationship between Internet Addiction and Problem Solving Skills of High School Students In Terms of Several Variables. *Elementary Education Online,* 15(3), 1031-1042. doi: 10.17051/io.2016.49379

Uysal, D. (2022). Gen-Z's Consumption Behaviours in Post-Pandemic Tourism Sector. *Journal of Tourism Leisure and Hospitality,* 4(1), 70-82. doi: 10.48119/toleho.1099783

Zemke, R., Raines, C. and Filipczak, B. (2013). *Generations at Work: Managing the Clash of Boomers, Gen Xers, and Gen Yers in the Workplace.* New York: AMACOM.

References

Astrén, J. (2004). Hogwarts, Muggles and Quidditch: A Study of the Translation of Names in JK Rowling's Harry Potter Books. (Independent thesis Basic level, degree of Bachelor) Dalarna University, School of Languages and Media Studies,

Czech Quidditch Association [CQA], (2023). Rulebook. https://www.famfrpal.cz/ (E. T.: 28.12.2023).

Cohen, A., Brown, B. and Welty Peachey, J. (2012). The Intersection of Pop Culture and Non-Traditional Sports: An Examination of the Niche Market of Quidditch. *International Journal of Sport Management and Marketing, 12*(3-4), 180-197.

David, S. (2007). *Quidditch: J. K. Rowling's Leveler.* In Mead, D & Frelik, P (Eds.) Playing the Universe: Games and Gaming in Science Fiction. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Sklodowskiej, Poland, Lublin, pp. 77-85.

International Quadball Association [IQA], (2023a). What is Quadball? https://iqasport.org/what-is-quidditch (E. T.: 24.12.2023).

International Quadball Association [IQA], (2023b). Rulebook. https://iqasport.org/rulebook (E. T.: 24.12.2023).

Furness H. (2013). J. K. Rowling Invented Quidditch After a Row with Her Boyfriend.*in the Telegraph*. http://www.telegraph.co.uk/culture/books/10065868/JK-Rowling-invented-Quidditch-after-a-row-with-her-boyfriend.html (E. T.: 22.01.2024).

Jeffrey O. S. (2016). Challenging the Gender Binary: The Fictive and Real World of Quidditch, *Sport in Society, 19*(8-9), 1299-1315, doi: 10.1080/17430437.2015.1067783

Huizinga, J. (2020). *Homo Ludens: Oyunun Kültür İçindeki Yeri Üzerine Bir İnceleme.* (çev. O. Düz) İstanbul: Alfa.

Major League Quadball [MLQ], (2021). USQ Pursue Name Change for Quidditch. https://mlquidditch.com/mlq-usq-pursue-name-change/ (E.T.: 20.01.2024).

Olgun, C.K., (2008). Huizinga ve Oyun Kavramı. *Sosyoloji Notları Dergisi,* 22-25.

Quidditch Derneği [QD], (2023a). Quidditch Nasıl Oynanır? https://quidditchdernegi.com/quidditch-nedir/ (E. T.: 23.12.2023).

Quidditch Derneği [QD], (2023b). Takımlar. https://quidditchdernegi.com/takimlar/ (E.T.: 26.12.2023).

Quidditch Derneği [QD], (2023c). Team Turkey. https://quidditchdernegi.com/portfolio/team-turkey/ (E.T.: 26.12.2023).

Rowling, J. K. (2015). *Harry Potter and the Philosopher's Stone* (Vol. 1). Bloomsbury Publishing.

Şenses, S. (2022). Quidditch'in Yeni İsmi Quadball: Harry Potter Evreninin Vazgeçilmez Sporu Quidditch İsim Değiştiriyor. https://mediacat.com/quidditchin-yeni-ismi-quadball/ (E.T.: 25.01.2024).

Tanto, T. and Tanusy, J. (2023). Language Play: One Way of Reading Jk Rowling's Harry Potter. *Lire Journal (Journal of Linguistics and Literature)*, *7*(2), 301-312.

Yurkina, R. (2021). Quıddıtch As a Prototype of a Real Sport in the Wizarding World by Joan Rowlıng. *Организационный комитет*, 121.

References

Adıyaman, Y. (2006). The Effects of Using Different Type of Starts on Take off Time at the Age of 10-12. Master Thesis. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Akın, G., Tekdemir, E., Gültekin, T., Erol, E. and Bektaş, Y. (2013). *Antropometri ve Spor*. Ankara: Alter Yay, Rek, Org, Tic. Ltd. Şti. Yayıncı Sertifika.

Ateş, M., Demir, M. and Ateşoğlu U. (2007). The Effect of Plyometric Training on Some Physical and Physiological Parameters of 16-18 Years Old Male Soccer Players. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi,* 1(1), 12.

Batalha, N., Dias, S., Marinho, D. A. and Parraca, J. A. (2018). The Effectiveness of Land and Water based Resistance Training on Shoulder Rotator Cuff Strength and Balance of Youth Swimmers. *Journal of Human Kinetics, 62* (1), 91-102.

Bompa, T. O. (2007). *Antrenman Kuramı ve Yöntemi*. Ankara: Spor Yayımevi. pp. 330-346.

Bozdoğan, A. (2003). *Yüzme: Fizyoloji, Mekanik, Metod*. İstanbul: İlpress Basım ve Yayın.

Bozdoğan, A. (2006). *Yüzme Kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, pp. 142-243.

Bozdoğan, A. and Özüak, A. (2003). *Stilleriyle Temel Yüzme*. İstanbul: İlpress Basım ve Yayın.

Crowley, E., Harrison, A. J. and Lyons, M. (2017). The Impact of Resistance Training on Swimming Performance: A Systematic Review. *Sports Medicine*, *47*, 2285-2307.

Crowley, E., Lyons, M. and Harrison, AJ (2022). *Kuru Arazi Direnç Antrenmanı Egzersizlerinin Yüzme Performansına Özelliği*. Doktora Tezi, Munster: Limerick Üniversitesi.

Çağın, M., Özkurt, Z. and Çimen Polat, S., (2023). Sportif Yüzmenin Motorik ve Zihinsel Yansımaları. Spor Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar IX (ss.71-89), Ankara: Eğitim Yayınevi.

Çıkmaz, S., Taşkınalp, O., Uluçam, E., Yılmaz, A. and Çakıroğlu, M. (2005). Anthropometric Measurements and Proportions of Body Constitution in Football Players. *Balkan Medical Journal*, *2005*(1), 32-36.

España-Romero, V., Artero, E. G., Santaliestra-Pasias, A. M., Gutierrez, A., Castillo, M. J. and Ruiz, J. R. (2008). Hand Span Influences Optimal Grip Span in Boys and Girls Aged 6 To 12 Years. *The Journal of Hand Surgery*, *33*(3), 378-384.

Faigenbaum, A. D., Milliken, L. A., Loud, R. L., Burak, B. T., Doherty, C. L. and Westcott, W. L. (2002). Comparison of 1 and 2 Days Per Week of Strength Training in Children. *Research Quarterly For Exercise And Sport*, *73*(4), 416-424.

Formosa, D. P., Toussaint, H. M., Mason, B. R. and Burkett, B. (2012). Comparative Analysis of Active Drag Using the MAD System and An Assisted Towing Method in Front Crawl Swimming. *Journal of Applied Biomechanics*, *28*(6), 746-750.

Garrido, N., Marinho, D. A., Barbosa, T. M., Costa, A. M., Silva, A. J., Pérez-Turpin, J. A. and Marques, M. C. (2010). Relationships Between Dry Land Strength, Power Variables and Short Sprint Performance in Young Competitive Swimmers. *Journal of Human Sport And Exercise*, (II), 240-249.

Geyik, M. (2019). Comparison of the Effects of Anthropometric Characteristics, Flexibility and Strenght of 14-16 Year Old Female Swimmers On Two Different Start Techniques. Phd Thesis. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

Gourgoulis, V., Valkoumas, I., Boli, A., Aggeloussis, N. and Antoniou, P. (2019). Effect of an 11-Week In-Water Training Program With Increased Resistance on the Swimming Performance and the Basic Kinematic Characteristics of the Front Crawl Stroke. *Journal of Strength and Conditioning Research,* 33(1), 95-103. doi: 10.1519/JSC.0000000000001879

Gökhan, İ., Kürkçü, R. and Devecioğlu, S. (2011). The Effect of Swimming on Pulmonary Functions, Blood Pressure and Body Composition. *Journal of Clinical and Experimental Investigations*, *2*(1), 35-41.

Gün, Ç. (1991). 8-10 Yaş ve 11-13 Yaş Gurubu Yüzücülerinin Ergometrik Performans Düzeyi Yönünden Karşılaştırılması. Master's Thesis. İstanbul: İstanbul Üniversitesi.

Günay, M., Tamer, K. and Cicioğlu, H. (2013). Spor Fizyolojisi ve Performans Ölçümü. Ankara: Gazi Kitabevi.

Günsel, A. M. (2011). *Yüzme Teknikleri ve Öğretim Yöntemleri.* Ankara: Spor Yayınevi.

Hannula, D. and Thornton, N. (2001). The Swim Coaching Bible, Worlds Swimming Coaches Association. *Human Kinetics, United States Of America*, 107-108.

Hartmann, J. and Tünnemann, H. (1989). Fitness and Strength Training. U.K: Central Books Limited.

İlbak, İ. and Bayer, R. (2021). Investigation of the Effects of B-Fit Exercise Practices on Some Anthropometric Parameters of Sedentary Women. *Mediterranean Journal of Sport Science,* 4(3), 342-349. doi: 10.38021/asbid.1009891.

Juarez Santos-Garcia, D., Gonzalez-Rave, J. M., Legaz Arrese, A., Portillo Yabar, L. J., Clemente Suarez, V. J. and Newton, R. U. (2013). Acute Effects of Two Resisted Exercises on 25M Swimming Performance. *Isokinetics and Exercise Science*, *21*(1), 29-35.

Kalapotharakos, VI, Smilios, I., Parlavatzas, A. and Tokmakidis, SP. (2007). The Effect of Moderate Resistance Strength Training and Detraining on Muscle Strength and Power in Older Men. *Journal of Geriatric Physical Therapy,* 30(3), 109-13. doi: 10.1519/00139143-200712000-00005

Kizilin, M. M. (2022). 10-12 Yaş Yüzme Branşındaki Çocuklarda Su İçi ve Kara Antrenmanlarının Yüzme Performansı Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Phd Thesis. Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi.

Kraemer, W. J. and Fleck, S. J. (2005). Strength Training for Young Athletes. U.K: Humans Kinetics.

Kuter, M. (1997). *Antrenör ve Sporcu El Kitabı*. Ankara: Bağırgan Yayınevi.

Maglischo E. W. (2015). *Swimming Fastest*. (Çev. Eds T. Yararcan ve F. Yararcan). İstanbul: Ekin Kitap Spor ve Turizm Yayınları.

Maglischo, E. W. (2003). *Swimming Fastest*. U.K: Human Kinetics.

Muniz-Pardos, B., Gomez-Bruton, A., Matute-Llorente, A., Gonzalez-Aguero, A., Gomez-Cabello, A., Gonzalo-Skok, O. and Vicente-Rodriguez, G. (2019). Swim-Specific Resistance Training: A Systematic Review. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, *33*(10), 2875-2881.

Muratlı, S. (2007). *Antrenman Bilimi Yaklaşımıyla Çocuk ve Spor.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, pp. 1-274.

Muratlı, S., Kalyoncu, O. and Sahin, G. (2007). *Antrenman ve Müsabaka*. İstanbul: Ladin Matbaası.

Newton, R. U., Jones, J., Kraemer, W. J. and Wardle, H. (2002). Strength and Power Training of Australian Olympic Swimmers. *Strength and Conditioning Journal, 24*(3), 7-15.

Özer, K. (1993). *Antropometri Sporda Morfolojik Planlama*. İstanbul: Kazancı Matbaacılık, pp. *34*.

Özer, K. (2006). Fiziksel Uygunluk. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Page, P. and Ellenbecker, T. S. (2019). *Strength Band Training*. U.K: Human Kinetics Publishers.

Rebutini, V. Z., Pereira, G., Bohrer, R. C., Ugrinowitsch, C. and Rodacki, A. L. (2016). Plyometric Long Jump Training With Progressive Loading Improves Kinetic and Kinematic Swimming Start Parameters. *Journal of Strength and Conditioning Research*, *30*(9), 2392-2398.

Salo, D. and Riewald, S. A. (2008). Complete Conditioning for Swimming (Complete Conditioning for Sports). U.K: Humans Kinetics.

Sevim, Y. (1997). *Antrenman Bilgisi*. Ankara: Tutibay Yayınları.

Sevim, Y. (2010). Antrenman Bilgisi. Ankara: Pelin Ofset Tipo Matbaacılık.

Sevim, Y. and Şengül, E. (1989). Sağlık Topu ile Güç Geliştirme Alıştırmaları. Ankara: Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü, pp. 61-65.

Soydan, S. (2006). 12-14 Yaş Grubu Bayan Sporcularda Klasik ve Vücut Ağırlığıyla Yapılan 8 Haftalık Kuvvet Antremanlarının 200m. Serbest Yüzmedeki Geçiş Derecelerine Etkisi. Master's Thesis. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

Tanner, D. A. (2007). In Print: Swimming 2004-2005. *Journal of Swimming Research*, *17*, 45.

Tsunokawa, T., Mankyu, H., Takagi, H. and Ogita, F. (2019). The Effect of Using Paddles on Hand Propulsive Forces and Froude Efficiency in Arm-Stroke-Only Front-Crawl Swimming at Various Velocities. *Human Movement Science,* 64, 378-388. doi: 10.1016/j.humov.2019.03.007.

URL-1: https://www.atayuzme.com.tr/blog/yuzme-parasutu-nedir (E.T.: 01.10.2023).

Weston, M., Hibbs, A. E., Thompson, K. G. and Spears, I. R. (2015). Isolated Core Training Improves Sprint Performance in National-Level Junior Swimmers. *International Journal of Sports Physiology and Performance*, *10*(2), 204-210.

Yolcu, S. Ö. (2010). Direnç Makinelerine Karşın Lastik Bant Antrenmanlarının Puberte Öncesi Çocuklarda Kassal Kuvvete Etkileri. Yayımlanmamış Master's Thesis, İzmir: Ege Üniversitesi.

Zorba, E. (1995). *Herkes İçin Spor ve Fiziksel Uygunluk.* Ankara: Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü.

References

Amorose A. J. and Anderson-Butcher D. (2015). Exploring the Independent and Interactive Effects of Autonomy-Supportive and Controlling Coaching Behaviors on Adolescent Athletes' Motivation for Sport. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 4*(3), 206-218.

Başaran, Y. K. (2019). Sampling Theory in Social Sciences. *The Journal of Academic Social Science,* 5(47), 480-495. doi : 10.16992/ASOS.12368

Bruner, M. W., Eys, M. A., Wilson, K. S. and Côté, J. (2014). Group Cohesion and Positive Youth Development in Team Sport Athletes. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 3*(4), 219-227.

Cashmore, E. (2008). *Sport and Exercise Psychology: The Key Concepts* (2nd edition). New York: Routledge.

Çiftçi, N. (2017) Öğretmenlerin Algılarına Göre Motivasyon Kaynaklarının Belirlenmesi. Master's Thesis. İstanbul: Maltepe Üniversitesi. https://hdl.handle.net/20.500.12415/3917

Daldaş, A. Ö. and Erturan, G. (2021). Predictive Effect of Coach Feedback on Empowering and Disempowering Motivational Climate in Summer Schools. *Gazi Journal of Physical Education and Sport Sciences, 26*(1), 123-135.

Escarti, A. and Guzman, J. F. (1999). Effects of Feedback on Self-Efficacy, Performance, and Choice in an Athletic Task. *Journal of Applied Sport Psychology, 11*(1), 83-96.

Filgona, J., Sakiyo, J., Gwany, D. M. and Okoronka, A. U. (2020). Motivation in Learning. *Asian Journal of Education and Social Studies, 10*(4), 16-37.

Heckathorn, D. D. (2011). Comment: Snowball Versus Respondent-Driven Sampling. *Sociological Methodology, 41*(1), 355-366.

Horn, T. S. (2008). Coaching Effectiveness in the Sport Domain. In T. S. Horn (Ed), *Advances in Sport Psychology* (3rd edition) (pp. 239-268). Champaign, IL: Human Kinetics.

Ives, J. C., Straub, W. F., & Shelley, G. A. (2002). Enhancing Athletic Performance Using Digital Video in Consulting. *Journal of Applied Sport Psychology, 14*(3), 237-245.

Patton, M. Q. (1999). Enhancing the Quality and Credibility of Qualitative Analysis. *Health Services Research*, *34*(5 Pt 2), 1189-1208.

Smith, R. E., Smoll, F. L. and Barnett, N. P. (1995). Reduction of Children's Sport Performance Anxiety Through Social Support and Stress-Reduction Training for Coaches. *Journal of Applied Developmental Psychology, 16*(1), 125-142.

Smith, R. E., Smoll, F. L. and Cumming, S. P. (2007). Effects of a Motivational Climate İntervention for Coaches on Young Athletes' Sport Performance Anxiety. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 29*(1), 39-59.

Sönmez, V. and G. Alacapınar, F. (2011). *Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Unıerzyskı, P. (2003). *Altyapı Çalışmalarında Modern Yaklaşımlar Konulu Uluslararası Antrenör Gelişim Semineri Notları.* Ankara.

Yıldırım, Y. (2007). Türkiye'de Performans Tenisi Yapan Sporcuların Tenise Başlama Nedenleri ve Beklentileri. Master's Thesis. Ankara: Ankara Üniversitesi.

Yıldırım. A. and Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

References

Alikaşifoğlu, M., Erginöz, E., Ercan, O., Uysal, O. and Albayrak-Kaymak, D. (2007). Bullying Behaviours And Psychosocial Health: Results From a Cross Sectional Survey Among High School Students in İstanbul, Turkey, *European Journal of Pediatrics*, 166(12), 1253-1260.

Asma, M., Gürsel, N. and Çamlıyer, H. (2019). Investigation of Students' Bullying Behavior in Term of Sport Participation. *CBU Journal of Physical Education and Sport Sciences,* 14(1), 23-40.

Beale, A. V. (2001). " Bullybusters": Using Drama to Empower Students to Take a Stand Against Bullying Behavior, *Professional School Counseling*, 4(4), 300.

Bernstein, J. Y. and Watson, M. W. (1997). Children Who are Targets of Bullying: A victim Pattern. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(4), 483-498.

Besag, V. E. (1989). *Bullies and Victims in School.* Britain: Open University Press.

Cardia, N. (2002). World Report On Violence and Health. *Bulletin of the World Health Organization*, 80, 915-915.

Craig, W. M., Pepler, D. and Atlas, R. (2000). Observations of Bullying in The Playground and in the Classroom. *School Psychology International*, 21(1), 22-36.

Crothers, L.C. and Levinson, E.M. (2004). Assessment of Bullying: A review of Methods and Instruments. *Journal of Counseling & Development*, 82, 496-503.

Dake, J. A., Price, J. H. and Telljohann, S. K. (2003). The Nature and Extent of Bullying at School. *Journal of School Health*, 73(5), 173-180.

Demirezen, İ. K. (2020). In Investigations of Attitude to School and Exposure Levels of High School Students Attending and not Participating in Sports: Case of Aksaray. Master Thesis. Mersin: Mersin University Institute of Educational Sciences.

Doğan-Ateş, A. and Yağmurlu, B. (2010). Examining Victimization in Turkish Schools. *European Journal of Educational Studies*, 2(1), 31-37.

Farrington, D. P. (1993). Understanding and Preventing Bullying. *Crime and Justice*, 17, 381-458.

Freedmann, J. L., Sears, D. O. and Carlsmith, J. M. (1998). *Sosyal Psikoloji.* (Çev:A. Dönmez). Ankara: İmge.

Geen, R. G. and Donnerstein, E. D. (1998). *Human Aggression: Theories, Research and Implications for Social Policy.* USA: Open University Press.

Gilmartin, B. G. (1987). Peer Group Antecedents of Severe Love-Shyness in Males. *Journal of Personality,* 55(3), 467-489.

Glew, G., Rivara, F. and Feudtner, C. (2000). Bullying: Children Hurting Children. *American Academy of Pediatrics,* 21(6), 183-190.

Gürhan, N. (2017). All Aspects of the Bullying. *Turkiye Klinikleri J Psychiatr Nurs-Special Topics*, 3(2), 175-81.

Hanley, A. J. and Gibb, B. E. (2011). Verbal Victimization and Changes in Hopelessness Among Elementary School Children. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 40(5), 772-776.

Hawker, D. S. and Boulton, M. J. (2000). Twenty Years' Research on Peer Victimization and Psychosocial Maladjustment: A Meta-Analytic Review of Cross-Sectional Studies. *The Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 41(4), 441-455.

Hughes, G. (2005). The Relationship Between Bullying and Achievement; A Study of Related School and Family Factors. Master Thesis. Canada: The Universty of Calgary.

İrfaner, S. (2009). Bullying Incidents Taking Place Among Students and Students', Teachers' and School Administrators' Attitudes and Views on Bullying Incidents. Doctoral Thesis. Ankara: Hacettepe University, Institute of Social Sciences.

Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Kaljonen, A. and Salmivalli, C. (2011). A large-scale Evaluation of the KiVa Antibullying Program: Grades 4–6. *Child Development*, 82(1), 311-330.

Klomek, A. B., Marrocco, F., Kleinman, M., Schonfeld, I. S. and Gould, M. S. (2007). Bullying, Depression, and Suicidality in Adolescents. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, *46*(1), 40-49.

Limber, S. P., Olweus, D., Wang, W., Masiello, M. and Breivik, K. (2018). Evaluation of the Olweus Bullying Prevention Program: A large scale study of US students in grades 3–11. *Journal of School Psychology*, 69, 56-72.

Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], (2021). *Akran Zorbalığı Yapan Öğrencilere Yönelik Arkadaşlık İlişkileri Geliştirme Psikoeğitim Programı-Ortaokul (Ağar M. ve Aydın E. Ed.)*. Ankara: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Gazi Meslek Eğitim Merkezi Matbaası.

Menesini, E. and Salmivalli, C. (2017). Bullying in Schools: The State of Knowledge and Effective Interventions. *Pscychology, Health & Medicine, 22*(Sup1), 240-253.

Milli Eğitim Bakanlığı, Beden Eğitimi Öğretim Programı. http://ttkb.meb.gov.tr/ogretmen (E.T.:20.06.2022).

Olweus, D. (1993). *Bullying at School: What We Know and What We Can Do.* Blackwell Publishers.

Öz, N. (2019). Role of Schools with Identity and Characters. *Diyanet İlmî Dergi,* 55(1), 197- 215.

Özdemir, H. (2021). Investigation of the Effect of Peer Bullying Themed Children's Literature Reading Activities on the use of Strategies for Coping with Peer Bullying of Fifth-Grade Students. Doctoral Thesis. Erzurum: Atatürk University, Institute of Educational Sciences.

Pace, B. (2001). Bullying. *Jama,* 285(16), 2158-2159.

Palacio, R. C. (2015). *Mucize.* Pegasus Yayınları.

Pişkin, M. (2002). Okul Zorbalığı: Tanımı, Türleri, İlişkili Olduğu Faktörler ve Alınabilecek Önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 531-562.

Rigby, K. (2018). Exploring the Gaps Between Teachers' Beliefs about Bullying and Research-Based Knowledge. *International Journal of School & Educational Psychology*, 6(3), 165-175.

Roberts, W. B. and Coursol, D. H. (1996). Strategies for İntervention with Childhood and Adolescent Victims of Bullying, Teasing, and İntimidation in School Settings. *Elementary School Guidance & Counseling*, 30(3), 204-212.

Roberts, W. B. (2000). The Bully as Victim. *Professional School Counseling*, 4, 148- 156.

Roland, E. (1989). Bullying: The Scandinavian Research Tradition. D. P. Tattum, & D. A. Lane (Dü) içinde, *Bullying in Schools* (s. 21-32). Stoke-on-Trent.

Salmivalli, C. (2004). Consequences of School Bullying and Violence. *Taking fear out of schools*, 12(1), 29-35.

Schwartz, D., Lansford, J. E., Dodge, K. A., Pettit, G. S. and Bates, J. E. (2015). Peer Victimization During Middle Childhood as a Lead İndicator of İnternalizing Problems and Diagnostic Outcomes in Late Adolescence. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*, 44(3), 393-404.

West, A. and Salmon, G. (2000). Bullying and Depression: a Case Report. *International Journal of Psychiatry in Clinical Practice,* 4, 73-75.

Whitted K. S., David, R. and Dupper, D. (2005). Best Practise, S for Preventing or Reducing Bullying in Schools. *Children and Schools*, 27(3), 167–175.

US Department of Education, (2006). *Preventing Bullying-A Manual for Schools and Communities*, https://archive.org/detail (E.T.:20.06.2022).

Yurdakul, İ. H. and Soyuçok, M. (2016). Primary School Teacher Candidates Views and Opinions about Taking Measures and Educational Practices for Students Subjected to Vıolance. *Zeıtschrıft Für Dıe Welt Der Türken,* 8(2), 285-307.

References

Acarbay, Ş. (1999). *Futbolda Doping ve Dopingle Mücadele. Antrenörün Sesi.* Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği Yayını, 18, 6-7.

Akgül, M. H. and Karanfil, A. Y. (2021). Positional Competition in Sports Questionnaire: A Validity and Reliability Study on Footballers. *Journal of National Sport Sciences*, *5*(1), 77-90.

Alaranta, A., Alaranta, H., Holmila, J., Palmu, P., Pietila, K. and Helenius, I. (2006). Self-Reported Attitudes of Elite Athletes Towards Doping: Differences between Type of Sport. *International Journal of Sports Medicine*, *27*(10), 842-846.

Asmuth, C. (2010). Dopingdefinitionen–von der Moral zum Recht. *Was ist Doping*, 13-32.

Atasü, T. and Yücesir, İ. (2001). *Doping ve Futbolda Performans Artırma Yöntemleri*. Ankara: Ajansmat.

Barkoukis, V., Lazuras, L., Tsorbatzoudis, H. and Rodafinos, A. (2013). Motivational and Social Cognitive Predictors of Doping İntentions in Elite Sports: An Integrated Approach. *Scandinavian Journal of Medicine and Science in Sports*, *23*(5), 330-340.

Baysaling, Ö. (2000). *Sporda Her Yönüyle Doping.* İstanbul: Pres Basım ve Yayın.

Berglund, B., Hemmingsson, P. and Birgegard, G. (1987). Detection of Autologous Blood Transfusions in Cross-Country Skiers. *International Journal of Sports Medicine*, *8*(2), 66.

Bloodworth, A. and McNamee, M. (2010). Clean Olympians? Doping and Anti-Doping: The Views of Talented Young British Athletes. *International Journal of Drug Policy*, *21*, 276–282.

Brook, S. (2005). What Do Sports Teams Produce? *Journal of Economic Issues*, *39*(3), 792-797.

Crowther, N. B. (2007). *Sport in Ancient Times.* Praeger Series on The Ancient World, Westport, Connecticut: Greenwood Publishing Group.

Çınar, V., Yazıcı, G., Şebin, K. and Öztürk, M. E. (2010). Doping and Their and Sportsman Usage. *Atatürk Journal of Physical Education and Sport Sciences*, *7*(4), 27-31.

Daumiller, M., Rinas, R. and Breithecker, J. (2021). Elite Athletes' Achievement Goals, Burnout Levels, Psychosomatic Stress Symptoms, and Coping Strategies. *International Journal of Sport and Exercise Psychology, 20*(2), 416-435. doi: 10.1080/1612197X.2021.1877326

Dinçer, N. (2010). *Elit Sporcuların Doping Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*. Master's Thesis. Konya: Selçuk Üniversitesi.

Dvorak, J., Junge, A., Graf-Baumann, T. and Peterson, L. (2004). Football is the Most Popular Sport Worldwide. *The American Journal of Sports Medicine*, *32*(1 Suppl), 3S-4S.

Ehrnborg, C. and Rosen, T. (2009). The Psychology behind Doping in Sport. *Growth Hormone & IGF Research. 19*, 285– 287. doi: 10.1016/j.ghir.2009.04.003

Ekmekçi, A., Ekmekçi, R. and İrmiş, A. (2013). Globalization and the Sports Industry. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, *4*(1), 91-117.

Erdemli, A. (1992). Fair Play ve Olimpizm, In Spor Bilimleri II. *Ulusal Kongresi bildiriler kitabı (pp. 180-185). Ankara: Hacettepe Üniversitesi*.

Erdoğan, İ. (2008). On Studying Football. *Journal of Communication Theory & Research, 26*.

Eröz, M. F. (2007). *Milli Düzeyde, Atletizm, Güreş, Judo ve Halter Yapan Sporcuların Doping ve Ergojenik Yardım Hakkındaki Görüşlerinin ve Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi*. Master's Thesis. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi.

Exner, J. (2023). Fight against Doping, Good Governance, and Education: What are the Roles and Responsibilities. *Sports Law, Policy & Diplomacy Journal, 1*(1), 45-104. doi: 10.30925/slpdj.1.1.3

Filiztekin, A. (2004). *Türkiye Birinci Futbol Liginde Rekabet 1990–2004.* Sabancı Üniversitesi.

Gençtürk, G., Çolakoğlu, T. and Demirel, M. (2009). A Research for Determine the Intelligence Level of National Sportsman for Doping (Wrestling Sample). *Nigde University Journal of Physical Education and Sport Sciences*, *3*(3), 213-221.

Görün, L. (2020). Competitive Balance in 2018-2019 Season Spor Toto Super League. *Journal of Sports and Performance Researches*, *11*(1), 65-79.

Gratton, C. and Taylor, P. (2000). *Economics of Sport and Recreation.* London: E & FN Spon.

Gregor, K. (2010). Ansatzpunkte der Philosophie im Problemfeld "Doping". *Was ist Doping*, 33-74.

Güllü, S. (2023). Investıgation of the Relationship between Athlete University Students Moral Disengagement and Their Coaches Unethical Behaviors. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences*, *21*(100. Yıl Özel Sayısı), 101-115.

Güneş, Z. (2005). *Spor ve Beslenme.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Handelsman, D. J. (2015). Performance Enhancing Hormone Doping in Sport. In Endocrinology: Adult and Pediatric. doi: 10.1016/B978-0-323-18907-1.00024-X

Hardaway, F. (2003). *Foul Play: Sports Metaphors as Public Doublespeak;* In J. Boxill (Editor), Sport Ethics an Anthology. USA; Blackwell.

Horberry, R. (2023). *Anyone's Game: What are the Most Watched Sports İn The World?*. Retrieved from https://blog.gwi.com/chart-of-the-day/worlds-most-popular-sports/.

Hurst, P., King, A., Massey, K., Kavussanu, M. and Ring, C. (2023). A National Anti-Doping Education Programme Reduces Doping Susceptibility in

British Athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, *69*, 102512. doi: 10.1016/j.psychsport.2023.102512.

Işık, S. (2015). *Gelişim Çağındaki Basketbolcularda Doping Kullanımı Eğilimi ve Bilgi Düzeyinin* İncelenmesi. Master's Thesis. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.

Kangalgil, M., Temel, A., Tevfik, E. and Tuğbay, İ. (2023). Investigation of Young Athletes' Attitudes towards Moral Decision Making and Distancing from Moral Values. *Journal of Youth Research*, *11*(29), 14-29.

Karacabey, K., Seyhan, S., Öntürk, Y., Apur, U., and Akyel, Y. (2017). Young athletes' Knowledge, Attitude And Belief Levels, Which May Be Seen As Possible Explanations Of Doping In Comparison With Some Other Variables. *Batman University Journal of Life Sciences, 7*(2/2), 168-179.

Karakoç, E. (2007). *Cumhuriyet Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Doping İçerikli İlaç Kullanma Sıklığının Araştırılması*. Master's Thesis. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi.

Kavussanu, M., Seal, A. R. and Phillips, D. R. (2006). Observed Prosocial and Antisocial Behaviors in Male Soccer Teams: Age Differences Across Adolescence and the Role of Motivational Variables. *Journal of Applied Sport Psychology*, *18*(4), 326-344.

Kaya, D. G., Ayan, B. N. and Ocak, Y. (2023). Investigation of Sport Emotions with The Moral Disengagement in Sport of Amateur Footballers. *MANAS Journal of Social Studies, 12*(3), 1139-1149. doi:10.33206/mjss.1259126

Kayser, B., Mauron, A. and Miah, A. (2020). Current Anti-Doping Policy: A Critical Appraisal. In the Ethics of Sports Technologies and Human Enhancement (pp. 29-38). Routledge.

Koelega, H. S. (1993). Stimulant Drugs and Vigilance Performance: A Review. *Psychopharmacology*, *111*, 1-16.

Kula, H. (2018). An Investigation on the Competitive Balance Between "Dört Büyükler" in Turkish Football. *Journal of Sportive Performance Researches*, *2*(1), 1-9.

Laure, P., Thouvenin, F. and Lecerf, T. (2001). Attitudes Of Coaches Towards Doping. *Journal of Sports Medicine and Physical Fitness*, *41*(132), 6.

Loland, S. and McNamee, M. (2014). Philosophy of Sport, Social Sciences in Sport, Ed. Joseph Maguire, Human Kinetics, Champaign.

Lumpkin, A., Stoll, K. S. and Beller, M. J. (2003). *Sport Ethics: Application for Fair Play.* 3rd ed. USA: McGrawHill.

Manore, M. M., L. Meyer, N. and Thompson, J. (2009). *Sport Nutrition for Health and Performance.* Human Kinetics, USA.

Maxwell, P. H., Ferguson, D. J., Nicholls, L. G., Iredale, J. P., Pugh, C. W., Johnson, M. H. and Ratcliffe, P. J. (1997). Sites of Erythropoietin Production. *Kidney International*, *51*(2), 393-401.

Mazzeo, F., Monda, V., Santamaria, S., Nigro, E., Valenzano, A., Villano, I., Cibelli, G., Messina, A. and Messina, G. (2017). Antidoping Program:

An Important Factor in the Promotion And Protection of the Integrity of Sport and Athlete's Health. *The Journal of Sports Medicine and Physical Fitness, 58*, 1135–1145. doi: 10.23736/S0022-4707.17.07722-2

Melzer, M., Elbe, A. M. and Brand, R. (2010). Moral and Ethical Decision-Making: A Chance for Doping Prevention in Sports? *Etikk i Praksis-Nordic Journal of Applied Ethics*, (1), 69-85. doi: 10.5324/eip.v4i1.1741

Michie, J. and Oughton, C. (2004). *Competitive Balance in Football: Trends and Effects.* London: The Sportsnexus.

Mottram, D. R. and George, A. J. (2000). Anabolic Steroids. *Best Practice & Research Clinical Endocrinology & Metabolism*, *14*(1), 55-69.

Özmerdivenli, R. and Yıldırım E, (2004). Profesyonel ve Amatör Futbolcuların Kullanımı Yasaklı İlaçlar Hakkında Bilgilerinin Değerlendirilmesine Eğitim Düzeylerinin Etkisi. *Spor ve Tıp Dergisi, 12*(6), 17-20.

Öztürk, E. G., Suveren, S. and Çolakoğlu, T. (2012). Doping in Turkey, Assessment of Knowledge Level of Players about Doping (Handball Study Case). *International Journal of Human Sciences, 9*(1), 249-260.

Rubin, E. (1979). Alcoholic Myopathy in Heart and Skeletal Muscle. *The New England Journal of Medicine: Research & Review, 30*(1), 28-33. doi: 10.1056/NEJM197907053010107.

Shafer, M. R. (2016). Well Played: A Christian Theology of Sport and the Ethics of Doping. *Well Played*, 1-268.

Stull, T., Sheen, A. and Baron, D. (2023). *Doping in Sports.* In Sport and Mental Health (pp. 79-99). Cham: Springer.

Szolnoki, A. and Perc, M. (2016). Leaders Should Not Be Conformists in Evolutionary Social Dilemmas. *Scientific Reports*, *6*(1), 23633.

Şanlıer, N. and Arıkan, B. (2000). Ankara'da Çeşitli Üniversitelerde Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarına Devam Eden Son Sınıf Öğrencilerin Beslenme ve Ergojenik Yardımcılarının Kullanma Durumlarının Saptanması. *Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi*, 26-27.

Şapcı, H. A. (2010). Üniversitelerarası Spor Müsabakalarına Katılan Öğrencilerin Doping Kullanımına Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.

Tarakçıoğlu, S. and Doğan, B. (2013). Gene Doping in The Context of Ethics in Sports. *Hacettepe Journal of Sport Sciences*, *24*(1), 45-54.

Ünal, M. and Ünal, D. (2003). Sporda Doping Kullanımı. [Doping use in sports]. *İstanbul Tıp Fakültesi Mecmuası*, *66*(3), 189-198.

Üstel, L. C. (2005). *Vücut Geliştirme ve Halterde İleri Teknikler.* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

WADA. (2022). Code Signatories. Retrieved 12/04/2022 from https://www.wada-ama. org/en/what-we-do/the-code/code-signatories.

Wanjek, B., Rosendahl, J., Strauss, B. And Gabriel, H. H. (2007). Doping, Drugs and Drug Abuse among Adolescents in the State of Thuringia

(Germany): Prevalence, Knowledge and Attitudes. *International Journal of Sports Medicine*, *28*(04), 346-353.

Williams, B., Lacy, P. S. and CAFE and the ASCOT (Anglo-Scandinavian Cardiac Outcomes Trial) Investigators. (2009). Impact of Heart Rate on Central Aortic Pressures and Hemodynamics: Analysis from the CAFE (Conduit Artery Function Evaluation) Study: CAFE-Heart Rate. *Journal of the American College of Cardiology*, *54*(8), 705-713.

World Anti-Doping Agency (2021). World Anti-Doping Code. WADA. Canada.

Vargas-Mendoza, N., Fregoso-Aguilar, T., Madrigal-Santillán, E., Morales-González, Á. and Morales-González, J. A. (2018). Ethical Concerns in Sport: When the Will to Win Exceed the Spirit of Sport. *Behavioral Sciences, 8*(9), 78. doi: 10.3390/bs8090078

Yoncalık, O. and Gündoğdu, C. (2007). Doping as a Morality Problem in the Elite Sport. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, *6*(1), 128-134.

References

Aydoğdu, F. and Dilekmen, M. (2018). Analyzing the Leisure Time Elementary School Students Spend with Their Mothers According to the Views of Mothers. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* (35), 49-63.

Ayyıldız, T. (2016). The Analysis of the Metaforic Perceptions Towards Dance Concept of University Students. *Gaziantep University Journal of Sport Science, 1*(2), 13-25.

Baydar Arıcan, H. Ö. (2021). Examınation of the Metaphorical Perceptions of University Students Regarding Conceptions of Game and Physical Activity. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences, 19*(4), 2021, 170-183.

Currie, J. (2004). Motherhood, Stress and the Exercise Experience: Freedom or Constraint? *Leisure Studies, 23*(3), 225–242. doi:10.1080/0261436042000251987

Kurtipek, S. (2019). Determination of the Perceptions of the Members of Sports Clubs on the Concept of Sports Club: A Metaphor Analysis Study. *Spormetre The Journal of Physical Education and Sport Sciences, 17*(1), 209-145.

Kurtipek, S. and Güngör, N. B. (2019). Perception of Trainers for The Athlete. *Turkish Journal of Sport and Exercise, 21*(2), 379-385.

Miles, M. B. and Huberman, A. M. (2016). Nitel veri analizi (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.Ed). Ankara: Pegem Akademi.

Passias, E. J., Sayer, L. and Pepin, J. R. (2016). Who Experiences Leisure Deficits? Mothers' Marital Status and Leisure Time. *Journal of Marriage and Family, 79*(4), 1001–1022. doi:10.1111/jomf.12365

Spotswood, F. and Gurrieri, L. (2023). Understanding Health Inequalities through a Practice-Oriented 'Capabilities' Perspective. Motherhood and Leisure Time Physical Activity. *Sociology of Health & Illness, 45*(2), 423–445. doi: 10.1111/1467-9566.13585

Wearing, B. (1990). Beyond the Ideology of Motherhood: Leisure as Resistance. *The Australian and New Zealand Journal of Sociology, 26*(1), 36-58. doi: 10.1177/144078339002600102

Yıldırım, A. (2011). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Cumhuriyet Döneminde İktisadi Bir Teşebbüs:

İSTANBUL ESNAF BANKASI

NEDİM SARIGÜZEL

EĞİTİM
yayınevi

CUMHURİYET DÖNEMİNDE İKTİSADİ BİR TEŞEBBÜS: İSTANBUL ESNAF BANKASI
Nedim Sarıgüzel

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6613-74-4
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı
CUMHURİYET DÖNEMİNDE İKTİSADİ BİR TEŞEBBÜS: İSTANBUL ESNAF BANKASI
Nedim Sarıgüzel
VIII+146 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6613-74-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

A. Arşiv Belgeleri

Cumhurbaşkanlığı Arşivi

CBA, Kils. 7-2-C/Dos. 92/F. 1.3/14.06.1926.

CBA, Kls. 7-2-C/Dos. 92/F. 1.2/17.06.1926.

CBA, Kls. 16-168-2/Dos. 1/F. 22.1/07.08.1934.

CBA, Kls. 2/Dos. 12-11/F. 6242.4/29.01.1942.

Devlet Arşivleri Başkanlığı Cumhuriyet Arşivi

BCA, 30.18.1.1/131.19/14.39.9/14.06.1925.

BCA, 30.10/131/138.988.7/14.06.1926.

BCA, 30.10.0.0/138.988.7/131/14.06.1926.

BCA, 30.18.1.1/30.53/5.180.110/16.08.1928.

BCA, 30.18.1.1/30.63.17/28.10.1928.

BCA, 30.18.1.2/131.58/6.56.4/20.11.1929.

BCA, 30.10.0/60.403.35/09.03.1929.

BCA, 30.10/6/8.49.9/25.04.1934.

BCA, 30.18.1.2/71.427/85.99.16/29.11.1938.

BCA, 30.18.1.2/71.431/86.12.17/15.02.1939.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi Arşivi

İBBA, Encümen, 596/C.2/30.12.1930.

İBBA, Encümen, 111/C.3/13.01.1931.

İBBA, Encümen, 2254/C.9/15.06.1931.

İBBA, Encümen, 2526/C.9/28.06.1931.

İBBA, Encümen, 4746/C.13/14.09.1931.

İBBA, Encümen, 2207/C.25/16.06.1932.

İBBA, Encümen, 1904/C.36/08.07.1933.

İBBA, Encümen, 2857/C.39/04.10.1933.

İBBA, Encümen, C.5/27.02.1935.

İBBA, Encümen, 716/C.117/04.02.1937.

B. Resmi Yayınlar

Başvekalet İstatistik Umum Müdürlüğü, *Mali İstatistikler Devlet Maliyesi 1932-1935*, Ankara, 1937.

İstanbul Belediyesi, *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 109-110, İstanbul, 29 Ekim 1933. s.118.

İstanbul Belediyesi, "Belediye Tamimleri", *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 118-119-120, Haziran-Temmuz-Ağustos, 1934 İstanbul, ss.440-460.

İstanbul Belediyesi, *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 101-102, Ocak Şubat 1933, İstanbul, s.701.

İstanbul Belediyesi, "İstanbul Umumi Meclisinde Su Meselesi (Vesikalar)", *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 76/4, İstanbul, Aralık 1930, 167-171.

İstanbul Belediyesi, "Terkos İşi", *İstanbul Belediye Mecmuası*, S. 99-100, İstanbul, Kasım-Aralık 1932, s.695-696.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1930-1931*, C. 2, İstanbul, 1932.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1931-1932*, C. 2, İstanbul, 1933.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1932-1933*, İstanbul, 1936.

İstanbul Belediyesi İstatistik Müdürlüğü, *İstanbul Şehri İstatistik Yıllığı 1939-1943*, İstanbul, 1943.

İstatistik Umum Müdürlüğü, *Mali İstatistikler Devlet Maliyesi 1932-1937*, Ankara, 1938.

İstatistik Umum Müdürlüğü, *İstatistik Yıllığı 1932-1933*, C.6., İstanbul, 1934.

İstatistik Umum Müdürlüğü, *Mevduat İstatistikleri-Tasarruf Mevduatı Ticari Mahiyetteki Mevduat 1933-1938*, Ankara, 1939.

Maliye Bakanlığı, *2 Aralık 1928 Pazar Gününe Mahsus İstanbul Esham ve Tahvilat Borsası Fiyat Cetveli*, https://borsaistanbul.com/data/MatbaaArsiv/1928/1928.02.12.pdf (10.01.2023)

Maliye Bakanlığı, *19 Ekim 1929 Cumartesi Gününe Mahsus İstanbul Esham ve Tahvilat Borsası Fiyat Cetveli*, https://borsaistanbul.com/data/MatbaaArsiv/1929/1929.10.19.pdf (10.01.2023)

Maliye Bakanlığı, *21 Temmuz 1927 Perşembe Gününe Mahsus İstanbul Esham ve Tahvilat Borsası Fiyat Cetveli*, Erişim Adresi: https://borsaistanbul.com/data/MatbaaArsiv/1927/1927.07.21.pdf (10.01.2023)

TBMM Zabıt Ceridesi, Devre: 4, İçtima: 3, C. XXI, 26 Nisan 1934.

TÜİK, *İstatistik Göstergeler 1923-2010*, Ankara, 2011.

T.C. Resmî Gazete, Türkiye Dâhilinde Piyango Keşidesinin Münhasıran Tayyare Cemiyetine Ait Olduğu Hakkında Kânun, 24 Ocak 1926, S. 279. https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/279.pdf (02.03.2023)

T.C. Resmî Gazete, *7263 Nolu* Kararname, 18 Kasım 1928, S. 1043. Erişim Adresi: https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/1043.pdf (01.02.2023)

C. Telif Eserler

Kitaplar

AEGLETON, Catherine-WILLIAMS, Jonathan, *Paranın Tarihi*, Çev. Fadime Kâhya, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 2011.

AFETİNAN, A., *İzmir İktisat Kongresi 17 Şubat-4 Mart 1923*, TTK Yay., Ankara, 1989.

AHMAD, Feroz, *Bir Kimlik Peşinde Türkiye*, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yay., 4. Baskı, İstanbul, 2010.

_____, *İttihat ve Terakki 1908-914*, Çev. Nuran Yavuz, Kaynak Yay., 5. Basım, İstanbul, 1999.

_____, *İttihatçılıktan Kemalizme*, Çev. Fatmagül Berktay Baltalı, Kaynak Yay., 3. Basım, İstanbul, 1996.

_____, *Modern Türkiye'nin Oluşumu*, Çev. Yavuz Alogan, Sarmal Yay., İstanbul, 1995.

AKALIN, Güneri, *Atatürk Dönemi Maliye Politikaları*, T.C. Maliye Bakanlığı Yay., Ankara, 2008.

AKGÜÇ, Öztin, *100 Soruda Türkiye'de Bankacılık*, Gerçek Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1992.

AKSOY, Yaşar, *Atatürk'ün Ekonomi Devrimi: Kalpaklı Kalkınma*, Ümit Yayıncılık, Ankara, 1998.

AKTAN, Reşat, *Türkiye İktisadı*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yay., Ankara, 1978.

ATATÜRK, Mustafa Kemal, *Medeni Bilgiler*, haz. Afet İnan, Toplumsal Dönüşüm Yay., 2. Baskı, İstanbul, 2010.

AUTHEMAN, Andre, *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Bankası Bank-ı Osmanî-i Şahane*, Çev. Ali Berktay, Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi Yay., İstanbul, 2002.

BERKES, Niyazi, *100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi*, Gerçek Yayınevi, C. 2, İstanbul, 1970.

BORATAV, Korkut, *Türkiye İktisat Tarihi 1908-2002*, İmge Kitabevi, 9. Baskı, İstanbul, 2005.

DÛRÎ, Abdulaziz, *İslam İktisat Tarihine Giriş*, Çev. Sabri Orman, İnsan Yay., İstanbul, 2014.

ELDEM, Edhem, *Osmanlı Bankası Tarihi*, Çev. Ayşe Berktay, Türkiye Tarih Vakfı Yay., İstanbul, 1999.

ELİBAL, Gültekin, *Atatürk ve Resim Heykel*, İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 1973.

ERGİN, Osman, *Türkiye Maarif Tarihi*, C.5., Eser Matbaası, İstanbul, 1977, s.1755.

FERİD, Hasan, *Osmanlı'da Para ve Finansal Kredi (Bankacılık)*, C. 3, Haz. Mehmet Hakan Sağlam, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü Yay., İstanbul, 2008.

GALBRAITH, John Kenneth, *İktisat Tarihi*, Dost Yay., 2. Baskı, Ankara, 2010.

GÜNGÖR, Erol, *Kültür Değişmesi ve Milliyetçilik*, Ötüken Yay., 9. Baskı, İstanbul, 1995.

GÜVENÇ, Murat-IŞIK, Oğuz, *Emlak Bankası 1926-1998*, Emlak Bankası Yay., İstanbul, 1999.

HANKS, Merry E. Wıesner, *Erken Modern Dönemde Avrupa 1450-1789*, Çev. Hamit Çalışkan, Ed. Ali Berktay, İş Bankası Kültür Yay., 6. Basım, İstanbul, 2019.

HEATON, Herbert, *Avrupa İktisat Tarihi*, C. 1, Teori Yay., Ankara, 1985.

ILDIZ, Erkan, *Eski Çağ'da Bankacılık ve Bankerlik*, Türkiye Bankalar Birliği Yay., İstanbul, 2013.

KARAKAYALI, Hüseyin, *Türkiye Ekonomisinin Yapısal Değişimi*, İzmir, 2003.

KASABA, Reşat, *Osmanlı İmparatorluğu ve Dünya Ekonomisi-On Dokuzuncu Yüzyıl*, Çev. Kudret Emiroğlu, Belge Yay., İstanbul, 1993.

KAZGAN, Haydar, *Osmanlı Avrupa Finans Kapitali*, Yapı Kredi Yay., İstanbul, 1995.

KAZGAN, Haydar vd., *Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*, Creative Yayıncılık, İstanbul, 2000.

KEPENEK, Yakup-YENTÜRK, Nurhan, *Türkiye Ekonomisi*, Remzi Kitabevi, 6. Basım, İstanbul, 1994.

KEYDER, Çağlar, *Dünya Ekonomisi İçinde Türkiye (1923-1929)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 1993.

_____, "1923-1929 Dönemi Bankalar", *75 Yılda Para'nın Serüveni*, ed. Mustafa Sönmez, Tarih Vakfı Yay., İstanbul,1998, ss.115-126.

KIRAY, Emine, *Osmanlı'da Ekonomik Yapı ve Dış Borçlanma*, İletişim Yay., 2. Baskı, İstanbul, 1995.

KOCABAŞOĞLU, Uygur vd., *Türkiye İş Bankası Tarihi*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., İstanbul, 2001.

Türkiye İş Bankası 50. Yıl 1924-1974, Türkiye İş Bankası Yay., Ankara, 1974.

ORTABAĞ, Erol, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Bankacılığın Gelişimi ve Regülasyon*, Türkiye Bankalar Birliği Yay., İstanbul, 2018.

Ökçün, Ahmet Gündüz, "1909-1930 Yılları Arasında Anonim Şirket Olarak Kurulan Bankalar", *Türkiye İktisat Tarihi Semineri Metinler / Tartışmalar 8- 10 Haziran 1973*, ed. Osman Okyar, Mars Matbaası, Ankara, 1975, ss.409-484.

_____, *1920-1930 Yılları Arasında Kurulan Türk Anonim Şirketlerinde Yabancı Sermaye*, Sermaye Piyasası Kurulu Yay., 2. Baskı, Ankara, 1997.

Parla, Taha, *Türkiye'de Siyasal Kültürün Resmi Kaynakları-Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri*, C. 2., İletişim Yay., İstanbul, 1991.

SAKA, Remzi, *Türkiye'de Sermaye ve Kredi Hareketi*, Tecelli Matbaası, Ankara, 1933.

_____, *1927 Senesinde Anonim Sa'y ve Sermaye-İstanbul Ticaret Mıntıkasında Mevcut Anonim Şirketlerin 1927 Senesindeki Faaliyetlerinin Mahiyetlerini ve Neticelerini Gösterir Broşürdür*, Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Ticaret ve Sanayi Odaları Neşriyatı, İstanbul: Cumhuriyet Matbaası, 1928.

PAMUK, Şevket *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2012.

_____, *100 Soruda Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi 1500-1914*, Gerçek Yayınevi, 3. Baskı, İstanbul, 1993.

PIRENNE, Henri, *Ortaçağ Avrupa'sının Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, Çev. Uygur Kocabaşoğlu, İletişim Yay., 6. Baskı, İstanbul, 2013.

SAKA, Abdulkerim, İkinci Meşrutiyet Konya'sında Siyasal Hayat (1908-1914), Palet Yay., Konya, 2023.

SURAİYA, Faroqhi, "Krizler ve Değişim 1590-1699". Çev. Ayşe Berktay, ed. Halil İnalcık-Donald Quataert, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi*, C. 2, Eren Yay., 2. Basım, İstanbul, 2006, ss.543-743.

TAHSİN, Hamit-SAKA, Remzi *Sermaye Hareketi*, Amedî Matbaası, İstanbul, 1930, s.83.

TEKELİ, İlhan, *Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 2009.

TEKELİ, İlhan-İLKİN, Selim, *Para ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası*, TCMB Yayınları, 2. Basım, Ankara, 1997.

_____, *1929 Dünya Buhranında Türkiye'nin iktisadi Politika Arayışları*, Ankara, 1977.

TEKİNER, Aylin, *Atatürk Heykelleri Kült, Estetik, Siyaset*, İletişim Yay., İstanbul, 2010.

TEZEL, Yahya Sezai, *Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi (1923-1950)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1994.

TOPRAK, Zafer, *İttihat Terakki ve Devletçilik-Türkiye'de Ekonomi ve Toplum (1908-1950)*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul, 1995.

_____, "Türkiye'nin Ekonomik Gelişimi 1923-2018," *Modern Türkiye Tarihi*, ed. Ahmet Şimşek, Pegem Akademi, Ankara, 2019, ss.240-258.

TOYNBEE, Arnold J., *Türkiye III (Bir Devletin Yeniden Doğuşu)*, Çev. Kasım Yargıcı, Ankara, 2000.

TURAN, Şerafettin, *Türk Kültür Tarihi-Türk Kültüründen Türkiye Kültürüne ve Evrenselliğe*, Bilgi Yay., Ankara, 1990.

YAŞA, Memduh vd., *Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ekonomisi 1923-1978*, Akbank Kültür Yay., İstanbul, 1980.

YERASİMOS, Stefanos, *Azgelişmişlik Sürecinde Türkiye -Tanzimattan Birinci Dünya Savaşına-*, Belge Yay., 7. Baskı, İstanbul, 2001.

ZÜRCHER, Erik Jan, *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*, Çev. Yasemin Saner Gönen, İletişim Yay., 7. Baskı, İstanbul, 2000.

Makaleler

ABİDİN, "Eski Müdür", *Milliyet*, 18 Nisan 1934, s.1-7.

ADNAN, "Esnaf Bankası Sabık Müdürü", *Son Posta*, 18 Nisan 1934, s.1-11.

ASIM, Mehmet, Esnaf Bankası Meselesi, *Vakit*, 17 Nisan 1934, s.4.

_____, "Esnaf Bankası Münakaşalarından Ne Anladık? 1", *Vakit*, 11 Mayıs 1934, s.1-4.

_____, "Esnaf Bankası Münakaşalarından Ne Anladık? 2", *Vakit*, 12 Mayıs 1934, s.1-4.

_____, "Esnaf Bankası Münakaşalarından Ne Anladık? 3", *Vakit*, 13 Mayıs 1934, s.1-4.

_____, İstanbul Şehir Meclisi Niçin Toplanacak?", *Vakit*, 29 Nisan 1934, s.1-4.

_____, "Kanun Kuvvetleri Suiistimalleri Teşvik Etmemelidir", *Vakit*, 19 Nisan 1934, s.1-4.

ASLAN, Demo Ahmet, "Tayyare Cemiyeti'nin Propaganda Faaliyetleri ve Tayyare Bayramları", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.3, S.14, Eskişehir, 2014, ss.141-150.

AYDIN, Abdürrahim Fahimi, "Tayyareden Uçağa: Millî Hava Sanayinin Kuruluşunda Türk Halkının Yaptığı Bağışlar", *Karadeniz Araştırmaları*, S. 31, Güz 2011, ss.51-84.

BAYYİĞİT, Mehmet "Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Kurumu Olarak Vakıflar", *NEÜİFD*, C.11, S.11, Konya, 2001, ss.59-66.

BİRGEN, Muhittin, "İstanbul'un Bir Şehir Bankasına İhtiyacı Vardır", *Son Posta*, 15 Haziran 1937, s.2.

BOZOKLU. Derya, "Atatürk Döneminde Bankacılık Sistemine ve Gelişimine Genel Bir Bakış", Atatürk *Araştırma Merkezi* Dergisi, C. *XIX*, 2003, ss.269-302.

ÇAVUŞOĞLU, Mustafa, "İlk Dönem İslâm Tarihinde Deniz Ticareti", *İSTEM,* S.42, Konya, 2023, ss.143-164.

ERKOÇOĞLU, Fatih, "Abdülmelik B. Mervân'ın Para Reformu", *İSTEM*, S.8, Konya, 2006, ss.171-186.

GÜÇLÜAY, Sezgin, "Ortaçağda Ticari Müesseseler (Bankalar, Birlikler, Şirketler)", C. 11, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Elazığ, 2001, ss.25-304.

GÜNERİ, Faik, "Acınacak Vaziyet", *Cumhuriyet*, 6 Mayıs 1939, s.1-9.

HİKMET, Cihat, "Yiyin Efendiler Yiyin Bu Hânı İştiha Sizin", *Birlik*, 1 Mayıs 1934, s.1-2.

İKTİSAT MÜDÜR MUAVİNİ MÜBAHAT, "Esnaf Bankası", *İstanbul Şehremaneti Mecmuası*, S. 7, Mart 1925, İstanbul, ss.179.

KADRİ KEMAL, "Ankara Mektupları: Faik Bey Muharririmize Neler Söyledi?", *Vakit*, 6 Mayıs 1934, s.1-10.

NADİ, Yunus, "İstanbul Meclisi ve Esnaf Bankası", *Cumhuriyet*, 10 Mayıs 1934, s.1-2.

POLATOĞLU, Mehmed Gökhan, "Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi ile Birlikte Süt Endüstrisinin Kuruluşu ve Gelişimi Üzerine Bir İnceleme (1923-1963)", *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, S. 20, 2021, ss.115-131.

SABİHA ZİYA, "Bir sanat Dedikodusu Büyüdü", *Son Posta*, 23 Temmuz 1931, s.1-6.

SARI, Kader Akdağ, "Cumhuriyet Döneminin İlk Mali Skandalı: İstanbul Esnaf Bankası T.A.Ş.", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 25, S. 2, 2023, ss.653-677.

SEVİNÇ, İsmail-ÖZÇELİK, Mehmet, "Tek Parti Döneminde Türk Kamu Bürokrasisinde Yapılan Yapısal Değişiklikler", *NEÜSBFD*, C.5, S.1, Konya, 2023, ss.55-74.

ŞÜKRÜ, Ahmet, "Esnaf Bankasının Acıklı Hikâyesi", *Milliyet*, 17 Nisan 1934, s.1-7.

YARDIMCIOĞLU, Mahmut-BÜYÜKŞALVARCI, Ahmet, "Bankacılık Sektörü Pratiğinde Faaliyet Tabanlı Maliyet Sistemi", *Maliye Dergisi*, S.153, Ankara, Temmuz-Aralık 2007, ss.142-199.

YÜKSEL, Ahmet Turan, "Yakın Doğu'da Ticaret Merkezleri ve Panayırlar", *NEÜİFD*, C.5, S.5, Konya, 1994, ss.309-334.

_____, "Türk-İslâm Medeniyetinde Vakıfların Yeri ve Önemi", *NEÜİFD*, C.13, S.13, Konya, 2002, ss.47-54.

Tezler

YILMAZ, Naci, *1930-1946 Döneminde Türk Bankacılık Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2007.

D. Gazeteler

Akşam, "Esnaf Bankası Bir Kısım Memurlara İzin Verildi", 25 Ekim 1934, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası Genel Heyeti Dün Toplandı", 10 Temmuz 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası Hissedarlar Cumartesi Toplanıyorlar", 15 Ocak 1935, s.2.

Akşam, "Esnaf Bankası İşi", 21 Eylül 1935, s.2.

Akşam, "Esnaf Bankası Kapandı", 1 Mart 1935, s.5.

Akşam, "Esnaf Bankası Meselesi", 9 Mayıs 1934, s.1-2.

Akşam, "Esnaf Bankası Meselesi", 9 Mayıs 1934, s.1-2.

Akşam, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti Dün Toplandı", 9 Nisan 136, s.5.

Akşam, "Esnaf Bankası", 9 Mart 1930, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 10 Kasım 1931, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 28 Mart 1932, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 5 Mayıs 1933, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 10 Şubat 1935, s.2.

Akşam, "Esnaf Bankası", 22 Nisan 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 12 Ağustos 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 18 Ekim 1935, s.3.

Akşam, "Esnaf Bankası", 16 Haziran 1936, s.3.

Akşam, "Fırka İdare Heyeti Reisliği", 14 Temmuz 1934, s.1.

Akşam, "Muhiddin Bey: Yapılan Gürültü Bir Bardak Suda Fırtınadır Diyor", 19 Nisan 1934, s.1-2.

Akşam, "Şehir Meclisi", 19 Şubat 1935, s.4.

Borsa La Bourse, 13 Ağustos 1931, s.2.

Borsa La Bourse, 02 Ocak 1933, s.2.

Borsa La Bourse, 02 Ocak 1934, s.2.

Borsa La Bourse, 02 Ocak 1935, s.2.

Borsa La Bourse, 29 Nisan 1935, s.2.

Cumhuriyet, "Ayakkabıcılar Kooperatifi Hakkında Bir Şikâyet", 5 Mayıs 1930, s.4.

Cumhuriyet, "Banka İşi Şehir meclisinde", 8 Mayıs 1934, s.6.

Cumhuriyet, "Belediyenin Açtığı Hakaret Davası", 11 Temmuz 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Davalar Bitti", 24 Ağustos 1934, s.4.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Alakadarların Adliyede İfadeleri Alınıyor", 6 Mayıs 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Fena Vaziyette mi?", 4 Nisan 1933, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Hesapları", 27 Nisan 1934, s.1-8.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi Mecliste", 25 Nisan 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi Ne Olacak?" 4 Mayıs 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi Son Safhada", 29 Temmuz 1934, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi", 15 Mayıs 1934, s.1-4.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi, 31 Mayıs 1934, s.1-2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası İşi", 19 Haziran 1935, s.1.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Ne Halde?", 13 Nisan 1933, s.1-6.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Sermayesini 500 Bin Liraya İblağ Etmeye Karar Verdi", 30 Mayıs 1929, s.2.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı Nihayet İkmal Olundu", 17 Ekim 1934, s.1-5.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 14 Mayıs 1934, s.1-6.

Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 15 Temmuz 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 21 Ağustos 1934, s.1.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Tasfiye Edilecek", 1 Mart 1935, s.1-5.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti Toplandı", 5 Mayıs 1936, s.3.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti", 8 Haziran 1939, s.4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası", 11 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankası", 11 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankasından Çıkan Neşriyat Davası", 3 Temmuz 1934, s.4.
Cumhuriyet, "Esnaf Bankasının Tasfiyesi Kararlaştı", 19 Şubat 1935, s.5.
Cumhuriyet, "Faik Bey Ankara'ya Niçin Gitmiş?", 6 Mayıs 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Faik Bey Hesap Verecek", 12 Mayıs 1934, s.1-2.
Cumhuriyet, "Faik Beyin bir mektubu", 15 Mayıs 1934, s.4.
Cumhuriyet, "Halk Fırkası İdare Reisliklerinde Tebeddülat", 14 Temmuz 1934, s.1.
Cumhuriyet, "İstanbul Esnaf Bankası", 7 Nisan 1932, s.6.
Cumhuriyet, "M. Volfun Bir Tekzibi", 9 Mayıs 1934, s.6.
Cumhuriyet, "Milliyet Aleyhine Açılan Davalar", 14 Ağustos 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Milliyet Aleyhine Açılan Davalar", 19 Ağustos 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Milliyet Gazetesi Aleyhindeki davalar", 25 Temmuz 1934, s.5.
Cumhuriyet, "Muhittin Bey'in Açtığı Dava", 5 Ağustos 1934, s.2.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisi İçtimaa Çağrıldı", 3 Mayıs 1934, s.3.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisi İçtimaı", 7 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisi İçtimaı", 7 Mayıs 1934, s.1-4.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisinde Dünkü Fırtına", 9 Mayıs 1934, s.1-6.
Cumhuriyet, "Şehir Meclisinde Fırtına", 18 Mart 1933, s.6.
Cumhuriyet, "Vali Bey'in Açtığı Dava", 15 Temmuz 1934, s.3.
Cumhuriyet, "Vali Bey'in Açtığı Davalar", 29 Temmuz 1934, s.5.
Cumhuriyet," Esnaf Bankası", 1 Mayıs 1932, s.4.
Haber, ""Milletin Mali Deniz" Deyip Yemişler!", 18 Nisan 1934, s.1-7.
Haber, "400.000 Lirayı Kimler "Deve" Yapmış?", 16 Nisan 1934, s.7.
Haber, "Banka Tahkikatı Neticelendi", 17 Ekim 1934, s.3.
Haber, "Bankayı Bu Hale Sokanları Tel'in Ediyorum" 17 Nisan 1934, s.7.
Haber, "Belediye Reisi Bu Sabah İstanbul'a Geldi", 30 Nisan 1934, s.1.
Haber, "Bir Bardak Suda Çıkan Fırtınanın Dalgaları", 9 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası Faciası", 5 Haziran 1935, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Bugün de Konuşulacak mı?", 10 Mayıs 1934, s.2.

Haber, "Esnaf Bankası İşi C.H.F Grubunda", 23 Nisan 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Saat 15'te Görüşülecek", 24 Nisan 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Tabii Mecrasında", 28 Nisan 1934, s.1.

Haber, "Esnaf Bankası İşi Tahkikat Devresinde", 29 Nisan 1934, s.1-8.

Haber, "Esnaf Bankası Müdürü Şiddetle Tenkit Ediliyor", 14 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası Ne Kadar Borç Verebilecek?", 13 Mart 1935, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Rezaleti Büyük Millet Meclisinde", 26 Nisan 1934, s.1-2.

Haber, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 11 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 8 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 21 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası Tasfiye Edilecek", 19 Şubat 1935, s.4.

Haber, "Esnaf Bankası", 2 Ağustos 1936, s.3.

Haber, "Esnaf Bankası", 6 Mayıs 1939, s.2.

Haber, "Esnaf Bankasında 102 Bin Lira Usulsüz Sarfolunmuş", 18 Haziran 1935, s.1.

Haber, "Esnaf Bankasının Tasfiyesi", 18 Mayıs 1939, s.2.

Haber, "İstanbul CHF Reisi Cevdet Kerim Bey Değişti", 13 Temmuz 1934, s.1.

Haber, "İstanbul Trakya Mıntıkasına İlhak Edecek mi?", 25 Nisan 1934, s.1.

Haber, "Mecliste", 11 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Meğer İşin Esası Talihsizlikte İmiş!",13 Mayıs 1934, s.1-2.

Haber, "Milliyet Aleyhine Açılan Belediye Davası Sukut Etti", 24 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Milliyetin Davası", 3 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey Tarafından Ethem İzzet Bey Aleyhine Açılan Davaya Bakıldı", 15 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey'in Açtığı Davada Ethem İzzet Bey Tarziye Verdi", 14 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey'in Açtığı Davaya Dün Üçüncü Cezada Devam Edildi", 29 Temmuz 1934, s.3.

Haber, "Muhittin Bey'in Milliyet Gazetesi Aleyhine Açtığı Davaya Dün Bakıldı, 5 Ağustos 1934, s.3.

Haber, "Son Söz İstanbul Şehir Meclisine Kaldı", 27 Nisan 1934, s.1-7.

Haber, "Şehir Meclisi Gelecek Salı Günü Toplanıyor", 1 Mayıs 1934, s.1.

Haber, Halk Bankası İstanbul Şubesi Perşembeye Açılıyor, 26 Kasım 1938, s.2.

Hâkimiyet-i Milliye, "Esnaf Bankası Açıldı", 15 Haziran 1926, s.2.

Hakimiyeti Milliye, "Esnaf Bankası Meselesi", 9 Mayıs 1934, s.3-4.

Hakimiyeti Milliye, "Esnaf Bankası", 30 Mayıs 1929, s.1.

Kurun, "Esnaf Bankası İşi Devlet Şurasında Konuşuluyor", 18 Haziran 1935, s.1.

Kurun, "Esnaf Bankası Ne Olacak?", 19 Şubat 1935, s.3.

Kurun, "Esnaf Bankasında", 9 Nisan 1936, s.3.

Kurun, "Tasfiye", 1 Mart 1935, s.3.

Kurun, 9 Nisan 1935, s.10.

Milliyet, "400 Bin Lira Meselesi", 20 Nisan 1934, s.1-7

Milliyet, "Alaiyeli Mahmut Bey Volf İşini İzah Ediyor", 14 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, "Belediye Reisi Bugün Ne Diyecek, Meclis Ne Yapacak?", 8 Mayıs 1934, s.6.

Milliyet, "Bir İhtilaf", 1 Nisan 1931, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Hadisesi", 6 Ağustos 1934, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Heyeti Umumiye İçtimaı", 19 Şubat 1932, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası İşi Fırka Grubunda", 25 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, "Esnaf Bankası İşi", 26 Nisan 1934, s.1.

Milliyet, "Esnaf Bankası Meselesi", 28 Nisan 1934, s.1-5.

Milliyet, "Esnaf Bankası Nizamnamesi", 23 Aralık 1932, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Rezaleti", 18 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, "Esnaf Bankası Suiistimal Tahkikatı", 23 Nisan 1934, s.1-6.

Milliyet, "Esnaf Bankası Suiistimali", 17 Ekim 1934, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 25 Mayıs 1934, s.1-4.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 4 Temmuz 1934, s.1-3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tarih Oldu", 1 Mart 1935, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankası Tasfiyesi İstenecek Hale Geldi", 13 Nisan 1933, s.1-5.

Milliyet, "Esnaf Bankası", 30 Mayıs 1929, s.1.

Milliyet, "Esnaf Bankası", 9 Mart 1930, s.6.

Milliyet, "Esnaf Bankası", 20 Aralık 1930, s.3.

Milliyet, "Esnaf Bankasında İçtima", 21 Mart 1930, s.6.

Milliyet, "Esnaf Bankasının Faaliyetleri", 18 Mart 1930, s.3.

Milliyet, "Faik Bey Dün Müddeiumumilikte Dinlendi", 13 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, “Fırka Grubu Bugün Toplanıyor”, 24 Nisan 1934, s.1-5.

Milliyet, “İflasa Doğru”, 21 Nisan 1934, s.1-5.

Milliyet, “İstanbul Esnaf Bankası”, 7 Temmuz 1929, s.4.

Milliyet, “M. Volf’un Mektubu”, 10 Mayıs 1934, s.4., 1934, s.10.

Milliyet, “Mahut Hadise”, 25 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, “Mesuller Derhal Meydana Çıkmalı!”, 17 Nisan 1934, s.1-7.

Milliyet, “Muhiddin Bey Aleyhine Dava Açılmıştır”, 16 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, “Muhiddin Bey Aleyhine Dava Açılmıştır”, 16 Mayıs 1934, s.1-7.

Milliyet, “Müddeiumumiliğe İhbarlar!” 19 Nisan 1934, s.1-6.

Milliyet, “Şehir Meclisi Beklenen İçtimaını Yaptı”, 9 Mayıs 1934, s.1-6.

Milliyet, “Şehir Meclisi Salı Günü Toplanacak”, 1 Mayıs 1934, s.1-5.

Milliyet, “Şehir Meclisi Yarın Beklenen Toplanmayı yapacak”, 7 Mayıs 1934, s.1-5.

Milliyet, “Tahkikat İlerliyor”, 29 Nisan 1934, s.1-4.

Milliyet, “Vilayet İstenen Cevabı Verdi”, 22 Nisan 1934, s.1-7.

Son Posta, “Bankanın Borçluları Mahkemeye Verildiler”, 20 Nisan 1934, s.1-11.

Son Posta, “Belediyenin Açtığı Dava”, 26 Haziran 1934, s.2.

Son Posta, “Belediyenin Davası”, 24 Ağustos 1934, s.2.

Son Posta, “Belediyenin ve Valinin Davası”, 29 Temmuz 1934, s.2.

Son Posta, “Bu 400 Bin Lira Geri Alınmalıdır”, 17 Nisan 1934, s.1-9.

Son Posta, “Esnaf Bankası Esaslı Şekilde Takviyesi Düşünülüyor”, 22 Şubat 1932, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası İş Yapamıyor”, 19 Nisan 1934, s.1-15.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi Şehir Meclisinde”, 19 Şubat 1935, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi”, 24 Nisan 1934, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi”, 26 Nisan 1934, s.1-13.

Son Posta, “Esnaf Bankası İşi”, 21 Eylül 1935, s.6.

Son Posta, “Esnaf Bankası Kalıyor”, 9 Mayıs 1934, s.2-11.

Son Posta, “Esnaf Bankası Mallarına Haciz Kondu”, 29 Nisan 1934, s.1-8.

Son Posta, “Esnaf Bankası Meselesi”, 18 Nisan 1934, s.11.

Son Posta, “Esnaf Bankası”, 26 Nisan 1933, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası”, 30 Nisan 1933, s.2.

Son Posta, “Esnaf Bankası”, 28 Haziran 1935, s.10.

Son Posta, “Esnaf Bankasına Ait Adli Tahkikat Bitiyor”, 16 Mayıs 1934, s.2.

Son Posta, "Esnaf Bankasında", 21 Ocak 1932, s.2.

Son Posta, "Esnaf Bankasında", 28 Ağustos 1935, s.2.

Son Posta, "Esnaf Bankasının Akıbeti", 30 Nisan 1934, s.1-8.

Son Posta, "Esnaf Bankasının Paraları Nerede?" 22 Nisan 1934, s.1-9.

Son Posta, "Esnaf Bankasının Tasfiyesi Başlıyor", 1 Mart 1935, s.2.

Son Posta, "Müddeiumumiliğe İki İhbar Mektubu Geldi", 19 Nisan 1934, s.1-15.

Son Posta, "Tahkikat En Mühim Safhada", 23 Nisan 1934, s.1.

Son Posta, "Vali Bey Dün Geldi", 1 Mayıs 1934, s.2.

Son Posta, "Vali Bey'in ve Belediyenin Davası", 25 Temmuz 1934, s.2.

Son Telgraf, "Eski Esnaf Bankasının Senelik Toplantısı Yapılamadı", 6 Mayıs 1939, s.2.

Son Telgraf, "Esnafa Yardım", 9 Ekim 1937, s.3.

Tan, "Küçük Haberler", 28 Ağustos 1935, s.2.

Ulus, "Esnaf Bankası Genel Kurulunda", 10 Temmuz 1935, s.3.

Ulus, "Esnaf Bankası Tasfiye Ediliyor", 28 Şubat 1935, s.3.

Ulus, "Esnaf Bankası Toplantısı", 1 Mart 1935, s.3.

Ulus, "Esnaf Bankasında", 31 Temmuz 1935, s.3.

Ulus, "İstanbul Umumi Meclisinin Dünkü Toplantısı", 19 Şubat 1935, s.3.

Vakit, "Alman İddiasında Israr Ediyor", 6 Ağustos 1931, s.3.

Vakit, "Ayakkabıcılar Kooperatifi", 21 Kasım 1931, s.3.

Vakit, "Belediye Hesabını Bilmiyor muymuş?", 4 Nisan 1933, s.1-6.

Vakit, "Belediye Meclisi Toplandı", 20 Ocak 1930, s.3.

Vakit, "Belediye-Milliyet Davasına Dün Devam Edildi", 19 Ağustos 1934, s.3.

Vakit, "Belediyenin Davası", 26 Haziran 1934, s.4.

Vakit, "Belediyenin Milliyet Gazetesi Aleyhindeki Davası da Sukut Etti", 24 Ağustos 1934, s.3.

Vakit, "Bir Bardak Suda Fırtına mı?", 20 Nisan 1934, s.1-10.

Vakit, "Bir Sanat Dedikodusu", 18 Temmuz 1931, s.1-2.

Vakit, "Cevdet Kerim Beye Ankara'da Vazife Verildi", 14 Temmuz 1934, s.1.

Vakit, "Emanette", 30 Ocak 1930, s.4.

Vakit, "Esnaf Bankası İşi Ne Suretle Ortaya Çıkarıldı", 17 Nisan 1934, s.1-6.

Vakit, "Esnaf Bankası İşinden Çıkan Dava", 3 Temmuz 1934, s.3.

Vakit, "Esnaf Bankası Kongresi", 21 Ocak 1930, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası Mesuller Kimlerdir?", 25 Nisan 1934, s.1-10.

Vakit, "Esnaf Bankası Rezaleti", 19 Nisan 1934, s.1-6.

Vakit, "Esnaf Bankası Rezaletinde Son Safha", 22 Nisan 1934, s.1-6.

Vakit, "Esnaf Bankası Suiistimal Tahkikatı Devam Ediyor", 21 Nisan 1934, s.1-5.

Vakit, "Esnaf Bankası Suiistimalinin Mesulleri Tecziye Edilecektir", 27, Nisan 1934, s.1-7.

Vakit, "Esnaf Bankası Tahkikatı Neticelendi", 17 Ekim 1934, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 3 Mayıs 1934, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası Tahkikatı", 9 Eylül 1934, s.4.

Vakit, "Esnaf Bankası Umumi Heyeti Beş Kişiyle Nihayet Toplanabildi", 8 Haziran 1939, s.2.

Vakit, "Esnaf Bankası", 30 Mayıs 1929, s.1.

Vakit, "Esnaf Bankası", 21 Ocak 1930, s.3.

Vakit, "Esnaf Bankası", 24 Ocak 1930, s.3.

Vakit, "Esnaf Bankasında Yeni Heyet", 1 Mayıs 1933, s.3.

Vakit, "Heykelleri Yapan Kim?", 3 Ağustos 1931, s.3.

Vakit, "Kapısız Dükkân", 11 Şubat 1930, s.3.

Vakit, "Müddeiumumilikte Esnaf Bankası Hakkındaki Tahkikat İlerliyor", 23 Nisan 1934, s.1-10.

Vakit, "Müsabaka Teklifine Heykeltraşlar Ne Cevap Veriyorlar?", 4 Ağustos 1931, s.3.

Vakit, "Şehir Meclisinde Görülmemiş Bir Celse", 9 Mayıs 1934, s.1-10.

Vakit, "Şehir Meclisinde Hararetli Bir Müzakere", 13 Nisan 1933, s.4.

Vakit, "Vali Bey'in Açtığı Dava", 5 Ağustos 1934, s.9.

Vakit, "Vali Bey'in Açtığı Hakaret Davası Başladı", 15 Temmuz 1934, s.1-10.

Vakit, "Vali Bey'in Açtığı Hakaret Davası", 14 Ağustos 1934, s.3.

Vakit, "Vali Değiştirilmiyor!", 24 Nisan 1934, s.1-2.

Vakit, "Vali Dün Geldi", 1 Mayıs 1934, s.1-2.

Vakit, "Yüksek Mevki Sahibi Olan Esrarengiz Suçlu Kim?", 25 Temmuz 1934, s.4-6.

Vakit, Milliyet Aleyhine Açılan Dava", 29 Temmuz 1934, s.1-10.

Yarın, "Belediyede", 30 Ocak 1930, s.2.

Yarın, "Esnaf Bankası İcraya mı Müracaat Etti", 8 Mayıs 1931, s.5.

Zaman, "Esnaf Bankası İşi", 21 Haziran 1935, s.3.

Editör:
Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı Çağıran

Beslenme ve Diyetetik

Alanında Uluslararası Araştırmalar II

EĞİTİM
yayınevi

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II

Editör: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı Çağıran

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-70-7
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BESLENME VE DİYETETİK ALANINDA ULUSLARARASI ARAŞTIRMALAR II
Editör: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı Çağıran
IV+170 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-70-7

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Antarianto, R. D., Kadharusman, M. M., Wijaya, S., & Hardiny, N. S. (2023). The Impact of Prolonged and Intermittent Fasting on PGC-1α, Oct-4, and CK-19 Liver Gene Expression. *Curr Aging Sci*, *16*(1), 49-55. https://doi.org/10.2174/1874609815666220627155337

Bai, M., Wang, Y., Han, R., Xu, L., Huang, M., Zhao, J., Lin, Y., Song, S., & Chen, Y. (2021). Intermittent caloric restriction with a modified fasting-mimicking diet ameliorates autoimmunity and promotes recovery in a mouse model of multiple sclerosis. *J Nutr Biochem*, *87*, 108493. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2020.108493

Baik, S. H., Rajeev, V., Fann, D. Y., Jo, D. G., & Arumugam, T. V. (2020). Intermittent fasting increases adult hippocampal neurogenesis. *Brain Behav*, *10*(1), e01444. https://doi.org/10.1002/brb3.1444

Berthoud, H. R. (2004). Mind versus metabolism in the control of food intake and energy balance. *Physiol Behav*, *81*(5), 781-793. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2004.04.034

Caffa, I., Spagnolo, V., Vernieri, C., Valdemarin, F., Becherini, P., Wei, M., Brandhorst, S., Zucal, C., Driehuis, E., Ferrando, L., Piacente, F., Tagliafico, A., Cilli, M., Mastracci, L., Vellone, V. G., Piazza, S., Cremonini, A. L., Gradaschi, R., Mantero, C., Passalacqua, M., Ballestrero, A., Zoppoli, G., Cea, M., Arrighi, A., Odetti, P., Monacelli, F., Salvadori, G., Cortellino, S., Clevers, H., De Braud, F., Sukkar, S. G., Provenzani, A., Longo, V. D., & Nencioni, A. (2020). Fasting-mimicking diet and hormone therapy induce breast cancer regression. *Nature*, *583*(7817), 620-624. https://doi.org/10.1038/s41586-020-2502-7

Calcagno, M., Kahleova, H., Alwarith, J., Burgess, N. N., Flores, R. A., Busta, M. L., & Barnard, N. D. (2019). The Thermic Effect of Food: A Review. *J Am Coll Nutr*, *38*(6), 547-551. https://doi.org/10.1080/07315724.2018.1552544

Chaix, A., & Zarrinpar, A. (2015). The effects of time-restricted feeding on lipid metabolism and adiposity. *Adipocyte*, *4*(4), 319-324. https://doi.org/10.1080/21623945.2015.1025184

Chaix, A., Zarrinpar, A., Miu, P., & Panda, S. (2014). Time-restricted feeding is a preventative and therapeutic intervention against diverse nutritional challenges. *Cell Metab*, *20*(6), 991-1005. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2014.11.001

Chaudhri, O., Small, C., & Bloom, S. (2006). Gastrointestinal hormones regulating appetite. *Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci*, *361*(1471), 1187-1209. https://doi.org/10.1098/rstb.2006.1856

Cignarella, F., Cantoni, C., Ghezzi, L., Salter, A., Dorsett, Y., Chen, L., Phillips, D., Weinstock, G. M., Fontana, L., Cross, A. H., Zhou, Y., & Piccio, L. (2018). Intermittent Fasting Confers Protection in CNS Autoimmunity by Altering the Gut Microbiota. *Cell Metab*, *27*(6), 1222-1235.e1226. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2018.05.006

Clifton, K. K., Ma, C. X., Fontana, L., & Peterson, L. L. (2021). Intermittent fasting in the prevention and treatment of cancer. *CA Cancer J Clin*, *71*(6), 527-546. https://doi.org/10.3322/caac.21694

Dallacker, M., Hertwig, R., & Mata, J. (2018). The frequency of family meals and nutritional health in children: a meta-analysis. *Obes Rev*, *19*(5), 638-653. https://doi.org/10.1111/obr.12659

Di Biase, S., Lee, C., Brandhorst, S., Manes, B., Buono, R., Cheng, C. W., Cacciottolo, M., Martin-Montalvo, A., de Cabo, R., Wei, M., Morgan, T. E., & Longo, V. D. (2016). Fasting-Mimicking Diet Reduces HO-1 to Promote T Cell-Mediated Tumor Cytotoxicity. *Cancer Cell*, *30*(1), 136-146. https://doi.org/10.1016/j.ccell.2016.06.005

Emsley, R., Asmal, L., Chiliza, B., du Plessis, S., Carr, J., Kidd, M., Malhotra, A. K., Vink, M., & Kahn, R. S. (2015). Changes in brain regions associated with food-intake regulation, body mass and metabolic profiles during acute antipsychotic treatment in first-episode schizophrenia. *Psychiatry Res*, *233*(2), 186-193. https://doi.org/10.1016/j.pscychresns.2015.06.014

Erlanson-Albertsson, C. (2005). Appetite regulation and energy balance. *Acta Paediatr Suppl*, *94*(448), 40-41. https://doi.org/10.1111/j.1651-2227.2005.tb02128.x

Hastings, M., O'Neill, J. S., & Maywood, E. S. (2007). Circadian clocks: regulators of endocrine and metabolic rhythms. *J Endocrinol*, *195*(2), 187-198. https://doi.org/10.1677/joe-07-0378

Henderson, Z. B., Fox, J. R. E., Trayner, P., & Wittkowski, A. (2019). Emotional development in eating disorders: A qualitative metasynthesis. *Clin Psychol Psychother*, *26*(4), 440-457. https://doi.org/10.1002/cpp.2365

Hua, L., Feng, B., Huang, L., Li, J., Luo, T., Jiang, X., Han, X., Che, L., Xu, S., Lin, Y., Fang, Z., Wu, D., & Zhuo, Y. (2020). Time-restricted feeding improves the reproductive function of female mice via liver fibroblast growth factor 21. *Clin Transl Med*, *10*(6), e195. https://doi.org/10.1002/ctm2.195

Jamshed, H., Beyl, R. A., Della Manna, D. L., Yang, E. S., Ravussin, E., & Peterson, C. M. (2019). Early Time-Restricted Feeding Improves 24-Hour Glucose Levels and Affects Markers of the Circadian Clock, Aging, and Autophagy in Humans. *Nutrients*, *11*(6). https://doi.org/10.3390/nu11061234

Kahleova, H., Lloren, J. I., Mashchak, A., Hill, M., & Fraser, G. E. (2017). Meal Frequency and Timing Are Associated with Changes in Body Mass Index in Adventist Health Study 2. *J Nutr*, *147*(9), 1722-1728. https://doi.org/10.3945/jn.116.244749

Kanikowska, D., Kanikowska, A., Swora-Cwynar, E., Grzymisławski, M., Sato, M., Bręborowicz, A., Witowski, J., & Korybalska, K. (2021). Moderate Caloric Restriction Partially Improved Oxidative Stress Markers in Obese Humans. *Antioxidants (Basel)*, *10*(7). https://doi.org/10.3390/antiox10071018

Koemel, N. A., Senior, A. M., Dissanayake, H. U., Ross, J., McMullan, R. L., Kong, Y., Phang, M., Hyett, J., Raubenheimer, D., Gordon, A., Simpson, S. J., & Skilton, M. R. (2022). Maternal dietary fatty acid composition and newborn epigenetic aging-a geometric framework approach. *Am J Clin Nutr*, *115*(1), 118-127. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqab318

Kroemer, G., Mariño, G., & Levine, B. (2010). Autophagy and the integrated stress response. *Mol Cell*, *40*(2), 280-293. https://doi.org/10.1016/j.molcel.2010.09.023

Laeger, T., Metges, C. C., & Kuhla, B. (2010). Role of beta-hydroxybutyric acid in the central regulation of energy balance. *Appetite*, *54*(3), 450-455. https://doi.org/10.1016/j.appet.2010.04.005

Lee, I. H., Cao, L., Mostoslavsky, R., Lombard, D. B., Liu, J., Bruns, N. E., Tsokos, M., Alt, F. W., & Finkel, T. (2008). A role for the NAD-dependent deacetylase Sirt1 in the regulation of autophagy. *Proc Natl Acad Sci U S A*, *105*(9), 3374-3379. https://doi.org/10.1073/pnas.0712145105

Li, C., Xing, C., Zhang, J., Zhao, H., Shi, W., & He, B. (2021). Eight-hour time-restricted feeding improves endocrine and metabolic profiles in women with anovulatory polycystic ovary syndrome. *J Transl Med*, *19*(1), 148. https://doi.org/10.1186/s12967-021-02817-2

Li, C., Zhang, H., Wu, H., Li, R., Wen, D., Tang, Y., Gao, Z., Xu, R., Lu, S., Wei, Q., Zhao, X., Pan, M., & Ma, B. (2023). Intermittent fasting reverses the declining quality of aged oocytes. *Free Radic Biol Med*, *195*, 74-88. https://doi.org/10.1016/j.freeradbiomed.2022.12.084

Liu, S., Zeng, M., Wan, W., Huang, M., Li, X., Xie, Z., Wang, S., & Cai, Y. (2023). The health-promoting effects and the mechanism of intermittent fasting. *J Diabetes Res*, *2023*, 4038546. https://doi.org/10.1155/2023/4038546

Liu, Z., Dai, X., Zhang, H., Shi, R., Hui, Y., Jin, X., Zhang, W., Wang, L., Wang, Q., Wang, D., Wang, J., Tan, X., Ren, B., Liu, X., Zhao, T., Wang, J., Pan, J., Yuan, T., Chu, C., Lan, L., Yin, F., Cadenas, E., Shi, L., Zhao, S., & Liu, X. (2020). Gut microbiota mediates intermittent-fasting alleviation of diabetes-induced cognitive impairment. *Nat Commun*, *11*(1), 855. https://doi.org/10.1038/s41467-020-14676-4

Ma, Y., Bertone, E. R., Stanek, E. J., 3rd, Reed, G. W., Hebert, J. R., Cohen, N. L., Merriam, P. A., & Ockene, I. S. (2003). Association between eating patterns and obesity in a free-living US adult population. *Am J Epidemiol*, *158*(1), 85-92. https://doi.org/10.1093/aje/kwg117

Madsbad, S. (2014). The role of glucagon-like peptide-1 impairment in obesity and potential therapeutic implications. *Diabetes Obes Metab*, *16*(1), 9-21. https://doi.org/10.1111/dom.12119

Maniaci, G., La Cascia, C., Giammanco, A., Ferraro, L., Chianetta, R., Di Peri, R., Sardella, Z., Citarrella, R., Mannella, Y., Larcan, S., Montana, S., Mirisola, M. G., Longo, V., Rizzo, M., & La Barbera, D. (2020). Efficacy of a fasting-mimicking diet in functional therapy for depression: A randomised controlled pilot trial. *J Clin Psychol*, *76*(10), 1807-1817. https://doi.org/10.1002/jclp.22971

Marliss, E. B., Aoki, T. T., Unger, R. H., Soeldner, J. S., & Cahill, G. F., Jr. (1970). Glucagon levels and metabolic effects in fasting man. *J Clin Invest*, *49*(12), 2256-2270. https://doi.org/10.1172/jci106445

Matenchuk, B. A., Mandhane, P. J., & Kozyrskyj, A. L. (2020). Sleep, circadian rhythm, and gut microbiota. *Sleep Med Rev*, *53*, 101340. https://doi.org/10.1016/j.smrv.2020.101340

Melkani, G. C., & Panda, S. (2017). Time-restricted feeding for prevention and treatment of cardiometabolic disorders. *J Physiol*, *595*(12), 3691-3700. https://doi.org/10.1113/jp273094

Mihaylova, M. M., Cheng, C. W., Cao, A. Q., Tripathi, S., Mana, M. D., Bauer-Rowe, K. E., Abu-Remaileh, M., Clavain, L., Erdemir, A., Lewis, C. A., Freinkman, E., Dickey, A. S., La Spada, A. R., Huang, Y., Bell, G. W., Deshpande, V., Carmeliet, P., Katajisto, P., Sabatini, D. M., & Yilmaz Ö, H. (2018). Fasting activates fatty acid oxidation to enhance intestinal stem cell function during homeostasis and aging. *Cell Stem Cell*, *22*(5), 769-778.e764. https://doi.org/10.1016/j.stem.2018.04.001

Mihaylova, M. M., & Shaw, R. J. (2011). The AMPK signalling pathway coordinates cell growth, autophagy and metabolism. *Nat Cell Biol*, *13*(9), 1016-1023. https://doi.org/10.1038/ncb2329

Moore, R. Y. (1983). Organization and function of a central nervous system circadian oscillator: the suprachiasmatic hypothalamic nucleus. *Fed Proc*, *42*(11), 2783-2789.

Morris, C. J., Aeschbach, D., & Scheer, F. A. (2012). Circadian system, sleep and endocrinology. *Mol Cell Endocrinol*, *349*(1), 91-104. https://doi.org/10.1016/j.mce.2011.09.003

Morris, M. J., Beilharz, J. E., Maniam, J., Reichelt, A. C., & Westbrook, R. F. (2015). Why is obesity such a problem in the 21st century? The intersection of palatable food, cues and reward pathways, stress, and cognition. *Neurosci Biobehav Rev*, *58*, 36-45. https://doi.org/10.1016/j.neubiorev.2014.12.002

Nieuwenhuizen, W. F., Weenen, H., Rigby, P., & Hetherington, M. M. (2010). Older adults and patients in need of nutritional support: review of current treatment options and factors influencing nutritional intake. *Clin Nutr*, *29*(2), 160-169. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2009.09.003

Ojo, O. (2019). Dietary intake and type 2 diabetes. *Nutrients*, *11*(9). https://doi.org/10.3390/nu11092177

Palomba, A., Tanca, A., Abbondio, M., Sau, R., Serra, M., Marongiu, F., Fraumene, C., Pagnozzi, D., Laconi, E., & Uzzau, S. (2021). Time-restricted feeding induces Lactobacillus- and Akkermansia-specific functional changes in the rat fecal microbiota. *NPJ Biofilms Microbiomes*, *7*(1), 85. https://doi.org/10.1038/s41522-021-00256-x

Parvaresh, A., Razavi, R., Abbasi, B., Yaghoobloo, K., Hassanzadeh, A., Mohammadifard, N., Safavi, S. M., Hadi, A., & Clark, C. C. T. (2019). Modified alternate-day fasting vs. calorie restriction in the treatment of patients with metabolic syndrome: A randomized clinical trial. *Complement Ther Med*, *47*, 102187. https://doi.org/10.1016/j.ctim.2019.08.021

Patikorn, C., Roubal, K., Veettil, S. K., Chandran, V., Pham, T., Lee, Y. Y., Giovannucci, E. L., Varady, K. A., & Chaiyakunapruk, N. (2021). Intermittent fasting and obesity-related health outcomes: An umbrella review of meta-analyses of randomized clinical trials. *JAMA Netw Open*, *4*(12), e2139558. https://doi.org/10.1001/jamanetworkopen.2021.39558

Patterson, R. E., & Sears, D. D. (2017). Metabolic effects of intermittent fasting. *Annu Rev Nutr*, *37*, 371-393. https://doi.org/10.1146/annurev-nutr-071816-064634

Pedersen, A., Sørensen, C. E., Proctor, G. B., & Carpenter, G. H. (2018). Salivary functions in mastication, taste and textural perception, swallowing and initial digestion. *Oral Dis*, *24*(8), 1399-1416. https://doi.org/10.1111/odi.12867

Phillips, R. J., & Powley, T. L. (2000). Tension and stretch receptors in gastrointestinal smooth muscle: re-evaluating vagal mechanoreceptor electrophysiology. *Brain Res Brain Res Rev*, *34*(1-2), 1-26. https://doi.org/10.1016/s0165-0173(00)00036-9

Rangan, P., Choi, I., Wei, M., Navarrete, G., Guen, E., Brandhorst, S., Enyati, N., Pasia, G., Maesincee, D., Ocon, V., Abdulridha, M., & Longo, V. D. (2019). Fasting-mimicking diet modulates microbiota and promotes intestinal regeneration to reduce inflammatory bowel disease Pathology. *Cell Rep*, *26*(10), 2704-2719.e2706. https://doi.org/10.1016/j.celrep.2019.02.019

Rojas, J. M., & Schwartz, M. W. (2014). Control of hepatic glucose metabolism by islet and brain. *Diabetes Obes Metab*, *16 Suppl 1*(0 1), 33-40. https://doi.org/10.1111/dom.12332

Rui, L. (2014). Energy metabolism in the liver. *Compr Physiol*, *4*(1), 177-197. https://doi.org/10.1002/cphy.c130024

Saini, S. K., Singh, A., Saini, M., Gonzalez-Freire, M., Leeuwenburgh, C., & Anton, S. D. (2022). Time-restricted eating regimen differentially affects circulatory miRNA expression in older overweight adults. *Nutrients*, *14*(9). https://doi.org/10.3390/nu14091843

She, Y., Sun, J., Hou, P., Fang, P., & Zhang, Z. (2021). Time-restricted feeding attenuates gluconeogenic activity through inhibition of PGC-1α expression and activity. *Physiol Behav*, *231*, 113313. https://doi.org/10.1016/j.physbeh.2021.113313

Sohn, J. W. (2015). Network of hypothalamic neurons that control appetite. *BMB Rep*, *48*(4), 229-233. https://doi.org/10.5483/bmbrep.2015.48.4.272

Stark, R., Ashley, S. E., & Andrews, Z. B. (2013). AMPK and the neuroendocrine regulation of appetite and energy expenditure. *Mol Cell Endocrinol*, *366*(2), 215-223. https://doi.org/10.1016/j.mce.2012.06.012

Tan, J., McKenzie, C., Potamitis, M., Thorburn, A. N., Mackay, C. R., & Macia, L. (2014). The role of short-chain fatty acids in health and disease. *Adv Immunol*, *121*, 91-119. https://doi.org/10.1016/b978-0-12-800100-4.00003-9

Templeman, I., Thompson, D., Gonzalez, J., Walhin, J. P., Reeves, S., Rogers, P. J., Brunstrom, J. M., Karagounis, L. G., Tsintzas, K., & Betts, J. A. (2018). Intermittent fasting, energy balance and associated health outcomes in adults: study protocol for a randomised controlled trial. *Trials*, *19*(1), 86. https://doi.org/10.1186/s13063-018-2451-8

Valassi, E., Scacchi, M., & Cavagnini, F. (2008). Neuroendocrine control of food intake. *Nutr Metab Cardiovasc Dis*, *18*(2), 158-168. https://doi.org/10.1016/j.numecd.2007.06.004

Vohra, M. S., Benchoula, K., Serpell, C. J., & Hwa, W. E. (2022). AgRP/NPY and POMC neurons in the arcuate nucleus and their potential role in treatment of obesity. *Eur J Pharmacol*, *915*, 174611. https://doi.org/10.1016/j.ejphar.2021.174611

Wang, J. B., Patterson, R. E., Ang, A., Emond, J. A., Shetty, N., & Arab, L. (2014). Timing of energy intake during the day is associated with the risk of obesity in adults. *J Hum Nutr Diet*, *27 Suppl 2*, 255-262. https://doi.org/10.1111/jhn.12141

Wei, M., Brandhorst, S., Shelehchi, M., Mirzaei, H., Cheng, C. W., Budniak, J., Groshen, S., Mack, W. J., Guen, E., Di Biase, S., Cohen, P., Morgan, T. E., Dorff, T., Hong, K., Michalsen, A., Laviano, A., & Longo, V. D. (2017). Fasting-mimicking diet and markers/risk factors for aging, diabetes, cancer, and cardiovascular disease. *Sci Transl Med*, *9*(377). https://doi.org/10.1126/scitranslmed.aai8700

Wissler Gerdes, E. O., Zhu, Y., Weigand, B. M., Tripathi, U., Burns, T. C., Tchkonia, T., & Kirkland, J. L. (2020). Cellular senescence in aging and age-related diseases: Implications for neurodegenerative diseases. *Int Rev Neurobiol*, *155*, 203-234. https://doi.org/10.1016/bs.irn.2020.03.019

Yang, M., Chen, W., He, L., Liu, D., Zhao, L., & Wang, X. (2022). Intermittent fasting-a healthy dietary pattern for diabetic nephropathy. *Nutrients*, *14*(19). https://doi.org/10.3390/nu14193995

Yao, Y., Cai, X., Fei, W., Ye, Y., Zhao, M., & Zheng, C. (2022). The role of short-chain fatty acids in immunity, inflammation and metabolism. *Crit Rev Food Sci Nutr*, *62*(1), 1-12. https://doi.org/10.1080/10408398.2020.1854675

Yoo, S., & Blackshaw, S. (2018). Regulation and function of neurogenesis in the adult mammalian hypothalamus. *Prog Neurobiol*, *170*, 53-66. https://doi.org/10.1016/j.pneurobio.2018.04.001

Zhou, Z. L., Jia, X. B., Sun, M. F., Zhu, Y. L., Qiao, C. M., Zhang, B. P., Zhao, L. P., Yang, Q., Cui, C., Chen, X., & Shen, Y. Q. (2019). Neuroprotection of fasting mimicking diet on MPTP-induced parkinson's disease mice via gut microbiota and metabolites. *Neurotherapeutics*, *16*(3), 741-760. https://doi.org/10.1007/s13311-019-00719-2

Zisapel, N. (2018). New perspectives on the role of melatonin in human sleep, circadian rhythms and their regulation. *Br J Pharmacol*, *175*(16), 3190-3199. https://doi.org/10.1111/bph.14116

KAYNAKÇA

Ahmadieh, H., & Arabi, A. (2023). Association between vitamin D and cardiovascular health: myth or fact? A narrative review of the evidence. Women's Health, 19, 17455057231158222.

Andrukhova, O., Slavic, S., Odorfer, K. I., & Erben, R. G. (2015). Experimental Myocardial Infarction Upregulates Circulating Fibroblast Growth Factor-23. J Bone Miner Res, 30(10), 1831-1839. https://doi.org/10.1002/jbmr.2527

Andrukhova, O., Slavic, S., Zeitz, U., Riesen, S. C., Heppelmann, M. S., Ambrisko, T. D., Markovic, M., Kuebler, W. M., & Erben, R. G. (2014). Vitamin D is a regulator of endothelial nitric oxide synthase and arterial stiffness in mice. Mol Endocrinol, 28(1), 53-64. https://doi.org/10.1210/me.2013-1252

Awasthi, R., Manger, P. T., & Khare, R. K. (2023). Fok I and Bsm I gene polymorphism of vitamin D receptor and essential hypertension: a mechanistic link. Clin Hypertens, 29(1), 5. https://doi.org/10.1186/s40885-022-00229-y

Budreviciute, A., Damiati, S., Sabir, D. K., Onder, K., Schuller-Goetzburg, P., Plakys, G., Katileviciute, A., Khoja, S., & Kodzius, R. (2020). Management and Prevention Strategies for Non-communicable Diseases (NCDs) and Their Risk Factors. Front Public Health, 8, 574111. https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.574111

Chang, S.-W., & Lee, H.-C. (2019). Vitamin D and health-The missing vitamin in humans. Pediatrics & Neonatology, 60(3), 237-244.

Christakos, S., Dhawan, P., Verstuyf, A., Verlinden, L., & Carmeliet, G. (2016). Vitamin D: metabolism, molecular mechanism of action, and pleiotropic effects. Physiological reviews, 96(1), 365-408.

de la Guía-Galipienso, F., Martínez-Ferran, M., Vallecillo, N., Lavie, C. J., Sanchis-Gomar, F., & Pareja-Galeano, H. (2021). Vitamin D and cardiovascular health. Clinical Nutrition, 40(5), 2946-2957.

Deng, X., Cheng, J., & Shen, M. (2016). Vitamin D improves diabetic nephropathy in rats by inhibiting renin and relieving oxidative stress. J Endocrinol Invest, 39(6), 657-666. https://doi.org/10.1007/s40618-015-0414-4

Dominguez, L. J., Farruggia, M., Veronese, N., & Barbagallo, M. (2021). Vitamin D sources, metabolism, and deficiency: available compounds and guidelines for its treatment. Metabolites, 11(4), 255.

Frantz, S., Hundertmark, M. J., Schulz-Menger, J., Bengel, F. M., & Bauersachs, J. (2022). Left ventricular remodelling post-myocardial infarction: pathophysiology, imaging, and novel therapies. European Heart Journal, 43(27), 2549-2561. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9336586/pdf/ehac223.pdf

Gabriel-Costa, D. (2018). The pathophysiology of myocardial infarction-induced heart failure. Pathophysiology, 25(4), 277-284. https://doi.org/10.1016/j.pathophys.2018.04.003

Gimbrone, M. A., Jr., & Garcia-Cardena, G. (2016). Endothelial Cell Dysfunction and the Pathobiology of Atherosclerosis. Circ Res, 118(4), 620-636. https://doi.org/10.1161/CIRCRESAHA.115.306301

Govender, D., Damjanovic, L., Gaza, C. A., & Meyer, V. (2021). Vitamin D decreases silencer methylation to downregulate renin gene expression. Gene, 786, 145623. https://doi.org/10.1016/j.gene.2021.145623

Hennigs, J. K., Matuszcak, C., Trepel, M., & Körbelin, J. (2021). Vascular endothelial cells: heterogeneity and targeting approaches. Cells, 10(10), 2712. https://mdpi-res.com/d_attachment/cells/cells-10-02712/article_deploy/cells-10-02712-v3.pdf?version=1634174865

Heravi, A. S., & Michos, E. D. (2019). Vitamin D and Calcium Supplements: Helpful, Harmful, or Neutral for Cardiovascular Risk? Methodist Debakey Cardiovasc J, 15(3), 207-213. https://doi.org/10.14797/mdcj-15-3-207

Iqbal, M. P., Mehboobali, N., Azam, I., & Tareen, A. K. (2013). Association of alkaline phosphatase with acute myocardial infarction in a population with high prevalence of hypovitaminosis D. Clin Chim Acta, 425, 192-195. https://doi.org/10.1016/j.cca.2013.08.009

Janjusevic, M., Gagno, G., Fluca, A. L., Padoan, L., Beltrami, A. P., Sinagra, G., Moretti, R., & Aleksova, A. (2022). The peculiar role of vitamin D in the pathophysiology of cardiovascular and neurodegenerative diseases. Life Sciences, 289, 120193.

Khan, S. S., Petkovich, M., Holden, R. M., & Adams, M. A. (2022). Megalin and Vitamin D Metabolism—Implications in Non-Renal Tissues and Kidney Disease. Nutrients, 14(18), 3690.

Kim, D.-H., Meza, C. A., Clarke, H., Kim, J.-S., & Hickner, R. C. (2020). Vitamin D and endothelial function. Nutrients, 12(2), 575.

Latic, N., & Erben, R. G. (2020). Vitamin D and cardiovascular disease, with emphasis on hypertension, atherosclerosis, and heart failure. International journal of molecular sciences, 21(18), 6483.

Legarth, C., Grimm, D., Kruger, M., Infanger, M., & Wehland, M. (2019). Potential Beneficial Effects of Vitamin D in Coronary Artery Disease. Nutrients, 12(1). https://doi.org/10.3390/nu12010099

Li, Y. C. (2018). Vitamin D and the renin-angiotensin system. In Vitamin D (pp. 825-847). Elsevier.

Manson, J. E., Cook, N. R., Lee, I. M., Christen, W., Bassuk, S. S., Mora, S., Gibson, H., Gordon, D., Copeland, T., D'Agostino, D., Friedenberg, G., Ridge, C., Bubes, V., Giovannucci, E. L., Willett, W. C., Buring, J. E., & Group, V. R. (2019). Vitamin D Supplements and Prevention of Cancer and Cardiovascular Disease. N Engl J Med, 380(1), 33-44. https://doi.org/10.1056/NEJMoa1809944

Manucha, W., & Juncos, L. I. (2017). The protective role of vitamin D on the heart and the kidney. Ther Adv Cardiovasc Dis, 11(1), 12-19. https://doi.org/10.1177/1753944716675820

Michos, E. D., Cainzos-Achirica, M., Heravi, A. S., & Appel, L. J. (2021). Vitamin D, Calcium Supplements, and Implications for Cardiovascular Health: JACC Focus Seminar. J Am Coll Cardiol, 77(4), 437-449. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2020.09.617

Mozos, I., & Marginean, O. (2015). Links between Vitamin D Deficiency and Cardiovascular Diseases. Biomed Res Int, 2015, 109275. https://doi.org/10.1155/2015/109275

Muscogiuri, G., Annweiler, C., Duval, G., Karras, S., Tirabassi, G., Salvio, G., Balercia, G., Kimball, S., Kotsa, K., Mascitelli, L., Bhattoa, H. P., & Colao, A. (2017). Vitamin D and cardiovascular disease: From atherosclerosis to myocardial infarction and stroke. Int J Cardiol, 230, 577-584. https://doi.org/10.1016/j.ijcard.2016.12.053

Nudy, M., Krakowski, G., Ghahramani, M., Ruzieh, M., & Foy, A. J. (2020). Vitamin D supplementation, cardiac events and stroke: A systematic review and meta-regression analysis. Int J Cardiol Heart Vasc, 28, 100537. https://doi.org/10.1016/j.ijcha.2020.100537

Pfotenhauer, K. M., & Shubrook, J. H. (2017). Vitamin D Deficiency, Its Role in Health and Disease, and Current Supplementation Recommendations. J Am Osteopath Assoc, 117(5), 301-305. https://doi.org/10.7556/jaoa.2017.055

Ramachandra, C. J. A., Hernandez-Resendiz, S., Crespo-Avilan, G. E., Lin, Y. H., & Hausenloy, D. J. (2020). Mitochondria in acute myocardial infarction and cardioprotection. EBioMedicine, 57, 102884. https://doi.org/10.1016/j.ebiom.2020.102884

Saleh, M., & Ambrose, J. A. (2018). Understanding myocardial infarction. F1000Res, 7. https://doi.org/10.12688/f1000research.15096.1

Santoro, D., Caccamo, D., Lucisano, S., Buemi, M., Sebekova, K., Teta, D., & De Nicola, L. (2015). Interplay of vitamin D, erythropoiesis, and the renin-angiotensin system. Biomed Res Int, 2015, 145828. https://doi.org/10.1155/2015/145828

Tran, N., Garcia, T., Aniqa, M., Ali, S., Ally, A., & Nauli, S. M. (2022). Endothelial Nitric Oxide Synthase (eNOS) and the Cardiovascular System: in Physiology and in Disease States. Am J Biomed Sci Res, 15(2), 153-177. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/35072089

Vaduganathan, M., Mensah, G. A., Turco, J. V., Fuster, V., & Roth, G. A. (2022). The Global Burden of Cardiovascular Diseases and Risk: A Compass for Future Health. J Am Coll Cardiol, 80(25), 2361-2371. https://doi.org/10.1016/j.jacc.2022.11.005

Vaidya, A., Brown, J. M., & Williams, J. S. (2015). The renin-angiotensin-aldosterone system and calcium-regulatory hormones. J Hum Hypertens, 29(9), 515-521. https://doi.org/10.1038/jhh.2014.125

Wang, Y., & Wang, J. (2020). Modelling and prediction of global non-communicable diseases. BMC Public Health, 20(1), 822. https://doi.org/10.1186/s12889-020-08890-4

Weng, S., Sprague, J. E., Oh, J., Riek, A. E., Chin, K., Garcia, M., & Bernal-Mizrachi, C. (2013). Vitamin D deficiency induces high blood pressure and accelerates atherosclerosis in mice. PLoS One, 8(1), e54625. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0054625

Wimalawansa, S. J. (2018). Vitamin D and cardiovascular diseases: Causality. J Steroid Biochem Mol Biol, 175, 29-43. https://doi.org/10.1016/j.jsbmb.2016.12.016

Yang, S., Wang, C., Ruan, C., Chen, M., Cao, R., Sheng, L., Chang, N., Xu, T., Zhao, P., & Liu, X. (2022). Novel insights into the cardioprotective effects of calcitriol in myocardial infarction. Cells, 11(10), 1676.

Zhernakova, N., Bunova, S., Agarkov, N., Lebedev, D., & Aksenov, V. (2021). Vitamin D Deficiency as an Independent Predictor of Myocardial Infarction in the Elderly. Archives of Razi Institute, 76(4), 1069-1076.

KAYNAKÇA

Aho, K., Harmsen, P., Hatano, S., Marquardsen, J., Smirnov, V. E., & Strasser, T. (1980). Cerebrovascular disease in the community: results of a WHO collaborative study. Bulletin of the World Health Organization, 58(1), 113.

Amarenco, P., Bogousslavsky, J., Caplan, L. R., Donnan, G. A., & Hennerici, M. G. (2009). Classification of stroke subtypes. *Cerebrovascular diseases*, *27*(5), 493-501.

Aquilani, R., Sessarego, P., Iadarola, P., Barbieri, A., & Boschi, F. (2011). Nutrition for brain recovery after ischemic stroke: an added value to rehabilitation. Nutrition in Clinical Practice, 26(3), 339-345.

Arsava, E. M., Aydoğdu, İ., Güngör, L., Işıkay, C. T., & Yaka, E. (2018). İnme hastalarında nütrisyonel yaklaşım ve tedavi, Türkiye için uzman görüşü. Turk Noroloji Dergisi, 24(3), 226.

Arsava, E. M., Öztürk, V., Kutluk, K., & Uzuner, N. (2015). İskemik İnme Tanisi: Türk Beyin Damar Hastalıkları Derneği İnme Tanı ve Tedavi Klavuzu-2015.

Ascherio, A., Rimm, E. B., Hernán, M. A., Giovannucci, E., Kawachi, I., Stampfer, M. J., & Willett, W. C. (1999). Relation of consumption of vitamin E, vitamin C, and carotenoids to risk for stroke among men in the United States. Annals of internal medicine, 130(12), 963-970.

Asia Pacific Cohort Studies Collaboration. (2005). Joint effects of systolic blood pressure and serum cholesterol on cardiovascular disease in the Asia Pacific region. Circulation, 112(22), 3384-3390.

Bakanlığı, T. S. Akut iskemik inmede tanı ve tedavi rehberi, Ankara, 2020.

Barba, R., Marco, J., Ruiz, J., Canora, J., Hinojosa, J., Plaza, S., & Zapatero-Gaviria, A. (2015). The obesity paradox in stroke: impact on mortality and short-term readmission. Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases, 24(4), 766-770.

Berghout, B. P., Fani, L., Heshmatollah, A., Koudstaal, P. J., Ikram, M. A., Zillikens, M. C., & Ikram, M. K. (2019). Vitamin D status and risk of stroke: the Rotterdam study. Stroke, 50(9), 2293-2298.

Bjørklund, G., Peana, M., Dadar, M., Lozynska, I., Chirumbolo, S., Lysiuk, R., ... & Severin, B. (2022). The role of B vitamins in stroke prevention. Critical Reviews in Food Science and Nutrition, 62(20), 5462-5475.

Bowen, A., James, M., & Young, G. (2016, January). Royal College of Physicians 2016 National clinical guideline for stroke. RCP.

Cai, X., Wang, C., Wang, S., Cao, G., Jin, C., Yu, J., ... & Ding, F. (2015). Carbohydrate intake, glycemic index, glycemic load, and stroke: a meta-analysis of prospective cohort studies. Asia Pacific Journal of Public Health, 27(5), 486-496.

Chen, G. C., Lu, D. B., Pang, Z., & Liu, Q. F. (2013). Vitamin C intake, circulating vitamin C and risk of stroke: a meta-analysis of prospective studies. Journal of the American Heart Association, 2(6), e000329.

Chen, N., Li, Y., Fang, J., Lu, Q., & He, L. (2019). Risk factors for malnutrition in stroke patients: a meta-analysis. Clinical nutrition, 38(1), 127-135.

Cheng, P., Wang, J., & Shao, W. (2016). Monounsaturated fatty acid intake and stroke risk: a meta-analysis of prospective cohort studies. Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases, 25(6), 1326-1334.

Cheng, P., Wang, L., Ning, S., Liu, Z., Lin, H., Chen, S., & Zhu, J. (2018). Vitamin E intake and risk of stroke: a meta-analysis. British journal of nutrition, 120(10), 1181-1188.

Demirtürk, E., ve Uyanıkgil, E. Ö. Ç. (2021). Besin, ilaç ve varfarin üçgeninde, varfarinin farmakokinetiğinin değerlendirilmesi. SDÜ Tıp Fakültesi Dergisi, 28(1), 171-178.

Feigin, V. L., Stark, B. A., Johnson, C. O., Roth, G. A., Bisignano, C., Abady, G. G., ... & Hamidi, S. (2021). Global, regional, and national burden of stroke and its risk factors, 1990–2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019. *The Lancet Neurology*, *20*(10), 795-820.

Foley, N., Finestone, H., Woodbury, M. G., Teasell, R., & Greene-Finestone, L. (2006). Energy and protein intakes of acute stroke patients. The journal of nutrition, health & aging, 10(3), 171.

Fowler, T. J., Scadding, J. W., Losseff, N., & Scadding, J. W. (2011). Clinical neurology. CRC Press.

Gallegos, C., Brito-De La Fuente, E., Clavé, P., Costa, A., & Assegehegn, G. (2017). Nutritional aspects of dysphagia management. Advances in food and nutrition research, 81, 271-318.

Gill, D., Monori, G., Tzoulaki, I., & Dehghan, A. (2018). Iron status and risk of stroke: a Mendelian randomization study. Stroke, 49(12), 2815-2821.

He, K., Merchant, A., Rimm, E. B., Rosner, B. A., Stampfer, M. J., Willett, W. C., & Ascherio, A. (2004). Folate, vitamin B6, and B12 intakes in relation to risk of stroke among men. Stroke, 35(1), 169-174.

Hsu, C. Y., Chiu, S. W., Hong, K. S., Saver, J. L., Wu, Y. L., Lee, J. D., ... & Ovbiagele, B. (2018). Folic acid in stroke prevention in countries without mandatory folic acid food fortification: a meta-analysis of randomized controlled trials. Journal of stroke, 20(1), 99.

Huang, J., Weinstein, S. J., Yu, K., Männistö, S., & Albanes, D. (2018). Serum beta carotene and overall and cause-specific mortality: a prospective cohort study. Circulation research, 123(12), 1339-1349.

Jayedi, A., Ghomashi, F., Zargar, M. S., & Shab-Bidar, S. (2019). Dietary sodium, sodium-to-potassium ratio, and risk of stroke: A systematic review and nonlinear dose-response meta-analysis. Clinical Nutrition, 38(3), 1092-1100.

Johnson, R. K., Appel, L. J., Brands, M., Howard, B. V., Lefevre, M., Lustig, R. H., ... & Wylie-Rosett, J. (2009). Dietary sugars intake and cardiovascular health: a scientific statement from the American Heart Association. Circulation, 120(11), 1011-1020.

Katz, D., Ming-Chin, Y., Levitt, J., Essel, K. D., Joshi, S., & Friedman, R. S. C. (2021). Nutrition in clinical practice. Lippincott Williams & Wilkins.

Koh, A. S., Pan, A., Wang, R., Odegaard, A. O., Pereira, M. A., Yuan, J. M., & Koh, W. P. (2015). The association between dietary omega-3 fatty acids and cardiovascular death: the Singapore Chinese Health Study. European journal of preventive cardiology, 22(3), 364-372.

Kumar, S., Selim, M. H., & Caplan, L. R. (2010). Medical complications after stroke. The Lancet Neurology, 9(1), 105-118.

Larsson, S. C. (2013). Dietary fats and other nutrients on stroke. Current opinion in lipidology, 24(1), 41-48.

Larsson, S. C., Männistö, S., Virtanen, M. J., Kontto, J., Albanes, D., & Virtamo, J. (2008). Folate, vitamin B6, vitamin B12, and methionine intakes and risk of stroke subtypes in male smokers. American journal of epidemiology, 167(8), 954-961.

Lefeber, N., De Buyzer, S., Dassen, N., De Keersmaecker, E., Kerckhofs, E., & Swinnen, E. (2020). Energy consumption and cost during walking with different modalities of assistance after stroke: a systematic review and meta-analysis. Disability and rehabilitation, 42(12), 1650-1666.

Lieber, A. C., Hong, E., Putrino, D., Nistal, D. A., Pan, J. S., & Kellner, C. P. (2018). Nutrition, energy expenditure, dysphagia, and self-efficacy in stroke rehabilitation: a review of the literature. Brain sciences, 8(12), 218.

Loh, H. C., Lim, R., Lee, K. W., Ooi, C. Y., Chuan, D. R., Looi, I., ... & Khan, N. A. K. (2021). Effects of vitamin E on stroke: a systematic review with meta-analysis and trial sequential analysis. Stroke and vascular neurology, 6(1).

McCully, K. S. (2018). chemical pathology of homocysteine VI. Aging, cellular senescence, and mitochondrial dysfunction. Annals of Clinical & Laboratory Science, 48(5), 677-687.

McRae, M. P. (2017). Dietary fiber is beneficial for the prevention of cardiovascular disease: an umbrella review of meta-analyses. *Journal of chiropractic medicine*, *16*(4), 289-299.

Nip, W. F. R., Perry, L., McLaren, S., & Mackenzie, A. (2011). Dietary intake, nutritional status and rehabilitation outcomes of stroke patients in hospital. Journal of human nutrition and dietetics, 24(5), 460-469.

Oğuz, H., Çakırbay, H., & Yanık, B. (2015). Nörojenik Yutma Bozuklukları, Tıbbi Rehabilitasyon, 3. Baskı, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevleri, 603-18.

Olsen, T. S., Dehlendorff, C., Petersen, H. G., & Andersen, K. K. (2008). Body mass index and poststroke mortality. Neuroepidemiology, 30(2), 93-100.

Ozawa, M., Yoshida, D., Hata, J., Ohara, T., Mukai, N., Shibata, M., ... & Ninomiya, T. (2017). Dietary protein intake and stroke risk in a general Japanese population: the Hisayama Study. Stroke, 48(6), 1478-1486.

Preis, S. R., Stampfer, M. J., Spiegelman, D., Willett, W. C., & Rimm, E. B. (2010). Lack of association between dietary protein intake and risk of stroke among middle-aged men. The American journal of clinical nutrition, 91(1), 39-45.

Sacco, R. L., Kasner, S. E., Broderick, J. P., Caplan, L. R., Connors, J. J., Culebras, A., ... & Vinters, H. V. (2013). An updated definition of stroke for the 21st century: a statement for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*, *44*(7), 2064-2089.

Saitoh, E., Pongpipatpaiboon, K., Inamoto, Y., & Kagaya, H. (2018). Dysphagia evaluation and treatment. Sinagopore: Springer Nature.

Sieri, S., Krogh, V., Berrino, F., Evangelista, A., Agnoli, C., Brighenti, F., ... & Panico, S. (2010). Dietary glycemic load and index and risk of coronary heart disease in a large italian cohort: the EPICOR study. Archives of Internal Medicine, 170(7), 640-647.

Siri-Tarino, P. W., Sun, Q., Hu, F. B., & Krauss, R. M. (2010). Meta-analysis of prospective cohort studies evaluating the association of saturated fat with cardiovascular disease. The American journal of clinical nutrition, 91(3), 535-546.

Smith, C. J., Kishore, A. K., Vail, A., Chamorro, A., Garau, J., Hopkins, S. J., ... & Meisel, A. (2015). Diagnosis of stroke-associated pneumonia: recommendations from the pneumonia in stroke consensus group. *Stroke*, *46*(8), 2335-2340.

Tsivgoulis, G., Kargiotis, O., & Alexandrov, A. V. (2017). Intravenous thrombolysis for acute ischemic stroke: a bridge between two centuries. Expert Review Of Neurotherapeutics, 17(8), 819-837.

TUİK, Ölüm Nedeni İstatistikleri. (2019). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Olum-ve-Olum-Nedeni-Istatistikleri-2019-33710 (E. T. 11.03.2024)

Turetsky, A., Goddeau Jr, R. P., & Henninger, N. (2015). Low serum vitamin D is independently associated with larger lesion volumes after ischemic stroke. Journal of Stroke and Cerebrovascular Diseases, 24(7), 1555-1563.

Ueland, P. M., McCann, A., Midttun, Ø., & Ulvik, A. (2017). Inflammation, vitamin B6 and related pathways. Molecular aspects of medicine, 53, 10-27.

Ueno, Y., Miyamoto, N., Yamashiro, K., Tanaka, R., & Hattori, N. (2019). Omega-3 polyunsaturated fatty acids and stroke burden. International Journal of Molecular Sciences, 20(22), 5549.

Venø, S. K., Bork, C. S., Jakobsen, M. U., Lundbye-Christensen, S., McLennan, P. L., Bach, F. W., ... & Schmidt, E. B. (2019). Marine n-3 polyunsaturated fatty acids and the risk of ischemic stroke. Stroke, 50(2), 274-282.

Voko, Z., Hollander, M., Hofman, A., Koudstaal, P. J., & Breteler, M. M. B. (2003). Dietary antioxidants and the risk of ischemic stroke: the Rotterdam Study. Neurology, 61(9), 1273-1275.

Wang, Y., Jin, Y., Wang, Y., Li, L., Liao, Y., Zhang, Y., & Yu, D. (2019). The effect of folic acid in patients with cardiovascular disease: A systematic review and meta-analysis. Medicine, 98(37), e17095.

Winstein, C. J., Stein, J., Arena, R., Bates, B., Cherney, L. R., Cramer, S. C., ... & Zorowitz, R. D. (2016). Guidelines for adult stroke rehabilitation and recovery: a guideline for healthcare professionals from the American Heart Association/American Stroke Association. Stroke, 47(6), e98-e169.

Yarlagadda, K., Ma, N., & Doré, S. (2020). Vitamin D and stroke: effects on incidence, severity, and outcome and the potential benefits of supplementation. Frontiers in Neurology, 11, 506454.

Zacharia, G., Shani, D., & Ortiz, R. A. (2017). Recurrent stroke in a patient with vitamin B12 deficiency and MTHFR mutation. Neurology: Clinical Practice, 7(1), e1-e4.

Zhao, B., Zeng, L., Zhao, J., Wu, Q., Dong, Y., Zou, F., ... & Zhang, W. (2020). Association of magnesium intake with type 2 diabetes and total stroke: an updated systematic review and meta-analysis. BMJ open, 10(3), e032240.

KAYNAKÇA

Abeyta, M. A., Horst, E. A., Goetz, B. M., Mayorga, E. J., Rodriguez-Jimenez, S., Caratzu, M., & Baumgard, L. H. (2023, 2023/06/01/). Effects of hindgut acidosis on production, metabolism, and inflammatory biomarkers in previously immune-activated lactating dairy cows. *Journal of Dairy Science, 106*(6), 4324-4335. https://doi.org/https://doi.org/10.3168/jds.2022-22696

Ali, I., Li, C., Li, L., Kuang, M., Shafiq, M., Wang, Y., Yang, M., & Wang, G. (2021, 2021/01/01). Effect of acetate, β-hydroxybutyrate and their interaction on lipogenic gene expression, triglyceride contents and lipid droplet formation in dairy cow mammary epithelial cells. *In Vitro Cellular & Developmental Biology - Animal, 57*(1), 66-75. https://doi.org/10.1007/s11626-020-00538-2

Allen, M. S., & Bradford, B. J. (2012, Aug). Control of food intake by metabolism of fuels: a comparison across species. *Proc Nutr Soc, 71*(3), 401-409. https://doi.org/10.1017/s0029665112000572

Barboza, P. S., Parker, K. L., & Hume, I. D. (2009). *Integrative Wildlife Nutrition*. Springer.

Board, M., Lopez, C., van den Bos, C., Callaghan, R., Clarke, K., & Carr, C. (2017, Jul). Acetoacetate is a more efficient energy-yielding substrate for human mesenchymal stem cells than glucose and generates fewer reactive oxygen species. *Int J Biochem Cell Biol, 88*, 75-83. https://doi.org/10.1016/j.biocel.2017.05.007

Cainzos, J. M., Andreu-Vazquez, C., Guadagnini, M., Rijpert-Duvivier, A., & Duffield, T. (2022, Jul). A systematic review of the cost of ketosis in dairy cattle. *J Dairy Sci, 105*(7), 6175-6195. https://doi.org/10.3168/jds.2021-21539

Cantrell, C. B., & Mohiuddin, S. S. (2023). *Biochemistry, Ketone Metabolism*. StatPearls Publishing, Treasure Island (FL). http://europepmc.org/abstract/MED/32119410

Chai, J., Liu, Z., Wu, J., Kang, Y., Abdelsattar, M. M., Zhao, W., Wang, S., Yang, S., Deng, F., Li, Y., Zhuang, Y., & Zhang, N. (2023). Dietary β-hydroxybutyric acid improves the growth performance of young ruminants based on rumen microbiota and volatile fatty acid biosynthesis. *Front Microbiol, 14*, 1296116. https://doi.org/10.3389/fmicb.2023.1296116

Cherkaoui Malki, M., Kante, A., Demigne, C., & Latruffe, N. (1992, Mar). Expression of R-3-hydroxybutyrate dehydrogenase, a ketone body converting enzyme in heart and liver mitochondria of ruminant and non-ruminant mammals. *Comp Biochem Physiol B, 101*(3), 413-420. https://doi.org/10.1016/0305-0491(92)90021-i

Cholewińska, P., Górniak, W., & Wojnarowski, K. (2021, Jan 9). Impact of selected environmental factors on microbiome of the digestive tract of ruminants. *BMC Vet Res, 17*(1), 25. https://doi.org/10.1186/s12917-021-02742-y

Cox, B. G. (2013). *Acids and bases: Solvent effects on acid-base strength*. OUP Oxford.

Dąbek, A., Wojtala, M., Pirola, L., & Balcerczyk, A. (2020, Mar 17). Modulation of Cellular Biochemistry, Epigenetics and Metabolomics by Ketone Bodies. Implications of the Ketogenic Diet in the Physiology of the Organism and Pathological States. *Nutrients, 12*(3). https://doi.org/10.3390/nu12030788

Deemer, S. E., Plaisance, E. P., & Martins, C. (2020, May). Impact of ketosis on appetite regulation-a review. *Nutr Res, 77*, 1-11. https://doi.org/10.1016/j.nutres.2020.02.010

Dilliraj, L. N., Schiuma, G., Lara, D., Strazzabosco, G., Clement, J., Giovannini, P., Trapella, C., Narducci, M., & Rizzo, R. (2022, Sep 1). The Evolution of Ketosis: Potential Impact on Clinical Conditions. *Nutrients, 14*(17). https://doi.org/10.3390/nu14173613

Drackley, J. K., Richard, M. J., Beitz, D. C., & Young, J. W. (1992, Jun). Metabolic changes in dairy cows with ketonemia in response to feed restriction and dietary 1,3-butanediol. *J Dairy Sci, 75*(6), 1622-1634. https://doi.org/10.3168/jds.S0022-0302(92)77919-3

Fernandes, G. W., & Bocco, B. (2021). Hepatic Mediators of Lipid Metabolism and Ketogenesis: Focus on Fatty Liver and Diabetes. *Curr Diabetes Rev, 17*(7), e110320187539. https://doi.org/10.2174/1573399816999201103141216

Hawking, S. (2010). *The grand design*. Random House Digital, Inc.

Huang, J., Yeung, A. M., Bergenstal, R. M., Castorino, K., Cengiz, E., Dhatariya, K., Niu, I., Sherr, J. L., Umpierrez, G. E., & Klonoff, D. C. (2023, Feb 16). Update on Measuring Ketones. *J Diabetes Sci Technol*, 19322968231152236. https://doi.org/10.1177/19322968231152236

Hwang, C. Y., Choe, W., Yoon, K. S., Ha, J., Kim, S. S., Yeo, E. J., & Kang, I. (2022, Nov 21). Molecular Mechanisms for Ketone Body Metabolism, Signaling Functions, and Therapeutic Potential in Cancer. *Nutrients, 14*(22). https://doi.org/10.3390/nu14224932

Kalamian, M. (2020). The Therapeutic Ketogenic Diet: Harnessing Glucose, Insulin, and Ketone Metabolism. In D. Noland, J. A. Drisko, & L. Wagner (Eds.), *Integrative and Functional Medical Nutrition Therapy: Principles and Practices* (pp. 335-365). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-30730-1_22

Kolaczynski, J. W., Considine, R. V., Ohannesian, J., Marco, C., Opentanova, I., Nyce, M. R., Myint, M., & Caro, J. F. (1996, Nov). Responses of leptin to short-term fasting and refeeding in humans: a link with ketogenesis but not ketones themselves. *Diabetes, 45*(11), 1511-1515. https://doi.org/10.2337/diab.45.11.1511

Kolb, H., Kempf, K., Röhling, M., Lenzen-Schulte, M., Schloot, N. C., & Martin, S. (2021, Dec 9). Ketone bodies: from enemy to friend and guardian angel. *BMC Med, 19*(1), 313. https://doi.org/10.1186/s12916-021-02185-0

Krehbiel, C. R., Harmon, D. L., & Schneider, J. E. (1992, Mar). Effect of increasing ruminal butyrate on portal and hepatic nutrient flux in steers. *J Anim Sci, 70*(3), 904-914. https://doi.org/10.2527/1992.703904x

Laffel, L. (1999, Nov-Dec). Ketone bodies: a review of physiology, pathophysiology and application of monitoring to diabetes. *Diabetes Metab Res Rev, 15*(6), 412-426. https://doi.org/10.1002/(sici)1520-7560(199911/12)15:6<412::aid-dmrr72>3.0.co;2-8

Lei, M. A., & Simões, J. (2021). Invited Review: Ketosis Diagnosis and Monitoring in High-Producing Dairy Cows. *Dairy, 2*(2), 303-325.

Martins, C., Nymo, S., Truby, H., Rehfeld, J. F., Hunter, G. R., & Gower, B. A. (2020, Dec). Association Between Ketosis and Changes in Appetite Markers with Weight Loss Following a Very Low-Energy Diet. *Obesity (Silver Spring), 28*(12), 2331-2338. https://doi.org/10.1002/oby.23011

Masi, D., Spoltore, M. E., Rossetti, R., Watanabe, M., Tozzi, R., Caputi, A., Risi, R., Balena, A., Gandini, O., Mariani, S., Spera, G., Gnessi, L., & Lubrano, C. (2022, Mar 28). The Influence of Ketone Bodies on Circadian Processes Regarding Appetite, Sleep and Hormone Release: A Systematic Review of the Literature. *Nutrients, 14*(7). https://doi.org/10.3390/nu14071410

Misra, S., & Oliver, N. S. (2015, Jan). Utility of ketone measurement in the prevention, diagnosis and management of diabetic ketoacidosis. *Diabet Med, 32*(1), 14-23. https://doi.org/10.1111/dme.12604

Moffett, J. R., Puthillathu, N., Vengilote, R., Jaworski, D. M., & Namboodiri, A. M. (2020). Acetate Revisited: A Key Biomolecule at the Nexus of Metabolism, Epigenetics and Oncogenesis-Part 1: Acetyl-CoA, Acetogenesis and Acyl-CoA Short-Chain Synthetases. *Front Physiol, 11*, 580167. https://doi.org/10.3389/fphys.2020.580167

Müller, N., Worm, P., Schink, B., Stams, A. J., & Plugge, C. M. (2010, Aug). Syntrophic butyrate and propionate oxidation processes: from genomes to reaction mechanisms. *Environ Microbiol Rep, 2*(4), 489-499. https://doi.org/10.1111/j.1758-2229.2010.00147.x

Nasrallah, C. M., & Horvath, T. L. (2014, Nov). Mitochondrial dynamics in the central regulation of metabolism. *Nat Rev Endocrinol, 10*(11), 650-658. https://doi.org/10.1038/nrendo.2014.160

Nelson, D. L., Lehninger, A. L., & Cox, M. M. (2008). *Lehninger Principles of Biochemistry*. Macmillan.

Palm, W., & Thompson, C. B. (2017, Jun 7). Nutrient acquisition strategies of mammalian cells. *Nature, 546*(7657), 234-242. https://doi.org/10.1038/nature22379

Paoli, A., Bosco, G., Camporesi, E. M., & Mangar, D. (2015). Ketosis, ketogenic diet and food intake control: a complex relationship. *Front Psychol, 6*, 27. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00027

Pherwani, S., Connolly, D., Sun, Q., Karwi, Q. G., Carr, M., Ho, K. L., Wagg, C. S., Zhang, L., Levasseur, J., Silver, H., Dyck, J. R. B., & Lopaschuk, G. D. (2024, Feb 17). Ketones provide an extra source of fuel for the failing heart without impairing glucose oxidation. *Metabolism, 154*, 155818. https://doi.org/10.1016/j.metabol.2024.155818

Puchalska, P., & Crawford, P. A. (2017, Feb 7). Multi-dimensional Roles of Ketone Bodies in Fuel Metabolism, Signaling, and Therapeutics. *Cell Metab, 25*(2), 262-284. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2016.12.022

Puchalska, P., & Crawford, P. A. (2021, 2021/10/11). Metabolic and Signaling Roles of Ketone Bodies in Health and Disease. *Annual review of nutrition, 41*(1), 49-77. https://doi.org/10.1146/annurev-nutr-111120-111518

Qi, J., Gan, L., Fang, J., Zhang, J., Yu, X., Guo, H., Cai, D., Cui, H., Gou, L., Deng, J., Wang, Z., & Zuo, Z. (2022). Beta-Hydroxybutyrate: A Dual Function Molecular and Immunological Barrier Function Regulator. *Front Immunol, 13*, 805881. https://doi.org/10.3389/fimmu.2022.805881

Raboisson, D., Mounié, M., & Maigné, E. (2014, Dec). Diseases, reproductive performance, and changes in milk production associated with subclinical ketosis in dairy cows: a meta-analysis and review. *J Dairy Sci, 97*(12), 7547-7563. https://doi.org/10.3168/jds.2014-8237

Reidelberger, R. D., Hernandez, J., Fritzsch, B., & Hulce, M. (2004, Jun). Abdominal vagal mediation of the satiety effects of CCK in rats. *Am J Physiol Regul Integr Comp Physiol, 286*(6), R1005-1012. https://doi.org/10.1152/ajpregu.00646.2003

Rémond, D., Ortigues, I., & Jouany, J.-P. (1995). Energy substrates for the rumen epithelium. *Proceedings of the Nutrition Society, 54*(1), 95-105. https://doi.org/10.1079/PNS19950040

Roekenes, J., & Martins, C. (2021, Jul 1). Ketogenic diets and appetite regulation. *Curr Opin Clin Nutr Metab Care, 24*(4), 359-363. https://doi.org/10.1097/mco.0000000000000760

Ruppert, P. M. M., & Kersten, S. (2024, Feb). Mechanisms of hepatic fatty acid oxidation and ketogenesis during fasting. *Trends Endocrinol Metab, 35*(2), 107-124. https://doi.org/10.1016/j.tem.2023.10.002

She, P., Hippen, A. R., Young, J. W., Lindberg, G. L., Beitz, D. C., Richardson, L. F., & Tucker, R. W. (1999, Jun). Metabolic responses of lactating dairy cows to 14-day intravenous infusions of glucagon. *J Dairy Sci, 82*(6), 1118-1127. https://doi.org/10.3168/jds.S0022-0302(99)75335-X

Smith, K. L., Stebulis, S. E., Waldron, M. R., & Overton, T. R. (2007, Aug). Prepartum 2,4-thiazolidinedione alters metabolic dynamics and dry matter intake of dairy cows. *J Dairy Sci, 90*(8), 3660-3670. https://doi.org/10.3168/jds.2006-650

Stubbs, B. J., Cox, P. J., Evans, R. D., Santer, P., Miller, J. J., Faull, O. K., Magor-Elliott, S., Hiyama, S., Stirling, M., & Clarke, K. (2017). On the Metabolism of Exogenous Ketones in Humans. *Front Physiol, 8*, 848. https://doi.org/10.3389/fphys.2017.00848

Takei, S., Nagashima, S., Takei, A., Yamamuro, D., Wakabayashi, T., Murakami, A., Isoda, M., Yamazaki, H., Ebihara, C., Takahashi, M., Ebihara, K., Dezaki, K., Takayanagi, Y., Onaka, T., Fujiwara, K., Yashiro, T., & Ishibashi, S. (2020, Nov). β-Cell-Specific Deletion of HMG-CoA (3-hydroxy-3-methylglutaryl-coenzyme A) Reductase Causes Overt Diabetes due to Reduction of β-Cell Mass and Impaired Insulin Secretion. *Diabetes, 69*(11), 2352-2363. https://doi.org/10.2337/db19-0996

Trebukhov, A. V., & Elenschleger, A. A. (2019, 2019/10/01). Clinical and biochemical aspects of acetonemia (Ketosis) of dairy cows. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 341*(1), 012152. https://doi.org/10.1088/1755-1315/341/1/012152

Tsuruta, H., Yamahara, K., Yasuda-Yamahara, M., & Kume, S. (2024). Emerging pathophysiological roles of ketone bodies. *Physiology*. https://doi.org/10.1152/physiol.00031.2023

von Meyenn, F., Porstmann, T., Gasser, E., Selevsek, N., Schmidt, A., Aebersold, R., & Stoffel, M. (2013, Mar 5). Glucagon-induced acetylation of Foxa2 regulates hepatic lipid metabolism. *Cell Metab, 17*(3), 436-447. https://doi.org/10.1016/j.cmet.2013.01.014

Vögeli, B., Engilberge, S., Girard, E., Riobé, F., Maury, O., Erb, T. J., Shima, S., & Wagner, T. (2018, Mar 27). Archaeal acetoacetyl-CoA thiolase/HMG-CoA synthase complex channels the intermediate via a fused CoA-binding site. *Proc Natl Acad Sci U S A, 115*(13), 3380-3385. https://doi.org/10.1073/pnas.1718649115

Zarrin, M., De Matteis, L., Vernay, M. C., Wellnitz, O., van Dorland, H. A., & Bruckmaier, R. M. (2013, May). Long-term elevation of β-hydroxybutyrate in dairy cows through infusion: effects on feed intake, milk production, and metabolism. *J Dairy Sci, 96*(5), 2960-2972. https://doi.org/10.3168/jds.2012-6224

Zhang, G., & Ametaj, B. N. (2020). Ketosis an Old Story Under a New Approach. *Dairy, 1*(1), 42-60.

Zhang, L., Yao, W., Xia, J., Wang, T., & Huang, F. (2019, Apr 16). Glucagon-Induced Acetylation of Energy-Sensing Factors in Control of Hepatic Metabolism. *Int J Mol Sci, 20*(8). https://doi.org/10.3390/ijms20081885

KAYNAKÇA

Andrei, A., Öztürk, Y., Khalfaoui-Hassani, B., Rauch, J., Marckmann, D., Trasnea, P. I., Daldal, F., & Koch, H. G. (2020). Cu homeostasis in bacteria: The ins and outs. Içinde *Membranes* (C. 10, Sayı 9, ss. 1-45). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/membranes10090242

Andreini, C., Banci, L., Bertini, I., & Rosato, A. (2006). Zinc through the three domains of life. *Journal of Proteome Research*, *5*(11), 3173-3178. https://doi.org/10.1021/pr0603699

Andrews, S. C. , R. A. K. , & R.-Q. F. (2006). Bacterial iron homeostasis. *FEMS microbiology reviews*, *27*(3), 215-237.

Aschner, J. L., & Aschner, M. (2005). Nutritional aspects of manganese homeostasis. *Molecular Aspects of Medicine*, *26*(4-5), 353-362. https://doi.org/10.1016/J.MAM.2005.07.003

Aslam, M. N., Bassis, C. M., Zhang, L., Zaidi, S., Varani, J., & Bergin, I. L. (2016). Calcium Reduces Liver Injury in Mice on a High-Fat Diet: Alterations in Microbial and Bile Acid Profiles. *PLoS ONE*, *11*(11), 166178. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0166178

Auerbach, M., & Schrier, S. (2017). Treatment of iron deficiency is getting trendy. Içinde *The Lancet Haematology* (C. 4, Sayı 11, ss. e500-e501). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/S2352-3026(17)30194-1

Avila, D. S., Puntel, R. L., & Aschner, M. (2013). Manganese in health and disease. *Metal Ions in Life Sciences*, *13*, 199-227. https://doi.org/10.1007/978-94-007-7500-8_7

Barffour, M. A., Hinnouho, G. M., Wessells, K. R., Kounnavong, S., Ratsavong, K., Sitthideth, D., Bounheuang, B., Sengnam, K., Chanhthavong, B., Arnold, C. D., Brown, K. H., Larson, C. P., & Hess, S. Y. (2020). Effects of therapeutic zinc supplementation for diarrhea and two preventive zinc supplementation regimens on the incidence and duration of diarrhea and acute respiratory tract infections in rural Laotian children: A randomized controlled trial. *Journal of Global Health*, *10*(1), 1-14. https://doi.org/10.7189/JOGH.10.010424

Barone, M., D'Amico, F., Brigidi, P., & Turroni, S. (2022). Gut microbiome–micronutrient interaction: The key to controlling the bioavailability of minerals and vitamins? Içinde *BioFactors* (C. 48, Sayı 2, ss. 307-314). John Wiley and Sons Inc. https://doi.org/10.1002/biof.1835

Barone, M., Federica D'amico, |, Brigidi, P., & Turroni, S. (2022). *Gut microbiome-micronutrient interaction: The key to controlling the bioavailability of minerals and vitamins?* https://doi.org/10.1002/biof.1835

Behnsen, J., & Raffatellua, M. (2016). Siderophores: More than Stealing Iron. *American Society for Microbiology*, *7*(6), 1-3. https://doi.org/10.1128/mBio.01397-16

Biddle, A. S., Leschine, S., Huntemann, M., Han, J., Chen, A., Kyrpides, N., Markowitz, V., Palaniappan, K., Ivanova, N., Mikhailova, N., Ovchinnikova, G., Schaumberg, A., Pati, A., Stamatis, D., Reddy, T., Lobos, E., Goodwin, L., Nordberg, H. P., Cantor, M. N., … Blanchard, J. L. (2015). The complete genome sequence of Clostridium indolis DSM 755T. *Standards in Genomic Sciences*, *9*(3), 1089-1104. https://doi.org/10.4056/sigs.5281010

Brophy, M. B., & Nolan, E. M. (2015). Manganese and microbial pathogenesis: Sequestration by the mammalian immune system and utilization by microorganisms. *ACS Chemical Biology*, *10*(3), 641-651. https://doi.org/10.1021/cb500792b

Brun, L. R., Brance, M. L., Lombarte, M., Lupo, M., Di Loreto, V. E., & Rigalli, A. (2014). Regulation of intestinal calcium absorption by luminal calcium content: Role of intestinal alkaline phosphatase. *Molecular Nutrition and Food Research*, *58*(7), 1546-1551. https://doi.org/10.1002/mnfr.201300686

Carding, S., Verbeke, K., Vipond, D. T., Corfe, B. M., & Owen, L. J. (2015). Dysbiosis of the gut microbiota in disease. *Microbial Ecology in Health & Disease*, *26*(0). https://doi.org/10.3402/mehd.v26.26191

Carlson Shannon, M., & Myers Hill, G. (2019). Trace Mineral Supplementation for the Intestinal Health of Young Monogastric Animals. *Frontiers in Veterinary Science | www.frontiersin. org*, *6*, 73. https://doi.org/10.3389/fvets.2019.00073

Chaplin, A., Parra, P., Laraichi, S., Serra, F., & Palou, A. (2016). Calcium supplementation modulates gut microbiota in a prebiotic manner in dietary obese mice. *Mol. Nutr. Food Res*, *60*, 468-480. https://doi.org/10.1002/mnfr.201500480

Chasapis, C. T., Spiliopoulou, C. A., Loutsidou, A. C., & Stefanidou, M. E. (2012). Zinc and human health: An update. Içinde *Archives of Toxicology* (C. 86, Sayı 4, ss. 521-534). https:// doi.org/10.1007/s00204-011-0775-1

Chen, J., He, X., & Huang, J. (2014). Diet Effects in Gut Microbiome and Obesity. *Journal of Food Science*, *79*(4). https://doi.org/10.1111/1750-3841.12397

Chen, L., Wang, Z., Wang, P., Yu, X., Ding, H., Wang, Z., & Feng, J. (2021). Effect of Long-Term and Short-Term Imbalanced Zn Manipulation on Gut Microbiota and Screening for Microbial Markers Sensitive to Zinc Status. *Microbiology Spectrum*, *9*(3). https://doi. org/10.1128/spectrum.00483-21

Chi, L., Gao, B., Bian, X., Tu, P., Ru, H., & Lu, K. (2017). Manganese-induced sex-specific gut microbiome perturbations in C57BL/6 mice. *Toxicology and Applied Pharmacology*, *331*, 142-153. https://doi.org/10.1016/j.taap.2017.06.008

Collings, R., Harvey, L. J., Hooper, L., Hurst, R., Brown, T. J., Ansett, J., King, M., & Fairweather-Tait, S. J. (2013). The absorption of iron from whole diets: A systematic review. *American Journal of Clinical Nutrition*, *98*(1), 65-81. https://doi.org/10.3945/ajcn.112.050609

Colomer-Winter, C., Flores-Mireles, A. L., Baker, S. P., Frank, K. L., Lynch, A. J. L., Hultgren, S. J., Kitten, T., & Lemos, J. A. (2018). Manganese acquisition is essential for virulence of Enterococcus faecalis. *PLoS Pathogens*, *14*(9). https://doi.org/10.1371/journal.ppat.1007102

Conlon, M. A., & Bird, A. R. (2015). The impact of diet and lifestyle on gut microbiota and human health. Içinde *Nutrients* (C. 7, Sayı 1, ss. 17-44). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/ nu7010017

Cornelis, P., Wei, Q., Andrews, S. C., & Vinckx, T. (2011). Iron homeostasis and management of oxidative stress response in bacteria. Içinde *Metallomics* (C. 3, Sayı 6, ss. 540-549). https:// doi.org/10.1039/c1mt00022e

Crane, J. K., Naeher, T. M., Shulgina, I., Zhu, C., & Boedeker, E. C. (2007). Effect of zinc in enteropathogenic Escherichia coli infection. *Infection and Immunity*, *75*(12), 5974-5984. https://doi.org/10.1128/IAI.00750-07

Crowley, E. K., Long-Smith, C. M., Murphy, A., Patterson, E., Murphy, K., O'Gorman, D. M., Stanton, C., & Nolan, Y. M. (2018). Dietary supplementation with a magnesium-rich marine mineral blend enhances the diversity of gastrointestinal microbiota. *Marine Drugs*, *16*(6). https://doi.org/10.3390/md16060216

Damo, S., Chazin, W. J., Skaar, E. P., & Kehl-Fie, T. E. (2012). Inhibition of bacterial superoxide defense. *Virulence*, *3*(3), 325-328. https://doi.org/10.4161/viru.19635

Dastar, B., Khosravi, A., Boldajie, F., & Ghoorchi, T. (2016). Effect of calcium with and without probiotic, lactose, or both on organ and body weights, immune response and caecal microbiota in moulted laying hens. *Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition*, *100*(2), 243-250. https://doi.org/10.1111/jpn.12358

De Chiara, G., Marcocci, M. E., Sgarbanti, R., Civitelli, L., Ripoli, C., Piacentini, R., Garaci, E., Grassi, C., & Palamara, A. T. (2012). Infectious agents and neurodegeneration. *Molecular Neurobiology*, *46*(3), 614-638. https://doi.org/10.1007/s12035-012-8320-7

Deschemin, J. C., Noordine, M. L., Remot, A., Willemetz, A., Afif, C., Canonne-Hergaux, F., Langella, P., Karim, Z., Vaulont, S., Thomas, M., & Nicolas, G. (2016). The microbiota shifts the iron sensing of intestinal cells. *FASEB Journal*, *30*(1), 252-261. https://doi.org/10.1096/ fj.15-276840

Diaz-Ochoa, V. E., Lam, D., Lee, C. S., Klaus, S., Behnsen, J., Liu, J. Z., Chim, N., Nuccio, S. P., Rathi, S. G., Mastroianni, J. R., Edwards, R. A., Jacobo, C. M., Cerasi, M., Battistoni, A., Ouellette, A. J., Goulding, C. W., Chazin, W. J., Skaar, E. P., & Raffatellu, M. (2016). Salmonella Mitigates Oxidative Stress and Thrives in the Inflamed Gut by Evading Calprotectin-Mediated Manganese Sequestration. *Cell Host and Microbe*, *19*(6), 814-825. https://doi.org/10.1016/j.chom.2016.05.005

Dostal, A., Baumgartner, J., Riesen, N., Chassard, C., Smuts, C. M., Zimmermann, M. B., & Lacroix, C. (2014). Effects of iron supplementation on dominant bacterial groups in the gut, faecal SCFA and gut inflammation: A randomised, placebo-controlled intervention trial in South African children. *British Journal of Nutrition*, *112*(4), 547-556. https://doi.org/10.1017/S0007114514001160

Dostal, A., Lacroix, C., Bircher, L., Pham, V. T., Follador, R., Zimmermann, M. B., Chassard, C., & Huffnagle, G. B. (2015). *Iron Modulates Butyrate Production by a Child Gut Microbiota In Vitro*. https://doi.org/10.1128/mBio.01453-15

Fernandez, M. L., Wong-Chew, R. M., Viet, T., Nguyen, H., Rogacion, J. M., Herve, M., & Pouteau, E. (2024). *Potential Complementary Effect of Zinc and Alkalihalobacillus clausii on Gut Health and Immunity: A Narrative Review*. https://doi.org/10.3390/nu16060887

Ferreira, C. R., & Gahl, W. A. (2017). Disorders of metal metabolism. *Translational Science of Rare Diseases*, *2*(3-4), 101-139. https://doi.org/10.3233/trd-170015

Frazer, D. M., & Anderson, G. J. (2005). Iron imports. I. Intestinal iron absorption and its regulation. Içinde *American Journal of Physiology - Gastrointestinal and Liver Physiology* (C. 289, Sayı 4 52-4). https://doi.org/10.1152/ajpgi.00220.2005

Freestone, P. P. E., Walton, N. J., Haigh, R. D., & Lyte, M. (2007). Influence of dietary catechols on the growth of enteropathogenic bacteria. *International Journal of Food Microbiology*, *119*(3), 159-169. https://doi.org/10.1016/J.IJFOODMICRO.2007.07.039

Fuqua, B. K., Vulpe, C. D., & Anderson, G. J. (2012). Intestinal iron absorption. *Journal of Trace Elements in Medicine and Biology*, *26*(2-3), 115-119. https://doi.org/10.1016/J.JTEMB.2012.03.015

Ganz, T. (2013). Systemic Iron Homeostasis. *Physiol Rev*, *93*, 1721-1741. https://doi.org/10.1152/physrev.00008.2013.-The

García-Legorreta, A., Alfonso Soriano-Pérez, L., Mariana Flores-Buendía, A., Noel Medina-Campos, O., Noriega, L. G., Granados-Portillo, O., Nambo-Venegas, R., Tovar, A. R., Mendoza-Vargas, A., Barrera-Oviedo, D., Pedraza-Chaverri, J., & Palacios-González, B. (t.y.). *Effect of Dietary Magnesium Content on Intestinal Microbiota of Rats*. https://doi.org/10.3390/nu12092889

García-Legorreta, A., Soriano-Pérez, L. A., Flores-Buendía, A. M., Medina-Campos, O. N., Noriega, L. G., Granados-Portillo, O., Nambo-Venegas, R., Tovar, A. R., Mendoza-Vargas, A., Barrera-Oviedo, D., Pedraza-Chaverri, J., & Palacios-González, B. (2020). Effect of dietary magnesium content on intestinal microbiota of rats. *Nutrients*, *12*(9), 1-11. https://doi.org/10.3390/nu12092889

García-Mantrana, I., Bertua, B., Martínez-Costa, C., & Collado, M. C. (2016). Perinatal nutrition: How to take care of the gut microbiota? *Clinical Nutrition Experimental*, *6*, 3-16. https://doi.org/10.1016/j.yclnex.2016.02.002

Gielda, L. M., & Diritaa, V. J. (2012). Zinc competition among the intestinal microbiota. *mBio*, *3*(4). https://doi.org/10.1128/mBio.00171-12

Graf, D., Di Cagno, R., Fåk, F., Flint, H. J., Nyman, M., Saarela, M., & Watzl, B. (2015). Contribution of diet to the composition of the human gut microbiota. *Microbial Ecology in Health & Disease*, *26*(0). https://doi.org/10.3402/mehd.v26.26164

Gröber, U., Schmidt, J., & Kisters, K. (2015). Magnesium in prevention and therapy. Içinde *Nutrients* (C. 7, Sayı 9, ss. 8199-8226). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/nu7095388

Hallberg Bjorn-rasmussen L Howard, L. E., Rossander, L., & Hallberg, L. (t.y.). *Dietary Heme Iron Absorption A Discussion of Possible Mechanisms for the Absorption-Promoting Effect of Meat and for the Regulation of Iron Absorption*.

Hare, D. J., Arora, M., Jenkins, N. L., Finkelstein, D. I., Doble, P. A., & Bush, A. I. (2015). Is early-life iron exposure critical in neurodegeneration? Içinde *Nature Reviews Neurology* (C. 11, Sayı 9, ss. 536-544). Nature Publishing Group. https://doi.org/10.1038/nrneurol.2015.100

Hennigar, S. R., & McClung, J. P. (2016a). Nutritional Immunity: Starving Pathogens of Trace Minerals. Içinde *American Journal of Lifestyle Medicine* (C. 10, Sayı 3, ss. 170-173). SAGE Publications Inc. https://doi.org/10.1177/1559827616629117

Hennigar, S. R., & McClung, J. P. (2016b). Nutritional Immunity: Starving Pathogens of Trace Minerals. Içinde *American Journal of Lifestyle Medicine* (C. 10, Sayı 3, ss. 170-173). SAGE Publications Inc. https://doi.org/10.1177/1559827616629117

Hernández-Montes, G., Argüello, J. M., & Valderrama, B. (2012). Evolution and diversity of periplasmic proteins involved in copper homeostasis in gamma proteobacteria. *BMC Microbiology*, *12*. https://doi.org/10.1186/1471-2180-12-249

Højberg, O., Canibe, N., Poulsen, H. D., Hedemann, M. S., & Jensen, B. B. (2005). Influence of dietary zinc oxide and copper sulfate on the gastrointestinal ecosystem in newly weaned piglets. *Applied and Environmental Microbiology*, *71*(5), 2267-2277. https://doi.org/10.1128/AEM.71.5.2267-2277.2005

Holden, V. I., & Bachman, M. A. (2015). Diverging roles of bacterial siderophores during infection. *Metallomics*, *7*, 986. https://doi.org/10.1039/c4mt00333k

Hollister, E. B., Gao, C., & Versalovic, J. (2014). Compositional and functional features of the gastrointestinal microbiome and their effects on human health. *Gastroenterology*, *146*(6), 1449-1458. https://doi.org/10.1053/j.gastro.2014.01.052

Hrdina, J., Banning, A., Kipp, A., Loh, G., Blaut, M., & Brigelius-Flohé, R. (2009). The gastrointestinal microbiota affects the selenium status and selenoprotein expression in mice. *Journal of Nutritional Biochemistry*, *20*(8), 638-648. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2008.06.009

Jaeggi, T., Kortman, G. A. M., Moretti, D., Chassard, C., Holding, P., Dostal, A., Boekhorst, J., Timmerman, H. M., Swinkels, D. W., Tjalsma, H., Njenga, J., Mwangi, A., Kvalsvig, J., Lacroix, C., & Zimmermann, M. B. (2015). Iron fortification adversely affects the gut microbiome, increases pathogen abundance and induces intestinal inflammation in Kenyan infants. *Gut*, *64*(5), 731-742. https://doi.org/10.1136/gutjnl-2014-307720

Kasaikina, M. V., Kravtsova, M. A., Lee, B. C., Seravalli, J., Peterson, D. A., Walter, J., Legge, R., Benson, A. K., Hatfield, D. L., & Gladyshev, V. N. (2011). Dietary selenium affects host selenoproteome expression by influencing the gut microbiota. *The FASEB Journal*, *25*(7), 2492-2499. https://doi.org/10.1096/fj.11-181990

Kau, A. L., Ahern, P. P., Griffin, N. W., Goodman, A. L., & Gordon, J. I. (2011). Human nutrition, the gut microbiome and the immune system. Içinde *Nature* (C. 474, Sayı 7351, ss. 327-336). https://doi.org/10.1038/nature10213

Keats, E. C., Neufeld, L. M., Garrett, G. S., Mbuya, M. N. N., & Bhutta, Z. A. (2019). Improved micronutrient status and health outcomes in low-and middle-income countries following large-scale fortification: Evidence from a systematic review and meta-Analysis. *American Journal of Clinical Nutrition*, *109*(6), 1696-1708. https://doi.org/10.1093/ajcn/nqz023

Kortman, G. A. M., Raffatellu, M., Swinkels, D. W., & Tjalsma, H. (2014). Nutritional iron turned inside out: Intestinal stress from a gut microbial perspective. Içinde *FEMS Microbiology Reviews* (C. 38, Sayı 6, ss. 1202-1234). Oxford University Press. https://doi.org/10.1111/1574-6976.12086

Kot, E., & Bezkorovainy, A. (1999). Binding of ferric iron to the cell walls and membranes of Bifidobacterium thermophilum: Effect of free radicals. *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *47*(11), 4606-4610. https://doi.org/10.1021/jf990474l

Krebs, N. F., Sherlock, L. G., Westcott, J., Culbertson, D., Hambidge, K. M., Feazel, L. M., Robertson, C. E., & Frank, D. N. (2013). Effects of different complementary feeding regimens on iron status and enteric microbiota in breastfed infants. *Journal of Pediatrics*, *163*(2). https://doi.org/10.1016/j.jpeds.2013.01.024

Li, C.-Y., Li, X.-Y., Shen, L., & Ji, H.-F. (t.y.). *Regulatory effects of transition metals supplementation/deficiency on the gut microbiota*. https://doi.org/10.1007/s00253-021-11096-2/Published

Li, P., Tang, T., Chang, X., Fan, X., Chen, X., Wang, R., Fan, C., & Qi, K. (2019). Abnormality in Maternal Dietary Calcium Intake During Pregnancy and Lactation Promotes Body Weight Gain by Affecting the Gut Microbiota in Mouse Offspring. *Molecular Nutrition and Food Research*, *63*(5). https://doi.org/10.1002/mnfr.201800399

Lisher, J. P., Giedroc, D. P., Cellier, M. F., Skaar, E. P., Helmann, J., & Linstedt, A. (2013). *Manganese acquisition and homeostasis at the host-pathogen interface*. https://doi.org/10.3389/fcimb.2013.00091

Livingstone, C. (2015). Zinc: Physiology, deficiency, and parenteral nutrition. Içinde *Nutrition in Clinical Practice* (C. 30, Sayı 3, ss. 371-382). SAGE Publications Inc. https://doi.org/10.1177/0884533615570376

Lo¨nnerdal, B. (2017). Excess iron intake as a factor in growth, infections, and development of infants and young children. *Am J Clin Nutr*, *106*, 1681-1688. https://doi.org/10.3945/ajcn

Maxfield L, Shukla S, & Crane JS. (2021). *Zinc Deficiency - PubMed*. Treasure Island, FL: StatPearls.

Mayneris-Perxachs, J., Bolick, D. T., Leng, J., Medlock, G. L., Kolling, G. L., Papin, J. A., Swann, J. R., & Guerrant, R. L. (2016). Protein- and zinc-deficient diets modulate the murine microbiome and metabolic phenotype. *The American Journal of Clinical Nutrition*, *104*(5), 1253-1262. https://doi.org/10.3945/AJCN.116.131797

Mellies, J. L., Thomas, K., Turvey, M., Evans, N. R., Crane, J., Boedeker, E., & Benison, G. C. (2012). Zinc-induced envelope stress diminishes type III secretion in enteropathogenic Escherichia coli. Içinde *BMC Microbiology* (C. 12). http://www.biomedcentral.com/1471-2180/12/123

Meng, X. L., Li, S., Qin, C. Bin, Zhu, Z. X., Hu, W. P., Yang, L. P., Lu, R. H., Li, W. J., & Nie, G. X. (2018). Intestinal microbiota and lipid metabolism responses in the common carp (Cyprinus carpio L.) following copper exposure. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, *160*, 257-264. https://doi.org/10.1016/j.ecoenv.2018.05.050

Miyoshi, Y., Tanabe, S., & Suzuki, T. (2016). Cellular zinc is required for intestinal epithelial barrier maintenance via the regulation of claudin-3 and occludin expression. *Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol*, *311*, 105-116. https://doi.org/10.1152/ajpgi.00405.2015.-Intracellular

Mooren, F. C. (2015). Magnesium and disturbances in carbohydrate metabolism. Içinde *Diabetes, Obesity and Metabolism* (C. 17, Sayı 9, ss. 813-823). Blackwell Publishing Ltd. https://doi.org/10.1111/dom.12492

Nagata, R., Taneda, K., Pelpolage, S. W., Bochimoto, H., Fukuma, N., Shimada, K., Tani, M., Han, K. H., & Fukushima, M. (2021). Effect of Calcium-Fortified Potato Starch on Cecal Fermentation and Fat Accumulation in Rats. *Starch/Staerke*, *73*(1-2). https://doi.org/10.1002/star.202000097

Ne Imbert, M., & Blondeau, R. (1998). On the Iron Requirement of Lactobacilli Grown in Chemically Defined Medium. Içinde *An International Journal* (C. 37). Springer-Verlag New York Inc.

Ng, O. (2016). Iron, microbiota and colorectal cancer. *Wiener Medizinische Wochenschrift*, *166*(13-14), 431-436. https://doi.org/10.1007/s10354-016-0508-4

Pachikian, B. D., Neyrinck, A. M., Deldicque, L., De Backer, F. C., Catry, E., Dewulf, E. M., Sohet, F. M., Bindels, L. B., Everard, A., Francaux, M., Guiot, Y., Cani, P. D., & Delzenne, N. M. (2010). Changes in intestinal bifidobacteria levels are associated with the inflammatory response in magnesium-deficient mice. *Journal of Nutrition*, *140*(3), 509-514. https://doi.org/10.3945/jn.109.117374

Pajarillo, E. A. B., Lee, E., & Kang, D. K. (2021). Trace metals and animal health: Interplay of the gut microbiota with iron, manganese, zinc, and copper. Içinde *Animal Nutrition* (C. 7, Sayı 3, ss. 750-761). KeAi Communications Co. https://doi.org/10.1016/j.aninu.2021.03.005

Papp-Wallace, K. M., & Maguire, M. E. (2006). Manganese transport and the role of manganese in virulence. Içinde *Annual Review of Microbiology* (C. 60, ss. 187-209). https://doi.org/10.1146/annurev.micro.60.080805.142149

Parmanand, B. A., Kellingray, L., Le Gall, G., Basit, A. W., Fairweather-Tait, S., & Narbad, A. (2019). A decrease in iron availability to human gut microbiome reduces the growth of potentially pathogenic gut bacteria; an in vitro colonic fermentation study. *Journal of Nutritional Biochemistry*, *67*, 20-27. https://doi.org/10.1016/j.jnutbio.2019.01.010

Ptak, A. , Bedford, M. R. , Świątkiewicz, S. , Żyła, K. , & Jozefiak, D. (2015). Phytase Modulates Ileal Microbiota and Enhances Growth Performance of the Broiler Chickens. *PloS one*, *10*(3).

Pyndt Jørgensen, B., Winther, G., Kihl, P., Nielsen, D. S., Wegener, G., Hansen, A. K., & Sørensen, D. B. (2015). Dietary magnesium deficiency affects gut microbiota and anxiety-like behaviour in C57BL/6N mice. *Acta Neuropsychiatrica*, *27*(5), 307-311. https://doi.org/10.1017/neu.2015.10

Qadri, F., Svennerholm, A. M., Faruque, A. S. G., & Sack, R. B. (2005). Enterotoxigenic Escherichia coli in developing countries: Epidemiology, microbiology, clinical features, treatment, and prevention. Içinde *Clinical Microbiology Reviews* (C. 18, Sayı 3, ss. 465-483). https://doi.org/10.1128/CMR.18.3.465-483.2005

Rautiainen, S., Manson, J. E., Lichtenstein, A. H., & Sesso, H. D. (2016). Dietary supplements and disease prevention-a global overview. Içinde *Nature Reviews Endocrinology* (C. 12, Sayı 7, ss. 407-420). Nature Publishing Group. https://doi.org/10.1038/nrendo.2016.54

Reed, S., Neuman, H., Moscovich, S., Glahn, R. P., Koren, O., & Tako, E. (2015). Chronic zinc deficiency alters chick gut microbiota composition and function. *Nutrients*, *7*(12), 9768-9784. https://doi.org/10.3390/nu7125497

Salvatore, S., Hauser, B., Devreker, T., Vieira, M. C., Luini, C., Arrigo, S., Nespoli, L., & Vandenplas, Y. (2007). Probiotics and zinc in acute infectious gastroenteritis in children: are they effective? *Nutrition*, *23*(6), 498-506. https://doi.org/10.1016/J.NUT.2007.03.008

Savage, D. C. (1977). Microbial ecology of the gastrointestinal tract. *Annual review of microbiology*, *31*(1), 107-133.

Scarpellini, E., Balsiger, L. M., Maurizi, V., Rinninella, E., Gasbarrini, A., Giostra, N., Santori, P., Abenavoli, L., & Rasetti, C. (2022). Zinc and gut microbiota in health and gastrointestinal disease under the COVID-19 suggestion. Içinde *BioFactors* (C. 48, Sayı 2, ss. 294-306). John Wiley and Sons Inc. https://doi.org/10.1002/biof.1829

Skalny, A. V, Aschner, M., Lei, X. G., Gritsenko, V. A., Santamaria, A., Alekseenko, S. I., Prakash, N. T., Chang, J.-S., Sizova, E. A., Chao, J. C. J., Aaseth, J., & Tinkov, A. A. (2021). Molecular Sciences Gut Microbiota as a Mediator of Essential and Toxic Effects of Zinc in the Intestines and Other Tissues. *Int. J. Mol. Sci*, *22*, 13074. https://doi.org/10.3390/ijms222313074

Skrypnik, K., & Suliburska, J. (t.y.). *Association between the gut microbiota and mineral metabolism*. https://doi.org/10.1002/jsfa.8724

Song, M., Li, X., Zhang, X., Shi, H., Vos, M. B., Wei, X., Wang, Y., Gao, H., Rouchka, E. C., Yin, X., Zhou, Z., Prough, R. A., Cave, M. C., McClain, C. J., & Rex, R. (2018). Dietary copper-fructose interactions alter gut microbial activity in male rats. *Am J Physiol Gastrointest Liver Physiol*, *314*. https://doi.org/10.1152/ajpgi.00378

Starke, I. C., Pieper, R., Neumann, K., Urgen Zentek, J., & Vahjen, W. (t.y.). *The impact of high dietary zinc oxide on the development of the intestinal microbiota in weaned piglets*. https://doi.org/10.1111/1574-6941.12233

Sun, J., & Chang, E. B. (2014). Exploring gut microbes in human health and disease: Pushing the envelope. Içinde *Genes and Diseases* (C. 1, Sayı 2, ss. 132-139). Chongqing Medical University. https://doi.org/10.1016/j.gendis.2014.08.001

Tinkov, A. A., Martins, A. C., Avila, D. S., Gritsenko, V. A., Skalny, A. V., Santamaria, A., Lee, E., Bowman, A. B., & Aschner, M. (2021). Gut microbiota as a potential player in mn-induced neurotoxicity. Içinde *Biomolecules* (C. 11, Sayı 9). MDPI. https://doi.org/10.3390/biom11091292

Torok, V. A. , Hughes, R. J. , Mikkelsen, L. L. , Perez-Maldonado, R. , Balding, K. , MacAlpine, R. , Percy, N. J. , & Ophel-Keller, K. (2011). Identification and characterization of potential performance-related gut microbiotas in broiler chickens across various feeding trials. *Appl. Environ. Microbiol*, *77*(17), 5868-5878.

Trapani, V., Petito, V., Agostini, A. Di, Arduini, D., Hamersma, W., Pietropaolo, G., Luongo, F., Arena, V., Stigliano, E., Lopetuso, L. R., Gasbarrini, A., Wolf, F. I., & Scaldaferri, F. (2018). Dietary Magnesium Alleviates Experimental Murine Colitis Through Upregulation of the Transient Receptor Potential Melastatin 6 Channel. *Inflamm Bowel Dis* •, *00*. https://doi.org/10.1093/ibd/izy186/4999657

Trautvetter, U., Camarinha-Silva, A., Jahreis, G., Lorkowski, S., & Glei, M. (2018). High phosphorus intake and gut-related parameters - Results of a randomized placebo-controlled human intervention study. *Nutrition Journal*, *17*(1). https://doi.org/10.1186/s12937-018-0331-4

Usama, U., Jaffar Khan, M., Fatima, S., & Fatima, S. (2018). Role of Zinc in Shaping the Gut Microbiome; Proposed Mechanisms and Evidence from the Literature. *Journal of Gastrointestinal & Digestive System*, *08*(01). https://doi.org/10.4172/2161-069x.1000548

Vahjen, W., Pietruszyńska, D., Starke, I. C., & Zentek, J. (2015). High dietary zinc supplementation increases the occurrence of tetracycline and sulfonamide resistance genes in the intestine of weaned pigs. *Gut Pathogens*. https://doi.org/10.1186/s13099-015-0071-3

Vazquez-Gutierrez, P., de Wouters, T., Werder, J., Chassard, C., & Lacroix, C. (2016). High iron-sequestrating bifidobacteria inhibit enteropathogen growth and adhesion to intestinal epithelial cells in vitro. *Frontiers in Microbiology*, *7*(SEP). https://doi.org/10.3389/fmicb.2016.01480

Waldvogel-Abramowski, S., Waeber, G., Gassner, C., Buser, A., Frey, B. M., Favrat, B., & Tissot, J. D. (2014). Physiology of iron metabolism. Içinde *Transfusion Medicine and Hemotherapy* (C. 41, Sayı 3, ss. 213-221). S. Karger AG. https://doi.org/10.1159/000362888

Walther, B., Lett, A. M., Bordoni, A., Tomás-Cobos, L., Nieto, J. A., Dupont, D., Danesi, F., Shahar, D. R., Echaniz, A., Re, R., Fernandez, A. S., Deglaire, A., Gille, D., Schmid, A., & Vergères, G. (2019). GutSelf: Interindividual Variability in the Processing of Dietary Compounds by the Human Gastrointestinal Tract. Içinde *Molecular Nutrition and Food Research* (C. 63, Sayı 21). Wiley-VCH Verlag. https://doi.org/10.1002/mnfr.201900677

Wessling-Resnick, M. (2017). Excess iron: considerations related to development and early growth. *Am J Clin Nutr*, *106*, 1600-1605. https://doi.org/10.3945/ajcn

Wilson, B. R., Bogdan, A. R., Miyazawa, M., Hashimoto, K., & Tsuji, Y. (2016). Siderophores in Iron Metabolism: From Mechanism to Therapy Potential. Içinde *Trends in Molecular Medicine* (C. 22, Sayı 12, ss. 1077-1090). Elsevier Ltd. https://doi.org/10.1016/j.molmed.2016.10.005

Winther, G., Pyndt Jørgensen, B. M., Elfving, B., Nielsen, D. S., Kihl, P., Lund, S., Sorensen, D. B., & Wegener, G. (2015). Dietary magnesium deficiency alters gut microbiota and leads to depressive-like behaviour. *Acta Neuropsychiatrica*, *27*(3), 168-176. https://doi.org/10.1017/neu.2015.7

Yang, N. J., & Chiu, I. M. (2017). Bacterial Signaling to the Nervous System through Toxins and Metabolites. Içinde *Journal of Molecular Biology* (C. 429, Sayı 5, ss. 587-605). Academic Press. https://doi.org/10.1016/j.jmb.2016.12.023

Yang, Q., Liang, Q., Balakrishnan, B., Belobrajdic, D. P., Feng, Q. J., & Zhang, W. (2020). Role of dietary nutrients in the modulation of gut microbiota: A narrative review. Içinde *Nutrients* (C. 12, Sayı 2). MDPI AG. https://doi.org/10.3390/nu12020381

Yang, Y., Song, X., Chen, A., Wang, H., & Chai, L. (2020). Exposure to copper altered the intestinal microbiota in Chinese brown frog (Rana chensinensis). *Environmental Science and Pollution Research*, *27*(12), 13855-13865. https://doi.org/10.1007/s11356-020-07856-8

Yilmaz, B., & Li, H. (t.y.). *Pharmaceuticals Gut Microbiota and Iron: The Crucial Actors in Health and Disease*. https://doi.org/10.3390/ph11040098

Zackular, J. P., Moore, J. L., Jordan, A. T., Juttukonda, L. J., Noto, M. J., Nicholson, M. R., Crews, J. D., Semler, M. W., Zhang, Y., Ware, L. B., Washington, M. K., Chazin, W. J., Caprioli, R. M., & Skaar, E. P. (2016). Dietary zinc alters the microbiota and decreases resistance to Clostridium difficile infection. *Nature Medicine*, *22*(11), 1330-1334. https://doi.org/10.1038/nm.4174

Zaharik M.L., & Finlay B. B. (2004). Mn2+ and bacterial pathogenesis. *Frontiers in Bioscience*, *9*, 1035-1042.

Zheng, W., Zhao, Q., Slavkovich, V., Aschner, M., & Graziano, J. H. (1999). Alteration of iron homeostasis following chronic exposure to manganese in rats 1. Içinde *Brain Research* (C. 833). www.elsevier.comrlocaterbres

Zheng, Z., & Wang, B. (2021). The Gut-Liver Axis in Health and Disease: The Role of Gut Microbiota-Derived Signals in Liver Injury and Regeneration. Içinde *Frontiers in Immunology* (C. 12). Frontiers Media S.A. https://doi.org/10.3389/fimmu.2021.775526

Zimmermann, M. B., Chassard, C., Rohner, F., N'Goran, E. K., Nindjin, C., Dostal, A., Utzinger, J., Ghattas, H., Lacroix, C., & Hurrell, R. F. (2010). The effects of iron fortification on the gut microbiota in African children: A randomized controlled trial in Côte d'Ivoire. *American Journal of Clinical Nutrition*, *92*(6), 1406-1415. https://doi.org/10.3945/ajcn.110.004564

KAYNAKLAR

Al-Badr, W., Martin, K.J. (2008), Vitamin D and kidney disease. *Clin J Am Soc Nephrol;* 3(5): 1555-60.

Albarrak, M., Banno K., Sabbagh A.A., et al. (2005), Utilization of healthcare resources in obstructive sleep apnea syndrome: a 5-year follow-up study in men using CPAP. *Sleep*; 28 (10):1306–11.

Andrisani, G., Andrisani, G. (2023), Sleep apnea pathophysiology. *Sleep Breathing Physiology and Disorder;* (27): 2111–22.

Bikle1, D.D.(2014), Vitamin D Metabolism, Mechanism of Action, and Clinical Applications. *Chem Biol.*20; 21(3): 319–29.

Bouloukaki, I., Tsiligianni, I., Mermigkis, C., et al.(2021), Vitamin D deficiency in patients evaluated for obstructive sleep apnea: is it associated with disease severity? *Sleep Breath.;* 25(2): 1109-17.

Bozkurt N.C, Çakal E ,Şahin M , et al. (2012), The relation of serum 25-hydroxyvitamin-D levels with severity of obstructive sleep apnea and glucose metabolism abnormalities. *Endocrine;* 3: 518-25.

Chang, A.L., Wong, J.W., Endo, J.O., Norman, R.A. (2013), Geriatric dermatology: Part II. Risk factors and cutaneous signs of elder mistreatment for the dermatologist. *J Am Acad Dermatol*; 68(4):533.e1-10.

Chang, J.L. , Goldberg , A.N. , Alt, Y. et al. (2023), International Consensus Statement on Obstructive Sleep Apnea. *Int Forum Allergy Rhinol*; 13(7):1061–1482.

Demir, A.U., Ardıç, S. , Fırat, H., et al. (2015) Prevalence of sleep disorders in the Turkish adult population epidemiology of sleep study. *Sleep and Biological Rhythms;* (13):298-308.

Eckert, D.J., Malhotra, A. (2008), Pathophysiology of Adult Obstructive Sleep Apnea. *Proc Am Thorac Soc*; 5(2):144-153.

Espiritu, J.R.D. (2021), Health consequences of obstructive sleep apnea. *Journal of Sleep Disorders and Therapy;* (8):23-43

Holick, M. F., Binkley, N. C., Bischoff-Ferrari, H. A., et al.(2011), Evaluation, treatment, and prevention of vitamin D deficiency: an Endocrine Society clinical. practice guideline. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism;* 96(7):1911-30.

Isetta, V., Navajas, D., Montserrat, J.M., et al. (2015), Comparative assessment of several automatic CPAP devices' responses: A bench test study. *ERJ Open Res*; 1(1): 1–6.

Kerley, C.P., Hutchinson, K., Bolger, K., et al. (2016), Serum vitamin D is significantly inversely associated with disease severity in Caucasian adults with obstructive sleep apnea syndrome. *SLEEP;* 39(2):293–300.

Kheirandish-Gozal, L., Peris, E., Gozal, D. (2014), Vitamin D levels and obstructive sleep apnoea in children. *Sleep Med*.15(4):459-63

Klimov, L., Kuryaninova, V., et al. (2019), Vitamin D insufficiency in overweight and obese children and adolescents. *Front Endocrinol;* 10: 103.

Knauert, M., Naick, S., Gillespie M.B., et al. (2015), Clinical consequences and economic costs of untreated obstructive sleep apnea syndrome. *World J Otorhinolaryngol Head Neck Surg*; 1(1): 17-27.

Kushida, C.A., Littner, M.R., Morgenthaler, T., et al.(2005), Practice parameters for the indications for polysomnography and related procedures: an update for 2005. *Sleep*; 28:499-521

Kuna, S. T. (2020), Optimizing chronic management of adults with obstructive sleep apnea. *Ann Am Thorac Soc;*17(3):280-81

Liguori, C. , Romigi, A. , Izzi , F. et al.(2015), Continuous Positive Airway Pressure Treatment Increases Serum Vitamin D Levels in Male Patients with Obstructive Sleep Apnea. *J Clin Sleep Med*.; 11(6): 603–7.

Lv, R., Liu, X., Zhang Y., et al.(2023), Pathophysiological mechanisms and therapeutic approaches in obstructive sleep apnea syndrome. *Signal Transduction and Targeted Therapy*; 25(8):218.

Marcus, C.L., Brooks, L.J., Draper, K.A., et al. (2012). Diagnosis and management of childhood obstructive sleep apnea syndrome. Pediatrics; 130(3):714–55.

McCarty, D.E., Chesson A.L., Jr, Jain, S.K., Marino, A.A.(2014), The link between vitamin D metabolism and sleep medicine. *Sleep Med Rev*.; 18(4): 311-319

Neighbors, C.L.P., Noller, M.W., Song,S.A., et al. (2018), Vitamin D and obstructive sleep apnea: a systematic review and meta-analysis. Sleep Med; 43:100-8.

Osteoporoz ve Metabolik Kemik Hastalıkları Tanı Ve Tedavi Kılavuzu, Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği Ankara (2022) https://file.temd.org.tr/Uploads/publications/guides/documents/OSTEOPOROZ_MKH2022.pdf?a=1. Erişim tarihi: 20.04.2024.

Ozgurhan, G., Vehapoglu, A., Vermezoglu, O., et al. (2016), Risk assessment of obstructive sleep apnea syndrome in pediatric patients with vitamin D deficiency: A questionnaire-based study. Medicine ; 95(39):4632

Piovezan, R.D., Hirotsu, C., Feres, M.C., et al. (2017), Obstructive sleep apnea and objective short sleep duration are independently associated with the risk of serum vitamin D deficiency. PLoS One; 12(7):0180901

Roger, V.L., Go, A.S., Lloyd-Jones, D.M. et al. (2012), Heart disease and stroke statistics – 2012 update: a report from the American Heart Association. *Circulation*;3:125(1):2–220.

Senaratna, C.V., Perret, J. L., Lodge, C.J. et al (2017), Prevalence of obstructive sleep apnea in the general population: A systematic, review. *Sleep Med Rev;* (34):70-81.

Shapiro,G.K., Shapiro, C.M.(2010), Factors that influence CPAP adherence: An overview. *Sleep Breath;* 14(4): 323– 335.

Siachpazidou, D.I., Stavrou,V., Zouridis, S., et al. (2020), 25-Hydroxyvitamin D levels in patients with obstructive sleep apnea and continuous positive airway pressure treatment: a brief review. *Sleep Sci.*; 13(1): 78-83.

Targher, G., Bertolini, L., Scala, L., et al. (2007). Associations between serum 25-hydroxyvitamin D3 concentrations and liver histology in patients with non-alcoholic fatty liver disease. *Nutr Metab Cardiovasc Dis;* 17(7): 517-24.

Türkiye Beslenme Rehberi(TÜBER) 2022 , T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Ankara, https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat-db/Dokumanlar/Rehberler/Turkiye_Beslenme_Rehber_TUBER_2022_min.pdf Erişim tarihi: 20.04.2024.

Ursavaş, A. (2014). Yeni Uyku Bozuklukları Sınıflaması (ICSD-3) uykuda solunum. Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi(2), 139-151.

KAYNAKÇA

Akbulut, G. (2009). Parkinson hastalığı ve tıbbi beslenme tedavisi. Dirim Ay Tıp Gaz, 84(2), 51-8.

Balestrino, R., & Schapira, A. H. V. (2020). Parkinson disease. European journal of neurology, 27(1), 27-42.

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, H. T., Bozkurt, N., Keçecioğlu, S., & Mercanlıgil, S. M. (2011). Diyet El Kitabı, Yenilenmiş 6. Baskı, Hatipoğlu Basım ve yayım San Tic Ltd. Şti, 9-507.

Ciulla, M., Marinelli, L., Cacciatore, I., & Stefano, A. D. (2019). Role of dietary supplements in the management of Parkinson's disease. Biomolecules, 9(7), 271.

Coimbra, C. G., & Junqueira, V. B. C. (2003). High doses of riboflavin and the elimination of dietary red meat promote the recovery of some motor functions in Parkinson's disease patients. Brazilian Journal of Medical and Biological Research, 36, 1409-1417.

Çakmur, R. (2018). Hareket Bozuklukları Tanı ve Tedavi Rehberi. Parkinson Hastalığında Tedavi.(2018), 54-83.

Du, K., Liu, M. Y., Zhong, X., & Wei, M. J. (2017). Decreased circulating Zinc levels in Parkinson's disease: A meta-analysis study. Scientific reports, 7(1), 3902.

Durmaz Ş.E. (2020). Parkinson Hastalığı Ve Parkinsonizme Radyolojik Açıdan Farklı Bir Bakış "Transkraniyal Sonografi, Tıpta Uzmanlık Tezi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ankara Şehir Hastanesi Nöroloji Kliniği, Ankara.

Durmus, H., Gokalp, M. A., & Hanagasi, H. A. (2015). Prevalence of Parkinson's disease in Baskale, Turkey: a population based study. Neurological Sciences, 36, 411-413.

Fang, X., Han, D., Cheng, Q., Zhang, P., Zhao, C., Min, J., & Wang, F. (2018). Association of levels of physical activity with risk of Parkinson disease: a systematic review and meta-analysis. JAMA network open, 1(5), e182421-e182421.

Fullard, M. E., & Duda, J. E. (2020). A review of the relationship between vitamin D and Parkinson disease symptoms. Frontiers in neurology, 11, 529840.

Gasperi, V., Sibilano, M., Savini, I., & Catani, M. V. (2019). Niacin in the central nervous system: an update of biological aspects and clinical applications. International journal of molecular sciences, 20(4), 974.

Genoud, S., Senior, A. M., Hare, D. J., & Double, K. L. (2020). Meta-analysis of copper and iron in parkinson's disease brain and biofluids. Movement Disorders, 35(4), 662-671.

Güneş F.E, Aktaç Ş. (2021). Nörolojik Hastalıklar ve Tıbbi Beslenme Tedavisi, Şanlıer N, Vakalarla Öğreniyorum: Yetişkin Hastalıklarında Tıbbi Beslenme Tedavisi, 1, Hedef Yayıncılık, Ankara, 484-535.

Håglin, L., Domellöf, M., Bäckman, L., & Forsgren, L. (2020). Low plasma thiamine and phosphate in male patients with Parkinson's disease is associated with mild cognitive impairment. Clinical nutrition ESPEN, 37, 93-99.

Huang, C., Ma, W., Luo, Q., Shi, L., Xia, Y., Lao, C., ... & Chen, Z. (2019). Iron overload resulting from the chronic oral administration of ferric citrate induces parkinsonism phenotypes in middle-aged mice. Aging (albany NY), 11(21), 9846.

Kabaran, S., & Yıldız, E. (2012). Parkinson hastalığı: beslenme ile ilgili risk etmenleri ve tıbbi beslenme tedavisi. Beslenme ve Diyet Dergisi, 40(1), 69-78.

Keun, J. T. B., Arnoldussen, I. A., Vriend, C., & van de Rest, O. (2021). Dietary approaches to improve efficacy and control side effects of levodopa therapy in Parkinson's disease: a systematic review. Advances in Nutrition, 12(6), 2265-2287.

Liddell, J. R., & White, A. R. (2018). Nexus between mitochondrial function, iron, copper and glutathione in Parkinson's disease. Neurochemistry international, 117, 126-138.

Marras, C., Beck, J. C., Bower, J. H., Roberts, E., Ritz, B., Ross, G. W., ... & Parkinson's Foundation P4 Group. (2018). Prevalence of Parkinson's disease across North America. NPJ Parkinson's disease, 4(1), 21.

Park, H. A., & Ellis, A. C. (2020). Dietary antioxidants and Parkinson's disease. Antioxidants, 9(7), 570.

Perez Visñuk, D., Teran, M. D. M., Savoy de Giori, G., LeBlanc, J. G., & de Moreno de LeBlanc, A. (2022). Neuroprotective effect of riboflavin producing lactic acid bacteria in Parkinsonian models. Neurochemical Research, 47(5), 1269-1279.

Plantone, D., Pardini, M., & Rinaldi, G. (2021). Riboflavin in neurological diseases: a narrative review. Clinical Drug Investigation, 41(6), 513-527.

Postuma, R. B., Berg, D., Stern, M., Poewe, W., Olanow, C. W., Oertel, W., ... & Deuschl, G. (2015). MDS clinical diagnostic criteria for Parkinson's disease. Movement disorders, 30(12), 1591-1601.

Rojo-Sebastián, A., González-Robles, C., & de Yébenes, J. G. (2020). Vitamin B6 deficiency in patients with Parkinson disease treated with levodopa/carbidopa. Clinical Neuropharmacology, 43(5), 151-157.

URL-1: https://www.drugs.com/drug-interactions/levodopa.html E. T: 20.03.2022

Ünal, B., Ergör, G., Horasan, G. D., Kalaça, S., & Sözmen, K. (2013). Türkiye kronik hastalıklar ve risk faktörleri sıklığı çalışması. Ankara: Sağlık Bakanlığı, 5, 33-36.

Whitfield, D. R., Vallortigara, J., Alghamdi, A., Hortobágyi, T., Ballard, C., Thomas, A. J., ... & Francis, P. T. (2015). Depression and synaptic zinc regulation in Alzheimer disease, dementia with lewy bodies, and Parkinson disease dementia. The American journal of geriatric psychiatry, 23(2), 141-148.

Zhao, X., Zhang, M., Li, C., Jiang, X., Su, Y., & Zhang, Y. (2019). Benefits of Vitamins in the Treatment of Parkinson's Disease. Oxidative medicine and cellular longevity, 2019.

KAYNAKLAR

1. Afzaal, M., Saeed, F., Shah, Y. A., Hussain, M., Rabail, R., Socol, C. T., Hassoun, A., Domínguez, R., Lorenzo, J. M., Rusu, A. V., & Aadil, R. M. (2022). Human gut microbiota in health and disease: Unveiling the relationship. *Frontiers in Microbiology*, 13. https://doi.org/10.3389/fmicb.2022.999001
2. Awaisheh, Saddam. (2012). Probiotic Food Products Classes, Types, and Processing.
3. Cheng, Hsin-Lin; Yen, Gow-Chin; Huang, Shih-Chien; Chen, Shiuan-Chih; and Hsu, Chin-Lin (2022) "The next generation beneficial actions of novel probiotics as potential therapeutic targets and prediction tool for metabolic diseases," Journal of Food and Drug Analysis
4. Cukrowska, B., Ceregra, A., Maciorkowska, E., Surowska, B., Zegadło-Mylik, M. A., Konopka, E., Trojanowska, I., vd. (2021). The Effectiveness of Probiotic Lactobacillus rhamnosus and Lactobacillus casei Strains in Children with Atopic Dermatitis and Cow's Milk Protein Allergy: A Multicenter, Randomized, Double Blind, Placebo Controlled Study. Nutrients, 13(4), 1169.
5. Davani-Davari, D., Negahdaripour, M., Karimzadeh, I., Seifan, M., Mohkam, M., Masoumi, S. J., & Berenjian, A. (2019). Prebiotics: definition, types, sources, mechanisms, and clinical applications. Foods, 8(3), 92. https://doi.org/10.3390/foods8030092
6. Davani-Davari, D., Negahdaripour, M., Karimzadeh, I., Seifan, M., Mohkam, M., Masoumi, S. J., & Berenjian, A. (2019). Prebiotics: definition, types, sources, mechanisms, and clinical applications. Foods, 8(3), 92. https://doi.org/10.3390/foods8030092
7. De Oliveira Libório, S., Alberca, G. G. F., Sato, M. N., & Alberca, R. W. (2020). Allergy: Concepts and Treatments. Frontiers for Young Minds, 8. https://doi.org/10.3389/frym.2020.00043
8. Derosa, L., & Zitvogel, L. (2022). A probiotic supplement boosts response to cancer immunotherapy. Nature Medicine, 28(4), 633–634. https://doi.org/10.1038/s41591-022-01723-4
9. Didari T., Solki S., Mozaffari S., Nikfar S., Abdollahi M., (2014), A systematic review of the safety of probiotics. Expert Opin Drug Saf. 2014;13:227–239.
10. Donaldson, M. S. (2004). Nutrition and cancer: A review of the evidence for an anti-cancer diet. Nutrition Journal, 3(1). https://doi.org/10.1186/1475-2891-3-19
11. Emami, E., Sherwin, C. M., & Heidari-Soureshjani, S. (2024). Effect of probiotics on urinary tract infections in children: A systematic review and meta-analysis. Current Reviews in Clinical and Experimental Pharmacology, 19(1), 111–121. https://doi.org/10.2174/2772432817666220501114505
12. Fijan, S. (2023). Probiotics and their antimicrobial effect. Microorganisms, 11(2), 528. https://doi.org/10.3390/microorganisms11020528
13. Grajek, M., Krupa-Kotara, K., Białek-Dratwa, A., Sobczyk, K., Grot, M., Kowalski, O., & Staśkiewicz, W. (2022). Nutrition and mental health: A review of current knowledge about the impact of diet on mental health. Frontiers in Nutrition, 9. https://doi.org/10.3389/fnut.2022.943998
14. Hasanpour, A., Babajafari, S., Mazloomi, S. M., & Shams, M. (2023). The effects of soymilk plus probiotics supplementation on cardiovascular risk factors in patients with type 2 diabetes mellitus: a randomized clinical trial. *BMC Endocrine Disorders*, *23*(1). https://doi.org/10.1186/s12902-023-01290-w
15. Huang, F., Li, S., Chen, W., Han, Y., Yao, Y., Yang, L., Li, Q., Xiao, Q., Wei, J., Li, Z., Chen, T., & Deng, X. (2023). Postoperative probiotics administration attenuates gastrointestinal complications and gut microbiota dysbiosis caused by chemotherapy in colorectal cancer patients. Nutrients, 15(2), 356. https://doi.org/10.3390/nu15020356

16. Jabłońska, B., & Mrowiec, S. (2023). Gastrointestinal Disease: New Diagnostic and Therapeutic Approaches. Biomedicines, 11(5), 1420. https://doi.org/10.3390/biomedicines11051420
17. Johnson, D., Thurairajasingam, S., Letchumanan, V., Chan, K., & Lee, L. (2021). Exploring the role and potential of probiotics in the field of mental health: Major depressive disorder. Nutrients, 13(5), 1728. https://doi.org/10.3390/nu13051728
18. Krishnakumar, T.. (2021). Probiotics. https://doi.org/10.13140/RG.2.2.26827.31520
19. Lata, P., & Savitri. (2023). Probiotics and human health. Research Journal of Biotechnology, 18(7), 173–180. https://doi.org/10.25303/1807rjbt1730180
20. Lee, H. J., Hong, J. K., Kim, J., Kim, D., Jang, S. W., Han, S., & Yoon, I. (2021). Effects of probiotic NVP-1704 on mental health and sleep in healthy adults: an 8-Week Randomized, Double-Blind, Placebo-Controlled trial. Nutrients, 13(8), 2660. https://doi.org/10.3390/nu13082660
21. Lian Z, Zhang Q, Xu Y, Zhou X, Jiang K. Biorefinery cascade processing for converting corncob to xylooligosaccharides and glucose by maleic acid pretreatment. Appl Biochem Biotechnol. (2022). doi: 10.1007/s12010-022-03985-7
22. López-Moreno, A., Suárez, A., Avanzi, C., Monteoliva-Sánchez, M., & Aguilera, M. (2020). Probiotic Strains and Intervention Total Doses for Modulating Obesity-Related Microbiota Dysbiosis: A Systematic Review and Meta-analysis. *Nutrients*, *12*(7), 1921. https://doi.org/10.3390/nu12071921
23. Lopez-Santamarina, A., Gonzalez, E. G., Lamas, A., Del Carmen Mondragon, A., Regal, P., & Miranda, J. M. (2021). Probiotics as a possible strategy for the prevention and Treatment of allergies. A Narrative review. Foods, 10(4), 701. https://doi.org/10.3390/foods10040701
24. Lu, K., Dong, S., Wu, X., Jin, R., & Chen, H. (2021). Probiotics in cancer. Frontiers in Oncology, 11. https://doi.org/10.3389/fonc.2021.638148
25. Mazziotta, C., Tognon, M., Martini, F., Torreggiani, E., & Rotondo, J. C. (2023). Probiotics mechanism of action on immune cells and beneficial effects on human health. Cells, 12(1), 184. https://doi.org/10.3390/cells12010184
26. Moludi, J., Kafil, H. S., Qaisar, S. A., Gholizadeh, P., Alizadeh, M., & Vayghyan, H. J. (2021). Effect of probiotic supplementation along with calorie restriction on metabolic endotoxemia, and inflammation markers in coronary artery disease patients: a double blind placebo controlled randomized clinical trial. *Nutrition Journal*, *20*(1). https://doi.org/10.1186/s12937-021-00703-7
27. Oniszczuk, A., Oniszczuk, T., Gancarz, M., & Szymańska, J. (2021). Role of gut microbiota, probiotics and prebiotics in the cardiovascular diseases. *Molecules*, *26*(4), 1172. https://doi.org/10.3390/molecules26041172
28. Romero, F. B., Hernández-López, A., Martínez, J. J. A., Gómez-Garrido, M., & Oliveira, C. L. (2015). Enteral nutrition in neurological patients. In Springer eBooks (pp. 1591–1598). https://doi.org/10.1007/978-1-4614-7836-2_56
29. Sharifi-Rad, J., Rodrigues, C. F., Stojanović-Radić, Z., Dimitrijević, M., Aleksić, A., Neffe-Skocińska, K., Zielińska, D., Kołożyn-Krajewska, D., Salehi, B., Prabu, S. M., Schütz, F., Docea, A. O., Cruz-Martins, N., & Calina, D. (2020). Probiotics: versatile bioactive components in promoting human health. Medicina, 56(9), 433. https://doi.org/10.3390/medicina56090433
30. Sivamaruthi, B. S., Prasanth, M. I., Kesika, P., & Chaiyasut, C. (2021). Probiotics in human mental health and diseases - A minireview. Tropical Journal of Pharmaceutical Research, 18(4), 889–895. https://doi.org/10.4314/tjpr.v18i4.29

31. Śliżewska, K., Markowiak-Kopeć, P., & Śliżewska, W. (2020). The role of probiotics in cancer prevention. Cancers, 13(1), 20. https://doi.org/10.3390/cancers13010020

32. Şener, D., Bulut, H. N., & Bayır, A. G. (2021). Probiotics and relationship between probiotics and cancer types. Bezmialem Science, 9(4), 490–497. https://doi.org/10.14235/bas.galenos.2021.5375

33. Tractenberg, R. E., Groah, S. L., Frost, J., Rounds, A. K., Davis, E. F., Ljungberg, I., & Schladen, M. M. (2020). Effects of Intravesical Lactobacillus Rhamnosus GG on Urinary Symptom Burden in People with Neurogenic Lower Urinary Tract Dysfunction. Pm&R, 13(7), 695–706. https://doi.org/10.1002/pmrj.12470

34. Wang, Y., Flórez, I. D., Morgan, R. L., Foroutan, F., Chang, Y., Crandon, H. N., Zeraatkar, D., Bała, M. M., Mao, R. Q., Tao, B., Shahid, S., Wang, X., Beyene, J., Offringa, M., Sherman, P. M., Gouhary, E. E., Guyatt, G., & Sadeghirad, B. (2023). Probiotics, prebiotics, lactoferrin, and combination products for prevention of mortality and morbidity in preterm infants. JAMA Pediatrics, 177(11), 1158. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2023.3849

35. World Gastroenterology Organisation. Probiotics and prebiotics . 2017.

36. Yadav, Abhishek & . K, Santhosh & Okram, Abemsana & devi, Okram & Rashwin, Anto. (2024). PROBIOTIC FOODS; FUTURE PROSPECTS.

37. Yang, Z., Wang, Q., Liu, Y., Wang, L., Zhao, G., Li, Z., Feng, S., & Wu, C. (2023). Gut microbiota and hypertension: association, mechanisms and treatment. Clinical and Experimental Hypertension, 45(1). https://doi.org/10.1080/10641963.2023.2195135

38. You, S., Ma, Y., Yan, B., Pei, W., Wu, Q., Ding, C., & Huang, C. (2022). The promotion mechanism of prebiotics for probiotics: A review. Frontiers in Nutrition, 9. https://doi.org/10.3389/fnut.2022.1000517

39. Ziyadi, S., Bastani, P., Homayouni, A., Mohammad-Alizadeh-Charandabi, S., & Mallah, F. (2016). Probiotics and Usage in Urinary Tract Infection. https://doi.org/10.1016/b978-0-12-802189-7.00063-0

40. Zou, Y., Song, X., Liu, N., Sun, W., & Liu, B. (2022). Intestinal flora: a potential new regulator of cardiovascular disease. *Aging and Disease*, *13*(3), 753. https://doi.org/10.14336/ad.2021.1022

41. Žuntar, I., Petrić, Z., & Kovačević, D. B. (2020). Safety of probiotics: functional fruit beverages and nutraceuticals. Foods, 9(7), 947. https://doi.org/10.3390/foods9070947

42. Сергеев, И. Н., Aljutaily, T., Walton, G., & Huarte, E. (2020). Effects of synbiotic supplement on human gut microbiota, body composition and weight loss in obesity. Nutrients, 12(1), 222. https://doi.org/10.3390/nu12010222

KAYNAKÇA

Abacı, A., Çatlı, G., & Aydın, M. (2014). Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarında Tanı ve Tedavi Kılavuzları-Türkiye Milli Pediatri Derneği Çocuk Endokrinolojisi ve Diyabet Derneği Ortak Kılavuzu, (4).

Atay, Z., Turan, S., Guran, T., Furman, A., Bereket, A. (2011). Puberty and influencing factors in schoolgirls living in Istanbul: end of the secular trend?. Pediatrics, 128(1), e40-e45.

Bo, T., Liu, M., Tang, L., Lv, J., Wen, J., & Wang, D. (2022). Effects of high-fat diet during childhood on precocious puberty and gut microbiota in mice. Frontiers in Microbiology, 13, 930747.

Brämswig, J., & Dübbers, A. (2009). Disorders of pubertal development. Deutsches Ärzteblatt International, 106(17), 295.

Calcaterra, V., Cena, H., Regalbuto, C., Vinci, F., Porri, D., Verduci, E., ... & Zuccotti, G. V. (2021). The role of fetal, infant, and childhood nutrition in the timing of sexual maturation. Nutrients, 13(2), 419.

Calcaterra, V., Magenes, V. C., Hruby, C., Siccardo, F., Mari, A., Cordaro, E., ... & Zuccotti, G. (2023). Links between childhood obesity, High-Fat Diet, and central precocious puberty. Children, 10(2), 241.

Cheng, H., Chen, D., & Gao, H. (2023). An updated meta-analysis of the relationship between vitamin D levels and precocious puberty. Frontiers in Endocrinology, 14, 1298374.

Cheuiche, A. V., da Silveira, L. G., de Paula, L. C. P., Lucena, I. R. S., & Silveiro, S. P. (2021). Diagnosis and management of precocious sexual maturation: an updated review. European Journal of Pediatrics, 180, 3073-3087.

Demiray, G., & Yorulmaz, F. (2023). Halk Sağlığı Bakışıyla Obezite Yönetimi. Sağlık Bilimlerinde Değer, 13(1), 147-155.

Dong, Y., Dai, L., Dong, Y., Wang, N., Zhang, J., Liu, C., ... & Chen, S. (2023). Analysis of risk factors of precocious puberty in children. BMC pediatrics, 23(1), 456.

Greenspan C. L. And Lee M. M. 'Endocrine Disrupters and Pubertal Timing'. Curr Opin Endocrinol Diabetes Obes, 2018, 25 (1), 49-54.

Güneş, S. O., & Ergür, A. T. Normal Puberte. *Puberte*, 1.

Kota, A. S., Ejaz, S. (2023). Precocious puberty. In *StatPearls [internet]*. StatPearls publishing. Erişim tarihi: 30.01.2024

Papadimitriou, A. (2016). The evolution of the age at menarche from prehistorical to modern times. *Journal of Pediatric and Adolescent Gynecology*, *29*(6), 527-530.

Peivasteh-roudsari L., Barzegar-bafrouei R., Aghbolagh Sharifi K., Azimisalim S., Karami M., Abedinzadeh S., Asadinezhad S., Tajdar-oranj B., Mahdavi V., Alizadeh M. A., Sadighara P., Ferrante M., Conti O. G., Aliyeva A. And Khaneghah M. A. 'Origin, Dietary Exposure, And Toxicity Of Endocrine-Disrupting Food Chemical Contaminants: A Comprehensive Review'. Heliyon, 2023, 18140.

Predieri B., Iuhetti L., Bernasconi S. And Street E. M. 'Endocrine Disrupting Chemicals' Effects in Children: What We Know and What We Need to Learn?'. *International Journal of Molecular Sciences, 2022, 23 (19), 11899.*

Shim, Y. S., Lee, H. S., & Hwang, J. S. (2022). Genetic factors in precocious puberty. Clinical and Experimental Pediatrics, 65(4), 172.

Sisk-Hackworth, L., Kelley, S. T., & Thackray, V. G. (2023). Sex, puberty, and the gut microbiome. Reproduction, 165(2), R61-R74.

Song, Y., Kong, Y., Xie, X., Wang, Y., & Wang, N. (2023). Association between precocious puberty and obesity risk in children: A systematic review and meta-analysis. Frontiers in Pediatrics, 11, 1226933.

Spaziani, M., Tarantino, C., Tahani, N., Gianfrilli, D., Sbardella, E., Lenzi, A., & Radicioni, A. F. (2021). Hypothalamo-Pituitary axis and puberty. *Molecular and cellular endocrinology*, *520*, 111094.

Wa, M., & Tanner, J. M. (1969). Variations in pattern of pubertal changes in girls. Arch Dis Child, 44(235), 291-303.

Wood, C. L., Lane, L. C., & Cheetham, T. (2019). Puberty: Normal physiology (brief overview). Best practice & research Clinical endocrinology & metabolism, 33(3), 101265.

KAYNAKÇA

Akdoğan, M. ve Yöntem M. (2018). Sitokinler. *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 36-45.

Aragno, M. ve Mastrocola, R. (2017). Dietary sugars and endogenous formation of advanced glycationend products: Emerging mechanisms of disease. *Nutrients,* 9, 385-400.

Avila, G., Catozzi, C., Pravettoni, D., Sala, G., Martino, P., Meroni, G.,… ve Ceciliani, F. (2020). In vitro effects of conjugatedlinoleicacid (CLA) on inflammatoryfunctions of bovinemonocytes. *Journal of dairyscience*, 103(9), 8554–8563.

Buscemi, S., Rosafio, G., Arcoleo, G., Mattina, A., Canino, B., Montana, M.,… ve Rini, G. (2012). Effects of red orange juice intake on endothelial function and inflammatory markers in adult subjects with increased cardiovascular risk. *The American journal of clinical nutrition*, 95(5), 1089–1095.

Cansell, C., Stobbe, K., Sanchez, C., Le Thuc, O., Mosser, C.A., Ben-Fradj, S., ... ve Rovere, C. (2021). Dietary fat exacerbates postprandial hypothalamic inflammation involving glial fibrillary acidic protein-positive cells and microglia in malemice. *Glia*, 69(1), 42-60.

Carnevale, R., Pignatelli, P., Nocella, C., Loffredo, L., Pastori, D., Vicario, T.,… ve Violi, F. (2014). Extra virgin olive oil blunt post-prandial oxidative stres via NOX2 down-regulation. *Atherosclerosis*, 235, 649–658.

Cheng, X., Han, X., Zhou, L., Sun, Y., Zhou, Q., Lin, X.,…ve Zhao, W. (2023). Cabernet sauvignon dry red wine ameliorates atherosclerosis in mice by regulating inflammation and endothelial function, activating AMPK phosphorylation, andmodulating gut microbiota. *Food research international (Ottawa, Ont.)*, 169, 112942-112955.

Chisty, T.T.E., Sarif, S., Jahan, I., Ismail, I.N., Chowdhury, F.I., Siddiqua, S., Yasmin, T., Islam, M.N., Khan, F., Subhan, N. ve Alam, M.A. (2024). Protective effects of l-carnitine on isoprenaline –in duced heart and kidney dysfunctions: Modulation of inflammation and oxidativestress-related gene expression in rats. *Heliyon*,10(3), 25057-25073.

Chuang, S.C., Vermeulen, R., Sharabiani, M.T., Sacerdote, C., Fatemeh, S.H., Berrino, F., Krogh, V., Palli, D., Panico, S., Tumino, R., Athersuch, T. J. ve Vineis, P. (2011). Theintake of grain fibers modulates cytokine levels in blood. *Biomarkers :biochemical indicators of exposure, response, and susceptibility to chemicals*, 16(6), 504–510.

DiNicolantonio, J.J., Mehta, V., Onkaramurthy, N. O'Keefe, J.H. (2015). Fructose-induced inflammation and increased cortisol: A new mechanism for how sugar induces visceral adiposity. *Prog. Cardiovasc. Dis*, 61, 3–9.

Dourado, G.K. ve Cesar, T.B. (2015). Investigation of cytokines, oxidativestress, metabolic, and inflammatory biomarkers after orange juice consumption by normal and overweight subjects. *Food&nutrition research*, 59, 28147-28154.

Ferrucci, L. ve Fabbri, E. (2018). Inflammageing: chronicinflammation in ageing, cardiovascular disease, and frailty. *Nat. Rev. Cardiol*. 15, 505–522.

Fritsche, K.L. (2015). The science of fatty acids and inflammation. *Advances in Nutrition*, 6(3), 293-301.

Furman, D., Campisi, J., Verdin, E., Carrera-Bastos, P., Targ, S., Franceschi, C., ... ve Slavich, G.M. (2019). Chronic inflammation in the etiology of diseasea cross the life span. *Nature medicine*, 25(12), 1822-1832.

Gaskins, A.J., Mumford, S.L., Rovner, A.J., Zhang, C., Chen, L., WactawskiWende, J., Perkins, N.J. ve Schisterman, E.F. (2010). Whole grains are associated with serum concentrations of high sensitivity C-reactive protein among premenopausal women. *J Nutr*, 2010;140:1669–1676.

Gistera, A. ve Hansson, G.K. (2017). The immunology of atherosclerosis. *Nat Rev. Nephrol*, 13, 368–380.

Gregersen, S., Samocha-Bonet, D., Heilbronn, L.K. ve Campbell, L.V. (2012). Inflammatory and oxidative stres responses to high-carbohydrate and high-fat meals in healthy humans. *Journal of nutrition and metabolism*, 2012: 1-8.

Grosso, G., Laudisio, D., Frias-Toral, E., Barrea, L., Muscogiuri, G., Savastano, S. ve Colao, A. (2022). Anti-inflammatory nutrients and obesity-associated metabolic-inflammation: state of the art and future direction. *Nutrients*, *14*(6), 1137-1159.

Hamaya, R., Mora, S., Lawler, P.R., Cook, N.R., Ridker, P.M., Buring, J.E., Lee, I.M., Manson, J.E., ve Tobias, D.K. (2021). Association of Plasma Branched-Chain Amino Acid With Biomarkers of Inflammation and Lipid Metabolism in Women. Circulation. *Genomic and precision medicine*, 14(4), 3330-3346.

Hasani, M., Mansour, A., Asayesh, H., Djalalinia, S., MahdaviGorabi, A., Ochi, F. ve Qorbani, M. (2021). Effect of glutamine supplementation on cardiometabolic risk factors and inflammatory markers: a systematic review and meta-analysis. *BMC cardiovascular disorders*, 21(1), 190-210.

Herzig, S. ve Shaw, R.J. (2018). AMPK: Guardian of metabolism and mitochondrial homeostasis. *NatRev Mol CelBiol*, 19:121–35.

Iwata, N. G., Pham, M., Rizzo, N. O., Cheng, A. M., Maloney, E. Ve Kim, F. (2011). Trans fatty acids induce vascular inflammation and reduce vascular nitric oxide production in endothelial cells. *PLoSOne*, 6(12), 29600-29605.

Jin, Q., Liu, T., Qiao, Y., Liu, D., Yang, L., Mao, H., Ma, F., Wang, Y., Peng, L. ve Zhan, Y. (2023). Oxidative stres and inflammation in diabetic nephropathy: role of polyphenols. *Frontiers in immunology*, 14, 1185317-1185333.

Kantor, E.D., Lampe, J. W., Kratz, M. ve White, E. (2013). Life style factors and inflammation: associations by body mass index. *Plo Sone*, 8(7), 67833-67842.

Kim, H.M., Kang, Y.M., Jin, B.R., Lee, H., Lee, D.S., Lee, M. ve An, H.J. (2023). Morusalba fruits attenuates atopic dermatitis symptoms and pathology in vivo and in vitro via there gulation of barrier function, immune response and pruritus. *Phy to medicine :international journal of phytotherapy and phytopharmacology*, 109, 154579.

Klop, B., Proctor, S.D., Mamo, J.C., Botham, K.M. ve Castro-Cabezas, M. (2012). Understanding postprandialinflammation and its relationship to life style behaviour and metabolic diseases. *International journal of vascular medicine*, 2012, 1-11.

Koebnick, C., Black, M.H., Wu, J., Shu, Y.H., MacKay, A.W., Watanabe, R.M., Buchanan, T.A., Xiang, A.H. (2018). A diet high in sugar-sweetened beverage and low in fruits and vegetables is associated with adiposity and a pro-inflammatory adipokine profile. *Br. J. Nutr*, 120, 1230–1239.

Levitan, E.B., Cook, N.R.., Stampfer, M.J., Ridker, P.M., Rexrode, K.M., Buring, J.E., Manson, J.E. ve Liu, S. (2008). Dietary glycemic index, dietary glycemic load, blood lipids, and C-reactive protein. *Metabolism*, 57, 437–443.

Lin, W.T., Kao, Y.H., Sothern, M.S., Seal, D.W., Lee, C.H., Lin, H.Y., Chen, T. ve Tseng, T.S. (2020).The association between sugars weetened beverages intake, body mass index, and inflammation in US adults. *Int. J. PublicHealth*, 65, 45–53.

Liu, S., Manson, J.E., Buring, J.E., Stampfer, M.J., Willett, W.C. ve Ridker, P.M. (2002). Relation between a diet with a high glycemic load and plasma concentrations of high-sensitivity C-reactive protein in middle-aged women. *Am J ClinNutr*, 75, 492–498.

Luu, N.T., Madden, J., Calder, P.C., Grimble, R.F., Shearman, C.P., Chan, T., Dastur, N., Howell, W.M., Rainger, G.E. ve Nash, G.B. (2007). Dietary Supplementation with Fish Oil Modifies the Ability of Human Monocytesto Induce an Inflammatory Response. *J. Nutr*, 137, 2769–2774.

Ma, C., Xu, Z. ve Lv, H. (2019). Low n-6/n-3 PUFA ratio improves inflammation and myocardial ischemic reperfusion injury. *Biochemistry and cellbiology = Biochimie et biologie cellulaire*, 97(5), 621–629.

Malesza, I.J., Malesza, M., Walkowiak, J., Mussin, N., Walkowiak, D., Aringazina, R., ...ve Madry, E. (2021). High-fat, western-style diet, systemic inflammation, and gut microbiota: a narrative review. *Cells*, 10(11), 3164-3194.

Margina, D., Ungurianu, A., Purdel, C., Tsoukalas, D., Sarandi, E., Thanasoula, M., Tekos, F., Mesnage, R., Kouretas, D. ve Tsatsakis, A. (2020). Chronic Inflammation in the Context of Everyday Life: Dietary Changes as Mitigating Factors. *Int. J. Environ. Res. Public Health*, *17(11)*, 4135-4161.

Martinez-Garcia, M.Á., Moncayo, S., Insenser, M., Montes-Nieto, R., Fernandez-Duran, E., Álvarez-Blasco, F., ...ve Escobar-Morreale, H.F. (2020). Postprandial inflammatory responses after oral glucose, lipid and protein challenges: Influence of obesity, sex and polycystic ovary syndrome. *Clinical Nutrition*, *39*(3), 876-885.

Meessen, E.C., Warmbrunn, M.V., Nieuwdorp, M. ve Soeters, M.R. (2019). Human postprandial nutrient metabolism and low-grade inflammation: a narrative review. *Nutrients*, 11(12), 3000-3020.

Merchant, R.A., Chan, Y.H., Anbarasan, D., Seetharaman, S., Au, L., Nachammai, V.,…ve Bhaskaran, K. (2023). Impact of exercise and leucine-enriched protein supplementation on physical function, body composition, and inflammation in pre-frail older adults: a quasi-experimental study. *Frontiers in medicine*, 10, 1204198-1204211.

Mohajeri, M., Horriatkhah, E. veMohajery, R. (2021). The effect of glutamine supplementation on serum levels of some inflammatory factors, oxidative stress, and appetite in COVID-19 patients: a case-control study. *Inflammo pharmacology*, 29(6), 1769–1776.

Monfort-Pires, M., Crisma, A.R., Bordin, S. ve Ferreira, S.R.G. (2018). Greater expression of postprandial inflammatory genes in humans after intervention with saturated when compared to unsaturated fatty acids. *European journal of nutrition*, 57, 2887-2895.

Morvaridzadeh, M., Cohen, A.A., Heşmati, C., Alami, M., Berrougui, H., Zoubdane, N., Pizarro, A.B. ve Khalil, A. (2024). Effect of extra virgin olive oil on anthropometric indices, inflammatory and cardiometabolic markers: a systematic review and meta-analysis of randomized clinical trials. *The Journal of Nutrition*, 154(1), 95-120.

Mozaffarian, D., Pischon, T., Hankinson, S.E., Rifai, N., Joshipura, K., Willett, W.C. ve Rimm, E.B. (2004). Dietary intake of trans fatty acids and systemic inflammation in women. *The American journal of clinical nutrition,* 79(4), 606-612.

Murakami, K., Sasaki, S., Takahashi, Y., Uenishi, K., Yamasaki, M., Hayabuchi, H., Goda, T., Oka, J., Baba, K., Ohki, K., Muramatsu, K. ve Sugiyama, Y. (2008). Total n23 polyunsaturated fatty acid intake is inversely associated with serum C-reactive protein in young Japanese women. *Nutr Res*, 28, 309–314.

Nazarian, B., Fazeli-Moghadam, E., Asbaghi, O., Zeinali-Khosroshahi, M., Choghakhori, R. ve Abbasnezhad, A. (2019). Effect of l-arginine supplementation on C-reactive protein and other inflammatory biomarkers: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Complementary therapies in medicine*, 47, 102226-102233.

O'Connor, L., Imamura, F., Brage, S., Griffin, S.J., Wareham, N.J. ve Forouhi, N.G. (2018). Intakes and sources of dietary sugars and their association with metabolic and inflammatory markers. *Clin. Nutr*, 37, 1313–1322.

Qi, X., Li, Y., Fang, C., Jia, Y., Chen, M., Chen, X. ve Jia, J. (2023). The associations between dietary fibers intake and systemic immune and inflammatory biomarkers, a multi-cyclestudy of NHANES 2015-2020. *Frontiers in nutrition*, 10, 1216445-1216457.

Rangel-Zuniga, O.A., Haro, C., Tormos, C., Perez-Martinez, P., Delgado-Lista, J., Marin, C., Quintana-Navarro, G.M., Cerda, C., Saez, G.T., Lopez-Segura, F., Lopez-Miranda, J.,

Perez-Jimenez, F. ve Camargo, A. (2017). Frying oils with high natural or added antioxidant scontent, which protect against postprandial oxidative stress, also protect against DNA oxidation damage. *Eur. J. Nutr*, 56, 1597–1607.

Saadati, S., Kabthymer, R.H., Aldini, G., Mousa, A., Feehan, J. ve Courten, B. (2023). Effects of carnosine and histidine-containing dipeptides on biomarkers of inflammation and oxidative stress: a systematic review and meta-analysis. *Nutrition reviews*, 0(0),1-14.

Sarkar, A., Chakraborty, D., Kumar, V., Malhotra, R. ve Biswas, S. (2022). Upregulation of leucine-rich alpha-2 glycoprotein: A keyregulator of inflammation and joint fibrosis in patients with severe knee osteoarthritis. *Frontiers in immunology*, 13, 1028994-1029006.

Sears, B. ve Saha, A.K. (2021). Dietary control of inflammation and resolution. Frontiers in *Nutrition*, 8, 709435-709453.

Sergazy, S., Shulgau, Z., Kamyshanskiy, Y., Zhumadilov, Z., Krivyh, E., Gulyayev, A. ve Aljofan, M. (2023). Blueberry and cranberry extracts mitigate CCL4-induced liver damage, suppressing liver fibrosis, inflammation and oxidative stress. *Heliyon*, 9(4), 15370-15382.

Shapira, N. (2019). The metabolic concept of meal sequence vs. satiety: glycemic and oxidative responses with reference to inflammation risk, protective principles and Mediterranean diet. *Nutrients*, *11*(10), 2373-2397.

Sofi, F., Buccioni, A., Cesari, F., Gori, A. M., Minieri, S., Mannini, L., …ve Antongiovanni, M. (2010). Effects of a dairy product (pecorinocheese) naturally rich in cis-9, trans-11 conjugated linoleic acid on lipid, inflammatory and haemorheological variables: A dietary intervention study. *Nutrition, Metabolism and CardiovascularDiseases*, 20(2), 117–124.

Stienstra, R., Joosten, L.A., Koenen, T., vanTits, B., vanDiepen, J.A., van den Berg, S.A., Rensen, P.C., Voshol, P.J., Fantuzzi, G., Hijmans, A., Kersten, S., Müller, M., van den Berg, W.B., vanRooijen, N., Wabitsch, M., Kullberg, B.J., van den Meer, J.W., Kanneganti, T., Tack, C.J. ve Netea, M.G. (2010). The inflammasome-mediated caspase-1 activation controls adipocyte differentiation and insulin sensitivity. *Cell Metab*, 12, 593–605.

*Stienstra, R., vanDiepen, J.A., Tack, C.J., Z*aki, M.H., van de Veerdonk, F.L., Perera, D., Neale, G.A., Hooiveld, G.J., Hijmans, A., Vroegrijk, I., van den Berg, S., Romijn, J., Rensen, P.C., Joosten, L.A., Netea, M.G. ve Kanneganti, T.D. (2011). Inflammasome is a central player in the induction of obesity and insulin resistance. *Proc. Natl. Acad. Sci. USA*, 108, 15324–15329.

Sui, Z., Wang, N., Zhang, X., Liu, C., Wang, X., Zhou, H., Mai, K. ve He, G. (2023). Comprehensive study on the effect of dietary leucine supplementation on intestinal physiology, TOR signaling and microbiota in juvenile turbot (Scophthalmus maximus L.). *Fish&shellfish immunology*, 141, 109060.

Tamez, M., Monge, A., Lopez-Ridaura, R., Fagherazzi, G., Rinaldi, S., Ortiz-Panozo, E., Yunes, E., Romieu, I. ve Lajous, M. (2018). Soda Intake Is Directly Associated with Serum C-Reactive Protein Concentration in Mexican Women. *J. Nutr*, 148, 117–124.

Taniguchi, K. ve Karin, M. (2018). NF-κB, inflammation, immunity and cancer: coming of age. *Nat. Rev. Immunol*, 18, 309–324.

Taşgın, E. (2017). Macronutrients and micronutrients in nutrition. *International Journal of Innovative Research and Reviews*, *1*(1), 10-15.

*Van Asseldonk, E.J., Stienstra, R., K*oenen, T.B., Joosten, L.A., Netea, M.G. ve Tack, C.J. (2011). Treatment with Anakinra improves disposition index but not insulin sensitivity in nondiabetic subjects with the metabolic syndrome: A randomized, double-blind, placebo-controlledstudy. *J. Clin. Endocrinol. Metab*, 96, 2119–2126.

Van Woudenbergh, G.J., Kuijsten, A., Sijbrands, E.J., Hofman, A., Witteman, J.C. ve Feskens, E. J. (2011). Glycemic index and glycemic load and their association with C-reactive protein and incident type 2 diabetes. *Journal of nutrition and metabolism*, 2011, 623076-623082.

Vries, M.A., Klop, B., Eskes, S.A., van der Loos, T.L., Klessens-Godfroy, F.J., Wiebolt, J., Janssen, H.W., Westerman, E.M. ve Castro-Cabezas, M. (2014). The postprandial situation as a pro-inflammatory condition. *Clinica e investigacion en arteriosclerosis :publicacionoficial de la Sociedad Espanola de Arteriosclerosis*, 26(4), 184–192.

Wang, D., Wang, T., Li, Z., Guo, Y. Ve Granato, D. (2022). Green Tea Polyphenols Upregulate the Nrf2 Signaling Pathway and Suppress Oxidative Stress and Inflammation Markers in D-Galactose-Induced Liver Aging in Mice. *Frontiers in nutrition*, 9, 836112-836123.

Wei, Y., Meng, Y., Li, N., Wang, Q. ve Chen, L. (2021). The effects of low-ratio n-6/n-3 PUFA on biomarkers of inflammation: a systematic review and meta-analysis. *Food&function*, 12(1), 30–40.

Yalçın, T. ve Rakıcıoğlu, N. (2018). Diyetsel etmenler, tip 2 diyabet ve inflamasyon. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(4), 686-694.

Zarantonello, A., Revel, M., Grunenwald, A. ve Roumenina, L.T. (2023). C3-dependent effect or functions of complement. *Immunological reviews*, 313(1), 120–138.

Zavitsanou, A. ve Drigas, A. (2021). Nutrition in mental and physical health. *Technium Soc. Sci. J.*, 23, 67-77.

Zhang, D.M., Guo, Z.X., Zhao, Y.L., Wang, Q.J., Gao, Y.S., Yu, T., Chen, Y.K., Chen, X.M. ve Wang, G.Q. (2019). L-carnitine regulated Nrf2/Keap1 activation in vitro and in vivo and protected oxidized fish oil-induced inflammation response by inhibiting the NF-κB signaling pathway in Rhynchocyprislagowski Dybowski. *Fish&shellfish immunology*, 93, 1100–1110.

KAYNAKÇA

Acar, Tek, N., Aksoydan, E. (2021), *Geriatride Beslenme*, Ankara: Matsa Basımevi

Adıgüzel E, Acar Tek N. (2018), Evde bakım hizmeti alan bireylerin hastalık profiline göre beslenme durumlarının değerlendirilmesi, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)* 11(1): 34-40

Al-Rasheed. R., Alrasheedi, R., Al Johani, R., Alrashidi, H., Almaimany, B., Alshalawi, B., et al. (2018), Malnutrition in elderly and its relation to depression, *International Journal of Community Medicine and Public Health*;5:5.

Altundağ Derin, N.Z., Karahan, İ., Çifci, A. (2018), Hastanede yatan hastalarda malnütrisyonu etkileyen faktörler. *J Health Sci Med*; 1(3): 62-67.

Altunok, H., Atalay, B. I., Önsüz, M.F., Işıklı, B. (2016), Yaşlılık döneminde önerilen tarama testleri. *TAF Preventive Medicine Bulletin*.;15(6):588-595.

Anker, S.D., Laviano, A., Filippatos, G., John, M., Paccagnella, A., Ponikowski, P., ESPEN (2009), ESPEN Guidelines on Parenteral Nutrition: on cardiology and pneumology, *Clin Nutr*;28:455–60.

Arends, J., Baracos, V., Bertz, H., et al. (2017) ,ESPEN expert group recommendations for action against cancer-related malnutrition, *Clin Nutr*; 36: 1187-96.

Arıoğlu, S. (2013), Yaşlılarda Malnütrisyon Kılavuzu, *Akademik Geriatri Derneği* Ankara http://www.akademikgeriatri.org/files/thn-kitap.pdf Erişim tarihi: 15.05.2022

Arslan, S. (2020). Yaşlılarda Koah ve Beslenme Yaklaşımları. *Sağlık Akademisi Kastamonu (SAK*), 5(1), s.78-90. DOİ: 10.25279/sak.417312

Ates Bulut, E., Soysal, P., Isik, A.T. (2013), Frequency and coincidence of geriatric syndromes according to age groups: single-center experience in Turkey between 2013 and 2017. *Clin Interv Aging*.;13:1899-905.

Aytulu, T., Selcukbiricik, F., Calikoglu, F., Yilmaz, M., Ergene, G., Issever, H., satman, İ. (2022) Evaluation of sarcopenia, malnutrition and nutritional status of patients with and without cancer treatment by age. *Sağlık Bilimlerinde İleri Araştırmalar Dergisi* ;5(1):6-13. https://doi.org/10.26650/JARHS2022-1035701

Balcı, E., Şenol, V., Eşel, E., Günay, O., Elmalı, F., (2012). 65 Yaş ve Üzeri Bireylerin Depresyon ve Malnutrisyon Durumları Arasındaki İlişki, *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi* 10(1): 37-43.

Başıbüyük Özgün, G., Bektaş, Y., Çınar, Z., Ay, F., Alan, A. (2017), Huzurevinde Kalan Yaşlılarda Malnütrisyon Sıklığı, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi;* 2017, Cilt 3, Sayı 2, Sayfa 339-348

Baysal, A., Aksoy, M., Besler, T. vd. (2011), *Diyet El Kitabı*, Ankara: Hatipoğlu Yayınları.

Baz, S., Ardahan, M. (2016), Yaşlılarda malnütrisyon ve hemşirelik yaklaşımları. *Balikesir Sağlik Bil Derg.*;5(3):148-153.

Bilge, A., Elbay, G., Cürgül, M., Koru, T., Şahin, S. (2017). Huzurevinde yaşayan yaşlıların bedensel ve ruhsal sağlık durumları ile beslenme durumları arasındaki ilişki, *GUSBD* 6(1): 40-45

Cankurtaran, M., Saka, B., Sevnaz, S., Varlı, M., Döventaş, A., Yavuz, B.B., Halil, M., Çurgunlu A, Ülger Z, Öztürk GB,Tufan F, Tekin N, Akçiçek F, Karan MA, Atlı T, Beğer T, Erdinçler DS, Arıoğul S. (2013), Türkiye huzurevleri ve bakımevleri nutrisyonel değerlendirme projesi

Cawood, A.L., Elia, M., Sharp, S.K., Stratton, R.J. (2012), Malnütrition self-screening by using MUST in hospital outpatients: validity, reliability, and ease of use, *J Clin Nutr*.;96(5):1000-7. doi: 10.3945/ajcn.112.037853.

Chang, A.L., Wong, J.W., Endo, J.O., Norman, R.A. (2013), Geriatric dermatology: Part II. Risk factors and cutaneous signs of elder mistreatment for the dermatologist. *J Am Acad Dermatol*; 68(4):533.e1-10.

Charlton, K.E., Nichols, C., Bowden, S., et al.(2010) ,Older rehabilitation patients are at high risk of malnutrition: evidence from a large Australian database, *J Nutr Health Aging*; 14: 622-8.

Chapman, I.M. (2004), Endocrinology of anorexia of ageing. *Best Practice &Research Clinical & Metabolism*; 18(3):437-452

Cederholm, T., Jensen, G. L., Correia, M. I. T. D., Gonzalez, M. C., Fukushima, R., Higashiguchi, T., ... & GLIM Core Leadership Committee, GLIM Working Group. (2019), GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition–a consensus report from the global clinical nutrition community. *Journal of cachexia, sarcopenia and muscle*, *10*(1), 207-217.

Cruz-Jentoft, A.J., Landi, F., Topinková, E., Michel, J.P.(2010), Understanding sarcopenia as a geriatric syndrome, *Curr Opin Clin Nutr Metab Care*;13(1):1-7.

Çevik, A., Basat, O., Uçak, S. (2014), Evde Sağlık Hizmeti Alan Yaşlı Hastalarda Beslenme Durumunun Değerlendirilmesi ve Beslenme Durumunun Laboratuar Parametreleri Üzerine Olan Etkisinin İrdelenmesi, *Konuralp Tıp Dergisi* ;6(3):31-37

Diyabet Diyetisyenleri Derneği (2019), Diyabetin Önlenmesi ve Tedavisinde Kanıta Dayalı Beslenme Tedavisi Rehberi, İstanbul: Armoni Nüans Baskı Sanatları AŞ

Donini, L. M., Poggiogalle, E., Molfino, A., Rosano, A., Lenzi, A., Fanelli, F. R., & Muscaritoli, M. (2016). Mini-nutritional assessment, malnutrition universal screening tool, and nutrition risk screening tool for the nutritional evaluation of older nursing home residents. *Journal of the American Medical Directors Association*, *17*(10), 959-e11.

Dumbrell W. A. (2006), Nutrition and aging: assessment and treatment of compromised nutritional status in frail eldery patients, *J Clinical Interventions in Aging* :1(1)67-79

Ekici, E., Yetim Çolak, M., Kozan E.H. (2019), Huzurevinde Yaşayan Yaşlıların Beslenme Durumları ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin Belirlenmesi, *Online Türk Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt 4, Sayı 4, 505-518

Erken, N., Ateş bulut, E., Koçyiğit, S.E., Işık A.T. (2020), Antikolinerjik ilaç yükü ve ilaç sayısının yaşlı hastalarda beslenme durumuna etkisi, *DEU Tıp Derg*;34(3): 209-217

Forman, D., Berman, A., McCabe, C., Baim, D., Wei, J.Y. (1992) ,PTCA in the elderly: The "young-old" versus the "old-old*", J Am Geriatrics Soc* ;40(1):19-22.

Franx, B.A.A., Arnoldussen, I.A.C., Kiliaan, A.J., Gustafson, D.R.(2017), Weight loss in patients with dementia: considering the potential impact of pharmacotherapy, *Drugs Aging*.;34(6):425–36.

Guigoz, Y. (2006), The Mini Nutritional Assessment review of the literature – what does it tell us?, *J NutrHealthAging*.;10:466–485

Hanisah, R., Suzana, S., Lee, F.S. (2012), Validation of screening tools to assess appetite among geriatric patients, *J Nutr Health Aging*.;16(7):660-5.

Harris, J.A., Benedict, F.G.(1918), A Biometric Study of Human Basal Metabolism, *Proc Natl Acad Sci U S A*.;4(12):370-3

Kaiser, M. J., Bauer, J. M., Rämsch, C. ve ark. (2010), Frequency of malnutrition in older adults: a multinational perspective using the mini nutritional assessment, *J Am Geriatr Soc*.;58(9):1734–1738. Doi: 10.1111/j.1532-5415.2010.03016.

Koçyigit, S.E., Soysal, P., Ates Bulut, E., Isik A.T. (2018), Malnutrition and Malnutrition Risk Can Be Associated with Systolic Orthostatic Hypotension in Older Adults, *J Nutr Health Aging*.;22:928-33.

Korfalı, G., Gündoğdu, H., Aydıntuğ, S., Bahar, M., Besler, T. Moral, A.R., Oğuz, M., Sakarya , M., Kılıçturgay S. (2009), Nutritional risk of hospitalized patients in Turkey, *Clin Nutr*; 28: 533-7

Kuyumcu, M.E., Yeşil, Y. Oztürk, Z.A., Halil, M., Ulger, Z., Yavuz, B.B. Cankurtaran, M., Güngör, E. Erdoğan, G., Besler, T., Arıoğul, S. (2013). Challenges in nutritional evaluation of hospitalized elderly; always with mini-nutritional assessment, *Eur Geriatr Med*. 4(4):231-236

Liguori, I., Russo, G., Aran, L., Bulli, G., Curcio, F., Della-Morte, D., Gargiulo, G., Testa, G., Cacciatore, F., Abete, P. (2018), Sarcopenia: assessment of disease burden and strategies to improve outcomes. *Clin Interv Aging*.;13:913-927.

Lorenzo-Lopez, L., Maseda, A., de Labra, C., Regueiro-Folgueira, L., Rodriguez-Villamil, J., Millan-Calenti, J. (2017). Nutritional determinants of frailty in older adults: A systematic review, *BMC Geriatrics* 17:108. DOI 10.1186/s12877-017-0496-2.

Maqbool, A., Olsen, I. E., Stallings, V. A. (2008), Clinical assessment of nutritional status. *Nutrition in pediatrics: basic science and clinical applications. 4th ed. Hamilton, ON: BC Decker*, 6-7.

Morley, J.E. (2002), Pathophysiology of anorexia, *Clin Geriatr Med*;18:661-3.

Öztürk, G.Z. (2018), Geriatrik Evde Sağlık Hastalarının Beslenme Durumlarının Değerlendirilmesi, *Klinik Tıp Aile Hekimliği Dergisi* Cilt: 10 Sayı: 5

Pulat Demir, H., Bayram, M., Yavuzel G. (2019) Huzurevinde ve Kendi Evinde Yaşayan Yaşlıların Beslenme Durumlarının ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi *IGUSABDER*, 7: 641-655

Rikkert, O., Rigaud, A.S., Hoeyweghen, R.J., Graaf de J. (2003), Geriatric syndromes: medical misnomer or progress in geriatrics?, *Neth J med*; 61(3):83-7

Saeidlou, S.N., Nouri, K., Merdol, T., Mikaili, P., Bektaş, Y. (2011) ,Assessment of the nutritional status and affecting factors of elderly people living at six nursing homes in Urmia, Iran. *J Academic Research*.;3(1):173-181.

Saka, B., Akın, S., Tufan, F., Bahat-Öztürk, G., Engin, S., Karışık, E., ve diğ. (2012). Huzurevi sakinlerinin malnütrisyon prevalansı ve sarkopeni ile ilişkisi. *İç hastalıkları Dergisi*, 19, 39-46.

Sarıkaya, D. (2013), Geriatrik hastalarda mini nütrisyonel değerlendirme (MNA) testinin uzun ve kısa (MNA-SF) formunun geçerlilik çalışması, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anailim Dalı Uzmanlık Tezi.

Schroder, H., Vila, J., Marrugat, J., Covas, MI. (2008) ,Low energy density diets are associated with favourable nutrient intake profile and adequacy in free-living elderly men and women, *J Nutr*;138(8):1476-81.

Seiler, W.O.(2001), Clinical pictures of malnütrition in ill elderly subject, *Nutrition*;17(6):496-498.

Streicher, M., Themessl-Huber, M., Schindler, K., Sieber, C. C., Hiesmayr, M., Volkert, D. (2017). Whoreceives oral nutritionalsupplements in nursinghomes? Resultsfromthenutrition-dayproject. *ClinicalNutrition*, 36(5), 1360-1371. https://doi.org/10.1016/j.clnu.2016.09.005

Türkiye Beslenme Rehberi. (2022) T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No:1031. https://dosyasb.saglik.gov.tr/Eklenti/10915,tuber-turkiye-beslenme-rehberipdf.pdf Erişim tarihi: 16.04.2024.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2023), Nüfus ve Demografi, İstatistiklerle Yaşlılar Erişim adresi: https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2023-53710. Erişim tarihi: 16.04.2024.

Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması. 2019. T.C. Sağlık Bakanlığı Yayın No:1132. https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/saglikli-beslenme-hareketli-hayat-db/Yayinlar/kitaplar/TBSA_RAPOR_KITAP_20.08.pdf Erişim tarihi: 09.04.2024.

United Nations. (2017) Department of Economic and Social Affairs, Highlights. World Population Ageing 2015;p1 (ST/ESA/SER.A/397).

Unutmaz, G.D., Soysal, P., Tuven, B., Isik, A.T. (2018), Costs of medication in older patients: before and after comprehensive geriatric assessment, *Clin Interv Aging*;13:607-13.

Volkerta, D., Beck, A.M., Cederholm, T., Cruz-Jentoft, A., Goisser, S., Hooper, L. et al. (2019), ESPENguideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics, *Clin Nutr;*38(1):10-47

Volkerta, D. (2006),Espen guidelines on enteral nutrition: geriatrics, *Clin Nutr*.;25(2):330-60.

Weimann, A., Braga, M., Carli, F., Higashiguchi T., Hübner M., Klek S., Laviano A., Ljungqvist O., Lobo D.N., Martindale R., Waitzberg D.L., Singer P. (2017) ESPEN guideline: clinical nutrition in surgery. *Clin Nut*; 36: 623-50.

Wolfe, R.R. (2013), Perspective: optimal protein intake in the elderly*, J Am Med Dir Assoc.*;14(1):65-6

Yeniçağ, R., Rakıcıoğlu, N.(2019), Yaşlılarda Bası Yaraları ve Beslenme Tedavisi, *Sakarya Tıp Dergisi* ;9(3):387-397

Yeşildemir, Ö., Tek, N.A. (2018). Enteral Beslenme Desteği: Farklı Geriatrik Hastalıklarda Endikasyonlar, Uygulama Yolu ve Ürün Tercihi. *Türkiye Klinikleri Journal Health Science*,3(1), 71-9.

BALKANLAR'DA TARİHİ TÜRK DİZİLERİ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ

DR. MUSTAFA OĞUZ YEĞİN

EĞİTİM
yayınevi

BALKANLAR'DA TARİHİ TÜRK DİZİLERİ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ

Dr. Mustafa Oğuz Yeğin

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-00-4
1. Baskı, Ocak 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

BALKANLAR'DA TARİHİ TÜRK DİZİLERİ VE KÜLTÜREL DİPLOMASİ
Dr. Mustafa Oğuz Yeğin
VI+267 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6658-00-4

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adak, N. (2004). Bir sosyalizasyon aracı olarak televizyon ve şiddet. *bilig*(30).

Adorno, T. (2004). *Walter Benjamin üzerine.* (D. Muradoğlu, Çev.) YKY Yayınları.

Adorno, T. (2014). *Minima moralia.* (O. Koçak, Çev.) Metis Yayınları.

Adorno, T. (2021). *Kültür endüstrisi - Kültür yönetimi.* İletişim Yayınları.

Adorno, T. W., & Horkheimer, M. (2014). *Aydınlanmanın diyalektiği.* (E. Ö. Ülner, Çev.) Kabalcı Yayıncılık.

Adorno, W. T., & Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği.* (E. Ö. Nihat Ülner, Çev.) Kabalcı Yayınevi.

Adorno, W. T., & Horkheimer, M. (2010). *Aydınlanmanın diyalektiği.* Kabalcı Yayınevi.

Aguilar, M. (1996). *Cultural diplomacy and foreign policy: German-American relations, 1955-1968 (Studies in modern european history).* Peter Lang Inc., International Academic Publishers.

Akın, K. (2021). *Yerli dizi yersiz uzun.* Klaros Yayınları.

Akkuş, A. (2016). *Yeni iletişim ortamlarıyla birlikte değişen kamu diplomasisi pratikleri.* Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Akova, S. (2014). *Türk dizilerinin Balkanlardaki etkileri (Sırbistan, Karadağ ve Bosna Hersek örneklemi).* Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayınlanmış doktora tezi.

Aksoy, S., & Narmanlı, D. (2019). Tutan/tutmayan" tanımlaması ile yaratılan farklılık yanılsamasına karşı yerli dizilerin aynılığı. *Gümüşhane İletişim*.

Alasuutari, P. (1995). *Researching culture: qualitative method and cultural studies.* Sage. https://doi.org/California: Sage, 1995, s.112.

Alemdar, K., & Erdoğan, İ. (2002). *Öteki kuram, kitle İletişimi kuram ve araştırmalarının tarihsel ve eleştirel bir değerlendirmesi.* Erk Yayınları.

Alpar, R. (2010). *Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinde örneklerle uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik.* Detay Anatolia Akademik Yayıncılık.

Alver, F. (2009). Terör ve haber söylemi. M. Şeker, & Ş. T. içinde, *Kültürel çalışmalarda medya metinlerinin okunması sürecinde izleyicinin konumlandırılması.* Literatürk Yayınevi.

Andrea, E., & Pia, M. J. (2015). The use of international television formats by public service broadcasters in Australia, Denmark and Germany. *International Communication Gazette, 4*(77).

Andrew, J. D. (2010). *Büyük sinema kuramları.* (Z. Atam, Çev.) Doruk Yayıncılık.

Arık, B. (2008). Raymond Williams. M. Çoban içinde, *Kadife Karanlık.* Su Yayınevi.

Armitage, R. L., & Nye, J. (2007). *Csis commission on smart power: a smarter, more secure America.* Center for Strategic and International Studies.

Armstrong, M. C. (2009). Operationalizing public diplomacy. P. M. Nancy Snow içinde, *Routledge Handbook of Public Diplomacy.* Published in association with the USC Center on Public, Diplomacy at the Annenberg School based at the University of Southern California.

Artunç, R. T. (2021). Ad hoc diplomasi. M. Güneş içinde, *Diplomasi kavramları sözlüğü* (s. 22-24). SDE Yayınları.

Aslan, P. (2018). *Bir uluslararası halkla ilişkiler stratejisi olarak kültür ve yaratıcı endüstri ürünleri: Latin Amerika pazarında Türk dizileri üzerine bir araştırma.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi .

Assmann, J. (2015). *Kültürel bellek eski yüksek kültürlerde yazi,hatirlama ve politik kimlik.* Ayrıntı Yayınları.

Avşar, Z., & Koyuncu, S. (2022). Teorik çerçevede kültürel diplomasi. *Türkiye'nin yumuşak güç enstrümani olarak kültürel diplomasi ve iletişim.* içinde Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları.

Aydede, C. (2009). Teorik ve uygulamalı halkla ilişkiler kampanyaları. *Mediacat Yayınları*.

Aziz, A. (1981). *Radyo ve televizyona giriş.* Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Bakanlığı, T. K. (2018). *RTÜK televizyon izleme eğilimleri araştırmasının sonuçları açıklandı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı : http://basin.kulturturizm.gov.tr/TR-220845/rtuk-televizyon-izleme-egilimleri-arastirmasinin-sonucl-.html adresinden alındı

Bakır, A. M. (2018). *Türkiye ve Ortadoğu ülkeleri arasinda pazarlama iletişiminin bir aracı olarak Türk dizileri.* Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü , Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Baldwin, D. A. (2020). *Economic statecraft.* Princeton University Press.

Barich, H., & Kotler, P. (1991). A framework for marketing ımage management. *MIT Sloan Management Review, 2*(32).

Barker, C. (2010). Structuralism, poststructuralism, and cultural studies. M. Ryan içinde, *The encyclopedia of literary and cultural theory.* John Wiley & Sons.

Barker, C., & Galasinski, D. (2001). *Cultural studies and discourse analysis: a dialogue on language and identity.* Sage.

Barratt, J. (1985). Diplomacy at the UN. G. R. Jennings içinde, *South african diplomacy at the UN* (s. 191-203). Macmillan Press.

Barthes, R. (2009). *Nasıl birlikte yaşanır?* Sel Yayıncılık.

Basmacı, P. (2008). Yeni iletişim teknolojilerinin bireyin serbest zaman kullanımına etkisi ve kuramsal açıdan değerlendirilmesi. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2.

Batı, U. (2005). Bir anlam yaratma süreci ve ideolojik yapı olarak reklamların göstergebilim bir bakış açısıyla çözümlenmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(29).

Belanger, L. (1999). Redefining cultural diplomacy: cultural security and foreign policy in Canada. *Political Psychology*, 677-699.

Benrazek, Y. (2022). *The effects of modern Turkish tv series as a soft power on the algerian society: analytical study.* Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi.

Berridge, G., & James, A. (2003). *A dictionary of diplomacy.* Palgrave.

Binark, M. (2007). *Yeni medya çalışmalarında yeni sorular ve yöntem sorunu.* Dipnot. https://doi.org/Ankara

Black, T. (2002). *Understanding social science research.* SAGE Publications.

Bleicher, J. K. (1999). Bernhard zimmerman,siegen, arbeitshefte bildschrimmedien. I. Schneider içinde, *Von der musterfamilie zur mietshausbesatzung, wege zu fernsehgeschichten.* Universitat GH-SIEGEN.

Boyle, J. (1994). Portfolios: purposes and possibilities. *Assessment Update*.

Brinkmann, S. (2013). *Qualitative interviewing.* Oxford University Press.

Bryant, J. (1989). Situation comedy of the sixties: the evolution of a popular genre. *Studies in American Humor*(7), 118-139.

Buccianti, A. (2010). Dubbed Turkish soap operas conquering the Arab world: social liberation or cultural alienation? *Arab Media & Society*(10).

Busby, G., & Klug, J. (2001). Movie-induced tourism: The challenge of measurement and other issues. *Journal of Vacation Marketing*, 316-332.

Carnes, L. (2008). Public diplomacy and soft power ın strategic ınfluence:public diplomacy, counterpropaganda and political warfare. J. M. Waller. içinde IWP Press.

Carr, E. H. (2020). *Yirmi yıl krizi, 1919-1939.* (C. Cemgil, Çev.) İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Castells, M. (2007). Communication, power and counter-power in the network society. *International Journal Of Communication*, 238-266.

Castells, M. (2013). *Ağ toplumunun yükselişi.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Cereci, S. (2016). *Televizyon sosyolojisi.* Phoenix Yayınları.

Chaubet, F. F. (2004). L'Alliance française ou la diplomatie de la langue (1883-1914) revue historique. *LANGUE ET POLITIQUE*.

Connerton, P. (1976). *Critical sociology: selected readings.* Penguin Books.

Copeland, D. (2013). Digital technology. J. H. Andrew F. Cooper içinde, *The Oxford handbook of modern diplomacy.*

Coser, L. (2010). *Sosyolojik düşüncenin ustaları.* (İ. M. Himmet Hülür, Çev.) De Ki.

Cowan, G., & Arsenault, A. (2008). *The annals of the american academy of political and social science.* University of Southern California.

Creswell, J. W. (2002). *Research design: qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.* SAGE Publications.

Creswell, J. W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches.* SAGE Publications.

Critchlow, J. (2004). Review: public diplomacy during the cold war: the record and ıts ımplications. *Journal of Cold War Studies, MIT Press, 6*(1), 75-89.

Culbert, H. (1986). *Information control and propaganda: records of the office of war ınformation.* University Publication of America.

Cull, N. J. (2007). *The evolution of pd as a concept and its core approaches.* Figueroa Press.

Cull, N. J. (2008). Public diplomacy before gullion: the evolution of a phrase. N. Snow, & P. M. Taylor içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Cull, N. J. (2008). Public diplomacy: taxonomies and histories. *The annals of the american academy of political and social science*, 31-54.

Cummings, M. (2003). *Cultural diplomacy and the united states government: a survey.* A Report by the Center for Arts and Culture.

Cummings, M. (2003). *Cultural diplomacy and the united states government: a survey.* Washington: A Report by the Center for Arts and Culture.

Çelenk, S. (2010). Aşk-ı memnu'dan aşkı memnu'ya yerli dizi serüvenimiz. *Birikim*, 18-27.

Çelik, A. (2012). *Kültür endüstrisi üç yanliş bir doğru.* Literatür Yayıncılık.

Çelik, N. (1999). İdeoloji kuramlarında özne: althusser ve gramsci. *Kültür ve iletişim*, 101-128.

Çetin, K. B. (2014). The "politicization" of Turkish television dramas. *International Journal of Communication, 1*(8), 2462–2483.

Çoban, A., & Buz, S. (2008). Eleştirel Teori: Gelişimi, Kabulleri Ve Sosyal Hizmette Kullanımı. *Toplum ve Sosyal Hizmet*.

d'Hooghe, I. (2005). Public Diplomacy in the People's Republic of China. J. Melissen içinde, *Studies in Diplomacy and International Relations* (s. 88-106). Palgrave Macmillan.

Dağlı, Ö., & Hacıbektaşoğlu, E. (2015). Televizyon reklamlarının çocuk-aile ilişkisi ve boş zaman kavramı ekseninde değerlendirilmesi. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.

Dağtaş, B. (1999). İngiliz kültürel çalışmaları'nda ideoloji. *Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.

Dellaloğlu, B. F. (2003). Bir Giriş - Adorno yüz yaşında. B. F. Dellaloğlu içinde, *Adorno özel sayısı; adorno: kitle, melankoli, Felsefe.* Yapı Kredi Yayınları.

Deloitte. (2022, 02 01). *Dünyanın En Renkli Ekranı: Türkiye'de Dizi Sektörü*. Deloitte: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/tr/Documents/technology-media-telecommunications/tr-media-tv-report.pdf adresinden alındı

Demir, D. (2019). *2000 sonrası Türk televizyon dizilerinde edebiyat uyarlamalarının aktarım biçimlerine eleştirel bir bakış ve geçişimli medya uygulamaları: Ayşe Kulin - Türkan.* İstanbul: (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi.

Demir, V. (2007). *Türkiye'de medya siyaset ilişkisi.* Beta Yayıncılık.

Demir, V. (2012). *Kamu Diplomasisi ve Yumuşak Güç.* Beta Yayınları.

Demir, Z. (2018). Karl Marx'ın bakış açısından kapitalist toplumda yabancılaşma ve sonuçları. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 63-74.

Dierauer, I. (2013). *Disequilibrium, Polarization, and Crisis Model: An International Relations Theory Explaining Conflict* . Plymouth: University Press of America.

Dursun, Ç. (2004). Haberde 'gerçekliğin inşa edilmesi' ne demektir? *haber hakikat ve iktidar ilişkisi.* içinde. Elips Kitap.

Edles, L. D. (2002). *Cultural Sociology in Practice.* Wiley.

Ellis, J. (1984). *Visible Fictions.* London: Routledge & Kegan Paul PLC.

Erdoğan, İ. (2001, Güz). le İletişimi Örneğiyle Marksist Siyasal Ekonomi Yaklaşımı Üzerine Bir Tartışma. *Praxis*(4), 276-313.

Erdoğan, İ. (2004). Popüler kültürün ne olduğu üzerine. (B. Öztürk, Çev.) *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*.

Erdoğan, İ. (2007). Temel Bilgiler: Eleştirel yaklaşımlarda iletişim anlayışı . *İletişim kuram ve araştırma dergisi*, 153-198.

Erdoğan, İ. (2008). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler.* Pozitif Matbaacılık.

Erdoğan, İ., & Alemdar, K. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim.* Erk Yayıncılık.

Erjem, Y., & Çağlayandereli, M. (2006). *Televizyon ve gençlik: Yerli dizilerin gençlerin model alma davranişi üzerindeki etkisi.* CÜ Sosyal Bilimler Dergisi.

Erman, S. (2016). *Bir propaganda aracı olarak tarihi diziler:" Diriliş Ertuğrul" ve" Filinta" örneği.* . Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Ertürk, D. (2011). Yeni sosyal hareketler içinde sınıfın yeri. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1493-1514 .

Erzen, M. Ü. (2012). *Kamu Diplomasisi.* Derin Yayınları.

Etike, Ş. (2018). Kültürel Dönemeç: Postmodernizmin Eleştirel İletişim Çalışmalarına Etkisi Üzerine Bir Tartışma. *Ankara Üniversitesi İlef Dergisi* , 91-110.

Euronews. (2012, 06 29). Ortadoğu'da beyazcama Türk dizileriyle gelen bahar. (Euronews, Röportaj Yapan) 04 05, 2022 tarihinde ttps://www.youtube.com/watch?v=- 99NpSTkXDtA adresinden alındı

Evlioğlu, E. (2016). *Televizyon dizilerinde suç ve cezanın temsili: Karadayı dizisi.* İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Fawkes, J. (2008). *Halkla İlişkiler Nedir? Halkla İlişkilerin El Kitabı.* Mediacat Yayınları.

Fejes, F. (1999). Eleştirel kitle iletişim araştırması ve medya etkileri: yok olan izleyici sorunu. M. Küçük içinde, *Medya, İktidar, İdeoloji.* Ark Yayınları.

Fichter, J. (1996). *Sosyoloji nedir?* (N. Çelebi, Çev.) Atilla Kitabevi.

Finn, H. K. (2003). The Case for Cultural Diplomacy: Engaging Foreign Audiences. *Foreign Affairs, 6*(82).

Fiori, G. (2014). *Antonio Gramsci.* İletişim Yayınları.

Fiske, J. (1992). *The cultural economy of fandom.* Routledge.

Fiske, J. (1999). *Popüler kültürü anlamak.* (S. İrvan, Çev.) Ark Yayınları.

Fiske, J. (2010). *Television culture.* Routledge.

Fiske, J. (2012). *Popüler Kültürü Anlamak.* Parşömen Yayıncılık.

Flew, T. (2002). Beyond ad hocery: defining creative ındustries. T. Flew içinde, *the second ınternational conference on cultural policy research* (s. 1-30). Queensland University of Technology.

Foddy, W. (1993). *Constructing questions for ınterviews and questionaires.* Cambridge: U. Press.

Gallarotti, G. (2010). *Cosmopolitan power in ınternational relations. a synthesis of realism, neoliberalism and constructivism.* Cambridge University Press.

Gallarotti, G., & Filali, A. (2014). The soft power of Saudi Arabia. *International Studies*.

Gass, R. H., & Seiter, J. S. (2020). Credibility and public diplomacy. N. Snow, & N. J. Cull içinde, *Routledge handbook of public diplomacy* (s. 155-168). Routledge.

Geraghty, C., & Lusted, D. (1998). *The Television Studies Book.* Oxford University Press.

Gerbner, G. (1998). Stories We Tell! *Kültür ve iletişim*((1)1), 17-30.

Gerbner, G. (2014). *Medyaya Karşı.* (M. Morgan, Dü.) Ayrıntı Yayınları.

Geuss, R. (2002). *Eleştirel Teori.* (F. Keskin, Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Geuss, R. (2002). *Eleştirel Teori: Habermas Ve Frankfurt Okulu.* (F. Keskin., Çev.) Ayrıntı Yayınları.

Giddens, A. (2008). *Ulus Devlet ve Şiddet.* (C. Atay, Çev.) Kalkedon Yayınları.

Gilboa, E. (2002). Myth and Reality. E. H. Potter içinde, *Cyber-Diplomacy: Managing Foreign Policy in the Twenty-First Century.* Montreal: McGill-Queen's University Press.

Gilboa, E. (2008). Searching for a Theory of Public. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*(616), 55-77. https://doi.org/doi:10.1007/978-1-349-17792-9

Gouveia, F. d., & Plumridge, H. (2005). *European Infopolitik: Developing EU Public Diplomacy Strategy.*The Foreign Policy Centre.

Gökalp, E. (2019). *İnsan ve Toplum.* Anadolu Üniversitesi.

Griffin, E. (2000). *A First Look At Communication Theory.* MC Graw Hill.

Gura, R. (2006). *Frankofonia - sucast zahranicnej politiky Francuzska.* Banská Bystrica: Matej Bel University.

Güneş, S. (2001). *Medya ve Kültür.* Vadi Yayınları.

Güngör, N. (2011). *İletişim: Kuramlar ve Yaklaşımlar.* Siyasal Kitabevi.

Gürbüz, S., & Şahin, F. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Felsefe – yöntem – analiz.* Seçkin Yayınevi.

Gürhan, N., & Okanlı, A. (2020). *Yaşamın Sırrı İletişim.* Ankara Nobel Tıp.

Güzel, S., & Aktaş, G. (2016). Türk televizyon dizilerinin destinasyon imajına ve seyaha etme eğilimine etkisi: Atina örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 1*(27), 111-124.

Hall, S. (1973). *Encoding and Decoding in the Television Discourse.* University of Birmingham.

Hall, S. (1980). *Encoding Decoding.* CCCS Stencilled.

Hall, S. (1997). *Representation: cultural representations and signifying practices.* . London: Sage Publications & Open University.

Hall, S. (1999). Encoding-decoding, media studies. E. P.-S. Thornhom. içinde Edinburgh: Edinburgh University Press.

Hall, S. (1999). *Kültür, Medya ve İdeolojik Etki.* Ark Yayıncılık.

Hall, S. (2005). The rediscovery of 'ideology'; return of the repressed in media studies. *Culture, society and the media* (s. 52-86). içinde. Routledge.

Hall, S. (2006). Cultural Theory and Popular Culture: A Reader . J. Storey içinde, *The Rediscovery of 'Ideology': Return of te Repressed In Media Studies.* Pearson Education .

Hall, S., Lumley, B., & McLennan, G. (1985). *Siyaset ve İdeoloji "Gramsci". (Çev. Sadun Emrealp).* Birey ve Toplum Yayınları.

Hallahan, K., & diğerleri, v. (2010). Defining strategic communication. *International Journal of Strategic Communication*, 3-35.

Hannerz, U. (1992). The Global Ecumene as a Network of Networks. A. Kuper içinde, *Conceptualizing Society* (s. 34-56). Routledge.

Hannerz, U. (1996). *Transnational Connections: Culture, People, Places.* London: Routledge.

Hardt, H. (1999). Eleştirel'in geri dönüşü ve radikal muhalefetin meydan okuyuşu: Eleştirel teori, kültürel çalışmalar ve amerikan kitle araştırması. M. Küçük içinde, *medya, iktidar, ideoloji.*

Harrington, D. (2009). *Confirmatory Factor Analysis.* Oxford University Press.

Harrison, P. d., Babbage, B., & Chin, C. S. (2005). *US department of state, cultural diplomacy the linchpin of public diplomacy.* Report of the Advisory Committee on Cultural Diplomacy.

Hesa. (2022). *Students Data and Analysis.* https://www.hesa.ac.uk/data-and-analysis/students/where-from.

Hesmondhalgh, D. (2008). Cultural and Creative Industries. T. Bennett, & J. Frow içinde, *The Sage Handbook of Cultural Analysis* (s. 552-569). London: SAGE Publications.

Heywood, A. (2014). *Global politics.* Palgrave Macmillan.

Hobbes, T. (1992). *Leviathan.* Yapı Kredi Yayınları.

Holdsworth, N. (2012). International TV execs talk Turkey. *VARIETY*.

Holliday, A. (2007). *Doing and writing qualitative research.* SAGE Publications.

Holloway, I., & Todres, L. (2003). *The status of method: flexibility, consistency and coherence, qualitative research, qualitative research.* Sage Publications . https://doi.org/10.1177/1468794103033004

Holloway, I., & Wheeler, S. (2010). *Qualitative Research.* Wiley-Blackwell Publication.

Horkheimer, M. (2005). *Akıl Tutulması.* Metis.

Hovland, C. (1953). *Communication & Persuasion, Connecticut.* Yale University Press.

Hovland, C., Irving, J., & Harold, K. (1963). *Communication and Persuasion.* Connecticut: Yale University Press.

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190130-7.htm. (2019, 01 30). *3. Madde* . https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/01/20190130-7.htm adresinden alındı

https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190801-5.htm. (2019, 08 01). *Resmi Gazete*. https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/08/20190801-5.htm adresinden alındı

Hutton, J. G. (2001). Halkla İlişkilerin Tanımı, Boyutları ve Etki Alanları. *Kurgu Dergisi, 8*(18), 385-400.

Innis, H. (2007). *Empire and Communications.* Dundurn Press.

İrvan, S. (1994). *Eleştirel yaklaşımlarda izleyici araştırmaları: bir yöntem olarak alımlama çözümlemesi.* İlef Yıllık.

İrvan, S. (1997). *Dış politika ve basın: Türk basınındaki dış politika haberlerinin gündem belirleme yaklaşımı açısından çözümlenmesi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Jay, M. (1989). *Diyalektik imgelem.* (Ü. Oskay, Çev.) Ara Yayınları.

Jbor, J. (2019). Arap araştırma ve politika çalışmaları merkezi. *Türkiye: Yükselen Güç Diplomasisi*.

Jensen, K., & Rosengren, K. (2005). İzleyicinin peşindeki beş gelenek. Ş. Yavuz (Dü.) içinde, *Medya ve izleyici bitmeyen tartışma.* Vadi Yayınları.

Kamuoyu, Y. A. (2021, Ocak 14). *RTÜK.* www.rtuk.gov.tr: https://www.rtuk.gov.tr/assets/Icerik/AltSiteler/televizyonizlemeegilimleriarastirmasi2018.pdf adresinden alındı

Kang, H. (2013). Reframing cultural diplomacy: ınternational cultural politics of soft power and the creative economy. *Culture, Media & Creative Industries, London, King's College*.

Kaptan, Y., & Tutucu, M. (2019). The Rise of K-Dramas: Essays on Korean Television and Its Global Consumption. I. b. (Eds.) içinde, *The East Meets the Middle East: Cultural Proximity, Audience Reception and Korean TV Adaptations* (s. 221). North Carolina: McFarland Publishing.

Kara, B. (2012). *Kültürel kimliğin oluşumunda reklamların rolü: Fransa'da yaşayan 3. nesil Türk göçmenlerin reklamları alımlaması.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Kara, E. Ş. (2021). *A'dan z'ye görüşme / nitel araştırmalarda veri toplama yöntemi - teori – uygulama.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Karadaş, N. (2012). Televizyon reklamlarında aileye ilişkin değerlerin temsili. *Selçuk İletişim*.

Karakulas, S. (2019). *Bir endüstri ürünü olan dizilerin uluslararası pazarlanması: türk dizilerine ilişkin bir araştırma.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karakulas, S. (2019). *Bir endüstri ürünü olan dizilerin uluslararası pazarlanması: Türk dizilerine ilişkin bir araştırma.* Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Nobel Akademik Yayıncılık.

Karnaval. (2017, 3 15). *Karnaval*. Toygar Işıklı Latin Amerika için besteledi: https://karnaval.com/muzik/toygar-isikli-latin-amerika-icin-besteledi-15-490537-haber adresinden alındı

Kaul, S., & Sahni, S. (2017, Eylül 1). *Portrayal of Women in Television (TV) Serials.* https://doi.org/10.1080/09737189.2010.11885293 adresinden alındı

Kayış, A. (2009). Güvenilirlik analizi. Ş. Kalaycı (Dü.) içinde, *Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik* (s. 403-419). Asil Yayın Dağıtım.

Kazancı, M. (2002). Althusser, ideoloji ve iletişimin dayanılmaz ağırlığı. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 57*(1).

Kegley, C., & Raymond, G. (2013). *The global future.* Cengage Learning.

Kellner, D. (1989). *Critical theory, marxism, and modernity.* Johns Hopkins University Press.

Kellner, D. (2010). *Kültür endüstrileri. kitle iletişim kuramları.* (E. Mutlu, Çev.) Ütopya Yayınevi.

Kellner, D. (2011). *Sinema savaşları bush-cheney döneminde hollywood sineması ve siyaset.* (G. Koca, Çev.) Metis Yayınları.

Kennett, P. (2004). *A handbook of comparative social policy patricia kennett.* Edward Elgar Publishing Limited.

Kırel, S. (2010). *Kültürel çalişmalar ve sinema.* Kırmızı Kedi Yayınevi.

Kıvanç, H. (2002). Türkiye'de televizyon'un öncüsü: İTÜ-TV : televizyon tarihimize ışık tutacak bir araştırma. *İstanbul Teknik Üniversitesi: Tarih Serisi*.

Kıvanç, H. (2002). Türkiye'de televizyon'un öncüsü: İTÜ-TV : televizyon tarihimize ışık tutacak bir araştırma. *İstanbul Teknik Üniversitesi: Tarih Serisi 3*, 1-67.

Kızılçelik, S. (2000). *Frankfurt okulu.* Anı Yayıncılık.

Kızılçelik, S. (2004). *Özgünlüğün sosyolojisi.* Anı Yayıncılık.

Kissinger, H. (2014). *Diplomasi.* Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kraidy, M. M. (2014). *Neo-Ottoman cool Turkish television and film in Arab public discourse.* Arab Media Report.

Krajeski, J. (2012, 09 18). *Hollywoodreporter*. 05 06, 2022 tarihinde Hollywoodreporter: https://www.hollywoodreporter.com/author/justin-krajeski/ adresinden alındı

Krasner, S. (1985). *Structural conflict: the third world against global liberalism.* University of Califomia Press.

Krell, C., & Lamnek, S. (2016). *Qualitative sozialforschung.* Beltz.

Kumru, B. Ç. (2014). The "politicization" of Turkish television dramas. *International Journal of Communication, 1*(8).

Kümbetoğlu, B. (2012). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma.* Bağlam.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2008). *InterViews: learning the craft of qualitative research ınterviewing.* Sage.

Lamnek, S., & Krell, C. (2005). *Qualitative sozialforschung: lehrbuch.* Beltz.

Larrain. (1995). *İdeoloji ve kültürel kimlik.* Sarmal Yayınevi.

Lazarsfeld, P. F. (1968). The ıntellectual migration: europe and America 1930 – 1960. D. Fleming, & B. Bailyn içinde, *An episode in history of social research: a memoir.* Harvard University Press.

Lenczowski, J. (2009). Cultural diplomacy, political ınfluence, and ıntegrated strategy. J. M. Waller içinde, *Strategic ınfluence, public diplomacy, counterpropaganda and political warfare.* Crossbow Press.

Leonard, M. (2002). *Public diplomacy.* The Foreign Policy Centre.

Lotz, A. (2014). *Cable guys: television and masculinities in the 21st century.* NYU Press.

Luke, C., & Kersel, M. (2013). *US cultural diplomacy and archaeology: soft power, hard heritage.* Routledge.

Luke, C., & Kersel, M. M. (2013). *U.S. cultural diplomacy and archaeology soft power, hard heritage.* Routledge.

Lull, J. (1995). *Media, communication, culture : a global approach.* Columbia University Press.

Mackiewicz, J. (2018). *Writing center talk over time a mixed-method study.* Routledge.

Maigret, E. (2014). *Medya ve iletişim sosyolojisi.* (H. Yücel, Çev.) İletişim Yayınları.

Malone, G. D. (1988). *Political advocacy and cultural communication: organizing the nation's public diplomacy.* University Press of America.

Mamedova, G. (2020). *Türkiye'de kamu diplomasisinin uygulanmasına yönelik mekanizmalar Türk dizilerinin Rusya'daki izleyici örneği.* Marmara Üniversitesi,Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Marcus , G., & Fischer, M. (1996). *Anthropology as cultural critique an experimental moment in the human sciences.* The University of Chicago Press.

Marcus, G. (1995). Ethnography in/of the world system: the emergence of multi-sited ethnography. *Annual Review of Anthropology*(24), 95-117.

Marcuse, H. (1990). *Tek-boyutlu insan.* (A. Yıldırımlı, Çev.) İdea Yayınları.

Marcuse, H. (1991). *One-dimensional man.* Beacon Press.

Marczyk, G., Matteo, D. D., & Festinger, D. (2005). *Essentials of research design and methodology.* John Wiley & Sons.

Marx, K. (1999). *The German ıdeology: ıntroduction to a critique of political economy by Karl Marx (1987-01-01).* Lawrence & Wishart Ltd.

Marx, K. (2003). *Kapital.* Eriş Yayınları.

Marx, K., & Engels, F. (2011). *Nüfus üzerine.* Sol Yayınları.

Mattelart, A., & Mattelart, M. (2011). *İletişim kuramları tarihi.* İletişim Yayınları.

Mattelart, T. (2011). *Media, Migrations and Transnational Cultures: Media Perspectives for the 21st Century.* London: Routledge.

May, E. R. (2022, 1 15). *New York Times*. Nytimes: https://www.nytimes.com/1994/05/01/books/l-kissinger-s-diplomacy-841706.html adresinden alındı

McLuhan, M. (1968). *War and peace in the global village.* Bantam.

McLuhan, M. (1994). *Understanding media: The extensions of man.* MIT.

Medin, B., & Koyuncu, S. (2017). Bir yumuşak güç aracı olarak sinema: hollywood örneği. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 836-844.

Melissen, J. (2005). *The new public diplomacy; soft power in ınternational relations.* Palgrave Macmillian.

Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in educations.* Jossey-Bass.

Merskin, D. (2004). The construction of arabs as enemies: post-september 11 discourse of George Bush. *Mass Communication and Society, 2*(7).

Mfa. (2022, 04 06). *T.C. Dışişleri Bakanlığı*. mfa.gov.tr: http://www.mfa.gov.tr/turk-kultur-merkezleri___-turkdili-ve-edebiyati-bolumleri-ve-turkce-egitim-merkezleri.tr.mfa adresinden alındı

Mohydin, R. (2020). The lasting appeal of turkish entertainment. *TRT World*.

Moran, A. (1998). *Copycat television.* University of Luton Press.

Morgenthau, H. J. (1997). *Politics among nations : the struggle for power and peace.* Peking University Press.

Morley, D. (1992). *Television, Audiences, and Cultural Studies.* Londn&NY: Routledge.

Mulcahy, K. V. (1999). Cultural diplomacy and the exchange programs: 1938–1978. *The Journal of Arts Management, Law, and Society, 1*(29), 7-28.

Mutlu, E. (1995). *Televizyonda program yapımı.* Ankara Üniversitesi Yayınları.

Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü.* Bilim ve Sanat Yayınları.

Mutlu, E. (1999). *Televizyon ve toplum.* Trt Yayınları.

Mutlu, E. (2005). *Globalleşme, popüler kültür ve medya.* Ütopya.

Mutlu, E. (2008). *Televizyonu anlamak.* Ayraç Yayınevi.

Mynet. (2016, 7 25). *Mynet*. 06 04, 2022 tarihinde Latin Amerika'da Türk dizileri tam bir çılgınlık halini aldı: https://www.mynet.com/latin-amerikada-turk-dizileri-tam-bir-cilginlik-halini-aldi-88055-mymagazin adresinden alındı

Nakamura, K., & Weed, W. C. (2009). U.S public diplomacy: background and current ıssues. *Analyst in Foreign Policy Legislation*.

Neiger, M., Meyers, O., & Zandberg, E. (2011). *On media memory: collective memory in a new media age.* Macmillan.

Neuman, W. L. (2013). *Toplumsal araştırma yöntemleri nicel ve nitel yaklaşımlar.* Siyasal Kitabevi.

Nocera, L. (2014). *Middle Eastern intrigue? Turkish Soaps, the rediscovery of the Ottoman past and a new image for Turkey in the Middle East.* Arab Media Report.

Nossel, S. (2004). Smart power. *Foreign Affairs*(83 (2)), 131-142.

Nuroğlu, E. (2013). Dizi turizmi: Orta Doğu ve Balkanlar'dan gelen turistlerin Türkiye'yi ziyaret kararinda Türk dizileri ne kadar etkili? *5. Uluslararası İstanbul İktisatçılar Zirvesi.* 5. Uluslararası İstanbul İktisatçılar Zirvesi.

Nye, J. (2005). *Soft power: the means to success in world politics.* Public Affairs.

Nye, J. S. (1990). The changing nature of world power. *Political Science Quarterly, 2*(105), 177-192. https://doi.org/https://doi.org/10.2307/2151022

Nye, J. S. (2003). *Amerikan gücünün paradoksu.* Literatür Yayınları.

Nye, J. S. (2004). *Power in the global ınformation age, from realism to globalization.* Routledge.

Nye, J. S. (2005). *Yumuşak güç: dünya siyasetinde barışın yolu.* Elips Kitap.

Nye, J. S. (2008). Public diplomacy in a changing world. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*(616), 94-109.

Nye, J. S. (2009). Get smart: combining hard and soft power. *Foreign Affairs*.

Nye, J. S. (2011). *The future of power.* Public Affairs.

Nye, J. S. (2020). *Yumuşak güç. dünya siyasetinde başarının yolu.* BB101 Yayınları.

Nye, S. J. (2003). *Amerikan gücünün paradoksu.* Literatür Yayıncılık.

Nye, S. J. (2003). *Amerikan gücünün paradoksu.* Literatür Yayıncılık.

Oğuz, G. Y. (2002). Televizyon durum komedilerinde anlatı yapısı. *Kurgu Dergisi*(19).

Oğuz, G. Y. (2002). Televizyon Durum Komedilerinde Anlatı Yapısı. *Kurgu Dergisi*, 11.

Okanlı, A. (2020, Aralık 21). *Çocuk Psikolojisi ve Ruh Sağlığı.* Atatürk Üniversitesi AÖF: https://www.ataaof.edu.tr/Dosyalar/CocukPsikolojisiVeRuhSagligi.pdf adresinden alındı

Okutan, B. (2021, 08 10). *İspanya ve Latin Amerika'da Türk dizilerine neden büyük ilgi gösteriliyor?* Sputnik: https://tr.sputniknews.com/columnists/201909161040184081-ispanya-ve-latin-amerikada-turk-dizilerine-neden-buyuk-ilgi-gosteriliyor adresinden alındı

Olasky, M. N. (1984). Retrospective: bernays doctrine of public opinion. *Public Relations Review, 3*(10), 3-12.

Onay, D. (2006). *Louis Althusser'de ideoloji ve bilinç ilişkisi.* Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

Oppeenheimer, F. (1997). *Devlet.* Engin Yayıncılık.

Orakçı, S. F. (2021). *Diriliş Ertuğrul dizisi üzerine bir alımlama çalışması/A reception study on Diriliş Ertuğrul tv series.* Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

Outrey, A. (1953). In revue française de science politique. *Histoire et principes de l'administration française des affaires étrangères*(4), 714-738.

Oxford. (2022, 01 01). *Oxford Languages*. Oxford: https://languages.oup.com adresinden alındı

Öymen, O. (2003). *Silahsız savaş: bir mücadele sanatı olarak diplomasi.* Remzi Kitabevi.

Özbek, M. (2002). *Popüler kültür ve orhan gencebay.* İletişim Yayınevi.

Özçetin, B. (2010, Haziran). İdeoloji, iletişim, kültür: bir stuart hall değerlendirmesi. *Akdeniz İletişim Dergisi*(13), 139-159.

Özçetin, B. (2018). *Kitle iletişim kuramları: kavramlar, okullar, modeller.* İletişim Yayınları.

Özden, Ç. (1997). *Dünden bugüne radyo-televizyon.* Beta Yayınları.

Özdener, E., & Toprak, İ. (2022, 06 07). *Anadolu Ajansı*. Dünya halkları Türk dizileri sayesinde Türk kültürünü merak etmeye başlıyor: https://www.aa.com.tr/tr/kultur/bakan-ersoy-dunya-halklari-turk-dizileri-sayesinde-turk-kulturunu-merak-etmeye-basliyor/2607802 adresinden alındı

Özensel, E. (2020). Farklılıkların bir arada yaşamasında bir sorun alanı olarak ötekinin ötekileştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*(43).

Özer, Ö. (2012). *İletişimin radikal ekonomi politik yaklaşımı çerçevesinde haberin ekonomi-politiği.* Literatürk Academia.

Özmen, S. (2014). *Radyo ve televizyon okumaları.* Derin Yayınları.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal pazardan küresel pazarlara uzanan süreçte türk dizilerinin gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 1*(2), 66-82.

Öztürk, M., & Atik, A. (2016). Ulusal pazardan küresel pazarlara uzanan süreçte türk dizilerinin gelişimi. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(2), 66-82.

Öztürkmen, A. (2018). Turkish content: the historical rise of the dizi genre. tv/series. *Open Edition Journals*(13).

Papisca, A. (2012). Value roots for multi-level governance and ıntercultural dialogue. L. Bekemans içinde, *Intercultural dialogue and multi-level governance in europe, a human rights based approach.* PETER LANG Publication.

Parsa, S. (1994). *Televizyon estetiği.* Ege Üniversitesi.

Pasquier, D. (1997). *"Les Travaux Sur La Réception",Sociologie de la Communication.* (Paul Béaud (edt), Dü.) Paris: Réseaux.

Patton, M. (2002). *Qualitative evaluation and research methods.* Sage.

Petrovic, J. (2007, 4). Stick and carrot. *Western Balkan Security Observer*, s. 54-61.

Pew. (2009). *A report on the size and distribution of the world's Muslim population*. 01 06, 2022 tarihinde Pew Research Center: http://www.pewforum.org/newassets/images/reports/Muslimpopulation/Muslimpopulation.pdf adresinden alındı

Phil, S. (1998). *Frankfurt okulu.* Kabalcı Yayınevi.

Pınar, L. (2017). Amerika Birleşik Devleri'nin yumuşak gücü ve Hollywood. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, 1*(6).

Pickard, M. (2016). Intersection: is Turkey reaching a turning point? *Dramaquarterly*.

Poggi, G. (2001). *Modern devletin gelişimi: sosyolojik bir yaklaşım.* İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Pop, N. A., Baba, C. A., Anysz, R. N., & Tohanean, D. (2020). National branding strategy and ıts effects on business and tourism. Proceedings of the 14th International Conference on Business Excellence.

Porter, J. E. (1999). *Star trek and sacred ground: explorations of star trek, religion and American culture.* NYU Press.

Postman, N. (2002). *Televizyon öldüren eğlence.* Ayrıntı Yayınları.

Potter, E. (2003). Canada and the new public diplomacy. *International Journal, 1*(58), 43-64.

Rahte, E. (2017). Medya ve kültürün küresel akışı: Türk dizilerinin Kosova'da alımlanması. *Milli Folklor Dergisi*(114), 66-78.

Rahte, E. (2022). Küresel melezlik, küresel imgelem ve ulusaşırı karşılaşmalar: Türk dizilerinin İsveç'te alımlanması, Hacettepe Üniversitesi, Södertörn Üniversitesi. *2219 Tübitak Projesi*.

Rahte, E. Ç. (2013). Gündüz kuşağı televizyonunun etnografik analizi: bir introspektif çalişmasi. E. H içinde, *Sahanın sesleri iletişim araştırmalarında etnografik yöntem içinde* (s. 17). İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.

Ralph, N., & Stylianos, P. (1991). The ınternationalization. *European Journal of Communication, 1*(6).

Roland Barthes. (2003). *Çağdaş söylenler.* (T. Yücel, Çev.) Metis Yayınları.

Ronfeldt, D., & Arquilla, J. (2009). Noopolitik a new paradigm for public diplomacy. N. Snow, & P. M. Taylor içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Ronfeldt, D., & Arquilla, J. (2009). Noopolitik a new paradigm for public diplomacy. P. M. Nancy Snow içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Roulston, K. (2001). Qualitative research. *1*(3).

Rousselin, M. (2013). *Turkish Soap Power: International Perspectives and Domestic Paradoxes.*

Rtük. (2018). *Televizyon yayınlarında şiddet araştırması.* Kamuoyu, Yayın Araştırmaları Ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

Rtük. (2020). *Televizyon yayınlarında şiddet araştırması.* Kamuoyu, Yayın Araştırmaları Ve Ölçme Dairesi Başkanlığı.

Ryan, G., & Bernard, H. (2000). Data management and analysis methods. N. Denzin, & Y. Lincoln içinde, *Handbook of qualitative research.* Sage Publications.

Sabah, D. (2019, 4 1). *Turkish TV series broadcast in 156 countries blessing for furniture exports*. Daily Sabah. adresinden alındı

Safçı, C. (2021). *Kosova'da Türk azınlık medyası ve Türk izleyicilerin medya içeriklerini alımlaması.* Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Sancar, G. A. (2022). *Kamu diplomasisi ve uluslararası halkla ilişkiler.* Beta Yayınevi.

Savaş, G. (2011). Kitle iletişim araçlarına eleştirel bir yaklaşım. *Journal of Human Science*.

Sejfula, M. (2019). *Kültürün küresel karşı-akışına örnek olarak Türk dizileri ve Türk dizilerinin Makedonya'daki üniversite öğrencileri tarafından alımlanması.* Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi).

Shashi, K., & Shradha, S. (2017). Portrayal of women in television. *Studies on Home and Community Science*, 15-20. https://doi.org/https://doi.org/10. 1080/09737189.2010.11885293

Sırt, E. (2013). Mavi marmara baskınının kamu diplomasisi aracılığıyla meşrulaştırılma çabaları. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Signitzer, B. H., & Coombs, T. (1992). Public relations and public diplomacy: Conceptual covergences. *Public Relations Review*, 137-147.

Silverman, D. (2005). *Doing qualitative research.* SAGE Publications.

Singh, K. (2007). *Quantitative socıal research methods.* Sage Publications India.

Smith, B. (1989). *Discerning the subject. minneapolis.* University ot Minnesota Press.

Smith, P. (2005). *Kültürel kuram.* (S. G. Gündoğdu, Çev.) Babil Yayınları.

Smith, S. (2007). *Applying theory to practice: ıssues for critical reflection.* Cambridge University Press.

Snow, N. (2009). Rethinking public diplomacy. P. M. Nancy Snow içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge.

Snow, N., & Taylor, P. M. (2009). Four seasons in one day the crowded house of public diplomacy in the uk. A. Fisher içinde, *Routledge handbook of public diplomacy.* Routledge Avenue.

Soroka, S. N. (2003). Media, public opinion and foreign policy. *Harvard ınternational journal of press/politics*, 27-48.

Söğütlüler, T. (2022). *Z kuşağının netflix yerel içeriklerini alımlama biçimleri.* Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Doktora Tezi.

Spies, Y. K. (2019). *Global south perspectives on diplomacy.* Springer Nature Switzerland.

Spurk, J. (2008). *Toplumsal aklın eleştirisi: Frankfurt okulu ve toplum teorisi.* (I. Ergüden, Çev.) Versus Kitap.

Sreejesh, S., & Mohapatra, S. (2013). *Mixed method research design an application in consumer-brand relationships.* Springer.

Sreejesh, S., & Mohapatra, S. (2013). *Mixed method research design an application in consumer-brand relationships (cbr).* Springer.

Stojanova, C. (2017). The great war: cinema, propaganda and the emancipation of film language. *Film and Media Studies*(14).

Storey, J. (2000). *Popüler kültür çalişmalari: kuramlar ve metodlar.* (K. Karaşahin, Çev.) Babil Yayınları.

Storey, J. (2018). *Cultural theory and popular culture.* Routledge.

Straubhaar, J. (1991). Beyond media imperialism: asymmetrical interdependence and cultural proximity. *Critical Studies in Mass Communication*, 39-59.

Straubhaar, J. (1991). Beyond media imperialism: asymmetrical interdependence and cultural proximity. *Critical Studies in Mass Communication*, 39-59.

Strinati, D. (2004). *An ıntroduction to theories of popular culture.* Routledge.

Sulaj, A. (2019, 12 3). *Anadolu Ajansı*. Türk dizileri Balkanlar'da Latin Amerika dizilerinin yerini aldı: https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/turk-dizileri-balkanlarda-latin-amerika-dizilerinin-yerini-aldi/1662085 adresinden alındı

Sulaj, A., Cuka, F., & Aliju, D. (2019, 12 3). *Anadolu Ajansı*. Türk dizileri Balkanlar'da Latin Amerika dizilerinin yerini aldı: AA: https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/turk-dizileri-balkanlarda-latin-amerika-dizilerinin-yerini-aldi/1662085 adresinden alındı

Szondi, G. (2008). *Discussion papers ın diplomacy, public diplomacy and nation branding: conceptual similarities and differences.* Netherlands Institute of International Relations Clingendael.

Szondi, G. (2009). Central European public diplomacy, a transitional perspective on national reputation management. P. Taylor, & N. Snow içinde, *The Routledge Handbook of Public Diplomacy.* Routledge.

Şahin, K. (2011). Kültürel yozlaşmaya neden olan bir unsur olarak televizyon. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 243-277.

Şahin, K. (2019). Öğretmen adaylarının tarihi dizi/filmlerle yaşam boyu öğrenme algısı ve tarih şuuru oluşumu hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *Erzincan Binali Yildirim Üniversitesi*.

Şeker, T. (2013). 5n1k haber programının alımlama analizi. *Selçuk İletişim*, 105-117.

Şeker, T., & Şimşek, F. (2012). Kodlama-kodaçımı bağlamında muhteşem yüzyıl dizisinin lise öğrencileri üzerindeki etkilerine yönelik alımlama analizi. *Selçuk İletişim Dergisi, 2*(7), 111-120.

Şen, F., & Çetinkaya, A. (2013). Medyada sınıf temsilleri: "1 mayıs emek ve dayanışma günü" haberleri üzerine bir çözümleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*.

Şentürk, R. (2009). McLuhan'ın televizyon teorisi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*(15), 17-31.

Şentürk, R., Sivas, G., & Eken, İ. (2017). *Türkiye'de film endüstrisi (2011-2015).* İTO Yayınları.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics.* Allyn and Bacon.

Tabachnick, G., & Fidell, S. (2007). *Using multivariate statistics.* Allyn and Bacon.

Tannenbaum, P. (1975). Zillmann, emotional arousal in the facilitation of aggression through communication. *Advances in Experiment Social Psychology*(8).

TDK. (2022, 01 06). *Türk Dil Kurumu*. TDK Web sayfası: https://sozluk.gov.tr/ adresinden alındı

Terzi, Y. (2019). *Anket, güvenilirlik geçerlilik analizi.* Ondokuz Mayıs Üniversitesi İstatistik Bölümü.

Tılıç, D. (1998). *Utanıyorum ama gazeteciyim.* İletişim Yayınları.

TİAK. (2022, 05 02). *Tv İzleme Ölçümü*. Türkiye televizyon izleme ölçümü: https://www.tiak.com.tr/tv-izleme-olcumu/turkiye-televizyon-izleme-olcumu adresinden alındı

TRT. (2022, 04 05). *TRT1*. Uyanış: Büyük Selçuklu : https://www.trt1.com.tr/arsiv/uyanis-buyuk-selcuklu adresinden alındı

TRT. (2022b, 06 05). *Türkiye Radyo Televizyon*. Payitaht Abdülhamid: https://www.trtizle.com/diziler/payitaht-abdulhamid adresinden alındı

TRT. (2022c, 05 04). *TRT1*. https://www.trt1.com.tr/arsiv/uyanis-buyuk-selcuklu. adresinden alındı

Tuch, H. N. (1993). *Communicating with the world: u.s. public diplomacy overseas.* St. Martin's Press.

Tuncer, H. (2006). *Eski ve yeni diplomasi.* Ümit Yayıncılık.

Turkrus. (2014, 02 01). *Turkrus*. 04 08, 2023 tarihinde Rusyada 2. çalikuşu devri: http://www.turkrus.com/63897-rusyada-2-calikusu-devrixh.aspx adresinden alındı

Turner, G. (2016). *İngiliz kültürel çalışmaları.* Heretik.

Tümer, G. (1982). Televizyon insanı. *Gösteri Dergisi*(15).

Türkkan, E. (1999). Kısmi ekonomik liberalizm ve güven sorunu. *Yeni Türkiye*(25), 354 – 372.

Ural, A., & Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve spss ile veri analizi.* Detay Yayıncılık.

Uslu, Z. K. (2000). *Televizyon ve kadın.* Alfa Yayınları.

Valantin, J.-M. (2006). *Hollywood, Pentagon ve Washington / küresel stratejinin üç aktörü.* (Ö. F. Turan, Çev.) Babıali Kültür Yayıncılığı.

Villanueva, C. (2007). *Representıng cultural dıplomacy soft power, cosmopolitan constructivism and nation branding in sweden and mexico.* Vaxjo University Press.

Vivian, J. (1999). *Media of mass communication.* Allyn and Bacon.

Voloşinov, N. (2001). *Marksizm ve dil felsefesi.* Ayrıntı Yayınevi.

Waller, M. J. (2009). Strategic ınfluence: public diplomacy, counterpropaganda, and political warfare. *Cultural diplomacy, political ınfluence, and ıntegrated strategy.* içinde

Wallerstein, I. (1993). *Jeopolitik ve joekültür.* İz Yayıncılık.

Waltz, K. N. (1979). *Theory or ınternational politics.* Addison-Wesley Publising.

Waszkewitz, L. G. (2015). Chapter 51 Ernst Satow, a guide to diplomatic practice, 1917. J. Barrett, & J.-P. Gauci içinde, *British contributions to ınternational Law, 1915-2015* (s. 1367-1375). Brill.

Weber, C. (2013). *International relations theory: a critical ıntroduction.* Routledge.

Weller, N., & Barnes, J. (2014). *Strategies for social ınquiry,finding pathways: mixed-method research for studying causal mechanisms.* Cambridge University Press.

Williams, C. T. (1994). Soap Opera. *National Forum, 4*(74). dergi.kmu.edu.tr. adresinden alındı

Williams, R. (1985). *Keywords: a vocabulary of culture and society.* Oxford University Press.

Wilson, E. J. (2008). Hard power, soft power, smart power. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 110-124.

Wilson, E. J. (2008). Hard Power, Soft Power, Smart Power. *Annals of the american academy of political and social science*(616), 110-124.

Windahl, S., & Mcquail, D. (2017). *Kitle iletişim çalışmalarında iletişim modelleri.* İmge Kitabevi.

Wolcott, H. F. (2009). *Writing up qualitative research.* SAGE Publications.

Wolcott, H. F. (2009). *Writing up qualitative research.* SAGE Publications.

Wood, H. K. (2007). The mediated conversational floor: An interactive approach to audience reception analysis. *Media Culture & Society , 1*(29), 75-103. https://doi.org/10.1177/0163443706072000

Yağmurlu, A. (2019). Kültürel diplomasi: kuram ve pratikteki çerçevesi. *Selçuk İletişim*, 1182-1210.

Yashot, M. (2020). *Türkiye'de yaşayan Yemenlilerin Türk televizyon dizilerini alımlamaları.* Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Yaylagül, L. (2014). *Kitle İletişim Kuramları.* Dipnot.

Yetim, M., & Erdağ, R. (2018). Uluslararası ilişkilerde eleştirel söylem analizi: revizyonist söylemin gelişimi. *Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 79-100.

Yıldırım, A. (2018, 10 15). *Türk dizileri 300 milyon dolarlik ihracat yapiyor*. 03 01, 2022 tarihinde Haberturk: https://www.haberturk.com/turk-dizileri-300-milyon-dolarlik-ihracat-yapiyor-2179942-ekonomi adresinden alındı

Yıldız, D., & Uzunsakal, E. (2018). Alan araştırmalarında güvenilirlik testlerinin karşılaştırılması ve tarımsal veriler üzerine bir uygulama. *Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi*.

Yıldız, G. (2020, 01 31). *Anadolu Ajansı*. Amerika'da Türk dizisi tutkunlari Türkçe dersleri aliyor: https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/bilisim/amerikada-turk-dizisi-tutkunlari-turkce-dersleri-aliyor/655555 adresinden alındı

Yıldızdöken, Ç. (2015). *Platon'da demokratia kavramı.* Serüven Yayınları.

Yılmaz, N. (2009). *Tüketim kültürü bağlamında kadınlar ve televizyon dizileri: Hatırla Sevgili / Women and television series in the context of consuming culture: Hatırla Sevgili.* Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi .

Yılmaz, R. (2021). *Türkiye'de kültür endüstrisi ve Türk dizilerinin dış ticarete etkisi.* Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi SBE Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Zamorano, M. (2016). Reframing cultural diplomacy: the ınstrumentalization of culture under the soft power theory. *Culture Unbound Journal of Current Cultural Research*, 165-186.

Zavalsız, Y. S., & Dağcı, Y. S. (2019). Televizyon dizilerinin toplum üzerindeki etkisi (Karabük örneği). *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1*(19).

ALTHUSSER'İN SÖYLEM KURAMI BAĞLAMINDA

KUTADGU BİLİG'DE SÖYLEM TÜRLERİ

Dr. Yahya Kemal Beyitoğlu

EĞİTİM
yayınevi

ALTHUSSER'İN SÖYLEM KURAMI BAĞLAMINDA

***KUTADGU BİLİG*'DE SÖYLEM TÜRLERİ**

Dr. Yahya Kemal Beyitoğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6658-36-3
1. Baskı, Nisan 2024

Baskı Cilt: Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

ALTHUSSER'İN SÖYLEM KURAMI BAĞLAMINDA

***KUTADGU BİLİG*'DE SÖYLEM TÜRLERİ**

Dr. Yahya Kemal Beyitoğlu
X+112 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin var.
ISBN: 978-625-6658-36-3

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKLAR

Akar, A. (2012). *Türk Dili Tarihi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Aktulum, K. (2000). *Metinlerarası İlişkiler.* Ankara: Öteki Yayınevi.

Althusser, L. (1996). *Gelecek Uzun Sürer*. (Çev. İsmet Birkan). İstanbul: Can Yayınları.

Althusser, L. (2008). *Psikanaliz Üzerine Yazılar / Freud ve Lacan*. (Çev. İrvem Keskinoğlu). İstanbul: İthaki Yayınları.

Arat, R. R. (2008). *Kutadgu Bilig.* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Argunşah, M. & Sağol Yüksekkaya, G. (2017). *Tarihî Türk Lehçeleri Karahanlıca Harezmce Kıpçakça Dersleri.* İstanbul: Kesit Yayınları.

Arkonaç, S. A. (2012). *Söylem Çalışmaları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Aşkın Balcı, H. (2018). *Metindilbilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.

Bahtin, M. (2005). *Sanat ve Sorumluluk*. (Çev. Cem Soydemir). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Bakhtin, M. (1982). *The Dialogic Imagination: Four Essays*. Auistin: University of Texas Press.

Barthes, R. (2014). *Çağdaş Söylenler*. (Çev. Tahsin Yücel). İstanbul: Metis Yayıncılık.

Başkan, Ö. (2003). *Lengüistik Metodu*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Bayrav, S. (1998). *Filolojinin Oluşumu*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Benveniste, E. (1995). *Genel Dilbilim Sorunları*. (Çev. Erdim Öztakat). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Bowie, M. (2007). *Lacan*. (Çev. V. Pekel Şener). Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

Brown, G. & Yule, G. (1983). *Discourse Analysis.* Cambridge: Cambridge University Press.

Bussmann, H. (2006). *Routledge Dictionary of Language and Linguistics*. London and New York: Routledge.

Chatman, S. (2008). *Öykü ve Söylem: Filmde ve Kurmacada Anlatı Yapısı*. (Çev. Özgür Yaren). Ankara: De Ki Basım Yayım.

Clero, J. P. (2011). *Lacan Sözlüğü.* (Çev. Özge Soysal). İstanbul: Say Yayınları.

Coulthard, M. (1977). *An Introduction to Discourse Analysis*. London: Longman Group Limited.

Coupland, N. (Ed.). (1988). *Styles of Discourse.* London: Croom Helm.

Crystal, D. (2008). *A Dictionary of Linguistics and Phonetics*. Oxford: Blackwell Publishing.

Çakır, A. (2014). *Söylem Analizi*. Konya: Palet Yayınları.

Çıraklı, M. Z. (2015). *Anlatıbilim*. Ankara: Hece Yayınları.

Çoban, B. & Özarslan, Z. (2003). *Söylem ve İdeoloji*. İstanbul: Su Yayıncılık.

Çotuksöken, B. (1994). *Felsefî Söylem Nedir?* İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

Derrida, J. (1994) *Göstergebilim ve Gramatoloji*. (Çev. Tülin Akşin). İstanbul: Afa Yayıncılık.

Derrida, J. (2014). *Gramatoloji*. (Çev. İsmet Birkan). Ankara: Bilgesu Yayıncılık.

Develi, H. (2006). *Kutadgu Bilig.* İstanbul: Alkım Yayınevi.

Devran, Y. (2010). *Haber Söylem İdeoloji*. İstanbul: Başlık Yayınları.

Dijk, T. V. (2003). "Söylem ve İdeoloji: Çok Alanlı Bir Yaklaşım". *Söylem ve İdeoloji*. (Çev. Nurcan Ateş, Haz. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan). İstanbul: Su Yayınevi.

Duman, S. (2018). *Söylem Araştırması*. Ankara: Dorlion Yayınevi.

Eco, U. (2003). *Yorum ve Aşırı Yorum.* (Çev. Kemal Atakay). İstanbul: Can Yayınları.

Elbirlik, T. & Karabulut, F. (2015). "Söylem Kuramları: Bir Sınıflandırma Çalışması". *Dil Araştırmaları 17*, 31-50.

Ercilasun, A. B. (2004). *Başlangıcından Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Erdem, H. H. (2004). "Althusser'in Felsefesinin Temel Kavramları". *Kaygı. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi 3*, 37-48.

Foucault, M. (1987). *Söylemin Düzeni*. (Çev. Turhan Ilgaz). İstanbul: Hil Yayınları.

Foucault, M. (1999). *Bilginin Arkeolojisi*. (Çev. Veli Urhan). İstanbul: Birey Yayıncılık.

Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. (Haz. Cemal Güzel). İstanbul: Kırmızı Yayınları.

Günay, V. D. (2013). *Söylem Çözümlemesi*, İstanbul: Papatya Yayınları.

Hekman, S. (1999). Bilgi Sosyolojisi ve Hermeneutik. (Çev. Hüseyin Arslan ve Bekir Balkız). İstanbul: Paradigma Yayınları.

Ilgın, L. (2003). "Söylem ve İdeoloji". *Söylem ve İdeoloji*, (Ed. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan). İstanbul: Su Yayınevi.

İmer, K., Kocaman, A. & Özsoy, A. S. (2011). *Dilbilim Sözlüğü.* İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kaçalin, M. S. (2019). *Kutadgu Bilig Metin.* İstanbul: T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.

Kaya, M. (2004). "Meşşâiyye". *TDV İslâm Ansiklopedisi 29,* 393-396.

Kazancı, M. (2002). "Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı". *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi 57(01)*, 55-87.

Kocaman, A. (Ed.). (2009). *Söylem Üzerine*. Ankara: ODTÜ Yayıncılık.

Köprülü, M. F. (1980). *Türk Edebiyatı Tarihi.* İstanbul: Ötüken Yayınları.

Longacre, R. E. (1983). *The Grammar of Discourse.* New York: Plenum Press.

McCarthy, M. & Carter, R. (1994). *Language as Discourse.* London: Longman Group Limited.

McKinlay, A. & McVittie, C. (2008). *Social Psychology and Discourse*. London: Wiley-Blackwel

Mills, S. (2003). "Söylem ve İdeoloji". *Söylem ve İdeoloji*. (Çev. Zeynep Özarslan, Haz. Barış Çoban ve Zeynep Özarslan). İstanbul: Su Yayınevi.

Moran, B. (2002). *Edebiyat Kuramları ve Eleştiri*. İstanbul: İletişim Yayınları.

Myhill, J. (1992). *Typological Discourse Analysis.* Oxford: Blackwell Publishing.

Nişanyan Sözlük. "söylem". https://www.nisanyansozluk.com/kelime/söylem adresinden alındı. (28.11.2022).

Nordquist, R. (2020, August 27). "Definition and Examples of Discourse". Retrieved from https://www.thoughtco.com/discourse-language-term-1690464 (24.11.2022).

Osmanlıcadan Türkçeye Cep Kılavuzu. (1935). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Pei, M. A. & Gaynor, F. (1954). *Dictionary of Linguistics*. New York: Philosophical Library.

Revel, J. (2012). *Foucault Sözlüğü*. (Çev. Veli Urhan). İstanbul: Say Yayınları.

Richards, J. C. & Schmidt, R. (2010). *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*. Great Britain: Pearson Education Limited.

Ricoeur, P. (2007). *Yorum Teorisi Söylem ve Artı Anlam.* (Çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: Paradigma Yayıncılık.

Rifat, M. (2009). *Göstergebilimin ABC'si*. İstanbul: Say Yayınları.

Rifat, M. (2013). *Açıklamalı Göstergebilim Sözlüğü.* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Salkie, R. (1995). *Text and Discourse Analysis.* London: Routledge.

Sancar, S. (2005). "Söylem". *Kavram Sözlüğü: Söylem ve Gerçek*. (Ed. Fikret Başkaya). Ankara: Özgür Üniversite Kitaplığı.

Searle, J. R., Kiefer, F. & Bierwisch, M. (Eds.). (1980). *Speech Act Theory and Pragmatics*. Dordrecht: D. Reidel.

Searle, J. R. (2000). *Söz Edimleri*. (Çev. Reşat Levent Aysever). Ankara: Ayraç Yayınevi.

Sözen, E. (1999). *Söylem*. İstanbul: Paradigma Yayınları.

Strauss, C. L. (2013). *Mit ve Anlam*. (Çev. Gökhan Yavuz Demir). İstanbul: İthaki Yayınları.

The Oxford American Dictionary of Current English. (1999). Oxford: Oxford University Press.

Timmerman, D. M. & Schiappa, E. (2010). *Classical Greek Rhetorical Theory and The Disciplining of Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.

Türkçe Sözlük. (2009). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Urhan, V. (2010). *Foucault*. İstanbul: Say Yayınları.

Vardar, B. (2007). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: Multilingual Yayınları.

Widgenstein, L. (2016). *Tractatus Logico-Philosophicus*. İstanbul: Metis Yayınları.

Wooffitt, R. (2005). *Conversation Analysis and Discourse Analysis*. London: Sage Puplications.

Yılmaz, E. (2021). *Edim Bilimine Giriş Kavram-Kuram-Uygulama*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Yılmaz, E. & Avcı, Y. (2011). "Louis Althusser'in Felsefesi ve Temel Kavramları Üzerine Bir İnceleme". *Ekev Akademi Dergisi 46*, 203-213.

Zizek, S. (2005). *Yamuk Bakmak Popüler Kültürden Jacques Lacan'a Giriş.* (Çev. Tuncay Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF'İN ÇIRAKLARINDAN

AFŞİNLİ ÂŞIK PENAHİ EMİRLİOĞLU'NUN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

Dr. Adnan BOYUNDURUK

EĞİTİM
yayınevi

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF'İN ÇIRAKLARINDAN

AFŞİNLİ ÂŞIK PENAHİ EMİRLİOĞLU'NUN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

Dr. Adnan Boyunduruk

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

E-ISBN: 978-625-6658-34-9
1. Baskı, Mart 2024

Kütüphane Kimlik Kartı

ÂŞIK MAHZUNİ ŞERİF'İN ÇIRAKLARINDAN

AFŞİNLİ ÂŞIK PENAHİ EMİRLİOĞLU'NUN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ
Dr. Adnan Boyunduruk
VI+202 s., 160x240 mm
Kaynakça var, dizin yok.
E-ISBN: 978-625-6658-34-9

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

kitapmatik
İlk okuyan siz olun
İnternetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Afşin Kaymakamlığı. (2000). *Afşinli Şairler Antolojisi*. Yılmaz Matbaacılık, Kahramanmaraş, ss. 3-253,218,219, 1-290.

Aksan, D. (2016). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili Dilbilim Açısından Bakış*, Bilgi Yayınevi, Ankara, ss. 191.

Albayrak, N. (2010). *Ansiklopedik Halk Edebiyatı Sözlüğü,* Kapı Yayınları, İstanbul, ss. 127.

Alparslan, Y. (2019). *Derdiçok (Ömer Lütfi Pişkin) ve Şiirleri*, Etkileşim Basım Yayın, Ankara, ss. 179-184.

Alparslan, Y., Alıcı, L., Yakar, S. (2009). *Türk Edebiyatında Maraşlılar*, Ukde Kitaplığı: 63, Kahramanmaraş, ss. 20-79, 1-214.

Alparslan, Y., Yakar, S. (2009). *Muhtelif Cönklerden Maraş Halk Şâirlerine Âit Şiirler*, Ukde Kitaplığı: 74, Kahramanmaraş, ss.1-144.

Artun, E. (2011a). *Türk Halk Edebiyatına Giriş*. Karahan Kitapevi Yayınları, Adana, ss.67-69.

Artun, E. (2011b). *Âşık Edebiyatı Metin Tahlilleri*, Karahan Kitapevi Yayınları, Adana, ss.22, 23.

Artun, E. (2012). *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı,* Karahan Kitapevi Yayınları, Adana, ss.1, 138, 141, 167, 167-227, 187, 236-238, 262, 274, 1-521.

Atmaca, S. (2017). *Binboğa'nın Söz Pınarı Afşinli Âşıklar Şairler Yazarlar,* Berikan Yayınevi, Ankara, ss.3-6, 124-125, 131-133, 1-424.

Avcı, R. (2008). *Kahramanmaraşlı Şairler Antolojisi*, Kahramanmaraş Valiliği, Kahramanmaraş, ss. 6-7.

Bascom, W.R. (2014). *Folklorun Dört İşlevi.* Çalış, F. (Çev.), Halkbiliminde Kuramlar ve Yaklaşımlar 2, Geleneksel Yayınları, Ankara, 3. Baskı, ss.71-86.

Başgöz, İ. (2008). *Türkü*, Pan Yayıncılık, İstanbul, ss. 34.

Bekki, S. (2008). Anadolu Sahası Halk Şiirinde Kafiye: Tespitler ve Öneriler. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.78:55-67.

Boyraz, Ş. (2010). *Furkani'nin Şiir Evreni Bağlamında Bir Monografi Denemesi,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 8, 8-9, 53, 109, 139-140, 174-175, 1-502.

Ceren, A. (2013). *Afşin-Elbistan'da Âşıklık ve Âşıklar.* Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Kahramanmaraş, ss.32-33.

Çetin, N. (2017). *Şiir Çözümleme Yöntemi,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 17-18, 19.

Çobanoğlu, Ö. (2000). *Âşık Tarzı Kültür Geleneği ve Destan Türü*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 13, 92, 94, 101, 103, 105, 124.

Çobanoğlu, Ö. (2007). *Âşık Tarzı Edebiyat Geleneği ve İstanbul*, 3F Yayınevi, İstanbul, ss.14.

Çoruhlu, Y. (2011). *Türk Mitolojisinin Ana Hatları*, Kabalcı Yayıncılık, İstanbul, ss. 220.

Dedeoğlu, M. (2014). *Kahramanmaraş'ın İktisadi Kalkınmadaki Yeri*, Hazar Reklam, Ankara, ss.261.

Demir, S. (1993). *Afşinli Derdiçok*, Alıç Okul Yayınları, Ankara, ss.11-15.

Dilçin, C. (2000). *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, ss.279, 305-342,334,337-342.

Dizdaroğlu, H. (1969). *Halk Şiirinde Türler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, ss.19-20, 20, 45, 51-146.

Düzgün, D. (2014). *Âşık Edebiyatı*. M. Ö. Oğuz (Ed.), Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara, ss. 299, 304.

Açа, M. (2014). *Halk Şiirinde Tür ve Şekil.* M. Ö. Oğuz (Ed.), Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, Grafiker Yayınları, Ankara, ss. 260.

Ekici, M. (1998). Halk Bilimi Çalışmalarında Metin (Text), Doku (Texture), Sosyal Çevre Ve Şartlar (Konteks) İlişkisinin Önemi. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.39:25-34.

Elçin, Ş. (2000). *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss.290, 625, 626, 642.

Eyicil, A. (2009). *Yakın Çağda Kahramanmaraş*, Ukde Kitaplığı, Kahramanmaraş, ss. 19, 24, 28, 32.

Gökhan, İ. (2011). *Başlangıçtan Kurtuluş Harbine Kadar Maraş Tarihi*, Ukde Kitaplığı, Kahramanmaraş, ss. 21, 22.

Gözükara, M. (2012). *Kılıçtan Keskin,* Özgü Yayınevi, İstanbul, ss.13-15, 1-429.

Günay, U. (1990). Halk Şiirinde Ayak Konusunda Düşünceler. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.8:32-34.

Günay, U. (2015). *Türkiye'de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 39, 1-390.

Kabaklı, A. (2006). *Âşık Edebiyatı,* Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul ss.27.

Kaya, D. (2000). *Âşık Edebiyatı Araştırmaları,* Kitabevi, İstanbul ss.34.

Kaya, D. (2001). Âşıklık Geleneğinin Geleceğiyle İlgili Düşünceler ve Yapılması Gerekenler. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.52:87-92.

Kaya, D. (2007). *Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 65, 66, 110, 118, 146, 253, 264, 388, 412, 435, 439, 598, 600, 636, 705.

Kaya, D. (2014a). *Anonim Halk Şiiri,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss.227.

Kaya, D. (2014b). *Türk Dünyası Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Kavramları ve Terimleri Sözlüğü,* Akçağ Yayınları, Ankara, ss.238, 478, 609.

Keskin, R. (2003). *Türkçe Dil Bilgisi*, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya, ss. 179.

Koç, K. (2010). *Kahramanmaraş'ta Sosyal Hayatın Fiziki Yapıya Etkisi*, Ukde Kitaplığı, Kahramanmaraş, ss.66-67.

Köprülü, M. F. (2004). *Saz Şairleri*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss.26, 1-726.

Köprülü, M.F. (2012). *Edebiyat Araştırmaları 1*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 72,125.

Nar, N. (2018). *Afşin-Elbistan Yöresinde Sözlü Atışma Geleneği.* Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Kahramanmaraş, ss.21.

Oğuz, M. Ö. (1993). Halk Şiirinde Tür ve Şekil Meselesi. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.19:16-17.

Oğuz, M. Ö. (1998). Folklorda Yeni Yöntemler ve Âşık Edebiyatı. *Millî Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi,* S.39:5-7.

Oğuz, M. Ö. (2001). *Halk Şiirinde Tür, Şekil ve Makam*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss. 11,12,15.

Onay, A.T. (1996). *Türk Halk Şiirlerinin Şekil ve Nev'i*, (Haz. Cemâl Kurnaz), Akçağ Yayınları, Ankara, ss.3, 21.

Sakaoğlu, S. (1986). Ozan, Âşık, Saz Şairi ve Halk Şairi Kavramları Üzerine. Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri,* c.I, Ankara. ss.247-251.

Sakaoğlu, S. (1989). Türk Saz Şiiri. *Türk Dili Aylık Dil Dergisi Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri)*, LVII(445-450): 105-250.

Sakaoğlu, S. (2002). Varsağı mı, Sekizli Koşma mı?. Kültür Bakanlığı Yayınları*, Uluslararası Türk Dünyası Halk Edebiyatı Kurultayı Bildirileri 26-28 Mayıs 2000*, Ankara, ss.619-640.

Sakaoğlu. S. (2004). *Karaca Oğlan*, Akçağ Yayınları, Ankara, ss.128. ss.11, 12, 15, 18-20.

Walter J. Ong. (2007). *Sözlü ve Yazılı Kültür*. Sema P. B. (Çev), 4. Basım, Metis Yayınları, İstanbul, ss.23.

Elektronik Kaynaklar:

URL-1. http://www.kahramanmaras.gov.tr/afsin. E.T. 02.02.2024.

URL-2 https://www.afsintso.org.tr/sayfa/cografyasi.html#:~:text=Toros%20s%C4%B1rada%C4%9Flar%C4%B1n%C4%B1n%20kuzey%20do%C4%9Fuya%20do%C4%9Fru,nispeten%20so%C4%9Fuk%20ve%20kar%20ya%C4%9F%C4%B1%C5%9Fl%C4%B1d%C4%B1r. E.T. 02.02.2024

URL-3 https://www.afsintso.org.tr/sayfa/ekonomi.html. E.T. 03.02.2024.

URL-4 https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/kahramanmaras/gezilecekyer/eshab-i-kehf-kulliyesi. E.T. 03.02.2024.

URL-5. http://www.elbistaninsesi.com/citak-ahmet-ile-hayati-vasfi-tasyurekin-1957deki atismalari-makale,1459.html E.T. 01.06.2019.

URL-6. https://www.youtube.com/watch?v=jyxKD7Yw9YE. E.T. 05.02.2018.

URL-7. http://www.ozanlar.biz/kul-hasan.html E.T. 27.09.2018

URL-8. http://www.hurriyet.com.tr/asik-yener-i-tanitma-ve-anma-etkinligi-37089414. E.T. 26.01.2018.

URL-9. http://www.maraspusula.com/afsin/afsin-halk-ozanlarindan-o-ses-afsin-ses-yarismasi-h5718.html E.T. 26.01.2018.

URL-10. https://www.youtube.com/watch?v=V5qEljp5HX4 E.T. (26.01.2018).

URL-11. https://www.youtube.com/watch?v=i_rvwkBlj2k. E.T. (26.01.2018).

URL-12.http://kahramanmaraslisairleryazarlar.blogspot.com/2014/09/dursun-ozdil.html E.T. 01.06.2019

URL-13. http://www.tdk.gov.tr/images/css/TDD/1991s476/1991s476_19_N_TAN.pdf E.T. 10.04.2018.

URL-14. https://www.youtube.com/watch?v=xedNjNj5v2w. E.T. 02.04.2018

URL-15. https://www.youtube.com/watch?v=i_rvwkBlj2k. E.T. 26.01.2018

URL-16. https://www.youtube.com/watch?v=V5qEljp5HX4 E.T. 26.01.2018

URL-17. https://www.youtube.com/watch?v=_FATTw8WlmA E.T. 02.04.2018

URL-18. https://tr-tr.facebook.com/penahi.emirlioglu.9 E.T. 02.04.2018

Sözlü Kaynaklar:

KK.1.: Ahmet KARAKAYA, 1962, Lise Mezunu, Emekli. Afşin, 2016.

KK.2.: Ülger EMİRLİOĞLU, 1955, İlkokul Mezunu, Ev Hanımı, Afşin, 2016.

KK.3.: İhsan ÖKSÜZ, 1959, Lise Mezunu, Emekli, Kahramanmaraş, 2018.

KK.4.: Mehmet GÖZÜKARA, 1962, Lise Mezunu, Emekli, Elbistan, 2019.

KK.5.: Celal ÇAÇAN, 1955, Lise Mezunu, Emekli, Afşin, 2019.

A New Solfege Teaching Model

For Beginning Level Solfege Education

Dr. Mustafa Kendüzler

EĞİTİM
yayınevi

A NEW SOLFEGE TEACHING MODEL
FOR BEGINNING LEVEL SOLFEGE EDUCATION

Dr. Mustafa Kendüzler
Editor: Prof. Dr. Salih Akkaş

Executive Editor: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Publishing Coordinator: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Interior Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit
Cover Designer: Eğitim Yayınevi Graphics Unit

Republic of Türkiye Ministry of Tourizm and Culture
Publisher Certificate No: 47830

ISBN: 978-625-6658-30-1
1. Edition, March 2024

Printing and Binding
Uzun Dijital Matbaacılık
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı No: 48/48 - 49 İskitler 06070 / Ankara
Printing House Certificate No: 47865

Library Information Card
A NEW SOLFEGE TEACHING MODEL
FOR BEGINNING LEVEL SOLFEGE EDUCATION
Dr. Mustafa Kendüzler
Editor: Prof. Dr. Salih Akkaş
VIII+72, 160x240 mm
Includes references, no index.
ISBN: 978-625-6658-30-1

© All rights for this edition are reserved for Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, including photocopying, electronically or mechanically recording or by any information storage or retrieval system,without permission of Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti.

EĞİTİM
yayınevi

Publisher Turkey Office: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Publisher USA Office: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Logistics and Shipping Center: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Bookstore Branch: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

Internet Sales: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

FIGURES' INNER PARTS TRANSLATIONS

Exercises on intervals of 2/3/4/5

Note: All exercises will be read at a slow pace.

With relaxed diaphragmatic breathing

Relaxed! Slowly increasing the airflow

With a tense diaphragmatic breath

Slowly reducing the airflow

Reducing airflow with each breath

Increasing airflow with each breath

SOURCES

Acay, S. (2013). *Note teaching (introduction to solfege education).* Ankara: Evrensel.

Acay, S. (2015). *Tonal and maqamal solfege with anglicized change.* Ankara: Alter.

Açıksöz, M.A. (2007). *The effect of breathing and diaphragm work on instrument success in trumpet training in the armed forces band schools command.* Master's Thesis, Marmara University Institute of Educational Sciences, Istanbul.

Akyol, U. (2014). *The place of the trumpet in the orchestra, its use and the examination of important trumpet solos in the literature.* Master's Thesis, Istanbul University Institute of Social Sciences, Istanbul.

Anonymous (2021). *What is voice training and how to do it.* Retrieved from https://www.ozeldersalani.com/ses-egitimi-nedir-nasil-yapilir.

Beaucamp, A. (1953). *Le solfege contemporain.* Paris: Pierre Noel.

Buron, Jean-Jacques (n.d.). *20 leçons de solfege extraites du repertoire.* Mouscron: Dernoncourt.

Colin, C. (1980). *Advanced lip flexibilities.* New York: Charles Colin.

Creswell, J.W. (2017). *Research designs.* Ankara: Eğiten Kitap.

Çıkrıkçı, E. (2022). *Comparative analysis of moving do and fixed do solfege methods from solfege teaching methods.* Master's Thesis, Ege University Social Sciences University, Izmir.

Erol, T. (2019). *Examination of solfege materials used in three conservatories in our country.* Master's Thesis, Mersin University Institute of Fine Arts, Mersin.

Fridkin, G. A., & Kalmykov, V. N. (2005). *Solfedjio odnogolosye chashti 1.* Moscow: CCCP Ministerstvo Kulturı.

Gönül, M. (2017). *Turkish music solfege-makam-usul-dikte exercises.* Ankara: Gece.

Hatiboğlu, A. (2015). *Turkish music solfege method.* Ankara: Otto.

Isikhan, C. (2008). A review on human voice production models and processing technologies in music: transition from timbre production models to musical verification. *Pamukkale University Journal of Institute of Social Sciences, 1,* 145-164.

Iman, Y. (2012). *Solfege education*. Ankara: Arkadaş.

Karakaya, O. (2012). *Turkish makam music theory and solfeji I.* Konya: Aybil.

Karasar, N. (2003). *Scientific research method.* Ankara: Nobel.

Kavşat, H.C., Babacan, E., & Özçimen, A. (2020). The problem of sound breakage occurring in register transition places in singing education and approaches to solving the problem. *Atatürk University Journal of Fine Arts Institute, 26*(45), 463-475.

Koray, F. (1954). *Intermediate solfege and information I.* Ankara: Örnek.

Lavignac, A. (1910). *Solfege des solfeges 1A* . Paris: Henry Lemoine.

Mucur, M. (2005). *Solfege book.* Istanbul: Bemol Music.

Mucur, M. (2013). *First step solfege-1A.* Istanbul: Bemol Music.

Özaltunoğlu, Ö. (2003). *Solfege teaching methods.* Master's Thesis, Dokuz Eylül University Institute of Educational Sciences, İzmir.

Özaydın, N. & Yiğit, N. (2016). Singing voice problems encountered in singing education. *International Journal of Educational Sciences, 3*(9), 185-199.

Özdemir, G. (2012). *Musical reading (solfege) performance test design.* Doctoral Thesis, Mehmet Akif Ersoy University Institute of Educational Sciences, Burdur.

Petrovich, A. A. (1985). *Solfedjio kursu çaşti 1.* Moscow: Pyotr Ilyich Tchaikovsky State Conservatory.

Sadi, M. (1934). *Solfej.* Istanbul: Kanaat.

Sadi, M. (1936). *Solfej.* Istanbul: Kanaat.

Saygun, A. A. (1966). *Collective solfege.* Istanbul: National Education

Saygun, A. A. (1967). *Töresel musiki.* Istanbul: National Education

Sevgi, A. & Tuğcular, E. (2013). *Solfege with folk melodies.* Ankara: Music Education.

Sun, M. (2019). *Solfege 1.* Ankara: Sun.

Şahin, C. & Yiğiter, M. E. (2018). *Solfege education with Turkish folk music scales.* Ankara: Pegem

Uyar, T. (2017). The role of Alexander technique in singing education. *Academic Social Research, 1,* 51-58.

Üstün, H. (2016). *Instructors' opinions on the use of methods used at the beginning level in trumpet education.* Master's Thesis, Gazi University Institute of Educational Sciences, Ankara.

Üstün, H. (2020). A review on the historical development of the trumpet. *Bayterek International Journal of Academic Research, 3*(1), 19-45.

Waignein, A. (1981). *Nous apprenons la cle de fa.* Bruxelles: By Editions.

Waignein, A. (1992). *Solfege elementaire*. Brussels: Schott Freres.

Wikimedia.Org(2022). *Piston*[Photo] Retrieved from https://upload.wikimedia.org/wikipedia/ commons/3/34/Trompette_-_premier_piston_-_montage_perspective.jpg

Yıldız, F. (2022). *Evaluation of educators' question asking strategies in conservatory solfege lesson exams and approach suggestions.* Sanatta Yeterlik Thesis, Afyon Kocatepe University Institute of Social Sciences, Afyon.

Yönetken, H. B. (1952). *Music teaching in school and teaching methods.* Istanbul: National Education.

Yurtcan, A. E. (2005). *Investigation of the structure of copper wind instruments and their usage techniques in orchestra.* Master's Thesis, Istanbul University Institute of Social Sciences, Istanbul.

AMERİKA AFGANİSTAN'DAN
NEDEN ÇEKİLDİ ?

DR. ÖĞR. ÜYESİ ARZU ÇETİNKAYA

EĞİTİM
yayınevi

AMERİKA AFGANİSTAN'DAN NEDEN ÇEKİLDİ?

Dr. Öğr. Üyesi Arzu Çetinkaya

Genel Yayın Yönetmeni: Yusuf Ziya Aydoğan (yza@egitimyayinevi.com)
Genel Yayın Koordinatörü: Yusuf Yavuz (yusufyavuz@egitimyayinevi.com)
Sayfa Tasarımı: Kübra Konca Nam
Kapak Tasarımı: Eğitim Yayınevi Grafik Birimi

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yayıncı Sertifika No: 47830

ISBN: 978-625-6552-90-6
1. Baskı, Aralık 2023

Baskı Cilt
Repro Bir Matbaacılık
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi 1514 Cad. No: 23-25 Yenimahalle/Ankara
Matbaa Sertifika No: 47381

Kütüphane Kimlik Kartı

AMERİKA AFGANİSTAN'DAN NEDEN ÇEKİLDİ?

Dr. Öğr. Üyesi Arzu Çetinkaya
VIII+170 s., 135x215 mm
Kaynakça var, dizin yok.
ISBN: 978-625-6552-90-6

Copyright © Bu kitabın Türkiye'deki her türlü yayın hakkı Eğitim Yayınevi'ne aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tamamı veya bir kısmı 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabı yayımlayan firmanın ve yazarlarının önceden izni olmadan elektronik/mekanik yolla, fotokopi yoluyla ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

EĞİTİM
yayınevi

Yayınevi Türkiye Ofis: İstanbul: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Atakent mah. Yasemen sok. No: 4/B, Ümraniye, İstanbul, Türkiye

Konya: Eğitim Yayınevi Tic. Ltd. Şti., Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
+90 332 351 92 85, +90 533 151 50 42, 0 332 502 50 42
bilgi@egitimyayinevi.com

Yayınevi Amerika Ofis: New York: Egitim Publishing Group, Inc.
P.O. Box 768/Armonk, New York, 10504-0768, United States of America
americaoffice@egitimyayinevi.com

Lojistik ve Sevkiyat Merkezi: Kitapmatik Lojistik ve Sevkiyat Merkezi, Fevzi Çakmak Mah. 10721 Sok. B Blok, No: 16/B, Safakent, Karatay, Konya, Türkiye
sevkiyat@egitimyayinevi.com

Kitabevi Şubesi: Eğitim Kitabevi, Şükran mah. Rampalı 121, Meram, Konya, Türkiye
+90 332 499 90 00
bilgi@egitimkitabevi.com

İnternet Satış: www.kitapmatik.com.tr
+90 537 512 43 00
bilgi@kitapmatik.com.tr

ilk okuyan siz olun
kitapmatik
internetteki kitapçınız

KAYNAKÇA

Adolph, R.B. (2021). Why America Lost the War in Afghanistan, *Atlantisch Perspectief,* Vol. 45(Special: multilateralisme onder druk?) 9-13.

Afghanistan Opium Survey (2008). United Nations Office on Drugs and Crime.

Akins, H. (2021). *What We Need to Learn: Lessons from Twenty Years of Afghanistan Reconstruction,* Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction, Virginia.

Anderson, P. (2015). *Amerikan Dış Politikası ve Düşünürleri*, Çev: Barış Baysal, Nota Bene Yayınları, Ankara.

Andres, R.B. (2005). Craig Wills, and Thomas E. Griffith Jr., "Winning with Allies," International Security 30, no. 3 (Winter 2005/06): 124–60.

Anonim (2001). https://www.un.org, Security Council.

Anonim (2001). The 9/11 Commission Report Text: President Bush Addresses the Nation," Washington Post.

Anonim (2001). United Nations Security Council, Letter dated 5 December 2001 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council.

Anonim (2004). "Text: The President's Daily Brief on August 6,2001", Declassified and Approved for Release, Erişim Adresi: https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB116/index.htm#docs, Erişim Tarihi: 15.02.2024.

Anonim (2005). Joint Declaration of the United States-Afghanistan Strategic Partnership, Erişim Adresi: https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2005/05/20050523-2.html, Erişim Tarihi: 13.02.2024.

Anonim (2006). *The Afghanistan Compact: Building on Success, London Conference on Afghanistan, London,* UK, Erişim Adresi: http://www.nato.int/isaf/docu/epub/pdf/afghanistan_compact.pdf.

Anonim (2007). 2nd Annual Baltic Conference on Defence, NATO in Afghanistan – Facing the Shortfalls and Measuring Success, *Baltic Defence College, Tartu*, Estonia.

Anonim (2009). US Department of Defense, Progress toward Security and Stability in Afghanistan. *Report to Congress*, Washington, D.C. USA.

Anonim (2009). White Paper of the Interagency Policy Group's Report on U.S. Policy toward Afghanistan and Pakistan, Erişim Adresi: https://www.hsdl.org/?view&did=38004, Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Anonim (2011). *Guide to The Analiysis of Insurgency Approved for Release* 2011/01/20: CIA-RDP87T01127R000300220005-6

Anonim (2012). *Guide to the Analysis Insurgency*, Published by the US Government.

Anonim (2019). The UK and Afghanistan, House of Lords, Select Committee on International Relations and Defence, 2nd Report of Session.

Anonim (2021). *Afghanistan Study Group: Final Report*, United States Institute of Peace, Washington DC, USA.

Anonim (2021). S. Forces from Afghanistan by Sept. 11, 2021," Washington Post.

Anonim (2021). U.S. Military Withdrawal and Taliban Takeover in Afghanistan: Frequently Asked Questions, *Congressional Research Service*, 1-77

Anonim (2021). U.S. Military Withdrawal and Taliban Takeover in Afghanistan: Frequently Asked Questions, Congressional Research Service.

Anonim (2021). US 'lost' the 20-year war in Afghanistan: top US general, Erişim Adresi: https://www.france24.com/en/live-news/20210929-us-lost-the-20-year-war-in-afghanistan-top-us-general, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Anonim (2024). Acting Secretary Miller Announces Troop Levels in Afghanistan and Iraq, *Department of Defense,* Erişim Adresi: https://www.defense.gov/News/

Transcripts/Transcript/Article/2418641/acting-secretary-miller-announces-troop-levels-in-afghanistan-and-iraq/, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Anonim (2024). https://www.economist.com/by-invitation/2021/08/25/henry-kissinger-on-why-america-failed-in-afghanistan

Barfield, T. (2010). Afghanistan: A Cultural and Political History Princeton, NJ: Princeton University Press.

Barno D.W., & Exum, A. (2010). Responsible Transition: Securing U.S. Interests in Afghanistan Beyond 2011, *Center for a New American Security,* 1- 45.

Barry, B. (2017) *Harsh Lessons: Iraq, Afghanistan and the Changing Character of War.* London: Routledge

BBC, (2014). Afghanistan: Before and After, April 2, 2014.

Bennett, John T. (2011). Panetta has Tough Talk for US Foes, Defines Afghanistan Mission, The Hill, Erişim Adresi: http://thehill.com/news-by-subject/defense-homeland-security/165585-panetta-has-tough-talk-for-us-foes-defines-afghan-mission, Erişim Tarihi: 15.02.2024.

Bordin, J. (2011). A Crisis of Trust and Cultural Incompatibility: A Red Team Study of Mutual Perceptions of Afghan National Security Force Personnel and U.S. Soldiers in Understanding and Mitigating the Phenomena of ANSF -*Committed Fratricide-Murders*, 1-70.

Bowman, S., & Dale, C. (2009). *War in Afghanistan,* CRS Report for Congress.

Brown, B. (2005). *Your Neighbour Went to War: Reality and the War on Terror.* Fort Collins: Clifton House.

Brzezinski, Z. (2018). *Büyük Satranç Tahtası,* İnkılap Kitabevi, İstanbul.

Cassidy, R. (2021). Reflections on Afghanistan: War is Folly for the Weak on Wisdom and Will, Erişim Adresi: https://www.e-ir.info/2021/09/12/reflections-on-afghanistan-war-is-folly-for-the-weak-on-wisdom-and-will/, Erişim Tarihi: 20.12.2023.

Chene, H. (2014). China's interest in Afghanistan could bode well for both countries, *The Express Tribune,* Erişim Adresi: http://tribune.com.pk/story/740970/chinas-interest-in-afghanistan-could-bode-well-for-both-countries/, Erişim Tarihi: 20.02.2024.

Chene, H. (2015). China in Afghanistan: Balancing Power Projection and Minimal Intervention, *Institute of Peace and Conflict Studies*, 1-23, Erişim Adresi: https://www.files.ethz.ch/isn/194198/IPCSSpecialReport_ChinainAfghanistan_HugoChene.pdf, Erişim Tarihi: 20.02.2024.

Chene, H. (2015). Nawaz wants China-Pak corridor ready by 2018, *The Express Tribune,* 28 July 2015, Erişim Adresi: http://tribune.com.pk/story/927659/in-the-fast-lane-nawaz-wants-china-pak-corridor-ready-by-2018/, Erişim Tarihi: 20.02.2024.

Chivers, C.J. (2009). Erratic Afghan Forces Pose Challenge to U.S. Goals, *New York Times,* Erişim Adresi: http://www.nytimes.com/ 2009/06/08/world/asia/08afghan.html?th&emc=th, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Coll, S., & Entous, A. (2021). The Secret History of the U.S. Diplomatic Failure in Afghanistan, Erişim Adresi: https://www.newyorker.com/magazine/2021/12/20/the-secret-history-of-the-us-diplomatic-failure-in-afghanistan, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Collins, J.J. (2011). *Understanding War in Afghanistan,* National Defense University Press, Washington, D.C., 2011.

Colombani, J.M. (2001). *We are All Amerikans, Le Monde,* Paris, France.

Congress (2001) Public Law 107-40: 107th Congress Joint Resolution, Erişim Adresi: https://www.congress.gov/107/plaws/publ40/PLAW-107publ40.pdf, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Connah, L. (2021). US Interventioan in Afghanistan: Justifying the Unjustifiable?, University of Lancaster, *Lancaster, UK South Asia Research*, 41(1), 70–86.

Cordesman, A.H. (2021). Learning from the War: "Who Lost Afghanistan?" versus Learning "Why We Lost", *Center for Strategic & International Studies,* Erişim Adresi: https://www.csis.org/analysis/learning-war-who-lost-afghanistan-versus-learning-why-we-lost, Erişim Tarihi: 22.02.2024.

Creamer, R.L., Seat, J.C., (1998). Khobar Towers: The Aftermath and Implications for Commanders, Air University.

Dfat (2021). Thematic Report on Political and Security Developments in Afghanistan, Australian Government, *Department of Foreign Affairs and Trade*, August 2021 to January 2022, 13-25.

Dfat, Thematic Report on Political and Security Developments in Afghanistan, Australian Government, *Department of Foreign Affairs and Trade*, August 2021 to January 2022, 1-22

Dobbins J., Campbell J.H., Mann, S., & Miller, L.E. (2019). Consequences of a Precipitous U.S. Withdrawal from Afghanistan, *RAND*, 2-15

Dorronsoro, G. (20 The Taliban's Winning Strategy in Afghanistan, www.CarnegieEndowment.org/pubs., 7-30.

Dorronsoro, G. (2011). Afghanistan: The Impossible Transition, *Carnegie Endowment for International Peace,* 1-23.

Downes, A.B. & Monten, J. (2013). Forced to be Free? Why Foreign-Imposed Regime Change Rarely Leads to Democratization, *International Security,* 37(4), 90–131

Dupree, L. (1963). A Suggested Pakistan-Afghanistan-Iran Federation." *Middle East Journal.* 17(4), 383-399.

Dupree, L. (1980). Afghanistan, Princeton, NJ: Princeton University Press, 125–127.

Farrell, T., & Giustozzis, A. (2013). The Taliban at war: Inside the Helmand insurgency, 2004—2012, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* , 89(4), 845-871.

Foust, J. (2011). Measuring Success: Are We Winning?, Erişim Adresi: www.AmericanSecurityProject.org, 1-23.

Galula, D. (1964). *Counterinsurgency Warfare Theory and Practice,* 1964 by Frederick A. Praeger, Publisher, New York USA.

GAO, (2021). Afghanistan Reconstruction: GAO Work since 2002 Shows Systemic Internal Control Weakness that Increased Risk of Waste, Fraud, and Abuse.

Glaser, J., & Mueller, J. (2019). Overcoming Inertia: Why It's Time to End the War in Afghanistan, *Cato Institute*, 1-20.

Griffiths, M., O'Callaghan, T., & Roach, S.C. (2013). *Uluslararası İlişkilerde Temel Kavramlar*, Çev: CESRAN, Nobel Kitap, Ankara.

Hanauer L., & Chalk, P. (2012). India's and Pakistan's Strategies in Afghanistan: Implications for the United States and the Region, Erişim Adresi: https://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt1q6105.9, Erişim Tarihi: 12.01.2024.

Headquarters Department of The Army (2006). Counterinsurgency, United States Marine Corps Washington, DC 15 December 2006.

Herd, G. (2022). The Causes and the Consequences of Strategic Failure in Afghanistan?, *George C. Marshall European Center for Security Studies,* 1-20.

Hider, J. (2009). The Taleban: Master of chaos thrive on bombs and charity. *The Times.* Erişim Adresi: http://www.timesonline.co.uk/tol/news/world/Afghanistan/article6847943.ece.

Hoffman, F. (2007). "Dereliction of Duty Redux?" Washington, DC: Foreign Policy Research Institute, November 2007, Erişim Adresi: www.fpri.org/articles/2007/11/dereliction-duty-redux, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Hoffman, F. (2007). Neo-Classical Counterinsurgency?,*Parameters,* 37(2), 71-79. Erişim Adresi: http://ssi.armywarcollege.edu/pubs/parameters/Articles/07summer/hoffman.pdf,

Hook, S.W., & Spanier, J. (2016). *Amerikan Dış Politikası,* İnkılap Kitabevi, İstanbul.

https://tr.m.wikisource.org/wiki/Barack_Obama%27nın_Aralık_2009_tarihli_Afganistan_üzerine_konuşması#,

https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/PDF-UA-docs/Barno2II-2007-UA.pdf,

https://www.nato.int/

https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2021-07-30qr.pdf

https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2021-07-30qr.pdf, s. 1-214

https://www.sozcu.com.tr/abd-ve-ingiltere-oldurulen-siviller-icin-para-oduyor-wp758504

Huntington, S.P. (2021). *Medeniyetler Çatışması,* Panama Yayın, Ankara.

Husseinkhail, F. (2018). Khalilzad to Facilitate Peace Process Between Govt, Taliban, Erişim Adresi: https://tolonews.com/afghanistan/khalilzad-facilitate-peace-process-between-govt-and-taliban, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Imran, S. (2019). Sino-US Involvement in Afghanistan, *Strategic Studies*, 39(3), 53-72.

Imran, S. (2019). Sino-US Involvement in Afghanistan: Implications for South Asian Stability and Security, *Strategic Studies* 39(3), 53-72.

Jakobsen, P.V. (2008). *Nato's Comprehensive Approach to Crisis Response Operations*, Copenhagen: DIIS.

Johnson, T., & Mason, M.C. (2008). No Sign until the Burst of Fire: Understanding the Pakistan-Afghanistan Frontier, *International Security,* 32(4), 41–77.

Joseph, S., & Nye, J. (2020). *Yumuşak Güç*, BB101 Yayınları, İstanbul, 2020.

Kaldor, M. (2013) *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*, 3rd Edition. Hoboken, NJ: Wiley Publications.

Kfir, I. (2009). The Role of the Pashtuns in Understanding the Afghan Crisis, Perspectives on Terrorism, *Terrorism Research Initiative*, 3(4), 37-51.

Korski, D. (2008). Afghanistan: Europe's Forgotten War, Published by the European Council on Foreign Relations, *ECFR January,* 1-44.

Lockhart, C. (2008). Learning from Experience, Slate.

Lopez, A.M. (2007). Engaging or Withdrawing, Winning or Losing? The Contradictions of Counterinsurgency Policy in Afghanistan and Iraq, *Third World Quarterly,* 28(2), 245-260.

Malkasian C., & Weston, J.K. (2012). War Downsized: How to Accomplish More With Less, Foreign Affairs, 91(2), 111-121.

Malt, S.W. (2021). *We Lost the War in Afghanistan. Get Over It,* Erişim Adresi: https://foreignpolicy.com/2019/09/11/we-lost-the-war-in-afghanistan-get-over-it/, Erişim Tarihi: 12.12.2023.

Mason, C. (2019). Recommendations for Success in Afghanistan, United States Army War Collage.

Mason, C. (2019). *Recommendations for Success in Afghanistan,* United States Army War Collage.

Mason, M.C. (2015). The Strategic Lessons Unlearned from Vietnam, Iraq and Afghanistan: Report Subtitle: Why the Afghan National Security Forces Will Not Hold, and the Implications for the U.S. Army in Afghanistan, Strategic Studies Institute, US Army War College, 175-210.

Mason, M.C. (2015). Why the Afghan National Security Forces Will Not Hold, and the Implications for the U.S. Army in Afghanistan, *Strategic Studies Institute, US Army War College*, 1-125.

McCrisken, T. (2012). Justifying sacrifice: Barack Obama and the selling and ending of the war in Afghanistan, *International Affairs (Royal Institute of International Affairs 1944-)* 88(5), 1-14.

McFate, M. (2005). *The Military Utility of Understanding Adversary Culture, Joint Force Quarterly,* National Defense University Washington, DC, 42-48.

McKiernan, G.D. (2008). *Atlantic Council*, Washington, DC, USA.

McNally, L., Amiral, A., Weinbaum, M. & Issa, A. (2016). *The Islamic State in Afghanistan: Examining its Threat to Stability,* Middle East Institute.

McNally, L., Amiral, A., Weinbaum, M., & Issa, A. (2016). The Islamic State in Afghanistan: Examining its Threat to Stability, *Middle East Institute*, 2-17.

Mearsheimer, J.J. (2001). The Tragedy of Great Power Politics (New York: W.W.Norton & Company.

Miller, P.D. (2011). The Case for Nation-building: Why and How to Fix Failed States, *PRISM* 3(1), 63-74, Institute for National Strategic Security, National Defense University.

Mills, C. (2021). The withdrawal of military forces from Afghanistan and its implications for peace, *Commons Library Research Briefing*, 1-32 .

Ministry of Foreign Affairs, Islamic Republic of Afghanistan (2024). *China-Afghanistan Joint Statement on Deepening Strategic and Cooperative Partnership*, Erişim Adresi: http://mfa.gov.af, Erişim Tarihi: 10.01.2024.

Mountjoy, P.A. (2009). "The Late Minoan II-III and Mycenaean Pottery from the 1911 Excavations at Phylakopi on Melos", *The Annual of the British School at Athens,* 104, 73-135.

Mowatt-Larssen, R. (2009). Nuclear Security in Pakistan: Reducing the Risks of Nuclear Terrorism, *Arms Control Today*, Erişim Adresi: https://www.armscontrol.org/act/2009-07/features/nuclear-security-pakistan-reducing-risks-nuclear-terrorism, Erişim Tarihi: 12.10.2024.

Mueller, J., & Stewart, M.G. (2016). *Chasing Ghosts: The Policing of Terrorism,* New York: Oxford University Press, 117–121.

Mukhopadhyay, D. (2009). *Warlords As Bureaucrats: The Afghan Experience,* Carnegie Endowment for International Peace, Massachusetts Avenue, NW, Washington DC, USA.

Norell, M. (2010). *COIN in Afghanistan - Winning the Battles, Losing the War?,* FOI Memo.

Pape, R. (2009). To Beat the Taliban, Fight from Afar, The New York Times.

Papp LM, Cummings EM, Goeke-Morey MC. (2005). Parental psychological distress, parent–child relationship qualities, and child adjustment: Direct, mediating, and reciprocal pathways. *Parenting: Science and Practice.* 5, 259–283.

Petraeus, G. (2011). Testimony to Congress, Erişim Adresi: http://www.longwarjournal.org/threat-matrix /archives/2011/03/full_text_of_general_petraeus.php. Cited in Kate Clark,

Pine, A. (1995). Saudi Bombing Kills 5 Americans; Scores Hurt, Losangeles Times, Erişim Adresi: https://www.latimes.com/archives/la-xpm-1995-11-14-mn-3042-story.html, Erişim Tarihi: 20/02/2024.

Qassem, S. (2009). Imperatives of Stability Misperceived, *Iranian Studies,* 42(2), 247-274

Rashid, A. (2000). *Taliban: Militant Islam, Oil, and Fundamentalism in Central Asia,* 2d ed. New Haven, CT: Yale University Press.

Rashid, R. (2000) *Taliban: Militant Islam, Oil, and Fundamentalism in Central Asia,* 2d ed. Yale University Press, New Haven, CT.

Rogers, P. (2004) *A War on Terror: Afghanistan and After.* London: Pluto Press.

Rovner, J., & Long, A. (2011). Dominoes on the Durand Line? Overcoming Strategic Myths in Afghanistan and Pakistan, *Cato Institute,* 1-11.

Roy, O. (1997). The Taliban, the Shari'a and the Pipeline, *Middle East Report* 202.

Roy. O. (1996). Rivalries and Power Plays in Afghanistan: The Taliban, the Shari'a and the Pipeline. *Middle East Report.* No. 202, 38-39.

Rupesinghe, K. (1989). Building Peace After Military Withdrawal, Bulletin of Peace Proposals 20(Special Issue: Military Withdrawal and Peace Building), 243-251

Saikal, A. (2021). The Afghan War: Why the US Lost, *Rsis Commentary,* 140, 1-3.

Salt, A. (2018). Transformation and the War in Afghanistan, *Strategic Studies Quarterly,* 12(1), 98-126.

Saroha, A. (2019). Understanding The Instability in Afghanistan: Implications for The Indian State of Jammu and Kashmir " *World Affairs: The Journal of International Issues,* 23(4), 118-129.

Schmitt, E., & Mazzetti, M. (2008). "Bush Said to Give Orders Allowing Raids in Pakistan," Erişim Adresi: http://www.nytimes.com/ 2008/09/11/ washington/11policy.html

Schnaubelt, C.M. (2009). NATO and the new US "Af-Pak" Strategy, Research Division - NATO Defense College.

Semple, M. (2010). Reconciliation in Afghanistan, *Perspectives,* 18(2), 115-119.

Shane, S. (2012). In Afghan War, Officer Becomes a Whistle- Blower, *New York Times*, 1-10.

Shroder. J. (2007). "Afghanistan's Development and Functionality: Renewing a Collapsed State." *GeoJournal*, 70(2-3), 1-10.

SIGAR (2017). Security Forces: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan , *SIGAR*-17-62-LL.

SIGAR (2016). Corruption in Conflict: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR* 16-58-LL.

SIGAR (2018). Counternarcotics: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*-18 52-LL.

SIGAR (2018). Private Sector Development and Economic Growth: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*- 18-38-LL.

SIGAR (2018). Stabilization: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*- 18-48-LL.

SIGAR (2019). Reintegration of Ex-Combatants: Lessons from the U.S. Experience in Afghanistan, *SIGAR*-19-58-LL.

SIGAR (2021). 2021 High Risk List, *SIGAR* 21- 22-HRL.

SIGAR (2021). The Risk of Doing the Wrong Thing Perfectly: Monitoring and Evaluation of Reconstruction Contracting in Afghanistan, *SIGAR*-21-41-LLç

SIGAR, (2021). Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction.

Stanzel, A. (2018). Fear and loathing on the New Silk Road: Chinese security in Afghanistan and beyond, *European Council on Foreign Relations*, 1-12.

Stevens, F.M.S. (2021). *We Lost - But Who Won The War In Afghanistan: Critical Lessons For Future Western Engagement*, The Hague Centre for Strategic Studies.

Stewart, R. (2008). How to Save Afghanistan, Erişim Adresi: https://content. time.com/time/subscriber/article/0,33009,1824099-2,00.html, Erişim Tarihi: 14.02.2024.

Stone, O., & Kuznick, P. (2021). *ABD'nin Gizli Tarihi,* Çev. Türkan Çolak, Profil Kitap, İstanbul.

Strategic Vision, (2008). NATO, Erişim Adresi: http://www.nato.int/docu/pr/2008/p08-052e.html, Erişim Tarihi: 15.01.2024.

Suhrke, A. (2011). *Defining the Mission,* Peace Research Institute Oslo (PRIO), 2011, pp. 1-20.

Szeman, I. (2011) *The Current Amazement: Afghanistan, Terror and Theory*. In Z. Jalalzai & D. Jefferess (Eds), Globalizing Afghanistan: Terrorism, War, and the Rhetoric of Nation Building (pp. 165–85). Durham: Duke University Press.

Thomas, C. (2021). U.S. Military Withdrawal and Taliban Takeover in Afghanistan: Frequently Asked Questions, *Congressional Research Service: Informing the Legislative Debate Since 1914*, 1-77.

Tierney, D. (2016). The Twenty Years' War, *The Atlantic,* Erişim Adresi: https://www.theatlantic.com/international/archive/2016/08/twenty-years-war/496736/, Erişim Tarihi: 26.02.2024.

Tully, A.F. (2024). Afghanistan: Bush, Karzai Agree on Strategy Against Terror. RadioFreeEurope/Radio Liberty. Erişim Adresi: http://www.rferl.org/content/article/1071654.html

UNAMA (2019) 'Afghanistan Protection of Civilians in Armed Conflict Annual Report: 2018'.Erişim Adresi: https://unama.unmissions.org/sites/default/files/ afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2018_final_24_feb_2019_1.pdf, Erişim Tarihi: 12.02.2024.

Waldman, T. (2014). Reconciliation and research in Afghanistan: an analytical narrative, Accepted for publication *by International Affairs.*

White House, (2021). Remarks by President Biden on the Way Forward in Afghanistan, Erişim Adresi: https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/04/14/remarks-by-president-biden-on-the-way-forward-in-afghanistan/, Erişim Tairhi: 14.02.2024.

Williams, B.G. (2008). Return of the Arabs: Al-Qa`ida's Current Military Role in the Afghan Insurgency, *CTC Sentinel* 1(3), 22–25.